HERODOTUS
WESSELLINGII

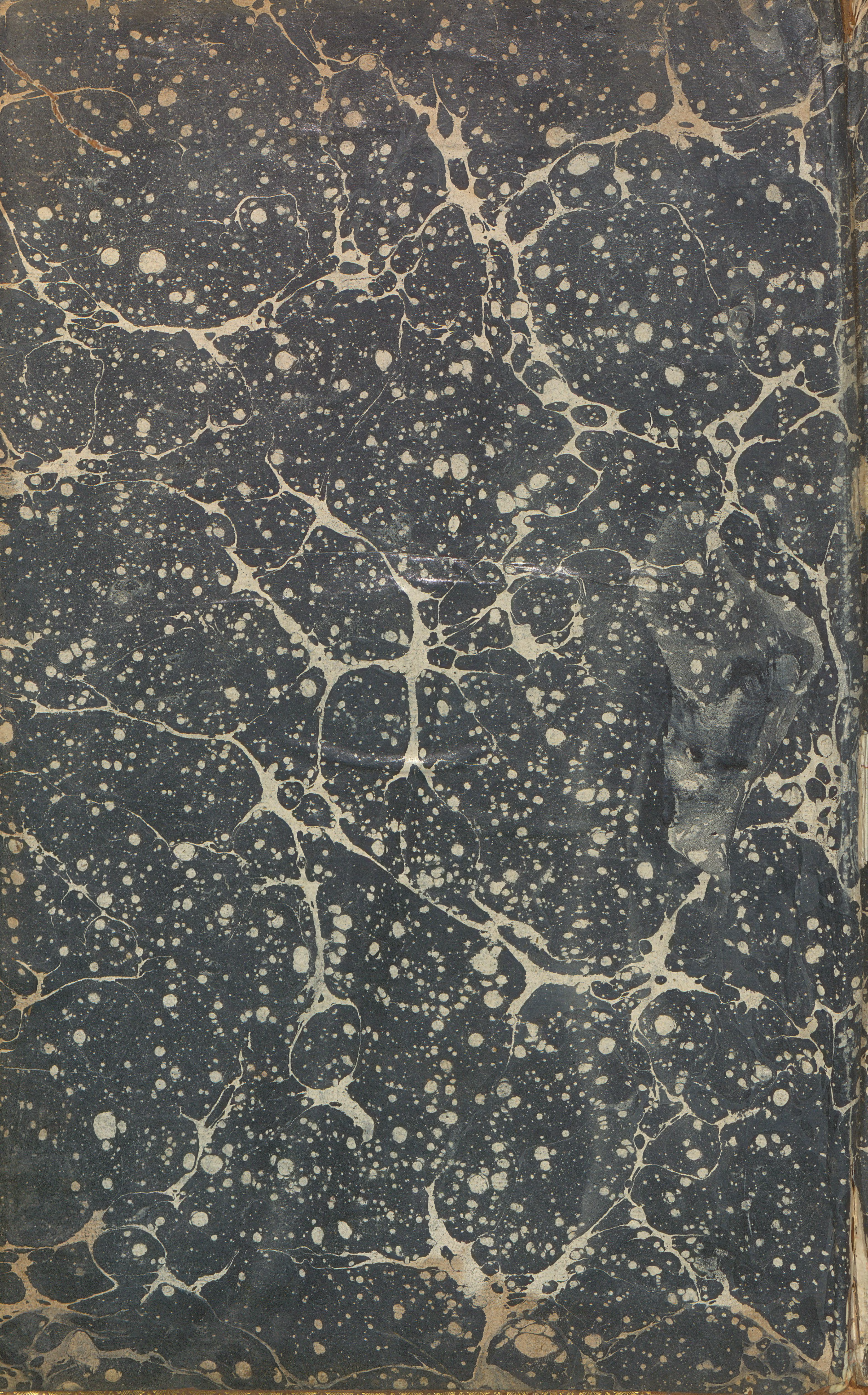

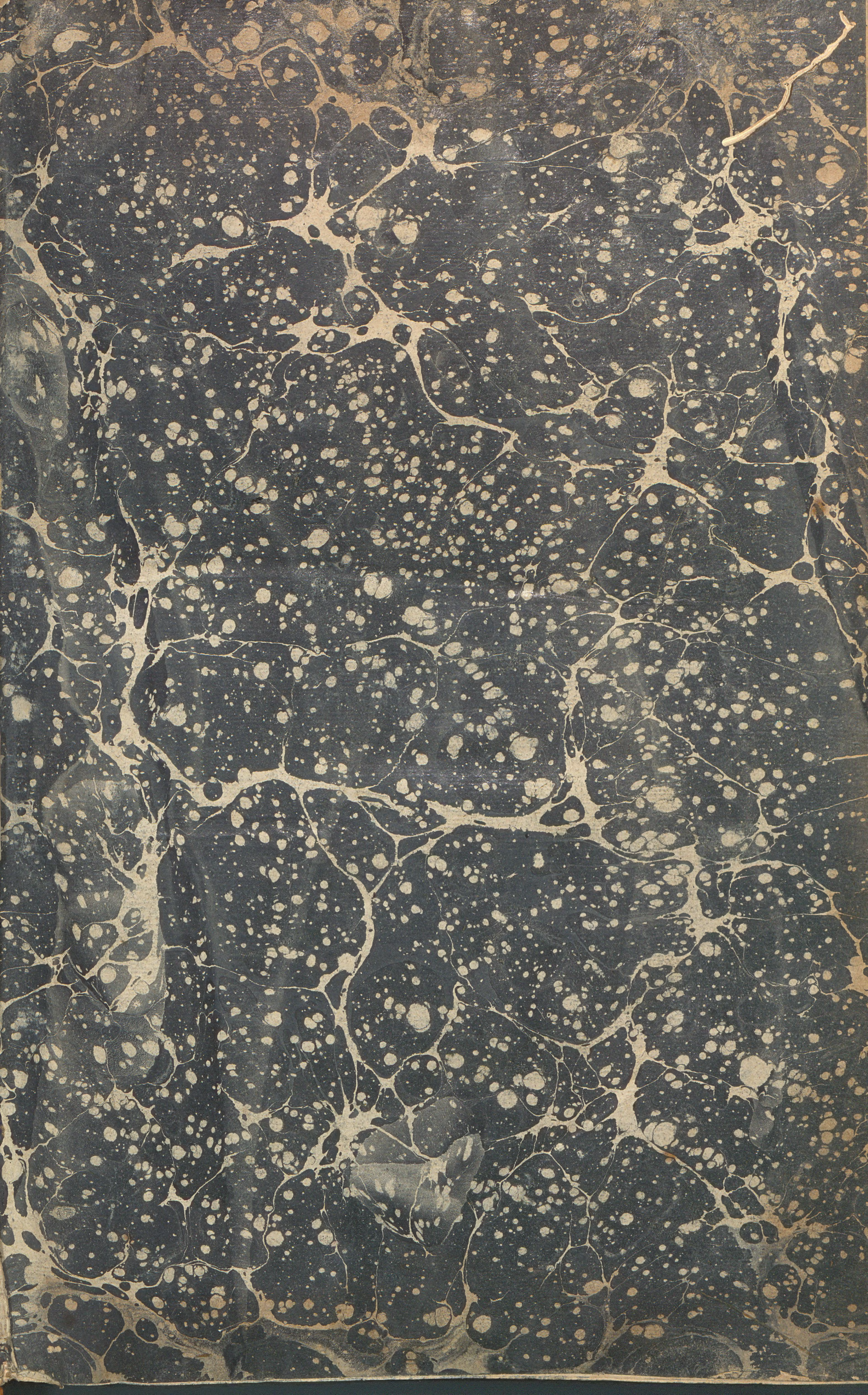

PROPONTIS

MARE ÆGÆUM

EUBOEA

ATTICA

PELOPONESUS

ΗΡΟΔΟΤΟΣ.

HERODOT
Halicarnass.
LIBRI IX.
item
VITA
HOMERI.
Gr. & Lat.

H. van der My inven. *F. Bleyswyk sculp.*

AMSTELODAMI
Ex Officina SCHOUTENIANA
MDCCLXIII.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΛΟΓΟΙ Θ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΟΙ ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI

HALICARNASSEI

HISTORIARVM

LIBRI IX

Muſarum Nominibus Inſcripti

Gr. et Lat. ex LAVR. VALLAE interpretatione, cum adnotationibus
THOMAE GALEI et IACOBI GRONOVII.

Editionem curavit et ſuas itemque

LVD. CASP. VALCKENARII

NOTAS ADIECIT

PETRVS WESSELINGIVS.

ACCEDVNT

Praeter VITAM HOMERI varia ex priſcis ſcriptoribus de Perſis,
Aegyptiis, Nilo, Indisque Excerpta et praeſertim ex CTESIA.

AMSTELODAMI,
Sumptibus PETRI SCHOVTENII,
MDCCLXIII.

NOBILISSIMIS ATQVE
AMPLISSIMIS VIRIS

IOAN. ANDREAE
VAN WESTRENEN I. C.

ET

ARNOLDO LOTEN I. C.

INCLITAE VRBIS TRAIECTINAE
CVM MAXIME
CONSVLIBVS,
NEC NON
GRAVISSIMIS ATQVE AMPLISSIMIS
EIVSDEM VRBIS
SENATORIBVS
ACADEMIAE CVRATORIBVS
MAGNIFICENTISSIMIS
S. D. P.
PETRVS WESSELINGIVS.

ullum mihi dubium est, quin ſerena atque eadem fronte Herodotum Halicarnaſſeum ſitis accepturi, qua vos et nobiliſſimi veſtri deceſſores Diodorum Siculum, cum ante hos octodecim annos a me officioſe deferretur, in ſinum recepiſtis. Probe meminiſtis, hunc gradum dignitatis illum mereri, ſummoque in honore et pretio apud ſeculum fuiſſe prius, ac nunc doctiorum laudibus ferri, atque in manibus haerere: a Tullio hiſtoriae pa-

parentem, *a Dionysio, populari suo*, ΤΟΝ ΓΛΥΚΥΤΑΤΟΝ, dulcissimum, *abs Athenaeo* ΘΑΥΜΑΣΙΩΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΙΓΗΡΥΝ, in primis admirabilem et mellifluum, *ob suavissimam dictionis iucunditatem ac ubertatem adpellari. Qua quidem leniter et sine salebris fluente etsi lectores alliciat et blande moretur, haud postrema eiusdem dos et virtus de verissima Iosephi Scaligeri sententia est*, quod vetustissimus omnium solutae orationis scriptorum sit, qui hodie exstant, scrinium originum Graecarum et barbararum. *Magna laus a magno viro, sed ex merito, profecta. Quaecunque enim de antiquissimis Africae, Aegypti, Lydiae, Graeciae, Babyloniae, Persidis et Scythiae rebus noscimus, illi potissimum accepta ferimus. Regum Aegypti, Pharonis Neconis et Hophrae, illustria facta, genti Hebraeae, ut annales testantur, saepe damnosa, huic uni debemus. Manant eodem fonte, quae Medorum principes, dissipatumque Assyriorum imperium, et Ninives, amplissimae urbis, excidium illuminant. Hinc Cyrum, nobilissimum Persarum regem, ac expugnatam eius ductu atque auspiciis Babylonem, atque ita expugnatam, uti sanctus Ieremias divino monitu olim cecinerat; indidem Cambysem, Darium Histaspiden, Xerxem, famosa in sacris codicibus nomina, explorate cognoscimus. Possem hic multarum pulcerrimarumque rerum memoriam refricare atque uberiore sermonis excursione uti: sed quorsum? Notae vobis*, VIRI AMPLISSIMI, *satis sunt, auditae et retractatae saepius. Probabitis profecto operam Herodoto, excellentissimo scriptori, cuius in penu et lepidissima orationis venustas et perutilis rerum ac delectabilis copia, a me hoc aetatis inpensam, nec non dedicationis officium. Vos per triginta ferme annos omni me beneficentiae studio prosecuti fuistis, auxistis honoribus, meritis paene obruistis, et haec tacitus dissimularem? Erit opinor laborum huiuscemodi hic mihi terminus, grati in vos animi nullus. Vestram vicissim*, MAECENATES OPTIMI, *erga senem, meriturum tamen bene, donec mens et genua virebunt, de illustri vestra schola, benivolentiam propriam mihi et perennem promitto et spondeo. Perseveret, ita vivam, incolumis, cui prudentissime consulitis, civitas, flos dilectissimae Academiae decrescat nunquam, vobis autem omnia*, VIRI NOBILISSIMI, *ex animi sententia succedant: Haec precor. Traiecti ad Rhen. a. d.* VIII. *Kal. Iulii* CIↃ IↃ CC LXIII.

AEQVO

AEQVO LECTORI
S. D.
PET. WESSELINGIVS.

Facturus mihi operae pretium videor, si prius nonnulla de Herodoto eiusque libris, quam instituti mei rationes, exposuero. Magni viri *Ios. Scaliger*, *Ger. Io. Vossius*, *Io Alb. Fabricius* et novissime *Io. Bouherius* erudite ea in re fuerunt occupati, saepe tamen discordes et nonnunquam etiam lapsi. Seligam inde veritati maxime adsimilia, et electa adfirmabo. Patriam praeclarissimi scriptoris Halicarnassum primis verbis *Clio*, illustre genus et parentes Lyxen et Dryonem (*a*) *Suidas* (*b*) vetusque Epigramma ostendunt. Aetas ac natalis annus testimonio *Pamphilae* cognoscitur, (*c*) perhibentis principio belli Peloponnesiaci annos illum habuisse *tres et quinquaginta:* quod bellum Olympiadis LXXXVI. anno secundo cum coeperit, primam utique lucem adspexit ineunte Olympiade LXXIV., quatuor annis ante Xerxis in Graeciam expeditionem. Educatum edoctumque liberaliter fuisse, quamquam de praeceptoribus altum silentium, dubitare nefas. Adultior Halicarnassum, tyrannidem Lygdamidis non ferens, reliquit, seque in insulam Samum contulit, ubi Ionici sermonis Veneres amplexus animum ad scribendum adpulit, in foro et *caussis agendis nihil omnino versatus*, (*d*) teste *Cicerone*. Ante id tempus in publicum edita fuisse *Hecataei* Milesii Περιήγησις τῆς Ἀσίας fertur: hinc, quae Aegyptum, descriptionem Phoenicis, hippopotami, et crocodilorum venationes spectant, βραχέα παραποιήσας, *mutatis paucis*, nisi a (*e*) *Porphyrio* fallimur, mutuatus est. Et fallimur fortasse: namque valde dubium est, fueritne eius Περιηγήσεως *Hecataeus* auctor. *Callimachus*, cui tali in negotio iusta caussae dictio est, eam *Hecataeo* abiudicatam obscuriori homini tribuit apud (*f*) *Athenaeum*. Non addo, quod Cl. *Valckenarius* verissime (*g*) monuit, nihil huiuscemodi ab aliis, ne quidem ab *Plutarcho*, exprobratum Herodoto fuisse. Vulgata quoque *Xanthi* Λυδιακὰ fuerant, dederantque illi τὰς ἀφορμὰς, sive *ansam* et *occasionem* ad res Lydorum exponendas: neque enim opinor *Ephori* apud (*h*) *Athenaeum* verba ulterius posse porrigi. Multa sane Herodotus (*i*) de Lydis eorumque in Italiam coloniis, de quibus nihil *Xanthus*, aut omnia alia, *Dionysio*, Herodoti populari, (*k*) docente. Erant praeterea in doctiorum manibus et celebritate *Hellanici* Milesii et *Charontis* Lampsaceni Περσικὰ, aut (*l*) similis certe argumenti conmentaria. Quorum quidem libris a scribendo deterritus non est, sed *conmotus*, *ut auderet uberius*, *quam superiores*, *et ornatius dicere*, quae (*m*) *Ciceronis* verba: *Dionysii* autem, οὐχ ἀπετράπετο, ἀλλ' ἐπίστευσεν αὐτῶν κρεῖσσόν τι ἐξοίσειν. Hunc in finem, ut singula expiscaretur et regionum situs atque habitus coram intueretur et exploraret, taedium ac aerumnas longae peregrinationis non recusavit. Lustrata omni Graecia et Epiro, visaque Macedonia et Thracia, in Scytharum ultra Istrum et Borysthenem (*n*) oras transiit. Neque ab Asia abstinuit, cuius peragrata multo maxima parte, adiit Syriam, ubi (*o*) Tyrum, Phoenicum nobilissimam urbem, et (*p*) Palaestinam maritimam inspexit diligenter. Hinc conmodum in Aegyptum iter, quam visendi cupiditate oberrasse, *Euterpe* loquitur. Ex Aegypto in Libyam excucurrit, (*q*) Cyrenenque vidit, forsan et alia amplissimae regionis oppida. Africae ab Aegypto ad promontorium Soloëntem sollicita descriptio et crebri cum Carthaginiensibus habiti (*r*) sermones hoc possent persuadere, neque valide tamen. An Babylonem et uberrimos eius agros inviserit, venit in disputationem. Vir doctissimus, *Des Vignoles*, sed Herodoto saepius, quam par erat, iniquior, eo profectum (*s*) vehementer infitiatur. Non nego, quod illi opinioni obtentui fuit, itineris Babylonici districtam a Musis mentionem abesse: At sunt de verissima Ampl. *Bouherii* (*t*) observatione conplura, quae illud sibi desiderant: in his repetita cum Chaldaeis (*u*) colloquia, vix ea tempestate extra Babyloniae fines conserta; tum amplissimae urbis operosa et accurata delineatio, templorum praeterea et statuarum, quibus illa merito superbiebat. Ait in suam usque aetatem Babylone durasse Iovis Beli fanum aereis portis, Διὸς Βήλου ἱρὸν χαλκόπυλον, (*x*) καὶ ἐς ἐμὲ τοῦτο ἔτι ἐόν. Contra ea non vidisse sese isthic statuam duodecim cubitorum ex solido auro, quod

(*a*) In Ἡρόδοτος et Πανύασις. (*b*) In scholiis ad *Aristoph.* Nub. v. 331. (*c*) Apud *Gellium* Noct. Att. xv. 23. (*d*) In L. II. de Orat. C. 13. (*e*) In *Eusebii* Praep. Evang. x. 2. p. 466. (*f*) Deipnos. L. II. p. 70. B. (*g*) Ad Musae II, 77. p. 139. (*h*) L. XI, 3. p. 515. (*i*) Vid. L. I, 94. (*k*) Antiq. Rom. L. I, p. 22. (*l*) Vid. *Dionysii Halic.* Epist. ad Pompeium p. 129. (*m*) Orator. C. 12. (*n*) Vid. L. IV, 81. etc. (*o*) Libro II, 44. (*p*) L. III, 5. et II, 106. (*q*) L. II, 181. (*r*) L. IV, 168. etc. et L. IV, 43. et 195. 196. (*s*) Chronol. L. IV, 4, 5. et VI, 3, 10. (*t*) Dissert. Herod. C. I. (*u*) L. I, 183. (*x*) Ibid. C. 181.

quod eam Xerxes aliorſum aſportasſet, (a) ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον. Porro, declarata cultisſimis verbis ſoli Babylonici ubertate, ἐκ (b) δὲ κέγχρου καὶ σησάμου ὅσον τι δένδρον μέγαθος γίνεται, ΕΞΕΠΙΣΤΑΜΕΝΟΣ, μνήμην οὐ ποιήσομαι· εὖ εἰδὼς ὅτι τοῖσι μὴ ἀπιγμένοισι ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην, καὶ τὰ εἰρημένα καρπῶν ἐχόμενα, ἐς ἀπιστίην πολλὴν ἀπῖκται· *ex milio autem et ſeſamo quantae proceritatis arbor ſurgat, ETSI PROBE MIHI CONPERTA, memorare ſuperſedeo, bene gnarus iis, qui nunquam Babylonicam regionem adierunt, quae de frugibus dicta ſunt, perquam incredibilia viſum iri.* Talia conmentantem negabimus earum rerum teſtem fuisſe oculatum? Verum iſta erudito viro, nimio Cteſiae amore in transverſum abrepto, condonemus. Herodotus viſis tot regionibus, urbibus et hominum moribus in Samum reverſus, quae ad ſedulae apis inſtar undique collegerat, ſcriptis conſignare, *Suida* auctore, ingresſus fuit. Intento autem iſti negotio ſpes Halicarnasſum tyrannico dominatu liberandi adfulſit; quorſum delato res bene cesſit. Expulſus enim Lygdamis est, et civibus aequa rediit libertas; ſed, uti fit, factiones civitatem miſcuerunt, invidiaque liberatorem, factioſis fortasſe gravem, incesſit. Tum patriam reliquit, inque Graeciam tetendit. Huc pertinent *Luciani* (c) iſta, difficilia quibusdam intellectu viſa, πλεύσας γὰρ οἴκοθεν *Herodotus* ἐκ τῆς Καρίας εὐθὺ τῆς Ἑλλάδος, ἐσκοπεῖτο, videlicet, qua tandem ratione et minimo labore inſignis ac celebris evaderet: inſtabat per illi conmodum Olympiorum tempus ſollemne: properavit ad illud certamen, atque in magno Graecorum conſesſu recitavit hiſtorias ſuas. Namque ea non docent, abſolvisſe Herodotum hiſtoriarum libros Halicarnasſi, ſed conpoſitos in Samo inſula, quod ex *Suida* adſciſcendum, ex Caria ad Olympicum conventum ſecum portasſe, et Graecis, ut illis innoteſceret, praelegisſe. Eligunt ad eam recitationem Olympiadem LXXXI. viri docti, quippe aetati Herodoti egregie congruam: neque mihi refragari animus est, eoque minus, quod pueriles Thucydidis anni Elidenſem hanc Olympiadem ſibi poſtulent. Aderat Thucydides una cum patre Oloro admodum adoleſcens (d), ἔτι παῖς ὤν, in ſummo Graecorum plauſu recitanti, illacrymavitque, aemulatione quadam iam tum ad conſimile laudis ſtudium accenſus; quo Herodotus animadverſo ad Olorum, (e) ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς τὰ μαθήματα, optime de puero XV. annorum, et gloriae deſiderio lacrymante. Atque hic non obliviſcor ſecundae recitationis, Athenis Olymp. LXXXIII. anno tertio inſtitutae, quam Thucydidem auſcultare potuisſe, certum quidem est, ſed iam virili aetate, non puerum. Erudite hoc (f) *H. Dodwellus* exſecutus adprobavit (g) *Ed. Corſino*, ſibi tamen non conſtanti, et eandem praelectionem in Olymp. LXXXIV. coniicienti. *Lucianus* et *Plinius*, quorum auctoritate in illas partes abiit, nihil iuvant. De priore dictum ſupra est, de *Plinio* deinceps. Ubi vero post Olympiadem LXXXI. et qua Graeciae in urbe conmoratus fuerit, an peregre denuo abierit, dicere non habeo. Auctor *Dio Chryſoſtomus* (h) est, Corinthum venisſe, ſcriptas a ſe hiſtorias attulisſe, grande exſpectasſe praemium ob adſperſas bello Perſico Adimanti et Corinthiorum laudes: fruſtratum ea ſpe, delevisſe plura, et civitatis ducisque gloriam inminutum ivisſe. Quae, etſi in Corinthiorum et Adimanti rebus laudandis mire parcus fuerit, (i) criminationes videntur hominum aevi ſerioris. Certius habetur, Athenis ſuos eum libros legisſe *in conſilio*, uti *Hieronymus* ſcribit, *et honoratum fuisſe*, idque feſto Panathenaeorum die anni tertii Olympiadis LXXXIII., quae elegans Ill. *Scaligeri* (k) doctrina. Sub idem tempus Athenis colonia in magnam Graeciam deducta (l) Thurios fuit, cui ſponte ſua comitem ſe Herodotus addidit, Θούριος ea propter ſaepe dictus, διὰ τὸ κοινωνῆσαι τῆς εἰς Θουρίους ἀποικίας, ut apud (m) *Strabonem.* Ibi per otium hiſtorias recenſuit, multaque illis adſtruxit. Nam quod in *Plinio* est, (n) *Thuriis in Italia condidisſe hiſtoriam anno urbis trecenteſimo decimo*, aliter ſi accipiatur, erroneum erit. Condidit hiſtoriarum libros alibi, eosdemque ante Italicum iter ſemel atque iterum in frequenti Graecorum mercatu praelegit, isthic vero illos elimavit, nonnulla adiecit, alia fortasſe retexuit. Addidisſe autem, ea argumento ſunt, quae profectione in magnam Graeciam longe ſunt poſteriora. Talis est, neque latuit Ampl. *Bouherium*, Thebanorum in Plataeenſes invaſio et (o) caedes Eurymachi, Leontiadae filii, principio belli Peloponneſiaci; τὴν Θηβαίων ἐσβολὴν εἰς τὴν Πλάταιαν, *Marcellinus* (p) vocat, fruſtra ibi doctis viris adhaereſcentibus. Talis etiam Spartanorum in Aſiam legatio et infelix eius fraude Sitalcae, Thracum reguli, eventus. Verisſime (q) *Herodotus*, ταῦτα μέν νυν πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο τοῦ βασιλέος στόλου. Contigerunt quippe anno Olympiadis LXXXVII. tertio, ſive annis post Xerxis in Graeciam tranſitum duobus et quinquaginta. Pertinerent ad hunc quoque cenſum, quae de Amyrtaeo et filio eius Pauſiri perſcripta meminimus, ſi, quod viro amplisſimo in opinionem venit, rege Perſarum Dario Notho evenisſent: at eam falli, videor mihi clare (r) oſtendisſe. Iuſtior locus erit fugae Zopyri, filii Megabyzi,

(a) ad

(a) Ibid. C. 183. (b) Ibid. C. 193. (c) In Herodoto C. 1: p. 832. (d) *Suidas* in Θουκυδίδης. (e) *Marcellinus* Vit. Thucydid. p. 9. (f) Apparatus ad Annal. Thucydid. p. 23. (g) Faſt. Attic. T. III. p. 203. et p. 213. (h) Orat. Corinth. p. 456. (i) Vid. ad L. VIII, 33. (k) Ad *Euſebii* Chronic. p. 104. (l) *Diodorus Sicul.* L. XII, 7. et 10. (m) L. XIV. p. 970. A. (n) Nat. Hiſt. L. XII. C. 4. (o) Lib. VII, 233 (p) Vit. Thucydid. p. 9. Edit. Dukeri. (q) Lib. VII, 137. (r) Vid. ad L. III, 15.

(*a*) ad Athenienses, quem *Ctesias* sub Olymp. LXXXVIII. non multo ante Artaxerxis obitum ab rege defecisse atque Athenas abiisse, (*b*) conmemoravit. Verum de his abunde. Quo usque vitam extenderit, et ubi eius finem fecerit, partim scriptorum taciturnitas, partim discordia, in dubio relinquit (*c*). *Suidas* Thuriis supremum obiisse diem et in foro urbis contumulatum perhibet, esse tamen, qui Pellae in Macedonia decessisse de vita, aiant. Si (*d*) *Marcellino* fides constat, sepulcrum Herodoti ad portas Athenarum Melitidas in Coela, ubi Κιμώνια μνήματα, ostendebatur olim. Quae de mea quidem sententia expediri nequeunt, nisi cenotaphia tumulique honorarii in auxilium vocentur. Τάφος tamen *Marcellino*, quo de *H. Dodwelli* (*e*) luculenta est animadversio. Ex scriptis summi viri solae ad nos iucundissimae IX. Musae devenerunt. Nam Ἐξήγησιν *de vita Homeri* titulum ementiri et Herodotum auctorem perperam edere, liquidis rerum argumentis evicisse me puto. Ipsene historiarum libris Musas inscripserit, non liquet. *Lucianus*, cuius *Vossius* et *Fabricius* obliti non sunt, hominum admirationi, ex narrationum et dictionis iucunditate progenitae, eos (*f*) adscripsit titulos In more ipsi fuit, (*g*) τὸν πρῶτον λόγον, τοὺς πρώτους λόγους primores libros, et sequentes τοὺς ὄπισθε λόγους, τοὺς ὀπίσω λόγους, posthabito Musarum, tametsi iustissimo, nomine adpellare. Quid enim illis ex cuncta Graecia iucundius, quid suavius, elegantiusve? Veracitatis tamen amor, sine quo historiae nihil nisi nugae et Siculae gerrae, pluribus olim et nostri aevi hominibus abesse visus est. Scripserat *Ael. Harpocratio* (*h*) περὶ τοῦ κατεψεῦσθαι τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν. Quid carpserit, et quibus in rebus fabulosam iudicaverit, ignoratur. Id novimus, in rhetorum olim usu fuisse, cum clari nominis famam aucupabantur, aliorum meritis detrahere: quod eo non dicitur, ut de Harpocratione adseveretur. Fieri potuit, ut ad nonnulla, quae veri fidem videbantur excedere, offenderit. Multos in consimilem fraudem fabellae induerunt, Musis saepenumero innexae, quibus scriptor ipse adsensum negavit, crebro obtestatus, se (*i*) ἀκοῇ λέγειν, *fando accepta referre*, neque omnia sibi πιστὰ videri. Immo hanc sibi legem dixisse, ut audita enarret, neque cunctis adstipuletur tamen, atque hoc inculcatum omnibus cupere lectoribus. Ἐγὼ (*k*) δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι μὲν οὐ πᾶσι ὀφείλω· καί μοι τοῦτο τὸ ἔπος ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον Quod eius monitum si criminatores habuissent in promtu, uti aequitas postulabat, taxandi utique modum fecissent, debuissent profecto. Acrior tamen, eius non ignarus, insurrexit *Plutarchus*, vir excellente eruditione, non falsi sed et malignitatis (*l*) Herodotum traducendo. Actio docta est, verum mirifice colorata, saepissime fallax et arcessita adeo, ut culpam, qua illum nimio patriae studio onerare gestit, ipse sustineat. *Ioach. Camerarius* et *H. Stephanus* id non dissimularunt, neque nos eorum exemplo, illis praesertim in rebus, quae suggillabantur. Atque hic laudibus ferre debeo doctissimi Abbatis *Geinozii* in vindiciis et defensione Herodoti ab accusationibus Plutarchi et aliorum studium, cuius partem nobis *Academiae Inscriptionum* (*m*) *Acta* sistunt. Fuit Herodotus vitio humani ingenii obnoxius erroribus, lapsus veri ignorantia haud raro est, saepius etiam ab aliis deceptus. *Manetho*, referente (*n*) *Iosepho*, iactitabat, Herodotum πολλὰ τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ' ἀγνοίας ἐψευσμένον, *in rebus Aegyptiis propter ignorantiam crebrius aberrasse:* vere fortasse: mallem tamen locupletiorem, quam Manetho vulgo habetur, huius accusationis auctorem. At enim plurima olim in fabulis et figmentis deputabantur, quorum iustissime numero nunc eximuntur. Fabulosa censebantur de Afrorum institutis et moribus prodita, de circumnavigata ea nostri orbis parte, de Aegyptii soli genio et Pyramidibus, de Scythis, succini origine, Caspio mari, innumerisque aliis, quae serior aetas et peregrinatorum frequentia veritati animadvertit congrua. Enimvero horum omnium memoriam replicare, nihil attinet. Istud haeret in dubio, truncataene Musae sint, et an alios similis argumenti conmentarios Herodotus digesserit? Mutilationis et defectus suspicionem de Athenada, viro Trachinio, indicata (*o*) movent: οὗτος ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιάλτεα δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὄπισθεν λόγοισι σημανέω· *hic Epialten aliam ob caussam, quam ego sequentibus in libris reddam, interemit.* Reddidit autem nusquam, non octavo, nedum libro nono. Ergone ea excidit conmemoratio? an promissi oblivio eius animum incessit? an decimum adiungere meditatus fuit librum? Utrumque fieri quitum est. Nam hiatus illis in Musis nullum se mihi indicium prodidit. Similis fluctuatio, sed expeditu pronior, de libris Libycis, Λιβυκοῖσι λόγοισι, quorum meminit (*p*) ipse. *Io. Alb. Fabricius* (*q*) elaboratos non censuit, sed intra promissum stetisse. Iustior veriorque *Raphelii* et *Bouherii* coniectura, innuisse scriptorem extimam Musae quartae partem, sedulo rebus Libycis occupatam, et sectionem in primis centesimam quinquagesimam nonam, ubi de Apriae, Aegyptii regis, suscepta in Cyrenen expeditione et infausto eius eventu, multo ta-

(*a*) Lib. III. C. ult. (*b*) Persic. C. 42. (*c*) In Ἡρόδοτος. (*d*) Vit. Thucydid. p. 3. (*e*) Apparat. ad Annal. Thucydid. Sect. XI. (*f*) In Herodoto C. I. (*g*) Vid. L. V, 36. VII, 93. et 213. I, 75. (*h*) *Suidas* in Ἁρποκρατίων. (*i*) Vide L. II, 29. et C. 121, 5. III, 116. IV, 5. 25. etc. (*k*) In L. VII, 152. (*l*) De Malignitate Herodoti T. II. p. 855. &c. (*m*) Tom. XIX. Edit. Paris. p. 115. (*n*) L. I. C. Apion. C. 14. (*o*) L. VII, 213. (*p*) L. II, 61. (*q*) Biblioth. Gr. L. II, 20.

tus et voto, ut aliquis oriatur, cui otium ſit uberius et ingenium ad Herodotea perpurganda, hanc aliis curam tradere. Ortus est, uti ille optaverat, *Iac. Gronovius*, cuius in Graecos Latinosque ſcriptores amor ſingularis et excellens eruditio in celebritate et omnium ore verſatur: Herodotum ad membranas Mediceas, quibus nihil par aut ſimile arbitrabatur, diligentisſime examinavit: plurimis inde vitioſiș priſtinum nitorem et colorem reddidit, aliis liquidisſimam lucem, et *Vallae* quoque Latinis, adſcriptis adnotationibus, exactis profecto et eruditis, adſperſit Lugduni Batavorum cIↄIↄccxv. Magna hinc *Gronovio* laus et gloria, neque inmerita, quam nimia tamen et paene ſuperſtitioſa libri Florentini veneratio nonnihil dedecoraſſe viſa est. Non exprobro virulentam dicendi acerbitatem, viros praeclaros ex levi culpa ſaepe etiam nulla, lacerantem; neque ea ingero, quae docti homines, *Kuſterus*, *Berglerus*, *Bouherius* atque alii eius in adnotationibus deſiderarunt: Cognitisſima ista ſunt, haud effectura, ut ſummi viri, quem docentem iuvenis admiratus fui, labor contemtus negligatur. Immo haec dum ſcribo, culta ad me Herodoti editio adfertur, Glascuae tot minoribus voluminibus, quot Muſae cenſentur, formis deſcripta anno cIↄIↄccLXI., Gronovianam, defectis tamen adnotationibus, aemulans. De mea non multis agam. Coniecto ante hos undecim annos in eius conſilium cura princeps conquirendi ſuppetias codicum ſcriptorum fuit, quam proſper non destituit ſuccesſus. Pariſiis *Io. Capperonerius*, V. Cl., benivole excerpſit, a viris doctisſimis *Menoto* et *Geinozio* ex tribus Regiae Bibliothecae membranis in margines exempli Gronoviani collata, ſed parciore, quam ſperaveram, manu: multa quippe, levisſimi momenti, ſordes et quisquillias opinatus, ſciens volensque praeterierat. Hinc mea longe diſcrepabat ſententia. Clarisſ. *D. Ruhnkenium*, Lutetiae Pariſiorum ſtudiorum cauſſa tum morantem, litteris adduco et expugno, ut ea uſibus meis ne negentur. Factum est egregio amicisſimi viri candore et auxilio, quod tantopere deſiderabam, hoc etiam monentis, codicem primum, cuius A. Index, ingentis esſe pretii, et tantae, ſive litterarum ductus ſive membrana ſpectentur, pulcritudinis, ut vix alius, quicum conparari posſit, inveniatur. Debentur eiusdem *Capperonerii* bonae voluntati excerpta ex ſchedis, ſeculo XV. exaratis, monaſterii *S. Remigii congregationis S. Mauri in Francia*, priores duo libros et tertii magnam partem conplexis, tum alia ex codice, in Bibliothecam Regiam novisſime illato, in quo ex IX. Herodoti Muſis fragmenta haud pauca, denique Λέξεις Ἡροδότου ex forulis Bibliothecae *Sangermanenſis*, vulgatis olim ex ſchedis *Goldaſti* longe utiliores. Quae quidem cum laudabili ſollertis viri ſtudio, propter quod illi gratia manebit, colligerentur, conmodum ad me vir eruditus et plurimum reverendus *Henricus Gally*, S. T. P., magnae Britanniae Regi a ſacris, inviſit. Varios inter iucundosque ſermones venitur ad Herodotum: vehemens prae me ferebam deſiderium codicis Archiepiſcopi *Guil. Sancroft*, Cantabrigiae asſervati, et *Galei* laudibus adeo celebrati. Tum vir multo humaniſimus prolixe auxilium polliceri, nec polliceri tantum, ſed et praeſtare. Abs reduce in Britanniam non multis post menſibus exemplum Galeanae editionis accipio, inſtructum diſcrepantibus libri Archiepiſcopi ſcripturis, ſollertisſima Celeb. *Ant. Askew* manu enotatis, una cum corollario ex ipſius *Askew* chartaceo codice annorum ferme quingentorum, primore quidem Muſae primae parte manco, ſed perutili. Utraque opera mihi iucundisſima accidit ob excellentium virorum amicitiam et accurationem, qua nihil ſupra. Neque non mihi celebranda adfuit Ill. *Baronis de Swieten* in Herodoto adiuvando benignitas; de meo enim inſtituto per litteras admonitus promtisſime Vindobonenſis Bibliothecae ſchedas Graece perito homini cum edito Genevenſi contendendas tradidit, et, quae nobilisſimi viri humanitas, transumta inde ad me officioſisſime curavit. Par fuisſet Amplisſimi Cardinalis *Quirini* benivolentia in promisſo ex libris Vaticanis auxilio, niſi mors illud intercepisſet, plenisſimo tamen favoris in epiſtola Cl. *Asſemanni* ſuper locis quibusdam Herodoteis. Quod illum autem praeſtare non ſiverunt fata, cumulatisſime eiusdem loci et dignitatis vir Eminentisſimus, Cardinalis *Pasſioneus* explevit: namque cognita mea ſchedarum Vaticanarum cupidine, perhumaniter reſcripſit, eas nec admodum bonas, nec priſcas videri: esſe ſua in Bibliotheca, ex Sfortiana profectas, integriores, nitide pictas et veteres; harum ſe διαφόρους γραφὰς mihi non negaturum. Abſolvit vir ſummus, quod receperat, liberaliter, cuius ego excellentem in illo faſtigio, dum ſupererat, humanitatem et erga me ſtudium laudibus ferre et grata mente recolere, deſinam nunquam. De libro vera omnia: circa ſeculum duodecimum in charta Pergamena ab docto ſcriba exaratus est, praeſtantia *Mediceo* nihil cedens, ſaepe ſuperior. Illorum vero codicum excerptis occupato atque operi, formis exſcribendo, dudum intento, ex Britannia conſultisſimus *I. A. Helvetius* editum *Iungermanni* exemplum transmittit, cuius in margine ex ſchedis *Archiep.* et duobus *Oxonienſibus* adnotamenta, ſed dilutiore atramento, ſaepius plumbo ſcriptorio, picta, eaque propter in haud paucis ambigua. Tribui illis, quamquam ſuspenſior, neque poenituit, locum, et gratias veteri amico. Et hos quidem manu deſcriptos codices, tot diverſis locis erutos, non eodem omnes capite manaſſe, manifeſtisſime conperi. Ubi lacer est et hiaſcit *Vallae* liber, ibi in MSS. *Archiep.*, *Vindobonenſi* et plerisque *Vaticanis* et *Oxonienſibus* lacunae. Si quid in his aut praecipuum aut exor-

exorbitans, idem apud *Laurentium*. Conpar in quam plurimis inter *Mediceum*, *Passioneum* et *Askew* Codd., *Passioneo* in alterutrius lapsu rectum, ut plurimum, tenente, concordia. Ceterorum, quorum continua excerpta haud adspexi, constantem consensionem testari nequeo. Tres priores eodem ex fonte, sive antiquiore membrana, hausti videntur, cuius scriba, fortasse offensus crebris Musae primae excursibus, cunctos inprudenter abscidit, et ne hiatus taedio forent, nexum seriemque orationis callide aptavit. Ultimi tres aliis ex schedis descenderunt, prudentiorem amanuensem et nihil temere auferentem indeptis, atque ea de caussa commendatiores. Reliquas scripturae differitates, quae sane quam multae, acceptas librariis, Ionicae dialecti Veneres conmuniore sermone mutantibus, vocesque optimae notae et earum veteres inflexiones, quod ab usu abierant, pervertentibus, refero. Damnosum illud Herodoto institutum videor mihi saepissime deprehendisse et certissimis documentis in omnium posuisse conspectum. Namque ipsi scriptori, Musas de novo recensenti, quae quorundam suspicio fuit, discrepantiae notabilis originem non ausim tribuere: atque hoc minus, quoniam in vocabulis, citra dubium pravis, admiranda sed et foeda omnium adparuit conspiratio. Quo modo cunque autem se ista habuerint, neglectos et quodammodo contemtos ab Editoribus fuisse scriptores, qui Herodotea advocarunt et exscripserunt, miratus saepe fui. Ex *Dionysio* mihi *Halicarnasseo*, *Strabone*, *Plutarcho*, *Pausania*, *Stobaeo*, *Eustathio* et aliis hac de familia, selegeram plurima, publicatis meliora. Vidi deinceps simile *Steph. Bergleri*, viri doctissimi, eundem mecum exercentis agrum, propositum. Apud animum is constituerat *Th. Galei* exemplum nova editione recudere, et, quia ex MSS. deerat auxilium, ex priscorum advocationibus praesidium quaerere: id mihi eius ex libro, huiusmodi citationibus referto et paucis ad primam Musam notis, *Galei* animadversionibus subiiciendis, paruit. Studium viri valde fuit industrium, sed in *Hermogene* et eius Scholiasta, *Stobaeo* et *Eustathio* in *Dionysium*, quos tum legisse non videtur, claudicans. An vero ad *Herodotum* recte curandum id suffecerit, (*a*) dixerint alii. Ipsemet viso *Gronoviano*, cuius ne meminit quidem, opere, suum abiecit, adnotationesque, toties ad *Alciphronem* promissas, animo magis agitavit, quam absolvit. Nullas certe, praeter paucas illas, et male cohaerentes, adspexi: boni quidquid inerat, auctori atque observatori tributum est; immo gratus agnosco, pauca Eustathiana, a me praetervisa, ex illius indicio venisse; debeoque adeo memoriae viri doctissimi, pariterque infelicissimi, ut eius ad posteritatem industria cum laude propagetur. Aliud consilium *Io. Corn. de Pauw*, vir Graece doctissimus sed sui semper arbitrii, amplexus fuit. Unicum illi *Th. Galei* adfuit exemplum et animi incitatioris inpetus, cuius ope salebrosis *Herodoti* locis medicinam pro virili fecit, salubrem saepe et probabilem. Cui labori, quod observasse reminiscor, iuvenis admodum, et ante vertentis seculi annum xv. invigilavit. Nulla hinc apud eum in Lugdunensem editorem animadversio, nulla eiusdem laus, nulla mentio, a qua, bene si illum novi, sibi non temperasset; neque a me dissentient, qui familiarius ipsum variaque eius scripta cognoverunt. Schedas illius, minutissimis pictas litteris, mecum vir perhumanus et salutaris artis peritia apud Amstelodamenses celebris, *Io. Iac. Ostens* conmunicavit. Conpar fuit de *Herodoto* bene merendi voluntas *Io. Iac. Reiskii*, viri clarissimi. Ductu sagacis et faecundi ingenii emendationes, sollicite investigatas, Miscellaneis Lipsiensibus inseruerat. Dedit mihi perofficiose, ut sub incudem revocatis et varie a se mutatis uti liceret, nuper vero iterum iterumque recensitas et correctas publice exstare iussit. Ingratus forem, nisi utiles mihi, etsi saepius dissentienti, profiterer fuisse. Singuli in hoc studiorum genere gustum quendam habemus, neque eadem omnibus sapiunt. Qua ex libertate nihil inconmodi, immo ad veritatem, modo verborum absit contumelia et rixandi pruritus, conmodi multum. Illam me amplexum pro vetere amicitia non aegre feret vir doctissimus. Laudabit, sat scio, istum animi mei habitum *Fr. Lud. Abreschius*, vir Clar., cui varias ad intricatiora Herodoti verba animadversiones et explanationes acceptas fero. Μεγάλη illi et *Reiskio* χάρις. Eiusdem Cl. *Io. Ern. Imm. Walchio* ob ceras miniatulas eruditissimi *Car. Sam. Schurzfleischii*, in quibus doctorum virorum, *Bocharti*, *Fabri*, *Valesii*, *Vossii* et aliorum, de *Herodoto* non male meritorum, indicia, exscriptas ex Gothana Bibliotheca, debitor sum. Adleverat non multum dissimiles marginibus Hervagiani exempli anni CIↃIↃXLI. *M. Sladus*, quas Celeb. *Pet. Burmannus Secundus*, talium haud parcus promus condus, meas esse, ut alia multa, voluit, nec non *Is. Vossii* coniecturas, manu magni *Graevii* scriptas, et *Iac. Ph. D'Orvillii* plures. D'Orvillianas serius, opere Herodoteo fini proximo, usurpavi, et magnam partem ad conmentarium viri eruditissimi in Charitonem additas intellexi; Vossianas coram mihi olim Cl. *Io. Alberti*, cuius mortem nondum eluximus, tradiderat. Solidum tamen *Pet. Burmanni Secundi*, viri amicissimi, beneficium, cui et reliquis omnibus laudatissimis hominibus uti debendi reus sum, ita nemo sibi addictum magis et obstrictum me et *Herodotum* habet, quam *L. C. Valckenarius*. Namque ut conperto accepit vir diuturna familiaritate mihi iunctissimus, quid molirer, ob-

(*a*) Vide Miscellan. Lipsiens. Vol. VIII. p. 295.

obſervationes transmiſit, et flagitanti, ut continuaret inchoatas et in partem laboris veniret, peramanter adſenſus fuit. Haec origo et occaſio adnotationum, praeclariſſimae eruditionis ex interioribus litteris adparatu refertarum, quibus haec Editio nitidior et ad poſteritatem commendatior procedet. Scripſimus ambo locorum intervallis ſeiuncti, ille Franequerae, ego Traiecti ad Rhen., acciditque adeo, ut eadem arbitraremur nonnunquam: mea, ubi commodum erat, inducta ſubinde fuerunt, ſaepius, ut deſcribendi faſtidium vitaretur, relicta, ſed *Valckenarii*, meo praeconio non indigi, perenni tamen grati animi teſtificatione celebrandi, omnia integra. Reliquum eſt, ne abſoluti operis ratio in obſcuro maneat. Ex ſcriptis codicibus Ionici ſermonis, quoties licuit, formam et habitudinem reformavi; in integrum nullo ſuo merito poſſeſſione deiecta reſtitui: innumera mendis liberavi, ſed parciſſime de coniectura, atque illis duntaxat in vocabulis, quae dictionis indoles averſabatur. Qua re nonnullis, quod aperte mendoſa et levi brachio concinnanda, reliquerim, iuſto viſus fui cautior. Verum illud malui, ſatis habens, ſi ad medicinam via monſtraretur. Mutationum in adnotationibus reddita cauſſa eſt. Ex contextu, uti vocant, quae exterminavi, relegata in variantes ſunt Lectiones, copioſiſſime, quo cenſendi facultas foret, adpoſitas. Qua quidem in re nihil novi praeterque conſuetudinem machinatus fui. Conquirimus ſollicita cura et inpenſis amplis diverſas membranarum ſcripturas, cui bono tandem, ſi uti illis nefas putetur? *Vallae* Latina praeeuntium more Graecis adiunxi, non illa profecto optima, ſed a Clar. *Gronovio* multifariam purgata, et, ſicubi ἐν τῷ κειμένῳ aliquid innovatum, a me quoque. Maluiſſem equidem, ut ſuaviſſimus ſcriptor ea dialecto ab omnibus tereretur, qua agnoſci voluit. Sed uti ſeculum eſt, Latina poſtulantur; maneat proinde hoc Catone per me contentum. Additamenta undique ab *H. Stephano* et *Iungermanno* de Nili ortu, de Aegyptiorum et Perſarum moribus et legibus, ſi mei res fuiſſet arbitrii, detruncaſſem omnia, excepto Anonymi fragmento, cui in Addendis ex codice Regio, mecum ab egregio *Ruhnkenio* communicato, ſalubre auxilium venit, de Nili Incremento, et *Cteſia*. Fini operis *Th. Galei* et *Iac. Gronovii* adhaerent adnotationes, quarum facilior ut uſus eſſet, Lugdunenſis Editionis paginae marginibus noſtrae aſſignatae ſunt. Lexicon vocum Herodotearum, ex *Goldaſti* ſchedis publicatum, procul amandavi, ſuffecto ex *Sangermanenſibus* longe meliore. Indicibus recenſendis et conficiendis operam mei cauſſa *A. Kluitius*, doctus et ſollers Hagani Gymnaſii praeceptor, induſtrie inſumſit. Unum, neque diſſimulare auſim, male me habet, quod operae in tonis et ſpiritibus toties deliquerint. Nixus fui aberrationibus iſtis occurrere, ſed ſtudium caligantes oculi fruſtrati ſaepius ſunt. Nolim eas, quarum exſtantiores enotavi, mihi vitio adponi. Potius de *Herodoto* inter morborum tot vices in provecta aetate ad finem deducto laetemur. Ego certe Deo optimo Maximo gratias ago habeoque. Vale.

I L.

ILLVSTRIBVS, AMPLISSIMIS ET NOBILISSIMIS VIRIS

INCLITAE CIVITATIS

LEIDENSIS

CONSVLIBVS

SAPIENTISSIMIS

D. ABRAHAMO AB ALPHEN I. C.
CONSVLVM PRAESIDI.

D. CONRADO RVYSCH I. C.

D. NICOLAO VAN BANCHEM I. C.

D. IOHANNI ALEXANDRO VAN LANSCHOT I. C.

PER TRIBVNALIA ET VARIA REIPVBL. NEGOTIA AC HONORARIA COLLEGIA MVLTVM SPECTATIS

Patronis ſuis Perpetuis

IACOBVS GRONOVIVS

Perennem felicitatem P.

PSA quidem feſtivitas propoſiti huius, quo Herodotum nova et prima apud Batavos editione decoratum eo, exigere videtur, ut plurima vel inventionis induſtria vel verborum comitate utar, atque ipsa ſcribendi ſedulitate oſtendam, quam ardenter post triginta et amplius annorum lucubrationes probatas cupiam nunc quoque placere, et hanc dedicationem Vobis favorabilem reddere. Sed nec labor in primariam antiqui temporis hiſtoriam editus tali genio frui-

tur, propter quem in discrimen aliquod me coniici suspicer; tum causa universa adeo singularis est, ut simile unquam occurrisse nec meminerim nec credam. Unde sicut ipsa res et materia clamat se aversari et odisse, quod non est simplicissimum; ita ego censere cogor melius esse nihil artificiosum huc arcessere, nec felicitatem applausus Vestri ulla arte circumvenire.

Agebatur enim praeterito saeculo annus LXII., *quum mense Maio ludus huius civitatis literarius more sanctissimo inspiceretur, ut post exploratos frequentantium successus, auspiciis Decessorum Vestrorum in Supremo Magistratu, ab IIII. Viris Scholae Lugdunensis constituendae, quorum tunc erant praesentes superstites Wilh. Paedtz, Ioh. Cocceius, Iac. Golius, donandus, acceperim ex manu Cornelii Schrevelii, Rectoris equidem prudentis et nati ad tenera illa ingenia colenda continendaque, exemplar historiarum huius Herodoti ex editione Gothofr. Iungermanni. Verum dixero, si confitear fuisse id fatale rudimenti per adolescentiam editi et optatum decus, sed et studiorum totius postea vitae adiumentum praedulce. Sic enim possessor factus magni voluminis, non oculos tantum pavi placito lemniscorum et fulgentis in membrana auri nitore; sed quod hortantibus laborum gradibus postpaulo et patre me ad Iustini historias vertente cogebar, per varia momenta advocabam Herodotum. Advocabam, dico, sed ut in universis narrationibus aliquam opem adsequebar, ita persaepe oppido exiguam capere me sensi, quum nec Vallae versionem cum Graecis conferre possem utpote nimis inde digressam, et Graeca continuam parerent offensam, ut ita quod historiae liquidum quaerebam, satis certe non nanciscerer. Hoc ipsum dubitari non debet, quin obtinuerit per omnem primae Academicae meae vitae aetatem, atque ideo nihil nisi reservare Herodotum magnae occasioni, si qua ventura esset, fui compulsus.*

Quae ipsa quum non solum venerit, sed tantopere etiam felicis extiterit foeturae, ut Herodotus importunis variorum corruptelis circumsessus, immo in eis delitescere compulsus, modo redierit ad suam lenitatem, quam Graecae aures olim tantopere in eo agnoverunt; quomodo proferam concinnos plausus et impetus multiplicis gratulationis, quam Vestrae istius Liberalitatis ratio ab maioribus comparata meretur? Etenim obtinuit illa et tunc, et semper obtinet, quod solum et unum quasi videtur spectare, nempe ut donatio bene meritos coronans moveat omnium studia et aemulandi acrimoniam. At ista ipsa praeter hunc scopum prominet mirabiliter in futurum, et peragens extraordinaria quaedam, inopinanter experitur ex se surgere in publicum quoque, non modo in privatum bonum, commoditates et occasiones, quae seris etiam annis stimulos praebeant ad egregios impetus. Sic certe agrum colentibus iucundum est, si ille, quod expetebant, iusto tempore splendeat fertili semente; sed magnopere insuper delectat, si quod non praevidebant, in fodiendo aperiatur thesaurus. Gavisus fuit sine dubio Fulvius Nobilior, quum Ambracia subacta triumpharet, quod multis laboribus quaesiverat; sed et volupe illi fuit tunc, quod praeconcipere vix poterat, Romam per ipsum deportatas ad spectandum invehi in illo triumpho ignotas antea novem Musarum imagines sub Hercule Musagete, varios ad mitiora studia tracturas.

Neque vero tacere hic debeo, quantopere has primas cogitationis in me adolescentis umbras, aut verius dixerim, hanc quasi praerogativam, va-

gam

gam licet incertamque, et tam longo tempore antecurrentem, memorabili et maximo momento muniverit dies anni MDCLXVIII., *qui dies erat a. d.* IV. *Idus Ianuar. quem Vestra Curia consensit indici festum huic Academiae. Quantus ille splendor erat, quum spectaculum certe inusitatum praeberent Serenissima Regia Celsitudo COSMI III. benignissime audiens et spectans, tum Pater meus venerans et alloquens. Id placuisse tunc quidem passim memini; sed mihi penitius intuenti iam ardua desideriorum meorum, tacita quoque tunc conformatio immittebatur, quae oculos erraturos alioquin in peregrinando ultra Alpes in formosissimam Etruriae vallem dirigeret.*

Per has scalas mihi tandem venit licentia escendendi ad ista Parnassia culmina felicitatis uberrimae, et qua maiorem nec ratio mihi nec fors subiecerit, ut in rempublicam literariam conferam Herodotum, si non penitus, qualis ex auctoris manu ante saecula prodierat, certe infinitis in locis ita reparatum. Quod quum rem magnae molis esse cernam; tum si ruminando circumagar et revertar ad dies illos, quibus inter locupletes illos plenissimosque pluteos Mediceos spatians, Herodoteum istud exemplar, palmaria praedicatione dignum, non videndi modo, sed dum res dabat, in complexu et manibus habendi volvendique potestate fruens exultabam ad veritatem antiquae scripturae, vix mei compos maneo. Stellas ad me descendere credebam, quoties aut in historia cognoscenda aut in Graeca narratione aliquid liquidius repente oculos meos subibat. Satis dextre enim deprehendebam lucri praesentis pretium, ut ab ista hora non ultra cogerer peccatis alienis concedere; immo conceptam Herodoteis exemplaribus obscuritatem dissipari tandem atque exolescere sentirem. Ita apparet ab unica Vestra liberalitate primos appetendae huius operae coeptus mihi innatos, ultra decennium occultatos et inanes, denique Altorem et Fautorem invenisse Vestra vehementer arte conciliatum. Fors fuat, ut lux illa nominum Vestrorum in Italiam aliquando deferat notitiam praestantiae, qua excellit super omnia iste codex tantopere historiam veterem per universa supplens, sanans et redintegrans, et Florentiam exhilaret publica humani generis commoditate aucta, ut tam conspicua antiquissimae notitiae adiumento illustrato per sanctam eius custodiam, gaudeat porro similibus exemplis decorari.

Caeterum dum in hac consectatione munditiae Herodoti me recreo, ambigere incipio, utrum Academiae, quam colo, an magis ludo literario, quem colui, hoc donum consecrari a me debeat. Utraque Vestrae Curiae administratio est; utriusque custodia amabiliter per annos in Vestram curam et manum recepta floret; utramque iussu Vestro percenseo et pro virili parte confero, ut disciplinam utrobique designatam habeatis sartam tectamque; in posteriore etiam hoc ago, ut forsan alicui munificentia Vestra infigat parem mihi indolem et quod opto, annis futuris gloriosam. In proximis ludo annis, dum audiendi et erudiendi causa adfui Academiae, contigit mihi praeparare imperitiam meam eamque sentire, quod in morbis multum est; redux deinde in eandem saepe diffundi me, saepe refici expertus fui ob Herodotum a se ipso per vitia aliorum diductum et disiunctum nunc sibi reconciliatum. Quod quum ita sit sibi innexum, ut decidi a me nequeat, et vix debeat; statuo optime ex caerimonia antiqua Vestram Laurum utrobique tam feliciter florentem a me pro fascino apprehendi, et hanc Herodoti novam reparationem, velut sacram coronam Graeciae, ad postes figi Curiae Vestrae, ut ei praesidens

Minerva non modo urbis amor, ſed etiam clavium in adytis ſancte habendis arbitra, ſicut apud ſuos cognominabatur tum Πολιοῦχος, *tum* Κληδοῦχος, *hanc aeternam Benignitatis Veſtrae fidem ſervare et conſignare velit, Deum precans, ut Leidam Herodoti fautricem tum aliis rebus omnibus, tum etiam ſtudiis vigentem ſub praeſidio Veſtro cernat et celebret Chriſtianus orbis. Dabam in Vrbe Veſtra a. d.* XIV. *Calendas Iulias anni* MDCCXV.

LECTORI BENEVOLO S.

olo te paginis concidere, ſed indulge quaeſo ſpatium ad explicandam diſputationem hanc, quam omni ratione confido non fore ingratam, ſed certe neceſſariam. Quum per ordines pluteorum in Bibliotheca Medicea pervium mihi factum eſſet, ut liceret ubicunque cernere et deſtinare; ita conſtitui ſignavique, ut mixta vice aliquid maius aggrederer minore profligato. Etiam haec varietas recreabat. In cuius viciſſitudinis propoſito contigit, ut ad Herodotum pervenirem post duo exemplaria epiſtolarum Ignatii accuratisſime perlecta et editiones ad ea exactas. Vel ſi nihil dignum annotatu reperisſem, mihi ſufficiebat prorſus ſcire ita legi in priſcis illis membranis, ut certa ſolidaque notitia et ab meis oculis collecta, non alienis, fulcire lectionem meam Ignatianam poſſem. Caeterum ultra exſpectationem locupletavit me haec collatio. Neque enim ab eo tempore poſſedi illa ipsa tantum, quae Oxonii nuper vulgata ſunt anno MDCCIX. ab Clar. Thoma Smitho, in his Epiſtolis iuxta Exemplar Mediceum denuo recenſitis, ſed plura. Ne dubites, accipe ſpecimen, et quidem ſtatim in principio, et quidem unum, ſed tanti, ut quoslibet illos bene notos lectores in pudorem coniiciat. In ipsa enim inſcriptione epiſtolae ad Smyrnaeos edidit Vosſius τῇ οὔσῃ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας, ἐν ἀμώμῳ πνεύματι, λόγῳ θεοῦ, quo nihil aliud probavit, quam ſe nolle ſequi antiquitatis fidem, et hoc agere, ut ſoli ſuo arbitratui innitatur; quod ei concedens miror tamen, quum in oppoſita verſione Latina praebeat *in incoinquinato ſpiritu et verbo Dei*, iudicavisſe vim copulativae debere exprimi in ſigno commatis, quod in MS. est nullum. Unde nihil aliud promovit, quam ut daretur oportunitas viris eruditis in Britannia, cui mirabiliter blandiuntur hae epiſtolae, immittendi in ſpatium inepte vacuum particulam καὶ, prout nuperrime continuavit editio Oxonienſis MDCCIX. per eundem Cl. virum, quum id iam anno MDCXLIV. etiam editio Oxonienſis biennio antecedens Vosſianam inchoavisſet per ſummum in literis et ſacris Virum Vſſerium. Hinc vide ſuſpicionem ipſius Smithi de hoc loco et fortuitam huius particulae coniunctivae omisſionem in verſione Vosſiana, quum vere nihil genuinum ſit in isto καὶ. Nam in MS. Mediceo manifeſte legitur αμωμω ΠΝΙΚ λογω quod explanari oportet ἀμώμῳ πνευματικῷ λόγῳ Θεοῦ. Alia dabuntur alio tempore, ſi Deus volet.

Quum ita cesſisſet inſpectio codicis, quem adhibuit Vosſius, et qui iactatur genuina continere; an potui hoc tam dulci guſtu ineſcatus, ſtatim post haec deciſa ab Ignatianis diſcedere? Omnino adamavi etiam aliam, quae proſcribi vulgo ſolent ut ſuppoſita. Decrevi prorſus illa pariter recognoſcere, praeſertim quum reperisſem, ut dico, alium codicem, qui ea exhibebat, ut forſan non aequalem aetati voluminis, de quo actum est, certe tamen veterem et aut nihil aut parum natu minore. Itaque enimvero et legi et tum pasſim exſignavi, tum in Epiſtola ad Philippenſes deprehendi pag. 99. Vosſianae editionis illic legi τὸ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου διαδιδόμενον, non modo διδόμενον, quod prius est illic nervoſius; pag. 101. ὄλεθρον γὰρ ἑαυτοῦ γινώσκει κ. τ. λ. non ἑαυτῶν, quod firmatur ab Latina verſione, ſicut etiam pag. 106. μαρτυρία πνεύματος καὶ Θεοῦ ὑπεράνωθεν, non Πατρὸς; et pag. 107. μετὰ δὲ τὴν νηστείαν πεινῶντι, non πεινῶντα. Etiam pag. 110. legebam καὶ τῆς ἐντολῆς ἠκείσας τοὺς οὐδὲν ἀδικήσαντάς σε, non ἐξώσας, ut editur; in Latinis, *et a mandato Dei eos avertiſti*. An igitur cap. IX. de pernicie Iudae occaſione epiſtolae istius ad Philippenſes non licuit mihi notare, quod ſcripſi? *Quin etiam ſi qua codici Mediceo fides, non meretur minorem auctoritatem, quam reliquae, quum et illum verſaverimus, et hanc iucundisſime illic perlegerimus.* In eo codice quem Vosſius tractavit exſtare epiſtolam ad Philippenſes ego utique non ſcribo; relinquo Vosſium, qualis est; et quis ſupponi potest tam perverſus, ut id ſcribere vellet, quum et Vosſius esſet teſtatus, et tu ipse aliter vidisſes? ſed tamen et alter codex est codex Mediceus, et de eo loquor; ſed fervor inhumanus maluit durum ſtrepere, quam recte intelligere, idque etiam ſicut percepi, ſciſcitatione inſtituta ex eo, quem ut antea fautorem ſtudiorum praecipuum et mihi deditisſimum, ita nunc comitatis et prolixitatis immenſae memoria venerabilem revereri non deſino, quum res ipsa ſatis loqueretur. Non est ut roget Tentzelius *Vtri magis credamus:* non est ut ſcribat *Vosſio qui MStum diligentisſime excusſit, an Gronovio, qui tantam procul dubio curam in eo evolvendo non adhibuit.* Nihil de hoc poſtremo prorſus novit, et ego non aperiam, niſi quod ipse locus ex principio peroret. Sed est ista argumentatio par et ſimilis aliarum, quibus turget iste liber, plane talem hominem decens. Et est tamen ex vicino ſemigermanus, quem ista delectaverunt. Sed pereant illa; ego curſu recto Theſpias tendo, ut post hanc exploſionem Cupidinem, quo me adigit ſerenior tempeſtas, viſam et perviſam diligentius, quam ab Vosſio factum, et divinae prorſus delectationi me dedo, ut post Ignatii Epiſtolas ex Herodoto diſcam: ad illum enim ex ratione vicisſitudinis me contuli.

Quum enim res ad id ſe daret, memini doluiſſe aliquoties, non adſequi me nec intelligere, quid adferret iſte ſcriptor; idque plane accidebat praeter exſpectationem. Nactus enim fueram editionem Francofurti exaratam, cuius indicem inſignia nomina condecorant, Valla, Henr. Stephanus, Frid. Sylburgius, Gothofr. Iungermanus. Et iam audiveram aliunde ab Aldo paratam primam editionem et ab Ioach. Camerario duas ex officina Frobenii; ac denique plurimam operam illi impenſam ab Aemilio Porto. Huic tanto pulcherrimorum ingeniorum concilio quum placuiſſet Herodotus, iure opinabar fore, ut a me inveniretur ſicut ille ab Cicerone deſcriptus eſt, ſine ullis ſalebris quaſi ſedatus amnis fluens; utque hinc deſcendens ad occupationem eius legendi ingrederer penitus dimoto deiectoque ab hoc ipſorum alveari, ab hac antiquitatis extremae ſaluberrima peregrinatione, quidquid ſordidum aut diſtortum ex medii temporis ſitu et incuria inoleviſſe potuerat, omniaque occurſura mihi ſic decentia, ſic apta, ut nihil deſideria mea morari poſſet. Non ſperabam me illic reperturum (loquor maniſeſte exempli ergo ex libro I.) vel cap. 30. ὃς φιλοσοφέων τῆς πολλῆς θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας, cum tam feſtiva interpretationis variaque fabrica; vel c. 41. Ἄχαρί τι τοι οὐκ ὀνειδίζω, hinc de adiectivi iſtius ſenſu ambigente Valla et Stephano; cap. 52. Σάκος τε χρύσεον πᾶν ὁμοίως, καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην καὶ τὸ ξυστὸν τῇσι λόγχῃσι ἐὸν ὁμοίως χρύσεον· τὰ ἀμφότερα κ. τ. λ. cap. 58. Ἀπὸ σμικροῦ τέως τὴν ἀρχὴν ὁρμεώμενον. cap. 91. Κροῖσος πέμπτου γένεος ἁμαρτάδα ἐξέπλησε. cap. 98. in domo Deiocis Κύκλων ἐόντων τῶν συναπτόντων ἑπτὰ. cap. 116. character faciei in Cyro προσφέρεσθαι ἐδόκεε ὡς ἑαυτὸν. cap. 173. Καὶ τῆς μητρὸς ἀναμνεέται vel ἀναμνάεται τὰς μητέρας. cap. 194. Νομέας τοῦ πλοίου καὶ καλάμην πᾶσαν ἀπεκήρυξαν. cap. 186. Τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ καὶ κατὰ τὰς καταβάσιας. Denique cap. 191. Κατὰ τὸ ῥέεθρον τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ ὑπονενοστηκότος ἀνδρείως, quibus ſimilia exſtant plurima, ſingula profecto et ſtomachi et mentis et oculorum faſtidia, et prorſus talia, ut Endymionis ſomnum mihi optare maluiſſem, quam procedere ad iſta legenda. Audimus quidem in iſtis diductis et ſeparatis vocabula bene Graeca, ſed quae quomodo ab illis in unum coniungi potuerunt? immo vero illi, quod moerebam, non modo legerunt iuncta, etiam interpretati ſunt Latine, ſed ut inde pateat ſaepe illos parum duxiſſe officii et exiſtimationis rationem, et exſtare Herodotum cum magno elegantiae eorum detrimento. Hinc cavere non poteram, quin ſuccreſceret mihi etiam in hac indignatione macerante ſibilus, quod ab hoc primi Graecorum temporis donario dicam, an diario? cui eximia veterum AEgypti, Aſiae, Africae et Europae fatorum ab Carico ingenio pars erat commiſſa, non in antecesſum abegiſſent vel quamcunque obſcuritatem. Utique hinc contigit, ut Dan. Heinſius potuerit ingenuitatem Scaligeri ac candorem praedicare, qui locorum emendationes, quas ex tempore illi ſuggeſſerit aut cum eo communicaverit, nomine appoſito in margine expreſſerit; id quod in Herodoto Heſychioque factum ſit. Deus bone, ubi iſtud exemplar? Hinc fieri potuit, ut in primis annis ſaeculi MDC. Pariſios profectus Nobiliſſimus ille Iac. Palmerius a Grentemesnil Caſaubonum Herodoti illuſtrationi vacantem audire ſategerit, ut in illius vita notavit St. Morinus. Quo evaſerunt iſtae Herodoto tam faventes horae? Habeo plures, quorum vulgatur pollicitatio notarum ad Herodotum: ſed valeant; quia intellexerunt nihil.

Attamen ſi omnia recte expendas, elaboravit haec omnis, quam nominavi, tribus quidem ad officium ſuum, ut quoad licuit, Herodoto ſuccurrentes evigilaverint in ſtudio, quod ſuſceperant; ſed tam infeſta auctori noſtro deinde fuerunt quaedam ſaecula, et tam malevola variorum ex poſteris ſortitus fuit iudicia, ut mirari non oporteat, ſi ſparſis turbidis et fallacibus lectionibus nequierit per eosdem nunc cito elucere aut ſanitatem plenam ita vel quacunque adiuvandi contentione ac induſtria repetere. Ut enim ego rem concipio, quum frueretur iuſta gloria, et ne etiam in mortuo Herodoto quidem mox imminueretur eadem celebratio, quae hiſtorias viventis proſequuta fuerat; repens incepit res novas moliri Cteſias. Huic enim ſatis non fuit perſcribere, quae placuerant, et novum quaſi nomenclatorem Perſicarum appellationum et Herodoto uberiorem apud Graecos ſe profiteri; ſed, ut ſolent illi, quibus ſtatutum eſt ſubdole agere, iactare ſe voluit et ex invidia praetertim ac detrectatione Herodoti, directo ab eo ad reiiciendum et improbe deferendum nominati, creſcere, ſiquidem credimus Photio, cuius ſola fide haec omnia ſtant caduntque. Sed tamen aliquamdiu Cteſias non auditus, non creditus. Labentibus vero et mutantibus ſaeculis nec quid nec quare exſtitit poſt aetas (quam fatentur ipſa nomina mox ad partes vocanda) qua perſpicue nonnullis placere etiam Cteſias incepit adeo, ut Herodotus antea aſſidue laudatus quodammodo exigeretur ſuo honore, aut ſi non e manibus fuit excuſſus, ob vitii, quod Cteſias inchoaverat, ego autem ex veneratione Herodoti ne proferre quidem cummaxime velim, crimen diu ſuſpenſum tantum non damnatus, legeretur modo carpendi et vituperandi gratia. Ex hoc nimirum fonte orta ſunt, quae dixerunt poſt trecentos et ultra annos, ut cernimus ex ſcriptis, illi indigni nominatu in hac parte, ſed ut rideantur, procedant; quae inquam dixerunt tam ſerus ille Diodorus Siculus, tam ſerus Manethon cum novis ſacerdotibus, antiquiſſima melius ſcilicet ſciſcitatis, quam ante ſaecula eorum deceſſores; tam ſerus Stra-

Strabo, tam ſerus Aelius Harpocration aliique; hinc ſerus ille Plutarchus aut irae aut vindictae moderari nequivit: hinc alter, qui indicatus nobis est ab Euſebio Praepar. Evangel. lib. x. cap. 3. ex Porphyrii ſcriptis, cuius verba intelligas rogo ex ipſo Euſebio, vel maxime ſerus Pollio. Sic enim de illis omnibus non dubito pronunciare, ſicut libro octavo deſcripſi Dionem Chryſoſtomum. Ab hac gravi nube non ipſe tantum obrutus fuit pudendi et foedi criminis varie ab illis expreſſi reus; ſed quaſi iniuria intra hanc criminationem non deberet ſtare, exemplaria hiſtoriae eius mirabiliter conſpurcata et interpolata literis modo demptis, mutatis, appoſitis vitioſe (quod in Graecis facile contingit) et quidem ita, ut fere dixeris ludum ſcribis illis librariis perinde ac malevole doctis et certamen noxae Herodoto inferendae fuiſſe, ut iſta dulcedo ſtyli quondam Olympiae et Athenis audita nec minus materia per veracitatem placens plane deleretur. Deprehendi id potest ex illis, quae ſatis macra et naevis ſanequam foeda edidit Aldus acquieſcente illis Camerario, et quae mox cum tanta farragine variarum lectionum Henr. Stephanus. Stephani illa ratio docet codices Herodoti ſatis denſos ſupereſſe, ſed depravatos mira diverſitate, ut exſtarent in eius ſcripto loquutiones vocesque nunquam ab Herodoto cogitatae, praecipua truculentia in particulis, quod maximis modis ex codice Mediceo ad mirationem usque didici. Quis illud deſperatum in libro IX. Ἀμαζονίδας τὰς ἀποθήκας non ita ex compacto conflatum, aut excogitando commentum et vel ingenioſe fictum ad ludibria auctoris aeque ac lectoris taedia videt? An non credimus optime haec intellecta fuiſſe optimo Henr. Stephano, a quo refertur in indicem *in Amazonidas clarum facinus Athenienſium*, ſequuto Iungermano Quis illam abominandam licentiam citationum in tanta diverſitate non ſentit inde fluxiſſe? quae nequivit ex memoriae fiducia, ut interdum in exiguis libris fieri amat, eveniſſe, ſed quod vel gravarentur Herodoto ſuum relinquere, vel uterentur exemplari in tantum perdito.

Nihilominus quum hi ſic baccharentur, ex tantis antiquorum probris emerſit noſter, quoniam interim non defuerunt prudentioris ſententiae in utraque lingua auctores; qui et Muſarum exemplaria ſibi comparaverunt bene explorata, relicta iſta vulgari proſtitutione illis acerbis et impotentibus dominis; et probarent ſequerenturque ac laudarent Herodotum et hiſtoriam, prout ipse diſtribuerat atque annis, nominibus, ordine interpunxerat: imo qui ſicut ipſi acquieſcebant Herodotea diſpenſatione temporum ac rerum, ſic liberos ſuos eam ipſam et non aliam docebant, omnino ſtatuentes illam melioris venae eſſe. Conſtant enim ſibi Dionyſius Halicarnaſſeus et Cicero in venerando Herodoto, nec ab eo deduci ſe patiuntur. Priſci certe illi negant aliud oraculum peti poſſe, ſi in hac antiquitate Herodoto caruerimus; et Cteſiana iſta maluerunt mergi aeterna oblivione, quum proferrentur ubique Herodotea: ne audire quidem Cteſiana licuit, quum per grandiores Herodotea perſonarent. Immo nec ipſos qui Cteſiam probaverunt, quum ad cauſam hiſtoriae res veniret, videas teſtimonio Cteſiae uti, quum ubique id in ſe experiatur Herodotus. Itaque ab ipſius aevo, forſan et chirographo, quum et in ludis Olympicis et in alio loco, ubi adſtabat patri Thucydides adhuc iunior, hoc est, concione Attica, legerit has relationes, diu remanſerunt exemplaria incorrupte exarata et notae prorſus exquiſitae, multis haud dubie illorum audientium ſibi ea comparantibus et ſic per nationes Graecas diſpergentibus hoc ſcriptum. Quorum plurimis detritis aut per humanos caſus amiſſis, non utique contigit omnia cadere in laſciviam poſteriorum invidentium et Cteſiana amplectentium, qui deſcripturi ipſi, vel deſcribentium tabernas inſtructuri falſis ſuppoſitis corrumpi et rideri Herodotum gaudebant; ſed credibile est, utique postquam iſta laſcivia cognoſci coepit, contra talem depravationem doctiores et elegantiores poſſeſſores hoc egiſſe, ut caute ab ſuis bibliothecis illa perverſa et ſcabioſa abigerentur; hac ratione et ſtudiis ſuis bene conſulentes et ſic providendo etiam de poſteritate amabiliter anxios. Verum exceſſit ſuperavitque illa gregaria multitudo vilium codicum, quos et ſtatim post archetypa exemplaria confieri accidit, et per omnes deinde aetates cernimus continuatos fuiſſe ad ipſos praeli cum plumbeis literis inventi annos: unde deprehendimus in manus plurium veniſſe libros Herodoteos per citeriora ſaecula deſcriptos, ſed qui carerent iſta laude, quam et Dionyſius Halicarnaſſeus et Quintilianus attribuunt ſcriptori prorſus merenti. Pretioſiora et accurate magis exarata eius volumina latibulis neſcio quibus immerſa ſunt, forſan ultro ſe abſcondentia, ne ab iſta copia perditorum exemplarium ſuus nitor contraheret aliquid ſordium, ſi ad contagium iungerentur; ſicut occultatus latuit iſte codex Herodoti in Helicone Mediceo, non aliis magnopere laudatus, et quanti deberet iudicari, nulli cognitus, niſi forſan illi, per quem in iſtas oras invectus fuit, et postquam ad meam ſitim pervenit.

Ut enim dicam quod res est, verticordiae cuiusdam fauſtitatis induſtria demorata fuit et detinuit me, ut quaſi gubernans adigeret ad ſacram cellam, qua ſalutaris huius depoſiti ſignatus angulus neminem ante potuit advertere, quin velut nec inſpectu dignum et denunciatione boni exemplaris carentem praeteriret, quum ego hic defixus ac volumina alia ſeponens uni illi Herodoto agglutinatus fuerim, ita ut tanquam

quam Hector ab Ilio non recedens novem Musas peregerim non tantum sine poenitentia, sed ut modo experiens tolli offensionem, quae me antea aliquoties tardaverat, immo torserat, modo nescio quo odore tactus melioris unguenti exultarem creberrime, et mirabili voluptate sentirem identidem me vegetari. Itaque ne morer, huius dulcissimi temporis memor et non pauca continenter inde ruminans, simulatque potui, Herodoto rursus secessi, et ut ad Isulae portus otia divitias meas noscere inciperem, curavi sedulo, et tam feliciter, ut deinde non omiserim in oculis, in animo, in manibus habere hunc Herodotum ita ἐξωνυχισμένον ex comparatione Mediceae pergamenae prorsus auctorem decoctae suavitatis, et adferentem continue μυρμηκίαν laetitiae ex certa rerum Graecarum et vocum notitia, eo efficaciorem, quod post paulo, n. anno MDCLXXIX. venit novus ex Britannia Herodotus, in quo desiderium cognoscendi et ardorem suum sic indicabat Gudius Graevio, ut patet ex pagina 31. epistolarum: *Narrant praeterea Angli extare etiam et laudari novam editionem Herodoti . . . . Herodotum si vidisti, certiorem quaeso me facias, quid in ea editione praestiterint et quibus subsidiis.* Sed de eo quum deinceps taceatur, nec vel alteruter quidquam dixerit, mihi quoque liceat eam dicere iure suo talem esse, qualis est, nisi quod codices ad eam adhibiti variis in partibus perniteant, unde quid certe delicatius proponi agnosco potuisse. Sane etiam et magis cogitavi mihi ad manum esse Pegaseium melos, et urbanitatis Herodoteae genuinum semen, quod qualiumcunque horarum acerba, quod omnes lectas auditasque nugas posset diluere et abstergere. In hoc potui ita mihi dulcis esse, ut per annos quadraginta in eo figerem ac locarem multa mea studia, et diem huius Herodoti repertorem supplicationibus commendarem ac venerarer domesticis. Quid enim dicam de aliis viris doctis, qui proximo tempore post editionem Iungermanni deruncinando aliquas partes Herodoti sustinuerunt attrectare? Quid immo etiam de illis, qui intra hos L. nuperos annos illam veterem Musam expolire conati fuerunt? Sane certatim omnia benigne, sed etiam ex putida affectatione inanis ΣΟΦΩΣ. Quippe nullus eorum de antiquitatis erga Herodotum pietate sollicitus, nec vel pedem movere dignatus ad consulendam priscam membranam, quidquam aliud quam in exiguo et incerto haeret, in hac illepida ratione magis despiciendus, quod quum auxilii prorsus minimum adferat quisque, cernas commentariis adnexos indices Herodotum pluribus paginarum numeris ostentare, quam quenquam alterum. Omnes solo illo genere et specimine codicum veterum, unde Henr. Stephanus posuit diversas lectiones, magniloqui et eatenus firmi porro ita se gerunt, ut universa quae adferunt, ruant sponte ad notam Medicei promptuarii, quae docet illos per summam levitatem agendo plus vitiavisse. Quid de illis, qui in Vallae interpretatione aliquid carpere et corrigere iusserunt, quos tamen patebat nunquam vel inspexisse Lexicon Porti? Nam et paulatim haec a me adstruebantur, non tantum cernente, quid esset penes me, sed quanta ipsorum distantia ab Herodoto; occurrentque horum experimenta, sed plura futura, nisi adsuetus mea pleraque chartulis et concisis frustis credere, saepe quererer ea disiici, prout nunc multa Herodotea queror periisse. Quod mutare in hoc nequivi, ad editionis decus pretiosa satis collata esse mihi imaginans, ita tamen ut Herodotea reliqua abhinc cariora habiturus sim, servemque, si quid hinc inde recepero.

Sic potui in his iucunde et amoene gerere multam aetatem. Etiam potuissem totius porro vitae domicilium in eisdem reperivisse, nisi et gratus in bene merito esse vellem, et fortunam publicam in consilio habens etiam ab ipsis annis cogerer possessionis huius societate delinire omnes, qui ad rempubl. literariam pertinent. Cui proposito ut dicarem aliquod nunc studium ratione optima, non potui aliter quam omnia quae producta erant et edita sordide, quum flectere in melius nequirem, delendo et iubendo ire unde venerant, reponere fideliter ea, quae clare docerent earum ineptiarum auctores, falsi gaudii usuram non usquequaque permanere. Potuit discrimen aliquod fieri, ut semper in tam multis; sed ea quae probitatem suam fidemque bono exemplo indicabant, tanti erant, ut potuerint etiam trahere ea, de quibus cuperes deliberare. Hinc ne quid surriperem, vulgata illa et pulcherrimi alias Herodoti mentem manumque et sensum turbantia, et sane eius foeditatis, ut mererentur ulterius nec luce frui, nec loco, quem oculus legentis notare posset, minori charactere conieci in imam oram, quum contextus offerat Herodotum redintegratum, cuius etiam egregia notis volui illuminare. Sic putavi iustissime et simpliciter agendo, quum nihil cuiquam auferatur, exedram Herodoti in studiis nostris evulsa quantum fieri potuit importunitate validam fore. Quae utinam porro enitescat, et tum primorum saeculorum intelligentias enudare pergat, tum in eo efflorescere indolem eruditae linguae agnoscant Musae, quae libris singulis insident, siquam meam diligentiam, aut incensam officio sedulitatem, tam quoque legentis erga se benevolentiam perpetuo collaudaturae! Nam illa multa, quae nunc onerant Herodotum, abesse mallem, ut non addi me auctore scias; et quod nunc in oculis venit, pag. 134. v 8. interpretare, *attractis utribus ipsum duos aut tres pediculos solvere demissos.* Id ultro saepius facias!

EPI-

EPIGRAMMATA TRIA VETERA
IN
H E R O D O T V M.

ΧΡΙΣΤΟΔΩΡΟΥ ποιητοῦ Θηβαίου Κοπτίτου.

Οὐδ᾽ Ἁλικαρνασσοῦ με παρέδραμε θέσπις ἀοιδὸς
 Ἡρόδοτος πολυΐδρις, ὃς Ὠγυγίων κλέα φωτῶν
Ὅσσά περ ἠπείρων δυὰς ἤγαγεν, ὅσσά περ αἰὼν
Ἔδρακεν ἑρπύζων, ἐννάταις ἀνεθήκατο Μούσαις
Μίξας εὐεπίῃσιν Ἰώνιδος ἄνθεα φωνῆς.

CHRISTODORI POETAE THEBANI COPTITAE.
Interprete Cl. SALMASIO.

Nec te Alicarnasso vates divine silebo
HERODOTE *o sapiens, quo fortia facta virorum,*
Quidquid in Europa atque Asia labentibus annis
Tempora prisca tulere, novem sacrante Camoenis
Iuncta Iadi certat florens facundia linguae.

Α Δ Η Λ Ο Υ.

Ἡρόδοτον Λύξεω κρύπτει κόνις ἥδε θανόντα
 Ἰάδος ἀρχαίης ἱστορικῆς πρύτανιν,
Δωριέων πάτρης βλαστόντ᾽ ἄπο. τῶ γὰρ ἄπλητον
 Μῶμον ὑπεκπροφυγὼν, Θούριον ἔσχε πάτρην.

I N C E R T I.

Eodem interprete.

Lyxidae HERODOTI *cineres humus ista recondit*
 Historiae antiquae patris Ioniacae.
Quem Doris patria extulerat, patria altera posthaec
 Thurias excepit, dum fugit invidiam.

Fuit epigramma et allatum ab avo meo, cum eiusdem interpretatione, infra pag. 717. *Edit. Gron.* Monuit me etiam SALMASIVS noster ὁ πάνυ, in tertio versu, ubi vulgo habetur Δωριέων πάτρης, Palatinos codices habere Δωρίδος ἐκ πάτρης, quod ipsum tamen vulgato melius non esse censet. *Iungerman.*

Α Λ Λ Ο.

Ἡρόδοτος Μούσας ξεινίσσατο· τῷ δ᾽ ἄρ ἑκάστη
 Ἀντὶ φιλοξενίης βίβλον ἔδωκε μίαν.

SE-

****

SERIES

EORVM QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

HPO-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ ΙΣΤΟΡΙΗ·

Ἢ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΟΙ Θ', ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΑΙ ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI HALICARNASSEI HISTORIA.

SIVE HISTORIARUM LIBRI NOVEM, MUSARUM NOMINIBUS INSCRIPTI.

LIBER PRIMUS, qui inſcribitur Clio.

HERODOTI Halicarnaſſei hiſtoricæ inquiſitionis ſpecimen hoc eſt: ut neque ea, quæ facta ſunt ab hominibus, tempore exoleſcant, neque ingentia & admiranda opera, vel à Græcis edita vel à barbaris, gloria fraudentur, cum alia, tum vero etiam qua de cauſa inter ſe belligeraverint.
1 Perſarum quidem igitur docti memorant diſſenſionis auctores extitiſſe Phœnicas, qui à mari,

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ, ἐπιγραφομένη ΚΛΕΙΩ'.

ΗΡΟΔΟ'ΤΟΥ [a] Ἁλικαρνησσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ [b] θωϋμαστὰ, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισιν ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται· τά τε ἄλλα, καὶ δι' ἣν [c] αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι. Περσέων μέν νυν [d] οἱ λόγιοι Φοίνικάς φασι γενέσθαι τῆς διαφορῆς αἰτίους

VARIAE LECTIONES.

a Sic *Mediceus*. Qui haec laudant *Demetrius Phaler.* περὶ Ἑρμ. C. 17. & 44. Ἁλικαρνασσῆος; ut *Aldus*, *Plutarchus* t. II. p. 604. F. Ἁλικαρνασσέως, *Ariſtides* t. II. p. 381. *Ed. Jebb.* Ἁλικαρνασέος. In codice Britannico *Archiepiſcopi* Ἁλικαρνασῆος, qui mox cum *Vindobonenſi* ἀπόδειξις, prave. *b* Θαυμαστὰ *Arch.*, ſtatim βαρβάροις *Pariſinus B.* *c* Αἰτίαν ἐπολέμουν *Pariſ. C.*, poſterius & in margine *Stephani* ac codice *S. Remigii*. *d* Λόγοι *Plut.* t. II. p. 856. F.

1. Ἡροδότου Ἁλικαρνησσῆος] *Ariſtotelis* aetate Ἡροδότου Θουρίου ἥδ' ἱστορίης ἀπόδεξις legebatur *Rhetor.* L. III, 9. neque deinceps defuerunt, qui, inducto Ἁλικαρνασσέως titulo, Θουρίου maluerunt apud *Plutarchum de Exil.* p. 604. & *de Malign. Herodoti* p. 868. Addiderat ſe Herodotus colonis, qui Thurios in magnam Graeciam abierant: qua in urbe cum hoc opus abſolverit, Θούριον nominare ſe potuit, ſicuti haud pauci adpellarunt, *Strabone* teſte L. XIV. p. 970. In his Imp. *Julianus*, cujus λογοποιὸν Θούριον, *Oratorem Thurium* cum inprudenter *Bourdelotius* explicuiſſet, poenas doctis viris dedit ad *Lucian. Quom. Scrib. Hiſtor.* c. 29. Scripti libri, quorum quidem notitia eſt, Halicarnaſſeum ſumma conſenſione vocant, ancipites tamen in vocabuli ſcriptione. Ἁλικαρνησσὸς, Ἁλικαρνησὸς, Ἁλικαρνησσεὺς, Ἁλικαρνασσεὺς, Ἁλικαρνησεὺς reperiuntur L. I, 144. II, 178. III, 4. VII, 99. Par etiam diſcordia alibi. Vid. *Waſſe* in *Thucyd.* L. VIII. 42. Equidem Ἁλικαρνησὸν & Ἁλικαρνησῆα, uti in MSS. *Archiepiſcopi* Cantuarienſis & *Vindobonenſi* ſaepe numero, praeferrem, niſi ipſimet Halicarnaſſenſes obſiſterent, geminatam ſibilantem litteram in numis oſtentantes. Atquid ἱστορίης ἀπόδεξις, & quo vertendum modo? *D. Heinſius* ad *Heſiodi Interpr.* p. 108. nihil eſſe aliud cenſuit ac ἱστορίην ſive hiſtoriam, cui ego ſententiae non accedo. *L. Kuſterus* in *Bibl. Vet.* & *Recente Jo. Clerici* p. 386. tom. V. Gronovianum *curae demonſtratio* acerbiſſime taxavit, rejectiſque *Vallae* & *Stephani* opinionibus, *rerum curioſe obſervatarum ſpecimen hoc eſt*, vertit. Eſt ſane ἱστορίη *rerum inquiſitio*. Ἱστορίῃσι φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτοῦ Μενέλεω, *adſirmantes inquirendo ſeſe ex Menelao intellexiſſe* L. II, 118. & 119. τούτων δὲ τὰ μὲν ἱστορίῃσι ἔφασαν ἐπίστασθαι. Eſt ἀπόδεξις ἔργων operum, quae abſoluta fuerunt, ſpecimen L. II, 101. & 149. Ἀπόδεξις itaque ἱστορίης inquiſitionis rerum, ab Herodoto inſtitutae, ſpecimen erit atque argumentum. *Cura*, niſi accuratam in quaerendo vir clariſſimus, quod opinor, intellexerit, ἱστορίης vim non aequiparat, nec digna tamen acerbiore exprobratione erat, neque erit fortaſſe *hiſtoricae inquiſitionis ſpecimen*, quod malui. *Plutarchi* ἱστορικὸν ἀποδεικτικὸν t. II. p. 243. paullo diverſius abit.

2. Ὡς μήτε τὰ γενόμενα &c.] In his adquieſcunt ſcripti editique omnes, & longe omnibus priores, *Dionyſius Halic.*, *Ariſtides*, *Lucianus Quom. Scrib. Hiſtor.* C. 54. Tamen *St. Berglerus* in *Act. Lipſienſ.* CIƆ IƆ CCXVI. p. 379. levi ad ſpeciem mutatione, τὰ λεγόμενα ἐξ ἀνθρώπων, *quae ab hominibus dicuntur*, ne δὶς ταυτὸν ἡμῖν ὁ σοφὸς Ἡρόδοτος, corrigit: eſſe enim τὰ γενόμενα nihil aliud ac ἔργα, & τὰ ἔργα ac γενόμενα. Ego vero id ſcriptum nollem. Sunt, fateor, ἔργα μεγάλα τε καὶ θωϋμαστὰ *ingentia atque admiranda opera* γενόμενα; viciſſim minime. Memini quoque γίνεσθαι ἐξ ἀνθρώπων homines perhiberi, cum mortalium numero eximuntur, nec propterea τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων *res* dici, *quae ex hominibus evanuerunt*. Namque Herodoti more *hominum facta* exprimunt, ut pulcre *Tan. Faber* L. I. *Epiſt.* 8. Ἐκ τῶν Σαμίων γενόμενον, *quod Samii deſignarant* L. III, 48., quemadmodum τὰ πρησσόμενα ἐκ Μιτυληναίων L. I, 160. Hoc amplius, ſi τὰ λεγόμενα ſcripſiſſet, vulgi fabulas & rumores operis principio ſpectaſſet, quod merito inconcinnum atque abſurdum *J. Ph. D'Orvillius*, nuper nobis litteriſque ereptus, arbitratus eſt ad *Chariton.* L. I. p. 9., *Bergleri* audaciam ſtrenue retundens. Ceterum Herodotea haec quodam modo aemulatus eſt *Baſilius Seleuc. Vit. S. Theclae* L. I. p. 4.

8. Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι] Quod *Th. Gale* τοὺς λόγους *Plutarchum* hic olim legiſſe monuit, id vero foret ſimi-

αἰτίους. τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν, καὶ οἰκήσαντας [a] τοῦτον τὸν χῶρον τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίῃσι μακρῇσι ἐπιθέσθαι. ἀπαγινέοντας [b] δὲ φορτία Αἰγύπτιά τε καὶ Ἀσσύρια, τῇ τε ἄλλῃ χώρῃ ἐσαπικνέεσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐς Ἄργος. Τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἅπασι τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένῃ χώρῃ. ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἄργος τοῦτο, διατίθεσθαι τὸν φόρτον. πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ [c] ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ἀπίκοντο, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλῆος θυγατέρα. τὸ δὲ οἱ οὔνομα εἶναι κατὰ τὠυτὸ [d] τὸ καὶ Ἕλληνες λέγουσιν, Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νηὸς, ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, [e] τῶν
2 σφιν ἦν θυμὸς μάλιστα· καὶ τοὺς Φοίνικας [f] διακελευσαμένους ὁρμῆσαι ἐπ' αὐτάς. τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν [g] ἀποφυγέειν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλῃσι ἁρπασθῆναι. [h] ἐσβαλλομένους δὲ ἐς τὴν νέα, οἴχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου. Οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι, οὐκ ὡς [i] Ἕλληνες· καὶ τῶν ἀδικημάτων τοῦτο ἄρξαι πρῶτον. Μετὰ δὲ ταῦτα, Ἑλλήνων τινὰς (οὐ γὰρ ἔχουσι τοὔνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας, ἁρπάσαι τοῦ βασιλῆος [k] τὴν θυγατέρα Εὐρώπην. (εἴησαν δ' ἂν οὗτοι Κρῆτες) [l] ταῦτα μὲν δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα, Ἕλληνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι. καταπλώσαντας γὰρ μακρῇ νηῒ ἐς Αἶάν τε τὴν Κολχίδα καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμὸν, ἐνθεῦτεν, διαπρηξαμένους καὶ τἆλλα, τῶν εἵνεκεν [m] ἀπίκατο, ἁρπάσαι τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα Μηδείην. πέμψαντα δὲ [n] τὸν Κόλχων βασιλῆα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα, αἰτέειν τε δίκας τῆς ἁρπαγῆς, καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ [o] ὑποκρίνασθαι ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς ἁρπαγῆς· οὐδὲ ὦν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι. Δευτέρῃ δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον [p] τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα, ἐθελῆσαί οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἁρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα, ἐπιστάμενον πάν-

ri, quod Rubrum vocatur, in hoc nostrum profecti, & hanc incolentes regionem, quam nunc quoque incolunt, longinquis continuo navigationibus incubuerunt: sic deportandis mercibus AEgyptiis & Assyriis cum in alias plagas, tum etiam Argos pervenerunt. Argos vero ea tempestate omnibus civitatibus regionis, quæ nunc Græcia nominatur, antecellebat. Huc porro appulsos Phœnicas mercimonia venum dedisse: & quinto sextove quam appulissent die, cunctis fere divenditis, feminas ad mare venisse cum alias multas, tum vero regis filiam, cui nomen esset idem quod Græci tradunt, Io filiam Inachi. Dumque hæ feminæ puppi navis assistentes ea mercarentur, quæ cujusque studium maxime ferebat, Phœnicas sese adhortatos in eas impetum fecisse: & ipsarum plerisque aufugientibus, Io cum aliis raptam fuisse: eisque in
navem impositis Phœnicas in AEgyptum vela 2
fecisse. Sic quidem Io in AEgyptum pervenisse referunt Persae, non quemadmodum Græci; & hoc injuriarum principium extitisse. Post hæc Græcorum quosdam, quorum nomen non possunt memorare, narrant Tyrum appulsos, filiam regis rapuisse Europam: fuerint autem isti Cretenses. Sic illis par pari repensum. Verum postea Græcos secundæ injuriæ auctores extitisse. Longa enim nave vectos ad AEam urbem Colchidis & ad Phasim fluvium, illinc, quum cetera transegissent, quorum gratia venerant, rapuisse filiam regis Medeam; quumque ad pœnas de raptu petendas, & filiam reposcendam rex Colchorum caduceatorem misisset, Græcos respondisse, ut illi de raptu Ius Argivæ pœnas sibi non dedissent; nec se igitur illis daturos.
Secunda dehinc ætate, ferunt, Alexan- 3
dro Priami filio, quum ista audisset, voluntatem incessisse uxoris sibi per rapinam è Græcia comparandæ, certum habenti omnino se

a Τόνδε τὸν non absurde *Arch.* *b* Desit δὲ in *Vindob.*, nec fuit olim in *Archiep.*; adscriptum enim est. *c* Ἡμέρᾳ male *Vindob.* *d* Ὃ καὶ *Medic.* & *Remig.*, ceteri τὸ, ut *Aldus.* Paullo ante βασιλέως contra morem *Paris.* B. statim vero στήσας *Vindob.*, ταύτας γὰρ στάσ. *Remig.* *e* Τῶν κιν *Vindob.* a prima manu. τῶν κεν *Arch.*, sed σφὶν in margine. Vide *Theocrit.* Idyll. 17, 42. *f* Διακελευσμένους *Vindob.* *g* ἀποφυγεῖν idem & *Arch. Paris.* C. male. mox ἄλλοισιν *Arch.* *h* Ἐσβαλομένους *Remig.* *i* Φοίνικες *Ald.* margo *Steph.* & *Venetus* liber in Biblioth. D. Marci t. I. p. 169. tum πρῶτον τοῦτο ἄρξαι *Arch. Paris. B.* *k* Articulum non probant *Arch. Vind. Paris.* C. *l* Sic *Steph.* margo, *Remig. Medic.*, ab aliis μὲν abest. tum ἴσα σφι πρὸς *Ald. Venet. Arch. Paris.* C., in *Medic.* & aliis vulgatum. Paullo ante οὕτω Κρῆτες *Arch. Vindob.* *m* Hoc ex *Medic.* & *Vind.* ἀπίκοντο reliqui cum *Aldo.* Statim ἕνεκεν & βασιλέως *Arch.* & *Paris.* C. *n* Τὸν Κόλχον *Archiep.* a prima manu: βασιλέα habet codicis ora. *Vindob.* τὸν Κόλχον tantum. *o* Ἀποκρίνασθαι *Venet.* & *Paris.* C. male. Ionum enim non est. Vide *Suidam* Ὑποκρίνεσθαι & *Eustath.* in *Homer.* p. 687, 18. *p* Τοῦ Πρ. *Arch.*

simile, si liber de *Herodoti Malignit.* semper bonae fidei esset, quod longe secus habet. Legerit tamen; vulgatum valide adserunt *Ptolemaeus Hephaest.* in *Codic. Photii* cxc. p. 478., *Pollux* L. II, 122. & *Thomas Magister.* Οἱ Περσέων quoque λογιώτατοι & μάλιστα λογιώτατοι his in libris frequentes. Vid. *Jac. Gronov.* in L. II, 3. & adnotationes meas ad *Diodori Siculi* L. II, 4. Alia vir doctus in *Miscell. Observ. Vol.* II. p. 152. De Phoenicibus a rubro mari in Palaestinam transgressis iterum L. VII, 89. & *Dionysius Periëg.* v. 906. Herodoti, ut saepe, vestigia legens.

21. Κατὰ τὠυτὸ, τὸ καὶ Ἕλληνες] *Jac. Gronovius*, vir clarissimus, deque Herodoto praeclare meritus, cum legem sibi de schedis Mediceis sequendis dixisset, inmutavit, quod *Aldus* dederat & MSS. plures prae se ferebant; neque consilio defuerunt exempla, sed ejusmodi, quae librariis, Herodoti dictionem toties totiesque invertentibus, transscribi pleraque debent. Satis mihi quidem exploratum est, nullum usquam Herodoti exemplar exstare, ab hac labe inmune; quamquam sparsim Ionici commatis plura latent, quae revocari possunt & postliminio reddi scriptori debent. Erat is quondam τῆς ΙΑΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΝΩΝ, *Dionysio*, optimo hujus rei arbitro, teste. Nunc vero, *quantum mutatus ab illo Hectore.* Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου vidit hic *Plutarchus de Malign. Herodoti* p. 856. D. & *Libanius* t. I. p. 207. A.

22. Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου] Scripsisse videtur *Herodotus*, Ἰοῦν· sciolus adiecisse postea, τὴν Ἰνάχου. Iasi fuerit an Inachi filia, nihil huc faciebat: Regis Argivi filiam fuisse noverant Περσέων οἱ λόγιοι (*Polluci* quoque memorati II, §. 122, πολυΐστορες *Moeridi*, & *Thomae*:) ad Phoenicum naves venisse narrantes, praeter ceteras, τοῦ βασιλέως θυγατέρα· τὸ δέ οἱ οὔνομα εἶναι (κατὰ τὠυτὸ τὸ καὶ Ἕλληνες λέγουσι) Ἰοῦν· addi non potuit ab *Herodoto* τὴν Ἰνάχου. Similiter ex eorumdem narratione memorat cap. seq. τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Εὐρώπην, & τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Μηδείην. Europam rapuisse dicebant Ἑλλήνων τινάς· οὐ γὰρ ἔχουσι (sic scribit *Herod.*) τοὔνομα ἀπηγήσασθαι. L. C. VALKENAER.

29. Οὐκ ὡς Ἕλληνες] *Aldinum* οὐκ ὡς Φοίνικες, quod praeter *Venetum* schedae *Britannicae*, mihi spectatum missae, adfirmant, *St. Berglerus*, cujus ad Herodotum collectanea inter manus habeo, vulgato longe praeponit, nec, uti opinor, injuria. Duae nobis de *Ius* in Aegyptum accessu exponuntur sententiae: Persae a Phoenicibus raptam, Phoenices sponte se avehendam dedisse adseverabant: quibus uberius explanatis, ταῦτα μέν νυν, inquit C. 5, Πέρσαι τε καὶ Φοίνικες λέγουσι. De Graecis nihil; neque necesse erat in re tota gentis regione decantatissima. Haud equidem ignoro, *Pausaniam* a *Th. Galeo* patronum receptae lectioni advocari, cujus si L. II, 16. evolveris, in alia omnia ibis. Sed suum cuique judicium. Ἕλληνας sedibus evertere nolui; neque enim omnia Herodoti editori licent.

34. Ἴσα πρὸς ἴσα σφι &c.] Fortasse non satis consulto unis ex membranis haec mutata fuerunt, indigna ta-

ſe pœnas non daturum; nec enim illos dare. Ita quum is Helenam rapuiſſet, viſum eſſe Græcis, primum miſſis nunciis & Helenam repetere, & pœnas de raptu poſcere; illos vero, quum hi iſta denunciaviſſent, protuliſſe ipſis raptum Medeæ: tanquam qui, quum nec pœnas dediſſent, nec tradidiſſent quum repoſceretur, vellent ab aliis ſibi pœnas dari.

4 Huc usque igitur inter eos mutuis ſolis rapinis actum. Ab hoc autem tempore quod accidit, Græcos omnino præcipue auctores extitiſſe, qui priores in Aſiam, quam ipſi in Europam, militatum venire incepiſſent. Se quidem ſentire iniquorum virorum factum eſſe rapere feminas: amentium vero, raptis ulciſcendis operam dare: prudentium autem, nulla cura proſequi raptas; manifeſtum enim eſſe, ſi illæ non voluiſſent, nequaquam futurum fuiſſe, ut raperentur. Se quidem omnino ex Aſia feminarum raptarum Perſæ negant ullam habuiſſe rationem: Græcos autem Lacedæmoniæ mulieris gratia ingentem collegiſſe claſſem, & mox in Aſiam profectos, imperium Priami evertiſſe: ex eo tempore ſemper exiſtimaſſe ſibi hoſtes eſſe Græcos. Siquidem Aſiam & barbaras gentes, quæ incolunt, Perſæ ſibi vindicant, Europam vero & Græcos pu-
5 tant ſeductos. Hunc in modum Perſæ memorant accidiſſe, & Ilii excidium ſibi hoſtilis iræ in Græcos extitiſſe principium comperiunt. Cum quibus non conſentiunt de Io Phœnices, quam negant ſe in AEgyptum duxiſſe raptu uſos, ſed eam apud Argos cum nauclero navis rem habuiſſe: & quum ſe gravidam eſſe comperiſſet, veritam parentes, ſic volentem ipſam cum Phœnicibus enavigaſſe, ne detegeretur. Et hæc quidem Perſæ Phœnicesque referunt: ego vero, utrum iſta ſic geſta ſint, an aliter, non pluribus perſequar. Ceterum quem ipſe novi primum cœpiſſe inferre Græcis injuriam, hunc ubi indicavero, ſermone ulterius progrediar,

πάντως ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὔτε γὰρ ἐκείνους διδόναι. οὕτω δὴ [a] ἁρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην, τοῖσιν Ἕλλησι δόξαι, πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους, ἀπαιτέειν [b] τε Ἑλένην, καὶ δίκας τῆς ἁρπαγῆς αἰτέειν. τοὺς δὲ, [c] προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἁρπαγήν· ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας, οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων, βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι. Μέχρι μὲν ὦν [d] τούτου, ἁρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλήλων· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, Ἕλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι. προτέρους γὰρ ἄρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην, ἢ σφέας ἐς τὴν Εὐρώπην. τὸ μέν νυν ἁρπάζειν γυναῖκας, ἀνδρῶν ἀδίκων [e] νομίζειν ἔργον εἶναι· τὸ δὲ ἁρπασθεισέων σπουδὴν ποιήσασθαι τιμωρέειν, ἀνοήτων· τὸ δὲ μηδεμίην ὤρην ἔχειν ἁρπασθεισέων, σωφρόνων. δῆλα γὰρ δὴ ὅτι εἰ μὴ αὐταὶ ἐβουλέατο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο. σφέας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίης λέγουσι Πέρσαι [f] ἁρπαζομενέων τῶν γυναικῶν λόγον οὐδένα ποιήσασθαι· Ἕλληνας δὲ Λακεδαιμονίης εἵνεκεν γυναικὸς στόλον μέγαν συναγεῖραι, καὶ ἔπειτα ἐλθόντας ἐς τὴν Ἀσίην, τὴν Πριάμου δύναμιν κατελεῖν· [g] ἀπὸ τούτου αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικὸν σφίσιν εἶναι πολέμιον. τὴν γὰρ Ἀσίην καὶ τὰ ἐνοικέοντα ἔθνεα βάρβαρα οἰκειεῦνται οἱ 3
Πέρσαι, τὴν δὲ Εὐρώπην καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἥγηνται κεχωρίσθαι. Οὕτω μὲν [h] Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν εὑρίσκουσι σφίσιν ἐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας. περὶ δὲ τῆς Ἰοῦς οὐκ ὁμολογέουσι Πέρσῃσι [i] οὕτω Φοίνικες. οὐ γὰρ ἁρπαγῇ σφέας χρησαμένους [k] λέγουσι ἀγαγεῖν αὐτὴν ἐς Αἴγυπτον, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ Ἄργεϊ ἐμίσγετο τῷ ναυκλήρῳ τῆς νηός· ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ἔγκυος ἐοῦσα, αἰδεομένη τοὺς τοκέας, οὕτω δὴ ἐθελοντὴν αὐτὴν τοῖσι Φοίνιξι συνεκπλῶσαι, ὡς ἂν μὴ κατάδηλος γένηται. ταῦτα μέν νυν Πέρσαι [l] τε καὶ Φοίνικες λέγουσι. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων ὡς οὕτως ἢ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο· τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς Ἕλληνας, τοῦτον σημήνας,

a Ἁρπάσαντα olim in *Arch.*, ſed correctum eſt. *b* Τὴν Ἑλένην *Vind.* & *Arch.* qui & πέμψειν ἀγγ. modo. *c* Προϊσχομένους *Steph.* margo, *Pariſ. C. Venet.* ceteri προϊσχ. μένων; mox Μηδίης *Arch. Vindob.* & paullo etiam ſupra. *d* Τούτων plerique. τούτου *Medic.* cum *Pariſ. A.*, qui ſtatim μόνας. *e* Ἔργον νομίζειν plures. *Mediceo* adſtipulatur *Vind.* & *Archiep. Pariſ. A.B.* mox ὥραν *Vind.* & *Arch.*, male. *f* Sic *Medic. Vind. Arch.* & *Pariſ. A.B.*, alii ἁρπαζομένων. Quae praecedunt δῆλα γὰρ &c. habet *Plut.* t. II. p. 856., ubi nunc δῆλον, citra ejus culpam. *g* Ita *Medic. Vind. Arch. Pariſ. duo.* ceteri τούτου τ' αἰεὶ, aut κἀπὸ τούτου αἰεὶ ut *Stephani* ora. Prius ſervatum maluit Cl. *Reiskius.* *h* Deſunt Πέρσαι *Vind.* & *Arch.*, habet tamen margo. *i* Οὕτως *Medic.*, οὕτω *Aldus* & magno numero alii. nec illi male. Vide *Gronov.* ad l. c. 9. mox ἁρπαγῆς *Arch.* *k* Λέγουσιν & paullo ante *Aldus* atque alii, quibus in amore eſt ν finale. Statim ἄγειν *Arch. Vind. Venet.* *l* Reſpuunt τε *Vind. Arch.* ſuperius συνεκπλεῦσαι *Pariſ. C. Venet.* prave.

tamen, cum plures ſuffragentur, quae turbas cierent. Rever. *Pet. Horreus Obſervat. Herodot. Cap.* I. verborum ordinem conmutatum indignatur. Saepe tamen numero, ut *Gronovius* maluit, ſeu metro poſtulante, ſeu ſcribentium arbitrio, hujuſcemodi ſtructura placuit. *Herodotus* L. IX, 47. ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν μαχεσόμεθα. *Sophocles Antig.* v. 146. ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους. & *Philoct.* v. 695. ἀλλ' ἴσος ἐν ἴσοις ἀνήρ. Mitto *Lycophronem Alex.* v. 1302., haec Herodotea imitatum: id profiteor, non alienum me a probanda futurum lectione, quam *Archiep.* & *Vindobon.* mox habent, πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχον ἐς τὴν Ἑλλάδα, ſi comites alii accederent. Adſolet τὸν Λυδὸν, τὸν Ἀράβιον, τὸν Πέρσην L. I, 80. III, 7. VII, 117. Lydorum, Arabum, Perſarumque regem adpellitare. Τὰς δίκας τῆς ἁρπαγῆς hinc ſumtas explicat *Euſtathius in Homer.* p. 415, 43.

49. Τοὺς δὲ, προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν] *H. Stephano* προϊσχομένοις inputatur, ſed invito: προϊσχομένους margini adlevit, adſentientibus MSS., quamquam paucis, ipſo quoque *Euſtathio* p. 405, 18, ut docti viri ſignificarunt. Vulgatum haud male poſt *Gronovium* tuetur Rev. *Horreus*, inplicatius, quam vellem, conmentatus *Obſervat. Herodot.* C. I. *Philoſtratum* addo, quantumvis haud parili verborum ſerie ὡς ἡ τῶν Μεσσηνίων ἀπολογία κατὰ ξυγγνώμην ἵσταται, τὸν Ἀλέξανδρον ΠΡΟΙΣΧΟΜΕΝΩΝ καὶ τὸν ἐκείνου Φόβον de *Vit. Soph.* L. II, 15.

60. Ὅτι εἰ μὴ αὗται ἐβουλέατο] Mallem αὐταὶ *ipſae* cum *Berglero*. *Plutarchus* non ſine quadam loligine haec traducit *de Malign. Herod.* p. 856. Nolentibus Leuctri filiabus & Caſſandrae vim oblatam ait; Quis negat? Raptas plerumque rapi geſtiiſſe, in dubio non eſt. Noſtra certe aetas plures vidit, quae εἰ μὴ αὐταὶ ἐβουλέατο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο. Valet in hoc genere, in fraudem licet ſanctiſſimarum legum, Euripideum

Ἐρῶν ἐρῶσαν ᾤχετ' ἐξαναρπάσας.

Iphigen. in Aulid. v. 75.

67. Ἔθνεα βάρβαρα οἰκειεῦνται οἱ Πέρσαι] *L. Valla* verterat *ſibi neceſſitudine conjunctas putant*, pro quibus *ſibi junctas tenent* maluit *Gronovius*. Aliud voluit: τούτων γὰρ ὧν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηϊοῦνται Λυδοὶ, *horum inventionem ſibi non vindicant Lydi*, hujus libri C. 94. Perſae ſuam eſſe ferebant, ſibique omnem Aſiam, armorum jure a majoribus occupatam, vindicabant. τὴν Ἀσίην πᾶσαν νομίζουσι Πέρσαι ἑωϋτῶν εἶναι L. IX, 15. Confer doctiſſimum *Abreſch Dilucidat. Thucydid.* p. 145. Mox in οὐκ ὁμολογέουσι Πέρσῃσι οὕτω excidiſſe arbitratur diligentiſſimus *Reiskius* λέγουσι, quod neſcio, an Herodotus admiſſurus ſit. Solet aliter L. IV, 154. &c.

79. Οὐκ ἔρχομαι ἐρέων] Per quidem hoc frequens. At ἐρέων hic eſſe ἐρευνήσων, ζητήσων in opinionem venit *Jo. Jac. Reiskio*, legi etiam poſſe ἐρεείνων. De poſteriore dicam nihil. ἐρέων *inquiſitionem* notare poſſe, haud inficior, eorum non oblitus, quae *Schol. Apollonii Rhod.* I, 1354. Herodotum vero id ſpectaſſe, dubito: minime certe homo Lucianeus, bellum Romanorum & Par-

νας, [a] προβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου, ὁμοίως μικρὰ καὶ μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών. τὰ γὰρ τοπάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε. τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν σμικρά. τὴν [b] ἀνθρωπηΐην ὦν ἐπιστάμενος εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τὠυτῷ μένουσαν, ἐπιμνήσομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

ΚΡΟΙ͂ΣΟΣ ἦν Λυδὸς μὲν [c] γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω· τύραννος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμβρίης μεταξὺ [d] Σύρων καὶ Παφλαγόνων, ἐξίει πρὸς βορῆν ἄνεμον ἐς τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. οὗτος ὁ Κροῖσος, βαρβάρων πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, [e] τοὺς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγήν, τοὺς δὲ φίλους προσεποιήσατο. κατεστρέψατο μὲν Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας, καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ. φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακεδαιμονίους. πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες Ἕλληνες ἦσαν ἐλεύθεροι. τὸ γὰρ Κιμμερίων στράτευμα τὸ ἐπὶ τὴν Ἰωνίην ἀπικόμενον, Κροίσου ἐὸν πρεσβύτερον, οὐ καταστροφὴ ἐγένετο τῶν πολίων, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἁρπαγή. Ἡ δὲ ἡγεμονίη οὕτω περιῆλθεν, οὖσα Ἡρακλειδέων, ἐς τὸ γένος τὸ Κροίσου, καλεομένους δὲ Μερμνάδας. ἦν Κανδαύλης, τὸν οἱ Ἕλληνες Μυρσίλον [f] ὀνομάζουσι, τύραννος Σαρδίων, ἀπόγονος δὲ Ἀλκαίου τοῦ Ἡρακλέος. [g] Ἄγρων μὲν γὰρ ὁ Νίνου, τοῦ Βήλου, τοῦ Ἀλκαίου, πρῶτος Ἡρακλειδέων, βασιλεὺς ἐγένετο Σαρδίων· Κανδαύλης δὲ ὁ Μύρσου, ὕστατος. οἱ δὲ πρότερον Ἄγρωνος βασιλεύσαντες ταύτης τῆς χώρης, ἦσαν ἀπόγονοι Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος· ἀπ' ὅτευ ὁ δῆμος Λύδιος ἐκλήθη
4 ὁ πᾶς οὗτος, πρότερον Μηΐων καλεόμενος. παρὰ [h] τούτων δὲ Ἡρακλεῖδαι ἐπιτραφθέντες, ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐκ θεοπροπίου, ἐκ δούλης τε τῆς Ἰαρδάνου γεγονότες καὶ Ἡρακλέος· ἄρξαντες [i] μὲν ἐπὶ δύο τε καὶ εἴκοσι γενεὰς ἀνδρῶν, ἔτεα πέντε τε καὶ πεντακόσια, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος τὴν ἀρχήν, μέχρι Κανδαύλεω τοῦ Μύρσου. Οὗτος δὴ [k] ὦν ὁ Κανδαύλης ἠράσθη τῆς ἑωυτοῦ γυναικός· ἐρασθεὶς δὲ, ἐνόμιζέ οἱ εἶναι γυναῖκα πολλὸν πασέων καλλίστην. ὥστε δὲ ταῦτα νομίζων· ἦν γάρ οἱ τῶν αἰχμοφό-

diar, tam parvas urbes civitatesque commemorando quam magnas. Nam quæ olim magnæ erant, earum permultæ factæ sunt parvæ: rursus, quæ mea memoria magnæ erant, prius fuerant parvæ. Igitur quum sciam humanam felicitatem nequaquam in eodem tenore perstare, utramque mentionem habebo.
Croesus genere quidem fuit Lydus, fi- 6
lius autem Alyattis, tyrannus vero nationum quæ intra Halym amnem sunt. Hic à meridie Syros ac Paphlagonas interfluens, versus ventum aquilonem, in pontum quem vocant Euxinum exit. Iste Crœsus, è barbaris, quos novimus, primus, alios Græcorum ad tributum pendendum adegit, alios sibi amicos conciliavit. Subegit quidem Ionas, AEolenses, & qui sunt in Asia Dorienses: amicos autem fecit Lacedæmonios, quum ante ejus imperium universi Græci liberi fuissent. Nam Cimmeriorum adversus Ioniam expeditio, vetustior illa Crœso, non urbes expugnavit, sed per incursionem egit prædas. Ceterum principatus quum esset Heracli- 7
darum, ad genus Crœsi, qui vocabantur Mermnadæ, sic pervenit: CANDAULES, is quem Græci Myrsilum nominant, Sardium fuit tyrannus, ab Alcæo Herculis filio oriundus. Siquidem Heraclidarum primus, Sardium rex extitit Agron, Nini filius, Beli nepos, Alcæi pronepos; novissimus, Candaules Myrsi filius: quum ante Agronem, qui in ea regione regnaverant, fuissent oriundi à Lydo Atyis filio, à quo totus is populus cognominatus est Lydius, quum Meon antea vocaretur. Ab his præfecti Heraclidæ, imperium ex oraculo adepti sunt, Jardani ancilla & Hercule geniti; idque per quingentos & quinque annos, duas & viginti virorum ætates, tenuerunt, filius patri deinceps succedens, usque ad Candaulem Myrsi filium. Hic 8
igitur Candaules uxoris suæ amore tenebatur, eamque deperiens arbitrabatur sibi uxorem omnium esse pulcherrimam. Hoc ita esse sibi persua-

a Προβήσ. πρόσω neglectis mediis *Venet. Paris. C. Arch. Vind.* b ἀνθρωπίνην *Vind. Arch.*, tum οὐδαμοῦ & τῷ αὐτῷ sine caussa: c Τὸ γένος *Aldus*, *Priscianus* p. 1169. *Ed. Putsch.*, recte articulus abest a *Medic. Arch.*, *Dionysio Halic.* Περὶ Συνθ. Ὀνομ. C. 4. *Maximo Tyrio* Dissert. 28. p. 339., Schol. *Hermogenis* p. 385. Quae sequuntur, laudat *Ammonius* in Τύραννος, a *Valkenario* bene instauratus. d Non aliter *Strabo*, his usus, L. XII. p. 819. & *Dionysius*, nec dissentiunt MSS., mox ἐξίησι π. βόρεαν *Dionysius*, Schol. *Hermog.*; *Max. Tyrius* πρὸς βορέην ἐκδιδοῖ, vitio memoriae. e Τοὺς μὲν spernit *Arch.* & *Vind.*, sed sunt in prioris ora. f Ita *Medic. Vind. Remig.* margo *Steph.* In aliis καλέουσι. De Candaule, qui & *Myrsilus*, etiam *Plinius L.* XXXV, 8. *Hist. Nat.* g Sic praeter *Medic.*, *Remig. Vind. Arch. Venet.*, a quorum triga ὁ Νίνου usque ad πρῶτος absunt, & *Steph.* margo; mox iidem Ἄγρωνος. Vulgo Ἄργων & Ἄργωνος. h Τούτων δὲ Ἡρακλ. plerique omnes. *Medic.* δὲ ignorat. i Ἄρξαντες ἐπὶ *Ald.* & ceteri. μὲν interserit *Medic.* k Οὖν *Vind. Arch.* & mox πολλῷ πασέων iidem; neutro indigemus.

Parthorum stilo Herodoteo scripturus, ἔρχομαι ἐρέων περὶ Ῥωμαίων καὶ Περσέων *Quom. Scrib. Histor.* C. 18. Inepte quidem ille, sed a vocabuli usu minime aberrans. Bene *Lucian. Dea Syr.* C. 1. Lege *P. Victorii* Var. Lect. IX, 4. Mox idem vir clarissimus, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς ἀκούσας, ut L. I, 19. II, 52. Verum id haud perpetuum. Exsequitur praeterea non ea duntaxat hac scriptione, quae auditione accepit, sed & aliunde intellecta. Add. *Lucian. Dea Syr.* C. 49.

90. Μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων] Demiror conjurasse MSS. in Σύρων titulo, neque *Strabonem*, *Dionysium*, atque alios hilum discrepare. Solet hos Συρίους nuncupare. Docte *Jac. Gronovius* in L. II, 104. In *Schol. Apollon. Rhodii* II, 948., quibus Herodoti nomen, prorsus ad sententiam necessarium, abest, omnia eadem. De amnis Syrios hos sive Cappadocas, & Paphlagonas distinguentis cursu lis est. *Arrianus Peripl. Pont. Euxini* p. 17. οὐκ ἀπὸ μεσαμβρίας, ἀλλ' ἀπ' ἀνισχόντος ἡλίου, *non a meridie*, ut Herodotus, *sed ab ortu solis labi* perhibet. At quid si ille ortum solis hibernum in animo habuerit?

97. Τὸ γὰρ Κιμμερίων στράτευμα] *Strabo* L. I. p. 12. & III. p. 222. multo priorem, & circa Homeri aetatem, aut citius paullo, Cimmericum hunc incursum facit. Potior Herodoti sententia, quippe antiquioris & expeditionem eam suis temporibus accuratissime dividentis atque adligantis L. I, 15. IV, 12. &c. Mecum sentit Amplissimus *Bouberius Dissert. Herodot.* C. 5. p. 55.

4. Ἄγρων μὲν γὰρ ὁ Νίνου] Vere *Henr. Valesius* ad *Nicol. Damascenum* p. 68. & *Gronovius* ex *Mediceo*, cui tot MSS. cum suppetias ferant, quis obluctabitur? Si tamen, quod vix opinor, auxilio occurret *Pollux* IX, 12., opportune a *Berglero* in *Actis Lipsiens.* CIϽIϽ CCXVI. p. 417. excitatus, nec minus defensurus, quibus citra caussam *Ill. Scaliger* offensus fuit, & librariorum nonnulli, Agronis patrem avumque, origine Heraclidas, sed ἐκ δούλης Ἰαρδάνου ex *Iardani ancilla*, non Omphale, ejus sive uxore seu filia potius, proseminatos. Abeunt ab ea Herodoti sententia, quod *Palmerius* principio *Exercitat. in Gr. Auctor.* commonefecit, recentiorum plures, quibus cur ille concedere debeat, caussa desit: Herculi, Omphalæ servienti, ex ancilla natum filium fuisse, adgnoscit *Diodorus* L. IV, 32., nec negat *Hellanicus*, etsi in filii nomine, quemadmodum & *Diodorus*, discors, in *Stephani* Ἀκέλη. Optime omnium *Dio Chrysostomus*, qui *Berglerum* non fugit, Orat. XV. p. 236., de Hercule, regii generis inter Lydos auctore, ὃς οὐδὲ τῇ Ἰαρδάνου δούλῃ συγγενέσθαι ἀπηξίωσεν, ἐξ ἧς ἐγένοντο οἱ Σαρδέων βασιλεῖς. Nati ergo ex Jardani ancilla reges sunt, qui Sardibus deinde imperarunt, neque adeo opus erit, ut aut cum *Tan. Fabro L.* I. *Epist.* 13. ἐκ Ὀμφάλης τῆς Ἰαρδάνου, aut ἐκ Λυδῆς τε τῆς Ἰαρδάνου cum amico corrigamus.

22. Χρῆν

suadens, apud Gygem, Dascyli filium, ex satellitibus suis (erat enim is maxime ipsi acceptus, eoque in rebus magis arduis utebatur Candaules) formam quoque uxoris supra modum extollebat. Ad quem non multo interjecto tempore (necesse nanque erat ei male evenire) inquit his verbis, Gyges, non enim opinor te mihi fidem habere referenti de conjugis forma: (quod magis incredulæ sunt hominibus aures quam oculi) fac illam conspicias nudam. Hic autem vehementer exclamans, Quemnam, inquit, here, sermonem profers haudquaquam sanum, qui me jubes inspicere heram meam nudam? Mulier exutâ tunicâ & verecundiam pariter exuit. Jam olim hominibus sunt honesta excogitata, unde discere debemus: in quibus hoc unum est, sua quemque inspicere debere. Ego vero tibi fidem habeo, illam esse feminarum omnium speciocissimam, teque oro ne me ores illici-
9 ta. Atque hæc dicendo Gyges repugnabat, pertimescens nequid sibi ex his mali contingeret. Cui vicissim ille his verbis, Fidens, inquit, esto Gyges: neque time aut me, quasi utar hoc sermone tentaturus te; aut uxorem meam, nequid tibi ex ea detrimenti creetur. Omnino enim sic ego machinabor, ut illa ne deprehendere quidem possit se conspectam abs te. Te nanque secundum apertam januam cubiculi, in quo cubamus, collocabo. Ubi ego fuero ingressus, aderit & uxor mea in

χμοφόρων Γύγης ὁ Δασκύλου ἀρεσκόμενος μάλιστα· τούτῳ τῷ Γύγῃ καὶ τὰ [a] σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθετο ὁ Κανδαύλης, καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπερεπαινέων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος ([b] χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς) ἔλεγε πρὸς τὸν Γύγην τοιάδε· [c] Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἴδεος τῆς γυναικός. (ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν) [d] ποίεε ὅκως ἐκείνην θεήσεαι γυμνήν. ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας, εἶπε, Δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν [e] θεήσασθαι γυμνήν; ἅμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξεύρηται, ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ. ἐν τοῖσιν ἓν τόδε ἐστὶ, [f] σκοπέειν τινὰ τὰ ἑωϋτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι πασέων γυναικῶν καλλίστην· καὶ σέο δέομαι μὴ δέεσθαι ἀνόμων. Ὁ μὲν δὴ, λέγων τοιαῦτα, ἀπεμάχετο, [g] ἀῤῥωδέων μή τι οἱ ἐξ αὐτέων γένηται κακόν. ὁ δὲ [h] ἀμείβετο τοῖσδε, Θάρσει Γύγη· καὶ μὴ φοβεῦ μήτε ἐμὲ, ὥς σέο [i] πειρώμενος λέγω λόγον τόνδε· μήτε γυναῖκα τὴν ἐμὴν, μή τί τοι ἐξ αὐτῆς γένηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι [k] οὕτω, ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. ἐγὼ γάρ σε ἐς τὸ οἴκημα, ἐν τῷ κοιμώμεθα, [l] ὄπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω. μετὰ δ' ἐμὲ ἐσελθόντα, παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς [m] κοῖτον. κεῖται δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐσόδου θρόνος· ἐπὶ τούτου

a Σπουδαιότερα *Parif. A. B., Remig. Steph.* ora. Σπουδεέστερα *Arch.*, prave. *b* ἐχρῆν & Κανδαύλην *Arch.*, prius & in *Luc. Asin.* C. 28. *c* Haec & sequentia *Dionysius* περὶ Συνθ. Ὀνομ. p. 24. C. 4. Attica dialecto expressit. Quae succedunt ὦτα γὰρ &c. habent *Julian. Epist.* 21., *Achilles Tatius* in Uranolog. *Petavii* p. 94. & *Lucian.* Dom. C. 20., neglecto ἀνθρώποισιν, pro quo ἀνθρώποισι *Parif. B.*, bene. *d* Ποίει idem, *Arch. Medic.*, mox μέγα ἀμβώσας *Ald. Venet. Vind. Arch. Remig. Valla & alii.* Μέγα a *Medic.* abest. *e* Θεάσασθαι *Vind. Arch.* Exscripsit autem haec *Theo* Progymn. p. 64., at male τίνα ἔχεις λόγον. Quae sequuntur ἅμα δὲ κιθῶνι &c., citant *Plut.* t. II. p. 138. *Stob. Serm.* 32. p. 213. & 72. p. 441. *f* Sic *Med. Remig.*, margo *Steph.*; in aliis σκοπεύειν. *g* Ὀῤῥωδέων ora *Steph.*, καὶ ἀπεμ. τὴν ψυχὴν ἀῤῥωδέων *Etymolog.* p. 633, 43. hoc ex loco. *h* ἀμείβετο τοῖσδε *Parif. A. B. Rem. Medic.* Prius quoque *Arch. Vind. Steph.* margo. ἀμείβεται τοῖσδε vulgo. *i* Πειρώμενος λέγω λόγον duo *Parif. Remig.* ora *Steph.* In *Medic.* πειρώμενον, quod & in aliis, omisso λέγω. *k* Sic *Med.*, οὕτως alii. Paullo ante βλάβη, sed ος litterae postremae inposito, *Arch.* *l* *Vind. Arch.* ὄπισθεν, qui mox στήσω cum *Ald. Parif. A. B.* & aliis, θήσω vulgo. *m* Ita *Med. Remig. Parif.* duo, ora *Steph.*, κοιτῶνα alii.

22. Χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς] Placuit dicendi genus Scriptori II, 61. IV, 79. V, 92, 4. IX, 108., ejusque aemulatori in *Lucian. Q. Scrib. Hist.* C. 18, tum *Procopio Belli Goth.* I, 4. & *Persici* I, 26. Quo magis miror, adhaesisse doctos interpretes ad haec *Lucii de Asino* C. 28. ἐχρῆν δὲ ἄρα κἀνταῦθα ὥσπερ τῷ Κανδαύλῃ κἀμοὶ γενέσθαι. Adde, quod ille voluit intellectum, κακῶς, & expedita omnia erunt. *Agathiae* Epigr. χρῆν γὰρ Κανδαύλην παθέειν κακῶς belle *Opsopaeus* correxit *Anthol.* III, 7. Τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων bene habent, stabilita testimonio *Eustathii* in *Odyss.* p. 1441, 16. Nam σπουδεέστερα *Archiep.* erranti librario debentur, neque sunt Atticae aut Ionicae formationis, quod in opinionem venisse *Th. Gale* demiror. Tu vide *Etymologum* p. 31. & *Gronov.* I, 133. In *Heliodori Aethiop.* VII, 1. dederant Basileenses τῆς ἐπὶ τὴν Μέμφιν ὁδοῦ σπουδέστερον εἴχοντο. *Xylandri* & *Falkoburgii* schedae σπουδαιότερον, non male, nec pulcrius tamen prisco, si σπουδαιέστερον scribatur.

25. Ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι &c.] Et huic, ex populari usu derivato, sua gratia. Laudat *Philo Jud. de Iudic.* p. 719. D. Auctorque Homiliae inter *Chrysostomi* Oper, t. VIII. p. 209. B. Sitne vero generatim & semper verum, in controversia versatur. *Strabo* L. II. p. 178. judicium aurium ad scientiam parandam oculis longe praestare censuit: ἥτις πρὸς ἐπιστήμην, inquit, ὀφθαλμοῦ πολὺ κρείττων ἐστί· Ab Herodoto plures stant; utrimque, quod *Casaubonus* docuit, haud absurde. Quae oculis subjecta fidelibus sunt, adgnoscuntur clarissime, sed non admodum ea multa sunt. πρὸς ἐπιστήμην seu adquirendam rerum variarum notitiam aptior saepe conmodiorque ἀκοή. Quod quidem ad animum si revocasset *Theodoretus Orat.* X. *ad Graec. p.* 151., parcior in Herodoto taxando fuisset: in cultu sane religioso suum auribus est officium, suum quoque oculis, *Jobo* indice C. XLII, 5. Statim ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας *Codd.* consensu tutum est & Scholiastae *Hermogenis* p. 407., cui Aeolicae videtur monetae.

29. Ἅμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ κ. λ.] Spectavit haec *Clemens Alex.* Paedag. II, 10. III, 5., neque Graecos ejus Scholiastas latuit: tetigit etiam *Theodoretus Or. ad Graec.* IX. *p.* 130., memoriae tamen peccato lapsus. Si *Plutarchum* audis t. II. p. 139. C. οὐκ ὀρθῶς Ἡρόδοτος εἶπεν, ὅτι ἡ γυνὴ ἅμα τῷ χιτῶνι ἐκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ· τοὐναντίον γὰρ ἡ σώφρων ἀντενδύεται τὴν αἰδῶ. Cui quidem de casta & modesta femina nullam fortasse litem Herodotus movebit, de procace merito, similibusque aliis. Bene *Ennius*, etsi de maribus,

Flagitî principium est nudare inter civis corpora,

in *Ciceronis Quaest. Tusc.* IV, 33. Melius idem *Plutarchus* p. 37. C. Porro σκοπέειν τινὰ τὰ ἑωϋτοῦ non moveo, quamtumvis *Georgius Raphelius* σκοπεύειν magis Ionicum habuerit in *Paulli Ep. ad Philipp.* II, 4. Vide C. 32. & *Musonium* in *Stobaei Serm.* 67. *p.* 425.

36. Ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε] Ita praestat, ut C. 35, 38. atque alibi, nec dissentit *Dionysius*, qui & ὥς σέο πειρώμενος λέγω λόγον, egregie concors cum vetustis *Codd.*, quibus *Archiep.* schedas *Th. Gale* accensens lectores frustratur: πειρώμενον λέγω praeferunt clarissime. Verum istis vir doctus non usus semper est, uti oportuit.

41. Ἐγὼ γάρ σε —— ὄπισθε τῆς θύρης θήσω] Legendum arbitror: ἀγαγὼν γάρ σε ἐς τὸ οἴκημα, ἐν τῷ κοιμώμεθα, ὄπισθε τῆς θύρης στήσω· *collocabo*, ex *Dionys. Halic.* II, p. 6, 25. Ionica quidem ille convertit in Atticam loquendi formam; verba quoque, σκοπέειν in ὁρᾶν· παρέξει in παρέσται· στείχῃ in πορεύηται. Sed ista sic scripta legerat, ni fallor, *Dionysius*: *Herod.* infra V, 49. ἤγαγε τὸν Γύγεα ἐς τὸ οἴκημα. L. I, c. 132. ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος καλέει τὸν θεόν. L. III, c. 85. ταύτην ἀγαγὼν ἐς τὸ προάστειον κατέδησε. VALKEN.

42. ὄπισθε τῆς ἀνοιγομένης —— στήσω] Inprudens *H. Stephanus* Aldinum scriptorumque *Codd.* στήσω mutavit atque aliis exemplum, quod inconsulte imitarentur, praebuit, *Kustero* haud iniuria indignante in *Jo. Clerici Bibl. Vet. & Rec. t.* V. *p.* 388. Non dissimile negligentiae indicium erit VII, 214. Nunc in-

spice

„ τοῦτον τῶν ἱματίων κατὰ ἓν ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει, „ καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θεήσασθαι. „ ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου [a] στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνὴν, κα- „ τὰ νώτου τε αὐτῆς γένῃ, σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν „ ὅκως μή [b] σε ὄψεται ἰόντα διὰ θυρέων. Ὁ μὲν δὴ, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγέειν, ἦν ἕτοιμος. ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ [c] ἐδόκεε ὥρη τῆς κοίτης εἶναι, ἤγαγε τὸν Γύ-
5 γεα ἐς τὸ οἴκημα· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν καὶ ἡ γυνή. ἐσελθοῦσαν δὲ καὶ τιθεῖσαν τὰ εἵματα [d] ἐθηῆτο ὁ Γύγης. ὡς δὲ κατὰ νώτου ἐγένετο, ἰούσης τῆς γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὑπεκδὺς ἐχώρεεν ἔξω. καὶ ἡ γυνὴ [e] ἐπορᾷ μιν ἐξιόντα. μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὔτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα, οὔτε ἔδοξε [f] μαθέειν, ἐν νόῳ ἔχουσα [g] τίσεσθαι τὸν Κανδαύλεα. παρὰ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ [h] τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι, καὶ ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν, [i] ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει. Τότε μὲν δὴ οὕτως, οὐδὲν δηλώσασα, ἡσυχίην εἶχεν· ὡς δὲ ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, τῶν οἰκετέων τοὺς μάλιστα [k] ὥρα πιστοὺς ἐόντας ἑωϋτῇ, ἑτοίμους ποιησαμένη, ἐκάλεε τὸν Γύγεα. ὁ δὲ, οὐδὲν δοκέων αὐτὴν τῶν πρηχθέντων ἐπίστασθαι, ἦλθε καλεόμενος. [l] ἐώθεε γὰρ καὶ πρόσθεν, ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾷν. ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπίκετο, ἔλεγεν ἡ γυνὴ „ τάδε, Νῦν [m] τοὶ δυοῖν ὁδοῖν παρεουσέων, Γύγη, „ δίδωμι αἵρεσιν, ὁκοτέρην βούλεαι τραπέσθαι. ἢ γὰρ „ Κανδαύλεα ἀποκτείνας, ἐμέ τε καὶ τὴν [n] βασιληΐην „ ἔχε τὴν Λυδῶν, ἢ αὐτόν σε αὐτίκα [o] οὕτω ἀποθνήσκειν „ δεῖ· ὡς ἂν μὴ πάντα πειθόμενος Κανδαύλῃ, „ τοῦ λοιποῦ ἴδῃς τὰ μή σε δεῖ. ἀλλ' ἤτοι κεῖνόν γε τὸν „ ταῦτα [p] βουλεύσαντα δεῖ ἀπόλλυσθαι, ἢ σε τὸν „ ἐμὲ γυμνὴν θηησάμενον, καὶ ποιήσαντα οὐ νομιζό- „ μενα. Ὁ δὲ Γύγης τέως μὲν [q] ἀπεθώϋμαζε τὰ λεγόμενα· μετὰ δὲ, ἱκέτευε μή μιν ἀναγκαίῃ ἐνδέειν διακρῖναι τοιαύτην αἵρεσιν. [r] οὐκ ὦν δὴ ἔπειθεν, ἀλλ' ὥρα ἀναγ-

in cubiculum: juxta cujus introitum sella posita est, super quam vestes illa, ut quamque exuit, reponet, sese per multum otium spectandam præbens: quæ quum à sella in lectum ibit, & à tergo ejus eris, curæ tibi sit deinceps, ne te per fores abeuntem conspiciat. Gyges igitur, ubi effugere non potuit, fuit 10
paratus: quem Candaules, posteaquam tempus cubandi videbatur adesse, in cubiculum duxit; statimque post & uxor adfuit. Ingressam ac vestimenta ponentem Gyges intuitus, ubi aversa fuit illa in lectum vadens, ipse prorepens foras abiit: & interea exiens à muliere conspectus est. Hæc ut didicit quid à viro actum, neque exclamavit pudore retenta, neque visa est animadvertisse, habens in animo Candaulem ulcisci. Apud Lydos enim, & fere apud ceteros quoque barbaros, etiam virum conspici nudum magno probro est. Ita 11
quidem tunc nihil aperiens, silentium tenuit: mox autem simulac dies illuxit, quos servorum maxime sibi fideles intelligebat esse, quum præparasset, Gygem arcessit. Hic verò eam nihil suspicans scire eorum quæ acta erant, arcessitus venit: quippe & antea solitus, quoties vocaret regina, accedere. Ut venit, his verbis mulier inquit; Nunc duabus tibi præsentibus viis, Gyges, concedo electionem, in utram velis vertere. Aut enim me pariter ac regnum Lydorum habe, ubi Candaulem interfeceris, aut teipsum continuo occumbere sic oportet: ne omnia Candauli obsequens, posthac videas quæ te non decet. Sed aut illum, qui ista consuluit, interire opus est; aut te, qui nudam me es conspicatus, & illicita fecisti. Ad hæc verba Gyges primum obstupefactus, postea obsecrare illam, ne se necessitati illigaret dijudicandæ talis electionis. Ubi non persuadet, sed utique propositam necessi-

a Στίχῃ solus *Medic.* στείχῃ ceteri cum *Aldo.* *b* Ἐσόψεται *Medic.*, at *Aldus* cum *Ven. Vind. Arch. Remig. Paris. C. & B.*, verum in margine, μή σε ὄψεται· mox διὰ θυρέων cum *Medic. Remig.*, sine τῶν, qui articulus in aliis. *c* Ita *Medic.*, ἐδόκεεν ceteri. *d* *Medic.* ἐθηεῖτο, in aliis omnibus ἐθηῆτο. mox κατὰ νῶτα *Arch.*, sicuti & paullo ante. *e* Sic. *Steph.* margo, *Remig. Medic.*, ceteri ὁρᾷ. f Μαθέειν *Ald.* & reliqui. μαθεῖν *Med.*, paullo superius ἀνεβόησεν *Arch. Vind.*, male. *g* Τίσασθαι *Aldus* & ceteri, nec male. Vide *P. Horreum* Obs. in *Herodot.* C. 4. Τίσεσθαι *Medic.* *h* Πᾶσιν ἄλλοισι *Arch. Vind.* *i* Ἐς αἰσχύνην ora *Steph. Medic. Remig.*, in ceteris praepositio desit. Mox ἡσυχίην ἦγε *Steph.* margo, *Paris. A. & Remig.* *k* Ἑώρα *Aldus* aliique. ὥρα *Medic.* paullo ante γεγόνεε *Paris. B.* *l* Ἔωθε *Arch.* & ἀπίετο mox, sed prave. *m* Τοῖν *Arch. Vindob.* *n* Βασιλείην *Arch.* *o* Sic *Med.*, οὕτως in aliis. *p* Idem *Med.* ora *Steph. Remig.*, βουλευσάμενον reliqui. *q* Ἀπεθώϋμαζε *Ald. Paris. tres, Vind. Arch. Remig. Venet.* ἀπεθώμαζε *Medic.* *r* Conjiciebat vir doctus Parisiis ὡς οὐκ ὧν δὴ ἔπειθεν, ἀλλ' ἐπεὶ ὥρα, cui non adstipulor. ἀλλ' ἑώρα plerique. Vulgatum est ex *Medic.*

spice hoc *Sophoclis Oedip. Colon.* v. 1407.

Ὡς ἐν δόμοισι τοῖσι σοῖς ΣΤΗΣΩ *σ' ἄγων*
ΣΤΗΣΩ *δ' ἐμαυτόν.* ———

Mox ἐς κοῖτον servavi. Noti sunt οἱ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος sive cubiculi praefecti ex *Arrian. Diss. Epict.* IV, 7. & Artabanus εἰσαχθεὶς εἰς τὸν κοιτῶνα apud *Diodorum* XI, 69. At illud *Herodotus* maluit VII, 17. Tale & *Parthenii Erotic.* C. 8. ὡς δὲ ἐς κοῖτόν ποτε ἀπετράπετο.

47. Ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στείχῃ] Haud repugno membranis. στίχῃ *Medic.* defendi alio debuit modo, ac factum a *Gronovio* est: a στιχάω non venit, nec formari potest. Solent στείχοντας & στιχόντας amanuenses commutare III, 76. IX, 11. Legitimum praeterea est, indice *Dionysio*, μή σε ὄψεται. Quo de genere argutam & uberem disputationem dabit *Horreus Observat. Herod.* C. 3.

50. Ὡς οὐκ ἠδύνατο —— ἦν ἕτοιμος] Quia nihil intersit Herodoteis, praeter Dialectum οὐδὲν ἄλλο περιεργασάμενος, hic quoque legisse videtur *Dionysius* ἑτοῖμος ἦν ποιέειν ταῦτα, vel saltem, ποιέειν ἦν ἑτοῖμος. Verbum sic collocatum a praecedenti facilius potuit absorberi. Nuspiam apud *Herodotum* ἦν ἑτοῖμος simpliciter invenietur; semper ποιέειν vel simile quid adiectum: *Gronovii*, quam sequor, Editio praebebit exempla: p. 16, 26. ποιέειν εἰμὶ ἑτοῖμος ταῦτα. p. 190, 21. φαμένου δὲ ταῦτα ἑτοίμου εἶναι ποιέειν. Simillima p. 328, 37. 428, 22. 528, 1. VALKEN.

54. Ἐθηῆτο ὁ Γύγης] Mutat *Mediceus.* Ego non mutem, ubi mutare non opus. θηῆσθαι, θεωρεῖσθαι est in *Suida*: in *Herodoto* L. IV, 85. ἑζόμενος ἐθηῆτο τὸν πόντον. quod non nego expulsum esse, sed quo jure? Θηητὴρ est in fragmento *Perictionae* apud *Stob.* Serm. LXXXIII. p. 488. Vid. L. III, 24.

60. Ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει] Haud refert addatur an auferatur praepositio. Adstruxit eandem vir doctissimus L. III, 133. ex membranis *Florentinis*, ubi aliae τῶν ὅσα αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα. Tale *Sophoclis* Trachin. v. 65. τὸ μὴ πυθέσθαι ποῦ 'στιν, αἰσχύνην φέρει. Tale *Platonis Sympos.* p. 184. E. ἐπὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι — — καὶ τῷ ἐξαπατωμένῳ αἰσχύνην φέρει. Quod vero *Vindob.* & *Archiep.* significarunt, omnibus barbaris, si mares nudarentur, turpe visum, in eo nimii fuerunt: de plerisque verum fuit. Recte *Plato Politic.* L. V. p. 452. C. *haud multum*, inquit, *temporis praeteriit*, ἐξ οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ καὶ γελοῖα, ἅπερ νῦν τοῖς ΠΟΛΛΟΙΣ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ, γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι. Adjunge *Philostrati* L. I. Icon. C. 30. p. 818.

76. Ὁ δὲ Γύγης — ἀπεθώϋμαζε] Invitus cum *Cl. Gronovio* dissentio: sed parendum Codicum imperio est, tum certe, si nihil a sermonis ingenio alienum prae se ferunt. Nolo θωμάζειν & θῶμα, si illi conspirent, in exilium mittere, nec alteri, pari lege, bellum indicere. Saepe illud, quod pristinam sedem reciperavit, recurret. Tuetur & *Luciani Dea Syria*, & verissimum istud *Eusebii* philosophi οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων τοὺς μεγάλα χρήματα ἔχοντας — τιμῶσί τε καὶ τεθωϋμάκασι in *Stobaei Serm.* IV. p. 58.

cessitatem cernit aut perdendi herum, aut per alios pereundi, elegit ut ipse superesset: atque ita percontans illam, inquit, Quandoquidem me adigis invitum ad herum meum occidendum, age, audiam quo etiam pacto illum adoriemur. Excipiens illa, Ex eodem quidem, inquit, loco adoriendus erit, unde & ille me nudam ostendit: in sopitum autem im-
12 petus dabitur. Posteaquam igitur insidias instruxerunt, & nox advenit, (non enim dimittebatur Gyges, neque illi ulla devitandi facultas erat, sed necesse perire aut ipsum, aut Candaulem) mulierem in thalamum sequitur, quem illa, dato pugione, subter easdem fores occulit: unde postmodum procedens, quiescentem Candaulem obtruncat, uxoreque & regno potitus est Gyges. Cujus & Archilochus Parius, qui per idem tempus fuit, in
13 jambo trimetro meminit. Obtinuit autem regnum Gyges & in eo fuit confirmatus ab Delphico oraculo. Nam quum Lydi indigno animo ferrent Candaulis casum, atque in armis essent, convenit inter hos ac factionem Gygianam, ut, si oraculum respondisset hunc esse regem Lydorum, ipse regnaret: sin minus, principatum Heraclidis restitueret. Accepto igitur oraculo Gyges ita regnavit. Attamen tantum dixit Pythia, Heraclidis ultionem in abnepotem Gygis esse venturam. Quod vaticinium neque Lydi neque ipsorum reges ullius momenti fecerunt, priusquam exitu
14 comprobatum est. Hunc in modum obtinuere tyrannidem Mermnadae, fraudatis ea Heraclidis. Gyges, tyrannidem nactus, Delphos donaria misit non pauca; sed quamplurima ex argento donata sunt ab illo Delphis. Et praeter argentum, immensam vim auri dedicavit: posuitque cum alia, tum vero, quod praecipue mentione dignum est, crateras aureos, numero sex, pondo triginta talentorum: qui in Corinthiorum thesauro collocati sunt. Licet is thesaurus, si vera loquar, non Corinthiorum publici sit, sed

ἀναγκαίην ἀληθέως προκειμένην, ἢ τὸν δεσπότεα [a] ἀπολλῦναι, ἢ αὐτὸν ὑπ' ἄλλων ἀπόλλυσθαι, αἱρέεται αὐτὸς περιεῖναι. [b] ἐπειρώτα δὴ λέγων τάδε, Ἐπεί με „ ἀναγκάζεις δεσπότεα τὸν ἐμὸν κτείνειν, οὐκ ἐθέλοντα, „ φέρε ἀκούσω τέῳ καὶ τρόπῳ [c] ἐπιχειρήσομεν αὐτῷ. ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ „ ὁρμὴ ἔσται, ὅθενπερ καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ ἐπεδέξατο γυ„ μνήν· ὑπνωμένῳ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἔσται. Ὡς δὲ ἤρτυσαν τὴν ἐπιβουλὴν, νυκτὸς γινομένης, (οὐ γὰρ [d] μετίετο ὁ Γύγης, οὐδέ οἱ ἦν ἀπαλλαγὴ οὐδεμίη, ἀλλὰ ἔδεε ἢ αὐτὸν ἀπολωλέναι, ἢ Κανδαύλεα) εἵπετο ἐς τὸν θάλαμον τῇ γυναικί. καί μιν ἐκείνη, ἐγχειρίδιον δοῦσα, κατακρύπτει [e] ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύρην. καὶ μετὰ ταῦτα, ἀναπαυομένου Κανδαύλεω, ὑπεισδύς τε καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν, ἔσχε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιληίην 6
Γύγης· τοῦ καὶ Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γενόμενος, ἐν ἰάμβῳ τριμέτρῳ ἐπεμνήσθη. Ἔσχε δὲ τὴν βασιληίην, καὶ ἐκρατύνθη ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίου. ὡς γὰρ δὴ οἱ Λυδοὶ δεινὸν ἐποιεῦντο τὸ Κανδαύλεω πάθος, καὶ [f] ἐν ὅπλοισι ἦσαν, συνέβησαν ἐς τὠυτὸ [g] οἵ τε τοῦ Γύγεω στασιῶται καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοὶ, [h] ἢν μὲν δὴ τὸ χρηστήριον ἀνέλῃ μιν βασιλέα εἶναι Λυδῶν, τόνδε βασιλεύειν· ἢν δὲ μὴ, ἀποδοῦναι ὀπίσω ἐς Ἡρακλείδας τὴν ἀρχήν. ἀνεῖλέ τε δὴ τὸ χρηστήριον, καὶ ἐβασίλευσεν οὕτω Γύγης. τοσόνδε μέντοι εἶπεν ἡ Πυθίη, ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἥξει ἐς τὸν πέμπτον ἀπόγονον Γύγεω. τούτου τοῦ ἔπεος Λυδοί τε καὶ οἱ βασιλέες αὐτῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῦντο, πρὶν δὴ ἐπετελέσθη. Τὴν μὲν δὴ τυραννίδα οὕτως ἔσχον οἱ Μερμνάδαι, τοὺς Ἡρακλείδας ἀπελόμενοι. Γύγης δὲ τυραννεύσας ἀπέπεμψεν ἀναθήματα ἐς Δελφοὺς οὐκ ὀλίγα· ἀλλ' ὅσα μὲν ἀργύρου ἀναθήματά ἐστιν οἱ πλεῖστα ἐν Δελφοῖσι· πάρεξ δὲ τοῦ ἀργύρου, χρυσὸν ἄπλετον ἀνέθηκεν, ἄλλον τε καὶ τοῦ μάλιστα μνήμην ἄξιον ἔχειν ἐστὶ, κρητῆρές οἱ ἀριθμὸν ἓξ χρύσεοι ἀνακέαται. ἑστᾶσι δὲ οὗτοι ἐν τῷ Κορινθίων [i] θησαυρῷ, σταθμὸν ἔχοντες τριήκοντα τάλαντα· ἀληθέϊ δὲ λόγῳ χρεωμένῳ, οὐ Κορινθίων τοῦ [k] δημοσίου ἐστὶν ὁ θησαυ-

a Ita *Medic. Etonens. Arch. Vind. Remig.*, ἀποκτεῖναι *Ald.* & pauci alii. *b* Ex *Medic. & Paris. A. B.*, ἐπήρωτα vulgo. Mox ἀποκτείνειν *Arch.* *c* Ἐπιχειρήσομεν *Paris.* omnes, ἐπιχειρήσωμεν *Ald.* atque alii. statim αὐτὸ *Arch.* *d* *Medic.* ἐμετίετο. Μετίετο omnes alii; mox οὐδεμία *Parisin. tres & Arch.* *e* Ἐπὶ olim *Arch.* ὑπὸ in margine tantum. Mox in *Veneto* post Πάριος hiatus est in ἐπεμνήσθη usque. *f* Sic *Medic. Remig. Steph.* ora, *Parisin.* unus. reliqui ἔνοπλοι. *g* Οἵ τε abest *Arch.*, mox στρατιῶται *Aldus* & plerique alii. Vulgatum merito probant *Med. Paris. duo & Valla.* *h* Ἢν μὲν δὴ τὸ *Ald. Remig. Venet. Paris. B. Arch.* a *Medic.* δὴ abest. Vide C. 14. mox τῶν Λυδῶν vulgo. Articulum *Medic.* & *Arch.* non habent. *i* Haec vitio librarii desiderantur in *Vindob.* usque ad Κορινθίων. Paullo ante οὗτοι οὐ ἐν τῷ Κορ., sed ex correctione, in *Arch.* *k* Sic *Med, Remig.* Steph. *margo* & *Paris.*, reliqui δήμου.

87. Ου γὰρ μετίετο ὁ Γύγης] Solae, & sine fulcro, schedae *Mediceae*: nam ἐμετείθη C. 114., quod proscribunt, auxilio esse non potest. Memini pulcre, in hujus verbi formationibus varium videri Herodotum, nec tutum tamen existimo, uni libro, nisi sermonis indoles expostulet, ita se addicere, ut ceteri tanquam umbrae volitent. Vide quae *Cl. Abresch* conmentatur *Dilucid. Thucyd.* p. 666. Id quaerere libet, verone simile sit, quod de Gyge, reginae artibus post mariti necem, ad regnum evecto perscriptum est: non enim constat inter veteres. *Plato* L. II. de Rep. p. 359., si pastoralem Gygis conditionem, quamquam Croesus in *Xenophontis* Cyropaed. L. VII. p. 183. C. servilem adgnoscit, & fabulosum annulum, ut oportet, secernas, in Candaulis nece conspirare poterit. Longius abeunt *Plutarchi Quaest. Graecae* p. 302., de civili bello, copiis auxiliaribus Arselis regis, interemtoque armorum jure Candaule memorantes: quae quidem cum sine locuplete testimonio tradantur, Herodoto priores non nego, in Lydiae vicinia nato. Consistit pro ejusdem partibus Abbas *Sevinus* in *Conment.* Acad. Inscript. T. VII. p. 400.

94. Τοῦ καὶ Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος] Omnia haec de Archilocho in rationes librarii transscribo. *Herodotus* huiusmodi scriptorum testimoniis uti recusavit. Constat praeterea atque egregie inter se apta oratio est, his amotis. Augent opinionem membranae *Venetae*, eorum plura negligentes. Sint tamen *Herodoti*; Minime propter ea reprehendi debuerat, uti taxatus est ad *Eusebii* Chron. p. 57. *Ed. Opt.* ab illustri viro, ac si futili argumento conjecisset, Archilochum floruisse sub Gyge, quia in trimetris suis ejus regis meminisset. Nihil simile in his scriptoris verbis. *Archilochi* trimetra nota sunt, & leguntur ibidem.

98. Καὶ ἐν ὅπλοισι ἦσαν] Optime hoc instauratum est. *Heliodorus* L. IX. p. 428. καὶ γυμνῶν τοὺς ἐν ὅπλοις κωλύειν ἀδυνατούντων· ubi itidem τοὺς ἐνόπλους MSS. *Palatinus* & *Xylandri*. Simile est Sophocleum *Oedip. Tyr.* v. 570. τότ' οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ. Mitto ἥκειν ἐν τοῖς ὅπλοις, apud *Procopium* aliosque frequens: potius erit addere, *Salmasium* multis ante *T. Fabrum L.* I. *Ep.* 39. annis Jungermanno τοῦ Γύγου στασιῶται scriptum olim fuisse, probasse, idemque *Palatino* Codice stabiliri, ad *Pollucem* L. VIII, 153. illo teste.

5. Ἐς τὸν πέμπτον ἀπόγονον] Croesum, ut L. I, 91.

10. Ἀλλ' ὅσα μὲν — πλεῖστα ἐν Δελφοῖσι] Errantem *Vallam* comiter vir clarissimus in viam reduxit. Nihil dictione tritius. *Lucius* in *Asino* C. 21. κομίζοντες σκεύη πλεῖστα ὅσα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. quo de genere docte *Rittershusius* in *Oppiani Halieut.* IV, 191.

16. Οὐ Κορινθίων τοῦ δημοσίου] *Strabo* de opibus templi Delphici, δηλοῦσι δ' οἵ τε θησαυροὶ, οὓς καὶ δῆμοι καὶ δυνάσται κατεσκεύασαν L. IX. p. 641. Pravumne ergo Κορινθίων τοῦ δήμου; Equidem non adseveravero: praesertim

θησαυρὸς, ἀλλὰ Κυψέλου τοῦ Ἠετίωνος. [a] οὗτος δὲ ὁ
Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελφοὺς
ἀνέθηκεν ἀναθήματα, [b] μετὰ Μίδην τὸν Γορδίεω, Φρυγίης
βασιλῆα. ἀνέθηκε γὰρ δὴ καὶ Μίδης τὸν βασιλήϊον θρό-
νον, [c] ἐς τὸν προκατίζων ἐδίκαζεν, ἐόντα ἀξιοθέητον.
κεῖται δὲ ὁ θρόνος οὗτος ἔνθαπερ οἱ τοῦ Γύγεω κρητῆ-
ρες. ὁ δὲ χρυσὸς οὗτος καὶ ὁ ἄργυρος, τὸν ὁ Γύγης ἀνέ-
θηκεν, ὑπὸ Δελφῶν καλέεται Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀνα-
θέντος [d] ἐπωνυμίην. [e] ἐσέβαλε μέν νυν στρατιὴν καὶ οὗ-
τος, ἐπεί τε ἦρξεν, ἔς τε Μίλητον καὶ ἐς Σμύρνην,
καὶ Κολοφῶνος τὸ ἄστυ εἷλεν. ἀλλ' οὐδὲν [f] γὰρ μέγα
ἔργον ἀπ' αὐτοῦ ἄλλο ἐγένετο, βασιλεύσαντος δυῶν
δέοντα τεσσεράκοντα ἔτεα. τοῦτον μὲν παρήσομεν, το-
σαῦτα ἐπιμνησθέντες. Ἄρδυος δὲ τοῦ Γύγεω μετὰ Γύ-
γην βασιλεύσαντος μνήμην ποιήσομαι. οὗτος δὲ Πριηνέας
τε [g] εἷλεν, ἐς Μίλητόν τε ἐσέβαλεν. ἐπὶ τούτου τε τυ-
ραννεύοντος Σαρδίων, Κιμμέριοι ἐξ ἠθέων ὑπὸ Σκυθέων
τῶν Νομάδων ἐξαναστάντες [h] ἀπικέατο ἐς τὴν Ἀσίην,
καὶ Σάρδις [i] πλὴν τῆς ἀκροπόλιος εἷλον. Ἄρδυος δὲ
βασιλεύσαντος ἑνὸς δέοντα πεντήκοντα ἔτεα, ἐξεδέξατο
Σαδυάττης ὁ [k] Ἄρδυος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτεα δυώδεκα·
7 Σαδυάττεω δὲ, Ἀλυάττης. οὗτος δὲ Κυαξάρῃ τε τῷ
Δηϊόκεω ἀπογόνῳ ἐπολέμησε, καὶ Μήδοισι· Κιμμερίους
τε ἐκ τῆς Ἀσίης ἐξήλασε· Σμύρνην τε τὴν [l] ἀπὸ Κο-
λοφῶνος κτισθεῖσαν εἷλεν, ἐς Κλαζομενάς τε ἐσέβαλεν.
ἀπὸ μέν νυν τούτων οὐκ ὡς ἤθελεν ἀπήλλαξεν, ἀλλὰ
προσπταίσας μεγάλως. ἄλλα δὲ ἔργα ἀπεδέξατο
ἐὼν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀξιαπηγητότατα τάδε. Ἐπολέμησε
Μιλησίοισι, παραδεξάμενος τὸν πόλεμον παρὰ τοῦ
πατρός. ἐπελαύνων γὰρ [m] ἐπολιόρκεε τὴν Μίλητον τρό-
πῳ τοιῷδε· ὅκως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καρπὸς ἁδρὸς τη-
νικαῦτα ἐσέβαλλε τὴν στρατιήν. ἐστρατεύετο δὲ ὑπὸ
συρίγγων τε καὶ πηκτίδων, [n] καὶ αὐλοῦ γυναικηίου τε
καὶ ἀνδρηίου. ὡς δὲ ἐς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα
μὲν

ſed Cypſeli Eetionis filii. Hic vero Gyges,
barbarorum quos ipſi novimus primus, mu-
nera apud Delphos poſuit, ſecundum Mi-
dam Gordii filium, Phrygiæ regem. Nam
& Midas dedicavit regiam ſellam, in qua
præſidens jus dicebat, ſpectatu dignam: ſel-
la autem iſta eodem, quo Gygæ crateres, lo-
co poſita. Auri ſane ille & argenti, quod
Gyges poſuit, cumulus vocitatur a Delphis
Gygadas, cognomine ejus qui donavit. Et
hic igitur, poſtquam imperio potitus eſt, arma
intulit Mileto & Smyrnæ, urbemque Colo-
phonem cepit. Nec aliud ullum magnum fa-
cinus ab eo geſtum eſt, quum duodequadra-
ginta annos regnaverit. Hunc quidem nos,
his duntaxat de eo memoratis, miſſum fa-
ciemus. ARDYIS autem ejus filii faciam 15
mentionem, qui poſt Gygem regnavit. Hic
Prienenſes expugnavit, & Miletum invaſit:
quo Sardium tyrannidem obtinente, Cimme-
rii à Scythis Nomadibus ejecti e ſedibus, in
Aſiam tranſierunt, Sardesque præter arcem
ceperunt. Quum autem undequinquaginta re- 16
gnaſſet annos, ſucceſſit SADYATTES Ar-
dyis filius, regnavitque annis duodecim. Sa-
dyattæ ſucceſſit ALYATTES, qui & cum
Cyaxare Deiocis nepote bellavit ac Medis,
& Cimmerios exegit ex Aſia, Smyrnam etiam
à Colophone conditam cepit, & Clazome-
nas invaſit. Unde non prout volebat diſceſſit,
ſed vehementer offendens. Alia quoque opera,
dum regnum tenuit, digniſſima memoratu edi-
dit, quæ hæc ſunt. Bello quod geſſit cum Mile- 17
ſiis à patre traditum, hac ratione Miletum illuc
progreſſus obſidebat: dum fruges in regione
erant copioſæ, tunc exercitum immittebat,
faciens expeditionem ad cantum fiſtularum,
fidiumque, ac tibiæ tam muliebris quam vi-
rilis. Quumque in agrum Mileſium perve-
nerat,

a Ita iidem, excepto *Pariſ. C.* ceteri οὕτω δή. modo Κυψέλλου *Pariſin. A.* *b* Μετὰ δὲ Μίδην *Vind.* & *Arch.* *c* Citat *Priſcianus* L. XVIII. p. 1174. 1178. Paullo ante ἀνέθηκε γὰρ καὶ *Arch.* *d* Ita *Medic. Arch. Vind. Pariſ.* duo. & *Venet.* ἐπωνυμίη *Ald.* atque alii. *e* Sic *Suidas* in Γύγης, *Medic.* & *Pariſini.* Alii καὶ οὗτος στρατιήν. *f* Γὰρ non eſt in *Suida*, qui mox δυοῖν cum *Arch.* tum τεσσαράκοντα *Ald. Arch. Pariſ. A.*, melius *Medic.* & ceteri. *g* Εἷλε & ἐσέβαλε *Pariſ. B.*, qui plerumque ν finale omittit, nec male. *h* Sic *Ald. Medic.* & *Pariſ.* duo cum *Remig.*; ἀπίκοντο *Arch. Vind. Pariſ. C.* & *Suidas*, prave. *i* Πρὶν *Pariſ. C. Vindob.* & *Venet.* *k* *Suidas* τὴν ἀρχὴν addit, quod MSS. cognitum non habent. *l* Sic *Medic. Arch. Venet. Suid.* ceteri ὑπὸ Κολ. *m* Eſt in *Medic.* & *Suid.*, ἐπολιόρκησε in aliis. *n* Καὶ αὐλῶν *Athen.* p. 517. & 627. quod & in *Priſciano* p. 1211.; ex *Suida* ſumtum eſt, quod legitur. Vulgo γυναικείου & ἀνδρείου. Paullo ante ἐσέβαλε *Arch.*

tim Herodoto in uſu poſterioris ſibi quodammodo placente. Nec moveo tamen receptum. Tangit eandem hanc rem *Plutarchus* in *Sapient. Conviv.* p. 168. Ceterum Κυψέλλου, quod ſcripti ſaepe dabunt, dudum proſcripſerunt viri praeclari, *Caſaubonus* & *Menagius* ad *Diogen. Laërt.* I, 94.

19. Μετὰ Μίδην τὸν Γορδίεω] Fortaſſe *Midas* eſt, quem *Euſebius* Olymp. X, 4. Phrygiae regnum obtinuiſſe adfirmat. Vidit ea regio plures Midas & Gordios, quos praeter *Henr. Dodwellum* de Cyclis p. 909. certiore ſerie deſcripſit Ampl. *Bouherius Diſſ. Herodot.* C. 8. Primum autem barbarorum Gygem Delphis dona aurea & argentea dedicaſſe, agnoſcit *Athenaeus*: ante eum regem pauper Pythius erat, ſive ἀνάργυρος καὶ ἄχρυσος L. VI. p. 231.

24. Καλέεται Γυγάδας] Illuſtravit *P. Leopardus* L. XIII. *Emendat.* C. 9. ex *Pollucis* L. III, 87. & VII, 98. *Himerius in Excerpt.* p. 63. *Edit. Steph.* ὁ δὲ ἡμέτερος πλοῦτος, οὐ χρυσός τις ΓΥΓΑΔΑΣ ἢ Λύδιος· quorum duo poſtrema, niſi Scholion ſint, quod opinor, redundanti Rhetoris orationi tribuenda erunt.

28. Δυῶν δέοντα] Non praeopto *Suidae* δυοῖν, quamtumvis liber *Archiep.* ſuffragetur. *Herodotus* L. I, 94. ἐπ' ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι. L. IV, 89. ἀναπλώσας — δυῶν ἡμερέων πλόον. Adde *Gronovium* L. III, 131.

33. Ἐξ ἠθέων — ἐξαναστάντες] De Cimmeriis gemina *Arrianus*, forte in *Bithynicis*, apud *Euſtath. in Homer. p.* 1671, 26., haec Herodotea non oblitum. *Strabo* teſtimonio Calliſthenis, Sardes primum a Cimmeriis, deinde a Treribus, gente Cimmerica, occupatas docet L. XIII. p. 930., ſequente vero L. p. 958, illis non diſſimilia ex Archilocho & Callino; qui cum paene pares fuerint & Gygi aequales, meminiſſe, videre etiam potuerunt provectiore aetate, Sardes a Cimmeriis interceptas: ut neceſſe haud videatur, inpreſſionem Cimmericae nationis, contra ac Herodoto placet, multo antiquiorem perhibere. De Callino viſe *Clementem Alex.* Stromat. L. I. p. 398.

38. Οὗτος δὲ Κυαξάρῃ] Vide L. I, 74. Aetas conpetit. Phraortes, Cyaxaris pater, Ardyis, avi Alyattae, tempore in Media regno praefuit apud *Pauſaniam* L. I, 24.

40. Τὴν ἀπὸ Κολοφῶνος κτισθεῖσαν] Clariſſimus *Reiskius*, τὴν ἄνω Κολοφῶνος, quod Herodoto Halicarnaſſeo Smyrna ultra Colophonem Boream verſus poſita fuerit: id ſi diſpliceat, atque ἀπὸ aut ὑπὸ bene habeat, Colophonem non urbis, ſed viri, & conditoris quidem, nomen videri. Par *Corn. de Pauw* opinio. Melius *Palmerius*, finita, qua tenebatur, haeſitatione *Exercit.* p. 3. *Si tamen ſcripſit Herodotus* Κολοφῶνος, *intellexit credo, Colophonem fuiſſe Smyrnae metropolin, & urbem ipſam pro incolis poſuit ſynecdochice.* Juſtum profecto eſt ἀπὸ Κολοφῶνος. Colophonii Smyrnam colonis ſuis, exactis Aeolenſibus, occuparunt, ut eſt L. I, 150. & in *Strabone* L. XIV. p. 940. Nec morari conſenſum poterit κτισθῆναι, in deductis coloniis vulgatiſſimum L. I, 149. 167. &c.

48. Ἐστρατεύετο δὲ ὑπὸ συρίγγων] Reprehendit Alyattae luxum barbaricum, quod praeter *concinentes fiſtulatores & fidicines, atque* FEMINAS *etiam* TIBICINAS *in exercitu atque in procinctu* habuerit, *A. Gellius Noct. Att.* L. I, 11. At de *feminis* Herodotus, quem teſtem
advo-

nerat, non ædificia quæ in agris erant, diruere, non incendere, non fores effringere, sed incolumes esse passim sinere: arboribus modo fructibusque regionis pervastatis, retro se recipiebat. Nam Milesii mare obtinebant, ut opus non esset exercitui illic considere. AEdificia autem Lydus non evertebat idcirco, ut & Milesii possent inde progressi humum serere colereque: & quum hoc illi fecissent, ipse invadens haberet aliquid

18 quod popularetur. Hæc faciens, undecim bellavit annis; per quos duo ingentia vulnera accepere Milesii: unum, in Limeneio (quod est ipsorum regionis) pugna commissa, alterum in campo Mæandri. Horum undecim annorum sex adhuc apud Lydos regnabat Sadyattes Ardyis filius, qui cum exercitu terram Milesiam tunc invasit, & idem bellum conflavit: quinque reliquis, qui eos sex sequebantur, ejus filius Alyattes bellum quod à patre acceperat, ut à me superius commemoratum est, intentius administravit: in quo bello Milesios nulli Ionum sublevaverunt, præter Chios solos; reddentes ita vicem, quòd antea Milesii Chiis bello contra Erythræos auxilia tulissent.

19 Duodecimo autem anno incensis ab exercitu segetibus, hoc rei fieri contigit: Segetes ut celerrime conceperunt ignem valido urgente vento, is corripuit Minervæ templum, cognomine Assesiæ, quo incendio id deflagravit. Neque ullius momenti ea res tunc habita est; sed quum post exercitus reditum Sardes Alyattes decubuisset, diuturniusque ægrotaret, Delphos misit deum de valetudine sciscitaturos, sive alieno sive suopte consilio ad mittendum inductus. Nunciis autem, quum Delphos pervenissent, se reddituram responsum Pythia negavit, priusquam templum Minervæ reparassent, quod in terra Milesiorum apud Assesum concre-

20 massent. Ita actum esse ego ex Delphis audiendo novi: sed Milesii his illa addunt, Perian-

μὲν τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὔτε κατέβαλλεν, οὔτε ἐνεπίμπρη, οὔτε θύρας [a] ἀπέσπα, ἔα δὲ κατὰ χώρην [b] ἑστάναι· ὁ δὲ τά τε δένδρεα [c] καὶ τὸν καρπὸν τὸν ἐν τῇ γῇ ὅκως διαφθείρειεν, [d] ἀπαλλάσσετο ὀπίσω. τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτεον, ὥστε ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον τῇ στρατιῇ. τὰς δὲ οἰκίας οὐ κατέβαλλεν ὁ Λυδὸς, τῶνδε εἵνεκα, ὅκως ἔχοιεν ἐνθεῦτεν [e] ὁρμεώμενοι τὴν γῆν σπείρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλήσιοι, αὐτὸς δὲ, ἐκείνων ἐργαζομένων, ἔχοι τι καὶ σίνεσθαι [f] ἐσβάλλων. Ταῦτα ποιέων, ἐπολέμεε ἔτεα ἕνδεκα· ἐν τοῖσι τρώματα μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγένετο, [g] ἔν τε Λιμενηΐῳ χώρης τῆς σφετέρης μαχεσαμένων, καὶ ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ. τὰ μέν νυν ἓξ ἔτεα τῶν ἕνδεκα Σαδυάττης ὁ Ἄρδυος ἔτι Λυδῶν ἦρχε, ὁ καὶ ἐσβαλὼν τηνικαῦτα ἐς τὴν Μιλησίην τὴν στρατιήν· (Σαδυάττης [h] οὗτος γὰρ καὶ ὁ τὸν πόλεμον ἦν συνάψας) τὰ δὲ πέντε τῶν ἐτέων τὰ ἑπόμενα τοῖσιν ἓξ Ἀλυάττης ὁ Σαδυάττεω ἐπολέμεε, ὃς παραδεξάμενος (ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον, προσεῖχε ἐντεταμένως. τοῖσι δὲ Μιλησίοισι [i] οὐδαμοὶ Ἰώνων τὸν πόλεμον τοῦτον συνεπελάφρυνον, ὅτι μὴ Χῖοι μοῦνοι. οὗτοι [k] δὲ τὸ ὅμοιον ἀνταποδιδόντες ἐτιμώρεον· καὶ γὰρ δὴ πρότερον οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν πρὸς Ἐρυθραίους πόλεμον [l] συνδιήνεικαν. Τῷ δὲ δυωδεκάτῳ ἔτεϊ ληΐου ἐμπιπραμένου ὑπὸ τῆς στρατιῆς, [m] συνηνείχθη τι τοιόνδε γενέσθαι πρῆγμα· ὡς ἅφθη τάχιστα τὸ λήϊον ἀνέμῳ βιώμενον, ἅψατο νηοῦ Ἀθηναίης, ἐπίκλησιν [n] Ἀσσησίης. ἁφθεὶς δὲ ὁ νηὸς κατεκαύθη· καὶ τὸ παραυτίκα μὲν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο, μετὰ δὲ, τῆς στρατιῆς ἀπικομένης ἐς Σάρδις, ἐνόσησεν ὁ Ἀλυάττης. μακροτέρης δέ οἱ γενομένης τῆς νούσου, πέμπει ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους, εἴτε δὴ συμβουλεύσαντός τευ, εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε 8
[o] πέμψαντα τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι περὶ τῆς νούσου. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικομένοισι ἐς Δελφοὺς οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν ἢ τὸν νηὸν τῆς Ἀθηναίης [p] ἀνορθώσωσι, τὸν ἐνέπρησαν χώρης τῆς Μιλησίης ἐν Ἀσσησῷ. Δελφῶν οἶδα ἐγὼ οὕτω ἀκούσας γενέσθαι· Μιλήσιοι δὲ τάδε προστιθεῖσι τούτοι-

a Ita *Steph.* ora, *Remig. Medic. Etonens.* & *Suid.* κατέσπα cum *Aldo* alii. *b* Hoc *Medic. Suid.* In *Ald. Arch. Paris. B. Vindob. Venet.* ἑστάμεναι, *Remig.* ἑσταμένας & *Paris.* unus. *c* Septem sequentes voces omittit *Arch.* *d* Ἀπαλλάσσαιτο *idem* & *Vindob.* mox ἐπέδρης *Suidas*. Alii vocem in binas divellunt. Statim εἶναι ἔργα *Arch.* *e* Ὁρμεώμενοι *Ald. Remig. Vindob.* bene. Ceteri ὁρμώμενοι. *f* Ἐσβαλὼν *Arch.* *g* Ἔν τε Λιμενηΐῳ omnes. Solus *Medic.* ἔν τε ἐν Λιμεν. Citat *Suid.* in Τρώματα. *h* Sic *Med. Venet.*, γὰρ οὗτος ceteri, sed in *Arch.* γὰρ deest. *i* Οὐδαμῇ *Arch.*, tum συναπελάφρυνον *Aldus*, *Paris. C.* *k* Δὲ καὶ τὸ *Arch. Vind.* *l* Συνδιένειμαν *Vind.* *m* Συνείχθη *idem.* συνήχθη *Arch.* *n* Ἀσισίης *Ald. Polyaen.* prave. *o* Sic *Med.* non sine correctione, *Remig. Paris. A.*, πέμψαντι alii. *p* Hoc in iisdem. ἀνορθώσουσι *Aldus* atque alii.

advocavit, nihil, nisi ἀυλοῦ γυναικηΐου vocibus inclusas censueris. Dictionis genus passim obvium in *Arriani Ind.* C. 5. *Plutarch. Is. & Osir.* p. 364. F. Tale Sophocleum *Elect.* v. 633. Οὔκουν ἐάσεις οὐδ' ὑπ' εὐφήμου βοῆς θῦσαί με. Alii saepe ὑπ' αὐλῷ καὶ τυμπάνῳ, de quibus *Cl. Reitzius* ad *Lucian. de Saltat.* C. 16. Ego vero ex *Suida* Herodoto suum, hoc est Ionicum, reddidi.

52. Ἔα δὲ κατὰ χώρην ἑστάναι] Nolo diffiteri, *Aldi* totque MSS. ἑστάμεναι me ferme expugnasse, ut bonis avibus revocaretur. Scio simile infinitum, ut vocant, nunc libris Herodoti negari: at habent ejuscemodi *Aretaeus Cappadox*, *Lucianus* atque alii, qui Herodoteam, sive Ionicam dialectum probarunt. Putabimusne, tot exempla casu in unum conspirata ivisse, indoctosque, ut plerique adprime erant, librarios Ionicum istud hic deposuisse? Mihi quidem vero non sit simile: reliqui tamen ex *Mediceo* & *Suida* derivatum, criminationem de mutandi pruritu veritus. Id adiungo, dare *Aldum* C. 76. similis monetae ἐπειρᾶτο — ἀπιστάμεναι, ubi alii omnes ἀπιστάναι, & *Pausaniam*, ut saepe numero solet, Herodotea haec culte aemulatum fuisse in simili Spartanorum negotio L. IV, 7.

62. Ἔν τε Λιμενηΐῳ χώρης &c.] Large Celeb. *Gronovius* pro *Mediceo* ἔν τε ἐν Λιμενηΐῳ disputavit, sed locis haud profecto adsimilibus, ut bene Rev. *Horreus* *Observ. Herod.* C. 4. Differunt usu sermonis ἐν δὲ & ἔν τε illud absolute & sine casu locari solet, non item hoc. Noster L. III, 38. πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεστι σταθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. inculcatur his & iteratur ex conjectura praepositio: at ipse Herodotus C. 15. ejusdem libri πολλοῖσι μέν νυν καὶ ἄλλοισί ἐστι σταθμώσασθαι — ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. quibus si odiosam vocem inserueris, debilitabitur loquendi bellum genus. Tale, ut uno utar, L. VII, 214. τοῦτο μὲν γὰρ τῷδε χρὴ σταθμώσασθαι. Sic enim legi oportuerat ex scriptis. Itaque, nisi librarii culpa in *Florentinis* membranis repetita sit praepositio, quod suspicari licet, refingi posset, ἔν τε ἐν Λιμενηΐῳ — καὶ ἐν, aut ἐν ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ, quod Latina *Vallae* exprimunt: quae doctissimorum virorum *J. Jac. Reiskii* & *Pet. Horrei*, quamquam in ea non constantis, opinio. Mihi tutius visum codicibus adhaerescere.

77. Ἐπίκλησιν Ἀσσησίης] Laudat, ut *Th. Gale* admonuit, *Stephanus* in Ἀσσησός. In *Polyaeno* L. VI, 47. optimo jure docti viri Minervae titulum restituerunt. Haud vero decerno, virine an oppidi nomen sit in isto *Alexandri Aetoli*, Ἀσσησοῦ βασιλῆος ἐλεύσεται ἔκγονος Ἀνθεύς inter *Erotic. Parthenii* C. 14.

82. Καὶ αὐτῷ ἔδοξε πέμψαντα &c.] Confer *Gronov.* in L. IV, 81. Supra L. I, 3. τοῖσιν Ἕλλησι δόξαι, πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν· *Apollonius Rhod.* I, 440. Ὑμῖν μὲν δὴ μοῖρα θεῶν χρειώ τε περῆσαι Ἐνθάδε κῶας ἔχοντας. ubi Critici veteres alia, & *Raphelius* ex *Nostro* in *Act. A.* XV, 22. & *Epist. ad Galat.* II, 6.

τούτοισι, Περίανδρον [a] τὸν Κυψέλου, ἐόντα Θρασυβούλῳ τῷ τότε Μιλήτου τυραννεύοντι ξεῖνον ἐς τὰ μάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Ἀλυάττῃ γενόμενον, πέμψαντα ἄγγελον κατειπεῖν, ὅκως ἄν τι προειδὼς πρὸς τὸ [b] παρεὸν βουλεύηται. Μιλήσιοι μέν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι. Ἀλυάττης δὲ, ὥς οἱ ταῦτα ἐξηγγέλθη, αὐτίκα ἔπεμπε [c] κήρυκα ἐς Μίλητον, βουλόμενος σπονδὰς ποιήσασθαι Θρασυβούλῳ τε καὶ Μιλησίοισι χρόνον ὅσον ἂν τὸν νηὸν οἰκοδομῇ. ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν· Θρασύβουλος δὲ σαφέως [d] περιπεπυσμένος πάντα λόγον, καὶ εἰδὼς τὰ Ἀλυάττης [e] μέλλοι ποιήσειν, μηχανᾶται [f] τοιάδε· ὅσος ἦν ἐν τῷ ἄστεϊ σῖτος καὶ ἑωυτοῦ καὶ ἰδιωτικὸς, τοῦτον [g] πάντα συγκομίσας ἐς τὴν ἀγορὴν, προεῖπε Μιλησίοισι, ἐπεὰν αὐτὸς σημήνῃ, τότε πίνειν τε πάντας καὶ κώμῳ [h] χρέεσθαι ἐς ἀλλήλους. Ταῦτα δὲ ἐποίεέ τε καὶ προηγόρευε Θρασύβουλος, τῶνδε [i] εἵνεκεν, ὅκως ἂν δὴ ὁ κῆρυξ ὁ [k] Σαρδιηνὸς, ἰδών τε σωρὸν μέγαν σίτου κεχυμένον, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν εὐπαθείῃσι ἐόντας, ἀγγείλῃ Ἀλυάττῃ. τὰ δὴ καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ δὴ ἰδών τε ἐκεῖνα ὁ κῆρυξ, καὶ [l] εἴπας πρὸς Θρασύβουλον τὰς ἐντολὰς τοῦ Λυδοῦ, [m] ἀπῆλθεν ἐς τὰς Σάρδις, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι' οὐδὲν ἄλλο ἐγένετο ἡ διαλλαγή. [n] ἐλπίζων γὰρ ὁ Ἀλυάττης σιτοδηΐην τε εἶναι ἰσχυρὴν ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ τὸν λεὼν [o] τετρῦσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἤκουε τοῦ κήρυκος νοστήσαντος ἐκ τῆς Μιλήτου τοὺς ἐναντίους λόγους ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε. μετὰ δὲ, ἥ τε διαλλαγή [p] σφι ἐγένετο, ἐπ' ᾧ τε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμάχους· καὶ δύο τε ἀντὶ ἑνὸς νηοὺς τῇ Ἀθηναίῃ ᾠκοδόμησεν ὁ Ἀλυάττης ἐν τῇ Ἀσσησῷ, αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη. [q] καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θρασύβουλον πόλεμον Ἀλυάττῃ ὧδε ἔσχε. Περίανδρος δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, οὗτος ὁ τῷ Θρασυβούλῳ τὸ χρηστήριον μηνύσας· ἐτυράννευε δὲ ὁ Περίανδρος Κορίνθου, τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι (ὁμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι) ἐν τῷ βίῳ θῶϋμα μέγιστον παραστῆναι. Ἀρίονα τὸν Μηθυμναῖον ἐπὶ δελ-
9 φῖνος ἐξενειχθέντα ἐπὶ Ταίναρον, ἐόντα κιθαρῳδὸν
τῶν τότε ἐόντων οὐδενὸς δεύτερον, καὶ διθύραμβον, πρῶ-

Periandrum, Cypſeli filium, quum audiſſet oraculum Alyattæ redditum, miſſo nuncio indicaviſſe Thraſybulo, tunc Mileſiorum tyranno (cujus arctiſſimo utebatur hoſpitio) admonentem, ut aliquid proſpiciendo ſibi conſuleret in præſens. Mileſii quidem ita id geſtum memorant. Alyattes autem, ubi hæc 21
ipſi nunciata ſunt, confeſtim caduceatorem Miletum mittit, ad ineundas cum Thraſybulo & Mileſiis pactiones tantiſper dum templum ædificaret. Et hic quidem nuncius Miletum venit. Thraſybulus, vero quum omnem ſermonem ante prædidiciſſet, noſſetque quænam Alyattes facere ſtatuiſſet, hujuſcemodi rem machinatur. Quod frumenti in urbe erat vel ſuum ipſius vel privatorum, id omne in forum congerit: præcipitque Mileſiis, ut quum ipſe ſignum dediſſet, cuncti potarent, & inter ſe comeſſationibus uterentur. Hæc Thraſy- 22
bulus ea gratia fecit præcepitque, ut caduceator Sardianus cernens ingentem frumenti acervum effuſum, & homines oblectationibus vacantes, renunciaret Alyattæ. Quod & contigit: nam ut illa conſpexit caduceator, Thraſybuloque Lydi mandata expoſuit; reverſus eſt Sardes: & (ut ego audio) ob nihil aliud inter eos pacificatum eſt. Sperans enim Alyattes vehementem penuriam frumenti Mileti eſſe, & populum ad extremum uſque malorum deveniſſe, ex reverſo illinc caduceatore audiebat contraria atque ipſe fuerat opinatus. Poſt hæc inter eos ita conventum eſt, ut mutuo hoſpites eſſent ac ſocii; proque uno duo delubra apud Aſſeſum Minervæ ædificavit Alyattes, etiam ipſe ex morbo convaluit. Et quæ ad bellum quidem Alyattis cum Mileſiis atque Thraſybulo pertinent, ita habuere. Periander 23
autem Cypſeli filius, fuit is qui Thraſybulo indicavit oraculum, Corinthi tyrannus: cui maximum miraculum fuiſſe oblatum populares ſui prædicant, & his Leſbii aſſentiuntur. Arionem Methymnæum delphino inſidentem ad Tænaron fuiſſe evectum, qui erat citharœdorum ſui ſeculi nulli ſecundus: quique primus hominum, quos novimus, & fecit

a Τὸν τοῦ Κυψέλλου *Arch.* poſt pauca πευθόμενον *Venet.* *b* Recte *Medic. Remig.* παρὸν vulgo. omnes. Κήρυκα *Medic.* nec ſine correctione; placet tamen. *d* Προπεπευσμένος plerique omnes. *c* Κήρυκας *Medic.* ora *Steph.* & *Pariſin.* duo. *e* *Medic. Arch. Pariſ. A.* in aliis μέλλει. *f* Τοιόνδε cum *Aldo* plures. προπεπυσμένος Vulgatum eſt in *Steph.* margine. *Remig. Medic.* & *Pariſin.* duobus. *g* Ita *Medic. Remig. Steph.* ora, *Pariſ. A. B.*; ἅπαντα συναγαγὼν *Aldus* & alii. *h* Χρέεσθαι *Remig.* & margo *Steph.* Quod probo. χρῆσθαι vulgo. Mox προσαγόρευε *Arch.* προσηγόρευε *Venet.* *i* Εἵνεκα vulgo. Quod editum eſt, debetur *Medic.* & orae *Steph.* *Medic. Remig.* & *Steph.* ora, *Pariſ. A. B.*, vid. Cap. 79. & 83. huius libri, & Inſcript. *Rich. Pococke* p. 85, 5. *k* Ex Σαρδήϊος vulgo. Σαρδύϊος *Arch.* *l* *Medic. Pariſin.* duo, *Steph.* margo. Εἰπὼν alii: ἐιασπὼν, utroque coniuncto, *Vindob.* *m* Ὑπῆλθεν *Vind.* & *Venet.* *n* Citat haec *Priſcian.* L. XVIII. p. 1179. *o* Τετρῆσθαι *Vind.* *Arch.* *p* Σφὶν iidem. *q* Κατὰ μὲν τὸν πρὸς *Arch.*, & mox Ἀλυάττης, quod nequam prorſus.

96. Ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μιλ. ἦν] In motu ſignificando πάρειμι quidem adhibetur aliquoties, ſed quantum commemini, non item εἰμὶ. Corrigendum itaque ſuſpicor ἐς τὴν Μίλητον ἤϊε, *Miletum abiit.* Hac quoque ſtructura frequentatur ἤϊα *Herodoto*: p. 47, 26. ἤϊε ἐς πόλιν· p. 85, 22. ἤϊε ἐς Πέρσας· p. 304, 25. ἤϊε ἐς τὰ οἰκία· p. 297, 22. ἀπήϊε ἐς Μίλητον. Potuit & ab *Herod.* ſcribi: ἐς τὴν Μίλητον παρῆν· *venerat Miletum*: quod verbum ſic uſurpavit L. VI, c. 24. ἐκ δὲ ταύτης παρῆν ἐς τὴν Ἀσίην· *advenerat in Aſiam.* L. I, c. 9. παρέσαι --- ἐς κοιτῶνα. *Thucydides* VI, c. 62, 20. c. 88, 58. παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. VII, c. 50. init. παρῆσαν ἐς τὰς Συρακούσας. In *Xenophontis* K. A. I, p. 145, 28. Pariſini Codicis eſt lectio: παρῆσαν εἰς Σάρδεις. qua ratione legitur in *Eiusdem* Ἑλλ. III, p. 294, 38. παρεῖναι ἐς Ἁλίαρτον. & VII, p. 373, 21. VALKEN.

96. Ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος &c.] Non diſplicet elegans iunctiſſimi viri coniectura. Vide tamen, etſi nonnihil diverſum, hoc de Philippide L. VI, 106. δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ· *ſecundo die, poſtquam Athenis exierat, Spartam pervenit.* tum de Ariſtagora L. V, 38. δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακεδαίμονα τριήρεϊ ἀπόστολος ἐγίνετο. quo quidem loco navigando eum Lacedaemonem delatum, docemur: de Alyattae nuncio ejusque itinere maritimo, quod *Gronovius* opinatus fuit, nihil hic ſimile. Scio τὸν ἀπόστολον de *claſſe*, τὸ ἀπόστολον de *navi* poni, idque alibi opportunum videri. Confer elegantes *Ruhnkenii* adnotationes in *Timaei* Lexic. p. 31.

2. Καὶ κώμῳ χρέεσθαι] Sequor libros, Ionicum hoc amplexos. Noſter L. I, 187. τῇσι πύλῃσι ταύτῃσι μηδὲν χρέεσθαι· *Euſebius* Philoſophus in *Stobaei* Serm. XVI. p. 154. οἷός τε ἐὼν αὐτοῖς χρέεσθαι. Eſſe in *Plutarcho* ἐχρῶντο κώμοις καὶ παννυχίσι T. II. p. 77. E. adſcripſit *St. Berglerus.* Non addo, neque enim obſcurum eſt, de Biante & Prieneis paria ferme a *Diogene Laërtio* tradi L. I, 83.

9. Ὡς ἐγὼ πύνθανομαι, δι' οὐδὲν ἄλλο &c.] Luxata haec & egregie prava doctiſſimo *Reiskio*, in cujus ad me litteris οὐδὲν μᾶλλον ἐγένετο ἡ διαλλαγή. Namque Herodotum velle, tunc temporis quidem & protinus pacem inter Alyatten & Mileſios haud coiiſſe; nihilo tamen magis animorum reconciliationem deinde contigiſſe. Contra ea *Fr. L. Abreſchio Diluc. Thucyd.* p. 672. copula deficere videtur, καὶ ὡς πυνθάνομαι, ut in *Vallae* Latinis, aut ὥς τε ἐγὼ πυνθάνομαι. Sic certe mollius oratio labetur, niſi tu malueris majore inciſo ab anterioribus haec avellere.

27. Πρῶ-

fecit & nominavit & docuit Corinthi di-
24 thyrambum. Hunc Arionem ferunt, quum permultum temporis triviſſet apud Periandrum, concupiſſe in Italiam Siciliamque navigare: retroque, parta ingenti pecunia voluiſſe Corinthum reverti: &, quum profecturus Tarento eſſet, quia nullis magis quam Corinthiis fidebat, navigium virorum Corinthiorum conduxiſſe. Quum igitur altum tenerent, iſtos Arioni inſidiatos, ut eo exturbato, pecunia potirentur. Hoc illum intelligentem, oraviſſe, oblata eis pecunia, mortem deprecatum. Non perſuadenti nautas mandaviſſe, ut aut ſibi manus inferret, quo ſic ſepulturam in terra nanciſceretur, aut illico in mare deſiliret. Arionem ad hanc difficultatem redactum, obſecraſſe, ut quandoquidem ipſis ita placitum eſſet, paterentur ſe omni ſuo ornatu ſumpto, ſtantem ſuper foros, cantare: & quum cantaſſet, pollicebatur ſe ſibi manus illaturum. Iſtos igitur (invaſerat enim eos libido audiendi præſtantiſſimum inter homines modulatorem) è puppe in mediam navem conceſſiſſe. Illum, induto omni ornatu, ac ſumpta cithara ſtantem ſuper foros, peregiſſe carmen quod dicitur orthium: eoque decantato, ſeſe, ut erat cum omni iſto ornatu, in mare ieciſſe. Et hos quidem curſum tenuiſſe Corinthum: illum vero aiunt à delphino exceptum, Tænaron fuiſſe evectum: & quum è delphino deſcendiſſet, Corinthum eodem habitu perrexiſſe: & ubi pervenit, quicquid contigerat enarraſſe. Periandrum autem, quia non crederet, tenuiſſe hominem in cuſtodia, ne quò prodiret: ceterum curam intendiſſe in nautas. Eos accitos, ubi adfuerunt, percontatum ſiquid de Arione memorarent: & referentibus illum ſoſpitem circa Italiam agere, fortunatumque Tarenti ſe reliquiſſe, Arionem appáruiſſe eodem quo deſiluiſſet habitu: iſtos terrefactos, non potuiſſe amplius convictos inficiari. Hæc Corinthii ac Lesbii aiunt: extatque apud Tænaron non magnum Arionis ex ære donarium, homo ſuper per

πρῶτον ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντα καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. Τοῦτον τὸν Ἀρίονα λέγουσι, τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου διατρίβοντα [a] παρὰ Περιάνδρῳ, ἐπιθυμῆσαι πλῶσαι ἐς Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην· ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα, θελῆσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι. ὁρμᾶσθαι μέν νυν ἐκ Τάραντος, πιστεύοντα δὲ οὐδαμοῖσι μᾶλλον ἢ Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων. τοὺς δὲ ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν, τὸν Ἀρίονα ἐκβαλόντας, ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, συνέντα τοῦτο, λίσσεσθαι, χρήματα μὲν προϊέντα σφι, ψυχὴν δὲ παραιτεόμενον. οὔκων δὴ πείθειν αὐτὸν [b] τούτοισι, ἀλλὰ κελεύειν τοὺς πορθμέας ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαί μιν, ὡς ἂν [c] ταφῆς ἐν γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ταχίστην. [d] ἀπειληθέντα δὲ τὸν Ἀρίονα ἐς ἀπορίην, παραιτήσασθαι, ἐπειδή σφι οὕτω δοκέοι, περιϊδέειν αὐτὸν ἐν τῇ σκευῇ πάσῃ στάντα ἐν τοῖσι [e] ἐδωλίοισι, ἀεῖσαι. ἀείσας δὲ, ὑπεδέκετο ἑωϋτὸν κατεργάσασθαι. καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονὴν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς πρύμνης ἐς μέσην νέα. τὸν δὲ, ἐνδύντα τε πᾶσαν τὴν σκευὴν, καὶ λαβόντα τὴν κιθάρην, στάντα ἐν τοῖσι ἐδωλίοισι, διεξελθεῖν νόμον [f] τὸν ὄρθιον. τελευτῶντος δὲ τοῦ νόμου, ῥῖψαί μιν ἐς τὴν θάλασσαν ἑωϋτὸν, ὡς εἶχε, σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ. καὶ τοὺς μὲν ἀποπλέειν [g] ἐς Κόρινθον· τὸν δὲ δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα, ἐξενεῖκαι ἐπὶ Ταίναρον. ἀποβάντα δὲ αὐτὸν χωρέειν ἐς Κόρινθον σὺν τῇ σκευῇ. καὶ ἀπικόμενον ἀπηγέεσθαι πᾶν τὸ γεγονός. Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης Ἀρίονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν, οὐδαμῆ μετιέντα, [h] ἀνακῶς δὲ ἔχειν τῶν πορθμέων· ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι αὐτοὺς κληθέντας, ἱστορέεσθαι εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος. φαμένων δὲ ἐκείνων ὡς εἴη τε σῶς [i] περὶ Ἰταλίην, καί μιν εὖ [k] πρήσσοντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ἐπιφανῆναί σφι τὸν Ἀρίονα, ὥσπερ ἔχων ἐξεπήδησε· καὶ τοὺς, ἐκπλαγέντας, οὐκ ἔχειν ἔτι ἐλεγχομένους ἀρνέεσθαι. ταῦτα μέν νυν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι. καὶ Ἀρίονός ἐστι ἀνάθημα χάλκεον [l] οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρῳ, ἐπὶ δελφῖνος

a Σὺν *Arch.* *b* Τούτοισιν idem, cui ſollemne hoc in genere ν. finale. *c* Ταφεὶς *Vind.* *d* Ἀπειληφθέντα *Arch.* male. *e* Ἑδώλοισι *Med.*, in ceteris omnibus ἑδωλίοισι, etiam *Suida* ex hoc loco: nec aliter mox. *Harpocration* ex *Herodoti* L. I. ἑδωλίαι in ἑδωλιᾶσαι. *f* Τὸν ὄρθριον *Arch. Vind.* *g* Sic *Med.*, ἐς τὴν Κορ. alii omnes, ſicuti & ἐς Ταίναρον. Mox μετίοντα *Venet.* *h* Citat *Suidas* in eo vocabulo. *i* Περὶ τὴν Ἰτ. plerique omnes. *k* Πρήσσοντα *Arch.* πρήσαντα *Vind.* *l* Deſit οὐ *Vall. Remig. Arch. & Vind.*, ſine cauſſa.

27. Πρῶτον ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν] *Cui non dictus Hylas, inter delphinas Arion?* Id monuiſſe ſatis erit, *Dionem Chryſoſtomum* O. XXXVII. p. 455. haec Herodoti planiſſime expreſſiſſe, nec de dithyrambo, quod *Galei* editioni adpoſitum, diſſentire Criticos veteres ad *Pindari* Olympion. O. XIII, 25.

36. Τὸν δὲ, συνέντα τοῦτο] Nihil novant Codices. Alibi συνιέντα VI, 2., συνιεῖσα I, 205. ex *Medic.*, συνιεὶς V, 92, 7. & συνιέναι V, 80. e *Florentino*. At συνέντες V, 92, 3. & συνεὶς ejusdem L. cap. 19., quamquam ibi MSS. συνιείς. Par diſcordia apud alios. Equidem συνιέντα melius opinor. Vide *Jo. Daviſium* ad *Juſtin. Mart. Apol.* I. *p.* 441.

39. Ὡς ἂν ταφῆς ἐν γῇ τύχῃ] Salebroſa haec atque intellectu difficilia viro docto in *Miſcell. Lipſ. Nov. vol.* VII. *p.* 612., mihi ſatis expedita. Spem nautae Arioni, ſi ipſe ſibi manus conſciſceret, ſepulturae fecerunt: hoc verba prae ſe ferunt. Non diſſimilia *Fr. L. Abreſch Diluc. Thucyd.* p. 403.

48. Στάντα ἐν τοῖσι ἑδώλοισι] Animi pendeo, Herodotusne hoc, an ἑδωλίοισι dederit, ut *Aeſchylus* VII. *C. Theb. v.* 461., *Choëph. v.* 69, tum *Euripid. Helen. v.* 1587., *Sophocles Ajac. v.* 1295., atque alii de hac officina; quorum quidem auctoritate ſcriptorumque numero librorum ſtandum ſi fuerit, id profecto maluit: nam ſingulare quiddam atque exquiſitius in altero ſpectaſſe, unde noverimus? Favet ἑδώλοισι, neque diffiteor, Lexicon Herodoteum. At *Suidas* eodem uſus, transſcripſit enim paene univerſum, ἑδωλίοισι, neque diſſentit *Heſychius*.

57. Ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι] Vir doctiſſimus ὡς δὲ ὥρα, *quum autem videret*, aut ὡς δὲ εὗρε, *quum autem conperiſſet*, offenſus fortaſſe infinitivo, quo capitur delectaturque Herodotus. Sic II, 139. ὡς δ' ἄρα οἴχεσθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἰγύπτου. *ut Aethiops ex Aegypto abiit.* & VIII, 94. ὡς δὲ ἄρα φεύγοντας γίνεσθαι κατὰ τὸ ἱρόν. Mitto L. I, 86.

58. Ἱστορέεσθαι εἴ τι λέγοιεν] Ἱστορέειν frequentanti *Herodoto* nuſpiam alibi fuit adhibitum ἱστορέεσθαι· fortaſſe ne hic quidem, ubi, ſi quis Codex antiquus faveret coniecturae, praeoptarem εἰρωτέεσθαι· verbum certe Herodoteum, obvium L. VI, c. 3. & L. II, c. 32. εἰρωτεωμένους, εἴ τι ἔχουσι πλέον λέγειν περὶ τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης, φάναι —· qua ſtructura hoc in loco poſuiſſet: ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι, αὐτοὺς κληθέντας εἰρωτέεσθαι, εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος. *Gellio*, ſcribenti XVI, c. 19. *navitas requiſitos --- diſſimulanter interrogaſſe, ecquid audiſſent — ſuper Arione*, verbum εἰρωνεύεσθαι videri poſſet obverſatum; niſi ſua quaedam reliquis etiam Herodoteis immiſcuiſſet: nihil iuvat, ubi hac etiam in hiſtoria *Herodoti* veſtigia premit, *Dion Chryſ.* Or. XXXVII, p. 455. C. Sed *Gellii* paraphraſin felicior forte coniector utiliter comparabit ad iſta, quae ſupra leguntur v. 22. καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονὴν, vitii ſuſpecta *Ti. Hemſterhuſio* ad *Lucian.* p. 432. VALKEN.

64. Ἀνάθημα χάλκεον οὐ μέγα] Meminerunt donarii *Pauſan. Lacon.* C. 25. *Aelianus H. Anim.* L. XII, 45. ſed nihil de eius magnitudine, quam Codicum quidam, deleta negatione, adaugent: non item *Dio Chryſoſtom.* O. XXXVII. p. 455. Ἀρίων δὲ· οὐ γὰρ Περίανδρος, ἀλλ' Ἀρίων

φῖνος ἐπεὼν ἄνθρωπος. Ἀλυάττης δὲ ὁ Λυδὸς τὸν
πρὸς Μιλησίους πόλεμον διενείκας, μετέπειτα τελευ-
τᾷ, βασιλεύσας ἔτεα ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα. ἀνέ-
10 θηκε δὲ ἐκφυγὼν τὴν νοῦσον, δεύτερος οὗτος τῆς οἰ-
κίης ταύτης, ἐς Δελφοὺς κρητῆρά τε ἀργύρεον μέγαν,
καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητὸν, θέης ἄξιον
διὰ πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων· Γλαύκου
τοῦ Χίου ποίημα, ὃς μοῦνος δὴ πάντων ἀνθρώπων σιδή-
ρου κόλλησιν ἐξεῦρε. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω,
[a] ἐξεδέξατο τὴν βασιληίην Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω, ἐ-
τέων [b] ἐὼν ἡλικίην πέντε καὶ τριήκοντα· ὃς δὴ Ἑλ-
λήνων πρώτοισι ἐπεθήκατο Ἐφεσίοισι. ἔνθα δὴ οἱ Ἐφέ-
σιοι πολιορκεόμενοι ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ
Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ τεῖ-
χος. ἔστι δὲ μεταξὺ [c] τῆς τε παλαιῆς πόλιος, ἣ τό-
τε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νηοῦ, ἑπτὰ στάδιοι. πρώτοισι
μὲν δὴ τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος· μετὰ δὲ, ἐν μέ-
ρει ἑκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας
αἰτίας ἐπιφέρων, τῶν μὲν ἐδύνατο μέζονας παρευρίσκειν,
μέζονα ἐπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ [d] αὐτέων καὶ φαῦλα
ἐπιφέρων. Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατε-
στράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπενόεε,
νέας ποιησάμενος, ἐπιχειρέειν τοῖσι νησιώτῃσι. [e] ἐόν-
των δέ οἱ πάντων ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν
Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον [f] ἐς Σάρδις,
οἱ δὲ Πιττακὸν τὸν Μιτυληναῖον, [g] εἰρομένου Κροίσου εἴ
τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε, κα-
„ ταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην, Ὦ βασιλεῦ, νησιῶται
„ ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε καὶ ἐπί σε
„ ἔχοντες ἐν νῷ στρατεύεσθαι. Κροῖσον δὲ, ἐλπίσαν-
τα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα, εἰπεῖν, Αἲ γὰρ τοῦτο θεοὶ
„ ποιήσειαν ἐπὶ νόον νησιώτῃσι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παῖ-
δας σὺν ἵπποισι. τὸν δὲ, ὑπολαβόντα φάναι, Ὦ
„ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεαι εὔξασθαι νησιώτας
„ ἱππευομένους λαβεῖν ἐν ἠπείρῳ [h] εἰκότα ἐλπίζων·
„ νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο ἢ ἐπεί τε
„ τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπη-
„ γέεσθαι νέας, λαβεῖν [i] ἀρώμενοι Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ,
„ ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τί-
„ σωνταί σε, τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις; κάρτα τε
ἡσθῆ-

per delphinum vehens. Porro Alyattes Ly- 25
dus, confecto cum Mileſiis bello, poſtea,
quum ſeptem & quinquaginta regnaſſet annos,
vita exceſſit: qui ſecundus ex hac domo,
quum è morbo convaluiſſet, apud Delphos
dedicavit grandem ex argento craterem:
itemque crateris receptaculum parvum, ex
ferro, ferruminatum, ſpectatu dignum inter
omnia quæ ſunt Delphis donaria: opus Glau-
chi Chii, qui ſolus omnium hominum ferru-
minationem excogitavit. Defuncto Alyatte, 26
ſucceſſit in regno filius ejus CROESUS, an-
nos natus quinque & triginta: qui primis
Graecorum Epheſiis bellum intulit. Unde E-
pheſii ab eo obſeſſi, urbem Dianæ dedica-
runt, fune ex ejus æde ad murum alligato.
Eſt autem inter veterem urbem, quæ tunc ob-
ſidebatur, & templum, ſeptem ſtadiorum in-
tervallum. Hos primos Crœſus aggreſſus eſt,
deinde vero per vices ſingulos Ionum AEolen-
ſiumque, aliis alias cauſſas inferens, ut in
quosque maximas reperire poterat, majora;
in quosdam etiam frivola cauſatus. Poſtea ve- 27
ro quam Græcos in Aſia ſubegit ad tributum
pendendum, inde conſtituit ædificatis navi-
bus aggredi inſulanos. Ad quas compingen-
das, quum omnia illi parata eſſent, dicunt
alii Biantem Prienenſem, quum Sardes veniſ-
ſet, alii Pittacum Mitylenæum, interroga-
tum à Crœſo, numquid apud Græciam novi
eſſet? reſpondiſſe, quod illum à facienda claſ-
ſe inhibuit. Inquit enim, Inſulani, ô rex,
decem millia equitum conducunt, habentes
in animo adverſus Sardes atque te militare.
& Crœſum vera loqui ratum, dixiſſe, uti-
nam dent dii hanc inſulanis mentem Lydos in-
vadendi cum equis! Atque hunc excipientem
dixiſſe, videris mihi, ô rex, cupide vota fa-
cturus ut inſulanos in continente adipiſcaris
equitantes, haud abſurda ſpe. Verum quid
aliud inſulanos optare cenſes, ſimulac audie-
runt conſtituiſſe te adverſus ſe claſſem ædifica-
re, quam precantes, ut nacti Lydos in mari
intercipiant, teque pro Graecis in continente,
quos tu in ſervitute contines, ulciſcantur?
Hoc ſermone delectatum admodum Crœſum,
at-

[a] Διεδέξατο *Ammon.* in Τύραννος. Paullo ſupra θέης ἄξιον laudat & explicat *Euſtath. in Homer.* p. 626, 52. [b] Ὢν *Venet. Arch.* [c] Sic *Med.*, encliticam plerique alii ignorant. παλαιᾶς *Ven. Arch.* [d] Αὐτῶν *Med. Arch.*, αὐτέων, ut ſolent Iones, *Ald. Vind. Remig Venet.* atque alii. [e] Ῥεόντων in *Arch.* [f] Ἐς Κροῖσον *Ald.* & ora *Steph.* [g] Sic *Med. Remig. Venet.*, reliqui εἰρ:μένου δέ. [h] Εἰκότα *Ald. Pariſ. B. Venet. Arch. Vind. Remig.*, ἐοικότα *Medic.* Paullo ante in *Remig.* ἱπποδυομένους. [i] Ex *Aldo*, *Etonenſ. Med. Arch. Vind. Venet. Pariſ.* duobus & ora *Steph.* In *Remig.* ἀρᾶσθαι & *Pariſ. A.* & *Steph. edit.*

Ἀρίων ποιησάμενος μίμημα χαλκοῦ οὐ μέγα ἀνέθηκεν ἐπὶ Ταινάρου· Noſtro prorſus conſpirans atque epigramma explodens, quo Periandro doni dedicatio contribuitur *Florileg. L.* IV, 16. p. 488. Dat aliud, & verum, ut opinor, melius certe, *Aelianus:*

Ἀθανάτων πόμπαισιν Ἀρίονα, Κύκλονος υἱὸν
Ἐκ Σικελοῦ πελάγους σῶσεν ὄχημα τόδε.

70. Καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον] Sic *Hegeſander* in *Athen. L.* V, 13. ex Herodoto, & *Philoſtratus* VI. *Vit. Apoll. C.* II. *p.* 247. In *Plutarcho Defect. Orac.* p. 436. nunc ἐπικρατηρίδιον, ſed olim, ut in Herodoto, teſte Turnebiano libro. Ὑποκρατήριον in *Euſebio* L. I. *adv. Marcellum* C. 3., cujus ex verbis *Th. Reineſius*, vir longe doctiſſimus, *L.* III. *Obſerv. C.* 6. non citra rationem conficit, vocabulum injuria a doctis interpretibus in diminutivorum numero cenſeri: nam haud exiguum hoc ὑπόθημα τοῦ Ἀλυάττου κρατῆρος fuiſſe ex *Pauſan.* L. X, 16. & *Hegeſandro* abunde liquere. ΚΡΗΤΗΡΑ ΚΑΙ ΥΠΟΚΡΗΤΗΡΙΟΝ, *craterem cum ſua baſi* habet quoque *Sigea* inſcriptio p. 34.

72. Σιδήρου κόλλησιν ἐξεῦρε] *Ferri inter ſe glutinum excogitavit* vertit *Hieronymus* in *Euſebii Chron.* Olymp. XXV, 4. Id vero quale fuerit, an ſimile ferruminationi, qua adhibito aeris genere fabri ferrarii defunguntur, finire non puto neceſſe. *Pauſanias* tamen innuit: μόνη δὲ κόλλα συνέχει τε καὶ ἔστιν αὕτη τῷ σιδήρῳ δεσμός. *ſolum glutinum baſin*, *ſive τὸ ὑπόθημα τοῦ κρατῆρος*, *ligat*, *eſtque hoc ferro vinculum.* De Glauco plura *Fr. Junius in Catalogo Artific.* p. 92.

79. Ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς τε παλαιῆς &c.] *T. Fabri* conjecturam *Jac. Gronov.* valere iuſſit, ἑπταστάδιον, ut oratio conſtet, refingens: ſtabit eadem, ſi ἑπτὰ στάδια cum *St. Berglero* malueris, neque incondita erit, ſi εἰσὶ δὲ reperiatur. Noſter VI, 36. εἰσὶ δὲ οὗτοι στάδιοι ἕξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ ἰσθμοῦ. Tum, de ipſo hoc templi ab Epheſo intervallo, *Xenoph. Epheſ.* I. p. 2. ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερὸν στάδιοι δέ εἰσιν ἑπτά. Itaque optio eſt. De belli hujus occaſione atque eventu *Aelian. V. H. L.* III, 26. & *Polyaen. Strateg.* V, 50.

84. Τοῖσι δὲ αὐτέων καὶ &c.] *Nullum ſine patrocinio vitium*, in re diverſi generis *Seneca* ait. Ἀυτέων, τουτέων &c. Ionum ſunt, huius dialecti ſcriptoribus frequentata. *Jenſium* vide in *Luciani* Aſtrol. C. I. Mediceae membranae in horum uſu variae: modo probant, modo inprobant, ut I, 135. 142. 143. &c. quae mihi mobilitas non adridet. Suum Herodoto reddam, quoties occaſio feret.

99. Ἐικότα ἐλπίζων] Sic L. V, 10. VII, 5. &c. Medicei ἐοικότα melius non eſt: adplauderem ſi οἰκότα foret, quod I, 137. 155. &c. rectiſſime edit. *Cl. Reiskius* ante haec exiſtimat deeſſe, ἵνα ῥαδίως ὑπαγάγῃ αὐτοὺς, modo tamen certum ſit, Herodotum Iſocrateo more cola ſibi aequalia & reſpondentia voluiſſe fingere, quod ego certum eſſe minime mihi perſuadeo.

Quod

atque inductum (est enim visus ille perquam scite dixisse) ab fabricanda classe destitisse, atque ita cum Ionibus, qui insulas incolerent,
28 hospitium contraxisse. Interiecto autem tempore, subactis ferme omnibus qui intra Halyn fluvium colunt: nam præter Cilices ac Lycios Crœsus ceteros omnes in suam potestatem redegit, qui sunt, Lydi, Phryges, Mysi, Mariandyni, Chalybes, Paphlagones, Thraces, qui Thyni & Bithyni, Cares, Iones, Dorien-
29 ses, AEolenses, Pamphyli. His inquam subactis, & potentia Lydorum per Crœsum augescente, contulerunt se Sardes opibus florentes, tum ceteri omnes è Græcia sophistæ, qui ea tempestate erant, pro se quisque proficiscentes: tum etiam Solon, vir Atheniensis, qui quum leges iubentibus Atheniensibus tulisset, enavigando decem annos per caussam contemplandi fuit peregrinatus, ut ne quam legum quas condiderat abrogare cogeretur. Nam hoc Athenienses ipsi facere nequibant, maximo iureiurando adacti ad eas decem per annos servandas, quas ipsis Solon condidisset.
30 Harum itaque legum ac contemplandi gratia Solon peregre profectus, in AEgyptum ad Amasim se contulit, & Sardes ad Crœsum. Eo quum pervenisset, hospitaliter in regiam à Crœso exceptus est; tertioque aut quarto post die, iussu Crœsi, ministri circumduxerunt Solonem circa thesauros, omniaque quæ illic erant magna ac beata, ostentarunt. Eum porro contemplatum cuncta, & ut sibi opportunum fuerat intuitum, talibus percontatus est Crœsus. Hospes Atheniensis, quia multus ad nos rumor de te emanavit ob tuam sapientiam, & ob peregrinationem, quemadmodum studio sapientiæ

ἡσθῆναι Κροῖσον τῷ ἐπιλόγῳ· καί οἱ (προσφυέως γὰρ δόξαι λέγειν) πειθόμενον, παύσασθαι τῆς ναυπηγίης· καὶ οὕτω τοῖσι τὰς νήσους οἰκημένοισι Ἴωσι ξεινίην συνεθήκατο. Χρόνου δὲ [a] ἐπιγινομένου, καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ οἰκημένων· πλὴν γὰρ Κιλίκων καὶ Λυκίων, τοὺς ἄλλους πάντας [b] ὑπ' ἑωϋτῷ εἶχε καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος. εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοὶ, Φρύγες, Μυσοὶ, [c] Μαριανδυνοὶ, Χάλυβες, Παφλαγόνες, Θρῆκες, [d] οἱ Θυνοί τε καὶ Βιθυνοὶ, Κᾶρες, Ἴωνες, Δωριέες, Αἰολέες, Πάμφυλοι. Κατεστραμμένων δὲ τούτων, καὶ προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ [e] ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ, οἳ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὡς ἕκαστος [f] αὐτέων ἀπικνέοιτο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, [g] ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι τῶν ἔθετο. αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἂν [h] σφίσι Σόλων θῆται. [i] Αὐτῶν δὴ ὦν τούτων καὶ τῆς θεωρίης ἐκδημήσας ὁ Σόλων [k] εἵνεκεν, ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρὰ [l] Ἄμασιν, καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. ἀπικόμενος δὲ, ἐξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιληΐοισι ὑπὸ [m] τοῦ Κροίσου· μετὰ δὲ, ἡμέρῃ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου, τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυροὺς, καὶ [n] ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα, [o] καὶ σκεψάμενον ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἴρετο ὁ Κροῖσος τάδε. „Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ [p] σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς,

a Ἐπιγιγνομένου *Arch.* *b* Ex *Medic.*, ceteri ὑπό. *c* Μαρυανδυνοὶ *Arch.* Μαρυανδανδυοὶ *Vind.* Quae sequuntur exscripsit *Eustath.* in *Dionys. Perieg.* v. 322. *d* Ὀθυνοὶ *Arch.* Ἰθυνοὶ *Remig.* *e* Ἄλλοι οἱ πάντες *Vind.* *f* Αὐτέων omnes. αὐτῶν *Med.* *g* Sic *Medic.* ceteri plerique ἵνα μὴ δή τινα levi discrimine. *h* Σφισὶ omnes ferme. σφὶ *Medic.* *i* Ita *Medic. Remig. Vind. Arch. Paris.* ora *Steph. Venet.*; αὐτοῦ δὴ ὦν τούτου vulgo. *k* Iidem. In *Aldo* & paucis εἵνεκα. *l* Ἄμασι *Ald.* vitio operarum. *m* Articulus desit *Arch.* qui mox ἡμέρην τρίτην ἢ τετάρτην, probante *Galeo*, sine caussa. Μετὰ δὲ ponitur absolute, ut passim. *n* Sic cum *Medic.* plerique omnes. ἀπεδείκνυσαν *Venet.* ἐπιδείκνυον *Aldus* eumque secuti. *o* *Arch. Medic. Remig. Vind. Steph.* margo, *Paris.*, vulgo πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ σκεψ. praecedentibus perperam iteratis. *p* Σεῦ *Venet.* non male.

Quod post pauca *Steph.* vulgavit λαβεῖν ἀρᾶσθαι Λυδοὺς, id *Codd.* auctoritatem secutus fecit: tueri quoque factum potest, quod ἀρώμενοι lenem orationem nonnihil turbent. Quare tollendum ἀρᾶσθαι *Cor. de Pauw* decrevit. *Reiskius* revocandum censuit, aut in ἀράμεναι, quod Ionum ore idem, vertendum. Equidem consensui tot MSS. non obnitar. Vide *Gronovium.*

11. Εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοὶ] *Lydorum* minime opportuna hic ponitur mentio, siquidem eos non domuit, sed a maioribus accepit, imperio subditos: reliquas nationes Lydis rex addidit, προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι, uti sequitur. Vidit & hoc *Cor. de Pauw.* Thraces Europaeos Croesus non subegit, sed Asiae incolas, Thynos & Bithynos, ex Thracia progressos. Bene *Claudianus* II. *in Eutrop.* v. 247.

Thyni Thraces erant, quae nunc Bithynia fertur.

Adde infra VII, 75.

17. Ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς &c.] Cur, obsecro, οἱ πάντες σοφισταί; aptius equidem hac in sede iudicarem ἐπιφανέες· ut Sardes isto tempore venisse dicerentur ἄλλοι τε ἐπιφανέες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ, — καὶ δὴ καὶ Σόλων. VALKEN.

17. Ἄλλοι τε οἱ πάντες &c.] Membranae conjecturae robur negant. Videtur Herodotus illos, qui uno tempore & habiti & vocati sapientes sunt, innuere. Nihil sane erat, cur *Plut. de Malign. Herod. p.* 857. *F.* σοφιστὰς eos nuncupari indignaretur, cum Solonem *Isocrates*, *Themistius* atque alii, quibus testimonium *Jo. Meursius in Solone C.* 4. denuntiavit, non alio ornarint titulo, nec in contemtum tamen, uti neque Herodotus, cui Pythagoras σοφιστὴς IV, 95. & σοφισταὶ quotquot tota Graecia sapientiae fama illustres II, 49. Belle *Aristides* T. III. p. 517. οὐχ Ἡρόδοτος Σόλωνα σοφιστὴν κέκληκεν; οὐ Πυθαγόραν πάλιν; οὐκ Ἀνδροτίων τοὺς ἑπτὰ σοφιστὰς προσείρηκε; λέγω δὴ τοὺς σοφούς. *Demosthenes*, nisi Androtion fuerit, de quo *Aristides*, in *Erotic.* p. 757. de Solone ἐπ' οὐδενὶ μᾶλλον ἐσπούδασεν, ἢ τῶν ΕΠΤΑ ΣΟΦΙΣΤΩΝ ὅπως γένηται. Verum ea turbato animo *Plutarchus*, pacatior Chilonem τὸν σοφιστὴν T. II. p. 96. & reliquos de hoc numero σοφιστὰς salutavit.

25. Αὐτῶν δὴ ὦν τούτων καὶ τῆς θεωρίης &c.] Adsentitur in decennali peregrinatione, Croesique ex Solonis congressu *Plut. in Solon. p.* 92., non infitiatus fuisse, qui eum τοῖς χρόνοις ὡς πεπλασμένον, sive temporum ratione conmentitium haberent: neque nostra aetate deficiunt eadem illis opinati, Solonisque cum Croeso colloquium fabulis adnumerantes, in quis *Jac. Bruckerus Histor. Philosoph.* T. I. p. 444. & *Freretus Conment. Acad. Inscript.* T. VII. p. 433. Solonem aiunt Olymp. XLVI, 3. leges Atheniensibus tulisse: obiisse, nec in Lydia tamen, tyrannidis Pisistrateae anno secundo sub Olymp. LIV., qua regnare Croesus inter Lydos coeperit: itaque *pergula pictorum, veri nihil.* Sed fac certum ratumque esse, quod ex Heraclide Pontico *Plut. in Solon.* p. 96. F. perhibet, Solonem συχνὸν χρόνον conplures annos post occupatam a Pisistrato tyrannidem superstitem fuisse, quid inpediet, quo minus in Lydiam, gemente sub unius dominatione civitate, peregre abire potuerit, quorsum & ea ducunt, quae *Diogen. Laërt.* L. I, 90. 99. habet, tum *Libanius* T. II. p. 297. A. Atque hoc secutus est *Jo. Meursius in Solone* suo C. 28. At tum Herodotus & Plutarchus cum *Proclo* in *Timaeum Platon.* p. 29., quibus illud iter & colloquium ante Pisistrati tyrannidem figere libuit, in errore, quem & illis exprobravit *Jo. Meursius*, manifesto erunt. Fac tamen, & quid morabitur, quo minus ponatur, Solonem non statim a latis legibus, sed illis annorum lapsu stabilitis, itineri se tradidisse: porro Croesum Alyattae patri regni consortem fuisse, quod Noster significare videtur L. I, 92., eiusdemque auspiciis bella gessisse, ut apud *Suidam* in Κροῖσος· quo quidem tempore, si iuvenem principem & fortunae successibus ebrium, Sardibus Solon convenerit, nihil profecto erit, cur fabulosum hoc colloquium censeatur, ne ipsa

,, λὸς, καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς
,, φιλοσοφέων [a] γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυ-
,, θας· νῦν ὦν ἵμερος ἐπείρεσθαί [b] με ἐπῆλθέ σε, εἴ
,, τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον; ὁ μὲν, ἐλπίζων
εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπηρώτα· Σόλων
δὲ, οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμε-
,, νος, λέγει, Ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον. [c] ἀπο-
θωϋμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν, εἴρετο [d] ἐπιστρεφέως,
,, Κοίῃ δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον; ὁ δὲ εἶπε,
,, Τέλλῳ, [e] τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης, παῖ-
,, δες ἦσαν καλοί τε κἀγαθοὶ, καί σφι εἶδε ἅπασι
,, τέκνα ἐκγενόμενα, καὶ πάντα παραμείναντα.
,, [f] τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν,
,, τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο. γενομένης
,, γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν
,, Ἐλευσῖνι, βοηθήσας, καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πο-
12 ,, λεμίων, ἀπέθανε κάλλιστα. καί μιν Ἀθηναῖοι δη-
,, μοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ τῇπερ ἔπεσε, καὶ ἐτίμη-
,, σαν μεγάλως. Ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προ-
ετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον, [g] εἴπας πολλά τε
καὶ ὄλβια, ἐπηρώτα τίνα δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ἴδοι;
δοκέων [h] πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσεσθαι. ὁ δὲ εἶπε
,, [i] Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος
,, Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπῆν. καὶ πρὸς τούτῳ,
,, ῥώμη σώματος τοιήδε, ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὁ-
,, μοίως ἔσαν. καὶ δὴ καὶ λέγεται [k] ὅδε ὁ λόγος· ἐού-
,, σης ὀρτῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι, ἔδεε πάντως
,, τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν· οἱ
,, δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ·
,, [l] ἐκκληϊόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι, ἀποδύντες αὐ-
,, τοὶ

tiæ deditus multam mundi partem videndi ſtu-
dio adieris: ideo mihi nunc cupido inceſſit ſci-
ſcitandi ex te, ecquem jam vidiſti omnium
beatiſſimum? Sperans videlicet ſe inter homi-
nes beatiſſimum eſſe, ita ſciſcitabatur. Solon
autem nihil admodum aſſentatus, ſed ut res
erat reſpondens, Ego vero (inquit) ô rex,
vidi beatiſſimum Tellum Athenienſem. Quod
dictum admiratus Crœſus inſtat interrogare,
Qua re Tellum judicas eſſe beatiſſimum? Quia,
inquit, Tello, republica bene inſtituta, filii
fuerunt honeſti & boni, & illis vidit ſingulis
enatos liberos, hosque omnes ſuperſtites: &
quum vita bene huic cederet, quantum in no-
bis eſt, obitus ſplendidiſſimus inſuper obtigit.
Siquidem prœlio, quod Athenienſes cum fini-
timis geſſere apud Eleuſinem, quum auxilio
veniſſet, hoſtesque in fugam vertiſſet, pul-
cherrimam oppetiit mortem. Quem Athenien-
ſes, quo loco occubuerat, eo ipſo publice hu-
marunt, magnificeque honorarunt. Tum ve- 31
ro multa de Tello ac beata Solone referente,
excitatus Crœſus, interrogat quemnam ſecun-
dum ab illo vidiſset? putans haud dubie ſe-
cundas ſe partes eſſe laturum. Cleobin, in-
quit ille, & Bitonem: quippe his & genus
Argivum erat, & victus ſuppeditabat: adhæc
corporis robur tantum; ut & in certaminibus
ambo pariter præmia tulerint, & de his etiam
iſta memorentur: Quum dies feſtus Iunonis
apud Argivos eſſet, oporteretque omnino ma-
trem horum ad templum vehi bobus iunctis,
hique boves ex agro eis ad horam præſto
non eſſent: tunc juvenes excluſi tempore,
ipſi

a Γῆν πολλὴν *Pariſ. A. B. Remig.* τὴν πολλὴν *Medic.* τὴν πόλιν *Vatican.* unus, nam ceteri quatuor τῆς πολλῆς, ut *Arch. Vind. Pariſ. C. Venet.* cum *Aldo.* *b* Μοὶ ἐπῆλθε, εἰ *Arch. Vind. Venet.* *c* Sic omnes cum *Aldo*, ἀποθωμάσας *Medic.* *d* Citat *Suidas* in Voce. *e* Τοῦτο μὲν *Remig.* in *Vind.* τῷ μέν· in aliis omnibus τούτῳ μέν. Mox ἡκούσης in margine tantum *Arch.* *f* Τοῦτο δὲ *Remig.* τούτῳ δὲ *Medic.* ἐς τοῦτο δὲ ceteri cum *Aldo.* *g* Εἰπὼν *Arch. Vind.* *h* In *Arch.* videtur olim fuiſſe πάμπαν. Eſt enim in correctione πάγχυ, *Vindob.* παγίαν. *i* Κλέοβιν *Arch.* Κλέωβιν alii omnes. *k* *Medic Remig. Vindob. Pariſ.* duo, probe. In reliquis ὧδε λόγος. Paullo ante ἦσαν *Vind.* & alii, ſed male, & contra Ionum morem, etſi ita ſaepe ante. Vide *Etymol.* p. 381. *l* Iterum *Medic. Remig. Vind. Pariſ. A.*, alii ἐκκληϊζόμενοι.

ipſa quidem Amaſis, Aegyptiorum regis, mentio. At hae conicↄturae ſunt, tales tamen, quae ſcriptoris fidem ex tanta volutatione extrahere queunt. Vide & Ampl. *Bouherii Diſſ. Herodot.* C. 16.

37. Ὡς φιλοσοφέων γῆν πολλὴν θεωρίης &c.] Vulgatum τῆς πολλῆς juſtiſſime *Gronovius*, quippe in ſermonis indolem arietans, in exilium ire iuſſit, qui ſi & γῆν correxiſſet, ut in *Homer. Il.* O, 85. ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν γαῖαν ἐληλυθὼς, locum perſanaſſet. Amplexi id merito ſunt, trium MSS. auctoritate probe munitum, *Kuſterus in Cler. Bibl. N. & V.* T. v. p. 389., *D'Orvilius ad Chariton.* L. II. p. 160., Abbas *Geinoz Comment. Acad. Inſcript.* T. XVI. p. 58. & *Reiskius.* Ipſe *Herodotus*, quod ſedulitatem *Gronovii* haud latuit, IV, 76. ἐπεί τε γῆν πολλὴν θεωρήσας, in re non diſſimili. Tale quoque hoc *Democriti* apud *Euſeb. Pr. Evang.* L. X, 4. p. 472. ἐγὼ δὲ τῶν κατ' ἐμαυτὸν πλείστην γῆν ἐπεπλανησάμην ἱστορέων τὰ μήκιστα. Neque dubium mihi eſt, quin *Medic.* ſcriptura & ſimilis ferme *Vatic.* ex frequenti T & Γ confuſione progenita fuerit: ferri tamen potuerat, ſi Croeſus Ἀσίης τὴν πολλὴν, quemadmodum in *Arriani Indic.* C. 5., memoraſſet, uti Λιβύης τὴν πολλὴν *Joſeph. C. Apion.* L. I, 19. & Καρίης τὴν πολλὴν Noſter V, 103. At τὴν πολλὴν, nullo regionis adpoſito vocabulo, quis *plurimam mundi partem* jure explicuerit?

45. Τέλλῳ, τοῦτο μὲν τῆς πόλιος &c.] Demiratus ſaepe ſum, nemini leve, quod haec occupaverat vitium ſuboluiſſe, praeſertim ſequentibus id manifeſto prodentibus. *Medicei* quidem ope ἐς τοῦτο δὲ aliam faciem induit, nec ſpecioſam tamen: meliorem putabat *Cl. Reiskius* οὕτω δέ. Mihi ſcripſiſſe ſemper viſus, quod editum cum maxime eſt. Auctorem opinionis *S. Remigii* codicem habeo, ipſumque Herodotum, τοῦτο μὲν & τοῦτο δὲ toties totiesque iterantem: exemplorum affatim eſt in *Porti Lex.*, nec Herodoti ſtudioſum fugere poſſunt. Quem autem Τέλλον adpellat, is Τέλλως *Tzetzae Chil.* I, 30. & VIII, 197. Vide *T. Hemſterhuſii*, longo mihi uſu iunctiſſimi, adnotationes in *Luciani Contemplant.* C. 10.

54. Ὡς δὲ τὰ κατὰ Τέλλον προετρέψατο] Mutavit vir doctiſſimus *Miſcell. Lipſ. Vol.* VII. p. 613. ultimum in προσετρέψατο, neque aliud in ſcripto ad me, niſi προστρέπεσθαι *eſſe aliquem ad ſe convertere, attentum ſibi facere*: itaque, nam cetera conſulto omitto, verborum ſententiam videri: *poſtquam dixiſſet res Telli valde beatas, eoque attentum & animi ſuſpenſum feciſſet Croeſum Solon.* Quin credidiſſe olim ſe, τοῖς κατὰ Τέλλον praeſtare. Quo quidem molimine, adiumentis codicum deſerto, non opus erit, modo ex conſequenti ad ſententiam cum Cl. *Abreſchio Diluc. Thucyd.* p. 332. adſciſcatur προετρέψατο ἐπερωτᾶν *incitavit ad porro interrogandum.* In *Parthenii* Erotic. C. I. ἐκεῖνος αὐτὸν ὑποδεχόμενος εἰς πολὺν οἶνον προετρέψατο, *ille hoſpitio exceptum multo vino provocavit.* Herodoti mentem *Valla* bene adſecutus eſt.

58. Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα] Creberrima utriusque mentio, ſed, quemadmodum *Archiep.*, Κλέοβιν adpellitant priorem. Opportune monuit *Hemſterhuſius*, metri neceſſitate hunc ſcribendi modum Epigramma probare in *Stobaei* Serm. CXIX. p. 603. Οἵδε Βίτων Κλέοβίς τ' ἐπὶ σώμασιν οἰκείοισι Ζεύγλαν ζευξάμενοι &c. Sic ergo praeſtat. Adde *Jo. Alb. Fabricium* ad *Sexti Hypotyp.* L. III, 24. p. 186., ubi pars haec Muſae Herodoteae λόγος περὶ τῆς Ἀργείας ἱερείας, & *Jo. Daviſium* ad *Cicer. Tuſc. Diſp.* I, 47., recte *Stobaei* μητρὸς αὐτῶν δεξαμένης corrigentem: quod tamen non *Stobaei*, ſed *Geſneri* videtur peccatum: nam in *Veneta* editione εὐξαμένης vulgatum primitus fuit.

62. Ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν &c.] Iunonis Argivae ſacerdotio fungebatur, nec ſacris per legem abeſſe poterat. De ea praeter *Aeſchin. Socrat. Dial.* III, 10., *Choricium O. in Procop. Gazaeum* C. 33., *Palaephat. Incredib. Cap. ult.*, *Servius* ad Georgic. III, 532. Herodoti Hiſtoriam primam laudans.

65. Ἐκκληϊόμενοι] De iisdem *Cicero* Tuſc. I, C. 47. *Iuvenes hi, --- veſte poſita corpora oleo perunxerunt, ad iugum acceſſerunt: ita ſacerdos advecta in fanum.* Ciceronem in *Herodoto* legiſſe ſuſpicor: ἐκδυόμενοι δὲ (*veſte*

ipſi jugum ſubeuntes, plauſtrum traxerunt quo mater vehebatur, & quinque ac quadraginta per ſtadia trahentes ad templum pervenerunt. Quibus quum hæc feciſſent, & ab omni cœtu conſpecti fuiſſent, optimus obtigit vitæ exitus: & in his deus demonſtravit, ſatius homini eſſe mori magis quam vivere. Nam quum circumſtantes Argivi laudibus tollerent, viri quidem robur adoleſcentium, feminæ vero matrem eorum, quod tales filios ſortita esſet: mater gaudio perfuſa cum facto tum fama, ante ſimulacrum ſtans, precata eſt Deam, ut Cleobi & Bitoni filiis ſuis, qui illam magnopere honoravisſent, daret id quod optimum esſet homini contingere. Poſt hanc precationem, ubi ſacrificarunt epulatique ſunt, adoleſcentes ſomno quieſcentes in ipſo delubro, non reſurrexerunt, ſed hoc vitæ exitu perfuncti. Quorum effigies, tanquam virorum qui præſtantiſſimi extitisſent, Argivi fa-
32 ctas apud Delphos collocarunt. Et his quidem Solon ſecundas beatitudinis partes attribuit. Crœſus autem conturbatus, inquit, Hoſpes Athenienſis, adeone à te dejicitur in nihilum noſtra felicitas, ut ne privatis quidem viris nos æquiparandos ducas? Cui ille, Me, ô Crœſe, gnarum omne numen invidum esſe & turbulentum, de rebus humanis interrogas? In diuturno enim tempore multa videre accidit, quæ nemo velit, atque etiam tolerare multa. Propono enim homini terminum vitæ ad ſeptuaginta annos, qui tot anni conſtant ex vigintiquinque millibus ac ducentis diebus, menſe intercalari non poſito. Quod ſi velit alternos iſtorum annorum addito menſe prolixiores fieri, ut tempeſtates opportune incidentes congruant, menſes quidem intercalares per annos ſeptuaginta, fient trigintaquinque, dies autem ex his menſibus mille quinquaginta. Horum

,, τοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην, εἷλκον τὴν ἅμαξαν. ἐπὶ τῆς
,, ἁμάξης δέ σφι ὀχέετο ἡ μήτηρ. ϛαδίους δὲ πέντε
,, καὶ [a] τεσσεράκοντα διακομίσαντες, ἀπίκοντο
,, [b] ἐς τὸ ἱρόν. ταῦτα δέ σφι ποιήσασι, καὶ ὀφθεῖσι
,, ὑπὸ τῆς πανηγύριος, τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίϛη ἐπε-
,, γένετο. διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ Θεὸς, ὡς ἄμεινον
,, εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν
,, γὰρ περιϛάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων [c] τὴν ῥώμην.
,, αἱ δὲ Ἀργεῖαι, τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐ-
,, κύρησε. ἡ δὲ μήτηρ, περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ
,, καὶ τῇ φήμῃ, ϛᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος, εὔ-
,, χετο, Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι, τοῖσι ἑωϋτῆς τέκνοι-
,, σι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, δοῦναι τὴν Θεὸν τὸ
,, ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριϛόν ἐϛι. μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐ-
,, χὴν, ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμη-
,, θέντες ἐν αὐτῷ τῷ [d] ἱρῷ οἱ νεηνίαι, οὐκέτι ἀνέϛη-
,, σαν, ἀλλ' ἐν τέλεϊ τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δέ
,, σφεων εἰκόνας ποιησάμενοι, ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς, ὡς
ἀνδρῶν ἀρίϛων γενομένων. Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμο-
νίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι. Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς,
,, εἶπε, Ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω
,, τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδὲν, ὥστε οὐδὲ [e] ἰδιωτέων ἀν-
,, δρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας; ὁ δὲ εἶπε, Ὦ Κροῖσε,
,, ἐπιϛάμενόν με [f] τὸ Θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ τα-
,, ραχῶδες, ἐπειρωτᾷς ἀνθρωπηΐων πρηγμάτων πέρι;
,, ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μέν ἐϛιν [g] ἰδέειν τὰ
,, μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθέειν. ἐς γὰρ ἑβδο-
,, μήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς [h] ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι.
,, οὗτοι ἐόντες ἐνιαυτοὶ ἑβδομήκοντα, παρέχονται ἡμέ-
,, ρας διηκοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δισμυρίας,
,, ἐμβολίμου μηνὸς μὴ γενομένου. εἰ δὲ δὴ ἐθελήσει τοὔ-
,, τερον τῶν [i] ἐτέων μηνὶ μακρότερον γίνεσθαι, ἵνα δὴ αἱ
,, ὧραι συμβαίνωσι παραγινόμεναι ἐς τὸ δέον, μῆνες μὲν
,, παρὰ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα οἱ ἐμβόλιμοι γίνονται
,, [k] τριήκοντα πέντε· ἡμέραι δὲ ἐκ τῶν μηνῶν τούτων, 13
χίλιαι

a Bene *Med.*, vulgo τεσσαράκοντα. *b* Idem & *Vindob. Pariſ. Arch. Venet.* ἐπὶ τὸ in aliis. *c* *Medic.* & *Pariſ.* duo. τὴν γνώμην reliqui; τῶν νεηνιέων eſt & in *Remig.* & *Pariſ. B.* ſicuti in *Medic.*, τῶν τεκνίων in ceteris uti & *Aldo.* *d* Ἱερῷ *Arch.* Paullo ante Κλέωβι omnes. *e* Ἰδιωτέων ἀνδρῶν omnes editi & ſcripti: in Gronoviana ἀνδρῶν neglectum. *f* Τὸ ἀνθρώπινον πᾶν οὐδαμᾶ ἐν τωὔτῷ, ἐπειρωτᾷς τῶν σεωὔτοῦ πρηγμάτων πέρι. Sic *Veneti* duo, offenſi vulgatae ſententiae. Citat Herodotea *Euſtath. in Homer.* p. 690, 24. *g* Ἰδεῖν & mox παθεῖν *Medic.* & *Arch.*, ἰδέειν & παθέειν *Ald. Rem. Vind.*, quos ſequor. Agit de hoc loco copioſisſime *Rever. Horreus Obſ. ad Herodot. C.* 5. Adde *Stob.* p. 564. ubi haec citantur. *h* Ζωῆς *Arch.*, ſine cauſſa. *i* Ἑτέρων *Vind. Arch.*, in cujus margine ἐτέων. *k* *Med. Vind. Arch.*, in aliis τριάκοντα, male.

ſte poſita) τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι, ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην, εἷλκον τὴν ἅμαξαν. atque illud ἐκδυόμενοι antepono lectionibus vulgatis, ceteriſque, quas ad iſtum *Ciceronis* locum excogitavit Ampliſſ. *Boubierii* ſollertia. VALKEN.

73. Τὴν νεηνιέων τὴν ῥώμην] In MSS. disſenſu eligendi arbitrium eſt: ego γνώμην praeferrem. Iuvenum ῥώμην ſupra adtigerat, fuitque in Bitone ſane quam eximia: ὁ Βίτων ὑπὸ ῥώμης τε καὶ ἰσχύος ταῦρον ἀράμενος ἤνεγκε in *Pauſaniae* L. II, 29. At pium hoc iuvenum in matrem ſtudium ſupra omne corporis robur conſpectius erat & laudabilius. Imaginem, de qua mox, vidit & Argis *Pauſanias*, an huic plane ſimilem non dixero. Refert huc vetus marmor *L. Begerus* Spicileg. Antiq. p. 146.

89. Τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ &c.] Similia his Amaſis ad Polycratem III, 46. & Artabanus ad Xerxem VII, 46. Verius & de ſummo numine honeſtius *Plato* ὁ φθόνος ἔξω τοῦ θείου χοροῦ ἵϛαται, quod eius ex *Phaedro* dictum merito praedicant *Philo Iud. Q. Omn. Prob. Lib.* T. II. p. 447. & *Maximus Tyr. Disſert.* XLI, 3. Haud aegre itaque fero *Plutarchi* caſtigationem Herodoteam *de Malign.* p. 857. F. Scio *Homeri* exemplo, modo inpia in Deum male dicta excuſationem admittant, excuſari ab *Euſtath.* p. 444, 38. 946, 44. Alios praeterea de Deo nihilo prudentius ac reverentius opinatos, quos *Olearius* dabit ad *Philoſtrat. Vit. Soph. L.* II. p. 575.; neque ab hac labe inmunes Chriſtianorum eſſe plures, quorum inprudentiam magnus *Caſaubonus* haud disſimulavit in *Gregorii Nysſeni Epiſt. ad Euſtath.* p. 70. Praeclarius *Plutarchus* de Deo O. M. *T.* II. p. 1102. *D.* ἀγαθὸς γάρ ἐϛι, ἀγαθῷ δὲ περὶ οὐδενὸς ἐγγίνεται φθόνος, οὔτε φόβος, οὔτε ὀργὴ ἢ μῖσος. Alia pro Herodoto in Apologia adverſus *Plutarchi* criminationes Abbas *Geinoz Conment. Acad. Inſcript.* T. XIX. p. 117. &c., ſed quibus non utor.

100. Ἡμέραι δὲ ἐκ τῶν μηνῶν τούτων &c.] Conſtat ratio, ſi annus fuerit dierum CCCLX & menſes tricenarii ſive τριακονθήμεροι· ſequetur tamen, ut, facta alternis intercalatione, XV. dies anno adceſſerint atque ita evaſerit dierum CCCLXXV., denis auctior, quam annuo curſu ſol abſolvit: ſequetur praeterea, ut brevi temporum lapſu aeſtas in autumnum, hiems in ver incurrerit, & prorſus anni modus fuerit conturbatus. Atqui intercalabatur alternis annis, ἵνα δὴ αἱ ὧραι συμβαίνωσι παραγινόμεναι ἐς τὸ δέον· *ut anni tempeſtates opportune recurrerent ſibique reſponderent.* Hoc vero quid aliud erit, quam vineta ſua caedere & ipſo remedio malum adaugere. *Joſeph. Scaliger* eiusmodi id eſſe ſcribit, ut *non ſolum propter abſurditatem explodendum ſit, ſed etiam tanquam temere pronunciatum praetereundum* extremo *L.* I. *de Emend Tempor.* Vehementer id diſplicuit, cui raro Scaligerana placent, *D. Petavio L.* I. *D. Temp.* c. 38. Nec probare ſe potuit *L. Allatio* de Menſ. temp. c. 15. Et hic quidem veteres, dum hac intercalatione curſum ſolis exaequare ſtuderent, mirum quantum ab eo exorbitaſſe agnoſcit: qua quidem confesſione id, quod in *Scaligero* damnabat, admittit ultro. Ille vero auctiori per intercalationem anno *dierum aliquot exemtione atque omisſione fortaſſe intercalarium*, ut ad metas ſuas revocetur, ſuccurrit. At nihil de dierum exemtione *Herodotus*, qua quoque recepta, quod neglectum demiror, ſumma dierum in annis LXX. & intercalaribus XXXV. menſibus minime congruet. Durant proinde anni hujus inconmoda, quibus

„ χίλιαι [a] πεντήκοντα. [b] τουτέων τῶν ἁπασέων ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα, ἐουσέων πεντήκοντα καὶ διηκοσίων καὶ [c] ἑξακισχιλιέων καὶ δισμυριέων, ἡ ἑτέρη αὐτέων τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον [d] προσάγει πρῆγμα. [e] οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, [f] πᾶν ἐστι ἄνθρωπος συμφορή. ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ [g] πλουτέειν μὲν μέγα φαίνεαι, καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δὲ τὸ εἴρεό με, οὔκω σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. οὐ γάρ τοι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος, ὀλβιώτερός ἐστι· εἰ μή [h] οἱ τύχη ἐπίσποιτο, πάντα καλὰ [i] ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων, ἀνόλβιοί εἰσι· πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου, εὐτυχέες. ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, [k] ἀνόλβιος δὲ, δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μούνοισι· οὗτος δὲ, τοῦ πλουσίου καὶ ἀνολβίου πολλοῖσι. ὁ μὲν, ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι, καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυνατώτερος· ὁ δὲ, τοῖσι [l] δὴ προέχει ἐκείνου, ἄτην μὲν καὶ ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως δυνατὸς [m] ἐκείνῳ ἐνεῖκαι, ταῦτα δὲ ἡ εὐτυχίη οἱ ἀπερύκει. ἄπηρος δέ ἐστι, ἄνουσος, ἀπαθὴς κακῶν, εὔπαις, εὐειδής. εἰ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος, τὸν σὺ ζητεῖς, ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι. πρὶν „ δ' ἂν

rum dierum omnium, qui sunt in septuaginta annis, numero vigintisex millia ducenti quinquaginta, nullus prorsus qualem alius rem adducit. Ita igitur, o Crœse, universum est homo calamitas. Ceterum tu quidem mihi videris & divitiis valde pollere, & multorum hominum rex esse: sed id de quo me interrogasti, nondum te esse dixero, priusquam te bene vita defunctum esse audiero. Neque enim beatior est magnis opibus præditus, eo, qui diurnum victum habet: nisi eidem omnibus bonis prædito, fortuna concesserit bene vita defungi. Etenim multi homines perquam locupletes, minime tamen beati sunt: multi vero mediocria habentes patrimonia, fortunati. Quorum is qui divitiis affluit, sed non beatus est, duabus tantummodo rebus antecellit fortunatum: at hic divitem & non beatum pluribus. Ille ad cupiditates peragendas, & ad grandem quæ incidat offensam tolerandam validior est: hic vero istis superat illum, ærumnam quidem & cupiditatem non similiter ac ille potest tolerare; verum ista ab illo abigit felicitas: sed est membris integer, prospera fruens valetudine, malorum exsors, in liberis lætus, formosus. Quod si ad hæc, diem quoque suum feliciter obierit, is est, quem quæris, dignus qui vocetur beatus: prius tamen quam ad obitum

a *Valla* dedit *quingentos*, sed prave. *b* Bene *Med.* & *Stob.*, τούτων ceteri. Mox ἡμεραίων *Vind.* *c* Ita *Med.* ἑξακισχιλίων καὶ δισμυρίων vulgo omnes. *d* Εἰσάγει *Stob.* & *Theo.* *e* Οὕτως οὖν ὦ *Vind.* & *Arch.*; οὕτω ὦ *Stob.*; *Gronov.* ὦ neglexit, quod omnes probant. *f* *Med. Vind. Ven. Paris. Ald.* & bis *Stob.*; πᾶς *Arch. Remig. Theo* Progymnasm. p. 64. *Clem. Alex.* Strom. III. p. 517., mox συμφορῇ *Ald.* *g* *Med. Vind. Arch. Remig.* ora *Steph. Ven. Eton. Stob.* qui optime omnium πλουτέειν μὲν quod revocavi. πλουτέων ceteri. Mox τελευτῆσαι τὸν αἰῶνα hinc explicat *Eustath.* Hom. p. 501, 23. *h* *Med. Arch. Eton. Ald. Stob. Paris.*, vulgo ἡ τύχη. *i* Hoc ex *Stob.*, ora *Steph. Med. Vind. Remig. Paris.* duobus. ἔχοντι alii. Statim τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον *Arch. Eton.* & *Stobaeus.* in aliis εὖ deest. *k* Ἄνολβος *Ven. Stob.*; qui mox μούνοισι, satis bene, uti mox πολλοῖσι. μοῦνον vulgo. *l* Τοῖσδε *Stob.* τοῖσι δὲ *Arch.* *m* Καὶ ἐκείνῳ *Arch.* Statim ἄπηρος in *Vatic.*, qui *Fulv. Ursini* fuit, a prima manu: in alio *Vatic.* itidem, sed ex correctione, antiqua admodum. In aliis omnibus ἄπειρος.

bus mederi conatur *Vignolius Chronolog.* L. VI, 5. p. 838., sed manu minime leni & Herodoto noxia. Salubrius auxilium paravit *Stanisl. Grsepsius de Multipl. Siclo* &c. in *Fasciculo secundo Rotterodam.* p. 452.; annum, quo de agitur, dierum fuisse ait CCCL., cui alternis intercalationibus dies XV. adiecti fuerint, ut cursui solis adconmodaretur, sic aequasse dies CCCLXV. Paria *Julius Pontedera Rom. & Graec. Antiq. Epist.* XV. p. 176. Sed valide refragatur utrique adgregata dierum summa: neque negant docti viri, utramque a sciolo & harum rerum inperito, cum solam CCCLX. dierum anni formam recordaretur, inmutatam videri & corruptam: fuisse olim ἡμέρας πεντακοσίας καὶ τετρακισχιλίας καὶ δισμυρίας *viginti quatuor mille & quingentos dies* ex annis LXX.; tum additis intercalariis, πεντήκοντα καὶ πεντακοσίων καὶ πεντακισχιλίων καὶ δισμυρίων *viginti quinque millium, quingentorum & quinquaginta.* Quae, si Lydis anni dierum CCCL. ratio probata fuerit, & Solon, posthabitis suae civitatis moribus, eam spectarit, haud mala erunt. Vellem tamen liquidius conprobatum, talem anni habitum in Lydorum fuisse usu. *Herodotus* nonnisi dierum CCCLX. memorat L. III, 90. Vellem quoque aliquid ex MSS. praesidii, quamquam de eo facile transigerem, si prius planissime liqueret: salva tum *Herodoti*, quem enormiter in re satis obvia aberrasse, ad credendum difficile est, fides.

5. Οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν &c.] Si πᾶς malueris, quo modo Aldinum emendavit *Chytraeus* in *Adnotat. Herodoteis*, & Codicum nonnulli cum *Clemente Alex.* & *Theone* legerunt, nihil est, quod offendat: omnis utique homo aerumnosus est. Tale Alexandrinorum Interpretum *Jobi* XXV, 6. πᾶς ἄνθρωπος σαπρία. & Scythae cuiusdam πᾶς γὰρ μέτωπόν εἰμι in *Aeliani Var.* VII, 6. tum *Democriti* in *Hippocratis Epist. ad Damagetum* p. 229. *Ed. Ald.* ὅλος ἄνθρωπος ἐκ γενετῆς νοῦσος ἐστίν. At plures cum *Stobaeo* MSS. πᾶν ἐστι ἄνθρωπος συμφορή. Pro quo vir quidam doctus, citra caussam tamen, ad marginem Aldinae meae πᾶν ἐστι ἀνθρώποισι συμφορή. Idem in opinionem venit Cl. *Reiskio*, fatenti tamen, omnia stare posse, modo κατὰ ad structuram adsciscatur: tendit & huc desiderium Cel. *Gesneri* ad *Luciani* Asin. C. 56. neque longe deflectit in larga disputatione *P. Horreus Obs. Herod.* C. 6., varius tamen, ut solet, *L. Kusterus* versionem *Gronovii* & distinctionem, *igitur, universum est, homo calamitas*, taxat, suffectis his, *ita igitur, o Croese, homo totum casus est*: neque enim verum esse, omnes homines calamitosos esse; ipsum fateri Solonem in hac adlocutione, quosdam felices videri. Quod equidem non infitior, nec συμφορὴν contra scriptoris morem *casum* puto. Gaudemus mortales prospero saepe rerum successu; at quot non incurrunt, quae felicitati isti fraena iniiciunt, manifestantque, ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν Εἴδωλ', ὅσοιπερ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιὰν ut in *Sophocl. Ajac.* v. 125. Sive ergo *universum* Gronovii, sive *totum* Kusteri praetuleris, ad summam res eodem deveniet. Mihi tamen, ne dicam dolo, aequius meliusque videtur, *omnino homo calamitas est*, sive *calamitosus*, uti *Valla*.

Ὁ βίος ἀληθῶς οὐ βίος, ἀλλὰ συμφορά.

alia in re *Euripid. Alcest.* v. 802.

7. Πλουτέειν μέγα φαίνεαι] Voculam elisam a vicina *Stobaei* praebet Florileg. p. 564, 47. πλουτέειν μὲν μέγα φαίνεαι, necessariam monstrant sequentia, ἐκεῖνο δέ. In vicinis nonnulla quoque *Stobaeus* habet vulgatis meliora: v. 19, τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον· quod Codices firmant Anglicani. v. 23, δυοῖσι-προέχει τοῦ εὐτυχέος μούνοισι· pro μοῦνον. v. 44, ὦ βασιλεῦ. Ibidem ἄπειρος male vulgatum, ut hic v. 29, ante alios dudum correxit *Dan. Heinsius.* VALKEN.

12. Πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον] Rectissime *Gronov.* ἔχοντα recepit, a quo vellicando consultius fuerat manus abstinere. Structurae exempla si quirantur, sumi ex L. VI, 7. 13. VIII, 100. 111. &c. possunt. Ego vero εὖ, quod *Valla* in suo habuit, *Stobaeus*que & Britannici libri edunt, sua in sede collocavi: postulabant iteratae locutiones καλῶς, εὖ & εὐχαρίστως τὸν βίον τελευτῆσαι· tum orationis habitus. Neque enim ad perfectam felicitatem satis est iucundus bonorum cumulus, si molesta decessio accedat. De Polycrate Amasis L. III, 43. ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει εὐτυχέων τὰ πάντα. Haec, quae sub manu sunt, imitatus est *Dionysius* tyrannus in *Stobaei* Serm. XCIII. p. 560.

21. Ἄπηρος δέ ἐστι] Quod olim ex coniectura *D. Heinsius*, indice *Jungermanno* ad *Polluc.* II, 61., tum *Kusterus*, Abbas *Geinozius*, & *Reiskius*, id certum praestat *Vaticanus* codex. Ἄπειρος, quidquid dicatur, valere non potest: addi debuerat, cujus rei expers esset,

tum pervenerit, contine, & nequaquam beatum appella, sed fortunatum. Sed hæc omnia consequi hominem impossibile est: sicut nec ulla regio cuncta sibi ipsi suppeditat, sed aliud habens, alio indiget; quæ tamen habet plurima, ea est optima. Quemadmodum etiam hominis corpus unum aliquod sibi non sufficit; quia aliud habet, alio caret. Sed quisquis horum plurima habere perseveraverit, & postea placido animo è vita excesserit, hic apud me nomine hoc, ô rex, donari meretur. Omnis autem rei oportet inspicere exitum, quò sit evasura: quoniam multos deus, quibus felicitatem quodammodo
33 monstraverat, radicitus evertit. Hæc Solon, neque assentando Crœso, neque ullius eum momenti faciendo, loquutus dimittitur: sane neque visus est esse indoctus, qui bonis præsentibus prætermissis iuberet omnium rerum in-
34 spicere exitum. POST abitum Solonis divinitus ingens vindicta Crœsum excepit, quod (ut coniicere licet) se ipsum omnium hominum beatissimum arbitraretur. Statim igitur ei dormienti somnium oblatum est, veritatem indicans malorum, quæ circa filium erant eventura. Erant autem Crœso liberi duo, quorum alter erat corruptus, utpote surdus: alter inter æquales omnia longe primus, nomine Atys. Hunc itaque Atym Crœso significabat somnium fore, ut ferrea cuspide traiectum amitteret. Experrectus, & secum rem versans, somnio territus, accipit filio uxorem: & quum solitus esset præesse copiis Lydorum, nusquam eum amplius ad tale munus dimittit: iacula & hastas, omniaque huiuscemodi quibus homines in bello utuntur, è virilibus ædium partibus amovens, in thalamos coacervat, nequid suspensum in filium
35 decideret. Quum autem nuptiæ filii sub manus essent, advenit Sardes quidam in calamitate positus, manibusque non puris, natione Phryx, regio ex genere. Hunc, quum ad ædes Crœsi venisset, ex rituque usitato, ut sibi expiari liceret, orasset, Crœsus expiavit. Modus autem expiandi apud Lydos est propinquus

„ δ' ἂν τελευτήσῃ, [a] ἐπισχέειν, μηδὲ καλέειν [b] κω ὄλβιον, ἀλλ' εὐτυχέα. τὰ πάντα μέν νυν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον ἐόντα, ἀδύνατον· ὥσπερ χώρη [c] οὐδεμίη καταρκέει πάντα ἑωϋτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται· ἣ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα [d] ἔχῃ, ἀρίστη αὕτη. ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν αὔταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστι. ὃς δ' ἂν [e] αὐτέων πλεῖστα ἔχων διατελέῃ, καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον, οὗτος παρ' ἐμοὶ τὸ οὔνομα τοῦτο, [f] ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι. σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῇ ἀποβήσεται. πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς, προῤῥίζους ἀνέτρεψε. Ταῦτα [g] λέγων τῷ Κροίσῳ οὔκως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς, ἀποπέμπεται· κάρτα δόξας [h] ἀ- 14
μαθὴς εἶναι, ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεὶς, τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾷν ἐκέλευε. Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον, ἔλαβε ἐκ [i] θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, (ὡς εἰκάσαι) ὅτι ἐνόμισε ἑωϋτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατον. Αὐτίκα δέ οἱ εὕδοντι ἐπέστη ὄνειρος, ὅς οἱ τὴν ἀληθηΐην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες· τῶν οὕτερος μὲν διέφθαρτο· ἦν γὰρ δὴ κωφὸς, ὁ δὲ ἕτερος, τῶν ἡλίκων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος· οὔνομα δέ οἱ ἦν Ἄτυς. τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῇ [k] σιδηρέῃ βληθέντα. ὁ δ' ἐπεί τ' [l] ἐξηγέρθη, καὶ ἑωϋτῷ λόγον ἔδωκε, καταῤῥωδήσας τὸν ὄνειρον, ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναῖκα· ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν, οὐδαμῇ ἔτι ἐπὶ [m] τοιοῦτο πρῆγμα ἐξέπεμπε· ἀκόντια [n] δὲ καὶ δοράτια, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τοῖσι χρέονται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρεώνων ἐκκομίσας, ἐς τοὺς θαλάμους [o] συνένησε, μή τί οἱ κρεμάμενον τῷ παιδὶ ἐμπέσῃ. Ἔχοντος δέ οἱ ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς [p] τὰς Σάρδις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ οὐ καθαρὸς χεῖρας ἐὼν, Φρὺξ μὲν γενεῇ, γένεος δὲ τοῦ βασιληΐου. παρελθὼν δὲ οὗτος ἐς τὰ Κροίσου οἰκία, κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους καθαρσίου ἐδέετο [q] κυρῆσαι· Κροῖσος δέ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἕλλη-

a Ἐπισχέειν *Ald. Vind. Remig.*, in *Ven.* ἐπιχεῖν. *Med.* ἐπισχεῖν cum *Stob. Arch. Parif.* De differentia inter ὄλβιον & εὐτυχέα *Ammonius* in voce priore. *b* Καὶ *Vind. Arch. Stob.*, citra caussam. *c* Οὐδεμίη *Venet.*, cuius excerpta hic desinunt, *Rem. Ald.*, μιῇ *Arch. Vind.*, οὐδεμία *Med. Stob.*, tum καταρκέειν *Arch. Vind.* *d* *Med. Stob. Parif.*, ἔχοι *Ald. Remig.*, ἔχει *Arch.* *e* Ἀυτέων *Ald. Remig. Vind.*, in *Medic.* atque aliis ἀυτῶν. *f* Ὦ βασιλεῦ solus *Stob.*, ὡς βασιλεὺς omnes alii. *g* Λέγοντι τῷ Κροίσῳ *Remig. Parif. A.*, *Vatic.* & ceteri omnes λέγων τῷ &c. *h* Ἀμαθὴς *Arch.* & *Valla.* Ἀμαθέα reliqui. *i* *Medic.* & *Parif.* duo: θεῶν in aliis. *k* Σιδηρήῃ *Vind.*, σιδηρῇ *Arch.* *l* Ἐξηργέθη idem. *m* *Medic. Parif. A. B.*, ceteri τοιοῦτον. Paullo ante ἔτι non est in Cod. *Arch.* *n* Δὲ non habent *Arch. Vind.* Mox χρέονται omnes, pro quo χρέωνται solet *Herodotus.* *o* Συνένεικε *Steph.* margo. *p* Articulus in *Arch.* desit & necessarius non est. *q* *Medic.* & *Parif. A.*, in aliis ἐπικυρῆσαι· desideratur in *Arch.*, nec est nisi in margine & manu recente. Vide *Horreum*, vulgatum defendentem.

set, ut infra L. I, 207.; nec latuit hoc *H. Stephanum*, qui *expers autem est malorum:* at ita ἄπειρος idem erit ac ἀπαθὴς κακῶν, quod & ille propterea in Latinis neglectui habuit: perperam profecto. Natum ἄπειρος est ex soni adfinitate, quae in *Aldino* C. 196. ἔμπειρος ex ἔμπηρος progenuit: *Reiskius* admonuit, ἄπηρον *membris omnibus integrum* dixisse *Gregor. Nyssen.* Epist. ad *Eustath.* p. 10.; vocarunt & alii. Naevus plane similis vitiavit haec *Libanii* tom. II. p. 665. D. ἢ γὰρ οὐδὲν ἐγίγνετο ἂν ἢ κομιδῇ τινα εὐαρίθμητα, αὐτὰ οὐδὲ ἈΠΕΙΡΑ. Sententia Oratoris postulat ἄπηρα.

34. Ὦ βασιλεῦ] Difficiles habere explicatus ὡς βασιλεὺς & longe arcessitos, doctissimorum Virorum *Gronovii* & *Horrei* defensiones ostendunt. Si ex Stoa Solon loqueretur, cui *dives*, *qui sapiens est*, *Et sutor bonus*, *& solus formosus & est REX*, non abnuerem. Planissima *Stephani* est pluriumque aliorum coniectatio, quam *Stobaei* patrocinio protectam, non repudiavi. Ipse plus vice simplici in hac oratione ὦ βασιλεῦ. In celeberrimo, quod consequitur, dicto *Aristoteles* haesitat *Ethic. Eudem.* II, 1. & *Nicomachic.* I, 10., non item *Sophocles Euripides*que, ad cuius *Andromach.* v. 100. *Jos. Barnes.* vide.

38. Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ &c.] Scabra haec & salebrosa Abbati *Geinozio*, cui ex scriptura *Parif.* & *Remig.* adlubuit ταῦτα λέγοντι Κροῖσος οὔκως οὔτε ἐχαρίζετο; *haec dicenti Croesus nihil neque gratificabatur* &c. At satis tum inportunum ἀποπέμπεται, transeunte, ut aiunt, potestate, & sine suo casu, ne de nimia mutatione memorem. *Reiskius*, nisi mox ἀμαθὴς legatur, pro οὔκως mallet οὗτος, ultro adgnoscens, minime Herodoteae facilitati respondere omnia: contra ea *Vallae* Latina, *saneque est visus indoctus* laudat *St. Berglerus*, ἀμαθὴς ad eorum exemplum refingens; quod & mihi, auctoritate libri Britannici munitum, se probavit. Sic certe omnia plana. *Plutarchus* eundem ferme in modum, ἤδη μὲν ἀλλόκοτος, *Solon*, ἐδόκει εἶναι τῷ Κροίσῳ καὶ ἄγροικος in Solon. p. 93. E.

47. Ἦν γὰρ δὴ κωφός] Vide infra C. 85. & *Diodori Sicul.* T. II. p. 553. ubi *Maximi Tyrii* μνημονικὸν ἁμάρτημα tetigimus, & *Valer. Maxim.* somnium Croesi hinc describentem L. I, 7, ext. 4.

52. Κατοῤῥωδήσας τὸν ὄνειρον] Semper *Herodotus* καταῤῥωδήσας & καταῤῥωδῆσαι· quod & hic olim fuisse existimo. In *Luciani Dea Syr.* C. 19. 21. &c. ὀῤῥωδέειν & C. 29. ὀῤῥωδίη, quae nisi librariis accepta referantur, Nostri Ionismus proscribet.

64. Ἔστι δὲ παραπλησίη ἡ κάθαρσις] Vide de lustrandi con-

Ἕλλησι. ἐπεί τε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπυνθάνετο ὁκόθεν τε καὶ τίς εἴη; λέγων τάδε, „ [a] Ὤνθρωπε, τίς τε ἐὼν, καὶ κόθεν τῆς Φρυγίης „ ἥκων, ἐπίστιος ἐμοὶ ἐγένεο; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναι„ κῶν ἐφόνευσας; ὁ δὲ ἀμείβετο, Ὦ βασιλεῦ, Γορ„ δίεω μὲν τοῦ Μίδεω εἰμὶ παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδρη„ στος· φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωϋτοῦ ἀέκων, πάρειμι „ ἐξεληλαμένος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐστερημένος „ πάντων. Κροῖσος δέ μιν ἀμείβετο τοῖσδε, Ἀνδρῶν τε „ φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ἐὼν, καὶ ἐλήλυθας ἐς φί„ λους· ἔνθα ἀμηχανήσεις χρήματος οὐδενὸς, μένων „ [b] ἐν ἡμετέρου. συμφορὴν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέ„ ρων, κερδανέεις πλεῖστον. ὁ μὲν δὴ δίαιταν εἶχε [c] ἐν Κροίσου. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ, ἐν τῷ Μυσίῳ [d] Οὐλύμπῳ συὸς χρῆμα γίνεται μέγα· [e] ὁρμεώμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ [f] οὔρεος τούτου, τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε. [g] πολλάκι δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν [h] ἐξελθόντες, ποιέεσκον μὲν οὐδὲν κακὸν, ἔπασχον δὲ πρὸς αὐτοῦ. τέλος δὲ, ἀπικόμενοι παρὰ τὸν Κροῖ-
15 „ σον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι, ἔλεγον τάδε, Ὦ βασι„ λεῦ, [i] ὑὸς χρῆμα μέγιστον ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώ„ ρῃ, ὃς τὰ ἔργα διαφθείρει. τοῦτον προθυμεόμενοι „ ἑλέειν οὐ δυνάμεθα. νῦν [k] ὦν προσδεόμεθα σεῦ, τὸν „ παῖδα καὶ λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι „ ἡμῖν, ὡς ἄν μιν ἐξέλωμεν ἐκ τῆς χώρης. Οἱ μὲν δὴ τούτων ἐδέοντο. Κροῖσος δὲ μνημονεύων τοῦ ὀνείρου τὰ „ ἔπεα, ἔλεγέ σφι τάδε, Παιδὸς μὲν περὶ τοῦ ἐμοῦ μὴ „ μνησθῆτε ἔτι· οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν συμπέμψαιμι· νεόγα„ μός [l] τε γάρ ἐστι, καὶ ταῦτά οἱ νῦν μέλει. Λυ„ δῶν μέντοι λογάδας καὶ τὸ κυνηγέσιον πᾶν συμπέμ„ ψω· καὶ διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι, εἶναι ὡς προ„ θυμοτάτοισι συνεξελεῖν ὑμῖν τὸ θηρίον ἐκ τῆς χώρης. Ταῦτα ἀμείψατο. [m] ἀποχρεωμένων δὲ τούτοισι τῶν Μυσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τοῦ Κροίσου παῖς, ἀκηκοὼς τῶν ἐδέοντο οἱ Μυσοί. οὐ φαμένου δὲ τοῦ Κροίσου τόν γε παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεηνίης τάδε, „ Ὦ πάτερ, τὰ κάλλιστα πρότερόν κοτε καὶ γεν„ ναιότατα ἡμῖν ἦν, ἔς τε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοι„ τέοντας εὐδοκιμέειν· νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀπο-

quus ei qui apud Græcos. Ubi vero legitima peregit Crœsus, percontatus est, unde ille & quisnam foret, hæc inquiens, ô homo, quis tu? & quo Phrygiæ loco profectus, supplex mihi factus es? & quem virum aut quam feminam interemisti? Ad quem ille respondit, O rex, Midæ nepos, Gordii filius sum, nomine Adrastus: quia fratrem mei ipsius imprudens interemi, adsum eiectus à patre, & omnibus rebus exutus. Crœsus autem invicem cum sic alloquebatur, Ex viris amicis oriundus es, & ad amicos venisti: unde in nostris ædibus manens, nullius rei indigebis. Istam porro calamitatem quam levissime ferendo, plurimum lucrifacies. Atque ille quidem apud Crœsum domicilium habuit.
Verum per hoc idem tempus apud Olympum 36
Mysium, aper eximiæ magnitudinis extitit, qui ex hoc monte progressus, Mysorum opera pervastabat: in quem sæpenumero Mysi egressi, nihil admodum mali ei fecerant, sed ab eo acceperant. Ad extremum igitur missi ad Crœsum ex Mysia nuncii ita dixere; Apparuit, ô rex, apud nos maximus aper, qui agrestia corrumpit opera: quem studiosissime captantes interimere tamen non valuimus. Nunc itaque te obsecramus, ut nobiscum filium tuum ac delectos iuvenes canesque mittas, quò belluam è regione tollamus. Hæc illis precantibus, Crœsus somnii verba memoria repetens, ita respondit; Filii quidem mei nolite amplius facere mentionem: neque enim eum vobiscum miserim; nam est novus maritus, & ista nunc sunt ei cordi. Lydorum tamen delectos & venatorium officium una mittam, mandaboque euntibus ut promptissime vobiscum belluam à regione summoveant. Hæc Crœsus respon-
dit. Cuius verbis quum contenti essent My- 37
si, intervenit Crœsi filius auditis quæ Mysi precarentur, & Crœso negante cum illis missurum se filium, hæc inquit ad eum adolescens, O pater, antehac interdum honestissima nobis ac præclara maxime erant, vel in bella vel in venationes eundo gloriam parare;

a Ex *Medic.* & *Paris. A.* Ἄνθρωπε ceteri: mox ὢν *Arch.* *b* *Medic.* & ora *Steph.*, vulgo ἐν ἡμετέροις. Paullo ante ἀμηχανήσεις citat *Thom. Magist.* in voce. *c* Ἐκ Κροίσου ora *Steph. Remig. Vindob.* *d* Ὀλύμπῳ *Arch.* *e* Ὁρμεώμενος *Remig. Vind. Ald.*, ὁρμώμενος in *Med. Paris. Arch.* *f* Οὔρεος *Ald. Vind. Arch. Remig.*, ὄρεος *Medic.* cum *Paris.* *g* Πολλάκις *Vind.* *h* Sic *Medic. Paris. A.*, in reliquis ἐλθόντες, non magno discrimine. *i* *Eustath. in Hom.* p. 773, 6. haec spectavit. *k* Οὖν *Arch.*, male, & mox τῆς χώρας, tum ἐξελῶσιν *Eton.* *l* Deest *Arch.* *m* Οὐκ ἀποχρεώμενον *Valla* legisse videtur, quod *H. Steph.* sine caussa probat. Ego negantem in Latinis vocem erasi. Paullo ante ξυνελεῖν *Arch.*

conscelleratos Graecorum ritu *Euripid.* Orest. v. 511. & Iphig. Taur. v. 950. & Schol. ad *Iliad.* Ω, 480.

68. Ἐπίστιος ἐμοὶ ἐγένεο] Scholiastes *Apollon. Rhod.* ἐφέστιον, ἐπὶ τῇ ἑστίᾳ ὄντα recte IV, 747. Supplex est, ad focum pro more adsidens. Vide *Des. Heraldum* in *Tertullian.* Apolog. 1, *Digression.* 26. p. 252. Iterum *Apollon.* IV, 703. ῥέζε θυηπολίην, οἵη τ' ἀπολυμαίνονται Νηλειεῖς ἱκέται, ὅτ' ἐφέστιοι ἀντιόωσιν. *Aeschylus* Eumenid. v. 580. ἔστι γὰρ δόμων ἱκέτης ὅδ' ἀνὴρ καὶ δόμων ἐφέστιος ἐμῶν. Scio & *domesticum* adsignificare ex Criticis ad *Apollon.* 1, 909., non hic.

70. Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεω εἰμὶ παῖς] Errantem *Vallam* bene in ordinem coëgit *Gronovius*. Gordius eius Midae filius fuisse videtur, de quo supra C. 14. Neque opinari absurdum erit, Phrygiae, sed Croeso tributariae, regno praefuisse. Conf. Ampl. *Bouberii* Dissert. Herodot. C. 8. p. 85.

75. Μένων ἐν ἡμετέρου] Sic VII, 8, 4. τὰ τιμιώτατα νομίζεται ἐν ἡμετέρου, nec sine MSS. discordia, quae & in his *Heliodori* L. VI. p. 265. ὧν, ὡς οἶμαι, φιλανθρώπων ἐν ἡμετέρου πεπείρασθε. Namque *Xylandri* scriptus ἐν ἡμετέρῳ paullo diversum, obportunum tamen, uti admonuit *St. Berglerus*, Poëtae *H. in Mercur.* v. 370. ἦλθεν ἐς ἡμετέρου διζήμενος εἰλίποδας βοῦς. *Barnesii* certe audacia, corrigentis ἡμέτερον, excusari non debet.

79. Συὸς γίνεται μέγα χρῆμα] Φαίνεται, quod olim docto viro adriserat, spretum recte fuit. Imitatur *Athen.* in leone, quem Imp. Adrianus confecerat, μέγα χρῆμα ὄντα καὶ πολλῷ χρόνῳ κατανεμηθέντα πᾶσαν τὴν Λιβύην L. VIII. p. 677. E. & Schol. *Homeri* Il. ι, 525. Haud vero scio an adscribenda sint *Heliodori* loca, satis cognita, quae *St. Berglerus* male conversa animadvertit. *Aethiop.* L. VIII. p. 364. ubi βασιλείου αὐλῆς praeoptat. L. V. p. 233. & p. 246. de Chariclea ἔστι γάρ τι χρῆμα σοφώτατον καὶ καιρὸν διαθέσθαι δραστήριος· *est enim sapientissima & sollers ad utendum occasione.* Copulam de suo, nec male, addidit. Copiose & erudite de hoc genere *Valkenarius* ad *Euripid.* Phoeniss. p. 71.

93. Καὶ ταῦτά οἱ νῦν μέλει] Proxime praecessere, νεόγαμός τε γάρ ἐστι. Phidippidem L. VI, c. 105. dicit ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα. Nonnihil hinc distant in *Luciani* Prom. 1, p. 189. ῥήτωρ ἐστὶ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ παρέργως μεμελέτηται αὐτῷ· quaeque dantur similia.

VALKEN.

3. Νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀποκληΐσας ἔχεις] Vallae *exclusum me tenes* necessarium negat *Berglerus*: satis fuisse *exclusisti me*, ut in *Aristophan. Eccles.* v. 355. ἀχράς τις ἐγκλείσασ' ἔχει τὰ σιτία· *pyrum quoddam silvestre inclusit in alvo cibum.* Atticos sic solere, praeterque ceteros *Sophoclem*. Quod verissimum. Exempla olim dedi *Observ. Var.* 1, 24. Nec multum referet tamen, *Laurentium*ne sequaris, an *Berglerum*. Herodo-

rare; ſed horum utroque nunc excluſum me
tenes, nulla in me animadverſa neque igna-
via neque ſocordia. Nunc ergo quibus me
oculis conſpici oportet euntem in forum, at-
que illinc redeuntem? qualis civibus, qua-
lis uxori recens nuptæ videbor? cui illa viro
videbitur nupta? Proinde me tu aut ſinas
venatum ire, aut mihi verbis perſuadeas, po-
38 tiora iſta eſſe quæ ſic facis. Cui reſpondens
Crœſus, O fili, inquit, neque quod igna-
viam, neque quod aliud quippiam iniucun-
dum mihi animadverterim in te, hæc facio:
ſed viſum quod in ſomno mihi oblatum eſt,
dixit te brevis ævi futurum: quippe ferrea
periturum cuſpide. Cuius viſi gratia & has
tibi maturavi nuptias, nec ad ea quæ ſuſci-
piuntur, dimitto, obſervans ſi quo queam pacto
te, dum vivo, furtim ſervare. Filius enim mihi
unicus es: namque alterum auribus captum
39 pro nullo exiſtimo. Ad quem viciſſim ado-
leſcens, O Pater, inquit, tibi equidem igno-
ſco agenti circa me cuſtodiam, qui tale vi-
deris ſomnium: verum tu illud non probè per-
cipis: quod quoniam te latet, æquum eſt
me tibi interpretari. Ais tibi ſomnium oſten-
diſſe, me ferrea periturum cuſpide. At ve-
ro quænam manus apri ſunt, quæve cuſpis
ferrea, quam tu pertimeſcas? Nam ſi dente
dixiſſet aut aliquo huius ſimili periturum me,
deberes facere quæ facis, nunc autem dixit,
cuſpide. Quare quum non ſit nobis pugna
40 cum viris, ire me ſinas. Et Crœſus, Evin-
cis me, inquit, ô fili, iſta loquens de ſomnio
intelligendo. Quapropter, ut abs te victus,
muto ſententiam, & tibi veniam do eundi ad
41 venationem. Hæc loquutus Crœſus, Adra-
ſtum Phrygem arceſſit, eique, ubi adfuit, ta-
lia inquit; Ego te, Adraſte, calamitate preſ-
ſum ingrata, quam tibi non exprobro, expiavi,
& receptum domi habeo, omnem ſuppeditans
ſumptum: nunc ergo (debes enim de me qui
prior

„ ἀποκληΐσας ἔχεις, [a] οὔτε τινὰ δειλίην μοι παριδὼν, οὔτε ἀθυμίην. νῦν τε [b] τέοισί με χρὴ ὄμμασι ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς φοιτέοντα φαίνεσθαι; κοῖος μέν τις τοῖσι πολιήτῃσι δόξω εἶναι; κοῖος δέ τις τῇ νεογάμῳ γυναικί; κοίῳ δὲ ἐκείνη [c] δόξει ἀνδρὶ συνοικέειν; ἐμὲ ὦν σὺ ἢ μέθες ἰέναι ἐπὶ τὴν θήρην, ἢ λόγῳ ἀνάπεισον ὅκως μοι ἀμείνω ἐστὶ ταῦτα οὕτω ποιεόμενα. Ἀμείβεται Κροῖσος τοῖσδε, Ὦ παῖ, οὔτε δειλίην, [d] οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι παριδών τοι, ποιέω ταῦτα· ἀλλά μοι ὄψις ὀνείρου ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπιστᾶσα [e] ἔφη σὲ ὀλιγοχρόνιον ἔσεσθαι· ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι. πρὸς ὦν τὴν ὄψιν ταύτην, τόν τε γάμον τοι τοῦτον ἔσπευσα, καὶ ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω, φυλακὴν ἔχων εἴ κως δυναίμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς σε [f] ζόης διακλέψαι. [g] εἷς γάρ μοι μοῦνος τυγχάνεις ἐὼν παῖς· τὸν γὰρ δὴ ἕτερον, διεφθαρμένον [h] τὴν ἀκοὴν, οὐκ εἶναί μοι λογίζομαι. ἀμείβεται ὁ νεηνίης τοῖσδε, Συγγνώμη μὲν ὦ πάτερ τοι, ἰδόντι γε ὄψιν τοιαύτην, περὶ ἐμὲ φυλακὴν ἔχειν. [i] τὸ δὲ οὐ μανθάνεις, ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον, ἐμέ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν· φὴς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ τελευτήσειν· [k] ὑὸς δὲ κοῖαι μέν εἰσι χεῖρες, κοίη δὲ αἰχμὴ σιδηρέη, τὴν σὺ φοβέαι; εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσειν με, ἢ ἄλλου τευ ὅ, τι τούτῳ ἔοικε, χρῆν δή σε ποιέειν τὰ ποιέεις· νῦν δὲ ὑπὸ αἰχμῆς. ἐπεί τε ὦν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν 16
γίνεται ἡ μάχη, μέθες με. Ἀμείβεται [l] Κροῖσος, Ὦ παῖ, ἔστι τῇ με νικᾷς γνώμην ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνυπνίου. ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο, μεταγινώσκω, μετίημί τέ σε ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην. Εἴπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος, μεταπέμπεται τὸν Φρύγα Ἄδρηστον· ἀπικομένῳ δέ οἱ λέγει τάδε, Ἄδρηστε, ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον [m] ἀχάριτι, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα, καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος ἔχω, παρέχων πᾶσαν δαπάνην· νῦν ὦν (ὀφείλεις γὰρ, ἐμεῦ [n] προποιή-

a Citat *Thom. M.* in ἀθυμία. b Τεοῖσι omnes. c Δόξει *Arch.* d *Thom. M.* haec exſcripſit in παρεῖδεν. e Ἔφησεν *Arch.* & mox ἀπολέσθαι, prave. f Sic omnes: ζόης alibi mavult. g Ἧ γάρ μοι *Remig.* & ora *Steph.* h Τῇ ἀκοῇ *Arch.* quo non indigemus. Vid. *Horreum Obſ. Herod.* p. 73. i Τὸν δὲ *Arch.* k *Valla* ὑὸς in verſione praeteriit. l Sic *Medic. Vindob. & Arch.*, in cuius ora, ſed manu recentiore, τοῖσδε voci Κροῖσος adnectitur, quomodo, praeter *Pariſ.*, plerique alii. m Ἀχαρίτην *Med.*, ἄχαρι τήν τοι *Pariſ. A. C. & Vind. Arch.*, ἀχαριτὴν *Pariſ. B.*, ἄχαρί τι *Aldus* & *Remig.* Tum ὀνειδίζω *Med. Arch.*, in aliis ὀνειδίζων. n Προσποιήσαντος *Arch.*

rodoteis, quae his vicina ſunt, reſpondet quodam modo Sophocleum *Oedip. Tyr.* v. 544. δειλίαν ἢ μωρίαν ἰδών τίν' ἐν ἐμοὶ, ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν; Confer I, 108. & *Paull. Leopardum Emendat.* VII, 11.

5. Νῦν τε τεοῖσί με χρὴ ὄμμασι &c.] Scribendum puto: νῦν τοι τέοισί με χρὴ ὄμμασι — φαίνεσθαι. *Te* (patrem) *quibus me oculis oportet intueri. Sophocles* Aiac. v. 462. Καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω φανεὶς Τελαμῶνι; Plurima huius generis ad *Ciceron.* Or. pro Rabir. ſub finem congeſſit *Nic. Abramus.* VALKEN.

5. Νῦν τε τέοισι — ὄμμασι ἔς τε ἀγορὴν &c.] Sic *Portus*, *Berglerus*, *Reiskius*, quibus auſcultavi. Noſter II, 82. τέοισι ἐγκυρήσει ex *Florentino*, hoc eſt τίσι, *quibus?* & IV, 155. τέῳ δυνάμει, κοίῃ χειρί; QUA *copia? quave manu? Homerus* Il. Ω, 387. τέων δ' ἐξ ἐσσι τοκήων; *qui te genuere parentes?*

17. Ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω] Non male Laurentius *ad ea, quae ſuſcipiuntur*, ſive quae Myſi urgent, ut te duce in manus ſumantur & peragantur. Coniecturae doctorum virorum παραβαλλόμενα, παρεμβαλλόμενα, παρακαλούμενα nimiae ſunt. *Plato*, ſed alia forma, in *Critia* p. 109. D. τὰ δὲ ἔργα, διὰ τὰς τῶν ΠΑΡΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΩΝ φθορὰς καὶ τῷ μήκει τῶν χρόνων ἠφανίσθη. Adi *Abreſch. Dilucid. Thucyd.* p. 665. & 679.

24. Ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον] Offendit & legentem moratur τὸ ὄνειρον hoc quidem loco: ſi abeſſet, revocandi nulla foret cauſſa gravis; vix certe locum tuebitur, niſi adſcita ad ſententiam vocula κατὰ. Mecum ſentit *Corn. de Pauw* opinio, coniectantis inſuper τοῦ ὀνείρου, nec diſſidet *Reiskius.*

34. Μετίημί τέ σε ἰέναι] *Galeus* μέτημι ex *Cod. Arch.* vero propius ait: mihi in excerptis eius libri, quae accuratiſſima inter manus ſunt, nihil ſimile obſertur. Fuerit tamen; genio ſermonis non congruit; clarum errantis librarii ſpecimen. Nam πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θάλασσαν L. V, 35., quo vir eximius male deſcripto nititur, praeſidio non eſt. Id enim legitimum, μετήσασθαι futile.

37. Ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάριτι, τήν τοι οὐκ &c.] *Aldinum* ἄχαρί τι τοι οὐκ ὀνειδίζων ἐκάθηρα, *ego te procul obprobriis amaris luſtravi* mutatum noluerunt *Berglerus* in *Act. Lipſ.* CIƆIƆCCXVI, p. 419., *Horreus*, *Reiskius*, alii, quibus quo minus calculum addam, conſenſu ſchedarum MSS. inpedior. Pleraeque omnes συμφορῇ ἄχαρι, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, & ſi quae ἀχαριτὴν edunt, gemino tono, ut ſecandam innuant in duas vocem, ornant. Ita *Pariſ. B.*, fors quoque *Mediceus.* Namque ἀχαρίτην ea notione, quam viri doctiſſimi voluntate adeptum eſt vocabulum, haberi poſſe, vereor ut inpetretur. Quid ergo? Abbas *Geinoz* t. XVI. *Acad. Inſcript.* p. 61. de ſchedarum lectione nihil demutat, συμφορῇ — ἄχαρι, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω. ἐκάθηρα, *ego te calamitate percuſſum ingrata, quam tibi non exprobro, purgavi:* per utique conmode, ſi ἄχαρι eo caſu Ionum ore uſurparetur. Malui, uti mos fert, συμφορῇ πεπλ. ἀχάριτι, ſecutus ex parte quadam *Aldum.* Qua quidem in re audacior ſi videar, non deerit venia. Συμφορὴ ἄχαρις, τιμὴ ἄχαρις recurrent VII. 36. 190. Obportune *Euripides Alceſt.* v. 855.

Ὅς μ' εἰς δόμους ἐδέξατ', οὐδ' ἀπήλασε,
Καίπερ βαρείᾳ συμφορᾷ πεπληγμένον.

Per vero humaniter, atque uti oportet, addit rex τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω. Namque, uti vere *Plutarch. de Adul.* p. 64., πᾶσα ὀνειδιζομένη χάρις ἐπαχθὴς καὶ ἄχαρις.

37. Ἄχαρί τί τοι οὐκ ὀνειδίζων] *Triſte quid tibi non expro-*

„ ποιήσαντος χρηστὰ ἐς σε, χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι) „ φύλακα παιδός σε [a] τοῦ ἐμοῦ χρήζω γενέσθαι, ἐς „ ἄγρην ὁρμεωμένου· μή τινες κατ᾽ ὁδὸν κλῶπες κα- „ κοῦργοι ἐπὶ δηλήσει φανέωσι ὑμῖν. πρὸς δὲ τοῦτο, „ καὶ σέ τοι χρεών ἐστι ἰέναι, ἔνθα [b] ἀπολαμπρύνεαι „ τοῖσι ἔργοισι. πατρώϊόν τε γάρ τοί ἐστι, καὶ προσ- „ έτι ῥώμη ὑπάρχει. Ἀμείβεται ὁ Ἄδρηστος, Ὦ βα- „ σιλεῦ, ἄλλως μὲν ἔγωγε ἂν οὐκ ἤϊα ἐς ἄεθλον τοιόν- „ δε· οὔτε γὰρ συμφορῇ τοιῇδε κεχρημένον [c] οἰκός ἐστι „ ἐς ὁμήλικας εὖ πρήσσοντας ἰέναι, οὔτε τὸ βούλεσθαι „ πάρα· πολλαχῇ τε [d] ἂν ἴσχον ἐμεωϋτόν. νῦν δὲ, ἐπεί „ τε σὺ σπεύδεις, καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι (ὀφείλω γάρ „ σε ἀμείβεσθαι χρηστοῖσι) ποιέειν εἰμὶ ἕτοιμος ταῦτα. „ παῖδά τε σὸν, τὸν διακελεύεαι φυλάσσειν, ἀπήμο- „ να τοῦ φυλάσσοντος εἵνεκεν προσδόκα τοι ἀπονοστήσειν. Τοιούτοισι ἐπεί τε οὗτος ἀμείψατο Κροῖσον, [e] ἤϊσαν μετὰ ταῦτα ἐξηρτυμένοι λογάσι τε [f] νεηνίῃσι καὶ κυσί. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν [g] Οὔλυμπον τὸ ὄρος, ἐζήτεον τὸ θηρίον· εὑρόντες δὲ, καὶ περιστάντες [h] αὐτὸ κύκλῳ, ἐσηκόντιζον. ἔνθα δὴ ὁ ξεῖνος [i] οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ Ἄδρηστος, ἀκοντίζων τὸν [k] σῦν, τοῦ μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός. ὁ μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ, ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν [l] φήμην. ἔθεε δέ τις ἀγγελέων τῷ [m] Κροίσῳ τὸ γεγονός· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδις, τήν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόρον [n] ἐσήμηνέ οἱ. Ὁ δὲ Κροῖσος, τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος, μᾶλλόν τι ἐδεινολογέετο, ὅτι μιν ἀπέκτεινε, τὸν αὐτὸς φόνου ἐκάθηρε. [o] περιημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς, ἐκάλεε μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς εἴη. ἐκάλεε δὲ ἐπίστιόν τε καὶ ἑταιρήϊον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζων θεόν· τὸν μὲν ἐπίστιον καλέων, [p] διότι δὴ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος τὸν ξεῖνον, φονέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε βόσκων· τὸν δὲ ἑταιρήϊον, ὡς φύλακα
17 συμπέμψας αὐτὸν, [q] εὑρήκοι πολεμιώτατον. Παρῆσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρὸν, ὄπισθεν δὲ

prior de te bene meritus ſum, invicem bene mereri) cuſtodem te opus eſt eſſe filii mei, venatum proficiſcentis, ne qui inter viam occulti graſſatores in veſtram perniciem prodeant. Ad hæc, tua intereſt eò te ire, ubi ſplendor ex rebus geſtis paratur; quod tibi
paternum eſt, & præterea robur adeſt. Cui 42
Adraſtus, Ego, inquit, ô rex, in iſtud certamen alioqui non pergerem: neque enim tali calamitate affectum fas eſt ad æquales ſe conferre fortunatos, neque iſtud velle mihi adeſt, & frequenter me ipſum continui: nunc tamen quoniam tibi hoc cordi eſt, cui gratificari oportet (debeo enim gratiam referre per obſequia) iſta exequi paratus ſum: filiumque tuum, quem me cuſtodire iubes, expecta incolumem rediturum vel cuſtodis reſpe-
ctu. Poſteaquam his verbis Adraſtus Crœſo 43
reſpondit, mox inſtructi delectis iuvenibus & canibus, diſcedunt. Qui ubi ad montem Olympum pervenere, belluam indagant, & inventam circumfuſi iaculis inceſſunt. Ibi hoſpes is qui à cæde fuerat expiatus, & vocabatur Adraſtus, vibrato in aprum iaculo, non illum, ſed fruſtrato ictu filium Crœſi adeptus eſt. Iſte quidem cuſpide ictus, vocem ſomnii implevit. Quod factum quidam Crœſo nunciaturus cucurrit, perveniensque Sardes, pugnam illi & filii necem indicavit.
Crœſus autem morte filii perturbatus, eò gra- 44
vius eam ferebat, quòd is eum necaſſet, quem expiaverat à cæde. Et pergraviter cladem iſtam lamentans, Iovem expiatorem invocabat, teſtificans quæ ab hoſpite paſſus eſſet. Invocabat vero etiam domorum præſidem & familiarem, hunc eundem nominans deum: domorum præſidem quidem, quod quum domo excepiſſet hoſpitem, percuſſorem filii ſui imprudens aluiſſet; familiarem vero quod pro cuſtode cum illo miſſum comperiſſet maximum ho-
ſtem. Secundum hæc, Lydi adfuerunt qui 45
cada-

a Τοῦ ἐμοῦ *Medic.*, in omnibus ceteris τοὐμοῦ. *b* Ἀπολαμπρύνεται *Ald.* margo *Steph. Vind. Arch.* *c* Sic *Medic.*, εἰκὸς vulgo omnes. *d* Ἂν ἴσχον *Ald.* & *Remig.*, in aliis ἀνίσχον. *e* Ἤεισαν *Arch.* *f* *Med.* & *Pariſ.* duo. Vulgo, νεηνίῃσί τε καὶ. *g* Ὄλυμπον *Medic. Arch.* *h* Αὐτῷ *idem.* *i* Ex *Medic.* & *Pariſ.*, in aliis αὐτὸς δή. Tum καθαρθεὶς *Arch.* Vulgo, ſed prave, καταρθείς. *k* Ὗν *Arch.*, ut ſaepe ante. *l* Φῆμιν *Idem.* *m* Τῷ Κροίσῳ omnes. In *Medic.* deſit articulus. *n* Ex *Med.* & *Pariſ.* duobus. Vulgo ἐσήμαινέ οἱ. *o* Ἠμεκτέων *Lex. Herodot.* *p* Sic *Medic. Vind. Arch. Steph.* margo & *Pariſ.* Vulgo ὅτι δή. Porro οἰκίῃσιν *Vind. Arch.*, qui & ἀποδεξάμενος, ut in *Steph.* ora. *q* *Medic. Vind. Arch. Pariſ.* duo cum *Steph.* ora: in aliis αὐτῷ εὑρίσκοι. Mox νεκρὸν ſine articulo *Arch.*

probrans, ſive calamitatem, in quam invitus incidiſti: quodvis *malum* ἄχαρι dicitur *Herodoto*, apud quem οὐδὲν παθεῖν ἄχαρι ſaepe recurrit: non equidem dubito, quin olim vulgata lectio melior ſit Mediceâ: ἀχαρίτην τοι οὐκ ὀνειδίζω. Iſta tamen ſi ſic ſcripta Codex exhiberet antiquus: ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχαρίτῳ, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα· *ego te triſti preſſum calamitate, quam tibi non exprobro, luſtratum expiavi*, haec genuina iudicarem: ἀχάριτι ponere non auſim: ἀχαρίτῳ ſcribatur an ἀχαρίστῳ nihil intereſt; niſi quod Codices Herodotei praebent ἀχάριτα παθήματα p. 83, 36. & ἀχαριτότατον p. 431, 37. Utrumque fuit in uſu, ſicut ἀθέμιστος & ἀθέμιτος. *Triſtis calamitas*, *Herodoto* dicitur ἄχαρις συμφορὴ L. VII, c. 190. Alterum illud, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, harum rerum peritis facile poſſet adprobari: *Andocides* p. 20, 18. τὰς ἐμὰς συμφορὰς ἐπὶ παντὶ ὀνειδίζειν. *Demoſthenes* c. Androt. p. 397. §. 108. τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζειν καὶ προφέρειν ἑκάστῳ· quod homine indignum facinus merito iudicabat Or. pro Cor. p. 182. §. 431. ἐγὼ δ᾽ ὅλως μὲν, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. *Aeſchines* c. Cteſiph. p. 64, 40. οὐ τὸ δυστύχημα ὀνειδίζω.

VALKEN.

43. Πρὸς δὲ τοῦτο] Nuſpiam alibi reperietur apud *Herodotum*; nonnunquam legitur, πρὸς τούτοισι· quinquagies minimum πρὸς δέ. Corrigo: πρὸς δὲ, ἐς τοῦτο καὶ σέ τοι χρεών ἐστι ἰέναι, ἔνθα ἀπολαμπρύνεαι τοῖσι ἔργοισι. in quibus ἀπολαμπρύνεαι haud equidem mutaverim multo deteriore Codicum lectione *Galeo* probata. Demaratus inter Lacedaemonios dicitur ἔργοισί τε καὶ γνώμῃσι ἀπολαμπρυνθεὶς L. VI. c. 70. ἔργοισι ἀπολαμπρύνεσθαι perparum diſtat a locutione obvia L. III, c. 134. φαίνεσθαί τι ἀποδεικνύμενον. —— ἐς τοῦτο — ἰέναι dixerit Croeſus: reſpondet Adraſtus v. 18, ἄλλως — οὐκ ἂν ἤϊα ἐς ἄεθλον τοιόνδε. L. II. c. 15. ἐς διάπειραν ἰέναι. Tandem πρὸς δὲ, *praeterea*, *Herodoti* certe lector ſibi non poſtulabat exemplis adfirmari.

VALKEN.

43. Πρὸς δὲ τοῦτο] Ni πρὸς δὲ τούτῳ cum *Reiskio* ſcripſeris, certiſſima erit ſuperior coniectura. Poſt pauca πολλαχῇ ἂν ἴσχον ἐμεωϋτὸν ex *Aldo* & *Remig.* inſtauravi. *Multis me*, inquit, *modis continuiſſem.*

60. Οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον] Bene *Arch.* liber. Neque enim dialecti indoles, ut καταρθεὶς ſcribatur, permittit. καθάρσιος, κάθαρσις, ἐκάθηρα, quae paſſim hic reperiuntur, ſcripturam firmant. Contra peccatur C. 46. ἐν πένθεϊ μεγάλῳ καθῆστο, quod κατῆστο fuiſſe, κατήμενος & hoc de genere alia oſtendunt. Vide III, 83. Quae vero de infelice Adraſto produntur, in *Luciani* animo fuerunt *Jovem Confut.* exhibentis C. 12.

62. Ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν φήμην] *Euſtathius* in *Homer.* p. 1965, 62. ἐν δὲ τῷ χαλεπὴν φῆμιν ὄπασσε (*Odyſſ.* Ω, 200.) φανερῶς ἡ ΦΗΜΙΣ ἐστὶν Ἰωνικῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ. Confer in *Iliad.* p. 799, 10. Cujus decreto ſi obtemperamus, nihil verius *Arch.* τοῦ ὀνείρου τὴν φῆμιν. Idem III, 153. πρὸς ταύτην τὴν ΦΗΜΙΝ Ζωπύρῳ ἐδόκεε ἁλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλὼν, ſed ſolus. Diſcrimen exiguum, non negligendum tamen.

70. Ἐκάλεε δὲ ἐπίστιόν τε καὶ ἑταιρήϊον] Tetigit & haec *Euſtath.* in *Hom.* p. 1562, 33. Notiſſimi Iovis tituli ſunt, expliciti a *Dione Chryſ.* Or. I. p. 8. D. & XII. p. 226. A., uberiusque a Cl. *Joann. Taylor* ad *Lyſiae Or. Parental.* p. 35.

87. Κροῖ-

cadaver ferebant: poſt ipſum interfector ſequebatur. Stans autem hic ante cadaver, ſeſe Crœſo tradebat manus protendens, iubensque ut ſe ſuper cadaver mactaret, referendo tum priorem calamitatem ſuam, tum quia poſt illam ſuum etiam expiatorem perdidiſſet, ſibi vivendum amplius non eſſe. Hæc Crœſus audiens, etſi in tanto domeſtico luctu poſitus, tamen Adraſtum miſeratus eſt, & ad eum inquit; Habeo abs te hoſpes omnem vindictam, quoniam te ipſum morte condemnas. Neque vero tu huius mihi cladis autor es, niſi quatenus id feciſti imprudens: ſed deorum quiſpiam, qui iampridem mihi ventura ſignificavit. Crœſus ergo filium, prout iuſtum erat, ſepelivit. Adraſtus autem Gordii filius, Midæ nepos, is qui tum fratris ſui, tum expiatoris interfector erat, ubi ſilentium hominum fuit ad ſepulcrum, agnoſcens ſe eſſe hominum, quos ipſe noverat, calamitoſiſſimum, ſeſe ſuper bu-
46 ſtum transfodit. Porro Crœſus, filio orbatus, ingenti in luctu duos annos ſedit. Quem luctum poſtea finivit Aſtyagis Cyaxaris filii dominatio à Cyro Cambyſis filio ſublata, & res Perſarum creſcentes: atque in ſolicitudinem venit, ſiqua ratione poſſet, potentiam iſtam, priusquam Perſæ nimis invaleſcerent, coërcere. Poſt hanc ergo cogitationem, ſtatim tentavit oracula quæque apud Græcos eſſent, quodque in Africa, aliis aliò dimiſſis, quibusdam Delphos, quibusdam ad Abas Phoſium, aliis Dodonam: nonnulli etiam ad Amphiaraum & ad Trophonium, & alii quidam ierunt ad Branchidas oræ Mileſiæ. Atque hæc ſunt Græca oracula, ad quæ conſulenda Crœſus miſit. In Africa vero ad Ammonem alios reſponſa petituros dimiſit. Omnes autem miſit exploratum oracula quid ſentirent: ut, ſi intelligentia veritatem deprehenderentur, ſecundò per ſuos rogaret,
47 nunquid in Perſas expeditionem moliretur? Hæc mandata quum dediſſet Lydis, emiſit ad tentanda oracula, ut a qua die profecti eſſent Sardibus, ab hac numerantes per dies cer-

δὲ εἵπετό οἱ ὁ φονεύς. στὰς δὲ οὗτος πρὸ τοῦ νεκροῦ, παρεδίδου ἑωϋτὸν Κροίσῳ, προτείνων τὰς χεῖρας, ἐπικατασφάξαι μιν κελεύων τῷ νεκρῷ· λέγων τήν τε προτέρην ἑωϋτοῦ συμφορὴν, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνῃ τὸν [a] καθήραντα ἀπολωλεκὼς εἴη· οὐδέ οἱ εἴη βιώσιμον. Κροῖσος δὲ τούτων [b] ἀκούσας, τόν τε Ἄδρηστον κατοικτείρει, καίπερ ἐὼν ἐν κακῷ οἰκηΐῳ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, „Ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ [c] σεωϋτοῦ καταδικάζεις θάνατον. εἶς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ἐξεργάσαο· ἀλλὰ θεῶν κού τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. Κροῖσος μέν νυν ἔθαψε ὡς [d] εἰκὸς ἦν τὸν ἑωϋτοῦ παῖδα. Ἄδρηστος δὲ [e] ὁ Γορδίεω τοῦ Μίδεω, οὗτος δὴ ὁ φονεὺς μὲν τοῦ ἑωϋτοῦ ἀδελφεοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ καθήραντος, ἐπεί τε ἡσυχίη τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο [f] περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι τῶν αὐτὸς [g] ᾔειδε βαρυσυμφορώτατος, ἑωϋτὸν ἐπικατασφάζει τῷ τύμβῳ. Κροῖσος δὲ ἐπὶ δύο ἔτεα [h] ἐν πένθεϊ μεγάλῳ κατῆστο, τοῦ παιδὸς ἐστερημένος. μετὰ δὲ ἡ Ἀστυάγεος τοῦ Κυαξάρεω ἡγεμονίη καταιρεθεῖσα ὑπὸ Κύρου τοῦ Καμβύσεω, καὶ τὰ τῶν Περσέων πρήγματα αὐξανόμενα, πένθεος μὲν Κροῖσον ἀπέπαυσε· ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα, εἴ κως δύναιτο, [i] πρὶν μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας, [k] καταλαβεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν. μετὰ ὦν τὴν διάνοιαν ταύτην αὐτίκα ἀπεπειρᾶτο τῶν μαντηΐων τῶν τε ἐν Ἕλλησι, καὶ [l] τοῦ ἐν Λιβύῃ· διαπέμψας ἄλλους ἄλλῃ, τοὺς μὲν ἐς Δελφοὺς ἰέναι, τοὺς δὲ [m] ἐς Ἄβας τὰς Φωκέων, τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην· οἱ δέ τινες ἐπέμποντο παρά τε Ἀμφιάρεων καὶ παρὰ Τροφώνιον· οἱ δὲ, τῆς Μιλησίης ἐς Βραγχίδας. ταῦτα μέν νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήϊα, ἐς τὰ ἀπέπεμψε μαντευσόμενος Κροῖσος. Λιβύης δὲ παρὰ Ἄμμωνα [n] ἀπέστειλε ἄλλους χρησομένους. διέπεμπε δὲ [o] πειρεώμενος τῶν μαντηΐων ὅ, τι φρονέοιεν. ὡς εἰ φρονέοντα τὴν ἀληθηΐην εὑρεθείη, ἐπείρηταί σφεα δεύτερα πέμπων, εἰ ἐπιχειρέοι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι; Ἐντειλάμενος δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε, ἀπέπεμπεν ἐς τὴν διάπειραν τῶν χρηστηρίων· ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ὁρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ ταύτης ἡμερολογέον-

a Ex *Medic.*, καθάραντα ceteri. *b* Margo *Steph.* & *Medic.* ἀκούων, ἀκούσας reliqui, quod reſtitui. *c* Σὺ ἑωϋτοῦ *Arch.*, tum τοῦ κακοῦ τούτου αἴτιος. Habet *Hermogenes Methodi* C. 32., & illuſtrat ex *Homero* Il. Γ, 164. non nihil mutata: praeterea in *Arch.* ἐξεργάσας. *d* Ita omnes. ἐοικὸς *Medic.* In *Arch.* νιν ἔθαψε, tum ὡς εἰκ. ἦν θάψαι τὸν ἑωϋτοῦ, quod & *Vindob.* *e* Haec usque ad ἑωϋτὸν ἐπικατασφάζει deſunt *Arch. Vind.* in prioris tamen margine addita ſunt. *f* *Medic.* & *Pariſ.* unus. παρὰ alii. *g* *Medic.* cum *Pariſ. Arch.*, ᾔδεε *Steph.* margo. Vulgo εἶδε. *h* In *Arch.* & *Vind.* ἐπένθει, neglectis quinque ſequentibus. Tum Ἀστυάγεω *Arch.* *i* Πρὶν μεγάλως αὐξηθῆναι τοὺς Π. *Remig.* & margo *Steph.* *k* *Med. Arch. Pariſ.*, alii καταβαλεῖν. *l* Τῶν ἐν Λιβύῃ *Rem.* & *Steph.* ora. In *Arch.* ἐν δελφίσι, *Vind.* ἐν Δελφοῖσι. Ambo vero omittunt omnia, quae ſuccedunt, usque in Cap. 53. *m* Ἐς Σάβας τῶν Φ. *Aldus.* Vide *Paull. Leopardum* Emend. VI, 22. τῶν Φωκέων in *Pariſ. C.*, vulgatum eſt e *Medic.* *n* *Aldus* & *Pariſ.* omnes ἀπέστειλε, *Med.* ἀπέστελλε. *o* Πειρεώμενος *Ald.* & *Pariſ. B.*, in *Med.* πειρώμενος, ſine cauſſa.

87. Κροῖσος μέν νυν ἔθαψε ὡς εἰκὸς ἦν &c.] Nolui MSS. reniti, quibus οἰκὸς, quorſum *Medic.* ducit, ſi placuiſſet, cupide adſenſus fuiſſem. Haud ſcio vero, ſpernine oporteat *Arch.* Κρ. μέν νιν ἔθαψε, ὡς εἰκὸς ἦν θάψαι τὸν ἑωϋτοῦ παῖδα. Convenit ſcribentis mori abundans illa repetitio, ut VI, 109. IX, 11. &c.

90. Ἐπεί τε ἡσυχίη — περὶ τὸ σῆμα] Et hoc & mox ᾔειδε ſervo. Poſterius ob *Homeri Iliad.* χ', 280. Ἐκ Διὸς ΉΕΙΔΕΙΣ τὸν ἐμὸν μόρον. & *Odyſſ.* ι, 205. οὐδέ τις αὐτὸν ΉΕΙΔΕΙ δμώων. Illud, quoniam ſententiae reique ordini melius congruit. Non bene mihi apta nexaque videntur παρὰ τὸ σῆμα — ἑωϋτὸν ἐπικατασφάζει τῷ τύμβῳ. Ita enim δὶς ταυτόν. Verum in frequentiſſima harum praepoſitionum conmutatione ſuum cuique, ſine acerbitate tamen, iudicium eſſe debet. De Adraſto *Diodorus* t. II. p. 553. ὁ δὲ οὐδὲν ἧττον κατ' ἰδίαν ἐπὶ τὸν Ἄτυος τάφον πορευθεὶς ἑαυτὸν κατέσφαξεν· *Plutarchus* de Stratone *Narrat. Amat.* p. 772. ὁ δὲ φανερῶς ἘΠΙΚΑΤΕΣΦΑΞΕΝ ἑαυτὸν τῇ παρθένῳ.

94. Ἐν πένθεϊ μεγάλῳ κατῆστο] Citaſſe haec *Euſtathium* monuit *Portus.* Triſtitiae indicium & apud alios poenitentiae habitus iſte erat. *Joſephus Ant. Jud.* XIX, 8, 2. ἡ πληθὺς αὐτίκα — ἐπὶ σάκκου καθεσθεῖσα τῷ πατρίῳ νόμῳ τὸν θεὸν ἱκέτευεν. Verum hoc illi nationi Syrisque paene ſollemne. Male certe mutat *Arch.* cum *Vind.*, melius fortaſſe Ἀστυάγεω, quo ille modo plerumque ſemper, rarius *Ask.* & *Vindob.*, ſemel *Aldus* I, 111., quod ex *Medic.*, Ἀστυάγεος conſtanter edente, mutatum fuit. Ego Ionum conſuetudini, cui Κυαξάρεω, Καμβύσεω & hujus formae plura debentur, adſcribo.

98. Εἴ κως δύναιτο — καταλαβεῖν αὐτῶν — τὴν δύναμιν] Male *Gronovius* audit ob *Medic.* καταλαβεῖν probatum, quod tamen aliae ſchedae ratum habent atque obportunum eſt. Nondum id animo rex verſabat, ut gliſcentem Perſarum potentiam obprimeret ac prorſus everteret: acciſam & coërcitam deſiderabat. Itaque legatis, ut ſciſcitarentur, iniunxit, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο, *an in Perſas expeditionem ſuſciperet & aliquem virorum exercitum adſciſceret* C. 53. Quod utique omnibus in more eſt, qui ex aucto vicinorum & magis creſcente imperio rebus ſuis formidant, ut bene *S. Pufendorfius* VIII, 6, 5. *Jur. Nat. & Gent.* Ut vero intellexit ex oraculo, in fatis ſibi eſſe μεγάλην ἀρχὴν καταλῦσαι, tum demum cupido inceſſit & ſpes evertendi Perſarum Cyrique regni, καταλύσειν τὴν Κύρου βασιληΐην· Haec *Noſter* clariſſime. Καταλαβεῖν *coërcendi* & *conpeſcendi* notionem

γέοντας τὸν λοιπὸν χρόνον [a] ἑκατοστῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι
τοῖσι χρηστηρίοισι, [b] ἐπειρωτέοντας ὅ, τι ποιέων τυγ-
χάνοι ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω. ἅσσα δ'
18 ἂν ἕκαστα τῶν χρηστηρίων θεσπίσῃ, συγγραψαμένους ἀ-
ναφέρειν παρ' ἑωϋτόν. ὅ, τι μέν νυν τὰ λοιπὰ τῶν χρη-
στηρίων [c] ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν· ἐν δὲ Δελ-
φοῖσι ὡς ἐσῆλθον τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρη-
σόμενοι τῷ θεῷ, καὶ [d] ἐπειρώτεον τὸ ἐντεταλμένον,
ἡ Πυθίη ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει τάδε,

„ Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν, καὶ μέτρα θαλάσσης,
„ Καὶ κωφοῦ συνίημι, καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω.
„ Ὀδμή μ' ἐς φρένας ἦλθε [e] κραταιρίνοιο χελώνης
„ Ἑψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ' ἀρνείοισι κρέεσσιν,
„ Ἧι χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δ' ἐπίεσται.

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεσπισάσης τῆς Πυθίης συγγραψάμενοι, οἴχοντο ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδις. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ περιπεμφθέντες παρῆσαν φέροντες τοὺς χρησμοὺς, ἐνθαῦτα ὁ Κροῖσος ἕκαστα ἀναπτύσσων ἐπώρα τῶν συγγραμμάτων. τῶν μὲν δὴ οὐδὲν προσίετό μιν· ὁ δὲ, ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, αὐτίκα προσεύχετό τε καὶ προσεδέξατο, νομίσας μοῦνον εἶναι μαντήϊον τὸ ἐν Δελφοῖ-

certum tempus, centesima die uterentur oraculis, sciscitantes quidnam faceret Lydorum rex Crœsus Alyattis filius: & quod singula oracula respondissent, id omne conscriptum ad se referrent. Quid porro cetera responderint oracula, à nullis commemoratur: apud Delphos autem, simulatque intraverunt Lydi templum, consulturi deum, & sciscitati sunt quod erat iniunctum, Pythia hexametro tenore hæc inquit;

Aequoris est spatium & numerus mihi notus arenæ;
Mutum percipio, fantis nihil audio vocem.
Venit ad hos sensus nidor testitudinis acris,
Quæ simul agnina coquitur cum carne lebete,
Aere infra strato, & stratum cui desuper æs est.

His quæ Pythia cecinit, conscriptis, Lydi 48
digressi, Sardes rediere. Quumque alii quos circummiserat Crœsus, affuissent ferentes vaticinia, tunc singula explicans, quod scriptum esset, inspexit: quorum quidem nullum probavit. Ubi autem illud Delphicum audivit, protinus adoravit, & agnovit, existimans solum oraculum esse illud Delphicum; quip-

a *Aldus*, *Medic. Paris. C.* ἕκαστος τῇ· in duobus aliis, sicuti vulgo, ἕκαστον. *b* Plerique cum *Ald.* ἐπηρωτέοντας. *Medic.* ἐπειρωτῶντας, & mox τυγχάνοι. *Ald.* τυγχάνει. Malim ἐπειρωτέοντας. & mox ἐπειρώτεον. Vid. III, 62. IV, 156. *Mediceus* sibi non constat, neque alii perpetuo. *c* Ita *Med.* Θεσπίσοι vulgo. *d* Ἐπηρώτεον *Ald. Paris. C.*, *Med.* ἐπειρώτων. *e* Sic *Med. Remig. Paris.* In *Aldo* vitio frequenti κραταιρήνοιο. Vulgo κρατειρὴ οἷα. Citatur oraculum a veterum pluribus, sed varie, *Aristide* t. II. p. 377. *Ed. Iebb.* *Eusebio Praep. Eu.* V, 34. *Suida* in Κροῖσος, &c.

nem non recusat. *Suidas*, κατέλαβεν, ἐπέλαβεν· ἐπέσχε τῆς ὁρμῆς· additis *Herodoti* verbis V, 21., quibus respondent III, 36. 52. VII, 9., ne alia adnumerem. Conf. *Abresch. Diluc. Thucyd.* p. 509.

15. Ἑκατοστῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι τοῖσι χρηστηρίοισι] *H. Stephanus* vulgatae lectionis faber est, parens schedis suis. Offendit eum, neque inmerito, ἕκαστος hac vocum in serie; ἕκαστον maluit, nec quidquam de vitio suspicatus, reiectis prioris interpretis Latinis, vertit, *singuli eodem die oraculum consulerent*, τῇ ἡμέρῃ interpretatus ac si esset τῇ αὐτῇ vel ταυτῇ ἡμέρῃ. Placuit hoc doctis viris, *Horreo Obs. Herodot.* C. 12., *Elsnero Schediasm. Critic.* C. 6. & aliis. At finitus a rege dies fuit, κυρίη τῶν ἡμερέων C. 46., quo legati omnes, postquam Sardibus profecti erant, oracula sciscitarentur. Itaque clanculum a Croeso illis dictum constitutumque fuisse, ne ad oraculorum praesides eius notitia manaret, *Elsnerus* adseverat, tametsi finitionis eius in scriptore & re ipsa vestigium nullum, vola nulla. Cui enim bono clandestina ista diei determinatio? Satis utique regi erat, ne nuncii, illive, ad quos amandabantur, rei, quam animo agitabat, scientiam haberent. A *Stephani* opinione nonnihil deflectit *D. Heinsius*, ἕκαστον τῇ ἡμέρῃ, id est, *eodem die*, corrigens, monente *Iungermanno* ad *Polluc.* I, 67. Verum quae supra posita sunt de constituto ab rege consultationis signatoque die, & hanc suspicionem urguent, sicuti quoque *Georg. Arnaldi Animadv. in Herodot.* C. 29. μίῃ ἡμέρῃ. Non addo, ἰὴν usurpasse Herodotum nusquam, atque ab eius loquendi more discrepare. Longius abit Cl. *Reiskii* ἑκάστου ῥητῇ ἡμέρῃ, quasi singulis statutus consulendi dies fuerit, non, quorsum Nostri oratio pertinet, omnibus unus atque idem. Ῥητὴν ἡμέρην sive κυρίην fuisse adgnosco, neque inprobo Scholiasten *Luciani Jov. Trag.* C. 30. ἔταξεν αὐτοῖς ῥητὴν ἡμέραν μετὰ τὸ ἀφίκεσθαι. Sed quotus ille fuerit, in controversia manet. *Gronovius* ex *Medic.* ἕκαστος τῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι, *quique ista die oraculis uterentur.* Qua quaeso? Eane, qua legati Sardibus proficiscebantur? Id quidem, si nunciis alas aptasset Croesus, inpetrari haud potuit. Soloecum praeterea, ut lenissime dicam, ἡμερολογέοντας — ἕκαστος — ἐπειρωτῶντας, cui similem bonae notae scriptores structuram ignorant. Habet, nec me fugit, vir eximius gemina, uti opinatur, exempla, quae, si sedulo excusseris, aliena adparebunt. Abstineo cum maxime ab ea opera, quod otium mihi fecerit *Kusteri* diligentia in *Clerici Biblioth. Vet. & Rec.* T. V. p. 396. *Kusterus* ipse, *Stephani* versionem sententiamque collaudans, excidisse coniicit notam numeralem Κ. vel Λ., aut aliam quamvis, qua *Herodotus* τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων designaverit: cui facile adstipulor in numerato die & clare a rege expresso: miror tamen neque eum nec quemquam, quod sciam, praeter *St. Berglerum* in Herodoteis illum animadvertisse. *Aldi*, *Medic.*, *Paris. C.* ἕκαστος τῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι signant adnumeratum diem liquidissime, modo una omissa litera ἑκατοστῇ ἡμέρῃ *centesima die* reponatur. Haec κυρίη τῶν ἡμερέων, qua legati deorum ingrederentur templa, Croesus culinam. Ἑκατοστὴν dixisse & statuisse videtur, quod eorum alii in Graeciae ultimos fines, alii in intimas Libyae arenas oraculorum caussa penetrare deberent. Ut ut illud fuit, gloriam instaurati feliciterque sanati loci *Steph. Berglerus* aufert. Vide *Act. Lipsiens.* anni CIƆ IƆ CC XVI. p. 421.

25. Καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω] Docta Grammaticorum natio uno fere ore καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω, *Ammonius*, *Suidas*, *Eustathius*, atque alii, a *Valkenario* laudati ad *Eranium Philon.* p. 170. Consentit *Apollonius* in Glossis *Herodoti* apud *Etymolog.* p. 552, 7., tum *Aristides*, *Oenomaus* in *Eusebii Praep. Evang.* & *Porphyrius Vit. Plotini* C. 22. Scripti Codices in vulgato adquiescunt, nec non & lapidis monumentum, Delphis a *Cyriaco Anconitano* visum, *Inscript.* p. 28. Neque ego obluctor. Grammaticorum οὐ λαλέοντος ex interpretamento venit. Ὀδμή —— κραταιρίνοιο χελώνης *Fr. Vigerii* & *Gronovii* praesidio munita satis est. Testudo oraculi κραταίρινος, ex duriore testa λιθόρρινος *Empedocli* est in *Plutarchi Sympos.* I. p. 618., de quo eius titulo docte *Piersonus Verosimil.* L. II, 2. Id dissimulare nefas, inclementius *H. Stephanum* exagitari. Auctor non fuit spretae scripturae ΚΡΑΤΕΙΡΗ ΟΙΑ ΧΕΛΩΝΗΣ. Dedit quod in Codice repererat, & in marmore *Cyriaci* legitur. Adde *Muratorium Thesaur.* T. II. p. 587, 3., sed memoriae peccato errantem.

26. Ὀδμή μ' ἐς φρένας ἦλθε] Κρατερήνοιο, quod nullis machinis tuearis, relictum fuit in *Schol.* ad *Lucian.* II, p. 676. licet & in iisdem *Scholiis* p. 637. alterum genuinum legeretur. Quod alibi reperitur Ὀσμὴ δ' ἐς φρένας ἤλυθέ μευ· positum a tali videtur, cui fuit ignota vetus & Homerica loquendi ratio, *Alcaeo* restituenda apud *Athen.* III, p. 85. F. ἰαύνοι σε φρένας ἁ θαλασσία λεπάς. *Aeschyl.* Persis, v. 161. Καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς. Suppl. v. 384. Φόβος μ' ἔχει φρένας. *Eurip.* Or. v. 606. ὥστε μ' ἀλγῆσαι φρένας. Grammaticis ista scribendi figura vocatur ὅλον κατὰ μέρος. VALKEN.

28. Χαλκὸν δ' ἐπίεσται] In *Suidae* Κροῖσος, χαλκὸς δ' ἐπίεσται, cui *Galeus*, *Pauw*, alii primas dant contra tabulas & marmor. Non ego. *Portus* ex ἐπιέω sive ἐπιέννυμι recte propagavit. *Cui testudini substratum quidem aes, verum aes quoque induta est*; χάλκεον ἐπίθημα mox adpellat.

33. Τῶν μὲν δὴ οὐδὲν προσίετό μιν] Latina, *quorum quidem nullum admittebat eum*, non intelligo: quanto clarius prior interpres, *quorum quidem nullum probavit*,

Delphicum probans honoravit donis & sacrificiis.

quippe quod comperisset quod ipse fecerat.
Nam postea quam ad petenda oracula consul-
tores dimiserat, statuto illo die observato,
tale quiddam est machinatus: commentando
ea quae ad deprehendendum & explicandum
perdifficilia forent, testudinem pariter &
agnum concisos in aheno ipse coxit, oper-
culo aheneo imposito. Atque ita è Delphis
49 Crœso responsum est. Ex Amphiarai vati-
cinio quidnam responsum sit Lydis, quum
in sacro illo rite sacrificassent, non queo di-
cere. Nam de eo nil fertur aliud, quam
quod & hoc Crœsus verax vaticinium se na-
50 ctum esse existimavit. Post hæc autem in-
gentibus hostiis deum, qui est apud Delphos
exorandum statuit. Immolavit enim lecta
pecora numero ter mille: præterea lectos au-
reos & argenteos, phialas aureas, & ami-
ctus purpureos, ac tunicas ingenti pyra ex-
structa concremavit, sperans sese aliquanto
magis his rebus posse deum illum sibi placa-
re, iussis etiam Lydis omnibus, ut sua ipso-
rum, quicquid haberet quisque, immola-
rent. Quo sacrificio peracto quum immensam
vim auri liquefecisset, ex eo dimidiatos late-
res conflavit, longiores quidem sex palmo-
rum, breviores autem trium, crassitudi-
ne palmari, numero septendecim ac centum;
quorum quatuor erant auri excocti, singuli
pondo duorum & dimidii talenti: ceteri ve-
ro, auri albidi, pondo binûm talentorum.
Fecit quoque leonis effigiem ex auro exco-
cto, decem talentorum pondo: qui leo quum
templum Delphicum deflagravit, à semilate-
ribus decidit: super illos enim erat collo-
catus; & nunc in Corinthiorum thesauro re-
positus est, pondo sex talentorum atque di-
midii, eliquatis tribus talentis ac dimidio.
51 Hæc Crœsus ubi perfecit, Delphos misit,
cumque eis hæc alia, duos grandi forma cra-
teras,

φοῖσι, ὅτι οἱ ἐξευρήκεε τὰ αὐτὸς ἐποίησε. ἐπεί τε γὰρ δὴ
διέπεμψε παρὰ τὰ χρηστήρια τοὺς θεοπρόπους, φυλά-
ξας τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων, [a] ἐμηχανήσατο τοιάδε·
ἐπινοήσας τὰ ἦν ἀμήχανον ἐξευρεῖν τε καὶ ἐπιφράσα-
σθαι· [b] χελώνην καὶ ἄρνα κατακόψας ὁμοῦ ἕψεε αὐ-
τὸς ἐν λέβητι χαλκέῳ, χάλκεον ἐπίθημα ἐπιθείς.
Τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν οὕτω τῷ Κροίσῳ ἐχρήσθη· κα-
τὰ δὲ τὴν Ἀμφιάρεω τοῦ μαντηΐου ἀπόκρισιν, οὐκ ἔ-
χω εἰπεῖν ὅ, τι τοῖσι Λυδοῖσι ἔχρησε, ποιήσασι περὶ
τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα. οὐ γὰρ ὦν οὐδὲ τοῦτο λέγεται
ἄλλο γε, ἢ ὅτι καὶ τοῦτο ἐνόμισε μαντήϊον ἀψευδὲς
[c] ἐκτῆσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα θυσίῃσι μεγάλῃσι τὸν
ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἱλάσκετο. κτήνεά τε γὰρ τὰ θύσιμα
πάντα τρισχίλια ἔθυσε, κλίνας τε ἐπιχρύσους καὶ ἐ-
παργύρους, καὶ φιάλας χρυσέας, καὶ εἵματα πορφύ-
ρεα, καὶ κιθῶνας, [d] νήσας πυρὴν μεγάλην, κατέκαιε·
ἐλπίζων τὸν θεὸν μᾶλλόν τι τούτοισι [e] ἀνακτήσεσθαι.
Λυδοῖσί τε πᾶσι προεῖπε θύειν πάντα τινὰ αὐτῶν
τούτῳ ὅ, τι ἔχοι ἕκαστος. ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσίης ἐγένε-
το, καταχεάμενος χρυσὸν ἄπλετον, ἡμιπλίνθια ἐξ
αὐτοῦ ἐξήλαυνε· ἐπὶ μὲν τὰ μακρότερα, ποιέων [f] ἑξα-
πάλαιστα, ἐπὶ δὲ τὰ βραχύτερα, τριπάλαιστα.
ὕψος δὲ, παλαιστιαῖα· ἀριθμὸν δὲ, ἑπτακαίδεκα καὶ
ἑκατόν. καὶ τουτέων, [g] ἀπέφθου χρυσοῦ τέσσαρα, τρία
ἡμιτάλαντα ἕκαστον ἕλκοντα· τὰ δὲ ἄλλα ἡμιπλίν- 19
θια, λευκοῦ χρυσοῦ, σταθμὸν διτάλαντα. [h] ἐποιέετο
δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου, ἕλκουσαν
σταθμὸν τάλαντα δέκα. οὗτος ὁ λέων, ἐπεί τε κατε-
καίετο ὁ ἐν Δελφοῖσι νηὸς, κατέπεσε ἀπὸ τῶν ἡμιπλιν-
θίων· ἐπὶ γὰρ τούτοισι ἵδρυτο, καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ
Κορινθίων θησαυρῷ, ἕλκων σταθμὸν ἕβδομον ἡμιτά-
λαντον. ἀπετάκη γὰρ αὐτοῦ τέταρτον ἡμιτάλαντον.
Ἐπιτελέσας δὲ ὁ Κροῖσος ταῦτα, ἀπέπεμπε ἐς
Δελφοὺς καὶ τάδε ἄλλα ἅμα τοῖσι, κρητῆρας δύο
μεγάθεϊ μεγάλους, χρύσεον καὶ ἀργύρεον· τῶν ὁ
μὲν

a Medic. ἐμηχανᾶτο, ἐμηχανήσατο *Paris.* duo & *Aldus* cum vulgatis. *b* Saepe haec *Lucianus* perstringit, *Iov. Conf.* C. 14, *Iov. Tragoed.* C. 30. *Bis Accus.* C. I. atque alibi. *c Ald. Paris. C.* & alii. Κεκτῆσθαι *Med.* *d* Νηήσας *Remig.* *e* Sic *Med. Remig.*, ἀνακτήσασθαι vulgo. *f Medic.* ἑξαπάλαστα, τριπάλαστα & παλαστιαῖα. ut *Paris.* omnes cum editis ἑξαπάλαιστα, τριπάλαιστα, παλαιστιαῖα. *g* Confer *Etymolog.* p. 650, 35. *h* Haec citat *Priscianus de Ponder.* p. 1347. Vid. *Gronov. de Pec. Vet.* I, 3.

vit. Positum est καθ' ὑπαλλαγήν· Vulgus dixisset τῶν μὲν δὴ οὐδὲν αὐτὸς προσίετο, uti *Portus* admonuit. Sic *Aristophanes Equit.* v. 358. ἓν δ' οὐ προσίεταί με τῶν πραγμάτων. Quod his subditur, ὁ δὲ — αὐτίκα προσεύχετό τε καὶ προσεδέξατο, *Reiskio* olim vitii reum fuit ac mutandum: nunc minime ob C. 60. προσεύχοντο τὴν ἄνθρωπον. Esse enim idem atque εὔλογα πρὸς αὐτὸ εἶπε, *praeclara & honorifica de eo dicebat.* Non opinor. Uterque *Nostri* locus adorationem ponit. Croesus, turpi superstitione dementatus, oraculi responsum, ut vidit, adoravit, prorsus ac Ciliciae praefectus accepto oraculo: ὁ δ' ἡγεμὼν ἐκεῖνο ἐξεπλάγη καὶ προσεκύνησε in *Plutarcho Defect. Oracul.* p. 434. E.

46. Μαντήϊον ἀψευδὲς ἐκτῆσθαι] *Eustath.* in *Homer.* p. 759, 41. τὸ ἘΚΤΗΣΘΑΙ Ἀττικόν ἐστι καὶ αὐτὸ, καὶ Ἰωνικὸν δὲ ἀποβληθέντος τοῦ συμφώνου τῆς αὐξήσεως. Itaque non repudio. *Florentinus* liber inconstantia laborat; mutat hic & 155. 170.; retinet III, 100. IV, 190. &c. Proxime οὐ γὰρ ὦν οὐδὲ τοῦτο λέγεται, reponit vir doctus οὐδὲ τούτου vel οὐδὲ περὶ τούτου. Non sequor. Λέγειν utraque in forma id locutionis genus non renuit.

48. Κτήνεα — πάντα τρισχίλια ἔθυσε] *Gronovium* vide. Qui veri fidem hunc victimarum numerum excedere decernunt, non recordantur liberalissimae Salomonis pietatis in templi Hierosolymitani dedicatione I. *Reg.* VIII, 63., nec Graecanicae superstitionis, qua saepe, uti *Theodoretus* ait *Orat.* VII. *ad Graec.* p. 104. καὶ ἑκατόμβας καὶ χιλιόμβας κατέθυον, καὶ ποίμνια κατέσφαττον καὶ βουκόλια. Genio Croesi prodigum id non fuit.

51. Νήσας πυρὴν μεγάλην] Fui in ambiguo, refingeremne νηήσας ex *S. Remigii* schedis; sed praestat parco esse. Περινηῆσαι bis obvium est II, 107. *Apollonius Rhod.* III, 1033. αὐτῷ πυρκαϊὴν εὖ ΝΗΗΣΑΣ. & v. 1207. νήησε σχίζας. Adde *Eustath. Homer.* p. 741, 59. Quod additur de Lydis θύειν — ὅ, τι ἔχοι ἕκαστος victimas utique spectat atque ad sententiam verborum requirit, ut intelligas τιμιώτατον, ut *Reiskius*, sive θύσιμον, ut ego malo. Quis enim putet, imperatum fuisse, ut quidquid haberent, inmolarent?

56. Ποιέων ἑξαπάλαιστα] Habuisse *Nostrum* ex doctrina, vel more patriae, aut alia consuetudine ἑξαπάλαστα, τριπάλαστα &c., fallax suspicio est. Τῶν ποδῶν μὲν scribit ipse L. II, 149., ΤΕΤΡΑΠΑΛΑΙΣΤΩΝ ἐόντων, τοῦ δὲ πήχεος ἙΞΑΠΑΛΑΙΣΤΟΥ, nulla Codicum discordia. Minime παλαστὴν damno. *Phrynichus*, παλαστὴ τὸ μέτρον καὶ θηλυκῶς λέγεται καὶ ἄνευ τοῦ ι. Neque nescio criticorum veterum contentiones de Homerico τὸν δὲ παλαστήσασα *Odyss.* A, 252. Sed amo, haberi si possit, scriptionis in Herodoto consensionem. In πλίνθων sive ἡμιπλινθίων numero *Diodorum Sicul.* ab *Herodoto* discrepare nota res est: adnumerat CXX. L. XVI, 53. ubi in *adnotationibus* plura.

66. Ἕλκων σταθμὸν ἕβδομον ἡμιτάλαντον] Vide *Gronov.* doctosque interpretes *Pollucis* IX, 55. Usus praeter alios his est *Didymus*, cuius in *Prisciani de Ponder.* Commentario p. 1350. verba scribenda videntur, Ἴωνες καὶ Ἀττικοὶ τὰ δύο ἥμισυ, ἥμισυ τρίτον φασὶ, καὶ τὰ ἓξ ἥμισυ τάλαντα, ἕβδομον ἡμιτάλαντον, καθάπερ φησὶν Ἡρόδοτος. Quae adduntur, nihil ad *Nostrum*, nec vera omnia sunt, sed vitio temporum turbata. Lege Commentar. ad *Marm. Sandvicense* Cl. *Jo. Taylor* p. 32.

69. Κρατῆρας δύο μεγάθεϊ μεγάλους] Movit controversiam vir celeberrimus τῷ μεγάθεϊ, quod Florentiae μεγέθεϊ reperiatur & hic & alibi: nusquam ergo *Herodotum* videri μέγαθος scripsisse. Aliud visum *Gr. Corintho*; τὸ μέγεθος, ait, μέγαθος λέγουσιν *Iones.* Ἡρόδοτος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Ἱστοριῶν II, 76. πρόσωπον — μέγαθος ὅσον κρέξ

μὲν χρύσεος ἐκέετο ἐπὶ δεξιὰ ἐσιόντι ἐς τὸν νηόν· ὁ δὲ ἀργύρεος, ἐπ᾽ ἀριστερά. μετεκινήθησαν δὲ καὶ οὗτοι ὑπὸ τὸν νηὸν κατακαέντα. καὶ ὁ μὲν χρύσεος κεῖται ἐν τῷ Κλαζομενίων θησαυρῷ, ἕλκων σταθμὸν [a] ἔννατον ἡμιτάλαντον, καὶ ἔτι δυώδεκα μνέας· ὁ δὲ ἀργύρεος, ἐπὶ τοῦ προνηΐου τῆς γωνίης, χωρέων ἀμφορέας ἑξακοσίους. ἐπικίρναται γὰρ ὑπὸ Δελφῶν [b] Θεοφανίοισι. Φασὶ δέ μιν Δελφοὶ Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ἔργον εἶναι. καὶ ἐγὼ δοκέω· οὐ γὰρ τὸ συντυχὸν φαίνεταί μοι ἔργον εἶναι. καὶ πίθους τε ἀργυρέους τέσσαρας ἀπέπεμψε, οἳ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ ἑστᾶσι· καὶ περιρραντήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσεόν τε καὶ ἀργύρεον, τῶν τῷ χρυσέῳ ἐπιγέγραπται, Λακεδαιμονίων, φαμένων εἶναι ἀνάθημα· οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο Κροίσου. ἐπέγραψε δὲ τῶν τις Δελφῶν, Λακεδαιμονίοισι βουλόμενος [c] χαρίζεσθαι· τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα, οὐκ ἐπιμνήσομαι. ἀλλ᾽ ὁ μὲν παῖς, δι᾽ οὗ τῆς χειρὸς ῥέει τὸ ὕδωρ, Λακεδαιμονίων ἐστί· οὐ μέντοι τῶν γε περιρραντηρίων οὐδέτερον. ἄλλα τε ἀναθήματα οὐκ ἐπίσημα πολλὰ ἀπέπεμψε ἅμα τούτοισι ὁ Κροῖσος, καὶ χεύματα ἀργύρεα κυκλοτερέα· καὶ δὴ καὶ γυναικὸς εἴδωλον χρύσεον τρίπηχυ, τὸ Δελφοὶ τῆς ἀρτοκόπου τῆς Κροίσου εἰκόνα λέγουσι εἶναι. πρὸς δὲ, καὶ τῆς ἑωϋτοῦ γυναικὸς τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας. Ταῦτα μὲν ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψε. τῷ δὲ Ἀμφιάρεῳ, πυθόμενος αὐτοῦ τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν πάθην, ἀνέθηκε σάκος τε χρύσεον πᾶν, ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην, [d] τὸ ξυστὸν τῇσι λόγχῃσι ἐὸν ὁμοίως χρύσεον. τὰ ἔτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ἦν κείμενα [e] ἐν Θήβῃσι, καὶ Θηβαίων ἐν τῷ νηῷ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος. [f] Τοῖσι δὲ ἄγειν μέλλουσι τῶν Λυδῶν ταῦτα τὰ δῶρα ἐς τὰ ἱρὰ, ἐνετέλλετο ὁ Κροῖσος ἐπειρωτᾷν τὰ χρηστήρια, εἰ στρα-
20 τεύηται ἐπὶ Πέρσας Κροῖσος, καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν [g] προσθέοιτο φίλον; ὡς δὲ [h] ἀπικόμενοι ἐς τὰ ἀπεπέμφθησαν οἱ Λυδοὶ, ἀνέθεσαν τὰ ἀναθήματα, [i] ἐχρέωντο τοῖσι χρηστηρίοισι, λέγοντες· „Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεὺς, νομίσας

teras, aureum argenteumque: quorum aureus
intrantibus templum ad dexteram positus erat,
argenteus ad sinistram. Qui & ipsi, quum
templum incensum est, loco moti fuerunt, au-
reusque in Clazomeniorum thesauro positus,
pondo talentorum octo & dimidii, præterea
minarum duodecim: argenteus ad angulum an-
tetempli, sexcentarum amphorarum capax:
in quo miscetur vinum à Delphis Theophanio-
rum festo: opus (ut Delphi aiunt) Theodo-
ri Samii, ut & ego arbitror: non enim mihi
videtur opus vulgare esse. Misit præterea do-
lia argentea quatuor, quæ in Corinthiorum the-
sauro sunt collocata. Donavit item aquimina-
ria duo, aureum argenteumque; quorum in au-
reo inscriptum est, Lacedæmoniorum: qui di-
cunt suum esse donarium; non recte, quoniam
& hoc Crœsi est. Sed quidam Delphorum gra-
tificari Lacedæmoniis volens, hoc inscripsit:
cuius nomen ego cognitum habens, non tamen
promam. Verum puer, per cuius manum fluit
aqua, Lacedæmoniorum est: sed eorum neu-
trum aquiminare. Alia quoque cum his multa
Crœsus dona misit non insignia: item fusilia ex
argento orbiculata: nec non mulieris simula-
crum aureum tricubitale, quod Delphi narrant
esse effigiem pistricis Crœsi. Super hoc dona-
vit Crœsus uxoris suæ monilia à collo, ac zo-
nas. Hæc quidem Delphos transmisit. Am- 52
phiarao insuper, cuius & virtutem audierat &
cladem, donavit clypeum ex auro totum, si-
militer & totam ex auro solido hastam, hastile
perinde ac spicula totum similiter aureum: quæ
ambo ad meam usque memoriam apud Thebas
reposita fuerunt, ibique in Ismenii Apollinis
templo. Hæc dona Lydis portaturis ad ora- 53
cula Crœsus iniunxit, ut interrogarent an
adversus Persas Crœsus sumeret expeditio-
nem, & aliquorum hominum auxilia adsciscе-
ret? Lydi, ubi eo quo dimittebantur pervene-
runt, donariis oblatis, oracula consuluerunt
his verbis; Crœsus, Lydorum aliarumque
nationum rex, ista in hominibus sola esse
ora-

a Ἕβδομον ora *Steph.* & *Remig.* *b* Sic *Medic. Paris.*, *Aldus* θεοφανίῃσι & vulgo. *c* Χαρίσασθαι editi. Ex *Medic.* est. *d* Sic *Medic.*, alii καὶ τὸ ξυστὸν, qui & mox ἔτι ἀμφότερα. Melius *Medic.* *e* Ἐν θήκῃσι. *Steph.* margo. *f* In *Vind.* & *Arch.* haec superioribus C. 46. ita nectuntur, τοῖσι δὲ πεμπομένοισι κήρυξι μετὰ δώρων τοιαῦτα ἐνετέλλετο ἐπειρωτᾷν εἰ &c. *g* *Medic. Vind. Arch. Remig.* vulgo προσθέηται. *h* Ἀπίκοντο *Vind. Arch.* & ἐπέμφθησαν οἱ κήρυκες. *i* Καὶ ἔχρεον *Iidem*, sed male.

κρέξ. Quo tamen loco *Arch.* μέγεθος. At is hoc in vocabulo varius est, sicuti & *Vind.* Saepe hoc, saepe illud probatur. Μεγάθεα, μέγαθος I, 202. 203. II, 92. III, 107. IV, 52. &c. uterque. Par discordia in *Remig.* & *Ask.* Retineamus vulgatum, donec aliunde certius adfulgeat. Dictio ipsa tuta & protecta est. Μεγάθεϊ σμικροὶ II, 74. IV, 52., μικκός γα μᾶκος οὗτος *Aristoph. Acharn.* v. 909. κάλλει καλῆς, ΜΕΓΕΘΕΙ ΜΕΓΑΛΗΣ, τέχνῃ σοφῆς *Theophilus* in *Athen.* XII, 2. p. 563. A.

76. Χωρέων ἀμφορέας ἑξακοσίους] Scythici aheni par capacitas IV, 81. De templo Delphico Pisistratidarum tempore deflagrante II, 181.

77. Ἐπίκιρναται —— Θεοφανίοισι] Dum scriberentur qui supersunt Codices Herodotei, notissima fuerunt Θεοφάνεια· Festum Delphicum hoc velut proprio nomine dictum fuisse, haud opinor. Fortasse scripserat *Herodotus* Θεοξενίοισι. Delphis Θεοξένια celebrata, quod *Castellanus* & *Meursius* ignorarunt, aestimare licet e *Plutarcho* T. II, p. 557. F. & *Polemone* apud *Athen.* IX, p. 372. A. utrobique narratis congruit grandis ille Croesi κρητὴρ, quo Delphos hoc die festo scribit usos *Herodotus*. VALKEN.

83. Λακεδαιμονίων, φαμένων εἶναι ἀνάθημα] Optime distinxit *Gronovius*. Prior interpres male verterat, dederatque occasionem *J. Corn. de Pauw* negligentiae istius corripiendae. Quod statim consequitur de homine, Delphis oriundo, qui gratificatus Lacedaemoniis fuerit, *Ptolemaeus Hephaestio* adripuit, ut nugaretur, in *Photii Biblioth. Cod.* exc. p. 481.

92. Τὸ Δελφοὶ τῆς ἀρτοκόπου —— λέγουσι] Habet hinc *Plutarchus*, addita dedicationis caussa, T. II. p. 401. E. Dedit & Croesus τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς sive *monilia, collo uxoris detracta*, ne quid Apollini negasse videretur: avarus enim ille & hominum credulitati illudens hoc genus dona captabat. Menelao anxio & sciscitanti

Πάγχρυσον φέρε κόσμον ἑλὼν ἈΠΟ σῆς ἀλόχοιο
ΔΕΙΡΗΣ, ———

propterea apud *Athen.* VI. p. 232. Eadem *Eustath.* *Homer.* p. 1697, 44., monente *Berglero.*

99. Τὸ ξυστὸν τῇσι λόγχῃσι ἐ. ὁ. χρύσεον] Ex *Mediceo* iure instauratum belleque explicitum est. Λόγχη hastae spiculum est. *Noster* VII, 69. ἈΙΧΜΑΣ εἶχον, ἐπὶ δὲ κέρας δορκάδος ἐπῆν ὀξὺ, πεποιημένον τρόπον ΛΟΓΧΗΣ. & C. 77. εἶχον — ἈΙΧΜΑΣ σμικρὰς, ΛΟΓΧΑΙ δὲ ἐπῆσαν μεγάλαι. Quae his ferme gemina sunt. Mitto itaque *Bacchylidae* ἔγχεα λογχωτὰ ex *Stobaei Serm.* LIII. p. 367., *Strabonis*que ἀκόντιον λελογχωμένον σιδήρῳ μικρῷ L. III. p. 255. B. Potius erit inquirere, iurene *C. Barthius*, ad *Papinii Statii Theb.* I, 399. p. 137. reposuerit, κείμενα ἐν θήκῃσι Θηβαίων ἐν τῷ νηῷ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος. Habet ex *Stephani* margine θήκῃσι, opinatus, uti arbitror, τὰς θήκας thesauros rerumque sacrarum esse favissas: hinc copula exulare quoque debuit. Non laudo. Aliud veteribus θήκη. Chrysothemis patris Agamemnonis loculum bustumque θήκην πατρὸς in *Sophoclis Elect.* v. 899. memorat: frequens *Nostro* θάψαι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι II, 67. 69. Dabit etiam τὴν θήκην τοῦ Ὀρέστεω I, 67., quam σορὸν *loculum* interpretatur. Cultius *Reiskii* καὶ Θηβέων, etsi non distri-
cte

oracula exiſtimans, idcirco vobis digna dona dat propter inventa, vosque percontatur, an adverſus Perſas ſit profecturus in expeditionem, & an ſocialem aliquem exercitum ſibi adiuncturus? Atque hi quidem hæc interrogarunt. Oraculi autem utriusque in idem concurrebant ſententiæ, prædicentes Crœſo, fore, ut ſi arma Perſis inferret, magnum imperium is everteret. Conſulebant etiam, ut potentiſſimos Græcorum veſtigans & reperiens
54 amicos compararet. His reſponſis relatis atque auditis, Crœſus vehementer elatus animo eſt, & omnino concipiens ſpem evertendi ab ſe imperii Cyri, ac rurſus mittens ad Pytho, Delphos ſingulos, quorum illic numerum ſcitatus erat, donavit viritim binis auri ſtateribus. Ob quæ munera Delphi Crœſo Lydisque donarunt primas in conſulendo oraculo partes, immunitatemque, primumque in ſedendo locum, & ius perpetuum cuique volenti adſcri-
55 bi in numerum Delphorum. Ceterum donis Crœſus proſequutus Delphos, tertio oraculum conſuluit, quippe poſt veracitatem eius oraculi compertam, large ſibi indulgebat in eo. Quærebat autem ex oraculo, an diuturnum ſibi foret imperium. Cui Pythia in hæc verba reſpondit,

Regis apud Medos mulo jam ſede potito,
Lyde fugam mollis ſcrupoſum corripe ad Hermum,
Neve mane: ignavus poſito ſis Lyde pudore.

56 His ex verſibus, quum allati eſſent, multo magis quam ex ceteris voluptatem Crœſus accepit, ſperans, fore ut nunquam apud Medos mulus pro viro regnaret: & proinde nec ipſe nec poſteri ſui principatu privarentur. Poſt hæc putavit ſibi curandum, ut potentiſſimos Græcorum inquirens ſibi conciliaret. Idque veſtigando, comperit Lacedæmonios atque Athenienſes eminere, illos in Dorico genere, hos in Ioni-

„ σας τάδε μαντήϊα εἶναι μοῦνα ἐν ἀνθρώποισι, ὑμῖν „ τε ἄξια δῶρα ἔδωκε τῶν ἐξευρημάτων, καὶ νῦν ὑμέας „ ἐπερωτᾷ, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, καὶ εἴ τινα „ στρατὸν ἀνδρῶν [a] προσθέοιτο σύμμαχον; οἱ μὲν ταῦτα ἐπειρώτεον. τῶν δὲ μαντηΐων ἀμφοτέρων ἐς τὠϋτὸ αἱ γνῶμαι συνέδραμον, προλέγουσαι Κροίσῳ, ἢν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχήν μιν [b] καταλῦσαι. τοὺς δὲ Ἑλλήνων δυνατωτάτους συνεβούλευόν οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι. Ἐπεί τε δὲ ἀνενειχθέντα τὰ θεοπρόπια ἐπύθετο ὁ Κροῖσος, ὑπερήσθη τε τοῖσι χρηστηρίοισι· [c] πάγχυ τε ἐλπίσας καταλύσειν τὴν Κύρου βασιληΐην, πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ, Δελφοὺς δωρέεται, πυθόμενος αὐτῶν τὸ πλῆθος, κατ᾽ ἄνδρα δύο στατῆρσι ἕκαστον χρυσοῦ. Δελφοὶ δὲ ἀντὶ τούτων ἔδωσαν Κροίσῳ καὶ Λυδοῖσι προμαντηΐην καὶ [d] ἀτελείην καὶ προεδρίην, καὶ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ αὐτέων γενέσθαι Δελφὸν ἐς τὸν ἀεὶ χρόνον. Δωρησάμενος δὲ τοὺς Δελφοὺς ὁ Κροῖσος, ἐχρηστηριάζετο τὸ τρίτον· ἐπεί τε γὰρ δὴ παρέλαβε τοῦ μαντηΐου ἀληθηΐην, ἐνεφορέετο αὐτοῦ. [e] ἐπειρώτα δὲ τάδε χρηστηριαζόμενος, εἴ οἱ πολυχρόνιος ἔσται ἡ μουναρχίη. ἡ δὲ Πυθίη οἱ [f] χρᾷ τάδε,

[g] Ἀλλ᾽ ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται,
Καὶ τότε Λυδὲ ποδαβρὲ [h] πολυψηφῖδα παρ᾽ Ἕρμον
Φεύγειν· μηδὲ μένειν, μηδ᾽ αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

Τούτοισι ἐλθοῦσι τοῖσι ἔπεσι ὁ Κροῖσος πολλόν τι μάλιστα πάντων ἥσθη, ἐλπίζων ἡμίονον [i] οὐδαμὰ ἀντ᾽ ἀνδρὸς βασιλεύσειν Μήδων· οὐδ᾽ ὦν αὐτὸς, οὐδὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ, παύσεσθαί κοτε τῆς ἀρχῆς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζεν ἱστορέων τοὺς [k] ἂν Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἐόντας προσκτήσαιτο φίλους. ἱστορέων δὲ, εὕρισκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους προέχοντας· τοὺς μὲν, τοῦ Δωρικοῦ γένεος, τοὺς δὲ, τοῦ Ἰωνικοῦ·

a Omnes ita, quos ſupra in hoc verbo notavi: editi προσθένται. Mox ἐπηρώτων *Arch.*, ἐπειρώτεον vulgo; ἐπειρώτων in *Florent.* *b* Debetur *Medic. Arch. Vind. Remig.*, in aliis καταλύσειν. *c* Ταχὺ *Arch.* & *Vind.*, qui mox πέμψας αὖτις — ἐνεφορέετο αὐτοῦ negligunt. *d* Ex *Medic.* & *Remig.*, ἀγγελίην editi. *e* *Vind.* & *Arch.* καὶ δὴ καὶ εἰς Δελφοὺς χρηστηριαζόμενος ἐπηρώτα. *f* Χρᾶται *Arch.*, prave. *g* Habet reſponſum *Dio Chryſ.* Or. XIII. p. 220. *h* Eſt in *Platone*, VIII. de Rep. p. 566. Clauſula in *Athen.* L. XIV. p. 630. *Euſeb. Pr. Eu.* V, 24., ubi μηδὲ δεῖσθαι κακὸν εἶναι, prave. *i* Οὐδαμῇ *Arch.* & mox βασιλεύσειν cum *Medic.* & *Vind.* Vulgo βασιλεύειν. Poſt pauca παύσασθαι *Ald.* *k* Deſit ἂν *Arch.*, qui ſtatim προσκτῆσαι, perperam.

cte neceſſarium: paſſim ſcribentium audientiumque peccato Θηβαίων receptum, ubi Θηβέων verius fuerat. Vide II, 9.

9. Ὑμῖν τε ἄξια — τῶν ἐξευρημάτων] Exputare non valeo, quamobrem plebeium nimis ſit, ἐξευρήματα *inventa* interpretari. Croeſus ut oraculi vires & divinationem periclitaretur, ea conmentus erat, quae inventu ac cognitu per erant difficilia, ἐπινοήσας τὰ ἦν ἀμήχανον ἐξευρεῖν τε καὶ ἐπιφράσασθαι Cap. 48. Invenit perſonatus Apollo atque explicuit, quod fieri poſſe rex ambigebat. Sed nolo in re clara operam abuti. *Vallae* abeſſe deinde mentio debebit. Defuerunt eius libro eadem omnia, quibus MSS. plures defectos eſſe indicavi.

15. Μεγάλην ἀρχήν μιν καταλῦσαι] Potuiſſet καταλύσειν ſedem tueri, ſicuti C. 91. ni *Codd.* placuiſſet aliud; neque illi tamen hoc in genere ſibi conſtant, ſaepiſſime in dubium vocantes, quid ſcriptor ipſemet voluerit. Haec vero celeberrima illa ſors eſt,

Croeſus Halym penetrans, magnam pervertet opum vim.

Qua de *Cicero de Divin.* II, 56. & *Daviſius* ibidem.

20. Πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ, Δελφοὺς δωρέεται] Diu ante *Gronov.* interpretis prioris lapſu damnato locum expedivit Cl. *Lamb. Bos Obſ. Critic.* C. 2. Bene in *Iliad.* ι΄, 405. Πυθὼ, πόλις Φωκίδος, ἧς οἱ οἰκήτορες Δελφοὶ Critici Graeci.

23. Ἔδοσαν Κροίσῳ — καὶ ἀτελείην] Ionice ſcripſerat προμαντηΐην καὶ ἀτεληΐην· prouti recte legitur L. III, c. 67. ἀτελείη τε καὶ προεδρίη iterum occurrit L. IX, c. 72. Iſta talia cenſerem equidem uno eodemque modo ſemper exaranda.

VALKEN.

24. Καὶ ἀτελείην] Ἀτεληΐην ſermonis indoles poſtulat. Diſputatur, utrumnam *Valla* ἀτελείην ſive ἀτελίην, quod *H. Stephanus* adſeveravit, hic legerit, idque eius ex Latinis cognoſci queat? De *Valla*, ut ſignificavi, ceſſare lis debet. Prioris interpretis, ſive is *Pet. Phœnix* ſeu *Conr. Heresbachius* fuerit, res enim liquida non eſt, Latina fuerunt, *Delphi viciſſim Croeſo Lydisque donarunt primas in conſulendo oraculo partes, primumque in ſedendo locum, atque INMUNITATEM & ius perpetuum cuique* &c. Quae ἀτελείην, etſi vocabulum ſedem migraverit, vertiſſe eum clamant, atque ex coniectura quidem: nam de membranis apud utrumque ſilentium. Lectio ipſa dubio caret, demirorque *Corn. de Pauw* προμαντηΐην καὶ προαγγελίην repoſuiſſe. Delphorum in hoc genere gratum erga bene de oraculo meritos animum teſtantur formulae conplures. Addo deſcriptis a *Gronovio* ex lapidibus *Cyriaci Anconitani* p. 30. ΔΕΛΦΟΙ ΕΔΩΚΑΝ ΦΙΛΙΠΠΩι ΚΑΛΥΜΝΙΩι ΑΥΤΩι ΚΑΙ ΕΚΓΟΝΟΙΣ ΠΡΟΞΕΝΙΑΝ ΠΡΟΜΑΝΤΕΙΑΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ ΠΡΟΔΙΚΙΑΝ ΑΣΥΛΙΑΝ ΑΤΕΛΕΙΑΝ ΠΑΝΤΩΝ. Aliam *Cyriacus* excerpſit ἐπιγραφὴν corruptiſſimam p. 27., iteravitque *L. A. Muratorius Theſ.* p. IↃLXXXIX., facili opera, modo cura haud defuerit, ex priore ſanabilem.

33. Λυδὲ ποδαβρὲ πολυψηφῖδα &c.] *Heſychio* ἁβρὰ βαίνων eſt τρυφερόβιος, neque diſcrepat ποδαβρός. *Themiſtius* recte Or. XIX. p. 226. D. ἀλλὰ τρυφῆς ἦν καὶ οὐκ ἀρετῆς ὁ ΠΟΔΑΒΡΟΣ ἐπωνυμία. Convenit etiam Euripideum ἄγειν ἁβρὸν πόδα *Troad.* V. 506. De tono vocis πολυψηφῖδα disquirit *Euſtath. Hom.* p. 26, 35. & 1473, 53., atque utrobique πολυψήφιδα παρ᾽ ὅρμον φεύγειν· quaſi fuga ad navium ſtationes conmendaretur. Nihil ſimile MSS. Hermi quoque obportuna mentio. Vid. C. 80.

νικοῦ· [a] ταῦτα γὰρ ἦν τὰ προκεκριμένα ἐόντα τὸ ἀρ-
χαῖον· τὸ μὲν, Πελασγικὸν, τὸ δὲ, Ἑλληνικὸν ἔθνος.
καὶ τὸ μὲν, οὐδαμῆ κω ἐξεχώρησε· τὸ δὲ, πολυπλά-
νητον κάρτα. ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλῆος οἴκεε
21 γῆν τὴν Φθιῶτιν· ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ Ἕλληνος, τὴν ὑπὸ
τὴν [b] Ὄσσαν τε καὶ τὸν Οὔλυμπον χώρην, καλεο-
μένην δὲ Ἱστιαιῶτιν. ἐκ δὲ τῆς Ἱστιαιώτιδος ὡς ἐξανέστη
ὑπὸ Καδμείων, οἴκεεν ἐν Πίνδῳ [c] Μακεδνὸν καλεόμε-
νον. ἐνθεῦτεν δὲ αὖτις ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ
ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὸν, Δωρι-
κὸν ἐκλήθη. Ἥντινα δὲ γλῶσσαν ἵεσαν οἱ Πελασγοὶ,
οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν· [d] εἰ δὲ χρεών ἐστι τεκμαιρό-
μενον λέγειν τοῖσι νῦν ἔτι ἐοῦσι Πελασγῶν, τῶν ὑπὲρ Τυρ-
σηνῶν Κρηστῶνα πόλιν οἰκεόντων, οἳ ὅμουροί κοτε ἦσαν
τοῖσι νῦν Δωριεῦσι καλεομένοισι· οἴκεον δὲ τηνικαῦτα
γῆν τὴν νῦν Θεσσαλιῶτιν καλεομένην· καὶ τὴν Πλα-
κίην τε καὶ Σκυλάκην Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλ-
λησπόντῳ, οἳ σύνοικοι ἐγένοντο Ἀθηναίοισι· καὶ ὅσα
ἄλλα Πελασγικὰ ἐόντα πολίσματα τὸ οὔνομα
μετέβαλε· [e] εἰ τούτοισι τεκμαιρόμενον δεῖ λέγειν,
ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσσαν ἱέντες. εἰ τοίνυν
ἦν καὶ πᾶν τοιοῦτον τὸ Πελασγικὸν, τὸ Ἀττικὸν ἔθνος
ἐὸν Πελασγικὸν, ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἕλληνας,
καὶ τὴν γλῶσσαν μετέμαθε. καὶ γὰρ δὴ οὔτε [f] οἱ Κρη-
στωνιῆται οὐδαμοῖσι τῶν νῦν σφεας περιοικεόντων εἰσὶν ὁμό-
γλωσ-

Ionico. Hæ namque gentes prisco tempore
præferebantur, altera Pelasgica, altera Helle-
nica: quarum illa nunquam ex illo solo ex-
cessit, hæc valde multumque est vagata.
Etenim sub Deucalione rege oram Phthioti-
dem incoluit, sub Doro autem Hellenis filio
regionem, quæ ad Ossam & Olympum iacet,
nomine Istiæotim; unde a Cadmeis eiecta,
coluit in Pindo, vocata Macedna; inde
rursus in Dryopidem commigravit, atque ita
hinc in Peloponnesum veniens, Dorica no-
minata est. Ceterum qua lingua Pelasgi sint 57
usi, pro certo affirmare non possum: sed si
fas est coniectando dicere ex his, qui cum
maxime supersunt Pelasgorum, qui supra
Tyrrhenos urbem Crestonem incolunt, ali-
quando finitimi eorum, qui nunc Dorienses
vocantur, tunc incolentes regionem, quæ nunc
Thessaliotis nominatur, & Placiam ac Scy-
lacen, qui Pelasgi habitaverunt in Hellespon-
to, qui contermini Atheniensium fuerunt; &
quæcunque alia Pelasgica oppida nomen im-
mutarunt: si hinc coniectantem oportet dice-
re, Pelasgi utebantur barbara lingua. Quod
si igitur & tota gens Pelasgica talis erat,
gens Attica utpote Pelasgica, quum in Hel-
lenas transiit, linguam quoque istorum addidi-
cit. Etenim neque Crestoniatarum lingua cum
ullis nunc circa habitantibus consentit, neque
Placia-

a Ingens orditur in *Vind.* & *Arch.*, *Valla*que hiatus ad principium C. 69. usque; idem in tribus *Vaticanis*. *Stephanus Byz.* in Δώριον *Bibl. Coisl.* p. 288. in usus suos deposuit τὸ δὲ πολυπλάνητον &c., mutata plerumque dialecto. *b* *Ald. Med. Steph.* vulgo Ὄσσην. *c* Habet hinc *Steph.* in Μακεδνόν. Sed errans, non enim loci, sed gentis nomen est. Vide VIII, 43. & *Salmas.* Ling. Hellen. p. 277. *d* *Aldino* & *Hervag.* εἰ δὲ desunt. *e* Ἐν iidem. *f* Citat *Dionysius* Ant. I. p. 23.

45. Τὸ μὲν οὐδαμῆ κω ἐξεχώρησε] Supra οὐδαμᾶ βασιλεύσειν, ubi *Galeus* οὐδαμῆ ex *Arch.* maluit, nullo successu; utrumque promiscue ponitur. Verum leve hoc. Inquirendum est, qua de natione haec praedicentur, Hellenicane an Pelasgica? Cel. *Gronovius* ad Hellenicam transtulit, *altera* vertens *Pelasgica*, *altera Hellenica*, *quarum haec nunquam ex illo solo excessit*, *illa valde multumque est vagata*; sed iniuria, praeterque scriptoris opinionem. Docet Athenienses originis esse Pelasgicae, Lacedaemonios Hellenicae: illos sedibus suis non migrasse; Dores, quo cum genere Spartani mixti fuerunt, multum pervagatos & diu fuisse. Omnia quae subiunguntur, hanc sententiam expostulant, inprimis καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὸν, Δωρικὸν ἐκλήθη, innuunt Doriensem & Heraclidarum in Peloponnesum introitum. Atque hi πολυπλάνητοι, neque fugit *H. Stephanum*, sine caussa spretum. *Stephanus Byz.* clarissime: Ἡρόδοτος ἐν τῇ ά. περὶ τοῦ Δωρικοῦ γένους φησί, ΠΟΛΥΠΛΑΝΗΤΟΝ αὐτὸ καλῶν καὶ δεικνὺς οὕτω, additis *Nostri* verbis. Par de Hellenibus aliorum narratio. *Lesbonax* Protrept. p. 173. οἱ μὲν ἄλλοι ΠΑΝΤΕΣ ἝΛΛΗΝΕΣ ἐκ τῆς σφετέρας αὐτῶν μεταστάντες οἰκοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν, ἐξελάσαντες ἑτέρους καὶ αὐτοὶ ἐξελασθέντες ὑφ' ἑτέρων. Athenienses vero nunquam sua regione migrasse, neque alios inde expulisse: οὔτε γὰρ ἐξηλάθητε, addit, ὑπὸ (ἀπὸ) τῆς σφετέρας αὐτῶν ὑπ' οὐδαμῶν ἀνθρώπων κ. λ. Ipsi de se Athenienses gloriose ad Gelonem VII, 161. ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων. Non equidem nescio Pelasgorum vagationes, multifariam susceptas & absolutas. *Straboni* ea propter πολύπλανον esse ἔθνος καὶ ταχὺ πρὸς ἐπαναστάσεις L. XIII. p. 922., neque dissimilia litteris mandasse *Dionysium Ant.* L. I. p. 14. At *Herodotus* de universa natione non loquitur, sed de Atheniensibus, inde genus suum ducentibus. Id porro memorabile accidit, doctam hanc de Pelasgis, Doribus, Atheniensibus, Spartanis & Ionibus dissertationem, XIII. ferme sectionibus inclusam, pluribus ex schedis exulare, absentiaeque eius caussam a doctissimo inter Italos viro in scholio quaeri: neque enim *Herodoti* esse: antiquum scholiasten nimia sedulitate adscripsisse suo exemplari; hinc illis abesse libris, his adesse. Non placet commentum. *Herodoto*, ne longius evager, *Dionysius*, *Strabo*, *Plutarchus*, *Athenaeus*, *Stephanus Byz.*, ut Grammaticos praeteream, disquisitionem istam constanter adiudicant, estque doctior multo quam pro scholiastae ingenio. Neglecta a librariis videtur, ut suavissima rerum Croesi narratio lenissime decurreret atque inter se aptior cohaereret. Habetur adfine lacunae exemplum C. 131.

53. Ἥν τινα δὲ γλῶσσαν ἵεσαν οἱ Πελασγοί] Torsit haec *Nostri* disputatio doctissimorum virorum ingenia. *H. Stephani* & *Ph. Cluverii* in arbitraria vocum transpositione audaciam, cui inprudenter adstipulatur Ampl. *Bouherius Diss. Herod.* C. IX. p. 109., recte conpescuerunt *Gronovius* & *Geinozius*. Sunt quoque spectabiles & temerariae Illust. *Maffei* in *Origin. Etruscis Histor. Diplomat.* p. 242. machinationes. Interpunctio loci turbas dedit, cuius, uti opinor, haec genuina sententia. De barbaro Pelasgorum sermone coniecturam, si fas sit, sumi posse ex eorum reliquiis, Crestonem supra Tyrrhenos incolentibus, qui quondam Doribus, Thessaliam tum temporis habitantibus fuerant finitimi. Haec aperta cuivis. De Crestone & Tyrrhenis dubitatur. Cl. *Reiskio* probabile non fit, Pelasgos adeo fuisse evagatos, ut derepente ex Graeciae oris in Etruriam transmiserint; nedum Herodotum eam rem sic nude fuisse elocuturum: nusquam praeterea tota Italia urbem Crestonem inveniri. Itaque Τυρσηνῶν loco Γυρτώνην reponendam, supra quam Macedoniae urbem Crestonica Thraciae regio fuit; cui quidem suspicioni, MSS. nihil iuvantibus, tanquam nimiae, non adsurgo. Mihi Creston & regio Crestonica visa olim fuit satis hic obportuna. Tyrrheni, Pelasgicae gentis propago, Lemnum olim Imbrumque insederunt, occuparunt dein varia Chersonesi atque ad Hellespontum loca, tum ad montem Atho, testibus *Thucydide* L. IV, 109. & *Conone* XLI. Supra hos in Thraciae finibus natio fuit Crestonica, forsan & urbs Creston, Thucydidis aetate paene barbara & δίγλωσσος, cuius & *Noster* VII, 124. VIII, 116. meminit. Quae cum bene habeant, possunt pro veris putari. Quoniam tamen Tyrrhenos Etruriae passim Herodotus memorat, non intercedam valde, si ex *Dionysii* auctoritate *Corton* seu *Cortona* Etruriae intelligatur, modo ne Κρηστῶνα πόλιν moveant.

58. Καὶ τὴν Πλακίην] Iungit haec artissime *Corn. de Pauw* praecedentibus, omnia ab οἴκεον δὲ usque in μετέβαλε parenthesi includens: par *Reiskii* sententia, sed post Σκυλάκην terminum parenthesi statuentis. Quo modo barbari Pelasgorum sermonis in Placianis nullum argumentum, quod sequentia manifesto postulant. Arbitror articulum deesse, adsciscendum certe ad verborum structuram, καὶ τῶν τὴν Πλακίην, *& ex illis Pelasgorum, qui Placiam & Scylacem in Hellesponto condiderunt, & quae alia Pelasgica oppida sunt, quae nomen mutarunt*: his interseritur, istos ex eo Pelasgorum numero esse, qui Atheniensibus olim adfines fuerunt, de quibus VI, 137., sicuti de oppidis istis *Thucydides* IV, 109. Et haec plana videntur. Praetuli

cum

Placianorum; inter ipsos vero convenit; & declarant, quam linguae figuram intulerunt in haec loca transeuntes, eandem se nunc con-
58 servare. At natio Hellenica, ex quo existit, eodem sermone semper utitur, ut mihi videtur; separata quidem ab Pelasgica, imbecillis, ab exiguo prorsus profecta, in multitudinem excrevit gentium plurimarum, quum etiam adnexuerint se illi aliae gentes barbarae frequentes. Quae caussa insuper mihi videtur fuisse, cur gens Pelasgica, quum barbara esset, nequaquam magnos profectus fece-
59 rit. Ex his igitur gentibus, Atticam quidem Croesus audiebat contineri distractamque esse à Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tempestate tyrannus Athenis erat. Cuius patri, quum privatus ivisset ad celebranda Olympia, ingens contigit portentum. Nam quum hostiam immolasset, ahena astantia plena & carnibus & aqua, absque igne ferbuerunt, ita ut aqua redundaret. Quod portentum conspicatus Chilon Lacedaemonius, qui forte aderat, suasit ei primum, ne uxorem proli gignendae aptam duceret domum: sin vero iam haberet, secundo loco uxorem istam eiiceret: & siquidem ex ea filium sustulisset, abdicaret. Tali Chilonis consilio nolens obsequi Hippocrates, hunc postea Pisistratum filium sustulit, qui in seditione litoralium, quibus praeerat Megacles Alcmaeonis filius; & campestrium, quibus praeerat Lycurgus Aristolaidae filius, tertiam seditionem excitavit, tyrannidem affectans: contractisque seditiosis, per caussam tutandi montanos,

γλωσσοι, οὔτε οἱ Πλακιηνοὶ, σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι. δηλοῦσί τε ὅτι τὸν ἠνείκαντο γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, τοῦτον ἔχουσιν ἐν φυλακῇ. Τὸ δὲ Ἑλληνικὸν γλώσσῃ μὲν, ἐπεί τε ἐγένετο, αἰεί κοτε τῇ αὐτῇ [a] διαχρέαται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι, ἀποσχισθὲν μέντοι ἀπὸ τοῦ Πελασγικοῦ, ἐὸν ἀσθενὲς, ἀπὸ σμικροῦ [b] τέο τὴν ἀρχὴν ὁρμεώμενον, αὔξηται ἐς πλῆθος τῶν ἐθνέων πολλῶν, μάλιστα προσκεχωρηκότων αὐτῷ καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων συχνῶν. [c] πρὸς δὴ ὦν, ἐμοί τε δοκέει οὐδὲ τὸ Πελασγικὸν ἔθνος, ἐὸν βάρβαρον, οὐδαμᾶ μεγάλως αὐξηθῆναι. Τούτων δὴ ὦν τῶν ἐθνέων τὸ μὲν Ἀττικὸν κατεχόμενόν τε καὶ διεσπασμένον ἐπυνθάνετο ὁ Κροῖσος ὑπὸ Πεισιστράτου τοῦ Ἱπποκράτεος, τοῦτον τὸν χρόνον τυραννεύοντος Ἀθηναίων. Ἱπποκράτεϊ γὰρ, ἐόντι ἰδιώτῃ, καὶ θεωρέοντι τὰ Ὀλύμπια, τέρας ἐγένετο μέγα. θύσαντος γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρὰ, οἱ λέβητες ἐπεστεῶτες, καὶ κρεῶν τε ἐόντες ἔμπλεοι καὶ ὕδατος, ἄνευ πυρὸς ἔζεσαν, καὶ ὑπερέβαλον. [d] Χίλων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρατυχὼν, καὶ θεησάμενος τὸ τέρας, [e] συνεβούλευεν Ἱπποκράτεϊ, πρῶτα μὲν γυναῖκα τεκνοποιὸν μὴ ἄγεσθαι ἐς τὰ οἰκία· εἰ δὲ τυγχάνει ἔχων, δευτέρα τὴν γυναῖκα ἐκπέμπειν· καὶ εἴ τίς οἱ τυγχάνει ἐὼν 22
παῖς, τοῦτον ἀπείπασθαι. οὔκων ταῦτα παραινέσαντος Χίλωνος πείθεσθαι θέλειν τὸν Ἱπποκράτεα· γενέσθαι οἱ μετὰ ταῦτα τὸν Πεισίστρατον τοῦτον, ὃς, στασιαζόντων τῶν παράλων καὶ τῶν ἐκ τοῦ πεδίου Ἀθηναίων, καὶ τῶν μὲν προεστεῶτος Μεγακλέος τοῦ [f] Ἀλκμαίωνος, τῶν δὲ ἐκ τοῦ πεδίου Λυκούργου Ἀριστολαΐδεω, [g] καταφρονήσας τὴν τυραννίδα, ἤγειρε τρίτην στάσιν. συλλέξας δὲ [h] στασιώτας, καὶ τῷ λόγῳ τῶν ὑπερακρίων προστὰς,

a Sic *Med.* & *Paris.*, in aliis χρέεται. b *Ald. Hervag. Medic. Paris.*, vulgo τέως. Mox ὁρμεωμένου cum *Ald.* plures. Ὁρμώμενων *Med.*, sine caussa. c Sic *Medic.*, ὡς δὴ ὦν *Ald.* & alii. d *Medic.* adsentitur *Aldus.* Χείλων in editis & mox Χείλωνος. e *Aldus*, *Herv.* συνεβούλευεν. *Med.* συνεβούλεε. f Ἀλκμέωνος *Med.* ex frequentissima confusione diphthongi & vocalis eius. Paullo supra γενέσθαι δέ οἱ *Reisk.*, neque absurde. g Usus hoc est *Priscian.* p. 1187. *Ed. Putsch.* h Στρατιώτας *Remig.* & statim μηχ. τοιόνδε.

cum *Corn. de Pauw* οἰκισάντων. Caussam dabit *Mela* I, 16. *Post, Placia & Scylace, parvae Pelasgorum COLONIAE, quibus a tergo imminet mons Olympus.* Quid nunc facies Illustri *Maffeio*, Placiam urbem ad Hellespontum Propontidemque nusquam fuisse adfirmante? Nostri verba Scholion aut redolere, quod fuerit καὶ τὴν Πακτύην κατὰ Σκύλακα & *Pactyen secundum Scylacem*, scriptorem videlicet *Peripli*, aut in Placianis latere Picenos. Praeclarius de Herodoteis meritus est doctissimus Abbas *Geinoz*, mihi in plerisque consentaneus, T. XVI. *Comment. Acad. Inscript.* p. 62.

68. Οὔτε οἱ Πλακιηνοί] Non sollicitantur a me Κρηστωνιῆται, tametsi in *Dionysio* Κροτωνιᾶται. Vulgavit *Bouherius Diss. Herod.* C. X. lapidis inscriptionem, Placiae, eius ex opinione, depositi, in qua τῆς μητρὸς Πλακιανῆς sive *Cybeles* memoria, barbari nihil. Fuerunt fortasse inscripti marmoris tempore Placiani, si tamen illorum ea ἐπιγραφὴ, ut Pelasgicae gentis lapsu temporis plures, δίγλωσσοι. At non est. Venit Cyzico, quae vicini oppidi *matrem Placianam* honoris cultu dignata fuit. Vide Comitis *Caylus Antiq.* T. II. p. 198.

76. Καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων] Delendam ἐθνέων vocem *Corn. de Pauw* censuit: sine caussa. Passim ἔθνεα βάρβαρα in hoc scriptore; Vocabuli iterationi punctione succursum est. Mox *Reiskius* πρὸς ὧν δὴ aut πρὸς δὴ ὧν, *a quibus nempe mihi videtur.* Tu *Gronov.* adi. H. *Stephanus* praeterea in Prolegomenis *p.* 739. *Ed. Gron.* Καὶ διεσπασμένον, quod post pauca sequitur, in καὶ δεσποσυνόμενον mutatum voluit. Satis audacter. Δεσπόσυνος, δεσποσύνη Graecorum usu valent; at quis δεσποσύνεσθαι dixit adhibuitque? Rectum est κατεχόμενον τε καὶ διεσπασμένον. Namque & Pisistrati dominatione continebantur premebanturque Athenienses, & divulsi in partes erant, Alcmaeonidis, & quotquot eiusdem erant factionis, domo profugis, ut docetur C. 64. & V, 62.

85. Χίλων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος] Ex *Florent.*, cui consentit *Aldus*, Χίλων receptus est. Alibi ex eodem Χείλων VII, 235., tum Χίλων VI, 65. Memini *Pausaniae* ac *Plutarcho* Χίλωνα probari, Χείλωνα *Diogeni Laërt.* In uno eodemque scriptore talis discordia cessare deberet.

87. Συνεβούλευεν Ἱπποκράτεϊ] Verum hoc. In *Med.* συνεβούλεε lenitas Ionica frustra invenitur. Mox C. 71. συνεβούλευσε Κροίσῳ τάδε. VIII, 101. νῦν τε συμβούλευσον. quibus locis *Medic.* a scribendi peccato sibi cavit. Quam vero γυναῖκα τεκνοποιὸν hic & V, 40. adpellat, ea aliis παιδοποιὸς & τεκνογόνος, *Euripid.* princ. *Androm. Aeschylo* VII. *Theb.* 935., *Sophocli Elect.* 590.

95. Καταφρονήσας τὴν τυραννίδα] *Affectandi meditandi*que hinc in Lexicis nova verbo καταφρονεῖν attributa fuit significatio, quam certe poscit huius loci sententia. Pisistratus Athenis *regnum appetens*, qualis alias ἐρασθεὶς τυραννίδος *Herodoto* dicitur, & ἔρωτα σχὼν τύραννος γενέσθαι. Hic ex vulgari verbi notione potius dici potuisse videretur οὐ καταφρονήσας τὴν τυραννίδα· loquendi ratione satis usitata, qua οὐ καταφρονέειν, *non temnere*, & Homereum οὐ φιλέειν, *detestari*, sunt opposita. Sed secundum *Aem. Portum* apud Ionas peculiaris viguit in verbo καταφρονεῖν *existimandi* vel *arbitrandi* significatio: in duobus, quae mihi quidem innotuerunt *Herodoti* locis obtinet quidem *opinionis* potestas, vel *arrogantis* potius de se suisque viribus *persuasionis*, sed *quam* aliorum vel parit vel *comitatur contemtus. Thucyd.* II, 62. ἰέναι τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε, μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι· apud *Herod.* I, c. 66. καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι praegnans est locutio: *Arcadibus, quos contemnebant, se praestantiores arbitrati Lacedaemonii.* VIII, c. 10. καταφρονήσαντες ταῦτα· *ista cum contemtu considerantes.* Dum liquido constiterit, nulla habita contemtus ratione, καταφρονεῖν pro φρονεῖν vel ἄγαν φρονεῖν a veteribus (recentiorum abusum corrigit *Ammonius* in V. Φρονεῖν) usurpatum; suspicabor equidem pro καταφρονήσας leni mutatione corrigendum hoc in loco καὶ φρονήσας. Dum in Attica civitate Megacles & Lycurgus suae quisque factioni, cuius erat caput, tantum studebat; Pisistratus, καὶ φρονήσας τὴν τυραννίδα, *etiam tyrannidis occupandae studiosus*, τρίτην ἤγειρε στάσιν. *Aristophanes* Vesp. v. 505. — αἰτίαν ἔχω Ταῦτα δρᾶν ξυνωμότης ὢς καὶ φρονῶν τυραννίδα· vulgato ὢν voculam ὣς isto versu substituendam censeo. VALKEN.

97. Καὶ τῷ λόγῳ τῶν ὑπερακρίων] *Gronov.* vide, & *Marshami* Can. Chronol. p. 647. *Edit. Franeq.*

στὰς, μηχανᾶται τοιάδε. τρωματίσας ἑωυτόν τε καὶ ἡμιόνους, ἤλασεν ἐς τὴν ἀγορὴν τὸ ζεῦγος, ὡς ἐκπεφευγὼς τοὺς ἐχθροὺς, οἵ μιν ἐλαύνοντα ἐς ἀγρὸν ἠθέλησαν ἀπολέσαι δῆθεν. ἐδέετό τε τοῦ δήμου Φυλακῆς τινος πρὸς αὐτοῦ κυρῆσαι, πρότερον εὐδοκιμήσας ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας γενομένῃ στρατηγίῃ, Νίσαιάν τε ἑλὼν, καὶ ἄλλα ἀποδεξάμενος μεγάλα ἔργα. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, ἐξαπατηθεὶς [a] ἔδωκέ οἱ τῶν ἀστῶν καταλέξας ἄνδρας τούτους, οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δέ. ξύλων γὰρ κορύνας ἔχοντες εἵποντό οἱ ὄπισθεν. συνεπαναστάντες δὲ οὗτοι ἅμα Πεισιστράτῳ ἔσχον τὴν ἀκρόπολιν. ἔνθα δὴ ὁ Πεισίστρατος ἦρχεν Ἀθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἐούσας συνταράξας, οὔτε θέσμια μεταλλάξας· ἐπί τε τοῖσι κατεστεῶσι [b] ἔνεμε τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε καὶ εὖ. μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον τὠυτὸ φρονήσαντες οἵ τε τοῦ Μεγακλέους [c] στασιῶται καὶ οἱ τοῦ Λυκούργου ἐξελαύνουσί μιν. Οὕτω μὲν Πεισίστρατος ἔσχε τὸ πρῶτον Ἀθήνας, καὶ τὴν τυραννίδα οὔκω κάρτα ἐρριζωμένην ἔχων, ἀπέβαλεν. οἱ δὲ ἐξελάσαντες Πεισίστρατον, αὖτις ἐκ νέης ἐπ' ἀλλήλοισιν ἐστασίασαν. περιελαυνόμενος δὲ τῇ στάσει ὁ Μεγακλέης, ἐπεκηρυκεύετο Πεισιστράτῳ, εἰ βούλοιτό οἱ τὴν θυγατέρα ἔχειν γυναῖκα ἐπὶ τῇ τυραννίδι. ἐνδεξαμένου δὲ τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαντος ἐπὶ τούτοισι Πεισιστράτου, μηχανῶνται δὴ ἐπὶ τῇ κατόδῳ πρῆγμα εὐηθέστατον, ὡς ἐγὼ εὑρίσκω, μακρῷ· ἐπεί γε ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου [d] τοῦ βαρβαρικοῦ ἔθνεος τὸ Ἑλληνικόν· ἐὸν καὶ δεξιώτερον, καὶ εὐηθίης ἠλιθίου ἀπηλλαγμένον μᾶλλον· εἰ καὶ τότε γε οὗτοι ἐν Ἀθηναίοισι τοῖσι πρώτοισι λεγομένοισιν εἶναι Ἑλλήνων σοφίην, μηχανῶνται τοιάδε. Ἐν τῷ δήμῳ τῷ Παιανιέϊ ἦν γυνὴ τῇ οὔνομα ἦν Φύη, μέγεθος ἀπὸ [e] τεσσέρων πηχέων ἀπολείπουσα τρεῖς δακτύλους, καὶ ἄλλως εὐειδής· ταύτην τὴν γυναῖκα σκευάσαντες πανοπλίῃ, ἐς ἅρμα ἐσβιβάσαντες
23 καὶ προδέξαντες σχῆμα οἷόν τι ἔμελλεν εὐπρεπέστατον φανέεσθαι ἔχουσα, ἤλαυνον ἐς τὸ ἄστυ, προδρόμους κήρυκας προπέμψαντες, οἳ τὰ ἐντεταλμένα ἠγόρευον ἐς τὸ ἄστυ ἀπικόμενοι, λέγοντες τοιάδε, Ὦ
„ Ἀθηναῖοι, δέκεσθε ἀγαθῷ νόῳ Πεισίστρατον, τὸν
„ αὐτὴ ἡ Ἀθηναίη τιμήσασα ἀνθρώπων μάλιστα, κα-
„ τάγει ἐς τὴν ἑωυτῆς ἀκρόπολιν. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα διαφοιτέοντες ἔλεγον· αὐτίκα δὲ ἔς τε τοὺς δήμους φάτις

tanos, huiuscemodi rem machinatur. Se ipsum ac mulos quum vulnerasset, agitavit iumenta in forum, tanquam elapsus ex hostibus, quem rus proficiscentem scilicet illi prorsus interimere voluissent: & populum precatus est, ut aliquid custodiæ ab illo obtineret, quum prius laudabile specimen sui edidisset in ducatu contra Megarenses, tum capta Nisæa, tum aliis præclaris operibus editis. Populus igitur Atheniensis deceptus, dedit ei quosdam è civibus delectos viros, qui non satellites quidem Pisistrato ferrent hastas, sed clavas. Ligneas enim clavas habentes sectabantur eum à tergo. Qui simul cum Pisistrato insurgentes arcem occuparunt: & inde Atheniensium imperio potitus, nullis qui tum erant magistratibus perturbatis, neque legibus mutatis, sed priore statu integro administravit urbem bene ac pulchre exornans. Sed non mul- 60
to post tempore factio Megaclis & Lycurgi concordibus animis eum eiecit. Hunc igitur in modum Pisistratus primum obtinuit Athenas, & tyrannidem nondum valde stabilitam habens amisit: cuius eiectores denuo inter se seditionem redintegrarunt. In qua obsessus Megacles, Pisistratum misso caduceatore invitat, nunquid velit sibi filiam capere uxorem sub tyrannidis præmio. Accipiente vero sermonem & condicente hanc conditionem Pisistrato, machinantur ad illius reditum, rem, ut ego comperio, longe stultissimam: quandoquidem iam olim separatum fuit a barbarico genere Græcum, quippe dexterius & a fatuitate stolida magis abhorrens; si etiam isti in Atheniensibus, qui inter Græcos feruntur sapientia primi, talia machinantur. Erat in populo Pæaniensi mulier nomine Phya, tribus digitis minus statura quatuor cubitorum: & præsertim formosa. Hanc mulierem plena armatura quum instruxissent, in currumque sustulissent, compositam in eum habitum, quo venustissima apparitura esset, in urbem agunt, præmissis qui præcurrerent præconibus, qui quum in urbem venissent, hæc mandata pronunciarent, dicentes; Athenienses, bona mente excipite Pisistratum, quem Minerva ipsa præcipuo inter homines honore prosequuta, in suam reducit arcem. Isti igitur passim euntes talia prædicaverunt: & statim rumor in populos ema-

a Med., alii ἔδωκεν aut ἔδωκέν οἱ. *b Paris.* duo cum *Aldo* ἔμενε. In *Med.* ἔνεμε. *c* Sic *Remig. Medic. Paris.*, στρατιῶται editi. *d* Sic *Aldus*, *Paris. B.* & alii. *Medic.* τὸ βάρβαρον ἔθνος τοῦ Ἑλληνικοῦ cum *Remig.* & ora *Steph.* *e* Ex *Med.*, in *Paris. B. Aldo*que πηχέων τεσσάρων.

3. Νίσαιάν τε ἑλών] De hac Pisistrati in Megarenses expeditione *Aeneas* Tactic. C. 4. Νίσαια an Νισαία rectius pingatur, Grammatici quaerunt apud Cl. *Dukerum* in *Thucyd.* I, 104.

11. Ἐπί τε —— ἔνεμε τὴν πόλιν] *Reiskius* Aldi ἔμενε longe praefert. Favere videtur *Plutarchus* in Solon. p. 96. ἐφύλαττε γὰρ τοὺς πλείστους νόμους τοῦ Σόλωνος ΕΜΜΕΝΩΝ πρῶτος αὐτὸς καὶ τοὺς φίλους ἀναγκάζων· sed diversum longe est. *Nostro* illud placuit: adstruo exemplis, a *Gronovio* in unum conductis ex L. V, 71. οἵπερ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας. Sic enim ibi *Arch.* & *Vind.* De intervallo temporis, quod abiit ab obpressis prima vice Athenis ad eversam priorem Pisistrati tyrannidem multa *Bouherius*, sed minime constituta, *Diss. Herodot.* C. XIV. Tu confer *Eduardi Corsini Fastor. Attic.* T. III. p. 101.

24. Τοῦ βαρβαρικοῦ ἔθνεος τὸ Ἑλληνικόν] Sive hoc, quod reposui, seu *Medic.* malueris, verum manebit, Hellenicum genus a barbaro fuisse seiunctum, & vicissim. At *Aldum* si sequare, oratio constabit pulcerrime, ex *Florentino* vehementer conturbata. Qua enim Ἑλληνικοῦ, ἐὸν, δεξιώτερον, ἀπηλλαγμένον concordia coibunt, uti necesse est? Athenienses quidem συνέσει οἰκείᾳ τὸ Ἑλληνικὸν ὑπερεβάλοντο, uti scribit *Pausanias* L. IV, 35., Barbari nunquam. Novi patrocinium *Mediceo* quaesitum sedulo fuisse, verum debile, &, si consideretur, alienum. Geminati genitivi ἐκ παλαιτέρου τοῦ βαρβάρου ἔθνεος, ambiguitatem quandam parientes, librarios, ut mutarent, permoverunt. Mecum sentit *Steph. Berglerus Act. Lips.* CIↃ IↃ CC XVI. p. 421.

29. Τῇ οὔνομα ἦν Φύη] Qua ostentata cives decepit Pisistratus, fuisse dicitur εὐειδής. *Phylarchus Athenaei* XIII, p. 609. C. τὴν κατάγουσαν Πεισίστρατον ἐπὶ τὴν τυραννίδα, ὡς Ἀθηνᾶς πεῖραν εἶδος ἔχουσαν, καλήν φησι γεγονέναι. Insanabile *Casaubono* vulnus non attigit in Pisistr. c. IV. *Meursius*: meo quidem arbitratu conmode corrigi poterit: ὡς Ἀθηνᾶς σωτείρας εἶδος ἔχουσαν. Ἀθηνᾶς τῆς σωτείρας meminit *Lycurgus* c. Leocr. p. 150, 5. locum adhibuerunt *Meursius* in Cecrop. c. 27. & plus una vice *Ez. Spanhemius*: eiusdem Minervae & alibi fit mentio, & in *Antipatri* epigr. quod vulgavit *L. Kuster.* ad *Suid.* in v. Φυγοδέμνιος. *Phya* tum *ad habitum Deae reducentis* ipsum *in arcem formata* fuisse traditur *Valerio Max.* I, c. 2. VALKEN.

32. Καὶ προδέξαντες σχῆμα] Fuit, qui προσάψαντες refingeret: ego olim προσδήσαντες ex IV, 195. VI, 119. Nunc repudio. *Hesychius*, προδέξαντες, προδείξαντες haud dubie hoc ex loco. Ostentarunt ergo magnificam illam speciem, ut incautos fallerent. *Polyaenus* hanc fraudem non neglexit *Lib.* I, 21, 1. ubi καὶ τὴν τυραννίδα τῶν Ἀθηναίων κατέσχεν cum *Berglero* si scripseris, suum auferet iste.

40. Καὶ

emanavit, Pisistratum a Minerva reduci. Qui vero in urbe erant, persuasi hanc mulierem esse deam ipsam, fœminæ supplicarunt pariter, &
61 Pisistratum acceperunt. Hunc in modum, quem diximus, recuperata tyrannide, Pisistratus, ex pactione quam inierat cum Megacle, filiam Megaclis ducit uxorem. Verum quum & filii essent ei adolescentes, & Alcmæonidæ dicerentur obnoxii esse piaculo, nolens ex novo coniugio liberos tollere, haud legitime coibat cum uxore. Quam rem quum primo mulier occultasset, postea sive inquisivisset seu non, matri suæ aperuit. Mater viro indicavit. Iste vero inique ferens se à Pisistrato contumelia affici, ut erat iratus, positis inimicitiis in gratiam rediit cum seditiosis. Quæ fieri Pisistratus contra se animadvertens, regione prorsus abscedit: & ubi Eretriam pervenit, una cum filiis deliberat. Quum autem sententia Hippiæ prævaluisset de tyrannide rursus recuperanda, ibi tum munera collegerunt ex civitatibus, quæ ipsis nonnullam ante reverentiam debebant. Et cum multi magnas contulerunt pecunias, tum vero Thebani liberalitate superaverunt. Post hæc ut brevi sermone dicam, tempus exortum est, & omnia ad reditum eis expedita fuerunt. Nam & ex Peloponneso Argivi aderant mercede conducti, & Naxius quidam, nomine Lygdamis, voluntarius ipsis adveniens, multum alacritatis addidit, allatis & pecuniis & viris.
62 Profecti autem Eretria, anno undecimo vertente redierunt, & primum in Attica Marathonem occuparunt. Ad quos interea ibi castra habentes cum factiosi ex urbe se conferebant, tum alii ex populis affluebant, quibus erat tyrannis quam libertas optabilior: atque ita hi quidem congregabantur. Ceterum quandiu Pisistratus pecuniam cogebat, & postea Marathonem tenebat, Athenienses qui intra urbem degebant, rem nihili fecerunt: sed ubi acceperunt eum ex Marathone urbem versus movere, ita demum auxilia adversus eum comparant. Isti igitur cum omnibus copiis infesti in illos redeuntes tendebant; & Pisistratus

τις ἀπίκετο, ὡς Ἀθηναίη Πεισίστρατον κατάγει· καὶ ἐν τῷ ἄστεϊ [a] πειθόμενοι τὴν γυναῖκα εἶναι αὐτὴν τὴν θεὸν, προσεύχοντό τε τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐδέκοντο τὸν Πεισίστρατον. Ἀπολαβὼν δὲ τὴν τυραννίδα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ὁ Πεισίστρατος, κατὰ τὴν ὁμολογίην τὴν πρὸς Μεγακλέα γενομένην, [b] γαμέει τοῦ Μεγακλέους τὴν θυγατέρα. οἷα δὲ παίδων τέ οἱ ὑπαρχόντων νεηνιέων, καὶ λεγομένων ἐναγέων εἶναι τῶν Ἀλκμαιωνιδέων, οὐ βουλόμενός οἱ γενέσθαι ἐκ τῆς νεογάμου γυναικὸς τέκνα, ἐμίσγετό οἱ οὐ [c] κατὰ νόμον. τὰ μέν νυν πρῶτα ἔκρυπτε ταῦτα ἡ γυνή· μετὰ δὲ, εἴτε ἱστορεύσῃ, εἴτε καὶ οὔ, φράζει τῇ ἑωϋτῆς μητρί· ἡ δὲ τῷ ἀνδρί. τὸν δὲ δεινόν τι ἔσχεν, ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πεισιστράτου. ὀργῇ δὲ ὡς εἶχε, καταλλάσσετο τὴν ἔχθρην τοῖσι [d] στασιώτῃσι. μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ ποιεύμενα ἐπ᾽ ἑωϋτῷ, ἀπαλλάσσετο ἐκ τῆς χώρης τοπαράπαν. ἀπικόμενος δὲ ἐς Ἐρέτριαν, ἐβουλεύετο ἅμα τοῖσι παισίν. Ἱππίεω δὲ [e] γνώμην νικήσαντος, ἀνακτᾶσθαι ὀπίσω τὴν τυραννίδα, ἐνθαῦτα ἤγειρον δωτίνας ἐκ τῶν πολίων, αἵ τινές σφι [f] προηδέατό κού τι. πολλῶν δὲ μεγάλα παρασχόντων χρήματα, Θηβαῖοι ὑπερεβάλοντο τῇ δόσεϊ τῶν χρημάτων. μετὰ δὲ, οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ, καὶ πάντα σφι ἐξήρτυτο ἐς τὴν κάτοδον. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι μισθωτοὶ ἀπίκοντο ἐκ Πελοποννήσου· καὶ Νάξιός σφι ἀνὴρ ἀπιγμένος ἐθελοντὴς, τῷ οὔνομα ἦν Λύγδαμις, προθυμίην πλείστην παρείχετο, κομίσας καὶ χρήματα καὶ ἄνδρας. Ἐξ Ἐρετρίης δὲ ὁρμηθέντες, διὰ ἑνδεκάτου ἔτεος ἀπίκοντο ὀπίσω. καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς ἴσχουσι Μαραθῶνα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ [g] χώρῳ σφι στρατοπεδευομένοισιν, οἵ τε ἐκ τοῦ ἄστεος στασιῶται ἀπίκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δήμων προσέρρεον, οἷσιν ἡ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίης ἦν ἀσπαστότερον. [h] οὗτοι μὲν δὴ συνηλίζοντο. Ἀθηναίων δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρήματα ἤγειρε, καὶ μεταῦτις ὡς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγον οὐδένα εἶχον. ἐπεί τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τοῦ Μαραθῶνος αὐτὸν [i] πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ ἄστυ, οὕτω δὴ βοηθέουσι ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ οὗτοί τε πανστρατιῇ ἦσαν ἐπὶ τοὺς κατιόντας· καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, 24

a Ald. Hervag. & Edd. cum Parif. C., Medic. πυθόμενοι. b Med., vulgo γαμέει τ. θυγ. αὐτοῦ. c Med. & Plut. de Malign. p. 858., τὸν νόμον Edd. d Στρατιώτῃσι Ald. & Steph. ora. e Γνώμῃ Remig. cum marg. Steph. f Remig. Parif. B., προηδέατο Med., Edd. προειδέατο. g Χρόνῳ Remig. Steph. ora & Ald. h Med. Remig. & Steph. margo, Edd. οὕτω. i Rem. Med. ora Steph., στρατεύεσθαι Ald. & ceteri.

40. Καὶ ἐν τῷ ἄστεϊ πειθόμενοι] Ut mulierem pro dea adorarent, incessere animos persuasio debuit divinitatis. Πυθόμενοι natum est ex eo, quod restitutum. Simile amanuensium delictum L. III, 78. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος ὦσε τὸ ἐγχειρίδιον, cui Darius obtemperans &c. Valla, qui quidem πειθόμενος, quo modo Codd. plures, in suo habuit. Facit mecum Reiskius. De Phya Athenaeus ex Clidemo L. XIII. p. 609., & Critici in Comici Equit. v. 447., varie errantes. Vid. Jo. Meursii Pisistrat. C. 16.

47. Καὶ λεγομένων ἐναγέων εἶναι] Tituli caussam explanat L. V, 70.

53. Καταλλάσσετο τὴν ἔχθρην τοῖσι στασιώτῃσι] Vide Paull. Leopard. Emend. VII, 7., ubi Aldinum στρατιώτῃσι prudenter corrigitur. Est in Herodoti scriptis Codd. frequentata harum vocum confusio, efficitque, ut electio in ambiguo sit. Sic I, 59. III, 144. V, 104. IX, 2. &c.

56. Ἱππίεω δὲ γνώμην νικήσαντος] Opinor ex schedis S. Remigii in marginem Stephani venisse γνώμῃ. videor enim animadvertisse, mirum haec membranarum inter & Stephani excerpta consensum intercedere. Amplectuntur Galeus, Pavius, Reiskius, alii, eam Remig. lectionem, estque commoda satis. Αὐτὸς — βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμῃσί τε νικᾷν scribitur III, 82. Nec propterea tamen unice vera. Aristophan. Nub. v. 431. ὥστε τολοιπόν γ᾽ — ἐν τῷ δήμῳ ΓΝΩΜΑΣ οὐδεὶς ΝΙΚΗΣΕΙ πλείονας ἢ σύ. Aeschines in Ctesiph. p. 63. ἐνταῦθα ἕτερον ψήφισμα νικᾷ Δημοσθένης· & p. 80. ἦν μὲν γὰρ ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας Ἀρχῖνος. Haec gemina sunt. Valet in praeliis, νικᾷν μάχῃ & μάχην, πολέμους &c. Conf. ad Diodori L. XI, C. 26. adscripta.

59. Αἵ τινές σφι προηδέατό κού τι] Sic Regior. unus & Remig., consentiente fere Mediceo. Ex προήδομαι repetitum ivit Gronovius, additis Latinis, quae ipsis nonnihil ante placuerant, sed verbo isti non respondentibus. Προαιδεῖσθαι Herodoteo sermone non aliud est, ac reverentiam ob acceptum ante beneficium & gratum animum testari, ut III, 40. καὶ τίς ἐστι Ἑλλήνων εὐεργέτης, ᾧ ἐγὼ προαιδεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων· cui ego reverentiam ante debeo, non male interpres. Certe ut ea exscripta hic sunt, ita Msf. conplures. De verbi formatione ut conmenter, necesse non est; qui Herodotum novit, hanc non ignorat: addi oportet, doctissimum Geinozium eadem mecum fuisse opinione. Reiskius προείδοντο, aut προκήδοντό κού τι: qui prospiciebant quodammodo & factum volebant, nisi malueris προειδέατο loco προεδέδεντο· prius obligati beneficiis erant. Non muto sententiam.

68. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χώρῳ] Nescio quos duo Codices, in quibus χρόνῳ, Galeus designavit. Schedis Arch. omnia haec desunt. Ergone Etonensem editumque Aldinum? quos quidem inprudenter duces legit, quippe errantes. Marathonis mentio reique series τῷ χώρῳ postulant. Similis menda vitiavit L. IX, 69., alias detergenda. Id bene, quod οὕτω δὴ βωθέουσι infra maluit ex Ionum more & specie. Equidem sine ullo offensionis metu, si vel unus Codd. praeiret, id reponerem. Nam genuinum & Herodoteum esse ex Eustathio in Homer. p. 288, 16., atque aliunde demonstrabitur L. VIII, 14. & 72.

στρατον, ὡς ὁρμηθέντες ἐκ Μαραθῶνος ἦσαν ἐπὶ τὸ ἄστυ ἐς τὠυτὸ συνιόντες, [a] ἀπικνέονται ἐπὶ Παλληνίδος Ἀθηναίης ἱρὸν, καὶ ἀντία ἔθεντο τὰ ὅπλα. ἐνθαῦτα θείῃ πομπῇ χρεώμενος παρίσταται Πεισιστράτῳ Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν, χρησμολόγος ἀνὴρ, ὅς οἱ προσιὼν χρᾷ ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ, τάδε λέγων,

Ἔῤῥιπται δ' ὁ βόλος, τὸ δὲ δίκτυον ἐκπεπέτασται·
Θῦνοι δ' οἰμήσουσι σεληναίης διὰ νυκτός.

Ὁ μὲν δή οἱ ἐνθεάζων χρᾷ τάδε· Πεισίστρατος δὲ, συλλαβὼν τὸ χρηστήριον, καὶ φὰς δέκεσθαι τὸ χρησθὲν, ἐπῆγε τὴν στρατιήν. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος πρὸς ἄριστον τετραμμένοι ἦσαν δὴ τηνικαῦτα· καὶ μετὰ τὸ ἄριστον [b] μετεξέτεροι αὐτῶν, οἱ μὲν, πρὸς κύβους, οἱ δὲ, πρὸς ὕπνον. οἱ δὲ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ἐσπεσόντες, τοὺς Ἀθηναίους τρέπουσι. Φευγόντων δὲ τούτων, βουλὴν ἐνθαῦτα σοφωτάτην Πεισίστρατος ἐπιτεχνᾶται, ὅκως μήτε [c] ἁλισθεῖεν ἔτι οἱ Ἀθηναῖοι, διεσκεδασμένοι τε εἶεν. ἀναβιβάσας τοὺς παῖδας ἐπὶ ἵππους, προέπεμπεν, οἱ δὲ καταλαμβάνοντες τοὺς φεύγοντας, ἔλεγον τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ Πεισιστράτου, θαρσέειν τε κελεύοντες, καὶ ἀπιέναι [d] ἕκαστος ἐπὶ τὰ ἑωϋτοῦ. Πειθομένων δὲ τῶν Ἀθηναίων, οὕτω δὴ Πεισίστρατος τὸ τρίτον σχὼν Ἀθήνας, ἐῤῥίζωσε τὴν τυραννίδα, ἐπικούροισί τε πολλοῖσι, καὶ χρημάτων συνόδοισι· τῶν μὲν, αὐτόθεν, τῶν δὲ, ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ συνιόντων· ὁμήρους τε τῶν παραμεινάντων Ἀθηναίων καὶ μὴ αὐτίκα φυγόντων παῖδας λαβὼν, καὶ καταστήσας ἐς Νάξον. καὶ γὰρ ταύτην ὁ Πεισίστρατος κατεστρέψατο πολέμῳ, καὶ ἐπέτρεψε [e] Λυγδάμι. πρός γε ἔτι τούτοισι, τὴν νῆσον Δῆλον καθήρας ἐκ τῶν λογίων. καθήρας δὲ ὧδε. ἐπ' ὅσον ἔποψις τοῦ ἱροῦ εἶχεν, ἐκ τούτου τοῦ χώρου παντὸς ἐξορύξας τοὺς νεκροὺς, μετεφόρεε ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Δήλου. καὶ Πεισίστρατος μὲν ἐτυράννευεν Ἀθηναίων· Ἀθηναίων

tus cum suis, postquam e Marathone digressi, simul uno agmine ad urbem venissent, accedunt ad Minervæ Pallenidis fanum, & castra ex adverso posuerunt. Hîc divino instinctu fungens Amphilytus Acarnan, ariolus, Pisistrato adfuit, eumque accedens hexametro carmine vaticinatur, inquiens,

Lapsus abit iam iactus, & est quoque rete repansum:
Nocte aderunt thyni claro sub sidere lunæ.

Hoc ille oraculum isti divinitus reddidit. Pisi- 63
stratus vero, eo percepto, & se divinam vocem accipere affirmavit, & copias adduxit. Athenienses autem urbani tunc ad prandium se converterant, & post prandium partim ad tesseras, partim ad somnum. In hos igitur impetu facto, qui cum Pisistrato erant, eos in fugam vertunt. Ipsis autem fugientibus solertissimum ibi consilium Pisistratus excogitat, ut Athenienses nec amplius recolligerentur, & dissipati manerent. Pueros impositos equis præmisit, qui assequuti fugientes, mandata Pisistrati dicerent, iuberentque eos bono animo esse, & ad sua quemque abire. Ita parentibus dicto Atheniensi- 64
bus, Pisistratus tertio potitus Athenis, tyrannidem stabilivit, tum adiutoribus multis, tum pecuniarum proventibus, partim indidem, partim à flumine Strymone comparatis. Filios quoque eorum Atheniensium qui perstiterant, nec e vestigio fugam fecerant, pro obsidibus sumptos, in Naxum transtulit. Hanc enim insulam bello subegerat, Lygdamique permiserat, quum ante hac etiam Delum insulam ex oraculis expiasset. Expiavit autem ita, quatenus prospectus a templo ferebatur, eatenus ex omni loco cadaveribus effossis, & in alium eiusdem insulæ locum translatis. Itaque Pisistratus tyrannide potitus

a Ἀπικνέεται & mox ἔθετο *Ald.* *b* *Suidas* in v. *c* *Idem* in v. *d* *Ald. Hervag. Med. Remig.*, in *Paris. B.* ἕκαστον sigmate supra posito. *e* *Med.* cum *Steph.*, marg., Λυγδάμει, *Edd.*

79. Ἐπὶ Παλληνίδος] Δίας πάροιθε παρθένου Παλληνίδος cadaver suum humandum praedicit Eurystheus in *Eurip.* Heraclid. v. 1031. ubi v. 849. leguntur ista: Παλληνίδος γὰρ σεμνὸν ἐκπερῶν πάγον Δίας Ἀθάνας. Templi forsan donaria, quaeque illis inscripta fuerint cognosceremus, si *Themisonis* ad nos pervenisset ἡ Παλληνίς· vid. *Athen.* VI, p. 234. F. 235. A. *Polyaenus* I, c. 21. §. 1. Πεισίστρατος, inquit, ἀπ' Εὐβοίας ἐστράτευσεν εἰς Ἀττικὴν ἐπὶ Παλληνίδος. His in *Pallenes* demo locum dare potuisset *Meursius*. VALKEN.

82. Ὁ Ἀκαρνάν] Vates atque id genus hominum ferebat Acarnania & vicina Leucas. Qui sacros hos exercituum comites in primis studiosissime commemorat, ab ingenio *Thucydidis* hac etiam in parte multum diversus, *Herodotus* Μεγιστίην habet Ἀκαρνῆνα VII, c. 221. & Hippomachum Λευκάδιον ἄνδρα IX, c. 37. Acarnani quoque, quod fatendum est, non disconvenit *Amphilyti* nomen: Κύνητα τὸν Θεολύτου Acarnanis nominat *Thucyd.* II, c. 102. Sed multo tamen plures Attici nobis, nec mirum, innotuerunt χρησμολόγοι. Quando itaque qui bene ominatus accessit Pisistratum Amphilytus, *Platonis* Socrati dicatur in Theage p. 124. D. (quod *Paull. Leopardus* iam animadvertit Em. VII, c. 7.) ὁ ἡμεδαπὸς Ἀμφίλυτος· Ἀθηναῖος autem *Clem. Alex.* Strom. I, p. 398, 21. ubi notat *Hudsonus*; his ego quidem testibus fidere malim, quam descriptoribus Codicum *Herodoti*; suspicatus *Acharnensem* fuisse Amphilytum, atque adeo dedisse Nostrum Ἀμφίλυτος ὁ Ἀχαρνεὺς, aut si quis illud ob morem praeferat Ionicum, ὁ Ἀκαρνεύς· inventum *Eustathio* & βάθρακος παρὰ τῷ Ἴωνι Ἡροδότῳ· ad Od. H, p. 271, 46. alia quaedam idem habet huius formae rarissima. Ἀκαρνὰν & Ἀχαρνεὺς & alibi permutata sunt a librariis, & in *Luciani* Ἑ. Δ. VII, T. III. p. 297. ubi conflatum e duplici lectione, quod libri praebent scripti, Ἀκαρνανεὺς & Ἀχαρνανεύς· bene monenti *Guieto* debuerat obtemperari: vera enim est procul dubio lectio: ὁ γεωργὸς ὁ Ἀχαρνεὺς, qui Acharnis a patre missus in urbem ὄνου τιμὴν ἀπειλήφει· sic corrigo vulgatum οἴνου· noti sunt Ἀχαρνικοὶ ὄνοι. VALKEN.

82. Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν] *Gronov.* vide & *Themistium* Or. III. p. 46. Responsum harioli *Aeliani* se memoriae obtulit, cum thynnorum piscationi, cultissime descriptae, subderet *Hist. Anim.* XV, 5. οὐκοῦν ---- καὶ Ἐρετριεῖς ἴσασι ταῦτα καὶ Νάξιοι, κατὰ κλέος τῆς θήρας τῆς τοιαύτης παθόντες, ὅσα Ἡρόδοτός τε καὶ ἄλλοι λέγουσι. *Norunt haec & testantur tum Eretrienses, tum Naxii, hac piscatione insignes, ut Herodotus & alii testantur.* Sic *Gillius* & *Gesnerus*, minime eius sententiam, ut dicam lenissime, adsecuti. Eretriensibus, ait, Naxiisque & Atheniensibus ex fama eiusmodi thynnorum capturae usu venisse, quae Herodotus atque alii litteris prodiderint. *Atheniensibus*, inquam, qui excidisse videntur, nisi si scribentis oblivione sint neglecti. Hoc obiter.

89. Τετραμμένοι ἦσαν] Leve videbitur, notandum tamen; sollemne Ionibus esse ἔσαν, idque hoc in libro nonnunquam, veluti C. 31. 71. &c., sed frequentius ἦσαν scribi; in aliis prius esse crebrius. Quae mihi discrepantia amanuensium, non scriptoris arbitratu accidisse visa semper fuit. Συλλαβὼν τὸ χρηστήριον optime vir clarissimus defendit, quem ad *Arriani Exp. Alex.* I, 19. consulere obportunum erit.

98. Καὶ ἀπιέναι ἕκαστος] *H. Stephanus* veterem scripturam, ut oratio lenior curreret, mutavit. In *Parisino* ἕκαστον librarius, supra scripto *sigmate*, idem fortasse atque ille arbitratus, aut certe scriptionis peccatum esse corrigendum. Salva res erit, modo infinitivi, quae *Gronovii* opinio, imperantium vicem fungantur. Saepissime hoc genus noster amavit, L. IV, 126. σὺ δὲ στὰς καὶ παυσάμενος πλάνης μάχεσθαι· sic libri MSS. & *Eustathius*, e quibus & VII, 159. σὺ δὲ μὴ βοηθέειν refingendum erit. *Kusterum* in *Clerici Bibliotheca*, alia omnia amplexum, ardor obloquendi a vero avertit.

7. Καθήρας δὲ ὧδε] *Jo. Meursium* correptum nollem: Eadem scripsit in *Pisistrato* C. 8., quae *Noster*. Eleganter atque ad hunc locum obportune *Thucydides* III, 104. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον αὐτὴν, οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο

tus est Atheniensium, eorum aliis in prœlio cæsis, aliis una cum Alcmæonida e patria profugis.
65 Talem itaque statum Atheniensium esse ea tempestate Crœsus audiebat: Lacedæmonios quoque magnis e cladibus ereptos, & iam Tegeatibus bello superiores esse. Quippe Leonte Spartæ regnante & Hegesicle, Lacedæmonii quum cetera bella prospere gessissent, adversus solos Tegeatas cladem acceperant. Et antea fere ex omnibus Græcis utebantur pessimis legibus & circa sese ipsos, tum etiam peregrinis intolerabiles, quæ instituta in melius ita mutavere. Lycurgo, viro inter Spartiatas probato, Delphos ad oraculum profecto, simulatque in ædem ingressus est, Pythia hæc statim inquit,

Ad mea venisti præpinguia templa, Lycurge,
Grate Iovi & cunctis qui tecta tuentur Olympi.
Ambigo tene deum iam nunc hominemque salutem.
Sed multo magis esse deum te credo, Lycurge.

Nonnulli præter hæc aiunt, Pythiam ei exposuisse instituta quæ nunc à Spartiatis servantur. Ipsi tamen Lacedæmonii dicunt, Lycurgum, quum fuisset tutor filii fratris sui Leobotæ, Spartiatarum regis, e Creta hæc attulisse. Siquidem quum primum tutor factus est, omnia iura immutavit: deditque operam nequis ea transgrederetur: deinde vero quæ ad bellum pertinent, enomotias, triacadas, & syssitia: super hæc ephoros ac senatores instituit Lycurgus.
66 Ita illi ad rectum vitæ genus translati sunt, & Lycurgum vita defunctum delubro ædificato magnopere colunt. Ex quo cum bo-

θηναίων δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἐπεπλώκεσαν, οἱ δὲ αὐτῶν μετὰ Ἀλκμαιωνίδεω ἔφευγον ἐκ τῆς [a] οἰκηΐης. Τοὺς μέν νυν Ἀθηναίους τοιαῦτα τὸν χρόνον τοῦτον ἐπυνθάνετο ὁ Κροῖσος κατέχοντα· τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ κακῶν τε μεγάλων πεφευγότας, καὶ ἐόντας ἤδη τῷ πολέμῳ κατυπερτέρους Τεγεητέων. ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος καὶ Ἡγησικλέος ἐν Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλους πολέμους εὐτυχέοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεήτας [b] μούνους προσέπταιον. τὸ δὲ ἔτι πρότερον τούτων, 25
καὶ κακονομώτατοι ἦσαν σχεδὸν πάντων Ἑλλήνων, κατά τέ σφεας αὐτοὺς, καὶ ξείνοισιν ἀπρόσμικτοι. μετέβαλον δὲ ὧδ᾽ ἐς εὐνομίην. Λυκούργου τῶν Σπαρτιητέων δοκίμου ἀνδρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ἐπὶ τὸ χρηστήριον, ὡς ἐσήϊεν ἐς τὸ μέγαρον, εὐθὺς ἡ Πυθίη λέγει τάδε,

Ἥκεις ὦ [c] Λυκόοργε ἐμὸν ποτὶ πίονα νηὸν,
Ζηνὶ φίλος, καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσι.
Δίζω ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι, [d] ἢ ἄνθρωπον.
Ἀλλ᾽ ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκόοργε.

Οἱ μὲν δή τινες πρὸς τούτοισι λέγουσι καὶ φράσαι αὐτῷ τὴν Πυθίην τὸν νῦν κατεστεῶτα κόσμον Σπαρτιήτῃσι. Ὡς δ᾽ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκοῦργον ἐπιτροπεύσαντα Λεωβώτεω, ἀδελφιδέου μὲν ἑωϋτοῦ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτιητέων, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα. ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε, τάχιστα μετέστησε τὰ [e] νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ παραβαίνειν. μετὰ δὲ, τὰ ἐς πόλεμον ἔχοντα, ἐνωμοτίας, καὶ τριηκάδας καὶ συσσίτια· πρός τε τούτοισι, τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔστησε Λυκοῦργος. Οὕτω μὲν μεταβαλόντες εὐνομήθησαν. τῷ δὲ Λυκούργῳ τελευτήσαντι ἱρὸν εἱσάμενοι, σέβονται μεγάλως. οἷα δὲ ἔν τε χώρῃ ἀγα-

a Med., *Parif. C.* & *Edd.* οἰκίης. *b* Μόνους *Ald.* *c Medic.* atque alii. Vulgo Λυκόεργε & mox denuo. *d Medic.*, cui adstipulantur *Plut.* t. II. p. 1098. A. *Max. Tyr.* Or. XXIX. p. 347. *Galen. Protrept.* pr., *Euseb.* Pr. Eu. L. V., 27., *Themist.* Or. XV. p. 193. In *Edit.* ἠὲ καὶ ἄνδρα & *Paris. C.* & *Themist.* Or. XIX. p. 225. *e* Νόμια *Remig.* & mox παραβαίνων, neque, si ita malis, absurde. Tum paullo ante Λεωβάτεω.

ρᾶτο τῆς νήσου. Verbis discrepat; in lustrandae insulae ritibus & modo discordia nulla.

11. Οἱ δὲ αὐτῶν μετὰ Ἀλκμαιωνίδεω] Vetus interpres Ἀλκμαιωνιδέων ex coniectura, quae absurda minime est: Alcmaeonidae omnes Athenis ob Pisistratidarum tyrannidem excesserunt, civiumque plures secum traxere, sicuti L. V, 62. uberius conmemorat. Ducem non nego Megaclem fuisse, universae tamen gentis potior mentio. Praeclare *Plutarchus* in *Solone* extremo. ὁ μὲν Μεγακλῆς εὐθὺς ἔφυγε μετὰ τῶν ἄλλων ἈΛΚΜΑΙΩΝΙΔΩΝ.

16. Ἐπὶ γὰρ Λέοντος] Confer *Pausaniam* L. III, 3. *Nostrum* aemulantem, nec dextre tamen suis partibus functum.

21. Καὶ ξείνοισιν ἀπρόσμικτοι] *Peregrinis intolerabiles* Interpres. Ἄμικτοι, ἀνεπίμικτοι, ἀπρόσμικτοι omnes illi, qui peregrinos iure conmercii excludunt, eorumque consociationem atque aditum recusant. De Britannia *Diodorus* V, 21. αὕτη δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνεπίμικτος ἐγένετο ξενικαῖς δυνάμεσι. Hinc ἄμικτοι ἄνθρωποι *Lucian.* H. V. II, 27. & ἄμικτα ἔθνη καὶ θηριώδη *Phil. Iud. Leg. ad Cai.* p. 1013. C. homines gentesque, omne familiaritatis genus detrectantes. *Polybii* ἀνεπιμιξία τῶν ἐθνῶν de neglecto conmercii usu & accessu *Excerpt.* p. 1023. huc pertinet, sicuti ἐπιμιξίη πρὸς τοὺς Τεγεήτας infra C. 68. & 185. in aliam partem.

25. Ἥκεις ὦ Λυκόοργε] Potuisset vir clarisf. aliud robur *Cod. Florentino* addere ex *Apollon. Rhod.* I, 162. τὸν μέν ῥα πατὴρ ΛΥΚΟΟΡΓΟΣ ἔπεμπε· & principe Poëta, a criticis veteribus ibi laudato, *Iliad.* H, 144. ac Z, 130. In oraculi versu tertio ἢ ἄνθρωπον iustum est. *Themistius* sibi non constat, fortasse aliorum culpa. Tametsi *Orat.* XIX. principio, nunc quidem ἠὲ καὶ ἄνδρα scriptum inveniatur, in sequentibus bis terve οὐκ ἂν ἐδίστασα, εἰ θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἦν. Fuit autem Pythiae id responsum multo celeberrimum, &, si *Plutarcho adv. Colot.* p. 1116. F. fides, ἐν ταῖς παλαιοτάταις ἀναγραφαῖς insertum apud Spartanos.

32. Ἐπιτροπεύσαντα Λεωβώτεω] Laborant haec premunturque insigni difficultate, etsi *Pausanias* L. III, 2. haud aliter, ac nos cum maxime, legerit. Labotas, sive Leobotes, ex regia Eurystenidarum familia, fratris Lycurgi, quippe Proclidae, atque ex alia gente, filius non fuit: si sororis filium dixeris, oberit Labotae aetas, qua suae is tutelae erat, cum hic nasceretur. Praeterea Charilli, sive Charilai fratris Polydectae filii, tutelam Lycurgus, magno scriptorum consensu, administravit. Haec atque alia *Jo. Meursius* Herodoto, uti censet, manifeste erranti obiicit *Regn. Laconici* C. 9. & *Miscell. Lacon.* II, 5. sequitur *Meursium* & amplius centum annis inter Labotae obitum & Lycurgi legislationem intercessisse contendit *Bouherius Diss. Herodot.* C. 13. Cui equidem largiri debeo, si *Apollodori*, *Clementis Alex.*, *Africani*, *Eusebii* rationes constent, id verum videri. Ergone Noster erravit? Fieri potuit: quamquam si consideretur accurata utriusque regiae familiae recensio VII, 204. VIII, 131., res ea ad credendum sit difficilis. An Χαρίλλου cum viro Amplissimo refingendum, culpaque in librarios, qui nimis scioli Λεωβώτεω correxerint, est referenda? Sic profecto in vado res erit, & Herodotus ab errore inmunis: vitium vero antiquissimum & *Pausania* prius; neque id mirandum, cum suo iam tempore *Philemon* apud *Porphyrium Quaest. Hom.* VIII. de corruptis Herodoti exemplaribus querelam moverit. *Marshamus Can. Chronol.* p. 452. aliam, & forte planiorem, ingressus medelae viam fuit: mutata vocum sede fuisse censet Λυκ. ἐπιτροπ. ἀδελφιδέου μὲν ἑωϋτοῦ, βασιλ. δὲ Σπαρτιητέων Λεωβώτεω, *cum esset tutor filii fratris sui, Leobotas autem Spartanorum rex.* Sunt sane huiuscemodi vocabulorum transpositiones non insolitae; neque oberit multum Leobotae Lycurgique aetas. Certum est de tempore legum latarum vitaeque Lycurgi vero principio antiquos scriptores discordiis distineri: id ne operosius ostendatur, otium *Meursius* fecit. Constat praeterea Eunomum, legislatoris patrem, & fratrem Polydectem breve regni spatium habuisse: vixisse Leobotam diutissime, Dorysum atque Agesilaum, filium nepotemque, exiguo intervallo, & rege Agesilao leges Spartanis perlatas ex *Pausania* III, 2. Quae utique constare posse videntur: opus enim minime est, ut *Apollodori* temporum rationibus *Noster* adsentiatur, neque ut scripsisse censeatur, rege Leobota conponendis legibus operam inpendisse Lycurgum: ad eius regnum tutela pertinet, quam Creticum iter excepit deinde, quo de praeter alios *Strabo*.

36. Ἐνωμοτίας καὶ τριηκάδας] Utrumque Glossae Herodoteae explanant; unde *Suidas*, sed non fine peccato;

ἀγαθῇ, καὶ πλήθεϊ οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνά τε ἔδραμον αὐτίκα, καὶ εὐθηνήθησαν. καὶ δή σφιν οὐκέτι [a] ἀπέχρα ἡσυχίην ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι, ἐχρηστηριάζοντο ἐν Δελφοῖσιν ἐπὶ πάσῃ τῇ Ἀρκάδων χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίη σφι χρᾷ τάδε,

[b] Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὔ τοι δώσω.
Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵ σ' ἀποκωλύσουσιν. ἐγὼ δέ τοι οὔτι μεγαίρω.
[c] Δώσω τοι Τεγέην ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι,
Καὶ καλὸν πεδίον σχοίνῳ διαμετρήσασθαι.

Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοντο· οἱ δὲ, πέδας φερόμενοι, ἐπὶ Τεγεήτας ἐστρατεύοντο, χρησμῷ κιβδήλῳ πίσυνοι, ὡς δὴ ἐξανδραποδιούμενοι τοὺς Τεγεήτας. ἑσσωθέντες δὲ τῇ συμβολῇ, ὅσοι [d] αὐτέων ἐζωγρήθησαν, πέδας τε ἔχοντες τὰς ἐφέροντο αὐτοὶ, καὶ σχοίνῳ διαμετρησάμενοι τὸ πεδίον τὸ Τεγεητέων, ἐργάζοντο. αἱ δὲ
26 πέδαι αὗται, ἐν τῇσιν ἐδεδέατο, ἔτι καὶ [e] ἐς ἐμὲ ἦσαν σῶαι ἐν Τεγέῃ, περὶ τὸν νηὸν τῆς [f] Ἀλέης Ἀθηναίης κρεμάμεναι. Κατὰ μὲν δὴ τὸν πρότερον πόλεμον συνεχέως αἰεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς τοὺς Τεγεήτας. κατὰ δὲ τὸν κατὰ Κροῖσον χρόνον, καὶ τὴν Ἀναξανδρίδεώ τε καὶ Ἀρίστωνος βασιληΐην ἐν Λακεδαίμονι, ἤδη οἱ Σπαρτιῆται κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν, τρόπῳ τοιῷδε γενόμενοι. ἐπειδὴ αἰεὶ τῷ πολέμῳ [g] ἑσσοῦντο ὑπὸ Τεγεητέων, πέμψαντες θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς, ἐπειρώτεον τίνα ἂν θεῶν ἱλασάμενοι, κατύπερθε τῷ πολέμῳ Τεγεητέων γενοίατο. ἡ δὲ Πυθίη σφιν ἔχρησε, τὰ Ὀρέστεω τοῦ Ἀγαμέμνονος ὀστέα ἐπαγαγομένους. ὡς δὲ ἀνευρεῖν οὐκ οἷοί τε [h] ἐγινέατο τὴν θήκην τοῦ Ὀρέστεω, ἔπεμπον αὖτις [i] ἐς θεὸν ἐπειρησομένους τὸν χῶρον ἐν τῷ κέοιτο ὁ Ὀρέστης. εἰρωτῶσι δὲ ταῦτα τοῖσι θεοπρόποισι λέγει ἡ Πυθίη τάδε,

Ἔστι τις Ἀρκαδίης Τεγέη [k] λευρῷ ἐνὶ χώρῳ,
Ἔνθ' ἄνεμοι πνείουσι δύο κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
Καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πῆμ' ἐπὶ [l] πήματι κεῖται·
Ἔνθ' Ἀγαμεμνονίδην κατέχει φυσίζοος αἶα·
Τὸν σὺ κομισσάμενος, Τεγέης ἐπιτάῤῥοθος ἔσσῃ.

ὡς

bonitate soli, tum non exigua hominum copia, elevati sunt statim, ac bene floruerunt. Quin etiam non amplius suffecit illis pace & quiete frui, sed quum se Arcadibus praestantiores esse arbitrarentur, de omni Arcadum regione oraculum Delphis consuluerunt. Quibus Pythia respondit,

Me petis Arcadiam? magnum petis: haud tibi tradam.
Multi apud Arcadiam vescentes glande viri sunt,
Qui te reiicient. Tibi ego haud invidero quicquam,
Saltandam Tegeam planta plaudente daturus:
Utque queas campum metiri fune feracem.

Haec responsa ubi accepere Lacedæmonii, a ceteris Arcadibus abstinentes, bellum intulere Tegeatis, ferentes compedes: videlicet captioso freti oraculo tanquam redacturi Tegeatas in servitutem. Verum congressi prœlio ac fugati, quicunque eorum vivi sunt capti, eisdem quas ipsi attulerunt compedibus inclusi, & campum Tegeatem mensi fune in eo opus fecerunt. Compedes autem quibus vincti fuerant, ad meam usque ætatem servatæ fuerunt in Tegea circa templum Minervæ Aleæ suspensæ. Et 67
primore quidem bello adversus Tegeatas assidue semper male pugnaverant: Crœsi tamen ætate & Anaxandrida ac Aristone regnantibus Lacedæmone, iam longe superiores Spartiatæ bello extiterunt, hunc in modum tales effecti. Quum semper in bello a Tegeatis superarentur, missis Delphos consultoribus, oraculum sunt sciscitati, quemnam deorum placarent, ut Tegeatarum victores existerent. His Pythia respondit, id fore, si ossa Orestis filii Agamemnonis referrent. Cuius loculum quum nequirent invenire, rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum, in quo situs Orestes esset. Haec nunciis interrogantibus, ita Pythia inquit,

Est quædam Arcadiæ Tegea, in regione patenti:
Hic duo flant venti vi pervehemente coacti,
Forma hostis formæ, & noxæ superindita noxa;
Hic Agamemnonides terra omniparente tenetur,
Quo tu sublato Tegeæ sperabere victor.

Ubi

a Medic., vulgo ἀπέχρη & *Paris. C.* *b* Citat *Dio Chrys.* Or. XVII. p. 251. *Pausan.* VIII, 1. & *Eustath.* in *Homer. p.* 301. fin. *c* Habet *Polyaen.* I, 8. Et *Stephanus* in Τεγέα, non nihil discrepans. *d Ald.* & reliqui. αὐτῶν *Med.*, non recte. *e* Ἐς ἐμεῦ *Ald.* *f Ald.* & *Medic.*, Ἀλαίης alii. *g* Ἑσσῶντο vulgo. Quod nunc est, ex *Med.* est & aliis. *h Ald. Hervag.* & *Reg.*, ἐγίνοντο *Med.* paullo ante ἐπειρώτεον vulgati, ἐπηρώτεον *Ald.* ἐπηρώτων *Medic.* Prius Ionicum magis. *i* Τὴν ἐς θεὸν *Med.*, *Ald.* aliique τὴν ignorant. Statim ἐπερησομένους *Ald.* & alii. *k* Λευκῷ *Remig.* *l* Πήμασι *Aldus*, & mox κομισάμενος, levi discrimine. Vid. *Stephanum* in Τεγέα, ubi hoc oraculum.

to, descripsit, ut ad Glossatorem suo tempore docebitur. Bene *Polyaenus* de Lacedaemoniis κατὰ λόχους καὶ μοίρας, ἘΝΩΜΩΤΙΑΣ καὶ ΣΥΣΣΙΤΙΑ στρατοπεδεύοντες L. II, 3, 11. Ephoros, a Lycurgo Spartanis fuisse inpositos, *Marshamus* infitiatus fuit inprudenter. *Nostri* patrocinium docte professus Clar. est *Jac. Perizonius* ante laudabilem *Gronovii* operam ad *Aelian.* V. H. III, 17. Ceterum μετέστησε τὰ νόμια πάντα *Cod. Remig.* si νόμαια fuerint, cupide probarem. Mores atque instituta indicant. Vide III, 99. & de Lycurgi post obitum divinis honoribus *Nic. Damascenum* Exc. p. 449.

41. Ἀνά τε ἔδραμον αὐτίκα] Sic L. VII, 156. αἱ δὲ παραυτίκ' ἀνά τ' ἔδραμον καὶ ἔβλαστον. Et *Diodorus* V, 12. Ταχὺ τοῖς τε βίοις ἀνέδραμον καὶ ταῖς δόξαις ηὐξήθησαν· qui eum in modum saepe alias, ut ibi ostensum fuit. Adde *Paull. Leopardum Emend.* VII, 7.

43. Καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι] Imitatur *Abydenus* de turris Babylonicae structoribus καὶ δὴ θεῶν καταφρονήσαντας ἀμείνονας εἶναι in *Eusebii Pr. Evang.* IX, 14. Putabam καταφρονέειν, *Erotiano* praeeunte, Ionibus tantundem fuisse ac κατανοεῖν *considerare*, *opinari* non sine contemtu quodam. Nec alia mens doctissimo *Reiskio*. Ansam dedit *Herodotus* VIII, 10. & huius libri C. 59., ubi *Valkenarii* animadversionem expende.

52. Οἱ δὲ, πέδας φερόμενοι] Ita multo post Carthaginienses, sed pari eventu, in *Diodori* L. XX, 13. Suscepta infelix haec & temeraria expeditio fuit rege Charillo, docente *Pausania* III, 7. & VIII, 49. Calamitatem vero captivorum Laconum alia in re *Libanius* tetigit *Prosphonet. ad Julian.* p. 179. A. ὥσπερ γὰρ ἣν ἔτεμον Σπαρτιᾶται γῆν Τεγεατῶν, ταύτην εἰργάζοντο τοῖς νενικηκόσι, χοίνικας ἔχοντες· i. e., si interpretem audis, *modios tenentes*. At noli auscultare; χοίνικες nihil aliud ac *Nostro* πέδαι, isto quidem oratoris loco.

59. Περὶ τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης] Bene Minervae hunc titulum instauravit *Gronov.*, etsi in vocis origine error inest. Constanter Ἀλέαν adpellat *Pausanias*, regique *Aleo* acceptum refert, oblitus Homericum *Iliad.* χ', 301. In *Strabone* VIII, p. 595. Ἀλαίας nomen habet ex doctorum coniecturis. De conpedibus, quae inter templi donaria *Pausaniae* aevo durabant, ipse L. VIII, 47.

70. Οὐκ οἷοί τε ἐγινέατο.] Herodoteum hoc ex Ionum more. *Florentinus* dialecti rationem non duxit, mox quoque τουτέων, ὀρέων aliaque inmutavit, quae tangenda non fuerant. Sustuli praeterea τὴν, cui sedem inter αὖτις ἐς θεὸν concesserat. Nam turbat orationem, neque praesidium accipit ex C. 153. τὴν πρώτην εἶναι, quippe plane diverso. *Reiskius*, retineri si debeat, mavult ἔπεμπον τὴν αὖτις ἐς θεὸν, & πομπὴν ad structuram adsciscit: posset geminum videri Sophocleum *Trachin.* v. 665. Πρὶν ἢ τάνδε πρὸς πόλιν ἀνύσειε, nisi discreparet recte expensum.

74. Τεγέη λευρῷ ἐνὶ χώρῳ] Cl. *Pauw* Τεγέη λευρῷ ἐνὶ χῶρος, cui *Reiskius* consentit, λευρᾷ tamen scribens. Aliter Poëta *Odyss.* H, 121.

Τῆς ἕτερον μὲν θειλόπεδον ΛΕΥΡΩι ἐνὶ ΧΩΡΩι
Τέρσεται ——

76. Καὶ τύπος ἀντίτυπος] Rixantur nimis quam fuerat ex usu *Gronovius* & *Kusterus*; in adnotationibus ille, hic

Ubi hæc quoque audierunt Lacedæmonii, nihilo minus inventione abſtinuerunt omnia disquirentes: donec Liches, unus Spartiatarum eorum, qui benemeriti vocantur, comperit. Sunt autem benemeriti, in civibus ſemper ex militia equeſtri egresſi maxime ſenes, quinque quotannis, quos quo anno ex equitibus exeunt, oportet a Spartiatarum communi misſos alios a-
68 lio non cesſare. Ex his Liches, quum esſet, rem illam apud Tegeam adinvenit, fortuna pariter atque ſolertia uſus. Nam quum cum Tegeatis hoc tempore ius commercii esſet, & iſte in ferrariam officinam venisſet, intuebatur mirabundus ferrum dum procudebatur. Quo in ſpectaculo admirari eum animadvertens faber ferrarius, intermisſo opere, Certe magis, ô Lacon hoſpes, inquit, admirarere, ſi idem quod ego tu nosſes, qui tantopere admiraris ferri opificium. In hac enim corte puteum facere quum vellem, fodiens incidi in loculum ſeptem cubitorum: & quia incredulus eram, omnino fuisſe maiores quam nunc ſunt homines, aperui eum, & vidi cadaver eiusdem loculo longitudinis: quam ubi menſus ſum, iterum obrui. Hæc illo referente quæ viderat, Liches conſiderans, coniectabat hunc ex oraculo esſe Oreſtem, hac utens coniectura: duos quidem quos cernebat fabri ferrarii folles, totidem comperit esſe ventos: incudem vero & malleum, formam & formæ repercusſionem: ferrum vero quod cuderetur, noxam ſuperinditam noxæ: hac ratione id coniectans, quod in noxam hominis ferrum inventum ſit. Hæc itaque cum coniectavisſet, Spartam regresſus, rem omnem Lacedæmoniis refert. Illi ex compoſito & ficto ſermone hominem iudicio aggredientes exilio damnant. Qui Tegeam profectus, & calamitatem ſuam referens fa-

Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἤκȣσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπεῖχον τῆς ἐξευρέσιος ȣ̓δὲν ἔλασσον, πάντα διζήμενοι· ἐς ȣ̃ δὴ Λίχης τῶν ἀγαθοεργῶν καλεομένων Σπαρτιητέων ἀνεῦρεν· οἱ δὲ ἀγαθόεργοί εἰσι τῶν ἀστῶν, ἐξιόντες ἐκ τῶν ἱππέων αἰεὶ οἱ πρεσβύταλοι, πέντε ἔτεος ἑκάστȣ· τȣ̀ς δεῖ τȣ̃τον τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἂν ἐξίωσιν ἐκ τῶν ἱππέων, Σπαρτιητέων τῷ κοινῷ διαπεμπομένȣς, μὴ ἐλινύειν ἄλλȣς ἄλλη. [a] Τȣτέων ὦν τῶν ἀνδρῶν Λίχης ἀνεῦρε ἐν Τεγέῃ, καὶ συντυχίῃ χρησάμενος καὶ σοφίῃ. ἐȣ́σης γὰρ τȣ̃τον τὸν χρόνον ἐπιμιξίης πρὸς τȣ̀ς Τεγεήτας, ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον, ἐθηεῖτο σίδηρον ἐξελαυνόμενον· καὶ ἐν θώϋματι ἦν, [b] ὁρέων τὸ ποιεόμενον. μαθὼν δέ μιν ὁ χαλκεὺς ἀποθωϋμάζοντα, εἶπε παυσάμενος τȣ̃ ἔργȣ, „ [c] Ἦ κȣ ἄν, ὦ ξεῖνε Λάκων, εἴπερ εἶδες τό περ ἐγὼ, „ κάρτα ἂν ἐθωΰμαζες, ὅκȣ νῦν ȣ̔́τω τυγχάνεις θώϋ„μα [d] ποιεύμενος τὴν ἐργασίην τȣ̃ σιδήρȣ. ἐγὼ γὰρ „ ἐν τῇδε [e] θέλων τῇ αὐλῇ φρέαρ ποιήσασθαι, ὀρύσ„σων, ἐπέτυχον σορῷ ἑπταπήχεϊ, ὑπὸ δε ἀπιστίης „ [f] μὴ μὲν γενέσθαι μηδαμᾶ μέζονας ἀνθρώπȣς τῶν „ νῦν, ἀνῷξα αὐτὴν, καὶ εἶδον τὸν νεκρὸν μήκεϊ ἶσον „ ἐόντα τῇ σορῷ. μετρήσας δὲ, συνέχωσα ὀπίσω. Ὁ 27
μὲν δή [g] οἱ ἔλεγε τά περ ὀπώπεε· ὁ δὲ, ἐννώσας τὰ λεγόμενα, συνεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα κατὰ τὸ θεοπρόπιον τȣ̃τον εἶναι, τῇδε [h] συμβαλλεόμενος· τȣ̃ χαλκέος δύο ὁρέων φύσας, τȣ̀ς ἀνέμȣς εὕρισκε ἐόντας· τὸν δὲ ἄκμονα, καὶ τὴν σφύραν, τόν τε τύπον καὶ τὸν ἀντίτυπον· τὸν δὲ ἐξελαυνόμενον σίδηρον, τὸ πῆμα ἐπὶ πήματι κείμενον· κατὰ τοιόνδε τι εἰκάζων, ὡς ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπȣ σίδηρος ἀνεύρηται. συμβαλλεόμενος δὲ ταῦτα, καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην, ἔφραζε Λακεδαιμονίοισι πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ δὲ, ἐκ λόγȣ πλαστȣ̃ ἐπενείκαντές οἱ αἰτίην, [i] ἐδίωξαν. ὁ δὲ, ἀπικόμενος ἐς Τεγέην, καὶ φράζων τὴν ἑωϋτȣ̃ συμφορὴν πρὸς τὸν χαλκέα,

a Edd. & ſcripti. τούτων *Med.* & Λίχνης margo *Stephani.* *b* *Ald.* & *Pariſ.*, ὁρῶν *Medic.* *c* Citat *Etymol.* p. 434. ἦ που, male. Statim παυσαμένου ora *Steph.* *d* Bene *Med.*, vulgo ποιούμενος. *e* *Aldus* & ceteri. *Medic.* interſerit & ſcribit θέλων ἐν τῇ, ſine cauſſa. Vid. tamen *Gronov.* *f* *Reisk.* corrigit μηδὲν γενέσθαι. *g* Ex *Med.*, Editi ignorant & *Reg. A.* *Suidas* ἐννώσας hinc ſumtum explicat. *h* Συμβαλλόμενος & mox συμβαλόμενος *Med.* Vulgo συμβαλλεόμενος, & mox quod reſtitui. Vid. VI, 63. & 107. tum ἐπὶ πήμασι ora *Steph.* *Aldus.* *i* Ἐδίωκον *Rem.* & *M. Steph.*

hic *Clerici* in *Bibl. Vet. & Rec.* t. V. p. 405. Cui bono? Scriptor ipſe τὸν ἄκμονα καὶ σφύραν *incudem & malleum*, eſſe τὸν τύπον καὶ τὸν ἀντίτυπον ait, quod malleus incudem feriat, & incus viciſſim malleum repellat: id fieri ſolere officinae ferrariae adſpectu omnes & ſono edocent; & utrumque *H. Stephanus & Chytraeus* dudum monuerunt. Τύπος in oraculi ambagibus atque ex vi quadam originis malleum non male; ἀντίτυπος, quia eius ictum repellit, incudem exprimere aptus eſt: πημ' ἐπὶ πήματι ferrum, quod malleo ſuper incude tunditur. Qua in explicatione ab *Herodoti* ſententia non deflexit *Pauſanias* III, 3. p. 210. Ultimo oraculi verſu Τεγέης ἐπιτάῤῥοθος ἔσσῃ *Corn. de Pauw* reponebat Τεγέης ἐπιτάῤῥοθον ἕξῃ, *Tegeae auxiliatorem habebis tibi*, de auxiliatore, cuius tamen notitia requirebatur, ipſo tacens.

80. Ἐς οὗ δὴ Λίχης τῶν ἀγαθοεργῶν] Proſcribitur a *Pavio* & *Reiskio* ἐς οὗ· praeſtare aut ἕως οὗ aut ἐς ὅ. Sic enim uſu receptum eſſe. Contra veniunt ſchedae *Florentinae* IV, 12. & 160. 166., ubi *Gronov.*, tum reliquae omnes V, 51. Ellipſis defectui mederi poteſt. De Spartanorum Agathoërgis *Ruhnkenius* ad *Timaeum* & doctorum alii ad *Heſychium*.

85. Μὴ ἐλινύειν] Sic L. VIII, 71. Καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον· at VII, 56. ἐλιννύσας οὐδένα χρόνον, diſcordibus MSS. & litteram iteratam recuſantibus, *Suida* non diſſentiente. *Hippocratis* Codd. in Ionico verbo abeunt in partes itidem, uti *Foëſius* conmonſtravit. Vide *Apollonii Rhod.* I, 589. interpretes, & *Paull. Leopardum* Emend. L. I, 24.

90. Μαθὼν δέ μιν ὁ χαλκεύς] *Faber aerarius* vetus interpres, Heresbachius *ferrarius*, inſecutique editores. *Gronov.* ſine cauſſa *aerarium* praetulit. Dudum eſt, cum *Pauſanias* III, 3. doceret, officinam ferrariam fuiſſe, in quam Lichas penetraverit, minime neglecta notionis eius ratione. Patefacit id quoque res ipſa eiusque ſeries. *Pollux* VII, 106. χαλκεύειν δὲ καὶ τὸ σιδηρεύειν ἔλεγον, καὶ χαλκέας, τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους, quorum ultima ſunt *Ariſtotelis* de *Poëtic. Art.* C. 25. p. 256. Confer Fragmenta *Pythagor.* p. 706. *Ed. Gal.*, Schol. in *Apollon. Rhod.* I, 430, & *Aemil. Portum* ad *Xenophontem* p. 1178., & de Oreſtis corpore, cubita longitudinis habente ſeptem *Philoſtratum Heroic.* I, 2. p. 668., tum *A. Gellium* N. A. III, 10., cui *Noſter* propter illud litteris, tametſi ex Spartanorum ſermonibus, proditum, *homo fabulator.*

97. Μὴ μὲν γενέσθαι] Si faverent Codd. praeferrem: μηδαμοὺς γενέσθαι μηδαμᾶ μέζονας ἀνθρώπους τῶν νῦν· *nullos uſpiam fuiſſe.* L. II. c. 91. μηδ' ἄλλων μηδαμᾶ μηδαμῶν ἀνθρώπων. Opinio non abſurda fabri ferrarii Tegeatae nitebatur ea propemodum ratione, quam *Celſi* verbis apud *Origen.* IV., p. 207. exprimas: τὰ αὐτὰ ἀεὶ καὶ γεγονέναι καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι. Simillima dantur *Epicuri*: iſtam ἀπιστίαν, valde probatam *Palaephato*, expugnare nititur *Plutarchus* T. II, p. 732. D. — Quae hic paulo ſuperius leguntur: ἦ κου ἂν ξεῖνε Λάκων —— ἐθωΰμαζες minus ſincere ſcripta proſtant in *Etymolog. M.* p. 434, 28. VALKEN.

5. Πῆμα ἐπὶ πήματι] *Aldinum* ἐπὶ πήμασι *Sophocles* verum praeſtaret *Antig.* v. 605. ἀρχαῖα —— πήματα φθιμένων ἐπὶ ΠΗΜΑΣΙ πίπτοντα, niſi alia in re occuparetur, & in formulae uſu variarent veteres. Reſponſum Pythiae apud *Aelian.* Var. Hiſt. III, 43. καὶ πῆμα δόμοις ἐπὶ πήματι βαίνει. *Manetho* V, 57. Ἔνθ' ἀκαταστασίαι καὶ ΠΗΜ' ΕΠΙ ΠΗΜΑΤΙ δεινῷ. Refer huc, ut alia praetereantur, *Iuvenalis* Sat. XV, 165.

Aſt homini ferrum letale incude nefanda
Produxiſſe parum eſt. ——

prospera Lacedæmoniis, qui à Crœso prælati Græcis iam ante amico. Crateris Crœso missi ab Spartanis interceptio.

κέα, [a] ἐμισθοῦτο παρ' οὐκ ἐκδιδόντος τὴν αὐλήν. χρόνῳ δὲ ὡς ἀνέγνωσεν, ἐνοικίσθη. ἀνορύξας δὲ τὸν τάφον, καὶ τὰ ὀστέα συλλέξας, οἴχετο φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου, ὅκως ἐπειρώατο ἀλλήλων, πολλῷ κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγίνοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἤδη δέ σφι καὶ ἡ πολλὴ τῆς Πελοποννήσου ἦν κατεστραμμένη. Ταῦτα δὴ ὦν πάντα πυνθανόμενος ὁ Κροῖσος, ἔπεμπε ἐς Σπάρτην ἀγγέλους δῶρά τε φέροντας, καὶ δεησομένους συμμαχίης, ἐντειλάμενός τε τὰ λέγειν χρῆν. οἱ δὲ, ἐλθόντες ἔλεγον, ,, Ἔπεμψε ἡμέας Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων ,, βασιλεὺς, λέγων τάδε, Ὦ Λακεδαιμόνιοι, χρή- ,, σαντος τοῦ θεοῦ τὸν Ἕλληνα φίλον προσθέσθαι (ὑ- ,, μέας γὰρ πυνθάνομαι προεστάναι τῆς Ἑλλάδος) ὑ- ,, μέας ὦν κατὰ τὸ χρηστήριον προσκαλέομαι, φίλος ,, τε θέλων γενέσθαι καὶ σύμμαχος ἄνευ τε δόλου καὶ ,, ἀπάτης. Κροῖσος μὲν δὴ ταῦτα [b] δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀκηκοότες καὶ αὐτοὶ τὸ θεοπρόπιον τὸ Κροίσῳ γενόμενον, ἥσθησάν τε τῇ ἀφίξει τῶν Λυδῶν, καὶ ἐποιήσαντο ὅρκια ξεινίης πέρι καὶ ξυμμαχίης· καὶ γάρ τινες αὐτοὺς εὐεργεσίαι εἶχον ἐκ Κροίσου πρότερον ἔτι γεγονυῖαι. πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Σάρδις, χρυσὸν ὠνέοντο, ἐς ἄγαλμα βουλόμενοι χρήσασθαι τούτῳ, τὸ νῦν τῆς Λακωνικῆς ἐν [c] Θόρνακι ἵδρυται Ἀπόλλωνος· Κροῖσος δέ σφι ὠνεομένοισι ἔδωκε δωτίνην. [d] Τουτέων τε ὦν εἵνεκεν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίην ἐδέξαντο, καὶ ὅτι ἐκ πάντων σφέας προκρίνας Ἑλλήνων, αἱρέετο φίλους. καὶ τοῦτο μὲν, αὐτοὶ ἔσαν ἕτοιμοι [e] ἐπαγγείλαντι· τοῦτο δὲ, ποιησάμενοι κρητῆρα χάλκεον, ζωδίων τε ἔξωθεν πλήσαντες περὶ τὸ χεῖ-
28 λος, καὶ [f] μεγάθεϊ τριηκοσίους ἀμφορέας χωρέοντα ἄγον, δῶρον βουλόμενοι ἀντιδοῦναι Κροίσῳ. οὗτος ὁ κρητὴρ οὐκ ἀπίκετο ἐς Σάρδις, δι' αἰτίας διφασίας λεγομένας τάσδε· οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι ὡς ἐπεί τε ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδις ὁ κρητὴρ ἐγίνετο κατὰ τὴν Σαμίην, πυθόμενοι Σάμιοι [g] ἀπελοίατο αὐτὸν, νηυσὶ μακρῇσι ἐπιπλώσαντες· αὐτοὶ δὲ Σάμιοι λέγουσι ὡς ἐπεί τε ὑστέρησαν οἱ ἄγοντες τῶν Λακεδαιμονίων τὸν κρητῆρα, ἐπυνθάνοντο δὲ Σάρδις τε καὶ Κροῖσον ἡλωκέναι, ἀπέδοντο τὸν κρητῆρα ἐν Σάμῳ· ἰδιώτας δὲ ἄνδρας πριαμένους ἀναθεῖναί μιν ἐς [h] τὸ Ἡραῖον· τάχα δὲ ἂν καὶ οἱ ἀποδόμενοι λέγοιεν ἀπικόμενοι ἐς Σπάρτην, ὡς ἀπαιρεθείησαν ὑπὸ Σαμίων. κατὰ μέν νυν τὸν κρητῆρα [i] οὕτως ἔσχε. Κροῖσος δὲ ἁμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ, ἐποιέετο στρατηίην ἐς Καππαδοκίην, ἐλπίσας καταιρήσειν Κῦρόν τε καὶ τὴν Περσέων δύναμιν. παρασκευαζομένου δὲ Κροίσου

fabro ferrario, conducebat ab eo detrectante elocare cortem. Verum aliquanto post ubi persuasit, ibi domum habuit. Sic effosso sepulchro ossa collegit, eaque portans Spartam rediit. Quo ex tempore quoties se invicem experti sunt, longe superiores bello extitere Lacedæmonii: praeterea vero magna etiam pars Peloponnesi iam eis parebat. Hæc itaque omnia 69
Crœsus audiens, misit nuncios Spartam cum muneribus, ad rogandam belli societatem, & mandatis quæ dicere oporteret. Ii postquam pervenerunt, Nos, aiunt, Crœsus misit, Lydorum aliarumque gentium rex, ita inquiens; ô Lacedæmonii, quoniam deus oraculum reddidit, ut Græcum mihi amicum adsciscerem, & vos inter Græcos antecellere audio, vos igitur ex oraculo advoco, cupiens amicus esse & socius, citra dolum fraudemque. Crœsus hæc per legatos nunciavit. Quorum adventu Lacedæmonii, qui & ipsi oraculum Crœso datum audierant, gavisi, fœdus hospitii societatisque inierunt. Etenim iam antea intercedebant nonnulla Crœsi in Lacedæmonios beneficia. Nam quum illi misissent Sardes ad aurum coemendum, quo usuri erant in id simulacrum Apollinis, quod nunc positum est in Thornace Laconicæ, eo auro sunt a Crœso donati. Qua 70
de re Lacedæmonii, quodque se amicos ille præ omnibus Græcis delegisset, societatem admiserunt. Et partim quidem denuncianti sese paratos exhibuerunt; partim fabricatum craterem aheneum circa labia extrinsecus frequentibus animalium cælaturis ornatum, & trecentarum amphorarum capacem avexerunt, hoc dono volentes Crœsum remunerari: sed ille Sardes non pervenit, propter alterutram harum quæ feruntur caussarum. Lacedæmonii quidem aiunt hunc craterem, quum veheretur Sardes, & prope Samum venisset, a Samiis fuisse interceptum; qui, cognita re, navibus istum longis aggressi fuere. Ipsi vero Samii aiunt, Lacedæmonios, qui craterem portabant, sero venientes, quum audissent Crœsum captum esse cum Sardibus, illum in Samo vendidisse viris privatis, qui eum Iunonis templo dedicavere: forsan autem & illi, qui vendiderunt, Spartam reversi dixerint a Samiis sibi fuisse ereptum. Ac de cratere ita res se habet. Crœsus autem aberrans in o- 71
raculo, adversus Cappadociam exercitus comparabat, spe & Cyrum & potentiam Persarum evertendi. Cui in hac apparanda expeditione

a Habet hinc *Pollux* I, 75. *b* Διαγγέλλων *Arch. Vind.* *c* Θώρακι iidem. *d* Τούτων *Med.*, mox εἵνεκα vulgo, εἵνεκεν *Med. Arch. Vind.* *e* Ἐπαγγείλαντες *Arch.*, sed in rasura syllaba posterior. *f* Μεγέθει *Arch.* & *Vind.*, tum ἀμφορέοντας ἧττον δῶρον· *Aldus* ἀμφ. χωρ. ἄγον. *g* *Med. Rem. Eton.* ora *Steph.*, ἀπεληΐσαντο ceteri. Paullo supra ἄγον *Ald.* & *Hervag.*, quod placet. ἦγον ceteri. *h* Τὸ ἱερὸν *Arch. Vind.*, mox ὡς desit priori. *i* *Med.* & *Arch.*, οὕτω alii, aeque bene. Statim στρατίην *Vind.*, male.

12. Ἐμισθοῦτο παρ' οὐκ ἐκδιδόντος] *Reiskio*, si ἐκδιδόναι hic significet *locare* pro certa mercede, negans particula visa fuit supervacanea. Non accedo. Vetat enim *Pollux*. Ἐμισθοῦτο *conducere cupiebat & conabatur*. Quo modo saepe cultissimus quisque. *Noster* III, 53. ὁ μὲν Περίανδρος ἐσέλλετο ἐς τὴν Κερκύραν. & C. 139. ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν προσελθὼν ὠνέετο. Utrobique conatus & voluntas indicatur, sicuti & C. seq. χρυσὸν ὠνέοντο. Vide *Jo. Taylor* ad *Lysiam* p. 146. *Valkenarium* in *Euripid. Phoeniss.* v. 1406. & *Paull. Leopardum Emend.* VII, 7.

19. Ἔπεμπε ἐς Σπάρτην &c.] Hinc Messeniorum exprobratio in Lacedaemonios, a Croeso, Graecos Asiae incolas premente, donis illectos, & primos omnium, Κροίσῳ τε αὐτοῖς δῶρα ἐπιστείλαντο γενέσθαι φίλους βαρβάρων πρώτους in *Pausaniae* L. IV, 5. Addunt alii, missum & Eurybatum fuisse ad milites conducendos, sed ad Cyrum omni cum pecunia perfide transiisse apud *Suidam* in Εὐρύβατος.

28. Ταῦτα δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετο] Aberrat liber *Archiep.* Infra C. 99. δι' ἀγγέλων δὲ πάντα χρέεσθαι. VII, 203. λέγοντες δι' ἀγγέλων ὡς &c. *Alcidamas Or. Ulyss.* p. 185. πέμποντες διὰ τοιούτου εἴδους, καὶ μὴ δι' ἀγγέλων. *Strabo* XV. p. 1040. B. τοῖς δὲ βασιλεῦσι συνεῖναι δι' αγγέλων. Sed desino.

35. Ἐν Θόρνακι] Hoc de Laconicae monte & Apolline Pythaeo, Croesique auro *Pausan.* III, 10.

42. Ἀμφορέας χωρέοντα ἄγον] De eodem cratere III, 47. τὸν ἦγον Κροίσῳ. *Aldus* dederat ἄγον hoc loco, quemadmodum C. 166. & 170. Mutavit *Stephanus* aut scriptum secutus *Cod.*, aut Ionum haud esse arbitratus; quod utique secus habet. Neglectae αὐξήσεως cumulum congessit *Portus*.

52. Ἐς τὸ Ἡραῖον] Verum est iustumque. Vide IV, 88. & 152. *Apuleius* Florid. p. 350. *Enim vero fanum Iunonis antiquitus famigeratum: id fanum secundum litora, si recte recordor, viginti haud amplius stadiis oppido abest; ibi donarium deae perquam opulentum.* Sic ille de Samiorum Heraeo.

61. Ὦ βα-

ditione occupato, Lydus quidam, nomine Sandanis, & antehac pro ſapiente habitus, & ab hac ſententia plus nominis apud Lydos conſequutus, hunc in modum Crœſo conſuluit; Adverſus tales viros expeditionem paras, o rex, qui e corio quidem ſubligacula, etiam e corio reliquam veſtem ferunt: qui non quibus volunt cibis veſcuntur, ſed quod habent, utpote regionem aſperam incolentes. Ad hæc potu non vini utuntur, ſed aquæ: non ficos ad comedendum, nec aliud quicquam boni habent. Hinc ſi vinces, quid illis eripias, quibus nihil eſt? ſin victus fueris, animadverte quot bona amittes. Ubi guſtaverint illi noſtra bona, ea valde cupient, nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiam, qui non inducunt in animum Perſis, ut Lydos bello invaderent. Hæc loquutus non tamen Crœſum flexit. Etenim Perſis, antequam Lydos ſubigerent, nihil erat neque lau-
72 tum neque opiparum. Porro Cappadoces a Græcis Syrii nominantur: & erant hi Syrii, antequam Perſæ imperitarent, ditionis Medorum, tunc autem Cyro parebant. Siquidem imperium Medicum ac Lydium diſterminabat fluvius Halys, qui ex Armenio monte fluit per Cilicas, dehinc ita fluens Matienos habet ad dextram, & Phrygas ad lævam; quos præterlapſus & boream verſus ſurſum tendens hinc quidem Syrios Cappadocas includit, ab lævo autem Paphlagonas. Ita fluvius Halys cuncta fere inferiora Aſiæ, a mari quod Cypro obiectum eſt, ad Euxinum usque Pontum dirimit. Eſt autem cervix hæc totius huius regionis; longitudinem itineris quod attinet, quinque
73 dies viro expedito inſumuntur. Itaque adverſus Cappadociam Crœſus cum exercitu profectus eſt, tum cupiditate regionis, volens hanc partem ſuæ adiicere, tum vel magis fiducia oraculi, & Cyrum ulciſci annitens propter Aſtyagem. Quippe

Κροίσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τις [a] Λυδῶν, νο-
μιζόμενος καὶ πρόσθεν εἶναι σοφὸς, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς
γνώμης καὶ τὸ κάρτα οὔνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνεβού-
„ λευσε Κροίσῳ τάδε, (οὔνομά οἱ ἦν Σάνδανις) [b] Ὦ
„ βασιλεῦ, ἐπ᾽ ἄνδρας τοιούτους στρατεύεσθαι πα-
„ ρασκευάζεαι, οἳ σκυτίνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίνην
„ δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα φορέουσι. σιτέονται δὲ οὐκ ὅσα
„ ἐθέλουσι, ἀλλ᾽ ὅσα ἔχουσι, χώρην ἔχοντες τρηχείην.
„ πρὸς δὲ, [c] οὐκ οἴνῳ διαχρέωνται, ἀλλὰ ὑδροποτέου-
„ σι· οὐ σῦκα δὲ ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν.
„ τοῦτο μὲν δὴ, εἰ νικήσεις, τί σφεας [d] ἀπαιρήσεαι,
„ τοῖσι γε μή ἐστι μηδέν; τοῦτο δὲ, ἢν νικηθῇς, μάθε ὅσα
„ ἀγαθὰ ἀποβαλέεις. γευσάμενοι γὰρ τῶν ἡμετέρων
„ ἀγαθῶν, περιέξονται, οὐδὲ ἀπωστοὶ ἔσονται. ἐγὼ μέν
„ νυν θεοῖσι ἔχω χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον ποιέουσι Πέρσῃσι
„ στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδούς. ταῦτα λέγων, οὐκ ἔπειθε
τὸν Κροῖσον. Πέρσῃσι γὰρ, πρὶν Λυδοὺς καταστρέψασθαι,
ἦν οὔτε ἁβρὸν οὔτε ἀγαθὸν οὐδέν. Οἱ δὲ Καππαδόκαι
ὑπ᾽ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται· ἔσαν δὲ οἱ Σύριοι οὗτοι,
τὸ μὲν [e] πρότερον ἢ Πέρσας ἄρξαι, Μήδων κατήκοοι, τό-
τε δὲ Κύρου· ὁ γὰρ [f] οὖρος ἦν τῆς τε Μηδικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς
Λυδικῆς, ὁ Ἅλυς ποταμὸς, ὃς ῥέει ἐξ Ἀρμενίου οὔρεος διὰ
Κιλίκων, μετὰ δὲ, [g] Ματιηνοὺς μὲν ἐν δεξιῇ ἔχει ῥέων· ἐκ
δὲ τοῦ ἑτέρου, Φρύγας. παραμειβόμενος δὲ τούτους, καὶ
ῥέων ἄνω πρὸς βορέην ἄνεμον, ἔνθεν μὲν [h] Συρίους Καππα-
δόκας ἀπέργει, ἐξ εὐωνύμου δὲ Παφλαγόνας. οὕτω ὁ
Ἅλυς ποταμὸς [i] ἀποτάμνει σχεδὸν πάντα τῆς Ἀσίης
τὰ κάτω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου ἐς τὸν Εὔξει-
νον πόντον· ἔστι δὲ αὐχὴν οὗτος τῆς χώρης [k] ταύτης ἁπά- 29
σης· μῆκος ὁδοῦ εὐζώνῳ ἀνδρὶ πέντε ἡμέραι ἀναισιμοῦνται.
Ἐστρατεύετο δὲ ὁ Κροῖσος ἐπὶ τὴν Καππαδοκίην τῶνδε
[l] εἵνεκα, καὶ γῆς ἱμέρῳ, προσκτήσασθαι πρὸς τὴν ἑωυ-
τοῦ [m] μοίρην βουλόμενος, καὶ μάλιστα τῷ χρηστηρίῳ πί-
συνος ἐὼν, καὶ τίσασθαι [n] θέλων ὑπὲρ Ἀστυάγεος Κῦρον.
Ἀστυά-

a Λυδὸς id. & *Arch.* *b* Excerpſit *Athen.* III, 5. p. 78. *c* Haec *Iulian.* Epiſt. 24. & *Euſtath.* in *Hom.* p. 1964, 18. *d* Ἀπαιρήσεις *Arch. Vind.* mox γὲ & μὴ deſunt editis. *Med. Arch. Vind.* ora *Steph.* τοῖσί γε μή. *e* Πρῶτον *Arch.* Praecedens ἁβρὸν *Suidas* explicat. *f* Ὅρος *Arch. Med.*, praeſtat editum; quod *Reg. C. Vind.* & alii firmant. Vid. *Euſtath.* in *Hom.* p. 149, 15. *g* Μαντηίνους *Arch.* *h* Συρίους καὶ Καππ. idem. Vid. *Steph. Byz.* in Καππαδοκία & *Strabonem* XII. p. 819., ubi Σύρους, ſed male, ut ibi *Caſaub.*, tum *Euſtath.* in *Dionyſii* Perieg. v. 784. *i* Ex *Med.*, in aliis ἀποτέμνει. *k* Deſit *Arch.*, mox quoque ἀνδρὶ, uti C. 104. *l* *Med.* in aliis εἵνεκε, levi diſcrimine. *m* *Idem* & *Arch.* μοίραν, μοίρην *Ald.* & ceteri. Paullo ante γῆν ἐπιθυμῶν ἥμερον προσκ. *Arch.* & *Vind.* ſed qui ἱμέρῳ. *n* *Arch. Vind. Med.*, ἐθέλων olim. Statim Ἀστυάγεω *Arch.*

61. Ὦ βασιλεῦ] Minutae voces, Herodoteae tamen, forſan e Codd., ex *Athenaeo* certe III, p. 78. E. reſtitui poterunt: ὦ βασιλεῦ, σὺ δὲ ἐπ᾽ ἄνδρας τοιούτους στρατεύεσθαι παρασκευάζεαι; ſimiliter L. VII, c. 10. σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ᾽ ἄνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας; Noſtro loco, σὺ fuerat eliſum a proxime praecedentibus literis. VALKEN.

65. Χώρην ἔχοντες τρηχείην] Fatentur Perſae, γῆν γὰρ ἐκτήμεθα ὀλίγην καὶ ταύτην ΤΡΗΧΕΗΝ, magis ex Ionum conſuetudine, L. IX, 121. Qua etiam de cauſſa ἐπιπονώτατα ζῶντες διὰ τὴν τῆς χώρας τραχύτητα *Xenophonti Cyropaed.* VII. p. 197. B. Quod *Athenaeus* vero exſcripſit πρὸς δὲ, νὴ Δί᾽, οὐκ οἴνῳ χρέονται, id illi privum eſt & relinquendum. Variat &, alia atque adverſos experitur *Codd.* omnes. *Noſter* autem ſibi contrarius non eſt, quando C. 133. οἴνῳ δὲ κάρτα προσκέαται, *vino* Perſae addictiores ſunt. Olim pauperes erant & tenui victu contenti: Cyri & inſecutorum principum victoriae potentiam & divitias; opes, ut fit, luxum pepererunt. Lege *Strabonem* XV. p. 1068.

82. Ἔνθεν μὲν Συρίους Καππαδόκας ἀπέργει] Sic *Euſtathius*, MSS. conſentiens. *Corn.* tamen *de Pauw* aut Συρίους aut Καππαδόκας eraſos mallet. Potuerat profecto alterutro *Noſter* defungi, ut C. 76. Nunc praegnans ratio nulla delendi eſt. Tractum illum, quem in Pontum demergens Halys radit, Συρίαν, Ἀσσυρίην, Λευκοσυρίαν ſaepe adpellitant *Apollon. Rhod.* II, 947. 966., ubi docte Critici Graeci, *Dionyſ. Perieg.* v. 733. Adi & *Gronov.* II, 104. Mox *Reiskius* πάντα τῆς Ἀσίης τῆς κάτω.

86. Ἔστι δὲ αὐχὴν οὗτος τῆς χώρης ταύτης ἁπάσης] Bene *Jo. Fr. Gronovius* haec parentheſi includenda, aut maiore diſtinctionis nota ab inſequentibus ſeiungenda, arbitratus fuit. Αὐχὴν, *cervix*, anguſtus meatus *Noſtro* eſt, & terrae etiam anguſtior tractus, cervicisque inſtar porrectus. De Boſporo Thracio IV, 85. μῆκος δὲ τοῦ στόματος, ὁ αὐχὴν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται. Conſimiliter Iſtri, antequam in oſtia ſcinditur, tenor τοῦ ποταμοῦ αὐχὴν ibid. C. 89. Alibi αὐχένα τῆς Χερσονήσου adpellat Iſthmum, ab urbe Cardia ad Pactyam protenſum L. VI, 36., & τὸ εὐρύτατον τοῦ αὐχένος Thermopylarum anguſtias, ubi paullo erant laxiores. Adderem *Euripidis Elect.* v. 1288., quaeque in Scholiis leguntur ad *Sophoclis* Oedip. Colon. v. 688., ſi in obſcuro res maneret. Ruit certe doctiſſimi *Waltheri* correctio, qua citra neceſſitatem ἔστι δὲ αὐχὴν οὖρος τῆς χώρης in *Obſervat. Hiſtor. & Critic.* refinxit. Non agitur de *termino* Aſiaticae eius regionis, ſed quo illa ſitu ſit, ubi raditur ab amne Halye, & quam anguſte a Ciliciae finibus in Pontum extendatur. Idem Cl. *Reiskius* pulcre vidit, ſtabiliturque his *Scymni Chii*, Aſiae ad Amiſum Ponti urbem σχεδὸν στενότατος ΑΥΧΗΝ ἐστιν εἰς τὸν Ἰσσικὸν κόλπον διήκων. Mox *D. Heinſius* μῆκος δὲ ὁδοῦ εὐζώνῳ &c. teſte *Iungermanno* in *Polluc.* II, 214., haud abſurde quidem. In ipſa tractus longitudine, tametſi repetatur L. II, 34., nonnihil adhaereſco: ſive enim diurno itineri ſtadia CL., uti L. V, 53., ſeu CC., quemadmodum IV, 101. contribueris, Aſiae illa cervix in anguſtias, oppido arctas, concludetur. Neque latuit hoc *Scymno Chio*, qui VII. dierum itinere Aſiae has anguſtias, ſive Pontum ab ora Ciliciae maritima disiungi ubi admonuerat, continuo Ὁ δ᾽ Ἡρόδοτος ἔοικεν ἀγνοεῖν λέγων· Ἐκ τῆς Κιλικίας πέντε ἡμερῶν ὁδὸν εἰς Πόντον. —

Ἀστυάγεα γὰρ τὸν Κυαξάρεω, ἐόντα Κροίσου μὲν γαμβρὸν, Μήδων δὲ βασιλῆα, Κῦρος ὁ Καμβύσεω καταστρεψάμενος εἶχε, γενόμενον γαμβρὸν Κροίσῳ ὧδε. Σκυθέων τῶν νομάδων [a] εἴλη ἀνδρῶν στασιάσασα, ὑπεξῆλθε ἐς γῆν τὴν Μηδικήν· ἐτυράννευε δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Μήδων Κυαξάρης ὁ Φραόρτεω τοῦ Δηϊόκεω, ὃς τοὺς Σκύθας τούτους τὸ μὲν πρῶτον περιεῖπε εὖ, ὡς ἐόντας ἱκέτας· ὥς τε δὲ περὶ πολλοῦ ποιεόμενος αὐτοὺς, παῖδάς σφι παρέδωκε τὴν γλῶσσάν τε [b] ἐκμαθέειν, καὶ τὴν τέχνην τῶν τόξων. χρόνου δὲ γενομένου, καὶ αἰεὶ φοιτεόντων τῶν Σκυθέων ἐπ᾽ ἄγρην, καὶ αἰεί τι φερόντων, καί κοτε συνήνεικε ἑλεῖν σφεας μηδέν· νοστήσαντας δὲ αὐτοὺς [c] κεινῇσι χερσὶ, ὁ Κυαξάρης, (ἦν γὰρ, ὡς διέδεξε, ὀργὴν οὐκ ἄκρος) τρηχέως κάρτα περιέσπε ἀεικείῃ. οἱ δὲ, ταῦτα πρὸς Κυαξάρεω παθόντες, ὥστε ἀνάξιά [d] σφεων αὐτῶν πεπονθότες, ἐβουλεύσαντο τῶν παρὰ σφίσι διδασκομένων παίδων ἕνα κατακόψαι. σκευάσαντες δὲ αὐτὸν ὥσπερ ἐώθεσαν καὶ τὰ θηρία σκευάζειν, Κυαξάρεϊ δοῦναι [e] φέροντες, ὡς ἄγρην δῆθεν· δόντες δὲ, τὴν ταχίστην κομίζεσθαι παρὰ Ἀλυάττεα τὸν Σαδυάττεω ἐς Σάρδις. ταῦτα καὶ δὴ ἐγένετο. καὶ γὰρ Κυαξάρης καὶ οἱ παρεόντες δαιτυμόνες τῶν κρεῶν [f] τουτέων ἐπάσαντο· καὶ οἱ Σκύθαι ταῦτα ποιήσαντες, Ἀλυάττεω ἱκέται ἐγένοντο. Μετὰ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ δὴ ὁ Ἀλυάττης ἐξεδίδου τοὺς Σκύθας ἐξαιτέοντι Κυαξάρεϊ) πόλεμος τοῖσι Λυδοῖσι καὶ [g] τοῖσι Μήδοισι ἐγεγόνεε ἐπ᾽ ἔτεα πέντε· ἐν τοῖσι πολλάκις μὲν οἱ Μῆδοι τοὺς Λυδοὺς ἐνίκησαν, πολλάκις δὲ οἱ Λυδοὶ τοὺς Μήδους· ἐν δὲ καὶ νυκτομαχίην τινὰ ἐποιήσαντο. διαφέρουσι δέ σφι ἐπὶ ἴσης τὸν πόλεμον, τῷ ἕκτῳ ἔτεϊ συμβολῆς γενομένης, συνήνεικε ὥστε τῆς μάχης συνεστεώσης, τὴν ἡμέρην ἐξαπίνης νύκτα γενέσθαι. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τῆς ἡμέρης Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἴωσι προηγόρευσε ἔσεσθαι, οὖρον προθέμενος ἐνιαυτὸν τοῦτον, ἐν ᾧ δὴ καὶ ἐγένετο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοί τε καὶ οἱ Μῆδοι ἐπεί

Quippe hunc Aſtyagem Cyaxaris filium, Medorum regem, affinem Crœſi, Cyrus Cambyſis filius bello victum ceperat. Erat autem Crœſo Aſtyages hunc in modum affinis. Apud Scythas Nomadas quum eſſet ſeditio, caterva virorum clam exceſſit in terram Medicam, qua tempeſtate Medorum tyrannus erat Cyaxares, Phraortis filius, Deiocis nepos; qui Scythas hos, utpote ſupplices, initio benigne excepit, & quum plurimi eos faceret, pueros eis tradidit imbuendos & lingua Scythica, & artificio ſagittandi. Interiecto deinde tempore, quum Scythæ venatum aſſidue irent & ſemper aliquid afferrent, nonnunquam tamen contingebat ut nihil caperent. Quos ita revertentes manibus inanibus Cyaxares (erat enim, ut monſtravit, iræ non imperans) aſpere admodum cum contumelia inſectabatur. Id illi, ut ſe indignum, a Cyaxare pati non ferentes, conſilio habito decreverunt aliquem eorum puerorum quos docerent, concidere; apparatumque ut feras apparare conſueverant, Cyaxari offerre, perinde ac ferinam: idque quum obtuliſſent, quam celerrime ſe ad Alyattem Sadyattis filium Sardes conferrent. Quod & factum eſt. Nam & Cyaxares & qui aderant convivæ ex his carnibus guſtaverunt: & Scythæ perpetrato hoc, Alyatti ſe ſupplices præbuerunt. Quos poſtea 74 repoſcenti Cyaxari, quod Alyattes reddere abnuerat, bellum inter Lydos Medoſque quinquennale conflatum eſt. Quo in bello ſæpe Medi, ſæpe Lydi victores extiterunt, & nocturnum quoddam prœlium fecerunt. Quum vero pari fortunâ hoc bellum utriſque cederet, ſexto anno ſignis collatis, contigit, ut in medio pugnæ repente dies nox efficeretur. Quam immutationem diei futuram Thales Mileſius Ionibus prædixerat, hunc ipſum annum præfiniens, quo immutatio facta eſt. Lydi ac Medi ubi diem noctefcere viderunt, a pu-

a Medic. In *Pariſ. C.* ἴλη & editis. Haec vero *Arch.* & *Vind.* deſunt usque in medium C. 75. *b Ald.* & ceteri. *Medic.* ἐκμαθεῖν. Porro παῖδάς σφι *Pariſ. duo.* Παῖδα editi male. *c* Margo *Steph.* & *Eton.*, κενῇσι vulgo. *d Med.* Vulgo σφέων ἑωϋτέων· porro ἐβούλευσαν ex eodem: praeſtat vulgatum. *e* φέροντες *Pariſ.* unus; in quarto caſu *Ald.* & reliqui. *f* Τούτων *Medic.* cui paullo ante ταῦτα καὶ ἐγένετο placuit. *g* Debetur articulus *Med.*, ignorant alii.

95. Τῶν νομάδων εἴλη ἀνδρῶν] Parum refert, εἴλη praeoptes an ἴλη. In membranis perpetua eſt diſcordia. Εἴλη tamen, ſi originem conſideres, vetuſtior. Dixi ad *Diodorum* L. XVII, 33. dixerunt alii. In ἀνδρῶν vocabulo latere regis titulum, cuius obſequium fugitivi Scythae detrectaverint, *Reiskius* coniicit. Mihi tali nomine rex Scytha cognitus minime eſt. Scytharum νομάδες ἄνδρες non alii ſunt ac νομάδες L. IV, 19., uti ἄνθρωποι νομάδες *Arriani Indic.* C. 29. Recurret alias ἀνὴρ αὐλητής & ἀνὴρ βασιλεύς &c.

100. Παῖδάς σφι παρέδωκε] Ita vetus interpres ex coniectura, *Galeus*, *Barbeyracius Hiſtor. Foed.* Part. I. p. 46., *Corn. de Pauw*, *Reiskius* & Abbas *Geinoz* T. XVI. *Conm. Acad. Inſcript.* p. 66., & merito: nam quae *Noſter* ſubiungit, plures poſtulant pueros. Indignor itaque, *coecum inpetum* illis inpactum, quibus puerorum multitudo, ipſo ſcriptore viam monſtrante, potior viſa fuit. MSS., quorum auctoritas deſiderabatur, adſunt..

3. Νοστήσαντας —— κεινῇσι χερσί] Sic decuit. Κεινὰ χώματα L. IX, 84. & κεινοὺς ἀμφορέας VIII, 28. veteres ſchedae, poſtulante ſermonis uſu, dabunt.

5. Ἦν γὰρ, ὡς διέδεξε, ὀργὴν οὐκ ἄκρος] Qui poterit hoc eſſe verum? Is ὀργὴν ἄκρος cenſetur, qui iracundo animo eſt, ſive in iram pronior. De Sulla *Appianus*, ὁ δὲ κατὰ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τε καὶ πόλεων ἄκρος ὀργὴν γενόμενος· tum de Sertorio, καὶ γεγένητο ὀργήν τε ἄκρος δι᾽ ὑπονοίας ποικίλας *Bell. Civil.* L. I. p. 692. & 700. Accedit *Dio Caſſius* ex Cl. *Reiskii* indicio, t. I. p. 59. *Edit. Noviſſ.* θυμοῦ τε ἐπληρώθησαν, ὄντες καὶ ἄλλως ΟΡΓΗΝ ΑΚΡΟΙ, *furore ſuccenſi ſunt, alioqui in iracundiam etiam proni.* Itaque ὀργὴν οὐκ ἄκρος, qui irae minime indulget, qualis profecto, uti res declarat ipſa, Cyaxares non fuit. Memini geminum videri L. V, 124. ἦν γὰρ δὴ, ὡς διέδεξε, Ἀρισταγόρης ψυχὴν οὐκ ἄκρος, vertique, *non erat conpos mentis.* At diſcrepat, nec Latina bene procedunt. Ariſtagoras mentis quidem conpos erat, ſed in agendis rebus forti ac magno animo defectus, ſive ψυχὴν οὐκ ἄκρος. Ne longum faciam, cum Cyaxares iram frenis conpeſcere haud valuerit, ſupervacanea videtur negans vox & tollenda. Mecum ſentit Abbas *Geinozius.*

7. Ἐβουλεύσαντο τῶν παρὰ σφίσι &c.] Reſtitui, quod citra cauſſam inmutatum fuerat. Vid. VII, II, 4. VIII, 101. Neque diſplicuit Κυαξάρεϊ δοῦναι φέροντες ex *Pariſino.* Habebat φέροντας quod illo verborum ordine diſplicere poterat.

22. Συνήνεικε — τὴν ἡμέρην ἐξαπίνης νύκτα &c.] Vulgi more ſatisque populariter *Noſter*, quoties de ſolis eclipſibus ſermo eſt. Ἀντὶ ἡμέρης νὺξ ἐγένετο VII, 37., ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη ἐν τῷ οὐρανῷ IX, 10. Moverunt ea *H. Dodwellum*, ut *Herodoto* omnem ſideralis ſcientiae notitiam detraheret, quod ferri utcunque, etſi ſine iuſta ratione propoſitum, poterat: verum graſſatur ulterius, Thaletique peritiam aſtronomiae aufert, &, quem praedixerat ſolis defectum, talem fuiſſe infitiatur: *tenebras ſubito obortas fuiſſe, quas Thales e regionis tempeſtatisque exhalationibus obſervatis praedixerat*, in *Addend. ad Diſſ. de Cyclis* p. 912. Qua re dum Thaleti aſtronomiae uſum & ſcientiam adimit, adauget eiusdem cognitionem rerum naturaliam adeo, ut neminem eo in genere parem habuerit, habeatve. Quis enim regionem aliquam ingreſſus conplures ante menſes indicavit, indicabitve, quali vaporum exhalatione aëris, coelique habitus obſcurandus obnubilandusque ſtato die ſit? Ita porro fides *Eudemo* apud *Clementem Stromat.* L. I. p. 354. in Hiſtoria Aſtronomiae, *Ciceroni*, *Plinio*, *Diogeni Laërtio*, *Apuleio* & aliis pluribus, qui uno ore perhibent, Thaletem ſolis hanc eclipſin multo ante ſignificaſſe, quam contigit, negatur. Verum con-

a pugnando deſtiterunt: eoque propenſius utrique ad pacem inter ſe conſtituendam feſtinaverunt; auctoribus conventionis Syenneſi Cilice & Labyneto Babylonio: qui ut & fœdus intercederet & matrimonii commercium fieret, eniſi ſunt; decernentes ab Alyatte Arienin filiam Aſtyagi Cyaxaris filio nuptum dari: quoniam ſine vehementi neceſſitudine conventiones ſtabiles ſervari non queunt. Ineunt autem hæ gentes fœdera cum cetero ritu Græcorum, tum inſecando brachia ſumma in cute, ac mutuum ſanguinem delingendo. Hunc igitur Aſtyagem avum ſuum maternum Cyrus bello victum tenebat, ob eam quam in ſequentibus indicabo cauſſam. Quo nomine Crœſus ei infenſus, nunquid inferret Perſis bellum, ad oracula miſerat. Et quum reſponſum veniſſet haud ſincerum, ſibi favere interpretatus, expeditionem iniit adverſus Perſarum terram. Atque ubi ad Halym flumen pervenit, tunc, ut ego quidem narro, pontibus ibi ſitis copias traduxit; ut autem Græci plurimi dictitant, Thales Mileſius traduxit ei. Nam quum incertus animi Crœſus foret, qua parte fluminis traiiceret exercitum, (nullosdum enim ex illis pontibus ea tempeſtate fuiſſe) fertur Thalen, qui in his caſtris aderat, feciſſe, ut fluvius qui ad lævam exercitus fluebat, flueret etiam ad dextram. Feciſſe autem hunc in modum. Foſſam altam, exorſus ſuperiore loco, quam erant caſtra, ductam in ſpeciem lunæ, depreſſit, quæ caſtra, ut erant metata, a tergo amplecteretur: illac per foſſam quum traduxiſſet ex priſtino alveo fluvium, iterum eum, ubi caſtra praeteriſſet, in ſuum alveum refunderet; ita ut quum diviſus eſſet, celerrime fluvius utrinque permeabilis effectus ſit. Quidam vero aiunt, veterem etiam omnino exaruiſſe alveum. Cui rei equidem non accedo. Quo

ἐπεί τε εἶδον νύκτα ἀντὶ ἡμέρης γινομένην, τῆς μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μᾶλλόν τι ἔσπευσαν καὶ ἀμφότεροι εἰρήνην ἑωϋτοῖσι γενέσθαι. οἱ δὲ συμβιβάσαντες αὐτὲς, ἔσαν οἵδε, Συέννεσίς τε ὁ Κίλιξ, καὶ Λαβύνητος ὁ Βαβυλώνιος· ὗτοί σφι καὶ τὸ ὅρκιον οἱ σπεύσαντες γενέσθαι ἔσαν, καὶ γάμων ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν· Ἀλυάττεα γὰρ ἔγνωσαν δῦναι τὴν θυγατέρα Ἀρύηνιν Ἀστυάγεϊ τῷ Κυαξάρεω παιδί. ἄνευ γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς συμβάσιες ἰσχυραὶ ὐκ ἐθέλυσι συμμένειν. ὅρκια δὲ ποιέεται ταῦτα τὰ ἔθνεα τά πέρ τε Ἕλληνες· καὶ πρὸς τύτοισι, ἐπεὰν τὺς βραχίονας ἐπιτάμωνται ἐς τὴν [a] ὁμοχροΐην, τὸ αἷμα ἀναλείχυσι ἀλλήλων. Τοῦτον δὴ ὦν Ἀστυάγεα Κῦρος ἐόντα ἑωϋτοῦ μητροπάτορα καταστρεψάμενος ἔσχε, δι' αἰτίην τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσω λόγοισι σημανέω. τὰ Κροῖσος ἐπιμεμφόμενος τῷ Κύρῳ, ἔς τε τὰ χρηστήρια ἔπεμπε, εἰ στρατεύηται ἐπὶ [b] Πέρσας; καὶ δὴ καὶ ἀπικομένυ χρησμῦ κιβδήλυ, ἐλπίσας πρὸς ἑωϋτοῦ τὸν χρησμὸν εἶναι, ἐστρατεύετο ἐς τὴν Περσέων [c] μοίρην. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐπὶ τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸ ἐνθεῦτεν, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, κατὰ τὰς ἐύσας γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατόν· ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, [d] Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διεβίβασε. ἀπορέοντος γὰρ Κροίσυ, ὅκως οἱ διαβήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατὸς, (ὐ γὰρ δὴ εἶναί [e] κω τοῦτον τὸν χρόνον τὰς γεφύρας ταύτας) λέγεται παρεόντα τὸν Θαλῆν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν. ποιῆσαι δὲ ὧδε· ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδυ ἀρξάμενον, διώρυχα [f] βαθέην ὀρύσσειν, ἄγοντα μηνοειδέα, ὅκως ἂν τὸ στρατόπεδον ἱδρυμένον κατὰ [g] νώτυ λάβοι· ταύτῃ κατὰ τὴν διώρυχα ἐκτραπόμενος ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥεέθρων, καὶ αὖτις παραμειβόμενος τὸ στρατόπεδον, ἐς τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλλοι. ὥστε ἐπεί τε καὶ ἐσχίσθη, τάχιστα ὁ ποταμὸς ἀμφοτέρῃ διαβατὸς ἐγένετο. οἱ δὲ καὶ τὸ παράπαν λέγυσι καὶ τὸ ἀρχαῖον [h] ῥέεθρον ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τῦτο μὲν [i] ὐ προσ-

a Ἁιμοῤῥοΐην *Edit. Genev.* 1618. Paullo ſuperius ἀπαλλαγὴν ἐπ. ex *Aldo*, ora *Steph.* Adde *Stob.* Serm. XXVIII. p. 197. ubi illud ἄνευ γὰρ ἀναγκ. exſcribitur. *b* Εἰρωτέων addunt *Ald.* & alii. Abeſt *Med.* *c* *Med.* μοίραν, quod Ionum non eſt. *d* *Med. Arch.*, in aliis διεβίβασέ οἱ. *e* Κατὰ τοῦτον *Arch.*, citra cauſſam. *f* Βαθείην idem. Vide *Tzetzen Chil.* I. *Hiſt.* 30. & *Scholia* in *Comici Nub.* V, 180. *g* Νῶτα idem. *h* Ῥεῖθρον *Medic.* *i* Οὐδὲ προσιέναι *Arch. Vind.*

conſtet ea *Herodoto* ceteriſque, uti oportet. De anno, quo deliquium iſtud ſol paſſus fuerit, maior contentio & controverſia. *Plinius* L. II. *Hiſtor. Nat.* C. 12. in annum Olymp. XLVIII, 4. refert: *Clemens Alex.* in Olymp. L. circiter, ex coniectura. Utriusque ſententiae officit rex Cyaxares, qui vitam in illos Olympiadum annos non prorogavit. *Cicero* I. Divinat. C. 49. ſolis a Thalete praedictam defectionem, Aſtyage regnante factam fuiſſe ait; idem alii dixerunt, contra *Noſtri* deſcriptam rerum ſeriem, & liquidiſſimum *Eudemi* teſtimonium. Seriore aevo viri doctiſſimi *Scaliger*, *Calviſius*, *Petavius*, *Ricciolus*, *Uſſerius*, *Newtonus* defectionis tempus & indagarunt & ſuas ſecuti temporum rationes variis annis adligarunt. Examinavit diſſidentes horum opiniones *Vignolius* t. II. *Chronol.* p. 254. &c. accurate, diemque defectioni ex arbitratu conſtituit. In alia abiit, *Vignolii* repudiata, neque citra cauſſam, opinione, *Bouherius Diſſ. Herod.* C. 4. Amplexus alia quoque eſt *T. S. Baierus* in *Memor. Scythicis*, inſertis t. III. *Conmentar. Acad. Petropolit.* p. 328.; cuius eximii viri quaeſtionis huius examen, cum cura inſtitutum, minime diſplicuit: animi tamen pendeo, ad quos me adiungam, in tanto conputantium diſſenſu, neque patitur adnotationum brevitas uberiorem excurſum.

30. Συέννεσίς τε ὁ Κίλιξ καὶ Λαβύνητος] Verum eſt, quod *Stanleius* in *Aeſchyli Perſ.* v. 326. & *T. Faber* L. I. *Epiſt.* 39. docuerunt, Cilicum reges *Syenneſis* titulo omnes olim adpellatos fuiſſe. Vide L. V, 118. VII, 98. & ad *Diodorum Siculum* XIV, 20. *Labyneti* nomen in Babylonis regibus itidem frequens, uti mox C. 77. & 118. Ille, qui pacis arbiter & ſequeſter Medos inter & Lydos fuit, eſt Nabuchodonoſorus, qui & Nebucadnezar: congruunt temporum rationes. Γάμων ἐπαλλαγὴν, uti mox, de conſociata adfinitate Iones probaſſe videntur. De Abderitis & Democrito *Simplicius* de Coelo L. III. p. 150. τὴν συμπλοκὴν οἱ Ἀβδηρῖται ΕΠΑΛΛΑΞΙΝ, ὥσπερ καὶ ὁ Δημόκριτος. Iunge Cl. *Alberti* ſcholia in *Heſychii* Ἐπαλλάξαντες.

37. Ἐς τὴν ὁμοχροΐην] Damnanda temeritate Editor Genevenſis CIↃ IↃ CXVIII. *Stephani*, *Chytraei*, *Porti* aliorumque coniecturam ſecutus ἁιμοῤῥοΐην publicavit. Vulgatum MSS. auctoritate munitum eſt, illis praeterea, quae viri doctiſſimi *Iſ. Voſſius* & *Jac. Gronovius* in medium depoſuerunt. Ἐς ὁμονοΐην *Corn. de Pauw* aeque pravum. Sola durat controverſia, quid ὁμοχροΐη? *Joſ. Scaliger Caſtigat. in Hippocrat. de vulnerib. capitis* principio, *hic*, inquit, ἡ ὉΜΟΧΡΟΪΗ *eſt curvatura interior brachii, qua contingunt ſe duae partes interiores brachii, cum angulum faciunt.* Quae ibi adduntur ex medicorum principe, illam non ſtabiliunt vocabuli notionem, ſed ſuperficiei quamdam aequabilitatem. ἡ ὁμοχροΐη ὀστέου calvariae laevis eſt ſuperficies, ut bene *Foëſius.* In *Aeſchinis Dialog.* III, 15. οὐδὲ ἅπτεται ταῦτα τῆς ὁμοχροίας, bene redditur, *neque attingunt haec ſuperficiem.* Ad quem modum ſi cum Rev. *Horreo* ἐπιτάμωνται ἐς τὴν ὁμοχροΐην verteris *in ſumma cute*, ſeu *cutis ſuperficie*, uti equidem interpretandum cenſeo, ceſſabit, ſi quae morata fuit, difficultas. *Tacitus* ſimili in ritu Ann. XII, 47. *levi ictu cruorem eliciunt.* Alia *Voſſius* ad *Melam* II, 1., alia *Gronovius*, quae ipſis relinquo.

42. Εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας] Εἰρωτέων quod his liberaliter adſtructum fuit, recte abeſt. Vid. *Gronov.* & *adnotat.* ad *Diodor.* XIV, 112.

47. Ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων] Etſi *Noſter* Graecorum hunc rumorem ſpreverit, amplexi dein eum alii ſunt, uti *Apollodorus* in *Diogene* I, 38., *Lucianus* Hipp. C. 2., aliique, de quibus pro *Herodoto* ad eum Samoſatenſis locum Cl. *Geſnerus* erudite.

προσίεμαι. κῶς γὰρ ὀπίσω πορευόμενοι διέβησαν αὐτόν; Κροῖσος δὲ, ἐπεί τε διαβὰς σὺν τῷ στρατῷ ἀπίκετο Καππαδοκίης ἐς τὴν Πτερίην καλεομένην. ἡ δὲ Πτερίη ἐστὶ τῆς χώρης ταύτης τὸ ἰσχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν ἐν Εὐξείνῳ πόντῳ μάλιστά [a] κη κειμένην. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύετο, φθείρων τῶν Συρίων τοὺς κλήρους. καὶ εἷλε μὲν [b] τῶν Πτερίων τὴν πόλιν, καὶ ἠνδραποδίσατο, εἷλε δὲ τὰς περιοικίδας αὐτῆς πάσας, Συρίους τε οὐδὲν ἐόντας αἰτίους, ἀναστάτους ἐποίησε. Κῦρος δὲ [c] ἀγείρας τὸν ἑωϋτοῦ στρατὸν, καὶ παραλαβὼν τοὺς μεταξὺ οἰ-
81 κέοντας πάντας, ἠντιοῦτο Κροίσῳ. πρὶν δὲ ἐξελαύνειν ὁρμῆσαι τὸν στρατὸν, πέμψας κήρυκας ἐς τοὺς Ἴωνας, ἐπειρᾶτό σφεας ἀπὸ Κροίσου [d] ἀπιστάναι· Ἴωνες μέν νυν οὐκ ἐπείθοντο. Κῦρος δὲ ὡς ἀπίκετο, καὶ ἀντεστρατοπεδεύσατο Κροίσῳ, ἐνθαῦτα ἐν τῇ Πτερίῃ χώρῃ ἐπειρῶντο κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ καρτερῆς γενομένης, καὶ πεσόντων [e] ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος οὐδέτεροι νικήσαντες διέστησαν, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν στρατόπεδα ἀμφότερα οὕτως ἠγωνίσατο. Κροῖσος δὲ, μεμφθεὶς κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἑωϋτοῦ στράτευμα· ἦν γάρ οἱ συμβαλὼν στρατὸς πολλὸν ἐλάσσων ἢ ὁ Κύρου· τοῦτο μεμφθεὶς, ὡς τῇ ὑστεραίῃ οὐκ ἐπειρᾶτο ἐπιὼν ὁ Κῦρος, ἀπήλαυνε ἐς τὰς Σάρδις, [f] ἐν νόῳ ἔχων, παρακαλέσας μὲν Αἰγυπτίους κατὰ τὸ ὅρκιον, (ἐποιήσατο γὰρ καὶ πρὸς Ἄμασιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου συμμαχίην πρότερον ἤπερ πρὸς Λακεδαιμονίους) μεταπεμψάμενος δὲ καὶ Βαβυλωνίους· (καὶ γὰρ πρὸς τούτους αὐτῷ ἐπεποίητο συμμαχίη· ἐτυράννευε δὲ τῶν Βαβυλωνίων τὸν χρόνον τοῦτον Λαβύνητος) ἐπαγγείλας δὲ καὶ Λακεδαιμονίους παρεῖναι ἐς χρόνον ῥητόν· ἀλίσας [g] τε δὴ τούτους, καὶ τὴν ἑωϋτοῦ συλλέξας στρατιὴν, ἐνένωτο, τὸν χειμῶνα παρεὶς, ἅμα τῷ ἦρι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα φρονέων, [h] ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις, [i] ἔπεμπε κήρυκας κατὰ τὰς συμμαχίας, προερέοντας ἐς πέμπτον μῆνα συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις. τὸν δὲ παρεόντα καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσῃσι, ὃς ἦν αὐτοῦ ξεινικὸς, πάντα ἀφεὶς, διεσκέδασε· οὐδαμὰ ἐλπίσας μή κοτε ἄρα ἀγωνισάμενος οὕτω παραπλησίως Κῦρος [k] ἐλάσῃ ἐπὶ Σάρδις. Ταῦτα ἐπιλεγομένῳ Κροίσῳ τὸ προάστειον πᾶν ὀφίων ἐνεπλήσθη. φανέντων δὲ [l] αὐτέων, οἱ ἵπποι μετιέντες τὰς νομὰς νέμεσθαι, [m] φοιτέοντες κατήσθιον. ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροίσῳ, ὥσπερ καὶ ἦν,

Quo enim modo qui rursum redierunt, illum transiverunt? 76 Crœsus igitur exercitu traiecto, venit in Cappadociæ regionem, quae dicitur Pteria, omnium eius plagæ tutissima, iuxta urbem Sinopen ad pontum Euxinum fere sitam. Hic stativa habens, prædia Syriorum vastat, & urbem Pteriorum expugnat diripitque. Cepit quoque cunctas circum sitas urbes, Syriosque ipsos nihil commeritos exterminavit. Hinc Cyrus coacto suo exercitu, adsumptisque omnibus, qui in medio incolebant, obviam pergit: missis tamen, antequam exercitum educere conaretur, caduceatoribus ad Ionas tentandos ut ad se a Crœso deficerent. Illis abnuentibus, profectus castra Crœso opposuit: ibidemque in regione Pteria pro viribus se invicem lacessere. Commissaque acri pugna, & multis utrinque cadentibus, ad extremum noctis interventu dirimuntur, neutri victores. Atque hunc in modum duo exercitus dimicaverunt. 77 Crœsus, reprehensus propter suas ipsius copias respectu multitudinis (nam exercitus eius qui conflixit, multo minor erat, quam Cyri) in hoc reprehensus, quum postero die Cyrus ipsum supersederet invadere, regressus est Sardes, habens in animo evocare AEgyptios ex fœdere; quorum cum rege Amasi, antequam cum Lacedæmoniis, societatem inierat: arcessere etiam Babylonios, cum quibus & ipsis societatem armorum pepigerat; erat autem Babyloniorum tyrannus ea tempestate Labynetus: denunciare item Lacedæmoniis ut ad dictam diem præsto essent: hisque & suis copiis coactis, ubi per hyemem quievisset, initio statim veris tendere adversus Persas. Hæc destinans Crœsus, abiit Sardes, dimisitque caduceatores ad belli socios, edicentes, uti ad quintum mensem Sardes convenirent. Exercitum vero qui aderat ex militibus conductis, qui cum Persis dimicaverat, missum fecit ac dissipavit: minime sperans unquam fore, ut Cyrus, qui sic æquo Marte pugnasset, Sardes copias promoveret. 78 Hæc Crœso ratiocinante, omnia suburbana colubris impleta sunt: quos, ut apparuerunt, equi fastidientes pascua tondere comedebant. Id Crœso cernenti visum est, ut erat, esse portentum: ideoque e vestigio mit-

a Ignorant κη *Iidem*. *b* Non est in *Arch*. *c* Ἐγείρας *Vind*. *d* Ἀπιστάμεναι *Ald*., mox μέν νυν *Arch*., sed paullo ante κήρυκας plerique omnes cum *Edit*. κήρυκα *Med*. *e* Desit haec vox *Arch*. *Vind*. *f* Haec ex iisdem Schedis exulant usque in medium C. 79. *g* Sic *Medic*., in aliis δέ. *h* Ὡς est ex *Medic*. *i* Ἔπεμπέ τε *Aldus* & ceteri. *k* Ex *Med*., ἐλάσει vulgo. *l* Sic editi veteres. αὐτῶν *Med*. *m* Ex *Paris*. duobus & vulgatis libris. Φοιτέοντας *Ald*., φοιτῶντες *Med*., qui & ἰδόντι δὲ τοῦτο Κρ., in aliis & *Paris*. C. τῷ Κρ. τοῦτο.

66. Μάλιστά κη κειμένην] Κειμένη praestaret. Praedicatur de regione Pteria, quae in finibus Sinopes ad Pontum. *Steph. Byz.* ἔστι καὶ Πτερία πόλις Σινώπης ex hoc, opinor, *Nostri* loco. Pteriorum urbis mox mentio erit.

72. Πρὶν δὲ ἐξελαύνειν ὁρμῆσαι τὸν στρατόν] Est, cui ἐξελαύνειν glossatoris videtur, me dissentiente: putes simile esse L. VIII, 106. ὡς δὲ τὸ στράτευμα —— ὅρμα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, discrepat tamen, ut quisque videt. Hoc specta VII, 105. πρότερον ἤπερ ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Restitui ex schedarum consensione κήρυκας. Plures Cyrus misit, sicuti C. 141. ubi ultro Iones postulant, quod hic negant Cyro, traditur.

78. Πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν] Media vox perperam praeteritur. Vide C. 82., & illud III, 11., ubi plenius, καὶ πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πλήθεϊ πολλῶν· nam praepositionem quod *Arch*. & *Vind*. omittant isthic, caussa caret.

81. Κροῖσος δὲ, μεμφθεὶς &c.] Latina *Croesus reprehensus propter suas copias* non probo. A quo enim reprehensus? Immo vero ipse semet incusabat, quod copiarum numero longe inferior congressus cum Persarum rege esset. Melius *Stephanus* & *Portus*, postulante verbi usu, *caussatus exercitus sui paucitatem*, sive potius, *semet reprehendens ac incusans*. Statim οὐκ ἐπειρᾶτο ἐπιὼν *Reiskii* iussu ἐπωρᾶτο corrigendum foret, nisi si valide *Noster* resisteret. Ἐπειρᾶτο ἐπιὼν non aliud illi ac ἐπιέναι. Ecce tibi VII, 5. ἐπειρᾶτο κατιὼν ὁ Ἱστιαῖος. & C. 50. ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων. Consimiliter VII, 172. & IX, 52. tum I, 84. ἐπειρᾶτο προσβαίνων.

91. Λαβύνητος] Regum Babyloniorum ultimus, Croeso ad coërcendam Cyri adaugescentem potentiam foedere iunctus, & belli huius fortasse occasio. *Beroso* apud *Josephum* Ναβόννηδος L. I. *Cont*. *Apion*. C. 20. Par caussa Amasin Aegyptium, has in partes ut transiret, inpulisse videtur. Lege *Xenophontem* VIII. *Inst*. *Cyr*. p. 183.

3. Φοιτέοντες] Ut alibi saepius hic etiam obliteravit *Gronov*. Ionicam scribendi rationem; & c. 96. ἐφοίτεον e libro Flor. in ἐφοίτων transiit; cum paulo post ἐπιφοιτέοντες intactum relinquatur; alibi διαφοιτέοντες & ἐπιφοιτέωσι. Hic vero scribi malim: οἱ ἵπποι, μετιέντες τὰς νομὰς νέμεσθαι, ἐσφοιτέοντες (nempe τὸ προάστειον) κατήσθιον. Verbum adhibuerunt *Euripides* & *Lysias*.

VALKEN.

6. Ἐς

mittebat consultores ad coniectores Telmessenses. His ita profectis, ubi accepto responso ab Telmessensibus, didicerunt quid vellet significare portentum, non contigit ut Crœso renunciarent. Nam priusquam retro Sardes renavigarent, Crœsus est captus. Attamen Telmessenses ita responderant, exercitum externum Crœso illuc affuturum, qui quum advenisset, indigenas subigeret: quod dicerent anguem terræ prolem esse; equum, hostem & advenam. Hæc Telmessenses Crœso sunt interpretati, sed iam capto; nondum tamen gnari eorum quæ de Sardibus ac ipso
79 Crœso agerentur. Cyrus certior factus, Crœsum, qui statim post prœlium in Pteria gestum abscesserat, constituisse post abitum dispergere copias, consilio inito, comperiebat operæ pretium esse, quam celerrime posset, promovere exercitum Sardes, priusquam contraherentur iterum Lydorum copiæ. Hoc ubi probavit, statim quoque exequutus est: propereque ducto in Lydiam exercitu, ipsemet nuncius Crœso advenit. Unde Crœsus in magnam sollicitudinem adductus, quod præter opinionem præterque expectationem suam se res haberent, tamen Lydos in prœlium eduxit. Lydia vero gente in Asia nulla fuit ea tempestate nec fortior nec magis strenua: ex equisque illi pugnabant, hastasque longas gestabant, & erant equitan-
80 di sane periti. Campus, in quo concursum est, ante urbem Sardianam iacet, magnus & nudus: quem cum alii amnes perfluentes, tum Hyllus, perrumpunt simul in omnium maximum, qui vocatur Hermus, qui e monte sacro Matris Dindymenæ lapsus infunditur mari iuxta Phocæam oppidum. Hic ubi vidit Lydos ad pugnandum instructos Cyrus, equitatum reformidans, constituit admonitu Harpagi Medi, ita faciendum: coactis omnibus quæ ipsius exercitum sequebantur camelis, vel frumentum vel vasa portantibus, sarcinas

ἦν, ἔδοξε τέρας εἶναι. αὐτίκα δὲ ἔπεμπε θεοπρόπους [a] ἐς τοὺς ἐξηγητέας Τελμησσέων. ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι θεοπρόποισι, καὶ μαθοῦσι πρὸς Τελμησσέων τὸ θέλει σημαίνειν τὸ τέρας, οὐκ ἐξεγένετο Κροίσῳ ἀπαγγεῖλαι· πρὶν γὰρ ἢ ὀπίσω σφέας ἀναπλῶσαι ἐς τὰς Σάρδις, ἥλω ὁ Κροῖσος. Τελμησσέες μέν τοι τάδε ἔγνωσαν, στρατὸν ἀλλόθροον προσδόκιμον εἶναι Κροίσῳ ἐπὶ τὴν χώρην· ἀπικόμενον δὲ τοῦτον καταστρέψεσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, λέγοντες ὄφιν εἶναι γῆς παῖδα, ἵππον δὲ, [b] πολέμιόν τε καὶ ἐπήλυδα. Τελμησσέες μέν νυν ταῦτα [c] ὑπεκρίναντο Κροίσῳ ἤδη ἡλωκότι, οὐδέν κω εἰδότες τῶν περὶ Σάρδις τε καὶ αὐτὸν Κροῖσον. Κῦρος δὲ, αὐτίκα ἀπελαύνοντος Κροίσου, μετὰ τὴν μάχην τὴν γενομένην 32
ἐν τῇ Πτερίῃ, μαθὼν ὡς ἀπελάσας [d] μέλλοι Κροῖσος διασκεδᾶν τὸν στρατὸν, βουλευόμενος εὕρισκε πρῆγμά οἱ εἶναι ἐλαύνειν ὡς δύναιτο τάχιστα ἐπὶ τὰς Σάρδις, [e] πρὶν ἢ τὸ δεύτερον ἁλισθῆναι τῶν Λυδῶν δύναμιν. ὡς δέ οἱ ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίεε κατὰ τάχος· ἐλάσας γὰρ τὸν στρατὸν ἐς τὴν Λυδίην, αὐτὸς ἄγγελος Κροίσῳ ἐληλύθεε. ἐνθαῦτα Κροῖσος ἐς ἀπορίην πολλὴν ἀπιγμένος, ὥς οἱ παρὰ δόξαν ἔσχε τὰ πρήγματα ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε, ὅμως τοὺς Λυδοὺς ἐξῆγε ἐς μάχην. ἦν δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἔθνος οὐδὲν ἐν τῇ Ἀσίῃ οὔτε ἀνδρειότερον, οὔτε ἀλκιμώτερον τοῦ Λυδίου. ἡ δὲ μάχη σφέων ἦν [f] ἀπ᾽ ἵππων. δούρατά τε ἐφόρεον μεγάλα, καὶ αὐτοὶ ἔσαν ἱππεύεσθαι ἀγαθοί. Ἐς τὸ πεδίον δὲ συνελθόντων τοῦτο τὸ πρὸ τοῦ ἄστεός ἐστι τοῦ Σαρδιηνοῦ, ἐὸν μέγα τε καὶ [g] ψιλὸν, (διὰ δὲ αὐτοῦ ποταμοὶ ῥέοντες καὶ ἄλλοι, καὶ [h] Ὕλλος συῤῥήγνυσι ἐς τὸν μέγιστον, καλεόμενον δὲ Ἕρμον, ὃς ἐξ [i] οὔρεος ἱροῦ μητρὸς Δινδυμήνης ῥέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν κατὰ [k] Φωκαίην πόλιν) ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην τασσομένους, καταῤῥωδήσας τὴν ἵππον, ἐποίησε, Ἁρπάγου ὑποθεμένου ἀνδρὸς Μήδου, τοιόνδε· ὅσαι τῷ στρατῷ τῷ ἑωυτοῦ εἵποντο σιτοφόροι τε καὶ σκευοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας ἁλίσας, καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχθεα, ἄνδρας ἐπ᾽ αὐτὰς [l] ἀνέβησε ἱππάδα στολὴν ἐνεσταλμένους.

σκευ-

a Ἐς τοὺς ἐξηγητέας Τελμισσέων omnes *Ald.* secuti. ἐς τῶν ἐξηγητέων ora *Steph.* & *Medic.*, praetereaque Τελμησσέων, quo & modo deinde. *b* Πολέμιόν τε εἶναι Editi & *Paris. C.*, *Med.* εἶναι negligit, sicuti & *Ald.* *c* Spectavit hoc *Eustath.* in *Hom.* p. 787, 13. & *Suidas* in voc. *d* Μέλλει olim. *Med.* debetur receptum. *e* Ὅκως πρὶν ἢ *Arch. Vind.* & *Paris. C.*, abest *Med.* prius, qui τῶν Λυδ., non, ut alii, τὴν τῶν Λ. Omittit praeterea αὐτὸς ἐπικαταλάβοι, quae in *Aldo* post δύναμιν sequebantur. *f* Ἀπ᾽ ἵππων *Ald.*, duo *Regii*, *Vind.*, ἀφ᾽ ἵππων *Arch.* & codex doctissimi *Askeuw*, qui hic incipit. *Med.* ἀφίππων. *g* Sic *Med.* & *Ask.* ὑψηλὸν *Ald. Vind. Arch. Par. C.* *h* Bene *Med. Ask. Remig.* & *Paris.* duo cum Marg. *Steph.*, Ἕλλος *Ald.* aliique. *i* Οὔρεος *Ald. Vind. Arch.*, ὄρεος *Med.* & *Ask.*, sed dialecti rationem saepe contemnens; mox Δινευμίνης *Remig.* *k* Φωκίην male *Ald. Vind. Arch. Paris. C.*, melius *Med. & Ask.* *l* *Med. Ask. Rem.* & *Suidas* in voc., alii cum editis ἔβησε. Mox ἱππάδα στολὴν explicat *Hesychius* in V.

6. Ἐς τοὺς ἐξηγητέας Τελμησσέων] Dubium est, praestetne Τελμήσσεες an Τελμίσσεες, cum sermo de his coniectoribus est. *Cicero* divinat. I, 41. *Telmessus in Caria est, qua in urbe excellit haruspicum disciplina.* Habet & *Strabo* Τελμήσσεως, sive Τελμησσέων ἄκραν L. XIII. p. 935. *Arriano*, qui de hariolis & coniectoribus his diligentissime, Τελμισσεῖς *Exp. Alex.* II, 3., *Stephano Byz.*, *Suidae* atque aliis. Infra C. 84. eadem scripturae diversitas. Non addo plura. *S. Bochartus* in *Chan.* L. I, 6. & *Ezech. Spanhemius Diss.* IX. *de usu & Praest. Numism. p.* 563. abunde facient satis. Verum τοὺς ἐξηγητέας mutatos nolo. Non nescio ἐς τῶν ἐξηγητέων, qua aliunde arcessita voce, defendi queat: at cur contortam sectabimur, ubi planissima & sine incilibus munita via est? Vocabuli usum ex Graecorum moribus in luce posuerunt Viri Cl. *T. Hemsterhusius* & *Ruhnkenius* ad *Timaei Lexic.* p. 81.

19. Εὕρισκε πρῆγμά οἱ εἶναι] *Ex usu suo esse.* Infra IV, 11. ὡς ἀπαλλάσσεσθαι πρῆγμα εἴη. VII, 12. πάγχυ εὕρισκέ οἱ οὐ πρῆγμα εἶναι στρατεύεσθαι· *conperit prorsus sibi consultum non esse Graeciae bellum inferre.* Quae *Florentini* imperio mox vetere possessione evertuntur, defendi non debent.

25. Παρὰ δόξαν ἔσχε] Dare quidem potuerat: ὥς οἱ ἔσχε τὰ πρήγματα οὐκ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε· prout alibi dedit οὐκ ὡς ἤθελε. Sed ut hic, semel praeterea loquitur VIII, c. 4. ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἀπέβαινε ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον. VALKEN.

28. Ἡ δὲ μάχη σφέων ἦν ἀπ᾽ ἵππων] Nihil in his mutari oportuit. Ἀφίππων, insuper habito Ionum more, ex ἀφ᾽ ἵππων progenitum fuisse codicum alii declarant. Est illud in pugna equestri probatum. Poëta *Odyss.* ι´, 50. ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ᾽ ἵππων Ἀνδράσι μάρνασθαι. Cuius exemplo *Philostratus Heroic.* II, 18. p. 690. καὶ Μυσαὶ γυναῖκες ἀφ᾽ ἵππων ξυνεμάχοντο τοῖς ἀνδράσι. Sunt praeterea rei equestris rudes & inperiti ἄφιπποι· *Themistius* Orat. XXIII. p. 285. A. καὶ τῷ ἈΦΙΠΠΩι (οὐχ ἡδὺ ὁρᾷν) τὸν ἱππικόν. Atqui Lydi eo in genere praeter ceteros excellebant, ἱππεύεσθαι ἀγαθοὶ, uti *Noster*, sive φιλιππότατοι, quemadmodum *Philostratus* Icon. L. I, 17. p. 788., ante quos omnes *Homero* ἱπποκορυσταὶ *Il.* K, 431.

33. Καὶ Ὕλλος συῤῥήγνυσι] Amni verum nomen reddiderunt *Glareanus* ad *Livii* XXXVII, 38. *Leopardus Emend.* VII, 9., neque inpediunt schedae veteres. Accedat *Strabo*, *Herodoti* testimonio usus L. XIII. p. 928., cum de Hermo, εἰς ὃν καὶ ὁ Ὕλλος ἐμβάλλει — συμπεσόντες δ᾽ οἱ τρεῖς καὶ ἄλλοι ἀσημότεροι σὺν αὐτοῖς, εἰς τὴν κατὰ Φωκαίαν ἐκδιδόασι θάλατταν, ὡς Ἡρόδοτος φησίν. Quae Geographi tanto sunt obportuniora, quanto certius nunc adparet, *Medic.* bellissime κατὰ Φωκαίην πόλιν offerre. Cl. *Reiskius* συῤῥηγνῦσι multitudinis numero pingit.

48. Μηδ

cum eo conflixit, per camelos victor. Lydorum virtus. Odor & visus cameli terret equos. Crœsi obsessi vana consilia. Argi & Spartae certamina de Thyrea.

σκευάσας δὲ αὐτοὺς, προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς προϊέναι πρὸς τὴν Κροίσου ἵππον· τῇ δὲ καμήλῳ ἕπεσθαι τὸν πεζὸν στρατὸν ἐκέλευε. ὄπισθε δὲ τοῦ πεζοῦ ἐπέταξε τὴν πᾶσαν ἵππον. ὡς δὲ οἱ πάντες διελελέχατο, παραίνεσε τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους, κτείνειν [a] πάντα τὸν ἐμποδὼν γενόμενον, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν, μηδ᾽ ἢν συλλαμβανόμενος [b] ἀμύνηται. ταῦτα μὲν παραίνεσε. τὰς δὲ καμήλους ἔταξε ἀντία τῆς ἵππου τῶνδε [c] εἵνεκεν· κάμηλον ἵππος φοβέεται, καὶ οὐκ ἀνέχεται οὔτε τὴν ἰδέην αὐτῆς ὁρέων, οὔτε τὴν [d] ὀδμὴν ὀσφραινόμενος. αὐτοῦ δὴ ὦν τούτου εἵνεκε ἐσεσόφιστο, ἵνα τῷ Κροίσῳ ἄχρηστον ᾖ τὸ ἱππικὸν, [e] τῷ δή τι καὶ ἐπεῖχε ἐλλάμψεσθαι [f] ὁ Λυδός. ὡς δὲ καὶ συνήεσαν ἐς τὴν μάχην, ἐνθαῦτα [g] ὡς ὄσφραντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι, καὶ [h] εἶδον αὐτὰς, ὀπίσω ἀνέστρεφον. διέφθαρτό τε τῷ Κροίσῳ ἡ ἐλπίς. οὐ [i] μέντοι οἵ γε Λυδοὶ τὸ ἐνθεῦτεν δειλοὶ ἦσαν· ἀλλ᾽ ὡς ἔμαθον τὸ γινόμενον, ἀποθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, πεζοὶ τοῖσι Πέρσῃσι συνέβαλλον. χρόνῳ
33 δὲ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Λυδοί. κατειληθέντες δὲ ἐς τὸ τεῖχος, ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῶν Περσέων. τοῖσι μὲν δὴ κατεστήκεε πολιορκίη. Κροῖσος δὲ δοκέων οἱ χρόνον ἐπὶ [k] μακρὸν ἔσεσθαι τὴν πολιορκίην, ἔπεμπε ἐκ τοῦ τείχεος ἄλλους ἀγγέλους ἐς τὰς συμμαχίας. οἱ μὲν γὰρ πρότερον διεπέμποντο ἐς πέμπτον μῆνα προερέοντες [l] συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις, τούτους δὲ ἐξέπεμπε τὴν ταχίστην δέεσθαι [m] βοηθέειν, ὡς πολιορκεομένου Κροίσου. ἔς τε δὴ ὦν τὰς ἄλλας ἔπεμπε συμμαχίας, καὶ δὴ καὶ ἐς Λακεδαίμονα. Τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι [n] τοῖσι Σπαρτιήτῃσι κατ᾽ αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον συνεπεπτώκεε ἔρις ἐοῦσα πρὸς Ἀργείους περὶ χώρου καλεομένου Θυρέης. τὰς γὰρ Θυρέας ταύτας, ἐούσας τῆς Ἀργολίδος μοίρης, [o] ἀποταμόμενοι ἔσχον οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἦν δὲ καὶ ἡ μέχρι Μαλεῶν ἡ πρὸς ἑσπέρην Ἀργείων, ἥ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ χώρη, καὶ ἡ [p] Κυθηρίη νῆσος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων. βοηθησάντων δὲ Ἀργείων τῇ σφετέρῃ ἀποταμνομένῃ, ἐνθαῦτα συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες, ὥστε τριηκοσίους ἑκατέρων [q] μαχέσασθαι· ὁκότεροι δ᾽ ἂν περιγένωνται, τούτων εἶναι τὸν χῶρον. τὸ δὲ πλῆθος τοῦ στρατοῦ ἀπαλλάσσεσθαι ἑκάτερον ἐς τὴν ἑωυτοῦ, μηδὲ [r] παραμένειν ἀγωνιζομένων, τῶνδε εἵνεκε, ἵνα μὴ παρεόντων τῶν στρατοπέδων, ὁρῶντες οἱ ἕτεροι [s] ἑσσουμένους τοὺς

nas detraxit, & viros imposuit equestri veste indutos: quibus ornatis præcepit, ut præirent ceteras copias adversus Crœsi equitatum: peditatum, ut hanc cameli aciem subsequeretur, iussit. Post hunc collocavit omnem equitatum. Postquam omnes ordinati erant, imperat eis, ne cui ceterorum Lydorum parcerent, sed quemlibet occiderent obsistentem, præter ipsum Crœsum, ne si captus quidem repugnaret. Hæc imperavit. Camelos vero contra equitatum instruxit, hac ratione quod camelum equus reformidat, adeo quidem ut nec speciem eius intueri nec odorem sentire sustineat. Id ideo commentus est, ut equitatum Crœsi, quo ille se prævaliturum considerabat, inutilem redderet. Simulatque etiam in pugnam itum est, equi, olfactis protinus conspectisque camelis, retro se avertunt, unde spes Crœsi interiit. Verum non protinus Lydi ob id exterriti sunt, sed cognita re, ab equis desiliunt, ac pedites cum Persis confligunt; sed tandem, multis utrinque cadentibus, vertuntur in fugam: ac repulsi intra 81
muros, a Persis obsidebantur sic. Quam obsidionem in longius processuram ratus Crœsus, alios nuncios ex arce mittit ad socios. Nam qui antea dimissi erant, hi ad coëundum Sardes quintum mensem indixerant. At hos dimittebat, oratum, quam celerrima auxilia mitti sibi utique iam obsesso, & cum 82
ad alias societates misit, tum vero Lacedæmona. Ceterum per id ipsum tempus & ipsis Spartiatis inciderat cum Argivis contentio de loco, qui dicitur Thyrea. Quem locum, etsi terræ Argolidis partem, tamen Lacedæmonii abcisum tenebant. Etenim Argivorum etiam erat quidquid regionis Malea tenus ad occasum vergit, tum in continente, tum insulæ & aliæ, & Cytheria insula. Quum ergo Argivi suo territorio adempto auxilium ferrent, ibi ab utrisque in colloquium ventum est, pactique sunt, ut treceni utrinque dimicarent; & utri superiores extitissent, eorum regio foret: atque ambo exercitus in suam terram discederent, nec permanerent dum dimicaretur; ea scilicet causa, ne si adessent, parti succumbenti auxilium sui ferrent. His

a Citant *Th. Magist.* & *Suidas* in voce ea. b Ἀμύνηται editi cum *Parisinis*, *Vind. Arch. Remig.* ἀμύνηται *Medic. Ask.*, absurde. c Ex *Med. Arch. Vind. Rem.*, εἵνεκε *Ask.* vulgo εἵνεκα. d Ὀσμὴν *Arch. Vind.* δή τοι *Aldus*, *Editi*, & *Vind.*, Schol. *Hermogenis* p. 396., *Med. Arch. Ask.* habent receptum. e Τῷ *Arch.*, ὥὗτὸς *Remig.* f Ὁ αὐτὸς *Vind.* g *Med. Ask.* ὡς ὤσφρ., ὡς ὄσφραντο *Remig.*, quod praestat. ὤσφραντο tantum alii. h Ἰδόντες αὐτὰς *Vind. Arch.* & alii cum editis. Quod nunc est, ex *Med.* & *Ask.* i Μέν τοι γε οἱ *Arch.* k *Med. Ask. Remig.* & ora *Steph.*, *Aldus* & alii μακρότερον. l Τὸ συλλεγ. *Arch. Vind.*, quo non indigemus. v. C. 77. m βοηθῆϊην *Arch.*, βοηθεείην *Vind.* n *Med. Ask.*, ceteri articulum, non admodum necessarium, ignorant. o *Med. Ask. Remig. Vind. Arch.*, ἀποτεμνόμενοι alii cum *Ald.* p *M. Ask. Rem. Arch. Vind.* & *Steph.* margo. Vulgo Κύθηρα. q Φέρεσθαι *Remig.* r *M. Arch. Ask.*, περιμένειν ceteri. ἑκατέρων ἐς τὴν &c. potius videtur. s *Ask. M. Vind.*, ἡσσημένους *Arch.*, ἡσσωμένους editi.

48. Μηδ᾽ ἢν συλλαμβανόμενος ἀμύνηται] Nimia & paene superstitiosa, qua in *Medic.* erat vir clarissimus, reverentia in orationem *Nostri* verbum, toti Graeciae ignotum, ἀμύνηται invexit, citra dubitationem negligentia librarii prognatum. Ἀμύνεσθαι his libris frequens, nec aliubi, ne ab ipso quidem *Florent.*, ad eam formam scribitur. *L. Kusterum*, acerbius hoc de genere *Biblioth. Vet. & Nov. Clerici* T. v. p. 409. conquestum, missum facio. Cameli odorem & speciem equum non ferre, sed reformidare, in praelii huius enarratione *Xenophon Instit. Cyr.* L. vii. p. 176. E. & *Polyaenus Strateg.* vii, 6. 6. non praeterierunt.

54. Τῷ δή τι καὶ ἐπεῖχε ἐλλάμψεσθαι ὁ Λυδός] Parum refert hoc an δή τοι praeoptes. Ἐπείσθη ἐλλαμψ., placitum olim, merito vir doctus repudiavit ob C. 153. ἐπ᾽ οὓς ἐπεῖχε. Addere potuisset vi, 96. ἐπὶ ταύτην — ἐπεῖχον στρατεύεσθαι. Quae mihi quidem *a navibus ad anchoras stantibus*, ἐπεχούσαις, repetita non videntur: multo conmodius τὸν νοῦν ad dictionis conplementum adsciscetur. Vide hoc *Polybii Exc. Leg.* p. 1108. δῆλος ἦν, ΕΠΕΧΩΝ πάλαι τοῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην πράγμασι. & *S. Lucae Evang.* C. xiv, 7. ΕΠΕΧΩΝ πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο. In *Euripidis Heracl.* v. 846. aliud requiritur. Varius enim usus. Quod autem nonnulli praeferunt libri ὁ αὐτὸς, manifestos ex ὁ Λυδὸς natales habet, prorsus uti αὐλῶν κόρας fragmenti *Autocratis* apud *Aelian. de Animal.* xii, 9. Λυδῶν κόρας genuerunt invitae, monitore *J. Rutgersio Var. Lect.* ii, 1.

68. Δέεσθαι βοηθέειν] Non probo βοηθῆϊην, tametsi Ionicae notae. Mox C. 83. δεόμενος Κροίσῳ βοηθέειν πολιορκομένῳ.

73. Περὶ χώρου καλεομένου Θυρέης] Vide *Jo. Meursium Miscell. Lacon.* iv, 13. *Barbeyracium Histor. Foeder.* t. i. p. 30. De vocabuli variante scriptura dicere memini ad *Diodor.* xiv, 44., de eadem *Ruhnkenius* ad *Timaei Lexic.* p. 54. Κυθηρίη νῆσος *Gronovii* explicatione munita satis est.

90. Ἀλ-

His conventis, in diverſa digrediuntur. Ex utrisque delecti viri qui relicti ſunt conflixerunt: atque illis quidem ut æquo marte pugnantibus, ex ſexcentis tres omnino reliqui fuerunt: idque noctis interventu. Ex Argivis duo, Alcenor & Chromius, qui tanquam victores curſu Argos contenderunt: ex Lacedæmoniis unus Othryades, qui ſpoliatis Argivorum cadaveribus, eorum arma ad ſua caſtra detulit, & ſe in ſuo ordine tenuit. Secundo die utrique re audita adfuerunt, ſibique victoriam vendicabant: Argivi quidem, quod ſuorum plures ſuperfuiſſe dicerent: Lacedæmonii vero, quod qui eorum ſuperfuerant, fugisſent; ſuus autem perſtitisſet, & iſtorum cadavera ſpoliasſet. Ex contentione tandem concurrentes pugnant: ac poſtquam permulti utrinque ceciderunt, Lacedæmonii vincunt. Quo ex tempore Argivi tonſis capitibus, quum antea necesſario comati esſent, legem condiderunt, ſe devoventes, ne prius comam aleret quisquam Argivorum, neve mulieres aurum ferrent, quam Thyreas recuperasſent. His e diverſo legem tulere Lacedæmonii, ut ab hoc tempore comati esſent, quum antea non fuisſent. Othryadem, qui unus e trecentis reliquus fuisſet, aiunt pudore Spartam revertendi commilitonibus interfectis, illic apud Thyreas
83 mortem ſibi conſcivisſe. Quum hæc esſet apud Spartiatas rerum conditio, advenit caduceator Sardianus precatum Crœſo obſesſo auxilia. Illi, caduceatore audito, ſtatuerunt Crœſo ſtatim ſuccurrendum. Quibus iam ſe apparantibus, ac navibus paratis, alius affertur nuncius, murum Lydorum expugnatum, Crœſumque vivum esſe captum. Sic Lacedæmonii ma-
84 gnitudine caſus perculſi, ſuperſederunt. Sardes autem hunc in modum ſunt expugnatæ. Quartodecimo quam obſideri cœptæ ſunt die, Cyrus, misſis pasſim equitibus, ſuis copiis edicit, ſe dona daturum ei qui primus murum conſcendisſet. Poſteaquam id conato exercitu res non procesſit, ibi, quieſcentibus ceteris, Mar-

τοὺς σφετέρους, ἐπαμύνοιεν. [a] συνθέμενοι ὦν ταῦτα ἀπαλλάσσοντο. λογάδες δὲ ἑκατέρων ὑπολειφθέντες συνέβαλλον. μαχομένων δὲ σφέων, καὶ γινομένων ἰσοπαλέων, ὑπελίποντο ἐξ ἀνδρῶν ἑξακοσίων τρεῖς· Ἀργείων μὲν, [b] Ἀλκήνωρ τε καὶ Χρόμιος. Λακεδαιμονίων δὲ, Ὀθρυάδης. ὑπελείφθησαν δὲ οὗτοι νυκτὸς ἐπελθούσης οἱ μὲν δὴ δύο τῶν Ἀργείων, ὡς νενικηκότες ἔθεον ἐς τὸ Ἄργος· ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Ὀθρυάδης, [c] σκυλεύσας τοὺς Ἀργείων νεκροὺς, καὶ προσφορήσας τὰ ὅπλα πρὸς τὸ ἑωϋτοῦ στρατόπεδον, ἐν τῇ τάξει εἶχε ἑωϋτόν. ἡμέρη δὲ δευτέρη παρῆσαν πυνθανόμενοι ἀμφότεροι. τέως μὲν δὴ αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔφασαν νικᾷν· λέγοντες, οἱ μὲν, ὡς ἑωϋτῶν πλεῦνες περιγεγόνασι· οἱ δὲ, τοὺς μὲν ἀποφαίνοντες πεφευγότας, τὸν δὲ σφέτερον παραμείναντα, καὶ σκυλεύσαντα τοὺς ἐκείνων νεκρούς. [d] τέλος δὲ, ἐκ τῆς ἔριδος συμπεσόντες ἐμάχοντο· πεσόντων δὲ καὶ ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι. Ἀργεῖοι μέν νυν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλὰς, πρότερον ἐπάναγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμον τε καὶ κατάρην, μὴ πρότερον θρέψειν κόμην Ἀργείων μηδένα, μηδὲ τὰς γυναῖκάς σφι χρυσοφορήσειν, [e] πρὶν ἂν Θυρέας ἀνασώσωνται. Λακεδαιμόνιοι δὲ [f] τὰ ἐναντία τούτων ἔθεντο 34
νόμον, οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τούτου, ἀπὸ τούτου κομᾷν. τὸν δὲ ἕνα λέγουσι τὸν περιλειφθέντα τῶν τριηκοσίων, Ὀθρυάδην, αἰσχυνόμενον ἀπονοστέειν ἐς Σπάρτην τῶν οἱ [g] συλλοχιτέων διεφθαρμένων, αὐτοῦ μιν ἐν τῇσι Θυρέῃσι καταχρήσασθαι ἑωϋτόν. Τοιούτων δὲ τοῖσι Σπαρτιήτῃσι [h] ἐνεστεώτων πρηγμάτων, ἧκε ὁ Σαρδιηνὸς κήρυξ, δεόμενος Κροίσῳ βοηθέειν πολιορκεομένῳ. οἱ δὲ ὅμως ἐπεί τε ἐπύθοντο τοῦ κήρυκος, ὁρμέατο βοηθέειν. καί σφι ἤδη παρεσκευασμένοισι, καὶ νεῶν ἐουσέων ἑτοίμων, ἦλθε ἄλλη ἀγγελίη, ὡς ἡλώκοι τὸ τεῖχος τῶν Λυδῶν, καὶ ἔχοιτο Κροῖσος ζωγρηθείς. οὕτω δὴ οὗτοι μὲν συμφορὴν ποιησάμενοι μεγάλην, ἐπέπαυντο. Σάρδιες δὲ [i] ἥλωσαν ὧδε. ἐπειδὴ τεσσερεσκαιδεκάτη ἐγένετο ἡμέρη πολιορκεομένῳ Κροίσῳ, Κῦρος τῇ στρατιῇ τῇ ἑωϋτοῦ, διαπέμψας ἱππέας, προεῖπε, τῷ πρώτῳ ἐπιβάντι τοῦ τείχεος δῶρα δώσειν. μετὰ δὲ τοῦτο, [k] πειρησαμένης τῆς στρατιῆς, ὡς οὐ προεχώρεε, ἐνθαῦτα τῶν ἀλ-

a Συνθεμ. ὦν plerique omnes. Συνθέντες *Arch.*, ſed ὦν ignorant *Med. Ask.* *b* *M. Ask. Arch.*, Ἀλκίνωρ *Ald.* &c. Paullo ante συνέβαλον *Pariſ. B.* *c* Συννήσας *Rem.* & *Pariſ. A.* *d* Τέως *Ask.* *e* Πρὶν ἂν *Ask. Arch. Vind. Rem.* & alii cum *Aldo.*, *Med.* ἂν praeteriit, ſicuti μηδένα & σφὶ paullo ante *Arch.* *f* *Med. Ask. Arch.*, vulgo τἀναντία. *g* Συλλοχίων τε διεφ. *Arch.* Quae ſequuntur *Thom. Mag.* excerpſit in διαχρῶμαι & *Plut. de Malign.* p. 858. *h* *Med. Rem.* ora *Steph.*, *Ask.* interſerit τῶν. Alii ἐνιστχμένων τῶν πρ. *i* *Rem. Med.* margo *Steph. Ask.*, ἡλώκεσαν *Vind. Arch.* &c. tum τεσσαρεσκαιδεκάτη *Ask.* & ceteri cum *Aldo.* *k* *Ask. Arch. Med. Remig.*, tum προεχώρεε iidem, *Arch.* excepto. προσεχώρεε & πειρησάμενος cum vulgo plerique.

89. Ἀλκήνωρ καὶ Χρόμιος] *Theſeus* in *Stob.* VII. p. 92. ἔκειτο Ὀθρυάδης μεταξὺ τῶν ἀνῃρεμένων Λακεδαιμονίων, μόνος περιλειφθείς. Ἀργείων δὲ δύο Ἀλκήνυρος καὶ Χραμίου. Vitium perſpexit *Gesnerus*, in corrigendo parum aberrans. Fuit, uti hic, Ἀλκήνωρ καὶ Χρόμιος. *Plutarchi* Ἀγήνωρ *Meurſius* dudum reformavit. De Othryade praeclare *Ti. Hemſterhuſius* ad *Lucian. Contemplant.* C. ult.

92. Σκυλεύσας τοὺς Ἀργείων νεκρούς] Frequentatur his in libris συννῆσαι, ubi de rogo rebusque temere congeſtis ſermo eſt. Hic, tametſi ex MSS., adridere non debet. Valuitne Othryades, viribus ac ſanguine defectus, in unum Argivorum corpora coacervare? Belle *Theſeus* in *Stobenſi* Ὀθρυάδης πολλοὺς ΣΚΥΛΕΥΣΑΣ τῶν πολεμίων τρόπαιον ἔστησε. Non diſparia *Chryſermus* in *Plutarchi Parallel.* p. 306. t. II.

96. Λέγοντες, οἱ μέν &c.] Ut alia quaedam *Sophoclis* & *Euripidis*, quae legisſe ſuſpicor Athenis *Herodotum*, expresſit hunc locum de Phoenisſis *Euripidae* v. 1471. &c. ἦν δ' ἔρις στρατηλάταις, Οἱ μὲν — verbum ἔλεγον, ἐλέγετο ſupprimitur haud ſemel in ſimillimo loco *Thucydidis* VI, c. 35. ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι — τοῖς δὲ, —. aliis ſupplementis non indigemus. VALKEN.

99. Τέλος δὲ, ἐκ τῆς ἔριδος &c.] Niſi *Chryſermus* fallit, Amphyctiones, capti arbitri, litem ſecundum Spartanos dederant. Priorem tamen victoriam ſibi tribuerunt Argivi apud *Pauſaniam* x, 9. Vindicarunt & ſibi Lacedaemonii, unde Θυρεατικοὶ apud eos στέφανοι, de quibus docti viri ex *Athenaeo* ad *Heſychium*.

5. Πρὶν ἂν Θυρέας ἀνασώσωνται] Suum Herodotus recepit. *Platone* in re obvia non uterer teſte, niſi eadem illi in animo atque oculis fuisſent: ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος &c. in *Phaedone* p. 89. C.

7. Οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τούτου] Conturbare orationis ſeriem γὰρ non latuit *Reiskii* ſollertiam. Non vidisſe illud, ſaltem ſprevisſe, *Euſtathium* argumento ſunt, Λακεδαιμόνιοι δὲ, νικήσαντες ἔνθεν τὸν (ἔθεντο voluit) νόμον, μὴ κομῶντες πρώην, ἀπὸ τούτου κομᾷν ex *Herodoto* in *Homer.* p. 165, 19. Comamne vero ab hac de Argivis victoria Spartani promiſerint, dubia in ſcriptorum disſenſu res eſt, *Plutarchi* praeter ceteros, *Noſtrum*, ſed clanculum, taxantis *Vit. Lyſandri* principio. Lege *Jo. Meurſii Miſcell. Lacon.* I, 16. atque adde ex *Philoſtrati Vit. Apoll.* VIII, 6. p. 335. ubi Leonides κομῶν ὑπὲρ ἀνδρείας, ut amicis venerabilis & hoſtibus magis esſet terribilis: tum ταῦτά τοι καὶ ἡ Σπάρτη ἐπ' αὐτῷ κομᾷ, μεῖον οὐδὲν ἢ ἐπὶ Λυκούργῳ τε καὶ Ἰφίτῳ. h. e. *iactat ſe Sparta & gloriatur Leonida non minus quam* &c. Doctus interpres a vero aberravit.

10. Αὐτοῦ μιν ἐν τῇσι Θυρέῃσι &c.] De Othryadae exitu iterum diſcordia. Periisſe Perilai, Alcenoris F., manu Argivi ferunt in *Pauſan.* II, 20.; *Nicander* in culto Epigrammate cum *Herodoto* facit *Anthol.* III, 5. p. 299. Sed partium patriaeque ſtudio, uti nunc, plurimi olim a tramite auferebantur.

22. Ὡς οὐ προεχώρεε] *Gronov.* laudo. Vide v, 62. VIII, 102. Amanuenſium in προχωρεῖν & προσχωρεῖν emi-nent

Ab primo Hyrœade conscensus murus Sardium, cuius fata antiqua. Meles rex.

ἄλλων πεπαυμένων, ἀνὴρ Μάρδος ἐπειρᾶτο προσβαίνων, τῷ οὔνομα ἦν Ὑροιάδης, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος τῇ οὐδεὶς ἐτέτακτο [a] φύλακος. οὐ γὰρ ἦν δεινὸν κατὰ τοῦτο μὴ ἁλῷ κοτέ. ἀπότομός τε γάρ ἐστι ταύτῃ ἡ ἀκρόπολις, καὶ ἄμαχος· τῇ οὐδὲ Μήλης ὁ πρότερον βασιλεὺς Σαρδίων μούνῃ οὐ περιήνεικε τὸν Λέοντα, τόν οἱ ἡ παλλακὴ ἔτεκε, [b] Τελμησσέων δικασάντων, ὡς περιενειχθέντος τοῦ Λέοντος τὸ τεῖχος, ἔσονται Σάρδιες ἀνάλωτοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος περιενείκας, τῇ ἦν ἐπίμαχον τὸ χωρίον τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε τούτου, ὡς ἐὸν ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον· ἔστι δὲ [c] πρὸς τοῦ Τμώλου τετραμμένον τῆς πόλιος. ὁ ὦν δὴ Ὑροιάδης αὐτὸς ὁ [d] Μάρδος, ἰδὼν τῇ προτεραίῃ [e] τῶν τινα Λυδῶν κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυνέην ἄνωθεν κατακυλισθεῖσαν, καὶ ἀνελόμενον, ἐφράσθη, καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. τότε δὲ δὴ [f] ὁ αὐτός τε ἀναβεβήκεε, καὶ κατ' αὐτὸν ἄλλοι Περσέων ἀνέβαινον. προσβάντων δὲ συχνῶν, [g] οὕτω δὴ Σάρδιές τε ἡλώκεσαν, καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπορθέετο. Κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσον τάδε ἐγένετο. ἦν οἱ παῖς, τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικὴς, ἄφωνος δέ. ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ [h] εὐεστοῖ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς [i] αὐτὸν ἐπεποιήκεε, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενος, καὶ δὴ καὶ ἐς Δελ-

Mardus quidam, cui nomen erat Hyrœades, aggredi est ausus a parte arcis ubi nullus ad excubandum erat collocatus, quia illinc nequando arx caperetur haud suspectum erat, utpote loco prærupto atque inoppugnabili: quaque una parte Leonem Meles, qui antea fuerat Sardium rex, non circumtulerat, ex pellice sua genitum: qui Leo si murum circumlatus esset, Sardes inexpugnabiles fore Telmessenses iudicaverant. Eum Meles per ceteram partem muri circumduxit, quacunque poterat arx oppugnari: per hanc partem, tanquam inoppugnabilem atque præcisam, circumducere prætermisit, quæ ad Tmolum vergit. Ab hac igitur parte ipse Hyrœades Mardus conspicatus quendam Lydum pridie descendisse ad galeam superne devolutam & recepisse, advertit animum, atque consideravit: dehinc & ipse tunc conscendit, & ad eius exemplum alii Persæ subinde, atque alii frequentes. Ita urbs Sardes capta est, at-
que omnis direpta. Ipsi autem Crœso hæc 85
contigerunt. Erat ei filius, cuius superius habui mentionem, habilis ad cetera, sed mutus. In priore igitur annorum felicitate ad vitium eius emendandum Crœsus omnia fecerat, cum alia

a Habet hinc *Suidas* in Voc. Paullo superius πεπαυσμένων *Vind.* & *Arch.*, qui quoque Μάρδης, male. Vid. *Stephan. Byz.* b Τελμισσέων sive Τελμισέων, ut *Arch.*, plerique. Editum probat *M.* & *Ask.*, qui paullo ante cum *Medic.* ὁ πρότερον. In plerisque omnibus aliis ὁ πρότερος. c Πρὸς τὸν Τμῶλον *Reisk.* ex coniectura. d Μάρδης *Arch.* e Τῶν τινα Λυδ. *Paris. Arch. Vind. Remig.* cum editis. τὸν *Med. Ask.* f Αὐτός τε sine ὁ *Ask.*, articulum retinent omnes. Mox idem cum *Med. Arch. Vind.* καὶ κατ' αὐτὸν ceteri καὶ μετ' αὐτ. g *M. Ask. Vind.*, δὴ deest aliis. Statim ἑαλώκεσαν *Arch.* h *M.* Εὐεστοῖ, *Ask.* εὐεστοῖ & *Steph.* margo. In plerisque aliis & *Ald.* εὐθηνίᾳ ex glossa. i *Med. Ask.*, ἑαυτὸν *Vind. Arch.*, ἑωϋτὸν vulgo.

nent lapsus, etiam in *Thucydidis* II, 5. Arcem Sardianam *Ti. Hemsterhusius* ea luce circumdedit ad *Lucian. Contempl.* C. 9. ut nihil supra.

27. Τῇ οὐδὲ Μήλης ὁ πρότερον βασιλ.] Et hoc bene. Πρότερος, si valeret, non *primum*, sed priorem Croeso regem signaret, *Scaligero* Can. Isagog. III. p. 320. animadvertente. *Eusebius* habet in *Chron.* penultimum Heraclidarum regiae apud Lydos gentis *Melem*. Sic Myrsii Candaulaeque aetatem antevertit proxime. Verum multo hoc antiquior Meles in fragmentis est *Nic. Damasceni*. Praeclare de *Dione Chrysost.* Or. LXIV. p. 598. in refingendo regis huius & *Mardi* nomine meritus est *Valesius* ad *N. Damasceni Excerpt.* p. 442.

29. Τελμησσέων δικασάντων] Non erant δικασταὶ, sed *coniectores & interpretes portentorum*; quae duo coniunguntur a *Cicerone* de Divin. II, c. 28. qui L. II, c. 5. *Est*, inquit, *quidam Graecus vulgaris in hanc sententiam versus: Bene qui coniiciet, vatem hunc perhibebo optimum.* Μάντις γ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς. *Theocritus* Eid. XXI, 32. Ὃς γὰρ ἂν εἰκάζῃ κατὰ τὸν νόον, οὗτος ἄριστός ἐστιν ὀνειροκρίτας. Tametsi non ignorem, σημαίνειν, κρίνειν, γινώσκειν, in talibus etiam adhiberi ab *Herodoto*; una tamen mutata litera hic libenter legerim: Τελμησσέων εἰκασάντων, ὡς —. *Dion. Chrys.* Or. XXXIV. p. 414. C. τὰ μὲν τῶν οἰωνῶν εἰκάζειν δεῖ. *omnis divinatio coniectura nititur, ultra quam progredi non potest: Cicero* de Div. I, c. 14. Sunt mihi ad manum loca veterum, in quibus τοῖς δικαίοις, εἰκαῖα videantur substituenda. VALKEN.

29. Τελμησσέων δικασάντων] Insolens verbi usus originem suspicionibus praebet. Varias *Reiskius* offert *Miscell. Lips.* vol. VII. p. 616., praeterque alias διδαξάντων, *docentibus*, adprobat. Mihi expedita in hoc doctorum acumine omnia non sunt. Ampliabo, donec clarior e MSS. lux. Leonem circum arcis muros gestatum spectavit *Apollonius Tyan.* Epist. LXXV., cum rixantibus Sardianis, ὑμεῖς δὲ ποίῳ πεποιθότες ἄρα ΛΕΟΝΤΙ πόλεμον ἄσπονδον ἤρασθε;

35. Ὑροιάδης αὐτὸς ὁ Μάρδος] Melius οὗτος cum *Pavio* & *Reiskio*. Confer *Xenophontem* VII. *Inst. Cyr.* p. 180, ubi nonnulla diversitas. Mox τόν τινα Λυδῶν prave *Florentiae* scribitur. De *Nostri* more abunde testabuntur exempla, collata in C. 85. a *Gronovio*: accedent progressu operis ex MSS. plura.

43. Ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ εὐεστοῖ] Alii Codd. formam dant usitatam εὐεστοῖ. inusitatam sui Codicis admirabatur *Gronovius*. Herodoteam hic fuisse suspicor εὐεστυῖ. & in *Glossario Herod.* primitus scriptum: Εὐεστυῖ, (pro Εὐεστῇ, ἢ) εὐημερίᾳ, εὐετηρίᾳ. — Διογενιανὸς ἄνευ τοῦ σ γράφει. nempe εὐετυῖ· quod habet *Aratus* Dios. v. 358. Ὄφρα τις εὐετυῖ χαίρῃ ποτιδέγμενος ἀνήρ. *Schol.* τῇ εὐετηρίᾳ. Formas istiusmodi nominum Iones adamarunt praesertim: Ἰώνων istum σχηματισμὸν exemplis adfirmat *Eustathius* ad Il. T. p. 1245, v. 39. Ultimum eorum est ἡ Κτιστύς· κτιστὺν inquit Μιλήτου φησὶν Ἡρόδοτος· leguntur ista L. IX, c. 96. ληϊστὺος L. V, c. 6. τὴν καταπλαστὺν L. IV, c. 75. subministravit, ut alia multa pereximia, Mediceus iste Codex: prae ceteris Poëtis ista talia frequentavit *Callimachus*, in cuius paucis reliquiis inveniuntur ἁρπακτὺς, διωκτὺς, γελαστὺς, μαστὺς, ἀλητὺς, ὀϊστευτύς. Horum nonnulla meus attigit *Hemsterhusius* ad *Lucian.* p. 354. multo plura huius classis praebet *Hesych.* quaedam etiam mendosa: Ὠρητὺς vox est nauci, *Antimachea* fuit πωρητύς. Ἐσκλητὺς probabiliter scribendum, ubi legitur Ἐσκλητὸς, ἡ τῶν ἐξόχων ἄθροισις ἐν Συρακούσαις. Ceterum, si vel Herodoteum est εὐετὺς, fatendum tamen multo frequentius dici εὐεστὼ vel εὐεστοῦν. Democriteam esse vocem omnes norunt qui has literas tractant; illud non omnes, vocem in tres male distractam apud *Stobaeum* perperam in verbis legi *Democriteis* p. 278, 53. τὰ ἀδικέοντα (τῶν ζώων) ἀθῷος ὁ κτείνων· καὶ πρὸς εὖ ἐστ' οὖν τοῦτο ἔρδειν μᾶλλον ἢ μή. Scribendum, πρὸς εὐεστοῦν. Κακεστοῦν interpretatur *Hesychius* κακὴν κατάστασιν, ἢ ἀπραγίαν. *aeternitas Antiphonti* dicta Ἀειεστώ, teste *Harpocr.* ἡ οὐσία, Ἐστὼ *Archytae Stobaei* Ecl. Phys. p. 81, v. 8., ἡ ἀποδημία *Callimacho* apud *Suidam* Ἀπεστώ. ubi vulgatur in *Herodoto* IX, c. 84. τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης· olim legebatur, me iudice, ἀπεστυῖ. *Hesychius*: Ἀπεστὺς, ἡ ἀποχώρησις. Formam in ω, quod commemini, nullam praebet Herod. Sed haec, fateor, modum excedunt, argutis istis Graecorum auctorum emendatoribus breviloquis displicitura. VALKEN.

43. Ἐν τῇ —— εὐεστοῖ] Sequor schedas *Ask.*, alias *Medic.* consentaneas. In Glossis Herodoti variatur. In scriptis *Remig.* εὐεστὼ, εὐημερία· aliae εὐεστία, εὐεστή· cui discordiae conmodior dabitur locus. Non esse ab Ionum usu id, quod amplexus sum, alienum, *Democriti* apud *Stobaeum* verbis stabilire in animo fuerat. At illa persanata sunt: *Clemens Alex. Stromat.* II. p. 498. Δημόκριτος μὲν ἐν τῷ περὶ τοῦ Τέλους, τὴν εὐθυμίαν, ἣν καὶ ΕΥΕΣΤΩ προσηγόρευσεν. Non illi itaque idem atque aliis notavit: sua enim sibi Philosophus vocabula habuit. *Nostro* congruit *Aeschylus* VII C. Theb. v. 192.

Μήτ' ἐν κακοῖσι, μήτ' ἐν ΕΥΕΣΤΟΙ φίλῃ
Ξύνοικος εἴην ——

ubi Critici εὐδαιμονίᾳ, εὐετηρίᾳ. Quo usu & *Maximus* de Elect. v. 534.

alia excogitando, tum vero Delphos mittendo ad oraculum sciscitandum: atque ei Pythia talibus respondit,

Lyde genus, rex multorum, valde inscie Crœse:
Ne cura gnati exoptatam audisse loquentis
Intra ædes vocem: sine qua potior tibi longe.
Ille die quoniam primum infelice loquetur.

Porro captis mœnibus quidam Persa in Crœsum sibi ignotum ut occisurus vadebat. Quem invadentem se Crœsus quum videret, tamen præsenti clade affectus devitare negligebat, nihil putans differre an percussus oppeteret mortem. Filius eius mutus, ubi vidit Persam irruentem, præ metu & tanta ærumna, rupit vocem, inquiens, ô homo, ne perimas Crœsum. Atque hoc ille primum effatus, postmodum per omne vitæ tempus loquens extitit.
86 Persæ & Sardibus potiti sunt, & ipso Crœso vivo, quum regnasset annos quatuordecim, totidemque dies fuisset obsessus, deleto magno suo imperio, ut ei fuerat responsum. Eum captum Persæ ad Cyrum duxerunt: quem ille vinctum compedibus super ingentem quam struxerat lignorum struem imponit, circaque eum bis septem Lydorum filios: sive habens in animo primitias has alicui deo offerre, sive volens votum persolvere, sive cupidus sciendi, num quis dæmonum liberaret Crœsum, (quem religiosum esse audierat) quominus pyræ impositus vivus concremaretur. Hæc quidem Cyrum fecisse aiunt. Crœso autem super pyram stanti, etsi in tanta calamitate posito, tamen venisse in mentem Solonis, quod ab eo sibi nutu dei fuisset dictum, Ex viventibus beatum esse neminem. Quod dictum ubi subiit Crœso, ferunt eum refectum & ingemiscentem ex vehemente taciturnitate ter *Solon*

Δελφοὺς περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε [a] χρησομένους· ἡ δὲ Πυθίη οἱ εἶπε τάδε,

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
Μὴ [b] βούλευ πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ᾽ ἀκούειν 35
Παιδὸς φθεγγομένου. τὸ δέ σοι πολὺ λώϊον ἀμφὶς
Ἔμμεναι. αὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρῶτον ἀνόλβῳ.

ἁλισκομένου δὲ τοῦ τείχεος ἤϊε γὰρ [c] τῶν τις Περσέων ἀλλογνώσας Κροῖσον ὡς ἀποκτενέων. Κροῖσος μέν νυν ὁρέων ἐπιόντα, ὑπὸ τῆς παρεούσης συμφορῆς παρημελήκεε, οὐδέ τι οἱ διέφερε πληγέντι ἀποθανέειν. ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος, ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ [d] δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν· εἶπε δέ, [e] Ὤνθρωπε, μὴ κτεῖνε Κροῖσον. οὗτος μὲν δὴ τοῦτο πρῶτον ἐφθέγξατο· μετὰ δὲ τοῦτο ἤδη ἐφώνεε τὸν πάντα χρόνον τῆς [f] ζόης. Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε δὴ Σάρδις ἔσχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα, καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε [g] καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. ὁ δέ, [h] συννήσας πυρὴν μεγάλην, ἀνεβίβασεν ἐπ᾽ αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε ἐν πέδῃσι δεδεμένον, καὶ δὶς ἑπτὰ Λυδῶν παρ᾽ αὐτὸν παῖδας, ἐν νόῳ ἔχων εἴτε δὴ ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν [i] ὅτεῳ δή, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε [k] καὶ πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρήν· βουλόμενος εἰδέναι εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ ποιέειν ταῦτα. τῷ δὲ Κροίσῳ ἑστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς, ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ [l] Μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον. ὡς δὲ ἄρα μιν [m] προστῆναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς [n] ἡσυχίης, ἐς τρὶς ὀνομάσαι, Σόλων.

a Ask. Arch. Vind. M. Rem., edebatur χρησόμενος, non prorsus male. Vid. *Gronov.* IV, 145. & *Miscell. Observat.* T. III. p. 141. *b* Βούλου *Med. Ask.*, in aliis βούλευ, & verius. *c Med. Ask. Arch.*, deest τῶν vulgo. *d Ask. Med. Remig.* & *Par.* duo. ἄλλον γνώσας alii. *d* Δέους τέ κου ἔρρηξε *Arch.* *e M. Ask. Arch. Rem.* & *Corinthus.* Ἄνθρωπε *Ald.* & cet. atque ita & *Gellius N. Att.* V, 9. *f* Ζωῆς *Vind. Arch.*, male. *g* Καὶ καταπ. plerique. Copulam *Med. Ask.* bene tollunt. Vid. *Gronov.*. *h* Sumsit hinc *Suidas* in Voc. *i* Non habet *Arch.* *k* Copula abest *Arch. Vind.* Mox εἵνεκεν *M. Arch. Ask.*, ἕνεκα *Ald.* & cet. *l* Μηδένα εἶναι τῶν *Ask.* & ceteri omnes. εἶναι *Med.* desit. *m M. Ask. Vind. Arch. Rem. Parisini* & *Ald.* Vulgo παραστῆναι. Quae sequuntur habet hinc *Eustath. Hom.* p. 1604, 8. *n M. Ask. Rem. Eustath.*, ora *Stephani*, & *Paris. C. B.*, in quorum margine λειποψυχίης, sicuti & editis, *Vind. Arch.*, qui statim ὀνομ. Σόλωνα. Vulgo τὸ Σόλων, sed articulum *Med.* & *Ask.* praetereunt.

53. Ἀλλογνώσας Κροῖσον] *H. Steph.* coniectando iustam huius loci scriptionem adsecutus fuit in *Voc. Herodotear. recensione* p. 722. & 739. Certam praestant MSS. & *Hesych.* Ἀλλογνώσας, ἀγνοήσας. Neque abit multum ἀλλογνῶν in *Galeni* Gloss. Hippocratis, quo de doctissimi viri ad *Hesych.* & *Foësius* in *Oeconom.* neque, alia in conpositione, ἀλλοφρονέων, ἀλλοφάσσων &c.

55. Ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος] *Cicero Divin.* 1, 53. *eiusdem generis etiam illud est, quod scribit Herodotus, Croesi filium cum esset* infans *locutum.* Prodigiosum certe, modo verum. *Noster* non ἄφωνον tantum, quemadmodum *Xenophon, Nic. Damascenus* & *Dio. Chrysost.*, atque alii, sed διεφθαρμένον τὴν ἀκοὴν *captum auribus* C. 38. & κωφὸν C. 34. fuisse prodidit. Possuntne ergo ab ipsis natalibus surdi articulatas voces edere? Praesertim nullo divino beneficio, verum ὑπὸ δέους καὶ κακοῦ, uti scribit. Merito hoc reprehendit *Corn. de Pauw.* Habet *Plinius* N. Hist. L. XI, 50. semestrem Croesi filium, in crepundiis locutum, quo prodigio totum Lydiae regnum conciderit. At alius is fuit, atque ab hoc diversus, ut belle *Harduinus*, nisi si tamen in portento describendo inter veteres haud constiterit.

67. Καὶ δὶς ἑπτὰ Λυδῶν — παῖδας.] Consimilia *N. Damascenus* Excerpt. p. 457., in hac pyra tragoedians, sed culpam inhumanitatis a Cyro in Persas amoliens. *Ctesias* nihil de rogo, admiscet tamen prodigiosa multa. Nihil quoque *Xenophon.* Quae mihi suspicionem adaugent, ex vulgi, mira captantis, fabellis haec profluxisse. θεῶν ὅτεῳ δή, quod sequitur, reddendum *Abydeno* apud *Euseb.* Pr. Eu. IX, 41.

75. Μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον] Restitui, quod exilio traditum erat, εἶναι, schedis iubentibus. Vide C. 32. & hoc *Plinii* verissimum N. Hist. VII, 40. *Si verum iudicium facere volumus, ac repudiata omni fortunae ambitione decernere, mortalium nemo est felix.* Potuerat mox παραστῆναι locum tueri; quem & illi *Reiskius* relictum voluit, nisi MSS. concordia obnixa fuisset. Vid. *Gronovium.*

77. Ἐκ πολλῆς ἡσυχίης] Memoratam *Stephano* lectionem quia dabat & Med. Cod. recte restituit *Gronovius:* niti quoque potuerat *Eustathio*, qui ad Od. Θ. p. 319, 23. Ἡρόδοτος, inquit, ἐκπλαγεὶς δὲ τούτοισιν ἐπὶ χρόνον ἄφθογγος ἦν, μόγις δέ τε ἀνενεχθεὶς εἶπε. καὶ πάλιν. ἀνενεγκάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης. horum priora leguntur 1, c. 116. Quod hoc loco vulgabatur olim, λειποψυχίης fluxit, opinor, ex interpretamento lectionis non absurdae ἀψυχίης· censeri certe potuit Croesus ante passus *animi deliquium*, quam ad se redeuntem subierit Solonis dictum: ἡ λειποψυχία, locis a *Foësio* designatis, saepe dicta fuit ἀψυχίη *Hippocrati:* in locum ἀψυχίης, saltem in ψυχίης, facile mutari potuit ἡσυχίης· quod genuinum iudico. VALKEN.

77. Ἐκ πολλῆς ἡσυχίης] Non audeo damnare, tutum tot *Codd.* & *Eustathii* propugnaculo. Puto & *Nic. Damascenum* in *Nostro* reperisse. Σιωπῆς δὲ γενομένης, ait *Excerpt.* p. 461., στενάξας μέγα, εἰς τρὶς ἀνακαλεῖται πάλιν Σόλωνα. Explicationem certe seu paraphrasin huius loci ea praebent. Ἐκ πολλῆς ἡσυχίης, *postquam altum erat silentium*, sive σιωπῆς γενομένης. Stabilire praeterea *Nicolaus* lectionem *Arch.* poterit, sicuti & *Aelianus* in *Eustath.* p. 1404, 45., haec planissime aemulatus: ὁ δὲ ἀνηνέγκατο ἄρα, καὶ εἰς τρὶς ἐκάλεσε τὸν Σόλωνα. Adde aliam eiusdem *Aeliani*, quam adscripsit *Berglerus*, imitationem *Var. Hist.* IX, 41.

 85. Ὦ

Σόλων. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα, κελεῦσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπείρεσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο. καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ [a] τέως μὲν σιγὴν ἔχειν ἐρωτεώμενον· μετὰ δὲ, ὡς ἠναγκάζετο, „ εἰπεῖν, Τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα με- „ γάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν. ὡς δέ σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν [b] ἐπειρώτεον τὰ λεγόμενα. λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄχλον παρεχόντων, ἔλεγε δὴ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωϋτοῦ ὄλβον, [c] ἀποφλαυρίσειε· οἷα δὴ εἴπας, ὥστε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκεέ οἱ, τῇπερ ἐκεῖνος εἶπε. οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων, ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι δοκέοντας
36 ὀλβίους εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι· τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἁμμένης, καίεσθαι τὰ περιέσχατα. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων [d] τὰ εἶπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε, καὶ [e] ἐννώσαντα ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν, ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωϋτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα [f] πυρὶ διδοίη· πρός τε τούτοισι, δείσαντα τὴν τίσιν, καὶ ἐπιλεξάμενον ὡς οὐδὲν εἴη [g] τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, [h] κελεύει σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροίσου. καὶ τοὺς, πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς [i] ἐπικρατῆσαι. Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι [k] καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι, τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεόμενον, εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ [l] ἐδωρήθη, παραστῆναι, καὶ ῥύσασθαί [m] μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. τὸν μὲν, δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν· ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης [n] συνδραμέειν ἐξαπίνης νέφεα, καὶ χειμῶνά τε καταῤῥαγῆναι, καὶ ὗσαι ὕδατι λαβροτάτῳ, [o] κατασβεσθῆναί τε τὴν πυρήν. οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κῦρον, ὡς εἴη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἴρεσθαι τάδε, „ Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων [p] ἀνέγνωσε, ἐπὶ γῆν „ τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον, πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ „ καταστῆναι; ὁ δὲ εἶπε, Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα „ ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωϋτοῦ δὲ κα-

„ κο-

Solon nominasse: & Cyrum, quum audisset, iussisse interpretes eum percontari quemnam istum invocaret. Illosque accedentes fuisse percontatos, & hunc interrogatum silentium tenuisse. Deinde quum cogeretur, dixisse, Illum, quem cum omnibus tyrannis colloqui ego, quam ingentem pecuniam praeoptassem. Eum non plane illis declarantem, rursus interrogant ea quae dicta erant. Efflagitantibus ac moleste urgentibus, inquit, quemadmodum Solon, domo Atheniensis, omnino venisset, & intuitus omnes eius opes coram, pro nihilo duxisset; talia scilicet loquutus, ut sibi ipsi omnia cesserint illuc, quo iste dixerat: neque haec magis de se ipso quam de omni hominum genere, & de iis praesertim qui sibi ipsis beati viderentur. Haec Croeso referente, iam pyra incensa, arsisse extrema: & Cyrum, auditis per interpretes quae Croesus dixisset, poenituisse: quum se quoque hominem esse cogitaret, qui alium hominem, qui se inferior non fuisset opibus, vivum igni traderet. Praeterea veritum ob id iram deorum, ac reputantem nihil esse in rebus humanis stabile, iussisse ignem celerrime extingui iam ardentem, Croesumque deferri & qui cum eo erant. Verum eos qui iussi fuerant, non potuisse amplius vim ignis superare. Ibi ferunt Lydi 87
Croesum cognita Cyri sententiae mutatione, quum cerneret unumquenque extinguendo igni incumbentem, non tamen coërcere posse, exclamando invocasse Apollinem, ut ipsi adesset, si quod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque praesenti malo liberaret. Ita cum lacrymis Croeso deum invocante, nubes repente, quum serenum ac tranquillum esset, contractas esse, & procellam erupisse, ac vehementissima aqua pluisse, & rogum extinctum fuisse. Ita Cyrum, cognito diis gratum ac bonum virum esse Croesum, e pyra deposuisse, atque hunc in modum interrogasse; Croese, quisnam tibi hominum persuasit ut cum exercitu invaderes fines meos, ex amico factus hostis? Cui Croesus, Ego, inquit, o rex, istud feci tuo prospero,

meo

a Ἕως μὲν *Arch.* & *Eustath.* Hom. p. 80, 42. Mox ἐρωτεώμενον Editi, ἐπειρωτώμενον ora *Steph.*, *Med. Ask. Arch.* ἐρωτώμενον, sine caussa: deest praeterea statim ὡς *Vind.* & *Arch.* *b* Ἐπειρώτεον plures. *Med. Ask. Arch.* ἐπειρώτων. *c* Ἀποφλαυρίσειε· οἷα δὴ εἴπας ὥστε αὐτῷ πάντα ἀποβέβηκέ οἱ τῇπερ *Valla*, *Rem.* & *Paris. A. Arch. Vind. Ask.*, qui ἀποβεβήκοι, in *Arch. Vind.* οἱ deest: tantum ἀποβεβήκεε. Vulgo ἀποφλαυρίσειέ οἱ· ἃ δὴ εἶπ. τῷ αὐτῷ π. ἀποβεβήκεε τῇπερ, etiam *Medic.*, nisi quod adstruat οἱ. Mox ἀνθρωπήϊον, uti solet, praestaret. *d* Τὰ Κρ. εἶπε *Ask. Arch.* *e* *Eustath.* p. 288, 15. in *Hom.* *f* *M. Arch. Ask. Remig. Paris.* duobus. Vulgo πυρῇ. *g* Τῶν ἀνθρωπίνων ora *Steph. Remig.* *h* Κελεύει *Ald. Med. Ask. Arch. Parisini B. C.*, in aliis κελεύειν. *i* Ἐπικρατέειν *Remig.* non male. *k* Καταβαλεῖν idem. *l* Κεχωρήγηται ora *Steph.* & *Remig.* *m* *Medic. Ask. Remig.* αὐτὸν, *Aldus* & alii μιν, Nostri more. *n* Συνδραμεῖν *Med.* & *Ask.* *o* Καὶ σβεσθ. *Arch.* mox ὁ Κροῖσος *Arch. Ask.* articulus aliis abest. *p* Citat Scholiastes *Dionysii Thracis*, sed ἀνέγνω.

85. Ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων] Cl. *Reiskius* ὡς ἦλθε Σάρδις ὁ Σ. Verum ἀρχὴν notat *olim* hic atque alibi. Vide II, 27. & *Lud. Abresch Dilucid. Thucyd.* p. 714.

87. Ἀποφλαυρίσειέ οἱ ἃ δὴ &c.] In οἷα si hae literae coalescerent, huius quidem loci mihi facilior videretur intellectus ista ratione scripti: οἷα δὴ εἴπας, τὰ αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκεε τῇπερ ἐκεῖνος εἶπε. τῷ tantum in τὰ fuit mutatum: sed fortasse Codices hic vulgatis meisque coniecturis meliora suppeditabunt. VALKEN.

87. Οἷα δὴ εἴπας, ὥστε &c.] Varie haec fuerunt tentata. Cl. *Abresch* sola distinctione veteri scripturae medetur, ante τῇπερ ἐκεῖνος interpungens. *Reiskius* aut ἃ δὴ εἴπας, εἶπε αὐτοῖς ὡς πάντα — aut ἃ δὴ εἴπας, ἔφη, ὡς αὐτῷ πάντα ἀπ., τῇπερ — Laudem merentur, etsi opera male cesserit, viri egregii. Premo MSS. vestigia cum Abbate *Geinozio*, cuius ἀποβεβήκεοι, cum coniecturae debeatur, carebimus sine damno. Potius foret, si necessitas urgeret, Cod. *Ask.* ἀποβεβήκοι. Verum αὐτῷ — οἱ per tmesin, ut alias, pro ἑωϋτῷ depositum fuit. Vide *Abresch* dicto loco, & *Gronovium*.

92. Καίεσθαι τὰ περιέσχατα] Obsecutus sum clarissimi viri monitis & C. 101. Lib. V., uti nunc editur. Morantur tamen & nonnihil retrahunt haec C. 191. huius libri, τῶν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος ἑαλωκότων. Liberum itaque optandi arbitrium.

98. Κελεύει σβεννύναι] *H. Stephano* insultare recuso: vidit opinor Cod. *Rem.*, cui & pauci alii consentiunt, maluitque leniter fluentem orationem, fortasse iniuria. Solet enim *Noster* in eo genere varietatem sectari, sicuti saepe numero alii. Conf. V, 103., *Davis.* in *Ciceron. Tuscul. Disp.* I, 24. & *Raphel. Obs. ex Herodot.* in *Ep. ad Galat.* II, 6., ubi tamen aliena quaedam.

3. Δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν] *Portus* καταβαλεῖν, ut in *S. Remig.* inest, corrigebat, citra urgentem caussam. Si qui tamen ita voluerint, non pugnabo. Facit scriptionis adfinitas, ut verborum saepe oriatur confusio, de qua superius C. 46. Haud raro quoque vim patiuntur. *Nic. Damascenus* Excerpt. p. 449. ὁ δὲ θηράτωρ ἐπὶ τὸν δόρκον (ὥρμησε) καὶ καταλαβὼν ἐσπάραττε· *Salmasius* ad libri sui oram καταβαλὼν, quo *Nicolaus* nec clarius distinctiusve loquetur. Mitto alia.

5. Εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη] Simile *Aristophanis*, uti bene *Berglerus*, *Pac.* v. 385. εἴ τι κεχαρισμένον χοιρίδιον οἶσθα παρ' ἐμοῦ κατεδηδοκώς. Ambo imitantur Poëtam. Il. A, 39. Ceterum *S. Remig.* κεχορήγηται placere posset, modo Herodotei commatis foret. Tritum usu est *Aristotelis*, *Strabonis* atque aliorum, quemadmodum ad *Diodori* L. I, 15. adscripta ostendunt.

23. Κά-

meo infausto fato, Græcorum deo auctore,
qui me ad bellum gerendum impulit. Neque
enim quispiam ita amens est ut bellum quam
pacem præoptet. Nam in pace filii sepeliunt
patres, in bello patres filios. Sed ut ista fie-
88 rent, dæmonibus cordi fuit. Hæc Crœsus lo-
quutus est: quem Cyrus solutum iuxta se col-
locavit, ac in multa sane observantia habe-
bat, intuensque eum admirabatur, tam ipse
quam omnis circa eum cœtus. Ille cogita-
bundus silentium tenebat. Mox attendens,
ac cernens Persas Lydorum diripientes urbem,
Utrum debeo, inquit, o rex, tibi loqui quod
sentio, an tacere hoc tempore? Cyrus vero
eum, quæcunque liberet, audacter proloqui
iussit. Tunc ille Cyrum percontatur, Ista,
inquiens, tanta frequentia quid illa sic prope-
rat agere? Cui Cyrus, Tuam, inquit, ur-
bem diripit, tuasque opes dissipat. Atqui,
Crœsus excipit, neque urbem meam diripit,
neque meas opes. Nihil enim mihi iam cum
89 istis rebus est: sed tua ferunt aguntque. His
verbis iniecta cura, Cyrus Crœsum semotis
arbitris interrogat quidnam in his, quæ fierent,
sibi constituendum censeret? Ad quem Crœ-
sus, Quoniam, ait, me dii servum tibi tra-
diderunt, iure debeo, siquid amplius animad-
vertero, id tibi indicare. Persæ natura pro-
terva sunt, & iidem inopes. Quos si diri-
pientes tu ac potientes magnis opibus negli-
gis, id tibi ex his credibile est eventurum,
ut quisque istorum plurimis opibus potietur,
ita facillime in te rebellaturum, esse expectan-
dum. Nunc igitur, si tibi placent hæc quæ
ego dico, ita facito. Siste ad singulas portas
aliquot ex tuis satellitibus custodes, qui aufe-
rentes vetent exportari opes, tanquam earum
decimæ Iovi necessario reddendæ sint. Ita
neque tu odium illorum contrahes, vi opes
eripiendo; & ipsi agnoscentes te iusta agere,
90 non inviti facient. Hæc audiens Cyrus, ma-
iorem in modum gavisus est tali admonitu,
eaque vehementer approbavit; & iussis satel-
litibus id exequi quod Crœsus ipsi subiecisset,
his verbis eum affatus est; Crœse, quandoqui-
dem & facta & dicta tua promta viri regis
sunt, pete quid muneris a me velis impræsen-
tiarum tibi dari. Ad quem Crœsus, o here,
inquit, maxime gratum mihi facies, si sive-
ris me deum Græcorum, quem ego maxime
omnium veneratus sum, percontari missis ad
eum his vinculis, nunquid ei fas sit bene de
ipso merentes decipere. Et Cyro interroganti
quidnam id esset, quod incusaret, altius repe-
tens

,, κοδαιμονίῃ. αἴτιος δὲ τέτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς,
,, ἐπάρας ἐμὲ [a] στρατεύεσθαι. ἐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός
,, ἐστι, ὅς τις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται. ἐν μὲν γὰρ
,, τῇ οἱ παῖδες τὲς πατέρας θάπτεσι, ἐν δὲ τῷ, οἱ
,, πατέρες τὲς παῖδας· ἀλλὰ ταῦτα [b] δαίμοσί κε
,, φίλον ἦν ἔτω γενέσθαι. Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε. Κῦρος
δὲ αὐτὸν λύσας [c] κάτισέ τε ἐγγὺς ἑωϋτε, καὶ κάρτα
ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε. ἀπεθωΰμαζέ τε ὁρέων καὶ αὐ-
τὸς, καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες. ὁ δὲ, συννοίῃ
ἐχόμενος, ἥσυχος ἦν. μετὰ δὲ, ἐπιστραφείς τε καὶ [d] ἰδό-
μενος τὲς Πέρσας τὸ τῶν Λυδῶν ἄστυ κεραΐζοντας, εἶπε,
,, Ὦ βασιλεῦ, [e] κότερον λέγειν πρός σε τὰ νοέων τυγ-
,, χάνω, ἢ σιγᾷν ἐν τῷ παρεόντι [f] χρόνῳ χρή; Κῦρος
δέ μιν θαρσέοντα ἐκέλευε λέγειν ὅ, τι βέλοιτο. ὁ δὲ
,, αὐτὸν εἰρώτα, λέγων, [g] Οὗτος ὁ πολλὸς ὅμιλος τί
,, ταῦτα σπεδῇ πολλῇ ἐργάζεται; ὁ δὲ εἶπε, Πόλιν
,, τε τὴν σὴν διαρπάζει, καὶ χρήματα τὰ σὰ [h] διαφο-
,, ρέει. Κροῖσος δὲ ἀμείβετο, Οὔτε πόλιν τὴν ἐμὴν, ἔτε 37
,, χρήματα [i] τὰ ἐμὰ διαρπάζει· ἐδὲν γάρ ἐμοι ἔτι
,, τέτων μέτα. ἀλλὰ φέρεσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά.
Κύρῳ δὲ ἐπιμελὲς ἐγένετο τὰ Κροῖσος εἶπε· μεταστησά-
μενος δὲ τὲς ἄλλες, εἴρετο Κροῖσον ὅ, τι οἱ ἐνορῴη ἐν
,, τοῖσι [k] ποιευμένοισι. ὁ δὲ εἶπε, Ἐπεί τέ με θεοὶ δῶ-
,, καν δοῦλόν σοι, δικαιῶ, εἴ τι ἐνορῶ πλέον, σημαίνειν
,, σοι. Πέρσαι, φύσιν ἐόντες ὑβρισταὶ, εἰσὶ ἀχρήματοι·
,, ἢν ὦν σὺ τέτες [l] περιΐδῃς διαρπάσαντας καὶ κατα-
,, σχόντας χρήματα μεγάλα, τάδε τοι ἐξ [m] αὐτέων
,, ἐπίδοξα γενέσθαι· ὃς ἂν αὐτέων πλεῖστα κατάσχῃ,
,, τῦτον [n] προσδέκεσθαί τοι ἐπαναστησόμενον. νῦν ὦν
,, ποίησον ὧδε, [o] εἴ τοι ἀρέσκοι τὰ ἐγὼ λέγω. κάτι-
,, σον τῶν δορυφόρων ἐπὶ πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάκες,
,, οἳ λεγόντων πρὸς τὲς ἐκφέροντας τὰ χρήματα ἀπαι-
,, ρεόμενοι, ὥς σφεα ἀναγκαίως ἔχει [p] δεκατευθῆναι
,, τῷ Διΐ. καὶ σύ τέ σφι ἐκ ἀπεχθήσεαι βίῃ ἀπαιρεό-
,, μενος τὰ χρήματα, καὶ ἐκεῖνοι συγγνόντες ποιέειν
,, σε δίκαια, ἑκόντες ποιήσεσι. Ταῦτα ἀκέων ὁ Κῦρος,
ὑπερήδετο, ὥς οἱ ἐδόκεε [q] εὖ ὑποτίθεσθαι. αἰνέσας δὲ
πολλὰ, καὶ ἐντειλάμενος τοῖσι δορυφόροισι τὰ Κροῖσος
,, ὑπεθήκατο ἐπιτελέειν, εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε, Κροῖσε,
,, [r] ἀναρτημένε σεῦ ἀνδρὸς βασιλέος χρηστὰ ἔργα καὶ
,, ἔπεα ποιέειν, αἴτεο [s] δόσιν τήν τινα βούλεαί τοι γε-
,, νέσθαι παραυτίκα. ὁ δὲ εἶπε, Ὦ δέσποτα, ἐάσας
,, με [t] χαριῇ μάλιστα τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸν [u] ἐτί-
,, μησα ἐγὼ θεῶν μάλιστα, ἐπείρεσθαι, πέμψαντα
,, τάσδε [v] τὰς πέδας, εἰ ἐξαπατᾷν τοὺς εὖ ποιεῦντας
νόμος ἐστί οἱ. Κῦρος δὲ εἴρετο ὅ, τι οἱ τοῦτο [x] ἐπηγο-
ρεύων παραιτέοιτο. Κροῖσος δέ οἱ ἐπανηλόγησε πᾶσαν
τὴν

a Στρατοπεδεύεσθαι *Ask.* cum *Steph.* marg. Quae sequuntur, habet *Stob.* Serm. LIII. p. 368. *b* *M. Ask.* & *Remig.* sed που ille uti; in *Steph.* ora. δαίμονί κου *Edit.* *c* Κατεῖσέ τε *Med. Ask.* *d* Αἰδόμενος *Vind. Arch.*, prave. *e* Ex *M. Ask. Arch. Vind.* κότερα *Edd.* neque absurde. *f* *Rem. M.* & *Ask.*, qui χρὴ spernit. In ceteris χρόνῳ desideratur. *g* Οὕτως *Arch.*, & mox sine πολλῇ. *h* *M. Ask. Rem.* ora *Steph. Paris.* duo. Διαφθορέει Editi. *i* *M. Arch. Ask. Remig. Vind.*, in Editt. τἀμά. Mox μετὸν *Ask.*, μετὰ *Vind.* statim ἐπιμελῶς *Ask.* Quae vero sequuntur expressit *Philostr. Icon.* II. p. 824. *k* Πορευομένοισι *Arch.* *l* Περιείδῃς *Id.* *m* Αὐτῶν bis *Med. Ask.* *n* *Aldus*, *M. Arch. Ask.*, vulgo προσδέχεσθαι. *o* Εἴτι *Arch.*, tum θάῤῥησον τῶν δ. *p* Δὴ καταθῆναι *Arch.*, δὴ κατευθῆναι *Ask.* Mox in priore ἀπαιχθ. *q* Abest *Vind. Arch.* *r* Ἀναρτημένου *Par. A. B.* & *Ask.*, alii ἀνηρτημ., tum βασίλεος *Ask.* βασιλέως vulgo. *s* *M. Ask*, τὴν addunt plerique. Mox βούλεε *Arch.* perperam. *t* Solus *Med.* χαριεῖ. *u* Ἐγὼ ἐτ. θεὸν *Arch.*, idem ordo in *Ask.*, nihil mutante. *v* Desit *Ask.*, qui cum *Arch.* ποιοῦντας, prave. *x* Ὑπηγορ. *Ask.* non male.

23. Κάτισέ τε ἐγγὺς ἑωϋτοῦ] Scriptor *Florentinus* erroris reus est. Nusquam in his libris κατεῖσε, tametsi verbi neque obscurus nec infrequens usus. Quae continuo succedunt, ἀπεθωΰμαζέ τε ὁρέων, *Homeri* exemplo venerunt Il. Ω, 629. Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεὺς Εἰσορόων &c.

33. Χρήματα τὰ σὰ διαφορέει] Sic oportuisse, iam dudum docuit *P. Leopardus* Emend. VII, 9. Propagatum ex *Aldino* vitium est, saepius ad hoc vocabulum offenso L. V, 75. VII, 10. Qui *Nostrum* versavit, nihil hic desiderabit.

46. Κάτισον τῶν δορυφόρων] Solitarium incedit *Arch.* θάῤῥησον· *Galeus* operam in eius patrocinio abutitur: Θάσσεσον inprudenti excidit. *Hesychius* θάσσε, κάθισον, quod ex θάασσε, quo de *Eustathius* in *Hom.* p. 1008, 47., contractum. Mutuum Cyri Croesique sermonem *Xenophon Inst. Cyri* VII. p. 181., suo more descripsit.

56. Ἀναρτημένου σεῦ ἀνδρός &c.] Pareo Codd. & dialecti consuetudini. Ipse VI, 88. μαθὼν — ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς· Eiusdem sunt speciei ἀρτέαται, ἄρτηται &c. Mox Cl. *Reiskius* βασιλέως χρυσοῦ ἔργα, coniectura fortasse arbitraria.

63. Κροῖσος δέ οἱ ἐπανηλόγησε] Aliena viri Doctissimi comminiscebantur: legendum ἐπαλιλλόγησε· sed hoc dudum

τὴν ἑωϋτοῦ διάνοιαν, καὶ τῶν χρηστηρίων τὰς ὑποκρισίας, καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα· καὶ ὡς ἐπαρθεὶς τῷ μαντηΐῳ, ἐστρατεύσατο ἐπὶ Πέρσας. λέγων δὲ ταῦτα, κατέβαινε αὖτις παραιτεόμενος, ἐπεῖναί οἱ τῷ θεῷ [a] τούτων ὀνειδίσαι. Κῦρος δὲ γελάσας εἶπε, Καὶ τούτου τεύξεαι παρ᾽ [b] ἐμεῦ, Κροῖσε, καὶ ἄλλου παντὸς τοῦ ἂν ἑκάστοτε δέῃ. ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε [c] ὁ Κροῖσος, πέμπων τῶν Λυδῶν ἐς Δελφοὺς, ἐνετέλλετο, τιθέντας τὰς πέδας ἐπὶ τοῦ νηοῦ τὸν οὐδὸν, εἰρωτᾷν εἰ οὔ τι ἐπαισχύνεται, τοῖσι μαντηΐοισι ἐπάρας Κροῖσον στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, ὡς καταπαύσοντα τὴν Κύρου δύναμιν, ἀπ᾽ ἧς οἱ ἀκροθίνια τοιαῦτα γενέσθαι· δεικνύντας τὰς πέδας. [d] ταῦτά τε ἐπειρωτᾷν, καὶ εἰ ἀχαρίστοισι
38 νόμος εἶναι τοῖσι Ἑλληνικοῖσι θεοῖσι. Ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, καὶ [e] λέγουσι τὰ ἐντεταλμένα, τὴν „ Πυθίην λέγεται εἰπεῖν τάδε, [f] Τὴν πεπρωμένην μοί- „ ρην ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγέειν καὶ θεῷ. Κροῖσος δὲ „ πέμπτου [g] γονέος ἁμαρτάδα ἐξέπλησε, ὃς ἐὼν δορυ- „ φόρος Ἡρακλειδέων, δόλῳ γυναικηΐῳ [h] ἐπισπόμενος, „ ἐφόνευσε τὸν δεσπότεα, καὶ ἔσχε τὴν ἐκείνου τιμὴν „ οὐδέν οἱ προσήκουσαν. προθυμεομένου δὲ Λοξίεω ὅκως „ ἂν κατὰ τοὺς παῖδας [i] τοὺς Κροίσου γένοιτο τὸ Σαρ- „ δίων πάθος, καὶ μὴ κατ᾽ αὐτὸν Κροῖσον, [k] οὐκ οἷόν „ τε ἐγένετο παραγαγεῖν μοίρας. ὅσον δὲ ἐνέδωκαν αὗ- „ ται, ἠνύσατο, καὶ ἐχαρίσατό οἱ. τρία γὰρ ἔτεα „ [l] ἐπανεβάλετο τὴν Σαρδίων ἅλωσιν. καὶ τοῦτο ἐπι- „ στάσθω Κροῖσος, ὡς ὕστερον τοῖσι ἔτεσι τούτοισι ἁλοὺς „ τῆς πεπρωμένης. δεύτερα δὲ τούτων, καιομένῳ αὐτῷ „ ἐπήρκεσε. κατὰ δὲ τὸ μαντήϊον τὸ γενόμενον, οὐκ „ ὀρθῶς Κροῖσος μέμφεται. προηγόρευε γάρ οἱ Λοξίης, „ ἢν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν [m] αὐτὸν „ καταλύσειν. τὸν δὲ, πρὸς ταῦτα χρῆν [n] εὖ μέλ- „ λοντα βουλεύεσθαι, ἐπείρεσθαι πέμψαντα, κότερα „ τὴν ἑωϋτοῦ ἢ τὴν Κύρου [o] λέγοι ἀρχήν. οὐ συλλα- „ βὼν δὲ τὸ ῥηθὲν, οὐδ᾽ ἐπανειρόμενος, ἑωϋτὸν αἴτιον „ ἀποφαινέτω. ᾧ καὶ τὸ τελευταῖον χρηστηριαζομένῳ „ εἶπε [p] τὰ εἶπε Λοξίης περὶ ἡμιόνου· οὐδὲ τοῦτο [q] συν- „ έβαλε· ἦν γὰρ δὴ ὁ Κῦρος οὗτος ἡμίονος. ἐκ γὰρ „ δυοῖν

tens omnem ſuum aperuit animum, redditaque ſibi oracula, & præcipue donaria ſua, & quemadmodum excitus oraculo ſuſcepiſſet adverſus Perſas expeditionem. Hæc commemorando rediit rurſus ad petendam veniam iſta deo exprobrandi. Ad quem ridens Cyrus, Et hoc, inquit, Crœſe, a me impetrabis, & quicquid aliud identidem tibi opus erit. Ubi hæc audivit Crœſus, Delphos miſit quosdam Lydos, iuſſos, quum ad limen templi vincula poſuiſſent, ſciſcitari deum nunquid eum puderet, per oracula qui Crœſum induxiſſet ad bellum Perſis inferendum, tanquam Cyri potentiam everſurum; unde tales primitiæ ipſi offerrentur: compedes ſcilicet oſtendendo; & ſciſcitari cum hæc, tum nunquid Græcis diis foret fas eſſe ingratis. Lydis il- 91
luc profectis, & hæc mandata executis, Pythia fertur ita reſpondiſſe; Sortem fato deſtinatam defugere, deo quoque eſt impoſſibile. Crœſus autem quinti procreatoris crimen luit, qui quum eſſet ſatelles Heraclidarum, mulieris dolo inductus, dominum interemit: illiusque dignitate potitus eſt, nihil ad ipſum pertinente. Verum Apollo, quum ſtuduerit ut hæc Sardium clades liberis Crœſi, non ipſi Crœſo contingeret, tamen transferre fata non potuit: ſed quatenus illa permiſerunt, annixus eſt, atque ei gratiam retulit, utpote dilata Sardium expugnatione tres annos. Et hoc Crœſus diſcat, tot illis annis ſerius quam fata deſtinarant, ſe fuiſſe captum. Secundo loco, quod ipſi ardenti opem tulit. Nam quod ad oraculum pertinet, haud recte Crœſus conqueritur: quoniam Apollo prædixit, eum eſſe magnum imperium, ſi bellum Perſis inferret, everſurum: de qua re ipſum recte conſultare volentem, decuerat mittere ſciſcitatum, utrum ipſius Apollo diceret imperium, an Cyri? Sed quod dictum erat, nec conſiderans, nec denuo interrogans, ſibi ipſi acceptum referat. Quod autem ultimo reſponſo ait Apollinem dixiſſe de mulo, ne hoc quidem diſcuſſit. Nam mulus hic, Cyrus erat: quippe qui duobus diver-

a Τούτῳ *Arch. Ask.*, τοῦτο *Rem.*, ὀνειδίσειν *Arch.* *b* Ἐμοῦ *Arch.*, dialecti ſpreta regula. Cuiuscemodi enotare negligam. Satis adparet librariorum mutandi libido. *c* *Med. Ask. Remig.*, vulgo ἤκους Κρ. *d* *Med. Ask.*, alii τοιαῦτα. Statim εἰ ἀχαριστεῖν *Pariſ.* A. & *Remig.* *e* *V. Arch. M. Ask. Rem. Par.* duo. Alii Λυδ. λέγουσι ταῦτα δὴ τὰ ἐντ. *Aldus* habet καὶ λέγ. *f* Citat *Libanius* t. II. p. 643. D. & *Choricius Or.* in *Procopium Gazaeum* C. 25. *g* *Med. Ask. Pariſ. A.*, γένεος paſſim. *h* Tres *Pariſ.*, in ceteris ἐπισπώμενος. *i* *M. Ask.*, alii τοῦ. *k* Οὐκ οἷός τε *Arch. Vind.* *l* Ἐπανεβάλετο *Rem. Arch.*, vulgo ἐπανεβάλλετο. *m* *Med. Remig. Pariſ.* duo cum *Steph.* ora & *Ask.*, αὐτὸν ignorant alii. *n* Abeſt *Arch. Vind.* atque *Aldo.* *o* *Medic. Ask.*, λέγει omnes cum Edd. *p* Duo haec exulant ex *Arch.* & *Vind. Valla.* Reſpexit haec *Baſilius Seleuc.* L. II. de Mirac. S. Theclae p. 132. *q* *Med. Ask. Arch. Pariſ.*, alii συνέλαβε.

dudum praecepit accuratiſſimus *P. Leopard.* & quidquid ad illud firmandum dici poterat, Em. VII, c. 9. atque ita legit hoc in loco *Pollux* II, 120. nam non attigit τὸ, ἐπαλιλλόγητο, e L. I, c. 118. VALKEN.

63. Κροῖσος δέ οἱ ἐπανηλόγησε] In *Leopardi* partes etiam *Reiskius* ivit, optimo conſilio. Ἐπαλιλλόγησε, *repetiit, eademque ipſa expoſuit*, quae ſupra C. 37. &c., atque ita *Pollux*. Nam ἐπαντιλόγησε, quod illi & Noſtro inſtaurat Cl. *Adr. Heringa Obſ. Crit.* C. 3. p. 25. non convenit & longius deflectit. Bene *Philo Iud.* de *Fortitud.* p. 738. D. Εἰρηκὼς δ᾽ ὅσα δίδωσιν ὁ καιρὸς, ΠΑΛΙΛΛΟΓΕΙΝ οὐ δίκαιον.

76. Καὶ εἰ ἀχαρίστοισι νόμος εἶναι] Ineptiunt cum ſuo ἀχαριστεῖν ſcribae veteres, obliti iteratiſſimae locutionis. Satis hoc *Thucydidis* erit VII, 35. οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι διὰ τῆς σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι. Similia ex *Tacito* & *Salluſtio* ſtipavit *P. Leopardus Emend.* IV, 23., habet & huc pertinens *Abreſch Diluc. Thucyd.* p. 749. Egregie *Clemens Alex. Protrept.* p. 38. ὦ Κροῖσε, — ἀχάριστός ἐστιν, ὃν προσκυνεῖς, & plura hinc derivata.

81. Πέμπτου γονέος] Praeclare *Mediceus*. Idem ob ſequentem articulum coniectando adſecutus fuerat *Steph. Berglerus*, mirumque accidit, haeſitaſſe in re obvia interpretes. Vide C. 13. & quae docte commentatur *Gronovius*. Vellem is etiam mox δόλῳ —— ἐπισπόμενος ſcripſiſſet, quod MSS. certum praeſtant & ſermonis indoles expoſtulat. *Homer.* Od. Γ, 215. ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ. *Sophocles Elect.* v. 973. Ἀλλ᾽ ἢν ἐπίσπῃ τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασι. Verum ſcripturae haec aberratio in aliis & *Noſtro* ſaepe ſe obferet, uti C. 103. III, 14. 31. 54. &c.

86. Οὐκ οἷόν τε ἐγένετο] Nihil demuto; οὐκ οἷον, οὐκ οἷα, οὐκ οἷος in ſimili re uſus ſunt frequentis. Supra C. 67. IV, 152. VI, 130. Poſt pauca *Reiskius* ὕστερον τρισὶ ἔτεσι τούτοισι· quod Codd. ſi praeberent, adtentionem mereretur: nunc edito inhaereo.

100. Εἶπε τὰ εἶπε Λοξίης] Neminem offenderent iſta ſi ſola legerentur: de *Phallo* agens ποιεῦσι, ait, τὰ ποιεῦσι Ἕλληνες. II, c. 49. Noſtro tamen loco ſi prius εἶπε Codicibus abeſſet, ob ſequentia cenſerem adiectum, priſtinamque ſcriptionem hanc fuiſſe: τῷ καὶ τὸ τελευταῖον χρηστηριαζομένῳ (I, c. 55.) τὰ εἶπε Λοξίης περὶ ἡμιόνου οὐδὲ τοῦτο συνέλαβε· poſtremum Herodoteum eſt, ut & illud: οὐ δὲ τοῦτο, — τὰ εἶπε. ſic L. I, c. 89. Κύρῳ δὲ ἐπιμελὲς ἐγένετο, τὰ Κροῖσος εἶπε· hoc ſi bene memini, (nam librum inſpicere hercle non vacat) corrigi vult Reiskius: L. II, c. 51. ἱρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλεξαν, τὰ — δεδήλωται. VALKEN.

1. Ὁ κῦρος οὗτος ἡμίονος] *Abydenus* ex regis Babylonii oraculo de Cyro ἥξει Πέρσης ἡμίονος in *Euſeb. Pr. Eu.* IX, 41. Explanatius, verum ex *Noſtro*, *Oenomaus*, Apollinem vanitatis & mendacii arguens, ὁ μὲν γὰρ ἩΜΙΜΗΔΟΣ ἢ ἩΜΙΠΕΡΣΗΣ Κῦρος, ἢ ὁ μυθρόθεν μὲν

versarum gentium parentibus ortus sit, generosiore matre, patre tenuiore. Nam illa quidem, Meda erat, Astyagis Medorum regis filia: hic autem, Persa & Medis subiectus: & licet omnium infimus, tamen dominam suam in matrimonium duxit. Hæc Lydis Pythia respondit, quæ illi Sardes reversi Crœso nunciarunt. Quibus auditis Crœsus suam ipsius agnovit culpam esse, non dei. De Crœsi igitur imperio & prima Ioniæ subactione ita res
92 se habent. Porro Crœsi non hæc solum quæ iam diximus, sed alia quoque permulta donaria in Græcia extant. Siquidem apud Thebas Bœoticas tripus est aureus, quem illic Apollini nuncupavit Ismenio: apud Ephesum quoque buculæ aureæ, atque columnæ pleræque. Quinetiam in Proneæ templo apud Delphos clypeus aureus ingens. Atque hæc etiamnum ad mea usque tempora supererant: nonnulla tamen interciderunt. Ac vero quæ apud Branchidas Milesiorum a Crœso dedicata fuerunt, pondere, quantum intelligo, æquali & similia erant iis quæ sunt Delphis. Ceterum ea quæ tum Delphos, tum etiam ad Amphiarai misit templum, hæc ibi, veluti domestica bona, paternarumque facultatum libamina, divis consecravit. Quandoquidem cetera donaria e facultatibus erant viri adversarii, qui Crœso, priusquam regnaret, repugnans, Pantaleontis partibus impense studens hunc in regni potestatem provehere conabatur. Pantaleon enim & ipse Alyattis filius erat, Crœsi frater, at non ex eadem matre. Nam Crœsus natus fuit Alyatti ex Carica uxore, Pantaleon ex Iade. Quum autem tradito a patre imperio Crœsus potiretur, hominem illum qui sibi restiterat, in carduis fulloniis tractum interemit; bona autem eiusdem iam ante consecrata, tunc uti diximus iis locis dedicavit. At-
93 que de donariis hactenus dictum sit. Porro Lydia quæ scribantur nulla sane miranda habet, prout aliæ regiones, præter auri ramenta e Tmolo deferri solita. Unum tamen nobis exhibet multo maximum præter AEgyptiorum & Babyloniorum opera. Ibi enim est Alyattis Crœsi parentis sepulcrum, cuius crepido e gran-

„ δυῖον οὐκ ὁμοεθνέων ἐγεγόνεε, μητρὸς ἀμείνονος, πατρὸς δὲ ὑποδεεστέρου. ἡ μὲν γὰρ ἦν Μηδὶς, καὶ [a] Ἀστυάγεος θυγάτηρ τοῦ Μήδων βασιλέος. ὁ δὲ, Πέρσης τε ἦν, καὶ ἀρχόμενος ὑπ᾽ ἐκείνοισι· καὶ ἔνερθε ἐὼν τοῖσι ἅπασι, δεσποίνῃ τῇ ἑωϋτοῦ [b] συνοίκεε. Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδοῖσι· οἱ δὲ ἀνήνεικαν ἐς Σάρδις, καὶ ἀπήγγειλαν [c] τῷ Κροίσῳ. ὁ δὲ, ἀκούσας, συνέγνω ἑωϋτοῦ εἶναι τὴν ἁμαρτάδα, καὶ οὐ τοῦ θεοῦ. Κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροίσου τε ἀρχὴν, καὶ Ἰωνίης τὴν πρώτην καταστροφὴν, ἔσχε οὕτω. [d] Κροίσῳ δέ ἐστι καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, καὶ οὐ τὰ εἰρημένα μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν τρίπους χρύσεος, τὸν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ· ἐν δὲ Ἐφέσῳ, αἵ τε βόες αἱ χρύσεαι, καὶ τῶν κιόνων αἱ πολλαί· ἐν δὲ [e] Προνηΐης τῆς ἐν Δελφοῖσι, ἀσπὶς χρυσέη μεγάλη. ταῦτα μὲν καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν περιεόντα, τὰ δ᾽ ἐξαπόλωλε τῶν ἀναθημάτων. τὰ δ᾽ ἐν Βραγχίδῃσι τῇσι Μιλησίων ἀναθήματα Κροίσῳ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἴσα τε σταθμὸν καὶ ὅμοια τοῖσι 39
ἐν Δελφοῖσι. τὰ μέν νυν ἔς τε Δελφοὺς καὶ ἐς τοῦ Ἀμφιάρεω ἀνέθηκε, οἰκήϊά τε ἐόντα, καὶ τῶν πατρώων χρημάτων ἀπαρχήν· τὰ δὲ ἄλλα ἀναθήματα ἐξ ἀνδρὸς ἐγένετο οὐσίης ἐχθροῦ, ὅς οἱ, πρὶν ἢ βασιλεῦσαι, [f] ἀντιστασιώτης κατεστήκεε, συσπεύδων Πανταλέοντι γενέσθαι τὴν Λυδῶν ἀρχήν. ὁ δὲ Πανταλέων, ἦν Ἀλυάττεω μὲν παῖς, Κροίσου δὲ ἀδελφεὸς οὐχ ὁμομήτριος. Κροῖσος μὲν γὰρ ἐκ Καείρης ἦν γυναικὸς Ἀλυάττῃ, Πανταλέων δὲ ἐξ Ἰάδος. ἐπείτε δὲ δόντος τοῦ πατρὸς ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κροῖσος, τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀντιπρήσσοντα ἐπὶ [g] κνάφου ἕλκων διέφθειρε· τὴν δὲ οὐσίην αὐτοῦ ἔτι πρότερον κατιρώσας, τότε τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀνέθηκε ἐς τὰ εἴρηται. καὶ περὶ μὲν ἀναθημάτων τοσαῦτα εἰρήσθω. [h] Θωύματα δὲ γῆ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρη, παρὲξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψήγματος· ἓν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χωρὶς τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων. [i] ἔστιν αὐτόθι Ἀλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μέν ἐστι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα, χῶμα γῆς. ἐξειργάσαντο δέ μιν οἱ

a Ἀστυάγεω & βασίλεος *Arch.* qui & superius ἀμίνοος, errans. *Galeus* laudare non debuerat. *b Med. Ask. Arch.*, συνώκ. vulgo. *c* Τῷ Κροίσῳ plerique, articulum *Med.* non habet. *d* Haec desiderantur in *Vind.* & *Arch.* usque ad C. 93. *e* Praeclare *Ask.* & *M.*, vulgo προνηΐοις τοῖσι. *f M. Ask. Rem. Paris.*, ἀντιστασιώτας vulgo. *g* Lex. Herod. ἐπὶ κνάφου. *Plut.* de Malign. ἐπὶ τάφου p. 858. nunc: nam *Aldus* ἐπὶ νάφου & Basileenses. Editi γναφηΐου· male. *h Med. Ask.*, *Aldus* eumque secuti θῶϋμα. *i* Iidem. Vulgo ν. finale deest, nec male in hoc scriptore. Citat *Strabo* XIII. p. 930.

μὲν ἐκ τυραννικοῦ, πατρόθεν δὲ ἐξ ἰδιωτικοῦ γένους ἩΜΙΟΝΟΣ ὢν ἐν τῷ αἰνίγματι, παρεμφαίνει μὲν τὴν ἔκτυφον Μοῦσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄμαντιν μαντικήν. Namque *Herodotea* innui, *Musae* iniecta mentio testatur, quam ἔκτυφον *fumi plenam* & *insolescentem* invidiose taxat, in Eiusdem *Pr. Euang.* V, 21. Bene de se *Apuleius* Apolog. p. 289. *Non video quid mihi sit in ea re pudendum, haud minus quam Cyro maiori, quod genere mixto fuit, SEMIMEDUS ac SEMIPERSA.*

16. Ἐν δὲ Προνηΐης τῆς ἐν Δελφοῖσι] Laudatissime, verborum asperitatem si praetervideas, & verissime *Jac. Gronovius.* Minervae *protemplaris* sive *vestibularis* inter Delphorum numina celebratissima est memoria, quamquam in titulo saepius peccatum. Memini quaedam adponere ad *Diodorum* XI, 14., plura *Jo. Taylor* ad *Demosthenem* in *Aristogitonem* p. 517.

17. Ταῦτα μὲν καὶ ἔτι &c.] Cl. *Reiskius* τῶν τὰ μὲν facili sententiae decursu. Mirum illud oppido est, concordiam Codd. constare in Βραγχίδῃσι τῇσι Μιλησίων, neque dissidere II, 159. Locus uterque doctorum disputationibus iam olim examinatus est, docente ex Symmictis *Philemonis Porphyrio*, nec negligente *Gronovio.* Vaticinata quondam illic mulier fuit, ἡ ἐν Βραγχίδαις γυνὴ χρησμῳδὸς *Iamblicho de Myster.* II, II. p. 74., quae insolentiori articulo nihil prodest. Iuvemus *Iamblichum* apud *Stob.* S. LXXIX. p. 471. ἀδελφὰ δὲ τούτων καὶ ὁ ἐν Βραγχίδῃ θεὸς ἐκφαίνει. Dederat ἐν Βραγχίδῃσι, ut *Noster*, aut sicuti ipsemet cum *Strabone* & *Pausania* ἐν Βραγχίδαις.

25. Ἀντιστασιώτης κατεστήκεε] Iure *Gronovius* ita, in usu tamen verbi, quod sensu activo sumi posse putavit, vere lapsus. *L. Kusterus*, male dictorum non inmemor, parem illi gratiam reddidit in *Clerici Bibl. V. & Rec.* T. V. p. 407. Taedet haec scribi potuisse. De Pantaleonte *Serinus* in *Stob.* Serm. XLV. p. 313. quaedam innuit.

31. Ἐπὶ κνάφου ἕλκων] Confidenter hoc suam in sedem reposui: auctores habeo Scholiasten *Herodoti*, qui κνάφος, ut MS. ostendit, hic invenit, *Plutarch.* cuius ἐπὶ νάφου huc ducit: tum *Hesych.* & *Suidam*, hoc ex loco ἐπὶ κνάφου ἕλκων explicantes. Non addo, κναφηΐου, *in fullonis officinam*, nec recte verti, nec loco satisfacere. Cur tandem interimendum *in fulloniam officinam* traxit? Nullusne ad eadem locus conmodior? Bene hoc perspexit, locumque persanavit *Steph. Berglerus* Act. Lips. CIƆ IƆ CCXVI. p. 423., tum *T. Hemsterhusius* ad *Hesychii* Ἐπὶ κνάφων. Κνάφος carduus sive spina est, qua fullones radere vestimenta solent: praeterea tormenti seu carnificinae genus, clavis aculeisque obpletum, ad miseros crudelissime enecandos: Ὄργανόν τι, ἐν κύκλῳ κέντρα ἔχον, δι᾽ οὗ τοὺς βασανιζομένους κτείνουσι *Suidas* & *Timaeus.* Pertinet huc *Platonis* X. de Rep. p. 762. ἐπ᾽ ἀσπαλάθων κνάμπτοντες *super tribulis lacerantes*, ut viri egregii docuerunt.

οἱ ἀγοραῖοι ἄνθρωποι, καὶ οἱ χειρώνακτες, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι. [a] οὖροι δὲ πέντε ἐόντες, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν ἐπὶ τοῦ σήματος ἄνω· καί σφι γράμματα ἐνεκεκόλαπτο, τὰ ἕκαστοι ἐξεργάσαντο. καὶ ἐφαίνετο μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκέων ἔργον ἐὸν μέγιστον. τοῦ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἱ θυγατέρες [b] πορνεύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνὰς ἐς ὃ ἂν συνοικήσουσι τοῦτο ποιέουσαι. ἐκδιδόασι δὲ αὐταὶ ἑωϋτάς. ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματος, εἰσὶ στάδιοι ἕξ, καὶ δύο πλέθρα. τὸ δὲ εὖρός ἐστι πλέθρα τριακαίδεκα. λίμνη δὲ ἔχεται τοῦ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ ἀείναον εἶναι. καλέεται δὲ αὕτη Γυγαίη. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι. Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν παραπλησίοισι χρέωνται καὶ Ἕλληνες· χωρὶς ἢ ὅτι [c] τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι· πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο· πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστεώσας, ἑωϋτῶν ἐξεύρημα γενέσθαι. ἅμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι, καὶ
40 Τυρσηνίην [d] ἀποικίσαι, ὧδε περὶ αὐτῶν λέγοντες· ἐπὶ Ἄτυος τοῦ Μάνεω βασιλῆος [e] σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας· μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἄκεα [f] δίζησθαι· ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. ἐξευρεθῆναι δὴ ὦν τό τε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης, καὶ τῶν [g] ἀλλέων πασέων παιγνιέων τὰ εἴδεα, πλὴν πεσσῶν. τούτων γὰρ ὦν

grandibus eſt lapidibus: reliqua ſepulcri pars, aggeſtio terræ. Id conſtruxerunt homines forenſes atque operarii, & una cum his ad quæſtum proſtitutæ puellæ. Ceterum ad meam usque ætatem in ſummo tumulo quinque termini ſtabant, quibus literæ inſculptæ indicant quæ ſinguli elaboraverint: apparebatque ex menſura, puellarum opus eſſe maximum. Lydorum enim populi filiæ omnes meretricantur, atque hoc quæſtu tantiſper dotem colligunt dum nupſerint: ſe autem ipsæmet locant. Sepulcri huius ambitus, ſtadiorum eſt ſex, & duorum arpendiorum: latitudo, arpendiorum tredecim. Confinis eſt eidem ſepulcro lacus ingens, quem Lydi referunt eſſe perennem; vocatur autem Gygæus. Atque hoc quidem ſic habet. Lydi legi- 94
bus propemodum utuntur Græcorum ſimilibus, niſi quod illi filias tradant vitæ meretriciæ. Primi eorum quos novimus, nummum aureum argenteumque ad utendum percusſerunt, & primi caupones extiterunt. Aiunt & ipſi ſe ludos inveniſſe, qui etiamnum apud Græcos & ipſos obtinent, ſimul autem hæc in ſuis terris inveniſſe, & in Tyrrheniam colonos duxiſſe. Id quod hunc in modum accidiſſe referunt: Tempore Atyis regis, Manis filii, annonæ difficultatem per univerſam Lydiam acrem fuiſſe, & aliquamdiu quidem Lydos vitam aſſiduis laboribus toleraſſe; poſtea vero, quum non ceſſaret, remedia quæſiviſſe, & alium aliud excogitaſſe. Tum igitur inventum ab iisdem & teſſerarum & talorum ludum, & pilæ, ceterorumque luſuum omnium genera, præterquam calculorum: horum

a Οὖροι veteres Edd., bene. Vid. *Euſtath.* p. 149, 15. οὖροι in Gronoviana: χειρώνακτες *Pollux* I, 50. ex hoc loco. b Habet *Strabo* XI. p. 805. & XIII. 930. Mox συνοικήσωσι *Remig.* c Eſt in *Thoma M.* voc. ἑταῖρα. d *M. Ask. Pariſ.* duo, & Editio Genevenſ. anni 1618., ἀπονικῆσαι *Remig.*, & *Ald.* ἀποικῆσαι vulgo. e Melius σιτοδηΐην ut C.22. f Δίζησθαι *Ask.* vulgo δίζεσθαι. g *M. Ask. Vind. Arch. Pariſ.*; ἄλλων alii. Mox πεσῶν *M. Ask. Vind.* Περσέων in *Arch. Steph.* ora πεσσέων. *Pariſini* cum *Aldo* πεσσῶν.

43. Αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι] Haec & ſeqq. reſpicit antiquus *Sophiſta*, qui Diſſertationes aliquot Ethicas conſcripſit, inter fragmenta *Pythagor.* vulgatas p. 714. Λυδοῖς τὰς κόρας πορνευθείσας καὶ ἀργύριον ἐνεργήσασθαι, καὶ οὕτω γάμασθαι καλὸν δοκεῖ εἶμεν· hinc etiam manifeſtum eſt, cur ad iſtam παιδισκέων mentionem narrationi ſuae quaedam de more Lydiaco interiecerit *Herod.* V. 31—35. qui vocem, adiectam a Sophiſta, ἀργύριον, lectori ſubaudiendam relinquit, quam in ſimili loco adpoſuit L. II, c. 160. eo Cheopa ſcribens deveniſſe pravitatis, ut filiam voluerit tanquam *proſedam* πρήσσεσθαι ἀργύριον ὁκόσον δή τι. *Corpore quaeſtum facientes*, πιπράσκουσαι τὴν ὥραν παντὶ τῷ βουλομένῳ, *Origeni* c. Celſ. V, p. 260. ἐπὶ μισθῷ (χρημάτων *Xenoph.* Symp. p. 523, 7.) τὴν ὥραν ἀπεμπωλοῦσαι *Euſebio* Προπ. IV, p. 162. B. Commode dicuntur ἐνεργαζόμεναι, id eſt, corpore vel ἐν ἑαυταῖς ἐργαζόμεναι· aliter cepit Clar. *Abreſch*, Dil. *Thucyd.* p. 763. Ἐργάζεσθαι, ἐργάτις, ἐργασία, ἐργαστήριον, de eadem occurrunt *opificina*. *Auctor.* Orat. c. Neaeram p. 730, 44. ἑταίραν *ſuam nolunt* ὁρᾶν ἐν Κορίνθῳ ἐργαζομένην, οὐδ' ὑπὸ πορνοβόσκῳ οὖσαν· & p. 731, 57. Quae venit ob iſtum quaeſtum in Aegyptum, veniſſe dicitur Rhodopis κατ' ἐργασίην *Herod.* II, c. 135. Secundum grammaticos & *Euſtath.* ad Il. Ψ. p. 1453, 45. *Archilochus* iſtius generis mulierem Ἐργάτιν dixerat: ſed ab iſtis diſſentit *T. H.* ad *Heſych.* in Ἐργάτις. τὸ πορνεῖον eſt Ἐργαστήριον in Attica Lege apud *Dem.* p. 736, 105. & in *Alciphronis* Epiſtola, quam vulgavit *Abreſchius* Addend. in *Ariſtaen.* p. 115. παιδισκεῖον dixit *Nicias*, *Athen.* X. p. 437. F. memorans etiam τὰς δημοσίας παιδίσκας in *Iſaei* Or. V, p. 58, 13. Euctemonis ἀπελευθέρα ἐναυκλήρει συνοικίαν ἐν Πειραιεῖ, αὐτοῦ καὶ παιδίσκας ἔτρεφε. *meretriculas alebat conciliatrix*: in Orat. c. Neaer. p. 728, 28. Chariſii liberta Nicarete ἑπτὰ παιδίσκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο.

VALKEN.

50. Καὶ δύο πλέθρα] *Gronovio* ſcribendum videtur καὶ δύο πλέθρα τὸ μῆκος· neque enim latitudinis mentionem abeſſe poſſe, nec πλέθρα de ambitu recte poni: contra ea *Georg. Arnaldus* venit *Animadv.* C. 29., *plethri* menſuram *altitudini*, *longitudini* & *latitudini* ſaepe admoveri conmonſtrans: nullam quoque iuſtae proportionis in viri doctisſimi emendatione rationem haberi: quod ſane vero convenit. Haud ſcio tamen, an ſana hic omnia ſint. De ſtagno Gygaeo Poëta Il. B, 865. & *Strabo*, quo teſte *Coloën* poſtea cognominatum novimus. Referunt huc παραὶ Γύγαό τε σῆμα in *Nicandri Theriac.* v. 633. Critici veteres, forſan male.

55. Τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι] *Vitam meretriciam agant* erat in Latinis. Verius *Thomas* ἐπὶ πορνείαν δίδωσι, uti infra C. 169. πᾶς τις —— καταπορνεύει τὰ θήλεα τέκνα. Numos a Lydis repertos *Xenophanes* in *Pollucis* IX, 83. itidem prodidit. Adde *Euſtathium* ad *Dionyſium* v. 840.

63. Σιτοδείην ἰσχυρήν] *Herodoti* σιτοδηΐην (ſic recte ſcriptum legitur ſupra c. 22.) ἀφορίαν καρπῶν interpretatur *Dionyſius Halicarn.* A. R. I, p. 21, 33. ubi v. 38. pro διανείμαντας reſtituendum videtur: διανείμαντα Ἄτυν ἅπαντα τὸν δῆμον διχῇ κλήρους ταῖς μοίραις ἐπιβαλεῖν· ex *Herodoto*, tradente τὸν βασιλέα αὐτῶν (Atyn) δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων κληρῶσαι. Herodotea ſe *Dionyſius* enarrare profitetur, e rerum Lydiacarum ſcriptore probabiliter, quae *Galei* ſuſpicio eſt, derivata.

VALKEN.

66. Ἄκεα δίζησθαι] Etſi non magnum videbitur operae pretium, hoc ex MS. elegi: non poſſum in animum inducere, placuiſſe *Noſtro* continuam ſcriptionis & ſoni in δίζεσθαι & δίζησθαι, nulla praeſertim metri lege cogente, diſcordiam. Quod recepi Homeri & Ionum eſt. Habet *Euſtathius* in Odyſſ. p. 1774, 31. δίζηται ex *Herodoto*, quod nunc II, 38. δίζεται. Conſentiunt Grammatico tamen Codd. *Ask.* & *Arch.* Graviter & vere *Democritus*, διζημένοισι τἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι ex *Stobaeo* in Poëſi Philoſoph. p. 176.

67. Τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων] Corripitur *Noſter* ab *Athenaeo* I, 15. p. 19. A. ob ludorum haec inventa, Atyis regis tempore: eſſe enim ludos iſtos multo antiquiores, probatos uſurpatosque belli Troiani tempore. De pilae & talorum luſu nota ex *Homero* res eſt: at ubi apud eum *teſſerarum* τῶν κύβων, aut κυβείας aut κυβεύειν mentio? Quarum cum nusquam meminerit, ſeriori tempori inventum debetur. Docuit hoc egregie *Thomas Hyde* Hiſtor. Aleae p. 112. & *Hemſterhuſius* in *Polluc.* IX, 97.

69. Πλὴν πεσσῶν] Nullum hic ſcriptoris *luſum* agnoſco.

rum enim inventionem sibi non vendicant Lydi. Porro his inventis ad famem sic usos esse, alterum quidem dierum totum lusibus dedisse, ut videlicet cibos non quærerent: altero autem a lusibus abstinentes, vesci consuevisse. Atque hoc modo vixisse annis duodeviginti. Vbi autem malum non remitteret, sed magis etiam sæviret, tum regem universos Lydos bifariam divisos in sortem misisse, & hos quidem ut in sedibus suis manerent, illos vero ut exirent ex patria. Ac vero iis qui in sedibus suis mansionem sortiti essent, regem ipsum se addidisse: illis autem qui egrediebantur, filium suum, cui nomen Tyrrheno. Hos ex sortis casu e Lydia excedentes, descendisse Smyrnam: & mox fabricatis navigiis, quibus ea, quæ ad supellectilem commoda habebant, imponerent, ad victum sedesque quærendas oram solvisse; donec varias nationes prætervecti, ad Vmbros pervenissent: ubi civitatibus constructis, ad hunc usque diem habitaverint, ac pro Lydis regii filii, qui eos deduxit, nomen mutavisse, ut huius appellatione quoque nominati fuerint Tyrrheni. Lydi itaque a Persis in ser-
95 vitutem redacti fuerunt. HINC iam nobis requirit oratio & Cyrum, quisnam fuerit ille, qui Crœsi evertit imperium, & Persas, quomodo Asiæ imperio potiti sint. Igitur quemadmodum quidam memorant Persarum, non qui res Cyri extollere, sed prout illa se habent, referre student, ita ego conscribam; gnarus triplices alias esse de Cyro narrandi vias. Quum Assyrii annis quingentis viginti superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere cœperunt: qui cum Assyriis pro libertate prœliati strenue se gesserunt, excussoque servitutis iugo libertatem obtinuerunt. Post quos & a-
96 liæ nationes idem fecerunt quod & Medi. Ceterum quum iam per continentem gentes omnes propriis viverent legibus, hac occasione rursus tyrannidi subiecti fuerunt. Fuit apud Medos vir sapiens, cui nomen erat DEIOCES, filius Phraortæ, qui quum ad tyrannidem aspiraret, ita se gessit. Quum Medi per vicos habitarent, Deioces cum ante apud suos probatus, tum magis studiosiusque æquitatem colens exercebat, idque, quia videbat apud Medos universos magnam quandam legum infirmitatem, sat sciens æquitati iniquitatem esse inimicam. Medi vero qui eundem habitabant vicum,

ὦν τὴν [a] ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηϊοῦνται Λυδοί. ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας· τὴν μὲν ἑτέρην τῶν ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία· τὴν δὲ ἑτέρην σιτέεσθαι, παυομένους τῶν παιγνιέων. τοιούτῳ τρόπῳ διάγειν ἐπ᾽ ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι· ἐπεί τε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακὸν, ἀλλ᾽ [b] ἐπὶ μᾶλλον ἔτι βιάζεσθαι; οὕτω δὴ τὸν βασιλῆα αὐτῶν, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων, κληρῶσαι, τὴν μὲν ἐπὶ μονῇ, τὴν δὲ ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρης· καὶ ἐπὶ μὲν τῇ [c] μένειν αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων, ἑωϋτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένῃ, τὸν ἑωϋτοῦ παῖδα; τῷ οὔνομα εἶναι Τυρσηνόν. λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρης, καὶ καταβῆναι ἐς Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα ὅσα σφι ἦν χρηστὰ [d] ἐπίπλοα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν· ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους, ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικούς· ἔνθα σφεας ἐνιδρύσασθαι πόλιας, καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι τοῦδε. ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ παιδὸς, ὅς σφεας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους ὀνομασθῆναι Τυρσηνούς. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑπὸ Πέρσῃσι [e] ἐδεδούλωντο. Ἐπιδίζηται δὲ δὴ τὸ ἐνθεῦτεν ἡμῖν ὁ λόγος τόν τε Κῦρον, ὅστις ἐὼν τὴν Κροίσου ἀρχὴν κατεῖλε, καὶ τοὺς Πέρσας, ὅτεῳ τρόπῳ ἡγήσαντο τῆς Ἀσίης. Ὡς ὦν Περσέων μετεξέτεροι λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σεμνοῦν τὰ περὶ Κῦρον, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγον, κατὰ ταῦτα γράψω· ἐπιστάμενος περὶ Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φῆναι. [f] Ἀσσυρίων ἀρχόντων τῆς ἄνω Ἀσίης ἐπ᾽ ἔτεα εἴκοσι καὶ πεντακόσια, πρῶτοι ἀπ᾽ αὐτῶν Μῆδοι ἤρξαντο ἀπίστασθαι· καί κως οὗτοι περὶ τῆς ἐλευθερίης μαχεσάμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοισι, ἐγένοντο ἄνδρες ἀγαθοί· καὶ ἀπωσάμενοι τὴν δουλοσύνην, ἠλευθερώθησαν. μετὰ δὲ τούτους, καὶ [g] τὰ ἄλλα ἔθνεα ἐποίεε τὠυτὸ [h] τοῖσι Μήδοισι. Ἐόντων δὲ αὐτονόμων πάντων ἀνὰ τὴν ἤπειρον, ὧδε αὖτις 41
ἐς τυραννίδας περιῆλθον· [i] ἀνὴρ ἐν τοῖσι Μήδοισι ἐγένετο σοφὸς, τῷ οὔνομα ἦν Δηϊόκης, παῖς δ᾽ ἦν Φραόρτεω. οὗτος ὁ Δηϊόκης, [k] ἐρασθεὶς τυραννίδος, ἐποίεε τοιάδε· κατοικημένων τῶν Μήδων κατὰ κώμας, [l] ἐν τῇ ἑωϋτοῦ ἐὼν καὶ πρότερον δόκιμος, [m] καὶ μᾶλλόν τι καὶ προθυμότερον δικαιοσύνην ἐπιθέμενος ἤσκεε· καὶ ταῦτα μέντοι, ἐούσης ἀνομίης πολλῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μηδικὴν, ἐποίεε, ἐπιστάμενος ὅτι τῷ δικαίῳ τὸ ἄδικον πολέμιόν ἐστι. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμης Μῆδοι, ὁρῶντες αὐτοῦ τοὺς

a M. Ask., vulgo εὕρεσιν. Quae sequuntur, tangit *Eustath.* p. 1369. fin. desunt vero *Vind.* & *Arch.* *b* Ἔτι ἐπὶ μ. *Ask.* *c* Ἐπιμένειν λαχούσῃ *Remig.* Lege *Dionysium Halicarn.* L. I. A. R. p. 21., ubi his utitur. *d* Habet hinc *Pollux* x. 10. *e Med.*, δεδούλωντο *Ask. V. Arch.* & *Edd.*, possetque retineri, si opus foret. Vide ad *Diodor.* II, 8. Mox ἐπιδίζηται *Ask. Arch. Vind.* & marg. *Steph. Edd.* ἐπιδίζεται. *f* Iterum hic hiatus in *Vind.* & *Arch.* *g* Ex *Med.* & *Ask.*, in aliis τἄλλα. *h* Debetur articulus *Med.* & *Ask.*, vulgo aberat. *i Vind. Arch. Ask. Ald. Rem.*, ἐν non fuit in *Med.* Vid. ad *Diodorum* XIII, 79. *k* Haec usque in C. 98. exulant ex *V. Arch.* *l Steph.* ora *M. Ask.*, in quo ἑωϋτῶν, ἐν γῇ *Ald.* & cet. *m* Iidem & *Ald.*, vulgo μᾶλλόν τε.

sco. Πεσσοὺς & πεσσὰ usu terunt, non πεσούς. Semperne in amanuensium peccatis abscondita ruspabimur? Negatur horum origo Lydis, quod ea Palamedi contribueretur abs omnibus: *Sophoclis*, *Alcidamantis*, *Gorgiae*, *Philostrati* hanc ad rem atque aliorum loca *Hemsterhusius* antestatus est. Sintne vero πεσσοὶ *calculi* tantum, an *calculi tesserarii* animose ante non multos annos disputaverunt *Jo. Corn. de Pauw Diatrib. de Alea Vet.* p. 57. & *Vanni Criticae* p. 270. doctus Auctor.

79. Ἑωϋτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν] Cl. *Reiskius* προτάσσειν. Tu vide III, 89. VII, 65. *Dionysius*, his usus, de suo liberaliter adstruxit plura: Lydum, Atyis filium, uni parti a patre adsignatum, alteri Tyrrhenum ait *Rom. A.* I. p. 21. Λαχούσης δὲ τῆς ἅμα Λυδῷ μοίρας τὴν ἀμείνω τύχην, μὴ ἐκχωρῆσαι. ἐκχωρῆσαι δὲ τὴν ἑτέραν, ἀπολαχοῦσαν τῶν χρημάτων τὰ μέρη. Sic, puto, scribere voluit. Venerintne in Italiae oras atque Etruscorum genti originem Lydi dederint, quod *Nostrum* secuti plures litteris tradiderunt, in magna versatur controversia, de qua *Theod. Ryckius Diss. de Prim. Ital.* *Colon.* C. 6. & *Scipio Maffeius* Hist. Diplom. p. 228. atque alii.

97. Καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων &c.] Vere dixit. Cyri initia & illustria facta diversis modis per Orientis plagas celebrata fuerunt. *Ctesias*, uti Persicorum fragmenta condocefaciunt, aliam ac *Noster* trivit viam, fateturque *Photius*. Quid *Xenophon* sectatus fuerit, in omnium est memoria. Forsan & suum sibi narrationis genus habuit *Aeschylus* in *Persis* v. 770. Itaque optio datur.

98. Ἐπ᾽ ἔτεα εἴκοσι καὶ πεντακόσια] Haec & quae succedunt *Diodorus* adripuit L. II, 32., sed minus prudenter & considerate, sicuti ibi commonstratum est.

7. Οὗτος ὁ Δηϊόκης] Deiocem non praeteriit *Polyaenus* Strateg. VII, 1., verum vestigiis aliorum insistens. Quaerunt docti viri idemne fuerit ac Arphaxadus, cuius in *Iudithae* historia C. 1. memoria durat, an Phraortes potius, *Conringius*, *Montfauconius*, *Prideaux*: de qua lite *Schroeërus Orig. Assyr.* sect. IV, 5. &c. & *Leon. Offerhaus Spicileg. Hist. Chronolog.* p. 145. egregie.

τοὺς τρόπους, δικαστήν μιν ἑωϋτῶν αἱρέοντο. ὁ δὲ δὴ, οἷα [a] μνεώμενος ἀρχὴν, ἰθύς τε καὶ δίκαιος ἦν. ποιέων τε ταῦτα, ἔπαινον εἶχε οὐκ ὀλίγον πρὸς τῶν πολιτέων οὕτω, ὥστε πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇσι ἄλλῃσι κώμῃσι ὡς Δηϊόκης εἴη ἀνὴρ μοῦνος κατὰ τὸ ὀρθὸν δικάζων, πρότερον περιπίπτοντες ἀδίκοισι γνώμῃσι, τότε ἐπεί τε ἤκουσαν, ἄσμενοι [b] ἐφοίτεον παρὰ τὸν Δηϊόκεα καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι· τέλος δὲ, οὐδενὶ ἄλλῳ ἐπετράποντο· [c] Πλεῦνος δὲ ἀεὶ γινομένου τοῦ ἐπιφοιτέοντος, οἷα πυνθανομένων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ τὸ ἐὸν, γνοὺς ὁ Δηϊόκης ἐς ἑωϋτὸν πᾶν ἀνακείμενον, οὔτε κατίζειν ἔτι ἤθελε ἔνθαπερ πρότερον προκατίζων ἐδίκαζε, οὔτ' ἔφη δικᾷν ἔτι. οὐ γάρ οἱ λυσιτελέειν, τῶν ἑωυτοῦ ἐξημεληκότα, τοῖσι πέλας δι' ἡμέρης δικάζειν. ἐούσης ὦν ἁρπαγῆς καὶ ἀνομίης ἔτι πολλῷ μᾶλλον ἀνὰ τὰς κώμας ἢ πρότερον ἦν, συνελέχθησαν οἱ Μῆδοι ἐς τὠυτὸ, καὶ ἐδίδοσάν σφισι λόγον, λέγοντες περὶ τῶν κατηκόντων. ὡς δ' ἐγὼ δοκέω, [d] μάλιστα ἔλεγον οἱ τοῦ Δηϊόκεω φίλοι·
„ Οὐ γὰρ δὴ τρόπῳ τῷ παρεόντι χρεώμενοι, δυ-
„ νατοί εἰμὲν οἰκέειν τὴν χώρην, φέρε, στήσωμεν ἡ-
„ μέων αὐτῶν βασιλέα, καὶ οὕτω ἥ τε χώρη εὐνομή-
„ σεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμεθα, οὐδὲ
„ ὑπ' ἀνομίης ἀνάστατοι ἐσόμεθα. ταῦτά κῃ λέγοντες, πείθουσι ἑωϋτοὺς βασιλεύεσθαι. Αὐτίκα δὲ προβαλλομένων ὅντινα στήσονται βασιλέα, ὁ Δηϊόκης ἦν πολλὸς ὑπὸ παντὸς ἀνδρὸς καὶ προβαλλόμενος καὶ αἰνεόμενος· ἐς ὃ τοῦτον καταινέουσι βασιλέα σφίσι εἶναι. ὁ δ' ἐκέλευε αὐτοὺς οἰκία τε ἑωϋτῷ ἄξια τῆς βασιληΐης οἰκοδομῆσαι, καὶ κρατῦναι αὐτὸν δορυφόροισι. [e] ποιεῦσι δὴ ταῦτα οἱ Μῆδοι. οἰκοδομέουσί τε γὰρ αὐτῷ οἰκία μεγάλα τε καὶ ἰσχυρὰ, ἵνα αὐτὸς ἔφρασε
42 τῆς χώρης· καὶ δορυφόρους αὐτῷ ἐπιτρέπουσι ἐκ πάντων Μήδων καταλέξασθαι. ὁ δὲ, ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν, τοὺς Μήδους ἠνάγκασε ἓν πόλισμα ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο περιστέλλοντας, τῶν ἄλλων ἧσσον ἐπιμέλεσθαι. πειθομένων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Μήδων, οἰκοδομέει τείχεα μεγάλα τε καὶ καρτερὰ, ταῦτα τὰ νῦν [f] Ἀγβάτανα κέκληται, ἕτερον ἑτέρῳ κύκλῳ [g] ἐνεστεῶτα. μεμη-

vicum, intuentes hominis mores, iudicem ipsum sibi constituunt. Hic, ut qui principatum ambiret, rectum se æquumque præbuit. Quæ quum faceret, laudem apud populares obtinuit haudquaquam exiguam; adeo ut hæc intelligentes ceterorum pagorum incolæ, nempe Deiocem solum esse qui incorrupte iudicaret, prius iniquis sententiis adflicti, tunc postquam audiverunt, læti affluerent ad Deiocem & ipsi litigaturi; postremo nulli alii id committerent. Quum vero numerus accurrentium semper cre- 97 sceret, utpote qui intelligerent sententias ex vero terminari, Deioces, animadvertens universa in se unum incumbere, neque amplius illic considere, ubi prius præsidens iudicabat, volebat, neque omnino iudicaturum amplius dixit: siquidem non e re sua esse, si totum diem, rebus suis neglectis, dirimendis aliorum litibus impenderet. Quum igitur rapinæ sceleraque passim per vicos multo etiam magis quam prius patrarentur, Medi convocato concilio, de communi rerum statu colloqui cœperunt. Et quantum mihi videtur, Deiocis amici maxime in hanc sententiam loquebantur; Nequaquam præsenti modo viventes hanc nostram regionem possumus habitare; age, constituamus nobis ipsis regem, ut sic regio nostra bonis legibus administretur, & nos ad opera eamus, neque præ impunitate scelerum excidamus. Quæ quum sic referrentur, conscifcunt Medi ut regnentur. Continuo ubi consultatum est quemnam regem 98 crearent, Deioces adeo ab omnibus productus in medium & commendatus est, ut omnium suffragio rex comprobaretur. At ille iussit & ædificia sibi erigi regno digna & stipatoribus se roborari. Huic Medi hæc præstiterunt, eique ædificia ingentia probeque munita extruxerunt in ea quam designaverat regione: permiserunt quoque satellites ex universis Medis sibi deligere. Deioces igitur imperio potitus, Medos compulit unum oppidum condere, ut hoc uno communito exornatoque, aliorum non ita magnam curam haberent. Obsequentibus quoque hac in re Medis, mœnia constituit ampla simul & valida, ea ipsa quæ nunc Ecbatana appellantur, in qui-

a Ald. Parif. B. Rem., μνώμενος *M. Ask.* Praecedentia citavit *Plut. de Nobil.* p. 190. t. IV. Analect. *Wolfii.* Mox πυθαν. ἐν τῇσι marg. *Steph.*. *b Edd. Rem. Parif.* B., *in M. Ask.* ἐφοίτων. *c* Sumsit hinc *Suidas.* *d M. Ask. Rem. Parif.* ora *Steph.* in *Edd.* κάλλιστα. *e Med. Ask.* bene. *Ald.* atque alii ποιέουσι. *f* Ἀγβάτανα *Med.*, Ἐκβάτανα ceteri. *g* Idem & *Ask.*, vulgo ἐνεστῶτα.

15. Ἰθύς τε καὶ δίκαιος ἦν] Ecce tibi observationem docti viri, *Petri Fontein*, cui *Theophrasti* Characterum cultiorem editionem brevi debebimus. *Quum de iudice sermo sit, idem est ac,* ἰθεῖα ἐδίκαζε· *eadem ratione Homerus,* ἰθεῖα, *&,* ἐς μέσον ἀμφοτέροισι, μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ, δικάζειν, *Il.* Ψ. *v.* 574. *&* 580. *Si vero animadvertas, pro* ἰθὺς *Atticos hoc sensu dixisse* ἴσος, *vix dubium erit, quin Herodotus in mente habuerit illud Solonis,* τὸ ἴσον πόλεμον οὐ ποιεῖ, *laudatum Plutarcho in eius Vit.* p. 85. *D.: huc nimirum spectant, quae, paullo ante, de eodem Deioce, habet,* ἐπιστάμενος ὅτι τῷ δικαίῳ τὸ ἄδικον πολέμιόν ἐστι· *ex quibus tamen verbis vitium, quod illis inhaeret, tollendum est: quum enim Herodotus manifesto significet, hunc* δικαστὴν, *probe gnarum cives, ab iniustis iudicibus vexatos, iisdem reddi infensos, iustitiam observasse eum in finem, ne quis erga se, ad regnum adspirantem, odium conciperet, liquet, me quidem arbitro, legendum esse,* ὅτι τῇ ἀδικίῃ τὸ ἀδικεόμενον πολέμιόν ἐστι. *neque aliter, in argumento fere pari, Euripides, & ipse Solonis dicti haud immemor, Phoeniss. v.* 541. τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον, *vel potius* κοινὸν, ἀνθρώποις ἔφυ· Τῷ πλέονι δ' αἰεὶ πολέμιον καθίσταται Τοὔλασσον· *quinimo, huius sententiae ea est cum Historici observatione, modo verba sicuti scopus eius postulat legantur, similitudo, ut in altera exemplar alterius tantum non agnoscas: certe hoc,* τῷ πλέονι δ' αἰεὶ πολέμιον καθίσταται τοὔλασσον, *ipsum illud est Herodoti,* τῇ ἀδικίῃ τὸ ἀδικεόμενον πολέμιόν ἐστι. Haec erudite ille in litteris ad me, sed quibus membranae auxilium negant.

25. Ἔνθαπερ πρότερον προκατίζων ἐδίκαζε] De iudicibus, sive illi reges seu privati fuerint, hoc sollemne. Supra C. 14. *Midas* ἀνέθηκε τὸν θρόνον, ἐς τὸν προκατίζων ἐδίκασε. & V, 26. Additur dixisse Deiocem, οὐ δικᾷν ἔτι, *se non ultra iudicaturum*: non aliud enim ac δικάσειν, quemadmodum doctissimi viri *Sylburgius* in *Grammat. Clenardi* p. 431. & *H. Stephanus* de *Dialect.* p. 140. monuerunt dudum. In fragm. Philosophi *Eusebii* apud *Stobaeum Serm.* XLIII. p. 310. καίτοιπερ χρὴ εἰδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδικᾷν, ὅτι καὶ &c. perperam & sine ratione *Gesnerus* καταδικάζειν corrigi iussit. Praeclare Glossae Sangermanenses: Δικᾷν, ἀντὶ δικάσειν. Ἡρόδοτος ά. οὔ φησι δικᾷν ἔτι.

34. Στήσωμεν ἡμέων αὐτῶν βασιλέα] Voculam ἕνα suspicabar absorptam a literis proximis, quam solet in talibus adhibere *Herod.* p. 169, 32. ἕνα σφέων αὐτῶν. p. 192, 21. 194, 23. δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι. atque ita scripsisse hoc loco: στήσωμεν ἕνα ἡμέων αὐτῶν βασιλέα.
VALKEN.

51. Τὰ νῦν Ἀγβάτανα κέκληται] Demiror dilectissimis membranis haud auscultasse *Gronovium*, quibus recte obsecutus fuit C. 110. 153., minime vero III, 64. 92. Non placet id consilii incertum. Optime codex *Florent.*, cui alias plures schedae consentient. Medorum regiam hanc urbem veterum conplures, in quis & *Ctesias* Ἀγβάτανα, teste *Stephano Byz.*, adpellarunt. Nunc quidem in illius *Persicis* ἔδωκε Κῦρος — Βαρήνην, ἐγγὺς Ἐκβατάνων. ipse dederat Ἀγβατάνων, sicuti in *Stephani* Βαρήνη legitur. Opinor latere idem vocabulum in *Aeschyli Pers.* v. 927. nam quae de Ag-

quibus muri alter orbis alteri inditus erat: ſic nimirum conſtitutis mœnibus, ut orbis alter altero ſolis pinnis foret excelſior. Adiuvabat huc loci ipſius commoditas, quum collis eſſet, ut talis fieret. Sed acceſſit etiam maius quiddam data opera factum; ſiquidem ambitus iſti ſimul omnes numero ſunt ſeptem, in quorum poſtremo regia eſt & theſauri. Horum vero maximus murus magnitudine ferme illum Athenarum æquat ambitum. Ac primi quidem ambitus pinnæ colore ſunt albicanti, ſecundi nigro, tertii purpureo, quarti cæruleo, quinti ſandaracino. Ita per cunctos ambitus pinnæ fulſerunt coloribus. Poſtremi vero duo, alter argentatas, al-
99 ter inauratas habet pinnas. Et hæc quidem munimenta Deioces ſibi ſtruxit, & circa ſuam regiam; ac reliquum populum circumcirca habitare murum iuſſit. Ceterum univerſis conſtructis, ordinem hunc impoſuit primus Deioces, ne cui ad regem ingredi liceret, ſed per internuncios cuncta transigerentur, adeo ut nec conſpiceretur rex a quoquam: ad hæc, nec ridere, nec expuere coram eo, quod & omnibus factu deforme eſſet. Hæc ideo circa ſe inſtituit glorioſa, ne videlicet eum cernentes æquales & una cum eo educati & ex domo orti non viliore, neque virtute ac beneficentia inferiores doleant atque inſidientur; ſed quidam diverſus & alienus ipſis eſſe videatur non intuentibus.
100 Quibus quum ſeſe Deioces iam adornaſſet, atque in imperio confirmaſſet, in exercenda iuſtitia valde ſeverum ſe præbuit. Etenim litigantes cauſſas ſuas conſcriptas intro per internuncios ad eum mittebant, quas ille deciſas remittebat. Et hæc quidem in iudiciis factitabat. Ceteris autem in rebus hunc ordinem inſtituerat: Si quem intellexiſſet iniuriam cuipiam facere, hunc ad ſe arceſſitum, indicta pro delicti cuiusque modo pœna multabat: in quem uſum exploratores auſcultatoresque per univer-
101 ſam regionem habebat. Deioces igitur ſolam Medicam contraxit in unam nationem, eique impe-

μεμηχάνηται δὲ οὕτω [a] τοῦτο τὸ τεῖχος, ὥστε ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου κύκλος τοῖσι προμαχεῶσι μούνοισί ἐστι ὑψηλότερος. τὸ [b] μέν κου τι καὶ τὸ χωρίον συμμαχέει, κολωνὸς ἐὸν, ὥστε τοιοῦτο εἶναι· τὸ δὲ καὶ μᾶλλόν τι ἐπετηδεύθη, κύκλων ἐόντων τῶν [c] συναπάντων ἑπτὰ, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ τὰ βασιλήϊα ἔνεστι καὶ οἱ θησαυροί. τὸ δὲ αὐτῶν μέγιστόν ἐστι τεῖχος κατὰ τὸν Ἀθηναίων κύκλον μάλιστά κη τὸ μέγαθος. τοῦ μὲν δὴ πρώτου κύκλου οἱ προμαχεῶνες εἰσὶ λευκοί· τοῦ δὲ δευτέρου, μέλανες· τρίτου δὲ κύκλου, Φοινίκεοι· τετάρτου δὲ, κυάνεοι· πέμπτου δὲ, [d] σανδαρακινοί. οὕτω πάντων τῶν κύκλων οἱ προμαχεῶνες ἠνθισμένοι εἰσὶ Φαρμάκοισι. δύο δὲ [e] οἱ τελευταῖοί εἰσι, ὁ μὲν καταργυρωμένους, ὁ δὲ καταχεχρυσωμένους ἔχων τοὺς προμαχεῶνας. Ταῦτα μὲν δὴ ὁ Δηϊόκης ἑωϋτῷ τε ἐτείχεε, καὶ περὶ τὰ ἑωϋτοῦ οἰκία. τὸν δὲ ἄλλον δῆμον πέριξ ἐκέλευε τὸ τεῖχος οἰκέειν· οἰκοδομηθέντων δὲ πάντων, κόσμον τόνδε Δηϊόκης πρῶτός ἐστι ὁ καταστησάμενος, μήτε ἐσιέναι παρὰ βασιλέα μηδένα, δι' [f] ἀγγέλων δὲ πάντα χρέεσθαι, ὁρᾶσθαί τε βασιλέα ὑπὸ μηδενός. πρός τε τούτοισι ἔτι γελᾷν τε [g] καὶ πτύειν ἀντίον, καὶ ἅπασι τοῦτό γε εἶναι αἰσχρόν. [h] ταῦτα δὲ περὶ ἑωϋτὸν ἐσέμνυνε τῶνδε εἵνεκεν, ὅκως ἂν μὴ [i] ὁρέοντες οἱ ὁμήλικες ἐόντες [k] σύντροφοί τε ἐκείνῳ καὶ οἰκίης οὐ φλαυροτέρης, οὐδὲ ἐς ἀνδραγαθίην λειπόμενοι, λυπεοίατο, καὶ ἐπιβουλεύοιεν, ἀλλ' [l] ἑτεροῖός σφι δοκέοι εἶναι μὴ ὁρέωσι. Ἐπεί τε δὲ ταῦτα διεκόσμησε, καὶ ἐκράτυνε ἑωϋτὸν τῇ τυραννίδι, ἦν τὸ δίκαιον φυλάσσων χαλεπός. καὶ τάς τε δίκας γράφοντες, εἴσω παρ' ἐκεῖνον ἐσεπέμπεσκον· καὶ ἐκεῖνος διακρίνων, τὰς ἐσφερομένας ἐκπέμπεσκε. ταῦτα μὲν κατὰ τὰς δίκας ἐποίεε. τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκεκοσμέατό οἱ· εἴ τινα πυνθάνοιτο ὑβρίζοντα, τοῦτον ὅκως μεταπέμψαιτο κατ' ἀξίην ἑκάστου ἀδικήματος ἐδικαίευ, καί οἱ κατάσκοποί τε καὶ κατήκοοι ἦσαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώρην τῆς ἦρχε. Δηϊόκης μέν νυν τὸ Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε μοῦνον, καὶ τούτου ἦρξε· ἔστι δὲ 43
Μή-

a Iidem, τοῦτο deſit aliis. *b* Hic ordo in *M. Ask.*, μέν τι κου in aliis. Statim κολ. ἐὼν *Ask.* *c* *Med. Ask.*, συναπτόντων *Ald. Pariſ. A. B.* Mox τὸ δι' αὐτῶν *Ald.* & editi plures, abſurde. *d* Στονδράκινοι in *Ask.* & *Ald.* *e* Deſit *Ask.* Praecedentia in *Thom. Mag.* V. Φάρμακα. *f* *Med. Ask. Pariſ.*, alii συγχωρέειν, δι' ἀγγ. *g* Vid. *Suid.* in Κάρδαμα & *Xenophontem* Inſt. Cyr. I. p. 9. E. *h* *M. Rem. Ask.* ora *Steph.* Vulg. ταῦτα δ. π. ἑ. ποιέονται, ὅκως. *i* Iidem ὁρῶντες. *Vind. Arch. Ald.* & alii ὁρέοντες. *k* *Ask. M. R.* & *Steph.* marg., *Aldus* & alii καὶ σύντροφοὶ, ἀγαθοί τε καὶ ἄλκιμοι λυπεοίατο. Vide *Gronovii* adnotationes, ubi multa egregie. Quae ſequuntur abſunt *Arch. Vind.* *l* Sic *Med. Ask.*, in aliis ἑτεροῖος, tum ὁρέωσι *Pariſ. Remig. Ald.*, ὁρῶσι *Med. Ask.*

dabatis, gente Perſica, a Criticis adſcripta ſunt; fide carent. *S. Bochartus* tituli originem in Arabum ſermone invenit & eleganter illuſtravit *Phaleg.* III, 14. Culte vero de Ariſtotelis obſcurioribus libris *Themiſtius* πλείοσι πεφραγμένοι εἰσὶ περιβόλοις, ἢ τὰ ἐν Ἐκβατάνοις βασίλεια *Or.* XXVI. p. 319. D.

56. Κολωνὸς ἐόν] Videtur *Diodorus* II, 13. in urbis ſitu diſſentire, ἐν πεδίῳ in planitie ſtructam ſcribens. Ambitum idem XVII, 110. Stadiis CL. abſolvit, & hac parte diſcors. Athenarum enim amplitudo atque ambitus ſtadia CC. aequabat, teſte *Dione Chryſoſtomo* Or. VI, p. 87. C., & illi tamen ex *Noſtri* finitione Ecbatanorum magnitudo conveniebat. Quod editur κατὰ τὸν Ἀθηναίων κύκλον, pravum eſt. Ἀθηνέων oportuerat; qui quidem naevus in his libris nimis frequens.

65. Δύο δὲ οἱ τελευταῖοί εἰσι] *Platoni* horum fortaſſe recordato tale aedificia templaque variis coloribus diſtinguendi genus βαρβαρικὸν εἶδος eſt. Sic de Neptuni in Atlantide templo: εἶδος δέ τι βαρβαρικὸν ἔχων· πάντα δὲ ἔξωθεν περιήλειψαν τὸν νεὼν ἀργύρῳ, πλὴν τῶν ἀκρωτηρίων. τὰ δὲ ἀκρωτήρια χρυσῷ *Critiae* p. 116. Pertinent huc, quae *Auctor* de Mundo eleganter commentatus eſt C. 6. p. 195. *Ed. Vulc.*

71. Δι' ἀγγέλων — χρέεσθαι] Vide C. 69. Regiam apud Medos Perſasque maieſtatem, illique debitam a civibus reverentiam abunde explanavit *B. Briſſonius* de Regn. Perſ. I, 27. II, 91.

86. Καὶ κατήκοοι] Saepe numero vocabulum in Muſis recurrit de ſubditis imperio ac dicto audientibus, rarum hac notione. Ecce tibi imitatorem *Dionem Caſſium* L. XLII, 17. p. 315. *Ed. N.* καὶ γὰρ κατάσκοποι σφῶν καὶ ΚΑΤΗΚΟΟΙ — πολλοὶ περιενόστουν. Aliis ſunt ὠτακουσταὶ, ut in libello *de Mundo*, cuius interpres *Apuleius* non ſine quadam cultus elegantia, *ſed inter eos aures regiae & Imperatoris oculi quidam homines vocabantur. Per quae officiorum genera rex ille ab hominibus deus eſſe credebatur, cum omnia, quaecumque ibi gererentur, ille Otacuſtarum delatione diſcebat.* Ceterum ſcribi debebat, quod bene vidit *Reiskius*, καί οἱ· eſt enim dandi caſus.

87. Τὸ Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε] Interpretatio *Vallae*, *Deioces* —— *ſolam Medicam ſubegit nationem, eique imperavit*, illa homines etiam perdoctos in hiſtoria veteri tradenda decepit. *Galeus* pro συνέστρεψε legi ſcribit in MS. συνεστρέψατο, atque ita loqui ſolere *Herodotum*: obverſabatur eruditiſſimo viro κατεστρέψατο *ſubegit*, veterum nulli adeo frequentatum quam *Herodoto*; apud quem nuspiam invenietur συνεστρέψατο, uſurpantem τὸ συστρέψαι noto ſignificatu IX, c. 18. πάντῃ συστρέψαντες (mutari non debuerat) ἑωϋτοὺς καὶ πυκνώσαντες ὡς μάλιστα· hoc apud alios frequentius dicitur ξυστραφέντες vel συστρεφόμενοι. Dubium nullum eſt, quin hoc loco συνέστρεψε notet *in unam contraxit*: *Deioces* τό τε Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε, μούνου τε τούτου ἦρξε· (ſic iſta leviter refingenda ſuſpicor:) *Medos in unam gentem contraxit, atque huic ſoli imperavit.* Ex hac vera, ni fallor, interpretandi ratione primum manifeſtum eſt, cur his continua diverſa memorentur Medorum genera, e quibus unam ille fecerit gentem; deinde, quamobrem de filio Phraorte paulo dicat inferius: οὐκ ἀπεχρῆτο (*Suidas* explicat, ἀρκεῖν ἡγεῖτο·) μούνων ἄρχειν τῶν Μήδων, ἀλλὰ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Πέρσας κ. τ. λ. Pater

Deio-

Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, [a] Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, Ἀριζαντοὶ, Βούδιοι, Μάγοι. [b] γένεα μὲν δὴ Μήδων ἐστὶ τοσάδε. Δηϊόκεω δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὃς, [c] τελευτήσαντος Δηϊόκεω, βασιλεύσαντος τρία καὶ πεντήκοντα ἔτεα, παρεδέξατο τὴν ἀρχήν. παραδεξάμενος δὲ, οὐκ [d] ἀπεχρῆτο μούνων ἄρχειν τῶν Μήδων, ἀλλὰ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Πέρσας, πρώτοισί τε τούτοισι ἐπεθήκατο, καὶ πρώτους Μήδων ὑπηκόους ἐποίησε. μετὰ δὲ, ἔχων δύο ταῦτα ἔθνεα, καὶ ἀμφότερα ἰσχυρὰ, κατεστρέφετο τὴν Ἀσίην, ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἄλλο ἰὼν ἔθνος. ἐς ὃ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ [e] Ἀσσυρίων τούτους οἳ Νίνον εἶχον, καὶ ἦρχον πρότερον πάντων, τότε δὲ ἦσαν μεμουνωμένοι μὲν συμμάχων, ἅτε ἀπεστεώτων, ἄλλως μέντοι ἑωϋτῶν εὖ ἥκοντες· ἐπὶ τούτους δὴ στρατευσάμενος ὁ Φραόρτης, αὐτός τε διεφθάρη, ἄρξας [f] δύο καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ὁ πολλός. Φραόρτεω δὲ τελευτήσαντος, ἐξεδέξατο Κυαξάρης ὁ Φραόρτεω τοῦ Δηϊόκεω παῖς· οὗτος λέγεται [g] πολλὸν ἔτι γενέσθαι ἀλκιμώτερος τῶν προγόνων· καὶ πρῶτός τε [h] ἐλόχισε κατὰ τέλεα τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ πρῶτος διέταξε χωρὶς ἑκάστους εἶναι, τούς τε αἰχμοφόρους, καὶ τοὺς [i] ἱππέας, καὶ τοὺς τοξοφόρους· πρὸ τοῦ δὲ ἀναμὶξ [k] ἦν πάντα ὁμοίως ἀναπεφυρμένα. οὗτος ὁ τοῖσι Λυδοῖσί ἐστι μαχεσάμενος, ὅτε νὺξ ἡ [l] ἡμέρη ἐγένετό σφι μαχομένοισι· καὶ ὁ τὴν Ἅλυος ποταμοῦ ἄνω Ἀσίην πᾶσαν συστήσας ἑωϋτῷ. [m] συλλέξας δὲ τοὺς ὑπ' ἑωϋτῷ ἀρχομένους πάντας, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Νίνον, τιμωρέων τε τῷ πατρὶ, καὶ τὴν πόλιν ταύτην θέλων ἐξελεῖν. καί οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐνίκησε τοὺς Ἀσσυρίους, περικατημένῳ τὴν Νίνον, ἐπῆλθε Σκυθέων στρατὸς μέγας. ἦγε δὲ αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Σκυθέων Μαδύης, Προτοθύεω παῖς· οἳ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, Κιμμερίους ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Εὐρώπης, τούτοισι δὲ [n] ἐπισπόμενοι φεύγουσι, οὕτω ἐς τὴν Μηδικὴν χώρην ἀπίκοντο. Ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος ἐπὶ Φᾶσιν ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχους τριήκοντα ἡμερέων εὐζώνῳ ὁδός. ἐκ δὲ τῆς Κολχίδος οὐ πολλὸν ὑπερβῆναι ἐς τὴν Μηδικὴν, ἀλλὰ ἓν τὸ διὰ μέσου ἔθνος αὐτῶν ἐστι, Σάσπειρες· τοῦτο δὲ παραμειβομένοισι, εἶναι ἐν τῇ Μηδικῇ. οὐ μέντοι οἵγε Σκύθαι ταύτῃ ἐσέβαλον, ἀλλὰ τὴν κατύπερθεν ὁδὸν πολλῷ μακροτέρην [o] ἐκτραπόμενοι, ἐν δεξιῇ ἔχοντες τὸ Καυκάσιον ὄρος. ἐνθαῦτα οἱ μὲν Μῆδοι συμβαλόντες τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἑσσωθέντες τῇ
44 μάχῃ, τῆς ἀρχῆς κατελύθησαν· οἱ δὲ Σκύθαι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐπέσχον. Ἐνθεῦτεν δὲ ἦσαν ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ

imperavit. Cuius nationis tot numero gentes
sunt, Busæ, Paretaceni, Struchates, Ari-
zanti, Budii, Magi. Hæ sunt tot Medorum
gentes. Deioce defuncto, qui annos tres & 102
quinquaginta regnavit, filius eius PHRAORTES
suscepit imperium. Qui solo imperio Medorum non contentus, bellum ante omnes intulit Persis, eosque primos in potestatem Medorum redegit. Quibus duabus nationibus potitus, valida utraque, mox Asiam subegit, aliam deinceps atque aliam invadendo gentem: donec ad Assyrios oppugnandos pervenit, & quidem ad eos Assyriorum qui Ninum incolebant, quondam omnium principes, sed tunc a sociis per defectionem desertos, alioqui per se bene habentes. Adversus hos expeditione suscepta Phraortes, secundo ac vicesimo quam regno potitus est anno, cum pleraque
exercitus parte periit. Post obitum eius, 103
CYAXARES Phraortæ filius, Deiocis nepos, successit: qui dicitur multo maioribus suis fortior fuisse, & primus Asiaticos populos per corpora ad militiam distinxisse, primusque in suum quosque ordinem distribuisse, hastatos, equites, sagittarios: quum prius omnia promiscue pariter fuissent confusa. Hic est qui cum Lydis bellum gessit; quo tempore in ipsa pugna dies in noctem est conversus: quique tota supra Halyn flumen Asia sibi conciliata, collectis suis omnibus, copias duxit adversus Ninum, simul & patrem ulturus, & civitatem volens exscindere. Ipsi porro, Assyriis prœlio superatis, Ninum obsidenti ingruit ingens Scytharum exercitus, duce Scytharum rege Madye Protothyæ filio, qui Cimmeriis ex Europa eiectis in Asiam eruperunt: & dum illos fugientes persequuntur, ita in Mediam penetrarunt. Est autem a lacu Mæoti 104
ad Phasim usque & in Colchos, expedito viatori iter triginta dierum: e Colchis vero non ita longo itinere perveniri potest in Mediam: sed una duntaxat natio interiecta est, Saspires: quos ubi transieris, continuo occurrit Media. Scythæ tamen hac non irruperunt, sed alia via superiore & multo longiore deflectentes, Caucaso monte ad dextram relicto. Hic Medi cum Scythis congressi, prœlioque fusi, Asiæ imperium ami-
serunt. Porro Scythæ universa Asia po- 105
titi, hinc recta in AEgyptum contendunt. Qui-

a Παρηκοντακηνοὶ *V. Arch.*, male. Vid. *Cellarium* G. A. III, 19. p. 808. Idem Cod. *Arch.* Paullo supra συνεστρέψατο. b *M. Arch. Ask. Rem. Paris.*, Edd. μὲν Μήδων ἐστὶ τάδε. c Τελευτήσαντα τρία omissis mediis *Arch.* d Ἀπεχρῆτο *Arch.*, in *Ask.* Μήδων μούνων ἄρχειν. Vid. *Suid.* in Voc. Vulgo ἀπεχρᾶτο. e Ἀσσυρίους *Arch.*, non male: tum εἶχον, pro quo ἔσχον *Rem.* f *Med. Ask.*, δύο τε καὶ vulgo, neque id male. g Πολλῶν *Arch.* loco πολλῷ. h Ἐλόχησε *Arch. Ask.* & *Suidas.* i Τοξοφ. κ. τ. ἱππέας *Arch. Ask.* k Deest in *Arch.* & mox ὁμοίως. Sumsit hinc colorem *Themist.* Or. 26. p. 319. l Ἡμ. σφι ἐγεν. *Arch.* Vide supra C. 74. m Desunt *Arch.* & *V.* usque in C. 107. n Ἐπισπωμένοισι *Ald.* o Ἐκτρεπόμενοι ora *Steph.*

Deioces, callidus ille iustitiae satelles, pacis amans & solos regere Medos contentus, simul atque *iustitiae fruendae causa* (*Cicero* de Off. II, c. XII. init.) rex fuerat *constitutus*, *locatim dispersos cives suos* adegit ἓν πόλισμα ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο περιστέλλοντας τῶν ἄλλων ἧσσον ἐπιμέλεσθαι. *Herod.* p. 41, 5. & p. 42, 3. condidit itaque *Ecbatana*. His denarratis subiungit: Δηϊόκης μέν νυν τὸ Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε. hoc aliis in re simillima saepius dicitur συνῴκισε, vel συνήγαγε. Notae sunt imperantium artes, Thesei, Gelonis, similiumque: de Gelone, unis Syracusis omnia posthabente, *Herodotus* L. VII, c. 156. VALKEN.

100. Καὶ Ἀσσυρίων τούτους οἳ Νίνον ἔχον] Qui ἔσχον voluerit, etsi urgens ratio desideratur, praesidio non carebit. Assyrios laxiore significatione *Noster* usurpat, illis ipsos conprehendens Babylonios. Assyriorum itaque alii Ninum, Babylonem alii possidebant, uti C. 178. 185. &c.

8. Ἐλόχισε κατὰ τέλεα] *Turmatim.* Adscripserat his *Scholiastes*, κατὰ τέλεα· τὰ ἀναλώματα, καὶ τὰ συνέδρια ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ τὸ συντελεῖν εἰς τάγμα. Habet ex eo *Suidas.* Ultima huc refer, cetera aliorsum deferenda. Καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες VII, 211. & IX, 20. 22.

19. Βασιλεὺς ὁ Σκυθέων Μαδύης] In obscuro res Scythicae loco sunt: de gentis excursionibus in Asiam plura *Iustinus* II, 4. 5., quae partim conveniunt, aliena partim sunt. Μάδυος Σκυθικοῦ expeditiones & peregrinationes tetigit obiter *Strabo* I. p. 106., sed nescio quo auctore eundem *Madyem* regem *Cimmeriorum* fuisse adfirmat.

30. Ἐν δεξιῇ ἔχοντες τὸ Καυκάσιον ὄρος] Eadem sed distinctius, IV, 12. VII, 20. Cimmerii legerunt oras Ponti & per claustra Caucasea in Asiam inruperunt: Scythae dum profugos insequuntur, a via aberrarunt, perque Caspias portas in Mediam, regionem a fugitivis aversam, devenerunt. Lege *Th. Sig. Baierum* Comment. Acad. Petrop. L. III. p. 318.

Quibus iam Syriam Palæstinam ingressis Psammitichus occurrens AEgypti rex, muneribus precibusque effecit ne ulterius progrederentur. Scythæ, ubi regredientes venerunt in urbem Syriæ Ascalonem, maxima parte Scytharum prætergressa sine maleficio, pauci aliquot eorum relicti Veneris Cœlestis fanum despoliarunt. Est vero illud, quantum sciscitans intelligo, inter omnia huius deæ fana vetustissimum. Siquidem quod in Cypro est fanum, hinc prodiit; quod ipsi etiam Cyprii referunt. Quin etiam illud in Cytheris delubrum, Phœnices ex hac Syriæ regione orti condiderunt. Ac vero Scythis templi Ascalonensis spoliatoribus eorumque semper posteris numen morbum immisit femineum: quemadmodum & ipsi fatentur Scythæ se videlicet illo morbo ob id laborare; & illos, qui veniunt in Scythiam, videre quomodo constituti sint, quos Enareas, appellant Scythæ.
106 Postquam vero iam octo & viginti annis Asiæ imperium Scythæ obtinuissent, omniaque iam pæne ex lascivia & negligentia eversa essent, (nam præter tributa exigebant ab singulis, quod singulis imponerent; & præter hoc tributum rapiebant circumcingentes id ipsum quod singuli possidebant) tandem horum potiorem partem Cyaxares atque Medi hospitio acceptam inebriatamque interemerunt. Et sic Medi recuperarunt imperium, ac possederunt ea quibus prius potiebantur, & Ninum expugna-

καὶ ἐπεί τε ἐγένοντο ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ, Ψαμμίτιχός σφεας Αἰγύπτου βασιλεὺς ἀντιάσας δώροισί τε καὶ λιτῇσι ἀποτρέπει [a] τοπροσωτέρω μὴ πορεύεσθαι. οἱ δὲ, ἐπεί τε ἀναχωρέοντες ὀπίσω, ἐγένοντο τῆς Συρίης ἐν Ἀσκάλωνι [b] πόλι, τῶν πλεόνων Σκυθέων παρεξελθόντων ἀσινέων, ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ὑπολειφθέντες, ἐσύλησαν τῆς Οὐρανίης Ἀφροδίτης τὸ ἱρόν. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἱρὸν, ὡς ἐγὼ πυνθανόμενος [c] εὑρίσκω, πάντων ἀρχαιότατον ἱρῶν ὅσα ταύτης τῆς θεοῦ. καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῳ ἱρὸν ἐνθεῦτεν ἐγένετο, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Κύπριοι· καὶ τὸ ἐν Κυθήροισι, Φοίνικές εἰσιν οἱ ἱδρυσάμενοι, ἐκ ταύτης τῆς Συρίης [d] ἐόντες. τοῖσι δὲ τῶν Σκυθέων συλήσασι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἀσκάλωνι, καὶ τοῖσι [e] τουτέων αἰεὶ ἐκγόνοισι ἐνέσκηψε [f] ἡ θεὸς θήλειαν νοῦσον· ὥστε ἅμα λέγουσί τε οἱ Σκύθαι διὰ τοῦτό σφεας [g] νοσέειν, καὶ ὁρᾷν παρ' ἑωϋτοῖσι τοὺς ἀπικνεομένους ἐς τὴν Σκυθικὴν χώρην ὡς διακέαται, τοὺς καλέουσι Ἐναρέας οἱ Σκύθαι. Ἐπὶ μέν νυν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα ἦρχον τῆς Ἀσίης οἱ Σκύθαι, καὶ τὰ πάντα σφι ὑπό τε ὕβριος καὶ ὀλιγωρίης ἀνάστατα ἦν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἔπρησσον παρ' ἑκάστων τὸ ἑκάστοισι ἐπέβαλλον. χωρὶς δὲ τοῦ φόρου, ἥρπαζον περιελαύνοντες τοῦτο [h] ὅ, τι ἔχοιεν ἕκαστοι. καὶ τούτων μὲν τοὺς πλεῦνας Κυαξάρης τε καὶ Μῆδοι ξεινίσαντες καὶ καταμεθύσαντες κατεφόνευσαν. καὶ οὕτω ἀνεσώσαντο τὴν ἀρχὴν Μῆδοι, καὶ ἐπεκράτεον τῶν περ καὶ πρότερον· καὶ τήν τε Νῖνον εἷλον, (ὡς

a M. Ask., προσωτέρω *Ald.* & *Paris. A.*, statim ἐγίνοντο *Ask.* *b M. Ask.*, vulgo πόλει. *Paris. B.* πόλεϊ. bene *Med.* *c* Deest *Ald.* *d Ald. Med.* & *Ask.*, Edd. ὄντες, prave. *e Ald.* & *Paris.*, τούτων *M.* *f* Vetus Interpr. ἡ, & *Longinus* περὶ Ὕψ. sect. 27. p. 162. in *Edd.* ὁ. *g Ask. M.*, alii νοσεῖν. *h* Iidem cum *Steph.* marg., ὅπερ *Edd.* non magno discrimine.

34. Ψαμμίτιχος] Ita hic. At Ψαμμήτιχος L. II, 2. 28. 30. nec constanter tamen. Recurrit prior scriptura II, 151. VII, 7. Quae quidem discrepantia ex pronuntiationis vicinia nata fuit. Scythicam expeditionem *Hieronymus* adtigit in Fabiolae Epitaphio: *Hanc gentem Herodotus refert sub Dario Medorum rege viginti annis Orientem tenuisse captivum, atque ab Aegyptiis & Aethiopibus annuum exegisse vectigal*, non sine erroribus, de quibus *Scaliger* in *Eusebii* Chron. p. 83. Τοπροσωτέρω non ex genio *Herodoti*, uti visum *Gronovio*, sed e Grammaticorum vetere scribendi more venit. Servavit ipse τὸ προσωτέρω III, 138., sicuti alibi τὸ πρόσω, τὸ λοιπὸν, τὸ πρῶτον, quae emendatius utique scripta. Conduxit de genere hoc conpluscula *Jo. Wasse*, addita in *Dukeri* praefationem *Thucydidis*.

42. Πάντων ἀρχαιότατον ἱρῶν &c.] *Pausanias* I, 14. primos omnium mortalium Assyrios Venerem Coelestem colere ingressos perhibet, ab illis Paphios in Cypro & Phoenices in Palaestina religionem eius accepisse, hinc venisse ad Cytherios: abduxit doctissimum scriptorem a vero Venus *Mylitta*, quam ab Assyriis cultam ex *Nostri* I, 131. & 199. didicerat. Nam quo pacto ab Assyriis, a mari remotissimis, ea superstitio ad Cyprios penetrare potuit? *Uraniam* istam Venerem Syri *Dercetun* vocitabant in *Diodori* II, 4.

47. Ἐνέσκηψε ἡ θεὸς θήλειαν νοῦσον] Ita dederat, uti rei series & *Longinus* testantur. Scio animose ὁ θεὸς a *Gronovio* defendi; quo modo, si qui velit, omnibus naevis patrocinium parabitur. Θήλεια νοῦσος quae fuerit, quaesitum ambitiose fuit. Ampl. *Bouberius* totum illi C. 20. *Dissert. Herodot.* inpendit, spretisque plurium coniecturis, quas recensere nihil adtinet, decernit cum *Tollio* ad *Longinum* atque aliis, θήλειαν νοῦσον convenire *contaminatis morbo turpium virorum*, ut *Horatius* alicubi, sive pathicis. Verum est, *Philonem Jud.*, *Dionem Chrysostomum*, *Herodianum*, *Clementem Alex.*, *Eusebium*, Scholiasten *Thucydidis*, quibus adiungi poterit Criticus ad *Hephaestionis Enchirid.* p. 41., circuitu θηλείας νούσου id genus descripsisse: neque absurdum erit, si profitearis, *Longino* honestam eam turpis flagitii descriptionem admirabilem atque ἀμίμητον fuisse visam, qua est sententia vir Amplissimus. Haud parum tamen metuo, ut *Noster* Scythis id inputarit. Alibi certe, cum non dissimile quidpiam exponere vult, hac verborum circuitione abstinet I, 135., usurus, uti opinor, si aperte loqui nollet: huc adde, in Scythiam delatis, uti adfirmat, morbi illud muliebris genus statim fuisse manifestum, quod in pathicis utrum liquido omnibus adpareat extemplo, non habeo dicere. Accedo potius ad *Hieron. Mercurialis* opinationem *Var. Lect.* III, 7., *Hippocratem* & *Nostrum* conparantis. Ille de iisdem Scythis de *Aër. Aq. & Loc.* p. 293., εὐνουχίαι γίνονται καὶ γυναικεῖα ἐργάζονται, καὶ ὡς αἱ γυναῖκες διαλέγονται ὁμοίως. Caussam morbi incolas acceptam referre deo, sed errare: habere eum suas sibi, verum naturales, caussas. Porro qui malo tentantur isto, ἐνδύονται στολὴν γυναικείην, καταγνόντες ἑωϋτέων ἀνανδρείην, γυναικίζουσί τε καὶ ἐργάζονται μετὰ τῶν γυναικῶν, ἃ καὶ ἐκεῖναι. Denique νοῦσον adpellat, qualis profecto est, & maribus turpissimus. Atque haec senex divinus eodem fere, quo *Herodotus*, conmentatus est tempore, ut dubium non sit, quin eamdem uterque rem signaverit. *Noster* νοῦσον θήλειαν vocat, ille qui morbi eius fiminei effectus, quaeque indoles fuerit, declarat. *Herodotus* iratae Veneri, sicuti Scythae irae Deorum, morbi initia contribuit. *Hippocrates* ex artis suae disciplina, superstitione dissipata omni, mali caussam vestigat & explanat. Qui quidem dissensus ferendus & magni non est momenti.

50. Τοὺς καλέουσι Ἐναρέας οἱ Σκύθαι] Amp. *Bouberius* ἐναγέας, *piaculo contaminatos*, correxit. Factum non laudo. Obstant membranae. Repugnat scriptor ipse IV, 67. Contra etiam venit Scholiastae Ἐνάριες, οἱ ὁπλῖται· cuius explicatio, etsi sit erronea, deceperitque *G. Corinthum*, vetat mutationem. Amplius robur *Hippocrates* adderet, modo scripsisset, ut *Tollius* ad *Longinum* habet, καλοῦνται δὲ οἱ τοιοῦτοι Ἐνάριες· verum ea *Mercurialis* est correctio speciosa. Ἀνανδριεῖς praeferunt veteres editi. Confer *P. Leopardum Emendat.* VII, 10.

53. Χωρὶς μὲν γὰρ φόρων] *Reisk.* χωρὶς μὲν γὰρ, φόρον & mox τὸν ἑκάστοισι· aut φόρου, ob ea quae statim iterantur. Mihi transitus a plurali ad singularem numerum non displicet. Saepe numero ita utriusque linguae scriptores. Lege *Davisii* adnotationes in *Ciceron.* I, 59. de Nat. Deor.

59. Καὶ τήν τε Νῖνον εἷλον] *Hieronymus* in Chron. *Cyaxares Medus subvertit Ninum:* ad quae *Scaliger* n. MCCCCLX. p. 85. *Fortasse in Graeco conceptum fuit:* Κυαξάρης ὁ Μῆδος τὴν Νῖνον αἱρεῖ· *capit, expugnat. Nam procul dubio non subvertit.* Quis ergo? scribit *Noster* C. 178. Νίνου ἀναστάτου γενομένης Babylonem gentis regiam & metropolin fuisse: additur C. 185. eversam esse a Medis. Quae quidem in Cyaxarem melius congruunt, quam in *Astyagem*, uti *Bouberius* voluit *Dissert. Herodot.* p. 240. Assyriorum historiam, λόγους Ἀσσυ-

(ὡς δὲ εἷλον, ἐν ἑτέροισι λόγοισι δηλώσω) καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχειρίους ἐποιήσαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ δὲ ταῦτα, Κυαξάρης μὲν, βασιλεύσας [a] τεσσεράκοντα ἔτεα, σὺν τοῖσι Σκύθαι ἦρξαν, τελευτᾷ. Ἐκδέκεται δὲ Ἀστυάγης [b] ὁ Κυαξάρεω παῖς τὴν βασιληΐην. καί οἱ ἐγένετο θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἔθετο Μανδάνην. τὴν ἐδόκεε Ἀστυάγης ἐν τῷ ὕπνῳ οὐρῆσαι τοσοῦτον ὥστε πλῆσαι μὲν τὴν ἑωϋτοῦ πόλιν, ἐπικατακλύσαι δὲ καὶ τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ὑποθέμενος δὲ τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, ἐφοβήθη, παρ' [c] αὐτέων αὐτὰ ἕκαστα [d] μαθών. μετὰ δὲ, [e] τὴν Μανδάνην ταύτην ἐοῦσαν ἤδη ἀνδρὸς ὡραίην, Μήδων μὲν τῶν ἑωϋτοῦ ἀξίων οὐδενὶ διδοῖ γυναῖκα, δεδοικὼς
45 τὴν ὄψιν· ὁ δὲ Πέρσῃ διδοῖ, τῷ οὔνομα ἦν Καμβύσης· τὸν εὕρισκε [f] οἰκίης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς, τρόπου δὲ ἡσυχίου· πολλῷ ἔνερθε ἄγων αὐτὸν μέσου ἀνδρὸς Μήδου. Συνοικεούσης δὲ τῷ Καμβύσῃ τῆς Μανδάνης, ὁ Ἀστυάγης τῷ πρώτῳ ἔτεϊ εἶδε ἄλλην ὄψιν· ἐδόκεε [g] δέ οἱ ἐκ τῶν αἰδοίων τῆς θυγατρὸς ταύτης φῦναι ἄμπελον. τὴν δὲ ἄμπελον ἐπισχεῖν τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἰδὼν δὲ τοῦτο, καὶ [h] ὑπερθέμενος τοῖσι ὀνειροπόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Περσέων τὴν θυγατέρα [i] ἐπίτεκα ἐοῦσαν. ἀπικομένην δὲ ἐφύλασσε, βουλόμενος τὸ γεννώμενον ἐξ αὐτῆς διαφθεῖραι· [k] ἐκ γάρ οἱ τῆς ὄψιος οἱ τῶν μάγων ὀνειροπόλοι ἐσήμαινον, ὅτι [l] μέλλοι ὁ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ γόνος βασιλεύσειν ἀντὶ ἐκείνου. ταῦτα δὴ ὦν φυλασσόμενος ὁ Ἀστυάγης, ὡς ἐγένετο ὁ Κῦρος, καλέσας Ἅρπαγον, ἄνδρα οἰκήϊον, καὶ πιστότατόν τε Μήδων, καὶ πάντων ἐπίτροπον τῶν ἑωϋτοῦ, ἔλεγέ οἱ [m] τοιάδε· „Ἅρπαγε, πρῆγμα τὸ ἄν τοι προσθέω, [n] μηδαμᾶ „παραχρήσῃ· μηδὲ ἐμέ τε παραβάλῃ, καὶ ἄλλους „ἑλόμενος, ἐξ ὑστέρης [o] σοι ἑωϋτῷ περιπέσῃς. λάβε „[p] τὸν Μανδάνη ἔτεκε παῖδα· φέρων δὲ ἐς [q] σεωϋτοῦ, „ἀπόκτεινον· μετὰ δὲ, θάψον τρόπῳ ὅτεῳ αὐτὸς „[r] βούλεαι. ὁ δὲ ἀμείβεται, Ὦ βασιλεῦ, οὔτε ἄλλοτί κω παρεῖδες ἀνδρὶ τῷδε ἄχαρι οὐδὲν, φυλασσόμεθα δὲ ἔς σε καὶ ἐς τὸν [s] μετέπειτα χρόνον μηδὲν ἐξαμαρτεῖν. ἀλλ' εἴ τοι φίλον τοῦτο οὕτω γίνεσθαι, χρὴ δὴ τόγε ἐμὸν ὑπηρετέεσθαι ἐπιτηδέως.

Τού-

gnaverunt: (ut autem ceperint, in aliis scriptis indicabo) Assyriosque, excepta Babylonica portione, subegerunt. Post hæc Cyaxares, ubi quadraginta annis, in quibus sunt & illi, per quos Scythæ dominati sint, imperasset, vita
functus est. Cuius regnum suscepit ASTYAGES 107
filius. Hic filiam sustulit, appellavitque eam Mandanen: quæ visa est ei per quietem tantum urinæ fundere ut omnem ipsius urbem oppleret, atque universam Asiam inundaret. Quod somnium quum magis, somniorum interpretibus, exposuisset, conterritus est, singula quæque ab illis edoctus: postea vero Mandanen iam viro maturam, nulli Medorum suorum, qui ea dignus esset, tradendam statuit, visum hoc reformidans. Immo ille iungit Persæ cuidam nomine Cambysi, quem compertum habebat familia quidem bona ortum, ceterum ingenio quieto, existimans eum multo infra mediocris
Medi statum. Primo post Cambysi collocatam 108
filiam anno, visum alterum vidit: videbatur ei ex genitalibus filiae vitis enasci, quæ omnem occuparet Asiam. Quod visum quum retulisset ad interpretes somniorum, filiam iam partui vicinam ex Persis arcessit, eique, quum venisset, custodiam apponit, volens quod illa peperisset interimere. Etenim magi somniorum interpretes visum illud portendere dicebant Astyagi, prolem filiæ ipsius pro ipso regnaturam. Hoc igitur cavens Astyages, ubi genitus est Cyrus, accito Harpago, familiari viro, & inter Medos fidissimo, atque omnium rerum suarum procuratori, hæc inquit; Harpage, negotio quod tibi iniungo cave abutaris, neque vel me reiicias, vel alios sumens, postea tibi ipsi perniciem crees. Capito quem Mandane peperit puerum, in domumque tuam ferens, occidito: postmodum quoquo modo voles ipse sepelito. Cui respondit ille; O rex, neque alias unquam huic viro advertisti aliquid ingratum; cavebimus vero & in posterum nequid in te delinquamus. Quod si tibi cordi est hoc ita fieri, oportet pro mea virili parte id industrie exequi.

Hæc

a Ask. M., τεσσαρ. alii. Statim σὺν τοῖσι Σκ. ἦρξαν omittunt *V.* & *Arch.* *b* Deest ὁ *Ask.* *c* Αὐτέων *Ald.* & ceteri. In *Med. Arch.* αὐτῶν. *d Arch. Ask. Med.*, ἐκμαθὼν alii. *e* Τὴν Μανδ. *Ask. Arch.*, μὲν interserunt *Med. Ald.* &c., sine urgente caussa. *f Paris. B. Arch. Ask.*, οἰκηΐης *Med. Ald.* Mox ἡσύχιος *Arch.*, tum μέσον ἀνδ. Vide *Iustin.* I, 4. *g Med. Ask.*, δὲ abest ex aliis. *h* Ὑποθέμενος *Arch. Ask. Steph.* margo. *i* Ἐπίτοκα *Arch. Med. Vind. Ask.*, ἐπίτεκα *Ald. Remig. Paris. B.* *k Med. Ask. Arch.*, καὶ ἐκ in aliis. *l Arch. Remig. Med. Ask.*, vulgo μέλλει. Mox ἀντ' ἐκείνου *Ald.*, editum habet *Arch. Med. Ask.* *m* Τάδε *Arch.* *n* Μηδαμᾶ *Rem. Vind. Steph.* ora, μηδαμοῦ *Arch.*, μηδαμῶς *M. Ask.*, in *Edd.* μηδαμῆ. *o* Σὺ ἑωϋτῷ *Ask.* & *Arch.*, σοὶ ἑϋωτῷ *Med.*, vulgo ἑωϋτῷ tantum. *p* Τὸν ἂν plerique cum *Edd.*, in *Ask.* & *M.* ἂν non est. *q* Ex *Med. Ask.*, ἑωϋτοῦ alii. *r* Βούλοιο *Rem.*; statim παρίδον *Arch.* *s* Ἐσέπειτα *Steph.* margo, tum mox εἴ τι φ. *Arch.*

Ἀσσυρίους, conposuisse *Herodotum*, credibile fit. Meminit eorum C. 184. altera vice. Perierunt cito. Nihil inde servatum, nisi unum fortasse apud *Aristotelem* fragmentum *Hist. Anim.* VIII, 1. Nam alia, quae inde arcessuntur, perperam in hunc censum vocantur. Perierunt autem, ut innumera alia, temporum iniuria. Qui socorditer atque inepte digestos eos fuisse commentarios, & propterea neglectos cum *Vignolio Chronolog.* IV, 4, 6. &c. adseverant, talia confidenter obtrudunt, quorum rationes reddere nequeunt. Verum de his in nupera *Dissert. Herodotea* C. I. disputatum uberius fuit.

68. Ὑποθέμενος δὲ τῶν μάγων τοῖσι &c.] *H. Stephanus* infra p. 737. ὑπερθέμενος, quod Cap. 108., longe praefert; a cuius iudicio non dissideo. Ὑπερθέσθαι hoc usu in Musis frequens, non illud. Τούτῳ τῷ Γύγῃ καὶ τὰ σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων ὑπερτίθετο, *cum Gyge communicabat*, I, 8., tum V, 24. VII, 8, 1. Statim μὲν ante Μανδάνην induxi, obsecutus membranis.

74. Οἰκηΐης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς] Alibi recte legitur; sed hic ferri nequit, si vel in Codd. bonis inveniretur: οἰκία, *familia*, non potuit οἰκηΐη dici, semper Ionice scribitur οἰκίη. *Herod.* I, c. 90. ἐόντες οἰκίης οὐ φλαυροτέρης. L. IV, c. 76. VI, c. 35. L. II, c. 172. *Amasin primum habebant despicatui*, ἅτε δὴ δημότην τὸ πρὶν ἐόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος. Eumdem *Hellanicus Athenaei* XV, p. 680. B. antequam ad regnum perveniret, fuisse scribit ἰδιώτην καὶ τῶν τυχόντων. VALKEN.

81. Ἐπίτεκα ἐοῦσαν] Revocavi quod *Aldus*, eumque secuti expresserant, idque licitum in MSS. dissensu putavi, praesertim ubi scriptor ipse viam monstravit C. III. Memini *Damascium* apud *Photium* p. 561. novae scripturae auctoritatem conciliare videri, ἐπίτοκα οὖσαν τὴν γαμετὴν συνεπῆγεν. Sed dubia & controversa lectio est, & defendi, nisi metaplasmo declinationis in subsidium vocato, nequit. Nihil simile ἐπίτεκα, quo *Hippocrates* pluresque alii fuerunt usi, requirit. Vide doctam *T. Hemsterhusii* adnotationem ad *Thom. M.* Ἐπίτεξ.

91. Σοὶ ἑωϋτῷ περιπέσῃς] Dubium est hoccine an σὺ ἑωϋτῷ περιπ. adsciscι debeat, quamquam ego non multum eo distrahor. Varie ponere solent. *Aeschin.* de Legat. Fals. p. 47. *Ed. Ald.* ὡς ἐγὼ τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις περιπίπτω. *Jo. Chrysostomus* T. V. p. 24. B. ἀλλ' ὁ μῦθος αὐτὸς ἑαυτῷ περιπίπτει. & T. VII. p. 831. C. πανταχοῦ ἡ πλάνη ἑαυτῇ περιπίπτει. Par ratio prorsus est in μηδαμῶς, quod viro Cl. tantopere placuit. Ecquis enim mortalium in ea schedarum discordia Herodoteum illud esse praestabit? Μηδαμᾶ habet C. 68. III, 65. atque alias, μηδαμῇ quoque. Mox ἐς σεωϋτοῦ servavi, non ignarus defendi veterum locis ἑωϋτοῦ posse, patronumque habere in *Miscell. Observ.* T. III. p. 142.

100. Ἐς

109 Hæc quum respondisset Harpagus, eique puerulus ornatus esset traditus ad necem, contulit se domum flens: adiensque uxorem, refert omnem habitum ab Astyage sermonem. Ad quem uxor, Quid igitur, inquit, facere tibi in animo est? Ego vero, respondet vir, non sicut Astyages mandavit, neque si desipiet, peiusque insaniet quam nunc insanit, non tamen huic voluntati parebo, neque ad hanc necem obsequar: multisque de caussis eum non occidam, tum quod puer ipsi mihi cognatus est, tum quod Astyages grandis natu est, & virili prole orbus: quo defuncto, si tyrannis ad hanc eius perventura est filiam, cuius nunc filium per me interimit, quid aliud restat hinc mihi quam periculum maximum? Enimvero securitatis meæ caussa expedit hunc puerum interire, sed per aliquem ipsius Astyagis, non per aliquem meorum.

110 Hæc loquutus, e vestigio nuncium mittit ad bubulcum Astyagis, quem norat pascua maxime idonea pascere, & montes feris frequentissimos: cui nomen erat Mitradates: cuius contubernalis erat conserva nomine Cyno, Græca lingua; Medica, Spaco; nam canem Medi Spaca appellant. Locus ubi boum pascua ille bubulcus habebat, montium radices erant, ad ventum boream Ecbatanorum, & ad pontum Euxinum. Hoc enim tractu ad Saspires vergente, Media valde montosa est & edita, ac nemoribus frequens, reliqua vero Media tota admodum plana. Hic itaque arcessitus propere quum venisset, inquit ad eum Harpagus; Iubet te Astyages hunc capere infantem, quem in desertissimo montium exponas, ut celerrime pereat, & hæc ut tibi dicerem mihi iniunxit; nisi hunc interemeris, sed aliquo pacto servaveris, pessimo exitio te occisum iri; expositum inspicere mihi iniun-

111 ctum est. Hæc ubi audivit bubulcus, sumpto infante, rediit eadem qua venerat via ad tugurium suum. Ei autem uxor sua, cuius partus in dies exspectabatur, tunc divinitus enititur filium, quum bubulcus in urbem iret. Ergo utrique mutua tenebantur sollicitudine; hic quidem uxori parturienti metuens, illa vicissim marito timens, propterea quod præter

con-

Τέτοισι ἀμειψάμενος ὁ Ἅρπαγος, ὡς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον κεκοσμημένον τὴν ἐπὶ [a] θανάτῳ, ἤει κλαίων ἐς τὰ οἰκία. παρελθὼν δὲ ἔφραζε τῇ ἑωϋτῦ γυναικὶ τὸν πάντα [b] Ἀςυάγεος ῥηθέντα λόγον. ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν λέγει, Νῦν ὦν τί σοι ἐν νόῳ ἐςὶ ποιέειν; ὁ δὲ ἀμείβεται· οὐκ ᾗ ἐνετέλλετο Ἀςυάγης· οὐδ' εἰ [c] παραφρονήσει τε καὶ μανέεται κακίον ἢ νῦν μαίνεται, οὐ οἱ ἔγωγε προσθήσομαι τῇ γνώμῃ, οὐδὲ ἐς [d] φόνον τοιοῦτον ὑπηρετήσω. πολλῶν δὲ εἵνεκα οὐ φονεύσω μιν· καὶ ὅτι αὐτῷ μοι συγγενής ἐςιν ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀςυάγης μέν ἐςι γέρων, καὶ ἄπαις [e] ἔρσενος γόνου· εἰ δὲ θελήσει τούτου τελευτήσαντος ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἡ τυραννὶς, τῆς νῦν τὸν υἱὸν κτείνει δι' ἐμεῦ, ἄλλο τι ἢ λείπεται τὸ ἐνθεῦτεν ἐμοὶ κινδύνων ὁ μέγιςος; ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀσφαλέος εἵνεκα ἐμοὶ, δεῖ τοῦτον τελευτᾶν τὸν παῖδα· δεῖ μὲν τῶν τινα Ἀςυάγεος, αὐτοῦ φονέα γενέσθαι, καὶ μὴ τῶν ἐμῶν. Ταῦτα [f] εἶπε καὶ αὐτίκα ἄγγελον ἔπεμπε ἐπὶ τῶν βουκόλων τῶν Ἀςυάγεος τὸν ἠπίςατο νομάς τε ἐπιτηδεωτάτας νέμοντα, καὶ οὔρεα θηριωδέςατα, τῷ οὔνομα ἦν Μιτραδάτης. 46 συνοίκεε [g] δὲ ἑωϋτοῦ συνδούλῃ. οὔνομα δὲ τῇ γυναικὶ ἦν τῇ συνοίκεε, Κυνὼ, κατὰ [h] τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν· κατὰ δὲ τὴν Μηδικὴν, Σπακώ. τὴν γὰρ κύνα καλέουσι Σπάκα Μῆδοι· αἱ δὲ ὑπώρεαί εἰσι [i] τῶν οὐρέων ἔνθα τὰς νομὰς τῶν βοῶν εἶχε οὗτος δὴ ὁ βουκόλος, πρὸς βορέω τε ἀνέμου [k] τῶν Ἀγβατάνων, καὶ πρὸς τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου. ταύτῃ μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρη πρὸς Σασπείρων ὀρεινή ἐςι κάρτα, καὶ ὑψηλή τε, καὶ ἴδῃσι συνηρεφής· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρη, [l] ἐςὶ πᾶσα ἄπεδος. ἐπεὶ ὦν ὁ βουκόλος σπουδῇ [m] πολλῇ καλεόμενος ἀπίκετο, ἔλεγε ὁ Ἅρπαγος τάδε, Κελεύει σε Ἀςυάγης τὸ παιδίον τοῦτο λαβόντα, θεῖναι ἐς τὸ ἐρημότατον τῶν οὐρέων, ὅκως ἂν τάχιςα διαφθαρείη· καὶ τάδε τοι ἐκέλευσε εἰπεῖν, ἢν μὴ ἀποκτείνῃς αὐτὸ, ἀλλά τεῳ τρόπῳ περιποιήσῃς, ὀλέθρῳ τῷ κακίςῳ σε διαχρήσεσθαι· ἐπορᾶν δὲ ἐκκείμενον [n] διατέταγμαι ἐγώ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκόλος, καὶ ἀναλαβὼν τὸ παιδίον, ἤιε τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδὸν, καὶ ἀπικνέεται ἐς τὴν ἔπαυλιν· τῷ δ' ἄρα καὶ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἐπίτεξ ἐοῦσα πᾶσαν ἡμέρην, [o] τότε κως κατὰ δαίμονα τίκτει, οἰχομένου τοῦ βουκόλου ἐς πόλιν. ἦσαν δὲ ἐν φροντίδι ἀμφότεροι ἀλλήλων πέρι· ὁ μὲν, τοῦ τόκου τῆς

γυναι-

a Θάνατον *Arch.*, tum τὰ οἰκία bene; οἰκεῖα reliqui. *b* Ἀςυάγεω *Arch.* atque iterum infra. *c* *Medic. Ask. Arch.*, παραφρονήσειέ τε *Ald.* & ceteri. *d* Φόρον *Arch.* *e* Ἄρσενος *Ald. Vind. Arch.* qui & θελήσοι. *f* *Arch. Med. Vind. Ask.*, εἴπας, αὐτίκα *Ald.* & reliqui: Mox ἐπὶ τὸν βουκ. τὸν Ἀςυάγ., plerique; quod nunc est venit e *M.* & *Ask.*, qui & ἐπιτηδεοτάτας, *Arch.* ἐπιτηδειότατα, *Ald.* ἐπιτηδεώτατα. *g* *M. Ask.*, vulgo τῇ δὲ ἑ. in *Arch.* συνδούλῳ, nec male. Vid. II, 134. *h* Iidem, τὴν τῶν alii. *i* Τῶν οὐρέων Edd. & *Vind. Parif. B.*, ὀρέων *Med. Ask. Arch.*, male. *k* *M. V. Ask. Arch. Ald.*, τῶν Ἐκβ. alii. Mox Ἀπείρων *Arch.*, prave, sicuti Σαππείρων *Ald.* & Edd. aliorum. *l* Habet *Thom. Mag.* in v. In *Arch.* & *Vind.* καὶ ὑψηλὴ —— βουκόλος desunt. *m* Ὧν καλ. *Arch. V.*, & καὶ ἔλεγε· tum οὐρέων *Edd. V. Parif.* &c. ὀρέων *Med. Ask. Arch.* *n* Διατέταγμαι *Ask. Arch. Vind. Ald.*; *Medic.* simplex maluit. Paullo supra διαχρήσασθαι *Arch.* *o* τὸ τέκος *idem* & *Vind.*

100. Ἐς τὰ οἰκία] Verum id est: ut ἤιε ἐς τὰ οἰκία C. 119. Saepe tamen operarum delicto depravatur, quem ad modum principio eiusdem capitis ἤιε ἐς τὰ οἰκεῖα. *Arch.* οἰκία. II, 129. εἶναι ἐν τοῖσι οἰκηΐοισι τέκνον. III, 148. προῆγέ μιν ἐς τὰ οἰκήϊα. Quae quidem & alia similis generis ad eandem formam ex MSS. redire debent. Vide *Gronov.* II, 66.

17. Νομάς τε ἐπιτηδεωτάτας νέμοντα] Multum se hic aestuasse fatetur Cl. *Reiskius*, tandemque huc venisse, ut ἀνεπιτηδειοτάτας *pascua maxime horrifica* reponeret. Pepererunt fortasse hos fluctus montes θηριωδέςατοι, qui utique boum pasturae minime conveniebant. At pascua erant ad montium radices, uti statim traditur: ad eas autem plerumque herbidi irriguique agri, bubus pascendis egregii: hinc & pagus illic, hominum celebritate notabilis, C. 114. Posses, si innovatione locus indigeret, ἐπιτηδεώτατα ex *Aldo* recipere & bubulci sollertiam intelligere. *Hesychius*, Ἐπιτηδείως· ἐπιμελῶς. Vide II, 133.

21. Τὴν γὰρ κύνα καλέουσι Σπάκα Μῆδοι.] Eademne Medorum & Persarum fuerit dialectus, non liquet. In reliquiis Persicae linguae nihil doctissimi viri G. *Burtonus* & *Hadr. Relandus* invenerunt congruum. Confer huius *Diss.* de *Vet. Ling. Pers.* p. 245., & illius Λείψ. *Ling. Pers.* p. 97. *Iustinus* I, 4. de caussa nominis *Spaco* lepidas admetitur fabellas, ex *Trogi* libris derivatas.

25. Πρὸς Σασπείρων] Credo *Florentiae* non aliter scripsisse, etsi super ea re silentium. Codex *Ask.* & *Valla* idem obtulerunt. Σαππείρων *Aldi* & *Editt.*, si littera detrahatur, Σάπειρας dabit, quos Colchis confines, memorant *Orpheus* Argon. v. 753. & *Apollon. Rh.* II, 397. atque ex illis *Stephanus Byz.* In *Nostri* Musis modo Σαρπειροὶ III, 94., modo Σάπειρες IV, 37., contra tabulas tamen. Melius I, 104. VII, 79.

33. Ἐπορᾶν —— διατέταγμαι ἐγώ] Nimium tribuitur *Mediceo.* Quia de militibus eorumque acie διαταχθῆναι frequentatur, propereane uni negabitur? Apostolus Paullus οὕτω ἦν διατεταγμένος *Act. A.* XX, 13., servus ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ *Luc. Evang.* XVII, 9. Haec sufficiunt. Alii in conposito amplius quam simplici esse adfirmabunt, neque illis pertinaciter obloquar. Statim ἐπίτεξ ἐοῦσα πᾶσαν ἡμέρην prave explicatur, *quae per totam diem parturierat*, pulcre monente Cl. *Abresch. Diluc. Thucydid.* p. 583.

40 Ὅτι

γυναικὸς ἀῤῥωδέων. ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι ὐκ ἐωθὼς ὁ Ἅρπαγος [a] μεταπέμψαιτο αὐτῆς τὸν ἄνδρα· ἐπεί τε δὲ ἀπονοστήσας ἐπέστη, οἷα ἐξ [b] ἀέλπτυ ἰδοῦσα ἡ γυνὴ, εἴρετο προτέρη, ὅτι μιν οὕτω προθύμως Ἅρπαγος [c] μεταπέμψαιτο· ὁ δὲ εἶπε, Ὦ γύναι, εἶδόν τε ἐς πόλιν ἐλθὼν καὶ ἤκυσα τὸ μήτε ἰδεῖν [d] ὄφελον, μήτε κοτε γενέσθαι ἐς δεσπότεας τοὺς ἡμετέρυς· οἶκος μὲν πᾶς Ἁρπάγυ κλαυθμῷ κατείχετο. ἐγὼ δὲ ἐκπλαγεὶς, [e] ἤια ἔσω. ὡς δὲ τάχιστα ἐσῆλθον, ὁρέω παιδίον προκείμενον, ἀσπαῖρόν τε καὶ κραυγανόμενον, κεκοσμημένον χρυσῷ τε καὶ ἐσθῆτι ποικίλῃ. Ἅρπαγος δὲ ὡς εἶδέ με, ἐκέλευε τὴν ταχίστην ἀναλαβόντα τὸ παιδίον, οἴχεσθαι φέροντα, καὶ θεῖναι ἔνθα θηριωδέστατον εἴη [f] τῶν ὀυρέων, φὰς Ἀστυάγεα εἶναι τὸν [g] ταῦτα ἐπιθέμενόν μοι· πόλλ' ἀπειλήσας εἰ μή σφεα ποιήσαιμι· καὶ ἐγὼ ἀναλαβὼν, ἔφερον δοκέων τῶν τινος οἰκετέων εἶναι. οὐ γὰρ ἄν κοτε κατέδοξα [h] ἔνθεν γε ἦν. ἐθάμβεον δὲ ὁρέων χρυσῷ τε καὶ εἵμασι κεκοσμημένον· πρὸς δὲ, καὶ κλαυθμὸν κατεστεῶτα [i] ἐμφανέα ἐν Ἁρπάγυ. [k] καὶ πρόκα τε δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι τὸν πάντα λόγον [l] θεράποντος, ὅς ἐμὲ προπέμπων ἔξω πόλιος, ἐνεχείρισε τὸ βρέφος· ὡς [m] ἄρα Μανδάνης τε εἴη παῖς τῆς [n] Ἀστυάγεος θυγατρὸς, καὶ Καμβύσεω τοῦ Κύρυ. καί
47 μιν Ἀστυάγης ἐντέλλεται ἀποκτεῖναι. νῦν τε [o] ὧδέ ἐστι. Ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βυκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε τὸ παιδίον μέγα τε καὶ εὐειδὲς ἐὸν, δακρύσασα, καὶ λαβομένη τῶν γυνάτων τοῦ ἀνδρὸς, ἔχρηζε μηδεμιῇ τέχνῃ ἐκθεῖναί μιν. ὁ δὲ ὐκ ἔφη οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιέειν. ἐπιφοιτήσειν γὰρ κατασκόπυς ἐξ Ἁρπάγυ [p] ἐποψομένυς. ἀπολέεσθαί τε κάκιστα, ἢν μή σφεα ποιήσῃ. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε [q] ἄρα τὸν ἄνδρα, δεύτερα λέγει ἡ γυνὴ τάδε, Ἐπεὶ τοίνυν ὐ δύναμαί σε πείθειν μὴ ἐκθεῖναι, σὺ δὲ ὧδε ποίησον, εἰ δὴ [r] πᾶσα ἀνάγκη ὀφθῆναι ἐκκείμενον. τέτοκα γὰρ καὶ ἐγὼ, τέτοκα δὲ τεθνεός. τοῦτο μὲν φέρων πρόθες· τὸν δὲ τῆς [s] Ἀστυάγεος θυγατρὸς παῖδα ὡς ἐξ ἡμέων ἐόντα τρέφωμεν· καὶ ὕτω ὔτε σὺ ἁλώσεαι ἀδικέων τοὺς [t] δεσπότεας, οὔτε ἡμῖν κακῶς βεβυλευμένα ἔσται. ὅ, τε γὰρ τεθνεὼς βασιληΐης ταφῆς κυρήσει, καὶ ὁ [u] περιεὼν οὐκ ἀπολέει τὴν ψυχήν. Κάρτα τε ἔδοξε τῷ βυκόλῳ πρὸς τὰ παρεόντα εὖ λέγειν ἡ γυνὴ, καὶ αὐτίκα ἐποίεε ταῦτα. τὸν μὲν ἔφερε θανατώσων παῖδα, τοῦτον [x] μὲν παραδιδοῖ τῇ ἑωϋτοῦ γυναικί· τὸν δὲ ἑωϋτοῦ ἐόντα νεκρὸν λαβὼν ἔθηκε ἐς τὸ ἄγγος ἐν τῷ ἔφερε τὸν ἕτερον. κοσμήσας δὲ τῷ κόσμῳ παντὶ τοῦ ἑτέρυ παιδὸς, φέρων ἐς τὸ ἐρημότατα.

consuetudinem ab Harpago arcessitus esset. Vbi autem reversus affuit, eum uxor, utpote ex improviso cernens, prior interrogavit quid ita studiose ipsum Harpagus arcessivisset. Cui ille, Vxor, inquit, ubi in urbem veni, & vidi & audivi quod nec visum oportuit nec agi circa dominos nostros. Harpagi domus omnis luctu tenebatur: in quam ego perterrefactus simul atque introii, video puerulum in medio positum, palpitantem vagientemque, auro ac versicolori veste ornatum. Eum Harpagus, ubi me vidit, iussit celerrime sumere, atque exponendum asportare in montanum locum, quammaxime feris abundantem: dicens Astyagem esse qui hæc mihi iniungeret; magnopere minatus, nisi ea facerem. Ego acceptum puerum attuli, ratus alicuius illum domesticorum esse; nunquam enim cogitassem, unde erat. Terrebar tamen, quod viderem auro vestibusque ornatum: præterea quod planctus manifestus fiebat in Harpagi domo. Atqui statim in via rescisco omnem sermonem ex ministro, qui extra urbem deducens, mihi infantem tradidit, eum Mandanes Astyagis natæ & Cambysis Cyro geniti esse filium, & ab Astyage iuberi interfici: atque is hîc est. Hæc loquens bubulcus, puerum detectum 112
ostendit: quem illa intuita magnum ac speciosum, genua viri cum lacrymis amplexa, obsecrat ne qua ratione puerum exponat. Hic negare aliter ista fieri posse: superventuros enim ab Harpago speculatores ad rem explorandam; seque, nisi ista exequutus fuerit, miserrime periturum. Mulier ubi viro non persuadet, secunda hæc addit; Quandoquidem te nequeo inducere, ut non exponas, tu vero id facito, si utique necessitas prorsus est aspici puerum expositum. Quoniam ego quoque peperi, peperi autem mortuum; ablatum hunc in vicem expone, & istum ex filia Astyagis, tanquam ex nobis genitum, alamus. Ita neque tu iniurius in dominos esse deprehenderis, neque nobis male consuluerimus. Nam & hic qui obiit, regale sepulchrum nancifcetur, & iste qui superest, animam non amittet. Sanequam commode visa est 113
bubulco mulier loqui ad præsens tempus: atque ita continuo fecit. Quem puerum necaturus attulerat, eum uxori suæ tradidit: suum autem, qui mortuus erat, acceptum collocavit in eo vase, in quo alterum portaverat; omnique alterius pueri cultu orna-

a Μεταπέμψαιτο *Arch. Ask. Rem.* μετεπέμψατο alii. *b* Ἀπέλπτου *Vind.* *c* Μετεπέμψατο *Ask. Arch. Parif.* duo. *d* Ὤφελον *V. Arch.*, nulla caussa. Vid. *Thom. Magist.* in v. Mox δεσπότας *Med. Ask. Arch.* δεσπότεας. *e* Ἦα *Ask.* *f* Τῶν ὀρέων semper *Med.* *g* *Ask. Med.*, τοιαῦτα alii. Mox ποιοῖμι ora *Steph.* *h* *M.* *Ask.* margo *Steph.*, vulgo ἔνθεν γενέην. *i* Desit *Arch. Vind.* *k* Ex *Med.* & *Ask.*, in aliis καὶ δή. *l* Θεράποντι ἐμπροπεμπων *Arch.* *m* Παρὰ idem. *n* *Med. Ask.*, alii cum Edd. Ἀστυάγεω. *o* Ὅδε *Ask.* *p* *Rem. Ask.* *M.* ora *Steph.*, κατοψομ. *Aldus* & alii. Mox ἀπολέσθαι *Arch.* *q* Non est in *Arch.*, qui mox δεύτερον. *r* Πᾶσά γε *Ald. Arch. Vind. Rem.* &c., in *Med. Ask.* γὲ abest. *s* Ἀστυάγεω *Arch.* *t* Sic *Ald. Arch. Vind. Rem.*, δεσπότας *M.* & *Ask.* *u* Περιὼν *Arch.* mox ἀπολέσει idem cum *Ald. Vind.* & aliis. Vulgatum ex *Med.* & *Ask.* *x* Deest *Arch.*

40. Ὅτι οὐκ ἐωθὼς ὁ Ἅρπαγος μεταπέμψαιτο] Recte post pauca hunc in modum *Gronovius*; sequor exemplum, schedarum parens imperio. Est autem omnis haec oratio cultissima & rusticae simplicitati mirabiliter apta.

42. Οἷα ἐξ ἀέλπτου ἰδοῦσα] *Appianus* Punic. p. 104. καὶ αὐτὸν ἡ στρατιὰ μακρόθεν ἰδοῦσα ἐξ ἀέλπτου· Similiter p. 117. *Sophocles* aliter Aiac. v. 727. ἐξ ἀέλπτων Αἴας μετανεγνώσθη. *Aeschylus* quoque Suppl. v. 362. *Hesychii* Ἐξ ἀελπτόης hinc docti viri corrigunt, sed frustra, uti bene in litteris ad me Cl. *Alberti*. Legendum enim ἐξ ἀελπτίης, quo *Archilochus* apud *Heraclid. Pontic.* p. 412. *Ed. Galei* utitur.

46. Ἐς δεσπότεας τοὺς ἡμετέρους] Cogor saepe minuta venari. Quid facias, ubi talem se silva dat? Abigunt *Florentiae* hinc & C. 112. δεσπότεας, & retinuerunt τὸν δεσπότεα C. 11. Non sibi constant, fateor, in productione vocis descriptores, sed culpa ipsorum est. Ἐξηγητέας vidimus C. 78. Manarunt eodem ex fonte Ἀρισταγόρης, Ἀρισταγόρεω, Ἀρισταγόρεα· Καμβύσης, Καμβύσεω, Καμβύσεα, quod in Ἀστυάγης codex *Arch.* sollicite observat.

74. Εἰ δὴ πᾶσα ἀνάγκη] Ita adsolet: πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ... II, 22. & 35. IV, 179. V, 52. &c. *Sophocles* *Elect.* v. 1527., *Plato* in *Phaedro* p. 243. D., πολλὴ ἀνάγκη in *Eutyphr.* p. 7. D. Itaque γὲ interpositum pluribus in MSS. citra sententiae damnum resecatur a Viro Clarissimo recte. Saepe tamen apud alios πολλή γ' ἀνάγκη, poëtas in primis, de quibus *Valken.* in *Euripidis Phoenis.* v. 1668.

ornatum, in deſertisſimo montium expoſuit, triduoque poſt pueri expoſitionem, relicto quodam pecuariorum illic eius cuſtode, in urbem ſe contulit, & ad domum Harpagi: aitque ſeſe paratum illi oſtendere pueruli cadaver. Harpagus, misſis ſuorum ſatellitum fidelisſimis, rem per eos inſpexit, ac bubulci filiolum ſepelivit. Et hic quidem humatus eſt: alterum vero, qui poſtea Cyrus appellatus eſt, uxor bubulci adſumptum nutrivit, impoſito illi alio quopiam ac non Cyri nomine.

114 Qui poſteaquam decennis fuit, eum res iſta, quæ illi talis contigit, palam fecit. Ludebat in pago ubi etiam armenta illa erant, & ludebat cum aliis æqualibus in via; & colludentes pueri elegerunt ſuum regem eſſe hunc cognominatum bubulci filium. Ipſe igitur ordinabat eos; ut alii domos ſtruerent: alii ſatellites forent: aliquem quoque eorum, ut oculus regis esſet: alii, ut internuncius esſet eorum, quæ ad aulam adferebantur, tanquam unicuique munus asſignans. Horum puerorum quidam colluſor Artembaris filius erat, viri inter Medos clari, quem Cyrus, quod imperata non feciſſet, iusſit ab aliis pueris apprehendi: & quum illi paruisſent, aſpere admodum verberibus affecit. Quæ puer tanquam ſe indigna pasſus, iniquisſimo animo ferens, ubi primum dimisſus eſt, in urbem reverſus ad patrem, ea quæ a Cyro pertuliſſet deploravit: non tamen Cyrum nominans (nondum enim eius hoc erat nomen,) ſed ab filio bubulci Aſtyagis. Artembares, ut erat ira percitus, ad Aſtyagem ducens filium ſecum contendit: & rem intolerandam pasſum eſſe inquiens, eiusque humeros oſtendens, O rex, ſic inſultatur (ait) nobis ab ſervo tuo, eiusque bu-

115 bulci filio. Audiens hæc atque cernens Aſtyages, volens Artembaris honoris gratia ulciſci puerum, iusſit arcesſi bubulcum & filium. Qui quum ambo adfuisſent, intuens in Cyrum Aſtyages, Tune, inquit, hoc tali patre genitus, auſus es huius filium, viri apud me primarii, tam indignis concidere verberibus? Cui vicisſim ille, Iſtud, inquit, o here, huic ego iure feci. Pueri enim ex hoc pago, quorum hic unus erat, me regem

μότατον τῶν οὐρέων τιθεῖ· ὡς δὲ τρίτη ἡμέρη τῷ παιδίῳ ἐκκειμένῳ ἐγένετο, ἤιε ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῶν τινα προβόσκων [a] φύλακον αὐτοῦ καταλιπών. ἐλθὼν δὲ ἐς τοῦ Ἁρπάγου, ἀποδεικνύναι ἔφη ἑτοῖμος εἶναι τοῦ παιδίου τὸν νέκυν. πέμψας δὲ ὁ Ἅρπαγος τῶν ἑωϋτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, εἶδέ τε διὰ τούτων, καὶ ἔθαψε τοῦ βουκόλου τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν [b] ἐτέθαπτο· τὸν δὲ ὕστερον τούτων Κῦρον ὀνομασθέντα, παραλαβοῦσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, οὔνομα ἄλλο κού τι καὶ οὐ Κῦρον θεμένη. Καὶ [c] ὅτε δὴ ἦν δεκαέτης ὁ παῖς, πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε γενόμενον ἐξέφηνέ μιν. ἔπαιζε ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ἐν τῇ ἦσαν καὶ αἱ βουκολίαι αὗται· [d] ἔπαιζε δὲ μετ᾽ ἄλλων ἡλίκων ἐν ὁδῷ· καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἵλοντο ἑωϋτῶν βασιλέα εἶναι τοῦτον δὴ τὸν τοῦ βουκόλου ἐπίκλησιν παῖδα. ὁ δὲ [e] αὐτέων διέταξε τοὺς μὲν, οἰκίας οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ, δορυφόρους εἶναι· [f] τῶν δέ κού τινα αὐτέων, ὀφθαλμὸν βασιλῆος εἶναι· τῷ δέ τινι, τὰς ἀγγελίας φέρειν ἐδίδου γέρας, ὡς ἑκάστῳ ἔργον προστάσσων. εἷς δὴ τούτων τῶν παιδίων συμπαίζων, ἐὼν [g] Ἀρτεμβάρεος παῖς, ἀνδρὸς δοκίμου ἐν Μήδοισι ([h] οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου) ἐκέλευε αὐτὸν τοὺς ἄλλους παῖδας διαλαβέειν. πειθομένων δὲ τῶν παίδων, ὁ Κῦρος τὸν παῖδα τρηχέως κάρτα [i] περιέσπε μαστιγέων· ὁ δὲ, ἐπεί τε [k] μετείθη τάχιστα, ὥς γε δὴ ἀνάξια ἑωϋτοῦ παθὼν, μᾶλλόν τι περιημέκτεε. κατελθὼν [l] δὲ ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀποικτίζετο τῶν ὑπὸ Κύρου ἤντησε. λέγων δὲ οὐ [m] Κύρου, (οὐ γάρ κω ἦν τοῦτο τοὔνομα) ἀλλὰ πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυάγεος παιδός. ὁ δὲ Ἀρτεμβάρης ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν παρὰ τὸν Ἀστυάγεα, καὶ ἅμα ἀγόμενος τὸν παῖδα, ἀνάρσια πρήγματα [n] ἔφη πεπονθέναι, λέ- 48

„ γων· Ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου, βουκόλου δὲ „ παιδὸς, ὧδε περιυβρίσμεθα (δεικνὺς τοῦ παιδὸς τοὺς „ ὤμους.) Ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν [o] ὁ Ἀστυάγης, θέλων τιμωρῆσαι τῷ παιδὶ τιμῆς τῆς Ἀρτεμβάρεος εἵνεκα, μετεπέμπετο τόν τε βουκόλον καὶ τὸν παῖδα. ἐπεί τε δὲ παρῆσαν ἀμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀστυάγης ἔφη· Σὺ δὴ ἐὼν τοῦδε τοιούτου ἐόντος παῖς, ἐτόλ- „ μησας τὸν τοῦδε παῖδα ἐόντος πρώτου παρ᾽ ἐμοὶ [p] ἀει- „ κείῃ τοιῇδε περισπεῖν; ὁ δὲ ἀμείβεται ὧδε, Ὦ δέσποτα, „ [q] ἐγὼ δὲ ταῦτα τοῦτον ἐποίησα σὺν δίκῃ. οἱ γάρ με „ ἐκ

a M. Ask. Arch. V. Steph. margo, vulgo φύλακα. Supra ὀρέων ſuo more *Med.* Mox ἐς τὸ Ἁρπ. *Arch.* *b Rem. M. Ask.*, in aliis ἐθάπτετο. *c* Ὅτε δὴ ἦν *Ald. Vind. Arch. R.* &c. δὴ exulat ex *M.* *d* Ἔπαιδε μετ᾽ *Arch.* abſurde & ἑωϋτὸν βασ. *e Ald. V. Pariſ.*, αὐτῶν *M. Arch.* & mox iterum. *f M. Ask.*, in aliis τόν. Statim ἐσφέρειν *Ald. V. Arch. Rem.* Sed φέρειν in *Med. Ask.*, qui ἐδίδου δὲ ſtatim. *g* Sic *M. Ask.* In *Ald.* & aliis Ἀτεμβάρεω; ſive Ἀτεβάρεω ut *Arch.*, & mox denuo. *h* Οὐκ ἐποίησε ora *Steph.* Mox διαλαβεῖν *Med.*, vulgatum ceteri. *i* Περίεσπε *Arch. V.* margo *Steph.*, περιέσπαισε *Ask.* *k M. Ask.* In *Ald.* ἐμετείθη· μετηχήθη *Vind.*, ἐμαστίχθη *Arch.* *l* Non eſt in *Arch.* *m* Κῦρον idem; tum Ἀστυάγεω ſuo more. *n* Ἔφησε idem; quo modo VI, 136. *o* Articulus non eſt in *Ask. Arch.* *p* Ἀεικίῃ *Ald.*, αἰκίῃ *Arch.*, ἀδικίῃ *Vind.*; tum ἀμείβετο *Ask. Arch.* haud male hoc. In *M.* & *Ask.*, ἀεικείῃ. *q* Ἐγὼ δὲ *Arch.* ab aliis abeſt ultimum.

88. Τῶν τινα προβόσκων] Hinc in *Aem. Porti* aliorumque Lexica receptum fuit πρόβοσκος· uſitata vox αἰγοβοσκῶν facile potuit in illam deflecti. VALKEN.

88. Τῶν τινα προβόσκων] Per utique rarum eſt πρόβοσκος de paſtore, ſicuti & προβόσκημα, quod in *Philon. Iud. Legat.* p. 993. D. Verum hoc naevo obſitum atque in προκόσμημα vertendum docuit *Kuhnius* ad *Diogen. Laërt. Praefat.*, illud movere non audeo. Accedit proxime αἰγοβοσκῶν vocabulum, ſed metuo, ut ταῖς βουκολίαις bene conveniat.

1. Οἰκίας οἰκοδομέειν] Una mutata littera οἰκονομέειν refingit Cl. *Pauw*: neque enim eum, qui ſibi δορυφόρους atque ὀφθαλμὸν eligebat, οἰκονόμους omiſiſſe: habuiſſe praeterea Perſarum reges μελεδωνοὺς τῶν οἰκίων III, 61., quibus aedium & rei domeſticae cura erat. Hoc verum; notum quoque οἰκοδομεῖν, οἰκοδομίαν & οἰκονομεῖν permiſceri apud *Philon. Iud.* de *Fortitud.* p. 740. C. & in Paullina ad *Timoth.* priore C. 1, 4. & ſaepius alias. Neutrum tamen adigit, ut eam in ſententiam eatur. Ludus puerorum deſcribitur, quorum eſſe

Aedificare caſas, ploſtello adiungere mures,
Ludere par inpar ——

monuit *Horatius* II. Sat. III, 247. & experientia teſtatur.

4. Τὰς ἀγγελίας φέρειν] Difficilis electio. Φέρειν & ἐσφέρειν ἀγγελίας uſus admittit: illud latius ſe porrigit, hoc eius proprie, cui in aula ἐσαγγελέος titulus, quique ad regem deferebat, quae nunciabantur. Vide *Lucianum Deae Syr.* C. 25. *Heliodorum* X. p. 491. & *Gronov.* Βασιλέος ὀφθαλμὸν multa in luce poſuit *Briſſonius* Regn. Perſ. I, 190.

10. Περίεσπε μαστιγέων] Nihil demuto. Voluit *Arch.* ſcriba περιεῖπε, ut ſupra C. 73., quo de *P. Leopardus Emend.* VII, 8. Bene etiam habet μετείθη. In *Arch.* inſignis adparet aberratio, nec ab ea inmunis *Vindob.*, cui in animo μετήχθη fuiſſe videtur.

26. Ἀεικείῃ τοιῇδε περισπεῖν] Sic I, 73. & III, 160., ubi αἰκίῃ, uti hic, *Arch.* ex ſcholio, e quo & id deſcendit, quod in *Vindob.* Placere poteſt *Aldi* ἀεικίῃ, ut προμηθίῃ I, 88. III, 36. in *Vindob.*; verum Aldus in iſto vocabulo varius eſt. Statim malui ἐγὼ δὲ ex *Arch.*, quippe ſignificantius. *Plutarchus in Praecept. R. Ger.* p. 811. C. ἐγὼ δὲ ἀνάπαλιν — οὐκ ἐμαυτῷ γέ φημι ταῦτα οἰκονομεῖν, ἀλλὰ τῇ πατρίδι· ita enim dederat, non οἰκοδομεῖν.

,, ἐκ τῆς κώμης παῖδες, τῶν καὶ ὅδε ἦν, παίζοντες, ,, σφέων αὐτῶν ἐστήσαντο βασιλέα. ἐδόκεον γάρ σφι ,, εἶναι ἐς τοῦτο [a] ἐπιτηδεώτατος. οἱ μέν νυν ἄλλοι παῖ- ,, δες τὰ ἐπιτασσόμενα ἐπετέλεον, οὗτος δὲ ἀνηκούστεέ ,, τε καὶ λόγον εἶχε οὐδένα· ἐς ὃ [b] ἔλαβε τὴν δίκην. εἰ ,, ὦν δὴ τοῦδε εἵνεκα ἄξιός τευ κακοῦ εἰμι, ὧδέ τοι πάρ- ,, ειμι. Ταῦτα λέγοντος τοῦ παιδὸς τὸν Ἀστυάγεα ἐσήιε ἀνάγνωσις αὐτοῦ· καί οἱ ὅ, τε χαρακτὴρ τοῦ προσώπου προσφέρεσθαι ἐδόκεε [c] ἐς ἑωϋτὸν, καὶ ἡ ὑπόκρισις ἐλευθερωτέρη εἶναι, ὅ, τε χρόνος τῆς [d] ἐκθέσιος τῇ ἡλικίῃ τοῦ παιδὸς ἐδόκεε συμβαίνειν. ἐκπλαγεὶς δὲ τούτοισι, ἐπὶ χρόνον ἄφθογγος ἦν. [e] μόγις δὲ δή κοτε ἀνενειχθεὶς, εἶπε (θέλων ἐκπέμψαι τὸν Ἀρτεμβάρεα, ἵνα τὸν βουκόλον μοῦνον [f] λαβὼν βασανίσῃ) Ἀρτέμβαρες, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω, [g] ὥστε σε καὶ τὸν παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ἐπιμέμφεσθαι. τὸν μὲν δὴ Ἀρτεμβάρεα πέμπει· τὸν δὲ Κῦρον ἦγον εἴσω οἱ θεράποντες, κελεύσαντος τοῦ Ἀστυάγεος. ἐπεὶ δὲ ὑπελέλειπτο ὁ βουκόλος μοῦνος, [h] μουνωθέντα τάδε αὐτὸν εἴρετο ὁ Ἀστυάγης, κόθεν λάβοι τὸν παῖδα, καὶ τίς εἴη ὁ παραδούς; ὁ δὲ ἐξ ἑωϋτοῦ τε ἔφη γεγονέναι, καὶ τὴν τεκοῦσαν [i] αὐτὸν ἔτι εἶναι παρ' ἑωϋτῷ. Ἀστυάγης δέ μιν οὐκ εὖ βουλεύεσθαι ἔφη, ἐπιθυμέοντα ἐς ἀνάγκας μεγάλας ἀπικνέεσθαι. ἅμα τε λέγων ταῦτα, ἐσήμαινε τοῖσι δορυφόροισι λαμβάνειν αὐτόν. ὁ δὲ, ἀγόμενος ἐς τὰς [k] ἀνάγκας, οὕτω δὴ ἔφαινε τὸν ἐόντα λόγον.

49 ἀρχόμενος δὴ ἀπ' ἀρχῆς, διεξήιε τῇ ἀληθηΐῃ χρεώμενος· καὶ κατέβαινε ἐς λιτάς τε, καὶ συγγνώμην ἑωϋτῷ [l] κελεύων ἔχειν αὐτόν. Ἀστυάγης δὲ, τοῦ μὲν βουκόλου τὴν ἀληθηΐην ἐκφήναντος, λόγον ἤδη καὶ ἐλάσσω ἐποιέετο· Ἁρπάγῳ δὲ καὶ μεγάλως μεμφόμενος, καλέειν αὐτὸν τοὺς δορυφόρους ἐκέλευε. ὡς δέ οἱ παρῆν ὁ Ἅρπαγος, ,, εἴρετό μιν ὁ Ἀστυάγης, Ἅρπαγε, τέῳ δὴ [m] μόρῳ τὸν ,, παῖδα κατεχρήσαο, τόν τοι παρέδωκα ἐκ θυγατρὸς ,, γεγονότα τῆς ἐμῆς; ὁ δὲ Ἅρπαγος ὡς εἶδε τὸν βουκόλον ἔνδον ἐόντα, οὐ τρέπεται ἐπὶ ψευδέα ὁδὸν, ἵνα μὴ ,, ἐλεγχόμενος ἁλίσκηται· ἀλλὰ λέγει τάδε, Ὦ βα- ,, σιλεῦ, ἐπεί τε παρέλαβον τὸ παιδίον, ἐβούλευον ,, σκοπῶν ὅκως σοί τε [n] ποιῶ κατὰ νόον, καὶ ἐγὼ πρός ,, σε γενόμενος ἀναμάρτητος, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ, ,, μήτε αὐτῷ σοι εἴην αὐθέντης. [o] ποιῶ δὴ ὧδε. καλέ- ,, σας τὸν βουκόλον τόνδε, παραδίδωμι τὸ παιδίον, φὰς ,, σέ τε εἶναι τὸν κελεύοντα ἀποκτεῖναι αὐτό. καὶ λέ- ,, γων

gem suum ludentes constituerant: quippe qui videbar eis ad hoc maxime esse idoneus. At iste, quum ceteri omnes pueri iussis obtemperarent, audiens dicto esse nolebat, ac nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod si ego propterea ullo malo sum dignus, hic tibi præsto sum. Hæc 116 loquente puero, subiit Astyagi recognitio eius, visaque ipsi est figura oris admoveri ad se & responsio esse liberalior, & tempus expositionis cum pueri ætate congruere. His perculsus Astyages, aliquandiu sine voce mansit: vixque tandem ad se reversus, volens a se Artembarem dimittere, ut bubulcum submotis arbitris rimaretur, Ego, inquit, Artembares, efficiam ut tu & filius tuus ob hoc nihil conqueramini. Dimisso igitur Artembare, & regis iussu per famulos Cyro introducto, bubulcum, qui solus erat relictus, ipse solum percontatur, unde puerum accepisset, quisve ei tradidisset? Ille ex se genitum respondere, & genitricem eius apud se etiamnum esse. Astyages dicere, non bene sibi illum consulere, qui cuperet ad ingentes devenire necessitates. Simulque hæc dicens, satellitibus innuit ut prehenderent ipsum. Hic autem ad tormenta dum ducitur, ita demum rem ut erat patefecit: ab initioque exorsus, vera referendo, descendit ad preces & petendam sibi veniam. Bubulco veritatem 117 eloquuto, Astyages minorem quoque iam eius curam habuit; sed Harpagum, cui valde succensebat, vocari a satellitibus iussit. Quem, ubi adsuit, percontatur Astyages, Harpage, qua nece interemisti quem tibi tradidi puerum e filia mea genitum? Harpagus, ut vidit bubulcum intus esse, noluit tergiversari mendacio, ne argumentis convinceretur: sed ita respondit; Ego posteaquam infantem accepi, rex, cogitavi quo pacto voluntati tuæ satisfacerem: & tamen, quum ad te delicti insons extitissem, ne forem aut filiæ tuæ aut tibi ipsi carnifex; ideoque ita statui agendum: Arcessito huic bubulco infantem tradidi, inquiens te esse, qui iuberes illum interficere. In quo dicendo mentitus non sum; tu enim ita præceperas. Nihilominus huic puerum

a Ἐπιτηδειότατος *Arch. Vind.* *b* Ἔβαλε *Arch.* *c* Ἐς ἑωϋτὸν *V. Arch.* ὡς ἑωϋτὸν *tres Paris.* cum Edd., ἐς αὐτοὺς *M. Ask.* *d* *Med. Ask.* Ἐκθέσεως vulgo. *e* Citat *Eustath.* p. 1604, 4., ἀνενεχθεὶς *Arch.* uti *Eustath.* *f* Omittunt participium *Arch.* & *Ask.* *g* *M. Ask.* & *Rem.*, ὥστε καὶ alii. Mox Ἀστυάγεω *Arch.*, ἔσω *Ask.* *h* *Ald. R. V. Paris. B. Arch.*, qui τάδε non habet, sed δὲ tantum. Μουνόθεν *Med. Ask.* *i* Αὐτὸν ἔτι εἶναι omnes. Ἔτι *Gronov.* neglexit. *k* Ἀγκάλας *Arch.* *l* *M. Ask. Rem.*; κελεύειν *Edd.* *m* Τρόπῳ *Ald.* ora *Steph.*, μόνῳ *Arch.* vitio librarii. Consentit *Thom. M.* recepto in v. Διαχρῶμαι. *Ask.* κατεχρήσω, male. *n* *Med. Ask.* ποιῶ· ceteri ποιήσω cum *Ald.* *o* Iterum *Med.* & *Arch. Ask.*, qui ambo superius γινόμενος. Quae praecedunt habet *Thom. M.* in Δεσποτείᾳ.

34. Τὸν Ἀστυάγεα ἐσήιε] Ad eum modum VII, 46. ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον· namque ita *Io. Stobaeus* & scripti Codices. Verum isto de genere uberrime docti viri *T. Hemsterhusius* in *Lucian.* t. I. p. 26. & *Valken.* ad *Euripid. Phoeniss.* p. 464. Satis vero demirari non queo *Gronovii* acumen, quo προσφέρεσθαι — ἐς αὐτοὺς tanto paratu defenditur. Potestne hoc pertinere ad Cambysem & Mandanen? Qui longe aberant, nec quorum ulla in Cyri hac agnitione praevertit mentio. Bonus Astyages toto corporis filo & vultus lineamentis sibi puerum respondere opinatus est. Qua quidem in re & *Iustinus* adsentitur, & sibi senex quid dedit. Redeat ergo suam in sedem, unde deiecta vetus est lectio. Mox cum *Reiskio* mallem ἐλευθεριωτέρη *homine ingenuo magis quam servo dignior.* Atque ita *Portus* quoque.

42. Ὥστε σε καὶ τὸν παῖδα &c.] Optime *Grnovius* ex *Medic.*, cui solens paria facit *Ask.* Quam longe vero abs recto illud μουνόθεν; Paene succenseo schedis *Florent.*, quae inprudentem in haec praecipitia truserunt. Si quid mutandum, μουνωθέντα δὴ ex eo libro & *Arch.* sumi levi auxilio poterit.

45. Μουνόθεν τάδε] Nonnunquam dubites, serione *Gronovius* de membranis loquatur Med. an lectoribus illudat: sed nimis frequentia clarissimi viri peccata avitis meritis sunt compensanda. Hoc quidem considerandum non est, ferrine possit μουνόθεν· nam nihil est absurdius cogitatu; verum illud, an forte scripserit *Herod.* non μουνωθέντα τάδε, verum, quia brevis est quaestio, μουνωθέντα δὴ αὐτὸν εἴρετο ὁ Ἀστυάγης, κόθεν λάβοι τὸν παῖδα καὶ τίς εἴη ὁ παραδούς; VALKEN.

51. Ἀγόμενος ἐς τὰς ἀνάγκας] *Diodorus* τοῦ Δάμωνος ἀπαγομένου πρὸς τὴν ἀνάγκην t. II. p. 555. *ad supplicium.* Τὰς ἀνάγκας tormenta, quibus bubulco verum exprimere constitutum erat, vocat *Noster.* Quo usu saepe *Polybius*, *Philo Iud.*, *Iosephus*, &, ne alios adiungam, *Diodorus* III, 14. ubi adnotata vide.

59. Τέῳ δὴ μόρῳ τὸν παῖδα &c.] *Aldinum* τρόπῳ praesidium habet V, 47. Δοριεὺς μέν νυν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτελεύτησε, sed infirmum. Non adsurgit ad vim atque elegantiam vocis dudum probatae, pluriumque munitae auctoritate, & statim iteratae. In superioribus nonnulla auctum & mutatum ivit Cl. *Reiskius*, quae peti ex *Miscell. Lips.* t. VII. p. 618. poterunt.

74. Ἡ

rum trado hac lege: iuſſi exponere eum in deſerto monte, & perſtare obſervantem tantiſper dum expiraſſet: comminatus iſti extrema quæque, niſi hæc effecta reddidiſſet. Ubi hic fecit imperata, & infans obiit, miſſis eunuchorum fidiſſimis, per eosdem vidi & eum ſepelivi. Ita res habet, ô rex:
118 atque hac morte defunctus eſt puer. Et Harpagus quidem rectam habuit orationem. Aſtyages autem diſſimulata, qua illi infenſus erat bile ob id quod contigerat, primum rem ei viciſſim enarrat quemadmodum ipſe ex bubulco audierat: deinde narratione ſic repetita, illuc devenit ut diceret; Puer vivit, & quod accidit, bene habet. De eo enim, inquit, quod in hoc puero factum eſſet, valde laborabam, & a filia mea inſimulatus, haud leviter ferebam. Igitur in bonum converſa fortuna, tum filium tuum mitte ad puerum hunc qui recens venit: tum vero ad cœnam mihi adeſto; ſiquidem conſtitui pro ſalvo puero diis, quibus honor
119 hic convenit, ſacrificare. Harpagus quidem, quum hæc audiſſet, adorato rege, ac ſibi maiorem in modum gratulatus, quod peccatum ſuum commode ceſſiſſet, & propter ſortem proſperam ad convivium vocaretur, domum abiit. Quam ingreſſus, properanter filium, qui ipſi unus ſolus erat tredecim circitur natus annos, eum emittit, iubens ire ad regiam Aſtyagis, & exequi quodcunque ille imperaret. Ipſe geſtiens, quid ſibi eveniſſet uxori exponit. Eius porro filium, ubi advenit, Aſtyages iugulatum membratim concidens partem carnium torruit, partem elixavit, & probe apparatas in promptu habuit. Dehinc ſub horam cœnæ, poſtquam adfuerunt cum ceteri convivæ, tum vero Harpagus; convivis quidem aliis atque ipſi Aſtyagi menſæ appoſitæ ſunt ovilla refertæ carne: Harpago autem, præter caput & manus extremas ac pedes, reliquis omnibus filii ſui partibus;

γων τοῦτό γε, ὐκ ἐψευδόμην, σὺ γὰρ ἐνετέλλεο ὕτω· παραδίδωμι μέντοι τῷδε κατὰ τάδε, ἐντειλάμενος θεῖναί μιν ἐς ἔρημον οὖρος, καὶ παραμένοντα φυλάσσειν [a] ἄχρι οὗ τελευτήσει· ἀπειλήσας παντοῖα τῷδε, ἢν μὴ τάδε ἐπιτελέα ποιήσῃ. ἐπείτε δὲ ποιήσαντος τύτυ τὰ κελευόμενα, ἐτελεύτησε τὸ παιδίον, πέμψας τῶν εὐνύχων τοὺς πιστοτάτυς, [b] καὶ εἶδον δι' ἐκείνων, καὶ ἔθαψά μιν. οὕτως ἔσχε, ὦ βασιλεῦ, περὶ τῦ πρήγματος τύτυ· καὶ τοιύτῳ μόρῳ ἐχρήσατο ὁ παῖς. Ἅρπαγος μὲν δὴ τὸν ἰθὺν ἔφαινε λόγον. Ἀστυάγης δὲ, κρύπτων τόν [c] οἱ ἐνείχεε χόλον διὰ τὸ γεγονὸς, πρῶτα μὲν κατάπερ ἤκυσε [d] αὐτὸς πρὸς τῦ βυκόλυ τὸ πρῆγμα, πάλιν ἀπηγέετο τῷ Ἁρπάγῳ· μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐπαλλιλόγητο, κατέβαινε λέγων, ὡς περίεστί τε ὁ παῖς, καὶ τὸ γεγονὸς ἔχει καλῶς. Τῷ τε γὰρ πεποιημένῳ, ἔφη λέγων, ἐς τὸν παῖδα τῦτον ἔκαμνον μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ διαβεβλημένος, ὐκ [e] ἐν ἐλαφρῷ ἐποιεύμην. ὡς ὦν τῆς τύχης εὖ μετεστεώσης, τῦτο μὲν, τὸν σεωϋτῦ παῖδα ἀπόπεμψον παρὰ τὸν παῖδα τὸν νεήλυδα· τῦτο δὲ (σῶστρα [f] τῦ παιδὸς γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμὴ αὕτη προσκέεται) [g] πάρισθί μοι ἐπὶ δεῖπνον. Ἅρπαγος μὲν, ὡς ἤκυσε ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ μεγάλα ποιησάμενος ὅτι τε ἡ ἁμαρτάς οἱ ἐς δέον ἐγεγόνεε, καὶ ὅτι ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι ἐπὶ δεῖπνον ἐκέκλητο, ἤιε ἐς τὰ [h] οἰκία. ἐσελθὼν δὲ τὴν ταχίστην, ἦν γάρ οἱ παῖς εἷς μοῦνος, ἔτεα τρία καὶ δέκα κυ μάλιστα γεγονὼς, τῦτον ἐκπέμπει, ἰέναι τε κελεύων ἐς [i] Ἀστυάγεος, καὶ ποιέειν ὅ, τι ἂν ἐκεῖνος κελεύοι. αὐτὸς δὲ περιχαρὴς ἐὼν, φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. Ἀστυάγης δὲ, ὥς οἱ ἀπίκετο ὁ Ἁρπάγυ 50 παῖς, σφάξας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέλεα διελὼν, τὰ μὲν ὤπτησε, τὰ δὲ [k] ἕψησε τῶν κρεῶν. εὔτυκτα δὲ ποιησάμενος, [l] εἶχε ἑτοῖμα. ἐπείτε δὲ, τῆς ὥρης γινομένης τοῦ δείπνυ, παρῆσαν οἵ τε ἄλλοι δαιτυμόνες, καὶ ὁ Ἅρπαγος, τοῖσι μὲν ἄλλοισι καὶ αὐτῷ Ἀστυάγεϊ παρετιθέατο [m] τράπεζαι ἐπιπλέαι μηλείων κρεῶν· Ἁρπάγῳ δὲ, [n] τοῦ παιδὸς τῦ ἑωϋτοῦ, πλὴν κεφαλῆς τε καὶ ἄκρων χειρῶν τε

a Med. Alii ἄχρις. *b* Καὶ ἐ εἶδον *Arch.* Mox ἐθαψάμην *Thom. M.* p. 416. Ed. Nov. perperam. Vide *Gronov.* ad C. III. *c Med. Ask. Arch.* & *Ald.*; ἐνεῖχε alii. *d* Iidem MSS., αὐτὸς deſit *Edd.* *e* Ἐλαφρῶς *Arch.* *f* Γὰρ τοῦ π. μέλλω idem & *Ask.* *g Med. Ask.*; πάριθι omnes alii & *Ald.* *h Arch.* optime; οἰκεῖα vulgo. Conf. C. 109. *i* Ἀστυάγεω *Arch.* Mox κελεύῃ, ſed in raſura. *k* Ἥψησε *Ask.* Εὔτυκτα exſcripſit *Suidas* in v. *l Arch.* εἶχεν· ἐπείτε ſine medio; ἑτοῖμα interponunt plerique cum Edd., qui ἔπειτα· *Med. Ask.* ἐπείτε. *m Vind. M. Ask. Arch.*, ſed ſine ἐπιπλέαι is. Vulgo τράπεζα ἐπιπλέα· in ora *Steph.*, ex *Suida* in Ἐπιπλέα opinor, quamquam eius verba aliorſum pertinent, τράπεζαν ἐπιπλέαν. Tum μηλείων *Arch.* ceteri μηλίων. *n Med. Ask.* Tum κεφαλῆς τε. In Edd. τοῦ ἑωϋτοῦ π., & absque τέ.

74. Ἢν μὴ τάδε ἐπιτελέα ποιήσῃ] Non infrequens illud. Tale Hippocrateum in *Iureiurando*, Ὅρκον οὖν μοι τόνδε ἐπιτελέα ποιέοντι — εἴη ἐπαύρασθαι καὶ βίου &c. & *Meliſſae* in Epiſtol. ad Cleareten inter *Pythagor. Fragm.* p. 749. *Galei*, ἀρέσκειν τῷ αὐτᾶς ἀνδρὶ, ἐπιτελέας ποιεῦσαν τὰς ἐκείνω θελήσιας. Sunt in *Procopio* non diſſimilia, quibus hunc locum nego. At abſtinere haud queo ab his *Pempeli* apud *Stob.* Serm. LXXVII. p. 460. πᾶς δὲ νόον ἔχων — δεδιέτω γονέων εὐχὰς ἢ κατάρας, εἰδὼς πλεύνεσι πλεονάκις ἘΠΙΤΕΛΕΑΣ συμβεβηκυίας. Sunt enim officii in parentes pleniſſima. Quod vero in *Arch.* legitur καί ἐ εἶδον, illi patronus foret *Homerus Il.* Γ, 408. καί ἑ φύλασσε i. e. αὐτὸν, & crebro alias, niſi in metu eſſem, ne inprudenti exciderit librario. Hic quidem ad ſententiam non requiritur, egetque alio fulcro.

80. Κρύπτων τόν —— χόλον] An hic forte legerat *Euſtath.* πιέζων — χόλον; alibi certe nuſpiam occurrebat locus, cui congrueret illud, quod ad Il. A. p. 40, 50. Ἡρόδοτος, ait, τὸ, χόλον καταπέψαι, χόλον πιέσαι φησίν. VALKEN.

80. Τόν οἱ ἐνείχεε χόλον] Advertit olim *H. Stephani* animum ἐνείχεε, neque inmerito: maluit ἐνεῖχε ut VI, 119., cui & ego primas darem, ſi per *Codd.* liceret. Venit quidem inſolenti vocabulo *Portus* auxilio, nec opem negavit *Gronovius.* Si tamen verum amamus, ἀποβεβήκεε, κεχωρήκεε, ἐγεγόνεε &c. nihil iuvant, quippe temporis alius. *Hortus Adonid.* in ἐτετύφειν· οἱ Ἴωνες τὴν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ ει δίφθογγον ἐν τρίτῳ προσώπῳ εἰς εε διαλύουσι.

86. Οὐκ ἐν ἐλαφρῷ ἐποιεύμην] *Arch.* ἐλαφρῶς ſcholion eſt. *Dio Caſſ.* XXXIX. p. 114. Pompeius οὐκ ἐν ἐλαφρῷ τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατο. & LVIII. p. 714. ὁ Τιβήριος οὐκ ἐν ἐλαφρῷ τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατο. Quod poſt pauca ex *Med.* inculcatum eſt πάρισθί μοι, non antecellit priſtino. Reliqui tamen.

1. Εὔτυκτα δὲ ποιησάμενος, εἶχε ἑτοῖμα] Opinor in his ἑτοῖμα abundare. Non me fugit ex L. III, 123. καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας, εἶχε ἑτοίμας. Sed eius alia ratio. Hic ſatis utique erat εὔτυκτα. *Suidam* audiamus. Ἔυτυκτα παρὰ Ἡροδότῳ ἄντι τοῦ ῥᾴδια, ἙΤΟΙΜΑ, εἰργασμένα, καλῶς κατεσκευασμένα. Quae ille mutua ſumſit ex *Noſtri* Scholiaſte. *Heſychius* praeterea Εὐτύκιστον, εὔτυκτον ἔχε, ἑτοῖμον· cui quidem illud adlubuit ipſum, quod ob oculos eſt, viſumque eſt non aliud ac ἑτοῖμον· At quid multa? rem certam praeſtat Cod. *Arch.*, ſuſpectum vocabulum exilio damnans. Ἐπείτε, quod ſequitur, iuſtum eſt. *Gronov.* vide II, 52. & *Euſtath.* in *Hom.* p. 1158, 39.

5. Τράπεζαι ἐπιπλέαι] Bene MSS., ſicuti & μηλείων κρεῶν. Solet certe *Hippocrates*, quoties ovillae carnis requiritur uſus, non aliter loqui. Loca, ſi deſiderentur, ſignabit *Foëſii Oeconomia.* Ceterum inmanibus his & plane Thyeſteis epulis ex *Herodoto* locum dedit *Theophilus* ad *Autolyc.* L. III. p. 282. *Ed. Wolf.*, a *Fello* prudenter redintegratus.

τε καὶ ποδῶν, τἄλλα πάντα· ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκειτο
ἐπὶ κανέῳ κατακεκαλυμμένα· ὡς δὲ τῷ Ἁρπάγῳ ἐδό-
κεε ἅλις ἔχειν τῆς βορῆς, Ἀστυάγης εἴρετό μιν εἰ ἥσθείη
τι τῇ θοίνῃ; φαμένου δὲ Ἁρπάγου καὶ κάρτα ἡσθῆναι,
[a] παρέφερον, τοῖσι προσέκειτο, τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς
κατακεκαλυμμένην, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
Ἅρπαγον δὲ ἐκέλευον [b] προστάντες ἀποκαλύπτειν τε
καὶ λαβεῖν τὸ βούλεται αὐτέων. πειθόμενος δὲ ὁ Ἅρπα-
γος, καὶ ἀποκαλύπτων, ὁρᾷ τοῦ παιδὸς τὰ λείμμα-
τα· ἰδὼν δὲ, οὔτε ἐξεπλάγη, ἐντός τε ἑωυτοῦ γίνεται.
εἴρετο δὲ αὐτὸν ὁ Ἀστυάγης εἰ γινώσκοι ὅτευ θηρίου κρέα
[c] βεβρώκοι; ὁ δὲ καὶ γινώσκειν ἔφη, καὶ ἀρεστὸν εἶναι
πᾶν τὸ ἂν βασιλεὺς ἔρδῃ. τούτοισι δὲ ἀμειψάμενος, καὶ
ἀναλαβὼν τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἤϊε ἐς τὰ οἰκία. ἐνθεῦ-
τεν δὲ ἔμελλε, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἁλίσας θάψειν τὰ πάν-
τα. Ἁρπάγῳ μὲν Ἀστυάγης δίκην [d] ταύτην ἐπέθηκε.
Κύρου δὲ πέρι βουλεύων, ἐκάλεε τοὺς αὐτοὺς τῶν μάγων
οἳ τὸ ἐνύπνιόν οἱ ταύτῃ ἔκριναν· ἀπικομένους δὲ εἴρετο ὁ
Ἀστυάγης τῇ ἔκρινάν οἱ τὴν ὄψιν· οἱ δὲ κατὰ ταυτὰ εἶ-
παν, λέγοντες ὡς βασιλεῦσαι χρῆν τὸν παῖδα εἰ [e] ἐπέ-
ζωσε, καὶ μὴ ἀπέθανε πρότερον. ὁ δὲ ἀμείβεται αὐ-
,, τοὺς τοῖσδε, Ἔστι τε ὁ παῖς καὶ περίεστι· καί μιν ἐπ'
,, ἀγροῦ διαιτώμενον οἱ ἐκ τῆς κώμης παῖδες ἐστήσαντο
,, βασιλέα. ὁ δὲ, πάντα ὅσαπερ οἱ ἀληθεῖ λόγῳ βα-
,, σιλῆες, ἐτελέωσε ποιήσας. καὶ γὰρ δορυφόρους, καὶ
,, θυρωροὺς, καὶ [f] ἀγγελιηφόρους, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα
,, διατάξας [g] ἦρχε. καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνε-
,, ται φέρειν; εἶπαν οἱ μάγοι, Εἰ μὲν περίεστί τε, καὶ
,, ἐβασίλευσε ὁ παῖς μὴ ἐκ προνοίης τινὸς, θάρσει τε
,, τούτου εἵνεκα, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἔτι τὸ
,, δεύτερον ἄρξει. παρὰ σμικρὰ γὰρ καὶ τῶν λογίων
,, [h] ἡμῖν ἔνια κεχώρηκε. καὶ τάγε τῶν ὀνειράτων ἐχό-
,, μενα, τελέως ἐς ἀσθενὲς ἔρχεται. ἀμείβεται Ἀστυά-
,, γης τοῖσδε καὶ αὐτὸς, Ὦ μάγοι, ταύτῃ πλεῖστος
51 ,, [i] γνώμην εἰμὶ, βασιλῆος ὀνομασθέντος τοῦ παιδὸς,
,, ἐξήκειν τε τὸν ὄνειρον, καί μοι τὸν παῖδα τοῦτον
,, [k] εἶναι δεινὸν οὐδὲν ἔτι. ὅμως [l] μέν γέ τοι συμβουλεύ-
,, σατέ μοι, εὖ περισκεψάμενοι, τὰ μέλλει ἀσφαλέ-
,, στατα εἶναι οἴκῳ τε τῷ ἐμῷ καὶ ὑμῖν. εἶπαν πρὸς
,, ταῦτα οἱ μάγοι, Ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πε-
,, ρὶ πολλοῦ ἐστι κατορθοῦσθαι ἀρχὴν τὴν σήν. κείνως
,, μὲν γὰρ ἀλλοτριοῦται, ἐς τὸν παῖδα τοῦτον [m] πε-
,, ριϊοῦσα ἐόντα Πέρσην· καὶ ἡμεῖς ἐόντες Μῆδοι, δου-
,, λούμεθά τε, καὶ λόγου οὐδενὸς γινόμεθα πρὸς Περσέων,
,, ἐόντες ξεῖνοι· σέο δ' ἐνεστεῶτος βασιλῆος, ἐόντος πο-
,, λιήτεω, καὶ ἄρχομεν τὸ μέρος, καὶ τιμὰς πρὸς σέο
,, με-

bus; nam illa in canistro bene operta, separatim reposita erant. Eum autem, postquam satis pastus illo cibo videbatur, Astyages interrogat, nunquid sit illis oblectatus epulis? Se vero valde oblectatum dicenti Harpago, ii quibus negotium erat datum, adferunt caput filii cum extremis manibus ac pedibus tectum: & adstantes iubent eum detegere, ac sumere quod vellet ex iis. Harpagus obtemperans, ubi detexit, cernit reliquias filii; non tamen eo spectaculo consternatus est, & sui compos mansit. Sed percontanti Astyagi nunquid agnosceret cuius feræ carne pastus esset, se agnoscere respondit, & quicquid rex ageret, placere. Hoc reddito responso, receptisque reliquiis carnium, domum abiit, eas, ut ego opinor, illic collectas humaturus. 120
Et Harpagum quidem hac ultione Astyages insequutus est. De Cyro autem deliberans, eosdem ex magis arcessivit, qui fuerant ipsius somnium sic interpretati. Postquam venerunt, sciscitatur eos, quomodo sibi visum illud essent interpretati? Illi iuxta eandem sententiam affirmarunt dicentes, puerum illum debere regnare, si superstes esset, nec prius obiisset. Atqui puer & vivit & incolumis est, Astyages excepit, & quum ipsum ruri agentem pueri eius pagi delegissent regem, quæ fiunt ab iustis regibus, ea omnia hic perfecit. Nam satellitibus, ianitoribus, internunciis, ac ceteris officiis institutis, imperium exercuit: quæ vobis quo nunc videntur spectare? Siquidem superest puer, magi respondent, atque regnavit non ex aliqua industria, confidito ob id, ac bono esto animo. Non enim adhuc regnabit iterum. Nam quædam vaticinia nobis in exigua cesserunt, & ipsa insomnia etiam ad prorsus inbecillum deveniunt. Ego, inquit Astyages respondens, istius, o magi, prorsus sum sententiæ, puero rege nominato fidem somnii impletam esse, nihilque mihi amplius eum puerum esse reformidandum. Vos tamen probe circumspicientes, quænam futura sint & meæ domui & vobis tutissima, consulite. Ad hæc magi, Nostra etiam, o rex, inquiunt, magni interest, tuum stare principatum: alioquin enim alienatur ad hunc puerum, qui Persa est, transgressus; & nos quoque qui Medi sumus, in servitutem redigemur, & quum simus extranei, nullius erimus apud Persas pretii: te autem regnante, qui popularis noster es, tum ex parte imperamus, tum magnos abs te honores obtinemus. Quo ma-

a Citat *Thom. M.* in Πρόσκειμαι. *b* Πρὸς πάντες *Ask.* Ἀνακαλύπτειν *Rem.* Mox αὐτῶν *Med. Arch.* *c* *Med. Ask.*, in ceteris βεβρώκει, ut *Ald.* Mox ἔρδοι *Edd.* & *Paris. C. Remig.*, ἔρδῃ *M. Arch. Ask.* *d* Ora *Steph. M. Ask. V. Arch.*; vulgo τοιαύτην. *e* *Arch. M.* & *Ask.*; ἐπέζησε alii cum *Aldo*. Mox ἀμείβετο *Arch.*, haud male. *f* Ἀγγελιαφόρους *Ald.* & *Arch.* *g* Εἶχε *Arch. Vind.* & καὶ ἔτι sine νῦν. Statim φαίνεται ἔχειν *Remig.* *h* *M. Ask. R.*, alii uti *Ald.* ἡμῶν ἔνια. *i* *M. Ask. V. Arch.* & *Steph.* margo: vulgo τῇ γνώμῃ. Vid. *Gronov.* *k* Εἶναι ἔτι οὐδὲν *Rem.* *l* *Arch. Med.*, μέν τοι *Ask.* & alii cum *Edd.* *m* Ex *Arch. Ask. Paris.* duobus; περιεοῦσα *Med.* cum *Aldo*.

18. Καὶ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν &c.] Quod adsentator apud Comicum, *Quidquid dicunt laudo: id rursum si negant, laudo id quoque*, illud habent aulae mores. Insigne in Harpago specimen, ὁ δὲ τὴν γνώμην οὐδαμῶς ἠλλοιώθη τῇ θέᾳ, πᾶν εἰρηκὼς ἀρεστὸν ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ δοκοῦν τῷ βασιλεῖ, *Nostri* vestigia premens, *Choricius* Or. in *Procop. Gazaeum* C. 31. Quo quid miserabilius?

33. Ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρειν] Non erit ex *Rem.* incongruum ἔχειν, neque destricte necessarium. Utrumque eodem tendit. Oraculum ἐς τοὺς Ἀργείους φέρον & ἐς αὐτοὺς ἔχον permutantur VI, 19. Veniet tempus, quando illi verbo conmodior locus, sicuti V, 81. VIII, 144. ex MSS.

38. Καὶ τάγε τῶν ὀνειράτων ἐχόμενα] *Quae annexa sunt somniis* in Latinis *Gronovii*, non bene capio. Tu mecum ipsa *insomnia* intellige ex scriptoris adsuetudine. De frugibus ciboque καρπῶν ἐχόμενα I, 193., σιτίων ἐχόμενα III, 25., tum τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν, οὔτε ἀργύρου V, 49., &, quod notabilius, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα, servi domesticique, VIII, 142.

48. Ἐς τὸν παῖδα τοῦτον περιϊοῦσα] Vel absque Codd. fuisset reponendum: *Herod.* II, c. 120. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ βασιληΐη ἐς Ἀλέξανδρον περιήϊε. Regnum vel imperium sic dicitur in aliquem περιελθεῖν, περιχωρέειν, περιϊέναι, περιήκειν, *Herod.* I, c. 187. c. 210. III, c. 65. c. 140. VI, c. 111. *Xenophonti* K. Π. IV. p. 67, 5. *Luciano* t. II, p. 557. III, p. 386. VALKEN.

48. Ἐς τὸν παῖδα τοῦτον περιϊοῦσα] Verissime *Valkenarius*. Futile vulgatum erat atque indoli sermonis pugnans: succurrebat *Reiskius*, περιέουσα ex ἔω, pro quo εἶμι deinde receptum, refingens. Melius scripti libri, quibus obedientiam hic non detrectandam admonuit *Geinozius* Conment. Acad. Inscript. t. XVIII. p. 116. *Ed. Paris.*

56. Ἐς

magis omnino per nos & tibi & regno tuo pro-
spiciendum est, & nunc, siquid cerneremus
timendum, universum tibi ante aperiremus:
verum quum in rem frivolam nunc evaserit
somnium, & ipsi confidimus, & te itidem alia
hæc hortamur, ut hunc ableges puerum ab o-
121 culis tuis in Persidem ad parentes. His audi-
tis Astyages gavisus est: accitoque Cyro hæc
inquit; O puer, quum ego propter quandam
haud perfectam somnii visionem in te fuissem
iniurius, tuo tamen ipsius fato superstes es.
Nunc itaque lætus ad Persas ito cum iis quos
ad te deducendum mittam. Eo perveniens,
parentes tuos offendes; nequaquam similes
sorti, quæ est Mitradatis bubulci, & uxoris e-
ius. Hæc loquutus Astyages, Cyrum dimittit.
122 Quem ad domum Cambysis reversum accepe-
runt sui parentes, & audita re vehementer am-
plexati sunt, ut quem statim mortem obiisse
sciebant. Sciscitabantur igitur quonam modo
superstes esset. Hic vero ait illis, narrans se
antea non novisse, & in plurimo errore versa-
tum fuisse: inter viam tamen omne suum in-
fortunium audisse; credidisse enim se bubulci
Astyagis esse filium: verum in illo itinere o-
mnem rem gestam, ab iis qui ipsum deduxerant
accepisse. Commemorabat autem se ab uxore
bubulci fuisse educatum, semper eam laudibus
prosequens, ita ut in eius sermone primas fer-
ret Cyno. Quod nomen accipientes eius pa-
rentes, ut magis divinitus videretur Persis fi-
lius fuisse ipsis servatus, divulgarunt, a cane
Cyrum, quum esset expositus, fuisse educa-
123 tum; unde hæc opinio emanavit. Ubi Cyrus
in virilem adolevit ætatem, & inter æquales
robustissimus evasit & amœnissimus, urgebat
eum Harpagus dona mittendo, Astyagis ulci-
scendi cupidus. Nam ab sese, qui privatus
esset, non videbat futuram in Astyage vindi-
ctam: sed Cyrum cernens adultum, cuius ca-
sus suis assimilabat, socium comparabat. Sed
& aliquo ante tempore hæc ab eo facta erant.
Quum esset acerbus Astyages in Medos, Har-
pagus singulis quibusque eorum insinuans pri-
moribus, persuadebat, oportere Astyagem a
regno summoveri, Cyro delecto. Harpagus,
his transactis ac paratis, ita demum volens
Cyro apud Persas agenti suam aperire senten-
tiam, quum aliter non posset, utpote itineri-
bus

,, μεγάλας ἔχομεν. οὕτω ὦν πάντως ἡμῖν [a] σέο τε
,, καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς προοπτέον ἐστί. καὶ νῦν εἰ φοβε-
,, ρόν τι ἑωρῶμεν, πᾶν ἄν σοι προεφράζομεν· νῦν δὲ ἀ-
,, ποσκήψαντος τοῦ ἐνυπνίου ἐς [b] φλαῦρον, αὐτοί τε
,, θαρσέομεν, καί σοι ἕτερα τοιαῦτα [c] παρακελευόμε-
,, θα. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἐξ ὀφθαλμῶν [d] ἀπόπεμ-
,, ψαι ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς γειναμένους. Ἀκούσας ταῦ-
τα ὁ Ἀστυάγης, ἐχάρη τε, καὶ καλέσας τὸν Κῦρον,
,, ἔλεγέ οἱ [e] τάδε, Ὦ παῖ, σὲ γὰρ ἐγὼ δι' ὄψιν ὀνείρου
,, οὐ τελέην ἠδίκεον, [f] τῇ σεωυτοῦ δὲ μοίρῃ περιεῖς· νῦν ὦν
,, ἴθι χαίρων ἐς Πέρσας· πομποὺς δ' ἐγὼ ἅμα πέμψω.
,, ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ, πατέρα τε καὶ μητέρα εὑρήσεις, οὐ κατὰ
,, Μιτραδάτην τε τὸν βουκόλον καὶ [g] τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
Ταῦτα εἴπας ὁ Ἀστυάγης, ἀποπέμπει τὸν Κῦρον. νο-
στήσαντα δέ μιν ἐς τοῦ Καμβύσεω τὰ οἰκία, [h] ἐδέξαντο
οἱ γειναμένοι· καὶ δεξάμενοι, ὡς ἐπύθοντο, μεγάλως
[i] ἀσπάζοντο, οἷα δὴ ἐπιστάμενοι αὐτίκα τότε τελευ-
τῆσαι. ἱστόρεόν τε ὅτεῳ τρόπῳ περιγένοιτο. ὁ δέ σφι ἔ-
λεγε, [k] φὰς πρὸ τοῦ μὲν οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι
πλεῖστον. κατ' ὁδὸν δὲ πυθέσθαι πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πά-
θην. ἐπίστασθαι μὲν γὰρ ὡς βουκόλου τοῦ [l] Ἀστυάγεος
εἴη παῖς· ἀπὸ δὲ τῆς κεῖθεν ὁδοῦ τὸν πάντα λόγον τῶν
πομπῶν πυθέσθαι. τραφῆναι δὲ ἔλεγε ὑπὸ τῆς τοῦ βου-
κόλου γυναικός· ἤϊέ τε ταύτην [m] αἰνέων διαπαντός· ἦν
τέ οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡ Κυνώ. οἱ δὲ τοκέες πα-
ραλαβόντες τὸ οὔνομα τοῦτο, (ἵνα θειοτέρως δοκέῃ τοῖσι
Πέρσῃσι [n] περιεῖναί σφι ὁ παῖς) [o] κατέλαβον φάτιν ὡς
ἐκκείμενον Κῦρον κύων ἐξέθρεψε. ἐνθεῦτεν μὲν ἡ φάτις
αὕτη κεχωρήκεε. Κύρῳ δὲ ἀνδρευμένῳ, καὶ ἐόντι τῶν
ἡλίκων ἀνδρειοτάτῳ καὶ προσφιλεστάτῳ, προσέκειτο
ὁ Ἅρπαγος, δῶρα πέμπων, τίσασθαι Ἀστυάγεα
ἐπιθυμέων. [p] ἀπ' ἑωυτοῦ γὰρ ἐόντος ἰδιώτεω οὐκ ἐνεώ- 52
ρα τιμωρίην ἐσομένην ἐς Ἀστυάγεα· Κῦρον δὲ ὁρέων
ἐπιτρεφόμενον, ἐποιέετο σύμμαχον, τὰς πάθας [q] τὰς
Κύρου τῇσι ἑωυτοῦ ὁμοιούμενος. [r] πρὸ δ' ἔτι τούτου τά-
δε οἱ κατέργαστο· ἐόντος τοῦ Ἀστυάγεος πικροῦ ἐς
τοὺς Μήδους, συμμίσγων ἑνὶ ἑκάστῳ ὁ Ἅρπαγος τῶν
[s] πρώτων Μήδων, ἀνέπειθε ὡς χρὴ Κῦρον προστησα-
μένους, [t] τὸν Ἀστυάγεα παῦσαι τῆς βασιληΐης. κατερ-
γασμένου δέ οἱ τούτου, καὶ ἐόντος ἑτοίμου, οὕτω δὴ
τῷ Κύρῳ διαιτωμένῳ ἐν Πέρσῃσι βουλόμενος ὁ Ἅρπα-
γος δηλῶσαι τὴν ἑωυτοῦ γνώμην, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς
εἶχε

a Arch. Vind. Rem. Paris. C. Edd. In *Med.* & *Ask.* enclitica deest: mox προπτέον *Arch.* *b* Φλαῦρον *Ald. Arch. Vind.* aliique: φαῦλον *M. Ask. Rem.* *c M. Rem. Arch. Ask.* in aliis & *Aldo* διακελ. *d* Ἀπόπεμψε ἐς πέρας *Arch.* *e Med. Ask.*; in plerisque ut *Aldo*, τοιάδε. *f* Τῆς ἑωυτοῦ δὲ μοιρῆς *Arch.* *g* Τὴν μητέρα σὴν λεγομένην, γυναῖκα δ' αὐτοῦ *Rem.* & ora *Steph.* quae glossa est. *h* Ἔδεξαν *Arch.* *i M. Arch. Ask.*, ἠσπάζοντο vulgo. *k* Σφέα *Arch. Vind.* *l* Ἀστυάγεω ἐστὶ *Arch.* *m* Ἐπαινέων idem. Tum εἴη τε, quod & in *Eton.* *n* Περὶ σφιν *Arch.* *o* Κατέλαβον *idem.* *p* Ἀπὸ γὰρ ἑωυτοῦ *Arch.* *q M. Ask.* Τῇσι etiam *Steph.* ora. Vulgo τοῦ Κύρου τῇ ἑωυτοῦ. *r* Πρὸ δ' ἔτι τούτου *V. Rem. Ask.* quod sequor: in *Med.* δέ τι & *Arch.* Vulgo πρὸς δ' ἔτι τούτῳ. *s* Vide Lexic. in Bibl. Coisliniana p. 483. *t* Ex *Arch.* Articulum omittunt alii.

56. Ἐς φλαῦρον] Hoc an φαῦλον ex *Med.* & aliis probaveris, nihil admodum intererit, quamquam *Herodotus* prius videtur maluisse. Certe *Gronovius* in hoc vocabulo saepe sibi contrarius est: modo scriptori valide adserit, modo aufert. Specta I, 99. VII, 8, 1. φαυλοτέρους dabit inferius C. 126. &c.

70. Ὁ δέ σφι ἔλεγε, φὰς &c.] Videtur *Laurentius* invenisse σφέας προτοῦ μὲν —, quorsum & *Arch. Vind.* quodammodo ducunt. Latina *Vallae* haec erant. *Hic se vero ait eos antea non novisse*, sed minime bona: Cyrus interrogantibus parentibus, quo tandem modo servatus esset, reponit, se id antea non novisse, sed in itinere demum cognovisse. Ἔλεγε, φὰς convenit Herodoteis ἔφη λέγων V, 36. & 49. ἔφησε λέγων, quod in *Arch.* I, 114. atque in *Edd.* VI, 137.

76. Ἤϊέ τε ταύτην αἰνέων] Hic videtur minus commodum: εἴη repertum in duobus Codd. teste *Galeo*: vocula interiecta legi posset: ὡς εἴη τε ταύτην αἰνέων διαπαντὸς, ἦν τέ οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡ Κυνώ. ex Herodoteis hoc accedit proximum e L. III, c. 157. πάντες Ζώπυρον εἶχον ἐν στόμασι αἰνέοντες· paulo post, πάντα δὴ, inquit, ἦν ἐν τοῖς Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος. VALKEN.

85. Κῦρον δὲ ὁρέων ἐπιτρεφόμενον] *Valla* verterat, *sed Cyrum cernens adultum.* Dubito an bene. Cl. *Abresch Diluc. Thucyd.* p. 209. ἐπιτρεπόμενον, nimirum τὴν βασίλειαν aut ἀρχὴν, ut II, 121. & I, 7. atque alibi, reponit: *Cernens* Persarum *illi traditum imperium.* Cui coniecturae verba ἑωυτοῦ ἐόντος ἰδιώτεω robur quoddam addunt. Equidem uti eam non prorsus repudio, ob tantam MSS. consensionem, *increscentem*, *adaugescentem* reddere malo.

88. Ἐόντος τοῦ Ἀστυάγεος πικροῦ] Stabilius omne imperium, benivolentia quod paratur, quam vi & crudelitate: διὰ τὴν πικρότητα suum Astyages, quemadmodum C. 130., perdidit, neque hoc admonere Syracusanos suos neglexit senex *Nicolaus* in *Diodori* XIII, 22., neque ipse *Diodorus*, multa de Astyagis acerbitate & crudelitate memorans in Excerptis t. II. p. 553. Mox Cl. *Reiskius* καὶ ἐόντος πάντος ἑτοίμου aut ἐόντων ἑτοίμων, scilicet *Medorum proceribus*, multo fore suavius & verius opinatur. Tu vide ultima C. 124.

εἶχε, ἅτε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων· ὁ δὲ ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε· [a] λαγὸν μηχανησάμενος, καὶ ἀνασχίσας τούτου τὴν γαστέρα, καὶ οὐδὲν [b] ἀποτίλας, ὡς δὲ εἶχε, οὕτω [c] ἐσέθηκε βιβλίον, γράψας τά οἱ ἐδόκεε· ἀποῤῥάψας δὲ τοῦ λαγοῦ τὴν γαστέρα, καὶ δίκτυα δοὺς, ἅτε θηρευτῇ, τῶν οἰκετέων τῷ πιστοτάτῳ, ἀπέστειλε ἐς τοὺς Πέρσας· ἐντειλάμενός οἱ ἀπὸ γλώσσης, διδόντα τὸν [d] λαγὸν Κύρῳ ἐπειπεῖν, αὐτοχειρίῃ μιν διελεῖν, καὶ μηδένα οἱ ταῦτα ποιεῦντι παρεῖναι. Ταῦτα δὲ δὴ ὦν ἐπιτελέα ἐγίνετο· καὶ ὁ Κῦρος παραλαβὼν τὸν λαγὸν ἀνέσχισε. εὑρὼν δὲ ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐνεὸν, λαβὼν ἐπελέγετο. τὰ δὲ γράμματα ἔλεγε τάδε, „Ὦ παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ [e] ἐπορέωσι· οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τοσοῦτον τύχης [f] ἀπίκευ. σὺ νῦν Ἀστυάγεα τὸν σεωϋτοῦ φονέα τίσαι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τούτου προθυμίην τέθνηκας, τὸ δὲ κατὰ θεούς τε καὶ ἐμὲ περιεῖς. τά σε καὶ πάλαι δοκέω πάντα ἐκμεμαθηκέναι, σέο τε αὐτοῦ πέρι, ὡς ἐπρήχθη, καὶ οἷα ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος πέπονθα· ὅτι σε οὐκ ἀπέκτεινα, ἀλλὰ ἔδωκα τῷ βουκόλῳ. σὺ νῦν [g] ἢν βούλῃ ἐμοὶ πείθεσθαι, τῆσπερ Ἀστυάγης ἄρχει χώρης, ταύτης ἁπάσης ἄρξεις· Πέρσας γὰρ ἀναπείσας ἀπίστασθαι, στρατηλάτεε ἐπὶ Μήδους· καὶ ἤν τε ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος ἀποδεχθῶ στρατηγὸς [h] ἀντία σευ, ἔστι τοι τὰ σὺ βούλεαι, ἤν τε τῶν τις δοκίμων ἄλλος Μήδων. πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἀποστάντες ἀπ' ἐκείνου, καὶ γενόμενοι πρὸς σέο, Ἀστυάγεα καταιρέειν [i] πειρήσονται. ὡς ὦν ἑτοίμου τοῦ γε ἐνθάδε ἐόντος, ποίεε ταῦτα, καὶ ποίεε κατὰ τάχος. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κῦρος ἐφρόντιζε ὅτεῳ τρόπῳ σοφωτάτῳ Πέρσας [k] ἀναπείσει ἀπίστασθαι. Φροντίζων δὲ, [l] εὑρίσκεται ταῦτα καιριώτατα εἶναι. ἐποίεε δὴ [m] ταῦτα. γράψας ἐς βιβλίον τὰ ἐβούλετο, [n] ἁλίην τῶν Περσέων ἐποιήσατο· μετὰ δὲ, ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, καὶ ἐπιλεγόμενος ἔφη, Ἀστυάγεά μιν στρατηγὸν Περσέων ἀπο-
53 „δεικνύναι. Νῦν, ἔφη τε λέγων, ὦ Πέρσαι, προαγορεύω ὑμῖν, παρεῖναι ἕκαστον ἔχοντα δρέπανον. Κῦρος μὲν ταῦτα προηγόρευσε. ἔστι δὲ Περσέων συχνὰ γένεα· καὶ τὰ μὲν αὐτέων ὁ Κῦρος συνάλισε, καὶ ἀνέπεισε ἀπίστασθαι ἀπὸ Μήδων· ἔστι δὲ τάδε, [o] ἐξ ὧν ὦλλοι πάντες ἀρτέαται Πέρσαι, Πασαργάδαι, Μαράφιοι, [p] Μάσπιοι. τούτων Πασαργάδαι εἰσὶ ἄριστοι· ἐν τοῖσι καὶ

bus cuſtoditis, huiusmodi rem comminiſcitur. Leporem artificioſe tractans reſcidit eius ventrem; & nihil avellens, prout erat, indidit libellum in quo quæ libuit conſcripſerat: & rurſus conſuto ventre, leporem una cum retibus tradidit venatori cuidam, quippe ſervorum fidiſsimo: miſitque in Perſas, præcipiens dicendo, quum daret leporem Cyro, inſuper diceret ut ipse ſuis manibus aperiret, idque ſine arbitris faceret. Hæc exequuto nuncio, Cyrus acceptum le- 124
porem reſcidit, inventumque libellum qui in eo inerat, adeptus legit, in hæc verba: O fili Cambyſis, dii certe te reſpiciunt; nam aliter nunquam in tantum fortunæ perveniſſes; ulciſcere nunc Aſtyagem tuæ necis auctorem; quoniam ex huius tu quidem ſtudio perieras, deorum tamen beneficio & meo ſuperſtes es. Quæ omnia quemadmodum circa te ipſum geſta ſint, opinor te olim iam reſciviſſe: & item, qualia ego ab Aſtyage paſſus ſim, quod te non occiderim, ſed bubulco tradiderim. Nunc, ſi mihi auſcultare vis, omni tu cui Aſtyages imperat regioni imperabis. Quum enim Perſis, ut deficiant perſuaſeris, expeditionem adverſus Medos ſuſcipe: & ſive ego dux ab Aſtyage ad tibi occurrendum creatus fuero, adſunt, quæ tu optes, ſive alius quiſpiam Medorum illuſtrium. Primi enim iſti ab illo deficientes, & a te ſtantes Aſtyagem conabuntur evertere. Tanquam igitur tibi ſit quodcunque hic in expedito, iſta exequere, & exequere ſine mora. Cyrus, his auditis, conſiderabat quo- 125
nam ſolertiſſimo modo Perſas induceret ad rebellandum. Cogitando tandem comperit hæc eſſe maxime appoſita, ut ita faceret: Scripto libello de iis quæ volebat, concilium Perſarum coëgit. Deinde reſignato libello atque lecto, ducem ſe inquit Perſarum ab Aſtyage eſſe deſignatum. Et nunc, o Perſæ, ait, edico vobis ut præſto mihi ſitis cum ſingulis falcibus. Hoc Cyrus Perſis præcepit: quorum complura ſunt genera. Eorum quædam Cyrus congregavit & ad deficiendum a Medis induxit. Sunt autem hæc, ex quibus alii omnes pendent Perſæ, Paſargadæ, Maraphii, Maſpii. Sed horum Paſargadæ ſunt præ-

a Arch. Ceteri λαγών. *b* Ἀποτίλας *Paris.* unus; ἀποτείλας Edd. cum *Medic.* *c Rem. Med. Ask.*; in aliis ἐπέθηκε. Mox praeter *Vind. M. Arch. Ask.*; Edd. *Pariſ. A.* & *Rem.* τά οἱ ἐδόκεε ἐγγράψας. *d Arch.* & mox denuo: λαγῶν reliqui. Idem εἴπειν. Statim αὐτοχειρίῃ in eodem & *M. Rem. Ask.* vulgo αὐτοχειρί. *e M. Ask.* ἐπορῶσι, ἐπηρῶσι *V. Arch.* *f M. Ask. Rem.*, ἀπίκνευ *Arch.*, alii cum Edd. ἀπίκνεο. Mox τὸν ἑωϋτοῦ φον. *Ald. Arch. V.*, ex *Med. Ask. Rem.* quod legitur. Vid. C. 108. *g* Εἰ βούλει *Arch.* *h* Ἀντῆσαι *Ald.*, ora *Steph. V. Arch.* Statim ἔσαι τοι τὰ *Ask. Arch. V.*, ἔστι τοι τὰ *Rem.* & *M.*, cui τοι deſit praeterea. *i* Ποιήσονται *Arch.* *k* Ἀναπεῖσαι *M.*, ceteri ut *Paris.* tres, *Ask. Vind. Rem. Arch.* in vulgato adquieſcunt. *l Med.* In *Ask.* εὕρισκέ τε· plures cum *Ald.* εὕρισκε. *m* Τάδε *Edd.* & *Paris. duo*, *Arch. V. R.*, καὶ ἐποίεε δὴ ταῦτα *Ask.*, ultimum & in *Med.*, ἐποίησε δὲ *Arch.* *n* Citat *Euſtath.* in Il. B. p. 179, 20.: Tum Ἀστυαγ. μὲν *Ald.*, quod *Chytraeus* merito correxit. *o* Ἕξ *Arch.* & ὧν ὦλλοι cum *Med. Ask.* Vulgo ἄλλοι. In *Pariſ. C.* ἐξ ὧν ὦλλοι πάντες ἀρτέαται Πέρσαι, Πασαργ., in aliis omnibus Ἀρτεάται & *Steph. Byz.* in V. *p M. Ask. Rem.*, ora *Steph.* Tum Μαράφιοι iidem & *Arch.*. Alii Μεράφιοι, Μάσιοι. Quae de Paſargadis adduntur, citat *Euſtath.* in Dionys. Perieg. v. 1069. p. 280.

96. *Λαγὸν μηχανησάμενος*] Ionum eſt ὁ λαγὸς, λαγοῦ, docente *Athenaeo* IX. p. 400., &, eum ſecuto, *Euſtath.* in *Homer.* p. 1534, 14. Et tamen in Muſis id perſaepe negligitur, nulla *Herodoti*, ſed ſcribarum culpa. Tulit id aegre *H. Stephanus* atque ubique inſtaurandum decrevit *de Dialect.* p. 148. Parebo doctori, & vetuſtis membranis.

97. *Καὶ οὐδὲν ἀποτίλας*] Vetus ἀποτείλας anſam *Gronovio* novae explicationis novique verbi fingendi praebuit. Cl. *Abreſch. Animadv.* in *Aeſchyl.* L. I. C. 26. p. 184., damnato iſthoc conatu, οὐδὲ ἀποτείλας vertit, *nec quidquam ultra voce mandans*, quaſi ἀποτείλας poſitum ſit loco ἀποστείλας. Laudare id poſſem, niſi MS. aliud & melius, me quidem arbitro, daret: idem *Portus* coniectando extuderat: nec erat dignus tamen, qui propterea alapas auferret. Eſt III, 32. λαβοῦσαν θρίδακα τὴν γυναῖκα περιτῖλαι. *Medic.* περιτεῖλαι, ſimili atque hic errore, etiam alibi obvio. Non addo, τίλλειν, ἀποτίλλειν in avibus & brutorum aliis, quibus plumae pilive evelluntur, uſu teri. Harpagus leporis artificioſe tractati ventrem ſcidit nihilque pilorum vellens, prout erat, ita indidit libellum. Hoc Graeca volunt, uti quisque videt. Adi & *Polyaenum* VII, 7.

7. *Ὦ παῖ Καμβύσεω*] Venit Cl. *Reiskio* in opinionem hinc aliquid excidiſſe, & quidem ἢ μᾶλλον θεῶν τευ, haud dubie ob ea, quae continuo ſequuntur; in quibus, ſi γὰρ tantumdem valet ac οὖν *certe*, ut ſaepe valet, caduca explendi ratio erit, uti bene *Abreſch. Diluc. Thucyd.* p. 36.

18. *Στρατηγὸς ἀντία σευ*] Adeſt patronus, quem quoque *Berglerus* advocavit, *Aldino* & *Arch.* ἀντῆσαι *Homer.* Il. Π, 423. Ἀντήσω γὰρ ἐγὼ τοῦδ' ἀνέρος. Verbi paullo rarior ſtructura turbas ciere ad mutandum potuit. οὐ πάνυ συνήθης οὐδὲ κοινὴ ἡ τοῦ ἀντᾶν αὕτη σύνταξις ἡ μετὰ γενικῆς ſcribit *Euſtathius*. Nihil tamen de recepto, ſatis utique elegante, detraho mutove: ſecus in ſequentibus, ubi τοι ſuum ex MSS. locum inpetravit.

34. *Ἐξ ὧν ὦλλοι πάντες ἀρτέαται Πέρσαι*] Herodoteum

præſtantisſimi, in quibus & Achæmenidæ ſunt ſodalitium, unde reges Perſidæ ſunt oriundi. Alii Perſæ hi ſunt, Panthialæi, Deruſiæi, Germanii: hi quidem omnes aratores. Alii vero pecuarii, Dai, Mardi, Dropici, Sagartii.
126 Ubi cuncti adfuerunt habentes quod erat præceptum, ibi Cyrus iubet locum quendam dumoſum (erat enim in Perſide is locus circiter octo & decem ſtadiorum aut viginti) totum prorſus detergant intra diem. Quo labore perfunctis Perſis, iterum præcipit in poſterum diem ut lauti adſint. Interim coactos in unum caprarum, ovium, boum greges omnes patris ſui mactat atque apparat, tanquam Perſarum exercitum excepturus vinoque ac cibariis quam lautisſimis. Poſtero die ubi convenerunt Perſæ, iubet eos diſcumbere in prato atque epulari. Deinde cœnatos interrogat, utrum pridianam an præſentem conditionem præoptarent. Illis reſpondentibus, multum eſſe inter hæc duo intervalli: pridianam enim omnia mala habuiſſe, præſentem vero omnia bona habere: excepit Cyrus hoc reſponſum, & omnem rem denudavit, inquiens; Viri Perſæ, ita res veſtræ habent: volentibus vobis mihi obtemperare, & hæc & alia infinita commoda ſunt ſine ullo ſervili labore: nolentibus vero, innumerabiles, ſimiles heſternis, ærumnæ. Nunc itaque obtemperando mihi eſtote liberi; nam & divina quadam ſorte ipſe genitus hæc bona videor in manus veſtras adferre, & vos arbitror viros eſſe non inferiores Medis, cum in aliis, tum vero in bellicis rebus. Quæ quum ita ſint,
127 deſciſcite quamprimum ab Aſtyage. Perſæ, (ut qui iampridem dedignarentur parere Medis,) nacti ducem, libenter in libertatem vindicabantur. Hæc moliri Cyrum Aſtyages quum accepiſſet, miſſo nuncio eum arces-

καὶ Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ [a] Φρήτρη, ἔνθεν οἱ βασιλέες οἱ Περσεῖδαι γεγόνασι. ἄλλοι δὲ Πέρσαι εἰσὶ οἵδε, [b] Πανθιαλαῖοι, Δηρουσιαῖοι, Γερμάνιοι· οὗτοι μὲν πάντες ἀροτῆρές εἰσι. οἱ δὲ ἄλλοι [c] νομάδες, Δάοι, Μάρδοι, Δροπικοὶ, Σαγάρτιοι. Ὡς δὲ παρῆσαν ἅπαντες ἔχοντες τὸ προειρημένον, ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος. ἦν γάρ τις χῶρος τῆς Περσικῆς ἀκανθώδης ὅσον τε ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα σταδίους, ἢ [d] εἴκοσι· πάντα τοῦτόν σφι τὸν χῶρον προεῖπε ἐξημερῶσαι ἐν ἡμέρῃ. ἐπιτελεσάντων δὲ τῶν Περσέων τὸν προκείμενον ἄεθλον, δεύτερά σφι προεῖπε, ἐς τὴν ὑστεραίην παρεῖναι λελουμένους. ἐν δὲ τούτῳ τά τε αἰπόλια καὶ τὰς ποίμνας καὶ τὰ βουκόλια ὁ Κῦρος πάντα τοῦ πατρὸς συναλίσας ἐς [e] τὠὐτὸ, ἔθυε, καὶ παρεσκεύαζε ὡς [f] δεξόμενος τῶν Περσέων τὸν στρατόν. πρὸς δὲ, οἴνῳ τε καὶ σιτίοισι ὡς [g] ἐπιτηδεωτάτοισι. ἀπικομένους δὲ τῇ ὑστεραίῃ τοὺς Πέρσας κατακλίνας ἐς [h] λειμῶνα, εὐώχεε. ἐπεί τε δὲ ἀπὸ δείπνου ἦσαν, εἴρετό σφεας ὁ Κῦρος, [i] κότερα τὰ τῇ προτεραίῃ εἶχον, ἢ τὰ παρεόντα σφι εἴη αἱρετώτερα. οἱ δὲ ἔφασαν πολλὸν εἶναι αὐτέων τὸ μέσον. τὴν μὲν γὰρ προτέρην ἡμέρην πάντα σφι κακὰ ἔχειν, τὴν δὲ τότε παρεοῦσαν, πάντα ἀγαθά. παραλαβὼν δὲ τοῦτο τὸ ἔπος ὁ
„ Κῦρος παρεγύμνου τὸν πάντα λόγον, λέγων· Ἄνδρες
„ Πέρσαι, οὕτω ὑμῖν ἔχει. βουλομένοισι μὲν ἐμέο πείθεσθαι,
„ [k] ἔστι τάδε τε καὶ ἄλλα μυρία ἀγαθὰ, οὐδένα πόνον
„ δουλοπρεπέα ἔχουσι· μὴ βουλομένοισι [l] δὲ ἐμέο πείθε-
„ σθαι, εἰσὶ ὑμῖν πόνοι τῷ χθιζῷ παραπλήσιοι ἀνα-
„ ρίθμητοι. νῦν ὦν ἐμέο πειθόμενοι, γίνεσθε ἐλεύθεροι. αὐτός
„ τε γὰρ δοκέω θείῃ τύχῃ γεγονὼς, τάδε ἐς χεῖρας ἄγε-
„ σθαι· καὶ ὑμέας ἥγημαι ἄνδρας Μήδων εἶναι οὐ φαυλο-
„ τέρους, οὔτε τἄλλα, οὔτε τὰ πολέμια. ὡς ὦν ἐχόντων
„ ὧδε, ἀπίστασθε ἀπ' Ἀστυάγεος τὴν ταχίστην. Πέρσαι [m] μέν νυν προστάτεω ἐπιλαβόμενοι, ἄσμενοι ἐλευθεροῦντο, καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι. Ἀστυάγης δὲ ὡς ἐπύθετο Κῦρον πρήσσοντα ταῦτα, πέμψας

a Post *Ald.* omnes Φήτρη. Melius Φρήτρη *Arch.* qui & Ἀχαιμενίδες. *b* Πενθιάδαι, Δηρουσαῖοι, Καρμάνιοι *Steph. Byz.* in Δηρουσαῖοι. Πανθιαλαῖοι, Δορουσαῖοι *Remig.* *c* Habet hinc *Euſtath.* in Dionys. v. 305. Mox Σαγαρτίδες *Rem.* *d* Εἴκοσι πάντῃ· τοῦτον *Paris. C.* πάντα *Arch.*, quod malo. Mox ἐξερημῶσαι in *Steph.* ora ex *Aldo*, quod & *Paris. C.* *e* Τὸ ἑωϋτὸ, τὠὐτὸν *Ask.*, prius *Arch.*, qui & ἔθυε· ſicuti vulgo olim & *Paris. A. B.*, ἔθυσε *M. Ask.* *f* Δεξάμενος *V. Arch.*, conſentit *M.* & *Ask.* Cod. *Rem.*; vulgo δεξιωσόμενος. Mox Περσ. στρατὸν *Ask.* & *Arch.* *g* Sic *Ask.*, reliqui ἐπιτηδειοτάτοισι, contra morem. *h* *M. Arch. Ask.*, pluralem numerum alii maluerunt. *i* Deſunt *Arch. V.* usque in πολλόν. *k* *M. Ask.*, ceteri ἔσται. Mox μυρία *Arch.* negligit. *l* *M. Arch. Ask. Vind.*, ceteri βουλομένοισι δὲ, εἰσί. *m* Δέ νυν *Arch.*

teum hoc eſt. Enumerat Perſicae gentis nationes ſive tribus, & omnes ex Perſis pendere, Paſargadas, Maraphios &c. Πέρσαι univerſam gentem ſignant, non tribum: ἀρτέαται Ionum eſt, Graecorum aliis ἤρτηνται. Loquendi genus conſimile III, 19. καὶ πᾶς ἐκ Φοινίκων ἩΡΤΗΤΟ ὁ ναυτικὸς στρατός. tum VI, 109. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σε νῦν τείνει, καὶ ἐκ σέο ἌΡΤΗΤΑΙ, ſic MSS.; eſt & aliud V, 31., quod huc arceſſi poteſt. Conſtat ita & rectisſime procedit, antea horridior, ſcriptoris ſermo. At contra venit *Stephanus* in Ἀρτεάται & Μάσπιοι· *Arteatas*, γένος Περσικὸν hoc ex loco recenſens. Quid ſi falſus ille fuerit atque ex inſolentiore verbi formatione gentile nomen formaverit? *Herodotus* crebro alias Perſicae gentis nationes memorat, Ἀρτεάτας nusquam; Ἀρταίους quidem VII, 61.; qua re *Stephani* culpa evadit manifeſtior. Mecum ſentit, doctisſime in his verſatus, Abbas *Geinozius* *Conment. Acad. Inſcript.* T. XVIII. p. 119. Μαράφιοι & Μάσπιοι *Stephano* reſtituti a *Berkelio* ſunt, leviter in paucis lapſo. Critici in Il. Γ, 175. Ἑλένης καὶ Μενελάου παῖδες Δίαιθος καὶ Μοῤῥαφίων· ἀφ' οὗ τὸ τῶν Μοῤῥαφίων γένος ἐν Πέρσαις ex *Porphyrio*: corrigit priore parte Μοῤῥάφιος *Barneſius.* Melius multo *Euſtathius* p. 400, 32. Μαράφιος & Μαραφίων.

37. Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ Φρήτρη] Miror tam late propagari *Aldini* errorem, ſi tamen error ſit, potuiſſe. *Heſychius* Φάτραι, σύστημα. Φατρία, σύνταγμα, σύστημα. Hinc Φατριακαὶ ψηφοφορίαι in *Dionyſii Halicarnaſſei* IX. p. 598., pluraque alia, quibus uſus eſt Cl. *Reiskius* Miſcell. Lipſ. T. VIII. p. 300. Malui membranas ſequi; & de Φρήτρης voce quae conduxit *Euſtath.* in Il. Β. p. 239, 23. miſſa facere, ſicuti & *Stephani* in nationum Perſicarum titulis aberrationes. De Achaemenidis & vocis origine *Th. Hyde* Hiſtor. Relig. Perſar. p. 416. Γερμάνιοι non alii cenſentur ac Καρμάνιοι, ſicuti *Stephanus* ſcribit. Tribuit Γερμανοῖς *Sextus Philoſoph.* III. Hypotyp. p. 178. ἀῤῥενομιξίας, quos cum his conponit *Io. Alb. Fabricius*, neſcio an recte. Id paullo inprudentius, quod *Germanos* noſtros Perſicae originis ſtatuerunt nonnulli, quoniam in Perſis Γερμάνιοι. Errantes comiter in viam deduxerat *Ph. Cluverius* Germ. Ant. L. I. p. 30., & ſuperſunt, qui frugibus repertis glande veſci malunt.

49. Ὡς δεξόμενος] Sequor *Gronovium.* Sic Amyntas inſtructa laute coena ἐδέκετο τοὺς Πέρσας V, 18. & VII, 119. ὡς δὲ δείπνου γίνοιτο ὥρη οἱ μὲν δεκόμενοι ἔχεσκον πόνον. Mox Cl. *Reiskius* ὡς ἐπιπλειοτάτοισι *uberrimis* refingit, quem non ſequor.

59. Βουλομένοισι μὲν ἐμέο πείθεσθαι] Rarum hoc ſtructurae ſpecimen: alibi caſum tertium adiungit I, 170. *Portus* auxilio advocavit *Homeri* Il. Κ, 57. κείνου γάρ κε μάλιστα πιθοίατο, foretque validum profecto, modo illi ſcripturae concordia conſtaret. Ut ut eſt, hic ſchedarum conſtantisſima conſenſio eſt, cui ſi hoc genus ferri nequeat, ſuccurret praepoſitio ὑπὸ intellecta. Sed ſervari poteſt & debet, monitore Cl. *Abreſch* Dilucid. Thucyd. p. 728., cuius indicio *Plato* III. R. P. p. 391. A. ὅτι οὐδ' ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι, καὶ ἄλλων λεγόντων ΠΕΙΘΕΣΘΑΙ. In ἀπειθεῖν ſimile *Xenophontis* IV. Inſt. Cyr. p. 106. B. Μῆδοι ἀκούσαντες τοῦ ἀγγέλου, ἐσίγησαν, ἀποροῦντες μὲν πῶς χρὴ καλοῦντος ἈΠΕΙΘΕΙ͂Ν &c.

66. Ὡς ὦν ἐχόντων ὧδε] Recurrit ὡς οὕτω ἐχόντων VIII, 144. In *Sophoclis Aiac.* v. 915. Ὡς ὧδε τοῦτ' ἔχοντος αἰάζειν πάρα. At *Elect.* v. 1193. ὡς ὧδε ἐχόντων· quomodo *Aiac.* v. 996. atque *Aeſchylus Agam.* v. 1401.

76. Ὡς

coercere vult Astyages. Frustra: nam cæditur & vivus capitur, cui insultat Harpagus, sed verbis;

ψας ἄγγελον [a] ἐκάλεε αὐτόν. ὁ δὲ Κῦρος ἐκέλευε τὸν ἄγγελον ἀπαγγέλλειν, ὅτι πρότερον ἥξοι παρ' ἐκεῖνον ἢ [b] αὐτὸς Ἀστυάγης βουλήσεται· ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀστυάγης, Μήδους τε ὥπλισε πάντας, καὶ στρατηγὸν [c] αὐτέων,
54 ὥστε θεοβλαβὴς ἐών, [d] ἀπέδεξε Ἅρπαγον, λήθην ποιεύμενος τά μιν ἐόργεε. ὡς δ' οἱ Μῆδοι στρατευσάμενοι τοῖσι Πέρσῃσι [e] συνέμισγον, οἱ μέν τινες αὐτέων ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ τοῦ λόγου μετέσχον· οἱ δὲ αὐτομόλεον [f] πρὸς τοὺς Πέρσας, οἱ δὲ πλεῖστοι ἐθελοκάκεόν τε καὶ ἔφευγον. Διαλυθέντος δὲ τοῦ Μηδικοῦ στρατεύματος αἰσχρῶς, ὡς ἐπύθετο τάχιστα ὁ Ἀστυάγης, ἔφη, ἀπειλέων τῷ Κύρῳ, „ Ἀλλ' οὐδ' ὣς ὁ Κῦρός γε χαιρήσει. τοσαῦτα εἴπας, πρῶτον μὲν τῶν μάγων τοὺς ὀνειροπόλους, οἵ μιν [g] ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὸν Κῦρον, τούτους ἀνεσκολόπισε. μετὰ δὲ, ὥπλισε τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Μήδων ἐν τῷ ἄστεϊ, νέους τε καὶ πρεσβύτας ἄνδρας. ἐξαγαγὼν δὲ τούτους, καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρσῃσι, ἑσσώθη· καὶ αὐτός τε Ἀστυάγης ἐζωγρήθη, καὶ τοὺς ἐξήγαγε τῶν Μήδων ἀπέβαλε. Ἐόντι δὲ αἰχμαλώτῳ τῷ [h] Ἀστυάγεϊ προστὰς ὁ Ἅρπαγος κατέχαιρέ τε καὶ κατεκερτόμεε. καὶ ἄλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμαλγέα ἔπεα· καὶ δὴ καὶ εἴρετό μιν πρὸς τὸ ἑωϋτοῦ δεῖπνον, τό μιν ἐκεῖνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίνισε, ὅτι εἴη ἡ ἐκείνου δουλοσύνη ἀντὶ τῆς βασιληΐης; ὁ δέ μιν προσιδὼν ἀντείρετο, εἰ ἑωϋτοῦ ποιέεται τὸ Κύρου ἔργον; Ἅρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ [i] γράψαι, τὸ πρῆγμα δὴ ἑωϋτοῦ δικαίως εἶναι. Ἀστυάγης δέ μιν ἀπέφαινε τῷ λόγῳ σκαιότατόν τε καὶ ἀδικώτατον ἐόντα πάντων ἀνθρώπων· σκαιότατόν μέν γε, εἰ παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι, [k] εἰ δὴ δι' ἑωϋτοῦ γε ἐπρήχθη τὰ παρεόντα, ἄλλῳ περιέθηκε τὸ κράτος· ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τοῦ δείπνου εἵνεκε Μήδους κατεδούλωσε. εἰ γὰρ δὴ [l] δέον πάντως περιθεῖναι ἄλλῳ τεῷ τὴν βασιληΐην, καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν, δικαιότερον εἶναι Μήδων τεῷ περιβαλεῖν τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδους μὲν, ἀναιτίους τούτου ἐόντας, δούλους ἀντὶ [m] δεσποτέων γεγονέναι· Πέρσας δὲ, δούλους ἐόντας τοπρὶν Μήδων, νῦν γε-

cessivit. Iste nuncium iubet renunciare, se ad illum prius venturum quam Astyages ipse velit. His auditis, Astyages Medos cunctos armat, hisque utpote lymphatus Harpagum præficit, oblitus eorum quæ illi fecisset. Comparato exercitu, ubi Medorum copiæ cum Persicis prœlium conseruerunt, quicunque eorum consilii erant expertes, prœliabantur; alii vero ad Persas transibant. Plerique de industria ignaviter agebant, fugiebantque. 128
Dilapso turpiter Medico exercitu, Astyages ut primum rem cognovit, minitans Cyro, inquit; Ne sic quidem Cyrus gaudebit. Hæc loquutus, ante omnia eos magos somniorum interpretes, qui suasissent ipsi Cyrum dimittere, patibulis affigit. Deinde reliquos Medorum qui in urbe erant, adolescentes pariter & senes, armat. Quibus eductis, cum Persis confligens fugatur: vivusque ipse capitur, amissis quos eduxerat Medis. 129
Ei captivo astans Harpagus insultavit, eumque dicteriis lacessivit, cum alia quæ animo eius dolorem darent dicens, tum vero etiam rogavit eum de cœna sua, in qua ille ipsum carnibus filii pavisset, quale eius servitus pro regno foret? Eum intuens Astyages vicissim interrogat, numquid suum faceret Cyri opus? Harpagus vero, suum esse dicere, idque merito, quoniam ipse ad Cyrum scripsisset. Tum Astyages eum consilii levissimum atque iniquissimum omnium hominum demonstravit: levissimum quidem, quod, si facultas ei aderat ut rex fieret, alteri tribuerit imperium, si modo illa per ipsum gesta essent: iniquissimum vero, quod cœnæ caussa Medos in servitutem redegisset. Si enim oportebat omnino eum comparare alteri regnum, nec sibi habere, iustius futurum fuisse Medorum alicui id bonum comparare, quam Persarum. Nunc Medos, qui huius facinoris affines non extitissent, ex dominis factos esse servos: & Persas qui fuissent antea Medorum servi

a Ἐκάλεσε *Paris. A. B.* *b* Ἀστυάγης αὐτὸς *Arch. Ask.* Tum βούλεται *Arch.* *c* Sic *Ald.* In *Edd.* aliis αὐτέως vitio scripturae; αὐτὸν *Arch. Vind.* αὐτῶν *M. Ask.* *d* Recte *Med. Ask.*, alii ἀπέδειξε. *e* Συνέσμιγον *Ask. Arch.* Tum mox αὐτῶν. *f* *V. Rem. Ask. M.*, alii παρά. *g* Habent *Thom. M.* & *Suid.* in Ἀναγινώσκω. Adde *Suid.* in Μετεῖναι, ubi Scholion; & vide viros eruditos ad *Thomam.* *h* Ἀστυάγῃ *Arch.*, sui moris tenax. Paullo superius ἐσώθη *idem*: ἐσώθη *Ask.* *i* *M. Ask.*, qui δὴ servat. γράψας, τὸ· tum δὴ πρ. *Arch.*, vulgo γράψαι καὶ τ. πρ. δὴ, *Med.* δὴ omisit. *k* Εἴγε δι' *Arch.*, *M. Ask.* γὲ interponunt post ἑωϋτοῦ. Alii prorsus ignorant. *l* *M. Ask.*, in *Edd.* δεῖν. *m* Δεσποτῶν *Arch.*

76. Ὡς δ' οἱ Μῆδοι — Πέρσῃσι συνέμισγον] Συνέσμιγον, quod ex duobus Codd. enotatum, invenit *Gronovius* Florentiae VII, 40., iocosamque professus fuit litterarum transpositionem, quae ferri possit. Similis I, 185. & VI, 14. in schedis *Vind.* atque *Ask.* an tolerari possit, non definio. Potius erit, quod ex *Xenophonte* adponam. Perhibuit is VIII. *Cyropaed.* p. 228. A. Cyaxarem Cyro filiam uxorem collocasse, insuper in dotem addidisse Μηδίαν τὴν πᾶσαν sive totum Mediae regnum; socero proinde sine bellorum tumultu Cyrus in Medorum principatu successit, neque diffitentur *Xenophontis* amici. Atqui idem ille III. *Exped. Cyri* p. 308. D. de Larissa ad Tigrim urbe tradit, obsessores Persas, cum Medorum imperium acciperent, nullo eam modo expugnare valuisse: praeterea non longo intervallo oppidum fuisse Mespila, in quod regis Medorum coniux, *Media* nomine, fugerit, Persis dominationem Medorum genti auferentibus. Quae utique sine vi & armorum strepitu haud evenerunt. Non nescio, quid de auctore τῆς Ἀναβάσεως Κύρου rescribi queat. Quicunque fuerit, in partes Herodoti concedit.

91. Καὶ δὴ καὶ εἴρετό μιν — ὅτι εἴη] Coniecturam super hoc loco proponam, quae forte partem dabit sincerae lectionis. Corrigebam: καὶ δὴ καὶ εἴρετό μιν πρὸς ΤΟ` ἑωϋτοῦ δεῖπνον, ΤΩι μιν ἐκεῖνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίΝΗσε, εἴ τι ἥσθείη ΤΗι ἘΞ ἐκείνου δουλοσύνῃ ἀντὶ τῆς βασιληΐης· *interrogabat illum praeterea propter epulas, quibus ipsum filii mactati carnibus exceperat, numquid delectaretur illinc orta servitute regni loco.* Primum ad ista quadrat Astyagis responsum: εἰ ἑωϋτοῦ ποιέεται τὸ Κύρου ἔργον; Praeterea, quod reponendum suspicor, atque in ὅτι εἴη degenerasse, εἴ τι ἥσθείη, nititur illud supra narratis c. 119. p. 50, 13. ubi, cum inscius filii membra devorasset Harpagus, Ἀστυάγης εἴρετό μιν, εἰ ἥσθείη τι τῇ θοίνῃ· acerbissimum dictum hic Harpagus, si vera suspicor, in auctorem retorsit. Propter ista posuit hic, ni fallor, ἐθοίνησε, pro εὐώχησε vel ἔδαισε. Harpagus infra cap. 162. memoratur, τὸν Ἀστυάγης ἀνόμῳ τραπέζῃ ἔδαισε.
VALKEN.

91. Ἔιρετό μιν — ὅτι εἴη] Defluxisse atque excidisse hinc aliquid, *Reiskii* opinio quoque est: videri *Herodotum* scripsisse: „ *Interrogabat Harpagus Astyagem* „ *adiurans per illas dapes*, πρὸς τοῦ δείπνου, *quas ipsi* „ *olim devorandas proposuerat*, sui filii carnes, ἐθοίνισε, εἰ πιστεύει ὅτι οἱ εἴη ἡ ἐκείνου —— *crederetne ipsius* „ *captivitatem sibi regnum valere, aeque gratam esse,* „ *quam si regnum ipsum accepisset.*" Haec ille. Equidem doctissimorum virorum amplector conatus & studium probo, nec paria facio. Refert *Noster* VI, 67. Leutychiden Spartanum, misso servulo ἐπὶ γέλωτί τε καὶ λάσθῃ deridendi & insultandi caussa, rogasse τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν; *qualis esset ea praefectura post regnum?* Idem Leutychidae & Harpagi consilium, nec interrogatio dispar, modo ὅ, τι, voce dissecta, legas. Ille Demaratum, regno deiectum, ob praefecturam, hic Astyagem, itidem eversum regno, de servili conditione, aeque ac ille iniurius, interrogat, qualis illa prae regno videatur? Quae quidem acerbissima exprobratio & vere θυμαλγὴς, praesertim abs administri ore progressa.

8. Πέντε

130 servi, nunc dominos evasisse. Hunc in modum Astyages, quum quinque & triginta regnasset annos, regno excidit; ob cuius acerbitatem Medi succubuerunt Persis, centum ac duodetriginta annos, omni supra Halym fluvium Asiae dominati, excepto tempore quo Scythae regnaverunt. Eosdem tamen sequenti tempore horum factorum poenituit, ita ut a Dario defecerint: sed post defectionem proelio victi, iterum subacti sunt. Tunc autem regnante Astyage Persae cum Cyro quum adversus Medos rebellavissent, deinceps Asiae imperitaverunt. Cyrus nullo alio malo afficiens Astyagem, penes se habuit quoad vita excessit. Ita Cyrus genitus educatusque, regno potitus est. Et post haec Croesum iniuriae auctorem subegit, quemadmodum a me superius memoratum est. Quo subacto, ita omnem
131 Asiam adeptus est. PORRO ritus quibus utuntur Persae, tales esse comperi. Neque statuas, neque templa, neque aras ponere & con-

γεγονέναι δεσπότας. Ἀστυάγης μέν νυν βασιλεύσας ἐπ' ἔτεα πέντε καὶ τριήκοντα, οὕτω τῆς βασιληΐης κατεπαύθη. Μῆδοι δὲ ὑπέκυψαν Πέρσῃσι διὰ τὴν τούτου πικρότητα, ἄρξαντες τῆς ἄνω Ἅλυος ποταμοῦ Ἀσίης ἐπ' ἔτεα τριήκοντα καὶ ἑκατὸν δυῶν δέοντα, παρὲξ ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἦρχον. ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ μετεμέλησέ τέ σφι ταῦτα ποιήσασι, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δαρείου. ἀποστάντες δὲ, ὀπίσω [a] κατεστράφθησαν, μάχῃ νικηθέντες. τότε δὲ ἐπὶ Ἀστυάγεος οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Κῦρος ἐπαναστάντες τοῖσι Μήδοισι, ἦρχον τὸ ἀπὸ τούτου τῆς Ἀσίης. Ἀστυάγεα δὲ Κῦρος, κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, εἶχε παρ' ἑωϋτῷ, ἐς ὃ ἐτελεύτησε. 55
οὕτω δὴ Κῦρος γενόμενός τε καὶ τραφεὶς, καὶ ἐβασίλευσε, καὶ Κροῖσον ὕστερον τούτων ἄρξαντα ἀδικίης κατεστρέψατο, ὡς εἴρηταί μοι τὸ πρότερον. τοῦτον δὲ καταστρεψάμενος, οὕτω πάσης τῆς Ἀσίης ἦρξε. [b] Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι [c] τοιοῖσι χρεωμένους. ἀγάλματα μὲν καὶ νηοὺς καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἱδρύεσθαι,

a M. *Ask.*, alii κατεστράφησαν. Mox τὸν δὲ Ἀσ. *Arch.* *b* Exscripsit *Origen.* c. Cels. VII. p. 738. *c* Τοῖσδε *Ask. Origen.* non male.

8. Πέντε καὶ τριήκοντα] Literae Є et Θ quia facillime potuerunt inter se commutari, pro E', sive πέντε, corrigendum arbitror Θ', id est ἐννέα. — Paulo post Medi dicuntur imperium τῆς ἄνω Ἅλυος ποταμοῦ Ἀσίης per annos tenuisse 128, παρὲξ ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἦρχον. Scythae τῆς ἄνω Ἀσίης ἦρξαν ἔτεα δυῶν δέοντα τριήκοντα, L. IV, c. I. & L. I, c. 106. Vel ex horum locorum priore manifestum est, de summa annorum 128. hos 28. detrahendos esse: firmat illud usus vocularum παρὲξ ἢ ὅσον, similiumve Herodoteus: L. II, c. 32. p. 100, 23. πλὴν ὅσον. L. II, c. 77. p. 117, 19. χωρὶς ἢ ὁκόσοι σφι ἱροὶ ἀποδεδέχαται. c. 111. p. 128, 28. πλὴν ἢ τῆς τῷ οὔρῳ νιψάμενος ἀνέβλεψε. L. IV, c. 82. p. 249, 1. χωρὶς ἢ ὅτι. L. VI, c. 5. p. 333, 34. πλὴν ἢ ὅσοι ----. Reliqui itaque sunt anni duntaxat 100, non imperii Medorum; (anni enim essent 153) sed imperii Medorum τῆς ἄνω Ἀσίης, sive τῆς ἄνω Ἅλυος ποταμοῦ Ἀσίης. Flumen *Halys* Medorum Lydorumque imperii fuit limes, *Herod.* L. I. c. 72. Distinguit *Herod.* τῆς Ἀσίης τὰ κάτω, & τὰ ἄνω αὐτῆς, p. 28, 48. & p. 71, 29. 30. Atque ita passim alii: *Asia maritima* est ἡ κάτω Ἀσία. Quod *Dion Chrys.* p. 566. A. Agesilaum dicit κρατήσαντα πάσης τῆς κάτω Ἀσίας· dixerat de eodem Imperatore *Isocrates* p. 70. D. τῆς ἐντὸς Ἅλυος χώρας ἁπάσης ἐκράτησε. Croeso devicto primus Cyrus οὕτω πάσης τῆς Ἀσίης ἦρξε· *Herod.* L. I, c. 130. Assyrii secundum *Herod.* (L. I, c. 95.) per annos 520. imperium tenuerunt τῆς ἄνω Ἀσίης. Ab Assyriis primi defecerunt Medi, nec tamen hi successerunt in dominationem Assyriorum; ne Regem quidem nacti Deiocem. Hic, sola Media contentus, de subiugandis Assyriis ne cogitavit quidem. Non itaque, hoc regnante, dici potuerunt Medi ἄρξαι τῆς ἄνω Ἀσίης, atque adeo anni 53., per quos regnasse dicitur Deioces, hic mea quidem opinione prorsus in censum venire nequeunt. Hoc constituto, facillimus erit annorum 100. computus. Deiocis Filius Phraortes, imperio paterno non contentus, (L. I, c. 102.) primum Persas aggressus sibi subiecit; deinceps κατεστρέφετο τὴν Ἀσίην, ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἄλλο ἰὼν ἔθνος. Itaque sub Phraorte dici potuere Medi superioris Asiae obtinuisse imperium: regnavit is per annos 22. Si anno imperii secundo sibi subiecit Persas ceterasque superioris Asiae gentes, exceptis Assyriis, Phraortis anni numerandi sunt 21.
Cyaxares Assyrios etiam devicit, atque adeo hic primus est, ὁ τὴν Ἅλυος ποταμοῦ ἄνω Ἀσίην πᾶσαν συστήσας ἑωϋτῷ· *Herod.* I, c. 103. Hoc vivente, per annos 28. penes Scythas summa fuit imperii. Cyaxares moritur (cap. 106.) βασιλεύσας τεσσεράκοντα ἔτεα, σὺν τοῖσι Σκύθαι ἦρξαν. 40.
Astyages nostris in exemplaribus per annos regnasse dicitur 35; si vera est coniectura supra proposita, anni fuerunt. 39.
Atque adeo anni Medorum istius imperii fuere 100.
Si Scytharum anni 28. de 40. Cyaxaris fuissent detrahendi, dixisset, opinor, *Herodotus* (p. 44, 36.) βασιλεύσας τεσσεράκοντα ἔτεα, ἐν τοῖσι Σκύθαι ἦρξαν. Sic loquitur L. II, c. 128. ταῦτα ἓξ τε καὶ ἑκατὸν λογίζονται ἔτεα, ἐν τοῖσι ----. Alterum, σὺν τοῖσι, monstrare videtur, regnasse quidem Cyaxarem per annos 40. non ante tamen mortuum, quam a Scythis per tot annos occupatum recuperasset imperium. Tamdiu vitam protraxisse Cyaxarem nihil est cur miremur; siquidem avus Deioces per annos regnaverit in Media 53., quum regnum ipsi fuit delatum, iam aetatis maturae, & ἀνὴρ σοφὸς, L. I, c. 96. & 97. Reges μακροβίους & recentior historia praebet & vetus. VALKEN.

11. Ἐπ' ἔτεα τριήκοντα καὶ ἑκατὸν &c.] Spectatissima exstat eruditorum hominum ad hunc locum opera: vix ullus, qui antiqui temporis rationes iniit atque Assyriorum, Medorum & Persarum imperii principia ac ambitum finivit, eum neglectui habuit, ut paene indigner, tanto silentio in novissima editione fuisse transmissum. Agam paucis: *Herm. Conringio* anni Medorum principatus a primordio his verbis terminantur: crescunt illi, additis XXVIII. Scytharum dominationis in numerum CLVI. Cum vero Deioces regnavit annos LIII., Phraortes XXII., Cyaxares XL., Astyages XXXV., qui anni collecti tantum sunt CL., necessum est, sex reliqui fuerint ἀβασίλευτοι *Advers. Chronol.* C. 3. Elegans ea explicatio & tanto conmodior, quod nullam vim *Nostri* inferat orationi; a qua alii sibi haud temperarunt, naevos in numerorum notis vestigantes. *Io. Harduinus* annis XXVIII., quibus Scythae Asiae imperarunt, senos abscindit *Chronol. V. Test.* p. 549., adplaudente *Schroeëro* Histor. Assyr. sect. IV. p. 247. Id vero vetat *Herodotus* & temeritatis damnat, illos XXVIII. annos toties sine variatione repetens I, 106. IV, I. *Vignolius*, cui ista displicuit violentia, ut CLVI. anni rotundentur, Deiocis regni intervallum adauget, additis liberaliter VI. annis *Chronolog.* L. IV, 5. p. 237. Praeses *Bouherius*, ne quid illi concederet, vitium scrutatur in spatio, quod Phraortes regnando absolvit C. 102. Scriptum ibi fuisse, ἄρξας ἔτεα ὀκτώ τε καὶ εἴκοσι non, uti omnibus in membranis ἔτεα δύο τε καὶ εἴκοσι *Dissert. Herodot.* C. 4. Tot turbas atque aestus cierunt anni VI. Conringiani ἀβασίλευτοι, quos utique, si plausibilis ea fuerit opinio, uti visa haud paucis est, non respuit ἀναρχία Medorum ante Deiocem designatum regem. Ecce aliud: necdum enim hi fluctus posuerunt. Rev. *Kalinsky*, ingenio supra theologorum vulgus erectior, universum regni Medorum intervallum annis CXXVIII., inclusis XXVIII. Scytharum imperii, circumscribit: Regi Deioci aufert annos XXII., residuos XXXI. annis Phraortis XXII., Cyaxaris XL.. & Astyagis XXXV., quo anni CXXVIII. consummentur, adgregat *Comment.* in *Vaticinia Chabacuci & Nahumi* C. V. p. 70. Quae quidem manifesta audacia est, tantoque damnosior, quod *Nostri* dictio παρὲξ ἢ ὅσον exclusionem Scythicae potentiae sibi expostulet. Exempla dedit *Valkenarius*, neque iterari debent. Hi fructus ex praeiudicatis opinionibus large succrescunt: ut hypothesi fiat satis, trahendi in partes inviti scriptores sunt, si recusent, admovenda falx est. Mihi multis de caussis Conringiana explanatio videtur potior. Erudita sunt, quae in superiore adnotatione conspiciuntur: morantur tamen nonnulla adsensum meum, quibus alius fortasse locus erit.

14. Ὀπίσω κατεστράφθησαν] Optime *Medic.*; amant Iones veteresque Attici asperiores has formas. Vide *Eustath.* in *Homer.* p. 519, 41.

23. Ἀγάλματα μὲν καὶ νηούς] *Thom. Hyde* Histor. Re-

σθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέρουσι. ὡς μὲν ἐμοὶ [a] δοκέει, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, εἶναι. [b] οἱ δὲ νομίζουσι Διῒ μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες, [c] θυσίας ἕρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες· θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. τούτοισι μὲν δὴ μούνοισι [d] θύουσι ἀρχῆθεν. ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρά τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην, Μύλιττα· Ἀράβιοι δὲ, Ἀλίττα· Πέρσαι δὲ, Μίτραν. Θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσῃσι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἥδε κατεστήκεε. οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῇ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῷ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι. τῶνδε ὡς ἑκάστῳ θύειν [e] θέλει, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος, καλέει τὸν θεὸν, ἐστεφανωμένος [f] τὸν τιάραν μυρσίνῃ μάλιστα. ἑωϋτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μούνῳ οὔ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά· ὁ δὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι [g] κατεύχεται εὖ γίνεσθαι, καὶ τῷ βασιλεϊ. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνεται. ἐπεὰν δὲ [h] διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήϊον, ἑψήσῃ τὰ κρέα, [i] ὑποπάσας ποίην ὡς

consecrare fas putant, quinimmo hoc facientibus insaniæ vituperium inferunt, ob id, ut mea fert opinio, quod non, quemadmodum Græci, sentiunt deos ex hominibus ortos esse. Moris habent, editissimis conscensis montibus, Iovi facere sacra, omnem gyrum cœli, Iovem appellantes. Soli lunæque sacrificant, & telluri, igni, aquæ atque ventis: hisque solis sacra faciunt iam inde ab initio. Sed præterea quoque addidicerunt Uraniæ sacrificare, ab Assyriis Arabibusque edocti. Vocant autem Assyrii Venerem Mylitta, Arabes eandem Alitta appellant, Persæ vero Mitran. 132

Sacrorum autem ritum circa hos modo dictos deos hunc ex instituto habent Persæ, ut sacrificaturi, nec aras erigant, neque ignem incendant, sed neque libamentis utantur, neque tibiis, non infulis, non molis: verum, ut quis horum unicuique sacra facere statuit, in locum mundum victimam ducens, deum illum implorat, myrto maxime cinctam gestans tiaram. Sacrificanti autem, non licet pro se solo privatim vota nuncupare; immo ille communiter universis Persis bene precatur & regi: quippe inter Persas omnes & ipse comprehenditur. Ubi vero iam in minutas portiones hostiam conci-

a Δοκέει *Arch.* & *Orig.* δοκέειν *Ald.* *b* Descripsit *Strabo*, nonnullis mutatis, L. XV. p. 1064. *c* Hanc vocem negligit *V. Arch.*, qui ὀρέων paullo ante cum *Med.*, οὐρέων *Paris. B.* & alii. Quae sequuntur, habet *Eustath.* in Hom. p. 128, 24. *d* Abest *Arch. Vind.*, in quo utroque sequitur hiatus usque in Cap. 136. *e* Θέλῃ *Ask.* *f* *M. Ask.*, alii τήν. *g* Habet hinc *Thom. M.* in Voc. *h* Διαμιστύλας *Ask.* & paullo supra αὐτῷ γιν. Alii διαμυστίλας. *i* *M. Ask.*, vulgo cum *Paris. B.* ὑποσπάσας.

Relig. Persar. p. 90. & 97. non esse haec absolute vera criminatur, usus coniecturis & recentium scriptorum iudicio. *Cicero*, *Strabo* atque alii, quibus *B. Brissonius* Regn. Pers. II, 28. &c. testimonium denuntiavit, *Nostro* suffragantur. Adde VIII, 109.

25. Ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει] Hoc malui. *Gronov.* modo hoc, modo δοκέειν laudat & inculcat, uti I, 152. IV, 168. Ἀνθρωποφυέας *Valla* verterat *ex hominibus ortos:* substituta est *Stanleii* opinio *humanae formae esse*, quales Herodoto ἀνθρωποειδέες θεοὶ II, 142. At Persae, qui nec imagines statuasve deorum nec templa probabant, eosdem humanae quoque originis & ex hominibus in deorum numerum transscriptos negabant. Conf. *Wilh. Warburton Divin. Legat. Mosis* II. *sect.* I. p. 95.

29. Δία καλέοντες] *Hesychius* Δίαν legisse videtur, Δίαν μεγάλην ἢ ἔνδοξον· τὸν οὐρανὸν Πέρσαι· quorum ultima huc pertinere clarum est. Scio a Cl. *Relando* correctione adiuvari Grammaticum *Dissert. Veter. Ling. Persar.* p. 175., qua carere possumus. Vide Cl. *Alberti* adnotationes. Quae autem *Gronovius* in *Io. Clericum* asperius iecit, ab hoc repulsa sunt *Biblioth. Antiq. & Recent.* t. V. p. 416.

34. Μύλιττα· Ἀράβιοι δὲ, Ἀλίττα] Eruditissimi viri *Scaliger*, *Seldenus*, *Bochartus*, *Vitringa*, *Millius*, has voces copiose, etsi eamdem viam non ingressi semper, illustrarunt. Vid. *Hesychium* v. Μύλητα & quae ibi amicus meus singularis *Io. Alberti.* Quod adnectitur, Πέρσαι δὲ, Μίτραν, id male ac per errorem scriptum quam plurimis visum fuit: Solem enim Persis esse Mithram, non Venerem. Unum nominabo *Ph. a Turre monument. Vet. Antii* p. 175. Nequit profecto *Mithras* Persis auferri, tot veterum testimoniis & monumentis expressus; Herodoti vero aut Cyri potius aetate, eo titulo sol cultus ab eadem gente fuerit, dubium facit disputatio doctissimi *Fréreti* Comment. Acad. Inscript. t. XVI. p. 270. Equidem *Mithram* illis relinquam, nec patiar *Nostri* fidem labefactari. Adsentitur *Ambrosius* L. II. c. Symmachum p. 840. *Coelestem Afri*, *Mithram*. *Persae*, *plerique Venerem colunt*, *pro diversitate nominis*, *non pro numinis varietate.* Quae *Mitram* Venerem eandem in Persarum superstitione testantur. Praeterea Persarum prisco sermone *mihr mihir* amor indicatur, fatente *Th. Hyde* Hist. Rel. Pers. C. 4. p. 107., hinc Μίτραν, *Venerem Coelestem*, casti amoris auctorem & praesidem, recte dixerunt & formarunt. Hoc amplius: differunt scriptura Μίτρα & Μίθρας, quod *Gronovius* vere monuit; discrepant quoque genere: hic Sol, illa Venus. Iam si *Urania* sive *Coelestis dea*, non alia in veterum fuerit theologia ac Luna, Μίτραν utique Persae habere aeque ac Mithram potuere. Coluerunt certe omnes, qui sacris Mithriacis initiabantur, uti ex inscriptis lapidibus apud *Anton. van Dale Dissert. ad Antiq. Marm.* p. 16, & *Ph. a Turre Monum. Vet. Antii* p. 160. adparet. Verum mysteria illa non urgeo, quippe recentioris aevi. Id mihi abunde est, constare *Herodoto* auctoritatem & fidem. Plura *Freretus* & *Moshemius* V. Cl. ad *Rhad. Cudworti Systema Intell.* p. 327. pro Herodoto.

38. Οὐ στέμμασι] Scripserat, opinor, οὐ πέμμασι· nam, ut ait *Herodotus*, & Persa, dum sacra faciebat, erat ἐστεφανωμένος τὸν τιάραν μυρσίνῃ μάλιστα. & suis victima corollis erat exornata: de Persis *Strabo* XV, p. 1065. A. θύουσιν, inquit, ---- παραστησάμενοι τὸ ἱερεῖον ἐστεμμένον· verba *Strabonis*, & *Xenophontis* ex K. Π. III, p. 48, 33. repetita *Brissonius* attulit de R. P. II, p. 222. In Herodoteis nihil vitii suspicatus, in quibus bene convenire οὐ πέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι, monstrant ista L. I, c. 160. οὔτε οὐλὰς κριθῶν πρόχυσιν ἐποιέετο θεῶν οὐδενὶ, οὔτε πέμματα ἐπέσσετο καρποῦ τοῦ ἐνθεῦτεν. VALKEN.

41. Τὸν τιάραν] Optime *Medic.* hactenus; τιήρην scripserat *Herodotus*. *Xenophon*, *Strabo*, *Lucianus* & plures alii τὴν τιάραν dederunt. In *Aeschyli* Persis βασιλείου τιάρα mentio v. 663. *Philostratus* Icon. I, 30. p. 808. βλέπει δὲ ἡδὺ καὶ μετέωρον, ὑπὸ τοῦ τιάρα ἐπισοβεῖν, ἧς, οἷα &c. quo una manu largitur, altera recusat. An voluit ὑπὸ τοῦ ---- ἐπισοβῶν οὗ, οἷα λιβάδες &c.? Debuit profecto aut hoc, aut genere sequiore. Paullo supra τῷ δὲ ὡς ἑκάστῳ, *cui autem quisque numini alius alii sacrum facere velit*, corrigit atque explicat *Reiskius.* Quod vero statim subditur ὁ δὲ πᾶσι Πέρσῃσι κατεύχεται — καὶ τῷ βασιλεῖ rectissime contenditur cum *Marci* XVI, 7. εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ· Verba ipsa nec manca neque luxata sunt; namque ista ἐν γὰρ δὴ τοῖσι — αὐτὸς γίνεται non tangunt regem, sed sacrificantem, cui non licebat ἰδίῃ μούνῳ ἀρᾶσθαι ἀγαθά. De Iudaeorum aliarumque nationum in hoc precum genere moribus praeclare *Philo Iud.* de Monarch. p. 825. B.

45. Ἐπεὰν δὲ διαμυστίλας — ἑψήσῃ τὰ κρέα] Itane vero coquebant carnes, atque elixas, herbis prius mollibus impositas, domum asportabant? ita quidem cepit *Brissonius* p. 223. Sed ignis hisce sacris nullus aderat: praeterea minus placet τὸ διαμυστίλας. Feliçioribus mea forte proderit coniectura legentis: ἐπεὰν δὲ ἁλὶ, (ἁλὸς alibi meminit:) μιστύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήϊον, ἐπιπάσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποίην ὡς ἁπαλωτάτην, — ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὦν πάντα τὰ κρέα· *postquam sale victimae in partes sectae carnes consperſit.* ὑποπάσας adfirmatur a *Gronovio.* Γάλα ἐπιπάσσοντες Herodoteum est IV, c. 172. διαπάσας legitur L. VI, c. 25. Carnes ἁλσὶ διαπάττειν dixit *Comicus* apud *Athen.* IX, p. 399. F. *Menander* in Ἐπιτρέπουσιν· Ἐπέπασ᾽ ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας. *Homereum* μιστύλλειν, a μίω formatum, notat, *in minuta concidere.* VALKEN.

45. Διαμιστύλας — ἑψήσῃ τὰ κρέα] Mutavi διαμυστίλας ex schedis *Ask.*, non nescius controversae apud gram-

cidit, carnibus elixis herbam ſubſternit quam mollisſimam, maxime trifolium. In hac igitur diſpoſitis omnibus carnibus, magus vir aſtans, theogoniam accinit; ſiquidem hanc illi dicunt eſſe incantationem. Citraque magum illis nullum fit legitimum ſacrificium. Brevi ſpatio interpoſito ille, qui mactavit, ſublatis carnibus utitur in quemcunque uſum illi fert animus.

133 Ex omnibus diebus præcipue colendum cenſent ſuum quique natalem: unde hoc die plus aliis æquum cenſent ciborum proponere. Et beatiores, integrum bovem, equum, camelum, aſinum, in fornacibus toſtos, iſto die proponunt; pauperes vero eorum ex pecoribus tenuiora proponunt. Cibis autem utuntur paucis, bellariis multis, neque iis confertis. Hinc eſt quod Perſæ dicunt, Græcos in veſcendo deſinere eſurire, quoniam ipſis a cœna adfertur nihil pretii ullius, & ſiquid adferatur non deſinere edere. Vino largius adhærent. Eisdem nec vomere nec urinam facere coram alio licet: quæ nunc quidem ita obſervantur. Potu impleti de rebus maxime ſeriis conſultare conſueverunt: quod autem placuerit ipſis conſultantibus, id poſtera die ſobriis proponit is, qui ædibus illis in quibus forte conſultatur præeſt: &, ſi placuerit etiam ſobriis, utuntur ipſo; ſin minus, deſerunt; etiam de quibus ieiuni ante deliberaverunt, de eisdem poti inſuper cognoſcunt.

134 Quum in via invicem ſibi occurrunt, ex hoc quis cognoſcat an pares ſint: nam ſalutationis loco mutuo ora oſculantur. Quod ſi alter fuerit inferior paulo, malas oſculantur: ſin autem alter fuerit multo ignobilior, proſtratus adorat alterum. In primis autem illos obſervant reverenter qui proxime habitant, attamen poſt ſe ipſos: ſecundas tribuunt iis qui a primis proximi: atque ſic deinceps ratione habita progredientes; minime autem honorant longisſime ab ſe habitantes. Sic enim exiſtimant, ſe hominum omnia longe optimos eſſe: alios vero, eadem ratione, hactenus ut dicatur, virtuti ſtudere: eos autem, qui remotis-

ὡς ἁπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὦν πάντα κρέα. διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνὴρ παρεστεὼς ἐπαείδει θεογονίην, οἵην δὴ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν· ἄνευ γὰρ δὴ μάγου οὔ σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέεσθαι. ἐπισχὼν δὲ ὀλίγον χρόνον, ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα, καὶ χρᾶται ὅ, τι μιν ὁ λόγος αἱρέει. Ἡμέρην δὲ ἁπασέων μάλιστα ἐκείνην τιμᾶν νομίζουσι τῇ ἕκαστος ἐγένετο. ἐν ταύτῃ δὲ πλέω δαῖτα τῶν ἄλλων δικαιεῦσι προτίθεσθαι· ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν, βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ ὄνον προτιθέαται ὅλους ὀπτοὺς ἐν καμίνοισι· οἱ δὲ πένητες αὐτέων τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι, καὶ [a] οὐκ ἁλέσι· καὶ διὰ τοῦτό φασι Πέρσαι τοὺς 56 Ἕλληνας σιτεομένους, πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον· εἰ δέ τι παραφέροιτο, ἐσθίοντας ἂν οὐ παύεσθαι. οἴνῳ δὲ κάρτα προσκέαται· καί σφι οὐκ ἐμέσαι ἔξεστι, οὐκὶ οὐρῆσαι ἀντίον ἄλλου. ταῦτα μέν νυν οὕτω φυλάσσεται. μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ [b] σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων· τὸ δ' ἂν ἄδῃ σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἐόντες βουλεύωνται. καὶ ἢν μὲν ἄδῃ καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτέῳ· ἢν δὲ μὴ ἄδῃ, μετιεῖσι. τὰ δ' ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι. [c] Οἱ συντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷδε ἄν τις διαγνοίη εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ ἐντυγχάνοντες. ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι. ἢν δὲ ᾖ οὕτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέονται· ἢν δὲ πολλῷ ᾖ οὕτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἕτερον. τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἑωϋτῶν οἰκέοντας, μετά γε ἑωϋτούς· δεύτερα δὲ, τοὺς δευτέρους· μετὰ δὲ, κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι. ἥκιστα δὲ τοὺς ἑωϋτῶν [d] ἑκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἑωϋτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους· τοὺς δὲ ἄλλους, κατὰ λόγον τῷ λεγομένῳ τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι. τοὺς δὲ

a Medic. Ask., ad marginem *Athenaei* ex Cod. Farneſiano adſcripſit *Muretus* οὐκ ἄλλεσι L. IV, 10. p. 143., ubi haec citantur. Verum L. XIV, 11. οὐ καλοῖσι, quomodo *Paris.* & editi omnes. ἐπιφορήματα hinc producit *Euſtath. Hom.* p. 1141, 3. *b Med. Ask.*; σπουδαιότατα *Paris. A. B.* & Edd., etiam *Athen.* p. 144. *c Med.*, ἐντυγχάνοντες Edd. *Paris. A. B. Ask.*, qui mox συντυγχάνοντες. *d* ἑκάστῳ *Ald.* Vide *Foëſii* Oeconom. in Ἑκάστω. Mox κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον mavult *Abreſchius*.

grammaticos ſcriptionis, qua de viri praeclari *Ezech. Spanhem.* & *Tib. Hemſterh.* ad Comici *Plut.* v. 626. Maioris momenti res, quae memoratur, videtur. Quia Perſae οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι ſacris operaturi, qui convenit ἑψήσῃ τὰ κρέα, *carnes elixarit?* An ſine foco accenſo? *Valkenarii* coniectura ſupra depoſita eſt. Ante quem *de la Barre*, *V. Cl.*, t. V. *Hiſtor. Acad. Inſcript. Ed. Amſt.* p. 270. non disſimili de cauſſa aut ἕψῃ ex ἕπω maluit, &, *ubi carnes curaverit*, explicuit, aut, ſi parum id adriſerit, ἐπεὰν ψήσῃ, *ubi carnes osſibus detraxerit.* Quibus de emendationibus placet tacere. Niſi ego aberro, ſalva res eſt. Non omnem ſacris his ignem negat *Herodotus* ſed aris: hoc poſtulant verba οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι. Caeſam victimam & in partes minutatim ſectam quin elixarent, nihil inpediebat. Vide haec de Scythis IV, 59. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιεῖν· quae Perſarum moribus reſpondent planisſime: tum de hoſtiae inmolandae more c. 60., & οὔτε πῦρ ἀνακαύσας, οὔτε καταρξάμενος, οὔτε ἐπισπείσας — τράπεται πρὸς ἕψησιν. Quid iſta aliud volunt, quam in altari nullum fuiſſe ignem, minime autem defuiſſe, ubi coquenda victimae caro erat? Mox πάντα τὰ κρέα *Reiskius* quoque, me non invito.

49. Παρεστεὼς ἐπαείδει θεογονίην] Vellicat haec *Th. Hyde* Relig. Perſ. C. 3. p. 99. Scribere ſibi contraria *Herodotum*. Supra dixiſſe, Perſas exiſtimare, *deos ex hominibus genitos non eſſe*, & θεογονίην tamen Graeco more gentis ſacris admiſcere. Sed non pugnant illa. *Theogonia* Graecorum, de qua II, 53., in cenſum hic venire non poteſt. Perſae, ut plura variique generis numina profitebantur, videntur eadem alia atque alia origine, etsi minime humana, ſtatuiſſe. Cogita de Gnoſticorum *Aeonibus* & *emanationibus*, ex Zoroaſtri & Chaldaeorum Theologia arcesſitis, & res in vado erit. Adiunge *Hecataei* teſtimonium in *Diogenis* Praefat. §. 9.

60. Καὶ οὐκ ἁλέσι] Nihil hoc verius, & vidit *Gronovius*, ſed ſerius. Hoc ſignificat, Perſas bellariis uti quam plurimis, ſed minime confertis. Inferebant videlicet Perſae in menſam cupedias & bellaria multa, ſed non confertim omnia. Ἁλὴς toties in Muſis repetitur; infra C. 196. IV, 184. atque alibi, locis a *Porto* ſignatis, ut maxime mirum accidat, tam turpiter ſe dediſſe librarios. Diſcimus hoc ſpecimine, quid Herodoto hominum & temporum iniuria uſu venerit. Addi his posſent emendationes *Geinozii* & *Reiskii*, ſed cui bono? Verum praeſtant MSS., quod ſuam in ſedem remigravit tandem.

66. Τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων] Vide ſupra C. 8. *Athenaeus* σπουδαιότατα αὐτῶν πραγμάτων, in MS. *Mureto* monitore, recte τῶν πρηγμάτων. Apud eumdem ὁ στεγέαρχος male opinor. Melius *Pollux* X, 20.

67. Τῶν πρηγμάτων] Αὐτῶν πρήγματα legiſſe videtur *Athen.* IV, p. 144. B. V. 10, στεγέαρχος pro στέγαρχος· & V. 11, εἰ δὲ μὴ, μετιεῖσι. Sed τὰ σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων ſimiliter memorat *Herod.* I, C. 8. VALKEN.

72. Οἱ συντυγχάνοντες] Non repudio: nihilo tamen peius quod aliis in Codd. Morem hunc gentis expedivit *B. Brisſonius* Regn. p. II, 178. Addi poteſt *Zenobius* Cent. Proverb. V, 25. & Scholiaſtes in *Dionis Chryſoſt.* Or. VII. in adnotationibus *Morelli* p. 28.

δὲ ἑκαστάτω οἰκέοντας ἀπ' ἑωϋτῶν, κακίστους εἶναι· ἐπὶ δὲ Μήδων ἀρχόντων καὶ ἦρχε τὰ ἔθνεα ἀλλήλων, [a] συναπάντων μὲν Μῆδοι, καὶ τῶν ἄγχιστα οἰκεόντων σφίσι· οὗτοι δὲ καὶ τῶν ὁμούρων· οἱ δὲ, μάλα τῶν ἐχομένων. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι τιμῶσι· προέβαινε γὰρ δὴ τὸ ἔθνος ἄρχον τε καὶ ἐπιτροπεῦον. Ξεινικὰ δὲ νόμαια Πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἑωϋτῶν εἶναι καλλίω, φορέουσι· καὶ ἐς τοὺς πολέμους, τοὺς Αἰγυπτίους [b] θώρηκας· καὶ εὐπαθείας τε παντοδαπὰς πυνθανόμενοι ἐπιτηδεύουσι· καὶ δὴ καὶ ἀπ' Ἑλλήνων μαθόντες, παισὶ μίσγονται. γαμέουσι δ' ἕκαστος [c] αὐτέων πολλὰς μὲν κουριδίας γυναῖκας, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνας παλλακὰς κτῶνται. Ἀνδραγαθίη δ' αὕτη ἀποδέδεκται, μετὰ τὸ μάχεσθαι εἶναι ἀγαθὸν, ὃς ἂν πολλοὺς ἀποδέξῃ παῖδας. τῷ δὲ τοὺς πλείστους ἀποδεικνύντι, δῶρα ἐκπέμπει [d] ὁ βασιλεὺς ἀνὰ πᾶν ἔτος. τὸ πολλὸν δ' ἡγέαται ἰσχυρὸν εἶναι. [e] παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας, ἀπὸ πενταέτεος ἀρξά-
57 μενοι μέχρι εἰκοσαέτεος, τρία μοῦνα, [f] ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι. πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῷ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει. τοῦδε εἵνεκα τοῦτο [g] οὕτω ποιέεται, ἵνα ἢν ἀποθάνῃ τρεφόμενος, μηδεμίην [h] ἄσην τῷ πατρὶ προσβάλλῃ. Αἰνέω μέν νυν τόνδε τὸν νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, [i] τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν, [k] μήτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδένα τῶν ἑωϋτοῦ οἰκετέων ἐπὶ μιῇ αἰτίῃ ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν. [l] ἀλλὰ λογισάμενος ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται· ἀποκτεῖναι δὲ οὐδένα κω λέγουσι τὸν ἑωϋτοῦ πατέρα, [m] οὐδὲ μητέρα. ἀλλὰ ὁκόσα ἤδη τοιαῦτα ἐγένετο, πᾶσαν ἀνάγκην φασὶ ἀναζητεόμενα ταῦτα ἀνευρεθῆναι ἤτοι ὑποβολιμαῖα ἐόντα, ἢ μοιχίδια. οὐ γὰρ δή φασι [n] οἰκὸς εἶναι τόν γε ἀληθέως τοκέα ὑπὸ τοῦ ἑωϋτοῦ παιδὸς ἀποθνήσκειν. [o] ἄσσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται· δεύτερα δὲ, τὸ ὀφείλειν χρέος· πολλῶν μὲν καὶ

tissimi ab ipsis vivant, esse pessimos. Sub Medis imperium obtinentibus, nationes quoque sibi imperitabant: omnibus quidem simul præerant Medi, & iis, qui proxime ipsos vivebant; isti autem etiam vicinis; illi maxime affinibus. Ad eandem etiam rationem Persæ colunt: namque illa gens imperitans & quasi tu-
telam gerens longe procedebat. Externos au- 135
tem mores Persæ facillimi hominum admittunt: nam & Medicam vestem propria elegantiorem arbitrantes, gestant: & in pugnis utuntur thoracibus AEgyptiis. Quin voluptatibus etiam omnis generis quas rescire potuerunt, frui student. A Græcis edocti, pueris miscentur. Vnusquisque eorum virgines multas ducit uxo-
res; sed multo plures pallacas habent. Virilis 136
præstantia hæc declaratur post bellicam fortitudinem, si quis numerosam subolem procreaverit: & illi qui liberos plurimos ostenderit, rex singulis annis munera mittit. Quod multum est, credunt robustum esse. Liberos suos, a quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus duntaxat instituunt, equitare, sagittare & vera loqui. Ante quinquennium filius in conspectum patri non venit, sed apud feminas degit. Quod ea gratia sic fit, ut si inter nutrimenta decedat,
nullam patri afferat molestiam. Equidem hunc 137
morem laudo: laudo item illum, ne ob unam tantum culpam liceat vel ipsi regi occidere quempiam, neque cuiquam aliorum Persarum atrocius aliquid in familiam suam consulere ob unum solum delictum: sed expendere iubetur quisque, si plura ac maiora comperiat esse delicta quam obsequia, tum demum ira utatur. Suum autem patrem aut matrem aiunt a nemine unquam fuisse occisos, verum quotquot talia forte acciderunt, dicunt omnino necessum esse, ut bene hi excussi tandem deprehensi fuerint aut subditicii, aut spurii. Quippe verisimile nequaquam videri aiunt, ut is qui verus
parens sit, a proprio filio interimatur. Quæ- 138
cunque illis facere non licet, ea nec dicere. Turpissimum apud eos ducitur mentiri: secundo loco, æs alienum debere, cum ob alias multas caussas, tum maxime quod necessum esse

a Σὺν ἁπάντων *Ask.* *b* *Med. Ask.*, θώρακας vulgo. *c* Iidem; alii αὐτῶν, perperam. Tum κουριδίας uterque. Edd. κουριδίους. Quae praecedunt exscripsit *Schol.* in *Gregor. Naz.* Stelit. I. p. 64. *d* Deest ὁ *Ask.* *e* Sumsit hinc *Eustath.* in Dionys. v. 1056. *f* Habet hinc *Thomas M.* in Ἀληθεύω. *g* *M. Ask. Arch. V.* & ora *Steph.* in aliis οὕτω deest. *h* *Arch. Vind.* βλάβην ἀηδῆ· quae Glossa vulgati ἄσην ἀηδῆ. In *Med.* & *Ask.* ἀηδῆ desideratur; iidem μηδεμίαν. Tum προσβάλῃ *Ask.* *i* Τὸ δὲ μὴ *idem.* *k* Μήτε τινὰ τῶν *Arch.* *l* Absunt ab *Arch.* & *Vind.* usque in C. 138. *m* *M. Ask.*, *Edd.* ἢ μητ. *n* *M.* & *Ask.*, εἰκὸς alii, sine caussa. Tum ἀληθῶς. *o* *Med. Rem. Ask.* & ora *Steph.*, vulgo ὁκόσα.

91. Μηδικὴν ἐσθῆτα] Dictum de ea ad *Diodori* II, 6. Habet *Brissonius* loricam Aegyptiam & stolam Medicam illustrantia conplura, a quibus abstineo.

95. Παισὶ μίσγονται] Aegre *Plutarchus* fert *de Malign. Herod.* p. 857. B., scelus hoc a Graecis ad Persas propagatum perhiberi: contra enim evenisse. Sed pugnat suspicionibus, testes eius rei omittit. Non fuisse Persas a turpi hac macula inmunes, *Sextus Philosophus* significat Hypotypos. I, 14. p. 38. Aevo tamen *Ammiani* Persae *puerilium stuprorum expertes* erant L. XXIII, 6. Paria fere, uti *Valesius* adscripsit, *Curtius* X, 3.

1. Τὸ πολλὸν δ' ἡγέαται ἰσχυρὸν εἶναι] Vere Persae. Quanto civium maior copia, tanto civitatis amplius robur. Legum latores propterea utilissimum censuerunt τὸ πληθύνεσθαι τοὺς τῶν πολιτῶν οἴκους, βλαβερώτατον δὲ, τὸ μειοῦσθαι, quae verba *Musonii* in *Stob.* Serm. LXXIII. p. 450. Hinc πολυτεκνίας praemia & apud Persas & aliis in gentibus, de quibus *Heineccius ad L. Iuliam & Pap.* L. I. C. 2. doctissime. Cl. *Reiskius* coniectabat, τὸν τοιοῦτον δ' ἡγέαται, *talem autem*, qui multos liberos procreat, *existimant robustum esse.* Aut τὸ πολλοὺς — ἰσχυροῦ εἶναι.

2. Ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι] *Plato* haec paullo diversius *Alcibiad.* I. p. 121. E. in regiorum liberorum educatione. *Strabo* consentit XV. p. 1066. B. Nescio autem qui factum sit, ut ἀληθεύεσθαι *Brissonius*, his usus *R. P.* II, 83. & 103., scripserit: si ex coniectura, prave.

7. Μηδεμίην ἄσην &c.] Fui in dubio, revocarem ἀηδῆ, an *Gronovii* exemplo expellerem. Vicit *Med.* & *Ask.* auctoritas. Ἄσην librarius *Arch.* & *Vind.* bene explicat βλάβην ἀηδῆ. In *Clementis Alex.* Paedag. III, 9. pro διὰ τὴν ἄσην, aut ad marginem Codd. aut ipso in contextu διὰ τὴν ἀηδίαν dederunt ex interpretamento. *Moeris*, Ἄση Ἀττικῶς, ἀηδία Ἑλληνικῶς, ubi plura Cl. *Io. Piersonus.* Atque haec testantur de Criticorum eorum more. Non sum nescius, *Democritum* κακοδοξίην κακὴν in *Stob.* Serm. XXII. p. 189. usurpasse, alios hoc de genere alia: posse etiam pro damnato pugnari, quemadmodum in *Horrei* Observ. ad *Herodot.* p. 112. At omnibus, ut in gustu, non sapiunt eadem. Spectavit haec *Valerius Max.* II, 6, 16.

17. Ἤτοι ὑποβολιμαῖα ἐόντα] Hausit hinc *Nicolaus Damascenus* Πέρσαις ὃ μὴ ποιεῖν ἔξεστιν, οὐδὲ λέγουσιν· ἐὰν δέ τις πατέρα κτείνῃ, ὑπόβλητον αὐτὸν οἴονται. Eadem patris eius suspicio, *qui cum a filio necti sibi insidias conperisset, nec inducere in animum posset, ut verum sanguinem ad hoc sceleris progressum crederet, seductam uxorem suppliciter rogavit, ne se ulterius celaret, sed diceret, sive illum adolescentem subiecisset, sive ex alio concepisset* apud eumdem *Valerium* V, 9, 4.

23. Μά-

esse tradant eundem qui debet, mendacio quo-
que obnoxium esse. Siquis e civibus lepra aut
vitiligine infectus sit, hic in civitatem non
accedit, neque cum aliis Persis consuetudinem
habet. Dicunt enim hos morbos illi immis-
sos, quod in solem peccaverit. Externum ve-
ro qui iisdem correptus fuerit, e regione sua
multi exigunt: prout etiam albas columbas ob
eandem caussam. In flumen nec immeiunt,
nec inspuunt, nec manus abluunt, nec alium
ista facientem negligunt, sed flumina religio-
139 sissime colunt. Hoc quoque Persis accidit pe-
culiare, quod quanquam illos lateat, nobis ta-
men minime est obscurum: nempe quæcunque
apud illos nomina vel corporibus vel magnifi-
centiæ sunt similia, ea omnia in eadem termi-
nari littera, quam Dorienses San appellent,
Iones Sigma. Et, si animadvertas attentius,
deprehendes nomina Persarum non quædam,
140 sed omnia similiter claudi. Equidem hæc pro-
be sciens de Persis possum indubitato affirma-
re. Nihilominus ista tanquam abscondita refe-
runtur, neque perinde certo, nempe de mor-
tuo; cadaver defuncti Persæ non prius huma-
tur quam aut ab alite aut cane tractum sit. Ma-
gos enim quidem certe scio hæc factitare: quip-
pe in aperto faciunt. Persæ igitur cadaver post-
quam cera obleverunt terra condunt. Magi
vero multum cum ab aliis hominibus, tum a
sacerdotibus AEgyptiis differunt. Siquidem hi
puros se & castos statuunt, si nullum animal oc-
ciderint præter ea duntaxat quæ immolant:
magi suis ipsorum manibus, excepto cane at-
que homine, quidvis occidunt; immo hoc pal-
marii loco ducunt, si pari modo formicas ser-
pentesque, & alia reptilia atque volatilia neca-
verint. Atque de hoc quidem ritu hunc in mo-
dum dictum sit, prout omnino constitutus est:
nos ad priorem narrationem recurrimus. PORRO
141 Iones atque AEolenses, postquam Lydi a Persis
sub-

καὶ ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι,
τὸν ὀφείλοντα καί τι ψεῦδος λέγειν. ὃς ἂν δὲ τῶν
ἀστῶν λέπρην ἢ λεύκην [a] ἔχῃ, ἐς πόλιν οὗτος οὐ κατ-
έρχεται, οὐδὲ συμμίσγεται τοῖσι ἄλλοισι Πέρ-
σῃσι. φασὶ δέ μιν ἐς τὸν ἥλιον ἁμαρτόντα τι, ταῦτ'
ἔχειν· ξεῖνον δὲ πάντα, τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ του-
τέων, πολλοὶ ἐξελαύνουσι ἐκ τῆς χώρης· καὶ τὰς
λευκὰς περιστερὰς, τὴν αὐτὴν αἰτίην ἐπιφέροντες. ἐς
ποταμὸν δὲ οὔτε ἐνουρέουσι, οὔτε ἐμπτύουσι, οὐ χεῖρας
ἐναπονίζονται, οὐδὲ [b] ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ
σέβονται [c] ποταμοὺς μάλιστα. Καὶ τόδε ἄλλο σφι
ὧδε συμπέπτωκε γίνεσθαι, τὸ Πέρσας μὲν αὐτοὺς
λέληθε, ἡμέας [d] μέν τοι οὔ. τὰ οὐνόματά σφι ἐόντα
ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευ-
τῶσι πάντα ἐς τὠυτὸ γράμμα, τὸ Δοριέες μὲν Σὰν
καλέουσι, Ἴωνες δὲ Σίγμα. ἐς τοῦτο διζήμενος εὑρή-
σεις τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ τὰ
μὲν, τὰ δ' οὔ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως. Ταῦτα μὲν
ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν [e] εἰδὼς εἰπεῖν. τάδε μέν-
τοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σαφηνέως περὶ
τοῦ ἀποθανόντος· ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς
Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς [f] ἑλ-
κυσθῆναι. μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα 58
ποιέοντας· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. κατακηρώσαν-
τες δὴ ὦν τὸν νέκυν Πέρσαι, γῇ κρύπτουσι. μά-
γοι δὲ κεχωρίδαται πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀνθρώ-
πων, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱρέων. οἱ μὲν γὰρ ἁγ-
νεύουσι ἔμψυχον μηδὲν κτείνειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι· οἱ
δὲ δὴ μάγοι αὐτοχειρίῃ πάντα, πλὴν κυνὸς καὶ
ἀνθρώπου, κτείνουσι. καὶ ἀγώνισμα τοῦτο μέγα
ποιεῦνται, κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκάς τε καὶ ὄφεις,
καὶ τἆλλα ἑρπετὰ καὶ πετεινά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ
νόμῳ τούτῳ ἐχέτω, ὡς καὶ ἀρχὴν ἐνομίσθη. ἄνειμι δὲ
ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον. Ἴωνες δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς
οἱ Λυδοὶ τάχιστα κατεστρέφατο ὑπὸ Περσέων, ἔπεμ-
πον

a *Med.*, ἔχει *Ask.*, ἔχοι *Paris. A.* cum *Edd.* λεύκην sumsit hinc *Suidas*. b *M. Ask. Remig.* margo *Steph.*, sed περιορέουσι, ex Ionum more. *Aldus* & alii ἄλλο τι οὐδὲν ποιοῦσι. c *Ask. M.*, vulgo ποτ. τῶν πάντων μαλ. ast πάντων μαλ. *Vind.* sine articulo & *Arch.* d *M.* & *Ask.*, ceteri δὲ οὐ. e Abest hoc *Ask.* f *Rem. Ask. M.*, vulgo ἑλκυσθῇ cum *V. Arch.* Quae sequuntur ad C. 174., absunt a Valla, *Arch. Vind.*

23. Μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ] *Is. Vossius* adleverat codici suo ἀναγκαῖον, quo non indigemus. Ἀναγκαίην usus & Herodoti sermo tuetur II, 182. IV, 180. De aere alieno & mendaciorum hinc pullulante germine *Plutarchi* & *Appiani* ad Persarum opinionem verba exscripsit *B. Brissonius* R. Pers. II, 94.

29. Πολλοὶ ἐξελαύνουσι ἐκ τῆς χώρης] *Sylburgius* ad *Brisson.* R. P. II, 180. πολλὸν proponit, ut sit, *procul abigunt a sua regione. Reiskius* οἱ πολλοί. *Ruhnkenius* elegante mutatione πομποί. Illi sunt, qui aliorsum alios deducunt, supra I, 121. Lepra vero & vitiligine infectos, non Iudaei soli, sed plerique per orientis regiones vitabant studiose. Μάλιστα οἱ βάρβαροι τὰς ἐπιλευκίας καὶ λέπρας δυσχεραίνουσι *Plutarchus* Symp. IV. p. 670. F. Tamen Artaxerxes Atossam, filiam coniugemque, etsi vitiligo eius corpus depasceretur, ἀλφοῦ καταvεμηθέντος αὐτῆς τὸ σῶμα, aversatus non fuit eodem teste t. I. p. 1023. B. Verum illi quod libuit, barbarico more, legitimum fuit visum.

40. Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω &c.] Satis hoc confidenter, repetiturque C. 148. Falsum aiunt *Scaliger*, *Th. Hyde*, *Relandus* & plures alii. Contra eos venit *Corn. de Pauw*, temere aiens doctos viros ex recentiore Persarum lingua criminari: verissimum fuisse, quod hic de terminatione nominum Persicorum, vetere gentis sermone: neque enim tanta adseveratione *Herodotum* potuisse defungi, nisi re bene cognita atque explorata. Fateor in dialectis lapsu temporis innumera mutari, cadere verba ut folia, surgere nova, prisca adscisci iterum. Nec expedio me tamen ex acie, quam contra *Nostrum* instruxit *Th. Gatakerus* Advers. C. 22. p. 661. Quod autem aiebat τὸ Δωριέες μὲν Σὰν καλέουσι multorum testimoniis cognitissimum est. Quis tandem ignorat variantes doctissimorum hominum explicationes & emendationes *Scholiastae* in Comici Nub. v. 23, *Scaligeri*, *Salmasii*, *Bentleii*, *Bouherii*, cuius Dissert. de Prisc. Graecor. Litteris p. 570. consuli poterit. Σὰν κίβδηλον in *Pindari* fragmento exposuit *Casaubonus* in *Athen.* X, 21.

44. Πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἑλκυσθῆναι] Bene vetusti libri. *Is. Vossius* coniecerat, ὑπ' ὄρνιθος ἡ γλήνη ἀφελκυσθῇ, *quam ab alite pupilla oculi extrahatur*, advocato ad morem hunc cognoscendum *Teixera*, qui mihi ad manus non est. De ritu isto multa *Th. Hyde* Rel. Pers. C. 34. Emendatio necessaria non est, nec latuit doctissimum virum; siquidem paria prorsus de Persarum sepultura *Procopius* Bell. Pers. I, 12. & *Agathias* I, p. 43. Ed. Venet.

46. Κατακηρώσαντες] Convertitur ab *Heilmano* in καταπηρώσαντες, *postquam cadaver membris mutilarunt.* Vetat *Cicero*, his *Nostri* usus, *Tuscul. Disp.* I, 45. *Persae etiam CERA circumlitos condunt, ut quam maxime permaneant diuturna corpora.* Vetat *Strabo* XV. p. 1068. κηρῷ περιπλάσσοντες τὰ σώματα. Adde Cl. *Io. Alb. Fabricium* in *Sexti Hypotyp.* III, 24. p. 185.

53. Κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκας &c.] Consimilia de magis *Plutarchus* t. II. p. 537. A. Sunt autem ex ea disciplina, qua & posteriores Persarum magi Arimanium, mali omnis auctorem, sicuti pulcri & boni Oromasdem, statuerunt: inde festus dies κακῶν ἀναίρεσις; quo summo ardore in serpentes aliasque feras & nocentes bestias irruebant apud *Agathiam* II. p. 45. Confer *Plutarchum* in Isid. & Osir. p. 369. & *Th. Hyde* Rel. Pers. C. 22.

57. Κατεστρέφατο] Ionum est κατεστράφατο, uti ἀπεστράφατο I, 166. Supra C. 27. ὡς δὲ ἄρα οἱ — Ἕλληνες κατεστράφατο. Itaque mutari non iniuria posset, sicuti & mox mutatum est τὰ προΐσχοντο. Sic solet, C. 164. III, 137. De piscibus, qui cantu illiciuntur, *Aelianus* de Anim. I, 39.

Metus Ionum ab Cyro, quos humiles repellit lepida fabula; unde decurrunt ad Lacedæmonios. Ionicæ urbes, & loquendi in eis diverſitas,

πον ἀγγέλους [a] ἐς Σάρδις παρὰ Κῦρον, ἐθέλοντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι εἶναι, τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκοοι. ὁ δὲ, ἀκούσας αὐτέων τὰ προΐσχοντο, ἔλεξέ σφι λόγον, ἄνδρα φὰς αὐλητὴν ἰδόντα ἰχθῦς ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐλέειν, δοκέοντά σφεας ἐξελεύσεσθαι ἐς γῆν· ὡς δὲ ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος, [b] λαβεῖν ἀμφίβληστρον, καὶ περιβαλεῖν τε πλῆθος πολλὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἐξειρύσαι. ἰδόντα δὲ παλλομένους, εἰπεῖν ἄρα αὐτὸν πρὸς „ τοὺς ἰχθῦς, Παύεσθέ μοι ὀρχεόμενοι, ἐπεὶ οὐκ ἐμέο „ αὐλέοντος ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι. Κῦρος μὲν τοῦτον τὸν λόγον τοῖσι Ἴωσι καὶ τοῖσι Αἰολεῦσι τῶνδε εἵνεκα ἔλεξε, ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρότερον αὐτοῦ Κύρου δεηθέντος [c] δι' ἀγγέλων ἀπίστασθαί σφεας ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο· τότε δὲ κατεργασμένων τῶν πρηγμάτων, ἦσαν ἕτοιμοι πείθεσθαι Κύρῳ. ὁ μὲν δὴ, ὀργῇ ἐχόμενος, ἔλεγέ σφι τάδε. Ἴωνες δὲ ὡς ἤκουσαν τούτων [d] ἀνενειχθέντων ἐς τὰς πόλιας, τείχεά τε περιεβάλλοντο ἕκαστοι, καὶ συνελέγοντο ἐς Πανιώνιον οἱ ἄλλοι πλὴν Μιλησίων· πρὸς μούνους γὰρ τούτους ὅρκιον Κῦρος ἐποιήσατο, ἐπ' οἷσί περ ὁ Λυδός. τοῖσι δὲ λοιποῖσι Ἴωσι ἔδοξε κοινῷ λόγῳ πέμπειν ἀγγέλους ἐς Σπάρτην, δεησομένους Ἴωσι τιμωρέειν. Οἱ δὲ Ἴωνες οὗτοι, τῶν καὶ τὸ Πανιώνιόν ἐστι, τοῦ μὲν οὐρανοῦ, καὶ τῶν [e] ὀρέων ἐν τῷ καλλίστῳ ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι πόλιας πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. οὔτε γὰρ τὰ ἄνω αὐτῆς χωρία [f] τὠυτὸ ποιέει τῇ Ἰωνίῃ, οὔτε τὰ κάτω, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἠῶ, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἑσπέρην· τὰ μὲν,
59 ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τε καὶ ὑγροῦ πιεζόμενα, τὰ δὲ, ὑπὸ τοῦ [g] θερμοῦ τε καὶ αὐχμώδεος· γλῶσσαν δὲ οὐ τὴν αὐτὴν οὗτοι νενομίκασι, ἀλλὰ τρόπους [h] τέσσερας παραγωγέων. Μίλητος μὲν αὐτέων πρώτη κέεται πόλις πρὸς μεσαμβρίην· μετὰ δὲ, Μυοῦς τε καὶ Πριήνη· αὗται μὲν ἐν τῇ Καρίῃ κατοίκηνται, κατὰ ταυτὰ διαλεγόμεναί σφι. αἵδε ἐν τῇ Λυδίῃ· [i] Ἔφεσος, Κολοφὼν, Λέβεδος, Τέως, Κλαζομεναὶ, Φώκαια. αὗται δὲ αἱ πόλιες τῇσι πρότερον λεχθείσῃσι ὁμολογέουσι κατὰ γλῶσσαν οὐδὲν, [k] σφὶ δὲ ὁμοφωνέουσι. ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι Ἰάδες πόλιες, τῶν αἱ δύο μὲν νήσους οἰκέαται, Σάμον τε καὶ Χίον· ἡ δὲ μία ἐν τῇ ἠπείρῳ ἵδρυται, Ἐρυθραί· [l] Χῖοι μέν νυν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ τὠυτὸ διαλέγονται, Σάμιοι δὲ ἐπ' ἑωυτῶν

ſubverſi ſunt, celerrime legatos Sardes miſerunt ad Cyrum, volentes iiſdem conditionibus parere Cyro, quibus etiam paruerant Crœſo. Verum Cyrus auditis quæ proferebant, tali narratione eis reſpondit; Tibicinem inquiens quendam, ubi piſces in mari conſpexiſſet, canere tibia, exiſtimantem eos in terram egreſſuros: at ſpe ſua fruſtratum, ſumpto verriculo, & ingentem piſcium vim complexum eſſe, & extraxiſſe; & quum palpitantes cerneret, utique dixiſſe ipſum piſcibus; Temperate mihi a ſaltando, quando non libuit vobis me canente egredi ſaltando. Hanc narrationem Cyrus Ionibus AEolenſibusque ideo dixit, quod Iones prius ipſo Cyro per legatos petente, ut a Crœſo deficerent, recuſaverant: ac tum demum, rebus perfectis, parati eſſent Cyro imperata facere. Sic quidem ille ira commotus, hoc reſponſum eis dedit. Iones his auditis, quum ad ſuas civitates ea relata eſſent, tum mœnia communiunt ſinguli, tum congregabantur in Panionium alii omnes, præter Mileſios; quippe cum his ſolis fœdus inierat Cyrus, iiſdem conditionibus quibus & Lydus. Porro reliqui Iones communi nomine decreverunt legatos Spartam mittere, qui rogarent Ionibus auxilio venire.
Iones vero illi ad quos Panionium quoque pertinet, urbes habent cum cœli bonitate, tum 142
montium commoditate pulcherrime ſitas præ omnibus gentibus quas nos novimus, adeo ut neque ſuperior regio, neque inferior, neque ea quæ in orientem nec quæ in occidentem vergit plaga, Ioniam hac in parte æmulari poſſit. Siquidem hæc vel frigore vel aquis premitur: illa rurſus calore ac ſitu ſqualet. Lingua utuntur non eadem, ſed quatuor derivationum modis. Miletus prima earum urbs ad meridiem iacet. Poſt hanc Myus & Priene: hæ in Caria ſitæ ſunt, eadem inter ſe lingua utentes. Illæ vero in Lydia, Epheſus, Colophon, Lebedus, Teos, Clazomenæ, Phocæa, quæ cum iam dictis urbibus, quantum ad linguam attinet, nullo genere conveniunt, inter ſe tamen eadem ſonant lingua. Reliquæ ſunt tres urbes Ionicæ, quarum duæ inſulas habitant, Samum & Chium; una in continenti ſita, Erythræ. Ex his Chii & Erythræi eandem ſermonis proprietatem exercent: Samii vero ab his diſcrepantes, propriam quan-

a Πρὸς Κῦρον ἐς Σάρδεις *Remig.* Mox προΐσχοντο in Fragm. Cod. *Paris.* Vulgo προέσχοντο. *b* Βαλεῖν in eodem, tum ἐξερύσαι. *c* *M. Ask.*, vulgo cum *Paris. A. B.* δι' ἀγγέλου. *d* *M. Ask.* ab *Aldo* eſt ἀνενειχθέντες. Bene *Gronov.*, quem vide. *e* Omnes οὐρέων etiam *Med.* In *Ask.* ὀρέων. *f* *M.* & *Ask.*, vulgo τὠυτὸ ἐποιέετο Ἰωνίῃ. *g* *Med. Ask.*, in ceteris τοῦ deeſt. *h* *Med.*; τέσσαρας *Ask.* & *Paris. B.* cum *Aldo.* Mox αὐτῶν vulgo. *i* Habet *Stephan. Byz.* in voc. *k* *Med.*, σφὶ *Ask. Paris. B.* & *Edd.* *l* Citat *Stephan Byz.* in Χίος.

70. Δι' ἀγγέλων] Vide *Gronovium* & ſupra C. 76. & 99.

80. Καὶ τῶν ὀρέων] Sine controverſia corrigi debuerat: *τῶν ὠρέων ἐν τῷ καλλίστῳ ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι πόλιας·* haec quum de Ionibus dicantur, tollit omne dubium. L. I, c. 149. *οὗτοι οἱ Αἰολέες χώρην μὲν ἔτυχον κτίσαντες ἀμείνω Ἰώνων, ὠρέων δὲ ἥκουσαν οὐκ ὁμοίως.* recte *Valla: ad coeli tamen temperiem nequaquam accedebat.* L. II, c. 77. exceptis incolis Libyae, eſſe dicuntur Aegyptii *ὑγιηρέστατοι πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὠρέων, ἐμοὶ δοκέειν, εἵνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσι·* (ſic legerim:) *ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιστα γίνονται, — τῶν ὠρέων μάλιστα.* L. III, c. 106. Graecia *τὰς ὥρας πολλόν τι κάλλιστα κεκραμένας ἔλαχε.* atque in Graecia, praeſertim Athenis, iſta tenuis coeli tribuitur ingeniis ſaluberrima temperies. In Timaeo *Platonis* p. 24. C. Atticam Minerva dicitur elegiſſe, *τὴν εὐκρασίαν τῶν ὡρῶν* (ſic recte corrigit vulgatam vocem *ὀρῶν* *H. Stephanus*:) *ἐν αὐτῷ (τῷ τόπῳ) κατιδοῦσα, ὅτι φρονιμωτάτους ἄνδρας οἴσει·* *Chalcidius: electo ſalubri ſubtiliumque ingeniorum & prudentiae feraci loco.* Idem argumentum in Critia latius perſequutus *Plato* p. III. E. Memorat *ὑπὲρ τῆς γῆς ὥρας μετριώτατον κεκραμένας.* Eam in rem multa dixerat *Ariſtophanes* *ἐν Ὥραις.* vid. *Athen.* IX, p. 372. & *Caſaubon.* Anim. IX, c. III. *Euripidea*, ex deperdito dramate petita, dabit *Plutarchus* de Exilio p. 604. E. inſignis in eam rem loci ſic feruntur ultima: *Ἃ δὲ Ἑλλὰς Ἀσία τε τρέφει κάλλιστα, Τῆς γε δέλεαρ ἔχοντες συνθηρεύομεν.* *Grotius* in Excerpt. p. 433. participio *ἔχοντες* ſubſtituit *ἐνταῦθα.* Corrige, ſodes: *Ἃ δ' Ἑλλὰς Ἀσία τε κάλλιστα τρέφει, Γῆς τῆσδε δέλεαρ ἔχοντες οὐ θηρεύομεν.* Singula poſſent ut *Euripidea* adfirmari.

VALKEN.

80. Καὶ τῶν ὀρέων] Non dubium eſt, quin recte docti viri, *Chytraeus*, *Geinozius*, *Reiskius*, *Heilmanus* *ὠρέων*, reſcripſerint. Viam monſtravit *Noſter* C. 149., tum *Pauſanias* VII, 5. *Ἴωσι δὲ ἔχει μὲν ἐπιτηδειότατα ὡρῶν κράσεως ἡ χώρα.* Frequens eſt confuſio *ὀρέων* & *ὡρῶν* ſive *ὠρέων*, *ὡραίων* in ſchedis, de qua alias. Id permirum, coniuraſſe pleroſque in *οὐρέων* vocabulo librarios.

89. Μυοῦς τε] Myuntem Cariae ibidem tribuit ſcholiaſtes *Thucyd.* I, 130., invito *Briſſonio* de *R. Perſ.* I, 151., ad quem *Lederlinus* recte adpoſuit, tempora eſſe diſtinguenda, primitus Cariae, deinceps Ioniae fuiſſe. Paria *Dukerus* in eum Scholiaſten. In *Epheſo*, Lydiae olim urbe, idem valet. Bene *Ian. Rutgerſius* Var. Lect. II, I.

98. Ἐρυθραί] Habet *Stob.* Serm. XXVIII. p. 197. veteris ſcriptoris fragmentum, forte Philoſophi *Euſebii*, quod *Herodoto* nulla cauſſa adſeritur, in quo Archetimus *ἐξ Ἐρυθραίης τῆς Ἰώνων πόλεως.* Quae libuit addere,

quandam receperunt loquendi formam. Atque hunc in modum quatuor omnino linguarum
143 fiunt proprietates. Ac horum Ionum Mileſii erant, qui in obtegendo metu fœdus pepigerant. Inſularibus autem horum nihildum gravius fuit metuendum, quod Perſis Phœnices nondum esſent ſubiecti, & ipſi Perſæ navalem uſum non haberent. Porro hi non aliam ob causſam ab Ionibus erant reſecti, quam quod cum imbecilles esſent omnes alii Græci, tum Iones oppido quam infirmisſimi, & minimi momenti. Siquidem præter unas Athenas, nulla urbs alia inſignis erat; unde alii Iones & Athenienſes, Ionum nomen refugerant, nolentes appellari Iones. Quinetiam nunc plerosque ex illis apparet nominis iſtius pudere. Ceterum duodecim iſtæ civitates nomine ipſo gloriabantur, & fanum ſibi conſtruxerunt, cui nomen ex ſe poſuerunt Panionium; cuius nullos alios Ionas participes facere decreverant: nec erant qui
144 poſtularent participes fieri, niſi Smyrnæi. Tale quippiam Dorienſibus accidit, qui Pentapolin nunc regionem incolunt, quæ eadem ante Hexapolis vocabatur; nam & hi cavent ne quem e finitimis Dorienſibus ad Triopicum ſacrum admittant: adeo ut etiam ex popularibus ſuis, qui ſacri legem transgresſi esſent, a communicatione excluſerint. Nam in certamine Apollinis Triopii tripodes victoribus conſtituebantur olim ærei: quos acceptos non e ſacro efferre, ſed deo dicare ibidem oportebat. At vir quidam Halicarnasſenſis, nomine Agaſicles, victoria potitus, ſuſtinuit legem hanc violare, tripodemque domum ſuam ferens clavo affigere. Propter quod commisſum, quinque hæ civitates, Lindus, Ialyſſus, Camirus, Cos atque Cnidus, ſextam civitatem Halicarnasſum a ſacrorum participatione removerunt; hac vide-
145 licet pœna Halicarnasſeos caſtigantes. Atqui mihi ſane videntur Iones duodecim feciſſe civitates, nec voluiſſe plures recipere, propterea quod eorundem etiam Peloponneſum habitantium totidem fuerint partes: quemadmodum nunc quoque Achæorum, qui Ionas e ſedibus ſuis exegerunt, duodecim ſunt partes. Nempe prima prope Sicyonem eſt Pellena, deinde AEgira & AEgæ, in qua eſt Crathis fluvius perennis, a quo Italicus ille vocatus eſt: & Bura & Helice, in quam ab Achæis bello fracti Iones confugerunt; & AEgion, & Rhypes, & Patrenſes, & Pharenſes, atque Olenus, ubi Pirus

ἑωϋτῶν μοῦνοι. ὗτοι [a] χαρακτῆρες γλώσσης τέσσερες γίνονται. Τέτων δὴ ὦν τῶν Ἰώνων οἱ Μιλήσιοι μὲν ἦσαν ἐν σκέπῃ τοῦ φόβε [b] ὅρκιον ποιησάμενοι· τοῖσι δὲ αὐτέων νησιώτῃσι ἦν δεινὸν οὐδέν. οὔτε γὰρ Φοίνικες ἦσάν κω Περσέων κατήκοοι, οὔτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυβάται. ἀπεσχίσθησαν δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἰώνων οὗτοι κατ᾽ ἄλλο μὲν οὐδὲν, ἀσθενέος δὲ ἐόντος τοῦ παντὸς τότε Ἑλληνικοῦ γένεος, πολλῷ δὲ ἦν ἀσθενέστατον τῶν ἐθνέων τὸ Ἰωνικὸν, καὶ λόγε ἐλαχίστε. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ἦν οὐδὲν ἄλλο [c] πόλισμα λόγιμον. οἱ μέν νυν ἄλλοι Ἴωνες καὶ Ἀθηναῖοι ἔφυγον τοὔνομα, οὐ βελόμενοι Ἴωνες κεκλῆσθαι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονταί μοι οἱ πολλοὶ [d] αὐτέων ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι. αἱ δὲ δυώδεκα πόλιες αὗται τῷ τε ὀνόματι ἠγάλλοντο καὶ ἱρὸν ἱδρύσαντο, ἐπί τε σφέων αὐτέων τῷ [e] ὄνομα ἔθεντο Πανιώνιον· ἐβελεύσαντο δὲ αὐτε μεταδοῦναι μηδαμοῖσι ἄλλοισι Ἰώνων. ὀδ᾽ ἐδεήθησαν δὲ ὀδαμοὶ μετασχεῖν, ὅτι μὴ Σμυρναῖοι. Κατάπερ οἱ ἐκ τῆς Πενταπόλιος νῦν χώρης Δωριέες, πρότερον δὲ Ἑξαπόλιος τῆς αὐτῆς ταύτης καλεομένης, φυλάσσονται ὦν μηδαμὲς ἐσδέξασθαι τῶν προσοίκων Δωριέων ἐς τὸ [f] Τριοπικὸν ἱρόν· ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτέων τοὺς περὶ τὸ ἱρὸν ἀνομήσαντας ἐξεκλήϊσαν τῆς μετοχῆς. ἐν γὰρ τῷ ἀγῶνι τε Τριοπίε Ἀπόλλωνος ἐτίθεσαν τοπάλαι τρίποδας χαλκέες τοῖσι νικῶσι· καὶ τούτες χρῆν τὲς λαμβάνοντας ἐκ τε ἱροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ᾽ αὐτοῦ ἀνατιθέναι τῷ θεῷ. ἀνὴρ ὦν Ἁλικαρνησσεὺς, τῷ οὔνομα ἦν Ἀγασικλέης, νικήσας, [g] τὸν νόμον κατηλό- 60
γησε· φέρων δὲ πρὸς τὰ ἑωϋτοῦ οἰκία προσεπασσάλευσε τὸν τρίποδα. διὰ ταύτην τὴν αἰτίην αἱ πέντε πόλιες, Λίνδος, καὶ Ἰηλυσσός τε καὶ [h] Κάμειρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήϊσαν τῆς μετοχῆς τὴν ἕκτην πόλιν Ἁλικαρνησσόν. τούτοισι μέν νυν ταύτην τὴν ζημίην οὗτοι ἐπέθηκαν. Δοκέεσι δέ μοι δυώδεκα πόλιας ποιήσασθαι οἱ Ἴωνες, καὶ ὀκ ἐθελῆσαι πλεῦνας ἐσδέξασθαι, τοῦδε εἵνεκα. [i] ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον, δυώδεκα ἦν αὐτῶν μέρεα, κατάπερ νῦν Ἀχαιῶν, τῶν ἐξελασάντων Ἴωνας, δυώδεκά ἐστι μέρεα. Πελλήνη μέν τε πρώτη [k] πρὸς Σικυῶνος· μετὰ δὲ, Αἴγειρα, καὶ Αἰγαί· ἐν τῇ Κρᾶθις ποταμὸς ἀέναός ἐστι, ἀπὸ τε ὁ ἐν Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ οὔνομα ἔσχε· καὶ Βοῦρα, καὶ [l] Ἑλίκη, (ἐς τὴν κατέφυγον Ἴωνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἑσσωθέντες) καὶ Αἴγιον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πατρέες, καὶ Φαρέες, καὶ Ὤλενος, ἐν

a Pollux II, 109. Statim τέσσαρες *Aldus*, aliter *M. Ask.* *b* Iidem. Reliqui ὁρκία cum *Paris A.*, neque male. Mox αὐτῶν *M. Ask.* *c Pollux* πόλις λογίμη II, 122. Editis conſentit *Thom. M.* in λόγιμον, cuius ὡσαύτως pertinere ad ſequentia monuerunt docti viri. *d* Ἀυτῶν *Med.* Mox οὐνόματι *Ask.*, vulgo ὀνόματι. *e Med.*; alii τοὔνομα & ἐπί τε, *Ald.* ἐπεί τε. Sed ἐπὶ σφέων αὐτέων τῷ *Ask.* & *Med.* *f* Citat *Stephan.* in Τριόπιον. Statim αὐτῶν vulgati, & ἀνομίσαντες *Aldus*. Paullo ante εἰσδέξεσθαι *Ask.* *g* Τῶν νόμων *Paris. B.* *h* Κάμιρος *Ask.* Tum mox οὗτοι ταύτην τ. ζ. ἐπεθ. mutato ordine. *i* Καὶ ὅτι καὶ *Ald.* *k M. Ask.*, πρὸ Σικ. *Paris. B.* & *Edd.* *l* Ἐλίβη *Ask.*

re, ut a *Plutarcho* vis arceatur. Iunguntur Ἐρυθραῖοι καὶ Σάμιοι, arbitri capti in lite nobili Chalcidenſium & Andriorum *Quaeſt. Graec.* p. 298. B. Iubentur illi esſe Ἐρετριαῖοι ex Euboea, quod *Erythraei* Boeotiae & Aetoliae longius esſent remoti in *Hiſtor. Foeder. Antiq.* P. I, p. 139. Non ſatis conſulto. Iones intelliguntur.

I. Ἦσαν ἐν σκέπῃ τοῦ φόβου] Prior interpres *metus praetextu*: nuperrime *in obtegendo metu*. Vide uſum locutionis. De Spartanis *Ariſtides* t. I. p. 476. ἐν σκέπῃ πολλῇ τοῦ πολέμου καὶ τῶν πραγμάτων εἰσί. *magnum habent belli ac difficultatum tegumentum*, vertit *Canterus*: eumdem in modum *Libanius* t. I. p. 219.B. Ambo *Noſtri* imitatione VII, 215. 172. *Aelianus* de Animal. VII, 6. ὡς ἐν σκέπῃ τοῦ κινδύνου καὶ ἐλευθερίᾳ γενόμενοι· tuni IX, 57. piſces intra ſaxorum anguſtias recepti ἐν σκέπῃ τε τοῦ κρύους — ἡσυχάσουσι. Quae abunde oſtendunt hic indicari, Mileſios habuiſſe metus tutamen in eo foedere, quo de agitur.

II. Ἐπαισχύνεσθαι τῷ οὐνόματι] Sugillat haec ſolito ſibi more *Plutarchus* de Malign. p. 858. F. Mox *Reiskius* ἱδρύσαντο, τῷ ἐπὶ σφέων &c., neque id incommodum foret, modo ne verborum alius in MSS. ordo esſet. Malui ſcriptis obtemperare, Vide Rev. *Horrei* Obſ. Herodot. p. 109.

22. Τοῦ Τριοπίου Ἀπόλλωνος] Disſentit Criticus ad *Theocriti* Idyll. XVII, 69. ἄγεται κοινῇ ὑπὸ τῶν Δοριέων ἀγὼν ἐν Τριόπῳ Νύμφαις, Ἀπόλλωνι, Ποσειδῶνι. Tu adi *Cl. Salmaſium* ad *Inſcript. Herodis Attic.* p. 29. & 58.; & de tripodibus, in templis dedicatis, *Io. Taylor* in Marmor Sandvicenſe p. 68.

26. Τὸν νόμον κατηλόγησε] Non displicet τῶν νόμων ex Fragm. *Cod. Regii.* Certe ſimplici ἀλογεῖν caſum ſecundum adſtruere in more habet III, 125. VIII, 46. Aliter *Procopius*, qui Bell. Vand. I, 3. Βονιφάκιος δὲ οὐκ ἀλογήσας τὰ γεγραμμένα· corrigunt τῶν γεγραμμένων: At probat is ſuperius Bell. Perſ. II, 5. II, 20. &c.

37. Πελλήνη μέν τε πρώτη πρὸς Σικυῶνος] *Strabo* VIII. p. 591. haec expresſit. Πρὸς Σικυῶνος ſolo ingenii remigio *Iſ. Caſaubonus* & *Iſ. Voſſius* reſtituerunt. De amne Crathi eadem *Pauſanias* VII, 25.

43. Ἐν

ἐν τῷ Πεῖρος ποταμὸς μέγας ἐςί. καὶ Δύμη, καὶ Τριταίεες, οἱ μοῦνοι [a] τουτέων μεσόγαιοι οἰκέουσι. Ταῦτα δυώδεκα μέρεα νῦν Ἀχαιῶν ἐςι, καὶ τότε γε Ἰώνων ἦν. τουτέων δὴ εἵνεκα καὶ οἱ Ἴωνες δυώδεκα πόλιας ἐποιήσαντο· ἐπεὶ [b] ὡς γέ τι μᾶλλον οὗτοι Ἰωνές εἰσι τῶν ἄλλων Ἰώνων, ἢ κάλλιόν τε γεγόνασι, μωρίη πολλὴ λέγειν· τῶν Ἄβαντες μὲν ἐξ Εὐβοίης εἰσὶ οὐκ ἐλαχίςη μοῖρα, [c] τοῖσι Ἰωνίης μέτα οὐδὲ τοῦ οὐνόματος οὐδέν. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι ἀναμεμίχαται, καὶ Καδμεῖοι, καὶ Δρύοπες, καὶ Φωκέες ἀποδάσμιοι, καὶ Μολοσσοὶ, καὶ Ἀρκάδες Πελασγοὶ, καὶ Δωριέες Ἐπιδαύριοι, ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ ἀναμεμίχαται. οἱ δὲ αὐτέων, [d] ἀπὸ τοῦ πρυτανηΐου τοῦ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες, καὶ νομίζοντες γενναιότατοι εἶναι Ἰώνων· οὗτοι δὲ οὐ γυναῖκας ἠγάγοντο ἐς τὴν ἀποικίην, ἀλλὰ Καείρας ἔσχον, τῶν ἐφόνευσαν τοὺς γονέας. διὰ τοῦτον δὲ τὸν φόνον αἱ γυναῖκες αὗται, νόμον θέμεναι, σφίσι αὐτῇσι ὅρκους ἐπήλασαν, καὶ παρέδοσαν τῇσι θυγατράσι μή κοτε ὁμοσιτῆσαι τοῖσι ἀνδράσι, μηδὲ οὐνόματι βῶσαι τὸν ἑωϋτῆς ἄνδρα, τοῦδε εἵνεκα, ὅτι ἐφόνευσαν σφέων τοὺς πατέρας καὶ ἄνδρας καὶ παῖδας· καὶ ἔπειτε ταῦτα ποιήσαντες, [e] αὐτῇσι συνοίκεον. ταῦτα δὲ ἦν γινόμενα ἐν Μιλήτῳ. Βασιλέας δὲ ἐςήσαντο, οἱ μὲν αὐτῶν, Λυκίους, ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας· οἱ δὲ, Καύκωνας Πυλίους, ἀπὸ Κόδρου τοῦ Μελάνθου· οἱ δὲ, καὶ συναμφοτέρους.
61 ἀλλὰ γὰρ περιέχονται τοῦ οὐνόματος μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων Ἰώνων. ἔςωσαν δὲ καὶ οἱ καθαρῶς γεγονότες Ἴωνες. εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνες, ὅσοι ἀπ' Ἀθηνῶν γεγόνασι, καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι [f] ὁρτήν. ἄγουσι δὲ πάντες, πλὴν

Pirus ingens fluvius eſt. Poſtea Dyma & Tritæenſes, qui ſoli mediterranea colunt. Hæ nunc 146
ſunt duodecim Achæorum portiones, quæ tum quoque Ionum erant, & propterea Ionibus duodecim civitates conſtituere placuit. Nam iſtos eſſe aliquid amplius præ aliis Ionibus, aut præſtantiore genere ortos, magna inſania eſt aſſeverare: quum in his Abantes ſint Eubœæ haud minima portio, qui tamen nec cum Ionia nec cum nomine quicquam habent commune: & Minyæ Orchomeniis ſint admixti, & Cadmei, & Dryopes, & Phocenſes a popularibus avulſi, & Moloſſi, & Arcades Pelaſgi, & Dorienſes Epidaurii, atque aliæ multæ nationes inter ſe commixtæ ſint. Horum illi ex Athenienſium Prytaneo progreſſi & nobiliſſimos ſe Ionum exiſtimantes, hi vero non duxerunt uxores in coloniam, ſed habuerunt Caricas, quarum interemerant parentes. Propter quam cædem mulieres illæ legem tulerant, quam iureiurando inter ſe firmaverant, tradiderunt que ſuis deinceps filiabus, cum maritis nunquam cibum ſumere, neque nomine compellare ſuum virum; ideo quod earum patres, maritos atque filios trucidaſſent, & quum hæc patraſſent, ſecum matrimonia inirent. Hæc Mileti fiebant.
Reges autem creaverant, partim Lycios, 147
Glauco Hippolochi filio oriundos: partim Cauconas Pylios, Codro Melanthi progenie ortos: partim ex utriſque. Sed nomen tuentur acrius aliquanto quam ceteri Iones. Sint vero etiam illi veri atque genuini Iones: omnes tamen Iones ſunt, quotquot Athenis oriundi Apaturia feſtum celebrant. Celebrant autem omnes, præ-

a Τούτων *Med.* & mox iterum. Supra Δρύμη *Ask.*, Δρίμη *Ald.* & ceteri. *b Med. Ask.*, alii cum *Paris. A.B.* ὥς γέ τοι. *c* Τῆς *Ask.* Ἰονίοις *Ald.* *d* Taxat *Plutarchus* de malign. p. 858. fine. *e Ald. Hervag. Med. Ask.* & Edit. Genev. CIↃ IↃCXVIII. In *Steph.* & *Galei* edito αὐτοῖσι. *f* Ἑορτὴν *Ask.* Citat *Plut.* t. II. p. 859. A.

43. Ἐν τῷ Πεῖρος ποταμὸς μεγὰς] Olenum eodem genere poſuit *Apollodorus* apud *Stephanum Byzant.* in V., & *Strabo*, cui amnis, qui urbem radebat, *Melas*: haud ſcio, an bene. *Pauſaniae* aevo Πεῖρος erat & adpellabatur VII, 22. Δύμη optime *Caſaubonus* & *Iſ. Voſſius*, nec longe abit liber *Ask.*

47. Ἐπεὶ ὡς γέ τι μᾶλλον] Defendit veterem ſcripturam *Horreus* Obſ. ad *Herodot.* p. 110., ita tamen, ut τὶ non plane recuſet. Levis res eſt, & in diſſenſu *Codd.* ferenda. Sequentia ἢ κάλλιόν τι γεγόνασι, *aut praeſtantius quid geſſiſſe* prior interpres, *a. pr. quippiam evaſiſſe* obſcure recentior. Secutus iudicium ſum Abb. *Geinozii* Comment. A. Inſcript. t. XVIII. p. 126.

51. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι ἀναμεμίχαται] Iverunt in partes praeclari viri ad haec explicanda & conſtituenda. *Palmerius* Μινύαι δὲ Ὀρχομένιοι &c., invito *Gronovio*. Sequuntur tamen plures. Ampl. *Bouberius* ex *Heſychii* Μινύαι οἱ Ὀρχομένιοι καὶ Μάγνητες, ſcriptum voluit Μινύαι δὲ Ὀρχομένιοι, καὶ Μάγνητες, καὶ Καδμεῖοι κ. λ., ut invidioſum ἀναμεμίχαται vitaretur, cuius ego in *adnotation.* Cl. *Alberti* ad *Heſychii* locum correctioni, quippe audaciori neque neceſſariae, non accedo. *Reiskius* poſt Ἀρκάδες excidiſſe καὶ itemque poſt Δωριέες arbitratur. At fuerunt Arcades Pelaſgi *Pauſania* VIII, 1. *Apollodoro* II, 1. *Stephano Byz.* multisque aliis auctoribus. Epidaurii praeterea Dorienſes in *Noſtri* VIII, 46. Quare illa additamenta recuſo. Ne longum faciam. Docet *Herodotus*, Iones non eſſe ſinceriore melioreque aliis nationibus origine: contra variorum populorum acceſſione olim interpolatos; addidiſſe ſe Abantes, admixtosque eſſe Minyas Orchomenios, Cadmeos, Dryopes, Phocenſes & plures alios. Hoc eius conſilium ſi fuerit, ut ſane fuit, belle procedit *Palmerii* ſententia. Nam Minyas Orchomeniis inmixtos fuiſſe, nihil ad hanc diſquiſitionem. Firmatur praeterea Ionicae migrationis narratione. *Pauſanias* Ἴωσι δὲ τοῦ ςόλου μετασχόντες οἵδε Ἑλλήνων· *participes migrationis hi Graecorum erant.* Θηβαῖοι ſive *Cadmei*, tum Ὀρχομένιοι Μινύαι, recte enim Μινύαις mutavit *Kuhnius*; tandem Φωκεῖς οἱ ἄλλοι πλὴν Δελφῶν & Abantes VII, 2. tum C. 3. Τέων δὲ ᾤκουν μὲν Ὀρχομένιοι Μινύαι, σὺν Ἀθάμαντι ἐς αὐτὴν ἐλθόντες. Quibus accedere queunt de Orchomeniis conſimilia ex eiusdem IX, 37. Quae quidem ſtabiliendae coniecturae ſi vir nobiliſſimus adſtruxiſſet, non perſpicio, quo colore abdicari potuiſſet: repetitum enim ἀναμεμίχαται arbitrarium eſt. Stant ab his quoque partibus viri clariſſimi *Corn. de Pauw* & *Geinozius*.

52. Φωκέες ἀποδάσμιοι] Cur Phocenſes hoc titulo inſignes eſſe *Noſter* voluerit, multis diſputat *Gronovius*, ſed ita ut *inmunes* inprudenter amplectatur. Indoles vocis non patitur, nec usquam huius ſignificationis exemplum. Ἀπόδασμος portio eſt, a multitudine avulſa; *Abydenus* Nabuchodonoſorem ait ἈΠΟΔΑΣΜΟΝ αὐτέων *victarum gentium* ἐς τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου κατοικίσαι in *Euſebii* Pr. Ev. IX, 41. ἀπόδασμον τῶν Γότθων dabit *Agathias* II. p. 35. & τῶν Δελμινιτῶν ἀπόδασμον III. p. 66. Semel ἀπόδρασμον τῶν βαρβάρων V. p. 166., vitioſe. *Theophylacti* τῶν Σαρακηνῶν ἀπόδασμον L. VIII, 1. exſcripſit *Suidas* in v. Hinc leniſſime fluunt ἀποδάσμιοι *a reliquis diviſi & divulſi.* Primus *D. Heinſius*, Phocaeenſes tamen & Phocenſes confundens, admonuit Epiſt. ad *Iungerm.* in huius ad *Polluc.* Comment. IV, 177. Abierunt eamdem in ſententiam *Geinozius* & *Reiskius*, nec dubia res eſt, ob *Pauſaniae* ſuperius excerpta, Φωκεῖς οἱ ἄλλοι πλὴν Δελφῶν. *Phocenſes* Coloniae Ionicae *ſeſe adiunxerunt*, *Delphis exceptis.* Vere ea propter ἀποδάσμιοι Φωκέες.

55. Ἀπὸ τοῦ πρυτανηΐου τοῦ Ἀθηναίων] *Etymologus* in Πρυτανεῖα veterem in coloniis deducendis conſuetudinem explicuit. Sacra ex metropoli ſecum adportabant coloni, ignemque ſacrum ex patriae penetrali depromtum & accenſum. Plura *Henr. Valeſius* ad Excerpt. *Polybii* p. 7. *Plutarcho* libuit & haec admordere *de Malign.* p. 858. F., ſine profectu: Iones Caricas mulieres, quarum patres maritosque interemerant, ſibi matrimonio iunxiſſe, fatetur *Pauſanias* VII, 2. p. 525.

64. Αὐτῇσι συνοίκεον] Iure *Gronovius* Aldinum reſtituit: idem *Portus* decreverat *Lex. Ion.* v. Ἐπείτε. Naevus eſt, operarum peccato *Stephani* edito adſperſus, latiusque, quam oportuerat, diditus. De Glauco, Hippolochi filio, Poëta Il. H, 13. ſicuti & *Strabo* de Cauconibus VIII. p. 531. In proxime poſitis καὶ ἔπειτα ταῦτα ποιήσαντες *Reiskius.*

72. Καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι ὁρτὴν] De feſto hoc notiſſima omnia: levis macula, quae doctiſſimo viro fraudi fuit, occupavit ſcholion in Biblioth. *Coiſlin.* p. 605. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἑορτὴν ἐνομοθέτησεν Melanthus, ἄγεσθαι,

præter Ephesios et Colophonios, qui soli ex Ionibus ab Apaturiis arcentur, iique ob cædis
148 patratæ caussam. Porro Panionium locus est Mycales sacer, ad septentrionem vergens, communiter ab universis Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Mycale autem promontorium est continentis zephyro vento expositum, ad Samum pertinens. Ad hunc montem collecti ex urbibus Iones sacrificium celebrabant, quod Panionia vocant. Accidit hoc sane non Ionum sacris duntaxat, verum communiter omnia Græcorum omnium festa in eandem literam finiunt,
149 perinde atque Persarum nomina. Et hæ quidem Ionicæ sunt civitates. AEolicæ autem sunt, Cyme, quæ Phriconis vocatur, Larissæ, Novus murus, Temnus, Cilla, Notium, AEgiroëssa, Pitana, AEgææ, Myrina, Grynia. Atque hæ XI AEolensium priscæ civitates. Una autem Smyrna hinc ab Ionibus diremta fuit. Alioqui et hæ duodecim erant numero, in continenti sitæ. Isti vero AEolenses regionem coluerunt præstantiorem, quam erat Ionum, ad cœli tamen temperiem nequaquam accedebat.
150 Smyrnam vero hac occasione amiserunt AEolenses, quod Colophonios per seditionem inferiores et e patria submotos recepissent: qui postea Smyrnæos observantes, dum extra urbem Bacchi festum celebrarent, occlusis portis urbem occuparunt. Succurrentibus autem AEolensibus universis, sic inter eos transigebatur, ut, si Iones supellectilem redderent, AEolenses Smyrna cederent. Hanc conditionem quum Smyrnæi accepissent, illos distribuerunt inter se undecim civitates, suos quæque constituens
151 cives. Hæ itaque continentis sunt AEolicæ civitates, extra illas quæ Idam habitabant: nam illæ ad has non referuntur. Insulares vero quinque civitates Lesbum colunt; sextam enim in Lesbo Arisbam Methymnæi sibi subiecerant, licet consanguineam. In Tenedo autem una habitatur civitas, et altera quædam in Centum appellatis insulis. Iam vero Lesbiis Tenediisque nihil grave, perinde atque Ionibus insulas tenentibus, erat metuendum: at reliquis civitatibus communiter placuit Iones sequi, quo-
152 cunque illi duxissent. Porro ubi Ionum AEolensiumque legati Spartam appulissent, (id quod fiebat properanter) pro omnibus delegarunt verba facere Phocæensem quendam, cui nomen

πλὴν Ἐφεσίων καὶ Κολοφωνίων· οὗτοι γὰρ μοῦνοι Ἰώνων οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια· καὶ οὗτοι κατὰ φόνου τινὰ σκῆψιν. Τὸ δὲ Πανιώνιόν ἐστι τῆς Μυκάλης χῶρος ἱρὸς, πρὸς ἄρκτον τετραμμένος, κοινῇ ἐξαραιρημένος ὑπὸ Ἰώνων Ποσειδέωνι Ἑλικωνίῳ· ἡ δὲ Μυκάλη ἐστὶ τῆς ἠπείρου ἄκρη, πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κατήκουσα Σάμῳ. ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολίων Ἴωνες, ἄγεσκον ὁρτὴν, τῇ ἔθεντο οὔνομα Πανιώνια. πεπόνθασι δὲ οὔτι [a] μοῦναι αἱ Ἰώνων ὁρταὶ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων [b] πάντων ὁμοίως πᾶσαι ἐς [c] τωὐτὸ γράμμα τελευτῶσαι, κατάπερ τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα. αὗται μὲν αἱ Ἰάδες πόλιές εἰσι. Αἵδε δὲ [d] αἱ Αἰολίδες, Κύμη, ἡ Φρικωνὶς καλεομένη, [e] Λήρισσαι, Νέον τεῖχος, Τῆμνος, Κίλλα, Νότιον, [f] Αἰγιρόεσσα, Πιτάνη, Αἰγαῖαι, Μύρινα, Γρύνεια· αὗται ἕνδεκα Αἰολέων πόλιες [g] αἱ ἀρχαῖαι. μία γάρ σφεων παρελύθη ὑπὸ Ἰώνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ καὶ αὗται δυώδεκα [h] αἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ. οὗτοι δὲ οἱ Αἰολέες χώρην μὲν ἔτυχον κτίσαντες ἀμείνω Ἰώνων, ὡρέων δὲ ἥκουσαν οὐκ ὁμοίως. Σμύρνην δὲ ὧδε ἀπέβαλον Αἰολέες· Κολοφωνίους ἄνδρας [i] στάσει ἑσσωθέντας, καὶ ἐκπεσόντας ἐκ τῆς πατρίδος, ὑπεδέξαντο. μετὰ δὲ, οἱ φυγάδες τῶν Κολοφωνίων φυλάξαντες τοὺς Σμυρναίους ὁρτὴν ἔξω τείχεος ποιευμένους Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀποκληΐσαντες, ἔσχον τὴν πόλιν. βοηθησάντων δὲ πάντων Αἰολέων, ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο, τὰ ἔπιπλα ἀποδόντων τῶν Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ἐπιδιείλοντό σφεας αἱ ἕνδεκα πόλιες, καὶ ἐποιήσαντο σφέων αὐτέων πολιήτας. Αὗται μέν νυν αἱ ἠπειρώτιδες [k] Αἰολίδες πόλιες, ἔξω τῶν ἐν τῇ Ἴδῃ οἰκημένων. κεχωρίδαται γὰρ αὗται. αἱ δὲ τὰς νήσους ἔχουσαι, πέντε μὲν πόλιες τὴν Λέσβον νέμονται· τὴν γὰρ ἕκτην ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκεομένην [l] Ἀρίσβαν ἠνδραπόδισαν Μηθυμναῖοι, ἐόντας ὁμαίμους. ἐν Τενέδῳ δὲ μία [m] οἰκέεται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἑκατὸν νήσοισι καλεομένῃσι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μέν νυν καὶ Τενεδίοισι, κατάπερ Ἰώνων τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, ἦν δεινὸν οὐδέν· τῇσι δὲ λοιπῇσι πόλισι ἕαδε κοινῇ Ἴωσι ἕπεσθαι, τῇ ἂν οὗτοι ἐξηγέωνται. Ὡς δὲ [n] ἀπικέατο ἐς τὴν Σπάρτην τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων οἱ ἄγγελοι, (κατὰ γὰρ δὴ τάχος ἦν ταῦτα πρησσόμενα) εἵλοντο πρὸ πάντων λέγειν τὸν Φωκαέα, τῷ 62
οὔνο-

a *M. Ask.*, μόναι alii. *b* *Steph.* margo, *Ask. Med.*; deest πάντων vulgo. *c* Ἐς τωὐτὸ *Ald. Paris. B.*, tum idem *Ald.* τελευτῶσαι cum duobus *Paris.* τὸ αὐτὸ & τελευτῶσι *M. Ask.* *d* Αἱ non est in *Ask.* *e* Λήρισαι *M. Ask.* *f* Habet *Steph.* in v. *g* *M. Ask.* Articulum non norunt *Paris. B.* & *Edd.* *h* Et hic vulgo desideratur: addit *Med.* *i* Στάσιι *Ask.* *k* Ora *Steph.* sed non suo loco, *M. Ask.* Praetereunt Αἰολίδες ceteri. *l* Citat *Steph.* in v. *m* Οἰκέαται *Ald.* *n* *Ald. Paris. A. B.*; ex *M.* & *Ask.* ἀπίκοντο.

σθαι, ἣν καὶ Κατιωνίαν συντελοῦσιν· vertitur: *quod etiam Cationiam vocant.* Κατ' Ἰωνίαν oportuerat.

77. Ποσειδέωνι Ἑλικωνίῳ] Ab Helice Achaiae is Neptuno titulus, quo de *Strabo* VIII. p. 589. & *Pausanias* VII, 24. copiose. Coluisse & Apollinem *Panionium*, docemur vetere inscriptione inter Pocockianas p. 52., quae cognomina Apollinis varia obsert. ΠΑΤΡΩΟΥ ΠΥΘΙΚΟΥ ΚΛΑΡΙΟΥ ΠΑΝΣΩΝΙΟΥ· sive, ut fuit olim, ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ.

79. Ἀπὸ τῶν πολίων Ἴωνες] Numerum excidisse suspicor, facile restituendum: ἀπὸ τῶν πολίων ιβ' Ἴωνες. VALKEN.

85. Λήρισσαι] Hoc ex *Ald.* praetuli. Non nescio ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ numos apud *Goltzium* & *Begerum.* Θώρηξ ὁ Ληρισσαῖος infra IX, 1., atque ad eumdem passim alii modum. Vide *Schol.* in *Apollon. Rh.* I, 40. Mox Τῆνος optime ab *Holstenio* in Τῆμνος mutata est, neque color quaeri debuerat, ut arcessitus a *Gronovio* est, pravae voci. Constat *Temnum* in AEolicis fuisse civitatibus, non *Tenum*, Cycladum unam. Itaque Τῆμνος iure scriptori rediit. De Cuma AEolica in *Vit. Homer.* C. 38. ubi Φρικῶτις, non sine peccato.

91. Ὡρέων δὲ ἥκουσαν] Vide C. 142. ὡρέων εὖ ἥκουσαν *Portus* habet hoc ex loco. Intelligi id sane debet: namque ita mos fert. Supra C. 30. τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης, ubi *Is. Vossius*, ἐχούσης iniuria corrigebat. *Dio Cassius* XLIX. p. 472. de Pannoniis οὔτε γὰρ γῆς, οὔτε ἀέρων εὖ ἥκουσι· et LIX. p. 755. ἄλλως μὲν εὖ χρημάτων ἥκων, prorsus uti *Noster* V, 62. atque *Evagrius* H. Eccl. IV, 7. Deest in his *Libanii* t. II. p. 262. τοῦ γὰρ νόμου —— ἥκοντος καὶ κρατοῦντος, neque advertit *Morelli* animum. Confer Cl. *Alberti* ad *Hesychii* εὖ ἥκων.

92. Σμύρνην δὲ ὧδε ἀπέβαλον] Gemina his *Pausanias* VII, 5. Probum & Ionicae notae censeretur, si amputata littera στάσι in *Ask.* esset, uti τῇ πόλι II, 67. & 137.

6. Τὴν --- Ἀρίσβαν] Non aliter *Stephan. Byz.* in Cod. *Perusino*: Ἡρόδοτος δὲ καὶ Ἰάζων Ἀρίσβαν καλεῖ, ἐν πρώτῃ. h. e. *quamtumvis Ionica dialecto utens.* Nam quae de *Iazone* scriptore adposita a *Berkelio* sunt, inprudenti exciderunt. Notavit docti viri lapsum *St. Berglerus.*

7. Ἐν τῇσι Ἑκατὸν νήσοισι καλεομένῃσι] *Diodorus* XIII, 77: τότε μὲν ἠυλίσθη πρὸς τινὶ νήσῳ τῶν Ἑκατὸν καλουμένων· Aliis Ἑκάτου, qui inter Apollinis titulos, νῆσοι, aut Ἑκατόννησοι. Lege *Casaubon.* in *Strab.* XIII. p. 919.

11. Ὡς δὲ ἀπικέατο] Solent scribae conmuniorem verbi huius formam amplecti. Ἐπεί τε δὲ οἱ Παίονες ἀπικέατο· V, 98. & brevi post *Ald. Med.*, at *Vind.* & *Arch.* Ionicam notam detrahunt, prorsus uti hic *Med.* & *Ask.* Praestat, ut in possessione ne turbetur.

Lacedæmonii, negato Ionibus auxilio, tamen per legatos minantur Cyro eos fpernenti, ut in regnum regreffus Sardes & Lydos præfectis committat, quorum Pactyas defcivit.

οὔνομα ἦν Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεον τε εἷμα περιβαλλόμενος, ὡς ἂν πυνθανόμενοι πλεῖστοι συνέλθοιεν Σπαρτιητέων, καὶ καταστὰς, ἔλεγε πολλὰ, τιμωρέειν ἑωϋτοῖσι χρήζων· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔκως ἤκουον, ἀλλ᾽ ἀπέδοξέ σφι μὴ τιμωρέειν Ἴωσι· οἱ μὲν δὴ ἀπαλλάσσοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀπωσάμενοι τῶν Ἰώνων τοὺς ἀγγέλους, ὅμως ἀπέστειλαν πεντηκοντέρῳ ἄνδρας, [a] ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, κατασκόπους τῶν τε Κύρου πρηγμάτων, καὶ Ἰωνίης. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς Φώκαιαν, ἔπεμπον ἐς Σάρδις σφέων [b] αὐτέων τὸν δοκιμώτατον, τῷ οὔνομα ἦν Λακρίνης, ἀπερέοντα Κύρῳ Λακεδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς τῆς Ἑλλάδος μηδεμίην πόλιν [c] σιναμωρέειν, ὡς αὐτῶν οὐ περιοψομένων. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ κήρυκος, λέγεται Κῦρον ἐπείρεσθαι τοὺς παρεόντας οἱ Ἑλλήνων, τίνες ἐόντες ἄνθρωποι Λακεδαιμόνιοι, καὶ κόσοι πλῆθος, ταῦτα ἑωϋτῷ προαγορεύουσι; πυνθανόμενον δέ μιν εἰπεῖν πρὸς τὸν κήρυκα τὸν Σπαρτιήτην, „ Οὐκ ἔδεισά κω ἄνδρας τοιούτους, τοῖσί ἐστι χῶρος ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀποδεδεγμένος, ἐς τὸν συλλεγόμενοι, ἀλλήλους ὀμνῦντες ἐξαπατῶσι. τοῖσι, ἢν ἐγὼ ὑγιαίνω, οὐ τὰ Ἰώνων πάθεα ἔσται [d] ἔλλεσχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήϊα. ταῦτα ἐς τοὺς πάντας Ἕλληνας ἀπέρριψε ὁ Κῦρος τὰ ἔπεα, ὅτι ἀγορὰς κτησάμενοι, ὠνῇ τε καὶ πρήσει χρέωνται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀγορῇσι οὐδὲν ἐώθασι χρῆσθαι, οὐδέ σφι ἐστὶ τοπαράπαν ἀγορή. μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψας τὰς μὲν Σάρδις Ταβάλῳ ἀνδρὶ Πέρσῃ, τὸν δὲ χρυσὸν τόν τε Κροίσου καὶ τὸν τῶν ἄλλων Λυδῶν Πακτύῃ ἀνδρὶ Λυδῷ κομίζειν, ἀπήλαυνε αὐτὸς [e] ἐς Ἀγβάτανα, Κροῖσόν τε ἅμα ἀγόμενος, καὶ τοὺς Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην εἶναι. ἥ τε γὰρ Βαβυλὼν οἱ ἦν ἐμπόδιος, καὶ τὸ Βάκτριον ἔθνος, καὶ Σάκαι τε καὶ Αἰγύπτιοι, ἐπ᾽ οὓς ἐπεῖχέ τε [f] στρατηλατέειν αὐτὸς, ἐπὶ δὲ Ἴωνας ἄλλον πέμπειν στρατηγόν. Ὡς δὲ ἀπήλασε ὁ Κῦρος ἐκ τῶν Σαρδίων, τοὺς Λυδοὺς ἀπέστησε ὁ Πακτύης ἀπό τε Ταβάλου καὶ Κύρου· καταβὰς δὲ ἐπὶ θάλασσαν, ἅτε τὸν χρυσὸν ἔχων πάντα τὸν ἐκ τῶν Σαρδίων, ἐπικούρους τε ἐμισθοῦτο, καὶ τοὺς ἐπιθαλασσίους ἀνθρώπους ἔπειθε σὺν ἑωϋτῷ στρατεύεσθαι.
63 ἐλάσας δὲ ἐπὶ τὰς Σάρδις, ἐπολιόρκεε Τάβαλον, ἀπεργμένον ἐν τῇ ἀκροπόλει. πυθόμενος δὲ κατ᾽ ὁδὸν ταῦτα ὁ Κῦρος, εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε, „ Κροῖσε, τί ἔσται τὸ τέλος τῶν γινομένων τούτων ἐμοί; οὐ παύσονται Λυδοὶ, ὡς [g] οἴκασι, πρήγματα παρέχοντες, καὶ αὐτοὶ ἔχοντες. Φροντίζω, „ μὴ

men Pythermo. Hic purpurea veste amictus,
ut hoc refcifcentes plurimi convenirent Spar-
tiatæ, proceffit: hortatusque eft Lacedæmo-
nios multis verbis ad fuam defenfionem. Sed
Lacedæmonii nequaquam audiverunt, decre-
tumque illis est auxilium Ionibus non ferre. Et
hi quidem abierunt. Lacedæmonii, quamvis
Ionum legatos repuliffent, tamen penteconte-
ro emiferunt viros, quantum ego coniicio, qui
res Cyri Ioniæque explorarent. Hi Phocæam
appulfi, Sardes mittunt fpectatisfimum ipfo-
rum, nomine Lacrinem, qui Cyro Lacedæmo-
niorum mandata perferret: nimirum, ne ulli
terræ Græciæ civitati damnum inferret, utpo-
te fe id minime neglecturis. Cyrus audiens quæ 153
Lacrines proferret, rogaffe fertur circumftan-
tes Græcos, quinam homines effent Lacedæ-
monii, et quam multi numero, talia fibi præ-
fcribentes? mox ubi hæc cognoviffet, ad Spar-
tiatam præconem dixiffe; Equidem non exti-
mui unquam homines illos, quibus locus est in
media urbe vacuus, in quem collecti mutuo
ipfi fibi iurando imponunt. Atque his, fi
modo fim incolumis, non Ionum, fed pro-
pria fua incommoda erunt in circulis deplo-
randa. Hæc in univerfos Græcos verba de-
torfit Cyrus; quod fora ampla haberent em-
tioni et venditioni fervientia; nam Perfis fo-
ra non funt in ufu, neque illis ullum eft fo-
rum. Post hæc Sardes Tabalo homini Perfæ
commifit: Crœfi autem ceterorumque Lydo-
rum aurum Pactyæ, viro Lydo, tradidit curan-
dum, ipse verfus Agbatana contendit, Crœ-
fum una ducens: Ionum interim non ma-
gnam habendam rationem effe ex primo ufu
ftatuens: quandoquidem Babylon ei obftacu-
lo erat, et Bactriana natio, item Sacæ atque
AEgyptii, in quos ipse expeditionem face-
re in animo habebat, contra Ionas autem a-
lium ducem mittere. Vbi vero Cyrus e Sardi- 154
bus discessit, Lydos Pactyas a Tabalo atque
Cyro defcifcere impulit; et degresfus ad mare,
quippe Sardianum aurum omne in fua poteftate
habens, auxilia mercede conduxit, maritimis-
que hominibus perfuafit ut fecum militarent.
Et apud Sardes castra metatus, Tabalum in
arce conclufum obfedit. Cyrus hæc in itinere
intelligens, Crœfum ita alloquutus eft; Quis-
nam, inquit, Crœfe, finis erit eorum, quæ mihi
accidunt? non cesfabunt Lydi, ut videntur, et
fibi et mihi negotium faceffere. Delibero, an
non

a M. Ask., μὲν ab aliis abeft. Paullo fupra poft χρήζων in *Aldino* hiatus eft, culpa librarii. *b Ald. Herv.*, αὐτῶν *Med. Ask.*, male: ficuti & μηδεμίαν. *c* Σιναμορέειν *Med. Ask.*, συναμωρέειν *Paris.* duo cum Edd. *d M. Ask.*, ἔλεσχα ora *Steph.* & *Ald.*, Ed. Genev. 1618. ἔλλεσχα, uti *Med.*, ἄλεσχα vulgo. *e M. Ask.*, recte. Ἀκβάτανα *Ald.*, vulgo Ἐκβάτανα. *f* Στρατηλατεύειν *Ask.* *g M. Ask.*, alii εἴκασι.

26. Μηδεμίην πόλιν σιναμωρέειν] Priorem verbi partem *M.* & *Ask.* bene pingunt, non mediam. *Ariftophanis* σιναμωρουμένη *Nub.* v. 1066., & πάντα ἐσιναμώρεον VIII, 35., tum σινάμωρος *Hippocratis* & *Noftri* v, 7.; fic enim ibi *MSS. Paris.* & Scholiaftes, atque ex eo *Suidas*, verum patefaciunt; *Photius* infuper, ex *Herodoti* I. σιναμωρέειν in Lexico deponens, ut Cl. *Alberti* mihi teftatus eft.

35. Πάθεα ἔσται ἔλλεσχα] Averfor ftrictum in tot viros, de *Herodoto* non male meritos, *Gronovii* ftilum. *Portus* ἔλλεσχα optime repofuit, eiusque veftigia *Ed. Genevenfis* presfit. Simillimae originis πρόλεσχος *Aefchyli* Supp. v. 208. Λεσχηνοῦσά τε καὶ ἀκούουσα καλὰ *Perictione* in *Stob.* Serm. LXXXIII. p. 448. Sic enim fcripferat: certe λεσχήματα habet *Hippocratis* Epift. p. 1285., λεσχηνεῖ *Hefychius.* Ἄλεσχα intenfiore fignificatione fumebat *Corn. de Pauw*, ut ἄξυλον ὕλην *Homerus*, adpofitis aliis, quae omitto.

45. Τὴν πρώτην εἶναι] Leviter ifta depravata mirum in modum interpretantur, fic forte redintegranda: καὶ ἐπὶ Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην ἰέναι vel εἶναι· Ἐπὶ — ἰέναι & ἐπιέναι in hunc ufum adhiberi folent: non nefcio tamen, qui color vulgatis posfit conciliari: fed noftro loco fimillimus eft L. III, c. 134. ἐπὶ Σκύθας — μὲν τὴν πρώτην ἰέναι ἔασον· — σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι· in quibus ἔασον tantumdem fere valet ac ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποίησαι. VALKEN.

45. Τοὺς Ἴωνας ἐν —— τὴν πρώτην εἶναι] Graecum exemplar hic fine vitio non cerni, *H. Stephanus* cenfuit. Subvenit *Corn. de Pauw*, ellipfi, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν Φροντίδα εἶναι πρώτην, aut τὴν ὥρην εἶναι πρ. *et Ionas non dignos reputans, quibus primam curam inpenderet.* Ita conftaret oratio, modo dicendi genus conftabilitum esfet. Τὴν πρώτην faepe ponunt. *Heliodorus* IX. p. 409. ἀλλὰ μὴ τὴν πρώτην ἑκοντὶ φέροντες αὐτοὺς ἐνεχείρησαν ex *MS. Palatino*. *Libanius* t. II. p. 110. D. καὶ παγὲν τὴν πρώτην, ἀμετάστατον μένει· quorum tamen ftructura diverfior. Ego *Noftri* haec ordinabam καὶ τοὺς Ἴωνας τὴν πρώτην ἐν οὐδ. λ. ποιησάμενος εἶναι· *& Ionum nullam initio rationem habendam esfe ratus.* Nunc maximopere blanditur *Valkenarii* coniectura.

60. Ὁμοίως

non optimum ſit eos in ſervitutem redigere. Videor equidem nunc mihi perinde feciſſe, atque is, qui occiſo patre filiis pepercerit: ſicut quidem ego te, qui plus aliquid quam Lydorum pater eras, captum duco; ipſis autem Lydis urbem tradidi: et deinde miror eos a me deficere? Quum hanc ſuam ſententiam Cyrus expoſuiſſet, Crœſus excepit, veritus ne Sardes funditus everteret; o rex, inquit, probabilia dixiſti: tu tamen ne per omnia indulgeas iræ, neque antiquam civitatem excideris, quæ cum ſuperiorum, tum eorum, quæ nunc acciderunt, rea non eſt: nam priorum ego auctor fui, id quod meopte hoc capite pendo: præſens factum Pactyas admiſit, cui tu Sardes commiſiſti; hic tibi pœnas det: Lydis autem veniam dans, hæc illis impera, ne vel defectionem meditari auſint, vel timendi eſſe poſſint. Interdicito illis per legatum, ne arma bellica poſſideant, iubetoque tunicas ſub palliis geſtare, ſubligare item cothurnos. Adhæc impera ut liberos citharam pulſare, et pſallere, et cauponari doceant: et celeriter, o rex, viros in mulieres videbis degeneraſſe, nihilque erit metuendum, ne rebelles unquam a te deſciſcant.

156 Hæc ideo Crœſus ſuggeſſit, quod optabiliora hæc Lydis eſſe exiſtimaret, quam ſubactos eos venundari: ſat ſciens ſe, niſi prætextum idoneum comminiſceretur, non perſuaſurum illi ut inſtitutum deſereret. Adde etiam quod formidabat, ne in poſterum aliquando Lydi, ſi imminentem calamitatem effugiſſent, rebellantes a Perſis funditus extinguerentur. Cyrus hac Crœſi admonitione gaviſus, remiſſaque iracundia, reſpondit ei ſe pariturum. Arceſſitoque Mazare, homine Medo, eadem illi præcepit, quæ Crœſus ſuggeſſerat, Lydis imperanda. Atque præter hæc mandavit, illos omnes in ſervitutem redigi, quotquot una cum Lydis Sardes oppugnaſſent: Pactyam autem prorſus
157 vivum ad ſe perduci. Et iſta quidem ex itinere quum præcepiſſet, profectus eſt ad Perſarum ſedes. Pactyas vero intelligens exercitum contra ſe non procul abeſſe, conterritus fugit Cymen. Mazares vero nihil cunctatus, Cyri exercitus quotamcunque partem ducens Sardes promovit. Verum ubi Pactyam iam Sardibus abiiſſe cognovit, primum Lydos adegit Cyri mandatis obſecundare. Et ex huius mandato Lydi omnem vitæ rationem commutarunt. Deinde Mazares nuncios Cymen miſit, iubens Pa-

,, μὴ ἄριϛον ἢ ἐξανδραποδίσασθαί σφέας. [a] ὁμοίως
,, γάρ μοι νῦν γε φαίνομαι πεποιηκέναι, ὡς εἴ τις πα-
,, τέρα ἀποκτείνας, τῶν παίδων αὐτȣ͂ φείσαιτο. ὣς
,, δὲ καὶ ἐγὼ Λυδῶν τὸν μὲν πλέον τι ἢ πατέρα ἐόντα
,, σε λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖσι τὴν πόλιν παρ-
,, έδωκα, καὶ ἔπειτα θωϋμάζω εἴ μοι ἀπεϛᾶσι; ὃ
μὲν δὴ τάπερ [b] νόεε, ἔλεγε· ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοῖσδε,
,, δείσας μὴ αναϛάτȣς ποιήσῃ τὰς Σάρδις, Ὦ βασι-
,, λεῦ, τὰ μὲν [c] οἰκότα εἴρηκας· σὺ μέντοι μὴ πάντα
,, θυμῷ χρέω, μηδὲ πόλιν ἀρχαίην ἐξαναϛήσῃς, ἀνα-
,, μάρτητον ἐȣ͂σαν καὶ τῶν πρότερον, καὶ τῶν νῦν ἑϛεώ-
,, των. τὰ μὲν γὰρ πρότερον ἐγώ τε ἔπρηξα, [d] καὶ
,, ἐγὼ ἐμῇ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω· τὰ δὲ νῦν πα-
,, ρεόντα, Πακτύης γάρ ἐϛι ὁ ἀδικέων, τῷ σὺ ἐπέ-
,, τρεψας Σάρδις, ȣ͂τος δότω τοι δίκην· Λυδοῖσι δὲ
,, συγγνώμην ἔχων, τάδε αὐτοῖσι ἐπίταξον, ὡς μήτε
,, ἀποϛέωσι, μήτε [e] δεινοί τοι ἔωσι. ἄπειπε μέν σφι
,, πέμψας, ὅπλα ἀρήϊα μὴ [f] ἐκτῆσθαι. κέλευε δέ
,, σφεας κιθῶνας τε ὑποδύνειν τοῖσι εἵμασι, καὶ κοθόρ-
,, νȣς ὑποδέεσθαι. πρόειπε δ᾽ αὐτοῖσι κιθαρίζειν τε καὶ
,, ψάλλειν, καὶ καπηλεύειν παιδεύειν τȣ̀ς παῖδας. καὶ
,, ταχέως σφέας, ὦ βασιλεῦ, γυναῖκας ἀντ᾽ ἀνδρῶν
,, ὄψεαι γεγονότας, ὥϛε ȣ̓δὲν δεινοί τοι ἔσονται μὴ ἀ-
,, ποϛέωσι. Κροῖσος μὲν δὴ [g] ταῦτά τε οἱ ὑπετίθετο,
αἱρετώτερα ταῦτα εὑρίσκων Λυδοῖσι, ἢ ἀνδραποδισθέν-
τας πρηθῆναί σφεας· ἐπιϛάμενος ὅτι ἢν μὴ ἀξιόχρεων
πρόφασιν προτείνῃ, ȣ̓κ ἀναπείσει μιν μεταβȣλεύσα-
σθαι· ἀῤῥωδέων δὲ μὴ καὶ ὕϛερόν κοτε οἱ Λυδοὶ, ἢν τὸ
παρεὸν ὑπεκδράμωσι, ἀποϛάντες ἀπὸ τῶν Περσέων ἀπό-
λωνται. Κῦρος δὲ ἡσθεὶς τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑπεὶς τῆς ὀρ-
γῆς, ἔφη οἱ πείθεσθαι. καλέσας δὲ Μαζάρεα ἄνδρα Μῆ-
δον, ταῦτά οἱ ἐνετείλατο προειπεῖν Λυδοῖσι, τὰ ὁ Κροῖ-
σος ὑπετίθετο· [h] καὶ πρὸς, ἐξανδραποδίσασθαι τοὺς
ἄλλȣς πάντας, οἳ μετὰ Λυδῶν ἐπὶ Σάρδις ἐϛρατεύ-
σαντο, αὐτὸν δὲ Πακτύην πάντως ζῶντα ἀγαγεῖν παρ᾽
ἑωϋτόν. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδȣ͂ ἐντειλάμενος, ἀπ-
ήλαυνε ἐς ἤθεα τὰ Περσέων. Πακτύης δὲ πυθόμενος
ἀγχȣ͂ εἶναι ϛρατὸν, ἐπ᾽ ἑωϋτὸν [i] ἰόντα, δείσας ᾤχετο 64
φεύγων ἐς Κύμην. Μαζάρης δὲ ὁ Μῆδος ἐλάσας ἐπὶ τὰς
Σάρδις, τȣ͂ Κύρȣ ϛρατȣ͂ μοῖραν ὁσηνδήκοτε ἔχων, ὡς
ȣ̓κ εὗρε ἔτι ἐόντας τȣ̀ς ἀμφὶ Πακτύην ἐν Σάρδισι, πρῶ-
τα μὲν τȣ̀ς Λυδȣ̀ς ἠνάγκασε τὰς Κύρȣ ἐντολὰς ἐπιτε-
λέειν· ἐκ τȣ́τȣ δὲ [k] κελευσμοσύνης Λυδοὶ τὴν πᾶσαν
δίαιταν τῆς ζόης μετέβαλον. Μαζάρης δὲ μετὰ τȣ͂το
ἔπεμπε ἐς τὴν Κύμην ἀγγέλȣς, ἐκδιδόναι κελεύων
Πα-

a Citat *Clem. Alex.* Strom. VI. p. 747. *b* Νόε *Ald*, ἐνόεε *Paris. B.*, ἐνενόεε *Ask.* *c M. Ask.*, ἐοικότα vulgo. *d* Καὶ ἐμῇ κεφαλῇ *Edd.* & *Paris. A.* In ora *Steph.* καὶ ἐγὼ, *Med. Ask.* καὶ ἐγὼ κεφ. *e M. Ask.*, δεινοί τι *Paris. B.* cum *Ald.* & ceteris. *f Ald. Paris. A. B.*, κεκτῆσθαι *M. Ask.* *g Med.*, ταῦτα οἱ *Ask. Paris. B.* & *Ald.* *h* Καὶ πρὸς ἐξανδραπ. *Ask.*, in aliis προσεξανδραπ. una voce. *i Paris* tres & *Remig.*, ἐόντα *Med. Ask. Ald.*, prave. *k* Κεκελευσμοσύνης *Ask.*

60. Ὁμοίως γάρ μοι νῦν γε φαίνομαι] *Clementem*, qui *Xenophonti* memoriae vitio adſcripſit, notarunt docti viri, praeterque ceteros *N. Abramus* ad *Cicer.* pro Milon. C. 3. *Staſini*, quod ex eo diſcimus, par opinio:

Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνων, παῖδας καταλείπει.

eadem *Gabrielis Naudaei*, inter dominationis arcana in damnoſiſſimis, & Machiavello pernicioſioribus *Conſiderat. Politicis* C. 3. & 4.

71. Καὶ ἐγὼ ἐμῇ κεφαλῇ ἀναμάξας] Reſtitui expulſum pronomen. Imitatur ſollemni more Poëtam *Odyſſ.* T, 91.

——— ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις.

Admovit *Noſtri* verba *Phaedro* V, 7, 39. Celeb. *P. Burmannus*, dubius tamen, neque inmerito. Paria non ſunt. Pertineatne huc Ἐπίμαϛον *Heſychii* nolo decernere. Quod continuo ſuccedit, Πακτύης γάρ ἐϛι ὁ ἀδικέων, τῷ σὺ ἐπιτρ. abſurde expreſſum eſt, *praeſens factum Pactyes admiſit, cui tu Sardes conmiſiſti*: paullo aliter prior interpres, ſed conſimili ſententia. Nam Pactyae non fuerunt a Cyro Sardes traditae, ſed Tabalo viro Perſae. Pactyes acceperat Croeſi Lydorumque opes in Perſidem avehendas, ac nactus occaſionem a Tabalo & Cyro deſciverat: haec ſuperiore capite omnia. Quare ne ſibi contrarius videatur *Herodotus*, adſumendum eſt aut τοῦτον aut ἐκεῖνον ad pleniorem orationis habitum. Non fugit interpretum ea negligentia *Corn. de Pauw*, V. Cl.

77. Κέλευε δέ σφεας κιθῶνας] Babyloniis deſciſcentibus talem poenam irrogat apud *Plutarchum* t. II. p. 173. C. Xerxes. Tu vide *Polyaenum* VII, 6, 4. & *Iuſtinum* I, 6.

92. Καὶ πρὸς, ἐξανδραποδίσασθαι τοὺς &c.] Eſt ex ſcripto. Καὶ δὴ πρὸς, *inſuper*, V, 67. & creberrime in Muſis. *Demoſthenes* I. in Aphob. p. 509. καὶ πρὸς, ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους· & in eumdem p. 519. Καὶ πρὸς, ὅτι ζημιοῦται κατὰ τὴν μαρτυρίαν οὐδέν· Habet alia *Caſaubon.* ad *Strabon.* III. p. 218.

97. Ἐπ᾽ ἑωϋτὸν ἰόντα] *Geinozius* merito in hoc adquieſcit. Eadem macula infecit VIII, 65. ἀπ᾽ Ἐλευσῖνος ἐὸν ἐς τιμωρίην Ἀθηναίοισι. Adtigit & haec *Plutarch. de Malign.* p. 859. A. nec ſine loligine quadam.

Πακτύην· οἱ δὲ Κυμαῖοι ἔγνωσαν συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν ἀνῷσαι τὸν ἐν Βραγχίδῃσι. ἦν γὰρ αὐτόθι μαντήϊον ἐκ παλαιοῦ ἱδρυμένον, τῷ Ἴωνές τε πάντες καὶ Αἰολέες ἐώθεσαν χρέεσθαι. ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἐστὶ τῆς Μιλησίης ὑπὲρ Πανόρμου λιμένος. Πέμψαντες ὦν οἱ Κυμαῖοι ἐς τοὺς Βραγχίδας θεοπρόπους, [a] εἰρώτευν περὶ Πακτύην ὁκοῖόν τι ποιέοντες θεοῖσι μέλλοιεν χαριεῖσθαι. ἐπειρωτῶσι δέ σφι ταῦτα χρηστήριον ἐγένετο, ἐκδιδόναι Πακτύην Πέρσῃσι. ταῦτα δὲ ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὁρμέατο ἐκδιδόναι· [b] ὁρμεωμένου δὲ ταύτῃ τοῦ πλήθεος, Ἀριστόδικος ὁ Ἡρακλείδεω, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν ἐὼν δόκιμος, ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαίους, ἀπιστέων τε τῷ χρησμῷ, καὶ δοκέων τοὺς θεοπρόπους οὐ λέγειν ἀληθέως. ἐς ὃ, τοδεύτερον περὶ Πακτύεω ἐπειρησόμενοι, ἤϊσαν ἄλλοι θεοπρόποι, τῶν καὶ Ἀριστόδικος ἦν. Ἀπικομένων δὲ ἐς Βραγχίδας, ἐχρηστηριάζετο ἐκ πάντων Ἀριστόδικος, [c] ἐπειρωτέων τάδε, „Ὦναξ, ἦλθε παρ' „ἡμέας ἱκέτης Πακτύης ὁ Λυδὸς, φεύγων θάνατον „βίαιον πρὸς Περσέων· οἱ δέ μιν ἐξαιτέονται, προεῖναι „[d] κελεύοντες Κυμαίους. ἡμεῖς δὲ δειμαίνοντες τὴν „Περσέων δύναμιν, τὸν ἱκέτην ἐς τόδε οὐ τετολμή„καμεν ἐκδιδόναι, πρὶν ἂν τὸ ἀπὸ σεῦ ἡμῖν δηλωθῇ „ἀτρεκέως ὁκότερα ποιέωμεν. ὁ μὲν ταῦτα ἐπειρώτα· ὁ δ' αὖτις τὸν αὐτόν [e] σφι χρησμὸν ἔφαινε, κελεύων ἐκδιδόναι Πακτύην Πέρσῃσι. πρὸς ταῦτα ὁ Ἀριστόδικος ἐκ προνοίης ἐποίεε τάδε· περιϊὼν τὸν νηὸν κύκλῳ, ἐξαίρεε τοὺς στρουθοὺς, καὶ ἄλλα ὅσα ἦν [f] νενοσσευμένα ὀρνίθων γένεα ἐν τῷ νηῷ. ποιέοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, λέγεται φωνὴν ἐκ τοῦ ἀδύτου γενέσθαι, φέρουσαν μὲν πρὸς τὸν Ἀριστόδικον, λέγουσαν δὲ τάδε. „Ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τί τάδε τολμᾷς ποιέειν; τοὺς „ἱκέτας μου ἐκ τοῦ νηοῦ κεραΐζεις; Ἀριστόδικον δὲ οὐκ „ἀπορήσαντα πρὸς ταῦτα εἰπεῖν, Ὦναξ, αὐτὸς μὲν „οὕτω τοῖσι ἱκέτῃσι βοηθέεις, Κυμαίους δὲ κελεύεις „τὸν ἱκέτην ἐκδιδόναι; τὸν δὲ αὖτις ἀμείψασθαι „τοῖσδε· Ναὶ κελεύω, ἵνα γε ἀσεβήσαντες, θᾶσσον
65 „[g] ἀπόλησθε, ὡς μὴ τολοιπὸν περὶ ἱκετέων ἐκδόσιος „ἔλθητε ἐπὶ τὸ χρηστήριον. Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, οὐ βουλόμενοι οὔτε ἐκδόντες ἀπολέσθαι, οὔτε παρ' ἑωϋτοῖσι ἔχοντες πολιορκέεσθαι, ἐς [h] Μυτιλήνην αὐτὸν ἐκπέμπουσι. οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐπιπέμποντος τοῦ Μαζάρεος ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πακτύην, παρεσκευάζοντο ἐπὶ μισθῷ ὅσῳ δή. [i] οὐ γὰρ ἔχω τοῦ-

Pactyam dedi. Sed Cymæi conſilio inito ſtatuerunt ad deum in Branchidis referendum quid facto opus eſſet. Erat enim illic oraculum pervetuſtum, quo Iones univerſi et AEolenſes uti conſueverant. Oraculum hoc in Mileſio agro èst ſupra Panormum portum. Miſſis igitur ad 158
Branchidas conſultoribus, rogabant circa Pactyam, quidnam facientes deis gratificaturi eſſent? Conſulentibus talia reſpondebatur, Pactyam Perſis dedere. Quæ quum relata audirent Cymæi, putaverunt dedendum. Ceterum quum huc multitudo propenſa eſſet, Ariſtodicus, Heraclidis filius, vir inter ceteros cives ſpectatus, oraculo parum fidens, et ipſos conſultores reſponſum non ex vero perferre exiſtimans, tenuit quominus id facerent; donec iterum de Pactya interrogaturi alii mitterentur conſultores, inter quos Ariſtodicus quoque erat. Hi quum ad Branchidas pervenisſent, unus 159
ex omnibus Ariſtodicus conſulebat oraculum, ſciſcitans in hæc verba; o Rex, venit ad nos ſupplex Pactyas Lydus, mortem fugiens violentam ab Perſis. Hi eundem expoſcentes, iubent Cymæos hominem dimittere. Nos Perſarum potentiam formidantes, tamen ſupplicem nondum reddere auſi ſumus, donec indubitato intelligeremus ex te, quid facere nos conveniret. Hunc in modum ſciſcitanti Ariſtodico, idem rurſus reſpondebatur, nempe Pactyam Perſis dedendum. Post hæc Ariſtodicus tale quippiam de induſtria aggreditur: Templum circumiens, paſſeres aliasque aviculas, quæ forte in templo iſtic nidulabantur, e nidis exemit. Quæ quum ille faceret, memorant vocem ex adyto auditam, quæ ad Ariſtodicum ferretur, atque huiusmodi quædam ſonaret; Hominum ſceleſtisſime, quænam audacia te inceſſit, ut ex templo meos ſupplices diripias? Ariſtodicum nihil dubitaſſe ad hunc modum reſpondere; Tune, o Rex, ſic auxilium fers ſupplicibus, et Cymæos iubes ſupplicem tradere? Et deum viciſſim edidiſſe iſta; Equidem iubeo, ut impii male citius pereatis, ne deinde oraculum de dedendis ſupplicibus laceſſatis. Porro ubi hæc relata audi- 160
verunt Cymæi, neque volentes dedendo ſupplice iram divinam in ſe concitari, et perire, neque eundem penes ſe detinendo, oppugnari, hominem ablegant Mytilenam. Mytilenæi, quum Mazares ſubinde per nuncios Pactyam flagitaret, paciſcuntur pro certa mercede, quod tamen non

a Εἰρώτευν recte idem. Vulgo ἠρώτεον. *b Paris.* duo, *Ald.*, ὁρμωμένου *Med. Ask.* *c Paris. B. Ald.*, ἐπειρωτῶν *Med. Ask.* *d* Κύμαι κελεύοντες *Ask.* *e* Ex *M. Ask.*, in aliis σφίσι. *f* Νενοσσεύμενα *Paris. A. B.*, νενεοσσεύμενα Ed. *Genev.* 1618. *Med. Ask. Ald.* νενοσεύμενα. *g* Ἀπόλλυσθε *Ald.*, ἀπόλεσθε edit. *Gal.* *h Med.* ſic, *Ask. Paris. B. Ald.* Μιτυλήνην, & Μιτυληναῖοι· non tamen *Ask.* ſibi conſtat: in ſequentibus *Med.* conſentiens, omittitque αὐτὸν ἐκπέμπουσι. *i Plutarchus* haec ſpectat *de Malign.* p. 859. A. ſed hinc adiuvandus.

5. Ἐς θεὸν ἀνῷσαι] Rem *ad Apollinem* Didymaeum in Branchidis *referre* ſi diceretur ἐς θεὸν ἀνοίσειν, adeo nihil hic eſſet inſolens. *Heſychius*: Ἀνοίσει, ἀναφέρει et Ἀνοίσω, ἀναφέρω· verbi meminit οἴσω *Euſtath.* ad Od. Τ. p. 728. 32. tanquam μέλλοντος, ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα, ſed εἰς πεζολογίαν ἀχρήστου. Pro φέρε poſitum οἶσε legitur aliquoties apud *Ariſtophanem*, & συνοίσειν apud Atticos frequentatur pro συμφέρειν. Quod legimus in *Herodoto* ἀνῷσαι firmari videtur iſtis ex L. VI, c. 66. ἀνωΐστου γενομένου ἐκ προνοίης τῆς Κλεομένεος ἐς τὴν Πυθίην· *opera Cleomenis ad Pythiam re relata*: verba valde vexata hunc in ſenſum capienda cenſeo: ſed & ibi praeferrem, ſi darent Codices, ἀνοιστοῦ· noſtroque loco: συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν ἀνοῖσαι, vel ἀνοίσειν. Eadem ſtructura legitur L. VII, c. 149. περὶ μὲν σπονδέων ἀνοίσειν ἐς τοὺς πλεῦνας· *de foedere quidem ad populum ſe relaturos*: hoc alibi dicitur ἐξενεῖκαι ἐς τὸν δῆμον· quod ſuo more Pythia dicebat ἐς πολύφημον, *Herod.* V, c. 79. ἀγορὴν πολύφημον. dixerat ſcilicet *Homerus*, quem vates iſti mercenarii libenter imitabantur. VALKEN.

31. Καὶ ἄλλα ὅσα ἦν νενοσσευμένα] Certum hoc praeſtant membranae. *Porti* νενεοσσευμένα Genevenſis editor probavit, *Kuhnius* quoque et *Bochartus*, hunc locum admovens inluſtrando *Pſalmo* LXXXIV, 4. Part. II. *Hieroz.* L. I, c. 8. Uti nunc varii generis aves in templorum muris nidulantur, ſic priſco aevo. Notum illud Ionis in cognomine *Euripidis* fabula v. 170. τίς ὅδ' ὀρνίθων καινὸς προσέβα; Μῶν ὑπὸ θριγκοὺς εὐναίας Καρφηρὰς θήσων τέκνοις;

35. Τοὺς ἱκέτας μου] Huc in luculentisſima Or. Rhodiaca reſpicit *Dio Chryſ.* p. 338. A. ὁ Ἀπόλλων οὐκ εἴα δήπουθεν ἐκ τοῦ περιβόλου τοὺς νεοττοὺς ἀναιρεῖσθαι τὸν Κυμαῖον, ἱκέτας ἑαυτοῦ λέγων. *Herodotus*, ὅσα, ait, ἦν νενοσσευμένα ὀρνίθων γένεα ἐν τῷ νηῷ· quomodo, litera duplicata, *Hemſterhuſium* etiam ſcripſiſſe, liquet e notis ad Plutum *Ariſt.* p. 363. qui in Alex. Cod. T. V. νεοσσοὶ, in Romano paſſim ſunt νοσσοί. Forte Codex aliquis in *Herod.* dabit ἐννενοσσευμένα. VALKEN.

35. Τοὺς ἱκέτας μου] Pertinet huc Xenocratis, Platonis diſcipuli, miſericordia, qua paſſerem accipitre inſequente in ſinum fugientem ſervavit & fugato raptore dimiſit, ἐπειπὼν, ὅτι μὴ ἐξέδωκε τὸν ἹΚΕΤΗΝ in *Aeliani* Var. XIII, 31. ubi *Kuhnius* plura & ad eiusdem V, 17. Mox οὕτω τεοῖσι ἱκέταις, *ſic tuis ſupplicibus* &c. eleganter Cl. *Reiskius*.

44. Ἐς Μυτιλήνην] Non diſſentio a *Mediceo*, cui II, 178. ἡ Μιτυληναίων, ſicuti & aliis. Solent veteres in urbis

non auſim liquide asſeverare, quandoquidem non fuit res perfecta. Cymæi enim cognoſcentes ea, quæ a Mytilenæis gererentur, miſſo Leſbum navigio, Pactyam deportant in Chium. Indidem vero ex Minervæ tutelaris deæ templo abſtractus, a Chiis traditus fuit. Tradiderunt autem Chii pro Atarnei mercede. Atarneus autem locus est Myſiæ, e regione Lesbi ſitus. Et ſic quidem compotes facti Perſæ in cuſtodia habebant Pactyam, ut Cyro illum monſtrarent. Atque multo exinde tempore, Chiorum nullus ex Atarneo neque molis libabat hordeaceis deo cuiquam, neque bellaria fructus inde decerpti pinſebantur, et ex omnium templorum uſu removebantur, quæ ex agro illo pro-
161 venirent. Ab Chiis igitur Pactyas traditus fuit; Mazares mox in illos castra promovit, qui una Tabalum oppugnasſent: et partim Prienenſes ſubigens pro mancipiis vendidit, partim Mæandri campum univerſum incurſavit, prædam militibus permittens; Magneſiam etiam pari modo. Post id Mazares repentino morbo corre-
162 ptus, vita defungitur. Hoc mortuo ſuffectus ſuccesſor imperii Harpagus ad mare deſcendit et ipse Medus; quem Medorum rex Aſtyages impiis epulis exceperat, quique Cyri adiutor fuerat in regno occupando. Hic, inquam, a Cyro tunc inſtitutus dux, ſimulatque in Ioniam venit, urbes ductis aggeribus cepit. Nam ubi cives mœnibus clauſisſet, aggeribus mox ad muros obiectis expugnabat: atque ſic Phocæam
163 primam Ionum civitatem aggresſus est. Hi Phocæenſes, primi Græcorum longis navigationibus uſi ſunt: Adriamque ſimul et Tyrrheniam, Iberiam atque Tarteſſum hi ſunt qui oſtenderunt. Navigiis autem utebantur non rotundis, ſed penteconteris. Hi quum Tarteſſum venirent, grati admodum fuerunt regi, cui nomen erat Arganthonio, quique iam octoginta annis Tarteſſiorum regno præfuerat: vixit autem totos annos centum viginti. Atque Phocæenſes Arganthonio ista occaſione ſic ſunt conciliati, ut primo quidem eos poſt Ioniam relictam iusſerit in ſua regione ſedes deligere, ubicunque illis liberet. Verum quum hoc non

per-

τοῦτό γε εἰπεῖν ἀτρεκέως· οὐ γὰρ ἐτελεώθη. Κυμαῖοι γὰρ, ὡς ἔμαθον ταῦτα πρησσόμενα ἐκ τῶν Μυτιληναίων, πέμψαντες πλοῖον ἐς Λέσβον, ἐκκομίζουσι Πακτύην ἐς Χίον. ἐνθεῦτεν δὲ ἐξ ἱροῦ Ἀθηναίης Πολιούχου ἀποσπασθεὶς, ὑπὸ Χίων ἐξεδόθη· ἐξέδοσαν δὲ οἱ Χῖοι ἐπὶ τῷ Ἀταρνεῖ μισθῷ· τοῦ δὲ Ἀταρνέως τούτου ἐστὶ χῶρος τῆς Μυσίης, Λέσβου ἀντίος. Πακτύην μέν νυν παραδεξάμενοι οἱ Πέρσαι εἶχον ἐν φυλακῇ, θέλοντες Κύρῳ ἀποδέξαι. ἦν δὲ χρόνος οὗτος οὐκ ὀλίγος γενόμενος, ὅτε Χίων οὐδεὶς ἐκ τοῦ Ἀταρνέως τούτου, οὔτε οὐλὰς κριθῶν [a] πρόχυσιν ἐποιέετο θεῶν οὐδενὶ, οὔτε πέμματα ἐπέσσετο καρποῦ τοῦ ἐνθεῦτεν, ἀπείχετό τε τῶν πάντων ἱρῶν τὰ πάντα ἐκ τῆς χώρης ταύτης γινόμενα. Χῖοι μέν νυν Πακτύην ἐξέδοσαν. Μαζάρης δὲ μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς συμπολιορκήσαντας Τάβαλον. καὶ τοῦτο μὲν, Πριηνέας ἐξηνδραποδίσατο· τοῦτο δὲ, Μαιάνδρου πεδίον πᾶν ἐπέδραμε, ληΐην ποιεύμενος τῷ στρατῷ· Μαγνησίην [b] δὲ ὡσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα, αὐτίκα νούσῳ τελευτᾷ. Ἀποθανόντος δὲ τούτου, Ἅρπαγος κατέβη διάδοχος τῆς στρατηγίης, γένος καὶ αὐτὸς ἐὼν Μῆδος, τὸν ὁ Μήδων βασιλεὺς Ἀστυάγης ἀνόμῳ τραπέζῃ ἔδαισε, ὁ τῷ Κύρῳ τὴν βασιληΐην συγκατεργασάμενος. οὗτος [c] ὡνὴρ τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδεχθεὶς, ὡς ἀπίκετο ἐς τὴν Ἰωνίην, αἵρεε τὰς πόλιας χώμασι· ὅκως γὰρ [d] τειχήρεας ποιήσειε, τὸ ἐνθεῦτεν χώματα χῶν πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρθεε. πρώτῃ δὲ Φωκαίῃ Ἰωνίης ἐπεχείρησε. Οἱ δὲ Φωκαιέες οὗτοι ναυτιλίῃσι μακρῇσι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, καὶ τόν τε Ἀδρίην καὶ τὴν Τυρσηνίην καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρτησσὸν οὗτοί εἰσι οἱ καταδέξαντες. ἐναυτίλλοντο δὲ οὐ στρογγύλῃσι [e] νηυσὶ, ἀλλὰ πεντηκοντέροισι. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ταρτησσὸν, προσφιλέες ἐγένοντο τῷ βασιλέϊ τῶν Ταρτησσίων, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Ἀργανθώνιος· ἐτυράννευσε δὲ Ταρτησσοῦ [f] ὀγδώκοντα ἔτεα, ἐβίωσε δὲ πάντα εἴκοσι καὶ ἑκατόν. τούτῳ δὴ τῷ ἀνδρὶ προσφιλέες οἱ Φωκαιέες οὕτω δή τι ἐγένοντο, ὡς τὰ μὲν 66
πρῶτα σφέας ἐκλιπόντας Ἰωνίην, ἐκέλευε τῆς ἑωϋτοῦ χώρης οἰκῆσαι ὅκου βούλονται· μετὰ δὲ, ὡς [g] τοῦ-

Το

a Explicat *Suidas* in v. *b* Τε *Ask.* *c* Ὡνὴρ *idem.* Vid. *Barnes.* ad Iliad. Λ, 288. *d* Τειχήρας *Ald.* *e* Νηῦσὶ *Ask.*, alii ναυσί. *f* Ὀγδοήκοντα *M. Ask.* Vid. *Strabonem* III. p. 225. *Lucian.* Macrob. C. 10. *g* Τοῦτό γε *Ask.*, a ceteris abeſt γε.

urbis nomine varii eſſe: ἀπὸ Μυτίλης aut Μύτωνος ſi titulus venerit, uti eſt in *Steph. Byz.*, quod *Florentiae* inveniebatur, legitimum erit, ſtabilitum cumulo ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ numorum. *Voſſium* vide ad *Melam* II, 7.

53. Τοῦ δὲ Ἀταρνέως τούτου] Infra meminit τῆς Ἀταρνείτιδος χώρης VI, c. 29. regioni non ſpatioſae nomen dedit oppidum, paſſim dictum Ἀταρνεύς· fuiſſe χωρίον ἰσχυρὸν liquet e *Xenoph.* Ἑλλ. III, p. 286, 13. *Civis* dicebatur Ἀταρνείτης· quando vocatur Ἀταρνεὺς hoc ab Ἀτάρνα fluxiſſe ſtatuendum eſt: vid. *L. Holſten.* ad *Steph.* in v. *Mausſac.* ad *Harp.* in v. Φρεάῤῥιος· atque ibi *Vales. Menag.* ad *Laërt.* I, 80. *Hermippi* ἀνδρὸς Ἀταρνεΐτεω mentionem facit *Herod.* VI, c. 4. In hiſtoria Philippi Macedonica ſaepe commemoratur *Hermias eunuchus*, Ἀταρνέως ἄρχων. Huius nomen reſtituendum eſt *Ulpiano* ad *Dem. Phil.* IV, p. 81, §. 46. παρ' Ἑρμίου (vel Ἑρμείου· vulgatur παρὰ ταμίου·) τοῦ εὐνούχου, ὃν νῦν ἀνάσπαστον ἐποιήσατο, ἄρχοντα Ἀταρνέως· nomen non Ἑρμείας, ſed Ἑρμίας ſcribendum contendit *Harp.* in v. In hunc ipſum, valde ſibi probatum, cum hymnum ſcripſiſſet (ab *Athenaeo* nobis custoditum XV, p. 696. & *Diog. Laërt.* V, 7. 8.) *Ariſtoteles*, Athenis a ſacro quodam ſycophanta, quod genus illic etiam bonis fuit permoleſtum, impietatis eſt accuſatus: in isto carmine *Hermian* Ἀταρνέως ἔντροφον vocat vir Magnus, quem *Hermian*, genere Bithynum, non debuerant Ἀταρνέα dixiſſe *Athenaeus* & *Suidas*: in Eunucho *Luciani* II, p. 357. dicitur Philoſophus εἰς ὑπερβολὴν θαυμάσας Ἑρμείαν τὸν Εὐνοῦχον, τὸν ἐκ τοῦ Ἀταρνέως τύραννον.

VALKEN.

53. Τοῦ δὲ Ἀταρνέως — χῶρος τῆς Μυσίης] Χωρίον Ἀταρνέα contra inſulam Chium *Diodorus* vocat XIII, 65. Τὸ δὲ χωρίον ἐστὶν ὁ Ἀταρνεὺς ὁ Χίων μισθὸς, eadem de Pactya tradito locutus *Pauſanias* IV, 35. Confer *Diodoro* XVI, 53. adpoſita.

57. Οὔτε οὐλὰς κριθῶν] *Reiskius* οὐλαῖς, ut lenior decurrat ſermo, cui ſine medela non deeſt cultus. Οὐλοχύτας *Homerus*, προχύτας *Euripides* Aulid. v. 955. 1112., quem *Heſychius* in v. reſpexit, nuncupare ſolet. Multa *Euſtath.* Il. A. p. 132.

78. Οὐ στρογγύλῃσι νηυσί] Mos Ionum in ſchedis *Ask.* obſervatur. νηυσὶ ἑβδομήκοντα VI, 92., οἱ ἐν τῇσι νηυσὶ IX, 89. & mox c. 166. Mira ceteroqui diſcordia iſto in vocabulo: modo νέες, quibus primas in Ionia *Corinthus* dedit, modo νῆες his in Muſis. De Penteconteris rotundisque navibus praeter *Baiffium* & *Meibomium*, ad *Plinii* VII. Hiſt. N. C. 56. *Harduinus.*

83. Εἴκοσι καὶ ἑκατόν] Errantes *Lucianum* & *Phlegontem Trallian.* in viam revocavit *Caſaubonus* ad *Strabonem* clementer. *Cicero* de Senect. C. 19. *Fuit enim, ut ſcriptum video, Arganthonius quidam Gadibus, qui* LXXX. *regnavit annos, centum & viginti vixit.* Productior haec eſt aetas, nec prorſus inſolita. Auctor *Dial. de Orator.* C. 17. *Centum & viginti anni ab interitu Ciceronis in hunc diem colliguntur unius hominis aetas*, horum fortaſſe recordatus: paria fere *Trebell. Pollio* in Claud. C. 2. De *Tzetze* dubium non eſt; Ταρτησσὸς — ἧς Ἀργανθώνιος ἐβασίλευσε, ζήσας ἔτη ρκ', ἀφ' ὧν ἐβασίλευσε π', ὥς φησιν Ἡρόδοτος in *Lycophronem* v. 644.

87. Ὁ

το οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκαιέας, ὁ δὲ πυθόμενος τὸν Μῆδον παρ᾽ αὐτῶν ὡς αὔξοιτο, ἐδίδου σφι χρήματα τεῖχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν. ἐδίδου δὲ ἀφειδέως· καὶ γὰρ καὶ ἡ περίοδος τοῦ τείχεος οὐκ ὀλίγοι στάδιοι εἰσί· τοῦτο δὲ πᾶν, λίθων μεγάλων, καὶ εὖ συναρμοσμένων. Τὸ μὲν δὴ τεῖχος τοῖσι Φωκαιεῦσι τρόπῳ τοιῷδε ἐξεποιήθη. ὁ δὲ Ἅρπαγος ὡς ἐπήλασε τὴν στρατιὴν, ἐπολιόρκεε αὐτοὺς, προϊσχόμενος ἔπεα, ὥς οἱ καταχρᾷ, εἰ βούλονται Φωκαιέες προμαχεῶνα ἕνα μοῦνον τοῦ τείχεος ἐρεῖψαι, καὶ οἴκημα ἓν [a] κατιρῶσαι· οἱ δὲ Φωκαιέες, περιημεκτέοντες τῇ δουλοσύνῃ, ἔφασαν θέλειν βουλεύσασθαι ἡμέρην [b] μίην καὶ ἔπειτα ὑποκρινέεσθαι. ἐν ᾧ δὲ βουλεύονται αὐτοὶ, ἀπαγαγεῖν ἐκεῖνον ἐκέλευον τὴν στρατιὴν ἀπὸ τοῦ τείχεος. ὁ δ᾽ Ἅρπαγος ἔφη εἰδέναι μὲν εὖ τὰ ἐκεῖνοι μέλλοιεν ποιέειν, ὅμως δέ σφι παριέναι βουλεύσασθαι. ἐν ᾧ ὦν ὁ Ἅρπαγος ἀπὸ τοῦ τείχεος ἀπήγαγε τὴν στρατιὴν, οἱ Φωκαιέες ἐν τούτῳ [c] κατασπάσαντες τὰς πεντηκοντέρους, ἐσθέμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ ἔπιπλα πάντα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱρῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γραφὴ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐσθέντες, καὶ αὐτοὶ ἐσβάντες, ἔπλεον ἐπὶ Χίου. τὴν δὲ Φωκαίην ἐρημωθεῖσαν ἀνδρῶν ἔσχον οἱ Πέρσαι. Οἱ δὲ Φωκαιέες, ἐπεί τε σφι Χῖοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσσας καλεομένας οὐκ [d] ἐβούλοντο ὠνεομένοισι πωλέειν, δειμαίνοντες, μὴ αἱ μὲν ἐμπόριον γένωνται, ἡ δὲ αὐτέων νῆσος ἀποκληϊσθῇ τούτου εἵνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαιέες ἐστέλλοντο ἐς Κύρνον. ἐν γὰρ τῇ Κύρνῳ εἴκοσι ἔτεσι πρότερον τούτων ἐκ θεοπροπίου ἀνεστήσαντο πόλιν τῇ οὔνομα ἦν Ἀλαλίη. Ἀργανθώνιος δὲ τηνικαῦτα ἤδη τετελευτήκεε. στελλόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύρνον, πρῶτα καταπλεύσαντες ἐς τὴν Φωκαίην, κατεφόνευσαν τῶν Περσέων τὴν φυλακὴν, ἣ ἐφρούρεε παραδεξαμένη παρὰ Ἁρπάγου τὴν πόλιν. μετὰ δὲ, ὡς τοῦτό σφι ἐξέργαστο, ἐποιήσαντο ἰσχυρὰς κατάρας τῷ ὑπολειπομένῳ ἑωυτῶν τοῦ στόλου. πρὸς δὲ ταύτῃσι, καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν· [e] καὶ ὤμοσαν

persuasisset Phocæensibus, intelligeretque ex eis interim Medum quemadmodum cresceret, pecunias illis dedit ad urbi murum circumdandum. Dedit autem non parce. Siquidem ipsius muri ambitus non paucorum est stadiorum, totusque maiusculis lapidibus, iisque affabre concinnatis. Et murus quidem ille a Phocæensibus hoc pacto fuit constructus. 164 Porro Harpagus exercitum admovens, urbem oppugnabat: quum obtulisset illis verba, tanquam sibi sat esset, si vellent Phocæenses unum duntaxat muri propugnaculum demoliri, et unam habitationem consecrare. Phocæenses servitutem aversantes, responderunt diem unum se velle consultare, et dein responsuros: sed interim dum consultarent, illum iubebant exercitum ab urbe abducere. Harpagus autem quanquam se scire diceret quid facturi essent, tamen se illis, ut consultarent, permittere. Isto igitur tempore, quo ab muro ille exercitum abduxit, Phocæenses usi sunt in penteconteris deducendis, quibus liberos una cum uxoribus atque supellectile universa imponerent: ad hæc statuas quoque ex templis et cetera donaria, nisi quæ vel ferrea vel lapidea aut denique picta essent, at reliqua omnia imposuerunt; mox et ipsi conscendentes, navigarunt in Chium. Phocæam sic desertam incolis occupaverunt Persæ. 165 Phocæenses autem, quum ipsis Chii insulas, quæ OEnussæ vocantur, licitantibus vendere nollent, metuentes, ne illuc emporium transferretur, obque hanc causam eorum insula excluderetur, concessérunt Phocæenses in Cyrnum. In hac enim insula ante viginti annos civitatem ex vaticinio condiderant, nomine Alaliam. Interea autem Arganthonius fatis concesserat. Porro Cyrnum traiecturi Phocæenses, prius reverterunt Phocæam, præsidiaque illic Persarum, quæ ab Harpago custodiæ causa relicta fuerant, trucidarunt. Quibus patratis, diras atroces imprecati sunt unicuique suorum classem deserenti. Præter has ferri quoque massam candentem in mare de-

a Κατειρῶσαι *Ald.* Vide *Suid.* in περιημάκτεον. b Μίαν *Med. Ask.* c Ἀνασπάσαντες ora *Steph.* d *Med. Ask.* vulgo ἐβουλεύοντο. e *Suidas* in Φωκαέων.

87. Ὁ δὲ πυθόμενος τὸν Μῆδον &c.] Placuit priscis dictionis haec forma. Σκέψαι τὴν ὥρην ὡς ὀλιγοχρόνιος in Epigr. *Anthol.* VII. p. 631. Ἄιγιστον ἔνθ᾽ ᾤκηκεν ἰστορῶ πάλαι *Sophocles* Elect. v. 1107. Qualia cum apud optimos obferant se, parco operae, & *Stephanum* advoco de *Dialectis* p. 51., *Kuster.* in *Aristoph.* Plut. v. 55., *Davisium* ad *Ciceron.* N. D. I, 26. Potius erit expiscari, quis *Medus* ille, cuius vires & potentiam crescere Arganthonius ex Phocaeensibus inaudiverat? Harpagusne, qui *Medus* origine? At eum simpliciter vix ita designat. Praeterea structa videntur Phocaeae moenia ante Harpagi incursionem: id postulant, quae de obitu Arganthonii C. 165. perhibentur. Hoc amplius, si validissimis hoc se demum tempore sepsissent muris, fierine id potuit citra ullum Harpagi, in vicinia haerentis, inpedimentum? Immo vero adgressus urbem est, operibus munitam & propugnaculis firmam. Quae quidem τὸν Μῆδον vehementer urgent, minime τὸν Λυδὸν h. e. Croesum, Ionum liberis civitatibus infestum olim C. 26. &c. Non addicunt MSS. fateor, iniusta tamen medela & suspicio non est. Habeo consentientem *Corn. de Pauw.*

96. Καὶ οἴκημα ἓν κατιρῶσαι] Addi iubet *Reiskius* τῷ Μίθρῃ, aut alterius Persici numinis nomen. Verum Persae parietibus deos non includebant, templa damnantes & aversati C. 131. Quem modo laudavi *Corn. de Pauw*, οἴκημα *turrim* esse decernit, sacrandam ac humanis usibus eximendam: hoc ut obtineret, Lexica adpellavit & Glossarum οἰκήματα πρὸ παρεμβολῆς, *Procastria*, quae nihil adiuvant. Fallunt enim Lexica & *Procastria* aliorsum ferunt, sicuti *Festus* docet in *Procestria*. Saepe doctos viros ingeniosiores experior, quam necesse erat. Iubet Harpagus unas aedes consecrari in obedientiae argumentum & Persicae dominationis: hoc intelligitur. At vestigandum est, cui deo atque usui cesserit consecratio; cur tandem? Quum de consilio constet, licebit, quod tacitum scriptor habuit, ignorare. Alioqui ex *Aldino*, levi opera, fingi poterit, καὶ οἴκημα ἓν κατειρῦσαι & *unam habitationem detrahere.* Sic expedita omnia. Vide *Gronovium* VII, 24. VIII, 95.

7. Χωρὶς ὅτι] Scribere solet in talibus χωρὶς ἢ ὅ, τι· p. 39, 41. p. 240, 49. p. 249, 1. hic forte praestiterit posuisse: χωρὶς ἢ ὅ, τι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γραφὴ ἦν. VALKEN.

11. Οὐκ ἐβούλοντο] Vetus ἐβουλεύοντο exercuit *Porti* diligentiam: varia conminiscitur, quae melioribus repertis, praetereo. Confusio illis in verbis adsidua, veluti VI, 66., *Diodor. Sic.* XIV, 82. *Dion. Chrysost.* Or. IV. p. 66. A. &c.

16. Τῇ οὔνομα ἦν Ἀλαλίη] *Diodorus* τὴν μὲν Κάλαριν Φωκάιεις ἔκτισαν V, 13., magno, si scripserit ita, errore, ut dictum alias. *Seneca* Consol. ad Helv. C. 8. *ut antiquiora, quae vetustas obduxit, transeam, Phocide relicta, Graii, qui nunc Massiliam colunt, prius in hac insula*, Corsica, *consederunt*, permiscens, ut saepe veteres, Phocidem & Phocaeam.

23. Μύδρον -- κατεπόντωσαν] Hic narrata tangit *Scholiastes* ad *Soph.* Antig. v. 270. excitans *Callimachi* forsan ex Ibide versum: Φωκείων (imo Φωκαέων) μέχρις κε μένῃ μέγας εἰν ἁλὶ μύδρος. VALKEN.

24. Καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν] Prior interpres Latina formarat ad Horatianum *Epod.* XVI, 25.

Sed iuremus in haec: simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas.

Res eadem, verba discrepant. *Horatius* μύδρον massam lapideam, uti apud *Strabonem* saepius, intellexit. Consimili iurisiurandi additamento *Aristides* ὥρκισε μὲν τοὺς Ἕλληνας καὶ ὤμοσεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ΜΥΔΡΟΥΣ ἐμβα-

et diræ. Sic quoque ex cursu pars dimidia rediit Phocæam: reliquos ex Corsica, quam petierant, post quinquennium expulsos ab Carthaginiensibus & Tyrrhenis excepit Rhegium, mox Hyela. Cyrnus heros. Abdera a Teiis condita.

demergunt, iurantque, non prius se Phocæam reversuros quam massa ista rursus appareret. Sic autem quum navigarent in Cyrnum, plusquam dimidiam illorum partem desiderium cepit et miseratio urbis et sedium illius regionis; atque etiam violato iureiurando renavigarunt Phocæam: qui autem eorum iuriiurando inhæserunt, solventes ex OEnussis Cyrnum naviga-
166 runt. Quo quum appulissent communiter habitarunt una cum superioris temporis colonis, per annos quinque, sacraque erexerunt. Ceterum, quum iam vicinos omnes hostili more popularentur, communi sententia bellum in eos adornant Tyrrheni atque Carthaginienses, utrique sexaginta navibus: Phocæenses ex adverso sexaginta et ipsi naves milite implent, obviamque illis procedunt in mare, quod appellatur Sardonium. Commissa navali pugna, Phocæensibus Cadmea quædam contigit victoria: nam quadraginta illis naves perierunt, reliquæ viginti detortis rostris factæ inutiles. Reversi igitur Alaliam, sumptis liberis uxoribusque atque reliquis facultatibus, quantas ferre ipsis naves poterant, relicta Cyrno naviga-
167 runt Rhegium. Verum e navibus illis, quæ perierant, captos viros Carthaginienses et Tyrrheni, acceperant autem eorum plurimos sorte, et hos productos lapidibus obruerunt. Deinceps vero quæcunque ex Agyllensium vel pecoribus vel iumentis atque hominibus locum illum accedebant, ubi Phocæenses lapidati iacebant, continuo distorta fiebant, aut mutila aut remisso corpore. Quare Agyllenses Delphos miserunt, volentes admissum illud expiare. Pythia hæc ipsos iussit facere, quæ etiam nunc ab Agyllæis observantur; nam et iusta illis persolvunt magnifice, et gymnicum celebrant ac equestre certamen. Et hæc Phocæensium portio quidem huiusmodi fato usa fuit. Qui autem illorum Rhegium confugerant, hinc progressi civitatem posséderunt in agro OEnotriæ, quæ nunc appellatur Hyela. Eam autem condiderunt, ab viro Posidoniate edocti, Pythiæ oraculo iussos fuisse Cyrnum condere, qui heros esset, non insulam. Atque Phocææ quidem in Ionia res
168 sic habent. Simile quiddam accidit Teiis, quorum murum simulatque per aggerem cepisset Harpagus, omnes conscensis navibus traiecerunt in Thraciam, ibidemque urbem condiderunt Abdera, cuius fundamenta prius iecerat Timesius Clazomenius: sed qui nullum inde fructum tulit, sed a Thracibus expulsus nunc a Teiis apud Ab-

σαν μὴ πρὶν ἐς Φωκαίην ἥξειν, πρὶν ἢ τὸν μύδρον τοῦτον ἀναφῆναι. στελλομένων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τὴν Κύρνον, ὑπὲρ 67
ἡμίσεας τῶν ἀστῶν ἔλαβε πόθος τε καὶ οἶκτος τῆς πόλιος, καὶ τῶν ἠθέων τῆς χώρης· ψευδόρκιοι δὲ γενόμενοι, ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Φωκαίην· οἳ δὲ αὐτῶν τὸ ὅρκιον ἐφύλασσον, ἀερθέντες ἐκ τῶν Οἰνουσσέων ἔπλεον. Ἐπείτε δὲ ἐς τὴν Κύρνον ἀπίκοντο, οἴκεον κοινῇ μετὰ τῶν πρότερον ἀπικομένων ἐπ᾽ ἔτεα πέντε, καὶ ἱρὰ ἐνιδρύσαντο. καὶ [a] ἄγον γὰρ δὴ καὶ ἔφερον τοὺς περιοίκους ἅπαντας· στρατεύονται ὦν ἐπ᾽ αὐτοὺς κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, νηυσὶ ἑκάτεροι ἑξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαιέες, πληρώσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, ἐόντα ἀριθμὸν ἑξήκοντα, ἀντίαζον ἐς τὸ Σαρδόνιον καλεόμενον πέλαγος. συμμισγόντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ, Καδμείη τις νίκη τοῖσι Φωκαιεῦσι ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ τεσσεράκοντα σφίσι νῆες διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἴκοσι αἱ [b] περιεοῦσαι, ἦσαν ἄχρηστοι· [c] ἀπεστράφατο γὰρ τοὺς ἐμβόλους. καταπλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἀλαλίην, ἀνέλαβον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν, ὅσην οἷαί τε ἐγένοντο αἱ νῆές σφι ἄγειν· καὶ ἔπειτα ἀφέντες τὴν Κύρνον, ἔπλεον ἐς Ῥήγιον. Τῶν δὲ διαφθαρεισέων νεῶν τοὺς ἄνδρας οἵ τε Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοί, ἔλαχόν τε [d] αὐτῶν πολλῷ πλείους, καὶ τούτους ἐξαγαγόντες κατέλευσαν. μετὰ δὲ Ἀγυλλαίοισι πάντα τὰ παριόντα τὸν χῶρον, ἐν τῷ οἱ Φωκαιέες καταλευσθέντες ἐκέατο, ἐγίνετο διάστροφα καὶ [e] ἔμπηρα καὶ ἀπόπληκτα, ὁμοίως πρόβατα καὶ ὑποζύγια καὶ ἄνθρωποι. οἱ δὲ Ἀγυλλαῖοι ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, βουλόμενοι ἀκέσασθαι τὴν [f] ἁμαρτάδα. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ποιέειν, τὰ καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλαῖοι ἔτι ἐπιτελέουσι· καὶ γὰρ ἐναγίζουσί σφι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν [g] καὶ ἱππικὸν ἐπιστᾶσι. καὶ οὗτοι μὲν τῶν Φωκαιέων τοιούτῳ [h] μόρῳ διεχρήσαντο. οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥήγιον καταφυγόντες, ἐνθεῦτεν ὁρμεώμενοι, ἐκτήσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰνωτρίης ταύτην, ἥτις νῦν [i] Ὑέλη καλέεται. ἔκτισαν δὲ ταύτην, πρὸς ἀνδρὸς Ποσειδωνιήτεω μαθόντες, ὡς τὸν Κύρνον σφι ἡ Πυθίη ἔχρησε κτίσαι, ἥρων ἐόντα, ἀλλ᾽ οὐ τὴν νῆσον. Φωκαίης μέν νυν πέρι τῆς ἐν Ἰωνίῃ οὕτω ἔσχε. Παραπλήσια δὲ τούτοισι καὶ Τήϊοι ἐποίησαν· ἐπεί τε γάρ σφεων εἷλε χώματι τὸ τεῖχος Ἅρπαγος, ἐσβάντες πάντες ἐς τὰ πλοῖα, οἴχοντο πλέοντες ἐπὶ τῆς Θρηΐκης, καὶ ἐνθαῦτα ἔκτισαν πόλιν Ἄβδηρα· τὴν πρότερος τούτων Κλαζομένιος Τιμήσιος κτίσας, οὐκ ἀπώνητο, ἀλλ᾽ ὑπὸ 68
Θρηΐκων [k] ἐξελαθεὶς, τιμὰς νῦν ὑπὸ [l] Τηΐων τῶν ἐν Ἀ-

a Ald. Editique alii, *Paris. B.* Tum γὰρ ἤδη· ἦγον γὰρ δὴ *Med. Ask.* spreta dialecto. *b* Περιϊοῦσαι *Ald.* *c Ask. Paris. B. Ald.* ceterique; ἀπεστρέφατο *Med.* *d* Αὐτῶν *Ask. M.* *e M. Ask.*, ἔμπυρα vulgo. *f* Citat *Suidas* in v. & mox in Ἐναγίζειν. *g* Ora *Steph. Ask. Med.*, καὶ ἱππικὸν reliqui omittunt. *h* Habet *Thom. M.* in v. *i Stephan. Byzant.* Θύελλα. *k Aldus* ceteri, *M. Ask.* ἐξελασθείς. *l Rem. Ask. M.*, vulgo τῶν desideratur.

ἐμβαλὼν ἐπὶ ταῖς ἀραῖς εἰς τὴν θάλασσαν in eius vit. *Plutarchus* p. 334. A. Iunge *Turnebi* Advers. XIV, 21.

32. Καὶ ἄγον γὰρ δὴ καὶ &c.] Restitui in integrum, quod erat inmutatum. *Homero* utor auctore Il. B. 834. Κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο. Supra C. 70. placuit idem, sicuti & deinceps. Memini poëtam ἦγον saepe ponere ob moduli rationem. In *Nostro* ea cessat. *Reiskius* maluit καὶ ἦγον γὰρ ἀεὶ καὶ ἔφερον, non ego. Quae enim urguens necessitudo? Obportunius erit de foedere addere, quod Carthaginienses inter & Etruscos coaluerat ad Tyrrheni maris & vicinarum insularum tutelam, in *Pindari* Pythion. Od. I, 139.

38. Καδμείη τις νίκη] Explicant *Diodori* Eclog. t. II. p. 495., & XI, 12. Ἀπεστράφατο male a dialecti legibus *Med.* avertit. Vid. supra C. 141.

45. Τοὺς ἄνδρας οἵ τε Καρχηδόνιοι] Particulam τε remque ipsam monstrare haec corrupta & lacunosa esse, Cl. *Reiskii* sententia est: deesse enim, quid Carthaginienses cum suis captivis fecerint. De lacuna dubito, censeoque, ἔλαχόν τε sive δὲ potius, αὐτέων πολλῷ πλείους, ad solos Tyrrhenos spectare, & commate a praecedentibus esse secernenda. Quae de Agyllensibus subduntur, opinionem adfirmant. Sorte plures acceperant captorum Etrusci; omnes eos, sicuti & suos Carthaginienses, lapidibus cooperuerunt. Κατέλευσαν refertur ad utrosque.

50. Καὶ ἔμπηρα] Praeclare *Gronov.* ex *Mediceo.* Arbitror ex *Theopompi* Epitome *Herodoti* venisse, atque huc pertinere apud *Suidam* in v. Αἱ δὲ γυναῖκες ἔτικτον ἘΜΠΗΡΑ καὶ τέρατα· οἱ δὲ τῶν τετολμημένων σφίσι λήθην καταχέαντες, ἧκον ἐς Δελφούς. Falli possum opinione, sunt tamen eiusmodi, ut hinc propagata deierares.

58. Ἥτις νῦν Ὑέλα καλέεται] *Stephani Byz.* Θύελλα, quae hinc advocatur, nata videtur ex ὙΕΛΛΑ male scripti exemplaris aut ὙΕΛΙΑ, uti *Dionysio* A. R. I. p. 16. dicitur. Eiusdem *Stephani* Βύλη in voce Ἐλέα similes natales habuit. Lege *Cluver.* Ital. A. IV. p. 1259.

66. Ἔκτισαν πόλιν Ἄβδηρα] Refer huc vulgare olim dictum, Ἄβδηρα καλὴ Τηΐων ἀποικία ex *Strabonis* XIV. p. 953., ubi plura.

68. Ἐξελαθείς] Non adstipulor *Mediceo*, vario in isto verbo. Retinet ἐξελαθέντες IV, 145. & ἐξελαθεὶς V, 97.

Pat

Ἀβδήροισι ὡς ἥρως ἔχει. Οὗτοι μέν νυν Ἰώνων μοῦνοι τὴν δȣλοσύνην οὐκ ἀνεχόμενοι, ἐξέλιπον τὰς πατρίδας. οἱ δ᾽ ἄλλοι Ἴωνες, πλὴν Μιλησίων, διὰ μάχης μὲν [a] ἀπικέατο Ἁρπάγῳ, κατάπερ οἱ ἐκλιπόντες· καὶ ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοὶ, περὶ τῆς ἑωϋτȣ̃ ἕκαστος μαχόμενοι· ἑσσωθέντες δὲ καὶ ἁλόντες, ἔμενον κατὰ χώρην [b] ἕκαστοι, καὶ τὰ ἐπιτασσόμενα ἐπετέλεον. Μιλήσιοι δὲ, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, αὐτῷ Κύρῳ ὅρκιον ποιησάμενοι, ἡσυχίην [c] ἄγον. οὕτω δὴ τὸ δεύτερον Ἰωνίη ἐδεδȣ́λωτο. ὡς δὲ τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἴωνας ἐχειρώσατο Ἅρπαγος, οἱ τὰς νήσȣς ἔχοντες Ἴωνες, καταῤῥωδήσαντες ταῦτα, σφέας αὐτοὺς ἔδοσαν Κύρῳ. Κεκακωμένων δὲ Ἰώνων, καὶ συλλεγομένων οὐδὲν ἧσσον ἐς τὸ Πανιώνιον, πυνθάνομαι γνώμην Βίαντα ἄνδρα Πριηνέα ἀποδέξασθαι Ἴωσι χρησιμωτάτην, τῇ εἰ ἐπείθοντο, παρεῖχε ἄν σφι εὐδαιμονέειν Ἑλλήνων μάλιστα· ὃς ἐκέλευε κοινῷ στόλῳ Ἴωνας [d] ἀερθέντας πλέειν ἐς Σαρδὼ, καὶ ἔπειτα πόλιν μίαν κτίζειν πάντων Ἰώνων. καὶ οὕτω ἀπαλλαχθέντας σφέας δȣλοσύνης, [e] εὐδαιμονήσειν, νήσων τε ἁπασέων μεγίστην νεμομένȣς, καὶ ἄρχοντας ἄλλων· μένȣσι δέ σφι ἐν τῇ Ἰωνίῃ οὐκ ἔφη ἐνορᾶν ἐλευθερίην ἔτι ἐσομένην. αὕτη μὲν Βίαντος τοῦ Πριηνέος γνώμη ἐπὶ διεφθαρμένοισι Ἴωσι γενομένη. χρηστὴ δὲ, καὶ πρὶν ἢ διαφθαρῆναι Ἰωνίην, Θάλεω ἀνδρὸς Μιλησίȣ ἐγένετο, [f] τὸ ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος· ὃς ἐκέλευε ἓν βȣλευτήριον Ἴωνας [g] ἐκτῆσθαι· τὸ δὲ εἶναι ἐν Τέῳ· Τέων γὰρ μέσον εἶναι Ἰωνίης. τὰς δὲ ἄλλας πόλιας οἰκεομένας, μηδὲν ἧσσον νομίζεσθαι, κατάπερ εἰ δῆμοι εἶεν. οὕτω μὲν δή σφι γνώμας τοιάσδε ἀπεδέξαντο. Ἅρπαγος δὲ καταστρεψάμενος Ἰωνίην, ἐποιέετο στρατηΐην ἐπὶ Κᾶρας καὶ [h] Καυνίȣς καὶ Λυκίȣς, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας· εἰσὶ δὲ τȣ́των Κᾶρες μὲν ἀπιγμένοι ἐς τὴν ἤπειρον ἐκ τῶν νήσων. τὸ γὰρ παλαιὸν ἐόντες [i] Μίνω τε κατήκοοι, καὶ καλεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσȣς, φόρον μὲν οὐδένα [k] ὑποτελέοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ δυνατός εἰμι μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκοῇ· οἱ δὲ, ὅκως Μίνως δέοιτο, ἐπλήρȣν οἱ τὰς νέας· ἅτε [l] δὴ Μίνω κατεστραμμένȣ γῆν πολλὴν, καὶ εὐτυχέοντος τῷ πολέμῳ, τὸ Καρικὸν ἦν ἔθνος [m] λογιμώτατον τῶν ἐθνέων ἁπάντων κατὰ τοῦτον ἅμα τὸν χρόνον μακρῷ μάλιστα. καί σφι
69
τριξὰ ἐξευρήματα ἐγένετο, τοῖσι οἱ Ἕλληνες ἐχρήσαντο. καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ κράνεα λόφȣς ἐπιδέεσθαι Κᾶρές εἰσι οἱ καταδέξαντες, καὶ ἐπὶ τὰς ἀσπίδας τὰ [n] σημήϊα ποιέεσθαι· καὶ ὄχανα ἀσπίσι οὗτοί εἰσι οἱ ποιη-

Abdera ut heros colitur. Hi igitur Ionum ſoli 169
ſervitutem non ferentes, patrium ſolum reliquere. Verum alii Iones, præter Mileſios, prœliati quidem ſunt contra Harpagum, perinde atque illi qui exierunt, viroſque ſe ſtrenuos declararunt, de ſua patria quiique pugnantes. Superati autem et capti in ſua quique patria remanſerunt, eaque quæ imperabantur ſubibant. Mileſii, qui iam cum ipſo Cyro fœdus fecerant, ſicut ſuperius a me dictum eſt, quietem agebant. Sic Ionia ſecundo ſerva facta eſt. Porro quum Ionibus iis potitus eſſet Harpagus qui continentem habitabant, inſulani horum exemplo conterriti, ultro ſeſe dediderunt Cyro. Iam vero Ionibus, etiamſi afflictis, nihilo 170
minus ad Panionium convenientibus, audio Biantem Prieneſem dediſſe ſaluberrimum illis conſilium: cui ſi obtemperaſſent, licuiſſet Græcorum omnium feliciſſimos vivere. Siquidem ille ſuadebat, ut communi claſſe ſolventes Sardiniam peterent, et ibi unam civitatem omnium Ionum conſtruerent. Hoc enim pacto eos ſervitute liberatos feliciter eſſe victuros, omnium inſularum maximam incolentes, et ceterarum imperio potientes. Sin autem manerent in Ionia, nullam inquit ſibi apparere libertatis ſpem. Hæc Biantis Prienenſis ſententia de Ionibus in ſtatu perdito fuit. Verum Thaletis quoque Mileſii, ſed genus trahentis ex Phœnice, ſalubre fuit illud conſilium, iam ante ſic corruptam Ioniam datum, qui iuſſerit Ionas unam quandam curiam habere, eamque eſſe in Teo: propterea quod Teos media eſſet Ioniæ: ceteras autem civitates habitatas, nihilominus legibus ſuis uſuras, ac ſi forent populi. Atque hi quidem huiuſmodi conſilia illis declaraverunt. Harpagus, 171
ſubacta Ionia, exercitum traduxit in Caras, et Caunios atque Lycios, una ducens Ionas atque AEolenſes. In his Cares quidem ex inſulis tranſierunt in continentem. Olim enim Minoi parebant, appellatique Leleges, inſulas habitabant, tributum quidem nullum pendentes, quantumcunque ego poſſum ad longiſſima audiendo venire. Illi vero quum Minos flagitabat, naves ei implebant. Quum autem ille ſubieciſſet ſibi magnum dominium et felix belli foret, Carica gens, omnium, quæ illo tempore ſimul claruerunt, ingenioſiſſima et quidem maximopere exſtitit: eiuſque memorantur tria inventa, quibus et Græci fuerunt uſi; quippe galeis criſtas adalligare oſtenderunt Cares, et clypeis ſigna adiungere; et lora clypeis qui primi fecerunt, hi ſunt; antea

a Paris. B. Ald. & alii: ἀπίκοντο in *Ask. M.* Statim κατάπερ *Ask.*, in ceteris καθάπερ, male ut & ſaepe alias. *b Remig. Ask. M.*, ἕκαςος *Ald.* *c Paris. B. Ald.* & ceteri Edd., ἦγον *M. Ask.* Mox καταῤῥ. τὰυτὰ non male *Reiskius.* *d* Αἱρεθέντας *M. Ask.* *e* Εὐδαιμονίσειν *Ald.* *f Remig. Med.*, τὸ *Ask.* & *Ald.* ignorant. Vide *Thom. M.* in Ἄνωθεν· Omiſit haec de origine Thaletis prior interpres. *g* Κεκτῆσθαι *M. Ask.* *h* Καυκωνίους *Med.*: *Ald. Paris. B.* & *Ask.* in vulgato acquieſcunt. *i M. Ask.*, τε *Paris. A. B.* & *Aldus* non habent. *k* Ἐπιτελέοντες *Ask.* Mox ἐπὶ μακρότατον, II, 34. IV, 192. *l* Δὴ idem, & Μίνω τε κατεςρ. cum *Remig.* alii δέ. *m* Δοκιμώτατον *Steph. Byz.* in Καρία ſine cauſſa. Mox καὶ μακρῷ Edd., copula deeſt *Med. Ask.* *n* Σημήϊα *Ask.* in aliis σημεῖα.

Par aliorum, etsi prava, conſuetudo: de *Pauſania* teſtis *Sylburgius* I, II. p. 27. Lege quae ad *Moerid.* Attic. notavit Cl. *Pierſon.* p. 13.

93. Τὸ ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος] *Plutarchus*, haec carpens, τὸ ἀνέκαθεν habet *de Malign.* p. 857. F. *Noſtro* de Phoenicia Thaletis origine ex antiquiſſimis *Democritus*, *Duris*, *Leander*, ex minus remotis *Diogenes Laërt.* I, 12. *Clemens Alex.* Strom. I. p. 352., *Hyginus* Poët. Aſtron. C. 2. adſtipulantur. *Euſebius* Pr. Ev. X, 4. rem in medio ponit, ὁ Θαλῆς, ὥς τινες ἱςοροῦσι, Φοίνιξ ἦν, ὡς δέ τινες ὑπειλήφασι, Μιλήσιος. Utrumque verum; maiores Phoenices fuerunt, ipſe domicilii ſedem Mileti fixit. Vide *Voſſium* de Hiſtor. Graec. III. p. 375. Iam quod ad Grammaticos *Phrynichum*, *Herodianumque* adtinet, negantes ἀνέκαθεν de *ſuperiore tempore* Attica conſuetudine uſurpari, non aegre fero: *Thomam M.* inprudentiae accuſo; falſum eſt, quod ſcripſit, ὑφ᾽ Ἡροδότου ἅπαξ εἰρῆσθαι.

99. Καὶ Καυνίους] Non exputo, quid praeter erratem *Medic.* ad Καυκωνίους defendendos produci queat? *Gronov.* tacet. Scio a principe poëta Il. K, 429. *Cares Paeonesque* iungi, praetereaque addi Καὶ Λέλεγες, καὶ Καύκωνες, δῖοί τε Πελασγοί· neque neſcio, Criticos ibi ex quorumdam ſententia τοὺς λεγομένους Καυνίους explicare. At dubia res eſt, ſicuti *Strabo* XII. p. 817. oſtendet & Scholiaſtes *Apollon. Rhod.* II, 358. Ipſe *Herodotus* Cauconios ignoravit, Caunios Lyciis arte iterum adiungens C. 176., ubi *Florentiae* nihil mutatur. Praeſtat ſane conſenſui tot MSS. non reluctari.

2. Καὶ καλεόμενοι Λέλεγες] De Lelegibus anceps disputatio in *Palmerii* Gr. Ant. I, 10. *Strabo* Noſtri ſententiam amplexatur & tuetur XIV. p. 976. nec de Caribus discors eſt *Conon* Narr. 47.

13. Καὶ ὄχανα ἀσπίσι] Nihil *AElianus* de Animal. XII, 30. nec *Strabo* diſſentit, uſus etiam *Alcaei* teſtimonio & *Anacreontis*, cuius in fragmento Καρικοῦ εὐεργέος ὀχάνου praeſtat, niſi qui maluerint καριοεργέος cum *Euſtathio* ad Hom. p. 707. fin., & *Etymologo* MS. Bibliothe-

tea namque citra habenas gestabant clypeos, quotquot clypeis uti solebant, balteis duntaxat coriaceis gubernantes, collo sinistroque humero circumpositos habentes. Deinde vero Caras, longo tempore succedente, Dorienses atque Iones ex insulis eiecerunt, et sic in continenti sedes posuerunt. Hunc in modum Cretenses de Caribus referunt. Quanquam his non assentiuntur ipsi Cares, qui se aborigines atque indigenas continentis esse memorant, eodemque nomine semper usos quo cummaxime; atque apud Mylassa Iovis Carii delubrum ostentant vetustum, cuius etiam participes sunt Mysi atque Lydi, ut qui Caribus sint germani. Quippe Lydum et Mysum Caris fratres esse dicunt, atque ob id eodem utuntur fano: at quotquot alterius gentis, Carum lingua utuntur, non tamen sacrum participant.

172 Caunii vero, quantum mihi videtur, indigenæ sunt: etsi ipsi se e Creta oriundos affirmant. Linguam sane aut ipsi ad Caricum populum accommodaverunt, aut Cares ad Caunicum; id quod liquide decernere nequeo. At legibus utuntur multum diversis cum ab aliis gentibus, tum a Caribus. Nam apud illos laudatissimum habetur, pro discrimine ætatum et amicitiæ catervatim ad compotationes convenire tam viros quam mulieres atque pueros. Sacra quum ipsis constituta essent externa, eorum postea pertæsi, quum patriis duntaxat videretur utendum diis, Caunii omnis ætatis sumptis armis ad Calyndicos usque fines persequebantur, hastis aëra cædentes, exclamantesque externos se exigere deos.

173 Et huiusmodi moribus illi utuntur. Lycii autem e Creta ab initio originem traxerunt. Cretam enim primum universam barbari incolebant: deinde contendentibus de imperio filiis Europæ Sarpedone atque Minoë, Minos per factionem superior factus expulit Sarpedonem eiusque partium socios. Hi expulsi in Asiæ regionem venerunt Milyada. Quam enim nunc Lycii incolunt, olim erat Milyas: at Milyæ tunc appellabantur Solymi. Olim quidem ipsis imperitavit Sarpedon, et illo ipso quod attulerant nomine vocabantur, et nunc adhuc Ly-

ποιησάμενοι πρῶτοι· τέως δὲ ἄνευ ὀχάνων ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πάντες οἵπερ [a] ἐώθεισαν ἀσπίσι χρέεσθαι, τελαμῶσι σκυτίνοισι οἰηκίζοντες περὶ τοῖσι αὐχέσι τε καὶ τοῖσι ἀριστεροῖσι ὤμοισι περικείμενοι. μετὰ δὲ, τοὺς Κᾶρας χρόνῳ ὕστερον πολλῷ Δωριέες τε καὶ Ἴωνες ἐξανέστησαν ἐκ τῶν νήσων, καὶ οὕτω ἐς τὴν ἤπειρον ἀπίκοντο. κατὰ μὲν δὴ Κᾶρας οὕτω Κρῆτες λέγουσι γενέσθαι. οὐ μέν τοι αὐτοί γε ὁμολογέουσι τούτοισι οἱ Κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ ἑωϋτοὺς εἶναι αὐτόχθονας [b] ἠπειρώτας, καὶ τῷ οὐνόματι τῷ αὐτῷ αἰεὶ διαχρεωμένους τῷπερ νῦν. ἀποδεικνῦσι δὲ [c] ἐν Μυλάσσοισι Διὸς Καρίου ἱρὸν ἀρχαῖον, τοῦ Μυσοῖσι μὲν καὶ Λυδοῖσι μέτεστι, ὡς κασιγνήτοισι ἐοῦσι τοῖσι Καρσί. τὸν γὰρ Λυδὸν καὶ τὸν Μυσὸν λέγουσι εἶναι Καρὸς ἀδελφεούς, τούτοισι μὲν δὴ μέτεστι· ὅσοι δὲ ἐόντες ἄλλου ἔθνεος, ὁμόγλωσσοι τοῖσι Καρσὶ ἐγένοντο, τούτοισι δὲ οὐ μέτα. Οἱ δὲ [d] Καύνιοι, αὐτόχθονες, δοκέειν ἐμοὶ, εἰσί· αὐτοὶ μέντοι ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. προσκεχωρήκασι δὲ γλῶσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἔθνος, ἢ οἱ Κᾶρες πρὸς τὸ Καυνικόν· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι. νόμοισι δὲ χρέωνται κεχωρισμένοισι πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων καὶ Καρῶν. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ' ἡλικίην τε καὶ φιλότητα [e] εἰλαδὸν συγγίνεσθαι ἐς πόσιν, καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ καὶ παισί. ἱδρυνθέντων δέ σφι ἱρῶν ξεινικῶν, μετέπειτα ὥς σφι ἀπέδοξε, (ἔδοξε δὲ τοῖσι πατρίοισι μοῦνον χρᾶσθαι θεοῖσι) ἐνδύντες τὰ ὅπλα ἅπαντες [f] Καύνιοι ἡβηδὸν τύπτοντές δούρασι τὸν ἠέρα, μέχρι οὔρων τῶν [g] Καλυνδικῶν ἕποντο, καὶ ἔφασαν ἐκβάλλειν τοὺς ξεινικοὺς θεούς. καὶ οὗτοι μὲν τρόποισι τοιούτοισι χρέωνται. Οἱ δὲ Λύκιοι ἐκ Κρήτης τὠρχαῖον γεγόνασι· τὴν γὰρ Κρήτην εἶχον τὸ παλαιὸν πᾶσαν βάρβαροι· διενειχθέντων δὲ ἐν Κρήτῃ περὶ τῆς βασιληΐης τῶν Εὐρώπης παίδων, Σαρπηδόνος τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε τῇ στάσει Μίνως, ἐξήλασε αὐτόν τε Σαρπηδόνα καὶ τοὺς στασιώτας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἀπωσθέντες ἀπίκοντο τῆς Ἀσίης ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα. τὴν γὰρ νῦν Λύκιοι νέμονται, αὕτη τὸ παλαιὸν ἦν Μιλυάς. οἱ δὲ Μιλύαι, τότε Σόλυμοι ἐκαλέοντο. 70 τέως μὲν δὴ [h] αὐτέων Σαρπηδὼν ἦρχε· οἱ δὲ ἐκαλέοντο τόπερ τε ἠνείκαντο οὔνομα, καὶ νῦν ἔτι κα-

a Ἐώθησαν Ald. b Ὑπερέτας idem. Sequentia habet Thom. M. in Διαχράομαι. c Exscripsit Strabo XIV. p. 974. d Καυκώνιοι solus Med. et mox Καυκωνικόν. e Med. Ask.; Ἰλαδὸν Edd. & Paris. B. f Med. Καυκώνιοι. Ἡβηδὸν exscripsit Suidas in v. g Καλυνδικῶν Ald. Ask., alii Καλινδικῶν, qui & mox ἔιποντο· vulgatum dat Med. Ald. h Αὐτῶν Med. Ask.

thecae Traiectinae v. Κανόνας, qui sua debet scholiis in Il. Θ, 193. Post pauca Cl. Reiskius aut περικειμένας, videlicet ἀσπίδας aut περικειμένοις reponit. Satis erit si αὐτὰς ad sententiam advoces.

17. Μετὰ δὲ, τοὺς Κᾶρας &c.] Male haec et distincta et Latina consuetudine fuerunt expressa. Non docetur, *post Caras longo succedente tempore, Dorienses atque Iones ex insulis fuisse egressos, et sic sedes in continenti posuisse*; verum longo post tempore Dorienses & Iones Caras ex insulis eiecisse. Series orationis & res ipsa hanc requirunt sententiam, sicuti pulcre animadvertit Cl. *Geinozius* & *Reiskius* atque ante eos *Portus*. Hoc vide v, 14. ἐντελλόμενος ἐξαναστῆσαι ἐξ ἠθέων Παίονας· *iubens sedibus suis Paeonas everti.* Decepit interpretem μετὰ δὲ, toties in his Musis absolute positum I, 128. &c.

24. Διὸς Καρίου] Neque haec *Strabo* neglexit XIV. p. 974. bene distinguens inter Iovem *Carium*, quem Mysi pariter ac Lydi, quasi Carum fratres, deveneraban-tur, et Iovem *Stratium*, de quo V, 119. *AElianus* unum eumdemque censuit, errans, de *Animal.* XII, 30.

30. Αὐτοὶ μέν τοι ἐκ Κρήτης &c.] Adscribam *Strabonis* verba, ut manifestior Celeb. Viri evadat inprudentia, Καυκωνίους invito scriptori toties obtrudentis. De Cauniis ita XIV. p. 964. A. Φασὶ δ' αὐτοὺς ὁμογλώττους μὲν εἶναι τοῖς Καρσὶν, ἀφῖχθαι δὲ ἐκ Κρήτης, καὶ χρῆσθαι νόμοις ἰδίοις. Quae quidem ex *Nostro* esse repetita, monitu non eget.

40. Μέχρι οὔρων τῶν Καλυνδικῶν] Vulgari debuerat: *ad fines usque Calyndensium.* Si *montes* designarentur, οὐρέων esset scribendum. *Vallam* tamen *Cellarius* & alii sequuntur, turpius errantem in istis p. 83, 16. ἡμέας ἀνέχευ ὀρέων ἄρχοντας. Nostro loco populus insanus ad suae regionis fines usque Deos exigebat peregrinos: contra *Cicero* in Verr. IV, c. 35. *Segestanas*, ait, *matronas & virgines convenisse, cum Diana exportaretur ex oppido, — thure odoribusque incensis usque ad agri fines prosecutas esse.* Lecti Spartanorum Themistoclem dicuntur comitati μέχρι οὔρων τῶν Τεγεητικῶν Herod. VIII, c. 124. *ad Tegeaticos usque fines. Suidas:* Παρὰ Ἡροδότῳ Οὖροι, οἱ ὅροι, τὰ ὁροθέσια· aspero plerumque scribuntur spiritu tam nomen quam verbum οὐρίζειν. L. V. 52. legitur μέχρι οὔρων τῶν Κιλικίων. L. III, c. 90. ἐπ' οὔροισι vulgavit *Gronov.* pro οὔρεσι· similiter in loco vexatissimo III, c. 5. capiendum μέχρι οὔρων vel οὔρων. VALKEN.

40. Μέχρι οὔρων τῶν Καλυνδικῶν] Interpres errorem excusare non potest, neque Editores negligentiam, qui *Aldum* & *Hervagium* duces recusarunt. Naevum deterserat *Casaubonus* ad *Strabon.* XIV. p. 963.; eluit quoque Latinis emendatis *Geinozius*.

50. Οἱ δὲ Μιλύαι, τότε Σόλυμοι] Cl. *de Pauw* moratum est illud τότε, quoniam *Steph. Byz.* Μιλύαι, πρότερον Σόλυμοι. Gemina *Strabo* XII. p. 858., *Nostrum* imitatus & nominatim adpellans, quod illum tamen fugit. Mavult κοτὲ Σολ. *quondam Solymi adpellabantur.* Non adplaudo: τότε liquido spectat τὸ παλαιόν, & manum medicam renuit. Adi inferius VII, 92.

καλέονται ὑπὸ τῶν περιοίκων οἱ Λύκιοι, [a] Τερμίλαι. ὡς δὲ ἐξ Ἀθηνέων Λύκος ὁ Πανδίονος, ἐξελαθεὶς καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ [b] ἀδελφεοῦ Αἰγέως, ἀπίκετο ἐς τοὺς Τερμίλας παρὰ Σαρπηδόνα, οὕτω δὴ κατὰ τοῦ Λύκου τὴν ἐπωνυμίην Λύκιοι ἀνὰ χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ, τὰ μὲν Κρητικοῖσι, τὰ δὲ Καρικοῖσι χρέωνται. ἓν δὲ τόδε ἴδιον νενομίκασι, καὶ οὐδαμοῖσι ἄλλοισι [c] συμφέρονται ἀνθρώπων· καλέουσι ἀπὸ τῶν μητέρων ἑωϋτοὺς, καὶ οὐκὶ ἀπὸ τῶν πατέρων. εἰρομένου δὲ ἑτέρου τὸν πλησίον, τίς εἴη, καταλέξει ἑωϋτὸν μητρόθεν, καὶ τῆς μητρὸς [d] ἀνανεμέεται τὰς μητέρας. καὶ ἢν [e] μέν γε γυνὴ ἀστὴ δούλῳ συνοικήσῃ, γενναῖα τὰ τέκνα νενόμισται· ἢν δὲ ἀνὴρ ἀστὸς, καὶ ὁ πρῶτος [f] αὐτέων, γυναῖκα ξείνην ἢ παλλακὴν ἔχῃ, ἄτιμα τὰ τέκνα γίνεται. Οἱ μέν νυν Κᾶρες οὐδὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδεξάμενοι, ἐδουλώθησαν ὑπὸ Ἁρπάγου· οὔτε αὐτοὶ οἱ Κᾶρες ἀποδεξάμενοι οὐδὲν, οὔτε ὅσοι Ἑλλήνων ταύτην τὴν χώρην οἰκέουσι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κνίδιοι, τῆς χώρης τῆς σφετέρης τετραμμένης [g] ἐς πόντον, τὸ δὴ Τριόπιον καλέεται. ἀργμένης δὲ ἐκ τῆς Χερσονήσου τῆς [h] Βυβασσίης, ἐούσης τε πάσης τῆς Κνιδίης, πλὴν ὀλίγης, περιῤῥόου· (τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς βορῆν ἄνεμον, ὁ [i] Κεραμεικὸς κόλπος ἀπείργει, τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ κατὰ Σύμην τε καὶ Ῥόδον θάλασσα) τὸ ὦν δὴ ὀλίγον τοῦτο, ἐὸν ὅσον τε ἐπὶ πέντε στάδια, ὤρυσσον οἱ Κνίδιοι, ἐν ὅσῳ Ἅρπαγος τὴν Ἰωνίην κατεστρέφετο, βουλόμενοι νῆσον τὴν χώρην ποιῆσαι· ἐντὸς δὲ πᾶσά σφι ἐγένετο. τῇ γὰρ ἡ Κνιδίη χώρη ἐς τὴν ἤπειρον τελευτᾷ, ταύτῃ ὁ ἰσθμός ἐστι, τὸν ὤρυσσον· καὶ δὴ πολλῇ χειρὶ ἐργαζομένων τῶν Κνιδίων· μᾶλλον γάρ τι καὶ θειότερον ἐφαίνοντο τιτρώσκεσθαι οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ [k] οἰκότος τά τε ἄλλα τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, θραυομένης τῆς πέτρης· ἔπεμπον ἐς Δελ-

Lycii vocantur a vicinis Termilæ. Quum vero Lycus Pandionis filius, et ipse a fratre AEgeo Athenis pulsus, ad Sarpedonem in Termilas abiisset, factum est temporis progressu ut de Lyci nomine Lycii vocarentur. Legibus utuntur partim Creticis, partim Caricis. Hoc tamen unum pro lege habent peculiare, et cum nullis aliis hominum conveniunt, quod a matribus nomina sibi induunt, non a patribus: et si quis prope stantem percontetur quis sit, quave familia ortus? describet se ab matre, et matris avias protinus memorabit. Adde quod si qua urbana servo nupserit, liberi qui ex his suscipiuntur, ingenui existimabuntur: sin autem vir civis, et quidem inter eos primarius, uxorem duxerit externam aut pallacam, suscepti ex his liberi reputabuntur remoti ab honoribus.

174 Enimvero huius tempestatis Cares nullo præclaro facinore edito, ab Harpago subacti sunt. Nec Cares tantum nullum ediderunt, sed nec Græci quotquot illam regionem tenent. Tenent autem cum alii, tum Lacedæmoniorum coloni Cnidii, quorum regio declinat ad mare, quæ appellatur Triopium. Nam quum initium ex Bybassia peninsula sumat, et præter exiguum quid Cnidia omnis sit circumflua: (eam enim partem qua boream spectat, Ceramicus coërcet sinus, australem vero mare, in quo est Syme ac Rhodus) istud igitur exiguum, circiter quinque stadiorum, Cnidii fodiebant, interea, dum Harpagus Ioniam everteret, volentes suam regionem in insulæ formam redigere. Intus vero universa illis erat: nam Cnidia regio, qua parte in continentem finitur, illic isthmus est, quem fodiebant. Et sane multa manu operantibus Cnidiis, amplius humano et divinius videbantur vulnerari operarii, quam solet in talibus fieri, cum alias corporis partes, tum præcipue oculos incisa et

a Citat *Steph.* in Τέρμερα & *Eustath.* ad *Dionys.* v. 857. Mox bene *M. Ask.*: in reliquis Ἀθηναίων. Statim ἐξελαθεὶς *Ald.* alii ἐξελασθεὶς. *b* *Medic.*, reliqui ἀδελφοῦ. *c* *Ald.* & editi, tum *Paris. A. B.*, in *Ask. M* συμφέροντα. *d* *Ald.* & *Camerar.*, ἀνανεμεῖται *M. Ask.*, vulgo ex coniectura ἀναμνέεται. Vid. *Suidam* in V. *e* Ex *M. Ask.*, ab aliis γε abest. *f* Αὐτῶν *M. Ask.* *g* Ἔσποντο *Ask.* *h* *Vossii* coniectura est. Vulgo omnes Βυβλεσίης. *i* *Med. Rem. Ask.*; Κεραμικὸς *Ald.* & ora *Steph.*; Edd. alii Κεραυνικός. Statim ἀπέργει *Ask.* *k* *M. Ask.*, εἰκότος *Edd.*

59. Καὶ οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται] Nollem tantopere sudasset pro *Medic.* vir Clarissimus: συμφέροντα scribentis error peperit. Vide L. VI, 59. Explicuit erudite hunc locum *Iac. Perizonius*, V. Cl. *Triad. Dissert.* I. p. 37., quem studiorum consortem et Academici operis collegam cur *Gronovius* nominare contemserit, nunc non dico. Addo Orestae dictum ex *Euripidis* Elect. v. 935. κἀκείνους στυγῶ Τοὺς παῖδας, ὅστις τοῦ μὲν ἄρσενος πατρὸς Ὀυκ ὠνόμασται, τῆσδε μητρὸς ἐν πόλει. Athenis, teste *Varrone*, statutum fuit, *ut nullus nascentium maternum nomen acciperet*, sive μητρόθεν adpellaretur, apud *Augustinum* Civit. D. XVIII, 9. Adplica ad haec *Suidae* Τῆς μητρὸς ὡς αἲξ καλεῖται.

62. Ἀνανεμεῖται] Ionicum flexum ἀνανεμέεται conservavit Ed. *Aldina*, genuinum, si verum est quod scribit *Suidas* Ἀνανέμεσθαι ἐπὶ τοῦ καταλέγειν positum ab *Herodoto*: ἀναμνέεται, *Kustero* probatum ad *Suid.*, attulit *Io. Iac. Westenius* ad Marci XIV, 72. sed cum millenis aliis rectius omisisset. Quam Lyciorum non sanequam absurdam memorat *Herod.* consuetudinem (καλέουσι ἀπὸ τῶν μητέρων ἑωϋτοὺς, καὶ οὐκὶ ἀπὸ τῶν πατέρων·) tradidit & *Plutarch.* T. II, p. 248. D. νόμος ἦν τοῖς Ξανθίοις μὴ πατρόθεν ἀλλ' ἀπὸ μητέρων χρηματίζειν. Alia quaedam isti mori congrua *Nicolaus* addidit *Damascenus* in ἐθῶν συναγωγῇ (libello, cuius excerpta collegit *H. Vales.* p. 510. &c., hunc fuisse titulum e *Stobaei* p. 614. colligas:) apud *Stob.* p. 292, 23. Λύκιοι τὰς γυναῖκας μᾶλλον ἢ τοὺς ἄνδρας τιμῶσι· καὶ καλοῦνται μητρόθεν, τάς τε κληρονομίας ταῖς θυγατράσι λείπουσιν, οὐ τοῖς υἱοῖς. Hoc Athenis atque alibi quia fuit inauditum, *Demosthenes* c. Boeotum p. 577. §. II. καὶ τίς, inquit, ἤκουσε πώποτε, ἢ κατὰ ποῖον νόμον προσπαραγράφοιτ' ἂν (τὸ τῆς μητρὸς ὄνομα.) Materno genere superbus *Megacles* ὁ Κοισύρας audit *Aristophani* Ἀχαρν. v. 614. *Homero* prorsus inusitata, quod monuit *Heraclit.* Allegor. *Hom.* p. 417. μητρωνυμικὰ Poëtis adhibentur Λητοΐδης, Δαναΐδης, Νιοβίδης· &c. *Etymolog. M.* p. 166, 10. ἡ τετρὰς *numerus quaternarius Pythagoricis* Μαιάδης dicebatur, utpote τῆς δυάδος, Μαίας dictae, *filiolus*.
VALKEN.

72. Τῆς Βυβασσίης] *Is. Vossii* emendatio est ad *Melam* I, 16, 10., merito laudata & probata *Gronovio*. Nihili enim Βυβλεσίης, quod in libris. Chersonesi haec *regio Bubassus*, apud *Plinium* L. V. H. Nat. C. 28. Urbs, unde nomen, modo Βύβαστος, modo Βύβασσος. Vide ad *Diodori* V, 62.

79. Ἐντὸς δὲ] Una duntaxat litera mutata legerim: ἐκτὸς δὲ πᾶσά σφι ἐγένετο· id est ἐκτὸς δὲ πᾶσα ἡ χώρη σφι ἐγένετο, sive ἦν, νῆσος· *extrinsecus enim tota ipsorum regio erat insula*: paulo superius ista leguntur: ἐούσης πάσης τῆς Κνιδίης, πλὴν ὀλίγης, περιῤῥόου. Istum quinque stadiorum Isthmum voluerunt perfodere, cui, quod non esset insula, peninsula debebat Cnidiorum: vid. *Pausan.* V, p. 440. F. Commode succedunt quae sequuntur apud *Herodotum*, in quibus ego quidem nihil desidero. Senarios Apollinis Pythii exagitat *Oenomaus Eusebii* Praep. V, p. 220. C. D. VALKEN.

79. Ἐντὸς δὲ πᾶσά σφι ἐγένετο] Quae in haec verba animadvertit vir doctus *Miscell. Lips. Volumen* VII. p. 621. et VIII. p. 298. ostentabit. Ipse scripto ad me minore molimine, ἐγγὺς δὲ ταῦτά σφι ἐγ. *parum aberat, quin opus illud ex ipsorum sententia perficeretur*, *aut* εἰκότως δέ σφι ταῦτα — *non sine caussa faciebant.* Coniecturae illae alacrem ingenii volubilitatem declarant. Mihi licebit esse tardiori. Docetur intra eam fossam, quam deprimebant, Chersonesum universam tum fuisse, atque insulae ferme instar. Eum in modum qui confertim intra urbem se penetrarunt, ἀθρόοι ἐντὸς γενόμενοι in *Parthenii* Erot. C. 9., et de Chersoneso Thracia obportune *Noster* VI, 36. ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ἡ Χερσόνησος ἔσω πᾶσά ἐστι —.

95. Αἰ-

et vulnerata petra: Delphos miſerunt conſultores oraculi, qui ſciſcitarentur quidnam esſet quod tantopere adverſaretur? Pythia, ut ipſi referunt Cnidii, ſenario verſu reſpondit talia:

Nec aggerate, nec vel Isthmum fodite:
Nam, ſi placuisſet, inſulam dederat Deus.

Quum talia reſpondiſſet Pythia, Cnidii a fodiendo deſtiterunt, et invadenti cum exercitu Harpago, ultro ſeſe ſine prœlio dediderunt.
175 Pedaſenſes erant qui mediterraneam ſupra Halicarnasſum colunt; quibus quum incommodum aliquod eventurum eſt, ipſis ſeu eorum vicinis, ſacerdos Palladis magnam barbam accipit; id quod ter illis accidit. Hi ſoli in Caria virorum Harpago aliquamdiu reluctati ſunt, plurimumque negotii exhibuerunt, montem muniendo cui nomen Lida. Tandem tamen et ipſi expugnati fuerunt.
176 Ceterum ubi in Xanthium campum exercitum duxit Harpagus, Lycii contra procedentes, paucique cum multis confligentes, ſtrenue ſeſe geſſerunt. Superati autem prœlio fugatique in urbem, uxores, liberos atque pecunias una cum familiis in arcem congregaverunt, admotoque mox igne arcem univerſam iſtam incenderunt. Quæ ubi feciſſent, ipſi et iureiurando atroci adſtricti et clam egreſſi, pugnando Xanthii omnes oppetierunt. Ex Lyciis autem, qui Xanthios nunc dicunt ſe eſſe, hi omnes præter octoginta familias ſunt convenæ. Nam octoginta iſtæ familiæ tunc peregrinabantur, ideoque ſuperſtites remanſerunt. Xanthum quidem igitur hunc in modum obtinuit Harpagus: pari modo Caunum. Nam Caunii Lycios imitabantur magna ex parte.
177 Tum igitur inferiorem Aſiam Harpagus evertebat, ſuperiorem ipſe Cyrus, unamquamque gentem ſubigens nullamque prætermittens. At nos in præſentia illorum plura omittemus, ea duntaxat narraturi, quæ illi quamplurimo conſtiterunt labore, ſuntque memoratu digniſſima. Quum igitur Cyrus continentem univerſam ſuæ
178 ditionis feciſſet, Aſſyriis imminebat. ASSYRIAE autem cum alia multa ſunt magna oppida, tum vero celeberrimi nominis ac validiſſimum eſt BABYLON, ubi ipſis poſt everſam Ninum regia erat, quæ urbs talis eſt. In magno campo illa ſita eſt, quod ad magnitudinem, unamquamque

Δελφοὺς [a] θεοπρόπους ἐπειρησομένους τὸ ἀντίξοον· ἡ δὲ Πυθίη σφι, ὡς αὐτοὶ Κνίδιοι λέγουσι, χρᾷ ἐν [b] τριμέτρῳ τόνῳ τάδε,

Ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργοῦτε, μηδ᾽ ὀρύσσετε·
Ζεὺς γάρ κ᾽ ἔθηκε νῆσον, [c] εἴ κ᾽ ἐβούλετο.

Κνίδιοι μὲν, ταῦτα τῆς Πυθίης χρησάσης, τοῦ τε ὀ- 71
ρύγματος ἐπαύσαντο, καὶ Ἁρπάγῳ ἐπιόντι σὺν τῷ στρατῷ, ἀμαχητί σφεας αὐτοὺς παρέδοσαν. Ἦσαν δὲ Πηδασέες οἰκοῦντες ὑπὲρ [d] Ἁλικαρνασσοῦ μεσόγαιαν· τοῖσι ὅκως τι μέλλοι ἀνεπιτήδεον ἔσεσθαι, αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι περιοίκοισι, ἡ ἱερείη τῆς Ἀθηναίης πώγωνα μέγαν ἴσχει. τρίς σφι τοῦτο ἐγένετο. οὗτοι τῶν περὶ Καρίην ἀνδρῶν μοῦνοι τε ἀντέσχον χρόνον Ἁρπάγῳ, καὶ πρήγματα παρέσχον πλεῖστα, [e] ὄρος τειχίσαντες, τῷ οὔνομά ἐστι Λίδη. Πηδασέες μέν νυν χρόνῳ ἐξαιρέθησαν· Λύκιοι δὲ, ὡς ἐς τὸ Ξάνθιον πεδίον ἤλασε ὁ Ἅρπαγος τὸν στρατὸν, ὑπεξιόντες, καὶ μαχόμενοι ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς, ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο· ἑσσωθέντες δὲ, καὶ κατειληθέντες ἐς τὸ ἄστυ, [f] συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τάς τε γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα καὶ τοὺς οἰκέτας· καὶ ἔπειτα ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες καὶ συνομόσαντες ὅρκους δεινοὺς, ὑπεξελθόντες ἀπέθανον πάντες Ξάνθιοι μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων φαμένων Ξανθίων εἶναι, οἱ πολλοὶ, πλὴν ὀγδώκοντα [g] ἱστιέων, εἰσὶ ἐπήλυδες· αἱ δὲ ὀγδώκοντα ἱστίαι αὗται ἔτυχον τηνικαῦτα ἐκδημέουσαι, καὶ οὕτω περιεγένοντο. τὴν μὲν δὴ Ξάνθον οὕτως ἔσχε ὁ Ἅρπαγος. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν Καῦνον ἔσχε. καὶ γὰρ οἱ Καύνιοι τοὺς Λυκίους ἐμιμήσαντο τὰ πλέω. Τὰ μέν νυν κάτω τῆς Ἀσίης Ἅρπαγος ἀνάστατα ἐποίεε. τὰ δὲ ἄνω αὐτῆς, αὐτὸς Κῦρος, πᾶν ἔθνος καταστρεφόμενος, καὶ οὐδὲν παριείς. τὰ μέν νυν αὐτέων πλέω [h] παρήσομεν· τὰ δέ οἱ παρέσχε πόνον τε πλεῖστον καὶ ἀξιαπηγητότατά ἐστι, τούτων ἐπιμνήσομαι· [i] Κῦρος ἐπεί τε τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείρια ἐποιήσατο, Ἀσσυρίοισι ἐπετίθετο. [k] Τῆς δὲ Ἀσσυρίης ἐστὶ τὰ μέν κου καὶ ἄλλα πολίσματα μεγάλα πολλά· τὸ δὲ ὀνομαστότατον καὶ ἰσχυρότατον, καὶ ἔνθα σφι, [l] τῆς Νίνου ἀναστάτου γενομένης, τὰ βασιλήϊα κατεστήκεε, ἦν Βαβυλὼν, ἐοῦσα τοιαύτη δή τις [m] πόλις· κέεται ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, μέγαθος ἐοῦσα μέτωπον ἑ-

κά-

a M. Rem. Ask., alii cum *Aldo* θεοπρόπους negligunt. *b* Μέτρῳ *Ask.* *c* Ἄι κ᾽ ἐβ. *Oenomaus* in Praep. Ev. *Euſebii* v, 26. p. 220. *d* Ἁλικαρνασσοῦ *Ald.* Sequentia citat *Strabo* p. 909. ubi vide *Caſaub.* *e* Ὀροστοιχίσαντες *Ask.* *f Med. Ask.*, in Edd. συνείλησαν & *Paris. A. B.* *g* Ἱστιαίων *Ald.*, unde error veteris interpretis, notatus a *Leopardo* Emend. vii, 11. & *H Stephano.* *h Med. Ask.*, vulgo παρήσομαι. *i M. Ask.*, in *Ald. Arch. Vind.* Κῦρος δὲ, ἐπείτε. Mox ὑπὸ χεῖρα *V. Arch.* *k* Τοῖσι δ᾽ Ἀσσυρίοισι *Arch.* non male: ſtatim τὰ μέν κου ex *Med.*, in aliis non eſt τά. *l* Τῆς Νίνου *Arch.* et ἀναστάτεω· articulum, qui aberat, revocavi. *m* Πόλις κέεται iungit *Paris. B.* diſtinctione poſt τὶς poſita: καίεται *Arch.* ſpectavit haec *Euſtath.* in *Dionys.* v. 1005.

95. Αὐτοῖσί τε καὶ] Primo adſpectu ſcribendum potius videretur: αὐτοῖσί τε, ἢ καὶ τοῖσι περιοίκοισι· prouti cepit interpres: plura tamen tuentur vulgatam. Mirificum autem illud oſtentum, quo malum imminens Pedaſenſibus horumque vicinis portendebatur, hic ſuo loco commemoratur; infra L. viii, c. 104. loco, ut arbitror, ſatis alieno; atque adeo etiam attendenti videri poterunt ab aliena manu Herodoteis quae huc ſpectant illic interiecta. Verba *Strabonis* ad *Herodoti* loca iam contulerat ante *Caſaubonum P. Leopardus* Em. vii, c. xi. p. 180. VALKEN.

97. Τρίς σφι τοῦτο ἐγένετο] Dicetur viii, 104. Mons Cariae, cui nomen *Lide*, mihi ſe, quod quidem recordor, alibi non obtulit. Prior interpres *Lyde* expresſit, cui congruit *Ptolemaei* Geogr. v, 3. Cariae oppidum Λύδαι· quod tamen nomen Geographi libri varie ſcribunt: in *Ulmenſi* verſione anni CIϽCCCCLXXXVI. *Clyde*; Χύδαι *Coiſlin.* in Codice.

4. Συνήλισαν] Mihi quoque ſincerum videtur: niſi tamen iſta praeceſſiſſent proxima, κατειληθέντες ἐς τὸ ἄστυ· difficulter conſtitui posſet, utrum poſuiſſet *Herodotus* συνήλισαν, an συνείλησαν, vel συνήλασαν· ſiquidem iſta tria reperiuntur in re ſimillima adhibita. Pheronem ſcribit *Herod.* ii, c. 111. mulieres ἐς μίην πόλιν —— συναλίσαντα ὑποπρῆσαι πάσας σὺν αὐτῇ τῇ πόλι. alterum, hic merito repudiatum, legitur L. iii, c. 45. ubi civium liberos & uxores Polycrates ἐς τοὺς νεωσοίκους συνειλήσας εἶχε ἑτοίμους ὑποπρῆσαι. Recentioris aevi Xanthiorum ſimile huius facinus denarrans συνελάσαι *Philo* praebet *Iud.* p. 883. E. Attigit hanc hiſtoriam ſimileſque commemorat *Caſaubon.* Anim. in *Athen.* xii, c. vii. VALKEN.

7. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες &c.] Animoſum hoc & triſte in defendenda libertate exemplum Xanthii Alexandri Magni & Casſii Brutique per Aſiam expeditionibus iterarunt, meriti *Philonis Iud.* praeconia *Quod O. Prob. Liber* p. 883., et *Appiani*, in Harpagi nomine aliorum culpa vitioſi, Bell. Civ. iv. p. 1017., qui ſua *Plutarcho* debet in Bruto p. 998.

25. Τῆς Νίνου ἀναστάτου γενομένης] Supra C. 106. Mirum accidit *Arch.* ἀναστάτεω· Scribaene in animo fuit ſecundus caſus virilium Κροίσεω, Βάττεω, Πεισιστράτεω, Μεμβλιάρεω & ſimilium? Non dixero.

κας͂ον, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ςαδίων, ἐούσης τετραγώνου·
οὗτοι ςάδιοι τῆς περιόδου τῆς πόλιος γίνονται συνάπαν-
τες ὀγδώκοντα καὶ τετρακόσιοι. τὸ μέν νυν μέγαθος
τοσοῦτόν ἐςι τοῦ ἄςεος τοῦ Βαβυλωνίου. ἐκεκόσμητο
δὲ ὡς οὐδὲν ἄλλο πόλισμα τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. τάφρος μὲν
[a] πρῶτά μιν βαθέα τε καὶ εὐρέα καὶ πλέη ὕδατος πε-
72 ριθέει· μετὰ δὲ, τεῖχος πεντήκοντα μὲν πηχέων βα-
σιληΐων ἐὸν τὸ εὖρος, ὕψος δὲ, διηκοσίων πηχέων. ὁ δὲ
βασιλήϊος πῆχυς τοῦ μετρίου ἐςὶ πήχεος μέζων τρισὶ
δακτύλοισι. Δεῖ δή με πρὸς τούτοισι ἐπιφράσαι, ἵνα τε
ἐκ τῆς τάφρου ἡ γῆ [b] ἀναισιμώθη, καὶ τὸ τεῖχος ὅντι-
να τρόπον ἔργαςο. ὀρύσσοντες ἅμα τὴν τάφρον, ἐπλίν-
θευον τὴν γῆν ἐκ τοῦ ὀρύγματος ἐκφερομένην· ἑλκύσαν-
τες δὲ πλίνθους ἱκανὰς, ὤπτησαν αὐτὰς ἐν καμίνοισι·
μετὰ δὲ, τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ θερμῇ, καὶ
διὰ τριήκοντα δόμων [c] πλίνθου ταρσοὺς καλάμων διαςοι-
βάζοντες, ἔδειμαν πρῶτα μὲν τῆς τάφρου τὰ χείλεα·
δεύτερα δὲ, [d] αὐτὸ τὸ τεῖχος τὸν αὐτὸν τρόπον. ἐπά-
νω δὲ τοῦ τείχεος παρὰ τὰ ἔσχατα, οἰκήματα μου-
νόκωλα ἔδειμαν, τετραμμένα ἐς ἄλληλα. τὸ μέσον δὲ
τῶν οἰκημάτων ἔλιπον τεθρίππῳ περιέλασιν. πύλαι δὲ
[e] ἐνεςᾶσι πέριξ τοῦ τείχεος ἑκατὸν, χάλκεαι πᾶσαι.
καὶ ςαθμοί τε καὶ [f] ὑπέρθυρα ὡσαύτως. ἔςι δὲ ἄλλη
πόλις ἀπέχουσα ὀκτὼ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος.
Ἶς οὔνομα αὐτῇ, ἔνθα ἐςὶ ποταμὸς οὐ μέγας· [g] Ἶς καὶ
τῷ ποταμῷ τὸ οὔνομα· ἐσβάλλει δὲ οὗτος ἐς τὸν [h] Εὐ-
φρήτην ποταμὸν τὸ ῥέεθρον. οὗτος ὦν ὁ Ἶς ποταμὸς,
ἅμα τῷ ὕδατι θρόμβους ἀσφάλτου ἀναδιδοῖ πολλοὺς,
ἔνθεν ἡ ἄσφαλτος ἐς τὸ ἐν Βαβυλῶνι τεῖχος ἐκομίσθη.
Ἐτετείχιςο μέν νυν ἡ Βαβυλὼν τρόπῳ τοιῷδε. ἔςι [i] δὲ
δύο φάρσεα τῆς πόλιος. τὸ γὰρ μέσον αὐτῆς ποταμὸς
διείρ-

que frontem habens centum et viginti ſtadio-
rum; eſt enim quadrata. Ita ſtadia quadringenta
et octoginta circuitus urbis colliguntur omnia.
Tanta quidem igitur est Babylonicæ urbis ma-
gnitudo; quæ ſic exornata est, ut aliud nul-
lum ex oppidis quæ nos novimus. Iam primum
foſſa ambit alta atque lata et aquæ plena. Dein-
de murus quinquaginta cubitorum regiorum
craſſitudine, ducentorum celſitudine. Eſt au-
tem regius cubitus, quam is, quo pro menſura 179
utimur, tribus digitis maior. Oportet certe
me præter hæc diſſerere, ubi ſit conſumpta
terra, quæ ex foſſa fuerat egeſta, et murus quo-
modo fuerit exſtructus. Simul fodientes foſ-
ſam, terram egeſtam ex isto opere formabant
in lateres: quorum postquam magnam vim tra-
xerant, eos in fornacibus coquebant. Poſtea
pro cœno vel calce utentes bitumine ferventi,
et per triceſimas latericias compages conſtipan-
tes crates arundinum, ſtruxerunt primum labra
foſſæ, deinde ipſum murum ad eundem modum.
Super hunc murum circa oras extruxerunt do-
munculas unius membri ad ſe invicem verſas;
inter quas tantum intercapedinis medium re-
linquebatur, ut quadriga circumagi poſſet.
Eius muri per ambitum centum portæ ſta-
bant, æreæ omnes, cum cardinibus itidem et
ſuperliminibus. Babylone octo dierum itinere
abest alia urbs nomine Is, ubi fluvius est haud
magnus, etiam eiusdem urbi nominis, qui ſe
devolvit in flumen Euphratem. Hic itaque flu-
vius Is, una cum aqua multos reddit bituminis
grumos; unde bitumen ad murum Babylonis
portatum fuit. Hunc igitur in modum Babylon 180
munita est. Eius duæ ſunt plagæ, quoniam il-
lam

a Med. Rem. Ask., in aliis μιν deſit, praeterea βαθεῖα & εὐρεῖα *Paris. A. B.* & *Arch. Ask.* Statim καὶ ante πλέη non est in *Arch.* *b* Ἀνεσιμ. *Arch.* *c* Πλίνθοις idem. *d* Αὐ τὸ τεῖχος *idem.* *e* Ἑςᾶσι *id.*, exſcripſit haec *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 1005. Adde eumdem in *Homer.* p. 758. *f* Ὑπέρθυρον *Arch.* *g* Vid. *Stephan.* in V., ubi his utitur & *Euſtath.* in *Homer.* p. 877, 16. *h* Εὐφράτην *Med. Ask. Arch.* & mox Εὐφράτης, in ſcriptura ea non conſtantes. Quae adduntur de Euphrate fluvio, habet hinc *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 988. *i* Non eſt in *Arch.*

30. Ὀγδώκοντα καὶ τετρακόσιοι] Amplitudinem urbis iisdem ſtadiis circumſcribunt *Plinius* N. Hiſt. VI, 26., *Philoſtratus* V. Apollon. I, 25. et *Oroſius* II, 6. *Cteſias*, *Clitarchus*, *Strabo*, *Curtius* diſſentiunt, de ſtadiorum numero centum ferme auferentes. Itaque *Noſtrum* erraſſe *Iſ. Voſſius* profitetur & confudiſſe nobiliſſimas urbes Ninum & Babylonem: illius ambitum ſtadiorum fuiſſe CCCCLXXX., non huius *Obſervat Var.* C. 8. Quae docte disputata, certa non ſunt, & paene arbitraria. De Nini & Babylonis ſpatio *Diodorus* II, 3. 7.

35. Ὁ δὲ βασιλήϊος πῆχυς τοῦ μετρίου &c.] *Lucianus* Catapli C. 16. de quodam beatulo, καὶ μονονουχὶ καλλίων καὶ ὑψηλότερος ὅλῳ ΠΗΧΕΙ ΒΑΣΙΛΙΚΩι· in quae criticus, ὁ βασιλικὸς πῆχυς ἔχει ὑπὲρ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ κοινὸν τρεῖς δακτύλους, prorſus ad *Herodoti* mentem. Satis adparet, *regium cubitum* Perſicum videri: Perſarum enim reges βασιλεῖς dici adſolebant. Vulgaris cubitus Aſiaticus est et fortaſſe Samius, quem II, 168. Aegyptio parem, et ἑξαπάλαιςον ſive *ſex palmorum* eſſe in eadem Euterpe C. 149. perhibet. Atque haec de cubiti menſura. Ecce aliud animadvertendum. Muri Babylonici craſſitudinem & altitudinem minime eamdem finierunt *Herodoto* recentiores. *Plinii* ducentos celſitudinis pedes, hinc inconſiderate depromtos, examinavit *Salmaſius* in *Solin.* p. 871., examinavit eosdem ſicuti & *Cteſiae*, *Diodori*, *Philoſtrati* atque aliorum aberrationes *Olearius* in *Philoſtrati* V. Apoll. I, 25., quos conſule.

40. Ἑλκύσαντες δὲ πλίνθους] Nihil ineſt dictioni, quod ingratum ſit. Πλινθουργὸς, πλινθουλκὸς, πλινθουλκεῖν ſunt in *Polluce* VII, 163. Latinis *ducendi lateres*, *ducti lateres*, *ducere lateres* uſu teruntur in *Vitruvii* II, 3., *Plinii* Hiſt. Nat. XXXV, 14., Graecorum exemplo. ΠΛΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΥΣΑΝ in Pyramide latericia regis Aſychis II, 136., cui convenit Vatis *Nahumi* C. III, 14. החזיקי מלבן / εἴρυσον πλίνθον, *trahe* ſive *duc lateres.*

42. Καὶ διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου] *Salmaſium* & *Fabrum*, temere haec vellicantes, coërcuit *Gronov.*, beneque τριήκοντα δόμους expedivit. Gloſſarium *Sangermanenſe*, Δόμον, οὐκ ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἀλλ' ἐφ' οὗ συνήθεια τάττει· Ἡρόδοτος Α. καὶ Β., nimirum hoc loco & II, 127. Id male, quod ταρσοὺς καλάμων *alas arundinum* eſſe Vir Cl. iuſſit, cui quidem decreto valide Grammatici obnituntur, *Scholiaſtes* Herodoti, *Heſychius*, *Suidas*, *G. Corinthus*, quamquam non eodem omnes pacto, *crates* πλέγματα interpretati. Tum praeter ceteros *Thucydides* II, 76. ἐν ταρσοῖς καλάμου πῆλον ἐνείλοντες· ubi Critici: πλέγμασιν, ἀπὸ καλάμου πεποιημένοις, rectiſſime: nam quae ſequuntur, non panuculas arundinum, ſed texta & crates requirunt. Iure ergo *Salmaſius* & *Reiskius* hoc probarunt. Quod autem crates eas inter laterum ordines ſtiparint ſtructores, non alia fortaſſe cauſſa inpulſi fuerunt, quam ut bitumini eſſent ligamento; prorſus uti Syracuſani τῶν ἑλῶν κάλαμον *arundinem paluſtrem* adhibuerunt πρὸς τὴν σύνδεσιν τῆς κονίας, *ut calx ligaretur magis* in *Diodori* XIII, 113. Quem quoque in uſum *Vitruvius* tomicem conmendat ex ſparto Hiſpanico, arundinem Graecam, &, ſi eius copia non ſit, paluſtrem, de *Architect.* II, 3. Forte quoque non omnes latericias conpages, ſed imas triginta, ita conſtiparunt, quod ſtructurae ſeries, uti hic expingitur, videtur innuere; cuius quidem inſtituti rationes habere potuerunt varias. Ut ut eſt, non laudo correctiones *Corn. de Pauw*, διὰ τριήκοντα πλίνθων δόμων ταρσοὺς καλάμῳ διαςοιβάζοντες, quippe violentas & veri colore defectas. Quis δόμων ταρσοὺς de ima murorum parte accipiet? ut alia ne tangam.

52. Ἶς καὶ τῷ ποταμῷ τὸ οὔνομα] *Etymologus* MS., de quo ſupra, Ἶς ὄνομα ποταμοῦ ὥς φησι Ἡρόδοτος καὶ Γύλαξ ὁ ἱςορικὸς, atque alibi iterum. An Σκύλαξ eſt? *Euſtathius* in *Iliad.* p. 877, 16. habet his conſimilia, ſed καί τις δὲ Φύλαξ ἱςορικὸς, quem non magis cognitum habeo. Adſeverat *S. Bochartus* Phaleg. IV, 17. Arabibus illud flumen nunc עיסי *Iſa* eſſe et dici, non ſine lapſu; aliud est, adcurate deſcriptum a *Golio* in *Alfergan.* p. 123. Nomen etiam illi multo recentius venit ab *Iſa*, Alis filio, Almanſoris Chalifae patruo; neque hoc inſuper habuit *Steph. le Moyne* Var. Sacr. p. 136.

59. Ἐξ

lam mediam ſeparat fluvius nomine Euphrates, qui magnus et altus et celer, ex Armeniis in Rubrum mare decurrit. In hunc fluvium uterque murus cubitos exporrigit; inde vero curvaturæ per labrum utrumque fluminis, coctilium laterum maceria, prætenduntur. Ipsa urbs plena domibus ternarum quaternarumque contignationum ſecta est in vias, cum rectas alias, tum etiam transverſas, quæ ad flumen tendunt; ad quarum quamque viam in maceria, quæ præter flumen ducebatur, portulæ factæ ſunt pro numero vicorum et ipsæ æreæ, et ad flumen idem ferentes. Et hic quidem murus lorica est.

181 Alius vero intus murus non multo quam hic debilior circumtegit, ſed anguſtior: inque utraque civitatis plaga per medium iste est erectus, quorum hic regiam comprehendit ambitu prægrandi atque valido: in altero vero Iovis Beli templum æreis portis, id quod mea etiam nunc ætate existit, duorum undecunque ſtadiorum amplitudine, quum ſit quadratum. In templi medio turris ſolida, ſtadii longitudine ſimul et latitudine, cui alia ſuperimpoſita turris et huic ſubinde alia, ad octavam usque. Adſcenſus in eas forinſecus per orbem circa ſingulas turres tendens factus est. Adſcendenti per eum in medio est diverſorium, ſellæque ad quieſcendum factæ, in quibus adſcendentes ſedent ac conquieſcunt. In poſtrema turri templum est magnum, in quo lectus est magnus ſplendide ſtratus, et appoſita illi menſa aurea. Statua tamen ibi nulla est poſita: neque hic noctu cubat hominum aliquis, præter mulierem ſolam ex indigenis, quam ex omnibus deus delegerit, uti narrant Chaldæi huius dei ſacerdotes.

182 Narrant autem ipſi illi, mihi quidem non credibilia referentes, deum ipſum et venire in templum, et in lecto conquieſcere, perinde atque Thebis AEgyptiis, eodem modo quo ferunt AEgyptii. Nam et ibi in Thebæenſis Iovis fano mulier cubat; quarum mulierum utraque cum nullis viris putatur

διείργει, τῷ οὔνομά ἐστι Εὐφρήτης· ῥέει δὲ ἐξ Ἀρμενίων ἐὼν μέγας, καὶ βαθὺς, καὶ ταχύς· ἐξίει δὲ οὗτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. τὸ ὦν δὴ τεῖχος ἑκάτερον τοὺς ἀγκῶνας ἐς τὸν ποταμὸν ἐλήλαται. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, αἱ ἐπικαμπαὶ παρὰ χεῖλος ἑκάτερον τοῦ ποταμοῦ [a] αἱμασιὴ πλίνθων ὀπτέων παρατείνει. τὸ δὲ ἄστυ αὐτὸ ἐὸν πλῆρες [b] οἰκιέων τριωρόφων τε καὶ τετρωρόφων, κατατέτμηται τὰς ὁδοὺς ἰθείας, τάς τε ἄλλας, καὶ τὰς ἐπικαρσίας τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν [c] ἐχούσας. κατὰ δὴ ὦν ἑκάστην ὁδὸν ἐν τῇ αἱμασιῇ τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν πυλίδες [d] ἐπῆσαν, ὅσαιπερ αἱ λαῦραι, τοσαῦται ἀριθμόν. ἦσαν δὲ καὶ αὗται χάλκεαι, φέρουσαι καὶ αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν ποταμόν. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ τεῖχος θώρηξ ἐστί. ἕτερον δὲ ἔσωθεν τεῖχος [e] περιθεῖ, οὐ πολλῷ τέῳ ἀσθενέστερον τοῦ ἑτέρου τείχεος, στεινότερον δέ. [f] ἐν δὲ φάρσεϊ ἑκατέρῳ τῆς πόλιος ἐτετείχιστο ἐν μέσῳ, ἐν τῷ ἦεν τὰ βασιλήϊα, περιβόλῳ τε μεγάλῳ [g] τε καὶ ἰσχυρῷ. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, Διὸς Βήλου ἱρὸν χαλκόπυλον, καὶ ἐς ἐμὲ τοῦτο ἔτι ἐὸν, δύο 73
σταδίων πάντη, ἐὸν τετράγωνον. ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἱροῦ πύργος στερεὸς οἰκοδόμηται, σταδίου καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος· καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ πύργῳ ἄλλος πύργος ἐπιβέβηκε, καὶ ἕτερος μάλα ἐπὶ τούτῳ, μέχρις οὗ ὀκτὼ πύργων. ἀνάβασις δὲ ἐς αὐτοὺς ἔξωθεν κύκλῳ περὶ πάντας τοὺς πύργους ἔχουσα πεποίηται. μεσοῦντι δέ κου τῆς ἀναβάσιος, ἔστι καταγωγή τε καὶ θῶκοι ἀμπαυστήριοι, ἐν τοῖσι κατίζοντες ἀμπαύονται οἱ ἀναβαίνοντες. ἐν δὲ [h] τῷ τελευταίῳ πύργῳ νηὸς ἔπεστι μέγας· ἐν δὲ τῷ νηῷ κλίνη μεγάλη κέεται εὖ ἐστρωμένη, [i] καί οἱ τράπεζα παρακέεται χρυσέη. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔνι οὐδὲν αὐτόθι ἐνιδρυμένον, οὐδὲ νύκτα οὐδεὶς ἐναυλίζεται ἀνθρώπων, ὅτι μὴ γυνὴ μούνη τῶν ἐπιχωρίων, τὴν ἂν ὁ θεὸς ἕληται ἐκ πασέων, ὡς λέγουσι οἱ Χαλδαῖοι, ἐόντες ἱρέες τούτου τοῦ θεοῦ. Φασὶ δὲ οἱ [k] αὐτοὶ, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, τὸν θεὸν αὐτὸν φοιτᾷν τε ἐς τὸν νηὸν, καὶ [l] ἀμπαύεσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης, κατάπερ ἐν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς λέγουσι οἱ Αἰγύπτιοι· καὶ γὰρ δὴ ἐκεῖθι κοιμᾶται ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Θηβαιέος γυνή. ἀμ-

a Ἁιμασιαῖσι idem. *b* Οἰκίων *Arch.* tum in *Ask.* τριορόφων & τετροφ. *c* *Eton. Arch. V. M. Ask.*, in aliis ἀγούσας. Mox ὁδὸν *Arch.* negligit. *d* Ἐστήκεσαν *Arch.* ἐπῆσαν *Ask.* nec prave. Mox αἱ λαῦραι idem & *M.* *e* Non habent hoc verbum *Vind.* & *Arch.* *f* Hic incipit hiatus usque in C. 184. in *Arch. Vind.* *g* Dat *Med.* & *Ask.*, in aliis non invenitur. De Beli fano *Euſtath.* ex *Noſtro* ad *Dionyſii* Perieg. v. 1005. *h* Articulum non habet *Ask.* *i* *Med. Ask.*, vulgo ἡ τραπ. *k* Αὐτοὶ οὗτοι, ἐμοὶ *Ask.* non male. *l* *M. Ask.* ἀναπαύεσθαι. *Aldus* & alii ἀμπαύεσθαι, quod reſtitui.

59. Ἐξ Ἀρμενίων] Supra C. 72. ἐξ Ἀρμενίου οὔρεος, quod planiſſime expreſſit *Dionyſius* Perieg. v. 989. Verum quod hic ſcribitur, non diſcrepat. Vide *Procopium* Bell. Perſ. I, 17. & *Salmaſium* in *Solin.* p. 437.

62. Τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, αἱ ἐπικαμπαὶ &c.] Inpeditior verborum ordo Cl. *Pauw* movit, ut τὰς ἐπικαμπὰς παρὰ κ. λ. mallet; *Reiskium* vero, τῇ αἱ ἐπικαμπαὶ — ποταμοῦ, αἱμασιή —. cui ego adſentirer, ſi quid eſſet innovandum. *Gronovium* vide, nimium tamen in rixa ſuper τὸ ἄρπεζον, de qua *Diſſert. Herodot.* C. 5. Mox ὀικίων ex *Arch.* refinxiſſem, ſcriptoris conſuetudini inhaerens, niſi ὀικίην & ὀικίας parili uſu depoſuiſſet I, 114. III, 51. IV, 79. Excuſari autem non poteſt *Dionyſius Halic.*, quum Art. Rhetor. C. I, 3. ὥς που καὶ Ἡρόδοτος πεντώροφα καὶ ἑξώροφά φησιν εἶναι ἐν Βαβυλῶνι, ſi errantem memoriam in lapſus patrocinium repudiet.

66. Καὶ τὰς ἐπικαρσίας] Imo vero legendum καὶ ἐπικαρσίας. Articulus in iſta ſede locum non invenit, definiens orationis quod dicitur ſubiectum: Babylon κατατέτμηται τὰς ὁδοὺς ἰθείας τάς τε ἄλλας, καὶ ἐπικαρσίας τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐχούσας· *in vias fuit diviſa, ceteras quidem rectas, ſed transverſas quae ad flumen ferebant.* De Syracuſarum Acradina *Cicero* in Verr. IV, c. 53. *ceterae urbis partes una via lata perpetua multisque transverſis diviſae.* Ferri nequit articulus bis poſitus apud *Herod.* L. V, c. 77. οἱ δ' ἱπποβόται· ſcribendumque, ἱπποβόται δὲ ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. Recte legitur L. VII, c. 218. καταῤῥωδήσας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι. L. VIII, c. 26. πυνθανόμενος τὸ ἄεθλον ἐὸν στέφανον. L. IX, c. 11. ξείνους ἐκάλεον τοὺς βαρβάρους. Credi vix poteſt quam frequenter in minutis hiſce fuerit ab hominibus etiam Graece perdoctis peccatum. Noſtro loco ſi ſcriptus Codex praeberet καὶ δὴ καὶ ἐπικαρσίας genuinum videretur. VALKEN.

75. Ἐν τῷ ἦεν τὰ βασιλήϊα] Adſtipulor *Gronovio*, ἐν τῷ μὲν — corrigenti. Hiat alioqui ſententia. Confer *Diodorum* II, 8.

79. Σταδίου καὶ τὸ μῆκος &c.] Lapſum prioris interpretis, ſive *Heresbachii*, in Latinis *craſſitudine ſimul et altitudine* merito reprehendit S. *Bochartus* Phaleg. I, 13. Nihil hic de altitudine. Poſt pauca mavult *Reiskius* μέχρι καὶ ὀκτὼ, citra neceſſitatem.

81. Μέχρις οὗ ὀκτὼ πύργων] Herodoteus ſcribendi mos non eſt obliterandus: L. II, c. 19. μέχρι οὗ αὖτις τροπέων τῶν θερινέων. L. II, c. 53. c. 173. μέχρι ὅτου πληθούσης ἀγορῆς. L. III, c. 104. μέχρις οὗ ἀγορῆς διαλύσιος. Ionismus & in his poſcit μέχρι. VALKEN.

92. Ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες] Ita prudenter et ſine ſuperſtitioſa credulitate. Turpiſſimae fraudes veteratorum fuerunt, quibus ſaepius, quam proditum litteris eſt, ſimplicitati matronarum & puellarum illuſerunt. Quid Paullinae, Imperante Tiberio, evenerit, notum ex *Ioſepho* eſt Ant. Iud. XVIII, 3, 4. Vide *Io. Clericum* in *Heſiodi* Theog. v. 940.

96. Κοιμᾶται ἐν τῷ — γυνή.] *Strabo* XVII. p. 1171. Iovi Thebaeo εὐειδεστάτην καὶ γένους λαμπροτάτου παρθένον miniſtrare perhibet, ſed talem, qualis ſcurrae *Petronii* Quartilla. *Reiskius* ſupra κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ne bis idem dicatur, inducit. Ego, ſi quid mutandum, καὶ τὸν αὐτὸν — praeferrem.

ἀμφότεραι δὲ αὗται λέγονται ἀνδρῶν οὐδαμῶν ἐς ὁμιλίην φοιτᾷν· καὶ κατάπερ ἐν Πατάροισι τῆς Λυκίης ἡ πρόμαντις τοῦ θεοῦ, ἐπεὰν γένηται· οὐ γὰρ [a] ὦν αἰεί ἐστι χρηστήριον αὐτόθι· ἐπεὰν δὲ γένηται, τότε ὦν συγκατακληΐεται τὰς νύκτας ἔσω [b] ἐν τῷ νηῷ. Ἔστι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱροῦ καὶ ἄλλος κάτω νηὸς, ἔνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἔνι κατήμενον χρύσεον· καί οἱ τράπεζα μεγάλη [c] παρακέεται χρυσέη, καὶ τὸ βάθρον οἱ καὶ ὁ θρόνος χρύσεός ἐστι· καὶ, ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλάντων ὀκτακοσίων χρυσίου πεποίηται ταῦτα. ἔξω δὲ τοῦ νηοῦ, βωμός ἐστι χρύσεος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμὸς μέγας, ὅπου θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων. ἐπὶ γὰρ τοῦ χρυσέου βωμοῦ οὐκ ἔξεστι θύειν, ὅτι μὴ [d] γαλαθηνὰ μοῦνα. ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος βωμοῦ καὶ καταγίζουσι λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα ἔτεος ἑκάστου οἱ Χαλδαῖοι, τότε ἐπεὰν τὴν ὁρτὴν ἄγωσι τῷ θεῷ τούτῳ. ἦν δὲ ἐν τῷ τεμένεϊ τούτῳ ἔτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον καὶ ἀνδριὰς δυώδεκα πήχεων, χρύσεος, στερεός. ἐγὼ [e] μέν μιν οὐκ εἶδον· τὰ δὲ λέγεται ὑπὸ Χαλδαίων ταῦτα λέγω. τούτῳ τῷ ἀνδριάντι Δαρεῖος μὲν ὁ Ὑστάσπεος ἐπιβουλεύσας, οὐκ ἐτόλμησε λαβεῖν· Ξέρξης δὲ ὁ Δαρείου ἔλαβε, καὶ τὸν ἱρέα ἀπέκτεινε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινέειν τὸν ἀνδριάντα. τὸ μὲν δὴ ἱρὸν τοῦτο οὕτω κεκόσμηται. ἔστι δὲ καὶ ἴδια ἀναθήματα πολλά.

74 Τῆς δὲ Βαβυλῶνος ταύτης πολλοὶ μέν κου καὶ ἄλλοι ἐγένοντο βασιλῆες, τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λόγοισι μνήμην ποιήσομαι, οἳ τὰ τείχεά τε [f] ἐπεκόσμησαν καὶ τὰ ἱρά· ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο· ἡ μὲν πρότερον ἄρξασα, τῆς ὕστερον γενεῇσι [g] πέντε πρότερον γενομένη, τῇ οὔνομα ἦν Σεμίραμις. αὕτη μὲν ἀπεδέξατο χώματα ἀνὰ τὸ πεδίον ἐόντα [h] ἀξιοθέητα· πρότερον δὲ ἐώθεε ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδίον πᾶν πελαγίζειν· [i] Ἡ δὲ δὴ δεύτερον γενομένη ταύτης βασίλεια, τῇ οὔνομα ἦν Νίτωκρις (αὕτη δὲ συνετωτέρη γενομένη τῆς πρότερον ἀρξά-

tatur habere consuetudinem: sicut etiam dei antistita Pataris Lyciæ civitate, quando adest numen. Neque enim oraculum ibi viget perpetuo: ubi autem fuerit, tunc antistita noctu intus in templum concluditur. Porro in Baby- 183
lonis templo aliud etiam est sacellum inferius, ubi magna inest Iovis statua aurea sedens, eique mensa magna aurea apposita, simul et gradus et thronus aureus: adeo ut Chaldæi octingentorum talentorum auri opus æstimarent. Extra sacellum altare est aureum: atque præter hoc, aliud altare ingens, in quo integræ ætatis pecudes immolantur; nam supra aureum illud non licet adolere, præterquam solas lactentes. Insuper in hoc maiusculo altari Chaldæi quotannis mille talenta thuris adolent tunc, quando festum huic deo celebrant. Eratque in hoc templo etiamdum illo tempore statua duodecim cubitorum e solido auro: quanquam ego hanc non viderim, sed ea refero, quæ a Chaldæis referuntur. Hanc statuam quidem Darius Hystaspis filius insidiose captans, non ausus tamen fuit auferre: sed eam postea Xerxes Darii filius abstulit, sacrifico, qui prohibuerat statuam loco movere, interempto. Atque illud templum hoc pacto fuit ornatum, etiamsi sint peculiaria multa donaria. Huius Babylonis multi quoque et alii 184
quondam reges extitere, quorum in exponendis rebus Assyriis mentionem faciam, qui et muros amplius ornaverunt et templa: et inter eos duæ feminæ. Harum prior, quæ quinque ætatibus ante posteriorem regnavit, vocata est SEMIRAMIS. Hæc per campum aggeres excitavit spectatu dignos, quum antehac flumen per eum omnem restagnare solitum esset. Secunda post hanc regina, NITOCRIS nomine, 185
extitit superiore solertior; cuius cum alia monu-

a Iidem, in Edd. γὰρ δὴ αἰεί. Mox συγκατακλήεται *Ask.* vide *Gronov.* VII, 129. *b* Ἐν τῇ νηῷ *Med.*, ἐν τῷ νηῷ *Ask. Paris. B.*, *Aldus* & eum secuti ἐς τὸν νηόν. *c* Παρακέαται *Ald* *d* Exscripsit *Athen.* IX. p. 396. D. et ex eo *Eustath.* in *Hom.* p. 1483, 53. *e* *Ald. Herv. Ask. Med.*, μέν νυν οὐκ vulgo. *f* Ἐκόσμησαν *Arch.* *g* Abest πέντε in *Ask.* *h* Ἀξιοθήητα *Arch.* tum mox ἔωθεν. *i* Ἡ δὲ δὴ ἡ δεύτ. *Arch.*, non male. Tum Νίτρωκις *Ask.*

1. Ἔσω ἐν τῷ νηῷ] Dedi scriptis Codd., ne negligerentur, etsi in re ipsa differitas nulla. *Iosephus* in Paullinae historia ἔνδον ἐν τῷ νεῷ. De statuto tempore, quo Apollo Patara invisebat *Servius* Aen. IV, 143. *nam constat, Apollinem sex mensibus hiemalibus, apud Patara, Lyciae civitatem, dare responsa, unde Pataraeus Apollo dicitur; et sex aestivis apud Delum.*

10. Λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα] *Vallae* grandis dica inpingitur ob *centum millia talentorum*, quae olim in Latinis: verum eius caussa melior est. Codex, quem secutus est, haec omnia, sicuti *Arch. Vind.*, praeteriit. Absunt etiam a *P. Phoenice*, hiatus alioqui versionis Laurentianae sarciente. Debetur peccatum *Heresbachio*. Atque hoc visum fuit verbo monere, ut criminatio cesset. Supra καὶ τὸ βάθρον rectissime *Gronovius* vertit *gradum* exemplo *Curtii*, qui *Diodori* XVII, 66. τὸ κατὰ τὸν θρόνον ὑπόβαθρον *imum gradum* suo sermone expressit. Vide *B. Brissonium* R. Pers. I, 76. p. 104.

17. Ξέρξης δὲ ὁ Δαρείου] Redux ex infelice in Graecos expeditione, auctore *Arriano* Exp. Alex. VII, 17. Iunge *Diodorum* II, 9.

24. Τῆς ὕστερον γενεῇσι πέντε πρότερον &c.] *Quinque* hae *generationes* annorum circiter CLX. in varias angustias doctissimos coëgerunt viros. Ill. *Scaliger*, ut aliquis Ctesiam inter & Herodotum consensus esset, nec *Semiramidis* aetas tam sera haberetur, πέντε in πεντήκοντα mutavit in *Notis* ad *Fragmenta Vet.* p. 42. *Camp.* vero *Vitringa*, magnus et eruditus Theologus, alia ex caussa γενεῇσι ιέ sive δεκαπέντε *Comment.* in Iesaiam C. XIII. p. 484., quae quoque coniectura *Galei* Herodoto adscripta cernitur. Neutra opus est. Non agitur de Semiramide, Nini coniuge: Ninum certe *Herodotus* in Musis uxoremque eius nusquam deposuit. Describitur regina Babylonis Semiramis, quae aggeribus obiectis restagnans flumen coërcuerit. Assyriam fuisse non meminit, nedum Babylonem condidisse. Errat enim *Stephan. Byzant.* in Βαβυλὼν, *Nostro* errorem exprobrans de Semiramide, quam struxisse illam urbem perhibuerit. Fuerunt, uti significavit, Babyloniorum reges plures: testatur eorumdem memoriam & nomina *Canon* Astronomicus sive *Ptolemaei*: sunt quoque in sacris nostris tabulis: horum uni centum & sexaginta annis ante Nitocrim Semiramis haec enupsit, operaque absolvit, de quibus heic loci. Plures autem reginas in Asia olim fuisse, quibus *Semiramidis* fuerit titulus, aliunde constat. Vide *Scaligerum* ad Chron. *Eusebii* A. DLXXXIII. et *Bouberii* Dissert. Herodot. C. 2.

28. Τῇ οὔνομα ἦν Νίτωκρις] Vide II, 100. Quaeritur cui regum Babyloniorum, quos cognitos aliunde habemus, Nitocris uxor fuerit. Viri multo eruditissimi *Scaliger*, *N. Abramus*, *Vitringa*, *Bouberius* atque alii eam Nabuchodonosoro sive Nebucadnezari, elocarunt, fuisseque adeo aviam ultimi Babyloniorum regis Labyneti sive Nabonedi, h. e. *Beltzasaris* apud *Danielem*. Mihi, omnia perpendenti, uxor fuisse Evilmerodachi, Nebucadnezaris F., videtur, habeoque eius sententiae ex aliqua parte adstipulatorem V. Cl. *H. Venemam*, longo mihi amicitiae usu iunctissimum, in *Dissert.* ad *Vaticinia Danielis* p. 119. Atque hoc belle, si *Beltzasar* regum fuerit Babyloniorum postremus nec diversus a *Nabonedo*, uti equidem opinor, dicto *Ieremiae* C. XXVII, 7., *Nebucadnezari*, *filio*, et *nepoti* dicto audientes, neque ultra, subactas gentes fore, conveniet: concordabit praeterea C. 188., quod Nitocrim Labyneto, regum Babyloniorum ultimo, matrem, non aviam, quae *N. Abrami* & *Vitringae* sententia, contribuit. Neque obficit quidquam mentio Nini a Medis occupatae; quippe revera a Medorum rege Cyaxare superioribus annis domitae ac pessumdatae, uti narratum C. 106. Necesse enim non est, nec exigunt *Nostri* verba, ut Nitocris reginae tempore subiugata urbs censeatur. Corruit proinde *Bouberii* suspicio & coniectura, Ninum bis in Medorum venisse ditionem, & potestatem, primum Cyaxaris auspiciis, deinde Astyagis *Dissert. Herodot.* C. 21, 11. p. 240. Ruit etiam elegans Cl. *Pavii* emendatio, ἐν δὲ δὴ καὶ τὴν Ἶνα, qua de urbe C. 179.

39. Ἀρδέ-

numenta extiterunt, quæ ego memorabo, tum vero hoc; quod animadvertens imperium Medorum ingens ac non quiescens, subactaque ab his alia oppida, et inter hæc Ninum, præmunivit se omnibus quam potuit maxime. Ante omnia fluvium Euphratem, qui antea fluebat rectus, mediam ipsorum urbem interfluens, tortuosum reddidit, fossis superius depressis, adeo ut quendam Assyriæ pagum, nomine Ardericca, ter influat, et qui nunc e mari hoc per Euphratem Babylonem versus subvehuntur, ter ad hunc eundem pagum applicent, idque triduo. Et hoc quidem tale reddidit. Aggerem vero in utroque fluminis labro aggeravit visu mirandum: tantæ est et magnitudinis et sublimitatis. Multo supra Babylonem, exiguum quid deflectens a flumine, fodit paludi eluviem, profunditate quidem ad aquam usque semper effodiens, latitudine vero eius ad circuitum sumpta quadringentorum viginti stadiorum. Huius cavernæ fossitia humus per fluminis labra aggerendo impensa est. Quem locum ubi depressit, crepidinem ambitus eius lapidibus advectis duxit. Hæc duo, ut flumen flexuosum et tota fossa esset lacuna, ideo fecit ut fluvius per multas flexuras fractus, tardior mearet, et navigationes Babylonem versus essent tortuosæ, et ex ipsis navigationibus longus ambitus lacunæ exciperet. In ea vero parte regionis fecit hæc opera, ubi erant introitus in eam, et compendia ex Medis viæ, ne Medi commercio negotia sua co-
186 gnoscerent. Et hæc quidem ex profundo circumiecit. Ceterum ex eis tale fecit additamentum. Quum sit urbs in duas dirempta regiones, fluvio medium tenente, quoties aliquis ex altera in alteram regionem transire volebat sub regibus superioribus, is necesse habebat navigio transire: quod erat, ut reor, molestum. Huic autem etiam rei ista prospexit; siquidem ubi effodit effluvium paludi, aliud istud ex opere eodem monumentum reliquit. Lapides prælongos excidit; qui ubi parati fuerunt, et locus effossus, in locum ipsum quem effoderat, omnem fluminis cursum avertit. Qui locus effossus dum impleretur, interea pristino alveo arefacto, partim labia fluminis intra urbem, ac descensus, qui ex portulis ad flumen ferunt, eduxit coctis lateribus, ea-

ἀρξάσης) τοῦτο μὲν, μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ ἐγὼ ἀπηγήσομαι· τοῦτο δὲ, τὴν Μήδων ὁρῶσα ἀρχὴν μεγάλην τε καὶ οὐκ ἀτρεμίζουσαν, ἄλλα τε [a] ἀραιρημένα ἄστεα αὐτοῖσι, ἐν δὲ δὴ καὶ τὴν Νίνον, προεφυλάξατο ὅσα ἐδύνατο μάλιστα· πρῶτα μὲν τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν, [b] ῥέοντα πρότερον ἰθὺν, ὅς σφι διὰ τῆς πόλιος μέσης ῥέει, τοῦτον, ἄνωθεν διώρυχας ὀρύξασα, οὕτω δή τι ἐποίησε σκολιὸν, ὥστε δὴ τρὶς ἐς τῶν τινα κωμέων τῶν ἐν τῇ Ἀσσυρίῃ ἀπικνέεται ῥέων. τῇ δὲ κώμῃ οὔνομά ἐστι, ἐς τὴν ἀπικνέεται ὁ Εὐφρήτης, [c] Ἀρδέρικκα. καὶ νῦν οἳ ἂν κομίζωνται [d] ἀπὸ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, καταπλέοντες ἐς τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν, τρίς τε ἐς τὴν αὐτὴν ταύτην κώμην παραγίνονται, καὶ ἐν τρισὶ ἡμέρῃσι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο ἐποίησε. χῶμα δὲ παρέχωσε παρ' ἑκάτερον τοῦ ποταμοῦ τὸ χεῖλος, ἄξιον θώυματος, μέγαθος καὶ ὕψος [e] ὅσον τί ἐστι. κατύπερθε δὲ πολλῷ Βαβυλῶνος ὤρυσσε ἔλυτρον [f] λίμνῃ, ὀλίγον τι παρατείνουσα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, βάθος μὲν ἐς τὸ ὕδωρ αἰεὶ ὀρύσσουσα, εὖρος δὲ τὸ περίμετρον αὐτοῦ ποιεῦσα εἴκοσί τε καὶ τετρακοσίων σταδίων· τὸν δὲ ὀρυσσόμενον χοῦν ἐκ τούτου τοῦ ὀρύγματος ἀναισίμου παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ παραχέουσα. ἐπεί τε δέ οἱ ὤρυκτο, λίθους [g] ἀγαγομένη, κρηπῖδα κύκλῳ περὶ αὐτὴν ἤλασε. ἐποίεε δὲ ἀμφότερα ταῦτα, τόν τε ποταμὸν σκολιὸν, καὶ τὸ ὄρυγμα πᾶν, ἕλος, ὡς ὅ, τε ποταμὸς βραδύτερος εἴη, περὶ καμπὰς πολλὰς ἀγνύμενος, καὶ οἱ πλόοι ἔωσι σκολιοὶ ἐς τὴν Βαβυλῶνα· ἔκ τε τῶν πλόων ἐκδέκηται περίοδος τῆς λίμνης [h] μακρή· κατὰ τοῦτο δὲ εἰργάζετο τῆς χώρης τῇ [i] αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα. Ταῦτα μὲν δὴ ἐκ βάθεος περιεβάλετο· τοιήνδε δὲ ἐξ αὐτῶν παρενθήκην ἐποιήσατο. τῆς πόλιος ἐούσης δύο φαρσέων, τοῦ δὲ ποταμοῦ μέσον ἔχοντος, ἐπὶ τῶν [k] πρότερον βασιλέων ὅκως τις ἐθέλοι ἐκ τοῦ ἑτέρου φάρσιος ἐς τοὔτερον διαβῆναι, χρῆν πλοίῳ διαβαίνειν. καὶ 75
ἦν, ὡς ἐγὼ δοκέω, ὀχληρὸν τοῦτο· αὕτη [l] δὲ καὶ τοῦτο προεῖδε. ἐπεί τε γὰρ ὤρυσσε τὸ ἔλυτρον τῇ λίμνῃ, μνημόσυνον τόδε ἄλλο ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐλίπετο. ἐτάμνετο λίθους περιμήκεας· ὡς δέ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἕτοιμοι, καὶ τὸ χωρίον [m] ὠρώρυκτο, ἐκτρέψασα τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον πᾶν ἐς τὸ ὤρυσσε χωρίον· ἐν τῷ ἐπίμπλατο τοῦτο, ἐν τούτῳ [n] ἀπεξηρασμένου τοῦ ἀρχαίου ῥεέθρου, τοῦτο μὲν τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν [o] καὶ τὰς καταβάσιας τὰς ἐκ τῶν πυλίδων ἐς τὸν ποταμὸν φερούσας ἀνοικοδόμησε πλίνθοισι ὀπτῇσι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ τεί-

a Ἀναιρημένα *Arch.* b *M. Ask. Rem.* ora *Steph.*, in aliis ἐόντα. Statim μέσα ῥέει *Arch.* c *M. Ask. Arch.*, vulgo Ἀρδερικά. Mox ἀγκομίζονται in *Arch.* d *M. Ask. Rem.*, ἀπὸ τῆς Edd. e Ὅσον abest *Arch.* f *Med. Ask.*, ceteri λίμνης. Tum παρακλίνασα ἀπὸ τοῦ *Arch. Vind.* g *Rem. M. Ask.*, in aliis ἀγομένη. h Μακρὸς *Rem. M. Ask.* i Αἰεί τε *Arch.*, et mox ἐκ Μήδου. Praeterea ἐπισμιγόμενοι *Ask.* k *M. Ask.*, *Aldus* cum *Arch.*, *Paris. B.* προτέρων. Paullo ante *Reisk.* τῆς Π. ἐόντων δύο. l Restitui καὶ, quod ex *Gronovii* Edito exulabat. m Ὀρώρυκτο *Arch. Ask.*, satis bene, ὠρώρυκτο *Med.* & alii. n Ἀποξηρασμένου *Paris.* unus, vulgo omnes ἀποξηραμένου. Paullo ante *Ald.* & *Edd.* ἐν τῷ, *Med. Ask. Arch.* ἐν ᾧ. o *M. Ask.*, vulgo καὶ κατά. In *Arch.* καταβάσεις.

39. Ἀρδέρικκα] Simili titulo urbs est VI, 119., verum alio situ. Scio *S. Bocharto* aliter visum esse, & miror: haec ad Euphratem habuit sedem, illa in regione Cissia uls amnem Tigrim. De vocabuli origine quae disputantur *Phaleg.* IV, 16., erudita sunt, sed controversiis obnoxia.

45. Ὤρυσσε ἔλυτρον λίμνῃ] Si λίμνης malis, ipse IV, 173. dabit ἔλυτρα τῶν ὑδάτων, et *Pausanias* ἔλυτρον κρήνης VII, 27. et II, 27. ex iusta *Sylburgii* correctione. Vide vero mihi *Suidam*. Scholiastes ad hunc locum, Ἔλυτρον, σκέπη, δέρμα, & bene, etsi parum ad rem. Ille posthabita voce, quae explananda fuerat, Σκέπη· παρὰ Ἡροδότῳ, θήκη, δέρμα. Non vidi magis.

55. Ἔκ τε τῶν πλόων ἐκδέκηται &c.] Haec innuere videntur, absoluta flexuosa per varios fluvii anfractus navigatione, ventum tamdem fuisse in amplissimum lacum, et, eo circumnavigato, Babylonem. Quod & praecedentia, & C. 186. falsi arguunt. Prudens regina duo meditata est & peregit, tum ut fluvius esset σκολιὸς, tum ut τὸ ὄρυγμα πᾶν foret ἕλος. Prius, ut inpetus fluvii variis flexuris frangeretur, et navigantes tardius procederent: hoc, ut lacuna obiiceretur Medis amplissima & ad amnis aquas recipiendas capacissima. Quae si vera sunt, uti mihi videntur, quid illud ἔκ τε τῶν πλόων; *Corn. de Pauw*, cuius animum eaedem difficultates agitarunt, in correctione remedium invenit, & quidem ἔκ τε τῶν πλεόνων sive πλεύνων *ex pluribus*, ex nimietate fluvii, *ut aquas lacus exciperet ingens.* Quo, qui volet, utatur: mihi non bene sapit. Quid si ἔκ τε τῶν πλόων tantumdem valeat ac ἔξω τε τῶν — *& praeter navigationes istas &c.?* Ita reginae consilio scriptoris oratio congruet. Sed viderint doctiores.

69. Ἐν τῷ ἐπίμπλατο] Non audio Codd. dialecti morem spernentes: pravum quoque, quod & *Kusterus* in *Clerici* Bibl. Vet. & Recent. commonefecit ἀπεξηραμένου. *Noster* ex *Med. Vind. Arch.* VII, 109. διαβὰς — τὸ ῥέεθρον ἀποξηρασμένον verum ostendit.

73. Ἀνοικοδόμησε πλίνθοισι ὀπτῇσι] Simile putares Comici in Pac. v. 99. τοὺς κοπρῶνας καὶ τὰς λαύρας καιναῖς πλίνθοις ἀνοικοδομεῖν i. e. ut Scholiastes explicat, ἀποφρά-

τείχεϊ· τῦτο δὲ, κατὰ μέσην κȣ μάλιςα τὴν πόλιν, τοῖσι λίθοισι τȣ̀ς ὠρύξατο, οἰκοδόμεε γέφυραν, δέȣσα τȣ̀ς λίθȣς σιδήρῳ τε καὶ [a] μολίβδῳ. ἐπιτείνεσκε δὲ ἐπ' αὐτὴν, ὅκως μὲν ἡμέρη [b] γένοιτο, ξύλα τετράγωνα, ἐπ' ὧν τὴν διάβασιν ἐποιεῦντο οἱ Βαβυλώνιοι· τὰς δὲ νύκτας τὰ ξύλα ταῦτα [c] ἀπαιρέεσκον, τοῦδε εἵνεκα, ἵνα μὴ [d] διαφοιτέοντες τὰς νύκτας κλέπτοιεν παρ' ἀλλήλων. ὡς δὲ τό, τε ὀρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγεγόνεε ὑπὸ τȣ̃ ποταμȣ̃, καὶ τὰ περὶ τὴν γέφυραν ἐκεκόσμητο, τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν ἐς τὰ ἀρχαῖα ῥέεθρα ἐκ τῆς λίμνης [e] ἐξάγαγε· καὶ ȣ̈τω τὸ ὀρυχθὲν ἕλος γενόμενον, ἐς δέον ἐδόκεε γεγονέναι, καὶ τοῖσι πολιήτῃσι γέφυρα ἦν κατεσκευασμένη. Ἡ δ' αὐτὴ [f] αὕτη βασίλεια καὶ ἀπάτην τοιήνδέ τινα ἐμηχανήσατο· ὑπὲρ τῶν μάλιςα [g] λεωφόρων πυλέων τȣ̃ ἄςεος, τάφον ἑωϋτῇ κατεσκευάσατο μετέωρον ἐπιπολῆς αὐτέων τῶν πυλέων. ἐνεκόλαψε δὲ ἐς τὸν τάφον γράμματα λέγοντα τάδε, ΤΩΝ ΤΙΣ ΕΜΕΥ ΥΣΤΕΡΟΝ ΓΙΝΟΜΕΝΩΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ, ΗΝ ΣΠΑΝΙΣΗι [h] ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΑΝΟΙΞΑΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ, ΛΑΒΕΤΩ ΟΚΟΣΑ ΒΟΥΛΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ. ΜΗ ΜΕΝΤΟΙ ΓΕ ΜΗ ΣΠΑΝΙΣΑΣ ΓΕ, ΑΛΛΩΣ ΑΝΟΙΞΗι. ΟΥ ΓΑΡ ΑΜΕΙΝΟΝ. ȣ̃τος ὁ τάφος ἦν ἀκίνητος, μέχρι ȣ̃ ἐς Δαρεῖον περιῆλθε ἡ βασιληΐη. [i] Δαρείῳ δὲ καὶ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι τῇσι πύλῃσι ταύτῃσι μηδὲν [k] χρέεσθαι, καὶ χρημάτων κειμένων, καὶ αὐτῶν τῶν χρημάτων ἐπικαλεομένων, μὴ οὐ λαβεῖν αὐτά. τῇσι δὲ πύλῃσι ταύτῃσι οὐδὲν ἐχρᾶτο τοῦδε εἵνεκα, ὅτι ὑπὲρ κεφαλῆς οἱ ἐγένετο ὁ νεκρὸς διεξελαύνοντι. ἀνοίξας δὲ τὸν τάφον, εὗρε χρήματα μὲν οὔ, [l] τὸν νεκρὸν δὲ, καὶ γράμματα λέγοντα τάδε, ΕΙ ΜΗ ΑΠΛΗΣΤΟΣ ΤΕ [m] ΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΣΧΡΟΚΕΡΔΗΣ, ΟΥΚ ΑΝ ΝΕΚΡΩΝ ΘΗΚΑΣ ΑΝΕΩΓΕΣ. αὕτη μέν νυν ἡ [n] βασίλεια, τοιαύτη τις λέγεται

76 γενέσθαι. Ὁ δὲ δὴ Κῦρος ἐπὶ ταύτης τῆς γυναικὸς τὸν παῖδα ἐςρατεύετο, ἔχοντά τε τȣ̃ πατρὸς τȣ̃ ἑωϋτȣ̃ τȣ̀νομα [o] Λαβυνήτȣ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἀρχήν. στρατεύεται δὲ [p] δὴ βασιλεὺς ὁ μέγας καὶ σιτίοισι εὖ ἐσκευασμένοισι ἐξ οἴκȣ, καὶ προβάτοισι· καὶ δὴ καὶ ὕδωρ ἀπὸ τȣ̃ Χοάσπεω ποταμȣ̃ ἅμα ἄγεται τȣ̃ παρὰ Σȣ̃σα ῥέοντος, τȣ̃ [q] μȣ́νȣ πίνει βασιλεὺς, καὶ ἄλλȣ οὐδενὸς ποταμȣ̃. τούτȣ δὲ τοῦ Χοάσπεω τοῦ ὕδατος ἀπε-

eadem qua murum ratione; partim extruxit, circa mediam ferme urbem, pontem iis quos foderat lapidibus, ferro eos ac plumbo devinciens. Per hunc pontem sublices quadratas, per quas Babylonii transirent, interdiu extendebat, easdem noctu tollebant; hac videlicet caussa, ne per noctem transeuntes mutua furta exercerent. Ubi porro id quod effossum erat, facta fuit palus repleta ex flumine, et opus pontis exornatum, tunc fluvium Euphratem ex palude in pristinum alveum revocavit: atque ita palus quam effoderat, visa est decenter et utiliter facta, et pons in usum civium extructus. 187 Hæc eadem ipsa regina hunc etiam machinata est dolum: supra porta urbis celeberrima, loco edito atque in superficie istius portae, sepulcrum sibi extruxit, atque literas hæc significantes insculpsit: SI CUI REGUM BABYLONIS POST ME FUTURORUM FUERIT PECUNIAE PENURIA, APERTO SEPULCRO SUMITO QUANTUMCUNQUE LIBUERIT PECUNIAE. NE TAMEN NON INDIGENS TEMERE APERITO. NON ENIM ID MELIUS. Hoc sepulcrum tamdiu fuit immotum, dum regnum pervenit ad Darium. Is indignum etiam esse ratus neque uti quippiam hac porta, neque sumere pecunias ibi positas, et eas quidem ipsas invocantes. Ideo autem non utebatur porta illa, quod supra caput ipsi transeunti mortuus esset. Hinc reseravit monumentum; in quo non quidem pecunias invenit, sed cadaver et literas hæc dicentes: NISI PECUNIAE ESSES INEXPLEBILIS ET TURPIS LUCRI CUPIDUS, DEFUNCTORUM LOCULOS NON APERUISSES. Talis extitisse hæc regina memoratur. 188 Adversus cuius filium Labynitum, patris nomen et Assyriæ imperium habentem, Cyrus exercitum duxit. Ducit autem rex magnus exercitum probe domi comparata re cibaria atque pecuaria. Portatur etiam aqua ex flumine Choaspe, Susa præterfluente, ex quo uno rex potat et non ex alio flumine. Cuius Choaspis aquam decoctam,

a Μολύκδῳ *Arch.*, tum *Ald.* & plures ἐπέτείνεσκε· melius *M. Ask.* *b* Γένηται *Steph.* margo. Mox οἱ Βαβυλ. *Paris. B. Arch. Vind.* *c* Ἀπαίρεσκον *M.* ora *Steph Ask.*, ἀπαιρέεσκον ceteri. *d* *M. Ask. Arch.* margo *Steph.*, vulgo φοιτέοντες. *e* *Arch. M. Ask.*, alii cum *Ald.* ἐξάγαγε. *f* *M. Ask.*, in aliis αὕτη deest. *g* Λεωφόρων *Ald. Arch. Vind.*, λαοφόρων *M. Ask.* *h* Χρήματα *Vind. Arch.* Vid. *Spanhem.* ad *Comici* Nub. v. 1288. *i* Τῷ δὲ Δαρ. *Arch.* *k* Χρῆσθαι *M. Ask. Arch.*; *Ald.* & ceteri χρέεσθαι. *l* Τὸν δὲ *Ask. Arch.* *m* *Med. Ask.*, in *Arch.* ἔεις, vulgo ἔης. Spectavit hoc vetus scriptor in *Stob. Serm.* x, p. 131. *Max. Tyrius* Diss. xxvi, p. 319., *Plut.* t. II, p. 173. B. et *Apostolius* Prov. xii, 90. *n* Βασιλήϊα *Arch.* *o* Λαβυρίτου *Arch.* *p* *M. Ask.*, δὴ ab aliis exulat. *q* Μοῦνος *Arch. Vind.* sine caussa. Signavit haec *Athen.* II. p. 45. B., *Eustath.* in Odyss. p. 1499. f. & ad *Dionysii* Perieg. v. 1073.

Φράξαι, *obstruere.* Iverunt in eam quoque sententiam docti viri *Reiskius* et *Abresch.* Non nego, quod olim ad *Diodorum Siculum* infitiabar, ἀνοικοδομεῖν idem aliquando esse atque ἀποικοδομεῖν sive *aedificando obstruere.* Conlecta ab illo loca ad hanc verbi notionem sunt in *Comment. ad Constantin. de Caerimon.* p. 252., & ab hoc *Diluc. Thucyd.* p. 356., & possunt adcessione augeri. Verum hunc *Herodoti* sermonem idem requirere, non arbitror. Regina siccato fluvii alveo, labra sive margines eiusdem lateritio opere muniit, tum quoque gradus, quibus in flumen ex vicis descensus erat per portulas, de quibus C. 180, simili lapidum genere eduxit. De obstructione aut marginum aut descensus nihil hic, neque potuit referri, nisi absurde & contra matronae consilium. Adde C. 191. & fatebere τὰς πυλίδας non opere caementitio fuisse obstructas, sed arbitrio & commodo civium patere & claudi solitas.

79. Ταῦτα ἀπαιρέεσκον] Inprudenter littera verbo detracta est, uti & vii, 5. ποιέσκετο, quod vii, 119. scribitur rectius. Ποιέεσκε, φοβέεσκε & hoc de genere plura in usu sunt.

81. Ὡς δὲ τό, τε ὀρυχθὲν λίμνη &c.] Elegans est Cl. *de Pauw* correctio τό, τε ὀρυχθὲν λίμνῃ πλῆρες ἐγεγόνεε —— *ubi illud, quod effossum lacui erat, repletum ex flumine fuit.* Geminum ἔλυτρον λίμνῃ, superius bis usurpatum. Ἐξάγαγε ob speciem Ionicam praetuli.

95. Οὐ γὰρ ἄμεινον] Vetus formula, qua potissimum utebantur, si quid noxium atque inutile fore, testarentur. *Hesiodus* Oper. v. 748.

Μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,
Παῖδα δυωδεκαταῖον· ——

ubi vide *D. Heinsium*, et *Iac. Perizon.* ad *Aeliani* Var. xiii, 3., *Nostrum* praeterea iii, 71. & 82.

4. Ἄπληςός τε ἔας] Retineri potuerat ἔης, ut iii, 143. iv, 151. &c. Sed placet *Med. Noster* ii, 19. πρόθυμος δὲ ΕΑ τάδε — πυθέσθαι· *Reiskius* superius corrigit καὶ αὐτῶν τὸν χρήζοντα ἐπικαλεομένων, medicina arbitraria et superflua.

9. Λαβυνίτου] Scripsit Λαβυνήτου, uti C. 74. & 77. Nomen sola pronuntiandi mutatione discrepat a titulo *Nabonedi*, ultimi regis Babyloniorum, ut eruditi viri *Vitringa*, *Venema* atque alii ostenderunt. Opinor autem & patri, qui aliis Evilmerodachus, & avo Nebucadnezari honorarium hunc fuisse titulum, quales in Medorum, Persarum, Babyloniorum & Aegypti regibus varii.

15. Ἀμα-

coctam, et in argentea vasa diffusam, ferentia permulta plaustra quatuor rotarum, mulis trahentibus, assidue comitantur, quocun-
189 que ille proficiscitur. Cyrus igitur Babylonem tendens, ubi venit ad Gynden amnem (qui in Matienis ortus montibus, per Dardaneos fluens in Tigrim alterum amnem exit, qui Opin urbem præterlabens, Rubro infunditur mari) conabatur hunc traiicere, quum non posset nisi navibus traiici. Interim ei quidam e sacris equis candidis lascive ingressus fluvium transire conabatur. Hunc fluvius contorquens, submersum abripuit. Cyrus autem perquam ægre ferens hanc fluminis contumeliam, illi comminatus est, se sic redditurum eum tenuem, ut in posterum facile vel a mulieribus transiri posset, ne genua quidem tingentibus. Hæc minatus, expeditione in Babylonem intermissa, copias suas bifariam divisit. Dehinc alveos ad funem designavit centenos et octogenos, utrinque ad Gyndis labra omnimodo conversos; quos distributis copiis effodi iussit. Et opus quidem, ut quod a tanta multitudine fieret, perficiebatur; tamen istic in eo faciendo il-
190 lam æstatem universam triverunt. Cyrus ergo quum Gynden mulctasset in trecentas et sexaginta fossas diductum, et alterum ver illuxisset, ita porro ire Babylonem pergit, Babyloniis eum educto exercitu præstolantibus. Qui, ubi propius urbem ille promovit, cum eo conflixerunt, prœlioque fugati, in oppidum compulsi fuerunt. Ii tamen, quia Cyrum iampridem animadverterant inquietum esse, viderantque omnes pariter gentes aggredientem, comportaverant permultorum annorum commeatus: ideoque tunc obsidionem

ἀπεψημένου πολλαὶ κάρτα ἅμαξαι τετράκυκλοι [a] ἡμιόνειαι κομίζουσαι ἐν ἀργυρέοισι ἀγγείοισι ἕπονταί οἱ, ὅποι ἂν [b] ἐλαύνῃ ἑκάστοτε. Ἐπεί τε δὲ ὁ Κῦρος πορευόμενος ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα ἐγίνετο ἐπὶ Γύνδῃ ποταμῷ, τοῦ αἱ μὲν πηγαὶ ἐν [c] Ματιηνοῖσι οὔρεσι, ῥέει δὲ [d] διὰ Δαρδανέων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς ἕτερον ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ παρὰ Ὦπιν πόλιν ῥέων ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδοῖ· τοῦτον δὴ τὸν Γύνδην ποταμὸν ὡς διαβαίνειν ἐπειρᾶτο ὁ Κῦρος, ἐόντα νηυσὶ περητὸν, ἐνθαῦτά οἱ τῶν τις ἱρῶν ἵππων τῶν λευκῶν ὑπὸ ὕβριος ἐσβὰς ἐς τὸν ποταμὸν, διαβαίνειν ἐπειρᾶτο. ὁ δέ μιν [e] συμψήσας, ὑποβρύχιον οἰχώκεε φέρων· [f] κάρτα τε δὴ ἐχαλέπαινε τῷ ποταμῷ ὁ Κῦρος τούτῳ ὑβρίσαντι· καί οἱ ἐπηπείλησε, οὕτω δή μιν ἀσθενέα ποιήσειν, ὥστε τοῦ λοιποῦ καὶ γυναῖκάς μιν εὐπετέως, τὸ γόνυ [g] οὐ βρεχούσας διαβήσεσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀπειλὴν, μετεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα στράτευσιν, διαίρεε τὴν στρατιὴν δίχα. διελὼν δὲ, κατέτεινε σχοινοτενέας ὑποδέξας διώρυχας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν, παρ᾽ ἑκάτερον τὸ χεῖλος τοῦ Γύνδεω τετραμμένας πάντα τρόπον. διατάξας δὲ τὸν στρατὸν, ὀρύσσειν ἐκέλευε. οἷα δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐργαζομένου, [h] ἤνετο μὲν τὸ ἔργον, ὅμως μέντοι τὴν θερείην πᾶσαν αὐτοῦ ταύτῃ διέτριψαν ἐργαζόμενοι. Ὡς δὲ τὸν Γύνδην ποταμὸν ἐτίσατο Κῦρος, ἐς τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντά [i] μιν διώρυχας διαλαβὼν, καὶ τὸ δεύτερον ἔαρ [k] ὑπέλαμπε, οὕτω δὴ ἤλαυνε ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἐκστρατευσάμενοι, ἔμενον αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀγχοῦ τῆς πόλιος, συνέβαλόν τε οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ ἑσσωθέντες τῇ μάχῃ, [l] κατειλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. οἷα δὲ ἐξεπιστάμενοι ἔτι πρότερον τὸν Κῦρον οὐκ ἀτρεμίζοντα, ἀλλ᾽ ὁρέοντες αὐτὸν παντὶ ἔθνεϊ ὁμοίως ἐπιχειρέοντα, [m] προεσάξαντο σιτία ἐτέων κάρτα πολλῶν. ἐνθαῦτα οὗτοι

a Ἡμιόνεαι *Vind. Arch.* Tum κομίζουσι *Rem.* *b* Ἑλαύνῃ *Arch. Vind.* et ὅπῃ ἂν Edd. ἐλαύνοι ex *Med. Ask.* ἐλαύνῃσι· Ἕπονταί οἱ, ὅποι, *Athen.* et *Eustath.*, bene. *c M. Ask.*, Μαντίοισι *V. Arch.*, vulgo Μαντιηνοῖσι. *d* Διαρδανέων *Ask.* Mox Τίγρην *Arch.* *e Suidas* in v. *f Med. Ask.*; alii cum *Ald.* κάρτα δέ. *g Med. Ask.*, vulgo μή. *h Steph.* ora *Ask. Med.*, ceteri ἠνύετο. *i* Διώρυχάς μιν *Arch. Ask.* *k* Ὑπερέλαμπε male *Arch.* *l* Κατειλήφθησαν *Iungerm.* & *Galeus*, perperam. *m Med. Ask.*, in aliis προσάξαντο.

15. Ἅμαξαι — ἡμιόνειαι] Constans haec Codd. scriptura, si levem discrepantiam *Vind.* & *Arch.* praetervideas, *Athenaei* & *Eustathii* consensu magis robboratur. Cl. tamen *Reiskius* ἡμιολίαι reformat, qui *currus* fuerint *sescupli*, sive dimidio tanto maiores ordinariis plaustris: mulos enim esse tarda animalia, neque plaustris apta. Oblitus est *Homeri* Il. Ω, 266.

Ἐκ μὲν ἅμαξαν ἄειραν ἐΰτροχον, ἩΜΙΟΝΕΙΗΝ,
Καλὴν, ———

tum τὰ ὀρικὰ sive ὀρεικὰ ζεύγη, quorum in *Platone*, *Isaeo*, *Demosthene*, *Aeschine* non infrequens memoria; ne quid addam ex rebus nostrae aetatis Hispanicis & Lusitanicis. De Choaspe & eius aqua *B. Brissonius* R. Pers. I, 82. p. 122. copiose.

17. Ὅποι ἂν ἐλαύνῃσι] Scribi poterit ἕπονταί οἱ, ὅποι ἂ. ἐ. ex *Athen.* II. p. 45. B. atque ita legit *Eustath.* ad Od. Δ, p. 173, 23. *Ctesias* apud *Athen.* ἱστορεῖ, ὅπως ἕψεται τὸ βασιλικὸν τοῦτο ὕδωρ, καὶ ὅπως, ἐναποτιθέμενον τοῖς ἀγγείοις, συμφέρεται τῷ βασιλεῖ. sic corrigendum puto vulgatum φέρεται· firmant emendationem *Brissonio* notata de R. P. p. 80. *aqua vasis recondita deportari solet quocumque se Rex moverit.* Scripserat, opinor, *Alex. Clemens*, omissis, quae feruntur intermedia, Paedag. II, p. 185, 10. ὡς οἱ βασιλεῖς οἱ ἀνόητοι, καθάπερ καὶ τοὺς φίλους, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ ἐπαγόμενοι· *ut amicos sic et aquam secum ducentes.* — Ceterum ad ἐλαύνῃσι mira scribit *Gronovius*: flexus est Ionicus pro ἐλαύνῃ· quem ab *Ibyci* sive Rheginorum norma scribendi distinguit *Heraclides Eustathii* ad Od. H, p. 281, 22. λάβῃσι, λάχῃσι — καὶ ὅσα τοιαῦτα οὐ Ῥηγίνων εἰσὶν, ἀλλὰ Ἰώνων· modum indicativum ita scripsisse perhibetur *Ibycus*: hinc Ἰβύκειον σχῆμα *Lesbonacti* p. 179. *Etymologo* p. 650, 11. — Sed quia, quantum memini, nuspiam alibi verbum sic scriptum legitur apud *Herod*, ego quidem vulgatum ἐλαύνοι non sollicitassem, nisi plures alterum Codices adfirmarent. VALKEN.

19. Διὰ Δαρδανέων] Δαρνέων *Chytraeus*, *H. Stephanus*, *Cellarius* probabiliter emendant, et favet aliquantisper *Cod. Ask.*; *Reiskius* Δαραέων maluit. Quorum hi ex oppido *Daras*, illi ex *Darna*, quae in *Ptolemaei* Geogr. VI, 1. hoc locorum tractu, nomen habent. Dardani sive Dardanes in Mediae et Mesopotamiae oris ignorantur. Ἐν Ματιηνοῖσι uti in *Ask.*, & saepe alias hoc tono, iustum esse ex V, 52. et mox huius libri C. 202., adparebit. Non nescio *Strabonem* XI. p. 803. C. posteriore loco ἐκ Μαντιηνῶν legisse videri, cuius tamen libri in vocabuli scriptura sibi non constant, uti *Casaubonus* ad p. 796. admonuit. Quid dicemus de *Arch.* Τίγρην; solet hic amnis Τίγρης in Musis scribi V, 52. VI, 20., sed patrio casu Τίγρητος, *Eustathio* ad Dionys. v. 976. teste. De urbe Opi quaeremus L. VI, 20. Vide interea *Strabon.*

23. Τῶν τις ἱρῶν ἵππων τῶν λευκῶν] Confer VII, 55. Vertit haec de Gynde & hausto eius fluctibus equo *Seneca* de Ira III, 21. et *Orosius* II, 6., cuius haec adscribere libet: *Nam cum unum regiorum equitum, candore formaque excellentem, transmeandi fiducia persuasum —— abreptum praecipitatumque merserat.* Sic, *Fabricio* indice, plures MSS., in aliis *regiorum equorum*, quo modo ex coniectura *I. Broukhusius* ad *Tibulli* IV, 1, 141., et sua in editione *Havercampus.* Pati id possum; sed caussae, quibus inpelluntur viri doctissimi, nihil admodum urgent. *Equitem* de equo *Virgilium*, *A. Gellium*, *Minutium Felic.*, *Macrobium* & Ecclesiasticorum scriptorum plures usurpasse, quis ignorat? Mox *Sylburgius* ad *Brisson.* Reg. P. III, 98. legit τοῦτο ὑβρίσαντι, *qui istam ei fecerat iniuriam.*

35. Ἤνετο μὲν τὸ ἔργον] Optime *Med.* & *Gronov.* Idem dabunt schedae VIII, 71. Verbi usus olim tritissimus. Lege, si lubet, *Aeschyli* Choëphor. v. 797. *Apollon. Rh.* II, 496. III, 1339. & Poëtam Il. K, 251. quaeque ibi *Eustathius.*

46. Προεσάξαντο σιτία ἐτέων &c.] Vide *Gronovium.* Consentit *Xenophon*, ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια πλέον ἢ εἴκοσι ἐτῶν de Babyloniis, a Cyro obsessis, Instit. Cyr. VII. p. 190. C.

οὗτοι μὲν λόγον εἶχον τῆς πολιορκίης οὐδένα. Κῦρος δὲ ἀπορίῃσι ἐνείχετο, ἅτε χρόνου τε [a] ἐγγινομένου συχνοῦ, ἀνωτέρω δὲ οὐδὲν τῶν πρηγμάτων προκοπτομένων. Εἴτε δὴ ὦν ἄλλος οἱ ἀπορέοντι ὑπεθήκατο, εἴτε καὶ αὐτὸς ἔμαθε τὸ ποιητέον οἱ ἦν, ἐποίεε δὴ τοιόνδε· τάξας τὴν στρατιὴν ἅπασαν ἐξ ἐμβολῆς τοῦ ποταμοῦ, τῇ ἐς τὴν 77 πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὄπισθε αὖτις τῆς πόλιος τάξας ἑτέρους, τῇ [b] ἐξίει ἐκ τῆς πόλιος ὁ ποταμός· προεῖπε τῷ στρατῷ, ὅταν διαβατὸν τὸ ῥέεθρον ἴδωνται γενόμενον, ἐσιέναι ταύτῃ ἐς τὴν πόλιν. [c] οὕτω τε δὴ τάξας, καὶ κατὰ ταῦτα παραινέσας, ἀπήλαυνε αὐτὸς σὺν τῷ ἀχρηΐῳ τοῦ στρατοῦ. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην, τάπερ ἡ τῶν Βαβυλωνίων βασίλεια ἐποίησε κατά τε τὸν ποταμὸν καὶ κατὰ τὴν λίμνην, ἐποίεε καὶ ὁ Κῦρος ἕτερα τοιαῦτα. τὸν γὰρ ποταμὸν διώρυχι εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐοῦσαν ἕλος, τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον διαβατὸν εἶναι ἐποίησε, ὑπονοστήσαντος τοῦ ποταμοῦ. γενομένου δὲ [d] τούτου τοιούτου, οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐτετάχατο ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ κατὰ τὸ ῥέεθρον τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ, ὑπονενοστηκότος [e] ἀνδρὶ ὡς ἐς μέσον μηρὸν μάλιστά κῃ, κατὰ τοῦτο ἐσήεσαν ἐς τὴν Βαβυλῶνα. εἰ μέν νυν προεπύθοντο [f] ἢ ἔμαθον οἱ Βαβυλώνιοι τὸ ἐκ τοῦ Κύρου ποιεύμενον, [g] οὐδ᾽ ἂν περιϊδόντες τοὺς Πέρσας ἐσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν, διέφθειραν κάκιστα. [h] κατακληΐσαντες γὰρ ἂν πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐχούσας, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὰς αἱμασιὰς ἀναβάντες τὰς παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ ἐληλαμένας, ἔλαβον ἄν σφεας ὡς ἐν [i] κύρτῃ. νῦν δὲ ἐξ ἀπροσδοκήτου σφι παρέστησαν οἱ Πέρσαι. ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῆς πόλιος, ὡς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ οἰκημένων, τῶν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος ἑαλωκότων, τοὺς τὸ μέσον οἰκέοντας τῶν Βαβυλωνίων οὐ μανθάνειν ἑαλωκότας, ἀλλὰ (τυχεῖν γάρ σφι ἐοῦσαν ὁρτὴν) χορεύειν τε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι, ἐς ὃ δὴ καὶ τὸ κάρτα ἐπύθοντο. καὶ Βαβυλὼν μὲν οὕτω [k] τότε πρῶτον ἀραίρητο. Τὴν δὲ δύναμιν τῶν Βαβυλωνίων πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι δηλώσω ὅση τίς ἐστι, [l] ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε· βασιλέϊ τῷ μεγάλῳ ἐς τροφὴν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιῆς διαραίρηται, πάρεξ τοῦ φόρου, γῆ πᾶσα ὅσης ἄρχει· δυώδεκα ὦν μηνῶν ἐόντων ἐς τὸν ἐνιαυτὸν, τοὺς [m] τέσσερας μῆνας τρέφει μιν ἡ Βαβυλωνίη χώρη, τοὺς δὲ ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἡ λοιπὴ πᾶσα Ἀσίη. οὕτω [n] τριτημοιρίη χώρη τῇ δυνάμει τῆς ἄλλης Ἀσίης, καὶ ἡ ἀρχὴ

nem nihili faciebant. Et Cyrus, quum, iam longo tempore peracto, nihil admodum res ipsius proficerent, inops consilii erat. 191 Tandem, sive alius ei anxio suggessit, sive ipsi in mentem venit, quid in rem esset, sic statuit faciendum: instructis universis copiis, partim qua fluvius urbem ingreditur, partim a tergo qua egreditur, præcipit, ut, quum cernerent alveum posse transiri, illac urbem invaderent. Ita instructis atque formatis suis, cum inutiliori exercitus parte abiit ad paludem. Eo ubi pervenit, quæ Babyloniorum regina fecerat circa flumen et circa paludem, eadem alia et ipse fecit. Nam fluvio per fossam inducto in paludem, quæ erat stagnum, alveum eius pristinum pervium reddidit subsidente aqua fluvii. Quod quum ita contingeret, Persæ, qui ad hoc ipsum instructi erant, per alveum, unde fluvius Euphrates abscesserat, ita ut vix medium femur transeuntis madefaceret, illac Babylonem introierunt. Quos Babylonii, si factum Cyri aut prius audissent aut sensissent, neque contemnentes Persarum ingressum, pessimo exitio affecissent. Nam obseratis omnibus, quæ ad flumen ferunt, portulis, conscensisque maceriis, quæ erant per labra fluvii ductæ, ipsi illos progressos veluti in nassa excepissent. Nunc ex inopinato eis Persæ astiterunt: et quum capti essent, qui extrema urbis incolebant Babylonii, propter eius tamen magnitudinem non sentiebant (ut fertur ab illis, qui istic habitabant) hi, qui circa medium habitabant, eos captos esse. Sed quod forte dies festus eis esset, exercendis choreis atque oblectationibus operam dabant, donec plane etiam hoc rescriverunt. Atque ita primo tunc capta est Babylon. 192 CUIUS civitatis quanta sit potentia, cum ex aliis multis declarabo, tum vero ex hoc. Quum regi magno omnis plaga, cui imperat, sit distributa in ipsius atque exercitus eius alimentum, præter tributa, ex duodecim, quibus annus constat mensibus, per quatuor menses regio Babylonica, octo reliquis eum omnis Asia alit. Ita huius regionis potentia tertiam Asiæ alterius partem æquiparat, et eius præfectura, quam Satrapiam Per-

a Ἐγγιγνομένου *Arch.* *b* *Med. Ask.*, ἐξήει *Ald. Paris. A.*, *V. Arch.*, nec prave. *c* *M. Ask.*, in ora *Steph.* οὕτω δὲ δὴ, ab aliis vox media abest. *d* *V. Arch. M. Ask.*, vulgo τοῦ τοιούτου. *e* *Rem. Ask. M.*, in aliis ἀνδρείως. Vid. *Gronov.* *f* Οἱ Βαβ. ἢ ἔμαθον *Arch.* *g* Οὐμὰν idem et *Aldus.* *h* Κατακλείσαντες *Arch.* *i* Sumsit hinc *Pollux* x, 160., Κυρτήῳ *Arch.* *k* *M. Ask. Steph.* margo, vulgo οὕτω πρ. Tum ἀραίρητο *Paris.* unus. *Med.* & ceteri ἀναίρητο. *l* Ἓν *Arch.*, sine caussa. *m* Τέσσερας τρέφει μιν *Arch. Rem. Ask.*, vulgo μὲν, *M.* τέσσερας μῆνας & *Eustath.* ad *Dionys.* v. 1005. *n* Τριτημορίη *Ask.* Mox ἡ Ἀσσυρίη non est in *Arch.* nec *Valla*, neque *Aldo* & *Hervag.* Tum Σατραπίην *Arch.* Vulgo τριτημ. ἡ Ἀσσυρίη χωρ.

61. Εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην, ἐοῦσαν ἕλος] Non multum aliter *Xenophon.* Sunt & in *Ieremiae* oraculis, quae Cyri hoc inventum & institutum manifesto praedixerunt. Vide *H. Grotium* ad eius Vatis C. LI, 32. & *Camp. Vitringam.* Obs. Sacr. VI, 5. 298. Nota vero discrimen inter τὴν λίμνην & ἕλος, quorum hoc stagnum, terra undique inclusum, & exitu aquarum carens; λίμνη, in quam aut fluvius incurrit, aut ducta fossa cum eo coniungitur, atque iterum exit. Ita Nitocris τὸ πᾶν ὄρυγμα fecit ἕλος supra C. 185., & λίμνη palus est Maeotis C. 104., tum Ismaris ac Bistonis, quibus fluvii miscentur, VII, 109. Στομαλίμνη, quae ore mare excipit, in *Strabone* cum nota magni viri, L. IV, p. 280. Neque tamen, etsi faveat discrimini *Heliodorus* Aethiop. I. p. 10., certum hoc & constitutum est. Noster ἕλος receptui etiam magnorum fluminum dat I, 202. IV, 53. Iunge *Eustath.* Il. Υ, 220.

68. Οὐδ᾽ ἂν περιϊδόντες] Demiror neglectui traditum fuisse *Aldi* & *Hervagii* οὐ μὰν, cui novum ex *Arch.* robur adcessit. Adscripserat *St. Berglerus* ex Poëta Il. Δ, 512. Ὀυ μὰν οὐδ᾽ Ἀχιλεύς· ubi scholia οὐ μὴν οὖν. *Apollonius Rhod.* II, 48. Ὀυ μὰν αὖτ᾽ Ἄμυκος πειρήσατο, i. e. οὐ μὴν, ut Critici & *Hesychius* explicant. Adde *Euripid. Phoen.* v. 1612. et *Valkenarium.* Equidem parum absum ab eius in integrum restitutione.

76. Τῶν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος &c.] Clarius exprimi non possunt cursorum, occupatam regi urbem nuntiantium *Ieremiae* C. LI, 31. verba: namque עירו מקצה divini vatis huc tendit, et τὰ περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος αὐτοῦ describit. De festo die, quo capta Babylon, non diversus abit *Xenophon*; nimius vero *Aristoteles* est Politic. III, 2., dum, capta iam tertium diem urbe, οὐκ αἴσθεσθαί τι μέρος τῆς πόλεως conmemorat, notatus propterea saepe.

80. Οὕτω τότε πρῶτον ἀραίρητο] Videlicet a Persis, quorum rex Darius secunda eam vice occupavit L. III, 159. Ἀναίρητο, quod in Edd. omnibus, ab hoc *occupandi* usu adeo longe deflectit, ut mirer tam diu tolerari potuisse. *L. Kusterus* ex schedis *Parisinis* belle instauravit in *Clerici* Biblioth. V. & Rec. t. V. p. 409. Ecce tibi ex Musa nona C. 101. ὡς δὲ καὶ τὸ τεῖχος ΑΡΑΙΡΗΤΟ· et VII, 83. ἢ νούσῳ ἄλλος ἀνὴρ ἀραίρητο ex *Med. Arch. Ask.*, quo quidem loco antea, ut hic, ἀναίρητο. De verbi formatione consulto taceo: qui *Herodotum* trivit, in ea non haesitabit. Post pauca cum tot schedis exsulent ἡ Ἀσσυρίη, et praecesserit ἡ Βαβυλωνίη, suspicio de emblemate non iniusta nata est.

91. Τρι-

Perſæ vocant, omnium Satrapiarum longe est optima, adeo ut Tritantæchmæ Artabazi filio, qui ab rege præfecturam hanc habebat, ſingulis diebus ſingulæ argenti plenæ artabæ penderentur. Artaba autem menſura Perſica capit, quam Attica medimnus, amplius tribus chœnicibus Atticis. Ad hæc erant ei peculiares equi, præter bello deſtinatos, admiſſarii octingenti, cum equarum, a quibus admittebantur, ſexdecim millibus; nam ſinguli mares a vicenis admittebantur. Præterea canum Indicorum tanta alebatur multitudo, ut ad præbenda eis cibaria, quatuor in eadem planitie magni vici attributi eſſent, aliorum tributorum immunes. Atque hæc
193 præſidi Babylonis eveniebant. Porro in Aſſyriorum terra parum pluit, et hoc est, quo enutritur radix frumenti, irrigatum quidem ex fluvio, et arvum fit pingue, provenitque frumentum, non ſicut in AEgypto, flumine ipso in arva aſcendente, ſed manibus atque tollenonibus irrigatum. Etenim Babylonica regio omnis, quemadmodum AEgyptiaca, diſſecta est in foſſas, quarum maxima navibus traiici potest, ad ſolem hibernum vergens: tendit autem ex Euphrate in alterum flumen, in Tigrim, ad quem urbs Ninus ſita erat. Hæc regio omnium, quas nos vidimus, longe optima est, duntaxat ferendo frumento. Nam alias arbores ferre, ficum, vitem, oleam, omnino ne conatur quidem; Cereris autem fructu proferendo tam commoda est, ut nusquam non ad ducena reddat: ubi autem bonitate ſeſe ipsa vincit, etiam ad tricena efferat. Quaternûm autem digitorum commode latitudo est tritici illic atque hordei foliis. Ex milio autem ac ſeſamo quantæ proceritatis arbor ſurgat, etsi mihi comperta, tamen memorare ſuperſedeo, probe ſciens, iis qui nunquam Babylonicam regionem adierunt, quæ de frugiferis dicta ſunt, perquam incredibi-

χὴ τῆς χώρης ταύτης, τὴν οἱ Πέρσαι Σατραπηΐην
καλέουσι, ἐστὶ ἁπασέων τῶν ἀρχέων πολλόν τι κρατίστη, ὅκου [a] Τριτανταίχμῃ τῷ Ἀρταβάζου ἐκ βασιλέος
ἔχοντι τὸν νόμον τοῦτον, ἀργυρίου μὲν προσήει ἑκάστης
ἡμέρης ἀρτάβη μεστή· ἡ δὲ ἀρτάβη, μέτρον ἐὸν Περσικὸν, χωρέει μεδίμνου [b] Ἀττικῆς πλεῖον χοίνιξι τρισὶ
Ἀττικῇσι. ἵπποι δέ οἱ αὐτοῦ ἦσαν ἰδίῃ, πάρεξ τῶν
[c] πολεμιστέων, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες τὰς θηλέας, ὀκτακόσιοι· αἱ δὲ βαινόμεναι, ἑξακισχίλιαι καὶ μύριαι. ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῶν [d] ἐρσένων τούτων εἴκοσι ἵππους. κυ- 78
νῶν δὲ Ἰνδικῶν τοσοῦτον δή τι πλῆθος ἐτρέφετο, ὥστε
τέσσερες τῶν ἐν τῷ πεδίῳ κῶμαι μεγάλαι, τῶν ἄλλων
ἐοῦσαι ἀτελέες, τοῖσι κυσὶ προσετετάχατο σιτία παρέχειν. τοιαῦτα μὲν τῷ ἄρχοντι τῆς Βαβυλῶνος ὑπῆρχε
ἐόντα. Ἡ δὲ γῆ τῶν Ἀσσυρίων ὕεται μὲν [e] ὀλίγῳ, καὶ
τὸ ἐκτρέφον τὴν ῥίζαν τοῦ σίτου, ἐστὶ τοῦτο. [f] ἀρδόμενον
μέντοι ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἁδρύνεταί τε τὸ λήϊον, καὶ παραγίνεται ὁ σῖτος, οὐ κατάπερ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτοῦ
τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνοντος ἐς τὰς ἀρούρας, ἀλλὰ χερσί
τε καὶ [g] κηλωνηΐοισι ἀρδόμενος. ἡ γὰρ Βαβυλωνίη χώρη
πᾶσα, κατάπερ ἡ Αἰγυπτίη, κατατέτμηται ἐς διώρυχας· καὶ ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων ἐστὶ νηυσὶ [h] περητὸς,
πρὸς ἥλιον τετραμμένη τὸν χειμερινόν. ἐσέχει δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τοῦ Εὐφρήτεω, ἐς τὸν [i] Τίγριν, παρ'
ὃν Νῖνος πόλις οἴκητο· ἔστι δὲ χωρέων αὕτη ἁπασέων μακρῷ ἀρίστη, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν·
τὰ γὰρ δὴ ἄλλα δένδρεα οὐδὲ πειρᾶται ἀρχὴν φέρειν,
οὔτε συκέην, οὔτε ἄμπελον, οὔτε ἐλαίην. τὸν δὲ τῆς Δήμητρος καρπὸν ὧδε ἀγαθὴ ἐκφέρειν ἐστὶ, ὥστε ἐπὶ διηκόσια μὲν τοπαράπαν ἀποδιδοῖ· [k] ἐπεὰν ἄριστα [l] αὐτὴ
ἑωϋτῆς ἐνείκῃ, ἐπὶ τριηκόσια ἐκφέρει. τὰ δὲ φύλλα αὐτόθι τῶν τε πυρῶν καὶ τῶν κριθέων τὸ πλάτος γίνεται τεσσέρων [m] εὐπετέως δακτύλων. ἐκ δὲ κέγχρου καὶ σησάμου
ὅσον τι [n] δένδρον μέγαθος γίνεται, ἐξεπιστάμενος, μνήμην
οὐ ποιήσομαι· εὖ εἰδὼς ὅτι τοῖσι μὴ ἀπιγμένοισι ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην, καὶ τὰ εἰρημένα [o] καρπῶν ἐχόμενα,
ἐς

a *Med.* Τριτανταίγμῃ, *Ask.* Τριτανταίχμῃ et *Euſtath.* in Hom. p. 1206, 17., *Aldus* Τριταίχμῃ et *Tzetzes* Chil. III. p. 305. Paullo ante ἀρχαίων *Ald.* b *M. Ask. Rem.*, ora *Steph.*, alii cum *Ald.* μέτρον ἐστὶ — χώρεον — Ἀττικοῦ. c *Ald. Arch. Vind. Euſtathius*, *Steph.* ora; alii πολεμιστηρίων. Statim θηλέας *Ask.*, θηλείας reliqui. Vide III, 85. d Ἀρσένων *Arch. Ask.* male. Tum mox τοσοῦτο iidem. e Ὀλίγον *Arch.* f *M. Ask. Rem. Steph.* ora; in *Edd.* ἀρδευόμενον. g *M. Ask.*, habet *Pollux* VII, 143. in *Arch.* χερσὶ ἰδίοισι ἀρδόμ., perperam. Vulgo κηλωνίοισι. h Πέριττος *Arch.* i Τίγρην *idem.* Tum ſtatim οἰκώκητο cum *Vind.*, οἱ ᾤκητο *M.* διώκητο *Remig.*: ora *Steph.* et *Ask.* οἴκητο, vulgo οἰκέαται. k *M. Ask.*, in aliis ἐπεὰν δὲ. l Αὕτη plerique omnes. m *M. Rem. Ask. Arch.*, ora *Steph.* et *Vind.*, vulgo εὐπετέων. n *Arch. M. Ask.*, ſed μέγεθος *V. Arch.* o *Paris.* duo & *Arch.*, alii καρπόν.

91. Τριταντaίχμῃ] Sic praeſtat ob *Euſtath.* & VII, 82., ubi *Valla*, & plures Codd. ad eum modum, et 121., conſentientibus omnibus atque ipso *Mediceo.* Sitne vero idem *Tritantaechmes* Artabani F., non audeo, etsi confuſio in Ἀρταβάνου & Ἀρταβάζου titulis frequens, decernere. De *Artaba*, Perſarum menſura, ad *Diodorum* XX, 96. Μέδιμνον *Noſter*, ſicuti alii, maſculina nota ponit VII, 187.

95. Πάρεξ τῶν πολεμιστέων] Sic praeſtat. *H. Stephanus* mutavit, codicem fortaſſe manu exaratum ſecutus. De Bucephalo Alexandri πολεμιστὴς ἀγαθὸς *Strabo* XV. p. 1023., ἵπποι πολεμισταὶ *Diodor. Sic.* II, 41., neque ignotus est *bellator equus* Latini poëtae. Et haec quidem dubio carent. Quid vero fiet his *Euſtathii* in Il. Υ, 221. ἵπποι γὰρ αὐτῷ ἦσαν δίχα φησὶν (*Herodotus*) τῶν πολεμιστῶν, ὀκτακόσιοι μὲν ΚΗΛΩΝΕΣ· αἱ δὲ ἀναβαινόμεναι ἑξακισχίλιαι &c.? Illene hic κήλωνες invenit? *Tzetzes* hac eadem in re et bis quidem, κήλωνες ὀκτακόσιοι, χωρὶς τῶν ἐν πολέμοις Chil. IV. p. 331. Sunt ſane κήλωνες iidem ac οἱ ἀναβαίνοντες τὰς θηλείας. *Gloſſae*, Κήλων, ὁ ἐπιβαίνων ἵππους, *Admiſſarius.* In *Heſychio* ex correctione ὁ ὀχευτὴς ἵππος. Frequentius aſini equas inſcendentes ad mulorum feturam. *Philo* de Leg. Special. p. 784. B. ὄνους ὑπερμεγέθεις, οὓς προσαγορεύουσι ΚΗΛΩΝΑΣ, ἀνατρέφουσι. In *Archilochi* fragmento ὄνοι κήλωνες apud *Euſtath.* p. 1597, 28. Ego vero *Herodoto* κήλωνας, quippe *Euſtathii* & *Tzetzae*, etiam alia ex arbitrio demutantium, interpretamentum, nego.

8. Καὶ κηλωνηΐοισι] Laudo *Medic.*, tametſi *Pollux* κηλώνειον hinc habeat. Cur vero de vocis diverſa ſcriptura additum a viro Cl. nihil est? Omnes, excepto *Genevenſi* anni CIƆIƆCXVIII., ἀντλέεται μὲν κηλονηΐῳ praeferunt Edd. VI, 119.; cui ſcriptioni conſentit *Etymolog. M.* p. 510., et *Moſchopulus* περὶ Σχεδ. p. 57., ſollicite κηλόνειον, τὸ κοινῶς γεράνιον i. e. *tollenonem* et κηλώνιον, τὸ τρεφόμενον ζῶον ἐπὶ ὀχείᾳ distinguentes. Facit cum illis *Libanius* Declam. XXXV. p. 799. C. Cauſſa differitatis in diverſa vocabuli origine est, quam *Etymolog.* in κῆλον *ligno*, alii in κήλων, quo de ſupra, invenerunt.

13. Νῖνος πόλις οἴκητο] Accedo *Bocharto*, *Marshamo*, *Reiskio* & aliis, hoc praeferentibus. τὸ οἱ, quamtumvis in MSS. quibusdam, quid huic loco proſit, non exputo. *Horreus* Aldinum οἰκέαται tuetur *Obſerv. in Herodot.* p. 116., ſed exemplis alienis. Si recordatus fuiſſet *Aldini* I, 151. ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκέαται πόλις, vidiſſet de praeſente urbis ſitu agi, non vero praeterito & olim florente: verius tamen illic οἰκέεται.

18. Ἄριστα αὐτὴ ἑωϋτῆς ἐνείκῃ] Per leve est, ſi tamen vile ſit, quo ſuus veteri ſermoni cultus integratur: αὕτη male edebatur. *Noſter* C. 203. τῇ εὐρυτάτη ἐστὶ αὐτὴ ἑωϋτῆς· et II, 149. *Hippocrates* Aër. Aq. & Loc. p. 284, 37. ταῦτα μὲν ἄριστα αὐτὰ ἑωυτέων ἐστί. *Arrian.* Ind. C. 10. ἵναπερ μακροτάτη αὐτὴ ἑωϋτῆς ᾤκισται. Alia ſciens praetereo et cupidos ad *Henr. Stephan.* de Dialect. p. 41. amando. *Strabo* de trecenteſimae frugis incremento, quod ager Babylonius reddebat, L. XVI. p. 1077. D. καὶ γὰρ τριακοσάχια λέγουσι. Voluit credo τριακόσια uti *Herodotus*, aut, quia in MSS. τριακοσάχοα, τριακοσιοντάχουν, quo uſu ἑκατοντάχουν et διακοσιοντάχουν poſuit ſuperiore libro p. 1063. C. et τριακοντάχουν VII. p. 478.

24. Καρπῶν ἐχόμενα] Sic iubent membranae, et iuſtia-

ἐς ἀπιστίην πολλὴν ἀπῖκται. χρέωνται δὲ οὐδὲν ἐλαίῳ,
ἀλλ' ἐκ τῶν σησάμων [a] ποιεῦντες. εἰσὶ δέ σφι Φοίνικες
πεφυκότες ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον, οἱ πλεῦνες [b] αὐτέων
καρποφόροι· ἐκ τῶν καὶ σιτία καὶ οἶνον καὶ μέλι ποιεῦνται.
τοὺς συκέων τρόπον θεραπεύουσι τά τε ἄλλα, καὶ Φοι-
νίκων, τοὺς ἔρσενας Ἕλληνες καλέουσι, τούτων τὸν καρ-
πὸν περιδέουσι τῇσι βαλανηφόροισι τῶν Φοινίκων, ἵνα πε-
παίνηταί σφι ὁ ψὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων, καὶ μὴ ἀ-
ποῤῥέῃ ὁ καρπὸς ὁ τοῦ Φοίνικος. ψῆνας γὰρ δὴ [c] φορέουσι
ἐν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσενες, [d] κατάπερ δὴ οἱ ὄλυνθοι. Τὸ δὲ
ἁπάντων θῶυμα μέγιστόν μοί ἐστι τῶν ταύτῃ, μετά γε
[e] τὴν πόλιν αὐτὴν, ἔρχομαι φράσων. τὰ πλοῖα αὐτοῖσι
ἐστὶ τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν πορευόμενα ἐς τὴν Βαβυλῶνα
ἐόντα κυκλοτερέα, πάντα σκύτινα. ἐπεὰν γὰρ ἐν τοῖ-
σι Ἀρμενίοισι [f] τοῖσι κατύπερθε Ἀσσυρίων οἰκημένοισι
νομέας ἰτέης ταμόμενοι ποιήσωνται, περιτείνουσι τούτοισι
79 διφθέρας στεγαστρίδας ἔξωθεν, ἐδάφεος τρόπον, οὔτε
πρύμνην ἀποκρίνοντες, οὔτε πρῴρην συνάγοντες, ἀλλ'
ἀσπίδος τρόπον κυκλοτερέα ποιήσαντες, καὶ καλάμης
πλήσαντες πᾶν τὸ πλοῖον [g] τοῦτο, ἀπιᾶσι κατὰ τὸν
ποταμὸν φέρεσθαι, φορτίων πλήσαντες· μάλιστα δὲ
[h] βίκους Φοινικηΐους κατάγουσι οἴνου πλέους. ἰθύνεται δὲ
ὑπό τε δύο πλήκτρων, καὶ δύο ἀνδρῶν ὀρθῶν ἑστεώτων.
καὶ ὁ μὲν ἔσω ἕλκει τὸ πλῆκτρον, ὁ δὲ ἔξω ὠθέει. ποιέε-
ται δὲ καὶ κάρτα μεγάλα ταῦτα τὰ πλοῖα, καὶ ἐλάσ-
σω· τὰ δὲ μέγιστα αὐτέων, καὶ πεντακισχιλίων τα-
λάντων γόμον ἔχει. ἐν ἑκάστῳ δὲ πλοίῳ ὄνος [i] ζωὸς ἔν-
εστι, ἐν δὲ τοῖσι μέζοσι πλεῦνες. ἐπεὰν [k] ὦν ἀπίκων-
ται πλέοντες ἐς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ διαθέωνται τὸν φόρ-
τον, νομέας μὲν τοῦ πλοίου καὶ τὴν καλάμην πᾶσαν
[l] ἀπεκήρυξαν· τὰς δὲ διφθέρας [m] ἐπισάξαντες ἐπὶ τοὺς
ὄνους,

dibilia viſum iri. Oleo autem non utuntur
niſi quod ex ſeſamis faciunt. Naſcuntur eis
per campum omnem palmæ, pleræque fructi-
feræ; ex quibus et panes et vinum et mel con-
ficiunt, easque colunt ficuum more et tum in
aliis, tum palmarum, quas Græci masculas
vocant, quarum fructum circumligant iis pal-
mis, quæ dactylos ferunt, ut illis maturet da-
ctylum culex intrans, et non decidat fructus
palmæ. Maſculæ enim in fructu ferunt culi-
ces, quemadmodum caprifici. Venio ad id, 194
quod ex omnibus, quæ ſunt in ea regione, ſe-
cundum ipsam urbem, mihi ſummo miraculo
est, diſſerendum. Navigia illorum ſecundo
flumine commeantia Babylonem, ſunt orbicu-
lata atque omnia coriacea. Nam postquam
in Armeniis, qui ſupra Aſſyrios incolunt, ex
cæſis ſalicibus coſtas fecerunt, obducunt illis
pelles tectorias extrinſecus in modum pavi-
menti, neque puppe discreta, neque prora a-
cuminata, ſed in ſpeciem clypei orbiculata.
Tale navigium omne ſtramento replentes flu-
vio deferendum permittunt, oneratum merci-
bus: ſed maxime dolia ex palmis vino onuſta
deferunt, dirigentibus illud duobus plectris
vel palis, totidemque viris rectis ſtantibus;
quorum alter introrſus palum trahit, alter
extra pellit. Fiunt autem navigia hæc et ma-
gna admodum et minora: quorum maxima fe-
runt quoque pondus quinque millium talento-
rum, ſingula ſingulos aſinos vivos habentia,
maiora etiam plures. Postquam igitur navi-
gantes Babylonem pervenerunt, onusque diſ-
traxerunt, coſtas quidem navigii atque omnia
ſtramenta venundant, ſed pelles aſinis impo-
nunt,

a Ποιεῦνται *Arch.* *b* Αὐτῶν *M. Arch. Ask.* & *Athen.* XIV. p. 651. *c* Φορέουσι *Athen.*, et melius; φέρουσι *Edd.* Paullo ante βαλάνην *Arch.* & ſemper ἄρσενες. In *Athen. Codd.* MSS. ἔρσενες. *d* Κατάπερ δὴ οἱ *Arch. Vind.* & *Paris. B.* cum Edd. δὴ M. aberat. *e* Αὐτ. τὴν πόλιν *Ask. Arch.* *f* Hoc non legit *Arch.* *g* Τούτοισι *Arch. V.* Tum ἀπιεῖσι *M. Ask.*, *Aldo* plerique MSS. conſentiunt. *h* Κίκους *Ask.* *i* Ζωὸς ora *Steph.*, ζοὼς *Ask.* ζῶς *Arch.* vulgo ζῶς. *k* *M. Ask. Arch.* vulgo οὖν. *l* Ἀπινεκήρυξαν in *Med.*, ſed τ alia manu tertiae litterae ſuperſcripto, quo modo *Ask.*, in vulgato omnes *Pariſini*, *V. Arch.* adquieſcunt. *m* Habet hinc *Pollux* VII, 186.

ſtisſime. Vid. I, 120. Novi haec varie mutari, qua opera in poſterum ſuperſedendum est. Statim ἐκ τῶν σησάμων ποιεῦνται qui volunt, auxiliatorem *Arch.* allegare posſunt. Ego hoc patrono non utor.

29. Θεραπεύουσι· τά τε ἄλλα,] Hic voces istas non videtur legisſe *Athenaeus* XIV, p. 650. C. quae in verſum 31. reiectae ſuam mihi ſedem viderentur recuperasſe, ſi legeretur: τά τε ἄλλα, καὶ τὰ εἰρημένα καρπῶν ἐχόμενα. — Proxime ſequentia hunc in modum, ex *Athenaeo* partim, reſtituenda iudico: τῶν γὰρ Φοινίκων, τοὺς ἔρσενας καλέουσι, τούτων τὸν καρπὸν περιδέουσι τῇσι βαλανηφόροισι τῶν Φοινίκων, ἵνα πεπαίνῃ τέ σφι ὁ ψὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων· καὶ μὴ ἀποῤῥέῃ ὁ καρπὸς ὁ τοῦ Φοίνικος· ψῆνας γὰρ δὴ φορέουσι ἐν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσενες, κατάπερ οἱ ὄλυνθοι. Huc pertinent Ψῆνες in *Gloſſ. Herod.* *Heſychius* in v. Ψηνίζων *animalculum* esſe ſcribit, ὃ εἰσδύεται εἰς τοὺς ὀλύνθους τῶν σύκων, καὶ πεπαίνει αὐτούς. Vid. *Suidas* in Ἀνερίναστος. *Zenobius* II Prov. 23. ἐνδυόμενον εἰς τοὺς σφῆνας (legerim εἰς τοὺς ὀλύνθους ὁ Ψὴν) τὸ θηρίδιον στερεοῖ τούτους καὶ πεπαίνει· idem verbum πεπαίνειν in eadem re *Theophraſtus* adhibuerat de Cauſ. Plant. II, c. XII. — Ut hic in Edd. ſic & apud *Athen.* legitur ἵνα πεπαίνηται· perperam: fructus alligabantur, ἵνα ὁ ψὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων πεπαίνῃ, *ad maturitatem perduceret.* VALKEN.

29. Θεραπεύουσι τά τε ἄλλα, καὶ Φοιν.] Haec artius inter ſe aptavi, quo orationi nexus rediret, ſecutus iudicium *Salmaſii* in *Solin.* p. 738., et qui eum exſcripſit, *Bod. a Stapel* ad *Theophraſti* Hiſt. Plant. II, 9. p. 115. Idem *Corn. de Pauw*, et *Reiskio* in opinionem venit. Vide & haec quae *Bod. a Stapel* corrigenda cum *Salmaſio* cenſuit, neque abſurde, me arbitro. Primo τούτων τὸν καρπὸν, tum ἵνα πεπαίνῃ τέ σφι ὁ ψὴν τὴν —. Quarum mutationum utraque exigua est, & ad ſententiam necesſaria. Et hactenus doctisſimis viris libens calculum addo. Quod vero uterque *Pollucem* & *Heſychium* erroris poſtulant, quoniam ψῆνας, καρπὸν τῶν ἀῤῥένων Φοινίκων explicuerunt, vereor ut iuſta ſit actio. *Theophylactus* certe, illi ſi rei ſint, in eodem luto haeret Epiſt. XVIII., in amore palmarum ſecutus *Achillem Tat.* L. I. de Clit. Amor. p. 57., neque omni a lapſu inmunem. Maius est, quod *Herodoto* inpingitur: de culice, qui e maſcula palma in feminae fructum intret, ut dactylum ad maturitatem perducat et is tenacius haereat, monſtro ſimile esſe: quod in caprificatione uſus introduxerat, id Hiſtoricum transtulisſe inprudenter ad palmas: audiendum esſe *Theophraſtum*, doctum ſua in arte hominem. Gravis accuſatio. Ego vero *Herodoto* patronum dabo virum eruditum *Iulium Pontederam*, qui *Bod. a Stapel* criminationes doctisſime diſpulit, oſtenditque palmis per orientis plagas fructiferis, ne palmulas ante maturitatem amittant, per hos *culices*, ſive τοὺς ψῆνας ſuccurri. *Herodotum* teſtem fuisſe oculatum, *Theophraſtum* ex aliorum narrationibus de palmarum coniugio ſcriptitasſe, *Antholog.* L. II, 32. p. 168.

40. Νομέας ἰτέης ταμόμενοι] Vide *I. Brodaeum* L. I. Miſcell. C. 10. & *P. Leopardum* Emend. XIII, 13., qui *Baiſſium* ac *Vallam* comiter in viam revocarunt. De futilibus navibus culte *Antiphilus* Anthol. I, 57. p. 116.

46. Βίκους Φοινικηΐους — οἴνου] Adſtipulor doctis viris, qui cum *Valla* Φοινικηΐου corrigunt. Frequens in Oriente id vini genus. *Xenophon* Κύρου Ἀναβ. I. p. 54. *Ed. Hutchins.* οἶνον ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ Φοίνικος adpellat, *Noſter* ſuo more Φοινικήϊον II, 86, III, 20. Supra ἀπιᾶσι cur deterius τῷ ἀπιεῖσι *Med.* habitum fuerit, non capio. Vide II, 86.

51. Ὄνος ζωὸς ἔνεστι] Sic oportuit. Ζῶς Graecae dialecti formam non habet. Si σῶς fuisſet, ſervasſem. *Noſter* IV, 76. ἢν σῶς καὶ ὑγιὴς ἀπονοστήσῃ· et ſaepe Attici ſcriptores, *Sophocles* Oed. Colon. v. 1205., *Euripid.* Hecub. v. 994., *Plato* Phaedon. p. 87. B. Vide *Euſtath.* in Homer. p. 957. et *Thomam M.* in Σῶς.

55. Ἀπενεκήρυξαν] Quantillum erat litera transpoſita ſcripſisſe ἐπανεκήρυξαν· *inſuper ſub praecone vendebant*: postquam nempe διαθέωνται τὸν φόρτον, — τὴν καλάμην πᾶσαν ἐπανεκήρυξαν. A *Gronovio* vulgatum cum

nunt, eosque in Armeniam agitant; adverso enim flumine navigari præ illius rapiditate nullo pacto potest. Propterea enim quoque non ex lignis, sed ex pellibus navigia fiunt. Iidem, ubi asinos agitando in Armeniam redierunt, alia ad eundem modum navigia consuunt. Et naves quidem eorum tales sunt.
195 Amictu autem tali utuntur: duabus amiciuntur tunicis, una linea usque ad pedes demissa, cui alteram laneam superinduit: postremo candidam pænulam circumiicientes, calceos gerunt gentis more, soleis Thebanis pæne similes. Capita habentes comata, mitris rediminunt, unguentis toto corpore delibuti. Anulum signatorium quisque gestat, et baculum manu factum, cui adest politum aut malum, aut rosa, aut lilium, aut aquila, aut aliud quid: nam absque insigni gestare sceptrum ipsis nefas. Atque hic eorum corporis est
196 cultus. Leges vero constitutæ ipsis hæ sunt: una quidem prudentissima, quantum ego sentio, qua Enetos, qui sunt ex Illyriis, audio uti. Per singulos pagos semel quotannis ista fiebant. Vbi virgines effectae essent nubiles, eas quum congregassent universas, unum in locum sic iunctas recipiebant, quas circumsistente virorum frequentia, surgens præco singulatim vendebat: primum quidem pulcherrimam omnium; secundum hanc, postquam illa multo vendita esset auro, aliam proclamabat, quæ post illam esset speciosissima. Vendebantur autem in connubium. Babylonii igitur, qui locupletes et iidem maturi nuptiis erant, licitando quisque alterum superantes mercabantur pulcherrimas quasque. At iis ex plebe qui essent parati ad nuptias, his non opus erat pulchra forma: immo isti pecunias simulque fœdiores virgines accipiebant. Nam præco, ubi virginum speciocissimarum peregisset venditionem, excitabat deformissimam, aut siqua illarum esset mutila, eamque proclamabat dicens; quisquis vellet quamminimo auri accepto eam in matrimonio habere, donec illi, qui minimo contentus esset, addiceretur. Aurum vero istud ex speciosis virginibus conficiebatur, et sic speciosæ elocabant

ὄνους, ἀπελαύνουσι ἐς τοὺς Ἀρμενίους. ἀνὰ τὸν ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἷά τε ἐστὶ πλέειν οὐδενὶ τρόπῳ, ὑπὸ τάχεος τοῦ ποταμοῦ. διὰ γὰρ ταῦτα καὶ οὐκ ἐκ ξύλων ποιεῦνται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ διφθερέων. ἐπεὰν δὲ τοὺς ὄνους ἐλαύνοντες ἀπίκωνται ὀπίσω ἐς τοὺς Ἀρμενίους, ἄλλα τρόπῳ τῷ αὐτῷ ποιεῦνται πλοῖα. τὰ μὲν δὴ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ τοιαῦτα. Ἐσθῆτι δὲ τοιῇδε χρέωνται, κιθῶνι ποδηνεκέϊ λινέῳ· καὶ ἐπὶ [a] τοῦτον ἄλλον εἰρινέον κιθῶνα ἐπενδύνει, καὶ χλανίδιον λευκὸν [b] περιβαλλόμενοι, ὑποδήματα ἔχουσι ἐπιχώρια, παραπλήσια τῇσι Βοιωτίῃσι ἐμβάσι. κομῶντες δὲ τὰς κεφαλὰς, μίτρῃσι ἀναδέονται, μεμυρισμένοι πᾶν τὸ σῶμα. σφρηγῖδα δ' ἕκαστος ἔχει, καὶ σκῆπτρον χειροποίητον· ἐπ' ἑκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἔπεστι πεποιημένον ἢ μῆλον, ἢ ῥόδον, ἢ κρίνον, ἢ αἰετὸς, ἢ ἄλλο τι. ἄνευ γὰρ ἐπισήμου οὔ σφι νόμος ἐστὶ ἔχειν σκῆπτρον. αὕτη μὲν δή σφι ἄρτισις περὶ τὸ σῶμά ἐστι. Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατεστέαται· ὁ μὲν σοφώτατος ὅδε, κατὰ γνώμην τὴν ἡμετέρην, τῷ καὶ Ἰλλυριῶν Ἐνετοὺς πυνθάνομαι χρῆσθαι· κατὰ κώμας ἑκάστας ἅπαξ τοῦ ἔτεος ἑκάστου ἐποιέετο τάδε· ὡς ἂν αἱ παρθένοι [c] γενοίατο γάμων ὡραῖαι, ταύτας ὅκως συναγάγοιεν πάσας, ἐς ἓν χωρίον ἐσάγεσκον ἀλέας· πέριξ δὲ αὐτὰς ἵστατο ὅμιλος ἀνδρῶν· ἀνιστὰς δὲ κατὰ [d] μίην ἑκάστην κήρυξ πωλέεσκε, πρῶτα μὲν τὴν εὐειδεστάτην ἐκ πασέων· μετὰ δὲ, ὅκως αὕτη εὑροῦσα πολλὸν χρυσίον [e] πρηθείη, ἄλλην ἀνεκήρυσσε, ἣ μετ' ἐκείνην ἔσκε εὐειδεστάτη. ἐπωλέοντο δὲ ἐπὶ συνοικήσει. ὅσοι μὲν δὴ ἔσκον εὐδαίμονες τῶν Βαβυλωνίων ἐπίγαμοι, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους ἐξωνέοντο τὰς καλλιστευούσας· ὅσοι δὲ τοῦ δήμου ἔσκον ἐπίγαμοι, οὗτοι δὲ εἴδεος μὲν 80 οὐδὲν ἐδέοντο χρηστοῦ, οἱ δ' ἂν χρήματά τε καὶ αἰσχίονας παρθένους ἐλάμβανον. ὡς γὰρ δὴ οἱ ἐξέλθοι ὁ κήρυξ πωλέων τὰς εὐειδεστάτας τῶν παρθένων, ἀνίστη ἂν τὴν [f] ἀμορφεστάτην, ἢ εἴ τις αὐτέων ἔμπηρος ἦε, καὶ ταύτην ἀνεκήρυσσε, ὅστις [g] θέλοι ἐλάχιστον χρυσίον λαβὼν, συνοικέειν αὐτῇ· ἐς ὃ τῷ τὸ ἐλάχιστον [h] ὑπισταμένῳ προσέκειτο. τὸ δὲ ἂν χρυσίον ἐγίνετο ἀπὸ τῶν εὐειδέων παρθένων. καὶ οὕτω αἱ εὔμορφοι τὰς ἀμόρφους καὶ ἐμπήρους ἐξεδίδοσαν. [i] ἐκδοῦναι δὲ τὴν ἑωυτοῦ θυγα-

a *Med. Ask. Remig.* alii τούτῳ. Mox εἰρίνεον *Ask.*, ἐρίνεον *Arch.*, in *Edd.* ἠρίνεον. b Περιβαλλόμενος — ἔχων *M. Ask.* in ceteris cum *Aldo* περιβαλλόμενοι — ἔχουσι, sed *Arch.* εἶχον. Tum statim τοῖσι Βοιωτίοισι *V. Arch.* c Γινοίατο *Arch.* et mox συνάγοιεν. d Μιὴν omnes praeter *M. Ask.* e *M. Ask. V. Arch.*, alii πραθείη. f *M. Ask. Arch. Rem. Vind.* margo *Steph.*, *Eustath.* p. 1441, 10. Vide ad C. 133. *Gronov.* ἀμορφοτάτην *Edd.*; tum ἔμπειρος bis *Ald.*; praeterea pro ἦε *Ask.* ἦ, ἦν *Arch.* g *Med. Ask. Arch.*; *Aldus* & alii θέλει. Mox βαλὼν *M.* sicuti & *Aldus.* h *V. Rem. M. Ask. Arch.*, ceteri ἐπισταμένῳ. i Quinque quae sequuntur voces desunt *Arch.*

cum ἀπεμπωλεῖν comparabat Clar. *Abresch.* Diluc. *Thuc.* p. 584. ἐγκηρύσσειν tamen Graecum esse mecum, opinor, negaturus: *Thucydideum* ἐπανεῖπον e L. VI, c. 60. ab *Hesychio* & *Suida* enotatum, ad nostrum illud aptius respondet. *Maxima voce* utentes saepe dicuntur ἀναφωνῆσαι, ἀνακηρύσσειν, ἀνειπεῖν. De praecone res vendendas *proclamante* ἀνακηρύσσειν bis adhibuit *Herod.* I. c. 196. Nostro tamen loco si Codices conspirarent in ἀπεκήρυξαν, causae nihil esset cur repudiaretur verbum, interdum significans *per praeconem vendere*, vel vendenda *voci subiicere praeconis*, ὑπὸ κήρυκος vel ὑπὸ κήρυκι πωλεῖν· velut apud *Demosth.* C. Aristocr. p. 436. §. 325. In versu Comici *Platonis*, qui sic scribi debuerat ap. *Harpocr.* in v. Σκευάρια δὴ κλέψας ἀπεκήρυξ᾽ ἐκφέρων· *Menandri* ἀπεκήρυξεν *Ammonius* in v. Κηρύξαι explicat ὑπὸ κήρυκι ἐπώλησε. *Lysiae* forte restituendum isto sensu verbum frequentat in Βίων πράσει *Lucianus.* VALKEN.

64. Εἰρίνεον κιθῶνα] Bene *Ask.*; scriptor ipse VII, 91. καὶ κιθῶνας εἰρινέους ἐνδεδυκότες. Adde πίλους εἰρινέους IV, 73. et II, 81. Non adiungo, *Strabonem* omnia haec suo sermone repraesentasse L. XVI. p. 1082. A.; id monere debeo, restitutam in integrum *Aldi* & plurium schedarum scripturam esse. Quod *Medic.* dedit, hiulcum est, neque habet περιβαλλόμενος & ἔχων suum sibi fulcrum. Solet *Herodotus* creberrime a plurali ad singularem numerum pergere & ad priorem reverti, uti C. 197. Mos idem aliis. Ecce ex *Hesiodi* Aspid. v. 253. &c., de Parcis ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν —— ἀμφὶ μὲν αὐτῷ Βάλλ' ὄνυχας μεγάλους —— αἱ δὲ φρένας ——. Quae huius loci structurae adcurate respondent. Poëtae deest ἑκάστη, cuiusmodi vox & hic ad sententiae conplementum advocanda est, ac saepe alias.

76. Ὡς ἂν αἱ παρθένοι &c.] Legendum puto vel ὧν ἂν, aut, si quis illud praeferat, τοῖσι ἂν αἱ παρθένοι γενοίατο γάμων ὡραῖαι. Legitur L. II, c. 85. τοῖσι ἂν ἀπογένηται ἐκ τῶν οἰκηΐων ἄνθρωπος. De puellarum hoc apud Assyrios mercatu *Nicolaus* agit *Damasc. Stobaei* p. 293, 16. *AElian.* vid. V. H. IV, p. 328. & *Perizonius.* Σαυρομάται περὶ πότον τὰς θυγατέρας πιπράσκουσι, *Zenobius* Prov. V, 25. VALKEN.

86. Ἐπίγαμοι, οὗτοι δὲ εἴδεος &c.] Duae si transponerentur voculae, meo quidem iudicio rectius ista cohaererent hunc in modum scripta: ὅσοι δὲ τοῦ δήμου ἔσκον ἐπίγαμοι, οἱ δὴ εἴδεος μὲν οὐδὲν ἐδέοντο χρηστοῦ, οὗτοι αὖ χρήματά τε καὶ αἰσχίονας παρθένους ἐλάμβανον. —— Quod sequitur, ὡς γὰρ δή οἱ ἐξέλθοι ὁ κήρυξ πωλέων, mihi certe non placet. VALKEN.

86. Ἐπίγαμοι, οὗτοι] Fluit multo lenior oratio, si coniecturam amplectaris. *Reiskius* maluit ἐπίγαμοι, οὐ μέν τοι γ' εἴδεος οὐδὲν ἐ. χρηστοῦ, οἱ δ' αὖ χρήματα. Statim corrigit idem, sicuti ante eum *St. Berglerus*, ὡς γὰρ διεξέλθοι ὁ κήρυξ —, quo sententia paullo fit expeditior.

γατέρα ὅτεῳ βούλοιτο ἕκαςος, οὐκ ἐξῆν, οὐδὲ ἄνευ [a] ἐγγυητέων ἀπαγαγέσθαι τὴν παρθένον πριάμενον, ἀλλ᾽ ἐγγυητὰς χρῆν καταςήσαντα, ἦ μὴν συνοικήσειν αὐτῇ, οὕτω [b] ἀπάγεσθαι· εἰ δὲ μὴ συμφεροίατο, ἀποφέρειν τὸ χρυσίον ἔκειτο νόμος. ἐξῆν δὲ καὶ ἐξ ἄλλης ἐλθόντα κώμης τὸν βουλόμενον ὠνέεσθαι. ὁ μέν νυν κάλλιςος νόμος, οὗτός σφι ἦν· οὐ μέντοι νῦν γε [c] διετέλεσε ἐών. ἄλλο δέ τι ἐξευρήκασι νεωςὶ γενέσθαι, ἵνα μὴ ἀδικοῖεν αὐτὰς, μηδ᾽ ἐς ἑτέρην πόλιν ἄγωνται. ἐπεί τε γὰρ ἁλόντες ἐκακώθησαν καὶ οἰκοφθορήθησαν, πᾶς τις τοῦ δήμου [d] βίου σπανίζων καταπορνεύει τὰ θήλεα τέκνα. Δεύτερος δὲ σοφίῃ ὅδε ἄλλος σφι νόμος κατεςήκεε· τοὺς κάμνοντας ἐς τὴν ἀγορὴν [e] ἐκφορέουσι· οὐ γὰρ δὴ χρέωνται ἰητροῖσι· προσιόντες ὦν πρὸς τὸν κάμνοντα, συμβουλεύουσι περὶ τῆς νούσου, εἴ τις καὶ αὐτὸς τοιοῦτον ἔπαθε, ὁκοῖον [f] ἂν ἔχοι ὁ κάμνων, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα. ταῦτα προσιόντες συμβουλεύουσι, καὶ παραινέουσι [g] ἅσσα αὐτὸς ποιήσας ἐξέφυγε ὁμοίην νοῦσον, ἢ ἄλλον εἶδε ἐκφυγόντα. σιγῇ δὲ παρεξελθεῖν [h] τὸν κάμνοντα οὔ σφι ἔξεςι, πρὶν ἂν ἐπείρηται ἥντινα νοῦσον ἔχῃ. Ταφαὶ δέ σφι ἐν μέλιτι. θρῆνοι δὲ παραπλήσιοι τοῖσι ἐν Αἰγύπτῳ. ὁσάκις δ᾽ ἂν μιχθῇ γυναικὶ τῇ ἑωϋτοῦ ἀνὴρ Βαβυλώνιος, [i] περὶ θυμίημα καταγιζόμενον ἵζει, ἑτέρωθι δὲ ἡ γυνὴ τὠϋτὸ τοῦτο ποιέει. ὄρθρου δὲ γενομένου, λοῦνται [k] καὶ ἀμφότεροι· ἄγγεος γὰρ οὐδενὸς ἅψονται πρὶν ἂν λούσωνται. ταυτὰ δὲ ταῦτα καὶ Ἀράβιοι [l] ποιεῦσι. Ὁ δὲ δὴ αἴσχιςος τῶν νόμων ἐςὶ τοῖσι Βαβυλωνίοισι ὅδε· δεῖ πᾶσαν γυναῖκα ἐπιχωρίην ἱζομένην ἐς ἱρὸν Ἀφροδίτης, ἅπαξ ἐν τῇ ζόῃ μιχθῆναι ἀνδρὶ ξείνῳ. πολλαὶ δὲ καὶ οὐκ ἀξιεύμεναι ἀναμίσγεσθαι τῇσι ἄλλῃσι, οἷα πλούτῳ ὑπερφρονέουσαι,
81 ἐπὶ ζευγέων ἐν [m] καμάρῃσι ἐλάσασαι, πρὸς τὸ ἱρὸν ἑςᾶσι· θεραπηΐη δέ σφι ἕπεται [n] πολλὴ ὄπισθεν. αἱ δὲ πλεῦνες ποιεῦσιν ὧδε· ἐν τεμένεϊ Ἀφροδίτης κατέαται ςέφανον περὶ τῇσι κεφαλῇσι ἔχουσαι θώμιγγος πολλαὶ γυναῖκες. αἱ μὲν γὰρ προσέρχονται, αἱ δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτενέες δὲ διέξοδοι πάντα τρόπον [o] ὁδὸν ἔχουσι διὰ τῶν γυναικῶν, δι᾽ ὧν οἱ ξεῖνοι διεξιόντες ἐκλέ-

bant deformes ac mutilas. Elocare vero filiam ſuam cui quisque vellet, non licebat, nec cuiquam emptori fas erat ſine fideiusſoribus abducere puellam, ſed datis fideiusſoribus, certe ſe ductūrum illam uxorem, ita demum abducere; ſi de hoc non conveniebat, lex erat ut aurum redhiberet. Quinetiam ex alio pago venienti licebat mercari ſi vellet. Hæc apud eos honeſtisſima lex erat, quæ tamen ad hoc tempus non perſeveravit. Sed noviſſime aliud quiddam excogitaverunt, ne quis feminas iniuria afficiat, neve quis aliam in urbem abducat. Nam poſteaquam expugnati male accepti ſunt, et res domi fuit perdita, unusquisque plebeius, qui victus inopia premitur, filias ſuas adigit ad quæſtum corpore faciendum. Alte- 197
ram item ſapienter conſtitutam habent legem, qua ægrotos efferunt in forum: neque enim medicis utuntur; ut eum adeuntes, de languore conſulant, ſiquis et ipse eundem habuit morbum, aut alium vidit correptum. Hæc illi qui illuc adeunt conſulunt, hortanturque ad ea, quæ ipse faciendo effugerit ſimilem morbum, aut alium noverit effugiſſe. Nec fas est cuiquam ægrotantem præterire ſilentio, nec antequam exploraverit quonam ille morbo laboret. Sepul- 198
turæ eisdem in melle: luctus funebres AEgyptiacis perſimiles. Quoties autem cum uxore miſcetur vir Babylonius, ſuffitui conſecrato aſſidet, et ex altera parte mulier idem facit. Sub diluculum etiam abluuntur ambo; nullum quippe vas priusquam ſe abluerint tangent. Eadem hæc et Arabes faciunt. Vna iisdem Babyloniis lex est 199
omnibus modis fœda; nempe quamque mulierem indigenam oportet ſemel in vita ad Veneris templum deſidentem, cum externo viro conſuetudinem habere. Ceterum multæ et dedignantes aliarum conſortia, utpote divitiis tumentes, hæ iumentis in camaris vehentes, ad templum ſtant, ſequuta interim a tergo magna famulitii turba. Pleræque etiam ſic faciunt. In fano Veneris ſedent coronam funiculi in capitibus gerentes multæ mulieres, e quibus aliæ accedunt, aliæ diſcedunt. Nam diverticula undecunque funiculis distincta viam præbent externis per mulieres illas,

a Ἐγγυήτεω *Ask. Arch.* *b* *M.*, ἂν ἄγεσθαι *Ask.*, ἀγάγεσθαι *Vind.*, ἀνάγεσθαι *Edd.* *c* Διετέλεσε ora *Steph.* et *Rem.* διετέλεσσε *M. Ask.*, vulgo διετέλεε. *d* Abeſt βίου *Arch.* *e* Ἐκφέρουσι *idem.* *f* Ἔχει tantum *Arch.* *g* Ἄττα idem. *h* Duo haec omittuntur in *Arch.* Mox οὔ σφι ut *M. Ask.* vulgo οὔπω. *i* *M. Arch. Ask.* πυρὶ vulgo. *k* Copula venit ex *M. Ask.*, aliis abeſt. *l* *M. Ask.*, ποιέουσι ceteri. Quae ſequuntur, deſunt *V.* & *Arch.* usque in C. 200., etiam *Vallae.* *m* Sumſit hinc *Pollux* x, 52. *n* Ὄπισθεν ἕπ. πολλὴ *Ask.* *o* Ὁδὼν idem.

99. Οὕτω ἀπάγεσθαι] Praeclare *Medic.*, quamquam et ſua venus est in lectione ſchedarum *Ask.*, a qua non multum *Aldus* recedit. Tritum est οὕτω in ſententiae conſecutione. Noſter II, 92. ἐν κλιβάνῳ διαφανέϊ πνίξαντες, ΟΥΤΩ τρώγουσι· quibus uſus est *Georg. Raphelius* ad *Act. Apoſt.* xx, 11. Alia conduxit *Io. Taylor* in *Demoſthenis* Midianam p. 193.

2. Ὁ μέν νυν κάλλιςος νόμος &c.] *H. Stephanus* hic praepoſtere quaedam collocata in Graecis eſſe exemplaribus putavit: ſenſum eſſe: *Et haec quidem apud illos boneſtisſima conſuetudo erat, ne iniuria illas afficerent, neque in aliam urbem abducerent. Verum ad baec usque tempora non permanſit.* Cum quo non facio. Graeca bene habent. Quae ſedem ille migraſſe opinatus est, ſua ſtatione everti non posſunt. Scripſerat, licuiſſe ἐξ ἄλλης ἐλθόντα κώμης τὸν βουλόμενον ὠνέεσθαι. Itaque aliorſum emtae abduci poterant, ac ſic iniuriis adfici: praeterea occupata urbe ab inimicis, eius rei amplior copia. Quare tenuiores καταπορνεύειν τὰ θήλεα τέκνα maluerunt, prorſus uti Lydi I, 94.

7. Δεύτερος δέ] Haec apta & nexa ſunt C. 196. ὁ μὲν σοφώτατος ὅδε ——. Quali periodo longiore & alibi utitur. Post pauca *Reiskius* εἴ τις ἢ καὶ αὐτὸς — ἔπαθε· nulla gravi cauſſa. *Plutarchus* eadem in re εἴ τι πρόσφορον ἔχοι παθὼν αὐτὸς ἢ παθόντα θεραπεύσας T. II. p. 1128. E. Adde *Strabonem* XVI. p. 1082., *Noſtri* aemulatorem. Rudia medicae artis primordia tali ex veterum more haud pauci repetunt. Nominavit nonnullos *Almelovenius* ad *Strabonem*, alios *Daviſius* in *Max. Tyrii* Disſ. XII. p. 540.

19. Περὶ θυμίημα καταγιζόμενον ἵζει] Etſi πυρὶ καταγίζειν II, 47. poſuerit, certae ſunt ſchedae veteres, et iuſta *Gronovii* opera. Alioqui locus Heinſianae coniecturae, qua παρὰ θυμίημα voluit, obportunus eſſet. Dedit eam *Iungermannus* ad *Polluc.* I, 26. Adtigit & haec *Strabo* XVI. p. 1081. *Io.* autem *Spencerus* hunc & non diſſimilem luſtrationis in Hebraeorum iure ritum ex AEgypto arcesſit, ſuo tamen arbitrio & ſine teſte, *Leg. Hebraeor.* L. I, 8. p. 257. Egregie *Theano* rogata ποςαία γυνὴ ἀπ᾽ ἀνδρὸς καθαρεύει, ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου, εἶπε, παραχρῆμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου οὐδέποτε in *Stobaei* Serm. LXXII. p. 443. et *Diogen. Laërt.* VIII, 44. cum *Menagii* obſervatione.

31. Στέφανον — θώμιγγος] *Strabo* θώμιγγι δ᾽ ἔςεπται ἑκάςη hoc ex loco XVI. p. 1081. C. Referunt huc, neque iniuria, ex Epiſtola, quae *Ieremiae* tribuitur, verſum 43., αἱ δὲ γυναῖκες περιθέμεναι σχοινία ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθηνται. Conveniunt egregie & turpem harum muliercularum morem deſcribunt, uti copioſe docuit, *Nic. Bondt* V. C. in docta Disſert. ad eam Epiſtolam, quam me ſuaſore ſcripſit & duce defendit. Θώμιγγες ſunt σχοινία· quod *Noſter* I, 26. de Epheſiis, urbem ſuam Dianae conſecrantibus, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ τεῖχος, id *Polyaeno* VI, 50. θώμιγγας συνάψαι τοῖς κίοσι τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, pariterque *AEliano* Var. III, 26. Mox πάντα τρόπον διανέχουσι i. e. διήκουσι Cl. *Reiskius*, quem ſua correctione frui patior.

46. Ὅσαι

las, quas transeuntes deligunt, Porro quum illic consederit fæmina, non prius domum regreditur, quam externorum aliquis pecuniam in genua illi iniecerit, et cum eadem extra fanum abducta rem habuerit; illum autem qui iniicit, dicere oportet; Ego tibi deam Mylitta imploro. Mylitta enim Assyrii Venerem appellant; pecunia vero pretio est quantulacunque; non enim reiiciet; nec enim fas est, siquidem in sacrum convertitur; quicunque pecuniam obiecerit primus, hunc illa sequitur, neque quenquam repudiat: ubi congressa fuerit deæ conciliata domum revertitur; et ab hoc tempore haud ita magnum illi dederis, ut eam nanciscaris. Iam, quotquot forma et proceritate eminent, cito discedunt: quæ vero deformes, diutius desident, quia nequeunt legi facere satis. Fitque interdum ut nonnullas etiam triennio atque quadriennio expectare oporteat. Alicubi quoque in
200 Cypro similis quædam lex est. Hæc sunt Babyloniorum instituta; quorum tres sunt tribus, quæ nullo alio nisi piscibus victitant; quos captos ubi arefecerunt ad solem, hoc faciunt. In pilam coniiciunt, ac pistillis mitigatos per sindonem incernunt, unde quisquis illorum vult, velut placentam confectam habet; alius vero in mo-
201 dum panis torret. CYRO, post hanc quoque gentem subactam, incessit cupido MASSAGETAS in suam potestatem redigendi. Quæ gens fertur et magna esse et strenua, ad auroram solisque ortus sita, trans Araxem fluvium e regione Issedonum. Sunt etiam qui eam Scythicam natio-
202 nem esse dicant. Araxes Istro maior et idem minor esse memoratur; et in eo frequentes insulæ Lesbo fere pares magnitudine: et homines qui illas incolunt, æstate vesci radicibus quibuslibet, quas ipsi fodiunt; arborum autem fructus, quos maturos comperiunt, in cibum reponere, quo per hyemem vescantur. Ab illis inventas etiam esse arbores talem fructum ferentes, qui coniiciatur ab illis in ignem, quem catervatim collecti accenderint: illi vero circumquaque adsidentes et olfacientes cremantem

ἐκλέγονται. ἔνθα ἐπεὰν ἵζηται γυνὴ, οὐ πρότερον ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἰκία, ἤ τις οἱ ξείνων ἀργύριον ἐμβαλὼν ἐς τὰ γούνατα, μιχθῇ ἔξω τοῦ ἱροῦ. ἐμβαλόντα δὲ δεῖ εἰπεῖν τοσόνδε, „ Ἐπικαλέω τοι τὴν θεὸν Μύλιττα". Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. τὸ δὲ ἀργύριον, μέγαθός ἐστι ὅσον ὦν· οὐ γὰρ μὴ ἀπώσηται· οὐ γάρ οἱ θέμις ἐστί· γίνεται γὰρ ἱρὸν τοῦτο τὸ ἀργύριον. τῷ δὲ πρώτῳ ἐμβαλόντι ἕπεται, οὐδὲ ἀποδοκιμᾷ οὐδένα· ἐπεὰν δὲ μιχθῇ, ἀποσιωσαμένη τῇ θεῷ, ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἰκία· καὶ τὠπὸ τούτου οὐκ οὕτω μέγα τί οἱ δώσεις ὥς μιν λάμψεαι. ὅσαι μέν νυν εἴδεός τε [a] ἐπαμμέναι εἰσὶ καὶ μεγάθεος, ταχὺ ἀπαλλάσσονται· ὅσαι δὲ ἄμορφοι αὐτέων εἰσὶ, χρόνον πολλὸν προσμένουσι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι· καὶ γὰρ τριέτεα καὶ τετραέτεα μετεξέτεραι χρόνον μένουσι. ἐνιαχῇ δὲ καὶ τῆς Κύπρου ἐστὶ παραπλήσιος τούτῳ νόμος. Νόμοι μὲν δὴ τοῖσι Βαβυλωνίοισι οὗτοι [b] κατεστέασι. εἰσὶ δὲ αὐτέων πατριαὶ τρεῖς, αἳ οὐδὲν ἄλλο σιτέονται εἰ μὴ ἰχθῦς μοῦνον· τοὺς ἐπεί τε ἂν θηρεύσαντες [c] αὐήνωσι πρὸς ἥλιον, ποιεῦσι τάδε. ἐσβάλλουσι ἐς ὅλμον, καὶ λεήναντες ὑπέροισι, σῶσι διὰ σινδόνος· καὶ ὃς μὲν ἂν βούληται αὐτέων, ἅτε μάζαν μαξάμενος ἔχει· ὁ δὲ, ἄρτου τρόπον ὀπτήσας. Ὡς δὲ τῷ Κύρῳ καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος κατέργαστο, ἐπεθύμησε [d] Μασσαγέτας ὑπ' ἑωϋτῷ ποιήσασθαι· τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο, καὶ μέγα λέγεται εἶναι καὶ ἄλκιμον, οἰκημένον δὲ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς, πέρην τοῦ Ἀράξεω ποταμοῦ, ἀντίον δὲ Ἰσσηδόνων ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ οἵ τινες καὶ Σκυθικὸν λέγουσι τοῦτο τὸ ἔθνος εἶναι. Ὁ δὲ Ἀράξης λέγεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων εἶναι τοῦ Ἴστρου· νήσους δ' ἐν αὐτῷ Λέσβῳ μεγάθεα παραπλησίας συχνάς φασι εἶναι. ἐν δὲ [e] αὐτῇσι ἀνθρώπους, οἱ σιτέονται μὲν ῥίζας τὸ θέρος ὀρύσσοντες παντοίας· καρποὺς δὲ ἀπὸ δενδρέων ἐξευρημένους σφι ἐς φορβὴν κατατίθεσθαι ὡραίους, καὶ τούτους σιτέεσθαι τὴν χειμερινήν. ἄλλα δέ σφι ἐξευρῆσθαι δένδρεα καρποὺς τοιούσδε τινὰς φέροντα, 82
τοὺς, ἐπεί τε ἂν ἐς τὠυτὸ συνέλθωσι κατὰ [f] εἴλας, καὶ πῦρ ἀνακαύσωνται, κύκλῳ περιϊζομένους ἐπιβάλλειν ἐπὶ τὸ

a Med. Ask., in *Ald. Rem.* ἐπαγμέναι. Statim ἀπαλλάσσονται *Ask.*, vulgo ἀπαλλάττονται. *b Ald. Rem.* et *Edd.*; κατεστᾶσι *M. Ask.* Mox *Strabo* τρεῖς δ' εἰσὶ φρατρίαι ex hoc loco L. XVI. p. 1082. B., sed verbis mutatis. *c* Ἀνήμωσι *Arch.* Σῶσι, quod sequitur, explicat *Etymol.* p. 710. 82. *d* Μασαγ. *Arch.* Tum ὑπ' ἑωϋτῷ *M. Ask.*, ceteri ἑωϋτὸν. *e* Ἀυτοῖσι *Arch.* *f* Ὕλας *Arch.*

46. Ὅσαι μέν νυν εἴδεός τε ἐπαμμέναι εἰσί] Vertebatur, *quotquot forma & proceritate potuerunt aliquos capere* ex ἐφάπτομαι, sed qui id fieri possit, fateor me ignorare: debuit sane *Herodotus*, hoc si voluit, alia verborum structura sententiam declarare: praeterea VIII, 105. παῖδες εἴδεος ἐπαμμένοι *pueri* sunt *forma praediti*, quales & hae mulierculae. Laudo tamen *Medic.*, quem levi auxilio iuvabam olim, πεπαμέναι legens. Sunt εἴδεος πεπαμέναι, quae pulcritudinis possessionem, ut sic dicam, habent, sive forma elegante instructae. *Hesychius* πεπαμένος, κεκτημένος. Sic πεπαμένος νόσον de aegro *Æschylo* Agam. v. 844., et φρόνημα παισὶ δύσθεον πεπαμένη Choëph. v. 189. In *Philostrato* v. Apoll. VIII, 26. p. 307. de Scythis οἰκίας τε ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν πέπτανται, scribi oportuerat πέπανται· quae enim adscripsit Cl. *Olearius*, aliena sunt. Ἄνθρωπον πολλὰς οἰκίας πεπαμένον dabit *Themistius* Or. XXIV. p. 307. A. Neque suspicioni diversior nocebat casus: Cui *Pempeli* succurrebat fragmentum in *Stob.* Serm. LXXVII. p. 460. σεμνὸν γάρ τε καὶ ΘΕΙΑΣ ΦΥΣΙΟΣ ΠΕΠΑΜΕΝΟΝ ἁμῖν τὸ τῶν φυτησάντων ἵδρυμά ἐστιν. Nunc coniecturae non admodum indulgeo. Ἐφημμέναι sive ἐπαμμέναι εἴδεος vi verbi ἐφῆφθαι erunt formosae, quae speciem sibi aptam & quasi connexam habebant. Convenit, quod hac origine manavit *Coelum stellis fulgentibus aptum* ex *Ennio*, & *Lucretii* vestis *purpurea, atque auro, signisque ingentibus apta.* Plura *Cario* in *Gellii* I, 15. Mox ἀπαλλάσσονται refinxi; sic enim plerumque solet.

50. Καὶ τῆς Κύπρου &c.] In more illic habebant, ἑταιρισμῷ τὰς ἑαυτῶν κόρας ἀφοσιοῦν, uti *Athenaeus* loquitur L. XII, 3. p. 516. B. Non repeto, quae de Amathusiis, Paphiisque *Io. Meursius* conduxit, Cypri L. I, 8. & II, 15.

55. Σῶσι διὰ σινδόνος] *Incernunt per linteum*, ut recte cepit *P. Leopardus* Em. VII. c. XI. Huc respiciens *Etymologus* p. 710, 41. Ἡρόδοτος, inquit, τοῦ σῶ τὸ τρίτον πρόσωπον τῶν πληθυντικῶν Σῶσιν, ἀντὶ τοῦ σήθουσι. Reperiuntur & νῶσιν, ἀντί τοῦ νήθουσιν, & alia huius generis apud Atticos plurima. VALKEN.

62. Ἀντίον δὲ Ἰσσηδόνων] Confer L. IV, 26. Turpis error *Philostrati* est Heroic. C. 5. p. 704., ubi ἐλάσας γὰρ Κῦρος ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον ἐπὶ Μασσαγέτας τε καὶ Ἰσσηδόνας &c., quasi ultra Istrum atque in ipsa Europa Massagetarum et Issedonum sedes fuisset. Adde *Ammianum* XXIII, 6. in simili luto haerentem.

64. Καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων εἶναι &c.] Nescio quid Cl. *Reiskium* inpulerit, ut in priore καὶ nomen magni & clari fluvii abditum esse, decreverit. Potest utique omne flumen certa quadam ratione minus alio & maius esse. Verum id *Noster* spectasse non videtur: narrat diversas discrepantium opiniones, quarum aliae maiorem Istro, minorem aliae Araxem perhibebant. Namque omnia, quae de eo amne prodidit, ex auditione accepit, minime fida, tametsi, uti videtur, ipsius *Araxes* sit *Rha* sive *Volga.* Vide *Ionae Hanway* Itinera L. I, 10.

72. Πῦρ ἀνακαύσωνται] Herodoteum est πῦρ ἀνακαύσασθαι., Hinc, ut suspicor, edoctus istum attigit Massagetarum morem *Max. Tyr.* XXVII, 6. νήσαντες πυρὰν, θυμιῶντες εὐώδεις βοτάνας, περικαθίσαντες ἐν κύκλῳ τῇ πυρᾷ, ὥσπερ κρατῆρι, εὐωχοῦνται τῆς ὀδμῆς &c. Ad quem locum

τὸ πῦρ· ὀσφραινομένους δὲ [a] καταγιζομένου τοῦ καρποῦ τοῦ ἐπιβαλλομένου, μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ, κατάπερ Ἕλληνας τῷ οἴνῳ. πλεῦνος δὲ ἐπιβαλλομένου τοῦ καρποῦ, μᾶλλον μεθύσκεσθαι· ἐς ὃ ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι, καὶ ἐς ἀοιδὴν ἀπικνέεσθαι. τούτων μὲν αὕτη λέγεται δίαιτα εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ [b] Ματιηνῶν, ὅθενπερ ὁ Γύνδης, τὸν ἐς τὰς διώρυχας τὰς ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας διέλαβε ὁ Κῦρος· στόμασι δὲ ἐξερεύγεται τεσσαράκοντα, τῶν τὰ πάντα πλὴν ἑνὸς, ἐς ἕλεά τε καὶ τενάγεα ἐκδιδοῖ. ἐν τοῖσι ἀνθρώπους [c] κατοικεῖσθαι λέγουσι ἰχθῦς ὠμοὺς σιτεομένους, ἐσθῆτι δὲ νομίζοντας χρᾶσθαι φωκέων δέρμασι. τὸ δὲ ἓν τῶν στομάτων τοῦ Ἀράξεω ῥέει διὰ καθαροῦ ἐς τὴν Κασπίων θάλασσαν. ἡ δὲ Κασπίη θάλασσά ἐστι ἐπ' ἑωυτῆς, οὐ συμμίσγουσα τῇ ἑτέρῃ θαλάσσῃ. τὴν μὲν γὰρ Ἕλληνες ναυτίλλονται [d] πᾶσαν, καὶ ἡ ἔξω στηλέων θάλασσα ἡ Ἀτλαντὶς καλεομένη, καὶ ἡ Ἐρυθρὴ, μία τυγχάνει ἐοῦσα· Ἡ δὲ Κασπίη, ἐστι ἑτέρη ἐπ' ἑωυτῆς, ἐοῦσα μῆκος μὲν πλόου, εἰρεσίῃ χρεωμένῳ, πεντεκαίδεκα ἡμερέων· εὖρος δὲ, τῇ εὐρυτάτη ἐστὶ αὐτὴ ἑωυτῆς, ὀκτὼ ἡμερέων. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἑσπέρην φέροντα τῆς θαλάσσης ταύτης ὁ Καύκασος παρατείνει, ἐὸν ὀρέων καὶ πλήθει [e] μέγιστον, καὶ μεγάθεϊ ὑψηλότατον. ἔθνεα δὲ ἀνθρώπων πολλὰ καὶ παντοῖα ἐν ἑωυτῷ ἔχει ὁ [f] Καύκασος· τὰ πολλὰ πάντα [g] ἀπ' ὕλης ἀγρίης ζώοντα. ἐν τοῖσι καὶ δένδρεα φύλλα τοιῆσδε ἰδέης παρεχόμενα εἶναι λέγεται, τὰ τρίβοντάς τε καὶ παραμίσγοντας ὕδωρ, ζῶα ἑωυτοῖσι ἐς τὴν ἐσθῆτα ἐγγράφειν· τὰ δὲ ζῶα οὐκ ἐκπλύνεσθαι, ἀλλὰ συγκαταγηράσκειν τῷ ἄλλῳ εἰρίῳ, κατάπερ [h] ἐνυφανθέντα ἀρχήν· μίξιν τε τούτων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐμφανέα, κατάπερ τοῖσι προβάτοισι. Τὰ μὲν δὴ πρὸς ἑσπέρην

tem fructum perinde inebriantur odore isto ac vino Graeci: et eo vehementius, quo plus eius fructus fuerit iniectum, donec ad tripudiandum exsurgant et ad cantus veniant. Atque haec fertur eorum esse vivendi consuetudo. Araxes porro fluvius a Matienis quidem, unde et Gyndes, quem Cyrus in trecentos ac sexaginta diduxit rivos, fluit; sed per quadraginta ora erumpens, quae omnia, uno excepto, in paludes eluviesque evolvuntur; ubi feruntur homines habitare, qui crudis victitent piscibus, et pro vestibus utantur phocarum pellibus. Reliquum illud inter ostia Araxis per purum et solidum fluit in mare Caspium, quod mare per sese est, nec cum alio mari commiscetur. Nam illud, quod Graeci pernavigant omne, et id quod extra columnas est, Atlanticum dictum et Rubrum, idem est mare. Caspium vero est al- 203
terum, seorsum in seipso, longitudinis quindecim dierum, cursui navis quae remis utatur: latitudinis, ubi spatiosissimum est, octo dierum. Est autem, qua ex parte ad vesperum vergit, Caucaso praetentum monte, cuius cum maxima vastitas, tum summa est altitudo, multasque gentes atque omnigenas habet, ac plerasque omnes ab agresti materia victitantes: ubi arbores folia talis naturae proferentes dicuntur esse, quibus tritis et aqua dilutis illi animalia sibi in veste pingunt; eaque animalia non elui, sed perinde prorsus ac si essent intexta, sic cum reliqua lana veterascere. Horum quoque hominum concubitus, sicuti pecoribus, in propatulo esse. Et huius quidem maris quod 204
Ca-

a *Med. Ask.* in aliis καταγιαζομένου. b *M.* & *Ask. Remig.* cum *Steph.* ora. Ματιονῶν *Arch. Vind.*, vulgo Μαντινηνῶν, prave. Vide *Eustath.* in Dionys. v. 739. c *Ald. Vind. Arch. Paris. B. C. Remig.*, κατοικῆσθαι *M. Ask.*, statim ἰχθεῖς *Arch.* & supra quoque. Tum φωκίων. d *Arch. V. Rem.* tres *Paris. Aldus* & *Edd.*, πᾶσα *M.* & *Ask.* De Caspio mari ex Nostri praescripto *Eustath.* in Dionys. v. 721., et v. 48. e *M. Ask. V. Arch. Rem.* ora *Steph.*, vulgo μέγιστος & ὑψηλότατος. f Καυκάσιος *Arch.* g *M. Ask.*, reliqui ἐξ ὕλης. *Gronov.* vide. h Ἐνυφαθέντα *Arch.*

locum *Dionis Chrys.* verba *Dan. Heinsius* excitavit p. 61. similis quaedam Scytharum consuetudo memoratur *Herod.* L. IV, c. 75. VALKEN.

73. Καταγιζομένου τοῦ καρποῦ] Optime *Med.* & *Ask.*; Vitium, quod *Aldinum* occuparat, odoratus *H. Stephanus* est in Vocib. Herodot., & *Iungermannus* ad *Polluc.* I, 26.; *Herodotus* secum consentit, sermonisque usus adstipulatur. *Aelianus* de Animal. X, 50. πολλῶν δὲ ἐπ' αὐτὸν καθαγιζομένων θυμάτων —— ἐξάπτεται· et XIII, 21. τοῦ δέρματος παρελὼν ὀλίγον καθήγισεν ἐπὶ πυρός. Iunge *Platonem* in Critia p. 119. fin., & agnosces *Serranum* errare.

78. Ὁ δὲ Ἀράξης ποταμὸς ῥέει] Carpit haec *Strabo* XI. p. 803. C., quaedam *Nostro* adfingens, quorum ille auctoritatem defugit. In *Araxis* fluvii ortu credibile fit, *Herodotum* esse falsum. Si fontes fuerint in Matienis, oportet Mediae flumen illud detur. Longe vero extra Mediae fines Massagetae, Issedones & Scythae, quos eiusdem amnis accolas *Diodorus* II, 43. statuit, habitarunt: praeterea in omni Media nullum eiusmodi flumen, quod tot ostiis Caspio mari iungatur. Congruunt pleraque omnia, si *Matienos* montes excipias, fluvio *Volgae*, qui & amplissimus & diversis oribus in Caspium mare exoneratur. Ostia ad octoginta & amplius, quae insulas ingentes incingunt, memorat Ampl. *Nic. Witsenius* in Tartariae Descriptione Belgica p. 700. Amnis olim *Ros*, *Ras*, *Aras* adpellabatur, unde Graecorum Ἀράξης, quo etiam titulo plures orientis fluvii insignes sunt, de quibus, sicuti & de hoc Araxe sive *Volga* Ampl. *Bouherius* Diss. Herodot. C. 18. p. 190. & prior eo *Th. Sig. Baierus* in *Origin. Scythic.* Commentar. Petropolit. T. I. p. 393. Id mirum accidit, animadversam non esse verborum, in *Aristotelis* Meteorol. I, 13. transpositionem, factumque adeo, ut nunc ibi Araxes, cuius partem perhibet Tanaim, derivetur ex Indiae monte Parapomiso, errore mirifico. Verum Philosophi verba, καὶ ὁ Ἀράξης· τούτου δ' ὁ Τάναϊς ἀποσχίζεται μέρος ὢν εἰς τὴν Μαιῶτιν λίμνην, collocata olim fuerant post Caucasi montis mentionem & amnium inde devolventium ante voces καὶ ὁ Φᾶσις. Postulare seriem rei & orationis eam verborum istorum migrationem, agnoscet, qui Philosophum consuluerit. Mihi longiori esse non licet.

85. Ῥέει διὰ καθαροῦ &c.] Insolens haec dictio visa nonnullis fuit, mihi nullo modo. Omnia amnis ostia, praeter unum, in paludes & stagna lutosa evolvebantur: illud διὰ καθαροῦ, videlicet τόπου, labebatur, minime turbidum & limosum. Tale de Borysthene IV, 53. ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι. Neque dissimile, si dicendi genus adtendas, βῆναι ἐν καθαρῷ Sophocleum Oedip. Col. v. 1646., et *Homeri* Il. K, 199. ἑδριόωντο Ἐν καθαρῷ· tum Il. Ψ. 61. Restitutum in pristinam stationem paullo supra est κατοικεῖσθαι. Vide *Horrei* Observ. Herod. p. 115.

85. Ἡ δὲ Κασπίη θάλασσα &c.] Verissime *Noster*, cui paria facit *Aristoteles* Meteorol. II, 1., & *Diodorus Sicul.* XVIII, 5. Ceteri fere omnes ex oceano septemtrionali Caspium mare influere tradiderunt, inprudenter horum ducum vestigia deserentes. Vid. *Casaubon.* in *Strabon.* XI. p. 773. *Vossium* ad *Melam* III, 5, 16. Πᾶσαν revocavi in suam sedem.

94. Καὶ πλήθει μέγιστον] *Gronov.* bene. *Aristoteles* de Caucaso Meteorol. I, 13. ὁ δὲ Καύκασος μέγιστον ὄρος —— καὶ ΠΛΗΘΕΙ καὶ ὕψει· tum post pauca τοῦ δὲ ΠΛΗΘΕΟΣ (σημεῖον) ὅτι πολλὰς ἔχει ἕδρας, ἐν αἷς ἔθνη κατοικεῖ πολλά. Quem philosophi locum adscripserat & *Berglerus*. Nec convenit tamen omni ex parte. *Aristoteles* πλῆθος retulit ad incolentium multitudinem & sedes. Noster latissimam eius amplitudinem & vastitatem spectavit. Mox C. 204. πεδίον ἐκδέκεται, ΠΛΗΘΟΣ ἄπειρον ἐς ἄποψιν· et IV, 123. Statim τὰ πολλὰ πάντα artissime iunxi, uti L. II, 35.

99. Ζῶα ἑωυτοῖσι ἐς τὴν ἐσθῆτα ἐγγράφειν] *Herodoto*, sicuti *Eustath.* monuit in *Iliad.* p. 626., ζῶα γράφειν & γράφεσθαι ex vetere more est *pingere*, uti IV, 88. Hoc si valeat, variis coloribus & picturis vestes infecerunt Caucasii. *Strabo* in eam sententiam verba transtulit, τὴν δ' ἐσθῆτα ποικίλλουσιν ἐπιχρίστοις φαρμάκοις, δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος L. XI. p. 781. B. Sed dubito, an iure fecerit.

15. Τό-

Masſagetarum ſitus. Cur Cyrus eos bello invaſerit. Cyri aſtus de nuptiis: deluſus cogit eum ad Araxis traiectum omnia parare, dehortante Tomyri et offerente liberum transitum, de quo deliberatur.

Caſpium vocatur, partem, quæ ad veſperam vergit, Caucaſus disterminat: qua vero parte vergit ad auroram orientemque ſolem, planities excipit proſpectu immenſæ magnitudinis. Huius ſpatioſæ planitiei non minimam partem Masſagetæ posſident, quibus bellum Cyrus inferre cupiebat, quum multa eum ac magna extollerent incitarentque. Primum ſua nativitas et origo, quod videbatur maius quiddam homine eſſe: ſecundo loco, felicitas qua fuerat uſus in bellis: quocunque enim ſe ad bellandum Cyrus direxerat, ea
205 gens nullo pacto poterat evadere. Erat autem Masſagetarum regina, defuncti mariti vidua, TOMYRIS nomine. Hanc per legatos procabatur Cyrus verbo, volens eam habere uxorem; at illa animadvertens, non ſe ab eo coniugem peti, ſed regnum Masſagetarum, accesſu Cyro interdicit. Poſtea Cyrus, quum dolus illi non procederet, progresſus ad Araxem, aperte infeſto cum exercitu in Masſagetas tendens, tum flumen pontibus iungit, quibus copias traiiciat, tum in navibus ad
206 transvehendum flumen turres ædificat. Ad quem in hoc labore occupatum, Tomyris caduceatorem miſit, qui diceret: o Rex Medorum, deſine incumbere in quæ incumbis, neſcius an iſta, quæ conſtituiſti, tibi conducibilia erunt. Omisſo incepto in tuis regna, et nos ſine finium quorum ſumus principes eſſe. Verum tu admonitionibus his uti noles, et omnia males quam quietem. Quod ſi tantopere affectas experiri Masſagetas, age, quam ſuſtines ærumnam in iungendo fluvio, omitte: quin tu nobis tridui itinere ab fluvio digresſis, traiicito in noſtram regionem: aut, ſi mavis nos excipere in veſtram, tu hoc idem facito. Hæc ubi Cyrus audivit, accitis Perſarum primoribus coactisque, in medium rem proponit, conſulens utrum ageret. Illorum in idem convenere ſententiæ, iubentium, recipi in ipsorum regionem cum ſuo exercitu
207 Tomyrin. Quam ſententiam Crœſus Lydus, quum adesſet, improbabat, contrarium disſerens his verbis; Equidem tibi, o rex, etiam antea dixi, quandoquidem Iupiter tibi me tradidit, quicquid animadvertero offenſæ in tua domo, id omne me pro viribus averſurum;

ρην τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς Κασπίης καλεομένης ὁ [a] Καύκασος ἀπέργει· τὰ δὲ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἥλιον ἀνατέλλοντα, πεδίον [b] ἐκδέκεται, πλῆθος ἄπειρον ἐς ἄποψιν. τοῦ ὦν δὴ πεδίου τοῦ μεγάλου οὐκ ἐλαχίστην μοίρην μετέχουσι οἱ Μασσαγέται, ἐπ᾽ οὓς ὁ Κῦρος [c] ἔσχε προθυμίην στρατεύσασθαι. πολλά τε γάρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα καὶ ἐποτρύνοντα ἦν. πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δοκέειν πλέον τι εἶναι ἀνθρώπου· [d] δεύτερα δὲ, ἡ εὐτυχίη ἡ κατὰ τοὺς πολέμους γενομένη. ὅκη γὰρ ἰθύσειε [e] στρατεύεσθαι ὁ Κῦρος, ἀμήχανον ἦν ἐκεῖνο τὸ ἔθνος διαφυγέειν.

83 Ἦν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος γυνὴ τῶν [f] Μασσαγετέων βασίλεια· [g] Τόμυρίς οἱ ἦν οὔνομα. ταύτην πέμπων ὁ Κῦρος ἐμνᾶτο τῷ λόγῳ, θέλων γυναῖκα ἣν ἔχειν. ἡ δὲ Τόμυρις [h] συνιεῖσα οὐκ αὐτόν μιν μνώμενον, ἀλλὰ τὴν Μασσαγετέων βασιληΐην, ἀπείπατο τὴν πρόσοδον. Κῦρος δὲ μετὰ τοῦτο, ὥς οἱ δόλῳ οὐ [i] προεχώρεε, ἐλάσας ἐπὶ τὸν Ἀράξεα, ἐποιέετο ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας [k] στρατηΐην, γεφύρας τε ζευγνύων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ διάβασιν τῷ στρατῷ, καὶ πύργους ἐπὶ πλοίων τῶν διαπορθμευόντων τὸν ποταμὸν οἰκοδομεόμενος. Ἔχοντι δέ οἱ τοῦτον τὸν πόνον, πέμψασα ἡ Τόμυρις κήρυκα, ἔλεγε τάδε, „Ὦ βασιλεῦ Μήδων, παῦσαι „σπεύδων τὰ σπεύδεις· οὐ γὰρ ἂν εἰδείης εἴ τοι ἐς καιρὸν ἔσται ταῦτα [l] τελεύμενα· παυσάμενος δὲ, βασίλευε τῶν σεωυτοῦ, καὶ ἡμέας ἀνέχευ ὁρέων ἄρχοντας τῶν περ ἄρχομεν. ἐκὼν ἐθελήσεις ὑποθήκῃσι τῇσιδε [m] χρέεσθαι, ἀλλὰ πάντως μᾶλλον ἢ δι᾽ ἡσυχίης εἶναι; σὺ δὲ ἢν μεγάλως [n] προθυμέεαι Μασσαγετέων πειρηθῆναι, Φέρε, μόχθον μὲν, τὸν ἔχεις ζευγνὺς τὸν ποταμὸν, ἄφες. σὺ δὲ, ἡμέων ἀναχωρησάντων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τριῶν ἡμερέων ὁδὸν, διάβαινε ἐς τὴν ἡμετέρην. εἰ δ᾽ ἡμέας [o] βούλεαι ἐσδέξασθαι μᾶλλον ἐς τὴν ὑμετέρην, σὺ τὠϋτὸ τοῦτο [p] ποίεε.” ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος συνεκάλεσε Περσέων τοὺς πρώτους· συναγείρας δὲ τούτους, ἐς μέσον σφι προετίθεε τὸ πρῆγμα, συμβουλευόμενος ὁκότερα [q] ποιέοι. τῶν δὲ κατὰ τὠϋτὸ αἱ γνῶμαι συνεξέπιπτον, κελευόντων ἐσδέκεσθαι Τόμυρίν τε καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆς ἐς τὴν χώρην. Παρεὼν δὲ, καὶ μεμφόμενος τὴν γνώμην ταύτην Κροῖσος ὁ Λυδὸς, ἀπεδείκνυτο ἐναντίην τῇ προκειμένῃ [r] γνώμῃ, λέγων τάδε, „Ὦ βασιλεῦ, εἶπον μὲν καὶ πρότερόν τοι, [s] ὅτι ἐπεί με Ζεὺς ἔδωκέ τοι, τὸ ἂν ὁρῶ σφάλμα ἐὸν οἴκῳ τῷ „σῷ,

a Καυκάσιος *Arch.*, tum ἀπείργει *Ask.* *b* *Ald. M. Ask.*, vulgo ἐκδέχεται. Mox Μάσαγ. *Arch.* *c* Ἔσκε male *Arch.*, ſimile delictum in *Edd.* ſemel iterumque alibi. *d* *M.* & *Ask.*, in *Paris. B.*, *Arch. Vind. Ald.* δεύτερον. Mox πολεμίους γινομένη. *Edd.* γεγενομένη· quod nunc est, venit ex *M. Ask.* *e* Στρατεύειν ὁ Κῦρος *Arch.* Articulum alii non habent. *f* Μασαγετέων *Arch.*, et hunc ad modum ſemper. *g* *Suidas* Τόμυρις & Τώμυρις ex hoc loco. Mox ταύτῃ πεμπ. *Arch.* *h* *M. Ask.* bene; in aliis συνεῖσα. Tum οὐ κατ᾽ αὐτὴν *Arch.* *i* *Ask. Med.* & *Suid.* in Μνωμένη· vulgo προσεχώρεε, quod & in Grammatici Τόμυρις. *k* *Arch. Ask.*, *Suid.* στρατείαν, ſed ſibi non conſtans; *Med.* & *Aldus* cum *Edd.* στρατίην. Paullo ante Ἀράξην *Arch. Vind.*; *Suidas* vulgatum probat. *l* *Aldus* & ora *Steph.*, τελεγόμενα *Arch.*, ceteri cum *Edd.* τελεόμενα, non magna differentia. *m* Χρῆσθαι *Ask. Arch.*, tum πάντων μαλ. margo *Steph.*, πάντα *Arch.* *n* *Paris. A.*, in ceteris προθύμεαι. *o* Βούλεε εἰσδ. *Arch.* *p* *Ald. Arch. Vind. Paris.*, ποίει *M. Ask.* Mox συνεκάλεε non male *Arch.* *q* *Remig.* et *Paris A.*, in aliis ποιέει aut ποιέῃ. *r* *Arch. V. M. Ask. Rem. Steph.* ora. Editis γνώμῃ deſit. *s* *M. Ask. Arch.*, ὅτι *Edd.* aberat.

15. Τόμυρίς οἱ ἦν οὔνομα] Patet ex *Suida*, in reginae nominis principio ſcripturae conſtantiam non fuisſe. *Lucian.* Contempl. C. 13. Τώμυρις ἐκείνη ἐστί, ubi praeclare hac de regina & nominis ſcriptione *T. Hemſterhuſius*. Codd. *Herodoti* nihil variant; in *Iuſtini*, *Frontini*, *Valerii M.* ſchedis discordia viget, qua de *Oudendorpius* ad *Frontin.* II, 5, 5. Recte *P. Burmannus Secundus* Anthol. Latin. II. Epigr. 6. edidit, *Quam Tomyris turbata valet, cognovit in utre*, nimirum Cyrus.

20. Ἐποιέετο — στρατηΐην] Ita oportuit. Κροῖσος — ἐποιέετο στρατηΐην ἐς Καππαδοκίην I, 71. Verum crebro librarii inprudentes mutatum iverunt, veluti III, 3. 56. IV, 83. atque alibi, at contra tabulas.

28. Ἀνέχευ ὁρέων ἄρχοντας] Si οὐρέων esſet, fors melius haberet. Docet *Strabo* Masſagetarum plures loca montana habuisſe L. XI. p. 780., Tomyrin praeterea Cyro poſuisſe in montibus inſidias *Iuſtinus* auctor est I, 8. Hoc amplius, οὖρος, *terminus*, Ionibus φιλοῦται, teste *Euſtathio* ad Iliad. p. 149, 15. Sed nolo contra MSS. niti. Mox προθυμέεαι optime *Paris A.*; id poſtulat linguae genius ex προθυμέομαι. *Aldi* operae dederant προθυμέαι errantes: cuius ibi tonus verbi innuit in ſcripto libro προθυμέεαι fuisſe. Ex *Aldo* error late ad omnes editos manavit, *L. Kuſtero* in *Clerici* Bibl. V. & Nov. t. V. p. 407. bene monente.

32. Φέρε, μόχθον μὲν — ἄφες] Omnia iſta *Reiskius* ſuo depoſita loco negat: ſedem olim habuisſe et occupare rurſus debere post σὺ τὠϋτὸ — ποίεε, atque hunc quidem ad modum, φέρε, ἡμέων ἀναχωρησάντων — σὺ — ποίεε, μόχθον δὲ, τὸν ἔχεις ζευγνὺς &c. Mihi opera displicet, quippe voluntaria & nimium audax. Bene Tomyris, omitti posſe aerumnoſum laborem iungendi ſtruendique pontis, admonet: Se tridui itinere retro cesſuram, facilemque adeo amnis traiectum ratibus & navigiis, citra eum laborem, Cyro fore. Mox ποιέοι ex ſchedis probavi.

σῷ, κατὰ δύναμιν ἀποτρέψειν. τὰ δέ μοι παθήμα-
τα τὰ ἐόντα [a] ἀχάριτα, μαθήματα γεγόνεε. εἰ μὲν
ἀθάνατος δοκέεις εἶναι, καὶ στρατιῆς τοιαύτης ἄρ-
χειν, ὐδὲν ἂν εἴη πρῆγμα γνώμας ἐμέ σοι ἀποφαί-
νεσθαι· εἰ δ' ἔγνωκας ὅτι ἄνθρωπος καὶ σὺ εἶς, καὶ
ἑτέρων τοιῶνδε ἄρχεις, ἐκεῖνο πρῶτον μάθε, [b] ὡς κύ-
κλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐστὶ πρηγμάτων· περιφερόμενος
δὲ, ὐκ ἐᾷ αἰεὶ τὺς αὐτὺς εὐτυχέειν. ἤδη [c] ὦν ἐγὼ
γνώμην ἔχω περὶ τῶ προκειμένω πρήγματος τὰ ἔμ-
παλιν ἢ ὗτοι. εἰ γὰρ ἐθελήσομεν ἐσδέξασθαι τὺς πο-
λεμίυς ἐς τὴν χώρην, [d] ὅδε τοι ἐν αὐτῷ κίνδυνος ἔνι·
ἑσσωθεὶς μὲν, προσαπολλύεις πᾶσαν τὴν ἀρχήν. δῆ-
λα γὰρ δὴ, ὅτι νικῶντες Μασσαγέται, ὐ τὸ ὀπίσω
φεύξονται, ἀλλ' ἐπ' ἀρχὰς τὰς σὰς [e] ἐλῶσι. νικῶν
84 δὲ, ὐ νικᾷς τοσῦτον, ὅσον εἰ διαβὰς ἐς τὴν ἐκείνων,
νικῶν Μασσαγέτας, ἕποιο φεύγυσι. τῶὐτὸ γὰρ ἀν-
τιθήσω ἐκείνῳ, ὅτι νικήσας τὺς [f] ἐναντιυμένυς ἐλᾷς
ἰθὺς τῆς ἀρχῆς τῆς Τομύριος. χωρίς τε τῶ ἀπηγη-
μένω, [g] αἰσχρὸν καὶ ὐκ ἀνασχετὸν, τὸν Κῦρόν γε τὸν
Καμβύσεω γυναικὶ εἴξαντα ὑποχωρῆσαι τῆς [h] χώ-
ρης. νῦν ὦν μοι δοκέει, [i] διαβάντας προελθεῖν ὅσον ἂν
ἐκεῖνοι διεξίωσι· ἐνθεῦτεν δὲ τάδε ποιεῦντας, πειρᾶ-
σθαι ἐκείνων [k] περιγίνεσθαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι,
Μασσαγέται εἰσὶ ἀγαθῶν τε Περσικῶν ἄπειροι, καὶ
καλῶν μεγάλων ἀπαθέες. τύτοισι ὦν τοῖσι ἀνδράσι
τῶν προβάτων ἀφειδέως πολλὰ κατακόψαντας, καὶ
σκευάσαντας, προθεῖναι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ ἡμετέ-
ρῳ δαῖτα· πρὸς δὲ, [l] καὶ κρητῆρας ἀφειδέως οἴνυ
ἀκρήτυ, καὶ σιτία παντοῖα. ποιήσαντας δὲ ταῦτα,
ὑπολειπομένυς τῆς στρατιῆς τὸ [m] φλαυρότατον, τὺς
λοιπὺς αὖτις ἐξαναχωρέειν ἐπὶ τὸν ποταμόν. ἢν γὰρ
ἐγὼ γνώμης μὴ ἁμάρτω, κεῖνοι ἰδόμενοι ἀγαθὰ πολ-
λὰ, τρέψονταί τε πρὸς αὐτὰ, καὶ ἡμῖν τὸ ἐνθεῦτεν
λείπεται ἀπόδεξις ἔργων μεγάλων. Γνῶμαι μὲν αὗ-
ται [n] συνέστασαν. Κῦρος δὲ, μετεὶς τὴν προτέρην γνώμην,
τὴν

rum; nam mei casus, ingrati illi, extitere disciplinæ. Si tibi esse videris immortalis, et eiusmodi exercitui præesse, nihil est opus, ut tibi dicam sententias: sin vero te quoque agnoscis hominem esse, et aliis talibus præes, illud in primis discito, humanarum rerum orbem esse, qui, rotatus, semper eosdem fortunatos esse non sinit. Ideoque de hac quam proposuisti re, secus ego atque isti sentio. Si enim hostes in hanc terram volemus excipere, id tibi inde periculum erit, ne fugatus omne simul amittas imperium: quia haud dubie victores Massagetæ, non se retro fuga recipient, sed tua regna adorientur. Victor autem tu non perinde proficis, quantum si traiectu in terram illorum facto, victoria Massagetarum potitus instabis fugientibus. Hoc ipsum enim illi opponam, ut victis hostibus, recta pergas ad Tomyris regnum. Ac præter istud, quod est memoratum, turpe est atque intolerabile, Cyrum, Cambysis filium, mulieri cedentem cessisse regione. Nunc igitur mihi placet, traiectis copiis procedere tantum, quantum illi processerint: atque dehinc ista faciendo, dare operam ut illos superemus. Namque, ut ego audio, Massagetæ bonorum sunt Persicorum insueti, et magnorum commodorum expertes; his ergo talibus viris propone in nostris castris lautam instructarum epularum copiam, magna vi pecorum mactata, cum crateribus etiam effuse vini meri, atque omnis cibariorum generis. Hoc ubi fecerimus, vilissimis quibusque militum ibi relictis, cum reliquis retro ad flumen nos recipiamus. Multis enim bonis conspectis illi, nisi me fallit opinio, se ad ea convertent: unde nobis supererit oportunitas egregiorum facinorum. Atque hæ quidem in medium ve- 208
nere sententiæ. Cyrus autem, priore repu-
diata,

a Arch. M. Ask., in aliis ἀχάριστα. b Habet *Stobaeus* Serm. CIII. p. 563. c Sic *Arch.*, pronomen deerat *Edd.*, tum τὸ ἔμπαλιν idem. d Ὅδε τις ora *Steph.* e Citat *Thomas M.* in Ἐλάω. f *Ald.* & *Edd.* cum *Arch.* Ἀντιουμένους *M. Ask.* Mox Τομύριδος *Edd.* quod nunc est, venit ex *M. Ask.* g Iidem & *Arch.*, alii αἰσχρόν τε καί. h Μάχης *Paris. C. Rem. Arch. V. Valla* & *Edd.*, χώρης *M. Ask.* i *Med. Ask.*, διαβάντα plerique alii; προσελθεῖν *Vind.* k *Ald. Arch. Rem. Vind. Edd.*, περιγενέσθαι *Ask.* & *Med.* l Abest copula *Arch.* m Habet *Suid.* in *V.* n Συνέσταξαν *Arch.*

46. Παθήματα τὰ ἐόντα ἀχάριτα] Potuerat ἀχάριστα sedis possessionem tueri. *Homer.* Odyss. Θ, 236. ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ' ἡμῶν ταῦτ' ἀγορεύεις. i. e. ut in scholiis, ἀηδῆ. *Hesychius* Ἀχαρίστερον, ἀχαριτώτερον, quod firmat verbis poëtae Odyss. Υ, 392. Quia tamen potiores scripti ἀχάριτα praeferunt, eos non desero. Dant Codd. VII, 156. συνοίκημα ἀχαριτώτατον. Corrigit *Mos. Solanus* ὡς δὲ καὶ ἀχάριτός εἰμι suo periculo in *Luciani* Merced. Cond. C. 30., ubi ex margine *Aldinae* meae ἄχαρις praestiterat. Εὐχάριτος *Xenophontis*, *Appiani*, *Aeliani*, et praescripta *Hesychii* verba analogiam vocabuli roborant. Vide ad *Diodori* XVIII, 28.

51. Ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐστὶ &c.] *Aristoteles* Problem. Sect. 17. p. 129. haec spectasse videtur, καθάπερ καί φασι κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα. Vidit hoc et *Herodoto* suo adscripsit *Schurzfleischius*, sicuti ex Cl. *Walchio* accepi. Amant hoc genus & Latini, sed varie. *Seneca* Cons. ad Marc. C. 15. *Sed videlicet it in orbem ista tempestas.* Aliter *Hilarius Pictav.* L. II. ad Constantium Imp. C. 4. *Orbem aeternum erroris et redeuntis in se semper certaminis circumtulerunt.* Vide *Gronovium.*

62. Ὅτι νικήσας τοὺς ἐναντιουμένους] *Hoc esse unicum in Herodoto exemplum huius sic conpositi verbi: per reliqua non occurrere nisi simplex ἀντιόω*, adscripsit, ut *Medico* faveret, vir Celeb.; cuius illi memoria decreti utique evanuit, cum ἐναντιωθῆναι ex illo libro reposuit VII, 10, 3., motus Artabani verbis sect. 4. eiusdem capitis, εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναί τοι θέλει. Fugerunt eumdem ista VII, 149. Καὶ δή τοι οὐδενὸς ἐναντιευμένου. Quae satis sunt ad conpositum retinendum, pariterque patefaciunt, quanta cautione, ne similis peccati rei evadamus, et quanta indulgentia, si quid ab aliis tali in re aberretur, uti, aequum sit. Quae haec antevertunt τὠὐτὸ γὰρ ἀντιθήσω —— tangit versatque *P*, *Horreus* Obs. Herod. C. 19.

65. Ὑποχωρῆσαι τῆς χώρης] Amplector *Mediceum*. Non sum nescius *Horreum* animose stetisse pro vetere τῆς μάχης Obs. Herod. C. 16. Verum, quod bene *Gronov.*, nihil de pugna praecessit liquido, neque eam Cyro Croesus suadet: immo vero, ut in reginae Massagetarum fines transeat, & positis insidiis ad flumen Araxen se recipiat. Obportunum est ad dictionis habitum *Demosthenis* celebre dictum pro Coron. p. 162., quo tamquam emblemate *Diodorus* seriem scriptionis distinxit XVI, 85., τότε ἐγὼ τῷ Πύθωνι —— οὐκ εἶξα οὐδ' ὑπεχώρησα· neque alienus *Luciani* in Tox. locus C. 36., de quo *Abreschius* recte Lect. *Aristaen.* L. II. p. 186. Iam si cum viro Reverendo mox διαβάντα instauratum velis, non contentiose obnitar. Certe περιγίνεσθαι servari debuit.

71. Τῶν προβάτων — πολλά] Laurentius *magna vi pecorum mactata*; cuius versio moveri non debuerat. Πρόβατα olim πάντα τὰ τετράποδα dicebantur. Vid. Schol. in Il. Ξ, 124. *Herodoti* loca non adnumerabo, in quis saepe *oves* intelligunt, uti hic *Gronov.* De *Hippocratis* more multa *Galenus* in librum de Articul. p. 587., multa quoque *Eustachius* ad *Erotian.* p. 92. & *Foësius* in Oeconom. Haec tenuia videntur, nec recusant tamen adponi.

79. Γνῶμαι μὲν αὗται συνέστασαν] *In medium venere* in Latinis ex *Gronovii* opinione. Paene puto contrarias indicari, ut erant, sententias. Tales συνεστηκυῖαι γνῶμαι VII, 142., dissentiente *Porto.* Tale IV, 132. συνεστήκεε δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἡ Γωβρύεω in MSS. Tum VIII, 79. συνεστηκότων τῶν στρατηγῶν, *contra se consistentibus ducibus.*

84. Τῷ

diata, Crœsique probata sententia, indixit Tomyri ut retrocederet, utpote se ad illam traiecturo. Illa, quemadmodum primo spoponderat, retrocessit. Cyrus in Cambysis filii sui, cui regnum tradebat, manus præbuit Crœsum, ac maiorem in modum ut hominem honore beneficiisque prosequeretur, præcepit, si sua adversus Massagetas traiectio non recte cederet. Hæc ubi præcepit, eosque remisit in Persidem, ipse cum copiis
209 suis flumen traiecit. Transmisso Araxe ubi nox advenit, vidit per quietem in terra Massagetide talem visionem: videbatur Cyrus in somno cernere maximum natu filiorum Hystaspis, habentem in humeris alas, quarum altera Asiam, altera Europam inumbraret. Hystaspi (qui Achæmenides erat, Arsamis filius) erat ex liberis natu maximus Darius, tunc ferme vicesimum ætatis annum agens, in Perside relictus, quod non maturus militiæ esset. Experrectus Cyrus de visu apud se cogitabat: qui quum ei magni momenti videretur, vocato Hystaspi remotis arbitris, inquit; Filius tuus, Hystaspes, mihi atque regno meo insidiari deprehensus est: hoc unde clare certeque noverim, ego indicabo. Dii mei curam gerunt, et quæcunque eventura sunt, mihi ostendunt. Igitur proxima nocte in quiete vidi liberorum tuorum natu maximum, in humeris habentem alas, quarum altera Asiam, altera Europam inumbraret. Ex quo viso nulla dubitatio est, quin ab illo mihi tendantur insidiæ. Quapropter tu quamprimum in Persidem revertere: facitoque ut quum ego subactis his illuc rediero, filium tuum mihi sistas ad caussam dicendam.
210 Et Cyrus quidem hæc loquutus est, sibi insidiari Darium suspicatus. At dæmon huic ipsi portendebat illum ibi mortem oppetiturum, et eius regnum ad Darium esse perventurum. Respondens igitur illi Hystaspes, Absit, inquit, o rex, ut quispiam vir, genere Perses, tibi moliatur insidias: quod siquis sit, is primo quoque tempore morte mulctetur; tu enim Persas ex servis liberos effecisti; ex subiectis aliorum, omnibus imperantes. Quod siqua tibi visio filium meum indicat rebus novis contra te studere, ego tibi eum dedo pro tuo arbitratu tractandum. Hoc reddito responso, Hystaspes traiecto Araxe in Persidem contendit, Cyro filium suum Darium custodi-
211 turus. Cyrus autem ab Araxe progressus diei iter, quæ Crœsus admonuerat exequitur: relictaque illic inutili manu, mox cum integra et pura exercitus parte ad Araxem revertitur. Hos itaque relictos ex Cyri exercitu aggrediens tertia Massagetici exercitus pars, sese

τὴν Κροίσε δὲ ἑλόμενος, προηγόρευε [a] Τόμυρι ἐξαναχωρέειν, ὡς αὐτȣ̃ διαβησομένȣ ἐπ' ἐκείνην. ἡ μὲν δὴ ἐξαναχώρεε, [b] κατὰ ὑπέσχετο πρῶτα. Κῦρος δὲ Κροῖσον ἐς τὰς χεῖρας ἐσθεὶς τῷ ἑωϋτȣ̃ παιδὶ Καμβύσῃ, τῷπερ τὴν βασιληΐην ἐδίδȣ, καὶ πολλὰ ἐντειλάμενός οἱ τιμᾶν τε αὐτὸν καὶ εὖ ποιέειν, ἢν ἡ διάβασις ἡ ἐπὶ Μασσαγέτας [c] μὴ ὀρθωθῇ· ταῦτα ἐντειλάμενος, καὶ ἀποστείλας τȣ́τȣς ἐς Πέρσας, αὐτὸς διέβαινε τὸν ποταμὸν, καὶ ὁ στρατὸς αὐτȣ̃. Ἐπεί τε δὲ ἐπεραιώθη τὸν [d] Ἀράξεα, νυκτὸς ἐπελθȣ́σης, εἶδε ὄψιν, εὕδων ἐν τῇ Μασσαγετέων τῇ χώρῃ, τοιήνδε. ἐδόκεε ὁ Κῦρος [e] ἐν τῷ ὕπνῳ ὁρᾶν τῶν Ὑστάσπεος παίδων τὸν πρεσβύτατον ἔχοντα ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας· καὶ τȣτέων τῇ μὲν τὴν Ἀσίην, τῇ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν. Ὑστάσπεϊ δὲ τῷ [f] Ἀρσάμεος, ἐόντι ἀνδρὶ Ἀχαιμενίδῃ, ἦν τῶν παίδων Δαρεῖος πρεσβύτατος, ἐὼν τότε ἡλικίην ἐς εἴκοσί κȣ [g] μάλιστα ἔτεα. καὶ οὗτος καταλέλειπτο ἐν Πέρσῃσι· οὐ γὰρ εἶχέ κω ἡλικίην στρατεύεσθαι. ἐπεὶ ὧν δὴ ἐξηγέρθη ὁ Κῦρος, ἐδίδȣ λόγον ἑωϋτῷ περὶ τῆς ὄψιος· ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μεγάλη εἶναι ἡ ὄψις, καλέσας Ὑστάσπεα, καὶ ἀπολαβὼν μȣ̃νον, εἶπε, „Ὕστασπες, παῖς σὸς ἐπιβȣλεύων
„ ἐμοί τε καὶ τῇ ἐμῇ ἀρχῇ ἑάλωκε· ὡς δὲ [h] ἀτρεκέως
„ ταῦτα οἶδα, ἐγὼ σημανέω. ἐμεῦ θεοὶ κήδονται, καί μοι
„ πάντα προδεικνύȣσι τὰ ἐπιφερόμενα· ἤδη ὦν ἐν τῇ πα- 85
„ ροιχομένῃ νυκτὶ εὕδων, εἶδον τῶν σῶν παίδων τὸν πρεσβύ-
„ τατον ἔχοντα ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας· καὶ τȣτέων τῇ μὲν
„ τὴν Ἀσίην, τῇ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν· ȣ̓κῶν ἐστὶ
„ μηχανὴ ἀπὸ τῆς ὄψιος ταύτης [i] οὐδεμίη, τὸ μὴ κεῖνον
„ ἐπιβȣλεύειν ἐμοί. σὺ τοίνυν τὴν ταχίστην πορεύεο ὀπίσω
„ ἐς Πέρσας, καὶ ποίεε ὅκως, ἐπεὰν ἐγὼ τάδε κατα-
„ στρεψάμενος ἔλθω ἐκεῖ, ὥς μοι καταστήσῃς τὸν παῖδα
„ ἐς ἔλεγχον.” [k] Κῦρος μὲν δοκέων Δαρεῖόν οἱ ἐπιβȣλεύειν, ἔλεγε τάδε· [l] τῷ δὲ ὁ δαίμων προέφαινε ὡς αὐτὸς μὲν τελευτήσειν αὐτȣ̃ ταύτῃ μέλλοι, ἡ δὲ βασιληΐη αὐτȣ̃ περιχωρέοι ἐς Δαρεῖον· [m] ἀμείβεται ὦν δὴ ὁ Ὑστάσπης τοισίδε, „Ὦ βασιλεῦ, μὴ εἴη ἀνὴρ Πέρσης γεγονὼς,
„ ὅστις τοι [n] ἐπιβȣλεύσει. εἰ δ' ἔστι, ἀπόλοιτο ὡς τά-
„ χιστα· ὃς ἀντὶ μὲν δȣ́λων, ἐποίησας ἐλευθέρȣς Πέρ-
„ σας εἶναι· ἀντὶ δὲ ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἄρχειν ἁ-
„ πάντων. εἰ δέ τίς τοι ὄψις [o] ἀπαγγέλλοι παῖδα τὸν
„ ἐμὸν νεώτερα βȣλεύειν περὶ σέο, ἐγώ τοι παραδίδωμι
„ χρῆσθαι αὐτῷ τȣ́τῳ ὅ, τι σὺ βȣ́λεαι.” Ὑστάσπης μὲν τȣ́τοισι ἀμειψάμενος, καὶ διαβὰς τὸν [p] Ἀράξεα, ἤιε ἐς Πέρσας, φυλάξων Κύρῳ τὸν παῖδα Δαρεῖον. Κῦρος δὲ προελθὼν ἀπὸ τȣ̃ Ἀράξεω ἡμέρης ὁδὸν, ἐποίεε τὰς Κροίσȣ ὑποθήκας. μετὰ δὲ ταῦτα, Κύρȣ τε καὶ Περσέων τȣ̃ καθαρȣ̃ στρατȣ̃ [q] ἀπελάσαντος ὀπίσω ἐπὶ τὸν Ἀράξεα, λειφθέντος δὲ τȣ̃ ἀχρηΐȣ, ἐπελθȣ̃σα τῶν Μασσαγετέων [r] τριτημορὶς τȣ̃ στρατȣ̃, τȣ́ς τε λειφθέντας τῆς Κύρȣ στρατιῆς ἐφόνευε ἀλεξομένȣς, καὶ τὴν προκειμένην

a Τόμυριν *Arch.* *b* Καθὰ id. & mox Κροίσου. *c* Desit negans vox in eodem. *d* Ἀράξην idem. In *Rem.* mox εὕδων νυκτὸς ἐπελθ. ἐν τῶν Μασσ. *e* Tria haec non legit *Arch.* *f* Ἀρστάκεος ora *Steph.*, Ἀρσάμενος *Arch.* *Valla.* *g* Ἔτεα μάλ. *Arch.* *h* Ταῦτα ἀτρεκέως *Ask. Arch.* *i* *Ald. V. Arch. Rem.*, οὐδεμία *Med. Ask.*, qui mox σύ νυν in *Paris. A. B.*, & ceteris, quos nominavi, vulgatum. *k* Ὁ μὲν Κ. *Arch.*, tum οἱ Δαρ. id. & *Ask.* *l* *Ald. Arch. V. Rem.*, in *Med.* & *Ask.* τῷδε οἱ ὁ Δ., statim τελευτῆσαι *Arch.* *m* *Paris. A. Rem. Vind. Ald.*, ἀμείβεταί οἱ *Arch. M. Ask.*, tum τοῖσδε *Ask. Arch.* *n* *M.* ora *Steph. Ask.*, ἐπιβουλεύσοι *Paris. A.* ἐπιβουλεύει *Arch.*; *Ald.* ἐπιβουλεύοι. *o* Ἀπαγγέλλει in *Paris. B. C.* Tum αὐτῷ τοῦτο iidem & *Arch.* *p* *M. Ask. Arch.*, Ἀράξην, melius *Edd.*, ut saepe antea. *q* Ἐπελεύσαντος *Arch. Vind. Ald.* & mox ἀπελθ.. *r* Citat *Pollux* IX, 66. et *Suidas* in Ἀλεξόμενος, ubi ἐπιληφθέντας.

84. Τῷπερ τὴν βασιληΐην ἐδίδου] Solebat rex Persarum bellum ingressurus, ob incertum expeditionum successum, ex lege successorem designare, uti est VII. 2. Neque hoc neglexit *Brisson.* R. P. I, 9.

94. Τῷ Ἀρσάμεος] Sic bene. Vide VII, 11. et 224. In somnio Cyrus explicando nimius est. Vanae artis consultissimus *Artemidorus* censet id genus πλουσίοις καὶ τοῖς μέγα δυναμένοις ἀρχὰς περιποιεῖν Onirocrit. II, 72., uti Dario contigit.

13. Τῷδε ὁ δαίμων] *Exquisitum* illud et *delicatum*, quod ex *Med.* receptum erat, vix ulli adgnoscunt et sentiunt. Si τῷ δὲ, aut τῷδε δὲ cum *Reiskio.* & *Valken.* malueris, constabit oratio: praecessit Κῦρος μέν. Porro ἀμείβεται ὦν restitui. Neque enim simili in dictione casum tertium amant.

22. Χρῆσθαι αὐτῷ τούτῳ ὅ, τι &c.] Gelo in *AEliani* Var. XIII, 27. Καὶ δίδωμι χρῆσθαι ὅ, τι βούλεσθε. Scriptorum *Codd.* τοῦτο ὅ, τι σὺ βούλεαι animum advertit. An plenissimam dictionis structuram exhibere voluerunt? Mox C. 215. οὐδ' ἀργύρῳ χρέωνται οὐδέν. & II, 108. τούτῳ μὲν τάδε ἐχρήσατο. *Libanius* Or. X. p. 288. D. καὶ περὶ τοῦ τί χρήσεται τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου σκοποῦντα. Ubi τῷ σώματι alius mallet fortasse. Sed lege *Hutchinson.* ad *Xenophont.* Agesil. p. 84.

μένην ἰδόντες δαῖτα, ὡς ἐχειρώσαντο τοὺς ἐναντίους, κλι-
θέντες [a] δαίνυντο· πληρωθέντες δὲ φορβῆς καὶ οἴνου, εὗ-
δον. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπελθόντες πολλοὺς μὲν σφέων ἐφόνευ-
σαν, πολλῷ [b] δ᾽ ἔτι πλεῦνας ἐζώγρησαν, καὶ ἄλλους,
καὶ τὸν τῆς βασιληΐης [c] Τομύριος παῖδα, στρατηγέον-
τα Μασσαγετέων, τῷ οὔνομα ἦν Σπαργαπίσης. Ἡ
δὲ, πυθομένη τά τε περὶ τὴν στρατιὴν γεγονότα καὶ τὰ
περὶ τὸν παῖδα, πέμπουσα κήρυκα παρὰ Κῦρον, ἔ-
λεγε τάδε, ,, Ἄπληστε αἵματος Κῦρε, μηδὲν ἐπαρθῇς
,, τῷ γεγονότι τῷδε πρήγματι, εἰ ἀμπελίνῳ καρπῷ,
,, τῷ περ αὐτοὶ ἐμπιπλάμενοι μαίνεσθε οὕτω, ὥστε
,, κατιόντος τοῦ οἴνου ἐς τὸ σῶμα, [d] ἐπαναπλέειν ὑ-
,, μῖν ἔπεα κακά· τοιούτῳ φαρμάκῳ δολώσας, ἐκρά-
,, τησας παιδὸς [e] τοῦ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ οὐ μάχῃ κατὰ τὸ
,, καρτερόν. νῦν ὦν μευ εὖ παραινεούσης [f] ὑπόλαβε τὸν
,, λόγον. ἀποδούς μοι τὸν παῖδα, ἄπιθι ἐκ τῆσδε τῆς
,, χώρης ἀζήμιος, Μασσαγετέων [g] τριτημορίδι τοῦ στρα-
,, τοῦ κατυβρίσας. [h] εἰ δὲ ταῦτα οὐ ποιήσεις, ἥλιον
86 ,, ἐπόμνυμί τοι τὸν Μασσαγετέων δεσπότην, [i] ἦ μήν
,, σε ἐγὼ καὶ ἄπληστον ἐόντα, αἵματος κορέσω." Κῦ-
ρος μέν νυν, [k] τῶν ἐπέων οὐδένα τουτέων ἀνενειχθέντων
ἐποιέετο λόγον. ὁ δὲ τῆς βασιληΐης Τομύριος παῖς
Σπαργαπίσης, ὥς μιν ὅ, τε οἶνος ἀνῆκε, καὶ ἔμαθε ἵνα
ἦν κακοῦ, δεηθεὶς Κύρου ἐκ τῶν δεσμῶν λυθῆναι ἔτυχε·
ὡς δὲ ἐλύθη τε τάχιστα, καὶ τῶν χειρῶν ἐκράτησε, διερ-
γάζεται ἑωϋτόν· καὶ δὴ οὗτος μὲν τρόπῳ τοιούτῳ τε-
λευτᾷ. Τόμυρις δὲ, [l] ὡς ὁ Κῦρος οὐκ ἐσήκουσε, συλ-
λέξασα πᾶσαν τὴν ἑωϋτῆς δύναμιν, συνέβαλε Κύρῳ.
ταύτην τὴν μάχην, ὅσαι δὴ βαρβάρων ἀνδρῶν μάχαι
ἐγένοντο, κρίνω ἰσχυροτάτην γενέσθαι, [m] καὶ δὴ καὶ πυν-
θάνομαι οὕτω τοῦτο γενόμενον. πρῶτα μὲν γὰρ λέγεται
αὐτοὺς διαστάντας [n] ἐς ἀλλήλους τοξεύειν· μετὰ δὲ, ὥς
σφι τὰ βέλεα ἐξετετόξευτο, συμπεσόντας τῇσι αἰχμῇσί
τε καὶ τοῖσι ἐγχειριδίοισι συνέχεσθαι· χρόνον τε δὴ ἐπὶ
πολλὸν συνεστάναι μαχομένους, καὶ οὐδετέρους ἐθέλειν
φεύ-

ſeſe defenſantes interimit. Eadem, conſpe-
cto epularum apparatu, post adverſariorum
cædem, ad epulandum discumbit; referta-
que cibo ac vino ſoporatur. Perſæ ſuperve-
nientes occidunt quidem multos horum, ſed
multo plures vivos capiunt, cum alios, tum
vero ducem eorum, reginæ Tomyris fi-
lium, cui nomen erat SPARGAPISES.
Tomyris, cognito exercitus ac filii ſui ca- 212
ſu, miſſo ad Cyrum caduceatore, ita in-
quit: Inexplebilis cruore Cyre, ne ſpiritus
tollas ex hoc quod actum est. Si fructu vi-
tino, quo ipsi distenti adeo deſipitis, ut
deſcendente in corpus vino mox improbis
vos verbis expleamini, tali veneno fallens
filium meum viciſti, non prœlio et viribus.
Quare meum admitte conſilium, bene nunc
tibi conſulentis: abi, reddito mihi filio, ex
hac regione, ferens impune quod tertiæ
Maſſagetarum parti inſultaviſti. Quæ niſi
feceris, per Solem iuro Maſſagetarum domi-
num, fore ut ego te, etsi inſatiabilem, cruo-
re tamen ſatiem. Hæc verba ad ſe perlata 213
Cyrus pro nihilo habuit. Filius reginæ To-
myris Spargapiſes, ubi a vino relaxatus didi-
cit, quo in malo eſſet, exoravit Cyrum, ut
vinculis ſolveretur; ſtatimque quum ſolutus
est ac manuum compos effectus, ſeipſum
interimit: atque hic quidem talem obit mor-
tem. Tomyris autem, quum Cyrus ipsi non 214
auſcultaret, contractis omnibus ſuis copiis
ita conflixit cum Cyro, ut hanc pugnam
ex omnibus, quæ ab barbaris viris editæ
ſunt pugnæ, acerrimam cenſeam extitiſ-
ſe. Eam autem ita geſtam fuiſſe acci-
pio: primum illos ſpatio distantes, ſagit-
tas in ſe invicem miſiſſe: deinde ſagittis
abſumptis concurrentes, lanceis et gladiis
conflixiſſe: ac diu pugnantes confertim ſte-
tiſſe, neutris fugere volentibus: ad extremum
Mas-

a Ἐδαίνυντο *Ask.* δαίνυντο *Arch.* in *Edd.* ἐδαίνυντο. b Δέ τοι *Ask.* c *M. Ask.* ora *Steph.*, Τομύριδος *Edd.* d Ἐπαναπνέειν *V. Arch. Ald.* ἀναπλώειν *Euſtath.* p. 1156, 3. 1241, 5. 1857, 37. Adde *Athen.* princ. L. XIV. e Τοὐμοῦ *Arch.* f *Thom. M.* in *V.* Mox ἄπελθε ἐκ τῆσδε *Rem.* g Τρίτην μερίδα *Arch.* h Εἰ δὲ μὴ ταῦτα σὺ ποι. *Paris. B. C.* et *Edd.*, in *Arch.* μὴ post σύ· quod nunc est debetur *Med.* & *Ask.* i Citat *Etymol.* p. 416, 48. k *M. Arch. Ask.*, ἐπέων τουτέων ἀνεν. οὐδ. ἐπ. λόγ. *Aldus*, *Paris. Rem.*, τούτων in prioribus. Mox Τομύριδος *Ald.* et alii. *Med. Ask.* ora *Steph.* vulgatum ſtabiliunt. l Ὥς ὁ *Ald. Arch. Herv. Edit. Genev.* CIƆIƆCXVIII. alii ὥς οἱ ὁ. Idem *Arch.* πᾶσαν praeterit. m *Arch. V. Rem. Paris. C. Ald.* et *Edd.*; *Medic.* & *Ask.* καὶ δὴ πυνθ. n Ἐπ᾽ ἀλλ. *Remig.* Tum ἐξετοξεύετο *Ald. Vind.* imitatur haec *Zoſimus* II, 18.

31. Κλιθέντες δαίνυντο] Verbi ſpeciem Ionicam non repudio: ſic Poëta Il. A, 468. In *Heſychio* δαίνυυντο, εὐωχοῦντο, geminata, ut in *Ask.*, littera. De Istris ſimili paene in re cultisſime *Livius* XLI, 2. *Ibi quum omnium rerum paratam expoſitamque copiam — inveniſſent, regulus accubans epulari coepit: mox idem ceteri omnes, armorum hoſtiumque obliti, faciunt: et, ut quibus inſuetus liberalior victus esſet, avidius vino ciboque corpora onerant.* Mitto *Iuſtinum* & *Polyaeni* aberrationes L. VIII, 28.

42. Ἐπαναπλέειν] Minus conſiderate *Ioſ. Waſſe* ad *Thucyd.* p. 427. quod forſan in Cod. ſcripto repererat, ἐπαναπνέειν hic legendum eſſe putabat. Codicibus antiquior *Athenaeus* haec habet ut Herodotea XIV, p. 613. B. κατιόντος τοῦ οἴνου εἰς τὸ σῶμα, ἐπαναπλέει κακὰ ἔπεα καὶ μαινόμενα. *Euſtath.* in Il. Σ, p. 1212, 12. ἀναπλώει ἔπεα μαινομένῳ πρέποντα· bis alibi tangens illud dictum habet ἀναπλώει, in Il. Φ. p. 1330, 28. & in Od. T, p. 685, 16. Ionicum est & Herodoteum ἐπαναπλώειν. —. In proximis recte legitur: τοιούτῳ φαρμάκῳ δολώσας ἐκράτησας παιδὸς τοῦ ἐμοῦ. *Galeo* non debuerat in mentem venire δηλήσας· δηλήσασθαι tantum admiſit uſus. Δολῶσαι, qua hic ſtructura, legitur in *Xenophont.* K. Π. I, p. 20, 13. δολοῦν ὗς ἀγρίους πλέγμασι καὶ ὀρύγμασιν· & in *Euripidis* Iphig. Aul. v. 898. In ſeqq. νῦν ὦν μευ εὖ παραινεούσης, ſi Codicibus abesſet, μευ non requireretur. VALKEN.

42. Ἐπαναπλέειν ὑμῖν ἔπεα κακά] *Laurentius* ad reginae mentem non abſurde, *improba a vobis verba fundantur:* quae vir Celeb. correxit, ut vides, neſcio quid ſpectans. Ἀναπλεῖν praeter alia dicuntur, quae in ſumma aqua fluitant. *Aelian.* Anim. XI, 22. de delphino, ex fundo maris emergente, καὶ αὖθις ἀφυπνισθεὶς τῇ κρούσει ἀναπλεῖ πάλιν· tum de ſicca tuſſi, cum nihil egeritur, neque in ore fluitat XIV, 20. ἀναπλεῖν δ᾽ αὐτῷ οὐδὲ ἕν· et mox ἀναπλεῖ δὲ οὐδέν. Indicat Tomyris ebriis ſurſum tendere & quaſi in ore natare inproba verba. Non disparia *Abreſchius* Diluc. Thucyd. p. 363. Ἐπαναπλώειν *Herodoti* ſermoni melius congruebat. Vide VI, 33. 26. 116. &c.

48. Ἥλιον ἐπόμνυμί τοι τὸν Μασσ. δεσπότην] Frequens alibi locorum Solis titulus. Aegyptii ὦ δέσποτα ἥλιε καὶ θεοὶ πάντες ex *Euphanto* apud *Porphyrium* A. A. IV, 10. Hydaſpes Aethiops ὦ δέσποτα ἥλιε καὶ σελήνη δέσποινα in extremo L. x. *Heliodori*. Neque id mirum cum diis omnibus tribuatur, uti Isthm. *Pindari* O. VI, 7., *Eurip.* Hippol. v. 88., *Ariſtoph.* Veſp. 870. Sed deſino, nec tango ſacras noſtras litteras. Tu vide *Cuperum* Harpocr. p. 113. et *N. Heinſium* in *Ovidii* Heroid. IV, 12.

49. Ἦ μήν σε ἐγώ] Perverſe ſcripta proſtant in *Etymologico M.* p. 416, 48. *Sylburgius* alia contulit, quae leguntur infra c. 214. *Schol.* ad *Dion. Chryſ.* P. 592. in *Morelli* Collect. τὴν Κύρου, inquit, ὑπὸ τῆς Μούριδος (ὑπὸ Τομύριδος) τῆς Μασθαγέτιδος σφαγὴν ὁ — Ἡρόδοτος ἀναγράφει· de Tomyri notans vir Magnus ad *Luciani* p. 508. hoc etiam Scholion excitat & corrigit. VALKEN.

57. Ὡς ὁ Κῦρος οὐκ ἐσήκουσε] Expuli inportunum οἱ, quod unde in hanc viciniam inmigraverit, non quaero ſollicite. Mox καὶ δὴ καὶ in integrum reſtitui. Eiecit et *Gronov.* ex II, 154., *Medic.* ſuo obtemperans citra causſam urgentem. Vide I, 129. 165. VIII, 79. &c.

67. Αὐ-

Massagetæ superaverunt: ibique cum permagna exercitus Persici pars prostrata fuit; tum vero Cyrus ipse occumbit, quum undetriginta omnino regnasset annos. Cuius cadaver, inter cæsorum Persarum stragem Tomyris perquisitum, quum invenisset, caput in utrem demisit, quem humano cruore compleverat: et cadaver mutilans inquit: Tu quidem me viventem et in pugna victricem tui perdidisti, dum dolo cepisti filium meum: at ego te, prout interminata sum, cruore saturabo. Hæc de Cyri vitæ exitu, de quo multa referuntur, mihi maxime verisimilis videtur nar-
215 ratio. Massagetæ et amictum gerunt et victum habent Scythico similem. Ex equis præliantur, et pedites; utroque enim genere valent. Sagittarii item sunt atque hastati, sagares e more gestantes: in omnibus auro utentes et ære. Utuntur namque ære in omnibus, quæ ad hastas, ad sagittarum aculeos, ad secures pertinent: auro autem in cunctis, quæ ad capitis, ad balteorum, ad axillarum ornamentum spectant. Equorum itidem pectoribus æreos thoraces circumdant: circa habenas frenaque et phaleras aurum adhibent, ferro atque argento nihil prorsus utentes: nam quum in eorum regione immensa sit auri atque æris copia, ferri tamen
216 atque argenti nihil est. Moribus his utuntur: singuli quidem uxorem ducunt, sed ea communiter utuntur. Nam quod Græci memorant facere Scythas, id non Scythæ faciunt, sed Massagetæ; siquidem vir Massageta quoties cupidine capitur mulieris, suspensa pro plaustro pharetra, sine metu concumbit. Terminus ætatis nullis eis propositus est: sed ubi quis admodum senuit, convenientes propinqui omnes eum immolant, et cum eo aliquot pecora; quas carnes, ubi coxerunt, epulantur, et hæc quidem apud eos beatissima habentur: Languore et morbo extinctum non

φεύγειν· τέλος δὲ, οἱ Μασσαγέται περιεγενέατο. ἥ τε δὴ πολλὴ τῆς Περσικῆς [a] στρατιῆς αὐτοῦ ταύτῃ διεφθάρη· καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κῦρος τελευτᾷ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἑνὸς δέοντα τριήκοντα ἔτεα. ἀσκὸν δὲ πλήσασα αἵματος ἀνθρωπηΐου Τόμυρις, ἐδίζετο ἐν τοῖσι τεθνεῶσι τῶν Περσέων τὸν Κύρου νέκυν. ὡς δὲ εὗρε, [b] ἐναπῆκε αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸν ἀσκόν. λυμαινομένη δὲ τῷ νεκρῷ, [c] ἐπέλεγε τάδε, „ Σὺ μὲν „ [d] ἐμὲ ζῶσάν τε καὶ νικῶσάν σε μάχῃ ἀπώλεσας, „ παῖδα τὸν ἐμὸν ἑλὼν δόλῳ· σὲ δ᾽ ἐγὼ, κατάπερ „ ἠπείλησα, αἵματος κορέσω." τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν Κύρου τελευτὴν τοῦ βίου, πολλῶν λόγων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἴρηται. Μασσαγέται δὲ ἐσθῆτά τε ὁμοίην τῇ [e] Σκυθικῇ φορέουσι, καὶ δίαιταν ἔχουσι. ἱππόται δέ εἰσι καὶ ἄνιπποι· ἀμφοτέρων γὰρ μετέχουσι. καὶ τοξόται τε καὶ αἰχμοφόροι, [f] σαγάρεις νομίζοντες ἔχειν· χρυσῷ δὲ καὶ χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται. ὅσα μὲν γὰρ ἐς αἰχμὰς [g] καὶ ἄρδεις καὶ σαγάρεις, χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται. ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν, καὶ ζωστῆρας, καὶ μασχαλιστῆρας, χρυσῷ κοσμέονται· ὡς δ᾽ αὔτως τῶν ἵππων τὰ μὲν περὶ τὰ στέρνα, χαλκέους θώρηκας περιβάλλουσι· τὰ δὲ περὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ στόμια καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδήρῳ δὲ οὐδ᾽ ἀργύρῳ χρέωνται οὐδέν· οὐδὲ γὰρ οὐδέ σφί ἐστι ἐν τῇ χώρῃ· [h] ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ὁ χρυσὸς, ἄπλετος. Νόμοισι δὲ χρέωνται τοιοῖσδε· γυναῖκα μὲν γαμέει ἕκαστος, ταύτῃσι δὲ [i] ἐπὶ κοινὰ χρέωνται· ὃ γὰρ Σκύθας φασὶ Ἕλληνες ποιέειν, οὐ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιέοντες, ἀλλὰ Μασσαγέται· τῆς γὰρ ἐπιθυμήσει γυναικὸς Μασσα- 87
γέτης ἀνὴρ, [k] τὸν φαρετρεῶνα ἀποκρεμάσας πρὸ τῆς ἁμάξης, μίσγεται ἀδεῶς. [l] οὖρος δὲ ἡλικίης σφι πρόκειται ἄλλος μὲν οὐδεὶς, ἐπεὰν δὲ γέρων γένηται κάρτα, οἱ προσήκοντές οἱ πάντες συνελθόντες θύουσί μιν, καὶ ἄλλα πρόβατα [m] ἅμα αὐτῷ· ἑψήσαντες δὲ τὰ κρέα, κατευωχέονται· ταῦτα μὲν τὰ ὀλβιώτατά σφι νενό-

a *Arch.*, αὐτοῦ στρατιῆς *Ald.* & alii; αὐτῷ margo *Steph.* b *Paris.* tres, *Arch. Vind. Rem.*; *Valla*, *Edd.* cum *Aldo*; ἐναπῆπτε *M. Ask.* ora *Steph.* c Εἶτ᾽ ἔλεγε τοιάδε *Priscian.* p. 1189. d *Rem. Ask. M.* et fragm. Cod. *Paris. Arch. Vind.* sed μάχῃ, hi duo negligunt: vulgo erat ἐμεῦ ζώσης τε καὶ νικώσης ἐς μάχην. Spectavit haec *Aelian.* de Animal. VII, 11. e Περσικῇ *Rem.* & margo *Steph.* Paullo ante ὅδε μὲν ὁ πιθ. *Arch.* f Σαγγάρεις *Ald. Arch.* g Καὶ φαρέτρας καὶ σαγγ. *Vind. Arch. Valla.* h Ὁ δὲ χρυσὸς καὶ χαλκ. *Arch. Ask.* i Ἐπίκοινα *Ask.*, haud fortasse prave: vulgato patrocinatur *Procopius* Bell. Pers. I, 5. Ante haec ταύτῃ δὲ *Arch.* k Τῶν φαρετρέων ἀποκ. *Arch.* male. l Idem, rectissime: οὖρος alii; vide supr. C. 172. & 206. m Σὺν αὐτ. *Arch.*

67. Αὐτοῦ ταύτῃ] Apta haec & nexa recte voluit *Arch.*, servato scriptoris more, ut VI, 16. et 30. & creberrime alias. In annis, quos Cyrus regnando transegit, magna apud veteres discordia intercedit. Adi *Simsonii* Chron. A. M. 3746. Bene pro mente Herodoti *Sulpicius Sever.* II, 9. *Cyrus undetriginta annis rerum potitus est:* sic enim scripsisse videtur. In Edd. *uno et triginta.* Quo quidem in dictionis genere non infrequens olim lapsus: *Fabii* Annal. IV. *duo et vicesimo*, Grammaticus *duo de vicesimo* correxit apud *Gellium* N. Att. V, 4. Lege *Vallae* & *Gronov.* adnotata *Livio* XXIII, 37. et Observ. meas I, 29.

72. Ἐναπῆκε αὐτοῦ τὴν κεφαλήν] Quid vir Celeb. pro *Medic.* conduxerit, adsumi facile potest: sumi quoque *Horrei* ambigua & operosa disputatio Obs. Herodot. C. 20. Potestne vero ἐναπῆπτε adsignificare, *adligavit superiori* utris *ori*, *ut modo posset demittere quasi ad potandum*, *modo rursus attrahere*, *ut interimeret?* ego non dixero. Quanto lenius & expeditius *Aldinum* totque Codd. ἐναπῆκε, *demisit!* Hoc reperisse videntur *Valer. Maxim.*, *Iustinus*, quos docti viri antestati fuerunt, & *Lucianus* Contempl. C. 14. Καὶ τὴν κεφαλήν γε ἀποτεμοῦσα αὕτη, Tomyris, τοῦ Κύρου, ἐς ΑΣΚΟΝ ΕΜΒΑΛΕΙ πλήρη αἵματος. Nec morabitur quemquam Ionicae monetae verbum. *Suidas* receptiore more, Ἐναφῆκαν, ἐνέβαλον. Ἐναφῆκαν τῇ δρυΐ σφῆνας, ὡς διαστaίη. Quae subiunguntur ab ultrice regina, Σὺ μὲν ἐμὲ ζῶσαν -- egregie adserta & explicita sunt a Cel. *Gronovio.*

78. Ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος] Par aliorum, *Nostri* tamen vestigia prementium, tragica exitus Cyri deploratio. Quam longe vero ab ea *Xenophon*, *Strabo*, *Lucianus*, ut plures ne adnumerem, deflectunt? Pro *Ctesia* eruditam observationem Cl. *Pelloutier* Histor. Acad. Scient. Berolin. T. X. p. 502. inseruit. Nec desunt, quibus *Xenophontis* potior videtur narratio. Vide *Camp. Vitringam* in *Iesaiae* C. XLV. 2. Ego in tanta discordia arbitrium recuso.

79. Τῇ Σκυθικῇ φορέουσι] Non placet *Remig.* τῇ Περσικῇ, multo minus magni viri τῇ Σηρικῇ ad *Strabon.* XI. p. 781. Habuerunt Scythae suum sibi amiciendi modum, quo & aliae vicinarum gentium sese ornaverunt. De Androphagis IV, 106. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίην.

83. Καὶ ἄρδεις καὶ σαγάρεις] Scholiastes adleverat his ἄρδεις, φαρέτραι· hinc scholion in *Vind.* et *Arch.*; hinc *Suidas*, Ἄρδις πληθυντικῶς ἀντὶ τοῦ φαρέτρας, etiam alii. Perperam omnes. Ἀρδὶς est sagittae cuspis. Ἄρδιν μὴν ἀπὸ τοῦ ὀϊστοῦ κομίσαι IV, 81. Δίκροον ἄρδιν reposuit in corrupto *Leschae* versu Ill. *Scaliger* ad *Euseb.* An. MCCCLX. p. 82. *Servius* Aeneid. XII, 404. *Hic forcipem dixit*, *quod Graeci* ἈΡΔΙΟΘΗΡΑΝ *dicunt*, *qua solent spicula vulneribus evelli*; ἌΡΔΙΑ *enim spicula sagittarum appellantur.* Ubi equidem ἄρδιες mallem, uti apud *Aeschylum* Prometh. v. 878. fine Arae II. *Dosiadae* et *Lycophr.* v. 914. Σαγάρεις ex Armenorum dialecto illustrant *Whistoni* fratres Praef. ad *Mosem Choronens.* p. 5.

95. Τὸν φαρετρεῶνα —— πρὸ τῆς ἁμάξης] Vid. IV, 172. *Aelian.* Hist. An. VI, 160. Μασσαγέται μὲν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, τὸν φαρετρεῶνα πρόγε ἑαυτῶν κρεμάσαντες, εἶτα μέντοι &c. Interpres *suspensa ad plaustrum pharetra:* unde suspicio iusta est, πρόγε ἅρματος, aut simile quid, legisse eum. Nupera *Aeliani* editio *Herodoti* oblita non est, de mendo silet: quae taciturnitas mihi in pravis eius scriptoris locis saepe displicuit.

νενόμισται. τὸν δὲ νούσῳ τελευτήσαντα οὐ [a] καΐασιτέονται, ἀλλὰ γῇ κρύπτουσι, συμφορὴν ποιεύμενοι, ὅτι οὐκ ἵκετο ἐς τὸ [b] τυθῆναι. σπείρουσι δὲ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων ζώουσι καὶ ἰχθύων· οἱ δὲ, ἄφθονοί σφι ἐκ τοῦ Ἀράξεω ποταμοῦ παραγίνονται· γαλακτοπόται δέ εἰσι. θεῶν δὲ μοῦνον ἥλιον σέβονται, τῷ θύουσι [c] ἵππους· νόμος δὲ οὗτος τῆς θυσίης· τῶν θεῶν τῷ ταχίστῳ, πάντων τῶν θνητῶν τὸ τάχιστον δατέονται.

non edunt, sed terra operiunt, loco damni putantes, quod ad immolationem non pervenerit. Nihil omnino serunt: sed pecoribus victitant, piscatuque, quem eis abunde Araxes fluvius suppeditat: lac autem potitant. Ex diis unum Solem venerantur, cui equos immolant. Lex autem hæc sacrificii; deorum pernicissimo e mortalibus omnibus pernicissimum mactant.

a V. Arch. M. Ask. Rem. ora *Steph.* vulgo κάρτα σιτέονται. *b* Τιθεῖναι *Arch.* Vide *Strabon.* haec *Nostri* aemulantem XI. p. 780. 781. *c* Ἵπποισι *Arch.*

1. Οὐ *κατασιτέονται*] Schedae veteres hoc sibi expostulant. Barbarum illum morem Massagetarum & Derbicum illustravit *Io. Alb. Fabricius* ad *Sexti* Philosophi Hypotyp. III, 24. p. 179. Cultissime Fragm. Pythagor. p. 713. Ed. Gal. *Μασσαγέται δὲ τὼς γονέας κατακόψαντες κατέσθοντι, καὶ τάφος κάλλιστος δοκεῖ ἦμεν, ἐν τοῖς τέκνοις τεθάφθαι.*

8. *Πάντων τῶν θνητῶν τὸ τάχιστον*] Laurentius *e pecoribus omnibus pernicissimum*, quasi *κτηνῶν* legisset, quae *H. Stephani* coniectura. In *Arch.* & *Vind.*, quibus simillimas schedas *Valla* versavit, nihil eiusmodi. *Eustathius* in Il. A. p. 36, 30. *τὸ ἐν τοῖς πεζοῖς ταχύτατον.* et p. 339, 41. *τὸ ἐν ζώοις τάχιστον·* quae posteriora Herodoteis proxima sunt. In eo Episcopus errat, quod equorum victimas ex *Herodoto* Persis contribuat. Vera res est, citra tamen *Nostri* testimonium. *B. Brissonium* consule Regn. Pers. II, 5. p. 339.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗ
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΥΤΕΡΠΗ.

HERODOTI HALICARNASSEI HISTORIARUM
LIBER SECVNDVS
QVI INSCRIBITVR EVTERPE.

CYRO vita functo, regnum suscepit CAMBYSES, eius et Cassandanæ Pharnaspe genitæ filius: quam ante virum defunctam Cyrus ingenti luctu et ipse prosequutus est, et ceteris, quibus imperabat, eam ingenti luctu prosequi præcepit. His parentibus ortus Cambyses, quum Iones et AEolenses pro patriis servis haberet, adversus AEgyptios fecit expeditionem, comparato cum ex subiectis aliis, tum vero e
2 Græcis, quibus dominabatur, exercitu. AEgyptii autem, priusquam apud eos regnaret PSAMMETICHVS, omnium hominum se primos extitisse arbitrabantur: verum Psammeticho regnum adepto, quem incessit cupido noscendi quinam primi hominum extitissent, ex eo tempore putaverunt, Phrygas quam se priores extitisse, se vero quam ceteros. Enimvero Psammetichus, quum sciscitando quinam primi hominum extitissent, nullam viam huius curæ invenire posset, huiusmodi rem machinatur: puerulos duos ex humilibus parentibus recens natos, tradit pastori inter pecora nutriendos hunc in modum: iubens neminem coram eis vocem ullam edere, sed in deserta ca-

sa

ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ Κύρου, παρέλαβε τὴν βασιληΐην Καμβύσης, Κύρου ἐὼν παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυγατρός· τῆς προαποθανούσης, Κῦρος αὐτός τε [a] πένθος μέγα ἐποιήσατο, καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι τῶν ἦρχε, [b] μέγα πένθος ποιέεσθαι. ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης, Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρωΐους ἐόντας ἐνόμιζε· ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλαβὼν τῶν ἦρχε, καὶ δὴ καὶ [c] Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ [d] Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι, ἐνόμιζον ἑωϋτοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. [e] ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οἵ τινες γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωϋτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑωϋτούς. Ψαμμήτιχος [f] δὲ ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, οἳ γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε. παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων [g] διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποίμνια τροφήν τινα τοιήνδε· ἐντειλάμενος [h] μηδένα ἀντίον αὐτέων μηδεμίην φωνὴν ἱέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἑωϋ- 88

τῶν

VARIAE LECTIONES.

a Μέγα πένθ. *Ask. Arch.* b Abest μέγα *Arch. Ask.*, & potest abesse. c Ora *Steph. Arch. Vind. Ask. M.*, Ἕλληνας *Ald.* & ceteri. Paullo superius πατρώους *Ask.* d Ψαμμιήτιχον *Vind. Arch.*, iuncta utraque vocis scriptura. *Aldus*, *Rem.* & *Paris.* Ψαμμήτιχον, *Med.* & *Ask.* Ψαμμήτιχος. e *M. Ask.* marg. *Steph.*, in *Aldo* & plerisque ἐπεὶ δέ. Tum Ψαμμιήτιχος *Ask. Vind.* & mox iterum. f *M. Arch. Ask.*, *Ald.* & alii γάρ. g *Arch. Paris. C. Vind. Rem. Ald.*, δίδωσι *M. Ask. Rem.* & marg. *Steph.* h *Arch. Rem. Ald. Vind. Paris. B. Valla*, *Med.* μηδὲν ἀντίον· μηδ' ἐναντίον *Ask.*

13. Πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφ. βασιλεῦσαι] Suum scriptor recepit. Sic. IV, 147. πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαίμονος, et C. 167. πρὶν δὲ ἢ ἀποστεῖλαι τὴν στρατιήν. *Medicei* Ψαμμήτιχος Herodoteae facilitati & γλαφυρότητι pugnare, optime *D'Orvillius* monuit ad *Chariton.* I, 4. p. 52. Nam quae *P. Horreus* utramque in partem disputat, nimis docta & arcessita sunt Obs. Herod. C. 21. Ψαμμίτιχον superiore libro C. 105. vidimus: hoc vero Ψαμμιήτιχος, Ψαμμήτιχος, Ψαμμίτιχος in membranis est. Par apud alios discrepantia. Mihi dubium nullum est, quin constitutum quid in eo nomine scriptor habuerit. Inclino in Ψαμμίτιχος.

20. Παιδία δύο νεογνά] *Pollux* II, 8. νεόγονα reperisse videtur: ἄμεινον δ' αὐτοῦ τὸ παρ' Ἡροδότῳ ΝΕΟΓΟΝΟΝ. ἀλλὰ καὶ τοῦτο Ἰωνικόν. Ubi doctissimus *Heringa* Obs. C. 3. hoc ex loco νεογνὸν refingit; contra ea Cl. *Piersonus* Verif. II, 8. p. 234. νεογόνῳ vindicem dat *Euripid.* Cycl. v. 205. & Ion. v. 1001. Hactenus bene: quod insuper addit scriptum hic fuisse olim παιδία δύο νεογιλὰ, non adducor, ut credam. Certe praeter statuentis arbitrium non exputo caussam. Obstant & *Codd.* omnes. Διδοῖ locum recepit, quem *Horreus* in laboriosis ad huius libri principium disputationibus illi deferebat.

22. Μηδένα ἀντίον —— φωνὴν ἱέναι] *Mediceus* cum sequace *Ask.* aberravit. Nihil verius *Aldino*, tot schedarum patrocinio protecto: taceo de cespitante verborum ordine. Schol. *Apollon. Rh.* IV, 262. hac ipsa in

re,

τῶν κέεσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην [a] ἐπαγινέειν σφίσι
89 αἶγας. [b] πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος, τἄλλα διαπρήσσεσθαι. ταῦτα δ' ἐποιέετο καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος, θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων [c] κνυζημάτων, ἥντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. τάπερ ὦν καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι [d] τὴν θύρην, καὶ εἰσιόντι, τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα [e] βεκὸς ἐφώνεον, ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας, ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν. ὡς δὲ πολλάκι φοιτέοντι καὶ [f] ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ, ἤγαγε τὰ παιδία κελεύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ [g] Ψαμμήτιχος, ἐπυνθάνετο οἵτινες ἀνθρώπων βεκὸς τὶ καλέουσι; πυνθανόμενος δὲ, εὕρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. οὕτω συνεχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιούτῳ σταθμησάμενοι πρήγματι, τοὺς Φρύγας [h] πρεσβυτέρους εἶναι ἑωυτῶν. Ὧδε μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ [i] Ἡφαίστου ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἕλληνες δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλὰ, καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν, τὴν δίαιταν οὕτως ἐποιήσατο τῶν [k] παιδίων παρὰ ταύτῃσι τῇσι γυναιξί. κατὰ μὲν δὴ τὴν τροφὴν τῶν παιδίων τοσαῦτα ἔλεγον. ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέμφι, ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱρεῦσι τοῦ Ἡφαίστου· καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας τε καὶ ἐς Ἡλιούπολιν [l] αὐτέων τουτέων εἵνεκεν ἐτραπόμην, ἐθέλων εἰδέναι εἰ συμβήσονται τοῖσι λόγοισι τοῖσι ἐν Μέμφι. οἱ γὰρ Ἡλιουπολῖται λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι [m] λογιώτατοι. τὰ μέν νυν θεῖα τῶν ἀπηγημάτων οἷα ἤκουον, οὐκ εἰμὶ πρόθυμος ἐξηγέεσθαι ἔξω ἢ τὰ οὐνόματα αὐτέων μοῦνον· νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἴσον περὶ αὐτέων ἐπίστασθαι· τὰ δ' ἂν ἐπιμνησθῶ αὐτέων, ὑπὸ τοῦ λόγου [n] ἐξαναγκαζόμενος ἐπιμνησθήσομαι. Ὅσα δὲ ἀνθρωπήϊα πρήγματα, ὧδε ἔλεγον ὁμολογέοντές σφισι. πρώ-

ſa ambos ſeorſum locari, eisdemque ſuo tempore capras adducere: ubi autem lacte expleti forent, alia adminiſtrari. Hæc ideo faciebat iubebatque Pſammetichus, quod quæ vox prima ex his puerulis erumperet, ubi inarticulate vagire deſisſent, audire cuperet: prout et contigit. Biennii exacto tempore, paſtori, qui hæc adminiſtrabat, aperienti ianuam atque intranti, ambo puerulí porrectis manibus allabentes, *becos* clamabant. Quod primo audiens paſtor obticuit: quum vero crebrius adeunti et curanti idem verbum frequentaretur, ita demum re domino indicata, iusſus ab eo, puerulos attulit exhibuitque. Quos quum et ipse Pſammetichus audisſet, percontabatur, quinam homines *becos* quippiam appellarent? Hæc percontans comperit Phrygas panem appellare. Tali modo quum rem ponderavisſent, AEgyptii Phrygas ſe vetuſtiores eſſe concesſerunt. Quod ita actum 3
eſſe ex ſacerdotibus Vulcani in urbe Memphi audiebam. Græci tamen cum alia multa inepta memorant, tum vero Pſammetichum pueros nutriendos ita curasſe apud mulieres, quarum linguas excidisſet. Et talia de puerorum nutrimentis referebant. Alia quoque apud Memphin audivi ex Vulcani ſacerdotibus, cum quibus in colloquium veni. Quin etiam harum ipsarum rerum gratia et Thebas et Heliopolin me contuli, animo cognoſcendi, nunquid conſentanea dicturi esſent iis quæ Memphi dicerentur. Nam Heliopolitani feruntur AEgyptiorum eſſe ſolertisſimi. Quas vero narrationes ad divina pertinentes audivi, eas non libenter in publicum enunciaverim, niſi ipsorum tantummodo nomina; exiſtimans omnes homines idem novisſe de his; quorum quicquid commemorabo, id oratione coactus commemorabo. QVAE autem humana negotia 4
ſunt, hæc ita referebant inter ſe convenientes.

Omnium

a *Paris. A. C. Rem. Vind. Ald.* & *Edd.*, ἐπαγινέην *Arch.*, ἐπάγειν ora *Steph.*, et *M. Ask.* cum fragm. *Paris.* Tum σφι ambo priores. *b Paris.* tres, *Arch. Vind. Rem. Aldus* cum *Edd.*, πλήσαντας *Med. Ask.* Mox ἐποιέετο *Paris. C. Arch. V. Rem. Ald.*, quod reſtitui: ἐποίεέ τε *M. Ask.* *c* Habet *Suid.* in Voc., qui mox τριέτης χρ. in Βεκκεσέληνος. *d M. Ask.*, ceteri ἀνοιγ. τε τὴν θυρ., uti *Ald.* neque illi male. *e Med. Tzetzes* Chil. IV, 801. *Suid.*, *Heſych.* in *Ask.* & *Steph.* ora κεκὸς & mox iterum; βεκκὸς ceteri. *f* Ἐπιμελομένῳ *Ask.* *g* Ψαμμιήτιχος *Arch. Vind.*, uti ſupra & mox. *h* Πρώτους *Vind. Arch. Eton.* *i* Ἡφ. τοῦ ἐν Μέμφι *M. Ask.* marg. *Steph.*, articulum inſertum alii non norunt, nec necesſarius est. *k* Παίδων *Ask.* & ora *Steph.*, ſtatimque denuo. *l M. Arch. Ask.*, αὐτέων deſit aliis & *Ald.* *m M. Ask. Rem.* ora *Steph. Paris. A. B.*, λογιμώτατοι *Arch. Vind. Paris. C. Ald.* & *Euſtath.* in Dionys. v. 232. Quae ſequuntur, ſunt in *Athenagorae* Legat. C. 24., non ſine vitiis. *n M. Ask. Rem.* ora *Steph.*, ceteri ἀναγκαζόμενος. Paullo antea αὐτέων *Ald.*, alii αὐτῶν.

τε, κελεύσαντα μηδένα μηδὲν αὐτοῖς φθέγγεσθαι. Oſtendit praeterea ἱέναι φωνὴν, quod etsi *Portus* Ἰωνικῶς καὶ Αἰολικῶς, verſo aſpero in tenuem ſpiritum, putaverit dictum, praefero ἱέναι, ut conſuetudo fert. Habet Perſen Ἑλλάδα γλῶσσαν ἱέντα IX, 16.

24. Ἐπαγινέειν σφίσι αἶγας πλήσαντα] Cogor ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ in omnia alia, ac vir Celeb., ire. Ἀγινέειν & ἐπαγινέειν, nemine obloquente, ſunt Ionica; Et negabimus talia ſcriptori, hoc genus ſectato? Πλήσαντας nexus orationis, ut errantis amanuenſis peccatum, convellit, nec ferunt MSS. In *Tzetze* Ch. IV, 796., hanc hiſtoriam explicante, male legitur

Θηλάζειν προτρεψάμενος ἐκεῖνα τὰς μητέρας·

dederat ipse τὰς μηκάδας, *capras*.

29. Ὡς γὰρ διέτης χρόνος &c.] *Postquam enim iſta paſtor fecerat per biennium.* Perperam poſita diſtinctio Herodoteam obſcuraverat loquendi formam: L. I, c. 113. ὡς δὲ τρίτη ἡμέρη τῷ παιδίῳ ἐκκειμένῳ ἐγένετο· *triduo post infantem expoſitum.* L. III, c. 56. ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγεγόνεσαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον. L. IX, c. 38. ἡμέραι δέ σφι ἀντικατημένοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν ὀκτώ. Apud alios etiam hic illic ſimilia proſtant: *Thucydides* III, c. 29. ἡμέραι μάλιστα ἦσαν τῇ Μιτυλήνῃ ἑαλωκυίᾳ ἑπτὰ, ὅτε —. *Demoſthenes* c. Mid. p. 341, §. 150. & p. 550, §. 42. ἡμέραι ἦσαν συχναὶ ἐπιδημοῦσι τούτοις· imitantur & hoc Atticiſtae. VALKEN.

32. Βέκος ἐφώνεον] Adſentior *Gronov.* Opus certe non fuerat, ut ex barbaro vocabulo eruditae rixae materies gigneretur. *Hipponax* in *Strabon.* VIII. p. 524. Κυπρίων ΒΕΚΟΣ φάγουσι καὶ Ἀμαθουσίων πυρόν. Plura Cl. *Albert.* in *Heſych.* & *P. Horreus* Obſ. Herod. C. 31.

41. Πρεσβυτέρους εἶναι ἑωϋτῶν] Supra C. 2. οἳ γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων· et Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωϋτῶν. Quae mihi ſuadere videntur, ſcholion haec occupasſe, & ex tribus *Codd.* praeſtare πρώτους — ἑωϋτῶν. *Suidam* in βεκκεσέληνος ſimili quid offerre, *Galeus* vere adſcripſit. De ſtructura ſecuros nos eſſe *Aelian.* Anim. VIII, 12. iubet: οἱ πρῶτοί μου ταῦτα ἀνιχνεύσαντες. *Manetho* I, 329. βρεφέων γεννήτορα πρῶτον Μητέρος εἰς ἀΐδην πέμψει· quae ipsa iterat IV, 404. Alia hoc de genere *Georg. Herwartus* Chronol. C. 241., in quis haud pauca ἀπροσδιόνυσα, optime *I. Perizonio*, quo me olim doctore uſum gratus teſtificor, docente *Disſert. de Auguſt. Orb. Deſcript.* §. 21, & meliora in medium collocante. Mox τοῦ reſecui.

51. Αἰγυπτίων εἶναι λογιώτατοι] Disputari utramque hic in partem posſunt multa; quo ego labore ſuperſedebo. Laudo & amplector *Gronovii* iudicium. Λογιμώτατοι *Noſtro* honoratisſimi plerumque ſemper ſunt & dicuntur, ſive δοκιμώτατοι, uti ex MSS. III, 127. patefiet. Qui quidem titulus Heliopolitanis cur tandem erit praecipuus? Immo vero ceteris ſollertia & eruditione priores erant. *Nic. Damaſcenus* in *Euſebii* Pr. Euang. IX, 16. καὶ συνῆν Αἰγυπτίων τοῖς λογιωτάτοις. Plura olim conſtipavi in *Diodori* II, 4. Nunc adſtruo hoc *Iuſtini Martyr.* ex Dial. cum Tryph. p. 168. Ed. Thirbl. περιτέμνεσθε οὖν τὴν ἀκροβυστίαν τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ διὰ πάντων τούτων τῶν λόγων ἀξιοῦσι. Corrigit vir doctus οἱ προφῆται, ego λόγιοι τ. θεοῦ, & ſacros prophetas intelligo.

60. Ἐκ

Omnium hominum primos AEgyptios annum reperisse, descriptis per eum duodecim temporum partibus. Et hæc excogitavisse ex astris dicebant; tanto prudentius, me arbitro, hoc ducentes quam Græci; quod Græci quidem tertio quoque anno intercalarem adinducunt, temporum gratia: AEgyptii vero tricenorum dierum tenentes duodecim menses, adiiciunt cuique anno quinos dies extra numerum, unde eis circulus temporum constat eodem rediens. AEgyptios quoque primos, duodecim deorum cognomina in usu habuisse, et ab illis Græcos fuisse mutuatos. Item primos ipsos diis et aras et simulacra et delubra statuisse: quinetiam animalia in saxis sculpsisse: quarum rerum pleraque sic effecta opere demonstrabant. Præterea primum in AEgypto mortalium regnasse Mena, ac sub eo omnem AEgyptum, præter Thebaicam præfecturam, paludem fuisse: ex eaque nihil eorum quæ nunc sunt infra stagnum Mœrios, eminuisse: in quod stagnum a mari per flumen
5 septem diebus navigatur. Atque de regione bene mihi dicere videbantur; manifestum enim est ei, qui, etsi antea non audierit, tamen inspexerit, modo sit solertia præditus, AEgyptum in quam Græci navigant, acquisitam AEgyptiis esse terram, ac fluminis donum: quinetiam loca quæ supra stagnum hoc sunt, ad trium usque dierum navigationem; de qua non iam tale quicquam commemorabant. Est autem aliud tale. AEgyptiacæ regionis huiuscemodi natura est: Iam primum adhuc adnavigans et distans ab ea diurno cursu, demissa bolide cœnum attolles et eris in undecim orgyis vel profunditate quatuor et quadraginta cubitorum, quæ res declarat ea-
6 tenus esse profusionem telluris. Porro autem ipsius AEgypti longitudo secundum mare est sexaginta schœnorum, quemadmodum nos AEgyptum esse distinguimus a sinu Plinthinete, usque

πρώτους Αἰγυπτίους ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξευρέειν τὸν ἐνιαυτὸν, [a] δυώδεκα μέρεα δασαμένους τῶν ὡρέων ἐς αὐτόν. ταῦτα δὲ ἐξευρέειν ἐκ τῶν [b] ἄστρων ἔλεγον. ἄγουσι δὲ τοσῷδε σοφώτερον Ἑλλήνων, [c] ἐμοὶ δοκέειν, ὅσῳ Ἕλληνες μὲν διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι, τῶν ὡρέων εἵνεκεν. Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς δυώδεκα μῆνας, ἐπάγουσι ἀνὰ πᾶν ἔτος πέντε ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ. καί σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τὠυτὸ περιϊὼν, παραγίνεται. δυώδεκά τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρώτους Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ Ἕλληνας παρὰ σφέων ἀναλαβεῖν. βω- 90
μούς τε καὶ ἀγάλματα καὶ νηοὺς θεοῖσι ἀπονεῖμαι σφέας πρώτους, καὶ ζῶα ἐν λίθοισι ἐγγλύψαι. καὶ [d] τουτέων μέν νυν τὰ πλέω ἔργῳ ἐδήλουν οὕτω γενόμενα. βασιλεῦσαι δὲ [e] πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπων ἔλεγον Μῆνα. ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἕλος· καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν [f] ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων· ἐς τὴν ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἑπτὰ ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης. δῆλα [g] γὰρ δὴ καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δὲ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἕλληνες ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ, [h] καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ· καὶ τὰ κατύπερθε [i] ἔτι τῆς λίμνης ταύτης, μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου, τῆς πέρι ἐκεῖνοι οὐδὲν ἔτι [k] τοιόνδε ἔλεγον. Ἔστι δὲ ἕτερον τοιοῦτον. Αἰγύπτου γὰρ φύσις τῆς χώρης ἐστὶ τοιήδε. πρῶτα μὲν προσπλέων ἔτι, καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεὶς [l] καταπειρητηρίην, πηλόν τε ἀνοίσεις, καὶ ἐν ἕνδεκα ὀργυιῇσι ἔσεαι. τοῦτο μὲν ἐπὶ τοσοῦτον δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς ἐοῦσαν. [m] Αὖτις δὲ αὐτῆς Αἰγύπτου ἐστὶ μῆκος τὸ παρὰ θάλασσαν, ἑξήκοντα [n] σχοῖνοι, κατὰ ἡμέες διαιρέομεν εἶναι Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ [o] Πλινθινήτεω κόλπου μέχρι Σερ-

a Δωδεκαμόρεα *Arch.* *b* Ἀστέρων *Paris.* tres, *Arch. Vind. Rem. Ald.*, ἄστρων *M. Ask.* Mox τὸ σῶμα σοφ. *Arch. Vind.* *c* *M. Ask. Rem. Paris. A. C.*, in aliis ὡς ἐμοὶ δοκέει, ut *Ald.*, nec male. Vid. IV, 168. *d* *Arch. V. R. Paris. Ald.*, τούτων *M. Ask.* *e* *M. Ask.*, πρῶτον Αἰγύπτου ἄνθρωπον *Rem.*, ceteri, ut *Ald.*, πρῶτον ἀνθρώπων ἐλ., in ora *Steph.* δὲ Αἰγύπτου πρ. tum Μῆνα *Ald. Arch. V. Rem. Paris. C. Valla*, Μεῖνα *Ask. M.* *f* Ὑπερέχων *Arch.* Statim Μοίριος *M. Ask.*, Μύριος *Ald. Rem. V. Arch. Paris. C.* et *Valla.* *g* *Paris. B. V. Arch. Remig. Ald.*, uti IX, 11., δὴ negligit *M.* et *Ask.* *h* Citat *Arrian.* Ἀναβ. V, 6. saepe *Strabo* I. p. 53. et 61. &c. *i* Ἐστὶ *Ask.* ἐπὶ τῆς *Remig.* *k* Abest *Arch. Vind.*, mox τοιοῦτον ille, *Ald. Vind. Remig.*, Vid. I, 107. τοιόνδε *M. Ask.* *l* Κατὰ πειρητ. *Ald. Ask.*, statim πηλῶν *Arch.* *m* *Med. Ask. Rem.*, qui αὐτῆς ἐστι Αἰγ., in *V. Arch. Paris. C. Ald.* αὐτῆς δὲ τ. Αἰγ. ἐπὶ μῆκος, sine αὖτις. *n* Habet *Suid.* in V., ubi *Kuster.* male. *o* *M. Ask.*, et *Passionei* Cardinalis, quo deinceps utar. Πλινθηνήτεω *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Mox Σελβωνίδος *Ald. V. Arch.*

60. Ἐκ τῶν ἄστρων] Bene *Medic.*. Quod additur διὰ τρίτου ἔτεος, id doctos exercuit viros, *Leonem Allatium* Mens. Temp. C. XV. p. 188., et *Alph. Caranzam*, *Leoni* consentaneum, Diatrib. C. 3. Decernit uterque, aliam innui intercalationem, ac I, 32., neque sibi in Graecorum anni forma bene consentire scriptorem. Verius *D. Petavius* Auctar. Doct. Temp. L. IV, 3. διὰ τρίτου ἔτεος *ineunte anno tertio* interpretatur. Proinde alternis fiebat, uti Musa prima significavit, intercalatio, quae et *H. Dodwelli* opinio Diss. I. de Cyclis p. 50.

64. Ἐπάγουσι — πέντε ἡμέρας] Has ἐπαγομένας, sive intercalares V. dies, non habuit insuper *Diodor.* I, 50., sicuti nec alii, quorum in Aegyptiorum anno occupata cura fuit, in quibus excellit sollertissima *Nic. Averanii* opera Diss. de Mensib. Aegypt. C. 4.

72. Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου &c.] Non erat ad sententiam valde necessaria Αἰγύπτου mentio, nec placuit eam hinc amoliri ob haec *Diodori* I, 45. μετὰ τοὺς θεοὺς τοίνυν πρῶτόν φασι βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου Μενᾶν. In regis nomine, qui primus ex hominibus, ut ea in regione perhibebant, principem egit, scribentium insignis discrepantia est. Μῆνα magno numero *Codd.* malunt, neque aliter suo in libro invenit *Eusebius* Chron. p. 14., *Nostrum* nominatim testem vocans. Μείνιος βασιλέως meminit *Plut.* Isid. et Osir. C. 8., ubi nonnulla *Sam. Sqire.* In Catalogo *Eratosthenis* apud *Syncellum* Μίνης Θηβαῖος, ὁ ἑρμηνεύεται Διόνιος, ubi Μήνης et αἰώνιος ex indole veteris Copticae dialecti docte correxit *P. Ern. Iablonskius* adnotat. ad Catalog. istum in T. II. Chronol. *Vignolii* p. 736. Quare hoc amplexus sum, sicuti et Μοίριος. Vide C. 13. et *Diodor.* I, 51. et *Salmas.* de Ann. Climact. p. 567.

81. Καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ] Hoc, sive *Hecataei* sive *Herodoti* dictum, adprime multis placuit: probata et opinio est de recente inferioris Aegypti origine ex continuis Nili incrementis. Ποταμόχωστος propterea *Diodoro* I, 34. III, 3., a quo *Aristoteles* Meteorol. I, 14. non deflectit. Quae quidem opinatio, adeo olim recepta, ex earum est numero, quae post accurratum examen laudantur ab his, culpantur ab illis. Diligentissimus *Shaw* Observ. Geograph. Syriae et Aegypti p. 183. *Herodoti* patronicium profitetur, Niloque vindicat illum regionis, cui *Delta* nomen est, tractum. Alia Cl. *Freretus* et egregie erudita contra priscam istam suspicionem Comment. Acad. Inscript. T. XVI. p. 333. et XVIII, p. 188., quae, quin consensum auferant, nihil admodum inpedit. Lege etiam *S. Bocharti* Phal. IV, 25. p. 261.

91. Ἀπὸ τοῦ Πλινθινήτεω κόλπου] Verum erit Πλινθινήτεω. Oppido nomen Πλινθίνη, quod lacui Mareotico, cui vicinum erat, nomen Πλινθινήτου dedit. *Scylax* Πλίνθινον κόλπον vocat Peripli p. 106. ubi *Vossius* & *Holstenius* ad Ethnicographi Πλινθίνη videndi. Mox in possessionem, unde deiecerat *Medic.* auctoritas, τείνει rediit. Scriptor ita voluit, nam III, 5. μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν τὸ Κάσιον ὄρος TEINEI ἐς θάλασσαν. Et hac quidem in defensione *P. Horreo* adsensum non nego Obs. *Herod.* C. 42. Quae vero *Noster* eodem loco adiungit, Aegypti initia cum Serbonide palude ex Syria properantibus fuisse, liquido ea adfirmant, quae hic succedunt, et *Gronovii* explicationem.

Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν τὸ Κάσιον [a] ὄρος τείνει· ταύτης ὦν ἀπὸ οἱ ἑξήκοντα σχοῖνοί εἰσι· ὅσοι μὲν γὰρ [b] γεωπεῖναί εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυίῃσι μεμετρήκασι τὴν χώρην· ὅσοι δὲ ἧσσον γεωπεῖναι, σταδίοισι· οἱ δὲ πολλὴν ἔχουσι, παρασάγγῃσι· οἱ δὲ ἄφθονον λίην, σχοίνοισι. δύναται δὲ ὁ μὲν παρασάγγης τριήκοντα στάδια· ὁ δὲ σχοῖνος ἕκαστος, μέτρον [c] ἐὼν Αἰγύπτιον, ἑξήκοντα στάδια. οὕτω ἂν εἴησαν Αἰγύπτου στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, τὸ παρὰ θάλασσαν. Ἐνθεῦτεν [d] μὲν καὶ μέχρι Ἡλιουπόλιος ἐς τὴν [e] μεσόγαιαν, ἔστι εὐρέα Αἴγυπτος, ἐοῦσα πᾶσα ὑπτίη τε καὶ ἄνυδρος, καὶ ἰλύς. ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἡλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω [f] ἰόντι, παραπλησίη τὸ μῆκος τῇ ἐξ [g] Ἀθηνέων ὁδῷ, τῇ ἀπὸ τῶν [h] δυώδεκα θεῶν τοῦ βωμοῦ φερούσῃ ἔς τε [i] Πίσαν καὶ ἐπὶ τὸν νηὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου. σμικρόν [k] τι τὸ διάφορον εὕροι τις ἂν λογιζόμενος τῶν οὐδῶν τουτέων τὸ μὴ ἴσας [l] μῆκος εἶναι, οὐ πλέον πεντεκαίδεκα σταδίων. ἡ μὲν γὰρ ἐς Πίσαν ἐξ [m] Ἀθηνέων,
91 καταδεῖ πεντεκαίδεκα σταδίων, [n] ὡς μὴ εἶναι πεντακοσίων καὶ χιλίων· ἡ δὲ ἐς Ἡλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης, πληροῖ ἐς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Ἀπὸ δὲ Ἡλιουπόλιος ἄνω ἰόντι, στεινή ἐστι Αἴγυπτος. Τῇ μὲν γὰρ τῆς Ἀραβίης ὄρος παρατέταται, φέρον ἀπ' ἄρκτου [o] πρὸς μεσαμβρίης τε καὶ νότου, αἰεὶ ἄνω τεῖνον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν· [p] ἐν τῷ καὶ λιθοτομίαι ἔνεισι, αἱ ἐς τὰς πυραμίδας κατατμηθεῖσαι τὰς ἐν Μέμφι. ταύτῃ μὲν λῆγον, ἀνακάμπτει ἐς τὰ εἴρηται, τὸ ὄρος. τῇ δὲ αὐτὸ ἑωυτοῦ ἐστι [q] μακρότατον, ὡς ἐγὼ ἐπυνθανόμην δύο μηνῶν αὐτὸ εἶναι τῆς ὁδοῦ ἀπὸ [r] ἠοῦς πρὸς ἑσπέρην· τὰ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ, λιβανωτοφόρα αὐτοῦ τὰ τέρματα εἶναι. τοῦτο μέν νυν τὸ ὄρος τοιοῦτόν ἐστι. Τὸ δὲ πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου ὄρος [s] ἄλλο πέτρινον

usque ad paludem Serbonida, ad quam mons Caſius ſe porrigit. Itaque ab hac ſunt ſexaginta ſchœni. Etenim qui modicum terræ poſſident, menſi ſunt illam per orgyias vel menſuram quatuor cubitorum: qui minus inopes terræ, ſtadiis: qui multum poſſident, paraſangis: qui plurimum quantum, ſchœnis. Reſpondet autem paraſanga tricenis ſtadiis; ſchœnus, menſura AEgyptiaca, ſexagenis. Ita erat AEgyptus propter mare ſtadiorum trium millium ſexcen- 7
torum. Hinc quidem etiam ad Heliopolin mediterranea verſus AEgyptus lata est, ſupina omnis et aquarum inops ſimul ac limoſa. A mari autem verſus Heliopolin adſcendenti, iter est eiusdem ſpatii, cuius id quod ex Athenis ab ara duodecim deorum fert Piſam et ad delubrum Iovis Olympii: quæ itinera ſiquis computet, inveniat parum quiddam differre, quominus ſit par earum longitudo, non amplius quindecim ſtadiis. Nam viæ quæ ex Athenis Piſam fert, quindecim ſtadia deſunt, ut ſit mille et quingentorum ſtadiorum: at ea quæ a mari ad Heliopolin ducit, hunc numerum complet. Ab Helio- 8
poli autem ſuperiora petenti AEgyptus anguſta est; nam ab una parte mons Arabiæ prætentus est, ab aquilone ferens ad meridiem atque ad auſtrum, ſemper ſurſum tendens ad mare, quod rubrum vocatur. In eo ſunt lapidicinæ, ad pyramides, quæ ſunt apud Memphin, exciſæ. Ibi quidem deſinens mons reflectit, in quæ dictum est. Qua vero longisſimus ſui ipsius est, duorum ego audiebam id menſium itineris eſſe ab aurora ad veſperam; et eius extrema quæ ad auroram vergunt, feracia thuris. Atque hic quidem mons talis est. Latus autem AEgypti verſus Africam alius mons ſaxeus ur-

a Arch. V. Ald. Paris. tres, *Valla*, *Rem.*, τείνει deest *M. Ask.* Mox ταύτης ὦν οἱ ἑξ. plerique cum *Ald.*, ἀπὸ est ex *R. Ask. M.* *b* Γεωπῖναι *Arch.* Aemulatur haec *Max. Tyr.* Diſſert. XXXIX. p. 459., leviter lapsus. Vid. *Rubnken.* ad *Timaei* Lexic. p. 49. ὀργυῇσι *Ask.* *c* Ἐὸν non male *Arch. Ask.* *d* Ex *M. Ask.*, abest μὲν *Ald.* et aliis. *e* Μεσόγεαν *Arch.*, qui ita ſaepe. *f* Ἀνίοντι *Arch.*, non male. *g Ask. Paſſ.* ceteri Ἀθηναίων. *h* Δώδεκα *Arch.* *i Arch. Vall.* et mox, Πίσσαν *Ald. Paris. duo*, *R.*, Πεῖσαν bis *Med. Ask.* *k M. Ask. Rem.* ora *Steph.*, σμικ. τι διαφέρον *Ald. Arch. Vind. Paris. C.*, ſtatim ὅδῶν *Arch.*, ὀδῶν *Ask.* *l Ask. R. M.* marg. *Steph.* μῆκος vulgo deſideratur. *m Paſſ. Ask.*, alii omnes Ἀθηναίων, *Valla* fortaſſe excepto, quem editor *Genev.* 1618. expresſit. *n Ald. Vind. Arch. Paris. Rem.*, ὡς abest *M. Ask.* *o M. Ask. Rem.*, in marg. *Steph.* ἐς μεσαμβρίης. *Ald.* et ceteri πρὸς μεσαμβρίην τ. κ. νότον. *p Ald. V. Arch. Paris. B. C. R.*, in *M.* et *Ask.* ἐν τῷ αἱ λιθ. Mox Μέμφῃ *Arch.* ſolito ſibi more. *q M. Ask. Rem.* ora *Steph.*, μακρότερον *Ald.* et alii. *r Rem.* marg. *Steph. Ask. M.*, et mox ἠῶ. vulgo ἕω utrobique. Quod praecesſit τῆς ὁδοῦ deſit *Arch.* qui ſtatim τέλματα. *s* Ἄλλο ὑπερτείνει *Rem. Paris. A. B.* margo *Steph.* etiam in ora *Paſſ.*, ex gloſſa.

99. *Στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι*] De diſcrepante in hac Aegypti menſura ſtadiorum apud *Diodorum* & *Strabonem* numero vir magnus in *Strabon.* XVII. p. 1135. De Paraſanga ſimilia V, 53. et *Agathias Schol.* II, p. 43. D. ex *Noſtro*. Aliorum diſſenſum non praeteriit *Strabo* XI. p. 788. A., ſicuti nec *τὸ ἄστατον τῆς σχοίνου μέτρον* in diverſis Aegypti locis XVII. p. 1156. B.

4. Ἐξ Ἀθηναίων] Quod aliquoties auctoritate libri Medicei poſuit Gronovius, hic etiam debuerat ἐξ Ἀθηνέων, *Athenis*, vulgari: nimis ille frequenter vocem perperam ſcriptam reliquit, nimirum hic V. 49. p. 42, 16. p. 373, 24. 381, 24. 403, 49. 409, 21. 490, 33. 497, 49. 498, 43. 511, 11. 549, 15. quibus in locis ſimiliter Ἀθηνέων ſcribendum: Θῆβαι Ionice flectitur in Θηβέων, quod pro Θηβαίων poni debuerat p. 91, 35, 37. p. 109, 46. Recte ſcribitur ἀπὸ Θηβέων τῶν Αἰγυπτιέων p. 279, 33. p. 110, 10. Huius generis Ionica cum toties in his recte ſcripta recurrant, cur iſta tandem depravata relinquerentur? VALKEN.

4. Ἐξ Ἀθηνέων] Sic decuit, et ſtatim. Scripſi quoque Πίσαν, quorſum et *Mediceus*, leviter aberrans, ducit. Non ignoro, Πίσσαν ſaepius nobilem urbem pingi, propius tamen ad vocabuli originem illud est. Aram XII. deorum Athenis habet VI, 108., fuitque in foro, ab Hippia, Piſiſtrati F., olim dedicata apud *Thucydidem* VI, 54. Nam quod eam in via, qua Athenis Piſas ibatur, et XV. quidem ſtadiis ab urbe, ex *Herodoto* locat *Barbeyracius* Hiſtor. Foeder. Part. I. p. 72. id feſtinanti excidiſſe opinor.

7. *Τῶν οὐδῶν τουτέων τὸ μὴ ἴσας*] Legebat ſcholiaſtes τὸ μὴ ἀπίσας· adſcripſit enim ἀπίσας, ἱκανώσας, quod ἱκανῶς ἴσας ſi cum *Abreſchio* formaveris, ceſſabunt *Corinthi* et aliorum ineptiae. Hic vero me properantem pauliſper moratur τῶν οὐδῶν ſcriptio. Toties totiesque τῆς ὁδοῦ mentio recurrit, ſpecies Ionica hic & III, 126. in ſede manſit. *Homer.* Odysſ. P, 196. ἐπειὴ φάτ' ἀρισφαλέ' ἔμμεναι οὐδόν. ubi *Euſtath.* et Etymolog. p. 615. Male nunc illis precarer, qui tantum ſibi iuris in mutanda ſcriptoris dialecto ſumſerunt: At quid proficies? Διαφέρον an διάφορον praeoptes, in libero arbitratu est. Poſteriori ſeſe addixit *P. Horreus* Obſ. Herod. C. 33.

10. Ὡς μὴ εἶναι] Inmigravit in locum ſuum ὡς, *Mediceo* odioſum. Non nego, citra damnum abeſſe potuiſſe: at vincit *Codd.* imperium. Potuerat etiam in his, ὡς ἐγὼ ἐπυνθανόμην — εἶναι, brevi ſecuturis, deſiderari: et *Reiskius* inductum voluit. Verum ſaepe locum tenet, quem ſine detrimento relinquere poterat. Vide *T. Hemſterh.* in *Luciani* D. Mort. XII, 1. et *Horreum* Obſ. H. C. 43. Porro ἐν τῷ καὶ λιθοτ., ſimilem ob cauſſam revocavi.

23. Τὸ δὲ πρὸς Λιβύης &c.] Verius erit τῇ δὲ πρὸς Λ. Pendent enim ex ſuperioribus τῇ μὲν γὰρ τῆς Ἀραβίης κ. λ., cuius quidem coniecturae ſuaſore utor Cl. *Pauw.* Quae vero conſequuntur de ſaxeo monte, in quo Pyramides, turbata vehementer ex *Medic.* ſunt. Probare poſſum ψάμμῳ κατειλυμένον, uti ψαμάθῳ εἰλυμένα πολλῇ *Odysſ.* Ξ, 136., quamquam κατειλημένον ex εἰλέω non minus bonum. In *Philoſtrati* Heroic. C. 2. p. 693. Iupiter εἰλημένος κόπρῳ, qui εἰλυμένος *Gregor. Nazianz.* Stelit. I. p. 72. Ed. *Montac.* Φλογερῇ εἰλημένα χροιῇ — Φαλάγγια *Nicand.* Theriac. V. 754. Poſſum etiam, ſi qui κατειλημμένον maluerit, uti *P. Horreus* Obſ. H. C. 44, pati. At aegre exilii poenam fero, quam τεταμμένον *Medic.* decreto ſuſtinuit: facit enim orationem intri-

urget, in quo pyramides ſunt, ſabulo obvolu-
tus, eodem modo porrectus, quo Arabici mon-
tis partes, quæ ad meridiem ferunt. Quod igi-
tur ab Heliopoli patet, non ampla regio eſt,
ut ſit AEgypti; ſed AEgyptus eſt anguſta,
quatuor dierum navigationis. Horum quos
dixi montium medium campeſtris eſt terra,
ſtadiorum ferme (ut mihi videbatur) qua par-
te arctiſſima eſt, non amplius ducentorum, e
monte Arabico ad eum, qui dicitur Libycus.
9 Illinc vero rurſus AEgyptus laxa eſt. Atque
ita ſitus regionis huius natura comparatus eſt.
Ab Heliopoli autem ad Thebas novem diebus
ſurſum navigatur, ſpatio quatuor millium o-
ctingentorum et ſexaginta ſtadiorum, hoc eſt,
unius et octoginta ſchœnorum: quæ AEgypti
ſtadia compoſita, ſecundum quidem mare
ſunt, prout a me ſuperius indicatum eſt, tria
millia ſexcenta: quantum vero a mari ad me
diterranea usque Thebas ſit, indicabo; ſunt
enim ſex millia ac centum viginti ſtadia: a
Thebis autem ad urbem nomine Elephanti-
10 nam, octingenta et mille. Huius igitur re-
gionis, quæ a me dicta eſt, pleraque pars, ut
ſacerdotes aiebant, etiam mihi ipſi eſſe vide-
batur acquiſita AEgyptiis. Siquidem quod
inter dictos montes, ſupra Memphin urbem
poſitos, medium eſt, videbatur mihi ſinus ma-
ris aliquando fuiſſe, quemadmodum ea quæ
ſunt circa Ilium, et Teuthraniam, et Ephe-
ſum, et Mæandri campum, ut hæc parva
magnis comparare liceat: quoniam nullum eo-
rum fluminum, quæ has regiones oblimaverunt,
dignum eſt comparari uni ex quinque oſtiis
Nili, reſpectu copiæ et multitudinis aquarum.
Sunt et alii fluvii nequaquam magnitudine Ni-
lum æquantes, qui magna opera ediderunt,
quorum nomina poſſem referre; cum aliorum,
tum vero non minimum Acheloi, qui per A-
carnaniam fluens et emiſſus in mare Echina-
dum inſularum dimidiam partem fecit iam con-
11 tinentem. Eſt autem Arabicæ regionis, non
pro-

τεινον τείνει, ἐν τῷ αἱ πυραμίδες ἔνεισι, ψάμμῳ [a] κα-
τειλυμένον, τεταμμένον αὐτὸν τρόπον τὸν καὶ τοῦ Ἀραβίου
τὰ πρὸς μεσαμβρίην φέροντα. τὸ ὦν δὴ ἀπὸ Ἡλιουπό-
λιος, οὐκέτι [b] πολλὸν χωρίον ὡς εἶναι Αἰγύπτου, ἀλλ'
ὅσον τε ἡμερέων τεσσέρων ἀναπλόου στεινή ἐστι Αἴγυπτος
ἐοῦσα. [c] τῶν δὲ οὐρέων τῶν εἰρημένων τὸ μεταξὺ, πεδιὰς
μὲν [d] γῆ, στάδιοι δὲ μάλιστα ἐδόκεόν μοι εἶναι, τῇ στει-
νότατόν ἐστι, διηκοσίων οὐ πλέους, ἐκ τοῦ Ἀραβίου οὔ-
ρεος ἐς τὸ Λιβυκὸν [e] καλεύμενον. τὸ δ' ἐνθεῦτεν αὖτις
εὐρέα Αἴγυπτός ἐστι. Πέφυκε [f] μέν νυν ἡ χώρη αὕτη
οὕτω. ἀπὸ δὲ Ἡλιουπόλιος ἐς Θήβας ἐστὶ ἀνάπλοος ἐν-
νέα ἡμερέων. στάδιοι δὲ τῆς ὁδοῦ ἑξήκοντα καὶ ὀκτακό-
σιοι καὶ τετρακισχίλιοι, σχοίνων ἑνὸς καὶ ὀγδώκοντα
ἐόντων. οὗτοι συντεθειμένοι στάδιοι Αἰγύπτου, τὸ μὲν
παρὰ θάλασσαν, ἤδη μοι καὶ πρότερον δεδήλωται ὅτι
ἑξακοσίων τέ ἐστι σταδίων καὶ τρισχιλίων· ὅσον δέ [g] τι
ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν μέχρι Θηβέων ἐστὶ σημα-
νέω. στάδιοι γάρ εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχί-
λιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβέων ἐς Ἐλεφαντίνην καλεομένην πό-
λιν, στάδιοι [h] χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοί εἰσι. Ταύτης ὦν
τῆς εἰρημένης ἡ πολλὴ, κατάπερ οἱ ἱρέες ἔλεγον, [i] ἐ-
δόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. τῶν
γὰρ οὐρέων τῶν εἰρημένων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κει-
μένων τὸ [k] μεταξὺ ἐφαίνετό μοι εἶναί κοτε κόλπος θα-
λάσσης, ὥσπερ [l] γε τὰ περὶ Ἴλιον, καὶ Τευθρανίην,
καὶ Ἔφεσόν τε, καὶ Μαιάνδρου πεδίον. [m] ὥστε εἶναι
σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. τῶν γὰρ ταῦ-
τα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν, ἑνὶ τῶν στο-
μάτων τοῦ Νείλου ἐόντος [n] πενταστόμου, οὐδεὶς αὐτῶν 92
πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναί [o] ἐστι εἰσὶ δὲ καὶ ἄλ-
λοι ποταμοὶ οὐ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐόντες [p] μεγάθεα,
οἵ τινες ἔργα ἀποδεξάμενοι μεγάλα εἰσί· τῶν ἐγὼ
φράσαι ἔχω οὐνόματα, καὶ ἄλλων, καὶ οὐκ ἥκιστα
Ἀχελώου· ὃς ῥέων δι' Ἀκαρνανίης, καὶ [q] ἐξιεὶς ἐς
θάλασσαν, τῶν Ἐχινάδων νήσων τὰς ἡμίσεας ἤδη
ἤπειρον πεποίηκε. Ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρης,
Αἰ-

a Κατειλημμένον κατὰ τὸν αὐτ. *Rem.*, κατειλημμένον, τεταμμένον τὸν αὐτ. *Arch.*, cui *Aldus* conſentit, ſed τεταμμένον, et *V.* tum *Paris. A. B.*, *M.* κατειλυμένον et *Ask.* absque τεταμμένον, qui mox τρόπον τὸν καὶ. *b Ask. Paris. B. Paſſ.* πολλῶν χωρίων vulgo. *c* Τῶν δὲ οὐρ. *Ald. Vind. Arch. Paris. C*, δὲ ommittit *M. Ask.* et alii. *d* Γῆς *Arch.*, cui abeſt ſtatim εἶναι. *e* Καλεόμενον *Ask.* et *Eton.*, probante *Waſſe* in *Thucyd.* IV, 36. citra cauſſam. *f* Μὲν ὦν *Ald. Arch. Vind.* *g Rem. Ask. M.*, in *Steph.* ora ἐς μεσόγαιαν μ. Θ. ἐστι. praeterea Θηβέων *Rem. Paſſ.* vulgo τῇ ἀπ. θαλ. μέχρι Θηβαίων μεσόγαιά ἐστι. Θηβαίων omnes et mox. *h Med. Rem. Ask.*, εἴκοσι καὶ *Ald.* et ceteri. *i M. Ask.*, ἐδοκ. δὲ καὶ alii. *k* Μεταξὺ γ' ἐφ. *Ald.*, γε φαιν. *Arch.*, negligit γὲ *M. Ask.* *l* Τά τε περὶ *Ald.* et *Edd.*, ex *Med.* vulgatum et *Ask.* *m R. Ask. M* marg. *Steph.*, ceteri ὡς. *n M. Ask.*, ἑπταστόμου *Ald. Arch. Paris. A. B. Vind. Rem.* *o* Deſit *Vind.* *p M. Ask. Vind.*, μεγάθεϊ *Arch.*, vulgo μεγάθεες. Mox φράσων ἔχω *Arch.* *q M. R. Ask.* ora *Steph.*, ἐξιὼν *Ald. Vind. Arch.* et *Euſtath.* in *Dionyſ.* v. 431., qui ἐς θαλ. ſicuti *Ask. Rem. Paſſ.* ſine articulo, et bene.

tricatiorem et ſcriptorem ſibi contrarium; hoc enim de monte C. 12. καὶ ψάμμον μοῦνον Αἰγύπτου ὄρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμφιος ἔχον. Sabulo itaque obſitus non fuit mons Arabiae praetentus et in Erythraeum mare tendens, cuius contrarium *Medic.* auctoritas viro doctiſſimo extorſit. Quae quidem diſcordia deſinet, ubi ex Codd. conſenſu ψάμμῳ κατειλ., τεταμμένον τὸν αὐτ. τρόπον καὶ τοῦ Ἀραβίου κ. λ. redierit. Innuunt enim, montem hunc porrectum in meridiem verſus fuiſſe, quod de Arabio monte paullo ſuperius depoſuerat.

27. Οὐκέτι πολλὸν χωρίον] Hoc poſtulabat ſermonis ſeries et edunt membranae: Venerat etiam in coniecturam *Reiskii.* Quae ſtatim memorantur, de Aegypto in arctum ſpatio navigationis IV. dierum conſtricta, deinde vero laxiore, non placent *Ariſtidi* T. II. p. 343., eſſe enim contra veri fidem; ſeſe experiundo conperiſſe, in anguſtias tum magis et magis cogi: cui fere conſentit *B. Maillet* Deſcript. Aegypti p. 44.

40. Μέχρι Θηβέων] Belle *Remig.* ſchedae. Cl. *Gronovius* attigit haec ad *Arrian.* Ἀναβ. III, 5. p. 109., ex *Medic.* idem aſſerens *Herodoto.* Cur illam rem hic tacitam habuerit, non exputo. Libro III, 26. caute minus Θηβῶν ex eo *Cod.*, ubi Θηβέων legebatur rectiſſime, repoſuit.

47. Ἐφαίνετό μοι — κόλπος θαλάσσης] Expreſſit *Plinius* Hiſt. N. II, 85., *Herodoto quidem ſi credimus mare fuit ſupra Memphim usque ad Aethiopum montes; itemque a planis Arabiae. Mare et circa Ilium et tota Teuthrania, quaque campos intulerit Maeander.* Paria illis ex *Noſtro* et *Nearcho Strabo* XIII. p. 1013. A., et *Arrianus* Ἀναβ. V, 6. p. 203., *Herodoti* non oblitus. Mox *Thucydidis* exemplo tueri ſe ὡς potuit, ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι L. IV, 36.

54. Ἐόντος πενταστόμου] Notiſſimus *ſeptem geminus Nilus* ex *Virgilio*, ἑπτάπορος *Dionyſii* Perieg. v. 264., πολύστονος ſive, ut in ſcholiis, πολύστομος *Nicandri* Theriac. v. 175. Praetulit ex *Med.* πενταστόμου titulum *Gronov.*, motus, opinor, verbis C. 17., ubi ἰθαγενέα στόματα Nili quinque, duo quae ſeptenarium numerum explent, manū facta, ὀρυκτά. *Euſtath.* optime, Ἡρόδοτος δὲ ΠΕΝΤΑΣΤΟΜΟΝ εἶναι λέγει τὸν Νεῖλον, δηλαδὴ κατὰ τὰ φυσικὰ στόματα, ὡς δύο τινῶν ὀρυκτῶν ὄντων ad *Dionyſ.* v. 226. Ad quae hominum opere effoſſa oſtia cum non attenderetur, convaluit de ſeptem amnis oſtiis longe didita, et tot ſcriptis *Codd.* recepta, fama, quae utique firmior foret, modo שִׁבְעָה נְחָלִים *Eſaiae* XI, 15. Nilum eiusque rivos declararent. Tu magni Theologi, *Camp. Vitringae*, commentarium conſule et de Nili oſtiis obſervata; tum *B. Maillet* Deſcript. Aegypti p. 49. Mox μεγάθεα bene *Gronov.*

58. Τῶν Ἐχινάδων νήσων &c.] Haec et ſequentia videntur obverſata *Thucydidi* II, c. 102. εἰσὶ τῶν νήσων αἳ ἠπείρωνται· ἐλπὶς δὲ καὶ πάσας οὐκ ἐν πολλῷ τινι ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν. ubi viri Docti non meminerunt huius loci.

VALKEN.

Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς [a] καλεομένης θαλάσσης, μακρὸς οὕτω δή τι καὶ στεινὸς, ὡς ἔρχομαι φράσων. μῆκος μὲν [b] πλόου, ἀρξαμένῳ ἐκ μυχοῦ διεκπλῶσαι ἐς τὴν [c] εὐρέην θάλασσαν, ἡμέραι ἀναισιμοῦνται τεσσεράκοντα, εἰρεσίῃ χρεωμένῳ· εὖρος δὲ, τῇ εὐρύτατός ἐστι ὁ κόλπος, ἥμισυ ἡμέρης πλόου. ῥηχίη δ᾽ ἐν αὐτῷ καὶ ἄμπωτις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. ἕτερον τοιοῦτον κόλπον [d] καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι κου· τὸν μὲν, ἐκ τῆς βορηΐης θαλάσσης κόλπον [e] ἐσχέοντα ἐπ᾽ Αἰθιοπίης· τὸν δὲ, Ἀράβιον, τὸν ἔρχομαι λέξων, ἐκ τῆς νοτίης φέροντα ἐπὶ Συρίης· σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι [f] συντετραίνοντας τοὺς μυχοὺς, ὀλίγον δέ τι παραλλάσσοντας τῆς χώρης. εἰ ὦν [g] ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου [h] ἐκχωσθῆναι ἐντός γε δισμυρίων ἐτέων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί γε [i] καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἂν κου γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον [k] ἢ ἐμὲ γενέσθαι, [l] οὐκ ἂν χωσθείη κόλπος, καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου, ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτως ἐργατικοῦ; Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὦν, καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς [m] οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδών τε τὴν Αἴγυπτον προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς, κογχύλιά τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι ὄρεσι, καὶ ἅλμην ἐπανθέουσαν ὥστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλέεσθαι· καὶ [n] ψάμμον μοῦνον Αἰγύπτου ὄρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμφιος ἔχον. πρὸς δὲ, τῇ χώρῃ, οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρῳ ἐούσῃ, τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην, οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὴν οὐδὲ τῇ Συρίῃ, (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται) ἀλλὰ [o] μελάγγαιόν τε καὶ κατερρηγνυμένην, ὥστε ἐοῦσαν ἰλύν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίης [p] κατενηνειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ.

procul tamen ab AEgypto, ſinus maris, invergens ex eo mari, quod rubrum vocatur, ita longus atque arctus, ut disſerendo oſtendam. Longitudo quidem, inchoanti pernavigare ex receſſu in amplum æquor, conſumit quadraginta dies, ſi remigatio uſurpetur: latitudo vero, ubi ſinus ampliſſimus est, dimidatum diem navigationis. In quo ſinu quotidie æſtus et receſſus est. Alium huiusmodi arbitror ſinum etiam extitiſſe AEgyptum; ex quibus ille quidem, a mari ſeptentrionali ſinus infundens AEthiopiam verſus: alter vero Arabicus (de quo a me ſermo inſtituetur) ab auſtrino Syriam verſus tendit: qui prope ſibi invicem ſuos receſſus perforant, ſed exiguo quodam terræ intervallo dirempti. Quod ſi in hunc Arabicum ſinum Nilus volet alveum ſuum convertere, quid eum prohibebit iſto fluente utique intra viginti millia annorum oblimatum iri? Ego enim credo etiam intra decem millia aggeratum et oblimatum alicubi eſſe in eo tempore, quod ante me natum tranſiit. Et non rurſus oblimaretur ſinus etiam, qui multo maior eſſet hoc
Arabico, a tanto flumine atque ita operoſo?
Itaque quæ circa AEgyptum ſunt, et dicenti- 12
bus illa credo, et ipse ita habere valide exiſtimo; quippe quum videam et AEgyptum procurrere extra vicinam regionem, et conchylia apparere in montibus, ac ſalſuginem effloreſcere, ita ut etiam pyramides corrumpat: et hunc montem, qui in AEgypto est ſuper Memphin, arenas ſolas habere. Præterea autem regione nec Arabiæ conterminæ AEgyptum adſimilem eſſe, neque Africæ, immo nec Syriæ (etenim Arabiæ maritimam oram Syrii incolunt) ſed nigram terram et confractam, quippe quæ ſit limus et proluvies, ex AEthiopia delata ab

a *R. M. Ask. Paſſ. Steph.* margo. Vulgo καλεομένης, μακρ. b Πλοίου ἀρξαμένου *Ask. Rem.* tum ἐκ μάχου *Ald. Arch. Vind.*, *Inacho Vall.*. c *Arch*, εὐρείην ceteri. d *M. Ask. R.*, καὶ ἐπὶ τὴν Αἰγ. δοκ. γενέσθαι· τὸν *Ald. Vind. Arch.*, mox βορηΐης *Ask.*, in ceteris βορέης. e *M. Ask.* ora *Steph.*, ἔχοντα *Ald.*, ἐσέχοντα *Rem.*, ἐπὶ Αἰθιοπίην *Arch.* et ſtatim Συρίην. f *Med. Ask.*, συμπεραίνοντες *Paris. tres*, *Arch. Ald. V. R.* g Εἰ ὦν δὴ ἐθελήσειε *Ald. R.*, et alii. h Χωρισθῆναι *Rem.*, ἐκχωσθῆναι *M. Ask.*, χωσθῆναι vulgo. i *M. R. Ask.*, alii καὶ non edunt. k Οἶμαι *Arch.* l *Ald. Arch. V Paris. C.*, ἀναχωσθείη *M. Ask.* ora *Steph.*, ἀναχωρισθείη *Rem.* Sequor *Ald.* m Οὕτος καταδοκέω *Arch.* n Βάμμον *id.* Praecedentia attigit *Euſtath.* in Hom. p. 1509, 32. o Μελάγγεον *Ald. Arch. Vind.* p *Med.*, κατενενειγμένην *Ald.*, κατενηνεγμένην *Ask.*, qui mox ἴσμεν. Paullo ſuperius Σύριοι omnes. Vid. *Gronov.* II, 104. tum οὐ μὴν *Paſſ.* reliqui οὐ μέν.

60. Ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς &c.] Ex coniectura G. *Raphelius* in priorem *Petri* C. II, 6. ἐσχέων, ſed minime fideli. Supra I, 193. ἐσέχει δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τοῦ Εὐφρήτεω. et II, 158. ἐσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θαλάσσαν. *Ariſtides* T. II. p. 354. Ed. *Iebb.*, εἰς τοὺς παρ᾽ ἡμῖν τόπους ΕΣΕΧΕΙ θάλαττα, ἡ καλεῖται, Κασπία. Quae quidem efficiunt, ut post pauca ἐκ β. θάλ. κόλπον ἐσέχοντα paene ex *Remig.* admittam. Recepi ſine haeſitatione ἐς τὴν εὐρέην θ., *Arch.* monente, ut C. 9. et ſaepe.

66 Ῥηχίη δ᾽ ἐν αὐτῷ καὶ ἄμπωτις] De aquarum isto in ſinu fluxu et refluxu non dubia est res. Neque ignota calumnia vetus in Moſem et Iudaeos, Arabicum ſinum transgreſſos. Scholiaſtes in *Ptolemaei* Tetrabibl. p. 83. ἀμπώτιδος γὰρ γενομένης φυγὰς παρῆλθεν ὁ τῶν Ἰουδαίων νομοθέτης Μώσης. Docte & animoſe pro divino Iudaeorum legislatore *Vignolius* Chronol. L. III, I. p. 663. &c.

68. Ἐκ τῆς βορηΐης θαλάσσης] Bene *Ask.*, poſtulante dialecto. Senſit et *Reiskius*. Confer. II, 158. 159. IV, 37. 42. Ita vero mare mediterraneum, et quae illi iunguntur, nuncupat. Νοτίη θάλασσα est Erythraeum, cuius pars Arabicus ſinus.

71. Σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συντετραίνοντας τοὺς μύχους] Praeclara *Medic.* & *Ask.* ſcriptura, iure merito a viro Celeb. inſtaurata et defenſa. Memini *Diodoro* III, 44. ſimile auxilium ferre et aliorum exemplis ſtabilire; quibus hoc *Aeſchyli* adſtruo Choephor. v. 449. δι᾽ ὤτων συντέτραινε μῦθον ἡσύχῳ φρένων βάσει, cothurno incedens, neque alienum tamen.

77. Πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι] Formularum *Herodoti* non incurioſus haud ſane memini, ſic alibi loquutum hiſtoricum: quod ſi Codicibus ista vetustis abeſſent, tum certe iudicarem aliunde invecta ad ista ſcilicet explicanda, ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ. Tota fortaſſe periodus ſic primitus ſcripta prodierat: ἐγὼ μέντοι ἔλπομαί γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν· ἦκου γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ οὐκ ἂν χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτως ἐργατικοῦ; In his ſolemne illud ἤπου vel *Herodoti* ἦκου γε δὴ non cadet in dubitationem quin genuinum ſit, ſuumque indat interrogationi vigorem. VALKEN.

77. Πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι] Adhaereo ad hanc disputationem, neque me expedio. *Arch.* οἶμαι non multum iuvat, nec *Reiskii* opera in *Miſcell. Lipſ.* vol. VII. p. 629. Adſcribam Cl. *Pauw* coniecturam, ut arbitrandi ſit facultas. *Fors*, inquit, *una littera detracta, et diſtinctione leviter mutata, optime locus emendabitur:* ἐγὼ μὲν γὰρ —— χωσθῆναι ἄν κου γε· ἢ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ — οὐκ ἂν χωσθείη κόλπος κ. λ. *Opinor intra x. annorum millia alicubi aggeratum eſſe: an ſinus longe hoc Arabico maior non poſſet oppleri intra illud temporis ſpatium, quod ante nativitatem meam a rerum primordiis effluxit?* Haec ille.

83. Κογχύλιά τε φαινόμενα] Res vera est, fulta teſtimonio *Plut.* Iſid. et Oſir. C. 40. p. 102., ſed aliunde derivanda. Altiſſimos Europae, Aſiae atque Americae montium vertices varia conchyliorum genera inſederunt, quae unde adveniſſe putes, ſi generalem inundationem, qualis Noachi tempore, recuſes. Non neſcio, inter philoſophos necdum ſuper illo negotio conveniſſe; neque id demiror. Quae enim inter eos in tanto diſſentiendi et disputandi pruritu concordia? Adi *S. Bochartum* Phal. IV, 24. et *Freretum* Conment Acad. Inſcript. T. XV. p. 342.

86. Πρὸς δὲ, τῇ χώρῃ, οὔτε κ. λ.] Laborabant haec mala punctione: πρὸς δὲ *praeterea*, ſicuti ad I, 156. adſcriptum est. Pendet ſermo ex ἰδὼν, cui ſuperius ſuus locus. Vidit hoc *Reiskius*, brevi post οὐ μὴν corrigens.

ab flumine. Nam Africam scimus humum magis rubram esse, et fere arenosiorem; Arabiam vero atque Syriam, argillosiorem ac suppetrosam.
13 Quin etiam hoc magnum huius regionis documentum mihi aiebant sacerdotes, sub rege Mœri fluvium, quoties octo minimum cubitos adscenderet, irrigasse AEgyptum quæ infra Memphin est; necdum ab obitu Mœrios nongenti erant anni, quum hæc ego a sacerdotibus audiebam. At nunc, nisi ad sedecim aut minimum ad quindecim cubitos adscendat fluvius, in regionem non supergreditur. Quæ regio, si proportione sic in altum surgat, et tantundem ad incrementum tendat, non restagnante in eam Nilo, videntur mihi AEgyptii, utique AEgyptiorum illi, qui infra paludem Mœrin incolunt, cum alia loca, tum vero eum qui vocatur Delta, idem passuri omni futuro tempore AEgyptii, quod aiebant ipsi passuros aliquando Græcos. Nam quum audirent omnem Græcorum terram pluvia perfundi, non rigari fluminibus, ut suam, dicebant fore ut Græci decepti aliquando magna spe, male esurirent. Qui sermo hoc dicere vult, Græcos, si nolit eis deus pluere, sed siccitatem immittere, fame extinctum iri, utpote quibus nullum sit remedium aquæ, nisi
14 tantum a Iove. Atque hæc quidem ab AEgyptiis in Græcos recte perpensa dicuntur; age, nunc vicissim dicam quomodo res ipsis AEgyptiis se habeant. Si, ut superius dicebam, quæ infra Memphin est regio, (hæc enim est quæ augescit) velit in altum crescere proportione præteriti temporis, aliud quam AEgyptiorum illi, qui istic incolunt, esuriant, si

μοῦ. τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν, καὶ ὑποψαμμοτέρην· τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν. Ἔλεγον δὲ καὶ τόδε
95 μοι μέγα τεκμήριον περὶ τῆς χώρης ταύτης οἱ ἱρέες, ὡς 93
ἐπὶ [a] Μοίριος βασιλῆος, ὅκως ἔλθοι ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον, [b] ἄρδεσκε Αἴγυπτον τὴν ἔνερθε Μέμφιος. καὶ [c] Μοίρι οὔκω ἦν ἔτεα εἰνακόσια τετελευτηκότι, ὅτε τῶν ἱρέων ταῦτα ἐγὼ ἤκουον. νῦν δὲ [d] εἰ μὴ ἐπ' ἑκκαίδεκα ἢ πεντεκαίδεκα πήχεας ἀναβῇ τοὐλάχιστον ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑπερβαίνει ἐς τὴν χώρην. δοκέουσί [e] τέ μοι Αἰγυπτίων οἱ ἔνερθε τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, οἰκέοντες τά τε ἄλλα χωρία καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἢν οὕτω ἡ χώρη αὕτη κατὰ λόγον ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος, καὶ τὸ ὅμοιον ἀποδιδοῖ ἐς αὔξησιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νείλου, πείσεσθαι τὸν πάντα χρόνον [f] τὸν ἐπίλοιπον Αἰγύπτιοι, τό κοτε αὐτοὶ Ἕλληνας ἔφασαν πείσεσθαι. [g] πυθόμενοι γὰρ ὡς ὕεται πᾶσα ἡ χώρη τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι ἄρδεται, κατάπερ ἡ σφετέρη, ἔφασαν Ἕλληνας ψευσθέντας κοτὲ ἐλπίδος μεγάλης, κακῶς [h] πεινήσειν· τὸ δὲ ἔπος τοῦτο ἐθέλει λέγειν, ὡς εἰ μὴ [i] ἐθελήσει σφίσι ὕειν ὁ θεὸς, ἀλλ' αὐχμῷ διαχρᾶσθαι, λιμῷ οἱ Ἕλληνες [k] αἱρεθήσονται. οὐ γὰρ δή σφί ἐστι ὕδατος οὐδεμίη ἄλλη ἀποστροφὴ, ὅτι μὴ ἐκ τοῦ Διὸς [l] μοῦνον. Καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἕλληνας Αἰγυπτίοισι [m] ὀρθῶς ἔχοντα εἴρηται. Φέρε δὲ νῦν καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει φράσω. εἴ σφι [n] ἐθελήσει, ὡς δὲ πρότερον εἶπον, ἡ χώρη ἡ ἔνερθε Μέμφιος (αὕτη γάρ ἐστι ἡ [o] αὐξανομένη) κατὰ λόγον τοῦ [p] παροιχομένου χρόνου ἐς ὕψος αὐξάνεσθαι, ἄλλο τι ἢ οἱ ταύτῃ οἰκέοντες Αἰγυπτίων πεινήσουσι; εἰ [q] μήτε γε ὕσε-

a *M. Ask.*, perpetuo, in reliquis Μύριος plerumque semper. b *M. Ask. Pass.* vulgo ἀρδέεσκε. c *Rem.*, sed Μύρι, *M. Ask. Paris. A.*. ceteri Μύρις τετελευτηκὼς cum *Ald.*, εἰνάκοσια est in *Ask.* et *Rem. Pass.* alii ἐννακ. d Ἦν *Arch.* e *M. Ask.*, alii δὲ. f Duo haec absunt *Arch.*, sed οἱ Αἰγ paullo supra ἐς ὕψος — ἀποδιδοῖ non habet *Ask.* g *Rem. Ask. M.* ora *Steph.*, *Ald.* πυθανόμενοι et alii. h Πονήσειν *Ald. Steph.* margo, *Paris. C.* i Ἐθελήσοι *Ald.*, Ἐθελήσῃ σφιν *Arch.* k Ἀναιρ. *idem.* l Μούνου *Paris. C.* m Desunt *Arch.* et *Vind.* usque ὡς ἔχει, culpa scribae. n Θέλει *R.*, ἐθελήσει *Arch.*, quem ducem habeo. ἐθελήσοι *Ald.* θέλοι *M. Ask.* o Αὐξομένη *Arch.* p *Arch. R.* ora *Steph. M. Ask. V.*, παρῳχημένου vulgo. q *Rem. Ask. Med. Pass.* egregie. Vid. *Gronov.* vulgo μήτε γεύσεται —— χώρη τὰ ἀπὸ Διὸς μήτε.

97. Ἄρδεσκε Αἴγυπτον] *Medic.* ex Ionum consuetudine. *Abydenus* in *Eusebii* Pr. Euang. IX, 41. πύλας ἐπέστησεν, τὰς ἀνοίγοντες ἈΡΔΕΣΚΟΝ τὸ πεδίον. Scripsi etiam εἰνακοσόσια, quemadmodum II, 145. *Homeri* εἴνατον, εἰνάνυχες nunc non attingo. Mire placet Gronoviana huius loci explanatio.

4. Κατὰ λόγον ἐπιδιδοῖ &c.] Dum quis ista nobis probabiliter interpretetur, suspicabor equidem ex interpretamentis nata, quae quis olim vicinis adposuerit. Certe nihil impedit hoc in loco Κατὰ λόγον per κατὰ τὸ ὅμοιον interpretari, et Ἐς ὕψος, εἰς αὔξησιν. Mea saltem opinione nihil distarent κατὰ λόγον ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος· et κατὰ τὸ ὅμοιον ἐπιδιδοῖ ἐς αὔξησιν. Cap. seq. 14. Εἴ σφι ἐθελήσει (sic legerim.) — ἡ χώρη ἡ ἔνερθε Μέμφιος — κατὰ λόγον τοῦ παρῳχημένου χρόνου ἐς ὕψος αὐξάνεσθαι. VALKEN.

4. Κατὰ λόγον ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος &c.] Invenit et hic manifestam ταυτολογίαν Cl. *Reiskius*, sciolorum opera natam, *Miscell. Lips.* Vol. VII. p. 629. Putares quodammodo adstipulari schedas *Ask.*; in quis hiatus, sed ex scribae socorde negligentia: eadem verborum ἐπιδιδοῖ et ἀποδιδοῖ terminatio hominis oculos, ut in medio utriusque posita omitteret, praestrinxit. *Herodoti* dictiones bene constant: ἐς ὕψος alitudinem soli, ἐς αὔξησιν eiusdem incrementum, quo latius in vicinum mare protenditur, declarant. Ceterum XVI. aut XV. cubitos amnem adscendisse et arva inundasse olim, *argumento* est *Nili* figura XVI. *liberis circa ludentibus, per quos totidem cubita summi incrementi augentis se amnis intelliguntur* in *Plinii* H. Nat. XXXVI, 7. ubi *Harduinus*, cui iungendus *Shaw* Obs. Geogr. Syr. et Aegypti C. 5. p. 181., quantum aquis seriore tempore terra ea increverit, ex Arabibus docens.

14. Οὐδεμίη ἄλλη ἀποστροφὴ] *Valla* ἀποστροφὴν in versione neglexerat, sententia loci contentus. A *Gronovio* venit, *quibus nulla sit aversio aquae.* Praestare *aquae perfugium* sive *remedium*, *Portus* dudum monuit. *Noster* VIII, 109. ἵνα —— ἀποστροφὴν ἔχῃ pro quo ἀποστροφὴν καὶ καταφυγὴν ἔχειν *Plutarch.* t. II. p. 491. E. Et πάσης ἀποστροφῆς εἰργμένος, cui perfugii et salutis via est interclusa in *Philostr.* v. Apol. VIII, 13., tum ἀποστροφὴν ἐποιοῦντο τοῦ Ἀθηναίων δήμου de Vit. Soph. I, IV. p. 549., cuius praesidium et patrocinium rogabant. Hoc amplius de dira pressis fame *Liban.* Declam. XIX. p. 509. B. πᾶν γὰρ τὸ ἔμψυχον ἐκτείνετο — τοῦτο ἦν αὐτοῖς ἀποστροφὴ τοῦ κακοῦ. Quae quidem de dictionis usu abunde erunt. Addo *Iosephum* B. I. II, 11, 4. ἀποστροφὴν σωτήριον dixisse, quae *Thucydidi* ἀποστροφὴ σωτηρίας. Vide *Abreschii* Dilucid. Thucyd. p. 782. Μούνου *Paris. C.* minime malum videtur.

15. Ὅτι μὴ ἐκ τοῦ Διὸς μοῦνον] *Non enim certe habent aquam quae agros irriget, nisi pluviam duntaxat.* *Valla* dederat, *nisi tantum a Iove.* Romani quidem augures, pro *coelo fulgente, tonante* dicere sueverant, *Iove fulgente, tonante*, *Cicero* de N. D. II, c. 25. Coelum et Aethera *Iovem* nuncupabant: rarius illud Comici *Platonis*, quod sororis erat, marito tribuentis apud *Etymologum* in v. Εὔδιος· Ἀὴρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία. Quaevis coeli tempestas Iovi contribuebatur: illud *Aristoph.* in Av. v. 1501. Τί γὰρ ὁ Ζεὺς ποιεῖ; recte cepit *Kuster. quel temps fait il?* *Theocritus* Eid. IV, v. 43. Χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει e *Theognidis* v. 26. quem expressit etiam *Sophocles* in Polyxenae fragm. ap. *Stob.* p. 344, 4. *Orpheus* τὸν ὄμβρον dixerat Δάκρυα Διὸς teste *Epigene* ap. *Clem. Alex.* Strom. V, p. 676, 3. *aquam pluviam Plato* dixit τὰ ἐκ Διὸς vel παρὰ τοῦ Διὸς ὕδατα, τὰ ἐκ Διὸς ἰόντα νάματα, T. II, p. 761. A. 844. A. T. III, p. 111. C. Cum pluebat, elegantioribus ὁ Ζεὺς, vel ὁ θεὸς, ὕειν dicebatur, (quam formulam *Alcaeus* iam adhibuit Lyricus *Athen.* X, p. 430. A.). Athenis vulgo ποιεῖν ὕδωρ· attigit *Casaub.* ad *Theoph.* c. III, p. 32. Nondum in Socratis schola corrupti senis Attici piam persuasionem memorat *Aristoph.* Nub. v. 372. Καί τοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν. VALKEN.

ὕσεταί σφι ἡ χώρη, μήτε ὁ ποταμὸς οἷός τ' ἔσται a ἐς τὰς ἀρούρας ὑπερβαίνειν; ἦ γὰρ δὴ νῦν γε οὗτοι ἀπονητότατα καρπὸν κομίζονται b ἐκ γῆς, τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων· οἳ οὔτε ἀρότρῳ ἀναῤῥηγνύντες αὔλακας, ἔχουσι πόνους, c οὔτε σκάλλοντες, οὔτε ἄλλο ἐργαζόμενοι οὐδὲν, τῶν ὧλλοι ἄνθρωποι περὶ λήϊον πονέουσι, ἀλλ' ἐπεάν σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος d ἐπελθὼν ἄρσῃ τὰς ἀρούρας, ἄρσας δὲ, ἀπολείπῃ ὀπίσω, τότε σπείρας ἕκαστος τὴν ἑωϋτοῦ ἄρουραν, ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς. ἐπεὰν δὲ e καταπατήσῃ τῇσι ὑσὶ τὸ σπέρμα, ἀμητὸν τὸ ἀπὸ τούτου μένει. ἀποδινήσας δὲ f τῇσι ὑσὶ τὸν σῖτον, οὕτω κομίζεται. Εἰ ὦν βουλόμεθα γνώμῃσι g τῇσι Ἰώνων χρᾶσθαι περὶ Αἰγύπτου, οἵ φασι τὸ Δέλτα μοῦνον εἶναι Αἴγυπτον, ἀπὸ Περσέως h καλεομένης σκοπιῆς, λέγοντες τὸ παρὰ θάλασσαν εἶναι i αὐτῆς, μέχρι ταριχηΐων τῶν Πηλουσιακῶν, τῇδε τεσσεράκοντά εἰσι σχοῖνοι. τὸ
94 δὲ ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μεσόγαιαν τείνειν k αὐτὴν μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ' ἣν σχίζεται ὁ Νεῖλος, ἔς τε Πηλούσιον ῥέων καὶ ἐς Κάνωβον, τὰ δὲ ἄλλα λεγόντων τῆς Αἰγύπτου, τὰ μὲν Λιβύης, τὰ δὲ Ἀραβίης εἶναι· ἀποδεικνύοιμεν ἄν, τούτῳ τῷ λόγῳ χρεώμενοι, Αἰγυπτίοισι οὐκ ἐοῦσαν πρότερον χώρην. ἤδη γάρ σφι τό γε Δέλτα, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἰγύπτιοι, καὶ ἐμοὶ δοκέει, ἔστι κατάῤῥυτόν τε, καὶ νεωστὶ, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναπεφηνός. εἰ τοίνυν σφι χώρη γε μηδεμίη ὑπῆρχε, τί l περιειργάζοντο δοκέοντες πρῶτοι ἀνθρώπων γεγονέναι; οὐδὲ ἔδει σφέας ἐς διάπειραν τῶν παιδίων

si neque pluviam accipiet regio, neque flumen exspatiari valebit super rura? Isti namque nunc tum ex aliis omnibus hominibus, tum ex reliquis AEgyptiis, maxime nullo partum labore percipiunt fructum, qui neque aperiendis aratro sulcis operantur, neque subigendo solo, neque aliud quicquam operis faciendo, quod in arvo colendo cæteri mortales sustinent: sed postquam fluvius sua sponte superveniens irrigavit rura, irrigataque reliquit rursus, tunc in suum quisque rus iacto semine sues immittit, et satis conculcato a suibus semine, messem deinde expectat: atque ubi suibus frumentum excusserit, ita demum percipit. Quod si vellem de AEgypto Ionum uti 15
sententiis, qui solum Delta AEgyptum esse aiunt, a Persei appellata specula, dicentes illius secundum mare esse ad Pelusiacas usque taricheas, ubi quadraginta schœni sunt: partem vero a mari dicentium ad mediterranea pertinere usque ad Cercasorum urbem, iuxta quam scinditur Nilus in Pelusium fluens et in Canobum; cetera vero dicentium AEgypti, partim esse Africæ, partim Arabiæ: ostenderemus, hac ratione utentes, AEgyptiis primum non esse regionem. Iam quippe Delta eis, ut ipsi dicunt AEgyptii, et mihi videtur, fluctibus exposita est, et quæ nuper, ut sic dicam, apparuit. Itaque si nulla eis terra erat, quid curiosi erant, putantes se primos homines extitisse? neque in puerulorum oportuerat eos ire experimentum, quam primam lin-

a *M. R. Ask.*, ἐς τὰς alii ignorant. b *R. M. Ask.* ora *Steph. V.*, ἐκ τῆς *Arch.*, vulgo ἐκτὸς τῶν. Statim πάντων *Ask.* c Duo haec non sunt in *Arch.*, tum ὧλλοι sine ἄνθρωποι, οἱ ἄλλοι *Rem.* et *M.*, οἱ aliis abest. d *V. Rem.* ora *Steph. Ask. Arch. M.*, ἐπανελθὼν alii. e *M. R. Ask. Steph.* margo, καταπατήσει ὑσὶ *V. Arch.*, καταπατηθῇ τοῖσι, *Ald.* tum τὸν ἀμητὸν τὸ *idem* et nonnulli: vulgatum ex *M. Ask. Arch. Pass.* f *M. Ask. Rem. Steph.* marg., alii τοῖσι. g *R. Ask. Med.*, τισὶν *Arch.*, alii τοῖσι· Tum τὰ περὶ Ἀιγ. tres priores et ora *Steph.* Ἄιγυπτον *Ask.*, *Ald.* et alii τὰ damnant, sicuti et ego. h *Arch. M. V. Ask.* margo *Steph.* Vulgo καλεομένην. i Αὐτῆς *Rem. Ask.* ora *Steph.*, tum ταριχηΐων *Arch.* in aliis ταριχειῶν et αὐτὴν. k *Ald. V. Arch. Rem. Paris. C.*, αὐτῶν *M. Ask.*, μεσόγεαν *Arch.* passim. l Περιειργάζοντο *Rem.* ora *Steph.*, περιηργάζοντο *M.*, vulgo περιεργάζονται. Mox ἄπειραν *V. Arch.*

27. Τῶν ὧλλοι ἄνθρωποι] Debetur *Arch.* Variant in vocis scriptura editi libri. ὦλλοι I, 48. 125. ᾧ ̓́λλοι II, 51., ὧλλοι ex *Med.* bis II, 36. Schol. *Apollon.* Rhod. I, 1081. ὦ 'λλοι μέν ῥα· ἡ τοιαύτη συναλοιφὴ τῆς νεωτέρας ἸΑΔΟΣ ἐστί. διὸ μέμφονται Ζηνοδότῳ εἴποντι. ὦ 'λλοι μέν ῥα θεοὶ καὶ ἀνέρες. (Iliad. B, I.) οὐ κέχρηται γὰρ ταύτῃ Ὅμηρος. Paria ad v. 998. At III, 356. et 365. ὦλλοι, quod praestare opinor ob synaloephes indolem. De Homero quod critici produnt, falsae opinioni tribuit *Barnes.* in *Iliad.* Λ, 288. Ceterum mirabilem hanc Aegypti ubertatem, quae sine magno et sollicito labore votis agricolae respondet, *Diodorus* I, 36. non praeteriit.

31. Ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς] *Galeo* designatus *Plutarchi* locus e L. IV. Symp. legitur p. 670. A. B. Rem sane vix credibilem suo quoque testimonio confirmat *Eudoxus* apud *Aelianum* de N. A. X, c. 16. hanc reddens rationem cur a suibus mactandis abstineant Aegyptii φειδόμενοι, ἐπεὶ τοῦ σίτου σπαρέντος, ἐπάγουσι τὰς ἀγέλας αὐτῶν· αἱ δὲ πατοῦσι τοὺς πυροὺς, καὶ εἰς ὑγρὰν τὴν γῆν ὠθοῦσιν, ἵνα μείνῃ ἔμβιος, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν ὀρνίθων ἀναλωθῇ. Mihi quoque *sues* hac in re non placent; sed, si iumentorum gregem designare voluisset, scripsisset utique βοῦς· &, ἐπεὰν δὲ καταπατηθῇ τῇσι βουσὶ τὸ σπέρμα· neque tamen hanc fabulam ornandam esse censuerim; quam Herodoto deberi minime dubito, secundum quem suum in segetes immissorum ungulis e spicis grana debuerunt exteri: ita mihi capienda videntur ista quae sequuntur: ἀποδινήσας δὲ τῇσι ὑσὶ τὸν σῖτον οὕτω κομίζεται. *suum ungulis excussum frumentum convehit*: quod aliis diceretur ἀπαλοήσας, *Herodoto* dicitur ἀποδινήσας. *aream Telesilla* δῖνον vocaverat: *Athen.* XI. p. 467. F. Τελέσιλλα δὲ ἡ Ἀργεῖα καὶ τὴν ἅλω καλεῖ Δῖνον. hinc *Eustath.* in Il. Υ. p. 1283, 4. *Aelianus* duobus in locis rarissimo hoc usu forsan alibi non obviam vocem adhibuit: vid. elegantissima Epist. Critica II. *D. Ruhnkenii* p. 43. VALKEN.

31. Ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς] Adsentiuntur *Plutarchus* IV. Symp. C. 5. et *Eudoxus* in Animal. Histor. *Aeliani* X, 16., quos olim *Galeo* non *sues*, sed boves intelligenti opposui ad *Diodorum*. Nec poenitet operae. τὰς enim ὗς boves indicare, quibus testibus probabitur unquam? Creant tamen sues in illa sementis et triturae consuetudine molestiam. Si verum est, quod perhibetur, oportet diverso fuerint ingenio per Aegypti agros atque alibi locorum, rostrique usum rusticorum utilitati posthabuerint. At sus sui semper generis et indolis est, vorax pecus et gulae indulgens. Aegyptii praeterea boves, ut multae nationes, triturandis frugibus adhibuerint. *Cyrillus* in *Esaiae* C. 28. Ἀιγυπτίων μὲν παῖδες συνενέγκαντες ἐξ ἀγρῶν ἐπὶ τὴν ἅλωνα δράγματα, εἶτα ΒΟΥΣ ἐπαφιέντες αὐτοῖς, καὶ ἐν κύκλῳ περικομίζοντες καταλεπτύνουσι ταῖς χηλαῖς τὰς ἀστάχυας. Prudenter profecto: sunt enim boves ad id negotium porcis multo aptiores. Considera praeterea, quod *Galeus* non neglexit, sues ab Aegyptiis studiosissime fuisse vitatos. Equidem, ni mihi obstarent *Plutarchus* atque *Eudoxus*, venisse ex scriptoris calamo ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν βοῦς et τῇσι βουσὶ τὸ σπέρμα, tum ἀποδινήσας δὲ τῇσι βουσὶ arbitrarer. Quid enim si menda utriusque aetatem anteverterit? *Diodorus* generali vocabulo βοσκημάτων uti maluit, suibus fortasse hanc operam negans. Triturae autem illum in oriente atque alibi morem copiose praeter alios exsequitur *Christ. Schoettgenius* Antiq. Tritur. Sect. IX. et AEgyptiorum *Fr. Lud. Norden* Itin. AEgypt. p. 58.

37. Τὸ παρὰ θάλασσαν εἶναι αὐτῆς] Non scripsit aliter. Agitur de regione Delta, cuius ad mare tractum, cum ea sola Aegyptus haberetur, usque ad taricheas Pelusiacas eiusdem esse Iones censebant. Consimile, quod sequitur, τὰ μὲν Λιβύης, τὰ δὲ Ἀραβίης εἶναι. Postulat porro rei et orationis habitus, ne *Ald.* et plurium schedarum ἐς μεσόγαιαν τείνειν αὐτὴν pro quisquiliis putetur. Ταριχηΐων sive ταριχηΐων *Arch.* species est Ionica, neque spernenda. Fuere in Aegypto eo titulo loca conpluria. Vide II, 113. et *Steph. Byz.* in v. Nominis fortasse caussa ex contumulatis ibi hominum animaliumque cadaveribus, quae more gentis diligenti cura condiebantur, uti C. 86. Ταριχείας τῶν ζώων dabit *Aelian.* de Animal. X, 29., νεκρῶν ταριχείαν *Diodor.* I, 91.

50. Τίνα

linguam proderent. Ego certe AEgyptios o-
pinor neque cum loco, quem Delta Iones vo-
cant, pariter extitisse, sed semper esse ex
quo genus humanum fuit, progressaque terra
multos ex eis relictos fuisse, multos vero
paulatim descendisse. Ideoque olim Thebæ
AEgyptus vocabatur, cuius ambitus est sta-
16 diorum sex millium ac centum viginti. Ita-
que si nos de eis recte sentimus, Iones non
recte sentiunt de AEgypto: sin recte Iones
sentiunt, ostendo Græcos et ipsos Iones igna-
ros computandi: qui aiunt tria membra totam
esse terram, Europam, Asiam, Africam;
quartum enim membrum annumerare debent
Delta AEgypti, si non sit neque Asiæ, ne-
que Africæ. Nam secundum hanc rationem
non est Nilus, qui Asiam ab Africa dister-
minat: quippe circa acumen illius Delta cir-
cumfrangitur Nilus, adeoque in medio Asiæ
17 et Africæ censenda erit. Sed nos Ionum
sententiam missam facientes, ita de his di-
cimus; AEgyptum quidem, eam omnem esse,
quæ ab AEgyptiis incolitur, quemadmodum
Ciliciam eam, quæ a Cilicibus, et Assyriam,
quæ ab Assyriis. Sed Asiæ et Africæ sci-
mus recta ratione nullum esse terminum, ni-
si terminos AEgyptiorum. Si vero, quod
Græcis persuasum est, sequemur, sentiemus
omnem AEgyptum, quæ a Catadupis et Ele-
phantina urbe incepit, bifariam dividi, et
utrique cognomini adhærere: aliam enim eius
partem esse Africæ, aliam Asiæ. Quippe
Nilus a Catadupis incipiens, mediam scin-
dens AEgyptum, in mare fluit: usque ad
Cercasorum quidem urbem fluit unus plane
Nilus; inde autem scindit triplices vias. Et
quæ quidem ad auroram vergit, Pelusium
ostium: altera via ad vesperam tendens, Ca-
nobicum ostium nominatum est. Recta au-
tem viarum Nilo, talis est: Delatus ex su-
perioribus, ad acumen Delta pervenit; de-
hinc medium Delta scindens, in mare exit:
non minimam hanc aquæ portionem præ-
bens, nec minime celebrem. Sebennyticum
ostium appellatur. A Sebennytico item duo
alia divisa exstant ostia, in mare feren-
tia, quibus hæc sunt imposita nomina, uni
Sai-

δίων ἰέναι, τίνα γλῶσσαν πρώτην [a] ἀπήσουσι. ἀλλ' οὔτε Αἰγυπτίους δοκέω ἅμα τῷ Δέλτα τῷ ὑπ' Ἰώνων καλεομένῳ γενέσθαι, αἰεί τε εἶναι, ἐξ οὗ ἀνθρώπων γένος ἐγένετο. προϊούσης δὲ τῆς χώρης, πολλοὺς μὲν τοὺς ὑπολειπομένους [b] αὐτέων γίνεσθαι, πολλοὺς δὲ τοὺς ὑποκαταβαίνοντας. τὸ δ' ὦν πάλαι αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος [c] ἐκαλέετο· τῆς τὸ περίμετρον στάδιοί εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχίλιοι. Εἰ ὦν ἡμεῖς ὀρθῶς περὶ αὐτέων γινώσκομεν, Ἴωνες οὐκ εὖ φρονέουσι περὶ Αἰγύπτου· εἰ δὲ ὀρθή ἐστι [d] ἡ τῶν Ἰώνων γνώμη, Ἕλληνάς τε καὶ αὐτοὺς Ἴωνας ἀποδείκνυμι οὐκ ἐπισταμένους λογίζεσθαι. οἳ φασι τρία μόρια [e] εἶναι γῆν πᾶσαν, Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίην καὶ Λιβύην. τέταρτον γάρ [f] σφέας δεῖ προσλογίζεσθαι Αἰγύπτου τὸ Δέλτα, εἰ μή τέ γέ ἐστι τῆς Ἀσίης, μήτε τῆς Λιβύης. οὐ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλός γέ ἐστι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὁ τὴν Ἀσίην οὐρίζων [g] τῆς Λιβύης. τοῦ Δέλτα δὲ τούτου κατὰ τὸ ὀξὺ περιρρήγνυται ὁ Νεῖλος· ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ Ἀσίης τε καὶ Λιβύης γίνοιτ' ἄν. Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπίεμεν· ἡμεῖς δὲ ὧδε καὶ περὶ τούτων λέγομεν. Αἴγυπτον μὲν πᾶσαν εἶναι [h] ταύτην τὴν ὑπ' Αἰγυπτίων οἰκεομένην, κατάπερ Κιλικίην, τὴν ὑπὸ Κιλίκων, καὶ Ἀσσυρίην, τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων. οὔρισμα δὲ Ἀσίῃ καὶ Λιβύῃ [i] οἴδαμεν οὐδὲν ἐὸν ὀρθῷ λόγῳ, εἰ μὴ τοὺς Αἰγυπτίων οὔρους. εἰ δὲ τῷ ὑπ' Ἑλλήνων νενομισμένῳ χρησόμεθα, νομιοῦμεν Αἴγυπτον πᾶσαν, ἀρξαμένην ἀπὸ Καταδούπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος, δίχα διαιρέεσθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμιέων ἔχεσθαι. [k] τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς, εἶναι τῆς Λιβύης· τὰ δὲ, τῆς Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος [l] ἐκ τῶν Καταδούπων, ῥέει, μέσην Αἴγυπτον σχίζων, ἐς θάλασσαν. μέχρι μέν νυν Κερκασώρου πόλιος ῥέει εἷς ἐὼν ὁ Νεῖλος, τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλιος σχίζεται τριφασίας ὁδούς· καὶ ἡ μὲν πρὸς ἠῶ τρέπεται, [m] τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα· ἡ δὲ ἑτέρη τῶν [n] ὁδῶν πρὸς ἑσπέρην ἔχει. τοῦτο δὲ Κανωβικὸν στόμα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἰθέα τῶν ὁδῶν τῷ Νείλῳ ἐστὶ ἥδε· ἄνωθεν φερόμενος, ἐς τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα ἀπικνέεται. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, σχίζων μέσον τὸ Δέλτα, ἐς θάλασσαν ἐξίει; οὔτε ἐλαχίστην μοίρην τοῦ ὕδατος παρεχόμενος [o] ταύτην; οὔτε ἥκιστα ὀνομαστήν· τὸ καλέεται Σεβεννυτικὸν στόμα. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα διφάσια στόματα ἀπὸ τοῦ Σεβεννυτικοῦ ἀποσχισθέντα, φέροντα ἐς θάλασσαν. τοῖσι οὐνόματα 95
κέεται

a M. Arch. sed πρῶτον, *Ask.* vulgo ἀπύσουσι. *b Ald. R. V.*, αὐτῶν *M. Arch.* et mox. *c* Ἐκαλέοντο *R.* ora *Steph.* *d* Γν. τῶν Ἰώνων *Ask.* et *Arch.*, verum sine ἡ. *e M. Ask.*, in *Arch.* εἶναι deest. Ceteri τὴν γῆν. *f M.*, δὴ εἰ ora *Steph.* In *Ald. Ask. Arch.* σφέας δὴ, tum μή τί γε *R.* *g* Τῆς Λιβύης *Rem.* ceteri τῇ Λιβύῃ. *h* Abest *Arch.* *i M. Arch. Ask.*, οἶδα μεν *Ald.*, vulgo οἶδα μὲν· Mox ἐὸν desit *Arch. Vind.* *k* Undecim sequentia non habet *Arch.* *l M. Ask.*, ἀπὸ *Eustath.* in *Dionys.* v. 226. *Ald.* et plures. Mox μέσον *Arch.* *m* Articulum hunc *Ald.* et ceteri non norunt. Habet *M. Ask.* *n* Ὤλλων *Arch.* *o M. Ask. Pass.* in reliquis ταύτῃ, excepto *Paris. A.*

50. Τίνα γλῶσσαν πρώτην ἀπήσουσι] Posset *Aldi* ἀπύσουσι patronos advocare *Euripid.* Orest. v. 1253., Hecub. v. 155. Supplic. v, 800., *Sophocl.* Aiac. v. 896. ut de *Pindaro* aliisque taceam. Verum membranarum potior sententia, cui usus respondet. *Aeschylus* VII. Theb. v. 871. οἴμαι —— στηθέων ἥσειν ἄλγος. *Euripid.* Med. v. 1176. ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν κωκυτόν. Quod et in *Sophocl.* Aiac. v. 862. *Apollon. Rhod.* IV, 874. ἧκε δ' ἀΰτὴν σμερδαλέην· &c.

61. Τρία μόρια εἶναι γῆν πᾶσαν &c.] Vide IV, 42. In ea nostri orbis partitione magnus olim dissensus. *Plerique in parte tertia Africam posuere; pauci tantummodo Asiam et Europam esse, sed Africam in Europa*, ita *Sallustius* B. Iug. C. 17. Sed veterum plures Asiam duntaxat et Europam novisse, *Isocratis*, *Hippocratis*, aliorumque testimoniis firmatur. Lege *Olympiodorum* ad *Aristotel.* I. Meteorolog. p. 23., Scholiast. in *Ptolemaei* Tetrabibl. p 58. et *Lucanum* IX, 411. Mox οὐρίζων τὴν Ἀσίην τῆς Λιβύης ex *Remig.* praefero, tacitam praepositionem adsciscens.

65. Οὐρίζων τῇ Λιβύῃ] Nilus dici potest τὴν Ἀσίην οὐρίζων· sed non item, ut arbitror, τὴν Ἀσίην οὐρίζων τῇ Λιβύῃ. Suspicor adeo συνουρίζων scribendum. VALKEN.

66. Ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Ἀσίης &c.] Emendata *Vallae* Latina, *ut sit in eo id quod medium est Asiae et Africae*, meras tenebras offundunt. Voluit, ἐν μεθορίῳ Asiae et Africae Delta ea ex sententia esse oportere, atque ita neutrius. Erant super eius situ olim discordes. Schol. *Apollon. Rh.* IV, 1571. ἡ δὲ Αἴγυπτος κατὰ μέν τινας, τῆς Ἀσίας ἐστί. κατὰ δέ τινας, τῆς Λιβύης· et Auctor de Mundo, quem *Aristotelem* male vocant, C. 3.

79. Μέχρι μέν νυν Κερκασώρου πόλιος] Similia his C. 97. et *Mela* I, 9. Adscribam *Achillis Tatii* verba Amor. L. IV. p. 245., sanioris coloris indiga. ὁ Νεῖλος ῥεῖ μὲν ἄνωθεν ἐκ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἔστιν ἐς τοσοῦτον ῥέων ἄχρι Μέμφεως, καὶ ἔστι μικρὸν κάτω κέρας· Σύρος ὄνομα τῇ κώμῃ πρὸς τῷ τέλει τοῦ μεγάλου ῥεύματος· ubi τέλος τ. μ. ῥεύματος haud aliud ac *Nostri* ὀξὺ τοῦ Δέλτα sive *acumen Delta*, uti in *Pomponio* legunt. At quid Σύρος; *Salmasius* Aegyptiacum tali nomine pagum legisse se negat, et negabunt alii cum ipso *Tatio*; qui quidem ad hunc forte modum dederat: καὶ ἔστι μικρὸν κάτω κώμη· Κερκάσωρος ὄνομα τῇ κώμῃ· πρὸς τῷ &c. Quae continuo subiunguntur de maiore amne ad hunc pagum in tres scisso, in animo illi Herodotea fuisse, manifestant. Atque haec praecipua ex parte viro doctissimo *Steph. Berglero* debentur.

κέεται τάδε· [a] τῷ μὲν Σαϊτικὸν αὐτέων, τῷ δὲ, Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα καὶ τὸ Βουκολικὸν οὐκ ἰθαγενέα στόματά ἐστι, ἀλλ' ὀρυκτά. Μαρτυρέει δέ [b] μοι τῇ γνώμῃ ὅτι τοσαύτη ἐστὶ Αἴγυπτος, ὅσην τινὰ ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῷ λόγῳ, καὶ τὸ Ἄμμωνος χρηστήριον γενόμενον· τὸ ἐγὼ τῇσι ἐμεωϋτοῦ γνώμῃσι ὕστερον περὶ Αἴγυπτον ἐπυθόμην. [c] οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέης τε πόλιος καὶ Ἄπιος οἰκέοντες Αἰγύπτου τὰ πρόσουρα [d] Λιβύῃ, αὐτοί τε δοκέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ περὶ τὰ ἱρὰ [e] θρησκίῃ, βουλόμενοι θηλέων βοῶν μὴ [f] εἴργεσθαι, ἔπεμψαν ἐς Ἄμμωνα, φάμενοι οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι κοινὸν εἶναι. οἰκέειν τε γὰρ ἔξω τοῦ Δέλτα, καὶ [g] οὐκ ὁμολογέειν αὐτοῖσι· βούλεσθαί τε πάντων σφίσι ἐξεῖναι γεύεσθαι· ὁ δὲ θεὸς σφέας οὐκ ἔα ποιέειν ταῦτα, φὰς Αἴγυπτον εἶναι ταύτην τὴν ὁ Νεῖλος ἐπιὼν ἄρδει· καὶ Αἰγυπτίους εἶναι τούτους, οἳ ἔνερθε Ἐλεφαντίνης πόλιος οἰκέοντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου πίνουσι. οὕτω σφι ταῦτα ἐχρήσθη. Ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὰν πληθύῃ, οὐ μόνον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λιβυκοῦ τε λεγομένου [h] χωρίου εἶναι, καὶ τοῦ Ἀραβίου ἐνιαχῇ καὶ ἐπὶ δύο ἡμερέων ἑκατέρωθι ὁδὸν, καὶ πλεῦν ἔτι τούτου, καὶ ἔλασσον. τοῦ ποταμοῦ δὲ φύσιος πέρι, οὔτε τι τῶν ἱρέων, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς παραλαβεῖν ἐδυνάσθην. πρόθυμος δὲ ἔα τάδε παρ' αὐτέων πυθέσθαι, ὅτι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύων ἀπὸ τροπέων τῶν [i] θερινέων ἀρξάμενος ἐπὶ ἑκατὸν ἡμέρας· [k] πελάσας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν τουτέων τῶν ἡμερέων ὀπίσω ἀπέρχεται, ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον· ὥστε βραχὺς τὸν χειμῶνα ἅπαντα διατελέει ἐὼν, μέχρι οὗ αὖτις τροπέων τῶν θερινέων. τουτέων ὦν πέρι οὐδενὸς οὐδὲν οἷός τ' ἐγενόμην παραλαβεῖν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἱστορέων αὐτοὺς ἥντινα δύναμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπαλιν πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν. ταῦτά τε δὴ τὰ [l] λεγόμενα βουλόμενος εἰδέναι, ἱστόρεον. καὶ ὅτι αὔρας ἀπο-

Saiticum, alteri Mendesium. Nam quod Bolbitinum et quod Bucolicum nominatur, non sunt nativa ostia, sed effosa. Huic meæ 18
opinioni, tantam esse AEgyptum, quantam sermone demonstro, testimonium etiam dat oraculum, quod ab Hammone est redditum: quod ego posterius quam ita in animum induxeram, circa AEgyptum audivi. Nam qui ex urbe Marea et Apie incolunt AEgypti partes Africæ confines, qui et ipsi Afri, et non AEgyptii videntur, et perosi sacrorum ceremonias, etiam recusantes bobus feminis prohiberi, miserunt ad Hammonem, negantes quicquam cum AEgyptiis sibi esse conmune. Habitare enim se extra Delta, nec esse eiusdem illis sententiæ, ac velle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus facere non permisit, inquiens AEgyptum esse eam, quam Nilus supergressus irriget: quique infra urbem Elephantinen incolentes, ex hoc flumine potarent, eos esse AEgyptios. Hæc illis ita oraculo responsa sunt. PORRO NILVS, ubi plurimus est, non 19
modo Delta inundat, verum etiam aliquid eius plagæ, quæ dicitur Africana esse, et alicubi Arabicæ: idque utrobique duorum dierum iter, et amplius adhuc eo vel minus. De cuius fluminis natura neque a sacerdotibus quippiam, neque ab alio ullo percipere potui, sed promptissimo fui animo hæc ex illis cognoscere, cur Nilus aquis abundans defluat, inchoans ab æstivo solstitio, ad centum usque dies, et prope ad numerum horum dierum retrocedat, relinquens fluenta: ita ut per omnem hyemem tenuis esse perseveret ad solstitium rursus æstivum. De horum igitur nullo aliquid omnino potui percipere ab AEgyptiis sciscitando illos, quam vim Nilus haberet, ut natura diversus esset ab ceteris fluviis. Hæc ego quæ celebrata sunt noscendi cupidus, eos interrogabam, et cur solus

a Τὸ μὲν *Arch.*, et mox, tum ἰθαιγενέα. *b* Δέ μου τῇ *Arch. Ald. V.*, ex *M. Ask.* vulgatum. Statim ὅσην τινὰ ἐγὼ *Paris. tres*, *Arch. V. R. Ald.*, τινὰ omittit *M.* cum *Ask.* *c* Excerpsit *Origen. C. Cels.* v, 34. p. 603. In praecedentibus *Reiskius* corrigebat τῇ ἐμεωϋτοῦ γνώμῃ σύνεργον ὂν παρ' Αἰγυπτίων ἐπυθ.. *d* Λιβύης *Rem.*, mox καὶ οὐκ ἀχθόμενοι *Ask. Pass.* et in margine *Paris. B.* *e* Θρησκίῃ *Arch.*, sed τῇ περὶ τούτων θρησκ. Vulgo θρησκείῃ. *f* Ἔργεσθαι *Ald.*, et alii: etiam in nupera *Origen.* editione, olim tamen εἴγερσθαι, ut *M. Ask.* *g* *Origen. M. Ask.* alii καὶ οὐδὲν. *h* Ora *Steph. M. Ask.*, χώρου tres *Paris. Arch. V. R. Ald.* Mox ἑτέρωθι *Arch.* *i* *M. Ask.*, in aliis θερινῶν. *k* Πελάσας *Arch. V. R. Paris. B. C.*, *Ald.* ceterique *Edd.*, πέλας *M. Ask. Pass.* *l* *Arch. V. Paris. tres*, *Rem. Pass. Ald.*, λελεγμένα *M. Ask.*

91. Τῷ μὲν Σαϊτικὸν] Τανιτικὸν corrigentes male agunt, neque a *Strabone* XVII. p. 1154. adiuvantur: siquidem illius τὸ Τανιτικὸν στόμα, ὅ τινες Σαϊτικὸν λέγουσι ex amne Bubastico sive Pelusio divergit: *Herodoti* vero ex Sebennytico. Credo rivo huic, quia praefecturam Saiticam radebat, nomen venisse. Addam *Platonis* ex *Timaeo* p. 21. E. verba, ad hanc rem opportuna. Ἔστι τις κατ' Αἴγυπτον ἐν τῷ Δέλτα, περὶ ὃ κατὰ κορυφὴν σχίζεται τὸ τοῦ Νείλου ῥεῦμα, Σαϊτικὸς ἐπικαλούμενος νομός· τούτου δὲ τοῦ νομοῦ μεγίστη πόλις Σάϊς· quibus non male nectentur *Proclo* disputata p. 50. Confer *Cellarium* Geogr. IV, 1. p. 24., horum oblitum.

92. Καὶ τὸ Βουκολικὸν] Haud aliter *Eustath.* in Dionys. v. 226. *Nostrum* secutus. Apud alios de eo silentium. Non male conponitur cum Phatnitico *Diodori* I, 33. XX, 76. Prope quod videntur τὰ βουκόλια, famosa latronum domicilia, fuisse, descripta eleganter abs *Heliodoro* I. p. 10., *Achille Tatio* IV. p. 250., tanquam loca palustria, ad struendas insidias et ad praedae receptacula conmodissime posita. Etiam aliunde cognitum est, ad Phatniticum ostium pertinuisse regionem, cui a palustri situ Ἑλεαρχίας titulus, uti ad *Hieroclis* Synecdem. p. 726. significatum fuit. Quae quidem omnia persuadent, ostium Βουκολικὸν et Phatniticum non discrepare, nominisque caussam patefaciunt.

96. Τὸ ἐγὼ τῇσι ἐμεωϋτοῦ γνωμῇσι ὕστερον] Lenissima correctione sic ista mihi concinnanda videntur: *meam quoque firmat sententiam Ammonis oraculum:* τὸ ἐγὼ τῆς ἐμωϋτοῦ γνώμης ὕστερον περὶ Αἰγύπτου ἐπυθόμην; *quod postea demum intellexi, quam sic de Aegypto iudicare in animum induxissem.* Edixerat Ammon, Αἴγυπτον εἶναι ταύτην, τὴν ὁ Νεῖλος ἐπιὼν ἄρδει. In eamdem ferme sententiam L. II, c. 104. Colchi inquit, esse videntur Aegyptii: νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς ἢ ἀκούσας ἄλλων λέγω. Iam quod vulgatur, τῇσι — γνώμῃσι ὕστερον, prorsus esset insolens in *Herodoto*, ὕστερον iungente passim cum casu secundo. Praeterea, de sua solius ubicunque loquitur sententia, vicies minimum γνώμην ponit numero singulari. VALKEN.

100. Τῇ περὶ τὰ ἱρὰ θρησκίῃ] Maluissem, si MSS. exemplo praeivissent, θρησκηΐῃ. Quod *Arch.* hic et C. 37. obtulit, in lucro putavi. Scholia a *Iohnstono* publicata in *Sophoclis* Electr. v. 996. τῆς νεωτέρας Ἰάδος ἐστὶ τὸ λέγειν τὴν προμήθειαν ΠΡΟΜΗΘΙΑΝ, καὶ τὴν εὐέπειαν ΕΥΕΠΙΑΝ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Mox καὶ οὐκ ὁμολογέειν de sermone videtur intellexisse; ὁμολογέουσι κατὰ γλῶσσαν οὐδὲν in simili re I, 142.

17. Πελάσας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν &c.] *Medicei* πέλας δ' *Plinii* verbis munitur, non omnino congruis: *In totum autem revocatur intra ripas in Libra, ut tradit Herodotus, centesimo die.* Quid enim hic de *Libra* et *centesimo die*, quo intra ripas cogitur iterum, tametsi πέλας δ' probaveris? Haec et alia bene *Salmasius* in *Solin.* p. 310. Verum est, intra idem ferme spatium temporis, quo increverat, amnem decrescere. Culte *Aristides* T. II. p. 338. οὐ τοίνυν μόνον αὔξεται ΤΑΚΤΑ ὁ Νεῖλος, ἀλλὰ καὶ ἀπολήγει τεταγμένως ὀπίσω, καὶ σχεδὸν οὐκ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ καθίσταται εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἢ ἐν ὅσῳ προϊὼν ἐξεπλήρωσε. *Diodorus* praeterea I, 38. Utrum vero idem *Noster* indicaverit, caussa dubitandi adest in dissensu tot schedarum: habet quoque nescio quid scabri πέλας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν τουτέων ἡμερ., quod detractum vulgato cernitur. Πελάσας paullo minus est ac πληρώσας ἐς τὸν ἀριθμὸν Cap. 7. In *Latinis* nihil mutavi, dubius tamen de *Laurentio*, cuius membranae, quod mihi liquido constat, persimiles *Arch.* et *Vind.* fuere.

ſolus omnium amnium nullas efflantes auras

20 præberet. De qua tamen aqua quidam Græcorum, quum inſignes vellent haberi ſapientia, trifariam diſſeruerunt; quarum opinionum duas ne mentione quidem dignas exiſtimo, niſi eatenus, ut illas tantum velim ſignificare. Earum una ait, ventos eteſias eſſe in cauſſa cur fluvius creſcat, prohibentes Nilum effluere in mare. Atqui crebro eteſiæ non ſpiraverunt, et tamen Nilus idem agit. Ad hæc ſi eteſiæ in cauſſa forent, oporteret aliis quoque fluminibus, quæcunque eteſiis adverſa fluunt, ſimiliter aliquid contingere, et idem quod Nilo, et eo adhuc magis, quo tenuiora quum ſint, imbecilliores fluctus exhibent. Sunt autem multa in Syria, multa in Africa flumina, quæ nihil tale patiuntur quale quid

21 etiam Nilus. Altera eſt inſipientior quidem, quam hæc quæ dicta eſt; ut tamen dicatur, quod res eſt, admirabilior, quæ ait illum, quod ab Oceano fluat, iſtud efficere: Ocea-

22 num vero circumfluere omnem terram. Tertia opinio, ut multo modeſtiſſima, ita longe falſiſſima eſt: quippe quæ et ipſa nihil dicit, inquiens e nive liqueſcente manare Nilum: qui quum ex Africa per medios AEthiopes fluens in AEgyptum evadat, ex locis calidiſſimis ad frigidiora, quomodo ab nive flueret? De quibus multa ſane ſunt, quæ quis ad talia validus coniectare poſſit, non eſſe probabile, eum manare de nive: primum ac maximum teſtimonium perhibentibus ventis, qui ab his regionibus calidi ſpirant. Secundum, quod ea plaga ſine imbribus et ſine glacie perpetuo eſt; ſuper nivem autem, quæ cecidit, neceſſe omnino eſt intra quinque dies pluere: quare ſi in his regionibus ningeret, etiam plueret. Tertium, homines ab æſtu nigri; et milvi, atque hirundines illic perennare non deſinunt; grues quoque, hyemem Scythicæ plagæ fugientes, ad hæc loca ſe conferunt hybernatum. Si igitur vel quantulumcunque ningeret in ea plaga, per quam fluit et ex qua fluere incipit Nilus, profecto nihil horum eſſet,

23 quemadmodum neceſſitas arguit. At is qui de Oceano loquutus fuit, ad occultum deferens fabulam, caret evictione. Neque enim ego ullum novi fluvium, qui ſit Oceanus, ſed hoc nomen opinor Homerum, aut aliquem an-

ἀποπνεούσας μοῦνος πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. Ἀλλὰ Ἑλλήνων μέν τινες ἐπίσημοι βουλόμενοι γενέσθαι 96 σοφίην, ἔλεξαν περὶ τοῦ ὕδατος τούτου τριφασίας ὁδούς· τῶν τὰς μὲν δύο τῶν ὁδῶν οὐδ᾽ ἀξιῶ μνησθῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημῆναι βουλόμενος μοῦνον. τῶν ἡ ἑτέρη μὲν λέγει τοὺς [a] ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύειν τὸν ποταμὸν, κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον· πολλάκις δὲ ἐτησίαι μὲν οὔκων ἔπνευσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τὠϋτὸ ἐργάζεται. πρὸς δὲ, εἰ ἐτησίαι αἴτιοι ἦσαν, [b] χρῆν καὶ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, ὅσοι τοῖσι ἐτησίῃσι ἀντίοι ῥέουσι, ὁμοίως πάσχειν καὶ [c] κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ Νείλῳ· καὶ μᾶλλον ἔτι τοσούτῳ, ὅσῳ ἐλάσσονες ἐόντες, ἀσθενέστερα τὰ ῥεύματα παρέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίῃ ποταμοὶ, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἳ οὐδὲν τοιοῦτον πάσχουσι οἷόν τι καὶ ὁ Νεῖλος. Ἡ δ᾽ ἑτέρη, [d] ἀνεπιστημονεστέρη μέν ἐστι τῆς λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωϋμασιωτέρη· ἣ λέγει ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι· τὸν δ᾽ Ὠκεανὸν γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν. Ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, [e] πολλὸν ἐπιεικεστάτη ἐοῦσα, μάλιστα ἔψευσται. λέγει γὰρ δὴ οὐδ᾽ αὐτὴ οὐδὲν, φαμένη τὸν Νεῖλον ῥέειν [f] ἀπὸ τηκομένης χιόνος· ὃς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μέσων Αἰθιόπων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. κῶς ὦν δῆτα [g] ῥέοι ἂν ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῶν θερμοτάτων τόπων [h] ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα; τῶν τὰ πολλά ἐστι ἀνδρί γε λογίζεσθαι τοιούτων πέρι οἵῳ τε ἐόντι, ὡς οὐδὲ εἰκὸς ἀπὸ χιόνος μιν ῥέειν· πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον μαρτύριον οἱ ἄνεμοι παρέχονται, πνέοντες ἀπὸ τῶν χωρίων τουτέων θερμοί· δεύτερον δὲ, ὅτι ἄνομβρος ἡ χώρη, καὶ [i] ἀκρύσταλλος διατελέει ἐοῦσα· ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ, πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὗσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι, ὥστε εἰ ἐχιόνιζε, ὕετ᾽ ἂν ταῦτα τὰ χωρία. [k] τρίτα δὲ, οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τοῦ καύματος μέλανες ἐόντες· ἰκτῖνοι δὲ καὶ χελιδόνες δι᾽ ἔτεος ἐόντες οὐκ ἀπολείπουσι· γέρανοι δὲ φεύγουσαι τὸν χειμῶνα τὸν ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ γενόμενον, φοιτῶσι ἐς [l] χειμασίην ἐς τοὺς τόπους τούτους. εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε [m] εἰ καὶ ὁσονῶν ταύτην τὴν χώρην, δι᾽ ἧς τε ῥέει καὶ ἐκ τῆς ἄρχεται ῥέων ὁ Νεῖλος, [n] ἦν ἂν τούτων οὐδὲν, ὡς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχει. Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα· Ὅμηρον δὲ, ἤ τινα τῶν πρότερον γενο-

a Ἐτησίους *Arch.*, et ſaepe ea forma. Adtigit haec *Ariſtides* in Aegyptio ſermone p. 331. *b* Χρῆναι *Ask.* *c* *M.*, κατὰ αὐτὰ *Ask.*, ceteri cum *Ald.* κατὰ ταὐτὰ, levi diſcrimine. *d* Ἀνεπιστημοτέρη *Arch.* Mox θωμασιωτ. *M. Ask.*; *Aldus Arch. V. Paris. C.* vulgatum malunt. *e* Πολλῷ *Rem.* *f* Ἀποτηκομένης *Ask.* *g* Ῥέει *Arch.* *h* Deſit *Ask. Paſſ.* qui ψυχρότερα cum *M.* In *Paris. A. B.* ἀπὸ θερμοτάτων ῥέων, et ψυχρότατα, uti *Ald. Arch. V.* Mox ἀνδρί γε *M. Ask.*, encliticam plerique ſpernunt. *i* Ἀκρύσταλος *Arch.* *k* *Id.* et *M.* cum *Ask.*, τρίτον *Edd.* Porro ὗεν *Arch.* paullo ante. *l* *Rem.*, qui γιγνόμενον in praecedentibus, ora *Steph. Arch. Paſſ. V. M. Ask.*, vulgo χειμαδίην. *m* *M. Ask.*, in aliis καὶ tantum. *n* *M. Paſſ. Ask. R.* ora *Steph.*, ἄν τι τοιοῦτον vulgo.

37. Πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίῃ ποταμοί] Sunt quibus haec diſplicent: eſſe enim plures in Syria fluvios, evolvi in mare mediterraneum, eorumque in ſolem occidentem oſtia tendere, non boream. Qui quidem ſi meminiſſent, eteſias non magis e ſeptemtrione quam occidentis plaga, ſive οὐδέν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἤπερ τῆς ἑσπέρας ſpirare, ut, poſt *Ariſtotelem* Meteorol. II, 6., *Diodorus* obſervavit I, 39., in alia utique iviſſent. De eteſiis autem, atque eorum in Nili, aeſtate exundantis, oſtia vehemente flatu, quae veterum nonnulli tradiderunt, a vero non recedunt. *Philo*, AEgypti incola, id faſſus ultro eſt Vit. Moſ. I. p. 620. A., et noſtra aetate, diu eadem in regione occupatus, *B. Maillet* Deſcript. AEgypti p. 55. Neque ea tamen unica increſcentis Nili cauſſa.

48. Ἀπὸ τῶν θερμοτάτων τόπων &c.] Ψυχρότερα coniectura adſecutus *Corn. de Pauw* fuit. Adpoſite *Ariſtides* t. II. p. 334. ὁρμᾶται μὲν γὰρ ἐκ τῶν θερμοτάτων τῆς οἰκουμένης ὁ Νεῖλος δήπου, καὶ προϊὼν εἰς ἧττον᾽ ἀιεὶ θέρμην. Statim *Reiskius* τὰ ὧν τεκμήρια πολλά ἐστι —— ὡς· ego τῶν τὰ πολλὰ non moveo, et τεκμήρια ſive μαρτύρια ad ſententiam arceſſo. *Quorum*, paullo ante ſcriptorum, *indicia multa adſunt viro*, &c. Nec diſcrepat ſententia *Abreſchii.* Prudenter vero de Nili incrementis *Arrian.* Indic. Cap. 6.

55. Ὗσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι] *Tan. Fabri* L. I. Ep. 70. correctionem merito exploſit *Gronovius*, ſuffecta alia, minime meliore. *A. Gellius* N. Attic. VIII, 4. ſuper hoc loco diſputaverat non ſine *Noſtri* taxatione, *quod ſcriptor hiſtoriae memoratisſimus de aqua pluviali et nive rem non ſatis exploratam pro conperta poſuerit*, ſicuti praefert capitis IV. argumentum. Periit quod dolemus, diſputatio; verba, quae ſuperant, idem tum in *Herodoto* fuiſſe, quod nunc examinamus, conmonſtrant. Ponunt enim de *nive et aqua pluviali rem pro conperta non ſatis exploratam:* neque uſquam ulla in Muſa talis depoſita eſt. Vim proinde arceo, opinatus coeli habitum et clima, ſub quo ſcriptor aut Halicarnaſſi aut Thurii vitam tranſegit, paucis poſt nivem diebus pluvioſum fuiſſe. Ut ut hoc fuit, per illud mihi mirum accidit, doctiſſimos viros Gelliana, adeo obportuna, neglectui habuiſſe. Quae conſequuntur de aduſto hominum colore et gruibus, *Seneca* non praeteriit Q. N. IV, 2., cui *Euripidis* cothurnum Helen. v. 1497. adconmoda.

65. Ποταμὸν Ὠκεανόν] De eodem iterum IV, 8. *Homeri*

νομένων ποιητέων, δοκέω [a] τοὔνομα εὑρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι. Εἰ δὲ δεῖ μεμψάμενον γνώμας τὰς προκειμένας, [b] αὐτὸν περὶ τῶν ἀφανέων ἀποδέξα-
97 σθαι, Φράσω διότι μοὶ δοκέει [c] πληθύεσθαι ὁ Νεῖλος τȣ̃ θέρεος. τὴν χειμερινὴν ὥρην [d] ἀπελαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδȣ ὑπὸ τῶν χειμώνων, ἔρχεται τῆς Λιβύης [e] τὰ ἄνω. ὡς μέν νυν ἐν ἐλαχίστῳ δηλῶσαι, πᾶν εἴρηται· [f] τῆς γὰρ ἂν ἀγχοτάτω ἧ χώρης οὗτος ὁ θεὸς, καὶ κατ᾽ ἥν τινα, ταύτην οἰκὸς [g] διψῆν τε ὑδάτων μάλιστα, καὶ τὰ ἐγχώρια ῥεύματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν. Ὡς δὲ ἐν πλέονι λόγῳ δηλῶσαι, ὧδε ἔχει. διεξιὼν τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἥλιος, τάδε ποιέει, ἅτε διὰ παντὸς τȣ̃ χρόνȣ [h] αἰθρίȣ τε ἐόντος τȣ̃ ἠέρος τȣ̃ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ ἀλεεινῆς τῆς χώρης ἐȣ́σης, [i] ȣ̓κ ἐόντων ἀνέμων ψυχρῶν, διεξιὼν, ποιέει οἷόν περ καὶ τὸ θέρος ἐώθεε ποιέειν, ἰὼν τὸ μέσον τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃. ἕλκει γὰρ ἐπ᾽ ἑωϋτὸν τὸ ὕδωρ· ἑλκύσας δὲ, ἀπωθέει ἐς τὰ ἄνω χωρία· ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ ἄνεμοι, καὶ διασκιδνάντες, τήκȣσι· καί εἰσι [k] οἰκότως οἱ ἀπὸ ταύτης τῆς χώρης πνέοντες, ὅ, τε νότος, καὶ ὁ λὶψ, ἀνέμων πολλὸν τῶν πάντων ὑετώτατοι. [l] δοκέει δέ μοι οὐδὲ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπέτειον ἑκάστοτε ἀποπέμπεσθαι τοῦ Νείλȣ ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ὑπολείπεσθαι περὶ ἑωϋτόν. πρηϋνομένȣ δὲ τȣ̃ χειμῶνος, ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν ȣ̓ρανὸν ὀπίσω· καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη ὁμοίως ἀπὸ πάντων ἕλκει τῶν ποταμῶν. τέως δὲ [m] οἱ μὲν, ὀμβρίȣ ὕδατος συμμισγομένȣ πολλοῦ αὐτοῖσι, ἅτε ὑομένης τε τῆς χώρης καὶ κεχαραδρωμένης, ῥέȣσι μεγάλοι· τȣ̃ δὲ θέρεος τῶν τε ὄμβρων ἐπιλειπόντων αὐτȣ̀ς, καὶ ὑπὸ τȣ̃ ἡλίȣ ἑλκόμενοι, ἀσθενέες εἰσί. ὁ δὲ Νεῖλος, ἐὼν ἄνομβρος, ἑλκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίȣ, μοῦνος ποταμῶν τοῦτον τὸν χρόνον οἰκότως αὐτὸς ἑωϋτοῦ ῥέει [n] πολλῷ ὑποδεέστερος ἢ τοῦ θέρεος. τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων [o] τῶν ὑδάτων ἴσον ἕλκεται, τὸν δὲ χειμῶνα, μοῦνος πιέζεται. οὕτω τὸν ἥλιον νενόμικα [p] τούτων αἴτιον εἶναι. Αἴτιος δὲ ὡὐτὸς οὗτος κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν, καὶ τὸν ἠέρα ξηρὸν [q] τὸν ταύτῃ εἶναι, διακαίων τὴν διέξοδον [r] αὐτοῦ. οὕτω τῆς Λιβύης τὰ ἄνω θέρος αἰεὶ κατέχει. εἰ δὲ ἡ στάσις ἤλλακτο τῶν ὠρέων, καὶ τοῦ οὐρανοῦ, τῇ μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χειμὼν ἑστᾶσι, ταύτῃ μὲν τȣ̃ νότȣ ἦν ἡ στάσις, καὶ τῆς μεσαμβρίης, τῇ δὲ ὁ νότος [s] νῦν ἕστηκε, ταύτῃ δὲ ὁ βορέης· εἰ ταῦτα οὕτως εἶχε, ὁ ἥλιος ἂν ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσȣ τȣ̃ οὐρανοῦ ὑπὸ τȣ̃ χειμῶνος καὶ τȣ̃ βορέω, ἤιε ἂν τὰ ἄνω

antiquiorum poëtarum, quum invenisſet, in
poëticam intulisſe. Quod ſi opiniones, quas 24
propoſui, improbantem me ipſum oportet de
illis occultis ferre ſententiam, dicam quare
mihi videatur abundare Nilus æſtate. Hy-
berno tempore ſol depulſus a vetere meatu
per hyemes incedit ſuperiora Africæ. Ut
quidem ergo brevisſime demonſtrando, to-
tum dictum eſt. Etenim deus hic cuicun-
que regioni proximus exiſtat, et circa quam-
cunque, eam maxime ſitire aquas credibile
eſt, et ſcaturigines indigenas amnium areſce-
re. Ut autem pluribus verbis demonſtre- 25
tur, ita habet. Sol Africæ ſuperiora per-
means, ea efficit; nam quum per omne tem-
pus ſit ſerenus aër in iſtis regionibus, et
ipſa regio calida, nec venti frigidi, peragrans
facit, quale æſtate facere conſuevit means
medium cœli; ad ſe enim trahit aquam, tra-
ctamque in ſuperna abigit loca; quam ſuſci-
pientes venti ac disſipantes liquefaciunt; et
ſunt probabiliter ab hac regione flantes, au-
ſter et africus, multo ventorum omnium plu-
vioſisſimi. Quanquam mihi videtur non
omnem humorem annuum Nili ſol demitte-
re, ſed et penes ſeipſum reſervare. Idem,
mitigata hyeme, rurſus in medium cœlum
regreditur, atque illinc iam itidem ex cunctis
fluminibus trahit; quæ mox, multa illis plu-
viali aqua ex imbribus commixta, utpote
terra per pluvias madefacta et lacunoſa,
magna fluunt: at æſtate, quum deſtituantur
ab imbribus, et a ſole trahantur, imbecilla
ſunt. Nilus autem qui imbribus caret, ſed
qui trahitur a ſole, merito ſolus fluviorum
eo tempore fluit multo ſe exilior quam per æ-
ſtatem. Tunc enim peræque trahitur atque
omnes aquæ, per hyemem vero ſolus urge-
tur. Ita ſolem cenſui harum rerum eſſe cauſ-
ſam. Idem iſte, mea ſententia, auctor eſt 26
aëris ſicci in ea regione, dum perurit tranſ-
itum iſtius. Ita ſemper Africæ ſuperiora
æſtas obtinet. Quod ſi temporum ſtatio
immutaretur, et in qua cœli parte nunc a-
quilo ſitus eſt et hyems, ibi auſtri ſitus
eſſet et meridiei: et ubi nunc auſter lo-
catus eſt, illic aquilo eſſet: ſi hæc ita
haberent, profecto ſol amotus e medio cœ-
lo ab hyeme et aquilone, mearet ſuperna
Eu-

a Arch. Ask. alii τὸ οὔνομα. Mox τὴν iidem damnant ante ποίησιν. Tum ἤδη δὲ μεμψ. *Arch.*. *b M. Arch. Ask. R.*, αὐτέων *Ald.* &c. *c M. Ask.*, πληθύνεσθαι reliqui. *d* Citat Schol. *Hermogenis* p. 390. et *Plut.* Placit. Philoſ. IV. I. *e M. Ask.* et *Ariſtides* t. II. p. 341. in plerisque aliis ἐς τά. *f Ask. Med.*, ſed prior cum *Pasſ.* τῆς γὰρ ἂν ἀγχ., et melius; ceteri τῆς γ. ἀγχ. γε χώρ. *g* Δίψην τε *Arch.* *h Ald. Paris.* tres cum *Arch. V. Rem.* ἐόντος non eſt in *M.* et *Ask.* Mox in *Pasſ.* ἀλεεινῆς explicatur θερμῆς. *i* Οὐκ ὄντων ſive ἐόντων ἀν. *Arch.* et mox εἴωθε· ceteri καὶ ἀνέμων. *k M. Ask.*, vulgo εἰκότως, et mox iterum. *l* Δοκέω *Arch.* Mox ὑπολείπεσθαι *Id. Pasſ. Vind.* et ora *Steph.* alii ἀπολείπεσθαι. *m* Deſit οἱ *Arch.*, tum ὀμβ. τοῦ ὕδατος idem et *Paris. A. B. V.* Statim αὐτὸς, διά τε ὑομένης *Rem.* *n Arch. R. Ask. M.*, in aliis πολλὸν, nullo diſcrimine. *o* Abeſt *Arch.* *p M. Ask, Pasſ.*, τούτου alii. Statim ἑωϋτὸς οὗτος *Arch.*, ὁ αὐτὸς *Ask. Pasſ.*. *q Rem. Med. Ask.*, ora *Steph.*, in *Arch.* ἀυτὴ *Vind. Ald.* ξηρ. ταύτῃ tantum. Mox δικαίων *Arch.* et fortasſe *Valla.* *r Med. Ask.* αὐτῷ, alii omnes αὐτοῦ, excepto *Arch.*, cui abeſt. *s* Συνέστηκε *Arch.*, tum δὴ ὁ β.

meri Il. Ξ, 245. ποταμοῖο ῥέεθρα Ὠκεανοῦ varie olim docti homines agitarunt, quemadmodum ex *Strabone* novimus L. I. p. 9. AEgyptii autem, ſiquidem *Diodoro* I, 12. 36. et 96. adcredimus, Nilum ſuum pro Oceano cenſebant; alii ex mari Oceano amnis incrementa, quos *Seneca* in ordinem coëgit, derivabant. Confer *Libanium* in Baſilico p. 140., Herodotea haec amplexum.

74. Τῆς γὰρ ἂν ἀγχοτάτω ἧ χώρης] Inpendit qualemcumque his operam *G. Raphelius* ad *Matth.* C. XII, 35., ſed uſus vetere Editione. *Mediceo* iure merito *Gronovius* obſecutus eſt, repulſa *T. Fabri* L. I. Ep. 7. correctione. Θεὸς de ſole tritisſimum: *Appian.* Praefat. ἀρχομένου τε καὶ δυομένου τοῦ ΘΕΟΥ. Quae autem *Noſter* de Nili auctis per aeſtatem aquis et earum cauſſa, aliena ſunt et ſaepe exploſa. Lege *Ariſtidem* t. II. p. 341. et *Diodorum* I, 38.

81. Οὐκ ἐόντων ἀνέμων ψυχρῶν] Poſtulat ratio et rerum uſus, ut calidae regionis calidi ſint venti. Propterea *Pavius*, contraria contrariis adiuvanda et medicanda profesſus, θερμῶν, quo etiam modo *Reisk.* in litteris ad me aut ξηρῶν, ſubſtituit. Scio eumdem Cl. virum, damnata ſuperiore ſententia, nihil mutatum velle, et turpem errorem ſcriptori inpingere. Mihi nulla hic aberratio placet, ſed quod ex *Arch.* provenit, et ſcriptor ipſe adfirmat C. 22. Dedi et ſuam ſedem participio ἐόντος, quam amiſerat.

89. Ἀλλὰ καὶ ὑπολείπεσθαι] Verius hoc. Cui uſui autem illa circa ſolem relicta aqua? an ut illi alimento, quae plurium olim perſuaſio, cederet? Γελοῖοι πάντες, ὅσοι τῶν πρότερον ὑπέλαβον τὸν ἥλιον τρέφεσθαι τῷ ὑγρῷ graviter Philoſophus Meteorol. II, 2. Sequentia ad examen vocavit *Salmaſius* in *Solin.* p. 303.

3. Διακαίων τὴν διέξοδον αὐτοῦ] In adnotationibus *Gronov.* αὐτῷ *Med.* ſumitur, ac ſi ἀυτῷ ſive ἑωϋτῷ foret. Malo *Aldi* et plurium ſchedarum, atque ad aërem, qui ſolis tranſitu excandeſcat, referre. *Reiskius* in ſuperioribus καὶ τοῦ τὸν ἠέρα —— reponit.

14. Οὐκ

et hinc quoque nullas auras esse. Fontium Nili notatio ex relatione scribæ Saitæ. Psammetichi frustratio. Ultra Elephantinen

Europæ, quemadmodum nunc Africæ: peragransque omnem Europam, faceret, opinor, eadem in Istro, quæ nunc facit in Nilo.

27 De aura autem, quæ nulla efflat, hoc mea fert opinio: valde consentaneum esse, e locis fervidis nihil exspirare auræ: quippe quæ ab aliquo frigido flare gaudet. Verum hæc ita sint quemadmodum et sunt, et ab initio

28 fuere; Nili tamen fontes nemo neque AEgyptiorum, neque Afrorum, neque Græcorum, qui in colloquium mecum venerunt, se nosse professus est, præter scribam sacrarum Minervæ rerum in AEgypto, in urbe Saï: qui mihi iocari videbatur, affirmans se id procul dubio nosse. Sic autem dicebat, geminos esse montes, cacuminibus in acutum tendentibus, in medio Syenes urbis positos Thebaidis, et Elephantinæ: quorum uni nomen esset Crophi, alteri Mophi, et ex istorum montium medio Nili fontes abyssos, *hoc est, sine fundo*, fluere; cuius aquæ dimidium AEgyptum versus et ventum aquilonem flueret, reliquum dimidium AEthiopiam versus atque austrum. Quod autem abyssi forent fontes, aiebat Psammetichum AEgypti regem periculum huius rei fecisse: nam fune mensuræ, quæ quatuor cubitorum est, millenas plurimas continente nexo, ibi eum demisisse, tamen ad fundum non devenisse. Sic quidem scriba hic, si modo hæc, ut contingunt, dicebat, declarabat: ut ego opiner vortices quosdam illic esse validos, ac refluxum quippe aquæ insultantis montibus, unde nequeat funis ad explorandum demissus ire in fundum. Aliud

29 ab ullo quoquam audire non potui. Sed tale quidem aliud ad longissimum indagavi usque ad Elephantinam urbem ipse ad inspiciendum profectus; quod inde ulterius est, audiendo iam inquirens. Ab urbe Elephantina ad superiora eunti est locus acclivis, ubi necesse sit, navigio utrinque alligato, tanquam bove, pergere: et, si abrumpatur, abire navigium, raptum fluxus impetu. Abest autem hic locus quatuor dierum navigatione: estque ibi Nilus tortuosus veluti Mæander, et sunt hi duodecim schœni, quos hunc in modum enavigare opor-

ἄνω τῆς Εὐρώπης κατάπερ νῦν [a] τῆς Λιβύης ἔρχεται. διεξιόντα δ' ἄν μιν διὰ πάσης Εὐρώπης, ἔλπομαι ποιέειν ἂν τὸν Ἴστρον τά περ νῦν ἐργάζεται τὸν Νεῖλον. Τῆς αὔρης δὲ πέρι, ὅτι οὐκ [b] ἀποπνέει, τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ἀπὸ θερμῶν χωρέων, οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν. αὔρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τινος φιλέει πνέειν. Ταῦτα μέν νυν ἔστω ὡς ἔστι τε καὶ [c] ὡς ἀρχὴν ἐγένετο· 98 τοῦ δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὔτε Αἰγυπτίων, οὔτε Λιβύων, οὔτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγους, οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ [d] ἐν Σάϊ πόλει ὁ γραμματιστὴς τῶν ἱρῶν χρημάτων τῆς Ἀθηναίης. οὗτος δ' [e] ἐμοίγε παίζειν ἐδόκεε, φάμενος εἰδέναι ἀτρεκέως. ἔλεγε δὲ ὧδε· εἶναι δύο οὔρεα ἐς ὀξὺ τὰς κορυφὰς [f] ἀπιγμένα, μεταξὺ Συήνης τε πόλιος κείμενα τῆς Θηβαΐδος, καὶ Ἐλεφαντίνης· οὐνόματα δὲ εἶναι τοῖσι οὔρεσι, τῷ μὲν, [g] Κρῶφι, τῷ δὲ, Μῶφι. τὰς ὦν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου ἐούσας ἀβύσσους, ἐκ τοῦ μέσου τῶν οὐρέων [h] τουτέων ῥέειν· καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ῥέειν, καὶ πρὸς βορέην ἄνεμον· τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, ἐπ' Αἰθιοπίης τε καὶ νότου. ὡς δὲ ἄβυσσοί εἰσι αἱ πηγαὶ, ἐς διάπειραν ἔφη τούτου [i] Ψαμμήτιχον Αἰγύπτου βασιλέα ἀπικέσθαι. πολλέων γὰρ αὐτὸν χιλιάδων ὀργυιέων πλεξάμενον [k] κάλον, κατεῖναι ταύτῃ, καὶ οὐκ ἐξικέσθαι ἐς βυσσόν. [l] οὕτω μὲν δὴ ὁ γραμματιστὴς, εἰ ἄρα ταῦτα γενόμενα ἔλεγε, ἀπέφαινε· ὡς ἐμὲ κατανοέειν δίνας τινὰς ταύτῃ ἐούσας ἰσχυρὰς, καὶ παλιρροίην [m] οἷα δὲ ἐμβαλόντος τοῦ ὕδατος τοῖσι οὔρεσι, μὴ δύνασθαι κατιεμένην [n] καταπειρητηρίην ἐς βυσσὸν ἰέναι. Ἄλλου δὲ οὐδενὸς οὐδὲν ἐδυνάμην πυθέσθαι. ἀλλὰ τοσόνδε μὲν ἄλλο ἐπὶ μακρότατον ἐπυθόμην, μέχρι μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐτόπτης ἐλθὼν, τὸ δ' ἀπὸ [o] τούτου, ἀκοῇ ἤδη ἱστορέων. ἀπὸ Ἐλεφαντίνης πόλιος ἄνω ἰόντι, ἄναντές ἐστι χωρίον· ταύτῃ ὦν [p] δεῖ τὸ πλοῖον διαδήσαντας ἀμφοτέρωθεν, κατάπερ βοῦν, πορεύεσθαι· ἢν δὲ ἀπορραγῇ, τὸ πλοῖον [q] οἴχεται φερόμενον ὑπὸ ἰσχύος τοῦ ῥόου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐστι ἐπὶ ἡμέρας τέσσερας πλόος. σκολιὸς δὲ ταύτῃ, κατάπερ ὁ Μαίανδρός, ἐστι ὁ Νεῖλος. σχοῖνοι δὲ δυώδεκά εἰσι οὗτοι, τοὺς δεῖ [r] τούτῳ τῷ τρόπῳ διεκπλῶσαι. καὶ ἔπειτα ἀπ-

a Arch. M. Ask. Pass. alii τὰ Λιβ. Statim διεξιὼν δ' ἂν ἡμῖν *Arch. Vind.*, *Ald.* διεξιόντα δέ μιν· vulgatum ex *M. Ask.* *b* *M. Ask. Pass.* in aliis ἀποπνέει ἀπὸ τοῦ Νείλου, τήνδε. *c* Τὴν ἀρχὴν *Paris. C. Arch.* *d* Habet hinc *Pollux* IV, 19. spectavit et *Aristid.* t. II. p. 343. *e* *M. Ask. Arch. Pass.* alii γὲ negligunt. *f* Ἀπηγημένα *Arch.* *g* Perstringit haec inprudenter *Strabo* XVII. p. 1174. Κρωφὶ et Μωφὶ *Arch.* *h* Τουτέειν *Arch.* conflatis duabus vocibus, inperite. *i* Ψαμμιητ. *Arch.*, suo more. *k* Κάλων *Ask.*, et ὀργυέων cum *Arch.* *l* Οὕτος *Arch.* *m* Sic omnes, exceptis *M. Ask.*, in quo et ἐμβάλλοντος. *n* *M. Ask.*, alii καταπειρατ., κατιεμένην non habet *Arch.* tum legit ἐς βυθὸν cum *Pass.* et *Ask.* male. *o* *M. Ask. Arch.*, in aliis ἀπὸ τοῦδε, exigua differentia. Haec adtigit *Aristid.* t. II. p. 344. *p* Δεῖ *Paris. C.* cum *Laurentio*, δὴ alii omnes. Mox διαδήσαντες *Arch.*, διαδήσαντα *Ald.* et alii, *Med. Pass.* melius. *q* *M. Ask.*, οἴξεται *Arch.* vulgo ἴξεται. *r* τούτῳ τρ. *Ask.*

14. Οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν] Est cui οὐκ ἀποικός ἐστι, aequius melius videtur. Repetita negatio, me arbitro, non nocet, uti neque VI, 87. Solusne Nilus nihil aurae exhalet, dubium est: *Nostro* adsentiuntur *Diodor. Sicul.* I, 38., *Plinius* N. H. V, 9. *Aristides* p. 361. atque alii. Prudentior *Theophrastus* de Ventis p. 407., quem hanc ad rem advocavit *Brodaeus* Miscell. III, 30.

16. Καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγένετο] Non pugnabo, si qui τὴν ἀρχὴν elegerint: usus neutrum proscribit. Passim idem est ac *prorsus*, quomodo ex emendatione Viri Celeb. Latina. Melius Laurentianum *ab initio*, nexu orationis postulante. Quem quidem in modum *Aeschines Socr.*, *Isocrates*, *Arrianus* aliique plures: de quibus eruditi viri ad *Ioannis* Ev. C. VIII, 25.

26. Τὰς ὦν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου] Multa huius disputationis redarguit *Aristides*, non ausus tamen diffiteri Syenen inter et Elephantinen ὡς ἀληθῶς esse πέτρας μεγάλας δύο, earumque medium ex AEgyptiorum opinione fontes continere: porro altitudinem fontium tantam esse, ut sub mensuram non cadat, καὶ τὸ βάθος γε οὐκ ἐφικτὸν εἶναι p. 345. Ex *Seneca* non multum discrepantia ad *Solin.* p. 312. adscripsit *Cl Salmasius.* Cur ergo insultant scriptori, quae auditu exceperat, narranti?

34. Εἰ ἄρα ταῦτα γενόμενα ἔλεγε] Explicat *Aristides*, εἰ ἄρα ταῦτ' ἀληθῆ, δοκεῖν αὐτῷ δίνας ἐνταῦθα εἶναι καὶ παλιρροίας τοῦ ποταμοῦ, et recte. Namque τὰ γενόμενα, non utique alia, quam quae sunt et reapse contingunt. Cl. *Reiskius* his curam insumsit Miscell. Lips. Vol. VII. p. 630., quam, si lubet, expende et considera.

36. Οἷα δὲ] Qui voculam hinc eiecit, quia non meminerat additam voci οἷα, minuta talia cautius neglexisset ὡς ἀετὸς θρίπας. Ut ἅτε, ἅτε δὲ, et ἅτε δὴ, sic et οἷα, sed frequentius οἷα δὲ, leguntur etiam apud Herod. hoc quidem eadem structura p. 23, 15. οἷα δὲ παίδων οἱ ὑπαρχόντων p. 76, 31. 160, 47. 169, 12. Nostro quoque loco voculam δὲ nexus necessariam monstrat. VALKEN.

43. Ταύτῃ ὦν δὴ] T. ὦν δεῖ legit *Valla*, quod vel absque Codd. debuerat restitui. Eadem menda multis in locis haeret. VALKEN.

49. Τοὺς δεῖ τούτῳ τῷ τρόπῳ διεκπλῶσαι] *Dionysius Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. 26. p. 152. narrationis Herodoteae elegantiam et perspicuitatem admiratus, ὁρᾷς, inquit, ὦ ἑταῖρε, ὡς παραλαβών σου τὴν ψυχὴν διὰ τῶν τόπων ἄγει, τὴν ἀκοὴν ὄψιν ποιῶν. Et sunt profecto adtendentibus longe cultissima. Ἀπίξεαι, iniuria in exilium abire iussum, praefert *Fabri Tolliique* editus *Longinus*: alii, neglecta forma Ionica, ἀφίξῃ.

 50. Ἀπίξεαι

[a] ἀπίξεαι ἐς πεδίον λεῖον, ἐν τῷ νῆσον περιρρέει ὁ Νεῖλος, [b] Ταχομψὼ οὔνομα αὐτῇ ἐστι. οἰκέουσι δὲ [c] τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης ἄνω Αἰθίοπες ἤδη, καὶ τῆς νήσου τὸ ἥμισυ· τὸ δὲ ἥμισυ, Αἰγύπτιοι. ἔχεται δὲ τῆς νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν πέριξ νομάδες Αἰθίοπες νέμονται, [d] τὴν διεκπλώσας, ἐς τοῦ Νείλου τὸ ῥέεθρον ἥξεις, τὸ ἐς τὴν λίμνην ταύτην ἐκδιδοῖ, καὶ ἔπειτα ἀποβὰς, παρὰ τὸν ποταμὸν ὁδοιπορίην ποιήσεαι ἡμερέων τεσσεράκοντα. σκόπελοί τε γὰρ ἐν τῷ Νείλῳ ὀξέες ἀνέχουσι, καὶ χοιράδες πολλαί εἰσι, δι' ὧν οὐκ οἷά τέ ἐστι πλέειν. διεξελθὼν δὲ
99 [e] ἐν τῇσι τεσσεράκοντα ἡμέρῃσι τοῦτο τὸ χωρίον, αὖτις ἐς ἕτερον πλοῖον [f] ἐμβὰς, δυώδεκα ἡμέρας πλεύσεαι· καὶ ἔπειτα [g] ἵξεαι ἐς πόλιν μεγάλην, τῇ οὔνομά ἐστι Μερόη. λέγεται δὲ αὕτη ἡ πόλις εἶναι μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἰθιόπων. οἱ δ' ἐν ταύτῃ, Δία θεῶν καὶ Διόνυσον μούνους σέβονται, τούτους τε μεγάλως τιμῶσι· καί σφι μαντήϊον Διὸς κατέστηκε. στρατεύονται δ' ἐπεὰν σφέας ὁ θεὸς οὗτος κελεύῃ διὰ [h] θεσπισμάτων· καὶ τῇ ἂν κελεύῃ, ἐκεῖσε. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλιος πλέων ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἄλλῳ, ἥξεις ἐς τοὺς Αὐτομόλους, ἐν ὅσῳπερ ἐξ Ἐλεφαντίνης ἦλθες ἐς τὴν μητρόπολιν [i] τὴν Αἰθιόπων. τοῖσι δὲ Αὐτομόλοισι τούτοισι οὔνομά ἐστι [k] Ἀσμάχ· δύναται δὲ τοῦτο τὸ ἔπος, κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, οἱ ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς παριστάμενοι βασιλέϊ. ἀπέστησαν δὲ αὗται τέσσερες καὶ εἴκοσι μυριάδες Αἰγυπτίων τῶν μαχίμων ἐς τοὺς Αἰθίοπας [l] τούτους, δι' αἰτίην τοιήνδε. ἐπὶ Ψαμμητίχου βασιλέος φυλακαὶ κατέστασαν ἔν τε Ἐλεφαντίνῃ [m] πόλι πρὸς Αἰθιόπων, καὶ ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίῃσι ἄλλη δὲ πρὸς [n] Ἀραβίων καὶ Σύρων, καὶ ἐν Μαρέῃ πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἔτι δὲ ἐπ' ἐμεῦ καὶ Περσέων κατὰ ταὐτὰ αἱ φυλακαὶ ἔχουσι, ὡς καὶ ἐπὶ Ψαμμιτίχου ἦσαν· καὶ γὰρ [o] ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι, καὶ ἐν Δάφνῃσι. τοὺς ὦν δὴ Αἰγυπτίους τρία ἔτεα φρουρήσαντας ἀπέλυε οὐδεὶς τῆς φρουρῆς· οἱ δὲ, βουλευσάμενοι, καὶ κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι, πάντες ἀπὸ τοῦ Ψαμμιτίχου ἀποστάντες, ἤισαν ἐς Αἰθιοπίην. Ψαμμήτιχος δὲ πυθόμενος, ἐδίωκε. ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο, πολλὰ λέγων, καί σφεας θεοὺς πατρώους ἀπολιπεῖν οὐκ ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας· τῶν

oportet, et postea pervenire planum in campum, ubi sit insula Nilo circumflua, nomine Tachompso. Ab Elephantina vero superiora iam AEthiopes incolunt et dimidium insulæ: nam alterum dimidium AEgyptii. Insulæ contigua est ingens palus, accolentibus circum AEthiopibus pastoribus: quam navigando traiiciens venies in Nili alveum, qui in paludem istam effunditur. Deinde egressus, itinere pedestri quadraginta dierum perges propter flumen; nam in Nilo acuti scopuli surgunt et saxa frequentia, per quæ navigare non licet. Peragrato in quadraginta diebus eo loco, alterum rursus ingressus navigium, duodecim diebus subveheris, et postea venies in oppidum magnum nomine Meroën, quæ urbs fertur aliorum AEthiopum esse metropolis. Cuius incolæ solos deorum colunt Iovem et Liberum, eosque magnopere venerantur. Iovis etiam illis adest oraculum, cuius Dei responsis, posteaquam iubentur, et quocunque iubentur, eo sumunt expeditionem.
Ab hac urbe, per alterum tantum temporis, 30
quo ad ipsam AEthiopum metropolin ex Elephantina pervenisti, navigando pervenies ad Automolos, quibus Automolis nomen est Asmach: quod verbum Græca in lingua idem pollet, quod ab sinistra manu regi assistentes. Isti quum essent AEgyptii bellatores, ducenta et quadraginta millia, ad hos AEthiopas transiere hac de causa. Sub rege Psammeticho fuerant in præsidiis collocati, alii in urbe Elephantina adversus AEthiopas, et ad Daphnas Pelusias alii adversus Arabes et Syros, alii in Marea adversus Africam. Mea adhuc ætate etiam per eadem loca Persarum præsidia locantur, quemadmodum sub rege Psammeticho erant; nam et apud Elephantinam, et apud Daphnas Persæ excubias agunt. Quum igitur triennium in præsidio fuissent AEgyptii, neque vices eorum aliqui exciperent, communi usi consilio, a Psammeticho ad AEthiopiam sibi transeundum omnes putaverunt. Quos, re audita, Psammetichus insequutus, et ubi est assequutus, multis verbis obsecrabat, dehortabatur-

a Ald. Arch. R. V. Paris. C., in alio ἀπίξηαι, *Med.* ἀπίξαι, male. *b Steph.* in V. et Χόμψω. *c* Non est in *Arch.* *d* Τὴν δὴ ἐκπλ. ἐκ τοῦ N. ῥέεθρον ἥξεις, τὸ ἐκδιδ. ἐς τὴν λίμνην *Arch.* *e M. Ask. Pass.* deest ἐν aliis. *f* Ἐσβὰς *Ask. Pass.* *g Ald. R. V.*, ἥξεις *M. Ask. Arch.*, citra necessitatem. Spectavit haec *Steph.* in Μερόη. *h* Θεσπίσματος *Arch.* *i Ask. M. Pass.*; τῶν Αἰθ. *Paris. A. B.*, *Ald. Arch.*, levi differentia. *k Ald. Paris. tres, Arch. Vind. R.*, *Steph. Byz.* in Αὐτόμολοι citat Ἀσμάχην. *M. Pass. Ask.* ora *Steph.* Ἀσχάμ. Mox τὴν τῶν Ἑλλ. *Arch.*, tum χερὸς *Steph. B.* *l* Deest in *Arch.* qui mox βασιλέος, Ionum more. *m* Πόλι *Ask.*, πόλει vulgo. *n M. Ask.*, in plerisque aliis Ἀραβίων τε καί. Tum Σύρων *Arch. Valla*, Ἀσσυρίων vulgo. *o* Ἐλεφαντίνην *Arch.*

50. Ἀπίξαι] Ne Graecum quidem: ἀπίξεαι dubio vacabat, ubi in vicinis ista legebantur: τὴν διεκπλώσας ἥξεις· et ἔπειτα —— ὁδοιπορίην ποιήσεαι. p. 99, 3. αὖτις — δυώδεκα ἡμέρας πλεύσεαι, καὶ ἔπειτα ἵξεαι· hoc etiam mutatum ivit in ἥξεις *Gronovius*. VALKEN.

62. Τῇ οὔνομά ἐστι Μερόη] Describitur a *Diodoro* I, 33. et *Strabone* XVII. p. 1139., quorum is a Cambysis matre, hic a sorore sive uxore eiusdem nomen sortitam perhibet: *Iosephus* in pari fere caussa est; et tamen ab eruditissimo viro *Phaleg.* II, 36. erroris propterea arguitur. Tu vide *Liban.* in Antiochico p. 343. A. &c.

71. Ἀσμάχ] Etsi nihil hoc de vocabulo constitutum habeam, *Steph. Byz.* et plurium schedarum iudicium sequi libuit: fateor *Stephanum* non nihil dissidere, sed illi dudum e *Nostro* medicinam *Hartungus* fecit Cent. I, 3. p. 641. Ἀσχὰμ *Medicei* cum simili Arabum vocabulo, sinistram notante, contendit *Reiskius*, non neglectis *Auxumitis* et Aethiopum urbe *Auxumi.* Ex Hebraeorum sermone Ἀσμὰχ arcessivit *H. Relandus* Diss. de Coptica Ling. ad *David. Wilkins* p. 97. Alii alia, quae in re, ancipiti admodum, missa facio. Lege et *Diodor.* I, 67.

78. Καὶ ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίῃσι] Vide C. 107. In *Ald.* et aliis haec male interpuncta recte disposuit et ordinavit doctissimus *Fr. Iunius* ad *Esaiae* C. XXX, 3., deleto, quod vocem ἄλλη excipit, δὲ, utique non necessario. *Daphnae*, uti idem et *Bochartus*, in sacris Prophetarum Oraculis *Taphnes*, nec longe a Pelusio in *Itinerario Anton.* p. 163. Ceterum pro Assyriis, contra quos in *Edd.* praesidium ad Daphnas, fortasse consistent nonnulli, siquidem Psammetichus, Assyriorum potentiam deiecturus, Azotum Syriae obsessum C. 157. ivit. Verum ea expeditione non inpedior, quo minus *Arch.* et *Vallae* accedam, et *Valkenarium* laudem.

78. Ἀραβίων καὶ Ἀσσυρίων] Saepenumero quidem, quod a *Relando*, *Spanhemio*, aliisque ostensum *Syria* et *Assyria*, *Syri* et *Assyrii* promiscue Veteribus commemorantur; semper tamen *Herodotus Syrios* ab *Assyriis* distinguit; hic itaque corrigendum Συρίων· agit enim de custodibus, quos ad Aegypti fines collocarit Psammetichus: ad Orientem Aegypto sunt obiecti Arabes et Syrii Palaestini: τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται L. II, c. 12. ubi mox iungit τὴν Ἀραβίην τε καὶ Συρίην. c. 116. ὁμουρέει ἡ Συρίη Αἰγύπτῳ. Conferri possent in re minime dubia L. II, c. 158. III, c. 5. c. 91. IV, c. 39. VIII, c. 89. VALKEN.

88. Οὐκ ἔα] *Vetabat*, *Valla*: *vetat lex*, sive legislator, diciturque οὐκ ἐᾶν, *Isaeo* p. 80, 44. *Demostheni* p. 143, 96. sed apud *Herod.* οὐκ ἐᾶν nuspiam est imperantis, at mitibus verbis *dissuadentis*: hoc in loco fugitivos Psammetichus *adsequutus multis verbis obsecrabat, Deosque Penates deserere dehortabatur*: ἐδέετό τε (hoc intersero) πολλὰ λέγων, καί σφεας θεοὺς πατρώους

turque patrios deos ac liberos uxoresque deserere. Ibi quidam illorum fertur ostenso veretro dixisse, ubicunque id esset, illic etiam sibi uxores et liberos fore. Hi posteaquam in AEthiopiam profecti sunt, sese AEthiopum regi tradiderunt: quos ille ita remuneratus est. Erant ei nonnulli AEthiopum dissidentes, quos quum sustulissent, terram illorum iussit istos incolere. AEthiopes, his colonis inter se collocatis, facti sunt mansuetiores, moribus AE-
31 gyptiacis imbuti. Ad quatuor igitur mensium partim navigationem, partim iter, cognoscitur Nilus, præter id quo fluit per AEgyptum. Tot enim menses computanti reperiuntur impendi ab eo, qui ex Elephantina ad hos Automolos pergat. Fluit autem ab vespera et solis occasu: ultra quid sit, nemo potest pro comperto narrare; est enim deserta præ fervore
32 ea regio. Sed hæc quidem accepi ex quibusdam Cyrenæis, qui se ad Ammonis oraculum isse commemorabant, colloquutosque cum Etearcho Ammoniorum rege, et ex aliis sermonibus devenisse in confabulationem de Nilo, tanquam nemo nosceret eius fontes: Etearchumque narrasse, aliquando quosdam ad se venisse Nasamonas, quæ gens est Africana, Syrtim incolens, et oram Syrtis, quæ vergit ad auroram non multum. Eos, quum venissent, interrogarenturque nunquid amplius haberent referre de Africæ desertis, retulisse, apud se fuisse quosdam virorum præpotentium filios petulantes: eos, quum in virilem ætatem adolevissent, cum alia supervacua fuisse machinatos, tum vero ex ipsis quinque sortito separavisse ad inspiciundas Africæ solitudines, et siquid amplius visuri essent, quam ii qui longissima inspexissent. Oram enim Africæ mari septentrionali obversam Libyes et Libyum multæ gentes ab AEgypto incipientes omnem prætexunt usque ad promontorium Soloëntem, quod Africæ extremum est, præter id quod aut Græci obtinent, aut Phœnices: at supra maritimam oram, et eos homines, qui ad mare pertinent, ab feris ulterior

[a] τῶν δέ τινα λέγεται δείξαντα τὸ αἰδοῖον εἰπεῖν, ἔνθα ἂν τοῦτο ᾖ, ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐνθαῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπεί τε ἐς Αἰθιοπίην ἀπίκοντο, διδοῦσί [b] σφεας ἑωϋτοὺς τῷ Αἰθιόπων βασιλέϊ. ὁ δέ σφεας τῷδε ἀντιδωρέεται. ἦσαν οἱ διάφοροί τινες γεγονότες τῶν Αἰθιόπων· τούτους ἐκέλευε ἐξελόντας, τὴν ἐκείνων γῆν οἰκέειν. τούτων δὲ ἐσοικισθέντων ἐς τοὺς Αἰθίοπας, ἡμερώτεροι γεγόνασι Αἰθίοπες, ἤθεα μαθόντες Αἰγύπτια. Μέχρι μέν νυν τεσσέρων μηνῶν πλόου καὶ ὁδοῦ, γινώσκεται ὁ Νεῖλος, πάρεξ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ῥεύματος. [c] οὗτοι γὰρ συμβαλλομένῳ μῆνες εὑρίσκονται ἀναισιμούμενοι ἐξ Ἐλεφαντίνης πορευομένῳ ἐς τοὺς Αὐτομόλους τούτους. ῥέει δὲ ἀπὸ ἑσπέρης τε καὶ [d] ἡλίου δυσμέων. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, οὐδεὶς ἔχει σαφέως φράσαι. ἔρημος γάρ ἐστι ἡ χώρη αὕτη ὑπὸ καύματος. Ἀλλὰ [e] τάδε μὲν ἤκουσα ἀνδρῶν Κυρηναίων, φαμένων ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὸ Ἄμμωνος χρηστήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς [f] λόγους Ἐτεάρχῳ τῷ Ἀμμωνίων βασιλέϊ· καί κως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέσχην περὶ τοῦ Νείλου, ὡς οὐδεὶς αὐτοῦ οἶδε τὰς πηγάς· καὶ τὸν Ἐτέαρχον φάναι ἐλθεῖν κοτε παρ' αὐτὸν Νασαμῶνας ἄνδρας. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτό ἐστι μὲν Λιβυκὸν, νέμεται δὲ τὴν Σύρτιν τε καὶ τὴν [g] πρὸς ἠῶ χώρην τῆς Σύρτιος οὐκ ἐπὶ πολλόν. ἀπικομένους δὲ τοὺς Νασαμῶνας, καὶ εἰρωτεωμένους εἴ τι ἔχουσι πλέον λέγειν περὶ τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης, φάναι παρὰ σφίσι γενέσθαι ἀνδρῶν δυναστέων παῖδας ὑβριστάς· τοὺς ἄλλα τε μηχανᾶσθαι ἀνδρωθέντας περισσὰ, καὶ δὴ καὶ ἀποκληρῶσαι πέντε ἑωϋτῶν, ὀψομένους τὰ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ἴδοιεν [h] τῶν τὰ μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν [i] βορηΐην θάλασσαν, ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ἥ [k] τελευτᾷ τῆς Λιβύης, παρήκουσι παρὰ πᾶσαν Λίβυες, καὶ Λιβύων ἔθνεα πολλὰ, πλὴν ὅσον Ἕλληνες καὶ Φοίνικες ἔχουσι. τὰ δ' ὑπὲρ θαλάσσης τε καὶ τῶν [l] ἐπὶ θάλασσαν κατηκόντων ἀνθρώπων, τὰ κατύπερθε θηριώδης ἐστὶ ἡ Λιβύη· τὰ δὲ κατύπερθε τῆς θηριώδεος, ψάμμος τέ ἐστι, καὶ ἄνυδρος δεινῶς, καὶ ἔρημος πάντων. ἐπεὶ

a Fragm. *Paris.*, in reliquis τὸν δέ. *b* *Arch. Ask. M.*, *Pass.* alii σφέας αὐτούς· quod non inprobum. *V. Gronov.* I, 73. *c* Τοσούτῳ *V. Arch.* *d* Non est in *Arch.* *e* *Id. V. Paris. tres*, *R. Ald.*, in *Med.* et *Ask.* τὰ μέν. *f* *Ald. Arch. Paris. A. B. V. Rem. Valla*, λογοὺς περὶ τοῦ Νείλου Ἐτ. *M. Ask.* *g* Προσηχώρην *Arch.*, πρὸς ἕω *Ask.* *h* *M. Ask.*, alii τῶν μακρ., *Arch.* μακροτάτων. *i* Βορΐην *Arch.* Statim Σολέοντος *Ask.* *k* Τελευταὶ *Ask.* *l* Ἐπὶ θαλ. *Ald. Arch. Paris. A. B.*, *Vind. R.*, ὑπὲρ *M. Ask. Pass.*

τρώους ἀπολιπεῖν οὐκ ἔα. L. V, 96. atque alibi ter quaterve recurrit illud eodem semper molliori significatu. Venuste *Xenophon* K. A. VII, p. 240, 8. ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παῖδα, εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντὶ ἐκείνου, (τὸν ἐραστὴν ἀντὶ τοῦ ἐρωμένου) οὐκ εἴα ὁ παῖς, ἀλλ' ἱκέτευε μηδὲ ἕτερον κατακαίνειν· *negabat puer; obsecrabatque neutrum ut interimeret.* L. II. Ἑλλ. p. 267, 8. tametsi de Cyro dicatur, οὐκ εἴα ναυμαχεῖν notat *dehortabatur*. Apud *Thucyd.* VI, c. 72. cladem passos Syracusanos suos Hermocrates ἐθάρσυνέ τε καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι. L. I, c. 28. VII, c. 48. οὐκ εἴα ἀπανίστασθαι. Veterum formulam repraesentarunt imitatores. VALKEN.

89. Τῶν δέ τινα λέγεται] Sic postulat Scriptoris consuetudo, quae Cl. *Reiskium* non latuit. Respice L. I, 85. Dictum Automolorum celebre est, obscurius abs *Aristotele* positum Rhetor. III, 16. p. 149., manifestius in *Diodori* I, 67. et *Plutarchi* T. II. 601. D.

94. Τούτους ἐκέλευε ἐξελόντας] Cl. *Reiskius* ἐξέλοντας praeoptat ex vetere ἔλω *pello*; quod equidem Graecis non aufero; malo tamen, si quid novandum, ἐξελῶντας· nam magna in his confusio, uti V, 63, III, 59. Verum mutandi nulla necessitas.

99. Οὗτοι γὰρ συμβαλλομένῳ μῆνες] In mensium numero, quos ab Elephantine Meroën versus et Automolos proficiscentes conterunt, dissentit *Aristides* Orat. Aegypt. p. 346. Cuius discordiae caussa, quod ambo ex aliorum narrationibus, saepe numero ambiguis, acceperunt. Statim auxilio *Arch.* et *Vind.* τοσοῦτοι γὰρ συμβ., si volueris, haud erit pravum, quae et *Reiskii* coniectura.

3. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἤκουσα] Si *sensui* non *possit satisfacere*, poni non debuerat: *acrius* consideranti *Gronovio* latere videbatur ἀλλ' ἄττα· sed hoc aeque sensum relinqueret pendentem, Atticis pro ἅτινα frequentatum; non tamen *Herodoto*, semper Ionum more ἅσσα scribenti. Sincera mihi quidem videntur olim vulgata Ἀλλὰ τάδε μὲν — *sed haec quidem*, quae nempe dicturus sum, *a Cyrenaeis intellexi.* — Paullo post Herodotea *Gronov.* interpolavit, vocibus περὶ τοῦ Νείλου e MS. inculcatis. VALKEN.

5. Καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ] Resecui inportunum *Medicei* glossema: quisque videt, nisi si amore membranarum nimio coecutiat, ex sequentibus in hanc viciniam migrasse, et optime ex plerisque omnibus *Codd.* abesse. Id quoque inmutavi, quod paullo ante *Florentia* dederat, opinorque suspicionem de lacuna, qua de *Miscell. Lipsiensia*, in spongiam abiisse. Nasamonum in Lybia sedem IV, 182. designat.

20. Ἣ τελευτᾷ τῆς Λιβύης] Male haec tinniunt. Scripserat aut ἣ τελευταὶ τῆς Λιβύης, quorsum tendit *Ask.*, aut ἣ τελευτᾷ τὰ τῆς, quae *Reiskii* sententia. Certum est, veterum opinione promontorium Soloënta, quod et IV, 43., Africae versus occidentem solem censitum fuisse terminum. Mox τῶν ἐπὶ θάλασσαν revocavi, scriptoris mori et *Codd.* auctoritati obsecundans. Adsolet sane Africae in mediterraneum mare vergentes nationes τοὺς ἐπὶ θάλασσαν κατήκοντας, tum ὑπὲρ τούτων et ὑπὲρ θαλάσσης eas adpellare, quae regionis interiora καὶ θηριώδεα habent. Vide modo IV, 171. 181., et exemplorum abunde erit.

 27. Ἐπεὶ

ἐπεὶ ὦν τοὺς νεηνίας ἀποπεμπομένους ὑπὸ τῶν ἡλίκων, [a] ὕδασί τε καὶ σιτίοισι εὖ ἐξηρτυμένους, ἰέναι τὰ πρῶτα μὲν διὰ τῆς οἰκεομένης· ταύτην δὲ διεξελθόντας, ἐς τὴν θηριώδεα ἀπικέσθαι· ἐκ δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξιέναι, τὴν ὁδὸν ποιευμένους πρὸς ζέφυρον ἄνεμον· διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρῃσι, ἰδεῖν δή κοτε δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκότα· καί σφεας προσελθόντας, ἅπτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ· ἁπτομένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας μικρούς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν, λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας· Φωνῆς δὲ οὔτε τι τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν, οὔτε τοὺς ἄγοντας τῶν Νασαμώνων. ἄγειν τε [b] δὴ αὐτοὺς δι' ἐλέων μεγίστων, καὶ διεξελθόντας ταῦτα, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐν τῇ [c] ἅπαντας εἶναι τοῖσι ἄγουσι τὸ μέγαθος ἴσους, χρῶμα δὲ μέλανας. παρὰ δὲ τὴν πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγαν· ῥέειν δὲ ἀπὸ ἑσπέρης αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα· Φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ κροκοδείλους·
101 Ὁ μὲν δὴ τοῦ Ἀμμωνίου Ἐτεάρχου λόγος ἐς τοῦτό μοι [d] δεδηλώσθω· πλὴν ὅτι ἀπονοστῆσαί τε ἔφασκε τοὺς Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κυρηναῖοι ἔλεγον· καὶ ἐς τοὺς οὗτοι ἀπίκοντο ἀνθρώπους, γόητας εἶναι πάντας. τὸν δὲ δὴ ποταμὸν τοῦτον τὸν παραῤῥέοντα καὶ Ἐτέαρχος συνεβάλλετο εἶναι τὸν Νεῖλον· καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος [e] οὕτως αἱρέει. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, καὶ μέσην [f] τάμνων Λιβύην· καὶ (ὡς ἐγὼ συμβάλλομαι, τοῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ γινωσκόμενα τεκμαιρόμενος) τῷ Ἴστρῳ ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὁρμᾶται. Ἴστρος τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν καὶ [g] Πυρήνης πόλιος, ῥέει μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην. οἱ δὲ Κελτοί εἰσι ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων· ὁμουρέουσι δὲ Κυνησίοισι, οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἴστρος ἐς θάλασσαν ῥέων τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου διὰ πάσης Εὐρώπης, τῇ [h] Ἰστριηνοὶ Μιλησίων οἰ-

rior Africa habetur: at ultra plagam a feris infessam, arena est, vehementerque arida, ac prorsus vasta. Igitur eos iuvenes ab æqualibus dimissos, aquis atque cibariis probe instructos, primum per regionem ivisse habitatam; hanc permensos, in illam ferinam pervenisse; ex ea per solitudinem transivisse iter facientes ad ventum zephyrum; peragratoque multo spatio sabulosæ regionis et pluribus sane diebus, aspexisse demum arbores in planitie natas, et ipsos accessisse, ac fructum qui inerat decerpsisse; eisque inter decerpendum supervenisse quosdam infra mediocrem virorum staturam pusillos, arreptosque duxisse illos, quorum linguam Nasamones non cognoscebant, ut nec Nasamonum illi qui ducebant: et ab his ductos fuisse per maximas paludes: atque illas transgressos pervenisse in urbem, in qua universi forent æquali statura illis, qui duxissent, colore nigro: eam urbem præterlabi grande flumen, ab vespera ad orientem solem fluens, in quo conspicerentur crocodili. Hactenus a me sermo Ammonii Etearchi com- 33 memoratus sit: nisi quod is aiebat Nasamonas, ut Cyrenæi referebant, revertisse, et eos homines, ad quos illi pervenissent, omnes esse præstigiatores. Flumen autem quod præterfluebat, et Etearchus coniectabat Nilum esse, et ratio sic dictat. Ex Africa enim Nilus fluit, eamque mediam secat, et ut ego coniecto ex apertis ignota arguens, pari tractu atque Ister meat. Ister namque fluvius, incipiens a Celtis atque urbe Pyrene, mediam Europam scindit: Celtæ autem sunt extra columnas Herculis, Cynesiis finitimi, omnium in Europa ad occasum habitantium ultimi: totamque Europam permensus, qua Istriani Milesiorum coloni incolunt, in mare Euxini ponti influens finitur. Et

a Iidem, ὕδατι vulgo. *b* *Ask. M. Pass.* ceteri τε. *c* Solus ἅπαντας *Med.* *d* Δηλούσθω *Arch.*, qui mox ὡς οἱ Κυρ. ἔλεγον omittit. In *Ask.* ὡς Κυρ. ἐλ. *e* Οὕτω *Arch. Ask.* *f* Τέμνει *Arch.* *g* Πυρήνης *Arch. Valla, Ask.* Πυῤῥήνης alii. Superiora adtigit *Eustath.* in Dionys. v. 298. De *Cynesiis* sive *Cinetis* ad L. IV, 49. *h* Ἰστρίην οἱ Μιλησ. *Ask.*, haud absurde; τὴν δι' Ἰστρίην οἱ Μιλησ. *Arch.*

27. Ἐπεὶ ὦν τοὺς νεηνίας] Corrigebat vir doctissimus scriptis ad me litteris, εἰπεῖν ὦν, ut respondeat superioribus φάναι παρὰ σφίσι γενέσθαι, aut potius εἶπον ὦν. Ego aliter censeo. Frequens in hoc scriptore, neque nesciebat vir Cl., ἐπεὶ atque ἐπεί τε, infinita oratione sequente: similes structurae IV, 10. VII, 3. 150. VIII, 11. dicta adfirmant, et quae *H. Stephanus* de Dialect. p. 138.

35. Ἄνδρας μικρούς, μετρίων ἐλάσσονας] Pygmaei sunt, prudentius, quam poëtarum in fabellis, hic descripti; a quorum pictura non longe abit *Nonnosi*, qui eos in Aethiopiae finibus vidit, narratio. Sic *Photius* ex eo Cod. III. Biblioth. p. 8. ἐνέτυχε γάρ τισι μορφὴν μὲν καὶ ἰδέαν ἔχουσιν ἀνθρωπίνην, βραχυτάτοις δὲ τὸ μέγεθος, καὶ μέλασι τὴν χρόαν, ὑπὸ δὲ τριχῶν δεδασυμένοις διὰ παντὸς τοῦ σώματος. Itaque in fabulis, si illa fide fulciuntur, putari non debent. Idem nempe, bene *Is. Vossius*, efficiunt aestus et frigus intensissimum, quamvis diversa ratione: nam qui nimio sole coquuntur, illi breves sunt et exiles, praesertim in siticulosis regionibus, ad *Melam* III, 8., quibus iungi possunt a *Iobo Ludolfo* disputata Conment. in Histor. *Aethiop.* p. 70.

51. Καὶ μέσην τάμνων Λιβύην· καί] Aut haec aut superior, quippe lenem orationis cursum turbans, inducenda copula est. Mediam autem Africam permeare Nilum, si destricte adfirmetur, vero non erit simile. Quare Ampl. *Bouberius* Dissert. Herod. C. 18. p. 190. confusionem amnium Nili et eius, cui *Niger* nomen, hic invenit; fortasse citra ius. Haud sane aliter haec accipi possunt, quam quae de Istro, μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην· quae quidem si arte presseris, simili laborabunt difficultate.

54. Καὶ Πυρήνης πόλιος] Nollem dicam *Laurentio* a Viro Cl. inpactam, ex non geminata canina littera: secutus est suas schedas, quibus aliae consentiunt, praeterque omnes *Aristoteles* Meteorol. I, 13. Isthic autem Philosophus montem signavit, *Noster* urbem, quo titulo in Celtis cum nulla sit, *Guil. Stukius* ad Peripl. Pont. Euxin. p. 164. Πυρήνης ὄρους sive ὄρεος, vel aliud quid huiusmodi, legendum coniicit esse: cui paria non facio. *Herodotus* ex auditu haec deponit, in omnibus non fallente. Monuit *Glareanus* et *Stukius* ex eo, non longe ab Istri fontibus duo amnes *Brygen* seu *Pregen* scaturire et cum eo misceri, vicinamque illis regionem *Preginam* sive *Pryginam* adpellari: fieri potuisse, ut Πυρήνη inde gigneretur. Gemina illis *Dalecampius* ad *Plinium* H. Nat. IV, 12., in eo reprehendendus, quod Πυργήνης χώρης *Nostro* obtrudat.

55. Κελτοί εἰσι ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων] Corrigunt doctissimi viri *Io. Clericus* et *Bouberius* Diss. Herodot. C. 19. ἔσω — στηλέων, siquidem Celtae, sub quorum nomine Hispani continentur, extra columnas istas censeri nequeant. At haec vide. Ad Calpen fixae credebantur columnae; unde diversa ratione cis et uls columnas multa considerari poterant. Omnia extra Herculis fretum in Oceanum versa ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων *Straboni* I. p. 82. B. et seq., cui et pars extima Lusitaniae, sese vehementer porrigens ac incurvans, τὸ ἐκτὸς Ἡρακλείων στηλῶν κύρτωμα τῆς Εὐρώπης p. 112. B. Praeterea ἐντὸς στηλῶν insulae contra Hispaniam in mediterraneo mari, ἔξω δὲ στηλῶν, τὰ Γάδειρα sive *Gades* L. III. p. 256. Iam Celtae ad flumen Anam et Lusitaniae promontorium Sacrum et Nerium, cui et Celtico nomen, sedes olim habuerunt, eodem teste L. III. p. 230. B. Atque his dudum scriptis adfertur *Biblioth. Germ.* T. XXIV. pars II., in qua Cl. *Pellouterii* Responsio ad Cel. *Schoepflini* dubia, de situ Celtarum in Hispania eadem tradens p. 396.

58. Ῥέων — διὰ πάσης Εὐρώπης] Hae quidem voces orationis Herodoteae lenem cursum impediunt, Criticisque furcillis hinc videntur eiiciendae, si vera suspicor, sic olim ad oram positae:

τελευτᾷ δὲ ὁ Ἴστρος ἐς θάλασσαν	ῥέων
τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου	διὰ πάσης
τῇ Ἰστριηνοὶ Μιλησίων οἰκέουσι ἄποικοι	Εὐρώπης

Repeti poterant e L. IV, c. 49. ubi ῥέει διὰ πάσης Εὐρώπης ὁ Ἴστρος (ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οἳ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων μετὰ Κύνητας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ) ῥέων δὲ διὰ

34 Et Ister, fluit enim per terram habitatam, a multis cognoscitur: de Nili vero fontibus nemo habet quod referat, utpote Africa, per quam fluit, inhabitata ac deserta. De eius fluxu, quam potuit longissime inquirendo perveniri, dictum est; exit autem in AEgyptum. Porro AEgyptus montanæ Ciliciæ fere opposita iacet. Hinc ad Sinopen in ponto Euxino sitam, quinque dierum est rectum iter viro expedito. Sinope autem Istro mare irrumpenti ex adverso est sita. Ita Nilus totam permeans Africam, videtur mihi æquiparandus Istro. Hactenus de Nilo di-
35 ctum sit. VENIO ad plura de AEgypto referenda; quoniam plurima mirabilia habet, quam alia omnis regio, et supra omnem regionem exhibet opera relatu maiora. Horum gratia plura de ea memorabuntur. AEgyptii pro cœlo, quod apud eos est alterius modi, et flumine diversam ab aliis fluminibus naturam ostendente, ita ipsi pleraque omnia a ceteris hominibus diversa constituerunt, seu mores seu iura respicias. Apud hos feminæ quidem in foro agunt cauponanturque, viri autem intra domos texunt. Alii vero texentes villum subtegminis desuper tramant, AEgyptii subter. Onera viri capitibus, feminæ humeris baiulant. Feminæ erectæ mingunt; viri sedentes. Domi ventrem exonerant, foris in viis comedunt: reddentes rationem, quæ

οἰκέουσι ἄποικοι. Ὁ μὲν δὴ Ἴςρος, ῥέει γὰρ δι' [a] οἰκευμένης, πρὸς πολλῶν γινώσκεται· περὶ δὲ τῶν τοῦ Νείλου πηγέων οὐδεὶς ἔχει λέγειν. ἀοίκητός τε γάρ ἐςι καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δι' ἧς ῥέει. περὶ δὲ τοῦ ῥεύματος αὐτοῦ, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἱςορεῦντα ἦν ἐξικέσθαι, εἴρηται· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρεινῆς Κιλικίης μάλιςά κῃ ἀντίη κέεται. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ πέντε ἡμερέων ἰθεῖα ὁδὸς εὐζώνῳ ἀνδρί. ἡ δὲ Σινώπη τῷ Ἴςρῳ ἐκδιδόντι ἐς θάλασσαν [b] ἀντίον κέεται. οὕτω τὸν Νεῖλον δοκέω διὰ πάσης τῆς Λιβύης διεξιόντα ἐξισοῦσθαι τῷ Ἴςρῳ. Νείλου μέν νυν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω. Ἔρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηκυνέων τὸν λόγον, ὅτι [c] πλέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην· τούτων εἵνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐςήσαντο ἤθεά τε καὶ νόμους. ἐν τοῖσι, αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι· οἱ δὲ ἄνδρες, κατ' οἴκους ἐόντες, ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι [d] δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τὴν κρόκην ὠθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ, κάτω. τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες, ἐπὶ τῶν ὤμων. οὐρέουσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὀρθαί· οἱ δὲ ἄνδρες, κατήμενοι. [e] εὐμαρίῃ χρέωνται ἐν τοῖσι οἴκοισι, ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι· ἐπιλέγοντες, ὡς τὰ μὲν αἰσχρὰ, ἀναγκαῖα

a Οἰκευμένης *Arch.*, ceteri οἰκεομ. *b Rem. Vind. M. Ask. Pasf.* margo *Steph.*, ἀντίη *Ald. Arch.* *c Ald. V. Arch. R. Paris. A. B*, πλεῖςα θωμάσια *M. Ask. Pasf.* *d M. Arch. Ask.*, in aliis δὲ non reperitur. *e* Εὐμαρέῃ *Ask. Pasf. Arch. Suid.* Voc. Vide IV, 113. Quae sequuntur, exscripsit *Stobaeus* Serm. XLI. p. 247.

διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίης ἐσβάλλει. Hic ista post parenthesin Herodoteo more requirebatur repetitio: nostro loco paulo dixerat ante de Danubio v. 12, ῥέει μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην. Istis, quae dicebam, reiectis nihil hic remanet impediti. Locorum praeterea monstrat comparatio, quomodo capiendum sit μετὰ Κύνητας L. IV, c. 49. *exceptis* nempe *Cynesiis*. Hi ultimi habitabant ad Occidentem Europae; Celtae paene ultimi: in Celtarum regione ponit *Herodotus* Danubii fontes, illinc per Europam fluentis, seseque tandem in Pontum Euxinum circa Istriam exonerantis. VALKEN.

65. Ἡ δὲ Αἴγυπτος —— κέεται] Haec alienissimo loco legi contendit *T. Faber*, atque in L. IV. reducenda: *quid enim*, inquit I Epist. p. 29, *ad comparationem Nili cum Danubio situs Aegypti, qua Ciliciae montana aspicit, facere potest?* Mea sententia L. IV. prorsus ista locum non invenirent; hic autem pernecessaria apte respondent ad argumentationem *Herodoti*, haud sanequam comparantis *longitudinem Nili per AEgyptum cum cursu Danubii per Europam fluentis*, quod putabat *Faber*: nihil minus. Ostendere nititur, τὸν Νεῖλον τῷ Ἴςρῳ ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὁρμέεσθαι p. 101, 10. Tractum ille duntaxat cursumque Nili atque Istri comparat ab Occidente versus Orientem fluentium. Ad quaestionem a *Fabricio* sibi positam altius Herodotea retractare debuerat *Faber*. Nilus secundum *Herod.* (L. II, c. 22.) Libyam permeans et AEthiopiam ἐκδιδοῖ ἐς Αἴγυπτον. Quousque supra AEgyptum Nili fontes persequuti dicantur, narrat cap. 29, et seqq. supra AEgyptum fluit ab Occidente, (p. 100, 1.) ῥέει ἀπὸ ἑσπέρης τε καὶ ἡλίου δυσμέων. Tum narrationem interserit, qua per Libyae deserta quam longissime progressi flumen invenisse magnum dicuntur, ῥέειν δὲ (p. 100, 47.) ἀπὸ ἑσπέρης αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα· *Nilum* fuisse coniicit *Herodotus*: tandem hunc Nili cursum comparans cum cursu Danubii. Nilus ipsi dicitur μέσην τάμνων Λιβύην· Ister μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην. Nilus fluit ab Occidente Libyae; Ister ab Occidentali parte Europae: Ister τελευτᾷ ἐς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου, τῇ Ἰςριηνοὶ — οἰκέουσι. Nilus ἐκδιδοῖ ἐς Αἴγυπτον. AEgyptus terminus est Orientalis, ad quem ab Occidente Libyam pervadens pertingit Nilus: hanc cursu mutato mediam secans effluit in mare. Iam vero monstrandum erat, AEgypto obiectum respondere locum, quo se Danubius in Pontum exoneraret Euxinum: AEgypto, inquit, opposita est Cilicia montana: hinc recta via pergendo quinque diebus perveniri potest Sinopem, ad Pontum Euxinum sitam: Sinope obiacet Istro, se in illud mare exoneranti. Tandem e dictis concludit: οὕτω τὸν Νεῖλον δοκέω, διὰ πάσης τῆς Λιβύης (*per totam Africam*; ut Danubius *per totam Europam*:) διεξιόντα, ἐξισοῦσθαι τῷ Ἴςρῳ. VALKEN.

69. Ἀντίον κέεται] *Gronovium* vide, nimis argutantem. Usus ἀντίην patrio casui iungit, quemadmodum scuti Hesiodei v, 434. 444.; adnectit idem dandi inflexioni ἀντίον VI, 77. in scriptis Codd. Hoc si nolis, quidni ἀντίη retinebitur? Mox πλέω θωϋμάσια, sedem pristinam recepit. Lege tamen Cl. *Abresch* Dilucid. Thucyd. p. 514.

78. Ἤθεά τε καὶ νόμους] Quinimo ἔθεά τε καὶ νόμους habebant AEgyptii, quae pleraque prorsus essent aliorum populorum moribus atque institutis contraria: Ἐκεῖ γὰρ οἱ μὲν ἄρσενες κατὰ ςέγας θακοῦσιν ἱςουργοῦντες· αἱ δὲ σύννομοι τὰ ἔξω βίου τροφεῖα πορσύνουσ' ἀεί, *Sophocles* Oed. in Col. v. 331. *Herodotus* αἱ μὲν γυναῖκες, inquit, ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴκους ἐόντες ὑφαίνουσι. Secundum *Nymphodorum* ἐν τῷ ιγ̄ sive ἐν τῷ γ̄ τῶν Βαρβαρικῶν apud *Schol. Soph.* muliebria munia viris in AEgypto primus adsignavit Sesostris; quod, si fidem invenit, Rex bellicosissimus censendus est constituisse, posteaquam plurimas gentes subiugasset, ἀποςήσας τὰ πλήθη ἀπὸ τῶν πολεμικῶν ἔργων, *Diodor. Sic.* I, c. 56., qui his simillima de Amazonum maritis probabilius narrat II, c. 45. III, c. 53. Ceterum e *Nymphodori* fragmento Herodoteum ἀγοράζουσι interpretari debuerant ἐν ἀγορᾷ περιπατοῦσιν, aut διατρίβουσι· quo significatu semper verbum ἀγοράζειν *Herodotus*, (III, c. 137. c. 139. IV, c. 78. et c. 164.) veteres etiam Attici praesertim adhibuerunt, quorum usum Grammatici respiciunt Atticistae: quia rarissimum erat *emendi* sensu apud oratores antiquos, in *Hyperidis* Deliaca, Ἀγοράσαι ἀντὶ τοῦ ὠνήσασθαι, positum adnotavit *Harpocration*: orationis ista pars superest *Scholiis* in *Hermogenem* excitata *Casaubono* in *Athen.* X, c. VI. et *d'Orvillio* Exercit. Deliaca p. 110. VALKEN.

79. Αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι] Tractavit haec ill. *Ez. Spanhemius* ad Iulian. Or. I. p. 142. Sed ἀγοράζειν hoc loco idem est atque in foro agere et versari, sicuti III, 137. Recte *Nymphodorus* in Schol. Oed. Colon. *Sophocl.* v. 350. αἱ μὲν γυναῖκες ἐν ἀγορᾷ περιπατοῦσι καὶ καπηλεύουσι de AEgyptiis; tum οἱ δὲ ἄνδρες κατὰ τὴν οἰκίαν ὑφαίνουσι, at nihil de texendi more, quem clarissima luce *Salmasius* ad *Vopisci* Aurelian. c. 46. p. 564. et post eum *Io. Braunius* Vestit. Sacerdot. Hebr. L. I, 16. p. 267. &c, circumfudit.

92. Τῆ

καῖα δὲ, ἐν ἀποκρύφῳ ἐςὶ ποιέειν χρεών· τὰ δὲ μὴ αἰσχρὰ, ἀναφανδόν. [a] ἱρᾶται γυνὴ μὲν οὐδεμίη οὔτε ἔρ-
102 σενος θεοῦ, οὔτε θηλέης· ἄνδρες δὲ, πάντων τε καὶ πασέων. τρέφειν τοὺς τοκέας τοῖσι μὲν παισὶ οὐδεμίη ἀνάγκη, μὴ βουλομένοισι· τῇσι δὲ θυγατράσι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ μὴ βουλομένῃσι. Οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ [b] κομέουσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυρεῦνται. τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἅμα κήδεϊ κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς, τοὺς μάλιςα ἱκνέεται· Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὔξεσθαι, τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ, τέως ἐξυρημένοι. τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων δίαιτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαιτά ἐςι. ἀπὸ [c] πυρέων καὶ κριθέων ὦλλοι ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην ὄνειδος μέγιςόν ἐςι· ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποιεῦνται σιτία, [d] τὰς ζεὰς μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι τὸ μὲν ςαῖς τοῖσι ποσὶ, τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσὶ, [e] καὶ τὴν κόπρον ἀναιρέονται. τὰ αἰδοῖα ὦλλοι μὲν ἐῶσι ὡς ἐγένοντο, πλὴν ὅσοι ἀπὸ τούτων ἔμαθον· Αἰγύπτιοι δὲ περιτάμνονται. εἵματα, τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαςος ἔχει δύο. τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἑκάςη. τῶν ἱςίων τοὺς [f] κρίκους καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἔξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. γράμματα γράφουσι, καὶ λογίζονται ψήφοισι Ἕλληνες μὲν, ἀπὸ τῶν ἀριςερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα· Αἰγύπτιοι δὲ, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριςερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα, αὐτοὶ μέν φασι ἐπὶ [g] τὰ δεξιὰ ποιέειν, Ἕλληνας δὲ ἐπ' ἀριςερά. διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἱρὰ, τὰ δὲ, δημοτικὰ καλέεται· Θεοσεβέες δὲ περισσῶς ἐόντες μάλιςα πάντων ἀνθρώπων, νόμοισι [h] τοιοίσιδε χρέωνται. ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι, διασμέωντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην· οὐχ ὁ μὲν, ὁ δ' οὔ, ἀλλὰ πάντες. εἵματα δὲ λίνεα φορέουσι αἰεὶ νεόπλυτα, ἐπιτηδεύοντες τοῦτο μάλιςα. τά τε αἰδοῖα περιτάμνονται, καθαριότητος εἵνεκεν· προτιμῶντες καθαροὶ εἶναι

ἢ

quæ ſunt turpia, ſed neceſſaria, ea in occulto fieri debere; palam vero, quæ non ſunt turpia. Mulier neque dei neque deæ ulla ſacerdos est, ſed viri deorum omnium et dearum. Alendi parentes filiis nulla, nolentibus; filiabus, etiamſi nolint, ſumma
neceſſitas est. Deorum ſacerdotes alibi 36
comati ſunt, in AEgypto raſi. Apud alios ritus est, ſtatim in funere capita tonſa geri ab illis, quos maxime tangit; AEgyptii ſub mortes ſinunt capitis crines immitti, tum in capite, tum in mento antea raſi. Apud ceteros mortales victus a ferarum ſecretus est conſortio; AEgyptii cum feris vivunt. Alii tritico atque hordeo victitant: AEgyptio, qui ex iis vitam ſectatur, maximo probro est; ſed cibos e farre conficiunt, quos quidam ſiliginem appellant. Farinam aqua madefactam pedibus, lutum manibus ſubigunt et ſtercus tollunt. Virilia alii talia relinquunt prout nata erant, præ ter eos qui ab istis didicerunt; AEgyptii circumcidunt. Viri binas vestes habent, feminæ ſingulas. Alii velorum anſulas et funes extrinſecus aſſuunt, AEgyptii intrinſecus. Græci literas ſcribunt et calculis computant a ſinistro in dextrum manum ferentes; AEgyptii a dextro in ſiniſtrum; et hoc facientes aiunt ſe in dextrum, Græcos facere in ſinistrum.
Literis duplicibus utuntur, quarum unas ſa- 37
cras vocant, populares alteras. In deos adfatim ſupra omnes homines religioſi ſunt, talibus moribus utentes: aheneis in poculis potant, ſingulis ea diebus extergentes, non hic neque ille, ſed univerſi. Linea ferunt vestimenta ſemper recens lota, hanc rem præcipue curantes. Virilia circumcidunt munditiæ gratia, pluris facientes ſe mundos eſſe quam decoros.

Sa-

a Ἱρᾶ τε *Arch.* *b* Κομόωσι *Arch.*, tum ξηρῶνται· ξυρῶνται *Ask. Paſſ.*, ξυροῦνται *M.* olim ξηρεῦνται, errore librariorum. *c* *Ald. Vind. Pariſini, Rem.*, πυρῶν *Ask. M. Arch.*, in quo et κριθῶν. Tum ſtatim ἄλλοι *Id.* et *Vind.*, ex *M.* et *Ask. Paris. B.* vulgatum. *d* Excerpſit *Erotianus* in Μετεξέτεροι et *Galenus* in *Hippocr.* p. 312. t. IV., in *Baſil.* et *Charterii* edito mire vitioſus, ſed facili auxilio curandus; *Arch.* ὀλλυρέων et ζειὰς, quomodo *Erot.* et *Galen.* *e* Quatuor haec non legit *Valla* et deſunt *Arch. Vind.*, qui denuo ἄλλοι· ὦ 'λλοι *Ald.*, τὰ δὲ αἰδοῖα *Ask.* Praecedentia citat *Strabo* XVII. p. 1179. *f* Κρίσκους *Ask.* *g* Articulum non habet *Arch.* *h* *M. Ask. Paſſ.* reliqui τοιοιςδε. Mox διασμῶντες *Arch. M. Ask.*, in *Ald. Paris. A. Rem. Vind.* vulgatum. Adtigit *Athen.* L. VI. p. 231. D.

92. Τῇ μὲν ἄλλῃ κομέουσι] Nihil muto. Κομόωσι *Arch.*, ſic enim habet, non κομόουσι, uti *Galeus*, librario debetur, ad notam Ionicam offenſo: indidem ξυροῦνται et ξυρῶνται venerunt, ſalvo meliore C. 37. Non negavit his Cl. *Salmaſius* operam de Com. p. 542., talia derivans, quae ſine controverſia inde confici non poſſunt, bene obſervante Cl. *Dukero* in *Thucydid.* 1, 6.

95. Τοὺς μάλιςα] A poëtis omittitur interdum in talibus praepoſitio; addit *Herodotus*; qui et hic ſcripſiſſe videtur: ἐς τοὺς μάλιςα ἱκνέεται, nempe τὸ κῆδος· *qui quidem genere ſint proximi*, atque id circo ταφῆες et κηδεςαί. L. VI, c. 57. δικάζειν πατρούχου παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν. conf. c. 109. *ad aliquem venire* dicitur *pecunia* vel *haereditas*. *Solon*: μὴ ἐπιτροπεύειν εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχεται τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων, apud *Diogen. Laërt.* 1, 56. cui legi *Charondae* contrariam explanans *Diodorus Sic.* XII, c. 15. τῆς οὐσίας, inquit, εἰς ἐκείνους καθηκούσης. *Iis eſſe adiuncta Sacra*, ſcribit *Cicero* II. de LL. c. 19. *ad quos* patris familias *morte pecunia venerit.* VALKEN.

99. Ἀπὸ πυρέων] Et hoc inſtauravi; αὐτέων, Θεσσαλέων, Σουσέων aliaque hoc de genere adhibuit; et haec terminatio recuſabitur? Melius ſucceſſiſſet, ſi in Latinis *frumenti* loco *triticum*, et ζεὰς *Hieronymi* exemplo *ſpeltam* vertiſſent. Belle de his *Ol. Celſius* Hierobotan. P. II. p. 101. et 122.

3. Τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσί.] Huc praeter *Strabonem* XVII, p. 1179. C. ſpectat *Anonym.* in *Pythag.* reliquiis p. 714. τὸν παλὸν δεύειν ταῖς χερσὶ, τὸν σῖτον τοῖς ποσὶ, τήνοις καλὸν, ἀλλ' ἁμῖν τὸ ἐναντίον. Qui quidem meminerit *vinum* ſecundum Grammaticos Ionice dictum πηλὸν, et οἶνον πατεῖν *Hybriae* ap. *Athen.* XV, p. 696. A. hic forſan per πηλὸν, *uvas* intelligat preſſas in torculari: ſed *vinum* nuſpiam ita vocat *Herodotus*, ſecundum quem vitibus etiam caruit AEgyptus: vid. Celeberr. *Weſſeling.* ad *Diodor.* T. 1, p. 19. VALKEN.

6. Εἵματα τῶν μὲν ἀ. ἕ. ἔχει δύο.] Hinc in *Schol.* ad *Soph.* Oed. in Col. v. 331. corrigendus est *Nymphodorus*: τοῖς μὲν δύο ἱμάτια περιέβαλε, ταῖς δὲ ἕν· vulgatur, ταῖς μὲν δ. ἱ. π. τοῖς δὲ ἕν. Huc Seſoſtris ista dicitur in uſum introduxiſſe, ὑπολαμβάνων ἅμα τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκθηλύνεσθαι· ὃ καὶ Λυδοῖς ὕςερον συμπεσεῖν φασίν. Lydi cum a Cyro defeciſſent, κέλευέ σφεας, inquit Croeſus apud *Herod.* 1, c. 155. κιθῶνας —— ὑποδύνειν τοῖσι εἵμασι· quod *Polyaenus* dixit ςολὴν γυναικεῖαν φορεῖν, VII, c. 6, 4. De Cyro Lydisque narrata transtulit in Xerxen et Babylonios *Plutarch.* T. II, p. 173. c. De AEgyptiis conf. *Herod.* II, c. 81. VALKEN.

14. Διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται] De AEgyptiorum litteris docte et prudenter Cl. *Warburton* Divin. Legat. Moſis L. IV. ſect. 4. Vſi olim fuerunt ſacris ſive Hieroglyphicis, quales in obeliſcis aliisque monumentis cernuntur: uſi etiam δημοτικοῖς, quas populares et *currentes* adpellare licebit. Memini aetate ſuperiore in cimeliarchio Auriaci Principis, monſtrante *Hemſterhuſio*, eruditiſſimi patris egregio filio, lintea videre huiusmodi litteris obpleta: habet ſimiles faſcias et lintea texta Ill. Comes *Caylus* in *Recueil des Antiquites* t. 1. p. 70., adſperſis praeclariſſimis obſervationibus, quas ut conſideres, auctor ſuaſorque ſum.

20. Τά τε αἰδοῖα περιτάμνονται] De ſacerdotibus recte: neque enim omnibus AEgyptiis illa circumciſionis, niſi ſi myſteriis initiari et ad ſacras ſcientias admitti vellent, neceſſitas. Docuit *Huëtius*, Vir Cl., in *Origen.* ad Geneſ. p. 16. et in Homil. v. in *Ierem.* p. 159.

Sacerdotes tertio quoque die totum corpus ra-
dunt, nequis pediculus deos colentibus aut a-
liud quid ſordidum omnino adſit. Iidem ve-
ſtem tantummodo lineam, calceos byblinos
geſtant: nec aliam veſtem aut alios calceos
ſumere eis fas eſt. Lavantur quotidie bis fri-
gida, item noctu bis. Alias praeterea cere-
monias ut ita dicam infinitas exercent. Qui
etiam non paucis afficiuntur commodis; nam
neque e re domeſtica aliquid conterunt, neque
impendunt, ſed ipſis cibi ſacri cocti præſto
ſunt, et carnis anſerinæ et bubulæ copia quæ-
dam ingens quotidie unicuique adeſt. Vinum
quoque ex vite preſſum illis datur. De piſci-
bus guſtare nefas eſt illis. Fabas AEgyptii in
ſua terra nec admodum ſerunt, nec eas, quæ
provenerint, aut crudas aut in aqua coctas,
edunt. Sacerdotes vero ne aſpicere quidem
eas ſuſtinent, arbitrantes haud mundum illud
legumen eſſe. Sacerdos fit non unus cuiusque
deorum, ſed multi, quorum unus eſt maxi-
mus; ubi quis defunctus eſt, filius eius ſubro-
38 gatur. Boves mares Epaphi eſſe ſtatuunt;
eaque de re hunc in modum eos explorant. Si
pilum nigrum adeſſe vel unum viderit, ne-
quaquam mundum eſſe cenſet. Explorat au-
tem hæc ſacerdotum aliquis ad id conſtitutus,
pecude cum ſtante erecta, tum etiam reſupina-
ta: lingua etiam exerta, an pura ſit ab iis ſignis
quæ propoſita ſunt, quæ ego alio referam in li-
bro. Inſpicit et caudæ pilos, nunquid eos habeat
ſe-

ἢ εὐπρεπέστεροι. οἱ δὲ ἱρέες [a] ξυρεῦνται πᾶν τὸ σῶμα διὰ
τρίτης ἡμέρης, ἵνα μήτε φθεὶρ, [b] μήτε ἄλλο μυσαρὸν
μηδὲν ἐγγίνηταί σφι θεραπεύουσι τοὺς θεούς. ἐσθῆτα δὲ
φορέουσι οἱ ἱρέες λινέην μούνην, καὶ ὑποδήματα βύβλινα·
ἄλλην [c] δέ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔξεστι λαβεῖν, οὐδὲ ὑποδήματα
ἄλλα. λοῦνται δὲ δὶς τῆς ἡμέρης ἑκάστης ψυχρῷ, καὶ
δὶς ἑκάστης νυκτός. ἄλλας τε [d] θρησκίας μυρίας ἐπι-
τελέουσι, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. πάσχουσι δὲ καὶ ἀγαθὰ οὐκ
ὀλίγα· οὔτε τι γὰρ τῶν οἰκηΐων τρίβουσι, οὔτε δαπανέωνται,
ἀλλὰ καὶ σιτία σφί ἐστι ἱρὰ [e] πεσσόμενα, καὶ χηνέων
καὶ βοέων κρεῶν πλῆθός τι ἑκάστῳ γίνεται πολλὸν ἑκά-
στης ἡμέρης. δίδοται δέ σφι καὶ οἶνος ἀμπέλινος. ἰχθύων
δὲ οὔ σφι ἔξεστι [f] πάσασθαι. κυάμους δὲ οὔτε τι μάλα
σπείρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ, τούς τε γενομένους οὔτε
τρώγουσι, οὔτε ἕψοντες [g] πατέονται. οἱ δὲ δὴ ἱρέες, οὐδὲ 103
ὁρέοντες ἀνέχονται, νομίζοντες οὐ καθαρόν μιν εἶναι ὄσπριον.
ἱρᾶται δὲ οὐκ εἷς ἑκάστου τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοί, τῶν
εἷς ἐστι [h] ἀρχιέρεως· ἐπεὰν δέ τις ἀποθάνῃ, τούτου ὁ παῖς
ἀντικατίσταται. Τοὺς δὲ βοῦς τοὺς ἔρσενας τοῦ Ἐπάφου
εἶναι νομίζουσι, καὶ τούτου εἵνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ὧδε.
τρίχα ἢν καὶ μίην ἴδηται [i] ἐπεοῦσαν μέλαιναν, οὐ καθ-
αρὸν εἶναι νομίζει. δίζηται δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦτο τε-
ταγμένος τῶν τις ἱρέων, καὶ ὀρθοῦ ἑστεῶτος τοῦ κτήνεος
καὶ ὑπτίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἐξειρύσας, εἰ καθαρὴ τῶν
προκειμένων σημηΐων, τὰ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἐρέω. κατ-
ορᾷ δὲ καὶ τὰς τρίχας τῆς οὐρῆς, εἰ κατὰ φύσιν ἔ-
χει πεφυκυίας. ἢν δὲ τουτέων [k] πάντων ᾖ καθαρός, ση-
μαί-

a Ξυρῶνται *Arch. Ask.* *b* *M. Ask.*, μήτ' ἄλλο *Arch.*, *Edd.* μή τε τι ἄλλο nec male. Tum ἐγγίγνηταί σφι θεραπεύοντες *Arch.* *c* *Ald. Arch. V. Rem. Paris. A. B.*, δέ σφισι *M. Ask.*, levi discrimine. Mox βαλέειν, loco λαβεῖν *Ald. Arch.* et ſtatim ἡμέρης ἑκάστης χυθρῷ, καὶ *Arch.* ſine ὕδατι, quod et *M.* et *Ask.* abeſt, adeſt *Edd.* *d* Θρησκίας *Arch.*, θρησκείας ceteri. Vide ſupra C. 18. *e* Πασσόμενα *Arch.*, tum καὶ κρεῶν βοέων καὶ χην. cum *Ask.* et *Valla.* *f* Πάσασθαι *Arch.* et οὔτε μάλα· quo modo et Codex *Io. Windeti*, quem vide de Vit. Funct. ſtatu C. 5. *g* *M. Ask.* ora *Steph. Paſſ.*, addita gloſſa γεύονται ceteri δατέονται. *h* *Ask. M. Paſſ.* vulgo ἀρχιερεύς. Mox τούτου παῖς *Arch.*, inſerunt alii ὁ. *i* *Paſſ.*, ἐνεοῦσαν *Arch.*, neque ille male, ἐπιοῦσαν reliqui. Poſt pauca δίζηται *Id.* et *Ask. Paſſ.*, alii δίζεται. *k* Deſit *Arch.*

p. 159. Ed. Nov. multoque uberius amicus meus, olim ſtudioſiſſimus auditor, *C. V. Vonckius*, vir Ampliſſ., Obſ. Miſcell. C. 1. p. 60. Cauſſam ritus, quam *Noſter* adfert, ridiculam ait *Guiliel. Iameſon* Spicil. Antiq. AEgypt. C. 14. p. 339.; potuiſſe enim ſacerdotes munditiae et ſalubritati conſulere ſine circumciſione. Fateor id ultro. Vitione tamen cedere ſcriptori debet, ſi, quem obtendebant AEgyptii colorem, ſignet? *Philonem* Iud. de Circumciſ. p. 810. C. Vir. Cl. in conſilium ubi miſiſſet, potuiſſet ſapere. Addit doctiſſimus Iudaeorum, non aliam ob rationem ſacerdotes corpus adcuratiſſime radere, et *Syneſius* Encom. Calvit. p. 70. D. cum *Petavii* obſervatis.

27. Λοῦνται δὲ δὶς τῆς ἡμέρης] Valla *interdiu ter*, quaſi τρὶς τῆς — eſſet. Mihi iſtud, modo ſcripti Codd. addicerent, non diſpliceret. Vide hoc *Porphyrii* ex *Chaeremone* A. An. IV, 7. ΤΡΙΣ δὲ τῆς ἡμέρας ἀπελούοντο ΨΥΧΡΩι, ἀπό τε κοίτης, καὶ πρὸ ἀρίστου, καὶ πρὸς ὕπνον. Quae et *Medic.* et aberranti *Arch.*, auctoritatem conciliant. Porro ἐσθῆτα βαλέειν *Aldi* et *Arch.* habet quidpiam ſingulare, cui fidere non audeo.

33. Δίδοται — οἶνος ἀμπέλινος] Eum in modum C. 60. At C. 77. uſum AEgyptiis οἴνου ἐκ κριθέων ſive *vini ex hordeo* largitur, quoniam vites regioni deeſſent: quod quidem an diſtricte verum ſit, alias quaeremus. *Plutarchus* poſt Pſammetichi aetatem, aditu Graecis intra regionem patefacto, vini potum regibus et ſacerdotibus placuiſſe, de Iſid. et Oſir. C. 6., antea peſtiferi quid illi adeſſe opinatis, innuit. Ut ut fuit, οἴνου οἱ μὲν οὐδ' ὅλως, οἱ δὲ ὀλίγιστα ἐγεύοντο *Chaeremon* in *Porphyr.* A. A. IV, 6. Confer Muſam III, 6. *P. Ern. Iablonskii* Panth. Aegypt. II, 1. p. 131., et nota Cl. *Salmaſium*, ἀμπέλινον de foliis, ἀμπέλιον, in vino uſurpari adſervantem ad *Achillem Tat.* L. II. p. 67.

35. Οὔτε τρώγουσι] *Cl. Pauw* corrigebat φρύγουσι, *frigunt*, vulgatum vitii damnans, quoniam qui fabas ἕψοντες δατέονται, eas τρώγουσι, quod *Noſter* infitiatur: paſſim ἕψειν et φρύγειν contra ſe poni, neque τρώγειν *crudas edere* indicare. Speciem ea habent, nihil amplius. Debuiſſet ſcriptor, ſi vero niterentur, οὔτε φρύγοντες οὔτε ἕψοντες — dare. At veritas deeſt. Τρώγειν de crudis olim placuit unice: teſtantur τρωκτὰ et τρώξιμα, quae ὠμὰ ἐσθιόμενα exponit *Galenus*: accedit verbi in his libris uſus I, 71. II, 92. Bene, quamquam generalius, *Plutarchus* Symp. VIII, 8. οὔτε γὰρ σπείρειν, οὔτε σιτεῖσθαι κύαμον Αἰγυπτίους, ἀλλ' οὐδὲ ὁρῶντας ἀνέχεσθαί φησιν ὁ Ἡρόδοτος. Egregio *Medicei* et *Paſſ.* πατέονται alius erit locus. Nunc notemus eorumdem τῶν εἷς ἐστι ἀρχιέρεως ſingulare prorſus. Potuiſſet illi fideiuſſorem Vir Celeb. addere *Dionem Caſſium*, cui ὁ ἀρχιέρεως, τῷ ἀρχιέρεῳ, τὸν ἀρχιέρεων ſeſe probarunt. Lege Cl. *Reimari* obſervata in *Dionis* LIII. p. 712.

41. Καὶ τούτου εἵνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ὧδε] Non expedio hanc conſecutionem: Boves mares Epaphi cenſentur: Epaphus non alius ac Apis II, 153. III, 28.; propterea hunc in modum boves explorant. Haeccine conſequens oratio? Saltem qualitatem aliquam aut coloris aut rei alius adiunxiſſet. Aegyptii *rufos boves* τοὺς πυῤῥοὺς βοῦς tantummodo inmolabant, uſi prius examine pilorum ſuperſtitioſiſſimo, ὥστε κἂν μίαν ἔχῃ τρίχα μέλαιναν ἢ λευκὴν, ἄθυτον ἡγεῖσθαι, *ut ſi vel pilum unum nigrum albumve haberet, mactari non poſſe arbitrarentur*, teſtantibus *Plutarch.* Iſid. et Oſir. p. 363. B. et *Diodoro* I, 88. In *Noſtri* animo, etsi verba nunc non praeferant, verſatum ſimile quid videtur. Cl. *Pauw* planiſſima fore cenſebat omnia, modo βοῦς τοὺς ἐρεμνοὺς *nigros boves* refingeretur: hos enim Epaphi ſive Apidis, itidem nigricantis coloris, fuiſſe. Quod quidem ſi probetur, cur atros candidosque pilos tanta ſuperſtitione bubus evulſerunt, quibus ipse Apis inſignis erat? mitto vocem Herodoteam non videri. Ne longum faciam, adſtipulor Viro doctiſſimo aut menda turpatam aut voce aliqua defectam eſſe orationem. Fac fuiſſe τοὺς δὲ καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας — et nexus erit ſermoni; quam mihi ſuſpicionem ſtabilire ſequentia videntur et quae principio C. 41. tum *Porphyrius* A. A. II, 55. Sed hoc doctiores perpendant. Statim ἐνεοῦσαν ex *Arch.* ſcripsiſſem, niſi *Paſſ.* dediſſet conmodius, quod et in *Abreſchii* coniecturam Dilucid. Thucyd. p. 350. venerat. *Reiskio*, poſt pauca εἰ καθαρὴ τῶν — convertenti in εἰ κατορῇ τὶ τῶν, *num conſpiciat horum quidpiam*, arbitrariam emendandi rationem lubens relinquo.

μαίνεται βύβλῳ περὶ τὰ κέρεα [a] εἱλίσσων· καὶ ἔπειτα
γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας, ἐπιβάλλει τὸν δακτύ-
λιον. καὶ οὕτω ἀπάγουσι. ἀσήμαντον δὲ θύσαντι θά-
νατος ἡ ζημίη ἐπικέεται. δοκιμάζεται μέν νυν τὸ κτῆ-
νος τρόπῳ τοιῷδε. Θυσίη δέ σφι ἥδε κατέστηκε. [b] ἀγα-
γόντες τὸ σεσημασμένον κτῆνος πρὸς τὸν βωμὸν, ὅκου ἂν
[c] θύωσι, πυρὴν καίουσι. ἔπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἶνον κατὰ
τοῦ ἱρηΐου ἐπισπείσαντες, καὶ ἐπικαλέσαντες τὸν θεὸν,
σφάζουσι· σφάξαντες δὲ, ἀποτάμνουσι τὴν κεφαλήν·
σῶμα μὲν [d] δὴ τοῦ κτήνεος δείρουσι· κεφαλῇ δὲ [e] κείνῃ
πολλὰ καταρησάμενοι, φέρουσι τοῖσι μὲν ἂν [f] ᾖ ἀγο-
ρὴ, καὶ Ἕλληνές σφισι ἔωσι ἐπίδημοι ἔμποροι, οἱ δὲ
φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν, ἀπ' ὦν ἔδοντο· τοῖσι δὲ ἂν μὴ
παρέωσι Ἕλληνες, οἱ δ' ἐκβάλλουσι ἐς τὸν ποταμόν.
καταρέονται δὲ, τάδε λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἴ τι
μέλλοι ἢ σφίσι τοῖσι θύουσι, ἢ Αἰγύπτῳ τῇ συναπάσῃ
κακὸν γενέσθαι, ἐς κεφαλὴν ταύτην τραπέσθαι. κατὰ
μέν νυν τὰς κεφαλὰς τῶν θυομένων κτηνέων, καὶ τὴν
ἐπίσπεισιν τοῦ οἴνου, πάντες Αἰγύπτιοι νόμοισι τοῖσι
αὐτοῖσι χρέωνται ὁμοίως ἐς πάντα τὰ ἱρά. καὶ ἀπὸ
τούτου τοῦ νόμου, [g] οὐδὲ ἄλλου οὐδενὸς ἐμψύχου κεφα-
λῆς γεύσεται Αἰγυπτίων οὐδείς. Ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν
ἱρῶν, καὶ ἡ καῦσις, ἄλλη περὶ ἄλλο ἱρόν σφι κατέ-
στηκε. τὴν δ' ὦν μεγίστην τε δαίμονα ἥγηνται εἶναι, καὶ
μεγίστην οἱ ὁρτὴν ἀνάγουσι, ταύτην ἔρχομαι ἐρέων. ἐπὴν
προνηστεύσωσι τῇ [h] Ἴσι, καὶ ἐπὴν κατεύξωνται θύουσι τὸν
βοῦν, καὶ ἀποδείραντες, κοιλίην μὲν ἐκείνην πᾶσαν ἐξ
ὧν εἷλον, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ λείπουσι ἐν τῷ σώματι
καὶ τὴν πιμελήν· σκέλεα δὲ ἀποτάμνουσι, καὶ τὴν
ὀσφὺν ἄκρην, καὶ τοὺς ὤμους τε καὶ τὸν τράχηλον. ταῦ-
τα δὲ ποιήσαντες, τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοὸς πιμπλᾶσι
104 ἄρτων καθαρῶν, καὶ μέλιτος, καὶ [i] ἀσταφίδων, καὶ σύ-
κων, καὶ λιβανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων
θυωμάτων. πλήσαντες δὲ τούτων, καταγίζουσι, ἔλαιον
ἄφθονον καταχέοντες· προνηστεύσαντες δὲ, θύουσι· καιο-
μένων δὲ τῶν ἱρῶν, τύπτονται πάντες. ἐπεὰν δὲ ἀπο-
τύψωνται, δαῖτα προτίθενται, τὰ ἐλίποντο τῶν ἱρῶν.
Τοὺς

secundum naturam procreatos. Eum, si fue-
rit his omnibus mundus, notat circumvolvens
cornibus byblum; deinde adfingens terram si-
gillarem, anulum imprimit, et sic abducunt.
Nam immolanti eo sigillo non notatam, poena
mors sancita est. Et hunc quidem in modum
pecus explorantur. Sacrificandi autem is eis
est ritus. Pecude, quae signata est, ad aram 39
ubi immolant adducta, pyram incendunt:
deinde supra aram circa hostiam libato vino,
ac deo invocato, mactant: mactatae caput
amputant, et reliquum corpus excoriant.
Capiti autem illi multa imprecati, asportant
illi, quibus ius est forum celebrare, et eis
Graeci negotiatores adfuerint; illi igitur fe-
rentes in forum vendunt: quibus si non ad-
fuerint Graeci, in flumen abiiciunt. Execran-
tur autem capita in haec verba, ut siquid mali
aut ipsis immolantibus aut universae AEgypto
futurum sit, id in caput hoc vertatur. Eos-
dem porro hos ritus circa capita pecudum im-
molatarum, et vini libationem omnes pariter
AEgyptii ad omnia sacra observant. Atque
ex hoc ritu fit, ut nemo AEgyptiorum de ca-
pite ullius alterius animantis degustet. At 40
tamen sacrorum exemptio et crematio alia
circa aliud sacrum ab eis instituta. Quam
igitur deam maximam esse censent, et cui
maximum festum celebrant, iam nunc dicam.
Posteaquam ieiunio Isidis vacarunt et precati
sunt, bovem immolant, detractoque corio,
alvum illam totam extrahunt, viscera autem
eius in corpore adipemque linquunt, crura
amputant, et extremam coxam armosque,
ac cervicem. His actis, reliquum bovis cor-
pus stipant panibus puris, et melle, et uvis
passis, et ficis, et thure, et myrrha, atque
aliis odoribus, Ubi haec infarserunt, ado-
lent, multum olei adfundentes: ieiunio tamen
ante servato sacrificant. Dum sacrificium ar-
det, omnes sese verberant. Posteaquam plan-
gere desierunt, dapem ex sacrificii reliquiis
pro-

a M. Ask., *Pasf.* vulgo ἐλίσσων. *b* Ἀπαγόντες non male *Rem.* *c* Θύσωσι *Ald. Arch. Paris. B. Vind.*, θύωσι *Pasf. M. Ask.* et *Paris.* duo. *d Ald. Paris. A. B. Arch. Vind. Rem.*, δὴ non adgnoscunt *M. Ask. Pasf.*, mox δέρουσι *Arch.* *e M. Ask. Pasf.* alii ἐκείνου· tum πολλὰ non legit *Arch.*, sed καταρησάμενοι cum *Steph.* marg. *Ask. Vind. Pasf.*, alii κατηρασ. *f* Εἰν ἀγορῇ *Arch.* Mox ἐπίδημοι *Paris. A. B. Arch. Ald.*, *V. R.*, ἐπιδήμιοι *M. Pasf.* *g* Duo haec *Arch.* absunt. Paullo ante ἐπίπασιν οἴνου ex *Arch.* citat *Galeus*, sed ille mutat nihil. *h* Sic *Paris.* tres, *Arch. V. Rem.*, sed *Arch.* τῇσι καὶ ἐπὴν cum *Aldo*, qui cum *Edd.* τὴν βῶν, et ἔξω εἷλον, ceteris minime neglectis. In *M. Pasf. Ask.* ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὸν βοῦν κατευξάμενοι, κοιλίην μ. ἐκ. π. ἐξ ὧν εἷλον. Paullo supra τὴν δ' ὡς μεγίστην *Arch.* *i* Ἀσταφίδων *Arch.* bene, ἀσταφίδος vulgo. Idem *Arch.* mox θωϋμάτων, male. Habet *Thom. M.* in V. tum καταχέαντες *Arch.* Ἀποτύψωνται explicat *Hesychius* in Voc.

50. Γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας] Contendit *P. Victorius* Variar. XIV, 4. hanc σημαντρίδα cum *Ciceronis* Orat. pro Flacco C. 16. *creta Asiatica.* In *Salmasium* ad *Solin.* p. 157., non dissimilia opinatum, *Gronovius* calamum strinxit. Quam ego litem meam non facio. Cui enim bono? *Plutarchus* τοὺς σφραγιστὰς τῶν ἱερέων et sigilli caelaturam Isid. et Osir. loco supra citato, sive C. 31., expingit: tetigit et Cl. *Steph. le Moyne* ad *Polycarpi* Epist. p. 410., *Nostro* talia contribuens, quae recusat.

55. Ἔπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἶνον] Torsit ἐπ' αὐτοῦ Cl. *Reiskium*, non perspicientem, quid hoc loco velit: substituit ἔπειτα δὲ παῦρον οἴνου, aut κύαθον, ῥυτὸν, ναστμὸν, σπονδὴν, ut eligendi sit facultas. Verum abundantior ea est copia. *Corn. Pauw* ἔπειτα et ἐπ' αὐτοῦ visum fuit ἐκ παραλλήλου idem esse, ac *dein*, *post hoc*, *statim*. Equidem *postea*, *deinde* Latinorum, et αὖθις αὖ pulcre recordor, ἐπ' αὐτῷ itidem; de isto nunc quidem addubito, in versione *Gronoviana* adquiescens. Recepi praeterea καταρησάμενοι libris et indole sermonis requirentibus. Consentit *Plutarchus* Isid. et Osirid. C. 31. Quae de devotione victimae piacularis, et manibus capiti eius inpositis, exponuntur, in rem suam vertit *Spencerus* Leg. Hebraeor. Dissert. VIII. p. 1466.

73. Ἐπὴν προνηστεύσωσι τῇ Ἴσι &c.] Induxit haec *Medic.* imperio *Gronovius*; ego vero plurium *Codd.* iussu veterem reduxi in sedem. Quid virum Cl. inpulerit, adnotationes ostendent; in quis tamen conplura, non magni roboris. Negat Herodoteum esse βῶν, quam ipse vocem non movit VI, 67., quamque *Parisienses* scripti atque alii hoc non habent loco: urguet, bis sine caussa idem dici, repetique brevi intervallo προνηστεύσαντες δὲ, θύουσι. Atqui de Aegyptiorum circumcisione, ut uno tantum utar exemplo, iteratio similis C. 36. 37. Quod illi vero validissimum argumentum ex ratione dictionis ἐξ ὧν εἷλον, pro instauratis aeque firmum stat. Iam vide verborum cohaerentiam: significat *Noster* maximam se deam et festum eius maximum descripturum: habent utrumque suam in possessionem restituta; quae si auferas cum *Medic.*, ex parte sermo truncus incedit. Adde conspirantem tot *MSS.* consensum. Id ignorare me fateor, *Vallam* quid tandem, ut κατεύξωνται *obdormierunt* redderet, adegerit. An καθεύδωνται invenit? Quod si reperit, cautione utique fuerat opus.

84. Ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται] Obversabantur ista docto nugatori, cuius Ionicum de Syria Dea libellum inter *Lucianea* retulerunt, T. III, p. 454. ubi Adonin ab apro interemptum in sua regione ferebant Byblii, καὶ κατὰ (sic legerim) μνήμην τοῦ πάθεος τύπτονταί τε ἑκάστου ἔτεος, καὶ θρηνέουσι· — ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται καὶ ἀποκλαύσωνται. Optime *Hesych.* Herodoteum Ἀποτύψωνται interpretatur παύσωνται τοῦ τύψασθαι, *ubi plangere desierint.* *Leopard.* VII. Em. c. XII. qui Lucianea quoque comparavit. Vt in his τύψασθαι et ἀποτύψασθαι, ap. *Herod.* II, c. 73. πειρᾶσθαι αὐτὸ φορέοντα· ἐπεὰν δὲ ἀποπει-

41 proponunt. Mundos quidem igitur mares boves, ac vitulos universi AEgyptii immolant: at feminas eis immolare non licet, utpote Isidi consecratas. Nam Isidis simulacrum muliebre bubulis præditum est cornibus, quemadmodum Io Græci pingunt; bovesque feminas similiter AEgyptii omnes venerantur ex omnibus pecudibus longe plurimum: ideoque nemo vir AEgyptius AEgyptiave mulier Græcum virum aut ore suavietur, aut cultro, vel verubus, vel olla illius utetur, aut puri bovis carnem Græco cultro dissecti gustabit. Boves, qui demortui sunt, hunc in modum sepeliunt: Feminas quidem in flumen demittunt, masculos autem in suburbanis singuli defodiunt, uno cornu aut utroque extante, signi gratia. Vbi computruit, et statum tempus advenit, præsto est ad singulas urbes navis ex insula nominata Prosopitide, quæ est in Delta, habetque novem schœnorum ambitum. In hac igitur Prosopitide insula cum aliæ sunt frequentes urbes, tum ea unde proficiscuntur naves ad ossa boum tollenda, nomine Atarbechis, ubi templum Veneris sanctum extructum est; ex qua urbe alii multi vagantur in alias urbes. Vbi autum effoderunt ossa, asportant, eaque uno in loco cuncti sepeliunt. Quem porro in modum boves, in eundem defuncta alia pecora sepeliunt; ita enim apud eos circa hæc legibus comparatum est; nam ne hæc quidem

42 interimunt. Ceterum qui Iovis Thebani templum incolunt, aut Thebanæ præfecturæ sunt, ii omnes ab ovibus abstinentes, capras immolant. Non enim eosdem deos similiter colunt universi AEgyptii, præter Isin et Osirin, quem Bacchum esse aiunt; hos peræque universi colunt. Qui vero Mendetis templum obtinent, sive Mendesiæ præfecturæ sunt, hi capris abstinentes, immolant oves. Itaque Thebani, et quicunque propter illos ovibus parcunt, aiunt ideo sibi conditam hanc legem, quod Iupiter, quum ab Hercule cernere eum volente, cerni nollet, tandem quia orando instabat Hercules, hoc commentus sit, ut amputato arietis capite, pelleque villosa quam illi detraxerat, induta sibi, ita sese Herculi ostenderit: et ob id AEgyptios instituisse Iovis simulacrum facere arietina facie: et ab AEgyptiis Ammonios accepisse, qui sunt AEgyptiorum atque AEthiopum coloni, et linguam ex utrisque

[a] Τοὺς μέν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας καὶ τοὺς μόσχους οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θύουσι· τὰς δὲ θηλέας οὔ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ ἱραί εἰσι τῆς Ἴσιος· τὸ γὰρ τῆς [b] Ἴσιος ἄγαλμα ἐὸν γυναικήιον, βουκερών ἐστι, κατάπερ Ἕλληνες τὴν Ἰοῦν γράφουσι· καὶ τὰς βοῦς τὰς θηλέας Αἰγύπτιοι πάντες [c] ὁμοίως σέβονται προβάτων πάντων μάλιστα μακρῷ. τῶν εἵνεκα οὔτ' ἀνὴρ Αἰγύπτιος, οὔτε γυνὴ ἄνδρα Ἕλληνα φιλήσειε ἂν τῷ στόματι, οὐδὲ μαχαίρῃ ἀνδρὸς Ἕλληνος χρήσεται, οὐδ' ὀβελοῖσι, οὐδὲ λέβητι, οὐδὲ κρέως καθαροῦ βοὸς διατετμημένου Ἑλληνικῇ μαχαίρῃ [d] γεύσεται. θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας βοῦς, τρόπον [e] τόνδε· τὰς μὲν θηλέας ἐς τὸν ποταμὸν ἀπιᾶσι· τοὺς δὲ ἔρσενας κατορύσσουσι ἕκαστοι ἐν τοῖσι προαστείοισι, τὸ κέρας τὸ ἕτερον ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα, σημηίου [f] εἵνεκεν· ἐπεὰν δὲ σαπῇ, καὶ προσίῃ ὁ τεταγμένος χρόνος, ἀπικνέεται ἐς ἑκάστην πόλιν βᾶρις ἐκ τῆς Προσωπίτιδος [g] καλευμένης νήσου. ἡ δ' ἔστι μὲν ἐν τῷ Δέλτα, περίμετρος δὲ αὐτῆς εἰσὶ σχοῖνοι ἐννέα. ἐν [h] ταύτῃ ὦν τῇ Προσωπίτιδι νήσῳ ἔνεισι μὲν καὶ ἄλλαι πόλιες συχναί· ἐκ τῆς δὲ αἱ βάρις παραγίνονται ἀναιρησόμεναι τὰ ὀστέα τῶν βοῶν· οὔνομα τῇ [i] πόλι Ἀτάρβηχις. ἐν δ' αὐτῇ Ἀφροδίτης ἱρὸν ἅγιον ἵδρυται. ἐκ ταύτης τῆς πόλιος πλανέονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας [k] πόλις· ἀνορύξαντες δὲ τὰ ὀστέα ἀπάγουσι, καὶ θάπτουσι ἐς [l] ἕνα χῶρον πάντες. κατὰ ταὐτὰ δὲ τοῖσι βουσὶ καὶ τἆλλα [m] κτήνεα θάπτουσι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ περὶ ταῦτα οὕτω σφι νενομοθέτηται. κτείνουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα. Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς [n] Θηβαιέος ἵδρυνται ἱρὸν, ἢ νομοῦ τοῦ Θηβαΐου εἰσὶ, οὗτοι [o] μέν νυν πάντες ὀΐων ἀπεχόμενοι, αἶγας θύουσι. θεοὺς γὰρ δὴ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντες ὁμοίως Αἰγύπτιοι σέβονται, πλὴν Ἴσιός τε, καὶ [p] Ὀσίριος· τὸν δὴ Διόνυσον εἶναι λέγουσι. τούτους δὲ ὁμοίως ἅπαντες σέβονται· [q] ὅσοι δὲ τοῦ Μένδητος ἔκτηνται ἱρὸν, ἢ νομοῦ τοῦ Μενδησίου εἰσὶ, οὗτοι δὲ αἰγῶν ἀπεχόμενοι, ὄϊς θύουσι. Θηβαῖοι μέν νυν, καὶ ὅσοι διὰ τούτους ὀΐων ἀπέχονται, διὰ τάδε λέγουσι τὸν νόμον τόνδε σφι τεθῆναι. Ἡρακλέα θελῆσαι πάντως ἰδέσθαι τὸν Δία, καὶ τὸν οὐκ ἐθέλειν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· [r] τέλος δὲ, ἐπεί τε λιπαρέειν τὸν Ἡρακλέα, τὸν Δία 105 μηχανήσασθαι, κριὸν ἐκδείραντα [s] προέχεσθαί τε τὴν κεφαλὴν ἀποταμόντα τοῦ κριοῦ, καὶ ἐνδύντα τὸ νάκος, οὕτω οἱ ἑωϋτὸν [t] ἐπιδέξαι. ἀπὸ τούτου, κριοπρόσωπον τὤγαλμα τοῦ Διὸς ποιεῦσι Αἰγύπτιοι· ἀπὸ δὲ Αἰγυπτίων, Ἀμμώνιοι, ἐόντες Αἰγυπτίων τε καὶ Αἰθιόπων ἄποικοι, καὶ

a Athenagor. Legat. pro Christ. C. 24. *Pass. M. Ask. Arch.*; *Edd.* καθαρ. ἔρσενας τῶν βοῶν. *b* Ἴσιδος *Athenag.*, qui et alia mutavit. Statim βουκερὸν *Arch.* *c* Desit *Arch.* *d* Χρήσεται *Id.* *e M. Arch. Ask. Pass.*, vulgo τοιόνδε. *f M. Ask. Pass.*, ἕνεκα alii. *g Pass. Ask. M.*, ceteri καλεομένης· tum χώρης in ora *Steph.* *h Arch. M. Ask. Pass.*, ταύτῃ δὴ ὦν alii. Paullo ante περίμετρον *Pass. Ask.* *i Ask.*, πόλει vulgo. Vid. *Steph. Byz.*, cui Ἀταρβίκις. et Cl. *Iablonskii* Diss. de Remphah p. 77. *k M. Ask. Pass.*, πόλιας in reliquis. *l* Ἐν χωρίον *Arch.* *m Arch. Med. Ask. Pass.*, alii κτην. ἅπαντα. *n Ald. Arch. V. Paris. B., R.*, Θηβαίου marg. *Steph.*, *Ask. M. Pass.* *o Pass. M. Ask.*, νῦν alii praetereunt. *p. Ald. Arch. Paris: A. B. V. R.*, Ὀσίριδος *Pass. M. Ask.* *q Arch.* vulgo ὅσοι μὲν δὴ, aut sine μὲν, ut *Med.* Quod recepi in coniecturam *Reiskii* incidit. Respicit superius ὅσοι μὲν δὴ. Statim κέκτηνται *Arch.* *r M. Ask. Arch.*, ceteri δὲ omittunt, male. Vid. *Gronov.* *s M. Ask. R. Pass.* ora *Steph.*, προεκθέσθαι *Ald. Arch. V.* Νάκος explicatur δέρμα in *Pass.* *t M. Ask. Pass.* in aliis ἐπιδεῖξαι contra Ionum morem. Mox τὸ ἄγαλμα *Arch.*

ποπειρηθῇ, Dantur huius generis plura: Ἀποφοιτᾷν *Eustathius* interpretatur παύσασθαι φοιτῶντα. vid. Clariss. *Piersoni* Anim. in *Moerid.* Attic. p. 400. τῆς σχολῆς ἐκφοιτήσας est apud *Diogen. Laërt.* x, 6. VALCKEN.

87. Τὰς δὲ θηλέας οὔ σφι ἔξεστι θύειν] *Porphyrius* A. A. II, 11. his consimilia, non sine naturali quadam instituti caussa. Duravit Aegyptiis ea superstitio in Constantii Imp. tempora. De bucula, hortos rigante, ἐπεχείρησαν θῦσαι καὶ ἔθυσαν ἂν, εἰ μὴ θῆλυ τοῦτο ἦν. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔλεγον ΜΗ ΕΞΕΙΝΑΙ παρ' αὐτοῖς θύεσθαι *Athanasius* Histor. Arianor. ad Monach. C. 56. p. 378. Isidis simulacrum bubulis cornibus dabit *Plutarch.* Isid. et Osir. C. 19., et *Nostri* imitator *Libanius* ἡ γὰρ δὴ Ἶσις, τὸ βουκερὼν ἄγαλμα, τὸ Αἰγύπτιον Antiochici p. 353. C.

99. Ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα] Potuisset ὑπερέχοντας, structura vulgatiore, At *Gronovium* consule in C. 66. huius libri. *Antigonus Caryst.* Hist. Mirab. C. 23. οἷον ἐν Αἰγύπτῳ τὸν βοῦν ἂν κατορύξῃς — ὥστε αὐτὰ τὰ κέρατα τῆς γῆς ὑπερέχειν &c.

13. Ὅσοι μὲν δὴ] Fortasse scribendum ὅσοις μὲν δὴ Διὸς Θηβαιέος ἵδρυται ἱρόν· et paulo inferius, ὅσοι δὲ δὴ τοῦ Μένδητος ἔκτηνται ἱρόν· voculas δὲ δὴ sic saepenumero coniungit *Herod.*, qui C. 44. εἰρόμην, ait, ὁκόσος χρόνος εἴη ἐξ οὗ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται. VALCKEN.

13. Διὸς Θηβαιέος] Rediit Iovi solemnis titulus, quo I, 182: II, 54. IV, 181. superbit. Ἵδρυνται ἱρὸν in *Vallae* Latinis *templum incolunt*, verius *sacrum* sive *aedem constituunt*, ut C. 41. 44. et *Diodor. Sic.* I, 15. Rediit quoque Ὀσίριος, cui *Med.* Ionicam formam, hic inconsulte detractam, reddidit II, 157.

25. Προέχεσθαί τε τὴν κεφαλὴν] Pati hoc possum, si tamen opera levi fieret προεσχέσθαι, sequentibus melius congrueret, quae et Cl. *Reiskii* opinatio. Νάκος de arietis vellere Grammatici recusant, merito reprehensi

καὶ φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. [a] δοκέειν δ᾽ ἐμοὶ, καὶ τοὔνομα Ἀμμώνιοι ἀπὸ τοῦδέ σφι τὴν ἐπωνυμίην ἐποιήσαντο· [b] Ἀμμοῦν γὰρ Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. τοὺς δὲ κριοὺς οὐ θύουσι Θηβαῖοι, ἀλλ᾽ εἰσί σφι ἱροὶ διὰ τοῦτο. μιῇ δὲ ἡμέρῃ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὁρτῇ τοῦ Διὸς, κριὸν ἕνα κατακόψαντες, καὶ ἀποδείραντες, κατὰ τὠυτὸ ἐνδύουσι τὤγαλμα τοῦ Διός· καὶ ἔπειτα ἄλλο ἄγαλμα [c] Ἡρακλέος προσάγουσι πρὸς αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν [d] ἅπαντες τὸν κριὸν, καὶ ἔπειτα ἐν ἱρῇ θήκῃ θάπτουσι αὐτόν. Ἡρακλέος δὲ πέρι τόνδε τὸν λόγον ἤκουσα, [e] ὡς εἴη τῶν δυώδεκα θεῶν· τοῦ ἑτέρου δὲ πέρι Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες οἴδασι, οὐδαμῇ Αἰγύπτου ἐδυνάσθην ἀκοῦσαι. καὶ μὴν ὅτι γε οὐ παρ᾽ Ἑλλήνων ἔλαβον τοὔνομα τοῦ Ἡρακλέος Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ Ἕλληνες μᾶλλον παρ᾽ Αἰγυπτίων, καὶ Ἑλλήνων οὗτοι οἱ θέμενοι τῷ Ἀμφιτρύωνος γόνῳ οὔνομα Ἡρακλέα, πολλά μοι καὶ ἄλλα τεκμήριά ἐστι τοῦτο οὕτω ἔχειν, ἐν [f] δὲ δὴ καὶ τόδε· ὅτι τε τοῦ Ἡρακλέος τούτου οἱ γονέες ἀμφότεροι ἦσαν Ἀμφιτρύων καὶ Ἀλκμήνη, γεγονότες τὸ ἀνέκαθεν ἀπ᾽ Αἰγύπτου· καὶ διότι Αἰγύπτιοι οὔτε Ποσειδέωνος οὔτε Διοσκούρων τὰ οὐνόματά φασι εἰδέναι, οὐδέ σφι θεοὶ οὗτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀποδεδέχαται. καὶ μὴν εἴ γε παρ᾽ Ἑλλήνων ἔλαβον οὔνομα τεῦ δαίμονος, τούτων οὐκ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα ἔμελλον μνήμην ἕξειν, εἴπερ καὶ τότε ναυτιλίῃσι ἐχρέωντο, καὶ ἦσαν Ἑλλήνων τινὲς ναυτίλοι, ὡς ἔλπομαί τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἱρέει. ὥστε τουτέων ἂν καὶ μᾶλλον τῶν θεῶν τὰ οὐνόματα ἐξεπιστέατο Αἰγύπτιοι ἢ τοῦ Ἡρακλέος. ἀλλά τις [g] ἀρχαῖός ἐστι θεὸς Αἰγυπτίοισι Ἡρακλέης· ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεά ἐστι ἑπτακισχίλια καὶ μύρια ἐς Ἄμασιν βασιλεύσαντα, ἐπεί τε ἐκ τῶν ὀκτὼ θεῶν οἱ [h] δυώδεκα θεοὶ ἐγένοντο, τῶν Ἡρακλέα ἕνα νομίζουσι. Καὶ θέλων δὲ τούτων πέρι σαφές τι εἰδέναι, ἐξ ὧν οἷόν τε ἦν, ἔπλευσα καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πυνθανόμενος αὐτόθι εἶναι ἱρὸν Ἡρακλέος ἅγιον· καὶ ἶδον πλουσίως κατεσκευασμένον ἄλλοισί τε πολλοῖσι ἀναθήμασι,
106 καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν στῆλαι δύο, ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου· ἡ δὲ, [i] σμαράγδου λίθου, λάμποντος τὰς νύκτας μέγα-

que mixtam usurpantes. Qui etiam mihi videntur nomen Ammonios ex hoc sibi pro cognomine posuisse, quod AEgyptii Iovem appellant Ammoun. Arietes vero non mactantur a Thebanis, sed eis ob hanc rem sacri sunt. Vno tantum die quotannis in festo Iovis, unum arietem obtruncant, cuius pellem detractam eundem in modum Iovis simulacro induunt: ad illudque deinde aliud adducunt Herculis simulacrum. Hoc acto, cuncti qui circa templum sunt, arietem verberant, deinde in sacro eundem loculo sepeliunt. De Hercule 43
autem hunc ego audivi sermonem, eum esse ex diis duodecim; nam de altero Hercule, quem Græci norunt, nulla in parte AEgypti quippiam potui audire. Et sane eius nomen non AEgyptios a Græcis accepisse, sed Græcos potius ab AEgyptiis, et eos quidem Græcos, qui hoc nomen filio Amphitryonis imposuere, cum multa alia mihi indicia sunt id ita se habere; tum vero istud, quod huius Herculis uterque parens, Amphitryon et Alcmena, fuerunt olim ab AEgypto oriundi: et quod AEgyptii negant, se aut Neptuni aut Dioscurorum nomina nosse: neque hi dei inter ceteros ab illis admissi fuerunt. Quod si nomen dæmonis ullius a Græcis mutuati essent, non minime, imo vel maxime istorum memoriam fuissent habituri: si quidem etiam tunc navigationes exercebant, et nonnulli Græcorum navicularii erant, ut credo, et mea fert opinio: ut AEgyptii istorum potius deorum nomina quam Herculis percepissent. Atqui vetustus quidam deus est apud AEgyptios Hercules, et, ut ipsi aiunt, septem et decem annorum millia sunt ad Amasin regem, ex quo duodecim dii ex octo diis exstiterunt, quorum Herculem unum arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri 44
annitens, a quibus possem, in Tyrum Phœnices *urbem* navigavi, quod ibi templum Herculis sanctum esse audirem: quod et vidi opulenter exornatum cum aliis multis donariis, tum vero duobus cippis, altero ex auro excocto, altero ex lapide smaragdo, maiorem in modum splendente

a Δοκέει δέ μοι *Arch.* *b* Ἀμοῦν *Eustath.* in *Dionys.* v. 211., ubi haec citat. *c* *Ald. Paris. A. B. V. Arch. R. Ask. Pass.* perpetuo. Ἡρακλέους *Med.* quater. *d* Πάντες *Arch.* *e* *Ald. Arch. V. Rem. Paris. B.*, ὅτι *M. Ask. Pass.*, mox τὸ οὔνομα *Ask.* saepe et *Pass.* *f* *M. Ask. Arch. Pass.* δὴ omittunt: ceteri habent. Statim Διοσκόρων *Arch.* rectissime ex *Phrynichi* sententia: sic et VI, 127. idem. *g* Ἐστὶ Αἰγ. ἀρχ. θεὸς *Arch.* *h* Δώδεκα *Arch.* *i* *M. Ask. Pass.* μαράγδου, *Ald.* et ceteri omnes, uti editum.

a *S. Bocharto* Hierozoic. P. I. C. 42. L. II. De titulo Ammonis κριοπροσώπου nihil addam, nisi recurrere IV, 181. et in *Luciani* Astrol. C. 8. et *Proclo* in Timaeum p. 30.

30. Φωνὴν — νομίζοντες] Adridere posset φωνῇ ob IV, 117. φωνῇ — νομίζουσι Σκυθικῇ. Sed illud aeque probum. Sic I, 142. γλῶσσαν δὲ οὐ τὴν αὐτὴν οὗτοι νενομίκασι. Alia hoc de genere *Portus* subpeditabit, quibus ex *Dione Cassio*, si quae necessitas, magna foret accessio. In *Cononis* Narrat. 44. ὃς τὴν αἰχμάλωτον γυναῖκα ἐνόμισε καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς ἔθετο mutatum ivit *Th. Galeus*, non citra iniuriam.

32. Ἀμμοῦν γὰρ Αἰγύπτιοι] Verius videtur *Eustathii* hoc ex loco Ἀμοῦν. Namque ita Aegyptii: *Plutarch.* Is. et Osir. C. 9. ἴδιον παρ᾽ Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Διὸς εἶναι ΑΜΟΥΝ. ὃ παραγαγόντες ἡμεῖς ΑΜΜΩΝΑ λέγομεν. Hinc ex lapide inter epigrammata *Muratorii* Th. Inscript. p. 73. ΜΕΓΑΣ ΟΒΡΙΜΟΣ ΑΜΩΝ, quamquam ΑΜΜΥ in *Rich. Pocockii* Antiq. Inscript. p. 30. Convenit אמון *Amun* et המון *Hamon Ierem.* XLVI, 25. *Ezech.* XXX, 15. Vide doctissimi *Iablonskii* Pantheon Aegypt. L. II, 2., et Aegyptiorum mysticas has fabellas docte explanatas advertes.

38. Τύπτονται τὸν κριὸν] *Arietem verberant* Laurentius. Ex usu verbi, *plangunt*, *semet verberant* oportuerat. *Lucianus* D. Syr. C. 6. καὶ μνήμην τοῦ πάθεος τύπτονταί τε ἑκάστου ἔτεος. Poëta in *Hephaestione* p. 34. καττύπτεσθε κόραι καὶ κατερείκεσθε χιτῶνας. Habet de hoc vocabuli usu plura *Gronovius*, admixtis tamen alienis, infra C. 61.

47. Ἐν δὲ δὴ καὶ τοῦτο] Haud scio an sit ἐν δὲ δὴ deterius. *Lucian.* Astrol. C. 4. ἐν δὲ καὶ οὐνόματα αὐτέοισι ἐπέθεσαν· quod sollicitatum a viris doctis nollem. *Noster* III, 39. ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους — εἷλε. et V, 95. Adde *Gronov.* in I, 18. Aliter *Aldus* et ceteri pingunt, e quibus δὴ restituo; *Medic.*, et hic *Arch.*, illi se infestum praebuit, sicuti et III, 15., placatior alibi. *Aeliani* Var. XIV, 38. πολλὰ καὶ ἄλλα οἶδα, ἐν δὴ τοῖς καὶ τόδε paullo diversius abit.

56. Ὡς ἔλπομαί τε] Correxerat vir eruditus in *Miscel. Lipsiens.* ὡς πέπυσμαί τε, quod merito in litteris ad me spernit. ἡ ἐμὴ γνώμη αἱρέει amplius est quam ἔλπομαι, et sententiam rationibus nixam exprimit, sicuti λόγος αἱρέει, quod sanior ratio persuadet, III, 45. IV, 127. et in *Platonis* Critone p. 48. C. *Arriano*, Imp. *Antonino* atque aliis. Lege *Uptoni* adnotationes in *Arriani* Dissert. L. I, 29. p. 155. et *Abreschii* Dilucid. Thucyd. p. 385.

59. Ἀρχαῖός ἐστι θεὸς — Ἡρακλέης] Dubio res caret. Habuerunt Aegyptii suum sibi numen, cui Graeci *Herculis* titulum inpegerunt: nulla illi natalium origo ex Iovis et Alcmenae amoribus, verum *Nilo genitus* tradebatur, *Cicerone* doctore Nat. Deor. III, 16. Ordines deorum in ista gente varii: primi VIII., hinc XII. inde alii, ut est C. 145. ex secundis fuit *Hercules*. Legendus est Cl. *Iablonskius* Praefat. Panth. sect. 28. et L. II, 3., neque enim moram in his nectere libet.

68. Ἡ δὲ, σμαράγδου] Non me fugit, quid patrocinii μάραγδος ex *Athenaei* III, 14. auferre queat, sed locuples esse dubito. *Noster* vulgatum, nullo MSS. dis-

dente per noctem: veniensque in colloquium cum dei ſacerdotibus, percontabar quantum temporis foret, ex quo id templum fuisſet extructum: ſed comperi ne hos quidem congruere cum Græcis, quippe dicentes cum urbe condita fuisſe dei templum pariter extructum: esſe autem, a Tyro ab ipsis habitata, annorum duo millia ac trecentos. Vidi præterea Tyri etiam aliud Herculis templum cognomine Thaſii. Quinetiam in Thaſum profectus ſum, ubi inveni templum Herculis a Phœnicibus conditum, qui ad investigandam Europam navigantes, Thaſum condiderunt: quod vel quinque virorum ætatibus prius fuit, quam Hercules Amphitryonis in Græcia existeret. Hæc quidem igitur investigata plane declarant Herculem vetustum deum esſe; eoque mihi videntur hi rectisſime facere e Græcis, qui duplicia Herculi templa ædificata obtinent; uni quidem, ut immortali, cognomen Olympio, immolantes: alteri vero, ut heroi, parentantes.

45 Alia quoque multa inconſiderate Græci loquuntur, quorum et haec inepta fabula est, quam de Hercule ferunt: Eum, quum in AEgyptum pervenisſet, ab AEgyptiis redimitum, tanquam Iovi immolandum, cum pompa fuisſe eductum, ac illum tantisper ſe continuisſe; ſed quum illi ad aram eum conſecrarent, ibi ad vim converſum, omnes illos interemisſe. Quæ quum dicunt Græci, videntur mihi ſe et naturæ AEgyptiorum et morum ignaros prorſus oſtendere. Quippe quibus nullam pecudem fas est immolare, præter ſues, præterque boves mares, et vitulos, dummodo mundos, et anſeres: ii qua ratione

γαθος. ἐς λόγȣς δὲ ἐλθὼν τοῖσι ἱρεῦσι τȣ̃ θεοῦ, εἰρόμην ὁκόσος χρόνος [a] εἴη ἐξ ȣ̃ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται. εὗρον δὲ ȣ̓δὲ τȣ́τȣς τοῖσι Ἕλλησι συμφερομένȣς. ἔφασαν γὰρ, ἅμα Τύρῳ οἰκιζομένῃ καὶ τὸ ἱρὸν τȣ̃ θεȣ̃ [b] ἱδρυθῆναι· εἶναι δὲ ἔτεα ἀφ᾽ οὗ Τύρον οἰκέȣσι, τριηκόσια καὶ δισχίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱρὸν Ἡρακλέος, ἐπωνυμίην ἔχοντος Θασίȣ εἶναι. [c] ἀπικόμην δὲ καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὗρον ἱρὸν Ἡρακλέος ὑπὸ Φοινίκων ἱδρυμένον, οἳ, κατ᾽ Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλώσαντες, Θάσον ἔκτισαν· καὶ ταῦτα [d] καὶ πέντε γενεῇσι ἀνδρῶν πρότερά ἐστι ἢ τὸν Ἀμφιτρύωνος Ἡρακλέα ἐν τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι. τὰ μέν νυν ἱστορημένα δηλοῖ σαφέως παλαιὸν θεὸν [e] τὸν Ἡρακλέα ἐόντα. καὶ δοκέȣσι δέ μοι ȣ̃τοι ὀρθότατα Ἑλλήνων ποιέειν, οἳ διξὰ Ἡράκλεια ἱδρυσάμενοι ἔκτηνται· καὶ τῷ μὲν, ὡς ἀθανάτῳ, Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην, θύȣσι· τῷ δ᾽ ἑτέρῳ, ὡς ἥρωϊ, ἐναγίζȣσι. λέγȣσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀνεπισκέπτως οἱ Ἕλληνες· εὐήθης δὲ αὐτέων καὶ ὅδε ὁ μῦθός ἐστι, [f] τὸν περὶ τοῦ Ἡρακλέος λέγουσι· ὡς αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἴγυπτον στέψαντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὑπὸ πομπῆς ἐξῆγον ὡς θύσοντες τῷ Διΐ· τὸν δὲ, τέως μὲν ἡσυχίην ἔχειν· ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τῷ βωμῷ κατάρχοντο, ἐς ἀλκὴν τραπόμενον, πάντας σφέας καταφονεῦσαι. ἐμοὶ μέν νυν δοκέȣσι ταῦτα λέγοντες, τῆς Αἰγυπτίων φύσιος καὶ τῶν νόμων πάμπαν [g] ἀπείρως ἔχειν οἱ Ἕλληνες. τοῖσι γὰρ ȣ̓δὲ κτήνεα ὁσίη θύειν ἐστὶ, χωρὶς ὑῶν, [h] καὶ ἐρσένων βοῶν, καὶ μόσχων, ὅσοι ἂν καθαροὶ ἔωσι, καὶ χηνέων· κῶς ἂν ȣ̃τοι ἀνθρώπȣς θύοιεν; ἔτι δὲ ἕνα [i] ἐόντα τὸν Ἡρα-

a Εἴκ᾽ *Ask.* *b* *Pasſ. M. Ask. Arch.*, ἱδρυνθῆναι *Paris. A. B. Ald. R. V.*, mox ἴδον *Arch.* *c* *M. Pasſ. Arch. Ask. Valla*, vulgo ἀπικόμενος δὲ κ. ἐς θ. εὗρον. Reſpicit haec *Euſtath.* in *Dionys.* v. 517. *d* Haec copula est ex *Pasſ. M.* et *Ask.*, ceteri non norunt. *e* Deſit *Pasſ. Arch.*, qui mox τῶν Ἑλλ. *f* Omittit articulum *Arch.* ſed mox cum *Vind.* ἐπεὶ δὲ αὐτοὶ πρὸς τῷ. *g* Ἀπείκως *Arch. V.* *h* Καὶ σέων *Arch.* errans. *i* *Arch.*, ὄντα reliqui, male.

disſenſu, probavit III, 41. Stat et pro eodem Cl. *Wasſe* in *Thucyd.* IV, 13. Latinos *Zmaragdum* maluisſe, cognitisſimum est, quo de *Ian. Broukhuſius* in *Propert.* II, 13, 43., et ab eo cumulatim citati. Μέγαθος, quod continuo ſuccedit, inſolentius videtur: hinc *T. Fabri* μεγάλως, a *Gronovio* castigatum: indidem *Reiskii* μέγα φῶς, non magno utique molimine. Ego in *Laurentii* et *Porti* partes eo; nam Gronoviana explicatio minime ſe probat.

73. Τριηκόσια καὶ δισχίλια] Fuit Tyrus post Sidonem μεγίστη τῶν Φοινίκων καὶ ἀρχαιοτάτη πόλις in *Strabon.* XVI. p. 1097., et, illo longe potiore, *Eſaia* Propheta C. XXIII, 7. Negari tamen haud potest, nimium priscam hic perhiberi, quod praeter alios egregius Vatis eius explanator *Camp. Vitringa* condocefecit. Fieri potest, ut *Noſtrum*, antiquitatis ſuae iactatores, ſacerdotes Herculis circumſcripserint. Quod enim *Vignolius* Chronol. L. IV, 1. p. 33. τριηκόσια καὶ χίλια reſcripsit, id in coniectura, incerta et fallace, deputandum est. Non addo, et ea ratione Tyri initia iusto antiquiora conſtitui.

78. Πέντε γενεῇσι] Δέκα γενεῇσι corrigit *Mausſacus* ad *Harpocr.* p. 144. edoctus a *Scaligero* ad *Euſeb.* p. 37. Mendae patebit origo, ſi ſic voces cenſeantur olim collocatae: καὶ ταῦτα δὴ γενεῇσι ι (id eſt δέκα) πρότερά ἐστι. Nonnunquam numerum voci γενεὴ ſubiicit etiam *Herodot.* I, c. 185. γενεῇσι πέντε πρότερον γενομένη· et IV, c. 147. VALCKEN.

78. Καὶ πέντε γενεῇσι ἀνδρῶν πρότερά ἐστι] Et haec exercuerunt eruditorum ſtudia. *Mausſacum* ſanna *Gronovius* repulit, chronologica difficultate nihil admodum motus: belle noverat ex *Scaligero* ad *Euſeb.* Chron. p. 37. a Thaſo et Cadmo plus quinque generationibus ad Herculem abiisſe: neque neſciebat *Berkelii* ad *Stephan.* in Θάσος conatus: et pertinax tamen ſilentium. Ego vero non ambigo de menda vocabuli πέντε. Quid fuerit olim, coniectando vestigandum est. *Mausſaci* δέκα γενεῇσι nimium videtur: addit enim in ſeriem maiorum Herculis Belum, cuius ratio hic nulla. Beli F. Aegypto aequales fuerunt Cadmus et Thaſus; ab Aegypto ad Herculem octo numerantur deſcendentes in *Stephani* Θάσος, qui quidem, uti *Aldus* et priſci Editi, Η δὲ γενεαῖς Ἡρακλέους καὶ Θάσος παλαίτερος h. e. *octo vero generationibus Hercule antiquior. Thaſus est.* Mutavit fateor *Berkelius* poſuitque δέκα, quod ſcriptus liber I δὲ γενεαῖς praeferret: at offendit eumdem ad lapidem, ad quem *Mausſacus.* Iam generationum ordo et numerus in Herculem usque cum conſtet, adſtipulor Ampl. *Bouberio* Disſ. Herodot. C. II. p. 128. ὀκτὼ γενεῇσι reponenti. Discrepant, neque nego, ὀκτὼ et πέντε ſcriptura, quae differentia notae fortasſe numerali; obſcurius pictae, aut erranti amanuenſi in acceptum referenda est.

84. Ὡς ἥρωϊ, ἐναγίζουσι] Sugillat *Plutarchus* de Malign. Herodoti p. 857. D., cavillandi ſtudio abreptus. Herculem, Amphitryonis F., Heroum olim ritu ac ſuperſtitione Graecos devenerari ſolitos testata res atque a *Diodoro* IV, 39. copioſius explicita est. Non repeto quae illi adſcripta ſunt.

95. Χωρὶς ὑῶν] Miror equidem hoc uno in loco tradi, fas fuisſe Aegyptiis *ſues* immolare; et tamen rerum Aegypti peritisſimis viris locum de menda non fuisſe ſuſpectum. Lenisſima mutatione corrigi poterit ὀΐων ut nullas mactasſe pecudes dicantur *praeter oves*, boves mares vitulosque, et hos duntaxat qui ſolemni ritu fuerint explorati ſignoque notati. In nomo tamen habitantes Thebano ὀΐων ἀπεχόμενοι αἶγας θύουσι, Mendeſii contra, αἰγῶν ἀπεχόμενοι, ὄϊς θύουσι, uti ſcribit c. 42, Sed ſues abominati vulgo ne tangebant quidem Aegyptii, c. 47. uno tantum festo die Lunae ὗς θύσαντες πατέονται τῶν κρεῶν· ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ οὐκ ἂν ἔτι γευσαίατο. Rem adfirmant *Plutarch.* de Iſ. et Oſir. §. 8. et *Aelianus* H. A. X, c. XVI. hic ſua probabiliter idoneo testi debet *Eudoxo*, qui citatus ibidem φησὶ φειδομένους τοὺς Αἰγυπτίους τῶν ὑῶν μὴ θύειν αὐτάς. Aegyptiorum ad Graeca comparans inſtituta *Anaxandrides* apud *Athen.* VII, p. 299. F. Οὐκ ἐσθίεις ὕει᾽, ἐγὼ δέ γ᾽ ἥδομαι Μάλιστα τούτοις. Graecis excipiendi Cretenſes ſecundum *Agathoclem* ὑὸς τῶν κρεῶν οὐ δαίσαιντο· *Athen.* IX, p. 376. A. Qui populi praeter Aegyptios ſues averſati ſint, enumerantur *Bocharto.* Vid. Celeberr. *Wesſ.* ad *Diodor.* T. I, p. 380. VALCKEN.

97. Κῶς ἂν οὗτοι ἀνθρώπους θύοιεν;] Legitima foret concluſio, ni aliunde de inpia hac gentis religione explo-

Ἡρακλέα, καὶ ἔτι ἄνθρωπον, ὡς δή φασι, κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι; καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα ἡμῖν εἰποῦσι καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ παρὰ τῶν ἡρώων [a] εὐμένεια εἴη. Τὰς δὲ δὴ αἶγας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἵνεκα οὐ θύουσι Αἰγυπτίων οἱ εἰρημένοι. τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται εἶναι οἱ Μενδήσιοι. τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους, προτέρους τῶν δυώδεκα θεῶν φασι γενέσθαι. γράφουσί [b] τε δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι [c] καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς τὤγαλμα, κατάπερ Ἕλληνες, αἰγοπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα· οὔτι τοιοῦτον νομίζοντες εἶναί μιν, ἀλλ' 107 ὅμοιον τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. ὅτευ δὲ εἵνεκα τοιοῦτον γράφουσι αὐτὸν, οὔ μοι ἥδιόν ἐστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντας τοὺς αἶγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἔρσενας τῶν [d] θηλέων. καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι τιμὰς μέζονας ἔχουσι· ἐκ δὲ τούτων εἷς μάλιστα, ὅστις ἐπεὰν ἀποθάνῃ, πένθος μέγα παντὶ τῷ [e] Μενδησίῳ νομῷ τίθεται. καλέεται δὲ ὅ, τε τράγος καὶ ὁ Πὰν Αἰγυπτιστὶ, Μένδης. ἐγένετο δέ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ ἐπ' ἐμεῦ τοῦτο τὸ τέρας· γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐς [f] ἐπίδεξιν ἀνθρώπων ἀπίκετο. Ὗν δὲ Αἰγύπτιοι μιαρὸν ἥγηνται θηρίον εἶναι, καὶ τοῦτο μὲν, ἤν τις ψαύσῃ αὐτῶν παριὼν ὑὸς, αὐτοῖσι [g] ἱματίοισι [h] ἀπ' ὧν ἔβαψε ἑωϋτὸν, βὰς ἐπὶ τὸν ποταμόν· τοῦτο δὲ, οἱ συβῶται, ἐόντες Αἰγύπτιοι ἐγγενέες, ἐς ἱρὸν οὐδὲν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσέρχονται μοῦνοι πάντων· οὐδέ σφι ἐκδίδοσθαι θυγατέρα οὐδεὶς ἐθέλει, οὐδ' ἄγεσθαι ἐξ αὐτέων· ἀλλ' [i] ἐκδίδονταί τε οἱ συβῶται, καὶ ἄγονται ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι θεοῖσι θύειν ὗς οὐ δικαιεῦσι Αἰγύπτιοι· Σελήνῃ δὲ καὶ Διονύσῳ μούνοισι,

tione immolarent homines? aut quomodo Hercules, quum unus esſet, et adhuc, ut aiunt, homo, par esſet ad multa millia virorum interimenda? Hæc tamen tot quæ de his diximus, ſint et a diis et ab heroibus in bonam partem accepta. Porro capras et hircos ea de cauſſa 46 ii, quos diximus, AEgyptiorum non mactant, quod Pana inter octo deos Mendeſii numerant, quos octo aiunt priores duodecim diis extitisſe. Panos autem ſimulacrum et pingunt et ſculpunt pictores et ſtatuarii, quemadmodum Græci, caprina facie, hircinisque cruribus: haudquaquam existimantes eum esſe talem, ſed ſimilem ceteris diis. Qua tamen eum cauſſa talem pingant, non est mihi relatu iucundum. Verum Mendeſii omnes capros venerantur, et acrius mares quam feminas. Et caprarii præcipuo honore afficiuntur, et ex capris unus maxime: qui quum decesſit, ingens toti Mendeſiæ præfecturæ luctus ponitur. Vocatur autem et hircus et Pan AEgyptiace, Mendes. In hac regione contigit hoc mea memoria prodigium: hircus cum muliere coiit propalam, quod in oſtentationem hominum pervenit. Suem autem AEgyptii ſpurcam belluam esſe 47 arbitrantur, unde et ſiquis iſtorum eam vel transeundo contigerit, cum ipsis veſtimentis demerſit ſe abiens ad flumen; et ideo ſoli omnium ſubulci, AEgyptii indigenæ, nullum in AEgypto ingrediuntur templum: nemoque aut filiam illis nuptum dare vult, aut cuiuspiam eorum filiam ducere: ſed ipsi inter ſe ſubulci dant accipiuntque filias. Aliis diis immolare ſues ius AEgyptiis non est, præterquam Lunæ et Baccho: quibus quum per tempus plenilunii ſues

a Εὐμενέα *Arch. Vind.* *b* *M. Arch. Pasſ.*, δὲ δὴ *Ald. Paris. B. Arch. V. R.* *c* Ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Παν. *Ald. Paris. B. V. Arch. R. Pasſ.* et *Valla*, in *M. Ask.* καὶ ἀγαλματο. absunt; ambo vero τἄγαλμα κατ. Ἕλληνες cum *Pasſ. V. Arch.*, in ceteris τὤγαλμα adhaeret αἰγοπρόσωπον voci. *d* *Arch.*, uti IV, 2. et ſaepe alias: θηλεῶν *Edd.* Vid. *Euſtath.* in *Hom.* p. 546, 42. Paullo ante πάντες τοὺς Ed. *Harvagii.* *e* *Arch.*, ceteri Μενδησίων. *f* *Ask. Pasſ.*, reliqui ἐπίδειξιν. *g* *Vind.* et *Arch.* vulgo τοῖσι ἱματ. *h* *M. Ask. Pasſ.*, alii ἀπιών. Mox idem *M.* et *Pasſ.* ἐπὶ τὸν, vulgo ἐς τὸν ποτ. *i* *Arch. V. Med. Rem. Ask. Pasſ.*, ceteri τε negligunt.

ploratum haberemus. Adpellavi ad *Diodori* I, 88. *Manethonem*, *Plutarchum*, *Porphyrium* testes; adiungo *Seleucum*, cuius liber ab *Athenaeo* IV, 21. p. 172. περὶ τῆς παρ' Αἰγυπτίοις ἈΝΘΡΩΠΟΘΥΣΙΑΣ, laudatur. Sustulit crudeles aras rex Amoſis, humanarum victimarum loco placentis in uſum vocatis. Quod cum diu ante *Noſtri* aevum valuerit, inde illi hoc argumenti genus. Alia *Iablonskius* Panth. III, 3. p. 75. Ἐόντα, quo modo et MS. *Baroccianus*, teste *Wasſe*, ex *Arch.* locum inpetravit.

1. Εὐμένεια εἴη] Voluitne *Arch.* et *Vind.* εὐμενέα, uti εὔστομα et alia hoc de genere? *Heliodori* ſimilis formula Aeth. IX. p. 424. τοῦτό τε καὶ ἡμῖν ΕΥΜΕΝΕΙΑ μὲν ΕΙΗ τῶν εἰρημένων, τὰ μυστικώτερα δὲ ἀῤῥήτῳ σιγῇ τετιμήσθω. Post pauca ἀγαλματοποιοὶ posſesſionem, unde *Medic.* opera exciderant, reciperarunt. Γλύφειν et γράφειν artis ſunt diverſae, nec memini ſub ζωγράφοις *quoscunque opifices ad effigies parandas* conprehendi. Ceteroqui in ordinatione verborum viro Cl. accedo.

10. Οὔ μοι ἥδιόν ἐστι λέγειν] Ionicam *Herodoti* formam loquendi aliquoties adhibuerunt *Aelianus* et veterum castigatisſimus imitator *Ariſtides*: in huius T. I, p. 20. τὴν θεῶν μάχην οὐχ ἥδιον ἐμοὶ γοῦν λέγειν· *S. Iebb.* οὐ ῥᾴδιον ſcribendum ſuſpicabatur; ego contra οὐχ ἥδιον etiam reponendum arbitror T. I, p. 624. Quod habet p. 632. ἐμοὶ μὲν οὐκ εὐπρεπέστερόν ἐστι λέγειν· mutuatus etiam est ab *Herodoto*. in cuius legitur proximo C. 47. *Io. Stobaeus* egregiam praebet *Heracliti* ſententiam p. 48, 13. ἀνθρώποις γίγνεσθαι ὁκόσα θέλουσιν οὐκ ἄμεινον. Verum οὐκ ἄμεινον, οὐ λῷον, οὐ χεῖρον, οὐ κάκιον, multo magis frequentantur. VALCKEN.

12. Καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι &c.] Si ἕνεκα in auxilium voces, uti oportet, nihil hic inconcinni. Caprarios potiore loco cenſebant, ob caprorum praeſtantiam. Hoc indicat. Verum quae ſubduntur ἐκ δὲ τούτων εἷς μάλιστα — ſpectantne eumdem caprarium? Id volunt docti interpretes; qui quidem ſi conſiderasſent hirci Mendeſii venerationem, paene incredibilem, ista in natione utique ἐκ δὲ τούτων εἷς non ad caprarium, ſed hircos retulisſent, eumque in primis, qui vulgo Θμουϊτῶν τράγος. Hoc mortuo, ſicuti in *Apidis* decesſu alibi, omnis Mendeſiorum tractus luctui indulgebat, haud ſane obitu caprarii. Notavit hanc interpretum inconſiderantiam Cl. *de Pauw* Τῷ Μενδησίῳ νομῷ ex *Arch.* legitimum est, venitque in opinionem *Gronovii*.

15. Καὶ ὁ Πὰν Αἰγυπτιστὶ, Μένδης.] Sequuntur *Noſtrum* plerique omnes. Qui Coptici ſermonis uſum habent, infitiantur, praeterque ceteros *Iablonskius* Panth. II, 7. p. 273. Vide vero mihi haec *Plutarchi* Iſ. et Oſir. c. 73. οἷόν ἐστιν Ἶβις — καὶ αὐτὸς ὁ Ἆπις· οὕτω δὴ γὰρ τὸν ἐν Μένδητι τράγον καλοῦσι· Sentisne ſcriptum fuisſe καὶ αὐτὸς ὁ Πάν; neque enim Apis et Pan idem, nedum hircus Mendeſius usquam Apis. Vnum adpello *Herodotum*. Nihil addo de turpisſimo et detestabili hirci mulierum amore: dixi ad *Diodorum*, et conduxit conplura vir excellenti eruditione *S. Bochartus* P. I. Hierozoic. L. II, 53. Ecce tamen istud *Clementis Alex.* Protrept. p. 27. de libidinoſo Iove: ἐνεπίμπλατο γοῦν γυναικῶν, οὐχ ἧττον ἢ αἰγῶν ὁ Θμουϊτῶν τράγος, in quo αἰγῶν vox aliena est atque ex ſcholio. Hirci omnes in capras ruunt, non ſolus Mendeſius: huius proprium fuit, uti Iovis, in feminas inſanire.

20. Αὐτοῖσι ἱματίοισι] Articulum eieci, MSS. obſecundans. *Euripides* Suppl. v. 926. Θεοὶ ζῶντ' ἀναρπάσαντες — Αὐτοῖς τεθρίπποις. *Sophocles* Aiac. v. 26. ἐφθαρμένας —— εὑρίσκομεν — αὐτοῖς ποιμνίων ἐπιστάταις. Noster III, 126. ἀποκτείνας δέ μιν, ἠφάνισε αὐτῷ ἵππῳ. Retinetur tamen contra morem III, 45. Confer *Daviſium* in *Maximum* Tyr. Disſ. VII. p. 520. *Medicei Pasſioneique* ἀπ' ὧν ἔβαψε egregie nitet.

25. Οἱ συβῶται, ἐόντες] Non ſpernerem, ſi voculam καὶ Codices praeberent interiectam: οἱ συβῶται, καὶ ἐόντες Αἰγύπτιοι ἐγγενέες, *tametsi ſint indigenae*, ἐς ἱρὸν οὐδὲν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσέρχονται μοῦνοι πάντων. Saepius in talibus καὶ ponitur pro καίπερ, et apud *Herod.* VII, c. 46. αἱ συμφοραὶ — καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. Inter ſeptem genera Aegyptiorum memorantur et συβῶται *Herodoto* L. II, c. 163. Suum greges quem in finem aluerint, *Eudoxus* tradidit apud *Aelian.* de N. A. X, 16. VALCKEN.

29. Τῶν

fues immolarunt, carne vescuntur. Cur autem aliis diebus festis fues oderint, at in isto mactent, de hac re ab AEgyptiis est quidem narratio relata: fed quam mihi notam decorum magis est non referre. Sacrificium autem de fuibus Lunæ hunc in modum fit. Immolata fue, extremam eius caudam, et lienem, et omentum fimul componens, adipe omni, qui circa alvum pecudis exiftat, ea operuit, ac deinde igni adolet: reliquis carnibus plenilunii die vefcuntur, quo die facra fecerint; alio die non amplius guftarent. Qui funt ex eis inopes, propter tenuitatem victus fictas ex farina fues postquam coxerunt, immolant.

48 Baccho quoque in festi convivali cœna porcum pro foribus mactans quisque auferendum præbet ipsi fubulco, qui illum vendiderat. Reliquum festum Baccho AEgyptii celebrant exceptis choris, fere per omnia eadem Græcis. Sed loco phallorum funt ab eis excogitatæ aliæ ftatuæ circiter cubitales nervis mobiles, quas feminæ circumferunt per pagos, veretro nutante, quod non multo minus est cætero corpore; et tibia præeunte, quam feminæ, Bacchum canentes, fequuntur. Cur autem veretrum habeat maius et folum in corpore agitet, de eo est facra narratio, quam habent.

49 Iam igitur Melampus Amytheonis filius non imperitus huius facri, fed gnarus fuisse mihi videtur. Siquidem Melampus fuit, qui Græcis Bacchi, et nomen et facrificium, et pompam phalli interpretatus fuit, non tamen omnem plane rationem complexus aperuit. Verum ii qui post hunc extiterunt fapientes, rem magis explicaverunt. Itaque phallum, qui in pompa Bacchi exhibetur, Melampus induxit: a quo edocti Græci faciunt ea quæ faciunt. Ego quidem igitur Melampodem virum fuisse fapientem aio, artemque divinandi fibi comparasse: eundemque ab AEgypto accepta cum alia multa Græcis enarrasse, tum vero illa de Baccho pauca in illis mutan-

νοισι, τοῦ αὐτοῦ χρόνȣ, τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ τοὺς ὗς θύσαντες, πατέονται τῶν κρεῶν. διότι δὲ τοὺς ὗς ἐν [a] μὲν τῇσι ἄλλῃσι ὀρτῇσι ἀπεςυγήκασι, ἐν δὲ ταύτῃ θύȣσι, ἔςι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ ὑπ' Αἰγυπτίων λεγόμενος· ἐμοὶ μέντοι ἐπιςαμένῳ οὐκ εὐπρεπέςερός ἐςι λέγεσθαι. Θυσίη δὲ ἥδε τ ὑῶν τῇ Σελήνῃ ποιέεται· ἐπεὰν θύσῃ, τὴν ȣρὴν ἄκρην, καὶ τὸν σπλῆνα, καὶ τὸν ἐπίπλοον συνθεὶς ὁμοῦ, κατ' ὦν ἐκάλυψε πάσῃ τȣ κτήνεος τῇ πιμελῇ τῇ περὶ τὴν νηδὺν γινομένῃ· καὶ ἔπειτα καλαγίζει πυρί· τὰ δὲ ἄλλα κρέα σιτέονται ἐν τῇ πανσελήνῳ, ἐν τῇ ἂν τὰ ἱρὰ [b] θύσωσι· ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ ȣκ ἂν [c] ἔτι γευσαίατο· οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὑπ' ἀσθενείης [d] βίȣ, ςαιτίνας πλάσαντες ὗς, καὶ ὀπτήσαντες ταύτας, θύȣσι. Τῷ δὲ Διονύσῳ τῆς ὀρτῆς [e] τῇ δορπίῃ χοῖρον πρὸ τῶν θυρέων σφάξας ἕκαςος, διδοῖ ἀποφέρεσθαι τὸν χοῖρον αὐτῷ τῷ ἀποδομένῳ τῶν συβωτέων. τὴν δὲ ἄλλην ἀνάγȣσι ὀρτὴν τῷ Διονύσῳ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν [f] χορῶν κατὰ ταυτὰ σχεδὸν πάντα Ἕλλησι. ἀντὶ δὲ φαλλῶν, ἄλλα σφί ἐςι ἐξευρημένα ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαςα, τὰ περιφορέȣσι κατὰ κώμας [g] γυναῖκες, νεῦον τὸ αἰδοῖον, ȣ πολλῷ τέῳ ἔλασσον ἐὸν τȣ ἄλλȣ σώματος· προηγέεται δὲ [h] αὐλός. αἱ δὲ ἕπονται ἀείδȣσαι τὸν Διόνυσον. διότι δὲ μέζον τε ἔχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινέει μȣνον τȣ σώματος, ἔςι λόγος περὶ αὐτȣ [i] ἱρὸς λεγόμενος. Ἤδη ὦν δοκέει μοι Μελάμπȣς ὁ Ἀμυθέωνος τῆς θυσίης ταύτης ȣκ εἶναι ἀδαὴς, ἀλλ' ἔμπειρος. 108
Ἕλλησι γὰρ δὴ Μελάμπȣς ἐςὶ ὁ ἐξηγησάμενος τοῦ Διονύσȣ [k] τό τε ȣνομα, καὶ τὴν θυσίην, καὶ τὴν πομπὴν τȣ Φαλλȣ· ἀτρεκέως μὲν ȣ πάντα συλλαβὼν τὸν λόγον ἔφηνε· ἀλλ' οἱ ἐπιγενόμενοι τȣτῳ σοφιςαὶ μεζόνως ἐξέφηναν. τὸν δ' ὦν Φαλλὸν τὸν τῷ Διονύσῳ πεμπόμενον Μελάμπȣς ἐςὶ ὁ [l] κατηγησάμενος· καὶ ἀπὸ τȣτȣ μαθόντες ποιεῦσι τὰ [m] ποιεῦσιν Ἕλληνες. ἐγὼ μέν νύν Φημι Μελάμποδα γενόμενον ἄνδρα σοφὸν, μαντικήν τε ἑωϋτῷ συςῆσαι, καὶ πυθόμενον ἀπ' Αἰγύπτȣ, ἄλλα τε πολλὰ [n] ἐσηγήσασθαι Ἕλλησι, καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὀλίγα [o] αὐτῶν πά-

a Arch. V. μὲν non habent; tum ἀποςυγ. *Arch.* *b* M. Ask. Pass. ora *Steph.*, vulgo θύωσι. *c* Ἐπιγευσαίατο *Rem.* *d* Βιούς τε τινὰς *Ald. Arch. Vind.* Vide *H. Steph.* p. 741. Ed. *Gron.* *e* Τῆς τῇ *Arch.* τῆς τε *Vind.*, mox τῷ ἀδυμένῳ τῶν *Rem.*, fcribae focordia. *f* Χοίρων *Ald. R. Paris. B. Valla*; χαίρων *Arch. V.*, χορῶν *M. Ask. Pass.* *g* *Arch. V. M. Ask. Pass.*, vulgo ταὶ γυναῖκες. Vide *Gronov.* 1, 1. *h* Ὁ αὐλ. *Arch.* *i* Abest ab eodem. *k* *M. Ask. Pass.*, alii τοὔνομα aut τὸ οὔνομα· fpectat haec *Plut.* de Malign. p. 857. *l* Iidem et margo *Steph.* in ceteris ἀπηγησ. *m* *Ald. V. Arch. R. Paris. B.*, ποιεοῦσι *M. Ask. Pass.* *n* *Arch. V. M. Pass. Ask.*, *Steph.* ora, alii ἀπηγησ. *o* αὐτὸν *Arch.*

29. Τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ] Emendabat fequentia τοὺς ἔρσενας ὗς Cl. *Reiskius*, nulla, uti opinor, urgente causfa: rectius admonet, verba praefcripta bene habere atque innuere, Lunae et Baccho eodem tempore et plenilunio, totius anni uno eodemque, fues inmolatos fuisfe. Adiungere potuisfet *Plutarchi* et *Aeliani* testimonia, quorum pofterior de Animal. x, 16. θύουσιν αὐτῇ *Lunae* ἍΠΑΞ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ὗν· ille Ifid. et Ofir. c. 8. θύοντες ἅπαξ ὗν ἐν ΠΑΝΣΕΛΗΝΩι καὶ κατεσθιόντες. Ea enim explanationem dubio eximunt. Verum adnectitur post nonnulla θυσίη —— τῶν ὑῶν τῇ Σελήνῃ ποιέεται, nulla Bacchi habita ratione, in quis πανσελήνῳ oportuisfe, Cl. *de Pauw* opinio est. Equidem, etsi idem facrorum genus adgnofco, nihil demuto. Lunae unice meminit, fiquidem eius honori praecipua erat illa festivitas; quare et *Aelianus* folam nominavit.

39 Ὑπ' ἀσθενείης βίου] *Aldinum* βίους τε τινὰς *H. Stephanus* in Prolegom. fecundae Editionis fcribendum docuit βαιοὺς, voluit certe: at non recordatus fuit, ἀσθενείην *Noftri* ufu *morbum* esfe, ἀσθενείην βίου egeftatem et victus tenuitatem, ut IV, 135. VIII, 51. Maneat proinde dictionis genus. Σταιτίνας ὗς pofuit, ficuti *Plutarchus* in Lucullo p. 498. A. οἱ μὲν Cyziceni ἠπόρουν βοὸς μελαίνης πρὸς τὴν θυσίαν καὶ ΣΤΑΙΤΙΝΗΝ πλάσαντες τῷ βῶμω παρέςησαν. Quorum, morem eiusmodi adfirmantium, *St. Berglero* indicium debeo. Porro τῆς ὀρτῆς τὴν δορπίην ex Apaturiorum festo Ionum die huc derivavit.

45. Πλὴν χορῶν] Larga *Gronovii* disfertatio *choros* tuetur, *porcis* depulfis: funt fane in Atticorum Dionyfiis chori cognitisfimi, unde color *Medic.* fcripturae. Vbi tamen omnia perpendo, *Aldinum* et aliorum *Codd.* πλὴν χοίρων aequius melius opinor. *Porcorum* in Lunae et Bacchi facris iterata praecesfit mentio: additur alia AEgyptiorum Dionyfia a Graecorum Bacchanalibus vix differre eademque videri πλὴν χοίρων. Quae belle procedunt. Reliqui tamen *Mediceum*, ne illi infestior, quod nolim, habear. *Pasfioneus* confentit.

47. Ἀγάλματα νευρόσπαςα] Gemina his Lucianea D. Syr. C. 16. καλέονται δὲ τάδε νευρόσπαστα· quae quidem nervis cum moverentur, ea propter νεῦον τὸ αἰδοῖον. Scio *Corn. de Pauw* σεῦον maluisfe, *Reiskium* νεύοντα τὸ —, quibus carere licet. *Gronov.* confule in huius Mufae C. 66. et *Plutarchum* Ifid. et Ofir. C. 36. Duravit Phallorum turpis fuperftitio in *Athanafii* aevum, quo protervus iuvenis, in facram Christianorum aedem ingresfus, eorum oftentatione et iactatione ufus traditur: καὶ ἕτερος δὲ μετὰ ΦΑΛΛΩΝ εἰσελθὼν, καὶ ὡς Ἕλλην ΚΙΝΩΝ αὐτὰ τῇ χειρὶ καὶ χλευάζων, εὐθὺς ἐσκοτώθη Hiftor. Arian. ad Monach. p. 379. Nunc ibi μετὰ ΘΑΛΛΩΝ errore defcribentis: iuftum esfe, quod repraefentavi, praeclare docuit vir eruditus in Praefat. *Montfauconii* ad *Cosmam Indicopleuften* p. 19. Sed quid ego de Athanafii aetate? Superfunt in templorum ruinis, tabula *Bembina*, aliisque Aegyptiorum monumentis clarisfima φαλλοφορίας veftigia; de quibus Cel. *de la Crofe* Hift. Chriftianismi Indor. L. VI. p. 431. doctisfime.

67. Ὁμό-

παραλλάξαντα. ὐ γὰρ δὴ συμπεσέειν γε φήσω τά τε
ἐν Αἰγύπτῳ ποιεύμενα τῷ θεῷ, καὶ τὰ ἐν τοῖσι Ἕλ-
λησι. [a] ὁμότροπα γὰρ ἂν ἦν τοῖσι Ἕλλησι, καὶ οὐ
νεωστὶ [b] ἐσαγμένα. οὐ μὴν οὐδὲ φήσω ὅκως Αἰγύπτιοι
παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ τοῦτο, ἢ ἄλλο κού τι νόμαιον.
πυθέσθαι δέ μοι δοκέει [c] μάλιστα Μελάμπους τὰ περὶ
τὸν Διόνυσον παρὰ Κάδμου τε τοῦ Τυρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
ἐκ Φοινίκης ἀπικομένων ἐς τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην
χώρην. Σχεδὸν δὲ καὶ [d] πάντα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ
Αἰγύπτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ
τῶν βαρβάρων [e] ἥκει, πυνθανόμενος οὕτω εὑρίσκω ἐόν. δοκέω
δ' ὦν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπῖχθαι. ὅτι γὰρ δὴ
μὴ Ποσειδέωνος, καὶ Διοσκούρων, ὡς καὶ πρότερόν μοι ταῦ-
τα εἴρηται, καὶ Ἥρης, καὶ Ἱστίης, καὶ [f] Θέμιος, καὶ
Χαρίτων, καὶ Νηρηΐδων, [g] τῶν ἄλλων θεῶν Αἰγυπτίοισι
αἰείκοτε τὰ οὐνόματά [h] ἐστι ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὴ τὰ
λέγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι· τῶν δὲ οὔ φασι θεῶν γινώσκειν
τὰ οὐνόματα, οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ὑπὸ Πελασγῶν ὀ-
νομασθῆναι, πλὴν Ποσειδέωνος· τοῦτον δὲ τὸν θεὸν πα-
ρὰ Λιβύων ἐπύθοντο. [i] οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Πο-
σειδέωνος οὔνομα ἔκτηνται, εἰ μὴ Λίβυες· καὶ τιμέωσι
τὸν θεὸν τοῦτον αἰεί. Νομίζουσι δ' ὦν Αἰγύπτιοι [k] οὐ-
δ' ἥρωσι οὐδέν. Ταῦτα μέν νυν, καὶ ἄλλα πρὸς τού-
τοισι, τὰ ἐγὼ φράσω, Ἕλληνες ἀπ' Αἰγυπτίων νενο-
μίκασι. τοῦ δὲ Ἑρμέω τὰ ἀγάλματα ὀρθὰ ἔχειν τὰ
αἰδοῖα [l] ποιεῦντες, οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι,
ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν, πρῶτοι μὲν Ἑλλήνων ἁπάντων
Ἀθηναῖοι παραλαβόντες, παρὰ δὲ τούτων ὤλλοι. Ἀ-
θηναίοισι [m] γὰρ ἤδη τηνικαῦτα ἐς Ἕλληνας τελέουσι Πε-
λασγοὶ σύνοικοι ἐγένοντο ἐν τῇ χώρῃ· ὅθεν περ καὶ Ἕλ-
ληνες ἤρξαντο νομισθῆναι. ὅστις δὲ τὰ Καβείρων ὄργια
109 μεμύηται, τὰ Σαμοθρήϊκες ἐπιτελέουσι [n] παραλα-
βόντες παρὰ Πελασγῶν, οὗτος ὡνὴρ οἶδε τὸ λέγω.
τὴν γὰρ Σαμοθρηΐκην οἴκεον πρότερον Πελασγοὶ οὗτοι,
[o] τοί περ Ἀθηναίοισι σύνοικοι ἐγένοντο, καὶ παρὰ τού-
των Σαμοθρήϊκες τὰ ὄργια παραλαμβάνουσι. ὀρθὰ ὦν
ἔχειν

tantem. Neque enim dixerim, quae in AEgy-
pto fiunt huic deo, casu congruere cum iis,
quae in Graecia; nam simili modo ea fuissent
Graecis, non autem recens inducta. Neque
tamen dicam AEgyptios a Graecis fuisse mu-
tuatos aut hoc aut aliud quippiam ad ritus per-
tinens. Videtur autem mihi Melampus, quae
ad Bacchum pertinent, audisse ex Cadmo Tyrio
et illis, qui cum eo e Phoenice venerunt in ter-
ram nunc Bœotiam appellatam. Ac omnia fere 50
deorum nomina ex AEgypto in Graeciam ve-
nerunt. Nam ex barbaris venisse sciscitatus
ita esse comperio. Reor igitur ex AEgypto
praecipue venisse. Nam praeter Neptuni, et
Castorum, quemadmodum a me superius di-
ctum est, et Iunonis, et Vestae, et Themidis,
et Gratiarum, et Nereidum, nomina aliorum
deorum fuerunt perpetuo AEgyptiis in regio-
ne. Dico autem quae ipsi dicunt AEgyptii.
Quorum vero deorum negant se noscere nomi-
na, isti videntur mihi a Pelasgis fuisse nomi-
nati, praeter Neptunum; hunc quippe Deum
ab Afris audierunt. Etenim Neptuni ab ini-
tio nulli obtinuerunt nomen, nisi Afri, qui
semper hunc deum in honore habent. Sed he-
roas AEgyptii nullo cultu prosequuntur. Hos 51
itaque ritus et alios praeterea, quos ego refe-
ram, Graeci sunt ab AEgyptiis mutuati. Sed
ut Mercurii statuas facerent rectis cum vere-
tris, non ab AEgyptiis, sed a Pelasgis didi-
cerunt, primi quidem ex omnibus Graecis A-
thenienses nacti, et ab his alii. Nam Athe-
niensibus iam ea tempestate inter Graecos de-
scriptis, contiguas domos in ea regione Pelas-
gi habuerunt, unde etiam pro Graecis incepe-
runt existimari. Hoc quod dico, quisquis
Cabirorum sacra initiatus est, quae Samothra-
ces peragunt a Pelasgis accepta, novit. Nam
Samothraciam prius incolebant hi Pelasgi, qui
cum Atheniensibus habitaverunt, et ab illis or-
gia Samothraces accipiunt. Itaque primi e
Grae-

a Ὁμήτροπα *Arch. Vind.*, tum, uti *Ald.* γὰρ ἦν. *Mediceo Pass.* et *Ask.* debetur editum. *b M. Ask. Pass.*, ἐσηγμένα *Paris. B. Rem.*, ἐσηγημένα ora *Steph. Ald. Vind. Arch.*; qui mox οὐ μέν. *c* Desit *Arch.*, qui cum *Vind.* statim Τύρεω. *d* Πάντων τῶν θ. τὰ οὐν. *Arch. Vind.* *e* Ἧκε *Arch.* *f* Θέμιδος *Pass. Ask.* et Νηρηΐδων posterior. *g Med.* et *Ask. Pass.*, ceteri cum *Edd.* καὶ τῶν ἄλλων· perperam. *h* Εἰσὶ *Arch.* *i Ask. M. Pass.* in aliis οὐδαμῇ. Mox κέκτηνται *Arch. Pass. Ask.* *k* Οὐ δὴ δρῶσιν *Arch. V. Valla.* Paullo supra *Ask.* τοῦτον εἶναι. *l* Ποιεῦνται *Arch. Vind.* *m* Ex *Med.* et *Ask. Pass.*, γὰρ δὴ *Ald.*, in *Arch.* et *Vind.* δὴ desideratur. Porro ὦ ἄλλοι plerique hic omnes. *n M. Ask. Arch. Pass.*, λαβόντες vulgo. Mox τὸ λέγω iidem, alii τά. Tum Σαμοθρήκην *V. Arch. Ask.* *o Ald. R. Vind.*, οἵ περ *M. Ask. Arch. Pass.*, neglecto Ionismo.

67. Ὁμότροπα γὰρ ἂν ἦν τοῖς Ἕλλησι] Desiderant in his docti viri multa. Signum extulit Cl. *de la Barre* Hist. Acad. Inscript. T. VI. p. 274., omnia haec sequentibus, ut ratiocinium cohaereat, subnectens: coniunctionis γὰρ mirificam saepe positionem ait esse; poni nonnunquam periodi principio, cuius fini accedere debeat: corrigi oportere ὁμότροφα γὰρ ἂν ἦν. Velle scriptorem, *Non dicam etiam Aegyptios a Graecis sacrorum ritus esse mutuatos: neque enim tum Graecis fuissent recentes ac novissime introducti, sed una cum ipsis exstitissent quasi congeniti.* Sic ille. Ego vero desidero stabilitam voculae γὰρ talem consuetudinem, nec fero conmutatam verborum explanationem, nedum ὁμότροφα. Recte dixeris ὁμότροφα ἀνθρώποισι θηρία, sicuti II, 66., quae una cum hominibus aluntur et victitant, sive ὁμοῦ τρεφόμενα apud *Xenophontem*: de cerimoniis credam, ubi exempli fuerit copia. Aliud sectatus est Cl. *Reiskius*, excidisse ante haec sciscens, οὐδὲ λαβέειν αὐτὰ παρ' Αἰγυπτίων Ἕλληνας· *nolo quoque adseverare ab Aegyptiis haec sacra Graecos accepisse.* ὁμοιότροπα γὰρ ἂν ἦν —. Quae mihi negare videntur, quod *Herodotus* saepissime insinuat, Graecos ab Aegyptiis sacrorum plures ritus sumsisse: tum ὁμότροπα leviter mutantur, quae sua scriptor agnoscit: memorant certe Athenienses ἤθεά τε ὁμότροπα, quae cum reliquis Graecis conmunia et consimilia in Sacris observabant VIII, 144. suntque ὁμότροποι in *Theophrasti* Charact. c. 26., quorum iidem mores, idem vitae institutum. Vt paucis absolvam: negat *Herodotus* casu fortuito quadrasse Dionysia Aegyptiorum et Graecorum: tum enim in omnibus gemina germana, quod secus erat, neque noviter in Graeciam invecta esse debuisse. Itaque aliunde advenisse, sed in paucis transmutata.

70. Μελάμπους τὰ περὶ τὸν Διόνυσον &c.] Haec *Diodoro* obversata suspicor I, 97., Melampodem tamen in Aegyptum deducenti. De *Nicephoro*, cui Αἰγυπτίων ἱερογραμματεὺς καὶ ἱεροφάντης Melampus, non repeto dicta.

79. Τῶν ἄλλων θεῶν Αἰγυπτίοισι] Sic iuncta procedere debent. *Gronovius* copulam, his olim praefixam, iustissime induxit: turbabat scriptoris sententiam. Scripsi praeterea τῶν δὲ, distracta voce, quod et *Reiskio* libuit. Neptunum vero Afrorum habet IV, 188. atque hinc *Eustath.* in Homer. p. 1386, 38.

88. Ἀπ' Αἰγυπτίων νενομίκασι] Explent locutionis formulam, adscito et intellecto ex sequentibus μαθόντες. Vide *Abreschii* Dilucid. Thucyd. p. 493. et de Mercurii Graecorum obscoenius excitata et inprobiore natura *Kuhnium* in *Pausaniae* L. IV, 26. p. 518. Est autem *Nostri* plausibilis suspicio, siquidem Hermetis Aegyptii paullo diversior habitus et indoles in Panth. *Iablonskii* L. V, 5. Iam cur ἤδη τηνικαῦτα *acrius multo* quam δὴ τηνικ. sit, caussa nulla est, nisi ex deliciis *Medicei.* Auctor ipsemet *Aldinum* modo, modo illud maluit, sicuti alii. Inspice I, 63. VI, 53., *Sophoclem* Oed. Colon. v. 436. *Procopium* B. Vandal. II, 4.

99. Τοί περ Ἀθηναίοισι] Hoc melius. Confer I, 57. In Samothracum mysteriis ex Pelasgorum sermone Mercurius Κασμίλου titulo censebatur, quod scholia ad *Apoll. Rh.* I, 917. testantur. Mox τὰ ἐν τοῖς ἐν Σαμ. idem censendum ac κατὰ τὰ, sive ὡς.

9. Ὅτι

Græcis Athenienſes a Pelaſgis edocti, ſtatuas Mercurii ut erecta pudenda haberent fecerunt. De qua re Pelaſgi ſacrum quendam ſermonem retulerunt, qui in Samothraciæ my-
52 ſteriis declaratus eſt. Iſti Pelaſgi antea diis vota facientes omnia immolabant, quemadmodum ego apud Dodonam audiendo cognovi; nulli autem eorum cognomen neque nomen imponebant, quippe non audierant uſpiam. Deos autem cognominaverunt eos ob id, quod cum ornatu poſuerint omnes res atque omnes diſtributiones. Multo deinde progreſſu temporis quum aliorum deorum nomina reſciverunt ex AEgypto digreſſa, poſt multo nomen Bacchi intellexerunt. Itemque aliquanto poſt de nominibus in Dodona oraculum petiverunt. Namque hoc oraculum ex eis, quæ apud Græcos ſunt, oraculorum vetuſtiſſimum eſſe exiſtimatur, atque adeo ſolum erat ea tempeſtate. Conſulentibus igitur Pelaſgis apud Dodonam, nunquid nomina, quæ a barbaris advenirent, adſciſcerent, oraculum redditum eſt, ut illis uterentur. Atque ita ex eo tempore ſacrificaverunt, deorum nomina nuncupantes, et ea deinceps ab Pelaſgis Græci
53 exceperunt. Vnde autem unuſquiſque deorum extiterit, an vero cuncti ſemper fuerint, aut qua ſpecie, ignorarunt uſque prius et heri, ut ſic dicam. Nam Heſiodus atque Homerus, quos quadringentis, et non amplius, annis ante me opinor extitiſſe, illi fuere qui Græcis theo-

ἔχειν τὰ αἰδοῖα τἀγάλματα τοῦ Ἑρμέω, Ἀθηναῖοι πρῶτοι Ἑλλήνων [a] παρὰ Πελασγῶν μαθόντες, ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Πελασγοὶ ἱρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλεξαν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθρηΐκῃ μυστηρίοισι δεδήλωται. Ἔθυον [b] δὲ πάντα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπευχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας· ἐπωνυμίην δ' οὐδ' οὔνομα ἐποιεῦντο οὐδενὶ αὐτέων· οὐ γὰρ [c] ἀκηκόεσάν κω· θεοὺς δὲ προσωνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι [d] κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον. [e] ἐπεί τε δὲ χρόνου πολλοῦ διεξελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου [f] ἀπικόμενα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῷ ἐπύθοντο· καὶ μετὰ χρόνον ἐχρηστηριάζοντο περὶ τῶν οὐνομάτων ἐν Δωδώνῃ. τὸ γὰρ δὴ μαντήϊον τοῦτο [g] νενόμισται ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἕλλησι χρηστηρίων εἶναι· καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτον μοῦνον. ἐπεὶ ὦν ἐχρηστηριάζοντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοὶ εἰ ἀνέλωνται τὰ οὐνόματα [h] τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἥκοντα, ἀνεῖλε τὸ μαντήϊον χρᾶσθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τοῦ χρόνου ἔθυον, τοῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. παρὰ δὲ Πελασγῶν Ἕλληνες [i] ἐξεδέξαντο ὕστερον. Ἔνθεν δὲ ἐγένετο ἕκαστος τῶν θεῶν, [k] εἴτε δ' ἀεὶ ἦσαν πάντες, ὁκοῖοί τέ τινες τὰ εἴδεα, οὐκ ἠπιστέατο μέχρι οὗ [l] πρώην τε καὶ χθὲς, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ἡσίοδον γὰρ καὶ Ὅμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους γενέσθαι, καὶ οὐ πλέοσι. οὗτοι δέ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς

a Μαθ. παρ. Πελάσγων *Paſſ. Arch. Ask. V.* *b* Omittunt iidem et *M.* καὶ, quod vulgo ante δέ. Paullo ſuperius τοῖσι Σαμοθρ. ſine praepoſitione *Ald. V. Arch.* *c* Ἀκηκόασιν ἂν κόθεν, οὓς δὲ *Arch. V. Valla.* *d* Κοσμωθέντες *Arch. V.*, tu vide *Euſtath.* Il. A. p. 19, 2. *e* *Paſſ. M. Ask.*, ἔπειτα δὲ *Aldus* et alii. Lege notas *Gronov.* 1, 19.; mox διελθόντος plures. Ex *M. Paſſ.* vulgatum. *f* Ἀπηγμένα *Ald. Arch. V. R.*, unde in ora *Steph.* ἀπιγμένα non male, uti C. 58., et ἀπικόμενα, quod in *Paſſ. M.* *g* *Paſſ. M. Ask. Arch.*, νενόμιστο *Ald.* et alii. *h* Deſit *Arch.* *i* *R. Ask.* ora *Steph. M.*, ἐδέξαντο ceteri. Mox ὅθεν δὲ *Ald. V. R.*, quod non damno: ἔνθεν *M. Paſſ. Ask.*, qui ἐγένοντο cum *Arch.* *k* *M. Ask. Paſſ.*, alii ſpernunt δέ. *l* *Ald. Arch. R. V. Paris. B. C. Athenagoras* Apol. C. 14., qui haec citat, ſicuti *Cyrillus* in *Iulian.* III. p. 76. πρίν τε *M. Paſſ.*

9. Ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα] Putes haec *Clementi Alex.* in mente fuiſſe, cum fine *Stromat.* primi, Θεὸς δὲ παρὰ τὴν θέσιν εἴρηται, καὶ τάξιν, καὶ τὴν διακόσμησιν· namque *Protrept.* p. 22. derivationem *Platonis* Cratyl. p. 397. amplectitur. Priſci illi θεοὺς ex θῶ, unde τίθημι natales accepit, formarunt. Θεὸς itaque ὁ πάντα τιθεὶς καὶ ποιῶν *Euſtathio* in Hom. p. 1148., eamdem ibi originationem probanti: namque alibi ſequitur aliud, quae et *Etymologi* fluctuatio. Sed his non inmoror. Quae ſupra depoſita ſunt, πάντα πρότερον ἔθυον *Laurentius* verterat *in deorum invocatione omnia inmolabant*, ſecutusque ex parte *Gronov.* eſt. *Palmerius* vero, *quid ſibi vult ea verſio? num etiam ſtercus et feces diis immolabant?* Πάντα, ut ſaepiſſime, idem eſſe ac πάντως, vertendumque *primi omnium ſacrificavere.* Tu intellige θύσιμα, quod tali in dictione adſciſci oportere, ſupra vidimus.

17. Εἰ ἀνέλωνται] Vereor ut ſe tueri queat: ad normam uſitatam corrigi facile poterit: εἰ ἀνέλοιντο, ſive, εἰ ἀνελοίατο τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἥκοντα, *num in uſum reciperent* ſciſcitantibus, reſponſum fuit χρέεσθαι. L. VIII, c. 49. εἰ νικηθέωσι, quod adoptavit *Gronovius*, ferri nequit. VALCKEN.

23. Μέχρι οὗ πρώην] Recte dederat Valla: *ignoratum eſt niſi nuper atque heri, ut ſic dicam.* Quod his ſubſtitutum fuit, *ut vere dicam*, congruit *Thucydideo* ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν, VI, c. 12. ubi contra res minus accurate videtur finienda, formulam adhibet *Thucyd.* ὡς εἰπεῖν· idem eſt *Herodoteum* ὡς εἰπεῖν λόγῳ, *Luciani* Timon. §. 8. οὑτωσὶ μὲν εἰπεῖν, quodque multo frequentius occurrit, ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam.* Hoc quum in Epiſt. ad Hebr. VII, 9. legeretur, exemplorum congeſſerunt affatim. Utramque *Herodoti* formulam iunxit *Plato* de LL. III, p. 677. D. ὡς ἔπος εἰπεῖν χθὲς καὶ πρώην γεγονότα· nuſpiam in iſta paene proverbiali formula, de qua *Gataker.* egit ad *M. Antonin.* X, 7. reperietur πρὶν, quod hic perperam a *Gronovio* poſitum *Weſſelingius* V. C. iam monuerat ad *Diodor.* T. 1, p. 118. VALCKEN.

23. Μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθές] Magni facio *Medic.* et illi conſentaneos. Sed intra modum. Exemplum ſimilis locutionis, etſi *Gronovii* ſollers fuerit opera, nuſquam ſe obtulit. Contra receptiſſimum et proverbii inſtar πρώην τε καὶ χθὲς, quod *Athenagoras* hic reperit et tot MSS. ratum habent. Dedi ex *Demoſthene* et *Diodoro* ad eum ſcriptorem II, 5. quaedam; quibus adcumulo *Ioſephi* adv. Apion. 1, 2. παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἅπαντα νέα, καὶ χθὲς καὶ πρώην, ὡς ἂν εἴποι τὶς, εὑρήσεις γεγονότα· tum II, 2. de Pythagora οὐκ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότος. et C. 15. ὡς ἐχθὲς δὴ καὶ πρώην· porro *Libanium* T. II. p. 124. C. et ea abunde ſunt.

25. Τετρακοσίοισι ἔτεσι] Claſſicus locus eſt de Homeri et Heſiodi aetate, neque ad verum incongruus. Herodotus natus eſt ex *Pamphilae* iudicio apud *Gellium* XV, 23, exeunte Olymp. LXXIV., paullo ante famoſam Xerxis in Graecos expeditionem: hinc in ſuperiora tempora ſi retrocedas, iuſtus ad Lycurgi et Iphiti aetatem progreſſus erit. Homerum vero utrique fuiſſe aequalem, plures olim cenſuerunt, docente *Marshamo* Canon. Chronic. p. 437. et *Dodwello* Diſſ. de Cycl. III. p. 153. Hactenus itaque res bene haberet. At ubi calcem *Vit. Homeri*, quae *Noſtro* tribuitur, inſpexeris, alia omnia videbuntur dicenda; adnumerantur anni iſtic IↃCXXII. ab Homeri aevo ad Xerxis expeditionem, inſigni diſcrimine; cui quidem medetur Ill. *Scaliger* ad *Euſeb.* Chron. p. 102. ibi legendo ἔτεά ἐστι τετρακόσια εἴκοσι δύο· Sic ſane diſcordia nulla. Contra venit *Bouberius* Diſſ. Herodot. C. XI. p. 124. nihil iſto in calculo inmutandum, ſed his in numeris, pertendens: ſcribendum eſſe ἡλικίην ἑπτακοσίοισι ἔτεσι —— πρεσβυτέρους, *ſeptingentis annis mea aetate ſuperiores eſſe.* Addit talia, ſi de Troia capta ſermo eſſet, quae colore et ſpecie non carent. Conſtant hic numeri *Codd.* omnium conſpiratione, nec viderunt diverſos hoc loco *Athenagoras* et *Cyrillus.* Sitne *Noſter* Vitae Homeri ſcriptor in controverſia haeret; quae ſi vel ſecundum Herodotum pronuncietur, erit fortaſſe expeditior difficultatis ratio, uti ſuo loco declarabitur.

27. Οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι] Inventores Theogoniae, antea Graecis ignotae, Homerum et Heſiodum fuiſſe, ſi ſignificarit, aut erroris aut reus erit inprudentiae. Uterque poëta, quae de Diis canunt, non ut nova et a ſe primum excogitata perhibent, ſed cognita et a maioribus accepta. Tetigit eam rem *Io. Clericus* ad princ. Theogon. *Heſiodi* et ad v. 211. At alia verborum ſententia; indicant primos verſibus de-

110 τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἴδεα αὐτῶν σημήναντες. οἱ δὲ [a] πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, [b] ἐμοί γε δοκέειν, ἐγένοντο τούτων. καὶ τὰ μὲν πρῶτα αἱ Δωδωνίδες ἱρήϊαι λέγουσι· [c] τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον ἔχοντα, ἐγὼ λέγω. Χρηστηρίων δὲ πέρι [d] τοῦ τε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ τόνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱρέες τοῦ Θηβαιέος Διὸς, δύο γυναῖκας ἱρηΐας ἐκ [e] Θηβέων ἐξαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων· καὶ τὴν μὲν αὐτέων πυθέσθαι ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν, τὴν δὲ, ἐς τοὺς Ἕλληνας. ταύτας δὲ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἱδρυσαμένας τὰ μαντήϊα πρώτας ἐν τοῖσι εἰρημένοισι ἔθνεσι. εἰρομένου δέ μευ ὁκόθεν οὕτω ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγουσι, ἔφασαν πρὸς ταῦτα ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν τουτέων· καὶ ἀνευρεῖν μέν σφεας οὐ δυνατοὶ γενέσθαι· πυθέσθαι δὲ ὕστερον ταῦτα περὶ αὐτέων τάπερ δὴ ἔλεγον. Ταῦτα μέν νυν τῶν ἐν Θήβῃσι ἱρέων ἤκουον. [f] τάδε δὲ Δωδωναίων φασὶ αἱ προμάντιες, δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυπτιέων ἀναπταμένας, τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ σφέας ἀπικέσθαι. ἱζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγὸν, αὐδάξασθαι φωνῇ [g] ἀνθρωπηΐῃ, ὡς χρεὸν εἴη μαντήϊον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι. καὶ αὐτοὺς ὑπολαβεῖν θεῖον εἶναι τὸ ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι, καί σφεας ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τοὺς Λίβυας οἰχομένην πελειάδα, λέγουσι Ἄμμωνος χρηστήριον κελεῦσαι τοὺς Λίβυας ποιέειν· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διός. [h] Δωδωναίων δὲ αἱ ἱρήϊαι, τῶν τῇ πρεσβυτάτῃ οὔνομα ἦν Προμένεια, τῇ δὲ [i] μετὰ αὐτὴν, Τιμαρέτη, τῇ δὲ νεωτάτῃ, Νικάνδρη, ἔλεγον ταῦτα. συνωμολόγεον δέ σφι καὶ οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ

theogoniam fecerunt, deisque et cognomina dederunt honoresque et artificia separaverunt, et figuras eorum designaverunt. Quibus viris qui poëtæ feruntur extitisse priores, posteriores, ut ego opinor, illis fuerunt. Et prima quidem illa Dodonides sacerdotes memorant: posteriora autem ad Hesiodum et Homerum spectantia, ego refero. At de oraculis sive il- 54
lo, quod habent Græci, sive illo, quod in Africa est, talia AEgyptii commemorant. Narrabant sacerdotes Iovis Thebæensis, duas feminas, quæ essent sacerdotes, Thebis a Phœnicibus fuisse abductas: et se audisse harum unam in Africam fuisse venundatam, alteram in Græcos: atque has feminas esse, quæ primæ apud dictas gentes oracula constituisent. Percontantique mihi unde id commemorarent, tanquam sic plane compertum habentes, ad hæc responderunt, maiorem in modum se institisse vestigare de his mulieribus, nec tamen unquam invenire potuisse, sed postea hæc quæ dicebant de eis audisse. Hæc quidem igitur Thebis e 55
sacerdotibus audivi. Antistites autem Dodonæorum hæc aiunt: Geminas Thebis AEgyptiis columbas evolantes, utramque nigram, unam quidem in Africam venisse, alteram ad ipsos: quæ fago insidens humana voce eloquuta sit, fatum esse, ut eo loci Iovis oraculum condatur: et ipsos interpretatos esse, quod ipsis annunciaretur id fieri divinitus, et inde se ita fecisse: eam vero quæ ad Afros abisset columbam, dicunt iussisse illos Ammonis oraculum condere; quod et ipsum Iovis est. Ita referebant Dodonæorum sacerdotes, quarum vetustissimæ nomen erat Promeneæ: proximæ, Timaretæ: minimæ natu, Nicandræ; et his consentiebant reliqui Dodonæi, qui circa templum in

a Πρότεροι *V.* et ora *Steph.* *b* *M. Ask.*, ἐμ. δοκέειν *Ald.*, δοκέει *Arch.* *c* *M. Pass.* ceteri τὰ δὲ ὕστερον. *d* *Ask. Arch. Pass.*, *Medic.* quoque sed sine ἐν· vulgo καὶ τῶν τε ἐν Ἑλ. *e* Θηβαίων omnes, prave. Paullo ante ἱέρειαι *Ask. Pass.* *f* *M. Ask. Pass.*, in ceteris τὰ δὲ duntaxat. Δωδωνέων *Arch. Vind.* tanquam ex Δωδῶναι apud *Steph. Byz.* et statim Θηβαέων, tum Αἰγυπτιέων cum *Pass. Ask.*, Αἰγυπτίων vulgo. Confer *Theon.* Progymn. p. 90. Porro ἀναπταμένας *Ald. Arch. V. R. Paris B.*, *Eustath.* in Odyss. p. 1760, 50. ubi haec tangit; ἀναπτομ. *Pass. M. Ask.* *g* *Ask. Pass.*, ἀνθρωπίνῃ *Ald.* et *Edd.* *h* Δωδωνέων *Arch.* et ἱρήϊαι sine articulo. *i* *Eustath. Arch. V. R. Paris. B.* et *Ald.*, ταύτην *M. Pass.* et statim οἱ ἄλλοι cum *Ask.*, articulus aliis abest.

scripisse atque ornasse. Simile *Diogenis Laërt.* praef. §. 3. de Musaeo ποιῆσαι δὲ θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον. h. e. *scriptis versibus exposuisse.* Memini magnum nostra aetate virum aliter *Diogenem* explicuisse, de quo *Miscell. Obs.* Amstel. Vol. III. p. 346. Sed ποιῆσαι hoc significatu tritum. Tale Musae III, 38. καὶ ὀρθῶς μοι δοκέει Πίνδαρος ποιῆσαι· nec diversum ambiguum istud *Sophoclis* Περικλῆς ΠΟΙΕΙΝ μὲν ἔφη με, στρατηγεῖν δὲ οὐκ ἐπίστασθαι in *Athenaei* XIII. p. 604. D., quem quoque vide XIV. p. 627. D. et animadversionem *Casauboni*, *Platon.* in Lyside p. 205. A. et de Rep. II. p. 379. A. Merito autem ob turpes de diis fabulas ambo taxantur ab *Isocrate* Laudat. Busirid. p. 229. *Ed. Steph.*

34. Περὶ τοῦ τε ἐν Ἕλλησι &c.] In praepositionis absentia singularis est *Mediceus*. Supra C. 51. cum *Aldo* pauci τὰ ἐν τοῖσι Σαμοθρηΐκῃ μυστηρίοισι. Non nescio praepositionis, ubi eam consuetudo requirebat, neglectum. Quo ex more Σπάρτῃ ξυνοῖκει τῷ πατρὸς ξυνευνέτῃ *Euripid.* Iph. Taur. v. 524. et v. 538. ἄλλως λέκτρ' ἔγημεν Αὐλίδι, quod utique ἔγημ' ἐν Αὐλίδι commodum fuerat. *Sophocles* Trachin. v. 176. ὡς —— αὐδῆσαί ποτε Δωδῶνι. *Plato* Menex. p. 245. τὰ τρόπαια τά τε Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς. Sunt ad manum consimilia, quae sicubi consensus conspiret MSS., auxilio esse poterunt. Sed et saepe elisa videtur scribarum inconsiderantia. Sit *Philostratus* exemplo Heroic. II. p. 694. quum de Ulysse διαφυγόντα δὲ αὐτὸν τὰ ἐκεῖ πάθη, ἀπώλεσεν αὐτῇ Ἰθάκῃ ὕστερον· dederat ἐν αὐτῇ Ἰθ. neque enim Neptunus Ulyssem una cum insula Ithaca, quae Graecorum eorum sententia, sustulit: devoravit ἐν praecedentis terminatio. Hoc *Herodoti* loco vincunt schedae, citra quarum adstipulationem, re postulante, Θηβέων recepi.

36. Γυναῖκας ἱρηΐας ἐκ Θηβαίων] Quia supra scribit C. 35. ἱρᾶται μὲν οὐδεμίη οὔτε ἔρσενος θεοῦ οὔτε θηλέης· ἄνδρες δὲ πάντων τε καὶ πασέων· non ἱρηΐας, *sacerdotes*, illas fuisse censeo, sed *sacras*, sacerdotumque ministras; atque adeo scribendum: γυναῖκας ἱρὰς ἐκ Θηβέων ἐξαχθῆναι. Cap. 56. legitur: εἰ ἀληθέως οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὰς ἱρὰς γυναῖκας, quarum alteram paulo dicit inferius ἀμφιπολεύσασαν ἐν Θήβῃσι ἱρὸν Διός· monstrat illud, fuisse mulieres ἱρὰς sive ἱεροδούλους. In templo Syriae Hierapolitano praeter sacerdotes fuisse ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων ἱρῶν scribit *Auctor.* lib. de Syria Dea §. 43. istius generis ἱεροδούλους *Strabo* vocat ἱερὰ σώματα VI, p. 418. B.

VALCKEN.

47. Ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυπτιέων] Dialecti ratio ut hoc admitterem, perpulit. Πασέων, ἀλλέων, ἁρπασθεισέων, ne alia advocem, praesidio sunt. *Theo*, detracta Ionica forma, ὅτι παρθένοι τινὲς ἐκ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων ἦσαν ἱέρειαι, ubi *Nostri* praescripto ἤχθησαν oportuerat: sunt et alia refingenda ibidem, quae missa facio. Ἀναπτομένας *Aristophanis* et *Hesychii* auctoritate servavissem, nisi *Eustathius*, quem magni, quando ex usu est, vir Celeb. aestimat, et tot membranae contraivissent.

50. Αὐδάξασθαι φωνῇ ἀνθρωπηΐῃ] *Io. Iac. Wetstenius* ad secundam *Petri* Apostoli C. II, 16. plura coacervavit, quae ἀνθρωπίνῃ, si omnium eadem esset dicendi species, auxilio forent. Belle *Pass.* et *Ask.*, pro quo *Gronov.* ad C. 57. prudenter.

56. Δωδωναίων δὲ αἱ ἱρήϊαι] Haec et quae anteverterunt sacris Dodonaeis feminas fuisse antistites, liquido commonstrant. *Strabo* autem L. VII. p. 506. B. primitus ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύοντες ait, deinde τρεῖς γραῖαι, in mulierum numero consentiens. Unde sumserit *mares* istos *prophetas*, an ex ὑποφητῶν *Homeri* voce, an aliunde, quaerunt docti viri, praeter ceteros *Gronovius* Exercitat. de *Dodona* p. 23. Προμένεια *Eustathii* patronum, non locupletem tamen, habet.

57. Προμένεια] Graece non dicitur προμενὴς, sed πρευμενὴς et πρευμένεια· scripserat fortasse, Πρευμενίη vel Πρευμενηΐη. *Benevolam* nomen illud designaret.

VALCKEN.

63. Δ-

56 in usu erant. De quibus ita mea fert opinio. Si re vera Phœnices eduxerunt feminas sacras, et earum alteram, ut in Africam, alteram, ut in Græciam exportarentur, vendiderunt: videtur mihi ista ipsa femina venundata esse in Thesprotos nunc dictæ Græciæ, antea vero Pelasgiæ vocatæ; deinde ancillans ibidem, condidisse sub fago ibi nata fanum Iovis; ut erat probabile, solitam Thebis tueri Iovis templum, quo processit, memoriam illic eius habere: atque hinc oraculum ab ea fuit institutum; et post linguam Græcam apprehensam, dixisse, sororem suam in Africa ab eisdem Phœnicibus, ut
57 ipsa fuisset, venundatam. Quod autem mulieres a Dodonæis columbæ vocatæ sunt, ob id mihi videtur factum, quia barbaræ essent; simile quid avibus sonare ipsis videbantur. Interiecto deinde tempore columbam humana voce loquutam aiunt, postquam quæ ipsi intelligerent, mulier loquebatur; tamdiu volucris modo sonare visa, quamdiu barbare loquebatur; nam columba quomodo humanam vocem sonaret? nigram autem columbam esse dicentes,
58 AEgyptiam feminam significant. Suntque similia inter se oracula, et illud apud Thebas AEgyptias, et hoc apud Dodonam; estque divinandi in templis ratio ex AEgypto oriunda. Ipsi certe AEgyptii extiterunt principes conventuum sacrorum et pomparum et adductionum, et ab eis Græci didicerunt. Cuius rei hoc apud me argumentum est, quod illa constet ab multo quodam tempore factitata, Græ-
59 canica vero recenter facta sunt. Nec vero semel quotannis conventum publicum celebrant AEgyptii, sed frequentes illos, præcipue quidem ac studiosissime ad urbem Bubastin, in ho-

τὸ ἱρόν. Ἐγὼ δ' ἔχω περὶ αὐτέων γνώμην τήνδε· εἰ ἀληθέως οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὰς ἱρὰς γυναῖκας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδοντο, [a] δοκέει ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὕτη τῆς νῦν Ἑλλάδος, πρότερον δὲ Πελασγίης καλευμένης τῆς αὐτῆς ταύτης, [b] πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτούς. ἔπειτα δȣλεύȣσα αὐτόθι, ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ πεφυκυίῃ Διὸς ἱρόν· ὥσπερ ἦν οἰκὸς, [c] ἀμφιπολεύȣσαν ἐν Θήβῃσι ἱρὸν Διὸς, ἔνθα ἀπίκετο, ἐνθαῦτα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν. ἐκ δὲ τȣ́τȣ, χρηστήριον κατηγήσατο, ἐπεί τε συνέλαβε τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, φάναι δέ οἱ ἀδελφεὴν ἐν Λιβύῃ πεπρῆσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν Φοινίκων, ὑπ' ὧν καὶ αὐτὴ ἐπρήθη. Πελειάδες δέ μοι δοκέȣσι κληθῆναι πρὸς Δωδωναίων ἐπὶ τȣ̃δε αἱ γυναῖκες, διότι βάρβαροι ἦσαν· [d] ἐδόκεον δέ σφι ὅμοια ὄρνισι φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον τὴν πελειάδα [e] ἀνθρωπηΐῃ φωνῇ αὐδάξασθαι λέγȣσι, ἐπεί τε τὰ συνετά σφι ηὔδα ἡ γυνή· ἕως δὲ ἐβαρβάριζε, [f] ἐδόκεέ σφι ὄρνιθος τρόπον φθέγγεσθαι. ἐπεὶ τέῳ τρόπῳ ἂν πελειάς γε ἀνθρωπηΐῃ φωνῇ φθέγξαιτο; μέλαιναν δὲ λέγοντες εἶναι τὴν πελειάδα, σημαίνȣσι ὅτι Αἰγυπτίη ἡ γυνὴ ἦν. Ἡ δὲ μαντηΐη, ἥ τε ἐν Θήβῃσι [g] τῇσι Αἰγυπτίῃσι καὶ ἐν Δωδώνῃ, παραπλήσιαι ἀλλήλῃσι τυγχάνȣσι ἐȣ̃σαι. ἔστι δὲ καὶ τῶν [h] ἱρῶν ἡ μαντικὴ ἀπ' Αἰγύπτȣ ἀπιγμένη· [i] πανηγύρις δὲ ἄρα καὶ πομπὰς καὶ προσαγωγὰς πρῶτοι ἀνθρώπων [k] Αἰγύπτιοί εἰσι οἱ ποιησάμενοι· καὶ παρὰ τȣ́των Ἕλληνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δέ μοι τȣ́τȣ, τόδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολλȣ̃ τευ χρόνȣ ποιεύμεναι, αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ νεωστὶ ἐποιήθησαν. Πανηγυρίζȣσι δὲ Αἰγύπτιοι οὐκ ἅπαξ τȣ̃ ἐνιαυτοῦ, [l] πανηγύρις δὲ συχνάς. μάλιστα μὲν καὶ προθυμότατα [m] ἐς Βȣ́βαστιν πόλιν, τῇ Ἀρ- III

a Δοκέει *Arch. V.*, δοκέειν ceteri. *b* Προσθῆναι *Rem.* tum δȣλεύȣσαν *Vind. Arch.*, δουλεύσασα *Ask.* *c M. V. Arch. Ask. Pass.*, alii cum *Ald.* ἀμφιπολεῦσαν. Statim ἔνθα ἀπικ. *Paris. B. C. Ald. Arch. V. R.*, ἔνθαδ'. *Medic.* *d Eustath. Arch. V. Ask. Pass.* et Scholiastes *Sophocl.* Trachin. v. 176., alii cum *Ald.* et *M.* ἐδόκεε. Porro ὅμοια *Vind.*, vulgo ὁμοίως. *e M. Ask. Pass.*, ἀνθρωπηΐῃ *Arch. V.*, in aliis ἀνθρωπίνῃ. *f* Ὀρν. τροπ. ἐδόκεέ σφι φθέγγεσθαι *Pass. Arch. V. Ask.*, non inconmode. *g* Τοῖσι Αἰγυπτίοισι *Vind.* *h* Ἱρῶν *Rem. Ald. Paris. B. C., V. Arch.*, ἱρέων *Pass. M. Ask.*. *i Ask.*, πανηγύρεις *M.*, ceteri πανηγυρίας. Lege *Gron.* notas ad C. seq., et confer *Plut.* de Malign. p. 857. haec taxantem. Praecedens ἀπηγμένη in *Arch. Vind.* *k* Deest hoc *Arch.* *l M. Ask.*, πανηγύριας *Ald.* et alii. *m* Τὰ ἐς Βούβαστιν *Arch. V.*, ἐς Βούβαστιν ceteri, Βούβαστον *M. Ask.*; Vide *Steph. Byz.* Voc.

63. Δοκέει ἐμοὶ ἡ γυνή] Hoc praetuli; sunt γνώμην ἔχω et δοκέειν ἐμοὶ eiusdem paene potestatis, nec concinne conponuntur. Scripti *Codd.* in verbi scriptura passim variant, adtentique lectoris expostulant iudicium. Mecum facit *Reiskius.* Formulam eiusque usum illustrant *Reitzius* ad *Lucian.* Astrolog. C. 9. et *Abreschius* Diluc. Thucyd. p. 5. Quod sequitur de parte Graeciae, olim *Pelasgia*, ratum ex *Homero* et certum ponit *Thucydides* 1, 3.

65. Ἔπειτα δουλεύουσα] Voce transposita hunc in modum ista commode scribi posse suspicor, ut altera mulierum videatur πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτοὺς δουλεύουσα· ἔπειτα αὐτόθι ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ εὖ πεφυκυΐῃ Διὸς ἱρόν· ὥσπερ ἦν οἰκὸς, ἀμφιπολεύσασαν ἐν Θήβῃσι ἱρὸν Διὸς, ἔνθα ἂν ἀπίκετο, ἐνταῦθα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν· *vendita, ut in Thesprotiam abduceretur servitutem servitura; postea illic sub procera quercu Iovis constituisse sacrarium, ut erat rationi congruum, quae Thebis in templo Iovis fuisset ministra, quo pervenisset illic eius colere memoriam.* VALCKEN.

67. Ἀμφιπολεύουσαν] Non multum refert, hoccine an *Aldin.* potius censeas; sapit tamen eius ἀμφιπολεῦσαν non nihil ex Ionia. Vide adscripta *Diodoro* XVI, 70. Mox ἔνθα ἀπίκετο mutari haud debuerat. Aliud ἔνθαδε et hic incongruum.

70. Ἐν Λιβύῃ πεπρῆσθαι] Nisi Codices iterum coniecturis obniterentur, paulo ante scribi malim χρηστηρίου κατηγήσατο· hic autem, ἐς Λιβύην π. Non quid evenisset in Africa, sed illud noverat mulier, comitem suam a Phoenicibus *fuisse venditam ut in Libyen abduceretur*: hoc vero saepe dicitur *Herodoto* ἐς Λιβύην πεπρῆσθαι vel πρηθῆναι. *Herod.* VIII, c. 105. παῖδας —— ἐπώλεε ἐς Σάρδις τε καὶ Ἔφεσον. *Demosth.* p. 708, 23. πραθεὶς εἰς Λευκάδα· ob locum *Lucae* Act. VII, 9. similia quaedam fuere collecta: vid. Celeberr. *T. H.* in *Miscell. Obs.* VI, p. 344. Huc refero rarius illud *Xenoph.* Ἑ. I, p. 252, 32. ἐς Λακεδαίμονα γράμματα πεμφθέντα ἑάλωσαν ἐς Ἀθήνας· et de Periandro *Diogenis Laërt.* I, 94. τὸν παῖδα ἀπεκήρυξεν εἰς Κερκύραν, quaeque dantur similia. VALCKEN.

74. Ἐδόκεον δέ σφι ὅμοια &c.] Mira hominum studia; quod uni ridet, alteri accidit ingratum; si quid innoves aut coneris, in promtu acriora iudicia; quae equidem uti nec valde metuo, ita, prudentium ubi fuerint, non recuso. Hic allego novationis auctores Grammaticos ac schedas veteres, nexumque sermonis. Non nescio, quo fulcro ἐδόκεε niti queat: neque non intelligo, ὁμοίως probum multis videri. Ostendit Cl. *Hemsterhusius* utriusque usurpandi morem ad *Luciani* Somn. C. 2., adseruitque Ionibus ὅμοια τοῖς ——. Edidit *Aldus* III, 35. ὅμοια τοῖσι πρώτοισι· mutavit *H. Stephanus*: et sic tamen eiusdem Musae c. 8. et 57. VII, 120. Quae autem fabulae origo atque unde antistites Dodonaeae πελειάδες, post doctissimorum virorum *Bocharti*, *Gronovii*, *Triglandii*, aliorumque suspiciones et coniecturas nondum in expedito versatur. *Valckenarium* adi ad *Tragici* Phoeniss. v. 1475.

82. Ἔστι δὲ καὶ τῶν ἱρέων ἡ μαντική] Sic ex *Florentino* vir Clariss., *divinandi per sacerdotes rationem* intelligens; cuius explicationi pugnat C. 83., ubi ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσκέεται ἡ τέχνη sive *divinatio.* Alii ἱρῶν sive ἱρέων de victimarum extis interpretantur, et ad haruspicinam referunt: ἱρέων non aliud esse ac ἱρείων, sicuti χηνέα et βοέα, de anserum boumque carne, quae aliis χηνεῖα, βοεῖα: haec *Corn. de Pauw* et *Reiskii* opinio, qua ratione sacerdotum ars, quam illis scriptor negat, maneret. Mihi τῶν ἱρῶν μαντικὴ divinatio in templis, quae et responsis et signis absolvebatur, placet. Προσαγωγὰς explicat *Gronovius* et ad *Pauli* Epist. Roman. V, 2. Ephes. II, 18. docti interpretes.

90. Ἐς Βούβαστιν πόλιν] *Stephan. Byz.* Βούβαστος, πόλις Αἰγύπτου, ἣν Ἡρόδοτος Βούβαστίν φησι, διὰ τοῦ ι.

Ἀρτέμιδι· δεύτερα, ἐς Βούσιριν πόλιν τῇ Ἴσι· ἐν ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ [a] πόλι ἐστὶ μέγιστον Ἴσιος ἱρόν· ἵδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς Αἰγύπτου ἐν μέσῳ [b] τῷ Δέλτα· Ἶσις δέ ἐστι κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν Δημήτηρ. τρίτα δ' ἐς Σάϊν πόλιν τῇ Ἀθηναίῃ πανηγυρίζουσι· τέταρτα δὲ ἐς Ἡλιούπολιν τῷ Ἡλίῳ· πέμπτα δὲ ἐς Βουτοῦν πόλιν τῇ Λητοῖ. ἕκτα δὲ ἐς [c] Πάπρημιν πόλιν τῷ Ἄρεϊ. Ἐς μέν νυν [d] Βούβαστιν πόλιν ἐπεὰν κομίζωνται ποιεῦσι [e] τοιάδε. πλέουσί τε γὰρ δὴ ἅμα ἄνδρες γυναιξὶ, καὶ πολλόν τι πλῆθος ἑκατέρων ἐν ἑκάστῃ βάρι. αἱ μέν τινες τῶν γυναικῶν, κρόταλα ἔχουσαι, κροταλίζουσι· οἱ δὲ αὐλέουσι κατὰ πάντα τὸν πλόον· αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι, καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι· ἐπεὰν δὲ πλέοντες κατά τινα πόλιν ἄλλην γένωνται, ἐγχρίμψαντες τὴν βάριν τῇ γῇ, ποιεῦσι τοιάδε· αἱ μέν τινες τῶν γυναικῶν [f] ποιεῦσι τάπερ εἴρηκα, αἱ δὲ τωθάζουσι, βοῶσαι τὰς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γυναῖκας· αἱ δ' ὀρχέονται, αἱ δ' ἀνασύρονται ἀνιστάμεναι· ταῦτα παρὰ πᾶσαν πόλιν παραποταμίην ποιεῦσι. ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὴν [g] Βούβαστιν, ὁρτάζουσι μεγάλας ἀνάγοντες θυσίας· καὶ οἶνος ἀμπέλινος ἀναισιμοῦται πλέον ἐν τῇ ὁρτῇ ταύτῃ ἢ ἐν τῷ ἅπαντι ἐνιαυτῷ τῷ ἐπιλοίπῳ. [h] συμφοιτέωσι δὲ ὅ, τι ἀνὴρ καὶ γυνή ἐστι, πλὴν παιδίων, καὶ ἐς ἑβδομήκοντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι. ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ποιέεται. Ἐν δὲ Βουσίρι πόλι ὡς ἀνάγουσι τῇ Ἴσι τὴν ὁρτὴν, εἴρηται πρότερόν μοι. τύπτονται [i] μὲν γὰρ δὴ μετὰ τὴν θυσίην πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλαὶ ἀνθρώπων. [k] τόν δὲ τύπτονται, οὔ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν· ὅσοι δὲ Καρῶν εἰσι ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες, οὗτοι δὲ τοσούτῳ ἔτι πλέω [l] ποιεῦσι τούτων, ὅσῳ καὶ τὰ μέτωπα κόπτονται μαχαίρῃσι· καὶ τούτῳ εἰσὶ δῆλοι ὅτι εἰσὶ ξεῖνοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι.
112 Ἐς Σάϊν δὲ πόλιν ἐπεὰν [m] συλλεχθέωσι τῇσι θυσίῃσι ἔν τινι νυκτὶ, [n] λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαί-

honorem Dianæ; secundo loco ad urbem Busirin in honorem Isidis. In hac enim urbe maximum est templum Isidis, ipsa autem urbs in medio Delta AEgypti sita. Est autem Isis quæ Græca lingua dicitur Δημήτηρ, *Ceres*. Tertio celebrant conventus publicos ad urbem Sain, in honorem Minervæ; quarto ad Heliopolin, in honorem Solis; quinto ad urbem Buton, in honorem Latonæ; sexto ad urbem Papremin, in honorem Martis. Ceterum quum se confe- 60
runt in urbem Bubastin, hæc faciunt: Navigant viri pariter et mulieres, magnaque est in unaquaque navi utrorumque multitudo. Inter navigandum assidue mulieres aliquot, crepitacula tenentes strepunt, viri tibiis canunt: ceteri ceteræque modulantur, manusque complodunt. Atque ut ad quamque aliam urbem perveniunt navigando, talia agunt. Appulsa ad terram navi, mulierum aliæ ea quæ dixi faciunt, aliæ compellantes eius urbis feminas, ingerunt probra, aliæ saltant, aliæ erectæ attrahunt vestem. Talia in singulis civitatibus ad flumen oppositis agunt. Quum ad urbem Bubastin perventum est, festum celebrant magnis hostiis offerendis; quo in festo plus vini ex vite absumitur quam in reliquo universi anni tempore. Commeant illuc, ut indigenæ aiunt, virorum ac mulierum, præter pueros, etiam ad septingenta millia. Atque hæc quidem illic fiunt. 61
At in urbe Busiri quomodo festum Isidi agant, superius a me dictum est. Plangunt enim post sacrificium cuncti et cunctæ, multa sane hominum decem millia: quem autem propter verberent se, non est mihi fas dicere. Sed quotquot Cares AEgyptum incolunt, hi vero tanto plus in talibus faciendis excellunt, ut gladiis quoque frontes concidant. Ex quo facto datur intelligi eos hospites esse, non AEgyptios. Vbi vero in Sain urbem sacrifi- 62
catum noctu convenerunt, sub dio circum domos

a Πόλι solus *Ask.*, πόλεϊ alii. *b* Τῷ *Arch. Vind. Pass.*, τοῦ *Edd.* *c* Πατρῆμιν *Arch.*, Πρῆμιν *Vind.* Vid. ad C. 71. *d* Βούβαστον πόλιν *M. Ask. Pass.*, ceteri omnes Βούβαστιν ἐπεάν. *e M. Arch. Ask. Pass. Vind.*; *Ald.* et alii τάδε. Post pauca idem quinque *Codd.* tum ἐγχρίψαντες *Arch.* et glossator cum *Suida* in V. *f Ask. Arch. Ald. V. Paris. B.*, ποιέουσι *M.* *g* Βούβαστον ἑορτάζουσι *M. Ask.* *h* Συμφοιτῶσι *Arch. V. Ask. Pass.* *i M. Ask. Pass.*, μὲν desit aliis, etiam *Athenagorae* Legat. C. 25. p. 114. *k M. Ask. Pass.*, τὸ ᾧ δὲ *Arch. V.*, τῷ δὲ *Ald.* et alii. *Athenagoras* τὸν δὲ τύπτονται τρόπον. *l* Ποιέουσι *V. Arch.* *m M. Pass. Ask.*, recte. Vide VI, 58. in reliquis συλλεχθῶσι et τῇ νυκτί. *n* Habet hinc *Pollux* X, 115. *Athen.* XV. p. 701. et *Hesych.* in V.

Quae Ethnicographi cum *Gronovio* non laterent, vicit *Medic.* spectatissima, uti fertur, fides, ut ἐς Βούβαστον obtrudi posset. *Bubastis*, exemplo *Nostri* II, 67. et 137., dicitur *Pomp. Melae*, aliis *Bubastus*, Βούβαστος. Mox ex *Arch. Vind. Pass.* ἐν μέσῳ τῷ Δέλτα non omnino absurdum. Μέσον τὸ Δέλτα scripsit supra C. 17. Ceterum templi Isidis, quod olim in urbe Busiride, restant splendidissimae ruinae, elegantissimis optimi marmoris columnis, cultis hominum animaliumque figuris ac litteris hieroglyphicis spectabiles, descriptae cum cura a *Sicardo*, curioso ex Iesuitarum familia peregrinatore, in Novis Memor. Legationum eius ad Orientem societatis T. II. p. 118.

98. Ἐπεὰν κομίζωνται] Nihil habebat caussae cur hic scribi mallet *Galeus* κωμάζωνται, ignotum *Herodoto* verbum; apud quem, ut hic, frequenter alibi κομίζεσθαι notat *nave vehi* vel *deferri* L. IV, c. 76. V, c. 43. VII, c. 49. Quae *Galeo* obversabantur, Aegyptiorum κωμασίας attigit vir Magnus ad *Diodor. Sic.* T. I, p. 177. VALCKEN.

5. Ἐγχρίμψαντες τὴν βάριν τῇ γῇ] Placet *Arch.* ἐγχρίψαντες, quem ille in modum III, 86., et *Aldus* IX, 97., nec tamen constanter. Antiquissimi usus fuit χρίπτειν et ἐγχρίπτειν, χρίμπτειν recentioris: quae caussa perpetuae in Edd. et scriptis discordiae. In *Sophoclis* Elect. v. 901. Μή πού τις ἡμῖν ἐγχὺς ΕΓΧΡΙΠΤΗι βροτῶν· at v. 723. ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα, ubi MSS. veterem sequuntur morem. *Bacchylides* Eclog. Phys. *Stob.* p. 11. ἀλλ' ἐπιχρίπτει νέφος ἄλλοτε —, schedae, teste *Grotio*, ἐπιχρίμπτει. Mitto alia, et harum cupediarum amatores ad Cl. *Ruhnkenium* in *Timaei* Lexic. p. 76., et *Eustachium* ad *Erotian.* in v. amando.

19. Τὸν δὲ τύπτονται] Quod in *Athenag.* Legat. prostat p. 114. τὸν δὲ τύπτονται τρόπον mihi quoque sciolo videtur contribuendum; qui Herodoteum, τὸν δὲ τύπτονται, a *Gronovio* egregie adfirmatum, minus intellexerit, significans id ipsum quod usitatius Graecis diceretur τῷ δὲ τύπτονται, *quemnam inflictis sibi verberibus lugeant*. Scripti tamen Codices si plerique praeferrent τῷ δὲ τύπτονται, *cui se verberent*, sive, *in cuiusnam Dei honorem*; cum vicinis illud conspiraret: ἐς Σάϊν πόλιν τῇ Ἀθηναίῃ πανηγυρίζουσι· ἐς Ἡλιούπολιν τῷ ἡλίῳ, similibusque: *Herodoti* locum IV, c. 34. ad *Pausaniae* I, p. 104. verba docte contulit *Leopardus* X. Em. c. 24. στεφανοῦσθαι τῷ θεῷ *Xenoph.* Ἑ. IV, p. 304, 26. πηλοῦνται τῷ θεῷ *Aristid.* T. I, p. 543. Achillis τὰς κόμας Πατρόκλῳ τμηθείσας *Philostr.* de V. A. VII, c. 36. vid. *T. H.* in Add. ad *Luciani* p. 850. et *F. L. Abresch* in Diluc. *Thucyd.* p. 452. VALCKEN.

19. Τὸν δὲ τύπτονται] Plena manu *Gronov.*, in patiente verbi potestate inprudentior: agentem et formae, quae media dici adsolet, requirit, indicante *d'Orvillio* ad *Chariton.* III. p. 347. *Cod. Bodleianus*, sicuti Cl. *Wasse* testificatur Indic. *Thucydid.* V. Ὅσια, τῷ δὲ τῷ τύπτονται praeferebat, quorsum *Vind.* et *Arch.* scriptura ducere videtur: nec absona eius sententia. *Bardesanes* in Praep. Euang. *Eusebii* p. 279. D. ἐν τῇ Συρίᾳ —— ἀπεκόπτοντο πολλοὶ τῇ Ῥέᾳ· *in honorem Opis sibi virilia amputabant*. Equidem in vulgato adquiesco.

25. Λύχνα καίουσι] Si Grammaticos, quos adpellavi, consuleris, notatum τὰ λύχνα, tanquam rarum et insigne, advertes. Glossae San. Germanenses: λύχνα οὐδετέρως· Ἡρόδοτος Β., Εὐριπίδης Κύκλωπι (V. 512.) Est ex Ionum consuetudine. Schol. *Apoll. Rhod.* III, 137. Ἰωνικῶς δὲ τὰ κύκλα, ἀντὶ τοὺς κύκλους· ὡς ΛΥΧΝΑ καὶ δίφρα, quibus non dissimilia Critici in *Nicandri* Theriac.

mos universi frequentes lucernas accendunt, vascula scilicet sale et oleo plena; in superficie adest ipsum ellychnium, quod tota ardet nocte. Cui festo nomen impositum est, Accensio lucernarum. Ad hunc conventum quicunque AEgyptiorum non ierint, observantes sacrificii noctem, et ipsi universi lucernas accendunt: atque ita accenduntur lucernæ non in Sai modo, sed etiam per universam AEgyptum. Qua vero gratia nox hæc lumen et honorem sortita sit, de eo sacer sermo commemoratur.
63 Ad Heliopolin et ad Butun qui veniunt, tantum sacrificant. In Papremi vero, quemadmodum alibi, et sacrificia et res divinas peragunt. Sed quando sol fit declivis, pauci sacerdotes circa simulacrum operati sunt: plures eorum tenentes ligneas clavas stant in ingressu templi; alii plus mille virorum, qui vota exequuntur: cum singulis fustibus frequentes alia ex parte consistunt. Porro simulacrum in parvo ligneo sacello deaurato exportant pridie in aliud sacrum habitaculum, paucis illis, qui ministerio simulacri relicti sunt, trahentibus plaustrum quatuor rotarum, quo vehitur sacellum cum simulacro quod intus est. Hos ingredi prohibent ii qui in anteforibus stant. At ii qui vota exequuntur, opitulantes deo, percutiunt hos, sese ipsi defensantes. Hic vehemens existit fustuaria pugna mutuo capita contundentium: multique ex vulneribus, ut ego opinor, pereunt, etsi AEgyptii quemquam mori negant. Aiunt autem indigenæ
64 conventum hunc inde institutum: Templum id incolere matrem Martis, et Martem alibi educatum, venisse virili ætate, eo proposito,

ὑπαίθρια περὶ τὰ δώματα κύκλῳ. τὰ δὲ λύχνα ἐστὶ ἐμβάφια ἔμπλεα ἁλὸς καὶ ἐλαίου· [a] ἐπιπολῆς δὲ ἔπεστι αὐτὸ τὸ ἐλλύχνιον, καὶ τοῦτο καίεται παννύχιον, καὶ τῇ ὁρτῇ οὔνομα κέεται [b] λυχνοκαΐη. οἱ δ᾽ ἂν μὴ ἔλθωσι τῶν Αἰγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίης, καίουσι καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα. καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάϊ μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον. ὅτευ δὲ ἕνεκα φῶς ἔλαχε καὶ τιμὴν ἡ νὺξ αὕτη, ἔστι ἱρὸς περὶ αὐτοῦ λόγος λεγόμενος. Ἐς δὲ [c] Ἡλίου πόλιν καὶ Βουτοῦν θυσίας μούνας ἐπιτελέουσι φοιτέοντες. ἐν δὲ [d] Παπρήμι θυσίας μὲν καὶ ἱρὰ, κατάπερ καὶ τῇ ἄλλῃ, ποιεῦσι. εὖ τ᾽ ἂν [e] δὲ γίνηται καταφερὴς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μέν τινες τῶν ἱρέων περὶ τὸ ἄγαλμα πεπονέαται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτέων, [f] ξύλων κορύνας ἔχοντες, ἑστᾶσι τοῦ ἱροῦ ἐν τῇ ἐσόδῳ. ἄλλοι δὲ εὐχωλὰς [g] ἐπιτελέοντες πλεῦνες χιλίων ἀνδρῶν, ἕκαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὰ ἕτερα [h] ἁλέες ἑστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἐὸν ἐν νηῷ μικρῷ ξυλίνῳ κατακεχρυσωμένῳ, προεκκομίζουσι τῇ [i] προτεραίῃ ἐς ἄλλο οἴκημα ἱρόν. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἱ περὶ τὤγαλμα λελειμμένοι ἕλκουσι τετράκυκλον ἅμαξαν, ἄγουσαν τὸν νηόν τε καὶ [k] τὸ ἐν τῷ νηῷ ἐνεὸν ἄγαλμα· οἱ δὲ οὐκ ἐῶσι, ἐν τοῖσι προπυλαίοισι ἑστεῶτες, [l] ἐσιέναι· οἱ δὲ εὐχωλιμαῖοι, τιμωρέοντες τῷ θεῷ, παίουσι αὐτοὺς [m] ἀλεξόμενοι. ἐνθαῦτα μάχη ξύλοισι καρτερὴ γίνεται, κεφαλάς τε συναράσσονται, καὶ, ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῶν τρωμάτων, [n] οὐ μέντοι οἵ γε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀποθνήσκειν οὐδένα. Τὴν δὲ πανήγυριν ταύτην ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ἐπιχώριοι, οἰκέειν ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ τοῦ Ἄρεος τὴν μητέρα, καὶ τὸν Ἄρεα ἀπότροφον γενόμενον, [o] ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον,

a Ἐπὶ πολλῆς *Arch.* et *Valla.* *b* Citat *Pollux* VII, 178. *c* *M. Ask. Pass.*; vulgo Ἡλίου τε π. *d* Πατρήμι ora *Steph. Arch. Vind.*, et mox ποιέουσι· *M. Pass. Ask.* vulgatum dant. *e* *Ald.* et ceteri; δὴ *M.* et *Ask.* tum τὤγαλμα *V. Arch.* *f* Ἐκ ξύλων *Paris. B. C. Ald. Arch. V. Rem.*, qui quidem non male: praepositionem neglegit *M. Pass. Ask.* qui et αὐτῶν. *g* Ἀποτελέοντες *Arch. Vind.*, statim ἕκαστος ora *Steph.* *h* *Eustath.* in Hom. p. 179, 20. *i* Προτέρῃ *Arch. V.* *k* Articulus abest *Arch.*. *l* Προσιέναι *Id.* *m* Ἀλεξομένους idem cum *Vind.* nec male, uti I, 211. *n* *Ask. Arch. Vind. Pass.*, vulgo οὐ μέντοι γε οἵ τε. *o* Haec duo in *Med.* margine tantum.

riac. v. 591. Recurrunt τὰ λύχνα C. 133. et apud *Themistium* et *Procopium*, studiosos *Nostri*, saepe. Mox ἔμπλεα στέατος καὶ ἐλαίου, *plena partim adipe, partim oleo* coniecit *Reiskius*, quod sal ad lampades nihil faciat: cui non subscribo. Frequentissimus olim in sacris usus salis aliud suadet; et quamquam vulgo sal crepitet magis et exsiliat in igne, quam luceat, satis erat si acetabulorum fundum peteret, oleo supernatante. Vide *Plin.* H. N. XXXI, 7.

29. Οὔνομα κέεται λυχνοκαΐη] Habuit haec ante oculos *Themistius* principio Orat. ad Constantium Imp. p. 49., quod *Hemsterhusium*, docto Oratori egregie opitulantem, in *Polluc.* X, 115. minime fugit. Spectavit et has lucernarum accensiones *Iosephus*, Apioni insultans et aliis suae gentis osoribus, λύχνον γάρ οὐδέπω — ἑωράκασιν, οἱ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας ΛΥΧΝΟΚΑΙΑΣ ἐπιτελοῦντες contr. Apion. II, 9. p. 478., numero multitudinis electo, quandoquidem et Deorum aliis hunc habebant honorem in *Achillis Tatii* Amorib. p. 277.

38. Εὖτ᾽ ἂν δὲ γίνηται καταφερὴς &c.] Rediit δὲ in pristinum locum, praecedente μὲν flagitante. *Is. Vossius*, V. Cl., adscripserat codici suo κατωφερὴς; nescio an motus *Hesychii* κατωφερὴς, κάτω φερόμενος. Novandi caussa urgens non est. Καταφερὴς gaudet eadem notione. *Dionysius Halicarn.* T. II. p. 187. καὶ ΚΑΤΑΦΕΡΗΣ ἡ ῥύσις τῆς λέξεως, ὥσπερ κατὰ πρανοῦς φερόμενα χωρίου σώματα, translata quidem, sed manifesta declivitatis sententia. *Polybius* II, 68. εἰς τὸ τὴν φυγὴν ἐπὶ πολὺ ΚΑΤΑΦΕΡΗ καὶ κρημνώδη γενέσθαι, *quoniam per declivia et abrupta hostibus erat fuga.* Alibi, sicuti et *Appianus*, χωρία κατωφερῆ III, 55., nec stabili scriptura.

43. Τὸ δὲ ἄγαλμα ἐὸν ἐν νηῷ μικρῷ ξυλίνῳ] Unde *Valla* acceperit *ligneum simulacrum*, dicere non habeo. Optime eum *Gronovius* in ordinem revocavit; dudum etiam ante *G. Cuperus* in Harpocrate p. 104. Multa istic vir longe doctissimus de hoc et similibus Aegyptiorum institutis ex *Diodoro* I, 97. atque aliis.

53. Οὐ μέντοιγε οἵτε] Una de particulis orationi nocet, sic tollenda, ut scribatur: οὐ μέντοι οἵγε Αἰγύπτιοι ἔφασαν· Hic etiam mos scribendi Herodoteus: p. 19, 32. p. 32, 46. οὐ μέντοι οἵγε Λυδοὶ δειλοὶ ἦσαν· p. 118, 6. 28. &c. atque isthoc ordine voculas istas passim collocat *Thucydides.* VALCKEN.

56. Ἀπότροφον γενόμενον] Haec et vicina pervertit *Valla*, quae hunc vel similem in modum converti potuerant Latine: *Templum illud incoluisse matrem Martis; hunc educatum alibi, quum ad virilem pervenisset aetatem, colloqui cum matre voluisse; sed matris administros quem ante non viderant haud ingredi passos abegisse.* In his Editorum culpa perperam scribitur ματρὶ et ματρός. Ἀπότροφον *Hesychius* recte reddidit μακρὰν τεθραμμένον. De *commercio familiari* sive *colloquio* frequentatur συμμίξαι. *Herod.* VIII, c. 79. Aristides adversarium Themistoclem ἐξεκαλέετο θέλων αὐτῷ συμμίξαι· recte *Valla*; *colloquendi gratia.* *Xenoph.* E. III, p. 283, 37. ξυμμίξας τῷ Δερκυλλίδᾳ. *Demosth.* p. 234. §. 282. συνεμίξαμεν τῷ Προξένῳ. in *Aristoph.* Ἐκκλ. v. 512. Οὐδεμιᾷ γὰρ δεινοτέρᾳ σου ξυμμίξασ᾽ οἶδα γυναικί. sic scribendum ante *Dawesium* vidit *T. Faber.* Suspicor tamen et hic in ambiguo ludere voluisse *Herodotum*; puerumque ἀνδριζόμενον aliud quid isto captasse *colloquio*: διαλέγεσθαι et ὁμιλεῖν frequenter inserviunt istiusmodi lusibus: est et ubi sic adhibetur ἐς λόγους ἐλθεῖν. Propter ea certe quae sequuntur, τὸ μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἱροῖσι, in istum equidem sensum ceperim τὸ ἐσελθεῖν vel ἐλθεῖν παρὰ τὴν μητέρα, cum *Gronovio*, qui hanc in rem valde collegit opportuna, et Herodotea quidem diligentissime ad p. 130, 5. VALCKEN.

56. Ἀπότροφον γενόμενον] Plurima hic turbavit neglectus sermonis habitus. Ἀπότροφος non est *nutrimentis depulsus*, quomodo Latina *Gronovii*, sed *procul a parentibus educatus*, uti *Portus* bene. *Hesychius* Ἀπότροφος, μακρὰν τεθραμμένος. *Plutarcho* propterea T. II. p. 973. B. lusciniae, nidis ereptae atque in caveis altae, ἀπότροφοι τῶν μητέρων, *Aristoteli*, quem Chaeronensis advocat, ἂν ἀπότροφα γένωνται, de iisdem aviculis.

νον, ἐθέλοντα τῇ μητρὶ συμμίξαι, καὶ τοὺς [a] προπόλους τῆς μητρὸς, οἷα οὐκ ὀπωπότας αὐτὸν πρότερον, οὐ περιορᾷν παριέναι, ἀλλ' ἀπερύκειν· τὸν δ' ἐξ ἄλλης πόλιος ἀγαγόμενον ἀνθρώπους, τούς τε προπόλους τρηχέως περισπεῖν, καὶ ἐσελθεῖν παρὰ τὴν μητέρα. ἀπὸ τούτου τῷ Ἄρεϊ ταύτην τὴν πληγὴν ἐν τῇ ὁρτῇ νενομικέναι φασί. καὶ τὸ μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἱροῖσι, μηδὲ ἀλούτους ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱρὰ ἐσιέναι, οὗτοί εἰσι οἱ πρῶτοι θρησκεύσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχεδὸν πάντες ἄνθρωποι, πλὴν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, [b] μίσγονται ἐν ἱροῖσι καὶ ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστάμενοι,
113 ἄλουτοι ἐσέρχονται ἐς ἱρὸν, νομίζοντες ἀνθρώπους εἶναι κατάπερ τὰ ἄλλα κτήνεα. καὶ γὰρ τὰ [c] ἄλλα κτήνεα ὁρᾷν καὶ ὀρνίθων γένεα ὀχευόμενα ἔν τε τοῖσι νηοῖσι τῶν θεῶν καὶ ἐν τοῖσι [d] τεμένεσι. εἰ ὦν ἦν τῷ θεῷ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἂν οὐδὲ τὰ κτήνεα ποιέειν. οὗτοι μέν νυν τοιαῦτα [e] ἐπιλέγοντες ποιεῦσι, ἐμοί γε οὐκ ἀρεστά. Αἰγύπτιοι δὲ θρησκεύουσι περισσῶς τά τε ἄλλα περὶ τὰ ἱρά, καὶ δὴ καὶ τάδε. ἐοῦσα δὲ Αἴγυπτος ὅμουρος τῇ Λιβύῃ, οὐ μάλα θηριώδης ἐστί. τά δὲ ἐόντα σφι, [f] ἅπαντα ἱρὰ νενόμισται· καὶ τὰ μὲν, σύντροφα αὐτοῖσι [g] τοῖσι ἀνθρώποισι, τὰ δὲ, οὔ· τῶν δὲ [h] εἵνεκεν ἀνεῖται τὰ ἱρὰ, εἰ λέγοιμι, καταβαίην ἂν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι· τὰ δὲ καὶ εἴρηκα αὐτῶν ἐπιψαύσας, [i] ἀναγκαίῃ καταλαμβανόμενος εἶπον. νόμος δέ ἐστι περὶ τῶν θηρίων ὧδε ἔχων. μελεδωνοὶ [k] ἀποδεδέχαται τῆς τροφῆς χωρὶς ἑκάστων, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδέκεται τὴν τιμήν. οἱ δὲ ἐν τῇσι πόλισι ἕκαστοι εὐχὰς τάσδε σφι ἀποτελέουσι· εὐχόμενοι τῷ θεῷ τοῦ ἂν ᾖ τὸ θηρίον, [l] ξυροῦντες τῶν παιδίων ἢ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸ ἥμισυ,

to, ut cum matre sermones misceret: quem maternos ministros, ut qui eum antea non viderant, non per negligentiam sinere ingredi, sed abigere; hunc, ex alia civitate adductis hominibus, illos famulos aspere mulcare, et ad matrem fuisse ingressum. Et ab ea re hanc verberationem aiunt solennem fuisse Marti die festo, et institutum, ne in templo cum feminis coiretur, neve illoti a Venere templa adirent. Hi sunt qui primi ceremoniis vacaverunt; nam ceteri fere omnes mortales, præter AEgyptios ac Græcos, coëunt in templis: et ab uxoribus surgentes, illoti introëunt templum, putantes hominem esse ut ceteras animantes. Etenim videre et pecudes alias et volucrum turbas coëuntes in deorum templis atque in fanis; quod si non esset deo gratum, ne pecudes quidem id esse facturas. Et hi quidem talia prætexentes faciunt, quæ mihi non probantur. AEgyptii porro cum in aliis ad sa- 65
cra pertinentibus, tum vero in his superstitiose agunt. AEgyptus, quum sit Africæ finitima, non tamen admodum bestiis abundat: quæ vero illic sunt, eæ omnes pro sacris habentur, partim alumnæ ipsorum hominum, partim non. Qua autem caussa pro sacris habentur, si dixero, ad res divinas oratio mea descendet, quas ego in primis enarrare devito; quarumque quicquid dixi delibando, id necessitate coactus dixi. Consuetudo, quæ de bestiis est, ita habet. Eas seorsum singulas educandi curam et viri et feminæ AEgyptiorum susceperunt; in quo honore filius patri succedit. His bestiis singuli, qui in urbibus sunt, vota persolvunt, hunc in modum: supplicantes illi deo, cuius illa bestia est, derasis liberorum capitibus aut in totum, aut ex media,

a *M. Ask. Rem. Pass. V.* ora *Steph.* Schol. *Herodoti* cum *Suida*, et mox plerique: προσπ. *Ald.* et alii: statim μητρὸς sicuti μητρὶ paullo ante *Ask. Pass.*; ματρὸς et ματρὶ vulgo omnes, contra dialecti morem. *b* Spectavit haec *Clem. Alex. Strom.* I. p. 361. In *Arch.* ἄλουτοι ἀνιστάμενοι. *c* Πάντα *Arch. V.*, tum ὀρνίθων τέλεα *Arch.* duo alii Britannici apud *Wasse* in *Thucyd.* p. 151. *Valla* quoque. *d* *V. Arch. Pass. Ask. M.* cum Ed. Genev. 1618., τεμένοισι *Ald.* et eum secuti. Mox ὦν εἶναι *Pass. Ask. Arch. V.* haud utique prave. *e* *M. Pass. Ask.* ora *Steph.*, ceteri ποιεῦντες ἐπιλέγουσι non magno discrimine. *f* Ἱρὰ ἅπαντα *Arch. Vind.* *g* Desit utrique. *h* *Arch. Pass. M. Ask.* εἵνεκα vulgo. In *Arch.* εἰ λέγοιμι ἀν. τὰ ἱρά. *i* *Paris. B. Arch. V. R. Ald.*, ἀνάγκῃ *Pass. M. Ask.* *k* Vid. *Suidam* in Μελεδωνός. Glossa *Pass.* φροντισταί. Ἀποδέχαται *V. Arch. Valla*, et statim ἑκάστου. *l* Ξυρῶντες *Arch. V. Pass. Ask.*

Ad hoc, ἐξανδρωμένος prave redditur *viriliter inpulsus*, multoque peius ob *Medic.* abesse posse decernitur. *Suidas* ἐξανδρούμενος, τὴν ἡλικίαν ἔχων εἰς ἄνδρα h. e. *adultus*. Denique τῇ μητρὶ συμμίξαι *colloquium* requirit *matris*, *coitum* nunquam. De Xerxe ἐθέλων σφι συμμίξαι *desiderans cum illis colloqui* VIII, 67. et *Aristide* C. 79. θέλων αὐτῷ συμμίξαι *colloquium eius cupiens.* Plura *Valckenarius.* Quibus quidem, uti aequum fuit, animadversis, sententia scriptoris elucescit, neque patitur, primitus fuisse γενόμενον ἀπαλλάττεσθαι, μετὰ δὲ, ἐξανδρωμένον — uti arbitremur: corrumpent enim additiones bene dicta.

64. Μηδὲ ἀλούτους] *Clemens Alex.* I Strom. p. 361, 19. Αἰγύπτιοι, inquit, πρῶτοι — ἐν ἱεροῖς μίσγεσθαι γυναιξὶν ἐκώλυσαν, μηδ' εἰς ἱερὰ εἰσιέναι ἀπὸ γυναικὸς ἀλούτους ἐνομοθέτησαν. Attigit *Marshamus* Can. Chron. p. 222. Egregius *Porphyrii* est locus in *Euseb.* Praep. V. p. 197. D. venustissimus *Theocriti* Eid. V, 147.
VALCKEN.

68. Νομίζοντες ἀνθρώπους εἶναι κατάπερ &c.] Diogenes Cynicus simili disputatione ad foedas conmixtiones probandas abutebatur: abutebatur et Chrysippus perstricti ex merito abs *H. Grotio* Iur. B. et Pac. II, 5, 3. Ecce tibi Stoici nostris ita respondentia verba, ut hoc fonte hausta diceres: καὶ τὸ φαγεῖν τι, καὶ προελθεῖν ἀπὸ ΛΕΧΟΥΣ ἢ θανάτου πρὸς ἱερὸν, ἀλόγως διαβέβληται· ἐπὶ τὰ ΘΗΡΙΑ φησὶ δεῖν ἀποβλέπειν· tum animantium mutorum exemplis liquere, τὸ μήτε ΣΥΓΓΙΝΟΜΕΝΑ, μήτε ΓΕΝΝΩΝΤΑ — ἐν τοῖς ἱεροῖς μιαίνειν τὸ θεῖον in *Plutarchi* Stoicor. Repugnant p. 1044. F. Quae homo locutuleius contentionis fervore et disputatrice virtute, si ea tamen virtus, atque ut alios premeret, iecisse dicendus est. Sed hunc rixosum relinquamus. Mox ὀρνίθων τέλεα ex Codd. Britannicis adeo blandiuntur, ut a probandis non longe absim. Si qui interpretamentum putarint, *Eustathium* uti adeant, auctor sum, et considerent τέλος et τέλεα in catervis sedem habere VII, 211. 223. IX, 20.

70. Ὀρνίθων γένεα] Τέλεα, quod in Codd. scriptis invenere *Galeus* et *Wasseus*, (vid. ad *Thucyd.* p. 151.) vix a correctoribus exspectandum; si Codices etiam exhibent alibi, ubi vulgantur ὀρνίθων γένεα, genuinum videri poterit: τέλος saepius periphrasi servit: mihi tamen nihil huius occurrit simillimum. VALCKEN.

79. Ἀνεῖται τὰ ἱρά] Non, *pro sacris habentur*, ut vertit *Valla*, verum significarent ista, *consecrata sunt templa*, quod hinc alienissimum est: vid. *Observ. Miscell.* III, p. 94. Sententia poscit: τῶνδε εἵνεκεν ἀνεῖται τὰ θηρία εἰ λέγοιμι· *quibus autem de caussis ferae sint consecratae, si dicerem. Herodotum* tamen suo scribendi more dedisse suspicor: ἀνεῖται vel ἀνέεται ἱρὰ εἶναι εἰ λέγοιμι· literasque nonnullas partim male repetitas, partim neglectas. εἶναι saepe tanquam superfluum adiicitur ab *Herodoto*, πλεονασμῶν καὶ παραλληλισμῶν studiosissimo. De rebus *consecratis* vel *consecrandis* satis vulgata sunt ἀνιέναι vel ἀνεῖναι, et ἀνεῖσθαι· rarius illud *Xenophontis* de amabili suo secessu Scillunteo: ὁ χῶρος ἀνεῖται ἱερὸς εἶναι· in *Socrat.* Epist. XIX. ad *Aeschinem* fortasse scripta, quem multo maioris faciebat *Xenophon*, quam *Plato*. VALCKEN.

79. Ἀνεῖται τὰ ἱρά] Abundabit articulus, nisi αὐτὰ ἱρὰ fuerit. Superstitiosae animalium consecrationes et in Graecia et Romae notissimae fuerunt; exemplorum affatim in *Casauboni* notis ad *Sueton.* Caes. C. 81. Aegyptiorum ritus dabit *Diodorus* I, 83., *Nostri* vestigia premens. Ἀναγκαίῃ, quod conmutatum fuerat, forma sua iterum splendet, uti II, 182. IV, 180. &c.

96. Ὅς

dia, aut ex tertia parte, appendunt crines in lance ad argentum; quod traxerit, id tradunt curatrici bestiarum. Illa pro hoc concisos pisces præbet bestiis escam; talis enim cibus illis præbetur. Quarum si quam quis necaverit, si volens, morte mulctatur: si invitus, plectitur ea mulcta, quam sacerdotes statuerint. Quisquis tamen ibin aut accipitrem necaverit, sive volens sive invitus, necessario morte af-
66 ficitur. Quum autem multæ bestiæ una cum hominibus victitent, multo tamen plures essent, nisi hoc accideret felibus. Feles postquam sunt enixæ, non amplius adeunt masculos: eas isti coëundi gratia indagantes, tamen potiri nequeunt: ergo contra id talia comminiscuntur. Raptos et subductos earum fetus occidunt, non tamen occisos edunt. Illæ fetibus orbatæ, cupiditate aliorum, amantissima enim fetuum bestia est, ita demum ad mares se conferunt. Felem incendio orto divina res occupat; nam AEgyptii, per intervalla dispositi ignem extinguere negligentes custodias felium agunt. At illæ aut intercurrendo, aut transiliendo ipsos homines in ignem insiliunt. Hoc dum contingit, ingenti luctu afficiuntur AEgyptii. Quibuscunque autem in domibus felis sine manu hominum oppetit mortem, earum habitatores cuncti sola supercilia radunt: totum autem corpus et caput, in quorum domibus *moritur*
67 canis. Abducuntur autem feles mortuæ ad sacra tecta, ubi salitæ sepeliuntur in urbe Bubasti. Canes feminas in sua quisque urbe tumulant, sacratis in loculis. Eodem modo quo canes feminæ, ichneutæ (*vestigatores*) sepeliuntur. Mygalas, et accipitres in urbem Butum asportant, ibides vero Hermopolin; ursas autem, quæ raræ sunt, et lupos non multo vulpibus grandiores, eo
68 loci sepeliunt ubi iacentes inveniuntur. At crocodilis inest talis natura. Quatuor mensibus

σου, ἢ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἱστᾶσι σταθμῷ πρὸς ἀργύριον τὰς τρίχας· τὸ δ᾽ ἂν ἑλκύσῃ, τοῦτο [a] τῇ μελεδωνῷ τῶν θηρίων διδοῖ. ἡ δ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ τάμνουσα ἰχθῦς, παρέχει βορὴν τοῖσι θηρίοισι. τροφὴ μὲν δὴ αὐτοῖσι τοιαύτη ἀποδέδεκται. τὸ δ᾽ ἄν τις τῶν θηρίων τούτων ἀποκτείνῃ, ἢν μὲν ἑκὼν, θάνατος ἡ ζημίη· ἢν δὲ [b] ἀέκων, ἀποτίνει ζημίην τὴν ἂν οἱ ἱρέες τάξωνται. ὃς δ᾽ ἂν [c] ἶβιν ἢ ἴρηκα ἀποκτείνῃ, ἤν τε ἑκὼν, ἤν τε ἀέκων, τεθνάναι ἀνάγκη. Πολλῶν δὲ [d] ἐόντων ὁμοτρόφων τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλῷ ἂν ἔτι πλέω ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελάμβανε τοὺς [e] αἰελούρους τοιάδε. ἐπεὰν τέκωσι αἱ θήλεαι, οὐκέτι φοιτέουσι παρὰ τοὺς ἔρσενας· οἱ δὲ, διζήμενοι μίσγεσθαι [f] αὐτῇσι, οὐκ ἔχουσι. πρὸς ὦν ταῦτα σοφίζονται τάδε· ἁρπάζοντες ἀπὸ τῶν [g] θηλέων καὶ ὑπαιρεόμενοι τὰ τέκνα, κτείνουσι, κτείναντες μέντοι, οὐ [h] πατέονται· αἱ δὲ, στερισκόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἐπιθυμέουσαι, οὕτω [i] δὴ ἀπικνέονται παρὰ τοὺς ἔρσενας. Φιλότεκνον [k] δὲ τὸ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ [l] γενομένης, θεῖα πρήγματα καταλαμβάνει τοὺς αἰελούρους· οἱ μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι διαστάντες φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰελούρων, ἀμελήσαντες σβεννύναι τὸ καιόμενον· οἱ δὲ αἰέλουροι, διαδύοντες, καὶ ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους, [m] ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. ταῦτα
δὲ γινόμενα, πένθεα μεγάλα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμ- 114
βάνει. ἐν [n] ὁτέοισι δ᾽ ἂν οἰκίοισι αἰέλουρος ἀποθάνῃ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέονται τὰς ὀφρύας μούνας· παρ᾽ ὁτέοισι δ᾽ ἂν κύων, πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλήν. Ἀπάγονται δὲ οἱ αἰέλουροι ἀποθανόντες ἐς ἱρὰς στέγας, ἔνθα θάπτονται ταριχευθέντες ἐν Βουβάστι πόλι· τὰς δὲ κύνας ἐν τῇ ἑωυτῶν ἕκαστοι πόλι θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. [o] ὡς δ᾽ αὔτως τῇσι κυσὶ οἱ ἰχνευταὶ θάπτονται. τὰς δὲ μυγαλᾶς καὶ τοὺς ἴρηκας ἀπάγουσι ἐς Βουτοῦν πόλιν· [p] τὰς δὲ ἴβις ἐς Ἑρμέω πόλιν. τὰς δὲ ἄρκτους ἐούσας [q] σπανίας, καὶ τοὺς λύκους, οὐ πολλῷ τέῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας, αὐτοῦ θάπτουσι τῇ ἂν εὑρεθέωσι κείμενοι. Τῶν δὲ κροκοδείλων φύσις ἐστὶ τοιήδε· τοὺς

a Τῷ *Arch.* b Ἄκων *Arch.*, tum ἀποτίνει cum *Pasf. M. Ask.*, *Aldum* secuti ἀποτίνειν. c Ἶβην *V. Arch.* d *Pasf. M. Ask.*, alii ὄντων. e *M. Ask. Pasf.* semper, vulgo αἰλούρους. Paullo ante ἐγένετο *Arch.* f Αὐτοῖσι idem male. g *Arch. V.*, alii θηλεῶν non ex scriptoris more. h *Iidem* cum *Ald. Rem. Paris. B.*, δατέονται *Pasf. M. Ask.* et ora *Steph.* i Omittunt *Arch. V.* k Desiderantur in *Arch.* haec quatuor. *Med.* et *Ask.* δὲ τὸ, alii γὰρ τὸ cum *Aldo.* l Γενομένης *Ask. Pasf. Arch. V.*, γινομένης *Ald. M.* m *Ald. Arch. V. Paris. B. Rem.* bene: ἅλλονται *M. Ask.*, qui cum *Pasf.* mox ταῦτα δὲ γινόμενα, ceteri, quos nominavi, τούτων et γινομένων. Vide *Gronov.* n *M. Arch. Pasf. Ask. V.*, alii ὁτέῃσι — οἰκίῃσι. Mox τὰς ὀφρῦς *Ask.*, sicuti supra ἰχθῦς. o *Arch. Ask. Pasf.*, ceteri ὡσαύτως δέ. Paullo ante θήβῃσι *Arch. V.* p Sex ista vocabula desunt *Ald. Arch.* et aliis: debentur *Pasf. M. Ask.* et margini *Steph.* q *Iidem* vulgo ἱράς.

96. Ὃς δ᾽ ἂν ἶβιν ἢ ἴρηκα &c.] Eadem *Diodorus*, sed *vulturis* loco *felem* nominans. Accipitrem sive vulturem Iones olim ἴρηκα sonabant, quemadmodum saepe poëta princeps. *Eustathius* Iliad. N. p. 920, 44. τὸ δὲ ἴρηξ, Ἰωνικῶς ψιλοῦται, εἰ καὶ τὸ ἱέραξ δασύνεται. Neque dubito de *Herodoto*: scribae minuta huiuscemodi negligunt, et qui MSS. conparant, non semper acutum cernunt. *Cicero* I. Nat.D. c. 29. *Ne fando quidem auditum est crocodilum, aut ibim, aut felem violatum ab Aegyptio*: quibus paria *Quaest. Tuscul.* v, 27. cum *Davisii* observatis.

99. Τοὺς αἰελούρους] Praeclare *Pasf.* et *Mediceus.* Αἰέλουρος Ἀττικῶς, αἴλουρος Ἑλληνικῶς *Moeris.* Explicat eamdem vocem *Etymologus* p. 31. Non addo plura. Otium fecit meditanti *Io. Piersonus* in erudito conmentario ad *Moeridem* p. 36.

4. Κτείναντες μέντοι οὐ πατέονται] Haec olim alio pertinere videbantur; sed felium mares designari manifestum est ex *Aeliano* N. A. vi, c. 27, Πατέονται mutari non debuerat: bis terve *gustandi edendive* significatu posuit Ionicum πατέεσθαι *Herodotus*, *Hesychio* restitutum a *T. Fabro* et *Berkelio*. *Agathocles* Cyzicen. ap. *Athen.* xiv, p. 650. A. de fructu quodam; ἐπὴν, ait, αὐανθῇ, ποιεῦσιν ἐξ αὐτοῦ ἄλευρα, καὶ πατέονται ταῦτα, vulgatur πατέοντι redditurque *pedibus calcant*: Ionice scribit *Agathocles*; ignorant autem Iones Doricum istum verborum flexum, saepius obliteratum, etiam in Epistola *Aristippi*, *Socrat.* ix, ubi περιβλέπονται transmutandum est in περιβλέποντι. VALCKEN.

4. Οὐ πατέονται] Male abiit in δατέονται, cuius in adtribuendo et dividundo potestas I, 216. Itaque rectissime *Florentinus* supra C. 37. οὔτε ἕψωντες πατέονται, expulso inportuno δατέονται. Iunge iv. 186. *Hesychius*, adiutore *Guieto*, πατέεται, ἐσθίεται. πατέοντο, ἐγεύοντο. Felium autem hanc indolem et φιλοτεκνίαν describit *Aelian.* de Animal. vi, 27.

16. Ἐς ἱρὰς στέγας] De his, quod quidem recordor, nihil alibi distinctius; nam quae C. 148. et 175. aliorsum spectant. Explicat *Diodorus* I, 83. φέρουσιν εἰς τὰς ταριχείας· ἔπειτα θεραπευθέντων αὐτῶν κεδρίᾳ — θάπτουσιν ἐν ἱεραῖς θήκαις. Statim ὡς δ᾽ αὔτως ob I, 215. vii, 86. ix, 80. Ἰχνευταὶ sunt *ichneumones*, eodem *Diodoro* indice: firmantque *Nicander* Theriac. v. 195. et *Hesychius*, quibus *Cl. Salmasius* ad Solin. p. 317. testibus dextre usus fuit. *Phrynichus* Biblioth. Coislin. p. 467. Ἰχνευταὶ, οἱ κατ᾽ Αἴγυπτον καλούμενοι, voce truncatus, sed facile instauranda.

21. Τὰς δὲ ἴβις ἐς Ἑρμέω πόλιν] Scribarum aberrans oculus haec praetervideràt. Bene vir Celeb. ex *Med.* et aliis iustum illis locum dedit: sunt enim, ne ratio ibidis nulla sit, opportuna et necessaria. Hermopolis *parva*ne an *magna*, his titulis duae Mercurii in Aegypto urbes distinguebantur, intelligenda sit, certo constitui haud potest: forte posterior in Thebaide propter *Ibii* sive *Ibiu* mansionem, non longe ab urbe seiunctam. Itiner. *Antonini* p. 157. Liquidiora videntur, de ursis lupisque prodita; propter consensum *Prosp. Alpini* Hist. Nat. Aegypti iv, 9.

29. Τὸ

utque amicus trochilo. Crocodilus Ionica appellatio, AEgyptiis champsa.

τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας τέσσερας ἐσθίει οὐδέν· ἐὸν δὲ τετράπουν, χερσαῖον καὶ λιμναῖόν ἐστι· τίκτει μὲν γὰρ ᾠὰ ἐν γῇ, καὶ ἐκλέπει· καὶ τὸ πολλὸν τῆς ἡμέρης διατρίβει ἐν τῷ ξηρῷ, τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῷ ποταμῷ· θερμότερον γὰρ δή ἐστι τὸ ὕδωρ [a] τῆς τε αἰθρίης καὶ τῆς δρόσου. πάντων δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν θνητῶν, τοῦτο ἐξ ἐλαχίστου μέγιστον γίνεται. τὰ μὲν γὰρ [b] ᾠὰ, χηνέων οὐ πολλῷ μέζονα τίκτει· καὶ ὁ νεοσσὸς κατὰ λόγον τοῦ ᾠοῦ γίνεται· αὐξανόμενος δὲ, [c] γίνεται καὶ ἐς ἑπτακαίδεκα πήχεας, καὶ μέζων ἔτι. ἔχει δὲ ὀφθαλμοὺς μὲν ὑός, ὀδόντας δὲ μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας, κατὰ λόγον τοῦ σώματος· γλῶσσαν δὲ μοῦνον [d] θηρίων οὐκ ἔφυσε· οὐδὲ τὴν κάτω [e] κινέει γνάθον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μοῦνον θηρίων τὴν ἄνω γνάθον προσάγει τῇ κάτω· ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας καρτεροὺς, καὶ δέρμα λεπιδωτὸν ἄρρηκτον ἐπὶ τοῦ νώτου· τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθρίῃ ὀξυδερκέστατον. ἅτε δὴ ὦν ἐν ὕδατι δίαιταν ποιεύμενον, τὸ στόμα ἔνδοθεν φορέει πᾶν μεστὸν [f] βδελλέων. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὄρνεα καὶ θηρία φεύγει μιν· ὁ δὲ [g] τροχῖλος εἰρηναῖόν οἱ ἐστι, ἅτε ὠφελεομένῳ πρὸς αὐτοῦ· ἐπεὰν γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβῇ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ κροκόδειλος, καὶ ἔπειτα χάνῃ, ([h] ἐώθεε γὰρ τοῦτο ὡς ἐπίπαν ποιέειν πρὸς τὸν ζέφυρον) ἐνθαῦτα ὁ τροχῖλος ἐσδύνων ἐς τὸ στόμα αὐτοῦ, καταπίνει τὰς βδέλλας· ὁ δὲ, [i] ὠφελεύμενος ἥδεται, καὶ οὐδὲν σίνεται τὸν τροχῖλον. Τοῖσι μὲν δὴ τῶν Αἰγυπτίων ἱροί εἰσι οἱ κροκόδειλοι, τοῖσι δ' οὔ, ἀλλ' ἅτε πολεμίους περιέπουσι. οἱ δὲ περί τε Θήβας καὶ τὴν [k] Μοίριος λίμνην οἰκέοντες καὶ κάρτα ἥγηνται αὐτοὺς εἶναι ἱρούς. ἐκ πάντων δὲ ἕνα ἑκάτεροι [l] τρέφουσι κροκόδειλον, δεδιδαγμένον εἶναι
115 χειροήθεα· ἀρτήματά τε [m] λίθινα χυτὰ καὶ χρύσεα ἐς τὰ ὦτα ἐνθέντες, καὶ [n] ἀμφιδέας περὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, καὶ σιτία ἀπότακτα διδόντες, καὶ ἱρήϊα, καὶ περιέποντες ὡς κάλλιστα ζῶντας· ἀποθανόντας δὲ [o] ταριχεύοντες, θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. οἱ δε περὶ Ἐλεφαντίνην πόλιν οἰκέοντες, καὶ ἐσθίουσι αὐτοὺς, οὐκ ἡγεόμενοι ἱροὺς εἶναι. καλέονται δὲ οὐ κροκόδειλοι, ἀλλὰ χάμψαι. κροκοδείλους δὲ Ἴωνες ὠνόμασαν, εἰκάζοντες αὐ-

bus maxime hybernis nihil omnino edit: et, quum ſit quadrupes, tamen terreſtre et paludoſum est. Nam ova parit in terra, excluditque: et plerumque diei in ſicco agit, ſed totam noctem in flumine, quippe calidiore tum aqua ſubdivo ſereno et rore. Ex omnibus quæ novimus animalibus, hoc maximum existit ex minimo; ſiquidem ova quod attinet, gignit haud multo maiora anſerum, et proportione ovi fetus excluditur: at creſcens, ad ſeptendecim et amplius cubitos pervenit; oculos habet ſuillos, dentes magnos proportione corporis, et prominentes, cui ex omnibus bestiis ſoli lingua innata non est. Idem inferiorem maxillam non movet, ſed etiam ſolum ex animalibus ſuperiorem inferiori admovet. Vngues quoque robuſtos habet, pellemque ſquamatam circa tergum infractam. Inter aquas cæcus, ſub dio perſpicacisſimus. Itaque quod in aqua vitam degat, os fert introrſum hirudinibus refertum. Quumque eum ceteræ volucres ac bestiæ fugiant, ſolus trochilus pacem cum eo agit, utpote a quo percipiat utilitatem. Etenim posteaquam crocodilus ex aqua in terram egresſus est, ac deinde hiavit (ſemper enim fere hoc ad zephyrum facere ſolet) tunc in eius os trochilus penetrans, deglutit illas ſanguiſugas. Qua utilitate delectatus, nihil omnino trochilum lædit. Quibusdam ſane AEgyptiorum 69
crocodili ſacri ſunt, quibusdam non ſunt, ſed veluti hostes exagitant. Sacros admodum esſe eos, existimant qui circa Thebas et Mœrios ſtagnum incolunt; quorum utrique unum ex omnibus crocodilis alunt edoctum manu tractari, appendentes eius auribus inaures, nempe lapillos fuſiles aureosque, et primores pedes catenulis aut annulis cingentes; cibaria quoque ſtatuta ac ſacrificia præbentes, et curantes ut quam pulcherrime vivant; at ubi mortem obierunt, condientes ſacris in loculis ſepeliunt. At qui circa Elephantinam urbem incolunt, quod ſacros esſe non cenſeant, etiam comedunt. Neque vero crocodili vocantur, ſed champsæ: verum Iones appellavere crocodilos, illi

a Τῆς τε αἰθρ. *Paris. B. Ald. R. Arch. V.*, τῆς αἰθρ. *M. Ask.* b Ὠεὰ *Arch. V.*, qui paullo ante ἴσμεν habent et μέγιστον negligunt: ὠιὰ *Pasſ.* Mox μέζω *Paris. B. Ald. Arch. V.*, μέζονα *Pasſ. M. Ask.*, exigua differentia. c Γίγνεται *Arch.* d Hoc abest *Arch. V.* e Κινέει *Ask.*, vulgo omnes κινεῖ. Statim θηρίον *Arch. Vind.* f Βδελέων *Arch.* et mox. Ὀξυδερκέστατον excerpsit *Pollux* II, 51. g Τροχίλος *V. Arch. Corinthus*, qui haec exſcripsit. h *Arch. Vind.*, alii ἔωθε. i *M. Ask.*, ceteri ὀφελεόμενος. k Μύριος *Arch. V.* l *M. Ask. Pasſ.*, ἐκτρέφουσι *Ald.* et alii. m Λιθωτὰ *Arch. Vind.* et mox ἐσθέντες cum *Aldo* atque aliis: ἐνθέντες *M. Ask.* n Habet *Suid.*, tum προσθίους *Ask. Pasſ.* o *M. Ask. Pasſ.*, ταριχεύσαντες *Ald.* et ceteri.

29. Τὸ ὕδωρ τῆς τε αἰθρίης &c.] Optime haec *Cl. Salmaſius*, vir ſummus, Exercit. *Solin.* p. 314. ex *Ariſtotele* et *Plinio* de crocodili nocturna in aquis mora, ratione et causſa teporis; quibus equidem nihil a *Gronovio* fuisſe reſcriptum mallem. Non libet in disputationis eius examen, ne quid praeter opinionem acerbius effluat, memet inmergere. Sola *Philoſophi* verba, hinc clarisſime derivata, ex Hiſt. Animal. II, 10. adponam, tantoque magis, quoniam praecipua hanc in rem voce defecta repraeſentantur. Sic ſcribit: τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ἐν τῇ γῇ τὸ πλεῖστον διατρίβουσι, τὴν δὲ νύκτα, ἐν τῷ ὕδατι· ἀλεεινότερον γάρ ἐστι τῆς αἰθρίας. Quid his diſertius? Negare fluviatilem aquam in Aegypti aliisque orientis plagis tepidiorem noctu esſe roſcida et ſubdivali ſtatione, pugnat veritati, et aeſtivae his in oris experientiae. Sed absisto.

36. Γλῶσσαν δὲ μοῦνον θηρίων &c.] Eadem *Ariſtoteles*, in expingendo crocodilo *Herodotum*, quod verbo monui, uti is *Hecataeum*, auctore *Porphyrio* apud *Euſeb.* P. E. x. p. 466. aemulatus: inſpice Hiſt. Anim. I, 11. II, 10. V, 33. et post Philoſophum plures Graecorum Latinorumque. Multa tamen in crocodili hac deſcriptione diligentisſimi ſuperioris et noſtrae aetatis naturalis ſpeculatores hiſtoriae deſiderant, *Rondeletius*, *Bellonius*, *Gesnerus*, *Bochartus*, praeterque ceteros, *Ariſtoteli* paullo magis, quam oportebat, iratior *Ol. Borrichius* Hermet. Aegypt. C. 10. p. 270.

44. Ὁ δὲ τροχῖλος] Habent ex *Herodoto*, et nominatim, *Ariſtoteles* Rhetor. ad Eudem. VII. p. 189. et *Aelianus* de Animal. VIII, 25., ubi dictione nonnihil mutata, εἰρηναῖα καὶ ἔνσπονδά ἐστι· quemadmodum de apibus V, 11. πρὸς μὲν τοὺς μὴ ἐνοχλοῦντας — εἰρηναῖα αὐτοῖς καὶ ἔνσπονδά ἐστι. et XII, 15. Ceterum tonus vocabuli apud *Ariſtotelem*, *Aelianum* et alios variat: Τρόχιλον ſcribunt, ex eo more, quo nomina huiusmodi terminationis paroxytona esſe ſolent, docente *Gesnero* Hiſtor. Anim. IV. p. 301. Atque ita ſcripti codices. Ἐώθεε bene habet, *Florentini*que auctoritate III, 33. IV, 33. rediit.

50. Οὐδὲν σίνεται] Τὸ μηδὲν ἀδικῆσαι τὸν τρόχιλον λογίζεταί οἱ μισθὸν, *Aelianus*, enarrans Herodotea de Trochilo N. A. III, c. 11. et hanc partem deſignans VIII, c. 25. citat *Herod.* ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς λόγοις. Sed quae narrat *Herod.* cap. ſeq. alio fonte derivata tractat *Aelian.* X, c. 21. VALCKEN.

55. Λίθινα χυτά] Sive hoc, ſeu λιθωτὰ malueris, fuſi et factitii lapilli deſignantur: *Reiskius* vitrum deſcribi opinatur. Vitri conditoriorum cipporumque ἐξ ὑέλου mentio erit III, 24., ad quod an adludat, non adfirmo. Faveret ſuſpicioni *Epinicus* apud *Athen.* x, 9. p. 432. C.

Ἑσμὸν μελίσσης τῆς ἀκροχόλου γλυκὺν
Συγκυρκανήσας ἐν σκύφῳ ΧΥΤΗΣ ΛΙΘΟΥ·

modo vitrum, quae *Dalecampii* ſententia, intellexisſe liqueret: ut ut est, conmodisſimus poëtae locus est. Ἀρτήματα et ἀμφιδέας illuſtrant docti viri ad *Heſychium*, inque primis *Gronovius* in adnotat.

61. Ἀλλὰ χάμψαι] Durat Coptorum in libris hoc illis nomen, nec multum discordat titulus monſtri fluvia-

illi generi crocodilorum, quod apud eos in se-
pibus gignitur, ipsorum formam comparan-
70 tes. Hos capiendi quum sint multa et omni-
moda genera, hoc, quod maxime mihi dignum
relatu videtur, scribo. Vbi tergum suillum
ad illecebras hamo circumdederit, permittit
in medium flumen, ipse in labro fluminis por-
cellum, quem vivum tenet, verberat; cuius
vocem crocodilus audiens, versus illam ten-
dit, nactusque tergum devorat; illi vero tra-
hunt. Et postea quam in terram attractus est,
ante omnia eius oculos venator cœno opplet.
Hoc acto, cetera facile sane comprehenditur;
71 sin, cum labore. Fluviatiles vero equi in
plaga Papremitana sacri sunt, in cetera AE-
gypto non sacri; talem speciem naturamque
habentes. Quadrupes est, bifidis pedibus,
ungulis bovinis, simo naso, equina iuba, exer-
tos dentes ostentans, equina cauda et voce,
magnitudine maximi tauri, tam crasso corio,
72 ut ex eo arefacto fiant iacula rasa. Gignun-
tur praeterea in fluvio lutræ, quos sacratos
esse arbitrantur. Arbitrantur etiam sacrum
esse ex omnibus piscibus, qui vocatur squa-
mosus, atque etiam anguillam. Hos pisces
aiunt sacros Nili esse: ex volucribus vero
73 vulpanseres. Est et alia volucris sacra, nomi-
ne phœnix, quam equidem non vidi nisi in pi-
ctura; etenim perrara ad eos commeat, quin-
gentis, ut aiunt Heliopolitani, annis, et
tunc demum quum pater ei decessit. Is si
picturæ assimilis est, talis tantusque est.
Pennæ coloris partim aurei, partim rubei,
maxima ex parte cum habitu tum magnitu-
dine simillimus aquilæ. Eum aiunt, quod
mihi non fit verisimile, hoc excogitare; ex
Arabia proficiscentem in templum Solis ge-
stare patrem, quem myrrha obvolvit, et in
Solis templo humare; sic autem gestare: pri-
mum myrrhæ ovum fingere quantum ipse
ferre possit: deinde ferendo illud experiri:
hoc satis expertum, ita demum ovum exca-
vare, atque in illud parentem ponere: et qua
parte

αὐτῶν τὰ εἴδεα τοῖσι παρὰ σφίσι γινομένοισι κροκοδείλοισι [a] τοῖσι ἐν τῇσι αἱμασιῇσι. Ἄγραι δέ σφεων πολλαὶ κατεστέασι, καὶ παντοῖαι· ἣ δ' ὦν [b] ἐμοίγε δοκέει ἀξιωτάτη ἀπηγήσιος εἶναι, ταύτην γράφω· ἐπεὰν νῶτον [c] ὑὸς δελεάσῃ περὶ ἄγκιστρον, μετίει ἐς μέσον τὸν ποταμόν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων δέλφακα ζωὴν, ταύτην τύπτει· ἐπακούσας δὲ τῆς φωνῆς ὁ κροκόδειλος, ἵεται κατὰ τὴν φωνήν· ἐντυχὼν δὲ τῷ νώτῳ, καταπίνει· [d] οἱ δὲ ἕλκουσι. ἐπεὰν δὲ ἐξελκυσθῇ ἐς γῆν, πρῶτον ἁπάντων ὁ [e] θηρευτὴς πηλῷ κατ' ὦν ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. τοῦτο δὲ ποιήσας, κάρτα εὐπετέως τὰ λοιπὰ χειροῦται· μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, σὺν πόνῳ. Οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποτάμιοι νομῷ μὲν τῷ [f] Παπρημίτῃ ἱροί εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι οὐκ ἱροί· φύσιν δὲ παρέχονται ἰδέης τοιήνδε· τετράπουν ἐστὶ, δίχηλον, ὁπλαὶ βοός, σιμὸν, λοφιὴν ἔχον ἵππου, [g] χαυλιόδοντας φαῖνον, οὐρὴν ἵππου, καὶ φωνήν· μέγαθος, ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος· τὸ δέρμα δ' αὐτοῦ οὕτω δή τι παχύ ἐστι, ὥστε αὔου γενομένου, ξυστὰ [h] ποιέεσθαι ἀκόντια ἐξ αὐτοῦ. Γίνονται δὲ καὶ ἐνύδριες ἐν τῷ ποταμῷ, τὰς ἱρὰς ἥγηνται εἶναι. νομίζουσι δὲ [i] καὶ πάντων ἰχθύων τὸν καλεύμενον λεπιδωτὸν, ἱρὸν εἶναι, καὶ τὴν ἔγχελυν. ἱροὺς δὲ τούτους [k] εἶναι τοῦ Νείλου φασί· καὶ τῶν ὀρνίθων τοὺς χηναλώπεκας. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἱρὸς, τῷ οὔνομα Φοῖνιξ. ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφοιτᾷ σφι, δι' ἐτέων, ὡς Ἡλιουπολῖται λέγουσι, πεντακοσίων. [l] Φοιτᾷν δὲ τότε φασὶ, ἐπεάν οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. [m] ἔστι δὲ, εἰ τῇ γραφῇ παρόμοιος, τοσόσδε καὶ τοιόσδε· τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν [n] πτερῶν, τὰ δὲ, ἐρυθρά· ἐς τὰ μάλιστα [o] αἰετῷ περιήγησιν ὁμοιότατος, καὶ τὸ μέγαθος. τοῦτον δὲ λέγουσι μηχανᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες· ἐξ Ἀραβίης ὁρμεώμενον, ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου κομίζειν τὸν πατέρα, ἐν σμύρνῃ ἐμπλάσσοντα, καὶ θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἱρῷ. κομίζειν δὲ οὕτω· πρῶτον, [p] τῆς σμύρνης ὠὸν πλάσσειν ὅσον τε [q] δυνατός ἐστι φέρειν· μετὰ δὲ, 116
πειρᾶσθαι αὐτὸ φορέοντα· ἐπεὰν δὲ ἀποπειρηθῇ, οὕτω δὴ κοιλήναντα τὸ ὠὸν, τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι· σμύρνῃ δὲ

a Deest *Arch. V.* *b* Ἔμοιγε *Arch. V. Ald. Rem.* recte. Vide *Gronov.* supra C. 53. ἔμοι δοκ. *M. Ask. Pass.* *c* *Iidem*, νῶτος ὑὸς *Arch. V.*, συὸς *Ald. Paris. B.* *d* Tria haec omittunt *V. Arch.*, qui et ἑλκύσθῃ. *e* *M. Ask. Pass.* ora *Steph.*, θηρευτὴρ *Ald.* et *Arch. Vind. R.* *f* *Ald. R. Vind. Paris. B.* cum *Edd.*, Παπριημίτῃ *M. Ask.*, Πατρημίτῃ *Arch.* *g* Χαυλιόδοντα, φαῖνον οὐρ. *Arch.* *h* *M. Ask. Pass.*; *Ald.* et ceteri ποιέεται. *i* *Ask. M.*, vulgo alii καὶ τῶν ἰχθ. *k* Τοῦ N. φασ. εἶναι *Pass. V. Ask. Arch.* *l* Φοιτῆν *Ald. Arch. V. Rem.*, φοιτᾷν *Pass. M. Ask.* Superiora adtigit *Themistius* Or. XXXIII. fine. *m* *Rem. Vind. Valla*; ἔστι δέ οἱ *Arch.*, vulgo ἔστι δὲ ἐν τῇ. *n* Πτερύγων *Arch.* *o* Ἀιετῶν *Arch. Vind.* *p* Τῇ σμύρνῃ *Arch.* τῆς σμύρνῃ *Vind.* *q* *Ald. V. R. Arch.* et *Paris. B.*, δυνατὸς εἶναι *M. Ask. Pass.*

viatilis Arabicus. Lege *Iablonskii* Panth. L. v, 2. p. 70. Κροκοδείλους autem Ionibus fuisse lacertas, sive χερσαίους κροκοδείλους, uti IV, 192., testatissima confirmataque res est a *S. Bocharto* Hierozoic. P. I. Lib. III, I. p. 1060.

76. Τῷ Παπρημίτῃ] Iustum est; neque enim ex Πάπρημις C. 59. Παπριημίτης flecti potest: melius ipso in *Med.* C. 165. Παπρημίτης. Iam Πατρήμις et Πατρημίτης *Arch.* et *Vind.* ex adsimilitudine litterarum descenderunt, quemadmodum *Stephani* Πάπριμις πόλις Αἰγύπτου· ὁ πολίτης Παπριμίτης. Debet et hanc Hippopotami sicuti et Phoenicis descriptionem *Herodotus*, perhibente *Porphyrio* in *Eusebii* P. Eu. x. p. 466. C. *Hecataeo.*

79. Οὐρὴν ἵππου] *Aristoteles* κέρκον δ' ὑὸς Histor. Animal. II, 7., *Achilles Tat.* IV. p. 223. οὐρὰν βραχεῖαν, quibuscum alii conspirant et peregrinatorum observata. Mox ξυστὰ ἀκόντια, ut *rasae hastilia virgae* Latini poëtae. *Aristoteles* ὥστε δόρατα ποιεῖσθαι ἐξ αὐτοῦ. Confer *S. Bocharti* Hieroz. P. II. L. V, 14. et de λεπιδωτῷ adnotationes *Gronovii.*

87. Οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ] Tentari non debebant *Euripidis* ista in Hippol. v. 1005. Οὐκ οἶδα πρᾶξιν τήνδε, πλὴν λόγῳ κλύων Γραφῇ τε λεύσσων. Idem Troasin v. 682. Γραφῇ δ' ἰδοῦσα καὶ κλύουσ' ἐπίσταμαι. Euripidea quoque libenter imitatur *Herodotus.* VALCKEN.

90. Ἔστι δὲ, εἰ τῇ γραφῇ παρόμοιος] Nullam status quaestionem vulgatis, cum tot doctissimi viri operam avi fabulosae insumserint, motam fuisse demiror. Negavit, et prudenter infitiatus est, phoenicem a se visum, et tamen ἔστι δὲ ἐν τῇ —. Quae apta et bene iuncta non erant. Χρυσόκομα τῶν πτερῶν ab iniuriis protecta et defensione viri Celeb. et *Codd.* auctoritate sunt. Eum adi. Quod si vero lis de voce cesset, in avis pictura consensio reperietur. Κεκέρασται μὲν τὰ πτερὰ χρυσῷ καὶ πορφύρᾳ *Achilles Tat.* III. p. 215. *Aquilae narratur magnitudine, auri fulgore circa colla, cetera purpureus* ex *Nostri* praescripto *Plinius* H. Nat. x, 2. Aliorum loca nunc nihil moror. Περιήγησις formam et diligentem eius descriptionem exprimit ex usu verbi περιηγεῖσθαι, quo de *Cl. Salmasius* in Solin. p. 68., et multo adcuratius *T. Hemsterhusius* ad D. Mort. XX. p. 412. *Luciani.*

98. Ὅσον τε δυνατός ἐστι φέρειν] Illud perquam politum, quod in *Medicei* δυνατὸς εἶναι inesse decernebatur, sermonis indoles respuit. Obstant praeterea scriptae membranae conplures. Confer *L. Kusterum* in Clerici Bibl. N. et Vet. T. V. p. 404. *Achilles Tat.* eadem in re, φέρει τὸ χάσμα γηΐνῳ χώματι, ἐπὶ τὸν Νεῖλον οὕτως ἵπταται τὸ ἔργον φέρων, sed prave culpa librariorum: fuerat φύρει τὸ χάσμα — καὶ ἐπὶ τὸν Νεῖλον ——. Obstruere ingesta terra cavum, quod phoenix rostro fecerat, *Herodotum* deferens indicat. De *Taciti* Ann. VI, 28. *sublato murrhae pondere*, vide amicam *N. Heinsii* et *Graevii* disputationem Syllog. Epistol. T. IV. p. 512. &c.

[a] δὲ ἄλλη ἐμπλάσσειν τȣ̃το, καθότι τȣ̃ ὠȣ̃ ἐγκοιλήνας ἐνέθηκε τὸν πατέρα. [b] ἐσκειμένȣ δὲ τȣ̃ πατρὸς, γίνεσθαι τὠυτὸ βάρος· ἐμπλάσαντα δὲ, [c] κομίζειν μιν ἐπ᾽ Αἰγύπτȣ ἐς τȣ̃ Ἡλίȣ τὸ ἱρόν. ταῦτα μὲν τοῦτον τὸν ὄρνιν λέγȣσι ποιέειν. Εἰσὶ δὲ περὶ Θήβας ἱροὶ ὄφιες, ἀνθρώπων [d] οὐδαμῶς δηλήμονες· οἳ μεγάθεϊ ἐόντες μικροὶ δύο κέρεα φορέȣσι, πεφυκότα ἐξ ἄκρης τῆς κεφαλῆς. τοὺς ἀποθανόντας θάπτȣσι ἐν τῷ ἱρῷ τȣ̃ Διός· τȣ́τȣ γάρ σφεας τȣ̃ θεοῦ φασι εἶναι ἱρούς. Ἔστι δὲ χῶρος τῆς Ἀραβίης κατὰ Βȣτȣ̃ν πόλιν μάλιστά κη κείμενος· καὶ ἐς τȣ̃το τὸ χωρίον ἦλθον πυνθανόμενος [e] περὶ τῶν πτερωτῶν ὀφίων· ἀπικόμενος δὲ, εἶδον ὀστέα ὀφίων, καὶ ἀκάνθας· πλήθεϊ μὲν ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι· σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθέων καὶ μεγάλοι, καὶ ὑποδεέστεροι, καὶ ἐλάσσονες [f] ἔτι τούτων· πολλοὶ δὲ ἦσαν οὗτοι. ἔστι δὲ ὁ χῶρος οὗτος, [g] ἐν τῷ αἱ ἄκανθαι κατακεχύαται, τοιόσδε τις· ἐσβολὴ ἐξ οὐρέων στεινῶν ἐς πεδίον μέγα· τὸ δὲ πεδίον τοῦτο συνάπτει τῷ Αἰγυπτίῳ πεδίῳ. λόγος δέ ἐστι, ἅμα τῷ ἔαρι πτερωτοὺς ὄφις ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ᾽ Αἰγύπτȣ· τὰς δ᾽ ἴβις τὰς ὄρνιθας ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρης, οὐ παριέναι τȣ̀ς ὄφις, ἀλλὰ κατακτείνειν. καὶ τὴν ἴβιν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τετιμῆσθαι λέγȣσι [h] Ἀράβιοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίων. ὁμολογέȣσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὄρνιθας ταύτας. Εἶδος δὲ [i] τῆς μὲν ἴβιος τόδε· μέλαινα δεινῶς πᾶσα, σκέλεα δὲ φορέει γεράνȣ, πρόσωπον δὲ ἐς τὰ μάλιστα ἐπίγρυπον, μέγαθος [k] ὅσον κρέξ. τῶν μὲν δὴ μελαινέων τῶν [l] μαχομενέων πρὸς τοὺς ὄφις, ἥδ᾽ ἰδέη. τῶν δ᾽ ἐν ποσὶ μᾶλλον εἱλευμένων τοῖσι ἀνθρώποισι, (διξαὶ γάρ [m] δή εἰσι αἱ ἴβιες) [n] ψιλὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν· λευκὴ πτεροῖσι, πλὴν κεφαλῆς, καὶ [o] τȣ̃ αὐχένος, καὶ ἄκρων τῶν πτερύγων, καὶ τοῦ πυγαίȣ ἄκρȣ· ταῦτα δὲ τὰ εἶπον πάντα, μέλανά ἐστι δεινῶς· σκέλεα δὲ καὶ πρόσωπον, ἐμφερὴς τῇ ἑτέρῃ. τοῦ δὲ ὄφιος ἡ μορφὴ, οἵηπερ τῶν ὕδρων. πτίλα δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τῆς νυκτερίδος πτεροῖσι μάλιστά κη ἐμφερέστατα. τοσαῦτα μὲν θηρίων πέρι ἱρῶν εἰρήσθω. Αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων, οἳ μὲν περὶ τὴν σπειρομένην Αἴγυπτον οἰκέȣσι, μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιστα, λογιώτατοί εἰσι μακρῷ τῶν ἐγὼ ἐς

parte ovi exinaniti patrem intulit, eam partem alia myrrha farcire: et quum tantundem ponderis imposito parente effectum sit, obstructo rursus foramine, baiulare illud versus AEgyptum in templum Solis. Hæc facere
hanc avem commemorant. At circa Thebas 74
sunt sacri serpentes, nihil omnino hominibus noxii, pusillo corpore, binis præditi cornibus, e summo capite enatis: quos defunctos in Iovis æde sepeliunt; huic enim deo sacros illos
esse prædicant. Est autem Arabiæ locus, ad 75
Butun urbem fere positus: ad quem locum ego me contuli inquirens de serpentibus volucribus. Eo quum perveni, ossa serpentum aspexi et spinas, multitudine supra modum ad enarrandum; spinarum quippe acervi erant etiam magni, et his alii atque alii minores, ingenti numero. Est autem hic locus, ubi spinæ effusæ iacebant, huiuscemodi: ex arctis montibus introitus in vastam planitiem AEgyptiæ contiguam. Fertur ex Arabia serpentes alatos ineunte statim vere in AEgyptum volare, sed eis ad ingressum illius planitiei occurrentes aves ibides, non permittere, sed ipsos interimere: et ob id opus ibin magno in honore ab AEgyptiis haberi Arabes aiunt, confitentibus et ipsis AEgyptiis, idcirco se his
avibus honorem exhibere. Eius avis spe- 76
cies talis est. Nigra tota vehementer est, cruribus instar gruis, rostro maximum in modum adunco, eadem qua crex magnitudine. Et hæc quidem species est nigrarum, quæ cum serpentibus pugnant. At earum, quæ ante pedes hominibus versantur magis, (nam duplices ibides sunt) nudum caput ac totum collum, pennæ candidæ, præter caput cervicemque, et extrema alarum et natium; hæc omnia quæ dixi sunt vehementer nigra; crura vero et rostrum alteri consentanea. Serpentis porro figura qualis hydrarum: alas non pennatas gerit, sed alis vespertilionis valde similes. Hactenus de sa-
cris bestiis dictum sit. Ipsorum autem AE- 77
gyptiorum ii, qui circa partem AEgypti seminari solitam habitant, memoriam omnium hominum maxime exercentes, sunt fere eorum, in quorum ego veni experientiam, excel-

a Abest *Arch. V.*, mox ἐκκοιλήνας *Ask.* margo *Steph.* et κατ᾽ ὅτι *Ask.* neutrum male. *b* *M. Ask. Pass.*, ἐγκειμ. *Paris. B. Ald. Arch. V. Rem.* *c* *Med. Ask. Pass.*, μὶν *Ald.* et alii non habent. *d* *Ask. M. Arch. Pass. V.*, οὐδαμᾶ vulgo. *e* Τῶν πτερωτῶν ὀφ., sine praepositione *Arch. Vind.*, in *Med.* πτερωτῶν desit et *Ask.*, quod *Pass.* et alii bene servant cum *Aldo*. Mox ἀπικνόμενος et ἴδον *Arch.* *f* *M. Ask. Rem. Pass. Arch. Steph.* marg., ἐπὶ *Ald.* et *Edd.* *g* *M. Pass. Ask.*, alii ἐν ᾧ· tum κατακεχύδαται *Arch. V.* quod quidem notabile. *h* Desit *Arch.*, sed habet margo. *i* *M. Pass. Arch. Ask. V.*, ex aliis μὲν exulat. *k* Citat G. *Corinthus*. *l* *Arch. V. Ald. R.*, μαχομένων *Pass. Med.* *m* Abest et mox αἱ *Arch. Vind. Pass.* *n* *Ald. V. Arch. Rem.* et recte. ἡ ψίλη *M. Ask. Pass.* *o* *Ask. M. Pass.*, τοῦ desit *Ald.* et aliis, etiam ante πυγαίου. Vide *Theon.* Progymn. p. 122.

7. Δύο κέρεα φορέουσι] Fuerunt ex cerastarum genere, nec tamen δηλήμονες ἀνθρώπων, ut reliqui apud *Diodorum* III, 50. aliosque ibi citatos. Auctor *Aelianus* est de Animal. XI, 17. ἐν Μελίτῃ τῆς Αἰγύπτου draconem sacrum in veneratione fuisse, adfirmans gentilem eam anguium superstitionem. Puto ἐν Μετήλει scripsisse, quae Aegypti urbs, non Μελίτῃ.

10. Κατὰ Βουτοῦν πόλιν] Alia haec atque ea Butus, quae Latonae oraculo censebatur, quippe Arabiae adfinis: longe inde Sebennyticum Nili ostium, radens Butum illam atque adluens C. 155. Πτερωτῶν serpentium titulum male praeterierunt *Florentiae*: quae enim sequuntur, illo carere non possunt. Res etiam ipsa a fabularum indole abhorret. Namque angues volucres, ex AEthiopum Arabumque finibus in AEgyptum irruentes, veterum monumenta ita celebrant, ut dubii nihil esse debeat. Ipse vates *Esaias* C. XXX, 6. dat שרף מעופף *hydrum* sive *chershydrum volantem* AEgypto. Plura qui desiderat, ex eruditissimi *Bocharti* copiis Hierozoic. P. II. L. III, 12. p. 423. mutuari poterit, atque illis hoc *Pausaniae* IX, 21., cautissimum sane, adnectere: *Quo circa neque ad adsentiendum proclivior quisquam esse debet, neque se omnino incredulum ad ea, quae sint rariora*, τὰ σπανιώτερα, *praebere*: εἰ τοι καὶ ἐγὼ ΠΤΕΡΩΤΟΥΣ ὄφεις οὐ θεασάμενος πείθομαι, διότι ἀνὴρ Φρὺξ ἤγαγεν ἐς Ἰωνίαν σκόρπιον ταῖς ἀκρίσιν ὁμοιότατα πτερὰ ἔχοντα. Porro σωροὶ ἀκανθέων omnibus in libris, non exceptis *Ask.* et *Pass.* Bene Critici in *Apollonium Rh.* IV, 150. τὰ τῶν ὄφεων ὀστᾶ ΑΚΑΝΘΑΙ λέγεται. Amanuensis Mediceus in errore versabatur.

27. Πρόσωπον — ἐπίγρυπον] *Straboni* πελαργώδης κατὰ σχῆμα *ciconiae similis* L. XVII. p. 1179., quae tamen similitudo ad rostrum sese non porrigit, quod avi incurvum et aduncum. Figuram habet *Middletonus* Antiquit. Monument. p. 129. et conplura de volucre. Crex, ex sono, quem continuo iterat, nomen indepta, describitur a *Belonio* Observ. II, 32. cum cura.

31. Ψιλὴ τὴν κεφαλήν] Sustuli articulum schedarum iussu: respicitur ἥδ᾽ ἰδέη, ut bene *Reiskius*. Hanc autem *Strabo* ὅλην μελαίνην facit, prudentior *Herodotus*, etsi non sine lapsu: nam pars circa nates tota alba est; τὸ γὰρ πυγαῖον ὅλον λευκόν ἐστι, si fides *Theoni*.

40. Μνήμην ἀ. πάντων] *Vallae* versio plurimos decepit: mentem historici perspexit *Reiskius*. AEgypti superioris incolae longe fuisse dicuntur disertissimi, utpote μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιστα, *prae omnibus aliis memoriam excolentes*: illuc enim pertinet μάλιστα, non ad sequentia. *Herod.* II, c. 37. θεοσεβέες περισ-

excellentisſimi. Tali autem vitæ genere utuntur. Singulis menſibus triduo continenti purgant ſe, vomitibus atque clyſteribus venantes ſanitatem, exiſtimantes omnes languores hominibus oriri ex cibis quibus aluntur. Nam ſunt alioqui AEgyptii omnium hominum, ſecundum Afros, maxime ſalubri corpore, tempeſtatum anni, ut mihi videtur, beneficio, quæ non immutantur: ex illis enim mutationibus tum aliarum rerum, tum præſertim tempeſtatum anni, præcipue exiſtunt in hominibus morbi. Panibus veſcuntur quos ex farre conficiunt, eosque cylleſtes nominant. Vino utuntur facto ex hordeo: neque enim illis ſunt in regione vites. Victitant quoque tum piſcibus, partim crudis ad ſolem arefactis, partim ſalſugine conditis; tum avibus crudis, prius tamen ſale conditis, coturnicibus anatibusque et parvis avibus; ceteris autem vel volucribus vel piſcibus, præter illos, qui ab eis ſunt recepti pro ſacris, partim aſſis, partim
78 elixis veſcuntur. Apud locupletes eorum in conviviis, quum a cœna discesſum est, circumfert aliquis in loculo mortuum e ligno factum, ſed pictura et opere maxime imitantem,

ἐς διάπειραν ἀπικόμην. τρόπῳ δὲ ζόης τοιῷδε δὴ [a] χρέωνται. 117
συρμαΐζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς μηνὸς ἑκάστου, ἐμέτοισι θηρώμενοι τὴν [b] ὑγιείην καὶ κλύσμασι, νομίζοντες ἀπὸ τῶν τρεφόντων σιτίων πάσας τὰς νούσους τοῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτιοι μετὰ Λίβυας [c] ὑγιηρέστατοι πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὡρέων, ἐμοὶ δοκέειν, εἵνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσι αἱ ὧραι. ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιστα γίνονται, [d] τῶν τε ἄλλων πάντων, καὶ δὴ καὶ τῶν ὡρέων μάλιστα. ἀρτοφαγέουσι δὲ ἐκ τῶν [e] ὀλυρέων ποιεῦντες ἄρτους, τοὺς ἐκεῖνοι κυλλήστις ὀνομάζουσι. οἴνῳ δ' ἐκ κριθέων πεποιημένῳ διαχρέωνται. οὐ γάρ σφί εἰσι ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι. ἰχθύων δὲ τοὺς μὲν, πρὸς ἥλιον αὐήναντες ὠμοὺς σιτέονται, τοὺς δ', ἐξ ἅλμης [f] τεταριχευμένους. ὀρνίθων δὲ τούς τε ὄρτυγας, καὶ τὰς νήσσας, καὶ τὰ σμικρὰ τῶν [g] ὀρνιθίων ὠμὰ σιτέονται, προταριχεύσαντες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἢ ὀρνίθων ἢ ἰχθύων ἐστί σφι ἐχόμενα, χωρὶς ἢ ὁκόσοι σφι ἱροὶ ἀποδεδέχαται, τοὺς λοιποὺς ὀπτοὺς καὶ ἑφθοὺς σιτέονται. Ἐν δὲ τῇσι συνουσίῃσι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτέων, ἐπεὰν ἀπὸ δείπνου [h] γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον πεποιημένον, [i] μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ

a Med. Ask. Paſſ., in reliquis διαχρέωνται, leve discrimen est. *b Arch. Vind. M. Ask. Paſſ.*; ὑγιηίην *Ald.* et *Edd.* *c Paſſ. M. Ask.*, ὑγιερέστεροι *Arch. V. Euſtath.* in *Dionys.* v. 262. ὑγιέστατοι *Ald.* et πάντων ἀνδρῶν cum *Arch. V. Euſtath. Paris. B.*, ἀνθρώπων *Med. Ask. Paſſ.*, εἵνεκα *M. Ask.* *d* Τῶν τε — μάλιστα non habet *Arch. V. Valla.* εἵνεκα πάντων *Ald.* et *Edd.*; *Paſſ. M. Ask.* εἵνεκα abest. *e* Ἀλλυρέων *Arch. Vind.*, tum κυλλήστις cum *Valla M. Ask. Paſſ.*, κολλήστις *Edd.*, κολλῆς ora *Steph.* Vid. *Athen.* III, 10. p. 114. *f Rem. Arch. V. Paſſ. M. R. Steph.* margo; vulgo τεταριχευκότες. *g Ald. Arch. V. Rem.*, ὀρνίθων *M. Ask. Paſſ.* Porro σμικρὰ *Arch.* Herodoti more. *h M. Ask. Arch. Vind. Paſſ. Ald.*, γένονται vulgo operarum peccato. Paullo ante εὐδαίμοσι ſine τοῖσι *Arch.*, quomodo et in *Gronovii* editione, neſcio an eius culpa. *i* Sic omnes, μεμιγμένον errore manifeſto Editi nonnulli.

περισσῶς ἐόντες μάλιστα πάντων ἀνθρώπων. Etruſci *τὰ περὶ τὴν κεραυνοσκοπίαν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ἐξειργάσαντο*, *Diodor. Sic.* v. c. 40. de Pythagora *Heraclitus Epheſius*, *ἱστορίην ἤσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων*, ap. *Diog. Laërt.* VIII, 6. ipsius fuit *Pythagorae* praeceptum, *μνήμην ἀσκεῖν*. Literarum inventum ſuum veluti memoriae ſubſidium commendanti Theuth dixiſſe fertur Rex AEgypti Thamus, *σὺ πατὴρ ὢν γραμμάτων δι' εὔνοιαν τοὐναντίον εἶπες ἢ δύναται· τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει, μνήμης ἀμελετησίᾳ*, &c. in *Phaedro Platonis* T. III. p. 275. A. hunc, ni fallor, locum reſpexit *Quinctilian.* l. O. XI, c. 2. p. 985. *Invenio apud Platonem obſtare memoriae uſum literarum; videlicet quod illa, quae ſcriptis repoſuimus, velut cuſtodire deſinimus, et ipsa ſecuritate dimittimus.* VALCKEN.

40. *Μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκ. μάλιστα*] Laborabant haec ex mala interpunctione; quo non animadverſo morbo, *ἀνθρωπίνων πάντων rerum humanarum* ſuſpicabatur *Corn. de Pauw*: mutavit dein ſententiam, *μάλιστα* a ſequentibus, ſicuti oportebat, avulſo; neque alia mens aut voluntas *Reiskio*. Nempe hominum omnium maxime AEgyptii memoriam exercebant, propterea que praeter ceteros excellebant. Bene *Proclus* in Timaeum p. 31. *Αἰγυπτίοις δὲ ἔτι καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς* ΜΝΗΜΗΣ *ἀεὶ νέα πάρεστιν, ἡ δὲ* ΜΝΗΜΗ *διὰ τῆς ἱστορίας, αὕτη δὲ ἀπὸ τῶν στηλῶν κ. λ.*

47. *Ὑγιηρέστατοι πάντων ἀνθρώπων*] Non intercedo, quo minus *ὑγιηρέστατοι* ſerventur: quo de genere alia I, 133. in medium fuerunt collocata. Schedarum mirus olim hic disſenſus. *Gloſſator* Sangermanenſis, *Ὑγιηρότατος*, *Ἡρόδοτος Β.*, ad quem modum IV, 187. Plures *ὑγιέστεροι* cum *Euſtathio*. Hippocrateum vero *τὰς μεταβολὰς τῶν ὡρέων μάλιστα τίκτειν νούσους* egregie explicuit *Galenus* T. v. p. 253. et cum *Noſtro* conparavit *H. Mercurialis* Var. Lect. II, 3. Iam ſi *αἱ ὧραι* a periodo extrema abesſent, ſermonis curſus lenius laberetur. Verum multa ſibi priva ſcriptor habet.

51. *Ἀρτοφαγέουσι*] Quae hic leguntur, eadem propemodum ex *Hecataeo Mileſio* bis tradidit *Athenaeus* x, p. 447. C. *Ἑκαταῖος ἐν δευτέρᾳ περιηγήσεως εἰπὼν περὶ Αἰγυπτίων, ὡς ἀρτοφάγοι εἰσὶν, ἐπιφέρει, τὰς κριθὰς εἰς τὸ πόμα καταλέουσι, mola frangunt*: ſic ſcribendum cum *Cauſab.* pro *καταλεύουσιν*· vid. *Herod.* IV, c. 172. et *Athen.* p. 418. E. Alibi quoque proſtant *Hecataei* nonnulla, Herodoteorum ſimillima, quae probabile reddant, quod *Porphyrius* prodidit apud *Euſeb.* Praep. x, p. 466. B. *ὡς Ἡρόδοτος ἐν τῇ δευτέρᾳ πολλὰ Ἑκαταίου τοῦ Μιλησίου κατὰ λέξιν μετήνεγκεν ἐκ τῆς περιηγήσεως, βραχέα παραποιήσας*· poſtremum illud explanat Celeberr. *Weſſeling.* ad *Diodori* T. I. p. 89. Sed ista Aſiae *περιήγησις Herodoto* fortasſe fuit recentior; *Callimacho* certe non videbatur *Hecataei Mileſii* genuinum opus, ut liquet ex *Athen.* II, p. 70. B. Praeterea quod narrat *Porphyrius*, *Herodoto* nuspiam obiicit *Plutarchus*, Hecataeum *τὸν λογοποιὸν* acerbe notanti L. II, c. 143. et L. VI, c. 137. cuius etiam mentionem facit L. v, c. 36. et c. 125. VALCKEN.

52. *Τοὺς ἐκεῖνοι κυλλήστις ὀνομάζουσι*] Inſpice *Gronovii* adnotationes. Admonuit Cl. *Waſſe* in *Thucydidis* I, 126. *κυλλάστις* ex Cod. *Lambethano* melius videri, ſiquidem ita *Heſychius*. At oblitus est ſpeciei Ionicae. *Athenaeus* x. p. 418. E. *Αἰγυπτίους δ' Ἑκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι* ΚΥΛΛΗΣΤΙΑΣ *ἐσθίοντας, τὰς δὲ κριθὰς εἰς ποτὸν καταλεαίνοντας.* Quae quidem indicio ſunt, et hic *Herodotum* veſtigia *Hecataei* presſisſe: nam de potu ex hordeo clara eius verba, qui *πόμα ἀπὸ τῶν κριθέων Aretaeo* I. Morb. Acut. C. 9. *ἐκ κριθῶν μέθυ Aeſchylo* Supp. v. 900., *Diodoro ἐκ κριθῶν πόμα, ὃ καλοῦσι ζῦθος* I, 34. Quod autem ſubiicitur, vites AEgypto deesſe, generatim ſi ſumitur, cum veritate disconvenit. Moſis aevo in parte AEgypti vites depangebantur, quod querelae Iſraëlitarum *Numer.* C. xx, 5. ſignificant abunde: creverunt quoque laetisſime in praefectura Heracleopolitana apud *Strabon.* XVII. p. 1163. Quae omnia operoſius Cl. *Iablonskius* Disſert. de Terra Goſen p. 28.

57. *Τὰ σμικρὰ τῶν ὀρνιθίων*] *Ariſtophanis σμικρὸν ἀργυρίδιον*, Comici *piſciculi minuti* et *minutae interrogatiunculae* Oratoris, Latini ſatis haec protegunt. *Ὠμὰ* autem *σιτέονται* concoquere haud valuit Cl. *de Pauw* ob ea, quae de piſcibus praeſcripta fuerunt, et quoniam ſuccedit *προταριχεύσαντες*· neque enim aves, ſale antea bene conditas, *crudas*, *ὠμὰς*, posſe cenſeri. *Ἑφθὰ elixas* dedisſe *Herodotum*, et eo esſe nihil adcommodatius. Mihi de guſtu AEgyptiorum disputatio absona, at certa lectio cenſetur. Cur quaeſo additum voluit *τοὺς λοιποὺς ὀπτοὺς ἢ ἑφθοὺς σιτέονται reliquos partim asſos, partim elixos comedunt*, ſi nil dispar ſcripsisſet ſuperius?

63. *Μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα*] Est cui *μεμιμημένον* praecedentis gloſſa cenſetur, cui non ſubſcribo. Suadent aliud producta a *Gronovio* exempla, reique ſeries. Adde *Plutarchum* Iſid. et Oſir. C. 17. et doctos interpretes *Petronii* Satyr. C. 34. tum *Tzetzae* Chil. III. v. 387. ubi ſatis abſurde,

ὁ συγγραφεὺς Ἡρόδοτος ὁ παῖς ὁ τοῦ Ὀξύλου.

Voluit, debuit certe, ὁ τοῦ Λύξεω.

ἔργῳ μέγαθος ὅσον τε πάντη πηχυαῖον, ἢ [a] δίπηχυν· δεικνὺς δὲ ἑκάστῳ τῶν συμποτέων, λέγει, „ Ἐς τοῦτον „ ὁρέων, πῖνέ τε καὶ τέρπευ· ἔσεαι γὰρ ἀποθανὼν „ τοιοῦτος·" ταῦτα μὲν παρὰ τὰ συμπόσια ποιεῦσι. Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι, ἄλλον οὐδένα ἐπικτέωνται· τοῖσι ἄλλα τε [b] ἐπάξιά ἐστι νόμιμα, καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἕν ἐστι [c] Λῖνος, ὅσπερ ἔν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμός ἐστι καὶ ἐν Κύπρῳ, [d] καὶ ἄλλῃ. κατὰ μέντοι ἔθνεα οὔνομα ἔχει. συμφέρεται δὲ ὠϋτὸς εἶναι τὸν οἱ Ἕλληνες Λῖνον ὀνομάζοντες ἀείδουσι· ὥστε πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθωϋμάζειν με τῶν περὶ Αἴγυπτον ἐόντων, [e] ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν Λῖνον ὁκόθεν [f] ἔλαβον τοὔνομα. Φαίνονται δὲ ἀεί κοτε τοῦτον ἀείδοντες· ἔστι δὲ Αἰγυπτιστὶ ὁ Λῖνος καλεύμενος [g] Μανέρως. ἔφασαν δέ μιν Αἰγύπτιοι τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος [h] Αἰγύπτου παῖδα μουνογενέα γενέσθαι· ἀποθανόντα δ' αὐτὸν [i] ἄνωρον, θρήνοισι τούτοισι ὑπ' Αἰγυπτίων τιμηθῆναι· καὶ ἀοιδήν τε [k] ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι. Συμφέρονται δὲ καὶ τόδε ἄλλο Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέων τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες, εἴκουσι τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐκτράπονται· καὶ ἐπιοῦσι, ἐξ ἕδρης ὑπαν-

tem, longitudine cubitali omnino, aut bicubitali, ostendensque singulis convivarum, ait; In hunc intuens pota et oblectare; talis enim post mortem es futurus. Hæc illi inter convivia faciunt. Contenti vero hymnis patriis, nul- 79
lum alium iis ascifcunt. Et alia quædam laudabilia sunt instituta, tum vero etiam cantilena usurpatur Linus, quæ et in Phœnice decantata est et in Cypro, et alibi; quæ tamen nomen pro differentia gentium habet. Eadem tamen congruit cum ea, quam Græci cantant, appellantes Linum; ut ego admirer cum alia multa, quæ sunt in AEgypto, tum vero, unde id nomen Linum acceperint, quem semper quodammodo decantare cognoscuntur. Vocatur autem Linus AEgyptiace Maneros: quem AEgyptii tradiderunt, quum filius unicus extitisset primi AEgypti regis, præmaturaque morte decessisset, his lamentis ab AEgyptiis fuisse decoratum; et cantilenam hanc primam eamque solam ipsos habuisse. Congruunt præterea in hoc cum so- 80
lis Græcorum Lacedæmoniis AEgyptii, quod minores maioribus natu obvii cedunt via, ac deflectunt, advenientibusque e sedili assurgunt. At-

a Δίπηχυ *Ald. Paris. B.*, διπλοῦν *Arch. V.*, δίπηχυν *Pass. Med. Ask.* *b* Ἐπάξιά ἐστι *Arch. Vind. Valla* et *Paris. A. B.*, πολλὰ ἐπάξιά ἐστι *Edd.*, ἅπαξ ἅ ἐστι *Pass. M. Ask.* *c* Deest Λῖνος *Arch. V. Valla*, tum ὥσπερ et ἀοίδιμόν τι. *d* Καὶ ἄλλῃ bene *Ask. Arch. Vind. Pass.* addunt ἐν alii. *e* Ἓν *Arch.*, male. *f M. Arch. Ask. V. Rem. Pass.* ora *Steph.*, sed τὸ οὔνομα medii tres. Vulgo ἔλαβε. *g* Μανερῶς marg. *Steph.* et *Ask.*, Μάνερος *Arch. V* *h M. Ask. Pass.*, alii Αἰγυπτίων. *i* Ἄωρον *Arch.* *k M. Ask. Pass.*, αὐτὴν καὶ μούνην σφίσι *Arch. Vind. Valla*: vulgo ταύτην μούνην εἶναι κ. πρ. σφ: γινέσθαι.

69. Τοῖσι α. τ. πολ. ἐπάξια] In loco perdifficili, quem magis etiam obscuravit *Gronovius*, ista vetus fuit Edd. lectio. Suspicor in his, ἐπάξιά ἐστι νόμιμα, vocem latere soli *Herodoto* frequentatam, ἀξιαπηγητότατα, *commemoratu dignissima*: tale quid postulare sententiam attendenti facile patet, sensitque *Reiskius*, corrigens: τοῖσι ἄλλα τε ἀπηγήσιος ἄξια ἔνεστι. In proximis etiam, minus sinceris, nihil vetat periculum fecisse: Codicum quorumdam *Galeo* memoratis lectionibus instructus integram hanc pericopam ista ratione scribi posse iudico: Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτέωνται· τοῖσι ἄλλα τε πολλὰ ἀξιαπηγητότατα νόμαια, καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἕν ἐστι Λῖνος, ὅσπερ ἔν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμός ἐστι καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἄλλῃ. Aegyptiorum Μανέρων sive Μανέρωτα attigerunt *Pausan.* IX, p. 766. et *Plutarch.* de Is. et Osir. §. 18. Proxima quaedam *Herodoti* descripsit *Eustath.* ad *Hom.* Il. Σ. p. 1223, 4. legitque prout ante *Gronovium* vulgabantur: ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν Λῖνον ὁκόθεν ἔλαβε τοὔνομα. De Lino Graecorum non protrita leguntur in Scholio ad *Homer.* inedito, quae huius non sunt loci. VALCKEN.

69. Τοῖσι ἄλλα τε ἐπάξιά ἐστι νόμιμα, καὶ δή] Quod uni datur, id alii, in pari si caussa fuerit, sine iniuria negari non potest. Postulant *MSS.* loci quandam innovationem. Quid vir celeberrimus ex *Mediceo* tentaverit, docebit ipse. Coniecturis indulgent alii, qualis Cl. *Reiskii* in litteris ad me ἄλλα, τὰ ἅπαξ σφί ἐστι νόμιμα, καὶ δὴ καὶ ἀεὶ μένει. τοῖσι ἄλλα τε πολλὰ ἐπαίνου ἄξιά ἐστι, καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἔνεστι, operosa profecto et periculi plena. Mihi schedae viam planiorem, uti opinor, monstrarunt. Non hic agitur de legibus, quas nec Graecas neque aliarum nationum AEgyptios adscivisse unquam C. 91. perhibet demum. *Hymnos* sive *cantilenas*, quod *Galei* animum optime advertit, scriptor spectat; hos patrios habere, nullosque illis peregrinos addere, et eam rem ex *Manerote*, qui Graecorum *Linus*, cognosci posse. Videt quisque aptissimam sermonis cohaerentiam, nec desiderabitur, ut νόμους et ἐπάξια locis consimilibus adfirmem. Νόμους qui *cantilenas* esse dubitat, rarus erit, et ablegandus, si haesitet, ad *Suetonii* Neron. C. 20. doctasque *Salmasiii* et *Burmanni* animadversiones. Ἐπαξίου voci locus VII, 96. dabitur. Hactenus, nisi mihi blandior, bene habet. Quae sequuntur, variis modis turbata sunt. Dicam ingenue, quid in mentem multa agitanti venerit. Primo Λῖνος subsistere haud potest, recte a *Valla*, *Arch. Vind.* praeteritus. Docet ipse canticum AEgyptium, quod *Maneros* gentili dialecto, idem videri ac Graecorum *Linum*, hinc scioli arripuerunt. Scribatur itaque καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἕν ἐστι, ὅπερ ἔν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμόν ἐστι —— *tum vero etiam cantilena una est, quae et in Phoenice cantatur* —. Iuvat *Arch.*, levi auxilio adiutus, praeterea ἀοιδὴ πρώτη καὶ μούνη in fine Capitis. Deinde συμφέρεται δὲ τὠυτὸ εἶναι τὸ οἱ Ἕλληνες Λῖνον —. *Pausanias* IX, 29. καλοῦσι δὲ τὸ ᾆσμα Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ ΜΑΝΕΡΩΝ, bene *Sylburgius*. Tandem καὶ τὸν Λῖνον ὁκόθεν ἔλαβον· Φαίνονται — aut certe ἔλαβον νόμον· Φαίνονται —. Non diffiteor, praeter morem aliam plura induere formam. Verum vara uti vibiam sequitur, ita *Linus* semel intrusus conturbavit reliqua. Tu si aliter sentis, fruere arbitrio. Meis a partibus stat doctissimus *de Pauw*, et *Herodoti* disputatio. De *Manerote* AEgyptiorum *Plutarchus* Is. Osir. C. 17. *Pausaniasque*. Nam Linum notandorum angustiae nunc excludunt.

82. Ἑλλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι] Adludebat *Eustath.* in Iliad. A. p. 176, 18. et p. 1484, 37., ubi memoriae labentis vitium doctissimo episcopo nocuit. Certum est, Spartae *magnam* fuisse *quondam capiti reverentiam cano* ex *Gellio* N. Attic. II, 15. et *Plutarcho* T. II. p. 235. C., et maiorem, quam corruptis moribus alibi. Olim Athenis καὶ τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιοῦσι laudi cedebat in Comici Nubib. v. 989., quam suis etiam in diis venerationem poëta Il. A. 533. praedicat, meritoque, iisdem paene verbis, quibus *Herodotus*, Heroic. XI. p. 719. *Philostratus*. Plura *Gabr. Palaeotus* de Bono Senect. Part. III. p. 236. Mox τόδε μέντοι ἄλλο Ἑλλ. non damnassem, nisi praeiissent schedae et *Aldus*. Sententia vix discrepat.

84. Εἴκουσι τῆς ὁδοῦ] Quod Graecorum solis Lacedaemoniis *Herodotus*, Graecis in universum tribuit *Nymphodorus* in *Schol.* ad *Soph.* Oed. in Col. v. 329. Socrates *Xenophontis* Ἀπομν. II, p. 434, 25. οὐ γὰρ καὶ ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον πρεσβυτέρῳ συντυγχάνοντι πανταχοῦ νομίζεται, καὶ οὐ καθήμενον ὑπαναστῆναι, [καὶ κοίτῃ μαλακῇ τιμῆσαι, ista Graeculo ludimagistro quam Socrate digniora censeo, atque eiicienda:] καὶ λόγῳ ὑπεῖξαι· ubi corrigi debet λόγων. In K. Π. VIII, p. 139, 9. se puerum didicisse testatur Cyrus, τοῖς πρεσβυτέροις —— καὶ ὁδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπείκειν. semper in talibus casus adhibetur secundus, praepositione plerumque suppressa: vid. *Xenoph.* symp. p. 516, 28. p. 533, 1. *Aristoph.* B. v. 175. 802. *Philostr.* p. 719, 12. Plene *Tyrtaeus* in *Stobaeo Grot.* p. 195., v. 41. Πάντες δ' ἐν θώκοισι — νέοι — Εἴκουσ' ἐκ χώρης. *Aristoph.* N. v. 989. Καὶ τῶν θώκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιοῦσι. *Herodotus obviam*, ait, *occurrentibus decedunt de via*, καὶ ἐπιοῦσι ἐξ ἕδρης ὑπανιστέαται. Recta esse ista et honesta noverant, sed facere nolebant Attici; et nuspiam senectuti honestius fuit domicilium quam Spartae. Quam *Cragius* et *Meursius* vix attigerunt, Lycurgi legem humanissimam exhibet *Aelianus* de N. A. VI, c. 68. tangunt idem *Aelian.* VII, c. 15. *Aristides* T. III. p. 505. (ubi ἀμαθῶς temere videtur adiectum:) et *Eustathius* ad Il. A. p. 110, 26. VALCKEN.

89. Θυ-

81 Attamen in hac re cum nullis aliis Græcorum conveniunt. In viis pro salutatione mutua adorant, genu tenus demissa manu. Vestibus amiciuntur lineis, circa crura fimbriatis, quas calasires appellant, super quas candida ferunt amicula lanea superiniecta. Laneæ tamen vestes neque in ædes sacras inferuntur, neque una cum cadavere sepeliuntur: profanum enim est. Consentanea vero hæc sunt iis, quæ Orphica appellantur et Pythagorea. Nam harum quoque ceremoniarum participem laneis in vestibus humari religiosum est; de quibus sacra
82 redditur narratio. Alia insuper sunt ab AEgyptiis excogitata, quis mensis diesve cuius deorum sit, et quo quis die genitus qualia sortietur, et quam mortem obibit, et qualis existet. Quibus rebus Græci qui in poësi versati sunt, usi fuerunt. Plura quinetiam ab eis prodigia reperta sunt, quam a ceteris omnibus hominibus; nam quum prodigium extitit, scribunt id, observantes quomodo eveniat: et, si quando postmodum huius simile extiterit, ex-
83 emplo prioris putant eventurum. Divinatio apud eos ita est constituta, ut eius artificium nulli mortalium vendicetur, sed certis diis. Siquidem Herculis illic oraculum est, et Apollinis, et Minervæ, Dianæque ac Martis, et Iovis, et quod præcipuo honore colunt ex omnibus oraculis, Latonæ est in urbe Buto. Verum hæc vaticinia non eodem modo sunt omnia
84 instituta, sed differenter. Iam vero medicina apud eos hunc in modum est distributa, ut singulorum morborum sint medici, non plurium; itaque omnia referta sunt medicis. Alii enim sunt oculorum, alii capitis, alii dentium, alvi
85 alii, alii morborum occultorum. Luctus eorundem ac sepulturæ tales sunt. Quibuscunque aliquis ex domesticis decessit, cuius aliquod momentum sit, ibi omnes feminæ illius familiæ caput sibi aut etiam vultum oblinunt luto; deinde relicto domi cadavere, ipsæ per-ur-

ὑπανιστέαται. τόδε μέντοι [a] ἄλλοισι Ἑλλήνων ἐδαμοῖσι συμφέρονται· ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν [b] τῇ- 118
σι ὁδοῖσι προσκυνέουσι, κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα. Ἐνδεδύκασι δὲ κιθῶνας λινέους, περὶ τὰ σκέλεα [c] θυσανωτούς, οὓς καλέουσι καλασίρις· ἐπὶ τούτοισι δὲ εἰρίνεα εἵματα λευκὰ ἐπαναβληδὸν φορέουσι. οὐ μέν τοι ἔς γε τὰ ἱρά ἐσφέρεται εἰρίνεα, οὐδὲ συγκαταθάπτεταί σφι· οὐ γὰρ ὅσιον. [d] ὁμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι καὶ Πυθαγορείοισι. οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχοντα, ὅσιόν ἐστι ἐν εἰρινέοισι εἵμασι [e] θαφθῆναι. ἔστι δὲ περὶ αὐτῶν ἱρὸς λόγος λεγόμενος. Καὶ τάδε ἄλλα Αἰγυπτίοισί ἐστι ἐξευρημένα· μείς τε καὶ ἡμέρη ἑκάστη θεῶν ὅτευ ἐστί· καὶ τῇ ἕκαστος ἡμέρῃ γενόμενος, [f] ὁτέοισι ἐγκυρήσει, καὶ ὅκως τελευτήσει, καὶ ὁκοῖός τις ἔσται. καὶ τούτοισι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσει γενόμενοι ἐχρήσαντο. τέρατά τε πλέω σφὶν [g] ἀνεύρηται ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἅπασι ἀνθρώποισι. γενομένου γὰρ τέρατος, φυλάσσουσι γραφόμενοι τὠποβαῖνον· καὶ ἤν κοτε ὕστερον παραπλήσιον τούτῳ γένηται, κατὰ τὠυτὸ νομίζουσι ἀποβήσεσθαι· Μαντικὴ δὲ αὐτοῖσι ὧδε διακέεται. ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσκέεται ἡ τέχνη, τῶν δὲ θεῶν μετεξετέροισι. καὶ γὰρ Ἡρακλέος μαντήϊον αὐτόθι ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ [h] Ἀθηναίης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἄρεος, καὶ Διός, καὶ ὅγε μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγονται πάντων τῶν μαντηΐων, Λητοῦς ἐν [i] Βουτοῖ πόλι ἐστί. οὐ μέντοι αἵγε μαντηΐαι σφι κατὰ τὠυτὸ ἑστᾶσι, ἀλλὰ διάφοροί εἰσι. Ἡ δὲ ἰητρικὴ κατὰ τάδε σφι δέδασται. μιῆς νούσου ἕκαστος ἰητρός ἐστι, καὶ οὐ πλεόνων· πάντα δ' ἰητρῶν ἐστι πλέα. οἱ μὲν γὰρ, ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατεστέασι· οἱ δὲ, κεφαλῆς· οἱ δὲ, ὀδόντων· οἱ δὲ, [k] τῶν κατὰ νηδύν· οἱ δὲ, τῶν ἀφανέων νούσων. Θρῆνοι δὲ καὶ ταφαί σφεων, εἰσὶ αἵδε· τοῖσι ἂν ἀπογένηται ἐκ τῶν οἰκηΐων ἄνθρωπος, τοῦ τις καὶ λόγος ᾖ, τὸ θῆλυ γένος πᾶν τὸ ἐκ τῶν [l] οἰκηΐων τούτων κατ' ὧν ἐπλάσατο τὴν κεφαλὴν πηλῷ ἢ καὶ τὸ πρόσωπον. κἄπειτα ἐν τοῖσι [m] οἰκίοισι λιποῦσαι τὸν νεκρὸν,

a Pasf. Arch. V. Ask. M. Ald., ἄλλο *Edd.* *b M. V. Arch. Ask. Pasf.*, et Edit. Genev. CIↃIↃCXVIII., τοῖσι vulgo perperam. *c* Θυσανωτούς *Vind. Arch. Ask.*, alii θυσσαν. *d* Ὁμολογέει *Vind. Arch.*, tum καλεομένοισι καὶ Βακχικοῖσι ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοισι καὶ Πυθαγ. cum *Paris. B. Rem. Ald.*, καὶ Βακχ. ε. δ. Αἰγυπτίοισι non sunt in *Pasf. M. Ask.* Πυθαγορίοισι *Arch. V.* *e* Ταφῆναι *Arch. V.* male. Lege *Eustath.* in Homer. p. 519, 41. *f Paris. B. C. Arch. V. Ald.* quod praestat; τέοισι *M. Ask.*, tum ἐγγυρήσει *Arch.* *g* Σφὶ εὕρηται *Paris. B. Arch. V. Ald.*, σφὶν ἀνεύρηται *Pasf. M. Ask.* ora *Steph.* *h Ald. Paris. B. Arch. V. R.*, Ἀθήνης *M. Pasf. Ask.*, male. Vide *H. Stephanum* de Dial. p. 236. *i* Βουτοπόλι *Ask.* Βουτοῖσι *Ald.* *k* Τῶν κατὰ *Ald. Arch. Paris. B. V. R.*, τῶν non habent *Med. Ask.* *l* Οἰκίων *Pasf. Ask.* tum mox πηλῷ ἢ καὶ τὸ *Idem*, *Pasf.* et *Med.*, ἢ reliqui non habent. *m* Οἰκίοισι *Ask. Pasf. Arch. Vind. Valla*, vulgo οἰκηΐοισι.

89. Θυσανωτούς] Hoc melius. Θυσσάνους et θυσσανωτοὺς metri modulo Poëtae nonnunquam. Tu vide IV, 189. et *Homerum* Il. Ξ., 181. &c. Quae post pauca *Medicei* iudicio *Gronovius* aliorsum relegavit, in exilio relinquo.

96. Μείς τε καὶ ἡμέρη — θεῶν ὅτευ ἐστί] Verum est de mensibus et septimanae diebus, adgnoscitque *Dio Cassius* XXXVII. p. 123. Planetarum autem et dierum AEgyptia nomina, *Dioni* ex *Kircheri* Prodromo C. 5. adscripta a Cl. *Reimaro*, non esse, quod praeclari viri *Spencerus* et *Vitringa* suspicati fuerunt, bonae fidei, erudite exposuit *Iablonskius* in Remphah AEgypt. p. 36.

98. Ὁτέοισι ἐγκυρήσει] Expressit, hunc locum imitando scriptor Epistol. *Phalarid.* 38. ὅσοις μέλλει δυσκόλοις ἐγκυρήσειν παρὰ τὸν βίον. Verbum Ionicum praeter *Herodot.* adhibuere *Democritus*, *Eusebius Stobaei* p. 191, 18. *Heraclitus* ap. *Clem. Alex.* p. 432, 27. emendatus *Gatakero* ad *M. Antonin.* p. 128. C. *Archilochi* nobilissimam nobis *Aeschines Socr.* servavit sententiam II, p. 66. Καὶ φρονεῦσι τοῖ' ὁκοίοις ἐσκυρέωσιν ἔργμασι· postremum praebet *Stobaeus* p. 512, 51. ἔργματα corrigendum in isto trochaico monuit me olim amicissimus *T. H.* praeterea legerim: Καὶ φρονεῦσι τοῖ' ὁκοίως ἐγκυρέωσιν ἔργματα· ut sensus sit: καὶ τοῖά εἰσι τὰ ἔργματα, ὁκοίως φρονεῦσι ἐγκυρέωσι· sententiam ex *Euripideis* atque aliunde illuminare huius non est loci. VALCKEN.

14. Ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατεστέασι] Salutarem artem mos AEgyptius in partes secuerat, quam seriore tempore *Maximus Tyrius* ante oculos ponit διαλαχοῦσαν τοῦ σώματος τὰ χωρία, ἄλλην ἄλλο τι, τὴν μὲν ὀφθαλμοὺς, τὴν δὲ νῶτα, τὴν δὲ ἄλλο τι μόριον, ubi cum *Marklando* τὴν δὲ ὦτα, ut ordo naturae servetur, malim, Dissert. XXXIV, 1. p. 403. Mox τῶν κατὰ νηδὺν ob *Codd.* et sermonis indolem sperni non debuerat. Nam quod *Hieron. Mercurialis* Var. Lect. II, 8. ἢ τῶν ἀφανέων corrigit, ut particula ἢ expositiva sit, id quidem necessarium non videtur, sicuti ipsemet fatetur: iunge *Gronovio* dicta.

19. Κατ' ὧν ἐπλάσατο τ. κ. πηλῷ] Quando supra c. 70. capti crocodili et in terram attracti primum ὁ θηρευτὴς πηλῷ κατ' ὧν ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, *opplet oculos luto*, ut alibi, deprehenditur et in his *Herodotus* utramque verbi formam accurate discrevisse. Forsan hic quoque variabunt Codd., sicut apud *Diodor. Sic.* de iisdem AEgyptiis in luctu publico privatoque loquentem L. 1, p. 83, 37. et p. 101, 90. ubi Codicum lectio, καταπεπλασμένοι τὰς κεφαλὰς πηλῷ, et, καταπλαττόμενοι πηλῷ τὰς κεφαλὰς, propterea vulgatis videri posset anteponenda; quia κόνις quidem πάσσεται et καταπάσσεται· sed πηλὸς, *lutum*, rectius dicetur καταπλάσσεσθαι. Pulvere adsperso vultum foedare, satis erat vulgo; καταπλάσσεσθαι τὴν κεφαλὴν πηλῷ καὶ τὸ πρόσωπον, AEgyptiacum est et Orientale. VALCKEN.

20. Ἐν τοῖσι οἰκίοισι] Ita decuit. Respice 1, 109. Στρωφώμεναι ex *Vind.* posset adsumi, neque in reiiculis forent ἐπεζωόμεναι et ὑποζωόμεναι ex prisca linguae consuetudine, qua de *Suidas* in Σέσωσται. *Reiskius* ἀπεζωσμέναι et mox ἀπεζωσμένοι, siquidem sine cingulo fue-

κρὸν, αὗται ἀνὰ τὴν πόλιν [a] στροφώμεναι, τύπτονται ἐπεζωσμέναι, καὶ φαίνουσαι τοὺς μαζούς· [b] σὺν δέ σφι αἱ προσήκουσαι πᾶσαι· ἑτέρωθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται, [c] ἐπεζωσμένοι καὶ οὗτοι. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, οὕτω ἐς τὴν ταρίχευσιν κομίζουσι. Εἰσὶ δὲ οἳ ἐπ' αὐτῷ [d] τούτῳ κατέαται, καὶ τέχνην ἔχουσι ταύτην. οὗτοι ἐπεάν σφι κομισθῇ νεκρὸς, [e] δεικνύασι τοῖσι κομίσασι παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα, τῇ γραφῇ μεμιμημένα. καὶ τὴν μὲν
119 σπουδαιοτάτην αὐτέων φασὶ εἶναι, τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι [f] τὸ οὔνομα ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ὀνομάζειν· τὴν δὲ δευτέρην [g] δεικνύασι ὑποδεεστέρην τε ταύτης καὶ εὐτελεστέρην· τὴν δὲ τρίτην, εὐτελεστάτην. φράσαντες δὲ, πυνθάνονται παρ' αὐτέων κατὰ ἥν τινα βούλονταί σφι σκευασθῆναι τὸν νεκρόν. οἱ μὲν δὴ ἐκποδὼν μισθῷ ὁμολογήσαντες, ἀπαλλάσσονται· οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι ἐν οἰκήμασι, ὧδε τὰ σπουδαιότατα ταριχεύουσι. πρῶτα μὲν σκολιῷ σιδήρῳ διὰ τῶν [h] μυξωτήρων ἐξάγουσι τὸν ἐγκέφαλον, τὰ μὲν αὐτοῦ οὕτω ἐξάγοντες, τὰ δὲ [i] φάρμακα ἐγχέοντες. μετὰ δὲ, λίθῳ Αἰθιοπικῷ ὀξέϊ παρασχίσαντες παρὰ τὴν λαπάρην, ἐξ ὦν εἷλον τὴν κοιλίην πᾶσαν. ἐκκαθήραντες δὲ αὐτὴν, καὶ διηθήσαντες οἴνῳ φοινικηΐῳ, αὖτις διηθέουσι θυμιήμασι [k] τετριμμένοισι. ἔπειτα τὴν νηδὺν σμύρνης [l] ἀκηράτου τετριμμένης, καὶ κασίης, καὶ τῶν ἄλλων [m] θυωμάτων, πλὴν λιβανωτοῦ, πλήσαντες, συῤῥάπτουσι ὀπίσω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ταριχεύουσι [n] λίτρῳ, κρύψαντες ἡμέρας ἑβδομήκοντα· πλεῦνας δὲ τουτέων οὐκ ἔξεστι ταριχεύειν. ἐπεὰν δὲ παρέλθωσι αἱ [o] ἑβδομήκοντα, λούσαντες τὸν νεκρὸν, κατειλίσσουσι πᾶν αὐτοῦ τὸ σῶμα σινδόνος [p] βυσσίνης τελαμῶσι κατατετμημένοισι, ὑποχρίοντες τῷ [q] κόμμι, τῷ δὴ ἀντὶ

urbem vagantes lamentantur succinctæ et ostendentes mammas, et eum eis propinquæ omnes. Altera ex parte viri, et ipsi succincti se verberant. His actis, ita demum ad condiendum portant. Sunt autem certi ad 86
hoc ipsum constituti, qui hoc artificium factitant: qui, quum ad ipsos cadaver portatum est, ostendunt iis, qui portaverunt, exemplaria cadaverum lignea, pictura assimilata. Et earum unam accuratissimam esse eius aiunt, cuius nomen nuncupare fas non puto in hac materia: alteram illa inferiorem ostendunt ac vilioris pretii: tertiam, vilissimi. Quibus expositis sciscitantur ab iis, ad quam picturam velint effingi ipsis mortuum. Isti ubi de pretio convenerunt, illinc abeunt. At hi relicti in ædibus, hunc in modum diligentissime condiunt. Ante omnia incurvo ferro cerebrum per nares educunt, partim quidem ita educentes, partim medicamenta infundentes. Dehinc acuto lapide AEthiopico circa ilia conscindunt, atque illac omnem alvum protrahunt: quam ubi expurgarunt, ac vino palmeo perluerunt, rursus odoribus tritis proluunt: tum alvum complentes trita myrrha pura, et casia, et aliis, excepto thure, odoribus, postea consuunt. Vbi hæc fecere, saliunt nitro abditum septuaginta dies; nam diutius salire non licet. Exactis septuaginta diebus cadaver ubi abluerunt, sindonis byssinæ fasciis incisis universum eius corpus involvunt, gummi subli-

a Στρωφώμεναι *V.* στροφόμεναι *Arch.*, tum ὑπεζωόμεναι. *b* Sex hae voces exulant de *Arch.* *c* Ἐπεζωόμενοι *Arch. V.* *d* Κατατετάχαται *Arch. Valla.* Mox νεκρὸς sine articulo *Ask. Arch. V. Pasf. Athenagoras* Legat. C. 25. p. 115., ubi his utitur; aliis ὁ νεκρός. *e M. Ask. Athenag. Pasf.*, *Thom. M.* in Ζευγνύασι. *Ald.* et alii δεικνύουσι. *f* Non est in *Vind. Arch. Athenagor.* *g Pasf. M. Ask.*, δεικνύουσι ceteri. *h* Μυκτήρων *Arch. V.* *i* Ἐγχ. φάρμ. *Pasf. Ask. V. Arch.* *k M. Pasf. Arch. Ask. V. Rem.* ora *Steph.*, vulgo περιτετριμ. *l* Ἀκράτου *V. Arch.* *m Ald. Rem. Paris. B. V. Arch. R. Eustath.* in Hom. p. 1488, 16. *Thom. M.* in Voc., θυμιημάτων *M. Ask. Pasf.* et *Steph.* margo. *n Pasf. M. Ask.* plerique omnes νίτρῳ· in *Pasf.* tanquam scholion. *o* Εὐδομηκ. *Vind.* et mox. *p* Συσσίνης *V. Arch.* *q* Κόμμιδι Schol. Sangermanensis.

fuerint. Non audeo sequi, amiciendi AEgyptiorum et vestitus habitum ignorans. Vide *Diodorum* I, 91.

25. Εἰσὶ δὲ οἳ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέαται] In aliis forsan Codicibus invenietur, quod in suo legisse videtur *Valla*, κατατετάχαται· mihi placet vulgatum κατέαται. *In re qualibet occupati*, inprimis ἐπιδίφριοι τεχνῖται (vid. *Diodorus* L. I, p. 101, 1) dicuntur ἐπὶ τινὶ καθῆσθαι *Aristidi* T. III, p. 720. Ἐὰν ἀφέντες ἐφ' ᾧ κάθηνται περιέρχωνται *Xenoph.* Oecon. p. 482, 18. In Pluto v. 533. fortasse dederat *Aristophanes*: Τὸν χειροτέχνην ὥσπερ δέσποιν' ἐπαναγκάζουσα καθῆσθαι, — ζητεῖν θ' ὁπόθεν βίον ἕξει· comparari possunt paulo diversae loquendi formulae, ἐπ' ἰχθῦσι κατῆσθαι, et frequentior illa, ἐπ' ὄρνισι καθέζεσθαι. VALCKEN.

25. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέαται] Multo mihi elegantius atque Ionum sermoni κατατετάχαται convenientius videbatur; publica certe lege designati fuerunt, quibus funerandi illa cura, *Diodoro* I, 91. teste. Simile erat L. I, 191. οἱ Πέρσαι, οἵπερ ΕΤΕΤΑΧΑΤΟ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, *Persae, qui ad hoc ipsum constituti erant.* Sed novationis nimiae criminationem reformido.

29. Σπουδαιοτάτην] Σπουδαιεστάτην, et paulo post σπουδαιέστατα libri forte dabunt fideliores, quales custodiverunt supra τὰ σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων L. I, c. 8. et c. 133. ubi notat. *Gronov.* Huius moduli multa collegerunt *Eustathius* ad Od. B. p. 89. et *Athen.* X, p. 424. D. Conf. *Etymolog.* in v. Αἰδοιέστατος· Ἀνιηρέστερος· et in Ἥδυμος. Apud *Eustathium* hoc reperitur haud aspernandum *Hecataei* fragmentum: οἱ Βιαντίδαι ἄνδρες σπουδαιέστατοι ἐγένοντο. VALCKEN.

38. Λίθῳ Αἰθιοπικῷ] Paria *Diodorus* I, 91. Adde *Exodi* C. IV, 25., *Iosuae* C. V, 2. et Pentecont. *Ramirezii de Prado* C. 4. Habet *Middletonus* Monument. Antiq. p. 262. descriptas ex condito cadavere AEgyptio, *Mumiam* vocare solent, figuras in quibus παρασχίστης lapidem eiuscemodi manu tenens; iungi etiam *Io. Nardii* Adnotat. in *Lucretium* p. 650. possunt, adcuratiorem conditurae picturam sistentes. Paullo superius μισθὸν ὁμολογήσαντες *Reiskius*, dubito urgentene caussa. Vide tamen *Themist.* Or. XXIII. p. 288. D.

43. Καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων] Hoc praefero. Non damno θυμιήματα, sicubi praesidio et consensu Codd. roborantur. Secus hic habet, neque *Herodotus* suum diffitetur III, 113. et supra C. 40. In *Simonidis* fragmento κἠλειφόμην μύροισι καὶ θυώμασι apud *Athen.* XV, 12. mutavit aut *Clemens Alex.* ipse, aut eius scribae καὶ θυμιάμασι Paedag. II. p. 207. Adiunge his Cl. *Trillerum* ad *Thom. M.* De myrrha, casia, aliisque aromatibus pretiosioribus, quibus cadavera curata conditaque fuerint, dubia res medicis nostrae superiorisque aetatis est. *Io. Nardius*, qui diligentissime *Mumias*, quas adpellant, ad *Lucretium* p. 636. excussit atque examinavit, regum et regiae familiae cadaveribus funerationem aromaticam auferre non audet, vulgo negat: nihil certe se, post inpensissimum examen, praeter concretas bituminis glebulas in ventre cadaverum et parte calvariae observasse. Non dissimilia *Middletonus* et *Io. Gravius* Piramidogr. p. 49. Sed *Mumiae*, quae in aetatem nostram perseverant, pleraeque omnes *Herodoto* longe posteriores videntur.

45. Ταριχεύουσι λίτρῳ] *Moeris* λίτρον Ἀττικῶς, νίτρον Ἑλληνικῶς; hinc ψευδολίτρον in *Comici* Ranis apud *Polluc.* et *Eustath.* Vide not. *Piersoni.* Male ergo νίτρον post pauca. Multa sibi, ut fert querela, librarii adrogarunt olim, quaeque non bene habebant cognita, aliam in formam verterunt. Tale fortasse ὑποχρίοντες τῇ κόμμιδι. *Glossae Sangerman.* Κόμμιδι, ἡ δοτικὴ, Ἡρόδοτος B.; *Commis Alexandrina* est in *Scribonio Largo* Conpos. 72. Habet *Plinius* Nat. Hist. XIII, 20., et saepe quidem eo genere. *Alpinaque commis* citatur a *Nonio*: qua de *P. Leopardus* Emend. XVIII, 30. Tamen κόμμι ἐστί Cap. 96.

48. Σινδόνος βυσσίνης τελαμῶσι] Sic VII, 181. in vulnerum ligamentis. Inpendit his operam vir doctissimus *Steph. le Moyne*, et errantem *Vallam* adiuvit Observ. ad *Polycarpi* Epistol. p. 301. Contulit quoque *Valckenarius* ad *Euripid.* Phoenisf. v. 1663., quae his adplicari queunt. Id alienum haud erit ex *Athanasio* adiungere, funerationis et ταριχεύσεως hoc genus ipsos servasse Christianos, propterea quod supra significa-

linentes: quo AEgyptii glutinis loco plerunque utuntur, Eo deinde recepto, propinqui ligneum hominis effigie typum faciunt, in qua mox inserunt mortuum, inclusumque ita, reponunt in conclavi loculis talibus dicato, statuentes rectum ad parietem. Sic quidem sumptuosissimo modo curant cadavera.

87 Eos autem qui mediocria volunt, nimium fugientes sumptum, ita apparant: post clysteres unguine quod e cedro gignitur completos, mox eodem alvum mortui implerunt, ipsum neque scindentes neque intranea extrahentes, sed per secessum infercientes et impedientes lavationem eadem via relabi, propositis diebus condiunt; quorum dierum ultimo cedrinum unguen, quod prius ingesserant, ex alvo egerunt: quod tantam habet vim, ut una secum alvum atque intestina tabefacta educat. Nitrum autem carnes tabefacit, mortuique tantum cutis et ossa relinquuntur. Vbi ista fecere, sic reddidere mortuum,

88 nihil amplius negocii suscipientes. Tertia conditura hæc est, qua adornantur mortui, qui tenuiori sunt fortuna. Ablutione ubi ventrem percolaverunt, condiunt septuaginta per dies, deinde sic tradunt reportandum.

89 Vxores tamen insignium virorum, non statim vita defunctas tradunt condiendas, nec quotquot formosæ valde et maioris pretii feminæ fuerunt, sed triduo atque quatriduo post mortem tradunt his unctoribus; ea de caussa facientes ita, ne cum feminis isti coëant. Deprehensum enim quendam aiunt coëuntem cum recenti cadavere muliebri, delatumque

90 ab eiusdem artificii socio. Quisquis autem vel ipsorum AEgyptiorum vel externorum deprehendatur, sive a crocodilo raptus, sive ab ipso flumine mortuus, necessarium prorsus est ei civitati, ad quam eiectus est, condire, et quam honestissime comparantes sepelire in sacris loculis; quem ne contingere quidem fas est alteri aut propinquorum aut amicorum, sed eum ipsi Nili sacerdotes, utpote maius quiddam quam hominis cadaver manibus tractantes

91 sepeliunt. Græcanicis institutis uti recusant, et, ut semel dicam, nullorum hominum aliorum institutis uti volunt. Et hoc quidem ceteri AEgyptii observant. Est autem Chemmis

op-

ἀντὶ κόλλης τὰ πολλὰ χρέωνται Αἰγύπτιοι. ἐνθεῦτεν δὲ παραδεξάμενοί μιν οἱ προσήκοντες, ποιεῦνται ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα· ποιησάμενοι δὲ, [a] ἐσεργνῦσι τὸν νεκρόν· καὶ κατακληΐσαντες ὅυτω, θησαυρίζουσι ἐν οἰκήματι [b] θηκαίῳ, ἱστάντες ὀρθὸν πρὸς τοῖχον. ὅυτω μὲν τοὺς τὰ πολυτελέστατα σκευάζουσι νεκρούς· Τοὺς δὲ τὰ μέσα βουλομένους, τὴν δὲ [c] πολυτεληΐην φεύγοντας, σκευάζουσι ὧδε. ἐπεὰν [d] τοὺς κλυστῆρας πλήσωνται τοῦ ἀπὸ τοῦ κέδρου ἀλείφατος γινομένου, ἐν ὦν ἔπλησαν τοῦ νεκροῦ τὴν κοιλίην, οὔτε ἀνατάμοντες αὐτὸν, οὔτε ἐξελόντες τὴν νηδὺν· κατὰ δὲ τὴν ἕδρην ἐσηθήσαντες, καὶ ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ταριχεύουσι τὰς προκειμένας ἡμέρας· τῇ δὲ τελευταίῃ ἐξιεῖσι ἐκ τῆς κοιλίης τὴν [e] κεδρίην, τὴν ἐσῆκαν πρότερον· ἡ δὲ ἔχει τοσαύτην δύναμιν, ὥστε ἅμα ἑωϋτῇ τὴν νηδὺν καὶ τὰ σπλάγχνα κατατετηκότα ἐξάγει· τὰς δὲ σάρκας τὸ νίτρον κατατήκει· καὶ δὴ λείπεται τοῦ νεκροῦ τὸ δέρμα μοῦνον, καὶ τὰ ὀστέα. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ' ὦν ἔδωκαν ὅυτω τὸν νεκρὸν, οὐδὲν ἔτι πρηγματευθέντες. Ἡ δὲ τρίτη ταρίχευσίς ἐστι ἥδε, [f] ἣ τοὺς χρήμασι ἀσθενεστέρους σκευάζει. συρμαίῃ διηθήσαντες τὴν κοιλίην, ταριχεύουσι [g] τὰς ἑβδομήκοντα ἡμέρας, καὶ ἔπειτα ἀπ' ὦν ἔδωκαν ἀποφέρεσθαι. Τὰς δὲ γυναῖκας τῶν ἐπιφανέων ἀνδρῶν, ἐπεὰν τελευτήσωσι, οὐ παραυτίκα διδοῦσι ταριχεύειν, 120
οὐδὲ ὅσαι ἂν ὦσι εὐειδέες κάρτα καὶ λόγου [h] πλεῦνος γυναῖκες· ἀλλ' ἐπεὰν τριταῖαι ἢ τεταρταῖαι γένωνται, ὅυτω παραδιδοῦσι τοῖσι ταριχεύουσι. τοῦτο δὲ ποιέουσι οὕτω τοῦδε [i] εἵνεκα, ἵνα μή σφι οἱ ταριχευταὶ [k] μίσγωνται τῇσι γυναιξί. λαμφθῆναι γάρ τινά φασι μισγόμενον νεκρῷ προσφάτῳ γυναικός· [l] κατειπεῖν δὲ τὸν ὁμότεχνον. Ὃς δ' ἂν ἢ αὐτῶν Αἰγυπτίων ἢ ξείνων ὁμοίως ὑπὸ κροκοδείλου ἁρπαχθεὶς, ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φαίνηται [m] τεθνηὼς, κατ' ἣν ἂν πόλιν ἐξενειχθῇ, τούτους πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ταριχεύσαντας αὐτὸν, καὶ περιστείλαντας ὡς κάλλιστα, θάψαι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. οὐδὲ ψαῦσαι ἔξεστι [n] αὐτοῦ ἄλλον οὐδένα οὔτε τῶν προσηκόντων, οὔτε τῶν φίλων· ἀλλά μιν οἱ ἱρέες αὐτοὶ οἱ τοῦ Νείλου, ἅτε πλέον τι ἢ [o] ἀνθρώπου νεκρὸν, χειραπτάζοντες θάπτουσι. Ἑλληνικοῖσι δὲ νομαίοισι [p] φεύγουσι χρᾶσθαι· τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν, μηδ' ἄλλων μηδαμὰ μηδαμῶν ἀνθρώπων νομαίοισι. οἱ μέν νυν ἄλλοι Αἰγύπτιοι οὕτω τοῦτο φυλάσσουσι. [q] ἔστι δὲ Χέμμις πόλις

με-

a Ἐσεργνύουσι *Arch. Vind.* b Θηβαίῳ *Ask.*, in *Arch. V.* ἐν οἰκήματι — νεκροὺς desiderantur. Mox βουλομένους *Vind.*, alii βουλευομ. c Πολυτελείην *Arch. V. Ask.*, tum φεύγοντας *Pass.* cum *M.* et ora *Steph.*; vulgo ἐκφεύγοντας. d *Med. Ask. Pass.*, ceteris articulus abest. Vide *Polluc.* x, 150. Statim ἀπὸ κέδρου *Ask. Arch. Vind. Pass.* e Κέδρην *V. Arch.* f Desit ἣ *Arch. V.*, συρμαίην habet hinc *Pollux* I, 247. et *Suidas* Voc. g *M. Ask. Pass.*, τὰς omittunt alii. h Πλεῦνες *Arch.* i Εἵνεκεν *Pass. Ask.* tum λαφθῆναι *Pass.* k Μίσγουται *V. Arch.* l *M. Ask. Pass.*, κατεῖπε *Vind. Arch.*, κατεῖπαι *Ald. Paris. B.* et alii. m Τεθνεὼς *Ask.* n Αὐτῷ *Arch. V.* o *Pass. M. Ask.*, qui mox χειραπάζοντες, prave. Vulgo ἄνθρωπον. p Non legit *Arch.* nec *Vind.*, nec mox μηδαμᾶ. q Ἔτι *V. Arch.*, tum Χέμις, *Ask.* πόλις abest.

ficavi *Mumias* tantae omnes vetustatis non videri, ac censentur passim. Οἱ Αἰγύπτιοι scribit τὰ τῶν τελευτώντων σπουδαίων σώματα, καὶ μάλιστα τῶν ἁγίων μαρτύρων, φιλοῦσι μὲν θάπτειν καὶ περιελίσσειν ὀθονίοις· μὴ κρύπτειν δὲ ὑπὸ γῆν, ἀλλ' ἐπὶ σκιμποδίων τιθέναι, καὶ φυλάττειν ἔνδον παρ' ἑαυτοῖς, vitae S. Antonii C. 90. p. 862.

53. Ἐν οἰκήματι θηκαίῳ] Ne *Salmasius* quidem alibi, opinor, legerat οἴκημα θήκαιον, quod mihi oppido mirum videtur. Fac in antiqua membrana reperiri οἰκηματηκαίω· litera interserta legem ego quam vocant Criticam migrarem, atque ignotae notissimam vocem substituendo legerem: ἐν οἰκήματι καινῷ ἱστάντες ὀρθὸν πρὸς τοῖχον· neque aliter legisse suo tempore suspicor *Diodorum Siculum*, cuius eadem de re verba sunt L. I, c. 92. καινὸν οἴκημα ποιοῦσι κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, καὶ πρὸς τὸν ἀσφαλέστατον τῶν τοίχων ὀρθὴν ἱστᾶσι τὴν λάρνακα· hanc dixerat *Herodotus* ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα· οἴκημα more satis usitato vocant *conclave*. VALCKEN.

55. Τὰ μέσα βουλομένους] Sequor *Vindob.*, nam *Porti* conmentum, βουλευμένους *Poët. et Ionic. pro conmuni* βουλομένους, fundamento destituitur. Cognitissima est confusio utriusque verbi VI, 66. atque alibi. Supra C. 86. κατὰ ἥν τινα ΒΟΥΛΟΝΤΑΙ σφι σκευασθῆναι &c. Mox τήν τε πολυτεληΐην praeferrem. Hoc amplius, *T. Fabri* emendationem καὶ ἐπιβαλόντες τὸ κλύσμα contudit repressitque *Gronovius*, cuius observatis adstrue *Abreschii* Dilucid. Thucyd. p. 468.

81. Ὑπὸ κροκοδείλου ἁρπαχθεὶς] Exploratum si foret, abreptos a crocodilo capacem eius in ventrem semper et statim demergi, prorsus haec intricata atque inplicita durarent, quorsum doctissimi viri observatio porrigitur Miscell. Lips. Vol. VII. p. 634. At id nec liquet, nec fit vero adsimile. *Iosephi* iusta defensio est, huc pertinens, *Nos asinis*, ait, *neque honorem — damus, sicut Aegyptii crocodilis et aspidibus: quando eos, qui ab istis mordentur, et a CROCODILIS RAPIUNTUR*, ἁρπαχθέντες ὑπὸ κροκοδείλων, *felices et deo dignos arbitrantur* C. Apion. II, 7. p. 475.

91. Ἔστι δὲ Χέμμις πόλις] *Hesychio* Κέμμις, πόλις Αἰγύπτου. Eadem, quae Πανὸς Graecis πόλις, teste *Diodoro* I, 18. Superest urbs, nec multum discrepat titulus *Achmin* sive *Ichmin*, quo nota nunc est apud *Golium* ad Alfergan. p. 102., et uberius in Pantheo AEgypt. *Iablonskii* L. II, 7. 294. Mox πέριξ δὲ αὐτὸ tueri se potest I, 196. II, 29.

100. Σαϊ-

μεγάλη νομοῦ τοῦ Θηβαϊκοῦ, ἐγγὺς Νέης πόλιος. ἐν ταύτῃ τῇ πόλι ἐστὶ [a] Περσέος τοῦ Δανάης ἱρὸν τετράγωνον· πέριξ δὲ [b] αὐτοῦ φοίνικες πεφύκασι. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἱροῦ λίθινά ἐστι, κάρτα μεγάλα· ἐπὶ δὲ αὐτοῖσι ἀνδριάντες δύο ἑστᾶσι λίθινοι μεγάλοι. ἐν δὲ τῷ περιβεβλημένῳ τούτῳ νηός τε ἔνι, καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ ἐνέστηκε Περσέος. οὗτοι οἱ [c] Χεμμῖται λέγουσι τὸν Περσέα πολλάκι μὲν ἀνὰ τὴν γῆν φαίνεσθαί σφι, πολλάκι δὲ ἔσω τοῦ ἱροῦ· σανδάλιόν τε αὐτοῦ πεφορημένον εὑρίσκεσθαι, ἐὸν τὸ μέγαθος, δίπηχυ. τὸ ἐπεὰν φανῇ, [d] εὐθηνέειν ἅπασαν [e] Αἴγυπτον. ταῦτα μὲν λέγουσι. ποιεῦσι δὲ τάδε Ἑλληνικὰ τῷ Περσέϊ· ἀγῶνα γυμνικὸν τιθεῖσι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα· παρέχοντες ἄεθλα, κτήνεα, καὶ χλαίνας, καὶ δέρματα· εἰρομένου δέ μευ ὅτι σφι μούνοισι ἔωθε ὁ Περσεὺς ἐπιφαίνεσθαι, καὶ ὅτι κεχωρίδαται Αἰγυπτίων τῶν ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν τιθέντες; ἔφασαν τὸν Περσέα ἐκ τῆς ἑωϋτῶν πόλιος γεγονέναι. τὸν γὰρ Δαναὸν καὶ τὸν Λυγκέα, ἐόντας Χεμμίτας, ἐκπλῶσαι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ἀπὸ δὲ τούτων γενηλογέοντες, κατέβαινον ἐς τὸν Περσέα. ἀπικόμενον δὲ [f] αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, κατ' [g] αἰτίην, τὴν καὶ Ἕλληνες λέγουσι, οἴσοντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργοῦς κεφαλὴν, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ παρὰ σφέας, καὶ ἀναγνῶναι τοὺς συγγενέας πάντας· ἐκμεμαθηκότα δέ μιν, ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, τὸ τῆς [h] Χέμμιος οὔνομα πεπυσμένον παρὰ τῆς μητρός· ἀγῶνα δέ οἱ γυμνικὸν αὐτοῦ κελεύσαντος, ἐπιτελέειν.

121 Ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατύπερθε τῶν ἑλέων οἰκέοντες Αἰγύπτιοι νομίζουσι. οἱ δὲ δὴ ἐν τοῖσι [i] ἕλεσι κατοικημένοι, τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι χρέωνται τοῖσι καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι· καὶ τἄλλα, καὶ γυναικὶ μιῇ ἕκαστος αὐτέων συνοικέει, κατάπερ Ἕλληνες. ἀτὰρ πρὸς [k] εὐτελείην τῶν σιτίων τάδε σφι ἄλλα ἐξεύρηται· [l] ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. ταῦτ' ἐπεὰν [m] δρέψωσι, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον· καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ, [n] τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερὲς, πτίσαντες, ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί· ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη καὶ [o] ἐγγλύσσει, ἐπιεικέως ἐὸν στρογγύλον, μέγαθος κατὰ μῆλον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα κρίνεα ῥόδοισι ἐμφερέα, ἐν τῷ ποταμῷ γινόμενα καὶ ταῦτα· ἐξ ὧν ὁ καρπὸς ἐν ἄλλῃ κάλυκι παραφυομένῃ ἐκ τῆς [p] ῥίζης γίνεται κηρίῳ σφηκῶν ἰδέην ὁμοιότατον. ἐν τούτῳ τρωκτὰ ὅσον τε πυρὴν ἐλαίης ἐγγίνεται συχνά. τρώγεται δὲ καὶ ἁπαλὰ ταῦτα καὶ αὖα. τὴν δὲ βύβλον τὴν ἐπέτειον γινομένην, ἐπεὰν [q] ἀνασπάσωσι ἐκ τῶν ἑλέων, τὰ μὲν ἄνω αὐτῆς ἀποτάμνοντες, ἐς ἄλλο τι τράπουσι· τὸ δὲ [r] κάτω λελειμμένον ὅσον τε ἐπὶ πῆχυν, τρώγουσι, καὶ πω-

oppidum grande Thebaicæ regionis, prope Neapolin: quo in oppido est templum Persei, Danaæ filii, quadratum ac palmeto circumdatum; antefores huius templi sunt e saxis, valde magnæ; in his stant duæ grandes e lapide statuæ. In hoc ambitu est templum, et in eo simulacrum Persei: quem Chemmitæ memorant sibi apparere frequenter intra templum: eiusque sandalium, quod gestabat, inveniri, bicubitali magnitudine: quod postquam apparuerit, exuberare omnem AEgyptum. Hæc quidem aiunt. Celebrant autem Perseo Græcanica hæc; gymnicos ludos faciunt per omne certandi genus, propositis præmiis tum pecorum, tum palliorum, tum pellium. Percontanti autem mihi, cur eis solis consuevisset apparere Perseus, et cur ab AEgyptiis aliis discreparent edendo gymnico certamine, aiebant, Perseum ex ipsorum civitate esse oriundum: Danaum enim et Lynceum, qui essent Chemmitæ, enavigasse in Græciam: a quibus originem posteritatis recensentes deveniebant ad Perseum. Hunc in AEgyptum profectum eam ob caussam, quam et Græci dicunt, laturum ex Africa caput Gorgonis, aiebant venisse quoque ad ipsos, ac cognatos omnes agnovisse; venisse vero edoctum, Chemmis ex matre audito nomine, in AEgyptum; et se ei, quod iussisset, gymnicum certamen celebrare. Hæc omnia AEgyptii qui supra paludes incolunt pro institutis habent. Qui vero in paludibus, utuntur eisdem quidem, quibus ceteri AEgyptii, legibus, et tum alia, tum quod unusquisque ducit unam uxorem, quemadmodum Græci: ceterum ad victus facilitatem alia hæc sunt eis excogitata. Siquidem quum fluvius est plenissimus et campi sunt instar æquoris, in ipsa aqua oritur ingens vis liliorum, quæ loton AEgyptii vocant. Ea ubi demessuerunt, ad solem exsiccant: deinde quod medium loti est, papaveri assimile, postquam pinserunt, ex eo faciunt panes assos igne. Est autem huius loti radix quoque esculenta, etiam temperate edulcat, orbiculatum, mali magnitudine. Sunt et alia lilia rosis similia, et ipsa in flumine nascentia: quorum fructus in alio folliculo adnascente ex radice, simillimus specie est favo vesparum. In eo bellaria instar nuclei olivæ innascuntur densa, quæ et tenera comeduntur et arefacta. Iam vero byblum annuam ubi e paludibus extraxerunt, superiorem eius partem amputantes in aliud quiddam convertunt; quod relictum est inferius, longitudine cubitali, id edunt, ac ve-

a Τοῦ Περσ. *Ask. Pass.* *b* Αὐτὸ *Arch. V.* *c* Χεμῖται et iterum *Ask. Arch. V.* Confer *Steph. Byz.* in Voc., ubi his utitur, moxque πολλάκις cum *Pass. Arch. V.* et brevi post. *d* Εὐθυνέειν *Ald.* Paullo ante σανδάλιον citat hinc *Pollux* VII, 86. *e Vind. M. Ask. Arch. Pass.*, ceteri τὴν Αἰγ. *f* Ἐς Αἰγ. αὐτὸν *Arch.* *g Arch. V. Rem. Paris. B. Aldus*, αἰτίην ἣν *M. Ask. Pass.* *h* Χέμιος *Ask.* mox πεπασμ. *Arch.*. prave. *i* Ἕλλησι *Vind.* *k* Εὐτελέην *Arch. Vind.* *l* Exscripsit *Eustath.* ad *Hom.* p. 1616, 46. *m Arch. V. Rem.* ora *Steph. Pass. M. Ask. Eustath.*, vulgo δρέψωνται· vide *Gronov.* Mox ἐκ μέσου *V. Pass. Arch.*, ceteri ἐκ τοῦ μ. Lege II, 97. *n Arch. Ald. V. R. Eustath.*, τῷ *M. Pass. Ask.*, tum πτίσαντες *V.* et *Eustath.* loco indicato et Il. Δ. p. 481, 30., πτύσαντες *Arch.*, reliqui cum Edd. ὀπτήσαντες. *o Pass. M. Ask.* et *Hesych.* ἐγγὺς εἰ *Arch. V.*, ἐγγλύσει cum *Ald. Paris. C.* Schol. *Pass.* ἐγγλυκάζει. *p* Γῆς *V. Arch. Valla.* *q* Σπάσωσιν *Arch. V.* *r* Καταλελ. *Arch.*

100. Σανδάλιόν τε αὐτοῦ] Veri fidem mensura longe excedit, et par tamen Herculei pedis modulus III, 81. Quo quidem in genere quid sibi veteres indulserint, poëtae declarant, nec opus indicio est. αὐτοῦ *Reiskius* αὐτῷ esse iubet, quod equidem, si schedae addicerent, non recusarem.

5. Καὶ δέρματα] Legebat vir doctus δέῤῥαια *torques*, incertus dubiusque de torquibus et pellibus, quae certantibus praemia victoriae fuerint. Succurret, ne δέρματα male oleant, *Homerus* Il. X, 159.

—— ἐπεὶ οὐκ ἱερήϊον οὐδὲ ΒΟΕΙΗΝ
Ἀρνύσθην, ἅ, τε ποσσὶν ἀέθλια γίνεται ἀνδρῶν·

In quae *Scholiastes* a *Valckenario* editus, τὸ γὰρ παλαιὸν ἐν ἀγῶνι ΒΥΡΣΑΣ ἐδίδουν ἔπαθλον. Superiora διὰ πάσης ἀγωνίας ἔχοντα haud scio an verti debeant, *in omni certaminum genere eminentes*, quo modo διὰ πάντων τῶν βασιλήων VI, 63. et διὰ πάντων φασμάτων VIII, 37. Tale et διὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων μάλιστα *Dionis Chrys.* Or. XXXVII. p. 458., male sollicitatum a *Seldeno*.

28. Τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερές] Atticorum et Ionum est ἡ μήκων auctore *Dionysio* in *Eustath.* Comment. p. 1390, 50. Optime *Salmasius* et eius exemplo *Bod. a Stapel* ad *Theophrasti* Hist. Plant. IV, 4. p. 447. πτίσαντες ποιεῦνται, quomodo in MSS. et *Eustathius*. Prius certe est pinsere, quam panem coquere, neque locum hic habet mos torrendi farris, priusquam panis ex eo fiat.

41. Ἐν

venundant: et siqui admodum utili byblo uti cupiunt, in luculento furno torrefactam ita comedunt. Sunt praeterea ex eis, qui solis piscibus victitant; quos ubi ceperunt, exenteratos ad solem siccant, siccatisque deinde
93 vescuntur. In fluminibus non fere gignuntur pisces gregales; sed qui nutriuntur in stagnis, haec faciunt. Simulac incessit eis libido gignendi, gregatim in mare enatant, ducibus masculis genituram spargentibus, quam feminae consectantes absorbent, et ex ea concipiunt. Eaedem ubi repletae in mari sunt, remeant singuli rursus ad loca sibi consueta, non amplius iisdem anteeuntibus, sed feminarum est ducatus. Gregatim autem praeeuntes, faciunt quemadmodum fecerant mares, ova fundentes instar milii parva, quae mares sequentes deglutiunt. Sunt autem ea milii grana, pisces: quum ex granis, quae manent integra, nec absorbentur, sed ubi sunt nutrita, pisces fiant. Ex his piscibus qui capiuntur, dum in mare exeunt, capitum sinistram partem attriti apparent: qui autem retro remeantes, dextram habent attritam; idque ea de caussa patiuntur, quod in mare tendunt, a sinistra terram legentes; et rursus revertentes, eandem oram stringunt, incursantes tangentesque validissime, ne itinere aberrent propter aquae decursum. Nilo incipiente augescere, in primis cava terrae et lacunae fluvio proximae impleri incipiunt, percolante aqua ex flumine, et tum haec statim plena fiunt, tum continuo cuncta pisciculis minutis opplentur. Vnde autem verisimile fit eos gigni, hoc mihi videor intelligere; superiore anno postquam Nilus abscessit, pisces qui ova in caeno pepererant, una cum postrema abeunt aqua: circumacto rursus tempore, ubi aqua restagnavit, protinus ex his ovis gignuntur pisces.

πωλέουσι. [a] οἱ δὲ ἂν καὶ κάρτα βούλωνται χρηστῇ τῇ βύβλῳ χρᾶσθαι, ἐν [b] κλιβάνῳ διαφανέϊ [c] πνίξαντες, οὕτω τρώγουσι. οἱ δέ τινες αὐτῶν ζῶσι ἀπὸ τῶν ἰχθύων μούνων· τοὺς ἐπεὰν λάβωσι, καὶ ἐξέλωσι τὴν κοιλίην, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον, καὶ ἔπειτα αὔους ἐόντας σιτέονται.
Οἱ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγελαῖοι [d] ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι οὐ μάλα γίνονται· τρεφόμενοι δὲ ἐν τῇσι λίμνῃσι, τοιάδε [e] ποιεῦσι. ἐπεάν σφεας ἐσίῃ οἶστρος κυΐσκεσθαι, ἀγεληδὸν ἐκπλώουσι ἐς τὴν θάλασσαν· ἡγέονται δὲ οἱ ἔρσενες, ἀποῤῥαίνοντες τοῦ θοροῦ· αἱ δὲ, ἑπόμεναι [f] ἀνακάπτουσι, καὶ ἐξ αὐτοῦ κυΐσκονται· ἐπεὰν δὲ πλήρεες γένωνται ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀναπλώουσι ὀπίσω ἐς ἤθεα τὰ ἑωϋτῶν ἕκαστοι· ἡγέονται μέντοι γε οὐκέτι οἱ αὐτοὶ, ἀλλὰ τῶν [g] θηλέων γίνεται ἡ ἡγεμονίη. ἡγεύμεναι δὲ ἀγεληδὸν, ποιεῦσι οἷόν περ ἐποίευν οἱ ἔρσενες. τῶν γὰρ ᾠῶν ἀποῤῥαίνουσι κατ' ὀλίγους τῶν κέγχρων· οἱ δὲ [h] ἔρσενες καταπίνουσι ἑπόμενοι. εἰσὶ δὲ οἱ κέγχροι οὗτοι, ἰχθύες. ἐκ δὲ τῶν περιγινομένων καὶ μὴ καταπινομένων κέγχρων οἱ τρεφόμενοι ἰχθύες γίνονται. οἳ δ' ἂν αὐτέων ἁλῶσι ἐκπλώοντες ἐς θάλασσαν, φαίνονται τετριμμένοι τὰ ἐπαριστερὰ τῶν κεφαλέων. οἳ δ' ἂν ὀπίσω ἀνα-
πλώοντες, τὰ ἐπιδεξιὰ τετρίφαται. πάσχουσι δὲ ταῦ- 122
τα διὰ τόδε· ἐχόμενοι τῆς γῆς ἐπ' ἀριστερὰ καταπλώουσι ἐς θάλασσαν, καὶ ἀναπλώοντες ὀπίσω, τῆς αὐτῆς ἀντέχονται ἐγχριμπτόμενοι, καὶ ψαύοντες ὡς μάλιστα, [i] ἵνα μὴ ἁμάρτοιεν τῆς ὁδοῦ διὰ τὸν ῥόον. ἐπεὰν δὲ πληθύεσθαι ἄρχηται ὁ Νεῖλος, τά τε κοῖλα τῆς γῆς, καὶ τὰ τέλματα, [k] τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν, πρῶτα ἄρχεται πίπλασθαι, διηθέοντος τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ· καὶ αὐτίκα τε πλέα γίνεται ταῦτα, καὶ παραχρῆμα ἰχθύων σμικρῶν πίπλαται πάντα. [l] κόθεν δὲ εἰκὸς αὐτοὺς γίνεσθαι, ἐγώ μοι δοκέω κατανοεῖν τοῦτο. τοῦ προτέρου ἔτεος ἐπεὰν ἀπολίπῃ ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες [m] ἐκτεκόντες ᾠὰ ἐς τὴν ἰλὺν, ἅμα τῷ ἐσχάτῳ ὕδατι ἀπαλλάσσονται· ἐπεὰν δὲ περιελθόντος τοῦ χρόνου πάλιν ἐπέλθῃ τὸ ὕδωρ,

a Οἳ δὲ ἐὰν *Ask. Pass.*, οἳ δὲ καὶ ἂν βουλ. κάρτα *Vind. Arch.*, tum βύβλῳ sine τῇ. *b* *Eustath.* p. 975, 52. et *Athen.* III. p. 110. C. *c* *Hesych.* in voce; mox μοῦνον *Arch. V.* *d* Haec quatuor ignorat *Arch.* *e* *M. Ask. Pass.*, ποιέονται *Arch.*, ποιέουσι *Edd.* cum *Paris. B.*, statim ἶστρος *V. Arch.* *f* Ἀναλάμπτουσι *Ald.* et *Rem.* Glossa *Pass.* κατεσθίουσι vide *Aristotel.* III. Gener. Anim. C. 5. *g* *V. Arch.* et ἡγεύμενοι. θηλεῶν *Ald.* et *Edd.* *h* Ἔρρενες *Arch.* ἔρνεες *V.*, tum ἐρχόμενοι cum *Ald.* et *Paris. B. C.* Editum est *Med. Ask. Pass.* Mox omnes *Edd.* ἐπ' ἀριστερὰ et ἐπὶ δεξιὰ, disiunctim. *i* *M. Ask. Pass.*. ceteri ἵνα δὴ μή. Statim πλήθεσθαι *Arch. V.* haud male. *k* Τὰ deest *Arch. V. Pass.* tum πίπλασθαι *M.*, at πίμπλασθαι *Pass. Ask. V. Arch. Ald. Paris. B.*, et mox. *l* Ὅθεν δεύτερον εἰκ. *Arch. Vind.* *m* Ἐντεκόντες *Ask.*, οἱ τεκόντες *Arch. V.*

41. Ἐν κλιβάνῳ διαφανέϊ] Interpres *in furno luculento*, i. e. bene candente et ignito. Λίθους ἐκ πυρὸς διαφανέας habemus IV, 73., διαπύρους καὶ διαφανεῖς in *Plut.* Opusc. p. 1006. Ed. *H. Steph.* Haec *Reiskius*. In glossis *Erotiani* διαφανέσι, διαπύροις, ac saepe *Hippocrates*. Vetus scriptor in Τηκτὰ *Suidae*, καὶ τὴν σιδηρῖτιν γῆν, ἣν πυρὶ πολλῷ ΔΙΑΦΑΝΗ ἐργασάμενοι. Tantilla res neglecta conturbavit viri egregii rationes, conmentantis, *in furno* διαφανεῖ *quod quid sit nescio, nisi dicamus intelligi vitrea ista vasa, quibus radices, fructus, flores, herbae, destillantur, quae vulgo dicuntur Alambica* Observat. in *Polycarp.* Epist. p. 611. Πνίξαντες, ad quod itidem adhaesit, recte in *Hesychio* ὀπτήσαντες.

49. Ἑπόμεναι ἀνακάπτουσι] *Aldinum* et *Remig.* ἀναλάμπτουσι natum est ex ἀναλάπτουσι, quod etsi rei non male respondeat, posterius vulgato manet. *Aristoteles*, explodens hanc in piscium generatione fabellam, τὸν εὐήθη λόγον — ὅνπερ καὶ Ἡρόδοτος ὁ μυθολόγος, ὡς κυϊσκομένων τῶν ἰχθύων ἐκ τοῦ ΑΝΑΚΑΠΤΕΙΝ τὸν θορόν. Editur ἀνακάμπτειν, quod *Laurentio* et hic repertum fraudi fuit: scripturae in Philosopho vitium *Sylburgius* non neglexit.

49. Ἀνακάπτουσι] Legitur Ἀνακάψαι in *Aristoph.* Av. v. 580. et in *Schol.* ad v. 1550. restitui poterit *Hermippo*: Ἐγὼ δ' ἀνέκαψα, λαθὼν γε τὴν διφρηφόρον· nisi quis ἐνέκαψα censeat praeferendum: vulgata, sensu cassa; Ἐγὼ δ' ἕνεκα ψαλάθων τὴν διφροφόρον *Meursium* non videntur offendisse in Panathen. p. 40. Si forte legeretur in Cod. *Herodoti* ἅμα τε κάπτουσι καὶ ἐξ αὐτοῦ κυΐσκονται, hoc vulgato non postponerem; quia de piscibus simplex ferme tantum κάπτειν adhibetur: in *Gloss. Herod.* vulgatur Κάπτοντες, ἀποδεχόμενοι. Κάψει πίνειν, e *Plinio*, *morsu bibere Casaub.* interpretabatur Anim. in *Athen.* p. 669. Eximia notavit *Tib. Hemsterhusius* ad *Aristoph.* Plut. p. 314. et seqq. *Sophron Athen.* VII, p. 286. D. et 323. A. Κέστραι βότιν κάπτουσαι. In *Eratosthenis* Catast. c. 38. ὁ μέγας —— ἰχθὺς, ὃν καὶ πιεῖν —— coëant literae male distractae: ὃν κάπτειν λέγουσι τὸ ὕδωρ τῆς τοῦ ὑδροχόου ἐκχύσεως· non aliter in suis reperere libris *Theon* et interpretes Latini: vid. *Schol.* in *Arati* Phaen. v. 386. ubi pro κάμπτειν recte κάπτειν iam scribebat *Scaliger* ad *Manil.* p. 62. *Hygin.* P. A. II, c. 41. *Hic videtur ore aquam excipere a signo aquarii.* *Schol. German.* p. 134. *Piscem dicunt aquarii urnae habere* (l. *bibere*) *effusionem.* VALCKEN.

55. Κατ' ὀλίγους τῶν κέγχρων] Putes hanc ad formam esse IV, 181. τρύφεα κατὰ χόνδρους μεγάλους. Certe minuta et pauca grana, quae mox pisculos interpretatur, femellas eructare docetur. Quae subduntur autem de piscibus in mare nantibus et redeuntibus, verum et in thynnis, Pontum versus pergentibus quodammodo apud *Athen.* VII. p. 301. E. ex *Aristotele* Hist. Anim. VIII, 13. Mox *Reiskius* οἱ δ' αὖ ὀπίσω praefert. Ego vero fidenter cum *Valckenario* ἐπαριστερὰ τῶν κεφαλέων et τὰ ἐπιδεξιὰ recepi ex IV, 191. Nam ἐπ' ἀριστερὰ et ἐπὶ δεξιὰ, ut edebatur, hic non quadrat, et error est scribarum. Non dissimilis confusio VI, 32.

70. Πίπλαται πάντα] Probo *Medic.*, cui plerique adsentiuntur I, 212., et IV, 72. Solent alioqui in verbi scriptura, sicuti notum, discordes esse. De piscium subita, aquis Nili increscentibus, origine alii aliter. *Arch.* οἱ ἰχθύες, οἱ τεκόντες ᾠὰ —— paene iustum et legitimum opinor.

ὕδωρ, ἐκ τῶν ὠῶν τέτων παραυτίκα γίνονται [a] οἱ ἰχθύες. καὶ περὶ μὲν τοὺς ἰχθῦς οὕτω ἔχει. Ἀλείφατι δὲ χρέωνται Αἰγυπτίων οἱ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέοντες, ἀπὸ τῶν σιλλικυπρίων τῶ καρπῶ, τὸ καλεῦσι μὲν Αἰγύπτιοι [b] κίκι· ποιεῦσι δὲ ὧδε· παρὰ τὰ χείλεα τῶν τε ποταμῶν καὶ τῶν λιμνέων σπείρεσι τὰ σιλλικύπρια ταῦτα, [c] τὰ ἐν Ἕλλησι αὐτόματα ἄγρια φύεται. ταῦτα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ σπειρόμενα, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δυσώδεα δέ. [d] τῶτον ἐπεὰν συλλέξωνται, οἱ μὲν κόψαντες ἀπιπῶσι· οἱ δὲ καὶ φρύξαντες ἀπέψεσι, καὶ τὸ ἀποῤῥέον [e] ἀπ' αὐτοῦ συγκομίζονται. ἔστι δὲ πῖον, καὶ οὐδὲν ἧσσον τῶ ἐλαίω τῷ λύχνῳ προσηνές· ὀδμὴν δὲ βαρέαν παρέχεται. Πρὸς δὲ τὲς κώνωπας ἀφθόνες ἐόντας τάδε σφί ἐστι μεμηχανημένα· τὲς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἑλέων οἰκέοντας οἱ πύργοι ὠφελέεσι, ἐς οὓς ἀναβαίνοντες [f] κοιμέονται· οἱ γὰρ κώνωπες ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐκ οἷοί τέ εἰσι ὑψοῦ πέτεσθαι. τοῖσι δὲ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέεσι τάδε ἀντὶ τῶν πύργων ἄλλα μεμηχάνηται. πᾶς ἀνὴρ αὐτέων ἀμφίβληστρον [g] ἔκτηται, τῷ τῆς ἡμέρης μὲν ἰχθῦς ἀγρεύει, τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ χρᾶται ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ· περὶ ταύτην ἵστησι τὸ ἀμφίβληστρον· καὶ ἔπειτα ἐνδὺς ὑπ' αὐτῷ, καθεύδει· οἱ δὲ κώνωπες, ἢν μὲν ἐν ἱματίῳ [h] ἐνελιξάμενος εὕδῃ, ἢ σινδόνι, διὰ τέτων δάκνεσι· διὰ δὲ τοῦ δικτύε οὐδὲ πειρῶνται [i] ἀρχήν. Τὰ δὲ δὴ πλοῖά σφι, τοῖσι φορτηγέεσι, ἐστὶ ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα, τῆς ἡ μορφὴ μέν ἐστι [k] ὁμοιοτάτη τῷ Κυρηναίῳ λωτῷ· τὸ δὲ δάκρυον, κόμμι ἐστί. ἐκ ταύτης ὦν τῆς ἀκάνθης κοψάμενοι ξύλα ὅσον τε [l] διπήχεα, πλινθηδὸν συντιθεῖσι, [m] ναυπηγεύμενοι τρόπον τοιόνδε· περὶ γόμφες πυκνοὺς καὶ μακροὺς περιείρεσι τὰ διπήχεα ξύλα· ἐπ-
123 εὰν δὲ τρόπῳ τέτῳ ναυπηγήσωνται, ζυγὰ ἐπιπολῆς [n] τείνεσι αὐτῶν· νομεῦσι δὲ οὐδὲν χρέωνται· ἔσωθεν δὲ τὰς [o] ἁρμονίας ἐν ὦν ἐπάκτωσαν τῇ βύβλῳ· πηδάλιον δὲ

ſces. Et circa piſces quidem ita ſe res habet. Porro AEgyptii qui paluſtria accolunt, 94
unguento utuntur ex fructu ſillicypriorum, quod appellant AEgypti KIKI, hunc in modum conficientes. Sillicypria hæc, quæ apud Græcos ultro agreſtia naſcuntur, ad labra fluminum ſtagnorumque AEgyptii ſerunt, eaque in AEgypto multum quidem fructum ferunt, ſed graveolentem. Hunc ubi collegerunt, alii tuſum exprimunt, alii frictum coquunt, et quod ex eo defluit excipiunt, pingue quiddam, et non minus ad lucernam idoneum quam oleum, ſed graveolentiam exhibens. Sunt autem adverſus culices, quo- 95
rum magna vis est, hæc ab eis excogitata. Illos quidem qui ſupra paludes incolunt, iuvant turres, quas dormituri aſcendunt; nam culices ventus prohibet in alto volare. At qui circa paludes habitant, alia turrium vice ſunt machinati, hæc videlicet: ſinguli ſuum habent rete, quo per diem piſces capiunt, eodem noctu utuntur ad cubile, in quo requieſcunt. Circundant illud reti: deinde ingreſſi ſub illo ſomnum capiunt; qui ſi in veſte involuti aut in ſindone dormirent, eos per iſta culices morderent: per retia vero omnino nec conantur. Naves eorum vecto- 96
riæ ſunt factæ e ſpina, cuius figura ſimillima eſt loto Cyrenæo, et cuius lacryma gummi eſt. Ex hac igitur ſpina ligna cædentes fere bicubitalia, more laterum componunt, hoc modo navem fabricantes: ligna hæc bicubitalia circum denſos ac longos ſtipites circumnectunt; ubi hunc in modum compegerunt, deſuper transtra in illis tendunt. Coſtis nequaquam utuntur, ſed introrſum compages byblo inferciunt. Gubernaculum unum

a *Paſ. M. Ask. Arch. V.*, qui tamen ambo ἰχθύες οὗτοι, uti *Ald.*, in quo praeterea περὶ μὲν τῶν ἰχθύων, ut *Edd.* alii. Mox Αἰγύπτιοι οἱ *Arch. V.* *b* *Arch. V. Rem. Paris. C. Ald.* et hoc ex loco *Strabo* XVII. p. 1179., τήκι *Paſ. M. Ask.* *c* *M. Ask. Vind. Paſ. Arch.*, ſed qui ἐν ἕλεσι· vulgo τὰ γὰρ ἐν. *d* Τούτων *Arch. V.* ſtatim ora *Steph.* ἀπειτοῦσι, ἀπητοῦσι *Ask.* *e* *Med. Paſ. Ask.*, ἀπ' deest aliis. Porro συγκομίζουσι *Arch. Vind.* *f* *Ald. Paris. B. Rem.* cum *Edd.*, alii ut *M. Ask. Arch.* κοιμῶνται ſpecie Ionica ſpreta. *g* Κέκτηται *M. Paſ.*, in aliis ἔκτηται cum *Aldo*; tum τῆς μὲν ἡμ. *Paſ. Ask. Arch. V.* in aliis cum *Ald.* ἡμέρης μὲν. *h* *Paſ. M. Ask.*, ἑλιξάμενος *Ald. Paris. B. Vind.*, εἱλιξ. *Arch.*, et paullo ante ὑπ' αὐτὸ ſicuti *V.* *i* Τὴν ἀρχ. in *Arch.* *k* *V. Arch. Steph.* ora, *Paſ. M. Ask.* Vulgo ὁμοίη. *l* Διπήχαια *Arch.* et mox. *m* Ἀπηγεύμενοι *Ask.* tum τοιοῦτονδε *V. Arch.* Mox τῷ τρόπῳ *Ask. Paſ.* *n* *Ald. V. Rem. Arch. Paris. B. C.*, τίνουσι *M. Ask. Paſ.*, perperam. Ἐπὶ πολλῆς *V. Arch.* *o* *Euſtath.* in Odyſſ. p. 1532, 56. et *Heſych.* Ἐπάκτωσαν.

78. Καλεῦσι μὲν Αἰγύπτιοι κίκι] Nimia admiratio *Medic.* eiusque τήκι abſtulit a tramite *Gronovium*. Ecquis τὸ τήκι memoravit? Mitto *Codd.* concordem, ſi *Ask.* et *Paſ.* ſeponas, a *Florent.* diſſenſum: praetereo medicos, κίκι et expreſſum inde oleum ſaepe numero adhibentes: tum *Diodorum*, *Plinium*, etiam שמן קיק *oleum Kik*, et קיקיון Hebraeorum; quae a *Scaligero*, *Salmaſio* atque aliis depoſita in medium ſi nihili duxit, ut ſane flocci fecit Vir Cl., morari eum debuerat, omnibus *Codd.* prior, *Strabo*, illis, quae veriſſime de AEgypto *Noſter* prodidit, accenſens καὶ τὸ κίκι ſive κίκκι, καρπὸς, verba eius ſunt, τὶς σπειρόμενος ἐν ἀρούραις XVII. p. 1179. Sed hoc habet. Incredibilis paene praeiudicatarum opinionum vis eſt, quae, niſi caute et conſulto agas, aciem ingenii et obfuſcabit et obtundet. *Sillicypria*, ſive *Silicypria* explicat *Salmaſ.* in *Solin.* p. 704. Quod autem *Arch.* τὰ ἐν ἕλεσι conſiderationem meretur. Supra C. 92. ἐν τοῖσι ἕλεσι ſcribit *Vindobon.* ἐν τοῖσι Ἕλλησι, prave citra dubium. Alibi eadem ſcriptionis converſio, qua de pluribus olim ad *Hieroclis* Synecdem. p. 726.

81. Αὐτόματα ἄγρια] Apollonius *Philoſtrati* p. 27. f. ἥδιώ μοι, εἶπε, τὰ ἄγρια καὶ αὐτόματα λάχανα τῶν ἠναγκασμένων· neque tamen putem, *Herodotum* abſque copula dediſſe duas voces, quarum altera prorſus eſſet ſuperflua: mihi videtur ad αὐτόματα aliquis interpretamenti loco adpoſuiſſe ἄγρια. Quae ſic ſponte ſua naſcerentur αὐτόματα φύεσθαι dicuntur VIII, c. 138. III, c. 100. Olim, ni fallor, voce aliter collocata, ſic L. IV, c. 74. legebantur iſta: Ἔστι δέ σφι κάνναβις αὐτομάτη φυομένη ἐν τῇ χώρᾳ· — ταύτης δὲ πολλῷ ὑπερφέρει ἡ κάνναβις αὕτη, ἢ καὶ σπειρομένη φύεται. VALCKEN.

83. Κόψαντες, ἀπιποῦσι] Laurentius *alii contuſum ad ignem — coquunt.* Melius *Salmaſius* in *Solin.* p. 686. *alii contuſum exprimunt, alii frictum excoquunt.* Ἀπιποῦν eſt *exprimere*, uti ἐξιποῦν *Dioscoridi* V, 85. et 89. καὶ ἐξιπώσας ἀνελοῦ τὸ ἀποῤῥυέν. Ἰποῦν et εἰποῦν non diſſimili gaudent poteſtate; *Comici* Equ. v. 920. ἰπούμενος ταῖς εἰσφοραῖς docte illuſtravit *Hemſterh.* ad *Plutum* v. 816. Scholiaſtes *Paſſion.* ἀπιποῦσι bene explicuit ἐκπιέζουσι.

94. Τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ χρᾶται] *H. Steph.* in Prolegom. p. 741. aliter interſtinguit, non diſſentiente admodum *Gronovio*, quem vide. Malim quoque cum *Abreſchio* καὶ ἐπ. ἐνδὺς, ὑπ' αὐτῷ —. Conopeum operis erat reticulati, inſtarque ἀμφιβλήστρου. *Paullus Silentiarius*:

Καλλιγάμοις λέκτροις περικίδναμαι· εἶμι δὲ κεδνῆς
Δίκτυον οὐ Φοιβῆς, ἀλλ' ἁπαλῆς Παφίης,

culte, *Florileg.* IV, 32, 2.

3. Περὶ γόμφους πυκνούς] *Denſos et longos ſtipites* Interpres. Ego *clavos* cenſebam, quibus utique in navium conpage ſuus uſus. Notum Poëtae Γόμφοισιν δ' ἄρα τήν γε —— ἄρηρεν Odyſſ. E, 248. et *Nonni* XL. p. 1044, 10. Φράξατε λεπταλέοισι σεσηρότα δούρατα γόμφοις· unde ipsae naves πλοῖα γομφωτὰ *Strabon.* XVI. p. 1076. B.

7. Ἐν ὦν ἐπάκτωσαν] Ignotum vulgo hinc debuerat enotari verbum ἐμπακτῶσαι, ſignificans γομφῶσαι vel συγγομφῶσαι. *Galeo* verſus obverſabatur *Homeri* ex Od. E. 248. Γόμφοισι δ' ἄρα τήν γε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν. Saepe verbum πακτοῦν, ſemel attigit *Euſtathius* hunc *Herodoti* locum ad Od. E. p. 220, 27. velut Herodoteum excitans, πακτοῦσι τὰς ἁρμονίας βύβλῳ, quod interpretatur κατασφαλίζονται, ſignificatum *Ariſtophaneis* adfirmans, et his *Sophoclis*, καὶ δῶμα πάκτου· quae ſic emen-

unum faciunt, et hoc per carinam traiicitur. Malo etiam spineo, et velis ex byblo utuntur. Hæc navigia quidem flumen subire non possunt, nisi luculentus ingruat ventus, verum e terra propter trahuntur. Cum decursu autem hoc pacto feruntur: est crates ex myrica facta, vimine arundinum consuta, et lapis perforatus duorum fere talentorum pondo; ex his cratem fune ligatam, in anteriore parte navis sinit inferri; lapidem vero alio fune ab tergo. Ita crates impetu aquæ incidente, celeriter meat et trahit barim: hoc enim his navigiis est nomen. Lapis autem dum a tergo trahitur, fundo admotus dirigit cursum. Horum navigiorum ingens apud illos est copia, quorum quædam vehunt multa millia talentorum pondo.

97 Quum regionem supergressus est Nilus, solæ urbes apparent extantes, insulis AEgæi maris fere assimiles. Nam cetera AEgypti pelagus sunt: ipsæque urbes solæ extant. Nec iam, quum hoc contingit, per alveos fluminis, sed per medium campi transmittuntur. Ex Naucrati quidem si ascendas Memphin versus, iuxta pyramides ipsas fit navigatio: sed etiam hæc tunc nulla est, verum iuxta acumen Delta et urbem Cercasorum. A mari autem et Canobo Naucratin versus per campum navigans ad Anthyllam urbem

98 venies, et illam, quæ vocatur Archandri. Harum urbium Anthylla, quæ est insignis, datur peculiaris in calceamenta uxori semper eius, qui in AEgypto regnat; quod factum est, ex quo AEgyptus fuit ditionis Persarum. Altera videtur mihi nomen habere ab Archandro Danai genero, Phthii filio, Achæi nepote. Archandri enim urbs nominatur. Sit forsitan

δὲ ἐν ποιεῦνται, καὶ τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος [a] διαβύνεται. ἱςῷ δὲ ἀκανθίνῳ χρέωνται, ἱςίοισι δὲ βυβλίνοισι. ταῦτα τὰ πλοῖα ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ [b] δύνανται πλέειν, ἢν μὴ λαμπρὸς ἄνεμος ἐπέχῃ, ἐκ γῆς δὲ παρέλκεται. κατὰ ῥόον δὲ κομίζεται ὧδε· ἔςι ἐκ μυρίκης πεποιημένη θύρη, κατεῤῥαμμένη [c] ῥιπεῖ καλάμων, καὶ λίθος τετρημένος διτάλαντος μάλιςά κῃ ςαθμόν· τούτων τὴν μὲν θύρην δεδεμένην κάλῳ ἔμπροσθε τοῦ πλοίου ἀπίει ἐπιφέρεσθαι, τὸν δὲ λίθον ἄλλῳ κάλῳ ὄπισθε· ἡ μὲν δὴ θύρη, τοῦ ῥόου ἐμπίπτοντος, χωρέει ταχέως, καὶ ἕλκει τὴν βάριν· (τοῦτο γὰρ δὴ οὔνομά ἐςι τοῖσι πλοίοισι τούτοισι) ὁ δὲ λίθος ὄπισθεν [d] ἑλκόμενος, καὶ ἐὼν ἐν βυσσῷ, κατιθύνει τὸν πλόον. ἔςι δέ σφι τὰ πλοῖα ταῦτα πλήθεϊ πολλὰ, καὶ ἄγει ἔνια πολλὰς χιλιάδας ταλάντων. Ἐπεὰν δ' ἐπέλθῃ ὁ Νεῖλος τὴν χώρην, αἱ [e] πόλις μοῦναι φαίνονται ὑπερέχουσαι, μάλιςά κῃ ἐμφερέες τῇσι ἐν τῷ Αἰγαίῳ [f] πόντῳ νήσοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου, πέλαγος γίνεται· αἱ δὲ πόλις μοῦναι [g] ὑπερέχουσι. πορθμεύονται ὦν, ἐπεὰν τοῦτο γένηται, οὐκέτι κατὰ τὰ ῥέεθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου. ἐς μέν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀναπλώοντι, παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ὁ πλόος. ἔςι δὲ [h] οὐδ' οὗτος, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα, καὶ παρὰ Κερκάσωρον πόλιν· ἐς δὲ [i] Ναύκρατιν ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανώβου διὰ πεδίου πλέων, ἥξεις κατ' Ἄνθυλλάν τε πόλιν, καὶ [k] τὴν Ἀρχάνδρου καλευμένην. Τουτέων δὲ ἡ μὲν Ἄνθυλλα, ἐοῦσα λογίμη πόλις, ἐς ὑποδήματα ἐξαίρετος δίδοται τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος Αἰγύπτου τῇ γυναικί· τοῦτο δὲ γίνεται, ἐξ ὅσου ὑπὸ Πέρσῃσί ἐςι Αἴγυπτος. ἡ δ' ἑτέρη πόλις δοκέει μοι τὸ οὔνομα ἔχειν ἀπὸ τοῦ Δαναοῦ γαμβροῦ Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίου, τοῦ Ἀχαιοῦ· καλέεται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου πόλις, εἴη

a Pass. Ald. M. Ask., διαδύνεται *Arch. Vind.*, alii διαβαίνεται. Supra εὖ πει. *Arch. Vind. Valla.* *b M. Ask.* ora *Steph. Pass.*, vulgo cum Edd. alii δύναται. *c* Ῥιπικαλάμῳ *Arch. V.* Confer *Suid.* in V. Porro mox τετριγμένος *V.*, et μάλ. κῃ ςαθμῷ διταλ. *Arch.* cum priore. *d Pass. M. Ask., Ald. Arch. V. Paris. B.* ἐπελκόμενος. *e Ald. Rem. Paris. B.*, πόλεις *M. Arch. Ask.*, prius Iones malunt. *f M. Arch. Ask. Pass. Vind.* ora *Steph.*, alii κόλπῳ. Mox γὰρ deest *Arch.* *g* Ὑπερέχουσαι πορθμεύονται· ἐπεὰν ὦν τ. *Valla Arch. V.* *h* Οὐκ *iidem.* *i* Νυκράτιν *Arch.* Νηυκράτιν *Vind.* *k* Deest *Arch. V.*, vid. *Steph. Byz. V.*, post pauca ἐξ ὅτου ὑ. Περσ. *Arch.* De Anthylla ex hoc loco idem *Steph.* in Voce.

emendate scripta bis terve alibi etiam adhibet: tametsi autem ita scribendum dudum monuissent *H. Stephanus* Annot. in *Soph.* p. 13. et *Is. Casaubon.* in prima Edit. notarum in *Diog. Laërt.* p. 172. perversa tamen scriptio, καὶ δῶμ' ἀπάκτου, per editiones *Sophoclis* Ai. v. 579. propagata, *Suida* potissimum auctore, verbum nobis peperit minime Graecum, ἀπακτοῦν. VALCKEN.

8. Διαβύνεται] *Ald.* et *Medic.* bene, atque hinc *Gronov.*, cui iungetur haud male *Kusteri* observatio ad *Hesychii* Διαβύσσει. Quod insequitur δύνανται retineo. Frequens ea structura optimo cuique, ut II, 125. Adde *Diodorum* v, 8. et illic congesta.

13. Κατεῤῥαμμένη ῥιπεῖ καλάμων] *Reisk.* ῥιπεῖ ἢ καλάμῳ, cui non adstipulor. ῥίπεσι *Homeri* Odyss. E, 256. *Hesych.* et *Eustath.* interpretantur, πλέγμασιν ἐκ καλάμων. *Dioscorides* I, 55. ῥίπον ἐκ καλάμου dabit; et ῥίπους ἐκ φοινίκων *Agatharchides* p. 47. Ed. *Huds.*, quo genere *AEneas* in Tactic. C. 30. et 37., cum *Casaub.* scholiis. Usu feruntur ῥὶψ, ῥιπὶς, quod glossator huic loco adscripsit, τὸ ῥίπος; unde *Homeri* et *Nonni* ῥίπεσι, et ὁ ῥίπος. At hinc abeo. Θύρη crates illa dicitur, quoniam eius figuram et formam praeferebat, quae *Porti* iusta opinio.

18. Τοῦτο γὰρ δὴ οὔνομά ἐςι &c.] Grammaticorum natio βάριν Ionici commatis censet. *Phavorinus*, βάρεις, τὰς ναῦς λέγουσιν οἱ Ἴωνες. *G. Corinthus* consimiliter. Hinc βαρβάρους βάριδας *Euripides* Iphig. Aul. v. 297. *Ionicas*, quod gens illa pro barbara putaretur, ridicule explicat *Ios. Barnesius*. Spectavit enim AEgyptios *Aeschyli* exemplo, qui Suppl. v. 880.

Αἰγυπτίαν δὲ βάριν οὐχ ὑπερθορῇ.

24. Τῇσι ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ νήσοισι] *Diodorus* ὁμοία γίνεται ταῖς Κυκλάσι νήσοις I, 36. ubi plura. Πόντος de mari AEgaeo recurret semel iterumque, quo de alias. Nunc consideranda quae de navigatione produntur, ἔςι δὲ οὐδ' οὗτος, ἀλλὰ παρὰ ——. Sunt enim, si Latina interpretis amplectaris, a vero alieniora. A Naucrati urbe conmoda navigatio, per eum alveum, qui Canobicus C. 17., quocunque erat tempore Memphim versus: agris Nili inundatione mersis praeter ipsas Pyramides pergebatur cursu extraordinario. Itaque *Reisk.*, ἔςι δὲ οὐ τῇδε οὗτος, *ordinaria autem navigatio illuc non fert*, uti vertit; *Pauw* vero, ἔςι δὲ οὐδ' οὗτος, ἀλλὰ καὶ —— *neque sola haec navigatio est, verum etiam iuxta* —, ut μοῦνος, quae vox tali verborum ordine saepe desit, intelligatur. Res ipsa verissima est, coniecturarum arbitrium mihi nunc non sumo.

35. Ἐς ὑποδήματα ἐξαίρετος] Ἐξαιρέτως quod legitur apud *Stephanum* v. Ἄνθυλλα, si Codices exhiberent scripti, hoc uno forsan in loco videri posset vulgatae voci praeferendum, ut data diceretur Anthylla *praesertim in calceos* τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος Αἰγύπτου τῇ γυναικὶ, *uxoribus Regum AEgypti, qui sibi invicem succederent*: formulae sunt usitatissimae. οἱ ἀεὶ βασιλεύοντες· οἱ ἀεὶ δικάζοντες· οἱ ἀεὶ ἄρχοντες· in lapide Cretensi οἱ ἀεὶ κόσμοντες memorantur. Recte monuit *Galeus*, ap. *Athen.* I, p. 33. F. Anthyllam datam dici Reginis εἰς ζώνας· quod sane legitur in talibus frequentius: vid. *B. Brissonius* de R. Pers. p. 100. et 133. et *P. Wesseling.* ad *Diodor.* T. I. p. 62. Quae *Gellio* sunt adscripta p. 428. et *Xenophontis* K. A. p. 40. ab *Hutchinsono*, aliis debentur: usum istum praepositionis εἰς attigit *Hemsterhus.* ad *Aristoph.* Plut. v. 1013. VALCKEN.

35. Ἐς ὑποδήματα ἐξαίρετος δίδοται] Persarum istum morem explicuit *B. Brissonius* R. Pers. I, 108., non neglecto *Athenaeo* I, 25., qui de *Anthylla*, sive, ut scribitur *Antylla*, ἧς τοὺς φόρους οἱ τότε βασιλεῖς, Αἰγύπτιοί τε καὶ Πέρσαι, ταῖς γαμεταῖς ἐδίδοσαν εἰς ζώνας, non exiguo, uti adparet, discrimine. Archander autem neposne Achaei an filius sit habendus, dubium videtur. Vir Celeb. nepotem putat, *Pausanias* filium. Ἄρχανδρος, scribit VII, I. p. 522. Ἀχαίου καὶ Ἀρχιτέλης ἐς Ἄργος ἀφίκοντο ἐκ τῆς Φθιώτιδος· ἐλθόντες δὲ ἐγένοντο

εἴη δ' ἂν καὶ ἄλλος τις Ἀρχανδρος· οὐ μέντοι γε Αἰγύπτιον τὸ οὔνομα. Μέχρι μὲν τούτου, ὄψις τε [a] ἐμὴ, καὶ γνώμη, καὶ ἱστορίη ταῦτα λέγουσά ἐστι· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Αἰγυπτίους ἔρχομαι λόγους ἐρέων, κατὰ τὰ ἤκουον, [b] προσέσται δὲ αὐτοῖσί τι καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος. Τὸν [c] Μῆνα, τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου, οἱ ἱρέες ἔλεγον [d] τοῦτο μὲν [e] ἀπογεφυρῶσαι τὴν Μέμφιν. τὸν γὰρ ποταμὸν πάντα ῥέειν παρὰ τὸ ὄρος τὸ [f] ψάμμινον πρὸς Λιβύης· τὸν δὲ Μῆνα ἄνωθεν, ὅσον τε ἑκατὸν σταδίους 124 ἀπὸ Μέμφιος, [g] τὸν πρὸς μεσαμβρίης ἀγκῶνα προσχώσαντα, τὸ μὲν ἀρχαῖον ῥέεθρον ἀποξηράναι, τὸν δὲ ποταμὸν ὀχετεῦσαι, τὸ μέσον τῶν οὐρέων ῥέειν. ἔτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Περσέων ὁ ἀγκὼν οὗτος τοῦ Νείλου, [h] ὃς ἀπεργμένος ῥέει, ἐν φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχεται, φρασσόμενος ἀνὰ πᾶν ἔτος. εἰ γὰρ [i] ἐθελήσει ῥήξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμὸς ταύτῃ, κίνδυνος πάσῃ Μέμφι κατακλυσθῆναί ἐστι. [k] ὡς δὲ τῷ Μῆνι τούτῳ τῷ πρώτῳ γενομένῳ βασιλέϊ χέρσον γεγονέναι τὸ ἀπεργμένον, τοῦτο [l] μὲν, ἐν αὐτῷ πόλιν κτίσαι ταύτην, ἥτις νῦν Μέμφις καλέεται. ἔστι γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῷ στεινῷ τῆς Αἰγύπτου· ἔξωθεν δὲ αὐτῆς [m] περιορύξαι λίμνην ἐκ τοῦ ποταμοῦ πρὸς βορέην τε καὶ πρὸς ἑσπέρην. τὸ γὰρ πρὸς τὴν ἠῶ αὐτὸς ὁ Νεῖλος ἀπέργει. τοῦτο δὲ, τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν ἱδρύσασθαι ἐν αὐτῇ, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιαπηγητότατον. Μετὰ δὲ τοῦτον, κατέλεγον οἱ ἱρέες ἐκ [n] βύβλου ἄλλων βασιλήων τριηκοσίων τε καὶ τριήκοντα οὐνόματα. ἐν [o] τοσαύτῃσι δὲ γενεῇσι ἀνθρώπων, ὀκτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μίη δὲ γυνὴ ἐπιχωρίη· οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι. τῇ δὲ γυναικὶ οὔνομα ἦν, ἥτις ἐβασίλευσε, [p] τόπερ τῇ Βαβυλωνίῃ, Νίτωκρις. τὴν ἔλεγον τιμωρέουσαν [q] ἀδελφεῷ, τὸν Αἰγύπτιοι βασιλεύοντα σφέων ἀπέκτειναν· ἀποκτείναντες δὲ, οὕτω ἐκείνῃ ἀπέδοσαν τὴν βασιληΐην· τούτῳ τιμωρέουσαν, πολλοὺς Αἰγυπτίων διαφθεῖραι δόλῳ· ποιησαμένην γάρ μιν οἴκημα περιμήκες, ὑπό-

ſitan et alius quis Archander; nequaquam tamen AEgyptium nomen est. Hactenus 99 quæ vidi, quæ novi, quæ interrogando percepi dicta ſunt: hinc pergam disſerere ſermones AEgyptios, quos audivi, addens et aliquid quod ipse viderim. MENEM, qui primus apud AEgyptum regnavit, aiebant ſacerdotes pontibus ſeparavisſe quoque Memphin; nam fluvium totum præterlabi montem ſabuloſum Africam verſus; hunc ergo regem ſupra Memphin centum circiter inde ſtadia anfractum fluminis meridiem verſus aggeſta humo arefecisſe quidem priſtinum alveum; ſed flumen facto alveo duxisſe, ut per medium montium flueret. Adeo nunc quoque ſub Perſis iste anfractus Nili, qui coërcitus fluit, magnis præſidiis cuſtoditur, quotannis obſeptus. Quod ſi refringens flumen velit ea parte redundare, omnis Memphis adibit periculum ne aquis operiatur. Ab hoc Mene, qui primus extitit rex, quum id, unde abactus erat fluvius, facta esſet continens, partim eidem urbem hanc condidisſe, quæ nunc Memphis appellatur; est enim quoque Memphis in anguſtiis AEgypti ſita; et extra eam aquilonem verſus et vesperum ex flumine circumfodisſe ſtagnum; nam ab aurora ipse Nilus abigit; partim in ea urbe extruxisſe templum Vulcani magnum et memoratu dignisſimum. Post hunc 100 recenſebant e libro ſacerdotes nominatim alios trecentos ac triginta reges. In quibus tot ætatibus hominum, octo et decem fuisſent AEthiopes, et una mulier indigena: ceteri, viri AEgyptii. Mulieri quæ regnavit, fuit nomen idem quod Babyloniæ NITOCRIS. Quam dicebant ultam fuisſe fratrem, ab AEgyptiis, apud quos regnabat, interemptum: quum eo interempto, regnum ad hanc detulisſent; ultam autem fratrem, multis AEgyptiorum dolo abſumptis. Nam extruxisſe eam perlongum

a V. M. Pasſ. Ask. Arcb., ἐμοὶ alii. *b M. Ask. V. Arcb.*, ſed qui πρόσεστι· vulgo πρ. δέ τοι καὶ αὐτοῖσι. Paullo ante κατὰ τὰ ἤκ. *Paris. B. Ask. Arcb. Pasſ. Vind.* vulgo τὰ deſit. *c Ald. R.* cum *Edd.*, Μῖνα *M. Ask. Arcb.* et bis quidem; tum *Arcb. Vind.* τὸν πρῶτον βασ. Vulgo τὸν omittunt. *d* Τοῦτο *Arcb. Pasſ. V. Ask.* alii τοῦτον. *e Ald. Vind. R. Arcb.*, καὶ τὴν *M. Ask.* *f* Ora *Steph. Pasſ. Ask. M.*, ψίμμινον *Vind. Arcb.*, alii ψάμμιον cum *Aldo*. *g* Deſit *Arcb. Vind.* *h* Ὡς *Ald. Ask. Arcb. Vind.*, tum φρασόμενος brevi post ambo. *i* Ἐθελήσει *V. Arcb.* alii ἐθελήσοι. *k* Τῷ δὲ *M. iidem.* *l* Μὲν ἐν αὐτῷ *Paris. B. C. Ald. Arcb. Vind.*, ἐν deest *Pasſ. Med. Ask.* nullo iure. *m* Περιόρυξε *Arcb.*, tum πρὸς ἑσπέρην *M. Vind. Ask. Pasſ.*, ceteri praepoſitionem non habent. *n* Βύβλων *Ald.* et ora *Steph.* nec male, βίβλων *Arcb.*, et βασιλήων recte, βασιλέων vulgo. *o* Ταύτῃσι δὲ γ. *idem* et *Vind.* alii δὲ ignorant. *p Ald. Paris. B. C. R. Vind. Arcb.*, τόπερ ἐν τῇ *Pasſ. Med. Ask.* Vide *Ioſeph.* Antiq. VIII, 6, 2. *q* Ἀδελφεὸν *Arcb.* et βασιλεύσαντα.

το Δαναοῦ γαμβροί. Quare Φθίος Archander ex loco, unde venerat. Memini Φθίον τοῦ Ἀχαίου ex *Stephano* in Ἑλλὰς, Archandri patrem *Phthium* minime. Quem tandem ſequemur *Pauſaniam*, an *Gronovium?*

43. Κατὰ τὰ ἤκουον] Non erat cur hoc ſpernerem. Tale κατὰ τὰ ὥρα ex ſchedis IV, 76.; tale κατὰ τὰ συνεθήκαντο VI, 88., et in MSS. V, 112. nec diverſum erat κατὰ τὰ εἵλοντο V, 12., quod *Medic.* mutavit. Scripsi quoque τὸν Μῆνα, τὸν πρ. βασιλ., obſecutus membranis, et narrationi C. 4.

45. Οἱ ἱρέες ἔλεγον τοῦτο μὲν ἀπογεφυρῶσαι] Et hic ducibus utor MSS., qui incongruo, quod vulgata post ſe trahebat, bene medentur. Probe novi τοῦτο μὲν post pauca recurrere, quae repetitio non inſolita, ſicuti VI, 114. 122. 126. atque alibi. Maior difficultas τὸ ἀπογεφυρῶσαι urget; cui tollendae quid *Gronovius* inpenderit, notata patefaciunt. Pontes, quibus Memphim rex ſeparaverit, non bene disputationi narrationique conveniunt. Quam ob rem *Reiskius* ex *Medicei* inſerto καὶ deficere quaedam opinatus, τοῦτο μὲν refingit ἀπό τε θυρῶσαι τὸν ποταμὸν καὶ κτίσαι τὴν Μέμφιν, *oggeſta mole, velut foribus oppoſitis, fluvium excluſisſe et Memphin condidisſe.* Verum copula illa ſubleſtae fidei est, damnata a plerisque libris, et propterea inducta. *Heſychii* ἀποθυρούμενος, ἀποκεκλεισμένος, *foribus excluſum*, quales in Comoediis ſaepe comisſatores, indicat, et inſolente translatione amni adcommodatur: mitto citra necesſitatem et ſchedas addita alia, nec aegre fero doctam istam operam. Mihi lenior conmodiorque videbatur medicina in ἀποστενυγρῶσαι. Docuit *Galenus* in *Hippocrat.* de Morb. Vulgar. p. 456. στενυγρὸν Ionibus tantumdem esſe ac στενὸν, et στενυγρῶσαι *humorum vias occludere et arefacere*, συναγαγεῖν τῶν ὑγρῶν τὰς διεξόδους καὶ ξηρᾶναι, nec discrepat *Erotiani* iudicium; στενυγρῶσαι esſe ait ἀποστεγνῶσαι καὶ πυκνῶσαι τόπον τινὰ, ἐν ᾧ ὑγρασία ἐστί. Erit itaque ἀποστενυγρῶσαι τὴν Μέμφιν eam ſicciorem abducta aqua reddere et in artum quodammodo cogere. Quorum utrumque abs AEgyptio rege inchoatum et abſolutum fuisſe, ſcriptor exponit. Venerat, ut ſollicitis plura ſolent, et ἀποταφρεῦσαι τὴν Μέμφιν in calamum et mentem. Sed nolo coniecturis indulgere nimium. Viderint peritiores et *Diodorum* I, 50. addant. Mox ὃς ἀπεργμένος ῥέει negante adpoſita voce ab eodem V. C. οὐ ῥέει ſcribitur.

66. Ἐν τοσαύτῃσι δὲ γενεῇσι ἀνθρώπων] Hoc placuit. *Reiskius*, damnatis, quae *Miſcell. Lipſienſia* habent, refingit, addito pronomine, ὧν ὀκτωκαίδεκα, labore, ut ego quidem cenſeo, fruſtraneo. Verius est, τόπερ τῇ Βαβυλωνίῃ turbari non oportuisſe. De *Ioſepho* vero quid dicemus aliud, quam haec negligentisſime verſasſe, reginaeque *Nicaulae* ſive *Nicaulis* inpegisſe nomen, quo uſa numquam fuit: non exagitabo hominem, ſatis poenarum doctisſimo *S. Bocharto Phalegi* II, 26. dantem.

69. Τόπερ ἐν τῇ] Ferri nequit: priſtina lectio, τόπερ τῇ Βαβυλωνίῃ, revocabitur; niſi forte plures libri ſcripti Mediceo concinant: tum commode ſcribi poterit: οὔνομα ἦν, — τόπερ τῇ ἐν Βαβυλῶνι, Νίτωκρις. VALCKEN.

75. Και-

gum ædificium subterraneum, per caussam quidem novi operis, animo autem aliud agitantem: et convocatis ad convivium multis, quos præcipue noverat fraternæ cædis autores, per occultum magnum canalem immisisse flumen discumbentibus. Hæc quidem de illa referebant, atque insuper quum id fecisset eam iecisse se in conclave cineris plenum, quo impunita esset.
101 Aliorum autem regum, non enim referebant aliquam operum spectationem, nullum esse splendorem, nisi unius, qui postremus horum extitit MOERIS. Hunc enim monumenta exstruxisse Vulcani antefores, ad ventum aquilonem vergentes: et stagnum fodisse, cuius ambitus quot sit stadiorum, posterius aperiam: et pyramides in eo erexisse, de quarum magnitudine simul cum ipso lacu mentionem faciam. Hunc itaque tantum operum
102 edidisse: alios autem nihil prorsus. Istos ergo prætergressus, eius, qui his successit, regis nomine SESOSTRIS mentionem habebo. Istum dicebant sacerdotes, primum quidem longis navibus ex Arabico sinu profectum, rubri maris accolas in suam potestatem redegisse: usque dum progrediens longius, venit in mare non iam navigabile vadis. Illinc ubi retro se in AEgyptum recepisset, secundum sacerdotum commemorationem, coacto ingenti

[a] ὑπόγαιον, καινοῦν τῷ λόγῳ, νόῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι· [b] καλέσασαν δέ μιν Αἰγυπτίων, τοὺς μάλιστα μεταιτίους τοῦ φόνου [c] ᾔδεε, πολλοὺς ἑστιᾶν· δαινυμένοισι δὲ ἐπεῖναι τὸν ποταμὸν δι᾽ αὐλῶνος κρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν πέρι τοσαῦτα ἔλεγον· πλὴν ὅτι [d] αὐτήν μιν, ὡς τοῦτο ἐξέργαστο, ῥίψαι ἐς οἴκημα [e] σποδοῦ πλέον, ὅκως ἀτιμώρητος γένηται. Τῶν δὲ ἄλλων βασιλέων, οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίην ἔργων ἀπόδεξιν, κατ᾽ οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος, πλὴν ἑνὸς τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν [f] Μοίριος. τοῦτον δὲ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα, τοῦ Ἡφαίστου τὰ πρὸς βορῆν ἄνεμον τετραμμένα προπύλαια, λίμνην τε ὀρύξαι, τῆς ἡ [g] περίοδος ὅσων ἐστὶ σταδίων ὕστερον δηλώσω· πυραμίδας τε ἐν αὐτῇ οἰκοδομῆσαι, τῶν τοῦ μεγάθεος πέρι, ὁμοῦ αὐτῇ τῇ λίμνῃ ἐπιμνήσομαι. τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι· τῶν δὲ οὐδένα ἄλλων οὐδέν. Παραμειψάμενος ὦν τούτους, τοῦ ἐπὶ τούτοισι γενομένου [h] βασιλέος, τῷ οὔνομα ἦν Σέσωστρις, τούτου μνήμην ποιήσομαι· τὸν [i] ἔλεγον οἱ ἱρέες πρῶτον 125
μὲν πλοίοισι μακροῖσι ὁρμηθέντα ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, τοὺς [k] παρὰ τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν κατοικημένους καταστρέφεσθαι. ἐς ὃ πλέοντά μιν πρόσω, ἀπικέσθαι ἐς θάλασσαν, [l] οὐκέτι πλωτὴν ὑπὸ βραχέων. ἐνθεῦτεν δὲ, [m] ὡς ὀπίσω ἀπίκετο ἐς Αἴγυπτον, κατὰ τῶν ἱρέων τὴν φάτιν, στρατιὴν [n] πολλὴν λαβὼν ἤλαυνε διὰ

a Ὑπόγεον, καὶ νῦν *Arch. V.* Explicat *Suidas* in V. et schol. *Pass.* *b M. Ask.* et ora *Steph. Pass.*, καλέεσαν *V. Arch.*, καλεοῦσαν *Ald.* et *Edd.* *c* Ἤιδε *Arch. V.* *d M. Ask. V. Arch.*, alii cum *Ald.* αὐτὴν μέν. Tum ἐξεργάσατο *Arch.* ἐξέργατο *V.* *e* Σπονδῆς *Arch.* *f* Μύριος *V. Arch.* Mox recte *Pass.* βορῆν, ceteri βορέην Vid. II, 149. *g M. Arch. Ask. Pass. Vind.*, ἡ περίμετρος vulgo. *h Ald. Arch. Ask.*, alii βασιλέως· tum ἦν *iidem* cum *Vind.* *i* Omittunt verbum *V. Arch.* *k M. Ask. Arch. V. Pass.* ora *Steph.*, alii περὶ τὴν cum *Ald.* *l Arch. Ask. V. M. Pass.*, μηκέτι *Edd.* *m Iidem* cum *Rem.* et *Ald.* ὡς vulgo abest. *n Arch. V. Paris.* C., ceteri πολλὴν τῶν λαβ., mox ἐμποδὸν *Arch.* et *Vind.*

75. Καινοῦν τῷ λόγῳ] Mirifica peperit verbum illud commenta: si et ego aberravero, peccabitur intra spem veniae. Legitur in Gloss. *Herod.* Καινοῦν, τὸ χρήσασθαι λόγῳ καινῷ· hinc sua transsumsit *Suidas*, cuius interpres: Καινοῦν *ap. Herod. significat novo quodam* (τῷ) *sermone uti*, absurde. Utilior *Hesychii* nota: Καινίσαι, καινῷ χρήσασθαι, καὶ ἐγκαινίσαι. De Perillo, qui, Phalaridis iussu tauro inclusus, *artis suae opus teterrimum primus auspicatus est*, ut scribit *Valer. Max.* IX, c. 2. ex. 9. *Callimachus* fragm. CXIX. Πρῶτος ἐπεὶ τὸν ταῦρον ἐκαίνισεν. Ab *Herodoto* potuit Καινοῦν in eumdem sensum adhiberi, scribique: ποιησαμένην γάρ μιν οἴκημα περίμηκες ὑπόγαιον καινοῦν μὲν λόγῳ, νόῳ δὲ ἄλλα μηχανήσασθαι, *quod fieri curaverat spatiosum conclave subterraneum verbo quidem auspicatam, sed revera alia fuisse meditatam.* Alibi apud *Herod.* opponuntur πρόσχημα μὲν ποιεύμενος, et ἐν νόῳ δ᾽ ἔχων. *Thucyd.* VI, 76. ἥκουσιν ἐς τὴν Σικελίαν, προφάσει μὲν, ᾗ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ δὲ, ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν· in quibus διανοίᾳ proximum accedit ad Herodoteum νόῳ. In talibus ubique permutantur πρόφασις et λόγος. Pervulgatae sunt formulae, ut apud Latinos *verbo* et *revera*, λόγῳ μὲν sive λέγων μὲν, βουλόμενος δέ· λόγῳ μὲν, τὸ δ᾽ ἀληθές· προφάσει, vel πρόφασιν μὲν, τὸ δ᾽ ἀληθές· postremum illud *Maximo Tyrio* restitutum voluit accuratissimus *Marklandus* XXVII, 8. ubi minori molimine scribi poterit: ἐρᾷν φησι μὲν τοῦ ὁρωμένου, τὸ δ᾽ ἀληθὲς ἐρᾷ κάλλους ἀληθεστέρου. VALCKEN.

75. Ὑπόγαιον, καινοῦν τῷ λόγῳ] Praestetne ὑπόγεον an vulgatum, in Grammaticorum est controversiis. Operose litem examinaverat *Coprogenius*, quo de *Suidas* in Ἀνώγεον. Hic molestum magis est καινοῦν τῷ λόγῳ· *H. Stephani* κενοῦν alienum prorsus videtur: alii aut ἐγκαινίζειν praeferunt, aut καινίσαι μὲν λόγῳ, quem fere in modum *Sophocles* Trachin. v. 877. καί τι καινίζει στέγη. Edito patrocinatur Scholiastes *Passion.* et Λέξεων Herodoti auctor Voc. καινοῦν, adscribentes, τὸ χρήσασθαι λόγῳ καινῷ, et ex illis *Suidas*: praetexuisse videlicet aedificio reginam novi quidpiam, ut AEgyptios videndi studio adliceret, quorsum etiam vergit *Abreschii* sententia Diluc. Thucyd. p. 67. Fortasse invenietur, cui καινὸν τῷ λόγῳ, si color recepto constare non poterit, probabitur. Vide *Berglerum* in *Alciphron.* I, 9.

80. Ῥίψαι ἐς οἴκημα σποδοῦ πλέον] Non dissimile Persarum supplicium ex *Ctesiae* Persic. C. 47. 50. 51., his admoverunt *Corn. Pauw* et *Abresch.* At illud atrox admodum et crudele, vitae finem adferebat: Regina in cineres insiliit, ὅκως ἀτιμώρητος γένηται, *quo esset impunita.* An ut poenam, quae ab AEgyptiis inminebat, voluntaria morte vitaret? an ut sese abderet? alterutrum sane malim, quam cum Cl. *Pauw* ἐς ὄχημα = *in vehiculum cinere plenum* sufficere. Redolet enim recentius quidpiam.

82. Κατ᾽ οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος] *Platonis* Politic. p. 188. F. οἱ περὶ τὰ πολιτικὰ κατ᾽ οὐδὲν γινώσκοντες ex parte convenit, non omnino. Tentabat *Reiskius* κατ᾽ οὐδὲν εἶναι λαμπρότητας, aut potius λαμπρότητος ἐχόμενόν τι. Quale quidem fulcrum si ad explendam structuram adscisceretur, non obluctarer. Potest certe dictio locum tueri, etsi rarior, huiuscemodi praesidio. Lege *Abreschii* Diluc. Thucyd. p. 690.

90. Τοῦ ἐπὶ τούτοισι γενομένου βασιλέος] Trecentos et XXX. reges intelligit, quos ex commentariis nominatim sacerdotes adnumerabant, quorumque postremus Moeris. *Diodorus* quidem *Sicul.* I, 53. ἑπτὰ γενεαῖς, VII. *generationibus*, Sesostrin Moeride recentiorem statuit, secutus alios, sed *Nostri* potior fides et auctoritas, quippe multo vetustioris ac seriem regum et successorum Sesostris ita nectentis, ut bene procedat. Pertinet huc elegans et operosa disputatio Ampl. *Bouherii* Dissert. Herod. C. 7. Iam cum Moeris annis ferme nongentis prius mortem cum vita conmutaverit, quam Herodotus in AEgyptum fuit profectus C. 13., abierint praeterea anni circiter octingenti a bello Troiano ad eiusdem usque tempora C. 145., et ab Hercule Alcmenae F. fere nongenti; consequitur his ex narratis manifesto, Sesostrin ne integro quidem seculo ante bellum Troianum vixisse, aequalem Herculi Alcmenae F. vel paullo inferiorem. Plura *Iac. Perizonius* Orig. AEgypt. C. 16.

98. Στρατιὴν πολλὴν τῶν] Aut e contextu τῶν videtur eiiciendum, aut in ἀστῶν transmutandum, quod malim. Ἀστοὶ, ἐγγενέες etiam dicti et ἐγχώριοι, *Herodoto* sunt *indigenae* L. II, c. 172. III, 99. IV, c. 33. et c. 68. Opponuntur ἀστοὶ et ξεῖνοι L. II, c. 160. et L. III, c. 8. Potuerat Sesostris et in istam expeditionem nobilissimam ξείνους conscribere, nam iam ante sibi subiecerat Arabas et Libyas secundum *Diodor. Sic.* I, c. 53. et postea certe peregrinis usus est ad aedificanda templa, quibus inscribi voluit: ὡς οὐδεὶς ἐγχώριος εἰς αὐτὰ μεμόχθηκε, eodem teste *Diodoro* I, c. 56. VALCKEN.

98. Στρατιὴν πολλὴν λαβών] Ab *Aldo* venit πολλὴν τῶν λαβὼν, deditque ansam doctis viris varia machinandi; quorum ego consilium laudare possum, opera non uti. Insititium vocabulum est et nulli usui, meritoque

διὰ τῆς ἠπείρου, πᾶν ἔθνος τὸ ἐμποδὼν καταστρεφόμενος· ὁτέοισι μέν νυν αὐτέων ἀλκίμοισι ἐνετύγχανε, [a] καὶ δεινῶς γλιχομένοισι περὶ τῆς ἐλευθερίης, τούτοισι μὲν στήλας [b] ἐνίστη ἐς τὰς χώρας, διὰ γραμμάτων λεγούσας τό, τε ἑωϋτοῦ οὔνομα, καὶ τῆς πάτρης, καὶ ὡς [c] δυνάμι τῇ ἑωϋτοῦ κατεστρέψατό σφεας· ὁτέων δὲ ἀμαχητὶ καὶ εὐπετέως παρέλαβε τὰς [d] πόλις, τούτοισι δὲ ἐνέγραφε ἐν τῇσι στήλῃσι κατὰ ταυτὰ καὶ τοῖσι ἀνδρηΐοισι τῶν ἐθνέων γενομένοισι· καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναικὸς [e] προσενέγραφε, δῆλα βουλόμενος ποιέειν ὡς [f] εἴησαν ἀνάλκιδες. Ταῦτα δὴ ποιέων, διεξήϊε τὴν ἤπειρον· ἐς ὃ ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς, τούς τε Σκύθας κατεστρέψατο καὶ τοὺς Θρήϊκας. ἐς τούτους δέ μοι δοκέει καὶ οὐ προσώτατα ἀπικέσθαι ὁ Αἰγύπτιος [g] στρατός. ἐν μὲν γὰρ τῇ τούτων χώρῃ φαίνονται σταθεῖσαι αἱ στῆλαι· [h] τὸ δὲ προσωτέρω τούτων, οὐκέτι. ἐνθεῦτεν δὲ ἐπιστρέψας ὀπίσω ἤϊε· καὶ ἐπεί τε ἐγένετο ἐπὶ [i] Φάσι ποταμῷ, οὐκ ἔχω [k] τὸ ἐνθεῦτεν ἀτρεκέως εἰπεῖν εἴτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σέσωστρις ἀποδασάμενος τῆς ἑωϋτοῦ στρατιῆς μόριον [l] ὁσονδὴ, αὐτοῦ κατέλιπε τῆς χώρης οἰκήτορας· εἴτε τῶν τινες στρατιωτέων [m] τῇ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, περὶ Φᾶσιν ποταμὸν κατέμειναν. Φαίνονται μὲν γὰρ ἐόντες [n] οἱ Κόλχοι Αἰγύπτιοι· νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς, ἢ ἀκούσας ἄλλων, λέγω· ὡς δέ μοι ἐν Φροντίδι ἐγένετο [o] εἰρόμην ἀμφοτέρους, καὶ μᾶλλον οἱ Κόλχοι ἐμεμνέατο τῶν Αἰγυπτίων, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τῶν Κόλχων. νομίζειν δ' ἔφασαν Αἰγύπτιοι τῆς Σεσώστριος στρατιῆς εἶναι τοὺς Κόλχους· αὐτὸς δὲ εἴκασα τῇδε, καὶ ὅτι [p] μελάγχροές εἰσι καὶ οὐλότριχες· καὶ τοῦτο μὲν ἐς οὐδὲν [q] ἀνήκει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι. ἀλλὰ τοῖσι [r] δὴ καὶ μᾶλλον, ὅτι μοῦνοι πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες περιτάμνονται ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ [s] Σύροι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ αὐ-

genti exercitu per continentem perrexiſſe; omnesque gentes, quæ occurrerent ſubegiſſe. Et quascunque earum nanciſcebatur fortes et vehementer ſtudioſas libertatis, in earum regionibus cippos ſtatuebat, indicantes per literas ſuum nomen et patriam, et quemadmodum ipse illas ſuis viribus ſubegiſſet: quarum vero urbes nullo prœlio et facile cepiſſet, harum cippis inſcripsit eadem, quæ ſcripserat eis gentibus, quæ viriles extiterant; atque etiam adſcripsit muliebria genitalia, planum facere volens, illas imbelles extitiſſe. 103 Hæc faciendo peragrabat continentem, donec ex Aſia in Europam transgreſſus, Scythas ſubegit et Thraces; ad quos usque et non ulterius mihi videtur AEgyptius exercitus pervenisſe, quoniam in istorum terra tituli poſiti apparent, non ultra. Hinc digreſſus retro abiit, et posteaquam ad Phaſin flumen ſubſedit, quid inde contigerit, non habeo liquide dicere, utrum ipse rex Seſoſtris, diviſo ſuo exercitu, partem qualemcunque reliquerit ad eam regionem incolendam, an aliqui militum pertæſi peregrinationis errorem circa fluvium Phaſin ſubſtiterint. 104 Nam Colchi videntur AEgyptii eſſe: quod ipse prius cogitatum quam ex aliis auditum refero. Cuius rei quum mihi cura inceſſiſſet ut utrosque percontarer, magis Colchi reminiſcebantur AEgyptiorum, quam AEgyptii Colchorum. Dicebant autem AEgyptii ſe opinari Colchos e Seſoſtris eſſe exercitu. Ipse autem ex hoc conieƈtabam, quod atro colore ſunt et criſpo capillo, tametſi hoc pro nihilo putari poſſet, quum et alii ſint huiuscemodi, ſed magis etiam inde, quod ſoli omnium hominum Colchi et AEgyptii et AEthiopes ab initio pudenda circumcidunt. Nam et Phœnices et Syri, qui ſunt in Palæſtina, di-

a Copulam non habet *Arch.* nec *V.* *b* *M. Paſſ. Ask. V.*, ἀνίστη ceteri. *c* *Iidem*, vulgo δυνάμει. *d* *Paris. B. V. Rem. Ald.*, πόλιας *Paſſ. M. Ask.*, πόλεις *Arch. V.* Vide C. 108. 121. 177. *e* *M. Vind. Ask. Paſſ.*, προσανέγραφε *Ald.* et alii cum *Euſtath.* in *Hom.* p. 688, 42., προσανέγραψε *Arch. Vind.* *f* *Paſſ. M. Ask.*, ἦσαν *Ald. Arch. V.* et ceteri; mox ταῦτα δὲ *Ask.* *g* Σέσωσρις *Arch.*, nec male. Vide C. 107. Paullo ſuperius καὶ προσώτατα ſine οὐ *Paſſ.* *h* Τῷ *Arch.* *i* Φάσει *V. Arch.* *k* Ἀτρεκ. τὸ ἐνθ. *iidem.* *l* Ὅσον *iidem*, abest et αὐτοῦ tum χώρου praeferunt. Porro κατέλιπε *Ald. V. Arch. Paris. B. C. Rem.*, quod malui; καταλείπει *M. Ask.* *m* *Ald. Arch. M. Ask. Paſſ.* optime; vulgo ἐν τῇ. Tum ἀχθέντες *V. Arch.*. *n* Articulus non est in *Vind.*, ἐόντες τῇ χροίῃ Αἰγ. *Arch.* Citat haec *Theo* Progymnaſm. p. 49. *o* *Arch. Vind.*, alii omnes ἠρόμην contra morem. *p* Μελάγχροες *V. Arch.*, οὐλότριχες hinc MSS. *Pollucis* II, 23. *Euſtath.* in *Dionys.* v. 689. *q* Ἀφήκει *Arch.* *r* Δὲ *Ask. Arch.*, καὶ, quod ſequitur est ex *Paſſ. M. Ask.*, ceteri non legunt. *s* *Paſſ. M.*, Σύριοι *Ask.* et ceteri cum *Ioſepho* Ant. VIII, 10, 31. et *Cont. Apion.* I, 21. p. 453. Ἀσσύριοι *Africanus* in *Euſeb.* Praep. Euang. X, 10. p. 490.

toque ſchedarum iudicio damnatum. Mox δεινῶς γλιχομένοισι περὶ τῆς ἐλευθερίης corrigitur a *Reiskio* μαχομένοισι, ſicuti περὶ ἐλευθερίης μαχεσάμενοι I, 95.; neque enim γλίχεσθαι περί τινος in ſermonis uſu verſari. Atque hoc ego non nego: imo vero τῆς ἐλευθερίης γλιχόμενοι ſunt in *MS. Ask.* VIII, 143. Nec verbum tamen muto, aut praepoſitionem detraho: potest enim idem videri ac περιγλίχεσθαι, et ſunt aliorum, eiusdem notionis verborum, ſimiles ſtruƈturae, ab *Abreſchio* conduƈtae ad *Ph. Cattieri* Method. p. 86. et Diluc. Thucyd. p. 722.

1. Γλιχομένοισι] Tueri voluit in hac ſede vir eruditione clarus et humanitate: mihi, quod ipsius pace diƈtum ſit, dudum placuit altera conieƈturarum *Reiskii*, genuinumque videtur, δεινῶς μαχομένοισι περὶ τῆς ἐλευθερίης· quae conſueta *Herodoto* est aliisque ſcribendi ratio, verbo μάχεσθαι ſimilibusque praepoſitionem περὶ hunc in ſenſum paſſim adiungentibus: de multis pauca ponam *Herodoti*: L. VII, c. 135. εἰ ἐλευθερίης πειρήσαιο, οὐκ ἂν δόρασι συμβουλεύοις ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέκεσι. L. V, c. 2. ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς ἐλευθερίης γινομένων τῶν Περινθίων· optime *Valla*: *pro libertate ſtrenue pugnantes*: egregium de Graecis Perſa teſtimonium dicit L. VIII, c. 26. οὐ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦνται, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς. *Anaximenes*, Ion certe, apud *Diogen. Laërt.* II, 5. μέλλουσι δὴ ἀμφὶ τῆς ἐλευθερίης ἁπάντων Ἴωνες Μήδοις καθίστασθαι ἐς πόλεμον. Si quando conſtiterit, quod vix opinor futurum, γλίχεσθαι περὶ τῆς ἐλευθερίης etiam alibi reperiri, levis erit huius chartae iaƈtura. Ceterum in gentium bellicoſarum regionibus, quas ſtatuit Seſoſtris, columnae fortitudinis ipsorum indicem habuerunt inſculptum αἰδοῖον ἀνδρός· quod, a *Diodoro* monitum I, c. 55., non adnotavit *Herodotus*, memorans tantum τὰ γυναικὸς imbellium columnis indita. VALCKEN.

7. Καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναικὸς προσενέγραφε] *Ioſepho* placuit haec narratio, plura inde derivanti, quam neceſſe erat, L. VIII. Ant. C. 10, 3. Ferebant olim Margaretham, Danorum fortisſimam reginam, ſimili exemplo in dedecus gentis Sueonum, veluti ſocordiam exprobrando viris, ea parte, quam in feminis natura teƈtam voluit, numum ſignavisſe. Quam fabulam doƈte exploſerunt *Pontanus* Rer. Danic. L. IX. p. 544. et *Elias Brennerus* Theſ. Num Sueogoth. p. 20.

20. Τῇ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεσθέντες] Aliter *Valer. Flaccus* V, 420, quo de diſſenſu ad *Diodori* I, 55. Quae continuo ſequuntur, ut ambigua admodum examinavit *Theo*, ἐπὶ δὲ εὐθείας; ſcribens, ὡς παρ' Ἡροδότῳ ἐν τῇ ΠΡΩΤῌ· εἰσὶ δὲ καὶ Αἰγύπτιοι Κόλχοι, varie aberrans. De *libro primo* taceo; potest enim amanuenſis eſſe peccatum. Magna culpa haeret in mutato vocabulorum ordine.

32. Φοίνικες δὲ καὶ Σύροι] Lege *Gronovii* doƈtam obſervationem de discrimine τῶν Σύρων καὶ Συρίων. *Ioſephus*, Σύρους τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ populares ſuos intelligens, criminandi occaſionem multis obtulit. Nota ſunt certamina *Rameſii de Prado*, *Marshami*, *Spencerique* pro AEgyptiis eorumque circumcidendi more antiquisſimo,

didicisse ab AEgyptiis et ipsi confitentur.
Syrii vero qui fluvium Thermodontem et
Parthenium accolunt, et horum contermini
Macrones, a Colchis se nuper didicisse aiunt.
Hi enim ex hominibus soli sunt qui circumci-
duntur: et apparet eos hoc facere more eo-
dem AEgyptiis. Ipsi vero AEgyptii atque
AEthiopes, non queo dicere utri ab utris di-
dicerint; nam videtur esse aliquid antiquum.
Sed quod ex AEgypto, qui illic commer-
cium haberent, didicerint, magnum mihi con-
iectanti robur est, quod Phoenices quotquot
cum Græcis commercium habent, non am-
plius circa virilia imitantur AEgyptios, sed
eorum qui nascuntur, virilia non circumci-
105 dunt. Agedum et aliud de Colchis dicam,
quemadmodum sint similes AEgyptiorum. Hi
soli atque AEgyptii linum, et quidem eadem
ratione elaborant: omnisque utrorumque vita
et lingua similis est. Linum autem Colchicum
a Græcis Sardonicum appellatum est, quum
illud, quod ab AEgypto venit, appelletur AE-
106 gyptium. Cipporum quos Sesostris rex AE-
gypti per regiones erexit, plerosque iam patet
non superesse; quosdam vero in Syria Palæ-
stina ipse vidi superstites, et inscriptos, tum
quibus dixi litteris, tum mulieris genitalibus.
Circa Ioniam quoque duæ huius viri figuræ vi-
suntur in petris incisæ: una quidem qua ex
Ephesio agro Phocæam itur, altera vero, qua
e Sardibus Smyrnam versus. In utraque in-
sculptus est vir magnitudine quinûm palmo-
rum, dextra spiculum tenens, sinistra arcus,
ceteramqe item armaturam et AEgyptiam et
AEthiopicam gestans: et ex humero ad alte-
rum humerum pertinent per pectora sacræ lit-
teræ

αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι· Σύ-
ριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα [a] καὶ Παρθένιον ποταμὸν,
καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισι ἀστυγείτονες ἐόντες, ἀπὸ
Κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι· οὗτοι γάρ εἰσι [b] οἱ
περιταμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι· καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι 126
φαίνονται ποιεῦντες κατὰ [c] ταυτά. αὐτῶν δὲ Αἰγυ-
πτίων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὁκότεροι παρὰ τῶν
ἑτέρων ἐξέμαθον, ἀρχαῖον γὰρ δή τι φαίνεται ἐόν· ὡς
δ' ἐπιμισγόμενοι Αἰγύπτῳ ἐξέμαθον, μέγα μοι καὶ
τόδε [d] τεκμήριον γίνεται. Φοινίκων ὁκόσοι τῇ Ἑλλάδι
ἐπιμίσγονται, οὐκέτι Αἰγυπτίους μιμέονται κατὰ τὰ
αἰδοῖα, [e] ἀλλὰ τῶν ἐπιγινομένων οὐ περιτάμνουσι τὰ
αἰδοῖα. [f] Φέρε νυν καὶ ἄλλο εἴπω περὶ τῶν Κόλχων,
ὡς Αἰγυπτίοισι προσφερέες εἰσί. [g] λῖνον μοῦνοι οὗτοί τε
καὶ Αἰγύπτιοι [h] ἐργάζονται κατὰ ταυτά· καὶ ἡ ζόη
πᾶσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερής ἐστι ἀλλήλοισι. [i] λῖνον δὲ
τὸ μὲν Κολχικὸν, ὑπὸ Ἑλλήνων Σαρδονικὸν κέκλη-
ται· τὸ μέντοι ἀπ' Αἰγύπτου ἀπικνεύμενον, καλέε-
ται Αἰγύπτιον. [k] Τὰς δὲ στήλας, τὰς ἵστα κατὰ
[l] τὰς χώρας ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς Σέσωστρις, αἱ μὲν
πλεῦνες οὐκέτι φαίνονται περιεοῦσαι· ἐν δὲ τῇ Παλαι-
στίνῃ Συρίῃ αὐτὸς [m] ὥρεον ἐούσας, καὶ τὰ γράμματα
τὰ εἰρημένα ἐνεόντα, καὶ γυναικὸς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ
περὶ Ἰωνίην δύο τύποι ἐν πέτρῃσι ἐγκεκολαμμένοι του-
του τοῦ ἀνδρὸς, τῇ τε ἐκ τῆς Ἐφεσίης [n] ἐς Φώκαιαν
ἔρχονται, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. [o] ἑκατέ-
ρωθι δὲ ἀνὴρ ἐγγέγλυπται, μέγαθος πέμπτης σπι-
θαμῆς, τῇ μὲν δεξιῇ χερὶ ἔχων αἰχμὴν, τῇ δὲ ἀρι-
στερῇ [p] τόξα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως· καὶ
γὰρ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει. ἐκ δὲ τοῦ ὤμου
ἐς τὸν ἕτερον ὦμον διὰ τῶν στηθέων γράμματα ἱρὰ
Αἰ-

a Ποταμὸν καὶ Παρθένιον *Arch. V.*, nec dissentit *Eustath.* in *Dionys.* v. 772. p. 243., modo καὶ τὸν Παρθ. scribatur, ut voluit: *Ioseph.* editum servat. Μάκρωνες hinc tetigit Criticus in *Apoll. Rh.* I, 1024. *b* Ἀνθρώπων οἱ περιτ. μοῦνοι *V. Arch.* et statim Αἰγύπτιοι. *c* Τὰ αὐτὰ *Vind.* *d M. Ask. Pasf.* ora *Steph.*, μαρτύριον alii; ex glossa alterutrum. *e* Haec desunt *Paris. A.* usque Φέρε, errore scribae. *f M. Ask. V. Arch. Pasf.* marg. *Steph.*, Φέρε δὴ vulgo. *g* Spectavit *Strabo* XI. p. 762. A. *Eustath.* in *Dionys.* v. 689. p. 232. Schol. *Apoll. Rh.* IV, 277. *h* Ἐργάζονται κατὰ τὰ αὐτὰ *Arch. V. Paris. C.*, καὶ κατὰ ταυτὰ *M. Ask. Pasf.*, copulam alii non habent. *i* Λίνων *Paris. B.* Quae sequuntur exscripsit *Pollux* V, 26. in quo lege Ἡρόδοτος δὲ τὸ Κολχικὸν, ὅπερ ἐστὶ Φασιανὸν, ὑφ' &c. Σαρδωνικὸν scribit *Arch.* *k* Τὰς δὲ στήλας *Arch. V.*, alii αἱ δὲ στῆλαι. *l M. Arch. Vind. Ask.* ora *Steph. Pasf.*, ceteri κατὰ χώραν. *m* Ὄρεον *Arch.* Vid. II, 150. ὥρων *Ask.*, ὥρον *Pasf.*, vulgo ὥρεον. *n M. Ask. Vind. Pasf.*, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνέρχονται, non dissentiens admodum *Arch.*, vulgo κατέρχονται. *o M. Ask. Pasf.*, ceteri ἑκατέρωθεν. *p Ask. Arch. V. M. Pasf.*, in aliis τόξον· tum κατασκευὴν *Arch. V.* Explicat ὁπλισμὸν glossa *Pasf.*

mo, et pro Iudaeis *Th. Gatakeri*, *Herm. Witsii*, *Christ. Wormii* de Corrupt. Antiq. Hebr. Vestigiis L. II, 10. p. 128. et *P. Ern. Iablonskii* Prolegom. Panth. AEgypt. Sect. VII. p. 13. Est sane *Wormii* disputatio in carpendo *Herodoto* nimia, neque ad redarguendum, si requiratur, difficilis. Nec absolvo tamen *Nostrum*, quem Iudaeorum familiarem usum habuisse, expiscari non potui. Phoenices Syrosque Palaestinos non neglexit, eos innuens, qui loca regionis maritima habuerunt, quales *Philistaei*: at hos genitalia circumcidisse, a veritate alienum videtur. Lege *Samuel.* L. I. c. XVIII, 25. et 27., quaeque ibi *Io. Clericus*. Hic vero strigilem criticam, asperrime *Herodotum* radentem et lancinantem, *Guil. Iamesoni* ex Spicil. Antiq. AEgypt. C. 14. non posthabuissem, si modum servasset. Falli possunt scriptores atque in fraudem ab aliis indui. Dolo malo qui agunt, et consulto, ut alios circumscribant, mentiuntur, boni viri nomine digni non sunt. Herodotum falsa narrantem et rumore deceptum cognovi, mendacem nondum. Eos ego non laudo, quibus volupe est, mortuos rodere, criminationibusque partim falsis, partim incertis, ut mendacii teneantur crimine, adurgere.

40. Ἀρχαῖον γὰρ δή τι φαίνεται ἐόν] Idem atque superius ἀπ' ἀρχῆς, *ab antiquissima aetate:* quod verum esse constat. In AEthiopibus censebantur Troglodytae, qui omnes παραπλησίως τοῖς Αἰγυπτίοις circumcidebantur, teste *Diodoro* III, 32. Usi et *Homeritae* in Arabia eodem fuerunt ritu, ex quibus hodierni AEthiopes sive Habessini. Vide *Iobi Ludolfi* Histor. AEthiop. L. III, 1. et eiusdem Conmentarium. Ἐπιμισγόμενοι Αἰγύπτῳ alii sunt, non AEthiopes.

46. Λῖνον μοῦνοι οὗτοί τε καὶ Αἰγ.] Multa *Gronov.* pro *Herodoto.* Si liqueret, AEgyptios in lino elaborando, carminando, nendo diversum quid a ceteris nationibus observasse, uti in textura C. 35., argumenti pondus caussam magis premeret. Validius est, quod de consimili vitae instituto et sermone additur. Nollem autem, καὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ἡ ζόη πᾶσα καὶ —— vir Cel., sublata distinctione, aptasset arte. Perit ita vis ratiocinii ex lino, nec verum est, solos AEgyptios et Colchos linum tractasse.

51. Τὰς δὲ στήλας, τὰς ἵστα &c.] Sic praestat ex scriptis. Mutarunt scribae, quod ordo verborum insolentior videretur. Sic tamen V, 103. καὶ γὰρ ΤΗΝ ΚΑΥΝΟΝ, πρότερον οὐ βουλομένην, συμμαχέειν — τότε σφι καὶ ΑΥΤΗ προσεγένατο. *Sophocles* Trachin. v. 287.

—— ΤΑΣΔΕ δ', ἅσπερ εἰσορᾷς
Ἐξ ὀλβίων ἄζηλον ΕΥΡΟΥΣΑΙ βίον,
Χωροῦσι πρός σε ——

Plura doctissimi viri *I. Fr. Gronovius* in *Senecam* de Benef. IV, 32. et *Io. Davisius* ad *Cicer.* Disp. Tuscul. I, 24.

62. Ἐκ δὲ τοῦ ὤμου ἐς τὸν ἕτερον] Corrigitur ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου ὤμου, me invito: mox quoque ὅπλοισι τοῖσι ἐμοῖσι ex *Diodoro* I, 55. a *Galeo*, *Pawio*, *Reiskio*. Tu vide Sophocleum hoc Trachin. v. 1057. Ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ καὶ λόγῳ κακὰ Καὶ χερσὶ καὶ ΝΩΤΟΙΣΙ μοχθήσας ἐγώ· vertebat *Cicero* liberius Tuscul. Disp. II, 8. *O multa dictu gravia, perpessu aspera, Quae corpore exantlata atque animo pertuli.* Nam ut in *Sophocle* καὶ νόσοισι μοχθήσας, quae *Davisii* coniectura, legerit, vix credo. Ecce aliud et propius quidem *Claudiani* Bell. Gildon. v. 115.

Ast ego, quae terras HUMERIS pontumque subegi.

Quod

Αἰγύπτια διήκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντα τάδε, ΕΓΩ ΤΗΝΔΕ ΤΗΝ ΧΩΡΗΝ [a] ΩΜΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ ΕΜΟΙΣΙ ΕΚΤΗΣΑΜΗΝ. ὅστις δὲ καὶ ὁκόθεν ἐστὶ, ἐνθαῦτα μὲν οὐ δηλοῖ, ἑτέρωθι δὲ δεδήλωκε. τὰ [b] δὴ καὶ μετεξέτεροι τῶν θεησαμένων, Μέμνονος εἰκόνα εἰκάζουσί μιν εἶναι, πολὺ τῆς ἀληθηΐης [c] ἀπολελειμμένοι. Τοῦτον δὴ τὸν Αἰγύπτιον Σέσωστριν ἀναχωρέοντα, καὶ ἀνάγοντα [d] πολέας ἀνθρώπους τῶν ἐθνέων τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, ἔλεγον οἱ ἱρέες, ἐπεί τε [e] ἐγένετο ἀνακομιζόμενος ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίῃσι, τὸν ἀδελφεὸν ἑωϋτοῦ, τῷ ἐπέτρεψε Σέσωστρις τὴν Αἴγυπτον, τοῦτον ἐπὶ ξείνια αὐτὸν καλέσαντα, καὶ πρὸς αὐτῷ τοὺς παῖδας, [f] περινῆσαι ἔξωθεν τὴν οἰκίην ὕλῃ· περινήσαντα δὲ, ὑποπρῆσαι. τὸν δὲ ὡς μαθεῖν τοῦτο, αὐτίκα συμβουλεύεσθαι τῇ γυναικί. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτὸν ἅμα ἄγεσθαι. τὴν δέ οἱ συμβουλεῦσαι, τῶν παίδων

127 ἐόντων ἓξ, [g] τοὺς δύο ἐπὶ τὴν πυρὴν ἐκτείναντα, γεφυρῶσαι τὸ καιόμενον, αὐτοὺς δ' [h] ἐπ' ἐκείνων ἐπιβαίνοντας ἐκσώζεσθαι. ταῦτα ποιῆσαι τὸν Σέσωστριν· καὶ δύο μὲν τῶν παίδων κατακαῆναι τρόπῳ [i] τοιούτῳ· τοὺς δὲ λοιποὺς ἀποσωθῆναι ἅμα τῷ πατρί. Νοστήσας δὲ ὁ Σέσωστρις ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τισάμενος τὸν ἀδελφεὸν, τῷ μὲν ὁμίλῳ, τὸν ἐπηγάγετο, τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, τούτῳ μὲν τάδε ἐχρήσατο· τούς τε οἱ λίθους τοὺς ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέος κομισθέντας ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν, ἐόντας μεγάθεϊ περιμήκεας, οὗτοι ἦσαν οἱ ἑλκύσαντες· καὶ τὰς διώρυχας τὰς νῦν ἐούσας ἐν Αἰγύπτῳ, πάσας οὗτοι ἀναγκαζόμενοι [k] ὤρυσσον. ἐποιεῦν τε οὐκ ἑκόντες Αἴγυπτον, τοπρὶν ἐοῦσαν ἱππασίμην, καὶ ἁμαξευομένην πᾶσαν, ἐνδεᾶ τούτων. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ χρόνου Αἴγυπτος, ἐοῦσα πεδιὰς πᾶσα, ἄνιππος καὶ ἀναμάξευτος γέγονε. αἴτιαι δὲ τούτων αἱ διώρυχες γεγόνασι, ἐοῦσαι πολλαὶ, καὶ παντοίους τρόπους ἔχουσαι. κατέταμνε δὲ τοῦδε εἵνεκα τὴν χώρην ὁ βασιλεύς· ὅσοι τῶν Αἰγυπτίων μὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἔκτηντο [l] τὰς πόλις, ἀλλ' ἀναμέσους, οὗτοι ὅκως τε ἀπίοι ὁ ποταμὸς σπανίζοντες ὑδάτων, πλατυτέροισι [m] ἐχρέωντο τοῖσι πόμασι ἐκ φρεάτων χρεώμενοι. Τούτων μὲν δὴ εἵνεκα κατετμήθη [n] ἡ Αἴγυπτος· I

κα-

terae AEgyptiae insculptae haec indicantes: HANC EGO REGIONEM MEIS OBTINVI HVMERIS. Quis tamen aut cuias fuerit, hic quidem non indicat, sed indicavit alibi. Ea quidam conspicati, Memnonis imaginem esse coniectant, multum a veritate relicti. Hunc igitur Sesostrin AEgyptium sacerdotes 107
dicebant, redeuntem, multosque mortales earum gentium, quarum regiones subegerat, adducentem, eundem posteaquam ad Daphnas Pelusias revertens venerat, fuisse a fratre suo, quem AEgypto Sesostris praefecerat, ad hospitalia officia invitatum una cum liberis: et quum ille domum exterius materia circumstipasset, struemque incendisset, re hunc intellecta extemplo cum uxore deliberasse, nam et uxorem simul duxerat, et ea suadente, ut duos e sex liberis super pyram extendens, pontem imponeret parti ardenti, super quos ipsi transeuntes evaderent, ita fecisse: et duobus filiis ita combustis, ceteros una cum patre fuisse servatos. Sesostrin in AEgyptum reversum, ultionem 108
de fratre sumpsisse: quam vero multitudinem e terris in potestatem redactis abduxerat, ea usum in haec fuisse. Nempe isti fuerunt, qui sub hoc rege immensae longitudinis lapides in templum Vulcani portatos traxerunt, quique divortia aquarum, quae nunc in AEgypto sunt, cuncta fodiebant necessitate adacti, faciebantque non volentes, ut AEgyptum, totam prius equis et plaustris agendis ubique idoneam, redderent his carentem. Nam ab eo tempore AEgyptus, quae omnis campestris est, inequitabilis et plaustris inhabilis extitit, propter multiplices fossas et omnigenis modis ductas. Sic autem terram rex scindendam putavit, quia civitates, quae non accolerent flumen, sed in medio AEgypti essent, refluente flumine laborantes penuria aquarum densioribus utebantur potionibus e puteis. Propter haec AEgyptus incisa est; et ab hoc 109
rege

a Νόμοισι *Arch.*, in *Vind.* ὤμοισι, syllabae priori litera ν superposita. *b* Δὲ et mox θεησάμενοι *Arch.*, θεησαμένων *V.* *c* Ἀπολελυμμένοι *Vind.* *d* Πολέας *Arch. Ald. Rem.* cum *Edd.*; πολλοὺς *M. Ask. V.* *e* Ἐγίνετο *Ask. Arch. V. Pass.* *f* Περινῆσαι et περινήσαντα *Ask.* et *Pass.*, cuius glossa σωρεῦσαι vide I, 50.; tum ὕλῃ *Arch.* *g* Τὰς *Arch. V.* et ἐκτείνοντα. *h* *Ask. Vind.*, alii ἐφ' ἐκ· paullo ante κεόμενον *Arch. Vind.* *i* *M. Ask. Arch. V. Pass.*, vulgo τοιῷδε. Mox τισάμενος explicatur τιμωρησάμενος in *Pass.* *k* *M. Ask. Pass.* ora *Steph.*, διώρυξαν *Remig.*, ὤρυξαν *Ald.* et ceteri. Mox ἐποιεῦν *Ask.* et ἱππασίην *Arch. V.*, *Edd.* ἐποίεον. *l* *Ask. M. Arch. Pass. V.*, articulum reliqui praetereunt. Paullo superius οὗτος ὁ βασιλ. *Rem.*, nec male. *m* Ἐχρέωντο et χρεόμενοι *Arch. Vind.* quem in modum saepe *Hippocrates.* *n* Abest ἡ *Ask.*

Quod idem est ac si *lacertis* dixisset. Non certe ex necessitate *Rubenius* et *Gebhardus* scribebant *numeris*, neque *iuvenis*, uti *Barthius*. Tuitus *Claudianum* est *Nostri* verbis, quae poëtae in animo fuerunt, vir magnus *I. Fr. Gronovius* Diatrib. in *Papin. Statium* C. 23. p. 128. Nunc video, Cl. *P. Burmanno* non admodum Gronoviana placere, nec muto dicta.

68. Μέμνονος εἰκόνα εἰκάζουσι] Antiquissima haec et prima statuae Memnonis, Thebis erectae, mentio, qua de *P. Ern. Iablonskius* singulari Syntagmate pererudite p. 30. Eam vero Sesostris colossum esse, *Pausanias* auditu etiam acceperat Atticor. C. 42. p. 101. Negat *Noster*, nec sine ratione. Πολὺ τῆς ἀληθηΐης ἀπολείπεσθαι, sive τοῦ ἀληθοῦς hinc habent *Procopius* B. Pers. I, 6. et *Agathias Sch.* II. p. 38. B. Placuit et *Lysiae* Or. I, 5. *Euripidique* Helen. v. 1262. &c. Id vero tacitum habere non debeo, πολέας, specimen Ionicae dialecti, *Homero* toties frequentatum, rediisse pristinam in possessionem.

80. Τοὺς δύο ἐπὶ τὴν πυρὴν ἐκτείναντα] Anilis haec AEgyptiorum fabula. *Diodorus* insidias regi ad Pelusium structas a fratre, insuper haud habuit, de regiis liberis, supra pyram extensis, prudenter tacens I, 57. Ἐπ' ἐκείνων ex indole Ionica *Vind.* et *Ask.*

86. Τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο] Haec si abessent, necessaria non censerem. Glossam redolent, ex superiore capite huc invectam. Eadem *Pawii* suspicio. ἐς τάδε ἐχρήσατο *Reiskius*, quae praepositio in simili verborum ordine saepe reticeri solet.

86. Τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο] Totidem atque eadem paulo superius leguntur verba c. 107. quo Sesostrin dixerat ἀνάγοντα πολέας ἀνθρώπους τῶν ἐθνέων, τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο. Conf. *Diodor. Sic.* I, c. 55. v. 58. Hic prudentissimum Regem in vindicta de fratre sumenda scribit usum τῷ ὁμίλῳ τὸν ἐπηγάγετο· quae sane sufficiebant: mihique adeo multo videtur verisimilius, quae his prostant subiecta, τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, e praecedenti capite repetita a lectore, quam ab ipso *Herodoto*: sed, quae scripti Codices tuentur, in hoc quidem historico saepius luxuriante perpaucis videbuntur in marginem reiicienda. VALCKEN.

100. Πλατυτέροισι ἐχρέωντο τοῖσι πόμασι] *Salsioribus.* Πλατὺ, ἁλμυρὸν, *Hesychius.* Quam voci potestatem ex *Aristotele* atque aliis docte vindicavit *Is. Casaubonus* in *Athen.* II, 4. De Chalcide *Dicaearchus* C. 13. haec: ὕδατα ἔχουσα, τὰ μὲν πολλὰ, ἁλυκά· ἓν δὲ ἡσυχῆ μὲν ΥΠΟΠΛΑΤΥ, τῇ δὲ χρείᾳ ὑγιεινὸν καὶ ψυχρόν. *Subsalsam aquam* verborum series et usus postulat. Namque *H. Stephanum*, ὑποπλατὺ corrupte legi atque ὑποπαχὺ esse debere opinantem, ratio fugit.

1. Ἐκ φρεάτων χρεώμενοι] Ne hoc quidem, ἐχρέωντο —— χρεώμενοι, videtur Herodoteum, verum potius natum ex errore proclivi describentis: ἐκ φρεάτων ἀρυόμενοι vel ἀρυτόμενοι, *ex puteis haurientes*, forsitan scriptum

rege, ut dicebant, regio in omnes AEgyptios dispartita, ſoli quadrati æqua portione viritim per ſortem data; atque hinc proventus inſtituti, impoſita penſione, quam illi quotannis ſolverent. Quod ſi cuius portionem alluvione flumen decurtaſſet, is adiens regem, rei quæ contigerat certiorem faciebat; rexque ad prædium inſpiciendum mittebat, qui metirentur quanto minus factum esſet, ut ex reſiduo pro portione taxatum vectigal penderetur: atque hinc geometria orta mihi videtur in Græciam transſcendiſſe. Nam polum et gnomonem, et duodecim diei partes a Babyloniis Græci didicerunt.
110 Solus hic AEgyptius rex imperio potitus est AEthiopiæ: monumentum quoque reliquit ante ædem Vulcani, lapideas ſtatuas, duas quidem tricenum, ſe et uxorem; quatuor autem filios, vicenum ſingulas cubitorum. His ſtatuis longo post tempore quum Darii Perſæ ſtatua anteponeretur, non tulit id ſacerdos Vulcani, negans eum tales res gesſiſſe, quales gesſiſſet Seſoſtris AEgyptius: quippe qui cum alias nationes non pauciores quam Darius, tum vero Scythas ſubegiſſet; Darium autem Scythas vincere non potuiſſe, eoque iniquum eſſe, eum, qui rebus gestis non ſupergrederetur, ſisti ante illius donaria. Hæc loquuto ſacerdoti tamen ignoviſſe Darium
111 ferunt. Defuncto Seſoſtre, regnum ſuſcepiſſe PHERON eius filium aiebant, et hunc quidem nullam ſumpſiſſe expeditionem, ſed ei contigiſſe, ut luminibus caperetur; idque hac de cauſſa. Quum flumen eo tempore copioſisſimum deſcenderet ad octo et decem cubita, ita ut rura transſcenderet, vento ingruente, magnos fluctus ciere fluvius incepit. Ferunt hunc regem facinus admiſiſſe, quod

κατανεῖμαι δὲ τὴν χώρην Αἰγυπτίοισι ἅπασι τοῦτον ἔλεγον τὸν βασιλέα, κλῆρον ἴσον ἑκάστῳ τετράγωνον διδόντα· καὶ ἀπὸ τούτου τὰς προσόδους ποιήσασθαι, ἐπιτάξαντα ἀποφορὴν [a] ἐπιτελέειν κατ' ἐνιαυτόν· εἰ δέ τινος τοῦ κλήρου ὁ ποταμός [b] τι παρέλοιτο, ἐλθὼν ἂν πρὸς αὐτὸν, ἐσήμαινε τὸ γεγενημένον· ὁ δὲ, ἔπεμπε τοὺς ἐπισκεψομένους, καὶ ἀναμετρήσοντας ὅσῳ ἐλάσσων ὁ χῶρος [c] γέγονε, ὅκως τοῦ λοιποῦ κατὰ λόγον τῆς τεταγμένης ἀποφορῆς τελέοι· δοκέει δέ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίη εὑρεθεῖσα, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπανελθεῖν. πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δυώδεκα μέρεα τῆς ἡμέρης παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον οἱ Ἕλληνες. Βασιλεὺς [d] μὲν δὴ οὗτος μοῦνος Αἰγύπτιος Αἰθιοπίης ἦρξε· μνημόσυνα δὲ ἐλίπετο πρὸ τοῦ Ἡφαιστείου, ἀνδριάντας λιθίνους· δύο μὲν, τριήκοντα πήχεων, ἑωϋτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα· τοὺς δὲ παῖδας ἐόντας τέσσερας, εἴκοσι πήχεων ἕκαστον· [e] τῶνδε δὴ ὁ ἱρεὺς τοῦ Ἡφαίστου χρόνῳ μετέπειτα πολλῷ Δαρεῖον τὸν Πέρσην οὐ [f] περιεῖδε ἱστάντα ἔμπροσθεν ἀνδριάντα, φὰς οὔ [g] οἱ πεποιῆσθαι ἔργα οἷάπερ Σεσώστρι τῷ Αἰγυπτίῳ. [h] Σέσωστριν μὲν γὰρ ἄλλα τε καταστρέψασθαι ἔθνεα οὐκ ἐλάσσω ἐκείνου, καὶ δὴ καὶ Σκύθας· [i] Δαρεῖον δὲ οὐ δυνασθῆναι Σκύθας ἑλεῖν· οὔκων δίκαιον εἶναι [k] ἱστάναι ἔμπροσθεν τῶν ἐκείνου ἀναθημάτων, μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενον [l] τοῖσι ἔργοισι. Δαρεῖον μέν νυν λέγουσι πρὸς ταῦτα συγγνώμην ποιήσασθαι. 128
Σεσώστριος δὲ τελευτήσαντος, ἐκδέξασθαι ἔλεγον τὴν βασιληΐην τὸν παῖδα αὐτοῦ [m] Φερῶν· τὸν ἀποδέξασθαι μὲν οὐδεμίην στρατηΐην, συνενειχθῆναι δέ οἱ τυφλὸν γενέσθαι, διὰ τοιόνδε πρῆγμα. τοῦ ποταμοῦ κατελθόντος μέγιστα δὴ τότε ἐπ' ὀκτωκαίδεκα πήχεας, ὡς ὑπερέβαλε τὰς ἀρούρας, πνεύματος ἐμπεσόντος, κυματίης ὁ ποταμὸς ἐγένετο· τὸν δὲ βασιλέα λέγουσι τοῦτον ἀτασθαλίῃ χρησάμενον, λαβόντα αἰχμὴν, βαλέειν

a Ald. Arch. Vind. Paris. B. Rem. vide *Portum*, ἀποτελέειν *M. Ask. Pasſ.* *b* Deſideratur in *Arch. V.* *c* γεγονέναι *iidem.* *d Arch. M. Ask. Pasſ.*, δὴ οὗτος δὴ vulgo: tum ſupra οἱ Ἕλληνες *Euſtath.* in *Dionys.* v. 988. cum *Ask. V.*, quod malui. Alii οἱ omittunt. *e* Τῶνδε δὴ *Arch. V.*, bene. Vulgo τῶν δή. *f* Περιΐδε *Arch. V.* *g* Abest *V.* et *Arch.*, tum Σεσώστρι *iidem* et *Ask.*, alii Σεσώστρϊι. *h* Ὁ μὲν γὰρ Σέσωστρις *Arch. V.* *i* Haec quinque non habent *Arch. V.* et *Valla.* *k M. Ask. Arch. V. Pasſ.*, alii στάναι. *l M. Arch. V. Ask. Pasſ.*, vulgo τοῖσι ἐκείνου ἔργοισι, male. *m* Ora *Steph. Pasſ. M. Ask.*, Φέρωνα ceteri. Statim στρατιὴν *Arch. V.* tum κυματίης ut Ionicum citat *Euſtath.* Hom. p. 827, 49.

ptum fuerat olim. Dubium est, quam verbi formam adhibuerit: L. VI, c. 119. vulgatur ἀῤῥύσονται ἐξ αὐτοῦ, nempe τοῦ Φρέατος, ubi ἀρύονται, aut ἀρύτονται ſcribi potuit. Quid ſint πλατύτερα πόματα, vel ὕδατα πλατύτερα, disci potest e *Caſaub.* Anim. in *Athen.* II, c. 4. De AEgypto loquens *Plutarch.* de Iſ. et Oſ. §. 40. πᾶσαι, inquit, πηγαὶ καὶ Φρέατα πάντα —— ἁλμυρὸν ὕδωρ καὶ πικρὸν ἔχουσιν· memorat et *Diodorus* ὕδατα —— πικρᾶς ἁλμυρίδος ἔχοντα γεῦσιν L. III, c. 39. VALCKEN.

5. Ἀποφορὴν ἀποτελέειν] *Diodori* Seſoſis devictos AEthiopas coëgit φόρους τελεῖν, ceteras, quas ſubiugavit, gentes quotannis κατὰ δύναμιν δωροφορεῖν, ſed de AEgyptiorum ἀποφορῇ tacet *Diodor.* Herodotei Codd. ſi variant, vix, opinor, conſtitui poterit, utrum ſcribendum ſit ἀποφορήν οἱ τελέειν, an ἀποφορὴν ὑποτελέειν, an quod Mediceus praebet, ἀποτελέειν· quando ſingula reperiuntur in talibus. Huc pertinet in Gloſſar. *Herod.* Ἀποφορήν· quod hic *tributum* notat, τὸ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων τοῖς ἄρχουσιν ὑποτελούμενον. Vox quidem Atticis ſatis est uſitata: nam Athenis ſic *merces* dicebatur, *quam heris praeſtabant ſervi*; quam in rem ſufficiunt *Valeſio* notata ad *Harpocrat.* nunquam tamen, quantum recordor, Scriptoribus Atticis ἀποφορὰ *tributum* illud vocatur, quod Athenienſium reipublicae quotannis pendebant οἱ σύμμαχοι, quos vocabant, ſive αἱ πόλεις, vocabulo minus invidioſo dictum σύνταξις. Hoc quum hominibus harum rerum gnaris ſit notisſimum, mirum est apud *Harpocrat.* in v. Σύνταξις ab *Aldo* usque per editiones iſta fuiſſe propagata: ἔλεγε δὲ ἑκάστους φόρους σ. quae proſtant et apud *Suidam*: quum absque controverſia hunc in modum corrigi debuerant: ἔλεγον δὲ καὶ τοὺς φόρους Συντάξεις· atque ita ſcribendum etiam apud *Etymologum.* Senſit vitium *Andr. Dounaeus*, cuius vid. Praelect. in *Demoſth.* Philipp. de Pace p. 118. VALCKEN.

10. Δοκέει δέ μοι — γεωμετρίη &c.] Duce hac in re *Herodoto* plerique utuntur, quos *Menag.* ad *Diogen. Laërt.* VII, 11. adnumeravit. *Suidas* in V. edoctos eam AEgyptios ait ἐκ τοῦ ἀπλέτου τῆς γῆς καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν χώρων, qui ſi ἀστάτου τῆς γῆς, aut ſimile quid ſcripsiſſet, rectum fortaſſe tenuiſſet. *Inventa* enim *haec ars est, tempore, quo Nilus, plus aequo creſcens, confudit terminos posſesſionum; ad quos innovandos adhibiti ſunt Philoſophi, qui lineis diviſerunt: inde Geometria dicitur.* Sic *Servius* in Eclog. *Virgilii* III, 40.

11. Πόλον μὲν γὰρ καὶ γνώμονα καὶ &c.] Non inprudenter haec urſit *Leo Allatius* de Menſur. Temp. C. IV. p. 34., ut τῶν ὡρῶν *horarum* uſum et nomen antiquius eſſe vinceret, ac vulgo doctisſimi viri cenſuerunt. De voce πόλου alia lis. *Pollux* IX, 46. πόλον et ὡρολόγιον nonnullis idem fuiſſe, ſignificat. Itaque πόλος prius dicebatur, quod poſtea ὡρολόγιον. Hoc placet *Scaligero* et firmatur ad *Manilium* III, 434. In alia abit longa et ambigua disputatione *Cl. Salmaſius* ad Solin. p. 448. Ego cum *Scaligero* facio.

14. Μνημόσυνα δὲ ἐλίπετο] Ut donarium forent et monumentum vitati periculi in C. 107. Sic *Diodorus* I, 57., qui de Dario et mota illi ἀπὸ τοῦ ἱρέος Vulcani controverſia non disſentit. Certe in *Coisl.* Diodori et *Mutinenſi* Cod. ἱερεὺς, in aliis ἀρχιερεὺς, frequenti mutatione neque iniusta, ut alibi monitum.

28. Τὸν παῖδα αὐτοῦ Φερῶν] Hoc an Φερῶνα malueris, parum refert. *Euſebio* dicitur Φαραὼ Chron. p. 7., *Diodoro* Seſoſtris, titulo paterno. Si verum est, quod aliunde conſtat, regum AEgyptiorum commune nomen fuiſſe פרעה / *Pharao*, uti in Hebraeo codice ſcribitur, ſive ΦΟΥΡΟ aut ΦΕΡΟ, quomodo Coptorum vetere ſermone, nuncupari utique *Pharao Seſoſtris* potuit, ſicuti Pharao Neco, et Pharao Hophra, qui *Necos* et *Apries* hac in Muſa C. 158. 161.

λέειν ἐς μέσας τὰς δίνας τȣ̃ ποταμοῦ· μετὰ δὲ, αὐτίκα καμόντα αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς, τυφλωθῆναι· δέκα μὲν δὴ ἔτεα εἶναί μιν τυφλόν· ἑνδεκάτῳ δὲ ἔτεϊ [a] ἀπικέσθαι οἱ μαντήϊον ἐκ Βȣτοῦς πόλιος, ὡς ἐξήκει τέ οἱ ὁ χρόνος τῆς ζημίης, καὶ ἀναβλέψει, γυναικὸς οὔρῳ νιψάμενος τȣ̀ς ὀφθαλμοὺς, ἥτις παρὰ τὸν ἑωϋτῆς ἄνδρα μοῦνον πεφοίτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἐοῦσα ἄπειρος. καὶ τὸν πρώτης τῆς ἑωϋτοῦ γυναικὸς πειρᾶσθαι· μετὰ δὲ, ὡς οὐκ [b] ἀνέβλεπε, ἐπεξῆς πασέων πειρᾶσθαι· ἀναβλέψαντα δὲ, συναγαγεῖν τὰς γυναῖκας τῶν ἐπειρήθη, πλὴν ἢ τῆς τῷ οὔρῳ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίην πόλιν, ἣ νῦν καλέεται Ἐρυθρὴ βῶλος· ἐς ταύτην συναλίσαντα, ὑποπρῆσαι πάσας σὺν αὐτῇ τῇ πόλι. τῆς δὲ νιψάμενος τῷ οὔρῳ ἀνέβλεψε, ταύτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ἀναθήματα δὲ, ἀποφυγὼν τὴν πάθην τῶν ὀφθαλμῶν, ἄλλα τε ἀνὰ τὰ ἱρὰ πάντα τὰ λόγιμα ἀνέθηκε, καὶ [c] τοῦγε λόγον μάλιστα ἄξιόν ἐστι ἔχειν, ἐς τοῦ Ἡλίȣ τὸ ἱρὸν ἀξιοθέητα ἀνέθηκε ἔργα, ὀβελȣ̀ς δύο λιθίνȣς ἐξ ἑνὸς [d] ἐόντα ἑκάτερον λίθȣ, μῆκος μὲν ἑκάτερον πήχεων ἑκατὸν, εὖρος δὲ ὀκτὼ [e] πήχεων. Τȣ́τȣ δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιληΐην ἔλεγον ἄνδρα Μεμφίτην, τῷ κατὰ [f] τὴν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν οὔνομα Πρωτέα εἶναι· τοῦ νῦν τέμενός ἐστι ἐν Μέμφι κάρτα καλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, τοῦ [g] Ἡφαιστηΐȣ πρὸς νότον ἄνεμον κείμενον. περιοικέȣσι δὲ τὸ τέμενος τοῦτο Φοίνικες Τύριοι· καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὁ συνάπας, Τυρίων στρατόπεδον ἔστι δὲ ἐν τῷ τεμένεϊ τοῦ Πρωτέος ἱρὸν, τὸ καλέεται ξείνης Ἀφροδίτης· συμβάλλομαι δὲ τȣ̃το τὸ [h] ἱρὸν εἶναι Ἑλένης τῆς Τυνδάρεω· καὶ τὸν λόγον ἀκηκοὼς, ὡς [i] ἐδιαιτήθη Ἑλένη παρὰ Πρωτέϊ καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης Ἀφροδίτης [k] ἐπωνύμιόν ἐστι· ὅσα [l] γὰρ ἄλλα Ἀφροδίτης ἱρά ἐστι, [m] οὐδαμῶς ξείνης ἐπικαλέεται.

129 Ἔλεγον δέ μοι οἱ ἱρέες ἱστορέοντι τὰ περὶ Ἑλένην γενέσθαι ὧδε Ἀλέξανδρον ἁρπάσαντα Ἑλένην ἐκ Σπάρτης, ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑωϋτοῦ καί μιν ὡς ἐγένετο ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐξῶσται ἄνεμοι ἐκβάλλȣσι ἐς τὸ [n] Αἰγύπτιον πέλαγος ἐνθεῦτεν δὲ (ȣ̓ γὰρ ἀνίει τὰ πνεύματα) ἀπικνέεται ἐς Αἴγυπτον, [o] καὶ Αἰγύπτȣ ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν καλεύμενον στόμα τȣ̃ Νείλȣ, καὶ ἐς Ταριχείας· ἦν δὲ ἐπὶ τῆς [p] ἠϊόνος, ὃ καὶ νῦν ἐστι, Ἡρακλέος ἱρόν· ἐς τὸ ἢν καταφυγὼν οἰκέτης ὅτεῳ ἀνθρώπων ἐπι-

quod sumptum spiculum in medios fluminis vortices contorserit: statimque post laborasse ex oculis, ac visum amisisse, decennioque cæcum fuisse. Vndecimo autem anno ex urbe Buto ei oraculum advenisse, iam exactum esse illi tempus calamitatis; visumque ei rediturum, si oculos abluisset lotio mulieris, quæ ad suum solius virum accessisset, aliorum virorum expers. Eum ergo ante omnes urinam uxoris suæ expertum, quum nihil amplius cerneret, omnium deinceps urinam expertum, tandem vidisse. Tumque omnes mulieres, quas fuisset expertus, præter eam cuius lotio lotus visum recepisset, unam in urbem coëgisse, quæ Erythrebolos, *rubra gleba*, nunc dicitur, et eas illic coactas cum ipsa urbe omnes concremasse: at eam, cuius lotio lotus visum recepisset, uxorem duxisse. Hac oculorum clade liberatus cum alia in omnibus templis fama celebratis donaria posuit, tum cuius maxime æquum est mentionem facere, in templo Solis digna spectaculo posuit, geminos saxeos obelos, ex uno utrumque lapide, centenum cubitorum longitudinis, octonum latitudinis.
Huic in regno successisse aiebant virum Mem- 112
phiten, cui nomen esset lingua Græca PROTEVS, cuius nunc apud Memphin visitur fanum, decorum valde ac sane adornatum, ad australem partem templi Vulcani positum, circumquaque Phœnicibus Tyriis habitantibus: qui locus plane omnis castra Tyriorum appellatur. In hoc fano Protei est ædes sacra, quæ vocatur Veneris hospitæ: quam coniicio esse Helenæ Tyndari filiæ; tum quia apud Proteum fuisse diversatam audivi, tum etiam quod cognomine Veneris hospitæ appellatum est. Nam quæcunque sunt alia Veneris templa, neutiquam
hospitæ appellantur. Et sane percontanti mihi 113
sacerdotes de Helena, referebant ita rem esse gestam: Alexandrum, rapta Helena e Sparta, quum renavigaret domum, in AEgæo ab expulsoribus ventis cursu excussum in AEgyptium pelagus: atque illinc, non remittentibus flatibus appulsum in AEgyptum, et quidem ad ostium Nili, quod nunc vocatur Canobicum, atque ad Taricheas. Erat in eo litore, templum Herculis, quod nunc quoque est: ad quod siquis cuius

a Ἀναπικέσθαι *iidem*. *b M. Pasf. Ask.* margo *Steph.*, ceteri ἀνέβλεψε. Mox συναυλίσαντα *Vind.* *c* Τόγε λόγου et σχεῖν *Arch.*, posterius etiam *Vind.* *d M. Ask. Pasf.*, vulgo ἐόντας. *e Pasf. M. V. Ask. Arch.*, alii vocem hanc ignorant. *f Pasf. M. Ask.*, ab aliis τῶν abest. Respexit *Eustath.* in Odysf. p. 1500, 35. *g* Ἡφαιστίου *Ask.* *h M. Ask. Arch. V. Rem. Pasf.*, εἶναι praeteritur ab aliis. *i Iidem*; vulgo διαιτήθη cum *Pasf.* *k Pasf. M. Ask.*, ἐπώνυμον *Paris. B. C., V. Arch. Ald.* *l M. Ask. V. Pasf.* ceteri γὰρ ἄλλη ἄλλης Ἀφ. *m* Ora *Steph. M. Ask. Arch. V. Pasf.*, οὐδαμᾶ in ceteris, differentia levi. *n Arch. Vind. Vall.*, vulgo Αἰγυπτίων. *o* Duo haec desunt *Vallae* et *Arch.* *p* κιόνος *Arch. V.*

46. Ἐρυθρὴ βῶλος] Habet hinc *Steph. Byz.* in V. *Diodoro* ἱερὴ βῶλος et κώμη, sive *vicus*, ipsiusne an librarii culpa, in dubio est. Minime vero ambiguum, sumsisse omnem istam fabellam L. I, 59. hoc ex loco.

58. Τοῦ Ἡφαιστηΐου] Disputabant Grammatici περὶ τῶν τεμενικῶν, utrum Ἡφαίστειον an Ἡφαίστιον, quod in *Ask.*, melius esset, dignaque res visa *Eugenio*, aequali Imp. Anastasii, ut singulari commentario illustraretur apud *Suidam* in V. In Edd. ac scriptis Graecorum libris discordia observatur insignis, modo Διονύσειον, nunc Διονύσιον, et hoc de genere alia. Copiam ingentem congessit ad *Dion. Casfii* L. IV. p. 606. vir eruditissimus. *Castra* autem *Tyriorum* non neglexit *Gronov.*, quibus similia *Iudaeorum castra* in Augustamnica AEgypti provincia *Notit. Imp. Orient.* p. 204., sive στρατόπεδον Ἰουδαίων *Iosephi* Antiq. XIV, 8, 2. Adde infra C. 154.

64. Καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης —— ἐπωνύμιον] Si foret ὅτι οἱ ξείνης —, uti *Reiskius* coniicit, ἐπωνύμιον protectius esset, idemque ac ἐπωνυμία. Alioqui ἐπώνυμον, de quo praeclare *Stanleius* in *Aesch.* VII. Theb. v. 138. et *Hemsterhusius* ad *Luciani* D. Mort. IX, 1., non movendum. Potuisset et διαιτήθη se tueri Ionum, augmenta saepe spernentium, adsuetudine. Cetera omnia servo, nihil demutans. Vide tamen *Miscell. Lipf.* Vol. VII. p. 639.

70. Ἐς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος] Emendat vir doctus ἐς τὸ Κυπρίων πέλαγος· id Sidonem fluctibus adspergere, de qua C. 116., neque aliud ac Sidonium esse mare. Factum nollem. *AEgyptium mare Plinio* H. Nat. II, 68. et *Nostro* illud est, quod AEgyptum, et utrimque vicinas oras adluit. Neque *Strabo* dissentit, *Carpathium* Aegyptio committens, huic Creticum et Libycum L. X. p. 748. A.; et II. p. 187. in *Issico et Pamphylio sitam esse Cyprum*, συνάπτουσαν τῷ Αἰγυπτίῳ πελάγει. Addit p. 182. D. maris Aegaei sinum συγκείμενον esse ἐκ τοῦ Αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ Παμφυλίου καὶ τοῦ Ἰσσικοῦ. Quae quidem pro *Herodoto* abunde sunt.

73. Ταριχείας] Ionico flexu Ταριχηΐας dabunt forte Codd. supra c. 15. μέχρι Ταριχηΐων legebatur in MS. *Galei.* Quando nomen est urbis, Ταριχέα scribendum censebat *Salmasius.* VALCKEN.

74. Ἡρακλέος ἱρόν] Canobi suburbio *Heraclium*, ab Herculis hoc templo, nomen est in *Strabonis* XVII. p. 1153. A. Ipse Hercules in oraculi responso Κανωβεὺς apud *Pausan.* Phocic. C. 8. p. 830., et eius cultus in *Taciti* Ann. II, 60. Iam quae consequuntur, servos eius

iuscunque hominis ſervus confugiens inponi ſibi curet ſacras notas, ſeſe deo tradens, eum nefas eſt tangere. Quæ ſanctio ab initio ad meam uſque ætatem ſimiliter non mutata perſeveravit. Eam templi legem mancipia Alexandri quum audiſſent, ab eo profugerunt: ſedenteſque numinis ſupplices, Alexandrum inſimulabant, ei nocere volentes: remque omnem exponebant, ut circa Helenam geſta erat, et illatam Menelao iniuriam. Inſimulabant autem de his apud ſacerdotes, et apud huius oſtii præfectum, nomine Thonin.
114 His auditis, Thonis quam raptiſſime Memphin ad Proteum mittit nuncium, his verbis. Peregrinus venit genere Teucer, qui rem nefariam in Græcia perpetravit: quippe decepit hoſpitis uxorem, quam ducens cum multis admodum opibus, in hanc terram ventis appulſus eſt: utrumne ſinemus ergo eum abire illæſum, an ea quæ attulit ſecum eripiemus? Ad hæc remiſit Proteus qui diceret. Virum iſtum, quicunque is ſit, qui rem nefariam in hoſpitem ſuum perpetravit, comprehenſum ad me deducite, ut quidnam dicturus
115 ſit ſciam. Hoc ubi accepit Thonis, Alexandrum comprehendit, naveſque eius detinet: dehinc illum Helenamque cum opibus, atque etiam ſupplices Memphin duxit. Quibus omnibus allatis, Proteus percontatus eſt Alexandrum quisnam eſſet, et unde incepiſſet navigare? Alexander illi et genus ſuum commemoravit, et patriæ nomen, et unde navigationem inſtituiſſet. Sed interrogante Proteo, unde Helenam accepiſſet, titubantem in loquendo ac obſcurantem quod res erat, coarguebant ii, qui erant ſupplices, exponentes omnia quæ in ſcelere admittendo geſta eſſent. Tandem Proteus eis hanc ſententiam tulit, inquiens. Ego, niſi magni intereſſe arbitrarer, nullum peregrinum interficere, quotquot iam ad terram meam venerunt ventis appulſi, ſupplicium pro Græco illo de te ſumerem, qui, o virorum deterrime, hoſpitii fidem adeptus, ſceleſtiſſimum facinus admiſiſti. Ad hoſpitis tui uxorem intraviſti: neque ſane his contentus fuiſti, ſed cum eam ex-

[a] ἐπιβάλληται ϛίγματα ἱρὰ, ἑωϋτὸν διδȣ̀ς τῷ θεῷ, ȣ̓κ ἔξεϛι τȣ́τȣ ἅψασθαι. ὁ νόμος οὗτος διατελέει ἐὼν [b] ὁμοίως μέχρι ἐμεῦ τῷ ἀπ᾽ ἀρχῆς. τȣ̃ ὦν δὴ Ἀλεξάνδρȣ ἀπιϛέαται θεράποντες, πυθόμενοι τὸν περὶ τὸ ἱρὸν ἔχοντα νόμον· ἱκέται δὲ ἱζόμενοι τȣ̃ θεȣ̃, κατηγόρεον τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ, βȣλόμενοι βλάπτειν αὐτόν· πάντα λόγον ἐξηγεύμενοι ὡς εἶχε περὶ τὴν Ἑλένην τε καὶ τὴν ἐς Μενέλεων ἀδικίην· κατηγόρεον δὲ ταῦτα πρός τε τȣ̀ς ἱρέας καὶ τὸν τȣ̃ ϛόματος [c] τȣ́τȣ φύλακον, τῷ οὔνομα ἦν Θῶνις. Ἀκούσας δὲ τούτων ὁ Θῶνις, πέμπει τὴν ταχίϛην ἐς Μέμφιν παρὰ Πρωτέα ἀγγελίην, λέγȣσαν τάδε, „Ἥκει ξεῖνος, γένος μὲν Τεῦκρος, ἔργον „δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι [d] ἐξεργασμένος· ξείνȣ γὰρ „τȣ̃ ἑωϋτȣ̃ ἐξαπατήσας τὴν γυναῖκα, αὐτήν τε ταύ„την ἄγων ἥκει, καὶ πολλὰ κάρτα χρήματα, ὑπὸ „ἀνέμων [e] ἐς γῆν ταύτην ἀπενεχθείς· κότερα δῆτα „τȣ̃τον ἐῶμεν ἀσινέα ἐκπλέειν, ἢ ἀφελώμεθα τὰ ἔ„χων ἦλθε; ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ὁ Πρωτεὺς λέ„γοντα τάδε, „Ἄνδρα τȣ̃τον, ὅϛις κοτέ ἐϛὶ ἀνόσια „[f] ἐργασμένος ξεῖνον τὸν ἑωϋτȣ̃, συλλαβόντες, ἀπά„γετε παρ᾽ ἐμὲ, ἵνα [g] εἰδῶ ὅτι κοτὲ καὶ λέξει. Ἀκούσας δὲ [h] ταῦτα ὁ Θῶνις, συλλαμβάνει τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τὰς νέας αὐτοῦ κατίσχει· μετὰ δὲ, αὐτόν τε τοῦτον [i] ἀνήγαγε ἐς Μέμφιν, καὶ τὴν Ἑλένην τε καὶ τὰ χρήματα· πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἱκέτας· [k] ἀνακομισθέντων δὲ πάντων εἰρώτα τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεὺς, τίς εἴη, καὶ ὁκόθεν πλέοι; ὁ δέ οἱ καὶ τὸ γένος κατέλεξε, καὶ τῆς πάτρης εἶπε [l] τοὔνομα· καὶ δὴ καὶ τὸν πλόον ἀπηγήσατο ὁκόθεν πλέοι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτεὺς εἰρώτα αὐτὸν ὁκόθεν τὴν Ἑλένην λάβοι· πλανωμένȣ δὲ τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ λέγοντος τὴν ἀληθηΐην, ἤλεγχον οἱ γενόμενοι [m] ἱκέται, ἐξηγεύμενοι πάντα λόγον τȣ̃ ἀδικήματος· τέλος δὲ [n] δή σφι λό„γον τόνδε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεὺς, λέγων, ὅτι, [o] Ἐγὼ „εἰ μὴ περὶ πολλȣ̃ ἡγεύμην μηδένα ξείνων κτείνειν, ὅ- 130
„σοι ὑπ᾽ ἀνέμων ἤδη [p] ἀπολαμφθέντες ἦλθον ἐς χώ„ρην τὴν ἐμὴν, ἐγὼ ἄν σε ὑπὲρ τȣ̃ Ἕλληνος ἐτισά„μην· [q] ὃς, ὦ κάκιϛε ἀνδρῶν, ξεινίων τυχὼν, ἔργον „ἀνοσιώτατον ἐργάσαο· [r] παρὰ τȣ̃ σεωϋτȣ̃ ξείνȣ τὴν „γυναῖκα ἦλθες· [s] καὶ μάλα ταῦτά τοι ȣ̓κ ἤρκεσε, „ἀλλ᾽

a Ἐπιλάβηται *Arch.* *b* Ὅμοιος τὸ μέχρι ἐμεῦ ἀπαρχ. *V. Arch.*, μέχρι etiam *Paſſ.* et *Ask.*, μέχρις vulgo. Mox ἱκέται ἱζόμενοι *M. Paſſ. Vind. Ask.*, alii ἑζόμενοι, nec illi male. *c Euſtath.* in Odyſſ. p. 1500. τούτου deeſt *Arch. V.* *d M. Ask. Paſſ.*, ἐργασάμενος *V. Arch.*, ex *Aldo* ἐργασμένος. *e M. Paſſ. Ask.*; ἐς γῆν τὴν σὴν, neque prave, *Ald. Arch. V. Paris. B. C.*, qui poſteriores ἀπενειχθεὶς cum *Paſſ.* et *Ald.* *f M. Ask. Paſſ.*, ἐξεργασμένος *Ald. Paris. B. C. V. Arch.*, non magno diſcrimine. Vid. *Gronov.* Mox ἀπαγάγετε *Arch.* Paullo ante λέγοντας τάδε *Arch. V.* *g Paſſ. Arch. V. M. Ask.*, ἰδῶ, tum τί κοτε *Ald. Paris. B. C.*, poſterius et *Arch. V.* *h M. Paſſ. Ask.*, τοῦτο vulgo. *i M. Paſſ. Arch.*, ἀνῆγε alii. *k* Sic omnes cum *Ald.* et *Camerario*, ἀνακομισθέντας ex *Steph.* editione et operarum peccato manavit. Tum οἰκέτας *Arch.* et *Valla* et εἰρώτα cum *Paſſ.* et *V.*, quod Ionum, teſte *Corintho*; ἠρώτα alii, et ſtatim denuo. Porro τίς εἴη *M. Arch. V. Paſſ.*, τίς τε εἴη *Ald.* *l* Τὸ οὔνομα *Arch. Paſſ. V.* *m* Οἰκέται *Arch.* *n* Ex *M. Ask. Paſſ.*, δὴ deſit aliis. *o Paſſ. Ask. Arch. M. V.*, vulgo pronomen male negligunt. *p* Ἀπολαφθ. *Paſſ.*, in *V. Arch.* δὴ ἀπολαμφθ. *q* Ὅσον κάκ. *Arch. V.*, ξείνων legebat *Valla.* Mox ἔργον ἀνόσιον *Arch. V.* *r Paſſ. V. Arch. Ask. M. Paris. A. B.*, ab *Aldo* erat περὶ τοῦ — γυναῖκα, τὴν ἔχων ἦλθ., τὴν ἔχων ſive ἦν etiam *Arch. V.* et *Paris. C.* *s M. Paſſ. Ask.*, in *Vind.*, καὶ λα ταῦτα —, *Arch.* μάλα non habet: vulgo καὶ μάλα οὐκ ἠρκ. τοι συγγενέσθαι αὐτῇ, ἀλλ᾽.

eius in tutela fuiſſe docent, quorſum et Hebraeos refert, dira AEgyptiorum ſervitute preſſos olim, *Paul. Ern. Iablonskius* Diſſ. Ultima de terra Goſen p. 101., coniectura admodum incerta. Illud autem ὅτεῳ ἀνθρώπων converti in ὅτευ, uti *MSS.* L. IX, 82. plures, poſſet, niſi tertium *Noſter* caſum in ſimilibus adamaſſet. Loca Herodoti ſtudioſum fugere non poſſunt, et coacervavit doctiſſimus *Raphelius* ad Epiſtol. *Paulli* Epheſ. I, 3. Porro ἐπιλάβηται *Arch.* non eſt abſurdum.

84. Τῷ οὔνομα ἦν Θῶνις] *Homero* Θῶν, Θῶνος. AEgypti rex Θῶνις eſt *AEliano* H. Anim. IX, 21. et Criticis in *Nicandri* Ther. v. 312., poëtae Θώνιος ἐν ψαμάθοισιν ἀθρήσατο explicantibus de ſerpente haemorrhoo, cui Θώνιος a loci rege titulus fuerit. Multo rectius, ut ego quidem cenſeo, Θώνιος patrius erit caſus, et ψάμαθοι Θώνιος arenoſus *Thonidis* praefecturae tractus.

96. Ἵνα εἰδῶ ὅτι κότε καὶ λέξει] Nolo tot membranis obniti. Alioqui ἵνα ἰδῶ — defendi potuiſſet. Tale *Sophoclis* Oed. Colon. v. 943. λέξαθ᾽, ὡς ἸΔΩ τὸ πᾶν Οὗ χάριν δεῦρ᾽ ἦξα θᾶσσον· et *Ciceronis* pro Arch. C. 8. *vide hunc dicere.* Critici praeterea ad *Nicandri* Theriaca ὁρῶ οἷα λέγεις, exemplum αἰσθήσεως ἀντὶ αἰσθήσεως ponunt, non neglectum a *Barthio* in *Statii* Theb. II, 100. Adde Cl. *Oudendorpium* ad *Lucani* I, 255.

11. Ὅσοι ὑπ᾽ ἀνέμων ἤδη ἀπολαμφθέντες] In ſimili fluctuum et ventorum procella receptius ὑπολαμβάνεσθαι eſt. Sic VIII, 118. πλέοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὙΠΟΛΑΒΕΙΝ· et VII, 170., quibus hanc ad rem locum contribuit Cl. *d'Orvillius* in *Chariton.* p. 269. Aliud *Platoni* placuit *Phaedon.* p. 58. B. ὅταν τύχωσιν οἱ ἄνεμοι ἈΠΟΛΑΒΟΝΤΕΣ αὐτούς· et *Philoſtrato* Heroic. C. 19. p. 741. κἂν ἄνεμοι τὴν ναῦν ἈΠΟΛΑΒΩΣΙ· ubi *Salm.* et *Gruter.* ἀποβάλωσι, nulla urgente cauſſa. Vide ibid. p. 748. et Uraniam *Noſtri* C. 108.

14. Παρὰ τοῦ] Hic egregia Codicis eſt Medicei lectio, παρὰ τοῦ σεωϋτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα ἦλθες. Placet etiam

ἀλλ' ἀναπτερώσας αὐτὴν, [a] οἴχεαι ἔχων ἐκκλέψας. καὶ οὐδὲ ταῦτά τοι μοῦνα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ τὰ [b] οἰκία τοῦ ξείνου κεραΐσας ἥκεις· νῦν ὦν ἐπειδὴ περὶ πολλοῦ ἥγημαι μὴ ξεινοκτονέειν, γυναῖκα μὲν ταύτην καὶ τὰ χρήματα οὔ τοι προήσω ἀπάγεσθαι, ἀλλ' αὐτὰ ἐγὼ τῷ Ἕλληνι ξείνῳ φυλάξω, ἐς ὃ ἂν [c] αὐτὸς ἐλθὼν ἐκεῖνος ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ· αὐτὸν δέ σε καὶ τοὺς σοὺς συμπλόους τριῶν ἡμερέων προαγορεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ [d] μετορμίζεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἅτε πολεμίους περιέψεσθαι. Ἑλένης μὲν ταύτην ἄπιξιν παρὰ Πρωτέα ἔλεγον οἱ ἱρέες γενέσθαι· δοκέει δέ μοι καὶ Ὅμηρος τὸν λόγον τοῦτον πυθέσθαι· ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐποποιΐην εὐπρεπὴς ἦν τῷ ἑτέρῳ, τῷπερ ἐχρήσατο· ἐς ὃ μετῆκε αὐτὸν, δηλώσας ὡς καὶ τοῦτον [e] ἐπίσταιτο τὸν λόγον· δῆλον δὲ, κατὰ γὰρ ἐποίησε [f] ἐν Ἰλιάδι, καὶ οὐδαμῆ ἄλλῃ ἀνεπόδισε ἑωϋτὸν, πλάνην τὴν Ἀλεξάνδρου, ὡς ἀπηνείχθη ἄγων Ἑλένην· τῇ τε δὴ [g] ἄλλῃ πλαζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο· ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ· λέγει δὲ τὰ ἔπεα [h] οὕτω.

Ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, [i] τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
Τὴν ὁδὸν ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·

ἐπιμέμνηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείῃ, ἐν [k] τοῖσιδε τοῖσι ἔπεσι,

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν [l] Θῶνος παράκοιτις
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ
δὲ λυγρά·

καὶ τάδε ἕτερα πρὸς Τηλέμαχον [m] Μενέλεως λέγει,

Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
[n] Ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας·

ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεσι δηλοῖ, ὅτι ἠπίστατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην· [o] ὁμουρέει γὰρ ἡ Συρίη 131 Αἰγύπτῳ· οἱ δὲ Φοίνικες, τῶν [p] ἐστι ἡ Σιδὼν, ἐν τῇ Συρίῃ οἰ-

extulisses abisti retinens per furtum. Ac ne sic quidem satis consceleratus, etiam compilata hospitis domo venis. Itaque quoniam magni momenti esse duco non necare hospitem, mulierem hanc atque opes tibi ut abducas non permittam, sed ego hæc Græco hospiti servabo, dum ille ipse veniens constituerit reportare. Tibi vero ipsi, tuisque convectoribus, ut e mea terra in aliam triduo transfretetis, præcipio, alioqui vos pro hostibus persequuturus. Hunc Helenæ ad Protea adventum 116 fuisse sacerdotes referebant. Quam famam videtur mihi et Homerus accepisse: sed quia non perinde ad carminis formam decora erat, ac ista, qua est usus; qua propter eum neglexit, declarans se hanc famam notam habuisse. Id manifestum est ex eo, quod in Iliade facit mentionem eiusdem erroris Alexandri: nec usquam alibi retractat, Alexandrum abducentem Helenam, cum alibi fuisse errabundum, tum etiam Sidonem Phœnices applicuisse. Meminit enim huius rei in eo loco, ubi est virtus Diomedis: ita autem versus inquiunt;

Picturata inerant ibi pallia, facta puellis
Sidoniis, quas ipse Paris formosus ab urbe
Sidonia duxit, sulcans freta lata carinis,
Quum retulit magnis Helenam natalibus ortam.

Meminit quoque in Odyssea his versibus,

Hoc habuit Iove nata probum præsensque venenum,
Quod Polydamna sibi Thonis donaverat uxor
AEgypti, cui terra ferax fert plurima mixtim,
Multa quidem proba, multa autem damnosa venena.

Hæc quoque alia ad Telemachum Menelaus inquit,

Huc etiam AEgypto dii me tenuere reverti
Conantem, quibus haud tuleram solennia sacra.

In his carminibus fatetur Homerus se nosse errationem Alexandri in AEgyptum. Est enim Syria AEgypto contermina, et Phœnices, quorum Sidon est, in Syria incolunt. Ita-

a M. Pass. Ask. Rem. ora *Steph.*, οἴχεται ἔχων *V.*, *Aldus* et alii οἴχου λαβών. *b Arch. V. Eustath.* in Homer. p. 356, 22. τὰ desit aliis. *c* Αὐτὸς ἐκεῖνος ἐλθὼν *Pass. Arch.*, mox θέλῃ *Arch. V.* *d* Μετεωρίζεσθαι *Arch.*, μετεωρίζεσθαι *V.*, in *Arch.* deest quoque ἐς ante ἄλλην. *e* Ἐπίσταται *Ask.* *f* Ἰλιάδα in *Arch.*, Ἰλιάδι sine praepositione *Vind.* *g* Ἄλῃ *Arch.* *h M. Ask. Pass.*, ὧδε plerique cum *Ald.* atque ita VI, 77. VII, 220. *i* Hom. Il. Z, 295. *Ald. V. Arch. Rem. Paris. B.*, ἃς *Pass. M. Ask. Strabo* I. p. 69. *k* Τοίσιδε *Arch.*, sic uti II, 197. V, 92, 2. τοῖσδε vulgo. *l* Θωνὸς *Arch. V.* Vide Odysf. Δ, 228. *m Arch. V.* uti C. 119. Μενέλαος *Ald.* et *Edd.*, Μενέλεος *M. Pass.* *n* Ἴσχον *Pass.*, mox ῥέξας *Arch.*, ῥέξα *V.*, male. Vid. Odysf. Δ, 352. *o* Ὁμουρέει *Arch.* *p* Duo haec deficiunt *Arch. Vind.*, ἡ Σιδ. *Ask. Pass.*; in ceteris articulus desideratur.

etiam in proximis elegans *Reiskii* coniectura legentis, ἀναπτερώσας αὐτὴν οἴχεαι λεχέων ἐκκλέψας. Initio capitis sequentis 116., syllaba repetita, scriberem: Ἑλένης μὲν ταύτην τὴν ἄπιξιν παρὰ Πρωτέα ἔλεγον οἱ ἱρέες γενέσθαι. Helenam *Euripidis* legerat, ni fallor, *Herodotus*; Herodotea certe *Philostrato* obversabantur de Helena scribenti, tum alibi, tum praesertim in Heroicis p. 694. VALCKEN.

16. Οἴχεαι ἔχων ἐκκλέψας] Potuerat medium vocabulum sine damno abesse, uti C. 118. τὰ οἴχεται κλέψας, si per *MSS.* stetisset. Cl. *Reiskius* οἰκίων aut λεχέων eius in locum sufficit, non utique ignarus *Herodoto* verbi et participii istius usum in deliciis fuisse. Memini ad superiorem librum nonnulla posuisse: Vide nunc *Alcidamantis* Declam. in *Palamed.* p. 186. In praecedentibus erudita *Gronovii* exstat opera.

24. Ἐς ἄλλην τινὰ μετορμίζεσθαι] *Arch.* μετεωρίζεσθαι singulare est, neque recordor de navigatione, aliorsum instituenda, simpliciter collocari. Μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει *Thucyd.* VII, 16. et μετεωρίσαι τὴν ναῦν εἰς τὸ πέλαγος *Philostrati* v. Apoll. VI, 12. p. 250. et alia de hoc genere, non bene respondent. Μεθορμίζεσθαι haud sprevit *Euripides* Medeae v. 255. et 443., sententia tamen translata.

29. Ἐς ὃ μετῆκε αὐτόν] *Vallae* Latina, *in quem*, sive ex *Gronovii* correctione, *in quod eum transtulit*, incongrua sunt, et turbas cient. *Reiskius* ἐς ὃ aut delendum, aut in ἐς τέλος conversum voluit, me invito. Verti debuerat, *quare eum missum fecit* sive *neglexit*: supra I, 115. οὗτος δὲ — λόγον εἶχε οὐδένα· ἐς ὃ ἔλαβε τὴν δίκην, *quapropter poenas dedit.* Porro idem V. Cl. distinguit mox, scribitque: δῆλον δέ· κάρτα γὰρ ἐποίησε ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῆ — ἑωϋτὸν) πλάνην —, cui de punctione non admodum refragor. *Guil. Budaeo* Comment. Gr. L. p. 418. eadem fuit animi sententia. Agnosco praeterea κάρτα et κατὰ in membranis permisceri nonnunquam, cuius nullum hic quidem vestigium. Mihi κατὰ ex Ionum et *Nostri* sermone non diversum aliudve ac καθὰ. Id si probes, non eget tali auxilio *Herodotus*, nedum ut dictum intelligas, pro κατάδηλον δὲ ἐποίησε &c., uti *Abreschius* Diluc. Thucyd. p. 794. suspicabatur.

35. Ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ] Auctoritate Codicum destituto non requirerentur ista. Sunt subiecti versus ex Il. Z, 289. et seqq. Διομήδεος ἀριστεία vocabatur a Grammaticis Ilias E. in qua meminit in transcursu Poëta Alexandri, naviumque architecti Phereclі: sed hoc nihil ad *Herodotum* facit, *Homerum* etiam alibi comme-

117 Itaque cum hi versus, tum vero hic locus, non minimum, imo maxime probant, Cyprios versus, non Homeri, sed cuiuspiam alterius esse: in quibus dicitur Alexander Helenam ducens, triduo Ilium ex Sparta pervenisse, secundo vento usus ac tranquillo mari: quum in Iliade dicat illum, quum Helenam duceret,
118 errasse. Sed Homerus et Cypria carmina valeant. Ceterum, nunquid Græci vana quæ circa Ilium gesta memorarent necne, percontanti mihi, sacerdotes ita respondebant, se cognovisse ex ipso Menelao, rapta Helena magnas Græcorum copias auxilio venisse Menelao in Teucrida: quæ in terram egressæ, locoque communito, miserunt Ilium nuncios, cumque eis et ipsum Menelaum isse. Hos, postquam ingressi sunt mœnia, tum Helenam, opesque, quas Alexander furto sibi abstulisset, repoposcisse, tum iniuriarum pœnas postulavisse. Teucros autem et tunc et postea eadem narrasse, vel iuratos vel iniuratos, non habere se Helenam, neque opes, de quibus arguerentur, sed ea in AEgypto esse omnia: neque se iuste reatum sustinere earum rerum, quas Proteus AEgyptius rex teneret: Græcos, quum se ab illis derideri arbitrarentur, ita obsedisse Ilium, donec expugnaverunt. Vrbe capta, quum Helena non appareret, et eandem orationem quam prius audirent: ita demum habita prioribus verbis fide, Græci
119 Menelaum ipsum ad Proteum mittunt. Hic ubi in AEgyptum pervenit, et Memphin nave ascendit, exposita rei gestæ veritate, honorificentissime hospitio exceptus, Helenam malorum immunem recepit, et insuper omnes pecunias suas. Et quum hæc assequutus esset Menelaus, tamen iniurius in AEgyptios extitit; nam quum proficisci conaretur, nec per ventos posset; idque iam diu, rem

οἰκέουσι. Κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα καὶ τόδε τὸ χωρίον οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα δηλοῖ, ὅτι οὐκ Ὁμήρου τὰ Κύπρια [a] ἔπεά ἐστι, ἀλλ᾽ ἄλλου τινός. ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοισι εἴρηται ὡς τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἐς τὸ Ἴλιον ἄγων τὴν Ἑλένην, [b] εὐαέϊ τε πνεύματι χρησάμενος καὶ θαλάσσῃ λείῃ· ἐν δὲ Ἰλιάδι λέγει ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτήν. Ὅμηρος μέν νυν καὶ τὰ Κύπρια ἔπεα χαιρέτω· εἰρομένου δέ μευ τοὺς ἱρέας εἰ μάταιον λόγον λέγουσι οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ Ἴλιον γενέσθαι, ἢ οὔ; ἔφασαν πρὸς ταῦτα τάδε, ἱστορίῃσι φάμενοι εἰδέναι παρ᾽ αὐτοῦ Μενέλεω· [c] ἐλθεῖν μὲν γὰρ, μετὰ τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν, ἐς τὴν Τευκρίδα γῆν Ἑλλήνων στρατιὴν πολλὴν [d] βοηθεῦσαν Μενέλεῳ. ἐκβᾶσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ἱδρυθεῖσαν τὴν στρατιὴν, πέμπειν ἐς τὸ Ἴλιον ἀγγέλους· σὺν δέ σφι ἰέναι καὶ αὐτὸν Μενέλεων· τοὺς δ᾽ ἐπεί τε ἐσελθεῖν ἐς τὸ τεῖχος, ἀπαιτέειν Ἑλένην τε καὶ τὰ χρήματα, τά [e] οἱ οἴχετο κλέψας Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἀδικημάτων δίκας αἰτέειν· τοὺς δὲ Τεύκρους τὸν αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ μετέπειτα, καὶ ὀμνύντας καὶ ἀνωμοτὶ, [f] μὴ μὲν ἔχειν Ἑλένην, μηδὲ τὰ [g] ἐπικαλεύμενα χρήματα, ἀλλ᾽ εἶναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχειν, ἃ Πρωτεὺς ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἔχει· οἱ δὲ Ἕλληνες καταγελᾶσθαι δοκέοντες ὑπ᾽ αὐτῶν, οὕτω δὴ ἐπολιόρκεον, ἐς ὃ ἐξεῖλον· ἑλοῦσι δὲ τὸ τεῖχος ὡς οὐκ ἐφαίνετο ἡ Ἑλένη, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ προτέρῳ ἐπυνθάνοντο, οὕτω δὴ πιστεύσαντες τῷ λόγῳ τῷ πρώτῳ οἱ Ἕλληνες, αὐτὸν Μενέλεων ἀποστέλλουσι παρὰ Πρωτέα. Ἀπικόμενος δὲ ὁ Μενέλεως ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀναπλώσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἴπας τὴν ἀληθείην τῶν πρηγμάτων, καὶ ξεινίων ἤντησε μεγάλων, καὶ Ἑλένην ἀπαθέα κακῶν ἀπέλαβε· πρὸς δὲ, καὶ τὰ ἑωυτοῦ χρήματα πάντα· τυχὼν μέντοι τούτων, ἐγένετο [h] Μενέλεως ἀνὴρ ἄδικος ἐς Αἰγυπτίους· ἀποπλέειν γὰρ ὡρμημένον αὐτὸν ἴσχον ἄπλοιαι· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο

a Deest *Arch.* *b* Εὐαέϊ τε *Eustath.* in Homer. p. 643, 3. *Paris. B. V. Arch. Rem. Ald.*, quos sequor. Encliticam ignorant alii. Paullo ante ἐκ Σπ. Ἀλ. ἀπίκετο *Ask. Arch. V. Pass.*, vulgo Ἀλ. ἀπ. ἐκ Σπ. Omittit et τὴν ante Ἑλεν. *Pass.* et *Ask. V.* *c* *Paris. B. Arch. Ald. Vind. Rem.*, μὲν negligunt *Pass. Ask. M.*, mox Τευκ. γῆν *Arch.* alii τήν. *d* Citat *G. Corinthus.* Sumsit autem hinc argumentum orationis *Libanius* T. I. p. 189. *e* *M. Ask. Pass.*, οἱ abest ceteris. *f* Habet *Corinthus* ex hoc loco. *g* Ἐπικελ. *Pass.* *h* *Pass. Ask. V. Arch.*, ἀν. Μεν. ceteri.

memorantem, nuspiam tamen appellationes, quibus Homerei carminis diversas insignivere partes Grammatici. Primus forte *Plato* meminit Νεκυίας Odysseae in Minoë p. 319. D. Ceterum in AEgypto permansisse Menelaum censuit *Dion. Chrys.* Or. XI, p. 188. C. atque id ipsum obscurius indicatum ab *Homero*.

VALCKEN.

54. Κατὰ ταῦτα] Cum his non cohaeret δηλοῖ. Lineola tantum adiecta scribi posset: Κατὰ ταῦτα —— *δῆλον, ὅτι οὐκ Ὁμήρου τὰ Κύπρια ἔπεά ἐστι· ex istis versibus, postremo potissimum loco, manifestum est:* δηλοῖ servari poterit, si scribatur: Καὶ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα, καὶ τόδε τὸ χωρίον. Sed nimis forte suspiciosus in *Herodoto* miror equidem τὸ χωρίον. Veterum loca quae dicimus, recentiores inprimis Philologi Graeci non tantum ῥήσεις, et χρήσεις, et μαρτύρια dicebant, sed etiam χωρία, vel τόπους. Sic saepe *Scholiastae* et *Eustathius*: *Athen.* XV, p. 671. F. Ἀρίσταρχος ἐξηγούμενος τὸ χωρίον. *Lucian.* T. II. p. 17. τὸ χωρίον τῆς γραφῆς, *libri, quem scripserat, locum:* in A. A. *Lucae* VIII, 32. ἡ περιοχὴ τῆς γραφῆς, *locus* est de istis, quae γραφικὰ χωρία, *S. S. loca* vocantur in Epist. *Ignatio* inscripta p. 99. τόπον habet et alibi *Lucas* Eu. IV, 17. Sed neutrum hunc in usum adhibitum inveni apud Scriptores, qui rebus Graecorum florentibus viguerunt, ubi Poëtarum excitant antiquorum loca, praeterquam hic ap. *Herod.* et in uno loco *Xenophontis* Ἀπομν. II. p. 429, 35. illic *Epicharmi* trochaico: Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγαθ᾽ οἱ θεοί. (quo modo scribendum e *Stobaeo* p. 198, 48.) Subiiciuntur ista: καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησὶν, Ὦ πονηρὲ, μὴ τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκλήρ᾽ ἔχῃς· quae, nimium vexata, trochaicum etiam optimum efficiunt. Sed si qui Socratis supersunt amatores, hos rogo, *Socrati*ne congruant ista vel *Xenophonti*, an recentioris aevi Philologo, qui ad priora totam illam periocham καὶ ἐν ἄλλῳ δ. τ. φ. Ὦ. π. retulerit? VALCKEN.

58. Εὐαέϊ τε πνεύματι χρησάμενος] Videtur poëtae τῶν Κυπρίων dictionem expressisse. Notissimum est *Sophoclis* iucundum illud Philoct. v. 822. Ὕπν᾽ ὀδύνας ἀδαής, ὕπνε δ᾽ ἀλγέων ΕΥΑΗΣ ἡμῖν ἔλθοις. Belle vero *Noster* concludit, *Homero* τὰ Κύπρια ἔπεα perperam transscribi, quod factum ab aliis novimus. Verus auctor in dubio est: *Aristoteles* Poët. Art. C. 16. *Dicaeogeni* τὰ Κύπρια tribuit, alii *Stasino*, quemadmodum Schol. ad *Il.* A, 5., aut *Hegesiae*, vel *Halicarnassensi* cuidam, sicuti apud *Athenaeum* XV, 9., qua de re docte *Th. Rykius* Dissert. de Italiae Colon. Prim. C. X. p. 446. et eo duce usus *Iac. Perizonius* ad *Aeliani* V. Histor. IX, 15. Sitne Ἰλιὰς Ἐλάσσων vitae *Hom.* C. 16. idem ac τὰ Κύπρια poëma, quaeremus obportuniore tempore.

65. Ἐς τὴν Τευκρίδα γῆν] Sic melius ex scriptoris more et *Corintho* quoque: τὴν Μιλυάδα γῆν I, 173. τὴν Μηδικὴν γῆν IV, 12., τὴν Αἰολίδα γῆν *Edd.* VI, 8., τὴν Ἰλιάδα γῆν VII, 42., ut plura ne congeram, dixit.

73. Μὴ μὲν ἔχειν Ἑλένην] Est cui μὴ μὴν adridet, quo modo in *Theophylacto Simoc.* L. II, 16. ὀχύρου ὅρκῳ τὸν Βουβᾶν περισώζειν, μὴ μὴν ἀναιρεῖν. Neque deest, μή μιν ἔχειν corrigens. Neutrum necesse erit, si, quod *G. Corinthus* adseverat, μὴ μὲν Ionici sit commatis, sicuti est II, 179.

84. Καὶ Ἑλένην ἀπ. κακῶν ἀπέλαβε] De Helena, Troiamne fuerit asportata ab Alexandro, an in AEgyptum, magna inter veteres discordia. Cum *Euripide* Elect. v. 1280., *Herodotus* quadam ex parte facit, Πρωτέως γὰρ ἐκ δόμων Ἥκει λιποῦσ᾽ Αἴγυπτον· οὐδ᾽ ἦλθε Φρύγας. Adduntur de simulacro Helenae, quae hic praeteriit, uberiusque enarrantur in Tragici *Helena.* Quare veritas non prorsus constat observationi περὶ τοῦ εἰδώλου τῆς Ἑλένης *Eustathianae*, τούτων εἷς ὢν καὶ Ἡρόδοτος in *Il.* Γ. p. 397, 45.

[a] τοῦτο ἐπὶ πολλὸν τοιοῦτο ἦν, ἐπιτεχνᾶται πρῆγμα οὐκ ὅσιον· λαβὼν γὰρ δύο παιδία ἀνδρῶν [b] ἐπιχωρίων, ἔντομά σφεα ἐποίησε· μετὰ δὲ, ὡς ἐπάϊστος ἐγένετο τοῦτο ἐργασμένος, μισηθείς τε καὶ διωκόμενος, οἴχετο φεύγων τῇσι νηυσὶ [c] ἐπὶ Λιβύης· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ [d] ὅκου ἔτι ἐτράπετο, οὐκ εἶχον εἰπεῖν Αἰγύπτιοι· τούτων δὲ τὰ μὲν ἱστορίῃσι ἔφασαν ἐπίστασθαι, τὰ δὲ, παρ' ἑωυτοῖσι

132 γενόμενα, ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγειν. Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἱρέες ἔλεγον· ἐγὼ δὲ τῷ λόγῳ τῷ περὶ Ἑλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς προστίθεμαι, τάδε ἐπιλεγόμενος· εἰ ἦν Ἑλένη ἐν Ἰλίῳ, ἀποδοθῆναι [e] ἂν αὐτὴν τοῖσι Ἕλλησι, ἤτοι ἑκόντος γε ἢ ἀέκοντος Ἀλεξάνδρου. [f] οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πρίαμος, οὐδὲ οἱ ἄλλοι προσήκοντες αὐτῷ, ὥστε τοῖσι σφετέροισι σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοισι καὶ τῇ [g] πόλι κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅκως Ἀλέξανδρος Ἑλένῃ συνοικέῃ· εἰ [h] δέ τοι καὶ ἐν τοῖσι πρώτοισι χρόνοισι ταῦτα ἐγίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, ὁκότε συμμίσγοιεν τοῖσι Ἕλλησι, [i] ἀπώλλυντο· αὐτοῦ δὲ Πριάμου οὐκ ἔστι [k] ὅτε οὐ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ ἔτι πλεῦνες τῶν παίδων μάχης γινομένης ἀπέθνησκον, εἰ [l] χρή τι τοῖσι ἐποποιοῖσι χρεώμενον λέγειν· τούτων δὲ τοιούτων συμβαινόντων, ἐγὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ καὶ αὐτὸς Πρίαμος συνοίκεε Ἑλένῃ, ἀποδοῦναι ἂν αὐτὴν τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντά γε δὴ τῶν παρεόντων κακῶν ἀπαλλαγήσεσθαι· οὐ μὲν οὐδὲ ἡ βασιληΐη ἐς Ἀλέξανδρον περιῄιε, ὥστε γέροντος Πριάμου ἐόντος, [m] ἐπ' ἐκείνῳ τὰ πρήγματα εἶναι, ἀλλὰ Ἕκτωρ, καὶ πρεσβύτερος, καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλόν γ' ἐὼν, ἔμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος [n] παραλάμψεσθαι, τὸν οὐ προσῆκε ἀδικέοντι τῷ ἀδελφεῷ ἐπιτρέπειν, καὶ ταῦτα, μεγάλων κακῶν δι' αὐτὸν συμβαινόντων, ἰδίῃ τε [o] καὶ αὐτῷ, καὶ τοῖσι ἄλλοισι πᾶσι Τρωσί· ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι, οὐδὲ λέγουσι αὐτοῖσι τὴν ἀληθηΐην ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες· ὡς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος, ὅκως πανωλεθρίῃ ἀπολό-

rem nefariam excogitavit. Sumptis enim duobus pueris quorundam indigenarum filiis, exsectisque, haruspicinam fecit. Quod ubi eum fecisse rescitum est, invisus et exagitatus fugiens navibus in Africam abiit. Inde quo se ulterius contulerit, non poterant referre AEgyptii. Atque horum alia sese inquirendo comperisse dicebant, alia ut apud ipsos gesta, sese liquide habere cognita. Et hæc 120 quidem aiebant AEgyptiorum sacerdotes. Ego vero ad ea, quæ de Helena commemorata sunt, et ipse deferor, hoc adiiciens, Si intra Ilium fuisset Helena, utique fuisset Græcis tradita, sive volente Alexandro sive invito. Neque enim ita desipiebat Priamus, aut alii eius propinqui, ut suis ipsorum corporibus ac liberis, atque etiam urbe periclitari vellent, quo Alexander Helenæ nuptiis potiretur. Quod si etiam inter initia ita sensissent, tamen, posteaquam conflictibus contra Græcos habitis cum multi aliorum Troianorum, tum vero Priami filiorum duo tresve aut plures perierant prœliantes, siquid referentibus credi versificatoribus debet: hæc, inquam, talia quum contigissent, ego crediderim, Priamum, vel si ipse contubernalem Helenam habuisset, Achæis redditurum fuisse, cupiditate præsentia mala devitandi. Neque vero regnum ad Alexandrum pertinebat, ut iam sub eo res essent, seniore Priamo, quum Hector et natu maior et virtute præstantior quam ille, regnum esset defuncto Priamo suscepturus: quem haudquaquam decuisset fratri iniuste agenti indulgere, quum præsertim tanta mala propter eum, tum privatim ipsi, tum ceteris Troianis omnibus evenirent. Sed nec poterant reddere Helenam, nec verum dicentibus eis Græci fidem habebant, numine, ut quod sentio dicam, disponente, ut funditus eversi planum facerent hominibus, magnarum

a Τὸ πολλὸν τοιοῦτον ἦν *V. Arch*; tum ἐπιτεχν. γὰρ, et paullo superius ὁρμημ. *Vind.*, non male. *b* Ἐγχωρίων *iidem*, tum μισωθεὶς δέ. *c* Ἰθὺ ἐπὶ legisse videtur *Plut.* Malign. p. 857. *d* Ὅκου ἔτι ἐτρ. *Med. Pass. Ask.* ora *Steph.*, ἐτράπετο ἔτι οὐκ *Valla*, *V. Arch.*, qui posterior εἰπεῖν negligit; ὅκου ἐτράπετο, οὐκέτι εἶχον *Paris. B.* cum *Ald.* &c. Sequor priores. *e* Abest *V. Arch.* *f* Citat *Eustath.* in Hom. p. 397. fin. et 1500, 38. *g* *Ald.*, πόλει vulgo. *h* Δέ τι *Arch.* *i* Ἀπόλοιντο *id.* *k* *Paris. B. Arch. Vind. Rem. Ald.*, ὅτε ἢ *M. Ask. Pass.* *l* *M. Ask. Pass.*, alii τὶ non habent. *m* Ὑπ' ἐκ. *V. Arch.*, tum ἀλλὰ καὶ Ἕκτ. Paullo ante οὐ μὴν *Reisk.* *n* Παραλάμψασθαι *iidem.* Superius Ἕκτωρ ἐκείνου μαλ. ἐὼν, omissis aliis, *Ask. Med.*, ἀνὴρ μᾶλ. ἐκείνου ἐὼν *Arch. V*, *o* *M. Ask. Pass.*, καὶ negligitur a ceteris, neque necessarium est.

90. Ἔντομά σφεα ἐποίησε] *Plutarchus* de Malign. ἐντομὰς ἐποίησε, quod in Lexica translatum durat: at error *Plutarchi* aut librariorum est. Simili *Noster* in re, atque ut venti placarentur, VII, 191. τέλος δὲ, ἔντομά τε ποιεῦντες —. *Valla* de *haruspicina*, quae exsectione fieret, accepit. Et multis sane in sacris ἐντομὰς ad sanguinem eliciendum, frequentabant superstitiosi veteratores: In *Luciani* Asin. C. 37. circumforanei deae Syriae sacerdotes τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τοὺς πήχεις. Talis venefica anus τὸν βραχίονα ἐντεμοῦσα *Heliodori* Aeth. VI. p. 293., et antistites Baalis I. *Reg.* XVIII, 28., praeterque ceteros fanaticus, sive *Dianaticus*, graphice a *Maximo Taurinensi* Serm. XXXII. Tom. IV. Anecd. *Muratorii* p. 100. descriptus. At scelerosum magis, humanasque victimas puto innui. Quae quidem religio, inpia et horribilis, in AEgypto ἀνόσιος erat Cap. 45. Apud Graecos non insolita: *Virgilii* Aen. II, 116. quis ignorat? *Sanguine placastis ventos et virgine caesa. Sanguine quaerendi reditus.* Quibus et *H. Stephanus* mecum sentiens, usus fuit Thes. T. III. p. 1401. Aliis ἔντομα et ἐντέμνειν de inferiis; quorsum Critici *Apollon. Rh.* I, 587. a *Porto* haud neglecti, respexerunt.

92. Ἐπὶ Λιβύης] Ἰθὺ ἐπὶ Λιβύης legitur in Herodoteis *Plutarchi* T. II. p. 857. B. Utrumvis scribi potuit, οἴχεσθαι φεύγοντα νηυσὶ ἐπὶ Λιβύης, vel ἰθὺ Λιβύης· hoc, quia Herodoteum est, sincerum arbitror; alterum natum ex interpretamento; licet ἐπὶ cum casu secundo magis etiam in motu frequentet *Herodotus*, quam alterum ἰθύ. VALCKEN.

6. Οὐκ ἔστι ὅτε οὐ δύο, ἢ τρεῖς] Cultius hoc: alioqui et prius οὐκ subprimendum, fatente viro Celeb. Monuit etiam *Reiskius*. Ceterum hanc *Herodoti* disputationem examini *Ang. Maria Riccius* submisit, modesto et placido, *Diss.* XL. in *Homer.* p. 217. Tom. II. Est in omni eo genere, cum prisci scriptores in partes abeunt, libera arbitrandi optio, atque id, quod unicuique propius vero censetur, amplectendi. Habet *Herodotus* veterum haud paucos consentaneos, in his maxima ex parte, uti obiter monitum, *Euripidem*; neque illi adsensum *Libanius* negavit Declam. I. p. 189.; Secuti et alii fuerunt, ad testimonium a *Io. Alb. Fabricio* vocati in *Sexti Empirici* L. VII. adv. Mathem. p. 427. Plures *Homeri* amor et studium in diversa compulit. Controversia ipsa in ambiguo haeret, incertis fulta coniecturis. De *Chrysostomo Dione* dico nihil: discrepat eius caussa.

14. Καὶ πρεσβύτερος καὶ ἀνήρ] Exsulant haec e *Med.* et *Ask.*, quorum negligens silentium *Gronovio* persuasit, ut pro subpositiciis ferrentur. Mea multum dissidet sententia: namque luxa et hians erit oratio, ea si auferantur; vetant praeterea MSS., in quis *Passionei Cardinalis* codex, par *Mediceo*. Hectorem autem natu et virtute Alexandro fuisse priorem, qui *Homerum* novit, obliviscetur nunquam; neque latuit eruditissimo viro, cupide nimis, quod in mores abierat, Schedis *Florentinis* faventi.

22. Ὅκως πανωλεθρίῃ] Deo minus indignam opinionem suam *Herodotus* opposuit sententiae *Poëtae* veterrimi, qui cecinerat τὰ Κύπρια ἔπη· quemque supra c. 117. *Homerum* esse negabat. Istius Poëtae Iupiter, ut Terram incolarum onere praegravatam levaret, ἐν πυκιναῖς πραπίδεσσιν Σύνθετο κουφίσαι ἀνθρώπων παμβώτορα γαῖαν, Ῥιπίσας πολέμου μεγάλην ἔριν Ἰλιακοῖο· in *Schol.* ad *Hom.* Il. A, 5. Hanc et alibi sententiam sequutus est

rum iniuriarum magnas a diis etiam venire ultiones. Et hæc quidem, ut mihi videntur, dicta sunt.

121 Protei autem regnum dicebant suscepisse RHAMPSINITUM, qui monumenta reliquit antefores ad occasum spectantes templi Vulcani; et e regione istarum statuit duo simulacra quinum et vicenum cubitorum magnitudinis: quorum quod versus aquilonem stat, AEgyptii AEstatem vocant; quod versus austrum, Hiemem: et quod quidem vocant AEstatem, id adorant et placant; Hiemem vero quod vocant, vice versa in eo consulunt.

1 Huic regi ingentem etiam pecuniarum vim fuisse, quam nemo regum, qui deinceps AEgyptum tenuerunt, superare potuerit, ac ne proxime quidem accedere. Et quum in tuto eam pecuniam collocare vellet, ædificium exstruxisse lapideum, cuius parietum unus in exteriorem ædium partem pertinebat; sed structorem insidiantem hæc fuisse machinatum: unum e lapidibus ita struxisse ut e pariete facile eximi a duobus viris, etiam ab uno posset; ædificio absoluto, regem in eo pecuniam reposuisse: interiecto tempore, structorem illum, quum esset circa vitæ finem, vocasse ad se filios, nam duo huic erant, eisque narrasse, se illis prospicientem, ut copiosum victum haberent, astu usum fuisse in ædificando regis thesauro; denique plane omnia illis exposuisse, quæ pertinerent ad lapidem eximendum, etiam dedisse mensuras eius ac dixisse, illos hæc observantes, regis pecuniarum quæstores fore. Patre vita functo, haud in longum filios rem distulisse; noctu enim ad regiam accedentes, lapidem in ædificio inventum nullo negocio amovisse, multumque pecuniæ extulisse.

2 Quum autem rex forte aperuisset ædificium, videretque vasa

λόμενοι, καταφανὲς τῦτο τοῖσι ἀνθρώποισι [a] ποιήσωσι, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τ͂ θεῶν· καὶ ταῦτα μὲν, τῇ ἐμοὶ δοκέει, εἴρηται. Πρωτέος δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιληΐην Ῥαμψίνιτον ἔλεγον· ὃς μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ προπύλαια, τὰ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένα τῦ [b] Ἡφαιςείυ· ἀντίυς δὲ τ͂ προπυλαίων ἔςησε ἀνδριάντας δύο, ἐόντας τὸ μέγαθος πέντε καὶ [c] εἴκοσι πήχεων· τῶν Αἰγύπτιοι τὸν μὲν πρὸς [d] βορέω ἑςεῶτα καλέυσι θέρος· [e] τὸν δὲ πρὸς νότον, χειμῶνα· καὶ τὸν μὲν καλέυσι θέρος, [f] τῦτον μὲν προσκυνέυσί τε καὶ εὖ ποιέυσι· τὸν δὲ χειμῶνα καλεύμενον, τὰ ἔμπαλιν τύτων ἔρδυσι· πλῦτον δὲ τύτῳ τῷ βασιλέϊ γενέσθαι ἀργύρυ μέγαν, τὸν ὐδένα τῶν ὕςερον [g] ἐπιτραφέντων βασιλέων δύνασθαι ὑπερβαλέσθαι, ὐδ' ἐγγὺς ἐλθεῖν· βυλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαληΐῃ τὰ χρήματα θησαυρίζειν, [h] οἰκοδομέεσθαι οἴκημα λίθινον τῦ τ͂ τοίχων ἕνα ἐς τὸ ἔξω μέρος τῆς οἰκίης ἔχειν. 133 τὸν δὲ ἐργαζόμενον ἐπιβυλεύοντα, τάδε μηχανᾶσθαι· τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἕνα ἐξαίρετον εἶναι ἐκ τῦ τοίχυ ῥηϊδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπ' ἑνός· ὡς δὲ [i] ἐπετελέσθη τὸ οἴκημα, τὸν μὲν βασιλῆα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ· χρόνυ δὲ περιϊόντος, τὸν οἰκοδόμον περὶ τελευτὴν τῦ βίυ ἐόντα, ἀνακαλέσασθαι τὺς παῖδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο) τύτοισι δὲ ἀπηγήσασθαι, ὡς ἐκείνων [k] προορέων, ὅκως βίον ἄφθονον ἔχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν θησαυρὸν τῦ βασιλῆος· σαφέως δ' αὐτοῖσι πάντα ἐξηγησάμενον τὰ περὶ [l] τὴν ἐξαίρεσιν τῦ λίθυ, δῦναι τὰ μέτρα αὐτῦ, λέγοντα ὡς ταῦτα διαφυλάσσοντες, ταμίαι τ͂ βασιλῆος χρημάτων ἔσονται· καὶ τὸν μὲν τελευτῆσαι τὸν βίον, τὺς δὲ παῖδας αὐτῦ ὐκ ἐς [m] μακρὸν ἔργυ ἔχεσθαι· [n] ἐπελθόντας δὲ ἐπὶ τὰ βασιλήϊα νυκτὸς, καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τῷ οἰκοδομήματι ἀνευρόντας ῥηϊδίως μεταχειρίσασθαι, καὶ τ͂ χρημάτων πολλὰ ἐξενείκασθαι· ὡς δὲ τυχεῖν τὸν βασιλῆα ἀνοίξαντα τὸ

a M. Ask. Pass. ora *Steph. Arch. V.*, ποιήσωνται vulgo. Mox ἐμοὶ ante δοκέει desideratur in *V. Arch.* *b* Ἡφαιςίου *Ask.*, supra Ἡφαιςηΐου Edd. melius. Ῥαψίνητον *Arch. V.* regem vocant. *c V. Arch.*, ἐείκοσι vulgo. *d M. Ask. Pass. Arch.*, in aliis βορέην. *e M. Ask. Pass.* ora *Steph.*, vulgo θέρος, τοῦτον μὲν προσκυνέουσι καὶ εὖ ποιεῦσι, τὸν δὲ πρὸς νότον, χειμ. καλεύμενον. *f* Haec septem non legunt *Arch. V. Val.* *g* Ἔτι γραφέντων *Arch. Vind. Paris. C.*, ἐπιγραφέντων *Ald.* et *Edd.* Vulgatum debetur *Rem. M. Ask. Pass.* *h* Οἰκονομέεσθαι *Arch. Vind.* *i* Ἐτελέσθη *Arch. Vind.* *k* Προορῶν *Pass. Ask. Arch.*, male. *l* Exscripsit *Eustath.* ad Hom. p. 119, 35. *m M. Pass. Ask. Rem.* margo *Steph.*, μακρὴν *Ald. V. Arch.* parum refert, hoc an illud velis. *n* Ἐλθόντας *Arch. V.*

est *Euripides* et in Helena v. 39, 40. Quae habet Euripidea similis argumenti *Strabo* IV, p. 279. A. suspicor e deperdito dramate repetita. *Euripidis* studiosissimo *Chrysippo* Philosopho non displicuit ista ratio, cuius e L. III. de Diis, verba quaedam exhibet *Plutarch.* T. II. p. 1049. B. Homines Iupiter iste tanti faciebat, quanti Appii illius caeci filia, quae, *Gellio* teste N. A. X, c. 6. *utinam, inquit, reviviscat frater, aliamque classem in Siciliam ducat, atque istam multitudinem perditum eat, quae me male nunc miseram convexavit.*

VALCKEN.

30. Πέντε καὶ εἴκοσι πήχεων] Hoc malui, non ignarus poëtarum usu, sed metri ob leges, ἐείκοσι celebrari. Recurret II, 130. 134. 175. invitis Codd. tabulis. At hoc perquam leve. Protei regis successor *Diodoro Remphis* I, 62. audit, *Rhamses*, si *Marshami* valeat opinio, *Tacito* Ann. II, 60. Verum quae de Rhamse *Tacitus* et eius per Africam Asiamque expeditionibus et ablatis inde manubiis, in Rampsinitum non quadrant, in *Sesostrim* optime, quem quoque in Ramse latere, *H. Valesius* et *Iac. Perizonius* Orig. AEgypt. C. XVII. p. 348. coniecerunt. Duo autem illa Rhampsiniti simulacra et scriptoris orationem *Gronov.* praeclare illustravit.

35. Τῶν ὕςερον ἐπιτραφέντων] Videlicet τὴν ἀρχὴν aut τὸ σκῆπτρον, sicuti III, 142. Etsi autem egregii hoc in verbo MSS. sint *Med. Ask.* et *Pass.*, maiore in laude forent, si ἐπιτραφθέντων obtulissent, quemadmodum I, 7. Adsolet enim *Noster*, popularium suorum adsuetudine, in passivis hunc modulum, quamquam sono asperiorem, praeferre. Lege *Eustath.* in *Homer.* p. 519, 41.

41. Ἕνα ἐξαίρετον] Hinc corrigi fortasse poterit *Charax* apud *Schol. Aristoph.* ad Nub. v. 508. ubi *Agamedes et Trophonius in Elide* ταμιεῖον χρυσοῦ κατεσκεύασαν Αὐγείᾳ, ᾧ καταλείψαντες ἁρμὸν λίθου· scripseratne ἐν ᾧ καταλείψαντες ἀνάρμοςον λίθον, νυκτὸς εἰσιόντες ἔκλεπτον τῶν χρημάτων; ut ἀνάρμοςον dixerit lapidem *non coagmentatum*, τὸν ἐξαίρετον ῥηϊδίως *Herodoti*, vel εὐεξαίρετον, in eadem historia *Pausan.* IX, p. 785. ἐποίησαν ἐνταῦθα τῶν λίθων εἶναι ἕνα σφίσιν ἀφαιρεῖν κατὰ τὸ ἐκτός. Quae narrantur apud utrumque simillima sunt in universum fabulae Herodoteae de thesauro Rhampsiniti; qui, *Diodoro* Ῥέμφις dictus, ob opes sordide coacervatas οὐ βασιλεὺς ἀλλ' οἰκονόμος ἀγαθὸς audiebat? Ex *Herodoto* videntur a Graeculo quodam repetita atque in Agameden Trophoniumque translata, e quo sua hauserint *Charax* et *Pausanias*. Hi nihil habent, quo paulo post τὰ μέτρα illustrentur: *instrumenta* filiis pater probabiliter dedit, quibus lapis sic potuerit ceteris interponi, ut coagmentatus videretur; qualia dici potuerunt ἅρμοςρα. Quod scribit *Herod.* V. 26. πάγας — περὶ τὰ ἀγγήϊα — ςῆσαι, *Characis* Daedalus, qui in Elide degebat exul (αὐτόσε legerim pro ἔκτοσε) παγίδας ἔςησεν. *Pausaniae* Hyrieus ἵςησιν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων πάγας. Furum alterum *Herod.* τῇ πάγῃ scribit ἐνέχεσθαι· Agameden *Pausaniae* ὁ δεσμὸς κατεῖχε. *Characis* παγίσι περιπεσὼν Ἀγαμήδης ἀναιρεῖται. Clar. *Ernesti* reponit αἱρεῖται. Tandem ob eamdem, quam tradit *Herod.* rationem apud *Pausaniam* et *Characem* furto proximus illaqueati fratris caput amputat.

VALCKEN.

50. Δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ] In *Miscell. Lipsiens.* Vol. VII. p. 640. convertuntur τὰ μέτρα in τὰ τεκμήρια sive *indicia* et lapidis notas. Non arbitor, necesse fuisse. Callidus et furax senex exemtilis lapidis indolem, situmque liberis exposuit, tum, ne errarent, quae eius mensura, et qui termini. Ita μέτρα θαλάσσης in Oraculo I, 47. et passim alia.

Cuius ærarium filii fabri compilant, quorum unus laqueo captus truncatur capite ab fratre. Suspensum fratris cadaver et ab excubiis custoditum astute frater refigit et aufert.

τὸ οἴκημα, [a] θωϋμάσαι, ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδεᾶ τὰ ἀγγήϊα· οὐκ ἔχειν δὲ ὅν τινα ἐπαιτιᾶται, τῶν τε σημάντρων ἐόντων σόων, καὶ τοῦ οἰκήματος [b] κεκλειμένου· ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δὶς καὶ τρὶς ἀνοίξαντι, [c] αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι τὰ χρήματα (τοὺς γὰρ κλέπτας οὐκ [d] ἀνιέναι κεραΐζοντας) ποιῆσαί μιν τάδε· πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι, καὶ ταύτας περὶ τὰ ἀγγήϊα ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν, [e] στῆσαι· τῶν δὲ φωρῶν ὥσπερ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ἐλθόντων, καὶ [f] ἐνδύντος τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ πρὸς τὸ ἄγγος προσῆλθε, ἰθέως τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι· ὡς δὲ γνῶναι αὐτὸν ἐν οἵῳ κακῷ ἦν, ἰθέως καλέειν τὸν ἀδελφεὸν, καὶ δηλοῦν αὐτῷ τὰ παρεόντα, καὶ κελεύειν τὴν ταχίστην ἐσδύντα, [g] ἀποτάμνειν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν· ὅκως μὴ αὐτὸς ὀφθεὶς, καὶ γνωρισθεὶς ὃς εἴη, [h] προσαπολέσει καὶ ἐκεῖνον· τῷ δὲ δόξαι εὖ λέγειν, καὶ ποιῆσαί μιν πεισθέντα ταῦτα· καὶ καταρμόσαντα τὸν λίθον, ἀπιέναι ἐπ' οἴκου, [i] φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφεοῦ, ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο. ἐσελθόντα τὸν βασιλῆα ἐς τὸ οἴκημα, ἐκπεπλῆχθαι, ὁρέοντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἄνευ τῆς κεφαλῆς ἐόν· τὸ δὲ οἴκημα, ἀσινὲς, καὶ οὔτε ἔσοδον, οὔτε ἔκδυσιν οὐδεμίην [k] ἔχον· ἀπορεύμενον δέ μιν, τάδε ποιῆσαι· τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατὰ τοῦ τείχεος κατακρεμάσαι· φυλάκους δὲ αὐτοῦ [l] καταστήσαντα, ἐντείλασθαί σφισι, τὸν ἂν ἴδωνται ἀποκλαύσαντα, ἢ κατοικτισάμενον, συλλαβόντας ἄγειν πρὸς ἑωϋτόν· ἀνακρεμαμένου δὲ τοῦ νέκυος, τὴν μητέρα δεινῶς φέρειν· λόγους δὲ πρὸς τὸν περιεόντα παῖδα ποιευμένην, προστάσσειν αὐτῷ, ὅτεῳ τρόπῳ δύναται [m] μηχανᾶσθαι, ὅκως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ

134 καταλύσας κομιεῖ· εἰ δὲ τούτων ἀμελήσει, διαπειλέειν [n] αὐτὴν, ὡς ἐλθοῦσα πρὸς τὸν βασιλῆα, μηνύσει αὐτὸν ἔχοντα τὰ χρήματα· ὡς δὲ χαλεπῶς [o] ἐλαμβάνετο ἡ μήτηρ τοῦ περιεόντος παιδὸς, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων οὐκ ἔπειθε, ἐπιτεχνήσασθαι τοιάδε μιν· ὄνους κατασκευασάμενον, καὶ ἀσκοὺς πλήσαντα οἴνου, ἐπιθεῖναι ἐπὶ τῶν ὄνων, καὶ ἔπειτα ἐλαύνειν αὐτούς· ὡς δὲ κατὰ τοὺς φυλάσσοντας ἦν [p] τὸν κρεμάμενον νέκυν, ἐπισπάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἢ τρεῖς ποδεῶνας αὐτὸν λύειν [q] ἀπαμμένους· ὡς δὲ ἔρρεε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλήν μιν κόπτεσθαι μεγάλα βοῶντα, ὡς οὐκ ἔχοντα πρὸς ὁκοῖον τῶν ὄνων πρῶτον τράπηται· τοὺς δὲ φυλάκους, ὡς ἰδεῖν πολλὸν ῥέοντα τὸν οἶνον, συντρέχειν

vasa pecuniarum imminuta, obstupuisse: nec habuisse quem insimularet, quum et signa salva et ædificium obseratum esset. Vbi autem iterum ac tertio aperienti minor assidue pecunia apparebat, (nam fures non desinebant diripere) hoc fecisse: laqueos fieri imperavisse, et eos circa vasa in quibus pecuniæ inerant collocasse: fures, quemadmodum superiori tempore, quum venissent, et alter eorum penetrans ad vas recta perrexisset, eum fuisse laqueo innexum; et ubi agnovit quo in malo esset, protinus fratrem vocasse, et præsentis conditionis suæ certiorem fecisse; iussisseque ut quam celerrime introgressus sibi caput abscinderet, ne ipse conspectus agnitusque quis esset, etiam illius vitam perderet. Qui quum visus esset probe dicere, fratrem ei obsequentem ita fecisse: et adaptato lapide domum abisse, fratris caput asportantem. Vbi dies illuxit, 3 ingressum in ædificium regem expavisse, cernentem corpus furis in laqueo sine capite, et ædificium incorruptum, nullumque neque ingressum neque egressum habens. Ita quum hæreret, faciendum statuisse, ut furis cadaver e muro suspenderet: custodesque illic apposuisse, iussos ut siquem plorantem aut miserantem animadvertissent, eum apprehensum ad se ducerent. Suspenso cadavere matrem indigne tulisse, alloquutamque filium qui supererat, imperasse ut quacunque ratione machinari posset, corpus fratris resolveret asportaretque: id si negligeret, minatam se regem esse adituram ad eum deferendum, quod pecunias haberet. Adversus 4 hanc quum filius multa verba faceret, nec persuaderet, quod illa eum graviter accipiebat, eum talem rem fuisse commentum: instructis asinis utres vino plenos imposuisse: et postquam agendo asinos iuxta custodes suspensi cadaveris fuit, attractis petiolis ipsum duobus tribusve utrium, solvisse pendentes, et quum vinum flueret, tum caput sibi cædentem, vehementer vociferatum esse, tanquam nescientem ad quem prius asinorum se converteret. Custodes quum multum vini fluere viderent, concurrisse

a Θωμάσαι *Arch. V.* et mox ἀπαιτιᾶσθαι, tum σημαντόρων prior. *b M. Pasf.*, κεκλεισμένου *Arch. V. Ask.*, vulgo κατακεκλεισμένου. *c* 'Αεὶ ἐλ. *Arch. Paris. A. B.*, *Vind. Rem. Ald.*; imitatur *Pausanias* IX, 37. ἀεὶ deest sine caussa *M. Pasf. Ask.* *d* Glossa *Pasf.* ἐνδιδοῦναι. Respexit κεραΐζειν *Eustath.* Hom. p. 364, 22. *e* Στῆσαι *Arch. Vind.* *f* 'Εσδύντος *Arch.*, haud prave, qui mox ἰθέως cum *M. Pasf. Ask. Vind.*, vulgo εὐθέως. *g* 'Αποταμεῖν *Pasf.* *h* Προσαπολέσει *Arch.* in aliis προσαπολεσῃ· tum κἀκεῖνον *Pasf. Ask.* Porro τῷ δὲ δόξαν *Arch.* *i M. Ask. Pasf.* ora *Steph.*, alii cum *Ald.* ἀπάγοντα. *k* ῎Εχοντε πορευόμενον *Arch.*, ἔχοντα πορευόμενον δέ μιν τάδε, τάδε ποι. *Vind.* *l* Καταστῆσαι, ἐντείλασθαί τέ σφι. τὸν *Arch. Vind.* in *M.* ἐντ. σφισι, mox ἐπικλαύσαντα *Ask.* et marg. *Steph.* Vide III, 14. *m* Μηχανήσασθαι et statim κομίσῃ *Arch. V.* *n M. Pasf. Ask. V. Arch.*, sed ἀπειλέειν posteriores duo: αὐτῷ *Edd.* *o Iidem* omnes, ἐπελαμβάνετο vulgo. *p* ῎Ισον τὸν κεμαμ. sic *Arch. V.*, et mox τὸν ἀσκὸν *prave.* *q Arch. V. Ald. Parif. B. C. Rem.*, ἀφαμμ. *M. Ask.*, glossator *Pasf.* κρεμαμένους.

62. Πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι] Simili in narratione *Pausanias* IX, 37. p. 784. ἵστησιν οὖν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων — πάγας. Sic enim tono mutato oportebat, et bene *Kuhnius.* Ipsa vero illa de Agamede et Trophonio fabella adeo Herodoteis respondet, ut eius struendae ansam praebuisse videantur. Certe *Pausanias*, ut saepe adsuevit, *Nostri* dictionem expressit. Adde Schol. in *Comici* Nub. v. 508.

70. ῞Οκως μὴ αὐτὸς —— προσαπολέσει] Hoc melius. Solet ὅκως et ὅπως ita instrui, quamquam correctoribus saepe aliud placuit, sicuti paullo inferius: et C. 120. Habet, quae hoc adfirmant, *Rich. Dawes* Miscell. p. 228. Mox τῷ δὲ δόξαν *Arch.*, non inprobum. Inferius C. 148. δόξαν δέ σφι — et frequenter apud alios. *Euripides* Suppl. v. 129. ἰδίᾳ δοκῆσάν σοι τόδε. et *Heraclid.* v. 187

78. 'Απορευμένόν δέ μιν, τάδε ποιῆσαι] Errarunt librarii *Arch.* et *Vind.*, *Vallamque* in praecipitia egerunt. Nam quod *Vind.* edit, id mihi hic fuisse olim ἀπορεύμενον δέ μιν τάδε, τάδε —— innuit: repetitum enim vocabulum, ut subprimeretur alterum, occasionem dare potuit. Sane Euripideum ἠπόρημαι τάδε, ab *Henr. Stephano* productum adsimile est. Vide eius Thes. T. III. p. 169.

88. 'Ως δὲ χαλεπῶς ἐλαμβάνετο] Tot scriptis obniti non sum ausus, tantoque minus quod λαμβάνεσθαι reprehendendi notionem haud recuset. Ut nihil tamen dissimulem, paene adcedo Abbati *Geinozio*, verba omnia ἡ μήτηρ τοῦ περιεόντος παιδὸς ex glossa derivanti. Posuit paullo ante τὸν περιεόντα παῖδα. Cui bono haec iteratio? Turbatur praeterea insiticiis ordo et structura sermonis, filium spectantis: tum autem ὡς χαλεπῶς ἐλαμβάνετο passiva erit potestate, *cum acerbius acciperetur.* Verum omnibus contra euntibus membranis, haec tango magis, quam adsevero.

94. Ποδεῶνας αὐτὸν, λύειν ἀπαμμένους] Inprudenter Ionicam speciem ultimo detraxerunt *Med.* et *Pasf.* Vide I, 199. IV, 98., quae *Gronovii* tamen acumen flectere haud valuerunt. Ποδεῶνας ἀσκῶν *Valla* verterat *pedes.* Sunt hic et in oraculo, quod regi Aegeo quondam redditum traditur, utrium petioli sive prominulae partes: ὃ τοῦ ἀσκοῦ προέχει, Schol. in *Euripid.* Medeam v. 679. explicant. At haec occupavit eruditissimus *Paull. Leopardus* Emend. VII, 13.

5. 'Επι-

riſse cum vaſis in viam: et id quod effuſum
esſet lucrifacientes comportasſe. Istum ſi-
mulata iracundia omnibus maledixisſe, ali-
quantoque post illis conſolantibus, finxisſe
ſe mitigatum, et ab iraſcendo deſisſe. Tan-
dem exegisſe a via aſinos atque reparavisſe:
et quum plura verba inter eos fierent, et
quidam faceto dicto hominem laceſſeret, ut
riſum eliceret, donasſe illis unum ex utribus.
Atque eos illic, ut erant, discumbentes, pota-
re conſtituisſe, prehenſantes hominem ac iu-
bentes ut ſecum ad compotandum maneret:
atque istum obſequutum remanſisſe, et quum
inter potandum comiter acciperetur, inſuper
donasſe alium utrem. Ita ſe vino ingurgi-
tantes cuſtodes, admodum temulentos esſe
factos, ſomnoque oppresſos, ibidem ubi po-
taverant obdormisſe. Iſtum, ubi multum no-
ctis erat, tunc corpus fratris disſolvisſe, et
cuſtodum malas dextras in contumeliam de-
raſisſe, et aſinos impoſito cadavere domum
verſus agitasſe, exequutumque imperia ma-
5 tris. Regem, ubi ei renunciatum est furis
cadaver ſurreptum, acerbe tulisſe: et quum
vellet quoquomodo invenire quinam esſet ista
machinatus, hoc fecisſe, quod apud me ca-
ret fide: filiam ſuam domi proſtituisſe, ius-
ſam omnes indifferenter excipere: ſed prius-
quam coirent, adigere ad ſibi dicendum
quidnam in vita esſet actum a ſe ſolertis-
ſimum ac ſceleſtisſimum: et qui narraret
quæ circa furem acta esſent, eum compre-
henderet, neque exire permitteret. Quum
itaque filia patris imperia faceret, furem,
quum audisſet quamobrem ista fierent, ac
vellet ſuperare verſutia regem, hoc egisſe:
recentis mortui amputatam ex humero ma-
num ſub pallio ferentem isſe, atque ingres-
ſum ad filiam regis, quum interrogatus es-
ſet eadem quæ cæteri, enarrasſe, hoc ſe
ſceleſtisſimum perpetrasſe, quod fratris in
the-

χειν ἐς τὴν ὁδὸν, ἀγγήϊα ἔχοντας, [a] καὶ τὸν ἐκκεχυ-
μένον οἶνον συγκομίζειν, ἐν κέρδεϊ ποιευμένους· τὸν δὲ δια-
λοιδορέεσθαι πᾶσι, ὀργὴν προσποιεύμενον· παραμυθευμέ-
νων δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων, χρόνῳ πρηΰνεσθαι προσποιέε-
σθαι, καὶ [b] ὑπίεσθαι τῆς ὀργῆς. τέλος δὲ, ἐξελάσαι αὐ-
τὸν τοὺς ὄνους ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατασκευάζειν. ὡς δὲ λό-
γους τε πλέους ἐγγίνεσθαι, καί τινα καὶ σκῶψαί μιν,
καὶ ἐς γέλωτα [c] προαγαγέσθαι, ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν
ἀσκῶν ἕνα· τοὺς δὲ αὐτοῦ ὥσπερ εἶχον κατακλιθέντας
πίνειν διανοέεσθαι, καὶ ἐκεῖνον παραλαμβάνειν, καὶ κε-
λεύειν μετ᾽ ἑωϋτῶν μείναντα συμπίνειν· τὸν δὲ πεισθῆναί
τε [d] δὴ, καὶ καταμεῖναι· ὡς δέ μιν παρὰ τὴν πόσιν φι-
λοφρόνως ἠσπάζοντο, ἐπιδοῦναι [e] αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν
ἀσκῶν· δαψιλέϊ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους τοὺς φυλά-
κους, ὑπερμεθυσθῆναι· καὶ κρατηθέντας ὑπὸ τοῦ ὕπνου,
αὐτοῦ ἔνθαπερ ἔπινον [f] κατακοιμηθῆναι· τὸν δὲ, ὡς πρό-
σω ἦν τῆς νυκτὸς, τό, τε σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύ-
σαι, καὶ τῶν φυλάκων ἐπὶ λύμῃ [g] πάντων ξυρῆσαι τὰς
δεξιὰς [h] παρηΐδας· ἐπιθέντα δὲ τὸν νέκυν ἐπὶ τοὺς ὄνους,
ἀπελαύνειν ἐπ᾽ οἴκου, ἐπιτελέσαντα τῇ μητρὶ τὰ προσ-
ταχθέντα· τὸν δὲ βασιλέα, ὡς αὐτῷ [i] ἀπηγγέλθη τοῦ
φωρὸς ὁ νέκυς ἐκκεκλεμμένος, δεινὰ ποιέειν· πάντως δὲ
βουλόμενον εὑρεθῆναι ὅστις κοτὲ εἴη ὁ ταῦτα μηχανώμε-
νος, ποιῆσαί μιν τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά· [k] τὴν θυγα-
τέρα τὴν ἑωϋτοῦ κατίσαι ἐπ᾽ οἰκήματος, ἐντειλάμενον
πάντας τε ὁμοίως προσδέκεσθαι· καὶ πρὶν συγγενέσθαι,
ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅ, τι δὴ ἐν τῷ βίῳ ἔργασται
αὐτῷ σοφώτατον καὶ ἀνοσιώτατον· ὃς δ᾽ ἂν [l] ἀπηγή-
σηται τὰ περὶ τὸν φῶρα γεγενημένα, τοῦτον συλλαμβά-
νειν, καὶ μὴ ἀπιέναι ἔξω· ὡς δὲ τὴν παῖδα ποιέειν τὰ ἐκ
τοῦ πατρὸς προσταχθέντα, τὸν φῶρα πυθόμενον τῶν εἵνεκα
ταῦτα ἐπρήσσετο, βουληθέντα πολυτροπίῃ τοῦ βασιλῆος
περιγενέσθαι, ποιέειν τάδε· νεκροῦ προσφάτου ἀποταμόν-
τα [m] ἐν τῷ ὤμῳ τὴν χεῖρα, ἰέναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ
τῷ ἱματίῳ· ἐσελθόντα δὲ [n] ὡς τοῦ βασιλῆος τὴν θυγα- 135
τέρα, καὶ εἰρωτώμενον τάπερ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσα-
σθαι

a Copulam et οἶνον non legit *Arch.* *b* *Ask. Rem. Paſſ. M.* ora *Steph.*, in aliis ὑπίσχεσθαι· vid. *Gronov.* *c* Προσαγεῖν *Arch. V.*, προσαγαγέσθαι *Paſſion.* cum *Edd.*, προαγαγέσθαι *M. Ask.*, tum ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἕνα *Paſſ. Ask. V. Arch.*, ἐπιδ. σφι τ. ἀσκ. ἕνα αὐτοῖσι *M. Ald. Edd.*, ſequor priores. *Plut.* de Malign. p. 866. C. haec traducit, neque advertit Interpres. *d* Δεῖ *V.*, cui et *Arch.* φιλοφρόνως abest. *e* *Paſſ. Ask. Arch. V. Paris. B. C.* cum *Ald.*, αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν *M.*, vulgo καὶ ἄλλων τῶν ἀσκ. *f* Κοιμηθῆναι *Arch. V.*, qui mox καταλύσαι perperam. *g* Deest *Vind.* *h* Παρηΐας *Arch. V.*, ſtatim ἐπελαύνειν *Rem.* *i* Ἀπηγγέλη *iidem.* *k* Omnes τὴν, ſed τήνδε *M. Paſſ. Ask.* *l* Ἀπηγήσεται *Arch.* *m* *Idem* et *V. Paſſ. Ask.*, τ. χεῖρα ἐν τ. ὤμῳ *M.* et *Edd.* Πρόσφατον hinc explicat *Euſtath.* in Hom. p. 564, 10. *n* *M. Paſſ. V. Arch. Ask.*, ἐς τοῦ *Ald. Paris. B. Rem.*

5. Ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἕνα] Bene memini ἀνάξιά σφεων αὐτῶν I, 73.; hic locus aliam ſeriem poſtulat. Προαγαγέσθαι in ea ſchedarum discordia potius habetur. *Pauſanias* IX, 5. καθελθὼν δὲ ἐς διαφορὰν προήχθη. et C. 8. προήχθησάν ποτε ὑπὸ μέθης ἐς ὕβριν, ſaepeque alias. Iunge Vit. Homeri C. 21. Post pauca *Aldinum* καὶ ἐπιδ. αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν ἀσκῶν, ſatis utique protectum nunc, haud ſprevi. Idem, *Aldum* tamen praetereuntes, viri doctisſimi *Corn. de Pauw*, *Reiskius* et *Abreſchius* coniectando divinarant.

15. Τῶν φυλάκων ἐπὶ λύμῃ — ξυρῆσαι] Sic ἐπὶ λύμῃ, *contumeliae cauſſa* III, 14. et *Sophocl.* Elect. v. 1201. Similem ignominiam legatis regis Davidis inpoſuit Ammonitarum regulus Chanun belloque occaſionem dedit II. Samuel. 10, 4. Durat in hanc aetatem apud Arabes et Turcas contumelioſum poenae et iniuriae genus, quo aut barba vellitur aut ex parte raditur. De Arabibus teſtem fero *Abulpharaium* Hiſt. Dynaſt. IX. p. 186.; Turcarum conſuetudines exponit *Iſm. Bullialdus* ad Hiſt. Byz. *Ducae* C. 15.

22. Κατίσαι ἐπ᾽ οἰκήματος] Hic et c. 126. errantem *Vallam* corrigit *L. Bos* Obſ. Crit. c. II. vid. Anim. in *Ammon.* p. 177. Saepenumero peccarunt interpretes in hac voce, velut in Charmide *Platonis* T. II, p. 163. B. *Iſaei* Or. V. p. 58, 15. ubi καθῆσο ἐν οἰκήματι et ἀπὸ τοῦ οἰκήματος ἀνίσταται redduntur ab interprete p. 457., *domi manſit*, et *e domo discesſit*: in *Dionis Chryſ.* Or. XL. p. 494. C. et Or. VII. p. 127. D. paulo ante facta mentio fuerat οἰκημάτων ῥυπαρῶν· ut μιαρῶν οἰκημάτων ap. *Athen.* V. p. 220. D. οἴκημα πορνικὸν dixit interpres *Ezech.* XVI, 24. In *Origene* c. *Celſ.* I, p. 50. ſcribendum puto, ἀπὸ οἰκήματος αὐτὸν μετήγαγεν, deleta voce nihili ἐτείου, nata e στέγους vel τέγους, quam vocem adſcripserant e L. III, p. 152. locum tentarunt, *Boberellus*, *Menag.* et *Daviſius*: recentioribus τὸ οἴκημα paſſim τέγος dicitur vel στέγος· de puero cuias esſet interrogatus *Diogenes*, acerbo luſu Τεγεάτης ἔφη. *Laërt.* VI, 61. VALCKEN.

22. Κατίσαι ἐπ᾽ οἰκήματος] Ex *Vallae* Latinis *domi*: oportuerat *in lupanari*, ut C. 126., ubi par eiusdem lapsus, notatus a *Io. Taylor* ad Marm. Sandvicenſe p. 59. et pridem a *Th. Galeo*. Cenſui autem *Aldinum* atque aliorum τὴν ſufficere, neque accesſionis incremento ex *Med.* indigere.

30. Ἀποταμόντα ἐν τῷ ὤμῳ τὴν χεῖρα] Poſtulant hunc ordinem ſcripti *Codd.*; χεὶρ pro brachio ponitur, ab humero in extimos digitos porrecto, ſicuti apud *Homerum* et brevi post. Amplius est, neque alienum tamen, de Scytharum crudelibus victimis τῶν — ἀνδρῶν τοὺς δεξιοὺς ὤμους πάντας ἀποταμόντες σὺν τῇσι χερσὶ ex L. IV, 62.

32. Ὡς τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα] Non recuſo eam hic formulam, alibi fortasſe. *Ariſtoph.* Plut. v. 242. ἢν δ᾽ ὡς παραπλῆγ᾽ ἄνθρωπον εἰσελθὼν τύχω· *Ioſeph.* Antiq. XVIII, 8, 4. *Iudaei* εἰσίασιν ὡς τὸν Πετρώνιον· et *Alciphron.* I, 28. cum *Bergleri* obſervatis. Iam quod *Gronov.* ad II, 115. Ἐσελθόντα δὲ ἐς τοῦ βασ. τὴν θυγατέρα eo nomine proſcribit, quod eo nihil magis obſcoenum videatur: laudare non posſum. Adeone ſui oblitus *Polybii* fuit, qui XV, 24. εἰς τούτους εἰσῆλθε μετὰ τοῦ βασιλέως.

donec fit regius gener. Festum AEgyptium ob aleam Rhampsiniti et Cereris, et in eo ritus. Anima immortalis primum dicta ab AEgyptiis.

σθαι ὡς ἀνοσιώτατον μὲν εἴη ἐργασμένος, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ βασιλῆος ὑπὸ πάγης ἁλόντος ἀποτάμοι τὴν κεφαλήν· σοφώτατον δὲ, ὅτι τοὺς φυλάκους καταμεθύσας, [a] καταλύσειε τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμαμένου τὸν νέκυν· τὴν δὲ, ὡς ἤκουσε, ἅπτεσθαι αὐτοῦ· τὸν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκότεϊ προτεῖναι αὐτῇ τοῦ νεκροῦ τὴν χεῖρα· τὴν δὲ, ἐπιλαβομένην ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἐκείνου τῆς χειρὸς ἀντέχεσθαι· τὸν δὲ φῶρα προέμενον [b] αὐτῇ, οἴχεσθαι διὰ θυρέων φεύγοντα· ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα [c] ἀνενείχθη, ἐκπεπλῆχθαι μὲν ἐπὶ τῇ πολυφροσύνῃ τε καὶ τόλμῃ τἀνθρώπου· τέλος δὲ, διαπέμποντα ἐς πάσας τὰς [d] πόλις, ἐπαγγέλλεσθαι ἄδειάν τε διδόντα, καὶ μεγάλα ὑποδεκόμενον ἐλθόντι ἐς ὄψιν τὴν ἑωϋτοῦ· τὸν δὲ φῶρα, πιστεύσαντα, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· Ῥαμψίνιτον δὲ μεγάλως θωϋμάσαι, [e] καί οἱ τὴν θυγατέρα ταύτην συνοικίσαι, ὡς πλεῖστα ἐπισταμένῳ ἀνθρώπων. Αἰγυπτίους μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προκεκρίσθαι, ἐκεῖνον δὲ, Αἰγυπτίων. Μετὰ δὲ ταῦτα, [f] ἔλεγον τοῦτον τὸν βασιλῆα ζωὸν καταβῆναι κάτω ἐς τὸν οἱ Ἕλληνες ἀΐδην νομίζουσι εἶναι, κἀκεῖθι [g] συγκυβεύειν τῇ Δήμητρι· καὶ τὰ μὲν, νικᾷν αὐτὴν, τὰ δὲ, ἑσσοῦσθαι ὑπ' αὐτῆς· καί μιν [h] πάλιν ἀπικέσθαι δῶρον ἔχοντα παρ' αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσεον· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥαμψινίτου καταβάσιος, ὡς πάλιν ἀπίκετο, ὁρτὴν δὴ ἀνάγειν Αἰγυπτίους ἔφασαν, τὴν καὶ ἐγὼ οἶδα ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐπιτελέοντας αὐτούς· [i] οὐ μέντοι εἴτε δι' ἄλλο τι, εἴτε διὰ ταῦτα ὁρτάζουσι, ἔχω λέγειν· φᾶρος δὲ αὐτημερὸν [k] ἐξυφήναντες οἱ ἱρέες, κατ' ὧν ἔδησαν ἑνὸς αὐτῶν μίτρῃ τοὺς ὀφθαλμούς. ἀγαγόντες δέ [l] μιν ἔχοντα τὸ φᾶρος ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς [m] ἱρὸν Δήμητρος, αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται ὀπίσω· τὸν δ' ἱρέα τοῦτον καταδεδεμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς, λέγουσι ὑπὸ δύο λύκων ἄγεσθαι ἐς τὸ ἱρὸν τῆς Δήμητρος, ἀπέχον τῆς [n] πόλιος εἴκοσι σταδίους· καὶ αὖτις ὀπίσω ἐκ τοῦ ἱροῦ ἀπάγειν μιν τοὺς λύκους ἐς τὠυτὸ χωρίον. Τοῖσι μέν νυν ὑπ' Αἰγυπτίων λεγομένοισι χράσθω ὅτεῳ τὰ τοιαῦτα πιθανά ἐστι· ἐμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπόκειται, [o] ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' ἑκάστων ἀκοῇ γράφω. ἀρχηγετεύειν δὲ τῶν κάτω Αἰγύπτιοι λέγουσι [p] Δήμητρα καὶ Διόνυσον· πρῶτοι δὲ καὶ [q] τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοί [r] εἰσι οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι· τοῦ σώματος δὲ [s] καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο

thesauro regis laqueo capti caput amputasset: solertissimum autem, quod custodibus ebriis factis cadaver fratris suspensi resolvisset. Illam, quum hæc audisset, manum in hunc iniecisse: eique furem in tenebris manum mortui porrexisse; quam mulier quum apprehendisset, manum se huius tenere rata, istum per fores se proripuisse, muliere delusa. Post- 6 quam et hæc renunciata sunt regi, stuporem incussisse tum astutiam, tum audaciam hominis. Ad extremum, dimissis per omnes urbes nunciis, regem edixisse, non modo veniam sed etiam magna munera manere furem, si in conspectum ipsius veniret; ita furem, fide habita, ad eum venisse, eique Rhampsinitum, magna viri admiratione ductum, filiam suam collocasse, tanquam ex omnibus mortalibus plurima scienti: nam AEgyptios quidem ceteris, hunc autem AEgyptiis antecellere. Post hæc aiebant re- 122 gem hunc descendisse vivum sub terram, eo ubi Græci opinantur sedes infernas esse, et ibi cum Cerere alea ludere; et aliquando victorem, aliquando victum fuisse: et sursum iterum fuisse reversum, munus ab ea obtinentem mantile aureum. Quod tempus a Rhampsiniti descensu ad reditum, dicebant feriatum esse apud AEgyptios. Idque ego ad meam memoriam scio observatum. Sed utrum ob aliud quid, an ob ista ipsa ferientur AEgyptii, asseverare non possum. Sacerdotes autem pallium postquam uno illo die detexuerunt, uni ex suis oculos mitra alligant: quem gestantem pallium ubi in viam deduxerunt, quæ fert ad Cereris templum, ipsi retro discedunt. Hunc autem sacerdotem oculos obstrictos habentem aiunt a geminis lupis duci ad Cereris templum, quod ab urbe viginti stadia abest: et postea rursus ex templo in eundem locum a lupis reduci. Hæc quidem ab 123 AEgyptiis relata sic cuique placeant, prout credibilia videntur; mihi autem in omni sermone constitutum est ea scribere, quæ auditu ex singulis cognovi. Inferorum principatum tenere Cererem et Liberum AEgyptii aiunt. Hi denique primi extiterunt qui dicerent, animam hominis esse immortalem; sed exolescente corpore subinde in aliud animal, quod as-

a Καταλύσει *V. Arch.*, et κρεμάμενον cum *Ald.* et *Paris. B.*; editum probant *M. Ask. Pass.* *b* Αὐτὴν *Arch.* *c* Ἀνηνεῖχθαι *id.* et *Vind.* *d* Πόλιας *iidem.* *e* Οἱ καὶ *Vind. Arch.*, tum hic Ῥαμψίνητον, et mox. *f* Exscripsit, neglecta Ionica specie, *Athen.* extr. L. IX. p. 410. E. *g* Schol. *Passionei* συνταυλίζειν, sive συνταβλ. et καὶ κεῖθι cum *Ask.* *h* Πάλιν ἄνω ἀπ. *Vall. Arch. V.* *i* Οὐ μὲν εἴγε διὰ ταῦτα ἑορτ. *V. Arch. Vall.*, οὐ μέντοι εἴγε διὰ ταῦτα ὁρτ. *Passion.* in *Med.* itidem, sed εἴτε, in cuius margine omissae voces: habet *Ald. Rem. Ask.* cum *Edd.* *k* Ἐξυφάναντες *V. Arch.* *l* Omittit *Arch. V.* *m* Etiam hoc. *n* *Vind. Arch. Pass. Ask.* tum hic et duo priores εἴκοσι· alii πόλεως ἐείκοσι. *o* Abest *V. Arch.*, tum hic ἀκοῇ γράφειν et ὑπ' ἑκάστου. In *Vind.* ὑπὲρ ἑκάστων. *p* *M. Ask. Pass. V. Arch.* ora *Steph.*, Δήμητραν *Edd.* *q* Τοῦτον τὸν *Arch.* *r* *Vind. Ask. Pass. M.*, οἱ omittitur ab aliis. *s* Καταφθίναντος *Vind. Arch.*

Apollodori II, 4, 3. de Perseo εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα, et S. *Lucae* Actor. XVI, 40. εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν de Paullo Apostolo et Sila? Lege adnotationes ad illa *Lucae* Cl. *Alberti.*

54. Τὰ μὲν νικᾷν αὐτήν] Haec et vicina, ingeniose tractata, in Iosephi Pharaonem accommodare tentat Iuvenis Eruditus *Dan. Szathmari*, in Dissertat. Franequerae nuper divulgata de Pharaonibus; alea cum Cerere ludere, eamque vincere vel ab illa vinci nihil aliud esse iudicans, *quam Cererem almam et fautricem, vel vicissim inimicam experiri.* VALCKEN.

55. Καί μιν πάλιν ἀπικέσθαι] Cum scripserit in praegressis τὸν βασιλῆα ζωὸν καταβῆναι ΚΑΤΩ, quidni recipimus ex *MSS.* πάλιν ΑΝΩ ἀπικέσθαι; Mihi, ne recedeat, inpedimento *Athenaeus* est, vocem negligens: tacent etiam schedae aliae. Quae vero post nonnulla in *Codd.* οὐ μὲν εἴγε sive εἴτε, διὰ ταῦτα ὁρτ., mediis neglectis, specimen sunt aberrantium ob iteratas easdem voces librariorum, neque morari Virum Cl. debuerant.

63. Ἐς ἱρὸν Δήμητρος] Mox denuo τὸ ἱρὸν τῆς Δήμητρος, quod cupidum non retrahet, quo minus ex *Vind.* et *Arch.* ἐς Δήμητρος recipiat. Specta laetitiam *Gronovii* ob *Medic.* ἐς Ἀμφιάρεω VIII, 134., et hoc Comici Thesmoph. v. 231, ἐς τὸ τῶν Σεμνῶν θεῶν. Alia sciens praetereo. Id ex *St. Bergleri* indicio obportunum est: in Darsania, Indiae urbe, mulieres stamen vestis in iugali extendere, detexere et desecare uno die: *Dionysius* in Bassaricis, Ἐνθάδε πέπλα γυναῖκες — Αὐτῆμαρ κροκόωσιν, ἐφ' ἱστοπέδων τανύουσαι Αὐτῆμαρ δ' ἐτάμοντο, καὶ αὐτῆμαρ ἐρύσαντο· sic postrema, in *Steph.* Δαρσάνια manca, explevit *Falkenburgius* ad *Nonnum* eleganter: aliter *Salmasius* in *Capitolini* Pertinac. C. 8.

74. Ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι] Eodem AEgyptios honore *Clemens Alex.* mactat Strom. VII. p. 752. Ciceronem si audimus *Pherecydes Syrius primum dixit animos esse hominum sempiternos* Disput. Tuscul. L. I, C. 16. quo de philosopho plane diversa, uti *Ciceroni* adscripsit *Davisius*, litteris *Tatianus* prodidit Orat. ad Graec. C. 41. Et nunc certe eius oratio illud praefert. Ego vero non dubito de transpositis amanuensium errore *Tatiani* verbis. Scripserat de Pythagora Εὔφορβος γεγενῆ-

aſſidue naſcitur, immigrare. Atque ubi per omnia ſe circumtuliſſet, terreſtria, marina, volucria, rurſus in hominis corpus, quod gigneretur, introire; atque hunc ab ea circuitum fieri intra annorum tria millia. Hanc rationem ſunt e Græcis, qui uſurpaverint velut propriam ipſorum, alii prius, alii poſterius;
124 quorum ego nomina ſciens, non ſcribo. Ad Rhampſinitum usque regem aiebant in AEgypto viguiſſe ſane legum præſtantiam et præclare omni copia eam floruiſſe. Post hunc autem, qui in regno ſucceſſit, CHEOPEM in omnem pravitatem fuiſſe prolapſum. Omnibus namque eum templis obſeratis, primo AEgyptiis ne ſacrificarent interdixiſſe: deinde iuſſiſſe, ut ſibi laborarent omnes AEgyptii: aliis aſſignando, ut ex lapicidinis Arabici montis ſaxa exciderent, et ad Nilum traherent: aliis, ut transmiſſo navibus flumine, illa acciperent, et ad montem qui dicitur Libycus traherent. Faciebant autem opus hominum centum millia, ternis ſemper menſibus ſingula. Tempus autem, quo populus attritus fuit, fuiſſe decennale circa viam, per quam traxerunt ſaxa, quam ſtruxerunt; opus, ut mihi videtur, non multo minoris molitionis, quam ipſa pyramis. Cuius longitudo eſt quinque ſtadiorum, latitudo cubitorum quadraginta; altitudo, ubi altiſſima ipſa ſui eſt, triginta duo cubitorum, lapide polito et animalibus inſculptis. Illi decem annos fuiſſe inſumptos tum illis,

ἄλλο ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται· ἐπεὰν δὲ περιέλθῃ 136
πάντα τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ [a] πετεινὰ, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον [b] ἐσδύνειν· τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι· τούτῳ τῷ λόγῳ εἰσὶ οἳ Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν, πρότερον, οἱ δὲ, [c] ὕστερον, ὡς ἰδίῳ ἑωϋτῶν ἐόντι· τῶν ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνόματα, οὐ γράφω. Μέχρι μέν νυν Ῥαμψινίτου βασιλῆος εἶναι [d] ἐν Αἰγύπτῳ πᾶσαν εὐνομίην ἔλεγον, καὶ εὐθηνέειν Αἴγυπτον μεγάλως· μετὰ δὲ τοῦτον, [e] βασιλεύσαντά σφεων Χέοπα, ἐς πᾶσαν κακότητα ἐλάσαι· [f] κατακληΐσαντα γάρ μιν πάντα τὰ ἱρὰ, πρῶτα μέν σφεας [g] θυσιέων ἀπέρξαι· μετὰ δὲ, ἐργάζεσθαι ἑωϋτῷ κελεύειν πάντας Αἰγυπτίους· τοῖσι μὲν δὴ ἀποδεδέχθαι, ἐκ τῶν [h] λιθοτομιέων τῶν ἐν τῷ Ἀραβίῳ οὔρεϊ, ἐκ τουτέων ἕλκειν λίθους μέχρι τοῦ Νείλου· διαπεραιωθέντας δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι τοὺς λίθους ἑτέροισι ἔταξε ἐκδέκεσθαι, καὶ πρὸς τὸ Λιβυκὸν καλεύμενον ὄρος, πρὸς τοῦτο ἕλκειν. [i] ἐργάζοντο δὲ κατὰ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων αἰεὶ τὴν τρίμηνον ἑκάστην· χρόνον δὲ [k] ἐγγενέσθαι τριβομένῳ τῷ λαῷ, δέκα μὲν ἔτεα τῆς ὁδοῦ [l] κατὰ τὴν εἷλκον τοὺς λίθους, τὴν ἔδειμαν, ἔργον ἐὸν οὐ πολλῷ τέῳ ἔλασσον τῆς πυραμίδος, ὡς ἐμοὶ [m] δοκέειν· τῆς μὲν γὰρ μῆκός [n] εἰσι πέντε στάδιοι· εὖρος δὲ, δέκα ὀργυιαί· ὕψος δὲ, τῇ ὑψηλοτάτη ἐστὶ αὐτὴ ἑωϋτῆς, ὀκτὼ ὀργυιαί· λίθου [o] τε ξεστοῦ καὶ ζώων ἐγγεγλυμμένων· ταύτῃ δὲ [p] δὴ τὰ δέκα ἔτεα γενέσθαι καὶ τῶν

a *M. Ask. Paſſ. Arch. V.* margo *Steph.*, vulgo πτηνά. *b* Ἐσδύνει *Paſſ. Ask.*, et γινομένην *Steph.* ora. Statim περίκλυσιν *Ask.*, περιείλυσιν *Vind.*, περιείλησιν *Ald.* et *Edd.*, quod nunc eſt, venit ex *M. Paſſ. Arch. Rem.*; Gloſſa *Paſſ.* ἔφοδον, πορείαν. *c* Δεύτερον *Vind.* *d* Abeſt praepos. *V. Arch.*, mox εὐθυνέειν *Ald.* *e* Βασιλεύοντα *Arch. Vind.* *f* Κατακλήσαντα *Ask. V.*, κατακλείσαντα *Arch.* *g* Θυσιέων ἀπέρξαι *V. Arch.*, ſine medio τουτέων, quod in plerisque *Editis* et *Ald.*: mox ἐργάζεσθαι ἑωϋτοῦ *iidem.* *h* Λιθοτομέων *Paſſ.* *i* Εἰργ. *Arch. V. Ask.* *k* Ἐπιγενέσθαι *Arch. V. Paris. C.* mox τῷ ἄλλῳ *Paſſ. M. Paris. C. Ask.*, reliqui et recte τῷ λαῷ. *l* Solus *Ask.*, ceteri κατ' ἣν· tum εἵλκοντο τοὺς *Arch.* εἵλκηντο *Vind.* *m* Δοκέει *Arch.* *n* Εἰσὶ *Arch. Paſſ. Ask. V.*, ſed hoc ordine in *Arch. V.* τῆς γ. μῆκος μέν εἰσι· vulgo μῆκός ἐστι· tum ὀργυῖαι *iidem.*, tali tono. *o* Δὲ *Arch. V.* *p* Deſit iisdem.

γενῆσθαί φησιν, τοῦ Φερεκύδους δόγματος κληρονόμος ἐστί· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τῆς ψυχῆς διαβάλλει τὴν ἀθανασίαν. Liquida res eſt ex C. 5., ubi Pythagorae Φερεκύδους ſive *Pherecydis* τὴν περὶ τὸ δόγμα κληρονομίαν contribuit, nusquam Ariſtoteli, ne quidem apud alios. Atque haec *Tatiani* cauſſa.

78. Τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ &c.] Optime MSS. et *Gronov.*; Περιείλησις *Edd.* exprimere apta eſt, nugas Iudaeorum recentioris aevi, plus quam poëticas, גלגול נשמות ſive *animarum rotationes* perque cavernas *volutationes* apud *Buxtorfium* Lex. Thalm. p. 439. et *Windetum* de Vita Funct. Statu Sect. v. p. 80.; quae nihil ad Graecos et AEgyptios, quod equidem ſciam. Notabilius *Ask.* περίκλυσιν praebebit ſpecimen, ſiquidem apud *Stobaeum* idem ſemet reperiſſe et περικύκλησιν eſſe poſſe, *Iſ. Voſſius* ad libri ſui marginem monuit. Non ſane κύκλησιν, ἀνακύκλησιν, κύκλον in animarum iſta transmigratione ſpernebant. Mihi tamen *Stobaei* amatori et Herodoteorum veſtigatori, locus ille latet. De codicis *Ask.* ſcriba adſeverare poſſum, περιήλυσιν voluiſſe, κ et η ſaepius conmutante. Recte autem *Noſter* AEgyptiorum et Graecorum, eiusdem opinionis popularium, ſententiam explanavit, nuper ab amico et diſcipulo *Ger. Guil. ab Ooſten de Bruyn* V. Cl. Diſſert. de Philoſoph. Gentil. Doctrina Morali p. 104. egregie explicitam adſertamque. Id porro admonitione non eget, ex Graecis Pherecydem et Pythagoram a *Noſtro* ſpectari potiſſimum, architectos in ea gente μετεμψυχώσεως. Conf. *Nemeſium* de Nat. Homin. C. 3. p. 82. *Edit. Oxon.*

87. Πρῶτα μέν σφεας θυσιέων ἀπέρξαι] Quod olim legebatur θυσιέων τουτέων, merito diſplicuit. Cl. *Reiskius* πασέων ſuffecit, *Abreſchius* θυτέων. Ego ſchedis iubentibus induxi. Fortaſſe variatum in vocibus fuit, his θυσιέων, illis τουτέων, videlicet ἱρῶν, edentibus. Similes διττογραφίαι paſſim ſe produnt. Ceterum in regum ſucceſſione *Diodorus* 1, 63. in alia abit, et hunc Cheopem adpellat *Chemmin* ſive *Chembim.*

90. Τουτέων] Mendoſam fuiſſe ſuſpicor ſincerae vocis θυσιέων ſcriptionem; quae contextu debuerat expelli, altera recepta. Mycerinus poſtea dicitur c. 129. τά τε ἱρὰ ἀνοῖξαι, καὶ τὸν λεὼ — ἀνεῖναι πρὸς ἔργα τε καὶ θυσίας. VALCKEN.

98. Τῆς μὲν γὰρ μῆκός εἰσι &c.] Hoc verius arbitror. Superius C. 41. περίμετρος δὲ αὐτῆς εἰσι σχοῖνοι ἐννέα· et 1, 163. ἡ περίοδος οὐκ ὀλίγοι στάδιοί εἰσι. tum 1, 93. IV, 85. &c. Omnia autem haec viam, qua lapides clivum verſus trahebantur, ſignant. Bene memini, *Diodorum* aggeris eius veſtigia 1, 64. nulla agnoſcere et *Io. Gravium* opinionis conſortem habere *Pyramidograph.* p. 119. ſed et hunc manifeſti erroris et negligentiae nuper culpam ſuſtinuiſſe, inpactam a *Fr. L. Norden* Itin. AEgypt. p. 95., de Pyramidibus multa ſollerter conmentato. At ea quaeſtio huc unice non pertinet.

2. Ταύτῃ δὲ δὴ τὰ δέκα ἔτεα γενέσθαι] *Aggeri* ſive *viae*: namque ad Pyramidem qui referunt, longe a vero deflectunt. Quae his apta et nexa ſunt, καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου — in *Laurentii* Latinis turbata mire ſunt: dederat, *Illic decem annos fuiſſe etiam conſumtos in ſubterraneis conclavibus in colle, ſupra quem Pyramides ſtant.* Sed purgari iſta poterunt, modo cetera bene habeant. Rem paucis luſtremus: docetur extremo C. 126. multum temporis in caedendis lapidibus, multum in trahendis fuiſſe contritum: praeterea καὶ τὸ ὑπὸ γῆν ὄρυγμα ἐργάζοντο οὐκ ὀλίγον χρόνον, ſive *cavernas ſubterraneas haud exiguum temporis ſpatium abſtuliſſe.* Conſequens inde eſt, ut decem anni ſtruendo aggeri ſint inpenſi. Iam τὰ ἐπὶ τοῦ λόφου opera indicant, eius clivi ſolo et ſuperficiei admota, ut tantae molis Pyramides ſolidius fundarentur et haererent: ad hoc, τὰ ὑπὸ γῆν οἰκήματα cavernae ſive conclavia ſunt, deſtinata regis Cheopis conditorio C. 127. Quae quidem ſi veritati, uti mihi perſuadeo, reſpondeant, manca haec narratio et defecta videtur. Deeſt temporis intervallum, quod molitiones illae deſiderabant. Id vero ſine *MSS.* praeſidio quis finire auſit? Scriptor ipſe his machinationibus οὐκ ὀλίγον χρόνον, conſtitutorum annorum forte ignarus, contribuit. Atque haec mihi ſatis ſunt liquida. Malo nunc, quid aliis in mentem venerit, interponere. *Corn. de Pauw* coniicit, καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου —— καὶ τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων, τὰς —— τοῦ N. ἐσαγὼν ΕΤΕΑ ΟΥΚ ΟΛΙΓΑ. Sic orationem belle decurrere, et genitivos καὶ τῶν ἐπὶ — καὶ τῶν ὑπὸ — conmode. uti ſuperius, δέκα μὲν ἔτεα τῆς ὁδοῦ, procedere. *Io. Iac. Reiskii* coniectura eſt: ταύτῃ δὲ δὴ τὰ δέκα ἔτεα γενέσθαι, χωρὶς τῆς ἀναβιβάσεως τῶν λίθων ἐπὶ τὸν

τῶν ἐπὶ τοῦ λόφȣ, [a] ἐπ' οὗ ἑςᾶσι αἱ πυραμίδες, τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων, τὰς ἐποιέετο θήκας ἑωϋτῷ ἐν νήσῳ, διώρυχα τοῦ Νείλȣ ἐσαγαγών· τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένῃ, τῆς ἐςι πανταχῇ μέτωπον ἕκαςον ὀκτὼ πλέθρα, ἐούσης τετραγώνȣ, καὶ ὕψος ἴσον· λίθȣ δὲ ξεςοῦ τε καὶ ἁρμοσμένȣ ταμάλιςα· οὐδεὶς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν [b] ἐλάσσων. Ἐποιήθη δὲ ὧδε αὕτη ἡ πυραμὶς ἀναβαθμῶν τρόπον, τὰς μετεξέτεροι κρώσσας, οἱ δὲ [c] βωμίδας ὀνομάζȣσι· τοιαύτην τοπρῶτον ἐπεί τε ἐποίησαν αὐτὴν, ἤειρον τοὺς ἐπιλοίπȣς λίθȣς μηχανῇσι ξύλων βραχέων πεποιημένῃσι· [d] χαμάθεν μὲν ἐπὶ τὸν πρῶτον ςοῖχον τῶν ἀναβαθμῶν ἀείροντες· ὅκως δὲ [e] ἀνίοι ὁ λίθος ἐπ' αὐτὸν, εἰς ἑτέρην μηχανὴν ἐτίθετο, ἑςεῶσαν ἐπὶ τοῦ πρώτȣ ςοίχȣ· ἀπὸ [f] τούτȣ δὲ ἐπὶ τὸν δεύτερον εἵλκετο ςοῖχον, ἐπ' ἄλλης μηχανῆς· ὅσοι γὰρ δὴ ςοῖχοι ἦσαν τῶν ἀναβαθμῶν, το-
137 σαῦται [g] καὶ μηχαναὶ ἦσαν· εἴτε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἐοῦσαν μίην τε καὶ εὐβάςακτον μετεφόρεον ἐπὶ ςοῖχον ἕκαςον, ὅκως τὸν λίθον ἐξέλοιεν· [h] λελέχθω ἡμῖν ἐπ' ἀμφότερα, κατάπερ λέγεται· ἐξεποιήθη δ' ὦν τὰ ἀνώτατα αὐτῆς πρῶτα· μετὰ δὲ, τὰ ἑπόμενα τούτων ἐξεποίευν· τελευταῖα δὲ, αὐτῆς τὰ [i] ἐπίγαια καὶ τὰ κατωτάτω ἐξεποίησαν· σεσήμανται δὲ διὰ γραμμάτων Αἰγυπτίων ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα ἔς τε [k] συρμαίην καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα ἀναισιμώθη τοῖσι ἐργαζομένοισι· καὶ, ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι τὰ ὁ ἑρμηνέυς μοι, [l] ἐπιλεγόμενος τὰ γράμματα, ἔφη, ἑξακόσια καὶ χίλια τάλαντα ἀργυρίȣ τετελέσθαι· εἰ δ' ἔςι οὕτως ἔχοντα ταῦτα, κόσα εἰκὸς ἄλλα δεδαπανῆσθαί ἐςι ἔς τε σίδηρον, τῷ ἐργάζοντο, καὶ σιτία καὶ ἐσθῆτα τοῖσι ἐργαζομένοισι; ὁκότε χρόνον μὲν οἰκοδόμεον τὰ ἔργα τὸν εἰρημένον· ἄλλον δὲ, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἐν τῷ τοὺς λίθȣς ἔταμνον, καὶ [m] ἄγον, καὶ τὸ ὑπὸ γῆν ὄρυγμα ἐργάζοντο, οὐκ ὀλίγον χρόνον. Ἐς τοῦτο δὲ ἐλθεῖν Χέοπα κακότητος, [n] ὥςε χρημάτων δεόμενον, τὴν θυγατέρα τὴν ἑωϋτȣ̃, κατίσαντα ἐπ' οἰκήματος, προστάξαι [o] πρήσσεσθαι ἀργύριον ὁκόσον δή τι· ȣ̓ γὰρ δὴ τοῦτό γε ἔλεγον· τὴν δὲ, τά τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς ταχθέντα πρήσσεσθαι· ἰδίῃ δὲ καὶ αὐτὴν δια-

illis, quae in clivo, supra quem pyramides stant, et subterraneis ædibus, quas fecit sibi repositoria in insula, introducens Nili fossam. Verum in ipsa pyramide hac facienda annos viginti absumptos: cuius singulæ frontes, nam est formæ quadratæ pari altitudine, sunt octingentorum pedum, saxo dolato accuratissimeque coagmentato, in quo nullum est minus triginta pedum. Fuit autem sic extructa 125
hæc pyramis in speciem graduum, quas quidam scalas, quidam arulas vocant. Posteaquam eam primo talem fecerant, attollebant reliquos lapides machinis factis e brevibus lignis ab humo in primum ordinem graduum levantes. Vbi ad hunc lapis ascenderat, alteri machinæ imponebatur, quæ in ipso primo ordine stabat. Ab hoc deinde in alterum ordinem trahebatur, super alteram machinam. Nam quot erant ordines graduum, totidem quoque machinæ erant, sive etiam eandem machinam, quæ erat una et facilis ad ferendum, transferebant ad unumquemque ordinem, quoties saxum exemerant. Dictum esto a nobis in utrumque, sicut dicitur. Effecta sunt igitur ita prima eius quæque altissima: deinde sequentia absolverunt: novissima vero, quæ solo sunt iuncta et infima, peregerunt. In ipsa pyramide per litteras AEgyptiacas signatum est, quantum in raphanum, cæpas, et alia erogatum sit operantibus, et quod interpres earum litterarum, postquam legerat, ut probe reminiscor, aiebat in summa mille et sexcenta talenta pecuniæ esse. Quod si ita se habet, quot alia credibile est fuisse consumpta, vel in ferrum, quo operabantur, vel in cibos, vel in vestem operantium? quando per id quod dixi tempus opera extruebant; per aliud, ut ego opinor, lapides exciderunt atque vexerunt, et per aliud non exiguum effecerunt subterraneum cavum. Quin et eo flagitii venisse 126
Cheopem, ut pecunia defectus, filiam suam in lupanari prostituerit, imperans quantumcunque faceret quæstum; non enim dicebant quantum: eamque cum patris iussa fecisse, tum vero privatim de relinquendo monumento cogi-

a Ἐφ' οὗ *Arch. V. Pass. Ask.*, contra Ionum morem; mox quoque πχνταχῇ *Ask. V.* b Ἐλάσσω *Arch. V.* Paullo superius ἐούσης τραγώνου *Vind.* c Explicat *Hesychius* in Voc. d *M. Arch. V. Ask. Pass.*, χαμάθεν *Ald.* &c. e Ἂν εἴη *V. Arch.* f Τούτου δ' ἂν ἐπὶ *Arch. Vind.* Mox ἤλκετο *M. Ask. Pass.*, cuius in margine εἵλκετο, quo modo *Ald. Arch. V. Rem. Paris. B. C.*, et bene. g Καὶ μηχ., sine articulo, qui non necessarius, *V. Arch.*, αἱ μηχ. alii. h *M. Ask. Pass.*, λελέχθην ἡμῖν *Arch. V.*, alii γὰρ interserunt. i Ἐπίγεα *V. Arch.* k Glossa *Pass.* uti *Med.*, εἶδος πλακοῦντος καθαρτικοῦ. l In eodem explicatur ἀναγινωσκόμενος. m Ἦγον *M. Arch. V. Pass.*, ἄγον *Paris. B. Rem. Ald. Edd.*, ex Ionum more. Tum εἰργάζοντο mox *V. Arch.* n Sic *Arch. Pass. Vind. Ask.*, vulgo ὥςε τ. θυγ. τ. ἑωϋτοῦ, χρ. δεόμενον. o Πρήσασθαι *V. Arch.*

τὸν λόφον — καὶ τῶν ὑπὸ γῆν —— *Ibi*, in via paranda, *consumtos esse decem annos, absque opera lapides in illum clivum — attollendi, et absque structuris subterraneis.* Equidem, ut adparuit, animi pendeo. In partes eundi si quae necessitas adsit, mallem minore molimine, πάρεξ καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου — καὶ τῶν ὑπὸ γῆν, et eam quidem in sententiam, quae superius posita fuit. Statim τὰ ἐποιέετο θήκας Cl. *Pauw*, cui non adstipulor.

3. Τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου] Sed ἐπὶ τοῦ λόφου stabant ipsae pyramides, in quarum maximam anni sunt insumpti viginti. Nullus etiam nexus apparet inter ista et τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων. Scribi potuit ab *Herodoto*: τῶν ὑπὸ τὸν λόφον, ἐπ' οὗ ἑςᾶσι αἱ πυραμίδες, οἰκημάτων· et ad ista, τῶν ὑπὸ τὸν λόφον, adiici, τῶν ὑπὸ γῆν· e sequentibus, ubi de Chephrenis agens Pyramide c. 127. οὔτε, inquit, ὕπεςι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὔτε ἐκ τοῦ Νείλου διώρυξ ἥκει ἐς αὐτήν. VALCKEN.

11. Τὰς μετεξέτεροι κρώσσας] *Aldus* et scripti *Codd.* hunc in modum: *Homero* et grammaticis κρόσσαι. Fuerintne scalae murales, in urbium expugnationibus muris adponi solitae, apud poëtam, magna rixa est. Vide *Hesychium* in Voc., *Tzetzen* ad *Lycophron.* v. 291. p. 38. et *Eustath.* in *Iliad.* p. 903. Hic sunt Pyramidum quaedam eminentiae, graduum formam repraesentantes, sive ἀναβαθμοὶ, quod *H. Stephani* non fugit sollertiam Thes. t. IV. p. 1300. Mox χαμάθεν iustissimum est. *Moeris* χαμάθεν Ἀττικῶς, χάμοθεν Ἑλληνικῶς· ubi docte vir praeclarus, nuper tristi fato, florente aetate, raptus, *Io. Piersonus* p. 409., *Plutarchi.* Quaest. Gr. p. 296. E. χαμαῖθεν ad eam etiam normam refingens.

23. Ἐξεποιήθη δ' ὦν τὰ ἀνώτατα αὐτῆς] Displicuerunt hoc ordine scripta *Corn. de Pauw*: maluit ἐξεποιήθη δ' ὦν τὰ ἐπίγαια, καὶ τὰ κατώτατα αὐτῆς πρῶτον· μετὰ — non sine errore. Ἐκποιηθῆναι *Nostri* scriptoris ac aliorum consuetudine perhibentur, quibus ornandis et absolvendis ultima manus inponitur. Primum itaque Pyramidis superiora, tum descendentes reliqua perpoliverunt. Antea I, 164. τὸ μὲν δὴ τεῖχος —— ἐξεποιήθη. et II, 175. V, 62. *Dio Cass.* de Statilio Tauro et eius amphitheatro LI. p. 527. καὶ ἐξεποίησε τοῖς ἑαυτοῦ τέλεσι. *Philostrat.* Heroic. XIX, 4. p. 732. καὶ ὅπλα ἐξεποίησε αὐτῷ.

27. Ὅσα ἔς τε συρμαίην] Supra C. 88. συρμαίη raphanorum succus ad ventrem purgandum: hic *raphani* sunt, *Plinio* Hist. N. XXXVI, 12. praeeunte. Vide ad *Diodori* I, 64., et *Herodotum* ab eo expressum cognosces. Post nonnulla ἄγον restitui, ut I, 70. atque alias: interpunxi praeterea levius; nam ἄλλον δὲ adhaeret τῷ οὐκ ὀλίγον χρόνον artissimo nexu, ut quisque videt.

45. Ἐν

gitaſſe; itaque ſingulos ad ſe intrantes oraſſe, ut ſibi ad opera ſingulos lapides donarent. Ex his lapidibus aiebant extructam fuiſſe pyramidem, quæ ſtat in medio trium, ante pyramidem magnam, cuius unumquodque latus centum et quinquaginta est pedum.

127 Quinquaginta annos regnaſſe hunc Cheopem AEgyptii dicebant: eoque defuncto excepiſſe regnum fratrem eius CHEPHRENEM: et hunc eodem alteri inſtituto uſum cum in aliis, tum vero in facienda pyramide, non tamen quæ ad menſuram fraternæ accederet; eas namque et nos ſumus dimenſi. Nam ſubterranea non ſubſunt conclavia, neque foſſa derivatur, in eam ex Nilo, quemadmodum in alteram, fluens; ſed extructo canali introrſum inſulam circumluit, in qua ſitum eſſe ipsum Cheopem aiunt. Sed quum primam compagem ex AEthiopico lapide verſicolore ſtruxiſſet, quadraginta pedes degreſſus, alterius eandem magnitudinem, contiguam magnæ fabricæ. Stant autem ambæ ſuper eundem tumulum, centum fere pedes celſum. Porro quinquaginta ſex annos re-

128 gnaſſe Chephrenem aiebant. Hi centum et ſex anni ſupputantur, quibus AEgyptii in omni pravitate verſati ſunt, et templa tanto tempore occluſa non licuit aperiri. Hos reges AEgyptii præ odio ne nominare quidem volunt, ſed eorum pyramidas vocant paſtoris Philitidis, qui ea tempeſtate pecudes per hæc

129 loca paſcebat. Post hunc regnaſſe in AEgypto dicebant MYCERINVM Cheopis filium, eumque paterna peroſum facta, et templa reſeraſſe, et populo ad ultimum calamitatis afflicto dediſſe veniam eundi ad opera et ſacrificia: quinetiam ſuper omnes reges iuſtitiam ipsis exercuiſſe. Quo nomine ex univerſis regibus hunc AEgyptii maxime prædicant, tum ob alia, quæ bene iudicabat, tum vero quod

διανοηθῆναι [a] μνημήιον καταλιπέσθαι· καὶ τοῦ ἐσιόντος πρὸς αὐτὴν ἑκάστου δέεσθαι, ὅκως ἂν αὐτῇ ἕνα λίθον ἐν τοῖσι ἔργοισι δωρέοιτο· ἐκ τούτων δὲ τῶν λίθων ἔφασαν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθῆναι, τὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἑστηκυῖαν, ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πυραμίδος· [b] τῆς ἐστι τὸ κῶλον ἕκαστον, ὅλου καὶ ἡμίσεος πλέθρου. Βασιλεῦσαι δὲ τὸν Χέοπα τοῦτον Αἰγύπτιοι [c] ἔλεγον πεντήκοντα ἔτεα· τελευτήσαντος δὲ τούτου, ἐκδέξασθαι τὴν βασιληίην τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ [d] Χεφρῆνα· καὶ τοῦτον δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ διαχρᾶσθαι τῷ ἑτέρῳ· τά τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα ποιῆσαι, ἐς μὲν τὰ ἐκείνου μέτρα οὐκ ἀνήκουσαν. ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς ἐμετρήσαμεν· οὔτε γὰρ ὕπεστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὔτε ἐκ τοῦ Νείλου διῶρυξ ἥκει ἐς αὐτὴν, ὥσπερ [e] ἐς τὴν ἑτέρην, ῥέουσα· διοικοδομημένου δὲ αὐλῶνος ἔσω νῆσον περιῤῥέει, ἐν τῇ αὐτὸν λέγουσι κεῖσθαι Χέοπα. [f] ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίθου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου, τεσσεράκοντα πόδας ὑποβὰς, τῆς ἑτέρης τὠὐτὸ μέγαθος, ἐχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδομῆς· ἑστᾶσι δὲ ἐπὶ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότεραι, μάλιστα ἐς ἑκατὸν πόδας ὑψηλοῦ.

138 βασιλεῦσαι δὲ ἔλεγον [g] Χεφρῆνα ἓξ καὶ πεντήκοντα ἔτεα. Ταῦτα ἓξ τε καὶ ἑκατὸν λογίζονται ἔτεα, ἐν τοῖσι Αἰγυπτίοισί τε πᾶσαν εἶναι κακότητα, καὶ τὰ ἱρὰ χρόνου τοσούτου [h] κατακληϊσθέντα οὐκ ἀνοιχθῆναι. τούτους ὑπὸ μίσεος οὐ κάρτα θέλουσι Αἰγύπτιοι ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰς πυραμίδας καλέουσι ποιμένος [i] Φιλίτιος, ὃς τοῦτον τὸν χρόνον ἔνεμε [k] κτήνεα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι Αἰγύπτου [l] Μυκερῖνον ἔλεγον, Χέοπος παῖδα· τῷ τὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἔργα ἀπαδεῖν· τὸν δὲ τά τε ἱρὰ ἀνοῖξαι, καὶ τὸν [m] λεὼν τετρυμένον ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἀνεῖναι πρὸς ἔργα τε καὶ θυσίας· δίκας δέ σφι πάντων βασιλήων δικαιοτάτας κρίνειν. κατὰ τοῦτο μέν νυν τὸ ἔργον, ἁπάντων ὅσοι ἤδη βασιλῆες ἐγένοντο Αἰγυπτίων, αἰνέουσι μάλιστα τοῦτον· τά τε ἀλ-

a M. Ask. Paſſ. V. Arch. ora *Steph.*, μνημόσυνον *Ald.* *b Rem. M. Ask. V. Paſſ. Arch.*, vulgo τῆς τό. Mox ὅλον καὶ *Arch. V.* *c Arch. V. M. Ask. Paſſ.*, λέγουσι *Ald.* *d* Χεβρῆϊνα *Arch. V.* *e* Ἐστὶν ἑτέρη *iidem*, et mox ἀλῶνος et in ſolo *Arch.* περιῤῥέει, nam vulgo περιῤῥέειν. *f* Ὑποδόμας *idem.* *g* Χεβρῆϊνα *Arch.*, Χεβριῆνα *Vind.* *h* Κατακληθ. *V.*, κατακλεισθέντα *Paſſ. Arch. Ask.*, ex *Med.* et *Ald.* vulgatum. Mox καταθέλουσι pro κάρτα θέλ. *V. Arch.* *i M. Paſſ. Arch. Ask. Valla*, Φιλιώντιος *Vind.*, Φιλιτίωνος *Ald.* et *Paris. B.* Conf. *Gronov.* *k* Deſit *Arch. Vind.* *l* Reſpexit *Heſychius* in Μυκερίνα. *m Arch.* ora *Steph. Vind.*, λεὼ *M. Paſſ. Ask.*, λαὸν *Ald. Edd.*, tum τετρυγμένον *Arch.* qui et paullo ante ἐπάδειν loco ἀπαδ.

45. Ἐν τοῖσι ἔργοισι] Suſpicor ἐν male repetitum e ſyllaba praecedenti, ſcribendumque: ὅκως ἂν αὐτῇ ἕνα λίθον τοῖσι ἔργοισι δωρέοιτο, pro εἰς τὰ ἔργα· quomodo loquitur etiam alibi: nam neminem futurum puto, qui ἔργα nobis e quaeſtu mulieris voluerit interpretari: ταλαιπωρεῖν ἐν τοῖς ἔργοις eximie dicuntur, qui in pyramidibus exercebantur fabricandis. VALCKEN.

51. Χεφρῆνα] *Diodoro* Κεφρὴν· addit aliorum ſententia non fratrem, ſed filium fuiſſe, nomine Χαβρϋὶν, ſive ut MSS. Χαβρύην, Χαβρευείν. Quae mihi ſcriptionis discrepantia non longe ab *Arch.* et *Vind.* recedens, digna animadverſione est. Utra verior et melior ſit, dicere non poſſum, ut nec *Perizonius* valuit Origin. AEgypt. C. 14. p. 270.

56. Ὥσπερ ἐς τὴν ἑτέρην, ῥέουσα &c.] His ſanitas non conſtat. Id conſtat, canalem deſcribi, per quem Nili aqua, interiores pyramidis magnae ſive Cheopis cavernas influens, inſulam, in qua regis eius ſepulcrum, circumluebat ambituque ſuo efficiebat. Redibit fortaſſe ſuus verbis color, ſi punctione adhibita ac molli auxilio corrigatur, ῥέουσα δι' οἰκοδομημένου αὐλῶνος ἔσω νῆσον περιῤῥέει, *fluens per ſtructum canalem introrſum inſulam circumfluit*, cui favet emendationi *Arch.* et *Valla*, et C. 29. ἐν τῷ νῆσον περιῤῥέει ὁ Νεῖλος. Stat et hac a parte *Reiskius.* Alio uſus est remedio *Pavius*, qui quidem ῥέουσα διοικοδομημένου δι' αὐλῶνος, νῆσον περιῤῥέειν· ut poſterius finem indicet, in quem canalis erat ſtructus et aqua ſub Pyramidem deducta: ſi quis malit tamen δι' οἰκοδομημένου αὐλ., huic obniti detrectat. Ego in ſupra depoſitis adquieſco.

59. Τεσσεράκοντα πόδας ὑποβὰς, τῆς ἑτέρης &c.] Participia ὑποδείμας et ὑποβὰς carent ſuo verbo, quod quidem aderit, ubi οἰκοδόμησε formabitur ex οἰκοδομῆς cum *H. Stephano:* haerebit tamen labes quaedam et macula in τῆς ἑτέρης τὠὐτὸ μέγαθος· namque haec Chephrenis Pyramis haud aequabat magnitudinem alterius ſive Cheopis, quod ſupra ſcripſit clariſſime. Elui mihi menda poſſe videbatur olim, hoc modo: τεσσερ. πόδας ὑποβὰς τῆς ἑτέρης τὸ μέγαθος, ἐχομένην —— οἰκοδόμησε, XL *pedes infra alterius magnitudinem degreſſus, contiguam magnae* Pyramidi *exſtruxit.* Nunc in dictionis genere adhaereo, vereorque, ut a lacuna locus ſit inmunis. *Reiskius* mihi de omiſſione concors, τῆς ἑτέρης κατὰ τὸ μέγαθος *ratione magnitudinis minorem altera faciens*, malebat: *Corn. de Pauw* τεσσερ. π. ὑποβᾶσαν τὴν ἑτέρην, τοῦτο μέγαθος, ἐχομένην — οἰκοδόμησε, *Pyramidem alteram, quadraginta pedibus depreſſiorem, ista magnitudine, exſtruxit &c.* τοῦτο μέγαθος locutionem eſſe, genium *Herodoti* ex aſſe reſpirantem. Ego vero dubito, nec perſequor cetera.

72. Καὶ τὸν λεὼν τετρυμένον] Scripſit L. 1, 22. καὶ τὸν λεὼν τετρύσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, et hic cur inprobemus? Produxit *Mattaire* ex *Dionyſii* Ant. Rom. 1. p. 75, 16. τὸν λεὼ, quo de ibi *Sylburgius.* Τετρυγμένον *Arch.* originem habet ex τρύχω, nec altero, etsi *G. Corinthus*, in quo vitioſe τετρυγημένον, idem legerit, praeſtantius est. In *Polybio* τετρυμμένον ſaepius, ſed contra *Codd.*, uti *Boecleri* excerpta oſtendunt. *Appianus* ſimili paſſim in luto haeret, quem ad modum et alii. Diverſa poëtarum conſuetudo, metri legibus parens, hinc τετρυμμένα γούνατα *Apoll. Rh.* 1, 1174. An vero τετριμμένη κυοφορίαις *mulier* in Oeconomicis *Hieroclis* ap. *Stobaeum* Serm. LXXXIII. p. 491. fuerit τετρυμένη disputari poterit; certe τετριμμένος τε ἐν κυνηγεσίοις καὶ πολέμοις in Excerpt. *Nic. Damaſceni* p. 425. ab omni innovandi periculo liber manet.

[a] ἄλλα γάρ μιν κρίνειν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῷ ἐπιμεμφομένῳ ἐκ τῆς δίκης παρ' ἑωυτοῦ διδόντα ἄλλα, ἀποπιμπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν. ἐόντι δὲ ἠπίῳ τῷ Μυκερίνῳ κατὰ τοὺς πολιήτας, καὶ ταῦτα ἐπιτηδεύοντι, πρῶτον κακῶν ἄρξαι τὴν θυγατέρα ἀποθανοῦσαν αὐτοῦ, τὴν μοῦνόν οἱ εἶναι ἐν τοῖσι [b] οἰκίοισι τέκνον· τὸν δὲ, ὑπεραλγήσαντά τε τῷ περιεπεπτώκεε πρήγματι, καὶ βουλόμενον περισσότερόν τι τῶν ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσασθαι [c] βοῦν ξυλίνην κοίλην, καὶ ἔπειτα καταχρυσώσαντά μιν ταύτην, ἔσω ἐν αὐτῇ θάψαι [d] ταύτην δὴ τὴν ἀποθανοῦσαν θυγατέρα. Αὕτη ὦν ἡ βοῦς γῇ οὐκ ἐκρύφθη, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν φανερὴ ἐν Σάϊ μὲν [e] πόλι ἐοῦσα, κειμένη δὲ ἐν τοῖσι βασιληΐοισι, ἐν οἰκήματι ἠσκημένῳ· [f] θυμιήματα δὲ παρ' αὐτῇ παντοῖα καταγίζουσι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην· νύκτα δὲ ἑκάστην πάννυχος λύχνος παρακαίεται. ἀγχοῦ δὲ τῆς βοὸς ταύτης ἐν ἄλλῳ οἰκήματι εἰκόνες τῶν παλλακέων [g] τῶν Μυκερίνου ἑστᾶσι, ὡς ἔλεγον οἱ ἐν Σάϊ πόλι ἱρέες· ἑστᾶσι μὲν γὰρ ξύλινοι κολοσσοὶ, ἐοῦσαι ἀριθμὸν ὡς εἴκοσι μάλιστά κῃ, γυμναὶ [h] ἐργασμέναι· αἵ τινες μέντοι εἰσὶ, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πλὴν ἢ τὰ λεγόμενα. [i] Οἱ δέ τινες λέγουσι περὶ τῆς βοὸς ταύτης, καὶ τῶν κολοσσῶν, τόνδε τὸν λόγον. ὡς Μυκερῖνος ἠράσθη τῆς ἑωυτοῦ θυγατρὸς, καὶ ἔπειτα ἐμίγη [k] οἱ ἀεκούσῃ· μετὰ δὲ, λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπήγξατο ὑπὸ ἄχεος· ὁ δέ μιν ἔθαψε ἐν τῇ βοῒ ταύτῃ· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τῶν ἀμφιπόλων τῶν προδουσέων τὴν θυγατέρα τῷ πατρὶ ἀπέταμε τὰς χεῖρας· καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτέων εἶναι πεπονθυίας [l] τάπερ αἱ ζωαὶ ἔπαθον· ταῦτα δὴ [m] λέγουσι φλυηρέοντες, ὡς ἐγὼ δοκέω, τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς χεῖρας τῶν κολοσσῶν· ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς ὡρέομεν, ὅτι ὑπὸ χρόνου τὰς χεῖρας ἀποβεβλήκασι, αἳ ἐν ποσὶ αὐτέων [n] ἐφαίνοντο ἐοῦσαι [o] ἔτι καὶ ἐς ἐμέ.

139 Ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακέκρυπται φοινικέῳ [p] εἵματι· τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεχρυσωμένα παχέϊ κάρτα χρυσῷ· μεταξὺ δὲ τῶν κερέων, ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος ἔπεστι χρύσεος· ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθὴ, ἀλλ' ἐν [q] γούνασι κειμένη· μέγαθος δὲ ὅσηπερ μεγάλη βοῦς ζωή· ἐκφέρεται δὲ ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀνὰ πάντα τὰ ἔτεα· ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν οὐκ ὀνομαζόμενον θεὸν ὑπ' ἐμεῦ ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι, τότε ὦν καὶ τὴν βοῦν ἐκφέρουσι ἐς τὸ φῶς· φασὶ [r] γὰρ δὴ αὐτὴν δεηθῆναι τοῦ πατρὸς Μυκερίνου ἀποθνήσκουσαν, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἅπαξ μιν τὸν ἥλιον κατιδεῖν· Μετὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος, δεύτερα τούτῳ τῷ βασιλέϊ τάδε

quod conquerenti de ipsius ſententia, de ſuo donans indignationi hominis ſatisfecerit. Quum autem esſet in cives clemens Mycerinus, atque ita ageret, principium ei malorum contigisſe obitum filiæ, quæ domi unica ſuboles erat. Qua clade ſupra modum quum doleret, velletque filiam excellentiori aliquo genere ſepelire quam ceteri, fecisſe ligneam bovem cavam, quam quum inaurasſet, in ea filiam iſtam defunctam ſepelisſe. Neque humo bos hæc condita eſt, ſed ad 130 meam usque memoriam erat conſpicua, in urbe Sai, in regia, in conclavi exornato poſita. Cui ſingulis diebus omnigenæ odores adolentur; noctibus autem ſingulis pernox incenſa lucerna aſtat. In altero conclavi prope illam bovem imagines ſtant concubinarum Mycerini, ut in urbe Sai ſacerdotes aiebant. Stant enim colosſi lignei, numero circiter viginti, nudi facti: qui quarum ſint mulierum, non posſum dicere, præterquam quæ narrantur. Sunt qui de hac bove et 131 colosſis hæc referant: Mycerinum amore filiæ ſuæ captum, vim ei invitæ intuliſſe; deinde illam quum præ mœrore ſe ſtrangulavisſet, patrem in hac bove ſepeliſſe: matrem autem manus miniſtrarum, quæ filiam patri prodidisſent, præcidiſſe: et nunc earum hæc ſimulacra pasſa esſe id malum quod vivæ ſuſtinuerant. Hæc, ut ego opinor, dicunt nugantes, ut alia, ita et de manibus colosſorum: quippe quas ipſi videbamus temporis diuturnitate delapſas, quæ, ad me usque, ad pedes eorum ſtratæ viſebantur. Bos quoque cum ceterum corpus 132 operta eſt purpureo pallio, tum vero cervicem et caput crasſo admodum inducta auro: et inter media cornua ſolis circulus ad ſimilitudinem factus adeſt aureus. Neque erecta eſt bos, ſed ingeniculata, magnitudine quanta eſt grandis vacca viva. Effertur autem e conclavi quotannis. Quando AEgyptii ſemet verberant propter deum quendam, in tali negocio non mihi nominandum, tunc et bovem in lucem proferunt. Aiunt enim eam morientem oraſſe patrem Mycerinum, ut quotannis ſemel ſol eam intueretur. Huic regi, poſt calamitatem filiæ 133, iſtud ſecundum accidiſſe: ex urbe

Buto

a Ἄλλα γάρ μιν *Pasſ. V. Arch. Ask.*, quod ſequor: vulgo γάρ μιν ἀλλ. b *Arch. Pasſ. V. Ask.*, alii cum *M.* οἰκηΐοισι, male: vide ad I, 109. tum τὸ μοῦνον εἶναι *Vind. Arch.* c Omittit *Arch. Vind.* d *M. Ask. Pasſ. V. Arch.*, θάψαι τὴν *Edd.* cum *Aldo.* e *Ask.* et *Vind.* in aliis πόλεϊ. Paullo ante ἀλλὰ καὶ, ſine ἔτι *V. Arch.* f Θυμιάματα et παρ' αὐτὴν *iidem.* g Τοῦ *Arch.*, tum πόλι *V. Ask.*, alii πόλεϊ. Mox κολοσσοὶ explicantur ἀγάλματα a gloſſatore *Pasſ.* h *M. V. Arch. Pasſ. Ask.* ora *Steph.*, in *Edd.* κείμεναι. Superius εἴκοσι *V. Ask. Arch.*, ἐείκοσι *Ald. M. &c.* i Εἰ δὲ *Arch. V.*, et mox ἐράσθη *Vind.*, non male. k Οἷα ἑκούσῃ *Arch.* l *Pasſ. Ask. V. Arch.*, ab aliis αἱ abeſt. m Λέγοντες φλυηρέουσι *Arch.* n Φαίνοντο ſine augmento *V.*, φαίνονται *Arch.* o *V. Arch. M. Ask. Pasſ.* margo *Steph.*, ἔτι ἐς ἐμέ *Edd.* cum *Aldo.* p Ἱμάντι *Arch.* ἵματι *V.*, mox φαίνει deſit *Arch. Vind.*, qui ἐνικεχρυσωμένα, ἐγκεχρ. *Arch.* q Γόνασι *Pasſ. Ask.*, mox ζωὴ explicatur gloſſ. *Pasſ.* Σῶσα· tum πάντα ἔτεα *id.* et *Arch.* r *V. Arch.*, δὴ deſit aliis.

77. Τῷ ἐπιμεμφομένῳ ἐκ τῆς δίκης] *Ob latam ſententiam*, vel *poſt iudicium.* Adſcripſerat *Abreſchius* ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσίης ἐγένετο L. I, 50., nonnihil diſcrepans. *Diodorus* Mycerinum I, 64. ſolitum ait κατὰ χρηματισμοὺς *in iure dicundo* magnam vim pecuniae inſumere, διδόντα δωρεὰς τῶν ἐπιεικῶν τοῖς δοκοῦσιν ἐν ταῖς κρίσεσι μὴ κατὰ τρόπον ἀπαλλάττειν, *Herodoti* ſermonem commentans.

89. Ἐν οἰκήματι ἠσκημένῳ] Recurrit παστὰς ἠσκημένη στύλοισι II, 169., et Παρίῳ λίθῳ ἠσκημένα III, 57. *Abydenus* ap. *Euſeb.* Praepar. Eu. IX, 41. τά τε βασιλήϊα δένδροις ἤσκησε. Quae ornandi vim verbo inſinuant, ſicuti et Cl. *Reitzio* obſervata ad *Luciani* Deam Syr. C. 31. Vide nunc hoc *Philonis* Iud. de ſuae gentis pontifice, Leg. Cai. p. 1033. D. ὁπότε ἀσκηθείη τῇ ἱερᾷ στολῇ, et mirare conſilium *Th. Mangey*, ἐνσκευασθείη reponentis. Idem tamen Iudaeus p. 1003. B. de inſano Imp. Caio ὁπότε ἀσκοῖτο εἰς Διοσκούρους et καὶ νεβρίσιν εἰς Διόνυσον ἠσκεῖτο· ubi cautior vir doctus et merito. *Aeſchylus* Perſ. v. 182. ἡ μὲν πέπλοισι Περσικοῖς ἠσκημένη. Sed deſino.

99. Ὡς ἡ παῖς ἀπήγξατο ὑπὸ ἄχεος] Obtinuerunt haec locum in famoſa noſtrae aetatis lite περὶ τοῦ ἀπάγχεσθαι. *Iac. Gronovius* illis aciem inſtruxit in Defenſione Exercitat. de Pernicie Iudae p. 62., contra acriter venit *Iac. Perizonius* Diſſ. de Morte Iudae C. 9. p. 74. Amavi utrumque V. Cl. ob eximias ingenii et eruditionis dotes, rixa ipſa, etiamnum iuveni, viſa fuit modum exceſſiſſe. *Gronovium* laudo, eius hic iteratione abſtinentem.

14. Ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτιοι] Fortaſſe Oſiris eſt. *Plutarchus* Iſ. et Oſir. C. 39. καὶ βοῦν διάχρυσον ἱματίῳ μέλανι περιβάλλοντες ἐπὶ πένθει τοῦ θεοῦ δεικνύουσι —— ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἑξῆς· diſſerunt ea in paucis, nec tamen aliena videntur. Convenit optime tabula, bovem hanc repraeſentans, a *Io. Pricaeo* ad *Apuleii* Apolog. p. 148. primum publicata, et Herodoteis bono conſilio, ut ſpectaculo foret, a *Gronovio* adpoſita.

22. Πέμψαι

ἜΝΔΟΝ ΠΑΤΡΙΚΗΝ
ϚΟΡΓΙΝ ΦΕΡΩ

Buto veniſſe ipſi oraculum, fore ut ſex omnino annos viveret, ſeptimo defuncturus. Id hunc ægre ferentem, vicisſim miſiſſe ad oraculum contumelioſas deo querimonias, exprobrantem, quod, quum pater ſuus et patruus, qui et templa claudi iuſſerant et deos non curaverant, hominesque perdiderant, diu vixiſſent, ipse pietatem colens tam cito foret moriturus. Ei veniſſe altera ex oraculo reſponſa, eapropter ipſum propere vitam finiturum, quod non id faceret quod deberet. Oportuiſſe enim AEgyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos, qui ante eum fuiſſent, reges didiciſſe, ipſum vero nequaquam. Hæc ubi accepit Mycerinus, ſe iam a numinibus damnatum, lucernas feciſſe permultas, quibus quum nocteſceret accenſis, potaret ac ſe oblectaret; neque die neque noctu intermittens per paludes perque nemora vagari, et ubi cognoſceret voluptaria diverticula eſſe aptiſſima. Hac autem idcirco excogitarat, quod vellet oraculum convincere mendacii, ut duodecim pro ſex fierent anni, diebus factis ex noctibus.
134 Pyramidem et hic reliquit longe minorem paterna, vicenis pedibus breviorem, omni latere trecentorum pedum et quadrangularem, AEthiopico ex lapide ad medium usque. Hanc quidam Græcorum volunt eſſe Rhodopis mulieris meretricis, non recte ſentientes: qui ne noſſe quidem mihi videntur quænam fuerit Rhodopis de qua loquuntur. Neque enim talis pyramidis ſtructuram ad illam retuliſſent, in qua talentorum

δε γενέσθαι· ἐλθεῖν οἱ μαντήϊον ἐκ Βουτοῦς [a] πόλιος, ὡς μέλλοι ἓξ ἔτεα μοῦνον βιοὺς, τῷ ἑβδόμῳ τελευτήσειν· τὸν δὲ, δεινὸν ποιήσαμενον, πέμψαι ἐς τὸ μαντήϊον τῷ θεῷ ὀνείδισμα, [b] ἀντιμεμφόμενον ὅτι ὁ μὲν αὐτοῦ πατὴρ καὶ πάτρως, [c] ἀποκληΐσαντες τὰ ἱρὰ, καὶ θεῶν οὐ μεμνημένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους [d] φθείροντες, ἐβίωσαν χρόνον ἐπὶ πολλόν· αὐτὸς δ' [e] εὐσεβὴς ἐὼν, μέλλοι ταχέως οὕτω τελευτήσειν· ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δεύτερα ἐλθεῖν λέγοντα, τούτων εἵνεκα καὶ συνταχύνειν [f] αὐτῷ τὸν βίον· οὐ γὰρ ποιῆσαί μιν τὸ χρέων [g] ἦν ποιέειν· δεῖν γὰρ Αἴγυπτον κακοῦσθαι ἐπ' ἔτεα πεντήκοντά τε καὶ ἑκατόν· καὶ τοὺς [h] μὲν δύο τοὺς πρὸ ἐκείνου γενομένους βασιλέας, μαθεῖν τοῦτο, κεῖνον δὲ οὔ· [i] ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Μυκερῖνον, ὡς κατακεκριμένων ἤδη οἱ τούτων, λύχνα ποιησάμενον πολλὰ, [k] ὅκως γίνοιτο νὺξ, ἀνάψαντα αὐτὰ, πίνειν τε καὶ εὐπαθέειν, οὔτε ἡμέρης, οὔτε νυκτὸς ἀνιέντα, [l] ἔς τε τὰ ἕλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλανώμενον, καὶ ἵνα πυνθάνοιτο εἶναι [m] ἐνηβητήρια ἐπιτηδεώτατα· ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο, θέλων τὸ μαντήϊον ψευδόμενον [n] ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἓξ ἐτέων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι. Πυραμίδα [o] δὲ καὶ οὗτος ἀπελίπετο πολλὸν ἐλάσσω τοῦ πατρὸς εἴκοσι ποδῶν καταδέουσαν, κῶλον ἕκαστον τριῶν πλέθρων, ἐούσης τετραγώνου· λίθου δὲ ἐς τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικοῦ· τὴν δὴ μετεξέτεροί φασι Ἑλλήνων Ῥοδώπιος [p] ἑταίρης γυναικὸς εἶναι, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες· οὐδὲ ὦν οὐδὲ εἰδότες μοι φαίνονται λέγειν οὗτοι ἥτις ἦν ἡ Ῥοδῶπις· [q] οὐ γάρ οἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιήσασθαι τοιαύτην, ἐς τὴν [r] ταλάντων χιλιάδες ἀναρίθμητοι, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναισιμώνται·

a Paſſ. Ask. V. Arch., πόλεως alii. Porro μέλλει ſtatim *Arch.* *b* Καὶ ἀντιμεμφ. *Arch. Vind.* ſtatim πάτρως gloſſ. *Paſſ.* ὁ τοῦ πατρὸς ἀδελφός. *c* Ἀποκλήσαντος *Ask. V.*, ἀποκλείσαντος *Arch.* *d* Φθείραντες *id. Vind.* *e* Εὐσεβέων *iidem*, tum μέλλοι *M. Paſſ. Ask. V.*, μέλλει vulgo. *f* Αὐτὸν *Ask. Paſſ. V.*, ora *Steph.* *g M. Paſſ. Arch. Ask. V.*, in aliis εἴη. *h* Μὲν πρότερον τοὺς δύο marg. *Steph.* ex *Aldo*, mox τοῦτον, κἀκεῖνον *V. Arch.* *i Paſſ. Ask. V. M. Arch.*, ceteri ταῦτα δέ. Porro κατακεκιρμένων *Ald. Camer. Paris. tres, Ask.*, κατακεκριμένου *Edd.* recentiores cum *Arch. M. V.* *k* Gloſſ. *Paſſ.* ὁπότε. Exſcripſit haec *Athen.* x. p. 438. *l* Habet hinc *Euſtath.* in Hom. p. 1624, 8. ſeu potius ex *Athenaeo*: uterque νεμόμενον loco πλανώμ. perperam, in *Vind.* πλανόμενον. *m* Schol. *Paſſion.* εὐωχητήρια, uti et *Suidas* in Voc., *Corinthus* legit ἡβητήρια. Porro ἐπιτηδεότατα *idem* et *Vind.*, ἐπιτηδειότατα *Arch.* *n* Ἀποδεῖξαι *Ask. Arch. V.*, contra morem. *o Arch. V. Paris. C. Ald. Rem.*, καὶ deest *Med. Ask. Paſſ.* Porro εἴκοσι *Ask. V. Arch*, in aliis ἐείκοσι. *p* Ἑτέρης *Arch. V.*, vulgari errore. *q Paſſ. M. Ask.*, οὐ γὰρ ἂν *Ald. Paris. B. V. Arch. Rem.* quod potuerat retineri. *r* Τάλαντα *V. Arch.*

22. Πέμψαι — τῷ θεῷ] *Deo?* verum, quod memini, Dei nullus fuit in urbe Buto μαντήϊον. Praeterea valde videbatur inſolens, ὀνείδισμα ἀντιμεμφόμενον. Si Dei cuiuspiam, Apollinis ex gr. cuius in ea urbe templum fuit, oraculum deſignaretur, ſcriberem: τῷ θεῷ ὀνειδίσαντι μεμφόμενον. Nunc cenſerem potius corrigendum: πέμψαι ἐς τὸ μαντήϊον τῇ θεῷ ὀνειδισάσῃ μεμφόμενον. Dea erat Latona Graecis dicta, Apollinis Iſidis filii nutrix, cuius maxime omnium nobilitatum erat in urbe Buto oraculum: τόγε μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγονται πάντων τῶν μαντηΐων Λητοῦς ἐν Βουτοῖ πόλι ἐστί· *Herod.* II, c. 83. Miſiſſe c. 152. Pſammitichus dicitur legatos ἐς Βουτοῦν πόλιν ἐς τὸ χρηστήριον τῆς Λητοῦς, ἔνθα δὴ Αἰγυπτίοισί ἐστι μαντήϊον ἀψευδέστατον. De Dea eiusque oraculo *Iablonskius* egit Panthei L. III, c. 4. Hunc *Herodoti* locum reſpicit *Aelianus* V. H. II, c. 41. VALCKEN.

27. Ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ &c.] In his nihil deſidero. μαντήϊα reticuit et intellecta voluit: geminum ſuperius est, ἐλθεῖν οἱ μαντήϊον ἐκ Βουτοῦς πόλιος. *Cl.* tamen *Reiskio* blanditur, ἐκ δὲ τοῦ, χρηστήρια αὐτῷ —— *ex eo inde tempore, veniſſe illi ſecunda Oracula.* Post pauca, retineri et per editiones propagari ὡς κατακεκριμένου ἤδη οἱ τούτων potuiſſe demirarer, niſi et *MSS.* praeberent: quorum quidem lapsus ut pravus est, ita turpior in tot editis. Spectavit autem inſanientem Mycerini ſapientiam *Libanius* in Vitae ſuae Hiſtoria p. 20. B., ignaro et propterea errante *Morello*: adtigit et *AElianus* Var. II, 41.

37. Ἐνηβητήρια] In Leidenſi Cod. *Gregorii* de Dialectis, ut Herodotea, proſtant iſta: ἵνα πυνθ. εἶναι τῆς ἐνηβητήρια ἐπιτ. Scripſerat Grammaticus, et, ut equidem puto, *Herodotus*, ἵνα πυνθάνοιτο εἶναι γῆς ἐνηβητήρια ἐπιτηδεώτατα· *in quacunque parte regionis ſecesſus intelligeret eſſe iucundisſimos.* ἵνα γῆς, οὗ γῆς, et ſimilia frequentat inprimis *Sophocles. Herod.* p. 86, 5. ἵνα ἦν κακοῦ. *Soph.* Ai. v. 386. ἵν' εἶ κακοῦ. Duo ſufficient *Herodoti* loca, quae ad hunc locum apte reſpondeant: L. I, c. 98. Deioci aedificia exſtruxerunt, ἵνα αὐτὸς ἔφρασε τῆς χώρης, *qua deſtinarat regionis parte.* L. II, c. 172. quam fieri curarat Amaſis ſtatuam ἵδρυσε τῆς πόλιος ὅκου ἦν ἐπιτηδεώτατον. Herodotea negligentius deſcripſit *Athen.* x. p. 438. B. Ἐνηβητήρια Grammatici reddunt ἐνευωχητήρια. Parum diſtant quae *Diodorus Sic.* vocat κωθωνιστήρια L. V, c. 19. in quibus ἐκωθωνίζοντο, quod legitur in Graecis *Eſther.* III, 15. binis etiam in locis ἐμβιωτήριον praebet *Diodorus* T. I. p. 345, 59. et T. II, p. 518, 59. Sunt Ἐνηβητήρια loca πρὸς ἄνεσιν καὶ ἀπόλαυσιν εὖ πεφυκότα· in notis ad Excerpta e *Dione Cocc. H. Valeſius* p. 96, 97. interpretatur *amoena diverſoria et ſecesſus.* Apud *Aelian.* de N. A. XI, c. X. p. 617. in urbe Memphi Apidi dicuntur eſſe τὰ φίλα ἤθη καὶ τριβαὶ κεχαρισμέναι καὶ ἐνηβητήρια. VALCKEN.

37. Ἐνηβητήρια] *Loca voluptaria*, apud *Salluſtium* B. Catilin. C. XI. et *Plautum* Poenul. III, 2, 25., ἐμπαθεῖς τόποι in *Gregorii* Nysſeni Epiſt. de Itin. Hieroſolym. p. 10. Ἡβητήρια *Plutarcho* et *Athenaeo*, quorum verbis lucem vir eruditisſimus *Pet. Faber* Agoniſt. III, 27. p. 345. adſperſit.

41. Εἴκοσι ποδῶν καταδέουσαν] Haec altitudinem an latitudinem Pyramidis deſignent, in quaeſtione est. τῷ δὲ μεγέθει λειπόμενον τοῦτο τὸ ἔργον τῶν προειρημένων de ea ſcribit I, 62., controverſiam non dirimens, *Diodorus.* At *Plinius* Hiſt. Nat. XXXVI, 12. *tertia minor quidem praedictis, ſed multo ſpectatior, Aethiopicis lapidibus, asſurgit* CCCLXII. *pedibus inter angulos*, quibus utique ampliorem, quam *Herodotus*, ſingulis lateribus latitudinem tribuit. Hinc πεντακοσίων ποδῶν hic fuiſſe olim arbitrantur, numeris, ut equidem opinor, multo quam oportebat, auctioribus. Cum tamen ſuperiore πολλὸν haec fuerit ἐλάσσων, ſi ad altitudinem referas, XX. pedes nimis quam pauci erunt. Lege *Io. Gravii* Pyramidograph. p. 112. &c.

51. Τῶν

ται· πρὸς δὲ, ὅτι κατ᾽ Ἄμασιν βασιλεύοντα ἦν ἀκμάζουσα Ῥοδῶπις, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ τοῦτον· ἔτεσι γὰρ κάρτα πολλοῖσι ὕστερον τούτων τῶν βασιλήων τῶν τὰς πυραμίδας ταύτας [a] λιπόντων, ἦν Ῥοδῶπις γενεὴν μὲν, ἀπὸ Θρηίκης· δούλη δὲ ἦν Ἰάδμονος τοῦ Ἡφαιστοπόλιος, ἀνδρὸς Σαμίου, σύνδουλος δὲ Αἰσώπου τοῦ λογοποιοῦ· καὶ γὰρ οὗτος Ἰάδμονος ἐγένετο, ὡς διέδεξε τῇδε οὐκ ἥκιστα· ἐπεί τε γὰρ πολλάκις κηρυσσόντων Δελφῶν ἐκ [b] θεοπροπίου, ὃς βούλοιτο ποινὴν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐφάνη, Ἰάδμονος δὲ παιδὸς παῖς ἄλλος Ἰάδμων ἀνείλετο· οὕτω καὶ Αἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο· Ῥοδῶπις δὲ ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο, Ξάνθεω τοῦ Σαμίου [c] κομίσαντος· ἀπικομένη δὲ κατ᾽ ἐργασίην, ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὑπ᾽ ἀνδρὸς Μυτιληναίου Χαράξου, τοῦ Σκαμανδρωνύμου παιδὸς, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφοῦς τῆς μουσοποιοῦ· οὕτω δὴ ἡ Ῥοδῶπις ἐλευθερώθη, καὶ κατέμεινέ τε ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ κάρτα ἐπαφρόδιτος γενομένη, μεγάλα ἐκτήσατο χρήματα, ὡς ἂν εἶναι Ῥοδῶπιν, ἀτὰρ [d] οὐκ ὥς γε ἐς πυραμίδα τοιαύτην ἐξικέσθαι· τῆς γὰρ τὴν δεκάτην τῶν χρημάτων ἰδέσθαι ἔστι ἔτι καὶ ἐς τόδε παντὶ τῷ βουλομένῳ, οὐδὲν δεῖ μεγάλα οἱ χρήματα ἀναθεῖναι· ἐπεθύμησε γὰρ Ῥοδῶπις μνημήιον [e] ἑωυτῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι καταλιπέσθαι, ποίημα ποιησαμένη τοῦτο, τὸ μὴ τυγχάνει ἄλλῳ ἐξευρημένον καὶ ἀνακείμενον ἐν ἱρῷ, τοῦτο ἀναθεῖναι ἐς Δελφοὺς μνημόσυνον ἑωυτῆς.

140

rum infinita, ut ita dicam, millia consumpta sunt. Ad haec, non istius sed Amasis regis temporibus Rhodopis floruit. Multis enim post hos reges, qui istas pyramides reliquerunt, annis Rhodopis extitit, genere Thracia, ancilla Iadmonis, cui pater Hephaestopolis, viri Samii, conserva AEsopi fabularum scriptoris; nam et hic Iadmonis fuit, ut non minime hinc demonstravit: siquidem quum saepenumero Delphi ex oraculo pronunciarent, siquis sumere poenas vellet animae AEsopi, alius nullus extitit, sed Iadmonis ex filio nepos, alius Iadmon sumsit; ita et AEsopus Iadmonis fuit. Rhodopis autem in AEgyptum abiit, a 135 Xantho Samio transportata. Et quum eo ad quaestum faciendum venisset, magnis pecuniis fuit redempta a viro Mitylenaeo, Charaxo Scamandronymi filio, Sapphus poëtriae fratre. Hunc in modum Rhodopis libertatem nacta est, et in AEgypto remansit; et venusta vehementer ingentes opes comparavit, ut esset Rhodopis, sed non quae ad talem pyramidem ascenderet. Cuius enim opum decimam partem cuicunque volenti etiam nunc cognoscere licet, magnam illi pecuniam attribuere nihil oportet. Quum enim Rhodopis illa optaret memoriam sui in Graecia relinquere, faciendo opere, quod ab alio excogitatum non est, neque in templo dedicatum, id dedicavit in templo Delphico monumentum sui. E decima igitur sua-

a Ἦν λειπομένη Ῥοδ. *Eton. Pass. Ask. Ald.*. ἦν λιπομένων Ῥοδ. *Arch. V. Rem.* Quae sequuntur *Suidas* adtigit in Ῥοδῶπις. b Νεοτροπίου *Arch. Vind.*, et πρινὴν loco ποινὴν *iid.* c *M. Pass. Ask.*, alii κομίσαντός μιν. d Οὐκ ὥς γε *Ask.* bene. Vulgo οὔκως γε. Statim τυραννίδα *Ald.* et ora *Steph.* ex eo. Paullo ante ὡς ἀνεῖναι *Arch. V.* e *Arch. Vind.*, vulgo αὐτῆς.

51. Τῶν τὰς — λιπόντων, ἦν Ῥοδῶπις] Nihil his inesse, quod offendat, videtur: et tamen esse, *Codd.* discors scriptura declarat: alii πυραμίδας — λιπομένων ἦν Ῥοδ. fortasse voluerunt agente usu, ut καταλιπέσθαι, ἀπολιπέσθαι et λιπέσθαι C. 147. atque alibi saepius; alii λιπόντων, λειπομένη ἦν Ῥοδ. *posterior erat Rhodopis*, pari structura, quae in *Diodori* proxime descriptis verbis, atque in Euripideis Orest. v. 1085. ἦ που λέλειψαι τῶν ἐμῶν βουλευμάτων. At tum, quod scripti mordicus retinent, ὕστερον in exilium ire debebit. Atque hoc admonuisse satis est. Ecce aliud. *Herodotus* disputatione circumspecta meretriculae Rhodopidi Pyramidis aedificationem aufert: antiquum rumorem amplectuntur *Diodorus*, *Strabo*, *Plinius*, commentariis certe inferunt. Hoc amplius Rhodopidem *Aelian.* Var. XIII, 33. elocat regi Psammeticho, qui Amaside, cuius aetate feminam floruisse *Noster* adseverat, annis ferme quinquaginta prior est. Unde erroris aut *Herodotus* aut *Aelianus* culpa tenetur: neque ille ea liberabitur, si duas fuisse Rhodopides statueris, easque ab *Herodoto*, *Strabone* et *Plinio* confusas: alteram proprie sic dictam, ex meretrice uxorem Psammetichi et sepultam in Pyramide, alteram Aesopi conservam et Charaxi, fratris Sapphus, amicam, quae tempore Amasidis floruerit. Haec Celeb. *Iac. Perizonius* ad stabiliendam Aeliani fidem, quae, si negentur, incertissimae coniecturae, etsi olim alia fui opinione, locum obtinebunt. *Aelianus* fabellam ex *Strabone* XVII. p. 1162., aut aliunde, hausit. Geographus regis nomen tacitum habet, de suo *Aelianus* Psammetichi titulum inpingit. Herodotus duas Rhodopides non novit, et Amasidis Aesopi illam contubernalem tempore viguisse distincte adfirmat. Utri credemus?

54. Τοῦ Ἡφαιστοπόλιος] Adhaerescunt ad virile hoc nomen doctissimi viri. *G. Cuperus* Obs. IV, 4. p. 58. haec se capere negat, nisi dicatur, latere hic nomen patris, vel urbem eo nomine in Samo fuisse, vel Iadmonem, origine Samium, Hephaestopoli in AEgypto habitasse, scribique debere τοῦ ἐκ Ἡφαιστοπόλιος. *Gronovii* similes sunt fluctuationes ad *Arriani* Ἀναβασ. III, 5. p. 109.; quibus vehementer offensus *Corn. de Pauw* correctum voluit τοῦ Ἡφαιστοπόλου, nova voce, sed, ut censet, perelegante, quae *Vulcani ministrum* denotet, et Iadmonis patrem, vel fabrum ferrarium insignem, vel Vulcani potius sacerdotem fuisse doceat. Mihi, ut absolvam verbo, inventum non placet. In propriis Graecorum nominibus mira multa: ΣΩΠΟΛΙΣ est in Epigramm. XVIII. *Callimachi*, ἈΜΦΙΠΟΛΙΝ habet marmor a *Buberio* editum, feminam ΝΙΚΟΠΟΛΙΝ dabit aliud, et numus Abderitarum ἈΝΑΞΙΠΟΛΙΝ· neque ignoti Ἀγησίπολις et Κρατησίπολις sunt. Quae Ἡφαιστόπολιν abunde defendunt. Confer Comitis *Cayl. Recueil d'Antiquit.* T. II. p. 265.

55. Ἰάδμονος ἐγένετο] Apud *Demosthen.* p. 729, 30. Ὅτι Νέαιρα Νικαρέτης ἦν. Pseudolus *Plauti* II, 3, 24. *Quia Sosiae lenonis me esse dixi*: alibi dicitur *Amphitryonis Sosia*. ut *Pherechis servulus Lydus*, *Andocidi* Λυδὸς ὁ Φερεκλέους p. 3, 24. *Lysias* p. 256. ἐγένετο ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους· recte cepit ista *Marklandus* V. C. sed nomen Εὐμάρης genuinum esse vel *Theocritus* monstrabit Eid. V, 10. 73. τὴν Στρυμοδώρου Θρᾷτταν *Aristoph.* Ἀ. v. 272. —— Quod mox legitur, ὃς βούλοιτο ποινὴν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι, *Plutarchus* interpretatur T. II, p. 557. A. τὸν βουλόμενον ὑπὲρ Αἰσώπου δίκην λαβεῖν παρ᾽ αὐτῶν· ubi tandem etiam Samius venisse dicitur Ἰάδμων (vulgatur Ἴδμων·) γένει μὲν οὐδὲν Αἰσώπῳ προσήκων, ἀπόγονος δὲ τῶν πριαμένων αὐτὸν ἐν Σάμῳ γεγονώς. VALCKEN.

64. Τῆς Μουσοποιοῦ] *Fulvii Ursini* ad Carm. Nov. Illust. Feminar. p. 23. μελοποιοῦ fallenti memoriae debetur. Sappho μουσοποιὸς quemadmodum Pindarus in Orat. II. p. 25. C. *Dionis Chrysost.* et Hipponax *Theocrito* Anthol. III. p. 392. Quod Athenaeus autem ignorantiae labem *Herodoto* adfricat, Charaxique amicam, non Rhodopin, sed Doricen, sive Dorichen vero nomine fuisse contendit, id sibi habeat. Nosse debuerat, non Doriches tantum, sed et Rhodopidis cognomine meretriculam fuisse celebrem ex *Strabone* XVII. p. 1162. A.

67. Ῥοδῶπιν] Ῥοδώπιος vicina paene videntur postulare: μεγάλα — ὡς ἂν εἶναι Ῥοδώπιος, *opes magnas, ut Rhodopidis scilicet*. *Aelian.* de N. A. IV, c. 54. παῖδα ὡραῖον, ὡς ἂν Αἰγύπτιον. *Cicero* de Senect. c. 4. *multae etiam, ut in homine Romano, litterae.* Notissimum illud, *satis exercitatum in dicendo, ut Thebanum scilicet*, sumsit *Nepos* a *Thucydide*, qui de Brasida p. 287, 56. ἦν οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν. VALCKEN.

67. Ὡς ἂν εἶναι Ῥοδῶπιν] Lipsiae in *Miscellan.* addebatur κατὰ Ῥοδ. εἶναι. Amplecterer, si verba correctionem requirerent, ὡς ἂν εἶναι Ῥοδώπιος. Credo vim et elegantiae cultum, ut saepe alias, proprio inesse nomini. *Magna*, scriptor inquit, *sibi bona quaesivit, ut Rhodopis esse potuerit*, populi videlicet prostibulum et vilis conditionis. Ceteroqui ex praemissis κτήσασθαι advocari non inconmode poterit. Rectius ὥς γε, dissecta priore voce, maluit *Reiskius*. Postulat enim sententia et probat Cod. Cl. *Askeuw*.

79. Ἐν

suarum opum parte quum multa e ferro verua ad boves transfigendos fecisset, quantum sufficeret decima ipsi, Delphos misit: quæ nunc quoque posita sunt e regione templi, post aram, quam Chii donaverunt. Solent autem quodammodo in Naucrati prostibula esse venusta; nam et hæc, de qua nunc mentionem habeo, partim nobilitata est fama, ut nemo Græcorum non edidicerit Rhodopis nomen: partim alterius, quæ posterior fuit, nomine Archidicæ fama per Græciam celebris extitit, sed minus quam prior in circulis garrientium iactata. Charaxus vero postquam cum redempta Rhodopi Mitylenen rediit, in carminibus crebro Sappho conviciis eum fuit insectata; at
136 de Rhodope quidem hactenus. Post Mycerinum autem AEgypti regem fuisse dicebant sacerdotes ASYCHIN, eumque fecisse Vulcano antefores ad solem orientem, longe pulcherrimas longeque maximas. Habere enim illas ubique cum figuras concinne sculptas, tum alium infinitum ædificiorum conspectum; has vero etiam multo maxime. Sub hoc rege fuisse factum dicunt, ut quum vehementer laboraretur inopia pecuniæ, et hinc abstinentia esset a commerciis, lex AEgyptiis promulgata fuerit, ut ita demum quis pecuniam mutuam acciperet, si cadaver patris pignori traderet. Hoc item ad hanc legem adiectum fuisse, ut penes creditorem esset potestas omnis sepulcri debitoris, utque hæc irrogaretur mulcta pignus illud supponenti, si dissolvere æs alienum recusaret, fas ne esset illi ipsi sepeliri aut in isto paterno aut ullo in alio sepulcro: ac ne alium

της· τῆς ὦν δεκάτης τῶν χρημάτων ποιησαμένη ὀβελοὺς [a] βουπόρους πολλοὺς σιδηρέους, ὅσον ἐνεχώρεε ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφούς· οἳ καὶ νῦν ἔτι [b] συννενέαται, ὄπισθε μὲν τοῦ βωμοῦ, τὸν Χῖοι ἀνέθεσαν, ἀντίον δὲ αὐτοῦ τοῦ νηοῦ. Φιλέουσι δέ κως [c] ἐν τῇ Ναυκράτι ἐπαφρόδιτοι γίνεσθαι αἱ ἑταῖραι· τοῦτο μὲν γὰρ αὕτη, τῆς πέρι λέγεται ὅδε [d] ὁ λόγος, οὕτω δή τι κλεινὴ ἐγένετο, ὡς [e] καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες Ῥοδώπιος τοὔνομα ἐξέμαθον· τοῦτο δὲ, ὕστερον ταύτης, τῇ οὔνομα ἦν Ἀρχιδίκη, ἀοίδιμος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο, [f] ἧσσον δὲ τῆς ἑτέρης περιλεσχήνευτος. Χάραξος δὲ ὡς λυσάμενος Ῥοδῶπιν ἀπενόστησε [g] ἐς Μιτυλήνην, ἐν μέλεϊ Σαπφὼ πολλὰ κατεκερτόμησέ μιν· Ῥοδώπιος μέν νυν πέρι πέπαυμαι. Μετὰ δὲ Μυκερῖνον γενέσθαι Αἰγύπτου βασιλέα ἔλεγον οἱ [h] ἱρέες Ἄσυχιν, τὸν τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ποιῆσαι τῷ Ἡφαίστῳ προπύλαια, ἐόντα πολλῷ τε κάλλιστα καὶ [i] πολλῷ μέγιστα· ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πάντα προπύλαια τύπους τε [k] εὖ γεγλυμμένους, καὶ ἄλλην ὄψιν οἰκοδομημάτων μυρίην, ἐκεῖνα δὲ καὶ [l] μακρῷ μάλιστα· ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος, ἔλεγον ἀμιξίης ἐούσης πολλῆς
χρημάτων, γενέσθαι νόμον Αἰγυπτίοισι, ἀποδει- 141
κνύντα ἐνέχυρον τοῦ πατρὸς τὸν νέκυν, οὕτω λαμβάνειν τὸ χρέος· [m] προστεθῆναι δὲ ἔτι τούτῳ τῷ νόμῳ τόνδε, τὸν διδόντα τὸ χρέος, καὶ ἁπάσης κρατέειν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης· τῷ δὲ [n] ὑποτιθέντι τοῦτο τὸ ἐνέχυρον τήνδε ἐπεῖναι ζημίην, [o] μὴ βουλομένῳ ἀποδοῦναι τὸ χρέος, [p] μηδὲ αὐτῷ ἐκείνῳ τελευτήσαντι εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' ἐν ἐκείνῳ τῷ πατρῴῳ τάφῳ, μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ, μήτ' ἄλλον μηδένα [q] τὸν ἑωϋτοῦ ἀπογενόμενον θάψαι·

a In *Suida* βοπόρους hoc ex loco. Mox πολλοὺς σιδηρέους omittit *Arch*. Paullo supra τοῦ ἀναθεῖναι corrigebat *Pavius*, i. e. ἕνεκα τοῦ ἄν. *b* Συνέαται *Arch. Vind.* in *Rem.* ἐπισυννέαται· conf. *Etymolog.* p. 599. Scholiastes *Pass.* συνηγμένοι, συνειλεγμένοι explicat. Mox ἀντίοι *Arch. Vind.* Vide II. 34. *c Athen.* XIII. p. 596. haec respexit. *d* Desit articulus *Pass. Ask.* *e Arch. V. Ask. Pass.*, *Med.* οἱ πάντες. Vulgatis articulus abest. *f* Κρέσσων *Arch. V.*, tum περὶ λέσχην οὗτος *iidem*: explicat *Hesych.* in Voc.. ubi περιβόητος cum *Abreschio* mallem. *g Arch. V. Ask. Ald. Rem. Paris. B.*, ὡς *Med. Pass.* *h M. Pass. Ask. Vind.*, ἱρέες γενέσθαι Ἀσ. *Ald.* et alii, male. *i* Πολλῶν *Arch. Vind.* *k* Ἐγγεγλυμένους *iidem.* *l* Glossa *Pass.* πολλῷ. Mox ἀμαξίης *Arch.*, absurde. *m* Προσθεῖναι *Arch.* et mox τόδε. *n* Ὑποθέντι *Id.* *o M. Arch. V. Pass. Ask.*, in aliis καὶ μή. *p* Μήτ' αὐτῷ *Arch. Vind.* *q* Τῶν *Ald. Vind. Camer. Paris. B.*, ceteri τόν· prius conmodius et verius.

79. Ἐν τῇ Ναυκράτι ἐπαφρόδιτοι &c.] Hoc de numero quatuor scortilla in *Archiae* Epigrammate Veneri donaria dedicant, interque alia

Ἅλικες ἄγλαα δῶρα, γαμοστόλε, σοὶ τάδε, Κύπρι
Ὤπασαν, αἰγιαλῶν Ναυκράτιδος ναέται.

Integrum dabit *L. Kusterus* ad *Suid.* V. Κερκύφαλον· vulgavit et *Reiskius* Anthol. *Cephalae* p. 25., quaedam inmutans, quae non mutari fuerat potius. Naucratis ripae Nili adcubabat, florens conmerciis et scortorum celebritate, ut Corinthus, Puteoli et plures ex littoralibus urbibus. Quid in acta patrarent, si *Cicero* L. V. in Verrem C. 25. tacuisset, ex AEgyptiorum et Syrorum Maiumis cognosci potuerat. Archidices memoria durat in *Athen.* et *Aelian.* Var. XIII, 68.

85. Ἧσσον δ. ε. περιλεσχήνευτος] *Archidice minus altera fuit famosa:* hinc petita vox Ionica Περιλεσχήνευτος redditur ab *Hesychio* περιβόητος, περιλάλητος· sic pro περιποίητος fuit emendatum in Anim. ad *Ammon.* p. 65. Reperiuntur et περίφημος et περιᾳδόμενος. Cyclici οἱ περιηχημένοι in *Philone Byblio Euseb.* Praep. p. 39. D. Apud *Etymol.* legitur: Δημολάλητος, περιβόητος. Permutantur apud *Herodotum* locutiones ἀπικέσθαι ἐς λέσχην et ἐς λόγους. Rarius illud L. IV, c. 4. ὡς προλελεσχηνευμένων αὐτῷ ἀποστάσιος πέρι. VALCKEN.

86. Ὡς Μιτυλήνην] Sic dedit e MS. *Gronov.* si vel in aliis etiam Codicibus inveniretur, probandum tamen foret ἐς Μιτυλήνην, quia nunquam a veteribus ὡς iungitur quarto casui in talibus, nisi ubi πρὸς locum invenit. In his nonnunquam a librariis, sed multo frequentius ab hominibus eruditis fuit peccatum, quos in tantilla re nominari necesse non est. Norma scribendi *Thucydides* L. IV, c. 79. ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. Idem P. 148, 48. ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βασιλέα. P. 524, 92. ἀπέπλευσαν ἐς Φωκαίαν καὶ Κύμην ὡς Ἀστύοχον. P. 527, 36. ναῦς ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρνάβαζον πέμπειν. P. 553, 37. Paulo exercitatior facile sentiet, in his similibusque voculas ὡς et ἐς non posse transponi. Eadem in omnibus obtinet scriptoribus Atticis veteribus; quin et in Atticistis accuratioribus ratio; e quibus priorum simillima; etiam in quibus utrumque reperirietur, plurima possent expromi. Ceterum ex hac non magni momenti observatione multa veterum loca corrigi poterunt; nam librariorum delictis recta ratio praeferenda est. VALCKEN.

86. Ἀπενόστησε ἐς Μιτυλήνην] Suum scriptor recepit: neque enim ἐπὶ ἀψύχου veteres, sive regionum urbiumque nominibus ὡς adstruebant. *Thom. M.* ἅπαξ ἐπὶ ἀψύχου uno in *Thucydide* invenit, et loco adhucdum controverso. Egerunt hac de structura docte *T. Hemsterh.* Miscell. Observ. Vol. V. tom. 3. p. 56. et *Valcken.* ad *Euripid.* Phoeniss. p. 475. Mox κατεκερτόμησέ μιν ambigue dicitur. Potest Charaxum, potest Rhodopin indicare; hanc Sappho ὡς πολλὰ τοῦ Χαράξου νοσφισαμένην, *multa Charaxi intervertentem et furatam*, si fides *Athenaeo*, taxavit inusta nota. Nec puto fratrem probavit, in casses meretriculae demersum. Vide Ampl. *Cuperi* Observ. IV, 4.

93. Εὖ γεγλυμμένους] Laurentius *figuras insculptas*, ἐγγεγλυμμένους, sicuti *Arch.* et *Vind.* Haesito in electione. Vulgatum videtur perconmodum et singularius: *Vallae* scriptoris patrocinatur consuetudo, qua II, 124. καὶ ζώων ἐγγεγλυμμένων· talis quoque C. 138. αἱμασίη ἐγγεγλυμμένη τύποισι· tum τύπων ἐγγεγλυμμένων πλέοι C. 148. Libera itaque optio est. In sequentibus vertendis *Valla* aberraverat, in viam ab *H. Stephano* comiter revocatus.

4. Τὸν ἑωϋτοῦ ἀπογενόμενον] In Codd. fortasse reperietur, τῶν ἑ. ἀπογενομένων· prouti *Vallam* in suo legisse Latina manifestant; *ac ne alium quidem ex se ipso progenitorum sepulturae mandare.* Quae prostant in Ed. *Gronov.* commodum vix admittunt sensum. *Ex se ipso progeniti*, vereor ut Graece dici possint οἱ ἑωϋτοῦ ἀπογενόμενοι. Praeterea *fato functi Herodoto* quoque dicuntur aliquoties ἀπογενόμενοι· qua significandi virtute hic illud videtur capiendum. Qui patris cadaver, quod

θάψαι· ὑπερβαλέσθαι δὲ βουλόμενον τοῦτον τὸν βασιλέα τοὺς πρότερον ἑωυτοῦ βασιλέας γενομένους Αἰγύπτου, μνημόσυνον πυραμίδα λιπέσθαι ἐκ πλίνθων ποιήσαντα· ἐν τῇ γράμματα ἐν λίθῳ ἐγκεκολαμμένα [a] τάδε λέγοντά ἐστι, ΜΗ ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΣΘΗΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ· ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟΣΟΥΤΟΝ, ΟΣΟΝ Ὁ ΖΕΥΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΘΕΩΝ· ΚΟΝΤΩΙ ΓΑΡ ΥΠΟΤΥΠΤΟΝΤΕΣ ΕΣ ΛΙΜΝΗΝ, Ο῞,ΤΙ [b] ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ ΠΗΛΟΥ ΤΩΙ ΚΟΝΤΩΙ, ΤΟΥΤΟ ΣΥΛΛΕΓΟΝΤΕΣ, ΠΛΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΥΣΑΝ· ΚΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΩΙ ΤΟΙΟΥΤΩΙ ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ. τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι ἄνδρα τυφλὸν ἐξ Ἀνύσιος [c] πόλιος, τῷ οὔνομα Ἄνυσιν εἶναι· ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος, ἐλάσαι [d] ἐπ' Αἴγυπτον χειρὶ πολλῇ Αἰθίοπάς τε καὶ Σαβακῶν τὸν Αἰθιόπων βασιλέα· τὸν μὲν δὴ τυφλὸν τοῦτον οἴχεσθαι φεύγοντα ἐς τὰ ἕλεα· τὸν δὲ Αἰθίοπα βασιλεύειν Αἰγύπτου ἐπ' ἔτεα πεντήκοντα· ἐν τοῖσι αὐτὸν τάδε ἀποδέξασθαι· ὅκως τῶν τις Αἰγυπτίων ἁμάρτοι [e] τι, κτείνειν μὲν αὐτῶν οὐδένα ἐθέλειν· τὸν δὲ, κατὰ μέγαθος τοῦ ἀδικήματος [f] ἑκάστῳ δικάζειν, ἐπιτάσσοντα χώματα χοῦν πρὸς τῇ ἑωυτῶν πόλι, ὅθεν ἕκαστος ἦν τῶν [g] ἀδικεόντων· καὶ οὕτω ἔτι αἱ πόλιες ἐγένοντο ὑψηλότεραι· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ἐχώσθησαν ὑπὸ τῶν τὰς διώρυχας [h] ὀρυξάντων, ἐπὶ Σεσώστριος βασιλέος· δεύτερα δὲ, ἐπὶ τοῦ Αἰθίοπος [i] καὶ κάρτα ὑψηλαὶ ἐγένοντο· ὑψηλέων δὲ καὶ ἑτέρων [k] τασσομένων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ πολίων, ὡς ἐμοὶ δοκέει, [l] μάλιστα μὲν Βουβάστι πόλι ἐξεχώσθη, ἐν τῇ καὶ ἱρόν ἐστι Βουβάστιος ἀξιαπηγητότατον· μέζω μὲν [m] γὰρ ἄλλα, καὶ πολυδα-

πα-

alium quemquam e suis mortuum sepeliret. Hunc præterea regem superiores ipso reges AEgypti antecellendi cupidum, reliquisse memoriam sui pyramidem latericiam, incisis saxo litteris in hæc verba; NE ME AD SAXEAS PYRAMIDES EXIGENDO DIMINVERIS, QVAE TANTVM ILLIS PRAECELLO, QVANTVM IVPITER CETERIS DIIS. NAM FVNDVM LACVS CONTO VERBERANTES, QVICQVID LVTI CONTO ADHAERESCEBAT, ID COLLIGENTES, LATERES DVXERVNT, ET ME ISTO MODO ELABORARVNT; atque ista opera hunc regem edidisse. Post hunc regnasse cœcum 137 quendam ex urbe Anysi, nomine ANYSIN: atque eo regnante, excurrisse in AEgyptum magna cum manu AEthiopas et SABACVM AEthiopum regem; et quum cœcus hic fuga se in palustria proripuisset, illum AEthiopem regnasse in AEgypto quinquaginta annos; idque intra tempus ista edidisse: quoties AEgyptiorum quisquam aliquid deliquisset, neminem voluisse morte afficere: sed pro sui quemque delicti magnitudine, damnare ad aggerendum aggerem ad urbem, unde quisque delinquentium erat. Atque ita urbes sunt adhuc sublimiores effectae; nam primum aggestæ fuerant sub rege Sesostre ab iis, qui canales effoderunt: iterum sub rege AEthiope etiam valde sunt factæ excelsæ, cum ceteræ, quæ in AEgypto sunt, tum vero, ut mihi videtur, Bubasti urbi præcipue quidem adaggeratum est. In qua urbe templum est Bubastis dignissimum memoratu. Quo etsi 138 alia sunt tum grandiora, tum sumptuosiora,

nul-

a Ἐστὶ τάδε λεγ. *Arch. Vind.*, mox κατονοσθῇς *M. Ask. Pass.*, cuius glossa καταμέμφοιο., κατονοθῇς *Ald. Rem. Paris. B.* et *Edd.* priores, κατονομασθῇς *V. Arch.* b Προσέχοιτο ambo illi, πρὸς σχοῖτο *Pass.* c *Arch. Vind. Ask.*, πόλεως *Ald. etc.* d Ἐς Αἰγ. *Ald. V. Arch. Rem. Paris. B.*, profecto non male; ἐπ' Αἰγ. *M. Pass. Ask.*, tum Αἰθίοπά τε καὶ Σαβακὸν *Arch. V.* e Desit *Arch. V.* et αὐτὸν οὐδ. f Ἑκάστου *Pass. Ask.* g Οἰκεόντων *Arch. V. Valla.* h Deest *Arch. V.* i *M. Ask. Pass. V. Arch.* et ora *Steph.*, vulgatis copula aberat. k Γενομένων *Arch. V. Valla.* Statim πολίων *Ask.*, πολήων vulgo, sed male. l Μάλιστα ἡ ἐν Βουβάστι πόλις *Arch. V. Paris. A. B. Rem. Ald.*, editum debetur *M. Ask. Pass.* vide *Gronov.* m *Iidem* et *Vind.*, alii γὰρ καὶ ἄλ.

quod pignori opposuerat, expuncto debito non redemerat, hunc legislator etiam ipsum sepultura censuerat indignum, nolueratque ut suos ipse liberos fato functos isto dignaretur honore: *μήτε ἄλλον μηδένα τῶν ἑωϋτοῦ ἀπογενόμενον θάψαι* sic scribendum arbitror: *neque alium quemquam suorum fato functum.* De his tacet legem commemorans *Diodorus* T. I, p. 104, 93. In talibus Ἀπογενέσθαι idem est ac ἀποβιῶναι vel ἀποθανεῖν, ter quaterve adhibitum *Herodoto:* vid. Clar. *Alberti* ad *Hesych.* in Ἀπογενόμενοι. Hoc sensu mea quidem sententia debuerat illud in Attica lege accipi apud *Demosth.* c. Macart. p. 608, 88. τοὺς δ' ἀπογινομένους ἐν τοῖς δήμοις, ὡς ἂν μηδεὶς ἀναιρῆται· *quorum in pagis mortuorum nemo cadavera tollat.* Quamque legem ad Leges de Sepultura referre debuerat, quia forte legebatur aliis interiecta, retulit ad φονικοὺς νόμους *S. Petitus* in LL. Att. p. 624. Latine vertens, *si quis in aliquo populo caesus sit. Alciphroni* p. 80. mecum restituit *A. Heringa:* ἐπειδὴ Κρίτων αὐτῷ ὁ γεννήσας ἀπεγένετο. VALCKEN.

4. Τῶν ἑωϋτοῦ ἀπογενόμενον] Non exputo, cur *Ald.* et *Camerarii* hanc scripturam mutatum ierint, tutam Codd. auctoritate. Ἀπογινόμενος hoc non est loco *progenitus*, sed fato functus, uti II, 85. IV, 4: et apud *Thucydidem*, monitore Schol. ad *Demosthen.* Or. de Cherson. p. 59. Quod legem adtinet, de qua agitur, ea et in *Diodori* I, 92. Quanto vero humanius Imp. Iustinianus, *nulli esse licentiam corpora defunctorum debiti gratia detinere, aut inpedimentum facere eorum sepulturae* Novell. CXV, 5. edixit. Porro κατονοσθῇς *Gronovii* praefert editio; in adnotatione κατωνοσθῇς esse ait in optimo Codice, forsan errore operarum. Nam *Passion.* et *Ask.* prius edunt, a quo alienus non sum. Κατόνοντο τὸν Ἄμασιν Αἰγύπτιοι inferius C. 172. *Vallae*, vertentis *conpares*, lapsum redarguit *H. Stephanus* in Prolegom. Edit. secundae p. 742., ut mirer valde *Corn. de Pauw* κατανοῇς, ex Latinis istis formantem.

9. Μή με κατονοσθῇς πρὸς τ.] Ex diversis hanc sinceram puto lectionem. Quando primum interpretabatur *Valla; ne me caeteris pyramidibus compares:* non ille quidem aliud hic verbum legit, sed minus dextre praegnantem phrasin intellexit, significantem: *ne me sic vilipendas, ut unam censeas ceterarum;* sive: *ignominiosa cum ceteris pyramidibus instituta comparatione.* Ionicum ὀνόσασθαι (*Herod.* II, c. 172.) κατονόσασθαι notabat ἐκφαυλίσαι et καταμέμψασθαι. Quid sit in proximis ὑποτύπτειν monuit vir summus in nota *L. Kusteri* ad *Aristoph.* Av. v. 1145. VALCKEN.

18. Ἐξ Ἀνύσιος πόλιος] Hinc νομὸς Ἀνύτιος C. 166., verum contra tabulas. Non praeteriit urbem *Stephan. Byzant.*, estque eius longe antiquior memoria in his *Esaiae* C. XXX, 4. ומלאכיו חנס יגיעו / *et legati eius Chanes* h. e. Anysin, *adtigerint.* Vocis apud Hebraeos pronunciatio differt, urbs eadem. Nam quae *Iunius* et alii de Daphnis Pelusiis, sive *Taphnes*, minime congruunt. Tetigit verbo *Thom. Pinedo* ad Ethnicographum, uberius vero et distinctius Celeb. *Camp. Vitringa* Conment. in eum Vatem p. 168. T. II. Reges Asychin et Anysin *Diodorus* non novit, Bocchorin ante Sabacum AEgypto inponens I, 65.

32. Καὶ ἑτέρων τασσομένων] Levi opera πασσομένων, uti factum scio, refingi posset. Quo vero successu? πάσσειν, ἐμπάσσειν de inspersis, ornatus etiam caussa, non refugit usus. In urbibus, altius eductis, neutrum novi. Facit *Codd.* tamen discordia ambiguum, sitne τασσομένων an γινομένων genuinum: alterutrum sane ex glossa venit. Quae sequuntur, a Cl. *Gronovio* bene constituta et docte explanata sunt. De Bubasti, quae Graecorum Ἄρτεμις sive *Diana*, nihil addo. Repetit *Herodotus* C. 156., quod hic professus fuit, et explicat copiose *Iablonskius* Panth. AEgypt. III, 3. Hoc adcedat, placuisse mihi olim ἡδονὴ δ' ἰδέσθαι, blanditumque *Abreschio:* movebar *Nostri* verbis VII, 160. εἰ δὲ ὑμῖν ΗΔΟΝΗ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεύειν. Qui in vulgato adquiescunt, auxilium ex *Car. Daubuz* de Testim. Christi apud Ioseph. L. II, 12. inpetrabunt.

36. Ἡδο-

nullum tamen eſt aſpectu iucundius. Bubaſtis autem in ſermone Græco eſt Artemis, *Diana*. Templum eius ita habet: cetera præter acceſſum inſula eſt: nam e Nilo fluenta inſinuant, nec confluunt, ſed ad ingreſſum usque fani utrumque immitittur, alterum hac circumfluens, alterum illac, centum in unoquoque pedum latitudine, arboribus inumbrata. Eius antefores, quadraginta cubita ſublimes, figuris ſenum cubitorum memoratu dignis adornantur. Id templum in media urbe ſitum, undique circumeuntium oculis ſubiicitur; nam quum urbs ſit in altum aggerata, templum non motum, ſicut fuit a principio conditum, patet conſpectui. Illud maceria figuris inſculpta ambit. Intus, ingens maximarum arborum manu conſitarum lucus ambit templum, in quo ſtatua eſt. Latitudo et longitudo templi quoquoverſus eſt ſtadii. Ad eius ingreſſum via ſtrata lapide eſt, tria circiter ſtadia, quæ fert per forum orientem verſus quadringentorum pedum latitudinis, utrinque arboribus conſitis in cœlum euntibus; et fert ad Mercurii templum. Atque hunc quidem in modum templum
139 habet. Verum ſe ita ad extremum liberatos AEthiope referebant, quod ille, per quietem oblata ſibi viſione, fugæ ſe mandaverit. Viſus eſt ſibi videre quendam ſubito oblatum, qui ſuaderet ipsi, ut congregatos cunctos AEgypti ſacerdotes diſſecaret medios. Hac eum viſione conſpecta dixiſſe, videri ſibi deos demonſtrare hanc occaſionem, ut piaculo in ſacra commiſſo, aliquid cladis aut a diis aut ab hominibus acciperet; ſe vero nequaquam iſta facturum, ſed nempe ſibi exceſſiſſe tempus, quantum oracula cecinerant regno AEgypti poſſeſſo exiturum. Etenim quum in AEthiopia ageret, oracula, quibus utuntur AEthiopes, reſponderant, fore ut is in AEgypto quinquaginta regnaret annos. Id tempus quum exceſſiſſet, et viſo inſomnii perturbatus eſſet, ul-
140 tro ex AEgypto diſceſſit Sabacos. Eo profecto ex AEgypto, rurſus cœcum e paluſtribus egreſſum accepiſſe imperium: ubi quinquaginta annos habitavit inſulam cinere atque humo aggeſtam. Nam ut quique AEgyptiorum iuſſi illuc ibant portantes frumentum, eis ſingulis mandabat, ut clam AEthiope ad ſe dono etiam cinerem ferrent. Hanc inſulam nemo ante Amyrtæum in-

πανώτερά ἐςι ἱρά· ἡδονῇ δ' ἰδέσθαι οὐδὲν τϐτϐ μᾶλλον· ἡ δὲ Βούβαςις, [a] κατ' Ἑλλάδα γλῶσσάν ἐςι Ἄρτεμις. Τὸ δ' ἱρὸν αὐτῆς ὧδε ἔχει· πλὴν τῆς ἐσόδϐ, τὸ ἄλλο νῆσός ἐςι· ἐκ γὰρ τοῦ Νείλϐ διώρυχες ἐσέχϐσι, οὐ συμμίσγϐσαι ἀλλήλησι, ἀλλ' ἄχρι τῆς ἐσόδϐ τοῦ 142
ἱροῦ ἑκατέρη ἐσέχει· ἡ μὲν, τῇ περιρρέϐσα, ἡ δὲ, τῇ· εὖρος ἐοῦσα ἑκατέρη ἑκατὸν ποδῶν, δένδρεσι κατάσκιος. τὰ δὲ προπύλαια, ὕψος μὲν δέκα ὀργυιέων ἐςὶ, τύποισι δὲ ἑξαπήχεσι ἐσκευάδαται ἀξίοισι λόγϐ· ἐὸν δὲ ἐν μέσῃ τῇ πόλι τὸ ἱρὸν, κατορᾶται πάντοθεν περιϊόντι· ἅτε γὰρ τῆς [b] πόλιος μὲν ἐκκεχωσμένης ὑψοῦ, τοῦ δὲ ἱροῦ οὐ κεκινημένϐ, ὡς ἀρχῆθεν ἐποιήθη, [c] ἔσοπτόν ἐςι· περιθέει δὲ αὐτὸ αἱμασιὴ ἐγγεγλυμμένη τύποισι· ἔςι δ' [d] ἔσωθεν ἄλσος δενδρέων μεγίςων πεφυτευμένων περὶ νηὸν μέγαν, ἐν τῷ δὴ τὤγαλμα ἔνι· εὖρος δὲ καὶ μῆκος τοῦ ἱροῦ, [e] πάντῃ ςαδίϐ ἐςί· κατὰ μὲν δὴ τὴν ἔσοδον, ἐςρωμένη ἐςὶ ὁδὸς λίθϐ ἐπὶ ςαδίϐς τρεῖς μάλιςά κῃ, διὰ τῆς ἀγορῆς Φέρϐσα ἐς τὸ πρὸς ἠῶ· εὖρος δὲ, ὡς τεσσέρων πλέθρων· τῇ δὲ καὶ τῇ τῆς ὁδοῦ, δένδρεα οὐρανομήκεα πέφυκε· Φέρει [f] δ' ἐς Ἑρμέω ἱρόν· τὸ μὲν δὴ ἱρὸν τοῦτο οὕτω ἔχει. Τέλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Αἰθίοπος ὧδε ἔλεγον γενέσθαι· ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε ἰδόντα αὐτὸν, οἴχεσθαι Φεύγοντα· ἐδόκεέ οἱ ἄνδρα ἐπιςάντα, συμβϐλεύειν [g] τϐς ἱρέας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ συλλέξαντα πάντας, μέσϐς [h] διαταμέειν· ἰδόντα δὲ τὴν ὄψιν ταύτην λέγειν αὐτὸν, ὡς πρόφασίν οἱ [i] δοκέοι ταύτην τοὺς θεϐς προδεικνύναι, ἵνα ἀσεβήσας περὶ τὰ ἱρὰ, κακόν τι πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι· οὔκων ποιήσειν ταῦτα· ἀλλὰ γάρ οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρόνον, [k] ὁκόσον κεχρῆσθαι ἄρξαντα Αἰγύπτϐ ἐκχωρήσειν· ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπίῃ ἐόντι αὐτῷ τὰ μαντήϊα, τοῖσι χρέωνται Αἰθίοπες, ἀνεῖλε, [l] ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγύπτϐ βασιλεῦσαι ἔτεα πεντήκοντα· ὡς ὦν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήϊε, καὶ αὐτὸν ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίϐ ἐπετάρασσε, ἑκὼν ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Αἰγύπτϐ ὁ [m] Σαβακῶς. Ὡς δὲ ἄρα οἴχεσθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἰγύπτϐ, αὖτις τὸν τυφλὸν ἄρχειν ἐκ τῶν ἑλέων ἀπικόμενον· ἔνθα πεντήκοντα ἔτεα νῆσον χώσας σποδῷ τε καὶ γῇ, οἴκεε· ὅκως γάρ οἱ Φοιτᾷν σῖτον ἄγοντας Αἰγυπτίων, ὡς ἑκάςοισι προστετάχθαι [n] σιγῇ τοῦ Αἰθίοπος ἐς δωρεὴν κελεύειν σφέας καὶ [o] σποδὸν κομίζειν· ταύτην τὴν νῆσον οὐδεὶς πρότερον ἐδυνάσθη Ἀμυρταίϐ ἐξευρεῖν· ἀλλὰ ἔτεα ἐπὶ πλέω ἢ ἑπτακόσια ϐκ

οἱοί

a Κατὰ Ἑλλ. *Paſſ. V. Arch. Aſk.* *b V. Arch. Aſk.*, πόλεως *Ald.* et ſtatim ἐκκεχυμένης cum ora *Steph.*, ἐγκεχωσμ. *Arch. V.* *c M. Aſk. Paſſ. Arch.* optime. ἔσοπτρον *Ald.* et alii. *d* Ἔσωθεν μὲν ἀλ. *Arch. Vind.* *e* Πάντα *Arch.* *f* Δ' ἐς Ἑρμ. *Ald. Arch. V. Paris. B. R.* cum *Edd.*, ἐς *M. Aſk. Paſſ.* deſit. *g* Citat *Corinthus*; non ſine vitio. *h M. Aſk. Paſſ.*, alii διαταμεῖν. *i* Δοκέειν *Paſſ. Aſk.* neque prave. *k* Ὅσον *Arch. V.*, tum ἄρχοντα et ἐκχωρήσειν, quod et in *M. Aſk. Paſſ.* et *Steph.* ora. ἐκχωρέειν *Edd.* *l* Ὁ θεός οἱ ἀντ. *Arch. Vind.* *m* Σαβακὸς *iidem.* *n* Exſcripsit *Thomas. M.* in Σιγῇ. *o* Σπονδὸν *Arch.*

36. Ἡδονῇ δ' ἰδέσθαι] Hic ſi Codices vulgatis concinunt, paulo tamen ſuperius dabunt, ut autumo, πολίων· qua in re tantilla Codicum non exſpectaſſem conſenſum. Quicquid huius fuerit, *Herodotum* ſcripsiſſe ſuſpicor: ἥδιον δ' ἰδέσθαι οὐδὲν τούτου μᾶλλον· alibi ſuo more ſcribentem ἄμεινον μᾶλλον· μᾶλλον ὀλβιώτερος· et αἱρετώτερα μᾶλλον· ἡδίους μᾶλλον *Chryſippus* dixit apud *Athen.* IX, p. 373. A. ἥδιον — μᾶλλον forſan *Iſocrates* in Aeginet. p. 393. D. ἐκ ποίας ἂν οἰκίας ἴδιον υἱὸν εἶδεν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους εἰσποιηθέντα μᾶλλον, ἢ ταύτης — in quibus, mutata tantum pronunciatione, ἥδιον corrigo pro ἴδιον· nam ἴδιον υἱὸν — εἰσποιηθέντα quis tandem dixerit? Comparativis iunctae vocis μᾶλλον pleonasmum exemplis adfirmarunt *H. Stephanus*, *St. Berglerus*, *F. L. Abreſchius*, aliique. VALCKEN.

55. Φέρει δ' ἐς Ἑρμέω ἱρόν] Rediit expulſa praepoſitio. Qui eiecit, pulcre noverat, non haec ad τὰ δένδρεα pertinere: retulit ad viam, quae Mercurii templum ferret, per utique inconmode, cum totus aggeris tractus et tenor ad Mercurii aedem ducat. De *decoro*, quod obtenditur, id vero nihil eſt. Sufficit, *Herodoto* eum verborum ordinem adriſiſſe. Non memoro *Codd.* ſcriptos, neque uſum dictionis. Virgilianum, *Hinc via, Tartarei quae fert Acherontis ad umbras* Aen. VI, 295. omnes norunt. Dedit *Gronovius* ex *Noſtri* copiis nonnulla, facile, ſi res poſtularet, ex *Polybio*, *Diodoro* et *Pauſania* in primis adaugenda. Conf. doctos viros in *Act. Apoſt.* C. XII, 10.

56. Τέλος δὲ τῆς ἀ.] Τὴν ἀπαλλαγὴν forte dicere potuiſſet ἀπαλλαγῆς τέλος, ut *mors* dicitur θανάτου τέλος, *caedes* φόνου τέλος. Paulo poſt, ubi in ſomnio Rex dicitur iuſſus τοὺς ἱρέας μέσους διαταμέειν· (Conf. *Diodor.* I. p. 75. ult.) neque illud, nec διαταμεῖν, ſed διατάμνειν legit *Gregorius* de Dial. Ion. MS. Τὸ τέμνειν Τάμνειν λέγουσιν. Ἡρόδοτος ἐν β', τοὺς ἱρέας —— μέσους διατάμνειν. Ionice, ut τάμνειν, ſcribebatur ςράφειν et τράπειν· ſed Dorica ſunt, ut puto τράφειν et τράχειν hoc rarius, et Grammaticis tantum obſervatum. VALCKEN.

60. Μέσους διαταμέειν] Adiungit *Diodorus* καὶ διὰ μέσων αὐτῶν διελθεῖν μετὰ θεραπείας, et *per medios ſectos cum adminiſtris tranſire* I, 65., cuiusmodi triſte ſectionis exemplum in Pythii F., natu maiorem, Xerxes repraeſentaſſe legitur *Muſae* VII, 39. Ceterum Oracula, quae AEthiopes conſulebant, ſignavit ſupra C. 29.

78. Ἀλλὰ ἔτεα ἐπὶ πλέω ἢ κ. λ.] Omne hoc comma ineptae tautologiae, ex inperiti hominis gloſſemate or-

 tae,

οἷοί τε ἦσαν αὐτὴν ἀνευρεῖν οἱ πρότεροι γενόμενοι βασιλῆες Ἀμυρταίου· οὔνομα δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ [a] Ἐλβώ· [b] μέγαθος δ' ἐστὶ πάντῃ δέκα σταδίων. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου, τῷ οὔνομα
143 εἶναι [c] Σεθῶν, τὸν ἐν ἀλογίῃσι ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων, ὡς οὐδὲν δεησόμενον αὐτῶν· ἄλλα τε δὴ ἄτιμα ποιεῦντα ἐς αὐτοὺς, καί σφεας ἀπελέσθαι τὰς ἀρούρας, τοῖσι ἐπὶ τῶν προτέρων βασιλήων δεδόσθαι [d] ἐξαιρέτους ἑκάστῳ δυώδεκα ἀρούρας· μετὰ δὲ, ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν στρατὸν μέγαν Σαναχάριβον βασιλέα Ἀραβίων [e] τε καὶ Ἀσσυρίων· οὔκων δὴ ἐθέλειν τοὺς μαχίμους τῶν Αἰγυπτίων βοηθέειν· τὸν δὲ ἱρέα ἐς ἀπορίην ἀπειλημμένον, ἐσελθόντα ἐς τὸ μέγαρον, πρὸς τὤγαλμα [f] ἀποδύρεσθαι οἷα κινδυνεύει παθέειν· ὀλοφυρόμενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὕπνον, καί οἱ δόξαι ἐν τῇ [g] ὄψι ἐπιστάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν ὡς οὐδὲν πείσεται ἄχαρι, ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατόν· αὐτὸς γάρ οἱ [h] πέμψειν τιμωρούς· τούτοισι [i] δή μιν πίσυνον τοῖσι ἐνυπνίοισι, παραλαβόντα Αἰγυπτίων τοὺς βουλομένους οἱ ἕπεσθαι, στρατοπεδεύσασθαι ἐν Πηλουσίῳ· ταύτῃ γάρ εἰσι αἱ ἐσβολαί· ἕπεσθαι δέ οἱ τῶν μαχίμων μὲν οὐδένα ἀνδρῶν, καπήλους δὲ καὶ [k] χειρώνακτας, καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους, ἐνθαῦτα ἀπικομένους, τοῖσι ἐναντίοισι αὐτοῖσι ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῦς [l] ἀρουραίους, κατὰ μὲν φαγέειν τοὺς φαρετρεῶνας αὐτέων, κατὰ δὲ τὰ τόξα· πρὸς δὲ, τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῇ ὑστεραίῃ φευγόντων σφέων [m] γυμνῶν ὅπλων, πεσέειν πολλούς. καὶ νῦν

invenire potuit, sed septingentis et amplius annis superiores Amyrtæo reges nequierunt eam invenire: cui insulæ nomen est Elbo, decem undiquaque stadiorum magnitudinis. Post 141
hunc regnasse sacerdotem Vulcani, nomine SETHON: eumque bellatoribus AEgyptiis abusum fuisse, contemptui habentem, tanquam sibi non fore opportunos, et cum aliis ignominiis eos affecisse, tum vero aruras, *vel arva C. cubitorum* abstulisse, quas eximias a superioribus regibus dono acceperant singuli duodenas. Postea, quum Sanacharibus Arabum Assyriorumque rex cum magnis copiis invasisset AEgyptum, noluerunt bellatores AEgyptiorum ei opitulari. Tunc sacerdotem consilii inopem, in delubrum se contulisse; et apud simulacrum complorasse quanta pati periclitaretur: eique inter lamentationem obrepsisse somnum: et in quiete visum venisse deum exhortantem, quippe nihil eum molesti passurum, si copiis Arabum obviam iret: se enim auxiliarios ei missurum. His insomniis fretum sacerdotem, sumptis AEgyptiorum iis, qui sequi vellent, castra in Pelusio posuisse; hac enim sunt ingressus; nec eum fuisse quempiam bellatorum sequutum, sed institores, et operarios, et forenses homines. Eo quum pervenissent, noctu infusam in ipsos hostes vim agrestium murium, qui illorum tum pharetras, tum arcus, tum scutorum habenas ambederunt, ita ut postera die hostes nudi armis fugam sumentes, multos amise-

a Ἑλκὼ *Pass.* et *Eton.* male uterque: vide *Steph. Byz.* in Voce, ubi hunc locum indicat. *b V. Pass. M. Ask. Arch.*, aliis δὲ abest. *c* Σέθων *Arch.*, Σεθῶν *Ask.* *d* Ἐξαιρέτως *Arch.*, editum adgnoscit *Eustath.* in Hom. p. 210, 1. Paullo ante τὰς ἐπὶ *Reisk.* neque inconmode, tum τῶν πρόσθεν βασ. *Vind. Arch.* mox ἐπ' Αἰγύπτου *Pass.* ex emendatione. *e Ioseph. Ant.* x, 1, 4. haec non legit: habet *Eustath.* in Il. A. p. 35, 2. *f M. Ask. Pass., Ald. V. Arch.* et alii ἀποδύρασθαι. *g M. Pass. Ask.*, alii ὄψει. *h* Πέμψει *Pass. Ask.* *i Iidem* cum *M. V. Arch.*, in *Ald.* et aliis μὲν δὴ πίσυνον· tum statim τοῖσι Αἰγυπτίοισι *Arch. V.*, perperam. *k* Χειρόνακτας *V. Arch.* *l* Ἀρουριαίους *iidem.* *m Vind. Arch. Ald. Rem. Paris. B.* cum *Eustath.* p. 35. 4., γυμνῶν ἀνόπλων *M. Pass. Ask.*, male.

tae, damnat *Iac. Perizonius* V.Cl.Or. AEgypt. C. xi. p. 202. Nollem factum. Fluunt ex abundantiore scriptoris sermone, suntque frequentes huiusmodi iterationes, uti bene observavit *Iac. Gronovius*. Quod addit autem, cetera *Perizonii* se *tangere dedignari*, ἄῤῥητον ἄμεινον. Viam ille ostenderat ad turpem errorem huic loco adimendum, non sane cum dedecore spernendam. Rem vide. Dicit *Herodotus* insulam, Anysis tempore in paludibus aggestam, septingentis atque amplius annis frustra ab insecutis regibus ad Amyrtaeum usque fuisse quaesitam. Amyrtaeus, quod *Thucydidis* I, 110. testimonio novimus, eas in paludes, cum Persis Longimanus Artaxerxes imperaret et Herodotus floreret, secessit: ab utroque ad Achazi aut Hiskiae, Principum Iudaeorum, aevum, in quod Anysis et Sabaco incurrunt, intervallum est annorum paullo plus trecentorum. Hinc ut Chronologiae ratio constaret, *Perizonius* ἔτεα ἐπὶ πλέω ἢ τριηκόσια· *trecentis et amplius annis*, coniectura plausibili. Mendam notae genuerunt numerorum, perperam pictae, quem ad modum Ampl. *Bouherius*, eiusdem coniecturae patronus, Diss. Herod. C. vii. p. 71. conmonefecit praeclare.

83. Τῶν μαχίμων] Nec satis apte congruunt ista cum παραχρησάμενον, neque phrasi ἐν ἀλογίῃσι ἔχειν· nam nihil huc facit locus L. iv, c. 159. f. Scribi potuit τῷ μαχίμῳ, sive τὸ μάχιμον, ut corrigit *Abreschius* Dil. *Thuc.* p. 63. sive etiam τὸ τῶν μαχίμων, ut *Reiskius*, nempe γένος. Inter AEgyptiorum ἑπτὰ γένεα —— οἱ μὲν μάχιμοι κεκλέαται, *Herod.* II, c. 163. *Diodoro* commemorantur τὸ μάχιμον ἔθνος, p. 106, 48. et οἱ μάχιμοι καλούμενοι· p. 85, 1. quocum loco desiderarem equidem in concordiam posse redigi supra *Diodoro* narrata p. 53, 1. Indorum collata, quam alibi tradit, πολιτείᾳ. Sed in Herodoteis mihi sane videtur insolens ἐν ἀλογίῃσι· horum vice si legeretur ἀλογίην, in vicinis quidpiam novari nihil esset necesse. Scribi certe commode potuit: τὸν ἀλογίην ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων. Sic *Herod.* L. iv, c. 150. ἀλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου, *oraculi nullam habuerunt rationem.* Alibi scripsit ἐν ἀλογίῃ τι ποιέεσθαι, et II, c. 172. Amasin ἐν οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον. Apud alios, pro *despicatui habere*, dicitur ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἔχειν, vel ἄγειν, vel τίθεσθαι. *Stobaei Tyrtaeus* p. 353. *imbellem* Οὔτ' ἂν μνησαίμην, οὔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείην· praeferrem τιθείμην quod habet *Plato* de LL. I, p. 629. A. II, p. 660. E. hinc *Iamblich.* in Protrept. p. 112. A Stobaeano diversum exhibens animosum *Tyrtaei* carmen *Lycurgus* c. Leocr. p. 162. de Lacedaemoniis v. 25. καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες περὶ τούτου οὕτω σφόδρα ἐσπουδάκασιν. *Scaliger* et *Io. Taylor* περὶ τοῦτον recte corrigunt; vereor ut eruditissimi viri legerint alibi, περὶ τινὰ λόγον ἔχειν. Corrige, sodes: καίπερ τοὺς ἄλλους ποιητὰς ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἔχοντες περὶ τοῦτον —. Ab his parum distat illud *Euripidis* Androm. v. 209. τὴν δὲ Σκῦρον οὐδαμοῦ τίθῃς, vel τίθῃ. Scriptor non inelegans II *Macc.* VII, 12. ἐν οὐδενὶ ἐτίθετο. VALCKEN.

89. Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων] *Iosephi* codicem postremis caruisse, significarunt *Palmerius*, *Marshamus*, *Vitringa*: quam tamen rem dubiam relinquunt Iudaei scriptoris membranae. Quod si vere absentiam earum vocum animadvertit, Ἀραβίων στρατὸς, qui brevi sequetur, *Iosephum* quadamtenus iuvabit; nam et illi non adcensentur *Assyrii*. Sed praestat, quod res et schedae omnes adprobant, defendere. Certe Senacheribo et Arabum, quibus trans Iordanem et in Petraea sedes, amplus numerus, et Assyrii dicto audientes fuerunt. Quod autem vir eruditus *Iosepho* Ant. x, 1, 1., Senacheribum βασιλέα μέγαν nominanti, adposuit *Herodotum* eumdem τὸν μέγαν Σαναχάριβον βασιλέα nuncupasse, secus habet. Mox ἐς ἀπορίην ἀπειλημμένον oportuerat. Vidimus Arionem ἀπειληθέντα ἐς ἀπορίην I, 24., et erunt deinceps alia.

1. Ἐνθαῦτα ἀπικομένους] *Corn. de Pauw* ἀπικομένου aut ἀπικομένων, posita post ἀνθρώπους maiore στιγμῇ. Prius etiam *Reiskius*. Nolo refragari: qui voluerit, patronum arcesset *Gronovium* II, 66. De muribus agrestibus quae prodebantur, tantopere *Polemonis* narrationi et grammaticorum apud *Eustathium* de Troadis incolis, mures venerantibus, ὅτι τὰς νευρὰς τῶν πολεμίων διέτρωγον τόξων, congruunt, ut eodem fabulari fonte manasse diceres. Namque aliam Assyriorum cladis caussam et locum fuisse, ex *Esaia*, qui ea vixit aetate, C. XXXVII, 36. exploratum habemus. Lege ibi, si vacat, *Camp. Vitringae* Observationes.

5. Γυμνῶν ὅπλων] *Medic.*, et illi consentanei, si γυμνῶν καὶ ἀνόπλων, sicuti *Plutarchus*, *Appianus*, *Polyaenus*

ſerint. Eoque nunc iste rex in templo Vulcani lapideus ſtat, manu murem tenens, atque hæc per litteras dicens, IN ME QVIS INTVENS,
142 PIVS ESTO. Ad hunc usque narrationis locum et AEgyptii et ſacerdotes referebant, demonſtrantes a primo rege ad Vulcani ſacerdotem hunc, qui postremus regnavit, generationes vel ætates hominum fuisſe trecentas quadraginta unam, et totidem interea ſacerdotes maximos totidemque reges. Trecentæ autem generationes decem millia annorum æquant. Nam tres virorum generationes, centum anni ſunt; una et quadraginta, quæ reliquæ ſunt ultra trecentas, ſunt anni mille trecenti quadraginta. Ita intra undecim millia trecentosque inſuper et quadraginta annos, negabant ullum deum forma humana extitisſe: ſed neque aut prius aut posterius in reliquis AEgypti regibus aliquid tale dicebant fuisſe: ſed intra hoc tempus quater ſolem extra ſedes ſuas fuisſe ortum; bis denuo illinc exortum, ubi nunc occidit; bis autem unde nunc oritur, illic occidisſe: nec tamen ſub hæc aliquid in AEgypto eſſe immutatum, nec ea quæ ex terra, nec ea quæ e flumine ipsis proveniunt, nec quæ ad morbos aut quæ ad mortes pertinent.
143 Atque antea Hecatæo hiſtoriæ ſcriptori, apud Thebas originem generis recenſenti, ac propagationem familiæ ſuæ referenti ad ſextumdecimum deum, ſacerdotes Iovis tale quiddam fecerant, quale et mihi quid non recenſenti familiam meam. Introducto in templum intus grande, enumerabant monſtrando tot e ligno coloſſos quot dixi. Ibi namque quisque ſummus ſacerdos ponit ſuam imaginem dum vivit; numerantes itaque et monſtrantes ſacerdotes, oſtendebant mihi unumquemque filium patris ipsum

νῦν οὗτος ὁ βασιλεὺς ἕςηκε [a] ἐν τῷ ἱρῷ τῦ Ἡφαίςυ λίθινος, ἔχων ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν· λέγων διὰ γραμμάτων τάδε· ΕΣ ΕΜΕ ΤΙΣ ΟΡΕΩΝ, ΕΥΣΕΒΗΣ ΕΣΤΩ. Ἐς μὲν τοσόνδε τοῦ λόγυ Αἰγύπτιοί τε καὶ [b] οἱ ἱρέες ἔλεγον, ἀποδεικνύντες, ἀπὸ τοῦ πρώτυ βασιλέος, ἐς τοῦ Ἡφαίςυ τὸν ἱρέα τῦτον τὸν τελευταῖον βασιλεύσαντα, μίην τε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίας ἀνθρώπων γενεὰς γενομένας, καὶ ἐν ταύτῃσι ἀρχιρέας καὶ βασιλέας ἑκατέρυς τοσούτυς γενομένυς· καίτοι τριηκόσιαι μὲν [c] ἀνδρῶν γενεαὶ δυνέαται μύρια ἔτεα· γενεαὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἑκατὸν ἔτεά ἐςι· μιῆς δὲ καὶ τεσσεράκοντα ἔτι τῶν ἐπιλοίπων [d] γενεέων, αἳ ἐπῆσαν τῇσι τριηκοσίῃσι, ἔςι τεσσεράκοντα καὶ τριηκόσια καὶ χίλια ἔτεα· οὕτω ἐν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι [e] καὶ πρὸς, τριηκοσίοισί τε καὶ τεσσεράκοντα ἔλεγον θεὸν ἀνθρωποειδέα ὐδένα γενέσθαι· ὐ [f] μέντοι οὐδὲ πρότερον, ὐδὲ ὕςερον ἐν τοῖσι ὑπολοίποισι Αἰγύπτυ βασιλεῦσι γενομένοισι, ἔλεγον [g] τοιῦτον ὐδέν· ἐν τοίνυν τῦτῳ τῷ χρόνῳ τετράκις ἔλεγον ἐξ ἠθέων τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι· ἔνθα τε νῦν καταδύεται, ἐνθεῦτεν δὶς ἐπαντεῖλαι· καὶ ἔνθεν νῦν [h] ἀνατέλλει, ἐνθαῦτα δὶς [i] καταδῦναι; καὶ ὐδὲν τῶν κατ' Αἴγυπτον ὑπὸ ταῦτα ἑτεροιωθῆναι; ὔτε 144
τὰ [k] ἐκ τῆς γῆς, οὔτε τὰ ἐκ τοῦ ποταμῦ σφι γινόμενα, οὔτε τὰ ἀμφὶ νύσυς, οὔτε τὰ κατὰ τοὺς θανάτυς. Πρότερον δὲ Ἑκαταίῳ τῷ λογοποιῷ ἐν Θήβῃσι γενεηλογήσαντι [l] ἑωϋτὸν, καὶ ἀναδήσαντί τε τὴν πατριὴν ἐς ἑκκαιδέκατον θεὸν, ἐποίησαν οἱ ἱρέες τῦ Διὸς, οἷόν τι καὶ ἐμοὶ [m] ὐ γενεηλογήσαντι ἐμεωϋτόν· ἐσαγαγόντες ἐς τὸ μέγαρον ἔσω ἐὸν μέγα, ἐξηρίθμεον δεικνύντες κολοσσὺς ξυλίνυς τοσύτυς ὅσυς περ εἶπον· ἀρχιρεὺς γὰρ ἕκαςος αὐτόθι [n] ἵςαται ἐπὶ τῆς ἑωϋτῦ ζόης εἰκόνα ἑωϋτῦ· ἀριθμέοντες ὦν καὶ δεικνύντες οἱ ἱρέες ἐμοὶ ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς [o] ἑωϋτῶν ἕκαςον ἐόντα, ἐκ τῦ ἀγ-

a Deſit *V.* et *Arch.* *b* Omittunt *iidem.* *c* Γεν. ἀνδ. ſic *Paſſ. Arch. V. Ask.* Vid. *Euſtath.* in Hom. p. 97, 31. *d* *Iidem* cum M., γενεῶν alii: brevi ante ἐπὶ τῶν ἐπελ. *Paſſ. Ask.* *e* Καὶ πρὸς, τριηκ. *Arch. V.* ceteris πρὸς abest. *f* Μὲν οὐδ. *iidem.* *g* Οὐδὲν τοιοῦτο aut τοιοῦτον *Paſſ. Ask. V. Arch.* Quae ſequuntur, exſcripsit *Thom. M.* in Voc. Ἐξ. Praeterea ἔνθα τε usque καὶ ἔνθεν omiſit negligens ſcriba *Arch. V.* *h* *M. Paſſ. Ask. V. Arch.*, ἀντέλλει *Ald.* et *Edd.* *i* *Iidem* cum *Steph.* ora, καταβῆναι *Ald.* *k* Ἀπὸ γῆς *Arch.* *l* Quatuor haec deſunt *Arch. V.* *m* *Valla*, *M. Paſſ. Ask. Rem. V. Arch.*, margo *Steph.* rectisſime, συγγενεαλογήσαντι *Ald.* et *Edd.* *n* *M. Paſſ. Ask.*, ἱςᾶ *Arch. Vind. Paris. B.*, *Ald.* *o* *Paſſ. Ask. V. Arch.* ora *Steph.* vulgo ἕκαςον ἑωϋτόν.

nus et alii, praebuisſent, anſam praecidisſent querelae. Ecquis unquam γυμνῶν ἀνόπλων aptavit? Quanto melius *Aldus*, *Euſtathius*, ſchedaeque plures. Ita *Xenophon* Κυρ. Παιδ. v. p. 140. γυμνὰ ὅπλων σκευοφόρα. *Galenus* de Uſu Part. p. 368. ἄνθρωπος δ' ὥσπερ τὸ σῶμα ΓΥΜΝΟΣ ὍΠΛΩΝ, οὕτω καὶ τεχνῶν τὴν ψυχὴν ἔρημος. Alia mitto.

16. Γενεαὶ τρεῖς ἀνδρῶν &c.] Haud disſimilia *Clemens Alex.* Strom. I. p. 401. et Homerici ſcholiaſtae. Alii aut brevius aut amplius temporis ſpatium τῇ γενεᾷ contribuunt, uti *Theod. Rykius* Disſert. de Prim. Ital. Colon. C. 4. et *Io. Alberti* ad *Heſychii* Γενεὰ docuerunt. *Noſter* non ſemper ſibi in annorum γενεᾶς ambitu reſpondet et congruit, quod I, 7., ſi ſana isthic omnia, teſtabitur. Alibi praeterea de *ſingulis hominibus* ſive *regibus* ſine ulla finiti temporis notatione vocem adhibet, veluti VI, 98. Confer *Iac. Perizon.* Orig. AEgypt. C. XI. p. 215. Scripsi ex *Arch.* et *Vind.* post pauca καὶ πρὸς, τριηκοσίοισι elegantius quam ſcribarum pro ingenio ratus. Dixi I, 156. quibus *Euripid.* Heracl. v. 961. et Helen. 641. *Iſaeum* de Hagn. Hered. p. 89. adſtrue.

24. Ἐξ ἠθέων τὸν ἥλ. ἀνατεῖλαι] Neque hoc debuerat tentari. Alium reſpicit locum *Suidas*, quando Ἐξ ἠθέων interpretatur ἐκ τῶν συνήθων τόπων· hunc *Thomas M.* ἐξ ἠθέων optime reddens ἔξω τῆς συνηθείας, in v. Ἐξ. Ἰςέον, inquit, ὅτι ἡ Ἐξ ἔςιν ὅτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἔξω τίθεται. Ea ſaepenumero latet in compoſitis vis, velut in ἔκμετρος, ἔκδικος, ἔκθεσμος, ἔξαθλος, ſimilibusque; in ἐκδῆσαι ἐκςρέψαι· ἐξοικεῖν· apud *Ariſtid.* I, p. 175. ἐξοικεῖν τῆς οἰκουμένης idem est ac ἐκτετοπίσθαι. *Ariſtoph.* Nub. v. 88. Ἔκςρεψον ὡς τάχιςα τοὺς σαυτοῦ τρόπους. In *Thucyd.* III, c. 55. ἐκπρεπέςερου Schol. reddit ἔξω τοῦ πρέποντος. VALCKEN.

24. Τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι] Corrigunt *Miſcell. Lipſien.* τὸν ἥλιον ἀναπῆλαι, *ſolem reſiliisſe e ſedibus ſuis, velut pila in murum illiſa* ἀναπάλλει, *reſultat.* Non credo, nec ea verbo poteſtas. Haud multum huic fabellae disſimilis Platonica Politic. p. 269. A. ὡς ἄρα, regis Atrei aetate, ὅθεν μὲν ἀνατέλλει νῦν, εἰς τοῦτον τότε τόπον ἐδύετο, ἀνέτελλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου in ortu ſolis et occaſu aliorumque ſiderum mutato. Ill. *Scaliger.* III. Emend. Temp. p. 198., quod et *Galeus* adſcripsit, veri quandam umbram in AEgyptiis his nugis quaeſivit et invenit.

36. Ἕκαςος αὐτόθι ἵςαται — εἰκόνα] Suum defendere videtur IV, 103. ἐπὶ ξύλου μεγάλου ἀναπείρας ἱςᾶ· etiam *Demoſthen.* περὶ Συντ. p. 100. μὰ Δί', οὐ χαλκοῦς ἵςασαν, οὐδ' ὑπερηγάπων. *Alciphron.* I, 30. cum animadverſione *Bergleri.* Quae ſuccedunt, διεξιόντες διὰ πασέων &c. ſcripti libri ſuſpecta reddunt. Nec ſunt, quod *Gronovius* adpoſuit, ad ſententiam adprime necesſaria, ſed Herodoteae tamen redundantiae minime contraria.

38. Πατρὸς ἕκαςον ἑωϋτόν] Ἑωϋτοῦ ſcribendum cenſeo: ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς ἕκαςον ἑωϋτοῦ ἐόντα, *ſui quemque patris filium esſe demonſtrabant*; e ſimilitudine nimirum imaginis τοῦ ἄγχιςα ἀποθανόντος. Sed unusquisque tum illorum πατρὶ ἐοικὼς Παῖς ἀγαπητὸς ἔγεντο. Deos et heroas ſui generis auctores arroganter iactantibus Graeculis ſuos quidem Reges, qui hominibus imperasſent, omnes homines fuisſe ſacerdotes comprobabant ex hominibus natos: Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γεγονέναι — καὶ οὔτε ἐς θεὸν οὔτε ἐς ἥρωα ἀνέδησαν αὐτούς. *Homo* πίρωμις AEgyptiace dicebatur; Herodoti καλὸν κἀγαθὸν luſum esſe etymologicum monuit Iablonskius Prolegom. in Pantheon p. 38: Ἐς θεὸν ἀναδῆσαι et ἀναδῆσαι τὴν πατριὴν vulgo Graecis dicebatur, τὸ γένος εἰς θεὸν ἀναφέρειν· et, voce γένος omisſa, ἀνέφερεν ἐς Θαμοῦν. Proximum accedit ἀνάψαι τὸ γένος εἰς Δία· et γένος ἀρχαῖον καὶ τῶν οἰκιςῶν ἀνημμένον in Philoſtr. de V. A. I, c. 4. Quod ſequitur in *Herod.* caput 144. totum ex-

ἄγχιϛα ἀποθανόντος τῆς εἰκόνος, [a] διεξιόντες διὰ πασέων, ἕως οὗ ἀπέδεξαν ἁπάσας αὐτάς. Ἑκαταίῳ δὲ γενεηλογήσαντι ἑωϋτὸν, καὶ ἀναδήσαντι ἐς ἑκκαιδέκατον θεὸν, ἀντεγενεηλόγησαν ἐπὶ τῇ ἀριθμήσει, οὐ δεκόμενοι παρ᾽ αὐτοῦ, ἀπὸ θεοῦ γενέσθαι ἄνθρωπον· ἀντεγενεηλόγησαν δὲ ὧδε, φάμενοι [b] ἕκαϛον τῶν κολοσσῶν Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γεγονέναι· [c] ἐς ὃ τοὺς πέντε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίους [d] ἀπέδεξαν κολοσσοὺς, Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γενόμενον, καὶ οὔτε ἐς θεὸν, οὔτε ἐς ἥρωα ἀνέδησαν αὐτούς. Πίρωμις δέ ἐϛι κατ᾽ Ἑλλάδα γλῶσσαν, καλὸς κἀγαθός. Ἤδη ὦν τῶν αἱ εἰκόνες ἦσαν, τοιούτους ἀπεδείκνυσάν σφεας πάντας ἐόντας, θεῶν δὲ πολλὸν [e] ἀπαλλαγμένους· τὸ δὲ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων, θεοὺς εἶναι τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἄρχοντας, [f] οὐκ ἐόντας ἅμα τοῖσι ἀνθρώποισι· καὶ τούτων αἰεὶ ἕνα τὸν [g] κρατέοντα εἶναι· ὕϛατον δὲ αὐτῆς βασιλεῦσαι Ὧρον τὸν Ὀσίριος παῖδα, τὸν Ἀπόλλωνα Ἕλληνες ὀνομάζουσι· τοῦτον [h] καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλεῦσαι ὕϛατον Αἰγύπτου. Ὄσιρις δέ ἐϛι Διόνυσος κατ᾽ Ἑλλάδα γλῶσσαν. Ἐν Ἕλλησι μέν νυν νεώτατοι τῶν θεῶν νομίζονται εἶναι [i] Ἡρακλῆς τε καὶ Διόνυσος καὶ Πάν· παρ᾽ Αἰγυπτίοισι δὲ, Πὰν μὲν, ἀρχαιότατος, καὶ τῶν ὀκτὼ [k] τῶν πρώτων λεγομένων [l] θεῶν· Ἡρακλῆς δὲ, τῶν δευτέρων, τῶν δυώδεκα λεγομένων [m] εἶναι· Διόνυσος δὲ, τῶν τρίτων, οἳ ἐκ τῶν δυώδεκα θεῶν ἐγένοντο. Ἡρακλέϊ μὲν δὴ ὅσα αὐτοὶ Αἰγύπτιοί φασι εἶναι ἔτεα ἐς Ἄμασιν βασιλέα, δεδήλωταί μοι πρόσθε. Πανὶ δὲ ἔτι τούτων [n] πλέονα λέγεται εἶναι, Διονύσῳ δ᾽ ἐλάχιϛα τούτων· καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια λογίζονται εἶναι ἐς Ἄμασιν βασιλέα· καὶ ταῦτα
145 Αἰγύπτιοι ἀτρεκέως φασὶ ἐπίϛασθαι, αἰεί τε [o] λογιζόμενοι, καὶ αἰεὶ ἀπογραφόμενοι τὰ ἔτεα. Διονύσῳ μέν νυν τῷ ἐκ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγομένῳ γενέσθαι, κατὰ ἑξακόσια ἔτεα καὶ χίλια μάλιϛά ἐϛι ἐς ἐμέ· Ἡρα-

ipsum eſſe ex imagine eius, qui proxime eſſet mortuus, eundo per imagines eorum, donec omnes illas expoſuerant. Hecatæo igitur originem ſuam recenſenti, et ad ſextumdecimum deum alliganti, occurrebant ſimili ratione per numerationem, non admittentes id, quod ab illo diceretur, hominem generari e deo. Occurrebant autem repetenda progenie hunc in modum, dicentes unumquemque coloſſorum fuiſſe Piromin ex Piromi genitum, donec trecentos quadraginta quinque coloſſos commemorarent, Piromin ex Piromi progenitum: eosque referentes nec ad deum nec ad heroa. Est autem Piromis Græca lingua expoſitum *hone-
ſtus et bonus.* Eos itaque, quorum imagines e- 144
rant, demonſtrabant tales omnes extitiſſe, ſed multum a diis diſtantes. Tempore autem hos viros antecedente fuiſſe deos in AEgypto principes, non agentes cum hominibus, et eorum ſemper unum extitiſſe dominatorem: et postremum illic regnaſſe Orum Oſiridis filium, quem Græci Apollinem nominant. Hunc, postquam evertit Typhonem, regnaſſe in AEgypto postremum. Oſiris autem Græ-
ca lingua est, *Liber.* Atqui apud Græcos no- 145
viſſimi deorum eſſe cenſentur Hercules, Liber et Pan: at apud AEgyptios Pan vetuſtiſſimus est, etiam ex octo diis, qui primi dicuntur: Hercules, ex ſecundis, qui dicuntur duodecim eſſe: Liber, ex tertiis, qui ab illis duodecim diis ſunt procreati. Herculi autem quantum annorum ad Amaſin regem eſſe ipsi AEgyptii dicant, ſuperius a me patefactum est: Pani autem plus adhuc annorum eſſe dicitur; minimum horum Libero; quamquam huic ad Amaſin regem quindecim millia annorum eſſe ſupputentur. Et haec AEgyptii liquide asſeverant ſe ſcire, et asſidue ſupputando, et ſemper annos deſcribendo. Baccho quidem certe, qui ex Semele Cadmi genitus fertur, ad meam ætatem ſunt anni ferme mille ſex-

a Deſit *V. Arch.*, in *Med. Paſſ. Ask.* ſequentia usque Ἑκαταίῳ absunt. *b* Ἑκάϛῳ *Arch. Vind. Valla.* *c* Ἐς ἑωϋτοὺς *Arch. V.* *d* Ἀπηρίθμησαν αὐτοὺς, Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γενόμενον *Arch. V. Valla*; vulgo Πίρωμιν ἐπονομαζόμενον. *e* Ἀπηλλαγμένους *Athen.* Legat. C. 24., ubi haec citat, *Arch. V.*; ſuperius πάντας ante ὄντας negligit *Athenag.* *f* Οἰκέοντας ἅμα *Arch. V. Valla.* *g* Κραταίοντα *Arch. V.*, tum ὕϛερον ora *Steph.* et *Athenagor.* *h* Expresſit *Euſtath.* ad Hom. p. 346, 17. et p. 629, 39. *i* Vellicat haec *Plut.* Malign. p. 857. Spectavit et *Arrian.* Ἀναβ. II, 16. *k* Tria haec praetereunt *Arch. V.* *l* *M. Arch. Ask. Paſſ. Vind.*; *Aldus* λεγομ. εἶναι. Ἡρ. *m* *Iidem*; εἶναι hic *Ald.* et aliis aberat. *n* Πλείονα *Paſſ.* et *Ask.*, ſaepe dialecti ſpeciem negligentes. *o* Schol. *Pasſion.* ψηφιζόμενοι.

exhibet *Athenagoras* Legat. §. 24. Tradit isto cap. *Herod.* antequam homines regnasſent in AEgypto, Deos fuiſſe ἄρχοντας οὐκ ἐόντας ἅμα τοῖσι ἀνθρώποισι. Qui hic nobiscum ſtudia tractat literarum vir ingenioſus *Ioann. le Febvre* corrigendum ſuſpicabatur, οἰκέοντας ἅμα τ. ἀ. atque ita legiſſe *Vallam*, vertentem, *una cum hominibus habitantes.* VALCKEN.

47. Πίρωμιν ἐπονομαζόμενον, καὶ οὔτε ἐς &c.] Inepta haec ſunt, et orationem interturbant. *Henr. Stephanus*, ut aſperitas tolleretur, Πίρωμες ἐπονομαζομένους *Piromidas cognominatos*, emendavit, *Reiskius* Πίρωμιν ἐπονομάζοντες. Quorum ego conatus non aſpernor. Quanto tamen praeſtantius *Laurentii* et Codd. illud Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γενόμενον *Piromin ex Piromi progenitum.* Auſus ſum, nec puto damnabili conſilio, id ſcriptori reddere, ſiquidem ſuperiora id et ratum habent et ſibi poſtulant. Belle *Gronovius* hanc maiorum in AEgypto conputandorum rationem ex *Syneſio* I. de Provid. p. 93. D. firmavit, gratias ſine dubio *Mediceo* acturus, ſi quid huiusmodi dedisſet: et erat tamen a *Galeo* in medium depoſitum. Iam, ſi fides *Kirchero*, ΠΙΡΩΜΙ Coptis est *vir fortis et Heros* Suppl. Lex. Copt. C. 7., ſive, ut *Noſter*, καλὸς κἀγαθός. At certa non est: namque illi in Prodromo Copto p. 295. ac alibi ΠΙΡΩΜΙ *vir* aut *homo* est, ſine ullo boni malive additamento. Inſpice *H. Relandi* Disſert. de Copt. Ling. p. 108. et *Iablonskii* Prolegom. Panth. AEgypt. p. 38.

53. Οὐκ ἐόντας ἅμα ἀνθρώποισι] Magnum Theologiae AEgyptiae, quam docte digesſit, praeſidium *Iablonskius* in his reperit, ſed meo iudicio infirmum et haudquaquam locuples. Quid enim, ſi ſemper deorum unus AEgypti fuerit dominator, ſi ſuos ſibi ſucceſſores habuerit, artes invenerit, formarit legibus et inſtitutis civium mores, gesſerit bella, vitaeque finem et ſuum ſibi ſepulcrum habuerit, negandusne erit cum hominibus egiſſe? Nullum quidem fabularis illa doctrina θεὸν ἀνθρωποειδέα adgnovit, nec ſuſtulit eorum inter homines et cum mortalibus conmercia ἐν ἱερῶν ζώων μορφαῖς. Teſtes fero *Diodorum* I, 12. et *Plutarchum* Iſ. et Oſir. C. 18. Atque haec faciunt, ut verisſimum putem, οἰκέοντας ἅμα τοῖσι ἀνθρώποισι *habitantes cum hominibus*, quomodo *Valla* et ſchedae quaedam. Convenit egregie istud fabulis gentis et ſcriptoris ſententiae. Obſtat, neque diffiteor, *Athenagoras*, quem ſi dixero, codice emendatisſimo caruiſſe, nihil ponetur, quod a vero abeat. Sed placet his in conmutationibus τὸ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ.

56. Τοῦτον καταπαύσαντα] In Latinis a *Valla* venerat *postquam exſtinxit Typhonem.* Scio bello ſuperatum periiſſe Typhonem apud *Diodorum* I, 88., nec non, quae *Plutarch.* Iſ. et Oſir. C. 19. litteris mandavit, et *Stephan. Byz.* in V. Ἡρώ. At *Herodotus* nihil tale. Significat regno, quod fratri per ſcelus eripuerat, deiectum ab Horo fuiſſe. Simile est τοὺς τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας ὁ Μαρδόνιος VI, 43., quos ille abdicare coëgerat. VII, 105. τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου ϛαθέντα καταπαύσας· et II, 162. De Oſiride, ceterisque AEgyptiorum diis et eorum ordinibus parco ſcribere. Cl. *Iablonskii* hic campus fuit Prolegom. Panth. p. 75., in paucis ab *Herodoti* mente aberrantis.

73. Κατὰ ἑξακόσια ἔτεα καὶ χίλια κ. λ.] In numeris latet error. Ab Hercule ad Herodotum abierunt anni fer-

sexcenti: Herculi autem Alcmenæ filio, prope nongenti anni: Pani autem Penelopes, ex hac enim et Mercurio Pan genitus dicitur a Graecis, minus annorum est quam a bello
146 Troiano, octingenti fere ad me anni. Vtrum horum quæ dicuntur probabilius sibi videtur, eo quisque utatur licet; mihi autem de his opinio demonstrata est. Nam si et isti in Græcia cum celebres fuisſent, tum senuisſent, quemadmodum Hercules ex Amphitryone genitus, atque etiam Bacchus ex Semele, et Pan ex Penelope natus, dixerit aliquis et hos viros natos habere illorum deorum nomina, qui prius geniti fuerant: nunc vero Græci aiunt et Bacchum, statim, ut editus fuit, ab Iove insutum femori, portatumque in Nysam, quæ est supra AEgyptum in AEthiopia: de Pane ne habent quidem quod dicant, quonam a partu sit delatus; ex quo fit mihi manifestum, Græcos audivisse posterius horum, quam aliorum deorum nomina: et ex eo tempore, quo de iis audierant, illorum nativitatem recensuisse; atque hæc quidem ipsi AEgyptii
147 aiunt. QVAE vero ceteri homines, et AEgyptii consentientes illis aliis memorant in hac regione fuisse gesta, haec iam explicabo; aliquid etiam his quod ego vidi admiscebitur. Post Vulcani sacerdotis regnum AEgyptii libertatem adepti, duodecim reges, nullo enim tempore poterant sine rege vivere, deligunt, in totidem portiones omni AEgypto distincta. Isti iuncti inter se affinitatibus regnabant, pactionibus his initis, ne se invicem tollerent, neve alius plus alio quippiam obtinere quæreret, sed ut essent quam amicissimi. Atque ea de causa has pactiones inierunt valide circummunientes, quod eis inter initia, simulatque tyrannides invaserunt, responsum oraculo fuerat, qui eorum in templo Vulcani ærea phiala libasset, eum totius AEgypti regno potiturum: per omnia enim templa congrega-
148 bantur. Etiam placitum est eis relinquere communiter monumenta: ex eoque placito fecerunt labyrinthum, paulo supra stagnum Mœ-

Ἡρακλέϊ δὲ τῷ Ἀλκμήνης, κατὰ [a] εἰνακόσια ἔτεα· Πανὶ δὲ τῷ ἐκ Πηνελόπης (ἐκ ταύτης γὰρ καὶ Ἑρμέω λέγεται γενέσθαι ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ Πὰν) ἐλάσσω ἔτεά ἐστι τῶν Τρωικῶν, [b] κατὰ τὰ ὀκτακόσια μάλιστα ἐς ἐμέ. Τούτων ὦν ἀμφοτέρων πάρεστι χρᾶσθαι τοῖσι τὶς πείσεται λεγομένοισι μᾶλλον· ἐμοὶ δ' ὦν ἡ περὶ αὐτέων γνώμη ἀποδέδεκται· εἰ μὲν γὰρ φανεροί τε ἐγένοντο, καὶ κατεγήρασαν καὶ οὗτοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατάπερ Ἡρακλέης ὁ ἐξ Ἀμφιτρύωνος γενόμενος, καὶ δὴ καὶ Διόνυσος ὁ ἐκ Σεμέλης, καὶ Πὰν ὁ ἐκ Πηνελόπης γενόμενος, ἔφη ἄν τις καὶ τούτους ἄλλους γενομένους ἄνδρας ἔχειν τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν προγεγονότων θεῶν· νῦν δὲ Διόνυσόν τε λέγουσι οἱ Ἕλληνες ὡς αὐτίκα γενόμενον, ἐς τὸν μηρὸν [c] ἐνεῤῥάψατο Ζεὺς, καὶ ἤνεικε ἐς Νύσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἐοῦσαν ἐν τῇ Αἰθιοπίῃ· καὶ Πανός γε πέρι οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν ὅκῃ ἐτράπετο γενόμενος· δῆλά [d] μοι ὦν γέγονε ὅτι ὕστερον ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες τούτων τὰ οὐνόματα, ἢ τὰ τῶν ἄλλων θεῶν· ἀπ' οὗ δὲ ἐπύθοντο χρόνου, ἀπὸ τούτου γενεηλογέουσι αὐτέων τὴν γένεσιν· ταῦτα μέν νυν αὐτοὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι. Ὅσα δὲ [e] οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι, ὁμολογέοντες τοῖσι ἄλλοισι κατὰ ταύτην τὴν χώρην γενέσθαι, ταῦτ' ἤδη φράσω· προσέσται δέ τι [f] αὐτοῖσι καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος. Ἐλευθερωθέντες Αἰγύπτιοι μετὰ τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου βασιλεύσαντα, (οὐδένα γὰρ χρόνον [g] οἷοί τε ἦσαν ἄνευ βασιλῆος διαιτᾶσθαι) ἐστήσαντο δυώδεκα βασιλέας, [h] ἐς δυώδεκα μοίρας δασάμενοι Αἴγυπτον πᾶσαν· οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι ἐβασίλευον, νόμοισι [i] τοῖσιδε χρεώμενοι, μήτε καταιρέειν ἀλλήλους, μήτε πλέον τι δίζησθαι ἔχειν τὸν ἕτερον τοῦ ἑτέρου· εἶναί τε φίλους τὰ μάλιστα· τῶνδε δὲ εἵνεκα τοὺς νόμους τούτους ἐποιεῦντο, [k] ἰσχυρῶς περιστέλλοντες· ἐκέχρηστό σφι κατ' ἀρχὰς αὐτίκα ἐνισταμένοισι ἐς τὰς τυραννίδας, τὸν χαλκέῃ φιάλῃ σπείσαντα αὐτέων [l] ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τοῦτον ἁπάσης βασιλεύσειν Αἰγύπτου· [m] ἐς γὰρ δὴ τὰ πάντα ἱρὰ συνελέγοντο. Καὶ δή σφι μνημόσυνα ἔδοξε λιπέσθαι κοινῇ· δόξαν δέ σφι, ἐποιήσαντο λαβύρινθον, ὀλίγον ὑπὲρ τῆς λίμ-

a M. Ask. Pasſ.. ἔτεα alii non legunt. Mox τῷ Πενελ., sine praepositione *Arch. Vind.*, habet *Eustath.* in Hom. p. 14, 35, 57. *b Pasſ. Ask. M.*, *Aldo*, *Paris. B. V. Arch.* τὰ deest. *c* Ἀνεῤῥάψατο *Arch. Eustath.* in Dionyſ. v. 1153. p. 217., ἐῤῥάψατο *Ask.*, tum Νύσαν *Arch. V. Pasſ. Ask.*, non tamen *Eustath.*, qui Νύσσαν cum *Edd.* *d* Ὦν μοι *Arch. V.* *e Med. Ask. Pasſ.*, alii οἵτε ἄλλοι. *f Iidem*, vulgo αὐτοῖς. *g* Οἰῶ τε *Vind.* *h* Abest illi et *Arch.* *i M. Arch. V. Pasſ. Ask.*, vulgo τοῖσδε. *k* Ἰσχυροὺς *Arch. V.* tum ἐκέχρητο ambo. *l* Ἂν *iid.* *m* Ὡς *Arch.*, ὃς *Vind.*

ferme nongenti: ergo, si in his nihil fuit admissum, a Dionyso, Cadmi nepote, ad eumdem anni circiter septingenti: ergo Bacchum istum inter et Herculem generationes, γενεαὶ, plusquam viginti. Atqui non plus quinque generationibus Bacchus et Hercules disiuncti fuerunt, sicuti ex *Apollodoro*, *Diodoro* et aliunde cognitum habemus. Quinque generationes, siquidem tres centum dederunt, quod C. 142. adseruit, centum fere et sexaginta consummant annos. Vnde consequens est, ut, *κατὰ ἑξήκοντα ἔτεα καὶ χίλια anni ferme mille et sexaginta*, reformetur. Vidit hoc ac recte ursit *Th. Lydiatus* in Oxon. Marm. p. 25., probavit etiam *Bouherio* Diſſ. Herod. C. XI. p. 131. Animadverterat mendam *Palmerius* quoque Exercit. ad Graec. Auct. p. 12., finxeratque *ἐννακόσια ἢ χίλια μάλιστα*, *nongenti aut mille ad summum*, nimium a rei veritate et prisca loci lectione desciscens.

84. Ἔφη ἄν τις καὶ τούτους ἄλλους &c.] Mallem τοὺς ἄλλους. Hoc videtur voluisse, si Hercules, Dionysus et Pan, in Graecia nati et educti, priscorum Deorum nomina et titulos invaserint, etiam alios humanae originis, pro diis superstitione Graecorum habitos, dici non iniuria posse, illud ipsum in semet expertos esse. Quae sane suspicio ex earum est genere, quibus veritatis character detrahi non debet. Unde enim tot Ioves, Apollines, Neptuni et omnis fere ille συρφετὸς οὐρανιώνων; De Mercurio Maiae F., τοῦ Ἑρμοῦ aut AEgyptio Thoyth aut Samothraciae *Cadmili* titulos et officia occupante, testantur conplures: τοὺς Τυνδαρίδας δέ φασι τὴν τῶν Διοσκούρων δόξαν ὑπελθεῖν, πάλιν (immo πάλαι, ut *Hemsterhusius*) νομιζομένων εἶναι θεῶν, verissime *Sextus Empir.* IX. p. 557. Castor enim et Pollux, Tyndari et Ledae filii, Dioscurorum, qui inter Cabiros Samothracum, nomen et honores vulgi et veteratorum artibus inpetraverunt, et diu servarunt; quod *Hemsterhusius* V. Cl., tanta eruditionis variae copia ad *Luciani* D. Deor. XXVI. p. 282. patefecit, ut nihil supra. *Herodoti* non iniustum de similibus arbitrium.

87. Καὶ ἤνεικε ἐς Νύσαν τήν &c.] Adtigit AEthiopiae hanc urbem III, 97., Νύσαν, non ut Edd. Νίσσαν, adpellans: quod et hic sequor codicum imperio. Alii alibi locant et Νύσσαν scribunt, de quibus ad *Diodori* I, 15. Nihil praeterea interest, utrum ἐς μηρὸν ἐνεῤῥάψατο an ἐῤῥάψατο optaveris. ἐῤῥαψάμενος τῷ μηρῷ eadem in fabula *Aristides* princ. Laud. Dionysi T. I. p. 29., ἐνέῤῥαψε τῷ μηρῷ *Apollod.* III, 4, 3. μηρῷ ἐγκατεράψαο *Orpheus* Hymn. XLVII, 3.

6. Ἐκέχρηστό σφι κατ' ἀρχάς] Notabile est, neque displicet, ἐκέχρητο *Arch.* et *Vind.*; quem in modum iidem II, 151. III, 64. VII, 220., consentiente isthic *Med. Ask.* et *Pasſ.* Tale etiam δειμαίνων τὸν κεχρημένον θάνατον IV, 164. Iam supra quod posuit, post Sethonis excessum, sive μετὰ τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου, XII. principes lectos fuisse, insuper *Marshamus* habuit, *Anysin* cœcum et *Sethonem* catalogo XII. regum satis inprudenter inserens Can. Chron. p. 538.

λίμνης τῆς [a] Μοίριος, κατὰ κροκοδείλων καλεομένην πόλιν μάλιςά κη κείμενον· τὸν ἐγὼ ἤδη ἴδον λόγȣ

146 μέζω· εἰ γάρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε καὶ [b] ἔργων ἀπόδεξιν συλλογίσαιτο, ἐλάσσονος πόνȣ [c] τε ἂν καὶ δαπάνης φανείη ἐόντα τȣ͂ λαβυρίνθȣ τȣ́τȣ· καί τοι ἀξιόλογός γε καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ [d] ἐςὶ νηὸς, καὶ ὁ ἐν Σάμῳ· ἦσαν μέν νυν καὶ αἱ πυραμίδες λόγȣ μέζονες, καὶ πολλῶν ἑκάςη αὐτέων Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ [e] μεγίςων ἀνταξίη· ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει· τȣ͂ γὰρ δυώδεκα μέν εἰσι αὐλαὶ κατάςεγοι, ἀντίπυλοι ἀλλήλῃσι· ἓξ μὲν πρὸς βορέω, ἓξ καὶ πρὸς νότον τετραμμέναι συνεχέες· τοῖχος καὶ [f] ἔξωθεν ὁ αὐτός σφεας περιέργει· οἰκήματα δ᾽ ἔνεςι διπλᾶ, τὰ μὲν, ὑπόγαια, τὰ δὲ, μετέωρα [g] ἐπ᾽ ἐκείνοισι τρισχίλια, ἀριθμὸν πεντακοσίων καὶ χιλίων ἑκάτερα· τὰ μέν νυν μετέωρα τῶν οἰκημάτων αὐτοί τε [h] ὠρέομεν διεξιόντες, καὶ αὐτοὶ θεησάμενοι λέγομεν· τὰ δὲ αὐτέων ὑπόγαια λόγοισι ἐπυνθανόμεθα· οἱ γὰρ ἐπεςεῶτες τῶν Αἰγυπτίων δεικνύναι αὐτὰ οὐδαμῶς ἤθελον, φάμενοι θήκας αὐτόθι εἶναι τῶν τε ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον [i] τȣ́των οἰκοδομησαμένων βασιλήων, καὶ τῶν ἱρῶν κροκοδείλων· ȣ̔́τω τῶν μὲν κάτω περὶ οἰκημάτων ἀκοῇ παραλαβόντες λέγομεν· τὰ δὲ ἄνω, μέζονα ἀνθρωπηΐων ἔργων αὐτοὶ [k] ὠρέομεν· αἵ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ τῶν [l] ςεγέων, καὶ οἱ ἑλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλέων ἐόντες ποικιλώτατοι, θῶϋμα μυρίον παρέχοντο, ἐξ αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰκήματα διεξιȣ͂σι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς παςάδας, [m] ἐς ςέγας τε ἄλλας ἐκ τῶν παςάδων, καὶ [n] ἐς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων· ὀροφὴ δὲ πάντων τȣ́των λιθίνη, κατάπερ οἱ τοῖχοι· [o] οἱ δὲ τοῖχοι, τύπων ἐγγεγλυμμένων πλέοι· αὐλὴ δὲ [p] ἑκάςη περίςυλος, λίθȣ λευκȣ͂ ἁρμοσμένȣ τὰ μάλιςα· τῆς δὲ γωνίης τελευτῶντος τοῦ

λα-

Mœrios, maxime urbem verſus, quæ dicitur crocodilorum: quem ego iam aſpexi fama maiorem. Si quis enim omnium caſtellorum aut operum Græcorum ſpeciem conſideret, minori labore et ſumptu deprehendentur ſtetiſſe, quam fuit huius labyrinthi. Tametſi enim iſtud in urbe Epheſo templum eſt memoratu dignum, et in Samo; etiam pyramides erant narratione maiores, quarum ſingulæ multis ac maximis operibus Græcis æquiparandæ ſunt. At vero eas quoque labyrinthus ſuperiacit. Etenim duodecim eius aulæ ſunt tecto opertæ, portis oppoſitis altrinſecus: ſex ad aquilonem, totidem ad auſtrum vergentes contiguæ, eodem extrinſecus muro præcluſæ. Duplicia in eo ſunt domicilia, ſubterranea, et ſuperna illis impoſita, numero tria millia, in ſingulis mille quingenta. Quorum ea quæ ſuperna ſunt, ipſi peragrantes videbamus, et quæ aſpeximus enarramus; ſubterranea vero auditu didicimus. Nam præpoſiti AEgyptiorum nolebant ullo pacto illa monſtrare, quod dicerent illic loculos eſſe tum eorum regum, qui penitus ædificaverunt labyrinthum iſtum, tum ſacrorum crocodilorum. Ita de infernis ædificiis auditu cognita referimus. Superna ipſi perſpiciebamus humanis operibus maiora; nam egreſſus per tecta, et anfractus per aulas diverſiſſimi, infinita me admiratione afficiebant: et ex aula in ædificia tranſitur, ex ædificiis in cubicula, et e cubiculis in ſolaria et tecta alia, et ex ædificiis in alias aulas. Horum omnium lacunar, quemadmodum parietes, lapideum eſt; parietes ſculptilibus paſſim figuris ornati. Singulæ aulæ columnarum ambitu redimitæ lapide arctiſſime iuncto albo. Angulo

a Μύριος *Arch. V.*, tum κροκοδείλου *Arch.* male. Conf. *Steph. Byz.* in Voc., haec citantem. *b* Ἔργα *Arch.* vid. *Euſtath.* in Iliad. p. 286, 38. *c* Τὸ ἂν V. τὰ ἂν *Arch.* *d* Νεὼς ἐςι *Arch. Vind.* *e* Μεγάλων *Ask. Paſſ. Vind. M.*, μεγίςων *Ald. Paris. B. Rem. Arch.* *f* Deſit *Arch. V.* paullo ſuperius πρὸς βορέω *M. Paſſ. Ask.*, alii βορέην. *g* *Rem. M. Vind. Paſſ. Ask.* optime, alii ὑπὸ ἐκείνῃσι. *h* Ὀρέωμεν *Arch.*, ὁρῶμεν *Paſſ. Ask.* *i* *M. Paſſ. Ask.*, τοῦτον ceteri. *k* Ὀρῶμεν *V. Arch.* *l* Τέων *iidem* voce decurtata. Mox εἱλιγμένοι *Paſſ. Ask.* *m* Ἐςεγασμένας ἄλλως, ἐκ τῶν πας. δὲ ἐς αὐλὰς *Arch.*, ἐςέγαςαι *Vind.* *n* Sic *Edd.* et *MSS.* omnes, praeter *Vind.*, qui ἄλλας non habet, aberat etiam a *Gronov.* edito, operarum peccato. *o* Haec tria omittunt *Vind. Arch.*, tum τύπων γεγλ. ambo. *p* Omnia iſta ad γωνίης negligunt *V. Arch.*, ſatis ſocordes.

12. Τῆς Μοίριος κατὰ Κροκοδείλων — πόλιν] In *Stephano Byz.* quem huc reſpexiſſe *L. Holſtenius* aliique monuerunt, mendam reliquerunt intactam: Κροκοδείλων πόλις ſita fuiſſe dicitur ἐν τῇ Μοιρίδι τῇ λίμνῃ ἐν Αἰγύπτῳ. corrigendum ſine dubio: ἐν τῇ Μοίριδος λίμνῃ· neque enim lacus iſte nobiliſſimus *Moeris*, Μοῖρις, dicebatur, ſed *Moeridis*: Μοίριος λίμνη ſemper Herodoto, Μοίριδος λίμνη Diodoro ceteriſque. Herodotei non meminerat loci *Conr. Geſnerus*, *Maream* vel *Mareotida* paludem deſignari ſuſpicatus *Aeliano* de N. A. VI, c. 7. Ἐν τῇ Αἰγύπτῳ περὶ τὴν λίμνην τὴν καλουμένην Μύριδος, ὅπου Κροκοδείλων πόλις· ſcribi praeſtat Μοίριδος· quod in *Diodoro* probavit et Cl. *Weſſelingius*. Duae ſunt a ſe invicem longe diſſitae paludes, Alexandriae vicina Μάρεια, et iuxta quam Labyrinthus erat, inter nomon Arſinoiten et Memphiten Μοίριδος λίμνη. Veteres admirandum lacum Regis Moeridis iuſſu χειροποίητον fuiſſe conſentiunt: vid. *Weſſ.* ad *Diodor.* I, p. 61. contra teſtis oculatus *Ariſtides* Maream et lacum Moeridis et paludes inferioris AEgypti Nili κόλπους fuiſſe iudicabat in AEgyptiaca T. III. p. 591. ἥτε γὰρ Μοίριδος λίμνη, καὶ αἱ πρὸς τοῖς ἕλεσι (ſic egregie corrigit vir ſummus *P. Weſſelingius* ad *Hierocl.* Synecd. p. 726.) καὶ ἡ Μάρεια ἐξ ἀρχῆς εἰσι τοῦ Νείλου κόλποι. In Moeridis lacu nuper Iovis μηρὸν quaeſivit Eruditiſſ. *Schmidtius*: cui ſub Bacchi et Oſiridis fabulis *Nilus* latere videtur. Caeterum urbium AEgypti, quae quidem nobis innotuerunt, AEgyptiaca nomina ſaepe latent: indigenis *crocodili* vulgo Χάμψαι appellabantur: *Herodoti* teſtimonium L. II, c. 69. firmat *Iablonskius* Panth. P. III, p. 70. illinc probabiliter ductum genuinum fuit *urbi Crocodilorum* nomen. Quae Graeci nobis tradiderunt AEgyptiaca nomina, de his plerisque credi par eſt, quod de nomine *Canobi*, obſervat *Ariſtides* T. III, p. 608. Αἰγύπτια καὶ δυσγράμματα nomina in ſonum mutata faciliorem ori ſuo accommodarunt. Hoc facile ferendum: ſed ſaepenumero nullius ingenii lumine diſſipandas tenebras offudit hiſtoriae veteri illud ipſum, quod in nominibus AEgyptiacis Solonem feciſſe Critias narrat *Platonis* T. III. p. 113. A. διαπυνθανόμενοι τὴν τῶν ὀνομάτων δύναμιν εἰς τὴν ἑαυτῶν φωνὴν μετενηνόχασι. Hac in re frequenter etiam peccarunt *Philo Byblius* et antiqui Foederis *Interpretes* Graeci. Ne nunc quidem deſunt imitatores iſtius hiſtorici, quem notat *Lucianus* de hiſtoria ſcribenda T. II. p. 29. vid. *Plutarch.* de Fort. Rom. p. 322. F. VALCKEN.

14. Τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεα] Non alia ſunt ac πάντα τὰ Ἑλλήνων τείχεα, ſive, quidquid ſubſtructionum operumque Graeci condiderunt. Ad quem modum τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα apud *Platonem*, τὰ ἐξ ἀνθρώπων κακὰ *Dionis Caſſii*, τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα in *Heliodoro*, pluraque alia, docte explicita a Cl. *Abreſchio* Animadv. in *Aeſchyl.* I, 20. p. 140. Ἔργων ἀπόδεξις de egregiis facinoribus I, 207. II, 101. et alias obvia eſt. Verum proinde, quod *Aldus* dederat, et codices non plane inprobant, Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ μεγίςων· aliud placuit ob *Medic.* viro Celeb.

34. Αὐτοί τε ὡρέομεν] Ionum ore idem ὁρέω atque aliorum ὁράω ſonuiſſe *G. Corinthus* et hoc de grege monuerunt alii. Scriptis in libris mira variatio: haud pauci Ionicam ſpeciem, ut *Paſſ. Ask. Vind.*, prorſus recuſant. Ὀρέωμεν *Arch.*, natum ex ὁρέομεν, neglecta αὐξήσει videtur, quod et II, 106. ſervavit, et in *Edd.* occurrit V, 40. Sic *Heraclitus* θάνατός ἐςι, ὁκόσα ἐγερθέντες ὁρέομεν in *Clement. Alex.* Strom. III. p. 520. Par discordia ὁρέοντας inter et ὁρέωντας, quamquam illius, uti aequum erat, frequentior uſus. Sunt hae minutiores curae, et res geſtas veſtigantibus fortaſſe taedioſae, conſiderandae tamen Ionicum ſcriptorem verſanti. Superbum autem Labyrinthi opus *Mela* I, 9. *Plinius* Hiſt. N. XXXVI, 13., *Strabo* XVII. p. 1165. non praeterierunt, in deſcriptione non usque quaque concordes.

49. Εἰσὶ

gulo quo finit labyrinthus, adhæret pyramis
centum ſexaginta cubitorum, in qua grandia
ſunt inſculpta animalia, in quam iter ſub terra
149 factum eſt. Et quum talis ſit hic labyrin-
thus, tamen ſtagnum Mœrios, ad quod laby-
rinthus ædificatus eſt, plus adhuc præbet ad-
mirationis. Cuius in circuitu menſura trium
millium et ſexcentorum ſtadiorum eſt, ſchœ-
norum ſexaginta, quanta et ipſius AEgypti
ad mare latitudo eſt. Iacet autem ſtagnum
longo ſitu aquilonem verſus auſtrumque: alti-
tudine, ubi eius profundisſimum eſt, ducen-
torum cubitorum. Quod autem manu facta
ſit ac depreſſa, ipſa indicat; nam in eius fer-
me medio ſtant duæ pyramides, cubita du-
centa ex aqua extantes, altero tanto ædificii
aquis tecto. Super quarum utraque lapideus
eſt coloſſus in ſolio ſedens: ita pyramides ſunt
quadringentorum cubitorum. Tot autem cu-
bita iuſta ſunt ſtadium ſexcentorum pedum.
Orgyia quidem menſurata ſex pedum et qua-
tuor cubitorum: pedibus quidem, quatuor
palmorum; cubito autem, ſex palmorum. A-
qua ſtagni nativa non eſt, utpote ſolo illo ad-
modum arido, ſed e Nilo per rivum inducta,
et ſex quidem menſibus in ſtagnum influit, tot-
idem retro in Nilum; illisque ſex menſibus,
quibus ex eo effluit, ditans regium fiſcum ta-
lentis argenti ſingulis, in ſingulos dies, pro-
ventu piſcium; quum aqua influit, viginti mi-
150 nis. Hoc ſtagnum dicebant etiam indigenæ
evadere in Syrtin Africæ ſub terram, verſum
in mediterranea ad occidentem, ſecundum
montem qui eſt ſupra Memphin. Verum
quum humum e foſſa illa egeſtam nusquam vi-
derem, hoc enim mihi indagare curæ erat,
percontabar proximos accolarum, ubinam esſet
humus illinc effoſſa? Illi mihi dixere, quo fue-
rit exportata; et facile perſuadebant: quippe
qui aliud tale factum apud Ninum quoque urbem
Asſyriorum auditu cognoveram. Siquidem fu-
res magnam vim pecuniæ Sardanapalli, qui Nini
rex

λαβυρίνθε ἔχεται πυραμὶς τεσσερακοντόργυιος, ἐν τῇ [a] ζῶα μεγάλα ἐγγέγλυπται, ὁδὸς δ᾽ ἐς [b] αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποίηται. Τε̃ δὲ λαβυρίνθε τε̃τε ἐόντος τοιε̃τε, θῶυμα ἔτι μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος καλεομένη λίμνη, παρ᾽ ἣν ὁ λαβύρινθος ε̃τος οἰκοδόμηται. τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδε εἰσὶ στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, σχοίνων ἑξήκοντα ἐόντων, ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτε τὸ παρὰ θάλασσαν. κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς [c] βορῆν τε καὶ νότον, ἐε̃σα βάθος, τῇ βαθυτάτη αὐτὴ ἑωϋτῆς, πεντηκοντόργυιος. ὅτι δὲ χειροποίητός ἐστι καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστά κῃ ἑστᾶσι δύο πυραμίδες, τοῦ ὕδατος ὑπερέχεσαι πεντήκοντα ὀργυιὰς ἑκατέρη· καὶ τὸ κατ᾽ ὕδατος οἰκοδόμηται ἕτερον τοσε̃τον· καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρῃσι ἔπεστι κο- 147
λοσσὸς λίθινος, κατήμενος ἐν θρόνῳ. [d] ε̃τω αἱ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἑκατὸν ὀργυιέων, αἱ δ᾽ ἑκατὸν ὀργυιαὶ [e] δίκαιαί εἰσι στάδιον ἑξάπλεθρον. ἑξαπέδε μὲν τῆς ὀργυιῆς μετρεομένης καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν [f] μὲν τετραπαλαίστων ἐόντων, τοῦ δὲ πήχεος, ἑξαπαλαίστε. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐθιγενὲς μὲν οὐκ ἐστι (ἄνυδρος γὰρ δὴ δεινῶς ἐστι ταύτῃ) ἐκ τοῦ Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἐσῆκται· καὶ ἓξ μὲν μῆνας ἔσω ῥέει ἐς τὴν λίμνην, ἓξ δὲ μῆνας ἔξω ἐς τὸν Νεῖλον αὖτις. καὶ ἐπεὰν μὲν ἐκρέῃ ἔξω ἤδε, τότε τοὺς ἓξ μῆνας ἐς τὸ βασιλήϊον καταβάλλει ἐπ᾽ ἡμέρην ἑκάστην τάλαντον ἀργυρίου ἐκ τῶν ἰχθύων· ἐπεὰν δὲ ἐσίῃ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὴν, εἴκοσι μνέας. Ἔλεγον δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρτιν τὴν [g] ἐς Λιβύην ἐκδιδοῖ ἡ λίμνη αὕτη ὑπὸ γῆν, τετραμμένη τὸ πρὸς ἑσπέρην ἐς τὴν μεσόγαιαν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ Μέμφιος. ἐπεί τε δὲ τε̃ ὀρύγματος τούτου οὐκ ὥρεον τὸν χοῦν οὐδαμε̃ ἐόντα, ἐπιμελὲς γὰρ δή μοι ἦν, [h] εἰρόμην τοὺς ἄγχιστα οἰκέοντας τῆς λίμνης ὅκε εἴη ὁ χε̃ς ὁ ἐξορυχθείς; οἱ δὲ ἔφρασάν μοι ἵνα ἐξεφορήθη. καὶ εὐπετέως ἔπειθον· ἤδεα γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίνῳ τῇ Ἀσσυρίων πόλι γενόμενον [i] ἕτερον τοιοῦτο. τὰ γὰρ Σαρδαναπάλλου τοῦ Νίνου βασιλῆος χρήματα ἐόντα μεγά-

a Ζῶα *Arch. V. Paſſ.* *b* Et haec *iidem* praetereunt in μέζον usque, tum *Arch.* πάρεστιν ἡ Μύριος, *Vind.* πάρ τε ἡ Μύριος, absurde. *c* Βορὴν *Arch. Vind.*, ceteri βορέην. *d* Τούτῳ *Arch. Vind.* *e* Deest utrique, mox ἑξαπέδου cum *M.* ora *Steph. Paſſ. Ask.* vere: ἑξαπόδου *Ald.* et alii. *f* Δὲ *Arch.* *g* *M. Paſſ. Ask.*, ἐν Λιβύῃ *V. Arch. Paris. B. Ald.*, mox μεσόγεαν *Arch. Vind.* *h* Ἐιρήμην *V. Arch.*, voluerunt εἰρόμην, ut ſcriptor ſolet, vulgati ἠρόμεν. *i* *M. Ask. Paſſ.* qui τοιοῦτον, ſicuti *Arch.* et *Vind*, a quo et τὶ omittitur; ἑτερόν τι τοι. *Ald.*, mox Σαρδαναπάλλου *M. Ask. Paſſ. Paris. B.*, alii Σαρδαναπάλου· tum ἐόντα μεγ. χρήμ. *Paſſ. Ask. Arch. Vind.*

49. Εἰσὶ στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι] Omnia haec uncis includit *Cl. Pauw*, praetereaque ἴσοι καὶ αὐτῆς —. *cuius ambitus — aequat AEgypti partem maritimam.* Neutrum adſciſco. Nam τὸ περίμετρον — εἰσὶ στάδιοι — ſuum adgnoſcere Scriptorem C. 124. et illi adpoſita firmabunt; ἴσοι τὸ παρὰ θάλασσαν ea ſumendum eſt conſuetudine, qua μὴ ἴσας μῆκος εἶναι II, 7. Cetera, quae de AEgypti ad mare latitudine, ibidem C. 6. explanavit. Neque opus erit, ut Moeridis amplitudinem lacus examinem. Factum alias ad *Diodor.* I, 51. Hoc vide: denuo enim λεπτολογητέον· ſuperiore capite πρὸς βορέω ex *Med.* et aliis locum occupavit, πρὸς βορέην, quod hic ſe obfert, mutato. Posſum id ferre et pati, ſiquidem βορέω contractum ex βορέεω docetur ab *Euſtath.* in Homer. p. 994, 37., ſicuti eſt, et repetitur III, 102. Quid itaque inpediet, quo minus πρὸς βορῆν ex *Arch.* et *Vind.* in ſedem redeat? Habent Edd. I, 6. III, 97. VII, 189., membranae creberrime.

50. Ἴσοι] Quod forte noluisſet adeo diligenter obſervatum *Herodotus*, in numeris amplificandis ſaepe modum excedens, id a Lectore primum ad oram libri poſitum fuisſe ſuſpicor: ἴσον καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ παρὰ θάλασσαν· qui quidem eorum meminerat, quae ſupra leguntur L. II, c. 5. αὐτῆς Αἰγύπτου ἐστὶ μῆκος τὸ παρὰ θάλασσαν ἑξήκοντα σχοῖνοι, κατὰ ἡμέες διαιρέομεν. De orae maritimae latitudine *Wesſelingius* egit ad *Diodor. Sic.* I, p. 36. cui hic tradita aeque videntur ac *Is. Voſſio* parum credibilia. VALCKEN.

59. Ὀργυιαὶ δίκαιαι] Perperam ultimum quibusdam in MSS. negligitur. *Aelianus* H. Anim. XV, 9. μῆκος μὲν οὖν προήκων εἰς πεντεκαίδεκά που πόδας μεμετρημένους δικαίῳ μέτρῳ. Alexandrini interpretes *Levit.* XIX, 36. ζυγὰ δίκαια καὶ σταθμία δίκαια, et aliis ſaepe in locis. In illis autem, ἄνυδρος γὰρ δὴ δεινῶς — mira ſe balbuties *Corn. de Pauw* prodidit: fuisſe olim, ἄνυδρος γὰρ γῆ, aut γὰρ δὴ γῆ δεινῶς· quorum alterutrum ſi ſchedae dedisſent, expellendi defuisſet cauſſa. Nunc ſi ad loci ſententiam adſumatur, ſatis erit.

68. Τὸ βασιλήϊον] *Regium fiſcum*, Valla: *aulam regiam* deſignat Herod. etiam ubi theſauros commemorat. *Fiſcum Principis* vel *Imperatoris* βασιλικὸν vocant: in *Diogene Laërt.* VII, 181. recte cepit *Menagius*. Frequentat hoc ſenſu τὸ βασιλικὸν *Diodorus Sic.* L. II, c. 40. τετάρτην εἰς τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. c. 41. L. XI, c. 67: damnatorum bona Hieron εἰς τὸ β. ἀνελάμβανε, *in fiſcum referebat.* XX, c. 4. Agathocles τὰς οὐσίας εἰς αὐτὸν ἀνέλαβε. Plene legitur in Eclogis p. 592, 89. εἰς τὸ βασιλικὸν ταμεῖον τὰς οὐσίας ἀνέλαβε· conf. *H. Vales.* in Exc. *Peireſc.* p. 96. Ceterum vectigal illud e piſcibus lacus Mœridis Reginae datum ſcribit *Diodor.* πρὸς μύρα, καὶ τὸν ἄλλον καλλωπισμὸν, L. I, c. 52. VALCKEN.

79. Σαρδαναπάλλου] Una haec luxurioſi et perditi regis in Muſis mentio: fuisſet alibi uberior, ni temporum iniuria λόγους *Noſtri* Ἀσσυρίους invidisſet. Nomen hominis ſic expresſi, ut MSS. oſtentant plures. *Scaliger*, quod profitetur ad *Euſeb.* Chron. p. 63., in omnibus Chronici Codd. *Sardanapallum* invenit. In *Iuſtino* et *Oroſio* animadverterunt alii. *Maximus Tyr.* Σαρδάπαλλον adpellat Disſ. X, 9. cum *Daviſii* adnotatione: *Philo* etiam *Iudaeus* Tom. II. p. 536. *Ed. Mang.* Fuit et in *Luciani* Dea Syr. C. 40., ſi ſchedis credimus. Ipſum autem hoc exemplum, quod incredibilem ſubterraneam foſſam, qua lacus Mœridis aqua cum Syrti committitur, illuſtrare debet, longe diſcrepat.

γάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι [a] καταγαίοισι, ἐπενόησαν κλῶπες ἐκφορῆσαι. ἐκ δὴ ὦν τῶν σφετέρων [b] οἰκίων ἀρξάμενοι οἱ κλῶπες, ὑπὸ γῆν [c] σταθμεώμενοι ἐς τὰ βασιλήϊα οἰκία ὤρυσσον. τὸν δὲ χοῦν τὸν [d] ἐκφορεόμενον ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ὅκως [e] γένοιτο νὺξ, ἐς τὸν Τίγριν ποταμὸν, παραῤῥέοντα τὴν Νῖνον, ἐξεφόρεον· ἐς ὃ κατεργάσαντο ὅ, τι ἐβούλοντο. τοιοῦτον ἕτερον ἤκουσα καὶ τὸ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης ὄρυγμα γενέσθαι· πλὴν οὐ νυκτὸς, ἀλλὰ μετ' ἡμέρην ποιεύμενον· ὀρύσσοντας γὰρ τὸν χοῦν τοὺς Αἰγυπτίους, ἐς τὸν Νεῖλον φορέειν· ὁ δὲ, ὑπολαμβάνων, ἔμελλε διαχέειν. ἡ μέν νυν λίμνη αὕτη οὕτω λέγεται ὀρυχθῆναι. Τῶν δὲ δυώδεκα βασιλήων δικαιοσύνῃ χρεωμένων, ἀνὰ χρόνον ὡς ἔθυσαν ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τῇ ὑστάτῃ τῆς ὁρτῆς μελλόντων κατασπείσειν, ὁ ἀρχιρεὺς [f] ἐξένεικέ σφι φιάλας χρυσέας, τῇσίπερ ἐώθεσαν σπένδειν, ἁμαρτὼν τοῦ ἀριθμοῦ, ἕνδεκα, δυώδεκα ἐοῦσι. ἐνθαῦτα ὡς οὐκ εἶχε φιάλην ὁ ἔσχατος ἑστεὼς αὐτέων [g] Ψαμμίτιχος, περιελόμενος τὴν κυνέην ἐοῦσαν χαλκέην, ὑπέσχε τε καὶ ἔσπενδε. κυνέας [h] δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἐφόρεόν τε βασιλῆες, καὶ ἐτύγχανον τότε ἔχοντες.
148 Ψαμμίτιχος [i] μέν νυν οὐδενὶ δολερῷ νόῳ χρεώμενος, ὑπέσχε τὴν κυνέην· οἱ δὲ, [k] ἐν φρενὶ λαβόντες τό, τε ποιηθὲν ἐκ Ψαμμιτίχου, καὶ τὸ χρηστήριον, ὅτι [l] ἐκέχρηστό σφι, τὸν χαλκέῃ σπείσαντα αὐτῶν φιάλῃ, τοῦτον βασιλῆα ἔσεσθαι μοῦνον Αἰγύπτου· ἀναμνησθέντες τοῦ [m] χρησμοῦ, κτεῖναι μὲν οὐκ ἐδικαίωσαν Ψαμμίτιχον, ὡς ἀνεύρισκον βασανίζοντες ἐξ οὐδεμιῆς προνοίης αὐτὸν ποιήσαντα· ἐς δὲ τὰ ἕλεα ἔδοξέ σφι διῶξαι, ψιλώσαντας τὰ πλεῖστα τῆς [n] δυνάμιος· ἐκ δὲ τῶν ἑλέων [o] ὁρμεώμενον μὴ ἐπιμίσγεσθαι τῇ ἄλλῃ Αἰγύπτῳ. Τὸν δὲ Ψαμμίτιχον τοῦτον πρότερον [p] φεύγοντα τὸν Αἰθίοπα Σαβακῶν, ὅς οἱ τὸν πατέρα [q] Νεκῶν ἀπέκτεινε, τοῦτον φεύγοντα τότε ἐς Συρίην, ὡς ἀπαλλάχθη ἐκ τῆς [r] ὄψιος τοῦ ὀνείρου ὁ Αἰθίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίων οὗτοι, οἳ ἐκ νομοῦ Σαΐτεώ εἰσι. μετὰ δὲ, βασιλεύοντα τοδεύτερον πρὸς τῶν ἕνδεκα βασιλέων καταλαμβάνει μιν διὰ τὴν κυνέην [s] φεύγειν ἐς τὰ ἕλεα. ἐπιστάμενος ὦν ὡς περιυβρισμένος εἴη πρὸς αὐτῶν, [t] ἐπενόεε τίσασθαι τοὺς διώξαντας. πέμψαντι

rex erat, in theſauris ſubterraneis cuſtoditam, compilare quum conſtituisſent, a ſuis igitur domibus exorſi, dimenſi viam ſub terra ad regias ædes foderunt, eamque humum e cuniculo egeſtam, ubi nox aderat, in flumen Tigrim, qui Ninum præterfluit, exportabant, donec id quod optabant perfecere. Eodem modo audivi in AEgypto hanc alteram fuisſe factam lacunam, præterquam quod non noctu hæc, ſed interdiu est facta: AEgyptios enim humum quam effodiebant, in Nilum extulisſe, quam ille acceptam disſiparet. Et hic quidem lacus ita fertur fuisſe depresſus. Duo- 151
decim autem reges quum iuste degerent, et interiecto tempore in templo Vulcani sacrificasſent, et ultimo festi die libaturi esſent, porrexit eis ſummus ſacerdos aureas phialas, quibus libare conſueverant, aberrans numero, undecim, quum esſent ipſi duodecim. Ibi PSAMMITICHUS, qui poſtremus eorum ſtabat, quum non haberet phialam, detractam ſibi æram galeam tenuit, libavitque. Ferre autem ſolebant et ceteri omnes reges, et tunc quoque geſtabant galeas. Nullo quidem igitur dolo malo uſus Pſammitichus galeam tenuit. Ceteri tamen mente advertentes id factum Pſammitichi et ſimul oraculum, quod ipſis cecinerat, qui eorum ærea in phiala libasſet, eum ſolum regem AEgypti futurum; eius igitur reminiſcentes non cenſuerunt quidem æquum esſe, Pſammitichum morte mulctari, postquam rimando compererunt non id illum fecisſe induſtria aliqua; ſed maxima potentiæ parte exutum in paluſtria relegandum, ex quibus ne egresſus, reliquæ AEgypto ſe immiſceret. Hunc Pſammitichum, quum antea 152
fugiens Sabacum AEthiopem, qui patrem eius Necon interemerat, hunc exulem tunc in Syria, postquam AEthiops ex inſomnii viſione abiit, reduxerunt ii AEgyptii qui ſunt e regione Saiti: deinde regnanti ſecunda vice ab undecim regibus contigit ei, ut in exilium iret propter illam galeam in paludes. Igitur intelligens quam ignominioſe tractatus ab illis esſet, ſtatuit ultum ire qui ipſum perſe-

a Καταγέοισι *Arch. V.* b Οἰκίων, ut mox, recte in *Arch.* et *V.*, vulgo οἰκιῶν· vid. I, 109. c Σταθμεόμενοι *Ask. Vind. Arch.* d *Med. Ask. Paſſ.* bene: in aliis ἐκφερόμενον. Paullo ante ὄρυσσον ſine augmento *Arch. V.* e Γίνοιτο *Arch. V.* f Ἐξήνεικε *Arch. V.*, tum ἐώθησαν. g *Arch. Vind. Paſſ.* et deinceps ſemper, nonnunquam et *Ask.*, Ψαμμήτιχος. h *M. Arch. V.* margo *Steph. Paſſ. Ask. V.*, γὰρ καὶ *Ald.* et ſequaces. i Iidem omnes; vulgo δέ νυν. Paullo ante τε non legunt *V. Arch.* k Deſit ἐν *Arch. V.* et abesſe potest. l Ἐκέχρητο *Vind. Arch.* vid. II, 147. m Χρηστηρίου *Arch.*, tum οὐδεμ. αἰτίης id. *Vind.* ex ſcholio. n *Vind. Arch. Paſſ. Ask.*, alii δυνάμεως. o *Ald. Rem.*, alii ὁρμώμενον. p Deest *Arch. Vind.*, qui et Σάβακον. q *Arch. Vind. Vall.*, Edd. poſteriores, ἑκὼν ora *Steph. Ald. Camer. Rem. Paris.* duo; Ἔκων *Med. Paſſ.*, ἑκὼν *Ask.* r *Paſſ. Arch. Vind. Ald.*, ὄψεως Edd. cum *M.* mox Σαϊτέων *Ask. Paſſ.*, ſine cauſſa; vide II, 172. s *Paſſ. M. Ask. Rem.* ora *Steph. V.* alii φεύγοντα cum *Ald.* t Ἐπενόησε *Arch.*, ἐπενόει *M. Paſſ. Ask.*, vulgatum est in *Vind. Paris. B. Rem. Ald.*

96. φιάλας χρυσέας] *Galeo* dicitur *miris modis hanc hiſtoriam pervertisſe Athenaeus*, VI, p. 231. Sed in *Athenaeum* ista vix cadere potest incuria, hominem in excerpendis veterum ſcriptis accuratisſimum. Quae proſtant loco citato tanquam Herodotea, lectoris potius inepti conficiunt emblema, ab inſtituto *Athenaei* prorſus alienum, quodque non videtur legisſe, qui vicina dedit *Euſtathius* ad Il. Λ. p. 815. VALCKEN.

98. Ψαμμίτιχος] Haeſitavi in regis nomine. Ψαμμήτιχον ex *Codd.* ſcripſisſem, ſi ſemper conſpirasſent. Lege ad Muſam ſuperiorem C. 105. et II. 2. *Athenaeus*, Herodotea haec adtingens, multa admiſcet aliena, et ſcriptoris ſententiae contraria, fortasſe memoriae peccato, VI, 4. p. 231. D.; paullo prudentior *Diodorus* I, 66.

10. Ψιλώσαντες τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμιος] Convenit *Xenophontis* Κ. παιδ. IV. p. 105. B. ἔπεμπεν ἐπὶ τοὺς Μήδους, ὡς ΨΙΛΩΣΩΝ αὐτὸν, *ut Cyrum potentia exueret*; et *Dionis Casſii* XL. p. 167. ἢ μηδ' ἐκεῖνον ΨΙΛΩΣΑΝΤΑΣ, αὐτὸν ταῖς δυνάμεσι —— ἐκδοῦναι. Maioris est momenti, quod conſequitur. *H. Stephanus* ὅς οἱ τὸν πατέρα Νεκὼν ἀπέκτεινε publicarat, adſcripto, ſi vulgatum ἑκὼν ſequamur, verti posſe, *volens*, i. e. *non per inprudentiam, occiderat*: nec diſcrepat *Paull. Leopardus* Emend. VII. 12. Quae quidem cenſura non placuit *Pavio*, ἔχων ἀπέκτεινε praeferenti. *Gronovius* Ἔκων ex *Med.* et aliis potius cenſuit, Νέκων non plane ſpernens. Equidem id retentum maluisſem, tum quia regis nepos eodem fuit nomine, qui priſcorum mos, tum ob *Stephani* Codd., quibus paria ſentiunt alii. Valeant itaque coniecturae incertae et ex arbitrio natae.

17. Βασιλεύοντα τοδεύτερον &c.] Certum ratumque est, Pſammitichum AEthiopicam cladem fuga evitasſe: τὸ δεύτερον vero quorſum referetur? Dices a Saïtis revocatum et regno admotum, neque refragabor. Ergone bis regni curam ſuſcepit, iam ante exilium, regis Sabaconis tempore, eadem dignitate conſpicuus? Id vero conſiſtere nequit cum C. 147. Quare τὸ δεύτερον ſecundam fugam indicat, qua, presſus a collegis regibus, ſaluti ſuae conſuluit. Mox ὄψιος, ἐπενόεε, μαντήϊον recepi, quippe Ionici commatis. Quod et alias facio, ſolo MSS. indicio contentus: cui enim bono repetitae iterum iterumque admonitiones? *Herodotum* qui verſant, dictionis eiusdem callent genus.

27. Κα-

sequuti essent. Itaque ex oraculo Latonæ; quod in urbe Buto apud AEgyptios veracissimum est, ad quod ipse miserat, venit responsum, venturam ultionem e mari, quum viri æerei apparuissent. Quod responsum ei magnam incredulitatem suffudit, viros æreos ipsi in auxilium venturos. Non longo tempore interiecto, Iones quosdam et Cares prædandi gratia navigantes, necessitas compulit applicare ad AEgyptum. Hi quum in terram exissent ære armati, AEgyptiorum quidam nuncium fert Psammiticho ad paludes, ut qui nunquam viderat viros ære armatos, appulsos e mari æreos viros campestria populari. Ille agnoscens oraculum esse impletum, amicitiam cum Ionibus et Caribus facit: eosque magnis pollicitationibus hortatur ad suas partes fovendas. Ubi persuasit, ita demum una cum iis AEgyptiis, qui secum sentiebant, cumque auxiliariis, reges sustu-
153 lit. Omni potitus AEgypto, fecit in Memphi Vulcano antefores ad ventum austrum vergentes, et aulam exstruxit Api, in qua Apis educatur, quum apparuerit, adversus antefores undique columnis cinctam, ac figuris refertam: cui aulæ stant suppositi loco columnarum colossi duodenum cubitorum. Apis autem Græcorum lingua Epaphus est.
154 His Ionibus Caribusque, quibus fuerat usus adiutoribus, Psammitichus dedit ad habitandum opposita invicem prædia, Nilo medio dirempta, quibus nomina posita sunt Castra. Et cum hæc eis loca dedit, tum vero cetera quæ fuerat pollicitus omnia tradidit. Pueros quinetiam AEgyptios illis commisit lingua Græca imbuendos, a quibus linguam istam edoctis orti sunt nunc in AEgypto interpretes. Incoluerunt autem Iones et Cares hæc loca longo tempore, et sunt ea prope mare, paullum infra urbem Bubastin; ad ostium Nili quod dicitur Pelusiacum. Unde postea Amasis rex educens, Memphin eos transtulit in sui tutelam adversus AEgyptios. Post sedes ab istis in AEgypto collocatas, nos Græci cum illis ita commixti res circa AEgyptum a Psammiticho rege exorsi, et quæ deinceps extiterunt, omnia liquide cognita habemus. Hi enim primi AEgyptum, qui alterius linguæ essent, incoluerunt. Atque ex quibus locis demigrarunt, ibi et vestigia navalium, et domorum rudera, ad meam

τι δέ [a] οἱ ἐς Βουτοῦν πόλιν ἐς τὸ χρηστήριον τῆς Λητοῦς, ἔνθα δὴ Αἰγυπτίοισί ἐστι [b] μαντήιον ἀψευδέστατον, ἦλθε χρησμὸς, ὡς τίσις ἥξει ἀπὸ θαλάσσης χαλκέων ἀνδρῶν ἐπιφανέντων. καὶ τῷ μὲν δὴ ἀπιστίη μεγάλη ὑπεκέχυτο, χαλκέους οἱ ἄνδρας ἥξειν ἐπικούρους· χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἀναγκαίη κατέλαβε Ἴωνάς τε καὶ Κᾶρας ἄνδρας, κατὰ [c] ληΐην ἐκπλώσαντας, ἀπενειχθῆναι ἐς Αἴγυπτον· ἐκβάντας δὲ ἐς γῆν, καὶ ὁπλισθέντας χαλκῷ, ἀγγέλλει τῶν τις Αἰγυπτίων ἐς τὰ ἕλεα ἀπικόμενος τῷ Ψαμμιτίχῳ, (ὡς οὐκ ἰδὼν πρότερον χαλκῷ ἄνδρας [d] ὁπλισθέντας) ὡς χάλκεοι ἄνδρες ἀπιγμένοι ἀπὸ θαλάσσης λεηλατεῦσι τὸ πεδίον. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ χρηστήριον ἐπιτελεύμενον, φίλα τε τοῖσι Ἴωσι καὶ Καρσὶ ποιέεται· καί σφεας, μεγάλα ὑπισχνεύμενος, πείθει μετ᾽ ἑωϋτοῦ γενέσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, οὕτω ἅμα τοῖσι μετ᾽ ἑωϋτοῦ βουλομένοισι Αἰγυπτίοισι, καὶ τοῖσι ἐπικούροισι, καταιρέει τοὺς βασιλέας. Κρατήσας δὲ Αἰγύπτου πάσης ὁ Ψαμμίτιχος, ἐποίησε τῷ Ἡφαίστῳ προπύλαια ἐν Μέμφι, τὰ πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένα· αὐλήν τε τῷ Ἄπι, ἐν τῇ τρέφεται ἐπεὰν φανῇ ὁ Ἄπις, οἰκοδόμησε, [e] ἐναντίον τῶν προπυλαίων, πᾶσάν τε περίστυλον ἐοῦσαν, καὶ τύπων πλέην· ἀντὶ δὲ κιόνων, ὑπεστᾶσι κολοσσοὶ [f] δυωδεκαπήχεες τῇ αὐλῇ. ὁ δὲ Ἄπις κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν ἐστὶ Ἔπαφος. Τοῖσι δὲ Ἴωσι καὶ τοῖσι Καρσὶ τοῖσι [g] συγκατεργασαμένοισι αὐτῷ, ὁ Ψαμμίτιχος δίδωσι χώρους ἐνοικῆσαι ἀντίους ἀλλήλων, τοῦ 149
Νείλου τὸ μέσον ἔχοντος· τοῖσι οὐνόματα ἐτέθη [h] Στρατόπεδα. τούτους τε δή σφι τοὺς χώρους δίδωσι, καὶ τἄλλα τὰ ὑπέσχετο πάντα ἀπέδωκε. [i] καὶ δὴ καὶ παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους, τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκδιδάσκεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων ἐκμαθόντων [k] τὴν γλῶσσαν, οἱ νῦν ἑρμηνέες ἐν Αἰγύπτῳ γεγόνασι· οἱ δὲ Ἴωνές τε καὶ οἱ Κᾶρες τούτους τοὺς [l] χώρους οἴκησαν χρόνον ἐπὶ πολλόν· εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ χῶροι [m] πρὸς θαλάσσης ὀλίγον ἔνερθε Βουβάστιος πόλεος, ἐπὶ τῷ Πηλουσίῳ [n] καλευμένῳ στόματι τοῦ Νείλου· τούτους μὲν δὴ χρόνῳ ὕστερον βασιλεὺς Ἄμασις ἐξαναστήσας, ἐνθεῦτεν κατοίκισε ἐς Μέμφιν, φυλακὴν ἑωϋτοῦ ποιεύμενος πρὸς Αἰγυπτίων. τούτων δὲ οἰκισθέντων ἐν Αἰγύπτῳ οἱ Ἕλληνες οὕτω ἐπιμισγόμενοι τούτοισι, τὰ περὶ Αἴγυπτον γινόμενα, ἀπὸ Ψαμμιτίχου βασιλῆος ἀρξάμενοι, πάντα καὶ τὰ [o] ὕστερον ἐπιστάμεθα ἀτρεκέως. πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν. ἐξ ὧν δὲ [p] ἐξανέστησαν χώρων, ἐν τούτοισι δὴ οἵ τε ὁλκοὶ τῶν

a Abest ab *Arch. V.*, qui ἐν ᾗ τὰ χρ. statim. *b Arch. V. Ask.* alii μαντεῖον, quod *Ald.* plane omisit. *c* Citat *Corinthus*, in quo male λήϊον, tum χαλκέους ἄνδρας ex praecedentibus habet *Eustath.* in *Hom.* p. 1031, 16. et *Libanius* in Basilico T. II. p. 120. *d* Ὁπλισμένους *Rem.* *e* Ἀντίον *Pass.* *f Ald.* et *Camerar.* vulgo δυώδεκα πήχεες, prave. *g* Συγκατεργασμένοι *Pass.* *h* Τὰ Στρατ. *Arch. V.* *i Arch. V. Ald. Paris. B. Rem.*, posterius καὶ praetereunt *M. Ask. Pass.* male; vid. VIII, 79. et 130., etiam *Gronov.* VII, 10. tum παρέλαβεν *Arch. V.* *k M. V. Pass. Arch. Ask.*, alii τὴν Ἑλλάδα γλ. *l* Χρόνους et mox χῶρον *Arch.*, male. *m Pass. Arch. V. Paris. B. C.*, vulgo πρὸς ὀλίγον θαλ. mox πόλιος *Ask. V. Arch. Pass.*, alii πόλεος. *n Arch. V.* ut C. 156. καλεομένῳ *M. Pass.* &c. *o* Ὕστερα *Arch. V.*, et Ψαμμητ. *p M. Pass. Ask. Arch. V. Rem.*, ἀνέστησαν vulgo.

27. Κατὰ ληΐην ἐκπλώσαντας] Cares erant ληστρικοὶ et passim μισθοῦ στρατεύοντες in *Strabonis* XIV. p. 978. A. Par Graecorum olim et Ionum prava consuetudo, teste *Thucydide* I, 5. Hinc in lege *Solonis*, a *Gaio* servata *L.* 4. *D. de Colleg.*, ΟΙ ΕΠΙ ΛΕΙΑΝ ΟΙΧΟΜΕΝΟΙ, *sociati ut praedatum eant.* Vere enim doctissimi viri *Palmerius*, *Heraldus*, *Bynkershoekius* ita correxerunt, obliti verborum *Herodoti*, ad eam sententiam adprime utilium.

44. Δυωδεκαπήχεες] *Aldinum* contemni haud debuerat, quippe unice legitimum: vidit et *Reiskius*; *Diodorus* I, 67. consentit. Quod subditur, ὁ δὲ Ἄπις κατὰ τὴν Ἑλλ. γλ. ἐστὶ Ἔπαφος, vereor, ut *Herodoti* sit. Conmodam sedem habet III, 27. 28., hic fortasse additicium, minus certe necessarium. De Epapho gemina *Aelian.* Hist. An. XI, 10. et Graecorum alii.

55. Πρὸς θαλάσσης, ὀλίγον ἔνερθε Βουβ.] In Latinis erat *prope exiguum maris*, vulgato πρὸς ὀλίγον θαλάσσης respondens. Neutrum bene. *Reiskius* ex illo ὀλίγον πρόσω θαλάσσης, *tantillum remoti a mari.* Veriora edunt MSS., quibus *Diodorus* adstipulatur I, 67. Statim idem Vir Cl. κατοίκισε ἐς Μέμφιν, iustiore caussa, quam *Herodotus* brevi adprobabit ipse. Mendae genus per est frequens. Tale in *Strabonis* X. p. 685. B. ὁ μὲν τὴν Ἐρετρίαν ᾤκησε· et p. 734. εἶτ᾽ Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνῴκησαν. Tale Musa VI, 33. VII, 170. Cares autem μέρος τι τῆς Μέμφεως incoluisse, Καρομεμφίτας adpellatos, est in *Polyaeno* VII, 3. et *Steph. Byz.* Voc. Καρικόν.

65. Ὁλκοὶ τῶν νεῶν] Laurentius *Vestigia navalium*, et C. 159.; *H. Stephanus* obscurius, *canales quibus naves deducebantur.* Malo *navalia* cum *Porto.* Ὁλκοὺς δυνάμεις *Philo Iud.* Leg. ad Caium p. 1030., alibi ὁλκικὰς, eas ait, quae adliciunt. Nautica in re ὁλκοὶ rudentes

τῶν νεῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκημάτων τὸ μέχρι ἐμεῦ ἦσαν. Ψαμμίτιχος μέν νυν οὕτω [a] ἔσχε τὴν Αἴγυπτον. Τοῦ δὲ χρηστηρίου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ ἐπεμνήσθην ἤδη· καὶ [b] δὴ λόγον περὶ αὐτοῦ ὡς ἀξίου ἐόντος ποιήσομαι. τὸ γὰρ χρηστήριον [c] τοῦτο τὸ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔστι μὲν Λητοῦς ἱρὸν, ἐν πόλι δὲ μεγάλῃ ἱδρυμένον, κατὰ τὸ Σεβεννυτικὸν καλεόμενον στόμα τοῦ Νείλου, ἀναπλέοντι ἀπὸ θαλάσσης ἄνω. οὔνομα δὲ τῇ πόλι ταύτῃ, [d] ὅκου τὸ χρηστήριόν ἐστι, Βουτὼ, ὡς καὶ πρότερον οὐνόμασταί μοι. ἱρὸν δέ ἐστι ἐν τῇ Βουτοῖ ταύτῃ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. καὶ ὅ γε νηὸς τῆς Λητοῦς, ἐν τῷ δὴ τὸ χρηστήριον ἔνι, αὐτός τε τυγχάνει ἐὼν μέγας, καὶ τὰ προπύλαια ἔχει ἐς ὕψος δέκα ὀργυιέων. τὸ δέ μοι τῶν φανερῶν [e] θῶυμα μέγιστον παρεχόμενον φράσω. ἔστι ἐν τῷ τεμένεϊ τούτῳ Λητοῦς νηὸς, ἐξ ἑνὸς λίθου πεποιημένος, ἔς τε ὕψος, καὶ [f] ἐς μῆκος· καὶ τοῖχος ἕκαστος τούτοισι ἴσος· [g] τεσσεράκοντα πήχεων τουτέων ἕκαστόν ἐστι. τὸ δὲ [h] καταστέγασμα τῆς ὀροφῆς, ἄλλος ἐπικέεται λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα τετράπηχυν. Οὕτω μέν νυν ὁ νηὸς τῶν φανερῶν μοι τῶν περὶ τοῦτο τὸ ἱρόν ἐστι [i] θωϋμαστότατον· τῶν δὲ δευτέρων, νῆσος [k] ἡ Χέμμις καλευμένη, ἔστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθέῃ καὶ πλατέῃ κειμένη παρὰ τὸ ἐν Βουτοῖ ἱρὸν, λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων [l] αὕτη ἡ νῆσος εἶναι πλωτή. αὐτὸς μὲν ἔγωγε οὔτε πλέουσαν, οὔτε κινηθεῖσαν [m] εἶδον. τέθηπα δὲ ἀκούων εἰ νῆσος ἀληθέως ἐστὶ πλωτή. ἐν δὴ
150 ὦν ταύτῃ νηός τε Ἀπόλλωνος μέγας ἔνι, καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ἐνιδρύαται. [n] ἐμπεφύκασι δ' ἐν αὐτῇ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα καὶ ἄφορα πολλά. λόγον δὲ [o] τόνδε ἐπιλέγοντες οἱ Αἰγύπτιοι, φασὶ εἶναι [p] αὐτὴν πλωτήν· ὡς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ἐούσῃ πρότερον πλωτῇ, Λητὼ, ἐοῦσα τῶν ὀκτὼ θεῶν τῶν πρώτων γενομένων, οἰκέουσα δὲ ἐν Βουτοῖ πόλι, ἵνα δή οἱ τὸ χρηστήριον τοῦτό ἐστι, Ἀπόλλωνα παρὰ Ἴσιος παρακαταθήκην δεξαμένη, διέσωσε κατακρύψασα ἐν τῇ νῦν πλωτῇ λεγομένῃ νήσῳ· [q] ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τυφὼν ἐπῆλθε, θέλων ἐξευρεῖν τοῦ [r] Ὀσίριος τὸν παῖδα. Ἀπόλλωνα δὲ, καὶ Ἄρτεμιν, Διονύσου καὶ Ἴσιος λέγουσι εἶναι παῖδας· [s] Λητοῦν δὲ, τροφὸν αὐτοῖσι καὶ σώτειραν γενέσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλων μὲν, [t] Ὧρος· Δημήτηρ δὲ, Ἶσις· Ἄρτεμις δὲ, Βούβαστις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ οὐδενὸς ἄλλου, Αἰσχύλος ὁ [u] Εὐφορίωνος ἥρπασε τὸ ἐγὼ

meam usque ætatem ostendebantur. Atque hunc quidem in modum Psammitichus AEgypto potitus est. De oraculo autem quod 155
est in AEgypto, cum feci multa verba, tum faciam, utpote quod dignum est. Etenim oraculum hoc in AEgypto, sacrum est Latonæ, positum in magna urbe, cui nomen est, ut superius a me nominatum est, Buto, ad ostium Nili, quod Sebennyticum appellatur, ab mari flumen subeuntibus. In hac urbe templum est Apollinis Dianæque; et illud Latonæ, in quo redduntur oracula, tum ipsum grande est, tum antefores habet ad quadraginta cubitorum altitudinem. Ubi quid mihi ex iis, quæ in aperto erant, maximo miraculo fuerit, referam: Est in hoc fano Latonæ ædes ex uno facta lapide, quod ad longitudinem attinet ac altitudinem; et cuius paries quilibet his æqualis; unumquodque ex his est quadragenum cubitorum; cuius lacunari pro tecto impositus est alius lapis quatuor cubitorum per oras crassitudi- 156
nis. Itaque eorum, quæ circa templum hoc sunt in propatulo posita, maxime admirabilis apud me fuit ista ædes. Secundo loco insula; quæ vocatur Chemmis, in lacu profundo ac spatioso sita propter templum, quod Buto est; quæ insula ab AEgyptiis fertur innare. Ego tamen eam neque innantem vidi, neque motam: sed hoc audire admiratus sum, si quæ vere est insula natans. In hac igitur templum Apollinis magnum, et aræ triplices extructæ sunt, et palmæ frequentes in eadem enatæ: aliæque multæ partim fructiferæ, partim steriles arbores. Cur autem ea natans sit, hanc AEgyptii rationem reddunt: quod in hac insula olim non natante, Latona, quæ ex octo numinibus, quæ prima extiterunt, unum est, quum in urbe Buto, ubi hoc eius oraculum est, habitaret; Apollinem ab Iside instar depositi accipiens, occultavit in ea iam natante insula, ac sospitem reddidit; quo tempore Typhon, omnia indagans ut Osiris filium inveniret, advenisset. Nam Apollinem et Dianam aiunt Bacchi et Isidis liberos esse; Latonam vero, nutricem horum ac servatricem. Et Apollo quidem AEgyptiace Orus, Ceres autem Isis, Diana vero Bubastis. Atque ex hac narratione, non aliunde, AEschylus Euphorionis filius, ra-

a Arch., ceteri ἔσχε Αἰγ. *b* Desit *Arch.* *c* Τοῦτο τὸ ἐν *Arch. V. Ald. Paris. B.* cum *Edd.*, τὸ non erat in *M. Pass. Ask.* *d* Ὅπου *Arch. V.*, tum ὠνόμασται *V. Pass.* *e Arch. V. Ald. Paris. B.*, θῶμα *M. Pass. Ask.* *f* Abest praepositio *V. Arch.* *g Pass.*, in ceteris τεσσαράκοντα contra morem; conf. *Gronov.* I, 14. *h* Habet hinc *Pollux* VII, 123. statim ἐπικέεται, *Ald. Rem. Paris. B. C.*, ceteri ἐπίκειται neglecta dialecto; tum παροροφ. *Arch.* *i Arch.*, θωμαστότατον *Ask. M. Pass.*, θωϋμαστότερον *Ald.* et *Edd.* *k* Ἔχεμις καλευμένη *Arch. V.* et *Eustath.* in Odyss. p. 1644. fin., posterius etiam *M. Pass. Ask.*, alii καλεομένη. *l* Εἶναι αὕτη ἡ νῆσος πλ. sic *Pass. Ask. V. Arch.* *m* Ἴδον *Arch. V.* *n Vind. Arch.* ἐμπεφύασι, tum φοίν. τε συχναί. *o M. Pass. Ask. V. Arch.* margo *Steph.*, τοιόνδε *Ald.* et alii. *p* Ταύτην *Arch.* et mox οἰκεούσῃ loco οὐκ οὔσῃ id. *q* Ὅτε δὴ τὸ *Arch.* *r M. Ask. Pass. V. Arch.*, Ὀσίριδος male alii. Quae sequuntur excerpsit *Athenagor.* Leg. C. 24. *s Ald. Arch. V. Rem.*, vere, Λητὼ *M. Pass. Ask.* ora *Steph. Athenagor.* *t* Ὥρας *Arch. Vind.* absurde. *u* Εὐφορίονος *Arch. V.*

dentes sunt ad naves trahendas. Schol. *Thucydidis* III, 25. οἱ ὁλκοὶ, ὄργανά εἰσι, οἷς αἱ νῆες ἕλκονται· tum navalia. *Hesychius* ὁλκοὺς, ναυστάθμους, τὰς ἕλξεις τῶν πλοίων. *Suidas* paria, fortasse hoc ex loco.

84. Τὴν παρωροφίδα τετράπηχυν] *Pollux* I, 81. τὸ μεταξὺ τοῦ ὀρόφου καὶ τοῦ στέγους, παρωροφίς· cuius descriptio, Latinis *Vallae* non congruit. Nisi aberro, videtur prominentiam τοῦ καταστεγάσματος, sive quod παρὰ τὸν ὄροφον porrigebatur, indicare. Huiusmodi autem tecta ex uno lapide, μονόλιθα, non praeterita a *Strabone* XVII. p. 1165. neque *Nostro* II, 175., ostentant in hunc diem AEgyptiorum parietinae a *Frid. Lud. Norden* Itin. AEgypt. p. 187. cum cura descriptae. Θῶϋμα, θωϋμαστότατον cur receperim, dictum alias fuit.

87. Νῆσος ἡ Χέμμις καλευμένη] *Eustathii* et *Arch.* Ἔχεμις probari a *Th. Galeo* haud debuerat: nata est ex διττογραφίᾳ. *Mela* I, 9. et *Stephan. Byz.* *Nostrum*, excitans, *Chemmin* tuentur atque *Hecataeus* apud eumdem. Nam quae C. 91. Chemmis, longe diversa urbs est. Insulas, quas miratur *Herodotus*, fluitantes AEgypti et μεγάλας σφόδρα, dabit *Theophrastus* Histor. Plant. IV, 13., etiam prope Orchomenum Boeotiae; Italiae nonnullas *Seneca*, Q. Nat. III, 25., plures *Plinius* H. Nat. II, 95., quorsum *Labeonis* verba in *L.* 65. §. 2. *D. de Adquir. R. Dom.* recte referunt. Conf. *Sotionis* Eclogarum finem.

93. Ἐμπεφύκασι δ' ἐν αὐτῇ] *Homeri* περὶ δ' αἴγειρος πεφύασιν *Th. Gale* ad *Arch.* et *Vind.* ἐμπεφύασι amplectendum pertraxit, pellicit et me. Priorem tamen formam *Hippocrates* et *Aretaeus Cappadox* non spreverunt, neque *Noster* I, 193. II, 91.

8. Αἰσχύλος] Cereris filiam Dianam dixerat, opinor, in dramate deperdito. *Pausan.* VIII, p. 676. Δήμητρος Ἄρτεμιν θυγατέρα εἶναι καὶ οὐ Λητοῦς, ὄντα Αἰγυπτίων

rapuit quod dicam: ut solus omnium qui poëtæ antecesserunt, fecerit Dianam Cereris filiam: ideo vero insulam redditam esse natan-
157 tem. Hæc quidem sic aiunt. Psammitichus vero in AEgypto quatuor et quinquaginta regnavit annos: per quorum undetriginta magnam Syriæ urbem obsidens oppugnavit, donec cepit. Hæc est Azotos, quæ diutissimam inter omnes urbes, quas novimus, su-
158 stinuit obsidionem. Psammitichi filius, qui et regnum AEgypti suscepit, extitit NECVS, qui fossam in rubrum mare ferentem primus aggressus est, quam Darius Perses secundo loco depressit, longitudinis quidem quatuor dierum navigationis; latitudinis, ut per eam duæ possent simul agi triremes. Aqua quæ in hanc e Nilo deducta est, paulo supra Bubastin urbem, iuxta oppidum Arabiæ Patumon deducitur, pertinens in mare rubrum. Initium fodiendi sumptum est a planitie AEgypti Arabiam versus, cui planitiei supra contiguus est extensus prope Memphin mons, in quo lapicidinæ sunt. Itaque iuxta huius montis radices ducta est fossa ab occidente orientem versus longo tractu: et deinde pertinet ad divortia, quæ ab monte ad meridiem et ventum austrum fert in sinum Ara-

ἐγὼ φράσω, μοῦνος δὴ [a] ποιητέων τῶν προγενομένων. ἐποίησε γὰρ Ἄρτεμιν εἶναι θυγατέρα Δήμητρος: τὴν δὲ νῆσον διὰ τοῦτο γενέσθαι πλωτήν. ταῦτα μὲν οὕτω λέγουσι. Ψαμμίτιχος δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου τέσσερα καὶ πεντήκοντα ἔτεα· τῶν τὰ ἑνὸς δέοντα τριήκοντα, [b] Ἄζωτον, τῆς Συρίης μεγάλην πόλιν, προσκατήμενος ἐπολιόρκεε, [c] ἐς τὸ ἐξεῖλε· αὕτη δὲ ἡ Ἄζωτος ἁπασέων πολίων ἐπὶ πλεῖστον χρόνον [d] πολιορκευμένη ἀντέσχε, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. Ψαμμιτίχου δὲ Νεκῶς παῖς ἐγένετο, καὶ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου, ὃς τῇ διώρυχι ἐπεχείρησε πρῶτος τῇ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν φερούσῃ· τὴν Δαρεῖος ὁ Πέρσης δεύτερα διώρυξε· τῆς [e] μῆκος μέν ἐστι πλόος ἡμέραι τέσσερες· [f] εὖρος δὲ ὠρύχθη, ὥστε τριήρεας δύο πλέειν ὁμοῦ [g] ἐλαστρευμένας. ἦκται δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν. ἦκται δὲ κατύπερθε ὀλίγον Βουβάστιος πόλιος παρὰ Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πόλιν. ἐσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὤρυκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τοῦ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχοντα· ἔχεται δὲ κατύπερθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέμφιν τεῖνον ὄρος, [h] ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι. τοῦ ὦν δὴ ὄρεος τούτου παρὰ τὴν [i] ὑπωρέην ἦκται ἡ διώρυξ ἀπ᾽ ἑσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἠῶ, καὶ ἔπειτα τείνει ἐς διασφάγας [k], φέρουσα ἀπὸ τοῦ οὔρεος πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον, ἐς τὸν κόλ-

a Ποιητέων λεγομένων *Arch. V.* et *valla.* *b* Ἔζωτον *Arch.* et mox. *c* Ἐς ὃ *Arch. V. Suidas*, et *Med.* male. *d* *Vind. Arch.*; πολιορκεομένη vulgo; tum Ψαμμητ. iidem: citat Suidas in Ψαμμήτιχος. *e* *V. Arch.*, ceteri μῆκός ἐστι. *f* Novem haec vocabula non legit *Arch.* neque *Vind.* *g* *Ald. Rem. Paris. B. Eustath.* p. 1167, 27. ἐλαστρεομένας *M. Ask. Pass.* *h* Ἐν ᾧ, tum μὲν ἔνεισι *V. Arch.* *i* Ὑπωρείην iidem. *k* *Pass. Ask. Paris.* C. tum μεσημβρ.; vulgo φερούσας, etiam *Med.*

πτίων τὸν λόγον, Αἰσχύλος ἐδίδαξεν ὁ Εὐφορίωνος τοὺς Ἕλληνας· sua desumsisse ex *Herodoto* merito videbatur *Iablonskio* Panth. III, c. 4. §. 4. Quae praecedunt Herodotea de Latona, liberorum Διονύσου καὶ Ἴσιος Apollinis et Dianae nutrice ac servatrice prostant in *Scholiis* ad *Ciceron.* I. in Verr. c. 18. mendosissime scripta; nam voces, Ἴσιος λέγουσι, in has deformatae sunt ΗΣΙΟΔΟΣ ΔΕ ΤΟΥΣΕΙΝ magis mirum Λητοῦν in τοῦσιν degenerasse: sed hunc locum video designatum *Gronovio*; qui frustra Λητὼ scribi maluit quam Λητοῦν. *Eustath.* ad Od. E. p. 212. E. τὴν Καλυψὼ καὶ τὴν Ἰὼ, Καλυψοῦν καὶ Ἰοῦν οἱ πλείονες Ἴωνες γράφουσι· habet Ionicum κακεστοῦν *Hesychius*, εὐεστοῦν scripsit *Democritus*. VALCKEN.

10. Ἐποίησε γὰρ Ἄρτεμιν εἶναι &c.] Oculis et animo *Pausaniae* haec observata fuisse, ex VIII, 37. nemini non adparebit. Satis vero hic ambiguum, τὴν δὲ νῆσον διὰ τοῦτο—quorsum tendant: an ad *Aeschylum*, an aliorsum? Cl. *Pauw* Tragico transscribit, et propterea τὴν δὲ Δῆλον διὰ τοῦτο γενέσθαι πλωτὴν, *ideoque Delum redditam esse natantem*, corrigendum pertendit. Fabula ex *Callimachi* Hymno in Delum abunde nota est, huic tamen loco non bene adcommodata. Continuatur, quod de fluitante insula Chemmi positum ante fuerat, adseriturque πλωτὴν tum esse factam, quum Apollo et Diana Typhonis in ea insidias vitarent. Pendent omnia ex superioribus φασὶ εἶναι αὐτὴν πλωτὴν, et arguunt sequentia. Deerat στιγμὴ post Δήμητρος, prudente Cl. *Reiskii* consilio adscripta.

12. Ἐβασίλευσε —— τέσσερα καὶ πεντήκοντα] Redit in memoriam acerba criminatio, qua *Herodotum* suo more perstrinxit G. *Iameson* Spicileg. Ant. AEgypt. C. VI, 6. Negat vera esse, quae de Psammeticho, Scythis, Cyaxare L. I, 105. litteris prodita sunt. Neque *enim Psammetichum obviam ire Scythis potuisse, quia debitum naturae persolverat: namque* XLII. *annis ante Cyaxarem regnum inchoasse.* Quid tum porro? Regni munera per annos LIV. Psammetichus obiit; potuit ergo, si verum foret annis XL. et duobus ante Cyaxarem regnum inchoasse, plurium spatio annorum isti Medorum regi, quod *Herodotus* et *Strabo* XVII. p. 1153., aliunde doctus, adfirmavit, aequalem habere aetatem. At hoc perpende: mortem cum vita conmutavit Amasis anno Periodi Iulianae 4187.; a cuius obitu ad Psammetichi initia anni sunt, sicuti *Iamesonus* bene putavit, centum circiter et quadraginta sex. Ergo principia Psammetichi conveniunt anno Per. I. 4042. Cambyses sub annum regni quintum in AEgyptum arma vertit, hoc est, P. Iul. 4188. anno. Hinc ad Cyaxaris regni exordium reperiuntur anni ferme centum et octo, non inficiante docto viro: quare regnare is anno eiusdem Periodi 4079. coepit. Consequens inde est, ut Cyaxares et Psammetichus reges se ultra XV. annos videre et venerari potuerint. I nunc, et criminatori ausculta. Ego vero ἐς τὸ, quod in ἐς ὃ crebro abiit, non movi, atque ex sermonis indole πολιορκευμένη, et ἐλαστρευμένας ex schedis recepi, *Eustathii* iudicium secutus.

21. Τῆς μῆκος μέν ἐστι] Bene MSS. ob sequens δέ. Est de hac fossa Cl. *Mich. Rossalli* schediasma, quo ex *Aristotele* I. Meteorol., C. 14. et *Strabone* eius initia Sesostridi vindicantur. Verum Geographus XVII. p. 1157. incertus haeret, *Herodoti Aristotelis*que opinionem recensens, alibi I., p. 65. confidentior, ubi *Casaubonus* doctissime. *Nostro* planissime adcedit *Diodorus* I, 33. plura de egregio isto opere, modo inconcussum mansisset, quam alii, conmentatus. Hoc addere, ferente occasione, debeo, *Iosephum* Bell. I. V, 9. p. 347. Pharaoni, qui Abrahamo uxorem Saram abduxit, Νεχαὼς cognomen indidisse: quod unde acceperit, nescire me fateor, probe alioqui gnarus, eam Iudaei scriptoris perorationem multa stolidae iactantiae argumenta conplecti.

22. Ἐλαστρευμένας] Adfirmat etiam *Eustath.* ad Il. Σ. p. 1219, 24. Ὅτι καὶ ἐπὶ νεῶν ἐλαυνομένων τὸ Ἐλαστρεῖν λέγεται Ἡρόδοτος δηλοῖ ἐν τῷ, τριήρεις ἐλαστρευμένας. Multo frequentius olim formam istam in libris veterum lectam, quam a nobis, monstrant diversa Grammaticorum interpretamenta, ex usu multiplici verbi ἐλαύνειν atque origine facile illustranda. VALCKEN.

28. Τὸ κατὰ Μέμφιν τεῖνον ὄρος] Admotam his medicam a *Reiskio* manum, τὸ παρὰ Μέμφιν τεῖνον *Memphim praetendens*, aut τὸ κ. M. στεῖνον, *angustus apud Memphim mons*, Scriptor deprecatur. Maluit II, 8. hoc de monte τεῖνον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν —— ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι, uti hic: tum C. 175. ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐουσέων λιθοτομιέων. Mox ex schedis φέρουσα sententiam ornat. Nam *divortia* sive διασφάγες ab indicato monte non protendebantur, sed ipsa fossa, ab eo in meridiem et sinum Arabicum ferens. Iam Arabiae Urbs Πάτουμος praeterita a *Steph. Byz.* non est, eadem, ut viri eruditi arbitrantur, ac פתם *Pithom* Hebraeorum *Exodi* C. I, II.; quae quidem Ἡρώων πόλις, et Coptorum sermone ⲠⲈⲐⲰⲘ sive πεθωμ cum deinde fuerit nuncupata, et extimo sinus Arabici angulo adcubuerit, nulla mihi dubitatio est, quin Herodotea distinguenda sint ὀλίγον — πόλιος· παρὰ Πάτουμον — πόλιν ἐσέχει ἐς τὴν ——. Certe ad Patumum fossa sinui Arabico iungebatur, longe ab urbe Bubasti seiunctam. Illis autem δὲ si deforet, equidem non revocarem.

κόλπον τὸν Ἀράβιον. τῇ δὴ ἐλάχιστόν ἐστι καὶ συντομώτατον ἐκ τῆς Βορηΐης θαλάσσης ὑπερβῆναι ἐς τὴν Νοτίην καὶ Ἐρυθρὴν [a] τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, [b] ἀπὸ τοῦ Κασίου οὔρεος τοῦ οὐρίζοντος Αἴγυπτόν τε καὶ Συρίην, ἀπὸ τούτου εἰσὶ στάδιοι χίλιοι ἐς τὸν Ἀρά-
151 βιον κόλπον. τοῦτο μὲν τὸ συντομώτατον· ἡ δὲ διῶρυξ πολλῷ μακροτέρη, ὅσῳ σκολιωτέρη ἐστί· τὴν ἐπὶ Νεκῶ βασιλῆος [c] ὀρύσσοντες Αἰγυπτίων ἀπώλοντο δυώδεκα μυριάδες. Νεκῶς μέν νυν μεταξὺ ὀρύσσων ἐπαύσατο, μαντηΐου ἐμποδίου γενομένου τοιοῦδε, τῷ βαρβάρῳ αὐτὸν [d] προεργάζεσθαι. βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς [e] μή σφι ὁμογλώσσους. Παυσάμενος δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νεκῶς, ἐτράπετο πρὸς στρατηΐας· καὶ τριήρεες, αἱ μὲν, ἐπὶ τῇ Βορηΐῃ θαλάσσῃ ἐποιήθησαν, αἱ δ᾽ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ· [f] τῶν ἔτι οἱ ὁλκοὶ ἐπίδηλοι. καὶ ταύτῃσί τε ἐχρᾶτο ἐν τῷ δέοντι· καὶ [g] Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκῶς συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε· μετὰ δὲ τὴν μάχην, [h] Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἐοῦσαν μεγάλην εἷλε. ἐν τῇ δὲ ἐσθῆτι ἔτυχε ταῦτα κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι, πέμψας [i] ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. μετὰ δὲ, ἑκκαίδεκα ἔτεα [k] τὰ πάντα ἄρξας, τελευτᾷ, τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν. Ἐπὶ τοῦτον [l] δὴ τὸν Ψάμμιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου ἀπίκοντο [m] Ἠλείων ἄνδρες ἄγγελοι, αὐχέοντες δικαιότατα καὶ [n] κάλλιστα τιθέναι τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα πάντων ἀνθρώπων· καὶ δοκέοντες παρὰ ταῦτα οὐδ᾽ ἂν τοὺς σοφωτάτους ἀνθρώπων Αἰγυπτίους οὐδὲν ἐπεξευρεῖν. ὡς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἠλεῖοι ἔλεγον τῶν εἵνεκα ἀπίκοντο, ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς οὗτος συγκαλέεται Αἰγυπτίων τοὺς λεγομένους εἶναι σοφωτάτους. συνελθόντες δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐπυνθάνοντο τῶν Ἠλείων, λεγόντων ἅπαντα τὰ [o] κατήκει σφέας ποιέειν περὶ τὸν ἀγῶνα· ἀπηγησάμενοι δὲ τὰ πάντα, ἔφα-

Arabicum. Qua ſane breviſſimus et maxime compendiarius est a mari ſeptentrionali tranſitus ad auſtrale et idem hoc rubrum vocatum; a monte Caſio, qui AEgyptum Syriamque diſterminat, ſtadia mille ſunt in Arabicum ſinum. Et hoc quidem breviſſimum eſt: verum foſſa multo longior, ſcilicet quanto eſt magis inflexa. In qua fodienda ſub rege Neco centum viginti millia AEgyptiorum perierunt. Inque eius medio opere Necos deſtitit, hoc interpellatus oraculo, eum id opus barbaro præmunire. AEgyptii autem barbaros omnes vocant, qui non ipſorum lingua loquuntur. Superſedens itaque a 159 facienda foſſa Necos, ad militares expeditiones ſe convertit; et naves bellicæ partim ad mare ſeptentrionale, partim in ſinu Arabico ad rubrum mare ſunt perfectæ: quarum adhuc veſtigia navalium clara. Et his, ubi opus fuit, utens, ac terreſtri quidem acie congreſſus Necos cum Syris in Magdolo, victoria potitus eſt, et poſt prœlium, Cadyti, magna Syriæ urbe. Veſtem autem, in qua id peregit, Apollini dicavit, et ad Branchidas Mileſiorum miſit. Poſt id perfectis ſeptem et decem omnino imperii ſui annis deceſſit, tradito imperio PSAMMI filio. 160
Ad eum in AEgypto regnantem, nuncii quidam Eleorum advenerunt, iactantes in Olympia iuſtiſſime ac pulcherrime inter mortales omnes proponi certamen, ita ut exiſtimarent ne AEgyptios quidem hominum ſapientiſſimos aliquid ultra hæc inveniſſe. Iſti ubi in AEgyptum venientes ea expoſuerunt, quorum gratia venerant, ibi tum iſte rex convocavit ex AEgyptiis eos, qui ſapientiſſimi haberentur. Qui quum conveniſſent, et Eleos audiſſent omnia commemorantes, quæ par erat ab ipſis fieri in edendo certamine, et

a Deſunt duo haec *Arch.* *b* *M. Arch. Paſſ. Ask. V.* ora *Steph.*, *Aldus* ἀπὸ Κασ., mox ὁρίζοντος *Arch. Vind.* etiam *Euſtath.* in *Dionyſ.* v. 260., ſpreta Ionica ſpecie. *c* *M. Paſſ. Ask. Arch. V.*, ὀρύσσοντος cum *Aldo* ceteri. *d* *M. Ask. Paſſ. Vind. Valla*, alii προσεργ., male; vid. *Gronov.* *e* Iidem cum *Arch.*, σφισὶ, in reliquis μή σφι, levi discrimine. *f* *M. Ask. Paſſ.*, vulgo ὧν. ſtatim εἰσὶ δῆλοι *Arch. Vind.* *g* Συρίοισι Iidem *h* Κάλυτις ex hoc loco *Steph. Byz.*; ſimilitudo litterarum Δ et Λ errorem progenuit. *i* *Porphyrius* Q. Homer. VIII. exſcripſit. *k* Deſit articulus *Arch.* *l* Omittit idem et *Vind.* *m* Ἠλείων ἄγγελοι *M. Ask. Paſſ. V. Arch. Paris. B.*, alii Ἠλ. ἄνδρες ἄγγελοι cum *Aldo*, et fortaſſe rectius; amat enim hunc pleonaſmum, ut I, 90. et 141. *n* Μάλιστα *Arch. V.* *o* Ἥκει Iidem.

46. Ἐπὶ τῇ Βορηΐῃ θαλάσσῃ] Inſtruxit triremes, in ſeptemtrionale et auſtrale mare, ſive Oceanum Orientis, mittendas: eadem Ἐρυθρὴ hoc loco θάλασσα, ac νοτίη, ſicuti C. 158., tum IV, 42., ubi memorandum regis huius circa omnem Africam in Herculeum fretum et mare mediterraneum, ſive boreale, navigandi ſtudium. Quod autem in duobus *Codd.* οἱ ὁλκοί εἰσι δῆλοι, pro iuſto poteſt putari.

50. Ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε] Hac de urbe quanti disputationum aeſtus? Officii ratio, ne nihil moneatur, expoſtulat. Paucis defungar. Sunt doctiſſimi homines, quibus *Magdolus* ea eſt, quam XII. M. P. *Antonini* Itinerar. p. 171. Peluſio ſeiungit. Convenit nomen, congruere et ſitus videtur. Ego vero ſtudioſius conſideratum vellem, urbem eam ex *Herodoti* finitione II, 6. III, 5. AEgypti fuiſſe: in quam Syros ſe, quicunque fuerint, hoc rege, adeo opibus et militaribus copiis florente, penetraſſe, creditu difficile fit: praeſertim cum ora Syriae maritima ad Azotum ultraque, eius fuerit in ditione, ſicuti narratum C. 157. Adeone ſupinos arbitrabimur Syros, qui, vitare cum poſſent, in anceps diſcrimen et certam perniciem ſe mergere voluerint? Mihi imperatorum artes et cauta conſilia replicanti, id quidem probabile non accidit. Ubi ergo *Magdolus?* Inventa ab eruditiſſimis viris eſt in urbe Manaſſitidis tribus, *Megiddo*, cuius vicina in valle egregius princeps Ioſias profligatus *Chronic.* II. XXXV, 22. *Reg.* II. XXIII, 29. hoc abs rege fuit. Neque illis ego refragabor. Nominis diſcrepantia non moratur. Ex *Megiddo*, AEgyptii, unde haec *Herodotus*, ſuo ore *Magdolum*, ut in ſimilibus accidit ſaepius, formarunt. Et ſi moratur, adſciſci poterit *Magdiel*, non longe hinc diſſitus vicus, apud *Hieronymum* in Onomaſt., unde *Magdolus* conmodo gignetur. Nec obſiciunt *Syri*, ſuo vocabulo, ſumto latius, Iudaeos, in AEgypto multimodis deteſtabiles, conplexi. Mitto alia, quae *H. Relandi* Palaeſt. L. III. p. 894. et *Iac. Perizonii*, etſi in quibusdam diſſentientis, Origin. AEgypt. C. 23. p. 471. ſubpeditabunt.

51. Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης] Recurrit urbs III, 5: nec diverſa, ſeu eius amplitudinem ſive ſitum examines, videtur. *Herodotus* aliam ſi voluiſſet, addita notae ſignificatione utique ſecreviſſet. Qui *Carcemiſchum*, quorſum Necos victo Ioſia *Chronic.* II. XXXV, 20. properavit, eſſe pertendunt, in quis Cl. viri, *Simſonius* et *Galeus*, ad id animum non adverterunt. Nam cum *opinantur* Κάδυτιν *primo vocatam hanc urbem, deinde Cerchemiſchum a clade*, ea profitentur, quae ubi negaveris, in ſpongiam ultro abibunt. Idem de ſuſpicione *Cl. Pauw*, quae Carcemiſchum primis temporibus Κιρκήσιον et Κίρκησον nominat, atque hinc Κίρκυτιν et Κέρκυτιν, et tandem Κάδυτιν negligentia ſcribarum format, iudicium eſto. *Quibus enim indicibus, quo teſte probatur?* De Cadyti ſuo loco.

53. Ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων] *Porphyrii* aetate idem exemplaria praeferebant, ſicuti I, 92., ubi *Gronovius* bene, haec tamen docti ſcriptoris adſpernatus. καὶ γενόμενος ἐπὶ τέλει τῆς Αἰγυπτιακῆς βίβλου, ἥτις ἐστὶ δευτέρα τῇ τάξει, εὑρίσκω πάλιν κατὰ τὴν αἰτιατικὴν πτῶσιν εἰπόντα τὸν Ἡρόδοτον, ΑΝΕΘΗΚΕ ΕΣ ΒΡΑΓΧΙΔΑΣ ΤΑΣ ΜΙΛΗΣΙΩΝ· οὐκέτι σὺν ᾤμην ἁμάρτημα εἶναι γραφικὸν, Ἰωνικὸν δὲ μᾶλλον ἰδίωμα. Quae hunc locum occupare debent, quo inportunam τοὺς Μιλ. corrigentium vim in poſterum arceant.

78. Ἠλείων

et fe venisse dicentes fcifcitatum numquid
posfent AEgyptii reperire iuftius, habito in-
ter fe confilio, interrogarunt Eleos numquid
apud eos certarent cives. Et illis refpon-
dentibus, fine discrimine et fuorum et cete-
rorum Græcorum cuicunque volenti certare
fas esfe. Atqui, inquiunt, illos quum tale
certamen proponerent, ab omni iure reces-
fisfe. Nullo etenim pacto posfe fieri, quin
civi certanti cives faverent, facientes iniu-
riam peregrino. Sed fi vellent iuste pone-
re, et eius gratia venisfent in AEgyptum,
iusferunt peregrinis certatoribus ponere cer-
161 tamen, nullo Eleorum certare permisfo. Hæc
AEgyptii Eleos fubmonuerunt. Pfammis au-
tem, quum fex tantum regnasfet annos in
AEgypto, facta in AEthiopiam expeditio-
ne, mox vita defunctus est. Cuius regnum
APRIES filius accepit, qui post Pfammitichum
proavum fuum, beatisfimus extitit omnium ad
eam ætatem regum, quinque et viginti do-
minatus annos. Quod intra tempus et bel-
lum Sidoni intulit, et cum Tyrio pugna na-
vali dimicavit. Sed quum deberet illi impro-
fpere cedere, contigit ab occafione, quam
ego pluribus, dum res Libycas exfequar, ex-
ponam, paucis contentus in præfenti. Quum
enim adverfus Cyrenæos Apries exercitu mis-
fo magnam cladem accepisfet, id ei impu-
tantes AEgyptii rebellaverunt, opinati fe ab
illo in apertam perniciem confulto fuisfe di-
misfos: ut his internecione deletis, ipfe ce-
teris AEgyptiis imperitaret fecurius. Hæc
perquam graviter ferentes tum ii, qui redie-
runt, tum eorum qui interierant amici, pa-
162 lam defciverunt. Id ubi refcivit Apries, mit-
tit ad eos verbis fedandos Amafin. Qui quum
per-

ἔφασαν ἥκειν ἐπιμαθησόμενοι εἴ τι ἔχοιεν Αἰγύπτιοι τού-
των δικαιότερον ἐπεξευρεῖν. οἱ δὲ, βουλευσάμενοι, ἐπει-
ρώτων τοὺς Ἠλείους [a] εἴ σφι οἱ πολιῆται ἐναγωνίζον-
ται. οἱ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων [b] καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλή-
νων ὁμοίως τῷ βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰ-
γύπτιοι ἔφασαν, σφέας [c] οὕτω τιθέντας, παντὸς τοῦ δι-
καίου ἡμαρτηκέναι. οὐδεμίην γὰρ εἶναι μηχανὴν ὅκως οὐ
τῷ ἀστῷ ἀγωνιζομένῳ προσθήσονται, ἀδικέοντες τὸν
ξεῖνον. ἀλλ' εἰ δὴ βούλονται δικαίως τιθέναι, καὶ τού-
του εἵνεκα ἀπικοίατο ἐς Αἴγυπτον, ξείνοισι [d] ἀγωνιστῇ-
σι ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα τιθέναι, Ἠλείων δὲ μηδενὶ [e] εἶ-
ναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἠλείοισι ὑπε-
θήκαντο. Ψάμμιος δὲ ἓξ ἔτεα μοῦνον βασιλεύσαντος
Αἰγύπτου, [f] καὶ στρατευσαμένου ἐς Αἰθιοπίην, καὶ μετ-
αυτίκα τελευτήσαντος, [g] ἐξεδέξατο Ἀπρίης ὁ Ψάμ-
μιος. ὃς μετὰ Ψαμμίτιχον τὸν ἑωϋτοῦ προπάτορα ἐγέ- 152
νετο εὐδαιμονέστατος τῶν πρότερον βασιλήων· ἐπ' ἔτεα
πέντε καὶ εἴκοσι ἄρξας. ἐν τοῖσι ἐπί τε Σιδῶνα στρα-
τὸν ἤλασε, καὶ ἐναυμάχησε τῷ Τυρίῳ. ἐπεὶ δέ οἱ
ἔδεε κακῶς γενέσθαι, [h] ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος, τὴν
ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λιβυκοῖσι λόγοισι ἀπη-
γήσομαι, μετρίως δ' ἐν τῷ παρεόντι· ἀποπέμψας
[i] γὰρ στράτευμα ὁ Ἀπρίης ἐπὶ Κυρηναίους, μεγα-
λωστὶ προσέπταισε. Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ἐπιμεμφό-
μενοι, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ, δοκέοντες τὸν Ἀπρίην
ἐκ προνοίης αὐτοὺς ἀποπέμψαι ἐς φαινόμενον κακὸν,
ἵνα δὴ σφέων φθορὴ γένηται, αὐτὸς δὲ τῶν λοιπῶν
Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερον [k] ἄρχοι. ταῦτα δὲ δεινὰ
ποιεύμενοι οὗτοί τε οἱ ἀπονοστήσαντες, καὶ οἱ τῶν ἀπ-
ολομένων φίλοι, ἀπέστησαν ἐκ τῆς ἰθείης. Πυθόμε-
νος [l] δὲ ὁ Ἀπρίης ταῦτα, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Ἄμα-
σιν καταπαύσοντα λόγοισι. ὁ δὲ, ἐπεί τε ἀπικό-
μενος

a *Arch. V. Paris. B. Ald.* et Edd., εἴ σφιν *M. Ask. Pasf.*, qui paullo ante ἐπειρώτων rectius; ἐπηρώτων reliqui. b *M. Ask. Pasf.*, σφέων τῶν ἀλλ. *Arch.*, reliqui τῶν praetereunt; mox ὁμοίης *Arch. V.* c Τοῦτο *Arch.* d Ἀγωνισθεῖσι idem cum *Vind.* Mox ἐβούλευον *Ask.* e Iidem et *M. Ask. Pasf.*, ἐξεῖναι *Ald.* et Edd., tum ἀγωνίσασθαι *Arch. V.* f Haec quatuor non legit *Arch.* g *M. V. Pasf. Ask. Arch.*, in aliis ut faepisfime fcriptor, ἐξεδ. τὴν βασιληΐην Ἀπρ., pro quo *Ald.* Πρίης hic. h *Arch. V.* quemadmodum IV, 79. vulgo ἐγίνετο. i Abest *Vind. Arch.* tum στρατ. μέγα Ἀπρίης· in *Med. Pasf. Ask.* non legitur μέγα, cui fuus locus in *Ald. Paris. A. B. Rem.* Porro μεγάλως tantum *Vind.* et *Arch.*, μεγάλως τι *Ask.* k *M. Ask. Pasf.*, ἄρχῃ *Paris. A. B. Ald. Vind. Arch.* l Δὲ ὁ Ἀπ. *Arch. Ald.* abest vulgo articulus: *Arch.* Ἄμασιν femper et καταπαύσαντα.

78. Ἠλείων δὲ μηδενί] Apud *Diodor. Sic.* L. I, c. 95. Eleorum legatis interrogantibus, πῶς ἂν γένοιτο δικαιότατος; (ὁ Ὀλυμπικὸς ἀγὼν,) refpondisfe traditur Amafis, ἐὰν μηδεὶς Ἠλείων ἀγωνίζηται. Amafi, Regi Graecorum ftudiofisfimo, haud fane disconveniunt, quae fub Pfammi fcribit evenisfe *Herod.* quantumvis ab aevo iam Pfammitichi, qui Pfammi fuit avus, exercere commercia cum AEgyptiis coeperint Graeci, postquam is in AEgypto Ionibus et Caribus quibusdam fedes adfignasfet. Definitum Hellanodicarum forte lectorum numerum Indus culpabat Iarchas, quo iudice πολλῷ σοφώτερον ἐφρόνουν ἂν Ἠλεῖοι, ἀριθμῷ μὲν ἄλλοτε ἄλλοι ὄντες, δικαιότητι δὲ οἱ αὐτοί· *Philoftr.* V. A. III, c. 30. Sibi quales hoc in certamine conftituendo viderentur *Apollonius* declarat IV, c. 29. ubi corrigendum videtur, ὡς ἐπεμελοῦντο τῶν ἀγώνων, pro τῶν αὐτῶν. Ne rebus quidem Graeciae prolapfis Eleorum in his ludis adminiftrandis aequitatis defunt exempla; quale fubminiftrat *Dion Chryf.* in Rhod. p. 344. c. Olim tamen etiam, ut funt humana, nonnunquam ad gratiam et libidinem fuam potius fpectarunt, quam quid ius et aequum poftularent. VALCKEN.

78. Ἠλείων δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι] *Diodorus*, Pfammin filentio tramittens, Eleorum legatos ad Amafim ducit I, 68. 95. *Plutarchus* in Quaest. Platon. p. 1000. A. AEgyptiorum refponfum fophiftarum uni tribuit, qui, fi Eleis id inculcavit, istos dicti auctores habuit.

88. Ἐν τοῖσι Λιβυκοῖσι λόγοισι] Vero fimile est, quod *Bouherius* Disfert. Herodot. C. I. et *G. Raphelius* Annot. ex Herodoto ad S. Script. p. 96. coniecerunt, non indicari fingularem de rebus Libycis commentarium, abs Hiftorico digeftum, fed eam Mufae IV. partem, res Africanas continentem. Habet ea C. 159. militum hanc rebellionem et infelicem Apriae regis exitum: neque veterum ullus est, qui λόγους *Herodoti* Λιβυκοὺς, ab isto diftinctos libro, vel verbulo adtigerit. Obftare putes, quod minime μεζόνως, fed prorfus μετρίως et tenuitur de Aprie illic agatur; cuius mutati inftituti rationes habere plures, nunc incognitas, potuit. Res fane Africanas operofe et tanta cura perfecutus isthic est, ut uberiorem et aliam illis operam inpendisfe, non videatur.

91. Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι] Interiectum articulum non fpernerem: Αἰγύπτιοι δὲ οἱ ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ. Primum enim ab Aprie defecisfe narrantur, qui redierant e clade Cyrenaica, eorumque qui perierant amici, c. 162. dicti τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἀπεστεῶτες. Tandem, postquam ducem AEgyptium contumeliofe tractasfet Apries, οἱ λοιποὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἳ ἔτι τὰ ἐκείνου ἐφρόνεον, ἀπιστέατο πρὸς τοὺς ἑτέρους. VS. 44. Quoniam non una fuit defectionis caufa, *Herod.* L. IV, c. 159. ἀντὶ τούτων, inquit, Αἰγύπτιοι, καὶ κατὰ τοιαῦτα (fic legerim) ἐπιμεμφόμενοι Ἀπρίῃ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ. Infortunii originem plenius enarrat isto loco *Herodotus* tractans Libyca vel Cyrenaica: atque hi funt Λιβυκοὶ λόγοι *Herodoti*, hoc cap. 161. memorati, quos viri Doctisfimi fibi periisfe perfuaferant: vidit hoc monuitque primus *G. Raphelius* Annotat. in S. S. T. I, p. 85. Libyca tractans L. III, c. 62. *Diodorus Siculus*, fua citat ipfius Αἰγυπτιακά. VALCKEN.

99. Ὁ δὲ, ἐπεί τε ἀπικόμενος &c.] Anomalam horum ftructuram animadvertit *G. Raphelius* in Epift. *Paulli* ad Galat. II, 6., estque notabilis, nec infolita. Non repeto, quae vir doctus conduxit. De κυνέῃ galea, nihil mirum, quippe regiae auctoritatis apud AEgyptios, ut deinde apud Graecos διάδημα, infigne, C. 151. At quid facias *Iulio Africano*, in hac Amafis, Ἀμώσιος perperam pingit, ab Aprie defectione, Israëlitarum,

μενος κατελάμβανε τοὺς Αἰγυπτίους, ταῦτα μὴ ποιέειν λέγοντος αὐτοῦ, τῶν τις Αἰγυπτίων ὄπισθε στὰς περιέθηκέ [a] οἱ κυνέην· καὶ περιτιθεὶς, ἔφη ἐπὶ βασιληΐῃ περιτιθέναι. καὶ [b] τῷ οὔκως ἀεκούσιον ἐγένετο τὸ ποιεύμενον, ὡς διεδείκνυε. ἐπεί τε γὰρ ἐστήσαντό μιν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἀπεστεῶτες, παρεσκευάζετο ὡς [c] ἐλῶν ἐπὶ τὸν Ἀπρίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ἔπεμπε ἐπ᾽ Ἄμασιν ἄνδρα δόκιμον τῶν [d] περὶ ἑωϋτὸν Αἰγυπτίων, τῷ οὔνομα ἦν Πατάρβημις· ἐντειλάμενος αὐτῷ, ζῶντα Ἄμασιν ἀγαγεῖν παρ᾽ ἑωϋτόν. ὡς δὲ ἀπικόμενος [e] ὁ Πατάρβημις, τὸν Ἄμασιν ἐκάλεε. [f] ὁ Ἄμασις, ἔτυχε γὰρ ἐπ᾽ ἵππου κατήμενος, ἐπάρας [g] ἀπεματάϊσε· καὶ τοῦτό μιν ἐκέλευσε Ἀπρίῃ ἀπάγειν· ὅμως δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸν Πατάρβημιν, [h] βασιλέος μεταπεμπομένου, ἰέναι πρὸς αὐτόν· τὸν δὲ αὐτῷ [i] ὑποκρίνεσθαι ὡς ταῦτα πάλαι παρεσκευάζετο ποιέειν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμψεσθαι Ἀπρίην, παρέσεσθαι γὰρ καὶ [k] αὐτὸς, καὶ ἄλλους ἄξειν. τὸν δὲ Πατάρβημιν [l] ἔκ τε τῶν λεγομένων οὐκ ἀγνοεῖν τὴν διάνοιαν· καὶ παρασκευαζόμενον ὁρέοντα σπουδῇ ἀπιέναι, βουλόμενον τὴν ταχίστην βασιλέϊ δηλῶσαι [m] τὰ πρησσόμενα. ὡς δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην οὐκ [n] ἄγοντα τὸν Ἄμασιν, οὐδένα [o] λόγον αὐτῷ δόντα, ἀλλὰ περιθύμως ἔχοντα, περιταμεῖν προστάξαι αὐτοῦ τά τε ὦτα καὶ τὴν ῥῖνα. ἰδόμενοι δ᾽ οἱ λοιποὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἳ ἔτι τὰ ἐκείνου ἐφρόνεον, ἄνδρα τὸν δοκιμώτατον ἑωϋτῶν οὕτω αἰσχρῶς λύμῃ διακείμενον, οὐδένα δὴ χρόνον ἐπισχόντες, ἀπιστέατο πρὸς τοὺς ἑτέρους, καὶ ἐδίδοσάν σφεας αὐτοὺς [p] Ἀμάσι. Πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ὥπλιζε τοὺς ἐπικούρους, καὶ
153 ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους. εἶχε δὲ περὶ ἑωϋτὸν Κᾶράς τε καὶ Ἴωνας, ἄνδρας ἐπικούρους [q] τρισμυρίους. ἦν δέ οἱ τὰ βασιλήϊα ἐν Σάϊ πόλι μεγάλα ἐόντα, καὶ ἀξιοθέητα· καὶ οἵ τε περὶ τὸν Ἀπρίην ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἦσαν, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄμασιν, ἐπὶ τοὺς ξείνους. ἔν τε [r] δὴ Μωμέμφι πόλι ἐγένοντο ἀμφότεροι, καὶ πειρήσεσθαι ἔμελλον ἀλλήλων. Ἔστι δὲ Αἰγυπτίων ἑπτὰ

pervenisſet, reprehendensque disſuaderet ne talia facerent, quidam AEgyptiorum ei a tergo ſtans galeam circumdat: eaque circumdata, inquit ſe illam ob regnum impoſuisſe. Neque id eo invito factum fuit, ut ostendit: nam ſimulatque ab iis qui deſciverant AEgyptiis declaratus est rex, ſeſe apparabat tanquam adverſus Aprien moturus. His cognitis Apries mittit ad Amaſin ex iis qui ſecum erant AEgyptiis, ſpectatum quendam hominem, nomine Patarbemin, iusſum ut ad ſe vivum Amaſin perduceret. Hic ubi pervenit, Amaſin ad ſe vocat. Amaſis (ſedebat enim in equo) elevans crus pepedit, et hoc iubet hunc adducere ad Aprien, et quum tamen Patarbemis eum rogaret, ut regem adiret accitus, reſpondit ſe iamdudum dare operam ut id ageret: nec de ſe Aprien esſe queſturum; ſe enim illi præſto futurum et alios ducturum. Patarbemis non ignarus ſententiæ illius ex oratione, etiam apparatum quem curabat videns, abiit, ſtatuens quam celerrime regem rerum quæ agerentur facere certiorem. Huic redeunti, quod Amaſin non duceret, nullo verbo edito Apries ira percitus præcidi aures naſumque iusſit. Id intuentes ceteri AEgyptii, qui cum eo adhuc ſenſerant, virum inter eos probatisſimum ita fœde indigneque affectum, ne tantiſper quidem differentes ad ceteros transeunt, ſeſeque Amaſi tradunt. His quo- 163
que auditis Apries armatis auxiliariis (habebat autem auxiliariorum circa ſe ex Ionibus et Caribus triginta millia) in AEgyptios tendit. Erat autem ei regia, in urbe Sai, ingens ac ſpectatu digna. Itaque utrique adverſus alteros tendebant, Apries cum ſuis contra AEgyptios, Amaſis cum ſuis adverſus peregrinos; et in Momemphi urbe conſtiterunt tentaturi invicem. Sunt autem AEgyptiorum ſeptem genera: quorum alii

a Deſit *Arch. V.* *b* Adpoſuit Schol. *Pasſ.* Ἀμάσιδι, et mox ἐγίνετο cum *Ask.* *c* Ἑλῶν *Ask.*, ἐλθὼν, quod ex *Arch. Galeus*, in eo non est, ſed ἐλῶν. *d* Παρ᾽ αὐτῶν *Arch. V.* tum ſtatim Ἄμασιν ἄγειν. *e* Τὸν Ἄμ. ἐκ. ὁ Πατηρβ. ſic *Pasſ. Ask. V. Arch.* *f* *M. Pasſ. Ask. V. Arch.*, vulgo ὁ δὲ Ἄμ. *g* Schol. *Pasſ.* ἐματαιολόγησεν, ἐμάρχνεν· diſtinctius explicat *Plutarch.* de Malign. p. 866. C. Porro ἐκέλευε mox *Vind. Arch.* *h* *Arch. V. Ask.* vulgo βασιλέως. *i* *M. Ask. Pasſ.* ora *Steph.*, ὑποκρίνασθαι *Arch. V. Ald.*, tum post pauca παρασκευάζεται non abſurde *Vind. Arch.* *k* Αὐτὸν *Arch.* prave *l* Ἐκ τῶν τε λόγων id. et *Vind.* cum *Valla.* *m* *Pasſ. V. Arch. M. Ask.* Marg. *Steph.*, τὸ πρησσόμενον *Paris. A.*, *Ald.* &c. *n* *Pasſ. M. Arch. V. Ask.* et in ora *Steph.*, vulgo ἔχοντα. *o* *Ask. Pasſ. Arch.*, in aliis αὐτῷ λόγον. Mox περιθύμως explicat Schol. *Pasſ.* πάνυ ὀργίλως. *p* Ἀμάσιϊ *Pasſ.* *q* *Pasſ. Ask.* et alii omnes. In *Med.* deerat. Notat *Galeus* in *Arch.* non ἐπικούρους, ſed Κᾶρας legi, longe errans: conſentit ille Edd. *r* Solus *Arch.* δήμῳ Μέμφι vitioſe quidem, ſed levi auxilio curandus. *Valla* recte *Momemphi* et *Steph.* in *V.* Μώμεμφις ex his *Herodoti*. Ceteri omnes cum *Med.* Μέμφ., tum ἐγίνοντο *Arch.*

litarum, Moſe duce, abs AEgyptio rege discesſionem inveniente atque hoc ex loco extundente? Fallit profecto et fallitur bonus vir apud *Euſebium* Praep. E. x, 10. p. 490. C. *Athenaei* cauſſa discrepat, *Hellanicum*, a *Noſtro* disſentientem, ſecuti, L. xv, 7. p. 680. B.

10. Ἐπάρας ἀπεματάϊσε] Hinc derivatum *Phavorini* in *Stobaei* Serm. cxii. p. 586. de ſene, qui lxx. annis maior caſu in theſaurum inciderat, ἐπάρας τὸ σκέλος ἀπεματάϊσε *ſublato crure pepedit.* Eadem de re ποιεῖν ματαϊσμοὺς *Seleucus* in *Athen.* iii, 4. Quae eruditisſimos viros *P. Leopardum* Emend. vii, 13. *Ioſ. Scaligerum* ad *Catulli* Epigr. l. et *Iſ. Caſaubonum* non latuerunt.

21. Οὐδένα λόγον αὐτῷ δόντα, ἀλλά] Male *Laurentius.* Scripſerat αὐτῷ aut ἑωϋτῷ potius, nulla nempe regem ratione rei uſum, ſed ira percitum iusſisſe. Huc ἀλλὰ ducit, et conſtans uſus. De Cyro i, 209. ὁ Κῦρος ἐδίδου λόγον ἑωϋτῷ περὶ τῆς ὄψιος· *de ſomnio apud ſe prudenter cogitabat.* iii, 25. οὔτε λόγον ἑωϋτῷ δοὺς, *neque ſecum ratione inita.* viii, 86, 1. ἐμεωϋτῷ λόγους διδοὺς, *apud me ipſum animo putans.* Simile iv, 102. οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον, ὡς οὐκ —— ubi in Latinis aberratur, ſicuti v, 138. *Plutarchus* Defect. Oracul. p. 419. C. καὶ διδόντας ἑαυτοῖς λόγον, εἴτε ποιῆσαι βέλτιον εἴη &c.

30. Ἄνδρας ἐπικούρους τρισμυρίους] Nimium inputatur ſchedis *Medic.*; habet poſtremam vocem *Pasſionei* Cardinalis codex, *Mediceo* antiquitate et dignitate par, legunt omnes alii, praeterque eos *Diodorus* i, 68., cuius conſenſus cum dispellitur, disputatio naſcitur iniqua et longe ab illis deflectens, quae ad *Stephani* Μώμεμφις adſcripta fuerunt. Mox ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἦσαν *Edd.* plerique omnes: ἦσαν verum est. Grammaticus in Lexic. Coislin. p. 600. οἱ δὲ Ἴωνες, ἤσαν καὶ ἦσαν, non ſine vitio: voluit ἤϊσαν καὶ ἦσαν. Ecce alium p. 234. οἱ γοῦν Ἴωνες ἤϊα λέγουσι, καὶ ἤϊσαν., et brevi post οἱ Ἴωνες ἤεσαν καὶ ἦσαν. Sic i, 62. iii, 77. ix, 5.

34. Ἔν τε δὴ Μωμέμφι] Mox C. 169. ἐς Μώμεμφιν, ſive iuxta eam: ἐν Καρπάθῳ πλέοντες iii, 45. et ἐν τῇ Σαλαμῖνι viii, 86. eiusdem ſunt uſus et conplura alia. Μωμέμφι coniecturam ſecutus *Gronovius*, et C. 169. membranas, bene refinxit. *H. Stephano* in opinionem illud ipſum venerat ad *Diodori* i, 66., qui ambo Laurentianae verſionis priſca exemplaria ſi adhibuisſent, non eam ſuſpicionem ſed veritatem pronuntiasſent. Bonus *Valla* ob lapſus nonnullos audiit male; hinc ille contemtus: δήμῳ Μέμφι *Arch.*, ſi quid dubii reſtet, eximit univerſum.

41. Ἐπ

alii sacerdotes, alii pugnatores appellantur, alii bubulci, alii subulci, alii institores, alii interpretes, alii gubernatores navales.
164 Tot sunt AEgyptiorum genera, quibus a suis artibus sunt data nomina: sed ex iis pugnatores vocantur Calasiries, et Hermotybies, qui horum nomorum sunt: nam in in nomos, *plagas*, distincta est omnis AE-
165 gyptus. Hermotybium quidem hæ sunt plagæ, Busiritis, Saitis, Chemmitis, Papremitis, insula Prosopitis quæ vocatur, Natho ex dimidia parte. Ex his tractibus Hermotybies, quum plurimi, centum ac sexaginta millia sunt: quorum nemo quippiam opificii quæstuarii didicit, sed omnes rei mili-
166 tari vacant. Calasirium hæ aliæ plagæ sunt, Thebana, Bubastitis, Aphthitis, Tanitis, Mendesia, Sebennytis, Athribitis, Pharbæthitis, Thmuitis, Onuphitis, Anysia, Myecphoritis. Hæc plaga insulam incolit ex adverso Bubastis urbis. Hæ plagæ Calasirium, qui quum ad plurimos redacti sunt, ducenta quinquaginta millia virorum sunt: quibus nec ipsis licet ulli arti operam dare, sed solum rei militari, filio discente a pa-
167 tre. Hoc ab AEgyptiisne mutuati sint Græci, non possum liquide diiudicare, quum videam et apud Thracas et Scythas Persasque et Lydos, denique apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus civibus eos, qui artificia discunt, eorumque posteros: generosiores autem eos, qui a manuariis operibus abstineant, præsertim qui secernuntur ad bellum. Hoc itaque cum ceteri Græci omnes didicerunt, tum præcipue Lacedæmonii. Corinthii autem minime con-
168 temnunt opifices. His solis AEgyptiorum præter sacerdotes hoc eximii honoris habebatur, ut singulis duodecim arurae essent exemptæ et immunes; est autem arura centum cubitorum AEgyptiorum quoquoversus. AEgyptius vero cubitus Samio par est. Hæc tamen universis illis exempta erant: istis vero

ἑπτὰ γένεα· καὶ τούτων οἱ μὲν, ἱρέες, οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλέαται· οἱ δὲ, βουκόλοι· οἱ δὲ, συβῶται· οἱ δὲ, κάπηλοι· οἱ δὲ, ἑρμηνέες· οἱ δὲ, κυβερνῆται. γένεα μὲν Αἰγυπτίων τοσαῦτά ἐστι· οὐνόματα δέ σφι κέεται ἀπὸ τῶν τεχνέων. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτέων καλέονται μὲν Καλασίριές τε καὶ Ἑρμοτύβιες· ἐκ νομῶν δὲ τῶνδέ εἰσι· κατὰ γὰρ δὴ νομοὺς Αἴγυπτος ἅπασα [a] διαραίρηται. Ἑρμοτυβίων μὲν οἵδε εἰσὶ νομοί· Βουσιρίτης, Σαΐτης, Χεμμίτης, [b] Παπρημίτης, νῆσος ἡ Προσωπῖτις καλεομένη,Ναθὼ τὸ ἥμισυ. ἐκ μὲν τουτέων τῶν νομῶν Ἑρμοτύβιές εἰσι γενόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλεῖστους [c] γενοίατο, ἑκκαίδεκα μυριάδες. καὶ τούτων βαναυσίης οὐδεὶς δεδάηκε οὐδὲν, ἀλλ' [d] ἀνέονται ἐς τὸ μάχιμον. Καλασιρίων δὲ οἵδε ἄλλοι νομοί εἰσι· Θηβαῖος, Βουβαστίτης, Ἀφθίτης, Τανίτης, Μενδήσιος, [e] Σεβεννύτης, Ἀθριβίτης, Φαρβαιθίτης, [f] Θμουΐτης, Ὀνουφίτης, [g] Ἀνύσιος, Μυεκφορίτης· οὗτος ὁ νομὸς ἐν νήσῳ οἰκέει, [h] ἀντίον Βουβάστιος πόλιος. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ Καλασιρίων εἰσὶ γενόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλεῖστους ἐγενέατο, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. οὐδὲ τούτοισι ἔξεστι τέχνην ἐπασκῆσαι οὐδεμίην, [i] ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκέουσι μοῦνα, παῖς παρὰ πατρὸς [k] ἐκδεκόμενος. Εἰ μέν νυν καὶ τοῦτο παρ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κρῖναι· ὁρέων καὶ Θρήϊκας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Λυδοὺς, καὶ σχεδὸν πάντας [l] τοὺς βαρβάρους, ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων [m] ἡγημένους πολιητέων τοὺς τὰς τέχνας μανθάνοντας, καὶ τοὺς ἐκγόνους τούτων· τοὺς δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν [n] χειρωναξιέων, γενναίους [o] νομιζομένους εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ἐς τὸν πόλεμον ἀνειμένους. μεμαθήκασι δ' ὦν τοῦτο πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι· ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας. Γέρεα δέ σφι ἦν τάδε ἐξαραιρημένα μούνοισι Αἰγυπτίων πάρεξ τῶν ἱρέων· [p] ἄρουραι ἐξαίρετοι δυώδεκα ἑκάστῳ ἀτελέες. ἡ δὲ ἄρουρα ἑκατὸν πήχεών ἐστι Αἰγυπτίων πάντη. ὁ δὲ Αἰγύπτιος [q] πῆχυς τυγχάνει ἴσος ἐὼν τῷ Σαμίῳ. ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι ἅπασι ἦν ἐξαραιρημένα· τάδε [r] δὲ ἐν περιτρο-

a Διήρηται *Arch. Vind.* *b* Πάτρημ. *Arch.* vide ad C. 71., Παπρηβίτης *Ask.* *c* *Arch. V. Paris. A. B. Rem. Ald.*, ἐγένοντο ora *Steph. M. Pass. Ask.* *d* Schol. *Pass.* ἀνίενται. Mox Καλασυρίων *Arch.* et iterum. Lege *Steph. Byz. V.*, haec spectantem. *e* *Arch. V.*, vulgo Σεβεννίτης, male. *f* Θουΐτης, Κουφίτης *Vind. Arch.*, posterius et *Valla.* *g* Ἀνύσσιος *Arch. V.* proxime ad verum. *Anysia* bene *Valla*: vulgo Ἀνύτιος· tum Μιεκφορ. *Arch.* et *Valla.* *h* Ἀντίον οἱ Βουβ. *Arch.* *i* Ἀλλὰ τε ἐς *id.* *k* *M. Ask. Pass. V. Arch. Steph.* margo, recte. Sic I, 7. *Diodor.* II, 21. *Arrian.* Indic. C. 8. p. 321. ἐκδεκόμενοι *Paris. A. Aldus* &c. *l* Deest *Arch. Vind.* *m* Iidem, *M. Ask. Pass. Steph.* ora, ἡγευμένους *Paris. B. Ald.* Ἀποτιμοτέρους explicat *Hesychius.* *n* Citat *Pollux* II, 151., χειρωναξίων *Vind. Arch.* *o* *M. Arch. Vind. Pass. Ask.* margo *Steph.*, νομίζοντας *Ald. Paris. A. B.* *p* Habet hinc *Eustath.* in Hom. p. 411, 38.; paullo supra δέ σφι τάδε ἐξαιρημ. *Arch. V.* *q* Deest *Arch.*, male: vide ad I, 178. *r* Δὴ *Arch.* voluit fortasse τὰ δὲ δὴ, ut saepe.

41. Ἑρμοτύβιες] *Aristagorae* apud *Stephan. Byz.* Ἑρμοτυμβιεῖς, et, *Ethnicographo* explanatore, μοῖρα τῶν μαχίμων ἐν Αἰγύπτῳ. Vox eadem, sed invitante pronuntiandi consuetudine varians, monstrante *Hemsterhusio* ad Comici *Plutum* v. 729. Addit *Stephanus*, οἱ αὐτοὶ καὶ Λαβαρεῖς, quod, nusquam alibi lectum, Ampl. *Cuperus* in litteris ad *N. Heinsium* Syllog. Epist. T. II. p. 690. οἱ αὐτοὶ καὶ Καλασίριες corrigit. Erant utrique ἐκ τῶν μαχίμων, sed non iidem, neque iuvat IX, 31., quippe ibidem, sicuti hic, distincti. Revocavi Ionicum γενοίατο, toties in *Porti* Lexicum ex Musis depositum: mallem tamen, si per MSS. liceret, ἐγενέατο, quod brevi se dabit.

48. Ἀλλ' ἀνέονται] Verius fortasse ἀνέωνται, uti ἀφέωνται. Sic *H. Stephan.* in Recensione Voc. Herodotearum. Alioqui ex ἀνέομαι erit, quae *Porti* sententia. Rediit praeterea Σεβεννύτης ex C. 155. et *Stephano Byz.*, tum Ἀνύσιος, ut C. 137., pro quo Ἀνυσίτης Ethnicographus. Illud autem ὁ νομὸς ἐν νήσῳ οἰκέει, *Praefectura in insula sita est*, ad Homericum Il. B, 626. Νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς accedit, expressum, quod *Eustath.* advertit, a *Sophocle* Aiac. v. 604., et *Apollon. Rhod.* I, 831. III, 1091. Huiusmodi *Isocratis* Laud. Busir. p. 214. E. τὴν πόλιν σποράδην καὶ κατὰ κώμας ΟΙΚΟΥΣΑΝ ἐς ταυτὸν συναγαγών· et *Phocylidae* πόλις ἐν σκοπέλῳ, κατὰ κόσμον ΟΙΚΕΥΣΑ σμικρὴ in *Dionis Chrysost.* Boristhenit. p. 441. A.

52. Ἀνύτιος] Aliunde nota sunt quae praecedunt: *Stephano* quoque *nomus* memoratur Ἀφθίτης· Ἀνύτιος alibi forsan non invenietur, et ad priorum normam in Ἀνυσίτης videtur refingendum: *Stephanus Byz.* Ἄνυσις, πόλις Αἰγύπτου· τὸ ἐθνικὸν Ἀνυσίτης· ὡς Ὄασις, Ὀασίτης. *Anysis* urbs memoratur *Herod.* L. II, c. 137. Nostri quoque loci meminit ad *Steph. L. Holstenius.*
VALCKEN.

66. Ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας] Laurentii *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*, multos in fraudem induit, magnum etiam virum *Thom. Reinesium*, docte de opificibus et eorum collegiis disserentem, Inscript. Class. I, 105. p. 144. Contrarium de Corinthiis, eos nequaquam minimi facere opifices, traditur, ut vere *Henr. Steph.* Prolegom. p. 742. Ed. *Gronov.*; Et quis est, qui Κορινθιουργῆ χαλκώματα, *vasa Corinthia*, τορεύματα ὀστράκινα, tanta ambitione et studio a Romanis olim expetita, non recordatur? In urbe, mercatura celebri, opificum studia in pretio erant: Ἀνδρῶντε ηὐπόρηκεν, *Strabo* scribit, ἀγαθῶν εἴς τε τὰ πολιτικὰ, καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικὰς L. VIII. p. 586. A. ubi *Casaub.*

ριτρόπῃ ἐκαρπεῦντο, καὶ οὐδαμὰ [a] ὡὐτοί· Καλασι-
154 ρίων χίλιοι, καὶ Ἑρμοτυβίων, ἐδορυφόρεον ἐνιαυτὸν [b] ἕκαστοι τὸν βασιλέα· τούτοισι δ' ὦν τάδε πάρεξ τῶν ἀρουρέων ἄλλα ἐδίδοτο ἐπ' ἡμέρῃ [c] ἑκάστῃ· ὀπτοῦ σίτου σταθμὸς πέντε [d] μνέαι ἑκάστῳ, κρεῶν βοέων δύο μνέαι, οἴνου τέσσερες ἀρυστῆρες. ταῦτα τοῖσι αἰεὶ δορυφορέουσι ἐδίδοτο. Ἐπεί τε δὲ [e] συνιόντες, ὅ, τε Ἀπρίης, ἄγων τοὺς ἐπικούρους, καὶ ὁ Ἄμασις πάντας τοὺς Αἰγυπτίους, ἀπίκοντο ἐς [f] Μώμεμφιν πόλιν, συνέβαλον· καὶ ἐμαχέσαντο μὲν εὖ οἱ ξεῖνοι, πλήθεϊ δὲ πολλῷ ἐλάσσονες ἐόντες, κατὰ τοῦτο [g] ἑσσώθησαν. Ἀπρίεω δὲ λέγεται εἶναι ἥδε ἡ διάνοια, μηδ' ἂν θεόν μιν [h] μηδένα δύνασθαι παῦσαι τῆς βασιληΐης· οὕτω ἀσφαλέως ἑωϋτῷ ἱδρύσθαι ἐδόκεε. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἑσσώθη· καὶ ζωγρηθεὶς, ἀπήχθη ἐς Σάϊν πόλιν, ἐς τὰ ἑωϋτοῦ [i] οἰκία πρότερον ἐόντα, τότε δὲ Ἀμάσιος ἤδη βασιλήϊα. ἐνθαῦτα δὲ [k] τέως μὲν ἐτρέφετο ἐν τοῖσι βασιληΐοισι, καί μιν Ἄμασις εὖ περιεῖπε· τέλος δὲ, μεμφομένων Αἰγυπτίων ὡς οὐ [l] ποιοῖ δίκαια, τρέφων τόν σφισί τε καὶ ἑωϋτῷ ἔχθιστον, οὕτω δὴ παραδιδοῖ τὸν Ἀπρίην τοῖσι Αἰγυπτίοισι. οἱ δέ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἔπειτα ἔθαψαν ἐν τῇσι πατρῴῃσι ταφῇσι. αἱ δέ εἰσι ἐν τῷ ἱρῷ τῆς Ἀθηναίης, ἀγχοτάτω τοῦ μεγάρου, ἐσιόντι ἀριστερῆς [m] χερός· ἔθαψαν δὲ Σαΐται πάντας τοὺς ἐκ νομοῦ τούτου γενομένους βασιλέας ἔσω ἐν τῷ ἱρῷ. καὶ γὰρ [n] τὸ τοῦ Ἀμάσιος σῆμα, ἑκαστέρω μέν ἐστι τοῦ μεγάρου [o] ἢ τὸ τοῦ Ἀπρίεω καὶ τῶν τούτου προπατόρων. Ἔστι μέντοι καὶ τοῦτο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱροῦ, παστὰς λιθίνη μεγάλη, καὶ ἠσκημένη στύλοισί τε Φοίνικας τὰ δένδρεα μεμιμημένοισι, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἔσω δὲ ἐν τῇ [p] παστάδι διξὰ θυρώματα ἕστηκε· ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι ἡ θήκη ἐστί. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ἐξαγορεύειν τοὔνομα, ἐν Σάϊ, ἐν τῷ ἱρῷ τῆς Ἀθηναίης, ὄπισθε τοῦ [q] νηοῦ, παντὸς τοῦ τῆς Ἀθηναίης ἐχόμεναι τοίχου· καὶ ἐν τῷ τεμένεϊ ὀβελοὶ ἑστᾶσι μεγάλοι λίθινοι· λίμνη [r] τέ ἐστι ἐχομένη, λιθίνῃ κρηπῖδι κεκοσμημένη, καὶ [s] ἐργασμένη εὖ κύκλῳ, καὶ μέγαθος, ὡς ἐμοὶ ἐδόκεε, ὅση περ ἡ ἐν Δήλῳ, [t] ἡ τροχοειδὴς καλεομένη. Ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ τὰ [u] δείκηλα τῶν παθέων αὐτοῦ νυκτὸς ποιεῦσι, τὰ καλέουσι μυστήρια Αἰγύπτιοι. περὶ μέν [x] νυν τούτων, εἰδότι μοι ἐπὶ πλέον ὡς ἕκαστα αὐτέων ἔχει, [y] εὔστομα κεί-

ro per vices in orbem fruebantur, et nequaquam iidem. Calasirium milleni et Hermotybium per annos circa regem fungebantur singuli satellitum munere. Istis igitur præter aruras dabantur quovis die alia, panis tosti pondo quinæ minæ unicuique, carnis bubulæ binæ, vini sextarii quaterni. Hæc semper satellitibus præbebantur. Vbi igitur e diverso 169 venientes, Apries cum auxiliariis, Amasis cum universis AEgyptiis ad urbem Momemphin pervenere, congressi sunt. Et peregrini quidem egregie pugnaverunt; tamen quod erant multo inferiores numero, ea parte victi sunt. Fertur Apries ea fuisse persuasione, ne deum quidem quemquam posse sibi adimere regnum: adeo videbatur sibi illud in stabili positum esse. Et tamen tunc congressus, prœlio victus est, vivusque captus ad urbem Sain ductus in ædes, quæ ipsius antea fuissent, tunc autem iam Amasis regia. Ibi aliquamdiu in regia alebatur, eumque Amasis honeste asservavit. Tandem incusantibus AEgyptiis non iuste agere, qui ipsorum et suum inimicissimum aleret, ita illis Aprien tradidit. Eum isti ubi strangulavere, paternis in monumentis sepeliērunt, quæ sunt in templo Minervæ, proxime ædem ad lævam manum intranti. Saitæ autem cunctos, qui ex illa sua præfectura fuere reges, intra templum sepelierunt. Etenim Amasis sepulchrum magis procul est ab æde, quam illud Apriæ eiusque progenitorum. In eius tamen templi aula hoc quoque est, ingens cubiculum lapideum, tum columnis exsculptum palmas arbores imitantibus, tum alio sumptu. Intra id cubiculum 170 gemini postes stant, in quibus loculus est. Sunt etiam illius sepulcra, cuius nomen nuncupare hac in re, haud sanctum opinor, in urbe Sai in templo Minervæ post ædem, contigua toti parieti Minervæ: atque in fano stant ingentes ex lapide obeli, lacusque adest contiguus lapidea crepidine adornatus, et circumquaque probe elaboratus, magnitudine, ut mihi videbatur, quanta in Delo, qui dicitur orbicularis. In hoc 171 lacu imagines casuum eius noctu faciunt, quæ vocant AEgyptii mysteria: de quibus quum plurimum ego norim, quo pacto habeant singula,

a Ἑωϋτῶν id., ἑωϋτοὶ *Vind.*, mox Καλασυρ. δὲ χιλ. *Arch.* *b* Ora *Steph. M. Pass. Ask.* a quibus et ἄλλοι post Ἑρμοτ. desunt; habent alii uti et ἕκαστον *V. Arch. Ald.* *c* Ἑκάστῳ *Arch.* *d* Schol. *Pass.* ἑκατὸν δραχμαὶ ποιοῦσι μνᾶν μίαν. *e* Συνιέντες *Vind. Arch.* *f M. Pass. Ask. Vind. Valla.* Μέμφιν ceteri cum *Aldo*. *g* Ἐσωθ. et brevi post *Arch.* *h* Non legit *Rem.* *i* Οἰκεῖα *Arch.* *k* Ἕως id. et *Vind.* *l M. Ask. Pass.*, ποιεῖ *Arch. V. Ald.* *m* Χειρὸς *Pass. Ask. Arch. V.* *n* Desit τὸ, et mox σῆμα minus obportune, tum ἑκατέρω *Vind. Arch.* *o* Ἠι *Pass.* et Schol. ὅπου. *p* Δαπάνῃ *Arch.* perperam. *q* Νηὸς *Arch.* Exscripsit haec *Athenag.* Legat. C. 25. mox ἐχόμεναι τοίχου *Arch. V.* et Cod. *Gesneri*, Edit Genev. CIↃIↃCXVIII, in *Paris. C.* ἐχομένου τοίχ., alii cum *Athenag.* et *Aldo* ἐχόμενον. *r* Δέ ἐστιν *Athenag.* Mox λιθίνῃ *Ald.* et Edd., bene *Gronov.* et *Athenag.* *s* Ἁρμοσμένη *Arch.* fortasse ex vero. Vide supra p. 176, 43. *Athenag.* καὶ ἐργασμ. omittit. *t* Desideratur *Arch. Vind.*, in *Athenag.* ὅση περ ἐν Δ., ἡ τροχ. conmodius. *u* Schol. *Pass.* εἴδωλα, ὁμοιώματα. *x* Abest *Arch. Vind.* *y* Citat *Plutarch.* de Malign. p. 857. atque alias. *Thom. Mag.* in Εὐστομεῖν, et *Suidas.*

84. Μηδ' ἂν θεόν μιν μηδένα &c.] Plena stultissimae iactantiae oratio et per illi similis, quae eius, eumdem enim Aprien et *Hophram* esse convenit, effreni ex ore profertur *Ezechiel.* XXIX, 3., ubi *H. Grotius* et *G. Raphelius* horum obliti non sunt, neque neglexit magnus *Scaliger* ad *Eusebii* Chronic. *Aiacis*, *Mezentii*, *Capanei* stolidas gloriationes et consimiles aliorum conduxit *La Cerda* ad Aeneid. x, 773. Verum omnium iudex et superbiae ultor μεγάλης γλώσσης κόμπους ὑπερεχθαίρει, uti *Sophocles*; καὶ ἀντιτάσσεται τοῖς ὑπερηφάνοις, belle *Petrus Apost.* Epist. I. V, 5.

3. Ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι] *Postes, in quibus urna sive loculus est*, Valla. Ego vero postes tanta crassitie et amplitudine non novi. Scribit III, 16. Amasim ἐπὶ τῇσι θύρῃσι ἐντὸς τῆς ἑωϋτοῦ θήκης mortuum quemdam *ad fores intra conditorium suum* sepeliisse, semet vero collocari ἐν μυχῷ τῆς θήκης ὡς μάλιστα *in intimo eius penetrali* iussisse. Quae postibus παστάδος quo congruent modo? Sunt hic θυρώματα tabulata, ad fores deposita et conditorio apta. *Diotogenes* in Serm. XLI. p. 251. *Stobaei* τὼς δὲ νόμως οὐκ οἰκήμασι καὶ θυρώμασι ἐνῆμεν δεῖ, quae et in *Archytae* fragmento p. 269. Vterque ad tabulata, quibus leges inscriptae promulgabantur, spectavit. Restitui post pauca τοῦ τῆς Ἀθην. ἐχόμεναι τοίχου, postulante sententia et MSS. Idem divinaverat *Cl. Pauw*, et eo prior Editor Genevensis, sed iusto audacior.

11. Ἡ τροχοειδὴς καλεομένη] De Phoebi natalibus et excellentia *Theognis* v. 7.

Ἀθανάτων κάλλιστον ἐπὶ ΤΡΟΧΟΕΙΔΕΙ λίμνῃ.

Callimacho τροχόεσσα λίμνη Hymn. Del. v. 261. ubi *Anna Fabri*, doctissima matronarum, et *Ios. Barnes.* in *Euripid.* Iphigen. Taur. v. 1104. Durant hunc in diem paludis in Delo argumenta apud *Sponium* Itin. T. I. p. 136.

14. Εὔστομα κείσθω] Saepe *Plutarchus* εὔστομα κείσθω καθ'

gula, tamen absit ut proloquar. De Cereris
quoque initiatione, quam Græci thesmopho-
ria vocant *a ferendis legibus*, absit ut elo-
quar, nisi quatenus sanctum est de illa dice-
re. Danai filiæ ritum hunc ex AEgypto ex-
tulerunt, eoque Pelasgiotidas feminas imbue-
runt. Sed deinde omni Peloponneso a Do-
riensibus excita ritus ille abolitus est, a so-
lis Arcadibus, qui ex Peloponnensibus reli-
172 cti sunt et non exciti, conservatus. Aprie
sic sublato, regnavit AMASIS e præfectura
Saitica, et urbe cui nomen est Siuph. Eum
inter initia AEgyptii contemnere, nec ul-
lius sane momenti ducere, ut qui plebeius
paulo ante fuisset, nec insigni familia or-
tus. Eos vero postea Amasis solertia, non
asperitate, conciliavit. Erant ei cum alia
bona infinita, tum vero pelvis aurea, in
qua tam ipse quam omnes convivæ identi-
dem pedes abluebant: hanc ille confregit,
ex eaque dæmonis statuam fecit, et in ap-
positissimo urbis loco statuit. AEgyptii si-
mulacrum adeuntes, magnopere venerari. Id
Amasis fieri a popularibus edoctus, convo-
catis AEgyptiis aperit, ex illa pelvi, in qua
prius AEgyptii evomere immingereque, et
in qua pedes abluere consuessent, factum
esse simulacrum, quod tunc tantopere vene-
rarentur. Itaque suum aiebat idem atque
pelvis esse fatum: etsi enim antehac fuisset
plebeius, in præsenti tamen esse ipsorum re-
gem, eoque iubere, ut sibi honor haberetur
atque reverentia. Hunc in modum ad se
traduxit AEgyptios, ita ut æquum cense-
173 rent ei servire. Idem hoc usus est in re-
bus agendis instituto: ab aurora usquedum
refertum esset forum, accurate negocia ob-
lata

κείσθω. καὶ τῆς Δήμητρος τελετῆς πέρι, τὴν οἱ
Ἕλληνες Θεσμοφόρια καλέουσι, καὶ ταύτης [a] μοι
πέρι εὔστομα κείσθω, [b] πλὴν ὅσον αὐτῆς ὁσίη ἐστὶ λέ-
γειν. αἱ Δαναοῦ θυγατέρες ἦσαν αἱ τὴν τελετὴν ταύτην 153
ἐξ Αἰγύπτου ἐξαγαγοῦσαι, καὶ διδάξασαι [c] τὰς Πε-
λασγιώτιδας γυναῖκας· μετὰ δὲ, ἐξαναστάσης πάσης
Πελοποννήσου ὑπὸ Δωριέων, ἐξαπώλετο ἡ τελετή· οἱ
δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων, καὶ οὐκ ἐξαναστάντες
Ἀρκάδες, διέσωζον αὐτὴν μοῦνοι. Ἀπρίεω δὲ [d] ὧδε κατ-
αραιρημένου, ἐβασίλευσε Ἄμασις, νομοῦ μὲν Σαΐτεω
ἐών· ἐκ τῆς δὲ ἦν [e] πόλιος, οὔνομά οἵ ἐστι Σιοῦφ. τὰ μὲν
δὴ πρῶτα [f] κατώνοντο τὸν Ἄμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐν
οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον, ἅτε δὴ δημότην [g] τοπρὶν
ἐόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος· μετὰ δὲ, σοφίῃ αὐ-
τοὺς ὁ Ἄμασις, οὐκ [h] ἀγνωμοσύνῃ προσηγάγετο· ἦν [i]
οἱ ἄλλα τε ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ καὶ ποδανιπτὴρ χρύ-
σεος· ἐν τῷ αὐτός τε ὁ Ἄμασις καὶ οἱ δαιτυμόνες οἱ
πάντες τοὺς πόδας ἑκάστοτε [k] ἐναπενιζέατο· τοῦτον καὶ
ὦν κόψας, ἄγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ
ἵδρυσε τῆς [l] πόλιος ὅκου ἦν ἐπιτηδεώτατον· οἱ δὲ Αἰγύ-
πτιοι φοιτέοντες πρὸς τὤγαλμα, ἐσέβοντο μεγάλως·
μαθὼν δὲ ὁ Ἄμασις τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν ποιεύμενον, συγ-
καλέσας Αἰγυπτίους, ἐξέφηνε, φὰς ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος
τὤγαλμα γεγονέναι, ἐς τὸν πρότερον [m] μὲν τοὺς Αἰ-
γυπτίους ἐνεμέειν τε καὶ ἐνουρέειν, καὶ πόδας ἐναπονίζε-
σθαι, τότε δὲ μεγάλως σέβεσθαι. ἤδη ὦν ἔφη λέγων
ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι· εἰ γὰρ πρό-
τερον [n] εἶναι δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἶναι αὐ-
τέων βασιλεύς· καὶ τιμᾷν τε καὶ προμηθέεσθαι [o] ἑωϋ-
τοῦ ἐκέλευε. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ προσηγάγετο τοὺς Αἰ-
γυπτίους, ὥστε δικαιοῦν δουλεύειν. [p] Ἐχρᾶτο δὲ καταστά-
σει πρηγμάτων τοιῇδε· τὸ μὲν ὄρθριον, μέχρι ὅτου [q]
πληθώρης ἀγορῆς, προθύμως ἔπρησσε τὰ προσφερόμε-
να

a Εἰδότι μοι *Arch.* recte opinor. Congruit Herodoteae consuetudini. *b* Haec quinque idem negligit, tum λέγεται ὡς αἱ Δ. *c* Τὰς γιωτίδας *Arch.*, mox Πελοποννήσου atque iterum *Vind.* *d* Abest ab utroque. *e* *Arch. Ask. Pass. V.*, πόλεος vulgo. *f* Κατόνοντο neglecto augmento, neque male, *Vind. Arch.* Haec exscripserat Plutarch. Nobilit. in *Wolfii* Anecdot. T. IV. p. 186. *g* *M. V. Arch. Pass. Ask.* ora *Steph.*, τὸ πρότερον *Ald.* et sequaces. *h* Iidem omnes cum *Valla* et fragm. *Paris.*; in *Rem.* ἐγνωμοσύνῃ· vulgo εὐγνωμοσύνῃ. *i* Ἄλλα τέ οἱ *V. Arch.*, ποδανιπτὴρ citat hinc *Pollux* X, 78. *k* Ἐναπονιζ. *Arch.* *l* Id. et *Vind.* alii πόλεος, tum Ἄμασις semper *Arch.* *m* Non est in *Arch. Vind.*, qui ἐσουρέειν et ἀπονίζεσθαι. *n* *M. Pass. Ask. V.* margo *Steph.* et *Arch.*, vulgo ἦεν. Vid. *Gronov.* *o* Ἑωϋτὸν *Arch.* et ἐκέλευσεν *Vind.* *p* *M. Pass. Ask.*, ἐχρῆτο *Vind. Ald. Paris. A. B. Arch. Rem.* nec male: vid. *Valken.* ad Phoenisf. *Eurip.* v. 961. *q* *Arch. Vind.* Vulgo πληθούσης. Quae sequuntur respexit *AElian.* Var. II, 41.

καθ' Ἡρόδοτον; *AElianus*, *Porphyrius*, *Themistius*, *Synesius*. Fuit enim paroemiae instar. Taxarunt nonnulli. Sic Critici ad *Sophoclis* εὔστομ' ἔχε παῖ Philoct. v. 200. τὸ δὲ τοιοῦτο κεχίασαι, inquiunt, ὅτι Ἑλλανικός ποτε ἀναγινώσκων τὰ Ἡροδότου ἔλεγε ΠΕΡΙ ΤΩΝΔΕ ΜΟΙ ΕΥΣΤΟΜΑ ΚΕΙΣΘΩ· οὐ διαιρῶν ὡς δύο λέξεις, ἀλλ' ὡς ἄν τις εἴποι, ταῦτα ἔσω εὔστομα. h. e. *ori ac palato iucunda*. Hoc si intendit Hellanicus, risui dictum elegans exposuit. Valde autem dubito, an εὖ στόμα, distracta voce, ut Grammatici innuunt, scribi legique oporteat.

29. Οὐκ ἀγνωμοσύνῃ] Quomodocunque vox capiatur, nemo dici potest, *quempiam* ἀγνωμοσύνῃ προσαγαγέσθαι, quod si vel plures habuerint Codd. ut lectum etiam fuit *Vallae*, tamen alteri lectioni postponendum censeo. *AEgyptios* Amasis σοφίῃ, — οὐκ εὐγνωμοσύνῃ προσηγάγετο, *callido potius consilio, quam lenitate et clementia sibi conciliavit.* Hominis AEgyptii σοφία hic est, ut alibi saepe, *calliditas*. *Plato* de LL. v. p. 747. c. τὴν καλουμένην ἄν τις πανουργίαν ἀντὶ σοφίας ἀπεργασάμενος λάθοι, καθάπερ Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας καὶ πολλὰ ἕτερα ἀπειργασμένα γένη νῦν ἐστιν ἰδεῖν. Qui *sibi* student *populum conciliare* viri Principes dicuntur alios εὔνους κατασκευάσαι· ἐξιδιοποιήσασθαι· sed inprimis προσαγαγέσθαι, variis artibus *allicere* et *ad studium sui perducere*: attigit *Andr. Dounaeus* in *Demosth.* p. 98. Dicuntur autem *populum* προσαγαγέσθαι ἐπαγγελίαις· χρήμασι καὶ δωρεαῖς· ἀρετῇ· οἴκτῳ· ἐπιεικείᾳ· πρᾳότητι· εὐεργεσίαις· etiam ἀπάτῃ· ut Amasis *Herodoti* σοφίῃ. *Thucyd.* III, c. 43. ἀπάτῃ προσάγεσθαι τὸ πλῆθος. III, c. 48. *Lenitate et clementia* προσαγαγόμενοι τοὺς Ἕλληνας, *Isocrates* in Plataïca p. 304. B. Τιμαῖς καὶ δωρεαῖς ἔτι δ' ἐπαγγελίαις προσαγόμενος; *Diodor. Sic.* XV, c. 8. cuius Sesosis, expeditiones suscepturus, ne quid absente se rerum novarum molirentur, subditos πάντας ταῖς ὁμιλίαις καὶ τῇ τῶν τρόπων ἐπιεικείᾳ προσηγάγετο, I, c. 54. Atque ob eamdem, quae movit Amasin, rationem Darius Hystaspidis, quum ad imperium pervenisset, dicitur χρήμασι καὶ δωρεαῖς τὸν Περσῶν δῆμον προσαγόμενος, *Platoni* de LL. III. p. 695. D. VALCKEN.

28. Οὐκ ἀγνωμοσύνῃ] Non reluctor tot *Codd.*, putoque idem esse atque οὐκ ἀνοήτως, et praecedens magis explicare. *Severitati* locus non convenit, sed callidae sollertiae et astutiae, uti regii actus innuunt. Solet Scriptor ἀγνωμοσύνην in inperitia et fastu frequentare VI, 10. IX, 3. Solent alii, *Euripides* Bacch. v. 884., *Sophocles* Trachin. v. 1273. Neque absurde Schol. *Demosthenis* Olynth. II. p. 17. οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε explanat ἀνοήτως· *Harpocratio*, ἀλογίστως καὶ ἀβούλως.

37. Ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος τὤγαλμα] In Octavio *Minucii Felic.* C. 23. *et deus aereus vel argenteus de inmundo vasculo, ut saepius factum AEgyptio regi, conflatur.* Quae, nisi scribentis memoriae error obrepserit, rectius procederent, si *deus aureus*, et, *ut accepimus factum* scriptum prostaret. Prius in mentem venit doctissimo *Th. Gatakero*, insuper, *ut legimus* vel *scimus factum*, divinanti Advers. Miscell. XIX. p. 371. Pelvim, τὸν ποδανιπτῆρα Amasidis, personatus Chilon prudente monitu tangit in *Plutarchi* Conviv. VII. sapient. p. 151. E.

47. Πληθώρης ἀγορῆς] Vulgatum πληθούσης ἀγορῆς doctissimi viri *Casaubonus*, *Heraldus*, *Duckerus*, quos testes ad *Diodor.* XIII, 48. adpellavi, ea in luce posuerunt, ut desideres nihil. Debueram et ego in eo

να πρήγματα· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἔπινέ τε καὶ κατέσκωπτε τοὺς συμπότας· καὶ ἦν μάταιός τε καὶ [a] παιγνιήμων. ἀχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι αὐτοῦ, ἐνουθέτεον αὐτὸν, τοιάδε λέγοντες, „Ὦ βασιλεῦ, οὐκ ὀρθῶς σεωϋτοῦ προέστηκας, ἐς [b] τὸ ἄγαν φαῦλον προάγων σεωϋτόν· σὲ γὰρ [c] ἐχρῆν ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα, δι' ἡμέρης πρήσσειν τὰ πρήγματα· καὶ οὕτω Αἰγύπτιοί τ' ἂν [d] ἐπιστέατο ὡς ὑπ' ἀνδρὸς μεγάλου ἄρχονται, καὶ ἄμεινον σὺ [e] ἂν ἤκουες· νῦν δὲ ποιέεις οὐδαμῶς βασιλικά." ὁ δ' ἀμείβετο [f] τοίσιδε αὐτοὺς, „Τὰ τόξα οἱ κεκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ἐντανύουσι· [g] ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ἐντεταμένα εἴη, ἐκραγείη ἄν· ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἂν ἔχοιεν αὐτοῖσι [h] χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ ἀνθρώπου κατάστασις· εἰ ἐθέλοι κατεσπουδάσθαι αἰεὶ, μηδὲ ἐς παιγνίην τὸ μέρος ἑωϋτὸν ἀνιέναι, λάθοι ἂν ἤτοι μανεὶς, ἢ [i] ὅγε ἀπόπληκτος γενόμενος· τὰ ἐγὼ ἐπιστάμενος, μέρος ἑκατέρῳ

156 νέμω." ταῦτα μὲν τοὺς φίλους ἀμείψατο. Λέγεται δὲ ὁ Ἄμασις, [k] καὶ ὅτε ἦν ἰδιώτης, ὡς φιλοπότης [l] ἐὼν καὶ φιλοσκώμμων, καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνήρ· ὅκως δέ μιν [m] ἐπιλείποι πίνοντά τε καὶ εὐπαθέοντα τὰ ἐπιτήδεια, κλέπτεσκε ἂν περιϊών. οἱ δ' ἄν μιν φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα, ἀρνεύμενον ἄγεσκον ἐπὶ μαντήϊον, ὅκου [n] ἑκάστοισι εἴη. πολλὰ μὲν δὴ κατηλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντηΐων, πολλὰ δὲ καὶ

lata agebat: deinde potabat, et inter compotores iocabatur, morionem agens ac ſcurram. Quibus rebus offenſi amici, talibus eum verbis monebant, Rex, dicentes, non e dignitate tua te contines, qui ad nimiam te proiicis nequitiam. Nam deberes, venerando in ſolio ſedens venerabilis, totum diem res adminiſtrare; ita et AEgyptii ſcirent a magno ſe viro regi, et tu melius audires. Nunc haudquaquam facis regia. His ille reſpondit; arcus illi qui obtinent, quum debent uti, intendunt; ſed quando ſunt uſi, remittunt: ſi enim perpetuo intendantur, rumperentur, nec posſent eis, quum res exigeret, uti: ita et hominis conditio est; ſi asſiduo laborare ſtudio, nec viciſſim ad luſum vacare velit, pedetentim aut mente captus erit aut membris. Quod ego intelligens, utrique rei partem impertio. Hæc amicis reſpondit. Etenim fertur A- 174 maſis, quum privatus foret, fuiſſe potandi iocandique per dicteria ſtudioſus, et vir neutiquam ſerius: et quum eum potantem ac voluptates ſectantem necesſaria defeciſſent, ſolitus circumeundo furari: illi vero dicentes eum ipſorum habere pecunias, negantem adducebant ad oraculum quodcunque eo in loco erat. Frequenter ab oraculis convictus, frequenter abſolutus. Postquam

a Athenaeus p. 261. *b* Τὸν *Arch.* tum ἀπάγων *Vind.* *c M. V. Arch. Pasſ. Ask.*, ceteri χρῆν, uti, II, 179. III, 65. VII, 39. Porro σεμνῷ σεμνὸν *Arch. Pasſ. Ask. Valla.* σεμν. σεμνῶς Fragm. Cod. *Paris.* vulgo σεμνὸν σεμνῷ. *d* Ἠπιϛ. *Arch.* *e* Omittunt *V. Arch.* *f M. Pasſ. Ask.* et Fragm. *Paris.*, alii τοῖσδε. *g* Haec quatuor deſiderantur in *M. Pasſ. Ask. Valla*, habent *V. Arch.* Fragm. *Paris. Ald. Rem.* *h* Χρᾶσθαι *V. Arch.*, qui mox ἐθέλει. *i* Ὅτε *Arch.* *k* Ora *Steph. M. V. Ask. Arch.* Fragm. *Paris.* copula deest aliis. *l* Ἐὼν Fragm. *Paris. Ask. Pasſ.* alii ἦν· Spectavit haec et adtigit *Athen.* VI. p. 261. C. *m* Ἐπιλίποι *V. Arch.* *n* Ἑκάστοτε et καταλίσκετο iidem.

adquieſcere, niſi cultius obtulisſent MSS.; Ionum est πληθώρη in omni rerum abundantiore copia. *Euſebius* apud *Stobaeum* Serm. x. p. 130. verisſime, τὸν δὲ ἀεὶ ἐπιθυμέοντα προσκτήσασθαι, καὶ ΠΛΗΘΩΡΗΝ μηδέ ποτε τοιούτου λαμβάνοντα —— πένητα καλέω· neque de tempore, quo forum conpletur, recuſant, χρόνον ἐπισχὼν, ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα ΠΛΗΘΩΡΗΝ προσοδὸν ἐποιέετο habet Auctor, ſuum adſerens, Muſa VII, 223.

49. Ἦν μάταιός τε καὶ παιγνιήμων] Secundum *Vallam morionem agebat* Amaſis *ac ſcurram.* Postquam ille ſeria tractaverat, ut animum relaxaret, in vino *petulantioribus indulgebat iocis*: ſic interpretor Herodotea. Quia compotoribus ipsis luſus isti Regis perſona minus viderentur digni, μάταιος fuiſſe dicitur et παιγνιήμων. Permutantur ματαΐζειν et ἀσχημονεῖν· et fortasſe ſolita ſibi caſtimonia *Herodotus* turpe quid ambigua voce velavit, ut ne ab obſcoenis quidem abſtinuiſſe iocis ſignificaretur. Deïaniram Nesſus Ψαύει ματαίαις χερσὶν, in *Soph.* Trach. v. 574. Nam τὸ παιγνιῶδες privatae ſortis convivis laudi ducebatur; παιγνιήμων dicebatur *ingenioſus* et εὐφυὴς, *qui iocis urbanis indulgeret.* Placebat *Vel cavillator facetus, vel conviva commodus* qui dicitur *Plauto* Mil. Glor. III, 1, 47. *Ariſtoph.* Veſp. v. 1205. προσμάνθανε ξυμποτικὸς εἶναι καὶ ξυνουσιαστικός. *Luciano* I, p. 552. συμβιῶναι δεξιὸς, καὶ συμπιεῖν ἱκανός. Talis fuit *Aeſchines*, hac etiam in parte aquae potoris *Demoſthenis* adverſarius: vid. *Philoſtratus* de V. S. I, p. 507. Talis ab *Euripidis* ingenio diverſisſimus *Sophocles*: *Euripides* Ἦν μισογέλως, καὶ τωθάζειν οὐδὲ παρ' οἶνον μεμαθηκὼς, teste *Alexandro AEtolo* ap. *Gellium* N. A. XV, c. 20. AEqualis *Ion Chius* ap. *Athen.* XIII, p. 603. F. Σοφοκλεῖ, inquit, συνήντησα ἀνδρὶ παιδιώδει ἐν οἴνῳ καὶ δεξιῷ· ubi ſcribi quoque potuit παιγνιώδει· permutantur enim a librariis iſta: vid. *Xenoph.* Symp. p. 512, 37. et *Suidas* in Παιγνία· τὰ παιγνιώδη παρὰ Ξενοφῶντι legit *Pollux* II, 20. ubi commodum *Iungermann.* advocat *Xenophontem* Ἑ. II, p. 276, 6. miratum, Therameni iam iam morituro μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιῶδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς. VALCKEN.

54. Δι' ἡμέρης πρήσσειν] Non ſatis ad AEgyptiorum mentem est *interdiu*: totum diem inſumtum volebant. Bene I, 97. τοῖσι πέλας δι' ἡμέρης δικάζειν, *totum diem dirimendis litibus inpendere.* VII, 210. ἐγίνετο δὲ συμβολὴ δι' ἡμέρης iterum *interdiu*, ſed contra gestae rei ſeriem. Talia διὰ νυκτὸς *Ariſtophanis*, recte ab *Athenaeo* acceptum VII. p. 276., δι' ἔτεος ſupra II, 22., δι' ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ διὰ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ *Harpocratio.* Mox σὺ ἂν ἤκουες non debuerant truncare *Vind.* et *Arch.* Fert repetitum ἂν ſermonis uſus. Iterant ipſi IX, 27., geminatque *Euripid. Helen.* v. 955. et 1017. *Sophocles* Oedip. Tyr. v. 610. et Oed. Colon. v. 1524.; alterum ἂν iniuria utrobique viro docto delente, *Plato* Alcib. II. p. 142. C. Iunge, ſi videbitur, *Ioſ. Barnes.* in *Euripid.* et *Davis.* ad *Iuſtin. Martyr.* p. 442. Ed. *Thirbl.*

59. Ἐπεὰν δὲ χρήσωνται ἐκλύουσι] Haec, etſi *Med.* et ſequaces exemplum praebeant, auferre non audeo. Vetant *Codd.* alii, ſuntque et vera, neque inconmoda. Vtrum autem ſcribarum oculos deceperint terminata iisdem litteris verba, quae creberrima omittendorum occaſio, non habeo dicere. *Erasmus*, hoc Amaſidis neglecto, paroemiam dicto Dionyſii Siculi ex *Plutarchi* de Sen. Rempubl. Adminiſtr. p. 792. C. illuſtravit, quem conſule.

67. Ὡς φιλοπότης ἐών] Hoc praefero. *Athenaeus*, uti multi ſolent, dialecti inmutavit ſpeciem. Κατεσπουδασμένος *Noſtri* aemulatione *Procopius* Bell. Perſ. II, 8. Antiocheni εἰσὶ οὐ κατεσπουδασμένοι· et Bell. Vand. II, 4. ἦν δὲ οὗτος δραστήριός τε καὶ λίαν κατεσπουδασμένος de Phara praefecto. Quo probo atque elegante orationem et alibi diſtinxit.

73. Κατηλίσκετο] Si vel in omnibus legatur Codd. leni medela corrigendum est absque ulla controverſia, καὶ ἡλίσκετο· adeo conſtans veterum uſus Codicum auctoritati ſemper in talibus anteponi debet: nam quod in Lexicis καταλίσκομαι redditur *convincor*, hoc unico nititur loco, infirmo ſanequam tibicine. Scripſerat *Herodotus*: πολλὰ μὲν δὲ καὶ ἡλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντηΐων· πολλὰ δὲ καὶ ἀποφεύγεσκε, *ſaepe quidem ab oraculis etiam furti convincebatur, ſed frequenter etiam abſolvebatur*: poſtremum *Herod.*, ut alia millena, *Wesſelingio* debebit. Imperium ingresſus Amaſis templa Deorum negligebat, qui quidem ipſum olim ἀπέλυσαν μὴ φῶρα εἶναι· magni contra faciebat illorum oracula, ὅσοι μιν κατέδησαν φῶρα εἶναι, id est, a quibus ἥλω vel ἑάλω φὼρ ἐὼν, *qui ipſum furti convicerant*: in eumdem ſenſum adhibetur etiam καταδῆσαι L. IV, c. 68. utrobique temere tentatum. Hoc rarius est atque Herodoteum; reliqua, Ἁλίσκεσθαι, Ἀποφεύγειν et Ἀπολῦσαι

quam vero etiam assequutus est regnum; ista egit: quicunque dii eum furti absolverant, horum templa neque curæ habuit, neque ulla re ad refectionem donavit, neque adiens sacrificavit, tanquam nihil mererentur, quod obtinerent falsa oracula; quicunque autem eum alligaverant furti crimine, hos tanquam vere deos, nec mendacia reddentes oracula, maxime coluit. Itaque partim in Sai Minervæ fecit antefores, opus admirandum longe superans omnes tum sublimitate, tum magnitudine, et quantorum est magnitudo lapidum atque qualium eorum: partim ingentes colossos, et immanes androsphingas posuit. Alia quoque saxa prægrandia ad reficiendum curavit, ducta partim e lapicidinis, quæ iuxta Memphim sunt, partim utique quæ maximæ molis sunt, ex urbe Elephantina, quæ Sai distat viginti dierum navigatione. Adhæc, quod non minime, sed maxime omnium admiror, attulit ædificium ex solido saxo ab urbe Elephantina, in quo afferendo triennium consumpserunt duo millia ductorum virorum, qui omnes erant gubernatores. Huius autem tecti extrinsecus est unius et viginti cubitorum longitudo: quatuordecim, latitudo: octo, altitudo. Hæc est dimensio exterior tecti ex uno lapide. Introrsum autem duodeviginti cubitorum et xx digitorum est longitudo: latitudo vero cubitorum duodecim, quinque sublimitas. Tectum hoc ad ingressum templi collocatum est; nam ob id aiunt in templum non fuisse pertractum ab architecto, quod quum suspirasset ille dum istud adtraheretur, utpote pertæsus diutini temporis operæ, id advertens Amasis non permisit

καὶ [a] ἀποφεύγεσκε. ἐπεί τε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησε [b] τοιάδε· ὅσοι μὲν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ Φῶρα εἶναι, τούτων μὲν τῶν ἱρῶν οὔτε ἐπεμέλετο, οὔτε ἐς ἐπισκευὴν ἐδίδου οὐδέν· οὐδὲ Φοιτέων ἔθυε· ὡς οὐδενὸς ἐοῦσι ἀξίοισι, ψευδέα τε μαντήϊα κεκτημένοισι· ὅσοι δέ μιν κατέδησαν Φῶρα εἶναι, τούτων δὲ ὡς [c] ἀληθέως θεῶν ἐόντων καὶ ἀψευδέα μαντήϊα παρεχομένων, τα μάλιστα ἐπεμέλετο. Καὶ τοῦτο μὲν, ἐν Σάϊ τῇ Ἀθηναίῃ προπύλαια θωϋμάσιά οἱ ἐξεποίησε, πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὕψεϊ καὶ τῷ μεγάθεϊ, ὅσων τε τὸ μέγαθος λίθων ἐστὶ, καὶ ὁκοίων τέων· τοῦτο δὲ, κολοσσοὺς μεγάλους καὶ ἀνδρόσφιγγας περιμήκεας ἀνέθηκε· λίθους τε ἄλλους ἐς ἐπισκευὴν ὑπερφυέας τὸ μέγαθος ἐκόμισε· ἠγάγετο δὲ τουτέων τοὺς μὲν, ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐουσέων λιθοτομιέων, τοὺς δὲ ὑπερμεγάθεας, ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος, πλόον [d] καὶ εἴκοσι ἡμερέων ἀπεχούσης ἀπὸ Σάϊος. τὸ δὲ οὐκ ἥκιστα αὐτέων, ἀλλὰ μάλιστα θωϋμάζω, ἔστι τόδε· οἴκημα μουνόλιθον ἐκόμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος· καὶ τοῦτο [e] ἐκόμιζον μὲν ἐπ' ἔτεα τρία, δισχίλιοι δέ οἱ προσετετάχατο ἄνδρες ἀγωγέες, καὶ οὗτοι [f] ἅπαντες ἦσαν κυβερνῆται. τῆς δὲ στέγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθέν ἐστι, εἷς τε καὶ εἴκοσι πήχεες· εὖρος δὲ, τεσσερεσκαίδεκα· ὕψος δὲ, ὀκτώ. ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς στέγης [g] τῆς μουνολίθου ἐστί. ἀτὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος, ὀκτωκαίδεκα πήχεων, καὶ [h] πυγόνος· τὸ δὲ εὖρος, δυώδεκα πήχεων, τὸ δὲ ὕψος, πέντε πήχεων ἐστί. αὕτη τοῦ ἱροῦ κέεται παρὰ τὴν ἔσοδον· ἔσω γάρ μιν ἐς τὸ ἱρόν Φασι τῶνδ' εἵνεκα οὐκ [i] ἐσελκύσαι· τὸν ἀρχιτέκτονα, αὐτῆς ἑλκομένης τῆς στέγης, ἀναστενάξαι, οἷά τε χρόνου ἐκγεγονότος πολλοῦ, καὶ [k] ἀχθόμενον τῷ ἔργῳ· τὸν δὲ Ἄμασιν, ἐνθυμιστὸν ποιησάμενον, οὐκ ἐᾶν

a Ἀπέφευγε *M. Pasf. Ask.* ora *Steph.* ὑποφεύγεσκε *Arch. V.*, ὑπέφευγε *Ald.* &c. *b V. Arch. M.* Fragm. *Paris. Pasf. Ask.*, τάδε *Ald. Paris. A. B.* *c* Ἀληθῶς five ἀληθέως θεῶν ἐόντων *V. Arch. Valla*, vulgo ἀληθέων ἐόντων. *d V. Arch. Ask. M. Pasf.*, aliis copula deſit. Porro εἴκοσι *Arch. Ask. Vind.* vulgo ἐείκοσι. *e Rem.* margo *Steph. M. Ask. Pasf.*, ἐκόμιζε *Ald. V. Arch.* *f* Πάντες *Arch.* *g* Τοῦ μουνολ. *Rem. Paris. B.* non male; mox ἀ γὰρ ἔσωθ. *Arch.* *h* Πηγόνος id. ſed prave. Quinque ſequentia non ſunt in *M. Ask. Pasf. Paris. B. Valla*; ſervant *Arch. V. Ald.* et alii; δυώδεκα *Arch.* ut ſaepe in Muſis, δώδεκα vulgo. *i* Ἐσελκύσαι· τὸν ἀρχιτέκτονα, ſic bene diſtinguit *Paris. B.*, vulgo στιγμὴ cernitur post ἀρχιτέκτονα. *k* Καὶ ἀχθομ. *Arch.*, et mox ἐσθυμ. in Edd. καταχθόμενον.

σκι ſenſu forenſi pervulgata ſunt. Vbi ſcripſerat Noſter L. VI, c. 82. ἀπέφυγε πολλὸν τοὺς διώκοντας· perperam poſuit *Gronov.* διέφυγε. *Accuſator* in Attico foro dicebatur διώκειν, *perſequi*; *accuſatus* φεύγειν· *condemnatus* ἁλῶναι vel ἑαλωκέναι· *abſolutus*, Ἀποφεύγειν, *criminibus elapſus Ciceroni* in Verr. II, c. 58. VALCKEN.

74. Καὶ ἀποφεύγεσκε] Inſtauravi Ionicam ex diſcrepante ſchedarum ſcriptura formam. Κλέπτεσκε, ἄγεσκον, et ſimilia conplura, veram praeſtabunt. Mihi liquido adparuit, nimios, ſicuti in aliis, etiam in ea conmutanda temerarios fuiſſe ſcribas. Eadem fortuna Cl. *Valckenarii* καὶ ἠλίσκετο, quo nihil certius, obtigiſſet merito, ni novationis metus, iuſto fortaſſe gravior, obſtitiſſet. Quid enim tritius iſta vocum converſione? Extremo C. 175. καταχθόμενον pingit optime *Arch.* καὶ ἀχθόμενον, valetque in aliis.

79. Ὡς ἀληθέως θεῶν ἐόντων] Dedi MSS., ne inter variantes, quas vocant, lateret. Quiſque videt multo id grandius atque ad ſententiam obportunius eſſe. Κατέδησαν Φῶρα non debebat abire in κατέφησαν *pronuntiarant*, uti *Laurentius* Latine dederat. Iucunda est in ἀπολῦσαι et καταδῆσαι diſſimilitudo, repetita IV, 68. Convenit quodam modo τοὺς δὲ ἄλλους —— κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ V, 72. Mox θωϋμάσια οἷα ἐξεπ. divinavit Cl. *Abreſchius*. Quid ſi duplici in dativo amplior vis inſit? Amaſis οἱ ἐξεποίησε *ſibi* in Minervae honorem abſolvit; ita πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενος per conmode ſequitur, alioqui ob πάντας inplicatius. Eadem Cl. *de Pauw* opinio.

85. Ἀνδρόσφιγγας] Huc ſpectare *Heſychianum* Ἀνδροφῆτες monuit *H. Valeſius*; et corrigendum Ἀνδρόσφιγγες iam fuerat obſervatum in Miſcell. Obſ. VIII. p. 170. Scripſiſſe praeterea videtur *Heſychius*: σύνθετον σῶμα ἐξ ἀνδρὸς καὶ Σφιγγὸς, atque huic voci corruptae ſibi notam ſubſtituiſſe librarius. Coquum, aenigmata magnifice loquentem, Σφίγγ' ἄῤῥενα ſenex nuncupabat Atticus in Comoedia apud *Athen.* IX. p. 382. B. Vulgo tamen et apud AEgyptios facie Sphinges virginea fingebantur: vid. *AElian.* de N. A. XII, c. 7. *Origen.* c. Celſ. I, p. 32. Cur Sphingum figuras ante templa ſtatuerint AEgyptii, tradunt *Plutarch.* de Iſ. et Oſir. §. x. et *Clem. Alexandr.* Strom. V. p. 664, 20. et p. 671, 8. ubi Sphinx τὸ μὲν σῶμα dicitur πᾶν λέοντος, τὸ πρόσωπον δὲ ἀνθρώπου ἔχουσα. VALCKEN.

99. Τὸ δὲ εὖρος, δυώδεκα πήχεων] Ineſt difficultatis quoddam ſpecimen in his, a Cl. *Gronovio* ſtudioſe quaeſitum et expenſum, quod tolli univerſum ſi nequeat, nemo, niſi iniquus, aegre feret. In rem praeſentem ire non datur, adparetque abunde, interiorem τοῦ μουνολίθου longitudinem, latitudinem et altitudinem fuiſſe contractiorem, nec longe cubitorum diſcrepare rationem. Cur verba fuerint omiſſa, cauſſa in aperto est, additionis nulla. Negligi autem non debuiſſe, per ſe adtento liquet, ſiquidem nota latitudinis neceſſaria est.

2. Οὐκ ἐσελκύσαι· τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς] Interpunxiſſem ita in *Codd.* ſilentio ſaepe miratus inſuper habitum. Advertit *Corn. de Pauw.* Inſeri praeterea μὲν debet: τὸν μὲν ἀρχ. ob ea, quae ſuccedunt. Ceterum χρόνου ἐκγεγονότος πολλοῦ inſolens videtur; χρόνου ἐγγινομένου I, 190. et II, 124., ubi ἐπιγενέσθαι ſchedae, uti I, 27., χρόνου διαγενομένου *Act. A.* XXVII, 9. et *Diodor.* III, 64. χρόνου γενομένου XX, 109. atque alii apud *Hemſterhuſium* in *Luciani* Dial. Mort. VII, 1. Vidit verbi iſtam inſolentiam Cl. *Abreſch.* Ego vero non cohibeor, quin καὶ ἀχθόμενον ex *Arch.* ex ſtructurae nexu et *Herodoti* more reformetur: ὁ δὲ Ἄμασις τῇ δυνάμει τῶν Περσέων ἀχθόμενος III, 1. οἷα ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ VI, 35. iunge *Gronovii* obſervata II, 103.

5. Ἐνθυμιστόν] Aut fallor, aut aliunde non poterit ad-

ἐᾷν ἔτι προσωτέρω ἑλκύσαι· [a] ἤδη δέ τινες λέγυσι ὡς ἄνθρωπος διεφθάρη ὑπ' αὐτῆς τῶν τις αὐτὴν μοχλευόντων, καὶ [b] ἀπὸ τούτου οὐκ ἐσελκυσθῆναι. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἐν τοῖσι ἄλλοισι ἱροῖσι ὁ Ἄμασις πᾶσι τοῖσι ἐλλογίμοισι ἔργα τὸ μέγαθος ἀξιοθέητα· [c] ἐν δὲ καὶ ἐν
157 Μέμφι, τὸν ὕπτιον κείμενον κολοσσὸν, τοῦ Ἡφαιστείου ἔμπροσθε· τοῦ πόδες πέντε καὶ ἑβδομήκοντά εἰσι τὸ μῆκος· ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἑστᾶσι, [d] Αἰθιοπικοῦ ἐόντος λίθου, δύο κολοσσοὶ, εἴκοσι ποδῶν τὸ μέγαθος ἐὼν ἑκάτερος· ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν τοῦ μεγάρου. ἔστι δὲ λίθινος ἕτερος τοσοῦτος καὶ ἐν Σάϊ, κείμενος κατὰ τὸν [e] αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μέμφι. [f] τῇ Ἴσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἱρὸν Ἄμασίς ἐστι ὁ ἐξοικοδομήσας, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιοθεητότατον. Ἐπ' Ἀμάσιος δὲ βασιλῆος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ τότε εὐδαιμονῆσαι, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι. καὶ πόλις [g] ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἁπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἄμασίς ἐστι ὁ καταστήσας· ἀποδεικνύναι ἔτεος ἑκάστου τῷ [h] νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν [i] βιοῦται· μηδὲ ποιεῦντα ταῦτα, μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην, ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἰεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ. Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις, ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι [k] ἀπικνευμένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτέων [l] οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι, ἔδωκε [m] χωρίοις ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. τὸ μέν νυν μέγιστον αὐτέων τέμενος, καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλεύμενον

misit ulterius trahere. Nonnulli aiunt quendam ex iis, qui vectibus tectum agebant, ab illo fuisse oppresſum, ideoque non introdu-
ctum. Donavit præterea operibus ob ma- 176
gnitudinem ſpectatu dignis cum alia omnia templa inſignia, tum in Memphi colosſo ſupino ante templum Vulcani poſito, longitudinis quinque et ſeptuaginta pedum. Superque idem fundamentum gemini colosſi ſtant ex AEthiopico lapide, vicenum pedum magnitudinis quilibet, hinc et hinc ædi illi asſiſtentes: quorum inſtar est alter in Sai lapideus, eodem, quo hi in Memphi, habitu iacens. Illud etiam quod in Memphi est templum Iſidis ingens et ſpectatu dignisſi-
mum, Amaſis est qui exædificavit. Sub A- 177
maſi rege dicitur AEgyptus fuisſe maxime tunc beata, in iis quæ vel regioni ex flumine, vel hominibus ex regione proveniunt, et urbes, quæ incolerentur tunc, fuisſe omnes numero illic viginti millia. Amaſis quoque extitit, qui legem hanc AEgyptiis præſcripſit, ut ſingulis annis apud regionis præſidem AEgyptii omnes demonſtrarent unde viverent: et qui aut hoc non faceret, aut non demonſtraret legitimam vitam, is morte afficeretur. Quam legem Solon ab AEgypto mutuatus, Athenienſibus tulit, quam illi,
quod ſit irreprehenſa, asſidue uſurpant. A- 178
maſis porro, quoniam Græcorum erat ſtudioſus, cum alia in quosdam Græcos officia contulit, tum iis, qui in AEgyptum concederent, dedit facultatem Naucratin urbem incolendi; qui vero eorum nollent illic habitare, ſed navigandi commercio frui, fecit poteſtatem certis locis aras et fana diis inædificandi. Et maximum quidem eorum fanum ac præcipue fa-

a Οἱ δέ τινες *Arch.* et *Valla*, non utique absurde; tum ὑπ' αὐτῇ. *b* Διὰ τουτὸ *id.* *c* Haec quinque omittit *Arch.* cum *Valla*. Mox ἐν δὲ καὶ *Arch.* *d* *Arch. V. Valla*: in Edd. τοῦ αὐτοῦ ἐόντος. Mox εἴκοσι *Ask. V. Arch.*, alii ἐείκοσι. *e* Abest *Arch. V.* *f* Λέγουσί τε τὸ ἐν Μέμφι iidem. *g* Haec tria post οἰκεομένας ponit *Arch.* Habet hinc *Euſtath.* in *Iliad.* B. p. 314, 38. *h* Νομάρχῳ *Arch.*, mox Αἰγύπτιον id. et *Vind.* *i* *Ald. V. Arch. Rem. Paris. A. B.* cum *Suida*, qui Βιοῦται ἀντὶ τοῦ ζῇ, οὕτως Ἡρόδοτος· βεβαιοῦται *M. Pasſ. Ask.*, post pauca ζωὴν *Arch. V.* *k* Ἀπικευμ. *Arch.* *l* Ἐνοικέειν *Vind.* ἐσοικέειν *Pasſ.*, αὐτοῦ οἰκέειν *Rem.* *m* Χωρίοις *M. Pasſ. Ask.*, χώρους *Ald. Arch. V. Paris. A. B. Rem.*

adfirmari, niſi dubia Grammaticorum auctoritate: Ἐνθύμιστον in *Suidae* Lex. redditur ὕποπτον· et *Pollux* legisſe videtur in *Thucydidis* V, c. 32. ἐνθυμιζόμενοι τὰς ἐν ταῖς μάχαις ξυμφοράς· ubi, quod Codices praebent et Edd. ἐνθυμούμενοι, *Polluci* quoque reſtituendum putabat *Iungermannus*. In ἐνθύμιον Herodotei Codd. ſi conſpirarent, ego ſane vulgatae vocem anteferrem in talibus uſitatam, etiam *Herodoto* VIII, c. 54. εἴτε καὶ ἐνθύμιον ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν· de qua forma loquendi egerunt *Aem. Portus* Dict. Ion. in v. *Duker.* in *Thucyd.* VII, c. 18. et in Ind. *Thucyd. Wasſeus. Ammonio* p. 53. citatus *Antiphon* ἐν τοῖς Φονικοῖς ἐπὶ τοῦ προστροπαίου vocem adhibuit p. 119, 6. p. 125, 2. p. 121, 2. ubi legi posſet: αὐτῷ μὲν οὐκ ἐνθύμιον.
VALCKEN.

13. Αἰθιοπικοῦ ἐόντος λίθου] Spectabilius hoc quam pro ſcribarum ingenio. Quid illi de lapide AEthiopico? Marmoris eius in Pyramidum et Propylaeorum ſubſtructionibus frequens in AEgypto uſus. Myceri-ni Pyramis λίθου ἐς τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικοῦ fuit C. 134. *Inter alias ſpectatior AEthiopicis lapidibus* ſcribit *Plinius* N. Hiſt. XXXVI, 12. Lapidi color erat niger, aut varius, ποικίλος C. 127., ſed magna durities laborem operi reddebat ſumtuoſiorem: δυσέργαστος πολυτελῆ τὴν πραγματείαν παρέσχε in *Strabon.* XVII. p. 1161. D. Αὐτοῦ, quod in aliis, ex ſcripturae conpendio reſtat. Mox Laurentius, *hinc et hinc magno illi adſiſtentes* ex libri ſui ὁ δ' ἔνθεν τοῦ μεγάλου i. e. *colosſi*, ſupra deſcripti: cui ſcripturae, alioqui notabili, *Codd.* calculum negant. Cl. *de Pauw* potiorem cenſuit.

22. Καὶ πόλις ἐν αὐτῇ &c.] Lege *Diodorum* I, 31. AEgypti felicitatem, Amaſidis tempore, praedicatam tantopere, ex gentis ſacerdotibus accepit, multa disſimulantibus, et ultima eius regis nimium quantum augentibus. Certiora et longe diverſiora *Ieremiae* et *Ezechielis* oracula docent, de quibus docte *Iac. Perizonius*, V. Cl., Origin. AEgypt. C. ultimo.

26. Ὅθεν βεβαιοῦται] Me quidem iudice ferri nequit: ſi plures dant Codd. ſcripſisſe forſan videbitur: ἀποδεικνύναι ἔτεος ἑκάστου —— ὅθεν (isthoc anno nimirum) βεβίωται· vid. Cl. *D'Orvillius* in *Charit.* p. 190. Commode quoque cum *Reiskio* legi posſet ὅθεν οἱ βιοῦται, ſive ὅθεν βιοῦται, *quonam quaeſtu ſuſtentaretur*: ἀποδεικνύντα ὅθεν ζῇ, habet de re eadem loquens *AElianus* V. H. IV, p. 328. λόγον δώσοντα, πόθεν διαζῇ, *Diogen. Laërt.* VII, 168. ἀπὸ τίνων ἕκαστος πορίζεται τὸν βίον, *Diodor. Sic.* I, p. 88, 40. Τὰ τῇ βιοτῇ ἀναγκαῖα *Homero* dicuntur Βίοτος, teſte *Porphyrio* Schol. ad Il. X. v. 431. et uſitatius τὸ πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸν βίον, βιοτεύειν dicebatur. Quid AEgyptium moverit ad utilisſimam hanc legem ferendam, *Iac.* docet *Perizonius* V. C. ad *AEliani* V. H. X, c. 14. Quam ex AEgypto petitam civibus ſuis tulisſe traditur *Solon*, lex *Draconi* potius videtur contribuenda velut auctori: vid. Cl. *Wesſeling* ad *Diodori* I, p. 88. et *Io. Taylor* Lect. *Lyſ.* p. 707, 708. Eamdem apud alios etiam populos viguisſe ante *Perizon.* oſtenderat *Nic. Abramus* ad *Ciceron.* Or. pro P. Sextio C. 48. Miror adeo quod ſcribit *Ariſtides* T. II, p. 157. νόμος παρ' ὑμῖν (Athenienſes adloquitur), ὡς ἐγὼ νομίζω, μόνοις ἐστὶν, ὁ γραφὰς πεποιηκὼς ἀργίας.
VALCKEN.

33. Ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν] *Euſebius* Chron. urbis initia inmani anachronismo in Olymp. VI, 4. refert, notatus ab Ill. *Scaligero* Animadv. p. 73. *Strabo* vero XVII. p. 1153. *Mileſii*, inquit, καταναυμαχήσαντες Ἴναρον πόλιν ἔκτισαν Ναύκρατον. Inarus res AEgyptias conturbavit Artaxerxis Longimani tempore. Sic multis annis Amaſidis regno urbs erit poſterior. Qui disſenſus, ſi Κτίσις Ναυκράτεως *Apollonii Rh.* ſuperesſet, discuti posſet conmodius. Ἔδωκε χώρους non utique inprobum, certe mutantis ratio praegnans non est.

43. Καὶ

famigeratum atque celeberrimum vocatur Hel-
lenium, *Græcum:* civitates autem, quæ com-
muniter illud extruxerunt, sunt, Ionum qui-
dem, Chius, Teus, Phocæa, Clazomenæ:
Doriensium autem, Rhodus, Cnidus, Hali-
carnassus, Phaselis: AEolensium vero, una
Mitylene. Harum civitatum hoc fanum est,
et ab his præfecti emporii præbentur. Ce-
teræ civitates, quæ consortes huius rei esse
volunt, rem ad ipsos minime pertinentem vin-
dicant. Separatim tamen ædificaverunt AE-
ginetæ fanum Iovis; et Samii aliud, Iuno-
179 nis; Milesii quoque Apollinis. Nam empo-
rium erat antiquitus sola Naucratis: præter
hoc in AEgypto aliud nullum. Quod siquis
in aliud aliquod Nili ostium applicuisset, is
necesse habebat deierare se venisse non vo-
lentem, datoque iureiurando eadem navi ad
Canobicum navigare: et, si id minus per
contrarios ventos posset, onera fluvialibus
navigiis circumagere circa Delta, donec per-
veniret Naucratin; ita Naucratis in honore
180 erat. Iam vero quum Amphictyones tem-
plum, quod nunc Delphis est, trecentis talen-
tis construendum locassent: nam illud prius
sua sponte deflagraverat; Delphis autem im-
perata erat locationis quarta pars: tum Del-
phi, circa civitates vagi, et dona colligen-
tes, non minimum ex AEgypto retulerunt;
nam Amasis quidem eis mille talenta alumi-
nis, Græci autem, qui AEgyptum incole-
181 bant, vicenas minas donaverunt. Cyrenæis
quoque amicitiam societatemque inter ipsos
constituit, ita ut illinc uxorem etiam puta-
ret sibi esse ducendam, sive feminæ Græcæ
amore captus, sive alias ob benevolentiam
Cyrenæorum. Vxorem quam duxit, alii vo-
lunt filiam fuisse Batti, alii Arcesilai, alii
Critobuli, inter suos populares viri spectati,
nomine Ladicen: cum qua, dum Amasis in to-
ro cubaret, coire non poterat, quum tamen
aliis mulieribus uteretur. Id quum diu fieret,
ad eam nomine Ladicen Amasis, Tu vero,
inquit, uxor veneficio me læsisti: ideoque
nullo pacto vales effugere, quominus inter
omnes

νον δὲ Ἑλλήνιον· αἵδε [a] πόλις εἰσὶ αἱ ἱδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν, Χῖος, καὶ Τέως, καὶ Φώκαια, καὶ [b] Κλαζομεναί· Δωριέων δὲ, Ῥόδος, καὶ [c] Κνίδος, καὶ Ἁλικαρνησσὸς, καὶ Φάσηλις· Αἰολέων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μούνη. τουτέων μέν ἐστι [d] τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὗται αἱ πόλις εἰσὶ αἱ παρέχουσαι. [e] ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλις μεταποιεῦνται, [f] οὐδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἰγινῆται ἐπ᾽ ἑωϋτῶν ἱδρύσαντο τέμενος Διός· καὶ ἄλλο Σάμιοι, Ἥρης· καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος. Ἦν δὲ τοπαλαιὸν μούνη [g] ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου. εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο [h] στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὀμόσαι, μὴ μὲν ἑκόντα ἐλθεῖν. ἀπομόσαντα δὲ, τῇ νηῒ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν· ἢ εἰ μή γε οἷά τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκοιτο ἐς Ναύκρατιν. οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις [i] ἐτετίμητο. Ἀμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῖσι νῦν ἐόντα νηὸν τριηκοσίων ταλάντων [k] ἐξεργᾶσθαι· ὁ γὰρ πρότερον ἐὼν αὐτόθι, αὐτομάτως κατεκάη· τοὺς Δελφοὺς δὲ ἐπέβαλε τεταρτημόριον τοῦ 158
μισθώματος παρασχεῖν· πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ τὰς πόλις, ἐδωτίναζον· ποιεῦντες δὲ τοῦτο, οὐκ [l] ἐλάχιστον ἐξ Αἰγύπτου ἠνείκαντο. Ἄμασις μὲν γάρ σφι ἔδωκε χίλια [m] στυπτηρίης τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες Ἕλληνες, εἴκοσι μνέας. Κυρηναίοισι δ᾽ [n] ἐς ἀλλήλους φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. ἐδικαίωσε δὲ καὶ γῆμαι [o] αὐτόθεν, εἴτ᾽ ἐπιθυμήσας Ἑλληνίδος γυναικὸς, εἴτε καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἵνεκα. γαμέει δ᾽ ὦν, οἱ μὲν λέγουσι Βάττεω, [p] οἱ δὲ Ἀρκεσίλεω θυγατέρα, οἱ δὲ, Κριτοβούλου, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου· τῇ οὔνομα ἦν [q] Λαδίκη. τῇ ἐπεί τε συγκλίνοιτο ὁ Ἄμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἷός τε ἐγένετο· τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχρᾶτο. ἐπεί τε δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, [r] εἶπε δὴ ὁ Ἄμασις πρὸς τὴν Λαδίκην ταύτην καλεομένην, „Ὦ γύναι, κατά με ἐ-„φάρμαξας, καί [s] ἐστί τοι οὐδεμία μηχανὴ μὴ „οὐκ

a M. et mox *Ask. Pass.*, πόλιες *Ald.* &c. *b* Κληζομ. *Arch.* Κλιζ. *Vind.* Citat *Eustath.* p. 314, 38., sed varie errans. Vide *Berkel.* ad *Steph. Byz.* in Ἔφεσος. *c* Χῖος *Pass. Ask.*, male. Κνίσος *Arch. Vind.* tum Ἁλικαρνησσὸς *V. Valla.* Conf. I, 1. *d* Sic *Pass. Arch. Ask. V.*, vulgo τὸ τέμενος τοῦτο. *e* Αἳ δὲ *Arch. Vind.* *f* Quatuor haec librariorum socordia desunt *Pass. Ask.* *g* Desit ἡ *V. Arch. Ask.* *h* Στόμα *Ask.* στόμα τῶν *Pass.* στόματε *Arch.* *i* Ἐτέτμητο *Ask. Pass.* *k* Ἐξεργάσασθαι *Ald. Arch. V. Paris. B. Rem.*, quod *M. Ask. Pass.* ἐξεργᾶσθαι non posterius; mox αὐτόματος *Arch. V.* nec male. *l* Ἐλάχιστ᾽ ἂν *Arch.* *m Arch. V. Ald. Rem. Paris. tres, Pass. Ask.*, στυρίης ex scribendi conpendio *Med.* *n* Omittunt haec duo *Vind. Arch.*, tum Ἄμασις φιλότητα cum *Aldo* et *Paris. B.* *o* Ora *Steph. M. Ask. Pass. Arch. Vind. Rem.*, alii αὐτόθι. *p* Τοῦ Ἀρκεσίλεω *Valla, Arch. Vind.* *q* Δαδίκη *Arch.* semper, tum mox ὁ Ἄμ. cum *Vind.*, articulum vulgo negligunt. *r* Εἶπε ὁ *M. Ask.*, conplures εἶπε δὴ ὁ uti *Ald.*, δὲ ὁ *V.* sequor priores. *s Arch. Pass. Vind. Paris. C.*, ἐστι τι *M. Ask.*, vulgo olim ἐστι οὐδ., tum ἀπολωλέναι *Ald. Paris. B. C. V. Rem. Arch.*, ὑπολωλέναι edidit *Gronov.* ex *M.*, cui *Pass.* et *Ask.* consentiunt, sed prave. Statim γυναικέων *Arch.* in aliis γυναικῶν.

43. Καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου] Naucratitae inter civitatis rectores suum sibi Τιμοῦχον habuerunt apud *Athen.* IV, 13., ab his emporii praefectis, modo ne fallat Cl. *Edm. Chishull* coniectura Antiq. Asiat. p. 100., titulo tenus discrepantem. Ego dubito. Quam reipublicae partem Naucrati et Teii Τιμοῦχοι et Τιμουχέοντες curaverint, decerni non potest. Προστάται τοῦ ἐμπορίου, PRAEFECTOS MERKATORVM ex *Reines.* lapide Cl. V, 16. dicere liceat, conmuni plurium civitatium suffragio legebantur, ut negotiatorum rebus adtenderent, et arbitri essent litium, quales recentior aetas in portubus et emporiis, descriptos in *Consolato del Mare* C. I. et seq., vidit et habet plures; fortassis etiam superior. Fuit olim in Delo ΣΤΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΥΡΙΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΝΑΤΚΛΗΡΩΝ ap. *Sponium* Miscell. Erud. Antiq. p. 344., cui suus utique praefectus. Athenis decem ἐπιμεληταὶ τοῦ ἐμπορίου quibus rebus curam inpenderint, docemur ab *Aristotele* apud *Harpocrationem* in Voc.

58. Ὁ γὰρ πρότερον —— κατεκάη] Sustuli inutilem parentheseos, his circumdatam, notationem. Satis est iusta punctio. Coniiciunt docti viri statim *Pavius* πλανώμενοί τε οἱ Δελφ., *Reiskius* οἱ δὲ, οἱ Δ. De Delphico fano, ab Alcmaeonidis instaurato, inferius V, 62. *Pausan.* X, 5. et per erudite *Dion. Petavius* in *Themistii* Or. IV. p. 391. Στυπτηρίης τάλαντα certa praestant Codd. consensiones, quibus *Medic.* conpendiosa lectio melior censeri non debuerat. Vide ad *Diodori* V, 10.

69. Βάττεω, οἱ δ᾽ Ἀρκεσίλεω] Verius puto Βάττεω τοῦ Ἀρκεσίλεω, *Batti Arcesilai F.*, quem in modum *Arch. Vind. Vall.* Res et tempus congruunt optime, siquidem Battus ille aequales habuit Aprien et Amasin, *Nostro* auctore IV, 159., Batti F. Arcesilaum minor aetas excludit. Filiam *Ladicen*, Amasidis coniugem, Λαοδίκην aut Λευδίκην vir eruditus scriptam cupiebat. At nomen idem est, tantum modo contractius. Habet *Luc. Holstenius* LADICON numum ad *Stephan. Byz.*; ΛΑΔΙΚΕΤΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΛΤΚΟΝ est in *Gudii* vetere lapide: urbem LAVDICIAM et LADICIAM pingunt MSS. *Itinerarii Antonini.*

76. Καί ἐστί τοι οὐδεμία μηχανή] Inconmodum, quo *Med.* ἐστι τι premebatur, cessat: neque amplius offendet ὑπολωλέναι, quod olim operarum vitium opinabar, sed

„ οὐκ ἀπολωλέναι κάκιστα γυναικέων πασέων.” ἡ δὲ Λαδίκη, ἐπεί τε οἱ ἀρνευμένῃ οὐδὲν [a] ἐγένετο πρηΰτερος ὁ Ἄμασις, εὔχεται ἐν [b] τῷ νηῷ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἤν οἱ ἐπ' ἐκείνην τὴν νύκτα μιχθῇ ὁ Ἄμασις, τοῦτο γάρ οἱ κακοῦ εἶναι μῆχος, ἄγαλμά οἱ ἀποπέμψειν ἐς Κυρήνην. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν αὐτίκα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἄμασις· καὶ τὸ ἐνθεῦτεν [c] ἤδη ὁκότε ἔλθοι πρὸς αὐτὴν, ἐμίσγετο· καὶ κάρτα μιν ἔστερξε μετὰ τοῦτο. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὴν εὐχὴν τῇ θεῷ. ποιησαμένη γὰρ ἄγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρήνην, τὸ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν [d] σόον, ἔξω τετραμμένον τοῦ Κυρηναίων ἄστεος. ταύτην τὴν Λαδίκην, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἰγύπτου, καὶ ἐπύθετο αὐτῆς [e] ἥ τις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσινέα ἐς Κυρήνην. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ [f] Ἄμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα· τοῦτο μὲν, ἐς Κυρήνην ἄγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἑωϋτοῦ γραφῇ εἰκασμένην· τοῦτο δὲ, τῇ ἐν Λίνδῳ Ἀθηναίῃ δύο τε ἀγάλματα λίθινα, καὶ θώρηκα [g] λίνεον ἀξιοθέητον· τοῦτο δ', ἐς Σάμον τῇ Ἥρῃ εἰκόνας ἑωϋτοῦ διφασίας ξυλίνας, αἳ ἐν τῷ νηῷ τῷ μεγάλῳ ἱδρύατο ἔτι καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ, ὄπισθε τῶν θυρέων. ἐς μέν νυν Σάμον ἀνέθηκε κατὰ ξεινίην τὴν ἑωϋτοῦ τε καὶ Πολυκράτεος τοῦ Αἰάκεος· ἐς δὲ Λίνδον, ξεινίης μὲν οὐδεμιῆς εἵνεκεν· ὅτι δὲ τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ τῆς Ἀθηναίης λέγεται τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας [h] ἱδρῦσθαι 1 προσχούσας, ὅτε ἀπεδίδρησκον τοὺς Αἰγύπτου παῖδας. ταῦτα μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἄμασις. εἷλε δὲ Κύπρον πρῶτος ἀνθρώπων, [i] καὶ κατεστρέψατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν.

omnes mulieres teterrima pereas morte. Ladice, quum pernegando nihilo placatiorem redderet Amaſin, vovit in templo Veneri, ſi ea nocte ſecum coiret Amaſis, hoc enim ſibi mali eſſe remedium, ſtatuam Cyrenas ſe illi miſſuram. Facto autem voto, coiit ſtatim cum ea Amaſis, ac deinceps quoties adiret, cum ea coibat: ac postmodum eam perquam dilexit. Et Ladice votum deæ perſolvit, facta ſtatua Cyrenasque miſſa, quæ ad meam usque memoriam incolumis erat, extra urbem Cyrenenſem poſita. Hanc Ladicen Cambyſes, posteaquam AEgypto potitus est, cognito quænam eſſet, Cyrenas illæſam remiſit. Dicavit item Amaſis dona in 182
Græciam: partim quidem Cyrenas, ſtatuam Minervæ inauratam, et ſui imaginem pictura adſimulatam: partim autem Minervæ Lindi duo lapidea ſimulacra, et thoracem lineum ſpectaculo dignum: ſed et in inſulam Samum, Iunoni duplices ſui imagines ligneas, quæ magno in templo erectæ erant post ianuas, ad meam usque ætatem. Samum quidem, propter hospitium, quod inter ipsum erat et Polycratem AEacis filium: Lindum autem, nullius quidem hospitii gratia, ſed quia templum quod Lindi est Minervæ feruntur extruxiſſe Danai filiæ, illuc appellentes, quum filios AEgypti fugerent. Hæc quidem donaria dedicavit Amaſis, primusque mortalium Cyprum cepit, et compulit ad tributi ſolutionem.

a Ἐγίνετο *Arch. Paſſ. V.*, tum ὁ Ἄμ. *Arch. V.*, quem articulum ſpernunt alii. b *Med. Ask.*, τῷ νοῷ *Paris. A. B. Arch. V. Ald.*, τῷ νῷ *Paſſ.* c Δὴ *Arch. V.*, tum Ἄμασις in utroque et *Valla* deſideratur, estque repetitio ingrata: antea ἔλθοι Ἄμασις πρός. d Σόον *Ask. V. Paſſ.*, bene, σῶον vulgo; mox ἱδρύμενον τοῦ Κυρ. *Arch. V. Valla.* quod notabile. e Εἴ τι *Arch. V.* f *M. Ask. Paſſ.*, ceteri Ἄμασις πέμψας cum *Aldo.* g Abest ab *Arch. V.* Confer L. III, 47. h Ἱδρῦσθαι *M. Paſſ. Ask.*, ἱδρύσασθαι *Paris. A. B. Vind. Ald. Arch. Rem.*, tum τὰς Δαν. *Vind. Arch.* i Exſcripsit *Euſtath.* in Hom. p. 827, 27.

ſed *Medic.*, etſi tacitum habuerit vir Celeb., debetur. Iam γυναικέων *Arch.* ſi cui ſcabrum tinniat, χιλιαδέων, μυριαδέων, ἀνδρέων, et quae alia *Portus* ſtipavit, recordetur. Ἐν τῷ νηῷ in re dubia nolui ſollicitare, adpoſito paene, cuius ſe auctorem profitetur *Gronovius*, cultisſimo Epigrammate.

87. Ἐς ἐμὲ ἦν σόον] Non excidit memoria καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν σῶαι I, 66. Puto Ionici et veteris uſus vocabulum redire in poſſeſſionem debere. Reddunt ſchedae V, 96. VI, 86, I. VIII, 39. Ἔξω τετραμμένον in Latinis *extra urbem Cyrenenſem poſita* ex Laurentio, qui ἱδρυμένον invenit. Si τετραμμένον locum non migrabit, ſtatuam notabit, vultu extra urbem verſo, ſive ſpectantem loca ſuburbana. Verum in talibus ſaepe anceps electio.

1. Τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας] Ipsi Danao dedicationem tribuit *Callimachus* apud *Euſeb.* Pr. Euang. III, 8. in Epigrammate, quo de ad eius Poëtae fragmenta *R. Bentleius*, V. Cl., p. 357. Cyprum, ab Amaſide occupatam, non praeteriit *Diodor.* I, 68. Quod autem librum terminat ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, advertimus ſupra ſemel atque iterum, frequentisſime apud *Priſcum Patric.* in Exc. *Hoeſch.* p. 22. 26. &c., *Procopium* B. Goth. I, 5. p. 10. 23. &c. *Agathiam* I. p. 13. C., veterum ſtudioſos imitatores.

ΗΡΟ-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΘΑΛΕΙΑ.

HERODOTI HALICARNASSEI HISTORIARVM

LIBER TERTIVS

QVI INSCRIBITVR THALIA.

ADVERSVS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tum ex Græcis Ionibus AEolensibusque exercitu, bellum movit ob hanc caussam. Misso in AEgyptum legato, Cambyses petiit ab Amasi filiam; et petiit consilio cuiusdam AEgyptii, qui Amasi erat infensus, quod se potissimum ex omnibus AEgypti medicis Amasis ab uxore et liberis abstraxisset, amandando in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin miserat petitum ocularium medicum, omnium qui in AEgypto essent præstantissimum. Ob id infensus Amasi ille AEgyptius, institit suadere Cambysi, ut ab Amasi filiam peteret; ut ille aut mœrore afficeretur data filia, aut non data, Cambysi redderetur invisus. Amasis Persarum potentiam exosus horrensque, eam nec dare audebat, nec abnuere; nam Cambysem intelligebat non ha-

ΕΠΙ τοῦτον δὴ τὸν Ἄμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἄγων [a] καὶ ἄλλους, τῶν ἦρχε, καὶ Ἑλλήνων Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίην τοιήνδε. Πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα, αἴτεε Ἄμασιν θυγατέρα· αἴτεε δὲ ἐκ [b] συμβουλίης ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς μεμφόμενος Ἄμασιν, ἔπρηξε ταῦτα, ὅτι μιν ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰητρῶν ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικός τε καὶ τέκνων, ἔκδοτον ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε Κῦρος πέμψας παρὰ Ἄμασιν αἴτεε ἰητρὸν ὀφθαλμῶν, ὃς εἴη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. ταῦτα δὴ ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐνῆγε τῇ [c] συμβουλίῃ, κελεύων αἰτέειν τὸν Καμβύσεα Ἄμασιν θυγατέρα· ἵνα ἢ δοὺς ἀνιῷτο, ἢ μὴ δοὺς, Καμβύσῃ ἀπέχθοιτο. ὁ δὲ Ἄμασις τῇ δυνάμει τῶν Περσέων ἀχθόμενος καὶ ἀῤῥωδέων, οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι. [d] εὖ γὰρ ἠπίστατο, ὅτι οὐκ ὡς γυναῖκά μιν ἔμελλε Καμβύσης ἕξειν, 159

VARIAE LECTIONES.

a Ἄλλους τε τῶν *Arch. Vind.* *b* Iidem, *Ald.* βουλίης, vulgo βουλῆς; *Theo* Progymn. p. 56., ubi haec considerat, συμβουλῆς. *c* *Ald. Paris. A. B. Rem.*, συμβουλῇ ora *Steph. M. Ask. V. Arch.* *d* Ἐπίστατο γὰρ *V. Arch.*, mox οὐκ *Ask. Arch.*, ceteri οὐχ cum *Ald.*; tum παλακὴν *Pass.*

14. Ἐνῆγε τῇ συμβουλίῃ] Servo *Aldinum*, in cuius codice supra βουλίης, hinc calami errore natum testantur *Arch. V.* et *Theo.* Solet scriptor hanc in consiliis vocem frequentare. Loca notavit *Portus.* Συμβουλὴ sicubi conspiciatur, dubiae fidei est, uti VI, 109. et I, 157.; Alibi MSS. damnant mutantque, quemadmodum *Med. Pass. Ask.* VII, 15. VIII, 101. 102. Non nescio in *Platone*, *Xenophonte*, *Demosthene*, *Dinarcho* multisque aliis συμβουλὴν sese legentibus obferre, sed eos nunc moror nihil.

15. Ἵνα ἢ δοὺς ἀνιῷτο, ἢ μὴ δούς] Ista scribens et vicina, οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι meminerat forsan *Euripidis* in Iphig. Aul. v. 56. Tyndarei sollicitudine distractum in diversa animum, quum tot nobilissimi filiam ambirent proci: Δοῦναί τε, μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης ὅπως Ἅψαιτ' ἄθραυστα· ista vulgatae vocis ἄριστα correctio, a nullis Codicibus, ut equidem arbitror, exspectanda, debetur ingenio *Ti. Hemsterhusii*, locum explanantis ad *Hesych.* in Ἄθραυστα. *Euripides* illic suum imitabatur *AEschylum* Suppl. v. 385. ἀμηχανῶ —— Δρᾶσαί τε, μὴ δρᾶσαί τε, καὶ τύχην ἑλεῖν.

ἔξειν, ἀλλ᾽ ὡς παλλακήν. ταῦτα δὴ ἐκλογιζόμενος, ἐποίησε [a] τάδε. ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου βασιλέος θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε καὶ [b] εὐειδὴς μούνη τοῦ οἴκου λελειμμένη· οὔνομα δέ οἱ ἦν Νίτητις. ταύτην δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἄμασις κοσμήσας [c] ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ, ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὡς ἑωϋτοῦ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὥς μιν ἠσπάζετο,
160 πατρόθεν οὐνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς, „ [d] Ὦ βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Ἀμάσιος οὐ μανθάνεις, ὃς ἐμέ σοι κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἑωϋτοῦ θυγατέρα διδοὺς, ἐοῦσαν τῇ ἀληθηΐῃ Ἀπρίεω· τὸν ἐκεῖνος ἐόντα ἑωϋτοῦ [e] δεσπότεα, μετ᾽ Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφόνευσε." τοῦτο δὴ τὸ ἔπος καὶ αὕτη ἡ αἰτίη [f] ἐγγενομένη ἤγαγε Καμβύσεα τὸν Κύρου, μεγάλως θυμωθέντα, ἐπ᾽ Αἴγυπτον. οὕτω μέν νυν λέγουσι Πέρσαι. Αἰγύπτιοι δὲ [g] οἰκηϊεῦνται Καμβύσεα· φάμενοί μιν ἐκ ταύτης [h] δὴ τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς γενέσθαι· Κῦρον γὰρ εἶναι τὸν πέμψαντα παρὰ Ἄμασιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα, ἀλλ᾽ οὐ Καμβύσεα. λέγοντες δὲ ταῦτα, οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. οὐ μὴν οὐδὲ λέληθε αὐτοὺς (εἰ γάρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ Περσέων νόμιμα [i] ὀρθῶς ἐπιστέαται καὶ Αἰγύπτιοι) ὅτι πρῶτα μὲν νόθον οὔ σφι νόμος ἐστὶ βασιλεῦσαι, γνησίου παρεόντος· [k] αὖτις δὲ, ὅτι Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Ἀχαιμενίδεω, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυπτίης. ἀλλὰ παρατρέπουσι τὸν λόγον, προσποιεύμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέες εἶναι. καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει. Λέγεται δὲ καὶ [l] ὅδε ὁ λόγος, ἐμοὶ μὲν οὐ πιθανός· ὡς τῶν Περσίδων γυναικῶν [m] ἐσελθοῦσά τις παρὰ τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Κασσανδάνῃ παρεστεῶτα τέκνα εὐειδέα τε καὶ μεγάλα, πολλῷ ἐχρᾶτο τῷ ἐπαίνῳ, [n] ὑπερθωϋμάζουσα. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἐοῦσα τοῦ Κύρου γυνὴ, εἶπε [o] τάδε· „Τοιῶνδε μέντοι ἐμὲ παίδων μητέρα ἐοῦσαν Κῦρος ἐν ἀτιμίῃ ἔχει· τὴν δ᾽ ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἐπίκλητον ἐν τιμῇ τίθεται." τὴν μὲν ἀχθομένην τῇ [p] Νιτήτι εἰπεῖν ταῦτα. τῶν δέ οἱ παίδων τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν Καμβύσεα, [q] „Τοιγάρ τοι, ὦ μῆτερ, ἐπεὰν ἐγὼ γένωμαι ἀνὴρ, Αἰγύπτου τὰ „μὲν

habiturum illam uxoris loco, sed pellicis. Hæc reputans, ita sibi faciendum statuit. Erat Apriæ superioris regis filia, nomine Nitetis, unica domus relicta, grandis admodum atque speciosa. Hanc puellam Amasis, vestitu pariter et auro exornatam, pro sua filia in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyses salutasset filiam Amasis appellans, ipsa ad eum, Rem, inquit, rex, ignoras, ab Amasi elusus, qui me ornatu comptam tibi transmisit, tradens pro sua filia, quum revera sim Apriæ filia, quem ille dominum suum cum AEgyptiis rebellans interemit. Hic sermo et haec caus- 2
sa exorta Cambysem Cyri filium vehementer indignatum impulit adversus AEgyptum. Atque ita quidem memorant Persæ. AEgyptii autem Cambysem suum vendicant asseverantes, ex hac Apriæ filia illum esse genitum: Cyrum enim fuisse, qui ad Amasin miserit super filia, non Cambysem. Quod quum dicunt, non recte dicunt. Equidem eos hoc non latet (nam siqui alii, profecto et AEgyptii recte norunt mores Persarum), apud eos primo vetari lege spurium regnare, si adsit legitimus. Præterea Cassandanes filius erat Cambyses, Pharnaspe viro Achæmenida genitæ, non mulieris AEgyptiæ. Sed AEgyptii historiam invertunt, fingentes sibi cum Cyri familia intercedere cognationem. Et hæc quidem ita habent. Ceterum ille 3
etiam sermo iactatur, mihi quidem non probabilis; mulierem quandam Persidem ad uxores Cyri introgressam, quum liberos Cassandanæ assistentes forma ac statura egregia conspicaretur, supra modum admirabundam magnis tulisse illam laudibus: eique Cassandanen Cyri uxorem ita dixisse; Me, quæ talium filiorum sum mater, Cyrus contemptui habet, illam vero ex AEgypto adquisitam æstimat. At illam infensam Niteti ista dixisse, et maiore natu filium Cambysen ei subiecisse, Ego vero, mater, quum in virilem ætatem adolevero, summa AEgypti red-

a M. Pasf. Ask. Arch. V., ταῦτα *Aldus* &c. *b* Adtigit Glosſ. *Sangermanenſis* hinc et ex Musa I. *c M. Pasſ. Ask. Arch. V.*, alii ἐσθῆτι καὶ tantum. *d* Citat *G. Corinthus*. *e* Δεσπότην *Arch.* sine ratione *f Ask. Arch. Paris. A. B.*, γενομένη *V.*, ἐγγιν. *M. Pasſ. Ald.* *g Arch.* optime; οἰκειοῦνται *Ask.*, οἰκειεῦνται *Ald. M. Pasſ.* *h* Deſit *Vind.* mox καὶ γὰρ Κῦρον *Arch.* *i* Deest *Pasſ. Ask.* *k* Αὖτις *Arch.*, alii αὖθις, bene *Arch.* et Ἰωνικῶς· tum Κασσανδάνης *M. Ask. Pasſ. Arch. V.* ſemper, Κασανδάνης *Ald.* cum vulgo. *l Arch. Vind.* Fragm. *Paris.*, ὅδε λόγος *Paris. B.*, alii ὧδε. Recurre ad I, 52. *m Ald. Rem. V. Arch. Paris. A. B.*, εἰσελθ. *Med. Pasſ. Ask.* contra morem. *n* Ἀποθωϋμ. *Arch.* *o* Τοιαῦτα *Arch.*, τοιάδε *Vind.* *p* Νικήτι *Arch.* et ſtatim τὸν πρεσβύτατον cum *Valla* et *Vind.* non absurde. *q Med. Pasſ. Ask.* Fragm. *Paris.*, alii, uti *Ald.*, τοιγὰρ, ὦ μ.

22. Μεγάλη τε καὶ εὐειδής] Glosſator S. Germani Εὐειδής· οὕτως φασὶν ἀδόκιμον εἶναι τὸ ὄνομα· ἀλλ᾽ ὁ καλὸς Ξενοφῶν ἀπομνημονευμάτων Γ. (p. 783. E.) Ἡρόδοτος Α. δὶς καὶ τρὶς, καὶ ἀπειράκις οἱ Κωμικοί. Qui inprobabant, litem de differente uſu τοῦ καλοῦ, εὐμόρφου et εὐειδοῦς in *Ammonio* et *Thoma M.* ſpectarunt. Τέκνα εὐειδέα τε καὶ μεγάλα habet C. 3. Ego vero ſpecioſam Niteti formam non nego, miror tamen. Erat unica Apriae filia, quem ante hos XLIV. annos Amaſis exſtinxerat, fato functus, ſicuti C. 10. perſcribitur, in auſpiciis huius Perſicae expeditionis. Conſequens est, ut plures annis XL, quum in Cambyſis amplexus veniret, numerarit.

28. Διαβεβλημένος ὑ. Ἀ. οὐ μανθάνεις] *Ab Amaſi deceptus eſſe neſcis*, pro *te deceptum*. Quam L. I, c. 5. recte converterat *Valla*, hic formam loquendi minus apte interpretabatur, Poëtis etiam Latinis notam, quorum ubi loca collegit *Io. Davies.* ad *Ciceron.* Tuſc. IV, c. 15. rectius omiſiſſet ad mentem *Bentleii*. Optimi quique veterum, Tragici praeſertim, amant verbis γνωριστικοῖς in istum ſenſum rectos adiungere caſus participiorum. Pro οὐ μανθάνεις hic quoque ſcribi potuerat οὐ γινώσκεις vel οὐκ αἰσθάνῃ. De multis ista quadrant Herodoteis: *Soph.* Antig. v. 538. οὐδ᾽ ἐμάνθανον Τρέφων δύ᾽ ἄτα. Ai. v. 818. Ἔγνωκα μὲν δὴ φωτὸς ἠπατημένη, &c. *Pauſan.* II, p. 157. ὡς ἔγνωσαν ἀπατώμενοι. VII, p. 557. ἐπεὶ ἀπατώμενοι συνῆκαν. *Eurip. Med.* v. 26. ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ᾔσθετ᾽ ἠδικημένη. *Xenophon* E. VII, p. 359, 41. οὐκ αἰσθάνεσθε ἐξαπατώμενοι. *Thucyd.* II, c. 51. ὁπότε τὶς αἴσθοιτο κάμνων· vertit *Lucretius* VI, 1229. *ubi ſe quisque videbat Implicitum morbo*. Graecismus fuiſſet: *ubi quis ſentiebat morbo implicitus: Senſit medios delapsus in hostes*, Virgilius. VALCKEN.

35. Οἰκειεῦνται Καμβύσεα] *Dinon* in Perſicis, et *Lynceas Naucratites* in AEgyptiacis τὴν Νειτῆτιν Κύρῳ πεμφθῆναί φασιν ὑπὸ Ἀμάσιδος, ἐξ ἧς γεννηθῆναι τὸν Καμβύσεα· ap. *Athen.* XIII. p. 560. F. ubi quae narrata fuerant e *Cteſia*, de Neitetide, ad Cambyſen miſſa, pleraque concinunt Herodoteis. In Νειτῆτις, Νίτωκρις, aliisque nominibus AEgyptiacum latere *Minervae* Νεΐτ vel Νηΐθ, vidit *Iablonskius*, monuitque plus ſemel. VALCKEN.

35. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκηϊεῦνται Καμβύσεα] *Herodoti* haec manus. Vide I, 4. 94. AEgyptiorum de Cambyſis matre Niteti opinionem, ſicuti *Athenaeus* oſtendit XIII, I. p. 560., *Dino* in *Perſicis* et *Lynceas* Naucratites *AEgyptiacorum* L. III. amplexi fuerunt, quos *Polyaenus* Strateg. VIII, 29. ſequitur. *Noſtri* diſputatio an valida ſit, nunc quaerere omitto: adprobavit ſuo eam calculo *Cteſias*.

58. Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω &c.] Non diſſimiles minae,

reddam ima, et ima ſumma: eaque dixiſſe
ipſum circiter decem natum annos, admi-
rantibus mulieribus. Et quum in virilem
adoleviſſet ætatem, et regnum obtinuiſſet,
huius rei memorem, AEgypto bellum intu-
4 liſſe. Acceſſit huc et aliud quiddam ad
hanc ſumendam expeditionem. Erat quidam
auxiliariorum Amaſis, nomine Phanes, ge-
nere Halicarnaſſenſis, vir conſilio præſtans,
et in re bellica ſtrenuus. Hic Phanes neſcio
quid Amaſi ſuccenſens, navigio profugit ex
AEgypto, volens in colloquium venire Cam-
byſis. Eum Amaſis, quod inter auxiliares
non parvi momenti eſſet, quodque de re-
bus AEgypti nihil non compertiſſimum ha-
beret, inſequi ſtatuit, adhibita diligentia aſ-
ſequendi. Itaque ad hominem inſequendum
mittit cum triremi eunuchorum fidiſſimum,
qui Phanem aſſequutus in Lycia cepit, ſed
ne ſic quidem reduxit in AEgyptum; aſtu
enim illum circumvenit Phanes. Nam poſt-
quam inebriaverat cuſtodes, abiit in Perſas,
Cambyſemque molientem adverſus AEgy-
ptum expeditionem, et quo pacto carentia
aquis loca tranſmitteret ambigentem, adiit;
eique cum alias Amaſis res expoſuit, tum
vero quæ ad tranſmittendum pertinebant,
ſuadens, ad regem Arabum mitteret ora-
5 tum, ut ſibi tutum præberet tranſitum. Hac
enim duntaxat patet ingreſſus in AEgy-
ptum. Nam a Phœnice usque ad fines Ca-
dytis urbis, *regio* Syrorum, qui Palæſtini
vocantur: ab urbe Cadyti, non multo mi-
nore,

„ μὲν ἄνω, κάτω θήσω· τὰ δὲ κάτω, ἄνω." ταῦ-
τα εἰπεῖν αὐτὸν ἔτεα ὡς δέκα κου γεγονότα, καὶ τὰς
γυναῖκας ἐν θωύματι γενέσθαι· τὸν δὲ, διαμνημονεύον-
τα, οὕτω δὴ, ἐπεί τε ἀνδρώθη, καὶ ἔσχε τὴν βα-
σιληΐην, ποιήσασθαι τὴν ἐπ' Αἴγυπτον [a] στρατηΐην.
Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλο τι τοιόνδε πρῆγμα γενέσθαι ἐς
τὴν [b] ἐπιστράτευσιν ταύτην. ἦν τῶν [c] ἐπικούρων τῶν Ἀ-
μάσιος ἀνὴρ γένος μὲν [d] Ἁλικαρνησσεὺς, οὔνομα δέ οἱ
Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανὸς, καὶ τὰ [e] πολέμια ἄλκι-
μος. οὗτος ὁ Φάνης μεμφόμενός κού τι [f] Ἄμασι, ἐκ-
διδρήσκει πλοίῳ ἐξ Αἰγύπτου, βουλόμενος Καμβύσῃ ἐλ-
θεῖν ἐς λόγους. [g] οἷα δὲ ἐόντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἐπικού-
ροισι λόγου οὐ σμικροῦ, ἐπιστάμενόν τε τὰ περὶ Αἴγυ-
πτον ἀτρεκέστατα, μεταδιώκει ὁ Ἄμασις, σπουδὴν 161
ποιεύμενος [h] ἑλεῖν· μεταδιώκει δὲ, τῶν εὐνούχων τὸν πι-
στότατον ἀποστείλας [i] τριήρεϊ κατ' αὐτὸν, ὃς αἱρέει
μιν ἐν Λυκίῃ, ἑλὼν δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἴγυπτον· σο-
φίῃ γάρ μιν περιῆλθε ὁ Φάνης. [k] καταμεθύσας γὰρ
τοὺς φυλάκους, ἀπαλλάσσετο ἐς Πέρσας. ὡρμημένῳ
δὲ Καμβύσῃ στρατεύεσθαι ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἀπο-
ρέοντι τὴν ἔλασιν ὅκως τὴν ἄνυδρον διεκπερᾷ, ἐπελ-
θὼν φράζει [l] μὲν καὶ τἄλλα τὰ Ἀμάσιος πρήγματα·
ἐξηγέεται δὲ καὶ τὴν ἔλασιν, ὧδε παραινέων· πέμ-
ψαντα παρὰ τὸν Ἀραβίων βασιλέα δέεσθαι, τὴν διέ-
ξοδόν οἱ ἀσφαλέα παρασχεῖν. Μούνῃ δὲ ταύτῃ εἰσὶ
φανεραὶ ἐσβολαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέ-
χρι οὔρων τῶν Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐστι [m] Σύρων τῶν
Παλαιστινῶν καλεομένων· ἀπὸ δὲ Καδύτιος, ἐούσης πό-
λιος,

a Vind. praeclare; στρατείην *Paris.* Fragm., vulgo στρατιήν. *b M. Arch. V. Ask. Paſſ.* ora *Steph.* Gloſſae *Sangerman.*, στράτευσιν. *Ald.* *c* ἐπικούρων τῶν Ἀμάσιος *Arch. V.*, ceteri τῶν negligunt. *d* Ἁλικαρνησεὺς iidem, tum οἱ ἦν Φάν. haud male. *e Arch. Vind. Rem. Ald.*, πολεμικὰ *Med. Ask. Paſſ.* ſine cauſſa. *f* Ἄμασιν διαδιδρήσκει *Arch.* *g* Ὁ δὲ *V. Arch.*, tum οὐ σμικροῦ *Vind.* ex Ionum more; μικροῦ vulgo. *h* Ἐλθεῖν *Arch.* *i* Τριήρει *Ald. Paris. A. B. Vind. Rem.*, τριήρεϊ ἐς ταυτὸν *Arch.*, τριήρη *M. Paſſ. Ask.* *k* Θύσας *Arch. Valla.* *l* Μὶν *Vind. Arch.* *m M. Ask. Paſſ.* et mox denuo; Συρίων utrobique alii plerique cum *Aldo*, tum Κανδύτιος bis *Arch.*

nae, neque fugit *Berglerum*, Carthaginienſium, alio tamen geſtu declaratae, in *Plutarchi* Timol. p. 240. E. Cambyſis dictum, et haud paullo ſignificantius, convenit Platonico in Phaedon. p. 90. C. ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς, ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ, ΑΝΩ καὶ ΚΑΤΩ στρέφεται· et *Demoſthen.* adv. Ariſtogit. I. p. 492. ὅταν τὸ δίκαιον — ἡττᾶται τοῦ φθόνου, τότε ΑΝΩ καὶ ΚΑΤΩ πάντα χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι. Rurſus περὶ στεφ. p. 156. Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ΑΝΩ καὶ ΚΑΤΩ διακυκῶν ἔλεγε. Quo ille de genere ſaepe plura, atque eius exemplo *Dio* uterque, *Ariſtides*, *Libanius* &c. Neque id mirum, populare enim. Mox τὴν ἐπ' Ἄιγυπτον στρατηΐην repoſui, ut I, 206.

63. Τὴν ἐπ' Αἴγυπτον στρατιήν] Apud *Athen.* XIII. p. 560. F. tradidiſſe dicuntur *Dinon*, et *Lynceas*, Καμβύσην ἐκδικοῦντα τῇ μητρὶ, [τὴν] ἐπ' Αἴγυπτον ποιήσασθαι στρατείαν. Suum hic atque alibi recuperabit *Herodot.* στρατηΐην· cui *exercitus* dicitur στρατιὴ, *expeditionem ſuſcipere*, στρατηΐην ποιέεσθαι, III, c. 39. V, c. 77. Vt *Herodotus*, στρατείαν et στρατιὰν tanquam diverſa ſemper distinxerunt *Thucydides*, *Xenophon*, ceterique ſcriptores antiqui. In his itaque corrigendis ſequerer iudicium *H. Stephani*, *Sylburgii*, *Hemſterhuſii*, *Taylori*, *Marklandi*, *Ruhnkenii*. VALCKEN.

67. Καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος] Poſſunt τὰ πολεμικὰ apud alios valere, ſaepe citra ius inculcata. *Herodotus* non admittet, niſi vi coactus, qui οὐδαμῶν ἔσαν τὰ πολέμια ἀμείνους V, 78. et τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος eodem libro C. III., ſive, uti ibi ſcriptus codex, τὰ πολεμήϊα· tum ἄριστοι τὰ πολέμια VII, 9, 3., ἀγαθοὶ τὰ πολέμια VII, 238., πρῶτοι τὰ πολέμια IX, 57. ſed manum conprimo. Confer ad *Diodor.* I, 54. et *Abreſchii* Dilucid. Thucyd. p. 196.

74. Ἀποστείλας τριήρεϊ] Bene *Arch.*; Τριήρη *Med.* et aliorum turbat orationem, et Scriptoris morem, quo VI, 39. ἐπὶ Χερσονήσου ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πεισιστρατίδαι· et V, 85. μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι τριήρεϊ μιῇ· tum III, 44. ἀπέπεμπε τεσσεράκοντα τριήρεσι· accedat, quod *Reiskius*, V. Cl., admovit, στείλας πλοίῳ ἐς Κέρκυραν III, 52. ex *Med.* in πλοῖον converſum.

76. Καταμεθύσας γὰρ τοὺς φυλάκους] *Mactatis cuſtodibus* Laurentius ex Cod. ſui θύσας, conſentiente *Arch.* Non arbitror ex vero. Conmodius multo eſt vulgatum. Quod de Cambyſe ſequitur καὶ ἀπορέοντι τὴν ἔλασιν, exercuit doctiſſimum virum *Miſcell. Lipſ.* Vol. VIII. p. 87., exercuit alios. Deſit κατὰ, quod orationem fulcire, etſi tacitum, debet, ut ſaepe numero. Simile in *Vindob.* II, 121, 3.

85. Ἥ ἐστι Σύρων τῶν Παλαιστινῶν] Principem harum vocum *Iac. Perizonius* Orig. AEgypt. C. 23. p. 475. nullo iure ſuſtulit. Pingi debet aut ἡ ἐστὶ, ſublato tono, aut γῆ ἐστι, quae *Iac. Gronovii* plauſibilis divinatio. In Phoenice Sidon et Tyrus fere ultimae erant II, 44. et C. 116. Phoenicen excipiebat Syria Palaestina, iuxta mediterranei maris litus ad AEgyptum usque protenſa. Τῆς Συρίης τοῦτο τὸ χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν, Παλαιστίνη καλέεται ſcribit VII, 89. Paria his, ἀπὸ τῆς Φοινίκης, *a Phoenice porrigitur propter hoc mare illud litus* παρά τε Συρίην τὴν Παλαιστίνην, καὶ Ἄιγυπτον, ἐς τὴν τελευτᾷ IV, 39. Sic de tractu regionis maritimo generatim: hic explanatur, quorum ditionis ſit, diſtinctius. A Phoenice ad fines urbis Cadytis, male μέχρι οὔρων *ad montes* vertunt, quod *H. Stephan.* et *Gronovius* pulcre viderunt, Palaeſtinorum cenſebatur: hinc emporia ad mare, nam ἐπὶ iuſtum eſt, Ienyſum usque regis Arabis, τοῦ Ἀραβίου recte *Arch.* et *Vind.*, inde vero ad Serbonidem lacum omnia iterum Syrorum Palaeſtinorum. Haec, puto, aperta et vera ſunt. Conſequens videtur, ut *Cadytis* et Hieroſolyma longe diſcrepent. Illa erat regionis maritimae ac Philiſtaeae, haec a mari remotior, et mediterraneis montibus inpoſita, Iudaeae. Et quis Hieroſolyma Κάδυτιν adpellavit? *Sanctam* aiunt קרושה ſive קרישה fuiſſe nuncupatam viri eruditiſſimi, a quorum ego opinione olim non abhorrui, inde et קרותא Κάδυτιν, formatam. Fac vero, Iudaeos *Sanctam* religionis ſuae metropolin habuiſſe et vocaſſe, ut ſane dixerunt, etiamne Philiſtaei et vicinorum alii, gentis Iudaicae oſores maximi? Qua porro dialecto קרותא *Caduta*, cum קרש apud omnes ſibilantem litteram ſervet conſtanter? Inpulit

λιος, ὡς ἐμοὶ δοκέει, Σαρδίων οὐ πολλῷ ἐλάσσονος· ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ [a] ἐπὶ θαλάσσης μέχρι Ἰηνύσου πόλιός ἐστι τοῦ Ἀραβίου· ἀπὸ δὲ [b] Ἰηνύσου, αὖτις Σύρων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν [c] δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν. ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῇ [d] δὴ λόγος τὸν Τυφῶ κεκρύφθαι, ἀπὸ ταύτης [e] δὴ Αἴγυπτος· τὸ δὴ μεταξὺ [f] Ἰηνύσου πόλιος, καὶ Κασίου τε ὄρεος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐὸν τοῦτο οὐκ ὀλίγον χωρίον· ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδὸν, ἄνυδρόν ἐστι δεινῶς. Τὸ δὲ [g] ὀλίγοι τῶν ἐς Αἴγυπτον ναυτιλλομένων ἐννενώκασι, τοῦτο ἔρχομαι φράσων. ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ πρὸς, [h] ἐκ Φοινίκης, κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου [i] δὶς τοῦ ἔτεος ἑκάστου· καὶ ἓν κεράμιον οἰνηρὸν ἀριθμῷ [k] κείμενον οὐκ ἔστι, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, [l] ἰδέσθαι. κοῦ δῆτα, εἴποι τις ἂν, ταῦτα [m] ἀναισιμοῦται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω· δεῖ τὸν μὲν δήμαρχον ἕκαστον [n] ἐκ τῆς ἑωϋτοῦ πόλιος συλλέξαντα πάντα τὸν κέραμον, ἄγειν ἐς Μέμφιν· τοὺς δὲ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἄνυδρα τῆς Συρίης κομίζειν, πλήσαντας ὕδατος. Οὕτω ὁ ἐπιφοιτέων κέραμος, καὶ ἐξαιρεόμενος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ [o] τὸν παλαιὸν κομίζεται ἐς Συρίην. Οὕτω μέν νυν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν ἐσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες [p] ἐπ' Αἴγυπτον, κατὰ δὴ τὰ εἰρημένα [q] σάξαντες ὕδατι, ἐπεί τε τάχιστα παρέλαβον Αἴγυπτον· τότε δὲ οὐκ ἐόντος [r] κω ὕδατος ἑτοίμου, Καμβύσης πυθόμενος τοῦ [s] Ἁλικαρνησσῆος ξείνου, πέμψας παρὰ τὸν [t] Ἀράβιον ἀγγέλους, καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης ἔτυχε, πίστις δούς τε καὶ δεξάμενος παρ' αὐτοῦ. Σέβονται
162 δὲ Ἀράβιοι πίστις ἀνθρώπων ὅμοια [u] τοῖσι μάλιστα. ποιεῦνται δὲ αὐτὰς τρόπῳ τοιῷδε· τῶν βουλομένων τὰ πιστὰ ποιέεσθαι, ἄλλος ἀνὴρ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἑστεὼς, λίθῳ ὀξέϊ τὸ [x] ἔσω τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς δακτύλους τοὺς μεγάλους ἐπιτάμνει τῶν ποιευμένων τὰς πίστις· καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἱματίου [y] ἑκατέρου

nore, ut mea fert opinio, quam Sardes, ab hac, inquam, emporia ad mare usque ad urbem Ienyſum Arabicæ ditionis ſunt. Ab urbe Ienyſo rurſus Syriacæ, usque ad paludem Serbonidem, iuxta quam Caſius mons pertinet ad mare. A Serbonide palude, in qua Typho fertur occultatus, ab illa plane AEgyptus est. Hoc tamen intercapedinis, quod est inter urbem Ienyſum et montem Caſium et paludem Serbonidem, non exiguus tractus est, ſed itineris inſtar trium dierum, vehementer aridus. Verum quod 6
pauci eorum qui in AEgyptum navigant, notum habent, hoc dicere inſtitui. Ex omni Græcia, et præterea ex Phœnice, portatur in AEgyptum bis quotannis teſta vini plena: et tamen ibi ne unum quidem numero, ut ſic dicam, dolium vinarium aſpici iacens potest. Vbinam ergo, dicat aliquis, hæc vaſa conſumuntur? hoc quoque ego depromam. Præfectus populi neceſſe habet ex ſua quisque urbe colligere vaſa teſtacea omnia, quæ Memphin portentur: eadem incolæ Memphis aquæ referta portare in hæc arida Syriæ loca. Ita teſta adveniens et exempta in AEgypto, ad veterem in Syriam portatur. Atque hoc modo Perſæ fue- 7
runt, qui transitum hunc in AEgyptum apparaverunt, ſecundum ea, quae narrata ſunt, aquam ſtipantes, ſimulatque AEgypto potiti ſunt. Sed tunc, quum alicubi parata aqua non eſſet, Cambyſes, audito hoſpitis Halicarnaſſenſis conſilio, miſsis ad regem Arabum nunciis, tutum iter precatus, obtinuit, data acceptaque ab eo fide. Servant 8
autem fidem Arabes inter homines ut qui maxime, quam hunc in modum paciſcuntur: quoties fœdus inire volunt, alius vir medius inter utrosque ſtans, acuto lapide ſecat volam iuxta maiores digitos eorum, qui fœdus ineunt. Deinde ſumpto flocco ex utrius-

a *Ald. Arch. Paris. A. Rem.*, ἀπὸ ora *Steph. V. M. Paſſ.*, ſed ἐμπόρια non habet *Arch.*, qui et Ἰκνύσου cum *Valla.* praeterea τοῦ Ἀραβίου cum *Vind.* belle: τῆς Ἀρ. vulgo. b Ἰηνύσου πόλιος Συρίων *Vind.*, in *Arch.* Ἰκνύσου πόλιος Συρίων, ſine αὖτις, perperam. c Δὲ *Vind.*, et ἐπὶ θάλασσαν *Arch.* d Omittit *V. Arch.* e *M. Paſſ. Arch.*, ἤδη *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* f Ἰκνύσου *Arch. V. Valla: Steph. Byz.* Ἰνυσσὸς hoc ex loco. Mox Σερβωνίτιδος *Vind.* Spectavit haec *Plinius* H. Nat. v, 13. g Ὀλίγον *Arch.*, et ſtatim ἐννενοήκασι *Vind.*, tum φράσσων *Paſſ.* h *M. Ask. Paſſ.* ora *Steph.*: in *Arch. Vind.* νῦν καὶ πρὸς ἐκ Φοινίκης, vulgo ἐκ Φοινίκων. i Δι' ἔτεος *Arch.* k Κεινὸν *Arch. Vind. Valla*, οἰνηρὸν κεράμιον citat hinc *Pollux* VII, 161. et *Gloſſ. Sangerm.* l *Ald. M. Ask. Paſſ.*, ἐδέσθαι *Arch.*, εἰδέσθαι ceteri. m *M. Paſſ. Ask.*, ἀναισιμοῦνται nec male *Ald.* et alii. Mox τῶν μὲν δημάρχων ἐκ. eleganter *Reiskius.* n Sic *Paſſ. Arch. V. Ask.*, vulgo συλλ. ἐκ τ. ἑωϋτοῦ πολ. o *M. Arch. Paſſ. Ask. V.*, τῶν παλαιῶν vulgo. p *M. Ask. Paſſ.*, in aliis ἐς Αἰγ. q Σάξαντες *Arch.*, tum ἐπὶ τὸ χαστὰ· reliqui ἕλξαντες. r *Arch. Paſſ. Ask. V.* ora *Steph. Rem.*, alii cum *M.* κου. s Ἁλικαρνασῆος *Arch.*, Ἁλικαρνησσέος *Ask. Paſſ.*, alii cum vulgo Ἁλικαρνασσ. Maluit πειθόμενος τοῦ Cl. *Abreſch.* t Ἀράβιον βασιλέα *Arch. Vind.* u Τίσι *Arch.* x *Paſſ. Arch. Vind.*, vulgo εἴσω. y Ἑκάστου κροκίδα *Arch. V.*, ἑκατέρου κροκύδα *Rem. M. Paſſ. Ask.* ora *Steph. Pollux* VII, 63., alii κροκύην.

ea res V. Cl. *Thom. Hyde*, ut Κάδυσιν ſuperiore libro atque hic Καδύσιος corrigeret ad *Itiner. Mundi Abr. Peritzol* p. 19., callide quidem, ſed contra tabulas. Atque haec de *Cadytis* ſitu paucis: qua in disputatione ex parte quadam conſortes *Perizonium*, *Relandum* et doctum iuvenem, dignum, ſi fata ſivisſent, vita prolixiore, *Iſac. Touſſaint* Disſert., ante hos XXII. annos Franequerae ſcripta, *de Cadyti Herodotea*, habui. Anceps nunc et difficilis reſtat ex urbibus electio eius tractus, quibus *Scaligeri* et *Perizonii*, quippe in Arabiae mediterranea atque a mari rectratior, *Cades Barnea* inſeri non potest. *Gaza* Disſertationis *Touſſaint*, foret opportuna, modo nomen congrueret. *H. Relandi* Philiſtaeorum *Gath*. unde Κάδτις et Κάδυτις naſci potuerit, non inprudenter huc advocata fuit. Mihi, quod in vetere formula, N. L. In *Ienyſo* nihil quoque habeo conſtitutum, niſi ex trium dierum eam inter et Caſium montem intervallo videri prope Rhaphiam fuisſe. De Serbonide palude et Typhone demerſo in eam *Apollon. Rhod.* II, 1215. cum Criticis veteribus.

10. Σάξαντες ὕδατι] Divinus hic *Arch.* liber est. Ἕλξαντες ὕδατι quis intelligit? nec melius erit ἐλπίσαντες ὕδατι, quod *Pavii* extudit ingenium; namque κατὰ δὴ τὰ εἰρημένα, *ſecundum ea, quae dicta ſunt*, ſpem istam, ut ne de Codd. dicam, excludunt. Vaſa innuuntur vinaria, quae aqua ſtipabantur, ut ſitientibus potum in Arabiae illis arenis praeberent: hoc σάξαντες ὕδατι, ſive, ut proxime, πλήσαντες ὕδατος. Cl. *Reiskius*, cui idem in opinionem incidit, ut verbo liquidis in rebus uſus adpareret, ex *Clementis Alex.* Paedag. II. p. 219. ἀποσεσαγμένους τρόφαις, et *Athen.* VII. p. 322. τυρῷ τε σάξας· tum *Polybii* Excerpt. p. 1489. σάττουσιν εἰς ἄγγεια adpoſuit, neque oblitus, prorſus obportunum, ἀγγήϊον ὕδατι σεσαγμένον *Luciani* Deae Syr. C. 48. Adcedit *Cercidae* verſus in *Stobaei* Serm. IV. p. 54. ἀνέρες, ὧν τὸ κέαρ Παλῷ σέσακται καὶ δυσεκνίπτῳ τρυγί. *Quibus omne luto*, ſeu *vino*, uti opinor, *Cor ſordet atque faece non purgabili* ex verſione ſummi *Grotii.* Nam αἵματί τε καὶ σαρξὶν διασάττειν *Galeni* Protrept. p. 5. praetereo. Neque enim in dubio res manet. Latina in fraudem alios ne induere pergant, correctione gaudebunt.

22. Κροκύδα] Corrigenti docto viro κροκίδα favent *Arch* et *Vindob.*, non certior uſus. Κροκὺς est in *Polluce*, quin ipsa haec Herodotea ex *Falkenburgii* Codice. Κροκύδας reliquiſſe *Heſychium* vocum ſeries monſtrat. Κροκυδίζειν in floccis legendis poſuit *Aretaeus*: ha-

triusque vestimento, inungit eo sanguine septem lapides in medio positos, inter inungendum invocans Bacchum et Vraniam. Hoc per istum acto, is qui facit fœdus, amicis vadatur hospitem aut etiam civem, si cum cive res agitur. Amici vero et ipsi fidem colere iustum censent. Bacchum unum Deum, et Vraniam esse arbitrantur. Et capillorum tonsuram tonderi dicunt, quemadmodum Bacchum ipsum tonsum fuisse: tondentur autem in rotundum tempora subradentes. Appellant vero Bacchum quidem
9 Vrotal, Vraniam Alilat. Igitur postquam fœdus cum nunciis a Cambyse missis iniit Arabs, talem rem commentus est: Camelos omnes posteaquam utribus camelinis aqua completis oneravit, egitque ad loca humore carentia, ibi Cambysis exercitum opperiebatur. Et iis quæ narrantur, hoc quod dixi, propius fidem est; tamen id quoque, quod minus credibile est, quandoquidem refertur, commemorare debeo. Est magnum in Arabia flumen nomine Corys, exiens in mare quod dicitur Rubrum: ab hoc flumine fertur Arabum rex canalem ex bovinis aliisque crudis coriis consutum, tanta longitudine produxisse, ut ad loca arida per illum aquam produceret: inque ipso arido solo ingentes cisternas fodisse, quibus recepta aqua servaretur: et quum sit a flumine ad hanc aridam duodecim dierum via, per tres ca-
10 nales in tres regiones aquam ducere. Ceterum apud Nili ostium, quod dicitur Pelusium,

τέρυ κροκύδα, ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέσῳ κειμένυς λίθυς ἑπ]ά· τοῦτο δὲ ποιέων, ἐπικαλέει τόν τε Διόνυσον καὶ τὴν Οὐρανίην. [a] ἐπιτελέσαντος δὲ τύτυ ταῦτα, ὁ τὰς πίςις ποιησάμενος τοῖσι φίλοισι παρεγγυᾷ τὸν ξεῖνον, ἢ καὶ τὸν ἀςὸν, ἢν [b] πρὸς ἀςὸν ποιέηται. οἱ δὲ φίλοι, καὶ αὐτοὶ τὰς πίςις δικαιεῦσι σέβεσθαι. Διόνυσον δὲ θεὸν μῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην [c] ἡγεῦνται εἶναι· καὶ τῶν τριχῶν τὴν κυρὴν κείρεσθαί φασι, κατάπερ αὐτὸν τὸν Διόνυσον κεκάρθαι· κείρονται δὲ [d] περιτρόχαλα, περιξυρῦντες τοὺς κροτάφυς. ὀνομάζυσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον, [e] Οὐροτάλ· τὴν δὲ Οὐρανίην, Ἀλιλάτ. Ἐπεὶ ὦν τὴν πίςιν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι παρὰ Καμβύσεω ἀπιγμένοισι ἐποιήσατο ὁ Ἀράβιος, ἐμηχανᾶτο τοιάδε· ἀσκοὺς καμήλων πλήσας ὕδατος, [f] ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας· τῦτο δὲ ποιήσας, ἤλασε ἐς τὴν ἄνυδρον, καὶ ὑπέμεινε ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσεω ςρατόν· ῦτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἴρηται. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἧσσον πιθανὸν, ἐπεί γε δὴ λέγεται, ῥηθῆναι. ποταμός ἐςι μέγας ἐν τῇ Ἀραβίῃ, τῷ ὔνομα Κόρυς· ἐκδιδοῖ δὲ ῦτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν· ἀπὸ τούτου δὴ ὦν τοῦ ποταμοῦ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Ἀραβίων, [g] ῥαψάμενον τῶν ὠμοβοέων καὶ τῶν ἄλλων δερμάτων ὀχετὸν μήκει ἐπικνεύμενον ἐς τὴν ἄνυδρον, ἀγαγεῖν διὰ δὴ [h] τούτου τὸ ὕδωρ· ἐν δὲ τῇ ἀνύδρῳ μεγάλας δεξαμενὰς ὀρύξασθαι, ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ [i] σώζωσι· ὁδὸς δ' ἐςὶ δυώδεκα ἡμερέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς ταύτην τὴν ἄνυδρον. ἄγειν δέ μιν διὰ [k] ὀχετῶν τριῶν ἐς τριξὰ χωρία. Ἐν δὲ τῷ Πηλυσίῳ κα-

a Arch. M. V. Pass. Ask. Rem. optime, ἐπικαλέσαντος *Ald.* &c. *b* Πρὸς αὐτὸν *Arch. Vind.* *c Arch. Vind.*, ἡγέονται ceteri. *d* Περὶ τρόχαλα *Arch.*, περιτρόχαλα *Vind.* et *Photius* in Lex. ex hoc loco; ὑποτρόχαλα vulgo. *e* Ὀροτὰλ *Arch. V. Valla*, et Cod. *Bodleianus*, in alio Ὀροτάλατ, teste *Pocockio*, tum Ἀλιὰτ· Vulgo Οὐροτάλτ· Ὀροτάλτ *Ask. Pass.* *f* Citat Gloss. Sangerman., post pauca ὑπέμενε *Pass.* *g Ald. Arch. Vind. Rem. Paris. A. B.*, ἀψάμενον τῶν ὠμ. *M. Pass. Ask.*, mox καὶ ἄλλων *Arch. Vind.* *h* Τούτου *Arch. V.*, τούτων vulgo reliqui. *i* Ποτίζωσιν *Arch. V. Valla.* *k Ald. Arch. V. Rem. Paris. B.*, quos sequor: τριῶν non legit *M. Pass. Ask.*

habet *Aëtius* L. III. C. 161. περὶ κροκύδων. In *Theophrasti* Charact. C. 2. vetustissimi MSS. ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κροκύδα. *Hippocratis* et *Galeni* libri variant, sicuti *Foësius* in Oeconomia docuit. Quae si satis non faciunt, observata *Salmasio* in Solin. p. 283. adcedere poterunt.

31. Ὑποτρόχαλα, περιξυροῦντες] Περιτρόχαλα recipiet e Codd. *Herod.* vid. Diss. *Herod.* p. 100. Praebet illud *Plutarch.* T. II. p. 261. F. περιτρόχαλα κείρεσθαι Athenis, quod ex *Hesych.* constat, σκαφίον dicebatur: ad *Harpocr.* in Σκαφίον notat *H. Vales.* plura dedit *H. Iunius* de Coma c. VI. Potuerunt autem ista, κείρονται περιτρόχαλα τοὺς κροτάφους· commode reddi περιξυροῦνται. Sed pro περιξυροῦντες, quae forma certe non est Ionica, fortasse cui scripsisse suo more videbitur *Herodotus* πέριξ ξυρεῦντες τοὺς κροτάφους· mihi tamen vulgatum potius ex interpretamento videretur natum.

VALCKEN.

31. Κείρονται δὲ περιτρόχαλα] Verum hoc praestant veteres schedae et sermonis consuetudo. *Pollux* de tonsurae generibus, κουρᾶς δὲ εἴδη, κῆπος, —— περιτρόχαλα, ex *Salmasii* in *Tertulliani* Pall. p. 266. certa emendatione, II, 29. Consentit *Hesychius* in Σκάφιον. Hinc Aristodemus tyrannus in *Plutarchi* T. II. p. 261. F. τὰς δὲ θηλείας, bene ita *Salmas.*, ἠνάγκαζε ΠΕΡΙΤΡΟΧΑΛΑ κείρεσθαι *in orbem tonderi.* Talis εὐείμων ille καὶ ἀποκειράμενος τὴν κεφαλὴν ΠΕΡΙΤΡΟΧΑΛΑ in *Prisci* Excerpt. Legat. p. 45. Tales Franci περίτροχον κειρόμενοι *Agathiae* L. I. p. 11. C. Arabum olim idem tonsurae modulus, proptereaque *Ieremiae* C. IX, 26. קצוצי פאה *circumcisi capitis angulos* seu in rotundum capitis comam adtonsi. Plura *Salmasii* Epist. de Coma p. 50. et *Vitringae* Commentarius in *Esaiae* C. XV. p. 463.

32. Οὐροτάλ] Dedi *S. Bocharto* Phal. II, 19. p. 110. et *Reiskio* Miscell. Lips. T. VIII. p. 88. hanc ex Codd., nisi Ὀροτὰλ quis maluerit, scripturam: nam Οὐροτάλτ ultimam ex sequente articulo sibi sociavit. Designantur duo totius Orientis praecipua numina, Sol et Luna. In Οὐροτὰλ princeps syllaba manifesto Hebraeorum et Arabum אור/ solem lumenque indicans, se prodit: desit enim praegnans caussa, ut Ὀλοτὰλ cum *Pocockio* Specim. Hist. Arab. p. 107. formetur. Pars vocis extima in ambiguo haeret. *Reiskius* אורוטל *Urotal* h. e. *lux et umbra.* Qua quidem ratione sonus et litterae voci constant, haud scio an et Arabum atque Orientis Theologia. *Lux* illorum in disciplina boni origo, *umbra* et tenebrae mali; ex bono et malo eidem numini cognomen inpingere, incongrui quidpiam habet. Manet tamen suum specimen coniecturae. Aliam dabit *Io. Clericus* ad *Iobi* C. XXXI, 26. Mihi quoque suborta alia fuit, cuius in re ancipiti fidem prodigere nolo. *Luna*, sive Coelestis Venus Arabum I, 131. Ἀλίττα perhibebatur; unde, nisi binominis fuerit, alterutrum vitiosum videri posset. Sed puto neutrum. Ἀλιλὰτ, quod Ill. *Scaliger* ad Fragment. Graec. p. 27. iam pridem docuit, Arabum est הלאלה *Halala*, *Alila*, sive *Luna* μηνοειδὴς *et crescens.* *Bochartus* plura.

44. Ῥαψάμενον τῶν ὠμοβοέων &c.] *Aldi* et aliorum, etiam *Arch.*, e quo ἀψάμενον *Galeus*, longe errans, produxit, potior lectio. Consui profecto prius coria ista bubula, ut canalem scorteum darent, debuerunt, quam variis ex partibus aptari inter se nectique. Non nego ῥάπτειν in Musis iterari, nec adspernantur tamen ἐς τὸν μῆρον ἐνεῤῥάψατο II, 146. Amnis *Corys* Arabum Geographo ואדי אלקרי/ *torrens Core.*

47. Τὸ ὕδωρ σώζωσι] Nihil in his quod offendat: parantur cisternae, ut aquam servent. Nonne quoque, ut potum sitientibus dent? Hoc postulant *Valla* et schedae, quae ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ ποτίζωσι, *ut aquam recipientes potum praebeant.* Lubens fateor, me Laurentio adsentiri, siquidem plenior ita surgit sententia. Nolui tamen orationi, ne videar modum excedere, inserere; qua formidine praepeditus non sum in revocata τριῶν voce et ἐςρατοπεδεύετο. Levia admodum sunt, quibus contra utramque pugnatur. Nam *de locis tam arctis et difficilibus* quod obponitur, ipse Vir Celeb. V, 116. profligavit. Ἐν Πηλουσίῳ ςόματι, *ad Pelusium ostium* bene *Valla.* Στρατεύεσθαι praeterea et ςρατοπεδεύεσθαι permiscentur V, 14. Sed quid multa? ςρατοπεδεύσασθαι ἐν Πηλουσίῳ habetur II, 141.

καλεομένῳ στόματι τοῦ Νείλου [a] ἐστρατοπέδευετο Ψαμμήνιτος ὁ Ἀμάσιος παῖς, ὑπομένων Καμβύσεα. Ἄμασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης ἐλάσας [b] ἐπ᾽ Αἴγυπτον· ἀλλὰ βασιλεύσας ὁ Ἄμασις τέσσερα καὶ τεσσεράκοντα ἔτεα, ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι οὐδέν [c] οἱ μέγα ἀνάρσιον πρῆγμα συνενείχθη. ἀποθανὼν δὲ, καὶ ταριχευθεὶς, ἐτάφη ἐν τῇσι ταφῇσι τῇσι ἐν τῷ ἱρῷ, τὰς αὐτὸς [d] οἰκοδομήσατο. ἐπὶ Ψαμμηνίτου δὲ τοῦ Ἀμάσιος [e] βασιλεύοντος Αἰγύπτου, φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον [f] δὴ ἐγένετο· ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύπτιαι, οὔτε πρότερον οὐδαμᾶ ὑσθεῖσαι, οὔτε ὕστερον τομέχρι ἐμεῦ, ὡς λέγουσι αὐτοὶ Θηβαῖοι. [g] οὐ
163 γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τοπαράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕσθησαν αἱ Θῆβαι [h] ψακάδι. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἐπεί τε διεξελάσαντες τὴν ἄνυδρον, ἵζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς [i] συμβαλέοντες, ἐνθαῦτα οἱ ἐπίκουροι οἱ τοῦ Αἰγυπτίου, ἐόντες ἄνδρες Ἕλληνές τε καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι [k] τῷ Φάνῃ, ὅτι στρατὸν ἤγαγε ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἀλλόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε· ἦσαν τῷ Φάνῃ παῖδες ἐν Αἰγύπτῳ καταλελειμμένοι· [l] τοὺς ἀγαγόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐς ὄψιν τοῦ πατρὸς, κρητῆρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων· μετὰ δὲ, ἀγινέοντες κατὰ ἕνα ἕκαστον τῶν παίδων, [m] ἔσφαζον ἐς τὸν κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες τῶν παίδων, οἶνόν τε καὶ ὕδωρ ἐσεφόρεον ἐς αὐτόν. ἐμπιόντες δὲ τοῦ αἵματος πάντες οἱ ἐπίκουροι, οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης καρτερῆς, καὶ πεσόντων [n] ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πλήθεϊ πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Αἰγύπτιοι. Θῶυμα δὲ μέγα [o] εἶδον πυθόμενος παρὰ τῶν ἐπιχωρίων· τῶν γὰρ ὀστέων περικεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντων· (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσέων [p] ἐκέετο τὰ ὀστέα, ὡς ἐχωρίσθη κατ᾽ ἀρχὰς, ἑτέρωθι δὲ, τῶν Αἰγυπτίων) αἱ μὲν τῶν Περσέων κεφαλαί εἰσι ἀσθενέες οὕτω, ὥστε εἰ θέλεις ψήφῳ μούνῃ βαλέειν, [q] διατετρανέεις· αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, οὕτω δή τι ἰσχυραὶ, [r] μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαῤῥήξεις· αἴτιον δὲ τούτου τόδε ἔλεγον, καὶ ἐμέ γ᾽ εὐπετέως ἔπειθον, ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παιδίων ἀρξάμενοι,

sium, castra habebat PSAMMENITVS Amasis filius, Cambysem opperiens. Nam Amasin Cambyses in AEgyptum progressus vivum nactus non est, sed defunctum, quum quatuor et quadraginta annis regnasset: per quos nihil admodum magnæ calamitatis est expertus, defunctusque et conditus sepultus fuit in sepulchris in templo, quæ ipse ædificaverat. Sub eius autem filio Psammenito iam regnante maximum extitit AEgyptiis portentum: apud Thebas AEgyptias (quod neque prius unquam neque postea ad meam usque ætatem contigit, ut ipsi Thebani aiunt) pluit. Nam superiora AEgypti penitus pluviam non sentiunt, attamen Thebis tunc pluit guttis. Persæ porro ubi sicca 11
transmissa subsedere vicini AEgyptiis, tanquam congressuri; ibi AEgyptiorum auxiliatores Græci et Cares, Phani, qui externum exercitum in AEgyptum adduxisset, exprobrantes, hoc rei in illum sunt machinàti: filios, qui erant a Phane relicti in AEgypto, in castra perduxerunt, atque in conspectum patris, positoque in medio duorum exercituum cratere; dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncaverunt. Omnibus interfectis, vinum et aquam in craterem intulerunt: hunc sanguinem quum bibissent omnes auxiliatores, ita conflixerunt. Acri prœlio commisso, perquam multis utrinque cadentibus, in fugam vertuntur AEgyptii. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indige- 12
nis edoctus: ossa utrorumque, qui in acie ista ceciderunt, quum seorsum iacerent circumfusa, ut ab initio distincta fuerant, seorsum erant Persarum, aliorsum AEgyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, ut si velis ferire vel solo calculo, perforare possis: AEgyptiorum autem ita firma, ea vix ictu lapidis perfringes. Cuius rei caussam hanc illi reddebant, facile mihi persuadentes, quod AEgyptii statim a pueris radere capita incipiunt,

a Ἐστρατοπεδεύετο *Ald. V. Arch. Paris. A. B. Rem.*, ἐστρατεύετο *M. Pass. Ask.*, tum Ψαμίνητος *Arch.* et mox; nam *Th. Gale* fallitur. *b* Ἐς *Arch. Vind.* mox τέσσερα καὶ in *Arch. Vind.* desiderantur. *c M.* ora *Steph. V. Arch. Pass. Ask.*, alii οἱ ἀνάρσιον. *d* Οἰκονομ. *Arch.* *e Arch. V.* bene, βασιλεύσαντος *Ald.* et alii. *f* Deest *Arch. V.*; quae sequuntur adtigit *Suid.* in Βουλήσεται et Ὕσθης. *g* Οὔτε γὰρ ὕεται *Arch. Vind.* *h M. Ask. Pass.* ψεκάδι *Arch. Eustath.* in *Dionys.* v. 248., ψεκάσι *Ald. Paris. A. Rem. V.* praeterea οἴσθησαν *Med.* *i* Συγκαλ. *Ald.* *k* Τὸν Φάνεα *Arch.* et ἐπ᾽ Αἰγύπτου. *l* Τούτους *id. Vind.* *m* Decem sequentia vocabula neglexit socordia *Arch.*, mox ἐφόρεον cum *Vind.* *n* Deest *V. Arch.* *o* Ἴδον *uterque*, tum τῶν ὀσ. κεχυμένων. *p* Κέεται ambo. *q* Spectavit haec *Synesius* Encom. Calvit. p. 77. Paullo ante εἰ θέλοις *Arch.* *r M. Pass. Arch. V. Ask.*, ceteri ὡς μόγις, tum διαῤῥήξεις *M. Pass. Ask.*, διαράξειας *Vind.*, διαῤῥήξειας *Arch. Paris. A. B. Ald. Rem.* non utique male.

64. Ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι] Hoc mihi quoque sincerius videtur ante vulgato ψεκάσι. Veteris erant Atticismi, *Moeridi* adnotatae formae: Ψακὰς, Ψίαθος, Ὕαλος, Σίαλον· eundem sonum in nonnullis alteri praetulerunt Iones. Numerum adfirmabit *Aristides* T. III. p. 567. τὰ κάτω τῆς Αἰγύπτου λαμπρῶς (λαμπρῷ forte scribendum:) πολλάκις ὕεται, ψεκάδι μὲν γὰρ καὶ τὰ ἄνω· quod multo verius Herodoteis proximis: οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τὸ παράπαν· vid. *Wesseling.* ad *Diodori* I, p. 84. *Pluvia irrigari* vel *humectari* est Ὕεσθαι. Recte restituit e MS. *Gronov.* L. II, c. 14. εἰ μήτε γε ὕσεταί σφι ἡ χώρη. Assyria ὕεται ὀλίγῳ· I, c. 193. hieme Scythia, IV, c. 50. ὕεται ταῦτα τῆς Λιβύης, IV, c. 198. In excerptis ex Indicis *Ctesiae* scribendum p. 655, 11. οὐχ ὕεται, ἀλλ᾽ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ποτίζεται ἡ Ἰνδική· contra scribit *Philostr.* Indiam θαμὰ ὕεσθαι· *AElianus* N. A. XV, c. 6. ὕεται Ἰνδῶν γῆ διὰ τοῦ ἦρος μέλιτι ὑγρῷ. VALCKEN.

64. Ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι] Sequor *Med.*, etsi patroni ψεκάδι non desint; at scribi demiror, augeri sic magnitudinem miraculi, *quod ubique observata eodem tempore fuerit lapsa ex aëre una gutta, et mox cessaverit, non geminando lapsu*: eoque magis, quod venerint ex calamo viri eruditi. Vide hoc *Aristidis* in AEgypt. p. 339. τὰ κάτω τῆς Αἰγύπτου λαμπρῶς πολλάκις ὕεται· ΨΕΚΑΔΙ μὲν γὰρ καὶ τὰ ἄνω πολλάκις ὡς ἐν χρόνοις· ubi si posterius πολλάκις tollatur, uti aequum est, nihil utique indicatur aliud, quam minutam subinde in superiore AEgypto pluviam cadere, sive, uti *AElian.* de Anim. VI, 41., ῥανίσι δεύειν λεπταῖς τὸν θεόν. Mitto νιφετόν ΨΕΚΑΔΙ λεπτῇ μεμιγμένον *Plutarchi* Socr. Gen. p. 596. C., et κατὰ νεφῶν ψεκάδας ὕεσθαι *Heracliti* Allegor. p. 466.

78. Πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων] Male praepositionem ab *Arch.* et *Vind.* exilio tradi, supra I, 76. significatum est. Inmani autem barbariei, qua sanguinem humanum, vino mixtum, in pateris circumtulerunt, per ea est similis Apollodori Cassandrensis Tyranni in *Diodori* T. II. p. 563., ubi olim plura.

82. Χωρὶς μὲν τὰ Περσέων &c.] Omnia ista, uncinis incincta, ex Grammatici scholio derivat Cl. *Abreschius.* Non audeo accedere. Abeunt minime ab abundantiore *Nostri* in scribendo more, habuitque suo *Synesius* in libro, tantum in regis Psammeniti nomine lapsus. Cur autem AEgyptiorum capita fuerint duriora, fragiliora Persarum, disputavit praeter alios *Mercurialis* Var. Lect. I, 21.

piunt, et os ad ſolem redditur compactum. Quæ eadem cauſſa eſt non calveſcendi; nam ex omnibus hominibus paucisſimos quis AEgyptios calvos videat. His igitur hoc cauſſæ eſt cur robuſta capita geſtent. At Perſis cur fragilia ſint capita, id in cauſſa eſt, quod a principio aſſuefiunt in umbra nutriri, geſtantes pileos tiaras. Hæc ergo quidem talia vidi. Vidi item alia iſtis ſimilia in Papremi, eorum qui una cum Achæmene filio Darii ab Inaro Afro ſunt cæſi.

13 AEgyptii quoque poſtquam ex acie terga dederunt, nullo ordine fugam capesſunt. Ad quos, quum ſe recepiſſent Memphin, miſit Cambyſes per flumen navim Mitylenæam cum caduceatore viro Perſa, qui illos ad pactionem hortaretur. Iſti ubi navim ingredi Memphin vident, frequentes ex caſtello effuſi, navim corruperunt, viroſque inſtar carnis dilaniatos in caſtellum afferunt. Et AEgyptii quidem poſt hæc obſesſi tandem in deditionem venerunt. Afri vero finitimi, ea quæ AEgypto contigisſent veriti, ſeſe citra pugnam dediderunt, tributumque deſcripſerunt ac dona miſerunt. Cyrenæi quoque ac Barcæi itidem ut Afri timentes, ſimilia et ipſi fecere. Cambyſes munera, quæ ab Afris venere, perbenigne accepit: quæ autem a Cyrenæis, ſuccenſens, ut opinor, quod exigua erant; quingentas enim minas argenti miſerant, quas ſua manu prehenſas
14 diſperſit in milites. Decimo autem die quam caſtellum in urbe Memphi cepiſſet Cambyſes, Pſammenito AEgyptiorum rege, qui ſex omnino regnarat menſes, collocato in ſuburbio ignominiæ gratia, cum AEgyptiis aliis, hoc fecit ut eius animum experiretur: filiam illius, veſtitu ſervili indutam, cum hydria ad aquam emiſit; et cum ea ſimiliter indutas alias, quas delegerat, primorum viro-

νοι, [a] ξυρεῦνται τὰς κεφαλὰς, καὶ πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται τὸ ὀστέον. τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιόν ἐστι. Αἰγυπτίων γὰρ ἄν τις ἐλαχίστους ἴδοιτο φαλακροὺς πάντων ἀνθρώπων· τούτοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλάς. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι, ὅτι ἀσθενέας φορέουσι [b] τὰς κεφαλὰς, αἴτιον τόδε· σκιητροφέουσι ἐξ ἀρχῆς, πίλους [c] τιάρας φορέοντες. ταῦτα μέν νυν [d] τοιαῦτα ἐόντα εἶδον· εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοισι ἐν [e] Παπρήμι, τῶν ἅμα Ἀχαιμένεϊ τῷ Δαρείου διαφθαρέντων ὑπὸ [f] Ἰνάρω τοῦ Λίβυος. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὡς ἐτράποντο, ἔφευγον οὐδενὶ κόσμῳ. κατειληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν, ἔπεμπε ἀνὰ ποταμὸν Καμβύσης νέα Μιτυληναίην κήρυκα ἄγουσαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προκαλεόμενος Αἰγυπτίους· οἱ δὲ, ἐπεί τε τὴν νέα [g] εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκχυθέντες ἁλέες ἐκ τοῦ τείχεος, τήν τε νέα διέφθειραν, καὶ τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν διασπάσαντες, ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος· καὶ Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τοῦτο πολιορκεύμενοι, χρόνῳ παρέστησαν· οἱ δὲ προσεχέες Λίβυες, δείσαντες τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον γεγονότα, παρέδοσάν σφεας αὐτοὺς ἀμαχητί· καὶ 164
φόρον τε ἐτάξαντο, καὶ δῶρα ἔπεμπον· ὡς δὲ Κυρηναῖοι καὶ Βαρκαῖοι, δείσαντες ὁμοίως [h] ἃ καὶ οἱ Λίβυες, τοιαῦτα ἐποίησαν. Καμβύσης δὲ τὰ μὲν παρὰ Λιβύων ἐλθόντα δῶρα, [i] φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ παρὰ Κυρηναίων ἀπικόμενα μεμφθεὶς, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ἦν ὀλίγα. ἔπεμψαν γὰρ δὴ πεντηκοσίας μνέας [k] ἀργυρίου οἱ Κυρηναῖοι· ταύτας δρασσόμενος, αὐτοχειρίῃ διέσπειρε τῇ στρατιῇ. Ἡμέρῃ δὲ δεκάτῃ, ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι, [l] διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ποιέων [m] τοιάδε· στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι [n] δουληΐῃ, ἐξέπεμπε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήϊον· συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν

πρώ-

a Ξυρῶνται *Paſſ. Ask. Arch.* b *M. Ask. Arch. V.*, ceteri τὰς κεφαλὰς praetereunt. c *M. Ask. Paſſ. Arch.*, τιάρας τε φορ. *Paris. A. B. Ald. Rem.* d Τοιαῦτα ἐόντα εἶδον. εἶδον aut ἴδον *Vind. Arch. Valla*: prius εἶδον et ἐόντα vulgo deſideratur. e Πατρήμι *Arch.*, mox τοῦ Δαρ. *Vind.* f Ἰνάρου *Arch. Vind.* tum Ἀχαιμένεϊ, ut VII, 7. Vid. Cl. *Duker.* ad *Thucyd.* I, 105. g Ἴδον ἐλθ. *V. Arch.* h Ὡς *Arch. V.*, et ἕτερα τοιαῦτα ἐπ. i Φιλοτίμως *Rem.* et *Steph.* margo. k Abeſt *Arch.* et mox τῇ στρατιῇ in *Paſſ.* πεντηκοσ. recte: vulgo πεντακ. l Διεπειρέατο *Arch.* notabiliter. m Ora *Steph. Arch. M. Paſſ. Ask. V.* Fragm. *Paris.*, vulgo τάδε. n Δουλίῃ *Arch.*, a quo ἐπ' ὕδωρ abeſt: ἐς ὕδωρ Fragm. *Paris.*

95. Ἀσθενέας φορέουσι τὰς κεφαλάς] Perſae, quia σκιητροφέουσι, πίλους τιάρας τε φορέοντες. Horum recordabatur forte *Plato*, quando de LL. XII. p. 942. D. τὴν τῆς κεφαλῆς, inquiebat, καὶ ποδῶν δύναμιν μὴ διαφθείρειν, τῇ τῶν ἀλλοτρίων σκεπασμάτων περικαλυφῇ τὴν τῶν οἰκείων ἀπολλύντας πίλων τε καὶ ὑποδημάτων γένεσιν καὶ φύσιν· hoc in loco πῖλοι *capitis* ſunt *tegumenta*: *pedum involucra* πῖλοι *Platoni* dicuntur in Sympoſ. p. 220. B. quod *Pollux* adnotavit VII, 172. *Platonis* locum reſpicit *Muſonius Io. Stobaei* p. 17, 53. Non protrita *Graevius* dedit ad *Heſiodi* Ἔ. κ. Ἡ. V. 542. VALCKEN.

96. Πίλους τιάρας φορέοντες] *Syneſius* πίλους duntaxat, ſed multa alia ſuo ſermone mutans. Ego cum *Gronovio* ſentio, cui *Strabo* ex parte adſtipulatur, τιάρας περικείμενοι πιλωτὰς de Perſis XV. p. 1066. *Iornandes* Getic. C. XI. de Diceno, *nomen illis Pileatorum contradens, ut reor, qui opertis capitibus TIARIS, quos PILEOS alio nomine appellamus, litabant*: quaſi omnes pilei fuisſent tiarae, quod ſecus habet. Mox ἐόντα εἶδον ex ſchedis reſtitui, inhaerens veſtigiis Auctoris, IX, 54. VI, 109. &c. Confer *Gronov.* IV, 23.

98. Ἀνὰ ποταμόν] *Cambyſes navem Memphin verſus miſit.* Hic non requiritur articulus, recte etiam omisſus IV, c. 14. ἔπλεον κατὰ ποταμὸν — ἐς θάλασσαν· hoc eſt *ſecundo flumine* navigare; illud, *adverſo*: κατὰ ῥόον et ἀνὰ ῥόον ſimiliter adhibentur. In iisdem formulis ſaepe requiritur articulus adiectus: de Euphrate L. I, c. 194. ἀνὰ τὸν ποταμὸν, *adverſo flumine navigari nequit prae rapiditate.* II, c. 96. in *Nilo* baris ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ δύναται πλέειν· — κατὰ ῥόον δὲ κομίζεται L. IV, c. 18. πλόον ἀνὰ τὸν Βορυσθενέα. *Secundo flumine vehi*, κατὰ τὸν ποταμὸν καταπλεῦσαι *Thucyd.* IV, c. 107. *AEſchini* de Falſ. Leg. p. 44, 30, 38. Contra *adverſo Eridano* navigare *Luciano* eſt ἀναπλεῖν κατὰ τὸν Ἠριδανὸν, T. II, p. 88. *adverſo Nilo*, ἀναπλεῖν κατὰ τὸν Νεῖλον, T. III, p. 536. In his ſimilibuſque verbo praefixa praepoſitio phraſin determinat. Sed qui Alexandria profecti nave petebant AEthiopiam, niſi fallor, *Diodoro Siculo* I, p. 200, 59. non κατὰ, ſed ἀνὰ τὸν Νεῖλον πλέοντες dici debuerunt; prouti legitur p. 272, 55. et 300, 90. VALCKEN.

6. Καὶ τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν] Opinor in his aliquid eſſe conmisſum. Apparet ſatis nautas indicari, eadem Mitylenaea navi vectos. Sed bene ſi *Herodotum* novi, non neglexit de numero eorum, debuit certe, addere. Studioſe adſcribit C. 14., AEgyptiorum ad bis mille ſupplicio fuiſſe deſtinatos ultimo de regiorum iudicum ſententia, et eorum quidem in vicem, qui cun. navi Mitylenaea ad Memphin crudeliter fuerant abſumti, denis ſingulorum loco conputatis: obtruncati ergo ducenti ſunt. Lege nunc καὶ διηκοσίους ἄνδρας —— et ratio et oratio conſtabit. In τοὺς latent numerales ΗΗΣ notae διηκοσίων· Si κρεουργηδὸν deſideretur, *Eunapius* in AEdes. p. 45. dabit.

8. Χρόνῳ παρέστησαν] Laurentii Latina, *obſesſi aliquamdiu reſtiterunt*, correxerat bene *H. Stephanus*, inconſulto ſpretus. Viam muniverat Scriptor VI, 99. ἐνθαῦτα τούτους ἐπολιόρκεον —— ἐς ὃ καὶ οἱ Καρύστιοι παρέστησαν, *donec Caryſtii in deditionem venerunt.* Porro Cap. ult. ἐπολιορκέοντο, ἐς ὃ καὶ οὗτοι ΠΑΡΕΣΤΗΣΑΝ· tum V, 56. ΠΑΡΕΣΤΗΣΑΝ δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι. Non addo aliunde plura. Lege notas Cl. *Io. Taylor.* ad *Demoſthenis* Androt. p. 244. et *Abreſchii* Diluc. Thucyd. p. 328.

27. Παρὰ

πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέος· ὡς δὲ βοῇ τε καὶ κλαυθμῷ [a] παρήεσαν αἱ παρθένοι κατὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι [b] πατέρες ἀνεβόων τε καὶ [c] ἀντέκλαιον, ὁρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα· ὁ δὲ [d] Ψαμμήνιτος, προϊδὼν καὶ μαθὼν, ἔκυψε ἐς τὴν γῆν. [e] παρεξελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερά οἱ τὸν παῖδα [f] ἔπεμπε μετ᾽ ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων· τοὺς δὲ αὐχένας κάλῳ [g] δεδεμένους, καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένους. ἤγοντο δὲ ποινὴν τίσοντες Μιτυληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηΐ. ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βασιλήϊοι δικασταὶ, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἑκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι· ὁ δὲ, ἰδὼν παρεξιόντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα [h] ἡγεόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων [i] καὶ δεινὰ ποιεύντων, τωὐτὸ ἐποίησε [k] τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρί· παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεικε ὥς τε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων, ἔχοντά τε οὐδὲν, εἰ μὴ ὅσα πτωχὸς, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιὴν παριέναι, [l] Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος, καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους [m] τῶν Αἰγυπτίων. ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα, καὶ καλέσας [n] οὐνόματι τὸν ἑταῖρον, ἐπλήξατο τὴν κεφαλήν· ἦσαν δ᾽ ἄρα [o] αὐτοῦ φύλακοι, οἳ τὸ ποιεύμενον [p] πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ᾽ ἑκάστῃ ἐξόδῳ, Καμβύσῃ ἐσήμαινον. θωϋμάσας δὲ ὁ Καμβύσης [q] τὰ ποιεύμενα, πέμψας ἄγγελον, εἰρώτα αὐτὸν, λέγων τάδε, „ Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, „ εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὁρέων κεκακω„ μένην, καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον [r] στείχοντα,

165 „ οὔτε ἀνέβωσας, οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτω„ χὸν, οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων [s] πυνθά„ νεται, ἐτίμησας;" ὁ μὲν δὴ ταῦτα [t] ἐπειρώτα. ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοῖσδε, „ Ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰ„ κήϊα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν· τὸ δὲ „ τοῦ

rorum filias virgines. Quae ubi ad patres pervenerunt cum eiulatu ploratuque, ceteri quidem patres omnes conspectis filiabus tam male acceptis, vociferati sunt atque fleverunt: Psammenitus autem prospiciens atque intelligens, humi vultum demisit. Praetergressis puellis aquam ferentibus; secundo loco Cambyses ante oculos Psammeniti misit filium eius cum duobus millibus AEgyptiorum aequalis aetatis, vinctas fune cervices et frenata ora habentibus. Ducebantur autem luituri poenas his Mitylenaeis, qui cum navi fuerant ad Memphin obtruncati. Ita enim censuerant regii iudices, pro singulis suorum interfectis denos primorum AEgyptiorum interficiendos. Psammenitus praeter se exeuntes intuens, et filium animadvertens duci ad mortem, aliis AEgyptiis, qui circum sedebant complorantibus, et gravia sibi accidere dolentibus, ipse idem quod et in filia fecit. His quoque praetergressis, accidit ut quidam compotorum eius natu grandior, pristinis bonis elapsus, ac nihil habens nisi quae inops mendicus, obiret exercitum mendicans, nec non Psammenitum Amasis filium aliosque AEgyptios in suburbio considentes. Quem ut conspexit Psammenitus erumpente ingente fletu, compellans nomine amicum, caput suum caedebat. Aderant autem ei observatores, qui ut quicquid ab illo fiebat in unoquoque exitu, Cambysi renunciarent. Ea quae fiebant admiratus Cambyses, misso nuncio percontatus eum est, inquiens; herus te Cambyses, Psammenite, interrogat, quamobrem tu, qui visa filia malo affecta, viso etiam filio ad mortem eunte, neque eiulasti neque flevisti, sed pauperem tanti feceris, tibi, ut ab aliis audivit, non propinquum. Et ille quidem ita interrogavit. Psammenitus autem his verbis respondit: o fili Cyri, domestica mala erant maiora, quam ut possem ea

a Παρήεσαν *V. Arch.*, tum παρὰ τοὺς *M. Pass. Ask.*; alii κατὰ τοὺς cum *Aldo*, qui παρῆσαν cum ceteris: κατὰ rediit. *b* Πρες *Arch.*, πατέρες *Vind. Valla*, bene; πάντες vulgo. *c V. M. Pass. Ask. Arch.* Fragm. *Paris.*, ἀνέκλαιον *Ald.* et alii. *d* Ψαμίνητος *Arch.*, tum προσιδὼν cum *Vind.* satis conmode. *e* Παρεξελθουσέων *Arch. Vind.* bene: Edd. παρελθουσέων. *f Med. Pass. Ask. V.*, ἐξέπεμπε *Ald.* cum vulgo. *g* Fragm. *Paris. M. Pass. Ask.*, δεδεμένους ἦγον *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* Mox ἄγοντο *Ald.*, ceteri ἤγοντο. *h M. V. Arch. Pass. Ask.* ora *Steph.*, ἀγεόμενον *Ald. Rem. Paris. A.* *i M. Pass. V. Ask. Arch.* margo *Steph.*, a ceteris absunt haec tria. *k Ald. V. Arch. Rem. Paris. B.*, καὶ non habet *M. Pass. Ask.* nescio quare. *l* Ψαμίνητον *Arch.* et mox. *m* Τῶν Αἰγ. Fragm. *Paris.*, quod sequor; aliis abest articulus. Mox ὡς ἴδεν *Arch.* *n* Οὐνόματι *Arch.* recte, est enim Ἰωνικόν· alii ὀνομαστί. *o V. Arch.* Fragm. *Paris. M. Pass. Ask.*; vulgo αὐτοῦ τρεῖς φυλ. *p* Ἅπαν ἐπ᾽ ἐκείνου ἐξ *V. Arch.*; arripit hinc ἅπαν ad *Thucydid.* p. 94. Cl. *Wasse.* *q* Ora *Steph. Arch. V. M. Ask. Pass.*, τὸ ποιεύμενον *Ald.* et alii. Mox εἰρώτα et εἰρωτᾷ *Pass.*, vulgo ἠρώτα et ἐρωτᾷ. *r* Στιχόντα *Arch.*, tum ἀπέκλαυσας ora *Steph. V. Arch. Ask. Pass. Rem.*, ab *Aldo* est ἀνέκλαυσας et *Med.* *s M. Pass. Ask. V. Arch. Valla*, πυνθάνομαι *Ald. Paris.* tres, *Rem.*: praeterea τιμήσας τούτοισι non absurde *V. Arch.* *t Arch. Pass.*, vulgo ἐπηρ.

27. Παρὰ τοὺς πατέρας] Servanda fuerat, opinor, altera lectio, κατὰ τοὺς πατέρας· *quum puellae plorantes illac praeteribant, ubi parentes erant collocati.* Κατὰ significat in talibus *ex adverso, contra. Herod.* p. 134, 7. ὡς δὴ κατὰ τοὺς φυλάσσοντας ἦν. p. 195, 28. p. 364, 11. *Thucyd.* VIII, c. 86. ἐπειδὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ᾽ Ἄργος. *Xenoph.* Ἑ. IV. p. 302, 5. κατὰ Λακεδαιμονίους ἐγένοντο. *Demosth.* c. Conon. p. 689, 12. παρέρχεται Κτησίας κατὰ τὸ Λεωκόριον· mox iterum, ἡμῖν συμβαίνει —— πάλιν κατ᾽ αὐτό πως τὸ Λεωκόριον εἶναι. VALCKEN.

28. Παρήεσαν αἱ παρθένοι] Pingi potuerat παρῆσαν aut παρήϊσαν, de quo II, 163. At placuit scriptorum fidem sequi. Offerent sese ἤεσαν δρόμῳ III, 77., ἤεσαν ἐπὶ τὴν οἰκίην IX, 5. ubi ἤϊσαν tamen scripti. *Etymologus* p. 121, 42. καὶ ἐν συνθέσει ἀπήειν καὶ παρήειν καὶ ἐξήειν· τὸ τρίτον τῶν πληθυντικῶν — ΑΠΗΙΕΣΑΝ. Rediit praeterea οἱ μὲν ἄλλοι ΠΑΤΕΡΕΣ, quod ex scriptionis conpendio vitiatum series postulat. Denique παρέξελθουσέων, cui rarior usus, quo minus in sede illibatum haereret, nocuit. Τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἑωὕτὸν μὲν ΠΑΡΕΞΕΛΘΕΙΝ VI, 117. *Sophocles* Antig. v. 933. ποίαν ΠΑΡΕΞΕΛΘΟΥΣΑ δαιμόνων δίκην.

39. Τὸν παῖδα ἡγεόμενον ἐπὶ θάνατον] Tametsi bonae fidei *Codd.* sic velint, vereor, ut recte valeat. Vetus ἀγεόμενον rarum videtur, minime tamen genio sermonis pugnans: convenit συμβαλλεόμενος τοὺς μῆνας VI, 63.; usus respondet: mox certe τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα de eodem regio iuvene posuit: adcedit, lapsus leviter, *Aristoteles* Rhetor. II, 8. p. 78. διὸ καὶ Ἄμασις, ἐπὶ μὲν τῷ υἱεῖ ΑΓΟΜΕΝΩι ἐπὶ τὸ ἀποθανεῖν, οὐκ ἐδάκρυσεν, ὥς φασιν, ad haec adludens. Quod si tamen ἡγεόμενον defendi debeat, refingi ἡγεόμενον τὴν ἐπὶ θάνατον poterit, ut dux eorum fuerit, qui fatale illud iter ingrediebantur. Τὴν ὁδὸν ἡγέοντο IX, 15., τὴν ἐπὶ θανάτῳ supra.

56. Οὔτε ἀπέκλαυσας] Praecessit ἀνακλαύσας μέγα et sequetur. Nunc schedae aliud probant, idque conmodum aeque: τὸν ἂν ἴδωνται ΑΠΟΚΛΑΥΣΑΝΤΑ II, 121, 3. *AEschylus* Prometh. v. 638. Ὡς ΑΠΟΚΛΑΥΣΑΙ κἀποδύρεσθαι τύχας. *Sophocles* Oed. Tyr. v. 1466. Philoct. v. 709. et frequentissime *Procopius*, sollers priscorum aemulator.

60. Ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν] Saepius omissum non requirerem si Codicibus abesset ὥστε· a Codicibus adfirmatum haud sanequam repudiarem, quippe quod in eadem saepe soleat exprimere structura *Xenophon*, sicuti Ἀπομν. III, p. 448, 30. μεῖζον ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι κακόν· idem paucis dixit *Eurip.* Hec. v. 1114. κρεῖσσον᾽ ἢ φέρειν κακά· μεῖζον ἢ φέρειν, *Soph.* Oed.

ea deflere: at lamentatio amici digna lacrymis fuit, qui e multis ac fortunatis opibus evolutus ad inopiam recidit, in limine ſenectutis. Hæc ubi delata ab hoc, ſibi videri illa recte dicta eſſe; ut vero ab AEgyptiis fertur, Crœſum, quippe hic quoque adſcitus erat ab Cambyſe in expeditionem AEgyptiacam, illacrymaſſe, item qui aderant Perſæ, ipſique Cambyſi commiſerationem ſubiiſſe, ut protinus iuſſerit, et filium ex his qui morti addicti eſſent liberari, et patrem e ſuburbio excitum ad ſe duci. Sed filium quidem qui adierunt, non iam ſuperſtitem invenerunt, ſed primo loco trucidatum: ipſum vero Pſammenitum adſumtum ad Cambyſem duxerunt: ubi reliquum vitæ vixit, nihil violentum paſſus. Qui ſi compertus etiam fuiſſet non affectaſſe res novas, accepiſſet AEgyptum ut eam procuraret. Nam conſueverunt Perſæ in honore habere filios regum; quorum ſi qui etiam ab eis defecerint, tamen illorum filiis reſtituunt principatum. Quod eos ita facere conſueſſe, cum aliis permultis poteſt probari documentis, tum vero hoc, quod Thannyras Inari Afri filius recepit, quem pater obtinuerat, principatum: quodque Pauſiris Amyrtæi filius et ipſe paternum recuperavit imperium: quamvis Inaro et Amyrtæo infeſtius

„ τοῦ [a] ἑταίρȣ πένθος, ἄξιον ἦν δακρύων· ὃς ἐκ πολ-„ λῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν, ἐς [b] πλωχηΐην ἀπ-„ ῖκλαι, ἐπὶ γήραος ȣδῷ." καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τȣτȣ, [c] εὖ δοκέειν οἱ εἰρῆσθαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον, ἐτετεύχεε γὰρ καὶ ȣ̃τος [d] ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον, δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας. αὐτῷ τε Καμβύσῃ [e] ἐσελθεῖν οἶκτόν τινα· καὶ αὐτίκα κελεύειν τόν τε οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείȣ ἀναστήσαντας, ἄγειν παρ' ἑωϋτόν. Τὸν μὲν δὴ παῖδα [f] εὗρον οἱ μετιόντες, ȣ̓κέτι περιεόντα, ἀλλὰ πρῶτον κατακοπέντα· αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες, ἦγον παρὰ Καμβύσεα· ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο, ἔχων οὐδὲν βίαιον. ἦν δὲ καὶ [g] ἠπιστήθη μὴ πολυπρηγμονεῖν, ἀπέλαβε ἂν Αἴγυπτον, ὥστε ἐπιτροπεύειν [h] αὐτῆς. ἐπεὶ τιμᾷν ἐώθασι Πέρσαι τῶν βασιλήων τοὺς παῖδας· τῶν, εἰ καί σφεων ἀποστέωσι, ὅμως τοῖσί γε παισὶ αὐτῶν ἀποδιδοῦσι τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μέν νυν καὶ ἄλλοισί ἐστι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦτο οὕτω νενομίκασι ποιέειν· [i] ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε, τῷ Λίβυος Ἰνάρω παιδὶ Θαννύρᾳ, ὃς ἀπέλαβε τήν οἱ ὁ πατὴρ εἶχε ἀρχήν· καὶ τῷ Ἀμυρταίου Παυσίρι· καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχήν. καίτοι [k] Ἰνάρω τε καὶ Ἀμυρταίȣ [l] οὐδαμοί κω Πέρ-

a M. Paſſ. Arch. V. Rem. Ask., vulgo ἑτ. πάθος· tum ἑτέρου π. V. Arch. Vid. Cl. Gronov., cui in tanto Codd. conſenſu non obluctor. b Paſſ. Arch. Vind. M., alii cum Aldo, πτωχίην. c Ald. M., εὖ δοκέειν σφι εἰρῆσθαι Paſſ. Ask. Arch. V. Fragm. Paris. ora Steph. Valla, εὐδοκέει σφιν Remig. d Paris. A. C. et Fragm., ἐπισπώμενος Ald. et ceteri. e Ἐπελθεῖν Rem. aeque ex uſu. Vid. Hemſterhuſ. ad Luciani Prometh. T. I. p. 26. f M. Paſſ. Ask. Fragm. Paris., εὗρον αὐτοῦ οἱ Ald. V. Arch. Paris. A. B. Rem. g Ἐπιστήθη Arch., tum πολυπραγμονῶν cum Vind., πολυπρηγμονεῖν Ask., vulgo πολυπραγμ. h Αὐτὴν Arch. V. post pauca τῶν, ἣν καὶ Rem. Paris. A. B. Arch. V. Ald., in Med. τῶν, εἰ καί. i Ald. Rem., δὴ M. et plerique alii negligunt: mox τῷδε τῷ Λίβυος Ἰν. Ald. Valla, Arch. Vind. Rem., ab Ask. Paſſ. M. τῷ Λίβυος abeſt. k Ἰνάρῳ γε Paſſ. Ask., qui Ἴναρω, Arch. Ἰναρῶ, etiam ſuperius. l Abſunt haec duo Arch., mox πλέα Ald. Arch. V. Rem., πλέω M. et Ask. Paſſ.

Oed. T. v. 1302. In Eumeniſin AEſchyli forte reſtitui poterit v. 473. Τὸ πρᾶγμα μεῖζον ἤ τιν' οἴεσθαι τόδε Βροτὸν δικάζειν. Quae primum occultaverat amorem, Stratonicae τὸ κακὸν μέζον ἡσυχίης ἐγένετο; in libello de Dea Syria p. 469. Cenſebat Herodoti Pſammenitus, eam cladis eſſe domeſticae gravitatem, quae fletu levari recuſaret; quique adeo flenda pateretur leviora perpesſum: τὰ οἰκήϊα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν. Iſta Ioſ. Waſſeus conmodum admovit Thucydideis VIII, c. 75. μείζω ἢ κατὰ δάκρυα πεπονθότας. In Stobaei Flor. T. 121, p. 612. exſtat illud Bacchylidis, μεῖζον ἢ πενθεῖν κακόν. Quae verbis exprimi nequeunt prae magnitudine, κρεῖσσον' ἢ λέξαι λόγῳ Τολμήματ' Eurip. dixit Supplic. v. 844. Illud Eiusdem apud Strabon. VIII, p. 563. B. Ἀρετὴν ἐχούσης μείζον' ἢ λόγῳ φράσαι· et vicina ſuſpicor equidem ob hiſtoriam Meſſeniacam e Creſphonte petita. Herodoteum ὥστε vel ὡς, in talibus occurrit in dicto Simonidis Plutarch. II, p. 15. c. apud Philon. Iud. p. 884. E. Pauſan. I, p. 48. IV, p. 325. VALCKEN.

61. Πένθος] Πάθος melius. Eiusdem originis voces, (quales βάθος et βένθος,) atque a Grammaticis ſaepe permutatae, veterum tamen usu diſtinguuntur. — Quod ſequitur Homereum ἐπὶ γήραος οὐδῷ, Plato, Lycurgus, et Hyperides adhibuerunt: vid. Io. Taylor V. C. in Or. Lycurgi p. 328. quem tamen oratorem p. 153, 5. ad normam Atticam ſcripsiſſe ſuſpiceris, ἐπὶ γήρως ὀδῷ· prouti Lyſiam dediſſe liquet ex Harpocr. in Ὀδός. Aeneum limen, χάλκεος οὐδὸς in oraculo dictum, Sophocli vocatur Oed. in Col. v. 57. χαλκόπους ὀδός· neque enim ὁδὸς vulgari debuerat: vid. v. 1586. et Schol. Ὀδὸν adfirmant Suidas et Euſtathius. VALCKEN.

63. Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα] Procopius B. Vand. I, 6. ταῦτα ἐπεὶ ἀπενειχθέντα ὁ Φάρας ἔγνω. et Belli Perſ. II, 24. Id mirum accidit, tot membranas εὖ δοκέειν σφι εἰρῆσθαι prae ſe ferre: quae mihi ſpectaſſe regium videntur conſilium; nam Cambyſi plures adfuiſſe procerum, rerum cohaerentia patefacit. Sic ipsis videri recte illa dicta, haud utique ſine colore et ſpecie veri. Certum praeſtant ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ſcripti libri, ſicuti I, 91. indicatum.

74. Ἦν δὲ καὶ ἠπιστήθη] Nolui hoc movere, quantumvis Arch. ἐπιστήθη concinnius tinniat. Quaerunt, posſitne ἠπιστήθη ex ἐπίσταμαι formari: negavit H. Stephanus, ſatis acerbe, etſi tectius, a Porto propterea in Lex. Ion. perſtrictus. Accipe haec ex litteris Cl. Abreſchii: H. Stephan. in Collectione Verbor., quorum Themata ſunt Anomala, audiendos eſſe negat, qui ab ἐπίσαμαι repetant ἠπιστήθην, quod tempus tantum ſit τοῦ ἀπιστέομαι. Verum fallitur haud dubie vir doctus. Saepe eo utitur Plato in Conviv. p. 321. A. ἐπιστηθεὶς Phaedr. p. 357. D. ἐπιστηθῇ III. Legg. p. 589. B. ἠπιστήθη ibid. Hactenus Vir amiciſſimus. Ego vero mallem ἠπιστήθη aut ἐπιστήθη μὴ πολυπρηγμονῶν ex more ſupra I, 77. firmato.

81. Ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε τῷ Λίβυος &c.] Revocavi ſollemnem formulam ἐν δὲ δὴ, quemadmodum II, 43.: tum Inaro, iubentibus ſchedis, non negavi ex patria nomen, quo C. 12. VII, 7. et in Thucydidis I, 103. inſignitur, ubi Λίβυς, βασιλεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ. In Cteſiae Excerpt. p. 644. Ἰνάρου Λυδίου ἀνδρὸς nunc ex prava, at dudum ab egregiis viris correcta, ſcriptura legi, Celeb. Dukerus tacitum non habuit. Veram Liban. T. I. p. 420. C. ſervavit etiam. Iuſtum itaque τῷ Λίβυος Ἰνάρω παιδί. Quod autem Perſarum in more fuiſſe docetur, rebellantium regulorum liberis principatum non auferre, eius contrarium recentiores Perſae, victis gentibus parcentes, nunquam regiae familiae, obſervarunt apud Agathiam L. IV. p. 94. Ed. Venet.

83. Τῷ Ἀμυρταίου Παυσίρι] De Amyrtaeo II, 140. Conficiunt his ex verbis viri eruditi, praeterque ceteros Ampl. Bouberius Diſſ. Herod. C. I, Herodotum vitam in tempora Darii Nothi, Perſarum regis, prorogaſſe: deſciviſſe enim Amyrtaeum anno eius ſecundo, regnumque tenuiſſe ſex annos, ex Syncelli fide, Chronograph. p. 205. Ed. Venet. At ea, quum opinionis ducem non teſtatus ſit, fallax eſt. Ex Thucydide I, 110. Diodoro XI, 71. et Cteſiae Excerptis liquere, circa Olymp. LXXIX. Inarum et Amyrtaeum Perſarum excusſiſſe iugum, videtur: certe utriusque defectionem bello Peloponneſiaco fuiſſe priorem. Tutatus fortaſſe ſe, cum in paludibus AEgypti latitans Amyrtaeus ad deditionem adigi difficulter poſſet, in id usque bellum fuit; Syncelli tamen auctoritas validius fulcrum deſiderat. Stat meis a partibus H. Dodwellus, V. Cl., Annal. Thucyd. p. 99.

Πέρσας κακὰ πλέω ἐργάσαντο· νῦν δὲ μηχανώμενος κακὰ ὁ Ψαμμήνιτος, ἔλαβε τὸν μισθόν· ἀπιστὰς γὰρ Αἰγυπτίους ἥλω. ἐπεί τε δὲ ἐπάϊστος ἐγένετο ὑπὸ Καμβύσεω, αἷμα ταύρου πιὼν, ἀπέθανε παραχρῆμα. οὕτω δὴ οὗτος ἐτελεύτησε. Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπίκετο ἐς Σάϊν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ [a] δὴ καὶ ἐποίησε· ἐπεί τε γὰρ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. ὡς δὲ [b] ταῦτά οἱ ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ [c] κεντοῦν τε, καὶ τἄλλα πάντα λυμαίνεσθαι. ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο) ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐκ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι [d] τὸ
166 πῦρ· τὸ ὦν κατακαίειν [e] τε τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν, [f] δι' ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι [g] λέγοντες νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον· πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν [h] τάπερ ἂν λάβῃ· πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. οὔκων [i] θηρίοισι νόμος [k] οὐδαμῶς σφί ἐστι τὸν νέκυν διδόναι· καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ. [l] οὕτω δὴ οὐδετέροισι νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιέειν ὁ Καμβύσης. ὡς μέντοι Αἰγύπτιοι λέγουσι, οὐκ Ἄμασις ἦν ὁ ταῦτα παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος [m] τῶν τις Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίην Ἀμάσι. ᾧ λυμαινόμενοι Πέρσαι, ἐδόκεον [n] Ἄμασιν λυμαίνεσθαι· λέγουσι γὰρ ὡς πυθόμενος ἐκ μαντηΐου ὁ Ἄμασις τὰ περὶ ἑωϋτὸν [o] ἀποθανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, οὕτω δὴ ἀκε-

festius nunquam ulli Persis mala intulerint. Nunc Psammenitus male cogitans, mercedem accepit; nam ad defectionem AEgyptios inducere deprehensus est; ac deinde a Cambyse convictus, epoto cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum iste decessit. 16 Cambyses autem e Memphi in urbem Sain abiit, animo faciendi quæ fecit. Etenim simulatque in ædes Amasis ingressus est, statim imperavit cadaver Amasis e conditorio efferri: deinde prolatum verberibus cædi ac pilos avelli, et stimulis pungi, omni denique contumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, nam cadaver utpote conditum resistebat, nec quicqam diffundebatur, jussit cremari: haudquaquam sancta iubens; quia Persæ deum ignem esse arbitrantur. Quin apud neutros etiam moris est cremare cadavera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse aiunt deo pascere cadaver hominis: apud AEgyptios autem, quia persuasum habent ignem animatam beluam esse, et omnia, quæ nanciscitur devorare, et postquam devorando fuerit expleta, una cum ipsa re devorata emori. Non esse vero apud eos consuetudinem mortuum beluis tradendi; et ideo condiunt, ne iacens et humatus devoretur a vermibus. Ita neutris licitam rem iussit agere Cambyses. Quanquam, ut ipsi aiunt AEgyptii, non Amasis fuit, qui ista passus est, sed alius quidam AEgyptius eadem qua Amasis ætate; quem Persæ Amasin arbitrantes vexaverunt. Memorant enim, Amasin, quum ex oraculo audisset quæ circa se defunctum futura essent, hoc modo rei

a Non est in *Arch.* et brevi post οἰκήϊα. *b* Ταῦτά οἱ ἐπιτ. *Arch. Vind.*, ab aliis media vox exulat. Statim τὸν νέκυν non norunt *Pass. Ask.*, et recte. Vulgo μαστιγ. τὸν νέκυν. *c* Κεντοῦν τε καὶ *Pass. Ask.*, τὲ vulgo abest: in *Arch.* κεντροῦν, etiam in *Dion. Chrys.* Or. XXXVII. p. 467. A., male tamen. *d* *Pass. V. Arch. Ask.* τὸ non habent. *e* *M. Pass. Ask.*, encliticam praetereunt alii. *f* Διότι περ *Arch.*, δι' ὅτι περ *Vind.* *g* *M. Arch. Pass. Ask. V.*, λέγουσι *Ald. Rem.* et *Stobaeus* Serm. CXXII. p. 614. qui vere τὸ πῦρ· aliis articulus deest. *h* Τὰ ἄν περ *Stob. Arch. Vind.*, tum πλησθέντα —— αὐτὸν *Stob.* male. *i* Θηρίῳ idem. *k* *Ald. V. Arch. Paris. B. Stobaeus*, in *Med.* οὐδαμῶς φησίν ἐστι, *Ask.* οὐδαμῶς φισιν. *l* Οὕτω δὴ *Arch. V.*, uti post nonnulla: alii δὴ non habent. *m* *Arch. V.*, vulgo τὶς τῶν, tum ἔχων τε τήν. *n* *M. Ask. Pass.*, Ἀμάσι *Aldus*, *V. Arch. Rem.*, *Gronov.* consule. *o* Μέλλοι ἀποθανόντα γίγνεσθαι *V. Arch.* non male.

94. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπιτελέα ἐγένετο] Ita praestat augeri. Inferius C. 141. ταῦτά οἱ ποιέειν ἐπιτελέα· et ad I, 117. Sustuli quoque τὸν νέκυν, ex praecedentibus inconsulto repetitum. *Dio Chrysostomus* Corinth. p. 466. hinc orationem distinxit: quod Amasin autem ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ὑπολαβεῖν oratio ostentat, id manifesto claudicans, ὑποβαλεῖν doctissimus *Berglerus* recte instauravit.

1. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ] *Ioannes Chrysost.* iisdem paene verbis T. II. p. 54. B. θεὸς παρὰ Πέρσαις νομίζεται τὸ πῦρ. Alia plura *Brisson.* Regn. Pers. II, 14. et *Sam. Tenullius* Dissert. Histor. de Igne C. 9. p. 48. Quae Persis ignem deum cum obtrudunt, nimis stricte urgenda non sunt: ἱερὸν illis πῦρ erat, quem *sacrum ignem* mortuo rege et summo in luctu studiosissime exstinguebant apud *Diodorum* XVII, 114., quod citra inpietatem et religionis contemtum fieri profecto non potuit, si ignis Deus esset. Neglexit hoc *Th. Hyde*, multa pro Persis disputans, de Relig. Pers. C. 1. et 6., abreptus tamen nimio gentis studio: nam ignis in ea natione cultum plus quam civilem fuisse, ex edicto regis *Saporis* in *Assemani* Orient. Biblioth. T. I. p. 191. liquet apertissime. At hoc nunc non agitur. Recte Cl. *Gronovius* in sequentibus οὐ δίκαιον εἶναι λέγοντες ex *Med.* admisit: postulant id ipsum alii; neque nocet hilum *Stobaeus*, orationem *Herodoti* inmutans. Adsunt praeter ea, quae vir Celeb. advocavit, similis structurae plura VI, 13. VII, 144. &c.

5. Πῦρ θηρίον εἶναι] Qui requiritur articulus vel e *Stobaeo* p. 614, 48. potuisset interseri: τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον· ut paulo ante: Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· atque alibi passim articulo subiectum insignitur orationis. Paulo post tolerari nequit invectum a *Gronovio* φησὶν, pro σφὶ, vel σφὶν, ut est apud *Stobaeum*. Verum in istis: οὔκων θηρίοισι νόμος οὐδαμῶς σφί ἐστι τὸν νέκυν διδόναι· pro τὸν ν. suspicor olim fuisse scriptum, ἀνου, sive ἀνθρώπου νέκυν, *hominis cadaver*: τεῦ νέκυν venerat olim in mentem; nunc placet alterum. Superius paulo scripsit νεκρὸν ἀνθρώπου, et II, c. 90. *muliebre cadaver* dixit νεκρὸν γυναικὸς, II, c. 89. *pueri*, παιδίου νέκυν, I, c. 113. saepius alibi loquitur ad eamdem rationem, non secedens ab usu, quem alii quoque receperunt: *uxoris cadaver* δάμαρτος νέκυν, *Eurip.* dixit Or. v. 1623. ἀνδρὸς νεκρὸν, *Soph.* El. v. 1488. τὸν Ἕκτορος νεκρὸν, *Athenaeus* XV, p. 688. D. Vid. *Platonis* Gorgias p. 524. C. *Eustath.* ad Il. I, p. 682, 49. In *Herodoto* magis etiam adfirmabunt ἀνθρώπου νέκυν ista *Antonini* VI, 13. νεκρὸς οὗτος ἰχθύος, οὗτος δὲ νεκρὸς ὄρνιθος, ἢ χοίρου. VALCKEN.

8. Οὐδαμῶς σφί ἐστι] Miror οὐδαμῶς φησίν ἐστι amplecti ex *Mediceo* Cl. Virum: nihil enim eius errore ineptius. Σφίσιν voluit, quorsum *Ask.*, si praecedentis ultima admoveatur, ducit. AEgyptios autem vulgarem ignem θηρίον ἔμψυχον censuisse, non abhorret a vero: alioqui inter eorum numina ΦΘΑΣ sive *Vulcanus*, ignis et plerarumque artium inventor, ap. *Diodorum* I, 12. et 13. Iunge *Nicandri* Alexiph. v. 175. et *Plut.* Sympos. VII, 4. p. 703.

12. Οὐκ Ἄμασις ἦν ὁ ταῦτα παθών] Cambysis insaniam, et popularem AEgyptiorum in hac tegenda contumelia sollicitudinem iure merito ridet, Sinopensis *Diogenis* admirator, *Dion. Chrysost.* Or. 37. p. 466. D. 467. A. et praeter cetera, οἱ Αἰγύπτιοί τε, ait, καὶ Καμβύσης, εἴτε ἄλλος τις ἦν ὁ ταῦτα παθὼν, εἴτε αὐτὸς Ἄμασις ἦν, τύπος ἦν ἄναιμος, ἄσαρκος, ἄψυχος. Hoc quoque stultissimum Regis facinus in libro Historiarum deperdito narraverat *Diodorus*, quod liquet ex Eclog. de Virt. et Vitiis p. 556. VALCKEN.

36. Ἐπί-

rei venturæ medendum putasse, ut hunc ho-
minem, qui flagellatus erat, mortuum ad fo-
res sepeliret intus conditorii sui, se autem
in conditorii maxime intimo recessu colloca-
ri filio mandaret. Mihi tamen penitus non
videntur hæc Amasis fuisse mandata de sua
sepultura et isto homine, sed vane ab AE-
17 gyptiis adornata. SECVNDVM hæc Cam-
byses constituit triplex movere bellum, ad-
versus Carthaginienses, adversus Ammonios,
adversus AEthiopes macrobios, *id est, lon-
gævos*, qui Africam ad australe mare inco-
lunt: et adversus quidem Carthaginienses,
nauticas copias; adversus autem Ammonios,
e peditatu excerptos; adversus vero AE-
thiopes, primo exploratores mittere, spe-
ctatum illic mensam, quæ celebrabatur, So-
lis, nunquid revera esset: simulque res AE-
thiopicas inspecturos; interim per speciem
18 dona laturos illorum regi. Solis autem men-
sa talis esse memoratur: est in suburbio pra-
tum, omnium quadrupedum assa refertum
carne, quam per noctem singuli civium ma-
gistratus properant ponere; ad eamque, ubi
illuxit, cuilibet epulatum licet accedere. Hæc
autem ipsa a terra reddi assidue indigenæ
aiunt. Et mensa quidem, quæ Solis voca-
19 tur, talis esse fertur. Cambyses autem ubi
statuit exploratores mittere, continuo ab ur-
be Elephantina arcessit ex Ichthyophagis
gnaros AEthiopicæ linguæ. Interea dum
istos arcessitum eunt, navales copias Car-
thaginem versus navigare iubet, verum hæc
exequuturos se Phœnices negaverunt, esse
enim magnis fœderibus se devinctos; ne-
que facturos sancte, si adversus liberos suos
militarent. Phœnicibus autem ire recusanti-
bus, ceteri ad pugnandum haud idonei e-
rant. Ita Carthaginienses servitutem Persa-
rum evaserunt: quoniam Cambyses haud
æquum ducebat vim afferre Phœnicibus, qui
se ipsos Persis dediderant, et ex quibus nau-
ticus omnis pendebat exercitus. Sed et Cy-
prii, qui sese ipsi dediderant Persis, adver-
20 sus AEgyptum in militia erant. Porro Cam-
byses posteaquam ex Elephantina advene-
runt Ichthyophagi, eos ad AEthiopes misit,
ius-

ἀκεόμενος τὰ ἐπιφερόμενα, τὸν [a] μὲν ἄνθρωπον τῦτον τὸν μαςιγωθέντα, ἀποθανόντα ἔθαψε [b] ἐπὶ τῇσι θύρῃσι ἐντὸς τῆς ἑωϋτῦ θήκης, ἑωϋτὸν δὲ ἐνετείλατο τῷ παιδὶ ἐν μυχῷ τῆς θήκης ὡς μάλιςα θεῖναι. αἱ μέν νυν ἐκ τῦ Ἀμάσιος ἐντολαὶ αὗται, αἱ [c] ἐς τὴν ταφήν τε καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔχυσαι, ὔ μοι δοκέυσι ἀρχὴν γενέσθαι, [d] ἀλλ' ἄλλως δή αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμνοῦν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβυλεύσατο τριφασίας ςρατηΐας, ἐπί τε Καρχηδονίυς, καὶ ἐπὶ Ἀμμωνίυς, καὶ ἐπὶ τοὺς μακροβίυς Αἰθίοπας, οἰκημένυς δὲ Λιβύης ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσσῃ· βυλευομένῳ δέ οἱ ἔδοξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίυς τὸν ναυτικὸν ςρατὸν ἀποςέλλειν· ἐπὶ δὲ Ἀμμωνίυς, τῦ πεζῦ ἀποκρίναντα· ἐπὶ δὲ τὺς Αἰθίοπας, κατόπτας [e] πρῶτον, ὀψομένυς τε τὴν ἐν τύτοισι τοῖσι Αἰθίοψι λεγομένην εἶναι ἡλίυ τράπεζαν, εἰ ἔςι ἀληθέως, καὶ πρὸς ταύτῃ τὰ ἄλλα κατοψομένυς· δῶρα δὲ τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλεῖ αὐτέων. Ἡ δὲ τράπεζα τῦ ἡλίυ τοιήδε τις λέγεται εἶναι· λειμών ἐςι ἐν τῷ προαςείῳ, ἐπίπλεος κρεῶν ἑφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων· [f] ἐς τὸν τὰς μὲν νύκτας ἐπιτηδεύοντας τιθέναι τὰ κρέα τοὺς ἐν τέλεϊ ἑκάςυς ἐόντας τῶν ἀςῶν, τὰς δὲ ἡμέρας δαίνυσθαι προσιόντα τὸν βυλόμενον· φάναι δὲ τοὺς ἐπιχωρίυς ταῦτα τὴν γῆν αὐτὴν ἀναδιδόναι ἑκάςοτε. ἡ μὲν δὴ τράπεζα τῦ ἡλίυ καλεομένη, λέγεται εἶναι τοιήδε. [g] Καμβύσῃ δὲ ὡς ἔδοξε πέμπειν τοὺς κατασκόπυς, αὐτίκα μετεπέμπετο ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος, τῶν Ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν τοὺς ἐπιςαμένυς τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν· [h] ἐν ᾧ δὲ τύτυς μετῇσαν, ἐν τύτῳ ἐκέλευε ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα πλέειν τὸν ναυτικὸν ςρατόν. Φοίνικες δὲ ὐκ ἔφασαν ποιήσειν ταῦτα· ὁρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ ὐκ ἂν ποιέειν [i] ὅσια ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἑωϋτῶν ςρατευόμενοι. 167 Φοινίκων δὲ ὐ βυλομένων, οἱ λοιποὶ ὐκ ἀξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνιοι μέν νυν ὔτω δυλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίην ὐκ ἐδικαίυ προσφέρειν Φοίνιξι, ὅτι σφέας τε αὐτοὺς [k] ἐδεδώκεσαν Πέρσῃσι, καὶ πᾶς ἐκ Φοινίκων ἤρτητο ὁ ναυτικὸς ςρατός· δόντες δὲ καὶ Κύπριοί σφεας αὐτοὺς Πέρσῃσι, ἐςρατεύοντο ἐπ' Αἴγυπτον. Ἐπεί τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἔπεμπε αὐτοὺς ἐς τοὺς Αἰθίοπας, [l] ἐντειλάμενος

a Desideratur in *Arch. V.* *b* *M. Pasf. Ask. Vind.*, alii ἐν τῇσι, uti *Ald. Paris. A. B.*; ad hoc ἐκτὸς τῆς *Arch. V. Valla.* verum prave. Vide II, 170. *c* Sic *Ask. V.*, alii εἰς, contra morem, tum proximum αἱ deest *Arch.*, et τὴν ταφὴν *M. Pasf. Ask.*, quem articulum spernit *Ald.* et plures alii. *d* Ἀλλ' ἄλλως *Arch. V. Valla*, prius vocabulum ceteri non adgnoscunt; ego in integrum restitui. *e* Πρώτους *Vind. Arch.* *f* Ἐς ὂν *V. Arch.* prave, qui statim κρέατα. *g* Καμβύσης *Arch. V.*, ceteri Καμβύσῃ, utrimque bene. *h* Quinque seq. ambo illi omittunt. *i* Ὦσιν *Arch.* *k* *Pasf. Arch. V. Rem.* ora *Steph.*, ἐκδεδώκεσαν *M. Ald. Ask.* *l* Ἐντειλ. τε τὰ *Arch. V.*, alii encliticam non norunt.

36. Ἐπίπλεος — πάντων τῶν τετραπόδων] Sic *Acta Ap.* x, 12. De *Mensa* hac *Solis Pausan.* VI, 26. et ibi *Kuhnius*: at uberius multo *Aldus* in docta Praefatione, *Philostrati* Latinae interpretationi praefixa, *Hieronymi* μνημονικὸν ἁμάρτημα in ea mensa erudite et modeste castigans. Addo, *Libanium* Orationi Antioch. T. II. p. 385. hinc colorem dedisse.

45. Ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῇσαν] *Usque dum isti veniunt*: *Valla.* Herodoteo more (ἤϊσαν et ἀπήϊσαν alibi leguntur Ionice scripta:) scribendum μετήϊσαν vertendumque: *dum ad istos arcessendos proficiscebantur.* Infra c. 28. quem adduci iusserat Apin μετῆσαν ἄξοντες. Atticum est μετῆσαν· μετήϊσαν Ionicum. *Ire quid petitum*, ἐλθεῖν ἐπί τι, Poëtis et in veteri Lingua dicebatur μετά τι: hinc ista vis significandi haesit in μετελθεῖν, μετιέναι, μεθήκειν, similibusque. *Eurip.* Andr. v. 561. Οὐ γὰρ μιᾶς σε κληδόνος προθυμίᾳ Μετῆλθον, ἀλλὰ μυρίων ὑπ' ἀγγέλων. *Soph.* Phil. v. 343. Ἦλθόν με νηῒ ποικιλοςόλῳ μέτα· huius generis quaedam prostant ad *Eurip.* Phoen. p. 446. In *Aristoph.* Eq. v. 602. μετῆσαν ςρώματα, *ibant petitum stragula*, prout optime cepit *L. Kusterus*, qui domo aberat, ista scribens ad *Ar.* Eccles. v. 530. Μετῆλθε] *Id est, accersitum venit: sic enim scribendum est pro* μεθῆκε. Vulgatum verbum iure tuetur *Steph. Bergler.* in notis, quas unius *P. Burmanni Sec.* debemus munificentiae, ad literas elegantiores amplificandas atque in Belgio tutandas nati.

VALCKEN.

45. Ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν] Negligi haec non debuerant. Similia C. 28. οἱ μὲν δὴ μετῆσαν ἄξοντες. At utrobique oportuerat μετῇσαν, refinxique adeo. Refer huc C. 15. τὸν μὲν δὴ παῖδα εὗρον οἱ μετιόντες, ubi *arcessendi* potestas potior. *Strabo* XIV. p. 950. A. καὶ ἀλλαχόθεν μετιόντες ἀεί τινας ἀξίους τῆς τοιαύτης προςασίας, *et semper aliunde arcessentes* &c. tum XV. p. 1501. B. ἀναςρέψαι πάλιν ἐπ' οἴκου, μετιόντος τε αὐτὸν, κελεῦσαι ἥκειν· *arcessente eum, iussisse venire.* Vulgo isthic aliter.

49. Οὐκ ἂν ποιέειν ὅσια ἐπὶ τοὺς παῖδας &c.] *Themistocles* ad Iones οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ τοὺς πατέρας ςρατευόμενοι IX, 22., ex simili ratione: Iones Atheniensium erant coloni, Phœnicibus originem acceptam ferebant Poeni, filii ergo illorum, quemadmodum Atheniensium Iones: nec aliam ob causam *Tyrus* בת צירון *filia Sidonis Esaiae* XXIII, 12. Maior patria colonias pro liberis putabat: unde apud Locros in Graecia tabulae foederis cum Italicis hoc exordio ὡς γονεῦσι πρὸς τέκνα in *Polybio*, ad cuius Excerpt. p. 49. egregie *Henr. Valesius*. et *Fronto Ducaeus* ad *Io. Chrysost.* T. II, p. 832. Statim ἐδεδώκεσαν ob schedas et sequentia non recusavi.

 59. Τὰ

νος τά τε λέγειν [a] χρῆν, καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεόν τε εἷμα, καὶ χρύσεον στρεπτὸν περιαυχένιον, καὶ [b] ψέλια, καὶ μύρου ἀλάβαστρον, καὶ [c] Φοινικηΐου οἴνου κάδον· οἱ δὲ Αἰθίοπες οὗτοι, ἐς τοὺς [d] ἀπέπεμπε ὁ Καμβύσης, λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων· νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι [e] αὐτοὺς καὶ κεχωρισμένοισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ [f] καὶ κατὰ τὴν βασιληΐην τοιῷδε· τὸν ἂν τῶν ἀστῶν [g] κρίνωσι μέγιστόν τε εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγαθος ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον ἀξιοῦσι βασιλεύειν. Ἐς τούτους δὴ ὦν τοὺς ἄνδρας ὡς ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, διδόντες [h] τὰ δῶρα τῷ βασιλέϊ αὐτέων, ἔλεγον τάδε, ,, Βασιλεὺς ὁ Περσέων Καμβύσης, βουλόμενος ,, φίλος [i] τοι καὶ ξεῖνος γενέσθαι, ἡμέας τε [k] ἀπέ- ,, πεμψε, ἐς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύων, καὶ δῶρα ,, ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἥδεται ,, χρεώμενος." ὁ δὲ Αἰθίοψ, μαθὼν ὅτι [l] κατόπται ἥκοιεν, λέγει πρὸς αὐτοὺς τοιάδε, ,, Οὔτε ὁ Περ- ,, σέων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἔπεμψε φέροντας, προ- ,, τιμῶν πολλοῦ ἐμοὶ ξεῖνος γενέσθαι· οὔτε ὑμεῖς λέγε- ,, τε ἀληθέα· ἥκετε γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς, ,, οὔτε ἐκεῖνος ἀνήρ ἐστι δίκαιος· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, οὔτ' ,, ἂν [m] ἐπεθύμησε χώρης ἄλλης ἢ τῆς ἑωϋτοῦ· οὔτ' ,, ἂν ἐς δουλοσύνην ἀνθρώπους ἦγε ὑπ' ὧν μηδὲν ἠδίκη- ,, ται· νῦν δὲ αὐτῷ τόξον τόδε διδόντες, τάδε ἔπεα ,, λέγετε, [n] Βασιλεὺς ὁ Αἰθιόπων συμβουλεύει τῷ ,, Περσέων βασιλέϊ, [o] ἐπεὰν οὕτω εὐπετέως ἕλκωσι ,, τὰ τόξα Πέρσαι ἐόντα μεγάθεϊ τοσαῦτα, τότε ,, ἐπ' Αἰθίοπας τοὺς μακροβίους πλήθεϊ ὑπερβαλλό- ,, μενον στρατεύεσθαι. μέχρι δὲ [p] τούτου, θεοῖσι εἰδέναι ,, χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον τρέπουσι Αἰθιόπων παισὶ γῆν ,, ἄλλην [q] προσκτᾶσθαι τῇ ἑωϋτῶν." Ταῦτα δὲ εἴπας, καὶ ἀνεὶς τὸ τόξον, παρέδωκε τοῖσι ἥκουσι· λαβὼν δὲ τὸ εἷμα τὸ πορφύρεον, [r] εἰρώτα ὅ, τι εἴη, καὶ
168 ὅκως πεποιημένον. εἰπάντων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων τὴν ἀληθηΐην περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βαφῆς, δολεροὺς μὲν τοὺς ἀνθρώπους ἔφη εἶναι, δολερὰ δὲ αὐτέων τὰ εἵματα·

iussos cum ea dicere quæ oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque torquem ad cervicem, et armillas, ac unguenti alabastrum, cadumque vini Phœnicei. AEthiopes autem ii, ad quos misit Cambyses, feruntur esse maximi omnium hominum atque pulcherrimi: legibus autem et aliis uti eos, et separatis ab aliorum hominum legibus; tum vero et hac circa regnum, quod quem e popularibus maximum et pro magnitudine validum iudicant, hunc regem deligendum censent. 21 Ad hos itaque viros Ichthyophagi postquam venerunt, offerentes eorum regi munera, ita loquuti sunt; Cambyses, Persarum rex, cupiens amicus tibi fieri atque hospes, nos misit, iubens ut in sermonem tuum veniremus, tibique hæc dona dat, quorum ipse usu maxime delectatur. Ad hos AEthiops, gnarus ad explorandum venisse, talia respondit: neque rex Persarum vos ideo cum donis misit, quod magni faciat hospitii mei fœdus, neque vos vera loquimini, quippe qui ad explorandum meum imperium venistis: neque iustus ille vir est, si enim iustus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus, nec homines a quibus nihil læsus est in servitutem redigeret. Ei nunc vos hunc arcum date, ita dicentes, Rex AEthiopum regi Persarum consilium dat, quando Persæ tam facile adducent tantæ magnitudinis arcus, tunc adversus macrobios AEthiopes copiis exsuperans moveat bellum: interim diis gratias habeat, qui non dant mentem filiis AEthiopum, ut præter suam velint aliam comparare regionem. 22 Hæc loquutus, arcum laxavit, eisque qui venerant dedit. Tum sumpto purpureo amiculo, rogavit quidnam esset et quomodo confectum, et quum Ichthyophagi veritatem de purpura deque tinctura dixissent, dolosos inquit esse homines, dolosa illorum vestimenta:

a Χρῆν καὶ *Ald. Rem. Paris. A. B.*, χρῆναι δῶρα *Arch. V.*, χρὴ καὶ *M. Ask. Pasf.* *b M. Pasf. Ask. V. Arch. Paris. B.* et continuo. Ψέλλια utrobique *Ald.* et *Edd.* *c* Citat *Pollux* x, 75. Φοινικίου praeferens, melius *Athen.* xi. p. 473. in priscis certe Editis; nam *Dalecampii* aberrat. Vid. i, 194. ii, 86. *d Arch. V. M. Pasf. Ask. Rem.*, ἀπέπεμψε *Ald.* Quae sequuntur excerpsit *Eustath.* in *Dionyf.* v. 218. *e M. Pasf. Ask.*, in *Arch. V.* αὐτούς φασι, vulgo αὐτοὺς κεχωρ. cum *Ald.* et *Paris. A.* *f* Desit hoc *Arch. V.*, male. *g* Abest hic utrique, sed mox ἰσχὺν κρίνωσι, τοῦτον βασιλεύειν, sine ἀξιοῦσι. *h* Δὲ δῶρα *V. Arch.* *i* Non legunt iidem, φίλος καὶ ξεῖνός τοι *Pasf. Ask.* *k M. Pasf. Ask. V. Arch.*, ἀπέπεμε *Ald.* et alii. Conf. *Gronov.* *l* Hinc *Pollux* ii, 59. *m* Ἐπεθύμεε *Arch. V.* non male. *n* Βασ. Αἰθιόπ. iidem. *o M. Ask. Pasf. Arch. V.* Fragm. *Paris.*, ἐπειδὰν *Ald. Paris. A. B.* *p Arch. V. M. Pasf. Ask. Paris.* Fragm. vulgo τούτων. *q* Κτᾶσθαι πρὸς τῇ *V. Arch.* *r Arch. Pasf. V.*, et mox, ἠρώτα *Ald.* et alii. Statim εἰπάντων *V. Arch.* quod malui, et mox: Ἰακὸν enim, teste *Corintho*; εἰπόντων vulgo. Paullo ante παρέδωκε Περσέων τοῖσι Fragm. *Paris.*

59. Τά τε λέγειν χρῆν] *Medic.* consentaneique non sibi constant. Vide inferius C. 65. vii, 39. χρῆναι *Arch.* et *Vind.* ex χρῆν καὶ natales accepit. Recepi et ψέλια, sicuti C. 22. iv, 168. ix, 79., quia MSS. iubent et Grammatici. Habet praeterea τὸν μύρου ἀλάβαστρον *Eustath.* in Homer. p. 946, 53., *Herodotum* nominatim non excitans: sed *Suidas* in Λήκυθος illi τὸν ἀλάβαστρον tribuit. Haud scio an recte: quamquam si *Codd.* offerrent, pro legitimo procederet facile. Hoc addere iustum est, Persarum regibus placuisse hoc genus munera, aliis mittenda et dividenda in *Xenophontis* Κυρ. Π. viii. p. 209. C.

63. Καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων] Itane omnium, quotquot sunt, hominum? Displicet ista exaggeratio Cl. *Corn. de Pauw*, suspicanti Αἰθιόπων πάντων de *Macrobiis* sermonem continuari, atque eos cunctos inter AEthiopas proceritate et elegantia formae eminuisse. At respuunt id auxilium membranae, quibuscum *Eustath.* facit: aversatur scriptor ipse, de AEthiopibus οὐλότατον τρίχωμα ἔχουσι ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ vii, 70. Differt id non nihil, sed eum toties repetita, scribere se τὰ ἤκουσε, excusabit professio.

64. Νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι] His proxima si iungerentur in Codd. κεχωρισμένοισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, voculas intermedias, αὐτοὺς καὶ, hanc certe natam e syllaba sequenti, non desiderarem. AEthiopes isti Μακρόβιοι, Solensi *Bioni* in AEthiopicis Ἀθάνατοι dicti ap. *Athen.* xiii, p. 566. C. secundum *Herodotum* constituisse Regem narrantur, cuius corporis proceritati fortitudo responderet, quo patre natus esset parum curantes. Huc pertinere suspicor fragmentum ex eiusdem *Bionis* AEthiop. L. i, Αἰθίοπες τοὺς βασιλέων πατέρας οὐκ ἐκφαίνουσιν, ἀλλ' ὡς ὄντας υἱοὺς Ἡλίου παραδιδόασιν. ista vulgavit e Cod. MS. Celeberr. *Io. Alberti* in Append. ad Glosf. in N. F. p. 213. *AEthiopum* τὰς μὲν βασιλείας ἐγχειρίζουσιν οἱ μὲν εὐπρεπεστάτοις, τύχης ἡγούμενοι δῶρα ἀμφότερα, τήν τε μοναρχίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν, *Diodor. Sic.* L. iii, c. 9. ubi notat *P. Wesf.* VALCKEN.

66. Τὸν ἂν τῶν ἀστῶν &c.] Nolo dissimulare, elegantiora mihi, quae *Arch.* et *Vindob.* subministrarunt, adparere. Loca κρίνωσι, hinc ablatum, post τὴν ἰσχὺν et τοῦτον βασιλεύειν tantum admitte; ecquid ad cultam et perfectam desiderabitur sententiam? Sed qui me passim, ne quid audacius moveatur, et hic incessit timor. Adsumant ergo, quibus volupe est. Regum autem istam ex magnitudine et virium robore in AEthiopibus electionem, hinc *Aristoteles*, *Bio*, *Nic. Damascenus* et *Strabo* derivarunt, de quibus ad *Diodori* iii, 9.

94. Δολεροὺς μὲν τοὺς ἀνθρώπους &c.] *Plutarchus* de Malign. p. 863. D. ex *Nostro* AEthiopum regem dixisse,

stimenta. Secundo loco de aureo sciscitatus ad cervicem torque atque armillis, ornatum eius rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertio sciscitatus de unguento, quum illi de confectura ungendique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Vbi ad vinum pervenit, eiusque conficiendi rationem audivit, maiorem in modum delectatus potu, percontatus est, quibusdam rebus vesceretur rex, et quod longissimum tempus vir Persa viveret. Isti dixerunt vesci regem pane, exposita tritici natura, plenumque et longissimum vivendi spatium homini proponi octoginta annos. Ad hæc AEthiops, nihil se mirari inquit, si stercore vescentes, paucis viverent annis, nam ne tot quidem annis victuros, nisi potu commiscerent: Ichthyophagis indicans vinum; hoc enim
23 ipsos a Persis superari. Interrogato vicissim rege ab Ichthyophagis de vita et victu, plerosque illorum ad centum viginti annos pervenire, nonnullos vero etiam hos transcendere: cibum eis esse carnem coctam; et potum, lac. Et quum exploratores de numero annorum mirarentur, ad fontem quendam eos duxisse, a quo loti efficiebantur magis nitentes, perinde atque olei foret; ab eodem olere, ac si violarum. Eam aquam aiebant exploratores adeo invalidam, ut in ea nihil innatare posset, ne lignum quidem, et quæ leviora sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Hæc aqua si vere apud illos est, qualis commemoratur, ideo macrobii, *id est longævi*, existunt, quod ea per omnia utuntur. Deinde a fonte digressos istos regem ad carcerem duxisse, ubi viri omnes aureis vinculis erant alligati;

ματα· δεύτερα δὲ, τὸν χρυσὸν [a] εἰρώτα στρεπτὸν τὸν περιαυχένιον, καὶ τὰ ψέλια· ἐξηγεομένων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον [b] αὐτέων, γελάσας ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναί [c] σφεα πέδας, εἶπε ὡς παρ᾽ ἑωυτοῖσί εἰσι ῥωμαλεώτεραι τουτέων πέδαι. [d] τρίτα δὲ, εἰρώτα τὸ μύρον· εἰπάντων δὲ τῆς ποιήσιος πέρι καὶ ἀλείψιος, τὸν αὐτὸν λόγον [e] τὸν καὶ περὶ τοῦ εἵματος εἶπε· ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπίκετο, καὶ ἐπύθετο αὐτοῦ τὴν ποίησιν, ὑπερησθεὶς τῷ πόματι, ἐπείρετο ὅ, τι τε σιτέεται ὁ βασιλεὺς, καὶ χρόνον ὁκόσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης ζώει. οἱ δὲ, σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρτον [f] εἶπαν, ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν· ὀγδώκοντα δ᾽ ἔτεα ζόης πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Αἰθίοψ ἔφη, οὐδὲν θωϋμάζειν εἰ σιτεόμενοι κόπρον, ἔτεα ὀλίγα ζώουσι· οὐδὲ γὰρ ἂν τοσαῦτα δύνασθαι ζώειν σφέας, εἰ μὴ τῷ πόματι τῷδε [g] ἀνέφυρον, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφάγοισι τὸν οἶνον· τοῦτο γὰρ ἑωϋτοὺς ὑπὸ Περσέων ἑσσοῦσθαι. Ἀντειρομένων δὲ [h] τὸν βασιλέα τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς ζόης καὶ διαίτης πέρι, ἔτεα μὲν [i] ἐς εἴκοσί τε καὶ ἑκατὸν τοὺς πολλοὺς αὐτέων ἀπικνέεσθαι, ὑπερβαλλέειν δέ τινας καὶ ταῦτα· σίτησιν δὲ εἶναι κρέα τε ἑφθὰ, καὶ πόμα, γάλα. θῶϋμα δὲ ποιευμένων τῶν κατασκόπων περὶ τῶν ἐτέων, ἐπὶ [k] κρήνην σφι ἡγήσασθαι, ἀπ᾽ ἧς λουόμενοι, λιπαρώτεροι [l] ἐγίνοντο, κατάπερ εἰ ἐλαίου εἴη· ὄζειν δὲ ἀπ᾽ αὐτῆς ὡσεὶ ἴων· ἀσθενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης οὕτω δή τι ἔλεγον εἶναι οἱ κατάσκοποι, ὥστε μηδὲν οἷόν τε εἶναι [m] ἐπ᾽ αὐτοῦ ἐπιπλέειν, μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα [n] ξύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα. ἀλλὰ πάντα σφέα χωρέειν ἐς βυσσόν· τὸ δὲ ὕδωρ τοῦτο, εἴ σφί ἐστι ἀληθέως οἷόν τι [o] λέγεται, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν, τούτῳ τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, [p] ἀγαγεῖν σφεας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἔνθα τοὺς πάντας ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι· ἔστι δὲ ἐν

a M. Paris. Fragm. *Pass. Ask.*, χρυσὸν *Arch. V. Ald.*, tum ἠρώτα *Ald.* et ψέλλια. *b* Ἀυτοῦ ora *Steph.* Fragm. *Paris.* et *Ask.* *c* Εἶναί σφεας *V. Arch.* *d* Τρίτα codex *Bodleianus*, quo de *Wasse* ad *Thucyd.* Indic. voc. ἔλεγχος vulgo τρίτον. *e* Τὸν ἐπὶ τοῦ *Arch. V.* *f* Εἶπαν iidem, alii εἶπον. *g* Ἀναφέρων *Arch.*, ἀνάφερον *Vind.* ἀνέφερον *Pass.* πόματι τῷδε ἀνέφερον Fragm. *Paris.*, tum φρ. τοῖσι Πέρσαις et τούτῳ γάρ. In *Edd.* τῷδε aberat. *h* Duo ista desiderantur in *V. Arch.* qui mox ζωῆς καὶ τῆς αὐτῶν διαίτης. *i* Ἐς εἴκοσί τε καὶ *V. Arch.*, ἐς εἴκοσι καὶ *Paris. A. B. Ald. Rem.*, ἐείκοσι καὶ *M. Pass. Ask.* statim ὑπερβάλλειν *Pass. Ask. Arch.* Adtigit sequentia *Eustath.* ad *Dionys.* v. 218. *k* Κρήνην τινά σφισι *Vind. Arch. Vall.*, haud prave. Habet hinc *Sotio* in Collect. p. 157. Ed. *Boëssii.* *l* Γίνονται *Arch.* γίγνονται *Vind.* *m Med. Arch. V. Pass. Ask. Vall.*, ἀπ᾽ αὐτοῦ *Ald.* et *Paris. A. Rem.* Adi *Gronov.* *n* Ξύλων *Arch.*: tum ἐς βυθὸν cum *Vind.*, contra morem. Schol. in Comici Ran. v. 138. Ἴωνες τὸν βυθὸν βυσσὸν λέγουσι. *o* Λέγεταί ἐστι *Pass. Ask.* *p* Ἄγειν *Arch. V.*

se, ὡς δολερὰ μὲν τὰ χρώματα, immo vero ἀλείμματα ex Cl. *Reiskii* correctione, δολερὰ δὲ τὰ εἵματα τῶν Περσέων ἐστι perhibet. Iterum Sympos. II. p. 646. B. ὡς δολερὰ εἵματα καὶ χρίσματα, κατὰ τὴν βαρβάρου φωνήν. Quorum posterius non sine excusatione erit, prius, *Herodotum* cum adpellavit, nequaquam. Decepit doctum criminatorem memoria fallax. Convenit AEthiopico ex parte quadam dictum, integrum Lacedaemoniis, de purpura et unguentis talia professis, debetur: cuius rei testem fero *Clementem Alex.* Strom. I. p. 344. Post pauca τρίτα δὲ, quod in Cod. *Bodleian.*, ex Cl. *Wasse* et *Gronovii* II, 22. iudicio.

11. Εἰ μὴ τῷ πόματι τῷδε ἀνέφυρον] Adcessit penultimum vocabulum ex schedis. Legisse Laurentium ἀνέφερον, dudum *P. Leopardus* Emend. VII, 14. et *H. Stephanus* animadverterunt. Utrum praestet, in ambiguo latet. Si vulgatum probetur, plenum exibit εἰ μὴ τὸν ἄρτον, sive, ut AEthiops, τὸν κόπρον, τῷ πόματι τῷδε ἀνέφυρον, *nisi panem*, seu *stercus* ex AEthiopis contemtu, *hoc potu miscerent.* Et poterit, ubi advocata admittantur, sententia procedere. Cultiorne tamen et praestantior, si ἀνέφερον valeat, evadet? Absurdum in AEthiopis ore non erit sane, εἰ μὴ τῷ —— ἀνέφερον, *nisi hoc se vini potu recrearent.* Sic accessiones vocabulorum non desiderabuntur, et sermoni usus et ratio constabit. *Dio Cassius* LVI, p. 680. ὥστε μηδένα ἔτι τρόπον ἀνενεγκεῖν δυνηθῆναι: *ut nullo modo vires recipere ac recreari possit.* Tale *AEliani* H. Animal. XIII, 12. ἀναφέροντες ἑαυτοὺς ἀνεβιώσκοντο. Non adiungo in re frequente plura. Quae quidem commentari, ut arbitrandi ius integrum omnibus maneret, cum maxime libuit. Mox τούτῳ γὰρ — ἑσσοῦσθαι pro vero posset censeri. Vide tamen C. 106.

15. Ἔτεα μὲν ἐς εἴκοσί τε καὶ ἑκατόν &c.] Sequor veteres editos et scriptos codices, adposita duntaxat ex his enclitica. In *Medic.* et similibus ἐείκοσι, quod alias damnant, praepositionem, fortasse male pictam, absorbsit: certe ad *Medic.* tutamen producta a Cl. Viro non admodum urgent. Meliora *Portus* subpeditabit abunde. Ecce *Valer. Maximum* VIII, 13. Ext. 5. *Huius regis* (Arganthonii) *consummationem annorum minus admirabilem faciunt AEthiopes, quos HERODOTVS scribit centesimum et vigesimum annum transgredi.* Scribit sane *Herodotus*, sed non tam laxe.

29. Ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι] Hinc sua desumsit *Dion. Chrys.* Or. 79. p. 664. B. Postquam dixisset, apud AEthiopas τοὺς ἄνω aurum rem censeri vilissimam, subdit ista: καί φασιν αὐτόθι τοὺς κακούργους ἐν παχείαις δεδέσθαι πέδαις· addendum omnino χρυσαῖς quod cur monere neglexerit *Theod. Canter.* Var. Lect. I, c. 5. causae nihil erat. Auro sic abutebantur isti, quibus ὁ χαλκὸς, ut ait *Herod.* σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον. Notum *Platonis* illud in Euthydemo p. 304. B. Τὸ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον, ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίνδαρος. In his, alia longe populo διὰ τὸ σπάνιον τίμια, alia sapientiae verae cultoribus. VALCKEN.

29. Ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι] Tetigerunt haec AEthiopum ex auro vincula plures veterum, a *Theod. Cantero* Var. Lect. I, 5. ad testimonium excitati. In *Dione Chrysost.*, haec Herodotea aemulante, Or. LXXIX. p. 664. B. καί φασιν αὐτόθι τοὺς κακούργους ἐν παχείαις δε-

ἐν τούτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον· θεησάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, [a] ἐθηήσαντο καὶ τὴν τοῦ Ἡλίου λεγομένην τράπεζαν. Μετὰ δὲ ταύτην, τελευταίας ἐθηήσαντο τὰς θήκας αὐτέων, αἳ λέγονται σκευάζεσθαι ἐξ [b] ὑάλου, τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὰν τὸν νεκρὸν ἰσχνήνωσι, εἴτε δὴ κατάπερ Αἰγύπτιοι, εἴτε ἄλλως κως, γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν, γραφῇ κοσμέουσι, [c] ἐξομοιεῦντες τὸ εἶδος ἐς τὸ δυνατόν· ἔπειτα δέ οἱ περιϊστᾶσι στήλην ἐξ ὑάλου πεποιημένην κοίλην· ἡ δέ σφι πολλὴ καὶ [d] εὐεργὸς ὀρύσσεται· ἐν μέσῃ δὲ τῇ στήλῃ ἐνεὼν διαφαίνεται ὁ νέκυς,
169 οὔτε ὀδμὴν οὐδεμίην ἄχαριν παρεχόμενος, οὔτε ἄλλο ἀεικὲς οὐδέν· καὶ ἔχει πάντα φανερὰ ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ· ἐνιαυτὸν μὲν δὴ ἔχουσι τὴν στήλην ἐν τοῖσι οἰκίοισι οἱ [e] μάλιστα προσήκοντες, πάντων τε ἀπαρχόμενοι, καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες, [f] ἱστᾶσι περὶ τὴν πόλιν. Θεησάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατάσκοποι, [g] ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω· ἀπαγγειλάντων δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης [h] ὀργὴν ποιησάμενος, ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας· οὔτε παρασκευὴν σίτου οὐδεμίην παραγγείλας, οὔτε λόγον ἑωϋτῷ δοὺς, ὅτι ἐς τὰ [i] ἔσχατα τῆς γῆς ἔμελλε στρατεύεσθαι. [k] οἷα δὲ ἐμμανής τε ἐὼν καὶ οὐ φρενήρης, ὡς ἤκουε τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐστρατεύετο· Ἑλλήνων μὲν τοὺς παρεόντας [l] αὐτοῦ ταύτῃ τάξας ὑπομένειν, τὸν δὲ πε-

gati; est enim apud hos AEthiopes omnium rarissimum ac pretiosissimum æs. Inspecto etiam carcere, inspexerunt et mensam, quæ dicitur Solis. Post hanc ad extremum inspexere eorum conditoria, quæ dicuntur e vitro esse constructa, hunc in modum: 24
posteaquam mortuum sive AEgyptiorum sive alio quodam more extenuarunt, totum gypso inducunt, picturaque exornantes, exhibent, quoad fieri potest, effigiem eius: deinde cippum ei cavum e vitro, quod apud illos multum et labori aptum effoditur, circumdant: in cuius medio mortuus perlucet, nihil neque odoris ingrati, neque fœditatis ullius præbens, sed omnia conspicua ipsi illi cadaveri similiter habens. Hunc cippum qui maxime sunt propinqui, intra ædes annum tenent, offerentes ei omnium rerum primitias, hostiasque: post talia efferunt, circaque urbem statuunt. 25
Omnibus exploratoribus inspectis reversi sunt. Qui quum ista renunciassent Cambysi, continuo ira percitus adversus AEthiopes exiit in expeditionem, neque rei frumentariæ apparatu indicto, neque secum ipso ratione inita, quod in extrema terrarum faceret expeditionem: sed veluti vesanus, nec mentis compos, simulatque Ichthyophagos audiit, profectus est cum omni peditatu, Græ-

a Ἐθεήσαντο *Arch. Ask.* et infra. Confer not. ad I, 10. *b* Ὑάλου *V. Arch.* ξύλου *Ask. Pass.*, qui ὑέλου pro Glossa, etiam mox, ubi iterum uterque ξύλου· olim ὑέλου. *c* Ἐξομοιούμενοι *Arch.* *d* Εὐεργετῶς *Arch. V.*, *Diodorus* hinc habet, *Nostri* usus testimonio. *e* Μαλ. αὐτῷ τῷ νέκυϊ *Rem.*, mox πάντων τε *V. Arch.*, vulgo deest enclitica. *f* *M. V. Ask. Pass. Arch.*, ἱστῶσι *Ald.* et *Paris. B.* *g* Ἀπαλλάσσονται *Arch. V.* *h* Ἀρχὴν iidem, perperam. *i* Ἔσχ. τῆς γῆς ambo illi: articulus aliis abest. *k* Οἷά τε *Pass. Ask.*, tum ἐὼν ambo cum *M. Arch. Vind.* rectissime: ὢν *Ald.* *l* Αὐτοῦ *Paris. A. B. Pass. Ask.*, αὐτοῦ ταύτῃ *Arch.* et *Valla*; αὐτῷ *M. Ald. V.*

δεδέσθαι πέδαις, scribi ἐν χρυσαῖς aut παχείαις χρυσοῦ omnino decuit, quod *Steph. Berglerum*, V. Cl., non fugit: opportune *Heliodor.* AEthiop. IX. p. 40. καὶ τά τε δέσμια ἀμείβειν καὶ ΧΡΥΣΑ ἐπιβάλλειν· ὅσα γὰρ σίδηρος παρ' ἄλλοις εἰς τὰς χρείας, ταῦτα παρ' Αἰθίοψιν ὁ ΧΡΥΣΟΣ νενόμισαι.

34. Αἳ λέγονται σκευάζεσθαι ἐκ ὑάλου] Ionum et Atticorum veterum adsuetudo ὕαλον praetulit. Docte *T. Hemsterhusius* ad *Thom. Mag.* Ὕαλος. Rem ipsam ad *Diodori* III, 15. examinavi, non praeterita *Ctesiae* iniqua et loliginis plena in *Herodotum* criminatione. Electrum sive succinum *Th. Gatakerus* fuisse, non ὕαλον *vitrum*, divinavit ad *Antonini* Imp. IV. p. 133., quam opinionem erudite nuper Celeb. *Io. Matth. Gesnerus* illuminavit, Conmentar. Soc. Reg. Gotting. T. III. p. 92. De *vitro* utrique non refragor. Cum tamen *Herodotus* electrum, ex ultima advectum Europa, quod C. 115. huius libri manifestat, bene noverit, ad credendum erit difficile, ὑάλου vocabulo hic *succinum* indicasse. At fac intellexisse; unde in AEthiopibus tam uber electri copia, ut cippis ingentibus, intra cavum recepturis integra mortuorum cadavera, suffecerit, neque uni, sed generatim omnibus totius nationis? Veri ea fidem superiaciunt. *Diodorum*, *Strabonem*, *Lucianum* narrationem memini, quamquam discordes, amplecti, quorum auctoritas, in *Herodotum* aut *Ctesiam* reditura, nullatenus iuvat. Mihi, si quid iusti fabulae inest, *salis fossilis* et εὐεργοῦ indoles et copia, ex *Iobi Ludolfi* AEthiopicis ad *Diodorum* exposita, hac ὑάλῳ innui probabile manet.

38. Περιϊστᾶσι στήλην ἐξ ὑάλου] Parum caute duci suo nimium fidit *Diodorus*, non inspecto volumine *Herodoti* sententiam, prout illam *Ctesias* retulerat, enarrans L. III, c. 15. ταριχεύσαντες τὰ σώματα, καὶ περιχεύσαντες αὐτοῖς πολλὴν ὕελον, ἱστᾶσιν ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ τῆς ὑέλου τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ Ἡρόδοτος εἴρηκε. Tuitus est contra *Ctesiam* Historicum suum *Wess.*, suam forsan ille χρυσῆν εἰκόνα, in quam primum incluserint cadaver, confinxit ex AEgyptiacis *Herodoti*, in quibus legerat L. II, c. 86. ποιεῦνται ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα, ποιησάμενοι δὲ ἐσεργνῦσι τὸν νεκρόν. VALCKEN.

42. Καὶ ἔχει πάντα φανερά &c.] Haec τὴν στήλην sive *cippum* signant: nam si cum *Laurentii* Latinis ad mortui cadaver referas, absurdum erit ὁ νέκυς — ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ· quibus etiam offensus Cl. *de Pauw*, ἔχει —— ὁμοίως αὐτῷ ὁ νέκυς coniectavit, nimis confidenter. Quid si αὐτῷ τῷ νέκυϊ alienum nunc occupent locum, olim, uti in Cod. *Remigii*, οἱ μάλιστα αὐτῷ τῷ νέκυϊ προσήκοντες scripta? Loquendi formulam scriptor non renuet, quippe οἴχεσθαι ἀγγέλλοντα τοῖσι ΠΡΟΣΗΚΟΥΣΙ ΤΩι ΝΕΚΡΩι IV, 14. At nihil decerno.

49. Ὀργὴν ποιησάμενος ἐστρατεύετο] Quandoquidem ὥρμητο στρατεύεσθαι, et similia frequenter occurrunt, non miror ὁρμὴν viro cuidam docto venisse in mentem: verum ὀργὴν ποιησάμενος idem est ac ὀργισθεὶς, *iratus*. *Herodoti* Xerxes VII, c. 105. οὐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίην, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο. *Thucydidi* dicuntur Athenienses IV, c. 124. ὀργὴν ποιούμενοι, (c. 123. ὀργισθέντες·) εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι. Huius simillimae *Herodoto* formae sunt loquendi; θῶυμα ποιεύμενοι, *mirati*; λήθην ποιεύμενος, *oblitus*; καταστροφὴν ἐποιήσατο, *debellavit*; VIII, c. 74. I, c. 127. VI, c. 28. Ab his distant istae, *Herodoto* aliisque frequentatae, δεινὸν ποιεῖσθαι, μέγα, et συμφορὴν ποιεῖσθαι· in quibus ἡγεῖσθαι, τίθεσθαι, et ποιεῖσθαι eidem usui inserviunt. VALCKEN.

52. Ἐμμανής τε ἐὼν καὶ οὐ φρενήρης] *Sophocli* praesertim adamatum hoc quoque genus παραλληλισμῶν frequentat *Herodotus*, cuius attigere quaedam viri docti; illud etiam e L. V, c. 42. ἦν οὐ φρενήρης, ἀκρομανής τε· iungit et III, c. 34. παραφρονέειν καὶ οὐκ εἶναι νοήμονα. IX, c. 54. μαινόμενον καὶ οὐ φρενήρεα. Unum hoc satis est, e quo fiat de reliquis coniectura: de re eadem *Soph.* Antig. v. 498. Λυσσῶσαν αὐτὴν, οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν. Elect. v. 474. *Antiphon* Or. III, p. 117, 5. ἐσωφρόνουν, καὶ οὐκ ἐμαίνοντο, τὴν σωτηρίαν τοῦ κέρδους προτιμῶντες. In talibus, ad exemplum *AEschyli*, *Sophocle* multo parcior fuit *Euripides*: in *Herodoto* longe frequentiores istiusmodi, rei propemodum eiusdem, sub alio nomine repetitiones, quam apud *Thucyd.* et *Xenoph.*; invenientur tamen apud quosvis veteres; apud Oratores etiam; sed in certis tantum locutionibus, qualis est ista: φράσω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, *Demosth.* 196, 6. ἐρῶ καὶ οὐ σιωπήσομαι, Eidem restituenda p. 632, 116. VALCKEN.

54. Τοὺς παρεόντας αὐτοῦ ταύτῃ &c.] Optime *Arch.*; aliorum αὐτοῦ, si tacuisset is, fuisset probum: sed est istud Herodoteum, ut I, 214. ostensum, et a *Gronovio* IV, 135. Haud quoque scio, repudiarine debeat πορευόμενος ἐγένετο ἐν Θήβῃσι, ut toties repetitum στρατεύεσθαι

Græcis qui aderant, illic manere iuſſis. Vbi ad Thebas eſt ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus præcepit ut Ammonios diriperent, deinde oraculum Iovis incenderent: ipſe cum reliquis copiis adverſus AEthiopes contendit. Sed antequam itineris partem quintam confeciſſent, exercitum eius protinus commeatus omnis, quem ſecum habebat, defecerat: mox et iumenta ad veſcendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cambyſes ſi reſipuiſſet ac retroduxiſſet exercitum, post id quod prius admiſerat peccatum, vir ſapiens extitiſſet: nunc autem nihil penſi habens, aſſidue proceſſit ulterius. Milites, quamdiu quod de terra ſumerent habuerunt, herbis victitaverunt: at ubi ad ſabulum pervenere, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt; nam ſortiti ex ſeipſis decimum quemque comederunt. Id audiens Cambyſes, veritus ſſiorum mutuam depaſtionem, intermiſſa adverſus AEthiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque pervenit, multis de exercitu amiſſis. Et quum e Thebis deſcendiſſet Memphin, Græcos miſſos fecit, ut illinc abnavigarent. Et expeditio quidem adverſus AEthiopes ita ceſſit.
26 Copiæ autem, quæ adverſus Ammonios miſſæ erant, e Thebis moventes, itineris duces ſequebantur: ac viſæ ſunt uſque ad urbem Oaſin perveniſſe, quam incolunt Samii ii, qui feruntur e tribu AEſchrionia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtantem Thebis: quæ regio vocatur lingua Græca *μακάρων νῆσοι*, *beatorum inſulæ*; in hunc locum dicitur perveniſſe exercitus. Deinceps quid de eo actum ſit, præter ipſos Ammonios, et eos qui

πεζὸν πάντα ἅμα ἀγόμενος· ἐπεί τε δὲ [a] ϛρατευόμενος ἐγένετο ἐν Θήβῃσι, ἀπέκρινε τοῦ ϛρατοῦ ὡς πέντε μυριάδας· καὶ τούτοισι μὲν ἐνετέλλετο, Ἀμμωνίους ἐξανδραποδισαμένους τὸ χρηϛήριον [b] τὸ τοῦ Διὸς ἐμπρῆσαι· αὐτὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἄγων ϛρατὸν, ἤιε ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ τῆς ὁδοῦ τὸ πέμπτον μέρος διεληλυθέναι τὴν ϛρατιὴν, αὐτίκα πάντα αὐτοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα, ἐπελελοίπεε· μετὰ δὲ τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια [c] ἐπέλιπε κατεσθιόμενα· εἰ μέν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὸν ϛρατὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῆθεν γενομένῃ ἁμαρτάδι, [d] ἦν ἂν σοφὸς ἀνήρ· νῦν δὲ οὐδένα λόγον ποιεύμενος, ἤιε αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω· οἱ δὲ ϛρατιῶται, ἕως [e] μέν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφαγέοντες διέζωον· ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν ψάμμον ἀπίκοντο, δεινὸν ἔργον αὐτέων τινὲς ἐργάσαντο· ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα σφέων αὐτέων [f] ἀποκληρώσαντες, κατέφαγον· πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δείσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπεὶς τὸν ἐπ᾽ Αἰθίοπας [g] ϛόλον, ὀπίσω ἐπορεύετο· καὶ ἀπικνέεται ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολέσας τοῦ ϛρατοῦ· ἐκ [h] Θηβέων δὲ καταβὰς ἐς Μέμφιν, τοὺς Ἕλληνας ἀπῆκε ἀποπλέειν· ὁ μὲν ἐπ᾽ Αἰθίοπας ϛόλος οὕτω ἔπρηξε. Οἱ δ᾽ αὐτέων ἐπ᾽ Ἀμμωνίους ἀποϛαλέντες ϛρατεύεσθαι, ἐπεί τε ὁρμηθέντες ἐκ τῶν [i] Θηβέων, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγοὺς, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι ἐς Ὄασιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰσχριωνίης [k] φυλῆς λεγόμενοι εἶναι· ἀπέχουσι δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβέων διὰ ψάμμου· ὀνομάζεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν, Μακάρων [l] νῆσοι· ἐς μὲν δὴ τοῦτον τὸν χῶρον λέγεται ἀπικέσθαι τὸν ϛρατόν· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀμμώνιοι, καὶ οἱ τούτων [m] ἀκούσαντες, ἀλ-

a Πορευόμενος *Arch. V. Valla.* *b* Τὸ non habet *Arch.*, et poteſt deleri. *c* Ἐπέλιπετο *Rem.* *d* Ἦν ἀνὴρ σοφὸς *Arch.*, ἦν ἂν ἀν. σοφὸς *Paſſ.* et *Aſk.* *e* Μέν τοι *Arch. Vind.* tum ποηφαγ. *Arch.*, ſed ambo διέζων. *f* Ἀποκληρωθέντες *Arch.* *g* Citat *Th. Mag.* in Voc. *h Paſſ. Aſk. Paris. B. Rem.* et Edit. *Iungermani*, Θηβαίων *Arch. V. Ald.* etiam brevi post, Θηβῶν *Med.*, male: tum addit *Ald.* δὲ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγοὺς καὶ καταβ., quae *M. Arch. Aſk. V. Paſſ.* non norunt. *i* Θηβαίων *Ald. V. Arch.*, melius *Aſk.* et *Paſſ.* *k* Φυγῆς *Arch.* *l* Νῆσοι *Arch. V. Valla*, *Olympiodorus* ap. *Photium* Bibl. p. 191. *Euſtath.* in *Hom.* p. 1509, 30. Νῆσος vulgo. Citat *Steph.* in Ἀυασίς. *m* Ἀκούοντες *V. Arch.*

σθαι vitetur. Nihil certe urget, cur mox ἐξανδραποδισαμένοις cum docto viro pingatur: adhaeret ſequenti verbo, et recurrit alias.

68. Ἕως μέν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν &c.] Vertebat *Seneca* liberius III. de Ira C. 20. *Suſtinebant famem primo tenerrima frondium et cacumina arborum, tum coria igne mollita et quidquid neceſſitas cibum fecerat: poſtquam inter arenas radices quoque et herbae defecerant, apparuitque TALIVM ſolitudo, decimum quemque ſortiti, alimentum habuerunt fame ſaevius.* Sic loco *animalium* bene *Gronovius*, plaudente *Herodoto* et probante. Corruptiſſima ſunt *Libanii* Declam. XIX. Tom. I, p. 507. de Potidaeatis ſemet ipſos, dum obſiderentur, depaſtis: οὐδὲ Καμβύσης εἰς τοσοῦτον ἢ κἀκεῖνον· ἐξ Αἰθιόπων ἐπανήγαγεν ἀρχόμενον τούτων τῶν κακῶν. Suſpicor fuiſſe εἰς τοσοῦτον ἢ κἀκεῖνοι ἐμάνη· ἐ. Αἰθ. ἐπαν· ἀρχομένων &c. Neque *adeo Cambyſes, atque illi, inſaniit: abduxit ex AEthiopum finibus copias, cum malorum eiuſmodi*, h. e. ἀλληλοφαγίας, *initium eſſet.*

77. Οὕτω ἔπρηξε] *Adeo ceſſit infeliciter* adverſus AEthiopas ſuſcepta expeditio. Nonnunquam utuntur in deſignanda calamitate verbo πρᾶξαι ſimpliciter poſito, mali ominis voce κακῶς omiſſa. Poſtquam triſte fatum narraſſet Anacharſidis, *Herod.* IV, c. 77. οὗτος μὲν, inquit, οὕτω δὴ ἔπρηξε· de Syracuſanis navali praelio ſuperatis *Thucyd.* VII, c. 24. κατὰ τὴν ναυμαχίην οὕτως ἐπεπράγεσαν. *Demoſth.* pro Cor. p. 172. εἰ μετὰ τῶν Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἵμαρτο πρᾶξαι· ubi *Schol.* πρᾶξαι recte reddidit δυϛυχῆσαι. VALCKEN.

80. Σάμιοι τῆς Αἰσχριωνίης φυλῆς] Narrat apud *Etymologum* p. 160, 22. *Themiſtagoras*, cum colonis Samum profectos Proclem et Tembriona, facta cum Caribus ſocietate, Samum in duas tribus diviſiſſe, quarum unam de fluminis nomine Σχησίαν dixerint; alteram de nomine urbis Ἀϛυπαλαίαν. Hoc unico loco *A. Berkelius* inductus, *evidentiſſimum eſſe* ſcribit ad *Steph. Byz.* in Αὔασις, *in Herodoto reponi debere*, Σάμιοι τῆς Σχησίης φυλῆς λεγόμενοι εἶναι, aut τῆς Σχησιονίης. Neutra coniectura probabilis videbitur: Codex *Etymologici* MS. Χήσιον et Χησίαν exhibet, quam ſinceram eſſe ſcriptionem contendit, *Etymologi* locum docte pertractans, *Henr. Vales.* in Exc. ex *Dionyſ. Halic.* p. 75. Una de duabus tribubus, ut a flumine Χησία, ſic ab altero coloniae duce *Tembrione* Τεμβριωνία denominari potuit: ſed hoc, litteras vulgatas propius accedens, aeque eſt incertum. Tribus, in quas populi quidam fuere deſcripti, ſi Atticas excipias, raro memorantur veteribus. —— Vbi paulo poſt regio vocata dicitur κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν Μακάρων νῆσοι forſan articulum Codices agnoſcent interiectum: κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν ſcribi ſolet ab *Herodoto*: p. 99, 16. 239, 5. ſed κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν p. 256, 34. p. 365, 25. Vulgatur in *AEliani* V. H. IX, c. 16. αὐτὸ τοὔνομα (Μάρης) εἰς τὴν Ἑλλάδα, φασὶν, ἱππομιγὴς δύναται. Ex *Scaligeri* Caſtig. in *Propert.* p. 287. dudum recipi potuiſſet emendata lectio: εἰς τὴν Ἑλλάδα φράσιν. Scaligerana ſemper digna ſunt, quae conſideratius exigantur a literatoribus. VALCKEN.

81. Τῆς Αἰσχριωνίης φυλῆς] *Berkelius* in *Steph. Byz.* Ἄυασις ſcribi iubet τῆς Σχησίης, aut ſi forma vocabuli poſſit pati, Σχησιονίης, cuius emendationis auctorem fideiuſſoremque obtrudit *Themiſtagoram*, profitentem apud *Etymol.* p. 160. duas Samiorum tribus *Scheſiam* et *Aſtypalaeam* fuiſſe tantum. Verum *Themiſtagoras* non Samiis, aucta eorum civitate et copiis florente, negat plures tribus; de primis initiis, cum Graecorum coloni Caribus, inſulam poſſidentibus, miſcerentur, memoravit. Qua re *AEſchrioniae* tribui, etſi alibi vix proditae, nihil officit. Confer *Nicandri* Alexiph. v. 151. et Scholia, et infra C. 39. Θηβέων cur redierit,

170 ἄλλοι οὐδένες οὐδὲν ἔχουσι εἰπεῖν περὶ αὐτέων· οὔτε γὰρ ἐς τοὺς Ἀμμωνίους ἀπίκοντο, οὔτε ὀπίσω ἐνόστησαν. λέγεται δὲ [a] τάδε ὑπ' αὐτέων Ἀμμωνίων· ἐπειδὴ ἐκ τῆς Ὀάσιος ταύτης ἰέναι διὰ τῆς ψάμμου ἐπὶ σφέας, γενέσθαι τε αὐτοὺς μεταξύ κου μάλιστα αὐτέων τε καὶ τῆς Ὀάσιος· [b] ἄριστον αἱρεομένοισι αὐτέοισι ἐπιπνεῦσαι νότον μέγαν τε καὶ ἐξαίσιον, φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμμου, καταχῶσαί σφεας, καὶ τρόπῳ τοιούτῳ ἀφανισθῆναι. Ἀμμώνιοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι περὶ τῆς στρατιῆς ταύτης. Ἀπιγμένου δὲ Καμβύσεω ἐς Μέμφιν, ἐφάνη Αἰγυπτίοισι [c] ὁ Ἆπις, τὸν Ἕλληνες Ἔπαφον καλέουσι· ἐπιφανέος δὲ τούτου γενομένου, αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι [d] εἵματά τε ἐφόρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι· ἰδὼν δὲ ταῦτα τοὺς Αἰγυπτίους ποιεῦντας ὁ Καμβύσης, πάγχυ σφέας καταδόξας, ἑωυτοῦ κακῶς πρήξαντος, χαρμόσυνα ταῦτα ποιέειν, [e] ἐκάλεε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Μέμφιος· ἀπικομένους δὲ ἐς ὄψιν, εἴρετο, ὅτι πρότερον μὲν ἐόντος αὐτοῦ ἐν Μέμφι [f] ἐποίευν τοιοῦτον οὐδὲν Αἰγύπτιοι, τότε δὲ, [g] ἐπεὶ αὐτὸς παρείη τῆς στρατιῆς πλῆθός τι ἀποβαλών. οἱ δὲ ἔφραζον ὥς σφι [h] θεὸς εἴη φανεὶς, διὰ χρόνου πολλοῦ ἐωθὼς ἐπιφαίνεσθαι· καὶ ὡς ἐπεὰν φανῇ, τότε πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κεχαρηκότες ὁρτάζοιεν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψεύδεσθαί σφεας, καὶ ὡς ψευδομένους, θανάτῳ ἐζημίου. Ἀποκτείνας δὲ τούτους, δεύτερα τοὺς ἱρέας ἐκάλεε ἐς ὄψιν. λεγόντων δὲ κατὰ [i] τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, οὐ λήσειν ἔφη αὐτὸν, εἰ θεός τις χειροήθης ἀπιγμένος εἴη Αἰγυπτίοισι. τοσαῦτα δὲ εἴπας, [k] ἐπάγειν ἐκέλευε τὸν Ἆπιν τοὺς ἱρέας. οἱ μὲν δὴ μετῆσαν ἄξοντες. ὁ δὲ Ἆπις [l] οὗτος ὁ Ἔπαφος, γίνεται μόσχος ἐκ βοὸς, ἥτις οὐκέτι οἵη τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον [m] βάλλεσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν [n] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν, καί μιν ἐκ τούτου τίκτειν τὸν Ἆπιν. ἔχει δὲ ὁ μόσχος οὗτος ὁ Ἆπις καλεόμενος σημήϊα τοιάδε· ἐὼν [o] μέλας, ἐπὶ μὲν τῷ μετώπῳ λευκὸν [p] τετράγωνον· ἐπὶ δὲ τοῦ νώτου, αἰετὸν εἰκασμένον· ἐν δὲ

qui ab his audierunt, nulli alii habent quicquam de illis dicere. Nam neque ad Ammonios pervenerunt, neque retro reversi sunt. Ab ipsis autem Ammoniis hoc fertur, quum illi ex urbe ista Oasi per arenam iter adversus ipsos facerent, iamque medio fere spatio inter Oasin et Ammonios oranderent, ingruisse magnum ac validum austrum, et ingestis arenæ cumulis eos obruisse, atque hunc in modum illos e conspectu sublatos: ita actum esse de hoc exercitu Ammonii memorant. Cambyse autem 27
Memphin regresso, Apis, quem Græci vocant Epaphon, apparuit. AEgyptii, quum Apis extitisset, vestimenta quampulcherrima ferebant, et celebrando festo operam dabant. Id tunc facientes AEgyptios Cambyses intuens, et omnino ratus illos ob res a se male gestas esse in his gaudiis; præpositos arcessebat urbis Memphis; quos, ubi præsto fuerunt, interrogabat, quid ita, quum antea se apud Memphin agente, nihil tale fecissent, tunc vero, posteaquam ipse rediisset parte copiarum amissa. Illi dixere, ipsis deum adesse conspicuum, longo autem temporis intervallo apparere solitum, et quum id fit, tunc omnes AEgyptios solennem celebrare lætitiam. Hæc ubi audiit Cambyses, mentiri eos respondit, ac tanquam mentientes morte mulctavit. His in- 28
teremptis, mox iussit sacerdotes in conspectum venire, quibus eadem referentibus, dixit: si quis deus mansuetus ad AEgyptios veniret, fore ut se non lateret. Hæc loquutus iussit sacerdotes adducere Apin: illi ad eum ducendum perrexerunt. Est autem hic Apis, idemque Epaphus, e vacca iuvencus genitus, quæ nullam dum aliam potest admittere genituram: eamque AEgyptii aiunt fulgure ex cœlo tangi, et ictam parere ex eo Apin. Habet autem hic vitulus, qui appellatur Apis, hæc signa; est bene niger, in fronte album figuræ quadratæ: in tergo effi-

a Arch. Valla. In vulgatis καὶ τάδε. *b M. Ask. Pasf. V. Arch.*, tum αὐτέοισι *M. Pasf.*, quod abest ab *Ask.*, vulgo ἄριστον δὲ et αὐτοῖσι. *c* Articulum *Arch.* non legit. *d* Εἵματά τε ἔφερον *Arch. Vind.* τε abest aliis. *e* Ἐκάλεε *Arch. V.*, quod praestat: ita mox denuo. Vulgo ἐκάλεσε· tum ἀπικομένων *Vind.* *f* Ἐποιεῦντο *Arch.* *g* Ἐπειδὴ *Arch. V.* *h M. Arch. V. Pasf. Ask.*, παρείη *Ald. Paris. A. Rem.* *i* Ταυτὰ *Ask.* *k* Ἀπάγειν *Paris. B. Rem. Pasf. Ask.*, ἄγειν *Arch. V.* *l* Non est in *Arch. V.* *m* Βαλέσθαι iidem. *n* Habet hinc *Eustath.* in *Homer.* p. 133, 24. *o M. Arch. V. Pasf. Ask. Valla*, μέγας *Ald. Paris. A. Rem.* male. *p M. Arch. Pasf. Ask.*, ceteri τετραγ. φορέει· ἐπὶ.

dierit, non eget indicio. In Μακάρων νῆσοι ob *Olympiodorum* et *Eustath.*, nominatim *Herodotum* adpellantes, non haesitavi: solent ita de his insulis Graeci, in quis *Plato* Menex. p. 235. atque alii. Μακάρων tamen νῆσος *Steph. Byz.* sed convertuntur apud *Suidam* et *Hesychium* voces istae.

88. Λέγεται δὲ τάδε ὑπ' αὐτ. Ἀμμων.] Delevi copulam: nihil praecedit, quod eam aut requirit aut tueri potest. Displicuit et Cl. *Pauw.* Eleganter *Seneca* Q. Nat. II, 30. *Aliquando Cambyses ad Ammonem misit exercitum: quem arena Austro mota, et more nivis incidens texit, deinde obruit.*

13. Οὐ λήσειν ἔφη αὐτόν] *Non clam se fore dicebat, si manu tractabilis venisset ad AEgyptios Deus.* Χειροήθης, *mansuetis*, τὰς χεῖρας προσφέροντα ὑπομένων, *Xenophonti*, p. 438, 29. movit mihi olim suspicionem, scriptum fuisse primum: Ψαύσειν ἔφη αὐτοῦ, *contrectaturum se* Deum manu tractabilem. Ista quum dixisset, ἐπάγειν ἐκέλευε τὸν Ἆπιν. —— Deinceps tradit *Herod.* e quali vacca nasci crederetur sacer iste vitulus; non e tauro, sed divinitus conceptus, genitali *lumine de coelo in vaccam delapso:* Αἰγύπτιοι λέγουσι, σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν, καί μιν ἐκ τούτου τίκτειν τὸν Ἆπιν. Ob rariorem usum τοῦ Κατίσχειν excitat *Herodoti* verba *Eustath.* ad Il. A. p. 100, 40. Cl. *Abresch.* Dil. *Thuc.* p. 460. —— Signa, quibus Apis a cultoribus agnoscebatur, hic etiam enarrata, variis disserendi praebuere materiem: videndus inprimis *Iablonskius* Panthei L. IV, c. 2. quocum, ὑπὸ δὲ τῇ γλώσσῃ κάνθαρον, corrigit et *Wesseling.* Diss. *Herod.* p. 175. merito laudans Illustris Galli coniecturam, pro λευκὸν τετράγωνον, corrigentis λευκόν τι τρίγωνον. Apin Nili fuisse atque AEgypti foecunditatis symbolum *Iablonski* docuit: utrumque τρίγωνον illud expinxit. AEgypti figura traditur esse τρίγωνον et δελτωτὸν, *Eratosthenis* Catast. c. XX. *Theoni* ad *Arati* Phaen. v. 235. de foecunditatis imagine *Porphyrius Eusebii* Praep. III, p. 98. D. σπορᾷ καὶ γενέσει (ἀπένειμαν) Φάλητα, καὶ τὸ Τρίγωνον σχῆμα, διὰ τὸ μόριον τῆς θηλείας. VALCKEN.

18. Ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον] Hoc probare se *Pavio* non potuit: λαβέσθαι divinavit, forte animo volvens *Lucae* Eu. C. I, 31. καὶ ἰδοῦ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ. Ad quod ibi iustissimum, neque istud hic damnabile. Adsolet alias ἀναιρέεσθαι illa in re usurpare: cum tamen βάλλεσθαι ἐς θυμὸν probaverit, et *Codd.* conspirent, dictioque absurdi habeat nihil, cur mutanti obsequemur?

22. Ἐὼν μέλας] Summo iure *Gronov.* ex *Med.*, cui plures adsentiuntur, recepit, locumque, expulso inutili verbo, instauravit. *AElianum* de Anim. XI, 10. *Strabonem* et alios adiungere dedignatus est. Restat λευκὸν τετράγωνον, quod τὶ τρίγωνον sive *triquetrum* esse debebit, si Apidis ex aere figurae, quarum frontibus triangulus inscriptus, non fallunt. Vidi ipse tales, et conplures Comes *Caylus*, τρίγωνον refingens, in *Recueil d'Antiquit.* T. I. p. 43. Porro de notis sacri huius bovis *Plinius* VIII. H. Nat. C. 46. *Nodus sub lingua, quem cantharum adpellant.* Etiam *Porphyrius* apud *Euseb.* Pr. Euang. III, 13. Ἡλίου δὲ σημεῖον, τὸ ΜΕΛΑΝ τοῦ σώματος, καὶ ΥΠΟ τῇ γλώττῃ ΚΑΝΘΑΡΟΣ. Qui

effigiem aquilæ, in cauda duplices pilos, in
29 lingua scarabeum. Posteaquam Apin sacerdotes duxere, Cambyses veluti vecordior, educto gladiolo quum vellet ferire ventrem eius, femur percussit, cachinnansque ad sacerdotes inquit, o capita nequam! huiuscemodi dii existunt, sanguine atque carne præditi, et ferrum sentientes? dignus nimirum AEgyptiis hic deus; vos certe me ludibrio habuisse non iuvabit. Hæc loquutus imperavit iis, quorum hoc munus erat, ut sacerdotes quidem acriter flagris cæderent; ceteros autem AEgyptios ut quemque festo deditum adipiscerentur, occiderent. Ita festum sane solutum est AEgyptiis, sacerdotes mulcati; Apis sauciatus femur, in templo iacens extabuit; quem e vulnere extinctum tumulavere sacerdotes
30 clam Cambyse. Ob hoc scelus, ut AEgyptii aiunt, continuo Cambyses insaniit: qui ne antea quidem compos mentis fuerat. Et primo quidem pravum impetum vertit in Smerdin, ex eisdem parentibus fratrem, quem ex AEgypto remiserat in Persas, livore commotus, quod ille Persarum solus arcum, quem Ichthyophagi ab AEthiope tulerant, ad duos fere digitos adduceret: quod nemo alius e Persis poterat. Smerdi igitur in Persidem profecto, hanc vidit in somnis Cambyses visionem: nuncius quidam e Persis veniens, ei nunciare est visus, Smerdin in regio sedentem solio cœlum contigisse vertice. Ob id Cambyses sibi metuens, ne se necato a fratre occuparetur imperium, ad illum interimendum mittit in Persas Prexaspem, sibi ex Persis virum fidelissimum. Hic ubi Susa ascendit, Smerdin necandum curavit, ut quidam aiunt, quum eduxisset venatum: quidam, quum ad mare Rubrum duxisset, de-
31 mersisse. Et hoc quidem initium malorum Cambysis extitisse ferunt. Secundum autem

δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς τρίχας διπλᾶς, ἐπὶ δὲ τῇ γλώσσῃ, κάνθαρον. Ὡς δὲ ἤγαγον τὸν Ἆπιν οἱ ἱρέες, ὁ Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαργότερος, σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, θέλων τύψαι τὴν γαστέρα τοῦ Ἄπιος, παίει τὸν μηρόν· γελάσας δὲ, εἶπε πρὸς τοὺς ἱρέας, „Ὦ κακαὶ κεφαλαὶ, [a] τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται ἔναιμοί τε καὶ „ σαρκώδεες, καὶ [b] ἐπαΐοντες σιδηρίων; ἄξιος [c] μὲν „ Αἰγυπτίων οὗτός γε ὁ θεός· ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε οὐ 171
„ χαίροντες, γέλωτα ἐμὲ θήσεσθε.” ταῦτα εἴπας, ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα πρήσσουσι, τοὺς μὲν ἱρέας [d] ἀπομαστιγῶσαι, Αἰγυπτίων δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἂν λάβωσι ὁρτάζοντα κτείνειν. ὁρτὴ [e] μὲν δὴ διελέλυτο Αἰγυπτίοισι· οἱ δὲ ἱρέες ἐδικαιεῦντο· ὁ δὲ Ἆπις πεπληγμένος τὸν μηρὸν, ἔφθινε ἐν τῷ ἱρῷ κατακείμενος· καὶ τὸν μὲν, τελευτήσαντα ἐκ τοῦ τρώματος, ἔθαψαν οἱ ἱρέες λάθρη Καμβύσεω. Καμβύσης δὲ, ὡς λέγουσι Αἰγύπτιοι, [f] αὐτίκα διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἐμάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον φρενήρης· καὶ πρῶτα μὲν τῶν κακῶν ἐξεργάσατο τὸν ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἐόντα πατρὸς καὶ μητρὸς τῆς αὐτῆς· τὸν ἀπέπεμψε [g] ἐς Πέρσας φθόνῳ ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι [h] τὸ τόξον μοῦνος Περσέων ὅσον τε ἐπὶ δύο δακτύλους εἴρυσε, [i] τὸ παρὰ τοῦ Αἰθίοπος ἤνεικαν οἱ Ἰχθυοφάγοι· τῶν δὲ ἄλλων Περσέων οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο· ἀποιχομένου ὦν ἐς Πέρσας τοῦ Σμέρδιος, ὄψιν εἶδε ὁ Καμβύσης [k] ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἔδοξέ οἱ ἄγγελον ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν ὡς ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιληΐῳ ἱζόμενος Σμέρδις, τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσειε· πρὸς ὦν ταῦτα, δείσας περὶ ἑωυτοῦ μή μιν ἀποκτείνας ὁ ἀδελφεὸς [l] ἄρχῃ, πέμπει Πρηξάσπεα ἐς Πέρσας, ὅς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσέων πιστότατος, [m] ἀποκτενέοντά μιν· ὁ δὲ, ἀναβὰς ἐς Σοῦσα, ἀπέκτεινε Σμέρδιν· οἱ μὲν λέγουσι, ἐπ᾽ ἄγρην ἐξαγαγόντα· οἱ δὲ, ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν προσαγαγόντα καταποντῶσαι. Πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι Καμβύσῃ τῶν κακῶν ἄρξαι τοῦτο. δεύτερα δὲ, ἐξεργάσατο τὴν ἀδελφεὴν,

a *Ald. Arch. Vind. Paris. B. Rem. Valla.* In *M. Pasf.* et *Ask.* οὗτοι οἱ. *b* Ἐσαΐοντες *Arch.* *c* Μὲν Αἰγ. οὗτός γε ὁ θεὸς *V. Arch.* In *Med. Pasf. Ask.* μέν γε — οὗτός γε ὁ· posterius γε non habet *Ald.* *d* Ἀπομαστιγώσειν *Arch.* *e* *Ald. M. Arch. V. Pasf. Ask.*, δὴ excidit operarum negligentia in aliis. Mox ἐδικεῦντο *Arch. V.*, prave. *f* *Pasf. Ask. V. Arch.*, vulgo διὰ τ. τὸ ἀδ. αὐτίκα. *g* Exulant haec duo ex *Arch.* *h* *M. Pasf. Ask. Arch. V.*, τὸ *Ald.* non habet. *i* *Ald. Paris. A. B. Rem.*, ὃ *M.* et sequaces cum *Arch.*, male. *k* Tria ista absunt *V. Arch.* sine caussa. Vid. II, 139. *l* *Arch. V.* ora *Steph. Pasf. Ask.*, ἄρξῃ *M.* et alii: mox ἐς Πέρσας non novit *Arch. V.* *m* Haec septem negligens librarius *Ask.* praeteriit.

Qui *Herodotum* studiose cum versaverint, utique hic ὑπὸ δὲ τῇ γλώσσῃ κάνθαρον invenisse censendi sunt: atque haec plausibilis coniectura *Iablonskii* Panth. IV, 2. p. 183.

27. Παίει τὸν μηρόν] E vulnere contabuit et mortuus est tandem; ut Apin Cambyses occidisse dicitur *Plutarcho* de Is. et Os. §. 44. *AEliano* V. H. VI, c. 8. Postea temporis insaniam Cambysis superavit, sacro vitulo mactato, Artaxerxes Ochus; quem contemtum quum *asinum* dicaces vocarent AEgyptii, ὁ μέντοι ὄνος οὗτος, inquiebat, ὑμῶν κατευωχήσεται τὸν βοῦν, atque ita ἔθυσε τὸν βοῦν, narrante *Plutarcho* §. 31. e Persicis *Dinonis*, e quibus, sicut alia plurima quae nobis aliunde non innotuissent, sua hausit *AElianus* V. H. IV, c. 8. conf. Idem de N. A. X, c. 28. et *Maximus Tyr.* XXXV. §. 1. Cambysis insanum facinus detestatus, utroque vir multo melior, Darius Hystaspis, populari superstitione scienter usus, AEgyptiorum sic sibi favorem conciliavit, ut illum unum omnium Regum maxime coluerint et vivum et fato functum, teste *Diodoro Sic.* L. I, c. 95. vid. *Polyaen.* VII, c. X, 7. VALCKEN.

29. Τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται &c.] Multo hoc significantius quam *Medic.* οὗτοι οἱ. Addunt auctoritatem schedae veteres. In sequentibus secutus *Arch.* et *Vind.* sum, non oblitus γε in Poëtis bis saepe uno in versu collocari, quibus urguens adesse causa solet metri. Confer Cl. *Valckenarium* ad Tragici Phoenisf. v. 557. p. 209.

44. Τὸ τόξον μοῦνος — ἐπὶ δύο δακτύλους εἴρυσε] Damnat haec, futilia arbitratus, Cl. *de Pauw*; neque enim arcui tam inflexibile robur, ut Persarum nemo intendere valuerit, adfuisse: aliud, modo verba, ut oportet, scribantur, indicari: *Herodoti* manum esse ὅσον τε ἐπὶ δύω δακτύλοις εἴρυσε, h. e. ἐπείρυσε, praepositione interpositis aliis a verbo distracta, *duobus fere digitis*, indice nempe et maximo, *arcum tenderet*. Quod ego commentum exagitare nolo. De ingente arcus rigore testatur rex AEthiops C. 22., vires eum tendendi haud obscure negans Persis: inest praeterea emendationi tale loquendi genus, cui par desidero.

51. Τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσειε] Induit hoc, iterum iterumque hac in narratione repetitum, proverbii speciem. *Aristaenetus* L. I. Ep. XI. καὶ τὸ λεγόμενον δὲ τοῦτο, ἐδόκει τῇ κεφαλῇ ψαύειν τοῦ οὐρανοῦ. *AElianus* Var. XII, 41. ὁ πόνος αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσειε, recte sic *Faber* et *Perizonius*. Parum discrepat *Eunapii* Vit. AEdesii p. 48. καὶ ἡ δόξα τῶν ἄστρων ἔψαυε· *Libanii* quoque Tom. II. p. 115. B. καὶ πατέρων ἀρεταὶ ψαύουσαι τῆς οὐρανίας ἀψῖδος. Cultum utrumque, atque hoc de fonte manans, sicuti Horatianum, *sublimi feriam sidera vertice*. Vide *Barth.* in *Statii* Theb. III, 155. Mox ἄρχῃ, cui schedae decus et auctoritatem conciliant, recuperavit locum, quem duobus istis ἐς Πέρσας cum *Arch.* et *Vind.* si recusaveris, non obluctabor.

56. Ἐπ᾽ ἄγρην ἐξαγαγόντα] *Redit ad* Σμέρδιν, *exeuntem*, ἐξελάυνοντα. *Malim tamen* ἐξαγαγὼν, *ut ad Prexaspem redeat. Quid sibi velit* προσαγαγόντα, *non video. Forte* πρὸς ἁλιείην ἀγαγόντα *ad piscationem.*

φεὴν, [a] ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴγυπτον, τῇ καὶ συνοίκεε, καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεή· ἔγημε δὲ αὐτὴν ὧδε· ὐδαμῶς γὰρ ἐώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοικέειν [b] οἱ Πέρσαι· ἠράσθη μιῆς τῶν ἀδελφεῶν Καμβύσης· καὶ ἔπειτα βυλόμενος αὐτὴν γῆμαι, ὅτι ὐκ ἐωθότα ἐπενόεε ποιήσειν, εἴρετο καλέσας τοὺς [c] βασιληΐυς δικαστὰς, εἴτις ἐστὶ κελεύων νόμος τὸν βυλόμενον ἀδελφεῇ συνοικέειν· οἱ δὲ βασιλήϊοι δικασταὶ, κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περσέων, ἐς ὗ ἀποθάνωσι, [d] ἤ σφι παρευρεθῇ τι ἄδικον, μέχρι τύτυ· ὗτοι δὲ [e] τοῖσι δίκας δικάζυσι καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων θεσμῶν γίνονται, καὶ πάντα ἐς τύτυς [f] ἀνακέαται· εἰρομένυ ὦν τῦ Καμβύσεω, [g] ὑπεκρίνοντο αὐτῷ οὗτοι καὶ δίκαια καὶ ἀσφαλέα· φάμενοι, νόμον οὐδένα
172 ἐξευρίσκειν, ὃς κελεύει ἀδελφεῇ συνοικέειν ἀδελφεόν· ἄλλον μέν τοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποιέειν [h] τὸ ἂν βύληται· οὕτω οὔτε τὸν νόμον ἔλυσαν, δείσαντες Καμβύσεα· ἵνατε μὴ αὐτοὶ ἀπόλωνται τὸν νόμον περιστέλλοντες, παρεξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ θέλοντι γαμέειν ἀδελφεάς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἔγημε τὴν [i] ἐρωμένην· μετὰ μέν τοι ὐ πολλὸν χρόνον ἔσχε ἄλλην ἀδελφεήν· τουτέων [k] δῆτα τὴν νεωτέρην ἐπισπομένην οἱ ἐπ' Αἴγυπτον κτείνει. Ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διξὸς, ὥσπερ περὶ Σμέρδιος, [l] λέγεται λόγος. Ἕλληνες μὲν γὰρ λέγυσι Καμβύσεα [m] συμβαλέειν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός· θεωρέειν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην· νικωμένου δὲ τῦ σκύλακος, ἀδελφεὸν αὐτῦ ἄλλον σκύλακα, ἀποῤῥήξαντα τὸν δεσμὸν, παραγενέσθαι οἱ· δύο δὲ γενομένους οὕτω δὴ τοὺς σκύλακας ἐπικρατῆσαι τοῦ σκύμνου· καὶ τὸν μὲν Καμβύσεα ἥδεσθαι θεώμενον· τὴν δὲ παρημένην δακρύειν. Καμβύσεα δὲ μαθόντα τοῦτο, ἐπείρεσθαι διότι [n] δακρύοι· τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδοῦσα τὸν σκύλακα τῷ ἀδελφεῷ τιμωρήσαντα, δακρύσειε, μνησθεῖσά τε Σμέρδιος, [o] καὶ μαθοῦσα ὡς κείνῳ οὐκ εἴη ὁ τιμωρήσων. Ἕλληνες μὲν δὴ διὰ τῦτο τὸ ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι

tem perpetravit in sorore, in AEgyptum eum sequuta: quae et uxor et ex eisdem parentibus erat soror; quam hunc in modum duxerat. Antehac enim Persae nequaquam consueverant sorores in matrimonium accipere. Cambyses, unius sororum amore captus, cupidusque deinde ducendi illam uxorem, quum rem insolitam cogitaret efficere, arcessit eos qui regii iudices nominantur. Hos Cambyses percontatur, num qua lex sit, quae iubeat volentem cum sorore contrahere matrimonium. Hi autem regii iudices, probati e Persis viri, suntque perpetui, donec moriantur, aut iniustum aliquid in illis compertum fuerit. Isti apud Persas inter litigantes et legum patriarum sunt interpretes, et ad eos omnia referuntur. Percunctanti igitur Cambysi et iuste et caute illi respondebant, negantes ullam se invenire legem, quae iubeat fratrem ducere sororem: tamen invenisse aliam legem, qua liceat regi Persarum facere quicquid libeat. Ita neque legem solverunt metu Cambysis: et ne legem tuentes ipsi perirent, aliam adinvenerunt adiutricem eius, qui sorores in matrimonium ducere vellet. Tunc itaque Cambyses eam quam amabat accepit uxorem, et post non multum temporis habuit alteram. Harum iuniorem, quae ipsum in AEgyptum
comitata est, interemit. Cuius mors, quem- 33
admodum illa Smerdis, anceps refertur. Graeci siquidem aiunt, dum Cambyses duos catulos, alterum leonis, alterum canis, committit, hanc interfuisse spectaculo: et quum caninus catulus superaretur, alterum catulum huius fratrem abrupto loro supervenisse; et quum duo essent, ita superiores catulos leunculo extitisse. Et Cambyse, dum id cernit, capiente voluptatem, hanc ei assidentem illacrymasse. Ea re animadversa, Cambysem interrogasse quidnam lacrymaretur: et mulierem dixisse, ideo se viso catulo suppetias fratri ferente, flere, quod subierit memoria Smerdis, cuius sciret neminem fore ultorem. Ob hoc dictum Graeci

a Ἑπομένην margo *Steph. Ask. Pass.* ex glossa, ἐπισπωμ. *Arch. V. Ald.*, prave. *b* Deest articulus *Ask. Arch. Pass.* *c* Βασιλ. καλεομένους δικας. *Arch. Valla, Vind.* Obversata haec fuerunt *Hesychio* in Βασιλεῖς. *d M. Arch. Pass. Ask.*, alii ἤν σφι μὴ παρευρ., tum μέχρι τούτου *Vind. Arch.*, τούτων *Ald. Med.* &c. *e* Τοῖσι Πέρσῃσι δικάζουσι *V. Arch. Valla.* *f Ald.*, alii ἀνακέεται aut ἀνακεῖται. *g M. Pass. Ask.*, ὑπεκρίναντο *Vind. Arch. Ald.* Exscripsit haec Schol. *Luciani* de Sacrif. T. 1, p. 530., nonnulla mutans. *h* Τὸ ἂν *Pass. Ask. Arch. V.* ora *Steph.*, τὰ ἂν *Med. Ald.* Mox *Reiskius* δείσαντές τε Καμβύσεα, ἵνα μὴ αὐτοί. *i* Εἰρημένην *V. Arch. Valla*, tum μετὰ δὲ χρόνον ceteris omissis iidem. *k* Δὴ τὴν *Arch. V.* et ἐπισπωμ. cum *Aldo.* *l* Ora *Steph. Arch. V. Ask. Pass. Rem.* Fragm. *Paris.*, ἐκφέρεται λόγος *Ald. M.*, mox μὲν γὰρ λεγ. plerique, a *Med. Pass. Ask.* γὰρ abest. *m* Non legit *Arch.*, sed mox κυνὸς βαλέειν μάχεσθαι. *n* Δακρύει *V.* Fragm. *Paris.* *o* Καὶ καταμαθ. *Arch. Vind.*, tum ἐκείνῳ cum *Pass.* et *Ask.*

Haec vir doctissimus in *Miscell. Lipsiens.*; verum enim vero προσαγαγόντα καταποντῶσαι cum Prexaspem signent, aliumne praecedentia postulabunt? Adduxit infelicem Smerdin ad Rubrum mare, sive *Persicum sinum*, (nam is innuitur, uti I, 189. VI, 20.) Prexaspes, sed quo obtentu proditum non est.

65. Εἴρετο τοὺς βασιληΐους δικαστάς] In *Scholiis* ad *Lucian.* de Sacrif. I, p. 530. responsum exhibetur iudicum ad Regis quaestionem. De Regiis his iudicibus agens *Brissonius* de R. P. I, p. 119. eosdem fuisse censuit apud Persas τοὺς περιχώρους δικαστὰς et τοὺς βασιλικοὺς, quos diversis his appellationibus distinguit *AElian.* V. H. I, c. 34. isthoc cap. tribusque praecedentibus Persica tradens haud certe protrita: sed iudices περιχώρους, sive *Dinon*, seu alius vocasse videtur, qui regionem peragrantes ius dicendo leviores forte controversias in pagis dirimebant; quales olim in Attica Κατὰ Δήμους δικασταὶ dicti, οἱ περιϊόντες κατὰ δήμους τὰ μέχρι δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, teste *Aristotele* ap. *Harpocr.* et *Poll.* VIII, 100. In *Demosthenis* Or. c. Timocratem lectum olim Κατὰ δήμους δικαστὴς, non inventum *Valesio*, restitui debet p. 463. §. 176. ubi vulgatur κατὰ νόμους δ. VALCKEN.

66. Βασιληΐους δικαστάς] Interponi καλεομένους ex *Valla* et Codd. poterit, ubi necessitas, quam nullam video, urserit. Supra C. 14. et VII, 194. βασιλήϊοι δικασταὶ tantum. Multa de illis *Barn. Brissonius* R. Pers. I, 132. p. 187. et docti interpretes ad *AEliani* Var. Hist. I, cap. ult. et in *Hesychium*, quibus ex *Heliodori* AEthiop. VIII. p. 482. adstrui possunt: τούς τε δικάστας Περσῶν, οἳ τὸ βουλεύεσθαι ὑπὲρ τῶν κοινῶν, καὶ δικάζειν καὶ τιμωρίας ὁρίζειν ἰσχὺν εἶχον. Adferunt enim illis amplius ornamentum.

69. Ἤ σφι παρευρεθῇ τι ἄδικον] Cl. *Gronov.* iure ita. Firmatur casu Sandocis, quem *regium iudicem* Darius, ὅτι ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην ἐδίκασε, in crucem tolli iussit VII, 194. Scripsi μέχρι τούτου, sicuti C. 21. Nam quae *Valla* et *Arch.* mox liberaliter offerunt, illis non utor. Cum *Aldino* ἀνακέαται secus habet: male *Stephanus* mutavit, quippe Ἰακὸν et genuinum, uti I, 14. et alias.

80. Ἔγημε τὴν ἐρωμένην] Nihil demuto. Atossam intelligit, indice Schol. *Luciani*, idque liquet ex C. 88. huius Musae. Sororum Cambysis alteram, comitem in AEgyptum et deinceps uxorem *Libanius* Antioch. p. 343. et Or. XXXII. p. 668. D. *Meroën* indigetat, haud scio unde edoctus. Mox λέγεται λόγος ex Membranis placuit. Τῆς πέρι ΛΕΓΕΤΑΙ ὅδε ΛΟΓΟΣ II, 135. et C. 47. ἔστι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ λεγόμενος &c.

99. Θεί-

Græci illam a Cambyſe fuiſſe interemptam memorant: AEgyptii vero ob id, quod, quum ad menſam diſcumberetur, mulier lactucam ſumpſit, eiusque decerptis foliis, virum interrogavit, utrum diſcerpta lactuca an denſa pulchrior foret: quum hic reſpondiſſet, denſam; hanc, inquit, lactucam aliquando imitatus es, qui Cyri domum denudaſti. Ibi Cambyſem indignatione percitum, inſiluiſſe calcibus in prægnantem, eamque abortu e-
33 dito deceſſiſſe. Ita Cambyſes in domeſticis inſaniit, ſive id propter Apin, ſive aliunde, qualia multa humanis mala contingere ſolent. Etenim fertur Cambyſes ab ipſis natalibus grandi quodam laboraſſe morbo, quem quidam ſacrum nominant: ut haud ab fide fuerit, quum corpus magna infirmitate correptum eſſet, eius nec mentem ſanam
34 fuiſſe. At in alios quoque Perſas hæc inſanivit; narratur enim dixiſſe Prexaſpi, quem præcipuo honore proſequebatur, et qui ad eum nuncios perferebat: et cuius filius pincerna Cambyſis erat, qui honos et ipſe non parvus eſt. Fertur autem dixiſſe iſta; o Prexaſpes, quemnam virum Perſæ me eſſe cenſent? aut qualem de me ſermonem habent? Et iſte reſpondiſſe, o Domine, cetera quidem omnia in te magnis laudibus ferunt; ſed nimis te vino deditum aiunt eſſe. Hæc ille de Perſis dicebat. Quibus ille indignatus, Siccine, reſpondit, me Perſæ aiunt vino deditum deſipere, nec mentis eſſe compotem? ergo in eo, quod prius dixerunt, non veri fuere. Nam Perſas conſiliarios ſuos, in qui-

σθαι ὑπὸ Καμβύσεω. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς τραπέζῃ περικατημένων, λαβοῦσαν [a] θρίδακα τὴν γυναῖκα περιτῖλαι· καὶ ἐπανείρεσθαι τὸν ἄνδρα, [b] κότερον περιτετιλμένη ἢ δασεῖα ἡ θρίδαξ ἐοῦσα εἴη καλλίων· καὶ τὸν φάναι, [c] δασεῖαν· τὴν δ᾽ εἰπεῖν, „ Ταύτην „ [d] μέν τοί κοτε σὺ τὴν θρίδακα ἐμιμήσαο, τὸν Κύ„ρου οἶκον ἀποψιλώσας·" τὸν δὲ θυμωθέντα, ἐμπηδῆσαι αὐτῇ ἐχούσῃ ἐν γαστρὶ, καί μιν ἐκτρώσασαν ἀποθανεῖν. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς [e] οἰκηίους ὁ Καμβύσης ἐξεμάνη, εἴτε [f] δὴ διὰ τὸν Ἆπιν, εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ ἐώθεε ἀνθρώπους κακὰ καταλαμβάνειν· καὶ γάρ τινα [g] ἐκ γενεῆς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν ὁ Καμβύσης, τὴν ἱρὴν ὀνομάζουσί τινες· οὔ νύν τοι ἀεικὲς οὐδὲν ἦν, τοῦ σώματος νοῦσον μεγάλην νοσέοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγιαίνειν. Τάδε δ᾽ ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας ἐξεμάνη· [h] λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς Πρηξάσπεα, τὸν ἐτίμα τε μάλιστα, καί οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος, τούτου τε ὁ παῖς [i] οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ, [k] τιμὴ δὲ καὶ αὕτη οὐ σμικρή· εἰπεῖν δὲ λέγεται τάδε, „ Πρήξασπες, κοῖόν „ με τίνα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα; τίνας τε „ λόγους περὶ [l] ἐμέο ποιεῦνται; τὸν δὲ εἰπεῖν, Ὦ „ δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα μεγάλως ἐπαι„νέεαι, τῇ δὲ [m] φιλοινίῃ σέ φασι πλεόνως προσ„κέεσθαι·" τὸν μὲν δὴ λέγειν ταῦτα περὶ Περσέων· 173 τὸν δὲ θυμωθέντα, [n] τοιάδε ἀμείβεσθαι, „ Νῦν „ ἄρα μέ [o] φασι Πέρσαι οἴνῳ προσκείμενον παρα„φρονέειν, καὶ οὐκ εἶναι νοήμονα· οὐδ᾽ ἄρα σφέων „ οἱ πρότεροι λόγοι ἦσαν [p] ἀληθέες·" πρότερον γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ συνέδρων ἐόντων, καὶ Κροί-

a Citat Gloſſ. Sangerman. et *Phrynichus*. Mox περιτεῖλαι *M. Paſſ. Ask.*, vulgatum habet *Ald. Arch. V. Rem. Paris. A. B.* cum Fragm. *b Arch. M. Paſſ. Ask. V.*, κότερα *Ald.*, ſtatim περιτετιλμ. ἢ δασεῖα ἡ θρίδαξ ἐοῦσα εἴη καλλίων *Arch. Vind.*; ultimum καλλίων etiam in *M. Ask. Paſſ.* Fragm. *Paris.*; ἀμείνων *Ald.*, olim erat ἡ θρίδαξ, ἢ δασεῖα, εἴη καλ. *c Arch. V. Paſſ. Ask.* ora *Steph.*, alii cum *M.* δασεῖα. *d M. V.* Fragm. *Paris. Paſſ. Ask.*, μὲν δή κοτε *Ald. Paris. A. Rem.*; tum διεμιμήσαο Fragm. *Paris.*, ἐμιμήσω *Arch. V.* *e* Οἰκειοτάτους *V. Arch. Valla*, qui οἰκηϊωτάτους ſi obſferrent, quod hac in re C. 65., laudem mererentur. *f Arch. Ask. V. Paris. A. B. Ald.*, quod revocavi, in aliis δέ. *g* Καὶ ἐκ γεν. *Arch. V.*, paullo ſuperius κακὰ non habet *Paſſion.* tum ἐώθεε *M. Paſſ. Ask.*, vulgo ἔωθε cum *Ald. Arch. V.* *h* Quatuor haec omittit Fragm. *Paris.*, ſed πρὸς δὲ Πρ. *i* Οἰνοχόει Καμβ. idem. *k M. Ask. Paſſ. V. Arch.*, καὶ in aliis non invenitur. *l* Ἐμεῦ *Arch. V.* *m M. Paſſ. Ask. Arch. V. Valla*, Fragm. *Paris.*, in quo μεγάλως προσκ., φιλονεικίῃ *Ald.* et *Edd.* prior. cum *Paris. A.* *n* Fragm. *Paris. M. Ask. Paſſ.*, ceteri τοιῇδε, levi differentia. *o Paſſ. Ask. Arch.*, ſed προσκεισάμενον neglecto οἴνῳ *V.*; *Valla*, ora *Steph.*, Πέρσαι aliis abſunt. *p* Ἀληθέες, αὐτίκα δὴ εἴσῃ· πρότερον Fragm. *Paris.*

99. Θρίδακα τὴν γυναῖκα περιτῖλαι] Remittimur ad exploſum ἀποτείλας Muſae Primae C. 123., ut περιτεῖλαι *Med.* ſtabiliatur. Error eſt ſcribarum, ſimplicem vocalem et diphthongum, ut ſaepiſſime in MSS., confundentium. Iam quod in *Arch.* et *Vind.* ἡ δασεῖα ἡ θρίδαξ ἐοῦσα Herodoteum quodammodo redolet genium; prorſus autem, ubi δασέη foret. Verum multorum in ſimilibus graſſata licentia eſt. Θρίδαξ ex Grammaticorum decreto Ionum tantum eſt, θριδακίνη Atticorum, cui docti viri non adſurgunt. Lege eorum animadverſiones ad *Thom. Mag.* Θριδακίνη.

1. Ἡ δασεῖα εἴη καλλίων] Interpretamentum videtur, quod in Codd. inventum a *Galeo* et *Gronov.* καλλίων· ab *Herodoto* ſcriptum: κότερα περιτετιλμένη ἡ θρίδαξ, ἢ δασεῖα ἐοῦσα (hoc e Codd. reciperem), εἴη ἀμείνων· καὶ τὸν φάναι, δασεῖαν. Hoc in loco Ἀμείνων reddi potuit καλλίων, ut Ἄμεινον, κάλλιον *Heſychio*, non vice verſa. Quam περιτετιλμένην *Herod.* θρίδακα ἀπολελεμμέναν dixit *Epicharmus Athen.* II, p. 68. F. VALCKEN.

10. Τὴν ἱρὴν ὀναμάζουσί τινες] Vulgus nimirum et ſuperſtitioſi, quorum credulitatem et fraudes explodit Cous Senex in elegante conmentario περὶ τῆς ἱερῆς νούσου, cuius ex p. 308., diſciplina certe, fluxit veriſſima ſequens ſcriptoris obſervatio.

19. Περὶ ἐμέο ποιεῦνται] Rarior pronominis flexio in Muſis, obvia libro I, 126. VI, 86, I. &c. uti σέο C. 9. &c. Contra ea σεῦ et ἐμεῦ, quod hic in *Arch.* et *Vind.*, creberrima. Vir Cl. *Corn. de Pauw* in Praefatione galeata, *Phrynicho* praefixa, non dubitat, amanuenſes erraſſe, et pro σέο et μέο ſcripsiſſe σεῦ et μεῦ· haec enim Dorica eſſe, non Ionica. *Etymologum* auctorem in Ἐμεῖο et *Phavorinum* in V. Ἐγὼν advocat hanc ad rem, non malos quidem, at non locupletes. Gravior multo *Apollonius Dyſcolus* in Excerptis eſt et apud *Salmas.* in *Solin.* p. 591., ubi Ἐμεῦ κοινὴ Ἰώνων καὶ Δωριέων· ἐμεῦ δ᾽ ἕλετο μέγαν ὅρκον· ex *Homero*, cui *Pherecyden* et *Democritum* addit, quos omnes una cum *Herodoto* a ſcribis in his depravatos, etſi *Pavius* confidenter adſerit, haud facile obtinebitur. Equidem non inprobo ἐμέο, ſicubi *Codd.* adeſt auctoritas, nec ἐμεῦ.

21. Φιλοινίῃ —— προσκέεσθαι] Optime reſtituit *Gronovius*: *Herod.* I, c. 134. de Perſis: Οἴνῳ κάρτα προσκέαται. *Athen.* X. p. 433. B. Φίλοινός ἐστιν ὁ πρὸς οἶνον ἕτοιμος· —— Νέστωρ προσέκειτο τῶν ἄλλων μᾶλλον τῷ οἴνῳ. Eamdem reſpiciens hiſtoriam, ſua tamen aliunde repetiit, *Seneca* de Ira III, c. 14. *Cambyſen regem nimis deditum vino* (φιλοινίῃ προσκείμενον) *Prexaſpes unus ex cariſſimis monebat, ut parcius biberet; turpem eſſe dicens ebrietatem in Rege, quem oculi omnium aureſque ſequerentur.* Ex *Herodoto* hiſtoriam ſumſiſſe *Seneca* videbatur *Io. Hartungo* Locor. Memorab. Decur. II, c. 2, 20. VALCKEN.

23. Νῦν ἄρα με φασὶ Πέρσαι] Hoc MSS. repoſitum volunt, eſtque opportunum. Poſt pauca πρὸς τὸν πατέρα Κῦρον Fragm. *Paris.* ex Graecorum more. *Lucianus* Tim. C. 42. οὐδὲν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα. *Plutarch.* Solert. Anim. p. 963. B. καί τοι τὸ μηδὲν ἐν τούτοις πρὸς ἐλέφαντα καὶ κάμηλον ὄντες. In quibus ſimilibusque aliis πρὸς conparationi ſervit. Sed *Cod.* ille ſolitarius incedit: πρὸς τὸν πατ. τελέσαι Κῦρον *Reisk.* et *Abreſch.* ὥστε τελέσαι accipiunt recte, ut ad patris exemplar perveniat, ſive eum aequiparet. Namque *ad patrem conſummandum*, quod pro Laurentiano *adaequandum* Latina acceperunt, obſcurum et alienum eſt.

Κροίσου, εἴρετο Καμβύσης κοῖός τις [a] δοκέοι ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κῦρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο ὡς εἴη ἀμείνων τοῦ πατρός· τά τε γὰρ ἐκείνου πάντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ [b] προσεκτῆσθαι Αἴγυπτόν τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαι [c] μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγον. Κροῖσος δὲ παρεὼν τε καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος [d] τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσεα τάδε, „ Ἐμοὶ μέν νυν, ὦ παῖ „ Κύρου, οὐ δοκέεις ὅμοιος εἶναι τῷ πατέρι· οὐ γάρ κω „ τοί ἐστι υἱὸς οἷόν σε ἐκεῖνος κατελίπετο·" ἥσθη τε [e] ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, καὶ ἐπαίνεε τὴν Κροίσου κρίσιν. Τούτων δὴ ὦν ἐπιμνησθέντα, ὀργῇ λέγειν πρὸς τὸν Πρηξάσπεα, „ Σὺ νῦν [f] μάθε αὐτὸς, „ εἰ λέγουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε αὐτοὶ [g] λέγοντες „ ταῦτα παραφρονέουσι· εἰ μὲν γὰρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ „ τοῦδε ἑστεῶτος ἐν τοῖσι προθύροισι βαλὼν [h] τύχοιμι „ μέσης τῆς καρδίης, Πέρσαι φανέονται λέγοντες οὐδέν· „ ἢν δὲ ἁμάρτω, φάναι [i] Πέρσας τε λέγειν ἀληθέα, „ καί με μὴ σωφρονέειν·" ταῦτα [k] δὲ εἰπόντα, καὶ διατείναντα τὸ τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα· πεσόντος δὲ τοῦ παιδὸς, ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύειν, καὶ σκέψασθαι τὸ βλῆμα· ὡς δὲ ἐν τῇ καρδίῃ εὑρεθῆναι ἐνεόντα τὸν [l] ὀϊστὸν, εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς, γελάσαντα, καὶ περιχαρέα γενόμενον, „ Πρήξασπες, ὡς „ μὲν ἔγωγε οὐ μαίνομαι, Πέρσαι τε [m] παραφρονέουσι, „ δῆλά τοι γέγονε· νῦν δέ μοι εἰπὲ, τίνα εἶδες ἤδη πάν„των ἀνθρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα·" Πρηξάσπεα δὲ ὁρέοντα ἄνδρα οὐ φρενήρεα, [n] καὶ περὶ ἑωυτῷ δειμαίνοντα, εἰπεῖν, „ Δέσποτα, οὐδ᾽ ἂν αὐτὸν „ ἔγωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτω ἂν καλῶς βαλέειν·" τότε μὲν ταῦτα ἐξεργάσατο· ἑτέρωθι δὲ Περσέων [o] ὅμοια τοῖσι πρώτοισι δυώδεκα ἐπ᾽ οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιόχρεῳ ἑλὼν, ζώοντας ἐπὶ κεφαλὴν κατώρυξε. Ταῦτα δέ μιν ποιεῦντα ἐδικαίωσε Κροῖσος ὁ Λυδὸς νουθετῆσαι τοῖσιδε τοῖσι ἔπεσι, „ Ὦ βασιλεῦ, μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ „ θυμῷ ἐπίτρεπε· ἀλλ᾽ ἴσχε καὶ καταλάμβανε „ σεωυ-

quibus et Crœsum, antea interrogarat Cambyses, qualis ipse videretur esse vir ad patrem Cyrum consummandum. Et illi responderant, eum patre esse præstantiorem; qui et omnia illius haberet, et AEgypti ac maris accessionem adiecisset. Hæc quidem Persæ dicebant. Sed Crœsus qui aderat, displicente ei quæ dicebatur sententia, ad Cambysem inquit, Mihi tu quidem, Cyro genite, non videris adæquandus esse patri: nondum enim tibi est filius, qualem ille te reliquit. Hoc audito Cambyses delectatus, Crœsi sententiam approbavit. Quorum nunc reminis- 35
cens, ad Prexaspem iratus inquit: intellige nunc ipse, nunquid Persæ vera dicant, an hæc dicentes ipsi desipiant. Nam si filii tui, qui in anteforibus stat, medium cor non frustrato ictu percussero, constabit nihil Persas dicere: sin aberravero, constabit Persas vera loqui, et me esse male sanum. Hoc loquutus, intendit arcum, puerumque percussit: atque eum collapsum iussit discindi, et inspici ictum, quumque in corde sagitta esset inventa, ob id lætabundus atque cachinnans, ad patrem pueri inquit: Prexaspes, facta est tibi fides non me insanire, sed Persas delirare. Verum nunc mihi dicito, quemnam ex omnibus hominibus iam noris ita ad destinatum emittere sagittas. Prexaspes hominem advertens esse vesanum, et de se timens, Here, inquit, ego ne deum quidem arbitror tam probe sagittare. Et tunc quidem hoc perpetravit. Alibi duodecim Persarum primores similiter ob nullum dignum crimen necavit, vivos in caput defodiens. Hæc 36
eum facientem Crœsus Lydus censuit his verbis admonendum: o rex, cuncta noli ætati atque iræ indulgere: sed cohibe et compesce teipsum. Conducit tibi te providum

a Med. Arch. V. Ask. Pass., δοκέει *Ald.* et *Edd.*, mox τελέσαι non habet *Paris.* Fragm.; καλέσαι *Rem. b* Προσκτήσασθαι *Arch. V. c Arch.*, δὴ omittitur a plerisque aliis. *d* Τῇ γινομένῃ κρ. *V. Arch.*, non absurde, post pauca τάδε non habent. *e Paris. A. B. Ald. Arch. V.* Fragm. *Paris. Rem.*, a *Med. Pass. Ask.* ἀκούσας exulat. *f* Μάθε αὐτὸς, εἰ *Arch. V. Valla*, quod significantius, αὐτὸς deest aliis. *g* Λέγουσι — παραφρονέοντες· ἢν μὲν *Arch.*, posterius et in *V. h* Τύχω *Arch. V.*, et sine τῆς. *i Ask. Pass. V. Arch. Paris. B.* et Fragm., alii τε Πέρσ. *k* Desunt haec duo *V. Arch. l* Margo *Steph. Arch. V. Ask.*, ἰσὸν *Pass. Remig.*, vulgo ἰὸν. *m* Ταῦτα παραφρ. Fragm. *Paris. n* Quatuor haec non leguntur in eodem. *o Ald.*, ὁμοίους *Arch. V. Pass. Ask.*, ὁμοίως vulgo. Mox τοίσιδε τοῖσι ἔπ. *Ald.* non τοῖσδε, ut *Edd.*

36. Ἥσθη τε ταῦτα] Ἀκούσας addendum omnino; quod perperam eiecerat e contextu *Gronovius: istis auditis laetatus est.* Verbis ἥδεσθαι, τέρπεσθαι, χαίρειν, quaeque his significatum habent contrarium, ἄχθεσθαι, λυπεῖσθαι, χαλεπῶς φέρειν, sic solent adiungi participia: *Soph.* Phil. v. 879. ἥδομαι μέν σ᾽ εἰσιδών. v. 673. Οὐκ ἄχθομαί σ᾽ ἰδών τε καὶ λαβὼν φίλον. *Diphilus Athen.* II. p. 47. B. τέρπομαι γυμνοὺς ὁρῶν τοὺς ὀξυπείνους. *Lysias* p. 153, 6. ἀκούων ἠχθόμην. *AEschini*, atque eo etiam adhibitum *Demostheni*, dictum *Euripidis* e Phoenice: Ὅστις δ᾽ ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνὴρ, — Tyranni secundum *Xenoph.* in Hierone p. 531, 34. τοὺς ξένους δυνατωτέρους τῶν πολιτῶν ποιοῦντες ἥδονται. VALCKEN.

36. Ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας] Occupavit veterem sedem ἀκούσας. In Musis ἥσθη (neque *Gronov.* latuit, et *Georg. Arnaldus* Animadv. C. 29. ursit vehementer) tertium sibi sociat casum, alibi quartum, inprudenter erudito iuvene negante. *Menander* in Legation. Excerpt. p. 135. ὡς ἥδεται καὶ αὐτὸς τὴν εἰρήνην· ubi τῇ εἰρήνῃ vir doctus. Sed *Menandrum* Comicus tuetur, *Acharnensium* principio ter ita locutus., et *Scholia* in Il. I, 77.

47. Ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύειν] Apud *Senecam* de Ira III, c. 14. *Cambyses intendit arcum, et ipsum cor adolescentis (id enim se petere dixerat) figit, recisoque* — (Rectius scribetur, et respondebit aptius ad verbum Graecum, *rescissoque*) *pectore haerens in ipso corde spiculum ostendit; ac respiciens patrem interrogavit, satisne certam haberet manum? At ille negavit Apollinem potuisse certius dimittere.* Dixisse patrem refert *Herod.* Δέσποτα, οὐδ᾽ ἂν αὐτὸν ἔγωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτω ἂν καλῶς βαλέειν. Subdit istis Philosophus: *Dii illum male perdant, animo magis quam conditione mancipium:* κακὸς κακῶς ὄλοιτο τῇ ψυχῇ μᾶλλον δοῦλος ἢ τῇ τύχῃ. VALCKEN.

48. Ἐνεόντα τὸν ὀϊστόν] Nulla τὸν ἰὸν controversia turbasset, ni eam scripti movissent Codd. Τὸ βλῆμα, cui supra locus, *H. Stephanus* apud classicum auctorem exstare non arbitrabatur, Thes. T. I. p. 666., deposuit et *Euripides* in Suppl. v. 330. et *Philo Iud.* de Exsecrat. p. 932. E. Ceterum multis tragicam et furentem hanc Cambysis crudelitatem et turpem servilemque Prexaspis adulationem luminibus ornavit *Seneca* III. de Ira C. 14. Ἐπίσκοπα, quod sequitur, *Hesychius* Glossis inseruit, explicuitque Cl. *Io. Alberti* et *Cl. Salmasius* ad *Achillem Tatium* Amor. Clitoph. p. 578.

57. Ὅμοια τοῖσι πρώτοισι] In tanta scribarum discordia, promtus ad *Aldum*, haud iuste ab *H. Stephano* desertum, reditus fuit: caussam ad superioris libri C. 57. produxi. Par sententia *Bergleri*. Fuit autem Persis in variis suppliciorum generibus recepta et sollemnis viventium crudelissima defossio, *Nostro* indice VII, 114., quam quidem ex Abrahami, filium divino iussu inmolaturi, exemplo derivans *Th. Hyde* Reliq. Pers. C. 2, p. 30., a vero longe deflectit. Quantum enim distant *inmolare* et *humi* supplicii caussa *defodere*? Quin si aris mactatos inposuissent Persae, nihil ad Abrahamum, quippe Isacum non inmolantem, quod variis nationibus inpia olim suasit religio.

62. Καταλάμβανε σεωυτόν.] Bene στιγμὴν pingunt *Pauw*, *Reisk.*, *Abresch*, et ante eos *Valla*. Ἀγαθόν τοι ex *Reiskii* correctione, aut ἀγαθόν τι, ut MSS., praestat.

dum esse: sapientis est prospicere: tu vero viros interficis tuos populares ob nullam dignam caussam, interficis pueros: qualia si multa facies, considera ne abs te deficiant Persæ. Enimvero pater tuus Cyrus, etiam atque etiam mandans, mihi præcepit, ut te commonefacerem, subiiciendo quicquid boni comperirem. Hoc illi Crœsus benevolentiam præ se ferens consulebat. Ad quem Cambyses respondens, Etiam mihi tu, inquit, dare consilium audes, tanquam bene aut tuam ipsius patriam administraris, aut patri meo consulueris, iubens eum traiecto flumine Araxe tendere adversus Massagetas, quum illi vellent transire in terram nostram? Imo et teipsum male præsidentem patriæ tuæ, et Cyrum tibi credentem perdidisti, sed ob id nequaquam gaudens; quia olim iam debebam captare in te occasionem. Cum hoc dicto arcum corripiebat velut eum confixurus, at Crœsus cursu se foras proripuit. Hic ubi non poterat sagittare, mandat ministris ut illum comprehensum interimant. Ministri, qui mores eius nossent, Crœsum abdiderunt: hac ratione, ut si Cambyses facti pœnitens requireret Crœsum, eo producto donis afficerentur, quod illum servassent: si non pœniteret, nec desideraret, tunc hominem interficerent. Nec ita multo post quum Cambyses desideraret Crœsum, ministri hoc animadvertentes, enunciant ei hominem superesse. Cambyses se quidem inquit Crœso superstiti adgaudere, sed iis, qui illum servassent, veniam non daturum,
37 sed mortem allaturum: prout et fecit. Multa huiusmodi tam in Persas quam in socios, Cambyses insanivit, Memphi desidens, et vetusta recludens sepulcra, mortuosque inspi-

„ σεωϋτόν· [a] ἀγαθόν τι πρόνοον εἶναι· σοφὸν δὲ ἡ προμηθίη· σὺ δὲ κτείνεις μὲν ἄνδρας σεωϋτοῦ [b] πολιήτας ἐπ' οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιόχρεῳ ἑλών, κτείνεις δὲ παῖδας· ἢν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποιέῃς, ὅρα ὅκως μή σευ ἀποστήσωνται Πέρσαι· ἐμοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κῦρος 174
„ [c] ἐνετέλλετο πολλὰ κελεύων σε νουθετέειν, καὶ ὑποτίθεσθαι ὅ, τι ἂν εὑρίσκω ἀγαθόν.” ὁ μὲν δὴ εὔνοιαν φαίνων συνεβούλευέ οἱ ταῦτα· ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε, „ Σὺ καὶ ἐμοὶ τολμᾷς συμβουλεύειν, [d] ὡς χρηστῶς μὲν τὴν σεωϋτοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας, εὖ δὲ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συνεβούλευσας, κελεύων αὐτὸν [e] Ἀράξεα ποταμὸν διαβάντα, ἰέναι ἐπὶ Μασσαγέτας, βουλομένων ἐκείνων διαβαίνειν ἐς τὴν ἡμετέρην; καὶ ἀπὸ μὲν σεωϋτὸν ὤλεσας, τῆς σεωϋτοῦ πατρίδος κακῶς προστάς, ἀπὸ δὲ ὤλεσας Κῦρον, πειθόμενόν σοι· ἀλλ' [f] οὔτι χαίρων· ἐπεί τοι καὶ πάλαι ἔς σε προφάσιός τευ ἐδεόμην [g] ἐπιλαβέσθαι.” ταῦτα δὲ εἴπας, ἐλάμβανε τὸ τόξον ὡς κατατοξεύσων αὐτόν. Κροῖσος δὲ ἀναδραμὼν ἔθεε ἔξω· ὁ δέ, ἐπεί τε τοξεῦσαι οὐκ εἶχε, ἐνετείλατο τοῖσι θεράπουσι [h] λαβόντας μιν ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ θεράποντες, ἐπιστάμενοι τὸν τρόπον αὐτοῦ, κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον· ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥστε εἰ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ, καὶ [i] ἐπιζητήσει τὸν Κροῖσον, οἱ δέ, ἐκφήναντες [k] αὐτόν, δῶρα λάμψονται ζωάγρια Κροίσου. ἢν δὲ μὴ μεταμελῆται, [l] μηδὲ ποθῇ μιν, τότε καταχρῆσθαι· ἐπόθησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον οὐ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θεράποντες μαθόντες τοῦτο, [m] ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ ὡς περιείη. Καμβύσης δὲ Κροίσῳ μὲν συνήδεσθαι ἔφη περιεόντι, ἐκείνους μέντοι τοὺς περιποιήσαντας οὐ [n] καταπροΐξεσθαι, ἀλλ' ἀποκτενέειν· καὶ ἐποίησε ταῦτα. Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐξεμαίνετο, μένων ἐν Μέμφι· καὶ θήκας τε παλαιὰς ἀνοίγων, καὶ σκεπτόμενος

a Ἀγαθόν τι πρ. *Arch. V.*, ἀγαθόν τε *M. Ask. Pass.*, in *Ald.* ἀγαθῶν τε et *Paris.* duobus. Mox προμηθίη *Arch. Ask. Vind.*, vulgo προμηθείη. *b M. Ask. V. Arch. Pass.*, πολιήτας *Ald. Edd.*, porro ἑωϋτοῦ πολ. *V. Arch.* Mox ὅκως —— ἀποστήσονται aequius melius. *c* Ἐνετείλατο *Arch. V.* *d* Iidem cum *Valla*; ὃς vulgo. *e Ald. Arch. Rem.*, Ἀράξην *M. Pass. Ask.*, male. *f M. Ask. Pass.*, οὔ τι χαίρω *Arch. V.*, vulgo ex *Ald.* οὔτοι χαίρων. *g* Hae tres voces absunt a *Med. Pass. Ask.*, statim τὰ τόξα *Arch. Vind.* *h* Λαμβάνοντας *Rem.* et *Steph.* ora. *i V. Arch.* quos sequor; ἐπιζητῇ *M. Ask. Pass.*, ἐπιζητοίη *Ald. Paris. A.* *k* Omittunt *Arch. V.*, qui mox λήψονται, male; tum ἢ δὲ μή in *Med.* ἢν δὲ μή *Ald.* et *Paris. A.* cum Edd. ἢν μὲν δὴ μή. *l* Μηδέποτε, τότε *Arch. V.* *m* Ἐπήγγελον iidem. *n* Καταπροΐζεσθαι *Arch.*

stat. Notum est Latini poetae *Triste lupus stabulis.* Noster διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον VII, 10, 7. et plenius III, 53. Φιλοτιμίη κτῆμα, aut χρῆμα, variant enim *Codd.*, σκαιόν. Porro προμηθίη dialecto debetur, uti II, 18. Scriptor ipse I, 88. καὶ κάρτα ἐν πολλῇ ΠΡΟΜΗΘΙΗι εἶχε· *Euripides* Hecub. v. 795., *Sophocles* Philoct. v. 558. ubi προμηθείας contra Atticorum poëtarum morem, de quo copiose et docte *Valcken.* ad Phoenisf. p. 496.

71. Ὡς χρηστῶς μὲν τὴν &c.] Ironia in ὃς χρηστῶς frigebat admodum: melius est in bonae fidei Codd., qui quoque κελεύων τὸν Ἀράξεα, uti I, 205. 210. 211. Male vero de iussu κελεύων accipiunt; suasorem monitoremque requirit, sicuti supra πολλὰ κελεύων et passim alia.

78. Ἀλλ' οὔτι χαίρων] Ex diversis ista lectionibus est genuina. Eadem verba legerat, e praecedentibus explenda, *Herodotus* in *Euripidis* Oreste v. 1595. Supra I, c. 128. ἀλλ' οὐδ' ὣς ὁ Κῦρός γε χαιρήσει. *T. H.* in Miscell. Obs. VI, p. 343. *Formula*, inquit, *loquendi, quamquam in speciem lenior, gravem habet magnique mali comminationem*: nonnulla collegit *D'Orvillius* in *Chariton.* p. 641. Hic quoque dici potuerat: Ἀλλ' οὔτι χαίρων ταῦτα τολμήσεις λέγειν, sive συμβουλεύειν. In Messenicis *Pausan.* p. 332. egregius ille patriae defensor Theoclus: Ἀλλ' οὔτοι τὸν πάντα γε χρόνον χαίροντες καρπώσεσθε τὰ Μεσσηνίων· vera vatem praedixisse demonstravit Spartanis Epaminondas. VALCKEN.

78. Ἀλλ' οὔτι χαίρων] Nihil formula certius. *Sophocles* Philoct. v. 1293. ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἢν τόδ' ὀρθωθῇ βέλος. Oedip. Tyr. v. 372. ἀλλ' οὔτι χαίρων, δίς γε πημονὰς ἐρεῖς. *Euripid.* Orest. v. 1593. &c. Ceterum trium vocum in *Med.* et aliis defectus, absentiaque a *Vallae* libro vocabulorum ταῦτα δὲ εἴπας, esse quidpiam hic superflui manifestat. Si cum *Gronovio* adsentiri *Medic.* libebit, orationis habitus Cambysem, ira praecipitem, exprimet haud male. Eum adi.

93. Οὐ καταπροΐξεσθαι] Pro οὐκ ἀνατεὶ, vel οὐκ ἀτιμωρητὶ, *non impune*, veteres etiam dixerunt οὐ προῖκα; Iones οὐ προῖκα, id est οὐκ ἀμισθὶ, vel οὐκ ἀζημίως· *poena*, τιμή, *merces* erat flagitiis debita. Hinc Ionica manavit forma loquendi, οὐ καταπροΐξεσθαι, *non impune laturum.* Miror cur in notis ad Equites *Arist.* sub *Casauboni* nomine vulgatis, dicatur illud *Atticis scriptoribus familiare verbum*; quod apud nullum, quantum recordor, invenitur nisi *Aristophanem.* Quinimo plebs Attica duntaxat transsumsisse videtur in quotidianas iurandi formulas illud Οὔτοι καταπροίξει· non nisi a iurantibus adhibitum invenietur: *ut tu istud*, ita me Iupiter amet, *non impune feceris*; vel *dixeris*, οὔτοι καταπροίξει τοῦτο δρῶν· aut λέγουσα ταυτί. vid. *Arist.* Vesp. v. 1357. Thesm. v. 573. Eq. v. 433. In eumdem sensum apud *Herod.* semper verbum iungitur participiis L. III, c. 156. οὐ δὴ ἐμέγε ὧδε λωβησάμενος καταπροΐξεται· *non sanequam impune feret quod me sic mutilavit*: L. V, c. 105. VII, c. 17. Participii loco nominis pronominisve secundus casus accedens verbo vim indit *irridendi, insultandive*, atque adeo etiam *despicatui habendi*: mulier indignabunda Vespis *Ar.* v. 1387. Οὔτοι, μὰ τὼ θεώ, καταπροίξει Μυρτίας· *Berglerus* interpretatur: *Ita me divae ament, ut tu non impune illuseris Myrtiae*, et in Nub. v. 1242. *Scholiastes* ad Eq. v. 433. optime cepit, οὐ καταγελάσεις μου χωρὶς ζημίας· adferens in eam rem *Herodotea* quaedam, et iambum *Archilochi*, restituendum ex *Etymologo* p. 689, 3. Ἐμεῦ δ' ἐκεῖνος οὐ καταπροίξεται· *non ille me* sic *impune spreverit*, infidus forte Lycambes. VALCKEN.

et sacra et simulacra. Genti cuique placent avitæ consuetudines.

μενος τοὺς νεκρὺς· [a] ἐς δὲ δὴ καὶ τῦ Ἡφαίςυ τὸ ἱρὸν ἦλθε, καὶ πολλὰ [b] τῷγάλματι κατεγέλασε· ἔςι γὰρ τῦ Ἡφαίςυ τὤγαλμα τοῖσι [c] Φοινικηΐοισι Παταΐκοῖσι ἐμφερέςατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι [d] πρῴρῃσι τῶν τριήρεων περιάγυσι· ὃς δὲ τύτυς μὴ ὀπώπεε, [e] ἐγὼ δέ οἱ σημανέω· πυγμαίυ ἀνδρὸς μίμησίς ἐςι· ἐσῆλθε [f] δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων τὸ ἱρὸν, ἐς τὸ οὐ θεμιτόν ἐςι ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ τὸν ἱρέα· ταῦτα δὲ τἀγάλματα καὶ ἐνέπρησε, πολλὰ κατασκώψας· ἔςι δὲ καὶ ταῦτα [g] ὅμοια τοῦ Ἡφαίςυ· τύτυ δέ σφεας παῖδας λέγυσι εἶναι. [h] Πανταχῇ ὦν μοι δῆλά ἐςι, ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν ἱροῖσί τε καὶ [i] νομαίοισι ἐπεχείρησε καταγελᾷν· εἰ γάρ τις [k] προθείη πᾶσι ἀνθρώποισι ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίςυς ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι [l] ἂν ἑλοίατο ἕκαςοι τοὺς ἑωϋτῶν· οὕτω νομίζυσι πυλύ τι καλλίςυς τοὺς ἑωϋτῶν νόμυς ἕκαςοι εἶναι·
175 οὔκων [m] οἰκός ἐςι ἄλλον γε δὴ ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα [n] τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι· ὡς δὲ οὕτω νενομίκασι τὰ περὶ τοὺς νόμυς πάντες οἱ ἄνθρωποι, πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεςι ςαθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ [o] καὶ τῷδε· Δαρεῖος ἐπὶ τῆς ἑωϋτῦ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων τοὺς παρεόντας, εἴρετο ἐπὶ [p] κόσῳ ἂν χρήματι βυλοίατο τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι· οἱ δὲ ἐπ' οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν [q] τῦτο. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν τοὺς καλεομένυς [r] Καλατίας, οἳ τοὺς γονέας κατεσθίυσι, εἴρετο, παρεόντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ δι' ἑρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ' ἂν τελευτέοντας τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρί· οἱ δὲ, ἀμβώσαντες μέγα, [s] εὐφημέειν μιν ἐκέλευον· [t] οὕτω μέν νυν

ſpiciens. Ipsum vero etiam templum Vulcani adiit, multo derisu ſimulacrum illius quoque cavillatus est, ſiquidem ſtatua Vulcani ſimillima est Pataicis Phœniciis, quos in triremium proris Phœnices circumferunt: quos qui non vidit, ego ei indicabo, esſe illos Pygmæi viri imagine. In templum quoque Cabirorum, inacceſſum alteri quam ſacerdoti, ingreſſus est: et quæ illic erant ſimulacra, multis in ea iocatus verbis, concremavit. Sunt autem et hæc Vulcani ſimilia, huius autem illos aiunt eſſe filios. Vndique igitur mihi clarum eſſe videtur; 38
Cambyſem vehementer inſaniſſe; non enim tentaſſet templa ac ritus habere ludibrio. Nam ſiquis univerſis hominibus præbeat facultatem optimas ex omnibus leges eligendi, profecto cunctas ſinguli rimati, ſuas eligerent. Ita exiſtimant quique longe pulcherrimas eſſe ſuas leges. Non igitur credibile est alium virum quam dementem, talia ludibrio habere. At ita de ſuis omnes homines legibus ſentire, licet cum multis aliis coniecturis colligere, tum etiam hac: Darius accitos qui in ſua ditione erant Græcos percontatus est, quanta pecunia vellent defunctis parentibus veſci: illis negantibus ulla ſe pecunia hoc eſſe facturos, Darius dehinc Græcis præſentibus, et quæ dicebantur per interpretem diſcentibus, vocatos ad ſe eos Indos, qui Calatiæ nominati veſcuntur parentibus, rogavit, quantum accipere pecuniarum vellent, ut patres defunctos igne comburerent. Indi vehementer reclamantes, meliora illum ominari iubebant. Atque ita moribus comparatum est

a Ὡς δὲ δὴ καὶ ἐς τὸ Ἡφαίς. ἱρὸν *Med.*, τοῦ Ἡφ. τὸ ἱρὸν *Paſſ. Ask.*, ceteroqui *Med.* conſentanei, ἐς δὲ δὴ καὶ τοῦ Ἡφ. τὸ *Arch. V.*, τοῦ *Ald. Paris. A.* non habent. *b* Τῷ ἀγ. *Arch. V. Paſſ. Ask.* *c* Φοινικοῖσι *Arch. V.* *d* Πρώτῃσι *Paſſ.* *e* *Ald. Rem. Paris. A. B.*, ὧδε σημαν. *M. Ask. Paſſ.*, in *Arch. V.* ἐγὼ σημ., mox πυγμαίῳ. ἀν. cum *Arch. Ald.* *f* Deſit *Arch. V.*; *Strabo* haec citavit x, p. 725. A. *g* *M. Ask. Paſſ.* et *Thom. M.* in Ὅμοια. Alii τοῖσι τοῦ Ἡφ. cum *Ald. Paris. A. B. Arch. Vind.* tum paullo ante ἔςι γὰρ καὶ *Arch. V.* non male. *h* Πολλαχοῦ *Arch.*, πολλαχῇ Eton., haud prave. *i* Νομίμοισι *Arch. V.*, ſine cauſſa. *k* *Paſſ. Arch. M. Stob.* Serm. xxiii. p. 190., *Origen.* c. Celſ. v. p. 603. προσθείη· vulgatum est *Ald.* et *Edd.* *l* Ἀνελοίατο *Stob.* ex *Gesneri* cura, non ita editio princeps. *m* *Med. Ask. Paſſ.*, εἰκὸς *Orig. Ald. Arch.* &c. Mox ἄλλον γε δὴ ἢ *Arch.*, ἄλλον γε ἢ *Orig.* cum *Valla*, ἄλλο γε ἢ *Ald.* et *Edd.* *n* *Paris. A. B. V. Arch. Origen.* recte ſatis; τὰ non est in *Med. Ask. Paſſ.*, mox πάντες οἱ ἀνθ. *Arch. V. Orig.*, οἱ deſit aliis. *o* Sic omnes: male *Gron.* καὶ ἐν τῷδε ad I, 18. *p* *M. Ask. Paſſ. V. Orig.*; vulgo πόσῳ, ſtatim πατέρας non habet *Arch. V.* *q* Ταῦτα *V. Arch.* *r* *V. Arch. Valla*, Καλλατ. alii, etiam *Orig.* *s* Εὐφημέειν *Orig.* bene. εὐφημεῖν ceteri. *t* *Paris. A. B. Arch. Ald. V. Orig.*, οὕτω νυν *M. Paſſ. Ask.*, citra ius.

97. Ἐς δὲ δὴ καὶ τοῦ Ἡφ. τὸ ἱρόν] Longe hoc ſuavius ambitioſo *Medic.* ὡς δὲ δὴ καὶ ἐς —. Cui enim bono dictionis illud principium? Geminum vulgato est ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβ. τὸ ἱρὸν, quod conſequitur. De Pataicis Phoeniciis egregie post *Scaligerum* et *Bochartum* ad *AEſchyli* vii. C. Theb. v. 214. *Stanleius.* In triremium proris locatos *Noſter* adſeverat, ἐν ταῖς πρύμναις ſive *puppibus* Scholiaſtes, neſcio unde. An ἐν τῇσι πρύμνῃσι ſuo in Codice vidit? Id ſuſpicari proclive foret, niſi plura eaque abſona, uti alias patefiet, adſcripſiſſet ſaepe. Scholiaſten *Suidas* ſolito more excerpsit, fortaſſe et *Heſychius.* Uterque Pataicos in puppe navium ponit, acriter correptus a *Io. Swintono* Diſſert. de Num. Samaritan. et Phoenic. p. 60., ubi Sidoniorum in numo, modo vir doctus recte perſpexerit, navis prora deos tutelares, ſive Pataicos, ostentat.

2. Ἐγὼ δέ οἱ σημανέω] Mutari *Aldinum* haud debuerat. Ex *Medicei* ſcriptura τῷδε σημανέω, *illi declarabo*, formavit *Abreſchius.* Vide hoc I, 75. τὴν ἐγὼ — συμανέω. et IV, 99. ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω. Alia non ſtipo. Id adiungere alienum non erit, πυγμαίου ἀνδρὸς μίμησιν *Tob. Gutberlethum* de Myſt. Deor. Cabir. C. vi, p. 43. vertiſſe *fortis* ſive *robuſti viri imaginem*, cauſſa ex conparatione cum Vulcano, fabro, et propterea robuſto admodum, ſumta, tum quod πυγμαῖοι in Graecis *Ezechiel.* xxvii, 11. ſint viri membris toroſis. Verum Vulcani ſtatuae fuerintne ea, quam fingit, *Herodoti* aevo forma, quis docebit? nam πυγμαῖοι ex *Ezechiele* nihil ad istos homunciones. *Aquila*, doctus interpres, ſed verbum verbo reddere ſuetus, גמדים *Gammadim* Prophetae, quia גמד *cubitus*, πυγμαίους fecit, ſecutique Latini ſunt, praebita multis errandi ac cavillandi anſa.

9. Εἰ γάρ τις προθείη] Haec et ſeqq. ſuum in Florileg. recepit *Stobaeus* Tit. περὶ Φιλαυτίας, p. 190. Reſpicit, ut *Herodoti* plura, Sophiſta, Diſſ. περὶ καλοῦ καὶ αἰσχροῦ, in Fragm. *Pythag.* p. 715. docens, *non eadem omnibus eſſe honeſta atque turpia, ſed omnia maiorum inſtitutis iudicari*, ſicuti loquitur *Corn. Nepos.* Quibus adſuevimus uſu diuturno, natale ſolum, patriae leges, atque inſtituta maiorum, prae aliis pulcra videntur hominibus, ut naturae, ſic receptarum conſuetudinum tenaciſſimis. Vel hoc ſolum, *Herodoto* iudice, Cambyſen argueret dementiae, quod AEgyptiorum ſacris violatis religioſos ritus habuerit ludibrio. VALCKEN.

9. Εἰ γάρ τις προθείη] Hoc locum merito tuetur, rei et ſententiae unice congruens. Solent amanuenſes utrumque modo litera auctius, brevius modo pingere, ſed damno orationis. Exempla dabunt *Diodorus* I, 2., *Lyſias* Orat. de Caed. Eratoſth. p. 12. cum nota Cl. *Taylor*, et *Dionyſius Halicarn.* Ant. x. p. 662. A. et quae ibi *Sylburgius.* Si quem tamen *Origenes*, *Stobaeus* et MSS. aliorſum trahant, utatur obſervatis *Gronovii.* Hoc addo, ἄλλον γε δὴ ex *Origene* et *Arch.* pristinam in ſedem rediiſſe.

22. Τοὺς καλεομένους Καλατίας] *Hecataeus* nationis huius Indicae nomen eodem ſcribit modo apud *Steph. Byz.* in Voc. At infra C. 97. Καλαντίαι, ſive ex MSS. Καλλιςίαι. Gentes, parentes ſuos vorantes, produntur plures. Conf. *Sextum Empiric.* Hypotyp. III, 24. p. 184. cum *Fabricii* obſervatis.

29. Νά-

est: recteque mihi videtur Pindarus in carmine fecisse ut diceret, Legem omnium es-
39 se regem. CETERVM dum Cambyses in AEgypto bella gerit, Lacedæmonii quoque intulere bellum Samo et Polycrati AEacis filio, qui Samum vi occupatam habebat, et urbem inter initia trifariam partitus erat cum fratribus; Pantagnoto et Sylosonte: quorum deinde altero necato, altero, qui erat iunior, Sylosonte eiecto, totam obtinebat Samon, et inito fœdere hospitii cum Amasi rege AEgypti, mittens munera, vicissimque ab eo accipiens: brevique statim tempore res eius adeo processerunt, ut per Ioniam ceteramque Græciam celebrarentur. Quocunque enim bellare intenderet, cuncta ei prospere cedebant, quum haberet centum naves quinquaginta remorum, mille sagittarios, invadens omnes sine ullo cuiusquam discrimine: quod diceret, se magis gratificaturum amico, si ei quæ abstulisset redderet, quam si nihil omnino auferret. Multas itaque hic insulas, multa etiam in continente oppida capiebat. Sic etiam Lesbios cum omnibus copiis opem Milesiis ferentes navali prœlio vicit cepitque, qui omnem fossam mœnia Sami ambientem vin-
40 cti foderunt. Atque res Polycratis tantopere secundas esse non latuit Amasin, cui hoc curæ erat. Sed quum assidue forent multo secundiores, Amasis libellum Samum mi-

νῦν ταῦτα νενόμισται· καὶ ὀρθῶς μοι δοκέει Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι. Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου, ἐποιήσαντο καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατηίην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεα τὸν Αἰάκεος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς· καὶ τὰ μὲν πρῶτα τριχῆ δασάμενος τὴν πόλιν, τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶντι [a] ἔνειμε· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτέων ἀποκτείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἐξελάσας, ἔσχε πᾶσαν [b] τὴν Σάμον· ἴσχων δὲ, [c] ξεινηίην Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ συνεθήκατο, πέμπων τε δῶρα, καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα αὔξετο, καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρεε εὐτυχέως· [d] ἔκτητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν, καὶ χιλίους τοξότας· ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα. τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδοὺς τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών· συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων αἱρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστεα· ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βοηθέοντας Μιλησίοισι, ναυμαχίῃ κρατήσας εἷλε, οἳ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὤρυξαν. Καί κως τὸν [e] Ἄμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλά οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. πολλῷ [f] δὲ ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης, γράψας ἐς βι-

a Διένειμε *V. Arch.* b Abest pronomen utrique et *Ask. Pass. Arch.*, qui ἔχων ξεινίην. c *M. Ask. Pass.*, φιλίην ora *Steph.*, ξεινίην alii. Porro Αἰγύπτου *Rem.* margo *Steph. Arch. V. M. Pass. Ask.*, Αἰγυπτίων ceteri: denique φιλίην σενεθήκ *Ask. Med. Pass.*, quam vocem alii non norunt. d *Paris. A. B. Ald. Rem.*, quod Ἰακόν. Vid. II, 108. et *Eustath.* Hom. p. 759, 41. ἐκέκτητο *M. Pass. V. Arch.* Brevi post ἔφερε δὲ καὶ &c. habet *Eustath.* Hom. p. 573, 18. e Ἄμασιν solito sibi more *Arch.* f *Ask. M. Pass. Arch. V.*, δέ τοι *Ald.* et alii.

29. Νόμον πάντων βασιλέα φήσας] *Pindari* petitum e carmine perdito dictum primus e nostris scriptoribus adhibuit post *Herodotum Plato* Gorgia p. 484. B. atque hinc etiam criminandi *Platonis* arripuit occasionem *Aristides* in altera orationum, quas opposuit Gorgiae T. III, p. 89. Meminisse debuerat Sophista, saepius in Politicis de Lege graviter disputantem *Platonem* ista tamen *Pindari* nuspiam alibi laudasse, praeterquam in Gorgia; hic autem non e sua vel *Socratis* sententia loquentem Philosophum, adversarium, quem refutat, *Calliclem* ista facere dicentem; ut et alia, a quibus *Machiavellus* et *Hobbesius* non valde dissentirent. *Pindari* locus, e Scholiis aliquando supplendus ab Editore, in *Platone* sic mea poterit opinione partim ex *Aristide* restitui: Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς, θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων, ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον ὑπερτάτᾳ χερί. Τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλῆος, ἐπεὶ ἀπριάτας [nempe Γηρυόνου βόας ἀπήλασεν.] Quae dici possent in hanc sententiam locus non admittit. Suspicor illa *Calliclem* atque alios etiam abusos, omissis, quae Poëta, laudator aequi bonique, his adiecerat vicina. Priora *Pindari* verba, Νόμος πάντων βασιλεὺς, aut his paulo plura, forsan e *Platone* petita, adhibuerunt *Chrysippus*, *Plutarchus*, *Dion Chrys.*, *Clemens Alex.* et *Iamblichus*, quorum mihi loca haec scribenti versantur ob oculos. Verius Pythagoreis *Lex* aeterna *naturae*, sive *recta ratio*, dicebatur πατὴρ καὶ ἡγεμὼν τῶν γεγραμμένων νόμων· atque amplissimi nominis honore dignus Βασιλεὺς, νόμος iisdem vocabatur ἔμψυχος. Talem humanis Legibus superiorem in sua civitate desiderabat *Plato*, qui hinc in Politico p. 294. A. ἄριστον, ait, οὐ τοὺς νόμους ἐστὶν ἰσχύειν, ἀλλ' ἄνδρα τὸν μετὰ φρονήσεως βασιλικὸν, qualem isthoc dialogo, e fonte Pythagorae petito, describit; quippe qui posset, ubi res ita postularet, imitatus optimum universi Regem Deum, τἀπιεικῆ πρόσθεν ἡγεῖσθαι δίκης, ut loquitur *Euripides* in Eclogis *Stob. Grot.* p. 125. sive τῷ ἐπιεικεῖ λεγομένῳ δικαίῳ τὴν αὐστηρὰν τῶν νόμων φωνὴν παραμυθεῖσθαι· ut inquit *Sopater* in aureis illis de magistratu bene administrando praeceptis, *Stob.* Flor. p. 314. VALCKEN.

29. Νόμον πάντων βασιλέα] Poëtae hoc scito nihil celebrius. *Plutarchus*, *Aristides*, *Clemens Alex.*, *Iamblichus*, et hoc de genere alii laudarunt frequenter. Eorum exscribere verba supersedeo: habent docti viri ad *Clement.* Strom. I. p. 427., *Io. Iac. Wetsten.* in *S. Iacobi* Epist. C. II, 8. et *Io. Alberti* ad *Hesych.* Νόμος. Non omnium tamen, qui utuntur, idem sensus, idemque institutum. *Herodotus* mores longa adsuetudine valentes et dominantes, quantumvis pravos et inhumanos, intelligit. *Pindarus*, si *Platonem* in Gorg. p. 484. audimus, isto ὁ νόμος πάντων βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων voluit aliud, et quidem, aeterna lege inmortales mortalesque constringi, cedereque adeo debiliores robustioribus, superioribus inferiores oportere. Refer huc elegantem Abbatis *Fraguerii* dissertationem Histor. Acad. Inscript. T. III. p. 165.

37. Ξεινηίην Ἀμάσι] Sitne ξεινηίη Ionici sermonis, haereo. Πτωχηίης, cum hac voce a viro Celeb. I, 80. conpositae, ratio est diversior, sicuti εὐσεβηίης, ἀληθηίης, στρατηίης et similium. Unquamne φιλίη Ionum ore φιληίη sonuit? Ξεινίην *Herodoti* Musae norunt duntaxat. Sed hoc, quum πολεμήϊα, ξυνήϊα, de quibus *Eustath.* in Hom. p. 233, 29., poëtae non refugerint, urguere detrecto. Non placet ξεινηίην — βασιλέϊ φιλίην συνεθήκατο ex *Med.* et consortibus. *H. Stephanus*, nescio quo ex codice, φιλίην Ἀμάσι — συνεθήκατο dedit, glossam receptae vocis ξεινίης. *Mediceus* eamdem, sed loco admisit alieno: Copulam si adiungas ex viri Cl. divinatione, decurret oratio utcunque, neque scopae erunt dissolutae. At quanto melius interpretamentum tot a membranis damnatum, reciditur? Herodotea sunt, I, 27. καὶ οὕτω — Ἴωσι ξεινίην συνεθήκατο. Rursum II, 181. φιλότητα τὲ καὶ συμμαχίην συνεθήκατο, &c.

45. Ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας] Callidum et iniquius Polycratis conmentum *Polyaenus* describit I, 23, I. ἔδοξεν εἶναι στρατηγικὸν, εἰ κατάγοι κατὰ τῶν φίλων, ὡς εἰ ἀπαιτούμενα λαμβάνοιεν φιλοτέρους ἕξει· οὐδὲν δὲ λαβὼν, οὐκ ἂν οὐδ' ἀποδοῦναι δύνασθαι· Sed verbis non usque quaque sanis. *Steph. Berglerus* ex *Casauboni* coniecturis εἰ φέροι καὶ ἄγοι τὰ τῶν φίλων, ut Herodoteis congruant adripit et defendit. Lenior et salubrior longe *H. Valesii* et *Masvicii* medicina est, εἰ κατάγοι καὶ τὰ τῶν — *si amicorum bona suos in portus deveberet.* Κατάγειν τὰ πλοῖα docte *Harpocratio* explicuit, κατάγειν τοὺς ἐμπόρους et τὰ τῶν πόλεων *Valesius* ad istius Lexicon p. 43. et *Dounaeus* Praelect. Demosth. p. 184. Ceterum fratres Polycratis *Polyaenus* Sylosonta et Πανταγνωστον nominat.

55. Ἀμα-

βιβλίον τάδε, ἐπέστειλε ἐς Σάμον· „ [a] ΑΜΑΣΙΣ
„ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ. Ἡδὺ μὲν
„ πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα·
176 „ ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκου-
„ σι, [b] ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν· καί κως
„ βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κήδωμαι, τὸ
„ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσ-
„ πταίειν· καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα, ἐναλ-
„ λὰξ πρήσσων, ἢ [c] εὐτυχέειν τὰ πάντα· οὐδένα
„ γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, [d] ὅστις ἐς τέλος οὐ
„ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάν-
„ τα· [e] σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος, ποίησον πρὸς
„ τὰς εὐτυχίας τοιάδε· Φροντίσας τὸ ἂν [f] εὕρῃς
„ ἐόν τοι πλείστου ἄξιον, καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομέ-
„ νῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπό-
„ βαλε οὕτω, ὅκως μηκέτι [g] ἥξει ἐς ἀνθρώπους· ἤν
„ τε μὴ ἐναλλὰξ ἤδη [h] τὠπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι
„ τοι τοιαύταισι πάθαισι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ
„ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο." Ταῦτα ἐπιλεξάμενος
ὁ Πολυκράτης, [i] καὶ νόῳ λαβὼν ὥς οἱ εὖ [k] ὑπετί-
θετο

misit in hæc verba scriptum, AMASIS POLYCRATI ITA INQVIT, Mihi quidem, feliciter agi cum viro amico et hospite, audire voluptati est: tamen tuæ magnæ prosperitates mihi non placent, qui intelligo quam invidum numen sit. Quod ad me attinet, velim tum memet, tum eos, qui mihi curæ sunt, in rebus quibusdam prosperos esse, in aliis offendere, et ita ævum traducere mutua vicissitudine, quam in omnibus felices agere. Nec enim adhuc de quoquam audisse me puto, qui quum in omnibus felix fuisset, non tandem male perierit funditus. Tu itaque mihi obtemperans, hoc adversus prosperitates agito: dispice, quid tibi sit quod plurimi facias, et in quo amisso maxime sis animo doliturus; id ubi inveneris, ita abiicito ut nunquam ad homines veniat. Quod si prospera tua deinceps iam non fuerint talibus variata adversis, medeare tu tibi subinde eo modo quem tibi subieci. Hæc quum legisset 41
Polycrates, et in animum demisisset, tanquam

a Exscripsit epistolam hanc *Stob.* Serm. cxi. p. 583. b Ἐπισ. τὸ θεῖον *Stob. Arch. V.*, sicuti I, 32. vulgo τὸ θ. ἐπισ. c *Stob.* margo *Steph. V. Arch.*, εὐτυχέων *Ald. Med. Ask. Pass.* Quae statim sequuntur οὐδένα γὰρ — σὺ ὦν *Valla* non vertit. d *Stob. Paris. A. B. V. Arch. Ald.*, ὅστις ἕτερος οὐ *Med. Pass. Ask.* e *Paris. A. B. Stob. Ald. Arch. V.*, σὺ νῦν *M. Ask. Pass.* nulla omittendi caussa. Mox πυθόμενος *V. Arch.* Porro ποίησον aberat a *Med.* in cuius tamen margine. Conf. *Gronov.* f *M. Ask. Arch. V. Pass.*, in aliis εὕροις. g *Pass. Arch.*, bene. Vide inferius C. 135. et *Rich. Dawes* Miscell. p. 293. ἥξῃ *Ald. Med.* &c. h Τὸ ἀπὸ *Arch. V.*, tum αἱ εὐτ. τοι., in *Ask.* τὠπὸ, qui in ordine vocabulorum *Med.* et *Pass.* consentit, τοι plane neglecto, quod restitui. Vulgo erat ἤδη αἱ εὐτ. τοι τὠπὸ τοῦδε αὐτοῖσι πάθεσι· sed αὐταῖσι πάθαισι ora *Steph.* in *Ask. M. Pass.* vulgatum, ταῖς πάθαις *Arch. Vind.* i Καὶ ἐν νόῳ *Arch. V.* quod blandiri posset. At vide infra C. 143. k *Med. Ask. Pass.*, ὑποτιθοῖτο *Ald.*, ὑποτιθεῖτο *Arch.*, qui ἐδίζητο cum *Ask.*, recte: ἐδίζετο *Ald.* et alii.

55. Ἄμασις Πολυκράτεϊ] Graecorum studiosissimus literas forte dederit Amasis in Graeciam: Polycrates Amasi *Pythagoram* epistola scripta conmendasse traditur *Diogeni Laërt.* VIII, 3. sed quam velut AEgyptii Regis ad Biantem scriptam exhibet *Plutarchus* in Convivio VII. Sap. p. 151. B. illa aeque censeri poterit Amasis epistola, atque haec apud *Herodotum*, per τὸ ἐξ Αἰγύπτου νουθέτημα designata *Maximo Tyr.* XXXV, 2. in qua sic parum considerate fingitur loquens Amasis, ac si Solonem audiisset in aula Croesi verba facientem. Mihi, inquit *Amasis Herodoti*, *nimia felicitas tua non placet*, τὸ θεῖον ἐπισταμένῳ ὡς ἐστι φθονερόν. Eiusdem *Solon* I, c. 32. se dicit ἐπιστάμενον τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν. *In omnibus rebus ante fortunatum neminem se novisse* narrat *Amasis*, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος· *omnium finem respiciendum Solon* monebat, πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε. Qui *Solonis* illud cum Croeso colloquium, hanc etiam confinxit Epistolam *Herodotus*, ab illis hoc nomine non facile reprehendendus, qui historiae cursum orationibus interiectis sibi libenter patiuntur ab historicis Graecis et Latinis interrumpi; quibus excipi prorsus hac in parte posset Siciliensis *Diodorus*, si per Messenios Cleonnin et Aristomenem, Nicolaum et Theodorum Syracusanos liceret. VALCKEN.

56. Ὧδε λέγει] Nihil simplicius et per Orientem olim probatius hac in epistolis et regum edictis formula. ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ C. 122. huius Musae. Xerxes in *Thucyd.* I, 129. Ὧδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ. Rabsaces ad Hierosolymitanos 2. *Reg.* XVIII, 31. כה אמר מלך אשור / τάδε λέγει βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, sicuti IX, 140. Μαρδόνιος τάδε λέγει. Quam dictionis simplicitatem *H. Steph.* et *G. Raphelius* inlaudatam noluerunt.

59. Τὸ θεῖον — ἐστι φθονερόν] Veriorem huic sententiam *Platonis* opposuit atque egregia notavit Cl. *Wesseling.* supra p. 15. Istius modi Historicorum dicta minus etiam videbuntur invidiosa cogitanti, τὸ θεῖον *Deum esse ultorem*, φθόνον *vindictam* divinam, vulgo dictam νέμεσιν· quos Deus sequitur ultor, superbis videtur diciturque φθονερός· talis Croeso videri poterat, quando hunc ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη, I, c. 34. vid. finis L. IV. Permutantur in quibusdam ista duo locutionibus. Qui suspicionem amoliebantur arrogantiae, ut notum, οὐ νέμεσις dicebant, vel οὐ φθόνος· vid. *Iac. Elsner.* in *S. Iacobi* Ep. IV, 5. προσκυνῶ τὴν Νέμεσιν, sive τὴν Ἀδράστειαν. *Bergler.* ad *Alciphr.* p. 139. et *D'Orvill.* in *Charit.* p. 332. Rarius illud *Sophoclis* Phil. v. 773. Ἰδοὺ, δέχου παῖ, τὸν φθόνον δὲ πρόσκυσον. apud *Livium* L. V, c. 21. M. Furius Camillus *dicitur precatus esse, ut si cui Deorum hominumque nimia sua fortuna populique Rom. videretur, ut eam invidiam lenire suo privato incommodo, quam minimo publico populi Rom. liceret.* In eiusdem L. X, c. 13. Q. Fabius Maximus se dicebat *Fortunam ipsam vereri, ne cui Deorum nimia iam in se, et constantior, quam velint humanae res, videatur. Diodor. Sic.* XIII, c. 21. προσκυνοῦντες τὴν Τύχην μηθὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον πράξητε. XI, c. 92. τὴν Τύχην καὶ τὴν Νέμεσιν τῶν θεῶν ἐντρέπεσθαι. Superbiae atque arrogantiae vindex in talibus vocatur non tantum ἡ Νέμεσις, ἡ Ἀδράστεια, ὁ φθόνος, ἡ Τύχη, sed et ἡ Δίκη, ὁ Θεὸς, sive τὸ θεῖον. *Aristidi* T. II. Ed. *Iebb.* p. 436. Νέμεσις καὶ Δίκη dicuntur οὐκ ἐῶσαι μεῖζω τῆς φύσεως φρονεῖν, (*supra hominis fortunam se efferre:*) ἀλλὰ ῥαδίως μικροὺς ἐκ μεγάλων ποιοῦσαι· id ipsum ὁ θεὸς facere dicitur Iasoni Thessalo *Xenophontis* Ἑ. VI, p. 350, 9. Conf. Κ. Π. V, p. 70, 29. Κ. Ἀ. VI, p. 223, 3. Nicias in *Thucyd.* VII, c. 77. εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. vid. *Herodot.* VIII, c. 13. VALCKEN.

63. Ἢ εὐτυχέων τὰ πάντα] Paulo post ista sic scripta recte leguntur, et c. 43. Hic in aliis etiam invenietur Codd. ἢ εὐτυχέειν τὰ π. quod praebent *Stobaeus* p. 583, 14. Epistolarum Gr. Ed. quae nomen praefert *Cuiacii*, margo Edd. *H. Steph.* et *Valla.* Perverse *R.* corrigere tentabat μὴ εὐτυχέων. *Herodotus*, *Homerum* suum imitatus, scripsit: βούλομαι —— τὸ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, —— ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. Huius quidem in istius modi locutionibus voculae μᾶλλον, et *magis*, omissae exempla, saepius e Graecis et Latinis scriptoribus accumulata, non requirent *Herodoti* Lectores: hic tamen, quod fatendum est, μᾶλλον verbo βούλεσθαι saepius adiecit; neque loci recordor, in quo supplendum illud reliquerit: nam generis est paulo diversi L. IX, c. 29., ἡμέας δίκαιον ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας, ἤπερ Ἀθηναίους· quale hoc *Plauti* Rud. IV, 4, 70. *Tacita bona est mulier semper quam loquens.* quaeque dedit ad *Livii* L. V, c. 21. *I. F. Gronovius.* VALCKEN.

63. Ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα] Verissime *Stobaeus* et scripti codices: vulgata stare non potest, nisi si οὐκ aut μὴ εὐτυχέων, quae et docti viri correctio, pingatur. Rem vidit Cl. *Pauw.* Quod autem ex *Medic.* in hanc Amasidis epistolam inmigraverat, ὅστις ἕτερος οὐ κακῶς — miror placere potuisse, quippe sententiae hic nullius, et multo magis cavillationes, ad ἐς τέλος vellicandum sparsas. Ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν huius libri C. 125. inconcussum manet, et ἐς τέλος κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος futile et nulli rei habebitur? Ἐς τέλος *tandem* aut παντελῶς tritum satis. Conf. ad *Diodori* III, 40. p. 207. 75. Τὴν

quam bene sibi ab Amasi præcepta, disquirebat quodnam suorum ornamentorum esset, quo amisso maxima ipse molestia afficeretur; atque hoc tandem quæritando invenit. Erat ei gemma signatoria smaragdus, quam gestabat, auro vincta, opus Theodori Samii, Telecle geniti: hanc ubi abiiciendam statuit, ita faciebat. Quinquaginta remorum navem viris instructam conscendit, et mox in altum provehere iubet. Et postquam ab insula procul aberat, detractum sibi sigillum, iis qui una navigabant inspectantibus, abiecit in pelagus: hoc acto renavigavit.

42 Reverso domum, quum ex iactura afficeretur, quinto sextove quam hæc acta sunt die, hoc ei casu evenit. Piscator quidam captum a se piscem, grandem sane ac pulchrum, putavit dignum quo Polycratem donaret; eum ad fores quum attulisset, dixit se in conspectum Polycratis ire velle: a ianitore permissus, donans Polycrati piscem, o Rex, inquit, hunc ego quem cepi piscem, etsi operis manuariis vitam tolero, tamen non iudicavi ferendum a me esse in forum, sed te tuaque potentia dignum. Eum itaque affero tibi, donoque. His verbis iste delectatus, ita respondit, Tu vero probe, nec facto solo, sed etiam oratione apud me inisti gratiam: ad cœnamque te vocatum volo. Hæc magni faciens piscator domum abiit. Piscem ministri scindentes, offendunt in eius alvo sigillum Polycratis. Quod ubi viderunt sumpseruntque, ad Polycratem lætabundi quam celerrime tulerunt. Eoque illi reddito, referebant quo pacto fuisset inventum. Polycrates, quum illi subvenisset divinam rem esse, singula quæque a se gesta retulit in libellum, et qualia accidissent ipsi. Hæc ubi scripsit, in AEgyptum misit.

43 Amasis perlectis tabellis quæ

θετο Ἄμασις, ἐδίζητο ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τὴν ψυχὴν [a] ἀσηθείη ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων· διζήμενος δ' εὕρισκε τόδε· [b] ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, [c] ἔργον ἦν δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου· ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλέειν, ἐποίεε [d] τοιάδε· πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν [e] ἐκέλευε ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἑκὰς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγῖδα, πάντων ὁρεόντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος· τοῦτο δὲ ποιήσας [f] ἀπέπλεε· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρῆτο. Πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τάδε οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἁλιεὺς, λαβὼν ἰχθῦν μέγαν τε καὶ καλὸν, ἠξίου μιν Πολυκράτεϊ δῶρον δοθῆναι· φέρων [g] δὴ ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν· χωρήσαντος δέ οἱ τούτου, ἔλεγε, διδοὺς τὸν ἰχθῦν, „ Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε „ ἑλὼν, οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, [h] καίπερ „ γε ἐὼν ἀποχειροβίωτος, ἀλλά μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶ„ ναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δή μιν φέρων δίδω„ μι·" ὁ δὲ, ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεται [i] τοῖσδε, „ Κάρτα τε εὖ ἐποίησας· καὶ χάρις διπλέη τῶν τε „ λόγων καὶ τοῦ δώρου· καί σε ἐπὶ δεῖπνον καλέο„ μεν·" ὁ μὲν δὴ ἁλιεὺς, [k] μέγα ποιεύμενος ταῦτα, ἤιε ἐς τὰ οἰκία· τὸν δὲ ἰχθῦν τάμνοντες οἱ θεράποντες, εὑρίσκουσι ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγῖδα· ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον, τάχιστα ἔφερον [l] κεχαρηότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα· διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγῖδα, ἔλεγον ὅτεῳ τρόπῳ [m] εὑρέθη· 177 τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον [n] εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν, οἷα [o] καταλελαβήκεε· γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ

a *Ald. V. Arch. Paris. A. B. Rem.*, ἀσθηίη *M. Pass. Ask.* *b* Ἦν ἡ σφ. *Arch. Vind.*, mox χρυσόδετος ἀπολεσθῇ satis absurde *Arch.* *c* Sic *V. Arch. Pass. Ask.*, alii ἦν δὲ ἔργον, tum Θεοδώρου τοῦ Τιμεκλέος *Arch.* τοῦ Τημακλέος *Vind.*, *Temeclis Valla.* *d* *M. Arch. Vind. Pass. Ask.*, τάδε vulgo. *e* Iidem: *Ald.* et alii ἐκέλευσε. *f* Ἐπεπλ. *Arch.* *g* Δὴ ora *Steph. Arch. V.*, qui mox θέλειν, olim δέ. *h* Καίπερ γε *V. Arch.* quod praestat: γε deest aliis. *i* Τοιάδε *Vind.* *k* Μεγάλα idem cum *Arch.* *l* *M. Ask. Pass.*, κεχαρηκότες *Paris. A. B. Arch. Ald. V.*, quod *Herodotus* mavult. *m* Εὑρέθη *Arch. V. Rem. Ask. Pass.* ora *Steph.* quod placet, εὑρεθείη *Ald. Med.* *n* Abest *V. Arch.* *o* Καταλελαβήκεε *Ask. Pass.* in Edd. καταλελάβηκε.

75. Τὴν ψυχὴν ἀσηθείη] Non puto ἀσθῆναι τὴν ψυχὴν dixisse Graecorum quempiam. Ἀσᾶν et ἀσᾶσθαι saepe *Hippocrates* de fastidio et tristitia: ἀνιᾶται καὶ ἀσᾶται παρὰ καιρὸν Morbi Sacr. p. 209., quae repetuntur, sed hinc sumta, in Fragmento περὶ Μανίης p. 1286. *Theognis* v. 659. Μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ΑΣΩ ΦΡΕΝΑ· *ne crucia mentem difficilibus.* Iterum versu 983. ὅταν τὸν ΘΥΜΟΝ ΑΣΗΘΗΣ, *ubi tristi fueris animo.* Debentur *Theognidis* haec *Georg. Arnaldo* Animadv. C. XXIX. p. 161., quem vide.

78. Σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα] *Plinius* de gemma N. Hist. XXXVII, c. 1. *Sardonychem eam gemmam fuisse constat: ostenduntque Romae, si credimus, Concordiae delubro, cornu aureo Augusti domo inclusam.* Sequitur *Solinus*, uti solet, C. 33., sed, quod *Salmasius* et *Bochartus* docuerunt, errantem. *Herodotum* hac aemulatur in re *Pausanias* VIII, 14. p. 629. et *Tzetzes* Chil. VII. Hist. 121., recte Theodorum *Teleclis* filium perhibentes, qui *Rhoeci* F. aliis; uti *Diodoro* extremo libro primo. *P. Leopardus* Emend. x, 25. bene de veterum hoc dissensu.

78. Ἔργον Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέους] In MS. *Galei*, patris nomen perverse scribitur: *Teleclem* duobus in locis *Pausanias* adfirmabit L. x, p. 896. et VIII, p. 629. ubi haec respicit Herodotea: Θεοδώρου δὲ ἔργον ἦν καὶ ἐπὶ τῆς λίθου τῆς σμαράγδου σφραγὶς, ἣν Πολυκράτης ὁ Σάμου τυραννήσας ἐφόρει τε τὰ μάλιστα, καὶ ἐπ' αὐτῆς (L. αὐτῇ) περισσῶς δή τι ἠγάλλετο. *Rhoecus* istis in locis *Pausaniae* memoratus, amicus Theodori, filiis suis indidisse videtur nomina *Teleclis* et *Theodori*: atque hos esse suspicor *Diodoro* L. 1, c. 98. aliisque memoratos: vid. *P. Wessel.* ad *Diod.* et *Franc. Iunius* in Catal. Artif. p. 210.

VALCKEN.

89. Ἠξίου μιν Πολυκ.] Excidisse μὲν iusta *Reiskii* suspicio foret, si φέρων δὴ MSS. ignorarent. *Valla* liberius χωρήσαντος δέ οἱ τούτου *a ianitore permissus* expressit: nam συγχωρήσαντος δέ οἱ τοῦ πυλουροῦ in schedis offendisse, si quidem nullum in *Arch.* et *Vind.* talis scripturae vestigium, ad credendum difficile est. Χωρέειν et προχωρέειν de feliciore successu Musae amant v, 62. VII, 10, 2. VIII, 102. &c.

99. Μέγα ποιεύμενος ταῦτα] Rapitur animus in partes, hoccine retineat, an *Arch. Vind.* μεγάλα ποιεύμενος, cui IX, 110., ipsis dissentientibus, locus est. Dedit II, 121, 4. τὴν κεφαλήν μιν κόπτεσθαι ΜΕΓΑΛΑ βοῶντα. Habet *Polyaenus* VII, 10, 8. p. 629. καὶ ΜΕΓΑΛΑ ἀναγελάσας. Poëta *Il.* N. 282. Ἐν δέ τέ οἱ κραδίῃ ΜΕΓΑΛΑ στέρνοισι πατάσσει. Tum *Euripid.* Androm. v. 188. οἱ γὰρ πνέοντες ΜΕΓΑΛΑ —. Quae dictionem satis adfirmant. Egit Cl. *D'Orvillius* super eadem ad *Chariton.* L. VII. p. 595.

7. Οἷα καταλελάβηκε] Una litera verbum auctius hic non spernerem: τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελαβήκεε, *quae facienti qualia sibi accidissent*: exempla praebet *Portus* in εε. Alibi λελάβηκε et καταλελάβηκε recte leguntur apud *Herod.* III, c. 65. VIII, c. 122. IX, 59. Flexus est Ionicus: *Pherecydes Laërt.* I, 122. νοῦσός με καταλελάβηκε· προσλελάβηκας habet *Eusebius Stobaei*, p. 309, 48. ubi γενόμενος mutandum est in πενόμενος. Λελάβημαι frustra quaeras in *Euripidis* Bacchis, designatis in Bibl. *Coislin.* p. 482. *Archimedes* in Arenarii fine, τοῖς μεταλελαβηκότεσσιν opponit τοὺς μὴ κεκοινηκότας τῶν μαθημάτων, quibus veracissima sua decreta negat εὔπιστα φανησεῖσθαι· sic enim scribendum est pro φανήσειν ut λαμψεῖσθαι pro λαμψεῖν· ὃ δὴ in *Ocello Lucano Stobaei*, Ecl. p. 45, v. 2.

VALCKEN.

τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἧκον, ἔμαθε ὅτι [a] ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ [b] ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα· ὃς καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὑρίσκει· πέμψας δέ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην· τοῦδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν, ὡς [c] περὶ ξείνου ἀνδρός. Ἐπὶ τοῦτον δὴ ὦν τὸν Πολυκράτεα εὐτυχέοντα τὰ πάντα, ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπικαλεσαμένων, τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. [d] Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ Καμβύσεα τὸν Κύρου, συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδεήθη ὅκως ἂν καὶ παρ' [e] ἑωϋτὸν πέμψας ἐς Σάμον, δέοιτο στρατοῦ. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τούτων, προθύμως [f] ἔπεμπε ἐς Σάμον, δεόμενος Πολυκράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἑωϋτῷ ἐπ' Αἴγυπτον· ὁ δὲ, ἐπιλέξας τῶν ἀστῶν τοὺς ὑπώπτευε μάλιστα ἐς ἐπανάστασιν, ἀπέπεμπε τεσσεράκοντα τριήρεσι, ἐντειλάμενος Καμβύσῃ ὀπίσω τούτους μὴ ἀποπέμπειν. Οἱ μὲν δὴ λέγουσι τοὺς ἀποπεμφθέντας Σαμίων [g] ὑπὸ Πολυκράτεος, οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐπεί τε ἐγένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, δοῦναί σφι λόγον, καί σφι ἁδεῖν τὸ προσωτέρω μηκέτι πλέειν· οἱ δὲ λέγουσι ἀπικομένους τε ἐς Αἴγυπτον καὶ φυλασσομένους, ἐνθεῦτεν αὐτοὺς ἀποδρῆναι· καταπλέουσι δὲ ἐς τὴν Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιάσας, ἐς μάχην κατέστη· νικήσαντες δὲ οἱ κατιόντες, ἀπέβησαν ἐς τὴν νῆσον· πεζομαχήσαντες δὲ ἐν αὐτῇ, [h] ἑσσώθησαν· καὶ οὕτω δὴ ἔπλεον ἐς Λακεδαίμονα· εἰσὶ δὲ, οἳ λέγουσι τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου νικῆσαι Πολυκράτεα· λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, οὐκ ὀρθῶς. οὐδὲν γὰρ ἔδει σφέας Λακεδαιμονίους [i] ἐπικαλέεσθαι, εἴπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν Πολυκράτεα παραστήσασθαι. πρὸς δὲ [k] τούτοισι, οὐδὲ λόγος αἱρέει, τῷ [l] ἐπίκουροι μισθωτοὶ καὶ τοξόται οἰ-

quæ a Polycrate venerant, intellexit fieri non poſſe, ut homo alterum hominem caſui eventuro eripiat; et Polycratem non bene moriturum eſſe, qui per omnia fuiſſet felix, adeo ut ea quoque reperiret quæ abiecisſet. Miſſo itaque Samum caduceatore, dixit ſe ius cum illo hoſpitii ſolvere. Quod ideo fecit, ne in triſtem aliquem gravemque caſum incidente Polycrate, animi dolorem veluti de hoſpite ipse contraheret. 44 Adverſus hunc igitur Polycratem in omnibus feliciter agentem, Lacedæmonii ſumpſere expeditionem, acciti ab iis Samiis, qui post hæc Cydoniam in Creta condiderunt. Polycrates, miſſo ad Cambyſem Cyri filium, adverſus AEgyptum copias comparantem, oravit ut nunciis etiam ad ſe in Samum miſſis, rogaret aliquid copiarum. Quod audiens Cambyſes, libenter in Samum miſit ad rogandas a Polycrate nauticas copias, quas ſecum iste mitteret in AEgyptum. Polycrates, delectos quos maxime ſuſpicabatur ex urbanis ad rebellionem ſpectare, qudraginta triremibus miſit, Cambyſi mandans ne retro eos dimitteret. 45 Et alii quidem negant Samios a Polycrate miſſos, in AEgyptum perveniſſe: ſed quum in Carpathio mari curſum tenerent, inter ſe colloquutos decreviſſe ne ulterius tenderent. Alii vero aiunt perveniſſe in AEgyptum, ac retentos inde fugam feciſſe: et in Samum redeuntibus Polycratem cum claſſe occurrentem pugnaviſſe; ſed illos, qui redirent, ſuperaſſe, atque in inſulam exiſſe: ubi mox pugna pedeſtri commiſſa victi ſint, atque ita Lacedæmonem navigarunt. Sunt, qui dicant eosdem ab AEgypto redeuntes adverſus Polycratem victoria potitos fuiſſe: non recte dicentes mea opinione. Neque enim oportuiſſet illos adſciſcere Lacedæmonios, ſi per ſe ſatis ad expellendum Polycratem validi erant. Præterea nec ratio dictat, ut cui permulti aderant, cum

a Ἐκκομίζειν *Arch.* *b* *M. Paſſ. Ask. V. Arch.*, vulgo ὅτι ὡς οὐκ, male: tum μέλλοι *V. Arch.* *c* Iidem et *M. Paſſ. Ask.* margo *Steph.*, ἀνδρὸς *Ald.* et aliis deest. *d* *Ask. M. Paſſ.*, πέμψας δὲ κήρυκα λάθρη Σαμίων Πολυκ. παρὰ *Paris. A. B. Arch. V. Ald. Rem.* et tolerari potuerat: Conf. *Gronov.* *e* Αὐτὸν *Arch. V.* *f* Ἔπεμψε — δεόμενος *Steph.* ora cum *Paſſ. Ask.*, poſterius repoſui: in Edd. δεησόμενος. *g* Duo ista deficiunt in *M. Paſſ. Ask.* *h* Ἐσώθησαν *Arch.* *i* Ἐπικαλέσασθαι id. et *Vind.* *k* Τούτῳ iidem. *l* *M. Paſſ. Ask.* ἐπίκουροί τε μισθ. *Ald. Arch. V. Paris. A. B.*

7. Οἷα καταλελαβήκεε] Stabiliunt κεχωρήκεε, ἀναβεβήκεε, ἐξευρήκεε et innumera alia, de quorum apud Ionas flexione *Etymologus* p. 386, 28. Ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε, videlicet τὴν ἐπιστολὴν aut γράμματα. Sic enim plenius alii. *Thucydides* I, 129. ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν ἀνεπετίθει αὐτῷ. Vide *Suidam* in Ἐπιθεὶς et Ἐπιθήσειν, et ad L. v, 95.

7. Γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε] Reddi debet: *tradidit epiſtolam in AEgyptum perferendam*, ſive *traditam miſit in AEgyptum.* Commodum *Harpocration* in Ἐπιθέτους ἑορτάς· λέγειν, inquit, ἦν εἰθισμένον, Ἐπέθηκεν ἐπιστολὴν, ἀντί τοῦ παρέδωκεν, *Cratinum* excitans teſtem et *Demoſth.* pro Chryſippo: poſtrema *Suidas* et *Etymol.* omiserunt. in Demoſtheneis illud non invenerat *H. Vales.* olim lectum p. 542, 41. οὐ τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς (*ego et frater*:) ἀπεδώκαμεν· nam dubium erit nemini, quin ex *Harp.* corrigendum ſit ἃς ἡμεῖς ἐπεθήκαμεν· *quas nos tibi* in Bosporum *deferendas dederamus.* Supra p. 540, 11. *venit* εἰς τὸν Βόσπορον *Phormio* ἔχων ἐπιστολὰς, ἃς δέδωκ' αὐτῷ ἀπενεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ, παραχειμάζοντι ἐκεῖ. Contractam loquendi formam *Pauſanias* explicuit IV, p. 334. ubi heroum optimi conſilia proditorum inter Graecos exemplar Ariſtocrates ἐγγράψας βιβλίῳ καὶ τὸ βιβλίον ἐπιθεὶς τῶν οἰκετῶν *fidisſimo* πρὸς Ἀνάξανδρον ἀπέστελλεν ἐς Σπάρτην· paulo poſt ſcribendum putem τὰ ἀντεπεσταλμένα· quae dici quoque poſſent Ἀντεπιτεθειμένα· vid. *Harpocr.* in Ἀντεπιτίθησιν et notas ad *Thom. Mag.* in Ἐπέθηκά τινι ἐπιστολήν. VALCKEN.

14. Τοῦδε εἵνεκα] Τοῦδε δὲ εἵνεκα *Abreſchius*, neque inconmode. *Syneſius* Amaſidis inſtitutum haud probans, id laudat, quod Polycratis calamitati, ſi ea amicitiae renunciationem antevertisſet, lacrymas non fuisſet negaturus, κήρυκα πέμψας τὴν φιλίαν ἀπείπατο, δῆλον ἐποίησεν, ὅτι κἂν ἐδάκρυσεν, εἰ προὔλαβεν ἡ συμφορὰ τὴν ἀπόρρησιν· Epiſt. XLVI.

30. Ὑπὸ Πολυκράτεος] Non intercedo, quo minus haec deleantur; quamquam tales περισσολογίαι in Muſis geminae conplures. Ἐν Καρπάθῳ Laurentius *in Carpathio mari* rectisſime: nihil certe est cur ἐν Καρπαθίῳ reperiſſe eum putemus cum *Corn. de Pauw.* Tritum dicendi genus viri Cl. *Perizonius*, *Gronovius*, *Dukerus* abunde declararunt. Ecce tibi hoc *Diogenis Laërtii* I, 81. χρόνῳ δ' ἐν ΤΑΙΣ ΑΘΗΝΑΙΣ — τοῦ τρίποδος εὑρεθέντος ὑπὸ τῶν ἁλιέων h. e. in mari, quod Athenas alluit, περὶ τὴν Ἀθηναίων θάλασσαν ſcripſit Sect. 31. *Strabo* de Caeſaraugusta II. p. 246. B. ἣν ἔφαμεν ἐν τῷ Ἴβηρι ἱδρύσθαι· ubi vir magnus ἐπὶ τῷ — ſcriptore in praecedentibus praeeunte. At idem I. p. 64. C. οὔτε γὰρ ἐν ΤΗι καθ' ἡμᾶς ΘΑΛΑΤΤΗι οἰκοῦσί τινες Αἰθίοπες, mare noſtrum ſive mediterraneum non accolunt AEthiopes. Sed manum, quod dici ſolet, de tabula.

42. Πολυκράτεα παραστήσασθαι] Laxius est *ad expellendum*. *Thucydidis* καὶ πολιορκίᾳ ΠΑΡΕΣΤΗΣΑΝΤΟ Schol. recte explicant ἐδούλωσαν I, 98. et 124. *Suidas* in Παρίστημι ex *Procopio*, ut opinor, ὧν τὰ μὲν βίᾳ ᾕρει, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ ΠΑΡΙΣΤΑΤΟ. Is certe B. Vand. I, 3. ἐπεὶ οὐδὲ βίᾳ, οὐδὲ ὁμολογίᾳ — ΠΑΡΑΣΤΗΣΑΣΘΑΙ οἷοί τε ἦσαν. Lege Schol. in *Sophoclis* Oedip. Colon. v. 909. et Cl. *Waſſe* Addend. *Thucydid.* p. 667.

49. Ἦν

cum auxiliarii mercede conducti, tum domeſtici ſagittarii, is a Samiis redeuntibus numero paucis fuerit ſuperatus; eorum vero qui ſub ipſo erant civium liberi atque uxores Polycrates in navalia coactos tenebat paratos, ut ſi ii eum redeuntibus aliis prodidiſſent, una cum ipſis navalibus combureret.
46 Poſteaquam vero Samii qui a Polycrate exacti erant, Spartam venerunt, introducti ad principes multa ſane, qualia ſupplices, commemorabant. Quibus illi primo congreſſu reſponderunt, eorum quæ iſti dixiſſent, priorum quidem oblitos eſſe, poſteriora vero non intelligere. Secundo deinde congreſſu nihil iſti dixerunt, niſi allato panario, illud pane indigere. Quibus iidem reſponderunt panario curioſe actum fuiſſe. I-
47 taque opem ferendam eis cenſuerunt. Ac poſtea inſtructi Lacedæmonii, cum exercitu in Samum ſe contulere, referendæ gratiæ cauſſa, ut Samii aiunt, quia illis aliquando Samii adverſus Meſſenios navibus auxilio fuiſſent: ut vero Lacedæmonii aiunt, non tam ut tutarentur precantes Samios, militaviſſe, quam ut ulciſcerentur rapinam crateris, quem Crœſo portabant, et thoracis ab Amaſi rege Ægypti ipſis muneri miſſi. Interceperant enim Samii priore quam craterem anno, thoracem quoque, lineum quidem, et frequentibus animalium figuris intextis, ſed ornatum auro laniſque ex xylo:

οἰκήϊοι ἦσαν πλήθεϊ πολλοὶ, [a] τοῦτον ὑπὸ τῶν κατιόντων Σαμίων ἐόντων ὀλίγων ἑσσωθῆναι· [b] τῶν δ᾽ ὑπ᾽ ἑωϋτῷ ἐόντων πολιητέων τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πολυκράτης ἐς τοὺς νεωσοίκους συνειλήσας, εἶχε ἑτοίμους, ἢν ἄρα προδιδῶσι οὗτοι πρὸς τοὺς κατιόντας, ὑποπρῆσαι αὐτοῖσι νεωσοίκοισι. Ἐπεί τε δὲ οἱ [c] ἐξελαθέντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος ἀπίκοντο ἐς τὴν Σπάρτην, καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ἔλεγον πολλὰ, οἷα κάρτα δεόμενοι. οἱ δέ σφι τῇ πρώτῃ καταστάσει ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα [d] ἐπιλεληθέναι, τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνιέναι· μετὰ δὲ ταῦτα, δεύτερα καταστάντες, ἄλλο μὲν εἶπον οὐδὲν, θύλακον δὲ φέροντες, ἔφασαν [e] τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι. οἱ δέ σφι ὑπεκρίναντο, τῷ θυλάκῳ [f] περιειργάσθαι· βοηθέειν δ᾽ ὦν ἔδοξε αὐτοῖσι. Καὶ ἔπειτα παρασκευασάμενοι ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον· ὡς μὲν Σάμιοι λέγουσι, εὐεργεσίας [g] ἐκτίνοντες ὅτι σφι πρότεροι αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ἐπὶ Μεσσηνίους· ὡς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, [h] οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι δεομένοισι Σαμίοισι ἐστρατεύοντο, ὡς τίσασθαι βουλόμενοι τοῦ κρητῆρος τῆς ἁρπαγῆς, τὸν ἦγον Κροίσῳ, καὶ τοῦ θώρηκος τὸν αὐτοῖσι Ἄμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἔπεμψε δῶρον. καὶ γὰρ θώρηκα ἐληΐσαντο τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἢ τὸν κρητῆρα, οἱ Σάμιοι· ἐόντα μὲν λίνεον, καὶ ζώων ἐνυφασμένων [i] συχνῶν, κεκοσμημένον δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου· τῶνδε εἵνεκα θωϋμάσαι 178

a Τούτων *Arch.* *b* Excerpſit *Suidas* in Νεώσοικοι, legitque εἶχε ἑτοίμως et αὐτοῖσι νεωσοίκοισι recte, vulgo αὐτοῖσι τοῖσι. *c* Ἐξελασθέντες *M. Paſſ. Ask.*, vulgatum *Ald. V. Arch.* et ceteri probant. Vide I, 168. *d* Quatuor ſequentes voces tantum in margine *Med.*, ἐπιλεληθέναι *V. Arch.* et ὕστερα belle utrumque. Vulgo ἐπιλελῆσθαι et ὕστατα. *e M. Paſſ. Ask. V. Arch. Rem. Paris. A. B.* ora *Steph.*, τὸν ἀλφίτων *Ald.* *f* Περιεργάσασθαι *V. Arch.* et ex gloſſa *Paſſ.* *g* Ἐκτείνοντες *Arch. Ald.* *h M. Arch. V. Ask. Paſſ. Paris. A. B.*, vulgo οὔκω τι τιμωρ., porro δεόμενοι *Arch.* Citat *Plut.* et carpit de Malign. p. 859. B. *i* Tres proximas voces negligit *Arch. Vind.*, tum ἐρίοισι uterque.

49. Ἢν ἄρα προδιδῶσι οὗτοι] *Vallam*, cuius Latina durant, legiſſe hic προΐωσι aut προσάγωσι, ſuſpicatur doctus vir in litteris ad me, neutro contentus, ut nec vulgato. De Laurentio omnia alia pronuntiare debeo; in ſchedis *Arch.* diſcrepantia nulla, nulla in *Vind.*, quibus *Vallam* ſimillimas verſaſſe, conſtat. Προδιδῶσι πρὸς τοὺς —— idem est, ac inita proditione transfugiant. Congruit ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης VI, 100. et de Theſpienſibus αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς τὴν Πελοπόννησον· quibus citra talem ellipsin tenax gratia non perſeverabit. Mox *Suida* duce et genio Sermonis αὐτοῖσι νεωσοίκοισι amplecti libuit. Vide ad Librum ſuperiorem C. 46.

54. Τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα] Nervos Laconico dicto *Med.*, prorſus ſine auxiliatore, incidit, proptereaque vituperium, non laudem meritus. Si *Plutarcho* fides, reſponderunt Samiis Lacones, τὰ μὲν πρῶτα ΕΠΙΛΕΛΑΘΑΜΕΣ, τὰ δὲ ΥΣΤΕΡΑ οὐ ΣΥΝΗΚΑΜΕΣ, διὰ τὸ τὰ πρῶτα ἐπιλελᾶσθαι Laconic. p. 232. D., quorum poſtrema Spartanam fortaſſis breviloquentiam dedecorant, reliqua pondus addunt atque auctoritatem ſcripturae Codd. *Arch.* et *Vind.*, defenduntque probantem.

57. Τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι] Quod aliunde *Steph.* enotarat, e *Med.* recepit *Gronov.* Melior meo iudicio vetus est lectio: τὸν (id est τοῦτον) ἀλφίτων δέεσθαι, aut, quod hic praetulerim, τόνδε· δεικτικῶς, *huncce, quem digito monſtrabant, ſaccum inanem farina indigere*, atque adeo tacendo dicentes: Ὡς ἄλφιτ᾽ οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ θυλάκῳ. Illud τόνδε et τουτονὶ ſic in primis comoedia frequentat: in *Ariſtoph.* Nub. v. 1145. τουτονὶ πρῶτον λαβέ· *Bergler. istum ſaccum farinae prius accipe. Schol.* θύλακον ἀλφίτων δίδωσιν αὐτῷ· vulgatur in Av. v. 443. Μήτ᾽ ὀρχίπεδ᾽ ἕλκειν, μήτ᾽ ὀρύττειν. X. Οὔτι που Τὸν, οὐδαμῶς. Quibus non est ignota comoediae petulantia, Τόνδ᾽ οὐδ᾽ ſcribendum eſſe fatebuntur. Neque in Comicis tantum Tragicisque, ſed et in Oratoribus et Hiſtoricis multa pendent ab actione animo repraeſentanda. Exemplo ſit notum illud, quod perhibent ſtatuae monumenti Sardanapali inſcriptum: ἔσθιε, πῖνε, παῖζε, ὡς τἄλλα τούτου οὐκ ἄξια· ap. *Athen.* XII, p. 530. C. qui ad τούτου recte ſcribit, τοῦ ἀποκροτήματος ἔοικε λέγειν· *cetera huius non facio, digitorum crepitus* nimirum: quae leguntur alibi istius τούτου ſunt interpretamenta: vid. Ill. *Boubier Diſſ. ſur Sardanapale* p. 384. Ista proſtant in App. *Vatic.* Prov. p. 312. τὸ ἐφεστὸς τῷ μνήματι ἄγαλμα, ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχον τὰς χεῖρας, πεποίηται ὡς᾽ ἀναπολιχοῦν τοῖς δ. corrigo: ὥς τινα ἀποτελοῦν ἦχον τοῖς δακτύλοις. Eadem hac opera in *Schol.* ad *Ariſt.* Ran. v. 944. γρύξοντας οὐδὲ τουτί· emendari poterit: εἰκὸς αὐτὸν ἀποκροτοῦντα τῷ δακτύλῳ δεικνύειν τὸ, οὐδὲ τουτί· vulgatur ἀπρακτοῦντα. VALCKEN.

59. Τῷ θυλάκῳ περιειργάσθαι] Fruſtra *H. Stephanus* ad haec adhaeſit, mutila arbitratus. Diogenes, luxum Socrati exprobrans, περιειργάσθαι γὰρ καὶ τῷ οἰκιδίῳ καὶ τῷ σκιμποδίῳ, *nimium fuiſſe* aiebat *in parva domo et lectulo* ap. *AElian.* Var. IV, 11. Non alia Laconum ſententia. Samii panarium, et vacuum quidem, in medium collocarant: addiderant, τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι. Id Spartani dictum nimiae loquacitatis damnant: ſatis enim fuiſſe oſtenſum panarium. Res manifeſta ex *Sexto Empir.* est L. II. Adv. Mathemat. p. 293., ubi Chiorum legatus, cum alius in petendo ob multum loquentiae frumento repulſam Lacedaemone tuliſſet, κενὸν θύλακον porrigens inſuper, ἀλφίτων αὐτὸν δεῖσθαι, prorſus ut Samii, adiungit. At illi oratorem reprehendunt ὡς ἀδολέσχην, *tanquam nimis garrulum.* ἀποχρώντως γὰρ κενὸς δειχθεὶς ὁ θύλακος ἐσήμηνε τὴν τῶν Χίων αἴτησιν. Sic *Sextus.*

64. Οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι] Recte reſtituit *Gronov.* pro οὔκω τι· e *Med.* cui plures forte Codd. ſuffragabuntur. Vellem praeterea praeberent: οὐκ οὕτω τιμωρίης δεομένοισι Σαμίοισι ἐστρατεύοντο, ὡς τίσασθαι βουλόμενοι, *non adeo Samiis, ut vindictae ſumendae cupidis auxiliarentur, quam ut ipſi vindicarent iniuriam ſibi illatam.* apud *Plutarch.* II, p. 859. C. dixiſſe feruntur Lacedaemonii, ὡς οὐ βοηθοῦντες, οὐδ᾽ ἐλευθεροῦντες, ἀλλὰ τιμωρούμενοι Σαμίους στρατεύσαιντο. *Auxilium alteri ferre in iniuria propulſanda* dicitur τιμωρεῖν, ἀμύνειν, et ἀρήγειν· ſed τιμωρεῖσθαι, τίσασθαι, ἀμύνεσθαι, et ἀλέξασθαι ſignificant *ſibi illatam vindicare.* Illud *Herodoti* haud tritiſſimum, οὐκ οὕτω —— ὡς βουλόμενοι quantillum fuiſſet *Gronovio*, lectoribus commendaſſe ſimillimis aliquot locis deſignatis e p. 206, 24. p. 350, 15. p. 366, 46. οὐ κατὰ εὐνοίην οὕτω, ὡς βουλόμενοι. VALCKEN.

70. Καὶ ζώων ἐνυφασμένων] Haec redarguunt *Plinia-*

μάσαι ἄξιον, [a] ἁρπεδόνη ἑκάστη τοῦ θώρηκος ποιέει· ἐοῦσα γὰρ λεπτὴ, ἔχει ἁρπεδόνας ἐν ἑωϋτῇ τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντα, πάσας φανεράς· τοιοῦτος ἕτερός ἐστι καὶ τὸν ἐν Λίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Ἀθηναίῃ Ἄμασις. [b] Συνεπελάβοντο δὲ τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμον ὥστε γενέσθαι, καὶ Κορίνθιοι προθύμως· ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τούτους εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γενόμενον γενεῇ πρότερον τοῦ στρατεύματος τούτου, κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ κρητῆρος τῇ ἁρπαγῇ γεγονός. Κερκυραίων γὰρ παῖδας [c] τριηκοσίους ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρος ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε παρὰ Ἀλυάττεα [d] ἐπ' ἐκτομῇ· προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον τῶν ἀγόντων τοὺς παῖδας Κορινθίων, πυθόμενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, [e] ἐπ' οἷσι ἀγοίατο ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν τοὺς παῖδας ἐδίδαξαν ἱροῦ ἅψασθαι Ἀρτέμιδος· μετὰ δὲ, οὐ περιορέοντες ἀπέλκειν τοὺς ἱκέτας ἐκ τοῦ ἱροῦ, σιτίων δὲ τοὺς παῖδας ἐργόντων Κορινθίων, ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι ὁρτὴν, τῇ καὶ νῦν ἔτι χρέωνται κατὰ [f] ταυτά· νυκτὸς γὰρ ἐπιγενομένης, ὅσον χρόνον [g] ἱκέτευον οἱ παῖδες, ἵστασαν χοροὺς [h] παρθένων τε καὶ ἠιθέων· ἱστάντες δὲ τοὺς χοροὺς, τρωκτὰ
179 σησάμου τε καὶ μέλιτος ἐποιήσαντο νόμον φέρεσθαι· ἵνα ἁρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν τροφήν· [i] ἐς τοῦτο δὲ τόδε ἐγένετο, ἐς ὃ οἱ Κορίνθιοι τῶν παίδων οἱ φύλακοι [k] οἴχοντο ἀπολιπόντες· τοὺς δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. Εἰ μέν νυν Περιάνδρου τελευτήσαντος τοῖσι Κορινθίοισι [l] φίλα ἦν πρὸς τοὺς Κερκυραίους, οἱ δὲ οὐκ ἂν συνελάβοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμον ταύτης [m] εἵνεκεν τῆς αἰτίης. νῦν δὲ αἰεὶ ἐπεί τε ἔκτισαν τὴν νῆσον, εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι ἐόντες ἑωϋτοῖσι· τούτων ὦν εἵνεκεν ἀπεμνη-

lo: ob id admiratione dignum faciunt thoracis licia: nam quum ea tenuia et exilia, tamen in se habeant trecenta ac sexagena licia, singulaque conspicua. Qualis alter est, quem in Lindo Minervæ idem Amasis dedicavit. Adiuverunt autem hanc expedi- 48
tionem contra Samios, ut fieret, admodum prompte Corinthii. In quos etiam Samiorum extabat iniuria ætate, quæ præcessit hanc expeditionem, circa idem tempus facta, quo crater interversus est. Nam quum Periander Cypseli filius, Sardes ad Alyattem castrandos mitteret trecentos primorum in Corcyræis liberos, Corinthiique qui illos ducebant, Samum appulsi essent, audita Samii caussa cur Sardes ducerentur, primum edocuere pueros, ut templum Dianæ tangerent: deinde non negligentes abstrahere supplices a templo, quum arcerent Corinthii eos alimentis, ipsi Samii diem solennem egerunt, quem nunc quoque per eadem facta celebrant. Quum enim nox advenerat, quamdiu pueri supplicabant, exercebant choros virginum atque adolescentium, et interea dum choros exercent, ritum instituerunt ferendi esculenta ex sesamo ac melle, ut ea Corcyræorum filii rapientes, alimenta haberent; id eousque factum est, dum Corinthii puerorum custodes, illis omissis, abierunt. Ita Samii pueros Corcyram reduxerunt. Quod si defuncto Perian- 49
dro, Corinthiis cum Corcyræis amicitia extitisset, illi non fuissent portio expeditionis huius contra Samum propter hanc caussam: nunc ab ipsis insulæ originibus, Corinthii semper cum Corcyræis discordes mutuo fuere.

a Sumsit hinc *Pollux* VII, 31., mox τοῦ θώρηκος omittit *Arch.*, legitque τριηκοσίους *Med.* *b* Συνεπιλάβοντο sine augmento *V.*, *Plut.* exscripsit p. 859. E. *c* *Pass. Ask. Paris. A. B. Vind. Plutarch. Valla*; τριηκοσίων vulgo. Praeterea Κερκυρέων *Arch. V.* et iterum. *d* Ἐπ' ἐκτ. *V. Arch.*, bene. Vid. *Wasse* Addend. *Thucyd.* p. 668. ἐπὶ vulgo, et statim πρὸς τὴν Σ. *e* Ἐπεὶ συνάγοιντο iidem, tum consentiunt *M. Pass. Ask.* in omissione vocum οἱ παῖδες, quas *Ald.* post ἀγοίατο habet et *Edd.* *f* Τοῦτο *Arch. Vind.* *g* Ἱκετεύοντο iidem, neque male. *h* Octo sequentia neglexit socors librarius *Arch.* *i* Ἐς τοῦτο δὲ τόδε ἐγένετο (ἐγίνετο *Pass. Ask.*) ἔτι ἐς τὠϋτὸν, ἐς ὃ *Arch. Vind.* in Edd. ἐς τοῦτο δέ οἱ. *k* *Ask. M. Pass.*, ᾤχοντο *Arch. V.*, οἴχοιντο *Ald.* et alii. *l* Φιλία *V. Arch.* *m* Iidem et *M. Pass. Ask.*, ἕνεκα vulgo, etiam mox.

na H. Nat. VIII, 48. *Plurimis vero liciis texere, quae Polymita appellant, Alexandria instituit.* Magis etiam *Is. Vossii* coniecturas de Iudaeis Alexandrinis, talis ὑφαντικῆς auctoribus, et monstra fabulosaque animalia, *cuiusmodi erant Cherubini et Seraphini*, ut scribit, intexentibus: ad *Catull.* p. 196. Ars enim in AEgypto Alexandria multo vetustior, et, quae Iudaeis adfricantur, sine locuplete teste. Verum ista huius non sunt temporis et loci. Meliora *Plinii* de thorace Amasidis, Minervae sacrato, L. XIX, 1. et *AElian.* H. An. IX, 17., in quo Ἄμασιν ex ᾄσμασιν praeclare *Trillerus* extudit.

81. Παῖδας τριηκοσίους] Inmanem hanc crudelitatem *Plinius* N. Hist. IX, 25. et *Diogenes* I, 95. obliti non sunt, de nobilium numero puerorum nihil. *Plutarchus* et MSS. in trecentis acquiescunt, a quibus nihil dissentio.

95. Ἐς τοῦτο δέ οἱ] Literis duabus repetitis legerim: ἐς τοῦτο τόδε σφι ἐγένετο, ἐς ὃ οἱ Κορίνθιοι, τῶν παίδων οἱ φύλακοι, οἴχοιντο· si correctioni favent Codd. ut favere videtur MS. *Arch.* tantilla forte non displicebit.
VALCKEN.

95. Ἐς τοῦτο δὲ τόδε ἐγένετο] Vulgata ἐς τοῦτο δέ οἱ excusatione caret: τοῦτο δέ σφι, ne sententia labaret, *Reiskius* reposuit; ego MSS. sequor *Arch.* et *Vind.*, diversas Codd. scripturas edentes. Quod autem φίλα ἦν πρὸς —— mutatum ierunt, non laudo. Herodotea sunt φίλα ποιέεσθαι, εἰρηναῖά οἱ ἦν et consimilia.

1. Εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι ἐόντες ἑωϋτοῖσι] Praeferunt haec insoliti quidpiam. Est, cui placet ἐόντες οἱ ὡϋτοὶ h. e. αὐτοὶ, *quamvis iidem sint*, quippe ex Corinthiorum metropoli et eius propago, me non invidente. *Herodotus* II, 7. ΕΣΤΙ εὐρέα Αἴγυπτος ΕΟΥΣΑ ὑπτίη. Iterum IV, 46. ἀλλὰ φερέοικοι ΕΟΝΤΕΣ πάντες ΕΩΣΙ ἱπποτοξόται· tum V, 95. αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει.

Alia prudens negligo. De tempore deductae in Corcyram coloniae, non eadem omnium opinio: *Eusebium* si sequi consultum fuerit, Olymp. XVIII. a Corinthiis occupata est: cuius quidem sententiam dum Ill. *Scaliger* testimonio *Diodori* V, 16. stabilire voluit, a vero aberravit. Pityusae isthic initia describuntur, nulla Corcyrae. *Strabo* VI, p. 414. Echecratem, Corcyrae conditorem, comitem Archiae, colonos Syracusas deducenti, adiungit sub Olymp. XI.; *Timaeus* vero in Scholiis *Apollonii Rh.* IV, 1216. sexcentis ab eversa Troia annis constitutam ait, gravissime, modo Critici verba eius bene expresserint, lapsus: foret enim his ex calculis colonia Cypselo et Periandro posterior. Ut ut fuit, si *Echecrates*, coloniae auctor, aut ira percitus aut ignominia notatus, Corintho excessit, quod *Timaeus* significat, certa manent, quae de Corcyraeorum et Corinthiorum inimicitiis hic produntur. Adde antiquissimum tota Graecia navale, hos inter pugnatum, praelium apud *Thucydidem* I, 13.

2. Διάφοροι ἐόντες ἑωϋτοῖσι] Nota quidem Graeca locutio, διάφοροι ἐτύγχανον ὄντες· sed nondum exputo, quid sibi velint ista: εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι ἐόντες ἑωϋτοῖσι. Ponuntur ab *Herodoto* valde vicina, ἐστὶ —— ἐοῦσα ἦν —— ἐὼν, et similia; sed de rebus tamen diversis: p. 237, 15. 20. 268, 26. 278, 5. L. VI, c. 52. de Eurysthene et Procle, τούτους, inquit, ἀνδρωθέντας, αὐτούς τε ἀδελφεοὺς ἐόντας, λέγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης αὐτέων ἀλλήλοισι. Ad istam rationem si hic legeretur, νῦν δὲ αἰεὶ, ἐπείτε ἔκτισαν τὴν νῆσον, εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι, ἐόντες —— συγγενέες, vel ὁμογενέες, vel simile quid, nihil hic esset impediti: nam revera Corcyraei cum Corinthiis eiusdem fuere generis atque originis participes, Corinthiorum quippe coloni; sed, quae maioribus suis debebant, habentes neglectui, opibus etiam elati, marique potentes,

qui hinc infesti Samiis. Periandri uxor, et filii, et socer Procles, quem visunt nepotes. Mira iunioris torvitas in patrem, huiusque ultio. Dira truculentia

re. Huius igitur rei memores Corinthii, exulcerato in Samios animo erant. Mittebat autem Periander ad castrandrum Sardes primorum Corcyræorum delectos pueros, ulciscendi gratia, quia Corcyræi priores nefandum facinus in eum admiserant.

50 Nam posteaquam uxorem suam Melissam necavit Periander, accidit, ut ad superiorem calamitatem hæc quoque altera illi accederet. Erant ei ex Melissa filii duo, unus septem et decem, et alter duodeviginti natus annos, hos avus maternus Procles, Epidauri tyrannus, ad se accitos, ea prosequebatur charitate qua par erat nepotes ex filia sua. Quos ubi remittendos statuit, deducens illos, Scitis, inquit, pueri, quis matrem vestram interemerit? Hoc dictum, ei qui maior natu erat, nullius momenti habitum est: at minor, cui nomen erat Lycophroni, ita hoc audito doluit, ut reversus Corinthum, patrem neque salutaverit, neque colloquentem vicissim alloqui, ac ne interroganti quidem sermonem aliquem dederit. Eum Periander tandem sane indignatus a laribus eiecit.

51 Quo eiecto, maiorem natu percontatur quænam cum ipsis avus esset colloquutus. Ille narrare ut ipsos avus amantissime accepisset: non tamen recordari dicti illius quod Procles in eis dimittendis dixisset, quippe quod in mentem non admiserat. Periander dicere, nulla ratione fieri posse quin aliquid illis ab avo sit suggestum: itaque percontando instare. Tunc adolescens in memoriam rediens, id quoque narravit. Quod Periander etiam animo attendens, tamen nolens aliquid concedere mollius, mittit illuc apud quos filius ab ipso expulsus degebat, prohibens ne adolescentem in domum excipiant. Iste postquam eiectus in alteram se domum conferebat, ab hac quoque abigebatur; et Periandro iis qui acceperant comminante, atque ut arcerent imperante, expulsus in aliam sodalium domum se contulit. Illi etsi formidantes, tamen quod esset Periandri filius, hominem excipiebant.

52 Ad postremum Periander per præconem edici iussit, quisquis hunc in domum reciperet, aut alloqueretur, eum sacram mulctam Apollini debiturum, quantam ipse nuncupans. Ad hoc edictum quum nemo affari, nemo illum

μνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορίνθιοι· [a] ἀπέπεμπε δὲ ἐς Σάρδις ἐπ' ἐκτομῇ Περίανδρος, τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλέξας τοὺς παῖδας, τιμωρεύμενος. [b] πρότεροι γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἦρξαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα ἀτάσθαλον ποιήσαντες. Ἐπεί τε γὰρ τὴν ἑωϋτοῦ γυναῖκα Μέλισσαν Περίανδρος ἀπέκτεινε, συμφορήν τοιήνδε οἱ ἄλλην συνέβη πρὸς τῇ γεγονυίῃ γενέσθαι· ἦσάν οἱ ἐκ Μελίσσης δύο παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν, ἑπτακαίδεκα, ὁ δὲ, ὀκτωκαίδεκα [c] ἔτεα γεγονώς· τούτους ὁ μητροπάτωρ Προκλῆς, ἐὼν Ἐπιδαύρου τύραννος, μεταπεμψάμενος παρ' ἑωϋτὸν, [d] ἐφιλοφρονέετο, ὡς εἰκὸς ἦν, θυγατρὸς ἐόντας τῆς ἑωϋτοῦ παῖδας· ἐπεί [e] τε δέ σφεας ἀπεπέμπετο, εἶπε προπέμπων αὐτοὺς, „Ἆρα ἴστε, ὦ παῖδες, ὃς „ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκτεινε;" τοῦτο τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ οὔνομα ἦν Λυκόφρων, ἤλγησε ἀκούσας οὕτω, ὥστε ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον, ἅτε φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα οὔτε [f] προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε [g] οὔτε προσδιελέγετο, ἱστορέοντί τε λόγον οὐδένα ἐδίδου· τέλος δέ μιν [h] περιθύμως ἐχόμενος ὁ Περίανδρος ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων. Ἐξελάσας δὲ τοῦτον, ἱστόρεε τὸν [i] πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη. ὁ δέ οἱ ἀπηγέετο ὥς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο. ἐκείνου δὲ τοῦ ἔπεος τό σφι ὁ Προκλῆς ἀποστέλλων εἶπε, ἅτε οὐ νόῳ λαβὼν, οὐκ ἐμέμνητο. Περίανδρος δὲ οὐδεμίην μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὔ σφι ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι· ἐλιπάρεέ τε ἱστορέων· ὁ δὲ, ἀναμνησθεὶς, εἶπε καὶ τοῦτο· Περίανδρος δὲ νόῳ λαβὼν καὶ τοῦτο, καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι βουλόμενος οὐδὲν, ᾗ ὁ [k] ἐξελαθεὶς ὑπ' αὐτοῦ παῖς δίαιταν ἐποιέετο, ἐς τούτους πέμπων ἄγγελον, ἀπηγόρευε μή μιν δέκεσθαι οἰκίοισι· ὁ δὲ, ὅκως ἀπελαυνόμενος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίην, ἀπελαύνετ' ἂν καὶ ἀπὸ ταύτης, [l] ἀπειλέοντός τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι δεξαμένοισι, καὶ ἐξείργειν κελεύοντος· [m] ἀπελαυνόμενος 180 ἂν ἤϊε ἐπ' ἑτέρην τῶν ἑταίρων· οἱ δὲ, ἅτε Περιάνδρου ἐόντα παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο. Τέλος δὲ, ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποιήσατο, ὃς ἂν [n] ἢ οἰκίοισι ὑποδέξηταί μιν, ἢ προσδιαλεχθῇ, ἱρὴν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν, ὅσην δὴ εἴπας· πρὸς ὦν δὴ τοῦτο τὸ κήρυγμα, οὔτε τίς οἱ διαλέγεσθαι, οὔτε οἰκίοισι δέκεσθαι ἤθελε· πρὸς δὲ, οὐδὲ

a *Pass. Ask.*, ἀπέπεμπεν *M.*, ἔπεμπε *Ald. V. Arch.*, ἔπεμψε ora *Steph.* *b.* Πρότερον *V. Arch.*, tum quae γὰρ excipiunt, socordia scribae desunt *Arch.* usque τὴν Μέλισσαν. *c* Abest *Arch.* *d* *Rem. M. Ask. Pass.* ora *Steph.*, ἐφιλοφρόνεε τε *Ald. Arch. V.* *e* Omittunt *V. Arch.* *f* Προεῖπε *Arch. Valla.* *g* *V. Arch. Steph.* margo, alii ὦν. *h* Περιθύμως *Arch.*; περὶ θύμῳ reliqui cum Edd., statim ἐξελαύνει οἱ ἐκ idem. *i* Πρεσβύτατον in ora *Steph. Pass. Ask.* *k* Ἐξελασθεὶς *M. Ask. Arch.*, qui quidem cum *Vind.* ὑπὸ ἑωϋτοῦ. Vulgatum debetur *Aldo* et aliis. *l* Ἐπιλέγοντος *Arch.* *m* *M. Ask. Pass.*, in *Ald.* aliisque ἀπελαυνόμενος δ' ἄν. *n* *M. Ask. Arch. Pass. V.*, ἢ deerat *Ald.*, οἰκίῃσι *Paris. A.*

tentes, ab antiquissimis usque temporibus in sua viscera saevientes bella gessere cum Corinthiis, vicinis Atheniensibus, discordiam foventibus, dum suas inter se vires colliderent, utilissima. VALCKEN.

4. Ἐπ' ἐκτομῇ] Sardes misit τῶν πρώτων Κερκυραίων τοὺς παῖδας. Cap. 48. dicitur eum in finem misisse παῖδας τριηκοσίων ἀνδρῶν τῶν πρώτων· ubi rectius τριηκοσίους videtur legisse *Plutarch.* II, p. 859. F. Hic et in seqq. narrata *Diogen. Laërt.* adtigit I, 94. 95. ubi notat *Menagius.* VALCKEN.

12. Προκλῆς] Sic omnes. *Th. Gale* ex *Arch.* Πατροκλῆς eruit, deceptus linea, qua προκλης in codice ornatur: habet eandem Περίανδρος, et, quae propria dicuntur, nomina. *Diogenes*, I, 100., *Athenaeus* XIII. p. 589. F. tyranni nomen parili modo scribunt; *Pausaniae* II, 28. Πατροκλῆς est, frequentissima utriusque tituli ex conpendiariae scriptionis lege conmutatione.

23. Τέλος δέ μιν περιθύμως ἐχόμενος] Quod edebatur περὶ θυμῷ ἐχόμενος docti viri per tmesin dissectum censuerunt: mihi περιέχεσθαι creberrime se in Musis offert, nusquam, quod quidem recordor, tali usu. Περιθύμως dabit *AEschylus* Choëph. v. 38. Περιθύμως, quod in *Arch.*, ἔχων *Noster* II, 162. et ὀργῇ ἐχόμενος I, 141., etiam *Procopius* B. Goth. I, 10. qui quoque C. 7. καὶ θυμῷ πολλῷ ἤδη ἐχόμενος, et C. 18. θυμῷ μεγάλῳ ἐχόμενος· tum, quod paullo audacius, C. ult. θυμῷ τε πολλῷ καὶ κραυγῇ ἐχόμενοι.

38. Ἀπελαυνόμενος ἂν ἤϊε] Eleganter ὣν ἤϊε Cl. *Reiskius.* Quid si ἂν istud παραπληρωματικὸν sit, ut profecto paullo superius est? Porro ἐπ' ἑτέρην τῶν ἑταίρων vitiose scriptum Cl. *de Pauw* censetur: nam *sodalium*, inquit, *aedes si adiisset Lycophron, non recepissent eum, quia Periandri erat filius, sed quoniam amicus et sodalis: praestare* ἐπ' ἑτέρην τῶν ἑτέρων. Sic ille, argute magis, opinor, quam solide. *Sodalium* τῶν ἑταίρων abesse non potest mentio. Ceterum a Periandri edicto Oedipi verba ap. *Sophoclem* Oed. Tyr. v. 347. μήτ' εἰσδέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα, non abirent multum, ni uberiorem ea quae sequuntur, sanctionem conplecterentur.

οὐδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίευ πειρᾶσθαι ἀπειρημένου, ἀλλὰ διακαρτερέων ἐν τῇσι [a] στοῇσι ἐκαλινδέετο· τετάρτῃ δ' ἡμέρῃ ἰδών μιν ὁ Περίανδρος ἀλουσίῃσί τε καὶ ἀσιτίῃσι συμπεπλωκότα οἴκτειρε· ὑπεὶς δὲ τῆς ὀργῆς, ἤιε ἆσσον, καὶ ἔλεγε, „ Ὦ παῖ, κότερα τούτων αἱρετώτερά ἐστι, ταῦτα τὰ νῦν ἔχων πρήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα, καὶ [b] τὰ ἀγαθὰ τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα, ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον, παραλαμβάνειν; ὃς ἐὼν ἐμός τε παῖς, καὶ Κορίνθου τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς, ἀλήτην βίον εἵλευ· ἀντιστατέων [c] τε καὶ ὀργῇ χρεώμενος ἐς τόν σε ἥκιστα ἐχρῆν· εἰ γάρ τις συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι ἐγεγόνεε ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις, [d] ἐμοί τε αὕτη γέγονε, καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν μέτοχός εἰμι, [e] ὅσῳ αὐτός σφε ἐξεργασάμην· σὺ δὲ μαθὼν [f] ὅσῳ φθονέεσθαι κρέσσον ἐστὶ ἢ οἰκτείρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν [g] τι ἐς τοὺς τοκῆας καὶ ἐς τοὺς κρέσσονας τεθυμῶσθαι, ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία." [h] Περίανδρος μὲν τούτοισι αὐτὸν κατελάμβανε· ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβεται τὸν πατέρα, ἔφη δέ μιν ἱρὴν ζημίην ὀφείλειν τῷ θεῷ, ἑωϋτῷ ἐς λόγους ἀπικόμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τι τὸ κακὸν εἴη τοῦ παιδὸς καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπεται, στείλας [i] πλοίῳ ἐς Κέρκυραν· ἐπεκράτεε γὰρ καὶ ταύτης· ἀποστείλας δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν [k] Προκλέα, ὡς τῶν παρεόντων [l] οἱ πρηγμάτων ἐόντα αἰτιώτατον· καὶ εἷλε μὲν τὴν Ἐπίδαυρον, εἷλε δὲ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐζώγρησε. Ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος, ὅ, τε Περίανδρος παρηβήκεε, καὶ συνεγινώσκετο ἑωϋτῷ οὐκέτι εἶναι δυνατὸς τὰ πρήγματα ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν, [m] πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν, [n] ἀπεκάλεε τὸν Λυκόφρονα ἐπὶ τὴν τυραννίδα· ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων οὐκ [o] ἐνεώρα, ἀλλά οἱ κατεφαίνετο εἶναι νωθέστερος· ὁ δὲ Λυκόφρων· οὐδὲ [p] ἀνακρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. Περίανδρος δὲ, περιεχόμενος τοῦ νεηνίεω, δεύτερα ἀπέστειλε ἐπ' αὐτὸν τὴν [q] ἀδελφεὴν, ἑωϋτοῦ δὲ θυγατέρα· δοκέων μιν μάλιστα [r] ταύτῃ ἂν πείθεσθαι· ἀπικομένης δὲ [s] ταύτης, καὶ λεγούσης, „ Ὦ παῖ, βούλεαι τήν τε 181 τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσέειν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον, ἢ αὐτός σφε ἀπελθὼν ἔχειν;

lum in domum recipere vellet, etiam ipse ille non putavit rem illicitam eſſe tentandam: ſed ſuſtinens in porticibus asſidue verſabatur. Quem die quarta Periander illuvie et inedia enectum cernens, miſertus est, depoſitaque ira propius accedens, Fili, inquit, utrum est optabilius, istud quod cum maxime toleras, an tyrannidem atque opes, quas ego nunc habeo, accipere patri obtemperantem? qui quum ſis et meus filius et beatæ Corinthi rex, præoptaſti mendicam vitam, obſiſtendo atque iraſcendo illi cui minime debebas. Nam ſi quid calamitatis in iis accidit, unde ſuſpicionem in me habes, id mihi accidit, eiusque ego particeps eo magis ſum, quod ipse id perpetravi. Tu vero, edoctus quanto ſatius ſit invideri quam miſerabilem esſe, et ſimul quid ſit in parentes et in maiores iraſci, abi domum. Periander quidem his verbis filium corripiebat: ille autem nihil patri reſpondit, niſi ipsum ſacram mulctam deo debere, quod in ipsius colloquium veniſſet. Ibi Periander animadvertens malum filii deſperatum eſſe et inſuperabile, ab oculis eum amandavit, navigio in Corcyram misſum, nam et huic imperitabat. Eo autem amandato, bellum ſocero Procli intulit, tanquam præcipuo harum rerum autori: expugnataque Epidauro, Proclem cepit, quem tamen vivum ſervavit. 53 Interiecto deinde tempore quum ſenuisſet Periander, ſibique esſet conſcius ſe non esſe amplius parem adminiſtrandis obeundisque rebus, mittit Corcyram arcesſitum Lycophronem ad tyrannidem. Nam in maiore filio nihil animadvertebat, hebetiorque esſe ei videbatur. Lycophron ne interrogatione quidem est dignatus eum, qui ſibi nuncium afferebat. At Periander in amorem adoleſcentis propenſus, rurſus ad eum miſit ſororem filiam ſuam, ſperans fore ut ille huic præcipue auſcultaret. Hæc, ubi venit, o puer, inquit, mavis tyrannidem recidere in alios, et domum patris diſpergi potius, quam tu ipse habere illuc reverſus? Redi

a Στοῖῃσιν *Arch. V.* *b* Abest articulus *Pasſ. Arch. V.* *c* Ἐμοὶ καὶ ὀργῇ *Arch.*, haud ineleganter. *d* Ἐμή τε id. *e* Ὅσον id., ὅσῳ ἂν *Rem.*, tum ἐξειργασ. *Med. Pasſ.*, vulgatum *Ald. V. Arch. Rem. Paris. A. B.* ſervant. *f* Ὅσον *Stob.* Serm. III. p. 42. *g* Deſit in *Stob.*, addit *Arch.* ἐστὶν ἐς· tum τοκέας id. et *Ask.* *h* Ὁ μὲν Περ. *Arch.* *i* Πλοῖον *M. Ask. Pasſ.*, editum est in *Ald. R. Arch.* Conf. ſupra C. 4. *k* Προκαλέα *Ask.* *l* Non est in *Arch. V.* *m* Πέμπων iid. *n* *M. Pasſ. Ask. Arch.*, Edd. ἐπεκ. *o* *Ald. Arch. V. R. Paris. A. B.*, οὔκων ἐώρα *M. Ask. Pasſ.*, mox νωθρέστερος *Ask.* *p* Ἀποκρίσιος *Arch. V. Valla*, ut I, 49., et forte verius, niſi ὑποκρίσιος ex Ionum conſuetudine malueris. *q* *M. Pasſ. Ask. Arch. V.*, ἀδελφὴν *Ald.* et alii, male. *r* Ταυτῆς *Arch.* *s* Αὐτῆς id.

57. Ἐν αὐτοῖσι] *Heſychius*: Ἐναντιότης, ἔρις· καὶ Ἐναντίοι, ἀλλήλοις ἐρίζοντες· hoc ſi verum est, ἐναντίοισι hic ſcribi potuit pro ἐρίζουσιν· εἰ γάρ τις συμφορὴ ἐναντίοισι ἐγεγόνεε, ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις· ſuum ſic tegit irati crudele facinus Periander, qui uxorem Meliſſam interfecerat, ὑπὸ ὀργῆς βαλὼν ὑποβάθρῳ, ἢ λακτίσας τὴν γυναῖκα ἔγκυον οὖσαν, ut ſcribit *Diog. Laërt.* I, 94. Quid Periandrum crudelem reddiderit narrat *Parthen.* π. Ἐ. Π. c. 17. VALCKEN.

57. Ἐν αὐτοῖσι ἐγεγόνεε] Fuit, qui ἐν οἰκίοισι emendaret: neque enim αὐτοῖσι, ſi ad ἀγαθὰ referatur, conſiſtere poſſe. Hoc verum quidem. At ἐν αὐτοῖσι modo tacitum πρήγμασι intelligatur, bene procedit. *Reiskio* ἐν αὐτοῖσι, aut αὐτοῖσι idem est atque ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, *ſi quae calamitas nobismet ipsis contigit.* In celebri et pasſim cunctis probato ὅσον φθονέεσθαι κρέσσον —— ex *Stobaeo* ſi qui praeoptaverint, non repugnabo. Brevius ΚΡΕΣΣΩΝ ΟΙΚΤΙΡΜΩΝ ΦΘΟΝΟΣ *Pindarus* extr. Ode I. Pythion.

71. Ἐόντα αἰτιώτατον] Perbrevis exſtat apud *Diogen. Laërt.* I, 100. epiſtola Dorica velut a *Periandro* ſcripta ad ſocerum *Proclem*, cuius pars ſic vulgari debuerat: Ἀμῖν μὲν ἀκούσιον τᾶς δάμαρτος τὸ ἄγος· τὺ δὲ ἑκὼν, τῷ παιδὶ ἦν ἀπὸ θυμοῦ με ποιήσαις, ἀδικεῖς. ἢ ὦν, παῦσον τὰν ἀπήνειαν τῶ παιδὸς, ἢ ἐγὼ τὺ ἀμυνοῦμαι· pro τοὶ Dorismus τὺ, id est σὲ, poſtulabat. Uxoris cadaver Epidaurum ad Proclem miſiſſe videri posſet e *Pauſania* Periander, qui Meliſſae quoque μνῆμα prope Epidaurum invenit II, p. 177. VALCKEN.

78. Οὐκ ἐνεώρα] Tot ſchedis obluctari temerarium cenſeo, eoque magis, quod dictio *Herodoti* genium ſpiret. Ἐι γὰρ ΕΝΩΡΩΝ τοῦτο ἐν ὑμῖν ſcripſit VIII, C. 140, 2. et I, 38. οὔτε ἄλλο —— παριδών τοι. *Medic.* οὔκων ἐώρα finxit docte οὐ νόον ἐώρα *Reiskius*, quo uti non licet. Nomen iuveni, quod hic ſignatum non est, Nobil. *Palmerius* Exercit. p. 15. ex *Ariſtotelis* Politic. L. V, 12. *Gordium*, cuius filius *Pſammetichus* Periandro ſucceſſerit, indidit. Verum Gordius ille ſive Gorgias potius, Periandrum non agnovit patrem, ſed fratrem, utpote Cypſelo progenitus. *Plutarcho* utor teste et auctore, Conviv. VII. Sapient. p. 160.

86. Ἢ αὐτός σφε ἀπελθὼν ἔχειν] Illa σφέα ſaepe dixit *Herod.* forſan et hic, ἢ αὐτός σφεα ἀπελθὼν, ubi poni quoque potuit tanquam de exule κατελθών. Duo memorarat puella, τήν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσέειν, καὶ τὸν.

Redi quaeso ad penates, desine tibimet officere. Ambitio est possessio sinistra: noli malum medicari malo. Multi iustis mansuetiora praeponunt, multi iam et materna quaerentes, paterna amiserunt. Lubrica res est tyrannis, cuius multi sunt amatores. Pater senex iam est provectaeque aetatis: tua ipsius bona ne aliis tradas. His illa verbis ad inducendum maxime appositis fratrem alloquebatur, a patre edocta. Cui iste respondens, negat se iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier renunciasset, tertio Periander caduceatorem mittit, qui dicat se quidem in Corcyram velle concedere, sed ut hic Corinthum proficiscatur ad tyrannidis successionem. Id approbante filio, Periander Corcyram ipse veniebat, iuvenis Corinthum. Haec omnia edocti Corcyraei, ne ad ipsorum regionem Periander accederet, adolescentem interimunt. Ob haec igitur Periander de Corcyraeis ultionem sumebat.

54 Lacedaemonii ingenti cum classe ubi pervenere, Samum obsederunt, succedentesque muro, turrem mari imminentem in suburbio transcenderunt. Sed mox cum magna manu suppetias ipso ferente Polycrate, reiecti sunt. Sed quum a superiore turri, quae tergo montis imposita erat, erupissent tum auxiliarii, tum ipsorum Samiorum permulti, et aliquantisper Lacedaemonios sustinuissent ipsi, retro fugam fecerunt, insequentique ab hoste caedebantur.

55 Quod si Lacedaemonii qui aderant, Archiae et Lycopae similes extitissent eo die, capta Samus fuisset. Siquidem Archias et Lycopes soli cum Samiis intra murum simul irruentes, interclusa ad redeundum via, intra urbem

„ ἔχειν; [a] ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι σεωϋτὸν ζημιῶν; Φιλοτιμίη, [b] κτῆμα σκαιόν· μὴ τῷ κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ· πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπιεικέστερα [c] προτιθέασι· πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῷα διζήμενοι, τὰ πατρῷα [d] ἀπέβαλον· τυραννὶς, χρῆμα σφαλερόν· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσι· ὁ δὲ, γέρων τε ἤδη καὶ παρηβηκώς· μὴ δῷς τὰ [e] σεωϋτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι" ἡ μὲν δὴ τὰ ἐπαγωγότατα διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἔλεγε πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ, [f] ὑποκρινάμενος, ἔφη οὐδαμᾶ ἥξειν ἐς Κόρινθον, ἔστ' ἂν πυνθάνηται περιεόντα τὸν πατέρα· ἀπαγγειλάσης δὲ ταύτης ταῦτα, τὸ τρίτον [g] ὁ Περίανδρος κήρυκα πέμπει, βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν. ἐκεῖνον δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον, διάδοχον [h] γίνεσθαι τῆς τυραννίδος· καταινέσαντος δὲ ἐπὶ τούτοισι τοῦ παιδὸς, ὁ μὲν Περίανδρος ἐστέλλετο ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ [i] παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον· μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων [k] ἕκαστα, ἵνα μή σφι Περίανδρος ἐς τὴν χώρην ἀπίκηται, κτείνουσι τὸν νεηνίσκον. ἀντὶ τούτων μὲν Περίανδρος Κερκυραίους ἐτιμωρέετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ στόλῳ μεγάλῳ ὡς ἀπίκοντο, ἐπολιόρκεον Σάμον· προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τοῦ μὲν πρὸς θαλάσσῃ ἑστεῶτος πύργου κατὰ τὸ προάστειον τῆς πόλιος [l] ὑπερέβησαν· μετὰ δὲ, αὐτοῦ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χειρὶ πολλῇ, [m] ἀπηλάθησαν· κατὰ δὲ τὸν ἐπάνω πύργον τὸν ἐπὶ τῆς ῥάχιος τοῦ οὔρεος ἐπεόντα ἐπεξῆλθον οἵ τε ἐπίκουροι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί· δεξάμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἔφευγον ὀπίσω· οἱ δὲ, [n] ἐπισπόμενοι, ἔκτεινον. Εἰ μέν νυν οἱ παρεόντες Λακεδαιμονίων ὅμοιοι ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην Ἀρχίῃ τε καὶ Λυκώπῃ, [o] αἱρέθη ἂν Σάμος. Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μοῦνοι συνεσπεσόντες φεύγουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ἀποκληϊσθέντες τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ἀπέθανον ἐν τῇ πόλι

a Ἄπελθε ex Scholio *V. Arch.*, et mox ἡ Φιλοτ.; exscripsit *Stob.* Serm. XXIII. p. 190. b Χρῆμα *Rem.*, tum τῷ κακῷ τὸ κακὸν *Stob. V. Arch. Ask. Pass.*, τὸ κακ. τῷ κακῷ vulgo. c Ex *Stob.*, in Edd. προτιθεῖσι. d *Stob. Paris. A. R. Ald. V. Arch.*, μετέβαλον *M. Ask. Pass.* Quae sequuntur habet *Stob.* Serm. XLVII. p. 345. e Ἑωϋτοῦ *Arch.*, paullo ante ἤδη omittens. f *M. V. Arch. Pass.*, alii ὑποκρινόμενος. g Articulus abest *Arch. Pass. Ask.* h *V. Pass. Ask.*, vulgo γενέσθαι, mox καταρέσαντος δὲ καὶ *Arch.*, copulam habet etiam *V.* i Παῖς ἐς *Arch. V.* k Ἕκαστον *Arch.* l Ἐπέβησαν *Arch. V.* m *Ald. Paris. A. Rem. Vind.*, ἀπηλάσθησαν *M. Arch. Pass.* n Ἐπισπόμενοι *Paris. B.*, ἐπισπώμενοι ceteri, tum ἐκτείνοντες Λακεδ., omissis mediis *Arch.* o Αἱρέθησαν Σαμίοις id., mox συμπεσόντες *Vind.* cum *Corintho*.

τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον, ἢ —— *imperium*, et *bona paterna*, quae sic in Attico quoque foro dicebantur. VALCKEN.

88. Φιλοτιμίη κτῆμα σκαιόν.] Nihil verius: at Periandri Lycophron non φιλότιμος, sed erat φιλόνεικος et *pervicax*. Quandoquidem tamen nimia φιλοτιμία et φιλονεικία vitia sunt adfinia, sic ut saepe iungantur φιλότιμος ἄγαν καὶ φιλόνεικος· quin dici nonnunquam videtur veteribus φιλοτιμία, quae propria potius adpellatione vocanda esset φιλονεικία, nihil et hic novandum censerem; si scripti libri vulgatae lectioni concinunt. Hanc praefert et *Stobaeus* T. 23. p. 190. ubi sequentes quoque leguntur Herodoteae Periandrines egregiae sententiae, nisi fallor, e poëtis expressae. Primam harum *Sophocli* debet *Herod.*, postremam, τυραννὶς χρῆμα σφαλερὸν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσι, forsan *Euripidi*. *Euripidea Stobaei* p. 343. Ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται Δεινοῖς ἐρῶσιν, ἧς φυλακτέον πέρι· sic scripta retulit *Grotius* in Exc. p. 184. οἷς pro ἧς posito. Πέρι commutetur in περ, id est πάτερ, frequens in fine senariorum *Euripidae*. Locum sincerum praestabo, sic a me dudum emendatum:

Ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται
Δεινῶς ἐρῶσιν, οὓς φυλακτέον, πάτερ.

Regnum undique petitur misere amantium insidiis, quae, mi pater, praecavendae sunt. VALCKEN.

88. Μὴ τῷ κακῷ &c.] Melior hic ordo et probatior. *Sophocles* in *Stob.* Serm. IV. p. 54. ΚΑΚΟΙΣ ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι ΚΑΚΑ. *Apollon. Rh.* IV, 1081. σχεδόθεν δὲ ΚΑΚΩ ΚΑΚΟΝ — ἀκειομένη. *Appian.* I. B. Civ. p. 601. Σύλλας κακῷ τὸ κακὸν ἰώμενος. *Libanium*, *Io. Chrysostomum*, *Palladium*, *Proclum*, ipsumque *Thucydid.* V, 65., etsi alia ordinatione usum, nunc omitto. Qui quidem cum κακῷ articulum negent, nec hic necessarius erit. Vid. *Duker.* ad *Thucydidem* et *Vincent. Riccardum* ad *S. Procli* Or. XVII. p. 505. Προτιθέασι, quod sequitur, dialectus, et ἀπέβαλον *Stob.*, MSS. atque usus rata habent.

2. Περίανδρος ἐστέλλετο ἐς τὴν Κέρκ.] Male Laurentius *Periander Corcyram ipse veniebat, iuvenis Corinthum.* Conatus et consilium itineris indicantur, quo de more ad I, 68. Nex Lycophronis, ni fallat Schol. *Thucydid.* I, 13., ansam dedit certamini Corinthiorum et Corcyraeorum navali, quo nullum tota Graecia prius. Si *Thucydidem* audimus ipsum, pugna ista CCLX. ante finem belli Peloponnesiaci annis pugnata fuit. Age, amputentur anni CCLX. a Period. Iul. An. 4310., quo bellum istud terminatum fuit, et praelium in annum eiusdem Periodi 4050. incidet: at eo Cypselus, Periandri pater, necdum Corintho, Bacchiadis obpressis, potitus erat. Itaque errat Scholiastes. Probe memini, Ampl. *Bouherium* in CCLX. *Thucydidis* annis vitium animadvertisse Dissert. Herodot. C. XV. atque ex CCLX., annos fecisse CLX., unde consequens esset, ut naumachia contigerit An. Per. Iul. 4150., quo, si *Diogeni Laërtio* et *Eusebio* credimus, Periander rebus humanis dudum exemtus erat. At hinc abeo. Satis est, egregie a *Thucydide* firmari, inimicitias Corcyraeorum et Corinthiorum citissime ortas et propagatas fuisse, quo de superius.

10. Ὑπερέβησαν] Reliqui sua in sede, haud incommodum ἐπέβησαν *Arch.* et *Vind.* arbitratus. Sic IX, 69. ἐπέβησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τείχεος. Cur mox ἀπηλάθησαν et ἐπισπόμενοι, quod *Portus* coniiciendo adsecutus fuerat, reformaverim, significatum saepe antea est.

πόλι τῇ Σαμίων· τρίτῳ δὲ ἀπ' Ἀρχίεω τούτου γεγονότι ἄλλῳ Ἀρχίῃ τῷ Σαμίου τοῦ Ἀρχίεω, αὐτὸς ἐν Πιτάνῃ συνεγενόμην· [a] δήμου γὰρ τούτου ἦν· ὃς ξείνων πάντων μάλιστα [b] ἐτίμα τε Σαμίους, καί οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοὔνομα τεθῆναι, ὅτι [c] οἱ ὁ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀριστεύσας ἐτελεύτησε· τιμᾷν δὲ Σαμίους ἔφη, διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ [d] ὑπὸ Σαμίων εὖ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγεγόνεσαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπτετο τῶν πρηγμάτων,
182 ἀπαλλάσσοντο [e] ἐς Πελοπόννησον· ὡς δὲ ὁ ματαιότερος λόγος ὥρμηται, λέγεται Πολυκράτεα ἐπιχώριον νόμισμα κόψαντα πολλὸν [f] μολύβδου, καταχρυσώσαντα, δοῦναί σφι· τοὺς δὲ, δεξαμένους, οὕτω [g] δὴ ἀπαλλάσσεσθαι· [h] ταύτην πρώτην στρατηΐην ἐς τὴν Ἀσίην Λακεδαιμόνιοι Δωριέες ἐποιήσαντο. Οἱ δ' ἐπὶ τὸν Πολυκράτεα στρατευσάμενοι Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀπολείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον· χρημάτων γὰρ ἐδέοντο· τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα ἤκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλιστα ἐπλούτεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν

urbem Samiorum occubuerunt. Equidem ipse cum tertio ab hoc Archia alio Archia, qui Archiæ nepos, Samii filius, congressus sum apud Pitanen, huius enim populi erat, qui ex omnibus hospitibus maxime Samios honorabat, dicente patri suo nomen Samio fuisse inditum, quod ei pater Archias strenue pugnans in Samo mortem oppetisset: se vero ideo Samiis honorem habere, quod avus suus fuisset a Samiis publica affectus sepultura egregie. Lacedæ- 56
monii, quadraginta diebus in obsidendo absumptis, quum in suscepta re nihil admodum proficerent, in Peloponnesum redierunt. Fertur, Polycratem, ut rumor quidam temerarius emanavit, magnum numerum monetæ patriæ e plumbo percussisse, eamque auro induxisse, ac Lacedæmoniis dedisse: atque ea accepta illos recessisse. Hanc primam expeditionem Lacedæmonii Dorienses in Asiam susceperunt. Samii, qui Polycrati 57
bellum intulerant, posteaquam a Lacedæmoniis se relictum iri vident, et ipsi transmiserunt in Siphnum, deficiebant enim pecuniæ. Vigebant autem ea tempestate Siphniorum res, erant-

a Δήμου τ' αὐτοῦ ἦν *V. Arch.*, δήμου τούτου τοῦ ἦν *Corinthus*, qui plura ex hoc capite mutua sumsit. b Ἐτιμᾶτο Σαμ. *Ask. Pass.*; *Plutarch.* de Malign. p. 160. C. haec taxat. Mox οὔνομα τεθ. *Arch. V.* c Οἱ ὁ πατὴρ *Arch. V. Ask. Pass. Paris. B.*, ὁ deerat aliis. d Εὖ ὑπὸ Σαμ. in *Arch.*, ὑπὸ Σαμ. εὖ *Ald. V. Paris. A. B. Rem.*, εὖ *Med. Pass. Ask.* abest. e *M. Ask. Pass. Arch. V.*, τὴν Πελοπ. *Ald.* et alii. f *Pass. Arch.*, μολίβδου *M. Ask. Ald.* g Abest *Arch. V.* h *Ald. Arch. V. Paris. A. B. Valla Rem.*, ταυτὴν τὴν *M. Ask. Pass.*, tum Λακεδαιμόνιοι Δωρίεες iidem. In prioribus Λακεδαιμονίοισι Δωρ. Porro στρατείαν Editio Gen. CIƆIƆCXVIII. Vulgo στρατιήν.

22. *Αὐτὸς ἐν Πιτάνῃ συνεγενόμην*] Quae sequuntur, *δήμου γὰρ τούτου ἦν· huius enim erat oppidi civis*, in ipsius Codice perverse scripta rectius non attigisset in libello de Dial. *Gregorius*, quem *Corinthum* vocant. Δῆμον sive *demum* dicamus, seu *oppidum*, sive *curiam*, singula *Ciceronis* adfirmari possunt auctoritate. Non apud Athenienses tantum, sed et alibi *pagi* vel *oppida minora* dicebantur δῆμοι· neque tamen promiscue de quibusvis ista fuit adhibita appellatio; nihil minus. Quando e pagis diversis, vel minoribus oppidis, cives, seu sponte, aut etiam inviti coaluerant in unam civitatem; tum dicebantur isti pagi δῆμοι· singulorum cives, in suam singuli veluti *curiam* transscripti, *curiales* et δημόται. Singula ista oppida sua sibi sacra habuerunt non tantum, sed et suos Magistratus, suum δῆμον, sive *popularem regiminis formam*. Ea de re forte dicam aliquando explicatius in *Diatribe de demis Attices*; in quibus eamdem nominis rationem fuisse iudico, atque alibi locorum; et in hac ipsa Pitana, uno e minoribus oppidis Laconicis, duro Spartanae civitatis imperio parentibus. Erat Archias *Herodoti* demo Pitanates, et Lacedaemonius. Videtur autem illo familiariter usus *Herod.* et, ut saepe humana fuit passus, propterea hanc avi huius Archiae collaudandi captasse occasionem: fecit idem in aliis. Verum hac etiam in parte a *Thucydide* diversissimi: ἡ Ἡροδότου διάθεσις ἐν ἅπασιν ἦν ἐπιεικὴς, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς συνηδομένη, ut vere civis eius iudicabat *Dionysius*. VALCKEN.

23. *Δήμου γὰρ τούτου ἦν*] Nulla status his foret controversia, ni MSS. et G. *Corinthus* dissentirent. Schedae *Vind.* et *Arch.* longius, me iudice, aberrant: in *Corintho*, ut passim editur, est, quod inprobo. *Aldus* vulgaverat Anno CIƆIƆXII. αὐτὸς μὲν ἐπὶ τόνους συνεγενόμην δήμου τοῦ ἦν, ἀντὶ οὗ ἦν, vitiose citra dubium. Si scripseris, αὐτὸς ἐν Πιτάνῃ συνεγενόμην, δήμου τοῦ ἦν, videbitur Herodoteum. Ita *Corinthus* certe opinatus est. Verum uberius hoc doctissimus iuvenis *Gisb. Koen*, cui *Corinthi* de Dialectis Eclogas, culte tractatas, brevi debebimus, examinabit. De Pitanae δήμῳ ad Eurotam Laconico *Gronov.* et *Io. Meursius* Miscell. Lac. IV, 9.

28. *Ὑπὸ Σαμίων εὖ.*] Malui MSS. plures sequi. Fateor publice contumulatos, *bene* εὖ plerumque fuisse sepultos, an semper, ignoro. Sane εὖ publicae sepulturae amplius quoddam decus addit. Vocula ipsa saepe orationem terminat in *Herodoto*, C. 82., monitore *Gronov.*, in *Perictiones* Fragm. ap. *Stob.* p. 488. ἁνδάνει ταῖς γιγνομέναισιν εὖ. Ego vero non ambigo, quin διότι ταφθῆναι *Noster* nationis et dialecti consuetudine exaraverit. Conf. *Eustath.* in *Homer.* p. 519, 41.

32. *Λόγος ὥρμηται, λέγεται*] Apte nexa haec non sunt: saltem λέγεται γὰρ —. Praestaret ὥρμηται λέγεσθαι, Πολυκράτεα —. Sic adsolet enim. Ὁ λόγος ὅδε ΩΡΜΗΤΑΙ ΛΕΓΕΣΘΑΙ IV, 16. Iterum VI, 86, 4. Statim μολύβδου, *Ael. Dionysio* ap. *Eustath.* in *Homer.* p. 1340, 30. obtemperans, amplexus sum. Vid. ad *Diodorum* L. II, p. 125.

35. *Ταύτην πρώτην στρατηΐην*] Egregius, nimius tamen, *Medic.* est in Λακεδαιμόνιοι Δωριέες. Postremum satis fuerat. Alia prave mutat. Vagum et generale nimis, quod et G. *Arnaldus* Animadv. C. 29. vidit, ubi πρώτην induxeris, sententiae nascitur genus. Primam fuisse signat, ut eiusmodi in Asiam expeditionum initia constarent. Finxi praeterea στρατηΐην ex coniectura, quam perpetuus Scriptoris mos certissimam praestat. Praeivit quadam ex parte *Editor Genevensis*.

36. *Λακεδαιμόνιοι Δωριέες*] *Istam primam expeditionem in Asiam dicuntur suscepisse*, ταύτην πρώτην στρατηΐην· sic enim scripserat: perperam *Gronovium* obliterasse vocem πρώτην, monuerat G. *Arnaldus* Anim. p. 162. Precibus Ionum Asiaticorum excitati iam ante Spartani rebus se miscuerant Asiaticis, *Herod.* I, c. 152. sed haec prima illorum erat στρατεία, vel ἔξοδος, in Asiam: imitator *Herodoti Pausanias* de primo loquens bello Messenico IV, p. 292. ταύτην, inquit, Λακεδαιμόνιοι πρώτην ἐπὶ Μεσσηνίους ἔξοδον ἐποιήσαντο —. Scientem historiae Graecae neminem sancquam offenderent alibi Λακεδαιμόνιοι Δωριέες· sed hoc in loco *Lacedaemonios* e proximis notissimos nemo requireret, si Δωριέες in Codicum nominarentur contextu, voce Λακεδαιμόνιοι in marginem reiecta. Alia longe res est in his Atheniensis Euphemi apud *Thucyd.* VI, 82. imperio recusamus esse subditi ἡμεῖς, (Ἀθηναῖοι,) Ἴωνες ὄντες, Πελοποννησίοις, Δωριεῦσι, respondentis ad ista Syracusani Hermocratis, c. 80. ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ Ἰώνων, ἀεὶ πολεμίων, προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν, Δωριεῖς Δωριέων· apud *Pausan.* VII, p. 537. bellis Persicis Achaei Λακεδαιμονίους Δωριεῖς ἀπηξίουν σφίσιν ἡγεῖσθαι. Hoc nominis honore superbi praesertim Heraclidae Spartani se libenter Δωριέας nuncupabant; Asiaticos non tantum, sed Athenienses vel in primis per contemtum Ἴωνας: vid. *Thucydides* p. 323, 72. 426, 51. 450, 46. 482, 21. 483, 66. 520, 56. Propter ista horumque similia, plerique tanquam Herodotea hic etiam utrumque censebunt retinendum. VALCKEN.

41. *Καὶ νησιωτέων μάλιστα ἐπλούτεον*] Quod *Corinthus* hinc adfert κατ' ἀρχὰς νησιωτέων —— unde acceperit, iuxta

erantque inter insulares locupletissimi, ut quibus in insula essent auraria et argenti metalla, unde tantum pecuniæ redibat, ut ex decimis eius reponeretur apud Delphos thesaurus locupletissimo cuique par. Siphnii autem ipsi pecuniam, quæ quotannis conficiebatur, distribuebant. Qui dum thesaurum parabant, nunquid diu permanere possent ipsis præsentia bona, consuluere oraculum. Eis ita Pythia respondit,

Quum tamen in Siphno fuerint prytaneia cana,
Cana fori facies, tunc vir vafer adsit oportet,
Qui notet e ligno agmen, legatumque rubentem.

Erant eo tempore Siphniis forum et prytaneium Pario lapide exculta.
58 Hoc autem oraculum Siphnii neque tunc statim, neque post adventum Samiorum intelligere potuerunt. Nam Samii quum primum ad Siphnum adplicuissent, miserunt ad urbem cum legatis unam e navibus. Veteri autem instituto naves omnes erant rubrica delibutæ: atque hoc erat quod Siphniis Pythia prædixit, ut observarent ligneum agmen ac rubrum legatum. Nuncii igitur ubi pervenere, decem sibi talenta mutuari Siphnios precabantur. Negantibus Siphniis se mutua daturos, Samii eorum agros populabantur. Id audientes Siphnii, continuo occurrentes, commissa pugna fugati sunt, eorumque multi ab urbe a Samiis interclusi, a quibus postea centum talenta exegerunt.
59 Ab Hermionensibus insulam Samii pecuniarum loco acceperunt, Hydream, Peloponneso adiacentem, quam Trœzeniis obligaverunt: ipsi Cydoniam in Creta condiderunt, quum illuc non ea de caussa navigassent, sed ut Zacynthios ex insula summoverent. In hac quinquennium degentes, ita rem bene gesserunt,

ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων οὕτω, ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων [a] αὐτόθεν χρημάτων, θησαυρὸς ἐν Δελφοῖσι ἀνακέεται, [b] ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι· αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα [c] τῷ ἐνιαυτῷ ἑκάστῳ χρήματα διενέμοντο· ὅτε ὦν ἐποιεῦντο τὸν θησαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷά τέ ἐστι πολὺν χρόνον παραμένειν· ἡ δὲ Πυθίη ἔχρησέ [d] σφι τάδε,

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφνῳ πρυτανήϊα λευκὰ γένηται,
Λεύκοφρύς τ' ἀγορὴ, τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρὸς,
[e] Φράσσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυθρόν.

τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορὴ καὶ τὸ πρυτανήϊον Παρίῳ λίθῳ ἠσκημένα. [f] Τοῦτον τὸν χρησμὸν οὐκ οἷοί τε ἦσαν γνῶναι, οὔτε τότε [g] ἰθὺς, οὔτε τῶν Σαμίων ἀπιγμένων· ἐπεί τε γὰρ τάχιστα πρὸς τὴν Σίφνον [h] προσέσχον οἱ Σάμιοι, ἔπεμπον τῶν νεῶν μίαν πρέσβεας ἄγουσαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ παλαιὸν ἅπασαι αἱ [i] νῆες ἦσαν μιλτηλεφέες· καὶ ἦν τοῦτο τὸ ἡ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι, [k] φυλάξασθαι τὸν ξύλινον λόχον κελεύουσα, καὶ κήρυκα ἐρυθρόν· [l] ἀπικόμενοι δ' ὦν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῶν Σιφνίων, δέκα τάλαντά σφι χρῆσαι· οὐ φασκόντων δὲ χρήσειν τῶν Σιφνίων αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον· πυθόμενοι δ' [m] ἰθὺς ἧκον οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἑσσώθησαν· καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκληΐσθησαν τοῦ ἄστεος [n] ὑπὸ τῶν Σαμίων· καὶ αὐτοὺς μετὰ ταῦτα ἑκατὸν τάλαντα ἔπρηξαν. Παρὰ δὲ Ἑρμιονέων νῆσον ἀντὶ χρημάτων παρέλαβον, [o] Ὑδρέαν τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροιζηνίοισι παρακατέθεντο· αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἔκτισαν· οὐκ ἐπὶ [p] τοῦτο πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελοῦντες ἐκ τῆς νήσου· ἔμειναν δ' ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν

a Αὐτόθι *Arch.* *b* Ὅμοιος idem, et ex coniectura *S. Bochartus*, sed prava. *c* Ἐν τῷ ἐν. *Arch. V.* *d* Non habent iidem. *e* Φράσασθαι ambo. *f* Τοῦτον γὰρ τὸν iid. *g* Ἰθὺς Ionum usu *Arch. V.*, εὐθὺς *Ald.* et reliqui. *h* Προσίσχον *Pass. Ask.* neque male. Vide VI, 99. &c. *i* Νέες *V.*, mox μιλτηλοιφέες *Arch.* *k* Φυλάσσεσθαι *Arch. Vind.* *l* Ἀπικ. ὦν ἀγγ. *Pass. Ask.* *m* Ἰθὺς *Arch. V.*, εὐθὺς vulgo. *n* Ἀπὸ iidem. *o* Θυρέαν *Ask. Pass.*, Ὑδρέαν τὴν ἐπὶ Πελ. *Arch. Vind.*, Θυρέην *Ald. M.* &c. *p* Τούτῳ *Arch. V.*

iuxta cum illis scio, qui ignorant: est quoque inutile. Siphniorum metalla et pecuniae veterem abundantiam, nam seriore aevo nihil illis tenuius, ex *Nostro*, *Suida* et *Phavorino* in luce *S. Bochartus* posuit de Phoenic. Colon. L. I, 14., quibus accedere *Pausanias*, Siphniorum apud Delphos thesaurum atque opes memorans, L. X, 11. p. 823., obportune potuerat.

47. Εἰ αὐτοῖσι] In *Gregorii* de Dialectis lib. MS. legitur: ὡς αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷά τε ἐστὶ πολὺν χρόνον παραμένειν. Si qui forte Codd. adfirmarent, illud ὡς considerari mereretur, pro πῶς, *quomodo*, Tragicis aliisque frequens. —— Siphniis datum oraculum soli debemus, opinor, *Herodoto*, quo iubentur φράσσασθαι ξύλινόντε λόχον, κήρυκά τ' ἐρυθρόν. Huius ξυλίνου λόχου fieri potest, ut Themistocles fuerit recordatus, dum Delphici vatis τεῖχος ξύλινον civibus ille suis utiliter interpretabatur: φράζεσθαι, in oraculis verbum usitatissimum, significans *animo considerare*, saepius etiam notat *considerata cavere*, φυλάξασθαι. Apud *Plutarch.* T. I, p. 597. C. et T. II, p. 399. B. φράζεο δὴ Σπάρτη, —— Μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάψῃ χωλὴ βασιλεία. Vates Diopithes in *Xenoph.* Ἑ. III, p. 289, 6. εἶπεν ὡς Ἀπόλλωνος χρησμὸς εἴη, φυλάξασθαι τὴν χωλὴν βασιλείαν· utrumque iunxit in Agesilao *Plutarch.* I, p. 612. E. εἵλοντο χωλὸν καὶ πεπηρωμένον ὃ παντὸς μᾶλλον αὐτοὺς ἐδίδασκε φράζεσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ δαιμόνιον. Deo Delphico rectius obsecundassent Spartani; nam egregius Imperator Agesilaus immoderato in Thebanos odio suaque dominandi cupidine patriam pessumdedit.

VALCKEN.

62. Αἱ νῆες ἦσαν μιλτηλεφέες] Grammaticis si fides manet, Ἰακὸν erit τὸ νέες ex *Vindob.*; in Musis, quod supra admonitum, mira valet inconstantia, nulla scriptoris culpa. Naves μιλτοπάρῃοι *Homeri* versibus celebrantur: μιλτηλεφέας qui adpellarit, novi neminem. *Eustathius* de conpositis ex ἀλείφω huiusmodi, διὰ δὲ τοῦ φ, μόνον τὸ ἰῶτα ἔχουσιν· οἷον ΑΝΗΛΙΦΗΣ ναῦς, ἡ μὴ ἀλιφεῖσα πίσσῃ, καὶ ΠΙΣΣΑΛΙΦΗΣ, ἡ πεπισσωμένη· in *Odyss.* p. 1561, 8. Paria *Etymolog.* p. 61, 5.; quorum quidem ex scito μιλτηλιφέες levi opera fingentur. Mihi *Arch.* μιλτηλοιφέες vehementer blandiuntur. Ξηραλοιφεῖν, μυραλοιφεῖν suppetias ferunt.

73. Ὑδρέαν τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ] Praeclara *Arch.* et *Vind.* laus ex instaurata insula. Θυρέη *Thyrea* in mediterraneis Argolidis et Laconicae finibus in numero insularum locum capessivit nunquam, neque potuit. Venit in ditionem ea post acre certamen, de quo I, 82., Spartanorum, a quibus humanissime AEginetis exulibus contributa fuit colenda et habitanda, *Pausania* auctore L. II, 29. et 38. Nihil proinde iuris in eam Hermionensibus. Contra ea, ut Cl. *Askew* belle animadvertit, *Hydrea* insula e regione Hermiones in sinu Saronico situm habebat, eodem *Pausania* Corinth. C. 34. p. 192. testificante. Est quidem in *Steph. Byz.* Ὑδρέα, νῆσος πρὸς τῇ Τροιζῆνι, sed stabilit insulae posituram: vicinae enim Hermione et Troezen; unde et Samii pecunia redemtam Troezeniis certa lege tradiderunt. Atque hinc fortassis πρὸς τῇ Τροιζῆνι in *Stephano*, quoniam eius in civitatis potestatem devenerat.

76. Ζακυνθίους ἐξελοῦντες] Omnes ita. *Herodoto* sollemnia sunt ἐξελῶντες, ἐξελῶν, ἐλῶν, IV, 148. V, 63. IX, 88., ad quam formam et hic ἐξελῶντες scripsisse, credibile est. Eadem *Io. Piersoni* sententia ad *Moerid.* p. 146.

183 σαν ἐπ' ἔτεα πέντε, ὥστε τὰ ἱρὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἐόντα νῦν, οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες, [a] καὶ τὸν τῆς Δικτύνης νηόν· ἕκτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγινῆται αὐτοὺς [b] ναυμαχίῃ νικήσαντες, ἠνδραποδίσαντο μετὰ [c] Κρητῶν· καὶ τῶν νηῶν καπρίους ἐχουσέων τὰς πρώρας ἠκρωτηρίασαν, καὶ ἀνέθεσαν ἐς τὸ ἱρὸν τῆς Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἔγκοτον ἔχοντες Σαμίοισι Αἰγινῆται· [d] πρότεροι γὰρ Σάμιοι ἐπ' Ἀμφικράτεος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρατευσάμενοι ἐπ' [e] Αἴγιναν, μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνων· ἡ μὲν αἰτίη αὕτη. Ἐμήκυνα δὲ περὶ Σαμίων μᾶλλον, ὅτι σφι τρία ἐστὶ μέγιστα ἁπάντων Ἑλλήνων ἐξεργασμένα, οὔρεός τε [f] ὑψηλοῦ ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυιάς· [g] τούτου τὸ ὄρυγμα κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφίστομον. τὸ μὲν μῆκος τοῦ ὀρύγματος, ἑπτὰ στάδιοί εἰσι· τὸ δὲ ὕψος καὶ εὖρος, ὀκτὼ ἑκάτερον πόδες. διὰ παντὸς δὲ αὐτοῦ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος [h] ὀρώρυκται, τρίπουν δὲ τὸ εὖρος, [i] δι' οὗ τὸ ὕδωρ ὀχετευόμενον διὰ σωλήνων, παραγίνεται ἐς τὴν πόλιν ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πηγῆς· ἀρχιτέκτων δὲ [k] τοῦ ὀρύγματος τούτου ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλῖνος Ναυστρόφου· τοῦτο μὲν δὴ ἓν τῶν τριῶν ἐστι· δεύτερον δὲ περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσσῃ, βάθος κατὰ εἴκοσι ὀργυιέων· μῆκος δὲ τοῦ χώματος, μέζον δύο σταδίων. τρίτον δέ σφι [l] ἐξέργασται νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τοῦ ἀρχιτέκτων πρῶτος ἐγένετο Ῥοῖκος Φίλεω ἐπιχώριος. τούτων εἵνεκε μᾶλλόν τι περὶ Σαμίων ἐμήκυνα. Καμβύσῃ δὲ τῷ Κύρου, χρονίζοντι περὶ Αἴγυπτον, καὶ παραφρονήσαντι, ἐπανιστέαται [m] ἄνδρες μάγοι δύο ἀδελφεοί· τῶν τὸν ἕτερον καταλελοίπεε [n] τῶν οἰκίων μελεδωνὸν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὦν οἱ ἐπανέστη μαθών τε τὸν Σμέρδιος θάνατον, ὡς κρύπτοιτο γενόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι [o] τε ἦσαν οἱ ἐπιστάμενοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολλοὶ περιεόντα μιν εἰδείησαν· πρὸς ταῦτα βουλεύσας τάδε, ἐπεχείρησε τοῖσι βασιληΐοισι. ἦν οἱ ἀδελφεὸς τὸν [p] εἶπά οἱ συνεπαναστῆναι, οἰκὼς μάλιστα τὸ εἶδος Σμέρδι τῷ Κύρου, τὸν ὁ Καμβύσης ἐόντα ἑωυτοῦ ἀδελφεὸν ἀπέκτεινε. ἦν τε δὴ ὅμοιος [q] εἶδος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὔνομα

serunt, ut templa quæ nunc in Cydonia visuntur, isti fecerint, et Dictynnæ præterea delubrum. Sexto eos anno AEginetæ navali prœlio victos cum Cretensibus subegerunt in servitutem, ac naves aprugnis proris instructas, rostratas, mutilaverunt, easque apud Minervæ templum in AEgina dedicaverunt. Hæc AEginetæ Samiis fecere, infensi quod illi antea sub Amphicrate Sami rege, bello AEginæ illato, magnis cladibus illos affecerant, et invicem affecti fuerant, et hæc quidem fuit caussa. 60 Protraxi autem sermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria sunt apud eos opera Græcanicorum omnium maxima. Unum montis in centum quinquaginta orgyias editi; fossa ab eius imo incipiens habet duplex os, longitudinis fossæ septem stadiorum; celsitudinis autem ac latitudinis, utriusque octonum pedum. Item per eum totum altera fossa depressa est viginti cubitorum altitudinis, trium pedum latitudinis, per quam derivata a magno fonte aqua, fistulis diffusa in urbem deducitur. Huius fossæ architectus extitit Megarensis Eupalinus Naustrophi filius. Hoc primum e tribus operibus est. Alterum agger circa portum in mari, ad viginti orgyias altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quæ nos vidimus amplissimum, cuius architectus primus extitit Rhœcus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonem aliquanto magis de Samiis extendi. 61 CAMBYSE Cyri circa AEgyptum moras trahente, ac desipiente, duo magi iidemque fratres contra eum insurrexerunt: quorum alterum Cambyses reliquerat rei domesticæ curatorem. Hic cognita Smerdis nece, quæ occultabatur, paucisque Persarum erat nota, plerisque eum vivere arbitrantibus, hæc in consilium istud adhibens inhiavit regiis opibus. Erat ei frater, quem dixi una cum illo contra eum conspirasse, corporis habitu quam simillimus Smerdi, Cyri filio, quem Cambyses fratrem suum interemit: nec specie tantum corporis Smerdi assimilis, sed etiam nomen ha-

a Quinque has voces omittit *Arch.* *b* Ναυμαχίῃσι margo *Steph.* et *Remig.* *c* Κρητῶν νεῶν Κυπρίους *Arch. Vind.*, tum καὶ ἠκρωτ. *Arch.* *d* *M. Ask. Pass. Arch.*, πρότερον sine μὲν, ut *Ald. Camer.*, *Vindob.* Conf. doctissimum *Wasse* in *Thucyd.* Indice πρότερος. *e* Ἀιγίνην *Arch. V.* *f* *Arch. V. M. Ask. Vall. Eustath.* in *Dionys.* v. 533. p. 214., vulgo ὑψηλοῦ ὄρυγμα ἐς. *g* Τούτου ὀρ. *Arch. Vind.*, τοῦ τὸ ὀρ. *Eustath.*, in Edd. τοῦτο τὸ. Paullo supra ἑκάτερος πόδες *Ask. Pass.* *h* *Ald. Paris. A. B. Rem.*, ὤρυκται *Med. Arch. Pass. V.*: porro τριπλοῦν δὲ *Vall. Arch. Vind.* *i* Δι' οὗ ὕδωρ ὀχετευόμενον διὰ σωλ. *Arch. V. Eustath.*, ὀχετευόμενον etiam *Ask. Pass.* vulgo μετοχευόμενον διὰ τῶν σωλ. *k* Τούτου τοῦ ὀρ. *Arch.* *l* Ἐξειργ. id. *m* Ἐπανιστέαται *Ald. Camer.* *n* Οἰκίων *Pass. Arch.*, vulgo οἰκηΐων. *o* Abest *V. Arch.* *p* Εἶπα συνεπαν· iidem. *q* Desit *Arch.*

79. Τῆς Δικτύνης] Sic omnes, etiam *Valla.* Δικτύννην *Dictynnam* creberrime alii, ut notum omnibus scribunt. In numis Cretensium apud *Mediobarbum* ΔΙΚΤΙΝΑ, in *Cornuto* N. Deor. C. 34. Δίκτυνα et Δίκτινα. Multa de ea *Diodorus* v, 76. et Ill. *Spanhemius* ad *Callim.* H. in Dian. v. 205. Prorarum insignia, *capros*, *arietes*, *tauros*, *apros*, *leones*, viri longe doctissimi, *Scaliger*, *D. Heinsius*, *Stanleius*, ea ornarunt eruditionis copia, ut tacere consultum sit. Accedat *Iungermannus* ad *Polluc.* 1, 83. Nam Κυπρίους *Arch.* et *Vind.*, nisi lapsus offendentis fuerit calami, non intelligo.

84. Ἔγκοτον ἔχοντες] *H. Stephani* praeiudicio *Prolegom.* Edit. Secundae, exemplaris *Gronov.* p. 736. ἐν κότον ἔχοντες scribendum ubique: solum verum esse κότον ἐνέχειν ex L. 1. C. 18., quod per tmesin, ut *Herodoti* plura, disiunctum ἐν κότον ἔχειν praebuerit; ἔγκοτον praeterea in adiectivis locum semper habere. Ego vero bene reminiscens ἔγκοτον στύγος *AEschyli* Choëph. v. 391. et *Homeri* κότον ἔχειν *Il.* A, 82., in viri doctissimi iudicio non adquiesco. Vetant Scholiastes, *Timaeus* et *Suidas* et Scriptor ipsemet, siquidem VIII, 29. τουτέων δή σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγκοτον· et IX, 109. ταύτῃ οὐκ ἔχε ΕΓΚΟΤΟΝ· in quibus tmesi nulla occasio.

90. Οὔρεός τε ὑψηλοῦ ἐς πεντ.] *Gronovium*, semper in *Medic.* proclivem, nihil hic demutasse, mirum accidit. Verissima sunt, quae amplectimur. Ὄρυγμα ex insecutis insertum inprudenter fuit. Iustum praeterea τούτου τὸ ὄρ. ex schedis, videlicet *montis*; nec alia Cl. *Reiskii* suspicio.

94. Διὰ παντὸς δὲ αὐτοῦ] Fossa erat ἀμφίστομος, duplici instructa ore. Quare διὰ παντὸς non aliud vult, ac per eumdem montem et iuxta priorem fossam excavatam fuisse alteram, quae aquae ductus vicem praeberet. Prior hominibus transitum dabat, ut, si quid aquae ductui labis fieret, sarciretur: unde et latior et celsior altera erat: nam τριπλοῦν *Vallae* et Codd. manifesto aberrat. Mecum faciunt Cl. de *Pauw* et *Reiskius*. Ὀρώρυκται, etsi ὤρυκται II, 158., possessionem recepit: illud enim et C. 186. Musae primae atque alias. Placuit quoque ὀχετευόμενον διὰ σωλ. ex Codd. consensione.

8. Τῶν οἰκίων μελεδωνὸν] Servari οἰκηΐων μελ. potuerat, ni Scriptori placuisset prius. Μελεδωνὸν τῶν οἰκίων C. 63. et ἐπίτροπον τῶν οἰκίων C. 65. fuisse Magum scribit. Mitto perpetuam in his librariorum aberrationem. Conf. 1, 109. Recte *Manasses* in Annalibus, Ὁι τῶν δωμάτων φύλακες τῶν βασιλείων Μάγοι de his fratribus.

habebat Smerdin. Hunc virum, quum magus Patizithes ei persuasisset, se illi omnia peracturum, in regio solio collocavit. Hoc acto, caduceatores cum alia in loca, tum vero unum in AEgyptum dimittit ad exercitum, qui ediceret, ut Smerdi Cyri filio
62 deinceps obedirent, non Cambysi. Hæc caduceatores alii alibi edixere. Is quoque qui ad AEgyptum delegatus erat, invenit autem Cambysem atque exercitum in Ecbatanis Syriæ agentem, stans in medio, præcepta magi exposuit. Hæc audiens Cambyses, vera loqui caduceatorem ratus, seque a Prexaspe esse proditum, quod missus ad occidendum Smerdin, rem non peregisset, intuens in eum, Prexaspes, inquit, ita rem mihi exequutus es, quam iniunxeram? Ad quem ille, Ista, o here, ait, haudquaquam vera sunt, ut aut frater tuus aliquando rebellaverit in te, aut quippiam ex illo viro certaminis existat magni exiguive, quippe quum ego ipse exequutus, quæ tu mihi imperasti, eum humarim meis ipsius manibus. Quod si defuncti resurgunt, expecta ut tibi etiam Astyages Medus insurrecturus sit: sin autem ita habet ut antea, nullum tibi ex illo novum malum amplius germinabit. Igitur mihi videtur curare, ut reprehendamus

οὔνομα [a] τὠϋτὸ εἶχε Σμέρδιν. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Πατιζείθης, ὥς οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἷσε ἄγων [b] ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον. ποιήσας δὲ τοῦτο, κήρυκας [c] διέπεμπε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον, [d] προερέοντα τῷ στρατῷ ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκουστέα εἴη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ᾽ οὐ Καμβύσεω. Οἵ τε δὴ ὦν ἄλλοι κήρυκες προηγόρευον ταῦ- 184
τα, καὶ δὴ [e] καὶ ὁ ἐπ᾽ Αἴγυπτον ταχθεὶς, εὕρισκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν στρατὸν ἐόντα τῆς Συρίης ἐν Ἀγβατάνοισι, προηγόρευε [f] στὰς ἐς μέσον τὰ ἐντεταλμένα ἐκ τοῦ μάγου. [g] Καμβύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ τοῦ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μιν λέγειν ἀληθέα, αὐτός τε προδεδόσθαι ἐκ Πρηξάσπεος, πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτενέοντα Σμέρδιν, οὐ ποιῆσαι ταῦτα, βλέψας ἐς τὸν Πρηξάσπεα, [h] εἶπε, „ Πρήξασπες, „ οὕτω μοι διεπρήξαο τό τοι προσέθηκα πρῆγμα; ὁ „ δὲ εἶπε, Ὦ δέσποτα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθέα, ὅ„ κως κοτέ σοι Σμέρδις [i] ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπανέστηκε, „ οὐδὲ ὅκως τι ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς [k] νεῖκός τοι ἔσται ἢ „ μέγα ἢ σμικρόν· ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, ποιήσας τὰ σύ με „ ἐκέλευες, ἔθαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωυτοῦ· εἰ μέν „ νυν οἱ τεθνεῶτες ἀνεστέασι, προσδέκεό τοι καὶ Ἀ„ στυάγεα τὸν Μῆδον ἐπαναστήσεσθαι· εἰ δ᾽ ἔστι ὥ„ σπερ πρὸ τοῦ, οὐ μήτι τοι ἔκ γε ἐκείνου νεώτερον [l] ἀνα„ βλαστήσει· νῦν ὦν μοι δοκέει, μεταδιώξαντες τὸν „ κή-

a Τὠϋτὸν id. et *Vind.*, tum Σμέρδι cum *Paris. A. B.*, Σμέρδις *Ald.*, Σμέρδιν *M. Pasſ. Ask.* Prius ego mallem: ſed *Gronov.* vide et 1, 96. Addit Schol. *Pasſ.* Διονύσιος ὁ Μιλήσιος Πανζούθην ὀνομάζεσθαι τοῦτον λέγει. *b V. Ask. Pasſ.*, articulum alii non habent. Vide mox C. 64., tum εἰσαγει ἐς βασιλ. *Valla* cum *Arch.* *c* Τῇ τε ἄλλῃ διέπ. *Ask. Arch. Pasſ.*, non male. *d* Προελθόντες *Arch.* et ſtatim τὸ λοιπόν. *e Arch. Ask. Pasſ. M. Vind. Ald.*, ὁ neglexerunt alii. Mox in *Acbatanis Syriae* Laurentius optime. Ἐκβατάνοις *Edd.* *f M. Arch. V. Pasſ. Ask.*, vulgo στὰς ἐν μέσοισι. *g* Ἀκούσας δὲ ταῦτα *Arch.* et mox cum *Vind.* προδίδοσθαι. *h* Πρήξασπες, ἔφη, οὕτω μοι διέπρηξας *Arch. V. Vall.*, in *Paris. A. B. Rem.* οὕτω μοι διεπρήξαο. Cum interrogandi nota post πρῆγμα, ceteris non mutatis, idque rectisſime. Vulgo οὔτι μοι. *i* Ἀδελφ. σὸς ſine articulo *Pasſ. Ask.* *k M. Ask. Pasſ.*, in aliis νεῖκός τι. *Aldus* ὅκως τοι — νεῖκός τι aeque conmode. Statim ἐκελεύσας *Vind.* *l* Ἀναβλαστήσει id. cum *Arch.*, quorum prior κακὸν non habet, nec *Valla*: mox νῦν ὦν μοι μεταδιώξας τὸν *Arch.* olim νεώτερον κακόν et ἀναβλάστῃ.

18. Ὁ μάγος Πατιζείθης] Notabile *Pasſ.* Codicis ex *Dionyſio Mileſio* Scholion ob diverſam nominis Magi ſcripturam. Κατιζίθης *Zonarae* ex *Herodoto*, ſed corrupte. Alii longius abeunt, de quibus *Ian. Rutgerſius* Var. Lect. I, 8. et III, 10. *Vallae* Latina, tanquam ambigua, *Stephanus* olim in Voc. Herodoti Recenſione caſtigavit. Et erant ſane, tametsi quadam tenus congrua *Arch.*, non bona.

21. Προερέοντα —— ὡς Σ. ἀκουστέα εἴη] Quando paulo legitur inferius: οἱ κήρυκες προηγόρευον ταῦτα· lectio Cod. *Arch.* abiici debuerat a *Galeo*, non tentari. De *praecone* praeſertim frequentata προειπεῖν, προαγορεύειν, προερεῖν ſignificant *proclamando edicere* vel *denuntiare.* Προσειπεῖν quum forte legeretur in Attica lege *Demoſth.* c. Macart. p. 607, 83. in errorem induxit *S. Petitum* in LL. Att. p. 623. Scribi debuerat: προειπεῖν τῷ κτείναντι· et apud eumdem *Dem.* p. 647, 98. ὀνομαστὶ μὲν οὐδενὶ μὴ προαγορεύειν, τοῖς δεδρακόσι δὲ καὶ κτείνασι. Doctis notum est quid in Attico foro diceretur πρόῤῥησις et προαγόρευσις. *Herodoti* Magus edici iusſit exercitui, ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκουστέα εἴη. *Sophoclis* est in Elect. v. 340. τῶν κρατούντων ἐστὶ πάντ᾽ ἀκουστέα. Istam quidem ſcribendi formam noſter alibi, quantum memini, non adhibuit; qua *Thucyd.* utitur et I, c. 86. οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστὶν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα, — ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει. Illa Tragicis, Comicis, *Platoni* ceteriſque Atticis est multo uſitatior forma, qua docet amabilis ille morum magiſter in *Xenoph.* Ἀπομν. II, p. 430, 27. *quo modo* θεραπευτέον τοὺς θεοὺς, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, τὴν πόλιν ὠφελητέον. Ab utraque diſtant Herodoteum, οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι, et ſimilia. VALCKEN.

26. Ἐν Ἀγβατάνοισι] *Stephanus Byz.*, haec *Herodoti* ista in Voce advocans, ſic iubet; *Laurentius* in ſuis invenit ſchedis. At nullum gravius urget imperium, quam Scriptoris, C. 64. urbem non aliter exarantis. Adde L. I. C. 98. Quae autem Syriae illa *Ecbatana* ſive *Agbatana*, decernere non ſtricte queo. Memorat *Ioſephus* Vit. C. 12. p. 6. Ἐκβάτανα in Galilaeae tractu, ſed male habita et vitioſa, quod *Spanhemius* et *Relandus* viderunt. In *Plinii* H. Nat. V, 19. de Carmelo, *et in monte oppidum eodem nomine, quondam ECBATANA dictum.* Id huc pertinere, probabile est.

32. Οὔτι μοι] Perplacet: Οὕτω μοι διεπρήξαο τό, τοι προσέθηκα πρῆγμα; *itane mihi rem executus es, quam tibi iniunxeram?* Sic ista dum vertebat *Valla*, οὕτω ſe reperisſe demonſtrat in ſuo Cod. enotatum a *Galeo* ex *Arch. Vallae* verſio, hominis ut erant tum tempora perdocti, centies minus cogitate fuit a correctoribus interpolata. Quid in ſuis invenerit *Zonaras*, decerni nequit. — Quod infra legitur, οὔ — τι — ἢ μέγα ἢ σμικρὸν, (conf. p. 327, 4.) ſignificans *nihil prorſus*, frequentatur apud Oratores etiam Atticos. VALCKEN.

40. Νεώτερον κακὸν] Qui dixerit, novi neminem: novi qui κακὸν vel κακὰ ἀναβλαστεῖν et ἀναφύσεσθαι eodem ſenſu poſuerint; plurimos autem, qui pro κακὸν per εὐφημισμὸν ſcripſerint νεώτερον· ut adeo, ſi κακὸν omitteretur in Codd. ex interpretamento fluxisſe videretur: *Pauſan.* IV, p. 367. οὐδὲ ἐκ τῶν Μεσσηνίων — ἐγένετο οὐδὲν ἐς αὐτοὺς νεώτερον· idem illud ſic adhibuere *Herod.* V, c. 19. c. 35. c. 93. VIII, c. 142. *Thucyd.* p. 85, 34. *Eurip.* Rheſo v. 590. *Ariſtoph.* Ἐκ. v. 338. Λέγειν τι νεώτερον est in *Eurip.* Or. v. 1331. ut in *Platonis* Protag. p. 310. μήτι νεώτερον ἀγγέλλεις; οὐδέν γ᾽, ἦδ᾽ ὅς, εἰ μὴ ἀγαθά γε. Inſidiis alteri ſtructis *res novas moliri*, νεώτερα βουλεῦσαι dicitur *Herodoto* I, c. 210. cuius est in L. VIII, c. 21. ἤν τι καταλαμβάνῃ νεώτερον τὸν πεζόν· huius vice *Thucyd.* VII, c. 64. dum ſcribit, εἰ ξυμβήσεταί τι ἄλλο, ſecundum *Schol.* εὐφημότατα ᾐνίξατο τὴν ἧτταν. Sola quoque vocula τὶ mala quaevis bellica deſignantur in *Eurip.* Phoen. v. 642. Κἄν τί σοι πόλις γένηται. VALCKEN.

40. Νεώτερον ἀναβλαστήσει] Quod in verbo auſus ſum, ſchedae excuſabunt; excuſabunt etiam κακὸν in exſilium actum, a *Vindob.* et *Valla* merito proſcriptum. Νεώτερόν τι ποιεῖν habet V, 19. et alias, expresſum κακὸν non deſiderans. Immo vero plura credo in hac vicinia mutationem ſubiisſe, fuisſeque primitus, uti *Codd.* praeeunt, νῦν ὦν μοι μεταδιώξας τὸν κήρυκα ἐξετάζειν παρ᾽ ὅτευ —. Convenit Scriptoris elegantiae, qua inferius C. 134. σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι. Sunt, quae iuvare posſunt, et alia. Hoc celare

„ κήρυκα, ἐξετάζειν εἰρωτεῦντας παρ' ὅτευ ἥκων προαγορεύει ἡμῖν Σμέρδιος βασιλῆος ἀκούειν." Ταῦτα [a] εἴπαντος Πρηξάσπεος, ἤρεσε γὰρ Καμβύσῃ, αὐτίκα μεταδίωκτος γενόμενος ὁ κῆρυξ ἧκε· ἀπιγμένον δέ μιν εἴρετο ὁ Πρηξάσπης τάδε, „ Ὤνθρωπε, φὴς „ γὰρ ἥκειν παρὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἄγγελος· νῦν „ ὦν εἴπας τὴν ἀληθηΐην, ἄπιθι χαίρων· κότερα αὐ„τός τοι Σμέρδις φαινόμενος [b] ἐς ὄψιν ἐνετέλλετο „ ταῦτα, ἢ τῶν τις ἐκείνου ὑπηρετέων· ὁ δὲ εἶπε, „ Ἐγὼ Σμέρδιν μὲν τὸν Κύρου ἐξ ὅτου βασιλεὺς Καμ„βύσης ἤλασε [c] ἐς Αἴγυπτον, [d] οὔκω ὄπωπα· ὁ δέ „ μοι μάγος, τὸν Καμβύσης ἐπίτροπον τῶν [e] οἰκίων „ ἀπέδεξε, οὗτος ταῦτα ἐνετείλατο, φὰς Σμέρδιν „ τὸν Κύρου εἶναι τὸν ταῦτα [f] ἐπιθέμενον εἶπαι πρὸς „ ὑμέας·" ὁ μὲν δή σφι ἔλεγε, [g] οὐδὲν ἐπικατεψευσμένος. Καμβύσης δὲ εἶπε, „ Πρήξασπες, σὺ μέν, „ οἷα ἀνὴρ ἀγαθός, ποιήσας τὸ κελευόμενον, αἰτίην „ ἐκπέφευγας· ἐμοὶ δὲ τίς ἂν [h] εἴη Περσέων ὁ ἐπα„νεστεώς, [i] ἐπιβατεύων τοῦ Σμέρδιος οὐνόματος; ὁ „ δὲ εἶπε, Ἐγώ μοι δοκέω συνιέναι τὸ γεγονὸς τοῦ„το, ὦ βασιλεῦ· οἱ μάγοι εἰσί τοι [k] οἱ ἐπανεστεῶ„τες, τόν τε ἔλιπες μελεδωνὸν τῶν οἰκίων, Πατι„ζείθης, καὶ ὁ [l] τούτου ἀδελφεὸς Σμέρδις." Ἐνθαῦτα ἀκούσαντα Καμβύσεα τὸ Σμέρδιος οὔνομα, ἔτυψε ἡ ἀληθηΐη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ ὕπνῳ [m] ἀπαγγεῖλαί τινά οἱ, ὡς Σμέρδις ἱζόμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ· μαθὼν δὲ ὡς μάτην ἀπολωλεκὼς εἴη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέκλαιε Σμέρδιν.
185 ἀποκλαύσας δέ, καὶ περιημεκτήσας τῇ ἁπάσῃ συμφορῇ, ἀναθρώσκει ἐπὶ τὸν ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων τὴν ταχίστην ἐς Σοῦσα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν μάγον· καί οἱ ἀναθρώσκοντι ἐπὶ τὸν ἵππον, τοῦ [n] κουλεοῦ τοῦ ξίφεος ὁ μύκης ἀποπίπτει· γυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος παίει τὸν μηρόν· τρωματισθεὶς δὲ κατὰ τοῦτο [o] τῇ αὐτὸς πρότερον τὸν τῶν Αἰγυπτίων θεὸν Ἆπιν ἔπληξε,

hendamus caduceatorem, et percontando indagemus, a quo veniens nobis denunciet, Smerdin regem audire. Hæc loquentis Pre- 63
xaspis Cambysi audienti quum placuissent, confestim reprehensus caduceator venit. Eum, ubi rediit, Prexaspes his verbis interrogavit, o homo, quandoquidem te ais a Smerdi Cyri filio venire nuncium, dicito veritatem, qua dicta, abito sospes. Utrum Smerdis ipse in conspectum datus tibi ista mandavit, an quispiam eius ministrorum? Tum ille, Equidem, inquit, ego Smerdin Cyri filium, ex quo Cambyses rex in AEgyptum fecit expeditionem, nunquam conspexi: sed magus, quem Cambyses rerum suarum familiarium procuratorem constituit, is mihi ista mandavit, dicens, Smerdin Cyri filium esse, qui imperet hæc apud vos dicere. Hæc ille loquutus fuit, nihil ementitus. Tum Cambyses, Prexaspes, inquit, tu quidem ut vir bonus, facto quod imperatum erat, culpam effugisti: verum quisnam e Persis mihi insurrexerit, occupato Smerdis nomine? Ad quem Prexaspes, Ego, inquit, o rex, hoc quod actum est mihi, videor intelligere. Magi sunt qui adversus te insurrexerunt, Patizithes, quem tu rerum familiarium curatorem reliquisti, et frater eius Smerdis. Ibi Camby- 64
sem, quum Smerdis audisset nomen, percussit veritas sermonis, ac somnii, qui visus fuerat videre in somno aliquem ipsi nunciare, Smerdin regio insidentem solio, cœlum tangere vertice. Agnoscens itaque sine caussa fratris interemptorem se fuisse, deflebat Smerdin. Quem ubi deflevit, ut erat omni clade afflictus, in equum insiluit, habens in animo, quam raptissime Susa versus exercitum ducere in magum. Insilienti in equum, fungus vaginæ gladii excidit, unde nudatus gladius percussit femur. Vulneratus in ea parte, in qua prius ipse AEgyptiorum deum Apin per-

a Ἀκούσας *V. Arch. Valla.* *b* Ἐς ὄψιν *Rem. Arch. V. Pass. Ask.* ora *Steph.*, vulgo ἐν ὄψει. Paullo ante αὐτός τοι Σμ. *Arch. V.*, in aliis *Edd.* αὐτός τι, perperam. *c* Ἐπ' Αἰγ. *Arch. Vind.*, nec prave. *d M. Pass. V. Ask. Arch. Ald.*, οὐκ ὄπωπα venit a *Steph.* in Edd. *e Ask. V. Arch.*, vulgo οἰκηΐων. *f* Εἴποντα ἐρέειν πρὸς *Arch.* *g* Οὐδὲν ἐπικαταψευσάμενος id. et *Vind.* *h* Εἴη ἀνὴρ Περσ. *Arch.* *i* Citat *Pollux* II, 200. *k* Deest οἱ *Arch. V.* *l* Hoc quoque in *Arch.* *m* Ἀγγεῖλαι *Vind.*, mox ἑζόμενος *Ald.*, satis bene. Vide *Gronov.* IV, 165. *n* Κολεοῦ *Pass. Arch.* Citat haec *Eustath.* in *Hom.* p. 290, 2. exscripsitque *Zonaras* in Annalibus. tum μύκις *Ald.* *o Med. Pass. Ask. V. Arch.*, olim αὐτὸς τῇ. Praeterea τὸν τῶν Αἰγ. *Pass. Ask. Paris. A. B.*, τὸν Αἰγ. *V. Arch.*, in Edd. τῶν tantum.

lare iniustum foret, glossatorem S. Germani ἐτάζειν hic reperisse. Sic enim Ἐτάζειν· τὸ ἐξετάζειν, Ἡρόδοτος Γ.

48. Αὐτός τοι Σμέρδις] Vere libri veteres: labat ceteroqui oratio, quod *Reiskium* non latuit. Ἐς ὄψιν, postulantibus MSS., cur recusarem, nihil erat: ἔρχεσθαι εἰς ὄψιν praebebit *Diodorus*, φαίνεσθαι εἰς ὄψιν alii, quos in re nota non fatigabo. Vide tamen VII, 6.

60. Ἐπιβατεύων τοῦ Σμέρδιος οὐνόματος] Recurrit C. 67. et IX, 94. Singulare et rarum *Pollux* habuit: itaque plures, tanquam emblema, ornandae orationi inseruerunt. Tale *Iamblichi* ἵνα μὴ καὶ ἑτέρα τις τοῦ τῆς Σινωνίδος ἐπιβατεύσῃ ὀνόματος apud *Phot.* Biblioth. p. 248. *Procopio*, aemulatori Herodoteo, mire arrisit: οὔτε τοῦ ὀνόματος ἐπιβατεῦσαι ἠξίωσεν B. Goth. I, 1. et B. Pers. I, 25., tum *Vandal.* I. 11. &c.

71. Τῇ ἁπάσῃ συμφορῇ] Corrigitur τῇ ἀπαντεώσῃ *occurrente*: Verum ἁπάσῃ *summa totaque* recte erit, sicuti docti norunt monentque. Maiorem movet litem τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφεος ὁ μύκης, sive, ut *Gronov.* in Latinis, *fungus vaginae gladii.* Estne summa an ima vaginae pars? *Eustathius* et Grammaticorum plures prius optant et τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους interpretantur: quibus favet *Portus.* Contra *Pavius*, quod capulus sit obtusior et ad vulnus inferendum ineptior, μύκητα esse *illud ferrum, quod in ima parte mucronem ambit et ipsius est mucronis theca.* Satis speciose. Mihi forma gladii apud Persas et Graecorum priscos non explorate est cognita, potior tamen Criticorum caussa. Similitudo μύκητος *fungi* manubrio gladii propior est, quam extimae vaginae. *Nicandri* praeterea Alexiph. v. 103. μύκης ὅθι κάππεσιν ἅρπης vaginae extrema indicare nequeunt; bene Schol. μύκης κυρίως τὸ ἀκρὸν τοῦ ξίφους, τὸ κατακλεῖον τὴν θήκην. Eadem *Etymolog.* p. 594., leviter in prima voce vitiosus: minime vero *Plutarchi* de Flumin. p. 63. ἐξέπεσεν αὐτοῦ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους ὁ μύκης· illis enim nihil ad hanc rem clarius.

74. Τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφεος ὁ μύκης] *Eustathio*, ubi excitat Herodotea, in Il. B. p. 219, 27. Μύκης minus accurate fuisse dicitur ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· cautius *Zonaras* Ann. IV, p. 127. D. ipsa transscripsit *Herodoti* verba, τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφους ὁ μύκης ἐξέπεσε. Recte, credo, definitur ab aliis τὸ κατακλεῖον τὴν θήκην τοῦ ξίφους· fungo namque cadente Cambysis acinaces vagina fuit nudatus: loca Grammaticorum collegit *Abr. Berkel.* ad *Steph.* v. Μυκῆναι. Huius non meminerat historiae interpres *Pausaniae*, quem huc respexisse minime dubito I, p. 70. Λέγεται καὶ ἄλλα τῶν ἀψύχων αὐτόματα ἐπιθεῖναι σὺν τῷ δικαίῳ τιμωρίαν ἀνθρώποις· ἔργον δὲ κάλλιστον καὶ δόξῃ φανερώτατον ὁ Καμβύσου παρέσχετο ἀκινάκης· nihil sanequam fecit ista res ad *Atheniensium gloriam*: τί γὰρ Καμβύσῃ καὶ Ἀθηναίοις ἦν πρῆγμα; Illud vero mirabile, quod Cambysi, idem evenisse Annibali secundum *Pausan.* VIII, p. 623. Poenum deceperat Iupiter Ammon nomine Λιβύσσης· Cambysen Latona, nomine Ἐκβατάνων. Figura ex ambiguo coelestibus istis valde fuit adamata.
VALCKEN.

78. Ὡς

percuſſerat, postquam viſa fuit ipsi plaga letalis, Cambyſes, quodnam illi oppido nomen esſet, interrogavit. Illi aiunt Ecbatana. Et iam antea erat illi redditum ex urbe Buto oraculum, eum in Ecbatanis deceſſurum: et ipse quidem interpretabatur ſe in Ecbatanis Mediæ, ubi res eius omnis erat, ſenem vita functurum; at oraculum in Ecbatanis Syriæ utique loquebatur. Tunc postquam ſciſcitatus reſcivit oppidi nomen, præ calamitate tum ex mago perculſus, tum ex vulnere, reſipuit, et oraculum expendens, Hoc in loco, inquit, fatale est Cambyſem Cyri decedere. Hactenus tunc quidem. Viceſimo dehinc die accitis Perſarum qui aderant præstantisſimis, ita inquit; Quod maxime occultum volebam, Perſæ, id apprehendit me, ut apud vos efferam, ego enim quum in AEgypto agerem, inter quietem viſum vidi, quod utinam minime vidisſem! Videbatur mihi nuncius quidam domo adveniens, nunciare Smerdin in regio ſedentem ſolio, cœlum capite contingere. Ex quo veritus, ne a fratre exuerer principatu, properantius quam prudentius feci; neque enim in hominis natura ſitum est avertere quod eventurum est. Itaque vanus ego Prexaſpem Suſa ad Smerdin interimendum mitto. Quo tanto malo perpetrato ſecurius degebam, nequaquam coniectans fore, ut Smerdie ſublato, alius quispiam mortalium in me exſurgeret. Verum prorſus in futuro fruſtratus, et parricida fratris quod non debuerat fieri, nec opus erat, extiti, et nihilominus regno exutus ſum, nam Smerdis magus erat is, quem dæmon mihi per quietem præmonſtravit in me arma ſumpturum. Hoc opus quum ego perpetrarim, iam vobis Smerdin Cyri non ſuperesſe exiſtimetis, ſed magi vobis regnum occuparunt: quorum alterum rerum domeſticarum procuratorem reliqueram, alter eius frater est Smerdis. Quem igitur decebat præcipue vicem meam ulciſci, ſi indigna a magis pasſus fuisſem, is impia morte a proximis ſuis affectus est. Quum vero ille non ſit amplius, ſecundum ex reliquis mihi est vobis, o Perſæ, maxime necesſarium mandare, quæ e vita exiens effici mihi volo. Ergo vobis hæc præcipio, regios deos obteſtans cum omnibus vobis, tum maxime Achæmenidis, qui adestis, ne negligatis imperium rurſus circumire ad Medos. Sed ſi dolo occupatum illud tenent, dolo per vos ſurripiatur; ſin vi aliqua præreptum, vi, prout poteritis, recuperetis. Hæc vobis facientibus, et tellus

ξε, ὥς οἱ καιρίη ἔδοξε τετύφθαι, εἴρετο ὁ Καμβύσης ὅ, τι τῇ πόλι οὔνομα εἴη· οἱ δὲ [a] εἶπαν ὅτι Ἀγβάτανα· τῷ δὲ ἔτι πρότερον [b] ἐκέχρηστο ἐκ Βουτοῦς πόλιος ἐν Ἀγβατάνοισι [c] τελευτήσειν τὸν βίον· ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδικοῖσι Ἀγβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γηραιὸς, ἐν τοῖσί οἱ ἦν πάντα τὰ πρήγματα· τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἀγβατάνοισι ἔλεγε ἄρα· καὶ δὴ ὡς τότε [d] ἐπειρεόμενος ἐπύθετο τῆς πόλιος τὸ οὔνομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τοῦ μάγου ἐκπεπληγμένος, καὶ τοῦ τρώματος, ἐσωφρόνησε· συλλαβὼν δὲ τὸ θεοπρόπιον, εἶπε, „ Ἐνθαῦτα Καμβύσεα τὸν „ Κύρου ἐστὶ πεπρωμένον τελευτᾷν." Τότε μὲν τοσαῦτα· ἡμέρῃσι δὲ ὕστερον [e] ὡς εἴκοσι μεταπεμψάμενος Περσέων τῶν παρεόντων τοὺς λογιμωτάτους, ἔλεγέ σφι τάδε, „ Ὦ Πέρσαι, [f] καταλελάβηκέ με, τὸ „ πάντων μάλιστα [g] ἔκρυπτον πρηγμάτων, τοῦτο ἐς „ ὑμέας ἐκφῆναι· ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον „ ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ τὴν μηδαμᾶ ὄφελον ἰδεῖν· ἐδόκεον δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου ἀγγέλλειν, „ ὡς Σμέρδις [h] ἱζόμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ· δείσας δὲ μὴ ἀπαιρεθέω τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελφεοῦ, ἐποίησα ταχύτερα ἢ σοφώτερα· ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπηΐῃ φύσει οὐκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γίνεσθαι ἀποτρέπειν· ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος Πρηξάσπεα ἀποπέμπω ἐς Σοῦσα ἀποκτενέοντα Σμέρδιν· ἐξεργασθέντος δὲ κακοῦ τοσούτου, ἀδεῶς διαιτάμην, οὐδαμᾶ ἐπιλεξάμενος μή κοτέ τίς μοι, Σμέρδιος [i] ὑπαραιρημένου, ἄλλος ἐπαναστταίη ἀνθρώπων· παντὸς δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἁμαρτὼν, [k] ἀδελφεοκτόνος τε οὐδὲν δέον γέγονα, καὶ τῆς βασιληΐης οὐδὲν ἧσσον ἐστέρημαι. Σμέρδις γὰρ δὴ ἦν ὁ μάγος, τόν μοι ὁ δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὄψει ἐπαναστήσεσθαι· τὸ μὲν δὴ ἔργον [l] ἐξέργασταί μοι, καὶ Σμέρδιν τὸν Κύρου μηκέτι ὑμῖν ἐόντα λογίζεσθε· οἱ δὲ ὑμῖν μάγοι [m] κρατέουσι τῶν βασιληΐων, τόν τε ἔλιπον ἐπίτροπον τῶν οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελφεὸς Σμέρδις· τὸν μέν νυν μάλιστα 186 χρῆν ἐμεῦ αἰσχρὰ πρὸς τῶν μάγων πεπονθότος τιμωρέειν ἐμοὶ, οὗτος μὲν ἀνοσίῳ μόρῳ τετελεύτηκε ὑπὸ τῶν ἑωϋτοῦ οἰκηϊωτάτων· τούτου δὲ μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν ὦ Πέρσαι γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον· καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπτω, θεοὺς τοὺς βασιληΐους ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ [n] περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν· ἀλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσι αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ [o] ἀπαιρεθῆναι ὑπὸ ὑμέων· εἴτε καὶ [p] σθένεϊ τέῳ κατεργασάμενοι, σθένεϊ κατὰ τὸ καρτερὸν ἀνασώσασθαι· καὶ ταῦτα μὲν ποιεῦσι ὑμῖν γῆ „ τε

a Iidem cum *Rem.*, ſed ὅτι *Arch. V.* negligunt, nec male: olim εἶπον. Porro Ἀγβάτανα *Vall. Vind. Arch*, Ἀκβάτανα *Med. Paſſ. Ask.*, et in ſeqq. modo Ἀγβ., modo Ἀκβ. *Paris. A. B.* *b* Ἐκέχρητο *Arch. V.* Confer II, 147. *c* Undecim ſequentes voces negligens *Arch.* ſcriba praetervidit. *d* Ἐπειρόμενος *Arch. V. Paris. A. B.* *e* Omittunt *V. Arch.* ὡς. *f* Κατέλαβε *Arch.* male. Vulgatum hinc in *Photii* Lexico est. *g* Ἔπρησσον *Arch.* *h* Ἑζόμενος *Arch.*, mox ψαύσει *Paſſ. Ask.* *i* *Paſſ.*, παραιρημένου *Arch. V. Paris. A. B.*, vulgo ὑπεραιρ. *k* Ἀδελφοκτόνος *Arch. V.*; Habet *Pollux* hoc ex loco. *l* *M. Paſſ. Ask. V. Arch.*, olim cum *Ald.* et *Paris. A. B.* ἔργασαι. *m* Κραταίουσι vitio ſcripturae *Arch.* *n* Παριδεῖν *Arch.* *o* Ἀπαιρεθῆναι ora *Steph. V. Arch.*, ἀφαιρεθῆναι *Paſſ. Ask.*, ὑπαιρεθῆναι Edd. *p* *M. Ask. Paſſ. V. Arch.*, vulgo σθένεϊ τῷ tum κατεργασμένοι *Steph.* marg.

78. Ὡς οἱ καιρίη ἔδοξε τετύφθαι] *Laurentius* male verterat. *Palmerius*, quem ducem *Gronov.* habuit, melius Exercitat. p. 16., non neglectis Syriae Ecbatanis. Non repeto cauſſas, quibus Ἀγβάτανα ex MSS. reſtitui; *Ioſephum* Antiq. XI, 2, 2., Cambyſis obitum Damaſci contigisſe ſcribentem, miror, nec minus *Cteſiam*, qui Babylone.

5. Ὑπεραιρημένου] Sive cum *Reiskio* ſcribendum ὑπαραιρημένου· ſeu ὑπεξαραιρημένου, *Smerde ſubmoto*, vel *ſublato*: hoc praebet L. VII, c. 8. §. 3. *Portus* in Ἀφαιρημένος noſtrum illud non attigit. VALCKEN.

5. Ὑπαραιρημένου] *Gronovii* coniecturam firmat *Paſſ.* codex. Παραιρημένου, ut plures ſchedae hic et C. 126., praeſidium ex *Demoſthenis* Philipp. II. p. 46. et eius Scholiaſte, quem *Suidas* deſcripsit, nanciſci posſet, niſi vulgatum dialecto congrueret aptius.

25. Ἀπαιρεθῆναι] Membranae hoc deſiderant, ſcriptore conſentiente. Paullo ante δείσας μὴ ἀπαιρεθέω τὴν ἀρχήν. Rurſus I, 69. ὡς ἀπαιρεθείησαν ὑπὸ Σαμίων. Denique III, 126. ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν.

„ τε καρπὸν ἐκφέροι, καὶ γυναῖκές τε καὶ [a] ποίμναι τίκτοιεν ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐλευθέροισι· [b] μὴ ἀνασωσαμένοισι δὲ τὴν ἀρχὴν, μηδ᾽ ἐπιχειρήσασι ἀνασώζειν, τὰ ἐναντία τούτοισι [c] ἀρέομαι ὑμῖν γενέσθαι· καὶ πρὸς ἔτι τούτοισι, τὸ τέλος Περσέων ἑκάστῳ ἐπιγενέσθαι οἷον ἐμοὶ ἐπιγέγονε." [d] ἅμα τε εἴπας ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἀπέκλαιε πᾶσαν τὴν ἑωϋτοῦ πρῆξιν. Πέρσαι δ᾽ ὡς τὸν βασιλέα εἶδον ἀνακλαύσαντα, πάντες τά τε ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον, ταῦτα [e] κατηρείκοντο καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐσφακέλισέ τε τὸ ὀστέον, καὶ ὁ μηρὸς τάχιστα ἐσάπη, ἀπήνεικε Καμβύσεα τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα ἑπτὰ ἔτεα καὶ μῆνας πέντε, ἄπαιδα δὲ τὸ παράπαν ἐόντα ἔρσενος καὶ θήλεος γόνου. Περσέων δὲ τοῖσι παρεοῦσι ἀπιστίη πολλὴ ὑπεκέχυτο, τοὺς μάγους ἔχειν τὰ πρήγματα· [f] ἀλλ᾽ ἠπιστέατο ἐπὶ διαβολῇ εἰπεῖν Καμβύσεα, τὰ εἶπε περὶ τοῦ Σμέρδιος θανάτου, ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν· οὗτοι μέν νυν [g] ἠπιστέατο Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἀνεστεῶτα· δεινῶς γὰρ καὶ [h] ὁ Πρηξάσπης ἔξαρνος ἦν μή μιν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν· οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλὲς, Καμβύσεω τετελευτηκότος, φάναι τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολωλεκέναι αὐτοχειρίῃ. Ὁ δὲ δὴ μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσεω,

lus fructum efferat, uxoresque et pecua pariant in omne tempus libertate fruentibus: secus facientibus, et neque recuperantibus imperium neque aggredientibus recuperare, contraria his quæ dixi vobis fieri imprecor; et præterea unicuique Persarum eum finem qualis mihi contigit. Simul hæc loquutus Cambyses, deflevit omnem suam condicionem. Persæ, ut regem lamentan- 66
tem conspexere, universi tum vestimenta rescindere, tum effuso ploratu uti. Post hæc ubi os vitiatum est, femurque celerrime computruit, Cambysi vita erepta est, Cyri filio, quum regnasset septem omnino annos et menses quinque, nulla prorsus prole suscepta virili femineave. At Persis qui aderant magna suffusa est incredulitas, rerum potiri magos, interpretantibus potius, Cambysem, quæ de nece Smerdis dixisset, ea dixisse criminose, ut sic omne illi nomen Persicum redderetur hostile. Itaque pro certo habebant Smerdin Cyri exsurrexisse regem, utpote etiam Prexaspe usque pernegante a se fuisse Smerdin interfectum. Neque enim tutum ei erat post Cambysis obitum fateri, ipsius manu filium Cyri interemptum. MAGVS defuncto Cambyse, 67
simu-

a M. *Pass. Ask.*, ποίμνια *Ald. Paris.* duo, *Rem. V.*, in *Arch.* καὶ ποίμνια deficiunt. *b* Μὴ ἀνασωσάμενοι δὲ τὴν ἀρχ. *V. Arch.* in Edd. μηδ᾽ ἀνασωσαμένοισι ἀρχὴν. *c* Haec sex neglexit socors *Arch.* librarius. *d* Ἅτε *Arch.* *e* *Arch.* et *Vind.*, κατήρικόν τε *Med.*, κατήρεικόν τε *Pass.*, vulgo κατείρεικον τε. *f* Ἀλλὰ *Arch. V.* *g* Ἐπιστ. *Arch.* *h* Abest artic. *Arch.*, tum μή μιν id. et *Vind.*, in Edd. μή μέν.

30. Μὴ ἀνασωσαμένοισι δὲ τὴν ἀρχήν] Et hoc, iisdem postulantibus, iustum est. Vide C. 75. Diras, quas rex inprecatur, ex saxo Aphrodisiensi illustravit *Gronovius*: geminae Teiorum sunt in Antiq. Asiatic. p. 98. *Edm. Chishull*; longe vero dirius in Israëlitas, ni saperent, carmen *Deuteron.* XXVIII, 16. &c.

31. Τὰ ἐναντία τούτοισι ἀρέομαι] Ista *Sophoclis*: Καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὔχομαι θεοὺς Μή τ᾽ ἄροτον αὐτοῖς γῆν ἀνιέναι, τινὰ Μή τ᾽ οὖν γυναικῶν παῖδας· ex Oed. Tyr. v. 277. forte respexit *Herod.* qui L. VI, c. 139. hanc Pelasgis memorat in Lemno divinitus inflictam poenam: οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε, οὔτε γυναῖκές τε καὶ ποίμνια ὁμοίως ἔτικτον ὡς καὶ προτοῦ. conf. *Philostr.* V. A. III, c. 20. In veteribus imprecationum formulis ista talia leguntur saepenumero; in recentioribus etiam absurdissima. VALCKEN.

37. Κατήρεικόν τε] Superfluum τε leniter in το mutatum dabit κατηρείκοντο· quod, si vel omnes Codices alterum praeferrent, harum rerum peritis sincerum videbitur. In Regis non optimi, Regis tamen, luctu Persarum proceres obsecundabant consuetudini, lugentiumque sibi personam induebant: πάντες τάτε ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον ταῦτα κατηρείκοντο, καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο· non *aliis* vestes illi *diripiebant*, non κατερρήγνυον, sive κατήρεικον, sed κατηρείκοντο, *suas discindebant.* Praeterea praebet id ipsum, hinc enotatum probabiliter, *Hesychius*: Κατηρείκοντο, κατεσχίζοντο· κατασχίσασθαι τοὺς πέπλους est apud *Pollucem* VII, 50. ex interpretamento *Xenophontei* καταρρήξασθαι· sicut ap. *Diodor. Sic.* T. I, p. 83, 34. ad Κατερρήττοντο Codd. scholion adiiciunt καὶ ἐσχ. sive κατεσχίζοντο. Vir D. in Miscell. Obs. Nov. T. I, p. 73. ad *Hesychium* comparans *AEschyli* locum e Pers. v. 537. in *Herodoto* tamen κατήρεικον scribendum credidit. Quid differant περιρρῆξαι τὴν ἐσθῆτα et περιρρήξασθαι Praeceptores mei docuerunt in Miscell. Obs. V, 3, p. 64. et ad *Diodor. Sic.* T. II, p. 186. Quibus ista fuerint explorata, nec non cura scribendi Herodotea; hi minime dubitabunt, quin verum sit κατηρείκοντο, inprimis AEschylea considerantes, ubi Persides in publico luctu: Πολλαὶ δ᾽, ἁπαλαῖς χερσὶ καλύπτρας Κατερεικόμεναι, διαμυδαλέοις Δάκρυσι κόλπους Τέγγουσ᾽ ἄλγους μετέχουσαι· quae fortasse respexit *Herod.* et, ubi de eodem, de quo *Aeschylus*, luctu loquitur L. VIII, c. 98. τοὺς κιθῶνας κατερρήξαντο πάντες, βοῇτε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο ἀπλέτῳ. *Xenophontis* Tigranes K. Π. III, p. 38, 26. περιεσπάσατο τὴν τιάραν καὶ τοὺς πέπλους κατερρήξατο· quod recte tuetur *H. Steph.* *Diodorus* L. I, c. 72. de AEgyptiis, *Rege*, inquit, *mortuo omnes* κοινὸν ἀνηροῦντο πένθος, καὶ τὰς ἐσθῆτας κατερρήττοντο. *Herodotus* in horum locorum primo ponere quoque potuisset κατηρείξαντο, pro κατερρήξαντο. Ἐρείκειν a Grammaticis redditur σχίζειν et ῥηγνύειν· vid. *Hesych.* in Ἐρίκει et in Διήρικον· neque tantum ἐρείκειν, sed et ἐρεῖξαι usu fuisse receptum monstrant *Aristophanis* κατερεῖξαι in Vesp. v. 647. et *Hesychii* Διερείξας· ex eodem discimus, τὰ κατερρωγότα ἱμάτια alicubi fuisse dicta Κατερικτά· apud *Hephaestion.* p. 34. Καττύπτεσθε κόραι, καὶ κατερείκεσθε χιτῶνας· cum Editore legit *Wesseling.* ad *Herod.* p. 124, n. 38. VALCKEN.

37. Κατηρείκοντο] Aldinum κατείρεικον τε *Sylburgius* ad *Brisson.* R. Pers. II, 205. p. 563. κατήρεικον, *Gronovius* ex *Med.* κατήρικον refinxit. Nihil verius admisso. *Hesychius*, hoc fortassis e loco, κατηρείκοντο, κατεσχίζοντο. Forma verbi unice quadrat. Vetus poëta in Enchirid. *Hephaestionis* p. 34. καττύπτεσθε κόραι καὶ ΚΑΤΕΡΕΙΚΕΣΘΕ χιθῶνας (sic *Io. Corn. de Pauw* egregie): *AEschylus* Pers. v. 537. πολλαὶ δ᾽ ἁπαλαῖς χερσὶ καλύπτρας ΚΑΤΕΡΕΙΚΟΜΕΝΑΙ· quo Tragici versu in Miscellan. Observ. Nov. T. I. p. 72. usus etiam vir doctus est.

38. Ὡς ἐσφακέλισέ τε τὸ ὀστέον] Multa *Foësius* Oecon. p. 603. Opportune vero *Galenus* in *Hippocr.* Aphorism. p. 323., postquam γάγγραιναν medicorum, aliis Graecorum σφάκελον dici monuisset, οὕτω γοῦν μοι δοκεῖ καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὸν μηρὸν εἰρηκέναι τοῦ Καμβύσου σφακελίζεσθαι, sed memoria lapsus. De Miltiade ad eummodum VI, 136. Adde *Cononem* Narr. XVIII. ipsumque *Galenum* p. 546., ubi Herodoteis adsimilia.

45. Ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν] *Gronovii* Latina, *ut sic ab eo omne nomen Persicum ad hostilem iram concitaretur* non sunt bona: *Vallae* praestantiora et propterea restituta. Notissima verbi potestas est, spreta saepe. Noster V, 73. ἠπιστέατο γάρ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους — ἐκπεπολεμῶσθαι. *Iosephus* B. Iud. VII, 10, 2. οὐ γὰρ Ἀντιόχῳ μὲν ἔτι μᾶλλον ἐκπεπολεμῶσθαι τοὺς Ἰουδαίους. Confer doctissimos *Ammonii*, *Moeridis* et *Thom. Mag.* in πεπολέμωται commentatores. Mox μή μιν ex scriptis malui: eadem *Reiskii* divinatio.

47. Βασιλέα ἀνεστεῶτα] In sacris frequens, Ἀνέστη (קָם) βασιλεὺς, his in libris non puto reperiri; nisi si forte quis ad vitam crederetur revocatus: quo modo legitur supra c. 62. ὁ ὢν saepe dicitur κατεστὼς, *Herodoto* κατεστεὼς· ἐνεστεὼς de Rege, quasi τῷ θρόνῳ ἐνεστεὼς L. I, c. 120. σέο δ᾽ ἐνεστεῶτος βασιλέως, ἐόντος πολιήτεω, καὶ ἄρχομεν τὸ μέρος. Hic itaque legi non nolim ἐνεστεῶτα· et pro ἀνιστάμενος infra c. 67. ἐνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχὴν, *ingressus imperium.* VALCKEN.

simulando se Smerdin esse Cyri filium, qui ipsi fuerat cognominis, securus regnavit menses septem, qui reliqui erant ad implendum octavum annum regni Cambysis: per quos menses in subiectos omnes munificentiam permagnam exhibuit, adeo ut eius defuncti magnum ceperit desiderium omnes Asiaticos, ipsis Persis exceptis. Nam missis ad singulas, quibus imperabat, nationes edictis, magus immunitatem tributorum ac vacationem militiæ in triennium tribuit: atque hoc quidem statim adeptus imperium e-
68 dixit. Octavo autem mense, quisnam esset compertus est hunc in modum. Erat Otanes Pharnaspis filius, sed genere atque opibus primo cuique Persarum par. Hic Otanes magum non esse Smerdin filium Cyri, primus suspicatus est, sed eum qui erat, hac coniectura, quod neque ex arce progrediebatur, neque Persarum procerum quempiam ad conspectum suum vocabat. Itaque eum suspectum habens, hoc fecit. Habuerat filiam eius nomine Phædymam Cambyses, eamque ipsam tunc magus tenebat eiusque consuetudine utebatur, ut aliarum omnium Cambysis uxorum. Otanes mittens ad eam sciscitabatur, quocum homine cubaret, utrum cum Smerdie Cyri, an cum alio quopiam. Illa remisit negans se scire, quippe quæ nec Smerdin filium Cyri vidisset unquam, nec eum, cum quo cubaret, nosset, quisnam esset. Altera vice mittit Otanes, inquiens, Si ipsa Smerdin Cyri non habes cognitum, tu vero sciscitare ab Atossa, quocum viro tu atque illa cubitetis, omnino enim illa suum ipsius novit fratrem. Filia ad hoc respondit, Ne in Atossæ quidem colloquium venire possum, aut ullam aliam cernere considentium mulierum. Namque hic vir, quisquis est, quum primum adeptus est regnum, nos di-
69 spersit, aliam alibi collocans. Audienti hæc Otani res est visa manifestior, itaque tertio nuncium ad eandem mittit in hæc verba, Filia, decet te bonis ortam natalibus, suscipere periculum, quod te subire pater hortatur. Si enim iste Smerdis, filius Cyri non est, sed is quem ego suspicor, non de-

σεω, ἀδεῶς ἐβασίλευσε, ἐπιβατεύων τοῦ ὁμωνύμου Σμέρδιος τοῦ Κύρου μῆνας ἑπτὰ τοὺς ἐπιλοίπους [a] Καμβύσῃ ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα τῆς πληρώσιος· ἐν τοῖσι ἀπεδέξατο ἐς τοὺς ὑπηκόους πάντας εὐεργεσίας μεγάλας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόθον ἔχειν πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, πάρεξ αὐτῶν Περσέων· διαπέμψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἦρχε, προεῖπε [b] ἀτελήϊην εἶναι στρατηΐης καὶ φόρου ἐπ᾽ ἔτεα τρία· προεῖπε μὲν δὴ ταῦτα αὐτίκα [c] ἐνιστάμενος ἐς τὴν ἀρ- 187
χήν. Ὀγδόῳ δὲ μηνὶ ἐγένετο [d] κατάδηλος τρόπῳ τοιῷδε· Ὀτάνης ἦν Φαρνάσπεω μὲν παῖς, γένεϊ δὲ καὶ χρήμασι [e] ὁμοίως τῷ πρώτῳ Περσέων· [f] οὗτος ὁ Ὀτάνης πρῶτος ὑπόπτευσε τὸν μάγον, ὡς οὐκ εἴη ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλ᾽ [g] ὅσπερ ἦν· τῇδε συμβαλλεόμενος, ὅτι τε οὐκ ἐξεφοίτα ἐκ τῆς ἀκροπόλιος, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλεε ἐς ὄψιν ἑωϋτῷ οὐδένα τῶν λογίμων Περσέων· ὑποπτεύσας δέ μιν, ἐποίεε τάδε. ἔσχε αὐτοῦ ὁ Καμβύσης θυγατέρα, [h] τῇ οὔνομα ἦν Φαιδύμη· τὴν αὐτὴν [i] δὴ ταύτην εἶχε τότε ὁ μάγος, καὶ [k] ταύτῃ τε συνοίκεε, καὶ τῇσι ἄλλῃσι πάσῃσι τῇσι τοῦ Καμβύσεω γυναιξί. πέμπων δὴ ὦν ὁ Ὀτάνης [l] παρ᾽ αὐτὴν τὴν θυγατέρα, ἐπυνθάνετο παρ᾽ ὅτεῳ ἀνθρώπων κοιμῷτο, εἴτε μετὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου, εἴτε μετὰ ἄλλου τευ· ἡ δέ οἱ ἀντέπεμπε, φαμένη οὐ γινώσκειν· οὔτε γὰρ τὸν Κύρου Σμέρδιν [m] ἰδέσθαι οὐδαμᾶ, οὔτε ὅστις εἴη ὁ συνοικέων αὐτῇ εἰδέναι· ἔπεμπε δεύτερα [n] ὁ Ὀτάνης, λέγων, „Εἰ μὴ αὐτὴ Σμέρδιν τὸν Κύρου οὐ γινώσκεις, σὺ δὲ παρὰ Ἀτόσσης πύθευ ὅτεῳ [o] τούτῳ συνοικέει αὐτή τε ἐκείνη, καὶ σύ· πάντως γὰρ δή κου τόν γε ἑωϋτῆς ἀδελφεὸν γινώσκει.” ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ θυγάτηρ, „Οὔτε Ἀτόσσῃ δύναμαι ἐς λόγους ἐλθεῖν, οὔτε ἄλλην οὐδεμίην ἰδέσθαι τῶν συγκατημένων γυναικῶν· ἐπεί τε γὰρ τάχιστα οὗτος [p] ὤνθρωπος, ὅστις κοτέ ἐστι, παρέλαβε τὴν βασιληΐην, διέσπειρε ἡμέας, ἄλλην ἄλλῃ τάξας.” Ἀκούοντι δὲ ταῦτα τῷ Ὀτάνῃ, μᾶλλον κατεφαίνετο τὸ πρῆγμα· τρίτην δὲ ἀγγελίην ἐσπέμπει παρ᾽ αὐτήν, λέγουσαν ταῦτα, „Ὦ θύγατερ, δεῖ σε γεγονυῖαν εὖ, κίνδυνον ἀναλαβέσθαι τὸν ἂν ὁ πατὴρ ὑποδύνειν [q] κελεύῃ· ἢν γὰρ δὴ μή ἐστι ὁ Κύρου Σμέρδις, „ἀλ-

a Καμβύσεω *Arcb.* *b* Ἀτελίην et στρατίης *Arcb. V.*, male. *c* *Vind. Arcb.*, ceteri ἀνιστάμενος, prave. *d* Κατάδηλα *Rem.*, κατάδηλος, ὃς ἦν *V. Arcb. Valla*, non, si quis malit, inutiliter. *e* Ὅμοιος *Arcb.* *f* *M. Ask. Pass. V. Arcb.*, alii οὗτος ὤν, tum ὑποπτ. neglecto augmento, ut solent Iones, *Arcb. V. Pass.* *g* Ὅπερ *Arcb.* et mox συμβάλλομ. cum *Vind. Pass.* *h* Absunt *Arcb.* quatuor ista, tamen in margine, sed Φαιδίμη. *i* Et haec quatuor negligit idem. *k* *M. Pass. Arcb.*, ceteri encliticam non norunt. *l* Παρ᾽ αὐτὸν *Med. Pass. Ask.*, παρὰ ταύτην τὴν *Arcb. Vind.*, παρ᾽ αὐτὴν *Ald.* &c. *m* Εἴδεσθαι *Arcb.* *n* Abest *Arcb.* ὁ. *o* Non habet *Vind.* Paullo ante τὸν Κύρου οὐ γιν. *Arcb.* recte. Vid. VI, 87. aberat οὐ. *p* Ὤνθρωπος *Pass. Arcb. V.* et *Ald.*, ὤνθρωπος *Paris. C. Ask.*, vulgo ἄνθρωπος. *q* *M. Pass. Ask.*, κελεύει *Arcb.*, olim κελεύοι. Mox ἢν γὰρ δὴ μὴ ora *Steph. Ask. M. V. Rem. Pass.*, δὴ Edd. aberat.

53. Ἑπτὰ τοὺς ἐπιλοίπους Καμβύσῃ &c.] Ordo confusior turbas civit. Bene *Abreschius* τοὺς ἐπιλοίπους Καμβύσῃ τῆς πληρώσιος ἐς τὰ —. Alibi ἐπὶ μὲν τέσσερα ἔτεα πλήρεα VII, 20. *Reiskius* corrigebat ἐς τῶν ὀκτὼ ἐτέων τὴν πλήρωσιν, sine plausu.

60. Ἐνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχήν] Hoc dederat, offeruntque schedae. ἐκέχρηστό σφι —— αὐτίκα ΕΝΙΣΤΑΜΕΝΟΙΣΙ ἐς τὰς τυραννίδας II, 147. et VI, 59. ἐπεὰν —— ἄλλος ἐνίστηται βασιλεύς. Atque hic non obliviscor *Alexandrin.* Interpretum et *Paulli* Apostol. Epist. ad *Roman.* XV, 12. καὶ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, quod multum discrepat, et alius est indolis.

63. Ὁμοίως τῷ πρώτῳ Π.] Sic ista recte *Zonaras* interpretatur Ann. IV. p. 127. E. Ὀτάνης ἦν γένει καὶ πλούτῳ Περσῶν τοῖς πρώτοις ἐνάμιλλος. Dedit et ad initium somnii *Lucianei Hemsterbusius*, quae vix ab alio poterant exspectari. *Thucydidae* locum, huius imitator frequens, forsan et hunc *Herodoti*, respexit scriptor Epist. *Phalaridis* Ep. XXI. ὅμοια τοῖς πρώτοις Σικελιωτῶν πεπλούτηκεν· ubi paulo post corrigendum censeo, τυραννοκτόνοι Φαλάριδος ἀκούειν, pro ἀκουσθῆναι. VALCKEN.

63. Ὁμοίως τῷ πρώτῳ Περσέων] *Abbas Geinozius* ex coniectura ὅμοιος, quod in *Arcb.* Idem Lipsiae expressit *Io. Fridericbus* in Magophonia. At perinde est. Ὅμοια, ὁμοίως, ὅμοιος frequentantur in talibus. *Pausanias* I, 9, p. 22. καὶ Μακεδόνων ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις ἦγεν ἐν τιμῇ. Lege *T. Hemsterbusio* observata ad *Luciani* Somn. C. 2. Scripsi ὑπόπτευσε, ne semper in his dialecti ratio contemneretur.

73. Παρ᾽ αὐτὴν τὴν θυγ.] Clariss. *Gronov.*, quia *Med.* παρ᾽ αὐτὸν, *nescire se* scribit *an quid lateat.* Latet omnino nihil, nisi error amanuensium, *Med.* et huic nationi non insuetus: quamquam melius, opinor, ut *Arcb.*, παρὰ ταύτην τὴν θυγατέρα.

85. Τῶν συγκατημένων γυναικῶν] Conmittit hanc dictionem vir Celeb. cum Latino *stare in lupanari*, non iniuria *D'Orvillio* ad *Chariton.* L. V, 9. p. 489. inprobante. In gynaeceis Medorum et Persarum plures morabantur feminae, quod ex reginae *Estberae* historia atque aliunde cognitissimum: hae iuxtim sedebant, pensa trahentes aut texentes, quemadmodum eas inter Sardanapallus in *Diodori* II, 23. *Aldinum* ὤνθρωπος rediit in veterem possessionem.

98. Ἀφαι-

„ ἀλλὰ [a] τὸν καταδοκέω ἐγὼ, ὅτοι μιν σοί τε „ συγκοιμώμενον, καὶ τὸ Περσέων κράτος ἔχοντα, „ δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ δοῦναι δίκην. „ νῦν ὦν ποίησον τάδε· ἐπεάν σοι συνεύδῃ, καὶ μάθῃς αὐτὸν κατυπνωμένον, [b] ἄφασσον αὐτοῦ τὰ ὦτα. „ καὶ ἢν μὲν φαίνηται ἔχων ὦτα, νόμιζε σεωυτὴν „ Σμέρδι τῷ Κύρου συνοικέειν· ἢν δὲ μὴ ἔχων, σὺ δὲ „ τῷ μάγῳ Σμέρδι." ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα [c] ἡ Φαιδύμη, φαμένη κινδυνεύσειν μεγάλως ἢν ποιῇ ταῦτα. [d] ἢν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὦτα ἔχων, [e] ἐπίλαμπτος δὲ [f] ἀφάσσουσα ἔσται, εὖ εἰδέναι ὡς ἀϊστώσει μιν· ὅμως μέντοι ποιήσειν [g] ταῦτα. ἡ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ [h] κατεργάσεσθαι· τοῦ δὲ μάγου τούτου τοῦ Σμέρδιος Κῦρος ὁ Καμβύσεω ἄρχων τὰ ὦτα ἀπέταμε ἐπ' αἰτίῃ δή τινι οὐ σμικρῇ. ἡ ὦν

188 δὴ [i] Φαιδύμη αὕτη, ἡ τοῦ Ὀτάνεω θυγάτηρ, πάντα ἐπιτελέουσα τὰ ὑπεδέξατο τῷ πατρὶ, ἐπεί τε [k] αὐτῇ μέρος ἐγίνετο τῆς ἀπίξιος παρὰ τὸν μάγον, ἐν περιτροπῇ γὰρ [l] δὴ αἱ γυναῖκες φοιτέουσι τοῖσι Πέρσῃσι, ἐλθοῦσα παρ' αὐτὸν ηὗδε. ὑπνωμένου δὲ καρτερῶς τοῦ μάγου, [m] ἤφασσε τὰ ὦτα. μαθοῦσα δὲ οὐ χαλεπῶς, ἀλλ' εὐπετέως [n] οὐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, πέμψασα ἐσήμηνε τῷ πατρὶ τὰ γενόμενα. Ὁ δὲ Ὀτάνης παραλαβὼν [o] Ἀσπαθίνην καὶ Γωβρύην, Περσέων [p] τε πρώτους ἐόντας καὶ ἑωυτῷ ἐπιτηδεοτάτους ἐς πίστιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πρῆγμα· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρα [q] ὑπόπτευον οὕτω τοῦτο ἔχειν. ἀνενείκαντος δὲ τοῦ [r] Ὀτάνεω τοὺς λόγους, ἐδέξαντο· καὶ ἔδοξέ σφι ἕκαστον ἄνδρα Περσέων προσεταιρίσασθαι τοῦτον, [s] τῷ πιστεύει μάλιστα. Ὀτάνης μέν νυν εἰσάγεται Ἰνταφέρνεα· [t] Γωβρύης δὲ Μεγάβυζον· Ἀσπα-

debet tua fruens consuetudine, et potentiam Persarum obtinens, hinc lætus abire, sed pœnas luere. Nunc igitur hoc agito: quum tecum cubabit, animadvertesque somno vinctum, palpa eius aures: quas si habentem compereris, cum Smerdie filio Cyri te cubare existima: sin minus, cum Smerdie mago. Ad hæc Phædyma remittit, se, si id faciat, magnum adituram discrimen, quoniam probe scit, si ille careat auribus, et ipsa in palpando deprehendatur, fore ut ipsa ab illo trucidetur: tamen se id facturam. Et Phædyma quidem recipit, se patri hoc perfecturam. Huic autem Smerdi mago Cyrus, quum regnaret, aures præciderat, non exigua de caussa. Ergo Phædyma hæc Otanis filia, quæcunque receperat patri, exequuta est, nam ubi vices eius fuerunt adeundi magum, etenim uxores Persarum per circuitum ad illos pergunt, adiens magum, una cubuit, eiusque, dum vehementi somno correptus esset, aures palpavit: quibus carere hominem, non difficulter sed facile sane deprehendit. Vbi illuxit, celerrime patrem
certiorem rei gestæ facit. Iste, sumptis A- 70
spathine et Gobrya, Persarumque primoribus, et ad fidem sibi servandam accommodatissimis, rem omnem exponit, qui et ipsi rem ita se habere suspicabantur, eoque verba quæ Otanes attulerat, admiserunt: constitueruntque, ut singuli sibi singulos in societatem deligerent e Persis quibus maxime confiderent. Adscivit itaque sibi Otanes Intaphernem, Gobryas Megabyzum, Aspa-

a *Arch. V. M. Pass. Ask.*, olim τὸν ἄν. *b* *Suidas* in V. ex hoc loco: olim ἄφασον. *c* Ἡ Φαιδιμίη et mox κινδυνεύειν cum *Vind. Arch.* *d* Ἐι et τυγχάνει *Arch. Vind. Pass.* *e* *Pass. Ask.* et *Paris.* unus, alii omnes ἐπίλαμπος, prave. *f* *M. Arch. Pass. Ask.*, ἀφάσουσα *Ald.* et sequaces. *g* Τοῦτο *Arch. V.* *h* *Med. Pass. Ask.*, κατεργάσασθαι *V. Arch. Ald. Paris. A.* crebra variatione. *i* Φαιδυμίη *M. Arch. Pass.* *k* Αὐτῆς *Ask.* ora *Steph. Pass.*, mox τῆς ἀπάξιος *V. Arch.* *l* Iidem cum *M. Pass.* et *Ask.*, αἱ olim aberat. *m* Ἤφασσε *Arch. Paris. B.*, vulgo ἤφασε. *n* Ὡς οὐκ *Arch.* *o* Ἀσπαθόνην *Arch. V.* et brevi post. *p* Τοὺς πρ. *Arch.* *q* Ὑπόπτευον denuo *Vind.* sine αὐξήσει. *r* *Ald. Arch. V. Paris. A. B.*, Ὀτάνεος *M. Pass.* *s* Τῷ *V. Arch.*, ὅτῳ *Ald.* et reliqui: mox id. Ἰνταφρένεα cum *Valla.* *t* *M. Ask. Pass.*, in *Ald.* atque aliis ὁ δὲ Γωβρ..

98. Ἄφασσον αὐτοῦ τὰ ὦτα] *Suidas* Ἀφάσσων, ψηλαφῶν· Ἡρόδοτος: quod *Steph. Berglerus* in ἄφασσον, ψηλάφησον non inconsulte transmutat. Spectavit utique grammaticus haec *Nostri*, in consequentibus verbi sibilantem literam semper geminantis. Eadem aliis consuetudo: de *Hippocrate* liquido *Erotianus* et in eum *Eustachius* p. 50.

3. Ἐπίλαμπτος δὲ] Capitalis instauratio. *Suidas*, *Scholiastes*, *Phavorinus*, et hoc de genere alii, nugantur, κατάδηλος et καταφανὴς ex Ionum more, ut adseverant, interpretati. Nihil futilius. Qui communiter Graecis ἐπιληπτὸς, uti *Antigono Caryst.* C. 45., is Ionum lingua ἐπίλαμπτος, cuiusmodi et καταλαμπτέος III, 127. Viderunt verum et in clarissima posuerunt luce Cl. *Kusterus* et *Alberti* ad Ἐπιληπτὸς *Hesychii.*

3. Ἐπίλαμπος] Tolletur ut opinor, menda vetus e Codd. ἐπίλαμπτος δὲ ἀφάσσουσα ἔσται restituit e Codd. Paris. *L. Kuster.* ad *Hesych.* ubi Ἐπίληπτος redditur καταφανής. Attice diceretur: αὐτὴ δὲ ληφθῇ vel φωραθῇ vel ἁλῷ ψηλαφῶσα, sive ψαύουσα *deprehendatur*: solent ista, sicut alia huius generis, adiungi participiis. — Eiusdem formae, cuius est ἐπίλαμπτος, pro φοιβόληπτος positum, φοιβόλαμπτος legitur in *Herod.* IV, c. 13. Sunt autem Ionici flexus istius verbi aliunde notissimi: constanter in Alexandrino Codice V. T. λήμψεσθαι, λημφθῆναι, et similia scripta reperiri monuit et alibi *Io. Ern. Grabius* et in Proleg. ad Vol. I, c. 2. §. 7. Vid. *Kuster.* Praef. ad Ed. N. T. *Io. Millii* p. 9. Sed a quibusvis Graecis literam μ. superfluam in multis, tum verbis tum nominibus, praesertim propriis, labialibus emolliendis praefigi tametsi constet, saepenumero tamen tentantur a correctoribus minime corrigenda. VALCKEN.

8. Ἡ ὦν δὴ Φαιδύμη] Paucis interiectis orationem interruptam solemnibus voculis redorsus non necesse quidem habebat *Herod.* iterum nobis narrare, quo patre sata esset Phaedyme; sed sic studet ille suaviloquus narrationes suas in animos insinuare legentium, ut addere malit superflua, quam obscurus esse verborum aliquot parsimonia: addidit itaque, αὕτη ἡ τοῦ Ὀτάνεω θυγάτηρ. Utilis istius luxuriae, qua sua ipsius explanat *Noster*, centum forte possent exempla proferri. Hoc eo dico, ne quis olim ista talia intempestive obiiciat hic illic voculam velut Scholion proscribenti ——. Quod paulo post legitur diversi generis, μαθοῦσα οὐ χαλεπῶς, ἀλλ' εὐπετέως· pleonasmus est aliis etiam istius ferme aetatis scriptoribus optimis satis usitatus: *Antiphontis* est, οὐκ ἐλάσσω, ἀλλὰ πολὺ μείζω, p. 118, 24. *Lysiae*, οὐ βουλόμενος, ἀλλ' ἄκων, p. 319. *Isaei*, οὐ μικρὰ, ἀλλὰ μεγάλα, p. 67, 4. VALCKEN.

10. Ἐπεί τε αὐτῇ μέρος ἐγίνετο] Graecus interpres *Estherae* C. II, 12. καὶ ὅταν ἦ καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς βασιλέα· quae versio non est, sed expositio. Hebraea ita, ובהגיע תר נערה לבוא אל המלך / *et quum veniret ordo*, τὸ μέρος, *puellae*, *ut ad regem accederet.* Gemina sunt atque eadem de re.

21. Τοῦ Ὀτάνεω] Tametsi Ὀτάνεος sequenti redeat capite, *Gronov.* sequi ausus non sum. Ὀτάνῃ vocandi casu C. 72., ἀπὸ Ὀτάνεω et τῷ Ὀτάνῃ C. 84. Multa in talibus admissa sunt; Ὑστάσπεος et Ὑστάσπεω pari variatione, quamquam Ὑστάσπεω apud *Agathiam.* Quem vero Ἰνταφέρνεα plerique scribunt, is *Arch.* et *Vallae* semper Ἰνταφρένης sicuti Ἀρταφρένης pluribus in *Codd.* V, 25. et *AEschyli* Pers. v. 780. Paullo ante τοῦτον, τῷ legitimum est.

24. Εἰσάγεται Ἰνταφέρνεα] *Introducit?* quo tandem *introducebat?* Idem fere significari debet, quod in proximis dicitur προσεταιρίσασθαι, *conspirationis sibi socium adsciscere* vel *conciliare.* Corrigendum ἐπάγεται, *parat sibi* στασιώτην, vel *in partes suas adlicit.* Hariolor id ipsum in Codd. adservari, sicut in suo *Zonaras*

Aspathines Hydarnem. Hi quum sex forent, advenit Susa Darius Hystaspis ex Persis veniens; nam his pater eius præerat. Qui quum advenisset, placuit sex Persis Darium
71 quoque in societatem adsciscere. Qui quum septem essent, congressi fidem mutuo dederunt et colloquuti sunt. Quumque ad Darium ordo dicendæ sententiæ venisset, ita apud ceteros verba fecit: Equidem mihi videbar ego solus nosse magum regnare, et Smerdin, filium Cyri, mortem oppetiisse; atque ob id ipsum dedita opera huc me contuli, ad necem mago comparandam. Verum quandoquidem contigit, ut vos quoque rem sciatis et non solum ego, videtur mihi confestim esse peragendum neque differendum, neque enim id melius. Ad hæc Otanes, Fili, inquit, Hystaspis, et patre egregio ortus es, et te nihilo inferiorem esse patre tuo videris præferre: noli tamen ita properare ad rem aggrediendam inconsulto, sed considerantius illam capesse: oportet enim ita eam aggredi quum plures fuerimus. Tum Darius, Viri, inquit, qui adestis, si eo quem Otanes dixit utemini modo, sciatis vos teterrime perituros, aliquis enim privati lucri ratione habita rem ad magum deferet. Et vos quidem debebatis maxime in vos solos rem suscipientes exequi: sed quoniam statuistis ad plures referendum et me adhibendum, aut hodie conficiamus, aut scitote, vobis si hodiernus elabatur dies, non alium occupaturum, ut me accuset, sed ipse ego vos deferam
72 ad magum. Ad hæc Otanes, quum cerneret Darium properare, Quoniam, inquit, nos una maturare compellis, nec sinis differre, age, expone ipse quonam pacto regiam introire possimus, et illos aggredi: excubias namque dispositas esse, ipse quoque, etsi non visu, certe auditu nosti: quas qua ratione transibimus? Cui respondens Darius, Certe multa sunt, inquit, Otanes, quæ nequeunt oratione declarari, sed facto: alia, quæ oratione quidem possunt, sed unde nihil clari operis existit. Vos vero nostis, excubias quæ dispositæ sunt, haudquaquam difficiles esse ad transeundum. Partim enim nos, qui tales sumus, nemo non, quisquis ille sit, cedet nobis, vel ob reverentiam,

Ἀσπαθίνης δὲ, Ὑδάρνεα· γεγονότων δὲ τούτων ἓξ, παραγίνεται ἐς τὰ Σοῦσα Δαρεῖος ὁ [a] Ὑστάσπεος, ἐκ Περσέων ἥκων· τούτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατὴρ ὕπαρχος· ἐπεὶ ὦν [b] αὐτὸς ἀπίκετο, τοῖσι ἓξ τῶν Περσέων ἔδοξε καὶ Δαρεῖον προσεταιρίσασθαι. [c] Συνελθόντες δὲ οὗτοι ἐόντες ἑπτὰ, ἐδίδοσάν σφισι πίστις καὶ λόγους. ἐπεί τε [d] δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπίκετο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, ἔλεγέ σφι τάδε· „ Ἐγὼ ταῦτα [e] ἐδόκεον μὲν αὐτὸς μοῦνος ἐπίστασθαι, ὅτι τε ὁ μάγος εἴη ὁ βασιλεύων, καὶ Σμέρδις ὁ Κύρου τετελεύτηκε· καὶ [f] αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν ἥκω σπουδῇ, ὡς συστήσων ἐπὶ τῷ μάγῳ θάνατον· ἐπεί τε δὲ συνήνεικε, ὥστε καὶ ὑμέας εἰδέναι, καὶ μὴ μοῦνον ἐμὲ, ποιέειν αὐτίκα μοι δοκέει, καὶ μὴ [g] ὑπερβάλλεσθαι· οὐ γὰρ ἄμεινον." εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀτάνης, „ Ὦ παῖ Ὑστάσπεος, εἷς τε πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκφαίνειν ἔοικας σεωϋτὸν [h] ἐόντα τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἥσσω· τὴν μέντοι ἐπιχείρησιν [i] ταύτην μὴ οὕτω συντάχυνε ἀβούλως, ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον αὐτὴν λάμβανε· δεῖ γὰρ πλεῦνας γενομένους, οὕτω ἐπιχειρέειν." λέγει πρὸς ταῦτα Δαρεῖος, „ Ἄνδρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεος [k] εἰ χρήσεσθε, ἐπίστασθε ὅτι ἀπολέεσθε κάκιστα. ἐξοίσει γάρ τις πρὸς τὸν μάγον, ἰδίῃ περιβαλλόμενος [l] ἑωϋτῷ κέρδεα· μάλιστα μέν νυν [m] ὀφείλετε ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι ποιέειν ταῦτα· ἐπεί τε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦνας ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ [n] ὑπερέθεσθε, ἢ ποιέωμεν σήμερον, ἢ ἴστε ὑμῖν ὅτι ἢν [o] ὑπερπέσῃ ἡ νῦν ἡμέρη, ὡς οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμεῦ κατήγορος ἔσται, ἀλλά σφεας [p] αὐτὸς ἐγὼ κατερέω πρὸς τὸν μάγον." Λέγει πρὸς ταῦτα Ὀτάνης, 189
ἐπειδὴ ὥρα σπερχόμενον Δαρεῖον, „ Ἐπεί τε ἡμέας συνταχύνειν ἀναγκάζεις, καὶ ὑπερβάλλεσθαι οὐκ ἐᾷς, ἴθι [q] ἐξηγέο αὐτὸς ὅτεῳ τρόπῳ πάριμεν ἐς τὰ βασιλήϊα, καὶ ἐπιχειρήσομεν αὐτοῖσι. Φυλακὰς γὰρ δὴ διεστεώσας [r] οἶδας κου καὶ αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, ἃς τέῳ τρόπῳ [s] περήσομεν;" ἀμείβεται Δαρεῖος τοῖσδε· „ Ὀτάνη, [t] ἦ πολλά ἐστι τὰ λόγῳ μὲν οὐκ οἷά τε δηλῶσαι, ἔργῳ δέ· ἄλλα δ' ἐστὶ τὰ λόγῳ μὲν οἷά τε, ἔργον δὲ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται· ὑμεῖς δὲ ἴστε φυλακὰς τὰς κατεστεώσας, ἐούσας οὐδὲν χαλεπὰς παρελθεῖν· τοῦτο μὲν γὰρ, ἡμέων ἐόντων [u] τοιῶνδε, οὐδεὶς ὅστις οὐ παρήσει· τὰ μέν κου καταιδεόμενος ἡμέας, τὰ „ δέ

a Ὑστάσπεω *Arch.* etiam mox. b Οὗτος id. et *Vind.* c In his desinit Codex *S. Remigii*: mox ἐδίδοσάν σφισι *M. Pass.*, in *Arch. V.* λόγους καὶ πίστις. d Omittitur a *Vind.* tum ἔλεγέ σφισι. Vulgatum amant Iones. e *M. Arch. Pass. Ask. V.*, μὲν deerat Edd. f Αὖ τούτου *M. Ask.*, αὐτοῦ τούτου *Ald. V. Arch. Paris. B.* g Ὑπερβάλλεσθαι *Vind.* bene, ut C. 76., ὑπερβαλέσθαι olim. De formula sequente ad L. I. C. 187. h *V. M. Pass. Ask.*, articulum negligunt alii. i Non legunt ταύτην *V. Arch.* k Duo haec absunt *Arch.* l Ἑωϋτοῦ id. cum *V.* m Ὠφείλετε *V.* et mox βαλόμενοι uti *Arch. M. Pass. Ask.*, in *Aldo* et prioribus *Edd.* βουλόμενοι. n Ὑπεραίρεσθε ora *Steph.* o Ἤνπερ πέσῃ *Arch.* περιπέσῃ *V.* p *Arch. V. Pass. Ask.*, αὐτοὺς *Ald. M.* &c. q Ἐξηγέω *Arch. Ald.*, verius editum ex Ionum consuetudine, de qua *Portus.* r Οἶδά κου ora *Steph.*, et statim ἀκούων *Arch. V.* s Πειρήσομεν *Ald. Arch. V.* t Abest *Vind.* u Τοίωνδε *Arch. V.*, bene. Vide VIII, 62. vulgo τοίων tantum. Supra ὑμέων *Ald.*

naras invenit, qui Ann. IV, p. 128. B. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς καὶ ἑτέρους προσεταιρίσασθαι, καὶ Ὀτάνης μὲν ἐπάγεται Ἰνταφέρνην· vid. *Andr. Dounaei*, viri Graece perdocti, Praelect. in *Demosth.* Philipp. p. 99. VALCKEN.

35. Καὶ αὖ τούτου εἵνεκεν ἥκω] Invexit iterum *V. C.* manifestam Codicis corruptelam. Venerat in urbem Regiam Darius αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν, *ob id ipsum*, sive *solius istius rei gratia*. *Pausan.* I, p. 54. πολλοῖς, αὐτῶν τούτων εἵνεκα, ἐς λόγους ἦλθον. *Thucyd.* p. 544, 6. ἄλλο μὲν οὐδὲν, αὐτὸ δὲ τοῦτο· et p. 91, 19. *Xenoph.* p. 326, 26. αὐτὸ τοῦτ' ἔφη, προσήκει σκοπεῖν· elegantiorem usum *Iac. Perizon.* intellexit in *AEliani* V. H. II, c. 29. Videtur idem, neque est tamen, pervenustum illud Iovis *Lucianei* T. I, p. 210. Ὡς ἀφελὴς ὁ παῖς ἐστι, καὶ ἁπλοϊκὸς, καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο παῖς ἔτι. VACLKEN.

35. Καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν ἥκω] Ex *Medic.* αὖ τούτου si valeret, vis et vigor sermonis Darii flaccesceret. Scriptor ipse L. II. C. 3. καὶ ἐς Ἡλιούπολιν αὐτέων τουτέων εἵνεκεν ἐτραπόμην· alias etiam, et quis non?

49. Μάλιστα μέν νυν ὀφείλετε] Non indigemus *Vindob.* ὠφείλετε· idem est vulgatum et Ἰακόν. Verti *debetis* haud convenit, sed *debebatis*, ut olim *Valla*: languet alioqui inpetus Darii. Βαλόμενοι rectissime expedivit Cl. *Gronovius*. In *Libanii* Declam. II, p. 204. D. καὶ ὁ μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ βαλλόμενος, ἔπραττε τὸ τερπνόν. Notat *Morellus* ex MSS. ἐφ' ἑαυτοῦ et λαβόμενος ac βουλόμενος, quorum ultima corruptelae, verissimum prius, et inprudenter ab eo spretum.

52. Ὅτι ἢν ὑπερπέσῃ ἡ νῦν ἡμέρη] Non placet ὑπερπέσῃ. Multo cultius et suavius *Arch.* ἤνπερ πέσῃ· nec muto tamen, quod displicet, ne nimium novator censear. Nemo tamen erit, quin ἀλλά σφεας αὐτὸς ἐγώ — ex schedis restitutum adprobet.

δέ κυ καὶ δειμαίνων. τῦτο δὲ, ἔχω αὐτὸς σκῆψιν εὐπρεπεςάτην, τῇ [a] πάριμεν· φὰς ἄρτι τε ἥκειν ἐκ Περσέων, καὶ βύλεσθαί τι ἔπος παρὰ τῦ πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλέϊ· [b] ἔνθα γάρ τι δεῖ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω· τοῦ γὰρ αὐτοῦ γλιχόμεθα οἵ τε ψευδόμενοι καὶ οἱ τῇ ἀληθηΐῃ διαχρεώμενοι· οἱ μέν γε ψεύδονται τότε, ἐπεάν τι μέλλωσι [c] τοῖσι ψεύδεσι πείσαντες, κερδήσεσθαι· οἱ δ' [d] ἀληθίζονται, ἵνα τι τῇ ἀληθηΐῃ ἐπισπάσωνται κέρδος, [e] καί τι μᾶλλόν σφισι ἐπιτράπηται. [f] οὕτω ὦν ταῦτα ἀσκέοντες, [g] τὠυτῦ περιεχόμεθα· εἰ δὲ μηδὲν κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν ὅ, τε ἀληθιζόμενος, ψευδὴς εἴη, καὶ ὁ ψευδόμενος, ἀληθής· ὃς ἂν μέν νυν τῶν πυλυρῶν ἑκὼν [h] παρείη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔςαι· ὃς δ' ἂν ἀντιβαίνειν πειρᾶται, [i] δεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολέμιος, καὶ ἔπειτα ὠσάμενοι ἔσω, ἔργυ [k] ἐχώμεθα." Λέγει Γωβρύης μετὰ ταῦτα, "Ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν κοτε κάλλιον [l] παρέξει ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν, ἢ, εἴ γε μὴ οἷοί τε ἐσόμεθα αὐτὴν ἀναλαβέειν, ἀποθανέειν. [m] ὅτε γε ἀρχόμεθα μὲν, ἐόντες Πέρσαι, ὑπὸ Μήδυ ἀνδρὸς μάγυ, καὶ τύτυ ὦτα ὐκ ἔχοντος· ὅσοι τε ὑμέων Καμβύσῃ νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως κυ μέμνησθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν τὸν βίον, μὴ πειρεωμένοισι ἀνακτᾶσθαι τὴν ἀρχήν· τὰ τότε ὐκ ἐνεδεκόμεθα, ἀλλ' ἐπὶ διαβολῇ ἐδοκέομεν εἰπεῖν Καμβύσεα· νῦν ὦν τίθεμαι ψῆφον πείθεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τοῦ συλλόγου τοῦδε [n] ἄλλοθι ἰόντας ἢ ἐπὶ τὸν μάγον ἰθέως·" ταῦτα εἶπε Γωβρύης· καὶ πάντες [o] ταῦτα αἴνεον. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβυλεύοντο, ἐγίνετο κατὰ συντυχίην τά-

rentiam, vel ob timorem; partim habeo ipse prætextum accommodatisſimum propter quem tranſeamus: ſiquidem modo e Perſis venire me dicam, ac velle quædam a patre mandata regi nunciare. Vbi enim oportet mendacium dicere, dicatur, nam idem optamus, quique mendacium dicimus, quique veritatem: quippe quum illi mentiantur tunc, quum perſuadendo ſunt quippiam lucri facturi: et illi verum dicant, ut verum dicendo aliquod lucrum attrahant: et magis aliquid illis committatur. Sic igitur ista factitantes, idem tamen obtinemus, quod ſi nihil lucri facturi ſunt, peræque et verax foret mendax, et mendax verax. Quod autem ad ianitores attinet, ſiquis eorum volens prætermittat, melius ei ſequenti tempore erit: ſiquis reſiſtere conabitur, ibi tunc pro hoſte habeatur: et deinde intro irrumpentes, rem tranſigamus. Post 73
hæc Gobryas, Viri amici, inquit, nobis pulchrius erit recuperare imperium, aut, ſi recuperare non poterimus, mortem oppetere, quum quidem, qui ſumus Perſæ, ab viro Medo regamur, eoque aures non habente; et quicunque veſtrum Cambyſi ægrotanti adfuerunt, memoria teneatis omnes, quæ ille, dum vita excederet, Perſis imprecatus est, imperium recuperare non tentantibus: quæ nos tunc non admittebamus, ſed per calumniam dici a Cambyſe exiſtimabamus. Nunc igitur calculum pono in Darii ſententiam, neque ex hoc cœtu disſolvi aliorſum euntes, quam recta adverſus magum. Hæc dicta a Gobrya omnes comprobarunt. Interea vero dum ab istis con- 74
ſultatur,

a Πάρειμι *Arch.*, tum φὰς γὰρ ἥκειν id. et *Vind.* *b* Exſcripsit *Stob.* Serm. XII. p. 141. ſed καὶ ψεῦδος. *Euſtath.* in Hom. p. 188. et 628, 8. vulgatis congruit. *c* *Paſſ. V. Arch. Ald. Paris. A. B.*, τοῖσι omittit *Med.* *d* Ἀληθίζονται, ἵνα τι τῇ *Arch.*, τὶ abest *Paſſ. Ask.* antea ἀληθ. τι, ἵνα *e* *M. Paſſ. Ask.*, in ceteris τὶς, male, tum μᾶλλόν σφιν *V. Arch.*, et τράπηται *Paſſ. Ask.* cum *Steph.* marg. *f* Οὕτω οὐ ταῦτα *Arch. V. Valla*; οὖν *Ask. Paſſ.* *g* *M. Arch. Ask. Paſſ. V.*, in aliis τὠυτῷ perperam. *h* Παρίῃ *V. Arch.* ſatis conmode. *i* Διαδεικν. iidem. *k* Ἐχόμεθα *Arch.* tum λέγει non habet, quod abesſe potest. *l* *M. Paſſ. Ask. Arch. Valla*: olim παρέξειν male. Statim ἀναλαβέειν et ἀποθανέειν *Arch. V.* ex Ionum more. ἀναλαβεῖν et ἀποθανεῖν vulgo. *m* Ὅτε γε *Arch.* *n* Ἀλλ' ἰόντας ἐπὶ τὸν omisſis ceteris *Arch. V. Valla.* *o* Ταῦτα iidem, olim ταύτῃ.

72. Ἔνθα γάρ τι δεῖ ψεῦδος &c.] Laxisſima haec de mendacio profesſio, verumque fallaciloquentiae ſuſcitabulum. Genio Ulysſis interroganti Neoptolemo, Οὐκ αἰσχρὸν ἡγῇ δῆτα τὰ ψευδῆ λέγειν; reſponſum Οὐκ, εἰ τὸ σωθῆναί γε τὸ ψεῦδος φέρει conveniebat belle in *Sophoclis* Philoct. v. 107. Diſcrepant nonnihil *Heliodori* Aeth. I, p. 50. Καλὸν γάρ ποτε καὶ τὸ ψεῦδος, ὅταν ὠφελοῦν τοὺς λέγοντας, μηδὲν καταβλάπτῃ τοὺς ἀκούοντας· neque enim mendacium adprobat, ſed fictum, citra alterius ius et detrimentum, ſermonem, quem *falſiloquium* nova voce adpellant. Utrumque ſcriptoris locum enotaverat *Steph. Berglerus*, nec praeterierat in doctis de Mendacio et Verit. libris *Nicol. Abramus*, longe plura admenſus L. I, 17. p. 465.

77. Οἱ δ' ἀληθίζονται, ἵνα τι] Verius hoc. Quae ſequuntur optime *Gronovius* inluſtravit. At illa οὕτω ὦν ταῦτα ἀσκέοντες intacta miror. Qui mentiuntur et qui veraces ſunt, eademne exercent? Utrique, ſi *Noſtro* creditur, lucrum ſpectant, in loquendo longe disſimiles. Cohaerebit oratio aptior, modo cum *Valla* et *Arch.*, οὕτω ου ταῦτα ἀσκέοντες, probetur.

84. Δεικνύσθω ἐὼν πολέμιος] *Pro hoſte habeatur:* verbi corrector *Reiskius* quae ſunt huius generis paulo rariora non habebat in numerato. Δεικνύσθω ἐὼν, ſive dicatur φανερὸς γενέσθω πολέμιος ὑπάρχων, ſeu ἔνδηλος, eodem ſententia recidit: *pateat illum nobis hoſtem esſe*; atque adeo tanquam talis *confodiatur*, συγκεντεέσθω, quod verbum infra legitur, ubi *obviis interfectis*, ut ſcribit *Iuſtinus*, *ad Magos perveniunt*: intelligitur itaque id ipsum, quod ſuo more Vir D. exprimi volebat. In *Lyſiae* p. 90. φανερός ἐςι ποιησάμενος, *patet eum feciſſe*, *Marklandus* interpretatur; communivit exemplis aliquot *Io. Taylor*, V. C. *Eurip.* Bacch. v. 47. αὐτῷ θεὸς γεγὼς ἐνδείξομαι. *Andocid.* p. 31, 34. ἐνδείκνυται —— ὑμᾶς τοῖς αὐτοῦ τρόποις ἀκολουθεῖν ἀξιῶν. *Herod.* II, c. 119. ἐπάϊςος ἐγένετο τοῦτο ἐργασμένος. *Xenoph.* Ἑ. III, p. 291, 36. μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο. II, p. 275, 14. *Thucyd.* II, c. 64. μὴ ἔνδηλοι ἔςε τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι. *Soph.* Trach. v. 679. ἀθυμῶ δ' εἰ φανήσομαι τάχα Κακὸν μέγ' ἐκπράξασα. In *Xenoph.* Κ. Ἀ. V, p. 211, 8. ſi Codex ſcriptus praeferret: ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ πρῶτον καλῶς δείκνυσθαι, τῷ εὔνους εἶναι· ego quidem vulgatum verbum huic postponerem. VALCKEN.

84. Δεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολ.] Varie tentantur haec. Est cui διακνάσθω, *confodiatur*, *lanietur*, non magna molitione, unice placet. Alius δεικνύσθω ἐνθαῦτα νεκρὸς, ἐὼν πολέμιος, *interimatur*, *quippe hoſtis*, praeoptat. Quorum equidem inſtitutum ſequi non audeo. Dictio rarior est, ſignatisſima tamen. Δεικνύσθω πολέμιος aut, ſi velis, ex *Arch.* διαδεικνύσθω *oſtendatur* ſive *manifeſtus hoſtis ſit*, eaque, quae in hoſtem licet, patiatur: ὑπὸ τραυμάτων νεκρὸν δείξας est in *Diodori* Excerptis, aliud in *Libanii* Epiſt. CIX., quorum tamen utrumque diverſius abit.

87. Κάλλιον παρέξει] Optime *Gronovius*. Ex Aldino *Corn. de Pauw* idem aut etiam παρέχει formaverat. Mox ὅτε γε ἀρχ. ex ſchedis, ut *Reiskius* divinarat, potius est viſum: habet particula ſuam ſibi in talibus vim et elegantiam, qua de Cl. *Valckenar.* ad Tragici Phoeniſſ. p. 209.

97. Ἄλλοθι ἰόντας ἢ ἐπὶ τόν] Si, quod ſentio, dicere liceat, et quid ni? multo Gobryae ſententia et ardor inceditur, ubi ἀλλ' ἰόντας ἐπὶ τὸν μάγον ἰθέως, *ſed in magum ſtatim et recta pergentes*, probabitur. Secutus hoc *Valla* est, et praeferunt membranae. Mox ταῦτα αἴνεον poſtulabat ſermonis et Scriptoris uſus: τὴν Δαρείου πάντες αἴνεον γνώμην· C. 76. et IV, 80. ὁ δὲ Ὀκτομασάδης καταινέει ΤΑΥΤΑ.

4. Μοῦ-

sultatur, forte hoc contigit, ut magi inito inter se consilio statuerent conciliandum sibi amicum Prexaspem, quod indigna passus a Cambyse esset, occiso eius filio ictu sagittæ, et solus mortem Smerdis Cyro geniti nosset, quem ipse suapte manu interemisset: quod præterea apud Persas in maxima esset existimatione. His de caussis accitum hominem, sibi amicum comparabant; accipientes fidem, ac iureiurando, certe fallaciam, quæ ab ipsis in Persas facta esset, apud se habiturum, neque cuiquam mortalium patefacturum, pollicitantes omnia innumera se ei daturos. Recipiente Prexaspe facturum se quæ magi suaserant, iterum illi dicere, in animo se habere omnes Persas sub castellum regium convocare: ideoque iubere hunc conscensa turri prædicare, a Smerdie Cyri Persis imperari, et ab alio nemine. Hæc illi sic præcipiebant, veluti homini summæ apud Persas autoritatis, et qui sæpenumero asseverasset superesse Smerdin Cyri, ac cædem a se factam pernegasset.
75 Hæc quoque Prexaspe se paratum exequi dicente, magi, convocatis Persis, hominem in turrim perductum iubent habere orationem. Prexaspes ea, quæ ab istis oratus fuerat, sponte obliviscitur: exorsusque ab Achæmene, seriem familiæ Cyri recenset: et ubi devenit ad hunc, tandem commemoravit Cyri in Persas beneficia. His expositis, promsit veritatem; caussatus ideo se antehac occultasse, quod sibi tutum non fuisset proferre rem gestam, sed in præsens ab necessitate deprehensum proferre: dixitque se a Cambyse adactum Smerdin Cyri quidem occidisse, et magos esse qui regnent. Multis quoque verbis Persas quum devovisset, nisi rursus imperium recuperarent, ac magos ulciscerentur, sese in caput a turri præcipitem dedit. Hunc in modum Prexaspes, vir per omne tempus vitæ spectatus, occubuit.
76 At septem Persæ, ubi constituerunt aggredi protinus magos, neque rem differre, deos comprecatum ierunt,

τάδε· τοῖσι μάγοισι ἔδοξε βουλευομένοισι Πρηξάσπεα 198 φίλον προσθέσθαι, ὅτι τε ἐπεπόνθεε πρὸς Καμβύσεω ἀνάρσια, ὅς οἱ τὸν παῖδα τοξεύσας ἀπολωλέκεε· καὶ [a] διότι μοῦνος ἠπίστατο τὸν Σμέρδιος τοῦ Κύρου θάνατον, αὐτοχειρίῃ μιν ἀπολέσας· πρὸς δ᾽ ἔτι, ἐόντα ἐν [b] αἴνῃ μεγίστῃ τὸν Πρηξάσπεα ἐν Πέρσῃσι· τούτων δή μιν εἵνεκε καλέσαντες, φίλον προσεκτέωντο [c] πίστι τε λαβόντες, καὶ ὁρκίοισι, ἦ μὴν ἕξειν παρ᾽ ἑωϋτῷ, μηδ᾽ [d] ἐξοίσειν μηδενὶ ἀνθρώπων τὴν ἀπὸ σφέων ἀπάτην ἐς Πέρσας γεγονυῖαν· ὑπισχνεύμενοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώσειν· [e] ὑποδεκομένου δὲ τοῦ Πρηξάσπεω ποιήσειν ταῦτα, ὡς ἀνέπεισάν μιν οἱ μάγοι, δεύτερα προσέφερον, αὐτοὶ μὲν φάμενοι Πέρσας πάντας [f] συγκαλέειν ὑπὸ τὸ βασιλήϊον τεῖχος, κεῖνον δ᾽ ἐκέλευον ἀναβάντα ἐπὶ πύργον ἀγορεῦσαι, ὡς ὑπὸ τοῦ Κύρου Σμέρδιος ἄρχονται, καὶ ὑπ᾽ οὐδενὸς ἄλλου· ταῦτα δὲ οὕτω ἐνετέλλοντο, ὡς πιστοτάτου δῆθεν ἐόντος αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι, καὶ [g] πολλάκις ἀποδεξαμένου γνώμην ὡς περιείη ὁ Κύρου Σμέρδις, καὶ ἐξαρνησαμένου τὸν φόνον αὐτοῦ. Φαμένου δὲ καὶ ταῦτα ἑτοίμου εἶναι ποιέειν τοῦ Πρηξάσπεω, συγκαλέσαντες [h] Πέρσας οἱ μάγοι, ἀνεβίβασαν αὐτὸν [i] ἐπὶ πύργον, καὶ ἀγορεύειν ἐκέλευον· ὁ δὲ, τῶν [k] μέν τοι ἐκεῖνοι προσεδέοντο αὐτοῦ, τούτων μὲν ἑκὼν [l] ἐπελήθετο. ἀρξάμενος δὲ ἀπ᾽ Ἀχαιμένεος, ἐγενεηλόγησε τὴν πατριὴν τοῦ Κύρου· μετὰ δὲ, ὡς ἐς [m] τοῦτον κατέβη, τελευτῶν ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας [n] πεποιήκοι· διεξελθὼν δὲ ταῦτα, ἐξέφαινε τὴν ἀληθείην, φάμενος πρότερον μὲν κρύπτειν· οὐ γάρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα· ἐν δὲ τῷ παρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν φαίνειν· καὶ δὴ ἔλεγε, τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τοὺς μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακτησαίατο ὀπίσω τὴν ἀρχὴν, καὶ τοὺς μάγους τισαίατο, ἀπῆκε ἑωϋτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. Πρηξάσπης μέν νυν ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτω ἐτελεύτησε. Οἱ δὲ δὴ ἑπτὰ τῶν Περσέων, ὡς ἐβουλεύσαντο αὐτίκα [o] ἐπιχειρέειν τοῖσι μάγοισι, καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι, ἤισαν

a Ὅτι *Arch. V.* *b* Αἰτίῃ *Arch. Valla.* *c* Πίστει aut πίστι τε καὶ *Ald. V. Arch. Paris. A. B.*, πίστις τε καὶ *M. Pass. Ask.* mox ἦν μὲν *Ask.* *d M. Arch. Pass. Ask.*, παρὰ μηδενὶ in aliis et *Ald.* *e Arch. Vind. Eton. Valla*; olim ὑποσχομένου, quae glossa excussi. Conf. II, 125. statim Πρηξάσπεος *Pass. Ask.* *f* Συγκαλέσειν *Arch.* *g* Πολλάκις τε id. *h M. Arch. Pass. Ask.*, alii τοὺς Πέρσ. *i* Iidem et *V.*, τὸν πύργον vulgo; tum ἀναγορεύειν *Arch. V.* *k* Μέν τοι ambo illi et *Paris. B.* in reliquis μέν τι. *l* Ἀπελάθετο ora *Steph.*, porro ἀπὸ Ἀχ. *Arch. V.* Praeterea ἐγενεηλόγει *Steph.* margo. *m* Τοῦτον *V. Arch. Valla*: olim τοῦτο. *n* Πεποιήκει *Ask.* *o* Ἐπιῤῥέειν *Arch.*, statim ἤισαν *Pass.* bene, nec inusitatum ἤεσαν.

4. Μοῦνος ἠπίστατο] Supra c. 61. noverat fraudator Magus, τὸν Σμέρδιος θάνατον — ὡς ὀλίγοι ἦσαν οἱ ἐπιστάμενοι Περσέων· et ap. *Zonaram* p. 127. B. dicitur γνοὺς ὁ Κατιζείθης (Πατιζείθης) ὡς ὀλίγοις ὁ ἐκείνου θάνατος ἔγνωσται. Prae paucis istis unicus Prexaspes ea de re planissime erat persuasus, quippe qui iussus Cyri Smerdin remotis arbitris e vita sustulisset. Collectanea *Io. Iac. Wetstenii*, ad Euang. *Ioann.* XVII, 3. ὅλῳ τῷ φυλάκῳ excussa, digna sunt quae considerentur. VALCKEN.

6. Ἐόντα ἐν αἴνῃ μεγίστῃ] Futile est *Vallae* et *Arch.* ἐν αἰτίῃ. Prexaspes ὡς πιστότατος ἐὼν ἐν Πέρσῃσι, sicuti mox perhibetur, non *flagrabat invidia* et odio, sed omnium laudibus ferebatur, quippe maximo in honore. De Themistocle ὡς εἴη ἐν αἴνῃ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν L. VIII, 112. *Arrian.* Indic. C. 27. τῶν ἐν αἴνῃ — ὢν Μακεδόνων. Atque hoc quidem extra periculum. Quod succedit πίστι τε λαβόντες καὶ ὁρκίοισι *Gronovio* se non probavit, contra ex *Med.* πίστις τε —, siquidem λαβεῖν πίστι ferri nequeat. Scriptor tamen ipse L. IX, 105. πίστι καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι· quomodo ὅρκοις δεινοτάτοις καταλαβὼν *Procopius* B. Goth. I, 11. Hist. Arc. C. 2. et *Zosimus* ex certissima *Sylburgii* emendatione L. IV, C. 26. Fac vero πίστι λαβόντες καὶ —— eadem in re inportune, quod ego quidem non largior, necti, nonne utroque in sermone verbum, uni rei aptum, pluribus iungitur? Tetigit hanc figuram Scholiastes ad *Sophocl.* Electr. v. 438. Quid porro πίστις τε λαβόντες, καὶ ὁρκίοισι; unde pendebit posterius? Succurrit Cl. *Abresch* Diluc. Thucyd. p. 425. ὁρκίοισι, mutata distinctione, sequenti ὑπισχνεύμενοι adstruens; quod, si πίστις τε λαβόντες valere debeat, certissimum auxilium.

11. Ὑποσχομένου] Interpretamentum genuino locum cedet ὑποδεκομένου, quod in tribus inventum Codd. e *Galeo* iam constitit. Si mox praebent et ἀνέγνωσαν, hinc quoque deturbabitur ἀνέπεισαν, quod saepius sede, quam occupat, non sua deiectum iri, monstrat Diss. *Herod.* p. 40. 41. *Zonaras*: καταθεμένου δ᾽ ἐκείνου ποιήσειν ταῦτα, προσεπῆγον· hoc posuit pro προσέφερον *Herodoti*, cuius ille vestigia solius persequitur in his enarrandis; sicut in aliis *Xenophontea*. VALCKEN.

23. Τῶν μέν τοι ἐκεῖνοι προσεδ.] Multis non sine ratione displicuit infelix τὶ: aut eraserunt, aut τέ esse voluerunt. *Abreschius* μέν τοι, addicentibus schedis, e quibus post nonnulla ὡς ἐς τοῦτον κατέβη, *ad hunc*, *Cyrum* nempe. Non me fugit, neutrum τοῦτο locum capessere C. 82., sed vicit *Codd.* imperium.

38. Αὐτίκα ἐπιχειρέειν] Litem his moveo nullam. Notabile *Arch.* ἐπιῤῥέειν, *Herodoto* in confluente plurium multitudine non insuetum IX, 37. Tale *Theocriti* Idyll. XV, 59. σπεύδωμες· ὄχλος πολὺς ἄμμιν ἐπιῤῥεῖ. De invadendi inpetu, qualis horum in magos principum, non reminiscor.

ἤισαν εὐξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τῶν περὶ Πρηξάσπεα πρηχθέντων εἰδότες οὐδέν· ἔν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέσῃ [a] στείχοντες ἐγίνοντο, καὶ τὰ περὶ Πρηξάσπεα γεγονότα ἐπυνθάνοντο· ἐνθαῦτα ἐκστάντες τῆς ὁδοῦ, ἐδίδοσαν [b] αὐτοῖσί σφισι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Ὀτάνην, πάγχυ κελεύοντες [c] ὑπερβαλέσθαι, μηδὲ οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον, αὐτίκα τε ἰέναι, καὶ τὰ δεδογμένα ποιέειν, μηδ' ὑπερ-
191 βάλλεσθαι. ὠθιζομένων δ' αὐτῶν, ἐφάνη ἰρήκων ἑπτὰ ζεύγεα, δύο αἰγυπιῶν ζεύγεα διώκοντα [d] τε καὶ τίλλοντα καὶ ἀμύσσοντα· ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἑπτὰ, τήν τε Δαρείου πάντες αἴνεον γνώμην, καὶ ἔπειτα [e] ἤισαν ἐπὶ τὰ βασιλήια τεθαρσηκότες τοῖσι ὄρνισι. [f] Ἐπιστᾶσι δὲ ἐπὶ τὰς πύλας ἐγίνετο οἷόν τι Δαρείῳ ἡ γνώμη ἔφερε· καταιδεόμενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τοὺς Περσέων πρώτους, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποπτεύοντες ἐξ αὐτῶν ἔσεσθαι, παρίεσαν, θείῃ πομπῇ χρεωμένους· οὐδ' [g] ἐπειρώτα οὐδείς· ἐπεί τε δὲ καὶ παρῆλθον ἐς τὴν αὐλὴν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνούχοισι, οἵ σφεας ἱστόρεον ὅ, τι θέλοντες ἥκοιεν· καὶ ἅμα ἱστορέοντες τούτους, τοῖσι [h] πυλουροῖσι ἀπείλεον, ὅτι σφέας παρῆκαν· ἴσχον τε βουλομένους τοὺς ἑπτὰ ἐς τὸ πρόσω παριέναι· οἱ δὲ, διακελευσάμενοι, καὶ σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια, τούτους μὲν τοὺς ἴσχοντας αὐτοῦ ταύτῃ συγκεντέουσι· αὐτοὶ δὲ ἤισαν δρόμῳ ἐς τὸν ἀνδρεῶνα. Οἱ δὲ μάγοι ἔτυχον ἀμφότεροι τηνικαῦτα [i] ἐόντες τε ἔσω, καὶ τὰ ἀπὸ Πρηξάσπεω γενόμενα ἐν βουλῇ ἔχοντες· ἐπεὶ ὦν εἶδον τοὺς εὐνούχους τεθορυβημένους τε καὶ βοῶντας, ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμφότεροι, καὶ ὡς ἔμαθον τὸ ποιεύμενον, πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο· ὁ μὲν δὴ αὐτέων φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος· ὁ δὲ, πρὸς τὴν αἰχμὴν ἐτράπετο· [k] ἐνθαῦτα δὲ συνέμισγον ἀλλήλοισι· τῷ μὲν δὴ τὰ τόξα ἀναλαβόντι αὐτέων, ἐόντων τε [l] ἀγχοῦ τῶν πολεμίων, καὶ προσκειμένων, ἦν χρηστὰ οὐδέν· ὁ δ' ἕτερος τῇ αἰχμῇ ἠμύνετο· καὶ τοῦτο μὲν, [m] Ἀσπαθίνην παίει ἐς τὸν μηρόν· τοῦτο δὲ, [n] Ἰνταφέρνεα ἐς τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ἐστερήθη μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκ τοῦ τρώματος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μέντοι ἀπέθανέ γε· τῶν μὲν δὴ μάγων [o] οὕτερος τρωματίζει τούτους· ὁ δὲ ἕτερος, ἐπεί τέ οἱ τὰ τόξα οὐδὲν [p] χρηστὰ ἐγένετο, ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀνδρεῶνα, ἐς τοῦτον καταφεύγει,

et hinc inutilis Persarum convocatio a magis facta. Darius fervet re statim agenda. Augurio firmati aggrediuntur regiam, ubi in aulam admissi coguntur omnia gladiis efficere,

runt, omnino ignari eorum quæ circa Prexaspem acta essent: sed hæc inter eundum in medio itineris audierunt: eoque a via secedentes inter se colloquuti sunt. Et Otanes quidem censuit propositum prorsus differri, neque tumescentibus rebus aggredi: Darius vero confestim ire, et quod decretum esset peragere, neque cessare. Eis concertantibus apparuerunt septem accipitrum paria, insectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium atque infestantium. Quod intuentes illi septem, sententiam Darii omnes comprobarunt; et mox freti avibus ad regiam cum fiducia perre-
xerunt. Vbi ad portas adfuerunt, prout 77
Darius senserat, ita evenit, nam custodes reveriti Persarum primarios, nec aliquid huiusmodi suspicantes ex his fore, admiserunt missione divina instinctos; neque vel interrogavit quisquam. Vbi in aulam introgressi sunt, offendunt eunuchos qui erant a nunciis; et hos qua gratia venirent interrogaverunt; simulque inter percontandum ianitoribus minitabantur, quod istos ingredi permisissent: atque ulterius pergere volentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati, eductis gladiis, eos a quibus arcebantur, ibidem simul trucidant; iidemque cursu in conclave contendunt. In eo tunc forte ambo magi agebant, et de iis quæ a Prexaspe erant a-
cta consultabant. Qui quum vidissent tu- 78
multuantes eunuchos atque vociferantes, recurrerunt uterque: et quod fiebat animadvertentes, ad vires conversi sunt: quorum unus occupat arcum, alter lanceam sumit, atque inde adoriuntur invicem. Verum arcus ei qui illum sumpserat, quum hostes iuxta essent, et arriperent, nulli usui fuit: alter qui se lancea tuebatur, tum Aspathinis femur percussit, tum oculum Intaphernis; oculoque ex vulnere Intaphernes, non tamen et vita privatus est. Hos igitur alter magorum vulneravit: alter vero, quando arcus ei nulli usui erat, in thalamum, qui erat conclavi contiguus, se proripuit, fores occlusurus. Sed il-

a *Paris. A. B. Arch. V. Ald.*, σίχοντες *Med. Ask.* *b* Αὖτις *Arch. V.* *c* *Arch. V. Ald. Paris. A. B. Eustath.*, ὑπερβαλέεσθαι *M. Ask. Pass.*, conmode minus. Mox μὴ δὲ *Ask.*, in *Arch.* μὴ δέ οἱ δεόντων *Ald. Arch.*, meliora *Eustath.*, haec adtingens, in Odyss. p. 1441, 61. *d* Omittit *Ask.*, sed τίλλοντά τε cum *Pass.* αἰγυπτῶν habet ex praecedentibus *Suidas*. *e* *Arch. V. Pass.* et mox, ἤεσαν *Ald.* et alii: tum τεθαρσηκ. *Arch. V.* *f* Ἐπιστάντες *Arch. V.* *g* Iidem cum *Pass.*, in aliis ἐπηρώτα. Paullo supra παρείησαν *Ald.* *h* *M. Pass. Ask.*, πυλωροῖσι *Ald.* et *Arch. V.* *i* *M. Pass. Ask. Arch. V.*, qui duo ἔσω: vulgo enclitica deficiebat et εἴσω legebatur. Statim Πρηξάσπεος *Ask.* *k* Ἔνθα *Arch. V.* *l* *M. Arch. Ask. V. Pass.*, olim ἀγχοῦ αὐτῷ τῶν. *m* Ἀσπαθύνην *Arch.*, Ἀσπαθίμην *Pass.* Ἀσπαθήνην *Vind.* et *Valla*. *n* Ἰνταφρένεα *Arch. V.* *o* Ὁ ἕτερος iidem. *p* Χρήσιμα *iidem* ex glossa cum marg. *Step.*

43. Ἐδίδοσαν αὐτοῖσί σφισι λόγους] Mire blanditur *Arch.* et *Vind.* αὖτις, ut iterum rem secum reputarint, quo modo IV, 102. et superiore libro C. 162. Abstinui a mutatione, arbitrio aliis relicto. *Aldum* μὴ δέ οἱ δεόντων — publicantem *H. Stephan.* Recens. Voc. Herod. p. 731. comiter in viam reduxit. Vide infra C. 127.

45. Ὑπερβαλέεσθαι] Si teritur usu, quam vim hic tempus haberet futurum non exputo: Ὑπερβαλέσθαι hinc excitat, et sequentia, καὶ μὴ οἰδούντων τῶν πρηγμάτων ἐπιτίθεσθαι, *Eustathius* ad Od. B, p. 90, 43. verum minus apte τὸ Ὑπερβάλλεσθαι hic interpretabatur per διατρίβειν. Voluit Otanes *oportunitatem exspectare rei gerendae*, ὑπερβάλλεσθαι, quod frequentius dicitur ὑπερτίθεσθαι, secundum *Ammonium* significans, τὸ ἐπιμένειν τὸν ἐπιτήδειον καιρὸν τῶν πράξεων, neque censuit consilium, quod ceperant, exsequendum, *dum res adeo essent turbidae* — Ἐπιτίθεσθαι τοῖς πρήγμασι nimirum, hic non est *insidiari*, sed *res aggredi*: τοῖς πράγμασιν ἐπιχειρεῖν· ἀδυνάτοις ἐπιθέσθαι πράγμασιν, *Isocratis* est ad Philipp. p. 90. A. et *Xenoph.* Ἀπομν. III, p. 453, 29. *Longino* περὶ Ὕψ. XV, 6. ἐπιτίθεσθαι φαντασίαις οὐκ ἄτολμος dicitur *Euripides*; Αἰσχύλου φαντασίαις ἐπιτολμῶντος ἡρωϊκωτάτοις, ibid. §. 11. Ἐπιθέσθαι τῇ ποιήσει dixit *Eupolis*, in luculenta parte parabasis, ut puto, quam nobis servavit *Stobaeus* Floril. p. 53. Nihil vetat illinc duo tresve decerptos trochaicos hic ponere scriptos emendatius, quam vulgo solent, aut etiam leguntur in Exc. *Grotii* p. 31. Ἢν δέ τις τῶν ἐνθάδ' ἀστῶν, μηδὲ ἓν χεῖρον φρονῶν, Συνεπιθῆται τῇ ποιήσει, πάνυ δοκεῖ κακῶς φρονεῖν, Μαίνεταί τε καὶ παραρεῖ τῶν φρενῶν, τῷ σῷ λόγῳ. Cetera fortasse non cadent in controversiam: ad παραρεῖ *Hesychius* comparetur, et *Theocriti* ὁ πάραρος τῆνος, ex Eid. XV, 8. Schol. ὁ ἀνάρμοστος, καὶ μάταιος, ἐκ μεταφορᾶς τῶν παρήρων ἵππων· imo τῶν παρηόρων. VALCKEN.

56. Θείῃ πομπῇ χρεωμένους] Laurentius *Pompa*. Instinctum et divinum inpulsum scriptor voluit, uti L. I, 62. IV, 152. *AEschylus* Agam. v. 757. πομπᾷ Διὸς ξενίου. Apud *Suidam* in Ἀναλώθησαν scriptor incertus θηρίον αὐτοῖς πομπῇ κρείττονι ἐντυγχάνει· quo de loco *Abreschius* ad *AEschylum* Lib. I, 23.

illuc duo de septem cum eo simul irrum-
punt, Darius et Gobryas: quum autem
Gobryas esset amplexus magum, Darius
adstans atque hærens, utpote in tenebris,
præcavebat ne Gobryam feriret. Eum cer-
nens Gobryas ociosum adstantem, inter-
rogavit cur non uteretur manu. Respon-
denti Dario, Sollicitus de te, ne feriam,
Tu vero, inquit Gobryas, vel per u-
trumque exige gladium. Cui Darius obtem-
perans, pugionis ictu adacto magum casu
79 percussit. Interfectis magis et capitibus eo-
rum amputatis, eos qui saucii ex suis e-
rant illic relinquunt, tum quod invalidi es-
sent, tum arcis tuendæ caussa; quinque
eorum habentes magorum capita foras cur-
runt cum vociferatione ac strepitu: cete-
rosque Persas compellando, rem gestam ex-
ponebant, capita ostentantes: et simul qui-
cunque magorum ipsis occurrebat macta-
bant. Persæ, cognito quod actum ab sep-
tem istis erat ac dolo magorum, et ipsi
facienda sibi alia eiusmodi censuerunt; e-
ductisque gladiis, ubicunque reperiebant ma-
gum, interficiebant, et, nisi noctis inter-
ventu cohibiti fuissent, neminem magum
reliquissent. Hunc diem Persæ maxime so-
lennem publice observant, et in eo ingens
celebrant festum, vocantes id Μαγοφόνια,
id est, magorum cædem, quo die nulli ma-
go fas est prodire in lucem, sed cuncti ma-
80 gi se intra domum continent. Vbi resedit
tumultus, diesque quinque excessere, ii, qui
magos invaserant, de omni rerum statu con-
sultabant. Quorum orationes etsi apud non-
nullos Græcorum fide carent, tamen hu-
iusmodi fuerunt: Otanes hortabatur, ut
rem Persicam in medium deponerent, ita
inquiens; Unum e nobis principem solum
amplius fieri mihi non videtur: neque e-
nim

γει, θέλων αὐτοῦ [a] προσθεῖναι τὰς θύρας· καί οἱ
συνεσπίπτουσι τῶν ἑπτὰ δύο, Δαρεῖός τε καὶ Γωβρύης·
[b] συμπλακέντος δὲ Γωβρύεω τῷ μάγῳ, ὁ Δαρεῖος
[c] ἐπεστεὼς ἠπόρει, οἷα ἐν σκότεϊ, προμηθεόμενος μὴ
πλήξῃ τὸν Γωβρύην· ὁρέων δέ μιν ἀργὸν [d] ἐπεστεῶτα
ὁ Γωβρύης, εἴρετο ὅτι οὐ [e] χρῆται τῇ χερί· ὁ δὲ εἶπε,
„ Προμηθεόμενος σέο, μὴ πλήξω·” Γωβρύης δὲ ἀμείβετο,
„ Ὤθει καὶ δι' ἀμφοτέρων τὸ ξίφος.” Δαρεῖος
δὲ [f] πειθόμενος, ὦσέ τε τὸ ἐγχειρίδιον, καὶ ἔτυχέ
κως τοῦ μάγου. Ἀποκτείναντες δὲ τοὺς μάγους, καὶ
ἀποταμόντες αὐτέων τὰς κεφαλὰς, τοὺς μὲν τρωματίας
ἑωϋτῶν αὐτοῦ λείπουσι, καὶ ἀδυνασίης εἵνεκεν,
καὶ φυλακῆς τῆς ἀκροπόλιος· οἱ δὲ πέντε αὐτέων
ἔχοντες τῶν μάγων τὰς κεφαλὰς, [g] ἔθεον ἔξω, βοῇ
τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι· καὶ Πέρσας τοὺς ἄλλους 192
ἐπεκαλέοντο, ἐξηγεόμενοί τε τὸ πρῆγμα, καὶ δεικνύοντες
τὰς κεφαλάς· καὶ ἅμα ἔκτεινον πάντα τινὰ
τῶν μάγων τὸν ἐν ποσὶ γινόμενον· οἱ δὲ Πέρσαι,
μαθόντες [h] τότε γεγονὸς ἐκ τῶν ἑπτὰ, καὶ τῶν μάγων
τὴν ἀπάτην, ἐδικαίευν καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα
ποιέειν· σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια, ἔκτεινον
ὅκου τινὰ μάγον εὕρισκον· εἰ δὲ μὴ νὺξ ἐπελθοῦσά
ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα μάγον· ταύτην τὴν ἡμέρην
θεραπεύουσι Πέρσαι κοινῇ μάλιστα τῶν ἡμερέων·
καὶ ἐν [i] αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀνάγουσι, ἣ κέκληται
ὑπὸ Περσέων [k] μαγοφόνια· ἐν τῇ μάγον οὐδένα
ἔξεστι φανῆναι ἐς τὸ φῶς, ἀλλὰ κατ' οἴκους
ἑωϋτοὺς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην. Ἐπεί
τε δὲ κατέστη ὁ θόρυβος, καὶ [l] ἐκτὸς πέντε ἡμερέων
ἐγένετο, ἐβουλεύοντο οἱ ἐπαναστάντες τοῖσι μάγοισι
περὶ τῶν πρηγμάτων πάντων· καὶ ἐλέχθησαν
λόγοι ἄπιστοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δ'
ὦν. Ὀτάνης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον Πέρσῃσι καταθεῖναι
τὰ πρήγματα, λέγων τάδε, „ Ἐμοὶ δοκέει,
ἕνα μὲν ἡμέων [m] μούναρχον μοῦνον μηκέτι
„ γε-

a Exscripsit *Suidas* in *V.* et *Photius* in Lexic. mox συνεμπίπτ. *Arch.*, συνεπίπτουσι *Ask.*, συνεπιπίπτουσι Frag. *Paris.* *b* Συμπλεκέντος *Arch. Pass.* *c* Ἐπὶ ἑστεὼς *Arch. Pass.*, tum οἷον ἐν *Arch. V.*, ἐν σκότεϊ, ἠπόρει οἷα Fragm. *Paris.* *d* Ἑστεῶτα *Arch.* *e* Χρᾶται *Arch. Pass. Ask. V.* *f V. Valla* et Fragm. et *Paris. B.*, in aliis cum *Aldo* πυθόμενος. Mox ὦσε τὸ *M. Pass. Ask.*, ὦσέ τε τὸ *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* quod malui. *g* Ἔθεον ἔξω *V. Arch. Valla*, vulgo ἔξω deest. *h* Τό τε γεγον. *Ask.*, τὸ γεγον. alii. *i M. Pass. Ask. V. Arch. Paris. B.*, quorum tres ultimi ἄγουσι cum *Aldo*, quomodo I, 147. VIII, 65., ἀνάγουσι ceteri. olim ἐν αὐτῇ κοινῇ ὁρτὴν. *k Med.* ora *Steph. Pass. Ask. Arch. V.*, Μαγοφονίαι *Ald.* et Edd. *l Arch. V. Valla*, olim ex *Aldo* ἐντός. *m* Μούναρχον μηκέτι ora *Steph. Arch. Vind. Pass.*

81. Θέλων αὐτοῦ προσθεῖναι τὰς θύρας] Nimis sollicite quaesivit *Portus*, utrum αὐτοῦ an αὐτῷ, in quod pronior est, scriptum fuerit olim. Neutrum locum habuit; thalami fores signantur. Bene *Kuhnius* auxilio *Nostri* defendit *Diogen. Laërt.* II, 105. ἀλλὰ τὸ ΘΥΡΙΟΝ ΠΡΟΣΤΙΘΕΙΣ μετεῖχε Σωκράτους. Iungere potuerat ex *Lysiae* Or. de Caed. Eratosthen. p. 8. *Ed. Britan.* ἐκείνη δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα ΠΡΟΤΙΘΗΣΙ τὴν ΘΥΡΑΝ. Atque hoc hactenus. Mox *Codd.* discors voluntas ambiguum τὸ συνεσπίπτουσι efficit, quod *Zonaras*, haec describendo imitatus, praetulit, et prior eo *Plutarch.* T. II, p. 50. E.

81. Προσθεῖναι τὰς θύρας] His commodum usus *Ioach. Kuhnius* aliis non intellectum explicuit *Diogen. Laërt.* II, 105. eo nomine laudatus *Kustero* ad *Arist.* Ἐκ. V. 420. E neutro *Pollux* enotasset X, 25: sed προσθεῖναι (τὰς πύλας) invenerat apud *Thucyd.* IV, c. 67. Ad illud *Lysiae* (Or. I; p. 8.) προστίθησι τὴν θύραν — καὶ τὴν κλεῖν ἐφέλκεται comparat *Salmas.* hoc *Petronii* e cap. 94. *adduxit repente ostium cellae, — exemitque raptim clavem. Lucian.* de Paras. T. II, p. 878. τὴν θύραν τοῦ δωματίου προστίθησι. *Pausan.* II, p. 195. ἀναπεπταμένας ἔχοντες — προσέθεσαν τὰς θύρας. *Adducere ostium* Graece dicebatur συναγαγεῖν τὴν θύραν· *opponere ianuam*, vel *adponere* (si tamen hoc Romanis fuit in usu,) προσθεῖναι. VALCKEN.

88. Δαρεῖος δὲ πειθόμενος] Vel coecus videat, πυθόμενος consistere hac in vicinia non posse. Laudo *Io. Fridericum*, illud in Magophonia secutum. Non male, etsi laxius, *Iustinus* I, 9. *Quorum alterum Gobryas medium amplexus, cunctantibus sociis, ne ipsum pro mago transfoderent, quia res obscuro loco gerebatur, vel per suum corpus adigi mago ferrum iussit.* Consimilia alii, omnes uno ex fonte. Quod vero mox narrationem voce ἔξω auxerim, excusabunt schedae et rerum series. Certe ἔθεον ἔξω principes, cum foras se proriperent, ut populo, quid magis factum fuisset, ostentarent.

6. Μαγοφόνια] Optime *Gronovius* ex *Med.*, addicentibus aliis. Postulabat regula, praescripta L. I. C. 148., *Agathias*que L. II, p. 47. A. Utrique *Io. Fridericus* paruit. Quod brevi sequetur, καὶ ἐντὸς πέντε ἡμερέων — nimis est angustum, nihilque certi finit: sequor scriptorum fidem.

12. Ἐλέχθησαν δ' ὦν] *Nihilominus*: οὐδὲν ἧσσον ab aliis adhibetur in talibus; aut etiam in fine periodi, ἐλέχθησαν δὲ diceretur, vel ἐλέχθησαν δ' ὅμως· sed ita solet *Herodotus*, praesertim ubi rem narrat minus credibilem, vel incertam: IV, c. 5. ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, λέγουσι δ' ὦν. IV, c. 82. ἔλεξε, οὔτε εἰ ψευδόμενος οὔτε εἰ ἀληθέα λέγων ἔχω σαφηνέως εἶπαι, ἔλεξε δ' ὦν. Qui *Herodotum* tanquam *fabulatorem* traducunt, suam quisque Helenam mirati, saepe minus attendunt ad minutas istas loquendi formulas; quas diligenter expressit *Pausanias*, fabulis, quas enarrat, minime fidem adhibens. VALCKEN.

15. Μούναρχον μοῦνον] Ad exemplum scripsit *Homeri*, ut erat Ὁμηρικώτατος *Herodotus*. Qualia saepius attigerat, multa collegit Homerea huius generis *Eustath.* ad Od. T. p. 699. *Eustathii* commentariis usus *Henr. Stephanus* diligentissime in Append. de D. A. nonnulla dedit p. 87. In sermone quoque quotidiano vis nativa saepius in compositis negligebatur: huc pertinent ζώπυρα πυρὸς· IV. *Maccab.* VIII, 12. Βουκόλια βοῶν,

,, γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἡδὺ, οὔτε ἀγαθόν· εἴδετε μὲν
,, γὰρ τὴν Καμβύσεω ὕβριν ἐπ᾽ ὅσον [a] ἐπεξῆλθε,
,, μετεσχήκατε δὲ καὶ τῆς τοῦ μάγου ὕβριος· κῶς δ᾽
,, ἂν εἴη χρῆμα κατηρτημένον μουναρχίη, τῇ ἔξεστι
,, [b] ἀνευθύνῳ ποιέειν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν
,, ἄριστον ἀνδρῶν πάντων στάντα [c] ἐς ταύτην τὴν ἀρ-
,, χὴν, ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νοημάτων [d] στήσειε· ἐγ-
,, γίνεται μὲν γάρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀ-
,, γαθῶν, φθόνος δὲ ἀρχῆθεν [e] ἐμφύεται ἀνθρώπῳ·
,, δύο δ᾽ ἔχων ταῦτα, ἔχει πᾶσαν κακότητα· τὰ
,, μὲν γὰρ ὕβρει κεκορημένος ἔρδει πολλὰ καὶ ἀ-
,, τάσθαλα, τὰ δὲ, φθόνῳ· καίτοι ἄνδρα γε τύ-
,, ραννον, [f] ἄφθονον ἔδει εἶναι, ἔχοντά γε πάντα τὰ
,, ἀγαθά· τὸ δ᾽ ὑπεναντίον [g] τούτου ἐς τοὺς πο-
,, λιήτας πέφυκε· φθονέει γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι περι-
,, εοῦσί τε καὶ ζώουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοι-
,, σι τῶν ἀστῶν· διαβολὰς δὲ [h] ἄριστος ἐνδέκεσθαι·
,, [i] ἀναρμοστότατον δὲ πάντων· ἤν τε γὰρ αὐτὸν
,, μετρίως θωϋμάζῃς, [k] ἄχθεται ὅτι οὐ κάρτα
,, θεραπεύεται· ἤν τε θεραπεύῃ τις κάρτα, ἄχθε-
,, ται ἅτε [l] θωπί· τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχομαι ἐ-
,, ρέων· νόμαιά τε κινεῖ πάτρια, καὶ βιᾶται γυ-
,, ναῖκας, κτείνει τε [m] ἀκρίτους· πλῆθος δὲ ἄρ-
,, χον, πρῶτα μὲν, οὔνομα πάντων κάλλιστον ἔχει,
,, ἰσονομίην· δεύτερα [n] δὲ, τούτων τῶν ὁ μούναρ-
193 ,, χος, ποιέει οὐδέν· [o] πάλῳ μὲν ἀρχὰς ἄρχει,
,, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλεύματα δὲ πάντα
,, ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει· τίθεμαι ὦν γνώμην, μετέν-
,, τας ἡμέας μουναρχίην, τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ
,, τῷ πολλῷ ἔνι τὰ πάντα." Ὀτάνης μὲν δὴ ταύ-
την τὴν γνώμην ἐσέφερε. Μεγάβυζος δὲ ὀλιγαρχίῃ
ἐκέ-

nim id aut iucundum est, aut bonum. Nam et insolentiam Cambysis novistis, quo processerit, et partem sensistis insolentiae. Quomodo autem res apta habeatur monarchia, cui licet pro libidine agere quae vult impune? quae virum, etiamsi optimus omnium fuerit, tamen, quum in illa positus est, extra consuetos abiecerit sensus? Quippe quum praeter invidiam ab initio ingenitam homini, ingeneretur ex praesentibus bonis insolentia. Itaque haec duo habens, omnem malitiam habet; partim enim satiatus insolentia, multa et atrocia committit; partim per invidiam. At enim vir tyrannus, ut qui omnia bona obtineat, debebat sine livore esse: verum contrario modo is comparatus est erga populares suos, siquidem eorum optimis quibusque, qui superstites sunt atque vivunt, invidet, deterrimis civium delectatur: calumnias etiam admittere optimus est. Hoc autem omnium indecentissimum est. Nam sive mireris eum modeste, offenditur quod non effuse colatur, sive effuse colat quis, offenditur, quippe adulatorem existimans. Et ut exequar dicendo quae maxima sunt, iura patriae labefactat, feminis vim affert, et indemnatos interimit. At quum dominatur multitudo, primum quidem nomen obtinet omnium pulcherrimum, iuris aequabilitatem: deinde vero nihil eorum agit, quae unus omne imperium tenens, nam magistratus sorte regit, tum administrationum rationem reddit: omnia denique consilia in commune refert. Itaque dico pro sententia nobis monarchiam seponentibus multitudinem auctum ire, in multo enim insunt omnia. Otanes quidem hanc sententiam dixit. Megabyzus au- 81
tem

a Ἐξῆλθε marg. *Steph. V. Arch.*, tum μετέσχετε *V. Arch.* sequentem orationem exscripsit *Stob.* Serm. XVII. p. 545. *b M. V. Pass. Ask. Stob.*, olim ἀνευθύνως. *c Stob. Arch. Vind. Ald.*, in *Medic. Pass. Ask.* τὴν ἀρχὴν non sunt. *d* Στήσει *Arch. V.* *e Pass. Ask. Stob.*, in *Med.* ἐνφύεται ita ut literae ν. sit super posita litera μ., ab *Aldo* venit ἐνεμφύεται absurde: in *Arch.* hiatus est, negligentia scribae. *f* Citat *Thom. Mag.* in *V.*, ἄφθονον *Arch.* ignorat. *g* Τούτῳ *Vind. Arch.* *h* Ἄριστος *Arch.*, et ἐκδέχεσθαι *Gesnerus* ad marg. *Stobaei*: Vulgo ἄριστον· quod addebatur ἡγέεται *Stob.* non novit, nec *Ald. Arch. Pass. Med.*; olim erat ἐνδέκεσθαι ἡγέεται. *i* Ἀναρμοστότατον *Arch.*, ἀναρμόστατον *Stob.* Edit. Venetae. *k* Ἀπέχθεται ora *Steph.* ex *Aldo.* *l* Θωπείαν· τὰ *Pass. Ask. M. Stob. Arch.* tres *Paris.*, ab *Aldo* venit θωπείαν ἡγούμενος. Verum in *Stobaei* prima editione ἅτε θωπὶ et *Arch.*, forsan etiam *Valla.* *m V. Pass. Ask. Stob.*, ἀκρίτως *Ald.* et alii: in *Arch.* desideratur. Mox ἰσοτιμίην *Stobaeus.* *n* Omittit *Arch.* *o M. Stob. Pass. Ask.*, alii πάλῳ μὲν γάρ.

βοῶν, *Ioëlis* I, 18. σαρκοφάγουσι σάρκας *Diodori Sic.* V, c. 39. Nonnihil hinc distant ista eiusdem *Diodori*, σαρκοφαγεῖν ἀνθρώπους· θρεμματοτροφεῖν ἀγέλας βοσκημάτων· σιδηροφορεῖν πελέκεις. VALCKEN.

22. Κῶς δ᾽ ἂν εἴη χρῆμα κατηρτημένον] Scribi quoque potuit κατηρτυμένον vel κατηρτισμένον. Quae hinc sequuntur Otanis Herodotei descripsit *Stobaeus* p. 345. *Herodotus* de tribus rerum publicarum speciebus, *quae populi, quae paucorum, quae unius potestate regerentur*, ut loquitur *Quinctilianus*, ea facit Otanem, Megabyzum, Dariumque dicentes, quae pro singulis dici posse viderentur, aut ab aliis dicta meminisset. VALCKEN.

22. Κῶς δ᾽ ἂν εἴη χρῆμα &c.] Elegans, sed communis de tyrannide disquisitio, nihil cedens Euripideis in Suppl. v. 428. Ὀυδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει Ὅπου τὸ μὲν, et quae succedunt. Iustissimum mox τῇ ἔξεστι ἀνευθύνῳ —. De Romanorum dictatore ap. *Dionysium* Antiq. VI. p. 370. ὃς ΑΝΕΥΘΥΝΩ χρώμενος ἐξουσίᾳ καὶ βουλὴν καὶ δῆμον ἀναγκάσει· et in *Suidae* Ἀνεύθυνος· nam ad dictatorem fragmentum pertinere, credibile fit. Statim στάντα ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν Herodoteum videri, *Stobaeus* et MSS. ostendunt. Ceterum haec disputatio in oculis *Plutarchi* fuit T. II, p. 826. E.

28. φθόνος δὲ ἀρχῆθεν ἐμφύεται] Facilitatem Cl. Viri miror. Vidit verum; tenere, *Herodoto* saltem reddere, noluit. Invidia insita plerisque mortalium est et adquiritur amplior. Alia in re *Eusebius* ap. *Stob.* Serm. XLI, p. 270. ὅκως μὴ — ὀλιγωρίη καὶ ἀνασκασίη ἀρετῆς ψυχαῖς τῶν κατὰ πόλιν ΕΜΦΥΗι. Insolentiam autem sive ὕβριν tyrannidis suscitabulum et fomentum haberi, *Sophocles* Oed. Tyr. v. 883. Ὕβρις φυτεύει Τύραννον, ὕβρις κ. λ., ne alios adnumerem, testimonio est, usuque firmat.

36. Διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι] Saepe de librariorum editorumque perverso iudicio querela iteratur. Nunc insigne licentiae specimen, ut *Plautinum* usurpem, specitur. *Ald.*, *Camerarius*, *Stobaeus* et schedae habebant ἄριστον ἐνδέκεσθαι, de suo *H. Steph.* admensus est ἡγέεται. Quanto lenius et elegantius *Arch.*, ἄριστος ἐνδ. sine inutili fulcimento? Porro plures MSS. ἄχθεται ἅτε θωπείαν, cui *Aldus* ἡγούμενος adstruxit. Additamentis nunc locus nullus. Cui enim bono? Eccum aliud: *Stobaei* et *Arch.* ἅτε θωπὶ, itidem in θωπείαν imperite flexerunt. Habet in more *Herodotus* ἄχθεσθαι τῇ ἀρχῇ et hoc de genere alia struere, uti II, 103. et 175. Θὼψ assensator blandus est, cuius et λόγοι θῶπες ex *Euripidis* Syleo *Philoni Iud.* Adv. Flacc. p. 979. E. Legat. ad Cai. p. 1015. D., θῶπες καὶ ἀπατηλοὶ *Procopio* B. Pers. II, 30. Rem ipsam si velis, consentiet *Dio Chrysost.* Or. VI, p. 97. Denique κτείνει ἀκρίτους sincerum *Codd.* praestant. Culta profecto sunt quae simili in disquisitione conduxit *Theophylactus* Παιδ. Βασιλικῆς C. 8. et 9.

44. Ἰσονομίην] Erunt fortasse, qui *Stobaei* ἰσοτιμίην eligent, *Herodoto* vetante. Otanes ὁ Πέρσῃσι ἸΣΟΝΟΜΙΗΝ σπεύδων ποιῆσαι C. 83. et Maeandrius ad Samios ἸΣΟΝΟΜΙΗΝ ὑμῖν προαγορεύω C. 142. In populari statu laudatur iuris inter omnes aequabilitas. *Euripid.* Suppl. v. 433. ὅ, τ᾽ ἀσθενὴς, Ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσην ἔχει· et *Hyperides* ex versione *Rutilii Lupi* L. II. de Figur. Sentent. p. 7. *Non simile est vivere in aequa civitate, ubi ius legibus valeat: et devenire sub unius tyranni imperium, ubi singularis libido dominatur.* *Livii* memorabilia L. II, 3. non exscribo. Praeclare erudita sunt quae *Valckenarius* noster super hac ἰσότητι ad Tragici Phoenisf. v. 541. p. 199.

53. Τὰ

tem imperio paucorum monebat permittere, his verbis; Quæ Otanes dixit de abolenda tyrannide, ea sint dicta a me quoque: sed quatenus hortabatur potentiam deferri ad multitudinem, ab optima erravit sententia. Etenim inutili cœtu nihil est neque insipientius, neque insolentius. Itaque eos qui tyranni insolentiam fugiunt, ad intemperantis plebis recidere insolentiam, nequaquam tolerandum est. Nam tyrannus, siquid facit, intelligens facit: at plebi hoc adest, ut nihil intelligat, quo enim pacto intelligat, qui neque edoctus est, neque quidquam honestum novit, neque domesticum? et qui incidens pellit negotia sine mente torrenti flumini similis? Quare siqui male consultum Persis cupiunt, ii statu populari utantur: nos vero conventu virorum optimorum delecto, ad eos imperium deferamus, nam inter eos et ipsi erimus, et ex optimis viris credibile est optima existere consilia. Hanc Megabyzus sententiam dixit.
82 Tertio loco suam Darius, inquiens, Quæ Megabyzus dixit, quatenus ad statum popularem pertinent, recte mihi videtur dixisse: quatenus autem ad statum paucorum, non recte, propositis enim tribus statibus, et his omnibus optimis, ut optime imperet populus, optime pauci, optime unus, inter hæc multo antecellere hoc postremum sentio, imperio enim unius viri qui optimus sit, nihil melius queat esse. Hoc enim animo utens sine reprehensione multitudinem po-

ἐκέλευε ἐπιτράπειν, λέγων τάδε; ,, Τὰ μὲν Ὀτάνης εἶπε, τυραννίδα παύων, λελέχθω κἀμοὶ ταῦτα· τὰ δ᾽ ἐς τὸ πλῆθος [a] ἄνωγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε· ὁμίλου γὰρ ἀχρηίου οὐδέν ἐστι ἀξυνετώτερον, οὐδὲ [b] ὑβριστότερον· καί τοι τυράννου ὕβριν φεύγοντας ἄνδρας, ἐς δήμου ἀκολάστου ὕβριν πεσέειν, ἐστὶ οὐδαμῶς ἀνασχετόν· ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι ποιέει, γινώσκων ποιέει· τῷ δὲ [c] οὐ γινώσκειν ἔνι· κῶς γὰρ ἂν γινώσκοι; ὃς οὔτ᾽ ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ᾽ οἰκήϊον· ὠθέει τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἴκελος· δήμῳ μέν νυν οἳ Πέρσῃσι [d] κακὸν νοέουσι, οὗτοι χράσθων· ἡμεῖς δὲ ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἐπιλέξαντες ὁμιλίην, τούτοισι [e] περιθέωμεν τὸ κράτος· ἐν γὰρ δὴ τούτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα· ἀρίστων δὲ ἀνδρῶν εἰκὸς ἄριστα βουλεύματα γίνεσθαι." Μεγάβυζος [f] μὲν δὴ ταύτην γνώμην ἐσέφερε. Τρίτος δὲ Δαρεῖος [g] ἀπεδείκνυτο γνώμην, λέγων, ,, Ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος, ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα, δοκέει ὀρθῶς λέξαι· τὰ δ᾽ ἐς ὀλιγαρχίην, οὐκ ὀρθῶς· τριῶν γὰρ προκειμένων, καὶ πάντων τῷ λόγῳ ἀρίστων ἐόντων, δήμου τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ [h] μουνάρχου, πολλῷ τοῦτο προέχειν λέγω· ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμῃ γὰρ τοιαύτῃ χρεώμενος, ἐπιτροπεύοι ἂν ἀμωμήτως τοῦ πλήθεος· [i] σιγῷτό τε ἂν βουλεύματα ἐπὶ δυσ-
,, με-

a Ἄνωγε κελεύων φέρειν *Arch. V.* b *M. Arch. Pass. Ask.* et glossator San-Germanensis: ὑβριστικώτερον *Ald. V.* et tres *Paris.*; tum καί τοι τυρ. *Arch.* optime: τοὶ aberat Edd. c *Ald. M. Arch. Pass. Ask.*, οὐδὲ γινώσκ. *Paris. B. V.* et Edd. superiores. d Κακῶς *V. Arch.*, et posterior νοσέουσι. e Περιθείομεν *Ald.* f Μὲν νυν ora *Steph.*, in *Arch. V.* μὲν ταύτην ἐσεφ., posterius etiam *Pass. Ask.*, olim εἰσεφ. g Ἀπεδείκνυε *Vind. Arch.*; Quae sequuntur *Stobaeus* Serm. XLV. p. 524. descripsit. h Μουναρχίης *Arch.* i Σιγῷ τότε *Ask. Ald. Stob.*, errore scribentium.

53. Τὰ δὲ —— ἄνωγε φέρειν] Quia praecessit τὰ μὲν —— τυραννίδα παύων, maluit Cl. *Pauw* ἀνώγων φέρειν. Qui si in MSS. ἄνωγε κελεύων — latere novisset, sibi fuisset haud dubie gratulatus. Id ego arbitrio legentium trado, non utique prorsus futile, neque vulgato detraho. De plebis multitudine δῆμος συνοίκημα ἀχαριτώτατον VII, 157. Apud *Suidam* οὐδὲν ΥΒΡΙΣΤΙΚΩΤΕΡΟΝ ὄχλου· quo prior adfirmari huius loci scriptio videbatur; at praestantior nova. Ipse Grammaticus in Ὑβριστότερος testem adpellat *Xenophontem* Κ. Παιδ. V, p. 147. C.

58. Τῷ δὲ οὐ γινώσκειν ἔνι] Celeb. viri adnotationem confusiorem animadverto. *Aldus* et *Camerarius* id, quod legitur, vulgaverunt: a *Stephano* est οὐδὲ γινώσκ. De plebis in administrandis rebus inscitia non dissimilia *Euripides* Suppl. v. 417. *AEschines* Δῆμος γὰρ, ἀχάριστον, ἀψίκορον, ὠμὸν, βάσκανον, ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ, Dial. III, 17. Non addo alia elogia, sed haud efficacem καλὸν inter et οἰκήϊον obpositionem haberi.

60. Οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ᾽ οἰκήϊον] Sic scripta commodam vix admittunt interpretationem. Saepius opponuntur εἰδέναι, sive νοῆσαι, et διδαχθῆναι· ut ap. *Xenoph.* Ἑ. V, p. 334, 14. ἢ αὐτὸς νοήσας ἢ διδαχθεὶς ὑπό του. *Soph.* Oed. T. v. 714. *Pausan.* V, p. 410. ἐξευρόντα αὐτὸν, ἢ καὶ ὑπ᾽ ἄλλου διδαχθέντα: sicut ap. *Platonem* plus semel, *Archytas Stobaei* p. 270, 8. Δεῖ ἢ μαθόντα παρ᾽ ἄλλου ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα — ἐπιστάμονα γενέσθαι· eadem *Archytae* et plura dedit *Iamblichus* MS. περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Huc pertinet et nobile *Hesiodi* dictum Ἐ. καὶ Ἡ. v. 291. quod interpretantur *Cicero* pro A. Cluent. c. 31. atque ita *Livius* XXII, c. 29. *eum primum esse virum, qui ipse consulat quid in rem sit; secundum eum qui bene monenti obediat: qui nec ipse consulere, nec alteri parere sciat, eum extremi ingenii esse.* In postremam classem populus Megabyzo videretur reiiciendus, ὃς οὔτε — ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ᾽ οἰκήϊον, *qui nihil pulcri honestique novit aut ab aliis edoctus, aut a se ipse quod sit proprium.* Literis aliquot, quae male fuerant repetitae, reiectis, sic ista capienda iudico; atque οἶδε οὐδὲν οἰκήϊον, idem esse ac οὐδὲν οἶδεν οἴκοθεν, id est ἐξ αὑτοῦ. Quando tamen tres quatuorve iunguntur interdum negationes, ne litera pereat, forsan erit qui hic scribi malit: οὔτε οἶδε καλὸν, οὐδ᾽ οὐδὲν οἰκ. advocato *Platone* in Theaet. p. 180. A. ἧττον αὐτοῖς ἔνι ἢ τὸ μηδέν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ᾽ οὐδέν. VALCKEN.

62. Χειμάρρῳ π. ἴκελος] Ὁ δῆμος ὠθέει ἐμπεσὼν· τὰ πρήγματα ἄνευ νόου. Talis *Populus* illis omnibus videri debuit, quibus inconsulta concionum innotuerat Graeciae temeritas, Oratoribus in primis quotidie concionem habentibus, aut agentibus cum populo; qui ad iudicandum impetu temerario ductis saepe cedendum, atque ex Antigone *Sophoclis* (v. 727.) didicerant: παραρρείθροισι χειμάρροις ὅσα Δένδρων ὑπείκει κλῶνας ὡς ἐκσώζεται. *Cicero* Herodoteis instar erit commentarii in Or. pro Cn. Plancio, toto cap. 4. ibid. c. 6. *illae*, inquit, *undae comitiorum, ut mare profundum et immensum, sic effervescunt quodam quasi aestu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant.* Sicut isto loco, ter alibi *Cicero*, pro L. Murena c. 17. de Provinc. Consul. c. 16. pro Milone c. 2., insignem locum respexit, qui *Camerarium* et *Abramum* non latuit, *Demosthenis* c. Aesch. Falsae Legat. p. 229. ubi videri voluit non ipse dicere, quid sibi de superbis dominis videretur, sed suam ipsius sententiam artificiose Philippo contribuit, quem osores Atticae libertatis docerent: ὡς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος, ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, καὶ ἀσυνθετώτατον, ὥσπερ ἐν θαλάττῃ κῦμα ὡς ἂν τύχοι κινούμενον, κ. τ. λ. sic ista, partim ab aliis adiutus, legenda censeo. Praeter ceteros, *Demosthenis* locum expresserunt oratores suo aevo nobilissimi, *Aristides* T. III, p. 78. et *Dion Chrys.* Or. III, p. 44. C. Eiusdem quoque meminerat *S. Ioannes Chrys.* Oper. T. III, p. 50. B. De multis unicum ponam incerti *Comici* dictum ex *Dione Chrys.* p. 368. δῆμος ἄστατον κακὸν, Καὶ, θαλάσσῃ πάνθ᾽ ὅμοιον, ὑπ᾽ ἀνέμου ῥιπίζεται. VALCKEN.

74. Πολλῷ τοῦτο προσέχειν] Cave τοῦτον melius opineris. Adsolent in similibus ita. Δῆμος, ἀχάριστον — *AEschines*, videlicet χρῆμα. Mox καὶ ἐν τούτῳ — ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον i. e. *Monarchia.* et C. 83. ὡς ἡ μουναρχίη κράτιστον, tum τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν. Quae continuo succedunt σιγῷτό τε ἂν — morari *H. Stephanum* non debuerant. In monarchia semper tectiora in hostes consilia et expeditiora; quae multitudini committuntur, plenae rimarum, hac atque illac perfluunt, uti Comicus. Vide *S. Pufendorfium* I. N. et Gent. VII, 5.

81. Αὐ-

„ μενέας ἄνδρας οὕτω μάλιστα· ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπασκέουσι ἐς τὸ κοινὸν, ἔχθεα [a] ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι· αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμῃσί τε νικᾷν, ἐς ἔχθεα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται· ἐξ ὧν στάσιες ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στασίων, φόνος· ἐκ δὲ τοῦ φόνου, ἀπέβη ἐς μουναρχίην· καὶ ἐν τούτῳ διέδεξε [b] ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον·
194 „ δήμου τε αὖ ἄρχοντος ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα [c] ἐγγίνεσθαι· κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ, ἔχθεα μὲν οὐκ ἐγγίνεται [d] τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ, [e] συγκρύψαντες ποιεῦσι· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται, ἐς ὃ ἂν [f] προστάς τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ· ἐκ δὲ αὐτῶν θωϋμάζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου· θωϋμαζόμενος [g] δὲ ἂν ὦν ἐφάνη μούναρχος ἐών· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος ὡς ἡ μουναρχίη κράτιστον· ἑνὶ δὲ ἔπει πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κόθεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερίη ἐγένετο; καὶ τεῦ δόντος; κότερα παρὰ δήμου, ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ [h] μουνάρχου; ἔχω τοίνυν γνώμην, ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἕνα ἄνδρα, τὸ [i] τοιοῦτο περιστέλλειν· χωρίς τε τούτου, πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ· οὐ γὰρ ἄμεινον.” Γνῶμαι μὲν δὴ τρεῖς αὗται [k] προεκέατο· οἱ δὲ τέσσερες τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν προσέθεντο ταύτῃ· ὡς δὲ ἑσσώθη τῇ γνώμῃ ὁ Ὀτάνης, „ Πέρσῃσι ἰσονομίην σπεύδων ποιῆσαι, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε, Ἄνδρες στασιῶται, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι ἤ τοι κλήρῳ γε [l] λαχόντων, ἢ ἐπιτρεψάντων τῷ Περσέων πλήθεϊ τὸν ἂν [m] ἐκεῖνοι ἕλωνται, ἢ ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ· ἐγὼ μέν νυν ὑμῖν οὐκ ἐναγωνιεῦμαι· οὔτε γὰρ ἄρχειν οὔτε ἄρχεσθαι [n] ἐθέλω· ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ᾽ ᾧ τε ὑπ᾽ οὐδενὸς ὑμέων [o] ἄρξομαι, οὔτε αὐτὸς ἐγὼ, οὔτε οἱ ἀπ᾽ ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι.” τούτου εἴπαντος [p] ταῦτα ὡς συνεχώρεον οἱ ἓξ ἐπὶ τούτοισι, οὗτος μὲν δή σφι οὐκ

populi curet, taceanturque ſic præcipue conſilia in viros infeſtos capta. At in ſtatu paucorum, quum plures virtuti incumbant in publicum, vehementia privata odia excitari conſuerunt, quum enim quisque princeps eſſe optet, et conſiliis vincere, ad ingentes inter ſe inimicitias evadunt. Ex quibus ſeditiones exiſtunt, e ſeditionibus cædes, e cædibus ad unius imperium devenitur, et hac re monſtravit, quantum ſit hoc præſtantisſimum. Iam vero, plebe imperante, fieri non poteſt, quin malitia intret: ingreſſa malitia in rempublicam malis quidem illis odia non exiſtunt, ſed amicitiæ validæ, qui enim rempublicam corrumpunt, mutuo ſe occultant: idque tamdiu ſit, dum aliquis populo præpoſitus tales homines compeſcat; quem propter iſta populus admiratur. Hic quum admirationi eſt, tunc vere monarchus oſtenditur, declarans etiam in hoc monarchiam eſſe præſtantisſimum. Atque ut uno verbo omnia comprehendens dicam, unde nobis libertas extitit? et a quo data? a populone, an oligarchia, an monarcho? Ego igitur ſentio, nos per unum virum liberatos, debere illud ipſum complecti; et præter hoc leges patrias bene conſtitutas non disſolvere: non enim melius. Hæ tres dictæ fuerunt ſenten- 83
tiæ, et ex ſeptem illis quatuor huic asſenſerunt. Otanes, qui iuris æquabilitatem facere Perſis ſtudebat, ubi ipſius ſententia reiecta eſt, apud eos ita in medium loquutus eſt, Viri ſocii, videlicet neceſſe eſt unum aliquem e nobis regem fieri, *ſive ſorte ſortiamur*, ſive permittamus Perſarum multitudini quem illi elegerint, ſive qua alia ratione; equidem ego inter vos non contendam, quippe qui neque præeſſe volo, neque regnari. Et hac lege cedo imperio, ut a nullo veſtrum regner aut ipſe ego, aut ullus unquam meorum poſterorum. Otane hæc loquuto, postquam ceteri ſex eius poſtulatis asſenſerunt, ita hic in aliis non contendens, e me-

a Abest ab *Arch.* et *Valla*, mox αὐτῶν γὰρ marg. *Steph.* *b* *Stob. Arch. V. Paſſ. Ask. Paris. B.*, ὅσῳ *Ald.* et Edd., levi differentia: ſed ſequor. *c* *Arch. V. Stob.*, ἐγγενέσθαι alii: paullo ante ἀδύνατον *Stob.* *d* *M. Arch. Stob. Paſſ. Ask. V.*, ab aliis κακοῖσι aberat. *e* Συγκρίψ. *Arch.*, συγκύψαντες egregie *Stob.* ex Edit. prima. *f* Προστάτις *Stob.* *g* Δὲ *Steph.* ora, *Arch. Ask. V.* In *Stob.* οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου θωυμαζ., ἐφάνη ἐὼν μούν., *Ask.* vero et *Paſſ.* ἐφάνη ὁ μούναρχος ſive ἐών. *h* Μουναρχίης *Arch.* tum παρὰ δήμου ſine τοῦ idem et *V. Stob.*, quibus accedo. *i* Τοιοῦτον *Arch.* *k* *M. Ask. Paſſ.*, προσεκέατο *Arch.*, προσκέατο *Ald. Paris. A.* *l* Λαχόντα *Vind. Arch.* bene. *m* Ἐκεῖνο ἕληται ora *Steph. V. Paſſ. Ask.*, ἐὰν ἐκεῖνος ἕληται *Arch.*; tum ἢ ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ iidem omnes cum *Paris. A. B.*, vulgo ἢ ἄλλην τινὰ μηχανήν. *n* Θέλω *Arch. V.* *o* Ἄρχεσθαι iidem, haud prave. *p* *M. Paſſ. Ask.*; ταῦτα omittunt *Arch. V.*, alioqui conſentanei.

81. Αὐτὸς γὰρ ἕκαστος] Noxium *αὐτῶν γὰρ Stobaei* etiam margini *Gesnerus* adlevit. Αὐτὸς ἕκαστος πρῶτος est VIII, 10. et C. 123. *αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ἄριστος γενέσθαι.* Eum in modum *AEneas* Tactic. C. 4., levi macula ſpurcus, *ὡς πρὸς φίλους* ΑΥΤΟΥΣ ΕΚΑΣΤΟΣ *δοκῶν ὕστερον παραγίνεσθαι.* Quid dederit, cuilibet adparet; ſequens quoque multitudinis numerus moleſtus recordato Salluſtiani *coepere ſe quisque magis extollere* et L. VII, 144. non erit.

91. Συγκρύψαντες ποιεῦσι] Hoccine idem ac *mutuo ſe occultant?* Non opinor. Obtegunt fortasſis furta, rapinas, flagitia, technasque. Saltem *occultantes faciunt.* At aliud voluit, a *Stobaeo*, MSS., qui nunc durant, antiquiore, fideliter cuſtoditum: *συγκύψαντες ποιεῦσι, in idem incumbentes* et conſentientes *faciunt*, uti VII, 145. *εἰ* ΣΥΓΚΥΨΑΝΤΕΣ *τὠυτὸ πρήσσοιεν πάντες. Ariſtophanes* Equit. v. 850. *τοῦτο δ᾽ εἰς ἕν ἐστι* ΣΥΓΚΕΚΥΦΟΣ· ubi Critici bene, *ὁμονοοῦσιν ἑαυτοῖς καὶ συμπνέουσι.* Venit hoc quoque in ingenioſam Cl. *Abreſchii* coniecturam. Quod apud eumdem autem *Stobenſem προστάτις τοῦ δήμου*, fuit olim *προστάτης*, quo *Plato* in demonſtratione, *ὡς μεταβαίνει τύραννις ἐκ δημοκρατίας*, ſaepius utitur L. VIII. Rep. p. 566.

93. Ἐκ δὲ αὐτῶν] Scripserat forſan: *ἐκ δὲ αὖ τῶνδε θωϋμάζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου· θωϋμαζόμενος δὲ ἀν᾽ ὦν ἐφάνη μούναρχος ἐών.* Ut praepoſitio *ἀνὰ* a verbo *ἐφάνη*, vocula *ὦν* interiecta, per tmeſin uſitatam *Herodoto* fuerit ſeiuncta: *ἐκ τῶνδε* ſignificaret *poſtea*, noto praepoſitionis uſu, de quo dedit egregia perdoctus Theologus *Io. Pearſonus* in Vind. *Ignat.* p. 372. VALCKEN.

9. Ἤ τοι κλήρῳ γε λαχόντων] *Sive ſorte ſortiamur* Latina, quae metuo ut ex Graecis bona ſint. Hoc *AEſchyli* vide Eumen. v. 33. *ἴτων πάλῳ λαχόντες, ὡς νομίζεται. Eant ſorte lecti.* Rurſus VII. C. Theb. v. 128. *Philo Iud.* Conſtit. Princip. p. 722. Οὐ τοίνυν *προσήκει δεσπότας — ἀποφαίνειν τοὺς* ΚΛΗΡΩι ΛΑΧΟΝΤΑΣ. Iam ſorte legi plures, ut regnarent haud poterant, verum unus duntaxat, Otane liquido ſignificante. Quidni ergo ex *Arch.* et *Vind.* *κλήρῳ γε λαχόντα ſorte adeptum* probamus? Ita IV, 94. *τὸν πάλῳ λαχόντα αἰεὶ σφεων αὐτέων ἀποπέμπουσι. AEſchylus* VII. C. Theb. v. 55. *ὡς πάλῳ λαχὼν ἕκαστος* —. At hoc alii viderint. Quae in MSS. turbantur ſtatim, ex generis et numeri enallage, ſatis obvia et propoſita ad *Diodori* II, 19., natales acceperunt. Placet *ἢ ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ* ex formula, cui ſaepe repetitum *Lyſiae μήτε τέχνῃ, μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ* concinit.

18. Ἀλλ᾽

e medio abiit alio sessum. Atque ad hunc usque diem sola hæc familia inter Persas libertatem retinet, et in tantum regnatur, quantum ipsa vult, leges Persarum non
84 transgrediens. Ceteris autem istorum septem de rege iustissime deligendo consultantibus, visum est, si ad aliquem ex ipsorum numero regnum perveniret, Otanem donari debere peculiariter eiusque deinceps universos posteros tum Medica quotannis veste, tum omni alio magnificentiæ genere apud Persas honorificentissimo. Quæ ideo decreverunt ei donanda, quod primus rem agitaverat, et ipsos in cœtum coëgerat. Et hæc quidem decora Otani decreverunt: illa vero in commune, ut regiam introire unicuique e septem sine internuncio liceret, nisi forte cum uxore cubaret rex: neve regi fas esset aliunde quam e familia coniuratorum uxorem ducere. De regno autem hunc in modum; ut sub ortum solis conscensis equis, dum in suburbio vectarentur, cuius equus sonum
85 primus edidisset, is regnum obtineret. Erat autem Dario equiso, vir solers, nomine OEbares: ad quem Darius, postquam e cœtu digressi sunt, ita inquit. OEbares, de regni negocio sic inter nos convenit: cuius equus sub ipsum solis ortum equis conscensis sonum primus ediderit, is regno potiatur. Nunc igitur siquid solertiæ habes, comminiscere, ut nos obtineamus hoc decus, et nemo alius. Respondet OEbares, o Here, si in hoc versatur tibi ut rex sis vel non, de hoc ne esto sollicitus, et bonum habeto animum; certe ante te rex nemo futurus est, eiusmodi habeo medicamenta. Si igitur, inquit Darius, habes istiusmodi commentum, adest tempus eo utendi, nec differendi rem, utpote crastino die nobis est certamen. Hæc ut audivit OEbares, ita facit: Vbi nox advenit, unam equarum quam equus Darii maxime adamabat, istam in suburbium adductam alligat: tum equum Darii inducit: eumque sæpius circumduxit prope equam identidem feminæ appropinquans, ac

οὐκ ἐνηγωνίζετο, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέσου κατῆστο· καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη διατελέει μούνη ἐλευθέρη ἐοῦσα Περσέων, [a] καὶ ἄρχεται τοσαῦτα ὅσα αὐτὴ θέλει, νόμους οὐκ ὑπερβαίνουσα τοὺς Περσέων. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἑπτὰ ἐβουλεύοντο ὡς βασιλέα δικαιότατα στήσονται· καί σφι ἔδοξε, Ὀτάνῃ μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Ὀτάνεω αἰεὶ γινομένοισι, ἢν ἐς ἄλλον τινὰ τῶν ἑπτὰ [b] ἔλθῃ ἡ βασιληΐη, ἐξαίρετα δίδοσθαι ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ἔτεος ἑκάστου καὶ τὴν πᾶσαν δωρεὴν ἣ γίνεται ἐν Πέρσῃσι τιμιωτάτη· [c] τοῦδε δὲ εἵνεκεν ἐβουλεύσαντό οἱ δίδοσθαι ταῦτα, ὅτι ἐβούλευσέ τε πρῶτος τὸ πρῆγμα, καὶ συνέστησε αὐτούς· ταῦτα μὲν δὴ Ὀτάνῃ ἐξαίρετα· τάδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐβούλευσαν, παριέναι ἐς τὰ βασιλήϊα πάντα τὸν βουλόμενον τῶν ἑπτὰ ἄνευ ἐσαγγελέος, ἢν μὴ τυγχάνῃ εὕδων μετὰ γυναικὸς βασιλεύς· γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν τῷ βασιλέϊ ἢ ἐκ τῶν [d] συνεπαναστάντων· περὶ δὲ τῆς βασιληΐης 195
ἐβουλεύσαντο τοιόνδε· ὅτευ ἂν ὁ ἵππος ἡλίου [e] ἐπανατέλλοντος πρῶτος φθέγξηται ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτῶν ἐπιβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν [f] τὴν βασιληΐην. Δαρείῳ δὲ ἦν ἱπποκόμος, ἀνὴρ σοφὸς, τῷ οὔνομα ἦν Οἰβάρης· πρὸς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐπεί τε διελύθησαν, ἔλεξε Δαρεῖος τάδε, „ Οἴβαρες, ἡμῖν δέδοκται „ περὶ τῆς βασιληΐης ποιέειν [g] κατὰ τάδε· ὅτευ ἂν ὁ „ ἵππος πρῶτος φθέγξηται ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι, „ αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληΐην. „ νῦν ὦν εἴ τινα [h] ἔχεις σοφίην, μηχανῶ ὡς ἂν ἡμεῖς σχῶμεν τοῦτο τὸ γέρας, καὶ μὴ ἄλλος τις." ἀμείβεται Οἰβάρης τοῖσδε, „ Εἰ μὲν δὴ, ὦ δέσποτα, ἐν τούτῳ τοί [i] ἐστι ἢ βασιλέα εἶναι ἢ μὴ, θάρσεε τούτου „ εἵνεκε, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· ὡς βασιλεὺς οὐδεὶς „ ἄλλος πρὸ σεῦ ἔσται· τοιαῦτα ἔχω φάρμακα." λέγει Δαρεῖος, „ Εἰ τοίνυν τι τοιοῦτον ἔχεις σόφισμα, ὥρη „ μηχανᾶσθαι, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι· ὡς τῆς ἐπιούσης „ ἡμέρης [k] ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστι· ἀκούσας ταῦτα ὁ Οἰβάρης, ποιέει τοιόνδε· ὡς ἐγίνετο ἡ νὺξ, τῶν θηλέων ἵππων μίην, τὴν ὁ Δαρείου ἵππος ἔστεργε μάλιστα, ταύτην ἀγαγὼν ἐς τὸ προάστειον, κατέδησε, καὶ ἐπήγαγε τὸν Δαρείου ἵππον· καὶ τὰ μὲν πολλὰ [l] περιήγαγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ, [m] ἐγχρίμπτων τῇ

a Καὶ οὔτε ἄρχεται πλὴν τοσαῦτα *Arch. Vind.* *b* Ἔλθοι *Pass. Ask.*, et Ὀτάνεος supra *Vind.* et *Ald.* *c* Τούτου δὲ *Arch. V.*, tum ἐβουλεύσαντό οἱ· quod malui: olim ἐβούλευσάν οἱ. *d* Συναναστάντων *Arch. V.*, et ἐβουλεύσαντο· alii ἐβούλευσαν. *e* Ἐπανατείλαντος *iidem.* *f* Τὴν Καμβύσεω βασ. *Valla* cum *Arch. V.* *g* Abest *Vind.* *h M. Pass. Ask. Arch.*, in *Ald.* et aliis ἔχοις, mox ἡμεῖς ἔχωμεν *Arch. V.* *i* Ἐστὶ ἡ βασιληΐη, θάρσεε ora *Steph.* *k* Desit articulus *Arch.* *l* Περιῆγεν id. et *Vind.* *m* Ἐγχρίπτων τῇ θελέῃ *Arch.*, posterius et *Pass. Ask.* cum *Corintho.* Vulgo τῇ θηλέϊ.

18. Ἀλλ' ἐκ τοῦ μέσου κατῆστο] Simillimum L. I. C. 46.; κατῆστο, ἐκατέατο et κατήμενος Ionum sunt. Dictio ipsa non vult *ex medio abire alio sessum*, sed e medio secedere et partium esse neutrarum, qui usus opportunius alibi valebit. Elegans est *Arch.* et *Vind.* καὶ οὔτε ἄρχεται, πλὴν τοσαῦτα —. Nec cultum minus, cui suus supra locus, ἐπ' ᾧ τε — ἄρχεσθαι. At manum abstineo.

26. Καὶ τὴν πᾶσαν δωρεήν] Haec recurrunt extremo hoc libro. Cuiusmodi autem dona fuerint, docte *Barn. Brissonius* Regn. Pers. I, 144. examinavit. *Medicam* vestem, Acanthiis honoris ergo a Xerxe datam L. VII. c. 116. habet.

31. Ἄνευ ἐσαγγελέος] Expressit hunc locum *Scriptor* libelli de Syr. Dea p. 472. ubi Rex ad Combabum: ἀπίξεαι παρ' ἡμέας ἄνευ ἐσαγγελέος, οὐδέ τις ἀπέρξει σε ἡμετέρης ὄψιος, οὐδ' ἢν γυναικὶ ἅμα εὐνάζωμαι· hanc Proceres Herodotei constituerant exceptionem: ἢν μὴ τυγχάνῃ εὕδων μετὰ γυναικὸς βασιλεύς. VALCKEN.

35. Ἐβούλευσαν τοιόνδε] Sermonis studiosissimo hic quidem certe syllaba debet restitui, quam describentis praetermisit incuria: ἐβουλεύσαντο τοιόνδε, *re inter se deliberata constituerunt*: ponitur enim pro βουλευσαμένοις ἔδοξεν αὐτοῖς, vel συνεθήκαντο, prout legitur c. 86. *Iustinus: pactique inter se sunt, ut, —— cuius equus inter solis ortum binnitum primus edidisset, is rex esset.* In his convenisse *Ctesiae* videtur cum *Herodoto*; forsan ex *Hellanico*, multum diversa traduntur in *Scholiis* ad *AEschyli* Pers. v. 776. VALCKEN.

35. Ἐβουλεύσαντο τοιόνδε] Hoc utilius et genio linguae congruentius in constitutione de regno, sicuti et paullo superius. Conf. I, 73. VIII, 101. Videntur autem matutinum legisse tempus, quod solem orientem Persae venerarentur. Εἶναι γὰρ αὐτοῖς νόμον τὰς τοῦ ἡλίου ἀνατολὰς προσκυνεῖν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ in *Procopii* B. Pers. I. C. 3.

46. Εἰ — ἐν τούτῳ τοί ἐστι] Sententiam expressit *Zonaras* p. 129. A. θάρρει, ὦ δέσποτα, ἔφη, ὡς σὴ ἔσται ἡ βασιλεία· apud *Iustinum* Dario *de regno sollicito equi custos ait, si ea res victoriam moraretur, nihil negotii superesse. Herodoti* formam loquendi, εἰ — ἐν τούτῳ τοί ἐστι ἢ βασιλέα εἶναι, ἢ μή· proximum accedit hoc *Eurip.* Iphig. Taur. v. 1057. τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν, ἢ καλῶς ἔχειν, Ἢ μηδὲν εἶναι. *Herod.* VI, c. 109. ἐν σοὶ νῦν Καλλίμαχέ ἐστι, ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας, ἢ ἐλευθ. Paulo plenius *Andocides* de Myst. p. 6, 18. ὅπως ἐν ἐκείνῳ εἴη ὅντινα βούλοιτο Ἀθηναίων φάναι τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι, ὅντινα δὲ μὴ βούλοιτο λέγειν ὅτι οὐκ ἦν *Lysias* p. 20. ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ, πότερον χρὴ τούτους ἰσχυροὺς ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. VALCKEN.

50. Ὥρη μηχανᾶσθαι καὶ μὴ &c.] Sumtum fortasse ex nobili *Bacchylidae* Οὐχ ἕδρας ἔργον, οὐδ' ἀμβολᾶς. Sicuti ὡς —— ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστι ad Proverbii modulum, Νῦν γὰρ ἐστ' ἀγών aut πλησίον ὁ ἀγών· de quibus nunc nihil, nisi culte a magno viro, *Is. Casaubono* explicita esse ad *Suetonii* Neron. C. 45.

57. Ἐγχρίμπτων τῇ θηλέῃ] *Arch.* ἐγχρίπτων non sprevimus

τῇ θηλέῃ· τέλος δὲ, ἐπῆκε ὀχεῦσαι [a] τὴν ἵππον. Ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφαυσκέσῃ, οἱ ἓξ, κατὰ συνεθήκαντο, [b] παρῆσαν ἐπὶ τῶν ἵππων· διεξελαυνόντων δὲ κατὰ τὸ προάστειον, ὡς κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον [c] ἐγίνοντο ἵνα τῆς παροιχομένης νυκτὸς κατεδέδετο ἡ θήλεα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρείου ἵππος προσδραμὼν ἐχρεμέτισε· ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τοῦτο ποιήσαντι, ἀστραπὴ ἐξ [d] αἰθρίης καὶ βροντὴ ἐγένετο· ἐπιγενόμενα δὲ ταῦτα τῷ Δαρείῳ, ἐτελέωσέ μιν, ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ γενόμενα· οἱ δὲ, καταθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, [e] προσεκύνεον τὸν Δαρεῖον ὡς βασιλῆα. Οἱ μὲν δὴ φασὶ τὸν Οἰβάρεα ταῦτα μηχανήσασθαι· οἱ δὲ, τοιάδε· καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφότερα λέγεται ὑπὸ Περσέων, ὡς τῆς ἵππου ταύτης τῶν ἄρθρων ἐπιψαύσας τῇ χειρὶ, [f] ἔχει αὐτὴν κρύψας ἐν τῇσι ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι [g] ἀπίεσθαι μέλλειν τοὺς ἵππους, τὸν Οἰβάρεα τοῦτον [h] ἐξείραντα τὴν χεῖρα, πρὸς τοῦ Δαρείου ἵππου τοὺς μυκτῆρας προσενεῖκαι· τὸν δὲ, αἰσθόμενον, [i] φριμάξασθαί τε καὶ χρεμετίσαι. Δαρεῖός τε δὴ ὁ Ὑστάσπεος βασιλεὺς ἀπεδέδεκτο, καί οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίῃ πάντες κατήκοοι, πλὴν Ἀραβίων, Κύρου τε καταστρεψαμένου, καὶ ὕστερον αὖτις Καμβύσεω. Ἀράβιοι δὲ οὐδαμᾶ κατήκουσαν [k] ἐπὶ
196 δουλοσύνῃ Πέρσῃσι, ἀλλὰ ξεῖνοι ἐγένοντο, παρέντες Καμβύσεα ἐπ' Αἴγυπτον· ἀεκόντων γὰρ Ἀραβίων, οὐκ ἂν [l] ἐσβάλλοιεν Πέρσαι ἐς Αἴγυπτον· γάμους τε τοὺς

ac tandem permisit ascendere. Postero die, 86
quum illucesceret, sex Persæ ex convento adfuerunt equis insidentes, et quum in suburbio ultro citroque vectarentur, ubi ad locum istum pervenerunt, ubi superiore nocte equa fuerat alligata, ibi Darii equus accurrens hinnitum edidit: et equo id exsequuto protinus fulgur sereno cœlo tonitruque extitit. Hæc quum Dario supervenissent, eum inaugurarunt, tanquam ex composito quodam evenientia, nam ceteri ex equis desilientes Darium ut regem adoraverunt. Sunt qui hoc dicant OEba- 87
rem fuisse machinatum, sunt qui illud, utroque enim modo refertur a Persis. Volunt namque OEbarem attrectatis manu huius equæ genitalibus, ipsam manum intra subligacula tenuisse abditam: et sub ipsum statim solis ortum, quum equi digressuri essent, eam extulisse, et naribus equi Darii admovisse, eumque ad odoris sensum infremuisse atque hinnisse. DARIUS itaque, Hy- 88
staspis filius, declaratus est rex: eique omnes Asiani audientes dicto fuerunt, præter Arabas, a Cyro et postea rursus a Persis Cambyse subacti; Arabes vero a Persis nunquam in servitutem redacti sunt, sed hospites extiterunt, transmittentes Cambysem in AEgyptum: quippe quibus invitis haudquaquam invasissent Persæ AEgyptum. Da-

a Τὸν *V. Arch. Ask. Pass.*, mox διαφαυσκ. *V. Arch.*, alii διαφωσκ. *b* Παρῄισαν iidem et διελαυνόντων. *c* Ἐγίνοντο ora *Steph. V. Arch. Pass. Ask.*, vulgo ἐγέν. *d* Ἄιθρης *Arch.* *e* *M. Ask. Pass. V. Arch.*; *Aldus* et alii προσέκυνεόν μιν· male: porro ὡς βασιλέα negligunt *Arch. V. Pass. Valla.* *f* *Ald. Paris. A. B. V. Arch.*, in *Med. Pass. Ask.* ἔχοι, sine caussa. *g* Ἀπίσθαι *Arch.* *h* Ἐξείραν τ. χ. προσένεικε πρὸς *Arch.* *i* Habet hinc *Suidas* in *V.*, sed *Arch.* φριμᾶσθαι. *k* *Eustath.* in *Dionys.* v. 933. *l* Ἐσβάλοιεν *Arch. V.*

vimus ad superioris Musae C. 60. *Portus* τῇ θηλέῃ habet in Ἐγχρίμπτειν ex coniectura, sed bona: nam θηλέην amat dialectus I, 192. II, 41. III, 102. VII, 58., neque aut *Eustathio* in Hom. p. 546, 42. aut G. *Corintho* latuit.

59. Ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούσῃ οἱ ἓξ] *Postero die ubi primum illuxit sex illi* ——. *Zonaras*: ἕωθεν δὲ τῶν ἑπτὰ παραγενομένων· dare quoque debuerat τῶν ἓξ, sed alterum posuit, eorum immemor quae de Otane legerat olim in excerpendo praetermissa: *Platonem* mirarer, cur de LL. III. p. 695. D. scripsisset, πάλιν εἰς Πέρσας ἐλθεῖν τὴν ἀρχὴν διὰ Δαρείου καὶ τῶν ἑπτά· dare potuerat διὰ Δαρείου αὐτοῦ ἑβδόμου· dederat forte καὶ τῶν ἓξ —. In ista formula legitur infra L. IX, c. 44. ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφαυσκούσῃ. Codices si variant, vix constitui poterit, utrum dederit Noster: ad *Diodori Sic.* XIII, c. 18. τῆς ἡμέρας ὑποφωσκούσης, vid. *Wesselingius*. Aliorum in his fuere locutiones, ὡς ἡμέρα, vel ὡς ἕως ὑπέφαινε· *prima luce*, *primo luci*, et *ubi primum dilucularet*: vid. *Gellius* N. A. II, 29. p. 200. 201. *Io. Fr. Gronov.* et VII, c. I. ubi *noctis* legitur *extremo*, *priusquam dilucularet*: ὄρθρου βαθέος· tempus memorat *Plato* ἀπ' ὄρθρου μέχρι περ ἂν ὁ ἥλιος ἀνίσχῃ, LL. XII. p. 951. D. VALCKEN.

59. Ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφαυσκούσῃ] Sic ἅμα ἡμέρῃ διαφαυσκούσῃ L. IX, 44., ἥλιος ἐπιφαύσκων doctus *Iobi* interpres C. XXXI, 26. Apud alios ἡμέρας ὑποφωσκούσης, aut τῇ ἐπιφωσκούσῃ *Matth.* C. XXVIII, I., nec concordi ubique scriptura, de qua ad *Diodori* XIII, 18. Quod praeterea in Codd. παρῄισαν ἐπὶ τῶν — vulgato concedit nihil. Ἥκειν ἐπ' ἵππου IX, 43., *Sophocl.* Oedip. Col. v. 305. Ἀιτναίας ἐπὶ πώλῳ βεβῶσα. Talia urbem *albis equis introiit* in Neron. *Suetonii*, et poëtae *per medias in equis itquè reditque vias*. Plura Cl. *Burmannus* ad *Ovidii* Art. Am. L. I, 214.

66. Ἐτελέωσέ μιν] Laurentius *compotem voti fecit*; Quod nunc in Latinis, debetur viro celeberrimo. Simile Auctoris *Epist. ad Hebr.* C. II, 10. τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων ΤΕΛΕΙΩΣΑΙ *Th. Beza* recte accepit. Statim e MSS. quae exsulant ὡς βασιλῆα, si consensus foret, possent illic relinqui: Sollemnis certe principum προσκύνησις accessione illa non egebat. At vide *Polyaen.* VII, 9. et *Valer. Maxim.* VII, 3. Ext. 2.

72. Ἔχει αὐτὴν κρύψας] Recte cepit *Zonaras*, cui dicitur OEbares τὴν χεῖρα κρύπτειν ἐν τῇ ἀναξυρίδι. Κρύψας ἔχει ponitur pro κρύπτει, vel ἔκρυψεν, in *Euripidis* Danaë v, 40. Hec. v, 1012. πέπλων ἐντὸς ἢ κρύψασ' ἔχεις; *Hesiodus* Ἔ. κ. Ἡ. v, 42. Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι. *Pausan.* v, p. 408. ἔχειν ἀποκρύψαντα ὑπὸ τὴν ψάμμον. X, p. 832. ὁμοῦ τῷ χρυσίῳ κατακρύψαντα ἔχειν αὐτόν· sed in his tamen ἔχειν suam quoque vim exserit; in multis huius generis non item, de quibus ad Phoen. v, 712. VALCKEN.

76. Φριμάξασθαι τ. κ. χ.] Eadem verba retinuit *Zonaras*: Φριμάξασθαι hinc enotatum in *Gloss. Herod.* et *Suida* redditur per φρυάξασθαι· quod usitatius erat *de equo*; cum alterum eximie *de hirco* diceretur. VALCKEN.

76. Δαρεῖός τε δὴ ὁ Ὑστάσπεος] Cl. *Abreschius* Δαρεῖός γε δὴ — *Darius quidem certe.* Arabes, quum omnis Asia a Cyro et Cambyse domaretur, aut illi domandi in conatu essent, illorum in ditionem non venerunt, *Diodoro* L. II, I. concordante. Atque illud est, quod olim Deus O. M. Ismaëli et posteris recepit *Genes.* C. XVI, 11, 12., cuius illi fructum promissi uberrimum abstulerunt habentque, liberi, sui iuris, ἀδούλωτοι. Prorsus eximie eruditi Britanni et cum cura super ea nationis libertate Tom. XVII. p. 829. Historiae Catholicae *Ed. Belg.*

83. Γάμους τε τοὺς πρώτους ἐγάμεε] Quatuor hic memorat uxores Darii; duas, praeter illas, alibi: vere tamen, opinor, scriptum fuit *Iustino* I, c. 10. *Principio regni Cyri Regis filiam in matrimonium recepit, regalibus nuptiis regnum firmaturus, ut non tam in extraneum translatum, quam in familiam Cyri reversum videretur.* De duabus unius tantum meminit *Atossae*, cuius, prae ceteris uxoribus, altera etiam Cyri filia, mulieris in aula Darii potentissimae, praecipua semper habita fuit ratio; quod variis documentis demonstrat *Herod.* et VII, c. 3. ἡ Ἄτοσσα, inquit, εἶχε τὸ πᾶν κράτος, *regnum obtinebat Atossa.* Ibid. c. 2. traditur, antequam pervenisset ad imperium Darius, ex filia Gobryae *tres* suscepisse filios; Rex factus Persarum, ex Atossa *quatuor*. Hoc loco motus *Schol.* ad *AEschyli* Pers. v, 719., Ἡρόδοτος, ait, ζ' φησὶ Δαρείου παῖδας εἶναι· addens, Ἑλλάνικος δὲ ιά. Atqui totidem ille apud *Herod.* reperire potuisset, quin imo XII, in transcursu plerosque memoratos Darii filios. Praeter pellices, sex habuit Darius uxores legitimas, atque ex his singulis liberos etiam mares procreavit; praeterquam ex Otanis filia *Phaedyma*, quae Magi fraudem patefecerat. Ex *Gobryae filia* tres suscepit filios Darius: natu maximus fuit Ἀρτο-

Darius matrimonia primaria ex Persis auspicatus est, ductis duabus Cyri filiabus, Atossa, quæ ante Cambysi fratri et postea mago nupserat, et Artystona virgine. Præterea alteram Smerdis, filii Cyri, filiam, nomine Parmyn, nec non filiam Otanis duxit, quæ magum prodiderat. Idem, viribus omni ex parte stabilitis, ante omnia effigiem fecerat quam lapideam statuit, cui inerat animal, vir eques, inscriptis in hæc verba litteris, DARIVS, HYSTASPIS FILIVS, TVM EQVI VIRTVTE, (cuius nomen legebatur) TVM OEBARIS EQVISONIS, PERSARVM REGNVM ADEPTVS

89 EST. His apud Persas actis, viginti provincias, quas ipsi satrapeias vocant, constituit: earumque singulis præsides præfecit, descriptis quæ ei penderentur tributis per nationes, et nationibus finitimos adtribuens, et supergrediens vicinos, remotiores gentes alias aliis dividens. Provincias autem et tributorum reditus annuos hunc in modum distribuit. Aliis quidem argentum afferentibus iniungebatur Babylonico pondere talentum adferre: qui aurum, Euboico. Valet autem Babylonicum talentum septuaginta minas Euboicas. Etenim sub Cyro atque deinde sub Cambyse nihildum fuerat circa tributa institutum, sed munera afferebantur. Ob hanc tributi ordinationem

τοὺς πρώτους ἐγάμεε Πέρσῃσι ὁ Δαρεῖος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας, Ἄτοσσάν τε καὶ Ἀρτυςώνην· τὴν μὲν Ἄτοσσαν, προσυνοικήσασαν Καμβύσῃ τε τῷ ἀδελφεῷ καὶ αὖτις τῷ μάγῳ· τὴν δὲ Ἀρτυςώνην, παρθένον· ἑτέρην δὲ Σμέρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα ἔγημε, τῇ οὔνομα [a] ἦν Πάρμυς· ἔσχε δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὀτάνεω θυγατέρα, ἣ τὸν μάγον κατάδηλον ἐποίησε· δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπιπλέατο, πρῶτον μέν νυν τύπον ποιησάμενος λίθινον, ἔςησε, ζῶον δέ οἱ ἐνῆν, ἀνὴρ ἱππεύς· ἐπέγραψε [b] δὲ γράμματα λέγοντα τάδε, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ΥΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΥΝ ΤΕ ΤΟΥ ΙΠΠΟΥ ΤΗ ΑΡΕΤΗ, τὸ οὔνομα λέγων, ΚΑΙ ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗΣΑΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙΛΗΙΗΝ. Ποιήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσῃσι, ἀρχὰς κατεςήσατο εἴκοσι, τὰς αὐτοὶ καλέουσι σατραπηΐας· καταςήσας [c] δὲ τὰς ἀρχὰς, καὶ ἄρχοντας ἐπιςήσας, ἐτάξατο φόρους οἱ προσιέναι κατὰ ἔθνεά τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τοὺς πλησιοχώρους προστάσσων, καὶ ὑπερβαίνων τοὺς προσεχέας, [d] τὰ ἑκαςέρω ἄλλοισι ἄλλα ἔθνεα νέμων· ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσοδον τὴν [e] ἐπέτειον κατὰ τάδε διεῖλε· τοῖσι μὲν αὐτέων ἀργύριον ἀπαγινέουσι εἴρητο Βαβυλώνιον ςαθμὸν τάλαντον ἀπαγινέειν· τοῖσι δὲ χρυσίον ἀπαγινέουσι, [f] Εὐβοεικόν· τὸ δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται Εὐβοΐδας ἑβδομήκοντα μνέας· ἐπὶ γὰρ Κύρου ἄρχοντος, καὶ αὖτις Καμβύσεω, ἦν [g] κατεςηκὸς οὐδὲν φόρου πέρι, ἀλλὰ δῶρα ἀγίνεον· διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπίταξιν τοῦ φόρου,

[a] Abest *Ask.*, in *Arch.* et *Vind.* Πάρμυς ἐλέγετο δὲ καί· statim ἐπιπλέατο et ποιησ. λίθον *Med. Pass. Ask.*, ἐπιμπλέατο et λίθινον *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* [b] Δέ οἱ *Arch.* [c] Δὲ ἀρχ. sine τὰς idem et *V.* [d] Ἄλλοισιν ἄλλα τὰ ἑκατέρω ἔθνεα νέμων *Arch.* [e] Ἐπέτεον idem. [f] Εὐβοϊκὸν *V. Arch. Ask.* [g] Κατεςεὼς *Arch.*

τοβαζάνης (VII, c. 2.) memoratur et Ἀριαβίγνης (VII, 97.) Tertii nomen non memini me legere: sed suspicor matris olim factam mentionem VII, c. 68. quae si iusta suspicio, fuerit is Ἀρσαμένης· et certe *Plutarcho* aliisque filius ex uxore Darii prima vocatur Ἀριαμένης· vid. ad *Iustinum* notata II, c. 10. Ex *Atossa* Cyri filia, praeter *Xerxen* Darii successorem, nati fuerunt Μασίςης, Ἀχαιμένης, et, fratribus minus nobilitatus, Ὑςάσπης· vid. *Herod.* VII, 82, 97, 64. Ex *Artystone*, altera Cyri filia, quam virginem duxit uxorem, (Atossam iam ante habuerant frater Cambysis, et Magus Smerdis:) Ἀρσάμης et Γωβρύης, VII, 69, 72. Ex *Parmy*, Cyri nepte, filia Smerdis, unicus memoratur natus Ἀριόμαρδος, VII, c. 78. Tandem VII, c. 224. ex *Phratagyne*, filia fratris Artanis, nati dicuntur Ἀβροκόμης et Ὑπεράνθης. Postrema duo nomina hoc equidem miror, quod inter centena forte Persica *Herodoti*, praeter *Phaedymae* nomen, sola sunt planissime Graeca. Adtigit illa *Hemsterhusius* ad initium *Xenoph. Ephes.* Quid *Iac. Palmerius* velit in Exercit. p. 38. non satis liquet. In historia Persica recentiori non sane miror nomina Persarum Graeca, neque adeo *Abrocomam* sive *Acrocomam* satrapam, prout *Isocrati* dicitur p. 69. D. sed in Darii filiorum nominibus flexus Graecos mirabar ut inexspectatos. VALCKEN.

90. Δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπιπλέατο] Apostoli ad *Ephes.* III, 16. δυνάμει κραταιοῦσθαι et *Aristidis* T. I. p. 326. δυνάμεως ἐμπίπλασθαι μετὰ κουφότητος cum his conposuit *Abreschius.* Ego vero meis ex libris atque *Aldo* τύπον ποιησάμενος λίθινον malui, opinatus aliorum λίθον ex scripturae esse conpendio. Belle χρυσέους τύπους, τύπους λιθοκολλήτους, et χρυσέων ξοάνων τύπους *Euripidis* et aliorum novi, τύπον λίθον nequaquam. De Darii equo iucunde *Oppianus* Cyneget. I, 234. et *Rittershusius.* Nam quod *Thom. Hyde* Relig. Pers. C. 23. omnem de equo narrationem ex Persarum vocabulo, sed male expresso, *Gheshtasp*, i. e. *factus equo*, propagatam pertendit, a vero abhorret.

98. Ἀρχὰς κ. εἴκοσι] In sequentibus *viginti* recensentur istae satrapiae, quaeque singulis subiectae fuerint regiones; singulorum enim imperio plures subederant, exceptis praefectis Ciliciae atque Indiae. Videant homines eruditi, quo pacto haec *Herodoti* cum aliis possint in concordiam redigi; a quibus longius etiam distat, quod, undecunque tandem repetitum, duobus in locis *Plato* tradidit, quorum locorum alter notus fuit *Brissonio* de R. P. I, p. 148. e LL. III, p. 695. C. Δαρεῖος βασιλέως οὐκ ἦν υἱὸς, παιδείᾳ τε οὐ διατρυφώσῃ τεθραμμένος· ἐλθὼν δ' εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἕβδομος, διείλετο ἑπτὰ μέρη τεμόμενος· quarum partium singulas, regiones amplissimas, singulis e sex coniurationis sociis regendas attribuerit: hoc *Platonem* voluisse liquet ex ipsius Epist. VII, p. 332. A. ubi Siciliensem Dionysium, qui paene *nemini se credebat*, (*Cicero* Tusc. V, 20.) neque uxoribus nec filiabus, hac etiam parte multo fuisse scribit deteriorem Dario, ὃς οὐκ ἀδελφοῖς πιςεύσας, οὐδ' ὑπ' αὐτοῦ τραφεῖσι, κοινωνοῖς δὲ μόνον τῆς τοῦ Μήδου τε καὶ εὐνούχου χειρώσεως, διένειμέ τε μέρη μείζω ἕκαςα Σικελίας πάσης ἑπτὰ, καὶ πιςοῖς ἐχρήσατο τοῖς κοινωνοῖς, καὶ οὐκ ἐπιτιθεμένοις οὔτε αὐτῷ οὔτε ἀλλήλοις· verbosa, quam suo more scribit in hunc locum, adnotatione parum extricat *H. Steph.* recte per *Medum et Eunuchum* eumdem intelligens; in cuius nomine quantum fuerit variatum docuit *Iac. Nic. Loënsis* Miscell. Epiphyll. I, c. 21. Prior *Platonis* locus atque integra ista disputatio Κύρου παιδείᾳ fuit opposita *Xenophontis*, quem virum optimum, ut et alios e *Socratis* palaestra, oderat *Plato.* VALCKEN.

5. Βαβυλώνιον ςαθμὸν τάλαντον] Refingitur ταλάντου a docto viro. Contra L. I, 51. τὰ δὲ ἄλλα — ςαθμὸν διτάλαντα· et ἕλκουσαν ςαθμὸν τάλαντα δέκα. *AElianus* V. Hist. X, 17. Θεμιςοκλέα τρία τάλαντα ἔχειν τὴν οὐσίαν τὴν πατρῴαν. Atque ita solent Graeci Latinique, docente summo viro *Io. Fr. Gronovio* de Pecun. Vet. L. I, c. 6. Iam sive Εὐβοεικὸν seu Εὐβοϊκὸν probetur, parum referet: illud *Steph. Byz.*, hoc *Polybius*, *Strabo*, *Appianus*, maluerunt. Maioris momenti minae sunt septuaginta Euboïcae in talento Babylonio: aliter *AElianus* Var. I, 22., Atticas minas septuaginta et duas illi talento tribuens. In primis autem, siquidem hoc auctore doctissimus *De la Barre* Histor. Acad. Inscription. T. VI, p. 355. ἑβδομήκοντα καὶ δύο μνέας *Herodoto* operosa reddit disputatione, cui calculum addere nondum audeo. Arcent auctaria schedae veteres, conspiratque *Pollux* IX, 86., minis septuaginta talentum Babylonium aequiparans: dubiae praeterea fidei *AEliani* locus est, et acriter oppugnatus a *Willebrodo Snellio* de Re Nummar. p. 41. Quin si fides illi constet, Atticas minas conplectitur duntaxat. Conf. *Panelium* de Cistophoris p. 110. &c.

ρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λέγουσι Πέρσαι ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος· [a] Καμβύσης δὲ, δεσπότης· Κῦρος δὲ, πατήρ· ὁ μὲν, ὅτι ἐκαπήλευε πάντα τὰ [b] πρήγματα· ὁ δὲ, ὅτι χαλεπός τε ἦν καὶ ὀλίγωρος· ὁ δὲ, ὅτι ἤπιός τε, καὶ [c] ἀγαθά σφι πάντα ἐμηχανήσατο. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰώνων, καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ [d] Μιλυέων, καὶ Παμφύλων, εἷς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένος φόρος οὗτος, [e] προσήιε τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου· [f] ὁ μὲν δὴ πρῶτος οὗτός οἱ νομὸς κατεστήκεε· ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ [g] Λασονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ [h] Ὑγεννέων, πεντακόσια [i] τάλαντα· νομὸς δεύτερος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιὰ ἐσπλέοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηΐκων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Παφλαγόνων, καὶ [k] Μαριανδυνῶν, καὶ Συρίων, ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια ἦν τά-
197 λαντα φόρος· νομὸς τρίτος οὗτος· ἀπὸ δὲ Κιλίκων, ἵπποι τε λευκοὶ ἑξήκοντα καὶ τριηκόσιοι, ἑκάστης ἡμέρης εἷς γινόμενος, καὶ τάλαντα ἀργυρίου πεντακόσια· τούτων [l] δὲ τεσσεράκοντα καὶ ἑκατὸν ἐς τὴν φρουρέουσαν ἵππον τὴν Κιλικίην χώρην [m] ἀναισιμοῦτο, τὰ δὲ τριηκόσια καὶ ἑξήκοντα Δαρείῳ ἐφοίτα· νομὸς τέταρτος οὗτος. Ἀπὸ δὲ [n] Ποσειδηΐου πόλιος, τὴν Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρεω οἴκισε ἐπ' [o] οὔροισι τοῖσι Κιλίκων τε καὶ Σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, [p] πλὴν μοίρης τῆς Ἀραβίων, ταῦτα γὰρ ἦν ἀτελέα, πεντήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· ἔστι δὲ ἐν

tionem et alia huiusmodi, Persæ aiunt Darium fuisse institorem: Cambysem autem, dominum: Cyrum vero, patrem, quoniam Darius res omnes quæstui habebat: Cambyses, asper erat ac negligens: Cyrus mitis, et bona illis omnia aggressus fuit. Ab Ionibus igitur et Magnetibus qui 90
in Asia incolunt, et AEolensibus et Caribus et Lyciis et Milyis et Pamphylis, unum enim erat illi positum hoc tributum, pendebantur quadringenta argenti talenta. Hæc erat ab eo prima præfectura instituta. A Mysis et Lydis et Lasoniis et Cabaliis et Hygennensibus quingena talenta. Secunda portio hæc erat. Ab Hellespontiis, qui ad dextram illuc innavigantium siti sunt, et Phrygibus et Thracibus qui Asiam incolunt, et a Paphlagonibus et Mariandynis et Syriis, trecenta et sexaginta talenta erant tributum. Hæc tertia portio. A Cilicibus, equi albi trecenti sexaginta in dies singulos singuli, nec non talenta argenti quingenta: quorum centum et quadraginta erogabantur in equitatum qui Ciliciæ regionem pro præsidio custodiebat: trecenta autem et sexaginta Dario obveniebant: Hæc quarta portio. Ab 91
urbe Posideio, quam Amphilochus Amphiarai filius exstruxit in finibus Cilicum ac Syrorum, ab hac ad AEgyptum usque, præter Arabum partem, hæc enim erat immunis, trecenta et quinquaginta talenta erat tri-

a Citat *Suid.* in Κῦρος et *Eustath.* in *Hom.* p. 317, 18. *b* Χρήματα *Steph.* margo. *c* *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* ἀγαθά σφι τὰ ἐμηχ. *M. Ask. Pass.* *d* *Arch.*, olim Μηλυέων. *e* Προσήιε id. et *Vind.*, προσείη *Pass.* antea προσήει. *f* *Med. Ask. Pass.*, οὗτος μὲν δὴ πρ. οἱ νομ. *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* *g* Λασονίων *Arch. V.*, olim Ἀλυσονίων. *h* Αὐτενέων iidem et *Valla*, Αὐγενέων *Eton.* *i* *Med. Arch. Vall. Pass. Ask. Vind.*, sed vulgo τάλαντα ἀργυρίου. *k* *Arch. Pass. Valla*, olim Μαριανδηνῶν contra verum. *l* Desit *Arch. V.*, sed mox τεσσερ. μὲν καὶ uti *Ald.* et *Paris. A. B.*, μὲν non legit *M. Pass. Ask.* Porro τὴν φορέουσαν *Arch. V. Valla.* *m* *Arch. V. M. Pass. Ask.*, ἀναισιμοῦντο *Ald. Paris. A. B.* *n* Ποσιδ. *Arch.*, tum πόλιος cum *V. Pass. Ask.*, πόλεος olim. *o* *M. Arch. V. Pass. Ask. Valla*; οὔρεσι *Ald.*; Porro Κιλικίων *Pass. Ask.* *p* Haec quatuor omittit *Arch.*, et mox τάλαντα.

12. *Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος*] Signatissima ea sunt et aliorum conmentationibus frequenter ornatus intexta caussa, *Dionis Chrysostomi*, *Libanii*, *Iuliani*, *Themistii*, quorum loca *Spanhem.* ad *Iuliani* Or. I. p. 9. et *Davisius* in *Maximi Tyr.* Diss. IV, p. 508. antestati illustrarunt docte. Conmodum minus de tributo, a Dario primum descripto et instituto, hic et a *Polyaeno* VII, 10, 3. traditum, censeri posset, siquidem magi ἀτελήΐην στρατηΐης καὶ ΦΟΡΟΥ *in triennium* Persis tribuerunt C. 67. huius Musae. At bene habet: nam *tributum* continuum hic loci, posteriore, quod in tempus et belli usum, ac doni instar erat, tangi per bene amicus meus *Herm. Venema* Dissert. ad *Daniel.* Vaticinia p. 161. animadvertit. De *Strabone* L. XV, p. 1068. tributorum, τοῦ φόρου, in Persis primordia Artaxerxi Longimano asserente, consulto taceo.

12. Δεσπότης· Κῦρος δὲ πατήρ·] Adtigit postrema *Wess.* ad *Diodori* T. I, p. 275. T. II, p. 553. Reliqua transscripsit etiam *Eustath.* Homerea tractans de Rege dicta, *πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν*, Od. B, v. 57. ubi leguntur et ista: Κῦρος δὲ πατὴρ, —— *ὅτι ἤπιος, καὶ ἀγαθά σφισιν ἐμηχανήσατο·* quae lectionem adfirmant, a *Gronovio* non absurde mutatam. Praestantem bellica virtute virum, Philopoemenem, Messenii vere nuncupabant *πλέον τι ἢ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πατέρα. Pausan.* VIII, p. 704. *Herodoti* meminit agens de Rege *Dion Chrys.* p. 5. C. &c. opponens *πατέρα* et *δεσπότην·* quae appellatio Graecis semper visa fuit invidiosa: alibi *Dio* respicit et *τὸν κάπηλον* Darium: vid. *Io. Davisius* in *Max. Tyr.* p. 508. De Dario, istiusmodi quoque *καπήλων* osor acerrimus, longe iudicabat aliter *Plato* Epist. VII, p. 332. B. *ἔδειξε παράδειγμα, οἷον χρὴ τὸν νομοθέτην καὶ βασιλέα τὸν ἀγαθὸν γίγνεσθαι·* hic titulus quam sit amplus et magnificus docebit *Platonis* Politicus. VALCKEN.

15. *Ὅτι ἤπιός τε*] Erat elucubrantis in animo Homericum ex Odyssea *πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν*, quo nihil in laudem praeclarius dici de rege potest, egregie *Sopatro* ap. *Stobaeum* Serm. XLIV, p. 312. monstrante. Dabit conplura alia doctissimus *Gatakerus* ad *Antonini* L. I, 9. p. 11. Ceterum *ἀγαθά σφι τὰ ἐμηχανήσατο* *Medic.* et consentaneorum, tinnit scabrum et radit aures. Suavius multo et ad sententiam gravius *ἀγαθά σφι πάντα* —, quomodo *Ald.* et plures.

18. Καὶ Μιλυέων] *Arch.* optime et mox *Μαριανδυνῶν.* Sic veteres nuncupant omnes, ac Scriptor ipse, illos I, 173., hos I, 28. VII, 72. Reduxi quoque *Λασονίων* nomen, quoniam ita VII, 77. In Cabaliis sive Cabalensibus, qui eadem septima Musa Καβηλέες, nulla haesitatio: incolis quippe regionis *Cabaliae* apud *Plinium*, seu Καβαλίδος, in *Stephano Byz.* ex *Strabone* cum *L. Holstenii* observatis. Qui vero *Hygennenses*, *Autenenses*, *Augenenses*, talis enim in schedis discordia, frustrata quaesivi opera. Placuerat Lycaoniae regio *Obigene*, cui fidere non libet. Eccum tamen *Plinii* Hist. Nat. L. V. C. 32. verba: *Attingit Galatia et Pamphyliae CABALIAM et MILYAS.* — *Item Lycaoniae partem OBIGENEN.* *Valckenarii* elegans hariolatio consideranda est.

22. Καβαλίων καὶ Ὑγεννέων] Coniecturam ponam, quam ante aliquot annos cum *Wesselingio* communicavi, quaeque etiam nunc videtur probabilis. Quandoquidem Ὑγεννέες, sive Ὑτεννέες, quos hic in suo Codice *Stephanus* invenisse videtur, aliunde sunt ignoti, suspicor literas, ΚΑΙΥΓΕΝΝΕΩΝ, in ΚΑΛΕΥΜΕΝΩΝ esse transmutandas, et scriptum antiquitus fuisse: *Λασονίων τῶν* (hoc facile potuit elidi:) *καὶ Καβηλέων καλευμένων.* Fundus coniecturae locus est *Herodoti*, Xerxis copias recensentis L. VII, c. 77. *Καβηλέες δὲ οἱ Μήονες, Λασόνιοι δὲ καλεύμενοι.* Sed et haec et quae sequuntur Geographica praestiterit intacta viro summo reliquisse. VALCKEN.

30. *Ἐς τὴν φρουρέουσαν ἵππον*] Omnia videntur plana. Laurentii, *in ea Ciliciae regione, quae equos producebat*, respondent *Arch.* et *Vind.*; Cilicia fuit optimorum equorum altrix, ut vicina Cappadocia: *φορέουσα ἵππος* notare potest *τὰς φόραδας*, sicuti *Gregor. Nazianzenus* et *Basilius M.* adpellant. Tum *τῆς Κιλικίης χώρης* praestaret; quod ego in re dubia adfirmare non sustineo. Docte *ἐπ' οὔροισι* defendit *Th. Pinedo* ad *Ποσίδειον Stephani*, et participium inpersonale *ἀρξάμενον* *Georg. Raphelius* verbis *Lucae* Euang. C. XXIV, 47. 42. Ἐκσ-

tributum: Quinta portio hæc, cui annumeratur Phœnice omnis et Syria quæ dicitur Palæstina, et Cyprus. Ab AEgypto et Afris AEgypto conterminis, et Cyrene et Barce, in portione namque AEgyptia istæ ordinantur, septingenta proveniebant talenta, præter pecuniam e piscario proventu lacus Mœris. Extra hanc pecuniam mensurati quoque frumenti septingenta talenta obveniebant. Nam ad centum viginti millia etiam illis Persis, qui in Albo muro Memphitico habitant, admetiuntur et eorum auxiliariis. Sexta portio hæc. Sattagydæ et Gandarii et Dadicæ et Aparytæ, in idem coniuncti, centum et septuaginta talenta pendebant: Septima portio hæc. A Susis et cetera Cissiorum regione, trecenta: Octava hæc
92portio. A Babylone vero ceteraque Assyria mille talenta argenti proveniebant, et præterea pueri castrati quingenti: Nona portio hæc. Ab Ecbatanis et ab reliqua Medica et Paricaniis et Orthocorybantiis, quadringenta et quinquaginta talenta: Decima portio hæc. Caspii et Pausicæ et Pantimathi et Daritæ simul conferentes, ducenta talenta afferebant: Undecima hæc portio. A Bactrianis ad AEglos usque, trecentorum et sexaginta talentorum erat tributum: Portio duodeci-
93ma hæc. A Pactyica et Armeniis, eorumque conterminis, Euxino tenus ponto, talenta quadringenta: Tertiadecima hæc portio. A Sagartiis et Sarangeis et Thamanæis et Utiis et Mycis, et iis qui rubri maris insulas incolunt, ubi rex eos qui Relegati vocantur collocat: ab his omnibus sexcentorum talentorum proveniebat tributum: Quartadecima portio hæc. Sacæ et Caspii ducenta et quinquaginta talenta afferebant: Quintadecima portio hæc. Parthi Chorasmiique et Sogdi et Arii, trecen-
94ta talenta: Sextadecima portio hæc. Paricanii

ἐν τῷ νομῷ τέτῳ Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ Συρίη ἡ Παλαιςίνη καλεομένη, καὶ Κύπρος· νομὸς πέμπτος οὗτος· ἀπ' Αἰγύπτε δὲ, καὶ Λιβύων τῶν προσεχέων Αἰγύπτῳ, [a] Κυρήνης τε καὶ Βάρκης, ἐς γὰρ τὸν Αἰγύπτιον νομὸν αὗται [b] ἐκεκοσμέατο, ἑπτακόσια προσήϊε τάλαντα, πάρεξ τε ἐκ τῆς [c] Μοίριος λίμνης γινομένε ἀργυρίε, τὸ ἐγίνετο ἐκ τῶν ἰχθύων· τέτε τε δὴ χωρὶς τε ἀργυρίε, καὶ τε [d] μετρεμένε σίτε προσήϊε ἑπτακόσια τάλαντα· πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα μυριάσι Περσέων τε τοῖσι ἐν τῷ Λευκῷ τείχεϊ τῷ ἐν Μέμφι κατοικημένοισι καταμετρέεσι, καὶ τοῖσι τέτων ἐπικέροισι· νομὸς ἕκτος ἔτος. [e] Σατταγύδαι δὲ, καὶ Γανδάριοι, καὶ Δαδίκαι τε καὶ Ἀπαρύται, ἐς τὠυτὸ τεταγμένοι, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερον· [f] νομὸς δὲ ἔτος ἕβδομος· ἀπὸ Σέσων δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρης, τριηκόσια· νομὸς ὄγδοος ἔτος. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ, καὶ τῆς λοιπῆς [g] Ἀσσυρίης, χίλιά οἱ προσήϊε τάλαντα ἀργυρίε, καὶ παῖδες ἐκτομίαι πεντακόσιοι· νομὸς εἴνατος ἔτος· ἀπὸ δὲ [h] Ἀγβατάνων, καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς καὶ Παρικανίων, καὶ Ὀρθοκορυβαντίων, πεντήκοντά τε καὶ τετρακόσια τάλαντα· νομὸς δέκατος ἔτος. Κάσπιοι δὲ καὶ [i] Παυσίκαι, Παντίμαθοί τε καὶ Δαρεῖται, ἐς τὠυτὸ συμφέροντες, διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς ἑνδέκατος ἔτος· ἀπὸ [k] Βακτριανῶν δὲ μέχρι Αἰγλῶν, ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· νομὸς [l] δυωδέκατος ἔτος. Ἀπὸ Πακτυϊκῆς δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν προσεχέων μέχρι τε πόντε τε Εὐξείνε, τετρακόσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκατος ἔτος· ἀπὸ δὲ [m] Σαγαρτίων, καὶ Σαραγγέων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ [n] Μύκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοισι οἰκεόντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, ἐν τῇσι τοὺς Ἀνασπάςες καλεομένες κατοικίζει βασιλεὺς, ἀπὸ τέτων πάντων ἑξακόσια τάλαντα ἐγίνετο φόρος· νομὸς [o] τέταρτος καὶ δέκατος ἔτος. Σάκαι δὲ καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ διηκόσια [p] ἀγίνεον τάλαντα· νομὸς πέμπτος καὶ δέκατος ἔτος. Πάρθοι δὲ, καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοί τε 198
καὶ Ἄρειοι, τριηκόσια τάλαντα· νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος

a Καὶ Κυρ. id. et *V.* b *Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, ἐκοσμέατο *M. Pass. Ask.* Mox προσήϊε *Arch. V.* et statim, olim προσῄει. Illud Ἰακόν. c *M. Pass. Ask.*, alii Μύριος. d Ἐπιμετρουμένου *Paris. A. B. Vind. Arch. Ald.*, μετρουμένου *M. Pass. Ask.*, qui et πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα, in aliis σίτου γὰρ δυώδεκα ut *Paris. A. B. Ald. Arch. V.* Conf. *Gronov.* e Σατταγύται *Arch.*, Σατταγύδαι *Pass. Ask. Paris. A. B. Vind. Ald.*, in *Med.* Σατγαγύδαι, tum Δάδικαι *Arch.* f *Arch. M. Pass. Ask.*, vulgo νόμος ἑβδ. οὗτος· δὲ tamen non novit *Ask. Arch.* g *M. Vind. Arch. Pass. Ask.*, alii Ἀσσυρίης χώρης. h *M. Arch. Ask. Pass. Paris. A. B. Valla*, olim Ἐκβάτ. Vide I, 98.; mox Παραικανίων *Arch. V.*, Παρικ. *Pass. Ask.*, tum Ὀρθοκορυβάντων ora *Steph. Arch. Vind.* olim Παρυκανίων. i Παυσοὶ καὶ Παντιμαθεῖται καὶ *Arch.* k Βάκτρων μέχρι Λίγδων *Arch. V. Valla.* l *Ald. V. Arch. Paris. A.*, δωδέκ. *M. Ask. Pass.*, tum Πακτυκίης *Arch. V.* m Σαγαρτίων *Valla*, *Arch. V. Ald. Paris. A.*, in *M. Ask. Pass.* Σαργατίων· tum Σαραγγέων *Vind. Arch.*, qui posterior Θαμανέων καὶ Οὐτέων. Conf. *Steph.* in Θαμαναῖοι, haec citantem. olim Σαραγγαίων. n *Pass. Ask. Vind. Arch.*, Μέκων vulgo. o Τεσσαρεσκαιδέκατος marg. *Steph. Ask. Pass.* p *M. Pass. Ask.*, ἀπαγίνεον *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* quod aeque bonum: mox πεντεκαιδέκατος ora *Steph. Pass. Ask.* Quae sequuntur habet *Steph.* in Χορασμίη.

42. Ἐκεκοσμέατο] Mutari non debuerat. Sic L. I, 100. et IX, 30. ἐπί τε τάξις πλεῦνας ἐκεκοσμέατο, pro quo κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν VII, 212., fortasse ex scholio. Κεκοσμέατο est in *Arriani* Indicis p. 321. Praeoptavi quoque προσήϊε ob Ionicam speciem et verbi in Musis frequentiam. De pecuniae ex Moeridis lacu proventu II, 149. Cetera *Gronovius* optime expedivit.

44. Τὸ ἐγίνετο ἐκ τῶν ἰχθύων] In alio scriptore viderentur ista lectoris emblema: in *Herodoto* caute versandum est: vid. L. II, c. 149. *Diodor.* I, c. 52. τὴν ἐκ τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν ἰχθύων γινομένην πρόσοδον ἔδωκε (Rex AEgypti, atque AEgyptiorum ad exemplum Persa:) τῇ γυναικὶ πρὸς μύρα καὶ τὸν ἄλλον καλλωπισμόν· hinc ratio liquet exceptionis hoc in loco. VALCKEN.

49. Σατταγύδαι] Gentem non novi: nomen ita exaratum ex MSS. placuit; nam *Med.* et *Arch.* una in littera aberrarunt. *Aparytas* frustra quaerendo vestigavi. *Gandarii* et *Dadicae* recurrunt VII, 66., neque aliis sunt ignoti.

57. Παρικανίων] Ad eum modum *Steph.* in Παρικάνη et alii cum *Nostro* VII, 86. Sunt autem hi *Paricanii* ab illis diversi, qui AEthiopibus iunguntur C. 94. *Orthocorybantii* an *Orthocorybantes* rectius pingantur decernere haud valeo. Παυσίκαι, si *Is. Vossii* non fallit coniectura, Παισίκαι erunt. Eum vide ad *Melam* III, 5.

62. Μέχρι Αἰγλῶν] *Steph. Byz.* Αἴγηλοι, ἔθνος Μηδικόν· quam nationem eamdem atque *AEglorum* suspicabatur *Luc. Holstenius*, et ante eum *Ortelius*. ΛΙΓΔΩΝ, quomodo *Valla* et *Arch.*, et ΑΙΓΛΩΝ vocabulum idem: error est alterutra in scriptione, incertum qua. Habet L. VII, 72. Λιγύων in hac vicinia gentem, quae Λιγυέων et Λίγυες *Arch.* Eadem Λιβύες et Bactris contermina C. 86. eiusdem libri. Qua quidem in discordia, cum auxilii spes aliunde deficiat, ἐπέχειν consultum est.

66. Σαγαρτίων καὶ Σαραγγέων &c.] *Sagartii* memorantur a *Steph. Byz.*, *Ptolemaeo* et Nostro I, 125. VII, 85., tuenturque nomen suum. *Sarangae*, Σαράγγαι, Σαραγγέων VII, 67., unde Σαραγγαίων absurde finxerunt, quo lapsu voces Ἀθηναίων, Θηβαίων locum Ἀθηνέων, Θηβέων invaserunt. De *Mycis* nulla deinceps haesitatio: adstipulantur *Holstenio* et *Berkelio*, titulum nationis Ethnicographi praescripto instaurantibus, schedae veteres et VII, 68.

τος ἔτος. Παρικάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης, τετρακόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς ἕβδομος καὶ δέκατος ἔτος. [a] Ματιηνοῖσι, καὶ Σάσπειρσι, καὶ Ἀλαροδίοισι διηκόσια ἐπετέτακτο τάλαντα· νομὸς ὄγδοος καὶ δέκατος ἔτος. Μόσχοισι δὲ, καὶ Τιβαρηνοῖσι, καὶ Μάκρωσι, καὶ [b] Μοσυνοίκοισι, καὶ Μάρδοισι, τριηκόσια τάλαντα προείρητο· νομὸς εἴνατος καὶ δέκατος ἔτος. Ἰνδῶν δὲ πλῆθός τε πολλῷ πλεῖστόν ἐστι πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀνθρώπων, καὶ Φόρον ἀπαγίνεον πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος· νομὸς εἰκοστὸς ἔτος. Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον τὸ Βαβυλώνιον πρὸς τὸ [c] Εὐβοεικὸν συμβαλλεόμενον τάλαντον, εἶναι τεσσεράκοντα καὶ πεντακόσια καὶ εἰνακισχίλια τάλαντα· τὸ δὲ χρυσίον τρισκαιδεκαστάσιον [d] λογιζόμενον, τὸ ψῆγμα εὑρίσκεται ἐὸν Εὐβοεικῶν ταλάντων ὀγδώκοντα καὶ ἑξακοσίων καὶ τετρακισχιλίων· τούτων ὦν πάντων συντιθεμένων τὸ πλῆθος, Εὐβοεικὰ τάλαντα συνελέγετο ἐς τὸν ἐπέτειον Φόρον Δαρείῳ, μύρια καὶ τετρακισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἑξήκοντα· τὸ δ᾽ ἔτι τούτων ἔλασσον ἀπιεὶς, οὐ λέγω. Οὗτος Δαρείῳ [e] προσήιε Φόρος ἀπό τε τῆς Ἀσίης, καὶ τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν· [f] προϊόντος μέντοι τοῦ χρόνου, καὶ ἀπὸ νήσων προσήιε ἄλλος Φόρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίης [g] οἰκημένων· τοῦτον τὸν Φόρον θησαυρίζει ὁ βασιλεὺς τρόπῳ τοιῷδε· ἐς πίθους [h] κεραμίνους τήξας καταχέει· πλήσας δὲ τὸ ἄγγος, [i] περιαιρέει τὸν κέραμον· ἐπεὰν δὲ δεηθῇ χρημάτων, κατακόπτει τοσοῦτον ὅσου ἂν ἑκάστοτε δέηται. [k] Αὗται μέν νυν ἀρχαί τε ἦσαν, καὶ Φόρων ἐπιτάξιες· ἡ Περσὶς δὲ χώρη μούνη μοι οὐκ εἴρηται δασμοφόρος· ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώρην· οἵδε δὲ Φόρον μὲν οὐδένα ἐτάχθησαν Φέρειν, δῶρα δὲ [l] ἀγίνεον· Αἰθίοπες οἱ πρόσουροι Αἰγύπτῳ, τοὺς Καμβύσης ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς Μακροβίους Αἰθίοπας κατεστρέψατο· οἱ περί τε [m] Νύσην τὴν ἱρὴν κατοίκηνται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὁρτάς· οὗτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοισι, σπέρματι μὲν χρέωνται [n] τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ

ricanii et qui ex Aſia ſunt AEthiopes, quadringenta talenta: Septimadecima portio hæc. Matienis et Saſpiribus et Alarodiis ducenta iniuncta talenta erant: Duodevicesima portio hæc. Moſchis et Tibarenis et Macronibus et Moſynœcis et Mardis trecenta talenta præcepta erant: Undevicesima hæc portio. Indi, ut ſunt multitudine multo numeroſiſſimi inter omnes quos novimus mortales, ita tributum ad omnes ceteros afferebant trecenta ſexaginta talenta auri ramentorum: Viceſima portio hæc. Quod 95
ſi Babylonica pecunia ad talentum Euboicum redigatur, fiunt novies millena quingenaque et quadraginta talenta. Aurum vero ſi tredecies multiplicatum computetur ad argentum, ramentum reperitur ad rationem Euboicam eſſe quatuor millia talentorum ſexcentaque et octoginta. Quibus in unum contractis, Euboica talenta colligebantur in ſummam annui tributi a Dario, quatuordecim millia quingenta et ſexaginta. Minorem his ſummam omittens non refero. Hoc tributum Dario ex Aſia ob- 96
veniebat, et ex Africae paucis locis: ceterum procedente tempore et ab inſulis obvenit aliud tributum, et ab iis qui Europam Theſſalia tenus incolunt. Id tributum rex hunc ad modum in theſauris reponit. Liquefactum in fictiles fidelias defundit: expleta autem fidelia ſubinde teſtam aufert: ex eoque, quoties pecunia indiget, tantum decidit quantum uſus poſtulat. At- 97
que hæ quidem provinciæ erant ac tributorum taxationes. Sola autem regio Perſis tributaria a me dicta non eſt, quod immunem regionem Perſæ colunt. Iſti autem ad ferendum ullum tributum non adigebantur, ſed dona portabant. AEthiopes AEgypto contermini, quos Cambyſes in expeditione contra Macrobios AEthiopes ſumpta ſubegit; quique ſacram Nyſam incolunt, et Baccho dies feſtos agunt; iſti AEthiopes eorumque

a *Ask. Arch. Vind.*, Μαντιηνοῖσι *M. Paſſ. Ald.*, tum Σάσπειρσι *Vall. Arch.* recte; in Edd. Σαρπειροῖσι. Σάρπειρσι *Vind. Paſſ.*, Ἀλαροδίους habet hinc *Steph. Byz.* *b* Μοσσυν. *Ask.*, mox Μάρσυσι ora *Steph.*, Μαρσοῖσι *Arch. Paſſ. Ask. Vind.* *c* Εὐβοϊκὸν *Arch. Ask.* et ſtatim eadem forma, tum mox γίνεται ὀγδώκοντα καὶ ὀκτακόσια καὶ *Arch.* ita tamen, ut ὀγδώκοντα et ὀκτακόσια ſint in raſura: ad marginem literae ΘΩΠ numerales. *d* Deſit *Arch.* *e* Προσήιε id. et ἀπὸ τῆς τε et *Ask.* *f* Προσιόντος id. *g* *M. Paſſ. Arch. Ask.*, οἰκεομένων vulgo. *h* *M. Arch. Paſſ. Ask. Vind.*, κεραμέους *Ald. Paris. B.*, tum κατεγχέει. *Vind.* haud abſurde. Paullo ſupra ὁ βασιλ. *Arch.*, aliis ὁ abeſt. *i* Καὶ περιαιρέσας *Arch.* δὲ ſtatim omittens. *k* *Ald. V. Arch.*, deſit νυν *M. Paſſ.* *l* *Arch. V. Ald. Paſſ. Paris. A. B.*, ἀγίεον *Med.*, ridicule. *m* *Paſſ. Arch. Vind. Valla*, in aliis Νίσσην, male. Vid. ſupra L. II, 146. *n* Τούτῳ τῷ οἱ Καλλιστίαι *Arch. V. Valla* et mox κεκτ. κατάγεα.

78. Ματιηνοῖσι] Adſolent ad hoc vocabulum et *Saſpires*, tanquam ad ſcopulum offendere ſcribae. Vide L. I. C. 189. et C. 110. Μοσσύνοικοι *Ask.* et L. VII, 78. Codd. plurium, haud male. Μόσσυνες gentili dialecto turres, quas quoniam incolebant, inde nomen in *Diodori* L. XIV, 30. Μάρδοισι ex *Is. Voſſii* ad *Melam* L. I. C. 2. correctione Μαρσοῖ. Certe Μᾶρες ap. *Stephanum* Moſſynoecorum perhibentur vicini, ſuntque infra L. VII, 79., nec longe ab illa viri docti divinatione MSS. diſtant.

89. Τρισκαιδεκαστάσιον] Auri ad argentum ratio varia pro minore et maiore eius abundantia. Quae hic τρισκαιδεκάσιος, ea aetate *Platonis* in Hipparch. p. 231. D. *duodecupla* ſive δυωδεκαστάσιος. *Menandri* Comici aevo *decupla* δεκαπλάσιος ap. *Polluc.* IX, 76. Adtigit hanc rem *Car. Arbuthnotius* Tabul. Antiq. Numm. C. 6. Eſt quoque in comparatione talenti Babylonici et Euboici, et utriusque inter ſe iuſta proportione anceps diſputatio et difficilis, iam olim ab egregio viro *Guil. Budaeo* de Aſſe L. IV, p. 87. prudenter inſtituta et nuper a Cl. *de la Barre* Hiſtor. Acad. Inſcript. T. VI. p. 355. docte iterata.

7. Δῶρα δὲ ἀγίνεον] Futile ἀγίεον ſuperſtitioſae *Florentini* Codicis admirationi, oculos clariſſimi viri nimium praeſtinguenti, debetur. Nolo factum traducere, miror tamen, cum toties totiesque ἀγινέειν et ἀπαγινέειν in hac tributi deſcriptione deponantur. Sequentia exſcripſit *Euſtath.* ad Odyſſ. p. 1386, 8.

12. Σπέρματι μὲν χρέωνται] Paucis, ut ſolet ὁ πάνυ, lectionis vulgatae monſtravit abſurditatem in Diſſ. *Herod.* p. 174, 175. monuitque conſuetudinem reſpici memoratam c. 38., qua ſolebant τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι, pro σπέρματι docte corrigens ἔργματι· cogitanti mihi, Η ſaepius in Π mutatum a librariis, venerat in mentem σήματι (id eſt τάφῳ) μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ, τῷ καὶ οἱ Καλατίαι Ἰνδοί, οἰκήματα δὲ ἔκτηνται κατάγαια. Potuit utraque domus ſimul commode memorari. Vid. *Diodor.* T. I, p. 60, v. 69. Mos ipſe vix alibi narratur, ubi hac in re diſſimillimae variarum gentium recenſentur conſuetudines *Nicolao Damaſceno Stobaei*, *Diodoro Sic.*, *Plutarcho*, *Ciceroni*, ceterisque; quo ſcilicet hi Indi atque AEthiopes ſecundum *Herodotum viva* parentum ſuorum erant *ſepulcra*, quorum illi cadavera viſceribus ſuis ingeſta condebant, et ἔμψυχοι τάφοι dici poſſent Γοργιάζοντι· vid. erudita collectanea *Th. Gatakeri* ad *M. Antonin.* IV, 21. et *Iac. Tollius* ad *Longin.* III, 6. Ad hanc conſuetudinem accedebat prope illa Maſſagetarum ap. *Herod.* L. I, c. ult. atque hinc *Anonymo* memorata, cuius diſſertationibus inter Pythagoreorum reliquias locum non dederim, p. 713. Μασσαγέται τὰς γονέας (non quosvis:) κατακόψαντες κατέσθοντι, καὶ τάφος

rumque finitimi; eodem quo Indi Calantiæ semine utuntur, subterraneasque habent domos: horum utrique tertio quoque anno portabant, portantque ad meam usque memoriam, binos chœnicas auri non igniti, et ducentas trabes ebeni, et quinque AEthiopes pueros, et viginti grandes elephanti dentes. Colchi quoque ad donationem ipsi ordinabant, eorumque finitimi ad montem usque Caucasum. Ad hunc enim montem imperitatur a Persis, nam qui ad aquilonem Caucasi habitant, eorum iam nulli Persas curant. Isti igitur dona sibi imperata, etiam ad meam usque ætatem, quinto quoque anno afferebant, centum pueros, totidemque virgines. Afferebant et Arabes mille quotannis talenta thuris. Hæc quidem isti dona, præ-
98ter tributum, regi portabant. Sed Indi id aurum tam multum, unde ramenta, quæ dixi, regi afferunt, hac ratione comparant. Indicæ regionis id quod ad solem orientem vergit, sabulosum est, nam ex illis quos scimus, de quibus aliquid pro certo narratur, primi sunt hominum in Asia ad auroram et solis ortum habitantes Indi. INDORUM enim tractus qui auroram spectat, propter arenam vastus est. Eorum autem complures sunt gentes, atque eæ lingua inter se dissonæ: et eorum alii sunt dediti rei pecuariæ, alii non: item alii in paludibus fluvii habitant, crudis victitantes piscibus, quos aggressi ex arundineis navigiis captant. Singula autem navigia e singulis arundinis genubus fiunt. Isti quidem ex Indis gerunt vestem e libro; quam ubi e flumine messuerunt phleum contuderuntque, plectentes in modum storeæ, tanquam thoracem induunt.
99Alii Indorum, ad istorum auroram habitantes

οἱ Καλαντίαι Ἰνδοί· οἰκήματα δὲ ἔκτηνται κατάγαια· οὗτοι συναμφότεροι διὰ τρίτου ἔτεος ἀγίνεον, ἀγινέουσι δὲ καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ, δύο χοίνικας ἀπύρου χρυσίου, καὶ διηκοσίας [a] φάλαγγας ἐβένου, καὶ πέντε παῖδας Αἰθίοπας, καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι. Κόλχοι [b] δ' ἐτάξαντο ἐς τὴν δωρεὴν, καὶ οἱ προσεχέες μέχρι τοῦ [c] Καυκάσιος οὔ- 199
ρεος· ἐς τοῦτο γὰρ τὸ οὖρος ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται· τὰ δὲ πρὸς βορὴν ἄνεμον τοῦ Καυκάσιος, Περσέων οὐδὲν ἔτι φροντίζει· οὗτοι ὦν δῶρα τὰ ἐτάξαντο, ἔτι καὶ ἐς [d] ἐμὲ διὰ πεντετηρίδος ἀγίνεον, ἑκατὸν παῖδας, καὶ ἑκατὸν παρθένους. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον λιβανωτοῦ ἀνὰ πᾶν ἔτος· ταῦτα [e] μὲν οὗτοι δῶρα πάρεξ τοῦ φόρου βασιλέϊ ἐκόμιζον. Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν πολλὸν οἱ Ἰνδοὶ, [f] ἀπ' οὗ τὸ ψῆγμα τῷ βασιλέϊ τὸ εἰρημένον κομίζουσι, τρόπῳ [g] τοιῷδε κτέωνται· ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρης [h] τὸ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ψάμμος· τῶν γὰρ ἡμεῖς ἴδμεν, [i] τῶν καὶ πέρι ἀτρεκές τι λέγεται, πρῶτοι πρὸς ἠῶ καὶ ἡλίου ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ [k] Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰνδῶν γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ἐρημίη ἐστὶ, διὰ τὴν ψάμμον· ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὁμόφωνα σφίσι· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νομάδες εἰσὶ, οἱ δὲ, οὔ· οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἕλεσι οἰκέουσι τοῦ ποταμοῦ· καὶ ἰχθύας σιτέονται ὠμοὺς, τοὺς αἱρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὁρμεώμενοι· [l] καλάμου δὲ ἓν γόνυ πλοῖον ἕκαστον ποιέεται· οὗτοι μὲν δὴ τῶν Ἰνδῶν φορέουσι ἐσθῆτά τε [m] φλοΐνην· [n] ἣν ἐπεὰν ἐκ τοῦ ποταμοῦ φλοῦν ἀμήσωσι, καὶ κόψωσι, τὸ ἐνθεῦτεν φορμοῦ τρόπον καταπλέξαντες, ὡς θώρηκα ἐνδυνέουσι. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἠῶ οἰκέοντες τούτων, [o] νομάδες

a Citat *Eustath.* in *Hom.* p. 469, 21. et *Plinius* Hist. N. XII, 4. ἐβέννου scribit *Pass.* b *Arch. Vind.*, olim ἐτάξαν οἱ ἐς. c Καυκάσοιο *Arch. V.* d *V. Arch. Pass. Ask.*, in *Ald. M.* ἐμεῦ. Quae sequuntur habet *Eustath.* in *Dionys.* v. 933. e *M. Ask. V. Arch. Pass.*, alii cum *Ald.* μὲν ὦν. f Ἀπ' ὧν *Arch.*, mox κομίζουσι non habent *M. Pass. Ask.* g Τοιῷδε δεκτῶνται *M.*, τοιῷ δεκτῶνται *Ask. Pass.*, cum quibus consentiunt, τοιῷδε tamen pingentes, *V.* et *Arch.*, κτέωνται *Ald.* et alii, melius. h Τὰ *Arch.* i *Paris. A. B. Arch. V. Ald.*, καὶ non legit *Med. Ask.* k *Arch. Ald. V. Paris. A. B. Valla*, ex Scriptoris more: Ἀσίῃ. Ἰνδῶν *M. Pass. Ask.* l *Eustath.* ad Perieges. v. 1107. excerpsit, et *Plinius* H. N. XII, 17. m Φλοΐνην *V. Arch.* Vid. *Polluc.* VII, 76. X, 178. n *M. V. Ask. Arch. Pass.*, ἣν ἐπεὰν *Ald. Paris. A. B.* Praeterea ἀμήσωνται *Arch. Vind.* o Μονάδες *Arch.* Mox ὠμῶν omittens.

φος κάλλιστος δοκεῖ ἧμεν ἐν τοῖς τέκνοις τεθάφθαι *in liberorum visceribus conditum esse, honestissimum videtur sepulcrum.* Conf. *Herod.* III, 99. VALCKEN.

12. *Σπέρματι μὲν χρέωνται* &c.] Superius C. 38. *Καλατίαι*, veriore titulo. Quod autem hic de *semine*, *σπέρματι*, quo eodem AEthiopes et Indi Calatiae utebantur, expediri non potest. Nusquam quidquam Scriptor illo de semine. Contra prodit, Indos istos *τοὺς γονέας κατεσθίειν*, *parentes suos vorare.* Idem hi AEthiopes, uti verba requirunt, si factitarint, *σπέρματι* insinuata est penitissime labes, nec melius leniusve, nisi erro, detergenda, quam *ἔργματι μὲν* — *eodem facinore defunguntur*, *quo Indi Calatiae*, scribendo. Ita secum non pugnabit *Herodotus* et sermo procedet recte. *Ἔργματα καλὰ* sunt in *Perictionae* fragmento ap. *Stobaeum* p. 487. *Euripides* Orest. v. 160. *Ὦ μέλεος, ἐχθίστων θεόθεν* ἘΡΓΜΑΤΩΝ.

16. *Καὶ διηκοσίας φάλαγγας ἐβένου*] *Plinius* hoc ex loco *in tributi vicem regibus Persidis e materie eius*, ebeni, *CENTENAS phalangas tertio quoque anno pensitasse AEthiopas*; quibus, nisi memoriae ludibrium debuerit, longe minorem phalangarum se numerum invenisse, declarat. Idem L. VIII, 3. *quae Iuba cornua appellat*, *Herodotus tanto antiquior*, *et consuetudo melius*, *DENTES.* Conf. ad *Diodori* L. II, 19. statim *Κόλχοι δ' ἐτάξαντο ἐς* ——, *Colchi ipsi ad donationem ordinarunt*, ex scriptis. Fert ita mos in ultronea tributi et donorum collatione. Ipse post pauca *οὗτοι ὦν δῶρα τὰ ἐτάξαντο.* et C. 13. *καὶ φόρον τε ἐτάξαντο.* Rursus L. IV, 35. *ἀντὶ τοῦ ὠκυτόκου τὸν ἐτάξαντο φόρον·* tum C. 165. eiusdem Melpomenes.

19. *Τοῦ Καυκάσιος*] Agnoscit, *Steph. Byz.*, alioqui *Καύκασος* mons ille aut *Καυκάσιος* L. I, 203. Quod ex *Aldo* venerat *ἐς ἐμεῦ*, bene L. I, 66., ubi idem olim, decurtarat *H. Steph.*, hic praetervidit. *Ἐς ἐμὲ* genius sermonis flagitat, et usus L. IV, 125. V, 45. &c.

26. *Πάρεξ τοῦ φόρου*] Arabes *ἀτελέες* sive a tributo erant inmunes Cap. 91. Par et memoratarum paullo ante nationum conditio. Dona ferebant ultro, nullum tributum. Consequens est, ut *πάρεξ τοῦ φόρου* eas non spectet, sed descriptum aliis et imperatum tributum. Geminum dabit C. 117. Iam *κομίζουσι*, cui in *Med.* et sequacibus locus negatur, exsulare potest, *Gronovio* probe admonente: satis autem est *τοιῷδε κτέωνται.*

38. *Ἐκ πλοίων καλαμίνων ὁρμεώμενοι*] Displicuit semper ultimum vocabulum: nam quid? insiliebantne ex navigiis Indi in pisces magno inpetu, ut manibus deprehensos raperent? Id dicendum, si vulgato vigor adsit. Coniiciebam *ὁρμευόμενοι*. Apud *Hesych.* *Ὁρμευτὴς* est *ἁλιεὺς*, hamo pisces captans, formatus utique ex *ὁρμεύω*. Video nunc simile in opinionem Cl. *Pavii* venisse, scribentis *ὁρμιώμενοι*, ex *ὁρμιᾶ*, sive *linea hamoque*, unde *ὁρμιάομαι*. Foret sane alterutrum ad sententiam utile, Indosque ex navigiis hamo piscibus exhiberet insidiantes. At deest verbo auctoritatis usus, favet analogia. Pro vulgato *Abreschius* ad Thucyd. p. 297. Naves ex arundinis in India internodiis non neglexit *Diodor.* II, 17.

40. *Ἐσθῆτά τε φλοΐνην*] *Ex libro* vir Cl., spreto Salmasiano *ex phleo*, quod verius multo. Atticis *φλέως*, Ionibus *φλοῦς* herba palustris, scirpi instar, auctore *Polluce* X, 178. *Ἐσθὴς φλοΐνη* scirpea sive ex phleo, etiam *Pausan.* L. VIII, 22. p. 641. Conf. ad *Solin.* p. 702. et *B. a Stapel* in *Theophr.* L. IV. H. Plant. p. 463. Articulum *ἣν* ultima praecedentis syllaba in Codd. quibusdam devoravit, quae crebra omissionum caussa.

45. Πα-

δές εἰσὶ, κρεῶν ἔδεσταὶ ὠμῶν· καλέονται δὲ Παδαῖοι· [a] νόμοισι δὲ τοιοίσιδε λέγονται χρᾶσθαι· ὃς ἂν κάμῃ τῶν ἀστῶν, [b] ἤν τε ἀνὴρ, ἤν τε γυνὴ, τὸν μὲν ἄνδρα ἄνδρες οἱ μάλιστά οἱ ὁμιλέοντες κτείνουσι, φάμενοι αὐτὸν, τηκόμενον τῇ νούσῳ, τὰ κρέα σφίσι [c] διαφθείρεσθαι· ὁ δὲ, ἀπαρνεόμενός ἐστι μὴ μὲν νοσέειν· οἱ δὲ, οὐ συγγινωσκόμενοι, [d] ἀποκτείναντες κατευωχέονται· [e] ἢν δὲ γυνὴ κάμῃ, ὡσαύτως αἱ ἐπιχρεώμεναι μάλιστα γυναῖκες ταυτὰ τοῖσι ἀνδράσι ποιεῦσι· τὸν γὰρ δὴ ἐς γῆρας [f] ἀπικόμενον θύσαντες, κατευωχέονται· [g] ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοί τινες αὐτέων ἀπικνέονται· πρὸ γὰρ [h] τοῦ τὸν ἐς νοῦσον πάντα πίπτοντα κτείνουσι. Ἑτέρων δέ ἐστι Ἰνδῶν ὅδε ἄλλος τρόπος· οὔτε κτείνουσι οὐδὲν, ἔμψυχον, [i] οὔτε τι σπείρουσι, οὔτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτῆσθαι· ποιηφαγέουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσί ἐστι ὅσον κέγχρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι, αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον· τὸ συλλέγοντες, [k] αὐτῇ κάλυκι ἕψουσί τε καὶ σιτέονται· ὃς δ' ἂν ἐς νοῦσον αὐτέων πέσῃ, ἐλθὼν ἐς
200 τὴν ἔρημον κέεται· φροντίζει δὲ οὐδεὶς οὔτ' ἀποθανόντος, οὔτε κάμνοντος. Μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰνδῶν τῶν κατέλεξα πάντων, ἐμφανής ἐστι, κατάπερ τῶν προβάτων, καὶ τὸ χρῶμα φορέουσι ὅμοιον πάντες καὶ παραπλήσιον Αἰθίοψι· ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπίενται ἐς τὰς γυναῖκας, οὐ, κατάπερ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐστὶ λευκὴ, ἀλλὰ μέλαινα, κατάπερ τὸ χρῶμα· τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπίενται θορήν· οὗτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἑκαστέρω τῶν Περσέων οἰκέουσι, καὶ πρὸς νότου ἀνέμου· καὶ Δαρείου βασιλῆος οὐδαμὰ ὑπήκουσαν. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρῳ τε πόλι καὶ τῇ Πακτυϊκῇ χώρῃ εἰσὶ [l] πρόσουροι, πρὸς ἄρκτου τε καὶ [m] βορέω ἀνέμου κατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἳ Βακ-

tes ſunt pecuarii, carnibus crudis veſcentes, nomine Padæi, qui talibus uti moribus narrantur: Quicunque civium ſeu vir ſeu fæmina ægrotat, virum quidem ſui maxime familiares interimunt; quod dicant illum morbo tabeſcentem, carnes ipsis corrumpere: et licet ſe neget ille ægrotare, nihilominus isti non ignoſcentes necant eum, epulanturque. Mulier vero ſi ægrotet, ſuæ maxime necesſariæ fæminæ, idem quod viri faciunt. Qui enim ad ſenium pervenit, eo mactato paſcuntur. Sed in huius rationem non multi eorum perveniunt; nam ante id unumque, qui in morbum incidit, necant. Est aliorum Indorum hæc diverſa con- 100
ſuetudo, ut nihil animatum interimant, utque ninil ſerant, nec domos posſidendas existiment, atque herba victitent. Estque eis quoddam milii inſtar magnitudine, ſua ſponte naſcens e terra, ſuo in calyce: quod cum ipso calyce lectum coquunt, eduntque. Eorum quisquis in morbum incidit, is in locum deſertum pergit, ibique decumbit, eius vel defuncti vel decumbentis curam gerente nemine. Horum omnium quos recen- 101
ſui Indorum coitus in propatulo est, ſicut pecorum: color ſimilis ac proximus AEthiopico, genitura quam in mulieres emittunt, non alba, quemadmodum ceterorum hominum, ſed atra, ut color corporis: quale virus AEthiopes quoque emittunt. Hi Indi longius a Perſis abſunt, et ventum auſtrum verſus: eoque Dario neutiquam obtemperaverunt. Alii vero Indorum Caſpa- 102
tyro urbi et Pactyicæ regioni contermini ſunt, verſus ſeptentrionem et ventum aquilonem habitantes aliorum Indorum, qui proximam

a Νομαίοισι ora *Steph.* τοιοίσιδε *Arch.* vulgo τοισῖσδε. Vide II, 37. *b* Ἢν τε γ. ἤν τε ἀν. *Arch. V. Paſſ. Ask. c M. Ask. Paſſ.*, διαφθείρειν *V. Arch. Paris. A. B.* cum *Aldo*, mox ἀπαρνός ἐστι ora *Steph. V. Arch.*, qui poſterior μὴ νοσέειν. Corrigunt docti viri μὴ μὴν, contra *Herodoti* adſuetudinem. *d M. V. Arch. Paſſ. Ask.* olim ἀποκτείνοντες. *e* Ἢ δὲ ἂν γυνὴ marg. *Steph. V. Arch. Ask. f* Ἀπικνεόμενον *V. Arch. g M. Arch. V. Paſſ. Ask.*, olim ex *Ald.* et *Paris. A. B.* ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου. Conf. *Gronovium. h* Τούτου τὸν *Arch. V.* Statim ὅδε ἄλλος *Ald. Arch. V. Paſſ.*, vulgo erat ὅτε ἄλλ., prave. *i Med. Paſſ. Ask.*, ceteri cum *Aldo* illud τι non norunt. *k* Solus *Arch.* ſed vere. Vide II, 46. alii αὐτῇ τῇ καλ. *l* Πρόσοικοι *Arch. V. m Arch. V. M. Paſſ. Ask.*, olim βορέου, tum *Arch.* κατοικ. τῶν ἄλλων. Vulgo καὶ τῶν et Βακτροίσι *Arch.*

45. Παδαῖοι] *Broukhuſius* aliique dudum viderunt, huc reſpexisſe *Tibullum* IV, I, 144. *Impia nec ſaevis celebrans convivia menſis, Ultima vicinus Phoebo tenet Arva Padaeus.* Gentis nomen, auctoritate *Tibulli* ſatis munitum, reſtituendum videtur *Nicolao Damaſc.* ap. Stob. p. 105, 31. hinc in Excerptis *N. Cragii* et *H. Valeſii* p. 514. ſimiliter ſcriptum: ἐν Παιδαλίοις Ἰνδικῷ ἔθνει οὐχ ὁ θύων, ἀλλ' ὁ συνετώτατος τῶν παρόντων κατάρχεται τῶν ἱερῶν· αἰτεῖται δ' ἀεὶ παρὰ θεῶν οὐδὲν ἄλλο πλὴν δικαιοσύνης. Corrigebam ἐν Παδαίοις· nam inhumana gentis conſuetudo nihil impedit, quominus ſolam a Diis *virtutem*, ſive *iuſtitiam*, expetendam esſe cenſuerint. VALCKEN.

45. Καλέονται δὲ Παδαῖοι] Haeſitat *Cl. Salmaſius* an forſan Πανδαῖοι *Pandaei* ſit legendum ad *Solin.* p. 700., quaſi a *Pandaea*, Herculis F., de qua *Arrian.* Indic. C. 9., genus duxerint. Sed de gentis nomine nihil dubitandum. *Tibullus*, quod vir ſummus fatetur, hinc L. IV, I, 145.

Impia nec ſaevis celebrans convivia menſis
Ultima vicinus Phoebo tenet arva Padaeus.

ubi *Pandaeus* metri modulum depravabit. Quod et *Cellarium* V. Cl. Geogr. Ant. L. III, 23. p. 872. obſervasſe conperior. Νομαίοισι ex *Steph.* marg. Herodoteum dictionis colorem oſtentare, norunt omnes. Unde accesſerit, ignoro.

50. Μὴ μὲν νοσέειν] Hic forte legendum ſuſpicabatur vir Clar. μὴ μὴν, vereor ut uſpiam illud inveniatur in talibus: ἦ μὴν in iurandis frequentat et *Herod.* Quod hoc uno loco *R.* dimiſit intactum, ſaepe ſollicitavit, velut in his II, c. 179. χρῆν ὀμόσαι, μὴ μὲν ἑκόντα ἐλθεῖν· III, c. 66. ἔξαρνος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν· V, c. 106. θεοὺς ἐπόμνυμι μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι. Sana nunc videbuntur, quae ſuis ſingula locis cenſebantur vitioſa: amat hanc etiam voculam μὲν traiicere in alium locum *Herodotus*. VALCKEN.

58. Κτείνουσι οὐδὲν ἔμψυχον] Gentis Indicae nomen praebet *Nicol. Damaſc. Stob.* p. 66, 38. Ἀρίτονοι τῶν ἐμψύχων οὐδὲν ἀποκτείνουσι· τὰ δὲ κεράμεα τῶν χρηστηρίων ἐν χρυσοῖς ἐλύτροις φυλάττουσι· *Nic. Cragii*, *Conr. Geſnerum* ſequuti, corrigit errorem *Henr. Vales.* in Exc. *Peireſc.* p. 74. et τὰ κεράμεα τῶν χρηστηρίων, (aliis dicta τῶν σκευῶν τὰ κεράμεα,) recte interpretatur: conf. *I. G. Graevius* in *Heſiodi* Ἔ. κ. Ἡ. vs. 402. dudum ante *Vales. Nicolai* locum iam explicuerat *Caſaub.* in *Athen.* p. 20. vid. *Leopardus* Em. XIII, c. 6. VALCKEN.

70. Ἀλλὰ μέλαινα, κατάπερ τὸ χρῶμα] *Ariſtoteles* hanc asſertionem falſi, neque ſine ratione, coarguit H. Anim. III, 22. p. 82. et Generat. Animal II, 2. p. 207. Cauſſa Indorum AEthiopumque nigredinis *Oneſicritum* et *Theodecten* ſollicitos habuit ap. *Strabonem* XV, p. 1019., non inſulſe decernentem, in utero κατὰ σπερματικὴν διάθεσιν tales fieri, quales ſunt, qui genuerunt. Sed haec erudite Cl. *Bern. Sigeſ. Albinus* Disſert. de Colore AEthiop. p. 10.

76. Κατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν] Copula nexum et ſeriem ſermonis conturbabat: ſcripsisſe, *Corn. de Pauw* coniectura est, κατοικημένοι μετὰ τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ —— *habitantes cum aliis Indis, qui Bactriorum more vivunt*, nam Indos, aurum colligentes, ex istis fuisſe, qui Bactriorum moribus utebantur. Atque haec tolerari utcunque potuerant, ni καὶ, fide MS., bonam eiurasſet copiam. Πρὸς ἄρκτου — κατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ — *Verſus ſeptemtrionem — incolentes aliorum Indorum, qui* &c. Tale IV, 7. πρὸς βορῆν — ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης, *ad boream eorum, qui ſuperioris regionis incolae ſunt.* Caſpatyro Κασπάπυρος *Steph. Byz.*, opportunior opera L. IV, 44. veniet.

78. Εἰσὶ

mam Bactrianis vitam degunt; hi et pu-
gnacissimi in eis sunt, et qui ad aurum
mittuntur, hi sunt. Circa hanc enim pla-
gam vasta sunt propter arenam loca, in ea
igitur solitudine arenosa formicæ gignuntur,
canum quidem magnitudine minores, vul-
pium vero maiores. Earum quippe nonnul-
læ et apud regem Persarum visuntur, hinc
venatu captæ. Hæ formicæ in faciendis sub
terra domiciliis egerunt arenam, ut apud
Græcos formicæ, atque eodem modo, ipsa
etiam specie corporis simillima. Ea autem
quæ egeritur arena, aurea est: ad quam
in desertum mittuntur Indi; ternis singuli
camelis iunctis, ut utrinque funales mares
trahant, femina in medio, in quam ipsi
ascendunt: data opera ut a recentissimis
fetibus abstractas iungant. Etenim istæ a-
pud eos cameli nihilo sunt minori pernici-
tate quam equi, separatim vero ad feren-
103 da onera multo valentiores. Qualem autem
habeat camelus speciem, Græcis, utpote
scientibus, non conscribo: sed quod de
eo animali nescitur, id dicam. Camelus in
posterioribus cruribus gerit quatuor femora,
et totidem genua, et veretra per posterio-
104 ra crura caudam versus spectantia. Hunc
in modum iunctis camelis, Indi ad aurum
tendunt dinumerate, ut quum ferventissi-
mi fuerint æstus, sint in rapina; siquidem
præ æstu formicæ sub terra se occultas te-
nent. Est autem illis hominibus sol arden-
tissimus matutinus, non quemadmodum a-
liis meridie, eousque capitibus imminens
dum tempus est a foro discedendi: per
quod spatium multo magis urit quam meri-
dianus Græciam, adeo ut dicantur illi tum
in aqua se madefacere. Meridies vero fere
Indos urit peræque atque alios homines: de-
clinante meridie, talis est illic sol qualis
alibi matutinus: ac deinceps magis ac ma-
gis frigescens, dum ad occasum perveniens
105 præcipue friget. Vbi ad locum Indi perve-
nere, culeis quos attulere, arena comple-
tis, quamprimum retro se recipiunt. Protinus

Βακτρίοισι παραπλησίην ἔχουσι δίαιταν· οὗτοι καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν· [a] καὶ ἐπὶ τὸν χρυσὸν στελλόμενοι εἰσὶ οὗτοι· κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστι [b] ἐρημίη διὰ τὴν ψάμμον· ἐν δὴ ὦν τῇ ἐρημίῃ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσσονα, [c] ἀλωπέκεων δὲ μέζονα· εἰσὶ γὰρ [d] αὐτέων καὶ παρὰ βασιλέϊ τῶν Περσέων, ἐνθεῦτεν θηρευθέντες· οὗτοι ὦν οἱ μύρμηκες ποιεύμενοι [e] οἴκησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον κατάπερ οἱ ἐν τοῖσι Ἕλλησι μύρμηκες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον· εἰσὶ δὲ καὶ εἶδος [f] ὁμοιότατοι αὐτοί· ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῖτις· ἐπὶ δὴ ταύτην τὴν ψάμμον στέλλονται ἐς τὴν ἔρημον οἱ Ἰνδοὶ, ζευξάμενος ἕκαστος καμήλους τρεῖς, [g] σειρηφόρον μὲν ἑκατέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν, [h] θήλεαν δὲ, ἐς μέσον· ἐπὶ ταύτην δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐπιτηδεύσας ὅκως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων [i] ἀποσπάσας ζεύξῃ· αἱ γάρ σφι κάμηλοι ἵππων οὐκ ἥσσονες ἐς ταχυτῆτά εἰσι· χωρὶς δὲ, ἄχθεα δυνατώτεραι [k] πολλὸν φέρειν. Τὸ μὲν δὴ εἶδος ὁκοῖόν τι ἔχει ἡ κάμηλος, ἐπισταμένοισι τοῖσι Ἕλλησι [l] οὐ συγγράφω· τὸ δὲ μὴ ἐπιστέαται αὐτῆς, τοῦτο φράσω· κάμηλος ἐν τοῖσι ὀπισθίοισι σκέλεσι ἔχει τέσσερας μηροὺς, καὶ γούνατα τέσσερα· τὰ δὲ αἰδοῖα, διὰ τῶν ὀπισθίων σκελέων, πρὸς τὴν οὐρὴν τετραμμένα· Οἱ δὲ δὴ Ἰνδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ καὶ ζεύξει τοιαύτῃ χρεώμενοι, ἐλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν λελογισμένως, [m] ὅκως ἂν καυμάτων τῶν θερμοτάτων ἐόντων ἔσονται ἐν τῇ ἁρπαγῇ· ὑπὸ γὰρ τοῦ καύματος οἱ μύρμηκες ἀφανέες γίνονται [n] ὑπὸ γῆν· θερμότατος δέ ἐστι ὁ ἥλιος τούτοισι τοῖσι ἀνθρώποισι τὸ ἑωθινόν· οὐ κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι [o] μεσαμβρίης, ἀλλ' ὑπερτείλας μέχρις οὗ ἀγορῆς διαλύσιος· [p] τοῦτον δὲ τὸν χρόνον καίει πολλῷ μᾶλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ τὴν Ἑλλάδα· οὕτως ὥστ' ἐν ὕδατι λόγος αὐτούς ἐστι βρέχεσθαι τηνικαῦτα· μεσοῦσα δὴ ἡ ἡμέρη, σχεδὸν παραπλησίως καίει τούς τε ἄλλους ἀνθρώπους καὶ 201 τοὺς Ἰνδούς· [q] ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρίης, γίνεταί σφι ὁ ἥλιος κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι [r] ὁ ἑωθινός· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἐπιὼν ἔτι μᾶλλον ψύχει, ἐς ὃ ἐπὶ δυσμῇσι ἐὼν, καὶ τὸ κάρτα ψύχει. Ἐπεὰν δὲ ἔλθωσι ἐς τὸν χῶρον οἱ Ἰνδοὶ, ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦτα τῆς ψάμμου, τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι ὀπίσω· αὐ-

a M. Pass. Ask., καὶ οἱ reliqui. *b* Ἐρήμη et statim *Arch.*, ἐρήμῳ *V.* *c M. Pass. Ask.*, olim ἀλωπέκων. *d* Iidem cum *Arch. V.* sed αὐτῶν, alii γὰρ ἐξ αὐτέων. *e* Οἴκημα *Arch. V.* et ἀναφέρουσι ψαμ. *f M. Pass. Ask.*, in aliis ὁμοιότατοι οὗτοι, quod pronomen non legunt *Arch. V.* *g M. Arch. Pass. Ask. V.*, vulgo σειροφόρον. *h Arch. V.* bene. Conf. superius C. 85.; θήλειαν *Pass. Ask.*, alii θήλεα ut *Ald.* et *Edd.* *i* Abest *Arch.* *k M. Arch. V. Ask. Pass.*, olim ex *Ald.* πολλῷ. *l* Iidem omnes, οὐ γράφω *Ald.* &c. Quae succedunt, hinc se derivasse *AElian.* de Anim. x, 3. fatetur. *m* Ὅπως αὐτῶν θερμοτάτων ἐόντων *Arch. V.* *n* Ὑπὸ τὴν γῆν *Vind.* *o* Μεσημβρ. id. *Arch. Pass. Ask.* *p* Τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ora *Steph.* Mox τὴν Ἑλλάδα οὕτως· ὥστ' ἐν non male distinguit *Aldo* praeeunte Cl. *Abresch.* *q Pass.* recte. Sic. C. 114. alii ἀποκλινομ. *r* Deest ὁ *Arch. V.*, tum ἐπὶ μᾶλλον *prior.*

86. Εἰσὶ δὲ καὶ εἶδος ὁμοιότατοι αὐτοὶ] Sequi si libuerit *Arch.* et *Vind.*, οὗτοι ex pristina scriptura eradentes, nihil erit, quod molestiam creabit. Similes nostris quantum ad formam designantur. Ut nunc est, καὶ εἶδος αὐτοῖσι —— maluit *Cl. Reiskius*, cui *Dio Chrysost.*, Nostri vestigia premens, Or. xxxv. p. 436. B. favet, οὗτοι δέ εἰσι ἀλωπέκων μείζονες· τἄλλα δὲ ὅμοιοι τοῖς παρ' ὑμῖν. Quae *Strabo* xv. p. 1032. et *Arrianus* Indic. C. 15. de formicis ex *Nearcho* et *Megasthene*, prudens negligo. Omnes videntur, ut vere *Arrianus*, ἀκοὴν ἀφηγέεσθαι, nec ipsas vidisse. Habet ex *Busbequii* Epist. iv. magnus *Thuanus* L. xxiii, p. 461. animal, cui formicae Indicae nomen ex quadam similitudine inpositum, quod ad stabiliendam hanc rem Nobil. *Palmerius* Exercit. in Graec. Auct. p. 16. aptissimum censuit.

94. Δυνατώτεραι πολλόν] *Gronovio* et meliorum Codd. conspirationi, etsi multiplex πολλὸν inter et πολλῷ conversio, obniti recusavi. Editur L. vii, 7. Αἴγυπτον πᾶσαν πολλῷ δουλοτέρην ποιήσας, invitis membranis, πολλὸν ostentantibus. Sed talium messis uberrima. De camelis taceo. Animal ex *Herodoto* doctissimi viri *Conr. Gesnerus*, *Bochartus*, *Shaw* atque alii illustrarunt.

97. Κάμηλος] *AElianus*, quando de N. A. x, c. 3. Ἡρόδοτος, inquit, λέγει, τὰς καμήλους ἐν τοῖς ὀπισθίοις σκέλεσιν ἔχειν τέτταρας μηροὺς, καὶ μέντοι καὶ γόνατα τοσαῦτα, τὰ δὲ ἄρθρα διὰ τῶν σκελῶν τῶν κατόπιν ἐς τὴν οὐρὰν τετράφθαι αὐταῖς· dubites ἄρθρα legerit, an αἰδοῖα· quae sic non *Herodoto* tantum, sed etiam *AEliano* frequentius quam aliis ἄρθρα vocantur, de animalibus loquenti, L. i, c. 17. iii, 47. vi, 27. ix, 48. ad quorum locorum primum nonnulla notat *Trillerus.* Secundum *Solonis* tabulam, ὡς ὁ ἄξων φησὶν, *Lucian.* T. ii, p. 358. *obtruncare* licebat Athenis *moechum*, quem *Plautus* vocat (Bacchid. iv, 8, 77.) *manifestarium*, ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχοντα. *Petit.* in LL. Att. p. 463.
VALCKEN.

13. Ἐπιὼν ἔτι μᾶλλον] Quod scriptus offert liber ἐπὶ μᾶλλον, damnabile non est. Haud dissimili in negotio L. iv, 181. ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμόν ——: etiam i, 94. *Pherecydes* ap. *Diogenem* i, 122. τῇδε νούσῳ πιεζόμενος ἐπὶ μᾶλλον. Pulcre propterea Cl. *Reimarus* caussam infitiatur esse, cur *Dionis Cass.* L. lxvii. p. 507. *Ed. Nov.* ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἢ πρὶν ἐνεωτέριζον abeant in ἔτι μᾶλλον.

αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὀδμῇ, ὡς δὴ λέγεται ὑπὸ Περσέων, μαθόντες διώκουσι· εἶναι δὲ ταχύτητα οὐδενὶ ἑτέρῳ [a] ὅμοιον οὕτω, ὥστε εἰ μὴ προλαμβάνειν τῆς ὁδοῦ τοὺς Ἰνδοὺς ἐν ᾧ τοὺς μύρμηκας συλλέγεσθαι, οὐδένα ἂν σφέων ἀποσώζεσθαι· τοὺς μέν νυν ἔρσενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσσονας θέειν τῶν θηλέων, [b] καὶ παραλύεσθαι ἐπελκομένους, οὐκ ὁμοῦ ἀμφοτέρους· τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένας τῶν ἔλιπον τέκνων, [c] ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδέν· τὸν μὲν δὴ πλέω τοῦ χρυσοῦ [d] οὕτω οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται, ὡς Πέρσαι φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενος. Αἱ δ᾽ ἐσχατιαί κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατάπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι [e] κάλλιστα κεκραμένας ἔλαχε· τοῦτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἠῶ ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων ἡ Ἰνδική ἐστι, ὥσπερ [f] ὀλίγον πρότερον εἴρηκα· ἐν ταύτῃ τοῦτο μὲν, τὰ ἔμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ [g] πετηνὰ πολλῷ μέζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοισι χωρίοισί [h] ἐστι, πάρεξ τῶν ἵππων· τοῦτο δὲ ἑσσοῦνται ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων δὲ καλευμένων ἵππων· τοῦτο δὲ χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστὶ, ὁ μὲν, ὀρυσσόμενος· [i] ὁ δὲ, καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ, ὥσπερ ἐσήμανα, ἁρπαζόμενος· τὰ δὲ δένδρα [k] τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἴρια καλλονῇ τε προφέροντα, καὶ ἀρετῇ [l] τῶν ἀπὸ τῶν οἴων· καὶ ἐσθῆτι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τούτων τῶν δενδρέων χρέωνται. Πρὸς δ᾽ αὖ μεσαμβρίης ἐσχάτη Ἀραβίη τῶν οἰκεομένων [m] χωρίων ἐστί· ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτός τέ [n] ἐστι μούνῃ χωρέων πασέων φυόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ [o] κασίη, καὶ κιννάμωμον, καὶ λήδανον· [p] ταῦτα πάντα πλὴν τῆς σμύρνης, εὐπετέως κτέωνται οἱ Ἀράβιοι· τὸν μέν γε λιβανωτὸν

tinus enim illos formicæ, ut a Perfis fertur, olfactu perceptos infequuntur tanta pernicitate ut nulli alii fit fimilis; ita ut nifi viam interim dum formicæ congregantur, anticipent Indi; nemo fit ipsorum inde evafurus. Ideoque camelos mares, quod impares feminis funt in currendo, etiam plane refolvi attractos, non pariter utrosque: feminas vero, pullorum quos reliquerunt memores, nihil remittere. Isti Indi maiorem auri partem posfident, ut Perfæ memorant, nam quod effoditur in eadem regione aurum, rarius est. Et fane pulcherrima quo- 106
dammodo extremæ orbis habitati partes fortitæ funt, quemadmodum Græcia tempestates optime temperatas nacta est. Nam, ut paulo ante dixi, ultima plagarum quæ ad orientem vergentes habitantur, Indica est: in qua tum animantes tam quadrupedes quam volucres, multo funt grandiores quam ceteris in locis, præterquam equi, nam quod ad eam partem attinet, ab equis Medicis vincuntur qui Nifæi vocantur; tum infinita vis auri illic est, partim effosfi, partim per flumina devecti, partim ut indicavi furrepti. Præterea agreftes arbores illic pro fructu lanam ferentes, ovillæ tum pulchritudine tum bonitate præcellentem: et ab his arboribus vefte Indi utuntur. Porro 107
ad meridiem ultima e regionibus quæ habitantur, Arabia est: in qua fola omnium terrarum nafcuntur thus, myrrha, cafia, cinnamomum, et ledanum, cuncta hæc facilia Arabibus ad nancifcendum, præter myr-

a M. Pasf. V. Ask. Arch. Vide *Gronov.* ὁμοίαν οὕτω ora *Steph.*, vulgo ὁμοίαν τούτῳ, ὥστε. Porro τοὺς Ἰνδοὺς τῆς ὁδοῦ *Ask. Pasf. V. Arch.* *b* Καὶ omittit ante παραλ. *Arch.* et *Valla*, ceteri retinent. *c Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, et Schol. in *Ariftoph.* Plut. v. 488., διδόναι *M. Pasf.* *d* Οὕτως Ἰνδοὶ *Arch.*, οὕτω οἱ Ἰνδοὶ *Ald. Paris. A. B.* cum *Vind.*, οὗτοι οἱ *M. Pasf. Ask.* *e* Κάλλιστον κεκριμ. *V. Arch.*, qui paullo ante ἔσχατοί κως et οἰκημένης *Ask. Pasf.* *f M. Ask. Pasf.*, ὀλίγῳ *Paris. A. B. Ald. Arch. V.* *g M. Pasf. Ask.*, πετεινὰ reliqui omnes. *h Arch. V. Pasf. Ask.*, εἰσὶ *Ald. Med.*, tum τοῦτο δέ ἑσσ. *Ald. Arch. M. Pasf.*, alii οὗτοι γὰρ ἑσσ. Porro Νυσαίων *Arch. Valla*, Νησ. *Pasf.* *i* Tria ista non legit *Arch.*, mox ἐσήμηνα id. et *Vind.* *k* Deſit utrique. *l M. Arch. Ask. Pasf.*, olim ex *Ald.* τῇ ἀπό. *m* Χωρέων *Arch. V. Pasf.* neque absurde: mox δὲ non est in duobus prioribus. *n Med. Pasf. Ask.*, in aliis καὶ μούνῃ. *o* Semper *Arch. Pasf. Valla, Euftath.* in Dionys. v. 933., qui et κιναν. Conf. L. II, 86., olim κασσίη. *p M. Arch. Pasf. Ask.*, ταῦτα γὰρ *Ald.*, mox δυσπετέως κτέωνται *Arch.*

22. Καὶ παραλύεσθαι ἐπελκομένους &c.] Inest his ingrati quidpiam ob fequentia. Cl. *de Pauw* καὶ παραλ. ἐπελκομένους κου ὁμοῦ ἀμφοτέρους *et deficere attractos aliquando duos pariter*, levi mutatione. Maius est molimen docti viri in *Mifcell. Lipfienfibus* Vol. VII. p. 93. Mihi copula non placet, profcripta in *Arch.* et inducta: tum dubium est, debeatne παραλύεσθαι de virium refolutione, an vinculorum fumi. Quorum in pofterius faepe declivis fui. Mares cameli erant σειρηφόροι *funales*: in pernici curfu cum feminis pares haud esfent, *attracti exfolvebantur*, fed οὐκ ὁμοῦ ἀμφότεροι, *non ambo pariter*, prior fortasfe dexter, tum finifter, aut contra. Hoc fi valeat, cesfabit fortasfe difficultas. Certius est, διδόναι μαλακὸν pugnare fermonis genio et ex fchedarum macula venisfe. *Hemfterhufium* fugere hoc ad Comici *Plutum* non potuit, cuius monito adiungenda *Elsneri* obfervata Sched. Critici p. 10. Praeftat praeterea οὕτω Ἰνδοὶ aut οἱ Ἰνδοὶ ex *Aldo* et aliis. Sic C. 109. οὕτω κτῶνται Ἀράβιοι.

24. Ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδὲν] Virum Clar. notavit *T. H.* ad *Schol.* in *Ar.* Plut. v. 488. ubi haec *Herodoti* commodum admovit Grammaticus Ariftophaneis, μαλακὸν δ᾽ ἐνδώσετε μηδέν· fimilia quaedam collegere *L. Kufter.* et in Schediasm. Crit. fe longe doctiorum fatis fuperbus cenfor *Iac. Elsnerus.* Quid haec fibi velint non est obscurum; *femellas* nempe *camelorum defiderio pullorum, a quibus fuerant abftractae, gradu currere concitatisfimo, maribus fua quoque natura velociores.* Sed mihi non plane liquet, quid in proximis dixerit de duobus maribus *funariis*: σειρηφόρους fuisfe novimus ex Cap. 102. *infidens femellae habebat Indus* σειρηφόρον ἑκατέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν. VALCKEN.

27. Ὀρυσσόμενος] Omisfum non requirerem: Hic fatis erat dixisfe: ἄλλος δὲ σπανιώτερος ἐν τῇ χώρῃ. Flumina etiam erant aurifera: Cap. 106. χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστὶ, ὁ μὲν ὀρυσσόμενος· ὁ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ —— ἁρπαζόμενος. Haec *Is. Cafaubonus*, quaeque participium ὀρυσσόμενος fequuntur, αἱ δ᾽ ἐσχατιαί κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, adhibuit in *Athen.* VI, c. 4. ad ista p. 233. D. ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς οἰκουμένης καὶ ποτάμια τὰ τυχόντα ψήγματα χρυσοῦ καταφέρει· quae, ni fallor, *Pofidonii* verba, *Euftathio* etiam excitata ad Od. Δ. p. 153, 42. Celtarum, quos vocabant, flumina potisfimum fpectant. Eidem *Pofidonio* fua hac de re debet *Diodorus Siculus* V, c. 27. ut pleraque, quae de Hifpanis, Gallis, et finitimis populis nobis tradidit. Hunc quoque fontem *Diodori*, praeter ceteros, aperuit eruditio *Wesfelingii.* VALCKEN.

39. Καὶ ἀρετῇ τῶν ἀπὸ τῶν οἴων] Nihil verius. Idem ingenii remigio *Pavius* adfecutus fuit. Larga de hoc arborum genere *Palmerii* disputatio Exerc. in Gr. Script. p. 18. plantam, gosfypii feracem, excludit, arborem *gosfampinam* praeferens *Plinii.* Quae *Bellonius* Obferv. II, 6., *Profp. Alpinus* de Plant. AEgypt. C. 18. et popularis meus *Io. Veslingius* Obferv. in Alpin. C. 18., ea disputanti adfentiunt cum *Bod. a Stapel* ad *Theophraft.* H. Plant. L. V, C. 9. p. 427.

45. Εὐπετέως] Solam itaque *myrrham* fibi comparabant χαλεπῶς et σὺν πόνῳ; haec enim apud noftrum opponuntur τῷ εὐπετέως: cur ergo de illa tacet, multis enarrans quomodo colligerent λιβανωτὸν, κασσίην, κινάμωμον, λήδανον; fic ut dici potius debuisfe videantur ταῦτα πάντα *nacti* οὐκ εὐπετέως, vel δυσπετέως· poftremum praebet Cod. *Arch.* tefte *Galeo.* VALCKEN.

45. Πλὴν τῆς σμύρνης εὐπετέως κτέωνται] Velle haec videntur, myrrham difficulter conparari, de qua et eius colligendi modo, in aliis aromatibus ftudiofe occupatus, nihil fcriptor. Thus, cafiam, cinnamomum non

myrrham. Thus quidem Arabes styrace suf-
fientes colligunt, ea quam Phœnices ad
Græcos exportant: hanc suffientes thus ca-
piunt. Etenim thuriferas illas arbores ser-
vant colubri subalati, exiguo corpore,
discolori specie, permagno numero circa
singulas arbores; iidem videlicet qui adver-
108 sus AEgyptum facto exercitu tendunt. Nec
ullo alio ab arboribus quam styracis fumo
submoventur, universam terram oppletu-
ri, ut Arabes aiunt, nisi, ut iidem nar-
rabant, simile quiddam istis contingeret ei
quod novimus contingere viperis, idque, ut
credere debemus, solerti divinitatis pru-
dentia, nam quæ et timido animo sunt et
esculenta, ea omnia fetuosa fecit, ne as-
siduo esu deperirent: contra, quæ sæva
et maligna sunt, parum fetuosa. Unde fit
ut lepus, quem venatur omnis fera, ales,
homo, tam ferax sit: solaque ex omni-
bus bestiis, quum gravida est, denuo se
impleri patiatur, et alium fetum in utero
gestet pilis vestitum, alium nudum, a-
lium tantum quod formatum: alium con-
cipiat. Et lepus quidem talis est. At leæ-
na validissimum ferocissimumque animal, se-
mel in vita unum parit, nam una cum fe-
tu uteros emittit. Cuius rei caussa est hæc,
quod scymnus leoninus, ubi moveri in u-
tero

νωτὸν σὐλλέγουσι, τὴν στύρακα θυμιῶντες; τὴν ἐς
Ἕλληνας Φοίνικες ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντες λαμ-
βάνουσι· τὰ γὰρ δένδρεα [a] ταῦτα τὰ λιβανωτοφόρα,
ὄφιες ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μεγάθεα, ποικίλοι τὰ
εἴδεα, φυλάσσουσι, πλήθεϊ πολλοὶ περὶ δένδρον ἕκα-
στον· οὗτοι οἵπερ [b] ἐπ' Αἴγυπτον ἐπιστρατεύονται;
οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνονται ἀπὸ τῶν δενδρέων, ἢ
τῆς στύρακος τῷ καπνῷ. Λέγουσι δὲ καὶ τόδε Ἀ-
ράβιοι, ὡς πᾶσα ἂν γῆ [c] ἐπίμπλατο τῶν ὀφίων 202
τούτων, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' [d] αὐτοὺς οἷόν τι κατὰ
ἐχίδνας ἠπιστάμην γίνεσθαι· καί κως τοῦ θείου ἡ
προνοίη, ὥσπερ καὶ [e] οἰκός ἐστι, ἐοῦσα σοφή· [f] ὅσα
μὲν γὰρ ψυχήν τε δειλὰ καὶ ἐδώδιμα, ταῦτα μὲν
πάντα πολύγονα πεποίηκεν, ἵνα μὴ ἐπιλίπηται κατ-
εσθιόμενα· ὅσα δὲ σχέτλια καὶ ἀνιηρὰ, ὀλιγόγονα·
τοῦτο μὲν, ὅτι ὁ [g] λαγὸς ὑπὸ παντὸς θηρεύεται
θηρίου, καὶ ὄρνιθος, καὶ ἀνθρώπου· οὕτω [h] δή τι πο-
λύγονόν ἐστι· ἐπικυΐσκεται μοῦνον πάντων θηρίων· καὶ
τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ, ψι-
λόν· τὸ δὲ, [i] ἄρτι ἐν τῇσι μήτρῃσι πλάσσεται· τὸ
δὲ, [k] ἀναιρέεται· τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι· [l] ἡ δὲ
δὴ λέαινα, ἐὸν ἰσχυρότατον, καὶ θρασύτατον, ἅπαξ
ἐν τῷ βίῳ τίκτει ἕν· τίκτουσα γὰρ, συνεκβάλλει
τῷ τέκνῳ τὰς μήτρας· τὸ δὲ αἴτιον τούτου ἐστί· ἐ-
πεὰν ὁ σκύμνος ἐν τῇ μητρὶ ἐὼν ἄρχηται διακινεό-
μενος,

a Desideratur hoc in *V. Arch.* Tangit *Plinius* XII. H. N. C. 17. *b* Omittit praepositionem *Arch.* *c* *M. Ask. Pasf.*; ἐπιμπλέετο *Ald. Arch. V.*, mallem ἐπιμπλέατο uti C. 88. *d* Αὐτοὺς ἀπηγέοντο οἷόν τι καὶ τὰς *V. Arch. Valla.* *e* *M. Ask. Pasf.*, εἰκὸς alii. Mox ἐοῦσα non est in *Arch. Vind.* *f* *M. Ask. Pasf. Arch. V.*, γὰρ ab aliis negligitur. Statim ἐπιλίπη *Arch. Vind.* ora *Steph.* et ἀνιητὰ *Arch.* *g* *Arch.*, Vide I, 123. λαγὼς *V. Pasf. Ask. Athenaeus* L. IX. p. 400. F., λαγωὸς Edd. tum ὑπὸ ἅπαντος *V. Arch.* *h* *Pasf. Ask. Athen. V. Arch.*, qui praeterea πολόγονος. Vulgo δή τι τὸ πολ. Mox ἐπικυΐσκεί τε *Athen.* et *Eustath. Hom.* p. 908, 2. et πάντων θηρ., sine τῶν, cum *Arch.* et *Pasf.* Carere hic eo possumus. *i* Ἄρσην *Arch.* *k* Ἐπαναιρέεται *Eustath.*, ἐπ' ἀναίρεται *Athen.*, brevi post τοιοῦτόν ἐστι *V. Arch.* *l* Ἡ δὲ λε. *Ask.*, melius *A. Gellius* N. A. XIII, 7. Quae continuo, habet hinc *Antigon. Caryst.* Hist. Mirab. C. 25.

non sine periculo Arabes sibi quaerebant, in ledano fortassis non tantum discriminis et laboris. Qui ergo εὐπετέως de omnibus? Cl. *de Pauw* πλὴν hic ait includere, non, ut plerumque semper, excludere: verti debuisse; *praeter myrrham illa omnia facile parant Arabes:* non unam enim myrrham, sed omnia illa aromata in promtu et parato esse. Mihi dubius voculae talis usus, praestabiliusque *Arch.* δυσπετέως *difficulter* censetur. Myrrha sine magna colligebatur aerumna, reliqua δυσπετέως periculoso opere; quod in thure, casia et cinnamomo certum ipse praestat. Styracem autem ad serpentes fugandas, in odoriferis silvis frequentissimas, Arabes urere Nostri exemplo *Plinius* H. Nat. XII, 17. Serpentes habet Musa secunda C. 75. et *Diodorus* L. III, 47.

60. Ἀνιηρὰ] *Quae cutem pungunt* aut etiam animum, dicuntur ἀνιαρὰ, *molesta. Muscae, crabrones, pulices* atque id genus animalcula hominibus sunt ἀνιαρά· ἀνιαρόν εἰσιν αἱ μυῖαι. *Leaenae, viperae*, de quibus acturus est, me iudice dici vix possunt ἀνιηρά. Non de nihilo est, quod legitur in Cod. *Arch.* ἀνιητά· parum distans ab ἄνικτα. Corrigendum arbitror: ὅσα δὲ σχέτλια, καὶ ἄμικτα, ὀλιγόγονα. Non ferae tantum istiusmodi, sed ferinis etiam moribus populi saepe dicuntur ἄμικτοι. Aristogiton, ὄφις ἢ σκορπίος dictus *Demostheni*, vocatur eidem ἄμικτος, p. 489, 74. Centauros, θῆρας, *Soph.* vocat ἄμικτον στρατὸν, Trach. v. 1111. Obponuntur ap. *Herod.* ὅσα ψυχήν τε δειλὰ καὶ ἐδώδιμα. VALCKEN.

61. Ὁ λαγωὸς] Quae de *lepore* tradit, ex *Athen.* IX, p. 400. F. *Eustath.* in *Hom.* Il. M. p. 869, 16. et aliunde hunc in modum videntur integranda: ὁ λαγὸς ὑπὸ παντὸς θηρεύεται καὶ θηρίου καὶ ὄρνιθος καὶ ἀνθρώπου, οὕτω δή τι πολυγονόν ἐστι· ἐπικυΐσκεταί τε μοῦνον πάντων θηρίων· καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ ψιλὸν, τὸ δὲ ἄρτι ἐν τῇσι μήτρῃσι πλάσσεται, τὸ δὲ ἐπαναιρέεται. Mitto reliqua, quae vulgatis procul dubio sunt meliora. Formam Ionicam λαγὸς dat Codex *Arch.*, λαγοῦ legitur et alibi ap. nostrum: Λαγὸς, ὁ Ἴων, *Phrynichus* p. 78. *Eustath.* in Il. χ, p. 1372, 47. *H. Stephan.* App. de Dial. A. p. 148, 149, 193. —— Postremum ἐπαναιρέεται est ex *Eustathio*, qui illud explicat: ἐπαναλαμβάνεται, καὶ ἐπὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ τελεωτέροις κυήμασι σπερματικῶς συλλαμβάνεται: *Herodotea* comparans cum *Plinianis Salmas.* in *Solin.* p. 283, praeferre videtur ἐπαναίρεται, quod *Athenaei* praebet editum exemplar. Ἀναιρέεσθαι *Herodoteum* est: L. VI, c. 69. ad Demaratum mater: ἐν —— σε τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀναιρέομαι· id est συλλαμβάνω· vid. Cl. *Abresch* ad lib. *Cattierii* p. 66. Lepus vero, quae *super priores foetus alium adhuc concipit*, ἐπαναιρέεται. Idem est paulo ante Ἐπικυΐσκεται· adiecto τε formam praetuli mediam vulgatae in *Athenaeo* et *Eust.* ἐπικυΐσκει τε· memineram, bis apud *Herodotum* legi κυΐσκεσθαι, L. II, c. 93. *pisces* ἐπεὰν ἐσίῃ οἶστρος κυΐσκεσθαι. L. IV, c. 30. ἐπεὰν προσίῃ ἡ ὥρη κυΐσκέσθαι τὰς ἵππους· quin etiam ἐπικυΐσκεται apud *Clem. Alex.* reperiri Paedag. II, p. 223, 17. de leporis agentem salacitate: ὀχεύει πᾶσαν τὴν ὥραν ὁ λαγώς· —— κυεῖ δὲ κατὰ μῆνα καὶ ἐπικυΐσκεται· ὀχεύεται καὶ τίκτει· τεκοῦσα δὲ εὐθὺς ὀχεύεται ὑφ' οὗ ἂν τύχῃ λαγωοῦ· καὶ συλλαμβάνει πάλιν ἔτι θηλαζομένη. Paria de lepore tradiderunt *Xenophon* Cyneg. p. 572, 33. *Aristoteles* de Gen. Anim. IV, c. 5. *AElianus* de N. A. II, c. 12. Ex *Theone* partim, ad *Arati* Phaenom. v, 338. sic redintegrari poterit cap. 34. Cataster. *Eratosthenis:* Λαγωός ἐστιν ἐν τῇ καλ. κυνηγίᾳ εὖ τεθείς· διὰ δὲ τὴν ταχύτητα τοῦ ζώου καὶ τὴν πολυγονίαν —— μόνον γὰρ τῶν τετραπόδων δοκεῖ κύειν πλείονα, ὧν τὰ μὲν τίκτει, τὰ δ' ἔχει ἐν τῇ κοιλίᾳ. VALCKEN.

62. Οὕτω δέ τι πολύγονόν ἐστι] Praeclare MSS.; nam insititium τὸ vitiabat sermonem. Πολύγονος *Arch.* relinquo. *Oppianus* fin. Cyneget. III., Ἔξοχα γὰρ τόδε φῦλον ὅσ' ἄπλετος ἔτρεφεν αἶα Πολύγονον τελέθει et reliqua hoc ex fonte artis luminibus culte colorata. Ἐπικυΐσκει τε *Athenaei* et *Eustath.*, nihil, me iudice, melius. Usus utrique auctoritatem dat. Placet etiam inpense ἀναιρέεται, rediturum L. VI, 69. Possem hic *Olearii* lapsum ad *Philostr.* Icon. p. 772. et *Steph. Monachii* in *Barnab.* Epistol. p. 813. perstringere. Sed cui bono?

66. Ἡ δὲ δὴ λέαινα] Herodotea de *Leaena* semel in vita unicum catulum pariente, hinc attigerunt *Antigonus Caryst.* c. 25. et *A. Gellius* N. A. XIII, 7. hic quidem, quam *Plinius* vocat *deliram fabulam*, refutans *Homeri* et *Aristotelis* auctoritate: gravioribus testibus advocatis quidquid in eam rem dici posset praecepit *S. Bochartus* P. I. Hieroz. L. III, c. 2. VALCKEN.

μενος, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν πάντων ὀξυτάτους, ἀμύσσει τὰς μήτρας· [a] αὐξανόμενός τε δὴ πολλῷ μᾶλλον [b] ἐπικνέεται καταγράφων· πέλας τε δὴ ὁ τόκος ἐστὶ, καὶ τοπαράπαν λείπεται αὐτέων ὑγιὲς οὐδὲ ἕν. Ὡς δὲ καὶ [c] αἱ ἔχιδναί τε καὶ οἱ ἐν Ἀραβίοισι ὑπόπτεροι ὄφιες, εἰ ἐγίνοντο ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι· νῦν δ' ἐπεὰν [d] θορνύωνται κατὰ ζεύγεα, καὶ ἐν αὐτῇ ᾖ ὁ ἔρσην τῇ ἐκποιήσει, ἀπιεμένου αὐτοῦ τὴν γονὴν, ἡ θήλεα ἅπτεται τῆς δειρῆς, καὶ ἐμφῦσα, οὐκ ἀνίει [e] πρὶν ἂν διαφάγῃ· ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀποθνήσκει τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ· ἡ δὲ θήλεα τίσιν τοιήνδε ἀποτίνει τῷ ἔρσενι· τῷ γονέι τιμωρέοντα ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἐόντα τὰ τέκνα, [f] διεσθίει τὴν μήτραν· διαφαγόντα δὲ τὴν νηδὺν αὐτῆς, οὕτω τὴν ἔκδυσιν ποιέεται· οἱ δὲ ἄλλοι ὄφιες, ἐόντες ἀνθρώπων οὐ δηλήμονες, τίκτουσί τε ᾠὰ, καὶ ἐκλέπουσι πολλόν τι χρῆμα τῶν [g] τέκνων· αἱ μὲν δή νυν ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσι· οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἐόντες, ἀθρόοι εἰσὶ ἐν τῇ Ἀραβίῃ, καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ· [h] κατὰ τοῦτο δοκέουσι πολλοὶ εἶναι. Τὸν μὲν δὴ λιβανωτὸν τοῦτον οὕτω κτῶνται Ἀράβιοι· τὴν δὲ [i] κασίην, ὧδε· ἐπεὰν καταδήσωνται βύρσῃσι καὶ δέρμασι ἄλλοισι πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ἐπὶ τὴν κασίην· ἡ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθέῃ· περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ αὐλίζεταί κου θηρία πτερωτὰ, τῇσι νυκτερίσι [k] προσείκελα μάλιστα· καὶ τέτριγε δεινὸν, καὶ ἐς ἀλκὴν ἄλκιμα·
τὰ

tero incipit, quum habeat ungues longe
acutissimos ex omnibus feris, uteros lace-
rat, augescensque multo magis ungues im-
primendo exulcerat: ita ut ad postremum,
quum partus instat, nihil eorum relinqua-
tur incolume. Sic quoque si viperæ et a- 109
lati Arabiæ serpentes gignerentur ut ipsis
natura fert, non esset hominibus vivendi
facultas: nunc autem, quum libidine a-
gitantur, et per paria coëunt, femina col-
lum maris in emittenda genitura compre-
hendit, et innexa non prius dimittit quam
devoraverit, et mas quidem hoc modo pe-
rit. Femina vero talem luit masculo pœ-
nam: quod fetus dum adhuc intra ventrem
sunt, patrem ulciscentes uterum ambedunt:
eiusque alvo ambesa, ita partum faciunt.
Ceteri serpentes qui non sunt hominibus
perniciosi, ova pariunt et magnam vim fe-
tuum excludunt. Porro viperæ per univer-
sum orbem terrarum existunt: alati vero
densi in Arabia et nusquam alibi, ideo vi-
dentur frequentes esse. Thus vero illud 110
hunc in modum Arabes comparant. Ca-
siam autem sic: Postquam et totum cor-
pus, et faciem præter solos oculos obli-
gaverunt coriis aliisque pellibus, ad casiam
pergunt. Ea nascitur in palude non alta,
circa quam et in qua degunt feræ alatæ,
vespertilionibus simillimæ, stridore diro, et
vi-

a Αὐξόμενος marg. *Steph.*, δὴ mox praeterit *Ask.* *b* Ἐσικνέεται *Arch. V. Pass. Ask. Steph.* ora, praeterea καταγνάφων *Arch.* *c* Abest *Arch.*, tum Ἀραβίῃσι *Vind.* Alludit ad haec *Aristides* T. II. p. 313. *d* Θορνύονται id. et *Arch.* *e* *Arch. Ald. Vind. Paris. A. B.*, ἂν sine caussa praetermittunt *M. Pass.*; superius δέρης *Arch. V.* *f* Διαφθείρει ora *Steph.* et τὴν μητέρα *Arch. Valla*; bene *AElianus* de *Herodoteis* his H. An. XV, 16. *g* Id. *V.* ora *Steph.* olim ὀφίων· statim αἱ μὲν δή νυν *Arch. V.*, δὴ ab Edd. aberat. *h* Καὶ κατὰ *Arch.* bene satis. *i* Κασίην *Arch. Pass. V.* et post pauca. *k* Προσίκ. *Arch.*, et τέτριγε *V. Pass.*, vulgo τέτρυγε.

73. Ἐπικνέεται καταγράφων] Blanditur ἐσικνέεται, tot Codicibus protectum, ex quo *AEschyl.* Suppl. v. 565. ἐισικνουμένη βέλει βουκόλου πτεροέντος. Sed locum illi, quoniam in dubio, sitne vulgatum, Ionum more, ex ἐπικνᾶσθαι, non concessi; certe καταγράφων optime tum adhaerescet, etsi et sua venus in *Arch.* καταγνάφων. Hoc considerent, quibus volupe fuerit. De eiecto leaenae utero falsa omnia et dudum a Philosopho explosa Hist. An. VI, 31. Adoptavit tamen *Basilius M.* Homil. IX. in Hexaëm. p. 85. B., et ita quidem, ut hanc de providentia, animalibus timidae indolis, ferocioribus, leporibus et ceteris disquisitionem suam fecerit. Vide ibi *Front. Ducaeum.* Post pauca Cl. *Reisk.* εἰ διεγένοντο ὡς ἡ —, h. e. εἰ διετέλουν, *si perseverarent.*

73. Ἐπικνέεται καταγράφων] Mihi sincera videtur lectio Cod. *Arch.* ἐσικνέεται καταγνάφων, *unguibus* obstantia *lacerando penetrat.* Si nuspiam etiam alibi legeretur illud καταγνάφειν (de altero ἐσικνέεται non contenderim:) suo se tamen colore hic facilius multo tueretur, quam in Troasin *Euripidis* v. 1251. ex origine parum distans significatu a verbis usitatioribus, καταμύσσειν, et καταξαίνειν. *Spinas, quibus* adversarium Croesus *laceratum perdidit*, κνάφον vocat *Herod.* I, c. 92. *Tribulis lacerare Plato* dixit ἐπ' ἀσπαλάθων κνάπτειν, de Rep. X, p. 616. A. contulit *T. H.* ad *Hesych.* p. 1359. diversas etiam verbi memorans lectiones. Ex eodem disci potest *T. Hemsterhusio* in Misc. Obs. V, p. 21. verba τάφειν et θάπτειν non nisi forma differre: par est in similibus ratio, ut et in Γνάφειν et Γνάπτειν, Κνάφειν et Κνάπτειν. Dedit in iisdem Miscell. multa *D'Orvillius* IX, p. 118. et seqq. quae, si Grammaticus tractaretur, examinari mererentur. Recte *Herodianus Eustathii*: ἐκ τοῦ Κνάω λέγει καὶ τὸ Κνάπτειν γίνεσθαι. VALCKEN.

77. Οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα] Hunc, ut puto, locum *Aristides* alludebat T. III. p. 521. εἰ μὴ τῇ κακίᾳ τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ τοῖς πονηρεύμασιν ἀσθένειαν καὶ ἀνανδρίαν ὁ θεὸς προσῆψεν, ἅπαντ' ἂν ἀοίκηθ' ὑπ' αὐτῶν ἦν, ὥσπερ Ἡρόδοτος περὶ τῶν ὄφεων ἔφη. Ichneumon nisi crocodilorum ova contereret, διὰ τὸ πλῆθος τῶν γεννωμένων θηρίων ἄβατον ἂν γενέσθαι τὸν ποταμὸν, scribit *Diodorus Sic.* T. I, p. 97, 34. huc etiam respiciens, quod vicina manifestant. —— Quae sequuntur *Herodoti* citat *AElianus* de N. A. XV, c. 16. conf. I, c. 24. VALCKEN.

84. Διεσθίει τὴν μήτραν] Nec haec superioribus fide, etsi veterum plures adsciverint, antecellunt. Culti versus sunt, ex Herodoteis ficti et politi, *Nicandri* Ther. v. 130. praesertim, ἐπεὶ διὰ μητρὸς ἀραιὴν Γαστέρ' ΑΝΑΒΡΩΣΑΝΤΕΣ, ἀμήτορες ἐξεγένοντο. Memini *Galenum* Theriac. ad Pison. p. 461. γαστέρ' ἀναρρήξαντες legere, sed ex glossa, quam *Herodotus* et Critici in *Euripidis* Orest. v. 479. iugulant. Ἀμήτορες viperae simili de caussa *Philostrato* Vit. Apoll. II, 14. p. 66., ubi *Olearius* bene multa. Statim χρῆμα τῶν τέκνων cum *Galeo* praeoptavi: posuit saepe antea nec refugiunt in animalibus, ut superius C. 105. Ἀλίας στραβήλου τέκνον *Sophocles* ap. *Athen.* III, p. 86.

87. Πολλόν τι χρῆμα τῶν ὀφίων] Τῶν τέκνων e Codicibus reciperem: avium *pulli*, νεοσσοὶ Poëtis, ad imitationem *Homeri*, saepe τέκνα dicuntur: quod exemplis excitatis *Rittershusius* et *Gatakerus* ostenderunt: vid. quae notat, primarium literarum nostrarum decus, *Io. Alberti* ad *Hesychii* Γύρινον· contra *liberi* parentum dicuntur νεοσσοὶ, suo more *Plato* venuste ἀκυρολογεῖ, de Rep. VIII, p. 548. A. Propria Graecis erat in his forma patronymica in δεὺς, λύκου τέκνα Λυκιδεῖς dicebantur: *Theocritus* V, 38. Θρέψαι δὴ λυκιδεῖς· τέκνα λαγωοῦ, Λαγιδεῖς· Reperiuntur et Λεοντιδεῖς· Πιθηκιδεῖς· Ἀλωπεκιδεῖς· Χηνιδεῖς· Περδικιδεῖς· Ἱερακιδεῖς· Περιστεριδεῖς· quae caussae nihil erat, cur in Lexicis omitterentur pleraque. VALCKEN.

96. Τῇσι νυκτερίσι] Syllaba quoque repetita legerim: τὰ, τῇσι νυκτερίσι προσείκελα μάλιστα, καὶ τέτριγε δεινὸν, καί ἐστιν ἐς ἀλκὴν ἄλκιμα. Dabunt saltem Codd. τέτριγε, sicuti IV, c. 183. in Cod. *Arch.* et ap. *Eustathium* ad *Dionysii* Perieg. v. 180. legitur, τετρίγασι, κατάπερ αἱ νυκτερίδες. Alter sonus τρύζειν *turturis* est: νυκτερὶς τρίζει. *Eustath.* in Il. B. p. 173, 44. ἔστι Τρίζειν, τὸ λεπτὸν ἠχεῖν κατὰ τὰς νυκτερίδας· τὸ μέντοι Τρύζειν, ἀφ' οὗ ἡ τρυγὼν, τραχυφωνότερόν ἐστι· quae collegerat omnia dedit *Io. Iac. Wetstenius* in Ev. *Marci* IX, 18. VALCKEN.

97. Καὶ τέτριγε δεινὸν] Similiter L. IV, 183. scripti Codd. *Homer.* Odyss. Ω, 5. Ταὶ δὲ τρίζουσαι ἕποντο, Ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες — Τρίζουσαι ποτέονται· ubi plura *Eustathius.* Ex Nostro *Plinius*, tanquam fabulose nar-

viribus prævalentibus: quas ab oculis ar-
111 centes Arabes, sic casiam metunt. Cin-
namomum etiam quam superiora mirabilius
colligunt, nam aut ubi nascatur aut quæ
terra nutriat illud, nequeunt dicere: nisi
quod probabili ratione utentes quidam nar-
rent id gigni in iis regionibus ubi Bacchus
educatus est: et ipsas festucas, quas nos
ab Phœnicibus edocti vocamus cinnamo-
mum, afferri a grandibus quibusdam aliti-
bus ad nidos e luto constructos in præru-
ptis montium et homini inaccessis. Ad ista
igitur Arabes hæc excogitaverunt: boum
asinorumque defunctorum et aliorum iumen-
torum membra concisa quam maxima in ea
loca portant: et ubi iuxta nidos posuere,
procul inde abscedunt. Ad hæc frusta de-
lapsæ volucres, ad nidos carnem iumen-
torum apportant: cui sustinendæ impares
nidi, dirupti ad terram labuntur: tunc A-
rabes accedentes ita colligere cinnamomum;
quod hac ratione collectum illinc in alias re-
112 giones dimittitur. At ledanum, quod A-
rabes ladanum vocant, etiam cinnamomo
mirabilius comparatur: quippe quod in gra-
veolentissimo loco nascens, tamen fragran-
tissime olet. Nam in barbis caprarum hir-
corum invenitur innatum, veluti mucor li-
gni, cum ad conficienda multiplicia un-
guenta utile, tum præcipue ad suffitionem
113 qua Arabes utuntur. Hactenus de thymia-
matis dictum sit. Redolet Arabica regio
mirifice iucundo quodam odore. Suntque
in ea ovium duo genera admiratione digna,
quæ nusquam alibi sunt. Quorum unum
caudas habet longas, trium cubitorum, non
bre-

τὰ δὴ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω δρέ-
πειν τὴν κασίην. Τὸ δὲ δὴ κιννάμωμον ἔτι τούτων
θωϋμαστότερον συλλέγουσι· ὅκου μὲν γὰρ γίνεται, καὶ
ἥτις μιν γῆ ἡ τρέφουσά ἐστι, οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλὴν 203
ὅτι λόγῳ εἰκότι χρεώμενοι, ἐν τοῖσιδε χωρίοισί φασί
τινες αὐτὸ φύεσθαι, ἐν τοῖσι ὁ Διόνυσος ἐτράφη· ὄρ-
νιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν ταῦτα τὰ κάρφεα,
[a] τὰ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μαθόντες κιννάμωμον καλέο-
μεν· φορέειν δὲ [b] τὰς ὄρνιθας ἐς νεοσσιὰς [c] προσπε-
πλασμένας ἐκ πηλοῦ πρὸς ἀποκρήμνοισι οὔρεσι, ἔν-
θα πρόσβασιν [d] ἀνθρώπῳ οὐδεμίην εἶναι· πρὸς ὦν δὴ
ταῦτα τοὺς Ἀραβίους σοφίζεσθαι τάδε· βοῶν τε καὶ
ὄνων τῶν ἀπογινομένων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων τὰ
μέλεα [e] διαταμόντας ὡς μέγιστα, κομίζειν ἐς ταῦ-
τα τὰ χωρία· καί σφεα θέντας ἀγχοῦ τῶν [f] νεοσ-
σιέων, ἀπαλλάσσεσθαι ἑκὰς αὐτέων· τὰς δὲ ὄρνιθας
καταπετομένας, αὐτῶν τὰ μέλεα τῶν ὑποζυγίων ἀ-
ναφορέειν ἐπὶ τὰς νεοσσιάς· τὰς δὲ, οὐ δυναμένας
ἴσχειν, καταῤῥήγνυσθαι [g] ἐπὶ γῆν· τοὺς δὲ, ἐπιόν-
τας, συλλέγειν [h] οὕτω μὲν τὸ κιννάμωμον· συλλεγό-
μενον δὲ ἐκ τούτων ἀπικνέεσθαι ἐς τὰς ἄλλας χώ-
ρας. Τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ Ἀράβιοι καλέουσι λά-
δανον, [i] ἔτι τούτου θωϋμασιώτερον γίνεται· ἐν γὰρ
δυσοδμοτάτῳ γινόμενον, εὐωδέστατόν ἐστι· τῶν γὰρ
αἰγῶν τῶν τράγων ἐν τοῖσι πώγωσι εὑρίσκεται ἐγ-
γινόμενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς ὕλης· χρήσιμον δ᾽
ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστί· θυμιῶσί τε μάλιστα τοῦ-
το Ἀράβιοι. Τοσαῦτα μὲν [k] θυωμάτων πέρι εἰρή-
σθω· ἀπόζει δὲ τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης θεσπέσιον
ὡς ἡδύ· δύο δὲ γένεα οἴων σφί ἐστι [l] θωύματος ἄξια,
τὰ οὐδαμόθι ἑτέρωθί ἐστι· τὸ μὲν αὐτέων ἕτερον ἔχει
τὰς οὐρὰς μακρὰς, [m] τριῶν πηχέων οὐκ ἐλάσσονας·
τὰς

a Excitat *Etymologus* p. 514. pr. *Eustath.* in Dionys. v. 939. *b* Τοὺς *Pass.* *c* *M. Pass. Ask. V. Arch.*; ora *Steph.* προσεκπεπλασμένας. Vulgo πεπλασμένας πηλῷ. *Aldus* ἐκ πηλῷ. *d* Ἀνθρώπων *Arch. V.* *e* Διατέμοντες iid. *f* Νεοσσῶν *Arch.* Νεοσσιῶν *V.*, tum mox καταπταμένας, τὰ τῶν ὑποζυγ. μέλεα ἀναφ. uterque: quod haud proscribo. *g* Ἐς γῆν *Steph.* margo, *Arch. V.*, ἐπὶ τὴν γῆν *Ald. Ask.*, τὴν *Med. Pass.* non norunt, ἐπὶ servantes: haud refert multum. *h* *M. Pass. Ask.* οὕτω τὸ, ceteri οὕτω μὲν τὸ *V. Arch. Ald. Paris. A. B.*, quod ob sequens δὲ melius. *i* Ἔτι τούτου *Arch. V. Paris. A. B. Valla*, ἐκ τούτου *M. Pass. Ald.*; de ledano hinc *Eustath.* Hom. p. 1147, 3. *k* Θωμάτων *Pass. M.*, in cuius margine θυωμάτων, vulgo θυμιαμάτων. *l* Θώματος *Arch. Pass.*, mox ἑτέρωθι abest *Arch. V.*, tum αὐτέων *Arch.*, αὐτῶν alii. *m* Ora *Steph. Arch. V.*, τριπήχεων *Ald.* τριπήχεας *M. Ask.*

narratum, *item casiam circa paludes propugnante unguibus diro vespertilionum genere, aligerisque serpentibus* Hist. N. XII, 19. Scripsi perpetuo κασίην iussu schedarum, quomodo L. II, 86.; alii sibilantem geminare maluerunt, ex dubia vocis Phoenicum קציעה pronuntiatione. In *Heliodori* X. p. 494. φύλλου τε τοῦ θυώδους καὶ ΚΑΔΑΣ καὶ κιναμώμου mentio: rectius *Vat. Pal.* et *Vind.* καὶ κασσίας. Κιννχμώμου *Vind.*

5. Τὰ ἡμεῖς ὑπὸ Φοινίκων μαθόντες] Dum alium vellicat, in turpem ipse errorem induitur *Plinius* N. H. XII. C. 19. *Cinnamomum et casias fabulose narravit antiquitas, princepsve Herodotus, avium nidis, et privatim PHOENICIS, in quo Liber Pater educatus esset, ex inviis rupibus arboribusque decuti.* Nihil *Herodotus* de ave phoenice, sed Phoenicibus. Intactum id non dimisit *Salmas.* in *Solin.* p. 283. Habet narratio multum fabulosi, a Phoenicibus ad Graecos propagati, inque ipsis Sinensium finibus diu probati, bene ex *Garzia ab Horto* L. I. Arom. C. 15. enotante *Barthio* ad *Statii* Theb. VI, 61.

19. Τὸ Ἀράβιοι καλέουσι λάδανον] Vere scribit: לדאן *Ladan* illis dicitur. Vid. *Ol. Celsii* Hierobotan. Parte I. p. 284. Iustum, fatente Cl. *Gronovio*, ἔτι τούτου θωϋμασιώτερον, quomodo supra de cinnamomo ἔτι τούτων θωϋμαστότερον συλλέγουσι. Vellem praeterea τῶν αἰγῶν καὶ τῶν τράγων schedae darent aut alterutrum abesset. Prius *Salmasius*, *Pavius*, *Reiskius* decreverunt, habentque consensum *Dioscoridis* L. I. C. 128. τὰ φύλλα —— νεμόμεναι αἱ αἶγες καὶ τράγοι —— ἀναλαμβάνουσι τῷ πώγωνι. Alioqui minore molimine τῶν τε τράγων, ex coniectura egregii iuvenis *Mein. Tydemanni.*

25. Ταῦτα μὲν θυωμάτων πέρι] Non potui ab hoc instaurando temperare, siquidem membranae viam muniunt et Iones volunt. Dictum supra II, 86. Ad sequens ἀπόζει δὲ —— alludit *Lucian.* D. Syr. C. 30. et nominatim II. Ver. Hist. C. 5., quod et *Diodoro* in animo fuit L. III, 46.

26. Ἀπόζει —— τῆς Ἀραβίης θεσπέσιον ὡς ἡδὺ] Paria dabit de Arabia Felice, utriusque Nostri *Schultensii* deliciis, *Diodorus Sic.* III, c. 46. ubi vid. n. 59. *Wess.* *Alexander* Sophista apud *Philostr.* p. 575. οὐδὲ φύλλον Ἀράβιον ἐκβαλεῖς, οὐδὲ κάρφος ἀποῤῥίψεις οὐδὲν ἐκεῖ φυὲν, τοσοῦτον ἡ περὶ τοὺς ἱδρῶτας εὐτυχεῖ. VALCKEN.

29. Τριῶν πηχέων οὐκ ἐλάσσονας] Multimodis praeferendum dictionis habitus suadet, et, cui suo haec adumbrare libuit sermone, *AElian.* H. An. X, 4. Sic enim, τὰς μὲν αὐτῶν οὐρὰς ἔχειν μηκίστας, ὡς εἶναι μετρήσαντι καὶ ΤΡΙΩΝ ΠΗΧΩΝ οὐκ ἐλάσσονας. Addit continuo, ὥσπερουν εἰ ἐῴη τις ἐπισύρειν, ἑλκοῦσθαι ἂν αὐτὰς πάντως, nitide omnia adfirmans, quae ex Codd. *Herodoto* redierunt. Eadem viderat *Abreschius* felice coniectura. Pensemus nunc operam et *AEliano* vicem reddamus: τοὺς νομέας δὲ εἶναι ἀγαθοὺς χειρουργεῖν, οὕπερ ἂν — τῶν ἁμαξίδων scribit de plostellis et pastorum sollertia, quam librarii foedarunt. Voluit ὑπεράνω τῶν —. Callidos esse Pastores in caudis ovium super plostella, ne tractae per aspreta convulnerentur, conponendis.

29. Τριπήχεας] Τριπήχεων vulgabatur ante *Gronovium*: τριῶν πηχέων, genuinum praebent *Valla*, margo *Steph.* Cod. *Arch.* et *AElianus* N. A. X, c. 4. de ovibus Arabicis enarrans *Herodoto* tradita. —— In proximis forsan etiam Codd. variabunt in ἐπήει· ego quidem literas transponendas arbitror, ut scribatur: τὰς εἴτις ἐπείη σφι ἀπέλκειν, vel ἐπέλκειν potius: *quas caudas si quis illas siverit per terram trahere*: *AElianus*: ὥσπερ εἰ ἐῴη τις ἐπισύρειν, ἑλκοῦσθαι ἂν αὐτὰς πάντως παρατριβομένας πρὸς τὸ δάπεδον. VALCKEN.

mirae aut longis aut latis caudis. AEthiopia extrema ad mare. Europæ extrema ignota. Cassiterides insulæ et Eridanus. Auri copia

τὰς εἴ τις ^a ἐπείη σφι ἐπέλκειν, ἕλκεα ἂν ἔχοιεν,
^b ἀνατριβομενέων πρὸς τῇ γῇ τῶν οὐρέων· νῦν δ' ἅ-
πας τις τῶν ποιμένων ἐπίσταται ξυλουργέειν ἐς τοσοῦ-
το· ἁμαξίδας γὰρ ποιεῦντες, ὑποδέουσι αὐτὰς τῇσι
οὐρῇσι, ἑνὸς ἑκάστου κτήνεος τὴν οὐρὴν ἐπὶ ἁμαξίδα ἑ-
κάστην καταδέοντες· τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν οἴων τὰς
οὐρὰς ^c πλατέας φορέουσι, καὶ ἐπὶ πῆχυν πλάτος.
^d Ἀποκλιναμένης δὲ μεσαμβρίης, παρήκει πρὸς δύ-
νοντα ἥλιον ἡ Αἰθιοπίη χώρη, ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων·
αὕτη δὲ χρυσόν τε φέρει πολλὸν, καὶ ἐλέφαντας
ἀμφιλαφέας, καὶ δένδρεα ^e πάντα ἄγρια, καὶ ἔβε-
νον, καὶ ἄνδρας μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακρο-
βιωτάτους. Αὗται μέν νυν ἔν τε τῇ Ἀσίῃ ^f ἐσχατιαί
εἰσι καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ· περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν
πρὸς ἑσπέρην ἐσχατιέων ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν·
οὔτε γὰρ ἔγωγε ἐνδέκομαι Ἠριδανόν τινα καλέεσθαι
πρὸς βαρβάρων ποταμὸν, ἐκδιδόντα ἐς θάλασσαν
τὴν πρὸς ^g βορῆν ἄνεμον, ἀπό τευ τὸ ἤλεκτρον φοι-
τᾷν λόγος ἐστὶ, οὔτε νήσους οἶδα ^h κασσιτερίδας ἐού-
204 σας, ἐκ τῶν ὁ κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ· τοῦτο μὲν γὰρ,
ὁ Ἠριδανὸς αὐτὸ κατηγορέει τὸ οὔνομα, ὡς ἔστι Ἑλ-
ληνικὸν, καὶ ^i οὐ βαρβαρικόν· ὑπὸ ποιητέω δέ τινος
ποιηθέν· ^k τοῦτο δὲ, οὐδενὸς αὐτόπτεω γενομένου οὐ δύνα-
μαι ἀκοῦσαι τοῦτο ^l μελετῶν, ὅκως θάλασσά ἐστι τὰ
ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης· ^m ἐξ ἐσχάτης δ' ὦν ὅ τε κασ-
σίτερος ἡμῖν φοιτᾷ, καὶ τὸ ἤλεκτρον. Πρὸς δὲ ἄρ-
κτου τῆς Εὐρώπης ^n πολλῷ πλεῖστος χρυσὸς φαίνεται
ἐών·

breviores: quas siquis eas trahere permit-
tat, ulcera habeant certe, dum ad terram
atteruntur: nunc vero unusquisque pasto-
rum hactenus est doctus arte fabrili, ut
plostella faciant, quæ singula singularum o-
vium caudis subligent, superque plostella
caudas ipsas alligent. Alterum genus ovium
ad cubitalem latitudinem caudas gerit. Huic, 114
qua parte meridies ad solem occidentem ver-
git, contermina est AEthiopia, terrarum
habitatarum ultima. Hæc et auri multum
fert, et vastos elephantes, prominentibus
utrinque dentibus: et cum agrestes omnes
arbores, tum vero ebenum, nec non viros
maximos pulcherrimosque et ævi longissimi.
Atque hæc quidem extrema sunt Asiæ Afri- 115
cæque. De extremitatibus autem Europæ
ad vesperam quod pro comperto referam
non habeo, neque enim assentior fluvium
quendam Eridanum a barbaris vocitari, qui
exit in mare ad septentrionem spectans, un-
de electrum venire narratur. Ne Cassiteri-
das quidem novi insulas, unde ad nos ve-
nit cassiteros, *stannum*, nam vel ipsum
coarguit nomen Eridanus, quod Græcum
est, et non barbarum, ab aliquo poë-
ta fictum. Sed etsi hoc studiose quæsivi, a
nemine qui ipse viderit accipere possum,
quomodo se habeat mare ad illam Europæ
partem. Ab extrema itaque ad nos venit
stannum electrumque. Ceterum ad septentrio- 116
nem Europæ quam plurimam auri vim esse
con-

a Ἐποίει σφιν ἐπέλκειν *Arch.*, ἐπείη et ἐπέλκειν *Pass.*, posterius etiam *V.* et marg. *Steph.* cum *Ask.*, vulgo ἐπήει σφι ἀπέλκειν. *b* *Arch.*, ceteri ἀνατριβομένων. *c* Πλατήους φορέει *Arch.*, ultimum etiam *V.* *d* Ἀποκλινομ. margo *Steph.*, *Arch. V.* *e* Ἅπαντα *Arch.*, non male. *f* Ἔσχαται *M. Pass.*, vulgatum reliqui. *g* *Arch. V.*, βορέην olim, tum Ἠριδανόν τινα *Arch. Valla*: quos sequor. τινὰ alii non habent. *h* Κασσιτερίνας in *Steph.* ora. Quae sequuntur *Eustath.* in *Dionys.* v. 561. *i* Οὐ βάρβαρον *Arch. V.* ora *Steph. Valla*, *Eustath.* in *Dionys.* v. 14., οὔτι βαρβαρικὸν *Ald.*, οὔτε *M. Pass. Ask.*, statim ποιήτεω recte *Arch. Vind.*, alii ποιητοῦ. *k* *Arch. Vind.*, vulgo οὔτε δὲ omnes. Mox οὐ desit *Arch.* et non est necessarium. *l* Με λέγειν *Arch.*, melius mox τῆς Εὐρ., quem articulum negligunt alii. *m* Ἐξ ἐσχάτων ora *Steph.*, ἐσχάτου *Arch.* et ὅ τε κασ. cum *Vind.*, enclitica abest ceteris. *n* Πολλῷ τι *Arch. Pass.*, pro quo τοι *Ald.*, neutrum habet *M. Ask.*

42. Ἐσχατιαί εἰσι] Non moveo, neque infitior, ἐσχατιὰς convenire posse *agris et minoribus regionum partibus*, quod docte, ut solet, *Hemsterhusius* in Timon. *Luciani* C. 30. stabilivit. Verum propterea haud spernitur in ultimis terrae habitabilis tractibus. En tibi ex C. 106. αἱ δ' ἐσχατιαί κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον. Rursus C. 116. αἱ δὲ ὦν ἐσχατιαὶ οἴκασι —. Mitto quod statim in oculos incurret legenti et alia. Superius ἀπὸ κλιναμένης *Reisk.* maluit, et ἐσχάτη τῶν οἰκομενέων *Schurtzfleischius.*

45. Ἠριδανόν τινα καλέεσθαι] Electrum sive *succinum* auditione acceperat in ultimo septemtrione erui ad flumen, cui *Eridano* nomen, atque hinc in Graeciae et Asiae oras importari. Id recipere se negat, quoniam amnis titulus Graecum quid redoleat: haud quidem inprudenter in illa ultimae Europae tum caligine. Nec male tamen mercatores, sive Phoenices illi, seu aliunde fuerint, de amne. In ore illis erat flumen *Rhodaune*, quod Vistulae haud longe Gedano miscetur: Succini isthic esse uberem copiam, quae in Prussiae maritimis adhuc dum redundat. Fluvii, varie pronuntiatum nomen, dedit Ἠριδανὸν, terminatione Graeca, non natalibus. Id fugere sollertissimum potuit. Egregie viri eruditissimi *Ph. Cluverius* G. Antiq. L. III, 34. p. 634., *Io. M. Gesnerus* de Electro T. III. Conment. S. R. Gotting. p. 88. et *Th. S. Baierus* de Eridano T. VII. Comment. Acad. Petropol. p. 350., cui in amne *Duna*, qui *Marciani Heracleotae* sit Ῥούδων, non adstipulor: ad eum enim succini proventus nullus. De *stanno* iidem mercatores multa, falsa minime, sed conmodi sui caussa obscurius. Hinc *Nostri* et plurium olim in *Cassiteridibus* sive *Stannariis* insulis hallucinatio. Inspice *Diodorum* L. v, 38. p. 361.

50. Ὁ Ἠριδανὸς] Auctor an lector adiecerit decerni non poterit: satis certe notum erat e proximis nomen *Eridani*, in quo veterum adtigit errores, Herodotea citans paulo aliter scripta quam vulgantur, *I. P. Maussac.* in Diss. Crit. p. 402. Non nescio quo pacto possit hac in sede defendi ὁ Ἠριδανός· sed satis erat dixisse: τοῦτο μὲν γὰρ αὐτὸ κατηγορέει τὸ οὔνομα, ὡς ἔστι Ἑλληνικὸν, καὶ οὔτι, sive, quod praetulerim, καὶ οὐκὶ βαρβαρικόν· ubi deterior mihi videtur Codicum lectio βάρβαρον· quod alteri *Gronovius* antetulit VIII, c. 19. monitorum magni Patris sui semper immemor, dum tractabat *Herodotum*. Ἑλληνικὰ καὶ βαρβαρικὰ apud *Xenoph.* Ἑ. V, p. 331, 1. *Theopompum* *Longini* π. Ὑ. XLII, 5. et apud quosvis alios frequenter opponuntur. VALCKEN.

52. Τοῦτο δὲ οὐδενὸς αὐτόπτεω &c.] Nulla hic caussae opus est dictione. Scriptorem qui norunt, formulam probabunt cupide; οὐ βάρβαρον repudiabunt fortasse, tametsi eius in usu varietur. Conf. doctos *Thomae M.* explanatores et *H. Stephan.* in Criton. *Platon.* p. 52. Inutile certe οὔτε erat, melius ex *Reiskii* correctione οὔ γε.

52. Οὔτε δὲ] Quando praecesserat, τοῦτο μὲν, *partim quidem*, sequi debebat usitato more τοῦτο δὲ, *partim vero*: hoc, vel absque Codicibus mea opinione restituendum, praebet Cod. *Arch.* Τοῦτο δὲ οὐδενὸς αὐτόπτεω γενομένου δύναμαι ἀκοῦσαι τοῦτο μελετῶν. — Postremum, si sincerum est, idem propemodum significabit ac πυθέσθαι δὲ σπουδῇ πάνυ ἐθελήσας, quod ego reponendum arbitror in *Pausaniae* IV, p. 282. m. pro vulgatis π. δέ που δὴ πάνυ ἐ. neque tamen μελετᾷν sic adhibitum recordor; et με λέγειν Cod. *Arch.* μοι λέγοντος praebet Cod. *Eton.* pro μελετῶν. Venit in mentem haec scribenti haerens in eadem voce vitium apud *Isocratem*: ista leguntur in Archidamo p. 122. E. ὅπως δὲ τοῦ δικαίου χρὴ ποιεῖσθαί τι προυργιαίτερον, (τὸ συμφέρον,) οὐδεὶς ἂν μελετῶν πείσειεν· non aliter nuper Londini vulgarunt Vol. II. p. 27. Nemo monitus dubitabit, quin castigatissimus orator dederit: οὐδεὶς ἄν με λέγων πείσειεν, *nemo verbis mihi persuaserit.* *Isocrat.* p. 354. c. ταῦτ' —— οὐδεὶς ἂν ὑμᾶς λέγων ἔπεισε. *Aristoph.* Lys. v. 1231. Ἢν τοὺς Ἀθηναίους ἐγὼ πείσω λέγων· apud *Aristidem* T. III. p. 313. Themistocles τὸν Εὐρυβιάδην ὡς οὐκ ἔπειθε λέγων, *Eurybiadem quum minus quam vellet moveret*: *Cornel. Nep.* Themist. c. IV. VALCKEN.

58. Ἀσ-

conſtat: ſed quomodo acquiratur, ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id a gryphibus auferre Arimaſpi, viri unoculi, quod nec ipſum crediderim, ut viri naſcantur unoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extremitates terrarum videntur circumcludere aliam regionem, intusque cohibere ea quæ nobis pulcherrima eſſe putantur et habere
117 rariſſima iſtæ. Est in Aſia planities undique cincta monte quinque in locis interciſo, quæ aliquando fuit Chorasmiorum, in finibus ſita Chorasmiorum ipſorum et Hyrcaniorum et Parthorum et Sarangenſium et Thamanæorum: ſed poſteaquam Perſæ rerum potiti ſunt, facta eſt regis. Ex hoc igitur

ἐών· ὅκως μὲν γινόμενος, οὐκ ἔχω οὐδὲ τοῦτο ἀτρεκέως εἶπαι· λέγεται δὲ [a] ὑπ᾽ ἐκ τῶν γρυπῶν ἁρπάζειν Ἀριμασποὺς, ἄνδρας μουνοφθάλμους· πείθομαι δὲ οὐδὲ τοῦτο, ὅκως [b] μουνόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίην τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι· αἱ δὲ ὦν ἐσχατιαὶ [c] οἴκασι περικληΐουσαι τὴν ἄλλην χώρην, καὶ ἐντὸς ἀπέργουσαι τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ σπανιώτατα ἔχειν [d] αὗται. Ἔστι δὲ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ [e] περικεκληϊμένον οὔρεϊ πάντοθεν· διασφάγες δὲ τοῦ οὔρεός εἰσι πέντε· τοῦτο τὸ [f] πεδίον ἦν μέν κοτε [g] Χορασμίων, ἐν οὔρεσι ἐόντων Χορασμίων τε αὐτέων καὶ Ὑρκανίων, καὶ Πάρθων, καὶ [h] Σαραγγέων, καὶ Θαμαναίων· ἐπεί τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κράτος, ἔστι τοῦ [i] βασιλῆος· ἐκ

a *Arch. V. Valla*, alii ὑπὲρ τῶν. b Μονόφθ. *Arch. Pollux* II, 62. c Εἴκασι *Arch.* d Αὐτὰ *Arch. V.* cui primas prae Edito defero. e Περικεκλημμένον *Paſſ.*, pro περικεκληϊμένον, quod verum: alii περικεκλεισμ. f Χωρίον *Aſk.* male. Habet *Steph.* in Χορασμίη, ſed errat *Pinedo.* g Quatuor ſequentia abſunt *M. Paſſ. Aſk.* h *M. Paſſ. Aſk.*, vulgo Σαραγγαίων καὶ Θωμανίων, pro quo Θωμαναίων *M. Paſſ. Aſk.*, Θαμαναίων *Arch. V. Valla*, tum αὐτέων, recte, pro αὐτῶν. Vid. ſupr. C. 93. i *Arch.*, βασιλέος reliqui. Mox περικλήοντος *Aſk.*

58. Λέγεται ὑπ᾽ ἐκ τῶν γρυπῶν &c.] Arimaſpos aſſidue circa metalla cum gryphis bellantes, et aurum, mira cupiditate, feris cuſtodientibus, illis rapientibus, ex *Herodoto* tacitos noluit *Plinius* N. Hiſt. VII, 2. Si ὑπὲρ τῶν γρυπῶν valeat, ut in honore fuit, nihil ſimile *Herodotus.* Fama ferebat ultra Arimaſpos χρυσοφύλακας eſſe γρύπας L. IV, 13. et 27. At aurum ὑπὲρ τῶν γρυπῶν quis aſſequetur? Liquidum et clarum ὑπ᾽ ἐκ dant MSS., quod ſcriptor Ὁμηρικώτατος Poëtae exemplo Il. Π, 353. Odyſſ. Λ, 37. &c. depoſuit.

67. Χορασμίων, ἐν οὔρεσι ἐόντων] *Florentiae*, *Romae* atque alibi feſtinantes ſcribarum oculi haec inconſulte tranſilierunt. In vocibus ἐν οὔρεσι ἐόντων citra dubium error, cui detergendo doctorum cura ſubvenit, ſucceſſu diverſo. Cl. *de Pauw* ἐν οὔρεσι ἐὸν τῶν —— facillima medela, ſed quae planitiem montibus inponit, monte incinctam tantum. *Reiskio* in elegante Schediasm. de *Sail* Ol Aram *Alcorani* p. 7. viſum verius ἐν κράτεϊ ἐόντων Χορασμίων, *cum ſui iuris Chorasmii erant ipſi et* ——, tum de *Sarangenſibus* nonnulla et *Thamanaeis*, quae ſecundis curis inprobabit ipse. *Abreſchio* ſuperiora Dilucid. Thuc. p. 75. conſideranti nimiae ſunt correctionis, leniora multo, ſi mutata diſtinctione, pro αὐτῶν ſcribatur αὐτονόμων, hoc modo, τοῦτο τὸ πεδίον ἦν μέν κοτε Χορ. ἐν οὔρεσι, ἐόντων Χορ. τε αὐτονόμων καὶ ——. Qua ratione Chorasmii planis ex locis in montana deducuntur, nolente, ni fallor, *Herodoto*, et novantur, quae ſalva linqui debuerant. Quantum ego quidem perſpicio, haec mens et ſententia Scriptoris: planitiem illam, monte incluſam, olim Chorasmiorum fuiſſe, ſitam ipſorum *in finibus* et Hyrcaniorum ac Parthorum ——: poſtea vero Perſarum ditionis. Finge ergo mecum τοῦτο τὸ — ἦν μέν κοτε Χορασμίων, ἐν οὔροισι ἐὸν τῶν Χορασμίων τε αὐτέων καὶ —— et oratio et ratio nihil ſibi deſiderabit. Plura non adiungo, hoc tamen, *Vallam* ἐν οὔροισι inveniſſe, cuius *in finibus* Latina receperunt, gloſſis *Stephani Gronovii*que expulſis. Amnis autem Ἄκης an Ἄκις vero nomine fuerit, ignoro. Siculus *Acis* ex *Theocrito* nihil iuvat. De conſenſu Cl. *Valckenarii*, quem his dudum ſcriptis animadverto, laetor.

67. Ἐν οὔρεσι ἐόντων] Voce ἐόντων in duas ἐὸν τῶν diſtracta, locum, qui videbatur difficillimus, leni molimine facilem me puto reddidiſſe, vere emendando: ἐν οὔροισι ἐὸν τῶν Χορασμίων τε αὐτῶν, καὶ Ὑρκανίων, καὶ Πάρθων· ſenſu planiſſimo: *Planities iſta Chorasmiorum quidem erat olim; in finibus ſita et ipſorum Chorasmiorum, et Hyrcaniorum, et Parthorum et Sarangarum,* (ſive *Drangarum:*) *et Thamanaeorum: ſed, a quo tempore penes Perſas eſt imperium,* nunc *in ditione Regis eſt.* In οὔροισι *finibus*, et in ἐὸν adfirmandis tempus non teram; nam, ut ominor, utrumque ſatis certum illis ipſis videbitur, quibus hic locus gravioris erat mendae ſuſpectus. Vulgavit ante hos annos ferme XII. Lipſiae Clar. *Reiskius* doctam Diſſertationem de Arabum Epocha vetuſtiſſima, in qua hunc quotentabat Herodoti locum pro ἐν οὔρεσι ἐ. corrigere tentabat ἐν κράτεϊ ἐόντων, *eo tempore quo adhuc ſui iuris eſſent et hi ipſi Chorasmici et caeterae vicinae ipſis gentes:* ſic ille. In eumdem ſenſum *lenius* fore *remedium* videbatur Clar. *Abreſchio* Diluc. *Thuc.* p. 76. *ſi mutata diſtinctione pro* αὐτῶν *ſcriberetur* αὐτονόμων, *hoc modo:* ἦν μέν κότε Χορ. ἐν οὔρεσι, ἐόντων Χορασμίων τε αὐτονόμων, καὶ ——. Si verum, ut est, ἐν οὔροισι ἐὸν τῶν Χορασμίων τε αὐτῶν, καὶ —— neceſſe non erit, ut iſtae refutentur virorum eruditorum coniecturae. Duo hic tradit *Herod.* in quarum gentium finibus iſta ſita fuerit planities, quinque gentibus contermina: praeterea docet, in quorum illa fuerit olim ditione, quorumque eſſet imperio ſuo tempore ſubiecta: ἦν μέν κοτε Χορασμίων —— (νῦν δὲ) ἔστι τοῦ βασιλέως· *olim quidem erat Chorasmiorum, nunc vero Regis eſt*, ſive *Regis in ditione*, vel *ſub Rege*, ἔστι ὑπὸ τῷ βασιλεῖ, vel ὑπὸ τὸν βασιλέα· permutantur enim iſta inter ſe. Sicut autem Herodotus, loquuntur paſſim Graeci Latinique; praeſertim in foederum formulis: ex. gr. *Livius* XXIX, c. 12. *ut Parthini* &c. — *Romanorum eſſent; Atintania — Macedoni accederet, Thucyd.* VIII, c. 18. ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει — βασιλέως ἔστω· cap. 37. utraque foederis forma diſplicebat Lichae c. 43. tertia vid. c. 58. apud *Xenoph.* Ἑ. IV, p. 313, 36. dicebat Dercyllidas, ὅτι καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἣ ἐξ ἀρχῆς βασιλέως ἐστὶ, καὶ Τῆμνος καὶ Αἰγαί εἰσι (ſic legerim:) — οὐχ ὑπήκοα ὄντα βασιλέως. Graeca libertate pacis indignae conditiones, ab Antalcida concitore denominatae, ferebant τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις βασιλέως εἶναι· inſularum tres ſolas, ut fuerant olim, εἶναι Ἀθηναίων, *Xenoph.* Ἑ. V, p. 322, 1. hanc formulae partem, ab Artaxerxe praeſcriptae, ſuo iure notabat *Iſocrates* Paneg. p. 68. E. p. 78. B. Panathen. p. 254. E. de multis unius ſuccedat locus *Dionis Chryſ.* p. 324. ult. *ſi quis quaerat*, τίνος ἐστὶν ἡ νῆσος; ἢ, τίνος ἡ Καρία; φήσουσι Ῥοδίων· ἐὰν δὲ ἄλλως ἐρωτᾷς, τουτὶ τὸ χωρίον; ἢ τὸν ἀγρόν; δῆλον ὅτι πεύσῃ τοῦ δεσπότου τὸ ὄνομα ——. Ceterum Aſiaticae gentes, hic *Herodoto* commemoratae, aliunde ſatis innotuerunt, tum temporis obſcura Graecis nomina, *Parthi*, *Hyrcani*, et *Chorasmii.* Χοράσμιοι etiam memorantur *Herod.* III, c. 93. VII, c. 66. *Hecataeo* in Aſiae periegeſi ap. *Athen.* II, p. 70. B. Πάρθων πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα Χοράσμιοι οἰκοῦσι, γῆν ἔχοντες καὶ πεδία καὶ οὔρεα· horum partem *Stephanus* excitat *Byz.* in v. Χορασμίη· ubi quae cenſebantur eiusdem eſſe *Hecataei*, verba ſunt *Herodoti* his vicina, quae ſuo nunc poterunt reſtitui parenti. Meminit et *Chorasmiorum* in Macrobiis *Lucian.* III, p. 210. ubi nomen ſcribitur prima producta, ſicut in *Dionyſii* Periegeſi: vid. *Cellarii* G. A. III, c. 21, 18. — Multo ſunt minus noti Σαράγγαι et Θαμαναῖοι· et in his variant etiam Codd. Σαραγγαίων καὶ Θωμανίων legit in ſuis *Valla;* Σαραγγέων καὶ Θωμανίων; *Gronovius* ex *Med.* ſupra legitur III, c. 93. Σαραγγαίων καὶ Θαμαναίων· infra VII, c. 67. Σαράγγαι· hinc Ionica fit flexione Σαραγγέων· demamus primam nomini literam, Αράγγαι nulli ſunt, ſed noti ſatis Δράγγαι. Veri valde videtur ſimile, barbaricum unius gentis nomen a Graecis diverſimode fuiſſe pronunciatum, Σδράγγας, Δράγγας, Σαράγγας· quod et ſuſpicatus eſt *Fabricius* ad *Iſidor. Charac.* Pro καὶ Θαμανίων ſi qui Codd. darent καὶ μανίων, cuivis facile Καρμανίων nomen hic ſubnaſceretur: ſed hariolationum deſino; poſtremas, ſi nimis forte diſplicent, earum prima periculis redemiſſe iudicabor. VALCKEN.

2. Ἐστὶ

quam inundat Aces. Intaphernes pacto de licentia adeundi regis abusus vincitur cum filio et cognatis.

ἐκ δὴ ὦν τοῦ περικληΐοντος οὔρεος τούτου ῥέει ποταμὸς μέγας, οὔνομα δέ οἵ ἐστι [a] Ἄκης· οὗτος πρότερον μὲν ἄρδεσκε διαλελαμμένος πανταχοῦ τῶν εἰρημένων τούτων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος ἀγόμενος ἑκάστης ἑκάστοισι· ἐπεί τε δὲ ὑπὸ τῷ Πέρσῃ εἰσὶ, πεπόνθασι τοιόνδε· τὰς διασφάγας τῶν οὐρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς, πύλας ἐπ' ἑκάστῃ διασφάγι ἔστησε· ἀποκεκληϊμένου δὲ τοῦ ὕδατος τῆς [b] ἐξόδου, τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῶν οὐρέων, πέλαγος γίνεται, ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ οὐδαμῇ ἐξήλυσιν· οὗτοι ὦν [c] οἵ περ ἔμπροσθεν ἐώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτῷ χρᾶσθαι, συμφορῇ μεγάλῃ διαχρέωνται· τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς, ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι· τοῦ δὲ θέρεος σπείροντες [d] μελίνην, καὶ σήσαμον, χρηΐσκοντο τῷ ὕδατι· ἐπεὰν ὦν μηδέν σφι παραδίδωται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τοὺς Πέρσας αὐτοί τε καὶ γυναῖκες, στάντες κατὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέος, βοῶσι ὠρυόμενοι· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι [e] αὐτέων μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τοῦτο φερούσας· ἐπεὰν δὲ διάκορος ἡ γῆ σφέων γένηται πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὗται μὲν αἱ πύλαι ἀποκληΐονται, ἄλλας δ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοισι τοῖσι δεομένοισι μάλιστα τῶν λοιπῶν· ὡς [f] δ' ἐγὼ οἶδ' 205 ἀκούσας, χρήματα μεγάλα πρησσόμενος ἀνοίγει, πάρεξ τοῦ φόρου· ταῦτα μὲν δὴ ἔχει οὕτω. Τῶν δὲ τῷ μάγῳ ἐπαναστάντων ἑπτὰ ἀνδρῶν, ἕνα αὐτῶν [g] Ἰνταφέρνεα κατέλαβε ὑβρίσαντα τάδε, ἀποθανεῖν· αὐτίκα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἤθελε ἐς τὰ βασιλήϊα [h] ἐσελθὼν χρηματίσασθαι τῷ βασιλέϊ· καὶ γὰρ [i] δὴ καὶ ὁ νόμος οὕτω εἶχε, τοῖσι ἐπαναστᾶσι τῷ μάγῳ ἔσοδον εἶναι παρὰ βασιλέα ἄνευ ἀγγέλου, ἢν μὴ γυναικὶ [k] τυγχάνῃ μισγόμενος ὁ βασιλεύς· οὔκων δὴ Ἰνταφέρνης ἐδικαίευ οὐδένα οἱ ἐσαγγεῖλαι· ἀλλ' ὅτι ἦν τῶν ἑπτὰ, [l] ἐσιέναι ἤθελε· ὁ δὲ πυλουρὸς καὶ ὁ ἀγγελιηφόρος οὐ περιώρεον, φάμενοι τὸν βασιλέα γυναικὶ μίσγεσθαι· ὁ δὲ Ἰνταφέρνης, δοκέων σφέας ψεύδεα λέγειν, ποιέει [m] τοιάδε· σπασάμενος τὸν ἀκινάκεα, ἀποτάμνει αὐτῶν τά τε ὦτα καὶ τὰς ῥῖνας· καὶ ἀνείρας [n] περὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, περὶ τοὺς αὐχένας σφέων ἔδησε, καὶ ἀπῆκε· οἱ δὲ τῷ βασιλέϊ [o] δεικνύασι ἑωϋτοὺς, καὶ τὴν αἰτίην εἶπον, δι' ἣν πεπονθότες εἴησαν. Δαρεῖος δὲ, [p] ἀῤῥωδήσας μὴ κοινῷ λόγῳ οἱ ἓξ πεποιηκότες ἔωσι ταῦτα, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον, ἀπεπειρᾶτο γνώμης, εἰ συνέπαινοί εἰσι τῷ πεποιημένῳ· ἐπεί τε δὲ [q] ἐξέμαθε ὡς οὐ σὺν ἐκείνοισι εἴη ταῦτα πεποιηκὼς, ἔλαβε αὐτόν τε τὸν Ἰνταφέρνεα, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰκηΐους πάντας· ἐλπίδας πολλὰς ἔχων,

igitur circumclaudente monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas undique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixi gentium regiones irrigabat: ubi vero in Persæ potestatem venerunt, hoc ab illo sunt passæ, quod sectionibus montium ab rege obstructis, et ad earum singulas portis positis, aqua ab exitu interclusa est; et planities quæ intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis, sed nulla ex parte exitum habeat: atque ita ipsæ gentes pristino aquæ usu fraudatæ afficiuntur magno detrimento. Nam hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, pluit: sed æstate quum serunt panicum et sesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihil eis aquæ tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ad fores regis, cum eiulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas reserari iussit, utique eas quæ ad illud ferrent: easdem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obserari; alias vero, ut quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent, iubet aperire, id faciens, quantum ego auditu cognovi, magnam pecuniam exigit præter tributum. Atque hæc quidem ita se habent.

118 CETERVM unum e septem viris qui adversus magum conspiraverunt, Intaphernem, accidit per insolentiam ita perire: statim post oppressos magos regiam ingressus, volebat admitti ad colloquium regis: etenim hac etiam lege conventum erat inter magi oppressores, ut eis ad regem foret aditus sine internuncio, nisi cubantem cum uxore. Itaque non oportere sibi intervenire nuncium censens Intaphernes, quia foret unus e septem, introire utique volebat, sed quum ianitor et qui a responsis erat introire non sinerent, quod regem dicerent rei uxoriæ dare operam, eos mentiri ratus, educto acinace, aures utrique naresque præcidit, et annectens circa frenum equi cervicibus ipsorum circumdedit hominesque dimisit.

119 Qui quum se regi exhibuissent et cur id passi fuerant exposuissent, Darius singulatim unoquoque arcessito, veritus ne id communi sex sociorum consilio factum esset; exploravit numquid id quod actum foret comprobarent. Vbi comperit sine horum consensu Intaphernem hæc fecisse, hominem comprehendit eiusque filium atque omnem familiam; multis de caussis credens, illum cum

a Ἄκις *Arch.* b *M. Pass. Ask.*, διεξόδου *Ald.* et *Arch. V.* c Οἱ πρόσθεν *Arch.*, et ἐώθεσαν cum *Pass. V.*, alii praeter morem εἰώθεσαν. Mox διαχρέωνται *Aldus*, et sic saepe antea, non διαχρέονται. Vide *Portum.* d Μελίνην *Arch.*; spectavit *Suid.* in *V.* e *Arch.*, αὐτῶν vulgo. f Δὲ ἐγὼ οἶδα *V. Arch.*, διάκορος citat *Thom. M.* in *V.* g Ἰνταφρένεα *Arch.* semper. Locum recte cepit Cl. *Bos* Obs. Critic. C. 2. p. 8. h Ἐλθὼν id. i *M. Pass. Ask.*, in *Ald. Paris. B.* sequens καὶ desideratur, et in *Arch. Vind.* δή. Mox ἐπαναστᾶσι τῶν φίλων τῶν ora *Steph.* k Τύχῃ *Arch. V.* l Iidem cum *Pass. Ask.*, olim ἤθελε ἐσιέναι· mox ὁ ante ἀγγελιηφ. abest *Pass. Ask.* m *M. Ask. Pass. Vind.*, ceteri τάδε. n *Arch. Pass. M. Ask.*; Conf. Cl. *Gronovium*, vulgo περὶ τὸν omittunt. o *M. Pass. Ask.*, δεικνύουσι *Ald.* &c. p Ὀῤῥωδ. *Arch.*, et mox ἐπειρᾶτο cum *Vind.* q Ἔμαθε *Arch.*, tum σὺν ἐκείνοισι *Id.* et *Valla*: olim συγκειμένοισι. Mox καὶ τὸν παῖδα *M. Ask. Pass.* Vulgatum servant *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* et Fragm.

2. Ἔσοδον εἶναι παρὰ βασιλέα] Haud percipio, quorsum docti viri animadversio, qua εἶναι non aliud ac ἰέναι, tendat. Non nescio in Codd. utrumque saepe permutari; at hic εἶναι naturalem usum deponere non poterit. Rem supra C. 84. conmemoravit.

17. Ὡς οὐ συγκειμένοισι] Non absurdam profecto dat lectionem Codex *Arch.* ὡς οὐ σὺν ἐκείνοισι, si plures dant οὐ σὺν κείνοισι dignum illud quod paulo spectetur consideratius: σὺν τινὶ et ἄνευ τινὸς interdum notant *conscio* et *inscio*. —— Postea v. 30. in κλαίεσκε ἂν καὶ ὠδύρετο, incommoda mihi visa fuerat vocula ἂν et ἀνωδύρετο placuerat: tuentur voculam Codd. ut liquet ex Diss. *Herod.* p. 144. et praebent κλαίεσκε ἂν καὶ ὀδυρέσκετο. VALCKEN.

17. Ὡς οὐ σὺν ἐκείνοισι εἴη ταῦτα &c.] Ex coniectura σὺν κείνοισι olim, cui auctoritatem *Arch.* liber et *Valla* conciliant: τὰ συγκείμενα, τὸ συγκείμενον in pactis conventis teruntur; sed οὐ συγκειμένοισι ποιῆσαι, non *ex conpacto agere*, haud recordor. Mox καὶ τοὺς παῖδας dedisse scriptorem, clarius, quam cum sudum est. Sequitur enim continuo τὸν ἄνδρα τε καὶ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ἐγκαταλιποῦσα, ne plura advocem.

23. Κλαίεσκε

cum suis propinquis rebellionem fuisse molituros: hos comprehensos ad necem vinciri iussit. Tunc uxor Intaphernis ad regias fores accedens, plorabat atque lamentabatur. Id assidue faciendo ad sui misericordiam Darium quum adduxisset, misso ad eam nuncio, rex inquit, Mulier, offert tibi Darius unius electionem ex vinctis domesticis tuis quem velis liberare. Illa postquam secum deliberavit, ita respondit, Si quidem unius animam rex mihi gratificatur, eligo ex omnibus fratrem. Hæc audiens rex, miratus huius orationem, misso nuncio, inquit, Percontatur te rex, qua de caussa, viro filiisque prætermissis, fratrem delegeris, ut superesset, qui et remotiore abs te est gradu quam filii, et minus iucundus quam maritus. Cui illa respondens, o rex, inquit, maritus mihi alius, si dæmon voluerit, atque alii liberi, si hos amisero, esse possunt: alius frater, parentibus meis iam vita defunctis, nulla ratione potest esse. Hanc sequuta caussam, ita loquuta est, visaque est mulier Dario probe dixisse, itaque ea re delectatus, et eum quem mulier optaverat missum fecit, et filiorum natu maximum, ceteris omnibus interfici iussis. Ita unus e septem statim
120 eo modo, quo dixi, occubuit. Enimvero illud fere circa Cambysis infirmitatem contigit: Erat Sardibus præses quidam a Cyro præfectus, nomine Orœtes, Persa, cui nefariæ rei cupido incessit: siquidem Polycratem Samium, a quo nullo nec facto nec dicto quantulocunque læsus esset, quemque ne vidisset quidem unquam, tamen concupivit capere ad interimendum, ob hanc, ut plerique aiunt, caussam: Quum aliquando

ἔχων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπιβουλεύειν οἱ ἐπανάστασιν· συλλαβὼν δέ σφεας, ἔδησε τὴν ἐπὶ [a] θανάτῳ· ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ἰνταφέρνεος φοιτέουσα ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ [b] βασιλῆος, κλαίεσκε καὶ ὀδυρέσκετο· ποιεῦσα δὲ αἰεὶ τὠυτὸ τοῦτο, τὸν Δαρεῖον [c] ἔπεισε οἰκτεῖραί μιν· πέμψας δὲ ἄγγελον, ἔλεγε τάδε, „ Ὦ „ γύναι, βασιλεύς τοι Δαρεῖος διδοῖ ἕνα τῶν δεδε„ μένων οἰκηΐων ῥύσασθαι, τὸν βούλεαι ἐκ πάντων·" ἡ δὲ, [d] βουλευσαμένη, ὑπεκρίνατο τάδε, „ Εἰ μὲν δὴ „ μοι διδοῖ βασιλεὺς [e] ἑνὸς τὴν ψυχὴν, αἱρέομαι ἐκ „ πάντων τὸν ἀδελφεόν·" πυθόμενος δὲ Δαρεῖος ταῦτα, καὶ θωϋμάσας τὸν λόγον, πέμψας ἠγόρευε, „ Ὦ „ γύναι, εἰρωτᾷ σε βασιλεὺς, τίνα ἔχουσα γνώ„ μην, τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλιποῦ„ σα, τὸν ἀδελφεὸν εἵλευ [f] περιεῖναί τοι· ὃς καὶ ἀλ„ λοτριώτατός τοι τῶν παίδων, καὶ ἧσσον κεχαρισμέ„ νος τοῦ ἀνδρός ἐστι·" ἡ δ' ἀμείβετο τοῖσδε, „ Ὦ „ βασιλεῦ, ἀνὴρ μέν μοι ἂν ἄλλος [g] γένοιτο, εἰ δαί„ μων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα [h] ἀπο„ βάλοιμι· πατρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκ ἔτι μευ [i] ζωόν„ των, ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο·" ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρεωμένη, [k] ἔλεξε ταῦτα· εὖ τε δὴ ἔδοξε τῷ Δαρείῳ εἰπεῖν ἡ γυνὴ, καί οἱ ἀπῆκε τουτόν 206
τε τὸν παραιτέετο, καὶ τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, ἡσθεὶς αὐτῇ· τοὺς δὲ ἄλλους ἀπέκτεινε πάντας· τῶν μὲν δὴ ἑπτὰ εἷς αὐτίκα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀπολώλεε. Κατὰ δέ κου μάλιστα τὴν Καμβύσεω νοῦσον [l] ἐγένετο τάδε· ὑπὸ Κύρου κατασταθεὶς ἦν Σαρδίων ὕπαρχος Ὀροίτης, ἀνὴρ Πέρσης· οὗτος ἐπεθύμησε πρήγματος οὐκ ὁσίου· οὔτε γάρ τι παθὼν οὔτε ἀκούσας μάταιον ἔπος [m] πρὸς Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου, οὔτε ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμεε λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι· ὡς μὲν οἱ πλεῦνες λέγουσι, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην· ἐπὶ τῶν

[a] βα-

a Θανάτου *Arch.* *b* Idem, βασιλέος in aliis: mox ὀδυρέσκετο *V. Ask.*, κλαίεσκε καὶ ὠδυρέσκετο *Arch.* κλαίεσκε ἂν καὶ ὠδύρετο *M. Ald.* &c. *c* Ἔπειθεν *Arch. V.* *d* Βουλομένη *Arch.*, tum ὑπεκρίνατο *Pasf.* Fragm. *Paris.*, quod placet, ὑπεκρίνετο alii. *e* *Arch. Ask. Pasf.*, τὴν negligunt cum *Ald.* plures. *f* Περιιέναι *Pasf. Ask.*, mox τοι non habet *Arch.*, sed τὸ καὶ ἀλλοτριώτατον — κεχαρισμένον. *g* Γένηται et ἂν μοι ἄλλος id. *h* Ἀποβάλοιμι *Arch.* Fragm. *Paris.* olim ἀποβάλλοιμι. *i* Ἐόντων *Clemens Alex.* *k* Fragm. *Paris. Vind. Valla*, ἐξέλεξε *Arch.*, ἔλεξα *M. Pasf.*, ἐξέλεξα *Ald.* Edd. *l* Ἐγίνετο *Arch. V. Pasf.* ora *Steph.*, mox σταθεὶς tantum *Arch. V.* *m* Desideratur in *Arch.*, qui statim ἐπεθύμησε cum *V.*, tum ὡς οἱ μέν.

23. Κλαίεσκε καὶ ὀδυρέσκετο] Inconmodum ἂν *Abreschius* ὧν corrigit, ego inductum ex *Arch. Vind.* malo. Ὀδυρέσκετο, sicuti ποιεέσκετο L. VII, 119., ostentat speciem, *Herodoto* olim frequentissimam, nunc rariorem. Vid. *Etymolog.* p. 624. fin. Quod *Galeus* autem ex schedis *Arch.* καὶ ὠδύρεσκε, id illae non norunt.

36. Ἡ δὲ ἀμείβετο] Cum memorabili mulieris responso comparavit et *Sophoclea* ex Antigone v. 924. Celeberr. *Wesseling.* Diss. *Herod.* p. 176. In continuis quatuor versibus tanta cum Herodoteis est similitudo, ut alter alterius velut interpres censeri queat, et, ut equidem puto, Sophoclea *Herodotus* dederit ad verbum propemodum expressa. Non me praeterit, homines eruditos et *Iac. Tollium* in Fortuitis c. 4. sic statuere, ut Herodotea potius videri deberet *Sophocles* imitatus: ego vero, quod pace fiat illorum, aliter censeo; et cur id adeo in animum induxerim, habeo rationes forte non adspernandas, quae hic conmode non possunt explicari. Qui *Longino* dicitur Ὁμηρικώτατος, XIII, 7. *Herodotus*, *Homerum*, quem *Polemo* (*Laërt.* IV, 20.) vocabat *Tragicum*, Homereae certe magnificentiae proximum *Sophoclem* habuit in deliciis. Verum, haec ut unde sint ducta liqueat, singula ponam seorsim: *Sophocles*: Πόσις μὲν ἄν μοι, κατθανόντος, ἄλλος ἦν· *Herodotus.* Ἀνὴρ μέν μοι ἂν ἄλλος γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι. —— *Soph.* Καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτὸς, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον· *Herod.* Καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτ' ἀποβάλλοιμι· —— *Soph.* Μητρὸς δ' ἐν ᾅδου καὶ πατρὸς κεκευθότοιν, Οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλαστοῖ ποτέ. *Herod.* Πατρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκ ἔτι μευ ζωόντων, ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. Posteriores duo versus, quales minus sincere scriptos legerat apud *Clem. Alex.* p. 747. velut ex deperdito dramate petitos *Grotius* posuit in Excerptis p. 153. levem errorem correxit *Gatakerus* A. M. P. c. X. Novator *Sophoclis* pro κεκρύφθαι vel κρυφθῆναι adhibuit τὸ Κεκευθέναι· haec est ratio, cur insolentius, genuinum tamen, κεκευθότοιν, in alia fuerit mutatum: *Sophocles* Oed. T. v. 977. θανὼν Κεύθει κάτω δὴ γῆς. *Scholiasta*: Κεύθει ἀντὶ τοῦ κεύθεται, κρύπτεται, καὶ ἐν Ἀντιγόνῃ, Μητρὸς δ' ἐν ᾅδου καὶ πατρὸς κεκευθότοιν. —— Ab Antigones autem Sophocleae, et Intaphernis uxoris Herodoteae iudicio non valde dissidet illud Abauchae Scythae, qui, uxore liberisque tenellis post se relictis, aegrotantem amicum ex incendio servavit, narrante Toxari *Lucianeo* T. II. p. 565. rogatusque causam, ἀλλὰ παῖδας μὲν, ἔφη, καὶ αὖθις ποιήσασθαί μοι ῥᾴδιον, καὶ ἄδηλον εἰ ἀγαθοὶ ἔσονται οὗτοι· φίλον δὲ οὐκ ἂν εὕροιμι ἄλλον ἐν πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον, οἷος Γυνδάνης ἐστί. VALCKEN.

39. Οὐκ ἔτι μευ ζωόντων] *Clementem Alex.* Strom. L. VI. p. 747. et *Plut.* περὶ Φιλαδ. p. 481. E. οὐκ ἔτι μευ ἐόντων, quem in modum supra C. 65. et saepe alii, invenisse, plura ni mutassent, putares. *Clemens* matronae dictum cum Sophocleo Antig. v. 925., velut hinc derivato, conparavit, operosius *Iac. Tollius* Fortuit. C. 4. Quae his autem apta et nexa, non ex mulieris oratione, sed narratoris esse videntur, etsi discrepet librariorum iudicium. *Tollius*, feminae tribuens, ἐξέλεξα τοῦτον, *fratrem* videlicet, emendabat, cui non accedo.

48. Ὀροίτης] Satrapae nomen unius literae discrimen apud alios, Ὀρόντην adpellantes, habet: ex *Nostri* exemplo instauratur a *P. Victorio* in *Cicerone* Var. L. II, 4. et *Io. Davisio* ubique ad *Maximum Tyr.* Diss. V, p. 511., non sine ratione, modo hoc ex fonte, sicuti *AElian.* H. An. VIII, 11., hauserint; quae quidem dubia res Cel. *Hemsterhusio* ad *Luciani* Contempl. C. 14.

[a] βασιλῆος θυρέων κατήμενον τόν τε Ὀροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῷ οὔνομα εἶναι [b] Μιτροβάτεα, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, τούτους ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν· κρινομένων δὲ περὶ ἀρετῆς, εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεα τῷ Ὀροίτῃ προφέροντα, „ Σὺ γὰρ ἐν „ [c] ἀνδρὸς λόγῳ, ὃς βασιλέϊ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ „ σῷ νομῷ [d] προσκειμένην οὐ προσεκτήσαο, ὧδε δή τι „ ἐοῦσαν εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων „ πεντεκαίδεκα ὁπλίτῃσι ἐπαναστὰς ἔσχε, καὶ νῦν „ αὐτῆς τυραννεύει;" οἱ μὲν δή μιν φασι τοῦτο ἀκούσαντα, καὶ ἀλγήσαντα τῷ ὀνείδεϊ, ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὕτω τὸν εἴπαντα ταῦτα τίσασθαι, ὡς Πολυκράτεα πάντως ἀπολέσαι, [e] δι' ὅν τινα κακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Ὀροίτεα ἐς Σάμον κήρυκα ὅτευ δὴ χρήματος δεησόμενον· [f] οὐ γὰρ ὦν δὴ τοῦτό γε λέγεται· καὶ τὸν Πολυκράτεα τυχεῖν κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι· παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ἀνακρέοντα τὸν Τήϊον· καί κως εἴτ' ἐκ προνοίης αὐτὸν κατηλογέοντα [g] τὰ Ὀροίτεω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίη τις τοιαύτη ἐπεγένετο· τόν τε γὰρ κήρυκα τὸν Ὀροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν Πολυκράτεα, τυχεῖν γὰρ [h] ἐπεστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον, οὔτε τι μεταστραφῆναι, [i] οὔτε ὑποκρίνασθαι. Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσιαι λέγονται τοῦ θανάτου τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι, πάρεστι δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ τις βούλεται αὐτέων· ὁ δὴ ὦν Ὀροίτης, ἱζόμενος ἐν Μαγνησίῃ [k] τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου ποταμοῦ οἰκημένῃ, ἔπεμπε Μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτεος τὸν νόον. Πολυκράτης γάρ ἐστι πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Ἑλλήνων, ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη, πάρεξ [l] Μίνωός τε τοῦ Κνωσσίου, καὶ εἰ δή τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ ἀνθρωπηΐης [m] λεγομένης γε-
207 νεῆς Πολυκράτης [n] ἐστὶ πρῶτος, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης

do ad fores regis considerent Orœtes et alter quidam Persa nomine Mitrobates, præfectus gentis, quæ est in Dascylio, e verbis ad iurgia pervenerunt. Et quum de virtute disceptaretur, Mitrobates obiiciens Orœti, inquit, Tune in pretio virorum es, qui insulam Samum tuæ provinciæ adiacentem, regi non acquisivisti, ita facilem captu, ut quidam e popularibus quindecim armatis fretus occuparit, eiusque tyrannide nunc potiatur? Hoc iurgium audienti Orœti adeo doluisse quidam aiunt, ut affectaverit non de obiurgante vindictam, sed Polycratem prorsus occidere, propter quem male audisset. Alii, 221
sed pauciores, inquiunt, caduceatorem in Samum ab Orœte missum cuiusdam rei rogandæ caussa: cuius autem, non dicitur, Polycratem autem tunc forte in conclavi virili cubantem fuisse, assistente ei Anacreonte Teio, sive id consulto, quod res Orœtis contemptui haberet, sive forte aliqua huiusmodi factum sit, ad quem quum accedens Orœtis caduceator, eius mandata exponeret; Polycratem neque se ad hominem convertisse, erat enim ad parietem versus, neque quicquam respondisse. Hæ duplices caussæ mor- 222
tis Polycratis fuisse memorantur, quarum utrilibet accommodare fidem quis potest. Itaque Orœtes in *urbe* Magnesia degens, quæ est super Mæandrum flumen sita, misit Myrsum Lydum, Gygis filium, cum nuncio in Samum ad Polycratem, cuius animum noverat. Etenim Polycrates primus extitit Græcorum, quos novimus, secundum Minoëm Cnossium, et siquis alius isto prior maris imperio potitus est, qui in animum induxerit ut mari potiretur: sed quod ad generationem et ætatem attinet, quæ humana vocatur, primus est Polycrates, qui multam conciperet spem Ioniæ

a Arch., alii βασιλέος. *b* Μιτραβ. *Pass.* *c* Ἀνδρῶν *Arch. Pass. V. Ask.* marg. *Steph.*, ἀνδρὸς *M. Ald.* &c. *d* Κειμένην ora *Steph. Pass.* *e Arch. V. Paris. A. B. Steph.* margo: ὃν non habet *Med.* et *Pass.*, in Edd. olim διά τιν' ἄ. *f* Septem haec praeteriit *Arch.*, γὲ addit ex *M.* Gronov., quod et in *Ask. Pass.* *g* Non est in *Arch. V.* *h* Ἀπεστρ. *Arch.* *i* Οὔτε τι id. *k* Γῇ *Arch.* et Μαιάνδρου ποταμοῦ sine τοῦ cum *Pass.*, satis bene; tum, ut ex *Med.*, οἰκημένῃ ipse *Pass. V. Ask.*, οἰκεομένῃ antea: denique ἔπεμψε *Arch. V.* *l* Μίνω τε *Arch. V.* quod non spernendum. Vid. *Etymolog.* p. 588, 28. *m* Νῦν λεγ. *Arch.* *n Arch. V. Valla*, πρῶτος etiam *Steph.* marg. et *Pass.*, in reliquis μοῦνος tantum.

57. Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς λόγῳ] Simili saepe in formula multitudinis numerus, qui tot in MSS., probatur: post pauca C. 125. ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεύμενος εἶχε, quo *Procopius* modo B. Pers. I, 7. καὶ τοὺς περιόντας ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεῖται, et L. II, 5. eiusdem belli. Tale ἐν συμμάχων λόγῳ Musae VIII, 68. et alia ap. *Portum.* Nec diversum de Gelimere, ultimo Vandalorum rege, καὶ νῦν ἐν αἰχμαλώτων λόγῳ ἥκων *Procopii* B. Vand. L. I, 7.

57. Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς λόγῳ] Minus adtendenti blandiri posset lectio Codd. ἀνδρῶν· mihi genuinum videtur vulgatum ἀνδρός. *Viri* quidem *praestantes* εἶναι dicuntur ἐν λόγῳ (οἵπερ εἰσὶν ἐν λόγῳ restituerem in *Euripidis* Rheso v. 149.) *qui*que *nullo sunt numero*, οὔτ' ἐν λόγῳ οὔτ' ἐν ἀριθμῷ· verum εἶναι ἐν ἀνδρῶν λόγῳ hoc sensu vereor ut Graecis fuerit in usu. Nisi fallor, σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς λόγῳ; tantundem est ac σὺ γὰρ ἀνήρ; *tune vir fortis*, vel *egregius censereris?* sive σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς μοίρᾳ vel μέρει. *Platoni* in Menex. p. 249. dicitur civitas bello defunctis ἐν κληρονόμου καὶ υἱέος μοίρᾳ καθεστηκυῖα· ἐν πολεμίου μοίρᾳ, *Demosth.* p. 412, 92. *Tanquam privatae sortis hominem degere*, ἐν ἰδιώτου μέρει διάγειν, *Isocrat.* Euag. p. 193. C. *Eusebius Stobaei* p. 567., 9. ὅδε μὲν καὶ ὅδε ἄρχουσι καὶ τετιμέαται· τὸ δ' ἐμὸν ἐν ἰδιωτέω λόγῳ καὶ ἀτίμου· eadem est *Herodoti* forma scribendi. VALCKEN.

65. Δι' ὅν τινα κακῶς ἤκουσε] Stat *H. Stephani* fides, ab omni in posterum suspicione inmunis. Certe conmodissimum, agnoscente *Gronovio*, quod rediit. Cl. *Reiskio* διά τινα idem prorsus ac δι' ὅν τινα *propter quem*, ob veterum exempla, *Miscell. Lips.* Vol. IX, p. 312. sedulo conducta, quibus uti nunc non licet.

69. Καὶ Ἀνακρέοντα τὸν Τήϊον] AEtas hominis hinc constituta manet. Amores et Polycratis familiaritatem non persequor. Multa *P. Baellius* post alios in *Lexico*, verum copiosior, quam res postulabat, in scriptorum dissensu ventilando. Vixit Musarum, Veneris Bacchique corculum Cyro, Cambyse et Dario, Persarum regibus: haec discrepantiae origo. Ipsa autem conmemoratio haec *Herodoti*, verborum seriem et structuram si consideres, implicatior atque ex interpositis parenthesibus paullo inpeditior est: hinc variae coniecturae et mutationes, quas doctis auctoribus relinquo. Pendent omnia ex οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι &c.

79. Μύρσον τὸν Γύγεω] Genusne Myrsus ex Gyge, Lydorum rege, derivarit, non habeo, etsi veri specie defectum non sit, dicere. Nomen Lydum esse, Myrsi et Myrsili, Lydiae regum tituli L. I, 7. nitide declarant. Recurret homo L. V, 122., ubi mendose et contra fidem Codd. huc usque Μύρσης.

82. Πάρεξ Μίνωός τε τοῦ Κνωσσίου] De Minoë fatentur *Thucydid.* I, 4., *Diodorus* IV, 60. V, 54. et ibidem nominati. Minoëm inter et Polycratem tamen plures θαλασσοκρατοῦντας *Africanus* et *Eusebius* in Chronicis recensuerunt, a summis viris *Casaubono* in *Polyb.* p. 192. et *Seldeno* de Mar. Clauso L. I, 10. ordine digestos et temporibus divisos. Sed hic reges et tyranni nominantur. Nam aut Democratici aut Aristocratici formula imperii gubernabantur fere Graeci illi, penes quos dominium marinum toties, ut ap. *Eusebium* et *Africanum* traditur, variabatur, bene *Seldenus*: vere quoque *Scaliger* ἀνθρωπηΐην γενεὴν esse tempus historicum, et opponi τῇ μυθικῇ L. III. C. Isagog. p. 278. Aliis ἀνθρωπίνη γενεὰ et ἀνθρώπειος spatium vitae humanae XXX. annorum aut etiam pauciorum, uti *Artemidoro*, *Porphyrio*que, quos *Berglerus*, huc non pertinentes, advocavit.

85. Πολυκράτης ἐστὶ πρῶτος.] Hiabat sermo, nunc lenis

Ioniae atque insulis dominandi. Hoc igitur eum in animo habere certior Oroetes factus, misit nuncium in haec verba, OROETES POLYCRATI ITA INQVIT, Audio te res ingentes agitare animo, sed proposito rem pecuniariam non suppetere. Quod si ita feceris ut suadeo, prospexeris et tibi et saluti meae. Nam rex Cambyses, ut mihi pro comperto renunciatur, de me interficiendo cogitat, nunc igitur me ipsum recipito, atque pecunias, earum partem tibi habiturus, partem mihi permissurus: et ipsarum pecuniarum beneficio omni Graeciae imperaturus. De quibus si mihi fidem non habes, mittito quempiam tibi fidissi-
123 mum, cui ego monstrabo. Quo audito Polycrates gavisus est, atque obsequi volebat, maiorem enim in modum pecuniam avebat. Mittit itaque prius ad rem inspiciendam e popularibus Maeandrium Maeandrii filium, scribam suum: qui non longo post haec tempore ornatum conclavis Polycratis spectatu dignum templo Iunonis omnem dicavit. Hunc Oroetes quum cognovisset speculatorem esse exspectandum, ita sibi agendum putavit: Octo arcas lapidibus quum implevisset, praeter admodum parvam partem circa ipsas oras, ac superficiem lapidum aurum iniecit: easque arcas alligatas in expedito habet. Quas adveniens Maeandrius quum inspexisset, Poly-
124 crati renunciavit. At ille dehortantibus multum tum vatibus, multum quoque amicis, profectus illuc est, quum etiam filia in somnio vidisset hoc visum. Videbatur sibi cernere patrem in aëre sublimem esse, qui a Iove quidem lavaretur, a sole autem un-

Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν· μαθὼν ὦν [a] ταῦτά μιν διανοεύμενον ὁ Ὀροίτης, πέμψας ἀγγελίην, ἔλεγε τάδε, „ ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ· Πυνθάνομαι ἐπιβουλεύειν σε πρήγμασι μεγάλοισι, [b] καὶ χρήματά τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα· [c] σὺ νῦν ὧδε ποιήσας, ὀρθώσεις μὲν σεωϋτὸν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ· [d] ἐμοὶ γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβουλεύει θάνατον, καί μοι τοῦτο ἐξαγγέλλεται σαφηνέως· σὺ νῦν ἐμὲ ἐκκομίσας αὐτὸν, καὶ χρήματα, τὰ μὲν, [e] αὐτέων αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν· [f] εἵνεκέν τε χρημάτων, ἄρξεις ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος· εἰ δέ μοι ἀπιστέεις τὰ περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις τοι πιστότατος τυγχάνει ἐὼν, τῷ ἐγὼ [g] ἀποδέξω.” Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πολυκράτης, ἥσθη τε καὶ ἐβούλετο· καί κως, ἱμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως, ἀποπέμπει πρῶτα κατοψόμενον [h] Μαιάνδριον Μαιανδρίου, ἄνδρα τῶν ἀστῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματιστής· ὃς χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον [i] τουτέων, τὸν κόσμον τὸν ἐκ τοῦ ἀνδρεῶνος τοῦ Πολυκράτεος ἐόντα ἀξιοθέητον ἀνέθηκε πάντα ἐς τὸ Ἡραῖον· ὁ δὲ Ὀροίτης, μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἐόντα [k] προσδόκιμον, ἐποίεε τοιάδε· λάρνακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέος [l] τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χείλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων, χρυσὸν ἐπέβαλε· καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας, εἶχε ἑτοίμας· ἐλθὼν δὲ ὁ Μαιάνδριος, [m] καὶ θεησάμενος, ἀπήγγειλε τῷ Πολυκράτεϊ. Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν [n] μαντίων ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐστέλλετο [o] αὐτόσε· πρὸς δὲ, καὶ ἰδούσης τῆς θυγατρὸς ὄψιν ἐνυπνίου τοιήνδε· ἐδόκεέ οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἠέρι μετέωρον ἐόντα, λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διὸς, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ταύτην ἰδοῦσα τὴν ὄψιν, παν-

a M. Pass. Ask. Arch. V., vulgo μιν aberat, mox ἐς ἀγγελ. *Arch.* *b* Χρήμ. δέ τοι *Arch. V.* *c* Σύ νῦν *Ask.* ora *Steph.* *d Arch. M. Pass. Ask. V.*, in aliis ἐμοὶ μὲν γ. *e* Abest *Ask.* et mox τάδ᾽ ἔα *Arch. V.* sine pronomine. *f M. Arch. Ask. Pass.*, εἵνεκα *Ald.*, statim τῆς ἁπάσ. *V. Arch.*, ἁπάσ. τῆς *M. Ask. Pass.*, articulum ceteri non norunt. *g* Sic omnes illi: ὑποδέξω *Ald.* et Edd. tum ὁ Πολ. bene *Arch.*; deerat ὁ *Edd.* *h* Iidem omnes cum *Valla* et *Luciano* Contempl. C. 14. vulgo Μαίανδρον et mox. *i Arch.*, τούτων *Ald.* &c. *k* Δόκιμον *Arch.* male: statim consentit *M. V. Ask. Pass.* τοιάδε, nam τάδε *Ald.* Edd. *l* Desit *Arch.* *m* Duo haec desunt eidem. *n M. Ask. Pass.*, μαντηΐων *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* *o* Αὐτὸς ἰέναι *Arch.* αὐτ. ἀπιέναι *Vind.*

nissime labens. Πρῶτος ob praecedentia placuit. Quod de *Ionia* sequitur, ridiculum Cl. *de Pauw* et plane absonum est. Non ea enim fuisse Polycratem potentia, ut Ioniam posset Persarum regi eripere: imperium maris et insularum animo agitasse, id hic innui; repetendum ex superioribus et considerandum ac si θαλάσσης Ἰωνίης foret. Sic vir doctus. Verum ut amantes sibi somnia fingunt, haud aliter ambitiosi. Polycrates mari, quod Ioniam adspergit, iam dominabatur in Musae huius C. 39. Crevit habendi cupido, et hominem in perniciem detrusit, vana se spe lactantem.

85. Πολυκράτης μοῦνος] Quomodo tandem *solus?* quum tam multi memorentur in historia veteri θαλασσοκράτορες. *Vallae* vetus et vera lectio fuit iterum a correctoribus obliterata: vertebat *Valla*: *Primus, inquam extitit ex eo genere, quod humanum vocatur* (opposite ad *heroicum*:) *qui multam conciperet spem Ioniae atque insulis dominandi.* Legit itaque, quod ex *Arch.* Cod. dedit *Galeus*: Πολυκράτης ἐστὶ πρῶτα (vel πρῶτος) ἐλπίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν· quod, mea quidem sententia, paene significat idem atque illud de eodem Polycrate paulo ante dictum *Herodoto*: πρῶτος — Ἑλλήνων — θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη. *Thucydidi* dicitur insulas sibi subiecisse Polycrates ναυτικῷ ἰσχύων, I, c. 13. *Straboni*, fuisse δυνάμει λαμπρὸς, ὥστε καὶ θαλαττοκρατῆσαι, XIV, p. 945. B. Qui maris tenuere mediterranei partem Graeci, superbo θαλασσοκρατούντων insignes titulo, in aliquot insulas AEgaei maris exercebant imperium, sic satis interdum violentum; nam obniti quidem noverant dominationem affectantibus, sed moderate imperandi artem ignorabant Graeci. Insulas, quarum imperium erat τὸ θαλασσοκρατεῖν, per contemptum νησύδρια Thessalus vocabat Iason apud *Xenoph.* Ἑ. VI, p. 340, 8. Nobis ista nunc nota sunt, quae forsan ignorassemus, absque *Casauboni* fuisset in *Polybium* commentario p. 97. qui pag. 192. et seqq. sequutus *Eusebii* ductum populos θαλασσοκράτορας recensuit, huius Herodotei tum forte loci non memor; nam quod de Minoë tradit Noster, enotavit e L. IV, c. 60., *Diodori Siculi*, idem illud de Minoë ter quaterve tradentis alibi.
VALCKEN.

2. Μαιάνδριον Μαιανδρίου] Restituit e *Med. Gronov.* accedunt *Valla*, *Arch.* et saepius in c. 142. et seqq. *Herodoto* dicitur Μαιάνδριος. Praeter *Perizon.* vid. *Hemsterh.* ad *Luciani* p. 478, 510. Patris nomen filio fuit inditum, more minus inter Graecos usitato: Persas id ipsum fecisse nonnunquam, Herodotei demonstrant Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνεος· et Ὑδάρνης ὁ Ὑδάρνεος. In duobus *Demosthenis* locis p. 144, 98. et p. 744, 191. quinque memorantur patribus cognomines, Cephisophon, Cleon, ipse Demosthenes, Hippocrates, Diophanes, omnes eiusdem aetatis Attici: hoc aevo multo fuit illud usitatius quam olim.
VALCKEN.

7. Λάρνακας ὀ. πληρώσας λίθων] *Amphoras complures complens plumbo, summas operiens auro et argento,* Gortynios dum callide ludificabatur Annibal, ut a Graecis alia, hoc forte ceperat ex *Herodoto* consilium; nam Graece Poenum scientem *nonnihil* etiam *temporis tribuisse literis* constat. Ut Polycratem Oroites, catos illos Athenienses non immeritos deceperunt Egestaei apud *Thucyd.* VI, c. 46. *Diodor.* XII, c. 83. *Polyaen.* VI, c. 21. Fraus dissimilis, qua Syracusanus Pythius bonum illum equitem Romanum circumvenit, *Ciceroni* venuste narratur, de Off. III, c. 14.
VALCKEN.

18. Παν-

παντοίη ἐγένετο μὴ ἀποδημῆσαι τὸν Πολυκράτεα παρὰ τὸν Ὀροίτεα· καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν [a] πεντηκόντερον ἐπεφημίζετο· ὁ δέ οἱ ἠπείλησε, ἢν σῶς ἀπονοστήσῃ, πολλόν μιν χρόνον παρθενεύεσθαι· ἡ δὲ ἠρήσατο ἐπιτελέα ταῦτα γενέσθαι· βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον ἢ τοῦ πατρὸς ἐστερῆσθαι. Πολυκράτης δὲ, πάσης συμβουλίης ἀλογήσας, ἔπλεε παρὰ τὸν Ὀροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλους τε πολλοὺς τῶν [b] ἑταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκήδεα τὸν Καλλιφῶντος, Κροτωνιήτην, ἄνδρα ἰητρόν τ' ἐόντα, καὶ τὴν τέχνην [c] ἀσκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἑωϋτόν· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη [d] κακῶς, οὔτε 208 ἑωϋτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἑωϋτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ οἱ [e] Συρηκουσίων γενόμενοι τύραννοι, οὐδὲ εἷς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἄξιός ἐστι Πολυκράτεϊ μεγαλοπρεπείην συμβληθῆναι· ἀποκτείνας δέ μιν οὐκ [f] ἀξίως ἀπηγήσιος Ὀροίτης ἀνεσταύρωσε· τῶν δέ οἱ ἑπομένων ὅσοι μὲν [g] ἔσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἑωϋτῷ χάριν εἰδέναι, ἐόντας ἐλευθέρους· ὅσοι δὲ ἔσαν ξεῖνοί τε καὶ δοῦλοι τῶν ἑπομένων, ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεύμενος εἶχε. Πολυκράτης δὲ ἀνακρεμάμενος, [h] ἐπετέλεε πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς θυγατρός· ἐλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὅκως ὕοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνιεὶς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμάδα. Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐ-

τυ-

ungeretur. Hanc visionem conspicata, instabat omni modo dissuadere, ne a patria proficisceretur ad Orœtem: quinetiam ad navem L remorum eunti male ominabatur. Cui quum ille minitaretur, si sospes rediret, fore ut hæc perdiu maneret virgo: ipsa ut ita contingeret, sibi imprecata est, malle enim se diutius virginem esse quam patre orbari. Polycrates omne consilium pro nihilo 125 habens, ad Orœtem navigavit, cum alios multos familiarium secum ducens, tum vero Democedem Calliphontis filium, Crotoniensem medicum, qui eam artem optime omnium suæ ætatis exercebat. Vbi Magnesiam pervenit Polycrates, tetra morte est affectus, nec digna vel sua persona vel cogitationibus: nam præter illos qui Syracusis tyranni extiterunt, ne unus quidem aliorum Græcorum tyrannorum ullus est magnificentia cum Polycrate comparandus. Eum Orœtes, postquam, indigno, qui referatur, modo occiderat, cruci suffixit: ex illis vero qui illum comitabantur, Samios quidem dimisit, iubens eos gratiam sibi habere quod liberi essent: peregrinos autem atque servos eorum qui comites fuerant, pro mancipiis sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo suspensus omnem filiæ visionem explevit, nam ab Iove quidem, quum plueret, lavabatur; a sole autem ungebatur, dum ipse ex corpore humorem emitteret. Hunc exitum habuerunt tot prosperæ res Polycratis, quem

ante

a Πεντηκόντερον *Pasf.*, alii πεντηκόντορον· statim ἐφημίζετο *M. Pasf. Ask.*, vulgatum habent *Eustath. V. Arch. Paris. A. B. Ald.* et Edd. *b* Ἑτέρων *Vind.* *c* *Steph.* ora, *Pasf. Arch. V.*, vulgo ἐπασκ. *d* Κῶς *Arch.* in *M. Ask.* ex scribendi conpendio. *e* Σαρακοσ. *Arch. V.*, tum γεν. τύραννοι cum *Ald. Paris. A. B. Valla*, in *M. Ask. Pasf.* τύραννοι non sunt, neque eos laudo. *f* ἀξίω *Arch.* *g* Ἤσαν *Arch. V. Ask. Pasf.*, male, et mox iterum. *h* *Arch. Ask. Pasf.* ora *Steph.*, alii ἐπετέλεσε.

18. Παντοίη ἐγένετο μὴ ἀποδ.] Cl. *Reiskius* τὸ μὴ ἀποδημῆσαι. Explicatur phrasis L. VII, 10, 3. τότε ΠΑΝΤΟΙΟΙ ἐγένοντο Σκύθαι ΔΕΟΜΕΝΟΙ Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον. Iam quod Polycratis filiae per quietem obiectum dicitur somnium, id ipsum vidisse tyrannum et recitasse, cum Persarum regis iussu in crucem tolleretur, *Philo Iud.* prodidit ap. *Euseb.* Pr. Euang. L. VIII, 13., alios fortasse secutus. Vid. *Mangeium* Oper. *Philon.* T. II. p. 639.

18. Παντοίη ἐγένετο μὴ] In *Xenophonteis* semel, ut puto, reperietur: ἐν παντὶ ἦσαν, μὴ —— p. 334, 8. hinc diversum illud *Herodoti* significat: *in omnes se formas vertebat obsecrans Polycratem, domo ne abiret*: δεομένη namque subaudiendum, additum ab *AEliano* N. A. XV, c. 21. παντοῖοι ἐγένοντο οἱ Ἰνδοὶ δεόμενοι τοῦ Ἀλεξάνδρου μηδένα ἐπιθέσθαι τῷ ζώῳ· quod saepe facit, *Herodotum* imitabatur *AElianus*, cuius ista sunt VII, p. 385, 2. παντοῖοι ἐγένοντο Σκύθαι δεόμενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον. Neutrum horum *Portus* adtigit. Quocunque *vehementiore mentis motu subito concitati*, *terrore* praesertim, seu *metu*, dicuntur παντοῖοι γενέσθαι· uxorem metuens Xerxes *Herod.* IX, c. 108. παντοῖος ἐγένετο, *in omnes se formas vertebat*, ut ne dare cogeretur, quod amata sibi petierat Artaynte: vid. *Luciani* T. I. p. 268. p. 725. T. II. p. 258. et p. 378, 78. ubi reperias παντοίους ὑπ' εὐφροσύνης γενομένους.
VALCKEN.

20. Ἐπεφημίζετο] *Gronovio*, conpositum hoc proscribenti, satis, puto, faceret *Eustath.* in Il. A. p. 28, 27. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τὸ παρ' Ἡροδότῳ ΕΠΙΦΗΜΙΖΕΣΘΑΙ, οὐ ταυτόν ἐστι τῷ ἐπευφημεῖν· ἀλλὰ μαντικὴ λέξις ἐστὶ, δηλοῦσα προφοράν τινα μαντείας δι' ἀναμνήσεως ἐνυπνίου. Quorum quidem recordatio si animum non subiisset, aderat *Hesychii* Ἐπιφημίσμασιν, οἰωνίσμασιν, potuerantque in promtu esse *Thucydidis* et *Iosephi* verba, a Grammatico explicita. At homines sumus et specie deludimur. Tu vide *Albertium* ad Lexicographum. Restitui πεντηκόντερον, scriptore praeunte.

28. Καὶ τὴν τέχνην ἀσκέοντα] Minimi refert, utrum eligatur: parendum tamen Codd. imperio. Ἀσκέων πεντάεθλον IX, 32. pro quo ἐπάσκησας VI, 92. ἀσκεῖν χρηστότητα *Eurip.* Suppl. v. 872., κακότητα ἀσκεῖν *AEschyl.* Prometh. v. 1064. Superius Κροτωνιήτην ἄνδρα, ἰητρὸν fortasse voluit, ut C. 122. Μύρσον — ἄνδρα Λυδὸν, nisi scribenti in oculis fuerit *Homeri* Ἰητρὸς γὰρ ἀνήρ —.

31. Ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκουσίων] Horum corruperat sensum *Valla*, qui eiectam a *Gronovio* reperit et in suo Cod. vocem τύραννοι. Per *Syracusanorum Tyrannos*, quorum μεγαλοπρέπεια cum illa posset Polycratis Samii componi, nullos, ut puto, designare potuit *Herodotus*, nisi nobilissimum illud par fratrum, *Gelonem*, et *Hieronem*; nam primus etiam *Hiero* paulo ante iam illuc abierat, quam historiam suam conderet *Herodotus*; quo tempore Syracusis imperium fuit penes suum dominum, Populum. Utrumque cum excellenti viro Pisistrato comparans *Plutarchus* de Sera Num. Vind. p. 551. F. *Gelonem*, inquit, *novimus*, *et Hieronem*, *Sicilienses*, *et Pisistratum*, ὅτι πονηρίᾳ κτησάμενοι τυραννίδας ἐχρήσαντο πρὸς ἀρετὴν αὐταῖς, καὶ, παρανόμως ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἐλθόντες, ἐγένοντο μέτριοι καὶ δημωφελεῖς ἄρχοντες. *Gelo* certe, libertatis amantissimis civibus post obitum etiam desideratus, clementiae fuit, et moderationis, et propemodum Regis, qualem fingebant in umbra Philosophi, verum exemplar, civibus dictus εὐεργέτης, καὶ σωτὴρ, καὶ βασιλεύς. *Diodor.* XI, c. 26. Ad illum non aequiparandus frater *Hiero*, eruditorum istius aevi hominum studiosissimus cultor, *Simonidis*, *Pindari*, *Bacchylidis*, *AEschyli*, ceterorumque (*AElian.* V. H. IV, c. 15.) eo dignus vel in primis fuit *Herodoto* visus, qui huius laudis ornaretur titulo. Sed his longe recentioris *secundi Hieronis*, (cum *primo* saepe confusi,) sub Romanorum umbra Regis fortunatissimi, mihi multo notior est μεγαλοπρέπεια.
VALCKEN.

34. Οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος &c.] Tentata haec varie sunt, frustraneo successu: explicatione indigent, nulla correctione. Significatur, Polycratem, postquam indigno modo, qui narretur, fuisset ab Oroeta occisus, in crucem sublatum. Modus supplicii, quem negat relatu dignum *Herodotus*, aliquod sine dubio crudelitatis insigne exemplum habuit. Solebant Persae cruci suffigendis capita amputare, ut Histiaeo VI, 30. et Leonidae VII, 238., aut pellem detrahere; qua fortasse excoriatione, ut multum in tollendis iis, quorum corpora in propatulo postea ponebant, abusi etiam fuerunt in Polycrate. De Bagapate *Ctesias* Eclog. Pers. C. 58. τὸ δέρμα περιαιρεθεὶς ἀνεσταυρώθη. Haec magnus *Casaubonus*, atque, ut opinor, verissime, Exercit. XVI. ad Annal. *Baronii* p. 541.

47. Καὶ

ante vaticinatus ei fuerat Amaſis rex AE-
126 gypti. Verum non multo poſt tempore Polycratis manes ab Oroete pœnas petiverunt, quippe poſt Cambyſis obitum et uſurpationem a magis regni, Oroetes quum maneret Sardibus, nihil de Perſis, qui a Medis imperio frauda tierant, bene meritus eſt: ille vero in ea rerum conturbatione Mitrobatem Daſcylii præfectum, qui illi de Polycrate exprobraverat, interemit, et eius filium Cranapem, ſpectatos in Perſis viros: et cum alia quoque generis omnis flagitia commiſit, tum quendam e nunciis, qui ad ipſum a Dario venerat, quod parum iucunda nunciaſset, trucidandum in via curavit, ſummiſsis qui redeuntem aggrederentur; trucidatumque
127 cum ipſo equo occultavit. Darius, ubi principatu potitus eſt, Oroetem ulciſci cum ob alia ſcelera, tum præcipue ob Mitrobatem filiumque, cupiebat: ſed adverſus eum directo mittere copias conſilii non erat, utique rebus nondum ſatis tranquillis, et imperio recens parto: quum præſertim audiret Oroetem multa vi nixum, quum mille Perſarum ſatellitio ſtipatus eſset, nam ſuæ provinciæ habebat Phrygiam, Lydiam, Ioniam. Itaque Darius adverſus hæc hanc rationem inivit: Accitis Perſarum laudatiſsimis, eos alloquutus eſt his verbis, Perſæ, quis hoc veſtrum mihi repromittat, exequuturus et prudentia duntaxat, et nulla vi, nulliſque copiis? Vbi enim opus prudentia eſt, ibi vi agere nihil attinet. Ergo quis veſtrum mihi Oroetem vel ducat vivum, vel interficiat? qui de Perſis nihil omnino bene meruit, ſed cum alia multa ſcelera admiſit, tum hæc duo: unum, quod duos e nobis, Mitrobatem eiusque filium interemit; alterum, quod a me mis-

τυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν, [a] τῇ οἱ Ἄμασις ὁ Αἰγύπτυ βασιλεὺς προεμαντεύσατο. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕϛερον καὶ Ὀροίτεα Πολυκράτεος τίσιες μετῆλθον· μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον, καὶ τῶν μάγων τὴν βασιληΐην, μένων ἐν τῇσι Σάρδισι Ὀροίτης, [b] ὠφέλει μὲν ὐδὲν Πέρσας, ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένυς τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε [c] Μιτροβάτεα τὸν ἐκ Δασκυλείου ὕπαρχον, ὅς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεα ἔχοντα· κατὰ δὲ, τὸν Μιτροβάτεω παῖδα [d] Κρανάπην, ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμυς· ἄλλα τε ἐξύβρισε παντοῖα, καί τινα [e] ἀγγαρήϊον Δαρείυ ἐλθόντα παρ᾽ αὐτὸν, ὡς ὐ πρὸς ἡδονήν οἱ ἦν τὰ ἀγγελλόμενα, [f] κτείνει μιν ὀπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ [g] ὑπείσας κατ᾽ ὐδόν· ἀποκτείνας δέ μιν, ἠφάνισέ αὐτῷ ἵππῳ. Δαρεῖος δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν, [h] ἐπεθύμεε τὸν Ὀροίτεα τίσασθαι, πάντων τε τῶν ἀδικημάτων εἵνεκε, καὶ μάλιϛα Μιτροβάτεω, καὶ τοῦ παιδός· ἐκ μὲν [i] δὴ τῆς ἰθείης ϛρατὸν ἐπ᾽ αὐτὸν ὐκ ἐδόκεε πέμπειν, ἅτε οἱ [k] οἰδεόντων ἔτι τῶν πρηγμάτων, καὶ νεωϛὶ ἔχων τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸν Ὀροίτεα [l] μεγάλην τὴν ἰσχὺν πυνθανόμενος ἔχειν· τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἐδορυφόρεον· εἶχε δὲ νομὸν τόν τε Φρύγιον, καὶ Λύδιον, καὶ Ἰωνικόν· πρὸς ταῦτα δὴ ὦν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο· συγκαλέσας Περσέων τοὺς [m] δοκιμωτάτυς, ἔλεγέ σφι τάδε, „ Ὦ „ Πέρσαι, τίς ἄν μοι τοῦτο ὑμέων [n] ὑποϛὰς ἐπιτε„ λέσειε σοφίῃ, καὶ μὴ βίῃ τε καὶ ὁμίλῳ· ἔνθα γὰρ „ σοφίης δέει, βίης ἔργον ὐδέν· ὑμέων δὴ ὦν τίς μοι „ Ὀροίτεα ἢ [o] ζώοντα ἀγάγοι, ἢ ἀποκτείνειε· ὃς „ ὠφέλησε μέν κω Πέρσας ὐδὲν, κακὰ δὲ μεγάλα „ ἔοργε· τοῦτο μὲν, δύο ἡμέων ἠΐϛωσε, Μιτροβά- 209
„ τεά τε καὶ τὸν παῖδα [p] αὐτοῦ· τοῦτο δὲ, τοὺς „ ἀνα-

a Septem has voces non agnoſcit *Arch. V.* *b* *Paſſ. Arch.*, alii omnes ὠφείλει, ſtatim παραιρημένους *Arch. V.* Vid. ſupra C. 65.; mox ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ *Vall.* et *Arch.*, ceteri τῇ ἀρχῇ. *c* Μιτροβάτεω παῖδα καὶ αὐτὸν Μιτροβάτεα κρανάτους ἄνδρας ἐν *Arch.* *d* Κρανάσπην *Steph.* margo, Κρανάτην *Vind. Vall.* *e* Ἀγγαρήϊον *Vind.* et *Arch.* ap. *Galeum*: in meis excerptis ἀγγελήϊον. Vulgo ἀγγελιηφόρον ἐλθ. Δαρείου· quod excuſum, eſt *Arch.* *f* *M. Arch. V. Paſſ. Ask.*, ἔκτεινε *Ald.* et alii. *g* Ὑπεὶς *V. Arch.*, mox ὁδὸν iidem cum *Paſſ. Ask.* *h* *M. Arch. Paſſ. Ask. Vind.*, olim ἐπεθύμησε· ſtatim πάντων τε *Arch.*, quam voculam omittunt reliqui. *i* Γὰρ *Arch. V.*, ἰθείας ap. *Suid.* in Ἰθύ. *k* Ora *Steph. Arch. V.*, οἱ δεόντων *Paſſ.*, οἰδούντων *Suid.* in Οἰδοῦσαν. Vulgo οἰδαινόντων. tum ἐπὶ τῶν *Arch.* *l* Non legunt μεγάλην *M. Ask. Paſſ.*, habent alii omnes. *m* Λογιμωτάτους ora *Steph. V. Arch.*, atque ita III, 65. IX, 15. et 24. Vulgatum gloſſa videtur. *n* *Euſtath.* in Hom. p. 222, 12. ſed τελέσειεν· mox σοφίῃ ſine enclitica *Arch. Paſſ.*, bene. σοφίῃ τε alii. *o* Καὶ ζῶντα *Ask.* *p* Non eſt in *Paſſ. Ask.*

47. Καὶ τῶν Μάγων τὴν βασιληΐην] Hic iterum, ſi non fuiſſet interpolata, *Vallae* verſio, *post Cambyſis obitum, occupato a Magis regno*, demonſtraſſet attendenti, καὶ in κατὰ debere transmutari: μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον κατὰ τῶν Μάγων τὴν βασιληΐην· neceſſariam correctionem eſſe ſciens hiſtoriae Perſicae nemo diffitebitur: vid. *Herod.* III, c. 61. et c. 67. Per ſeptem menſes Medus ille Smerdis regnavit cum fratre fraudis architecto: κατ᾽ ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ evenerunt hic narrata: ut paſſim ab aliis κατὰ ſic etiam adhibetur ab *Herodoto* I, c. 67. κατὰ τὸν κατὰ Κροῖσον χρόνον, καὶ τὴν Ἀναξανδρίδεώ τε καὶ Ἀρίϛωνος βασιληΐην ἐν Λακεδαίμονι· vid. *P. Leopard.* Em. XI, c. 5. — Paulo poſt, ut legit *Valla*, ſcribendum: ὁ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε· —— adfirmant illud Cod. *Arch.* et *Herod.* infra c. 150. ἐν ὅσῳ ὅ, τε μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἑπτὰ ἐπανέϛησαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ταραχῇ. VALCKEN.

49. Ὠφέλει μὲν οὐδὲν Πέρσας] Coniiciendo adtigerunt *Pavius* et *Reiskius*. Poſt pauca C. 127. de Oroeta ὃς ΩΦΕΛΗΣΕ μέν κω οὐδέν. Succedit ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ —, ſuum ſibi inconmodum habens; neque enim bene adhaereſcit antea poſitis. Equidem proclivior ſum in *Vallae* et *Arch.* ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ, *in illa post Cambyſis fata rerum conturbatione*. Vide adnotationes *Galei*, quibus Cl. *Schurtzfleiſchius* calculum addidit.

55. Καί τινα ἀγγαρήϊον Δαρείου] Exquiſitius hoc eſt quam pro ſcribarum ingenio. Ἀγγελιηφόρους in Muſis ignorat nemo. Ἀγγαρήϊος Perſarum voce idem. Teſtes ἄγγαροι, toties apud alios obvii, tum ἀγγαρεύειν, docte illuſtratum a *Vinc. Riccardo* ad Homil. *Procli* XVIII. p. 523. et *Balth. Stolbergio* Exercit. Ling. Gr. p. 152. *Herodotus* Ionica ſpecie ἀγγαρήϊον extulit, quando de Perſarum vehiculari curſu τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι ΑΓΓΑΡΗΙΟΝ L. VIII. C. 98., liquido docens, in regum nunciis, ſive pedibus ſeu curru eant, voci ſedem eſſe. Statim κτείνε μὲν ὀπίσω —— iuſtiſſime docti viri *Pauw*, *Reisk.*, *Abreſch.*, ἀποκτείνας δέ μιν —— ita poſtulat.

58. Ὑπείσας] Bis terve reperitur ap. Noſtrum Ὑπεὶς, p. 63, 41. p. 180, 12. et hoc loco praebet idem *Arch.* ſi vel plures darent, ſervandum tamen rarius illud Ionicum iudicarem ὑπείσας· ut hic ἄνδρας οἱ ὑπείσας, legitur VI, c. 103. νύκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας. Formam, Grammaticis ferme ignotam, ut Iones, veteres etiam adhibuerunt Attici, ἀφεῖσα ἀφεῖσαν eſt in *Thucyd.* V, c. 81. et alibi. VALCKEN.

63. Οὐκ ἐδόκεε πέμπειν] In his requiritur vocula, quae in vicinis eſt ſuperflua. Scripſiſſe adeo Noſtrum arbitror: ϛρατὸν ἐπ᾽ αὐτὸν οὐκ ἐδόκεέ οἱ πέμπειν, ἅτε οἰδεόντων ἔτι τῶν πρηγμάτων· neque enim οἰδεόντων, ſi plures dant Codices, alteri οἰδαινόντων postponerem: legitur et L. III, c. 76. μηδὲ, οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι. *Platonis* imago non multum diſtat, πόλιν et ἀρχὴν φλεγμαίνουσαν memorantis de Rep. II, p. 372. E. de LL. II, p. 691. E. VALCKEN.

63. Ἅτε οἱ οἰδεόντων &c.] Praeivit Scriptor Thaliae C. 76. μηδὲ ΟΙΔΕΟΝΤΩΝ τῶν πρηγμάτων. *Aldus* ibi, ut hic *Paſſ.*, οἱ δεόντων. Quod ipſum in *Suidae* Ἰθὺ fuit; *Kuſterus*, quum οἰδεόντων debuiſſet, reſcripſit hoc ex loco οἰδαινόντων, oblitus *H. Steph.*, dudum in Recens. Voc. Herod. verum tenuiſſe. Οἰδαίνειν in irae fermento *Procopius* B. Perſ. I, 21. et Vand. I, 4. Mox μεγάλην τὴν ἰσχὺν non ſollicito.

 83. Παλ-

„ ἀνακαλέοντας αὐτὸν, καὶ [a] πεμπομένους ὑπ' ἐμεῦ, „ κτείνει, ὕβριν οὐκ ἀνασχετὸν φαίνων· πρίν τι ὦν „ μέζον ἐξεργάσασθαί μιν Πέρσας κακὸν, [b] καταλαμπτέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτῳ." Δαρεῖος μὲν ταῦτα [c] ἐπειρώτα, τῷ δὲ ἄνδρες τριήκοντα [d] ὑπέστησαν, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιέειν ταῦτα· ἐρίζοντας δὲ Δαρεῖος κατελάμβανε, κελεύων πάλλεσθαι· παλλομένων δὲ, λαγχάνει ἐκ πάντων Βαγαῖος ὁ Ἀρτόντεω· λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῖος, ποιέει [e] τοιάδε· βιβλία γραψάμενος πολλὰ, καὶ περὶ πολλῶν ἔχοντα πρηγμάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δαρείου· μετὰ δὲ ἤιε ἔχων ταῦτα ἐς τὰς Σάρδις· ἀπικόμενος δὲ, καὶ Ὀροίτεω ἐς ὄψιν ἐλθὼν, τῶν βιβλίων ἓν ἕκαστον περιαιρεόμενος, ἐδίδου τῷ γραμματιστῇ τῷ βασιληίῳ ἐπιλέγεσθαι· γραμματιστὰς δὲ βασιληίους οἱ πάντες ὕπαρχοι ἔχουσι· ἀποπειρεώμενος δὲ τῶν δορυφόρων, ἐδίδου τὰ βιβλία ὁ Βαγαῖος, [f] εἰ ἐνδεξαίατο ἀπόστασιν ἀπὸ Ὀροίτεω· ὁρέων δέ σφεας τά τε βιβλία σεβομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ τῶν βιβλίων ἔτι μεζόνως, διδοῖ ἄλλο, ἐν τῷ ἐνῆν ἔπεα [g] τάδε, „ Ὦ Πέρσαι, Βασιλεὺς „ Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ δορυφορέειν Ὀροίτεα·" οἱ δὲ, ἀκούσαντες [h] τούτων, μετῆκάν οἱ τὰς αἰχμάς· ἰδὼν δὲ τούτῳ σφέας ὁ Βαγαῖος πειθομένους τῷ βιβλίῳ, ἐνθαῦτα [i] δὴ θαρσήσας, τὸ τελευταῖον τῶν βιβλίων διδοῖ τῷ γραμματιστῇ, ἐν τῷ ἐγέγραπτο, „ Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐντέλλεται κτείνειν Ὀροίτεα·" οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν ταῦτα, σπασάμενοι τοὺς ἀκινάκεας, κτείνουσι παραυτίκα μιν· οὕτω δὴ Ὀροίτεα τὸν Πέρσην Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου τίσιες μετῆλθον. Ἀπικομένων δὲ καὶ ἀνακομισθέντων τῶν Ὀροίτεω χρημάτων ἐς τὰ Σοῦσα, συνήνεικε χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον βασιλέα Δαρεῖον, ἐν ἄγρῃ [k] θηρῶν ἀποθρώσκοντα ἀπ' ἵππου, στραφῆναι τὸν πόδα· καί κως ἰσχυροτέρως [l] ἐστράφη· ὁ γάρ οἱ ἀστράγαλος ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων· νομίζων δὲ καὶ πρότερον περὶ ἑωυτὸν ἔχειν Αἰγυπτίων τοὺς δοκέοντας εἶναι πρώτους τὴν ἰητρικὴν, τούτοισι [m] ἐχρῆτο· οἱ δὲ, στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι

missos ad se arcessendum necat, insolentiam non tolerandam exhibens, ideoque priusquam maiora in Persas mala admittat, occupandus est nobis nece. Hæc 128 Darius interrogabat; et triginta extiterunt qui repromitterent, singuli volentes ipsi id exequi. Quos invicem contendentes Darius reprehendens, sortiri iussit, id quum fecissent, sors Bagæum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic forte delectus, hac ratione usus est: Complures litteras variis de rebus ubi scripsit, sigillumque Darii impressit, cum his profectus est Sardes. Eas, posteaquam in conspectum Orœtis venit, dedit separatim recitandas regio scribæ, regios autem scribas cuncti præsides habent. Reddebat autem separatim Bagæus litteras, explorandi gratia animos satellitum, numquid annuerent ad deficiendum ab Orœte. Quos animadvertens magnopere venerari litteras, et ea, quæ in illis dicerentur, etiam vehementius, reddidit aliam epistolam in hæc verba; Persæ, Darius rex interdicit vobis ne apud Orœtem fungamini satellitum officio. His illi auditis lanceas deposuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtemperantes huic epistolæ, sumpta fiducia reddidit scribæ ultimum libellum in hæc verba scriptum; Rex Darius mandat Persis, qui Sardibus sunt, ut Orœtem interimant. Id ubi audiere satellites, eductis acinacibus sine mora Orœtem interemerunt. Ita vindicta Polycratis Samii Orœtem Persam insequuta est. Tra- 129 ductis atque comportatis Susa bonis Orœtis, contigit non diu post, ut in venatu ferarum Darius rex, dum ab equo desilit, pedem torserit. Et sane tortus fuit vehementius, nam talus e iuncturis exactus est. Se itaque existimans, ut etiam prius, habere ex AEgyptiis eos qui primi putarentur arte medicinæ, eorum opera utebatur. At isti retorquendo pedem

a Τοὺς ἐκπεμπομ. *Arcb. Vind.*, tum ἐμεῦ posterior et *Pass.*, recte: ἐμοῦ vulgo. *b* Καταλαμπτέον ἐστί μιν *Arcb.* *c* *Arcb. V. Pass.*, in *Ald.* et aliis ἐπηρ., mox τῷν δὲ *Arcb. V.* *d* Ἐπέστησαν ora *Steph.* ex *Ald.* tum θέλων *Arcb. V.* *e* Τάδε *Pass. Ask.* et *Steph.* marg., frequente conmutatione. *f* *M. Pass. Ask.*, reliqui omnes εἴ οἱ ἐνδεξ. *g* Iidem cum *Arcb. V.*, *Ald. Paris. A. B.* τοιάδε. *h* Τοῦτο ora *Steph.* *i* Abest *Arcb.* *k* Θηρίων *V. Arcb.*, *Suidas* haec exscripsit in Δημοκήδης, vulgato consentiens. Statim ἀπὸ ἵππ. id. et *Arcb. Vind.* *l* Omittit *Suid.*, sine caussa. *m* Ἐχρᾶτο *V. Arcb.*

83. Παλλομένων δὲ λαγχάνει] In his etiam fuit erratum. Idem saepe dicitur κληρουμένων δὲ λαγχάνει· nam quod Ionice πάλλειν et πάλλεσθαι, vulgo κληροῦν dicebatur et κληροῦσθαι· quae duo sane differunt significandi dote. Sive *praefectus sortitioni*, seu *sortes* in aliorum gratiam *coniiciens in galeam*, *sitellam*, vel *urnam*, a *concussione* πάλλειν κλήρους et πάλλειν dicebatur simpliciter, vulgo κληροῦν. Πάλλεσθαι et κληροῦσθαι, *qui sortiebantur*, sive *rem inter se sorti committebant*. *Quem* ex his *tangebat sors*, sive *cuius sorte nomen excidebat*, is λαχεῖν dicebatur, vel κλήρῳ λαχεῖν, *Herodoto* πάλῳ λαχεῖν, et *AEschylo* Sept. c. Theb. v. 55. Κληρουμένους δ' ἔλειπον, ὡς πάλῳ λαχὼν Ἕκαστος αὐτῶν ——. In *Soph.* Elec. v. 711. agonistas Brabeutae Κλήροις ἔπηλαν· hoc activo verbo Κληροῦν est et *Aristophani* Eccl. v. 678. Contra *Callim.* H. I. v. 64. ἐπ' ἰσαίῃ γὰρ ἔοικε Πήλασθαι. *Homerus* H. O. v. 191. Ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ Παλλομένων· hoc et κληρουμένων λαγχάνει, *Xenoph.* p. 22, 28. *Lysiae* p. 105. *Demosthenes* p. 322, 22. κληρουμένων πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχεν. Turpe mendum, ut alia non pauca, reliquerunt in *Harpocrat.* Πινάκια, τὰ καθιέμενα ἀντὶ κλήρων ὑπὸ τῶν κληρονόμων· corrige κληρουμένων. *H. Valesius*, vir summis, κληρούντων dum scribebat, Attici forte moris non recordabatur. VALCKEN.

94. Εἰ ἐνδεξαίατο ἀπόστασιν] Misellum εἴ οἱ placere non potuit, quoniam ἐνδεξάιατο ex ἐνδέχεσθαι repetitum iverunt. Fac Ionum more ab ἐνδείξασθαι descendere, et voculae tuta erit statio. *Diodori* sunt, καὶ μὴ βάρβαρον ὠμότητα πρὸς ὁμοεθνεῖς ἀνθρώπους ἐνδείξασθαι L. XIII, 27. et in Excerpt. T. II. p. 631. μεγάλην ὕβριν τῇ πρεσβείᾳ ἐνεδείξατο. Nobile *Paulli* est *Apost.* Ἀλέξανδρος πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο 2. Tim. IV, 14. Alia prudens negligo. Artibus autem Bagaei ad Oroetem pessumdandum conveniunt Macronis technae in Ael. Seiano ap. *Dionem Cass.*, et Olympii sive Honorii Imp. in Stilicone opprimendo ap. *Zosimum*.

12. Ἀστράγαλος ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων] De Dario καταπεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου ἐν κυνηγεσίοις, τοῦ ἀστραγάλου ΕΚΧΩΡΗΣΑΝΤΕΣ *Dio Chrysost.* Or. XIV. p. 231. ex *Herodoto*, dissensu exiguo, iterato Or. LXXVII. p. 652. πεσόντι ἀπὸ τοῦ ἵππου ΜΕΤΑΧΩΡΗΣΑΣ ὁ ἀστράγαλος· maior est in medici nomine, quem Δημοδόκον, incertum suane an aliorum culpa, adpellat. Fieri potuit, ut Δημοδόκος, quo de *Aristoteles* Eth. ad Nicom. VII, 8. in Oratoris animo fuerit. In *Himerii* Eclog. p. 71. *Ed. Steph.* Δημοκίδης ὁ Κροτωνιάτης, etiam ap. *Photium* Biblioth. p. 1142. ubi Sophistae verba *Hoeschelii* adiumento correctiora leguntur.

15. Στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι] Haec et vicina obversabantur *Dioni Chrys.* Or. XIV, p. 231. B. et LXXVII, p. 652. D. et 653. ubi Chirurgi εἰς ἀγρυπνίας τε καὶ ἀλγηδόνας *Darium* ἐνέβαλον, ἕλκοντες καὶ βιαζόμενοι τὸ ἄρθρον, tum tangit laudabile Democedis facinus, invidos Medicos AEgyptios e praesentissimo liberantis periculo,

dem ac violenter tractando malum augebant; adeo quidem, ut ſeptem dies totidemque noctes Darius, præ moleſtia qua afficiebatur, transegerit inſomnes. Octavo die eidem male habenti quidam Democedis Crotoniatæ mentionem apud eum facit; cuius de artificio prius iam inde Sardibus audisſet. Darius hominem quam celerrime arcesſi ad ſe iubet. Ille, ut inter ſervos Orœtis fuit inventus, ubi pro neglecto habebatur, in medium adductus est, ſicut erat trahens compedes ac pannoſus.
130 In medio poſitum Darius interrogavit numquid eam noſſet artem. Democedes non promittere, veritus ne ſi ſe proderet, usquequaque Græcia privaretur, ſed tamen viſus fuit Dario disſimulandi artes bene noſſe; unde iusſit eos qui hominem duxerant, verbera et ſtimulos afferre in medium. Tunc ille disſimulatione misſa, ſe plane quidem ſcire artem illam negavit, ſed aliquantulum, ob eam conſuetudinem quam cum medico habuisſet. Factaque ei poteſtate curandi, Græcis medicamentis utens, et lenia post acria admovens, Darium compotem ſomni fecit, et brevi tempore incolumem reddidit, nequaquam amplius ſperantem ſibi integrum fore uſum pedum. Ob quam curationem postea quum eum Darius duobus aurearum compedum paribus donasſet, interrogavit Democedes numquid ideo ſe duplici malo ex induſtria mactaret, quod ipſum ſoſpitem fecisſet. Hoc dicto Darius delectatus, ad ſuas uxores hominem miſit. Eunuchi vero qui eum deduxerunt ad feminas, dicebant hunc eſſe, qui reſtituisſet animam re-

μενοι τὸν πόδα, κακὸν μέζον ἐργάζοντο· [a] ἐπ᾽ ἑπτὰ μὲν δὴ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας ὑπὸ τοῦ παρεόντος κακοῦ ὁ Δαρεῖος [b] ἀγρυπνίῃσι εἴχετο· τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμέρῃ ἔχοντι οἱ φλαύρως, [c] παρακούσας τις πρότερον ἔτι ἐν Σάρδισι τοῦ Κροτωνιήτεω Δημοκήδεος τὴν τέχνην, [d] ἀγγέλλει τῷ Δαρείῳ· ὁ δὲ ἄγειν μιν τὴν ταχίστην παρ᾽ ἑωϋτὸν ἐκέλευσε· τὸν δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν τοῖσι Ὀροίτεω ἀνδραπόδοισι [e] ὅκου δὴ ἀπημελημένον, παρῆγον ἐς μέσον, πέδας τε ἕλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθημένον. 210 Σταθέντα δὲ ἐς μέσον, [f] εἰρώτα ὁ Δαρεῖος τὴν τέχνην εἰ ἐπίσταιτο· ὁ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο, ἀῤῥωδέων μὴ ἑωϋτὸν ἐκφήνας, τὸ παράπαν τῆς Ἑλλάδος ᾖ ἀπεστερημένος· κατεφάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ἐπιστάμενος· καὶ τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν, ἐκέλευσε μάστιγάς τε καὶ κέντρα παραφέρειν ἐς τὸ μέσον· [g] ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὦν ἐκφαίνει, φὰς, ἀτρεκέως μὲν οὐκ ἐπίστασθαι, ὁμιλήσας δὲ ἰητρῷ, φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην· μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐπέτρεψε, Ἑλληνικοῖσι [h] ἰήμασι χρεώμενος, καὶ ἤπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ προσάγων, ὕπνου τέ μιν λαγχάνειν ἐποίεε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγιέα μιν ἐόντα ἀπέδεξε, οὐδαμᾶ ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι· δωρέεται δέ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο [i] ζεύγεσι· ὁ δέ μιν ἐπείρετο, εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ἐπίτηδες νέμει, ὅτι μιν ὑγιέα ἐποίησε· ἡσθεὶς δὲ τῷ ἔπει ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμπει μιν παρὰ τὰς ἑωϋτοῦ γυναῖκας· παράγοντες δὲ οἱ εὐνοῦχοι, ἔλεγον πρὸς τὰς γυναῖκας ὡς βασιλέϊ οὗτος εἴη ὃς τὴν ψυχὴν ἀπέδωκε· ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη [k] φιάλῃ τοῦ

a Abest illis haec praepoſitio. *b* Ἀγρυπνίῃ συνείχετο *Suid.* *c* Οἷα δὴ παρακ. *Arch. V.* *d* Ἐσαγγέλλει iidem. *e M. Paſſ. Ask. Suid.*, ὅκου δή κοτε *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* *f Arch. V. Paſſ.*, olim ἠρ. *g* Ὁ δ᾽ ἐν ἑωϋτῷ δὴ ὢν *Suidas* perperam; tum ἀνεκφαίνει *Arch. V.* *h* Ῥήμασι vitioſe *Suid.*; mox ἤπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ *Arch. V. Paris. A. B. Valla*, φάρμακα τὰ ἰσχυρὰ *Suid.* ἠπιάματα τὰ ἰσχυρὰ antea. *i* Ora *Steph. Arch. V. Paſſ. Ask.*, ζεύγεα olim. Paullo ante δή μιν, tum in ſequentibus ψυχὴν ἀπέδωκε, ſine οἱ medio *Arch. Ask. Paſſ. V.* et recte. Vulgo ψυχήν οἱ ἀπ. *k M. Ask. Paſſ.*, alii φιάλην τοῦ, mox χρυσοῦ τὴν θήκην *Arch.* et Δημοκήδεα ſine τὸν id. *Paſſ. Ask.*

riculo, narratum *Herodoto* c. 132. Bis in *Dione* medicus Crotoniata dicitur Δημοδόκος, qui fuit Δημοκήδης, et *Democedes* etiam vocatur *Timaeo* ap. *Athen.* XII, p. 522. B. *AEliano* V. H. VIII, c. 17. VALCKEN.

18. Ἀγρυπνίῃσι εἴχετο] *Suidas* male. Herodotea ἔχεσθαι ἀπορίῃ et ἐν ἀπορίῃσι IV, 131. IX, 97., ἀμφιβολίῃ ἐχόμενος V, 74., *AEliani* Var. XIII, 35. φαλαγγίων κνήσμασιν ἐχόμενος, *Luciani* Scyth. C. 2. τῷ λοιμῷ ἐχόμενος abunde Grammaticum redarguunt. Dignum magis conſideratione παρακούσας τὴν τέχνην, ſtudioſisſime in Lexica, ut ἀκούειν et παρακούειν, contra conpoſitionis indolem, idem habeatur, receptum. Conſilio non favebit *Herodotus*, ſi, quod ſchedae offerunt, οἷα δὴ παρακούσας — dederit, tantum indicans, oſcitanter et negligenter hominem Sardibus pridem audientem Dario nunc tandem Democedis artem indicasſe.

28. Κατεφάνη —— τεχνάζειν ἐπιστάμενος] *Vallae* Latina, *viſus Dario fuit notitiam artis perite didicisſe*, mala ſunt, damnataque ab *H. Stephano* Theſ. T. III. p. 1437., *Suidae* interprete et *Reiskio*. Dolos et ſtrophas noverat Democedes, ut artis medicae peritiam disſimularet. Id τεχνάζειν. Ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τεχνάζοντα *disſimulandi artibus utentem*, infra L. VI, 1.

33. Τὴν τέχνην] Praeferrem, ſi Codices ſubminiſtrarent φλαύρως ἔχειν τῆς τέχνης· quo modo ſaepe loquuntur veteres: μακαρίως ἔχεις φρενῶν. Θράκης παρόδου χρησίμως ἔχειν· οὕτως εὐνοίας ἔχων· αὐχμηρῶς εἶχε τοῦ προσώπου· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης. Horum primum est *Dionyſii* Tyr. ap. *Stobaeum* p. 531, 14. Poſtremum *Platonis* ita transtulit Latine *Cicero*: *cum ignorem quam ſit doctus, quam vir bonus?* Tuſc. V, c. 12. —— Paulo post ſuum *Herodoto* reſtitutum iri, καὶ ἤπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ προσάγων, monſtrat Disſ. *Herod.* p. 81. Sic *Laurentium* legisſe monuerat, qui primus ni fallor, omnium exactius expendere coepit monumenta veterum, Graeca praeſertim, *P. Leopardus* Em. VII, c. 14. VALCKEN.

35. Καὶ ἤπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ] Series rerum MSS. adſtipulatur. AEgyptii medici regem diu torſerant et continuatis aerumnis ſomno prohibuerant. Democedes lenibus post acria illorum uſus medicamentis Darii inſomniam diſcutit, reddita ſanitate. *Valla* verum perſpexit, nactus *Morelli* ad *Dion. Chryſ.* p. 72. et aliorum calculum. ΗΠΙΑ φάρμακα Poëta Il. Δ, 218., ΗΠΙΑ ἀκέσματα *AEſchyli* Prometh. v. 481. loquendi genus adſirmant. *Hier. Mercurialis* Var. Lect. L. IV, 3. intacta non reliquit Herodotea.

45. Ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη] *Stephani* ὑποκύπτουσα probarunt Ampl. *Cuperus* Ep. ad *Graev.* Syllog. *Burman.* T. II. p. 690. *Pavius*, *Geinozius*, merito inprobante *Gronovio*, ſed vulgatum, in quod Codd. magna conſenſione conſpirant, infeliciter explicante. Indiget locus interpunctione, bene a Cl. *Reiskio* picta, et ex *Arch.* τὴν θήκην, arca ſive repoſitorio aureorum numorum. Donarunt regiae mulieres Democedem ſtateribus, cumulatim adeo in phiala coacervatis, ut plures deciderent. Singulae τοῦ χρυσοῦ τὴν θήκην *arcam*, ut numos phiala eruerent, concusſerunt et ſubverberarunt: id ὑποτύπτειν II, 136. VI, 119., habetque iunctum utrobique ſibi, quo quid egeritur, inſtrumentum, etiam in Comici Avib. v. 1145., ubi *Hemſterhuſius* praeclare. Lege mecum, Ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη φιάλῃ τοῦ χρυσοῦ τὴν θήκην ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα οὕτω δή τι δαψιλέϊ δωρεῇ, ὡς —. *Earum unaquaeque phiala thecam* ſive *auri arcam concutiendo eruens Democedem tam luculento munere donavit, ut ſervus* ——, et plana via erit. *Tzetzes*, laxius explanatione uſus, χρυσαῖς φιάλαις τὸν ἐπέχεον ἐκείνῳ, *Democedi*, Chil. III. p. 314.

45. Ὑποτύπτουσα] Tentamina proſtant *H. Stephani*, *Palmerii*, *Gronovii*, *Reiskii*. Qui hic Theologica potisſimum tractat iuvenis Gallus *Io. le Febvre* hunc in ſenſum accipiebat Herodotea: *chacune d'elles vuidant une fiole pleine d'or dans une caisſe, la donnérent a Democéde avec la caisſe.* Reliquis mea quoque ſuccedat coniectura, τὸν χρυσὸν tantum ſcribentis pro τοῦ χρυσοῦ. *Herodoti* verba, ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη φιάλῃ, τὸν χρυσὸν σὺν θήκῃ ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα· ſic in-

τοῦ χρυσοῦ σὺν θήκῃ ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα· οὕτω δή τι [a] δαψιλέϊ δωρεῇ, ὡς τοὺς ἀποπίπτοντας ἀπὸ τῶν φιαλέων στατῆρας [b] ἑπόμενος ὁ οἰκέτης, τῷ οὔνομα ἦν Σκίτων, ἀνελέγετο, καί οἱ χρῆμα πολλόν τι χρυσοῦ συνελέχθη. Ὁ δὲ Δημοκήδης οὗτος, ὧδε ἐκ Κρότωνος ἀπιγμένος, Πολυκράτεϊ ὡμίλησε· [c] πατρὶ συνείχετο [d] ἐν Κρότωνι, ὀργὴν χαλεπῷ· τοῦτον ἐπεί τε οὐκ ἐδύνατο φέρειν, ἀπολιπὼν, οἴχετο ἐς Αἴγιναν· καταστὰς δὲ ἐς ταύτην, τῷ πρώτῳ ἔτεϊ ὑπερεβάλετο τοὺς [e] πρώτους ἰητροὺς, ἀσκευής περ ἐὼν, καὶ ἔχων οὐδὲν τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην [g] ἐστὶ ἐργαλήϊα· καί μιν δευτέρῳ ἔτεϊ ταλάντου Αἰγινῆται [f] δημοσίῃ μισθεῦνται· τρίτῳ δὲ ἔτεϊ Ἀθηναῖοι, ἑκατὸν μνέων· τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Πολυκράτης [h] δυῶν ταλάντων· οὕτω μὲν ἀπίκετο ἐς τὴν Σάμον· καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἥκιστα Κροτωνιῆται ἰητροὶ εὐδοκίμησαν· ἐγένετο γὰρ ὦν τοῦτο [i] ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνιῆται ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι, δεύτεροι δὲ, Κυρηναῖοι· κατὰ τὸν αὐτὸν [k] δὲ χρόνον καὶ Ἀργεῖοι ἤκουον μουσικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρῶτοι. Τότε δὴ ὁ Δημοκήδης ἐν τοῖσι Σούσοισι ἐξιησάμενος Δαρεῖον,
211 οἶκόν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπεζος βασιλέϊ ἐγεγόνεε· πλήν τε ἑνὸς [l] τοῦ ἐς Ἕλληνας ἀπιέναι, πάντα τἆλλα οἱ παρῆν· καὶ τοῦτο μὲν, τοὺς Αἰγυπτίους ἰητροὺς, οἳ βασιλέα πρότερον ἰῶντο, μέλλοντας [m] ἀνασκολοπιεῖσθαι, [n] διότι ὑπὸ Ἕλληνος ἰητροῦ ἑσσώθησαν, τούτους, βασιλέα παραιτησάμενος,

regi, tunc earum unaquæque subverberans auri phialam cum theca Democedi donavit tam amplo munere, ut famulus nomine Sciton qui sequebatur, excidentes ex phialis stateres colligens, prorsus grandem auri summam coëgerit. Hic Demo- 131
cedes hunc in modum e Crotone profectus cum Polycrate consuetudinem habuit. In Crotone continebatur ab patre, sane difficili; quem cum gravaretur, eo relicto abiit in AEginam: ubi commoratus, primo anno superavit primos medicos etsi imparatus, et nihil instrumentorum habens, quæ ad artem medicinæ pertinerent. Ex quo factum est, ut insequenti anno AEginetæ publice conduxerint eum talento, Athenienses tertio anno centum minis, Polycrates quarto anno talentis duobus, ita Samum profectus est. A quo viro non minimum medici Crotoniatæ inclaruerunt. Tunc enim id factum est, quando primi quidem Crotoniatæ medici celebrarentur per Græciam, secundi Cyrenæi. Qua etiam tempestate Argivi ceteris Græcis præstare musica ferebantur. Tunc itaque Democedes Dario sa- 132
nato Susis maximas ædes obtinebat, et cum rege mensam communem habebat, omnibus rebus affluens, præter hanc unam quod in Græciam redire non poterat. Quin etiam AEgyptios medicos regem antea curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod a Græco medico superati forent, impetrata ab rege

a Δαψιλῆϊ *Vind.* haud contra dialectum. b Deest *Arch.*, cui servus Σκήτων. c Πατρὶ συνείχ. *M. Pass. V. Arch. Valla*, alii ὃς interponunt. d *Ask. Pass.*, olim τῇ Κρ. e Ἄλλους *Pass.* et *Steph.* margo. f Non legit *Arch.* et *V.* g Neque hoc *Arch.* nec *Valla*: ambo male: olim medici publice conducebantur, indice *Strabone* L. VII, p. 273. cum scholio *Casaub.* h *M. Ask. Pass. Vind. Arch.*, olim δυοῖν ταλάντοιν. i Ὅτι *V. Arch.*, mox πρῶτοι deest *Ask.*, at *Arch.* ἰητροὶ εὐδοκίμησαν καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλ. εὐφημίζοντο, δεύτεροι. k *M. Ask. Pass.*, δὲ τοῦτον χρ. *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Quae sequuntur adtigit *Eustath.* in *Dionys.* v. 419. l Τούτου τοὺς Ἑλλ. *Arch.* m Ἀνασκολοπίζεσθαι id. et *Vind.* Generosam Democedis hanc deprecationem recte laudat *Dio. Chrys.* Or. LXXVII. p. 653. A. n Ὅτι ora *Steph. Ask. Pass.*

interpretor: *earum autem singulae phiala eruentes*, (*aureos stateras*, ex arca videlicet:) *auro et phiala donabant Democeden*: atque ita verum me reperisse arbitror; probe tamen sciens veritatis saepe nos decipi simulacris. Primum egestos ex arca stateras continens *phiala*, auri erat θήκη. Deinde, τὸν χρυσὸν — ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα, qua ante structura, δωρέεταί μιν Δαρεῖος π. χ. δύο ζεύγεα. Quid tandem sit Ὑποτύπτειν ante hos 50 annos *Kusterum* docuit venerandus ille nobis *Hemsterhuisius*: vid. ad *Aristoph.* Av. v. 1145. *Kuster.* dedit et *Bergler.* Herodotea ex L. II, c. 136. ubi κοντῷ ὑποτύπτοντες ἐς λίμνην notat: *conto in paludem immisso egerentes quod adhaerebat luti*: omisere locum *Herod.* VI, c. 119. p. 370, 37. ὑποτύψας τούτῳ ἀντλέει. *Aristophanis* anseres, latis pedibus usi *veluti palis*, ὥσπερ ἄμαις, lutum *eruentes*, ὑποτύπτοντες, in pelves ἐνέβαλον. Similiter uxores Darii quaeque dicuntur ὑποτύπτουσα φιάλῃ, tanquam palis usae *phialis*: nec mirum; *phialarum* enim ampla quidem erat capacitas, sed lata figura *palarum* instar: vocem idcirco Hebraeam יעים qua *palae* designantur, φιάλας interpretantur Numer. IV, 14. In *Homero* φιάλην exponunt χαλκεῖον ἐκπέταλον λεβετῶδες· vid. *Athen*, XI, p. 468. E. p. 501. A. *Eustath.* ad Il. Ψ. p. 1412, 30. et *Wetsten.* ad *Ioannis* Apoc. V, 8. *Vas* sive *poculum* ἐκπέταλον amplum est, atque *expansum instar folii* vel *laminae*: *Athen.* XI, p. 485. E. 494. E. 496. A. *Harpocrat.* in v. Τριπτῆρα. —— Istarum itaque Darii uxorum unaquaeque donabat Democeden (fortasse regio more προπεπωκυῖα·) Λαβοῦσα πλήρη χρυσίων [μεσόμφαλόν γε] φιάλην· sic ap. *Athen.* XI, p. 502. A. scribendus est *Theopompi* Com. tetrameter, ex Althaea sumtus. VALCKEN.

52. Πατρὶ συνείχετο ἐν Κρότωνι] Insulsum ὃς damnavit *Gronovius*, nec induxit, *Reiskio* merito demirante. Tolerari non debuit. Simile erit *Homeri* Il. Z, 396. Τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι —— si ad structuram animus se verterit, et VI, 12. τῇ παρεούσῃ (δουλιηΐῃ) συνέχεσθαι *conflictari*.

59. Ἀθηναῖοι, ἑκατὸν μνέων] Polycratem non miror de male quaesitis adeo munificum in medico fuisse remunerando; sed mirarer equidem AEginetarum, atque istius temporis Atheniensium munificentiam; nisi suspicarer, ut alibi numeros, hic summam quoque pecuniae nimium ab *Herodoto* amplificatam. Dum opibus etiam Atheniensium civitas erat potentissima, legatis in diem, *Aristophanis* aevo, duae dabantur drachmae: vid. *Arist.* v. 66. centum drachmae unam duntaxat minam conficiunt, quales minas centum annuas dedissent Democedi: huc adde, medicis vix ullam tum publicitus datam fuisse mercedem: Pluti versus est 408. Τίς δῆτ' ἰατρός ἐστι νῦν ἐν τῇ πόλει; Οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδέν ἐστ', οὔθ' ἡ τέχνη. Sed ante bella Persica cuperem equidem edoceri, unde tanta fuerit in Atheniensium aerario pecuniae vis, ut peregrino Medico annuum adsignare commode potuerint salarium talentum et minas quadraginta, sive, secundum nostram putandi rationem, tria millia Carolinorum. Illud adeo, vix credibile, si verum est, oportet iste Democedes ad rem valde fuerit attentus, qui minas, ad centum, viginti tantum adiicienti Tyranno suam maluerit operam addicere, quam Atheniensibus in libera civitate. Quibus exploratae sunt Atheniensium opes diversis temporum articulis, Herodotea mecum, credo, mirabuntur. VALCKEN.

63. Κροτωνιῆται ἰητροὶ ἐλέγοντο] Voluitne *Arch.* librarius ἰητροὶ ἐλέγοντο, καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα εὐφημίζοντο; sententia non erit mala, fortasse etiam nonnullis speciosa, mihi tamen ex critici interpretamento nata. Democedes et Crotoniatae Medici plura scholae Italicae videntur debuisse: Pythagoras, artis non inperitus, tum temporis Crotone docebat. Milo, Democedis socer, testis erit C. 137. Ut taceam illustrem in Pythagorae rebus memoriam Democedis ap. *Iamblichum* Vit. Pyth. C. 35. Conf. *Dan. Clericum* Hist. Medic. L. II, 2. p. 79.

80. Ἔφυ

ge venia liberavit: item vaticinum quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat et inter mancipia pro neglecto relictus. Denique maximi apud regem momenti Democe-
133 des erat. Interiecto deinde brevi tempore, inter alia contigit, ut Atossæ Cyri filiæ, quæ erat Darii uxor, in mamilla ulcus exoriretur, deinde diruptum porro serperet; quod ista, quoad fuit exiguum, præ pudore occultans, nemini indicavit: sed ubi male iam se habebat, arcessito Democedi rem ostendit. Ille se redditurum sanam affirmans, iureiurando adigit eam, ut sibi vicissim ipsa inserviat in eo quod oraverit, oraturum autem nihil, unde dedecus redun-
134 daret. A quo posteaquam medicis remediis curata est, edocta ab eodem, Darium, dum cum eo cubat, his verbis alloquuta est, o rex, quum tantum tu habeas copiarum, desides, nullam neque gentem neque potentiam Persis acquirens, atqui par est virum et iuvenem et magnarum opum dominum, aliquid operis edendo se ostendere, quo etiam Persæ cognoscant sibi virum præesse. Quod ut facias, duabus de caussis interest, ut Persæ et eum qui ipsis præest, virum esse intelligant, et bello atterantur: ne otium agentes tibi insidias tendant. Nunc ergo aliquod opus edas quoad in ætate iuvenili es: nam augescente corpore ingenium quoque pariter augescit,

νος, ἐῤῥύσατο· τοῦτο δὲ, μάντιν Ἠλεῖον Πολυκράτεϊ [a] ἐπισπώμενον, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοισι, ἐῤῥύσατο· ἦν δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκήδης [b] τῷ βασιλέϊ. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τάδε ἄλλα συνήνεικε γενέσθαι· Ἀτόσσῃ τῇ Κύρου μὲν θυγατρὶ, Δαρείου δὲ γυναικὶ, ἐπὶ τοῦ μαστοῦ ἔφυ φῦμα· μετὰ δὲ, ἐκραγὲν, ἐνέμετο πρόσω· ὅσον μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἡ δὲ, κρύπτουσα καὶ αἰσχυνομένη, ἔφραζε οὐδενί· ἐπεί τε δὲ ἐν κακῷ ἦν, μετεπέμψατο τὸν Δημοκήδεα, καί οἱ [c] ἐπέδεξε· ὁ δὲ, φὰς ὑγιέα ποιήσειν, [d] ἐξορκοῖ μιν, ἦ μήν οἱ ἀντυπουργήσειν ἐκείνην τοῦτο τὸ ἂν αὐτῆς δεηθῇ· δεήσεσθαι δὲ οὐδενὸς τῶν ὅσα [e] αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα· Ὡς δὲ ἄρα μιν μετὰ ταῦτα ἰώμενος ὑγιέα [f] ἀπέδεξε, ἐνθαῦτα δὴ διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοκήδεος ἡ Ἄτοσσα, προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον τοιόνδε, „ Ὦ βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τοσαύτην κάτησαι, οὔτε τι ἔθνος προσκτώμενος, οὔτε δύναμιν „ Πέρσῃσι· εἰκὸς δέ ἐστι ἄνδρα, καὶ νέον, καὶ χρη„ μάτων [g] μεγάλων δεσπότην, φαίνεσθαί τι ἀπο„ δεικνύμενον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι ὅτι ὑπ' ἀν„ δρὸς ἄρχονται· ἐπ' ἀμφότερα δέ τοι [h] φέρει ταῦ„ τα ποιέειν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἐπιστέωνται ἄν„ δρα εἶναι τὸν προεστεῶτα, καὶ ἵνα τρίβωνται πο„ λέμῳ, μηδὲ σχολὴν ἄγοντες, ἐπιβουλεύωσι τοι· „ νῦν γὰρ ἄν τι καὶ ἀποδέξαιο ἔργον, ἕως νέος εἶς ἡ„ λικίην· [i] αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύξονται „ καὶ

a Sic *Codd.*, excepto *Vallae* libro; verum est ἐπισπόμενος. *b* Deest articulus *Arch. Pasf.*, et abesse potest. *c* *Arch. V.*, ἐπέδειξε alii cum *Suid.* in Δημοκήδης. *d* *M. Ask. Pasf. Suid.*, ἐξορκεῖ *Ald. Arch. V.*, mox ἦ μὲν *V. Arch. Ask. Pasf.* *e* *M. Pasf. Ask. Suid.* ἐς αἰσχ. Praepositionem damnant *Ald. V. Arch. Paris. B.* *f* *Steph.* marg., *Arch. V. Pasf. Ask.*, olim ἀπεδέξατο ex *Ald.* et *Med.* *g* *Arch. V. Pasf. Ask.*, δεσπ. μεγάλ. alii. *h* Συμφέρει *Ask.* ora *Steph.* *i* Αὐξομένῳ eadem, et *Eustath.* in *Odyf.* p. 1447, 28., sed συναυξάνονται, quo quoque modo Schol. *Od. B.*, 315.

80. Ἔφυ φῦμα] Generalius *Athen.* XII, 4. p. 522. B. τὸν μαστὸν ἀλγήσασα. *Vomicae morbum* φῦμα explicat *Plin.* N. Hist. VII. C. 50. eadem spectans, quae *Plutarchus* de Iasone Pheraeo T. II. p. 89. C. ἔπαισε τῷ ξίφει τὸ ΦΥΜΑ καὶ διεῖλεν οὕτως, ὥστε σωθῆναι τὸν ἄνθρωπον —— τοῦ φύματος ΡΑΓΕΝΤΟΣ. Sed tyranno profuit ruptum tuber, Atossae inconmodum auxit.

84. Ἐξορκοῖ μιν] Vide VI, 74. Alias monui, ἐς αἰσχύνην —— scribi, necesse non videri. Sustuli nunc Codd. imperio praepositionem. *Euripid.* Hecub. v. 1241. καὶ γὰρ αἰσχύνην φέρει Πράγμα ——. *Plato* Menex. p. 247. A. ἡ νίκη αἰσχύνην φέρει. Quod autem ὑγιέα ἀπέδεξε ex schedis reposui, res ipsa et scriptor, quum C. 130. ὑγιέα μιν ἐόντα ἀπέδεξε, adprobabunt.

86. Ὅσα ἐς αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα] Restituit etiam *Gronov.* I, C. 10., παρὰ βαρβάροισι καὶ ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν, ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει· quam ex *Med.* Cod. praepositionem ἐς adiecit, illam merito non necessariam iudicabat, quo humaniorem in *Herodoto* poliendo successorem ne optasse quidem tacitis votis potuit *Gronovius*: *Thucyd.* I, C. 5. οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. *AElian.* V. H. I, C. 21. οὐ μὴν ἔδρασεν οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν αἰσχύνην φερόντων. *Quae habent* vel *adferunt ignominiam* dicuntur αἰσχύνην ἔχοντα, vel φέροντα· in his valde dubitari potest an locum suum ἐς possit tueri: saepenumero quidem iisdem verbis ἔχειν et φέρειν adiicitur ab *Herodoto* praepositio; sed in diversissimis loquendi formis, in quibus illa significant *spectare* vel *pertinere*: τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον ἔχοντα, II, C. 53. IX, C. 42. τὸν χρησμὸν, τὸν M. εἶπε ἐς Πέρσας ἔχειν. IX, C. 32. οὐκ ἐς γυμνικοὺς ἀλλ' ἐς ἀρηΐους ἀγῶνας φέρον τὸ — μαντήϊον· VIII, C. 137. ἐπῆλθέ οἱ αὐτίκα, ὡς εἴη τέρας, καὶ φέροι ἐς μέγα τι. Talia, *Herodoto* frequentata, parcius alibi reperientur, praeterquam apud eius imitatores, quos inter eminet, in his etiam adhibendis, *Pausanias*: huius VIII, p. 701. legitur φέρειν ἐς ἐκεῖνον τὸ ᾆσμα· et X, p. 842. L. I, p. 104. τοῦτο τὸ ἔπος ἐς τοὺς τεθνεῶτας ἔχειν νομίζοντες· II, p. 133. τὸ ἐπίγραμμα ἐς γυναῖκας ἄλλας εἶχε. V, p. 380. ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα ἔχει τὸ μάντευμα. V, p. 417. ista ἐν τοῖς ἔχουσιν ἐς Ἀργείους ἐδήλωσα· p. 427. τῆς ὑπονοίας τὸ πολὺ ἐς Εὔμηλον τὸν Κορίνθιον εἶχεν ἡμῖν· cum postremis comparari potest hoc, diversum tamen, *Antiphontis* Or. IV, p. 119, 7. τὰ ἴχνη τῆς ὑπονοίας εἰς τοῦτον φέροντα· et p. 120, 8. τὰ ἴχνη τοῦ φόνου οὐκ εἰς ἐμὲ φέροντα. Haec ad manum non erant *G. Arnaldo* scribenti Var. Coniect. p. 210. et p. 416. Monstret mihi quis in *Herodoto* vel aliis scriptoribus optimis, τὰ εἰς δειλίαν, vel βλασφημίαν, vel εἰς ὄνειδος φέροντα, fatebor etiam dici potuisse τὰ ἐς αἰσχύνην φέροντα· sed quae diversi sunt generis mihi non incognita, quod nimis fit frequenter, permisceri nolim. VALCKEN.

100. Αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι &c.] Ex *Democrito* habet *Stob.* Serm. CXV. p. 592. Αὐξανομένου γὰρ τοῦ σώματος, συναύξονται φρένες· γηράσκοντος δὲ συγγηράσκουσι ——, quae his ita respondent, ut eodem fonte manarint. Saepe opinatus sum, perperam *Democriti* nomen fragmento ap. *Stobaeum* adpingi, debuisse enim *Herodoti*. Nunc, cum ambo eiusdem fuerint temporis et aequales, philosopho et medico dictum, ipsius sententiis bene congruens, nolo auferre. *Galeni* similem ap. *Eustathium* professionem non miror, quippe τὴν κρᾶσιν, sive corporis temperamentum, humanam animam arbitrati. Nec *Aristotelicum* Polit. L. II. C. 7. Ἔστι γὰρ, ὥσπερ καὶ σώματος καὶ διανοίας γῆρας. Notae Philosophi sunt de mente humana fluctuationes. Bene observavit *Hier. Mercurialis* Var. Lect. L. IV, 3. tolerari utcunque ea posse, si de operationibus animae, quatenus ex instrumentis corporis pendent, accipiantur. Mihi sese probavit hoc *Heraclidae Pont.* Allegor. p. 485. ὅσον ἡ τοῦ σώματος ἰσχὺς ὑποφθίνει, τοσοῦτον ἡ τῆς διανοίας αὔξεται ῥῶσις.

100. Αὐξανομένῳ γὰρ] Sub nomine *Democriti* Herodotea legi ap. *Stobaeum* monitum fuit in Diss. *Herod. Wesf.* p. 177. Suo tributa parenti prostant in Scholiis ad *Hom.* Od. B, v. 315. Dixisse fertur *Antipater Tarsensis* L. II. de anima, secundum decreta Stoicorum: ὅτι συναύξεται τῷ σώματι ἡ ψυχὴ, καὶ πάλιν συμμειοῦται. Traditur hoc in Scholiis *Homeri* Leidensis ad Il. Λ, 115. quod neque ex *Eustathio* constat, nec *Diogene Laërtio*, neque aliunde forsan didicissemus. Verborum sententia neque *Democrito* disconvenit: *cum corpore*, *Lucret.* III, 447. *Crescere sentimus pariterque senescere mentem.* —— *Post ubi iam validis quassatu 'st viribus aevi Corpus, et obtusis ceciderunt viribus artus; Claudicat ingenium, delirat linguaque, mens-*

καὶ αἱ φρένες, γηράσκοντι δὲ συγγηράσκεσι, καὶ ἐς τὰ πρήγματα πάντα ἀπαμβλύνονται." ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ [a] διδαχῆς ἔλεγε· ὁ δ' ἀμείβεται τοῖσδε, "Ὦ γύναι, πάντα ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοέω ποιήσειν, εἴρηκας· ἐγὼ γὰρ βεβούλευμαι, [b] ζεύξας γέφυραν, ἐκ τῆσδε τῆς ἠπείρε ἐς τὴν ἑτέρην ἤπειρον, ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι· καὶ ταῦτα ὀλίγε χρόνε ἔσται τελεύμενα." [c] λέγει Ἄτοσσα τάδε, "Ὅρα νυν, ἐς Σκύθας μὲν τὴν πρώτην ἰέναι ἔασον, οὗτοι γὰρ, ἐπεὰν σὺ βούλῃ, ἔσονταί τοι, σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι· ἐπιθυμέω γὰρ, λόγῳ πυνθανομένη, Λακαίνας τέ μοι γενέσθαι θεραπαίνας καὶ Ἀργείας καὶ [d] Ἀττικὰς καὶ Κορινθίας· ἔχεις δὲ ἄνδρα ἐπιτηδεώτατον ἀνδρῶν πάντων [e] δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλλάδος καὶ κατηγήσα-
212 σθαι, τοῦτον ὅς σευ τὸν πόδα ἐξιήσατο· ἀμείβεται Δαρεῖος, "Ὦ γύναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκέει τῆς Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀποπειρᾶσθαι, κατασκόπους μοι δοκέει [f] Περσέων πρῶτον ἄμεινον εἶναι ὁμοῦ τούτῳ τῷ σὺ λέγεις, πέμψαι ἐς αὐτούς· οἳ μαθόντες καὶ ἰδόντες [g] ἕκαστα αὐτῶν, ἐξαγγελέουσι ἡμῖν· καὶ ἔπειτα ἐξεπιστάμενος, ἐπ' αὐτοὺς τρέψομαι." Ταῦτα εἶπε· καὶ [h] ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε· ἐπεί τε γὰρ τάχιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, καλέσας Περσέων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαίδεκα, ἐνετέλλετό σφι, ἑπομένους Δημοκήδεϊ, διεξελθεῖν τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος· ὅκως τε μὴ [i] διαδρήσηταί σφεας ὁ Δημοκήδης, ἀλλά μιν πάντως ὀπίσω ἀπάξωσι· ἐντειλάμενος δὲ τούτοισι ταῦτα, δεύτερα καλέσας αὐτὸν Δημοκήδεα, ἐδέετο αὐτοῦ ὅκως ἐξηγησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλλάδα τοῖσι Πέρσῃσι, ὀπίσω ἥξει· δῶρα δέ μιν τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι ἐκέλευε πάντα [k] τὰ ἐκείνε

geſcit; et conſeneſcente conſeneſcit, et ad res omnes hebetatur. Hæc Atosſa ex admonitu Democedis. Ad quam Darius reſpondens, Quæ, inquit, uxor, ipse facere deſtinaveram, ea omnia dixisti, ego enim conſtitui Scythis bellum inferre, iuncto mari e noſtra hac continente in alteram ponte: et hæc brevi tempore perficientur. Ad eum Atosſa, Animadverte, inquit, nunc; omitte primum Scythis bellum inferre, qui, quandocunque voles, tui erunt: adverſus Græciam mihi tu eas in expeditionem, concupiſco enim Lacænas et Argivas et Atticas et Corinthias, fando cognitas, mihi fieri ancillas. Et ad hoc virum habes ex omnibus maxime idoneum ad demonſtrandas Græciæ res atque exponendas, hunc qui pedem tuum ſanavit. Cui Darius, Quandoquidem, inquit, uxor, tibi videtur nos primum Græciam tentare debere, mihi videtur ſatius ante omnia mittere illuc exploratores Perſas, una cum isto quem dicis, qui percepta omnia illic et viſa renuncient: et mox ego ab illis edoctus, adverſus Græcos tendam. Hæc loquutus Darius, et ſtatim, quod di- 135
ctum, factum quoque: namque ubi primum illuxit, accitis quindecim viris Perſarum ſpectatis, præcepit ut ſequentes Democedem omnia Græciæ maritima loca colluſtrarent, neve committerent ut Democedes ab illis aufugeret, ſed rurſus eum omnino reducerent. Hæc illis ubi præcepit, ſecundo loco Democedem ipsum arcesſitum orat, ut peragrata atque monſtrata Perſis omni Græcia, rurſus redeat: iubetque eum dona ferre patri ac fratribus

a Habet *Suid.* in *V.* hoc ex fonte: διαδοχῆς *Arch. V.*, qui mox ἀμείβετο. *b* *Paſſ. Arch. V.* ora *Steph. Paris. A. B.*, vulgo ζεῦξαι γέφυραν, ἐκ δὲ τῆς. *c* *M. Arch. Paſſ. Ask.*, alii λέγει δὲ 'Ατ., mox ἐς Σκύθ. *M. Ask. Paſſ.*, ἐπὶ Σκ. *Ald. Paris. A. B. Arch. V.*, levi diſcrimine. *d* 'Αττικάς τε *Arch.* *e* Δεῖξαι *Arch. Paſſ. V.* *f* Περσ. μὲν *Arch.* *g* 'Εξαγγ. ἕκαστα αὐτῶν *Ask. Arch. Paſſ.* *h* Ἅμα τ' ἔπος ἔφα (ἔφατο *Ask.*) *M. Paſſ.*, ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργ. *Arch. V. Valla*, ἅμα ἔπος τ' εἶπε καὶ *Ald. Edd.* *i* Διαδρήσεται et ἀπάξουσι *Arch. V.* *k* Deſit *Arch.*

mensque: γηράσκοντι δὲ συγγηράσκουσι (καὶ αἱ φρένες,) καὶ ἐς τὰ πρήγματα πάντα ἀπαμβλύνονται. *Quintilianus* in re diverſa I. O. x, c. 5. *necesſe est*, inquit, *ipse ille mucro ingenii quotidiana pugna retundatur.* Quod, ut puto, ſumſerat ex *Herodoto Livius* v, c. 23, L. Furium facit *iuvenibus bella data*, dictitantem (*Herod.* νῦν γὰρ ἄν τι καὶ ἀποδέξαιο ἔργον, ἕως νέος εἰς ἡλικίην· *Homer.* Il. χ, 71.) *et cum corporibus vigere et defloreſcere animos:* petebant ista Camillum: is *exactae iam aetatis erat; ſed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat.* Tales fuere ſemper, et ſunt etiam nunc, de quibus idem dici queat, quod ſcribit *Livius* de M. Furio Camillo. Materiae, quam tractabat, ubique memor *Longinus* π. 'Υ. IX, 29., magnifice, γῆρας, ait, διηγοῦμαι, γῆρας δ' ὅμως Ὁμήρου, Odysſeae conditoris, atque in illa ſimilis ἡλίῳ καταδυομένῳ· moriens Cyrus *Xenophontis* K. Π. VIII, p. 138., de ſe ipse teſtabatur: τοὐμὸν γῆρας οὐδεπώποτε ᾐσθόμην τῆς ἐμῆς νεότητος ἀσθενέστερον γενόμενον· quae libenter adhibet *Ciceronis* Cato maior de Sen. c. IX. Qui fertur esſe *Xenophon*, quando ſecedit a Xenophonteis ex hiſtoria Graeca ad verbum deſcribendis, frigidus Ageſilai laudator et ſophiſta, p. 86. ed. *Hutchins.* Δοκεῖ δ' ἔμοιγε καὶ τόδε μόνος ἀνθρώπων ἐπιδεῖξαι, ὅτι ἡ μὲν τοῦ σώματος ἰσχὺς γηράσκει, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ῥώμη τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγήρατός ἐστιν· qui libellum istum olim tamquam Xenophonteum adhibuere, vel videntur adhibuisſe, horum mihi teſtimonia plerorumque opinor, ſunt in numerato. VALCKEN.

5. Ζεύξας γέφυραν ἐκ τῆσδε τῆς] Poſteriora ad eum modum certatim formarunt docti viri, et recte: rei indoles et MSS. teſtantur, nec minus, iuſtum videri, quod inſuper mutatum. Infra L. IV, 117. *Darius* γέφυραν ΖΕΥΞΑΣ — διαβέβηκε ἐς τήνδε τὴν ἤπειρον. De ancillis Atticis, ab Atosſa ſibi expetitis, et belli Perſici origine, *AElian.* Hiſt. An. XI, 27. *Claudian.* credo L. II. in Eutrop. v. 200. ad eas alluſisſe: *Felices — quibus Argivae, pulcraeque miniſtrant Theſſalides, famulas et quae meruere Lacaenas.*

23. Καὶ ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε] Solens *Homerum* imitatur *Il.* Τ, 241.

Αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην τετέλεστο δὲ ἔργον.

Quod dudum animadvertentem *Euſtathium* p. 1182, 30., operae est audire. Τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τῷ ἅμ' ἔπος, ἅμ' ἔργον· ἅπερ Ἡρόδοτος ζηλώσας φησί· ταῦτα εἶπε καὶ ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε. Nolo dicere, Theſſalonicenſem praeſulem MSS. ad amusſim convenire, id ſolum, cesſare post haec fluctuationes de veriore ſententiae ſcriptura debere. Patronum Cl. *Valckenarius* ſuae opinionis allegare Cod. *Ask.* potest.

23. Καὶ ἅμα τ' ἔπος ἔφα] Vulgabatur ante *Gronov.* καὶ ἅμα ἔπος τ' εἶπε. In aliis Codd. nec reperitur εἶπε, neque ἔφα· hoc, Doricum, ferri nequit: ſed Herodotea ſunt, ἔφατο· ἐφάμην· φάμενος· extra poëtas illa quidem rarisſima, niſi quod *AElianus* in Var. Hiſtoria ἔφατο, II, c. 2., et frequenter adhibuerit alibi. *Herodotum* itaque ſcripsisſe ſuſpicor: ταῦτα εἶπε· ἅμα τε ἔπος ἔφατο καὶ ἔργον ἐποίεε· *ista dixit, et ſimul atque dixisſet rem aggrediebatur:* ſive, *nec dictis res morata*, ut loquitur *Iuſtinus* II, c. 3. Solet et noſter ita loqui p. 47, 2. ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε, — καὶ ἀπεδείκνυε· p. 269, 41. ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐδείκνυε. p. 461, 41. Homereum illud, ἅμ' ἔπος τε καὶ ἔργον, in ſermone quotidiano dicebatur de re *dicto paene citius* confecta, ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον, *Zenob.* I. Prov. 77. Quando ad ἔργον adiecit *Herod.* ἐποίεε, putem et ἔπος ἔφατο non ſpernendum; praeſertim ubi membrana Flor. ἔφα oſtentat. In *Euripidis* Bacch. v. 1080. Καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε, καὶ πρὸς οὐρανὸν καὶ γαῖαν ἐστήριξε φῶς· hoc tempus (non ἐστήριξε) poſcit uſus *Euripidis* et ratio locutionis: vid. Elec. v. 788. *Plutarch.* T. II, p. 782. C. *Chariton* VII, p. 122. *Ez. Spanhem.* in *Callim.* H. I. v. 87, et v. 92. *Homerus* Il. Τ, 242. Αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον· est ſane ſublime dictum, quidquid diſputent viri docti, notum illud: εἶπεν ὁ θεὸς, γενέσθω, καὶ ἐγένετο. VALCKEN.

38. Δεῖ-

tribus omnia ſua inſtrumenta, quæ ſecum ſumeret, affirmans ſe alia multo copioſiora illi in vicem donaturum, ac præter ea conferre illi ait ad dona vehenda onerariam navim, omnigenis bonis refertam, quæ cum eo eſſet navigatura. Quæ Darius nullo doloſo conſilio, ut mea fert opinio, promittebat: ille tamen veritus ne ſe Darius tentaret, non involans cuncta ſibi oblata accepit: ſed ſua quidem ſe illic velle ait relinquere, ut ea reverſus haberet: verum navim onerariam quam ſibi Darius promitteret ad donationem fratribus, accipere reſpondit. Darius postquam hæc etiam Democe-
136 di præcepit, homines ad mare demiſit. Iſti, quum in Phœnicen deſcendiſſent, et Phœnices urbem Sidonem, confeſtim duas triremes nautis impleverunt, et ſimul ingentem onerariam omnigenis bonis; comparatiſque omnibus in Græciam traiiciunt, et quum appuliſſent adeuntes maritima eius loca intuebantur atque deſcribebant. Donec pleraque ac celeberrima Græciæ loca contemplati, in Italiam Tarentum transmiſerunt. Ibi Ariſtophilides Tarentinorum rex, ex indulgentia Democedis, gubernacula Medicarum navium reſolvit, pariter et ipſos Perſas detinuit, tanquam certos exploratores. Interea dum iſti patiuntur hæc, Democedes Crotonem abiit. Quo digreſſo et iam reverſo ad domum ſuam, Ariſtophilides Perſas miſſos fecit, reſtitutis iis quæ de navibus ab-
137 ſtuliſſet. Illinc Perſæ navigantes, ac Democedem perſequentes, Crotonem perveniunt: nactique in foro Democedem prehendunt. Eum Crotoniatarum quidam, res Perſicas reformidantes, tradere parati erant: quidam iniectis e diverſo manibus, fuſtibus cæ-

ἐκείνȣ ἔπιπλα λαβόντα ἄγειν, Φὰς ἄλλα οἱ [a] πολληπλήσια ἀντιδώσειν· πρὸς δὲ, ἐς τὰ δῶρα, [b] ὁλκάδα οἱ ἔφη συμβαλλέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν παντοίων, τὴν ἅμα οἱ [c] πλεύσεσθαι. Δαρεῖος μὲν δὴ, δοκέειν ἐμοὶ, ἀπ᾽ ȣδενὸς δολερȣ̃ νόȣ ἐπαγγέλλετό οἱ ταῦτα. Δημοκήδης δὲ, δείσας μὴ εὖ ἐκπειρῷτο Δαρεῖος, οὔτι ἐπιδραμὼν [d] πάντα τὰ διδόμενα ἐδέκετο· ἀλλὰ τὰ μὲν ἑωϋτοῦ, κατὰ χώρην ἔφη [e] καταλείψειν, ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι· τὴν μέντοι ὁλκάδα, [f] τήν οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλλετο ἐς τὴν δωρεὴν τοῖσι ἀδελφεοῖσι, δέκεσθαι ἔφη· ἐντειλάμενος δὲ καὶ τούτῳ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, [g] ἀποστέλλει αὐτοὺς ἐπὶ θάλασσαν. Καταβάντες δ᾽ οὗτοι ἐς Φοινίκην, καὶ Φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν τριηρέας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δὲ [h] αὐτῇσι καὶ γαυλὸν μέγαν, παντοίων ἀγαθῶν· παρεσκευασμένοι δὲ πάντα, ἔπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα· προσίσχοντες δὲ [i] αὐτῆς τὰ παραθαλάσσια ἐθηεῦντο, καὶ ἀπεγράφοντο· ἐς ὃ, τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ [k] οὐνομαστὰ θεησάμενοι, ἀπίκοντο τῆς Ἰταλίης ἐς Τάραντα· ἐνθαῦτα δὲ ἐκ [l] ῥηστώνης τῆς Δημοκήδεος, Ἀριστοφιλίδης τῶν Ταραντίνων ὁ βασιλεὺς, τοῦτο μὲν, τὰ πηδάλια παρέλυσε τῶν Μηδικέων νεῶν, τοῦτο δὲ, αὐτοὺς τοὺς Πέρσας [m] ἔρξε, ὡς κατασκόπȣς δῆθεν ἐόντας· ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἔπασχον, ὁ Δημοκήδης ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται· ἀπιγμένου δὲ [n] ἤδη τούτου ἐς τὴν ἑωϋτοῦ, ὁ Ἀριστοφιλίδης ἔλυσε τοὺς Πέρσας, καὶ τὰ παρέλαβε τῶν νεῶν, ἀπέδωκέ σφι. Πλέοντες δὲ ἐνθεῦτεν οἱ Πέρσαι, καὶ διώκοντες Δημοκήδεα, ἀπικνέονται ἐς τὴν Κρότωνα· εὑρόντες δέ μιν ἀγοράζοντα, ἅπτοντο αὐτοῦ· τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἱ μὲν, καταῤῥωδέοντες τὰ Περσικὰ πρήγματα, προϊέναι ἕτοιμοι ἔσαν· οἱ δὲ ἀν- 213
τάπτοντο,

a Πολλαπλήσια *V. Paſſ. Aſk.*, παραπλήσια *Arch.* *b* Citat *Euſtath.* Hom. p. 741, 63. *c* Πλεύσασθαι *Arch.* paullo ante ἀγαθ. πάντων *Paſſ. Aſk.* *d* Ora *Steph. Arch. V. Paſſ. Aſk.*, πάντων *Med.* πάντως *Ald.* *e* Καταλείπειν *Arch. V.* *f* Τὴν ὁ *Paſſ. Arch.* margo *Steph. V. Aſk.* *g* Ἀπέστελλεν *Arch. V.* mox οὕτω ἐς Φοιν. *Paſſ. Aſk.* et ἐκ Φοιν. *Arch. Valla.* *h* *M. Arch. Paſſ. Aſk.*, olim αὐτοῖσι. *i* *M. Arch. V. Paſſ. Aſk. Valla*, αὐτῇ, τὰ *Ald.*, paullo ſuperius παρασκευασάμενοι *Arch.* qui cum *Vind.* ſtatim θειεῦντο. *k* Ὀνομαστότατα iid. *l* Κρότωνος iidem cum *Valla*, Κρηστώνης *Ald. M. Paſſ.* ῥηστώνης *Aſk.* *m* Εἶρξε *Arch. V. Aſk. Paſſ.* ſine cauſſa. *n* Abest a *Paſſ.*

38. Δείσας μὴ εὖ ἐκπειρῷτο] Tametſi εὖ Euripideo *Phoeniſſ.* v. 998. ὡς εὖ ΠΑΤΡΟΣ ἐξεῖλον φόβον, κλέψας λόγοισι conparetur, claudicabit ſermo: *Stephan.* μή ἐ. coniecit, minime εὐστόχως. *Pavius* μὴ οὐ, *Reiskius* μὴ εὖ, leniſſima medicina. Quae autem his iugata adhaerent, ſuum ex Codd. recuperarunt colorem. Indicant, Democedem non cupide involantem donata accepiſſe cuncta, ſicuti iidem perſpexerunt optime. Nam Latina, *nihil omnium offendens oblata ſibi accepit*, iure damnantur. Ἐπιτρέχειν ſignificatum requerit: *Ariſtides* T. II. p. 401. *Ed. Iebb.* εἴ σοι περὶ παίδων εὐχομένῳ, τῶν θεῶν εἴποι τις, ὡς ἔσονται μὲν —— οὐκ ἂν δέξαιο; οἶμαι μὲν καὶ ΕΠΙΔΡΑΜΟΙΣ· *imo vero cupide accurreres et arriperes.* Cuius ego loci indicinam *Abreſchio*, veriſſime addenti, *Io. Chryſoſtomo* in deliciis illud ipsum fuiſſe, debeo. Vide *Noſtrum* L. VIII, 32.

44. Καὶ τούτῳ ταῦτα] Non intercedam, ſi qui cum *Reiskio* ταυτὰ pinxerit. Mallem etiam καταβάντες δ᾽ οὕτω ἐς Φοινίκην ex MSS., quippe venuſtius. Γαύλὸν μέγαν neglectui habere, ut Grammaticorum quorundam ſocordia ne occultetur, nequeo. *Etymologus* p. 222, 28. λέγεται δὲ καὶ τριήρης ΓΑΥΛΟΣ, διὰ τὸ πλεῖστα δέχεσθαι, ὥς φησιν Ἡρόδοτος ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν. In MS. *Traiectino* διὰ τὸ κοῖλον καὶ πλεῖστα δέχεσθαι. *Cyrilli* Lexic. MS. eadem, indicio Cl. *Alberti* ad *Heſychii* Γαυλός. Splendidae ſunt nugae, quod *Gronov.* non fugit. Γαυλὸς et ὁλκὰς eadem navis ſive *oneraria*, minor trireme. Vox eſt Phoenicum L. VIII, 92. ex גל *gol*, *gaul*, ob curvam rotunditatem, auctore *S. Bocharto.*

53. Ἐνθαῦτα δὲ ἐκ ῥηστώνης τῆς Δημ.] Vulgata ἐκ Κρηστώνης nullis defendi machinis poteſt: nam nulla unquam in Italia urbs *Creſtone.* Habet τὴν ὑπὲρ Τυρσηνῶν Κρηστῶνα πόλιν L. I, 57., quae utrum Italica fuerit, diſputavimus uberius. At demus dubia in re eam Italiae, huc ſane referetur perperam, ſiquidem in mediterranea regione ſedem occupans, *Corton* eſt ſive *Cortona*, modo ne fallat *Dionyſius Halicarn.* Quid porro ἐκ Κρηστώνης τῆς Δημοκήδεος; neque enim Creſtonaeus domo et origine Democedes, verum Crotoniates. Atque haec virum Celeb. nihil eſſe morata, merito demiror. Retinuit *Vallae*, Latina *ibi Ariſtophilides Tarentinorum rex, et ipſe Crotonienſis*, ad ipſius Graeca, οὐδὲν πρὸς Διόνυσον. Laurentii liber ἐκ Κρότωνος τῆς ——, ſicuti *Vind.* et *Arch.* Quae quidem ſi adiuves, et ὁ ἐκ Κρότωνος — reponas, tolerabilis, ſed durior erit ſententia: *Ibi vero, qui ex Crotone Democedis, Ariſtophilides.* Nec liquet aliunde Ariſtophiliden, Tarentinorem regem, Crotone natales accepiſſe. Mihi cum locus hic novationem effugere nequeat, blanditur cum maxime editum ἐκ ῥηστώνης *ex indulgentia*, ῥαθυμίᾳ, *facilitate*que Democedis, Tarentino regi in exarmanda navi et Perſis vinciendis nimium concedentis. Addunt novanti conſenſum MS. *Aſk.* et eruditiſſimi viri *Hemſterhuſius*, *Geinozius*, *Valckenarius.*

53. Ἐκ Κρηστώνης] Mihi quoque dudum venerat in mentem ἐκ ῥηστώνης· quod viros inſignes adſequutos coniectura liquet ex *Weſſ.* Diſſ. *Herod.* p. 31. Memineram olim in *Herodoto* vulgatum ἐς Σάβας, pro ἐς Ἄβας et contrario vitio ſcribi ἐς Ἰνδοὺς, et ἐς Κῶλον· ubi ἐς Σινδοὺς et ἐς Σκῶλον exhibebit Editio *Weſſelingi*, cui hanc correctionem adfirmandam relinquo: multa mihi quidem in mundo ſunt, quibus uſus varii vocis ῥαστώνη poſſent adfirmari; perpauca tamen ad ſententiam apte reſpondentia, quam hic locus me iudice poſtulat. VALCKEN.

τάπτοντό [a] τε καὶ τοῖσι σκυτάλοισι ἔπαιον τοὺς Πέρσας, προϊσχομένους ἔπεα τάδε, „ Ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὁρᾶτε τὰ ποιέετε· ἄνδρα βασιλῆος δρηπέτην γενόμενον ἐξαιρέεσθε; [b] κῶς ταῦτα βασιλῆϊ Δαρείῳ ἐκχρήσει περιϋβρίσθαι; κῶς δὲ [c] ὑμῖν τὰ ποιεύμενα ἕξει καλῶς, ἢν ἀπέλεσθε ἡμέας; ἐπὶ τίνα δὲ [d] τῆσδε προτέρην στρατευσόμεθα πόλιν; τίνα δὲ προτέρην ἀνδραποδίζεσθαι πειρησόμεθα; [e] ταῦτα λέγοντες, τοὺς Κροτωνιήτας οὔκων ἔπειθον· ἀλλ᾽ ἐξαιρεθέντες τε τὸν Δημοκήδεα, καὶ τὸν γαυλὸν τὸν ἅμα [f] ἤγοντο ἀπαιρεθέντες, ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, οὐδ᾽ ἔτι ἐζήτησαν τὸ προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπικόμενοι ἐκμαθεῖν, ἐστερημένοι τοῦ ἡγεμόνος· τοσόνδε μέντοι ἐνετείλατό σφι Δημοκήδης, ἀναγομένοισι κελεύων εἰπεῖν [g] Δαρείῳ σφέας, ὅτι ἅρμοσται τὴν Μίλωνος θυγατέρα Δημοκήδης γυναῖκα· τοῦ γὰρ δὴ παλαιστέω Μίλωνος ἦν οὔνομα πολλὸν παρὰ βασιλῆϊ· κατὰ δὴ τοῦτό μοι δοκέει σπεῦσαι τὸν γάμον τοῦτον, τελέσας χρήματα μεγάλα Δημοκήδης, ἵνα φανῇ πρὸς Δαρείου ἐὼν καὶ ἐν τῇ ἑωϋτοῦ δόκιμος. Ἀναχθέντες δὲ ἐκ τῆς Κρότωνος οἱ Πέρσαι, [h] ἐκπίπτουσι τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίην· καί σφεας δουλεύοντας ἐνθαῦτα, Γίλλος ἀνὴρ Ταραντῖνος φυγὰς ῥυσάμενος, ἀπήγαγε παρὰ βασιλέα Δαρεῖον· ὁ δὲ ἀντὶ τούτων ἕτοιμος ἦν διδόναι τούτῳ ὅ, τι βούλοιτο αὐτός· Γίλλος δὲ αἱρέεται κάτοδόν οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προαπηγησάμενος τὴν συμφορήν· ἵνα δὲ μὴ συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἢν δι᾽ [i] αὐτὸν στόλος μέγας πλέῃ ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κνιδίους μούνους ἀποχρᾶν οἱ ἔφη τοὺς κατάγοντας γίνεσθαι· δοκέων ἀπὸ τούτων ἐόντων τοῖσι Ταραντίνοισι φίλων [k] μάλιστα δὴ τὴν κάτοδόν οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖος δὲ ὑποδεξάμενος ἐπετέλεε· πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνίδον, κατάγειν σφέας ἐκέλευε Γίλλον ἐς Τάραντα· πειθόμενοι δὲ Δαρείῳ Κνίδιοι Ταραντίνους οὔκων ἔπειθον, βίην δὲ ἀδύνατοι ἦσαν προσφέρειν· ταῦτα μέν νυν οὕτω [l] ἐπρήχθη· οὗτοι δὲ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὗτοι διὰ τοιόνδε πρῆγμα κατάσκοποι ἐγένοντο. Μετὰ δὲ ταῦτα, Σάμον βασιλεὺς Δαρεῖος αἱρέει, πολίων πασέων πρώτην [m] Ἑλληνίδων καὶ βαρβάρων, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην· Καμβύσεω τοῦ Κύρου στρατευομένου ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ἄλλοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς, κατ᾽ ἐμπορίην, [n] οἱ δὲ στρατευόμενοι, οἱ δέ τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώ-

ρης

cædebant Perſas, hæc verba proferentes; Viri Crotoniatæ, conſiderate quid faciatis, qui hominem regis fugitivum eripitis. An ex uſu erit vobis hanc iniuriam regi Dario intuliſſe, ac vobis bene cedet iſta feciſſe, ſi nos ſpoliaveritis? Cui enim prius quam huic urbi bellum inferemus? aut quam priorem diripere conabimur? Hæc dicendo Crotoniatis plane non perſuaſerunt, quinimo non modo Democede, ſed etiam oneraria navi quam una duxerant, privati ſunt; atque in Aſiam reverſi, omiſſo iam ſtudio diſcendi ulteriora Græciæ, quod duce eſſent fraudati. Quibus tamen in digreſſu Democedes mandavit ut Dario dicerent, Democedem duxiſſe uxorem Milonis filiam, erat enim apud regem celebre nomen Milonis luctatoris. Quas nuptias videtur mihi eo tempore properaſſe magna erogata pecunia, ut ipſum etiam in patria ſua ſpectatum eſſe Dario appareret. Profecti Cro- 138
tone Perſæ, ad Iapygiam navibus ſuis curſu excidentes venerunt: a quibus in ſervitutem redactos Gillus quidam Tarentinus exul redemit, et ad regem Darium reportavit. Ob quod meritum quum rex paratus eſſet donare ei quicquid vellet, optavit ſe in patriam reduci, expoſita prius ſua calamitate; ſed ne omnem Græciam conturbaret, ſi claſſis ingens ipſius cauſſa in Italiam mitteretur, aiebat ſolos Cnidios pares fore ad ipſum reducendum: exiſtimans, pro amicitia quæ Cnidiis erat cum Tarentinis, ſibi præcipue reditum paratum iri. Id Darius pollicitus effecit, nam miſſo Cnidum nuncio iuſſit ut Gillum Tarentum reducerent. Cnidii Dario obſequentes, id tamen a Tarentinis non impetraverunt: nam ad vim inferendam invalidi erant. Atque hæc hunc in modum adminiſtrata ſunt, hique Perſæ primi extitere, qui ex Aſia in Græciam traiecerunt explorandi gratia, et ob hanc rem. SAMUM vero post hæc 139
rex Darius omnium urbium, tam Græcarum quam barbararum primam, capit, ob hanc cauſſam. Dum Cambyſes in expeditione adverſus AEgyptum ageret, permulti ſe illuc Græcorum conferebant, partim, ut credibile est, negotiandi, partim militandi, partim ipſius regionis ſpe-

a Deſit *Ask. Paſſ.*, mox τῇσι σκυτάλῃσι *Ald. Vind. Paris. A. B.* et gloſſa; editum dant *M. Paſſ. Ask. Arch.* *b* Καὶ κῶς *Arch. V.* tum βασιλῆϊ, et iterum, vulgo βασιλέϊ· mox περιϋβρίσθαι *Ald. V. M. Ask. Paſſ.*, alii περιϋβρίζεσθαι. *c* Deſunt haec quatuor *Arch.* *d* *M. Arch. V. Paſſ. Ask.*, olim ταύτης. *e* *M. Ask. Paſſ.*, alii ταῦτα δέ· tum ἔπιθον *Arch. V.* *f* *V. M. Arch. Ask. Paſſ.*, ἄγοντο neglecto augmento *Ald.* Statim οὐδ᾽ ἔτι *Ask.*, non, ut Edd., iunctim. *g* Σφ. Δαρ. *Paſſ. Ask. Arch.* *h* *M. V. Arch. Ask. Paſſ.*, ἐμπίπτουσι *Ald.* et Edd. *i* *Arch. Paſſ. Vall. Paris. B.*, αὐτῶν vulgo. Mox μούνους *Paſſ.*, μόνους alii omnes, contra morem. *k* Μάλ. δὴ τὴν *Arch.*, alii δὴ non habent. *l* Ἐστάθη *Arch. V.*, tum ἐκ τῆς Ἀσίης negligit *Arch.* In *Ask. Paſſ.* ἐκ τῆς Ἀσ. ἐς τὴν Ἑλλ. *m* Ἑλληνίδα *Arch.* et *Ald.* *n* *Arch. Valla*, ceteris οἱ δὲ abſunt.

66. Καὶ τοῖσι σκυτάλοισι] Conſtat librariorum diſſenſus. Gloſſator MS. σκυτάλοις, Editus ab *Aldo* ſtat, quod levis momenti. *Athenaeus* de Perſis et Democede paria ferme, ſed alio ex fonte L. XII, 4. p. 522. Quod Perſae autem ad Crotoniatas, πῶς ταῦτα βασιλῆϊ Δαρείῳ ἐκχρήσει — in Latinis bona non ſunt. Verti debuerant, *an regi Dario ſufficiet hanc a vobis iniuriam perpeti?* Cui eorum dicto pondus ex *MSS.* accedet καὶ πῶς ταῦτα ——. Mentem quiritantium *Pavius*, *Reiskius*, *Abreſchius* perceperunt. Scriptor ipſe L. VIII, 70. οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη, ſatis illis dies non erat.

93. Ἢν δι᾽ αὐτὸν στόλος μέγας] Fuit, cui ἢν δι᾽ αὐτῶν idem ac *ſi propter haec.* Equidem oblitus haud ſum obſervationis *Th. Bezae* in Epiſt. ad *Rom.* VI, 4. et *Hugonis Grotii* ad *Hebr.* I, 2. de ſimili praepoſitionis uſu parum, profecto ſtabili et certo. Potior Codd. auctoritas, quae ex Ionum ſermone μούνους et μάλιστα δὴ tuebitur. Negligi hic non debet, *Apuleio* Florid. p. 351. auctore, Pythagoram, Cambyſis *olim captivum, a quodam GILLO Crotonienſium principe reciperatum.* Gillus, Philoſophi liberator, non alius atque hic videtur. Reſpondet aetas; nec officit, quod *Crotonienſium princeps* audiat, multum. Quid enim, ſi duplicem, ut plures olim, habuerit patriam, et exſul Crotone conſederit aliquantiſper? Conſentiunt, etſi diſcordes in Pythagorae vita et tempore, magni viri *R. Bentleius* Diſſ. de Epiſt. *Phalarid.* p. 70. et *H. Dodwellus* Exercit. de aetat. *Pythag.* p. 250.

9. Οἱ δὲ στρατευόμενοι] Auxi ex *Arch.* hiulcam orationem: idem *Th. Galeus* tentavit, tacito ſchedarum nomine, unde Cel. viri adſenſum auferre non potuit; et viam tamen muniverat *Valla.* Cognitiſſimum ex hoc et ſuperiore libro, multos mercaturae cauſſa, alios militatum in AEgyptum iviſſe, haud paucos, ut regionis et Nili amnis indolem explorarent.

9. Στρατευόμενοι] Quando vertit *Valla*, *partim negotiandi*, *partim militandi gratia*, legiſſe videtur, quod

ſpectandæ gratia. E quibus fuit Syloſon AEacis filius, Polycratis germanus, extorris patria. Huic Syloſonti felicitas huiuſmodi contigit: ſumpto hic amiculo rutilo ac ſibi circumdato, in foro Mempheos ſpatiabatur: quem quum vidiſſet Darius, Cambyſis ſatelles, nullius etiamnum auctoritatis vir, captus deſiderio amiculi, adit hominem ut mercetur amiculum. Syloſon, animadvertens Darium magnopere amiculum cupere, divina fortuna uſus, Ego, inquit, amiculum hoc nulla pecunia vendo, ſed tibi largior, ſi hoc prorſus modo debet eſſe. Hæc approbans Darius, acce-
140 pit indumentum. Syloſon, qui putarat ſibi illud ſtulte periſſe, interiecto tempore, quum Cambyſes deceſſiſſet, et ſeptem illi magum oppreſſiſſent, et ex ſeptem illis Darius regnum adeptus eſſet, ubi certior factus eſt ad eum virum perveniſſe regnum, cui ipse roganti dediſſet in AEgypto illud amiculum, Suſa aſcendit, ſedensque ad anteſores regiæ, ait, ſe eum eſſe qui de Dario ſit bene meritus, hæc audiens ianitor, regi nunciavit: et admirabundus rex, ſecum; Et quis, inquit, Græcorum eſt beneficus, cui ego re-

ὀρης θηταὶ, τῶν ἦν καὶ Συλοσῶν ὁ [a] Αἰάκεος, Πο- 214
λυκράτεός τε ἐὼν ἀδελφεὸς, καὶ φεύγων ἐκ Σάμου· τοῦτον τὸν Συλοσῶντα κατέλαβε εὐτυχίη [b] τις τοιήδε· λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλόμενος [c] πυῤῥὴν ἠγόραζε ἐν τῇ Μέμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος, δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσεω, καὶ λόγου οὐδενός κω μεγάλου, [d] ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν προσελθὼν ὠνέετο· ὁ δὲ Συλοσῶν ὁρέων τὸν Δαρεῖον μεγάλως ἐπιθυμέοντα τῆς χλανίδος, θείῃ τύχῃ χρεώμενος, λέγει, „ Ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν οὐδενὸς χρήματος· δίδωμι δὲ ἄλλως, εἴ περ οὕτω δεῖ [e] γενέσθαι πάντως τοι·" αἰνέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος, παραλαμβάνει τὸ εἷμα. [f] Ὁ μὲν δὴ Συλοσῶν ἠπίστατό οἱ τοῦτο ἀπολωλέναι δι' εὐηθίην· ὡς δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος Καμβύσης τε ἀπέθανε, καὶ τῷ μάγῳ ἐπανέστησαν οἱ ἑπτὰ, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν βασιληΐην ἔσχε, πυνθάνεται ὁ Συλοσῶν ὡς ἡ βασιληΐη περιεληλύθοι ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα τῷ κοτε αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεηθέντι τὸ εἷμα· ἀναβὰς δὲ ἐς τὰ Σοῦσα, ἵζετο ἐς τὰ πρόθυρα [g] τῶν βασιλῆος οἰκίων, καὶ ἔφη Δαρείου εὐεργέτης εἶναι· [h] ἀγγέλλει ταῦτα ἀκούσας ὁ πυλουρὸς τῷ βασιλέϊ· ὁ δὲ, θωϋμάσας λέγει πρὸς [i] ἑωϋτὸν, „ Καὶ „ τίς

a M. Arch. Ask. Paſſ. V. Valla, veriſſime: Ἀιακαῖος *Ald.* *b Arch. Ask. Paſſ. V.*, vulgo τοιήδέ τις. Vide *Suid.* in Χλαμὺς, mox περιβαλλόμενος *Ald. Arch.* *c* Πυρὴν *Arch.* *d* Ἐπιθυμέου *Med.* aberrans. *e* Γενέσθαι πάντως τοι. Sic diſtinguunt *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* et *Fragm. Valla*, tum *Arch.* αἰνέσας δὲ cum *Vind.* vulgo γενέσθαι. παντ. τοι αἰν. *f M. Arch. Paſſ. Ask.*, ὁ μὲν ὦν *Ald.*, tum εὐηθίην *Arch. V.*, quod placet, εὐηθείην alii. *g* Τῶν τοῦ βασ. Fragm. *Paris.*; paullo ſuperius ὡς τοῦτον τὸν *M. Ask. Paſſ.*; alii omnes ἐς τοῦτον cum *Ald.*, et rectius. *h M. Arch. Paſſ. Ask. V.*, ἀναγγ. *Ald. Paris. A.* *i Arch. V. Paſſ. Ask.* Fragm. *Paris.* αὐτὸν, *M. Ald.* ἑωϋτὸν.

quod et in Codd. inveniſſe *Galeus*, οἱ δὲ στρατευόμενοι. Inſolenter vulgata corrigens, praeterquam ex *inviolatae*, quem vocat, *bonitatis codice*, hic tamen iſta variis modis pertractat. κατ' ἐμπορίην, στρατευομένοις· non eſſet etiam abſurda lectio; poſſet et alicui incidere κατ' ἐμπορίην στραγγευόμενοι· mihi correctoris eſſe videtur illud οἱ δὲ, et στρατευόμενοι male iam olim a librario repetitum, cuius vox iſta paulo ante deſcripta adhuc inhaereret memoriae: nam hoc aevo cui tandem ſponte ſua Graeci militatum veniſſent in AEgyptum? Perſis? milite quidem Graeco Perſae recentioris aevi libenter utebantur; de Cambyſis tempore nihil tale conſtat. VALCKEN.

10. Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος] Recte: nam filius Syloſontis *AEaces* vocatur VI, c. 13. Αἰάκης — παῖς Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος. Sami tyrannus ille patri ſucceſſerat *Syloſonti*, de quo multis hic agens *Herod.* illud non tradit, acerbum in ſubditos exercuiſſe imperium: πικρῶς ἦρξεν, inquit *Strabo* XIV, p. 945. D. ὥστε καὶ ἐλειπάνδρησεν ἡ πόλις· et *Zenob.* III. Prov. 90. Uterque ſenarium nobis ſervavit Ionici cuiuſdam Poëtae ſuaviſſimum: Ἕκητι Συλοσῶντος εὐρυχωρίη. cuius auctor reſpexiſſe potius videtur *Herodoto* narrata C. 149. —— Antiquiora tempora ſpectat, tyrannidem nempe Polycratis, *Anaximenis* quae fertur Epiſtola apud *Diogen. Laërt.* II, 5. ad *Pythagoram* ſcripta, Εὐβουλότερος εἷς ἡμέων, μεταναστὰς ἐκ Σάμου ἐς Κρότωνα· ἐνθάδε εἰρηνεύεις· οἱ δὲ Αἰάκεος παῖδες [ἄλλοις τὰ] κακὰ ἔρδουσι· uncis a me incluſa quomodo ſananda ſint, non liquet: ſcribi potuit ἄλγιστα κακὰ, vel μέγιστα· quod alicui primum forſan incidat, ἀλλήλους, vel ἄλλος ἄλλον· illi ſe non probaret, qui in obtinenda tyrannide Polycrati fratres Syloſontem et Pantagnoſtum adiutores fuiſſe didiciſſet ex *Polyaeno* I, c. 23, 2. Hi tres, niſi fallor, ſunt οἱ Αἰάκεος παῖδες in *Anaximenis* epiſtola; in qua hoc tamen liquet, pro ἐπέχοι, ſcribendum ἔτι ἔχοι· κῶς ἂν οὖν Ἀναξιμένης ἐν θυμῷ ἔτι ἔχοι αἰθερολογέειν. VALCKEN.

13. Λαβὼν χλανίδα —— πυῤῥὴν] Eruditiſſ. *Reiskius* Τυρίην, Tyria infectam purpura, nulla neceſſitate. *Tzetzes* Chil. III. p. 312. Babylone Darium a Syloſonte amiculum inpetraſſe errans ſcribit, ἐκ Συλοσῶντος δὲ λαβὼν δῶρον ΠΥΡΡΑΝ ΧΛΑΜΥΔΑ· neque id ex vero: Laena fuit, non chlamys. At eius opinionis conſortes habuit *Suidam* in Χλαμὺς et Append. *Prov. Vatic.* p. 281.

16. Ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος] Hic maiori iure, quam ſupra C. 127. ex perverſa ſcriptione Med. Cod. ἐπιθυμέου, poni potuerat ἐπεθύμεε, commendatum a vicino ὠνέετο. Cambyſis ſatelles chlamydem ἐπεθύμεε ὠνέεσθαι. *Herodotus* in iſtum ſenſum ſcribit ſimpliciter ὠνέετο, ſicuti I, c. 69. χρυσὸν ὠνέοντο Lacedaemonii, quod aurum Croeſus ὠνεομένοισι ἔδωκε δωτίνην. vid. Clar. *Weſſeling.* ad P. 34. n. 12. Mirum hic toties cur dicatur χλανὶς, quae fuerit χλαμύς· voces librariis frequenter inter ſe permutantur. Graecis, ἐπὶ τῶν ἀλαζονευμένων ἐπὶ ἐσθῆτι, inſtar proverbii adhibebatur ἡ Συλοσῶντος χλαμὺς, *Diogen.* V. Prov. 14. *AEliano* V. H. IV, c. 5. dicitur Darius accepiſſe Syloſontis ἱμάτιον· ſic, ut notum, eximie *pallium* vocabant: initio I. de Rep. *Plato*, καί μου, inquit, ὄπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου. *Lucian.* T. III, p. 255. *Terent.* Phorm. V, 6, 23. *puer ad me accurrit Mida: Pone adprehendit pallio.* VALCKEN.

20. Δεῖ γενέσθαι πάντως τοι.] *Aldinam* et tot Codd. diſtinctionem aſpernari temerarium: ἄλλως διδόναι *gratis donare*, ponitur contra χρήματος πωλέειν. Dicit Syloſon gratis ſe, ſi prorſus ita fieri oporteat, amiculum illi dare. Statim εὐηθίην recepi, ut alia ad L. II, 18., ſimplicitatem quandam et facilitatem in donando intelligens, non ſtultitiam. Iunxiſſe *Demoſthenem* φιλανθρωπίαν καὶ εὐήθειαν indicavit *Thom. M.* veriſſime: ſic Orat. in Timocr. p. 451., πρᾳότητα καὶ εὐήθειαν habet Falſ. Leg. p. 213., alia ex *Erotico* miſſa facio. Vide *Galen.* in *Hippocr.* Progn. p. 154. et doctiſſimos Viros *Waſſe* et *Duker.* ad *Thucyd.* III, 83.

27. Ὡς τοῦτον] Quinimo ἐς τοῦτον· alterum illud ab *Herodoto* ſcriptum, quod unus Codex docuit virum Clar. mihi ne decem quidem perſuaderent: *regnum in aliquem devolutum* dicitur περιελθεῖν, aliisve verbis eiuſdem poteſtatis, εἰς τινὰ, nunquam πρός τινὰ, neque adeo etiam ὡς in talibus locum invenit: vid. notata in L. I, c. 120. et L. II, c. 135. VALCKEN.

32. Λέγει πρὸς ἑωϋτὸν] Dubitavi, ſequererne MSS. plures, an in vulgato acquieſcerem. Si faſtui Perſico, quae *Pavii* ſuſpicio, poſterius reſpondeat accuratius, maneat in poſſeſſione: mihi conſpirans tot Codd. concordia non ſine laude cenſetur. Omni autem dubio caret, ᾧ ἐγὼ προαιδεῦμαι, iam ſupra non ſine plauſu L. I, 61. tractatum. *Reiskius* reponebat, οὗ ἐγὼ προδεδέημαι, *quo ego viro unquam habuerim opus*, iſtam damnaturus fortaſſe operam. Syloſon autem cum Darium, νεωστὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντα, convenerit, colloquium congruet principio Olymp. LXV.

τίς ἐστι Ἑλλήνων εὐεργέτης, [a] ᾧ ἐγὼ προαιδεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων; ἀναβέβηκε [b] δ' ἤ τις ἢ οὐδείς κω παρ' ἡμέας αὐτῶν· ἔχω δὲ χρέος [c] εἰπεῖν οὐδὲν ἀνδρὸς Ἕλληνος· ὅμως δὲ αὐτὸν [d] παράγετε ἔσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγει ταῦτα." παρῆγε ὁ πυλουρὸς τὸν Συλοσῶντα· στάντα δὲ ἐς μέσον [e] ἠρώτευν οἱ ἑρμηνέες τίς τε εἴη, καὶ τί ποιήσας, εὐεργέτης φησὶ εἶναι βασιλῆος; εἶπε ὦν ὁ Συλοσῶν πάντα τὰ περὶ τὴν χλανίδα γενόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κεῖνος ὁ δούς· ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Δαρεῖος, „Ὦ γενναιότατ' ἀνδρῶν, σὺ κεῖνος εἶ, ὃς ἐμοὶ οὐδεμίην ἔχοντί κω δύναμιν ἔδωκας; εἰ καὶ σμικρὰ, ἀλλ' ὦν ἴση γε ἡ [f] χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν κοθέν τι μέγα λάβοιμι· ἀνθ' ὧν τοι χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἄπλετον δίδωμι, ὡς μή κοτέ τοι μεταμελήσῃ Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος εὖ ποιήσαντι." λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσῶν, „Ἐμοὶ μήτε χρυσὸν ὦ βασιλεῦ μήτε ἄργυρον δίδου, ἀλλ' [g] ἀνασωσάμενός μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμον· τὴν νῦν, ἀδελφεοῦ [h] τοῦ ἐμοῦ Πολυκράτεος ἀποθανόντος ὑπὸ Ὀροίτεω, ἔχει δοῦλος ἡμέτερος· [i] ταύτην μοι δὸς ἄνευ τε φόνου καὶ ἐξανδραποδίσιος." Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος, [k] ἀπέστειλε στρατιήν τε καὶ στρατηγὸν Ὀτάνεα, ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ γενόμενον· ἐντειλάμενος ὅσων ἐδεήθη ὁ
215 Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποιέειν ἐπιτελέα· καταβὰς δ' ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὁ Ὀτάνης, ἔστελλε τὴν στρατιήν. Τῆς δὲ Σάμου Μαιάνδριος ὁ Μαιανδρίου εἶχε τὸ κράτος, [l] ἐπιτροπαίην παρὰ Πολυκράτεος λαβὼν τὴν ἀρχήν· τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βουλομένῳ γενέσθαι, οὐκ ἐξεγένετο· ἐπειδὴ γάρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πολυκράτεος θάνατος, ἐποίεε τοιάδε· πρῶτα μὲν, Διὸς Ἐλευθερίου βωμὸν ἱδρύσατο, καὶ τέμενος περὶ αὐτὸν οὔρισε [m] τοῦτο, τὸ νῦν ἐν τῷ προαστηΐῳ ἐστί· μετὰ δὲ ὥς οἱ ἐπεποίητο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν ἀστῶν, [n] ἔλεξε τάδε, „Ἐμοὶ, ὡς ἴστε καὶ ὑμεῖς, σκῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἡ Πολυκράτεος ἐπιτέτραπται, καί μοι παρέχει νῦν ὑμέων ἄρχειν· [o] ἐγὼ δὲ τὰ τῷ πέλας ἐπιπλήσσω, αὐτὸς κατὰ δύναμιν οὐ ποιήσω· οὔτε γάρ μοι Πολυκράτης ἤρεσκε δεσπόζων ἀνδρῶν ὁμοίων ἑωϋτῷ, οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιέει. Πολυκράτης μέν νυν ἐξέπλησε μοίρην τὴν ἑωϋτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τιθεὶς, ἰσονομίην ὑμῖν προαγορεύω· τοσάδε μέντοι δικαιῶ γέρεα ἐμεωϋτῷ γενέσθαι· ἐκ μέν γε τῶν

reverentiam ante debeam, recens regno potitus? Etiamnum aut aliquis aut nullus eorum ad nos ascendit: nec ullius Græci viri mutuum dicere habeo: tamen hominem introducite, ut sciam, quid hæc dicendo velit sibi. Vbi a ianitore introductus est Sylofon, ac stetit in medio, interrogatur ab interpretibus quisnam esset, aut quo facto beneficus in regem extitisset? Ipse rem omnem gestam circa amiculum refert, seseque illum esse qui id donasset. Ad hæc respondens Darius, o, inquit, virorum generosissime, tune ille es, qui mihi nullamdum potentiam habenti donasti ea, quamvis parva, tamen perinde grata, acsi nunc aliquid magnum acciperem? Quam ob rem immenso te auro argentoque remuneror, ut nunquam pœniteat te liberalem in Darium Hystaspis filium extitisse. Ad quæ Sylofon, Mihi, inquit, o rex, neque aurum neque argentum dederis, sed patriam meam da Samum, ubi eam servaveris; quam nunc post necem fratris mei Polycratis ab Orœte interfecti, occupat servus noster: hanc mihi donato citra cædem atque direptionem. His 141
Darius auditis, misit exercitum duce Otane uno e septem viris, iusso ut quæ Sylofon rogasset, ea effecta redderet. Otanes ad mare descendens, contrahebat exercitum. At Sami imperium obtinebat Mæandrius 142
Mæandrii filius, acceptum a Polycrate, ut illud procuraret. Cui, iustissimo virorum volenti esse, non licuit: nam ubi de Polycratis interitu allatus est nuncius, fecit ista: ante omnia Iovi Liberatori statuit aram, eique fanum in circuitu designavit, quod nunc quoque in suburbanis extat. Deinde ubi hoc perfecit, advocata omnium civium concione, ita verba fecit; Mihi sceptrum atque omnis potentia Polycratis, ut vos etiam nostis, demandata fuit; et mihi nunc suppeditat vobis dominari: sed quæ in propinquo reprehendo, ipse quoad potero non faciam. Nam neque Polycrates placebat mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum habens, neque alius quispiam talia faciens. Et Polycrates quidem fatum suum explevit: ego autem, posito in medium dominatu, iuris æquabilitatem vobis pronuncio: postulans tamen iure optimo mihi ipsi hos honores concedi,

a Valla ora *Steph. Arch. V. Pasf. Ask.*, ὃν *Ald. M.*, tum προσδεῦμαι *Ask.* *b M. Ask. Pasf.*, δέ τις *Arch. V. Ald. Paris. B.* *c* Ὡς εἰπεῖν *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* et Fragm. *Valla*: ὡς negligit *M.* cum *Pasf. Ask.* Vid. *Gronov.* *d* Παράγαγε *Paris.* *e Pasf.*, εἰρώτων *Ask. V. Arch.*, ἠρώτευν *Ald. M.* *f* Χάρις ἢ νῦν *Arch.* omissis reliquis. *g* Ἀνασωσ. μοι τὴν πατρ. absque δὸς *Valla Arch. V.* *h* Abest τοῦ utrique. *i* Hæc octo negligens scriba *Arch.* praeteriit. *k* Ἀπέστελλε *Pasf. Arch. Vind.* tum statim ἄνδρα τῶν ἑπτ. margo *Steph.* *l* Ora *Steph. V. Arch. Paris. A.* et in margine *B.*, ἐπιτροπεύειν *Ald.*, ἐπιτροπέειν *M.* cum *Pasf.* *m* Deest *Arch.* *n* Ἔλεγε id. et *V.* statim ὁμοίως ἴστε καὶ *Ald.* male. *o* Ἐγὼ τ' αὐτῷ πελ. iidem.

35. Ἤ τις ἢ οὐδείς κω] Recte suam ex *Med.* formam recepit venustum illud, ἤ τις ἢ οὐδεὶς, *nullum*, vel *ferme neminem* significans. Proverbio dicebatur, εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνήρ. Cyrus *Xenoph.* K. Π. VII, p. 115, 12. τούτων τῶν περιεστηκότων ἤ τινα ἢ οὐδένα οἶδα· ista sollicitantis *H. Stephani* conatus, hominis Graece perdocti, monstrat formulae rarissimum usum: advocato etiam *Aristide* (T. I. p. 285.) loca *Xenophontis* et *Herod.* comparavit *G. Canter.* N. L. VII, c. 6. *AEliano* sophistae hoc adeo visum fuit elegans, ut quater minimum adhibuerit de N. A. V, c. 50. VI, c. 58., ἴσασιν Αἰγυπτίων ἤ τις ἢ οὐδείς· VII, c. 8., θαυμάζει τις (ἤ τις) ἢ οὐδείς· et XIV, c. 26. Ad tantilla quoque *Conr. Gesnerum* adtendisse, indicant Doctissimi viri Prolegomena. VALCKEN.

50. Ἀνασωσάμενός μοι δὸς τὴν &c.] Paene adsentior δὸς negligentibus Codd.; quisque sine eo Sylosontis intelligit desiderium: facit insuper eius absentia petitionem quodam modo significantiorem. Ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν, τὴν πατρίδα, et hoc de genere plura, *Herodoti* studiosum fugere non possunt. Darii munificentiam *Valer. Maxim.* laudavit L. V, c. 2.

60. Ἐπιτροπαίην παρὰ —— ἀρχὴν] Suum esse L. IV, 147. docet, ubi ΕΠΙΤΡΟΠΑΙΗΝ εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιληΐην. Mox βωμὸν et τέμενος exemplo *Hom.* iunxit Il. Θ, 48. *Vallae* τέμενος *fanum*, si *Livii* L. X, 37. modo, non absurde. Aream arae aut templo undique circumdatam *Pausan.* designat L. VI, 6. p. 467. τέμενός τε ἀποτεμνομένους οἰκοδομήσασθαι νεών. *Iosephus* quoque B. Iud. L. I, 21, 2., marmor Aphrodisiense Antiq. Asiat. *Ed. Chishul* p. 154., *Philo Iud.* Leg. C. I. p. 1014. Et quis non?

70. Τὰ τῷ πέλας ἐπιπλήσσω] Volueruntne *Arch.* et *Vind.* ἐγὼ τὰ αὖ τῷ πέλας &c. Si ita, non sequor. Maeandrius bene, pariterque Xerxes, αὐτὸς δὲ, τὰ ἐκείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα οὐ ποιήσειν L. VII, 136.

76. Γέρεα ἐμεωϋτῷ γενέσθαι] Aldinum ἐμεωϋτῷ γεγενῆσθαι Vir Cel., etsi Florentiae nihil enotarit, praeoptat: caussas dant adnotationes, minus, ut, quod sentio, profitear, validas. Equidem ex MSS. excerptum

cedi, ut e pecunia Polycratis sex talenta
eximia mihi cedant; et præterea Iovis Li-
beratoris, cui ego templum exstruxi, sacer-
dotium, tam mihi ipsi, quam meis in per-
petuum posteris; et sic libertatem vobis re-
stituo. Hæc Mæandrius a Samiis postula-
bat. Tunc quidam surgens, Tu vero, in-
quit, indignus es qui nobis imperes, tu qui
malus extitisti, et es funestus, sed dignus
potius qui pecuniarum, quas intervertisti,
rationem reddas. Hæc Telesarchus, ita e-
nim vocabatur, dixit, inter cives spectatus.
143 Quæ Mæandrius animo accipiens, reputans-
que fore, ut si ipse dominatum deponeret,
alius quispiam in eius locum tyrannus con-
stitueretur, non deponendum sibi domina-
tum statuit: sed in arcem regressus, acci-
tum unumquemque eorum, tanquam ratio-
nem pecuniarum redditurus, comprehendit,
et in carcerem misit. Post hæc, dum hi
in vinculis sunt, Mæandrius morbo corripi-
tur: quem decessurum credens frater, no-
mine Lycaretus, quo facilius Sami rerum
potiretur, omnes vinctos interemit; neque
144 enim, ut videbatur, liberi esse volebant. I-
gitur ubi Samum venere Persæ, Sylosontem
reducentes, nihil prorsum adversus eos ma-
num levavit, et ii qui eiusdem Mæandrio
factionis erant, se paratos esse ad se sub-
mittendum data fide dixerunt; et ipse Mæan-
drius ex insula discedere. Approbante hæc
Otane, atque inito fœdere, eminentissimi
quique Persarum positis sellis e regione ar-
145 cis sedebant. Erat autem Mæandrio frater
subvecordior, nomine Charileus, qui ob
quodcunque delictum in subterraneo loco e-
rat alligatus. Hic quum audisset quæ age-
bantur, et per specum suspiciens vidisset
Persas tranquille sedentes, vociferando dice-
bat velle se in colloquium venire Mæandrii.
Eum audiens Mæandrius, iussit solutum ad
se adduci, ubi adductus est, confestim con-
viciando maledicendoque illi suadebat, ut im-
petum daret in Persas: hæc inquiens, Me
tu, o deterrime virorum, qui sum tuus fra-
ter, quique nihil vinculis dignum peccavi,
in subterraneo carcere alligandum putasti:
Per-

„ τῶν Πολυκράτεος χρημάτων, [a] ἐξαίρετα ἓξ τάλαντά μοι γενέσθαι· [b] ἱεροσύνην δὲ πρὸς τούτοισι αἱρεῦμαι αὐτῷ τ' ἐμοὶ καὶ τοῖσι ἀπ' ἐμεῦ αἰεὶ γινομένοισι, τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλευθερίου· τῷ αὐτός τε ἱρὸν ἱδρυσάμην, καὶ τὴν ἐλευθερίην [c] ὑμῖν περιτίθημι.” ὁ μὲν δὴ ταῦτα τοῖσι Σαμίοισι [d] ἐπαγγέλλετο· τῶν δέ τις ἐξαναστὰς εἶπε, „ Ἀλλ' οὐδ' ἄξιος εἶ σύ γε ἡμέων ἄρχειν, γεγονώς τε κακὸς, καὶ ἐὼν ὄλεθρος· ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως λόγον δώσεις τῶν μετεχείρισας χρημάτων.” ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐν τοῖσι ἀστοῖσι δόκιμος, τῷ οὔνομα ἦν [e] Τελέσαρχος. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβὼν ὡς εἰ μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλος τις ἀντ' αὐτοῦ τύραννος καταστήσεται, [f] οὐ δή τι ἐν νόῳ εἶχε μετιέναι αὐτήν· ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον ὡς δὴ λόγον τῶν χρημάτων δώσων, συνέλαβέ σφεας, καὶ κατέδησε· οἱ μὲν δὴ ἐδεδέατο. Μαιάνδριον δὲ μετὰ ταῦτα κατέλαβε νοῦσος· ἐλπίζων δέ μιν ἀποθανέεσθαι ὁ ἀδελφεὸς, τῷ οὔνομα ἦν [g] Λυκάρητος, ἵνα εὐπετεστέρως κατάσχῃ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ πρήγματα, κατακτείνει τοὺς δεσμώτας πάντας· οὐ γὰρ δὴ, ὡς [h] οἴκασι, ἐβουλέατο εἶναι ἐλεύθεροι. Ἐπειδὴ ὦν ἀπίκοντο ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι, κατάγοντες Συλοσῶντα, [i] οὔ τέ τίς σφι χεῖρας ἀνταείρεται, ὑπόσπονδοί τε ἔφασαν εἶναι [k] ἕτοιμοι οἱ τοῦ Μαιανδρίου στασιῶται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος, ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς νήσου· κα- 216
ταινέσαντος δ' ἐπὶ τούτοισι [l] Ὀτάνεω, καὶ σπεισαμένου, τῶν Περσέων οἱ πλείστου ἄξιοι θρόνους θέμενοι, κατεναντίον τῆς ἀκροπόλιος ἐκατέατο. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράννῳ ἦν ἀδελφεὸς ὑπομαργότερος, τῷ οὔνομα ἦν [m] Χαρίλεως· οὗτος ὅτι δὴ ἐξαμαρτὼν, ἐν γοργύρῃ ἐδέδετο· καὶ δὴ τότε ἐπακούσας τε τὰ πρησσόμενα, καὶ διακύψας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς εἶδε τοὺς Πέρσας εἰρηναίως κατημένους, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων, Μαιανδρίῳ θέλειν ἐλθεῖν ἐς λόγους· ἐπακούσας δὲ ὁ Μαιάνδριος, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν παρ' ἑωυτόν· ὡς δὲ ἄχθη τάχιστα λοιδορέων τε καὶ κακίζων μιν, ἀνέπειθε ἐπιθέσθαι τοῖσι Πέρσῃσι, λέγων τοιάδε, „ Ἐμὲ „ μὲν, ὦ κάκιστε ἀνδρῶν, ἐόντα σεωυτοῦ ἀδελφεὸν, καὶ „ ἀδικήσαντα οὐδὲν ἄξιον δεσμοῦ, [n] δήσας γοργύρης „ ἠξίω-

a Abest *Arch.* superius γεγενῆσθαι *Ald.* b Ἱερωσύνην τε id. et *V.*, non δὲ, ut alii. c Αὐτὸς ὑμῖν *Arch. V.* d Ἐπαγγέλλετο *Pass.*, ἐπηγγέλλετο *V. Arch.*, ἐπαγγέλετο vulgo. Mox τῶν δέ τις ambo posteriores cum *Valla*, recte; alii τῷ δὲ· *Eustath.* Hom. p. 1429, 26. ob μεταχειρίσας. e *M. Arch. Ask. Pass. Valla*, alii Τελεσέαρχος. f Οὐδ' ἔτι *Arch.* non absurde. g Λυκάρνητος *Steph.* ora et *Ask.* h *Arch. V. Pass. Ask.*, ἐοίκασι *M. Ald.* &c. i *Pass. Paris. B.*, αἰεί τέ τις χεῖρά σφισιν ἀνατ' εἴρετο *Arch. V.*, vulgo οὔ τέ τι. k Negligit vocem ora *Steph.* cum *Arch. V.* Mox στρατιῶται *Steph.* marg. et *Pass.* l Ὀτάνεος *Arch. Pass. Ask.* m Χάριλλος *Vind.* Χαρίληος *Arch.* et mox cum *Vind.* n Δῆσαι γοργύρῃ *Arch. V.*, prius etiam *Ald. Paris. A.*, δήσας *M. Pass. Ask.*; Γοργύρην hinc habet *Harpocratio* in Voc.

ptum non animadverto, *Stephanoque* mutanti adstipulor. Valde autem miror, in ἱεροσύνην coniurasse plerosque. Saltem ἱερωσύνην, quod in *Arch.* et *Vind.*, nam *Herodotus* ἱρωσύνην, ut L. IV, 161., maluit. Porro ἐπαγγέλλετο et τῶν δέ τις videlicet Σαμίων, eiusdem sunt. Vide II, 137. VI, 75.

78. Ἱεροσύνην] Per tot Edd. non debuerat propagari: ἱερωσύνην scribunt vulgo Graeci; ἱρωσύνην suo more dedit *Herod.* In centenis nominibus ο μικρὸν praecedit istam terminationem; in perpaucis ω μέγα· sed in his paucis est ἱερωσύνην· utraque scriptio certa nititur ratione. *sacerdos* ἱερώμενος et ἱερωμένη dicebatur, *Dei Deaeve sacerdos*, ἱερᾶσθαι θεῷ. VALCKEN.

99. Ἐβουλέατο εἶναι ἐλεύθεροι] Non detrectabant Samii libertatem, sed talem, quae pactio esset servitutis. Cl. *de Pauw* hariolabatur, ἐβουλέατο εἶναι ἀνελεύθεροι *nolebant carere libertate: ἀνελεύθερον libertatis esse expertem:* Glossas *Labbei*, ἀνελεύθερος, *illiberatus, inliber*, offerre; *inliberum* Tyranno parere; hoc iugum Samios recusasse. Posterius admitto, cetera minime. Glossae nihil ad hanc rem, quarum *inliber* idem atque *illiberalis.* Verius οὔ τέ τίς σφι, divinavit cum *D'Orvillio* ad *Chariton.* III, 8. p. 721.

Minimi quoque refert, utrum στασιῶται an στρατιῶται probentur. Erant omnes eiusdem factionis, Maeandrii ἐπίκουροι C. 146.

7. Ὑπομαργότερος] Petulantior et propemodum vecors. Cleomenem Spartanum, insania correptum, ἐόντα καὶ πρότερον ὑπομαργότερον proponit L. VI, 75., similique ornat titulo Cambysem huius Musae C. 29. Talis Cestius ΥΠΟΜΑΡΓΟΤΕΡΟΣ, bello Perusino domum incendens et in flammam se praecipitans *Appiano* B. Civil. L. V. p. 1112. *Suidae* ὑπερμαργότερος in Μάργος et voce ipsa ὑπερμαινόμενος, indignante *H. Stephano* de Dialect. p. 40. neque inmerito.

17. Δήσας γοργύρης ἠξίωσας] Cum praecesserit ἐν τῇ γοργύρῃ ἐδέδετο, non carebit sua venere δῆσαι γοργύρῃ ex scriptis. Sed *Gronovium* laudo. Fabulabantur olim *Gorgyram*, Acherontis uxorem. *Porphyrius* ap. *Stob.* Ecl. Phys. L. I. p. 119. ΓΟΡΓΥΡΑΝ δὲ τοῦ Ἀχέροντος γυναῖκα προσανέπλασαν, ἀπὸ τοῦ γοργῶς φαίνεσθαι τοῖς πολλοῖς τὰ ἐν ᾅδου. Quae tituli indigetatio philosophica et arcessita longius est. Carcerem inferorum subterraneum, δεσμωτήριον ὑπόγεων Glossae *Herodoti*, cognominis auctores spectarunt unice.

„ ἠξίωσας; ὁρέων δὲ τοὺς Πέρσας ἐκβάλλοντάς τέ σε „ καὶ ἄνοικον [a] ποιεῦντας, οὐ τολμᾷς τίσασθαι, οὕ„ τω δή τι ἐόντας εὐπετέας χειρωθῆναι; ἀλλ' εἴ τι „ σύ σφεας καταῤῥώδηκας, ἐμοὶ δὸς τοὺς ἐπικούρους, „ καί σφεας ἐγὼ τιμωρήσομαι τῆς ἐνθάδε ἀπίξιος· „ αὐτόν [b] τέ σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς νήσου ἕτοιμός εἰ„ μι·" ταῦτα [c] δὲ ἔλεξε ὁ Χαρίλεως. Μαιάνδριος δὲ ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἀπικόμενος, ὡς δόξαι τὴν ἑωϋτοῦ δύναμιν περιέσεσθαι τῆς [d] βασιλῆος, ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπονητὶ ἔμελλε [e] ἀπολάμψεσθαι ἀκέραιον τὴν πόλιν· ἐρεθίσας ὦν τοὺς Πέρσας, ἤθελε [f] ὡς ἀσθενέστατα ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα, καὶ οὕτω παραδιδόναι· εὖ ἐξεπιστάμενος ὡς παθόντες οἱ Πέρσαι, [g] προσεμπικρανέεσθαι ἔμελλον τοῖσι Σαμίοισι· εἰδώς τε ἑωϋτῷ ἀσφαλέα ἔκδυσιν ἐοῦσαν ἐκ τῆς νήσου τότε, ἐπεὰν αὐτὸς βούληται· ἐπεποίητο γάρ οἱ κρυπτὴ διῶρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος φέρουσα ἐπὶ θάλασσαν· αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάνδριος ἐκπλέει ἐκ τῆς Σάμου· τοὺς δὲ ἐπικούρους πάντας ὁπλίσας ὁ Χαρίλεως καὶ ἀναπετάσας τὰς πύλας, ἐξῆκε ἐπὶ τοὺς Πέρσας, οὔτε προσδεκομένους τοιοῦτο οὐδὲν, δοκέοντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι· ἐμπεσόντες δὲ οἱ ἐπίκουροι, τῶν Περσέων τοὺς [h] διφροφορευμένους τε καὶ λόγου πλείστου ἐόντας ἔκτεινον· καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἐποίευν, ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ ἡ Περσικὴ ἐπεβοήθεε· [i] πιεζεύμενοι δὲ οἱ ἐπίκουροι ὀπίσω κατειλήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν. Ὀτάνης δὲ ὁ στρατηγὸς, ἰδὼν πάθος μέγα Πέρσας πεπονθότας, ἐντολάς τε τὰς [k] Δαρεῖος ἀποστέλλων ἐνετέλλετο, μήτε κτείνειν μηδένα Σαμίων, μήτε ἀνδραποδίζεσθαι, ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι, τουτέων μὲν τῶν ἐντολέων μεμνημένος ἐπελανθάνετο· ὁ δὲ παρήγγειλε τῇ στρατιῇ πάντα τὸν ἂν λάβωσι, καὶ

217 ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως [l] κτενέειν· ἐνθαῦτα τῆς στρατιῆς οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκεον, οἱ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἐμποδὼν γινόμενον, ὁμοίως ἔν τε ἱρῷ καὶ ἔξω ἱροῦ. Μαιάνδριος δ' ἀποδρὰς ἐκ τῆς Σάμου, ἐκπλέει ἐς Λακεδαίμονα· ἀπικόμενος δ' ἐς αὐτὴν, καὶ [m] ἀνενεικάμενος τὰ ἔχων ἐξεχώρησε, ἐποίεε τοιάδε· ὅκως ποτήρια ἀργύρεά τε καὶ χρύσεα προθεῖτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτοῦ [n] ἐξέσμων αὐτά· ὁ δ' ἂν τὸν χρόνον τοῦτον τῷ Κλεομένεϊ τῷ Ἀναξανδρίδεω ἐν λόγοισι ἐὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, προῆγέ ἐς τὰ [o] οἰκία· ὅκως δὲ ἴδοιτο Κλεομένης τὰ ποτήρια, [p] ἀπεθώυμαζέ τε καὶ ἐξε-

Persas autem, quos cernis te expellentes atque extorrem facientes, ulcisci non audes, tam faciles ad capiendum? Quos si tu reformidas, præbe mihi auxiliares, ut istos ob suum huc adventum ulciscar: paratus etiam te ipsum ex insula emittere. Hæc Charileus. Quem sermonem Mæandrius su- 146
scepit, quantum ego sentio, non quia eo insipientiæ venisset, ut putaret suas vires regiis superiores esse: sed invidens Sylosonti, si civitatem integram sine labore esset accepturus. Irritatis igitur Persis maluit res Samias debilitare, atque ita tradere, probe intelligens, Persas, si quid ipsis accideret, sævituros esse in Samios, et sibi tutum sciens ex insula excessum esse quandocunque vellet: foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare, itaque ipse quidem Mæandrius e Samo enavigavit. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed omnia convenisse existimantes. Hos Persas, qui sellis gestabantur, et plurimi momenti erant, dato impetu auxiliarii occiderunt. Dum hæc isti agunt, ceteræ Persarum copiæ auxilio veniunt; a quibus repulsi auxiliarii, rursus in arcem se recipiunt. Otanes impera- 147
tor, cernens tantam cladem illatam Persis, memor præceptorum quæ Darius, eum mittens dederat, ne quem Samiorum aut occideret aut caperet, insulamque immunem malorum Sylosonti traderet: horum dico præceptorum reminisci neglexit, iussitque milites, ut quemque Samium adipiscerentur, occiderent, virum pariter et puerum. Tunc pars copiarum arcem obsidebat, pars obvium quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubro quam extra delubrum. Mæandrius e Samo pro- 148
fugiens, Lacedæmonem navigavit. Eo ubi pervenit, ac devexisset quæ secum habens excesserat, id egit; postquam pocula argentea et aurea proposuit, servi in eo erant, ut ea extergerent: interea ipse Cleomenem, Anaxandridæ filium, Spartæ regem, colloquendo deducit ad ædes suas. Cleomenes ubi pocula vidit, præ admiratione attonitus erat. Mæan-

a Arch. V., alii ποιέοντας. *b* Δέ σε iid. *c* Deest *Arch. V.* Mox ὑπέλαβε adtigit *Thom. M.* in *V.* *d Arch.*, olim βασιλέος. *e M. Pasf. Ask.*, in ceteris ἀπολάμψασθαι. *f* Ἐς ἀσθεν. *Arch. V.* *g* Κακῶς πάρος ἐμπικρανέεσθαι *Arch. V.* et in margine *Paris. B.*, κακῶς προσεμπικραινέεσθαι *Paris. A. B.* et *Ald.*, κακῶς non esti in *Med. Pasf. Ask.* *h Suid.* in Διφροφόρος. *i M. Ask. Pasf. Arch.* optime: πιεζόμενοι antea. *k* Δαρεῖός οἱ ἀπος. *Paris. A. B. V. Arch. Ald.*, οἱ *Med. Ask. Pasf.* non legunt. *l* Κτείνειν plerique. *m* Ἐνενεικ. *Arch. V.* perperam. *n* Hinc *Hesychii* glossa. *o Pasf. Ask. Arch. V. Valla*, vulgo οἰκήϊα, male. Ἴδοιτο, ut rarius notavit Gloss. *Sangermanensis*. *p Paris. A. B. V. Arch.* Fragm. *Paris. Ald.*, ἐπεθωμ. *M. Ask. Pasf.*

31. Παθόντες οἱ Πέρσαι, προσεμπικρανέεσθαι] Moratur Codd. discordia. Si *Arch.* et *Vind.* Παθόντες — κακῶς πάρος, ἐμπικρανέεσθαι —— attentionem mereatur, mens erit, malum ante perpessos Persas, exacerbatiore in Samios fore animo; uti ἐμπικραινόμενος Ἀθηναίοισι Hippias L. v. C. 62. γυναικείως ἐμπικραινόμενος *Eusebius Stobaei* Serm. XLIV. p. 310. Talis Fulvia, Ciceronis amputato capiti, καὶ ἐμπικραναμένη οἱ καὶ ἐμπτύσασα in *Dionis Casf.* L. XLVII. p. 378. Quae quidem schedis illis, et κακῶς mordicus tenentibus patrocinabuntur, eoque amplius, quod προσεμπικρανέεσθαι nimium explicet. At haec *Galei* et Codd. caussa. Censebunt haud dubie alii πάρος ex πρὸς esse progenitum.

40. Τοὺς διφροφορευμένους] *Qui sellas attulerant* —— *Valla.* Verius Scholiastes, φορείοις φορουμένους, *Hesychio* et *Suida* sequentibus. *Etymologus* p. 279. Ἡρωδιανὸς τοὺς Πέρσας φορείοις φερομένους ΔΙΦΡΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥΣ. Scripserat, uti bene Cl. *Alberti*, Ἡρόδοτος τοὺς ——. Error conpendiariae debetur scripturae, saepius recurrens. Persarum locupletiores sellis sive lecticis gestabantur, succollantibus διφροφόροις ap. *Athen.* L. XI, 2. p. 514. Considebant ipsi θρόνους θέμενοι C. 145. *Kuhnius* plura ad *AElian.* Var. IV, 22.

58. Ἐξέσμων] *Vallae* non intellectum, utpote rarius, hinc exceptum Ἐξέσμων, ἔσμηχον, *Hesychius* interpretatur. *Herod.* II, c. 37. ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι διασμέοντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην· hoc vulgo erat σμήχειν τὰ ἐκπώματα, *Clem. Alex.* Paed. III, p. 268, 23. *smegmate abstergere. Athen.* IX, p. 409. C. ἐχρῶντο εἰς τὰς χεῖρας ἀποπλύνοντες αὐτὰς καὶ σμήγματι ἀπορύψεως χάριν. *Vallam* suspicor IX, c. 109., σμέεται invenisse, sinceram lectionem, sed illic adiuvandam interpretatione conmoda. VALCKEN.

60. Ἐς τὰ οἰκία] Sic decuit, nec minus ἀπεθώϋμαζε, in Musis, quod *Portus* ostendit, creberrimum: MSS. iubent potiores. Mox ὁ δὲ ἄν, sicuti et paullo superius, Cl. *Abreschius*.

Mæandrius eum iubere, quæcunque liberet,
illinc asportare: idque quum bis et ter Mæan-
drius diceret, tamen Cleomenes virorum iu-
stissimus extitit, qui ea quæ sibi donabantur,
recipienda non putavit. Sed quum didicit ea-
dem aliis civium Mæandrium elargientem ha-
biturum patrocinium, aditis ephoris, dixit sa-
tius esse Spartæ hospitem Samium e Pelo-
ponneso ablegari, ne aut ipsi aut alii cuipiam
Spartanorum persuaderet fieri malum. Illi,
Cleomeni obsequentes, Mæandrio indixe-
149 runt abitum. Persæ ubi occupavere Samum,
Sylosonti tradiderunt viris desolatam. In-
ter-

ἐξεπλήσσετο· [a] ὁ δὲ ἂν ἐκέλευε αὐτέων ἀποφέρεσθαι αὐτὸν ὅσα βούλοιτο· τοῦτο καὶ δὶς καὶ τρὶς εἴπαντος Μαιανδρίου, ὁ Κλεομένης δικαιότατος ἀνδρῶν γίνεται· [b] ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἐδικαίευ· μαθὼν δὲ ὡς ἄλλοισι [c] διδοὺς τῶν ἀστῶν εὑρήσεται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ, τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀναπείσῃ [d] ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτιητέων, κακὸν γενέσθαι· οἱ δ᾽ ὑπακούσαντες [e] ἐξεκήρυξαν Μαιάνδριον. Τὴν δὲ Σάμον σαγηνεύσαντες οἱ Πέρσαι, παρέδοσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν· ὑστέρῳ μέν·

a Ὃς *Pass. Ask.* tum αὐτὸν ἀποφ. αὐτῶν aut αὐτέων iidem cum *Arch. V.*, porro ὁκόσα βουλ. Fragm. *Paris.* b Καὶ λαβ. *Arch. V.* c Διαδιδοῖ *Arch.* d Deest *Pass.* e Ἐξώθησαν *Eton.* ἀπέπεμπον *Arch.* et Μαιάνδριον omittens: tum οἱ δὲ Πέρσαι παρέδοσαν Συλ. Σάμον id., σαγηνεύσαντες itidem negligens. Vulgo παρέδωσαν Edd.

65. Ὡς ἄλλοισι διδοὺς] Opinor διαδιδοὺς voluisse *Arch.* scribam, quo hac eadem in re usus *Plutarchus* est. Εὑρήσεται τιμωρίην *Stephan.* male *punitum* aut *multatum iri*: nihil hic de poena; Cleomenes animadvertens, Maeandrium largitionibus sibi auxilium parare, ad Ephoros rem refert. Τιμωρίην εὑρίσκεσθαι ex *Thucydide* verissime *Portus* explanavit.

66. Εὑρήσεται τιμωρίην] Cleomenes in Apophthegm. Lacon. *Plutarchi* p. 224. A. ἔλαβε μὲν οὐδὲν, εὐλαβούμενος δὲ, μὴ ἑτέροις τισὶ τῶν ἀστῶν διαδῷ, πορευθεὶς ἐπὶ τοὺς Ἐφόρους —— ἔφη, &c. quae sumpta sunt ex hoc *Herodoti* loco, cuius sententiam et *Valla* et versionis antiquae correctores perverterunt; adsequutus est *Aem. Portus* in Τιμωρίη. Idem erat in usu loquendi Τιμωρεῖν ac βοηθεῖν, Τιμωρία ac βοήθεια. Ut iam ante Spartam Samii venerant exules auxilia petitum (*Herod.* III, c. 46.,) sic et Maeandrius ope Lacedaemoniorum Samum se sperabat recuperaturum; Cleomenes, quem ille donis frustra fuerat aggressus, facile tamen intelligebat, in donis Maeandrii repellendis alios se minus fore constantes; atque eo dicitur *Herodoto* μαθὼν, ὡς ἄλλοισι διδοὺς τῶν ἀστῶν εὑρήσεται τιμωρίην, id est τιμωροὺς vel βοηθοὺς ἑτοιμάσεται, *aliis civium illa largiendo auxilia sibi comparaturum*, *auxiliares*, nota forma loquendi, Graecis et Latinis dicuntur *auxilia*; ut *servitia*, servi; legati, *legationes*; remiges, *remigium Livio*; exules, φυγὴ *Thucydidi*: *sibi parare*, ἑτοιμάσασθαι, frequentissime licet dicatur εὑρέσθαι, hoc saepe tamen pessime fuit conversum. Unum nunc tantum ponam locum *Thucyd.* I, c. 58. ἐλθόντες Potidaeatae ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ Κορινθίων ἔπρασσον, ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἢν δέῃ, id est ὅπως εὕροιντο (εὑρόμην multo est usitatius quam εὑράμην) βοήθειαν, *ut auxilia sibi compararent*: mox idem ἐξ Ἀθηναίων, ait, οὐδὲν εὕροντο ἐπιτήδειον· pro ἐκ, παρὰ saepius huic verbo iungitur. VALCKEN.

67. Τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον] Legitur apud *Plutarchum* l. c. τὸν ξένον ἑαυτοῦ Σάμιον· monitus nemo Graece sciens dubitabit, quin vere correxerim, τὸν ξένον ἐᾷν τὸν Σάμιον ἀπαλλάττεσθαι τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ πείσῃ τινὰ τῶν Σπαρτιατῶν κακὸν γενέσθαι· illud ἐᾷν etiam simpliciter positum saepe significat *missum facere*: iam vero quis tandem negaret in *Plutarchi* verbis articulum requiri? Cleomenis autem fuisse Maeandrium ξένον eximie sic dictum, neque ex hac liquet historia, nec aliunde; quin abhorret ab omni verisimilitudine, Spartiatae quippe Regis Samii Tyranni cuiusdam ministrum, quem, ut erat, *servum* suum fratrisque vocabat Syloson, *Herod.* c. 140. VALCKEN.

70. Ἐξεκήρυξαν Μαιάνδριον] Lenius est ἀπέπεμπον *Arch.*, sed Scholion, *Galeo* observante, quale et *Etonen.* Codicis. *Plutarchus* Nostrum describens Lacon. Apophtheg. p. 224. A. οἱ δὲ ὑπακούσαντες ΕΞΕΚΗΡΥΞΑΝ τὸν Μαιάνδριον αὐτῆς ἡμέρας, i. e. edicto publice proposito civitate et Peloponneso eiecerunt. Tales πανταχόθεν ἐκκηρυττόμενοι Athenienses tyrannorum et Spartanorum decretis ap. *Lysiam* c. Eratosth. C. 23. et paullo ante ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πόλεως. —— Ceterum σαγηνεῦσαι Herodotei sermonis *Strabo* x. p. 687., leviter, ut alias adparebit, lapsus, agnoscit, nitidissime explicitum L. VI, 31. In Samo, viris vacua, dissensus exstat Geographi L. XIV. p. 945.

70. Ἐξεκήρυξαν Μαιάνδριον] *Plutarchus*, οἱ δὲ, inquit, ὑπακούσαντες ἐξεκήρυξαν τὸν Μαιάνδριον αὐτῆς ἡμέρας· legeratne in hac etiam historia, *Platoni* frequentatum, αὐθημερόν; *Laërt.* II, 43. ἐπιδημήσαντα αὐθημερὸν ἐξεκήρυξαν. Ista reperitur doctissimi *Galei* nota ad „ Ἐξεκήρυξαν] *Cod. Arch.* ἀπέπεμπον. *Cod. Eton.* ἐξώ„ θησαν. *Haec autem glossemata sunt.*" ἐξώθησαν forma prodit: sed ipsis etiam monachis notissimum ἐξεκήρυξαν quis tandem et quamobrem fuisset interpretatus per ἀπέπεμπον; Postremum illud invenit in suo quoque Cod. *Valla*; vertit enim *ablegarunt*; atque ita verbum Ἀποπέμπειν conversum viderat in Lexico, veteri Lat. Gr. quod scriptum adhibuit in hac adornanda versione; Glossarium vocant *Philoxeni*. Si vel in aliis non observatum fuisset Codd. mihi tamen Ἀπέπεμπον videretur Herodoteum; huiusque interpretamentum ἐξεκήρυξαν, et ἐξέωσαν, vel ἐξώθησαν. Ionum more, dirissima quaevis emollientium lenitate verborum, in re molesta satis erat *Herodoto* verbum ἀπέπεμπον adhibuisse. Qui cum uxore faciebant divortium, vulgo dicebantur illam *exigere* (ἐξάγειν Athenis etiam notabat *expellere*:) ἐκβάλλειν; Athenienses rem per se satis invidiosam tegebant verbis ἀποπέμπειν et ἐκπέμπειν, *emittendi* vel *dimittendi*: *Demosth.* vel alius c. Neaer. p. 733, 81. *iratus* ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, non reddens dotem peccabat in hanc legem: ἐὰν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα. p. 738, 129. τὴν ἄνθρωπον ἀποπέμψω ἐκ τῆς οἰκίας. *Lysias* p. 286. *Hipponicus* ἐξέπεμψεν αὐτοῦ γυναῖκα. *Isaeus* de Pyrrhi haer. p. 41, 28. Res ipsa ἐκπομπὴ dicta et ἀπόπεμψις: *Antipho Stobaei* p. 422, 1. χαλεπαὶ μὲν ἐκπομπαί. Uxoris *repudium* Ἔξεσις, *emissio*, dicitur *Herodoto* V, c. 40. Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Ἔξεσις ἀπόπεμψιν δηλοῖ γυναικὸς, ἤτοι διαζύγιον, *Eustath.* in Od. K, p. 410, 5. et Φ. p. 746, 22. Tandem et hoc considerari velim, in civitatibus bene moratis illos praesertim ἐκκεκηρύχθαι, qui graviorum censebantur criminum rei, atque adeo digni hac publica contumelia, qua praeconis voce regione exterminabantur: Arthmium Zeliten Athenienses ἐξεκήρυξαν, Socratis accusatorem Heracleotae; alios alii; Spartanis satis erat Maeandrium ἀποπέμπειν. VALCKEN.

71. Σάμον σαγηνεύσαντες] Morem Persarum, minus dextre *Brissonio* explicitum de R. P. III, p. 432. *Herodotus* enarrat VI, c. 31. ubi ex insulis Chio, Lesbo, Tenedo, ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους. Mirabar quod scribit *Strabo* x, p. 687. B. de Eretria, τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαντες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους· neque enim hoc de Eretriensibus, quod memini, tradidit alibi *Herod.* nec certe suo loco VI, c. 102. Sed legerat ista *Strabo Platonis* de LL. III, p. 698. D. *nunciatum*, ὡς οὐδεὶς Ἐρετριέων αὐτὸν ἀποπεφευγὼς εἴη, συνάψαντες γὰρ τὰς χεῖρας σαγηνεύσαιεν πᾶσαν τὴν Ἐρετρικὴν οἱ στρατιῶται τοῦ Δάτιδος. *Platonis*, vel alterius habet epigramma *Diogenes Laërt.* III, 33. *in Eretrienses* τοὺς σαγηνευθέντας, quibus in Asiam traductis in Cissia Darius clementer sedes adsignavit: Eretrienses illos Apollonius aiebat *Philostrati* I, c. 23. ἰχθύων πάθει περὶ τὴν ἅλωσιν χρήσασθαι· σαγηνευθῆναι γὰρ καὶ ἁλῶναι πάντας. De captis Eretriensibus id ipsum adhibuerunt *Aristides* T. I, p. 213. 385. et *Maximus* Tyr. XXXIX, 6. ubi Ἐρετρία σαγηνεύεται a *Dan. Heinsio* verti non debebat, *Eretria obsidetur*, sed, *velut everriculo capiuntur Eretrienses*, nullo scilicet sexus aut aetatis facto discrimine. Longius aberravit a vero interpres *AEliani* de N. A. XV, cap. quinti fine. Quod his acciderat, sibi notius, vicini magis disseminarunt Athenienses, a Persis illata Graecis mala pro ingenio suo cupide amplificantes. VALCKEN.

μέντοι χρόνῳ καὶ [a] συγκατοίκισε αὐτὴν ὁ στρατηγὸς Ὀτάνης, ἔκ τε ὄψιος ὀνείρου, καὶ νούσου ἥ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα. Ἐπὶ δὲ Σάμον [b] στρατεύματος ναυτικοῦ οἰχομένου, Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν, [c] κάρτα εὖ παρεσκευασμένοι· ἐν ὅσῳ γὰρ ὅ, τε μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἑπτὰ ἐπανέστησαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ταραχῇ ἐς τὴν πολιορκίην [d] παρεσκευάσαντο· καί κως ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον· ἐπεί τε δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἀπέστησαν, ἐποίησαν τοιόνδε· τὰς μητέρας ἐξελόντες, γυναῖκα ἕκαστος μίην προσεξαιρέετο, [e] τὴν ἐβούλετο ἐκ τῶν ἑωϋτοῦ [f] οἰκίων· τὰς δὲ λοιπὰς ἁπάσας συναγαγόντες, ἀπέπνιξαν· τὴν δὲ μίην ἕκαστος σιτοποιὸν ἐξαιρέετο· ἀπέπνιξαν δὲ αὐτὰς, ἵνα μή σφεων τὸν σῖτον [g] ἀναισιμώσωσι. Πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, καὶ συλλέξας ἅπασαν τὴν ἑωϋτοῦ δύναμιν, ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς· ἐπελάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρκεε, φροντίζοντας οὐδὲν τῆς πολιορκίης· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας τοῦ τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι, κατωρχέοντο, καὶ κατέσκωπτον Δαρεῖον καὶ τὴν στρατιὴν αὐτοῦ· καί τις αὐτῶν εἶπε τοῦτο τὸ ἔπος, „ Τί κάτησθε [h] ἐνθαῦτα ὦ Πέρσαι, ἀλλ' οὐκ „ ἀπαλλάσσεσθε; τότε γὰρ αἱρήσετε ἡμέας ἐπεὰν
218 „ ἡμίονοι τέκωσι·" τοῦτο εἶπε [i] τῶν τις Βαβυλωνίων, οὐδαμᾶ ἐλπίζων [k] ἂν ἡμίονον τεκεῖν. Ἑπτὰ δὲ μηνῶν καὶ ἐνιαυτοῦ διεληλυθότος ἤδη, ὁ Δαρεῖός τε [l] ἤσχαλλε, καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα, οὐ δυνατὴ ἐοῦσα ἑλεῖν τοὺς Βαβυλωνίους· καί τοι πάντα σοφίσματα καὶ πάσας μηχανὰς ἐπεποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρεῖος· ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐδύνατο [m] ἑλεῖν σφεας· ἄλλοισί τε σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἷλέ σφεας, καὶ τούτῳ ἐπειρήθη· ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἔσαν ἐν φυλακῇσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδέ σφεας οἷός τε ἦν ἑλεῖν. Ἐνθαῦτα εἰκοστῷ μηνὶ Ζωπύρῳ τῷ [n] Μεγαβύζου τούτου, ὃς τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν ἐγένετο, τῶν τὸν μάγον κατελόντων, τούτῳ τῷ Μεγαβύζου παιδὶ Ζωπύρῳ ἐγένετο τέρας τόδε· τῶν οἱ σιτοφόρων [o] ἡμιόνων μίη ἔτεκε· ὡς δέ οἱ ἐξαγγέλθη, καὶ ὑπὸ ἀπιστίης αὐτὸς ὁ Ζώπυρος

teriecto tamen tempore etiam Otanes imperator frequentem incolis effecit, tum e visione insomnii, tum ex morbo, quo laboravit circa pudenda. CETERVM, dum 150 Samum nauticus proficiscitur exercitus, Babylonii rebellaverunt, rebus probe admodum comparatis: nam quamdiu magus imperavit, et septem insurrexerunt, per hoc omne tempus et per turbationem se ad ferendam obsidionem instruxerunt, et in his apparandis usque latuerunt: verum ubi e professo desciverunt, hæc sibi facienda statuerunt: Matribus exceptis mulierum unam, quam sibi quisque voluit, e domesticis deligit; ceteras omnes contractas strangularunt: illam vero unam quisque ad panem pinsendum eligebat; strangularunt autem eas, ne frumentum ipsorum absumerent. His rebus cognitis Darius colle- 151 ctis omnibus copiis adversus eos contendit: et postquam pervenit, urbem obsidione cingit. Sed illi nihili pendere obsidionem: nam conscensis muri propugnaculis, tripudiare probraque ingerere Dario atque exercitui eius; quorum quidam ita inquit, Quid hic desidetis Persæ? quin potius absceditis, quippe tunc expugnaturi nos, quum pepererint mulæ. Hoc quidam Babyloniorum dicebat, credens nunquam parere mulam. Anno ac septem 152 mensibus in obsidione consumptis, iam Darium, atque universum exercitum, tædere quod Babylonios expugnare non posset; etsi adversus illos omnia machinamenta atque omnes insidias expertus, cum alias, tum illas quibus eosdem Cyrus expugnaverat. Omnia hæc frustra fuerunt, quia Babylonii vehementer excubiis incumbebant. Sed quum ne sic quidem capi possent, vi- 153 cesimo quam circumvallati sunt mense, Zopyro, Megabyzi filio, unius e septem viris qui magum sustulerunt, hoc contigit portentum, ut quædam mularum eius quæ frumentum subvectabant, pareret. Quod ubi ei

a Συγκατοίκησε id., sed male. *b* Τοῦ στρατ. *Arch.* *c* Abest *V. Arch.* *d* In ora *Steph.* καὶ παρεσκ. et παρεσκευάζοντο cum *Pass. Arch. V.* *e* *M. V. Arch. Pass. Ask.*, τὴν ἂν vulgo. *f* *Pass. Ask. V. Arch.*, οἰκηΐων olim. *g* Sumsit hinc *Suidas* in *V.* et *Eustath.* p. 1595, 10. *h* Ὦ Πέρσ. ἐνθ. sic *Arch. Pass. Ask.* *i* Tria haec desunt Fr. *Paris.* *k* *M. Arch. V. Pass. Ask.*, ab *Ald.* ἂν aberat. *l* *Pass. V. Arch.*, alii ἤσχαλε. *m* Λαβεῖν ex scholio *Pass.* *n* Μεγαβύξου, ὃς *Ask.* omisso τοῦ, etiam *Pass.*, τούτου, ὃς *V. Arch. Ald. Paris. A. B.*, τοῦ ὃς *Med.* *o* *Arch. V. Pass. Ask. Paris. B.*, ἡ μίη *Ald. M.*

76. Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν.] Interea temporis, dum sub nomine fratris Cambysis latitans Magus Smerdis rerum potiretur, defectionem a Persis iam fuerant Babyloniorum viri principes meditati, *οἱ κορυφαῖοι Herodoto* III, c. 159. Despicatui, ni fallor, habebant Imperantem propter ipsius inusitatam lenitatem, quippe qui imperium ingressus (III, c. 67,) *προεῖπε ἀτελήΐην εἶναι στρατιῆς καὶ φόρου ἐπ' ἔτεα τρία.* In hac turbatione rerum, dum libertas insolita misceret adsuetas iugo civitates Orientis, animos sibi sumentes, simul atque Darius esset admotus regno, videntur omnia sibi clam Persas parasse Babylonii, quae ad oppugnationem diu tolerandam arcendamque essent necessaria; clam dico Persas; nam *ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον.* Hoc tandem tempore *ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἀπέστησαν, palam defecere:* quo tandem tempore? dum classis in gratiam Sylosontis Samum versus proficisceretur: hanc vero classem misit Darius, *νεωστὶ τὴν ἀρχὴν ἔχων·* vid. p. 214, 26, 47. Circa haec itaque tempora una tantum *Herodoto* Babyloniorum a Persis memoratur defectio. Differunt utique *bellum aperte gerere*, et *agitare in animo bellum*, sive *tacitis animis iram ad bellandum concipere:* norunt suum sibi vexatum Philologi *θυμομαχεῖν.* Atque haec eo dixi, ut labefactarem optimo viro *Georg. Raphelio* disputata, in *terra* מרתים *duarum rebellionum*, *Ierem.* L, 21. hinc explicanda *Herodoto* potissimum auctore nitenti. Quanto rectius *duas defectiones*, alteram a Dario, a Xerxe alteram, *Ieremiae* vati praedictas censet vir Clar. et honorifici nominis titulo dignus *Herm.* noster *Venema.*

VALCKEN.

81. Ἐκ τοῦ ἐμφανέος] Nemini tantopere haec placuit dictio quam *Procopio*, creberrime utenti, L. I. Bel. Goth. I, II. 12. &c. *Pausan.* IX, I. *ἐκ μέν γε ἐμφανοῦς πόλεμος —— οὐκ ἦν συνεστηκώς.* Sequentia *τὰς μητέρας ἐξελόντες* Laurentius *matres expellunt*, *ἐξελῶντες* opinatus. *Reiskius* eadem verborum sententia *ἐξέλοντες* ex prisco *ἐξέλω*, unde *ἐξελάω* fluxerit. Mihi Latina *Gronovii* optima sunt: *ἐξελόντες* propaginem *τοῦ ἐξαιρεῖν*, quae his cohaerent, monstrant. Selegerunt matres Babylonii, praeter quas quisque unam sibi mulierem *προσεξαιρέετο* et quidem *ἐκ τῶν ἑωϋτοῦ οἰκίων*, *ex illis, quas domi alebat.* Nam sic ex schedis praestat. Elegit autem *σιτοποιὸν*, quale mulierum olim officium. Vide VII, 187. et hoc Polyxenae, *προθεὶς δ' ἀνάγκην* ΣΙΤΟΠΟΙΟΝ *ἐν δόμοις* ex *Tragici* Hecuba, v. 363.

6. Μεγαβύζου τούτου, ὃς] Singularis et sine socio *Med.* est. Vetus scriptura confirmatur extremo hoc libro, saepeque alias. Statim *ἡμιόνων ἡ μίη unicam* Zopyro *σιτοφόρον mulam* relinquit, quod in locuplete Persa tenue nimis et vix credibile. Sustuli propterea articulum magna MSS. conspiratione iugulatum. Mularum partus in Italia et Babylone portentum erat, in Africa, Cappadocia aliisque orbis tractibus minime: quae pariebat, *animal sui generis* erat, ut *Plinius* ex *Theophrasto* Hist. Nat. L. VIII, 44. Inspice *S. Bocharti* Hieroz. L. II, 20.

11. Εἶδε

ei renunciatum fuit, non credens, fetum ipse inspicere voluit; simulque vetans servos, cuipiam rem aperire, consultabat, et ad illius Babylonii verba, qui inter initia dixerat, postquam mulæ peperissent, fore ut murus expugnaretur: ad hoc omne a Zopyro visa est expugnabilis Babylon: divino enim numine et illum loquutum et sibi mulam peperis-
154 se. Igitur ubi visum est fatale esse iam Babylonem capi, adiens Darium, sciscitatus est, numquid perquam magni faceret expugnare Babylonem? Audiens perquam magni ab illo fieri, aliud consultat, quomodo ipse foret urbis expugnator, et suum hoc esset opus: bene gesta enim apud Persas permultum ad incrementa magnitudinis valent. Alio quidem nullo opere illam se imperio subdere posse cogitabat, quam si a seipso mutilatus ad illos transfugeret. Tum igitur parvi pendens se ipsum insanabili mutilatione afficit, quippe nasum sibi præcidit auresque, comamque deformiter circumtondit, et se flagris cecidit: atque ita ad Darium perrexit. Quem ille intuens, virum videlicet
155 spectatissimum mutilatum, adeo graviter tulit, ut exiliens e solio exclamaret, interrogando quis eum et ob quod facinus mutilasset? Ad eum respondens Zopyrus, Nemo, inquit, ille vir est præter te, cuius tanta potentia est, ut ita me possis afficere, neque alienus quispiam, o rex, hæc mihi

ρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπείπας τοῖσι [a] δούλοισι μηδενὶ φράζειν τὸ γεγονὸς, ἐβουλεύετο· καί οἱ πρὸς τὰ τοῦ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὃς κατ' ἀρχὰς ἔφησε, ἐπεάν περ ἡμίονοι τέκωσι, τότε τὸ τεῖχος ἁλώσεσθαι, πρὸς ταύτην τὴν [b] φήμην Ζωπύρῳ ἐδόκεε [c] ἁλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλών· σὺν γὰρ θεῷ ἐκεῖνόν τε εἰπεῖν, καὶ ἑωϋτῷ τεκεῖν τὴν ἡμίονον. Ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶναι ἤδη [d] τῇ Βαβυλῶνι ἁλίσκεσθαι, προσελθὼν [e] Δαρείῳ ἀπεπυνθάνετο, εἰ περὶ πολλοῦ κάρτα ποιέεται τὴν Βαβυλῶνα ἑλεῖν; πυθόμενος δὲ ὡς πολλοῦ τιμῷτο, ἄλλο [f] ἐβουλεύετο, ὅκως αὐτός τε ἔσται ὁ ἑλὼν αὐτὴν, καὶ ἑωϋτοῦ τὸ ἔργον ἔσται· κάρτα γὰρ ἐν τοῖσι Πέρσῃσι αἱ [g] ἀγαθοεργίαι ἐς τὸ πρόσω μεγάθεος τιμῶνται· ἄλλῳ [h] μέν νυν οὐκ ἐφράζετο ἔργῳ [i] δυνατὸς εἶναί μιν ὑποχειρίην ποιῆσαι, εἰ δ' ἑωϋτὸν λωβησάμενος αὐτομολήσειε ἐς αὐτούς· ἐνθαῦτα ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμενος ἑωϋτὸν [k] λωβᾶται λώβην ἀνήκεστον· ἀποταμὼν γὰρ ἑωϋτοῦ τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν κόμην κακῶς περικείρας, καὶ μαστιγώσας, ἦλθε παρὰ Δαρεῖον. Δαρεῖος δὲ κάρτα βαρέως [l] ἤνεικε, ἰδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωβημένον· [m] ἔκ τε τοῦ θρόνου ἀναπηδήσας, ἀνέβωσέ τε καὶ εἴρετό μιν, ὅστις εἴη ὁ λωβησάμενος, καὶ ὅ, τι ποιήσαντα; ὁ δὲ εἶπε, „ Οὐκ ἔστι οὗτος [n] ὠνὴρ ὅτι μὴ σὺ, τῷ ἔστι δύναμις τοσαύτη ἐμὲ δὴ ὧδε [o] διαθεῖναι· οὔτε τις ἀλλοτρίων, ὦ βασιλεῦ, τάδε [p] ἔργασται, ἀλλ' αὐ-
„ τὸς

a *Arch. V. Vall.*, ἰδοῦσι olim. *b* Φῆμιν *Arch.* *c* Εἶναι ἁλώσ. *Arch. Pass. Ask.* *d* Τὴν Βαβυλῶνα *Arch.* *e* Δαρεῖον *Arch. V.*, Δαρείου margo *Steph. Pass. Ask.* non male si sequenti aptetur. *f* Βουλεύεται *Vind. Arch.*, mox desit τε utrique et *Pass.* *g* *Arch. V.*, ἀγαθουργίαι vulgo. *h* Ora *Steph. Arch. V.*, μὲν γὰρ *Ald.*, μὲν οὐκ tantum *M. Ask. Pass.* *i* Iidem tres cum *Arch. V.*, δυνατὸν antea. Porro ὑποχειρίην *Steph.* marg. *Paris. B. Arch. V.*, alii αὐτοχειρίῃ, aut αὐτοχειρίην cum *M.* *k* Citat *Nonnus* in *Gregor.* Stelit. II, p. 161. *l* *Arch. V.*, olim ἤνεγκεν. *m* Καὶ ἐκ *Arch. V.* tum πηδήσας *Eustath.* Hom. p. 288, 15. et *Vind.* *n* Ἀνὴρ *Arch. V. Eustath.*, ὠνὴρ *Ald.* Sequentia tangit *Eustath.* p. 1559, 35. *o* Διαφθεῖναι *Arch.*, pro διαφθεῖραι. *p* Εἴργασαι *Ask. Pass.*

11. Εἶδε τὸ βρέφος] Sequitur Poëtam. Scholiastes *San-Germanensis*: βρέφος ἐπὶ ἀλόγου ζώου, Ἡρόδοτος Γ. ὁ Ποιητής· βρέφος ἡμίονον κυέουσαν *Il.* Ψ, 266. Sequitur eundem *Oppian.* Halieut. v, 464. Σκύμνος ἀεξηθεὶς ὀλίγον βρέφος ——, ubi felix memoria *Rittershusium* destituit. βρέφος ἐλάφου, seu ἐλέφαντος potius, *AElian.* Hist. An. XI, 25. Ἀπείπας τοῖσι δούλοισι illaudatum esse non debet: servis Zopyrus taciturnitatem iniungere, non temere omnibus, qui pullum viderant, potuit. Ἰδοῦσι ex laxiore venit interpretamento.

11. Τοῖσι ἰδοῦσι] Corrector antiquae versionis e *Valla* δούλοισι rectius obtulisset lectoribus, adfirmatum a Cod. *Arch.* quodque si plures praeferunt, *Herodoto* fortasse restituetur. —— Quod sequitur Babylonii dictum, *urbem expugnatum iri*, *quando parerent mulae*, Zopyro videbatur ominosum, *nec sine numine* prolatum, σὺν γὰρ θεῷ ἐκεῖνον εἰπεῖν· idem illud *Herodoto* dicitur IX, c. 90., κατὰ συντυχίην, θεοῦ ποιεῦντος, *forte fortuna*, *Deo rem dirigente*: ἔκ τινος δαιμονίου συντυχίας, *Iamblich.* V. P. §. 115. nam secundum veteres providae Dei curae suberat etiam, quae *Fors* dicebatur, sive *Fortuna*, Τύχη. *Herod.* p. 225, 1. 320, 21, *arridebat puerulus* θείῃ τύχῃ, *forte quadam divinitus Livio* I, c. 4. ubi vid. *I. F. Gronov.* Graecis in eumdem teruntur usum formulae κατὰ θεὸν, κατὰ θεῖον, κατὰ δαίμονα, κατὰ τύχην· postremum dederat corrector in Cod. *Cant. Lucae* Ev. X, 31. pro κατὰ συγκυρίαν, *forte fortuna*, quam inhumano Deus obtulerat sacrificulo: κατὰ δαίμονα *Herod.* I, c. 3. κατὰ τύχην τινὰ καὶ δαίμονα, *Demosth.* p. 652, 31. κατὰ θεῖον, *Aristoph.* Eq. v. 147. *non sine numine*, *Berglerus*: κατὰ θεὸν γάρ τινα ἔτυχον καθήμενος, est in *Platonis* Euthyd. p. 272. E. σὺν θεῷ prae aliis frequentat Dei reverentissimus *Xenophon*; an et in hunc alicubi sensum adhibeat nunc non commemini.
VALCKEN.

22. Αἱ ἀγαθοεργίαι] Ita dederat. Infra C. 160. Ζωπύρου δὲ οὐδεὶς ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΗΝ Περσέων ὑπερεβάλετο. Licham τῶν ἀγαθοεργῶν Spartanorum laudavit L. I, 67. Mox *Reisk.* ἄλλῳ μὲν ὧν οὐκ ——. Mihi ἄλλῳ μέν νυν οὐκ —— ex schedis, longe est potius.

23. Ἄλλῳ μέν] Quum et nexus orationis illam requirat, et duo saltem Codices subministrent, voculam suam recipiet *Herod.* ex aliis praeterea Codd., quod ex Diss. constat *Herod.* p. 103. Ἄλλῳ μέν νυν οὐκ ἐφράζετο ἔργῳ δυνατὸν εἶναί μιν ὑποχειρίην ποιῆσαι. Prorsus ista perverterat *Valla*, non animadverso, quantum ab ἔφραζε significandi virtute distaret ἐφράζετο. Diversa *Portus* bene disparavit. Φράζεσθαι notat *considerare*, vel *animadvertere*, Grammaticis vulgo redditum σκοπεῖν, *Eustathio*, βουλευτικῶς σκέπτεσθαι. Poëtis illud usitatum est quibusvis; non item Scriptoribus orationis solutae, nisi Ionica utentibus Dialecto. Φράσασθαι et φρασθῆναι, ἐπιφράσασθαι, ἐπιφρασθῆναι et καταφρασθῆναι in eumdem paene sensum adhibentur *Herodoto*; cuius illud etiam venustum est quod sequitur —. Ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμενος. Contra I, c. 118., θυγατρὶ τῇ ἐμῇ διαβεβλημένος οὐκ ἐν ἐλαφρῷ ἐποιεύμην, *apud filiam male me audire moleste ferebam*; est enim idem ac χαλεπῶς ἔφερον [ἀπεστερημένος *Xenoph.* p. 286, 30.] Apud elegantiores occurrunt similes locutiones ἐν εὐμαρεῖ, *in facili*, et *non in facili*, οὐκ ἐν εὐμαρεῖ· hoc in Theseo posuit *Eurip.* illud in Iph. A. v. 969. ἐν ἀσφαλεῖ, Hec. v. 980. Οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ, Hippol. v. 785. *Thucydidea* ἐν ἀσφαλεῖ et ἐν ἐπικινδύνῳ, *in tuto* et *in periculo* vertit *Nepos*. *Theocrito* XXII, v. 212. iam olim restitui: Οὕτω Τυνδαρίδαις πολεμισδέμεν οὐκ ἐν ἐλαφρῷ.
VALCKEN.

24. Δυνατὸς εἶναί μιν ὑποχειρίην ποιῆσαι] Recte de Prexaspe C. 66. τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολωλεκέναι ΑΥΤΟΧΕΙΡΙΗι, et C. 74. αὐτοχειρίῃ μιν ἀπολέσας, qui suis manibus Smerdim obtruncarat. Verum urbem αὐτοχειρίῃ aut αὐτοχειρίην ποιῆσαι quis in ea occupanda scripsit unquam? Noster L. I, 106. καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ΥΠΟΧΕΙΡΙΟΥΣ ἐποιήσαντο· et magno numero alii. Merito consentiunt scriptis libris viri docti.

30. Βαρέως ἤνεικε] Formam verbi Ionicam *Herodoti* agnoscent studiosi, nec minus ἔκ τε τοῦ θρόνου πηδήσας *Vind.* et *Eustathii*: id sane commendare se potest et conpositi auctoritatem deprimere, si quae necessitas. *Plutarchi* τῶν παιδίων τὸ πρεσβύτερον ἀποπηδῆσαι — ἀπὸ τοῦ τέγους — ἔρριψεν ἑαυτὸ T. II. p. 823. A. recepto accedit. Quam vero magnus Poëtae explanator in οὐκ ἔστι οὗτος adumbrationem *Odyss.* Z, 201. animadvertit, arcessita videtur.

„ τοὺς ἐγὼ ἐμεωυτόν· δεινόν τι ποιεύμενος Ἀσσυ-
„ ρίους Πέρσῃσι καταγελᾷν.” ὁ δ᾽ ἀμείβετο, „ Ὦ
„ σχετλιώτατε ἀνδρῶν, ἔργῳ τῷ αἰσχίστῳ οὔνομα
219 „ τὸ κάλλιστον ἔθευ, φὰς διὰ τοὺς [a] πολιορκευμέ-
„ νους σεωυτὸν ἀνηκέστως διαθεῖναι· τί, ὦ μάταιε,
„ λελωβημένου σεῦ, θᾶσσον οἱ πολέμιοι παραστή-
„ σονται; [b] κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν, σεωυ-
„ τὸν διαφθείρας;” ὁ δὲ εἶπε, „ Εἰ μέν τοι ὑπερετί-
„ θεα τὰ ἔμελλον ποιήσειν, οὐκ ἄν [c] με περιεῖδες·
„ νῦν δ᾽ ἐπ᾽ ἐμεωυτοῦ βαλλόμενος, ἔπρηξα· ἤδη ὦν
„ ἢν μὴ τῶν σῶν δέῃ, αἱρέομεν Βαβυλῶνα· ἐγὼ
„ μὲν γὰρ ὡς ἔχω, αὐτομολήσω ἐς τὸ τεῖχος, καὶ
„ φήσω πρὸς αὐτοὺς ὡς ὑπὸ σεῦ τάδε [d] ἔπαθον,
„ καὶ δοκέω, πείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὕτω,
„ τεύξεσθαι στρατιῆς· σὺ δὲ, ἀπ᾽ ἧς ἂν ἡμέρης ἐγὼ
„ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην ἡμέ-
„ ρην τῆς [e] σεωυτοῦ στρατιῆς, τῆς οὐδεμίη ἔσται ὤρη
„ ἀπολλυμένης, [f] ταύτης χιλίους τάξον κατὰ τὰς
„ Σεμιράμιος καλεομένας πύλας· μετὰ δὲ, αὖτις
„ ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐς ἑβδόμην, ἄλλους μοι τάξον
„ δισχιλίους κατὰ τὰς [g] Νινίων καλεομένας πύλας·
„ ἀπὸ δὲ τῆς ἑβδόμης [h] διαλιπὼν εἴκοσι ἡμέρας,
„ καὶ ἔπειτα ἄλλους κάτιστον, ἀγαγὼν κατὰ τὰς
„ [i] Χαλδαίων καλεομένας πύλας, τετρακισχιλίους·
„ ἐχόν-

mihi fecit, sed ipse ego: quod indigno animo fero Assyrios Persis illudere. Cui respondit, o virorum miserrime, turpissimo facto pulcherrimum nomen imposuisti, inquiens propter eos qui obsidentur, temetipsum indigne lacerasse. Numquid, o demens, te mutilato hostes citius deditionem facient? quomodo non te ipsum lanians mente excidisti? Ad eum Zopyrus, Siquidem, inquit, prodidissem, quæ eram facturus, tu mihi non permisisses: nunc memet ego adhibens, id feci. Itaque iam Babylonem capimus, nisi tu tuis deeris, ego enim ita uti sum ad murum pro transfuga ibo, dicamque illis me hæc abs te esse passum: et opinor, ubi persuasero illis hæc ita habere, militiæ fiam particeps. At tu decimo die quam murum fuero ingressus, mille milites ex eo genere, cuius iactura nihil admodum damni fiat, colloca ad portas quæ vocantur Semiramis: rursus interiectis septem diebus, colloca mihi alia duo millia ad portas, quæ dicuntur Niniorum: atque tertio, viginti diebus interiectis, e regione portarum, quæ dicuntur Chaldæorum, alios statue, numero quatuor millia: sed ne-

a Ald. V. Arch., πολιορκεομένους *M. Ask. Pass.*, prius congruit dialecto: mox τί δ᾽ ὦ *Ald. V. Arch. Paris. B.*, in *Med.* τί ὦ et *Ask.* *b* Κῶς *Arch. V.*, recte. alii πῶς· porro ἐξάμβλωσας τῶν φρ. *V. Arch.*, vulgatum habet *Suid.* in *V.* *c* Μοι *Arch.* *d* Πέπονθα id. et *Vind.* *e* Ἑωυτοῦ iid., tum μηδεμία uterque, et τῇ οὐδεμ. *Ald.* *f V. Arch. M. Pass.*, vulgo ταύτῃ male. *g* Νινίας *Suid.* in Νῖνος. *h* Διαλείπειν ora *Step. Arch. V.* *i Arch. V. Pass. Ask.* ora *Steph. Valla*, antea Χαλκιδέων.

37. Δεινόν τι ποιεύμενος] Vertamus ista in aliam phrasin idem significantem: αἰσχρὸν ἡγούμενος vel χαλεπὸν, εἰ Ἀσσύριοι Περσῶν καταγελάσουσι. Rogo, non illos vulgatarum lectionum semper defensores, sed genii sermonis peritos atque utentes in his libertate moderata Criticos; an hic dici possit αἰσχρόν τι ἡγούμενος vel τιθέμενος; Qui negabunt, eamdem hic esse rationem fatebuntur, literamque π sequentem hic atque alibi peperisse minus commodum illud τι. Δεινὸν vel δεινὰ ποιήσασθαι, sequente vel infinitivo, vel εἰ, *Herodoto* frequentissimum, invenitur apud quosvis Scriptores Atticos; horum loca quibus fuerint ad manum, negabunt et illud, in *Thucydide* recte scribi οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, p. 343, 29. in *Luciano* δεινὰ ἐποίει ἀδικεῖσθαι, T. II, p. 542, 21. ἐποιοῦντο et ἐποιεῖτο requirit usus. VALCKEN.

43. Κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν] Videbatur olim Codd. ἐξάμβλωσας patronum habere *Aristophan.* Nub. v. 137. καὶ φροντίδ᾽ ΕΞΗΜΒΛΩΚΑΣ ἐξευρημένην· at parum iuvat. Ridetur a Comico Socrates eiusque mater ob cogitationem quasi per abortum mente expulsam. Darius vero motam Zopyro rationem exprobrat, stultitiae caussam. Ἐξαμβλῶσαι τῶν φρενῶν in animi et sapientiae abortu, audacius dictum. Vulgati translatio receptior. *Suidas* in Καταχόρδησεν. Εἶτα τῶν φρενῶν ΕΞΕΠΛΕΥΣΕ. Quae Cleomenem fortasse tangunt, derivata ex *Theopompi* Epitoma *Herodoti*, ut dicam alias. *Noster* L. VI, 12. οἵτινες παραφρονήσαντες καὶ ΕΚΠΛΩΣΑΝΤΕΣ ἐκ τοῦ νόου. Iterum ap. *Suid.* οἱ δὲ ΕΚΠΛΕΥΣΑΝΤΕΣ τῶν φρενῶν. Vide et Ἐκπλεύσειν. Tales dictionum e re nautica figurae in maritimis civitatibus, qualis Ioniae potior pars et Attica, nunc Britannorum et Belgarum, creberrimae. Conf. L. V, 92, 6.

43. Κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν;] *Sanumne te credis esse* (Terentiana sunt) *qui facie foede deformata sic te ipse laceraveris?* Prima forte specie minus attento placere poterat *Galeo* laudata Codicum lectio ἐξάμβλωσας. Suum etiam solus facile tueretur Noster VI, c. 12. ubi de se Iones ipsi παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου· hi quidem a teneris adsueti mari personae convenienter loquuti; de Dario, quem sic facit hoc tempore loquentem, dubitari potest. Ab *Herodoto* mutuatus, de Spartiata Cleomene dixit *Pausan.* in Lacon. p. 211. ult. ἐξώρμει τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ νοῦ· vid. *Kuhn.* *Suidas* duo servavit incerti fragmenta, in Ἐκπλεύσαντες, ἔξω γενόμενοι· Οἱ δὲ ἐκπλεύσαντες τῶν φρενῶν εἶτα ἐνεοὶ ἐγένοντο· &c. *Demosth.* de Falsa Legat. p. 244. ἔξω δ᾽ αὐτῆς οὖσα —— ἡ γυνή. *Cicero* de Div. II, c. 55. *a mente atque a se ipse discessit*, ἐξέστη. vid. Tusc. III, c. 5. et IV, c. 36. *iratos* (ira furor brevis est:) *proprie dicimus exisse de potestate, id est — de mente. Ex mente avolare*, propius accedit Herodoteum *enavigare*: *Theocritus* II, 19. Θέστυλι δειλαία, πᾷ τὰς φρένας ἐκπεπότασαι; *quis te malus abstulit error?* Idem Eid. XI, 72. Ὦ Κύκλωψ, Κύκλωψ, πᾷ τὰς φρένας ἐκπεπότασαι; *O Corydon, Corydon, quae te dementia cepit? Virgil.* Ecl. II, 69. In his memini cum me paene decepisset *Homericum*, in Od. Σ, v. 326., σύ γέ τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί. Herodoteum ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν forte cui moveat suspicionem in *Theocrito* scribendum: πᾷ τᾶς φρενὸς ἐκπεπότασαι; ego vulgatum retinuerim: *Eurip.* Elec. v. 175. Οὐκ ἐπ᾽ ἀγλαΐαις, φίλαι, θυμὸν — ἐκπεπόταμαι. VALCKEN.

53. Τῆς οὐδεμίη ἔσται ὤρη] Ad huius scribendi normam idem esset: τῆς μηδεμίην ὤρην ἕξεις, aut οὐδεμίην ὤρην ποιήσεαι· *rem parvi pendere*, vel *nihili* sic dicebatur Ionice: Ὤρη et veteribus Atticis ὤρα *curam* notabat: veteres dico, neque enim apud alios illud invenietur, et ne apud horum quidem imitatores elegantiores *Aristiden* aut *Lucianum*; nam non sunt, non certe videntur esse, *Luciani* libelli de Astrologia et de Syria Dea, in quibus etiam occurrit illud Ionicum T. II, p. 372. T. III, p. 466. vid. *P. Leopard.* Em. VI, c. 21. *Bergler.* ad *Alciphr.* p. 112. *Theocritus* IX, 20. ἔχω δέ τοι οὐ τόσον ὤραν χείματος. *Soph.* Oed. in Col. v. 377. *Putasne* ἐμοῦ θεοὺς Ὤραν τιν᾽ ἕξειν. v. 292., Ἡ φροντίδ᾽ ἕξειν· correctionis eget vers. 270. Saepius a librariis depravatum latet hinc factum Πολυωρεῖν· contrarium dicitur ὀλιγώρως ἔχειν *Isaeo*, *Lysiae*, ceterisque; ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιεῖσθαι, *Thucydidi* p. 240, 77. Athenis dum dirissime pestis grassabatur p. 131, 83., ὑπερβιαζομένου τοῦ κακοῦ, οἱ ἄνθρωποι —— ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων· *Lucretius* expressit VI, v. 1274. *Nec iam relligio, Divum nec numina magni Pendebantur; enim praesens dolor exsuperabat*: nec mirum; nam et in tali calamitate Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει. VALCKEN.

58. Διαλιπὼν εἴκοσι ἡμέρας] Haud scio an διαλείπειν MSS. edito posterius sit: quae consequuntur illi favent. Hoc certius κατὰ τὰς Χαλδαίων —— Scriptoris fuisse. Quid enim *Chalcidenses* ad Babylonem? Adfines Babyloniis Chaldaei, hinc portae nomen. Fons erroris ex librariorum, Χαλκιδέας et Χαλδαίους permiscentium, turpi licentia, qua de querelae *Rutgers.* Var. L. V, 6., *Voss.* ad *Catull.* p. 210., *Alberti* in *Hesych.* Βούδιος, *Kuster.* ad *Iamblich.* Vit. Pythag. p. 128., tum in *Diodor.* T. I. p. 664. Optime eorum lapsum *Casaubonus*, *Pavius*, *Reiskius* adnotarunt.

71. Τάδε

neque priores neque posteriores habeant quo se defendant, praeter gladios: hoc tantum sinas eos habere. Post diem vicesimum reliquas copias iube recta muros undique subire. Verum ad portas quae Belides ac Cissiae vocantur Persas mihi statuito: etenim, ut ego arbitror, Babylonii mihi, qui magna opera ediderim, committent cum alia, tum vero portarum claves: illinc mihi atque Persis curae erit o-
156peram navare. Haec ubi mandavit, ad portas perrexit, subinde respectans tanquam vere perfuga. Eo conspecto qui in turribus ad id dispositi erant, deorsum decurrerunt, et alteram portam aliquantulum reclinantes, sciscitabantur quisnam esset, et cuius rei indigens veniret. Quumque hic dixisset se Zopyrum esse, et se ad illos transfugere, eum ad Babyloniorum magistratus deduxerunt. Ante quos ubi stetit Zopyrus, condicionem suam miserabatur, referens a Dario se passum quae a semetipso passus erat; idque ob eam caussam quod suasisset illi discedere cum exercitu; quoniam nulla via ostenderetur urbis expugnandae. At nunc, inquit, ad vos venio, Babylonii, futurus vobis maximo bono, Dario autem et copiis et Persis maximo malo. Neque enim quod ita me mutilavit feret impune, quum habeam exploratas omnes consiliorum eius vias. Haec
157Zopyrus commemorabat. Quem Babylonii virum apud Persas spectatissimum cernentes naso atque auribus privatum, vibicibus ac sanguine conspersum, existimantes omnino vera eum loqui, et ad ipsos venire socium, parati erant ad committenda ei quaecunque postulabat. Postulabat autem copias militum: quod ubi ab illis accepit, perfecit ea quae cum Dario constituerat. Siquidem decimo die eductis Babyloniorum copiis, mille Persas, quos collocari primos Dario mandarat, circumventos trucidavit. Eum Babylonii animadvertentes consentanea verbis facta praestare, maiorem in modum laetabantur, parati omni in re homini parere. Iste rursus interiectis diebus de quibus erat conventum, cum delectis Babyloniorum egressus, duo millia Darii militum interfecit. Babylonii cernentes hoc etiam opus, nihil aliud quam Zopyrum in ore omnes

„ ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πρότεροι μηδὲν τῶν ἀμυνούντων, μήτε οὗτοι, πλὴν ἐγχειριδίων· τοῦτο δὲ ἐᾷν ἔχειν· μετὰ δὲ τὴν εἰκοστὴν ἡμέρην, ἰθέως τὴν μὲν ἄλλην στρατιὴν κελεύειν πέριξ προσβάλλειν πρὸς τὸ τεῖχος· Πέρσας δέ μοι τάξον κατά τε τὰς Βηλίδας καλεομένας [a] πύλας καὶ Κισσίας· ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμέο μεγάλα ἔργα ἀποδεξαμένου, τά τε ἄλλα [b] ἐπιτρά-ψονται ἐμοὶ Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ τῶν πυλέων τὰς βαλανάγρας· τὸ δ' ἐνθεῦτεν, ἐμοί τε καὶ Πέρσῃσι μελήσει τάδε ποιέειν". Ταῦτα ἐντειλάμενος ἤϊε [c] ἐπὶ τὰς πύλας, ἐπιστρεφόμενος ὡς δὴ ἀληθέως αὐτόμολος· [d] ὁρέοντες δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ κατὰ τοῦτο τεταγμένοι, κατέτρεχον κάτω· καὶ ὀλίγον [e] τι παρακλίναντες τὴν ἑτέρην πύλην, [f] εἰρώτεον τίς τε εἴη, καὶ ὅτευ δεόμενος ἥκοι· ὁ δέ σφι ἠγόρευε ὡς εἴη τε Ζώπυρος, καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους· ἦγον δή μιν οἱ πυλωροὶ, ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων· καταστὰς δὲ ἐπ' αὐτὰ, κατοικτίζετο, φὰς ὑπὸ Δαρείου πεπονθέναι τὰ [g] ἐπεπόνθεε ὑπ' ἑωϋτοῦ· παθέειν δὲ ταῦτα διότι συμβουλεῦσαι οἱ ἀπανιστάναι τὴν στρατιὴν, ἐπεί τε δὲ οὐδεὶς πόρος ἐφαίνετο τῆς ἁλώσιος. „ Νῦν τε, ἔφη λέγων, ἐγὼ „ ὑμῖν, ὦ Βαβυλώνιοι, ἥκω μέγιστον ἀγαθὸν, Δαρείῳ „ δὲ καὶ [h] στρατιῇ καὶ Πέρσῃσι μέγιστον κακόν· οὐ γὰρ „ δὴ, ἐμέ γε ὧδε λωβησάμενος, [i] καταπροΐξεται· „ ἐπίσταμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς διεξόδους τῶν βου„ λευμάτων·" τοιαῦτα ἔλεγε. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι 220
[k] ὁρέοντες ἄνδρα τῶν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτατον ῥινός τε καὶ ὤτων ἐστερημένον, μάστιξί τε καὶ αἵματι αναπεφυρμένον, πάγχυ ἐλπίσαντες λέγειν μιν ἀληθέα, καί σφι ἥκειν σύμμαχον, ἐπιτραπέσθαι ἕτοιμοι ἔσαν τῶν ἐδέετο σφέων· ἐδέετο δὲ στρατιῆς· ὁ δὲ, ἐπεί τε αὐτέων τοῦτο παρέλαβε, ἐποίεε τὰ περ τῷ Δαρείῳ συνεθήκατο· ἐξαγαγὼν γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν Βαβυλωνίων, καὶ κυκλωσάμενος τοὺς χιλίους, τοὺς πρώτους [l] ἐνετείλατο Δαρείῳ τάξαι, τούτους κατεφόνευσε· μαθόντες δέ μιν οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἔπεσι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὅμοια, πάγχυ περιχαρέες ἐόντες, πᾶν δὴ ἕτοιμοι ἔσαν ὑπηρετέειν· ὁ δὲ, διαλιπὼν ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὖτις ἐπιλεξάμενος τῶν Βαβυλωνίων, ἐξήγαγε καὶ κατεφόνευσε τῶν Δαρείου στρατιωτέων τοὺς δισχιλίους· ἰδόντες δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντες Ζώπυρον εἶχον ἐν

a Desit *Pass.*, καὶ Κισσ. πύλας *Arch. V. Ask.* *b* Ἐπιτρέψονται *Arch. V.* *c* Πρὸς *Arch. V.* *d* Ὁρέοντες iid., olim ὁρέωντες. *e* Desit utrique. *f* *Pass.*, εἰρώτων *Arch. V. Ask.*, ἠρώτεον *Ald. M.* *g* *Arch. V. M. Pass. Ask.*, olim πεπόνθεε· mox παθέειν *Arch.* recte, vulgo παθεῖν. Vid. *Suid.* in Κατοικτίζετο· tum statim ἐπεί τε οὐδεὶς *Ald. Edd.*, ex *Medic. Pass.* vulgatum. *h* Τῇ στρ. *Arch.*, omittens καὶ Πέρσῃσι cum *Vind. Valla.* *i* Citat Schol. in *Aristoph.* Equit. v. 433. et ex eo *Suid.* in *V.* *k* *Arch.*, tum τὸν ἐν Π. id. *Vind.*, vulgo ὁρέωντες. *l* Τοὺς ἐνετ. *Arch.*

71. Τάδε ποιέειν] Quorsum τάδε illud? an ad ipsius αὐτομολίαν; verum eius in consortionem Persae non venerunt. Scripsisse τὰ δεῖ arbitror, aut cum *Abreschio* τὰ δέῃ ποιέειν, *quae ut fiant, res requiret.* Sic bene Zopyri oratio pergit et unius est mutatio aut accessio litterae. Formulam illustrat *Hemsterhus.* ad *Luciani* Timon. C. 43. Ὁρέοντες cur redierit, dictum II, 148.

71. Τάδε ποιέειν] Hic unicam saltem liceat adiicere lineolam, ut legatur τὰ δεῖ ποιέειν· τὸ δ' ἐνθεῦτεν ἐμοί τε καὶ Πέρσῃσι μελήσει τὰ δεῖ ποιέειν. — In proximis, ἐπιστρεφόμενος ὡς δὴ —— postrema vocula notat *scilicet*; viris doctis saepe neglecta fraudi fuit. Veterum interpreti attendendum est et ad minutissimas fibrillas, quippe quae suam singulae vim indant orationis membris. De Zopyro *Polyaenus* VII, c. 12. ἧκεν αὐτόμολος, ὡς ταῦτα δὴ ὑπὸ Δαρείου παθών. VALCKEN.

74. Ὀλίγον τι παρακλίναντες] Portae valvarum alteram aliquantulum aperientes, ut adulterae in Comici Εἰρ. v. 981. καὶ γὰρ ἐκεῖναι παρακλίνασαι — παρακύπτουσι. Solet hoc et ἀνακλίνειν, Poëtae *Il.* E, 752. exemplo, in foribus patefaciendis versari, ut Vit. Hom. C. 33. Mox τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων *magistratus Valla*, *curiam* Portus, exiguo discrimine. Senatus populusque Babyloniorum innuitur.

79. Ἐπ' αὐτὰ] Scribi malim, καταστὰς δὲ ἐς αὐτὰ, id est ἐς μέσον αὐτῶν, *stans in concilio* vel *curia Babyloniorum.* Dicuntur enim deduxisse Zopyrum ἐπὶ τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων. *Ciceroni* sic usurpantur *commune Milyadum*, *commune Siciliae* &c. ut Graecis τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, τῶν Θετταλῶν &c. *commune concilium Asiae Gellio* N. A. II, c. 6. *commune Graeciae concilium*, τὸ κοινὸν συνέδριον τῶν Ἑλλήνων, ab Amphictyonum concilio probe distinguendum, variis fuit in urbibus, dum pro re communi bella gerebant. Recentioris est aevi illud nobile συνέδριον Ἀχαϊκὸν, et τὸ Αἰτωλικόν. Rarius est in talibus κοινὸν βουλευτήριον, quod habet *Demosthen.* p. 151. et 152. Secundum *Herod.* I, c. 170. prudentis consilii *Thales* fuit Ionibus auctor, quo suadebat, ut Iones constituerent ἓν βουλευτήριον. VALCKEN.

4. Εἶχον ἐν στόμασι αἰνέοντες] Ultimum noli redun-

dans

I Darium per duas portas recepit, qui muris everſis e proceribus cruci adfixis, novum genus per vicinas mulieres urbi dedit.

ἐν στόμασι αἰνέοντες· ὁ δὲ, αὖτις διαλιπὼν τὰς [a] συγκειμένας ἡμέρας, ἐξήγαγε ἐς τὸ προειρημένον· καὶ κυκλωσάμενος κατεφόνευσε τοὺς τετρακισχιλίους· ὡς δὲ καὶ τοῦτο [b] κατέργαστο, πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος, καὶ στρατάρχης [c] τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπεδέδεκτο. Προσβολὴν δὲ Δαρείου κατὰ τὰ συγκείμενα ποιευμένου πέριξ τὸ τεῖχος, ἐνθαῦτα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος ἐξέφαινε· οἱ μὲν γὰρ δὴ Βαβυλώνιοι ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἠμύνοντο τὴν Δαρείου στρατιὴν προσβάλλουσαν· ὁ δὲ Ζώπυρος τάς τε Κισσίας [d] καὶ Βηλίδας καλεομένας πύλας ἀναπετάσας, ἐσῆκε τοὺς Πέρσας ἐς τὸ τεῖχος· τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἳ μὲν εἶδον τὸ ποιηθὲν, οὗτοι ἔφευγον ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Βήλου τὸ [e] ἱρόν· οἳ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον ἐν τῇ ἑωϋτοῦ [f] τάξι ἕκαστος, ἐς ὃ δὴ καὶ οὗτοι ἔμαθον προδεδομένοι. Βαβυλὼν μέν νυν οὕτω τοδεύτερον αἱρέθη. Δαρεῖος δὲ ἐπεί τε ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τοῦτο μὲν, σφέων τὸ τεῖχος περιεῖλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε· τὸ γὰρ πρότερον ἑλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα, ἐποίησε τουτέων οὐδέτερον· τοῦτο δὲ, ὁ Δαρεῖος τῶν ἀνδρῶν τοὺς κορυφαίους μάλιστα ἐς τρισχιλίους ἀνεσκολόπισε, τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκέειν· ὡς δ' ἕξουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι, ἵνα σφι [g] γένεα ὑπογίνηται, τάδε Δαρεῖος προϊδὼν ἐποίησε· τὰς γὰρ ἑωϋτῶν, ὡς [h] καὶ κατ' ἀρχὰς δεδήλωται, ἀπέπνιξαν οἱ Βαβυλώνιοι, τοῦ σίτου προορέωντες· ἐπέταξε τοῖσι περιοίκοισι ἔθνεσι [i] γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατιστάναι, ὅσασδὴ ἑκάστοισι ἐπιτάσσων, ὥστε πέντε [k] μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε· ἐκ τού-
221 τέων δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γεγόνασι. Ζωπύρου δὲ οὐδεὶς ἀγαθοεργίην Περσέων [l] ὑπερεβάλετο παρὰ Δαρείῳ κριτῇ, οὔτε τῶν ὕστερον γενομένων, οὔτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μοῦνος· τούτῳ γὰρ οὐδεὶς Περσέων ἠξίωσέ κω ἑωϋτὸν συμβαλέειν· πολλάκις δὲ [m] Δαρεῖον λέγεται γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιτο

mnes habere, laudibus tollere. Hic rurſus conſtitutis diebus ſuperſedens ad id quod prædixerat copias educit, circumventaque quatuor millia occidit: quo et ipso opere edito, Zopyrus omnia apud Babylonios erat, adeo ut et dux exercitus et murorum cuſtos declararetur. Vbi vero e com- 158
poſito Darius copias undique muris admovit, ibi Zopyrus dolum omnem patefecit: nam quum Babylonii conſcenſo muro copias Darii adorientes arcerent, ipse apertis portis quas Ciſſias ac Belidas vocant, Perſas intra murum introduxit. Ex Babyloniis, qui id factum videbant, alii quidem in templum Iovis Beli fugerunt: qui non videbant, hi in ſuo quisque loco permanſerunt, donec et ipſi ſe proditos intellexerunt. Ita Babylon iterum ca- 159
pta est; qua potitus Darius et muros eius circumevertit, et portas omnes detraxit: quorum neutrum Cyrus fecerat prius eidem a ſe captæ. Babyloniorum quoque procerum tria millia patibulis affixit, data ceteris venia urbem incolendi. Atque ut iidem uxores haberent unde ſuccreſceret ſuboles, providit; nam feminas proprias Babylonii, ut ſuperius demonſtratum est, rei frumentariæ conſulentes, ſtrangulaverant. Itaque Darius vicinis circum populis negocium dedit, ut feminas Babylone exhiberent, iniungens ſingulis numerum. In ſumma igitur quinquaginta millia feminarum convenerunt, ex quibus qui nunc ſunt Babylonii originem duxerunt. Zopyri autem factorum præſtantiam 160
nemo Perſarum, Darii iudicio, ſupergreſſus est, neque eorum qui prius, neque eorum qui poſterius extiterunt, præter unum Cyrum: cui comparari nullus unquam Perſarum dignum ſe exiſtimavit. Ferturque Darius hoc dictum ſæpenumero uſurpaſſe, præo-

a Συγκειμένας marg. *Steph. Arch. V. Paſſ.*, ἐγκειμένας vulgo. b Κατεργάσατο *V. Arch.* c *Ald. Arch. V.*, in *M. Paſſ. Ask.* στρατιάρχης, tum ἀπεδέκετο mox *Arch. V.*, prave. d Καὶ τὰς *Arch.*, ſupra δὴ ante Βαβυλ. non habent *V. Paſſ.* e *Ald. M. Ask. V.*, male ἱερὸν vulgo: tum οὗτοι μὲν ἐφ. *V. Arch.* f *M. Paſſ. Ask.*, in aliis τάξει. g Γένη *Ask. Paſſ. Vind.*, in *Arch.* ὑπογένηται. h Deſit copula *V. Arch.* i Γυναῖκα *Ask. M. Paſſ.*, mox ὅσασδὴ poſteriores duo omittunt. k Μυριάδες *Arch.* l Ὑπερεβάλλετο *Vind.* m Non habent *Paſſ. Ask. Med.*

dans arbitrari. Miltiadem, Paro reducem, ἔσχον ἐν στόμασι Athenienſes, non utique laudantes, L. VI. C. 136. Ἐγκειμένας ἡμέρας alii explicent. Sequor quod MSS. liberaliter offerunt neque ſcriptori diſplicet.

8. Πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι &c.] Dictionem istam uberrime docti viri *Des. Heraldus* in *Martial.*, L. I. Ep. 69., *Berglerus* ad *Alciphron.* L. II. p. 236. et illorum copiis adiutus *Io. Iac. Wetſten.* in *S. Paulli* I. ad *Corinth.* XV, 26. explanarunt. Στρατάρχης munitus *Herodoti* est praeſidio L. VIII, 44., *Medic.* nihil illic novante, *AEſchyli* ap. *Athen.* I. p. 11. καὶ ταξιάρχας, καὶ ΣΤΡΑΤΑΡΧΑΣ, καὶ λόχους Ἔταξα, optime poſtrema *Valcken.* ad Phoeniſſ. v. 549., *Philonis Iud.* C. Flacc. p. 981. *Pindarus* Iſthm. Od. V, 30. στράταρχον habet et στραταρχίας *Philo* in Fragm. T. II. p. 644. Στρατιάρχην tamen maluit *Baſilius Seleuc.* Mirac. S. Theclae L. II, 4. Diverſior vocabuli origo hanc peperit variationem.

24. Ἐποίησε τουτέων οὐδέτερον] *Beroſus*, Cyrum τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι ap. *Ioſeph.* C. Apion. I. C. 20. adfirmans, in errore haerebit, ſi τείχη *moenia*, quae urbem incingebant ſtupendi operis, ſignavit. Posſunt alioqui τείχη τὰ ἔξω τῆς πόλεως, arces extra urbem munitiores, iusſu Cyri disiectas, indicare. Ex *Xenophonte* et *Herodoto* adparet, Babylonios victoris Cyri clementiae debuiſſe multa: acerbiorem ob rebellionis conſilium expertos eſſe Darium, paullatimque urbem, ſed lento gradu, deveniſſe in perniciem, toties divino inpulſu ab *Eſaia*, *Ieremia* et Prophetarum aliis in oraculis propoſitam. Erudita ſunt et digna cognitu Cl. *Camp. Vitringae* obſervata in *Ieſaiae* C. XIII, 19. p. 419.

32. Γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατιστάναι] Quód ſi uſus τὴν γυναῖκα poneret, quem ad modum τὴν ἵππον pro *equitatu*, in *Florent.* et aliorum ſcripturam ire fortasſe posſem: at is deficit. Haud vero ſcio, an prorſus inconcinnum *Arch.* ὥστε πέντε μυριάδες τὸ —— ſit. Solent enim ita: *Lyſias* Or. Parent. C. 7. Xerxes ἔστειλε πέντε ΜΥΡΙΑΔΑΣ στρατιάν. Simile *Ioſephi* Bel. I. IV, 11, 3. πᾶσα δὲ στρατιὰ ΜΥΡΙΑΔΑΣ τρεῖς ἀνδρῶν· nec diſcrepat *Epiſt.* ad *Hebr.* C. XII, 22. ἀλλὰ προσεληλύθατε —— καὶ ΜΥΡΙΑΣΙΝ ἀγγέλων πανηγύρει· ubi μυριάδων qui legunt, ut *Spencerus* in *Origene*, causſa cadunt. Vid. L. VII. C. Celſ. p. 714. et L. IV. Π. Ἀρχ. p. 183.

40. Γνώμην τήνδε] Dictum celebre et praeclarum, ſed varie habitum. *Polyaenus* L. VII, 12. conſentit. *Plutarchus* Apophthegm. p. 173. ἑκατὸν Βαβυλῶνας, *Lucianus* Iov. Trag. C. 53. μυρίας, totidem Codex Proverb. Vaticanus ap. *Schottum* ad *Zenob.* Cent. IV, 9. Ita crevit eundo.

40. Γνώμην τήνδε] Veri nominis Rege dignam ſententiam ad mentem expresſit *Herodoti Polyaenus* VII, c. 12. ubi capta Babylone Darius ἐκεῖνο δὴ τὸ λαμπρὸν ἐφθέγξατο· ἀλλ' οὐδὲ εἴκοσι Βαβυλῶνας ἔχειν ἐβουλόμην ἂν, ἐφ' ᾧτε ὁρᾷν τοιαῦτα παθόντα Ζώπυρον. Comica licentia Iupiter in fine Iovis Trag. *Lucianeo* T II, p. 701. egregium illud de Zopyro Darii dictum collaudans, talem, inquit, ego quoque mallem unum habere defenſorem, qualis est Damis, ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν. Quae de diverſis dicta legerat Dariis *Plutarchus*, ut opinor, olim eodem in loco adnotata, postea veluti de uno eodemque Zopyro prolata (hinc ſaepius erravit:) depoſuit in Apophthegm. p. 173.

præoptaturum ſe, Zopyrum nihil eſſe cladis paſſum, quam viginti ſibi Babylones ultra illam quam haberet acquiri. Egregie vero eum remuneratus est, cum dando quotannis dona, quæ apud Perſas ſunt honorificentiſſima, tum tradita Babylone immuni, quoad viveret, in peculiarem portionem; ſed et alia multa inſuper dedit. Huius Zopyri filius fuit Megabyzus, qui dux exercitus extitit in AEgypto adverſus Athenienſes et ſocios: atque huius Megabyzi filius Zopyrus ille, qui ad Athenienſes transfugit a Perſis.

λοιτο ἂν Ζώπυρον εἶναι ἀπαθέα τῆς [a] ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλῶνάς οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ ἐούσῃ προσγενέσθαι· ἐτίμησε δέ μιν μεγάλως· καὶ γὰρ δῶρά οἱ [b] ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐδίδȣ ταῦτα τὰ Πέρσῃσί ἐςι τιμιώτατα, καὶ τὴν Βαβυλῶνά οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκείνȣ ζόης· καὶ ἄλλα πολλὰ [c] ἐπέδωκε· Ζωπύρȣ δὲ [d] τȣ́τȣ γίνεται Μεγάβυζος, ὃς ἐν Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐςρατήγησε· [e] Μεγαβύζȣ δὲ τȣ́τȣ γίνεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Ἀθήνας [f] ηὐτομόλησε ἐκ Περσέων.

a Αἰκίης *Arch.* *b* Ἀν' ἅπαν id. et ταῦτα omittens. *c* *M. Ask. Arch. Paſſ.*, alii ἀπέδωκε perperam. *d* Deſit *Ask.*, qui mox Μεγάβυξος. *e* Τούτου δὲ τοῦ Μεγ. *Arch.* *f* Αὐτομ. id. *Vind.*

p. 173. A. Illud de granis mali granati, quot numero *Megabyzos*, ſive milites egregios atque Imperatores, ſibi Darius optabat, reperitur apud *Herod.* IV, c. 143. Tot *Zopyros*, ſive viros conſilio praeſtantes, non deſideraſſet Darius. VALCKEN.

47. Ὃς ἐν Αἰγύπτῳ] Sub Olymp. LXXX., regis Artaxerxis tempore, quod *Thucyd.* L. I, 109. et *Diodorus* L. XI. C. 74. et 76. docent. Idem Megabyzus Polymn. C. 82. inter Xerxis duces. Filius Zopyrus Xerxe rege virili erat aetate L. IV, 43. Fugiſſe Athenas, damnata Artaxerxis obedientia, non multis ab Athenienſium in AEgypto clade et inpetrata abeundi a Megabyzo venia annis videtur: hinc illi cum Athenienſibus amicitiae conſociatio. Lege *Cteſiam* Excerpt. C. 42.

ΗΡΟ-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM
LIBER QVARTVS,
QVI INSCRIBITVR MELPOMENE.

222 ΜΕΤΑ' δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἵρεσιν ἐγένετο ἐπὶ Σκύθας αὐτοῦ Δαρείου ἔλασις· ἀνθεύσης γὰρ τῆς Ἀσίης ἀνδράσι, καὶ χρημάτων μεγάλων συνιόντων, ἐπεθύμησε ὁ Δαρεῖος τίσασθαι Σκύθας, ὅτι ἐκεῖνοι [a] πρότεροι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν, καὶ νικήσαντες μάχῃ τοὺς ἀντιουμένους, [b] ὑπῆρξαν ἀδικίης· τῆς γὰρ ἄνω Ἀσίης ἦρξαν, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα δυῶν δέοντα τριήκοντα. [c] Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδους· οὗτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον τῆς Ἀσίης· τοὺς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ διὰ χρόνου τοσούτου κατιόντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξεδέξατο οὐκ ἐλάσσων πόνος τοῦ Μηδικοῦ· εὗρον γὰρ ἀντιουμένην σφι στρατιὴν οὐκ ὀλίγην· αἱ γὰρ τῶν Σκυθέων γυναῖκες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλὸν, ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους. [d] Τοὺς δὲ δούλους οἱ

POST Babylonis expugnationem, ipse Darius adverſus Scythas expeditionem fecit. Nam quum floreret viris Aſia et magno pecuniæ proventu, cupido inceſſit ei Scythas ulciſcendi: quippe qui priores iniuriam intuliſſent, quum Mediam ingreſſi eſſent, et eos qui reſtiterant, prœlio viciſſent. Etenim Scythæ, quemadmodum et ſuperius a me dictum est, duodetriginta annos ſuperiori Aſiæ imperitaverunt, ſiquidem perſequentes gentem Cimmeriam, ingreſſi Aſiam, abrogarunt imperium Medis, qui ante ipſorum adventum Aſiam obtinuerant. Sed Scythas, quum octo et viginti annos peregre abfuiſſent, et post tantum temporis in patriam reverterentur, excepit non minor, quam Medicus fuerat, labor: offenderunt enim non exiguam militarem turbam ſibi occurrentem. Uxores namque eorum, in diuturna virorum abſentia cum ſervis conſueverant. Occœcant 1 2
au-

VARIAE LECTIONES.

a Πρῶτον ἐμβαλόντες ora *Steph. Pasſ. Ask.* *b* Citat *Suid.* in *V.* *c* Spectavit haec Schol. *Odysſ.* Λ, 12., ſed errans. *d* Οὓς Σκύθαι τυφλ. π. *Arch.* Vid. *Nonn.* in *Gregor. Naz.* p. 152.

9. Ὑπῆρξαν ἀδικίης] Docte et large hoc de genere *Valcken.* ad *Phoeniſſ.* Tragici p. 533. Verba Hiſtorici ex interpoſitis pluribus videntur turbatiora, conſideranda aptandaque ὑπῆρξαν ἀδικίης, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδους, ut ſtructura procedat. Rem L. 1, 103. et 105. expoſuit.

20. Ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους] *Longa exſpectatione virorum feſſae — ſervis ad cuſtodiam pecorum relictis nubunt: Iuſtinus* II, c. 5. ſicuti *mulieres* παρὰ ἄνδρας, *viri* φοιτᾷν dicuntur *Herodoto* παρὰ γυναῖκας· huius generis collegit Herodotea Clar. *Gronov.* ad P. 130, 5. Quae hinc tamen diſtent, ſimilia quaedam leguntur apud alios: Iſchomachus *Xenoph.* Oecon. p. 487, 17. uxor, inquit, vix annos nata quindecim ἦλθε πρὸς ἐμέ· irata marito Iuno noluit φοιτᾷν εἰς τὸ αὐτὸ, ut ſcribit *Plutarch. Euſebii* Praep. III, p. 85. D. *Pauſan.* x, p. 868. γυναικῶν ὁπόσαις ἐς τὸ αὐτὸ Ἡρακλέα ἀφικέσθαι λέγουσιν. VALCKEN.

21. Οἱ

autem Scythæ ſervos omnes lactis gratia, quod potant, ita id facientes: Sufflatoria oſſa fiſtulis ſimillima ſumuntur, eaque genitalibus equarum impoſita ore inflantur, aliis inflantibus, alii equas emulgent. Hoc ideo ſe facere aiunt, quod venæ equarum ſufflatæ implentur et uber demittitur. Poſteaquam emulxere lac, in cava vaſa lignea diffundunt: et compungentes ad illa vaſa cæcos lac agitant, cuius quod ſummum eſt delibatur, pretioſiuſque habetur: vilius autem, quod ſubſidit. Huius rei gratia Scythæ quemcunque capiunt, viſu orbant, non enim
3 agricolæ ſunt, ſed paſtores. Ex his igitur ſervis et uxoribus Scytharum educata eſt iuventus, quæ ſuorum natalium condicione cognita, obviam perrexit iis quum reverterentur a Medis. Et primum quidem regionem interſepſerunt ducendo latam foſſam, quæ a Tauricis montibus pertinebat ad Mæotin paludem maximam: deinde Scythis introire conantibus caſtris contra poſitis repugnabant. Sæpe commiſſa pugna, quum nihil tamen Scythæ pugnando proficerent, unus ex eis inquit, Quidnam rei facimus, viri Scythæ? cum noſtris ipſorum ſervis dimicantes, dum interficimur, pauciores efficimur: et illos interficiendo, paucioribus deinceps imperabimus. Mihi videtur ſpiculis arcubuſque omiſſis ſumenda cuilibet flagella, quibus equos verberamus, et ad illos propius eundum. Nam quoad vident nos arma habentes, arbitrantur ſe ſimiles nobis, atque e ſimilibus eſſe: ubi nos pro armis verbera tenere viderint, tunc ſe noſtros ſervos eſſe

οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τοῦ γάλακτος εἵνεκε, τοῦ πίνουσι, ποιεῦντες ὧδε· ἐπεὰν [a] φυσητῆρας λάβωσι ὀστείνους, αὐλοῖσι προσεμφερεστάτους, τούτους ἐσθέντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθρα, φυσῶσι [b] τοῖσι στόμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων φυσεόντων [c] ἀμέλγουσι· φασὶ δὲ τοῦδε [d] εἵνεκα τοῦτο ποιέειν· [e] τὰς φλέβας τε 223 πίμπλασθαι φυσεωμένας τῆς ἵππου, καὶ τὸ οὖθαρ κατίεσθαι· ἐπὰν δὲ [f] ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἐσχέαντες ἐς ξύλινα ἀγγήϊα κοῖλα, καὶ [g] περιστίξαντες κατὰ τὰ ἀγγήϊα τοὺς τυφλοὺς, δονέουσι τὸ γάλα· καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἐπιστάμενον ἀπαρύσαντες, [h] ἡγεῦνται εἶναι τιμιώτερον· τὸ δ᾽ ὑπιστάμενον, ἧσσον τοῦ ἑτέρου. Τούτων μὲν εἵνεκα ἅπαντα τὸν ἂν λάβωσι [i] οἱ Σκύθαι, ἐκτυφλοῦσι· οὐ γὰρ ἀρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες. Ἐκ τουτέων δὴ ὦν σφι τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν [k] ἐτράφη νεότης· οἳ ἐπεί τε ἔμαθον τὴν σφετέρην γένεσιν, ἠντιοῦντο [l] αὐτοῖσι κατιοῦσι ἐκ τῶν Μήδων· καὶ πρῶτα μὲν τὴν χώρην ἀπετάμοντο, [m] τάφρον ὀρυξάμενοι εὐρέαν, κατατείνουσαν ἐκ τῶν Ταυρικῶν οὐρέων ἐς τὴν Μαιῶτιν λίμνην, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη· μετὰ δὲ, πειρεωμένοισι ἐσβάλλειν τοῖσι Σκύθῃσι [n] ἀντικατιζόμενοι ἐμάχοντο· γινομένης δὲ μάχης πολλάκις, καὶ οὐ δυναμένων οὐδὲν πλέον ἔχειν τῶν Σκυθέων τῇ μάχῃ, εἷς αὐτῶν ἔλεξε τάδε, „ Οἷα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι; δούλοισι τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι, [o] ἐλάσσονες κτεινόμενοι γινόμεθα, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασσόνων τολοιπὸν ἄρξομεν· νῦν ὦν μοι δοκέει αἰχμὰς μὲν καὶ τόξα μετεῖναι, [p] λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ ἵππου τὴν μάστιγα, ἰέναι ἆσσον αὐτῶν· μέχρι μὲν γὰρ ὥρεον ἡμέας ὅπλα ἔχοντας, οἱ δὲ ἐνόμιζον ὅμοιοί τε καὶ ἐξ ὁμοίων ἡμῖν εἶναι· ἐπεὰν δὲ ἴδωνται μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας, μαθόντες

a Φυσῆρας *Arch.* b Duo haec omittunt *Arch. V.* c Ἀμέλγουσι *Ask. Paſſ. V. Arch. Ald. Paris. B.*, ἀμέλγωσι *Med.* prave. d Ἕνεκα *Paſſ. Ask.*, τόδε ποι. *Arch.* e Τοῦ τὰς *Arch.* et mox ἐμπίμπλ., ἐμπίπλ. *Vind.* non citra exemplum, φυσωμ. quoque cum *Ask.* In *Athen.* IX. p. 399. φυσσεωμένης. f Ἀμέλγωσι *Paſſ. Ask.* g Περιστίξαντες *M. Paſſ.*, περιστήξαντες *Ald. Ask.*, περιστήσαντες *V. Arch. Paris. A. B.* et *Editi* priores: ſed κατὰ negligitur in *Arch. V.* h *M. Paſſ. Ask.*, reliqui ἡγέονται. i Abest a *Paſſ. Ask.* k Ἐπεστράφη *Arch.*, ἐπετράφη *Vind.*, eleganter. l *M. Arch. V. Paſſ. Ask.*; olim τοῖσι. m *Steph. Byz.* Τάφραι et *Euſtath.* in *Dionyſ.* v. 163. mox ὀρέων *Arch. V.* n Ἀντικατιζεύμενοι *Ald.*, ἀντικαθεζόμενοι *Arch.* ἀντικατιζόμενοι *V.* ἀντικατιεύμενοι *M. Paſſ. Ask.* o *M. Paſſ. Ask.* et Fragm. *Paris.*, a quo et *Ask. Paſſ.* κτεινόμενοι abest, in *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* αὐτοί τε ἐλασσ. κτειν., ſatis utique ex Scriptoris more. p Λαβόντας δὲ τοῦ, neglecto ἕκαστον, *Valla*, *V. Arch.*

21. Οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι] Grammatici *Ariſtophanis* Μολγοὺς interpretantur τυφλοὺς, finguntque Scythicam ex *Herodoto* nationem, his eius verbis ad *Equit.* v. 957. abuſi. *Plutarchus* alludit T. II, p. 440. A. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, Scythae, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς οἰκέτας ἐκτυφλοῦσιν, ὅπως παραδῶσιν αὐτοῖς· quorum ultima ſine dubio ſunt corrupta: *Guil. Canterus* Nov. Lect. L. IV, 25. ὅπως παραμένωσιν aut ὅπως γάλα δονῶσιν reponit: poſterius a *Turnebo* probatum non mihi iniuſtum videtur, ſi quidem ita post pauca.

27. Φυσσεωμένας] Scribi malim, φυσσεωμένης τῆς ἵππου· ex *Athen.* IX, p. 399. C. ob vocem οὖθαρ haec citante: *Leopardus* adtigit Em. VI, c. 20. —— Proxima, mihi quidem ſatis obſcura, reſpicit *Plutarch.* T. II. p. 440. A. ὁ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολείπων τεχνῶν μάθησιν, ἀρετῆς δὲ ἀναιρῶν, τοὐναντίον ἔοικε τοῖς Σκύθαις ποιεῖν· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς οἰκέτας ἐκτυφλοῦσιν, ὅπως παραδῶσιν αὐτοῖς· quae proſtant in *Plut.* diverſae lectiones, *Turnebi* ſunt et *Vulcobii* pleraeque coniecturae; hic melior illa videtur *G. Canteri* N. L. IV, c. 25., corrigentis, ὅπως παραμένωσιν αὐτοῖς. —— Quae paulo ſequuntur inferius, οὐ γὰρ ἀρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες, quid hic adeo ſibi velint nondum exputo; nam fuerunt et ſecundum Herod. Scythae Ἀροτῆρες dicti, et ſaepe diſtinguuntur Scythae Νομάδες, et Γεωργοί. VALCKEN.

29. Καὶ περιστίξαντες] In diverſiſſima deſcribentium opinione περιστήσαντες, invectum ab *H. Stephano* ex MSS., omnium planiſſimum: *ad mulctralia coecos collocantes.* Tale alia in re L. II, 121. καὶ ταύτας περὶ τὰ ἀγγήϊα, ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν, στῆσαι. *Aldinum* περιστήξαντες et aliorum περιστίξαντες idem, ſed confuſis pro more vocalibus. Qui prius *circumpoſitos* verterunt, in errore haeſerunt; aliud requiritur, et περιστήκω dubiae est ſanitatis. Περιστίξαντες *Gronov.* varie explicat: *conpungentes ad vaſa* non intelligo. Valere ſi debet, non aliud ac περικυκλώσαντες *circumdantes* et *collocantes*, et quidem ex περιστίχειν ob *Heſychium.* Iuvat ad ſpeciem περιέστιξε καὶ τούτοισι τὸ τεῖχος L. IV, 202. *Reiskius* ex περιστίζειν arceſſit, *in orbem ponendi* notione, originatione uſus et exemplis, mihi admodum dubiis, ad Imp. *Conſtantini Porphyrog.* Cerimon. p. 150.

42. Ἀντικατιζόμενοι] Quoniam infeſtiores experitur *Aldin.* ἀντικατιζεύμενοι plures, etſi ex ἰζέω propagari potuerit, et ſimilis haud pauca formae exſtent in Muſis, illud ex *Vind.* praetuli, recurſurum L. V, I. Ἀντικατιεύμενοι ex *Medic.* futuri poteſtate non quadrat. Alibi ἀντίοι ἵζοντο τοῖς κατιοῦσι L. VI, 77. IX, 26. De foſſa, qua regionis aditum ſervi interſepſerunt, nonnulla Ampl. *Bouherius* Diſſ. Herodot. C. 6., minus accurata. Vide huius libri C. 20. et 28. et Imp. *Conſtantinum Porphyrog.*, qui terra oppletam ſuo fuiſſe tempore teſtatur, de *Adminiſtr. Imper.* C. 42.

49. Λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ ἵππου &c.] *Polyaenum* et *Iuſtinum* non ſollicito. Culte *Claudianus* in Eutrop. L. I, v. 506. —— *non est iaculis haſtiſque petendus Conſcia ſuccumbent audito verbere terga, Ut Scytha* &c. ubi bene *Claverius.* Similes Turxanthi in rebelles minae ap. *Menandrum* Eclog. Leg. p. 137. *Ed. Hoeſch.* εἴγε τὴν κατ᾽ ἐμὲ ΙΠΠΕΙΑΝ ἐσαρθρήσουσι ΜΑΣΤΙΓΑ, ὡς αὐτοὺς ἐκπεμφθεῖσαν, ἐς τὰ κατώτατα φεύξονται τῆς γῆς. Sic ea ſcribenda ex monitu magni *Valeſii.*

53. Μάστιγας ἀντὶ ὅπλων] *Euſtath.* reſpicit ad *Dion.* v. 364. Noſtri veſtigia ſequutus est *Trogus. Iuſtin.* II, c. 5;

„ τες ὥς εἰσι ἡμέτεροι δȣ̃λοι, καὶ συγγνόντες τȣ̃το,
„ ȣ̓κ ὑπομενέȣσι." Ταῦτα ἀκȣ́σαντες οἱ Σκύθαι, ἐποί-
ευν ἐπιτελέα· οἱ δ' ἐκπλαγέντες [a] τῷ γινομένῳ,
τῆς μάχης τε ἐπελάθοντο, καὶ ἔφευγον· οὕτω οἱ Σκύ-
θαι τῆς τε Ἀσίης ἦρξαν, καὶ [b] ἐξελαθέντες αὖτις ὑπὸ
Μήδων, κατῆλθον τρόπῳ [c] τοιȣ́τῳ ἐς τὴν σφετέρην·
τῶνδε εἵνεκα ὁ Δαρεῖος τίσασθαι βȣλόμενος, συνή-
γειρε ἐπ' αὐτοὺς στράτευμα. Ὡς δὲ Σκύθαι λέγȣ-
σι, νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον· τοῦτο
δὲ γενέσθαι ὧδε· ἄνδρα γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύ-
τῃ ἐȣ́σῃ ἐρήμῳ, τῷ ȣ̓́νομα εἶναι Ταργίταον· [d] τȣ̃ δὲ
Ταργιτάȣ τȣ́τȣ τοὺς [e] τοκέας λέγȣσι εἶναι, ἐμοὶ μὲν
οὐ [f] πιστὰ λέγοντες, λέγȣσι δ' ὦν, Δία τε καὶ Βο-
ρυσθένεος τȣ̃ ποταμȣ̃ θυγατέρα· γένεος μὲν τοιȣ́τȣ
δή τινος γενέσθαι τὸν Ταργίταον· τȣ́τȣ δὲ γενέσθαι
παῖδας τρεῖς, [g] Λειπόξαϊν, καὶ Ἀρπόξαϊν καὶ νεώ-
τατον Κολάξαϊν· ἐπὶ τȣ́των [h] ἀρχόντων, ἐκ τȣ̃ ȣ̓-
ρανȣ̃ φερόμενα χρύσεα ποιήματα, ἄροτρόν τε καὶ ζυ-
γὸν καὶ σάγαριν καὶ φιάλην, πεσέειν [i] ἐς τὴν Σκυθι-
κήν· καὶ [k] τὸν ἰδόντα πρῶτον τὸν πρεσβύτατον ἆσσον
224 ἰέναι, βουλόμενον αὐτὰ λαβεῖν· τὸν δὲ χρυσὸν, ἐπιόν-
τος καίεσθαι· ἀπαλλαχθέντος δὲ τȣ́τȣ, προσιέναι
τὸν δεύτερον· καὶ τὸν αὖτις ταυτὰ ποιέειν· τοὺς μὲν δὴ
καιόμενον τὸν χρυσὸν [l] ἀπώσασθαι· τρίτῳ δὲ τῷ νεω-
τάτῳ ἐπελθόντι [m] κατασβῆναι, καί μιν ἐκεῖνον κομί-
σαι ἐς ἑωϋτȣ̃· καὶ τοὺς πρεσβυτέρȣς ἀδελφεοὺς πρὸς
ταῦτα συγγνόντας, τὴν βασιληΐην πᾶσαν παραδȣ̃-
ναι τῷ νεωτάτῳ. Ἀπὸ μὲν δὴ [n] Λειποξάϊος γεγονέ-
ναι τȣ́τȣς τῶν Σκυθέων, οἳ Αὐχάται γένος καλέονται·
ἀπὸ δὲ τȣ̃ [o] μέσȣ Ἀρποξάϊος, οἳ Κατίαροί τε καὶ
[p] Τράσπιες καλέονται· ἀπὸ δὲ τȣ̃ νεωτάτȣ αὐτέων,
τοὺς βασιλῆας, οἳ καλέονται Παραλάται· σύμπασι δὲ
εἶναι ȣ̓́νομα Σκολότȣς, τȣ̃ βασιλῆος [q] ἐπωνυμίην·
Σκύ-

esse intelligentes, atque id agnoscentes,
non perstabunt. Hoc Scythæ quum audis- 4
sent, ita sibi faciendum putaverunt. Qua
ex re perculsi illi, pugnæ immemores, fu-
gam capesserunt. Ita Scythæ imperio fuerant
Asiæ potiti: et rursus a Medis eiecti, ad
patriam hunc in modum reversi. Hac de
caussa Darius ulciscendi cupidus, compa-
ravit contra eos exercitum. Scythæ gen- 5
tem suam omnium novissimam esse aiunt,
idque hoc modo extitisse. Virum quendam
in hac terra, quum deserta esset, pri-
mum fuisse, nomine Targitaum, et eius
parentes dicunt esse, mihi quidem non
credenda dicentes, dicunt tamen, Iovem,
Borysthenisque fluvii filiam. Tali quidem
genere ortum Targitaum: eiusque tres li-
beros fuisse, Lipoxain, Arpoxain, et
novissimum Colaxain. His regnantibus, ex
cœlo in Scythicam regionem cecidisse ex
auro facta, aratrum, iugum, securim,
phialam. Quæ quum primus omnium vi-
disset natu maximus, accessisse prope ani-
mo illa sumendi: sed eo accedente, au-
rum arsisse: hoc digresso, secundum ac-
cessisse, et itidem aurum arsisse. Am-
bobus ab ardenti auro summotis, quum
minimus natu accederet tertius, aurum
constitisse, et ab illo asportatum ad do-
mum illius, eaque re maiores fratres ani-
madversa, totum regnum ad minimum de-
tulisse. Et a Lipoxai quidem progenitos 6
esse Scythas, quorum genus Auchatæ ap-
pellatur: ab Arpoxai vero, qui medius
fuit, eos qui Catiari et Traspies nomi-
nantur: a minimo autem natu, reges qui
Paralatæ vocantur. Omnibus autem nomen
esse Scolotis, regis cognomen, sed Scy-
thas

a Ἐπὶ τῷ *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* praepositio deſit *M. Pasſ. Ask.* b *Ald.*, ἐξελασθέντες *Med.* et alii. c *M. Pasſ. Ask. Arch. V.*, in aliis τοιῷδε. d Ταργιτάου δὲ τούτου *Arch.* e Τοκέας ora *Steph. V. Arch. Pasſ. Ask.*, quos ſequor. γονέας *M. Ald.* f Πιθανὰ *V. Arch.* mox Βαρυσθ. *Pasſ.* et *Valla.* g Νιτόξαϊν *Arch. V. Valla.* h Deſit iisdem. i Ἐς γῆν τὴν Σκ. uterque. k Τῶν *Arch.*, tum ſtatim ἰέναι ἆσσον αὐτῶν βουλομ. cum *Vind.* l Ἀπαλλάσσεσθαι *V. Arch.* m Κατασβῆναι *Ald. Valla, Arch. V. Paris. A. B. Euſtath. Hom.* p. 513, 11., καταστῆναι *M. Ask. Pasſ.* n Νιτοξάϊος *Vall. Arch. V.* o Deſit *Arch.* p Τράπιοι *Valla Arch. V.*, Τράπιες *Ask.* q Ὁμωνυμίην margo *Steph. Ask. Pasſ.*

admonentur Scythae — verbera in aciem non tela adferenda, omiſſoque ferro, virgas ac flagella ceteraque ſervilis metus paranda inſtrumenta. Probato (Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι ἐποίευν ἐπιτελέα· *Herod.*) *omnes conſilio inſtructi, ſicut praeceptum erat, — inopinantibus verbera intentant.* Sed *Herodoti* Scythae fatebantur, νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον· ſecundum *Iuſtin.* II, c. 1. inter Scythas atque AEgyptios de generis fuit vetuſtate contentio. VALCKEN.

61. Ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι] Emendabat *Cor. de Pauw* Οἱ δὲ Σκύθαι, oblitus Herodoteae conſuetudinis, copioſe a *Porto* in Ὡς Lex. Ion., ne *Stephanum* de Dialect. p. 138. advocem, declaratae. Numerant Scythae a Targitao, primo nationis ſuae rege, mille annos ad Darii expeditionem C. 7. Illa anno Per. Iul. 4206. congruit. Conſequitur, ut gentis in Iſraëlitarum ex AEgypto abitum primordia incurrant circiter.

69. Λειπόξαϊν] Sitne hoc an Νιτόξαϊν verius, dicere non habeo: barbara mihi, forſan et aliis ſunt. Prorſus autem credibile ſit, *Colaxem* Scytham *Valer. Flaccum* L. VI, 48. hinc adſciviſſe, uti et *Voſſio* viſum. Mox ἐς τὴν γῆν τὴν Σκυθ. non male ſchedae veteres. Memini antea oſtendere, Scriptorem in ſimilibus hunc morem plerumque ſequi. Conf. C. 8. et 99.

77. Τὸν χρυσὸν ἀπώσασθαι] Nimium hoc videtur. Schedarum ἀπαλλάττεσθαι non diſpliceret, modo καιομένου τοῦ χρυσοῦ ſcripſiſſent. Certius manet, κατασβῆναι *Herodoti* fuiſſe. Aurea illa ποιήματα, coela lapſa, adeuntibus regiis iuvenibus ardoris ſpeciem praebuerunt et flammae: prodigio perculſi abeunt: tertio accedenti ceſſat flamma, exſtinguiturque. Haec clara. Καταστῆναι ſi velis, oportet liquefacta diffluxerint prius: ubi tum *aratri, iugi, ſecuris, phialae* figura?

77. Καιόμενον τ. χ. ἀπώσασθαι] Ἀπαλλάσσεσθαι, Codd. MSS. teſte *Galeo*; *Valla*: *ambobus ab ardenti auro ſummotis*: legiſſe videtur *Valla*, ſcripſiſſe autem *Herod.* τοὺς μὲν δὴ καιομένου τοῦ χρυσοῦ ἀπαλλάσσεσθαι· et mox, τρίτῳ δὲ, τῷ νεωτάτῳ, ἐπελθόντι κατασβῆναι. VALCKEN.

85. Τοὺς βασιλῆας] Ingenioſe *Io. le Febvre* corrigebat τοῦ βασιλῆος. Dixerat *Herod.* ἀπὸ μὲν δὴ Λειποξάϊος γεγονέναι τούτους τῶν Σκυθέων, οἳ Αὐχάται γένος καλέονται· a medio fratrum ortos, οἳ Κατίαροί τε καὶ Τράσπιες καλέονται· tandem addiderat ſecundum iſtam haud aſpernandam lectionem, ἀπὸ δὲ τοῦ νεωτάτου αὐτέων, τοῦ βασιλῆος, (*Regis* videlicet, cui maiores natu fratres ut digniori regiam conceſſerant dignitatem:) οἳ καλέονται Παραλάται, nempe γεγονέναι τούτους τῶν Σκυθέων, οἳ κ. Π. ſaepenumero ſic loqui ſolet Noſter. VALCKEN.

86. Σκολότους] *Is. Voſſius* Σκολοπίτους ob *Iuſtini* II, 4. regium iuvenem *Scolopitum*, *Reiskius* Σκότους. *Iuſtini* codices in regii iuvenis nomine variant, conſpirant *Herodoti*. Qui *Scotos* ante Chriſti natales memorarit, nemo eſt. *Senecae* et *Flori* in *Spartiani* Hadriano verba qua lite agitentur, quis ignorat? Vero ſimilius eſt in praecedentibus fuiſſe primitus ἀπὸ δὲ τοῦ νεωτάτου, τοὺς βασιληΐους ——, *regios* Scythas, de quibus C. 56. Nam gentis reges non a Colaxaë, ſed Herculis F. Scytha genus derivarunt C. 10. Non fugit hoc Cl. *de Pauw* ſollertiam. Additur, Σκύθας δὲ Ἕλληνες οὐνόμασαν, non utique ob tituli Graecam originem, quae nulla: ſed quod Graeci, qui in coloniis Ponticis inter eos degebant, cum admirabilem illorum in ſagittando induſtriam et artem cernerent, ſagittariosque audirent dici *Scythas*, id cognominis toti nationi contribuerint. Durat adhuc vocabulum in Scythicae originis linguis, docte a *Theoph. Sig. Bayero* Diſſ. de Origine Scyth. T. 1. Comment. Acad. Petropol. p. 391. illuſtratum.

94. Met-

7 thas Græci appellavere. Hunc in modum se extitisse Scythæ memorant, et ex quo extiterunt, a primo rege Targitao, usque ad Darii adversus ipsos transitum, annos omnino mille non amplius, sed totidem fuisse. Aurum vero illud sacrum accuratissime custoditur a regibus, placantesque magnis sacrificiis, adeunt quotannis et qui aurum sacrum habens, die festo dormierit sub die, is ab Scythis nunquam perennare fertur: et ob id dari ipsi tantum soli quantum uno die vectus equo circumire potest. Quum autem regio sit ingens, Colaxain constituisse triplex filiis suis regnum: et in his unum maximum, ubi aurum asservatur. Quæ autem ad ventum aquilonem, ultra eos, qui supremi incolæ regionis sunt, dicunt non posse ulterius neque prospicere neque transire, propter fusas pennas. Pennis enim tum terram, tum aërem oppletum esse: et has præpedire visum.

8 Hæc Scythæ pariter de seipsis ac de regione superiore narrant. At Græci qui Pontum incolunt, ad hunc modum: Herculem, Geryonis vaccas agentem, in hanc pervenisse terram, quæ deserta esset, quam nunc Scythæ incolunt. Geryonem autem habitasse extra Pontum, incolam insulæ, quam Græci Erythiam vocant prope Gades, quæ sunt extra columnas Herculis in Oceano. Oceanum vero, ab ortu solis incipientem, circumfluere terram omnem, verbis quidem affirmant, sed re tamen non demonstrant. Herculem illinc in regionem quæ nunc Scythia vocatur venisse, adducta sibi pelle leonis obdormisse, deprehenderat

Σκύθας δὲ Ἕλληνες ὠνόμασαν. Γεγονέναι μέν νυν σφέας [a] ὧδε λέγουσι οἱ Σκύθαι· ἔτεα δέ σφι, ἐπεί τε γεγόνασι, τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλῆος Ταργιτάου ἐς τὴν Δαρείου διάβασιν τὴν ἐπὶ σφέας, χιλίων οὐ πλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα· τὸν δὲ [b] χρυσὸν τοῦτον τὸν ἱρὸν φυλάσσουσι οἱ βασιλῆες ἐς τὰ μάλιστα, καὶ θυσίῃσι μεγάλῃσι ἱλασκόμενοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὃς δ' ἂν ἔχων τὸν χρυσὸν τὸν ἱρὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, οὗτος λέγεται ὑπὸ Σκυθέων [c] οὐ διενιαυτίζειν· δίδοσθαι δέ οἱ διὰ τοῦτο ὅσα ἂν ἵππῳ ἐν ἡμέρῃ μιῇ περιελάσῃ αὐτός· τῆς δὲ χώρης ἐούσης μεγάλης, τριφασίας τὰς βασιληΐας τοῖσι παισὶ τοῖσι ἑωϋτοῦ καταστήσασθαι Κολάξαϊν· καὶ τουτέων μίην μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεσθαι· τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς [d] βορῆν λέγουσι ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης, οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾷν, οὔτε διεξιέναι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων· πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἠέρα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληΐοντα τὴν ὄψιν. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφέων τε [e] αὐτέων, καὶ τῆς χώρης τῆς κατύπερθε λέγουσι. Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον [f] οἰκέοντες, ὧδε· Ἡρακλέα ἐλαύνοντα τὰς [g] Γηρυόνεω βοῦς, ἀπικέσθαι ἐς γῆν ταύτην ἐοῦσαν ἐρήμην, ἥν τινα νῦν Σκύθαι νέμονται. [h] Γηρυόνεα δὲ οἰκέειν, ἔξω τοῦ Πόντου, κατοικημένον, τὴν οἱ Ἕλληνες λέγουσι Ἐρύθειαν νῆσον, τὴν πρὸς Γηδείροισι τοῖσι [i] ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ· τὸν δὲ Ὠκεανὸν λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων ἀρξάμενον, γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν, [k] ἔργῳ δὲ οὐκ ἀποδεικνῦσι· [l] ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώρην καλεομένην· καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά [m] τε καὶ κρυμόν· ἐπειρυσάμενον δὲ τὴν λεοντῆν,

a M. Arch. V. Pass. Ask. olim οὕτω. b Χρόνον Pass. mox τὰ μάλιστα sine ἐς Arch. V. c Οὐ δ' ἐνιαυτίζειν Ask., διεναυτίζειν Arch. d V. Arch., βορέην alii. e Iidem: olim αὐτῶν. f Οἰκέουσι Arch. V. g Γηρυόναο βόας iidem, et ἐπικ. h Γηρυόνην Arch. V. Mox τὴν οἱ Ἑλλ. iid., alii οἱ non habent. i Arch. V. Paris. A. B., ἔξω ἐπὶ Ἡρ. antea. k Tangit Eustath. in Dionys. v. 41. l Ἔνθεν τε τὸν Arch., ἐνθένδε. Mox ὡς ἀπικ. et Σκυθικὴν Arch. atque ita plerumque semper Scriptor et MSS. m Omittunt τε Arch. V., tum prior κρύμμον.

94. Μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος] Scytharum regna tria erant, quorum in maximo fatale aurum sollicite asservabatur: curam reges inpendebant ipsi: Singulis tamen annis et festo quidem die ex sacrario efferebatur: id periculum eius ostendit, qui festo die aurum habens sub dio dormiret. Quae si, uti opinor, intendit, *μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος reges arcessunt quotannis*, videlicet in suum quisque regnum. Ceteroqui θυσίῃσι μεγάλῃσι μετέρχονται fuisset satis, uti ἐπεί τέ με λιτῇσι μετέρχεαι L. VI, 69. *Hesychium* iunge in Μετέρχομαι.

1. Τὰ κατύπερθε πρὸς βορῆν &c.] Frustra in his corrigendis sudatur: alius νεμόντων ὑπεροίκων —— nimis officiose: alius τῶν ὑπερβορέων τῆς χώρης, etsi de Hyperboreis, ut infra testificabitur, nihil dicerent Scythae. Desit nihil omnino. Nectenda sunt πρὸς βορῆν ἄν. τῶν ὑπεροίκων, quemadmodum τὰ πρὸς βορῆν τῆς ἠπείρου, aliaque ad L. III, 102. Πτερὰ κεχυμένα explicantur infra C. 31.

13. Τοῖσι ἔξω Ἡρακ. στηλέων] Inutile ἐπὶ Codd. voluntate induxi; feci quoque satis *Bouberio* et *Clerico*, viris praeclaris, τοῖσι ἔσω —— corrigentibus ad L. II, 35. *Erythiae* situm longe a Gadibus et Oceano removit *Hecataeus* in *Arrian.* Ἀναβ. II, 16., *Scylax* et *Aristoteles* ob Epigramma, vitiosum admodum et variantibus coniecturis vexatum a *Salmasio*, *Is. Vossio*, *Bouberio*, cuius super eo Epistola in Illustr. *Scipion. Maffei* Gall. Antiq. p. 162. In Oceano iteratur error L. II, 23.

13. Τοῖσι ἔξω ἐπὶ] Equidem illud ἐπὶ librario contribuerim, cuius oculus describentis aberravit ad vicina. Forsan quis Codex scriptus voce carebit, quae mea sententia hac in sede ferri nequit. Recte quoque *Valla* dederat: *Gades, quae sunt extra columnas Herculis in Oceano*: ne scilicet egregium illud omitteretur, corrector voculam *ad* his interiecit. Non insulae duntaxat extra fretum Herculeum sitae, sed terra quoque continens Europae et Africae, quae hoc freto magis versus Occidentem vergeret, fuisse dicuntur *extra columnas Herculis*; etiam *Herodoto* ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων· quales Cynesii Celtaeque L. II, c. 33. ubi notat *Wess.*, n. 55. memorat IV, c. 196., Λιβύης χῶρόν τε καὶ ἀνθρώπους ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων κατοικημένους. Insulam Κέρνην ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν dixerat *Palaeph.* π. Ἀ. c. 32. emendatus ad *Diodori Sic.* T. I, p. 222. idem saepe dicitur de Tartesso, etiam in App. *Vatic.* I Prov. 35. Conf. *Herod.* IV, c. 152. Praebent id ipsum formae loquendi proverbiales, *Isocrat.* Panathen. p. 285. c. *Aristid.* in AEgypt. T. III, p. 597. πῶς οὐκ ἀληθῶς ἔξω στηλῶν καὶ Γαδείρων φήσει τις ἐπισκώπτων εἶναί σοι τὸν νοῦν; *Extra orbem terrarum circumfusam Oceano insulam* Gades dicebat P. Scipio *Livii* XXVIII, c. 32. *Herod.* Ἐρύθειαν, quam Geryones scilicet incoluerit, insulam fuisse scribit πρὸς Γηδείροισι τοῖσι ἔξω Ἡρακληΐων στηλέων ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ. De Erythia, Gadibus, et vera Geryonis in Epiro sede, cuius eximias boves Hercules abegerit Graecus, a Phoenicio, qui columnas erexit, diversissimus, pro eruditione sua *Sam.* egit *Bochartus* G. S. Part. II, L. I, c. 34. VALCKEN.

17. Καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν] Prout in versione *Valla* collocavit, vir Doctus ad ordinis ista nativi necessitatem redacta voluit: dissidet ab huius iudicio *Herod.*, qui centies minimum ex isto naturali situ verba distraxit, seu ut illa confusa rerum accommodaret perturbationi, sive ut suo singula loco posita gratius aures acciderent; ut adeo mirum sit qui *Herodotum* triverint ista talia velle mutata. Ubi *Longino* Sect. 22, §. 1. Ὑπέρβατον esse dicitur λέξεων ἢ νοήσεων ἐκ τοῦ κατ' ἀκολουθίαν κεκινημένη τάξις, καὶ οἱονεὶ χαρακτὴρ ἐναγωνίου πάθους ἀληθέστατος, verborum ordinis commutati primum ponit exemplum Herodotea Phocaeënsis Dionysii verba e L. VI, c. 11. Quae consueto scribendi more sequi debebat, ratio *Herodoto* sic saepissime reliquis praemittitur. VALCKEN.

τὴν, κατυπνῶσαι· τὰς δὲ οἱ ἵππους τὰς [a] ἀπὸ τοῦ ἅρματος νεμομένας ἐν τούτῳ τῷ [b] χρόνῳ, ἀφανισθῆναι
225 θείῃ τύχῃ. Ὡς δ' ἐγερθῆναι τὸν Ἡρακλέα, δίζησθαι· [c] πάντα δὲ τὰ τῆς χώρης ἐπεξελθόντα, τέλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ὑλαίην [d] καλεομένην γῆν· ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ [e] μιξοπάρθενόν τινα Ἔχιδναν διφυέα· τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλουτέων, εἶναι γυναικός· τὰ δὲ ἔνερθεν, ὄφιος· ἰδόντα δὲ καὶ θωυμάσαντα, ἐπείρεσθαί μιν εἴ κου ἴδοι ἵππους πλανωμένας· τὴν δὲ φάναι ἑωυτὴν ἔχειν, καὶ οὐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ [f] πρὶν ἢ οἱ μιχθῆναι· τὸν δὲ Ἡρακλέα μιχθῆναι ἐπὶ τῷ μισθῷ τούτῳ· κείνην τε [g] δὴ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἵππων, βουλομένην ὡς πλεῖστον χρόνον συνεῖναι τῷ Ἡρακλέϊ· καὶ τὸν, κομισάμενον, ἐθέλειν ἀπαλλάσσεσθαι· τέλος δὲ, ἀποδιδοῦσαν αὐτὴν εἰπεῖν, „Ἵππους μὲν [h] δὴ ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε, ἔσωσά τοι ἐγώ· σῶστρα [i] τε σὺ παρέσχες· ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω· τούτους, ἐπεὰν γένωνται [k] τρόφιες, ὅ, τι χρὴ ποιέειν, ἐξηγέο σύ· εἴτε αὐτοῦ κατοικίζω, χώρης γὰρ τῆσδε ἔχω τὸ κράτος αὐτὴ, εἴτε ἀποπέμπω παρὰ σέ." τὴν μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρωτᾶν· τὸν δὲ λέγουσι πρὸς ταῦτα εἰπεῖν, „Ἐπεὰν ἀνδρωθέντας ἴδηαι τοὺς παῖδας, τάδε ποιεῦσα οὐκ ἂν ἁμαρτάνοις· τὸν μὲν ἂν ὁρᾷς αὐτέων τόνδε [l] τὸ τόξον ὧδε διατεινόμενον, καὶ τῷ ζωστῆρι τῷδε [m] κατὰ τάδε ζωννύμενον, τοῦτον μὲν τῆσδε τῆς χώρης οἰκήτορα ποιεῦ· ὃς δ' ἂν τουτέων τῶν ἔργων τῶν [n] ἐντέλλομαι λίπηται, ἔκπεμπε ἐκ τῆς χώρης· καὶ ταῦτα ποιεῦσα, αὐτή τε [o] εὐφρανέεαι, καὶ τὰ ἐντεταλμένα ποιήσεις." Τὸν μὲν δὴ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον, δύο γὰρ δὴ φορέειν τέως Ἡρακλέα, καὶ [p] τὸν ζωστῆρα προσδέξαντα, παραδοῦναι τὸ τόξον τε καὶ τὸν ζωστῆρα, [q] ἔχοντα ἐπ' ἄκρης τῆς συμβολῆς φιάλην χρυσέην· [r] διδόντα δὲ, ἀπαλ-

rat enim eum hiemans tempestas et gelu, et equas eius a curru pascentes medio tempore divina sorte non comparuisse. Eas ex- 9
perrectus quum indagaret, omnem regionem perlustrans, tandem in terram quæ dicitur Hylæa devenisse; ibique in antro quandam invenisse virginem mixtæ naturæ, Echidnam geminam: superne quidem, natium tenus, feminam; inferius autem, serpentis. Eam conspicatum Herculem atque admiratum, interrogasse nuncubi equas errabundas vidisset; Illamque respondisse, Se illas habere, sed non prius reddituram ei, quam cum ipsa coiisset: Herculem pro ea mercede cum illa concubuisse. Sed quum illa differret reddere equas, cupida diutissime cum Hercule concumbendi, at hic cuperet receptis equis abire; ad postremum illis redditis eam dixisse, Has ego tibi equas, quæ huc venerant, servavi: tu earum servatarum pretium solvisti. Concepi enim ex te filios tres: qui ubi adoleverint, expone quid facere debeam; utrum hic præbeo domicilium, nam sola huius regionis imperium teneo, an ad te mitto? Hæc percontatæ respondisse, Posteaquam eos in virilem ætatem adolevisse videris, si ita facies non delinques: quem animadverteris eorum hunc arcum ita tendentem, et hoc balteo ita præcinctum, eum tu huius regionis incolam effice: qui autem his operibus, quæ mando, non erit par, eum hinc ablegabis. Hæc exequendo et ipsa lætaberis, et præceptis meis obtemperabis. Atque ita quidem Hercu- 10
lem, postquam adduxit alterum arcum, duos enim hucusque gestabat, et balteum insuper monstrasset, illi tradidisse et arcum et balteum, qui balteus in extrema

a Ὑπὸ τοῦ *Paris. B.* b *M. Arch. Pass. Ask. Valla*, alii χώρῳ. Conf. *Gronov.* c Τὰ πάντα δὲ τῆς *Arch. V.*, τὰ omittunt *Pass. Ask.* tum δίζησθαι *Arch. Ask. Pass.*, vulgo δίζεσθαι. d Duo haec negligunt *Arch. V.* e Citat *Eustath.* in *Dionys.* v. 310. Mox τινὰ non habent *V. Arch.* f *V. Arch. Ald. Paris. A. B.*, tum μιχθῆ *Arch. V.*, πρίν οἱ μιχθῆναι *M. Pass. Ask.* sed sibi non constantes. Vid. inf. C. 147. 167. g Abest *Arch. V.*, ὑπερβάλλεσθαι *Pass.* h Deest *Arch.* mox ἐνθαῦτα id. et *Vind.* i Δὲ iidem, et ἔχω γὰρ ἐκ σέο π. τρ. satis apte. k Spectavit *Eustath.* Hom. p. 1468. l Non habet *Pass.* tum διατεινάμενον *Arch.* m Κατὰ τάδε ζωνν. *Arch. V. Valla*, alii καταζωνν. n *Ald. Pass.*, ἐνετέλλομαι Edd. absurde. o Εὐφράνεαι *Arch. V. Pass.* p Τῷ ζωστῆρι προδείξ. *Arch.*, posterius etiam *V.*, *Herodoti* fuit προσδέξαντα, uti L. I, 60. q Φέροντα *Pass.* r Δόντα *Arch. V.*

24. Ἔχιδναν διφυέα] *Eustath.* ad Periegesin non nominat διφυέα, adquiescens in μιξοπαρθένῳ Ἐχίδνᾳ. Scripti Codd. mordicus tenent omnes, Herodoteae abundantiae congruens. Tale *Libanii* de Chirone, Achillis nutritore, καὶ κενταύρου σῶμα ΔΙΦΥΕΣ καὶ τροφέα ΜΙΞΑΝΘΡΩΠΟΝ καὶ τροφὴν ἐξηγριωμένην in Basilico T. II. p. 108. Pertinet huc ex marmore Farnesiano ap. *Donium* Clas. I. p. 34. ΟΥΤΩ ΔΕ, Hercules, ΕΠΙ ΣΚΥΘΙΑΝ ΔΙΑΒΑΣ ΑΡΑ . . . ΜΑΧΑΙ ΕΝΙΚΑΣΕ ΤΑ ΔΕ ΘΥΓΑΤΡΙ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΕΧΙΔΝΑ ΥΙΟΥΣ ΑΓΑΘΥΡΣΟΝ ΕΘΕΤΟ ΚΑΙ ΣΚΥΘΑΝ. Sic scribenda, quae a *Sponio*, *Donio*, *Muratorio* mendose publicata. In plerisque utor consensu magni viri *Th. Reinesii* Inscript. Cl. IV, 12. p. 349., et quod nunc conperio, *Ed. Corsini*, cuius eruditus in Lapidem conmentarius exstat. Quod ille autem mancum ΑΡΑ . . . aut, ut in *Blanchini* schedis, ΑΡΑΣΑΤ . ., ΑΓΑΘΥΡΣΟΝ pingit, non laudo. Quis docuit Echidnae patrem fuisse *Agathyrsum?* Latet verum regis nomen; cetera de *Echidna*, *Agathyrso* et *Scytha*, eius et Herculis filiis, ab *Herodoto* abesse non debuerunt.

24. Ἔχιδναν διφυέα] Coniecturam nonneminis, vocem διφυέα proscribentis, *Eustathio* praetermissam ad Dionys. v. 310., suo iure reiecit *Wesseling.* in Diss. *Herod.* p. 25. Et certe Sphingis memor eruditulus μιξοπάρθενον aeque addere potuerat ad Herodotea, εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ τινὰ Ἔχιδναν (cur non ἔχιδνην scriberetur aut Ἐχιδνήν·) διφυέα, τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλουτέων εἶναι γυναικὸς, τὰ δὲ ἔνερθεν, ὄφιος. *Cecropem* ad eamdem rationem crediderunt dictum διφυῆ, atque equis commissos permixtosque *Centauros* Διφυῆ τ' ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν, *Soph.* Trach. v. 1110. Herodoteae memor fabulae *Diodorus* filio patrem supponit L. II, c. 43. μυθολογοῦσι Σκύθαι γηγενῆ παρ' αὐτοῖς γενέσθαι παρθένον, ταύτην δ' ἔχειν τὰ μὲν ἄνω μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῆς ζώνης γυναικεῖα· τὰ δὲ κατώτερα ἐχίδνης· ταύτῃ δὲ Δία μιγέντα γεννῆσαι παῖδα Σκύθην ὄνομα. *Mela* II, c. I. *Basilidis ab Hercule et Echidna generis principia* sunt. *Herod.* c. 10. a Scythia Herculis γενέσθαι ait τοὺς αἰεὶ βασιλῆας γινομένους Σκυθέων. Plus semel οἱ καλεόμενοι Βασιλήϊοι Σκύθαι memorantur. VALCKEN.

36. Ἐπεὰν γένωνται τρόφιες] *Homeri* κῦμα Τρόφι tractans *Eustath.* in Od. Γ. p. 128, 17. attulit et Herodotea: Τρόφιες in istis redduntur τέλειοι ἄνδρες· ipse mox *Herod.* interpretatur, ἐπεὰν ἀνδρωθέντας ἴδηαι τοὺς παῖδας. *Platonis* est in Menex. T. II, p. 249. A. ἐπειδὰν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν. *Bionis* Eid. II, 14. ἢν δ' ἀνέρος ἐς μέτρον ἔλθῃς. Herodoteum proprius accedit Μωσῆς μέγας γενόμενος, Ep. ad *Hebr.* XI, 24. μέγας ὢν in *Aristoph.* N. v. 69. *Andocidis* p. 16, 38. Τρόφις est μέγας et παχὺς, *Hesych.* Τροφιοῦται, παχύνεται. Τρέφειν proprie notabat *comprimere*, *condensare*; *caseus*, lac condensatum et pressum, τροφαλίς. γάλα τρεφόμενον τυρὸν ἐργάζεσθαι κάλλιστον, scribit *AElian.* N. A. XVI, c. 32. *Theocrit.* XXV, 106. τρέφε πίονα τυρόν. In *Galeni* gloss. Τρόφις redditur εὔτροφος, παχύς· apud *Hesych.* εὐτεθραμμένος. Nostro loco Τρόφιες sunt ἀνατεθραμμένοι. VALCKEN.

44. Κατὰ τάδε ζωννύμενον] Viri docti, quibus ζωστῆρι τῷδε ὧδε καταζων. blandiebatur, hoc in posterum praeferent. Non dissimile se dabit C. 76. huius Musae. Omnia hic Hercules δεικτικῶς, tum in arcu, tum balteo. Porro dedecus editorum priorum ἐνετέλλομαι detersi.

56. Τῆς

ma commiſſura haberet auream phialam: et his donatis abiiſſe. Illam pueris natis quum in virilem ætatem adoleverunt, partim nomina impoſuiſſe, uni, Agathyrſo; ſequenti, Gelono; minimo, Scythæ: partim eandem mandatorum memorem illa peregiſſe: et duos quidem filiorum, Agathyrſum ac Gelonum, qui propoſito certamini non ſuffeciſſent, a matre ablegatos e regione exceſſiſſe: Scytham vero minimum natu qui rem compleſſet, ibidem remanſiſſe: et ab illo Scytha Herculis *filio* progeneratos, qui deinceps fuerint reges Scytharum: ab illa autem phiala, Scythas ad hanc usque ætatem phialas in balteis ferre: et id ſolum Scythæ matrem excogitaſſe. Hæc Græci
11 qui habitant in Ponto referunt. Fertur et alius ſermo ita habens, cui ipse præcipue aſſentior: Scythas Nomadas, qui Aſiam incolunt, quum a Maſſagetis bello vexarentur, Araxe transmiſſo, in Cimmeriam abiiſſe, nam regio quam nunc Scythæ incolunt, ea fertur olim fuiſſe Cimmeriorum. Sed invadentibus Scythis Cimmerios, quum deliberarent, tanquam magno irruente exercitu, in ſententia diverſos fuiſſe; utraque quidem rigida, ſed regum meliore, nam populum quidem ſenſiſſe conſultius fore, ſi excederent, neque quod precabantur, contra plures periclitarentur: at reges, pro regione cum invaſoribus dimicandum. Ita quum neutris alteri obtemperare vellent, et populus conſilium caperet ſine prœlio demigrandi, tradita invadentibus regione; reges vero, in ſua potius patria occumbentes iacere, nec una cum plebe fugiendum cenſuiſſe, quot bona habuiſſent, et quot mala evidentia habituri eſſent patria profugi, reputantes: hæc illos ſentientes,

ἀπαλλάσσεσθαι· τὴν δ᾽, ἐπεί οἱ γενομένους τοὺς παῖδας ἀνδρωθῆναι, τοῦτο μέν σφι οὐνόματα [a] θέσθαι· τῷ μὲν, Ἀγάθυρσον, αὐτέων· τῷ δ᾽ ἑπομένῳ, Γελωνόν· Σκύθην δὲ, τῷ νεωτάτῳ· τοῦτο δὲ, τῆς [b] ἐπιστολῆς μεμνημένην αὐτὴν, ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμένα· καὶ [c] δὴ δύο μὲν τῶν παίδων τόν τε Ἀγάθυρσον καὶ τὸν Γελωνὸν οὐκ οἵους τε γενομένους ἐξικέσθαι πρὸς τὸν προκείμενον ἄεθλον, οἴχεσθαι ἐκ τῆς χώρης, ἐκβληθέντας ὑπὸ τῆς γειναμένης· τὸν δὲ [d] νεώτατον αὐτέων Σκύθην ἐπιτελέσαντα, καταμεῖναι ἐν τῇ χώρῃ· καὶ ἀπὸ μὲν Σκύθεω τοῦ Ἡρακλέος γενέσθαι τοὺς αἰεὶ βασιλῆας γινομένους Σκυθέων· ἀπὸ δὲ τῆς Φιάλης, [e] ἔτι καὶ ἐς τόδε Φιάλας ἐκ τῶν ζωστήρων Φορέειν Σκύθας· [f] τὸ δὴ μοῦνον μηχανήσθαι τὴν μητέρα Σκύθῃ. Ταῦτα δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸν Πόντον 226 οἰκέοντες λέγουσι· ἔστι δὲ καὶ [g] ἄλλος λόγος ἔχων ὧδε· τῷ μάλιστα λεγομένῳ αὐτὸς πρόσκειμαι· Σκύθας τοὺς νομάδας, οἰκέοντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ [h] πιεσθέντας ὑπὸ Μασσαγετέων, οἴχεσθαι διαβάντας ποταμὸν [i] Ἀράξεα ἐπὶ γῆν τὴν Κιμμερίην· τὴν γὰρ νῦν νέμονται Σκύθαι, αὕτη λέγεται τοπαλαιὸν εἶναι Κιμμερίων· τοὺς δὲ Κιμμερίους, ἐπιόντων Σκυθέων, βουλεύεσθαι, ὡς στρατοῦ ἐπιόντος μεγάλου· καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων κεχωρισμένας, ἐντόνους μὲν [k] ἀμφοτέρας, ἀμείνω δὲ τὴν τῶν βασιλήων· τὴν μὲν γὰρ [l] δὴ τοῦ δήμου Φέρειν γνώμην, ὡς ἀπαλλάσσεσθαι [m] πρῆγμα εἴη, μηδὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον κινδυνεύειν· τὴν δὲ τῶν βασιλήων, διαμάχεσθαι περὶ τῆς χώρης τοῖσι ἐπιοῦσι· οὔκων δὴ ἐθέλειν πείθεσθαι οὔτε τοῖσι [n] βασιλεῦσι τὸν δῆμον, οὔτε τῷ δήμῳ τοὺς βασιλῆας· τοὺς μὲν δὴ ἀπαλλάσσεσθαι βουλεύεσθαι ἀμαχητὶ, τὴν χώρην [o] παραδόντας τοῖσι ἐπιοῦσι· τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἑωϋτῶν [p] κέεσθαι ἀποθανόντας, μηδὲ συμφεύγειν τῷ δήμῳ· λογισαμένους ὅσα τε ἀγαθὰ πεπόνθασι, καὶ ὅσα Φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμβάνει· [q] ὡς δὲ δόξαι

a Θεῖναι iid. *b V. Arch. Paſſ.*, vulgo ἐπιτολῆς. *c* Δὴ Abest *V. Arch.*, tum μέν οἱ iid. *Ald. Paris. B.*, οἱ non est in *M. Paſſ. Ask.*, porro παίδων τούτων Ἀγ. *Arch.* *d M. V. Ask. Paſſ.*, νεώτερον olim. *e M. Arch. Ask. Paſſ.*, alii ἔτι δὲ. *f* Τὸν *Ald.*, τὸ et μηχανήσασθαι ora *Steph. Arch. V. Paris. A. B.* et Σκύθῃ omnes illi codices et *Valla*: τὸ *Paſſ. Ask. M.* quoque: vulgo μηχανᾶσθαι et Σκύθην. *g* Ἄλλος *Valla*, marg. *Steph. Arch. V. Paſſ. Ask.*, vulgo ἅτερος. *h M. Arch. V. Paſſ. Ask.*, πιασθ. alii, tum Μασσαγ. *V. Arch. Valla*, vulgo Μασαγ. *i Ald. V.*, Ἀράξην ceteri. Mox ἐπὶ τὴν Κιμμ. *Arch. V.* *k* Ἀμφοτέρους *Arch. V.* *l* Abest *V. Arch.* *m* Πρῆγμα εἰ μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον *Arch.*, quorum tria poſtrema *Vind.* ora *Steph. Paris. A. B.*, δεόμενον etiam *Ald.*; πρὸς πολλοῦ γινόμενα *Paſſ.*, πρὸ πολλοῦ δεόμενα *M. Ask.* *n* Βασιλήϋσι *Arch.* bene. *o M. Ask. Paſſ.*, ceteri παραδιδόντας. *p* Κεῖσθαι *Paſſ. V. Arch. Ask.* *q* Ὡς δ᾽ ἔδοξε *Arch. V.*

56. Τῆς ἐπιστολῆς μεμν.] Suum recipit. ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ΕΠΙΤΣΟΛΗΣ τῆς Δημαρήτου L. VI, 50. *Sophocles* Aiac. v. 793. Πέμπει με σοὶ Φέροντα τάς γ᾽ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ Τεῦκρος Φυλάσσειν. Iterum Trachin. v. 500. ὡς λόγων τ᾽ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ Φέρῃς. Alia conſulto ob copias *Stanleii* ad *AEſchyli* Prometh. principium miſſa facio.

66. Τὸ δὴ μοῦνον μηχανήσασθαι &c.] Schedarum veſtigia premo, ac vicem *Stephani*, iniuria taxati, doleo. Mira Codd. conſpiratione τὸ repraeſentant, et illi ex reſtituto dica naſcetur? Cl. viri de his iudicium reſpice et mirare. Mihi *Vallae* Latina conmoda erunt, modo μοῦνον femineo genere, ut in ſcriptis L. VII, 225., putetur. Τὸ δὴ, id, quod ſupra depoſuit, matrem ſolam Scythae F. paraſſe atque excogitaſſe.

71. Πιασθέντας] Hanc ego formam ſi hic et alibi Codd. adfirmarent, altera non mutarem: Attice quidem πιέζειν, Dorice per α ſcribebatur et Ionice: τράπειν, στράφειν, τάμνειν, Dorica non tantum ſunt, ſed et Ionica. VALCKEN.

78. Ὡς ἀπαλλάσσεσθαι πρῆγμα εἴη] Opus ac utile fore. Sic L. I, 79. εὕρισκέ πρῆγμά οἱ εἶναι ἐλαύνειν —. et VII, 12. πάγχυ εὕρισκε οἱ οὐ πρῆγμα εἶναι στρατεύεσθαι. Sequentia noluit intacta *Abreſchius* Diluc. Thucyd. p. 488., cui πρῆγμαι εἶναι et δεόμενον idem. *Herodoto* δεόμενος est *rogitans* L. IX, 110. et ſaepe alias. *Gronovii* emendatio longe abit, et criminationem habet in inmerentem *Stephanum* atrocem. Scripsi ex ea librorum diſcordia, quod plurium nititur conſenſu, in verborum ſententia haeſitans. Quod ſi δεόμενον aut δεόμενα exſularet, nihil moraretur. Videlicet abeundum eſſe, neque contra plures periclitandum. At vetant membranae. Ergone δεομένου formandum, ut ex ſuperiore δήμου pendeat, aut δεομένων cum *Reiskio*? Fieri poteſt: nam ad abſolutam non temere ſtructuram vergo. Verum haec doctiores viderint.

79. Μηδὲ πρὸ πολλοῦ] Procul dubio mendoſa variis ſunt coniecturis tentata; quibus nova ſuccedat, non illa quidem verax, fortaſſe tamen ad veritatis inveſtigationem profutura; nemo diffitebitur, opinor, ἀπαλλάσσασθαι πρῆγμα εἴη, μηδὲ πρὸς πολλοὺς οὐδὲν δέον μένοντας κινδυνεύειν, *ita rem eſſe comparatam, ut optimum videretur excedere regione, neque manendo atque adverſus exercitum numeroſum pugnando fruſtra ſe obiicere periculo.* VALCKEN.

88. Κακὰ ἐπίδοξα] Laurentii *mala evidentia* peccant. *Futura* ſunt, quaeque exſpectantur. *Antiphon* Ἐξαπολογ. p. 120. ἐκ γὰρ τῶν μεταβολῶν ἐπίδοξος ἡ δυσπραγία ——. *Lycurgus* c. Leocrat. p. 148. μήτε ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐπίδοξον εἶναι. Ex *Herodoto* plura *Portus*, *Alberti* in *Heſych.* et fortaſſe ad L. VI, 12.

88. Κακὰ ἐπίδοξα] Non ſane ſunt *mala evidentia*; ſed ὅσα Φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμβάνειν, *quot calamitates ex patria profugis probabiliter ſupervenirent.* Vim verbi καταλαμβάνειν in malis ſitam, quae nos ſubito corripiunt et opprimunt, explicuit *T. H.* ad *Luciani* Somn. §. 12. Τὰ προσδόκιμα dicuntur

at horum multi per seditionem occisi et sepulti prope Tyren. Cimmerii migrarunt in Chersonesum ad Sinopen. Scythæ invadunt Mediam. Confinium gentium turbæ.

ξαι σφι ταῦτα, διαςάντας, καὶ ἀριθμὸν ἴσες γενομένες, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλες· καὶ τοὺς μὲν ἀποθανόντας πάντας ὑπ' ἑωϋτῶν, θάψαι τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν Τύρην· καί σφεων ἔτι δῆλός ἐςι ὁ τάφος· θάψαντας δὲ, οὕτω τὴν [a] ἔξοδον ἐκ τῆς χώρης ποιέεσθαι. Σκύθας δὲ ἐπελθόντας, λαβεῖν ἐρήμην τὴν χώρην. Καὶ νῦν ἔςι μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια τείχεα, ἔςι δὲ Πορθμήϊα Κιμμέρια· ἔςι δὲ καὶ [b] χώρη οὔνομα Κιμμερίη· ἔςι δὲ Βόσπορος, Κιμμέριος καλεόμενος· Φαίνονται δὲ οἱ Κιμμέριοι φεύγοντες ἐς τὴν Ἀσίην τοὺς Σκύθας, καὶ τὴν Χερσόνησον κτίσαντες, ἐν τῇ νῦν Σινώπη πόλις Ἑλλὰς [c] οἴκιςαι· Φανεροὶ δέ εἰσι καὶ οἱ Σκύθαι διώξαντες αὐτοὺς, καὶ [d] ἐσβαλόντες ἐς γῆν τὴν Μηδικὴν, ἁμαρτόντες τῆς ὁδε· οἱ μὲν γὰρ Κιμμέριοι αἰεὶ τὴν παρὰ θάλασσαν ἔφευγον· οἱ δὲ Σκύθαι, ἐν δεξιῇ τὸν Καύκασον ἔχοντες, ἐδίωκον· [e] ἐς ὃ ἐσέβαλον ἐς τὴν Μηδικὴν γῆν, ἐς [f] μεσόγαιαν τῆς ὁδε τραφθέντες. Οὗτος δὲ ἄλλος ξυνὸς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων [g] λεγόμενος λόγος εἴρηται· ἔφη δὲ Ἀριςέης ὁ Καυςροβίε, ἀνὴρ Προκοννήσιος, ποιέων ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Ἰσσηδόνας, [h] Φοιβόλαμπτος γενόμενος· [i] Ἰσσηδόνων δὲ ὑπεροικέειν Ἀριμασποὺς, ἄνδρας μενοφθάλμες· ὑπὲρ δὲ τετέων, τοὺς χρυσοφύλακας γρύπας· τετέων δὲ, τοὺς Ὑπερβορέες, κατήκοντας ἐπὶ θάλασ-
227 σαν· τέτες ὦν πάντας πλὴν Ὑπερβορέων, ἀρξάντων Ἀριμασπῶν, αἰεὶ τοῖσι πλησιοχώροισι ἐπιτίθεσθαι· καὶ ὑπὸ μὲν Ἀριμασπῶν ἐξωθέεσθαι ἐκ τῆς χώρης Ἰσσηδόνας· ὑπὸ δὲ Ἰσσηδόνων, Σκύθας. Κιμμερίες δὲ οἰκέοντας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσσῃ, ὑπὸ Σκυθέων πιεζομένες,

tes, dissedisse et inter se decertasse, utrosque numero pares: et omnes qui ab popularibus essent occisi, fuisse a populo Cimmeriorum sepultos ad flumen Tyren: et eorum adhuc sepulcrum manifestum est. Sepultis his, illum e regione migrasse: quam desertam supervenientes Scythas occupavisse. Extantque adhuc in 12
Scythia tum muri Cimmerii, tum Porthmia Cimmeria, tum regio nomine Cimmeria est, et Bosporus, qui Cimmerius appellatur. Constat autem Cimmerios in Asiam fugisse Scythas, et Chersonesum condidisse, ubi nunc Sinope Græca urbs sita est. Apparet etiam Scythas in persequendis illis Mediam intrasse, via aberrantes, nam Cimmerii quidem fugientes, iter semper iuxta mare tenebant: Scythæ autem ad dexteram Caucasum habentes, eos insequebantur, donec ingressi sunt Mediam, itinere in mediterranea converso. Alia quoque fertur communis Græcorum 13
barbarorumque narratio: Aristeas quidam Proconnesius, versificator, Caustrobii filius, memoravit se Phœbo instinctum venisse ad Issedonas: supra hos incolere Arimaspos, viros unoculos: et item supra hos esse grypas, qui aurum asservent: ac super hos esse Hyperboreos, ad mare pertinentes. Hos autem omnes, præter Hyperboreos, Arimaspis autoribus, assidue finitimis bellum inferre, et ab Arimaspis exterminari Issedones, ab Issedonibus Scythas: a Scythis autem vexatos Cimmerios, qui ad australe mare incolebant, regionem re-

a Διέξοδον *Arch.* *b* Τῷ χώρῳ *Arch. V. Valla* et Κιμμέρια et Βοοσπ. *c* Οἴκηται *Vind.* et *Eustath.* Perieg. *Dion.* v. 772. et supra χερονν. *Arch. Valla.* *d* Ἐμβαλ. *Arch. V.*, et statim ἁμαρτάνοντες. *e* Ἐς τ' ἐσεβ. *V. Arch.*, ἐς ὃ *Ald. Paris. A. Ask.*, ἐς οὗ *M.* *f* Μεσογέαν solito sibi more *Arch. V.* tum ϛραφέντες. *g* Ora *Steph. Arch. V. Pass. Paris. B.*, alii γενόμενος. *h* Φοιβόληπτος *Arch.* *i* Ἰσσηδ. δὲ *Ask. Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, adversativam *M.* et *Pass.* non norunt.

tur et Ἐπίδοξα. *Quae tanquam futura probabiliter possunt exspectari*, ἐπίδοξα ὄντα γενέσθαι vel γενήσεσθαι. Postremum pro γεγενῆσθαι restituendum est *Lycurgo* c. Leocr. p. 148, 42. διὰ τὸ μὴ ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις γεγενῆσθαι τοιοῦτον μηδὲν, μήτε ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐπίδοξον εἶναι γενήσεσθαι. *Antiphon*, ἐπίδοξον ὄντα παθεῖν ἔτι μείζω, p. 115, 22. vid. et p. 120, 12. *AEschines* Orator p. 77, 19. frequentat in primis *Isocrates*: apud *Athen.* I, p. 17. B. ex *Eustathio* sic supplenda sunt *Apionis* verba: εὔελπιν εἶναι τῷ γάμῳ, ἐπίδοξον ὄντα λαβεῖν τὴν βασιλείαν. *Herod.* I, c. 89. τάδε τοι ἐξ αὐτέων ἐπίδοξα γενέσθαι· VI, c. 12. πολλοὶ ἐπίδοξοι τὠυτὸ τοῦτο πείσεσθαι εἰσί. In Gloss. *Herod.* Ἐπίδοξος redditur προσδόκιμος· hunc etiam usum attigerunt *Ammon. Phryn. Thomas.* VALCKEN.

92. Καί σφεων] Praemissam his voculam non spernerem si legeretur: τῇ καί σφεων ἔτι δῆλός ἐςι ὁ τάφος, *qua parte regionis eorum etiam adhuc exstat sepulcrum.* Forsan quis vocem malit Herodoteam, quae facilius a syllaba potuit absorberi proxima, ἵνα καί σφεων — *ubi.* VALCKEN.

96. Ἔςι δὲ Πορθμήϊα Κιμμέρια] Vici nomen fuit ad Maeotidis ostium. *Stephan. Byz.* Πόρθμια, κώμη ἐπὶ ςόματι τῆς Μαιώτιδος λίμνης. Auctor Peripli Ponti Euxini, ab *Is. Vossio* vulgatus, modo Πορθμίον, modo Πορθμιτίδα κώμην, τὴν ἐν τῷ ςομίῳ τῆς Μαιώτιδος λίμνης p. 141. et 147. Atque optime hoc Ampl. *Bouberius* Diss. Herodot. C. 18. p. 199., in eo nimius, quod ex *Stephano* Nostrum corrigit. Πορθμήϊα Ionibus placuerunt. Forte et χώρῳ *Arch.* et *Vind.* opportuna erit statio. Idem certe Peripli scriptor Κιμμερίδα πόλιν, ἀπὸ Κιμμερίων βαρβάρων κεκλημένην memoravit.

100. Πόλις Ἑλλὰς οἴκιςαι] Non longe absum ab οἴκηται aut οἰκέεται, quod in *Vind.* et *Eustath.* Sollemne *Herodoto*, sicuti L. I, 193. adscriptum. Ἁμαρτόντες τῆς ὁδοῦ suspectum citra caussam fuit. Spectantur, quae cum cura fuerunt perscripta L. I, 103. Statim ἐς τὸ si scriba *Arch.* voluit patronus non deerit L. II, 157. Ceteroqui perpetua in ἐς ὃ et ἐς οὗ conmutatio, sicuti IV, 160. 166. &c.

6. Τραφθέντες] Vulgata deterior est lectio *Arch.* ϛραφέντες· melior videretur, si qui darent Codd. ἐκτραφθέντες. De recta via *deflectere* passim dicitur ἐκτρέπεσθαι, etiam *Herodoto* II, c. 80. εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται· VI, c. 34. ἐκτράπονται ἐπ' Ἀθηνέων· et huius imitatori *Pausaniae*, p. 106. ἐκτραπέντα ἐκ τῆς ὁδοῦ· p. 107. p. 714. ὀλίγον τῆς εὐθείας ἐκτραπεῖσιν ἐς δεξιά· abunde multa convexit *Wetstenius* in Ep. I. ad *Tim.* I, 5. Lenius aures accidit ἐκτραπέντες quam ἐκτραφθέντες· et leniora saepius Ionum more consectatur Noster; verum tamen in his formas Iones usurparunt asperiores, ut et veteres Attici. *Herodoto* frequentantur συλλεχθῆναι· καταλεχθέντα· ἀπαλλαχθέντες· (vid. ad *Eurip.* Phoen. nota p. 357.) et similia: adhibentur et κατεςράφθησαν· ἐπιτραφθέντων· θαφθῆναι· ἁρπαχθείς· κλεφθέντων· συμμιχθέωσι· forma lenior in his adamata fuit recentioribus Atticis. VALCKEN.

8. Λεγόμενος λόγος εἴρηται] Eum in modum C. 77. ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων ΛΕΓΟΜΕΝΟΝ. et L. II, 47. ἔςι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ —— ΛΕΓΟΜΕΝΟΣ· tum C. 48. Patrem Aristeae Proconnesii *Calistrobium* vertit *Valla*, codicis scriptura deceptus. *Tzetzes* Chil. II. et VII. et *Suidas* rectius.

8. Ἀριςέης — ποιέων ἔπεα] Τὰ νῦν ὑπ' Ἑλλήνων Ἀριμάσπεα καλέεται, c. 14. Insulsi, quod condidisse credebatur ille praestigiator, poëmatis enarrat etiam argumentum *Pausan.* I, p. 58. qui meminit eiusdem V, p. 392. Hoc veluti fonte Scythica *Herodotum* non pauca derivasse suspicari licet ex istis, quae dedit ex hoc fabulatore *Gellius* N. A. IX, c. 5. *Franc. Portus* haud absurde putabat ad lacunam explendam interfertos huius carminis aliquot versus *Longino* π. Ὑ. χ, 7. Ante *Meursium* et *I. A. Fabricium* accurate suo more de Aristea, magnus iam egerat *Vossius* de Hist. Gr. IV, c. 2. VALCKEN.

18. Ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσσῃ] Hyperboreos Aristeas pertinere aiebat ἐπὶ θάλασσαν, mare illud nullo titulo ornans. Voluit fortasse *septemtrionale*, quo nomine *Herodotus* aut mediterraneum aut Pontum Euxinum signat C. 37. et 42. Quae porro νοτίη θάλασσα; Nostro non aliud, quam quod aliis *rubrum* mare, dictis locis, ac L. II, 158. Cimmerios vero, etsi de eorum sede

relinquere. Itaque ne Aristeas quidem cum
14 Scythis de ea regione consentit. Qui unde fuerit, qui hæc retulit, dictum est: sed a me dicetur item, quidnam de eodem viro in Proconneso et Cyzico audierim. Aristeam enim aiunt, quum nullo suæ civitatis esset inferior genere, ingressum in Proconneso fullonicam officinam, decessisse: fullonemque occlusa officina, abisse denunciatum rem propinquis defuncti. Dissipatoque iam per urbem rumore Aristeam esse vita functum, in quæstiones hoc affirmantibus quendam venisse Cyzicenum, ex urbe Artace profectum, qui diceret sibi occurrisse eunti Cyzicum, ac fuisse colloquutum. Et quum id iste contendendo asseveraret, propinquos mortui ad fullonicam præsto fuisse, habentes quæ ad efferendos homines expediunt: sed aperta domo, Aristeam nec mortuum nec vivum comparuisse; septimoque deinde anno, quum in Proconneso comparuisset, eos versus fecisse, qui nunc a Græcis Arimaspei vocantur; quibus conditis, rursus evanuisse.
15 Hæc quidem istæ civitates commemorant: sed hæc ego novi evenisse Metapontinis, qui sunt in Italia, trecentis et quadraginta annis post secundum recessum Aristeæ, quemadmodum coniiciens et in Proconneso et apud Metapontinos inveni. Metapontini enim aiunt ipsum Aristeam, quum in regione ipsorum apparuisset, iussisse aram Apollini exstrui, et iuxta eam erigi statuam, quæ cognomen Aristeæ Proconnesii haberet: dixisse enim ipsis Italiotarum solis Apollinem in regionem venisse, et se illum assectari, qui nunc Aristeas esset; tum vero quum deum assectaretur, corvum fuisse: et istum hæc loquutum evanuisse. Eoque

ζομένους, [a] ἐκλείπειν τὴν χώρην· οὕτω δὴ [b] οὐδὲ οὗτος συμφέρεται περὶ τῆς χώρης ταύτης Σκύθησι. Καὶ ὅθεν μὲν ἦν Ἀριστέης ὁ ταῦτα [c] εἴπας, εἴρηται· τὸν δὲ περὶ αὐτοῦ ἤκουον λόγον ἐν Προκοννήσῳ καὶ Κυζίκῳ, λέξω. Ἀριστέην γὰρ λέγουσι, ἐόντα τῶν ἀστῶν οὐδενὸς [d] γένος ὑποδεέστερον, ἐσελθόντα ἐς κναφήϊον ἐν Προκοννήσῳ, ἀποθανεῖν· καὶ τὸν κναφέα κατακληΐσαντα τὸ ἐργαστήριον, οἴχεσθαι ἀγγελέοντα τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ· ἐσκεδασμένου δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀνὰ τὴν πόλιν ὡς [e] τεθνεὼς εἴη ὁ Ἀριστέης, ἐς [f] ἀμφισβασίας τοῖσι λέγουσι [g] ἀπικνέεσθαι ἄνδρα Κυζικηνὸν, ἥκοντα ἐξ Ἀρτακίης πόλιος· φάντα συντυχεῖν τέ οἱ [h] ἰόντι ἐπὶ Κυζίκου, καὶ ἐς λόγους ἀπικέσθαι· καὶ τοῦτον μὲν ἐντεταμένως ἀμφισβητέειν· τοὺς δὲ προσήκοντας τῷ [i] νεκρῷ ἐπὶ τὸ κναφήϊον παρεῖναι, ἔχοντας τὰ πρόσφορα, ὡς ἀναιρησομένους· ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ οἰκήματος, οὔτε τεθνεῶτα, οὔτε ζῶντα φαίνεσθαι Ἀριστέην· μετὰ δὲ, ἑβδόμῳ ἔτεϊ φανέντα αὐτὸν ἐς Προκόννησον, ποιῆσαι τὰ ἔπεα ταῦτα τὰ νῦν ὑπ' Ἑλλήνων [k] Ἀριμάσπεα καλέεται· ποιήσαντα δὲ, ἀφανισθῆναι [l] τοδεύτερον. Ταῦτα μὲν αἱ πόλιες [m] αὗται λέγουσι· τάδε δὲ οἶδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγκυρήσαντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν δευτέρην [n] Ἀριστέω ἔτεσι τεσσεράκοντα καὶ [o] τριηκοσίοισι, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προκοννήσῳ τε καὶ [p] Μεταποντίῳ εὕρισκον. Μεταποντῖνοί [q] φασι αὐτὸν Ἀριστέην φανέντα σφι ἐς τὴν [r] χώρην, κελεῦσαι βωμὸν Ἀπόλλωνι ἱδρύσασθαι, καὶ Ἀριστέω τοῦ Προκοννησίου ἐπωνυμίην ἔχοντα ἀνδριάντα παρ' αὐτὸν [s] ἱστάναι· φάναι γάρ σφι τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτέων μούνοισι δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώρην, καὶ αὐτός οἱ ἕπεσθαι ὁ νῦν ἐὼν Ἀριστέης· τότε [t] δὲ ὅτε εἵπετο τῷ θεῷ, εἶναι κόραξ· καὶ τὸν μὲν, [u] εἴπαντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι·

a Ἐκλιπεῖν *V. Arch.* b Οὕτω δὴ iidem: aberat aliis δή. c Ποιήσας εἴρηκα ora *Steph. Ask. Pasf.* d *M. Pasf. Ask. V. Arch.*, γένεος *Ald.* et *Origen.* c. *Celf.* L. III. p. 463. e Τεθνεὼς *Arch. V. Orig.* non prave, τεθνηκὼς *Ald. Ask. Paris. A. B.*, vulgatum est *Med. Pasf.* f Ἀφισβασίας *Paris. B. Med.*, ἀμφισβ. *Pasf. Ask. Orig.*, verius: ἀμφιβασ. olim. g Ἀπικέσθαι *V. Arch. Orig.*, mox Ἀρτακίης *Arch. Valla* et *Eustath.* in Hom. p. 1650, 54. Ceteri Ἀρτάκης. h Ἐόντι *Arch.* male. i Νέκυϊ *Orig.* et supra ἀμφισβατέειν. k Ἀριμάσπια *Tzetz.* Chil. II. p. 301. Ἀριμάσπεια *Orig.* l Abest *Ask. Pasf. Med.* servant alii omnes, etiam *Tzetzes.* m Αἵδε *Arch. V. Vall.*, mox τάδε δὲ *Arch. Orig.*, recte: posterius, δὲ deest aliis. n *M. Arch. Ask. V. Pasf. Orig.* Vulgo Ἀριστέω τοῦ Προκοννησίου. o Διηκοσίοισι ora *Steph. Pasf.* et olim *Origen.* cum *Tzetza* et *AEnea Gazaeo* Theophrasti p. 77. p Μεταποντίνοισι *Arch. V. Valla*, *Origen.* haud male. q *M. Arch. Ask. Pasf.*, γάρ φασι *Orig. Ald. Vind.*, statim σφι desit *Ask.* r Id. *Pasf. Arch. V. Orig. Valla*, ora *Steph.*, rectissime. πόλιν *M. Ald.* s Στῆσαι *Arch. V.* t Δέ οἱ *Arch.* u *V. Arch.*, εἰπόντα vulgo: tum τὸν μὲν *Origen.* bene aberat aliis μέν.

de discordia ingens, quis ad Oceanum orientis locavit? Si Caspium intelligas aut Pontum, habita Oceani septemtrionalis ratione, usus inpediet. Fabulator Aristeas in his ineptus tenetur. Iam MSS. ὁ ταῦτα ποιήσας, εἴρηκα, a Scriptoris more non abludit. Mox C. 16. ἐν τοῖσι ἔπεσι ποιέων Aristeas. Tale ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλεϊ ΠΟΙΗΣΑΣ L. V, 95. Plura ad L. II, 53.

20. Καὶ ὅθεν μὲν ἦν Ἀριστέης] Hinc orsus quae sequuntur in cap. 14. et 15. descripsit *Origenes* III. c. *Celf.* p. 125. 126. ubi prostant nonnulla melius scripta quam in Edd. vulgantur *Herodoti*; qualia sunt ℣. 14, et 21. τῷ νέκυϊ (mendosum ἀγγελλέοντα Parisiis in Ed. splendida *Orig.* non debuerat iterari:) ℣. 16. τεθνεὼς· et ἀμφισβασίας et ℣. 20. ἀμφισβατέειν· ℣. 28. τάδε δὲ οἶδα pro τάδε· ℣. 34. ἐς τὴν χώρην, quod praebet etiam MS. ℣. 40. καὶ τὸν μὲν, εἰπόντα ταῦτα ——. *Herodotum* sequutus fabulam de Aristea *Tzetzes* enarrat Hist. Chil. II, v. 724 — 735. ex *Origene* repetitam, quod e *Pindari* mentione liquet, *AEneas Gazaeus* in Theophr. 77. —— Qui sicut Aristeas post mortem revixisse crederentur, plures conmemorantur apud veteres. Luculenta quaedam ex historia Graeca recentiori producit exempla, quaeque alibi non temere reperias, *Proclus* in ista parte conmentarii in L. x. de Rep. *Platonis*, quam ex MS. Flor. *Alex. Morus* evulgavit in notis ad Ev. *Ioann.* XI, 39., prodidit, occasione venustae *Platonis* de Ere Pamphylio fabulae narratae p. 614. cuius similem de Thespesio Solensi dabit *Plutarch.* T. II. p. 563. De Mare quodam fabulabantur, ὅτι τρὶς ἀποθανὼν ἀνεβίω τρὶς, *AElian.* V. H. IX, c. 16. VALCKEN.

29. Ἐς ἀμφισβασίας] Error calami ἀφισβασίας dedit. *Suidae* si fides, ἀγχιβατεῖν et ἀγχιβασίην Iones dixerunt, inque illis *Heraclitus*; Musae istud non norunt, quarum in scriptis Codd. λόγων ἀμφισβασίη L. VIII, 81., et ἀμφισβατέων L. IX, 73., unde auctoritas *Origenis*, quod enotatum, ἀμφισβατέειν. Placuit ἐξ Ἀρτακίης πόλεος. *Apollon. Rhod.* I, 957. κρήνη ὑπ' Ἀρτακίῃ, ubi Schol. Ceterum *Tzetzes* Chil. II, 726. aut mendosus est, aut historiam vitiavit, Aristeam ex *Herodoto* εἰς χαλκεῖον deducens; tum Κλείσας δ' εὐθέως ὁ χαλκεὺς ἐκεῖνο τὸ χαλκεῖον. Stabit, ubi κναφεὺς et κναφεῖον scriptum fuerit, versui modulus.

43. Καὶ τριηκοσίοισι] Non dicit, ad suum aevum tot abiisse annos: nam stolide *Tzetzes* Ἐφ' Ἡροδότου γέγονε καὶ πάλιν ἀνεφάνη, acsi eius tempore Aristeas, evolutis illis annis, adparuisset. Multa *G. Io. Vossius* de Aristeae, coniecta in Olymp. L. aetate, quae his adversantur. Sive enim maiorem, seu minorem ex MSS. dissensu annorum numerum adoptaveris, superabit primam Olympiadem. *Strabo*, *Tatianus*, *Eustathius*, quos *Meursius*, *Fabricius*, viri Cl., excitarunt, Homero priorem et praeceptorem ex quorundam traditione perhibent, Nostro, modo ratio temporis ducatur, fere consentiente. Iunge *H. Dodwelli* Diss. III. de Cycl. p. 130. disputationem.

59. Παρ

σθῆναι· σφέας δὲ Μεταποντῖνοι λέγουσι ἐς Δελφοὺς πέμψαντας, τὸν θεὸν ἐπειρωτᾷν ὅ, τι τὸ φάσμα τȣ̃ ἀνθρώπȣ εἴη· [a] τήν τε Πυθίην σφέας κελεύειν πείθεσθαι τῷ φάσματι· πειθομένοισι δὲ, ἄμεινον συνοίσεσθαι· [b] καί σφεας δεξαμένȣς ταῦτα, ποιῆσαι ἐπιτελέα· καὶ νῦν [c] ἕστηκε ἀνδριὰς ἐπωνυμίην ἔχων Ἀριστέω, παρ᾽ αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τοῦ Ἀπόλλωνος· [d] πέριξ δὲ αὐτῶν δάφναι ἑστᾶσι· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν τῇ
228 ἀγορῇ ἵδρυται. Ἀριστέω μέν νυν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω· τῆς δὲ γῆς, τῆς πέρι [e] ὅδε ὁ λόγος ὥρμηται λέγεσθαι, ȣ̉δεὶς οἶδε [f] ἀτρεκὲς ὅ, τι τὸ κατύπερθέ ἐστι· ȣ̉δενὸς γὰρ δὴ αὐτόπτεω εἰδέναι φαμένȣ δύναμαι πυθέσθαι· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, [g] τοῦπερ ὀλίγῳ πρότερον τούτων μνήμην ἐποιεύμην, οὐδὲ οὗτος προσωτέρω Ἰσσηδόνων, [h] ἐν αὐτοῖσι τοῖσι ἔπεσι ποιέων, ἔφησε ἀπικέσθαι· ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλεγε [i] ἀκοῇ, φὰς Ἰσσηδόνας εἶναι τοὺς ταῦτα λέγοντας· ἀλλ᾽ ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον οἷοί τ᾽ ἐγενόμεθα [k] ἀκοῇ ἐξικέσθαι, πᾶν εἰρήσεται. Ἀπὸ τȣ̃ Βορυσθενεϊτέων ἐμπορίȣ, τοῦτο γὰρ τῶν παραθαλασσίων μεσαίτατόν ἐστι πάσης τῆς [l] Σκυθίης· ἀπὸ τȣ́τȣ πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται, ἐόντες [m] Ἕλληνες Σκύθαι· ὑπὲρ δὲ τȣ́των, ἄλλο ἔθνος, οἳ [n] Ἀλαζῶνες καλέονται· οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπίδαι τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταυτὰ Σκύθῃσι ἐπασκέȣσι· [o] σῖτον δὲ καὶ σπείρȣσι, καὶ σιτέονται καὶ κρόμμυα καὶ [p] σκόροδα καὶ φακοὺς καὶ κέγχρȣς· ὑπὲρ δὲ [q] Ἀλαζώνων οἰκέȣσι Σκύθαι ἀροτῆρες, οἳ ȣ̉κ ἐπὶ σιτήσει σπείρȣσι [r] τὸν σῖτον, ἀλλ᾽ ἐπὶ πρήσει· [s] τουτέων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί. Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς [t] βορῆν ἄνεμον, ἔρημος ἀνθρώπων, ὅσοι

Eoque aiunt Metapontini ſe Delphos miſiſſe ſciſcitatum ex Deo, quodnam illud hominis eſſet ſpectrum, ſibique præcepiſſe Pythiam ut dicto audientes illi eſſent, melius enim cum ipſis actum iri, ſi parerent. Se igitur hæc admittentes perfeciſſe. Et nunc ſtatua extat cognomine Ariſteæ, iuxta ſtatuam ipſam Apollinis, in foro exſtructam, circumſtantibus in orbem lauris. Hæc de
Ariſtea hactenus. Regione autem, de qua 16
hic ſermo dicere inſtituit, quidnam ſit ulterius, nemo exploratum habet, neque enim id inquirere ab aliquo potui, qui ſe diceret noſſe quod ipſe vidiſſet; ſicut nec ullum Ariſteas, cuius paulo ante iſta feci mentionem, neque iſte in iis quos fecit verſibus, ait ſe ultra Iſſedones proceſſiſſe: ſed ulteriora fatebatur auditu, teſtatus Iſſedones illa commemorare. Verum a nobis, quoad longiſſime auditu penetrare liquide potuimus, omne referetur. Ab emporio Boryſthenitarum, hoc 17
enim ex maritimis totius Scythiæ eſt maxime medium, ab eo primi incolunt Callipidæ, qui ſunt Græci Scythæ, ſuper hos alia gens, qui vocantur Alazones. Horum utrique in ceteris ſervant ritum Scytharum; ſed frumentum ſerunt, eoque veſcuntur, et cæpe et allio et lente et milio. Supra Alazones autem incolunt Scythæ aratores, qui non ad edendum ſerunt triticum, ſed ad vendendum. Supra hos incolunt Neuri: quorum tractus qui ad aquilonem vergit, quantum nos

a Τὴν δὲ *Arch.* *b* Σφέας δὲ id. et ποιῆσαι ταῦτα. *c* *Ald. M. Paſſ. Ask. V. Arch.* Orig., ἔστησε olim. *d* Margo *Steph. Arch. V.*, ceteri περὶ, tum αὐτῶν *Arch.*, alii αὐτόν. *e* Ὅδε ὁ λόγ. *Ask. Arch. Paſſ.*, ὁ λόγ. ὅδε alii. *f* Ἀτρεκὲς ὅ, τι *Arch. V. Paris. A. B.*, prius etiam in marg. *Steph. Paſſ. Ask.*, ἀτρεκέως ὡς ὅ, τι *Med.* et alii. *g* Τοῦ πέρι *Arch. V.* ſatis bene; et ὀλίγον *Arch.* uti III, 106. et ſaepe. Paullo ante οὐδὲ γὰρ *Arch. V. Paris. A.*; οὐδενὸς γὰρ *M. Paſſ. Ask. Ald.* *h* Αὐτὸς ἐν τοῖσι *Arch. V.* *i* Deeſt *Paſſ. Ask.* *k* Deſit *Arch. V. Med.*, prave. *l* Σκυθικῆς iid. *m* Ἑλληνόσκυθαι *V. Vall.* ſtatim αὐτέων et *Arch.* *n* Ἀλιζῶνες *Arch. V. Valla.* alii Ἀλαζόνες. Vid. *Strabon.* XII. p. 827. haec carpentem. *o* Κατὰ ταῦτα δὲ *V. Arch.* *q* Ἀλιζώνων *Valla* et *Arch.* *r* Abeſt *Arch. Ask.* *s* *Arch.*, *Valla.* *p* Omnes, exceptis *M. Ask.*, qui σκόρδα. τούτων olim. *t* Id. et *V.*, etiam mox, βορέην reliqui. tum τὰ πρὸς iid. et ἔρημος ἀνθ. vulgo ἔρημον.

59. Παρ᾽ αὐτῷ τῷ ἀγάλματι] *Iuxta aram*, τῷ βωμῷ, cuius ſolius antea mentio, ſtatuae nulla, *Valla.* Verum *Laurentio* ſchedae reluctantur cunctae, ſuo Marte aram ex praemiſſis formanti. Videntur Metapontini Ariſteae ſtatuam et aliam Apollini cum ara dedicaſſe: huc *Arch.* πέριξ αὐτῶν —— *circum utramque* ſtatuam, vergit. Rediit illud, ad rem per neceſſarium. Lauros autem, aram et imagines circumſtantes, ex aere fuiſſe, *Athenaei* indicio L. XIII. p. 605. C. novimus.

60. Περὶ δὲ αὐτὸν] In Codd. inventum praeſtat: πέριξ δὲ αὐτὸν δάφναι ἑστᾶσι· quia nempe Herodoteum eſt: IV, c. 79. τὴν πέριξ λευκοῦ λίθου Σφίγγες —— ἕστασαν· c. 52. c. 180. πέριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέουσι· c. 152. πέριξ αὐτὸ pro αὐτοῦ recte dedit *Gronov.* III, c. 158. πέριξ τὸ τεῖχος· quod alibi dicit κύκλῳ τοῦ τείχεος. VALCKEN.

63. Οὐδεὶς οἶδε ἀτρεκὲς ὅ, τι τὸ &c.] Litem ſchedae τῷ ἀτρεκέως intentant, ſatis ceteroqui frequentato: quod offerunt, redibit L. v, 9. Iure quoque ὡς, cui ſuus olim locus post ἀτρεκέως, in exſilium agunt. Aldinum porro et ſcriptorum quorundam οὐδενὸς γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, Celeb. *Gronovius* non male explicuit ratumque voluit, oblitus οὐδὲ γὰρ οὐδὲ virtutem addere orationi. *Lucianus* Q. Scrib. Hiſt. C. 51. Οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ ἐκεῖνοι χρυσὸν· —— tum Nigrin. C. 6. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ καταφρονεῖν αὐτῶν οἶμαι θέμις· ubi *Hemſterh.* plura.

65. Οὐδενὸς γὰρ οὐδὲ] Iſta lectio Medicea nullo ſe pacto poterit tueri: quae ante obtinebat, nihil habet illa quod *Herodoti* lectorem offendere debuiſſet, quem ſcripiſſe puto: οὐδενὸς γὰρ δὴ, αὐτόπτεω εἰδέναι φαμένου, δύναμαι πυθέσθαι· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, (τοῦ πέρι (ſic *Arch.*) ὀλίγῳ πρότερον τούτων μνήμην ἐποιεύμην,) οὐδὲ οὗτος προσωτέρω Ἰσσηδόνων — ἔφησε ἀπικέσθαι. Quorum primum his concinit e L. III, c. 115. οὐδενὸς αὐτόπτεω γενομένου δύναμαι ἀκοῦσαι. *Herodoti* miror Editorem offenſum eadem negandi vocula ſic repetita, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης· ad quae cum parentheſi quaedam interiecisſet, ſuo more poſuit iterum οὐδὲ οὗτος ——. *Homero* frequentatum illud οὐδὲ γὰρ οὐδὲ auferri non debuerat τῷ Ὁμηρικωτάτῳ. In *Platonis* legitur Soph. p. 251. E μηδενὶ μηδὲν (μηδὲ) μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μηδέν· in Theaet. p. 180. A. περανεῖς οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν. VALCKEN.

71. Ἀκοῇ ἐξικέσθαι] Perperam vox prior proſcribitur; quam ſi noluiſſet, ὅσον ἡμεῖς ἱστορεῦντες ἐπὶ μακρότατον οἷοί τ᾽ ἐγενόμεθα ἐξικέσθαι ſcripsiſſet ſine dubio, uti C. 192. et II, 33. Quid multa? Ὅσον καὶ ἐγὼ δυνατός εἰμι ἐπὶ μακρότατον ἐξικέσθαι ΑΚΟΗι poſuit ipſe L. I, 171.

75. Οἱ Ἀλαζῶνες καλέονται] Praecipue *Stephani Byz.* monitum et Codd. C. 52. amplector. Sic in Ἀλαζὼν Ethnicographus, ὀξύνεται διὰ τὸ ἐπιθετικὸν καὶ φυλάττει τὸ ω πρὸς ἀντιδιαστολήν. Ex *Homero* Il. B, 856. ſumſerunt Ἁλιζῶνας librarii, quibus conmoda in Poëta ſedes, non hic. Multa *Strabo* XII. p. 827., primo adſpectu *Vallae* et *Arch.* favens, ſed re curatius introſpecta minime. Verba ibi haerent in mendo, leniſſima *Holſtenii* ad *Stephanum* medicina ſanitati reddita.

78. Καὶ σκόροδα] Iungunt Alexandrini Interp. τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκόρδα *Numer.* XI, 5. In Geoponicis L. XII, 30. crebra τὰ σκόρδα, etiam apud alios Graeciae labentis ſcriptores in *Du Cangii* Gloſſario. Quod nunc cernitur, *Herodoti* et veterum eſt L. II, 125.

82. Τὸ πρὸς βορῆν ἄνεμον, ἔρημος &c.] Nullus dubitavi ita ex ſcriptoris adſuetudine refingere et hic et deinceps. Ecce tibi ex C. 20. Μελαγχλαίνων δὲ τὸ κατύπερθε —— ἔρημός ἐστι ἀνθρώπων· et C. 185. τὸ πρὸς νότον —— ἔρημος —— καὶ ἄξυλός ἐστι χώρη· tum C. 191. τὸ πρὸς ἑσπέρης ὀρεινή τε κάρτα καὶ δασέα καὶ θηριώδης. Pauca haec de multis. Conſentit de Neurorum ſitu *Scymnus Chius*, optime adiutus ab *Is. Voſſio* ad Peripl. Pont. Euxin. p. 135. *Edit. Gronov.* Mox de Bo-

nos scimus, ab hominibus desertus est. At-
que hæ quidem nationes iuxta flumen Hy-
panin colunt, ad occidentalem partem Bo-
18 rysthenis. Verum transmisso Borysthene a
mari prima est Hylæa: dehinc habitant Scy-
thæ agricolæ, quos Græci, qui ad Hypanin
incolunt, Borysthenitas appellant, ipsi vero
se Olbiopolitas. Hi igitur agricolæ Scythæ
colunt quidem quod patet ad auroram, trium
dierum iter, pertinentes ad flumen nomine
Panticapem: quod vero ad ventum aquilo-
nem, undecim dierum navigatione per Bo-
rysthenem: tractus autem ulterior his, in
multum sane spatii desertus est. Ultra quam
solitudinem habitant Androphagi, *id est, vi-
rorum carne vescentes*, separata natio, ac ne-
quaquam Scythica. At supra hos deserta
iam procul dubio omnia, nec ulla hominum
19 gens, quantum nos scimus. Quæ vero ad
latus orientale horum Scytharum, qui agri-
colæ sunt, plaga adiacet, transmisso flumi-
ne Panticape, Scythæ iam Nomades, *id
est, pastorii*, incolunt, neque serentes quic-
quam neque arantes. Nuda autem arbori-
bus est omnis hæc plaga præter Hylæam.
Nomades autem isti incolunt spatium qua-
tuordecim dierum itineris, auroram versus,
20 ad Gerrhum usque flumen. Trans Gerrhum
autem sunt ea quæ vocantur regia, et Scy-
thæ optimi pariter et plurimi, et qui suos
servos esse ceteros Scythas arbitrantur; a me-
ridie quidem ad Tauricam regionem pertinen-
tes, ab aurora vero ad fossam quam duxerunt
illi qui e cæcis geniti fuerunt: et ad emporium
paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni, sed
eorum alia ad flumen Tanain porriguntur.
At superiora ad ventum aquilonem Scythis
regiis, ea incolunt Melanchlæni, alia gens
non Scythica; et supra Melanchlænos palu-
des

ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· ταῦτα μὲν παρὰ τὸν [a] Ὕπανιν ποταμόν ἐστι ἔθνεα πρὸς [b] ἑσπέρης τοῦ Βορυσθένεος. Ἀτὰρ διαβάντι τὸν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης πρῶτον μὲν [c] ἡ Ὑλαίη· ἀπὸ δὲ ταύτης, ἄνθρωποι οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί· τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκέοντες [d] ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθενεΐτας· σφέας δὲ αὐτοὺς, Ὀλβιοπολίτας· οὗτοι ὦν οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέμονται τὸ μὲν πρὸς τὴν [e] ἕω, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ κατήκοντες ἐπὶ ποταμὸν τῷ οὔνομα κεῖται [f] Παντικάπης· τὸ δὲ πρὸς βορῆν ἄνεμον, πλόον ἀνὰ τὸν Βορυσθένεα ἡμερέων ἕνδεκα· [g] ἤδη δὲ κατύπερθε τούτων [h] ἔρημός ἐστι ἐπιπολλόν· μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος ἐὸν ἴδιον, καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν· τὸ δὲ τούτων κατύπερθε, [i] ἔρημος ἤδη ἀληθέως, καὶ ἔθνος ἀνθρώπων οὐδὲν, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἕω γεωργῶν τούτων Σκυθέων, διαβάντι τὸν Παντικάπην ποταμὸν, Νομάδες ἤδη Σκύθαι νέμονται, οὔτε τι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀροῦντες· ψιλὴ δὲ δενδρέων [k] πᾶσα αὕτη [l] γῆ, πλὴν τῆς Ὑλαίης· οἱ δὲ Νομάδες [m] οὗτοι τὸ πρὸς τὴν ἕω, ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χώρην κατατείνουσαν ἐπὶ ποταμὸν Γέῤῥον. Πέρην δὲ τοῦ Γέῤῥου ταῦτα δὴ τὰ κα- 229
λεύμενα Βασιλήϊά ἐστι, καὶ Σκύθαι [n] οἱ ἄριστοί τε καὶ πλεῖστοι· καὶ τοὺς ἄλλους νομίζοντες Σκύθας, δούλους σφετέρους εἶναι· [o] κατοικοῦσι δὲ οὗτοι τὸ μὲν πρὸς μεσαμβρίην, ἐς τὴν Ταυρικήν· τὸ δὲ πρὸς [p] ἠῶ, ἐπί τε τάφρον, τὴν δὴ οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν γενόμενοι ὤρυξαν, καὶ ἐπὶ τῆς λίμνης τῆς [q] Μαιήτιδος τὸ ἐμπόριον, τὸ καλέεται Κρημνοί· τὰ δὲ αὐτῶν κατήκουσι ἐπὶ ποταμὸν Τάναϊν. Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς [r] βορῆν ἄνεμον τῶν βασιληΐων Σκυθέων οἰκέουσι Μελάγχλαινοι, ἄλλο [s] ἔθνος, καὶ οὐ Σκυθικόν. Μελαγχλαίνων δὲ τὸ κατύπερθε, λίμναι, καὶ

a Ὑσπ. *V. Arch.* *b Id. M. Pass. Ask. V.*, ἑσπέρην alii. *c* Omittit artic. *Arch.* *d* Ὑπὸ τῷ id. et *V. Valla.* *e* Ἠῶ *Arch. V.*, mox ὁδοῦ omittit *Arch.* *f* Παντικάπις id. et mox βορῆν νέμονται πλ. *g* Ἡ δὲ id. *Vind.* *h* Deest ἡ utrique. *i* Iid. bene; antea ἔρημον. *k* Desit *Arch.* et bene, ἡ πᾶσ. alii. *l* Omittunt duo sequentia *Pass. Ask. M.* nulla iusta caussa. Vide modo C. 76. *m* Non est in *V. Arch.*, mox ἠῶ iid., frequente mutatione. *n* Desit *Arch. V.* *o* Κατήκουσι *Ald. Arch. V.* tres *Paris.*, quod rectius puto. κατοικοῦσι *M. Pass. Ask.* *p* Ἕω *Vind.* *q* Μαιώτιδος *M. Arch. Pass. Ask.* et mox. *r Arch. Vind.* plerumque semper ex vero: βορέην alii. *s* Γένος ora *Steph. Paris. A.*

Borysthenitis male MSS. ὑπὸ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ. Posita urbs πρὸς τῷ Ὑπάνιδι fuit in *Dion. Chrys.* Borysthen. p. 437., et ap. *Scymnum*, prave quoque C. 53. huius Musae.

86. Ἄνθρωποι οἰκέουσι Σκύθαι] Causae nihil, opinor, adferri poterit, cur hi soli dicerentur ἄνθρωποι Σκύθαι γεωργοί. Ut correctionem meam minus etiam peritis adprobem, ponam primum in *Philostrato* vulgata de V. A. VII, c. 2. Ἡρακλείδης καὶ Πύθων, οἱ Κότυν ἀποκτείναντες τὸν Θρᾶκα, ἀνθρωπίω μὲν ἤστην ἄμφω· Corrigendum absque ulla dubitatione Αἰνίω μὲν ἤστην ἄμφω· *erant quidem ambo Aenii*, sive ex urbe *Aeno* orti: librarii crediderunt esse vocem ἀνθρωπίω in ἀνιω usitato more scribendi contractam. Similis hoc in loco *Herodoti* peperit errorem ratio: ἄνοι in ἄνω transmutandum arbitror atque adeo legendum ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι Γεωργοί· *abhinc longius a mari remoti Scythae habitant Georgi*: proxima praecedunt, διαβάντι τὸν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη· commode succedunt emendata, ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι Γεωργοί. Sic loqui solet: II, c. 7. ὁδὸς ἐς τὴν Ἡλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἰόντι· c. 155. ἀναπλέοντι ἀπὸ θαλάσσης ἄνω· ad istam rationem ἡ ἄνω Ἀσία et ἡ κάτω memorantur; *Herodoto* τῆς Ἀσίης τὰ κάτω, et τὰ ἄνω αὐτῆς. *Mari vicini*, οἱ κάτω, et οἰκεῖν κάτω dicuntur; ἄνω οἰκεῖν et οἱ ἄνω, qui *a mari sunt remotiores*: eiusdem gentis atque urbis distinguuntur οἱ ἄνω et οἱ κάτω. Similia quaevis ad istam rationem sunt intelligenda: *Thucyd.* II, c. 83. οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Ἀκαρνᾶνες· c. 98. τὴν ἄνω Μακεδονίαν· I, c. 137. μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινὸς πορευθεὶς ἄνω· VIII, c. 5. Dario στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω· II, c. 100. ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμμάχων. Distinguit *Diodorus Sic.* τὰς παραθαλαττίους πόλεις, τὴν μεσόγειον, et τοὺς ἄνω τόπους, XX, c. 59. πόλεις τὰς ἄνω et πλησίον θαλάσσης opponit *Xenophon*. K. Π. VII, p. 106. 28. et alibi: *Philostrato* memoratur V. A. V, c. 24. ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Αἴγυπτος ἡ ἄνω. Smyrnaei οἱ ἄνω et οἱ ἐπὶ θαλάττῃ, de V. S. p. 531. Praeter alios pagus fuit Attices eiusdem nominis duplex teste *Harpocr.* Λαμπτραὶ, αἱ μὲν παράλιαι, αἱ δὲ καθύπερθεν· illinc ortus quis in *Aristophanis* Amphiarao, Λαμπτρεὺς ἔγωγε τῶν κάτω. Herodotea propius accedit finis L. V. *Pausaniae*: οἰκοῦσι δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω τῆς πρὸς Σάνῃ πόλει· contrarium κάτω οἰκεῖν praebet *Thucyd.* I, c. 7. ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν· quod ibi sequitur, καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσὶ, non debebat tentari; idem significans ac ἄνω οἰκοῦσι, atque adeo ἀπὸ θαλάσσης· hinc explicandum ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνοῦντα, VIII, c. 31. et *Aristoph.* Pace v. 206. In *Pausan.* X, p. 838. scripserim: ἀνῳκίσαντο ἐς τὰ ὑψηλὰ καὶ οὗτοι τῆς νήσου. VALCKEN.

93. Ἤδη κατύπερθε τούτων ἔρημος &c.] Indueret pristinum colorem, deformior antea, oratio, modo ἤδη δὴ scriberetur. Talem suo tempore *Scymnus* consideravit, talem schedae. De Androphagis C. 106. uberiora. Adde observata his de locis *Th. S. Bayero* Comment. Acad. Petropol. T. XI, p. 337.

5. Τὰ καλεύμενα Βασιλήϊά ἐστι] Sic regionem Scytharum regiorum, βασιληΐων, adpellat; nam *Stephanus* explicans *regias domos* longe erravit. Res ex sequentibus et C. 56. constat. Nomen paludis *Maeotidis* Ionicum cum mox mutatum Codd. eunt, pravum urguent institutum, iam C. 3. inceptum. Recte Μαιῆτις, I, 104., et hac Musa creberrime. Dabunt MSS. τῆς Ἰστιαιήτιδος —— κώμας, quae aliis Ἰστιαιώτιδος L. VIII, 23. Statim Cl. *Reiskius* τοὶ δὲ αὐτῶν h. e. τινές.

καὶ ἔρημός [a] ἐςὶ ἀνθρώπων, κατόσον ἡμεῖς ἴδμεν. Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβάντι, οὐκέτι Σκυθικὴ, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη τῶν [b] λαξίων, Σαυροματέων ἐςὶ, οἳ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης, νέμονται [c] τὸ πρὸς βορέην ἄνεμον, ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδὸν, πᾶσαν ἐοῦσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίων καὶ ἡμέρων δενδρέων· ὑπεροικέουσι δὲ [d] τουτέων δευτέρην λάξιν ἔχοντες Βουδῖνοι, γῆν νεμόμενοι πᾶσαν δασέην ὕλῃ παντοίῃ. Βουδίνων δὲ κατύπερθε πρὸς βορῆν, ἐςὶ πρώτη μὲν ἔρημος, ἐπ' ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν· μετὰ δὲ τὴν ἔρημον [e] ἀποκλίναντι μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον, νέμονται [f] Θυσσαγέται, ἔθνος πολλὸν καὶ ἴδιον· ζώουσι δὲ ἀπὸ θήρης· συνεχέες δὲ τούτοισι ἐν τοῖσι αὐτοῖσι τόποισι [g] κατοικημένοι εἰσὶ τοῖσι οὔνομα κεῖται Ἴυρκαι· καὶ οὗτοι ἀπὸ θήρης ζώοντες τρόπῳ τοιῷδε· λοχᾷ ἐπὶ δένδρεον ἀναβάς· τὰ δέ ἐςι πυκνὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώρην· ἵππος δὲ [h] ἑκάςῳ δεδιδαγμένος ἐπὶ γαςέρα κεῖσθαι, ταπεινότητος εἵνεκα· ἕτοιμός [i] ἐςι καὶ κύων· ἐπεὰν δὲ ἀπίδῃ τὸ θηρίον ἀπὸ τοῦ δενδρέου, τοξεύσας, [k] ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον, διώκει· καὶ ὁ κύων [l] ἔχεται· ὑπὲρ δὲ τούτων, τὸ πρὸς τὴν ἠῶ [m] τετραμμένον οἰκέουσι Σκύθαι ἄλλοι, ἀπὸ τῶν βασιληΐων Σκυθέων ἀποςάντες, καὶ οὕτω ἀπικόμενοι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον. Μέχρι μὲν δὴ τῆς τούτων τῶν Σκυθέων χώρης, ἐςὶ ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσα, [n] πεδιάς τε γῆ καὶ βαθύγεως· τὸ δ' ἀπὸ τούτου, λιθώδης τ' ἐςὶ καὶ [o] τρηχέη· διεξελθόντι δὲ καὶ τῆς τρηχέης [p] χῶρον πολλὸν, οἰκέουσι ὑπώρεαν οὐρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι λεγόμενοι εἶναι πάντες φαλακροὶ ἐκ [q] γενεῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι ὁμοίως, καὶ σιμοὶ· καὶ γένεια ἔχοντες μεγάλα· φωνὴν δὲ ἰδίην ἱέντες· ἐσθῆτι δὲ χρεώμενοι Σκυθικῇ· ζῶντες δὲ ἀπὸ δεν-

des ſunt, et deſerta hominibus regio, quan-
tum nos ſcimus. Trans flumen autem Ta- 21
nain non amplius regio Scythica, ſed prima
quidem portionum est Sauromatarum, qui a
receſſu Mæotidis paludis incipientes, inco-
lunt tractum qui ſpectat aquilonem, iter die-
rum quindecim, vacuum prorſus arboribus
tam agreſtibus quam mitibus. Supra hos ha-
bitant ſecundam portionem tenentes Budini,
terram colentes totam omni arborum genere
ſpisſam. Supra Budinos ad aquilonem ſtatim
excipit ſolitudo octo dierum itineris. Post 22
hanc ſolitudinem declinanti magis ad ventum
ſubſolanum, incolunt Thysſagetæ, natio co-
pioſa et propria, et e venatu victitans. His
contigui, in eisdem habitantes locis ſunt, qui-
bus nomen inditum est Iyrcæ, et ipsi e ve-
natione victitantes, hunc in modum: Con-
ſcenſis arboribus, quæ per omnem regionem
frequentes ſunt, inſidiantur, ſingulis autem
adest equus, in ventrem procumbere edo-
ctus, humilius ſubſidendi gratia: est in prom-
ptu et canis. Vbi quis igitur ab arbore fe-
ram viderit, ſagittaque percusſerit, conſcen-
ſo equo illam perſequitur, et canis adhæret.
Super hos regionem auroram verſus incolunt
alii Scythæ, qui a regiis Scythis deficientes,
ita in hunc locum pervenerunt. Ad hos us- 23
que Scythas regio omnis Scythica est campe-
ſtris, et profundi ſoli: reliqua dehinc lapido-
ſa atque ſalebroſa. Cuius regionis magno
transmisſo ſpatio, incolunt ad excelſorum
montium radicem homines, qui ab ipso natali
dicuntur esſe calvi, mares pariter et feminæ,
ſimis quoque naribus, et ingenti mento; pro-
priam vocem edentes, ſed Scythicam geſtan-
tes veſtem: ex arboribus victitantes, cui ar-
bori

a Abest *Arch. V.*, nec male. *b* Tangit hinc *Suid.* in *V.* *c* *M. Pasſ. Vind. Ask.*, alii τὰ πρὸς. *d* *Arch. V.*, τούτων *Paris. A. B.* ora *Steph.*, vulgo τούτοισι. *e* Ἀποκλίνοντι margo *Steph. Pasſ. Ask.* *f* *Steph. Byz.* in *V.* *g* *M. Pasſ. Ask.*, vulgo κατοικημένοισί εἰσι, quorum ultimum non legunt *Arch. V.* *h* Ἑκάςῳ ἐςὶ δεδ. *Arch.* *i* Deſit *Arch.*, mox ἐπεὰν *M. Pasſ. Ask.*, in aliis ἐπειδάν. *k* Καὶ ἐπιβ. *Arch. V.* *l* *M. Ask. Pasſ.*, reliqui ἕπεται pari ſententia. Statim τουτέων *Arch. V.*, olim τούτων, et tum τάξιν. *m* Ἀποκλίνοντι ora *Steph. Pasſ. Ask.*, ἀποκλίναντι *Arch. V.*, τετραμμένον *Ald. Med.* *n* Duo ſequentia non habet *Arch.*, tum βαθύγεος. *o* Τρηχέη *Pasſ. Ask.* et mox, τρηχεῖα *Arch. V.*, alii τρηχείη. *p* Χῶρον *Arch. V.*, alii χώρης. *q* Γενεῆς *Arch. V.*, γενετῆς ceteri.

19. Ἡ μὲν πρώτη τῶν λαξίων] *Heſychio* haec erant ob oculos, λαξίων, λήξεων, κληρώσεων· *Suidae* λᾶξιν, μίξιν, μερισμὸν, vitioſum, et ex Glosſis *Herodoti*, quales manu exaratas posſideo, derivatum est: λῆξιν ſcripſerat Criticus. Inſpice eruditisſimi *P. Leopardi* Emend. L. VII, 16., *Laxios Vallae* lenisſime, ſicuti decet, corrigentis. Et *Laxios* tamen, tanquam Scythicam nationem, Theſauro ſuo addit *Abr. Ortelius.* Nollem *Bayerus*, vir doctisſimus, Hiſtoriarum patrem erroris poſtulasſet, quo *Lazios*, gentem Scythicam, in adpellativum converterit nomen. Nimium indulſit ſuſpicaci ingenio. *Lazos* ſeu *Laxios* ſerior novit aetas, neque eo loci, quem ſcriptor ſignat, ſed ad Phaſim amnem ap. *Procopium* Bel. Perſ. L. II. C. Immo vero ipse verborum ordo, quod attendenti liquidum, docto viro refragatur. Perpende dicta eius Comment. Acad. Petrop. T. I, p. 421. Scripsi autem ſchedarum iusſu ὑπεροικέουσι δὲ τουτέων —. Poſtulabat ſermonis indoles, qua C. 13. Ἰσσηδόνων ὑπεροικέειν Ἀριμάσπους· et C. 37. ΤΟΥΤΕΩΝ δ' ὑπεροικέουσι —— Μῆδοι.

30. Ἴυρκαι] In his equidem ſimilibusque obſcurioribus iudicium ſequerer *Pintiani*, ex *Herodoto Melam* corrigentis I, c. 19, 140. *Thysſagetae Iurcaeque vaſtas ſylvas occupant aluntur que venando*; ζώουσι ἀπὸ θήρης, *Herod.* Pro ſua pietate bonus *A. Schottus* hinc quoque *Turcas* expulſos esſe laetabatur. Non alibi fortasſe Ἴυρκαι niſi cum *Thysſagetis* etiam *Plinio* memorantur H. N. VI, c. 7. Θυσσαγέται ut hic, ſic infra c. 123. atque hinc *Stephano Byz.* VALCKEN.

37. Τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τετραμμένον] Scholion veram pesſum dedit vocem. Fuit olim πρὸς τὴν ἠῶ ἀποκλίναντι, uti paullo antea ΑΠΟΚΛΙΝΑΝΤΙ μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον, et ſtatim διεξελθόντι δὲ καὶ —— οἰκέουσι. Atque hoc manu ſcripti profitentur, qui, ſi τὸ eraſisſent etiam, me ad reſtitutionem adegisſent. In praecedentibus ἀσύνδετον non laudo: melius καὶ ἐπιβὰς ſchedarum.

43. Καὶ τῆς τρηχέης χῶρον πολλόν] Offendunt ad πολλὸν τῆς χώρης, ſubſtituto πολλήν. Codices iuſtius, tum quoque ἐκ γενεῆς. *S. Ioannis* Euang. C. IX, I. τυφλὸν ἐκ γενετῆς non neſcio, neque ἐκ γενετῆς κωφὸν *Sexti Empirici* L. XI, p. 733., nedum *Heſiodi* Theog. v. 271. Noſtri diverſior ratio, qua huius Muſae C. 33. καὶ γάρ τινα ἐκ ΓΕΝΕΗΣ νοῦσον —— λέγεται ἔχειν. De calvis istis et cauſſa calvitii *Zenobius* Cent. V, 25. εἰσὶ δὲ φαλακροὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ ὕδατος, οὗ πίνουσι, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ex ſcripto, quod, abſurdum minime, unde acceperit, non vacat quaerere.

45. Φαλακροὶ ἐκ γενετῆς] *Et feminis et maribus nuda ſunt capita*, *Mela* I, c. 19. f. de iisdem Argippaeis: verum adeoque quod ſcribit *Plinius* H. N. VI, c. 13. *capillus iuxta feminis virisque in probro exiſtimatur:* a duce ſuo ſecedentem *Solinum* reprehendit *Salmas.* p. 209. De Myconiis quid tradiderint veteres e *Stephano* notum in v. Μύκονος —. Quae de hac gente praeterea dedit *Mela*, derivavit omnia ex *Herodoto*: *his iuſtisſimi mores; nemora pro domibus; alimenta baccae: — ſacri itaque habentur; adeoque ipsos nemo de tam feris gentibus violat, ut aliis etiam ad eos confugisſe pro aſylo ſit:* poſtrema de his paene converſa: τούτους οὐδεὶς ἀδικέει ἀνθρώπων· ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι —— ὃς δ' ἂν καταφύγῃ ἐς τούτους ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται· eadem *Plinius* expresſit. Sacris autem his inviolatisque ſive Scythis, ſeu Scytharum vicinis, iuſtitiae cultoribus atque humanitatis, eximie congruunt quae in laudem Scytharum occaſione loci Homerei prodidit *Strabo* VII, p. 455. B. p. 460. D. quaeque habet *Iuſtinus* II, c. 2. *continentia illis morum quoque iuſtitiam edidit nihil alienum concupiſcentibus. — Plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his* (Graecis) *cognitio virtutis.* VALCKEN.

51. Τοῦτο

bori nomen eſt Ponticum, magnitudo fere eadem quæ fico, fructus fabæ inſtar, nucleum habens. Id ubi maturuerit, veſtibus excolant, et quod ab eo craſſum et nigrum defluit, nomine aſchy, id et lingunt, et lacte commixtum potant, ex ipſius quoque craſſitudine fæcis maſſas componunt et edunt. Neque enim multum eſt eis pecorum, utpote non ſunt ibi paſcua ſerio culta. Sub arbore quiſque habitat: per hyemem quidem, ubi arborem pileo albo firmoque contexerint; per æſtatem vero, ſine hoc pileo. His nemo mortalium iniuriam infert, ſacri enim dicuntur eſſe: nihilque Martiorum armorum poſſident. Et partim quidem hi ſunt, qui finitimorum controverſias dirimunt; partim vero quiſquis exulans ad eos confugit, is a nemine læditur. Nomen eis
24 eſt Argippæi. Ad hos uſque calvos ingens circumcirca proſpectus eſt regionis et gentium, quæ in anterioribus ſunt. Nam et Scytharum nonnulli ad eos commeant, quos non difficile eſt ſciſcitari; atque etiam Græcos ex emporio Boryſthenis atque aliis Ponticis emporiis. Ex Scythis vero qui ad eos commearint, per ſeptem interpretes totidemque lin-
25 guas ſua peragunt. Horum tenus notitia rerum habetur, at quod ſupra illos calvos eſt, nemo pro comperto referre poteſt, nam montes editi inacceſſi præcidunt, et eos nemo tranſcendit. Iſti tamen

δενδρέων. [a] Ποντικὸν μὲν οὔνομα τῷ δενδρέῳ ἀπὸ τοῦ ζῶσι, μέγαθος δὲ κατὰ συκέην μάλιστά κῃ· καρπὸν δὲ φορέει κυάμῳ ἴσον, πυρῆνα δὲ ἔχει· τοῦτο ἐπεὰν 230 γένηται πέπον, [b] σακκέουσι ἱματίοισι· ἀποῤῥέει δ' ἀπ' αὐτοῦ παχὺ καὶ μέλαν· οὔνομα δὲ τῷ ἀποῤῥέοντί ἐστι [c] ἄσχυ· [d] τοῦτο καὶ λείχουσι, καὶ γάλακτι συμμίσγοντες πίνουσι· καὶ ἀπὸ τῆς παχύτητος αὐτοῦ τῆς τρυγὸς [e] παλάθας συντιθέασι, καὶ ταύτας σιτέονται· πρόβατα γάρ σφι οὐ πολλά ἐστι· οὐ [f] γάρ τι σπουδαῖαι νομαὶ αὐτόθι εἰσί· ὑπὸ δενδρέῳ δὲ ἕκαστος κατοίκηται, τὸν μὲν χειμῶνα, ἐπεὰν τὸ δένδρεον περικαλύψῃ πίλῳ στεγνῷ λευκῷ· τὸ δὲ θέρος, ἄνευ πίλου· τούτους οὐδεὶς ἀδικέει ἀνθρώπων· ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι· οὐδέ τι ἀρήιον ὅπλον [g] ἐκτέαται· καὶ τοῦτο μὲν, τοῖσι περιοικέουσι οὗτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες· τοῦτο δὲ, ὃς ἂν [h] καταφεύγων καταφύγῃ ἐς τούτους, ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται· οὔνομα δέ σφί ἐστι [i] Ἀργιππαῖοι. Μέχρι μέν νυν τῶν φαλακρῶν τουτέων, πολλὴ περιφάνεια τῆς χώρης ἐστὶ, καὶ τῶν ἔμπροσθεν ἐθνέων· καὶ γὰρ Σκυθέων τινὲς ἀπικνέονται ἐς αὐτοὺς, τῶν οὐ χαλεπόν ἐστι πυθέσθαι, καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένεός τε ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων Ποντικῶν ἐμπορίων. Σκυθέων δὲ οἳ ἂν ἔλθωσι ἐς αὐτοὺς, δι' ἑπτὰ ἑρμηνέων καὶ δι' ἑπτὰ γλωσσέων διαπρήσσονται. Μέχρι μὲν δὴ τουτέων γινώσκεται· τὸ δὲ τῶν φαλακρῶν κατύπερθε οὐδεὶς [k] ἀτρεκέως οἶδε φράσαι· οὔρεα γὰρ ὑψηλὰ ἀποτάμνει ἄβατα, καὶ [l] οὐδείς σφεα ὑπερβαίνει· οἱ δὲ φα-

a Παντικὸν ſine *μὲν* *Arch. V.*, tum *ἀπὸ τοῦ* optime: alii *ἀπ' οὗ*. ſpectavit haec *Athen.* L. II, C. 16. *b* Σακέουσι *Suid.* in *V.* *c* Ἄγχυ *Arch. Valla.* *d* *Arch. V. M. Paſſ. Ask.*, τοῦτο δὲ vulgo. *e* Παλάθας *Arch.*, olim *πάλλ.* *f* *M. Ask. Paſſ.*, *οὐ γάρ σφι* *Arch. V.*; olim *οὐ γάρ τοι σπ. αἱ νομαί.* *g* Ἔκταται *Arch.* *h* *M. Paſſ. Ask. Ald.*, *φεύγων καταφ.* *Arch.*; ab aliis participium abeſt. *i* Ὀργιεμπαῖοι *Arch. V.* *k* Ἀτρεκὲς id. Vid. ſupra C. 16. mox *ὄρεά τε γὰρ* uterque. *l* *Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, *οὐδ. σφεας* *M. Ask. Paſſ.*

51. Τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον] Planiſſima lectio *Caſauboni*, *τοῦτον, ἐπεὰν γένηται πέπων, σακκεύουσι* foret, ſi membranae addicerent. At ſaepe ſequius genus *Herodotum* amplecti, notum eſt. Vide magni viri Animadv. L. II, 16. *Σακέουσι* *Suidae* offertur etiam ab *Aelio Dionyſio* ap. *Euſtath.* ad *Homer.* p. 940, 18., eſtque ex priſcorum more, quo *σάκος* et *σακεύειν* praeferebant, in *Moeride*, *Thoma M.* et aliis. *Σακκεύειν* tamen, uti Codd., Gloſſator San-Germanenſis. De ſuſpicione defectus, quam vir doctus in *Miſcell. Lipſienſ.* movit, nihil, niſi hiſtoricos non omnia minutatim perſequi, dico: nihil quoque, cur *παλάθας* reddiderim. *Suidas* hinc hauſit, ſeu potius ex Lexico Herodoteo, cuius *L. Kuſterus* inmemor ſincera Grammatici incruſtavit.

52. Σακκέουσι ἱματίοισι] Tentare non auſim: *ἠθανίοισι* venerat alicui in mentem: ſicut *ἠθμὸν, ἠθάνιον* inter pocula quoque recenſet *Athen.* Secundum *Etymologum* erat *Ἠθμὸς καὶ Ἠθάνιον, ἐργαλεῖον διατετρημένον πολλαῖς ὀπαῖς, δι' οὗ τὸ ὑγρὸν εἰώθασι διακρίνειν τῶν παχυτέρων·* ſic iſta p. 422, 34. Codex exhibet ſcriptus, ubi paulo poſt pro Ἐργωνᾶ ponendum, *ἐν Ἔργων α, operum libro primo.* Haec reſpiciens *Suidas* habet: *Σακεύουσι, τὸ ὑλίζουσι, παρ' Ἡροδότῳ· percolant:* ex *Aelio Dionyſio* praebet eamdem ſcriptionem *Euſtath.* in Il. N, p. 914, 10. ab Attico *σάκος*, pro vulgari *σάκκος*, derivante *Σακεύειν* *Herodoti*: *Σακέειν* et *Σακίζειν* veteres, recentiores dixiſſe videntur *σακκεῖν* et *σακκίζειν*, *ſaccare*: vid. *Salmas.* in *Solin.* p. 209. A. quique explicat vicina *Caſaub.* in *Athen.* II, c. 16.
VALCKEN.

56. Παλάθας] Ad hunc modum eximenda voci litera eſt ſuperflua: *Παλάθας* Auctor Gloſſarii *Herod.* hic recte interpretatur *τὰ ἐκ τρυγὸς πλάσματα.* Quae ſic maſſae vulgo dicerentur docuit *Weſſeling.* ad *Diodori* T. II, p. 212.
VALCKEN.

60. Πίλῳ στεγνῷ λευκῷ] Pro *pileo* tegmen mallem coactile ex lana, quemadmodum C. 73. *Erotianus* *Πῖλοι καλοῦνται παρὰ Λάκωσι τὰ σκεπάσματα σκιᾶς χάριν πεποιημένα.* Explicuit, monente *Foeſio*, Hippocratea de tegumento curruum Scythicorum, *αὗται δὲ* ΠΙΛΟΙΣ *περιπεφραγμέναι*, *muniti ſunt coactilibus ex lana* Lib. de Aëre, Aq. p. 291. Additur continuo, currus fabrefactos *ὥσπερ οἰκήματα* eſſe, et *ταῦτα δὲ καὶ στεγνὰ πρὸς ὕδωρ, καὶ πρὸς χιόνα καὶ τὰ πνεύματα*, in Latinis, *ipſique in anguſtum coarctati adverſus omnes aquarum, nivis ac ventorum iniurias:* quae rei non conveniunt. *Στενὰ* doctiſſimos homines in errorem induerunt, *στεγνὰ*, *firma* contra eas iniurias, reliquerat *Hippocrates.* Sed hoc occupavit *Hemſterhuſius* noſter ad Comici *Plutum.*

64. Τὰς διαφορὰς διαιρέοντες] Quia finitimorum dirimebant controverſias velut *arbitri*, non abſurde quis ſuſpicabatur, Ionicum *διαιτέοντες* in uſitatius illud fuiſſe demutatum: ſed qui litigantes dirimit, *ὁ τὰ ἀμφισβητήσιμα διαιρῶν*, *Polluci* VIII, 8. *διαιρεῖν τὰ ἀμφίλογα* dicitur *Xenophonti* p. 538, 26. *Ariſtoph.* Ran. v. 1132. —— In proximis vera videtur lectio *Arch.* *Ὃς ἂν φεύγων καταφύγῃ ἐς τούτους ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται.* *Plinius* H. N. VI, c. 13. *ſacros haberi narrant inviolatosque, —— nec ipſos modo, ſed illos etiam, qui ad eos perfugerint.*
VALCKEN.

65. Καταφεύγων καταφύγῃ] Optime hoc ſuam in ſedem, modo iniquior afuiſſet criminatio, reſtitutum. *Th. Galeus* vere *φεύγων* ex *Arch.* enotavit, neque id futile prorſus. *Homer.* Il. Ξ, 81. *ὃς φεύγων προφύγῃ κακόν.* *Herodotus* V, 95. *αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει.* Gentis nomen *Ἀργιππαῖοι* examinavit *Salmaſius* ad Solin. p. 147., attigerunt alii ap. *Gronovium.* Schedae *Arch.* et *Vind.* vulgato dicam ſcribunt, pariterque *Ὀργιέμπεοι* in *Zenobii* Cent. V, 25., quem non extrico. Mox *πολλὴ περιφάνεια χώρης* non *proſpectus eſt regionis*, ſed certa eius notitia. Quo uſu *Iſaeus* Or. de Apollodori Herod. p. 66.

76. Καὶ οὐδείς σφεα ὑπερβαίνει] Manifeſtus mutantium ſchedarum hic lapſus, dignus contemtu. Stolidior earumdem audacia contra *αἰγίποδας ἄνδρας.* Nihil proſunt Cyrenaei *τετριπποβάται* L. V, 77., multoque minus equi *ἱπποβάται* *Strabonis* L. VIII, p. 595. Quid enim in illis inſolens? et cur ſibi *οὐ πιστὰ* profiteretur? Non inepte quidem rem putarunt ridiculam, *homines capripedes*, ea enim novandi videtur cauſſa fuiſſe, verum his in fabellis ſuum cuique relinquendum. De ſimilibus naturae, fictis tamen, portentis *Strabo* L. I, p. 73.

de viris capripedibus, et senos menses dormientibus. Issedones: ipsorum ritus, patre mortuo. Arimasporum etymologia Sævitia hiemis Scythicæ.

Φαλακροὶ οὗτοι λέγουσι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες,
οἰκέειν τὰ οὔρεα [a] αἰγίποδας ἄνδρας· ὑπερβάντι δὲ
τούτους, ἄλλους ἀνθρώπους, [b] οἳ τὴν ἑξάμηνον κα-
θεύδουσι· τοῦτο δὲ οὐκ ἐνδέκομαι [c] τὴν ἀρχήν· ἀλλὰ
τὸ μὲν πρὸς ἠῶ τῶν Φαλακρῶν [d] γινώσκεται ὑπὸ Ἰσ-
σηδόνων οἰκεόμενον· τὸ μέν τοι κατύπερθε πρὸς βορῆν
ἄνεμον, οὐ γινώσκεται, οὔτε τῶν Φαλακρῶν, οὔτε
τῶν Ἰσσηδόνων, εἰ μὴ ὅσα αὐτέων τουτέων λεγόντων.
Νόμοισι [e] δὲ Ἰσσηδόνες τοιοίσιδε λέγονται χρᾶσθαι·
ἐπεὰν ἀνδρὶ ἀποθάνοι πατὴρ, οἱ προσήκοντες πάν-
τες προσάγουσι πρόβατα· καὶ ἔπειτα ταῦτα θύσαν-
τες, καὶ καταταμόντες τὰ κρέα, κατατάμνουσι καὶ
τὸν τοῦ δεκομένου τεθνεῶτα [f] γονέα· ἀναμίξαντες δὲ
πάντα τὰ κρέα, δαῖτα προτίθενται· τὴν δὲ κεφαλὴν
αὐτοῦ ψιλώσαντες καὶ ἐκκαθήραντες, [g] καταχρυσοῦ-
σι· καὶ ἔπειτα [h] ἅτε ἀγάλματι χρέωνται, θυσίας
μεγάλας ἐπετείους ἐπιτελέοντες· παῖς δὲ πατρὶ τοῦ-
το ποιέει, κατάπερ οἱ Ἕλληνες τὰ γενέσια· ἄλλως δὲ
δίκαιοι καὶ οὗτοι λέγονται εἶναι· ἰσοκρατέες δὲ ὁμοίως
αἱ γυναῖκες τοῖσι ἀνδράσι· γινώσκονται μὲν δὴ καὶ οὗ-
231 τοι. Τὸ δὲ ἀπὸ [i] τουτέων τὸ κατύπερθε, Ἰσσηδόνες
εἰσὶ οἱ λέγοντες [k] μουνοφθάλμους ἀνθρώπους καὶ χρυσο-
φύλακας γρῦπας εἶναι· παρὰ δὲ τουτέων Σκύθαι πα-
ραλαβόντες λέγουσι· παρὰ δὲ Σκυθέων ἡμεῖς οἱ ἄλλοι
νενομίκαμεν, καὶ οὐνομάζομεν [l] αὐτοὺς Σκυθιστὶ Ἀρι-
μασπούς· ἄριμα γὰρ ἓν καλέουσι Σκύθαι, σποῦ δὲ
τὸν ὀφθαλμόν· Δυσχείμερος δὲ αὕτη ἡ καταλεχθεῖ-
σα πᾶσα χώρη οὕτω [m] δή τί ἐστι· ἔνθα τοὺς μὲν
ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἀφόρητος οἷος γίνεται κρυμὸς, ἐν τοῖ-
σι ὕδωρ ἐκχέας, πηλὸν οὐ ποιήσεις· πῦρ δὲ ἀνακαίων,
ποιήσεις πηλόν. [n] ἡ δὲ θάλασσα πήγνυται, καὶ ὁ
Βό-

men calvi referunt, quæ apud me fidem
non habent, incoli montes ab viris capri-
pedibus: quos ubi transieris, esse alios qui
senos menses dormiant, quod ego omnino
non admitto. Sed tractum illum qui ad au-
roram calvis est, ab Issedonibus habitari
sine ambiguitate compertum est. Ille vero
superior vergens ad aquilonem ventum non
cognoscitur vel ab Issedonibus vel ab cal-
vis, nisi quatenus isti ipsi dicunt. Issedo- 26
nes porro talibus moribus uti feruntur:
Quoties pater alicui decessit, omnes pro-
pinqui pecora adducunt; quæ ubi ma-
ctaverunt, conciderunt que carnes, conci-
dunt et mortuum patrem illius, a quo ex-
cipiuntur, commixtisque omnibus carni-
bus convivium exhibent. Caput autem e-
ius depilatum expurgatumque inaurant, eo-
que pro re sacrata utuntur, peragentes
quotannis magna sacrificia. Hæc filius pa-
tri facit, quemadmodum Græci emortua-
li die. Alioqui dicuntur et illi iusti es-
se, et ipsorum uxores peræque fortes ac
viri. Hi et ipsi cognoscuntur. Quod ab 27
his supernum est, ibi aiunt Issedones es-
se homines unoculos, et grypes auri cu-
stodes. Hoc ab eis nacti Scythæ narrant,
a Scythis nos ceteri pro vero habuimus,
et Scythice eos appellamus Arimaspos, nam
arima Scythæ unum vocant, *spu* vero o-
culum. Omnis autem quæ dicta est re- 28
gio, adeo infestatur hyberna sævitia,
ut octo mensibus intolerabile sit illic ge-
lu; in quibus si aquam effundas, non fa-
cias lutum, facies autem, si illic ignem
accenderis. Mare compingitur, et omnis
Cim-

a Ἱπποβάτας *Ask. Med. Pass.*, mox ὑπερβάντας *Arch.* *b* *Arch. V. M. Ask. Pass.*, alii ἀνθρ. εἶναι, οἱ. Conf. *Eustath.* in *Dionys.* v. 581. *c* Abest articulus *Arch. V.* *d* Γινώσκ. ἀτρεκέως ὑπὸ *Paris. A. Ald. Arch. V. Valla*, adverbium desit *M. Ask. Pass.*, sine gravi caussa. Statim βορῆν *Arch. V.* *e* Non est in *Arch.*, qui et τοιοίσιδε, et mox ἀποθάνῃ cum *Vind.* Conf. L. II, 37. III, 99. olim τοῖσιδε. *f* Γονῆα *Arch.* *g* Καταχρυσοῦσι *Vind. Arch.*, antea ἀποχρυσοῦσι· tum καὶ καθήρ. ambo illi. ἐκκαθάραντες *Pass. Ask.* *h* Non est in *Arch. V.* Statim παῖς δὲ πατρὸς *Ald.* *i* Τουτέων *Arch.*, vulgo τούτων. *k* Τοὺς μουν. et τοὺς χρυσοφ. *Arch. V.*, statim εἶναι negligunt *M. Pass.* soli. *l* Non habet *Arch. V.*; quae sequuntur citat *Eustath.* in *Dionys.* v. 31. *m* Δή τι *Arch.*, recte: Confer III, 12. IV, 52. δή τοι alii. Vide *Eustath.* ad *Dionys.* v. 669., ubi sequentia describuntur. *n* Taxat *Macrob.* Sat. VII, 12. ex *Gellio.*

90. Τὴν δὲ κεφαλὴν] Aut diversa confudit *Plato*, aut alium habuit quem sequeretur auctorem in Euthyd. p. 299. E. ista scribens: *θαυμασιώτερόν γε ἔτι ὅτι καὶ πίνουσιν (οἱ Σκύθαι) ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, καὶ ταῦτα καθορῶσι, τὴν ἑαυτῶν κορυφὴν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες.* Secundum *Herod.* IV, c. 65. non parentum aut amicorum craniis utebantur Scythae tanquam poculis, sed hostium quos interfecissent, aut inimicorum saltem; Issedones soli parentum suorum crania deaurata custodiebant, et velut *ἀγάλματα* venerabantur; postquam cadaverum carnes cum alia commixtas comedissent: qua de re *Davisius* egit ad *Ciceron.* Tusc. I, c. 48. p. 118. *Platonis* forte non recordabatur *Salmas.* in *Solin.* p. 192. *Strabo* quoque Scytharum fecit mentionem *τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων*, VII, p. 458. A. et p. 460. B. Apud *Livium* XXIII, c. 24. Galli Boii *caput ducis* (Postumii) *praecisum ovantes templo —— intulere: purgato inde capite, ut mos iis est, calvam auro caelavere: idque sacrum vas iis erat, quo solennibus libarent; poculumque idem sacerdoti esse ac templi antistitibus.* VALCKEN.

91. Ἐκκαθήραντες καταχρυσοῦσι] Per incommodum *ἀποχρυσοῦσι* inaurandi significatione. Iunxit *Artemidorus* Onir. L. I. 52. *ἵνα ἀπαργυρωθῇ καὶ ἀποχρυσωθῇ* de servo, qui aere venditur. Verum MSS. praestant. Tale L. II, 130. *καὶ ἔπειτα* ΚΑΤΑΧΡΥΣΩΣΑΝΤΑ *μιν ταύτην* —. Gemina in re in Fragm. Pythagor. p. 713. *τὸ δ' ὀστέον χρυσώσας καὶ ἀργυρώσας, πίνει ἐξ αὐτοῦ·* et Noster L. IV, 65. *ἔσωθεν δὲ περιχρυσώσας, οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ·* ubi in scriptis *καταχρυσώσας*. *Mela* Herodotea de Issedonibus ad hunc modum: *capita ubi fabre expolivere, auro vincta pro poculis gerunt*, *ἄγαλμα*, ut apud *Homerum* et alios, supellectilem intelligens, haud profecto inficete: *ἅτε ἀγάλματι χρέωνται* tale postulat. *Is. Vossius* aliter ad *Pomponium.* Τὰ γενέσια Gloss. *San-German.* non neglexerunt, optime declarata ab *Ammonio.* Non sunt *natalitia*, quae in *Vallae* Latinis erant

1. Σκυθιστὶ Ἀριμασποὺς] Proxime sequentia, *Ἄριμα γὰρ ἕν*, primus, opinor, sic corrigenda censuit *Io. Hartungus* Thes. Crit. T. II, p. 636. *Ἄρι μὲν γὰρ ἓν (L. τὸ ἓν) καλέουσι Σκύθαι, Μασπὸς δὲ τὸν ὀφθαλμόν·* prout legisse videtur in suis Codd., quos habuit plures, *Eustathius*: vid. ad *Dionys.* Perieg. v. 31. idem ferme probavit *G. Sopingius* ad *Hesych.* in Ἀριμάπους· ubi docta prostat adnotatio Cl. nostri *Albertii.* De Arimaspis quae huc spectent e *Tzetze* dedit et *Gellio* *Stanleius* ad *AEschyli* Prom. V. v. 803., memorantis *τὸν μουνῶπα στρατὸν Ἀριμασπὸν ἱπποβάμονα.* Cyclopes *unoculi* *μονῶπες* dicuntur, *μονόμματοι*, et *μονόγληνοι*. In Reges Macedoniae, Philippum Amyntae, et Antigonum, qui fuerunt *ἑτερόφθαλμοι*, frigida leguntur hic illic atque insulsa Graeculorum dicteria; hoc in Philippum *Aristidis* apud *Philostratum* de V. S. p. 584., quo *τοὺς Ἀριμασποὺς (τοὺς μονομμάτους) ἔφη ξυγγενεῖς εἶναι τοῦ Φιλίππου.* VALCKEN.

2. Ἄριμα γὰρ ἓν καλέουσι Σκύθαι] *Eustath.* in *Dionys.* Arimaspos ex *Herodoto* et caussam nominis explicans, *ἀρὶ μὲν γὰρ τὸ ἓν Σκυθιστὶ, μασπὸς δὲ, ὁ ὀφθαλμός·* nec multum diversa Schol. in *AEschyli* Pometh. v. 804. Quae quidem hoc fonte si fluxerunt, turbidus admodum erit. Ea mens *Io. Hartungi* Decur. I. C. 2. p. 636., Herodotea ex *Eustathio* reformantis. Consilium non laudo neque institutum, Codd. conspiratione damnatum: eoque minus, siquidem, observante *Io. Georg. Wachtero*, in reliquiis Scythici sermonis *Spu* oculus, *arim* unus. Abit ergo in spongiam *Eustathii*, unde unde arcessita originatio. Vide docti Viri Praefat. Glossar. Germ. Sect. XIII. et Cl. *Alberti* ad *Hesych.* Ἀριμάπους.

7. Ἡ δὲ θάλασσα πήγνυται &c.] Genuinum his infregit *Taurus* Philosophus ap. *A. Gellium* XVII, 8,
Tam-

Cimmerius Bosporus: superque glaciem qui intra fossam incolunt Scythæ militant, et plaustra agunt trans eam usque ad Sindos. Ita vis hyberna octo mensibus perstat, quatuor tamen mensibus reliquis frigora illic sunt. Indoles autem huius hyemis diversa est ab illis, quae ceteris in regionibus contingunt omnibus; nam quum tempus pluendi est, nihil ibi quod sit ullius momenti, pluit: æstate pluere non cessat. Quin etiam tonitrua quando alibi fiunt, tum ibi nulla existunt, per æstatem vero densa: hyeme si fiat tonitru, pro ostento in admiratione est; sicut terræ motus si existat seu æstate seu hyeme in Scythica regione, prodigium creditur. Eam vim hyemis equi sustinentes ferunt, muli asinique prorsus non ferunt: quum tamen alibi stantes in gelido equi tabefiant, asini vero ac muli
29 durent. Et hæc mihi videtur esse caussa, cur omnino cornua bovino generi illi mutilo istic non nascantur: astipulante sententiæ meæ Homeri carmine in Odyssea, quod ita habet,

Et Libyen, ubi sunt cornuti protinus agni.

Quod recte dictum est, in locis calidis festine cornua adnasci; at in vehementibus frigoribus aut non oriuntur omnino pecoribus cornua, aut si oriuntur, vix orium-
30 tur. In Scythia itaque haec propter frigora contingunt. Quo magis miror, (ab initio enim oratio mea accessiones indagabat) cur

Βόσπορος πᾶς ὁ Κιμμέριος· καὶ ἐπὶ [a] τοῦ κρυστάλλου οἱ ἐντὸς τάφρου Σκύθαι κατοικημένοι στρατεύονται, καὶ τὰς ἁμάξας ἐπελαύνουσι πέρην ἐς [b] τοὺς Σινδούς· οὕτω μὲν δὴ τοὺς ὀκτὼ μῆνας διατελέει χειμὼν ἐών· τοὺς δ᾽ ἐπιλοίπους τέσσερας ψύχεα αὐτόθι ἐστί· κεχώρισται δὲ [c] οὗτος ὁ χειμὼν τοὺς τρόπους πᾶσι τοῖσι ἐν ἄλλοισι χωρίοισι γινομένοισι χειμῶσι· ἐν τῷ τὴν μὲν ὡραίην οὐκ ὕει λόγου ἄξιον οὐδέν· τὸ δὲ θέρος, [d] ὕων οὐκ ἀνίει· βρονταί [e] τε ἦμος τῇ ἄλλῃ γίνονται, τηνικαῦτα μὲν οὐ γίνονται, [f] θέρεος δὲ ἀμφιλαφέες· ἢν δὲ χειμῶνος βροντὴ γένηται, ὡς τέρας [g] θωϋμάζεται· ὡς [h] δὲ ἢν σεισμὸς γένηται ἤν τε θέρεος ἤν τε χειμῶνος ἐν τῇ Σκυθικῇ, τέρας [i] νενόμισται· ἵπποι δὲ ἀνεχόμενοι φέρουσι τὸν χειμῶνα τοῦτον, ἡμίονοι δὲ [k] οὐδὲ ὄνοι ἀνέχονται τὴν ἀρχήν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπποι μὲν ἐν κρυμῷ ἑστεῶτες ἀποσφακελίζουσι, ὄνοι δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνέχονται. Δοκέει δέ μοι καὶ τὸ γένος τῶν βοῶν [l] τὸ κόλον διὰ ταῦτα οὐ φύειν κέρεα αὐτόθι· μαρτυρέει [m] δέ μοι τῇ γνώμῃ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείῃ, ἔχον ὧδε,

Καὶ Λιβύην, ὅθι τ᾽ ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.

ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ [n] φύει κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα φύει μόγις. Ἐνθαῦτα μέν νυν διὰ τὰ ψύχεα γίνεται ταῦτα· θωϋμάζω δὲ, (προσθήκας γὰρ δή μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς [o] ἐδίζητο)

a Τούτου τοῦ κρυσ. *Arch.*, et mox τάφρης cum *Vind.* non prave. Vide C. 201. *b* Τοὺς Ἰνδοὺς cuncti. *c* Abest *V. Arch.*, tum ἄλλῃσι χώρῃσι *Arch.*, χώροισι *Vind.* *d* Ὕων *Arch.*, ὗον vulgo. *e* Δὲ id. *f* Θέρος *Arch. Pasf.* haud male. *g* Θωϋμάζεται tantum, et in margine ὡς τέρας νενόμισαι *Paris. B.* vulgo νενόμισαι θωϋμάζεσθαι. *h M. Pasf. Ask.*, in ceteris δὲ καὶ. *i M. Ask. Pasf.*, alii θωϋμάζεται, aut θωμάζ. *k* Καὶ ὄνοι οὐκ ἀνεχ. *Arch. V.* et ex parte *Pasf.*, qui οὐκ ἀνεχ., quod nullus inprobo. Mox ἀρχὴν tantum *Arch. V. Ask.* *l M. Pasf. Ask.*, reliqui τοκαθόλου. *m M. Pasf. Ask.*, plures cum *Ald.* δέ μου τ. γ. καὶ Ὁμ. Citat *Eustath.* ad *Odyss.* p. 1485, 10. *n* Φύει *Arch. Vind. Eustath.* et mox. Satis bene, uti opinor: φύειν ante utrobique. *o Arch. V.*, olim ἐδίζετο: in ora *Steph. Ask. Pasf.* ἐζήτησε ex glossa.

Tametsi, inquiens, *Herodotus historiarum scriptor, contra omnium ferme, qui haec quaesiverunt, opinionem, scribit, mare Bosporicum, quod et Cimmerium appellatur*, &c. Nihil enim, quantumvis *Gellii* simia *Macrobius*, paria, criminosius atque alienius. Philosopho, si non habuit perspecta, quae sub extimo Septemtrione homines experiuntur, Virgiliana recordari consultum fuerat, Georgic. III, 360., *Senecae* Herc. Fur. v. 536. quaeque *Strabo* L. VII, p. 472. Statim πέρην ἐς τοὺς Σινδοὺς non fallace coniectura *L. Holstenius* ad Σινδὸς *Stephani*. Indi longe hinc disparati, vicini vero et trans Bosporum Sindi. Scriptionis peccatum est: posterior articuli littera deglutiit sequentem, uti τῆς Ἰνδικῆς vice Σινδικῆς C. 86., et ἐς Κῶλον loco ἐς Σκῶλον L. IX, 15. Contra huius Musae C. 33. τοὺς Σούρους *Arch.*, ubi τοὺς οὔρους oportuerat. Habet, quae huc pertinent, iusto circumspectior, V. C. *Freretus* Comment. Acad. Inscript. T. VI, p. 363. Ego re extra dubium posita restitui.

7. Ἡ δὲ θάλασσα πήγνυται] Graecis hoc videbatur incredibile, qui mare ferme tantum experti noverant medium, τὴν ἔσω θάλασσαν, quique didicerant in scholis, *omne mare esse incongelabile*. Philosophus itaque *Taurus*, *Gellii* N. A. XVII, c. 8. *Herodotus, inquit, historiarum scriptor contra omnium ferme, qui haec quaesiverunt, opinionem scripsit, mare Bosporicum, quod et Cimmerium appellat, earumque partium mare omne, quod Scythicum dicitur, id gelu constringi et consistere.* Sic exhibet Gelliana *Macrobius* Saturn. VII, c. XII, p. 621. quae his ille subdit, e *Plutarcho* suspicor transumta. Praeter flumina, Maeotin, et Bosporum, et Ponti partem *brumali rigore durare* recte statuit et *Mela* I, c. 19. Ubi Herodotea dat *Eustath.* in *Dionys.* v. 669. hinc scribendum πηλὸν οὐ ποιήσεις. Lectorum his ἀπιστίᾳ *Diodorus Sic.* occurrit III, c. 34. conf. V, c. 25. ubi Gallorum gelu durata flumina καὶ στρατοπέδων μυριάδες μετὰ σκευοφόρων καὶ ἁμαξῶν γεμουσῶν ἀσφαλῶς περαιοῦνται· quae sicut et priora forsan apta videbuntur adfirmando verbo στρατεύονται in *Herodoti* proximis: *in glacie* στρατεύονται καὶ τὰς ἁμάξας ἐπελαύνουσι πέρην ἐς τοὺς Σινδούς· nam *Indi*, quos hinc inauditos effinxit *Hutchinsonus*, in *Sindos* recte transmutati sunt; ut et infra pro τῆς Ἰνδικῆς vere corrigunt viri Docti Σινδικῆς. Mihi videbatur in istis στρατεύονται minus sincerum: ἁμαξεύονται, vel ἱππεύονται, vel simile quid nobis isto videretur accommodatius. VALCKEN.

16. Ὕων οὐκ ἀνίει] *Portus*, vulgati ὗον patronus, adscivit θεῖον. Iustum est, quod cernitur. Nota sunt, et superius adhibita, Διὸς ὕσαντος, θεοῦ ὕσαντος. *Appian. Alex.* B. Civil. L. II. p. 740. αἷμά τε γὰρ ἔδοξεν ὁ θεὸς ὗσαι. *Herodot.* III. C. 117. τὸν μὲν — ὕει σφι ὁ θεός. Quod continuo insequitur, ὡς τέρας νενόμισαι θωϋμάζεσθαι nimium est. Suadet scriptoris mos et verborum ordo, pro vero putandum esse ὡς τέρας θωϋμάζεται, uti *Paris. B.*, et νενόμισαι venisse ex glossa: et eo quidem magis, quod iuncta verba sententiam simplicissimam inquinent. Libuit Codici obedire in re manifesta.

25. Τὸ γένος τῶν βοῶν τὸ κόλον] Egregii hic *Med.* et sequaces, laudoque *Gronovium* inpense, ex *Eustathio* addens, κόλον Ionum esse et κυριολεκτεῖσθαι in arietibus et bubus, cornibus defectis, ad *Il.* Π, p. 1049, 17. Opportune *Hippocrates* de Scytharum curribus, τὰς δὲ ἁμάξας ἕλκουσι ζεύγεα —— βοῶν ΚΕΡΩΣ ΑΤΕΡ. οὐ γὰρ ἔχουσι κέρατα ὑπὸ ψύχεος de *Aër. Aq.* et *Loc.* p. 291. Mox iidem μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ —— non pari, ut opinor, gratia. Exempla L. I, 86. adposita, ad quae amandamur, non faciunt satis: neque Tragicorum, ὦ τέκνον μοι *Eurip.* Iph. Aulid. v. 613., ὦ τροφεῖς ἐμοὶ *Sophocl.* Aiac. v. 874., quippe alius naturae.

25. Τὸ γένος τῶν βοῶν τὸ κόλον] Hanc etiam Codici debemus *Med.* lectionem. *Homeri* versui Od. Δ, 85. subiecta sic fortasse legit in suo Cod. *Eustath.* ὀρθῶς εἰρημένον· ἐν τοῖσι θερμοῖσι γὰρ ταχὺ παραγίνεται τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ φύει κέρεα τὰ κτήνεα τὴν ἀρχὴν, ἢ φύοντα φύει μόγις· nisi quod in excerpendo φύοντα omiserit: φύει legit et *Valla*. Sua *Strabonem* VII, p. 471. c. *Herodoto* debere monstrant Herodotea quaedam e vicinis quae adhibet verba, ἅπασα δ᾽ ἡ χώρα δυσχείμερός ἐστι. VALCKEN.

το) ὅτι ἐν τῇ Ἠλείῃ πάσῃ χώρῃ οὐ δυνέαται γίνεσθαι ἡμίονοι, οὔτε ψυχροῦ τοῦ χώρου ἐόντος, οὔτε ἄλλου φανεροῦ αἰτίου οὐδενός· Φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἠλεῖοι ἐκ [a] κατάρης τευ οὐ γίνεσθαί σφι ἡμιόνους· ἀλλ᾽ ἐπεὰν [b] προσίῃ ἡ ὥρη κυΐσκεσθαι τὰς ἵππους, ἐξελαύνουσι ἐς [c] τοὺς πλησιοχώρους αὐτάς· καὶ ἔπειτά σφι ἐν τῇ τῶν πέλας ἐπιεῖσι τοὺς ὄνους, ἐς οὗ ἂν [d] σχῶσι αἱ ἵπποι
232 ἐν γαστρί· ἔπειτα δὲ ὀπίσω ἀπελαύνουσι. Περὶ δὲ τῶν πτερῶν, τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεων εἶναι τὸν ἠέρα, καὶ τουτέων εἵνεκα οὐκ [e] οἷά τε εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσω τῆς ἠπείρου, [f] οὔτε διεξιέναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτέων τὴν γνώμην· τὰ κατύπερθε ταύτης τῆς χώρης αἰεὶ νίφεται, ἐλάσσονι δὲ τοῦ θέρεος ἢ τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ καὶ εἰκός· ἤδη ὦν ὅστις ἀγχόθεν χιόνα ἁδρὴν πίπτουσαν [g] εἶδε, οἶδε τὸ λέγω· ἔοικε γὰρ ἡ χιὼν πτεροῖσι· καὶ διὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐόντα τοιοῦτον [h] ἀνοίκητα τὰ πρὸς βορῆν ἐστι τῆς ἠπείρου ταύτης· τὰ ὦν πτερὰ, εἰκάζοντας τὴν χιόνα, τοὺς Σκύθας τε καὶ τοὺς περιοίκους [i] δοκέω λέγειν· ταῦτα μέν νυν τὰ λέγεται, μακρότατα εἴρηται. Ὑπερβορέων δὲ πέρι ἀνθρώπων οὔτε τι Σκύθαι [k] λέγουσι, οὔτε τινὲς ἄλλοι τῶν ταύτῃ οἰκημένων, εἰ μὴ ἄρα Ἰσσηδόνες· ὡς δ᾽ ἐγὼ δοκέω, οὐδ᾽ οὗτοι λέγουσι οὐδέν· ἔλεγον γὰρ ἂν καὶ Σκύθαι, [l] ὡς περὶ τῶν μουνοφθάλμων λέγουσι· ἀλλ᾽ [m] Ἡσιόδῳ μέν ἐστι περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ Ὁμήρῳ ἐν Ἐπιγόνοισι, εἰ δὴ τῷ ἐόντι γε Ὅμηρος ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποίησε. [n] Πολλῷ δὴ πλεῖστα περὶ αὐτέων Δήλιοι λέγουσι, φάμενοι ἱρὰ [o] ἐνδεδεμένα ἐν καλάμῃ πυρῶν, ἐξ Ὑπερβορέων φερόμενα, ἀπικνέεσθαι ἐς Σκύθας· ἀπὸ δὲ Σκυθέων ἤδη δεκομένους αἰεὶ τοὺς πλησιοχώρους ἑκάστους, κομίζειν αὐτὰ τὸ πρὸς ἑσπέρης ἑκαστάτω ἐπὶ τὸν Ἀδρίην· ἐνθεῦτεν [p] δὴ πρὸς μεσαμβρίην προπεμπόμενα

cur in omni Eleo agro muli nequeant gigni, quum neque locus sit frigidus, neque ulla alia caussa appareat. Aiunt Elei ipsi ex imprecatione quadam non gigni sibi mulos, sed quum tempus conceptus equarum adest, ad finitimos illas educunt; ibi postquam admiserint asinos, usque dum conceperint, tunc rursus eas reducunt. De 31
pennis autem, quibus aiunt Scythæ oppletum esse aërem, et idcirco non posse prospici longinquiora continentis, nec transiri, de illis hæc est mea sententia: Quæ super eam regionem sunt, assidue nix in ea cadit, et, ut credibile est, minus æstate quam hyeme: iam igitur cuilibet cominus intuenti cadentem nivem copiosam liquet, quod dico, nix enim pennis assimilis est: et propter hanc talem hyemem inhabitabilia sunt eius continentis loca quæ ad aquilonem spectant. Eoque opinor, pennas nivem esse interpretantes Scythas ac circumiectas gentes, ita loqui. Hæc quidem igitur, quæ dicuntur, longissime dicta sunt. De Hyperboreis autem hominibus 32
neque Scythæ quippiam, neque alii ulli illic incolentium memorant, præter Issedones: ne ipsi quidem, ut mihi videtur, dicentes aliquid, dicerent enim et Scythæ de hoc, quemadmodum de unoculis dicunt Quamquam et ab Hesiodo de Hyperboreis mentio fit: quinetiam ab Homero in Epigonis, si tamen Homerus re vera fecit hos versus. Sed multo 33
plurima de his Delii memorant, narrantes sacra illigata in triticea stipula ex Hyperboreis delata venisse ad Scythas, a Scythis deinceps finitimos accepisse, gradatimque per quoslibet vicinos remotissime ad Adriam, atque illinc meridiem versus deducta, a primis Græ-

a Arch. V. Paris. A. B., Eustath. in *Dionys.* v. 409., omittunt τευ *Ald. M. Pass. Ask.* *b V. Arch. Ald.* et *Edd.*, ex *M. Pass. Ask.* προσῇ· tum ὥρη κυήσεσθαι sine articulo *Arch. V.* *c* Τὰς πλησιοχ. *Arch. V.* *d* Ἔχωσιν iidem. *e Arch. V.* vere, uti C. 7. et 53., antea οἷοί τε. *f* Οὐδὲ iid. *g* Οἶδεν *Arch.* *h M. Ask. Pass. V. Arch.*, olim ἀοίκητα. *i* Deest *Arch.* *k* Λέγουσι οὐδὲν *Arch. V. Paris. A. B. Ald. Edd.*, οὐδὲν non norunt *M. Pass. Ask.* *l M. V. Ask. Pass.*, in *Arch.* ὥσπερ τῶν· vulgo ὡς καὶ περὶ. *m* Ἡσιόδου et mox Ὁμήρου *Arch.* tum ἐόντι id. vere, ὄντι olim. *n* Πολλῷ δ᾽ ἔτι *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* Satis utique conmode. Quod nunc est, venit ex *M. Ask. Pass.* *o* Ora *Steph. Arch. Pass. V. Ald. Valla*: ἐνδεδυμένα *Steph. M. Ask.* *p* Δὲ *Arch. Vind.*

35. Ἐν τῇ Ἠλείῃ πάσῃ] Quod hinc didicerat, suo quoque tempore verum deprehendit *Pausan.* Eliac. priori p. 384. θαυμάσαι δ᾽ ἄν τις —— καὶ ὅτι ἐν τῇ ὑπερορίᾳ, καὶ οὐκ ἐντὸς τῆς χώρης, αἱ ἵπποι σφίσιν ἐκυΐσκον ἐκ τῶν ὄνων· καὶ τούτου μὲν κατάραν τινὰ ἐλέγετο γενέσθαι αἴτιον· idem narrat p. 396. Vel ex his liquet, voculam τευ male eiectam Herodoteis, φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἠλεῖοι, ἐκ κατάρης τευ οὐ γίνεσθαί σφι ἡμιόνους· quam legere *Pausan.* et *Eustath.* ad *Dionys.* v. 409. ἐκ τινὸς κατάρας, ὥς φησιν Ἡρόδοτος. VALCKEN.

38. Ἐκ κατάρης τευ] Optime *Stephan.* ex schedis, quibuscum plures consentiunt. *Pausanias* hoc ipso de negotio, καὶ τούτου μὲν ΚΑΤΑΡΑΝ ΤΙΝΑ ἐλέγετο γενέσθαι αἴτιον Eliac. Prior. C. 5. Auctor inprecationis Oenomaus apud *Plutarchum* T. II, p. 303. B., cuius ἐνόδους ἵππους non intelligo, nisi ἐνθόρους, ut in *Nicandri* Ther. v. 99., reliquerit. Adde *Antigon. Carystium* Hist. Mir. C. 13. Mutari praeterea προσίῃ non debuerat, cuius in talibus certa statio: ἐπεὰν —— προσίῃ ὁ τεταγμένος χρόνος L. II, 41.

52. Εἰκάζοντες τὴν χιόνα] *Conparantes nivem*, avium plumis, dum depluit, quodam modo adsimilem. *Plinius* propterea *regionem Pterophoron* L. IV. Hist. Nat. C. 12. hoc terrae in tractu memorat. Iucundum est *Arnobii* L. II, p. 105. ex parili figura, *potestis —— scientissime monstrare, quid nivem in PLVMEAS subaperiat crustulas.* Eiusdemque elegantiae הנתן שלג כצמר, *qui nivem instar carminatae lanae dat*, in *Psalm.* CXLVII, 16. Conf. *La Cerdam* in *Virgilii* Georg. I, 397.

54. Οὔτε τι Σκύθαι λέγουσι] Damnatum οὐδὲν, cui praesidia non desunt, in exilio relinquo. De Hyperboreis circumspecte *Herodotus*. Largae super illis doctissimorum virorum *Godoyni*, *Banerii*, *Frereti* in Conmentar. Academiae Inscript. disquisitiones. Posterioris coniectura, dictos ita videri, quoniam ultra montem *Boram* incolebant, blanditur primo obtutu. *Livius* L. XLV, 19. in Macedoniae et Paeoniae finibus *Boram* locat, sed solus. *Diodoro Siculo* T. II, p. 664. mons iste ex *Polybio* Βέρνος est, Nostro L. VIII, 138. Βέρμιος, et veriore titulo. Ita perit mons et quod illi inaedificatur. Quod autem ad *Diodori* L. II, 47. opinabar, Hyperboreos Graecae fuisse originis, ex coloniis ad Ponti oram borealem deductis, necdum displicet. Graeci ritus, cultus Apollinis Delii, vestigia sermonis in nominibus propriis, huc ducunt. Mecum sentit *Th. Sig. Bayerus* Diss. de Hyperboreis T. XI. Conment. Acad. Petropol. p. 334. &c.

62. Ἱρὰ ἐνδεδεμένα] In Codd. dissensu utrum praestat, ἐνδεδυμένα an ἐνδεδεμένα; Animose pro priore vir Celeb., refragatori iratior, consistit. Ἐνδεδεμένα tamen probantem plures adiuvant manu exarati, optimeque conspirantes libri: nec nocent *sacra occultata in fascibus mergitum*, quae *Servii* de his verba in *AEneid.* XI, 532. Nedum αἴθρια στέφη *Cratini* ap. *Hesychium* et *Suidam*. Super haec sermonis succurrit usus, et librariorum, voces istas temere miscentium, mos. Offerunt *Pausaniae* Cod. L. X, 30. λίθου σφραγῖδα ἐνδεδυμένην χρυσῷ, ubi *Sylburgius* ἐνδεδεμένην, bene: firmat *Diodorus*, δακτυλίους ἐνδεδεμένους λίθοις describens L. XIX, 94. Mihi, non diffitebor enim, placet posterius. Sacra ipsa optime *Salmasius* in *Solin.* p. 147. illustravit.

62. Ἱρὰ ἐνδεδυμένα] Restituetur, opinor hic et infra vetus Codicum atque Edd. lectio, ἐνδεδεμένα· Suam quisque sequutus Edit. *Salmas.* in *Solin.* p. 208. habet ἐνδεδυμένα· ἐνδεδεμένα *Spanhem.* in *Callim.* p. 493, 495. qui recte mea quoque sententia *frugum primitias* intelligit *spicarum fascibus illigatas.* VALCKEN

67. Πρώ-

Græcorum Dodonæis esse accepta, et ab his descendisse ad Meliensem sinum, pervasisseque in Eubœam, et oppidatim usque ad Carystum; ab hac vero reliquisse Andrum. Carystios enim esse qui in Tenum portarint, Tenios vero in Delum: atque ita hæc sacra in Delum aiunt pervenisse. Sed primum Hyperboreos misisse duas puellas, quæ ferrent hæc sacra, quas Delii nominant esse Hyperochen et Laodicen, et cum his tutelæ gratia quinque viros e suis popularibus, qui eas deducerent, nunc Perpherees vocatos in Delo, ubi in magno honore habentur. Sed quum isti ab Hyperboreis missi retro non redirent, indigne ipsos tulisse, si id continue ipsis accideret, ut eos quos mitterent non reciperent; ita ferentes ad fines suos sacra in stipula tritici illigata, mandavisse vicinis, iubentes illos deducere ad aliam nationem: atque ita hæc gradatim missa, aiunt devenisse in Delum. His ego sacris simile quiddam fieri animadverti a feminis Thraciis atque Pæoniis, quæ in sacrificando Regiæ Dianæ non sine stipula triticea habent sacra: atque
34 ipse vidi eas hæc facientes. Ceterum his virginibus Hyperboreis vita functis in Delo, parentant puellæ ac pueri Deliorum, tonsis utrique crinibus: puellæ quidem ante nuptias spiram abcisam fuso circumvolutam, in monumento ponunt. Monumentum autem

μενα πρώτους Δωδωναίους Ἑλλήνων δέκεσθαι· ἀπὸ δὲ τουτέων καταβαίνειν ἐπὶ τὸν [a] Μηλιέα κόλπον, καὶ διαπορεύεσθαι ἐς Εὔβοιαν· [b] πόλιν δ᾽ ἐς πόλιν πέμπειν, μέχρι Καρύστου· τὸ δ᾽ ἀπὸ ταύτης, ἐκλιπεῖν Ἄνδρον. Καρυστίους γὰρ εἶναι τοὺς κομίζοντας ἐς Τῆνον· Τηνίους δὲ, ἐς Δῆλον· [c] ἀπικνέεσθαι μέν νυν ταῦτα τὰ ἱρὰ οὕτω λέγουσι ἐς Δῆλον· πρῶτον δὲ τοὺς Ὑπερβορέους πέμψαι φερούσας τὰ ἱρὰ δύο κόρας, τὰς οὐνομάζουσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόχην τε καὶ Λαοδίκην· ἅμα δὲ [d] αὐτῇσι ἀσφαλίης εἵνεκεν πέμψαι τοὺς Ὑπερβορέους τῶν ἀστῶν ἄνδρας πέντε, πομποὺς τούτους, οἳ νῦν [e] Περφερέες καλέονται, τιμὰς μεγάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντες· ἐπεὶ δὲ τοῖσι Ὑπερβορέοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω οὐκ ἀπονοστέειν, δεινὰ ποιευμένους εἴ σφεας αἰεὶ καταλάμψεται, ἀποστέλλοντας μὴ [f] ἀποδέκεσθαι, οὕτω δὴ φέροντας ἐς [g] τοὺς οὔρους τὰ ἱρὰ ἐνδεδεμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ, τοὺς πλησιοχώρους ἐπισκήπτειν, κελεύοντας προπέμπειν [h] σφέα ἀπ᾽ ἑωϋτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος· καὶ ταῦτα μὲν οὕτω προπεμπόμενα, ἀπικνέεσθαι λέγουσι ἐς Δῆλον· Οἶδα δὲ αὐτὸς τούτοισι τοῖσι ἱροῖσι τόδε ποιεύμενον προσφερές· τὰς [i] Θρήσσας καὶ τὰς Παιονί- 233
δας γυναῖκας, ἐπεὰν θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Βασιλήϊῃ, οὐκ ἄνευ πυρῶν καλάμης [k] ἐχούσας τὰ ἱρά· καὶ [l] ταῦτα μὲν δὴ οἶδα ταύτας ποιεύσας. Τῇσι δὲ παρθένοισι ταύτῃσι τῇσι ἐξ Ὑπερβορέων τελευτησάσῃσι ἐν Δήλῳ, κείρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, [m] πρὸ γάμου πλόκαμον ἀποταμνόμεναι, καὶ περὶ ἄτρακτον εἱλίξασαι, ἐπὶ τὸ σῆμα τιθεῖσι· τὸ δὲ σῆ-

a Μηλειέα *Arch.* *b* Πόλιν τε *Vind.* tum Καρίστου *Arch.* *c* Haec decem connexa vocabula scribae socordia desunt *M. Pass. Ask.* *d* *Arch. M. Pass. Ask.*, in aliis αὐτοῖσι tum ἀσφαλίης *Vind.*, vulgo ἀσφαλείης. Vid. ad L. II, 18. *e* *M. Pass. Ask.*, Περφέρες *Arch.* et *Hesych. Valla*, Περιφερέες *Ald.* et alii. *f* Ὑποδέκ. *Arch.* *g* Τοὺς σούρους *Arch.*, et ἐνδεδεμένα cum *V. Pass. Valla*; ἐνδεδυμ. *M. Ask. Ald.* et *Edd.* *h* Σφέα *V. Arch.*, olim σφέας. *i* Θρηκίας ora *Steph.*, Θρηκίας *Pass. Ask.*, tum Παιωνίδας *Arch.* et θύσωσι cum *V.* *k* *M. Pass. Ask.*, θύουσας *V. Arch. Ald. Paris. A. B.* *l* Ταῦτα μὲν δὴ iidem, μὲν abest *M. Pass. Ask.* *m* Duo haec *Valla* non vertit.

67. Πρώτους Δωδωναίους Ἑλλ. δέκεσθαι] *Callimachus* Hymn. in Del. v. 284. gemina: diversa *Pausanias* L. I, 31., ex ambitiosis Atheniensium narrationibus. Verum his inmorari intempestivum: *Ezech.* enim *Spanhemius*, Vir Ill. et egregius, ad Poëtae Cyrenaei versum molientibus plura otium dedit.

67. Πρώτους Δωδωναίους] Quae de Hyperboreis apud veteres legerat Eruditiss. *Ez. Spanhemius* digesta protulit in Callim. p. 489. 493. et seqq. Quando de his canens sacris in Delum delatis *Callimachus* h. in Del. v. 283. &c. solius paene videtur *Herodoti* persequutus vestigia, unius adferam cum his collatos versus aliquot *Callimachi*. *Sacra* scribit *Herod.* πρώτους Δωδωναίους Ἑλλήνων δέκεσθαι. *Callimachus*, ἃ Δωδώνηθε Πελασγοὶ Τηλόθεν ἐκβαίνοντα (καταβαίνειν *Herod.*) πολὺ πρώτιστα δέχονται. —— *Herod.* ἀπὸ δὲ τουτέων καταβαίνειν ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον καὶ διαπορεύεσθαι ἐς Εὔβοιαν. *Callim.* Δεύτερον ἱερὸν ἄστυ καὶ οὔρεα Μηλίδος αἴης Ἔρχονται· κεῖθεν δὲ διαπλώουσιν Ἀβάντων Εἰς ἀγαθὸν πεδίον Ληλάντιον. —— Sequentia *Herodoti* sic contraxit in pauca *Callim.* οὐδ᾽ ἔτι μακρὸς Ὁ πλόος Εὐβοίηθεν· ἐπεὶ σέο γείτονες ὅρμοι. —— Tum duas memorat Noster puellas, quae primae sacra detulerint ex Hyperboreis in Delum, quibuscum illi velut virginum custodes miserint τῶν ἀστῶν πέντε πομπούς· *Callim.* Πρῶταί τοι τάδ᾽ ἔνεικαν ἀπὸ ξανθῶν Ἀριμασπῶν, —— Θυγατέρες Βορέαο, καὶ ἄρσενες οἳ τότ᾽ ἄριστοι Ἠϊθέων· quod addit: οὐδ᾽ οἵγε παλιμπετὲς οἴκαδ᾽ ἵκοντο· dixerat *Herod.* τοῖσι Ὑπερβορέοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω οὐκ ἀπονοστέειν. Plura supersunt ex eodem fonte petita. Ceterum huius-ne honoris essent expertes, fabulam Athenienses videntur commenti, quam nobis *Pausan.* narrat in Att. p. 77. sacra ex Hyperboreis per Graecos ad Prasias fuisse perlata, φέρεσθαι διὰ Ἑλλήνων ἐς Πρασιάς. Ἀθηναίους δὲ εἶναι τοὺς ἐς Δῆλον ἄγοντας. Situm autem pagum in Attices Orientali latere paene ex adversa Euboeae liquet e *Thucyd.* VIII, c. 95. VALCKEN.

84. Τοὺς πλησιοχώρους ἐπισκήπτειν, κελεύοντας] Sunt, quibus τοῖς πλησιοχώροις, siquidem ἐπισκήπτειν in Musis tertium sibi nectit casum, allubescit. *Abreschius* verborum ordinem struit, κελεύοντας ἐπισκήπτειν τοὺς πλησιοχώρους προπέμπειν ——. Ἐπισκήπτειν *Hesychio* auctore esse προνοεῖσθαι· rogare itaque et monere, ut contermini sacra ulterius deducant. Certum est προπέμπειν σφέα, videlicet ἱρὰ, de quibus proxime.

88. Τὰς Θρήσσας] Dederat Θρήσσας, uti *Sophocles* Antig. v. 595. Θρήσσαις πνοαῖς, et *Valer. Flacc.* II, 132. *Carasque toris inducere Thressas.* Aliorum Θρηκίας vel Θρηϊκίας firmare Θρηϊκίη τε Σάμος *Homeri* et Θρήκιος ξένος *Euripidis* posset, si quae necessitas. Mallem ex luculento Codd. iudicio θυούσας τὰ ἱρὰ, si quidem, quidquid in contrarium disputatur, ἐχούσας τὰ —— scriptoris sententia respuit. Male quoque *Valla* in sequentibus πρὸ γάμου inter vertendum, nam schedis eius afuisse non puto, neglexit; Adesse enim oportet. De Megarensium puellis *Pausanias* solere ad Iphinoës tumulum inferias προσφέρειν ΠΡΟ ΓΑΜΟΥ καὶ ἀπάρχεσθαι τῶν τριχῶν, καθὰ καὶ τῇ Ἑκαέργῃ καὶ Ὤπιδι, sic optime *Camerarius*, αἱ θυγατέρες ποτὲ ἀπεκείραντο αἱ Δηλίων L. I, 43. p. 104. *Callimachus* H. in Del. v. 296. illud ipsum requirit. Porro οἱ δὲ παῖδες redierunt, ne αἱ μὲν solitariae starent.

91. Τῇσι δὲ παρθένοισι ταύτῃσι] Atque adeo quos Delii vocabant Ὑπερόχην et Λαοδίκην. Hic ab *Herodoto* secedunt *Callim.* et *Pausan.* hic quidem nupturas Deliorum puellas tradit comae dedicasse primitias nobilioribus illis *Hecaërgae* atque *Opidi*: collato *Herod.* *Pausaniae* locum in Att. p. 104. primus emendavit *P. Leopard.* Em. X, c. 24. iam tum suspicatus apud *Herod.* restituendum nomen Ἑκαέργην· idem aliis postea venit in mentem, probatum in primis *Spanhemio*, de his puellis more suo docte notanti p. 503, 504. Duabus tertiam adiungens, forsan ut versum impleret, *Callim.* his istum honorem a Deliis canit virginibus attributum; pueros vero Deliorum primam dedicasse lanuginem iuvenibus Hyperboreis, qui venerant olim puellarum comites: Ἤτοι Δηλιάδες μὲν, ὅτ᾽ εὐηχὴς ὑμέναιος Ἤθεα κουράων μορμύσσεται, ἥλικα χαίτην Παρθενικαῖς· παῖδες δὲ θέρος τὸ πρῶτον ἰούλων Ἄρσενες ἠϊθέοισιν ἀπαρχόμενοι φορέουσιν· venustos versus ita legendos e Cod. MS. docuit Clar. noster *Ruhnken.* in Epist. Crit. II, p. 35. VALCKEN.

I. Καὶ

σῆμά ἐστι ἔσω ἐς τὸ Ἀρτεμίσιον [a] ἐσιόντι ἀριστερῆς χειρός· ἐπιπέφυκε δέ οἱ ἐλαίη· οἱ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόην τινὰ εἱλίξαντες τῶν τριχῶν, [b] τιθεῖσι καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸ σῆμα· αὗται μὲν δὴ ταύτην [c] τὴν τιμὴν ἔχουσι πρὸς τῶν Δήλου οἰκητόρων. Φασὶ δὲ οἱ [d] αὐτοὶ καὶ τὴν [e] Ἄργην τε καὶ τὴν Ὦπιν ἐούσας παρθένους ἐξ Ὑπερβορέων, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους πορευομένας, ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον, ἔτι πρότερον Ὑπερόχης τε καὶ [f] Λαοδίκης· ταύτας μέν νυν τῇ [g] Εἰλειθυίῃ ἀποφερούσας ἀντὶ τοῦ ὠκυτόκου τὸν ἐτάξαντο φόρον ἀπικέσθαι· τὴν δὲ Ἄργην τε καὶ τὴν Ὦπιν ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι· καί σφι τιμὰς ἄλλας δεδόσθαι πρὸς σφέων· καὶ γὰρ ἀγείρειν σφι τὰς γυναῖκας, ἐπονομαζούσας τὰ οὐνόματα ἐν τῷ ὕμνῳ, τόν σφι Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος ἐποίησε· παρὰ δὲ σφέων μαθόντας νησιώτας τε καὶ Ἴωνας, ὑμνέειν Ὦπίν τε καὶ Ἄργην, ὀνομάζοντάς τε καὶ ἀγείροντας· οὗτος δὴ ὁ Ὠλὴν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν, τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ· καὶ τῶν μηρίων καταγιζομένων ἐπὶ τῷ βωμῷ τὴν [h] σποδὸν, ταύτην ἐπὶ τὴν θήκην τῆς Ὦπιός τε καὶ Ἄργης ἀναισιμοῦσθαι ἐπιβαλλομένην· ἡ δὲ θήκη αὐτέων ἐστὶ ὄπισθεν τοῦ Ἀρτεμισίου, πρὸς ἠῶ τετραμμένη, [i] ἀγχοτάτω τοῦ Κηΐων ἱστιητορίου· Καὶ ταῦτα μὲν Ὑπερβορέων πέρι εἰρήσθω· τὸν γὰρ περὶ Ἀβάριος λόγον τοῦ λεγομένου εἶναι [k] Ὑπερβορέω οὐ λέγω, λέγων ὡς τὸν ὀϊστὸν

tem intra Dianæ templum ad sinistram est intranti, oleaque supra ipsum nata: pueri autem Deliorum, ad quandam herbam partes crinium circumvolutas et ipsi imponunt sepulchro. Hoc honore ab incolis Deli afficiuntur hæ virgines. 35 Aiunt vero iidem, Argen et Opin virgines ex Hyperboreis eorundem hominum ætate in Delum venisse, etiam priores Hyperoche et Laodice: et has quidem venisse ad reddendum Lucinæ tributum, quod pro partu maturato instituerant: Argen vero et Opin una cum ipsis deis advenisse, hosque illis alios honores donasse. Illis enim colligere mulieres agnominantes nomina in hymno, quem Olen vir Lycius fecit: et ab illis edoctos insulanos et Iones hymno celebrare Opin et Argen, nominantes et colligentes. Hic Olen e Lycia profectus, alios quoque vetustos fecit hymnos, qui cantantur in Delo; et femorum, in ara exustorum, cinerem supra capulum Opis et Arges consumi iniectum. Est autem capulus earum post Artemisium, ad auroram spectans, proxime Ceiorum cœnaculum. 36 Hactenus de Hyperboreis dictum sit. Nam de fabula Abaris, qui fertur esse Hyperboreus, nihil dico; qui sagittam dicitur per universam terram circumtulisse, nihil comedens. Quod

a Ἰόντι *Arch. V.* mox οἱ δὲ παῖδες *Paris. A. B. Ald. Arch. V. Edd.*, ὅσοι δὲ *M. Pass. Ask.*, non bene. *b* Προτιθεῖσι *Arch. V. Valla.* *c* Duo ista negligit *Arch.* *d* Desit οἱ *Arch. V.*, αὐτοὶ οὗτοι marg. *Steph. Pass. Ask.* *e* Ἄργην *Arch. V. Pass. Ask.* ora *Steph. Valla*, et mox: in eadem ora Ἑκαέργην, nescio unde. Ἄργιν et Ἄργιος olim ex *Aldo.* *f* Λαοδίκης omnes, praeter *M. Pass. Ask.* *g* Εἰλειθ. *Arch. V.*, Εἰλιθ. *Pass.*, Εἰληθ. alii. *h* Σπονδὸν solito more *Arch.*, ἔποδον *Pass. Ask.* quod notabile. *Valla* in his vertendis mirificus est. *i* Ἀγχοτάτη et ἑστιητορίου *Arch. V.* *k* Ὑπερβορέου *Arch.*, mox πᾶσαν γῆν *Arch. V. Pass. Ask.* Citat *Eustath.* in Perieg. v. 31.

1. Καὶ τὴν Ἄργην] Bene inpetum Ἑκαέργην corrigentium repressit vir Celeb.; cui, si Λαοδίκης se probare potuisset nomen, amplior laus. Quanto equidem magis in his occupor, multa labantis humani ingenii et iudicii argumenta animadverto. Supra C. 33. Ὑπερόχην τε καὶ ΛΑΟΔΙΚΗΝ integram et illibatam *Florentiae* reliquerunt, et hic calami lapsus barbari quiddam cognomini Λαοδόκης adsperget? Cur tandem? Omnia profecto, quae de Hyperboreis prodita litteris, Graecam eorum sapiunt originem. Addo *Clementem Alexandr.* Protrept. p. 39. Ὑπερόχην καὶ ΛΑΟΔΙΚΗΝ iunxisse, et Ἄργην praeoptatam ob consensionem tot manu exaratorum, ita et Ἄργης concorditer et ubique pingentium. Iam κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους πορευομένας referri ad τοὺς πομποὺς, qui Deliis *Perpherees*, et Hyperochen et Laodicen debebit: citius quidem Arge et Opis in Delum, sed in comitatu Apollinis et Dianae, pervenerunt.

4. Τῇ Εἰλειθυίῃ] Non obliviscor *Hesychii* Εἰληθυίας neque *Pausaniae* Εἰληθυίας L. II, 5., a viris doctis cupide mutatas. Manet in *Callimacho* H. in Del. v. 132. κάλει μόνον Εἰλήθυιαν, forte similem in modum formandum, quo H. Iov. v. 12. κεχρημένον Εἰλειθυίης. Potuit in peregrinae vocis origine sonus variare, passim tamen *Homerus*, *Diodorus*, *Pausanias* illi adstipulantur, cui primae datae. Quod autem Cl. *Reiskius* ἀντὶ ὠκυτοκίου *ob acceleratum* sive *citum partum* elegit, modo ὠκυτόκιον eo foret in usu, non spernerem. Belle novit, ὠκυτόκιον in medicamine ad maturandum partum sedem sibi vindicare, cui inconmodus hic locus.

10. Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος] Ne hoc quidem praetermisit *Callim.* D. v. 304. Οἱ μὲν ὑπαείδουσι νόμον Λυκίοιο γέροντος, Ὅν τοι ἀπὸ Ξάνθοιο θεοπρόπος ἤγαγεν Ὠλήν· de eodem mulier Delpha, quae civibus hymnum condidit, *Boeo* ap. *Pausan.* χ, p. 810. Ὠλήν θ' ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας, Πρῶτός τ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτήνατ' ἀοιδάν· de hymnis *Olenis* egerunt Ill. *Spanhem.* ad *Call.* p. 509. et *I. A. Fabricius* B. G. I, c. 17. *Olene* recentior *Pamphus* Atheniensibus τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνους ἐποίησεν, *Pausan.* VII, p. 577., eidem saepe laudatos, quos et suo seculo superstites a Daducho quodam Attico *Pausanias* accepisse se tradit legendos IX, p. 762. Sub *Orphei* nomine legit is hymnos, quos habemus superstites; atque in his merito versuum etiam miratur elegantiam. VALCKEN.

12. Καὶ ἀγείροντας] Inprudenter ἐγείροντας *Th. Galeus.* Ἀγείρειν eorum est, qui stipem in specum diis, reapse sibi, ut mos olim et nunc variis in locis, efflagitant. *Herodotus*, modo vitae Homeri auctor fuerit, C. 33. ἤδετο δὲ ταῦτα ἐν τῇ Σάμῳ — ὅτε ΑΓΕΙΡΟΙΕΝ ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀπόλλωνος. Abarim Hyperboreum ἀγείροντα, et τὸν ἀγερθέντα ab illo χρυσὸν τῷ θεῷ repraesentat *Iamblichus* Vit. Pyth. Sect. 91. et 141. Sed vide Cl. *Ruhnkenium* ad *Timaei* Λέξεις p. 6.

21. Οὐ λέγω, λέγων ὡς τὸν &c.] Ita solet. Mox C. 43. ἔλεγε, φὰς τὰ —. et V, 36. ἔφη λέγων· tum ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων L. VI, 137. Coniectura *Dissertationis Herodoteae* ὡς τὸν ὀϊστὸς περιέφερε —— οὐδὲν σιτεόμενον nondum displicet: ratam enim fabula habet, Abarim exhibens *sagitta circum omnem terram vectum* nihilque *comedentem*, ὀϊστῷ ἐποχούμενον, ποταμούς τε καὶ πελάγη καὶ τὰ ἄβατα διαβαίνειν in *Iamblichi* Vit. Pythag. C. 19. et 28. *Himerius* Biblioth. *Photii* p. 1131. de eodem, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν ἦλθεν ὁ Σκύθης ὑπὲρ τοῦ βέλους ὀχούμενος. Obstat suspicioni *Eustathius*, favet, quod olim scire non poteram, *Corn. de Pauw*, ὡς τοῦτον — legens. Ceterum quae his nectuntur, εἰ δέ εἰσί τινες Ὑπερβόρεοι — *Eratosthenes* cavillo sugillat apud *Strabonem* L. I. p. 106., notatus propterea a *Casaubono*. Si Ὑπερβόρεοι sint, quod Lycius Olen ap. *Pausaniam* prodidit, οἱ ὑπὲρ τὸν ἄνεμον οἰκοῦντες βορέαν, consecutio bene habebit. *Strabo* Hyperboreos τοὺς βορειοτάτους explicat sive *maxime boreales*, non illi, quos *Herodotus* sibi proposuit.

21. Λέγων, ὡς τὸν ὀϊστός] Videri posset λέγων e praecedenti voce repetitum; neque tamen Homerica me latent, quibus uti poterunt vulgatae lectionis defensores. Vera mihi videtur *Wesselingii* correctio in Diss. *Herod.* posita p. 34. ὡς τὸν ὀϊστὸς περιέφερε κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν οὐδὲν σιτεόμενον. Praeter *Iamblichum*, insignem sane fabulatorem, de V. P. Sect. 91. et 136. fabulam de Abari *Celsus* enarrat *Origenis* III, p. 129. vid. *H. Vales.* in notas *Mauss.* ad *Harpocr.* p. 206. — Quae sequuntur Herodotea, εἰ δέ εἰσί τινες Ὑπερβόρειοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι· nonnihil immutata, tanquam σόφισμα repellit ridetque *Eratosthenes* in *Strabonis* L. I, p. 106, 107. VALCKEN.

28. Ποιε-

Quod si qui sunt Hyperborei, *id est superaquilonares*, sunt et alii Hypernotii, *id est superaustrales*. Nempe rideo iam multos videns descripsisse ambitus terræ, et nullum habentes in exponendo sensum, qui Oceanum scribunt circumfluere, et terram esse orbiculatam tanquam a torno, Asiam quoque faciant Europæ parem. Nam ego singularum magnitudinem brevi patefaciam, et quanta sint singula ad describendum.

37 VBI Persæ incolunt, id ad australe pertinet mare, quod dicitur Rubrum. Super hos ad ventum aquilonem habitant Medi, super Medos Saspires, super Saspires Colchi, ad septentrionale pertinentes mare, in quod influit flumen Phasis. Hæ quatuor nationes a mari ad mare incolunt.

38 Dehinc vesperam versus ab ea duæ oræ terrarum ad mare procedunt, quas ego exponam. Hinc quidem ora una aquilonem versus a Phasi incipiens porrecta est ad mare iuxta Pontum et Hellespontum, usque ad Sigeum Troicum: sed austrum versus, eadem ista ora a sinu Mariandico, qui Phœnicæ adiacet, tendit in mare ad promontorium usque Triopium. Incolunt autem in ora hac hominum nationes triginta: talis quidem est una ora.

39 Altera vero, a Persis incipiens porrigitur ad Rubrum mare, ipsa Persica regio et gradatim Assyria, atque inde Arabia: desinitque non desinens, nisi iure, in sinum Arabicum, in quem Darius e Nilo rivum induxit. A Persis ad Phœnicen tractus amplus est ac multus. A Phœnice quod sequitur, hæc ora tendit per hoc mare præter Syriam Palæstinam et AEgyptum, in qua terminatur: in qua tres sunt modo nationes. Atque hæc sunt quæ a Persis versus occasum Asiæ continentur.

40 Quæ supra Persas sunt et Medos et Sapires et Colchos, auroram versus et solem orientem, hinc mari Rubro

οἷςὸν περιέφερε κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν, οὐδὲν σιτεόμενος· εἰ δέ εἰσί τινες [a] Ὑπερβόρεοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι· γελῶ δὲ [b] ὁρέων γῆς περιόδυς γράψαντας πολλοὺς ἤδη, καὶ οὐδένα νόον ἔχοντας ἐξηγησάμενον· οἳ Ὠκεανόν τε ῥέοντα γράφυσι πέριξ, τήν τε γῆν ἐοῦσαν [c] κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τόρνυ, καὶ τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ [d] ποιεύντων ἴσην· ἐν ὀλίγοισι γὰρ ἐγὼ δηλώσω μέγαθός τε ἑκάςης αὐτέων, καὶ [e] ὅση τίς ἐςι ἐς γραφὴν ἑκάςη. Πέρσαι οἰκέυσι κατήκοντες ἐπὶ τὴν νοτίην θάλασσαν, τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην· τυτέων δὲ ὑπεροικέυσι πρὸς [f] βορέω ἀνέμυ, Μῆδοι· Μήδων δὲ, [g] Σάσπειρες· Σασπείρων δὲ, Κόλχοι, κατήκοντες ἐπὶ τὴν βορηΐην θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις 234 ποταμὸς ἐκδιδοῖ· ταῦτα τέσσερα ἔθνεα οἰκέει ἐκ θαλάσσης ἐς θάλασσαν. Ἐνθεῦτεν δὲ τὸ πρὸς [h] ἑσπέρης ἀκταὶ διφάσιαι ἀπ᾽ αὐτῆς κατατείνυσι ἐς θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀπηγήσομαι· ἔνθεν μὲν ἡ ἀκτὴ ἡ ἑτέρη [i] τὰ πρὸς βορῆν ἀπὸ Φάσιος ἀρξαμένη, παρατέταται ἐς θάλασσαν παρά τε τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, μέχρι Σιγείυ τοῦ Τρωϊκοῦ· τὰ δὲ πρὸς [k] νότου, ἡ αὐτὴ [l] αὕτη ἀκτὴ ἀπὸ τοῦ Μαριανδικοῦ κόλπου, τοῦ πρὸς Φοινίκῃ κειμένυ, τείνει τὰ ἐς θάλασσαν μέχρι Τριοπίυ ἄκρης· οἰκέει δὲ ἐν τῇ ἀκτῇ ταύτῃ ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκοντα· αὕτη μέν νυν ἡ ἑτέρη τῶν ἀκτέων. Ἡ δὲ δὴ ἑτέρη, ἀπὸ Περσέων ἀρξαμένη, παρατέταται ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν· ἥ τε Περσικὴ, καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης [m] ἐκδεκομένη Ἀσσυρίη· καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίης, ἡ Ἀραβίη· λήγει δὲ [n] αὐτὴ οὐ λήγυσα, εἰ μὴ νόμῳ, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρεῖος ἐκ τῦ Νείλυ διώρυχα ἐσήγαγε· μέχρι μέν νυν Φοινίκης ἀπὸ Περσέων, χῶρος [o] πλατὺς καὶ πολλός ἐςι· τὸ δ᾽ ἀπὸ Φοινίκης παρήκει διὰ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὕτη παρά τε [p] Συρίην τὴν Παλαιςίνην, καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν τελευτᾷ· ἐν τῇ ἔθνεά ἐςι τρία μοῦνα· ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσέων τὰ πρὸς [q] ἑσπέρης τῆς Ἀσίης ἔχοντά ἐςι. Τὰ δὲ κατύπερθε Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ [r] Σαπείρων, καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἠῶ τε καὶ [s] ἥλιον ἀνα-

a Tangitur ap. *Strabon.* I, p. 106. et Schol. *Apoll. Rh.* II, 677. *b* *Arch. V.*, vulgo ὀρῶν. *c* Habet *Eustath.* Perieg. v. I. et *Strab.* I, p. 83. *d* *M. Arch. Pass. Ask. V.*, olim ποιεῦσι. Statim ἐν ὀλίγῳ *Arch.* *e* *M. Ask. Pass.*, sed posteriores ὅση τε· οἵη *Arch. Paris. A. B. V. Edd.* *f* Βορέω ἀνέμου *Arch. V.*, recte. βορέην ἄνεμον vulgo. *g* Σάσπειρες· Σασπείρων ora *Steph. Ask.*, alii Σάπειρες· Σαπείρων. Vid. III, 94. *h* *M. Pass. Ask.*, olim ἑσπέρην. *i* Τὸ et βορῆν *Arch. V.*, βορέην ceteri. *k* *Pass. Ask. M.*, νότον alii levi differentia. *l* Deest *Arch. V.*, qui cum *Valla* Μαριανδικοῦ. In *M. Pass.* et *Ask.* Μαριανδύων, olim ab *Ald.* Μαριανδηνῶν. Porro Φοινίκῃ *M. Pass. Ask.*, Φοινίκην ceteri cum Edd. *m* Ἐκδεδομένη *Arch.*, perperam, mox ἀπὸ τῆς Ἀ. *n* Καὶ αὕτη *Arch.* *o* Πολλ. καὶ πλατὺς idem. *p* *M. Arch. Pass. Ask. V.*, vulgo Συρ. τὴν παρὰ τὴν Παλ. male. Conf. *Gronov.* *q* *M. Pass. Ask.*, in aliis ἑσπέρην: tum ἔχοντά ἐςι *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Edd., verbum substantivum negligunt *M. Pass. Ask.* *r* Conspirant Codd. *s* Ἠέλιον *Arch. V.* et mox iterum.

28. Ποιεύντων ἴσην] Lege *Gronovii*, docte haec illustrantis, observationes. De terrae figura *Eratosthenes*, haec Nostri innuens, ὅτι σφαιροειδὴς ἡ σύμπασα, οὐκ ὡς ΕΚ ΤΟΡΝΟΥ δὲ, in *Strab.* I. p. 83., ante quem non dissimilia *Aristotel.* Meteorol. II, 5. Quantum vero laboris et curae nostro aevo doctissimi et sollertissimi homines subierint, ut terrarum orbi sua figura et nobis constaret, multa solidaque eruditione V. C. *Io. Lulofs* C. I. *Inductionis ad Natur. et Mathem. Orbis terrae conspectum* persecutus est.

37. Ἀπ᾽ αὐτῆς] Praestaret ἀπ᾽ αὐτέων, quod et Cl. *Pavio* in opinionem venit. Ἀπ᾽ αὐτῆς spectare debebit Pontum, sive mare boreale, in quod Phasis evolvitur. Ab eo vero minime procedunt duae ἀκταὶ *orae sive peninsulae*, uti docte *Is. Vossius* ad *Scylacem*; Persis, quae orarum altera, a mari australi, quod et Erythraeum, porrigebatur occidentem versus; a Phasi altera sumebat originem, terminata partim ad Sigeum Troicum, tum ad promontorium Triopium, omnem conplexa minorem, quam vocamus, Asiam. Quae clara cum sint in Scriptoris disputatione, propositum ἀπ᾽ αὐτέων h. e. θαλασσέων, aut, si mavis, ἐθνέων, quae proxime memorabantur, non carere videtur ratione.

42. Ἡ αὐτὴ αὕτη ἀκτὴ ἀπὸ τοῦ Μαριανδικοῦ] Priorem Asiae minoris ἀκτὴν orsus a Phasi et tractu fuit boreali: alterius initium ab austro sinuque Myriandrico, porrectae ad Triopium: haec attendenti apertissima. *Vossius* tamen ad *Scylac.* p. 7. ἀπὸ τοῦ Μαριανδυνῶν κόλπου, μέχρι τοῦ πρὸς Φοινίκην κειμένου ——· nec discrepat, multum *Pavii* disputatio. Fefellit utrumque sinus corruptum nomen. *Sinus Mariandynus*, cui Sangarius amnis miscetur, ap. *Plinium* N. Hist. L. VI. I., pars erat Ponti Euxini, adeoque ad boream Asiae, de qua sermo, ac nihil ad hanc descriptionem. Bene *Stephanus* Μυρίανδρος, πόλις Συρίας πρὸς τῇ Φοινίκῃ. Additur τὸ κτητικὸν, ΜΥΡΙΑΝΔΡΙΚΟΣ κόλπος, hinc fortasse, cum sanitas loco manebat, repetitum. Quod ex scripto reposui, ab integritate propius abest, quam Μαριανδύων *Med.*; Μυριανδρηνῶν *Holstenii* et *Berkelii* rem patefacit, non veram vocis scripturam.

57. Καὶ Σαπείρων] Passim in libris Σάσπειρες. *Apollonii Rhod.* II, 397. et *Steph. Byz.* Σάπειρες nomine conveniunt, situs aliquantum discrepat. In omni autem hac Herodotea disquisitione ἐρυθρὴ θάλασσα varia est notione: modo Oceano australi, nunc sinui Persico aut etiam Arabico pro vario regionum habitu convenit, neque inconmode, cum sinus ambo mari isti iungantur et eius sint divergia et partes. Qui maritimam superioris Asiae Arabiaeque oram bene callent, non adhaerescent.

ἀνατέλλοντα, ἔνθεν μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρήκει θάλασσα· πρὸς βορέω δὲ ἡ Κασπίη τε θάλασσα, καὶ ὁ Ἀράξης ποταμὸς, ῥέων πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα· μέχρι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκέεται Ἀσίη· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, [a] ἔρημος ἤδη τὸ πρὸς τὴν ἠῶ, οὐδ' ἔχει οὐδεὶς φράσαι οἷον δή τί ἐστι. Τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ἀσίη ἐστί· ἡ δὲ Λιβύη [b] ἐν τῇ ἀκτῇ ἑτέρῃ ἐστί· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύη ἤδη ἐκδέκεται· κατὰ μέν νυν Αἴγυπτον ἡ ἀκτὴ αὕτη [c] στεινή ἐστι· ἀπὸ γὰρ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰσὶ ὀργυιέων· αὗται δ' ἂν εἶεν χίλιοι στάδιοι· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στεινοῦ τούτου, κάρτα πλατέα τυγχάνει ἐοῦσα ἀκτὴ, ἥτις Λιβύη κέκληται. [d] Θωϋμάζω ὦν τῶν διουρισάντων καὶ διελόντων Λιβύην τε καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην· οὐ γὰρ [e] σμικρὰ τὰ διαφέροντα αὐτέων ἐστί· μήκεϊ μὲν γὰρ [f] παρ' ἀμφοτέρας παρήκει ἡ Εὐρώπη· εὖρεος δὲ πέρι, [g] οὐδὲ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεταί μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ δηλοῖ ἑωϋτὴν, ἐοῦσα περίῤῥυτος, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην [h] οὐρίζει· Νεκὼ τοῦ Αἰγυπτίων [i] βασιλῆος πρώτου τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, καταδέξαντος· ὃς ἐπεί τε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσσων τὴν ἐκ τοῦ Νείλου [k] ἔχουσαν 235 ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον, ἀπέπεμψε Φοίνικας ἄνδρας πλοίοισι, ἐντειλάμενος ἐς τὸ ὀπίσω δι' [l] Ἡρακληΐων στηλέων ἐκπλέειν ἕως ἐς τὴν βορηΐην θάλασσαν, καὶ οὕτω ἐς Αἴγυπτον ἀπικνέεσθαι· ὁρμηθέντες ὦν οἱ Φοίνικες ἐκ τῆς [m] ἐρυθρῆς θαλάσσης, ἔπλεον τὴν νοτίην θάλασσαν· ὅκως δὲ [n] γένοιτο φθινόπωρον, προσχόντες ἂν σπείρεσκον τὴν γῆν, ἵνα ἑκάστοτε τῆς Λιβύης πλέοντες [o] γενοίατο, καὶ μένεσκον τὸν ἀμητόν· θερίσαντες δ' ἂν τὸν σῖτον, ἔπλεον· ὥστε δύο ἐτέων διεξελθόντων, τρίτῳ ἔτεϊ κάμψαντες Ἡρακληΐας στήλας, ἀπίκοντο ἐς Αἴγυπτον· καὶ ἔλεγον ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ, ἄλλῳ [p] δὲ δή τέῳ, ὡς περιπλώοντες τὴν Λιβύην, τὸν ἥλιον ἔσχον ἐς τὰ δεξιά· οὕτω μὲν αὕτη ἐγνώσθη τοπρῶτον. Μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοί εἰσι οἱ λέγοντες, ἐπεὶ [q] Σατάσπης γε ὁ Τεάσπιος, ἀνὴρ Ἀχαιμενίδης, οὐ περιέπλωσε Λιβύην, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεμφθεὶς ἀλ-

bro alluuntur; aquilonem autem versus, a mari Caspio et flumine Araxe, qui contra solem orientem fluit. Porro India tenus habitatur Asia. Illinc iam auroram versus deserta sunt: nec qualia sint dicere quispiam potest. Et Asia quidem talis et tanta est. Africa autem in altera 41
ora est, ab AEgypto enim iam Africa excipit. Hæc ipsa ora circa AEgyptum iam angusta est, nam ab hoc mari ad Rubrum intercapedo est centum millium orgyiarum, quæ efficiunt mille stadia. Ab his deinceps angustiis spatiosa valde ora est, quæ Africa dicitur. Itaque admiror eos, qui disterminarunt atque distinxerunt Africam, Asiam, Eu- 42
ropam: inter quas non parum est differentiæ. Siquidem Europa longitudine præter utramque extenditur, latitudine vero non videtur mihi comparari digna, nam Africa se ipsam manifestat, circumflua mari, excepto duntaxat ubi Asiæ contermina est, Neco AEgyptiorum rege, eorum quos novimus primo in hoc demonstrando. Is postquam destitit a deprimenda fossa a Nilo ad Arabicum sinum, misit navibus quosdam viros Phœnices, præcipiens ut evecti per columnas Herculeas penetrarent ad septentrionale usque mare, atque ita ad AEgyptum remearent. Phœnices igitur e rubro mari solventes, abierunt in mare australe: qui quum autumnus advenisset, applicitis ad terram navibus sementem faciebant, ubi identidem navigantes in Africa forent, ac messem expectabant, deinde messo frumento navigabant. Ita biennio consumpto, anno tertio quum flexissent Herculeas columnas in AEgyptum remearunt, referentes quæ apud me fidem non habent, sed forte apud aliquem alium: circumnavigantes Africam, se habuisse solem ad dextram. Atque hunc in modum Africa primum est cognita. Secundo loco (Carthagi- 43
nienses sunt qui dicunt) postquam Sataspes, Teaspis filius, vir Achæmenides, Africam non cir-

a Ἔρημος marg. *Steph. Pass. Arch. V. Ask.*, sed sine sequente τὸ *Arch. V.*, quod abesse potest. Vid. supra C. 17., ἔρημον olim et τὸ πρός. *b* Decem sequentia socors *Ask.* scriba praetervidit: mox ἀκτῇ τῇ abest *Arch.* *c* *Arch. Ald. V. Paris. A. B.* Edd., in *M. Ask. Pass.* ἐστὶ ἢ ἐστι. *d* Θωμ. *Arch. Ask.*, mox, Λιβύην τε *Arch.* abest τε aliis. *e* Μικρὰ id. *Vind.* *f* Desit utrique, male. *g* Οὐ συμβ. *Arch.* *h* Οὐρ. *Arch.* alii οὐρ. *i* *Arch.*, βασιλέος vulgo. *k* *M. Pass. Ask.*, διέχουσαν cum *Aldo* reliqui. Vid. *Gronov.* et ad L. II, 11. *l* Ἡρακλέων διεκπλ. *Arch.*, prius etiam *Ask.* *m* *M. Arch. Ask. Pass. V.*, ἐρυθρ. καλεομένης *Ald.* Edd. *n* Γίνοιτο ora *Steph. V. Pass. Arch.*, tum προσίσχοντες *V. Arch.*, non male. *o* Γινοίατο *Arch. V.* *p* Δέ τεῳ *Arch. V.*, δὲ δή τεῳ *Ask.*, statim consentiunt *M. Pass.*, unde editum: *Eton.* πλώσαντες τὴν Λιβ., olim περιπλ. ἐς τὴν Λιβ., mox ἠέλιον *Arch.* *q* Σατάπης *Steph.* margo et *Ask.*, tum Τεάπιος, Τεάσπειος *Arch.*

66. *Αὕτη στεινή ἐστι*] Vitio humani ingenii contingit, ut omnibus eadem raro placeant. Spectantur res diversis modis et variante animi inclinatione. Mihi, quod rediit, verissimum, alii aliud. Sequitur continuo, *τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στεινοῦ τούτου*· ubi vero illud, verum ni fuerit vulgatum? Supra L. II, C. 158. de eopse isthmo, *τῇ ἐλάχιστόν ἐστι καὶ συντομώτατον ἐκ τῆς βορηΐης θαλάσσης ὑπερβῆναι ἐς τὴν νοτίην* ——, quod brevissimum et maxime conpendiarium spatium, plane uti hic, stadiorum mille. Non excito *Plinium* L. II, 68., quo hanc ipsam in rem usus est V. C. *Is. Casaubonus* ad *Strabon.* I. p. 114., neque dissimulo *Mediceum* *αὕτη ἐστὶ ἢ ἐστι*, *iam est*, *qua est*, nihil coloris ducere posse e C. 50. huius libri. Verum propere hinc discedo.

76. *Δηλοῖ ἑωϋτὴν*] Mirum ni scripserit, more veterum suoque, *Λιβύη μὲν γὰρ δηλοῖ ἐοῦσα περίῤῥυτος*· id est *ἑαυτὴν οὖσαν*· in eundem sensum infra capienda ista: *αὕτη ἐγνώσθη τὸ πρῶτον*, nempe *περίῤῥυτος ἐοῦσα, πλὴν ὅσον* ——. *Δηλοῦν* hac adhibetur structura *Soph.* Ai. v. 471., *δηλώσω — γεγώς*. Antig. v. 20. *Τί δ' ἐστι; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος*· *ἐδήλωσε τῶν νόμων καταφρονῶν* Alcibiades, *Andocidi* p. 30, 44. *ἐδήλωσαν οὐ θελήσαντες*, *Pausan.* III, p. 216. *δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες*, *Herod.* VI, c. 21. VALCKEN.

80. *Φοίνικας ἄνδρας*] Phoenices, ubi maritimam Syriae oram occuparant, *ναυτιλίῃσι μακρῇσι ἐπιτίθεσθαι* scripsit L. I, 1. An statim ex sinu Arabico, unde digressi erant, in Oceanum australem et Atlanticum, merito dubitatur. Quam vero Salomoni, Iudaeorum regi, in nobili navigatione ex eo sinu operam praestiterant 1. *Reg.* IX, 27., eandem aliis et regi AEgyptio addixerunt, usu maritimae peregrinationis exercitati. His ergo debetur et regi Neconi Africa primum circumnavigata, quam multis post seculis Lusitani diversiore progressu feliciter cognoverunt mari ferme circumfluam.

93. *Καρχηδόνιοί εἰσι οἱ λέγοντες*] Ex hariolatione Cl. *Pauw* *οἱ πλέοντες*. Carthaginienses enim similibus defunctos navigationibus tentasse oras Africae, Atlantico mari adspersas: de Sataspe nihil eos novisse. Quae docti viri coniectura habet, quo se commendet. Aliud *Nic. Abramus* Phari V. Test. L. III. p. 92. *μετὰ δὲ Καρχηδόνιοί εἰσι* —— sine commate legens vertensque, *postea quidem Carthaginienses, ut quidem ipsi dicunt*, praestitisse nimirum se, quod Sataspes navigando haud absolverat. Quae verbis istis indicari, dubito vehementer. Hannonem a Gadibus ad fines Arabiae circumvectum *Plinius* tradit L. II, 67., an ante Herodoti aetatem, necdum certum. Et quid inpedit, cur Poeni inaudire de frustraneo Sataspis conatu nihil potuerint, Xerxi foederibus iuncti, et mercandi studio ad omnia, uti solent, circumspecti? Saepe praeterea narrationes Carthaginiensium advocantur in Libyae rebus C. 195. 196.

9. Τῷ

circumnavigavit ad hoc ipsum miſſus; ſed cum navigationis longitudine, tum terræ ſolitudine deterritus retro rediit, non impleto labore, quem ei mater iniunxerat. Etenim vitiaverat filiam virginem Zopyri, neptem Megabyzi, quem ob hanc cauſſam a Xerxe rege ſuffigendum cruci mater Sataſpis, quæ erat Darii ſoror, liberavit: quod diceret ſe maius illi ſupplicium irrogaturam quam rex, quippe neceſſe ei fore circumnavigare Africam, dum perveniret eam circumnavigans ad Arabicum ſinum. His annuente Xerxe, Sataſpes in AEgyptum abiit, ſumptaque illinc nave ac nautis, navigavit ad columnas Herculeas: quibus transmiſſis, flectens Africæ promontorium, cui nomen Soloes, in meridiem curſum tenebat. Emenſusque permultum maris intra complures menſes, quum aſſidue pluri tempore opus eſſet, converſo curſu in AEgyptum rediit. Et illinc ad regem Xerxem regreſſus, aiebat in remotiſſimis homines puſillos praeternavigaſſe, rubra utentes veſte; qui, quum ipſi terræ navim applicarent, ad montes ſe fuga proriperent relictis urbibus; ipſos autem nihil illis iniuriæ intuliſſe ingreſſos, pecora tantum illinc accepiſſe. Quod autem totam Africam non circumnavigaſſent, hanc cauſſam afferebat, quod navigium ulterius procedere non poſſet, ſed retineretur. Hunc Xerxes negans loqui vera, et quod operam ipſi propoſitam non abſolviſſet, in crucem ſuſtulit, irrogata vetere pœna. Huius Sataſpis eunuchus, audita domini nece, Samum celerrime cum magna pecunia profugit, quam Samius quidam intervertit: cuius nomen
44 quum ſciam, volens obliviſcor. Ceterum Aſiæ

ἀλλὰ δείσας τό, τε μῆκος τοῦ πλόου καὶ τὴν ἐρημίην, ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπετέλεσε τὸν ἐπέταξέ οἱ ἡ μήτηρ ἄεθλον· θυγατέρα γὰρ [a] Ζωπύρου τοῦ Μεγαβύζου παρθένον ἐβιήσατο· ἔπειτα μέλλοντος αὐτοῦ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην ἀνασκολοπιεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξεω βασιλῆος, ἡ μήτηρ τοῦ Σατάσπεος, ἐοῦσα Δαρείου ἀδελφεὴ, [b] παρῃτήσατο, φᾶσά οἱ αὐτὴ μέζω ζημίην ἐπιθήσειν ἤπερ ἐκεῖνον. Λιβύην γάρ οἱ ἀνάγκην ἔσεσθαι περιπλώειν, ἐς ὃ ἂν ἀπίκηται, περιπλέων αὐτὴν, ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον· συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξεω ἐπὶ τούτοισι, ὁ [c] Σατάσπης ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον, καὶ λαβὼν νέα τε καὶ ναύτας παρὰ τουτέων, ἔπλεε [d] παρὰ Ἡρακληΐας στήλας· διεκπλώσας δὲ, καὶ κάμψας τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ οὔνομα [e] Σολόεις ἐστὶ, ἔπλεε πρὸς μεσαμβρίην· περήσας δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι [f] μησὶ, ἐπεί τε τοῦ πλεῦνος αἰεὶ ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς Αἴγυπτον· ἐκ δὲ ταύτης ἀπικόμενος [g] παρὰ βασιλῆα Ξέρξεα, ἔλεγε, φὰς τὰ προσωτάτω ἀνθρώπους μικροὺς παραπλέειν, ἐσθῆτι φοινικηΐῃ [h] διαχρεωμένους· οἳ, ὅκως σφεῖς καταγοίατο τῇ νηΐ, φεύγεσκον πρὸς τὰ οὔρεα, [i] λείποντες τὰς πόλιας· αὐτοὶ δὲ ἀδικέειν οὐδὲν [k] ἐσιόντες, πρόβατα δὲ μοῦνα ἐξ αὐτέων λαμβάνειν· τοῦ δὲ μὴ περιπλῶσαι Λιβύην παντελῶς, αἴτιον τόδε [l] ἔλεγε· τὸ πλοῖον τοπρόσω οὐ δυνατὸν [m] ἔτι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχεσθαι. Ξέρξης [n] δὲ οὔ οἱ συγγινώσκων λέγειν ἀληθέα, οὐκ ἐπιτελέσαντά τε τὸν προκείμενον ἄεθλον, ἀνεσκολόπισε, τὴν ἀρχαίην δίκην [o] ἐπιτιμῶν· τούτου δὲ τοῦ Σατάσπεος εὐνοῦχος ἀπέδρη ἐς Σάμον, ἐπεί τε 236 ἐπύθετο τάχιστα τὸν δεσπότεα τετελευτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα, τὰ Σάμιος ἀνὴρ κατέσχε· τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα, ἑκὼν [p] ἐπιλήθομαι. Τῆς δὲ Ἀσίης

a Hoc ordine *Arch. Paſſ. Ask.*, olim Ζωπ. ἐβιήσατ. τοῦ Μεγαβ. παρθ. *b* Παραιτήσατο *V.* Mox ἐς ὃ ἀφίκηται *M. Ask.*, contra morem: iuſtum est in reliquis vulgatum. *c* *Arch. Paſſ. Valla*: vulgo Σατάσπις prave. *d* Ἐπὶ *Vind. Arch.*, forte verius. *e* *Arch. V. Eton. Paſſ.* ora *Steph. Valla*: alii Συλόεις. *f* Μήνεσιν *Arch.* notabiliter. Sic et *Vind.* VIII, 51. *g* Ἐς βασιλῆα *Arch.*, βασιλέα olim: tum ἔλεγέ σφεας τὰ προσώτατα. *h* Χρεωμένους idem et *Vind.* *i* *M. Ask. Arch.*, καταλιπόντες *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* aeque bene. *k* *Valla*, *Arch. V.* ora *Steph.*, olim σίνοντες, βρωτὰ δὲ μοῦνα. *l* Ἔλεγε *Arch. Valla Vind.*, ceteri ἐλέγετο. *m* Ἔτι (ἐστὶν *Arch.*) εἶναι προβ. *V. Ald. Paris. A.*, abest verbum ſubſtantivum *M. Paſſ. Ask.* *n* *M. Ask. Paſſ.*, in aliis omnibus δέ οἱ οὐ. *o* Habet *Thom. M.* in Ἐπίτιμος. Paullo ſuperius ἐπιτελέσαντά γε Cl. *Reiskius.* *p* Ἐπιλήσομαι *Arch. V.*, quod laudo.

9. Τῷ οὔνομα Σολόεις] Sic ſcripſerat L. II, 32. *Σολόεντα ἄκραν* aut *Λιβυκὸν ἀκρωτήριον* *Hanno* et *Scylax* in Periplis, *πύματον Σολοέντα* *Crinagoras* in Epigrammate, de quo *D'Orvillius* ad *Chariton.* p. 424. et *Reiskius* in Anthol. p. 188. Ceterum memoria *Poſidonium* decepit, ex *Herodoto*, a Dario miſſos *τελέσαι τὸν περίπλουν* Africae, aſſeverantem in *Strabon.* L. II. p. 155. C. Tale hic nihil.

13. Παρὰ βασιλέα] Ἐς βασιλέα Ξέρξεα, quod nobis e MS. *Galeus* obtulit, ſi dant plures, fortaſſe tanquam rarius probandum videretur: *ἐς* aliquoties adhibuit in talibus *Herod.* Ut verum tamen fatear, ne loci quidem unius recordor, in quo legatur *ἀφικέσθαι εἴς τινα*, cui plurima ſunt ad manum, in quibus *ἐλθεῖν* et *εἰσελθεῖν εἴς τινα*. —— Paulo poſt duabus fortaſſe literis repetitis ſcribi commode poſſet: *οἳ, ὅκως ὡς σφεας καταγοίατο τῇ νηΐ, φεύγεσκον πρὸς τὰ οὔρεα.* —— Deinceps, quia *σίνεσθαι* etiam frequentatur *Herodoto*, *σίνειν* non adhibetur ab antiquis, veram paene lectionem coniectando fueram adſequutus, corrigens, *αὐτοὶ δὲ ἀδικέειν οὐδὲν ἐπιόντες·* memor *Herod.* V, c. 74. *ἐσίνοντο ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς.* Itaque laetus excepi quam Diſſ. *Herod.* p. 167., ſubminiſtravit Codicum lectionem, *ἐσιόντες, πρόβατα δὲ μοῦνα·* hoc aptius reſpondet ad *πόλιας· χώρας ἐπελθεῖν* et *ἐπεῖναι χώρους* adhibentur. VALCKEN.

18. Ἀδικέειν οὐδὲν ἐσιόντες, πρόβατα &c.] Multum meo iudicio ex membranis potius, *ἀδικέειν οὐδὲν ἐσιόντες, πρόβατα δὲ μοῦνα·* *ipsos* urbes *ingreſſos nihil iniurioſum patraſſe, pecora duntaxat inde accepiſſe.* Plenior ita oratio, ſuperfluo et inſueto *σίνοντες* inpoſterum caritura. Utcunque ea ſuper Codd. lectione ſtatuetur, non recuſabitur iisdem e ſchedis *αἴτιον τόδε ἔλεγε*, *cauſſam hanc dicebat* Sataſpes: huius enim ad regem ſermo. Cauſſam, quam Xerxi non probavit, dederunt venti, ex oriente ad conſtitutum isthic flantes, et navis praepedientes curſum ex probabili *Marshami* et *Palmerii* ſententia.

20. Αἴτιον τόδε ἐλέγετο] *Hanc cauſam afferebat*, *Valla*: legit itaque *αἴτιον τόδε ἔλεγε*, nempe Sataſpes. Sequens *τὸ* peperiſſe potuit *ἐλέγετο*. In proximis pro *Ξέρξης δέ οἱ οὐ σ.* collatis *Vallae* Latinis, *hunc Xerxes negans locutum vera*, *Io. le Febvre* ſuſpicabatur ſcribendum, *Ξέρξες δὲ ὃν* (pro *αὐτὸν* vel *ἐκεῖνον*) *οὐ συγγινώσκων λέγειν ἀληθέα·* in iuvene praeſertim huius ſeculi Gallo conatum laudo: *οἱ* minus in his commodum eſſe fatendum etiam illi, cui Herodoteus eſt exploratus uſus verbi: *συγγνόντες ἀδικῆσαι· συγγνόντες ποιέειν σε δίκαια·* et ſimilia dantur apud hunc plurima; a quibus illud diſtat L. V, c. 91., *συγγινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς·* in quibus etiam ſcribi potuiſſet *οὐ ποιήσαντες ὀρθῶς*, ſub qua duplici ſtructura idem ſignificans adhibetur *συνειδέναι*. *Diphili* verſus eſt: *Συνειδόθ' αὐτῷ φαῦλα διαπεπραγμένῳ.* *Quinctilian.* I. O. III, c. 6. *Non ſuſtineo eſſe conſcius mihi diſſimulanti.* *Sophocles*: Ἦ δεινὸν ἆρ' ἦν, ἡνίκ' ἄν τις ἐσθλὸς ὢν Αὑτῷ συνειδῇ. Herodoteo verbo *Lyſias* p. 164. *συνέγνωσαν αὐτοὶ σφίσιν ὡς ἠδικηκότες.* VALCKEN.

28. Ἑκὼν ἐπιλήθομαι] *Arch.* Cod. *ἐπιλήσομαι·* quod non deterius: in re ſimili, cuius auctoris mentio poſteris minus fuiſſet honorifica, conſiderate *Herod.* I, c. 51., *τῶν τις Δελφῶν*, —— *τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα οὐκ ἐπιμνήσομαι.* L. II, c. 123., *τῶν* (Graecorum) *ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνόματα οὐ γράφω·* ſimiliter in ſacris arcano ſilentio tegendis *Pauſan.* II, p. 117., *τὸν δὲ λόγον ἐπιστάμενος οὐ γράφω·* I, p. 71. *λεγόμενον καὶ ἄλλον λόγον εἰδὼς ὑπερβήσομαι.* VALCKEN.

Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρέθη· ὃς βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλους δεύτερος οὗτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, πέμπει πλοίοισι [a] ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν ἀληθηΐην ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ [b] Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα· οἱ δὲ, ὁρμηθέντες ἐκ [c] Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς, ἔπλεον [d] κατὰ ποταμὸν πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς θάλασσαν· διὰ θαλάσσης δὲ πρὸς ἑσπέρην πλέοντες, τριηκοστῷ μηνὶ ἀπικνέονται ἐς τοῦτον τὸν χῶρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς τοὺς Φοίνικας, τοὺς πρότερον εἶπα, ἀπέστειλε περιπλώειν Λιβύην· μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντες, Ἰνδούς τε κατεστρέψατο Δαρεῖος, καὶ τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο· [e] οὕτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὅμοια [f] παρεχομένη τῇ Λιβύῃ. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς οὐδαμῶν φανερή ἐστι γινωσκομένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς [g] βορῆν, εἰ περίρρυτός ἐστι· μήκεϊ δὲ γινώσκεται παρ' ἀμφοτέρας παρήκουσα· οὐδ' ἔχω συμβαλέσθαι, [h] ἐπ' ὅτευ μιῇ ἐούσῃ γῇ, οὐνόματα τριφάσια κέεται, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν· καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος ποταμὸς ἐτέθη, καὶ Φάσις ὁ Κόλχος· οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν, τὸν [i] Μαιήτην καὶ Πορθμήϊα τὰ Κιμμέρια λέγουσι· οὐδὲ τῶν διουρισάντων τὰ οὐνόματα πυθέσθαι, καὶ ὅθεν ἔθεντο τὰς ἐπωνυμίας· ἤδη γὰρ Λιβύη μὲν [k] ἐπὶ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἔχειν τοὔνομα γυναικὸς αὐτόχθονος· ἡ δὲ Ἀσίη, ἐπὶ τῆς Προμηθέος [l] γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην· καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τοῦ [m] οὐνόματος Λυδοὶ, φάμενοι ἐπὶ [n] Ἀσίεω, τοῦ Κότυος, τοῦ

Aſiæ bona pars a Dario perveſtigata eſt. Is cupidus cognoſcendi ubinam Indus, qui ſecundus omnium fluviorum crocodilos præſtat, mare influat, miſit navibus cum alios quosdam, quos vera renunciaturos confidebat, tum Scylacem virum Caryandenſem. Iſti e Caſpatyro urbe et terra Pactyica ſolventes, ſecundo flumine auroram verſus atque ſolem orientem navigantes in mare, dehinc per ipſum mare occaſum verſus, triceſimo demum menſe tenuerunt eum locum, unde rex AEgyptiorum eos Phœnices, quos antea dixi, miſerat ad Africam circumnavigandam. Poſt horum circumnavigationem Darius Indos ſubegit, et eo mari potitus eſt. Ita Aſiæ, præter eam, quæ orientem ſolem ſpectat, reliqua compertum eſt ſimilia Africæ ſuppeditare. At Europa a nullis inveſtigata eſt, neque qua ad orientem neque qua ad aquilonem vergit, an circumflua ſit. Longitudine tamen cognoſcitur præter utramque accedere. Neque poſſum coniectura colligere, unde, quum una ſit terra, tripliciа ſint ei nomina indita e mulierum cognominibus: eiusque fines ponantur Nilus fluvius AEgyptius, et Phaſis Colchus: alii aiunt Tanain, Mæetam, Porthmiaque Cimmeria: ſed neque ſciſcitari nomina eorum qui diſtinxerunt, et unde nomina ſumpſerint. Iam enim Libya, Africa, quidem a pleriſque Græcorum fertur ſortita nomen a Libya muliere indigena: Aſia vero, ab uxore Promethei, quamquam Lydi hoc ſibi nomen participant, dicentes ab Aſie filio Cotys, ne-

[a] Ἄλλοισί τε *Arch.* et ſupra ἐσδιδοῖ *Vind.* [b] Καὶ δὴ καὶ *Arch. V. Ald.* et tres *Paris.*, ultima copula deſit *M. Paſſ. Ask.*, male. Vide L. II, 154. [c] Κασπαπύρου *Arch.* [d] Κατὰ τὸν ποτ. *V. Arch.* [e] Οὕτω, aut οὕτως *Arch. Paris. A. B. Valla*: olim οὗτος: mox ἥελιον *Vind. Arch.* [f] Παρεχομένη *Paris. A. B. Arch.*, olim παρεχομένην. [g] *Ask.*, ceteri βορέην. [h] Habet *Heſych.* Imitatur *Dionys.* Perieg. v. 7., monente *Euſtathio*: mox *Procop.*, his uſus, τριφάσια κέαται, non male. tum καὶ Μαιῶτιν. [i] *Maeotidem*, Μαιῆτιν, *Valla*. [k] *Med. Ask. Paſſ.*, ἀπὸ cum *Ald. Arch. V. Paris. A.*, et mox ſemel iterumque. [l] Μητρὸς *Euſtath.* in Perieg. v. 270. [m] *Vind. Ask.*, vulgo ὀνόμ. [n] Ἄσεω ora *Steph.* ex *Aldo*, male. Vide *Euſtath.* Perieg. v. 620. tum τοῦ Βότυος *Arch. Vind.*, abest *Vallae* Latinis.

34. Ἐκ Κασπατύρου] Vitioſum *Arch.* Κασπαπύρου accedit quodammodo ad *Hecataei* ap. *Steph.* Κασπάπυρος. Situs urbis et regionis Pactyicae certo non poteſt finiri. *Hecataei* πόλις erat Γανδαρική. Gandarii in extimis Perſarum locantur finibus, contermini Sogdis Bactriisque L. III, 91. VII, 66. Quorum ſi Caſpatyrus fuit, ab Indo, ſicuti hic innuitur, afuiſſe non videtur. Excuſari certe *H. Dodwellus* nequit, urbem Gangi adponens, ipſumque *Herodoti* Indum *Diſſert. de Scylace* C. I. et Gangem confundens. Amnium enim ſolus Indus praeter Nilum ex priſcorum ſententia crocodilos alebat: ſic Noſter, et quem in Examine Diſſert. *Dodwelli* optime *Iac. Gronovius* excitavit, *Arrianus* Ἀναβ. L. VI, 1., cui teſtis accedere opportunus poterit *Pauſanias* L. IV, 30. Iure propterea *Gronovius* pro Indo conſiſtit. Nam *Th. Hyde* divinatio in Argumento C. 23. Relig. Veter. Perſar. κατὰ ποταμὸν, quo ſecundo Scylax et comites in mare devenerunt, Hydaſpem ſignare, in Zaradrum influentem, qui ſe Indo, cuius oſtia erant exploranda, miſcet, dubiae admodum et fallacis eſt fidei.

43. Οὕτω καὶ τῆς Ἀσίας &c.] Receptum antea οὗτος tueri ſe nequit: ſchedae melius. Sequentia habent quid ſcabri et varie tentantur. Praetuli ex Codd. ὅμοια παρεχομένη, videlicet Ἀσίη. Non quidem συντάξεως procedit ordo, cuius in hoc et aliis veterum ratio non ſemper ducitur: utut eſt, puto de ſcabritie non nihil deminutum. Maioris momenti coniectura Ampl. eſt *Bouberii*, fini huius periodi conplura ex ſecuturis nectentis, hunc in modum, ὅμοια παρεχομένη τῇ Λιβύῃ· καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Ἀγύπτιος —— τὰ Κιμμέρια λέγουσι. De Aſia haec, quod veriſſimum, cuncta ſcribi: ubi nunc ſunt, orationis nexum ſcindere et turbare, cui, iſtis in hunc locum migrantibus apta, copulatio et adhaeſio. Mihi, tametſi *Procopii* aevo eadem, quae in MSS. et editis, ſeries, inventum non videtur inconcinnum. Vide *Bouber.* Diſſ. Herodot. C. 18. p. 119.

52. Τὸν Μαιήτην] Tanain Maeëtam explicant ut Phaſin Colchum, quod ex hoc Maeotarum tractu labatur. At diſcrepat cauſſa; Tanais influit in Maeotin paludem, longe ſupra eam lacu erumpens. Fuit olim, quae eiusdem *Bouberii* ſuſpicio, τὴν Μαιῆτιν, ſeu verius καὶ τὴν ——. *Vallae* Latina huc vergunt, et liquidiſſime, quod vir Ampl. non vidit, *Procopius* B. Goth. L. IV, 6. *Herodotea* exſcribens, οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν, καὶ Μαιῶτιν καὶ Πορθμ. ——. Qui cum Μαιῶτιν adpellat, ſuo utitur more, ut Ionico Noſter. Vid. C. 20. et de Porthmiis Cimmeriis C. 12. *Melpomenes*.

56. Γυναικὸς αὐτόχθονος] Iovis ex Epapho neptis *Iſocrati* Laud. Buſir. p. 223. Mox *Euſtath.* ἀπὸ τῆς Προμηθ. μητρὸς —, cui in Aſia, Promethei matre, *Apollodorus* Bibl. I, 2, 3. et Schol. *Apollonii Rh.* I, 444. adſtipulantur. *Herodoti* alia ſententia, quae et in *Stephani Byz.* Ἀσία. Eſt *Euſtathius* in his paullo audacior, etiam ἐπὶ Ἀσίεω, τοῦ Ἄτυος —. Fuit Manis filius *Atys* I, 94. quem praeter et Cotyn genuit, indice *Etymol.* in Ἀσίω, et, cuius auctoritas excellentior, *Dionyſio Halic.* L. I. Ant. R. p. 21. Vide *H. Vales.* ad *Nicol. Damaſc.* p. 68. Utique inprudenter in *Euſtathii* partes Ampl. *Bouberius* Diſſ. Herod. C. 5. transiit.

59. Ἐπὶ Ἀσίεω, τοῦ Κότυος, τοῦ Μάνεω] Non alibi Κότυος fit apud *Herod.* mentio; quod nomen, in antiqua Ed. *Vallae* verſionis omiſſum, primo quidem adſpectu potius videtur Thracicum: Ἄτυς certo nomen eſt Lydiacum; praeter Regem, ſic Croeſi filium nominat *Herod.* et patrem ditiſſimi illius Pythii, tempore Xerxis nobilitati. Accedit ad haec, Lydiaca narrantem *Herodotum* L. I, c. 94. (non ſanequam ex *Xantho Lydo*, quod *Galeus* putabat; quippe qui οὔτε Τυῤῥηνὸν ὠνόμακεν οὐδαμοῦ τῆς γραφῆς, δυνάστην Λυδῶν, οὔτε ἀποικίαν Μῃόνων εἰς Ἰταλίαν κατασχοῦσαν ἐπίσταται, teſte

nepote Manis, Asiam appellatam: non ab Asia Promethei: unde et Sardibus tribum esse vocatam Asiadem. Europa autem an sit mari circumflua, ab nullis hominibus noscitur; neque unde hoc nomen acceperit, neque quis nominis autor extiterit, compertum est: nisi dicamus ab Europa Tyria nomen accepisse regionem; ante vero, sicut ceteræ, erat sine nomine. Tamen illam ex Asia fuisse constat, neque in hanc commeasse terram, quæ nunc a Græcis vocatur Europa, sed e Phœnice tantum in Cretam, et e Creta in Lyciam. Hæc hactenus dicta sint, nam illis quæ existi-
46 mata sunt de his, utemur. PONTUS autem Euxinus, in quem Darius fecit expeditionem, nationes exhibet regionum omnium imperitissimas, Scythica excepta, neque enim nationem earum quæ sunt intra Pontum, aliquam sapientiæ causa comparare possumus, neque virum eruditum fuisse novimus, præter Scythicam gentem et Anacharsin. Ab gente autem Scythica unum quidem maximum rerum humanarum; quas

τοῦ Μάνεω, κεκλῆσθαι τὴν Ἀσίην· ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ τῆς Προμηθέος Ἀσίης· [a] ἀπό τευ καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κεκλῆσθαι Ἀσιάδα· ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη [b] οὔτε εἰ περίρρυτός ἐστι γινώσκεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων· οὔτε ὁκόθεν τὸ οὔνομα ἔλαβε τοῦτο· οὔτε ὅς τίς οἱ ἦν ὁ θέμενος φαίνεται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς [c] Τυρίης φήσομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ οὔνομα τὴν χώρην· πρότερον δὲ [d] ἦν ἄρα ἀνώνυμος, ὥσπερ αἱ ἕτεραι· ἀλλ᾽ αὕτη γε ἐκ τῆς Ἀσίης τε φαίνεται ἐοῦσα, καὶ οὐκ ἀπικομένη ἐς [e] τὴν γῆν ταύτην ἥτις νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπη καλέεται, ἀλλ᾽ ὅσον ἐκ Φοινίκης, ἐς Κρήτην· ἐκ Κρήτης δὲ, ἐς [f] Λυκίην· ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· τοῖσι
γὰρ νομιζομένοισι αὐτέων χρησόμεθα. Ὁ δὲ πόντος 237
ὁ Εὔξεινος, ἐπ᾽ ὃν ἐστρατεύετο [g] Δαρεῖος, χωρέων πασέων παρέχεται, ἔξω τοῦ Σκυθικοῦ, [h] ἔθνεα ἀμαθέστατα· οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν [i] προβαλέσθαι σοφίης πέρι, οὔτε ἄνδρα λόγιον οἴδαμεν γενόμενον [k] πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος, καὶ Ἀναχάρσιος· τῷ δὲ Σκυθικῷ γένεϊ ἓν μὲν τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπηΐων πρηγμάτων σοφώτατα πάντων ἐξεύρηται,

a Ἐπ᾽ ὅτευ *Arch.* uti superius. Retineo vulgatum, quod L. I, 7. III, 115. &c. *b* Οὔτε εἰ id et *Vind.*, in aliis οὐδ᾽ εἰ. *c* Iidem, marg. *Step. Valla Eton. Paris. A. B.*, olim Συρίης. *d* Deest *Arch.* *e* Et hic articulus in eod. et *V.* *f* *M. Pass. Ask.* praeclare. Λιβύην vulgo. *g* Ὁ Δαρ. *Pass.* *h* *Eustath.* in Perieg. 669. p. 230. *i* *Arch. V. Pass. Ask. Paris. B.* ora *Steph.*, in *M. Ald.* et *Paris. A. C.* παραβαλέσθαι. Mox λόγιμον —— λεγόμενον *Arch. V.* marg. *Steph.*, satis bene. ἐλλόγιμον *Eustath.* *k* *Etymol.* in Voc. citat.

teste *Dionys. Halic.* A. R. I, p. 22, 15.) *Herodotum*, inquam, non ut hic *Mani* filium dare Κότυν, sed Ἄτυν· ἐπὶ Ἄτυος, τοῦ Μάνεω, βασιλῆος. Tandem Ἀσίεω, τοῦ Ἄτυος, hic legisse videtur *Eustathius*; cuius ista extant ad *Dionysii* Perieg. v. 270. Ἡρόδοτος δέ φησι τὰ τρία τῆς γῆς τμήματα ἐπωνυμίας ἔχειν γυναικῶν ——. Λυκόφρων δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ ἀπὸ Ἀσίεως τοῦ Ἄτυος καλεῖσθαί φησιν αὐτήν· ἀφ᾽ οὗ καὶ ἐν Σάρδεσι φυλήτις καλεῖται Ἀσία· imo καλεῖται Ἀσιάς· sunt enim et postrema *Herodoteis* vicina: ἀπό τευ καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κεκλῆσθαι Ἀσιάδα. Hoc minime cunctanter statuo, in his Eustathianis nomina *Herodoti* et *Lycophronis* esse transponenda: Herodotea sunt, quae tribuuntur *Lycophroni*; quae *Herodoto*, sunt sine dubio *Lycophronis*, quodque bene observavit accuratissimus Editor *Ed. Twaites*, ab ipso *Eustathio* huic velut auctori contributa ad v. 620. ubi legitur etiam ἀπὸ Ἀσίου, τοῦ Ἄτυος. Tandem pro Ἀσίεως scribendum ut apud *Herod.* Ἀσίεω· forma vulgari dare quoque potuerat Ἀσίω· *Asias* enim Ἀσίας, Ἀσίου, Ionice flectitur Ἀσίης, Ἀσίεω. Atque ob has forte rationes videri posset hoc in loco *Herodoti* nomen Κότυος in illud Ἄτυος convertendum. Ille tamen ego, qui toties in *Herodoto* levioribus de causis forte suspicax perhibebor et novator, hic nihil novandum iudico servandumque Κότυος nomen. Primum *Asien Cotyis* filium dictum veteribus legerat *Eustath.* in Il. B. p. 192, 51. τὸν μὲν Ἀσίαν Κότυος ἱστοροῦσιν υἱόν. Deinde multo plus habet ponderis auctoritas *Dionysii Halic.* I. A. R. p. 21. scribentis, Τυῤῥηνὸν dici quintum a Iove; Iovis enim filium *Manen* primum istius fuisse regionis Regem; τούτου δὲ γεννηθῆναι Κότυν· τῷ δὲ Κότυϊ δύο γενέσθαι παῖδας Ἀσίην καὶ Ἄτυν· ἐκ δὲ Ἄτυος Λυδὸν φῦναι καὶ Τυῤῥηνὸν, quorum hic cum colonis in Italiam abierit; ille manserit regni paterni haeres: de Atyë, huiusque duobus filiis *Lydo Tyrrhenoque* paria scribit *Strabo* V, p. 335. C. utrumque dedit et Atyi filium *Herodotus*, solum quidem memorans duntaxat Τυρσηνὸν, I, c. 94. sed et meminit Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος, I, c. 7. VII, c. 74. a quo Maeones traxerint *Lydorum* nomen. *Xanthus Lydus*, cui credendum potius in rebus patriis, quam Graecis recentioribus, Tyrrhenum prorsus ignorans, Ἄτυος παῖδας γενέσθαι λέγει Λυδὸν καὶ Τόῤῥηβον. Ut regionibus urbibusque dare possent conditores, nomina Graeci plurima sunt commenti. VALCKEN.

60. Ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ τῆς Π. Ἀ] Ista quidem verba, si sunt, ut esse videbuntur, *Herodoti*, signis saltem tanquam παρενθήκη sunt a vicinis separanda. Haec sola si dedisset, per *Asiam Promethei*, filiam, uxorem, an matrem intellexisset, maneret incertum; sed paulo superius uxorem dixit Promethei, quam cum aliis matrem habuit *Lycophron* Cass. v. 1412. Οὐ μὰν ὑπείξει γ᾽ ἡ 'πιμηθέως τοκάς. *Schol.* ἡ Ἀσία· Ἀσίας γὰρ καὶ Ἰαπετοῦ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεύς. vid. Doctiss. *Twaites* ad *Eustath.* l. c. et ad v. 620.* VALCKEN.

65. Ἀπὸ τῆς Τυρίης] Hoc verius ob L. I, 2. et MSS. decretum. Non nego *Syriam* potuisse Europam dici. Quaeritur de *Herodoti* manu, cuius prudens de matronae nomine observatio. Notae sunt coniecturae *S. Bocharti*, V. C. super Libyae, Asiae et Europae titulis ex Phoenicum lingua elegantes L. IV. Canan. C. 33.

76. Ἔχομεν προβαλέσθαι] Nulla hic conparatio: negat se habere huius orae nationem, quam producat et in medio collocet: id προβαλέσθαι, quo modo manu exorati libri, e quibus si qui velint ἄνδρα λόγιμον — λεγόμενον, non obluctabor. Nihil in Codd. magis obvium, quam λόγιμον et λόγιον, λεγόμενον ac γενόμενον convertere, sicuti L. II, 3. et IV, 13. De Scytharum sapientia multi nimis praeclare: σοφίη prudens est sollertia, qualis L. III, 127., qua semet bello temere lacessentes, veluti Cyrum, inpunitos haud dimittebant, quaque, si nolint inveniri, deprehendi nequeant, quod Dario usu venit. Alioqui barbari moribus omnique disciplina; bene Noster, τὰ μέν τοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι.

77. Πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος] Olim vocula mihi πάρεξ sic visa fuerat transponenda, ut legeretur: οὔτε ἄνδρα λόγιμον οἴδαμεν γενόμενον ἐκ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος πάρεξ Ἀναχάρσιος. Quum vero consideratius ad vulgata haec exigerem *Eustathii* ad *Dionys.* v. 669., ex *Herodoto* narrantis ὅτι ὁ Εὔξεινος παρέχεται ἔθνη ἀμαθέστατα, καὶ ἐξ οὐδενὸς τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου ἀνὴρ ἐλλόγιμος λέγεται, πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ, ὅθεν ὁ Ἀνάχαρσις, coepi animadvere nihil in istis esse quod mutari deberet. Si scripsisset, πάρεξ Ἀναχάρσιος, καὶ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος, figura hic obtineret, quam Χιασμὸν vocant Grammatici, multis explicitam *Eustathio* ad *Hom.* Il. Γ, v. 108. Οἴσετε δ᾽ ἄρν᾽, ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, Γῇ τε καὶ ἠελίῳ· ista nativam haberent perspicuitatem sic scripta: οἴσετε ἄρνε δύο, λευκὸν καὶ μέλαιναν, Ἡλίῳ καὶ Γῇ, ut sua sibi singula subiiciantur velut ἐν τετραγώνῳ καταγραφῇ. Ad hanc normam *Herod.* hic primum duo ponit diversa; prius, οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν προβαλέσθαι (sic MSS.) σοφίης πέρι· alterum, οὔτε ἄνδρα λόγιμον οἴδαμεν λεγόμενον. Tum duo diversa sequuntur: prioris membri haec est exceptio, πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος· haec, alterius, πάρεξ Ἀναχάρσιος. Sunt mihi similes ad manum aliorum structurae. Ceterum his *Herodoti* vexandis occasionem arripuerunt viri Docti ex Ep. *Pauli* ad *Coloss.* III, v. 11. Primus, credo, *Salmasius* abusus est in Ossil. Ling. Hellen. p. 359., cui se primus opposuit, amicus et admirator viri maximi, *Alex. Morus* in notis ad N. F. p. 231. et seqq. VALCKEN.

ρηται, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τὰ μέντοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι· τὸ δὲ μέγιστον οὕτω σφι ἀνεύρηται ὥστε ἀποφυγέειν τε μηδένα ἐπελθόντα ἐπὶ σφέας· μὴ βουλομένους τε ἐξευρεθῆναι, καταλαβεῖν μὴ οἷόν τε εἶναι· τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ [a] Φερέοικοι ἐόντες πάντες, ἔωσι ἱπποτοξόται, ζῶντες μὴ [b] ἀπ' ἀρότου, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματά τέ σφι ᾖ ἐπὶ ζευγέων, κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὗτοι ἄμαχοί τε καὶ ἄποροι [c] προσμίσγειν; Ἐξεύρηται δέ σφι ταῦτα, τῆς τε γῆς ἐούσης ἐπιτηδέης καὶ τῶν ποταμῶν ἐόντων σφι συμμάχων· ἥ τε γὰρ γῆ ἐοῦσα πεδιὰς αὕτη, [d] ποιώδης τε καὶ εὔυδρός ἐστι· ποταμοί δι' αὐτῆς ῥέουσι οὐ πολλῷ τέῳ ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διωρύχων· ὅσοι δὲ οὐνομαστοί τέ εἰσι αὐτέων, καὶ προσπλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τούτους ὀνομανέω. Ἴστρος μὲν, πεντάστομος· μετὰ δὲ, Τύρης τε καὶ [e] Ὕπανις, καὶ Βορυσθένης, καὶ Παντικάπης, καὶ Ὑπάκυρις, καὶ [f] Γέῤῥος, καὶ Τάναϊς· ῥέουσι [g] γὰρ οἵδε κατὰ τάδε. Ἴστρος μὲν ἐὼν μέγιστος [h] ποταμῶν πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἑωϋτῷ ῥέει καὶ θέρεος καὶ χειμῶνος· πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἑσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων κατὰ τοιόνδε μέγιστος γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν [i] ἐκδιδόντων· εἰσὶ δὲ οἵδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες· διὰ [k] μέν γε τῆς Σκυθικῆς χώρης, πέντε μὲν οἱ ῥέοντες· τόν τε Σκύθαι [l] Πόρατα καλέουσι, Ἕλληνες δὲ Πυρετόν· καὶ ἄλλος

[a] Τια-

quas nos scimus, sapientissime omnium excogitatum est, at cetera non admiror. Quod maximum ab eis excogitatum, id est, ut neque quispiam qui eos bello invaserit, aufugere, neque illi ubi nolint inveniri, possint deprehendi. Siquidem nullæ sunt eis urbes, nulla mœnia exstructa: sed domos ferentes singuli, equestres sunt sagittarii, non ab aratione victitantes, sed ab pecoribus: etiam domicilia sunt ad iuga iumentorum: quidni tales invicti sint et ad commiscendum difficiles arduique? Hæc autem 47 sunt ab eis inventa, cum opportunitate terræ, tum fluminum commilitio: nam hæc terra, quum sit campestris, herbida, et aquis rigua, eamque interfluant flumina non multo pauciora numero quam in Ægypto fossæ. Quorum quæ sunt celebria nomine et a mari adnavigabilia, ea recensebo. Ister, quinque ostia habens, post hunc Tyres et Hypanis et Borysthenes et Panticapes et Hypacyris et Gerrhus et Tanais. Isti hunc in modum fluunt. Ister, omnium 48 quos novimus fluviorum maximus, semper sibi ipsi par, tam æstate quam hyeme fluit, ab occasu primus omnium, qui sunt in Scythia, ob id omnium maximus, quod alii in eum influunt, qui ipsum ingentem reddunt; per Scythiam quidem delapsi, numero quinque, unus, quem Porata Scythæ appellant, Græci Pyreton: alius,

Tia-

a Φέρσικοι *V. Arch.*, qui posterior ἐόντες locat ante ἱπποτοξ. *b M. Pasf. Ask. Arch.*, qui cum *V. Valla* ἀπ' ἄρτου. In marg. *Steph.* ἀπ' ἀρότου· vulgo ζώοντές τε μὴ ἀπ' ἀρότρου. *c M. Ask. Pasf. Arch. Paris. A.*, antea προσμίγειν. *d Arch. Pasf. M. Ask. Paris. A. B.*, alii πιώδης, male: statim ἔνυδρος *Arch. V.* *e* Ὑσπ. *Arch.* *f* Γέῤῥις id. *V. Valla.* *g* Δὲ οὗτοι iidem. *h* Ποταμὸς ἁπάντων ambo illi. *i* Ἐσδιδ. *Arch. V.*, frequenti mutatione, mox οἵδε ignorant. *k* Μέν τοι τῆς *Arch.*, quod non inprobo. *l* Τώρατα *Arch.* prave.

85. Ζῶντες μὴ ἀπ' ἀρότου] Hic etiam haerebat olim alterius vice saepius a librariis scripta vox ἀρότρου. Qualia de veteribus *Herod.*, de sui quoque temporis Scythis scribit *Strabo* VII, p. 460. C. *Iustinus* II, c. 2. *Hominibus inter se nulli fines; neque enim agrum exercent: nec domus illis ulla, aut tectum, aut sedes est, armenta et pecora semper pascentibus, et per incultas solitudines errare solitis: uxores liberosque secum in plaustris vehunt:* Φερέοικοι ἐόντες *Herodoto*; saepe *Straboni* dicti Νομάδες καὶ Ἁμάξοικοι, *Melae* II, c. 1. ἁμαξόβιοι· si Poëtae nomen sincere scriptum in *Strabon.* p. 463. c. *Hesiodus* iam meminerat ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων. Apud *Philostr.* V. A. VII, c. 26., scribendum utique, οἰκίας ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν πέπανται, *possident*, *habent*, pro πέπτανται. Saepius in verbo πεπᾶσθαι erravit *Olearius*, et p. 246. bonam lectionem perversa corrupit interpretatione. VALCKEN.

86. Οἰκήματά τέ σφι ᾖ ἐπὶ &c.] Nulla caussa viro docto κτήματά τε —— refingendi. Φερέοικοι ἐόντες explicatur liquidius. Mitto *multivagas* Scytharum *domos* ex *Seneca* et eorumdem *sutilem domum* ap. *Valer. Flaccum.* Accommodatum *AEschyli* Prometh. v. 708. οἳ πλεκτὰς στέγας Πεδάρσιοι ναίουσ' ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις, et praeter cetera *Hippocratis* Aer. Aq. et Loc. p. 291. ἐνταῦθα καὶ οἱ Σκῦθαι διαιτεῦνται, Νομάδες δὲ καλεῦνται, ὅτι ΟΥΚ ἔστι ΟΙΚΗΜΑΤΑ, ἀλλ' ἐν ἁμάξαις οἰκεῦσι, quos currus graphice expingit deinde.

87. Κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὗτοι ἄμαχοι;] Nullam nec in Europa, neque in Asia gentem, ἔθνος, esse scribit *Thucyd.* II, c. 97., ὅ, τι δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. *Herodoto* non adeo videbantur invicti propter corporum vires hominumque multitudinem, quam propter mores atque instituta: hac mente *Ephorus* ap. *Strabon.* VII, p. 463, 464. ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματισταὶ —— πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι καὶ ἀνίκητοι, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύσουσι. *Iustin.* II, c. 3. *Perpetuo ab alieno imperio aut intacti aut invicti mansere. —— gens et laboribus et bellis aspera; vires corporum immensae; nihil parare, quod amittere timeant.* De Cyro Darioque narratis *Iustino* quod ad rei summam attinet satis concinit *Herod.*, quaeque de Sesostris in Europam usque narrantur expeditione, qui Scythas subegerit et Thraces, illa dubia satis fide nituntur. Vagi Scythae non poterant inveniri: hoc unum metuebat Mytilenaeus Coës *Herodot.* IV, c. 97. VALCKEN.

91. Πεδιὰς αὕτη, ποιώδης τε] Optime *Gronovius* ex *Medic.*, in quo si ἔνυδρος, quod alii praeferunt, fuisset, nihil fortasse requireretur. *Hippocrates* de Scytharum regione, πεδιάς ἐστι καὶ λειμακώδης καὶ ψιλὴ καὶ ΕΝΥΔΡΟΣ μετρίως· ποταμοὶ γάρ εἰσι μεγάλοι, οἱ ἐξοχετεύουσι τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν πεδίων. Cuius λειμακώδης idem ac ποιώδης, *Galeno* explanante. *Hesychius*, Λείμακες, νότεροι καὶ ποιώδεις, male antea πιώδεις, τόποι, spectans *Euripid.* Iph. Aul. v. 1544. Λειμακέστεροι in *Suida* nullo iure *Kusterus* mutat, quippe ex Coo sene ap. *Erotianum.* Confer *Sophoclem* Philoct. v. 1449. Ego his non inmoror, εὔυδρος reliquens ob L. IX, 25.

95. Πεντάστομος] Paria *Arrian.* Ἀναβ. V, 3. et *Scymnus.* Nilus itidem πεντάστομος II, 10. Sed quod huic evenit, ut minora et manu facta in censum ostia venirent, idem Istro: *tantum Nilo minor*, verba *Melae* II, 1, 56., *totidem quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis navigabilibus, effluit.* Quod autem post pauca *Vossius* ad *Melam* II, 1, 26. καὶ Ὑπάκαρις reponit, non probo. Infra C. 55. et 56. scripti libri vulgatum stabiliunt. In *Pomponio* dissensus est; *Plinii* corruptus *Pacyris* L. II, 12. ad verum inclinat amnis nomen.

5. Πέντε μὲν οἱ ῥέοντες] Coniecturas elegantes doctissimorum virorum, *Valckenarii* μόνοι ῥέοντες, *Reiskii* οἵδε ῥέοντες, laudare equidem, sequi non possum. Amnis Πόρατα in *Arch.* prave Τώρατα, nec *Mela* inde L. I, 19, 87. *Toreatas*, quae *Galei* opinio, finxit: longe enim illi ab hoc fluvio. Nunc *Pruth.* Reliquorum titulos et cognomina, quibus nostro aevo adpellantur ista flumina, adscribere non vacat. Cupidi exposita, non sine differitate tamen, videbunt a *Stukio* ad *Arriani* Peripl. p. 178., *Bouherio* Diss. Herodot. p. 204. et *Bayero* Comment. Acad. Petropolit. T. I. p. 409.

5. Πέντε μὲν οἱ ῥέοντες] E tantum in O converso legerim, πέντε μόνοι ῥέοντες. Confluentes in Istrum fluvii erant longe plurimi; διὰ μέν γε τῆς Σκυθικῆς πέντε μόνοι ῥέοντες, quos suis singulos designat nominibus. His recensitis multo plures enumerat aliunde ortos, qui in Istrum itidem confluxerint: haec est ratio, cum illi priores, αὐτιγενέες ποταμοὶ Σκυθικοὶ, esse dicantur πέντε μόνοι· quod vicinum etiam commendat μέν γε. VALCKEN.

19. Καὶ

Tiarantus: tertius, Ararus: quartus, Naparis: quintus, Ordessus. Horum primo loco dictus fluvius, magnus est, et ad auroram fluens cum Istro aquam communicat: minor et secundus est Tiarantus, ad occasum magis vergens. In medio horum euntes Ararus, Naparis et Ordessus, in Istrum infunduntur. Hi sunt vernaculi Scy-
49 thiæ amnes, qui illum augent. Ex Agathyrsis autem fluens unus, Maris, Istro se immiscet: ex Hæmi vero iugis tres alii ingentes ad aquilonem ventum, Atlas et Auras et Tibisis: per Thraciam vero et Crobyzos Thraces, Athrys et Noes et Artanes influunt in Istrum: at ex Pæonibus ac monte Rhodope, medium interscindens Hæmum, Cius in ipsum erumpit. Quin ex Illyriis in aquilonem tendens Angrus, planitiem Triballicam interfluens, Brongum intrat, Brongus iste Istrum, ita utrumque magnum Ister excipit. Præterea ex regione quæ est supra Umbricos, Carpis, et alius ad ventum aquilonem fluvius Alpis, in Istrum exeunt. Omnem enim Europam Ister emetitur sumpto ex Celtis initio, qui omnium in Europa ad solis occasum extremi sunt
50 post Cynetas, totamque permensus Europam, latera ingreditur Scythiæ. His quæ recensui fluminibus, et aliis multis aquas suas conferentibus, Ister fit omnium fluviorum maximus: nam si alterius cum alterius aqua comparetur, profecto Nilus copia aquæ antecellit, quod in eum nullus

[a] Τιαραντὸς, καὶ Ἀραρός τε καὶ Νάπαρις, καὶ [b] Ὀρδησσός· ὁ μὲν πρῶτος λεχθεὶς τῶν ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἠῶ ῥέων, ἀνακοινοῦται τῷ Ἴστρῳ τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ δεύτερος λεχθεὶς Τιαραντὸς, πρὸς ἑσπέρης τε μᾶλλον, καὶ ἐλάσσων· ὁ δὲ δὴ Ἀραρός τε καὶ ὁ Νάπαρις καὶ ὁ Ὀρδησσὸς, διὰ μέσου τούτων [c] ἰόντες, ἐσβάλλουσι ἐς τὸν Ἴστρον· οὗτοι μὲν [d] αὐτιγενέες ποταμοὶ Σκυθικοὶ συμπληθύουσι αὐτόν. Ἐκ δὲ [e] Ἀγαθύρσων Μάρις ποταμὸς ῥέων συμμίσγεται τῷ Ἴστρῳ· ἐκ δὲ τοῦ Αἵμου τῶν κορυφέων τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι ῥέοντες πρὸς [f] βορῆν ἄνεμον, ἐσβάλλουσι ἐς αὐτὸν, Ἄτλας, καὶ [g] Αὔρας, καὶ Τίβισις· διὰ δὲ Θρηΐκης καὶ Θρηΐκων τῶν Κροβύζων ῥέοντες, 238
[h] Ἄθρυς, καὶ Νόης, καὶ [i] Ἀρτάνης, ἐκδιδοῦσι ἐς τὸν Ἴστρον· ἐκ δὲ Παιόνων, καὶ οὔρεος Ῥοδόπης, [k] Κίος ποταμὸς μέσον σχίζων τὸν Αἷμον, ἐσδιδοῖ ἐς αὐτόν· ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥέων πρὸς [l] βορῆν ἄνεμον Ἄγγρος ποταμὸς, ἐσβάλλει ἐς πεδίον τὸ [m] Τριβαλλικὸν, καὶ ἐς ποταμὸν Βρόγγον· ὁ δὲ Βρόγγος ἐς τὸν Ἴστρον· οὕτω ἀμφοτέρους ἐόντας μεγάλους ὁ Ἴστρος [n] δέκεται· ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε χώρης Ὀμβρίκων, [o] Κάρπις ποταμὸς, καὶ ἄλλος Ἄλπις [p] ποταμὸς πρὸς βορῆν ῥέοντες ἄνεμον, καὶ οὗτοι ἐκδιδοῦσι ἐς αὐτόν· ῥέει γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἴστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οἳ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων [q] μετὰ Κύνητας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ· ῥέων δὲ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς [r] Σκυθίης ἐσβάλλει· τουτέων ὦν τῶν καταλεχθέντων, καὶ ἄλλων [s] πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ Ἴστρος ποταμῶν μέγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γε, ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν, ὁ Νεῖλος πλήθεϊ [t] ἀποκρατέει· ἐς γὰρ δὴ

a Τισάραντος *Pasf. Ask.* et statim. *b M. Pasf. Ask. Valla*, Ὄρδησος *Arch.* et mox. Vulgo Ὄρδισσος. *c M. Pasf. Ask.*, ceteri ῥέοντες, aeque conmode. *d* Αὐθηγεν. *Arch.*, αὐθιγεν. *Ask.* *e* Ἀγαθύρσου *Arch.* *f Arch. V. Ask. Pasf.*, antea βορέην. *g* Λύρας καὶ Τίβισις *Arch. V.*, posterius et *M. Ask. Pasf. Valla*: olim Τίβησις· tum Θρήκης *Vind.* Θρήκ. *Ask. Arch.* *h Arch. M. V. Pasf. Ask. Valla*, alii Ἄθρης. Statim καὶ Νοίας *V. Arch. Vall.* *i V. M. Pasf. Ask. Vall.*, Ἄρτανις *Arch.*, alii Ἀτάρνης. Porro ἐσδιδ. *Arch. V.* *k* Σκίος *Arch. Vall.* Mox μέσος *M. Ask. Pasf.*, μέσον *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Edd. *Vall.* tum ἐκδιδοῖ ora *Steph. Arch. V.* *l Ask. Arch.* et mox iterum. βορέην alii. *m Arch. Valla*, olim Τριβαλικὸν. *n M. Arch. Pasf. V. Ask.*, optime: alii διαδέχεται. *o* Κάρμις *V. Arch. Vall.* *p* Omittunt vocem *V. Arch. Ald.*, venit ex *M. Ask. Pasf.*, at mox πρὸς βορῆν ἀν. καὶ οὗτοι ῥέοντες *Arch. Pasf. Ask. V.*; neutrum damno, tum ἐσδιδ. *M. Pasf. Ask.*, ceteri ἐκδιδ. *q Steph. Byz.* in *V.* Paullo ante πρὶν ἡλίου δυσ. *M. Pasf.*, absurde. *r* Σκυθικῆς *Arch. V.*, bene. *s* Ποταμῶν *Arch.* *t M. Pasf. Ask.*, ἐπικρατέει *Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, cui locus relinqui potuerat. Vide *Abreschium* ad *Cattierium* p. 68. Spectavit *Eustath.* in Perieg. v. 226.

19. Καὶ Νόης] Solus, quod quidem reminiscor, amnem *Valerius*, *Flacc.* memoravit, Alazonas tamen propius illi, quam situs gentis patitur, adiungens, L. VI, 100. *Hiberni qui terga Noae, gelidumque securi Eruit, et tota non audit Alazona ripa*: ubi V. C. *Heinsius* et *Burmannus*. Mox μέσον σχίζων τὸν Αἷμον praestat: Nilus μέσην Αἴγυπτον σχίζων L. II, 17. et C. 33. Idem μέσην τάμνων Λιβύην et Ister μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην. Verius quoque Τριβαλλικὸν, quomodo *Isocrates*, *Demosthenes*, *Steph. Byz.*, alii.

30. Πρὸς ἡλίου δυσμέων μετὰ Κύνητας] Scripsit L. II, 33. de *Cynesiis*, qui non alii ac *Cynetes*, *Stephano* auctore, οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι. Consimilia *Herodorus*, Nostri aemulus, οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις οἰκοῦντες τὰ πρὸς δυσμέων Κύνητες ὀνομάζονται ap. *Steph.* in Ἰβηρία. *Festo Avieno* quoque *Populi Cynetum*, *Cyneticum iugum*, in *alte tumescenti ditis Europae extimo*. Celtae quidem, sicuti ad L. II, 33. monstratum, extra Herculis columnas in ultima Europae vergebant, sed non *post Cynetas*, quod *Vallae* Latina dant: sic sibi et rei *Herodotus* pugnaret. Μετὰ Κύνητας vertendum *praeter Cynetas*, sive exceptis illis, quemadmodum Poëtae *Odyss.* Λ, 468. μετ᾽ ἀμύμονα Πηλείωνα. Vide nunc et mirare stolidam *Georgii Carletoni* confidentiam, Κυνησίους sive Κύνητας in Britanniae *Cantios* convertentis, doctissimoque *Cambdeno* longa epistola obtrudentis, quae octogesima inter Camdenianas. Hi fructus nimii in patriam studii.

30. Ἐκ Κελτῶν, οἳ ἔσχατοι] De his hoc uno loco si tantum egisset *Herodotus*, cadere forsan posset in dubitationem, utrum *hos* an *Cynetas* ultimos Europae statuisset ad Occidentem incolas. *Celtas* ultimos collocasse, multis nuper allaboravit ostendere vir Erudit. in libello Gallice scripto, quo, praeter cetera, specimen exhibet errorum Lex. Geograph. *Martinierii* p. 290. et seqq. atque in eadem fuisse videtur opinione Ill. *Spanhem.* in *Callim.* p. 436. Omissus *Spanhemio* alter *Herodoti* locus e L. II, c. 33., mea quidem sententia planissime monstrat, secundum *Herodotum* ultimos *Cynetas*, paene ultimos fuisse, quos vocat Κελτούς· illic agens de Istri fonte veluti profluentis ἐκ Κελτῶν καὶ Πυρήνης πόλιος, οἱ δὲ Κελτοὶ, inquit, ὁμουρέουσι Κυνησίοισι (hoc legit *Steph. Byz.* noster et hic dare potuit Κύνησι, οἳ) οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι τῶν ἐν Εὐρώπῃ κατοικημένων· vertit ista vir egregius: *Celtae* —— *finitimi sunt Cynesiis*, *qui* (*qui Celtae*, non *qui Cynesii*) ultimi &c. mihi quidem ista vis videtur. *Cynetes* sunt ultimi; *Celtae* ultimi μετὰ Κύνητας, id est *exceptis Cynesiis*, vel *post Cynetas*, omnium primos in ultima Hesperia. *Avienus* in Ora Marit. v. 200., *adiacent Populi Cynetum; tum Cyneticum iugum*, (*Qua sideralis lucis inclinatio est*,) *Alte tumescens ditis Europae extimum*, *In belluosi vergit Oceani salum.* Docta dedit *Is. Voss.* ad *Melae* III, c. c. 1, 51. Veritatem adfirmat memorabilis, quem comparavit *Wess.* in Diss. *Herod.* p. 21., *Herodori* locus ap. *Steph. Byz.* in Ἰβηρίαι quo Πρῶτον μὲν, ait, οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις (τῆς Ἰβηρίας) οἰκοῦντες τὰ πρὸς δυσμέων Κύνητες ὀνομάζονται· (ut hic ap. *Herod.* Κελτοὶ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων μετὰ Κύνητας·) ἀπ᾽ ἐκείνων δὲ ἤδη πρὸς βορέαν ἰόντι Γλῆτες· μετὰ δὲ Ταρτήσιοι. Ex eiusdem *Herodori* L. X. gestorum Herculis *Stephano* Γλῆτες, memorantur, ἔθνος Ἰβηρικὸν μετὰ τοὺς Κύνητας. *Tartessiorum* vicini in Philippicis *Theopompi* eadem fuerant Γλητῶν adpellatione insigniti. Hinc liquet, *Cynetas* postremos Europae habitatores ad Occidentem fuisse secundum *Herodorum* ac *Herodotum*. VALCKEN.

34. Ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν] Ut saepius in talibus omittuntur verba, potuisset omitti συμβάλλειν· additur ut hic, a *Phoenicide* Com. ap. *Athen.* XIV, p. 652. E.

δὴ τοῦτον οὔτε ποταμὸς, οὔτε κρήνη οὐδεμίη ἐσδιδοῦσα, ἐς πλῆθός [a] οἱ συμβάλλεται· ἴσος δὲ αἰεὶ ῥέει ἔν τε θέρεϊ [b] καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος, κατὰ τοιόνδε τι, ὡς ἐμοὶ δοκέει· τοῦ μὲν χειμῶνός ἐστι, ὅσοσπέρ ἐστι· [c] ὀλίγῳ τε μέζων τῆς ἑωϋτοῦ φύσιος γίνεται· ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὕτη τοῦ χειμῶνος πάμπαν [d] ὀλίγῳ· νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται· τοῦ δὲ θέρεος ἡ χιὼν ἡ ἐν τῷ χειμῶνι [e] πεσοῦσα ἐοῦσα ἀμφιλαφὴς, τηκομένη πάντοθεν ἐσδιδοῖ ἐς τὸν Ἴστρον· αὕτη τε δὴ ἡ χιὼν ἐσδιδοῦσα ἐς αὐτὸν, συμπληθύει, καὶ ὄμβροι πολλοί τε καὶ λάβροι σὺν αὐτῇ· ὕει γὰρ δὴ τὸ θέρος· ὅσῳ δὲ πλέον ἐπ' ἑωϋτὸν ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλκεται ἐν τῷ θέρεϊ ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσούτῳ τὰ συμμισγόμενα τῷ Ἴστρῳ, πολλαπλήσιά ἐστι τοῦ θέρεος [f] ἤπερ τοῦ χειμῶνος· ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα, ἀντισήκωσις γίνεται, ὥστε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεσθαι ἐόντα. Εἷς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν [g] τοῖσι Σκύθῃσι ἐστὶ ὁ Ἴστρος· μετὰ δὴ τοῦτον, Τύρης· ὃς ἀπὸ βορέω μὲν ἀνέμου ὁρμᾶται, [h] ἄρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣ οὐρίζει τήν τε Σκυθικὴν [i] καὶ τὴν Νευρίδα γῆν· ἐπὶ δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ κατοίκηνται Ἕλληνες, οἳ [k] Τυρῖται καλέονται. Τρίτος δὲ Ὕπανις ποταμὸς ὁρμᾶται [l] μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν πέριξ νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί· καλέεται δὲ ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς, [m] μήτηρ Ὑπάνιος· ἐκ ταύτης ὦν ἀνατέλλων ὁ Ὕπανις ποταμὸς ῥέει· ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερέων πλόον [n] βραχὺς καὶ γλυκύς ἐστι· ἀπὸ δὲ τούτου, πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερέων πλόον, πικρὸς [o] αἰνῶς· ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν κρήνη πικρὴ, οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρὴ,

lus neque fluvius neque fons ingrediens, ad incrementum aquæ confert. Quod autem Ister sibi semper par fluit tam æstate quam hyeme, ob id fit, ut mihi videtur, quod hyeme est quantus est, et parvulo maior fit sua natura: nam per hyemem penitus paululum in ea regione pluit, sed ubique ningit. AEstate vero nix, quæ sub hyemem decidit permulta, undique liquefacta in Istrum dilabitur. Sic et ipsa hæc nix in eum immissa, simul auget, cumque ea imbres multi atque vehementes: quippe per æstatem pluit: quo tempore quanto plus aquæ sol ad se attrahit quam hyeme, tanto magis multiplicantur Istro immixta æstate quam hyeme. Ita, quum paria faciat Ister datis aquis et acceptis, fit ut semper videatur sibi esse similis. Ex fluviis ergo 51
qui apud Scythas sunt, unus est Ister. Post hunc Tyres, qui ab aquilone means, ortum trahit ex ingenti palude, quæ Scythicam terram a Neuride separat: ad ostium huius incolunt Græci, qui Tyritæ vocantur. Tertium flumen est Hypanis ex Scy- 52
thia veniens, et ex magna palude profluens, circum quam pascuntur equi silvestres candidi: recteque vocatur hæc palus, mater Hypanis. Ex hac igitur ortus amnis Hypanis fluit fere quinque dierum navigatione, brevis, et dulcis, sed inde quatuor a mari dierum navigatione sanequam amarus, propter amarum, qui in eum fluit, fontem: adeo, inquam, amarum, ut quum

a M. Pass. Arch. V. Ask., antea οἱ συμβάλλεται οἱ. *b* Καὶ ἐν χειμ. *Arch. Vind.*, uti post pauca: tum τοιόνδε τι cum *Paris. A. B. Ald.*, olim τοι. *c* Ὀλίγος *Arch.* *d* Ὀλίγον id. et mox χρέεται cum *V.*, satis belle. *e* Πεσοῦσα ἐοῦσα ἀμφ. ora *Steph. Arch. V. Pass. Ask.*, ἐοῦσα deerat Edd. *Ald. M.* *f* Εἴπερ *Arch.* Mox ἀντισήκως *Ask.* tantum. *g* Abest *M. Ask. Pass.*, habent ceteri. *h* Ἄρχεται *Arch. V.*, olim ἔρχεται. *i* Καὶ τὴν *V. Arch. V.*, aberat articulus. *k* Τυρῆται *Arch.* *l* Μὲν ἐκ *Arch. V. Pass. Ald. Paris. A. B.*, μὲν non habet *M. Ask.* *m Eustath.* in Perieg. v. 1143. *Steph.* in *V.*, ubi Μητρόδωρος mutandus cum *Holstenio* in Ἡρόδοτος. Ὕσπ. *Arch.* semper. *n Athen.* L. II, p. 43. *Pausan.* IV, 35. haec respexerunt. *o Arch. V.*, olim δεινῶς.

E. omittitur *Thucydidi* p. 163, 48. οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος, ἓν πρὸς ἓν —— quo loco proxima respicit *Herodoti*. —— In seqq. mihi quoque placet ἀποκρατέει· huic verbo subiecta citat *Eustath.* in *Dionys.* v. 226. VALCKEN.

40. Ὀλίγῳ τε μέζων τῆς &c.] Est, cui haec displicent: μείων sive ἔσσων fuisse, et scriptum quidem, ὅσοσπέρ ἐστι, ἢ ὀλίγῳ γε, aut ὀλίγον τι μείων τῆς —— *aut paullo minor* ——. Nihil ego novo. Pleraque omnia flumina hibernis imbribus solent intumescere: in Istro diversum quid observat, quippe hieme, qualis quantusque est, manente: paullum tamen increscere, ex pauciore illic coelesti aqua. Haec Scriptor. Elegans νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται explicuit *Hesychius*, Χρᾶται, μολύνεται, verissime: idem enim ac χραίνεται, *nive omnia inficiuntur* et *sordent*. Convenit, nec Cl. *Pavium* fugit, *Callimachi* venator Epigr. XXXIII. Στίβῃ καὶ νιφετῷ κεχρημένος, *pruina et nive madidus coloratusque.* Nam κεχαρημένος *R. Bentleii*, viri sagacissimi, praeter inventum non habet, cur recepto excellentius putetur. Porro ἐοῦσα ἀμφιλαφὴς rediit in stationem, unde ob similitudinem praecedens participium everterat.

53. Ἄρχεται δὲ ῥέων] Herodotea sunt, ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος — ῥέει L. II, 17. et C. 33. Ἴστρος τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος —— ῥέει. Tum huius libri C. 49. ὁ Ἴστρος ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν — ῥέει δέ —. Recte hinc MSS. Amnis Tyres sive Tyras aliis, uti *Hesychio*, Τύρις· hinc accolae, qui Τυρῆται, ut in *Arch.*, esse debebant, Τυρῖται. Non neglexit hoc *Stephanus*.

60. Μήτηρ Ὑπάνιος] Hinc *Mela* II, c. 1, 62. *Hypanis ex grandi palude oritur, quam matrem eius accolae appellant*, *Eustath.* in *Dionys.* V, 1143. *Herod.* IV, c. 86. Μαιῆτις καλέεται καὶ Μήτηρ τοῦ Πόντου. *Dionys.* Perieg. V, 165., —— καλέουσι δὲ Μητέρα Πόντου· *Avienus* in Descript. Orb. V, 245. *Scytha — matrem ponti cognominat undam*: de Oceano idem in Ora Marit. V, 393., *hic parens nostri moris.* *Plinius* H. N. VI, c. 7., *Maëotin Temerinda* (Scythae vocant,) *quod significat matrem maris*: sua *Dionysium* et *Melam*, *Herodoto* debere non recordabatur vir Doctiss. *Iac. Nic. Loensis* Miscell. Epiphyll. VI, c. 21. VALCKEN.

63. Πικρὸς αἰνῶς] *Hesych.*, Ἀινῶς, δεινῶς καὶ χαλεπῶς. *Apollon. Rh.* III, 15. ὑπερφίαλος πέλει ΑΙΝΩΣ· et V. 480. ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς Δείδω. Scriptor suum agnoscit, cum de Scythica regione ΑΙΝΩΣ ἀξύλου ἐούσης post pauca C. 61. Bene ergo *Galeus*. De amne et amaro fonte *Iornandes* quaedam, sed inperite confusa, Rer. Getic. C. 5. *Danubius autem ortus grandi palude, quasi ex mari profunditur.* Melius paullo Codd. scripti, *Danaper* et *quasi ex matre*, tum, *sed ubi fit Ponto vicinior, parvum fontem suscipit, cui ex Ampheo cognomen est.* Verius iidem *Exampheo*. Cetera lutulenta fluunt. Praeclare *Vitruvius* L. VIII, 3. Nostri verba οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρὴ, ἢ μεγ. —— varium tentantur in modum: *Pavius*, ὡς μεγάθεϊ σμικρὴ ἐοῦσα κιρνᾷ· —— non praeter *Herodoti* morem: *Reiskius*, οὕτ' ὀλίγον τι ἐοῦσα πικρὴ, ἢ —— Neutri Codd. addicunt, conparationis adverbium reticentes.

63. Ἐκδιδοῖ γ. ἐ. α. κρήνη πικρὴ] Si firmant illam Codd. postremam vocem non reiecerim. Dicitur κρήνη οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρὴ, ἢ, μεγάθεϊ σμικρὴ ἐοῦσα, κιρνᾷ τὸν Ὕπανιν, ἐόντα ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν. Est qui uni litterae ἢ duas velit voces suppositas, ὥστε αὐτὴ μεγάθεϊ· unum si saltem ὡς posuisset, potuerat exemplis illud Herodoteis tueri ex I, c. 163., προσφιλέες οὕτε δή τι — ὡς — ἐκέλευε· IV, c. 184., ὑψηλὸν οὕτω δή τι, — ὡς οὐκ οἷά τε εἶναι ἰδέσθαι. Sed ut hic, loquitur etiam alibi: III, c. 120., νῆσον —— ὧδε δή τι ἐοῦσαν εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν —— ἔσχε· IV, c. 28., δυσχείμερος χώρη οὕτω δή τι ἐστί· ἔνθα — οὐ ποιήσεις. Nihil itaque novandum. Secundum *Herod.* *Fons* (Exampeus) *adeo erat amarus, ut, quum exiguus esset, Hypanin flumen in paucis magnum vitiaret amaritidinem suam miscendo*: sic acceperim hoc loco τὸ κιρνᾷ vel κιρνῇ· quod ipse explicat infra c. 81., ἄποτον ποιέει. Ex *Herodoto* plures meminerunt: unius ponam *Melae* verba ex II, c. 1., *Hypanis non longe a mari ex parvo fonte, cui Exampeo cognomen est, adeo amaras aquas accipit, ut ipse quoque iam sui dissimilis et non dulcis* hunc

quum sit exiguus magnitudine, inficiat Hypanin flumen, in paucis magnum. Est autem hic fons in finibus regionis Scytharum aratorum et Alazonum, eodem nomine quo locus unde emanat, Scythice quidem Exampæus, Græca autem lingua, *Ἱραὶ ὁδοὶ*, *id est*, *sacræ viæ*. Apud Alazonas autem contrahunt terminos suos Tyres et Hypanis: mox deinde in diversum abeuntes, mediam intercapedinem laxant. Quar-
53 tus fluvius est Borysthenes, secundum Istrum maximus illorum, et nostra sententia, non modo Scythicorum fluviorum longe uberrimus, sed etiam ceterorum omnium, præter AEgyptium Nilum, cum quo non licet alium comparare. Ceterorum autem uberrimus est Borysthenes, pascua præbens amœnissima et accommodatissima pecoribus, nec non optimorum excellenter plurimorum piscium affatim: idem ad potandum suavissimus, limpidus inter turbidos fluens; iuxta quem sementis optima fit, et herba, ubi non seritur regio, altissima. In huius quoque ostio ingens vis salis sua sponte concrescit. Præbet idem ingentia cete ad salsuram, spinis carentia, quæ antacæos appellant. Alia præterea præstat admiratione digna. Porro quadraginta quidem dierum navigatione usque ad locum Gerrhum, cognoscitur ab aquilone vento fluere: at superiora per quæ fluit, nemo hominum eloqui potest: videtur tamen fluere per solitudinem ad Scy-

κρὴ, ἢ μεγάθεϊ σμικρὴ ἐοῦσα, κιρνᾷ τὸν Ὕπανιν, 239
ἐόντα ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν· ἔστι δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἐν [a] οὔροισι χώρης τῆς τε ἀροτήρων Σκυθέων καὶ Ἀλαζώνων· οὔνομα δὲ τῇ κρήνῃ, καὶ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν, [b] Ἐξαμπαῖος· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, Ἱραὶ ὁδοί· συνάγουσι δὲ τὰ τέρματα ὅ, τε Τύρης καὶ ὁ Ὕπανις κατὰ Ἀλαζῶνας· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀποστρέψας ἑκάτερος ῥέει εὐρύνων τὸ μέσον. Τέταρτος δὲ, [c] Βορυσθένης ποταμὸς, ὅς ἐστι μέγιστός τε μετὰ Ἴστρον τουτέων καὶ πολυαρκέστατος, κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας, οὔτι μοῦνον τῶν Σκυθικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, πλὴν Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου· τούτῳ γὰρ οὐκ οἷά τέ ἐστι [d] συμβαλέειν ἄλλον ποταμόν· τῶν δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος, ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ [e] εὐκομιδεστάτας κτήνεσι παρέχεται, ἰχθύας τε ἀρίστους διακριδὸν [f] καὶ πλείστους· πίνεσθαί τε ἥδιστός ἐστι· ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι· σπόρος τε παρ' αὐτὸν ἄριστος γίνεται· ποίη τε, τῇ οὐ σπείρεται ἡ χώρη, βαθυτάτη· ἅλες τε ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ αὐτόματοι πήγνυνται ἄπλετοι· [g] κήτεά τε μεγάλα ἀνάκανθα, τὰ ἀντακαίους καλέουσι, παρέχεται ἐς ταρίχευσιν, ἄλλα τε πολλὰ θωϋμάσαι ἄξια· μέχρι μέν νυν [h] Γέῤῥου χώρου, ἐς τὸν τεσσεράκοντα ἡμερέων πλόος ἐστὶ, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ Βορέω ἀνέμου· τὸ δὲ κατύπερθε δι' ὧν ῥέει ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει φράσαι· φαίνεται δὲ ῥέων δι' ἐρήμου

a Οὔρεισι *Arch.* more Ionum ap. *Eustath.* ad Homer. p. 149, 15. tum Ἀλαζώνων et mox. Vide C. 17., alii Ἀλαζόνων, prave. *b* Ἀμαξάμπεος *Pasf.* ora *Steph.* *c* Deest *Ask. Arch. Pasf.* articulus, ὁ Βορ. vulgo, tum ὅς ἐστι μέγ. τε *Arch. V.*; ὅς ἐστί τε μέγ. τε *Paris. A. B. Ald.* ὃς omittunt *M. Pasf. Ask.*, sed ἐστί τε μέγιστός τε. Sequor *Arch. V.*; locum sanantes. *d* Συμβάλλειν *Arch. V.* Citat *Eustath.* Perieg. v. 311. *e* *M. Pasf. Ask.*; εὐνομιδεστάτας *Ald. Arch. V. Paris. A.*, mox ἰχθῦς *Arch. V.*, uti I, 202. *f* *Ald. Arch. V. Paris. A. B.*, copulam ignorant *M. Pasf. Ask.* *g* Κτήνεα *Ask.*; κάτηα *Arch.* *h* Γέῤῥου τε *Vall. V. Arch.* Γεῤῥέων *Pasf. Ask.* marg., *Steph.* olim Γεῤῥέου.

hunc defluat. Herodotea contraxit *Eustath.* in *Dionys.* v, 1143., κρήνη ἐκδίδωσιν εἰς αὐτὴν (L. αὐτὸν) οὕτω πικρᾶ, ὥστε κιρνᾶ τὸν Ὕπανιν· horum partem quaeque praecedunt sub *Herodoti* nomine profert *Athen.* II, p. 43. c. 11. Rationem dat *Pausan.* IV, p. 371., cur de hoc fonte narrata nemini debeant esse suspecta. Tandem de hoc fonte dicta c. 81.; excitat *Steph. Byz.* v. Ὕπανις· ubi Μητρόδωρος recte fuit in *Herodotum* conversus a *L. Holstenio*: contra *Herodotum* suspicor in *Metrodorum* convertendum apud *Diogen. Laërt.* IX, c. 34. ubi *Democrito* puero Xerxes praeceptores Persas dicitur reliquisse, ut eius patri gratificaretur, ἡνίκα ἐξενίσθη παρ' αὐτοῦ, κατὰ φησὶ καὶ Ἡρόδοτος· hic nihil de *Democrito*, eiusve patre: sed Μητρόδωρος, *Metrodorus* egerat etiam de *Democrito*, *Epicuri* sui doctore. VALCKEN.

79. Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος] Quae de Borysthene sequuntur *Melam* paene convertisse II, c. 1, 53. ab aliis monitum, et a *Christ. Cellario* G. A. II, c. 6, 10. —— Primum Borysthenes νομάς τε καλλίστας καὶ ἐ —— εστάτας κτήνεσι παρέχεται. *Mela*, *alit laetissima pabula*: εὐνομιδεστάτας, quod dabant Edd. recte reiecit *Gronov.* deditque e *Med.* Cod. spectabilem sane lectionem εὐκομιδεστάτας· cui praetulit a se excogitatum *G. Arnaldus* εὐδοκιμεστάτας in Anim. p. 164. Veram nobis forte vocem dabunt Codd. Perplacent interim Latina *Vallae*: *pascua praebens amoenissima*; *et accommodatissima pecoribus.* Reperit in *Glossario* veteri; quod MS. habuisse suspicor *Laurentium*: *Accommodatissimum*, ἐπιτηδειότατον· an et in Herodoteo suo Cod. legit ἐπιτηδειεστάτας; hoc equidem omnium iudicarem accommodatissimum. Notus etiam ille flexus antiquus nominum: apud *Herodotum* occurrunt σπουδαιέστερα· et ὑγιηρέστατοι· p. 117, 6. ἀμορφεστάτην recte dedit *Gronov.* p. 80, 5. Ex *Alcmane* nobis ἡδυμέστατον servavit *Etymol.* p. 420, 50. Inter alia huius generis *Democriteam* habet formam ἐπιτηδειέστατον *Eustath.* ad *Hom.* Od. B. 89. VALCKEN.

80. Εὐκομιδεστάτας] Bene *Gronovius* ex *MSS.*; Aldinum finxerat *Pavius* εὐνομωδεστάτας, e *Med.* εὐδοκιμεστάτας *Georg. Arnaldus* Animadv. C. 30., opera inutili. Revocavi καὶ πλείστους· maxime optimos et plurimos ait pisces flumen praebere. *Hesychius*, Διακριδὸν, ἐν διακρίσει ἄριστος ex *Homero*, vere corrigentibus *Kustero* et *Albertio*. Diversius, τοῦτο δὴ διακριδὸν Ζεὺς ἀνδράσι μέγιστον ὤπασεν κακὸν *Simonidis* ap. *Stob.* LXXI. p. 436.

83. Ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι] *Mela*: *Turbidis aliis liquidissimus defluit*; *placidior quam ceteri*, *potarique pulcherrimus*: πίνεσθαί τε ἥδιστός ἐστι· hoc saepius aliis, πίνειν· ἡδὺ πιεῖν ὕδωρ· οἶνος ἡδίων πιεῖν. Ubi prostant et alia hinc excerpta, legitur apud *Eustath.* in *Dionys.* v, 311. πίνεσθαι ἥδιστος, ῥέων καλὸς παρὰ θολεροῖς· pro καλὸς scribendum καθαρός· hoc enim invenit ap. *Herodot.* et opponi noverat τοῖς θολεροῖς. Araxis unum ostium ῥέει διὰ καθαροῦ I, c. 202. Ideo Borysthenes pisces alebat optimos: *Pausan.* IV, p. 363., διάφοροι τὸ εἶδος μάλιστα ἰχθῦς ἀναθέουσιν ἐς τὸν Πάμισον, ἅτε ἐς ὕδωρ καθαρόν· ubi mox meminit ποταμῶν τῶν θολερωτέρων. Quando componuntur καθαρὸν ὕδωρ, et ἦθος καθαρὸν, opponi solent ἤθη τεταραγμένα καὶ θολερὰ, velut apud *Dion. Chrys.* p. 402. D. et in Epist. *Lysidis*: *Ioann. Chrys.* T. II. p. 448. A. θολερὰ ῥεύματα dixit, et καθαρὰς πηγάς. VALCKEN.

85. Ἅλες τε ἐπὶ τῷ σ.] Quod hinc didicerat, suo ipsius oculati testis adfirmat indicio *Dion. Chrys.* init. Orat. Borysthenitícae p. 437. D. —— Κήτεά τε, inquit *Herod.* μεγάλα ἀνάκανθα, τὰ Ἀντακαίους καλέουσι, παρέχεται ἐς ταρίχευσιν· *alit*, secundum *Melam*, *magnos pisces*, *quibus et optimus sapor et nulla ossa sunt*: comparat *Salmas.* in *Solin.* p. 187. D. Τάριχος Ἀντακαῖον bis memorat *Antiphanes Athenaei*, apud quem in *Lyncei* senario scribendum: Ὁ δ' Ἀντακαῖον μικρόν· vid. ad *Hesych.* notata in Ἀντακαῖοι. VALCKEN.

87. Τὰ ἀντακαίους] Sintne antacaei *busones*, egregie a Comite *Marsilio* in opere Danubiali T. IV. p. 31. expicti, quaerunt naturae scrutatores. Culta super eo sunt V. C. *Io. Matth. Gesneri* observata in *Act. Soc. Latin. Ienens.* Vol. II. p. 20. Mox Γέῤῥου verum unice. Sic C. 56. οὔνομα δὲ ἔχει τώπερ ὁ χῶρος αὐτὸς, Γέῤῥος· etiam *Steph. Byz.*

ἐρήμου ἐς τῶν [a] γεωργῶν Σκυθέων τὴν χώρην· οὗτοι γὰρ οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν ἐπὶ δέκα ἡμερέων πλόον νέμονται· μȣ́νȣ δὲ τȣ́τȣ τοῦ ποταμοῦ καὶ Νείλȣ ȣ̓κ ἔχω φράσαι τὰς πηγάς· δοκέω δὲ, [b] ȣ̓δὲ ȣ̓δεὶς Ἑλλήνων· ἀγχοῦ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυσθένης ῥέων γίνεται, καί οἱ συμμίσγεται ὁ Ὕπανις [c] ἐς τὠυτὸ ἕλος ἐκδιδȣ̀ς· τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τȣτέων ἐὸν ἔμβολον τῆς χώρης, [d] Ἱππόλεω ἄκρη καλέεται· ἐν δὲ αὐτῷ ἱρὸν Μητρὸς ἐνίδρυται· πέρην δὲ τοῦ ἱροῦ ὑπὸ τῷ Ὑπάνι [e] Βορυσθενεῖται κατοίκηνται· ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τουτέων τῶν ποταμῶν. Μετὰ δὲ τούτους πέμπτος ποταμὸς ἄλλος, τῷ ȣ̓́νομα Παντικάπης· [f] ῥέει μὲν γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ [g] βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ τȣ́τȣ τε καὶ τοῦ Βορυσθένεος νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκύθαι· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὴν Ὑλαίην· [h] παραμειψάμενος δὲ ταύτην, τῷ Βορυσθένεϊ συμμίσγεται. Ἕκτος δὲ [i] Ὑπάκυρις ποταμὸς, ὃς ὁρμᾶται μὲν ἐκ λίμνης, διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυ-
240 θέων ῥέων, ἐκδιδοῖ κατὰ [k] Καρκινῖτιν πόλιν, ἐς [l] δεξιὴν ἀπέργων τήν τε Ὑλαίην καὶ τὸν Ἀχιλλήϊον καλεόμενον Δρόμον. Ἕβδομος δὲ [m] Γέῤῥος ποταμὸς ἀπέσχισται μὲν ἀπὸ τοῦ Βορυσθένεος, κατὰ τοῦτο τῆς χώρης ἐς ὃ γινώσκεται ὁ Βορυσθένης· ἀπέσχισται μέν νυν ἐκ τȣ́τȣ τοῦ χώρȣ· ȣ̓́νομα δὲ ἔχει τόπερ ὁ χῶρος αὐτὸς, Γέῤῥος· ῥέων δ' ἐς θάλασσαν, [n] ȣ̓ρίζει τήν τε τῶν Νομάδων χώρην, καὶ τὴν τῶν βασιληίων Σκυθέων· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν [o] Ὑπάκυριν. Ὄγδοος δὲ δὴ Τάναϊς ποταμὸς, ὃς ῥέει [p] τἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὁρμεώμενος, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλεομένην Μαιῆτιν, ἣ οὐρίζει Σκύθας τε τοὺς βασιλήϊȣς

Scytharum agricolarum plagam, nam hi Scythæ decem dierum navigatione accolunt hoc flumen. Cuius tantum ac Nili fontes nec ipse possum, nec ullum Græcorum reor posse, dicere. Idem Borysthenes prope ad mare accedit, et Hypanis cum eo miscetur eundem in lacum egrediens. Quod inter hos amnes interest rostrum regionis, Hippolai promontorium vocitatur, ubi delubrum Matris exstructum est. Ultra quod delubrum ad Hypanin incolunt Borysthenitæ.
Hactenus quæ ab his fluviis. Post hos 54
alius, qui quintus est, nomine Panticapes, et ipse ab aquilone fluens e palude: inter quem et Borysthenem incolunt Scythæ agricolæ. Idem in Hylæam ingreditur, qua transmissa, Borystheni immiscetur. Sextus est Hy- 55
pacyris, qui e palude manans, mediosque Scythas nomadas perfluens, in mare volvitur, iuxta Carcinitin oppidum, ad dexteram coercens Hylæam, et Dromon qui dicitur Achillis. Se- 56
ptimus est Gerrhus, nomen a loco obtinens, qui a Borysthene dirimitur circa ea loca, apud quæ Borysthenes cognoscitur: cui loco nomen est Gerrho; fluens autem ad mare disterminat regionem Scytharum nomadum ac regiorum, et in Hypacyrin dilabitur. Octavus Ta- 57
nais, qui superius e vasta palude profluens, in aliam vastiorem diffunditur, nomine Mæotin, quæ discludit regios Scythas a

a Γεωργ. Σκυθέων *Arch.*, τῶν interponunt vulgo. *b* Abest ab *Arch. V.* *c* Ἐς τὸ ἕλος ora *Steph. Pasf. Ask.*, τὠυτὸ τέλος ceteri. *d* Ἱππολέω cum *Valla* et ἐν δὲ ἱρὸν *Arch. V.*, etiam Δήμητρος cum *Ald. Paris. A. Valla*: μητρὸς *M. Pasf. Ask.*, olim Ἱππολέων. *e* Βορυσθενεῖται *Arch.* bene: βορυσθενῖται alii. *f* Ῥέει δὲ καὶ *Arch. V.* *g* *Ald. V. Arch. Paris. B. Edd.*, quod verius opinor, καὶ non est in *M. Pasf. Ask.* *h* Παραμείψας *Arch. V.* *i* *Pasf. Arch. V.* marg. *Steph.*, olim Ὑπάκαρις. Vide C. 47. *k* Καρκίνιτον *M. Pasf.*, Καρκινῆτιν *Arch.* male. *l* Δεξιὴν δ' ἀπ. *Arch.* De *Achillis Dromo* ad *Strabon.* L. VII, p. 473. *Casaubonus*. *m* Γέῤῥις *Arch.* et mox. *n* Οὐρ. *Arch.* plerumque. *o* *Arch. V. Pasf.* marg. *Steph.*, alii Ὑπάκαριν non bene. Sequentia spectavit *Arrian.* Ἀναβ. L. III. fin. *p* Τὰ ἀν. *Arch. Ask. V.*

93. Ἐς τῶν γεωργῶν Σκυθέων] Supra *ἀροτήρων Σκυθέων, νομάδων Σκυθέων*, tum *οἱ γεωργοὶ Σκύθαι*· quae quidem deletum articulum adprobant. In numero *ἐπὶ δέκα ἡμερέων* aut hic, aut C. 18., ubi *ἕνδεκα ἡμερέων*, menda haeret, cui nulla ex libris manu exaratis medicina. Fontes Borysthenis in Sendomirensi agro scaturire, *Matth. Miechovius*, *Stanislaus Sarnicius* et alii docuerunt. Conf. *Stukium* ad *Arrian.* Peripl. Ponti p. 156., praetereaque *Paul. Piasecium* Chron. p. 45.

93. Τῶν γεωργῶν τῶν Σκυθέων] Ex syllaba male repetita natum, delendum secundum illud *τῶν*. Minus bene ceperunt quae proxima praecedunt: *ἀνθρώπων οὐδεὶς* iungi non debuerant: interpungendum, *δι' ὧν ῥέει ἀνθρώπων, οὐδεὶς ἔχει φράσαι*· nam hinc distat *fluvii φράσαι τὰς πηγὰς*, quod ex ipsius sententia *οὐδεὶς* poterat *Ἑλλήνων*. *Φαίνεται*, inquit, *ῥέων δι' ἐρήμου ἐς τῶν Γεωργῶν Σκυθέων τὴν χώρην*, qui iuxta hunc fluvium *ἐπὶ δέκα ἡμερέων πλόον νέμονται*· supra IV, c. 18., memorantur aliquoties *οἱ Γεωργοὶ Σκύθαι*, quos Graeci, *Olbiopolitae*, adpellent *Borysthenidas*; ubi pro *δέκα ἡμερέων* legitur *ἡμερέων ἕνδεκα*. Nunquam *Herodoto* dicuntur nisi *οἱ Γεωργοὶ Σκύθαι*· cap. 55. Hypacaris dicitur *διὰ μέσων τῶν Νομάδων Σκυθέων ῥέων*. Aliis similiter saepius opponuntur *οἱ Νομάδες Σκύθαι*, et *οἱ Γεωργοὶ*, *Nomades* et *Georgi*: sic enim vocandi sunt etiam Graecorum interpreti. *Mela* p. 125., *Panticapes Nomadas Georgosque disterminat*. p. 131., *vagi Nomades pecorum pabula sequuntur, atque ut illa durant ita diu statam sedem agunt; colunt Georgi exercentque agros.* vid. *Strabo* VII, p. 478. c. 479. B. ubi Georgi *ἡμερώτεροί τε ἅμα καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι*. VALCKEN.

98. Ἐς τὠυτὸ ἕλος] Pulcre recordor *τοῦ Αἰσήπου τέλος Strabon.* L. XIII, p. 898., distinctum ab eiusdem *ἀρχῇ*. Nihil tamen certius revocato, cui oculatus testis *Dio Chrysostom.* pondus addit principio Orat. Borystheniticae. *Herodot.* VII, 127. *ἐς τὠυτὸ ῥέεθρον τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες*· et L. I, 202. Idem *Chrysostomus* de urbe Borysthene, *κεῖται δὲ πρὸς τῷ Ὑπάνιδι —— οὐ πολὺ ἄνωθεν τῆς ἹΠΠΟΛΑΟΥ καλουμένης ἄκρας*, nitidissime veterem et suae aetatis habitum civitatis explanans, et, quod *Th. Gale* non insuper habuit, *Ἱππόλεω ἄκρη Arch. Vallae*que. Videri certe Orator posset ab Herodoto omnem eam descriptionem mutuatus, nisi liquido constaret *ἀπὸ τῆς αὐτοψίας* rei ipsum notitiam habuisse, optime in Diatriba *Casaubonus*.

100. Ἱππόλεων ἄκρη] *Hippolai promontorium*. Genuinam nominis formam *Hippoleo* Latina iam dederant *Vallae*, quae postea transiit in Ἱππολέων. *Dionis Chrys.* locus, *Galeo* citati, legitur p. 437. B. ubi *ἡ Ἱππολάου καλουμένη ἄκρα* dicitur esse *τῆς χώρας ὀξὺ καὶ στερεὸν ὥσπερ ἔμβολον, περὶ ὃ συμπίπτουσιν οἱ ποταμοί*· vocem posuit *Herodoti*, qui, *τὸ μεταξὺ*, inquit, *τῶν ποταμῶν τουτέων, ἐὸν ἔμβολον τῆς χώρης, Ἱππόλεω ἄκρη καλέεται.* Sequentia *Dionis* firmant *ἕλος* in vicinis restitutum in Diss. *Herod.* p. 99. Ut Ἱππόλεως, *εω*, occurrunt et ap. *Herod.* Μενέλεως· Χαρίλεως· Ἀρκεσίλεως· Ἀναξίλεως· sed qui saepius est *ἀρχιρεὺς*, cur semel *ἀρχιέρεως* diceretur? VALCKEN.

1. Ἱρὸν Μητρὸς] Multa pro *delubro Matris* ex religioso Scytharum cultu Vir Celeb., oblitus Olbiopolitas Graecae fuisse originis, patriaeque religionis tenaces: *ἱρὸν Δήμητρος* relinqui in sede potuerat. Vide C. 18., e quo *ἐπὶ τῷ Ὑπάνι* iustius erit. Sunt urbis incolae Βορυσθενεῖται C. 17. et 78. et seqq., quomodo et *Arch.*, parum adiutus, hoc loco. *L. Holstenius* ad *Steph.* idem optaverat. In *Dionis Chrysost.* Orat. Borysthen. saepe Βορυσθενῖται, cuius dispar sermo.

1. Ὑπὸ τῷ Ὑπάνι] Versionis *Vallae* corrector *ad Hypanin*; recte: sed tum scribi quoque debuit *ἐπὶ τῷ Ὑπάνι*· ut IV, 18., *οἱ οἰκεόντες ἐπὶ τῷ Ὑπάνι*· *sub montem* habitantes *οἰκεῖν* dicuntur *ὑπ' ὄρει*· *qui flumen accolunt*, *ἐπὶ ποταμῷ*, *Herod.* II, c. 108. apud quem in istum sensum occurrunt *ἐπὶ τῷ Ἴστρῳ· ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρῳ· ἐπὶ τῷ Μαρσύῃ*· ubique reperientur similia: vulgatum in *Pausan.* p. 483., *ὑπὸ τῷ Εὐρίπῳ*, *ἐπὶ τῷ Εὐ.* corrigit Graece perdoctus *Fr. Sylburg.* VALCKEN.

27. Ἐπι-

a Sauromatis. In hunc Tanain alius in-
58 fluit, nomine Hyrgis. His celeberrimis
amnibus ita Scythæ præditi sunt. Gramen
quod in Scythia germinat, omnium quæ
nos novimus germinum amarissimum est:
quod ita se habere dissectis pecoribus licet
59 discernere. Et sic quidem maxima apud
eos abundant, cetera autem ad ritus et
leges hoc modo sunt eis instituta. Deorum hos solos placant, Vestam ante omnes, deinde Iovem ac Tellurem; existimantes Tellurem Iovis coniugem esse. Post hos Apollinem, et cœlestem Venerem, et Herculem, et Martem. Hos cuncti Scythæ deos arbitrantur. Sed qui regii Scythæ vocantur, etiam Neptuno sacrificant. Appellatur autem Scythice Vesta Tabiti: Iupiter, Papæus mea sententia rectissime: Tellus, Apia: Apollo, OEtosyrus: cœlestis Venus, Artimpasa: Neptunus, Thami-

ληΐους καὶ Σαυρομάτας· [a] ἐς δὲ Τάναϊν τοῦτον ἄλλος ποταμὸς ἐσβάλλει τῷ οὔνομά ἐστι Ὕργις. Τοῖσι μὲν δὴ ὀνομαστοῖσι ποταμοῖσι οὕτω δή τι οἱ Σκύθαι ἐσκευάδαται· τοῖσι δὲ κτήνεσι [b] ἡ ποίη ἀναφυομένη ἐν τῇ Σκυθικῇ, ἐστι [c] ἐπιχολωτάτη πασέων ποιέων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι κτήνεσί ἐστι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει· τὰ μὲν δὴ μέγιστα οὕτω σφι εὔπορά ἐστι· τὰ δὲ λοιπὰ νόμαια κατὰ τάδε σφι διακέεται· θεοὺς μὲν μούνους τούσδε ἱλάσκονται, Ἱστίην μὲν μάλιστα, ἐπὶ δὲ, Δία τε καὶ Γῆν, [d] νομίζοντες τὴν Γῆν τοῦ Διὸς εἶναι γυναῖκα· μετὰ δὲ τούτους, Ἀπόλλωνά τε καὶ οὐρανίην Ἀφροδίτην, καὶ Ἡρακλέα, καὶ Ἄρεα· τούτους μὲν πάντες οἱ Σκύθαι νενομίκασι· [e] οἱ δὲ βασιλήϊοι Σκύθαι καὶ τῷ Ποσειδέωνι θύουσι· [f] οὐνομάζεται δὲ Σκυθιστὶ, Ἱστίη μὲν, Ταβιτί· Ζεὺς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν [g] καλέεται Παπαῖος· Γῆ δὲ, [h] Ἀπία· Ἀπόλλων δὲ, [i] Οἰτόσυρος· οὐρανίη δὲ Ἀφροδίτη, [k] Ἀρτίμπασα· Ποσειδέων δὲ, Θαμιμασάδας·

a Ἐς δὲ τὸν Τ. *Arch.* *b* Deest *V. Arch.* *c* Ἐπιχωλοτ. *Arch.* ἐπιχολωτ. *Ald. Pass. V.*, ἐπιχυλωτάτη *Ask.*, mox ποιέων non legitur in *Arch. V.* Ἀνοιγομένοισι habet hinc *Suid.* Ἀνοίγει. *d* Exscripsit *Eustath.* Hom. p. 978, 18. *e* Οἱ δὲ καλεόμενοι *Arch. V. Ald. Paris. A. B.*, ultimum, quod abesse potest, non habent *M. Pass. Ask.* *f* Iidem tres cum *Aldo*; reliqui οὐνομάζονται, aut ὀνομ. *g* Καλέεται *Ask.*, olim καλεόμενος. Citat *Eustath.* in *Hom.* p. 565, 7., tum Παππαῖος *Orig.* adv. Cels. L. v, p. 609. *h* Ἀπὶ *V. Arch.* *i* Γογγόσυρος *Orig.* p. 661. L. v. cont. Cels., Γοιτόσυρος *Hesych.*, ubi Cl. *Alberti.* *k* Ἀρτίμπασα *Ald. Arch. V. Hesych.*, Ἀργίμπασα *Origen. Vall.*, Ἀρίππασα *M. Pass. Ask.* Mox Θαγιμάσα *V. Arch. Valla*: Θαγιμασάδα *Orig.*, Θαμιμασάδης *Ald. Edd.*, Θαμιμασάδας *M. Pass. Ask.*

27. Ἐπιχολωτάτη] Unde ἐπιχυλωτάτη venerit, indictum; forte ex *Mediceo*, si quidem in *Ask.* idem. Ex *Fabri* εὐχιλοτάτη refingitur ἐπιχιλώτατη. Poterat pari iure ἐπιχυλοτάτη ob νομὰς εὐχύλους *pascua succi plenissima* in *Clement. Alex.* Paedag. I. p. 127. Ego vero addubito. Testatur ex inspectis animalium visceribus, nam ut ἀναγομένοισι, *aliorsum abductis*, corrigatur, caussae nihil, prohibetque *Suidas*; testatur, inquam, ex apertis potuisse de herbarum certa qualitate cognosci: succi plenissimae si designarentur, earum virtus ac bonitas ex boum paleparibus, armorum crassitudine ac pinguedine spectari, citra sectionem aut alias in terras circumvectionem, abunde poterat. An ergo ἐπιχολωτάτη *bilis plenissima* et *ad eam generandam aptissima*? Ἐπίχολος habuit hanc notionem, translatam ad eos, quorum in pectore bilis intumescit: ὀργαῖς ἐπιχόλους *Plutarch.* dabit T. II, p. 129. Talis Sophista Philagrus θερμότατος καὶ ἐπιχολώτατος *Philostrato* Vit. Sophist. L. II, 8. p. 578. Talis Pan πρᾶος τὴν ῥῖνα καὶ τὸ ἐπίχολον αὐτῆς λεαίνων Icon. L. II. p. 828. Insuper dubio vacat, herbas huius Ponticae orae mire amaras fuisse ex *Ovidio*, cuius ap. *Portum* versus: praeterea varias regiones admodum biliosa generasse animalia. *Aristoteles*, quem mihi doctissimus *Berglerus* ostendit, in Naxo Πάντα τὰ τετράποδα tanta fellis copia instruit, ὥστε ἐκπλήττεσθαι τοὺς θύοντας τῶν ξένων. H. An. I, 17. p. 24. Atque haec efficiunt, ut *Aldi* et aliorum ἐπιχολωτάτη prorsus ne damnetur. *Porti* non dispar opinio, nec *Reiskii* olim in *Miscell. Lipsiens.*, nunc ἐπιχυλωτάτη unice illi proba.

27. Ἐπιχυλωτάτη π. ποιέων] In aliis est Edd. ἐπιχολωτάτη· T. *Fabro* tribuitur εὐχυλωτάτη a *Gronovio*, cui placet ἐπιχιλωτάτη. Neutrum admittit accuratior scribendi modus; cum in χιλὸς prima producatur, vox *Fabro* recte scribitur εὐχιλοτάτη, in Epist. I, p. 47. In *Herodis* Attici priori inscriptione versus est 24. Ἡ πόιην χιλῷ εὐαλδέϊ χλωρὰ θέουσαν. Est mihi ad manum Ed. *Herodoti Hervag.* ad cuius oram vir D. adscripsit, ἐπιχυλοτάτη *videtur omnino legendum*· hoc rectum arbitror; aut, si quis ita mavelit, εὐχυλοτάτη, ut sic herbam dixerit, *quae succum optimum praeberet.* Vocem de oleribus aliisque fructibus medicus frequentat Siphnius *Diphilus*, cui opponuntur εὐχυλότερος et κακοχυλότερος apud *Athen.* II, p. 68. F. et corpori salubris malva dicitur εὔχυλος, p. 58. E. —— Proxima *Herodoti*, ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι κτήνεσί ἐστι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει· partim excitat *Suidas* in Ἀνοίγει, et Ἀνοιγομένοις interpretatur σχιζομένοις· De Socrate Alcibiades in *Platonis* Symp. p. 216. D. τὸ σχῆμα, inquit, Σειληνῶδες ἔξωθεν περιβέβληται, —— ἔνδοθεν δὲ ἀνοιχθεὶς πόσης, οἴεσθε, γέμει σωφροσύνης· quae ex aliis eiusdem Symp. locis sunt explicanda. VALCKEN.

37. Ζεὺς ὀρθότατα —— καλ. Παπαῖος] Non aliam, opinior, ob rationem Iupiter videri potuit *Herodoto* Scythis *rectissime* dictus Παπαῖος, nisi quod crediderit hoc nomine Scythis etiam *patrem* fuisse designatum. Homereum illud de Deorum Rege, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, Philosophis etiam merito perplacuit, et *Platoni*, et, quos expressit *Plato*, *Pythagoreis*: *Stobaei Diotogeni* p. 332, 16. Deus summus dicitur χραστὸς διὰ τὸ εὐεργετικός τε ἦμεν καὶ ἀγαθοδότας, ὅκως δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῶ Ἰωνικῶ ποιητᾶ (sic *Timaeo* quoque *Locro* dicitur in fine libelli:) ὥς κ᾽ εἴη πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. vide ap. eumdem *Sopater* p. 312, 46. *Dio Chrys.* p. 556. C. Certe nondum articulate fantibus pueris Scythis sonus idem ac in Graecia primum excidit, utpote facillimus enunciatu, απ, πα, παπα, quibus syllabis *Patrem* a balbutientibus designari statuerunt ab ultima hominum memoria Graeci: recte grammaticus *Aristoph.* tanquam eiusdem generis προσφωνήσεις παιγνιωδεστέρας consideravit voculas ἄππα, πάππα, μάμμα, τέττα, ἄττα, similesque ap. *Eustath.* ad Il. P. p. 1159. secundum quem ad Il. E. p. 428., *Pater* non tantum Πάπας, Παπίας, Πάππας, sed et Πᾶς (imo Πᾶ) dicebatur ut mater Μᾶ. Non vulgaria, Linguarumque origines vestigantibus utilia, notavit *H. Steph.* in App. de D. A. p. 223. et seqq. In *AEschyli* Suppl. legitur v, 897., μᾶ, γᾶ, v, 901., ὦ βᾶ γᾶς παῖ Ζεῦ· scripserat in ora libri sui *Scaliger*: βᾶ, βασιλεῦ, *ut* μᾶ, μᾶτερ· de veteri atque inde ducto recentiorum usu *Pearsonus* egit in Vind. Ignat. p. 345. nonnulla dederat *Io. Rod. Wetsten.* in Epist. *Origenis* ad *Afric.* Tandem ex *Arriani* docet Bithyniacis *Eustath.* in Il. E. p. 429, 1. Iovem Bithynis dictum Πάπαν· et ex his *Herodoti*, Scythis Παπαῖον· attigere *Spanhem.* ad *Callim.* p. 129. *Wess.* in *Diodor.* III, 58. VALCKEN.

38. Παπαῖος] Bithyni Iovem Πάπαν parili ratione invocarunt, *Arriano* ap. *Eustath.* auctore. ΘΕΟΥ ΠΑΠΑΙΟΥ in Lapide Persico, modo valeat Ampl. *Cuperi* Epist. ad *Lacrozium* IX, p. 29. suspicio. Convenit, qui Nostri in animo fuit, *Homeri* Πάππας. Nullum profecto *patris* πρᾶότερον ἀνθρώποις ὄνομα, vere *Sopater* ap. *Stobaeum*: nullum tribui Deo excellentius et grandius potuit. Haud annumero, quod nobis Christianis quotidie ore teritur iteraturque: ΠΑΤΡΙ ΑΜΜΩΝΙ, si non fallit arae inscriptio, in Indis iuxta amnem Hyphasidem, *Philostr.* V. Apoll. L. II, 43. Ex *Livii Andronici* Odyssea, *Pater noster Saturni filie*, servavit *Priscianus* L. VII, p. 741.

40. Ἀρτίμπασα] Lapidum epigrammata et Codd. numerus sic volunt: ΑΡΓΙΜΠΑΣΑ ex scripturae errore in *Origene* et *Valla*. Non repeto, quae viri doctissimi *Sopingius*, *Kusterus*, *Alberti* ad *Hesychium*. Indicandae *Io. Schefferi* hariolationes *Upsaliae Antiq.* C. 8. p. 98., quibus Ἀρτι πᾶσα sive Ἀρτη πᾶσα secatur, ut *tota terra* sit et Germanorum *Hertha*, et Ἀπίη sit Παπίη, quia Iupiter *Papaeus*, cuius uxor terra. Satis

σάδας· ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιέειν, πλὴν Ἄρηϊ· τούτῳ δὲ νομίζουσι. Θυσίη δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε περὶ πάντα τὰ ἱρὰ ὁμοίως, [a] ἑρδομένη ὧδε· τὸ μὲν ἱρήϊον αὐτὸ ἐμπεποδισμένον [b] τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἕστηκε· ὁ δὲ θύων, ὄπισθεν τοῦ κτήνεος ἑστεὼς, σπάσας τὴν ἀρχὴν τοῦ στρόφου, καταβάλλει μιν· πίπτοντος δὲ τοῦ ἱρηΐου, ἐπικαλέει τὸν θεὸν τῷ ἂν θύῃ· καὶ ἔπειτα βρόχῳ [c] περὶ ὧν ἔβαλε τὸν αὐχένα· σκυταλίδα δὲ ἐμβαλὼν περιάγει, καὶ ἀποπνίγει· οὔτε πῦρ ἀνακαύσας, οὔτε [d] καταρξάμενος, οὔτ' ἐπισπείσας· ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας, τράπεται πρὸς ἕψησιν. Τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλου ἐούσης, ὧδέ σφι ἐς τὴν ἕψησιν τῶν κρεῶν ἐξεύρηται· [e] ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὰ ἱρήϊα, γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῶν κρεῶν· [f] ἔπειτα ἐσβάλλουσι ἢν μὲν τύχωσι ἔχοντες λέβητας ἐπιχωρίους, μάλιστα [g] Λεσβίοισι κρητῆρσι προσεικέλους, 241 χωρὶς ἢ ὅτι πολλῷ μέζονας· ἐς τούτους [h] ἐσβάλλοντες, ἕψουσι ὑποκαίοντες τὰ ὀστέα τῶν ἱρηΐων· ἢν δὲ μή σφι παρῇ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρηΐων ἐσβάλλοντες τὰ κρέα πάντα, καὶ παραμίξαντες ὕδωρ, ὑποκαίουσι τὰ ὀστέα· τὰ δὲ αἴθεται κάλλιστα· αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι εὐπετέως τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων· καὶ οὕτω βοῦς τε ἑωυτὸν ἐξέψει, καὶ [i] τἆλλα ἱρήϊα ἑωυτὸ ἕκαστον. ἐπεὰν δὲ ἑψηθῇ τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῶν κρεῶν καὶ τῶν σπλάγχνων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἔμπροσθεν· θύουσι δὲ καὶ [k] τἆλλα πρόβατα, καὶ ἵππους

mimaſadas. Simulacra et aras et delubra facere non ſtatuunt, præterquam Marti; huic probant facere. 60 Idem ſacrificium prorſus omnibus apud omnia templa fieri eodem modo eſt inſtitutum, quod tale eſt: Victima ipſa primoribus implicita pedibus ſiſtitur, cuius a tergo ſtans qui ſacrificat, tracto principio funis, pecudem deiicit, eaque concidente deum invocat, cui illam mactat: deinde circumdat laqueum collo, tum iniecto baculo circumagit, ac ſtrangulat non incenſo igni, non proſecans, non adſpergens; ſed ubi pecudem ſtrangulavit, et pellem detraxit, ad coquendum ſe vertit. 61 Verum quum Scythica regio lignorum ſit admodum inops, hoc ab illis ad carnem coquendam excogitatum eſt. Vbi victimas pelle nudarunt, nudant quoque oſſa carnibus, dehinc iniiciunt, ſi ad manum habeant, lebetes indigenas, Lesbiis crateribus maxime aſſimiles, niſi quod ſunt multo capaciores; in hos iniicientes ſuccenſis oſſibus hoſtiarum, coquunt. Si autem non adfuerit lebes, omnes carnes hoſtiarum in alvos illarum iniicientes aqua admixta, oſſa ſuccendunt. Quibus acerrime ardentibus, et alvis facile capientibus carnes oſſibus ſeparatas, ita fit ut bos ſe ipſe excoquat: et item cetera ſacrificia unumquodque ſe ipſum. Coctis carnibus, is qui immolavit, earum atque inteſtinorum proſicias ſumens ante ſe porricit. Immolant autem et alia pecora, tum præcipue equos. Et

a M. Ask. Arch. Paſſ., alii δὲ ὧδε. In *Arch.* ἐρδομ. *b M. Arch. Ask. Vind. Paſſ.*, vulgo τοὺς δύο πόδας τοὺς ἐμπρ. Porro ἐμπεποδισμένος ſolus *M.* Vide *Gronov.* *c* Περὶ ὧν *Paris. B.*, olim περιὼν. *d* Κατευξάμενος *Paris. A. B. Arch. V.* ora *Steph. Valla.* *e* Ἐπειδὰν *Paſſ. Ask.* *f M. Paſſ. Ask.*, alii ἔπειτα δ' ἐσ. *g* Λεβίοισι *M.* ſolus. *h* Βάλλοντες *Arch. Vind.*, mox ὁ λέβης *Ask. Paſſ.* *i* Τὰ ἄλλα *Arch. V.* *k Schol. Sangerman.* et *Euſtath.* Hom. p. 1649, 6. ubi τὰ ἄλλα et ἵππους δὲ μάλ. ſine copula.

tis eſt indicium. In Scythico Neptuni titulo diſcordia amanuenſium electionem moratur. Θαγιμασάδας arripi, ubi libitum fuerit, ex illo poteſt diſſenſu. Poſt pauca περὶ πάντα τὰ ἱρὰ in *Vallae* Latinis *apud omnia templa.* Atqui nulla ſimulacra, nullas aras, neque templa Scythae, uti praeſcriptum, dedicabant, niſi uni Marti. Ἱρὰ non hic *fana*, ſed res ſacrae ſacrorumque ritus ſunt, qui iidem quotiescunque inmolabant; non reticuit Laurentii peccatum Cl. *Pauw.*

46. Σπάσας τὴν ἀρχὴν τοῦ στρόφου] *Attractio capite loramenti*, recte noſtras *L. Bos* interpretatur Obs. Crit. c. 2. Permutantur phraſes, σπάσαι τὸν χαλινὸν, et ἀνελκύσαι τὰς ἡνίας. *Funis extremitas*, τὸ ἄκρον τοῦ δεσμοῦ, *Herodoto* eſt ἀρχὴ τοῦ στρόφου. *Euripides* Hippol. v, 772. Μουνυχίου δ' ἐπ' ἀκταῖς ἐκδήσαντο Πλεκτὰς πεισμάτων ἀρχάς· *tortas funium extremitates* nuper explicuit vir eximius *Ier. Marklandus*, cuius notas in Hippol. praeter cetera debemus elegantiſſimo *Musgravio*: ἀρχὴν σχοινίου dixit *Diodor. Sic.* I, p. 109, 71. τὰς τῶν δεσμῶν ἀρχὰς, *Lucian.* T. III, p. 83. Optimo S. S. interpreti *Marklando* non poterat omitti *Lucaneum* A. A. x, 11., *coelo demiſſum inſtar lintei* σκεῦος τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον. *Plato* de Rep. x. p. 616. c, κατὰ μέσον τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα τῶν δεσμῶν αὐτοῦ τεταμένα. Iſta *Lucae* dimiſerunt intacta Philologi: multa tamen ſaepe diſputantur, de quibus nemo dubitat. —— In proximis vera *Petavii* et *Reiskii* eſt coniectura, περὶ ὧν ἔβαλε, Codicum etiam auctoritate munita. VALCKEN.

48. Βρόχῳ περὶ ὧν ἔβαλε] Nitet oratio Ionum conſuetudine, qua περὶ ὧν ἔβαλε idem atque περιέβαλε, ſicuti ἀπ' ὧν ἔβαψε ἑωυτὸν L. II, 47., κατ' ὧν ἐπλάσατο τὴν κεφαλὴν C. 85. et C. 86. ἐξ ὧν εἷλον τὴν κοιλίην. Plura *Herodoti* cultorem effugere nequeunt. Recte priſcum περιὼν ἔβαλε eum in modum disiunxerunt *Dion. Petavius*, correcto quoque *Vallae* lapsu, ad *Epiphanium* p. 10. *Pavius* et *Reiskius.* Iam οὔτε κατευξάμενος nollem a *Galeo* vulgato praelatum: precum facta ante mentio eſt; οὔτε καταρξάμενος ſubdit, quoniam Graecorum in victimis conſtantiſſimum τὸ κατάρξασθαι. Lege *L. Kuſter.* ad Comici Av. v, 960. et *Valcken.* in *Eurip.* Phoenis. v, 576. Redibit ſimilis verborum confuſio C. 103.

53. Αἰνῶς ἀξύλου ἐούσης] Hinc *AElianus* de N. A. XII, c. 34., Σκύθαι, ξύλων ἀπορίᾳ, ἅτινα ἂν καταθύσωσι, τοῖς αὐτῶν ὀστέοις ἕψουσι. *Mela* II, c. 1. f. *lignorum egentes ignes oſſibus alunt: ignes ſacros* intelligit *Is. Voſſ.* ex *Horodoto* et *AEliano*: conf. *Salmas.* in *Solin.* p. 186. —— Ubi mox λέβητας memorat ἐπιχωρίους, μάλιστα Λεσβίοισι κρητῆρσι προσεικέλους· exſpectabimus qui nos doceat, quales iſti fuerint Λέσβιοι κρητῆρες, mihi etiam aliunde ignoti. In *Athenaico* quidem Poculorum catalogo Λέσβιον etiam invenitur, ſed qua hunc uſum adfirmat, auctoritas *Hedyli*, illa hac in re nulla eſt: vid. *Caſaub.* Anim. XI, c. 11. VALCKEN.

56. Λέβητας ἐπιχωρίους] In *Erratis* vir Celeb. ἐς λέβητας ſcribi iubet, quod feſtinanti excidiſſe opinor: ego praepoſitionem, utique inutilem, nusquam in ſchedis animadverti. Feciſſet quoque operae pretium, ſi *Mediceo* Λεβίοισι quid indicetur, non celaſſet. Λέβια *Heſychii* nulli hic uſui. *Lesbium, genus vaſis coelati, a Lesbiis inventum* habet *Feſtus*; Λέσβιον ποτηρίου εἶδος *Athen.* L. XI, p. 488. A.

60. Ἐς τὰς γαστέρας] Sunt in *AEliani* N. A. L. XII, C. 34. hinc derivata. In pellibus coquendi morem Arabes Beduinos probaſſe Cl. *Reiskius* ſignificavit, Scotos olim etiam *Barneſius* ad Euripid. Cyclop. v, 359., et hunc usque in diem Tartarorum plures a. Ampl. *Nic. Witſen* in Tartariae Deſcript. p. 659.

68. Τἆλλα πρόβατα] Generale quadrupedum priſcis nomen. Πρόβατα, πάντα τὰ τετράποδα Ἡρόδοτος Δ. Schol. *San-Germ.*, et *Iliad.* Ξ, 124., *Galenus* in *Hippoc.* περὶ Ἄρθρ. p. 589. in Muſis ſaepiſſime, ubi paſſim *oves* verterunt. Ex ſcriptis Codd., quod vir doctus voluit, interpunxi τῷ δὲ Ἄρηϊ ὧδε· κατὰ νομοὺς —— Fuit Scythia in praefecturas deſcripta, quibus ſingulis ſuus νομάρχης C. 66. Hos per regionis tractus diſperſa ἀρχήϊα erant et ſarmentorum ſtrues, mirae longitudinis et latitudinis, quarum neutram ſollicito. Nonne tamen inconmodum et otioſum, tribus ſtadiis congeriem iſtam fuiſſe minorem, adſcribere? Quis tam alte eductum cumulum exſpectare poſſet aut ſuſpicari? Videtur omnino certus pedum cubitorumve modus, quo minorem illam exaggerationem ſcripſerat, deficere. Sic D. *Petavius* ad *Epiphan.* p. 10.,

a

62 Et aliis quidem diis hunc in modum et tales pecudes immolant: Marti vero sic. Per præfecturas singulis in curiis ab eis struitur tale templum: Sarmentorum fasces congeruntur trium in longum latumque stadiorum, minoris tamen sublimitatis: desuper quadrata planities efficitur: tria latera prærupta sunt, quartum acclive, per quod adscendatur. Eo quotannis comportant centum quinquaginta plaustra sarmentorum, nam semper propter cœli atrocitatem illa marcescunt. Super hanc congeriem ferreus acinaces a singulis vetustus statuitur. Idque est Martis simulacrum, cui annuas hostias offerunt pecudum et equorum; et sane plura his sacrificant quam ceteris diis. Ex hostibus captivis centesimum quemque immolant, non eodem, quo et pecora modo, sed diverso: nam ubi capitibus vinum libaverunt, ipsos in vas iugulant: dehinc in congeriem sarmentorum sublatum acinaci cruorem invergunt. Hunc quidem supra ferunt: inferius autem prope templum ista faciunt: Virorum interemptorum omnes humeros dextros præcidunt una cum manibus et in aërem iaciunt: et ceteris deinde solennibus confectis abeunt: quo autem ceciderit ma-
63 nus, ibi iacet, ac seorsum cadaver. Et sa-

πυς μάλιϛα. Τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν οὕτω θύυσι, καὶ ταῦτα τῶν κτηνέων· τῷ [a] δὲ δὴ Ἄρηϊ ὧδε· κατὰ νομὺς ἑκάϛοισι τῶν [b] ἀρχηΐων ἐσίδρυταί σφι Ἄρηος ἱρὸν τοιόνδε· Φρυγάνων Φάκελοι [c] συννενέαται ὅσον τ' ἐπὶ ϛαδίυς τρεῖς μῆκος καὶ εὖρος, ὕψος δὲ ἔλασσον· ἄνω δὲ τύτυ, τετράγωνον [d] ἄπεδον πεποίηται· καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώλων ἐϛὶ ἀπότομα, κατὰ δὲ τὸ ἕν, ἐπιβατόν· ἔτεος δὲ ἑκάϛυ ἁμάξας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐπινέυσι Φρυγάνων· ὑπονοϛέει γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χειμώνων· ἐπὶ τύτυ δὴ τοῦ [e] ὄγκου ἀκινάκης σιδήρεος ἵδρυται ἀρχαῖος ἑκάϛοισι· καὶ τῦτ' ἔϛι τοῦ Ἄρηος τὸ ἄγαλμα· τύτῳ δὲ τῷ [f] ἀκινάκεϊ θυσίας ἐπετείυς προσάγυσι προβάτων καὶ ἵππων· καὶ δὴ καὶ τοῖσδ' ἔτι πλέω θύυσι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι· ὅσυς δ' ἂν τῶν πολεμίων ζωγρήσωσι, ἀπὸ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄνδρα [g] ἕνα θύυσι, τρόπῳ οὐ τῷ αὐτῷ, ᾧ καὶ τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἑτεροίῳ· ἐπεὰν γὰρ οἶνον ἐπισπείσωσι κατὰ τῶν κεφαλέων, [h] ἀποσφάζυσι τοὺς ἀνθρώπυς ἐς ἄγγος· καὶ ἔπειτα ἀνενείκαντες ἄνω ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν Φρυγάνων, καταχέυσι τὸ αἷμα τοῦ ἀκινάκεος· ἄνω μὲν δὴ [i] Φορέυσι τοῦτο· κάτω δὲ παρὰ τὸ ἱρὸν ποιεῦσι τάδε· τῶν ἀποσφαγέντων ἀνδρῶν τοὺς δεξιοὺς ὤμυς πάντας ἀποτάμνοντες σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς τὸν ἠέρα ἱεῖσι· καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα [k] ἀπέρξαντες ἱρήϊα ἀπαλλάσσονται· χεὶρ δὲ τῇ ἂν πέσῃ [l] κέεται, καὶ χωρὶς ὁ νε-

a Δὲ δὴ *Arch.*, ceteri δὴ negligunt. tum ὧδε· κατὰ νομοὺς ἑκ. *Paris. A. B.*, olim ὧδε κατὰ νόμους ἑκ. b Ἀρχαίων ἵδρυται *Arch. Vind.* c Συννέαται *Arch.*, male. Citat *Etymolog.* p. 599, 24. *Eustath.* in *Hom.* p. 689, 12. d Ἐπίπεδον ora *Steph. Arch. Vind. Paris. A. B.*, ex glossa. Vide *Hesych.* e Σηκοῦ *Pass. Ask. Steph.* margo, tum ὑπὸ τοῦ in *Arch.* et *Valla.* f Ἀκινάκῃ *Ask. Pass. Arch.* g Omittunt hanc vocem *M. Pass. Ask.* h Σφάζουσι *Vind. Arch.* i Ἀναφέρουσι ταῦτα *Arch. V. Valla.* k Ἀπάρξαντες *Steph.* marg. *V.*, ἐπάρξαντες *Arch.* l Κέεται *Ald. Ask. Paris. A. B.*, κεῖται *Arch. V.*, κέαται *Med. Pass.*

a quo non dissentio. Adde *Reiskii* de hac prodigiosa struice iudicium *Miscell. Lips. Vol.* VIII, p. 105.

68. Καὶ τἄλλα πρόβατα] *Et alias oves, tum praecipue equos:* ista dedit corrector antiquae versionis. Optime dederat *Valla: immolant autem tum alia pecora, tum praecipue equos.* Veteris usus et *Hippocratei* medicus immemor haec quoque voluit mutata. Τὰ ἄλλα πρόβατα sunt, quae dicuntur in vicinia τὰ ἄλλα ἱρήϊα, et τὰ ἄλλα τῶν κτηνέων, uti legit *Valla*, cui concinit Cod. *Arch.* Veteribus utique *quaevis pecora*, inter edendum etiam quatuor pedibus προβαίνοντα, Πρόβατα dicebantur: eam in rem haec etiam advocat *Eustathius Herodoti* in Od. 15. p. 384, 14. et multa tradit, aliunde ignota, ex *Aristophane* Gramm. ad Il. Λ. p. 828. *Herod.* VII, c. 171. λιμόν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι προβάτοισι· *Xenoph.* Ἑ. VI, p. 356, 29. χρήματα καὶ πρόβατα διηρπάκασι· vid. *Foesii* Oecon. *Hipp.* v. Πρόβατα, *Spanhem.* in *Call.* h. Apoll. v, 51. VALCKEN.

71. Κατὰ νομοὺς] Dum vertunt, *prisco ritu* vel *legitimo ritu*, ad eumdem offendunt lapidem, ad quem saepius interpretes in rebus AEgyptiacis: multos indicavit errores *Leopard.* Em. VII, c. 18. Κατὰ νομοὺς converti debet, *in singulis nomis*, sive *praefecturis.* Sunt nobis multo quidem notiores νομοὶ, *praefecturae*, in quas divisa fuit AEgyptus; neque tamen dubito quin hic Scythiae nomi designentur: ut in AEgypto nomi suos habebant *Praetores*, quos Νομάρχας adpellant Graeci, sic se rem in Scythia habuisse vel ista demonstrant *Herodoti* c. 66. Ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ὁ Νομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ ἑωϋτοῦ (sic lego:) Νομῷ κιρνᾷ κρητῆρα οἴνου, ἀπ' οὗ πίνουσι τῶν Σκυθέων ὅσοις —. Quae sequuntur ap. *Herod.* Φρυγάνων Φάκελοι συννενέαται· sine Scriptoris nomine leguntur in *Etymologico M.* p. 599, 23. parenti suo tributa ap. *Eustath.* ad Il. H. p. 566, 17. ubi vocem Φάκελοι litera onerat superflua: μέγαν Φάκελον ξύλων dixit *Eurip.* Cycl. v, 241. *fasces virgarum*, Φακέλους ῥάβδων, *Herod.* IV, c. 67. Φακέλους ὕλης ἀγρίας, *Thucydid.* ap. *Ammon.* in v. Φάκελος. VALCKEN.

78. Ὑπὸ τῶν χειμώνων] Cl. *Pavius* ὑπὸ χιόνων. Receptum, ipsas *nives* suo ambitu conplexum, probatius. Fortasse non deerunt, quibus ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ σηκοῦ blandietur. Ego Scholion censeo: mox iterum ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν Φρυγάνων. Qui autem gladii olim Scythis cultus, idem *Hunnis. Ammian.* L. XXXI, 2. p. 673. *Nec templum apud eos visitur aut delubrum —, sed gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumque ut Martem — colunt*, ubi docte et copiose *Lindenbrog.* et *Vales.* Id observo, καὶ δὴ καὶ τοῖσδ' acinaces, quos singulos in regionibus depositos plus venerabantur, quam ceteros suae nationis deos, monstrare. Quae uti vera sunt, prohibent omnem verborum novationem.

79. Ἀκινάκης] Martis bellive symbolum, Scythis cultum *Ensem* nihil habebant causae cur riderent Graeculi Romanique, rudes lapides et ligna male dedolata pro Deabus amplexantes; vide *Luciani* Iup. Trag. T. II, p. 690. *Brodaei* Miscell. v, c. 6. *Melae* verba dedit *Salmas.* in *Solin.* p. 188. Apud *Suidam* ex *Herod.* profertur Ὠκινάκης, et τὸν ὠκινάκην· ὁ ἀκινάκης contrahi potuit in ὠ 'κινάκης· qualia sunt et apud Nostrum plurima. —— Paulo post *Vallam* legisse suspicabatur *Io. le Febvre*, καὶ δὴ καὶ τῷδ' ἔτι πλέω θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι· quae mihi quoque vulgata multo melior videtur lectio. VALCKEN.

93. Καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρξαντες ἱρήϊα] Persane tritum in Musis ἀπέργειν, usu longe diverso. *H. Stephan.* Thes. App. p. 484. Ἀπέργω, *ab* ἔργω *significante facio. Affertur ex Herodoto* ἀπέρξαντες —. *Pro ubi cetera sollemnia confecerint.* Amplius nihil. Neque ego prospicio, si menda desit, quae melior adsumi notio queat. Placuit Cl. *de Pauw* ex *Steph.* margine ἀπάρξαντες, quo ad ἐξάργματα veterum, cum particulae interfectorum corporibus desecabantur, relato, vertit, *et dein alias victimas mutilantes abeunt:* ad sententiam non male. Verum sermonis obstat consuetudo, qua ἀπαρξάμενοι τῶν ἱρηΐων L. III, 24. IV, 62. *Homer. Od.* Γ, 446. Sunt et aliena ἐξάργματα, sicuti a Criticis explicantur ad *Apoll. Rh.* IV, 478. Equidem, si quid in voce maculae, ἀπαράξαντες h. e. ἀποκόψαντες, *amputantes* et *mutilantes*, praeferrem. Vid. *Iliad.* Π, 116. et hoc *Synesii* Provid. p. 118. B. Ἐφίσταται δέ τις Σκύθης τὴν κοπίδα σπασάμενος, ὡς ἀπαῤῥάξων τῆς ἀνθρώπου τὴν κεφαλήν. At ea hariolatio. Iustum est κέεται, siquidem κέαται, et eius moduli alia pleraque, in his libris numerum dant pluralem. *Lucianus*, modo is auctor *Astrologiae* et *D. Syriae* ab Ionum eo more descivit. Confer Cl. *Reitzium* ad *D. Syriam* C. 32.

νεκρός. Θυσίαι μέν νυν αὗταί σφι κατεστέασι· ὑσὶ δὲ οὗτοι οὐδὲν νομίζουσι, οὐδὲ τρέφειν [a] τοπαράπαν ἐν τῇ χώρῃ θέλουσι. Τὰ δ' ἐς πόλεμον ἔχοντα ὧδέ σφι [b] διακέεται· ἐπεὰν τὸν πρῶτον ἄνδρα καταβάλῃ ἀνὴρ Σκύθης, τοῦ αἵματος [c] ἐμπίνει· ὅσους δ' ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τουτέων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ [d] βασιλῆϊ· ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλὴν, τῆς ληΐης μεταλαμβάνει τὴν ἂν λάβωσι· μὴ ἐνείκας δὲ, οὔ. [e] ἀποδείρει δὲ αὐτὴν τρόπῳ τοιῷδε· περιταμὼν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα, καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς, [f] ἐκσείει· με-
242 τὰ δὲ, σαρκίσας βοὸς πλευρῇ, δέψει τῇσι χερσί· [g] ὀργήσας δὲ αὐτὸ, ἅτε χειρόμακτρον ἔκτηται· ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου [h] τὸν αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τούτου ἐξάπτει, καὶ ἀγάλλεται· ὃς γὰρ ἂν πλεῖστα [i] δέρματα χειρόμακτρα ἔχῃ, ἀνὴρ ἄριστος οὗτος κέκριται· πολλοὶ δὲ αὐτέων ἐκ τῶν [k] ἀποδερμάτων καὶ χλαίνας ἐπείνυσθαι ποιεῦσι, συρράπτοντες κατάπερ βαίτας· πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χέρας νεκρῶν ἐόντων ἀποδείραντες [l] αὐτοῖσι ὄνυξι, καλύπτρας τῶν φαρετρέων ποιεῦνται· δέρμα δὲ ἀνθρώπου, καὶ παχὺ καὶ λαμπρόν, ἦν ἄρα σχεδὸν δερμάτων πάντων [m] λαμπρότατον λευκότητι· πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους ἄνδρας ἐκδείραντες, καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων, ἐπ' ἵππων περιφέρουσι· ταῦτα μὲν δὴ οὕτω σφι νενόμισται. Αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, [n] οὔτι πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τάδε· ἀποπρίσας ἕκαστος πᾶν τὸ ἔνερθεν τῶν ὀφρύων, [o] ἐκκαθαίρει· καὶ ἢν μὲν ᾖ πένης, ὁ δ' ἔξωθεν ὠμοβοέην μούνην περιτείνας, οὕτω χρᾶται· ἢν [p] δὲ ᾖ πλούσιος, τὴν μὲν ὠμοβοέην περιτείνει· ἔσωθεν δὲ [q] περιχρυσώσας, οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ· ποιεῦσι δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν οἰκηΐων, ἤν σφι διάφοροι [r] γένωνται, καὶ ἢν ἐπικρατήσῃ αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλέϊ· ξείνων δέ οἱ ἐλθόντων τῶν ἂν λόγον ποιέηται, τὰς κεφαλὰς ταύτας παραφέρει, καὶ ἐπιλέγει, ὡς οἱ ἐόντες οἰκήϊοι πόλεμον [s] προσεθήκαντο, καὶ

ſacrificia quidem hæc eis ſunt inſtituta. Sues vero illi nihil morantur, quas nec alere omnino in regione volunt. Quæ vero ad bellum 64
attinent, hunc in modum ſunt eis comparata. Quem primum virum deiecerit vir Scytha, eius ſanguinem potat: quoscunque in prœlio interemerit, eorum capita regi offert: nam capite allato, fit prædæ quamcunque ceperint particeps, alioqui expers. Caput hoc modo pelle nudat: In orbem illud amputat circa aures, verticeque ſumpto excutit, deinde carnem coſta bovilla detergens, manibus ſubigit ac mollitum, tanquam mantile poſſidet, eoque ex habenis equi quem agitat, appenſo gloriatur: ut quisque enim coria mantilia plurima habet, ita vir iudicatur præſtantisſimus. Sunt quoque multi qui ex corii huius fruſtis lænas denſari curant, conſarcinantes tanquam ſiſyras paſtorias. Multi etiam occiſorum hoſtium manus dextras cum ipsis unguibus excoriant, opercula hæc pharetrarum habentes. Est autem inter omnia coria humanum fere et crasſum maxime et candore ſplendidum. Multi etiam totos homines excoriatos, et ſuper ligna extentos, in equis circumferunt. Hæc ab illis ita ſunt recepta. Ipsis 65
autem capitibus non utique omnium, ſed inimicisſimorum hæc faciunt; quisque ubi omne, quod infra ſupercilia, ſerra abciſum, prorſus expurgat: et crudo tantum bovis corio, ſi pauper ſit; ſin dives, non modo exterius inducit bovino corio, verum etiam interius inaurat, et ſic uterque pro poculo utitur. Idem agunt de familiaribus, ſi inter eos extiterint diſcordiæ, et alter eorum apud regem victoria ſit potitus. Hæc capita hoſpitibus, qui ad eum veniunt alicuius apud ipsum exiſtimationis, exhibet: refertque illos, quum eſſent

a Ἐν τῇ χώρ. τοπαράπαν θέλ. *Paſſ. Ask. Arch.*, quod *Galeus* ex *Arch.* νομίζουσι χρέεσθαι, in meis non est excerptis. *b* Διακέεται *Ald. Arch. V. Paris. A. B.*, quod probum: διακέαται *Med. Ask. Paſſ.* *c* Ἐκπίνει *Arch.* *d* Idem: alii βασιλέϊ: mox λείης *Arch. Vind.* *e* Ἀποφέρει *Arch.* *f* Ἐκσείει id., margo *Medic.* et *Valla. Pollux* σαρκίσαι hinc L. II, 233., reliqui ἐξέει. *g* Ὀργάσας ex *Porti* emendatione editor *Genev.* CIϽIϽCXVIII., ὀργήσας *Arch. Vind.*, olim ὀργίσας. *h* *M. Ask.*, itidem *Arch. V. Paſſ. Ald.*, ſed ἐλαύνει· vulgo, *Paris. A. B. Edd.* τὸν ἂν et ἐλαύνῃ, quod poſterius et in *M. Ask.* *i* Omittunt vocabulum *Arch. V.*, qui ἔχῃ cum *Paſſ. Ask. Med.*, antea ἔχοι. *k* Ἀποδαρμάτων *Paſſ. Ask.*, tum ἐπέννυσθαι *Arch. V.*, debuerant ἐπιέννυσθαι, quod optimum et verum. *l* Καὶ διατείναντες αὐτοῖσι *Ald. Arch. Edd.*, ex *Med. Paſſ. Ask. Vind. Valla* receptum. Lege *Gronov.* adnotat. *m* Καὶ λαμπρ. *Valla*, *Vind. Arch.* *n* Iidem et *Paſſ. M. Ask.*, antea οὗτοι. *o* Καθαίρει *Vind.* *p* *M. Paſſ. Ask.*, ceteris ᾖ deſit. *q* Καταχρυσώσας ora *Steph. Arch. V.*, uti C. 26. *r* Γένωνται iidem recte, γίνωνται ante: mox ἢν ἐπικρ. *Arch. Med. Paſſ. Ask.*; *Ald. Vind. Edd.* ἤν τις ἐπικρ. Statim αὐτῶν corrigit Cl. *Reiskius.* *s* Προεθήκ. *Vind.*, reliqui προσεθήκ.

4. Καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς] Bona ſunt, non infitiante, qui ante mutaverat, *Reiskio.* Legitimum praeterea ἐκσείει Codd. auctoritate, tum maxime σαρκίσας; a quo vim, modis illatam variis, *Pollux* arcet: Ἡρόδοτος δὲ, Σαρκίσαι, τὸ τοῦ δέρματος τὴν σάρκα ἀφελεῖν. Quae, cum Grammaticus omnium verſetur manibus et *Iungermanni* exſtet admonitio, latere potuiſſe, mirum accidit. *Aem. Portus* a veritate proxime afuit, ὀργάσας itidem ex futili ὀργίσας fingens. *Suidas*, Ὀργάσας, μαλάξας ex Gloſſ., ut opinor, Herodoteis, unde gemina in Lexic. *Timaeus.* Melius tamen ſchedarum ὀργήσας, unde originem ὀργίσας accepit, ex ὀργάω. *Ruhnkenius* ad *Timaeum* p. 130. praeclare. Scythicum inſtitutum ſic auctor inter Fragm. Pythagorea explicat p. 713. τοὶ δὲ Σκύθαι καλὸν νομίζοντι, ὃς ἄνδρα κανὼν, ἐκδείρας τὰν κεφαλὰν, τὸ μὲν κόμιον πρὸ τοῦ ἵππου φορεῖ. Cui ſcriptori κόμιον, qua forma προκόμιον alii, pars est pellis, capiti detractae, crinibus veſtita, quae Noſtro χειρόμακτρον, *mantile.* Atque haec paucis: nam ut doctorum in coniecturas graſſer, nec libet, nec licet. Mutata *Vallae* et aliorum Latina ſententiam habent ſinceriorem.

5. Σαρκίσας βοὸς πλευρῇ] Perperam Latine vertunt, aut etiam tentant. Si quid novandum, ſcriberem, σαρκήσας· quod eſſet a σαρκᾶν, ſicut vicinum ὀργήσας ab ὀργᾶν· vide *Ruhnken.* ad *Tim.* p. 130. et *Weſſeling.* Diſſ. *Herod.* p. 155. horum loco frequentiora ſunt ὀργάζειν et σαρκάζειν· hoc notat *carnem detrahere*, et Herodoteum verbum (ſcriptum ibidem quoque σαρκίσαι) *Pollux* exponit τοῦ δέρματος τὴν σάρκα ἀφελεῖν, II, 233. Scytha *bovis coſta carne detracta corium manibus ſubigit, atque emollito utitur tanquam mantili:* σαρκήσας βοὸς πλευρῇ δέψει τῇσι χερσὶ, ὀργήσας δὲ αὐτὸ ἅτε χειρόμακτρον ἔκτηται. Ἀποσκυθίζειν, *pellem detrahere*, cum his comparat *Salmas.* in *Solin.* p. 827. VALCKEN.

21. Πᾶν τὸ ἔνερθεν τῶν ὀφρύων] Haud inconcinnum τὸ ὕπερθεν τῶν —— Cl. *de Pauw.* Calvam Scythae purgabant, ut poculum eſſet, non quod infra ſupercilia. Eadem tamen, ubi nihil mutes, ſententia. Serra postquam abſciderant, quod infra ſupercilia, expurgabant capitis calvam: ἐκκαθαίρει non ſpectat proxima, ſed κεφαλὰς aut κεφαλήν. Barbaram conſuetudinem, ad Hunnos, Langobardos, Avares, Bulgaros tramiſſam, habet *Strabo* L. VII. p. 460., atque alii, de quibus C. 26.

29. Πόλεμον προσεθήκαντο] *Vindob.* προεθήκαντο venit in *Abreſchii* coniecturam. Conveniret πένθος μέγα προεθήκαντο L. VI, 21. niſi προσεθήκαντο plures illic ſchedae: par diſcordia in *Thucydidis* ἔχθραν οἱ προθεῖτο L. VIII, 85.; Laudo tamen. Mox hiulca eſſe verba, explendaque, οἱ δέ οἱ συγχαίρουσι, ταύτην τὴν ἀνδραγαθίαν λεύσσοντες opinatur *Reiskius.* Quo ſemel admiſſo

sent domestici, et ad pugnam lacessissent, ab ipso esse superatos: id strenuitatis lo-
66 co ponentes. Semel autem quotannis quilibet regionis princeps sua in regione miscet vini craterem, de quo bibunt Scythae, a quibus hostes sublati sunt; at non inde gustant qui nihil tale ediderint, sed sine honore seorsum sedent: quae res apud eos maximae est ignominiae. Qui vero illorum complures caedes fecerunt, hi duobus pa-
67 riter quos habent calicibus potant. Apud eosdem multi sunt vaticinatores, qui pluribus virgis salignis divinant, ad hunc modum: Grandes virgarum fasces quum attulerunt, humi positos dissolvunt, ac separatim ponentes illarum singulas, fata praedicunt, et dum ista dicunt, vice versa virgas convolvunt, ac rursus sigillatim componunt. Haec est illis tradita a maioribus divinatio. Sed Enarees, qui semiviri, aiunt sibi a Venere tradi divinationem. Tiliae igitur cortice vaticinantur. Tiliam ubi quis trifariam sciderit, digitis suis eam
68 implicans ac resolvens vaticinatur. Horum tres maxime probatos arcessit rex Scytharum, quoties aegrotat, eo modo quo dixi vaticinantes; et semper fere hi dicunt talia, nempe hunc aut illum civem, indicant autem hominem de quo loquuntur, peierasse per regia solia: est autem Scythis mos plerunque iurandi per regia solia, quum maximum volunt interponere iusiurandum, protinusque is, quem dixerint peierasse, adductus, coarguitur scientia divinandi, tanquam compertus falso deierasse per regia solia, et ob id regem aegrotare. Si ille inficiatur se dicens non peierasse, atque indignatur, rex duplum nu-

καί σφεων αὐτὸς ἐπεκράτησε, ταύτην τὴν ἀνδραγαθίην [a] λέγοντες. Ἅπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου [b] ὁ νομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ [c] ἑωϋτοῦ νομῷ κιρνᾷ κρητῆρα οἴνου, ἀπ᾽ οὗ πίνουσι τῶν Σκυθέων [d] ὅσοις δὴ ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι· τοῖσι δ᾽ ἂν μὴ κατεργασμένον ᾖ τοῦτο, οὐ γεύονται τοῦ οἴνου τούτου, ἀλλ᾽ ἠτιμωμένοι ἀποκατέαται· ὄνειδος δέ σφί ἐστι μέγιστον τοῦτο· ὅσοι [e] δὲ αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας [f] ἀναιρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σύνδυο κύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμοῦ. Μάντιες δὲ Σκυθέων εἰσὶ πολλοί, οἳ μαντεύονται ῥάβδοισι [g] ἰτείνῃσι πολλῇσι ὧδε· ἐπεὰν φακέλους ῥάβδων μεγάλους ἐνείκωνται, θέντες χαμαί, διεξελίσσουσι αὐτούς· καὶ ἐπὶ μίαν ἑκάστην ῥάβδον τιθέντες, θεσπίζουσι· ἅμα τε λέγοντες ταῦτα, συνειλέουσι τὰς ῥάβδους ὀπίσω, καὶ αὖτις κατὰ μίαν συντιθεῖσι· αὕτη [h] μέν σφι ἡ μαντικὴ πατρωΐη ἐστί· οἱ δὲ [i] Ἐνάρεες, οἱ ἀνδρόγυνοι, τὴν Ἀφροδίτην σφι λέγουσι μαντικὴν δοῦναι· φιλύρης ὦν φλοιῷ μαντεύονται, ἐπεὰν τὴν φιλύρην [k] τρίχα σχίσῃ διαπλέκων ἐν τοῖσι δακτύλοισι τοῖσι ἑωϋτοῦ, καὶ διαλύων, χρᾷ. Ἐπεὰν 243
δὲ βασιλεὺς ὁ Σκυθέων κάμῃ, μεταπέμπεται τῶν [l] μαντίων ἄνδρας τρεῖς τοὺς εὐδοκιμέοντας μάλιστα, οἳ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ μαντεύονται· καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς τὸ ἐπίπαν μάλιστα τάδε, ὡς τὰς βασιληΐας ἱστίας ἐπιώρκηκε ὃς καὶ ὃς λέγοντες τῶν ἀστῶν τὸν ἂν δὴ λέγωσι· τὰς δὲ βασιληΐας ἱστίας νόμος Σκύθῃσι τὰ μάλιστά ἐστι ὀμνύναι τότε ἐπεὰν τὸν μέγιστον ὅρκον [m] ἐθέλωσι ὀμνύναι· αὐτίκα δὲ διαλελαμμένος ἄγεται [n] οὗτος τὸν ἂν δὴ φῶσι ἐπιορκῆσαι· ἀπιγμένον δὲ ἐλέγχουσι οἱ μάντιες ὡς ἐπιορκήσας φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ τὰς βασιληΐας ἱστίας, καὶ διὰ ταῦτα ἀλγέει ὁ βασιλεύς· ὁ δὲ ἀρνέεται, οὐ φάμενος ἐπιορκῆσαι, καὶ [o] δεινολογέεται· ἀρνεομένου δὲ τούτου, ὁ βασιλεὺς μεταπέμπεται ἄλλους δι-

a *M. Ask. Pass.*, in *Arch. Ald. Vind. Edd.*, λέγεται. *b* *Arch. Pass. Med. Ask.*, quibus ὁ si abesset, non adderem. Vulgo οὐνομάρχης. *c* Ἑαυτοῦ aut ἑωϋτοῦ, verissime. *Pass. Ask.*, alii ἑωϋτῷ. Statim κιρνᾶται *Arch. V.* *d* Ὅσοι *Arch.*, τοῖσι ora *Steph. Pass.*, mox πολέμιοι desunt *Vind. Arch.*, scribit autem *Ask.*, ἀναιρημένοι. *e* *M. Ask. Pass.*, alii cum *Aldo Arch. V.*, δὲ ἀν. αὐτ. *f* Ἀραιρηκότες *Pass.*, quod minime displicet. *g* Ἐτείνοισι πολλοῖσι *Arch.*, ἰτείνῃσι *Pass.* ἰτεήνῃσι *Ask.*, olim ἰτείῃσι. *h* *Arch. V. M. Pass. Ask.*, antea μέν τοι et πατρωΐη σφί ἐστι. *i* Νάρεες οἱ ἀνδρόγ. *Arch.*, ἐνάρεες οἱ ἀνδρόγ. *Vind.* etiam *Valla.* Vulgo ἐνάριες καὶ οἱ ἀνδρόγ. *k* Τρία *M. Ask. Pass.* *l* Μαντηΐων *Arch.* et bis in seqq. *m* Θέλωσι id. et *V.* *n* Abest *Arch.*, et mox δὴ ipsi et *V.* *o* *Pollux* II, 124.

misso consilio, veterum commentariis inculcari plura possunt et prorsus arbitraria. Ego cum *Gronovio* facio.

36. Ὄνειδος δέ σφι] *Mela* fere convertit II, c. 1, 108. *Ut quisque plures interemerit, ita apud eos habetur eximius; ceterum expertem esse caedis inter opprobria vel maximum.* Qui plurimos interfecere, οὗτοι σύνδυο κύλικας ἔχοντες πίνουσι ὁμοῦ. Sequentia *Melae* verba tentat *Salmas.* in *Solin.* p. 192, 193., ad Herodotea accommodare, quibus *bibisse* dicuntur *duobus poculis iunctis, quae combinata tenerent.* Ita loquebantur Graeci, dicentes σύνδυο, σύντρεις, σύμπεντε· neque enim cum Criticorum infelicissimo *Sam. Petito* ad LL. Att. p. 358, 359., sollicitarem *Hyperidis* verba apud *Harpocrat.* in Συμμορία· σὺν πέντε καὶ ἓξ τριηραρχοῦντες· *ego*, inquit *Demosth.* c. Mid. p. 362., ἐτριηράρχουν, ὅτε σύνδυο ἦμεν οἱ τριήραρχοι, *quum bini communi sumtu triremem instruebamus:* σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖν, archonte Callia, secundum *Aristot.* in *Schol.* ad *Arist.* Ran. v. 406. *Machon Athenaei* VIII, p. 337. D. Καὶ τοὺς θεοὺς φάσκουσιν οἰκεῖν σύνδυο· idem adhibent *Plato* T. III, p. 282. E. *Xenophon* p. 222, 2. σύνδυο καὶ σύντρεις est apud *Lucian.* T. III, 506. *Iamblich.* de V. P. p. 82. Κατὰ δύο et κατὰ τρεῖς adhibentur eodem sensu. VALCKEN.

40. Ῥάβδοισι ἰτείνῃσι] Non nescio, quid pro vetere ἰτείῃσι adferri queat. Placet MSS. duces sequi. Ligna ἰτεΐνα habet *Theophrastus* H. Plant. L. V, 4. et alibi. Vaticinandi Scythicum hoc genus ex *Herodoto* attigit Schol. *Nicandri* Ther. v, 612., aliarum nationum ῥαβδομαντείᾳ non neglecta. Fuit enim plurimis per orientis occidentisque plagas similis divinatio. De Chaldaeis Propheta *Ezech.* C. XXI, 21., ubi Ill. *Grotius* erudite et *Ed. Pocockius* Specim. Hist. Arab. p. 328. Adde, quae *Casaubon.* in *Strabon.* L. XV, p. 1065. *Lindenbrogius* ad *Ammian.* L. XXXI, 2. *Bulengerus* Divinat. L. III, 26., et nihil desiderabis amplius.

46. Οἱ δὲ Ἐνάρεες, οἱ ἀνδρόγυνοι] Nisi Codd. copulam inducerent, scribi cum viro docto οἱ καὶ — potuerat. Ἐνάρεες etiam L. I, 105., ubi θηλέη eorum νοῦσος; cur hic ἀνδρόγυνοι *effeminati* et *molles*, clarissime exponit. Statim τρίχα bene habet, offertque *virgulae divinatoriae*, a *Vallemontio* et vulgi credula superstitione mire laudatae, quoddam genus. Credulitatis enim superstitiosae propagines laete semper surgunt, et ab radicibus everti renuunt.

47. Καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι] *Enaries, qui sunt androgyni; Valla:* legit itaque, quod et *H. Steph.* animadvertit: Ἐνάριες, οἱ καὶ ἀνδρόγυνοι· atque ita cepit ista *Iac. Tollius* ad *Longin.* p. 163., ubi multis pertractant *Longino* visum ἀμίμητον τὸ τοῦ Ἡροδότου, θήλειαν νοῦσον, I, c. 105. adpellantis, ut opinor, quod *Faber* et *Boileavius* putabant designari, nempe τὰ γυναικεῖα· sive αἱμοῤῥοΐδας, forsan velut in mulieribus μηνιαίας. Hoc statis temporibus recurrente fluxu debilitati fiebant εὐνοῦχοι, et ἀνδρόγυνοι, sive ἡμιάῤῥενες, et, ut in gripho veteri dicuntur, ἄνδρες οὐκ ἄνδρες. VALCKEN.

58. Διαλελαμμένος] Schol. in *Aristoph.* Ecclesia 2. v, 1082. μέσος εἰλημμένος, bene, sicuti C. 94. Iusiurandum *per solium regis* hinc abiit multorum in commentationes, etsi apud Scythas nullum. Ἱστίην, *Vestam*, *regios*que *Lares*, in intimis regiae penetralibus coli solitos, deierantes adpellabant. Παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώποις ἐν πάσαις ταῖς οἰκίαις sollemnis ea religio erat ap. *Diodor.* L. V, 68. Scythae Vestam inter numina locarant, Ἱστίην τὴν Σκυθέων βασίλειαν dictitantes infr. C 127. *Vallae* Latinis error debetur.

65. Ἠν

διπλησίους μάντιας· καὶ ἢν μὲν καὶ οὗτοι ἐσορέωντες ἐς τὴν μαντικὴν, καταδήσωσι ἐπιορκῆσαι, τοῦδε ἰθέως τὴν κεφαλὴν ἀποτάμνουσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ διαλαγχάνουσι οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων· [a] καὶ ἢν δὲ οἱ ἐπελθόντες μάντιες ἀπολύσωσι, ἄλλοι πάρεισι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι· ἢν ὦν οἱ πλεῦνες τὸν ἄνθρωπον ἀπολύσωσι, δέδοκται τοῖσι πρώτοισι τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι. Ἀπολλῦσι [b] δῆτα αὐτοὺς τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὰν [c] ἅμαξαν καμάρης Φρυγάνων πλήσωσι, καὶ ὑποζεύξωσι βοῦς, [d] ἐμπεδήσαντες τοὺς μάντιας, καὶ χέρας ὀπίσω δήσαντες, καὶ στομώσαντες, [e] κατειργνῦσι ἐς μέσα τὰ Φρύγανα· ὑποπρήσαντες δὲ αὐτὰ, ἀπιεῖσι Φοβήσαντες [f] τοὺς βοῦς· πολλοὶ μὲν δὴ συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βόες, πολλοὶ δὲ περικεκαυμένοι ἀποφεύγουσι, ἐπεὰν αὐτέων ὁ ῥυμὸς κατακαυθῇ· κατακαίουσι δὲ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τοὺς μάντιας, ψευδομάντιας καλέοντες. Τοὺς δ' ἂν [g] ἀποκτείνῃ βασιλεὺς, τουτέων οὐδὲ τοὺς παῖδας λείπει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἔρσενα κτείνει, τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἀδικέει· ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σκύθαι ὧδε, πρὸς τοὺς ἂν ποιέωνται· ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίνην οἶνον [h] ἐγχέαντες, αἷμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὅρκια ταμνομένων, τύψαντες ὑπέατι ἢ

numerum vaticinorum arcessit: qui inspecta divinandi ratione, si et ipsi hominem periurii convicerint, sine mora caput abscidunt; eiusque facultates inter se partiuntur primi vaticini. Sin vero illi qui supervenerunt vaticini hominem absolverint, alii atque alii praesto sunt: quorum si plures absolverint, decretum est primis illis vaticinis esse pereundum. Eosque hunc 69 in modum necant. Plaustrum concameratum ubi sarmentis referserunt, bobusque iunxerunt, vaticinos pedibus implicatis, et manibus post tergum revinctis, atque ore obstructo, infulciunt in medium sarmentorum: incensisque sarmentis illis territando agitant boves, quorum boum multi cum vaticinis concremantur, multi ambusti, cremato illorum temone, aufugiunt. Hoc quem dixi modo comburunt vaticinos, etiam ob alias caussas, appellantque falsos vates. Sed quos morte rex afficit, 70 eorum nec liberos linquit, sed universos mares interficit, feminis nihil laesis. Foedera cum quibuscunque ineunt Scythae, hoc modo ineunt: Infuso in grandem calicem fictilem vino, commiscent eorum sanguinem qui feriunt foedus, percutientes

a Ἢν δὲ *Arch. V. Ald. Pass.*, καὶ ἢν δὲ *Med. Ask.* b *M. Pass. Ask.*, in *Arch. V. Ald. Paris. A.* δὲ. c Ἅμαξαν Φρυγάνων *M. Pass. Ask.*, ἅμαξαν καμάρης Φρ. *Ald. V. Arch.* d Ἐμποδίσαντες *Arch. V.* ora *Steph. Pass.*, ex scholio. e Κατατείνουσι *Arch. V.* f Τοὺς *Arch. V. Pass. Ask.* ora *Steph.*; vulgo τὰς, male ob sequentia. g *M. Arch. Pass. Ask. V.*, antea ἀποκτείνοι. h Ἐσχέαντες *Vind.*, mox τὸ ὅρκιον marg. *Steph. Ask. Pass.*, *Pollux* κεραμίνην κύλικα hinc habet L. x, 190.

65. Ἢν —— καταδήσωσι ἐπιορκῆσαι] Athenis atque alibi quorumdam criminum in iudicio convictos manebat ὁ δεσμός· variis enumeratis, ἅπασιν, inquit, *Demosth.* C. Timocr. p. 453., οἱ μὲν ὑπάρχοντες νόμοι δεσμὸν προλέγουσιν· ὁ δὲ σὸς λελῦσθαι δίδωσιν· *Xenoph.* Ἀπομν. I, p. 419, 3. κατὰ νόμον ἐξεῖναι παρανοίας ἑλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι. Vel ista sola monstrant, qua figura loquendi Καταδῆσαι ponatur pro καταδικάσαι, *convictum condemnare*: sunt eximie iudicis ista καταδικάσαι, et ἀπολῦσαι, *absolvere*. *Antiphon* frequenter opponit ἀπολῦσαι et καταλαβεῖν, p. 119, 34. p. 123, 43. 126, 37. ἀπολύσιμον et καταλήψιμον, 129, 4. similiter apud *Herodot.* hic opponuntur, ἢν μὲν καταδήσωσιν ἐπιορκῆσαι· —— ἢν δὲ ἀπολύσωσι· atque ita L. II, c. 174. ὅσοι μὲν αὐτὸν —— ἀπέλυσαν μὴ Φῶρα εἶναι, et ὅσοι δέ μιν κατέδησαν Φῶρα εἶναι. *Reiskius* utroque loco κατέφησαν scribendum opinabatur: si fori non habebat Graeci perspectam rationem, illud tamen noverat, καταδῆσαι et ἀπολῦσαι etiam in aliis rebus opponi velut contraria: in Magicis *defigere* καταδῆσαι, defixum *liberare* atque *absolvere* dicebatur ἀπολῦσαι· de captivis legerat adhibita ἐλευθερῶσαι et καταδῆσαι. Si placebat adeo καταφήσωσι et κατέφησαν, cur non in vicinia scribebat etiam ἀποφήσωσι et ἀπέφησαν; Quae tandem isthaec est sincera quaevis incrustandi voluptas? Nonnunquam tamen coniecturas proposuit, quibus multa redimit, incogitanter atque ita scripta, ut Doctorum hominum non satis illum reverentem esse adpareat. VALCKEN.

72. Ἅμαξαν καμάρης] An hinc, Καμάρης, δέσμης, Hesychianum? Hoc si illud fonte manavit, de insolentiore structura nulla amplius querela: apta erunt et nexa πλήσωσι καμάρης Φρυγάνων *fasce cremiorum*. Haec Cl. *Abreschius* Dil. Thucyd. p. 243.; cui nullus refragarer, modo de vocis usu omnia essent liquida. Καμάρας in curribus novit *Herodot.* L. I, 199. et ex eo *Pollux*. Καμαρωτὸν ἅρμα *Athenaeus* L. IV, 7. Quo de curruum genere erudita plura *T. Hemsterhusius* ad Comici *Plut.* p. 369., ἁμάξης καμάρην longe vulgato praeferens: *Hesychii* καμάρα, quae vera magni viri emendatio, ἡ ἐπὶ τῆς ἁμάξης σκηνὴ per hic acconmodata. Equidem, si quid mutandum, huc irem; quamquam, ut quod sentio, dicam, καμάρης vox, damnata a Codd., irreptitia videtur. Mox ἐμπεδήσαντες probum, et στομώσαντες idem ac Φιμώσαντες, *os obturantes*, sicuti ad supplicium trahendis solebat. Conf. *Schottum* ad Append. Prov. Vatic. p. 273.

72. Ἅμαξαν καμάρης] Dabit forsan olim Codex scriptus ἁμάξης καμάρην· quod placebat *Hemsterhusio* ad *Schol.* in *Ar.* Plut. p. 369. Quod vir Clar. ex *Hesychio* Καμάρης hic interpretatur δέσμης, ut dici censeatur ἅμαξα *sarmentorum* impleta *fasciculis*; primum cuperem edoceri, quo modo *fascis sarmentorum* dici possit καμάρη Φρυγάνων; unius *Hesychii* perexigua est in talibus auctoritas: deinde qualis fascis ille fuerit ἁμαξοπλήθης; *sarmentorum fasces Herodoto* quoque sunt Φρυγάνων Φάκελοι, Φρυγάνων δέσμαι *Hesychio*, in Ἀγκαλίδες, ut alibi δέσμαι δραγμάτων· δέσμας δικανικῶν λόγων dixit *Aristot.* apud *Dionys. Halic.* T. II, p. 163. —— In proximis, ἐμπεδήσαντες τοὺς μάντιας καὶ χέρας ὀπίσω δήσαντες, variabunt forte Codd. utitur certe *Valla* eodem verbo, quo supra c. 60., in istis ἐμπεποδισμένον τοὺς ἐμπροσθίους πόδας. Συμποδίσας redditur συνδήσας τοὺς πόδας in *Schol.* ad *Ar.* Ran. v, 1560. συμποδίσαντες χεῖράς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, *Plato* de Rep. x. p. 615. E. Sed *Herodoteum* est ἐμπεδῆσαι, pro πέδαις ἐνδῆσαι, *compedibus constringere*: VI, c. 23., Scythen Hippocrates πεδήσας —— ἐς Ἴνυκον πόλιν ἀπέπεμψε. *Homericum AEschylus* aliique adhibuere. VALCKEN.

83. Ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σ. ὧδε] Ubi de Scythis *Mela* II, c. 1, 112. *Sauciant se qui paciscuntur, exemtumque sanguinem ubi permiscuere degustant*; illustrat *Is. Voss.* barbaris gentibus usitatum morem, duo tractans *Herodoti* loca, hunc quidem altero felicius; nam docte corrigit in his, τύψαντες ὀπέατι ἢ ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος· sed minus bene interpretatur ista e L. I, c. 74., ἐπεὰν τοὺς βραχίονας ἐπιτάμωνται ἐς τὴν ὁμοχροΐην, τὸ αἷμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων. Vera interpretationis vocis ὁμοχροΐη, quam dedit ad *AEsch. Socrat.* vir D., auctor est *Mer. Casaubonus* in notis ad istum *M. Antonini* locum, quem ultimum excitat: *Postquam brachiorum summam cutem secuerunt, mutuum sanguinem delingunt*: ad haec nostrum ille locum commode comparat; sed ad *Antonini* sui ἀψικάρδιον aptius composuisset *Theocritea* ex Eid. 1, 35., τὰ δ' οὐ Φρενὸς ἅπτεται αὐτᾶς. *Eurip.* Hec. v, 241., οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ μου. *Lucian.* Nigrino §. 36., ἄκρον μὲν ἐπιλίγδην ἅπτεται, βαθεῖαν δὲ οὐκ ἐργάζεται πληγήν· οὐ δὲ ἅπτεται ταῦτα τῆς ὁμοχροίας. Quod illic τὴν ὁμοχροΐην, *summam cutis superficiem*, hic vocat *Herod.* σμικρὸν τοῦ σώματος· ad quem praeter *Vossiana* conferri possunt verba *Posidonii* ap. *Athen.* II, p. 45. F. VALCKEN.

86. Τύψαντες ὑπέατι] Placet ὀπέατι *Vossii* ad *Melam* L. II, 1. et *Hemsterhusii* in *Polluc.* x, 141.; nam rescripta, valida minus sunt, nec vocabulo lucem adspergunt. Ὄπεας et ὀπήτιον servavit *Pollux*, ὕπεας

tes cultello aut incidentes gladio paululum corporis, deinde in calice tingunt acinacem, fagittas, fecurim, iaculum. Hæc ubi fecerunt, multa apprecantur: postea vinum epotant non modo ii, qui fœdus faciunt, fed etiam comitum ii, qui funt maximæ dignitatis.
71 Regum autem fepulchra in Gerrhis funt. Ubi Boryfthenes iam navigabilis eft, ibi, quum rex eis deceffit, ingentem in terra fcrobem fodiunt forma quadrata, hoc ubi præpararunt, fufcipiunt cadaver, corpore incerato, alvo difcifsa atque expurgata, quam filere contufo et thymiamate apiique femine et anifi quum expleverunt, confuunt rurfus, et in plauftro ad aliam gentem ferunt. Qui vero delatum cadaver excipiunt, eadem agunt quæ regii Scythæ: auris aliquid decidunt, crinem circumtondent, brachia circumcidunt, frontem nasumque confauciant, finiftram manum fagittis traiiciunt. Poftmodum regis cadaver in plauftro ferunt ad aliam gentem cui imperitant, quæ ipsos comitatur ad eos unde primum venerant. Ubi iam mortuum ferentes, luftraverunt univerfas gentes, in Gerrhis extrema habitantibus funt gentium, quibus imperant, et in his fepulchris. Quem poftquam in loculis pofuerunt fuper torum, mucronibus hinc atque hinc defixis, defuper ligna extendunt, ac deinde falignis ramis contegunt. In reliqua loculi fpatiofitate aliquam eius pallacam ftrangulatam fepeliunt, et pincernam, et coquum, et equifonem, et miniftrum, et internuncium, nec non equos et aliarum rerum omnium primitias, quinetiam phialas aureas: nam argentum aut æs in ufu non habent. His actis, humum certatim atque avide iniiciunt, cupientes tumulum quam maximum efficere.
72 Circumacto anno, rurfus hoc agunt: E famulis reliquis aptisfimos fumunt: funt autem his indigenæ Scythæ; illi enim ferviunt,

ἢ [a] ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος· καὶ ἔπειτα ἀποβάψαντες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκεα, καὶ ὀϊστοὺς, καὶ [b] σάγαριν, καὶ ἀκόντιον· ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται πολλὰ, καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοί τε οἱ τὸ ὅρκιον ποιεύμενοι, καὶ τῶν επομένων οἱ πλεῖστου ἄξιοι. Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλήων ἐν Γέῤῥοισι εἰσί· ἐς ὃ ὁ Βορυσθένης ἐστὶ προσπλωτὸς, ἐνθαῦτα ἐπεάν [c] σφι ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς, ὄρυγμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετράγωνον· ἕτοιμον δὲ τοῦτο ποιήσαντες, ἀναλαμβάνουσι τὸν νεκρὸν, [d] κατακεκηρωμένον μὲν τὸ σῶμα· τὴν δὲ νηδὺν ἀνασχισθεῖσαν, καὶ καθαρ- 244 θεῖσαν, πλέην κυπέρου κεκομμένου, καὶ θυμιήματος, καὶ σελίνου σπέρματος, καὶ [e] ἀνήσου, συνεῤῥαμμένην ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν ἁμάξῃ ἐς ἄλλο ἔθνος· οἱ δ᾽ ἂν παραδέξωνται κομισθέντα τὸν νεκρὸν, ποιεῦσι τάπερ οἱ βασιλήϊοι Σκύθαι· τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται, [f] τρίχας περικείρονται, βραχίονας περιτάμνονται, μέτωπον καὶ ῥῖνα καταμύσσονται, διὰ [g] τῆς τε ἀριστερῆς χερὸς ὀϊστοὺς διαβυνέονται· ἐνθεῦτεν δὲ κομίζουσι [h] ἐν ἁμάξῃ τὸν νέκυν τοῦ βασιλέος ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἄρχουσι· οἱ δέ σφι ἕπονται, ἐς τοὺς πρότερον ἦλθον· ἐπεὰν δὲ πάντας περιέλθωσι τὸν νέκυν κομίζοντες, [i] ἐν Γέῤῥοισι ἔσχατα κατοικημένοισί εἰσι τῶν ἐθνέων τῶν ἄρχουσι, καὶ ἐν τῇσι ταφῇσι· [k] καὶ ἔπειτα ἐπεὰν θέωσι τὸν νέκυν ἐν τῇσι θήκῃσι [l] ἐπὶ στιβάδος, παραπήξαντες αἰχμὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ νεκροῦ, ξύλα ὑπερτείνουσι, καὶ ἔπειτα ῥιψὶ καταστεγάζουσι· ἐν δὲ τῇ λοιπῇ εὐρυχωρίῃ τῆς θήκης, τῶν [m] παλλακέων τε μίην ἀποπνίξαντες θάπτουσι, καὶ τὸν οἰνοχόον, καὶ μάγειρον, καὶ ἱπποκόμον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγελιηφόρον, καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων [n] ἁπάντων ἀπαρχὰς, καὶ φιάλας χρυσέας· ἀργύρῳ δὲ οὐδὲν οὐδὲ χαλκῷ χρέωνται· ταῦτα δὲ ποιήσαντες, χοῦσι πάντες χῶμα [o] μέγα, ἁμιλλεώμενοι, καὶ προθυμεόμενοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι. Ἐνιαυτοῦ δὲ περιφερομένου, αὖτις ποιεῦσι τοιόνδε· λαβόντες τῶν λοιπῶν θεραπόντων τοὺς ἐπιτηδεωτάτους· οἵδε εἰσὶ Σκύθαι ἐγγενέες· οὗτοι [p] γὰρ δή εἰσι

a Ἐπιτάμνοντες *Pasf.* b Σάγγαριν *Arch. V.* c Deſit *Arch.* d Κατακεκυρ. idem, pesſime. e Ἀρν. *Arch.* ἀννήσ. *Pasf.* f Quatuor feqq. non funt in *M. Ask. Pasf.* g Τῆς ἀρισ. *Pasf.* h Ἐν τῇ ἁμ. *Arch. V. Pasf.* i Ἔν τε τοῖσιν ἐσχάτοισιν κατοικ. *Arch.* et *Vind.*, qui ἔσχατα κατοικ.; Similia *Vallae.* k Defit copula *Arch. V.* l Ἐπιστιβάδας *Arch.* m Παλακ. id. n Πάντων *Ask. Pasf.* o Abest *Arch.*, mox ἁμιλλεώμενοι *Vind.*, bene ex Ionum more: reliqui ἁμιλλώμενοι. p Γὰρ δὴ θεραπεύουσι *Arch. Pasf. Vind.* et *Steph.* margo; θεραπεύοντες fine δὴ et εἰσὶ *Ask.*

ὕπεας quis tandem? *Lucianum* Toxar. C. 37. in ipsa re Noftro ferme confentire, praeter alios *Hutchinfon* ad Cyri Ἀναβ. p. 127. non oblitus fuit.

99. Ἀνήσου] Si darent Codd. formam reftituerem ἀνήθου, quibusvis ufitatam, etiam Poëtis, *Alexidi*, *Eubulo*, *Theocrito*, *Mofcho*. Suos etiam mores dialecto faepe fequentes Lacones lenius tamen σ litterae θ fupponebant; molles Iones non item, quantum memini, in talibus; nam ῥυσμὸς et fimilia diverfi funt generis. VALCKEN.

2. Τρίχας περικείρονται &c.] Tranfilierunt haec librariorum oculi *Florentiae* atque alibi: occafionem dedit ἀποτάμνονται. Nollem βραχίονας περιτάμνονται explicitum de *amputatis brachiis*, ut omisforum caufa defenderetur. In Scythico luctu convulnerarunt et inciderunt brachia ad fanguinem eliciendum, quod περιτάμνεσθαι. Nihil aliud. Vide L. VI, 59.

7. Ἐς τοὺς πρότερον ἦλθον] Additamento *Arnaldi* ὡς οἱ ἐς τοὺς ——, carere posfumus. Verti fatius fuerat, *illi vero eos comitantur, ad quos prius venerunt.* Quod porro καὶ ἐν τοῖσι ταφαί εἰσι corrigit, laudare non debeo. Pofuerat *Herodotus* in Gerrhis regum fepulcra, repetitionis ratio nulla: praefertim cum Codd. commodi quid et opportuni repraefentent ἔν τε τοῖς ἔσχατα κατοικημένοισι —— καὶ ἐν τῇσι ταφῇσι, *inque ultima incolentibus adfunt — et illis in fepulcris. Valla* id habuit, fuperioribus bene congruens. Non abludit ex L. I, 104 τοῦτο δὲ παραμειβομένοισι, ΕΙΝΑΙ ἐν τῇ Μηδικῇ. Vide et *Elsneri* Schediasma p. 55.

7. Οἱ δέ σφι ἕπονται, ἐς τοὺς π. ἦ.] Plures novi, qui ad haec adhaeferint; mihi non videntur obfcura, neque adeo corrigenda. Scythae οἱ Βασιλήϊοι, Regum funera curantes, rite compofitum cadaver curru devehebant ἐς ἄλλο ἔθνος· *ad quos primum venisfent*, hi foli τοὺς Βασιληΐους fequuti, cadaver per fingulas gentes circumductum, cum illis adeoque, Gerrhos usque profequebantur: ταφαὶ τῶν βασιλήων ἐν Γέῤῥοισί εἰσι· leguntur ista paulo fuperius. Quae vero fequuntur verba, ἐν Γέῤῥοισι ἔσχατα κατοικημένοισί εἰσι τῶν ἐθνέων τῶν ἄρχουσι, καὶ ἐν τῇσι ταφῇσι, illa mihi quoque videntur, ut vifa fuerunt mendofa G. *Arnaldo* Anim. p. 164. Libenter auctori fuo relinquimus vulgatorum explicationem, quam dedit *Iac. Elsner* in Schediasm. Crit. c. VI. Primum fufpicor e proximis fyllabis οισι male fuisfe repetitum εἰσὶ, nifi natum fit ex τιθεῖσι· hoc, vel Ionico τιθέασι, fuo loco repofito, nihil in his defiderarem, fi fic fcripta legerentur alicubi, ἐν Γέῤῥοισι, ἔσχατα κατοικημένοισι τῶν ἐθνέων τῶν ἄρχουσι, τιθέασι (τὸν νέκυν nempe) ἐν τῇσι ταφῇσι. Aut fallor, aut fequentia talem pofcere videntur lectionem. VALCKEN.

13. Ῥιψὶ καταστεγάζουσι] Laurentii *palliis contegunt* explofit *Portus* et uberius *Georg. Arnaldus* Animadv. C. 30. Vide et L. II, 96. et *Dion. Chryf.* Or. XIV, p. 219., ad haec Herodotea alludentem. Barbarus contumulandi mos, etfi Scythae, in facra Chriftianorum transgresfi, eum abdicarint, *Theodoreto* Or. ad Graec. IX, p. 129. tefte, nondum plane in Tartariae Lithuaniaeque oris cesfat. Vide Memor. Scyth. *Bayeri.* Comment. Acad. Petrop. T. III, p. 359.

εἰσι θεραπεύοντες τοὺς ἂν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ,
ἀργυρώνητοι δὲ οὐκ εἰσί σφι θεράποντες· τουτέων ὦν τῶν
διηκόνων ἐπεὰν ἀποπνίξωσι πεντήκοντα, καὶ ἵππους
τοὺς [a] καλλίστους πεντήκοντα, ἐξελόντες αὐτέων τὴν
κοιλίην, καὶ καθήραντες, ἐμπιπλᾶσι ἀχύρων, καὶ
συῤῥάπτουσι· ἀψῖδος δὲ ἥμισυ ἐπὶ [b] ξύλα δύο στήσαν-
τες ὕπτιον, καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς ἀψῖδος ἐπ' ἕτε-
ρα δύο καταπήξαντες τρόπῳ τοιούτῳ πολλὰ ταῦτα·
ἔπειτα τῶν ἵππων [c] κατὰ τὰ μήκεα ξύλα παχέα
διελάσαντες μέχρι τῶν τραχήλων, [d] ἀναβιβάζουσι
αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀψῖδας· τῶν δὲ, αἱ μὲν πρότεραι
ἀψῖδες [e] ὑπέχουσι τοὺς ὤμους τῶν ἵππων· αἱ δὲ, ὄπι-
σθεν παρὰ τοὺς μηροὺς, τὰς γαστέρας ὑπολαμβά-
νουσι· σκέλεα δὲ ἀμφότερα κατακρέμαται μετέωρα·
χαλινοὺς δὲ καὶ στόμια ἐμβαλόντες [f] ἐς τοὺς ἵππους,
κατατείνουσι ἐς τὸ πρόσθεν αὐτέων, καὶ ἔπειτα ἐκ
πασσάλων δέουσι· τῶν δὲ δὴ νεηνίσκων τῶν [g] ἀποπε-
πνιγμένων τῶν πεντήκοντα ἕνα ἕκαστον ἀναβιβάζουσι
[h] ἐπὶ τὸν ἵππον, ὧδε ἀναβιβάζοντες· ἐπεὰν νεκροῦ
ἑκάστου παρὰ τὴν ἄκανθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσωσι μέ-
245 χρι τοῦ τραχήλου, κάτωθεν δὲ ὑπερέχει τοῦ ξύλου τού-
του, τὸ ἐς τόρμον πηγνύουσι τοῦ ἑτέρου ξύλου τοῦ διὰ
τοῦ ἵππου· [i] ἐπιστήσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα ἱππέας
τοιούτους ἀπελαύνουσι. Οὕτω μὲν τοὺς βασιλῆας θά-
πτουσι· τοὺς δὲ ἄλλους Σκύθας, ἐπεὰν ἀποθάνωσι,
περιάγουσι οἱ ἀγχοτάτω προσήκοντες κατὰ τοὺς φί-
λους ἐν [k] ἁμάξῃσι κειμένους· τῶν δὲ ἕκαστος ὑποδεκόμενος
εὐωχέει τοὺς ἑπομένους, καὶ τῷ νεκρῷ [l] ἁπάντων πα-
ραπλησίως παρατίθησι ὅσα τοῖσι ἄλλοισι· ἡμέρας δὲ
τεσσεράκοντα οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἔπειτα θά-
πτονται· θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι, [m] καθαίρονται τρό-
πῳ τοιῷδε· σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμε-
νοι, ποιεῦσι περὶ τὸ σῶμα τάδε· ἐπεὰν ξύλα στήσωσι
τρία ἐς ἄλληλα κεκλιμένα, περὶ ταῦτα πίλους [n] εἰ-
ρινέους περιτείνουσι· συμφράξαντες δὲ ὡς μάλιστα, λίθους
[o] ἐκ πυρὸς διαφανέας ἐσβάλλουσι ἐς σκάφην κειμένην
ἐν μέσῳ τῶν ξύλων τε καὶ τῶν πίλων. Ἔστι δέ σφι
[p] κάνναβις φυομένη ἐν τῇ χώρῃ, πλὴν παχύτητος
καὶ μεγάθεος, τῷ [q] λίνῳ ἐμφερεστάτη· ταύτῃ δὲ πολ-
λῷ ὑπερφέρει ἡ κάνναβις αὕτη· καὶ αὐτομάτη καὶ
σπειρομένη φύεται· καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήϊκες μὲν καὶ εἵ-
ματα

viunt, quos ipse rex iusserit; nam pecu-
nia emptos servos non habent. Horum mi-
nistrorum quinquaginta quum strangulaverunt
ac totidem præstantissimos equos, alvo eo-
rum exempta et expurgata, paleis implent,
ac consuunt: et dimidium fornicis super
duo ligna, supinum statuentes; alterum-
que dimidium fornicis super altera duo li-
gna, tali modo defixis multis illis: ligna
deinde crassa per equorum longitudinem ad
cervicem usque quum traiecerunt, attol-
lunt eos supra fornices, quorum priores
fornices sustinent armos equorum, poste-
riores vero iuxta femora suscipunt ventres,
utrisque cruribus superne dependentibus.
Equos autem infrenant, eorumque habe-
nas anteriora extendunt, et mox ad palos
alligant: dehinc super eorum singulos sta-
tuunt singulos quinquaginta iuvenum stran-
gulatorum hunc in modum. Unicuique eo-
rum rectum stipitem præter spinam ad cer-
vicem usque transigunt: quod inferius ex-
tat aliquid stipitis, id infigunt forami-
ni ligni alterius, quo equus traiectus est.
His equitibus sepulchro circumpositis ab- 73
eunt. Hunc in modum reges sepeliunt.
Alios autem Scythas, quum decesserunt,
proximi quique in plaustris collocatos ad
amicos circumferunt: eos singuli amico-
rum excipientes, epulum comitantibus
præbent; sed et cadaveri similiter ex o-
mnibus apponit, quæ ceteris. Ad hunc
modum quadraginta diebus privati homines
circumaguntur: dehinc humantur; Scy-
thæ autem qui sepeliverunt tali modo pur-
gantur. Ubi caput terserunt abluerunt-
que, circa corpus ita agunt. Tria li-
gna statuunt mutuo inclinata, circa hæc
prætendunt lanea pilea, quam maxime con-
stipantes, et in alveum in medio ligno-
rum pileorumque positum lapides con-
iiciunt ex igne perlucidos. Nascitur au- 74
tem apud eos cannabis lino simillima, præ-
terquam crassitudine ac magnitudine: sed
multo ista cannabis est præstantior, vel
sua sponte nascens, vel sata: ex qua
Thraces quidem etiam vestimenta con-
ficiunt

a Καλλιστεύοντας *Arch. V.*, quomodo saepe alibi. *b* Δύο ξύλα *Pass. Arch. Ask.*, ἥμισυ mox omittentes cum *Valla*. Vulgo ξύλα δύο, ἥμισυ στήσαντες. *c* Κατὰ τὰ μήκεα *Ask.*, fortasse et *Valla*, καταμήκεα olim. *d* Ἀναβιβάζουσι *Paris. A. B. Arch. V. Ald. Edd.* ἀναβιβάζονται *Med. Pass.*, absque caussa. *e* Ὑπερέχουσι *M. Pass. Ask.*, male. *f* Deest ἐς *Arch.* *g* Ἀπεπνιγμ. id. *h* *Ask. M. Pass.*, ἐπ' ἵππον *Arch.*; alii ἐπὶ ἵππων cum *Aldo*. *i* Σπείσαντες *Arch.* *k* Ἁμάξῃσι *Ask. Pass. V. Arch. Paris. A. Ald. Valla*, ἁμάξῃ *Med.* *l* Πάντων παρατιθεῖ τῶν καὶ τοῖσι *Arch. V.* *m* Καταίρ. *Arch.* *n* Ἐριν. *Pass.* *o* Ἐκπύρους ora *Steph. Pass. Ask.* *p* Citat Schol. *San-Germ.* et *Hesych.* Voc. *q* Λινέῳ *Arch.*, tum ταῦτα δὲ.

29. Ἐπὶ ξύλα δύο στήσαντες ὕπτιον] Delevi vocem ἥμισυ; inprudenter ex praegressis iteratam. Interpunxi praeterea, καὶ τὸ ἕτερον —— ἐπ' ἕτερα δύο, καταπήξαντες τρόπῳ τοιούτῳ πολλὰ ταῦτα· quippe artius nexa prius, quam res desiderabat. Atque hic utor consensu *Pavii* et *Reiskii*. Mox Abbas *Melotus* et *Reiskius* κατὰ μήκεα *per equorum longitudinem*, vere: requirit oratio hanc notationem, probantque *Ask.* schedae. Gemellum ferme νεκροῦ ἑκάστου παρὰ τὴν ἄκανθαν, quod sequetur. Dabit equi tale spectaculum, ex ultima Tartaria transmissum, Ampl. *Nic. Witsen* Descript. Tartar. p. 81., ostentaturque Leidae non dissimile in tabula.

46. Ἐπιστήσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα] Malunt docti viri περιστήσαντες, aut τῷ σήματι, aut περὶ τὸ σῆμα, ut niteat sermo. Sed nitori nihil decedet, si verba consideres, στήσαντες δὲ κύκλῳ ἐπὶ τὸ ——, quod scriptor voluisse censendus est. Mox ἁμάξῃ male *Mediceus*.

46. Ἐπιστήσαντες δὲ κύκλῳ] Περὶ τὸ σῆμα, *Reiskius*; et sic *Valla* fortasse legit, sive potius, περιστήσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα ἱππέας τοιούτους ἀπελαύνουσι. Codex scriptus si daret πέριξ, una cum interpretamento κύκλῳ, commode servari posset ἐπιστήσαντες. In proxime praecedentibus Τόρμον Grammaticus reddit τρῆμα· vide Clar. *Wess.* ad *Diodori* L. II, p. 121. VALCKEN.

60. Ἔστι δέ σφι κάνναβις] Antiquitus in his una vox alio forsan ordine fuerit atque ita collocata: Ἔστι δέ σφι κάνναβις αὐτομάτη φυομένη ἐν τῇ χώρῃ, — ταύτης (pro ταύτῃ) δὲ πολλῷ ὑπερφέρει ἡ κάνναβις αὕτη, ἣ καὶ σπειρομένη φύεται· ad istam rationem opponuntur τὰ αὐτόματα φύεται, et τὰ σπειρόμενα φύεται, L. II, c 94. —— Sequentia, καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήϊκες μὲν καὶ εἵματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοιότατα, attigit *Hesych.* in Κάνναβις —— ἔστι δὲ φυτόν τι λίνῳ ὅμοιον, ἐξ οὗ αἱ Θρᾷσσαι ἱμάτια ποιοῦσιν. In Herodoteis incommodum esse μὲν sensit *Reiskius*: vox forsan intercidit. Fac in antiqua scriptum membrana: καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήϊ[σσαι γυναικήϊον] κόσμον καὶ εἵματα ποιεῦνται· facile vox κόσμον in κες μὲν potuit deflecti. —— Ex proximis, οὐδ' ἄν, ὅστις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη, λίνου ἢ καννάβιός ἐστι, novissima *Pollux* excitat VII, 72. Conf. *Casaubon.* ad *Laërt.* III, 63. VALCKEN.

62. Ταύτῃ δὲ πολλῷ] Non placet ταῦτα δὲ *Arch.*; Docetur, cannabim eatenus lino praestare, quod et crassior et maior sit, praetereaque sponte proveniat et sata: quae utique in lino discrepant. *Hesychii* verba, leviter prava, huc spectare, docti homines monuerunt. Confer et *Valckenarii* observationem ad L. II, 94.

73. Οὐ-

ficiunt lineis ſimillima: neque ſane niſi quis
admodum peritus ſit eius, linea ſint an
cannabina, queat dignoſcere: et qui non
viderit cannabem, exiſtimabit lineum eſſe
75 veſtimentum. Huius ergo cannabis ſemen
ubi acceperint Scythæ ſub pileis ſuccedunt,
ac deinde id ſupra lapides igne perlucidos
iaciunt. Id vero aggrediens ſuffire etiam
vaporem reddit tantum, ut Græcum nul-
lum thuribulum eum ſuperet. Hoc odore
gaudentes Scythæ fremunt; quod apud
ipſos loco lavacri eſt; neque enim aqua
lavant omnino corpus, ſed uxores eorum
adfundentes aquam, ad lapidem ſcabrum
conterunt cypreſſi et cedri et thuris ligni
aliquid: deinde iſtud detritum, quod eſt
craſſum, etiam oblinunt toto corpore et
facie. Id eas ſimul bene olentes facit,
ſimul poſtero die, auferentes illud obli-
76 tum, mundas ac ſplendidas. Externis ve-
rò et hi ritibus uti magnopere cavent, ne
quidem mutuis inter ſe: ſed Græcorum
etiam minime, ut oſtendit Anacharſis,
et deinde iterum Scyles. Siquidem Ana-
charſis quum multum orbis terrarum con-
templatus eſſet; et magnam ſapientiam
ibi oſtendiſſet, ad ſedes Scytharum profi-
ciſcebatur.

ματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοιότατα· ἐδ' ἂν, ὅςις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη [a] λίνε ἢ καννάβιός ἐςι· ὃς δὲ μὴ εἶδέ κω τὴν κανναβίδα, λίνεον δοκήσει εἶναι τὸ εἷμα. Ταύτης ὦν οἱ Σκύθαι τῆς καννάβιος τὸ σπέρμα ἐπεὰν λάβωσι, ὑποδύνεσι ὑπὸ τοὺς πίλες, καὶ ἔπειτα [b] ἐπιβάλλεσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς διαφανέας λίθες τῷ πυρί· τὸ δὲ [c] θυμιῆται ἐπιβαλλόμενον, καὶ ἀτμίδα παρέχεται τοσαύτην, ὥςε Ἑλληνικὴ ἐδεμίη ἄν μιν [d] πυρίη ἀποκρατήσειε· οἱ δὲ Σκύθαι ἀγάμενοι τῇ πυρίῃ ὠρύονται· τοῦτό σφι ἀντὶ λετροῦ ἐςι· ἐ γὰρ δὴ [e] λοῦνται ὕδατι τοπαράπαν τὸ σῶμα· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτέων ὕδωρ παραχέεσαι, κατασώχεσι περὶ λίθον τρηχὺν τῆς κυπαρίσσε, καὶ κέδρε, καὶ [f] λιβάνε ξύλε· καὶ ἔπειτα τὸ κατασωχόμενον τοῦτο, παχὺ ἐὸν, [g] καταπλάσσονται πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον· καὶ ἅμα μὲν [h] εὐωδίη σφέας ἀπὸ τέτε ἴσχει, ἅμα δὲ ἀπαιρέεσαι τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τὴν [i] καταπλαςὺν, γίνονται καθαραὶ καὶ λαμπραί. Ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι αἰνῶς χρᾶσθαι φεύγεσι, [k] μήτοι γε ὦν ἀλλήλων, Ἑλληνικοῖσι δὲ [l] καὶ ἥκιςα, ὡς διέδεξαν [m] Ἀνάχαρσίς τε καὶ δεύτερα αὖτις Σκύλης· τοῦτο μὲν γὰρ Ἀνάχαρσις, ἐπεί τε γῆν πολλὴν θεωρήσας, καὶ ἀποδεξάμενος κατ' αὐτὴν σοφίην πολλὴν, ἐκομίζετο ἐς ἤθεα [n] τὰ Σκυθέων· πλέων δὲ

a Utitur *Pollux* VII, 72. Paullo ante εἱματοποιεῦνται *Arch.*, novo verbo. *b* *M. Ask. Paſſ.*, ὑποβάλλουσι *Ald. Paris. A. V. Arch.* *c* Θυμιᾶται ὑποβαλλ. *Arch. V.* *d* Πυρίῃ ὠρύεται *Arch.*, ceteris negligenter omiſſis. *e* Λούονται *Arch. V.* *f* Λιβανωτοῦ iidem. *g* *M. Ask. Paſſ. Arch. Vind.*, qui cum margine *Steph.* καὶ non norunt, ſicuti nec *Aldus*. Venerat ex *Medic.* καὶ καταπλ., καταπάσσονται alii cum *Aldo*. *h* Εὐωδεῖς *Arch.* *i* *M. Paſſ. Ask.*, in ceteris καταπλαςὴν, non bene. Vide *Valcken.* ad L. I, 85. *k* Μήτι γε *Arch.*, non male. *l* Id. et *M. Paſſ. Ask.*, copula vulgo deerat. *m* Ἀναχάρσι et mox Σκύλῃ *Arch. V.* *n* Τῶν *Arch.*

73. Οὐδεμίη ἄν μιν πυρίη] Male *thuribulum* Laurentius. Πυρίην *caldarium* ſive *tepidarium* Latini vocant, docente magno viro ad *Strabon.* L. III, p. 232. *Fomentum* qui volet, cum eo facilis transactio. Amplior lis et difficultas in ἀγάμενοι τῇ πυρίῃ ὠρύονται, quorum ultimum mirifice vexatur. *Th. Galei* ἐξικμᾶσθαι ἢ πυριασθῆναι alieniſſimum: ὠρύεσθαι aliud eſſe, norunt omnes: eiusdem ἱδρόονται haud praeſtabilius. *Cor. de Pauw* ὀῤῥόονται, ex ὄῤῥος. Norunt medici ὀῤῥοῦσθαι et *Clemens Alex.* ἐξοῤῥοῦσθαι in lacte ſereſcente: a quo ad *ſudorem* incommodus tranſitus. *Reiskius* πυριῶνται, *Heringa* ἀρύονται *hauriunt*, ὀριγνῶνται *Abreſchius* aut ῥωννύονται *corroborantur*. Quorum quidem quid excellentius meliusve, non finio, arbitratus macula verbum non eſſe adſperſum. In ἀγάμενοι haeſito; ἀγαλλόμενοι *delectati* ſi foret, in expedito et plano, ut equidem opinor, omnia. Memorat *Dio Chryſoſt.* Or. XXXII, p. 378. C. apud barbarorum nonnullos μέθην γίνεσθαι πρᾳεῖαν δἰ ἀτμοῦ θυμιωμένων τινῶν, lenem naſci ebrietatem ex ſuffitu rerum quarundam: tum gaudere, ridentes exſurgere, et omnia facere, quae bene poti ſolent. Oratorem Scythas, qui laeti illo cannabis fomento et ſuffitu inconditum clamorem edebant; ſive βοῶσι ὠρυόμενοι, uti L. III, 117., reſpexiſſe puto. Forte tamen ἀγάμενοι *mirantes* et *ſtupentes* ſanitatis eſt indubiae, ſiquidem cannabis ſemen, pollen et ſuffimen ſtuporem et ebrietatis effectus gignere apta ſunt. In Periſide ac India hanc eius virtutem uſu cognoſci *Engelb. Kaempferus* Amoenit. Exot. Faſc. III, p. 645. teſtificatur. Quare quae his cohaerent, τοῦτό σφι ἀντὶ λουτροῦ ἐςι, ſuperiora ſpectant et τὴν ἀτμίδα, *Heſychiano* καννaβισθῆναι explanata.

74. Ἀγάμενοι τῇ πυρίῃ ὠρύονται] Variis poſtremum, nemini, quem noverim, ſuſpectum fuit ἀγάμενοι. Ἄγασθαι tamen vel ἀγασθῆναι, valde frequentatum veteribus, illis vereor ut iſta fuerit adhibitum ſtructura. Ceteris receptum in his ſcribendi morem ſequitur *Herod.* IV, c. 46., τὰ μέν τοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι· VI, c. 76. ἄγασθαι μὲν ἔφη τοῦ Ἐρασίνου, οὐ προδιδόντος τοὺς πολιήτας. —— Verbum ὠρύονται diverſimode corrigunt: ἱδρόονται, excogitatum *Galeo*, deſtituitur, opinor, auctoritate: noſtro *A. H.* dubitanter venit in mentem ἀρύονται· πυριῶνται, *Reiskio*; ὀριγνῶνται, *Abreſchio*. Quando vera vel adinventa, vel adfirmata fuerit lectio, mea cum reliquis refutari poterit coniectura corrigentis ῥύπτονται, *ſe abſtergunt*: hoc me iudice reſponderet verbo καθαίρονται, poſito c. 74., θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι καθαίρονται τρόπῳ τοιῷδε· iſtum, quo funere polluti ſe purgarent, modum, huc usque expoſuit; tandem reliquis ſubieciſſe videtur *Herod.* huius ferme ſententiae participium: —— μενοι τῇ πυρίῃ ῥύπτονται, *iſtius vaporis fomento ſudantes ſudorem et ſordes abſtergunt*; atque ita tanquam in *cella ſudatoria* καθαίρονται, ſicca veluti ſudatione: τοῦτό σφι, addit *Herod.* ἀντὶ λουτροῦ ἐςι· οὐ γὰρ δὴ λοῦνται ὕδατι τὸ παράπαν τὸ σῶμα. Hoc itaque fuerit, quod neſcio quis dixerit Καννaβισθῆναι· *Heſych.* in Κάνναβις, *Herodoti* facta mentione, iſta ſcribit: Καννaβισθῆναι, πρὸς τὴν κάνναβιν ἐξιδρῶσαι καὶ πυριασθῆναι. Poſtremum illud de Graecorum etiam adhibebatur πυριάσεσι· ſecundum *Palaeph.* π. Ἀ. c. 44., quae πυρίας uſum prima introduxit, Medea ſenes ἐπυρίᾳ, ſuisque ſaepe fomentis vegetabat; ſed Pelias πυριώμενος ἀπέθανε· prout illa Cod. exhibet ſcriptus. Daedalus qualis σπηλαίου Selinuſiis fuerit architectus docet *Diodor. Sic.* IV, c. 78., in quo, naturalis ignis vapore commodum introducto, fecerit utentes illo ἐξιδροῦν λεληθότως. *Timaeus Athenaei* XII, p. 519. E. apud Sybaritas cellas in uſu fuiſſe ſcribit ſudatorias, ἐν αἷς κατακείμενοι ἐπυριῶντο. VALCKEN.

76. Κατασώχουσι] Gloſſator Σώχουσι, τρίβουσι, et *Suidas* ex eo, nimis licenter, ut ſolet ſaepe. *Nicander* Ther. V, 696. Σῶχε διακνῆςι· ubi Critici διάσωχε καὶ τρίβε τῇ κνήςιδι εἰς μικρὰ, et paullo ante ἀνάσωχε τῇ κνήςιδι. Adde vers. 590.; *H. Stephano*, merito mirante *Abreſchio*, κατασώχω ſuſpectum fuit. Mox παχὺ ἐὸν, καταπλ. abunde. Copula neceſſaria non erat.

85. Ὡς διέδεξαν Ἀναχ.] Credo voluiſſe, uti MSS. monſtrant, διέδεξαν Ἀναχάρσι — Σκύλῃ. Neque enim Anacharſis et Scyles oſtenderunt, Scythas ab aliarum nationum ritibus abhorrere, ſed utrique, data necis cauſſa, Scythae patefecerunt, quo ipſi animo in cultus et rituum ſint novatores. Τοῦτο μὲν ob copioſiorem *narrationem* non habet ſuum τοῦτο δὲ, quo et caruit L. II, 99. et in *Plutarchi* Conſolat. p. 115. C. Quod autem ἀποδεξάμενος mutatur, inprobo vehementer. Non iam dico ἀποδέξασθαι ἔργα μεγάλα *Herodoti* ſermone frequentari, id tantum, Anacharſin in Graecia plura prudentis viri argumenta et rerum inventarum, de quibus docti viri in *Diogen.* L. I, 105., oſtentaſſe. Simile eſt, ſine cauſſa a *Stephano* ſollicitatum, *Platonis* Hipparch. p. 228. B. ὃς ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ΑΠΕΔΕΙΞΑΤΟ.

246 δὲ [a] δὶ Ἑλλησπόντȣ, προσίσχει ἐς Κύζικον, καὶ, εὗρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν θεῶν ἀνάγοντας τοὺς Κυζικηνοὺς ὁρτὴν [b] μεγαλοπρεπέα κάρτα, εὔξατο τῇ Μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, ἢν σῶς καὶ ὑγιὴς ἀπονοστήσῃ ἐς ἑωϋτοῦ, θύσειν τε κατὰ ταυτὰ [c] κατὰ τὰ ὥρα τοὺς Κυζικηνοὺς ποιεῦντας, καὶ παννυχίδα στήσειν· ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Σκυθικὴν, καταδὺς ἐς τὴν καλεομένην Ὑλαίην· ἡ δ' ἔστι μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλήϊον Δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσα ἐοῦσα δενδρέων παντοίων πλέη· ἐς ταύτην δὴ καταδὺς ὁ Ἀνάχαρσις, τὴν ὁρτὴν πᾶσαν ἐπετέλεε τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων, καὶ [d] ἐκδησάμενος ἀγάλματα· καὶ τῶν τις Σκυθέων καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιεῦντα, ἐσήμηνε τῷ βασιλέϊ [e] Σαυλίῳ· ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπικόμενος, ὡς εἶδε τὸν Ἀνάχαρσιν ποιεῦντα ταῦτα, τοξεύσας αὐτὸν ἀπέκτεινε· καὶ νῦν ἤν τὶς εἴρηται περὶ Ἀναχάρσιος, οὔ φασί μιν Σκύθαι γινώσκειν, διὰ τοῦτο ὅτι ἐξεδήμησέ τε ἐς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ξεινικοῖσι ἔθεσι διεχρήσατο· ὡς δ' ἐγὼ ἤκȣσα [f] Τίμνεω τοῦ Ἀριαπείθεος ἐπιτρόπȣ, εἶναι αὐτὸν [g] Ἰδανθύρσȣ τοῦ Σκυθέων βασιλέος πάτρων, παῖδα δὲ εἶναι Γνȣ́ρȣ τοῦ Λύκȣ τοῦ Σπαργαπίθεος· [h] εἰ ὦν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης [i] ὁ Ἀνάχαρσις, ἴστω ὑπὸ τοῦ ἀδελφεοῦ ἀποθανών. [k] Ἰδάνθυρσος γὰρ ἦν παῖς Σαυλίȣ, Σαύλιος δὲ ἦν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν. Καίτοι τινὰ ἤδη ἤκȣσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὡς [l] ὑπὸ τῶν Σκυθέων βασιλῆος Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γένοιτο· ὀπίσω τε ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς τὸν ἀποπέμψαντα, Ἕλληνας πάντας ἀσχόλȣς εἶναι [m] ἐς πᾶσαν σοφίην, πλὴν Λακεδαιμονίων· τούτοισι δὲ εἶναι μούνοισι σωφρόνως δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον· ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως [n] πέπαισται ὑπ' αὐτῶν Ἑλλήνων· ὅδ' ὦν ἀνὴρ, ὥσπερ πρότερον

ciscebatur. Is quum per Hellespontum navigans tenuisset Cyzicum, vovit Matri deorum, offendit enim Cyzicenos ei diem festum magnifico sane apparatu celebrantes, si salvus sospesque domum revertisset, sacrificaturum se eodem ritu, quo Cyzicenos sacrificantes vidisset, et pervigilium instituturum. Quum igitur in Scythiam venisset, ingressus regionem quæ dicitur Hylæa, eaque est iuxta Achillis Dromon sita, ubique omnigenis arboribus referta, in hanc ingressus Anacharsis, omnem festi ceremoniam deæ persolvit, tympanum tenens, alligatisque simulacris. Hæc eum agentem quidam Scytha animadvertens, indicium detulit Saulio regi. Rex quum et ipse contulisset se eo, et Anacharsin ea facientem inspexisset, excussa sagitta necavit. Et nunc siquis de Anacharsi interroget, Scythæ negant se novisse hominem, ob id quod in Græciam peregrinatus externosque sit mores sectatus. Sicut autem ego accepi ex Timne tutore Ariapithis, esse eum patruum Idanthyrsi Scytharum regis, filium Gnuri, nepotem Lyci, pronepotem Spargapithis. Itaque si ex hac familia extitit Anacharsis, sciat se ab fratre fuisse interemptum. Idanthyrsus enim fuit filius Saulii, Saulius autem fuit, qui Anacharsin interemit. Quanquam et aliud quid- 77
dam Peloponnenses audivi referentes, Anacharsin a rege Scytharum missum, Græciæ fuisse discipulum, et quum redisset, dixisse ei qui ipsum miserat, cunctos Græcos esse in omni sapientia occupatos, Lacedæmoniis exceptis, quibus solis datum esset prudenter dare et accipere rationem. Verum hæc narratio per ludum temere ab ipsis Græcis ficta est. Hic igitur vir, quem-

a M. Ask. Pasf., in *Arch.* πλέων δ' Ἑλλησπόντῳ, *Vind.* δι' Ἑλλήσποντ:ν; δὲ abest ab *Ald.* ceterisque, neque necessarium est. *b* Μεγαλοπρεπέως εὔξατο *Pasf. Ask.*, κάρτα μεγαλοπρεπέως *Vind. Arch.*, etiam ora *Steph.*, tum ἤυξ. *Arch. V.* *c* Κατὰ τὰ iidem, recte. Vide II, 99., τὰ non legunt alii. *d* Ἐκδημήσ. *Ald.*, mox τῶν τις *Pasf.*, bene. olim τίς τῶν. *e* Σαυλαίῳ *Arch. V.* *f* Τοῦ νεὼ τοῦ Ἀριαπ. ἐπίτροπον *Pasf.*, τοῦ νεὼ etiam *Ask.*, et ἐπίτροπον *Arch. V.*, sed ambo Σπαργαπίθεος, uti *Ald. Paris. A. Valla* et *Edd.* Ex *Medic.* quod nunc est. Vide *Gronov.* *g* Ἰδανθύρσου *M. Arch. Pasf.*, Ἰδανθύρου *Arch.*, Ἰνδαθύρσου *V. Ald. Valla.* *h* Εἷς ὢν ταύτης ἦν, ὁ ἀποκτείνας Ἀν. *Arch.*, neglectis ceteris. *i* Ὁ Ἀν. *Pasf. Ask.*, articulum alii praetereunt, tum ἀδελφιδεοῦ *Ask. Paris. A. Valla* et *Steph.* secutae Edd. Quod nunc legitur, est ex *Ald. M. Pasf. Arch.* *k* Ἰνδάθ. *Pasf. V. Ald.* *l* Ὑπὸ τοῦ *Arch. V. Ald. Paris. A.*, τῶν *M. Pasf. Ask. Paris. B.*, levi discrimine. Porro βασιλῆος *Arch.*, olim βασιλέος. *m M. Arch. V. Pasf. Ask.*, antea πρὸς. *n* Πέπαισται *Eustath.* Hom. p. 1594, 47. *Arch. V. Valla*, tum ὑπ' αὐτῶν cum *Aldo M. Pasf. V.*, ceteri πέπλασται ὑπὸ τῶν.

89. Ἐς Κύζικον, καὶ, εὗρε γὰρ &c.] Interpunxi post καὶ, serie rerum expostulante. Confer *Abresch.* Diluc. *Thucyd.* p. 373. Matris Idaeae cultum, ni fallunt Cyziceni et poëtae, Cyzici Argonautae instituerunt, ap. *Strabon.* L. I, p. 76. Legi dignus est Ill. Comes *Caylus* Recueil d' Antiquit. T. II, p. 199.

99. Τύμπανόν τε ἔχων] Inspice *Apollon. Rh.* I, 1138. Sequens ἐκδησάμενος praeclare *H. Valesius* ad Fragm. *Polybii* p. 36. et *Gronovius* exposuerunt. Nihil tamen accommodatius *Clement. Alex.* Protrept. p. 20., conplusculis illis, sed mire opportunis: πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο τῷ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖ, ὅστις ποτὲ ἦν. Ἀνάχαρσιν οὗτος, sic vere *Steph. Berglerus*, τὸν πολίτην τὸν ἑαυτοῦ, τὴν παρὰ Κυζικηνοῖς μητρὸς τῶν θεῶν τελετὴν ἀπομιμούμενον —— Τύμπανόν τε ἐπικτυποῦντα καὶ κύμβαλον ἐπηχοῦντα, καὶ τοῦ τραχήλου τινὰ, οἷα Μηναγύρτην, ἐξηρτημένον, κατετόξευσεν. Sic, ex Herodoteis deprompta, olim fuerunt, neque fugit eruditos *Clementis* interpretes, quos adire consultum erit.

8. Ἰδανθύρσου] Scythicum nomen, etsi *Gronovius* ad *Arrian.* Indic. C. 5. aliud decreverit, videtur, modo in barbaricis valeat consensus, plurium auctoritate sic pingendum, etiam C. 127. Ἰδάνθυρσος certe *Straboni* et *Plutarcho*, nonnunquam Ἰδάθυρσος, *Clementi* Ἰδανθούρας, quo de *Salmas.* in *Solin.* p. 594. non bene.

10. Εἰ ὦν ταύτης —— ἴστω ὑπὸ τοῦ &c.] Formulam expressit, ut Herodotea amat, *Pausanias* L. I, 6. p. εἰ δὲ ὁ Πτολεμαῖος οὗτος —— ἴστω τὸ ἐπιμανὲς κεκτημένος. Optime *Gronovius* ὑπὸ τοῦ ἀδελφεοῦ. Periit enim Anacharsis manu fratris, patruus Idanthyrsi. Idem monuerat *Stanleius* Histor. Philosoph. Atque ad haec vellem animum advertissent Editores Histor. Catholicae T. V, p. 124., ubi Stephanicam secuti editionem mira comminiscuntur.

20. Πέπαισται] Cum praeter *Eustathium* tres manu descripti codices πέπαισται edant, professus in Diss. Herodotea fui, verum videri: Παίζειν, qui per iocum quid produnt, vidimus L. II, 28. Sunt varia in *Platone*, *Plutarcho* et aliis, quae stabiliendo verbo prosunt; ἄλλως sollicitatum nollem: idem esse ac μάτην docuit Cl. *Perizonius* ad *AEliani* Var. L. II, 13. Duplex autem epilogus, qui succedit, orationem dedecorat. Adsentior doctis viris *Pavio*, *Abreschio*, *Reiskio* alterutrum ex scholio venisse, et fortasse priorem, ὅδ' ὦν ἀνὴρ — διεφθάρη. Melior sane cultiorque qui insequitur.

20. Ἄλλως πέπαισται ὑπ' αὐτῶν] Sic ex *Eustath.* et Codd. restitutum iri constat e Diss. *Herod. Wess.* p. 71. ubi satis illud πέπαισται communitum; inventum etiam *Vallae* monstrant eius Latina: *aliter haec narratio ab ipsis Graecis delusa est*: quibus recte substituerunt: *temere ab ipsis Graecis ficta est*: hic πέπλασται inservire potuit interpretando Herodoteo πέπαισται. *Galeum* miror, cur ἄλλως voluerit in ὅλως mutatum: Ἄλλως, pro μάτην, quibusvis ferme fuit in usu, non veteribus tantum, quorum loca Clar. noster *Ruhnken.* exposuit in *Tim.* p. 144. sed et Iudaeis Hellenistis. Ubi *Symmachus* dedit διακενῆς, interpres *Alex.* Iobi

quemadmodum antea dictum est, trucidatus fuit, et tale aliquod fatum propter externos ritus et Græcas confuetudines con-
78 fequutus. Multis autem fane annis postea interiectis fimilia excepit Scyles, Ariapithis filius; etenim Ariapithes Scytharum rex, cum alios filios multos fuftulit, tum Scylem ex uxore Iftrina, haudquaquam cive, quæ filium Græcam linguam litterasque edocuit. Interiecto deinde tempore, Ariapithe per dolum occifo a Spargapithe Agathyrforum rege, Scyles regnum fufcepit, et uxorem patris, nomine Opœam. Erat autem Opœa hæc civis, ex qua erat Aripithi filius Oricus. Scyli regnum Scytharum obtinenti Scythicus tamen vivendi mos nihil prorfus cordi erat, fed multo magis convertebatur ad Græca, in quibus fuerat imbutus a puero; et tale quid fecit. Utique quum ad urbem Borysthenitarum Scythicum ducebat exercitum, (Borysthenitæ autem fe a Milefiis aiunt esfe oriundos,) ad hos quoties Scyles veniebat, relicto in fuburbanis exercitu, ipse muros ingreffus portas obferabat; depofita Scythica vefte, Græcum fumebat veftimentum, et eo indutus, in foro fpatiabatur, nullo neque fatellitum neque alio comitatu; fed portas fervabant, nequis Scytharum cerneret eum geftantem huiusmodi veftimentum: et cum in ceteris Græcorum difplicina utebatur, tum facra diis faciebat ritu Græco. Et quum ibi tempus menftruum aut amplius triverat, abfcedebat, induta fibi Scythica vefte. Idque fæpenumero faciebat, extructis fibi ædibus in Boryfthenide, et uxore illinc acce-
79 pta. Sed quum deberet ei male cedere, ex

τερον εἰρέθη, διεφθάρη· οὗτος μέν νυν οὕτω [a] δὴ ἐπρήξε διὰ ξεινικά τε νόμαια καὶ Ἑλληνικὰς ὁμιλίας. Πολλοῖσι δὲ κάρτα ἔτεσι ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀριαπείθεος ἔπαθε παραπλήσια τούτῳ. [b] Ἀριαπείθεϊ γὰρ τῷ Σκυθέων βασιλέϊ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύλης· ἐξ [c] Ἰστρινῆς δὲ γυναικὸς οὗτος γίνεται, καὶ οὐδαμῶς ἐγχωρίης· τὸν ἡ μήτηρ [d] αὕτη γλῶσσάν τε Ἑλλάδα καὶ γράμματα ἐδίδαξε· μετὰ δὲ, χρόνῳ ὕστερον, Ἀριαπείθης μὲν τελευτᾷ δόλῳ ὑπὸ Σπαργαπείθεος τοῦ [e] Ἀγαθύρσων βασιλῆος· Σκύλης δὲ τήν τε βασιληΐην παρέλαβε, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πατρὸς, τῇ οὔνομα ἦν [f] Ὀποίη· ἦν δὲ αὕτη ἡ Ὀποίη ἀστὴ, ἐξ ἧς ἦν [g] Ὄρικος Ἀριπείθεϊ παῖς· βασιλεύων δὲ 247
Σκυθέων ὁ Σκύλης, διαίτῃ [h] μὲν οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδεύσιος τῆς ἐπεπαίδευτο· ἐποίεέ τε [i] τοιοῦτο· εὖτε ἀγάγοι τὴν στρατιὴν [k] τῶν Σκυθέων ἐς τὸ Βορυσθενεϊτέων ἄστυ· (οἱ δὲ Βορυσθενεῗται οὗτοι λέγουσι, σφέας αὐτοὺς εἶναι Μιλησίους) ἐς τούτους ὅκως [l] ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν στρατιὴν καταλείπεσκε ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτὸς δὲ ὅκως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πύλας ἐγκληΐσειε, τὴν στολὴν ἀποθέμενος τὴν Σκυθικὴν, λάβεσκε ἂν Ἑλληνίδα ἐσθῆτα· ἔχων δ' ἂν ταύτην, ἠγόραζε, οὔτε δορυφόρων ἑπομένων, οὔτε [m] ἄλλου οὐδενός· τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσον, μή τίς μιν Σκυθέων ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν στολήν· καὶ τἄλλα ἐχρᾶτο διαίτῃ Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἱρὰ [n] ἐποίεε κατὰ νόμους τοὺς Ἑλλήνων· ὅτε δὲ διατρίψειε μῆνα ἢ πλέον τούτου, ἀπαλλάσσετο, [o] ἐνδὺς τὴν Σκυθικὴν στολήν· ταῦτα ποιέεσκε [p] πολλάκις· καὶ οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυσθένεϊ, καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ ἐπιχωρίην. Ἐπεί τε δὲ ἔδεέ οἱ κακῶς γενέσθαι, [q] ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος τοιῆσδε·

a M. Paſſ. Ask., alii δή τι ἐπρ., mox διὰ τὰ ξεν. *Arch. V.* *b* Ἀριαπείθεος femper *Arch. Paſſ. Ask.*, Ἀριπάθεος *Arch.*, *V.* ubique Ἀριπείθεος *Ald.* et iterum. *c* Ἰστρηνῆς *Paſſ.* *d* Αὐτὴ *Arch.* non male. *e* Ἀγαθύρσου. *f* Ὀπίη, et mox, *Vind. Arch.* *g* Ὄριχος *Ask. Valla.* *h* Abest illi et *Paſſ.* *i* Τοιοῦτον *Arch. V.* *k* Τὴν Σκ. *V. Paſſ. Ask.*, non male. *l* Ἔλθῃ *Vind.* mox καταλείπεσκε id. et *Arch.*, et verius: olim κατελίπεσκε. *m* Λαοῦ *V. Arch. Valla.* *n* Ἐποίησε *V. Arch.* *o* Ἐσδὺς iid. *p* Πλεονάκις *Arch.*, mox καὶ οἰκ. *M. Paſſ. Ask.*, copulam non habent alii. *q* Ἐγίνετο *Paſſ. Ask.*

Iobi XI, 12., habet ἄλλως· κατὰ ἀλήθειαν et ἄλλως opponuntur in IV. *Maccab.* V, 18. Vulgatum a *Schotto* in App. *Vatic.* Prov. I, 3. Ἄδεις ἔχων fignificare non potuit μάτην λέγεις καὶ ληρεῖς. Praefigatur vox Ἄλλως· Ἄλλως ᾄδεις ἔχων purus putus est Atticismus, qualis in ληρεῖς ἔχων fimilibusque obtinet: eius loco Ἄλλως ᾄδεις est apud *Zenobium*. In *Scholiis* ad *Ariſtoph.* Eq. v, 436. fcripferim: ἵνα ὁ λόγος αὐτῷ πίστεως ἔχεσθαι δοκῇ; καὶ μὴ ἄλλως τῆς τοῦ Κλέωνος διαβολῆς λελέχθαι χάριν· vulgantur ista: καὶ μὴ μάτην, ἀλλ' ὡς περὶ τῆς τ. K. ex alio Cod. ad ἄλλως, μάτην· ad χάριν, περὶ tanquam diverfas lectiones, ni fallor, adfcripserant. VALCKEN.

27. Ἰστρινῆς] *Paſſion.* Ἰστρηνῆς littera augeri debet. Urbs Ἰστρία *Arriano*, cives Ἰστριανοὶ *Diodoro* L. XIX, 73. Ἰστρίη Ionibus, inde Ἰστριηνοὶ ap. *Steph. Byz.*, et fupra L. II, 33., tum ΙΣΤΡΙΗΝΩΝ numi apud *Vaillantium*.

27. Ἐξ Ἰστρινῆς] Ἰστρίης fcribi poterat; fed fcripferat, ni fallor, *Herod.* ἐξ Ἰστριηνῆς δὲ γυναικός. Urbem ad os Iftri fitam, ubi fe in Pontum exonerat, Ἴστρον et Ἰστρίαν dixerunt: hinc fit fecundum *Steph. Byz.* Ἰστριανὸς, καὶ κατὰ τροπὴν Ἰστριηνός· hoc Ionicum et *Herodoti*: II, c. 33., τῇ Ἰστριηνοὶ Μιλησίων οἰκέουσι ἄποικοι· ubi tamen fpectabilem nobis optimi duo Codd. praebent fcriptionem, τῇ Ἰστρίην οἱ Μιλησίων οἰκέουσι ἄποικοι. Horum cum Scythis commercia vel folae *Heſychii* demonftrarent Ἰστριανίδες, *Holſtenio* commodum memoratae. VALCKEN.

52. Ἐν Βορυσθένεϊ] Quia Βορυσθενεϊτέων ἄστυ et Βορυσθενεϊτέων πόλις et C. 53. ἐπὶ τῷ Ὑπάνι Βορυσθενεῗται κατοίκηνται, malebat vir doctus ἐν Βορυσθενεΐταις, nec confidenter tamen; nihil vulgato verius. Urbs amni Boryftheni erat ὁμώνυμος ap. *Strabon.* L. VII, p. 470. et *Stephan.* Hinc C. 24. τῶν ἐκ Βορυσθένεός τε ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων ——. Mox καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ plenius ἔγημε καὶ ἠγάγετο ἐς ——, ut L. IX, 107. καὶ ἠγάγετο ἐς ἑωυτοῦ. *Lyſias* de Caed. Eratofthen. C. 2. ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγαγόμην εἰς τὴν οἰκίαν. Quales in omni fermone ellipses obviae.

52. Καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ] Intacta hic Latina *Vallae* reliquerunt, quae fane minus tritae locutionis vim non explanant, fignificantis, *et quam illic ſumſit uxorem, in istas aedes deduxit.* Infcriptionum *Herodis Attici*, quas *Salmas.* illuminavit, fecundae v. 5. de Regilla dicitur Romana puella: Γήματο δ' ἐς Μαραθῶνα· quod ita vir fummus interpretatur, ut ad minuta talia non fatis attendiffe videatur: fignificant ista: *in agrum Marathonium*, feu *Marathona venit, ut ibi nuberet* Herodi. Mulier γήμασθαι, vir dicitur γῆμαι. De Scyle *Herodotus*: οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυσθένεϊ, (tentari non debuerat:) καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ ἐπιχωρίην· *aedes ſibi curavit in urbe conſtrui Boryſthenide, atque in istas aedes uxorem duxit indigenam.* Ἄγεσθαι γυναῖκα quum idem vulgo notaret ac Γαμεῖν, novator *Herodotus* γαμεῖν ἐς οἰκία γυναῖκα dixit, quoniam plena phrafi dicebant et Graeci, *domum uxorem ducere*, ἄγεσθαι εἰς οἶκον. *Lyſias* p. 4., γυναῖκα ἠγαγόμην εἰς τὴν οἰκίαν. *Pauſan.* IV, p. 362., Φιλάμμωνα γὰρ οὐκ ἐθέλειν ἐς τὸν οἶκον αὐτὴν ἄγεσθαι. *Theodectes* Trag. *Stobaei* p. 422, 37., Ὅταν γὰρ ἄλογον εἰς δόμους ἄγῃ πόσις· illud ἄγῃ magiftris minus Atticum videretur; et est certe multo minus ufitatum ἄγειν γυναῖκα, quam ἄγεσθαι· quod et vulgaris ufus fuiffe docet *Euſtath.* ad Il. Ξ, p. 954, 35., frequentatum *Pauſaniae*, cui pro ἀνάγεσθαι reftituit ἄγεσθαι Clar. *Abreſch.* L. VII, p. 571. ficuti L. x, p. 870., pro ἡγούμενος οὐκ ἐπὶ ἀμείνονι τῷ δαίμονι, vir amiciffimus primum ἀγόμενος corrigebat, deinde dedit ἡγμένος. Scribi quoque potuit ἀγαγόμενος, illic ἀγαγέσθαι· ut in Epigramm. IX, p. 731., Ἀμφιτρύων ὅτ' ἔμελλ' ἀγαγέσθαι δεῦρο γυναῖκα. VALCKEN.

δὲ ἐπεθύμησε Διονύσῳ Βακχείῳ τελεσθῆναι· μέλλοντι δέ οἱ ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετὴν, ἐγένετο φάσμα μέγιστον· ἦν οἱ [a] ἐν Βορυσθενεϊτέων τῇ πόλι, οἰκίης μεγάλης καὶ πολυτελέος περιβολὴ, (τῆς καὶ [b] ὀλίγῳ τι πρότερον τουτέων μνήμην εἶχον) [c] τήν τε πέριξ λευκοῦ λίθου σφίγγες τε καὶ γρῦπες ἕστασαν· ἐς ταύτην ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλος· καὶ ἡ μὲν κατεκάη πᾶσα. Σκύλης δὲ οὐδὲν [d] τούτου εἵνεκα ἧσσον ἐπετέλεσε τὴν τελετήν. Σκύθαι δὲ τοῦ βακχεύειν πέρι Ἕλλησι ὀνειδίζουσι· οὐ γάρ φασι εἰκὸς εἶναι θεὸν ἐξευρίσκειν τοῦτον ὅστις μαίνεσθαι ἐνάγει ἀνθρώπους· ἐπεί τε δὲ ἐτελέσθη τῷ Βακχείῳ ὁ Σκύλης, [e] διεπρήστευσε τῶν τις Βορυσθενεϊτέων πρὸς τοὺς Σκύθας, λέγων, „ Ἡμῖν [f] γὰρ καταγελᾶτε, ὦ Σκύθαι, „ ὅτι βακχεύομεν, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει· νῦν „ οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα [g] λελάβηκε, καὶ βακχεύει, καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ μαίνεται· εἰ δέ μοι ἀπιστέετε, ἕπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ „ δέξω·” εἵποντο τῶν Σκυθέων οἱ προεστεῶτες· καὶ αὐτοὺς ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθενεΐτης, λάθρῃ ἐπὶ πύργον [h] κατεῖσε· ἐπεί τε δὲ παρήιε σὺν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης, καὶ εἶδόν μιν βακχεύοντα οἱ Σκύθαι, κάρτα συμφορὴν μεγάλην ἐποιήσαντο· ἐξελθόντες δὲ ἐσή-
248 μαινον πάσῃ τῇ στρατιῇ τὰ ἴδοιεν. Ὡς δὲ μετὰ ταῦτα ἐξήλαυνε ὁ Σκύλης ἐς ἤθεα τὰ ἑωϋτοῦ, [i] οἱ Σκύθαι προστησάμενοι τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Ὀκταμασάδην, γεγονότα ἐκ τῆς [k] Τήρεω θυγατρὸς, ἐπανιστέατο τῷ

ex hac occaſione evenit. Affectabat Baccho per Bacchanal initiari, ac initiationem iam ſumpturo in manibus, oblatum est ingens oſtentum. Erant ei in urbe Boryſthenitarum circum ædes (quarum etiam paulo ante habui mentionem) magnas atque magnificas ſpatii laxitas, circaque eam e lapide candido ſphinges et grypes ſtantes; in has ædes deus fulmen iaculatus est, totæque deflagraverunt. Scyles nihilominus propterea initiationem peragit. Enimvero Scythæ Græcis probro dant bacchari, negantes eſſe credibile deum inveniſſe, quo homines ad dementiam adigantur. Posteaquam bacchanali initiatus est Scyles, quidam Boryſthenitarum Scythis indicium detulit, inquiens, Nos enim irridete Scythæ quod bacchanalia agamus, quodque nos deus corripiat; at nunc dæmon hic veſtrum quoque regem inſedit, nam bacchatur et a deo inſanit. Quod ſi mihi non habetis fidem, ſequimini me rem vobis oſtenſurum. Primores Scytharum ſequuti ſunt: quos Boryſthenita ille deductos clanculum in turri collocavit. Ubi adſuit Scyles cum thiaſo; Scythæ eum bacchabundum conſpicati, rem ingentis calamitatis eſſe duxerunt: digresſique, ea quæ viderant omni exercitui indicarunt. Post hæc ubi ad lares ſuos redibat Scyles, præpoſito fratre eius Octamaſade, ex filia Terei genito, inſurrexerunt

a Ἐν τῶν Βορ. *Arch.* *b* Ὀλίγον id. *c* *M. Paſſ. Ask.*, enclitica deſit reliquis. *d* *M. Arch. Ask. Paſſ. V.*, ceteri τουτέων· tum ἐπιτέλλεε *Arch.* ἐπιτέλεε *Vind.*, haud abſone. *e* Ἐπρήστευσε *M. Paſſ. Ask.*; διεπίστευσε *Arch.*, nam in *Galei* adnot. error, forſan et *Valla*: διεπρήστευσε *Ald. V. Paris. A. B.*, et prior. Edd., porro τῶν non est in *V. Arch.* *f* *M. Paſſ. Ask.*, in reliquis δὲ *g* Λελάληκε absurde *Arch.*, mox βακχεύει τε *M. Paſſ. Ask.*, abest τε aliis omnibus et bene. *h* *Arch. M. Ask. Paſſ.*; κατεῖσε *Vind.*, cui reſpondet εἶσε III, 61. et Homericum καθεῖσεν· vulgo ἐκάτισε. *i* Abest ab *Arch. V.* *k* *M. Ask. Paſſ. Vall.* recte: Τυρέω vulgo. tum ἐπανιστέατο *Arch.* et Ed. *Genev.* CIƆIƆCXVIII, olim ἐπανισταίατο.

55. Διονύσῳ βακχείῳ τελεσθῆναι] Titulus Dionyſi hic et deinceps βάκχειος, estque adeo *Dionyſo Bacchio* initiari. Θεὸς βάκχειος *Sophocl.* Oed. Tyr. v, 1124., δεσπότης βάκχειος, tum βάκχειος et βάκχιος in *Euripid.* Cycl. v, 9. 38. &c. Plura *L. Kuſterus* ad Comici Theſmoph. v, 997. Mox ὀλίγον τι, quomodo C. 81., adſciſci poſſet, niſi in ſcriptis eadem ibi diſcordia, quae multis aliis in locis. Vide L. VII, 113. et 239.

64. Θεὸν ἐξευρίσκειν τοῦτον, ὅστις &c.] *Valla* vertit τοῦτο, ὅ, τι μαίνεσθαι —— refragantibus MSS.; Scythae, non eſſe rationi conſentaneum deum excogitare, qui homines in furorem agat, innuebant: τοῦτον ἐξευρσίκειν θεὸν, ὅστις μαίνεσθαι ——. Bene poëta de Cupidine, Τίς θεὸν εἶπεν ἔρωτα; θεοῦ κακὸν οὐδὲν ὁρῶμεν Ἔργον ——. Florileg. L. I, 27. De famoſo ἐπρήστευσε ſive διεπρήστευσε neque ſcio quid dicam aut coniectem. Exſtant doctorum emendationes διεδρήστευσε, ἐδρήστευσε, διεπρήσσευσε, ἐπρήκτευσε, διεπρέσβευσε partim alienae, partim auctoritate defectae, ſola ſermonis ex analogia arcesſitae. Blandiebatur nonnihil *Arch.*, διεπίστευσε — πρὸς τοὺς Σκύθας λέγων, *fidem fecit*, ſeu ut *Valla*, *indicium detulit* Scythis *dicens* ——. Sed amplius aliquid Scriptor voluiſſe videtur. Rediit in poſſesſionem διεπρήστευσε.

66. Ἐπρήστευσε —— πρὸς τοὺς Σκύθας] Nihil nos iuvat illud ex Med. Cod. poſitum, pro διεπρήστευσε. Varia viri docti excogitarunt, διεπρέσβευσε· διεδρήστευσε· διεπρήκτευσε· quorum primum, *Galei*, ſententiam praebet minus accommodam; reliqua carent auctoritate: διέπρησσε vel διέδρη potuerant exemplis firmari. Pro διεπρήστευσε praebet *Arch.* Cod. διεπίστευσε· ſi quis daret: διέπεσε, vel διέπιπτε τῶν τις Βορυσθενεϊτέων πρὸς τοὺς Σκύθας, hoc reliquis omnibus anteponerem: debuit enim, dum portis occluſis ſacris Rex Graecanicis operaretur, inſciis cuſtodibus urbe delator *elabi*: hoc *Xenophonti* ſaepius est διαπεσεῖν· eadem, qua hic poneretur, ſtructura, Ἑλλ. IV, p. 304, 14., διαπεσεῖν βουλόμενοι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν· mox, παρέντι τοὺς διαπίπτοντας· quae, totidem literis ſcripta, cum vicinis leguntur in Ageſil. Encom. p. 35, 36. *ed. Hutchins*: Ἑλλ. III, p. 285, 14. ἀπεχώρησαν, ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες, ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν· hinc, et a ſe invicem nonnihil, diverſa ſunt διεκπεσεῖν et διεκπαίειν. —— Paulo post vel ſervari debuerat, βακχεύει καὶ, vel, primo καὶ, ex κε nato, praetermiſſo ſcribi: βακχεύει τε καὶ ὑπὸ θεοῦ μαίνεται, *Bacchi ſacris operatur, Deique furit inſtinctu. Inſtinctus divino ſpiritu*, ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ θεοῦ, ſaepius ἐκ θεοῦ vel ἐκ θεῶν τοῦ κατέχεσθαι dicebatur: iunguntur et a *Platone* κατέχεσθαι καὶ μαίνεσθαι. Dantur loquendi formae eiusdem ferme ſignificatus. Διονύσῳ μαίνεσθαι et ἐκ Διονύσου· ἐξ Ἄρεος μαίνεσθαι· ἐξ Ἔρωτος· ἐκ Νυμφῶν. Verbis neutris ὑπὸ longe plurimis adiungitur; rarius verbo μαίνεσθαι. *Lucian.* D. D. XII, 1. ἐκείνη μέμηνεν ὑπὸ σοῦ· XVIII, 2. μεμηνότες ὑπὸ τοῦ πότου. VALCKEN.

75. Κάτισε] Dedit *Med.* pro ἐκάτισε· alii forte Codd. dabunt κατεῖσε, *collocavit*. Homericum καθεῖσε, pro ἐκάθισε, Codd. etiam praebent ſcripti *Thucyd.* p. 501, 95. probatum *Dukero*: διαβὰς πρὸς μετέωρόν τι καθεῖσε τὴν στρατιάν *Eurip.* Phoen. v, 1195. Ἔξω τάφρου καθεῖσεν Ἀργείων στρατόν. VALCKEN.

81. Ἐκ τῆς Τήρεω θυγατρὸς] Vere ſcripti Codices: vere ἐπανιστέατο *Arch.*, Ionum more, pro ἐπανίσταντο. Agnovit hoc librariorum peccatum et correxit *Portus*, quem ducem, uti ſolet, ſibi Editor Genevenſis legit. Confer huius Muſae C. 167.

81. Ἐκ τῆς Τήρεω] Docte *Valla*: ex filia *Teris* genitum; *Vallam* corrigens *Gronovius*, dum dat *Terei*, videri queat ipse potius reprehendendus; nam ſicubi, hic certe posſunt adhiberi verba *Thucydidis* II, c. 29. Τηρεῖ, —— τῷ Πρόκνην —— σχόντι γυναῖκα, προσῆκεν ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν· οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρᾴκης ἐγένοντο· ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Δαυλίᾳ, —— ὁ Τηρεὺς, ᾤκει —— Τήρης δὲ, οὔτε τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων *rex fuit Odryſarum.* Fuerunt itaque ſecundum Graecos diverſa nomina *Teres* et *Tereus*: alterius ſunt generis Ἀχιλλεὺς, *Achilles*; Περσεὺς, *Perſes* &c. Rex hic Thraciae *Teres* pater fuit *Sitalcis*. Iſta duo Thraciae Regum nomina nota ſunt ex hiſtoria Graeca, etiam Philippica. *Teris* filius *Sitalces* bello Peloponneſiaco cum Athenienſibus iniit ſocietatem: huius filium Σάδοκον, ſive patri cognominem, Athenienſes civitate donarunt. Hoc ubi tradit *Ariſtoph.* in Achar. v, 145., vitioſisſimum hoc proſtat Scholion: Τοῦτον πολίτην ἐποίησαν Ἀθηναῖοι τὸν παρ' αὐτοῖς παραπέμποντα· ἐλέγετο δὲ οὗτος Τή-

runt contra Scylen. Scyles cognito quid de se fieret, et quam ob caussam, profugit in Thraciam. Id quum audisset Octamasades, cum exercitu adversus Thraciam contendit: cui ad Istrum progresso Thraces occurrerunt. Et quum conflicturi essent, Sitalces ad Octamasadem misit caduceatorem, cum his mandatis, Quid opus est inter nos tentare? Tu quidem sororis meae es filius, sed habes germanum meum, quem si mihi reddideris, ego vicissim Scylem trado tibi. Ita neque tu, neque ego periclitabor exercitu. Per haec verba pacem firmabat Sitalces. Erat enim apud Octamasadem frater Sitalcis profugus. Et Octamasades ista accepit, redditoque Sitalci avunculo suo, Scylen cepit fratrem. Et Sitalces quidem accepto fratre reduxit exercitum: Octamasades autem eodem loco caput Scyli dempsit. Adeo sua instituta Scythae observant: et iis qui externos ritus
81 adscifcunt, tales irrogant poenas. Multitudinem autem Scytharum non potui exacte indagare, quum de eius numero varia referentes audiam, et permultos illos, et rursus paucos esse, utique Scythas. Quantum autem sub aspectum meum venit: Est inter Borysthenem et Hypanin flumina, locus nomine Exampaeus: cuius etiam aliquanto antea habuimus mentionem, quum dicebam fontem in eo esse aquae amarae, Hypanin in quem fluit, impotabilem reddentis. Hoc in loco iacet ahenum sexies tantum quantus crater qui est in ostio Ponti, a Pausania Cleombroti filio dedicatus. Quod siquis illum non inspexit, hunc ei in modum declarabo: Sexcentarum est amphorarum facile capax istud in Scythis ahenum, crassitudine digitorum sex, id aiunt indigenae ex aculeis sagittarum esse factum: regem enim suum, nomine Ariantan, quum numerum Scytharum scire vellet, iussisse singulos Scythas conferre singulos sagittarum aculeos, proposita morte ei qui non ferret. Ita magnam vim collatam esse aculeorum: et ex his confectum ahenum illud

τῷ Σκύλῃ· ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ' ἑωϋτῷ, καὶ τὴν αἰτίην δι' ἣν ἐποιέετο, καταφεύγει ἐς τὴν [a] Θρηΐκην· πυθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦτα, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Θρηΐκην· ἐπεί τε δὲ ἐπὶ τῷ Ἴστρῳ ἐγένετο, ἠντίασάν μιν οἱ [b] Θρήϊκες· μελλόντων δὲ αὐτέων [c] συνάψειν, ἔπεμψε Σιτάλκης παρὰ τὸν „ Ὀκταμασάδην, λέγων τοιάδε, Τί δεῖ ἡμέας ἀλ- „ λήλων πειρηθῆναι; εἷς μέν μευ τῆς ἀδελφεῆς παῖς, „ ἔχεις δέ μευ ἀδελφεόν· σύ τέ μοι ἀπόδος τοῦ- „ τον, καὶ ἐγώ σοι τὸν σὸν Σκύλην παραδίδωμι· „ στρατιῇ δὲ μήτε σὺ κινδυνεύσῃς, μήτ' ἐγώ· ταῦτά οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκεύετο· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Ὀκταμασάδῃ ἀδελφεὸς [d] Σιτάλκεω πεφευγώς· ὁ δὲ Ὀκταμασάδης καταινέει ταῦτα· [e] ἐκδιδοὺς δὲ τὸν ἑωϋτοῦ μήτρωα [f] Σιτάλκῃ, ἔλαβε τὸν ἀδελφεὸν Σκύλην· καὶ Σιτάλκης μὲν παραλαβὼν τὸν ἀδελφεὸν, ἀπήγετο. Σκύλεω δὲ Ὀκταμασάδης αὐτοῦ ταύτῃ ἀπέταμε τὴν κεφαλήν· οὕτω μὲν περιστέλλουσι τὰ σφέτερα νόμαια Σκύθαι, τοῖσι δὲ προσκτωμένοισι ξεινικοὺς [g] νόμους τοιαῦτα ἐπιτίμια διδοῦσι. Πλῆθος δὲ τὸ Σκυθέων οὐκ οἷός τε ἐγενόμην ἀτρεκέως πυθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἤκουον· καὶ γὰρ κάρτα πολλοὺς εἶναί σφεας, καὶ ὀλίγους, ὡς Σκύθας εἶναι· τοσόνδε μέντοι ἀπέφαινόν μοι ἐς ὄψιν· [h] ὡς ἔστι μεταξὺ Βορυσθένεός τε ποταμοῦ καὶ Ὑπάνιος χῶρος· οὔνομα [i] δέ οἵ ἐστι Ἐξαμπαῖος· τοῦ καὶ ὀλίγον τι πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, φάμενος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀποῤῥέον τὸν Ὕπανιν ἄποτον [k] ποιέει· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ κέεται [l] χαλκήϊον, μεγάθεϊ καὶ ἑξαπλήσιον τοῦ ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου κρητῆρος, τὸν Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου ἀνέθηκε· ὃς δὲ μὴ εἶδέ κω τοῦτον, ὧδε δηλώσω· ἑξακοσίους ἀμφορέας εὐπετέως χωρέει τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκήϊον· πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν τοῦτο χαλκήϊόν ἐστι δακτύλων ἕξ· τοῦτο ὦν ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι [m] ἀπὸ ἀρδίων γενέσθαι· βουλόμενον γὰρ τὸν σφέτερον βασιλέα, τῷ οὔνομα [n] εἶναι Ἀριαντὰν, τοῦτον εἰδέναι τὸ πλῆθος [o] τῶν Σκυθέων, κελεύειν μιν πάντας Σκύθας ἄρδιν ἕκαστον μίην ἀπὸ τοῦ ὀϊστοῦ κομίσαι· ὃς δ' ἂν μὴ κομίσῃ, θάνατον ἀπείλεε· κομισθῆναί τε δὴ χρῆμα [p] πολλὸν ἀρδίων, καί οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον [q] ποιήσαντι λι-

a Θρηΐκην *Arch. V.*, et statim. *b* Σκύθαι *Arch.* *c* *M. Pasf. Ask.*, συνάπτειν *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* Edd., porro Σιδάλκης *Arch.* semper. *d* Σιτάλκεω *Ask.*, vere: ceteri Σιτάλκεος: tum πεφευγ. τοῦτον *Ald. V. Arch. Paris. B. Valla* Edd., ultimum negligunt *M. Ask. Pasf.* *e* Iidem, ἐκδοὺς *Ald.* &c., δοὺς ora *Steph.* *f* *M. Pasf. Ask. Arch.*, vulgo Σιτάλκην prave, in *Arch.* μήτρου Σιδ. *g* Γάμους *Arch.* *h* *Med. Pasf. Ask.*, ὡς omittunt alii omnes, et rectius abest. *i* *Arch. Pasf. V. Ask.*, olim δ' ἐστιν οἱ· tum ὀλίγῳ marg. *Steph. Ask. Pasf.* *k* Ποιέειν *M. Pasf. Ask.*, ποιέει *Aldus* et alii omnes, quos sequor. *l* Χαλκίον *Arch. V.* et statim, χαλκεῖον *Ask.*, tum καὶ ἑξαπλησ. *M. Arch. Pasf. Ask.*, quae copula in aliis negligitur. Praeterea ἐπὶ στόμ. *V. Pasf. Ask.* *m* Desit ἀπὸ *Arch. Vind.*, prior ἀρδίων, male. Vide *Suid.* in Voc. *n* Desideratur in *Arch.* *o* Τὸ Σκ. non male *Pasf.* *p* Πολλὸν *Arch.* Ed. *Genev.* CIƆIƆCXVIII. Vulgo πολλῶν. *q* *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* Edd., ποιήσας *M. Pasf. Ask.*

Τήρης· ἔνιοι δέ φασιν, ὅτι ὁμώνυμος ἦν τῷ πατρὶ Σιτάλκει. Σύμμαχος Ἀθηναῖος μέμνηται. Θουκυδίδης προστίθησι καὶ τὸ ὄνομα λέγων οὕτως, καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον. Postrema leguntur ap. *Thucyd.* p. 115. ult. Iam primum auferatur hinc in indicem relatus *Symmachus*, alibi saepius in his scholiis citatus: deinde sic ista me iudice sunt redintegranda: Τοῦτον πολίτην ἐποίησαν Ἀθηναῖοι, τὸν πατέρα αὐτοῦ παραπέμποντες· (*patre insuper habito, filium civem fecere:*) ἐλέγετο δὲ οὗτος Τήρης· ἔνιοι δέ φασιν, ὅτι ὁμώνυμος ἦν τῷ πατρὶ Σιτάλκῃ, σύμμαχος Ἀθηναίοις· μέμνηται Θουκυδίδης· προστίθησι δὲ καὶ τὸ ὄνομα. VALCKEN.

93. Ταῦτα —— ἐπεκηρυκεύετο.] Neglexit haec *Valla.* Qui Latina adposuit, notionem verbi ἐπικηρυκεύεσθαι, in missis caduceatoribus obviam, et ab *Ammonio* indicatam, contemsit. Adi *Valckenar.* ad Grammaticum L. I, 20. Statim ἀδελφεὸς Σιτάλκεω, uti L. VII, 137. ὑπὸ Σιτάλκεω τοῦ Τήρεω. Neque temere damno πεφευγὼς τοῦτον, tot schedis munitum.

10. Ἄποτον ποιέει] Lenius hoc ob C. 52. Aheneum Pausaniae, Cleombroti F., craterem ad os Ponti, inscriptumque illi carmen, *Nymphis* habet in *Athenaei* L. XII, p. 536. et *Pet. Gyllius* Bosp. Thrac. L. III, 5. Tota autem haec multitudinis Scythicae indicatio speciem praefert scriptoris coniectantis ac nihil definientis.

22. Χρῆμα πολλὸν ἀρδίων] Certam praestant *Porti* emendationem schedae, et *Camerarii* L. VI, 43. χρῆμα πολλὸν νεῶν. Simile Comici ex Pluto χρῆμα πολὺ τεμαχῶν, et Nostri L. I, 36. Statim καί οἱ δόξαι —— ποιήσας λιπέσθαι insolentissimum est et protectum minime. Nam auxilio quae arcessuntur, ποιήσαντα postularent, qualia in Musis plura.

22. Χρῆμα πολλὸν ἀρδίων] Restituetur ex Codd., quibus *Valla* concinit, et VI, c. 43., χρῆμα πολλὸν νεῶν sic et alibi loquitur *Herod.* ὕδατος χρῆμα πολλὸν dixit *Lucan.* de Syr. Dea III, p. 459. Συὸς μέγιστον χρῆμα, *Soph.* Meleagro; θησαυροῦ χρῆμα ἀμύθητον, *Philostratus.* VALCKEN.

λιπέσθαι· ἐκ τȣτέων δή μιν τὸ χαλκήϊον ποιῆσαι
τοῦτο, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τοῦτον· ταῦ-
τα δὴ περὶ τοῦ πλήθεος [a] τοῦ Σκυθέων ἤκȣον. Θωῦ-
249 μάσια δὲ ἡ χώρη αὕτη οὐκ ἔχει, χωρὶς ἢ ὅτι ποτα-
μȣ́ς τε πολλῷ μεγίςȣς, καὶ ἀριθμὸν πλείςȣς· ὃ δὲ
[b] ἀποθωϋμάσαι ἄξιον καὶ πάρεξ τῶν ποταμῶν, καὶ
τοῦ μεγάθεος τοῦ πεδίȣ, παρέχεται, εἰρήσεται·
ἴχνος Ἡρακλέος φαίνουσι ἐν πέτρῃ ἐνεὸν, τὸ [c] οἶκε
μὲν βήματι ἀνδρὸς, ἔςι δὲ τὸ μέγαθος δίπηχυ,
παρὰ τὸν Τύρην ποταμόν· τοῦτο μέν νυν τοιοῦτό ἐςι.
Ἀναβήσομαι δὲ ἐς τὸν κατ᾽ ἀρχὰς [d] ἤια λέξων λό-
γον· παρασκευαζομένου Δαρείου ἐπὶ τοὺς Σκύθας,
καὶ ἐπιπέμποντος ἀγγέλȣς ἐπιτάξοντας τοῖσι μὲν
πεζὸν ςρατὸν, τοῖσι δὲ νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ [e] ζεύ-
γνυσθαι τὸν Θρηΐκιον Βόσπορον· Ἀρτάβανος ὁ Ὑςά-
σπεος, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείȣ, ἔχρηζε μηδαμῶς αὐ-
τὸν [f] ςρατηΐην ἐπὶ Σκύθας ποιέεσθαι, καταλέγων
τῶν Σκυθέων τὴν ἀπορίην· ἀλλ᾽, οὐ γὰρ ἔπειθε
συμβȣλεύων οἱ χρηςὰ, ὁ μὲν ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, ἐπειδή οἱ
τὰ πάντα παρεσκεύαςο, ἐξήλαυνε τὸν ςρατὸν ἐκ
Σȣ́σων. Ἐνθαῦτα τῶν Περσέων Οἰόβαζος ἐδεήθη
Δαρείȣ, τριῶν ἐόντων οἱ παίδων, καὶ πάντων ςρα-
τευομένων, ἕνα αὐτῷ καταλειφθῆναι· ὁ δέ οἱ ἔφη, ὡς
φίλῳ ἐόντι, καὶ μετρίων δεομένῳ, πάντας τοὺς παῖ-
δας καταλείψειν· ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος περιχαρὴς ἦν,
ἐλπίζων τοὺς υἱέας ςρατηΐης ἀπολελύσθαι· ὁ δὲ
ἐκέλευσε [g] τοὺς ἐπεςεῶτας, ἀποκτεῖναι πάντας τȣ̀ς
Οἰοβάζȣ παῖδας· καὶ οὗτοι μὲν ἀποσφαγέντες, αὐ-
τοῦ ταύτῃ ἐλίποντο. Δαρεῖος δὲ ἐπεί τε πορευόμε-
νος ἐκ Σȣ́σων ἀπίκετο τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν Βό-
σπορον, ἵνα ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ἐνθεῦτεν [h] ἐσβὰς
ἐς νέα, ἔπλεε ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμένας, τὰς
πρότερον πλαγκτὰς Ἕλληνές φασι εἶναι· ἑζόμενος
δὲ ἐπὶ τῷ ἱρῷ, [i] ἐθηῆτο τὸν Πόντον ἐόντα ἀξιο-
θέητον· πελαγέων γὰρ ἁπάντων πέφυκε [k] θωϋμα-
σιώτατος· τοῦ τὸ μὲν μῆκός εἰσι ςάδιοι ἑκατὸν καὶ
χίλιοι

lud placuiſſe ei pro monumento relinquere,
et in hoc Exampæo dedicare. Hæc de 82
multitudine Scytharum audiebam. Mira-
cula autem hæc regio nulla habet, præ-
ter flumina cum multo maxima, tum nu-
mero plurima. Si quid tamen præter flu-
mina et magnitudinem campi exhibetur ad-
miratione dignum, id dicetur. Veſtigium
Herculis oſtendunt petræ impreſſum, vi-
rili veſtigio ſimile, bicubitali magnitudi-
ne, iuxta fluvium Tyrem. Et hoc ita ſe
habet. REDEO ad eam quam ab initio in- 83
ſtitueram orationem: Dario adverſus Scy-
thas exercitum comparanti, dimiſſis nun-
ciis ad imperandum, aliis ut peditatum,
aliis ut claſſem præſtarent, aliis ut Bo-
ſporum Thracium ponte iungerent: Arta-
banus, Hyſtaſpis filius, Darii frater, no-
lebat illum ullo pacto Scythis inferre bel-
lum, commemorans Scytharum inopiam,
utilia ſuadens: quum tamen non perſua-
deret illi, deſtitit a diſſuadendo. Darius,
ubi omnia ei in expedito fuere, copias
eduxit ex urbe Suſis. Ibi eum OEobazus 84
ex Perſis, cui tres filii erant, et omnes
militantes, obſecrabat ut unum ſibi relin-
queret. Cui Darius tanquam amico et
modeſta obſecranti, reſpondit ſe omnes li-
beros relicturum. Eo reſponſo OEobazus
magnopere lætabatur, ſperans liberos ſuos
miſſionem habere militiæ. At ille adſtan-
tes iuſſit, ut omnes OEobazi filios interi-
merent. Ita filii OEobazi obtruncati, il-
lic ſunt relicti. Darius Suſis movens, 86
postquam pervenit ad Boſporum Cal-
chedoniæ, ubi pons iunctus erat, illinc
conſcenſa navi, transmiſit in Cyaneas,
quæ dicuntur, quas Græci prius errabun-
das fuiſſe aiunt. Ibi ſedens in templo
ſubiiciebat oculis Pontum, rem ſpectacu-
lo dignam, nam inter omnia maria eſt
maxime admirabilis. Cuius longitudo eſt
un-

a Τῶν *Arch.* *b* Ἀποθωμ. *Arch.*, mox καὶ πάρεξ *M. Ask. V.*, ab aliis καὶ abeſt. *c* Οἶκε *Vind.*; alii ἐοικε. De Herculis veſtigio bicubitali ad L. II, 91. *d* Ἦα *Ask.* *e* Ζευγνῦναι *Arch*, ſatis bene. *f* Στρατείην Edd. *Genev.* olim ςρατιὴν. *g* Τοὺς ἐπὶ τουτέων *V. Arch. Paris. A. B. Ald.* Edd., τοὺς ἐπεςεῶτας *Med. Paſſ. V.* *h* Ἐμβὰς *Arch. Vind.* *i* Ἐθηεῖτο *M. Arch. V. Paſſ. Ask.*, ἐθηῆτο *Ald.* et alii. Vide L. I, 10. *k* Θωμασιώτατον *Arch.*, tum τούτῳ idem, τοῦ τὸ μὲν *Paris.* unus, *Valla*, rectiſſime: τοῦτο μὲν antea.

37. Τοῖσι δὲ ζεύγνυσθαι] Malo ex ſchedis Britannicis ζευγνῦναι, quod Scriptori tali in re tritiſſimum L. III, 89, 90, 134. VII, 36. Verius ſtatim ςρατηΐην —— ποιέεσθαι, nec fugit vulgatae menda Editorem *Genev.*, etſi male tollentem. Error frequens et manifeſtus, de quo I, 205. atque alibi.

50. Ἐκέλευσε τοὺς ἐπεςεῶτας] Accedo *Gronovio.* Perſae omnes, quotquot militari aetate, ipso rege in hoſticum abeunte, obſtricti, ut eum armati ſequerentur, videntur fuiſſe. Hinc rex iram, *quaſi inſigne regium*, in OEobazum ſtipendia unius ſuum in ſolatium deprecantem, exercuit, et *occiſos tres in conſpectu parentis abiecit*, *crudelis futurus*, *ſi omnes abduxiſſet*, bene *Seneca* de Ira L. III, 16. Hinc non diſſimilis in Pythium Xerxis crudelitas, ab eodem Philoſopho non praeterita, in Noſtri L. VII, 38.

56. Ἑζόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱρῷ] Ex coniectura *Pavii* ἐπὶ τῷ ῥίῳ, *in promontorio*, ſeu vertice Cyanearum, ſed incongrua. Elegantior *Valckenarii*, quam amplecti non poſſum. Tacet Scriptor de regis in continentem exſcenſu ac tranſitu in fanum, quod praeter morem minime. Τὸ ἱρὸν ad os Ponti erat, ſive παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πόντου in *Philoſtrati* l. Vit. Sophiſt. XXIV, 1. Ad idem os πρὸς τῷ ςόματι τοῦ Πόντου Cyaneae *Strab.* L. VII, p. 492. Ex Fano ingens aperiebatur Pontus, patebantque luſtrantibus petrae Cyaneae ipſumque mare clariſſime, conſpicique in hunc poſſunt diem, docente *Pet. Gyllio* Boſp. Thr. L. III, 5.

56. Ἑζόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱρῷ] Praeter ceteros accurate de templo Iovis Οὐρίου, quod ad os Ponti poſitum eximie dicebatur τὸ ἱερὸν, agens Clar. *Io. Taylor* in Praefat. ad Marmor Boſpor. Iovi Urio ſacrum, Herodotea non omiſit: meminit certe *Herod.* c. 87., μέσον ἐςὶ Βυζαντίου τε καὶ τοῦ ἐπὶ ςόματι ἱροῦ. Noſtro vero loco quomodo tandem obſecro ſediſſe diceretur in isto templo Darius, qui in navi ſederet Ponti ſpectator; nam ἐσβὰς ἐς νέα ἔπλεε ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμένας· ἑζόμενος δὲ ἐπὶ τῷ —— ἐθηέετο τὸν Πόντον ἐόντα ἀξιοθέητον· tandem c. 86., admirando hoc ſatiatus ſpectaculo Darius ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυραν· hic Boſporum contemplabatur: pons autem iungebat eam partem Boſpori, quae eſſet media Βυζαντίου τε καὶ τοῦ ἐπὶ ςόματι ἱροῦ. Quid itaque? hic navigans Darius, ut Pontum oculis perluſtraret, ſediſſe videtur iuxta navis magiſtrum in puppi, qui locus Homero dicitur ἴκριον. Quid ſi ſcripſerit itaque Herod. ἑζόμενος ἐπὶ τῷ ἰκρίῳ, *ſedens in tabulato navis*: Νηῶν ἴκρια *Homero*, *Heſychio* ſunt aliiſque τὰ σανιδώματα τῶν πλοίων· vide *Io. Scheffer.* de Mil. Nav. II, c. 5. VALCKEN.

59. Τοῦ τὸ μὲν μῆκος &c.] Conſtat priſtina verbis ſanitas. Ponti et longitudo et latitudo, antea deficiens, bene habet: Conſtat ſtadiorum numerus, reditque ſecum in gratiam *Herodotus.* Scripſerat C. 86., in latum patere ſtadiis CIↃ CIↃ CIↃ CCC., quot utique ex trecentis et triginta orgyarum millibus, quae illis aequantur, oriuntur, ſi quidem decem earum myriades mille efficiunt ſtadia C. 42. huius libri, et centum pares uni ſunt ſtadio L. II, 149. Quae quidem nullum cum habeant dubium, merito cum *Pavio* ſtupemus, monitoris *Th. Galei* rationem non fuiſſe habitam, ac contra verum *ſtadia CC.* duraſſe. Statim ὁ αὐχὴν per appoſitionem, quam dicunt, deponitur, nec ſuperfluus atque ex ſcholio Abbati *Meloto*

undecim millium ac centum stadiorum: latitudo (quà latissimus sui est) trium millium trecentorum. Huius pelagi os latitudinis est quatuor stadiorum: longitudo oris (quod est collum) quæ Bosporus dicitur, ubi pons connectebatur, circiter centum viginti stadia. Bosporus ad Propontidem pertinet. Propontis autem latitudinis quingentorum stadiorum est, mille et quadringentorum longitudinis, influens in Hellespontum. Ipse Hellespontus, ubi angustissimus, stadiis septem, quadringentis longus, intrans pelagi hiatum quod AEgæum vocatur.

86 Hæc autem ita dimensa sunt. Navis fere meat omnino septuaginta millia orgyiarum longo die, nocte vero sexaginta millia. Itaque e faucibus Ponti ad Phasin (hoc est enim Ponti longissimum) novem dierum est navigatio, et octo noctium, quæ fiunt centum ac decem millia orgyiarum et centum, hoc est, stadiorum undecim millia ac centum. E Sindica autem ad Themiscyram, quæ est super flumen Thermodontem (hic namque Ponti latissimum est) trium dierum duarumque noctium est navigatio, quæ fiunt orgyiarum trecenta ac triginta millia, stadiorum vero tria millia et trecenta. Hunc igitur in modum Pontus ac Bosporus et Hellespontus a me dimensi sunt, et secundum ea quæ dixi situm habent. Quinetiam Pontus hic paludem habet influentem in se, non multo quam ipse est minorem, quæ Mæotis appellatur, et mater Ponti.

87 Darius, ubi Pontum contemplatus est, renavigavit ad pontem, cuius architectus extitit Mandrocles Samius. Contemplatus item Bosporum, duos ad eum cippos erexit e candido lapide, incidens litteris in uno quidem Assyriis, in altero autem Græcis, omnes gentes

χίλιοι καὶ μυρίοι· [a] τὸ δὲ εὖρος, τῇ εὐρύτατος αὐτὸς ἑωϋτοῦ, στάδιοι [b] τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι· τούτου τοῦ πελάγεος τὸ στόμα ἐστὶ, [c] εὖρος τέσσερες στάδιοι· μῆκος δὲ τοῦ στόματος, ὁ αὐχὴν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται, κατ᾽ ὃ δὴ ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ἐπὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν ἐστι· τείνει δ᾽ ἐς τὴν Προποντίδα ὁ Βόσπορος· ἡ δὲ Προποντὶς, ἐοῦσα εὖρος μὲν σταδίων πεντακοσίων, μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων, καταδιδοῖ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐόντα [d] στεινότητι μὲν ἑπτὰ σταδίους, μῆκος δὲ τετρακοσίους· ἐκδιδοῖ δὲ [e] ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χάσμα πελάγεος τὸ δὴ Αἰγαῖον καλέεται. Μεμέτρηται δὲ ταῦτα ὧδε· νηῦς ἐπίπαν μάλιστά κῃ κατανύει ἐν [f] μακρημερίῃ ὀργυιέας ἑπτακισμυρίας, [g] νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυρίας· ἤδη ὦν ἐς μὲν Φᾶσιν ἀπὸ τοῦ στόματος, (τοῦτο γάρ 250 ἐστι τοῦ Πόντου μακρότατον) ἡμερέων ἐννέα πλόος ἐστὶ, καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὗται, ἕνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργυιέων γίνονται· ἐκ δὲ τῶν ὀργυιέων τουτέων, στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοί εἰσι· ἐς δὲ [h] Θεμισκύρην τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι ποταμῷ ἐκ τῆς Σινδικῆς, κατὰ τοῦτο γάρ ἐστι τοῦ Πόντου εὐρύτατον, τριῶν τε ἡμερέων καὶ [i] δύο νυκτῶν πλόος· αὗται δὲ, τρεῖς καὶ τριήκοντα μυριάδες ὀργυιέων γίνονται, στάδιοι δὲ, τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι· ὁ μέν νυν Πόντος οὗτος καὶ Βόσπορός τε καὶ Ἑλλήσποντος [k] οὕτω τέ μοι μεμετρέαται, καὶ κατὰ τὰ εἰρημένα πεφύκασι· παρέχεται δὲ καὶ λίμνην ὁ [l] Πόντος οὗτος, ἐκδιδοῦσαν ἐς ἑωϋτὸν, οὐ πολλῷ τέῳ ἐλάσσω ἑωϋτοῦ· ἣ Μαιῆτίς [m] τε καλέεται, καὶ μήτηρ τοῦ Πόντου. Ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθηήσατο τὸν Πόντον, ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυραν, τῆς ἀρχιτέκτων ἐγένετο [n] Μανδροκλέης Σάμιος· [o] θηησάμενος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον, στήλας ἔστησε δύο ἐπ᾽ [p] αὐτῷ, λίθου λευκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα, [q] ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν Ἑλληνικὰ, ἔθνεα

a Steph. ora *Paris. A. B. Pasf. Ask. Arch. V. Valla:* olim ex *Ald.* et *Med.* τοῦτο δὲ, τῇ. *b* Τριηκόσιοι *Arch.* sed in rasura, *Valla*, optime. διηκόσιοι vulgo. *c Eustath.* ad *Dionys.* v, 140. respexit, etiam sequentia. *d* Στεινότατον *Arch.*, στεινότατα *Vind.* Prius *Galeo* arridet. Adi sis *Davis.* ad *Ciceron*, Tuscul. L. III. C. 8. *e* Deſit *Arch. Vind.* *f M. Pasf. Ask.*, μακρῇ ἡμέρῃ *Ald. V. Arch. Paris. A. B.* Edd., quod revocent, quibus allubescit, tum ὀργυιὰς *Pasf. Arch.*, ὀργυὰς *Ask.* *g* Absunt tres hae voces *M. Pasf. Ask. Arch.* *h* Θεμισκύρην *Pasf. Ask.*, bene Θεμίσκυρον *Arch.*, Θεμίσκυραν olim. Mox τῆς Ἰνδικῆς omnes. *i* Δύο non legit *Arch.*, tum πλόον *M. Pasf. Ask.*, in *Paris. A. B. V. Ald. Arch.* Edd. πλόος, quod recepi; porro τρεῖς μυριάδες καὶ τριήκοντα *Pasf. Arch.* *k* Οὗτοι τε *Pasf. Ask.*, abest τε *Arch.* *l* Πόντος οὗτος *Arch. V. Paris. A. B. Ald.*, omittunt οὗτος *M. Pasf. Ask.*; ἐσδιδ. *Vind. Arch.* Porro ἐς αὐτὸν *Pasf. Ask.* *m* Non est in *Arch.*; Citat *Eustath.* in *Dionys.* v, 14. *n* Μανδροκλῆς *Vind. Arch.* *o* Θεησ. *Ask.* *p* Ἐπ᾽ αὐτὸν *M. Pasf. Ask.*; ἐπ᾽ αὐτοῦ *Ald. V. Arch.*, αὐτῷ *Paris. A. B.* *q M. Ask. Pasf.*, ἐς μὲν τὴν ἑτέρην alii.

loto esse debuerat, τοῦ ποταμοῦ τὸν αὐχένα C. 89 et ἐπὶ τῷ ΑΥΧΕΝΙ τοῦ βοσπόρου C. 118. videbimus. olim similis in his *Maximi Tyr.* Diss. VIII, 7. appositio, οἱ ἑσπέριοι Λίβυες οἰκοῦσι γῆν, ΑΥΧΕΝΑ στενὸν καὶ ἐπιμήκη καὶ ἀμφιθάλαττον. Mutavit *D. Heinsius*, sequente, sed haesitante, *Davisio*, quem adi et Criticos ad *Sophocl.* Oed. Col. v, 688.

73. Νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυρίας] Harum omissio vocum ex scribarum est socordia. Stadiorum ex diurno nocturnoque navis cursu mire fallax conputatio. *Aristidi* ναῦς πανημερία θέουσα, et vento inpulsa prospero, absolvit stadia CIϽCC. Or. AEgypt. p. 360. *Theophilus* in *Ptolemaei* Geogr. L. I, 9. τὸν τοῦ νυχθημέρου φορὸν πλοῦν, unius diei ac noctis secundam navigationem CIϽ. tantum stadiis acquiparat. Receptior *Herodoti* ratio, siquidem ὡμολογημένον τοῦτο seu *in confesso erat*, navim secundo vento IϽCC. stadia una die conficere, *Marciano* in Peripl. p. 67. indice, iustissime adiiciente, arte augeri et huius neglectu minui eam cursus velocitatem posse.

79. Ἐκ τῆς Σινδικῆς] Quod in Latinis olim *e Scythica*, inputatur *Vallae* iniuria: absunt haec et quae adhaerent principi versionis editioni, addita aut a *Phoenice* aut *Heresbachio.* Reposui praeposita litera, quam articuli postrema, uti C. 28., deglutierat, τῆς Σινδικῆς. Qua quidem in parte audacior si censear, patroni Cl. viri aderunt *P. Bertius* de Agger. et Pontib. C. 2., *Holstenius* ad *Steph.*, *Is. Vossius*, *Gronovius*, *Berkelius*, atque alii.

88. Καὶ μήτηρ τοῦ Πόντου] Conmoda, et, quod sciam, nondum publicata haec *Dionysii Byz.* ex Anaplo Ponti: Μόνη δ᾽ ὑπὲρ αὐτὸν, *Pontum*, ἀνακέχυται λίμνη Μαιῶτις, ἣν ΜΗΤΕΡΑ καὶ ΤΡΟΦΟΝ τοῦ Πόντου κατεφήμισε λόγος ἐκ παλαιᾶς μνήμης παραδεδομένος· ταύτης τὸ μὲν περίμετρόν ἐστι δισχιλίων σταδίων, τὸ δὲ πέρας ποταμὸς Τάναϊς, ὅρος τῶν δυεῖν ἠπείρων· in quibus ambitus paludis nimius, uti *Causaboni* ad *Strabon.* L. VII, 477. observatio patefaciet. Mater Ponti Maeotis, quod huius gignatur aquis et incrementa capiat. *Tzetzae* ὡς μήτηρ καὶ μαιεύτρια γένους παντὸς ἰχθύων Chil. VIII, 773., quae et *Hipparchi* professio ap. *Voss.* ad *Melam* L. I, I. Post pauca scripsi ex schedis ἐπ᾽ αὐτῷ, sicuti paullo supra ἐπὶ Θερμώδοντι ποταμῷ· si qui priscum ἐπ᾽ αὐτοῦ servatum vult, utatur Pausaniae, de quo supra, cratere, Μνᾶμ᾽ ἀρετῆς ἀνέθηκε —— Πόντου ἐπ᾽ Εὐξείνου — et consimilibus.

91. Στήλας ἔστησε δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν] Si dedisset Med. ἐς αὐτὸν, significari posset: *duas columnas illuc deportatas statuit*, vel *erexit*: atque hoc cum aliis Herodoteis etiam comparari. Sed placet coniectura *Gronovii*, legentis ἐπ᾽ αὐτῷ, *ad Bosporum.* Quod vero in eam rem excitat e VII, c. 226. ὁ λίθινος λέων ἕστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ, mallem omisisset: *in honorem enim Leonidae* Leo fuerat is erectus; *Clem. Alex.* Propt. p. 32, 23., Ἀργύννου νεὼν Ἀφροδίτης ἵσασθαι ἐπ᾽ Ἀργύννῳ τῷ ἐρωμένῳ.

VALCKEN.

ἔθνεα πάντα [a] ὅσαπερ ἦγε· ἦγε δὲ πάντα τῶν ἦρχε· [b] τουτέων μυριάδες ἐξηριθμήθησαν, χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ, ἑβδομήκοντα σὺν ἱππεῦσι· νέες δὲ ἑξακόσιαι συνελέχθησαν· τῇσι μέν νυν στήλῃσι ταύτῃσι Βυζάντιοι, κομίσαντες ἐς τὴν πόλιν, ὕστερον τουτέων ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθωσίης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἑνὸς λίθου· [c] οὗτος δὲ κατελείφθη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν [d] Βυζαντίῳ, γραμμάτων Ἀσσυρίων πλέος· τοῦ δὲ Βοσπόρου ὁ χῶρος, τὸν ἔζευξε βασιλεὺς Δαρεῖος, ὡς ἐμοὶ [e] δοκέει συμβαλλομένῳ, μέσον ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ τοῦ ἐπὶ [f] στόματι ἱροῦ. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα ἡσθεὶς τῇ σχεδίῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδωρήσατο [g] πᾶσι δέκα· ἀπ᾽ ὧν δὴ Μανδροκλέης ἀπαρχήν, [h] ζῶα γραψάμενος πᾶσαν τὴν ζεῦξιν τοῦ Βοσπόρου, καὶ βασιλέα τε Δαρεῖον ἐν προεδρίῃ κατήμενον, καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ διαβαίνοντα, ταῦτα γραψάμενος, ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἥραιον, ἐπιγράψας τάδε,

Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
[i] Μανδροκλέης Ἥρῃ μνημόσυνον σχεδίης·
Αὐτῷ μὲν στέφανον περιθείς, Σαμίοισι δὲ κῦδος·
Δαρείου [k] βασιλέος ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.

ταῦτα μέν νυν τοῦ ζεύξαντος τὴν γέφυραν μνημόσυνα ἐγένετο. Δαρεῖος δὲ δωρησάμενος Μανδροκλέα, διέβαινε ἐς τὴν Εὐρώπην, τοῖσι Ἴωσι παραγγείλας πλέειν ἐς τὸν Πόντον, μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ· ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν περιμένειν, ζευγνύντας τὸν ποταμόν· τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Ἑλλησπόντιοι· ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς [l] στρατὸς τὰς Κυανέας διεκπλώσας, ἔπλεε ἰθὺ τοῦ Ἴστρου· ἀναπλώσας δὲ ἀνὰ [m] τὸν ποταμὸν δυῶν ἡμερέων πλόον ἀπὸ θαλάσσης, τοῦ ποταμοῦ τὸν αὐχένα, ἐκ τοῦ σχίζεται τὰ στόματα τοῦ Ἴστρου, ἐζεύγνυε. Δαρεῖος δέ, ὡς διέβη τὸν [n] Βόσπορον κατὰ τὴν σχεδίην, ἐπορεύετο διὰ τῆς Θρηΐκης· ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου ποταμοῦ τὰς πηγάς, ἐστρατοπεδεύσατο ἡμέρας τρεῖς. Ὁ δὲ Τέαρος λέγεται ὑπὸ τῶν περιοίκων εἶναι ποταμῶν ἄριστος, τά τε ἄλλα ἐς ἄκεσιν φέροντα, καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψώρην ἀκέσασθαι· [o] εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ δυῶν δέουσαι τεσσεράκοντα,

251

tes quas ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat, continentes numero septingenta millia hominum cum equitatu, præter classem, quæ constabat e navibus sexcentis. His postea cippis Byzantii in urbem suam translatis usi sunt ad aram Dianæ Orthosiæ, præter unum lapidem, qui apud Bacchi delubrum in eadem urbe relictus est litteris Assyriis oppletus. Ceterum Bospori locus, quem rex Darius ponte commisit, coniectanti mihi videtur medius inter Byzantium et templum quod ad os est. Post hæc Darius ponte ratito 88 delectatus, autorem eius Mandroclem Samium donavit denis omnibus. Ex quorum primitiis Mandrocles pingendo totam commissionem Bospori et regem Darium in solio sedentem, ac copias ibi transeuntes, effinxit, eamque picturam templo Iunonis dedicavit, cum hac inscriptione,

Qui rate piscosum coniunxit Bosporon, implens
Darii regis vota, iubentis opus,
Iunoni Mandrocles hæc monumenta dicavit;
Esset honor Samiis unde, corona sibi.

Hæc igitur monumenta extiterunt eius qui pontem compegit. Quem ubi remuneratus 89 est Darius, transmisit in Europam, iussis Ionibus navigare in Pontum usque ad Istrum, atque ubi eo pervenissent, se illic opperiri fluvium ponte iungentes. Ducebant enim classem Iones et AEolenses et Hellespontii. Hi prætervecti Cyaneas, recta ad Istrum navigarunt, subvectique duorum dierum itinere a mari ad collum fluminis, ubi in ostia scinditur, illud ponte iungunt. Darius, transmisso per ratem Bosporo, faciebat per Thraciam iter, et quum ad fontes Teari amnis perventum esset, triduo hic habuit stativa. Tearus fertur ab ac- 90 colis amnium esse optimus cum ad alios morbos, tum ad scabiem curandam vel hominum vel equorum. Eius enim fontes duodequadraginta sunt, ex

a Ὅσα περιῆγε *Ask.*, mox πάντων τῶν ἦρχ. *Arch.* *b* Τούτου *Arch.* *c* Οὗτος δὲ *Ald. Arch. V. Paris. A. B.*, ab *Arch.* κατελείφθη abest, neutrum prave: δὲ non habet *M. Pass. Ask.* *d* Βυζαντίων *Arch.* *e* Δοκέειν *id. Vind.*, tum ἐς μέσον ora *Steph. Pass. Ask. Vind.* De Orthosia Diana docte *Io. Alb. Fabricius* ad *Sext. Empir.* p. 179. *f* Στόματος *Vind.* *g* Πᾶσι *V. Pass. Ask.* ora *Steph. Valla*, πᾶσα *Arch.*, πᾶσι in ora: παισὶ *Ald. Med.* *h* Ζῶα γραψ. *Arch. Ask. Valla* et *Eustath.* in *Homer.* p. 626, 54., olim ζωαγραψάμενος. *i* Ἀνδροκλέης ex schedis *P. Gyllius* Bosp. Thrac. L. II, 13. in epigrammate tantum. *k* Βασιλέος δ' ἐκτ. *Arch.*, ne versui modulus hiaret, ut puto. *l* Absunt haec duo *Pass. Ask.*, τὰς omittit *Arch.* *m* Τὸν non habent *Pass. Ask. V.*, neque necessarius est articulus. *n* Πόντον *Arch. Valla.* *o* *M. Pass. Ask.*, εἰσὶ δὲ τούτου *V. Arch.*, vulgo εἰσὶ γὰρ τούτου. Attigit haec *Eustath.* in *Homer.* p. 1263, 32.

6. Ἐδωρήσατο πᾶσι δέκα] Unice verum hoc. Tale Παυσανίῃ δὲ ΠΑΝΤΑ ΔΕΚΑ ἐξαιρέθη καὶ ἐδόθη L. IX, 80. et ὑπισχεύμενοι, τὰ ΠΑΝΤΑ οἱ ΜΥΡΙΑ δώσειν L. III, 74. *Pavius* a veritate proxime afuit πᾶσι δέκα, videlicet ταλάντοις, refingens: *talenta* enim aliena sunt. Genus hoc egregie magnus *Is. Casaubonius* ad *Strabon.* L. III, p. 232. et *Athen.* IV, 10. illustravit. Pessime *P. Bertius* de Aggerib. et Pont. C. 2. παισὶ δέκα abstulit orationi, corona aurea virtutis ergo Mandroclem et aliis muneribus abs rege donatum ex male intellecto, quod sequetur, epigrammate iactans. Παισὶ et πᾶσι conmutari docuit *Rigaltius* in *Artemidori* I, 47. II, 42. Ego vero insuper ζῶα γραψάμενος habere non debui. Ecce tibi *Eustath.* καὶ παρ' Ἡροδότῳ τὸ, καὶ ΖΩΑ ΓΡΑΨΑΜΕΝΟΣ, ἤγουν ζωγραφήσας, ubi plura.

7. Πᾶσι δέκα] Revocabitur et hoc ex Codd. Verba *Herodoti* ex L. I, C. 50., κτήνεα τὰ θύσιμα πάντα τρισχίλια ἔθυσε· *Galeus* commode contulit ad haec *Parthenii* π. Ἐ. Π. C. IX, f. πάντα ἑκατὸν ἐναγίσαντες αὐτῇ *omnia centena*, *Casaubonus* interpretatur in *Athen.* IV, C. 10. Homerea, quae collegit *B. Martinus* V. L. III, C. 22., quaeque plura simillima videntur, sunt tamen diversa.

VALCKEN.

11. Ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἥραιον] Vellicat *Vallam* ob *Iunonis templum* doctissimus *Holstenius*, ipsemet ab errore, si tamen eius sit, non inmunis. Nam Thraciae urbs Ἡραῖον, de qua *Stephan.* ex Nostri L. IV., est in C. 90. ubi *Iunonis templum* inprudenter *Valla*: nec plane absolvo *Pet. Gyllium*, mire fluctuantem L. II. Bosp. C. 13. Nobilissimum Iunonis Samiae templum, toties *Herodoto* L. I, 70. III, 60. et aliis celebratum, indicatur: ipsa loquendi formula fanum requirit, non oppidum; καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἥραιον recurret C. 152. Pati autem possem, ut Ἀνδροκλέης detracta priore littera pingeretur, ni MSS. contra venirent omnes, et *Tzetzes* Chil. I. Hist. 31.

30. Ὁ δὲ Τέαρος] *Tearum* Thraciae amnem *Plinius* habet. Ἐπὶ προχοῇσι Θεαίρου ἀεννάου ad eundem ex Epigrammate *Simonidis* Cl. *Reiskius* refert ad *Cephalae* Anthol. p. 241. Citra dubitationem huic admovenda *Libanii* Orat. Antiochic. p. 346. A. Δαρείῳ μὲν οὖν ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνοντι ΤΑΙΝΑΡΟΣ ἐν Θράκῃ ποταμὸς ἔδοξεν εἶναι κάλλιστος· καὶ στύλον ὁ Δαρεῖος στήσας, τοῦτο ἐνέγραψεν αὐτῷ, ΤΑΙΝΑΡΟΝ εἶναι ΠΟΤΑΜΟΝ κάλλιστον. Sic *Fred. Morellus*: Quid Sophista reliquerit, Herodotea contendenti adfulget clarissime.

ex eadem petra manantes, partim frigidi, partim calidi. Ad hos tantundem viæ est ab Heræo urbe iuxta Perinthum, et ab Apollonia, quæ est in Ponto Euxino, duorum dierum utraque. Fluit autem Tearus hic in fluvium Contadesdum, Contadesdus in Agrianem, Agrianes in Hebrum, Hebrus in mare iuxta urbem
91 AEnum. Ad hunc igitur amnem quum pervenisſet Darius, caſtraque poſuisſet, oblectatus amne, cippum erexit etiam illic, his litteris inſcriptum, TEARI AMNIS CAPITA OPTIMAM AQVAM ATQUE PULCHERRIMAM CUNCTORUM AMNIUM CONTINENT, ET AD EA PERVENIT, EXERCITUM DUCENS ADVERSUS SCYTHAS, VIR OPTIMUS ATQUE PULCHERRIMUS CUNCTORUM HOMINUM, DARIUS HYSTASPIS FILIUS, PERSARUM CUNCTÆ-
92 QUE CONTINENTIS REX. Hæc ſunt illic ſcripta. Darius hinc movens venit ad alium amnem nomine Artiſcum, qui per Odryſas fluit: quo ubi pervenit, ita agendum ſibi putavit. Oſtenſo certo loco copiis ſuis, iusſit illic virum quemque prætereuntem ponere unum lapidem in iſto demonſtrato loco. Id quum exercitus feciſſet, grandes acervos lapidum iſtic relin-
93 quens abduxit exercitum. Sed priusquam ad Iſtrum perveniret, primos ſubegit Getas, qui de immortalitate ſectam ſequuntur. Nam Thraces qui obtinent Salmydesſum, quique ſupra Apolloniam et Meſambriam urbem incolunt, et qui Scyrmiadæ et Nipſæi vocantur, ſine pugna ſeſe ipſos Dario dediderunt. Getæ vero ad pervicaciam converſi, ſtatim in ſervitutem redacti ſunt, quum ſint fortisſimi Thracum
94 atque iuſtisſimi. Immortalitatem autem tenent hoc modo: Nec mori ſe putant, et eum qui defunctus est, meare ad Zalmoxin dæmonem, quem nonnulli eorum opinantur

κοντα, ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ῥέουσαι· καὶ αἱ μὲν αὐτέων, εἰσὶ ψυχραί· αἱ δὲ, θερμαί· ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτάς ἐςι ἴση ἐξ Ἡραίου τε πόλιος τῆς παρὰ Περίνθῳ, καὶ ἐξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, δυῶν [a] ἡμερέων ἑκατέρη· ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Τέαρος οὗτος ἐς τὸν [b] Κοντάδεσδον ποταμόν· ὁ δὲ Κοντάδεσδος, ἐς τὸν Ἀγριάνην· ὁ δὲ Ἀγριάνης, ἐς τὸν Ἕβρον· ὁ δὲ, ἐς θάλασσαν τὴν παρ' [c] Αἴνῳ πόλι. Ἐπὶ τοῦτον ὦν τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρεῖος, ὡς ἐςρατοπεδεύσατο, ἡσθεὶς τῷ ποταμῷ, ςήλην ἔςησε καὶ ἐνθαῦτα γράμματα [d] ἐγγράψας, λέγοντα τάδε, ΤΕΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ ΥΔΩΡ ΑΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ· ΚΑΙ ΕΠ' ΑΥΤΑΣ ΑΠΙΚΕΤΟ, ΕΛΑΥΝΩΝ ΕΠΙ ΣΚΥΘΑΣ ΣΤΡΑΤΟΝ, ΑΝΗΡ ΑΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ῩΣΤΑΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ· ταῦτα δὴ ἐνθαῦτα ἐγράφη. Δαρεῖος δὲ ἐνθεῦτεν ὁρμηθεὶς, ἀπίκετο [e] ἐς ἄλλον ποταμὸν, τῷ οὔνομα Ἀρτισκός ἐςι, [f] ὃς δὴ διὰ Ὀδρυσέων ῥέει· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ἐποίησε τοιόνδε· ἀποδέξας [g] χωρίον τῇ ςρατιῇ, ἐκέλευε πάντα ἄνδρα λίθον ἕνα παρεξιόντα τιθέναι ἐς τὸ ἀποδεδεγμένον τοῦτο χωρίον· ὡς δὲ ταῦτα ἡ ςρατιὴ ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κολωνοὺς [h] μεγάλους τῶν λίθων καταλιπὼν, ἀπήλαυνε τὴν ςρατιήν. Πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴςρον, πρώτους αἱρέει Γέτας τοὺς [i] ἀθανατίζοντας· οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδησσὸν ἔχοντες Θρήϊκες, καὶ [k] ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίης πόλιος οἰκημένοι, καλεύμενοι δὲ [l] Σκυρμιάδαι, καὶ Νιψαῖοι, ἀμαχητί σφέας αὐτοὺς παρέδοσαν Δαρείῳ· οἱ δὲ Γέται, πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπόμενοι, αὐτίκα ἐδουλώθησαν, 252
Θρήϊκων ἐόντες ἀνδρειότατοι καὶ δικαιότατοι. Ἀθανατίζουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· οὔτε ἀποθνήσκειν ἑωϋτοὺς νομίζουσι, ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ [m] Ζάλμοξιν δαίμονα· οἱ δὲ αὐτέων τὸν αὐτὸν τοῦτον νομίζουσι

a Γε-

a Deſit in *Arch*, male. *b* Κοντάδεσον *Arch. V. Valla*, et ſic deinde ad eum modum. *c* Αἶνον πόλιν *Arch.* *d* Γράψας *M. Paſſ. Ask.*, ἐγγράψας *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* Edd., quod ſervari debuerat ob alludentem *Libanium.* *e* Ἐπ' ἄλλον *Arch. V.*, haud male, tum Ἀρτησκὸς *Ask. Med.* et paullo ſupra ταῦτα δὴ *Arch.*, vulgo δέ. *f* Ὃς διὰ *Arch. Paſſ.*, mox Ὀδρυσέων *V. Arch.*, recte Ὀδρυσῶν olim. *g* Χῶρον marg. *Steph. Ask. Paſſ.* *h* Μεγάλων *Ask. Med. Paſſ.* Vide *Gronov.* mox ἀπέλαυνε *V. Arch.* *i* Ἀπαθανατίζοντας hoc ex loco *Euſtath.* in Perieg. v, 304. *k* Non est in *Arch.* *l* Σκυρμιάδαι καὶ Νιψαῖοι *Arch. Valla.* Vid. *Steph. Byz.* in Νίψα. vulgo Κυρμιάναι, Μυψαῖοι. Post pauca καὶ γενναιότατοι καὶ δικ. *Arch*, in *Paſſ.* καὶ δικαιότατοι deſunt, male. Vide *Euſtath.* in Dionys. v, 304. *m* Ζάλμοξιν *Paris. B. Arch. V. Vall.* ora *Steph. Paſſ.*, Ζάλμοξιν *Ask. Med.*, et ita hi et ſuperiores ſuo more ſemper. Citat *Heſych.* in Ζάλμολξις et *Suidas:* δαίμονα *Ald.* et Edd. non habebant, olim Ζάμολξιν *Edd.* Superius ἰέναι τε, mallem δέ.

51. ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ] Ambitioſioris iactantiae ut rex abſolveretur, Nobil. *Palmerius* Exercit. p. 21. vocibus πάσης ἠπείρου non univerſam Aſiam, ſed quam *minorem* vocamus, intelligit, quae mihi quidem explanatio non ridet. Dario pleraque omnis Aſia dicto audiens erat, quam ἤπειρον L. III, 134. advertimus. Amnis Ἀρτισκὸς ſive Ἀρτησκὸς non alius fortasſe ac *Heſiodi* Theog. v, 345. Ἄρδησκος, ubi ex ſuſpicione Scholiaſtes Ἀρδεῖσκος Σκυθίας *fluvius.*

61. Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας] Non indigemus Euſtathiano ἀπαθανατίζοντας, a *Fabro* non provide arrepto. Simplex aeque ac conpoſitum ea in re locum capesſere *Diodoro* L. I, 94. adſcriptum est. Adde *L. Kuſteri* Diatrib. Anti-Gronov. p. 52. Confidentiam autem Cel. *Gronovii*, qua Νιψαῖοι ex correctione *Holſtenii*, fide *Stephani* et *Suidae* certisſimi, exploduntur, demiror, cum *Vallae* et *Arch.*, quod ex *Galeo* cognitisſimum erat, Codex ita praeferret. Mihi alia mens, *Stephani* auctoritatem, MSS. ſtabilitam, non eſſe ſuggillandam opinato. Σκυρμιάδαι item videntur boni, liquido docentes Σκυρμιάδαι, ἔθνος σὺν Γέταις in *Stephano* olim fuiſſe, non Σκυμνιάδαι· cui ſuſpicioni ſeries in Ethnicographo litterarum robur addit. Utrumque amplexus ſum.

61. Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας] Quod mutatum volebat *T. Faber* ob iſta praeſertim *Euſtath.* in *Dionys.* v, 304. Ἡρόδοτος ἀπαθανατίζοντας αὐτοὺς καλεῖ· tuetur non immerito *Gronov.* Explicuit utrumque de Getis adhibitum Cel. *Wesſeling.* ad *Diodor.* T. I, p. 105. habet et ἀθανατισμὸν *Diodorus*, et rarisſimum ἀθανατιᾶν *Philoſtratus.* —— Sequentia *Herod.* de Zamolxide reſpicit *Diogen. Laërt.* VIII, 2. a *Steph. le Moine* recte emendatus. Secundum *Iamblich.* V. P. §. 173. Zamolxis μέγιςος τῶν θεῶν ἐςι παρ' αὐτοῖς. *Herodoto* c. 94. dicuntur Getae οὐδένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες εἶναι, εἰ μὴ τὸν σφέτερον. VALCKEN.

69. Ζάλμοξιν δαίμονα] Male olim aberat poſtremum; ſiquidem pro daemone inter Scythas habitum *Lucianus*, *Clemens Alexandr.* atque alii teſtificantur. *Diogenes* VIII, 2. καὶ δοῦλον Ζάμολξιν, ᾧ Γέται θύουσι, Κρόνον νομίζοντες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος· quorum poſtrema, niſi cum *Steph. Monachio* ante Κρόνον poſita primitus fuiſſe arbitreris, erroris *Diogenem* arguent. Recepi Ζάλμοξιν ex tanto Codd. conſenſu. *Porphyrius* Vit. Pythag. Sect. 14. ſic nuncupatum tradit ex pelle urſina, quae recens nato fuerit iniecta: nam talem Thraces pellem Ζαλμὸν adpellare: unde iuſta Cl. *Alberti* divinatio, in *Porphyrio* etiam Ζάλμοξιν fuiſſe. Accedit *Heſychii*, leviter diſcrepans, ex *Herodoto* ſcriptura, et in primoribus editis *Aeneae Gazaei*, teſte *Rittersbuſio.* Certisſimum est, ab aliis nomen pingi aliter: hoc quaeritur, quomodo *Herodotus*, cuius ſcriptis membranis ſi fidere licet, id maluit, quod datum est. Γεβελέϊζιν *Matth. Praetorius* in Orbe Gothico

[a] Γεβελέϊζιν· διὰ πεντετηρίδος δὲ τὸν πάλῳ λαχόντα αἰεί σφεων αὐτέων ἀποπέμπουσι ἄγγελον παρὰ τὸν Ζάλμοξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἂν ἑκάστοτε δέωνται· πέμπουσι δὲ ὧδε· οἱ μὲν αὐτέων ταχθέντες, ἀκόντια τρία ἔχουσι· ἄλλοι δὲ διαλαβόντες [b] τοῦ ἀποπεμπομένου παρὰ τὸν Ζάλμοξιν [c] τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον, [d] ῥιπτεῦσι ἐς τὰς λόγχας· ἢν μὲν δὴ ἀποθάνῃ ἀναπαρείς, τοῖσιδε ἵλεως ὁ θεὸς δοκέει εἶναι· ἢν δὲ μὴ ἀποθάνῃ, αἰτιῶνται αὐτὸν [e] τὸν ἄγγελον, φάμενοί μιν ἄνδρα κακὸν εἶναι· αἰτιησάμενοι δὲ τοῦτον, ἄλλον ἀποπέμπουσι· ἐντέλλονται δὲ ἔτι ζῶντι· οὗτοι οἱ αὐτοὶ Θρήϊκες καὶ πρὸς βροντήν τε καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν, [f] ἀπειλεῦσι τῷ θεῷ οὐδένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον. Ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν τὸν Ἑλλήσποντον οἰκεόντων Ἑλλήνων [g] καὶ Πόντον, τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον ἐόντα ἄνθρωπον, δουλεῦσαι ἐν Σάμῳ· δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνησάρχου· ἐνθεῦτεν δὲ [h] αὐτὸν γενόμενον ἐλεύθερον, [i] χρήματα κτήσασθαι συχνά· κτησάμενον δὲ, [k] ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἑωϋτοῦ· ἅτε δὲ κακοβίων τε ἐόντων τῶν Θρηΐκων καὶ ὑπαφρονεστέρων, τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον ἐπιστάμενον δίαιτάν τε Ἰάδα, καὶ ἤθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρήϊκας, οἷα Ἕλλησί τε ὁμιλήσαντα, καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ [l] ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν πανδοκεύοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρώτους, καὶ εὐωχέοντα, ἀναδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτὸς, οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ, οὔτε οἱ ἐκ τουτέων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἥξουσι ἐς χῶρον τοῦτον ἵνα [m] αἰεὶ περιεόντες ἕξουσι τὰ πάντα ἀγαθά· ἐν ᾧ δὲ ἐποίεε τὰ καταλεχθέντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ [n] κατάγαιον οἴκημα [o] ἐποιέετο· ὡς δέ οἱ παντελέως εἶχε τὸ οἴκημα, ἐκ μὲν τῶν Θρηΐκων ἠφανίσθη· καταβὰς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγαιον οἴκημα, διαιτᾶτο ἐπ' ἔτεα τρία· οἱ δέ μιν ἐπόθεόν τε καὶ ἐπένθεον ὡς τεθνεῶτα· τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ ἐφάνη τοῖσι Θρήϊξι, καὶ οὕτω πιθανά σφι ἐγένετο τὰ ἔλεγε ὁ Ζάλμοξις· ταῦτά φασί μιν ποιῆσαι.

nantur eundem esse Gebeleizin. Per singula quinquennia eum qui sorte ductus est, assidue ex se ipsis dimittunt nuncium ad Zalmoxin, præcipientes ea quibus semper indigent: eumque ita mittunt; Quibusdam eorum datur negocium, ut tria iacula teneant: aliis, ut comprehensis eius qui ad Zalmoxin dimittitur, manibus pedibusque, hominem agitantes in sublime, iactent in iacula. Qui si transfixus extinguitur, propicium istis deum arbitrantur: sin minus, ipsum nuncium caussantur asseverantes malum illum esse virum. Hoc vituperato, alium dimittunt, dantes adhuc viventi mandata. Iidem hi Thraces, dum tonat fulguratque, in cœlum sagittas excutiunt, deo minitantes, nec ullum alium deum præter suum esse arbitrantes. Verum, ut ego a Græcis accepi, Hellespontum et Pontum incolentibus, Zalmoxis hic, homo fuit, Samique servitutem servivit Pythagoræ Mnesarchi filio. Illinc nactus libertatem, quum multum pecuniæ comparasset, in patriam rediit. Qui quum animadverteret Thraces male viventes et subinscite, ipse edoctus Ionicum vivendi genus et mores liberaliores quam Thracum, ut qui versatus esset cum Græcis, cumque Pythagora non infirmissimo inter Græcos sophista, domicilium virile extruxit, in quod primos quosque popularium convivio accipiebat, et inter convivandum docebat, neque se neque suos convivas, neque illos qui inde semper gignerentur, interire: sed in eum locum venturos ubi superstites perpetuo omnium bonorum compotes essent. Dum ea quæ commemorata sunt ageret atque diceret, interim subterraneum ædificium struebat. Quo prorsus absoluto, e Thracum conspectu subductus fuit; descendens in illud subterraneum ædificium, ubi circiter triennium egit, desiderantibus eum Thracibus, ac deflentibus tanquam mortuum, quarto anno se eisdem in conspectum dedit, atque ita credibilia sunt effecta quæ illis exposuerat.

Hæc

a Βελεΐζιν *M. Ask. Pass. Valla*, Γεβελεΐζειν *Arch.*, mox πεντηρίδος absurde id. et *Vind. Valla.* *b* Τοὺς ἀποπεμπομένους *M. Ask. Pass.* *c* Ἐντελλόμενοι τοὺς πόδας mire *Arch.* *d* Ῥιπτεῦσι id. *V.*, bene: olim ῥίπτουσι. *e* Omittunt τὸν iidem. *f* Ἀπειλεῦσι iid., vulgo ἀπειλέουσι. Citat *Eustath.* in *Dionys.* v, 304. *g* Haec duo absunt *M. Pass. Ask.* perperam, uti ex *Hesychio* patet, καὶ Πόντον οἰκ. Ἑλλ. *Arch.* *h* Idem *M. V. Pass. Ask.*, αὐτὸν *Ald.* et alii non norunt. *i* Κτήματα et mox μεγάλα ora *Steph. Ask. Pass.* *k* Ἐπελ. *Arch.* *l* Ἀσοφωτάτῳ *Eustath. Hom.* p. 479, 17. *m* Αἰεὶ *Ask. Arch.*, ut proxime: ἀεὶ alii. *n* Κατάγεον *Arch. V.* *o* Haec usque in proximum κατάγαιον οἴκημα transiliit negligens oculus *Arch.*

thico interpretatus est e lingua Lithuanica, qua *gyva leysis* significat *auctorem et quasi datorem quietis*, sicuti eadem *Zemeluks* aut *Ziameluks* est *deus terrae*; haec *Th. S. Bayerus* Origin. Sinicar. p. 283. in re lubrica et admodum incerta.

75. Διαλαβόντες τοῦ ἀποπεμπομένου] Codd. ἀποπεμπομένους, quidquid dicatur, tueri ac laudare haud possum. Planum est vetus ac defensum abs *Abreschio* ad *Aristaenet.* p. 156. Ῥιπτεῦσι et ἀπειλεῦσι Ionum dialectus adprobat. Superius διὰ πεντετηρίδος verissimum: *Clemens* quidem Stromat. L. iv, p. 590. *singulis annis* κατ' ἔτος legatum ad Zalmoxin lectum, sed aliunde memorat. Laurentii autem *navigium quinque remigum*, ex pravis Graecis progenitum, multos, neque indoctos homines, decepit, Latina magis quam Graeca lectitantes.

94. Καὶ ἤθεα βαθύτερα] *Valesius* indolem dictionis ad *Polybii* Excerpt. p. 23. patefecit. Saepe *Philo Iud.* βαθεῖ δ' ὅμως ἤθει φησὶν αὐτοῖς in prudente et gravi oratione Libro de Ioseph. p. 550. E. et ἤθει βαρυτάτῳ, sive βαθυτάτῳ potius, φησὶν αὐτοῖς p. 558. B. tum ὠνήσομαί σε, βαθεῖ ἤθει φάναι, sic recte ex manu descripto *Mangeyus*, Quod Omn. Pr. Lib. p. 887. Iam οὐ τῷ ἀσοφωτάτῳ σοφιστῇ unde *Eustath.* hauserit, an memoriae sit peccatum, adfirmare nequeo. Melius certe in tanta MSS. consensione vulgatum, ab *Aristide* olim, uti adscripta L. i, 29. ostendent, spectatum.

95. Οὐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ] Tanquam Herodotea scripsit *Eustath.* in Il. Δ. p. 365., ὁμιλήσαντα Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσοφωτάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρᾳ· atque ad ista, οὐ τῷ ἀσοφ. posuit, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀνάπαλιν τῷ πάνυ σοφῷ· vocem ἀσοφωτάτῳ, nisi quis forte Codex dederit, neque in suo reperisse videbitur. Pythagoras, Archyta *iudice*, *non sordidus auctor Naturae verique*, *Horat.* i, Carm. 28, 15. His non omissis, multa huius generis viri Docti collegerunt. Nemo forte frequentius hoc genere loquendi fuit usus quam *Thucyd.*, cuius hoc primum est p. 5, 82. ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνωτάτων· sic vocat *omnium potentissimos*: nam in his μεῖζον ἡ ἀπόφασις δηλοῖ τῆς καταφάσεως, ut vere iudicat *Hermogenes* p. 567. *Thucydidi* Μηθυμναίων οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι memorantur p. 569, 14. quales *Xenoph.* p. 349, 27. οὐκ ἐλάχιστον δυνάμενοι ἐν τῇ πόλει. Tritaei meminit *Pausan.* p. 656., τῶν οὐκ ἀδυνάτων ἐν Μεγάλῃ πόλει. —— Quod haec proximum antecedit, ἤθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρήϊκας, eleganter dictum; cuius simillima dantur apud *Thucyd. Xenoph. Isocratem.* VALCKEN.

5. Τὸ κατάγαιον οἴκημα] Ἀντρῶδές τι χωρίον vocat *Strabo* vii, p. 457. A. ἄβατον τοῖς ἄλλοις· (ὃ) καταλαβόντα ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκτός· narrat et alia quaedam de illo, ab Herodoteis diversa. VALCKEN.

12. Πρό-

96 Hæc Zalmoxin aiunt feciſſe. Cuius ſubterraneo ædificio neque fidem detraho, neque valde credo, ſed multis eum ante Pythagoram annis extitiſſe arbitror. Verum ſive Zalmoxis quiſpiam fuerit homo, ſive ſit dæmon Getarum indigena, valeat. Getæ hoc ritu utentes, ubi a Perſis ſubacti fuerunt, reliquum ſunt exercitum ſequuti.
97 Darius ubi ad Iſtrum pervenit, et una pedeſtres copiæ, cunctique flumen transmiſerunt, tunc vero iuſſit Iones, poſtquam ratem ſolviſſent, ſequi ſe pedeſtri itinere, cum nauticis copiis. Qui quum ratem ſoluturi eſſent et imperata facturi, Coes Erxandri filius, Mitylenæorum dux, ita apud Darium verba facit, ſciſcitatus antea nunquid ei gratum foret audire ſententiam dicere volentis: Quum adverſus eam terram rex facias expeditionem, in qua fertur nihil arari, nullas urbes coli, ſinito nunc pontem hoc loci ſtare, relictis ad eius tutelam cuſtodibus iis, qui eum contexuerunt: per quem ſive ex ſententia rem geremus, Scythis inventis, ſive illos invenire nequibimus, tutus nobis ſit reditus. Neque enim veritus fuerim, ne prœlio a Scythis ſuperemur: ſed potius ne ſi eos invenire nequeamus, aliquid patiamur errabundi. At enim credat me quiſpiam mea ipſius cauſſa hæc dicere, ut hic ſubſiſtam: ego vero, quod in tuam rem eſſe ſentio, rex, id in medium profero, ipſe tamen te ſequi volo, neque hic relinqui. Delectatus admodum eo conſilio Darius, ita reſpondit, Hoſpes Lesbie, fac omnino quum ſoſpes domum rediero, præſto mihi ſis, ut te ob egregium conſilium egregiis factis
98 remunerem. Hæc loquutus, ubi ſexaginta nodis lorum innodavit, accitis ad colloquium tyrannis Ionum, ita loquutus eſt, Viri

ήσαι. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν [a] τούτου καὶ τοῦ καταγαίου οἰκήματος οὔτε ἀπιστέω, οὔτε ὦν πιστεύω [b] τι λίην· δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον γενέσθαι Πυθαγόρεω· [c] εἴτε δὲ ἐγένετό τις Ζάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτ᾽ ἐστὶ δαίμων τις Γέτῃσι οὗτος ἐπιχώριος, χαιρέτω· οὗτοι μὲν δὴ τρόπῳ τοιούτῳ χρεώμενοι, ὡς ἐχειρώθησαν [d] ὑπὸ Περσέων, εἵποντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ. Δαρεῖος δὲ, ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ πεζὸς [e] ἅμ᾽ αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα διαβάντων πάντων, Δαρεῖος ἐκέλευσε τοὺς Ἴωνας τὴν σχεδίην λύσαντας, ἕπεσθαι κατ᾽ ἤπειρον ἑωϋτῷ, καὶ [f] τὸν ἐκ τῶν νεῶν στρατόν· μελλόντων δὲ τῶν Ἰώνων λύειν, καὶ ποιέειν τὰ κελευόμενα, Κώης ὁ [g] Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἐὼν Μιτυληναίων, ἔλεξε Δαρείῳ τάδε, πυθόμενος πρότερον εἴ οἱ φίλον εἴη [h] γνώμην ἀποδέκεσθαι παρὰ τοῦ βουλομένου ἀποδείκνυσθαι, „Ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι, „τῆς οὔτε ἀρηρομένον φανήσεται οὐδὲν, οὔτε πόλις „οἰκεομένη· σὺ νῦν [i] γεφύρην ταύτην ἔα κατὰ χώ„ρην ἑστάναι, φυλάκους [k] αὐτῆς λιπὼν τούτους, οἵ„περ μιν ἔζευξαν· καὶ ἤν τε κατὰ νόον πρήξωμεν „εὑρόντες Σκύθας, [l] ἔσται ἄποδος ἡμῖν· ἤν τε καὶ „μὴ σφεας εὑρεῖν [m] δυνεώμεθα, ἥ γε ἄποδος ἡμῖν „ἀσφαλής· οὐ γὰρ ἔδεισά κω μὴ ἑσσωθέωμεν ὑπὸ „Σκυθέων μάχῃ, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ δυνάμενοί „σφεας εὑρεῖν, πάθωμέν τι ἀλώμενοι· καὶ τάδε „λέγειν φαίη τις [n] ἄν με ἐμεωϋτοῦ εἵνεκεν, ὡς „καταμένω· ἐγὼ δὲ γνώμην μὲν τὴν εὕρισκον ἀρί„στην σοι βασιλεῦ, ἐς μέσον [o] φέρω· αὐτὸς μέντοι ἕψομαί τοι, καὶ οὐκ ἂν λειφθείην· κάρτα τε ἥσθη τῇ γνώμῃ Δαρεῖος, καί μιν ἠμείψατο τοῖσδε, „Ξεῖ„νε Λέσβιε, σωθέντος ἐμεῦ ὀπίσω ἐς οἶκον τὸν ἐ„μὸν, ἐπιφάνηθί μοι πάντως, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς „συμβουλίης χρηστοῖσι ἔργοισι ἀμείψωμαι. [p] Ταῦτα δὲ εἴπας, καὶ ἀπάψας ἄμματα ἑξήκοντα ἐν ἱμάντι, καλέσας ἐς λόγους τοὺς [q] Ἰώνων τυράννους, ἔλεγε 253

a Deſunt iſta duo *Med. Paſſ. Ask.*, καταγέου *Arch.* *b* *M. Paſſ. Ask.*; τὶ deest *Paris. A. B. Arch. V. Ald. Edd.* et abeſſe poteſt. *c* Εἰ δὴ et mox εἰ δὲ *Arch. V.* *d* *M. Arch. Paſſ. V. Ask. Paris. A. B. Valla*, ὑπὸ Δαρείου καὶ Περσ. *Ald.* et *Edd.* *e* Deſunt haec duo *Arch. V.* *f* Et haec duo illis abſunt. *g* Ἐρξάνδου ora *Steph.*, Ἐξάνδρου *Ask.*, ὁ Ῥεξάνδρου *Arch. Valla.* *h* Κατὰ γνώμην *Arch.*, tum ἀποδέκεσθαι *Vind. M. Paſſ. Ask.*, bene: ἀποδέξασθαι *Ald. Arch. Paris. A. B.* *i* Γέφυραν *V. Arch. Ask.*, et ſaepiuſcule ita in Muſis: ſupra ἀρηρημένον *Ask.*, prave. Vide *Homer.* Il. Σ, 548., *Apollon. Rhod.* III, 1335. &c. *k* Αὐτῇ *Arch.* *l* Ἔστι ora *Steph. Arch. Ask. Vind. Paſſ.*, in *M. Ald.* Edd. ἔσται. Addit *Arch.* ἡμῖν ἀσφαλής. *m* *M. Paſſ. Ask.*, δυνώμεθα ceteri. Conf. *Gronov.* *n* Ἄν με ἐμεωϋτοῦ *Vind.*, olim ἑωϋτοῦ· tum καταμενέω *Arch.* *o* Φήσω *M. Paſſ. Ask.*, ſtatim ληφθείην *Arch.* *p* Ex *M. Ask. Paſſ.*, reliqui δὲ omittunt. *q* Ἴωνας *V. Arch. Valla.*

12. Πρότερον —— τοῦτον γενέσθαι Πυθαγόρεω] Eadem *Hellanici* ap. *Suid.* et *Etymolog.* doctrina, neque ſpernenda. Cauta Scriptoris de Zalmoxi, ſive daemone ſeu homine, admonitio veterum religioni et philoſophiae debetur, in primis praecipienti, nihil εἰς θεοὺς καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐξαμαρτάνειν· δεύτερον δὲ, εἰς τοὺς θείους ἀνθρώπους in *Platon.* Minoe p. 318. F. Hinc eiusdem Philoſophi, τὰ μὲν οὖν δὴ τῶν ἀρχαίων πέρι μεθείσθω καὶ ΧΑΙΡΕΤΩ, καὶ ὅπῃ θεοῖσι φίλον λεγέσθω ταύτῃ in X. de L. L. p. 886. D., ſimileſque dictionum formulae, a doctiſſimo *Berglero* non neglectae. Mox ὑπὸ Περσέων iuſtum eſt; acceſſio uberior ex ſcholio venit.

22. Κώης ὁ Ἐρξάνδρου] Recte, nec diſcrepat L. v, 37. *Tzetzen* ſcriptura, qualis *Arch.* et *Vallae*, in fraudem induit, cum Chil. III, 465. καὶ Κώης Ὀρεξάνδρου ——, et brevi poſt Κώης ὁ Ὀρεξάνδρου, aptato inprudenter nomini hominis articulo. Ῥέξανδρος nihili eſt, natum aberrantis calami ductu ex genuino Ἔρξανδρος. Qui quidem Coes, Dario aſſeverans, Scythicae regionis ἀρηρομένον eſſe οὐδὲν, noviſſe non videtur Scythas ἀροτῆρας et γεωργοὺς, deſcriptos C. 17. et 18. Mox σύ νυν ex *Abreſchii* coniectura verius.

27. Ἀρηρομένον] Utpote rariſſimum in ſua ſerie debuerat a *Porto* collocari, aeque ac Ἀραιρημένος. Formarum *Homeri* ſtudioſus ne hanc quidem omiſſam voluit, quam legerat in Il. Σ. v, 548. Hinc *Heſychio* Ἀρηρομένη redditum ἠροτριωμένη· quod et alibi poſuit, Ἀνήροτον explicans μὴ ἠροτριωμένον. VALCKEN.

31. Ἔσται ἄποδος ἡμῖν] Non refert multum, hoc retineas, an ἔστι ex manu exaratis libris: quamquam poſterius paullo videtur ſignificantius. Additamentum *Arch.*, Herodoteae abundantiae praefert ſpecimen, quo nunc non capior. Notabilius poſt pauca, φαίη τις ἄν με ἑωϋτοῦ εἵνεκεν, cuius praeſidio vir doctus Miſcell. Obſerv. Vol. III. p. 143. uſum ἑωϋτοῦ et ἑαυτοῦ in prima etiam perſona poſiti, adſtruit. Non refragor, ſiquidem *Sophocl.* Aiac. v, 1151. ita nitidiſſime et plures alii. Parum hic tamen locus proderit, in quo olim, teſtibus *Vindob.* ſchedis, ἄν με ἐμεωϋτοῦ, more Ionum. Quod quidem ſaepiuſcule pronomen vexatum a librariis miſere laceratumque fuit in fragmento philoſophi ap. *Stobaeum* Serm. I, p. 20. Statim ὡς παραμενέω non prorſus damnabile.

38. Ἐς μέσον φέρω] Multo uſitatius eſt altero, quod e *Med.* promit Gronov. ἐς μέσον φήσω· hoc tamen, vix a librariis exſpectandum ſi Codd. adfirmarent alii, vel potius φήσας, nemo iure repudiaret: ἐγὼ γνώμην —— ἐς μέσον φήσας, αὐτὸς μέντοι ἕψομαί τοι, *ego, palam animi mei ſententia verbis explicita, nihilominus ipſe te ſequar.* ἐς μέσον hic eſſet *in concilio regio*: ἐν Ἀργείοις μέσοις et ſimilia proſtant collecta *D'Orvillio* in *Charit.* p. 547. Ut *Herod.* VIII, c. 26., εἶπε ἐς πάντας τάδε, ſic ſaepe loquuntur Tragici. VALCKEN.

45. Τοὺς Ἰώνων τυράννους] Oſtentant membranae, quod placere poterit. Aderant tyranni ex Helleſponto,

ἔλεγε τάδε, „ Ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον γνώ„ μη ἀποδεχθεῖσα ἐς τὴν γέφυραν, μετείσθω μοι· „ ἔχοντες δὲ τὸν ἱμάντα τόνδε, ποιέετε τάδε· ἐπεάν „ με ἴδητε τάχιστα πορευόμενον ἐπὶ Σκύθας, ἀπὸ „ τούτου ἀρξάμενοι τοῦ χρόνου, λύετε ἅμμα ἓν ἑ„ κάστης ἡμέρης· ἢν [a] δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ πα„ ρέω, ἀλλὰ [b] διέλθωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῶν ἁμμά„ των, ἀποπλέετε ἐς τὴν ὑμετέρην αὐτέων· μέχρι „ δὲ τούτου, ἐπεί τε οὕτω μετέδοξε, φυλάσσετε τὴν „ σχεδίην, πᾶσαν προθυμίην σωτηρίης τε καὶ φυλα„ κῆς παρεχόμενοι· ταῦτα δὲ ποιεῦντες, ἐμοὶ μεγά„ λως χαριεῖσθε". Δαρεῖος μὲν ταῦτα εἴπας ἐς τὸ πρόσω [c] ἐπείγετο. Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηΐκη
254 τὸ ἐς θάλασσαν πρόκειται· κόλπου δὲ ἀγομένου τῆς γῆς ταύτης, ἡ Σκυθική τε ἐκδέκεται, καὶ ὁ Ἴστρος ἐκδιδοῖ ἐς αὐτὴν, πρὸς εὖρον ἄνεμον τὸ στόμα τετραμμένος· τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου ἔρχομαι σημανέων, τὸ πρὸς θάλασσαν [d] αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς χώρης ἐς μέτρησιν. Ἀπὸ Ἴστρου αὕτη ἤδη ἀρχαίη [e] Σκυθική ἐστι πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον κειμένη, μέχρι πόλιος καλεομένης Καρκινίτιδος· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ἐπὶ θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρουσαν, ἐοῦσαν ὀρεινήν τε χώρην καὶ [f] προκειμένην τὸ ἐς Πόντον, νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος, μέχρι [g] Χερσονήσου τῆς τρηχέης καλεομένης· αὕτη δὲ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον κατήκει· ἔστι γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρεα τῶν οὔρων ἐς θάλασσαν φέροντα, τήν τε πρὸς μεσαμβρίην, καὶ τὴν πρὸς [h] τὴν ἠῶ, κατάπερ τῆς Ἀττικῆς χώρης· καὶ παραπλήσια ταύτῃ καὶ οἱ Ταῦροι νέμονται τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆς [i] Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοίατο τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακὸν, μᾶλλον ἐς τὸν

Viri Iones, quam prius habueram de ponte sententiam, eam missam facio, vos sumpto hoc loro, hæc ita velim agatis: simul atque videritis me iter facere in Scythas, ex eo tempore incipientes, solvite quotidie unum nodum: intra quod tempus nisi adfuero, sed dies nodorum vobis exierint, vela facite in patriam vestram: interea, quoniam consilium sic mutavi, agite custodiam ratis, omne studium illi et conservandæ et custodiendæ adhibentes: quod facientes, maiorem in modum mihi gratificabimini. Hæc loquutus Darius, promovet exercitum. Thracia tellus in mare tendens, 99
Scythicæ prætenditur; sed sinu eius terræ ducto Scythica excipit: et Ister ad hanc in ventum eurum os conversus exit. Quod autem ab Istro soli ipsius Scythici secundum mare est, id metiendo indicare aggrediar: Ab Istro hæc iam vetus Scythia est, meridiem versus et austrum posita, usque ad urbem Carcinitin: eiusdem deinceps quod ad idem mare fert montanæ regionis, et in Pontum prominens, incolit gens Taurica usque ad Chersonesum dictam asperam. Hæc ad mare pertinet quod ad ventum subsolanum est. Sunt autem finium Scythicæ partes duæ, ferentes ad mare, tum quod ad meridiem, tum quod ad orientem, quemadmodum Atticæ regionis. Et similem partem Scythiæ Tauri incolunt, ut si Atticæ iugum Suniacum alia gens, non Athenienses, incoleret, quod magis in pon-

[a] M. Pass. Ask. δὲ τούτῳ, ceteri δὲ ἐν, quod rediit. [b] Sic M. Ask. Pass., διεξέλθωσιν Ald. Arch. V. Paris. A. B. Edd., quorum frequens verborum conmutatio, uti C. 123.; res redit eodem. Mox ἡμῖν Arch. [c] Ἠπείγετο V. Arch. et Θρηΐκίη. [d] Αὐτῆς τῆς Σκ. Paris. A. B. Arch. V. Pass., τῆς deest aliis: tum ἀπὸ Ἴστρου. Αὕτη Paris. uterque et Ald. [e] M. Pass. Ask., alii Σκυθίη. [f] Προσκ. Arch. mox νέμονται marg. Steph. ex Aldo. [g] Habet hinc Steph. Byz. in V. [h] Omittit τὴν Arch., qui οὔρων cum Aldo, alii οὔρ. [i] Ἀττικῆς χώρης V. Arch.

to, Chersoneso, AEolide et Ionia, quos omnes rex si conpellavit, Ionum praecipuam duxit rationem, gratia et auctoritate potiorum, nisi si patrii moris tenax Ionum titulo Graecos conprehenderit. Lege C. 137, 138., neque neglige lorum istud, fastorum quoddam instar et ruditatis Persicae illo in genere argumentum. Similes usurpant funiculos, nodis illigatos, ad dierum et temporis notitiam barbarorum novi Orbis nonnulli, de quibus Nobilissimus Auctor *Originum Leg. Artium* et *Scientiarum* Tom. I. L. III, p. 225. egregie.

58. Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς &c.] Cum Auctor haec conmentaretur, pictam Scythiae et Thraciae ob oculos tabulam habuit, cuius e mediterraneo tractu lapsum Istri atque ostia spectavit. Θάλασσα Pontus est, utramque in regionem sese insinuans: hoc *κόλπου ἀγομένου τῆς γῆς ταύτης*. Nam, quod vir maluit doctus, *κόλπου ἀνομένου τῆς θαλάσσης ταύτης*, *superato maris huius sinu*, nimium abit a scriptis Codd., et progressum itineris, quo de nihil hic, sistit. Mare ipsum, quatenus Scythiae et Tauricae oras adspergit, varie adpellat, modo in orientis, modo occidentis plagam diffusum. Quae vero adnectit, *τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου* —— dispuncta bene non sunt: voluisse puto, *τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου ἐρχ. σημανέων· τὸ πρὸς θάλασσαν αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς* —— *ἐς μέτρησιν ἀπὸ Ἴστρου· αὕτη ἤδη* ——. Res postulat *Aldus*que cum schedis *Parisinis*. Plura moveri non patior, nactus adstipulatorem V. C. *Corn. de Pauw*. Certe *πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον*, si spectatorem regionis ex Scythiae mediterraneae finibus detrectaveris, aberrabunt vehementer. Ab Istro enim versus Borysthenem et Carcinitin urbem septemtrio tendenti obiacet, non auster.

69. Μέχρι Χερσονήσου τῆς τρηχέης] *Stephano Byz.* Chersonesus *πόλις τῆς Ταυρικῆς* ex Herodoteis, perperam iudice *Holstenio*. Consequens erit ergo, ut Taurica, tanta hic diligentia et cura expicta, extra Chersonesum fuerit, quorsum et erudita disquisitio docti viri, quae inter manus, vergit. Nullus equidem infitior, Tauros et Tauricae partem extra eam sese porrexisse. Fossam Scytharum servi, ut accessu heros prohiberent, a Tauricis montibus *ἐκ τῶν Ταυρικῶν οὐρέων* ad Maeotin duxerunt C. 3., Scythaeque ad Tauricam regionem pertinent. C. 20. et 100. At Taurici illi montes ad extimum Carciniten sinum ubi Isthmi Tauricae Chersonesi exordium, semet erigentes et iuxta eumdem sinum longe in Pontum protensi ad urbem Chersonesum, quae ob situs aspreta *τρηχέη*, terminabantur. Haec Noster, nec diversa *Scylax* et *Arrianus* in Periplis. *Straboni* pars Chersonesi maioris *ἄκρα μεγάλη, ἐφ' ᾗ ἵδρυται πόλις, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη* ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΣ. Additur, peninsulae quoddam instar habuisse regionem, urbemque Chersonesum, ubi *οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος*, incoluerint olim, eversam L. VII, p. 474. Non repeto, *Stephani* iudicium et Herodotea hinc stabiliri.

76. Τὸν γουνὸν] Perrarum in promontorio. *Γουνὸς Ἀθηναίων*, quorum ager minime uber, in oraculo ap. Criticos ad *Euripid.* Medeam v, 679. Est, cui *ἐς πόντον* de AEgaeo displicet mari, *ἐς νότον in austrum* reponenti. Dabit infra C. 177. *ἀκτὴν προέχουσαν ἐς τὸν πόντον in mare AEgaeum*. *ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ* L. II, 97. Inprobant praeterea *τὸν ἀπὸ Θορικοῦ*, maluntque aut *τὸ* aut *τῶν*. *Valla* verterat, *quod a tribu Thorica*, videlicet *iugum*: substitutum in postrema editione, *quod magis in pontum, qui a Thorico* ——, me etiam atque etiam mirante. Namque *τὸν ἀπὸ Θορικοῦ* —— manifesto ad *γουνὸν* pertinet *Σουνιακὸν*, quod *iugum* inter Atticae pagos Thoricum et Anaphlystum nonnihil artatum longe in AEgaeum mare prominet, prorsus ut Taurica in Pontum Euxinum et Iapygia in primis, anguste inter sinum Brundisinum et Tarentum constricta. Quod reposui *συμβαλέειν* ratum Auctor habet L. II, 10.

76. Τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακὸν] Edoceri cuperem, cur hoc Attices in altum excurrens promontorium, *Γουνοῦ*, *soli fertilis*, hic honestaretur adpellatione, quum ab ea parte nunquam laudata sit Attica, sterilis in universum

pontum ab Thorico usque ad Anaphlystum pagum, se porrigit promontorium: talis est, ut parva cum magis comparem, Taurica regio. Qui autem non est has Atticæ partes prætervectus, huic alio modo planum faciam: ut si Iapygiæ alia gens et non Iapyges, incipientes a Brundusio portu præcidantur usque Tarentum, et promontorium incolant. Quum hæc duo dico, multa persimilia dico; quibus aliis
100 Taurica est comparanda. Ab Taurica deinceps Scythæ supra Tauros et orientale versus mare incolunt, et quæ Bospori Cimmerii sunt ad vesperam vergentia, et quæ paludis Mæotidis Tanai fluvio tenus, qui influit in huius paludis recessum. Itaque ab Istro iam quæ ad superiora pertinet ferentia in mediterranea, secluditur Scythia ab primis Agathyrsis, deinde a Neuris, deinde ab Androphagis, postremo a Me-
101 lanchlænis. Itaque Scythiæ veluti formam quadratam habentis, duabus partibus ad mare pertinentibus, prorsus æquale, tum quod ad mediterranea fert, tum quod ad mare: nam ab Istro ad Borysthenem, decem dierum est iter, tantundem a Borysthene ad Mæotin paludem. A mari mediterranea versus, ad Melanchlænos qui supra Scythas habitant, viginti dierum iter. Supputantur autem a me in singulos dies itineris ducenta stadia. Ita transversa Scythiæ erunt quatuor millium stadiorum: recta quæ ad mediterranea ferunt, aliorum totidem stadiorum. Tan-
102 tæ est hæc terra magnitudinis. Scythæ inter se colloquuti, quum soli impares essent copiis Darii prœlio repellendis, nuncios ad finitimos misere. Eorum reges quoque ubi convenere, consultabant, ut ingenti exercitu invadente. Erant autem qui convenerant reges, Taurorum, et Agathyrsorum, et Neurorum, et Androphagorum, et Melanchlænorum, et Gelonorum, et Budinorum, et Sauromatarum.
103 E quibus Tauri huiusmodi moribus utuntur; Virgini naufragos immolant, et quoscunque Græcos ceperint illuc delatos, hoc modo:

τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντα, τὸν ἀπὸ [a] Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου· λέγω δὲ, ὡς εἶναι ταῦτα σμικρὰ μεγάλοισι [b] συμβαλέειν· τοιοῦτον ἡ Ταυρική ἐστι· ὃς δὲ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα μὴ παραπέπλωκε, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω· ὡς εἰ τῆς Ἰηπυγίης ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἰήπυγες, ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίου λιμένος, [c] ἀποταμοίατο μέχρι Τάραντος, καὶ νεμοίατο τὴν ἄκρην· δύο δὲ λέγων ταῦτα, πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοισι [d] ἔοικε ἡ Ταυρική. Τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἤδη Σκύθαι [e] τὸ κατύπερθε τῶν Ταύρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τῆς [f] ἠοίης νέμονται· τοῦ τε Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου τὰ πρὸς ἑσπέρης, καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, μέχρι Τανάϊδος ποταμοῦ, ὃς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν τῆς λίμνης ταύτης· ἤδη ὦν ἀπὸ μὲν Ἴστρου [g] τὰ κατύπερθε ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα ἀποκληΐεται ἡ Σκυθικὴ ὑπὸ πρώτων Ἀγαθύρσων· μετὰ δὲ, Νευρῶν· ἔπειτα δὲ, Ἀνδροφάγων· τελευταίων δὲ, Μελαγχλαίνων. Ἔστι ὦν τῆς Σκυθικῆς, ὡς ἐούσης τετραγώνου, τῶν δύο μερέων κατηκόντων ἐς θάλασσαν, πάντη ἴσον, τό τε ἐς τὴν μεσόγαιαν φέρον καὶ τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν· ἀπὸ γὰρ Ἴστρου ἐπὶ Βορυσθένεα [h] δέκα ἡμερέων ὁδός· ἀπὸ Βορυσθένεός τ' ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Μαιῆτιν, ἑτέρων δέκα· καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν ἐς τοὺς Μελαγχλαίνους τοὺς κατύπερθε Σκυθέων οἰκημένους, εἴκοσι ἡμερέων ὁδός· ἡ δὲ [i] ὁδὸς ἡ ἡμερησίη ἀνὰ διηκόσια στάδια συμβέβληταί μοι· οὕτω ἂν [k] εἴη τῆς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια, τετρακισχιλίων σταδίων· καὶ τὰ ὄρθια, τὰ ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα, ἑτέρων τοσούτων σταδίων· ἡ μέν νυν γῆ αὕτη ἐστὶ μέγαθος τοσαύτη. Οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον ὡς οὐκ οἷοί 255
τέ εἰσι τὸν Δαρείου στρατὸν ἰθυμαχίῃ [l] διώσασθαι μοῦνοι, ἔπεμπον ἐς τοὺς πλησιοχώρους ἀγγέλους· τῶνδε καὶ δὴ οἱ βασιλῆες συνελθόντες ἐβουλεύοντο ὡς στρατοῦ [m] ἐπελαύνοντος μεγάλου· ἦσαν δὲ οἱ συνελθόντες βασιλῆες, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρσων, καὶ Νευρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίνων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βουδίνων, καὶ Σαυροματέων. Τούτων Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοῖσιδε χρέωνται· θύουσι μὲν τῇ παρθένῳ τούς τε ναυηγοὺς, καὶ τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας, τρόπῳ τοιῷδε· [n] καταρξάμενοι, ῥοπάλῳ

a Θωϊκοῦ *Arch.* *b* Συμβαλέειν *Arch. V.*, olim συμβάλλειν· tum τοιοῦτον iidem cum *M. Pass. Ask.*, vulgo τοιοῦτο, nec male. *c* Ἀποτεμ. *Pass. Ask.* *d* Ἐοίκε μὲν ἡ *Pass.* *e* Abest *Arch. V.* *f* Ἠοῦς *Arch. V.*, et mox τοῦ δὲ *g* Τοῦ *Arch.* et μεσόγεαν, saepeque postea. *h* Citat *Eustath.* in Perieg. v, 311. *i* Ὁδὸς ἡμερ. sine articulo *Arch. V.* *k* Εἴη τῆς Σκυθ. *Ald. Paris. A. B. Arch. V.* Edd., εἴη πρὸς Σκ. *M. Pass. Ask.* *l* *M. Ask. Pass. V. Arch.*, recte. Conf. *Gronov.* cuius ἰθυμάχῃ ex *Med.* plerique omnes iure damnant. Vide C. 120. δηώσασθαι *Ald.* Edd. paullo ante λόγους *Arch.* *m* Ἐπιόντος *Arch. V.*, ficuti C. 118, 119. et alibi. Scholion alterutrum est. *n* Κατευξάμενοι *Arch. Valla*, καταρξάμενοι *Pass. Ask.*, κατάρ' εὐξάμενοι *Ald. M. V.* Edd.

versum et λεπτόγεως, nihilque, quod quidem ego noverim, de Sunio dicatur, ad istius anguli τὸ γόνιμον καὶ κάρπιμον commendandum. *Angulus* non γωνία tantum sed et γῶνος dici potuit: *Hesych.* Γῶνος, γωνία, Λάκωνες· et fortasse Γουνὸς eidem non γουνιαῖος sed γωνιαῖος τόπος fuerat dictus, *locus angularis.* Saepe memoratur Attices illud promontorium Orientale, Σούνιον ἄκρον Ἀθηνῶν ——. Herodotea sic primum reddidit *Valla*, ut eadem quidem legisse videatur, sed ordine a vulgato nonnihil diverso collocata: τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακὸν, τὸν ἀπὸ Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου, μᾶλλον ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντα· quo modo si legerentur in Codd. non displicerent. Neglexit in his *Herodot.* pagum Azeniensium, quem, raro veteribus memoratum, minoris fuisse constat momenti: hoc excepto, in Attices ad sinum Saronicum latere demus erat Anaphlystus Sunio vicinus: Sunii promontorium nave flectentibus, sive super Sunium navigantibus, ab altero latere primus occurrebat ad sinistram pagus Thoricus. Quidquid ab Anaphlysto ad usque Thoricum terrarum magis in altum prominebat γουνὸν vocat Σουνιακὸν, μᾶλλον ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντα.
VALCKEN.

3. Ἀνὰ διηκόσια] In singulos dies stadia centum et quinquaginta L. v, 53. dinumerantur: sed multiplex ex citatiore militarive gressu variatio, a magno viro ad *Strabon.* I. p. 61. adnotata. Mox πρὸς Codd. et sententiae iussu exterminavi: quae enim pro voce asserenda vir Cl., non urgent.

17. Καταρξάμενοι] Nihil verius liquidiusque. Recurre ad L. II, 45. IV, 60. Firmat *Euripidis* Iphigenia in Taur. v, 38. Θύω γὰρ, ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει, Ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνὴρ, ΚΑΤΑΡΧΟΜΑΙ μὲν ——. Quod sufficit.

17. Κατάρ' εὐξάμενοι ῥοπάλῳ παίουσι] In Edd. antiquis scriptum καταῤῥευξάμενοι· qui aliter primus scribendum curavit, tmesin hic sibi deprehendisse visus est, qualis nulla datur apud *Herod.*, voculam etiam ῥα non adhibentem. Duplex fuit in Codd. lectio καταρξάμενοι et κατευξάμενοι· ad quarum alteram doctum correctorem literis ευ imposuisse suspicor αρ· utrumque recepit, ut solebant isti saepenumero, librarius: supra IV, c. 60., et alibi fuit in eodem verbo variatum. Nostro loco de Scythis Tauris, *pro victimis advenas caedere* solitis, ut ait *Mela*, scripserat procul dubio *Herod.* τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων —— καταρξάμενοι ῥοπάλῳ παίουσι τὴν κεφαλήν· *auspicati* velut victimam, *clava caput percutiunt*; non ut Graeci: qui cultro victimam

πάλῳ παίουσι τὴν κεφαλήν· οἱ μὲν δὴ λέγουσι ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ [a] διωθέουσι κάτω· ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἵδρυται τὸ ἱρόν· τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦσι· οἱ δὲ, [b] κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσι, τὸ μέντοι σῶμα οὐκ ὠθέεσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτεσθαι· τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι· πολεμίους δὲ ἄνδρας τοὺς ἂν [c] χειρώσωνται, ποιεῦσι τάδε· ἀποταμὼν ἕκαστος κεφαλὴν, ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία· ἔπειτα ἐπὶ ξύλου μεγάλου ἀναπείρας ἱστᾷ ὑπὲρ τῆς οἰκίης ὑπερέχουσαν πολλὸν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς καπνοδόκης· φασὶ δὲ τούτους φυλάκους τῆς οἰκίης πάσης ὑπεραιωρέεσθαι· ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου. Ἀγάθυρσοι δὲ, ἁβρότατοι [d] ἄνδρες εἰσὶ, καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα· ἐπίκοινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, ἵνα κασίγνητοί τε ἀλλήλων ἔωσι, καὶ οἰκήϊοι ἐόντες πάντες, μήτε φθόνῳ, μήτ' [e] ἔχθεϊ χρέωνται ἐς ἀλλήλους· τὰ δ' ἄλλα νόμαια [f] Θρήϊξι προσκεχωρήκασι. Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν [g] χρέωνται Σκυθικοῖσι, γενεῇ δὲ μιῇ πρότερόν σφεας τῆς Δαρείου στρατηλασίης, κατέλαβε ἐκλιπεῖν τὴν χώρην πᾶσαν ὑπὸ ὀφίων· ὄφιας γάρ σφι πολλοὺς μὲν ἡ χώρη ἀνέφαινε, οἱ δὲ πλεῦνες ἄνωθέν σφι ἐκ τῶν ἐρήμων ἐπέπεσον· [h] ἐς ὃ πιεζόμενοι, οἴκησαν μετὰ Βουδίνων τὴν ἑωϋτῶν ἐκλιπόντες· κινδυνεύουσι δὲ [i] οἱ ἄνθρωποι οὗτοι γόητες εἶναι· λέγονται γὰρ ὑπὸ Σκυθέων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαστος, λύκος γίνεται ἡμέρας ὀλίγας, [k] καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τὠϋτὸ κατίσταται· ἐμὲ μέν νυν ταῦτα λέγοντες οὐ πείθουσι· λέγουσι δὲ οὐδὲν ἧσσον, καὶ ὀμνύουσι [l] δὲ λέγοντες. Ἀνδραφάγοι δὲ ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων ἔχουσι ἤθεα· οὔτε δίκην νομίζοντες, οὔτε νόμῳ [m] οὐδενὶ χρεώμενοι· νομάδες δέ

modo: postquam auspicati fuerunt, hominis caput clava feriunt, truncum eius quidam aiunt deturbari e rupe: nam in rupe praerupta templum est situm; cruci affigunt caput. Quidam de capite *suffigendo* consentiunt, sed truncum e praecipitio deiici negant, sed humo contegi dicunt. Daemonem, cui immolant, ipsi Tauri aiunt esse Iphigeniam, Agamemnonis filiam. In hostes autem, quos ceperint, hoc agunt: Amputatum quisque caput hostis domum reportat, et ingenti fuste transfixum supra tecta eminens multum statuit, et plerunque supra fumarium: ideo in sublimi suspendi dicentes quasi totius domus
custodes. Vivunt autem e rapto et ex 104
bello. At Agathyrsi lautissimi viri sunt, et aurum plerunque gestantes. In commune cum mulieribus coeunt, ut inter se germani sint ac domestici omnes, nihil neque livoris neque odii mutuo exercentes: in ceteris ad Thracum consuetudines accedunt. At Neuri Scythicis quidem utun- 105
tur moribus, quibus una ante Darii expeditionem aetate contigit, ut totam linquerent regionem propter serpentes; nam serpentum cum magna vis ex ipsorum solo est edita, tum maior superne e locis desertis ingruerat: quibus usque adeo infestati fuerunt, ut relicto suo solo cum Budinis habitaverint. Videntur autem hi homines esse praestigiatores; dicuntur enim a Scythis et ab iis, qui in Scythia incolunt, Graecis, semel quotannis singuli ad paucos dies effici lupi, et rursus in pristinum habitum redire, quod tamen dicentes mihi non persuadent: nihilominus tamen illi aiunt ita esse, ac deierant.
Androphagi agrestes maxime omnium homi- 106
num mores habent, non iudiciis, non legibus uten-

a Ὠθέουσι *Arch. V. Pass. Ask.*, non male, quomodo et mox. *b* Τὰ κατὰ *Arch.* *c* Idem *Vind. M. Ask. Pass.* recte, χειρώσωσι *Ald. Paris. A.* Edd. Antecedentia attigit *Pausan.* L. I, 43. *d* Ἄνδρες *Arch. Valla, Stob.* Serm. XLII. p. 294. vulgo ἀνδρῶν, quomodo *Eustath.* ad Perieg. v, 310. *e* Ἄχθεϊ *Stob.*, sed *Maximus* edito consentit. *f* Θρηξὶ *Arch. Ask.* *g* Χρέωνται Σκυθικ. *Arch. Vind. Pass. Ask.*, bene, ut C. 107. τοῖσι interponunt *Ald M.* Edd. *h* Ἐς οὗ *Arch.* *i* Οὗτοι οἱ ἄνθρ. id. *V.* *k* Καὶ λυθεὶς *Arch. V.*, mox ἐς ταυτὰ *M. Pass. Ask.*, nulla necessitate. *l* Duo haec absunt *Arch. V.*, in *Ask.* ὀμνῦσι. *m* Οὐδὲν *Arch. V.*

ctimam immolationi designabant. Huic adfirmandae lectioni sufficiet vel unicus locus *Eurip.* Iphig. in Taur. v, 1154., quo Taurorum Rex Thoas comites interrogat Iphigeniae sacerdotis, *utrum illa iam* τῶν ξένων κατήρξατο, *hospites sit auspicata.* In Graecorum sacris usitatissimum verbum de Indica gente *Nicol.* ponit *Damasc. Stobaei* p. 105. —— Sed secundum *Herodoti* Tauros non Scythicae fuit Iphigenia crudelitatis ministra, verum ipsa Dea, cui Graecos immolarent hospites: τὴν δὲ δαίμονα ταύτην, τῇ θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι· *Hesiodus* in Heroinarum catalogo non mactatam Iphigeniam dixerat, sed Diana volente Ἑκάτην εἶναι· hoc tradens *Pausan.* in Atticis c. 43., τούτοις, ait, Ἡρόδοτος ὁμολογοῦντα ἔγραψε, κ. τ. λ. —— Ceterum ista potissimum inhumana Taurorum crudelitas effecisse videtur, ut hoc praesertim nomine Scythae fuerint a Graecis in universum infamati. In diversis gentibus Scythicis tria potissimum obtinebant, quae prorsus abhorrerent ab humanissima Graecorum mansuetudine, τὸ ξενοθυτεῖν, τὸ ἀνθρωποφαγεῖν, καὶ τὸ, τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρᾶσθαι· vid. *Strabo* VII, p. 458. A. 460. B. et *Iacob. Elsner.* Observ. in Ep. ad *Coloss.* III, 11. VALCKEN.

30. Ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου] Tales Chaldaeorum, οἳ ληϊζόμενοι ζῶσι —— εἰθισμένοι ΑΠΟ ΠΟΛΕΜΟΥ βιωτεύειν apud *Xenophontem* Κ. Παιδ. III, p. 74. E. Praestat mox ἁβρότατοι ἄνδρες ex scriptis.

31. Ἁβρότατοι ἀνδρῶν] Tales in Scythia fuisse vix fidem invenit: de Agathyrsis dixerat, credo, ἁβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ, sicut in suis legere Codd. *L. Valla*, et *Io. Stobaeus* Tit. XLII, p. 294. ἀνδρῶν ἁβροτάτους hinc tamen habet *Eustath.* in *Dionys.* v, 310. De Agathyrsis *Salmasio* notata in *Solin.* p. 188., partim corrigit ad *Melam Is. Vossius.* VALCKEN.

36. Προσκεχωρήκασι] Geminum L. I, 172. προσκεχωρήκασι δὲ γλῶσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἔθνος. Statim κατέλαβε ἐκλιπεῖν τὴν χώρην male in *Vallae* Latinis, *coacti fuerant solum vertere.* Correxit errorem Cl. *Lambertus Bos* Observ. Critic. C. 2. p. 9.

43. Κινδυνεύσι γόητες εἶναι] *H. Stephani Vallam* corrigentis versio recipi debuerat: verbum hoc usu, quem *Portus* adnotare neglexit, semel tantum occurrit apud *Herod.* Κινδυνεύουσιν εἶναι notat *esse videntur*, sive *sunt*, et δοκοῦσιν εἶναι saepius adhibetur pro εἰσί. Frequentavit illud inprimis *Plato: Xenophon.* Ἀπομν. IV, p. 465, 10. κινδυνεύει ἀναμφιλογώτατον ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν· ℣. 35., Φροντίζω μὴ κράτιστον ᾖ μοι σιγᾶν· κινδυνεύω γὰρ ἁπλῶς οὐδὲν εἰδέναι· sic ille saepius alibi loquitur et in Epist. *Socrat.* XXII. *Demosthenes* I. c. Aristog. p. 489., δυσκατάπαυστόν τι κινδυνεύει πρᾶγμ' εἶναι πονηρία. *Platonis* etiam imitatores *Sophistae* hunc flosculum scriptis saepe suis interserunt: vide Clariss. *Ruhnken.* in *Tim.* Lex. p. 116., quique, alienis tamen intermixtis, apta quaedam dedit Clar. *Wetsten.* in *S. Lucae* A. A. XIX, 27. —— Neurorum praestigias hinc attigit *Eustath.* in *Dionys.* v, 310. *Mela* II. c. 2. fine: *Neuris statum singulis tempus est, quo si velint in lupos, iterumque in eos, qui fuere, mutentur.* Anilem fabulam tangit *Salmas.* in *Solin.* p. 187. VALCKEN.

46. Καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τὠϋτὸ κατίσταται] Demuto nihil; nam λυθεὶς *Arch.* ex αὖθις progenitum librarii negligentia. De Neuris *Mela*, *Solinus* atque alii consimilia. Durant, ut solent quae cum primo lacte inbuuntur, similes in inferiore Germania fabellae. Memini rusticos et pastores primo aetatis flore videre, quibus haec metamorphosis insulse inputabatur. Confer *Keisleri* Antiq. Septemtrional. p. 494.

utentes, pecuariam exercentes, vestem Scythicæ similem gestantes, propriam linguam
107 habentes. Melanchlæni omnes indumenta nigra gerunt, unde et cognomen habent, qui soli humana carne vescuntur, institutis Scythicis utentes.
108 Budini, ingens natio atque numerosa, vehementer cæsiis oculis omnis ac rufa: quorum urbs nomine Gelonus e materia constructa est; muri ea magnitudo est, ut singula latera tricenorum stadiorum sint; est vero altus et totus ligneus. AEdes quoque cum privatæ, tum sacræ sunt e materia. Nam sunt ibi deorum Græcorum templa Græcanice extructa, simulacris, aris, delubris ligneis. Baccho triennalia agunt, et bacchanal exercent: quippe Geloni sunt ab originis vetustate Græci, sed ex emporiis summoti inter Budinos habitaverunt: lingua partim Scythica, partim Græca utentes.
109 Budini non lingua, non victu utuntur eodem cum Gelonis: nam Budini, utpote indigenæ, tum pastores sunt, tum soli eius regionis pediculos edunt: at Geloni agriculturæ operam dantes frumento victitant, et hortos possident, nihil illis neque aspectu neque colore similes: a Græcis autem etiam Budini vocantur Geloni, non recte vocantibus. Horum regio omnis est arboribus omnis generis frequens; et ubi plurimum consita, ibi est lacus ingens et multus, et palus, ac circa eam arundo. In eo lacu lutræ capiuntur, et castores, et aliæ feræ oris quadrati, quarum pelles circa renones adsuuntur, et testiculos
110 habent ad uterorum medelam utiles. De Sau-

δέ εἰσι· ἐσθῆτα δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίην, γλῶσσαν δὲ ἰδίην. Μελάγχλαινοι δὲ εἵματα μὲν 256 μέλανα φορέουσι πάντες, [a] ἐπ᾽ ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι· [b] ἀνθρωποφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων· νόμοισι δὲ Σκυθικοῖσι χρέωνται. Βουδῖνοι δὲ, ἔθνος ἐὸν μέγα καὶ πολλὸν, γλαυκόν τε πᾶν ἰσχυρῶς ἐστι καὶ πυῤῥόν· πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται [c] ξυλίνη· οὔνομα δὲ τῇ πόλι ἐστὶ Γελωνός· τοῦ δὲ τείχεος μέγαθος κῶλον ἕκαστον, τριήκοντα σταδίων ἐστὶ, ὑψηλὸν δὲ, καὶ [d] πᾶν ξύλινον· καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ ἱρά· ἔστι γὰρ δὴ αὐτόθι Ἑλληνικῶν θεῶν ἱρὰ, Ἑλληνικῶς κατεσκευασμένα ἀγάλμασί τε καὶ βωμοῖσι καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι· καὶ τῷ Διονύσῳ [e] τριετηρίδας ἀνάγουσι, καὶ βακχεύουσι· εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ ἀρχαῖον Ἕλληνες· ἐκ [f] δὲ τῶν ἐμπορίων ἐξαναστάντες, οἴκησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι· καὶ γλώσσῃ τὰ μὲν, Σκυθικῇ, τὰ δὲ, Ἑλληνικῇ χρέωνται. [g] Βουδῖνοι δὲ οὐ τῇ αὐτῇ γλώσσῃ χρέωνται καὶ Γελωνοί· οὐδὲ δίαιτα ἡ αὐτή· οἱ μὲν γὰρ Βουδῖνοι, ἐόντες αὐτόχθονες, νομάδες τέ εἰσι καὶ [h] φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτῃ· Γελωνοὶ δὲ, γῆς τε ἐργάται, καὶ σιτοφάγοι, καὶ κήπους ἐκτημένοι, [i] οὐδὲν τὴν ἰδέην ὁμοῖοι, οὐδὲ τὸ χρῶμα· ὑπὸ μέντοι Ἑλλήνων καλέονται καὶ οἱ Βουδῖνοι, Γελωνοὶ, οὐκ ὀρθῶς καλεόμενοι· ἡ δὲ χώρη σφέων, πᾶσά ἐστι δασέη [k] ἴδῃσι παντοίῃσι· ἐν δὲ τῇ ἴδῃ πλείστῃ ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλὴ, καὶ ἕλος, καὶ κάλαμος περὶ αὐτήν· [l] ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες ἁλίσκονται, καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα, τῶν τὰ δέρματα [m] περὶ τὰς σισύρνας παραῤῥάπτεται· καὶ οἱ [n] ὄρχιες αὐτοῖσί εἰσι χρήσιμοι ἐς ὑστερέων

a M. Pass. Ask., ἀπ᾽ ὧν *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* quod priori non cedit. *b* Ἀνθρωποφαγέουσι *Arch. V. Eustath.* in *Dionys.* v. 309., olim ἀνδροφαγέουσι. *c Steph.* in Γελωνὸς et *Eustath.* in Perieg. v. 310. *d* Πάνυ *Arch.* *e* Τριετηρίδα *Arch.* *f* Τῶν δὲ *id. V. Pass. Ask.* *g* Sequentia novem absunt *Arch.*, qui mox ἀλλ᾽ οὐδὲ δίαιτα ἡ αὐτή ἐστι Γελωνοῖσι καὶ Βουδίνοισι· οἱ μεν γὰρ —. *h* Citat *Arrian.* in Periplo p. 18. Ed. *Hudz.* φθειροτρωκτέοντες. *i* Οὐδὲν *M. Pass. Ask.*, sed τὴν omittens: ceteri οὐδὲ. *k* Ἴδῃ δὲ παντοίῃ *Arch. Vind.*, non male. Vide tamen L. IV, 175. VII, 111. *l* Ἐκ δὲ ταύτης iidem: tum ἐνύδριες *Pass.*, ἐνύδιες Edit. Genev., ἐνίδρυες reliqui cum *Ald.* *m.* Παρὰ ora *Steph. Arch. V. Ask. Pass.*, tum σισύῤῥας *Arch.*, σισύρνας *M. Pass. Ask.*, alii σισύρας. *n* Ὄρχιες *V. Pass. Ask.*, ὄρχυες *Arch.*, tum αὐτοῦ id., αὐτοῖσι *Med. Pass. Ask.*, αὐτέων *Ald.* antea ὄρχεες.

53. Γλῶσσαν δὲ ἰδίην] Non pendent ex praecedenti φορέουσι, sed alio, quod in Scriptoris mente haerebat. Similes ex *Sophocle* atque aliis dicendi formulas animadvertimus antea. Dabunt plures *Thucydid.* I, 17., *Virgilius* AEneid. X, 26. ubi *Servius*, *Columella* R. R. L. VI, 32. et *Graev.* ad *Florum* III, 21. His vero nexa olim et apta voluit, ἀνθρωποφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων, *soli humana carne vescuntur*, nunc isthic deposita, ubi seriem turbant. Androphagi sive Anthropophagi ex re ipsa, vorandisque hominibus, titulum habent, sicuti Melanchlaeni ex vestitu nigro. Illis notatio ista convenit excellenter, non his. Coniecturae doctorum hominum, ὅμουροι τούτων, aut μοῦνοι λυκοφαγέουσι sive αἰλουροφαγέουσι, aestus, quibus ex male locatis vocibus fluctuarunt, manifestant. Agnovit Ampl. *Nic. Witzen* in Belgica horum versione librariorum peccatum et detersit tacens Tartariae Description. T. I. p. 199. Edit. primae. *Strabo* Scytharum nonnullos adeo fuisse inmanes, ὥστε καὶ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΕΙΝ L. VII, p. 463. ex *Ephoro* scripsit.

55. Ἀνδροφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων] Ἔνιοι τούτων venerat in mentem *Io. le Febvre*: sed quae hac legit in sede *Eustath.* (vide in *Dionys.* v. 399.) in suam restituet, de Anthropophagis olim scripta Cl. *Wess.* vide Diss. *Herod.* p. 72. Recte Codd. MSS. vocant Ἀνθρωποφάγους, et *Plinio* dicuntur *Anthropophagi Scythae, humanis corporibus vescentes*, H. N. VI, c. 17. similiter *Melae* II, c. I, 120. atque his τὸ ἀνθρωποφαγεῖν tribuit *Ephorus Strabonis* VII, p. 463. B. Quae sequuntur de urbe lignea Gelono in Budinis, quam Persae narrantur incendisse c. 123., hinc tangunt *Steph. Byz.* in Γελωνοὶ, *Mela* I, c. 19, 140. *Eustathius.*
VALCKEN.

57. Γλαυκόν τε —— καὶ πυῤῥόν] „ Ad oculorum colorem referunt. Ego ad totum corpus retulerim, „ glauco vel caeruleo pictum et rufo. unde *Picti Geloni* Virgilio Georg. II, 115., belle *Salmas.* in *Solin.* p. 133. Πόλις πεπόλισται recurret L. V, 52. VII, 59. Homerico more.

69. Γλώσσῃ χρέωνται καὶ Γελωνοὶ] Herodotea si fuerint, dederat, τῇ καὶ Γελωνοὶ. Equidem ob *Arch.* dissensum ambigo: praeferunt certe ex eo excerpta, quae *Herodotum* non dedecent, et conmoda congruaque videntur. Utrumcunque est, vulgatum ab illis premitur maxime. Phthirophagi occurrunt plures, etiam in Libya C. 168. Praeclare, ut puto, de similibus, φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ ῥύπου καὶ τοῦ πίνου λαβόντες ὄνομα *Strabo* L. XI, p. 763.

69. Καὶ Γελωνοὶ] Scribi poterit Γελωνοῖς, aut, quod malim, vocula τῇ interiecta: Βουδῖνοι δὲ οὐ τῇ αὐτῇ γλώσσῃ χρέωνται, τῇ καὶ Γελωνοί· sic et alibi loquitur, et IV, c. 171., νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης. Qui praetulerit alterum, Herodoteis etiam niti poterit ex p. 96, 11. p. 257, 24. —— Seq. Cap. Budinis tradit et Gelonis diversam vivendi fuisse rationem: *Budini* νομάδες τέ εἰσι, καὶ φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτῃ dederat, opinor, φθειροτρηγέουσι μ. et φθειροτρηγέοντας *Arrianus* in Periplo Ponti Eux. p. 18. vulgatur: Ἡρόδοτος λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτρωκτέοντας· in κτ facile ηγ transierint: φθειροφάγους vulgo dixere: vid. *Strabo* XI, p. 754. et *Casaub.*
VALCKEN.

78. Ἐνύδριες] *Porti* coniecturam, a Genevensi editore perperam pictam, *Pass.* Codex stabilit, et scriptor ipse L. II, 72. Περὶ τὰς σισύρνας iure Cl. *Gronov.* vindicavit, cui calculum *Valckenarius* noster ad *Ammon.* p. 205. adposuit. Σίσυρα αἴγειον στέγαστρον veteribus. *Theophylacto* L. VII. Hist. Mauric. C. 6. σίσυρα ἐξ ἐρίου, ἐς τὰ μάλιστα εὐτελὴς, etiam *Apsyrto* Hippiatricor. L. I, 38. p. 135. Sed hoc *Ruhnkenius* ad *Timaeum* p. 165. Ὄρχιες laudabunt, qui sermonis Ionici genium, *Hippocratem*que et *Aretaeum* amant.

84. Οἰόρ-

ρέων ἄκεσιν. Σαυροματέων δὲ πέρι ὧδε λέγεται· ὅτε Ἕλληνες Ἀμαζόσι ἐμαχέσαντο, (τὰς δὲ Ἀμαζόνας καλέουσι [a] Σκύθαι Οἰόρπατα· δύναται δὲ τὸ οὔνομα τοῦτο κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀνδροκτόνοι.) Οἰὸρ γὰρ καλέουσι [b] τὸν ἄνδρα, τὸ δὲ πατὰ, κτείνειν, τότε λόγος τοὺς Ἕλληνας νικήσαντας τῇ ἐπὶ Θερμώδοντι μάχῃ, ἀποπλέειν ἄγοντας τρισὶ πλοίοισι τῶν Ἀμαζόνων ὅσας [c] ἠδυνέατο ζωγρῆσαι· τὰς δὲ ἐν τῷ πελάγεϊ ἐπιθεμένας, ἐκκόψαι τοὺς ἄνδρας· πλοῖα δὲ οὐ γινώσκειν αὐτὰς, οὐδὲ πεδαλίοισι χρῆσθαι, οὐδὲ ἱστίοισι, οὐδὲ εἰρεσίῃ· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέκοψαν τοὺς ἄνδρας, ἐφέροντο κατὰ κῦμα καὶ ἄνεμον· καὶ ἀπικνέονται τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος ἐπὶ Κρημνούς· οἱ δὲ Κρημνοί εἰσι [d] τῆς γῆς τῶν Σκυθέων, τῶν ἐλευθέρων· ἐνθαῦτα ἀποβᾶσαι ἀπὸ τῶν πλοίων αἱ Ἀμαζόνες, ὁδοιπόρεον ἐς τὴν οἰκεομένην· ἐντυχοῦσαι δὲ πρώτῳ ἱπποφορβίῳ, τοῦτο διήρπασαν· καὶ ἐπὶ τούτων ἱππαζόμεναι, ἐληΐζοντο τὰ τῶν Σκυθέων.

257 Οἱ δὲ Σκύθαι οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ πρῆγμα· οὔτε γὰρ φωνὴν, οὔτε ἐσθῆτα, οὔτε τὸ ἔθνος ἐγίνωσκον, ἀλλ' ἐν θωύματι ἔσαν ὁκόθεν ἔλθοιεν· ἐδόκεον δ' αὐτὰς εἶναι ἄνδρας τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἔχοντας· μάχην τε [e] δὴ πρὸς αὐτὰς ἐποιεῦντο· ἐκ δὲ τῆς μάχης τινὰς τῶν [f] νεκρῶν ἐκράτησαν οἱ Σκύθαι, καὶ [g] οὕτω ἔγνωσαν ἐούσας γυναῖκας· βουλευομένοισι ὦν αὐτοῖσι ἔδοξε κτείνειν μὲν οὐδενὶ τρόπῳ ἔτι αὐτὰς, ἑωϋτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους ἀποπέμψαι ἐς αὐτὰς, πλῆθος εἰκάσαντας ὅσαιπερ ἐκεῖναι ἔσαν· τούτους δὲ στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ἐκείνεων, καὶ ποιέειν τάπερ ἂν καὶ ἐκεῖναι ποιέωσι· ἢν δὲ αὐτοὺς διώκωσι, μάχεσθαι μὲν [h] μὴ, ὑποφεύγειν δέ· ἐπεὰν δὲ παύσωνται, ἐλθόντας αὐτοὺς πλησίον, στρατοπεδεύεσθαι· ταῦτα ἐβουλεύσαντο οἱ Σκύθαι, βουλόμενοι ἐξ αὐτέων παῖδας ἐγγενήσεσθαι. Ἀποπεμφθέντες δὲ οἱ νεηνίσκοι, ἐποίευν τὰ ἐντεταλμένα· ἐπεὶ δὲ ἔμαθον αὐτοὺς αἱ Ἀμαζόνες ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσει ἀπιγμένους, ἔων χαίρειν· προσεχώρεον δὲ πλησιαιτέρω τὸ στρατόπεδον τῷ στρατοπέδῳ ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ· εἶχον δὲ οὐδὲν οὐδ' οἱ νεηνίσκοι, ὥσπερ [i] οὐδὲ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἵππους· ἀλλὰ ζόην ἔζωον τὴν αὐτὴν ἐκείνῃσι, θηρεύοντές τε καὶ ληϊζόμενοι. [k] Ἐποίευν δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσαμβρίην τοιόνδε· ἐγίνοντο [l] σποράδες κατὰ μίην τε καὶ δύο, πρόσω δὴ ἀπ' ἀλληλέων ἐς [m] εὐμαρίην ἀποσκιδνάμεναι· μαθόντες δὲ

Sauromatis vero ita memoratur: Quum Græci bellaverunt cum Amazonibus (quas Scythæ OEorpata vocant, quod nomen potest transferri, Viricidæ: œor enim virum dicunt, pata autem occidere) feruntur post victoriam prœlii ad Thermodontem facti, abiisse, portantes tribus in navibus quascunque potuerant ex Amazonibus vivas capere: quibus illæ in pelago insidiatæ, cunctos trucidavere. Sed quum naves haberent incognitas, nec gubernaculis aut velis aut remis uterentur, interfectis viris, ferebantur secundum fluctus et ventum; delatæque sunt ad paludis Mæotidis Cremnos, *prærupta*, quæ Scytharum liberorum telluris sunt. Ibi e navibus egressæ Amazones, ad loca habitata iter facientes, quod primum nactæ sunt equorum armentum, diripiunt conscenduntque: et obequitantes, e Scythis prædas agunt. Scythæ quid hoc rei esset conii- 111
cere nequibant, quum neque vocem, neque vestem, neque gentem agnoscerent; admirabundi unde venirent, et rati cunctos esse viros eiusdem ætatis. Ergo commissa cum eis pugna fuit; unde potiti quibusdam mortuarum, ita demum feminas esse cognoverunt. Itaque consilio habito visum est eis, nullo pacto posthac quampiam illarum occidere: sed ex se qui maxime iuvenes essent, in eas dimitti, eodem numero quo illas esse coniectabant, qui sua prope eas castra haberent, et eadem quoque cum illis facerent. Si invaderentur, non quidem pugnare, sed subterfugere: ubi subsisterent illæ, ipsos etiam proxime accedentes castra ponere. Hoc Scythæ idcirco decreverunt, quod prolem ex illis suscipere cupiebant. Adolescentes qui missi 112
sunt, mandata peregerunt: quos ubi Amazones intellexerunt neutiquam ad se lædendas venisse, valere sinebant: quotidie tamen castra castris propius admovebantur. Ceterum ne ipsi quidem adolescentes quicquam habebant, quemadmodum neque Amazones, præter arma et equos: et vitam eandem cum illis vivebant, venando atque prædando. Circa meridiem Amazones sole- 113
bant aut singulæ aut binæ separatim a reliquis ad ventrem levandum longius vagari; ea

a Οἱ Σκ. *Arcb. V.*, mox Ὀιόρπατα *M. Pasf. Ask.*, et Ὀιὸρ. reliqui Ἀιόρπατα et Αἰὸρ cum *Valla*. *b* Τὸν negligunt *Arcb. V. Pasf.* Paullo ante κατὰ τὴν Ἑλλ. solus *Arcb.* *c* Ἠδυνέατο *M. Arcb. Paris. A. B. Vind.* Edit. Genev. CIϽIϽCXVIII. ex *Porti* verissima coniectura: idem enim, quod aliis ἠδύναντο. Vid. C. 185. IX, 69. &c. ἠδυναίατο *Aldus* et alii. Exscripsit haec, sed sua dialecto, *Eustatb.* in Perieg. v. 653. *d* Binas has voces non habet *Ask.*, γῆς τῆς Σκ. *Pasf.* *e* Abest *Arcb.* *f* Νεκρῶν *Paris. A. B. Vind. Arcb. Ask.* ora *Stepb. Valla*: τινὰς exceptis *Paris. Ald. Med.*, itidem negligunt. Vulgo τῶν γυναικῶν. *g* Τότε *Arcb.* qui statim βουλομένοισι. *h* Οὐ *Arcb.*, μὴ desit *Vind.* mox ambo βουλευόμενοι. *i* Οὐδὲ αἱ *Arcb. V.*, alii οὐδὲ negligunt, non bene, animat orationem. *k* Ἐποίευν *Arcb. Vind.*, antea ἐποίεον. *l* Σποράδην *Arcb.* non male: tum πρόσω δὴ *M. Pasf. Ask.*, alii δὴ praetereunt. *m* Εὐημερίην *Arcb.* prave, εὐμαρείαν *Schol.*

84. Ὀιόρπατα] Hoccine, an Ἀιόρπατα, Scythicum Amazonum sit nomen, non decerno. Si Ἀὶρ Scythis Armenisque *vir* sit, quae *Wacbteri* in Praefat. Glossar. Sect. XII. professio, pristinum ex *Aldo* et *Valla* potius erit. Sed in talibus anceps haesitatio. Male *Herodoti* fidem *Franc. Foris Otrokocksi* Orig. Hungar. C. 14. p. 291. suggillat, aliena multa stipans, ut Hungaricum videatur vocabulum; quasi Amazones ex ultima Tartaria, vetere Turcarum et Hungarorum sede, processerint. Quod falsissimum.

95. Τῆς γῆς τῶν Σκυθέων &c.] Damnantur duo priora Codd. quorundam iudicio, suntque ad rem non necessaria. Cremni liberorum erant Scytharum ad Maeotin C. 20. Cultum habent decus ἐντυχοῦσαι —— ἱπποφορβίῳ —— καὶ ἐπὶ τούτων ——. Scribentis in animo erant, ἐντυχοῦσαι —— ἵπποις, quibus ἐπὶ τούτων aptissime adhaerent. Talia medicinam respuunt.

4. Τῶν νεκρῶν ἐκράτησαν] Docent sequentia, Amazonum aliquas fuisse praelio peremtas: illa quoque, καὶ οὕτω ἔγνωσαν ἐούσας —— limpide asserunt, non aliud ex Scriptoris venisse calamo, quam τῶν νεκρῶν aut τινὰς τῶν ——, sicuti in *Codd.* plerisque.

14. Ἐγγενήσεσθαι] Substituunt Cl. *Reiskius* et *Abreschius* ἐκγενήσεσθαι, sicuti C. 155. ἐξεγένετό οἱ παῖς. Schedae, in quibus ἐγγίνεσθαι et ἐκγίνεσθαι confunduntur L. V, 105., silent. Pugnat etiam hoc *Thomae Mag.* decreto in Βούλομαι, saepius fallenti.

24. Ἐς εὐμαρίην] Ex αι et ει Iones eiecere nonnunquam τὸ ἰῶτα, θηλέην scribentes et εὐμαρέην. Hoc quo posuerint usu docuerat *Eustath.* in *Hom.* Il. Ξ. p. 970, 13. Ἴωνες, inquit, τὸ περί τινα τῶν ἀναγκαίων τῷ σώματι ἐκκρίσεων ἀσχοληθῆναι, οἷον οὐρῆσαι, φασὶν, ἢ ἀποπατῆσαι, Εὐχέρειαν ἐκάλουν· scripserat, scribere certe debuit, Εὐμάρειαν ἐκάλουν, vel Εὐμαρέην· quod vicina monstrant *Suidas*: Εὐμαρέη, ἀπόπατος, παρὰ Ἡροδότῳ. Formam Codices custodiverunt rariorem II, C. 35., εὐμαρέῃ χρέωνται ἐν τοῖσι οἴκοισι· quod tanquam diversum a Graecorum usu de AEgyptiis dictum nemo mi-

ea re Scythæ cognita; et ipsi idem faciunt, quorum aliquis uni illarum, quæ ſolivagæ erant, quum ſe admoviſſet, non ſe avertit Amazon, ſed uti permiſit: nec appellare quidem poterat, non enim intelligebant ſe invicem, tamen manu ſignificavit, ut ad eundem locum poſtridie rediret, adducto ſecum altero, ut duo eſſent; ſe quoque alteram adducturam. Digreſſus ab ea iuvenis hæc enarrat ceteris: poſteroque die ſocium ſecum ducens, ad locum præſto fuit, ac reperit Amazonem
114 cum altera expectantem. Eius rei certiores facti reliqui iuvenes, et ipſi conciliaverunt ceteras. Poſt hæc commixtis caſtris pariter habitarunt; eam quiſque uxorem, cum qua primum coierat, habentes. Earum vocem quum ipſi diſcere non poſſent, ipſorum illæ diſcebant. Et quum ſe mutuo intelligerent, viri ad Amazones iſta dixerunt; Nobis parentes ſunt; ſunt et facultates: proinde non agamus diutius hanc vitam, ſed hinc digreſſi, in hominum frequentia degamus, ubi vos habebimus uxores, nequaquam alias. Ad hæc illæ reſponderunt, Nos vero non poſſumus veſtris cum feminis habitare, quibus non iidem qui nobis ſunt mores; nos enim arcu tela excutimus, et iaculamur, et equitamus, muliebria opera non edoctæ: veſtræ feminæ nihil eorum quæ recenſuimus, ſed opera muliebria factitant, manentes in plauſtris, non ad venationem at-

δὲ καὶ οἱ Σκύθαι, ἐποίευν τὠυτὸ τοῦτο· καί τις μουνωθεισέων αὐτέων τινὶ [a] ἐνεχρίμπτετο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπωθέετο, ἀλλὰ περιεῖδε χρήσασθαι· καὶ φωνῆσαι μὲν οὐκ εἶχε, οὐ γὰρ συνίεσαν ἀλλήλων, τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε [b] ἐς τὴν ὑστεραίην ἐλθεῖν ἐς τὠυτὸ χωρίον, καὶ ἕτερον ἄγειν· σημαίνουσα δύο γενέσθαι, καὶ αὐτὴ ἑτέρην ἄξειν· ὁ δὲ νεηνίσκος ἐπεὶ ἀπῆλθε, ἔλεξε ταῦτα πρὸς τοὺς λοιπούς· τῇ δὲ [c] ὑστεραίῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρίον αὐτός τε οὗτος, καὶ ἕτερον ἦγε, καὶ τὴν Ἀμαζόνα εὗρε δευτέρην [d] αὐτὴν ὑπομένουσαν. Οἱ δὲ λοιποὶ νεηνίσκοι ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, καὶ αὐτοὶ [e] ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων· μετὰ δὲ, συμμίξαντες τὰ στρατόπεδα, οἴκεον ὁμοῦ, γυναῖκα ἔχων ἕκαστος ταύτην τῇ τὸ πρῶτον συνεμίχθη· τὴν δὲ φωνὴν [f] τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες οὐκ [g] ἐδυνέατο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες συνέλαβον· ἐπεὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλεξαν πρὸς τὰς Ἀμαζόνας τάδε οἱ ἄνδρες, „ Ἡμῖν εἰσὶ μὲν τοκέες, εἰσὶ [h] δὲ „ κτήσεις· νῦν ὦν μηκέτι πλεῦνα χρόνον ζόην τοιήνδε „ ἔχωμεν· ἀλλ' ἀπελθόντες ἐς τὸ πλῆθος, διαιτώ- 258
„ μεθα· γυναῖκας δὲ ἕξομεν ὑμέας, καὶ [i] οὐδαμέας ἄλ„ λας·" αἱ δὲ πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε, „ Ἡμεῖς „ οὐκ ἂν δυναίμεθα οἰκέειν μετὰ τῶν ὑμετέρων γυναικῶν· „ οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμαια ἡμῖν τε [k] καὶ κείνῃσί ἐστι· „ ἡμεῖς μὲν τοξεύομέν τε καὶ ἀκοντίζομεν, καὶ ἱπ„ παζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικήϊα οὐκ ἐμάθομεν· αἱ „ δὲ ὑμέτεραι γυναῖκες, τούτων μὲν οὐδὲν, τῶν ἡμεῖς „ κατελέξαμεν, ποιεῦσι, ἔργα δὲ γυναικήϊα ἐργάζον„ ται, [l] μένουσαι ἐν τῇσι ἁμάξῃσι, οὔτ' ἐπὶ θήρην „ ἰοῦ-

a Ἐχρίμπτετο *Arch.* *b* *Arch. V. Paſſ. Aſk. Paris. A. B. Ald.*, omittit ἐς ſolus *Medic.* post pauca σημαίνουσα δὲ *Arch.* *c* Δευτεραίῃ *Vind. Arch. Paſſ. Aſk.* marg. *Steph.*, ὑστεραίῃ *Ald. M.* ex ſcholio. *d* *Arch. Med. V. Paſſ. Aſk.*, alii αὐτὸν, male. *e* Citat *Euſtath.* in *Hom.* p. 403, 37. in *Vind. Arch.* ἐκτιλώσαντες, perperam. *f* Τῶν μὲν γυν. ſatis bene *Arch.* *g* Ἐδυνέατο *Med. Vind. Arch. Paris. A. B. Aſk.*, optime: Vide C. 110. ἐδυναίατο *Ald.* Edd. *h* Δὲ καὶ κτ. *Arch. Valla.* *i* *M. Paſſ. Aſk.*, οὐδαμὰς *Paris. A. B. Ald. Arch. V.* et ſaepiſſime alibi iid., quod orationem inſtruit. *k* Καὶ κείνῃσι *Arch. V.*, olim κἀκείνῃσι. Prius Ἰακόν. *l* Καὶ μένουσιν

mirabitur, qui *Caſaubonum* legerit ad *Theophr.* Char. c. XIV, p. 115. Hebraeum morem loquendi praeter *Caſaub.* *Gatakerus* explicuit A. M. II, c. 3. Solita ſibi verecundia Perſicum *Xenophon.* expreſſerat K. Π. p. 5, 4. αἰσχρὸν ἔτι [Πέρσαις] καὶ τὸ ἰόντα που φανερὸν γενέσθαι· qui pueris lectam Cyropaediam ſuis ſaepe contaminarunt adſumentis literatores adiecisſe ſuſpicarer: ἢ τοῦ οὐρῆσαι ἕνεκα, ἢ καὶ ἄλλου τινὸς τοιούτου· niſi *Zonaras* iſta in ſuo Codice legiſſe videretur Ann. III, p. 110. B. Scriptus Codex in loco huic Herodoti ſimillimo praebuit K. Π. 1, p. 21, 9. ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα —— ἴεσθαι· per euphemiſmum *Thucyd.* dixit πάντα ποιεῖν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ, p. 504, 3. Multarum legum conditor *S. Petitus*, quam inter Atticas ſuas ſeptimam poſuit, illam quoque me iudice rectius omiſiſſet. VALCKEN.

26. Αὐτέων τινὶ ἐνεχρίμπτετο] *Vallae* non intellecta nativa ſe ſimplicitate praeter cetera commendabunt elegantiarum ſpectatoribus *Herodoti* proxima, qui ubique, ſicuti vere *Hermogenes* obſervat p. 509., ἤθη προσώπων, εἴπερ τις ἄλλος, κάλλιστα καὶ ποιητικώτατα μεμίμηται. *Theocritum* non dedecerent iſta: καί τις μουνωθεισέων αὐτέων τινὶ ἐνεχρίμπτετο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπωθέετο, ἀλλὰ περιεῖδε χρήσασθαι· iuſto diutius Amazo viduata Scytham iuvenem οὐκ ἀπωθέετο, ſive τὸ ἔργον οὐκ ἠναίνετο, ſed παρεῖχε βουλομένῳ, καὶ ὧν εἶχε μετεδίδου· quae ſingula reperiuntur in talibus adhibita. —— Ἐνεχρίμπτετο, hic idem ac συνεχρωτίζετο, atque *Ariſtophaneum* ἤρειδεν, de equo diceretur eximie ad equam admiſſo: apud *AElian.* de N. A. IV, c. 7., a Rege Scytha generoſus equus adduci non potuit, *matrem ut ſaliret*, οὐ μὴν ἐγχρίμπτεσθαι legitur. Darii Oebares marem dicitur *Herodoto* ἐγχρίμπτων τῇ θηλέῃ, III, c. 85. —— Eſt et illud pervenuſtum initio cap. ſeq. 114. οἱ λοιποὶ νεηνίσκοι —— καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων· *torvas viragines manſuefactas ſive fecere morigeras*, ἐτιθάσσευον, χειροήθεις αὐτοῖς ποιήσαντες. Socratis *Aſpaſia* τιθασὸν ποιῆσαι dixit ap. *Athen.* V, p. 219. F. de uxore iuvencula *Xenophontis* Iſchomachus in Oecon. p. 487, 32. ἐπεὶ ἤδη μοι χειροήθης ἦν καὶ ἐτιθασσεύετο ὥστε διαλέγεσθαι. Conf. *Euſtath.* Il. Γ. p. 305, 50. VALCKEN.

29. Τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε] Idem ac ἐδείκνυε ap. *Heſychium.* Geminum *Diodori* L. III, 18. μιμητικῇ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν διασημαίνειν· ſed prorſus germanum *AEſchyli* Agamem. v. 1070. Σὺ δ' ἀντὶ φωνῆς ΦΡΑΖΕ καρβάνῳ ΧΕΡΙ. Talia Latinorum, *Crudelem infeſta ſaepe vocare manu; Nudaque vocat dux agmina dextra*, alibi conducta.

32. Τῇ δὲ ὑστεραίῃ] Non ſperno tritum iteratumque Scriptori: alibi δευτέρῃ ἡμέρῃ IX, 32. 83. Optime *Gronov.* δευτέρην αὐτὴν reſtituit et explanavit. In *Diodoro* T. II, p. 577. ἀλύων ὅπου τύχοι δεύτερος καὶ τρίτος, *uno aut altero comite.* Vide ſis ad eius L. XIX, 17. et *Wetſtenium* in Epiſt. II. *S. Petri*, c. 2, 5.

36. Καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο] Ornat hoc et adauget iucundisſimae narrationis lepores. *Pindarus* Cinyram, Veneris corculum et ſuavium, ἱερέα κτίλον Ἀφροδίτας h. e., Criticis eleganter exponentibus, συνήθη καὶ εἰθισμένον τῇ χειρὶ, deſcripſit Pyth. Od. II, 30. addunt κτιλώσασθαι et κτιλεύσασθαι non aliud videri ac τιθασσεῦσαι· quod in ferocientes, nec cicurari recuſantes, aptisſimum. Iunge Schol. ad *Nicandri* Ther. v, 452.

54. Μένουσαι ἐν τῇσι ἁμάξῃσι] Atque adeo velut οἰκουροῦσαι. Civitatum Graecarum morem in Scythiam tranſtulit; nam Graecae mulieris prima virtus habebatur τὸ ἔνδον μένειν καὶ οἰκουρεῖν. *Phintis* Philoſopha ap. *Stobaeum* p. 444. 3., uxoris ἴδια iudicabat eſſe τὸ οἰκουρὲν καὶ ἔνδον μένεν· cur *Wolfius* in Mul. Graec. Fragm. p. 196. ad ἔνδον adſcriberet οἴκοι cauſae nihil habebat: ἔνδον μένειν praeter ceteros huic ſexui ſaepenumero commendavit *Euripides*; *Philo Iud.* p. 803. C. *Plutarch.* II, p. 142. C. qui in Quaeſt. Rom. p. 271. D. ſuorum tangit popularium in Boeotia conſuetudinem; qui, nova nupta in aedes introducta, καίουσι πρὸ τῆς θύρας τὸν ἄξονα τῆς ἁμάξης, ἐμφαίνοντες δεῖν τὴν νύμφην ἐμβαίνειν· poſtremum levi molimine converti

„ ἰοῦσαι οὔτε ἄλλη ὐδαμῇ· ὐκ ἂν ὦν δυναίμεθα ἐκείνῃσι συμφέρεσθαι· ἀλλ᾽ εἰ βούλεσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας, καὶ δοκέειν εἶναι [a] δικαιότατοι, ἐλθόντες παρὰ τοὺς τοκέας, ἀπολάχετε τῶν κτημάτων τὸ μέρος· καὶ ἔπειτα ἐλθόντες, οἰκέωμεν ἐπ᾽ ἡμέων αὐτέων". Ἐπείθοντο καὶ ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεηνίσκοι· ἐπεί τε καὶ ἀπολαχόντες τῶν κτημάτων τὸ ἐπιβάλλον, ἦλθον ὀπίσω παρὰ τὰς Ἀμαζόνας, ἔλεξαν αἱ γυναῖκες πρὸς αὐτοὺς τάδε, „ Ἡμέας ἔχει [b] φόβος τε καὶ δέος, ὅκως χρὴ οἰκέειν ἐν τῷδε τῷ χώρῳ· τοῦτο μὲν, ὑμέας ἀποστερησάσας πατέρων, τοῦτο δὲ, τὴν γῆν τὴν ὑμετέρην δηλησαμένας πολλά· ἀλλ᾽ ἐπεί τε ἀξιοῦτε ἡμέας γυναῖκας ἔχειν, τάδε ποιέετε ἅμα ἡμῖν, Φέρετε, ἐξαναστέωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆσδε, καὶ περήσαντες Τάναϊν ποταμὸν οἰκέωμεν". Ἐπείθοντο καὶ ταῦτα οἱ νεηνίσκοι· διαβάντες δὲ τὸν [c] Τάναϊν, ὡδοιπόρεον πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος ὁδὸν, τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, πρὸς [d] βορῆν ἄνεμον· ἀπικόμενοι δὲ ἐς τοῦτον τὸν χῶρον ἐν τῷ νῦν κατοίκηνται, οἴκησαν τοῦτον, καὶ διαίτῃ ἀπὸ τούτου χρέωνται τῇ παλαιῇ τῶν Σαυροματέων αἱ γυναῖκες, καὶ ἐπὶ θήρην ἐπὶ ἵππων [e] ἐκφοιτῶσαι ἅμα τοῖσι ἀνδράσι, καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν· καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσαι, καὶ στολὴν τὴν αὐτὴν τοῖσι ἀνδράσι φορέουσαι. Φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι Σκυθικῇ, σολοικίζοντες [f] αὐτῇ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, [g] ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες· τὰ περὶ γάμων δὲ ὧδέ σφι διακέεται· οὐ γαμέεται παρθένος οὐδεμίη, πρὶν ἂν τῶν πολεμίων ἄνδρα ἀποκτείνῃ· αἱ δέ τινες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γηραιαὶ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι. Ἐπὶ τούτων ὦν τῶν καταλεχθέντων ἐθνέων τοὺς [h] βασιλῆας ἁλισμένους ἀπικόμενοι τῶν Σκυθέων οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδή οἱ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ τῇ ἑτέρῃ [i] πάντα κατέστραπται, γέφυραν ζεύξας ἐπὶ τῷ αὐχένι τοῦ Βοσπόρου, διαβέβηκε ἐς τήνδε τὴν ἤπειρον· διαβὰς δὲ, καὶ καταστρεψάμενος [k] Θρήϊκας,

259 γεφυροῖ ποταμὸν Ἴστρον, βουλόμενος καὶ τάδε πάντα ὑπ᾽ ἑωϋτῷ ποιήσασθαι. „ Ὑμεῖς ὦν μηδενὶ τρόπῳ ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι περιΐδητε ἡμέας διαφθαρέντας· ἀλλὰ τὠυτὸ [l] νομίσαντες, ἀντιάζωμεν τὸν ἐπιόντα· οὔκων ποιήσετε ταῦτα; ἡμεῖς μὲν πιεζόμενοι, [m] ἢ ἐκλείψομεν τὴν χώρην, ἢ μένοντες, „ ὁμο-

atque alia huiusmodi prodeuntes, proinde
non poſſumus inter illas verſari. Quod ſi
vobis cordi est habere nos coniuges, et
iuſtiſſimi videri vultis, ite ad parentes
veſtros, et facultatum ſortiti partem,
postea redite, ut deinde ſemoti ab illis
habitemus. Id approbantes iuvenes ita fe- 115
cere, et ſortiendo accepta facultatum
quæ ipſis contingebat portione, rurſus
ad Amazones redierunt. Ad quos illæ,
Duplex, inquiunt, metus et terror nos
tenet in hoc loco habitandi: partim quod
nos parentibus veſtris vos privavimus:
partim, quod terram veſtram magnopere
vaſtavimus. Sed quoniam dignamini nos
habere uxores, hoc una nobiſcum aga-
tis. Agedum proficiſcamur e regione hac,
et Tanai fluvio transmiſſo habitemus.
Huic quoque rei obtemperavere iuvenes; 116
traiectoque Tanai, et orientem verſus
trium quidem dierum itinere confecto a
Tanai, trium quoque a Mæotide palude
ad aquilonem. Pervenientes vero ad eum
locum, quem nunc incolunt, ibi ſubſe-
derunt, et inde priſca conſuetudine vi-
vendi feminæ Sauromatarum utuntur;
nam ad venationem una cum viris ac ſine
viris, equis inſidentes, et ad prœlium
proficiſcuntur, eandemque cum viris veſtem
gerunt. Sauromatæ adſueverunt linguæ 117
Scythicæ ſolœcizantes in ea iam anti-
quitus, quod eam non probe didice-
rint Amazones. Quod ad coniugia per-
tinet, ita ab eis est inſtitutum: Nulla
virgo nubit, priuſquam aliquem hoſtium
interemerit: ideoque nonnullæ earum
decedunt iam vetulæ, antequam nubant,
quod legi ſatisfacere nequeant. Ad harum 118
igitur quas dixi gentium coactos reges nun-
cii Scytharum quum perveniſſent, certio-
res eos fecerunt, Perſam, ubi omnia,
quæ ſunt in altera continente, in ſuam
ditionem redegit, cervice Boſpori ponte
iuncta, in hanc traieciſſe continentem,
ſubactiſque illic Thracibus, fluvium Iſtrum
ponte iunxiſſe, animo hæc omnia in ſuam
redigendi poteſtatem. Proinde vos nolite
ullo pacto ex medio ſedentes ſinere ad
perniciem nos devenire; ſed idem ſentien-
tes, obviam eamus invadenti: quod niſi
facitis, nos in ultimum diſcrimen adducti,
aut

a Δικαιότατοι iidem cum *Valla* et bene. olim δίκαιοι. Statim ἐπὶ ἡμέων *Ask.* *b* Citat *Ammon.* in Δέος. Similis vocum earum diſtinctio in *Platone* obvia, nec fugit *Abreſchium.* *c* Ταν. ποταμὸν *Arch.* tum ὁδοιπ. ſine augmento. *d* *Arch. V. Ask.*, antea βορέην. *e* Ἐκφοιτῶσαι *Paris. B. Arch. Vind Paſſ. Ask.* ora *Steph.*, tum mox φοιτῶσαι et φορέουσαι iidem omnes. In Edd. *Ald. M.* ἐκφοιτῶσι, φοιτῶσι, φορέουσι. *f* Αὐτοὶ *Arch. Vind.* *g* Ὅτι *Arch.* *h* *Arch.*, qui cum *Vind.* ſequentem vocem omittit, olim βασιλέας. *i* Abest ab *Arch.* *k* Θρῆκας *id. Vind. Ask.* *l* *Arch. V. Paſſ. Ask. Paris. B.* marg. *Steph.*, tum ἀντιάζωμεν *Paris. B. Ald.*, olim νομίσαντες et ἀντιάζομεν. *m* Deſit *Arch. V.*

verti poterit in ἐμμένειν· menda quoque liberari *Hyperidis* fragmentum in *Stobaei* Γαμικοῖς p. 441, 14. Δεῖ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπορευομένην ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εἶναι τῆς ἡλικίας, ὥστε τοὺς ἀπολιπόντας (corrige, ſodes, ἀπαντῶντας·) πυνθάνεσθαι μὴ, τίνος ἐστὶ γυνὴ, ἀλλὰ τίνος μήτηρ. VALCKEN.

64. Φόβος τε καὶ δέος] His uſus *Ammonius* differre docet Δέος et Φόβον· quorum, ut ille noverat, plura poſſent ſimilia proferri. Citat idem *Ammon.* in v. Ἱερεῖον· velut *Herodotea*, καθάπερ ἔτι καὶ νῦν ὅταν χρηστήρια θύωσιν ἐν τῷ ἱερῷ, quae, nequis fruſtra quaerat, apud *Herod.* non invenientur. Praeter *AEſchylum* neminem etiam novi qui dixerit χρηστήρια θύειν, qui χαριστήρια θύειν, plurimos. VALCKEN.

77. Ἐπὶ ἵππων ἐκφοιτῶσαι] Nihil de vulgato demutaſſem, niſi Codd. iniecisſent manum, vix repellendam. *Hippocrates* Aër. Aq. et Loc. p. 290. de Sauromatarum ad paludem Maeotin uxoribus, τουτέων αἱ γυναῖκες ἱππάζονταί τε καὶ τοξεύουσι καὶ ἀκοντίζουσιν ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ μάχονται τοῖς πολεμίοις. Unde, aut hoc ſane ex fonte, *Plato* ſua hauſit L. VII. L. L. p. 805. A. Φωνῇ —— νομίζουσι explicitum ad L. II, 43. illuſtratumque fuit.

84. Πρὶν ἂν τῶν πολεμίων ἄνδρα] Ob oculos *Nicolai Damaſc.* ap *Stob.* Serm. XLII. p. 292. fuerunt, παρθένον οὐ πρότερον συνοικίζουσι πρὸς γάμον πρὶν ἂν ΠΟΛΕΜΙΟΝ ΑΝΔΡΑ κτείνῃ. Numeroſior Cous ſenex, οὐκ ἀποπαρθενεύονται δὲ μεχρὶς ἂν τῶν πολεμίων ΤΡΕΙΣ ἀποκτείνωσι. Profecto dura, quantumvis bellatricibus, conditio.

95. Ἐκ τοῦ μέσου κατημένοι] Adi ſis ad L. III, 83. et VIII, 22. Τὠυτὸ νοήσαντες obtrudunt membranae, videturque ad rem obportunum: frequentius τὠυτὸ φρονήσαντες I, 59., aut κατὰ τὠυτὸ L. V, 2. *Aldi* ἀντιάζωμεν perperam neglectum fuit.

95. Ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι] *Herodoto* proprium illud ſatis fuit communitum in Diſſ. *Herod.* p. 125. Mox littera producta ſcribi malim: ἀλλὰ τὠυτὸ νομίσαντες ἀντιάζωμεν τὸν ἐπιόντα. In nonnullis, ubi Linguae Latinae ratio hunc modum poſcit, alterum etiam adhibent Graeci; verum in talibus et in dubitationibus utuntur ſubiunctivo, ſaepius a librariis obliterato. VALCKEN.

10. Διέβη

aut regionem deseremus, aut manentes conditiones inibimus: quid enim cladem subeamus, nolentibus vobis auxilio esse? Quamquam non commodius post id agetur vobiscum; venit enim Persa nequaquam magis adversus nos, quam non etiam adversus vos: neque, nos subegisse contentus, a vobis abstinebit. Cuius rei magnum hinc accipite documentum; quod si nobis solis inferret ille bellum, animo superioris servitutis ulciscendæ, oportebat a ceteris hominibus abstinentem sic in nostram tendere regionem. Ostenderet enim omnibus se adversus Scythas, et non adversus alios ire: at nunc, simulatque traiecit in hanc continentem; ut quisque ipsi occurrit, pacat: ceteros, veluti Thraces et nobis confines Getas,
119 suo subiectos imperio habet. Hæc quum Scythæ denunciassent, ii qui e nationibus venerant reges deliberabant, sed discordes eorum erant sententiæ. Nam Gelonus quidem et Budinus et Sauromates concordes receperunt se Scythis auxilio futuros: Agathyrsus autem et Neurus et Androphagus et Melanchlænorum Taurorumque reges ita Scythis responderunt: Si vos in iniuria Persis facienda ac bello inferendo priores non fuissetis, recte videremini precari quæ precamini; et nos vestris precibus morem gerentes, idem vobis agere-mus. Nunc autem vos sine nobis illorum terram ingressi, imperitastis Persis, quamdiu deus vobis indulsit: illi itidem, quandoquidem eos idem deus excitat, vicem vobis reddunt. Nos neque tunc quicquam intulimus iniuriæ his viris, neque nunc conabimur priores infestare. Quod si hic nostram regionem invaserit, et prior iniuriam fecerit, nos haudquaquam tolerabimus: id donec cernamus, apud nosmet ipsos manebimus: neque enim in nos venire Persas opinamur, sed in eos qui fue-
120 runt autores iniuriæ. Scythæ, ubi hæc relata audiere, statuerunt nullam sibi pugnam recta atque ex aperto conferendam, quando ipsis isti ad societatem non accedebant. Itaque subducentes se ac longius pro-

„ ὁμολογίῃ χρησόμεθα· τί γὰρ πάθωμεν, μὴ βουλομένων ὑμέων τιμωρέειν; ὑμῖν δὲ οὐδὲν ἐπὶ [a] τού-
1 „ τῳ ἔσται ἐλαφρότερον· ἥκει γὰρ ὁ Πέρσης οὐδέν τι μᾶλλον ἐπ' ἡμέας [b] ἢ οὐ καὶ ἐπ' ὑμέας· οὐδέ οἱ καταχρήσει ἡμέας καταστρεψαμένῳ, ὑμέων ἀπέχεσθαι· μέγα δὲ ὑμῖν λόγων [c] τῶνδε μαρτύριον ἐρέομεν· εἰ γὰρ ἐπ' ἡμέας μούνους ἐστρατηλάτεε ὁ Πέρσης, τίσασθαι τῆς πρόσθε δουλοσύνης βουλόμενος, χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων ἀπεχόμενον, [d] οὕτω ἰέναι ἐπὶ τὴν ἡμετέρην· καὶ ἂν ἐδήλου πᾶσι ὡς ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνει, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς ἄλλους· νῦν δὲ ἐπεί τε τάχιστα διέβη τήνδε [e] τὴν ἤπειρον, τοὺς αἰεὶ ἐμποδὼν γινομένους ἡμεροῦται πάντας· τούς [f] τε δὴ ἄλλους ἔχει ὑπ' ἑωϋτῷ Θρήϊκας, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἡμῖν ἐόντας πλησιοχώρους Γέτας". Ταῦτα Σκυθέων ἐπαγγελλομένων, ἐβουλεύοντο οἱ βασιλῆες οἱ [g] ἀπὸ τῶν ἐθνέων ἥκοντες· καί σφεων ἐσχίσθησαν αἱ γνῶμαι· ὁ [h] μὲν Γελωνὸς, καὶ ὁ Βουδῖνος, καὶ ὁ Σαυρομάτης, κατὰ τὠυτὸ γενόμενοι, ὑπεδέκοντο Σκύθῃσι [i] τιμωρήσειν· ὁ δὲ Ἀγάθυρσος, καὶ Νευρὸς, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ [k] οἱ τῶν Μελαγχλαίνων, καὶ Ταύρων, τάδε Σκύθῃσι ὑπεκρίναντο, „ Εἰ μὲν μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρότερον ἀδικήσαντες Πέρσας, καὶ ἄρξαντες πολέμου, τούτων δεόμενοι τῶν νῦν δέεσθε, λέγειν τε ἂν ἐφαίνεσθε ἡμῖν ὀρθὰ, καὶ ἡμεῖς ὑπακούσαντες, τὠυτὸ ἂν ὑμῖν ἐπρήσσομεν· νῦν δὲ ὑμεῖς [l] τε ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβαλόντες γῆν, ἄνευ ἡμέων, ἐπεκρατέετε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θεὸς παρεδίδου· καὶ [m] ἐκεῖνοι, ἐπεί σφεας ὡυτὸς θεὸς ἐγείρει, τὴν ὁμοίην ὑμῖν ἀποδιδοῦσι· [n] ἡμεῖς οὔτε τι τότε ἠδικήσαμεν τοὺς ἄνδρας τούτους οὐδὲν, οὔτε νῦν πρότεροι πειρησόμεθα ἀδικέειν· ἢν μέντοι ἐπίῃ καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέρην, [o] ἄρξῃ τε ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς [p] οὐ πεισόμεθα· μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν, μενέομεν παρ' ἡμῖν αὐτοῖσι· ἥκειν γὰρ δοκέομεν οὐκ ἐπ' ἡμέας Πέρσας, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς αἰτίους τῆς ἀδικίης γενομένους". Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἐβουλεύοντο ἰθυμαχίην μὲν μηδεμίην ποιέεσθαι ἐκ τοῦ ἐμφανέος, [q] ὅτι δή σφι οὗτοί γε σύμμαχοι οὐ προσεγένοντο· ὑπεξιόντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες, τὰ φρέατα [r] τὰ παρεξίοιεν αὐ-

a Τοῦτο *Arch.* b *M. Pasf. Ask.*, ἢ οὐκ ἐπὶ ora *Steph.* cum *Vind.*, sed qui ἐπ', uti et *Ask.*, vulgo ἢ καὶ ἐπί. c Τόδε *Arch.*, τῷδε *Vind.* d Ἰέναι οὕτως aut οὕτω *Arch. Pasf. Ask.* e Negligitur in *Arch. V.* f Δὲ δὴ *Arch.* g Ὑπὸ id. h *M. Arch. Pasf. Ask.*, alii antea ὁ μὲν γάρ. i Τιμωρῆσαι *Arch.* k Ὁ τῶν *Pasf. Ask.* et *Steph.* ora: tum ὑπεκρίνατο *Arch.* l Abest *Ask. Arch.* non male: m Ἐκείνοισι ἐπὶ *Arch.* n *M. Pasf. Ask.*, alii ἡμεῖς δέ. o *M. Pasf.*, ἄρξει τε *Arch.*, ἄρξηται *Ask. V. Ald.* Edd. p Οὐκ οἰσόμεθα *Arch. Valla.* q Ὅτε *Pasf. Ask. V.* mox προσεγίνοντο iidem. r Τάπερ ἐξίοιεν *Arch. Pasf.*

10. Διέβη τήνδε τὴν ἤπειρον] Consideravit *Laurentius*, quasi διέβη ἐς τήνδε ——, quod supra depositum, fortasse iniuria: Thraciae vicinaeque regionis transitum Scythae designant. Rectius ἡμεροῦται *pacat*. Tale πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος —— ἡμερούμενος βασιλεῖ L. v, 2. Alia in re eleganter τιθασσεύων κἀξημερῶν ἐπράϋνεν *Philo Iud.* Vit. Mos. L. 1, p. 606. D. et *AEschyl.* Eumen. v. 14. χθόνα ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.

31. Ἄρξῃ τε ἀδικέων] Verissime ex *Med.* vir Celeb.; locutio obvia, sive participium putes, seu casum secundum, longe tritissimum. *AElianus* H. Animal. v, 34. ἀδίκων μὲν οὐκ ἄρχει· et XVII, 24. οὐ μὲν ὥστε ἄρχειν ἀδίκων, ἀλλ' ἀμύνασθαι τὸν ἄρξαντα. Auctior eadem ap. *Demosth.* ex vetere lege ἄν τις τύπτῃ τινὰ ἄρχων χειρῶν ἀδίκων cont. Aristocrat. p. 410. et saepiuscule. Quod continuo adhaeret ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα, molestum est. *Haud quaquam tolerabimus* congruit *Arch.* οὐκ οἰσόμεθα, adsensionem eblanditurum, ubi verbo similis notio constiterit. Laudavi *Valckenarii* hariolationem, doleoque schedis displicere. Relinquo, quod reperi.

31. Καὶ ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα] Coniectori favet benignum *Wesselingi* praeiudicium in Diss. *Herod.* p. 126. cui non mirarer siquis alius obiecisset incogitantiam sincera tractanti. Talia videri poterunt prima facie veterum loca spectanti, qui quidem πείσομαι et πήσομαι in istum paene sensum adhibuerint, quo nostro loco cepit illud *Valla*; frequenter occurrunt, δεινὰ πείσομαι, vel ἀνόσια, τί πείσομαι; et similia: οὐδὲν πείσεται ἄχαρι, et ἄχαρι οὐδὲν παθόντες, sunt *Herodotea* II, c. 141. VI, c. 9. VII, c. 50. Verum, aut fallor, aut οὐ πεισόμεθα significare nequit, *haudquaquam tolerabimus*, vel *non sinemus*. In suo forsan Cod. *Laurentius* invenit, quod praebet *Arch.* οὐκ οἰσόμεθα· si Graecum esset περιεισόμεθα, sicuti περιϊδέειν Herodoteum est, ingeniosa videretur *Reiskii* coniectura: meae me nondum poenitet, qua corrigebam ἡμεῖς σφε τισόμεθα. Vos primi Persas iniuria provocastis; neque nos illis ullam fecimus, neque etiam inferemus: quod si tamen Persa nos armis infestis invadens prior affecerit iniuria, *et nos de illo sumemus vindictam, iniuriam illatam propulsando*, καὶ ἡμεῖς σφε τισόμεθα· exemplorum in Τίσασθαι congessit affatim *Portus*. Crediderunt itaque barbari, contra Scythas iustum movisse bellum Darium, a quibus dissentiens *Plato* in Gorgia p. 483. D. ποίῳ, inquit, δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν, ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκύθας; VALCKEN.

49. Ἰδάν-

260 αὐτοὶ, καὶ τὰς κρήνας συγχοῦν, τὴν ποίην τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν, [a] διχοῦ σφεας διελόντες· καὶ πρὸς μὲν τὴν μίην τῶν μοιρέων, τῆς ἐβασίλευε [b] Σκώπασις, προσχωρέειν Σαυρομάτας· τούτους μὲν δὴ ὑπάγειν, ἢν ἐπὶ τοῦτο τράπηται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Τανάϊδος ποταμοῦ παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην ὑποφεύγοντας· ἀπελαύνοντός τε τοῦ Πέρσεω, ἐπιόντας διώκειν· αὕτη μέν σφι μίη ἦν μοίρη τῆς βασιληΐης, τεταγμένη ταύτην τὴν ὁδὸν ἥπερ εἴρηται· τὰς δὲ δύο τῶν βασιληΐων, τήν τε μεγάλην, τῆς ἦρχε [c] Ἰδάνθυρσος, καὶ τὴν τρίτην τῆς ἐβασίλευε Τάξακις, συνελθούσας ἐς τὠυτὸ, καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βουδίνων [d] προσγενομένων, ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῷ προέχοντας τῶν Περσέων, ὑπεξάγειν, ὑπιόντας τε καὶ ποιεῦντας τὰ βεβουλευμένα· πρῶτα μέν νυν ὑπάγειν σφέας ἰθὺ τῶν [e] χωρέων τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, ἵνα καὶ τούτους ἐκπολεμώσωσι· εἰ δὲ μὴ ἑκόντες γε ὑπέδυσαν τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἄκοντας ἐκπολεμῶσαι· μετὰ δὲ τοῦτο, [f] ὑποστρέφειν ἐς τὴν σφετέρην, καὶ ἐπιχειρέειν, ἢν δὴ [g] βουλευομένοισι δοκέῃ. Ταῦτα οἱ Σκύθαι βουλευσάμενοι, ὑπηντίαζον τὴν Δαρείου στρατιὴν, προδρόμους ἀποστείλαντες τῶν ἱππέων τοὺς ἀρίστους· τὰς δὲ ἁμάξας ἐν τῇσί σφι [h] διαιτᾶτο τὰ τέκνα [i] τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι καὶ πρόβατα πάντα, πλὴν ὅσα σφι ἐς φορβὴν ἱκανὰ ἦν, τοσαῦτα [k] ὑπολιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇσι ἁμάξῃσι προέπεμψαν, ἐντειλάμενοι αἰεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐλαύνειν. Ταῦτα μὲν δὴ [l] προεκομίζετο· τῶν δὲ Σκυθέων οἱ πρόδρομοι ὡς εὗρον τοὺς Πέρσας ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντας [m] ἀπὸ τοῦ Ἴστρου, οὗτοι μὲν τούτους εὑρόντες, ἡμέρης ὁδῷ προέχοντες, ἐστρατοπεδεύοντο, τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα λεαίνοντες· οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον ἐπιφανεῖσαν τῶν Σκυθέων τὴν ἵππον, [n] ἐπήϊσαν κατὰ στίβον αἰεὶ ὑπαγόντων· καὶ ἔπειτα, πρὸς γὰρ τὴν μίην τῶν μοιρέων ἴθυσαν οἱ Πέρσαι, ἐδίωκον πρὸς ἠῶ τε καὶ τοῦ Τανάϊδος· διαβάντων δὲ τούτων τὸν Τάναϊν ποταμὸν, οἱ Πέρσαι ἐπιδιαβάντες ἐδίωκον· ἐς ὃ τῶν Σαυροματέων τὴν χώρην [o] διεξελθόντες, ἀπίκοντο ἐς τὴν τῶν Βουδίνων. Ὅσον μὲν δὴ χρόνον οἱ Πέρσαι [p] ἤισαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαυρομάτιδος χώρης, οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν [q] σίνεσθαι, ἅτε τῆς χώρης ἐού-

progressi, puteos quos ipsi præterirent, ac fontes obstruunt, bifariamque divisi herbam terrestrem atterunt. Et ad unam e partibus, ubi regnabat Scopasis, iubent Sauromatas pergere; qui se subducerent, si eo Persa declinaret, suffugientes recta ad flumen Tanain, secundum Mæotin: iidem Persam abscedentem invadendo persequerentur. Hæc erat una pars regni ordinata ad hanc viam, quemadmodum dictum est. Reliquas duas regiorum, et magnam, cui imperabat Idanthyrsus, et tertiam in qua regnabat Taxacis, in unum coëuntes, accedentibus Gelonis atque Budinis, iubent hos uno die prægressos exercitum Persarum, clam progredi, subeuntesque et facientes ea quæ decrevissent: et ante omnia hostem subducere recta in agros illorum, qui societatem ipsorum abnuissent, ut eos etiam irritarent; et, si minus volentes bellum adversus Persas suscipperent, at invitos redderent istis hostes: deinde in suam terram reflectere et aggredi, si quid ipsis consultantibus
videretur. Hæc ubi decrevere Scythæ, 121
copiis Darii ex occulto occurrebant, præstantissimis equitum præcursoribus missis: plaustra autem in quibus eorum filii uxoresque omnes degunt, una cum pecoribus omnibus, præter quæ ad victum suppetebant, tot relinquentes, reliqua cum plaustris præmiserunt, dato suis mandato, ut
semper aquilonem versus tenderent. Hæc 122
quidem prævehebantur. Scytharum vero præcursores, posteaquam compererunt Persas ab Istro trium fere dierum et ante se unius diei itinere abesse, positis castris, germina terræ vastant. Persæ, ubi Scytharum equitatus in conspectum se dedit, incesserunt per vestigia se semper subducentium: et deinde, nam ad unam partium recta tetenderunt Persæ, auroram versus et Tanain, persecuti sunt. Quibus Tanain fluvium traiicientibus, Persæ itidem traiecto eo insequuntur, donec peragrata Sauromatarum plaga, pervenirent
in Budinicam. Ceterum quamdiu Persæ 123
fuerunt in Scythica ac Sauromatide regione

a M. Pasf. Ask., διχοὺς *Arch.*, διχῇ *Ald. Edd.* *b* Κώπασις *Arch.* *c* Ἰδανθ. *Arch. Pasf. Ask. Vall.* olim Ἰνδαθ. *d* Προσγινομένην μοίρην *Arch.*, προσγινομένην ἡμέρην *Vind.*, προσγιν. etiam *Pasf.* *e* Χώρων τῶν ἀπιγμένων *Arch.*, prius et *Vind.* *f* Στρέφειν *Arch.* *g* Βουλομένοισι *Ald. Arch. V.* ora *Steph.* *h* Διαιτᾶτο *Paris. B. Ald. Arch. V.*, recte satis: ἐδιαιτᾶτο *M. Pasf.* *i* Abest *Pasf. Ask.*, mox πρόβατα πάντα *Arch. V. Paris. A. Ald.* Edd., πάντα nullo iure praetereunt *M. Ask. Pasf.* *k* Ὑπολιπ. *M. Ask. Pasf.*, ἀπολιπ. *Ald. Arch. Paris. A. B. Vind.* Edd. *l M. Arch. V. Pasf. Ask.*, olim προεκομίζοντο. *m* Ἀπὸ τοῦ *Pasf.*, vulgo deerat articulus: statim ὁδῷ προέχοντες *Pasf.*, vulgo προέχοντας. *n* Ἐποίησαν *Arch.* absurde. *o* Διελθ. *Arch. V.* *p.* Ἦσαν *Arch. Pasf. Vind.* *q* Σινέεσθαι *Arch.* Vide L. v, 81.

49. Ἰδάνθυρσος] Optime MSS., uti C. 76. Mox προσγινομένην μοίρην *Arch.*, speciem ostentat, praeterea nihil. Diurni enim itineris mentio exsulare non potest ob C. 122.

59. Ἢν δὴ βουλευομένοισι &c.] Spectarunt librarii, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ ap. *Demosth.* Orat. Prolog. p. 760., similesque *Thucydidis* L. VII, 35. VIII, 93. ac plurium dictiones. Tum non insipide ex *Sallustii* Iugurth. C. 84. *si volentibus putatur*. In vulgato equidem acquiesco.

64. Τοσαῦτα ὑπολιπόμενοι] Erunt quibus ἀπολιπόμενοι arridebunt. At Noster L. VI, 7. τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν, ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΟΥΣ μηδεμίην τῶν νεῶν. Cl. *Reiskius* distinguit, τοσαῦτα (ὑπολιπόμενοι τὰ ἄλλα) ἅμα —, veritus, ne sententia emergat, liberos et uxores a Scythis desertos et hosti permissos, quae adtendenti nasci vix potest.

70. Εὑρόντες, ἡμέρης ὁδῷ προέχοντες] Rectissime *Pasf.*; Scythae sunt, quos ex nationis decreto unius diei itinere Persas praegredi oportebat: ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῷ προέχοντας τῶν Περσέων C. 120. dixit. Neque fugit hoc *Reiskii* sollertiam.

71. Τὰ — φυόμενα λεαίνοντες] Ἐκτρίβοντες, explicante *Hesychio*: Ipsi Scythae τὴν ποίην ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν C. 120. Amplius autem λεαίνοντες, quam κόπτοντες· *Philo Iud.* L. I. Alleg. p. 58. D. τοῖς ἀθληταῖς οἱ ἀλεῖπται παραγγέλλουσι μὴ ΚΟΠΤΕΙΝ, ἀλλὰ κατὰ σχολὴν ΛΕΑΙΝΕΙΝ, *sed cibum per otium masticare* et minutatim conmolere. τὰ φυόμενα ergo λεαίνειν *deglabrare*, uti in *glabretis* et *glabrentibus locis* ap. *Columellam*. Graviter *Menander* Excerpt. Legat. p. 102. καὶ ταύτῃ λεῆναί τε καὶ ἐκτρίψαι τῶν Λογγιβάρδων τὴν δύναμιν h. e. *friare* et obterere prorsus.

74. Πρὸς ἠῶ τε καὶ τοῦ Τανάϊδος] Notabilis structura: Potuisset πρὸς ἠόος aut ἠοῦς τε καὶ —, ut Cl. *Pauw.* Verum πρὸς ἠῶ in Musis sexcenties. Variavit, ut in verbis et praepositionibus solent, casus. Vide *AEschyl.* VII. c. Theb. v. 930. *Raphelium* ad *Lucae* Eu. C. I, 54. ex Polybio, *Abreschium* in *AEschyl.* Animad. L. I, 21. p. 149. Ipse autem hic Persarum trans Tanain traiectus, tam brevi temporis spatio, nec verus nec vero similis Nob. *Palmerio*. Ab Istro ad Maeotidem XX. dierum iter est expedito C. 101.; quanto longius difficiliusque exercitui inmenso, totque inpedimentis praepedito? Confer Exercit. ad Graec. Auctor. p. 21.

88. Πλῆ-

ne, nihil eis detrimenti inferre potuerunt,
quippe quum regio foret vasta: ubi vero
Budinicam ingressi sunt, ibi obvii ligneo
castello a Budinis deserto et omnibus rebus
vacuo, id incenderunt. His actis, ipso
vestigio ire porro tendunt, dum eam re-
gionem pervagati, in solitudinem devene-
runt. Hæc solitudo a nemine hominum
colitur, posita supra Budinorum regionem,
septem dierum itineris magnitudine: ultra
quam Thyssagetæ incolunt, ex quibus qua-
tuor ingentes amnes per Mæotas effluunt
in paludem nomine Mæotin: quibus hæc
sunt indita nomina, Lycus, Oarus, Ta-
124 nais, Syrgis. Darius, ut ad solitudi-
nem pervenit, cursu omisso copias super
fluvium Oarum locavit. Post hæc, octo
castella eaque ingentia condidit, pari in-
ter se spatio distantia, sexaginta fere sta-
diorum, quorum ad meam usque me-
moriam adhuc ruinæ extabant. Dum in
his Darius occupatur, interim Scythæ, quos
ille insequebatur, circumitis locis superio-
ribus, reverterunt in Scythiam. Quibus
e conspectu omnino semotis, nec se am-
plius exhibentibus, ita Darius castellis il-
lic relictis dimidiatis, convertit iter ad oc-
casum, ratus et hos esse cunctos Scythas,
et ad occasum fugere. Proinde cum exer-
citu maturans ire, in Scythiam devenit;
ubi in duas Scytharum incidit partes. Hos
nactus insequebatur unius diei spatio subter-
125 fugientes. Et Scythæ, non enim inter-
mittens incedebat Darius, subterfugiebant
ex consulto in terram eorum qui societatem
ipsorum respuerant, et primum in Me-
lanchlænorum. Quos quum perturbassent
tam Persæ quam Scythæ eorum terram in-
gressi, Scythæ in loca Androphagorum
Persas adducunt. Perturbatis autem et An-
drophagis, hostem in Neuridem ducunt.
Neuris quoque consternatis, tendunt sub-
terfugiendo ire ad Agathyrsos. Sed Aga-
thyrsi cernentes fugari finitimos a Scythis
ac perturbari, priusquam a Scythis ager
ipsorum invaderetur, misso caduceatore,
Scythis ingressum suorum finium prohibent,
prædicentes, si conarentur invadere agrum
suum, cum eis primum se prœlium com-
missuros. Hoc interminati Agathyrsi, in
fines procurrunt, animo arcendi ingredien-
tes. At Melanchlæni et Androphagi et
Neuri, invadentibus Persis una cum Scy-
this, neque virium neque minarum me-
mo-

ἐούσης χέρσου· ἐπεί τε δὲ ἐς τὴν τῶν Βουδίνων χώ-
ρην [a] ἐσέβαλον, ἐνθαῦτα δὴ ἐντυχόντες τῷ ξυλίνῳ
τείχεϊ, ἐκλελοιπότων τῶν Βουδίνων, καὶ κεκενωμένε
τοῦ τείχεος πάντων, ἐνέπρησαν αὐτό· τοῦτο δὲ ποι-
ήσαντες, εἵποντο αἰεὶ τὸ πρόσω κατὰ στίβον· ἐς ὃ
[b] διεξελθόντες ταύτην, ἐς τὴν ἔρημον ἀπίκοντο· ἡ δὲ 261
ἔρημος αὕτη ὑπὸ ὐδαμῶν νέμεται ἀνδρῶν, κέεται δὲ
ὑπὲρ τῆς Βυδίνων χώρης, ἐοῦσα πλῆθος ἑπτὰ ἡμε-
ρέων ὁδοῦ· ὑπὲρ δὲ τῆς ἐρήμυ Θυσσαγέται οἰκέυσι·
ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτέων τέσσερες μεγάλοι ῥέοντες διὰ
Μαιητέων ἐκδιδοῦσι ἐς τὴν λίμνην καλεομένην Μαιή-
τιν· τοῖσι ὐνόματα κέεται τάδε, Λύκος, Ὄαρος,
Τάναϊς, [c] Σύργις· Ἐπεὶ ὦν ὁ Δαρεῖος ἦλθε ἐς τὴν
ἔρημον, [d] παυσάμενος τοῦ δρόμυ, ἵδρυσε τὴν στρα-
τιὴν ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρῳ· τοῦτο δὲ ποιήσας, ὀκτὼ
τείχεα ἐτείχεε μεγάλα, ἴσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέ-
χοντα, σταδίυς ὡς ἑξήκοντα μάλιστά κη· τῶν ἔτι
ἐς ἐμὲ τὰ ἐρείπια σῶα ἦν· ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς ταῦ-
τα ἐτράπετο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι περιελθόντες
[e] τὰ κατύπερθε, ὑπέστρεφον ἐς τὴν Σκυθικήν· ἀφα-
νισθέντων δὲ τούτων τοπαράπαν, ὡς οὐκέτι [f] ἐφαν-
τάζοντό σφι, οὕτω δὴ ὁ Δαρεῖος τείχεα μὲν ἐκεῖ-
να ἡμίεργα μετῆκε· αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας ἤιε πρὸς
ἑσπέρην· δοκέων τούτους τε πάντας [g] τοὺς Σκύθας
εἶναι, καὶ πρὸς ἑσπέρην σφέας φεύγειν· ἐλαύνων δὲ
τὴν ταχίστην τὸν στρατὸν, ὡς ἐς τὴν Σκυθικὴν [h] ἀ-
πίκετο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρῃσι τῇσι μοίρῃσι τῶν Σκυ-
θέων· ἐντυχὼν δὲ, ἐδίωκε [i] ὑπεκφέροντας ἡμέρης ὁδῷ·
καὶ, οὐ γὰρ [k] ἀνίεε ἐπιὼν ὁ Δαρεῖος, οἱ Σκύθαι κα-
τὰ τὰ βεβυλευμένα ὑπέφευγον ἐς τῶν ἀπειπαμένων
[l] τὴν σφετέρην συμμαχίην, πρώτην δὲ ἐς τῶν Με-
λαγχλαίνων τὴν γῆν· ὡς δὲ ἐσβαλόντες τούτους ἐτά-
ραξαν οἵ τε Σκύθαι καὶ οἱ Πέρσαι, κατηγέοντο οἱ
Σκύθαι ἐς τῶν Ἀνδροφάγων τοὺς χώρυς· ταραχθέν-
των δὲ καὶ τύτων, [m] ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα· τα-
ρασσομένων δὲ καὶ τούτων, ἤισαν ὑποφεύγοντες οἱ
Σκύθαι ἐς τοὺς Ἀγαθύρσυς. Ἀγάθυρσοι δὲ ὁρέον-
τες καὶ τοὺς ὁμούρυς φεύγοντας ὑπὸ Σκυθέων, καὶ
[n] τεταραγμένυς, πρὶν ἤ σφι [o] ἐμβαλέειν τοὺς Σκύ-
θας, πέμψαντες κήρυκα, ἀπηγόρευον Σκύθῃσι
μὴ ἐπιβαίνειν τῶν σφετέρων [p] οὔρων· προλέγοντες ὡς
εἰ πειρήσονται ἐσβαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμα-
χήσονται. Ἀγάθυρσοι μὲν προείπαντες ταῦτα,
ἐβοήθεον ἐπὶ τοὺς οὔρους, ἐν νῷ ἔχοντες ἐρύ-
κειν τοὺς ἐπιόντας. Μελάγχλαινοι δὲ καὶ Ἀνδροφά-
γοι καὶ Νευροὶ, ἐσβαλόντων τῶν Περσέων ἅμα Σκύ-
θῃσι, οὔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο· ἐπιλαθόμενοί τε
τῆς

a Ἐσεβ. *Pasf.* ex more, alii εἰσεβ., in *Vind.* εἰσέβαλλον. *b* Δὴ ἐξελθ. *Arch. V.* *c* Σύργης *Arch. V. Valla.* *d* *Ald. Vind. Arch. Paris. A. B.* Edd., παυσαμένου *M. Pasf. Ask.* *e* Abest *Arch. V.* *f* Ἐφαντάζετο *Arch.* *g* Omittit id. et *V.* *h* *M. Pasf. V.*, ἀπίκετο, ἐς ὃ ἐνέκ. *Arch. V. Paris. A. Ald.* *i* Ἐπεκφέρ. *Arch. V.*, tum ὁδόν. *k* Ἀνίει iid., ἀνίτε *Pasf.* *l* Τὴν χώρην ora *Steph.*, paullo ante ὑποφεύγων *Arch.* *m* Octo haec neglexit socors librarius *Arch.* *n* Τεταγμένους id. prave. *o* Συμβαλεῖν *Arch.* *p* Οὔρων *Arch.* plerumque: tum ἐρύκειν ἐν νῷ ἐχ. id. *V. Pasf.*

88. Πλῆθος ἑπτὰ ἡμερέων ὁδῷ] Vere atque ex finitione C. 21., ubi male in *Vallae* Latinis *octo dierum*. Πλῆθος locorum amplitudini quadrare, testabitur L. I, 203.

93. Σύργις] Idem Ὕργις C. 57. Ita *Halmydessus*, *Salmydessus*: *Halmyris*, *Salmyris*, et conplura hoc de genere. Nunc Tanain minorem vocari et *Seviersky*, quod vestigium veteris vocabuli, testem fero *Bayerum* T. I. Conm. Petropol. p. 414. Perperam mox παυσαμένου τοῦ δρόμου ex *Medic.* Vetat sermonis habitus, quo οὕτω παυσάμενος τοῦ δρόμου C. 126. & II, 159., neque oblitus est Cl. *D'Orvillius* ad *Chariton.* L. I, 7. p. 91.

98. Πρὸς ταῦτα ἐτράπετο] Tentatur ἐστρεύγετο ex *Hesychii* Στρεύγεσθαι, διατρίβειν. Addi *Nicandri* Alexiph. v. 290. potuerat, tum στράτευσον et στράγγευσον manifesto confundi in *Alexandr.* versione *Iudic.* XIX, 8. Quid porro? Incrustandumne propterea, quod toties totiesque in usu versatur?

8. Ὑπεκφέροντας] *Vallam* non arbitror ὑπεκφεύγοντας invenisse; vertit, uti passim, liberius; neque ulla urget necessitas ὑποφέροντας, cui in formae, virtutis, aliarumque rerum praestantia, sedes L. VIII, 144. IX, 95., eligendi. Ὑπεκφέροντας, *semet ex conspectu auferentes*, illustrat *Eustath.* in *Homer.* p. 1478, 7. Iam quod in membranis ἀνίει, dedit L. II, 113. IV, 28, 152. &c.

27. Οὔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο] Latina laxius. Τρέπεσθαι πρὸς ἀλκὴν *ad vim propulsandam se convertere* L. III, 78., *Arrian.* Indic. C. 24. *Appian.* Mithrid. p. 328. Simili in re saepiuscule *Procopius* ἰδεῖν, βλέπειν, ὁρᾶν εἰς ἀλκὴν, quibus non utor. Examinandum est, οὐκέτι ἀπείπαντας, quod *Laurentio* disiunctim οὐκ ἔτι, adprobante *Palmerio*. Malo *Stephani* vestigia legere,

τῆς ἀπειλῆς, ἔφευγον αἰεὶ τὸ πρὸς Βορέω ἐς τὴν ἐρη-
μον τεταραγμένοι· οἱ δὲ Σκύθαι ἐς μὲν τοὺς Ἀγα-
θύρσους οὐκέτι ἀπείπαντας [a] ἀπικνέοντο· οἱ δὲ ἐκ
τῆς Νευρίδος χώρης ἐς τὴν σφετέρην κατηγέοντο τοῖσι
Πέρσῃσι. Ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο [b] ἐγίνετο, καὶ οὐκ
262 ἐπαύετο, πέμψας Δαρεῖος ἱππέα παρὰ [c] τὸν Σκυ-
θέων βασιλῆα Ἰδάνθυρσον, ἔλεγε τάδε, „ Δαιμόνιε
„ ἀνδρῶν, τί φεύγεις αἰεὶ, ἐξόν τοι τῶνδε τὰ ἕτερα
„ ποιέειν; εἰ μὲν γὰρ [d] ἀξιόχρεως δοκέεις εἶναι σεωϋ-
„ τῷ, τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι ἀντιωθῆναι, σὺ δὲ [e] στάς
„ τε καὶ παυσάμενος πλάνης μάχεσθαι· εἰ δὲ συγγι-
„ νώσκεαι εἶναι ἥσσων, σὺ δὲ καὶ οὕτω παυσάμενος
„ τοῦ δρόμου, δεσπότῃ τῷ σῷ δῶρα φέρων γῆν τε
„ καὶ ὕδωρ, ἐλθὲ ἐς λόγους". Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθέων
βασιλεὺς Ἰδάνθυρσος ἔλεγε τάδε, „ Οὕτω τὸ ἐμὸν
„ ἔχει ὦ [f] Πέρσα· ἐγὼ οὐδένα κω ἀνθρώπων δείσας ἔφυ-
„ γον, οὔτε πρότερον, οὔτε νῦν σε φεύγω· οὐδέ τι
„ νεώτερόν εἰμι ποιήσας νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ [g] ἐώθεα
„ ποιέειν· ὅτι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχομαί τοι, ἐγὼ καὶ
„ τοῦτο σημανέω· ἡμῖν οὔτε ἄστεα, οὔτε γῆ πεφυτευ-
„ μένη ἐστὶ, τῶν πέρι δείσαντες μὴ ἁλώῃ ἢ καρῇ,
„ [h] ταχύτερον συμμίσγοιμεν ἂν ἐς μάχην [i] ὑμῖν· εἰ
„ δὲ δέοι πάντως ἐς τοῦτο κατὰ τάχος ἀπικνέεσθαι,
„ τυγχάνουσι ἡμῖν ἐόντες τάφοι πατρώϊοι, [k] φέρετε,
„ τούτους ἀνευρόντες, συγχέειν πειρᾶσθε αὐτούς· καὶ
„ γνώσεσθε τότε εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα [l] περὶ τῶν
„ τάφων, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα· πρότερον δὲ ἢν
„ μὴ ἡμέας λόγος αἱρῇ, οὐ συμμίξομέν τοι· ἀμφὶ
„ μὲν μάχῃ τοσαῦτα εἰρήσθω· δεσπότας δὲ ἐμοὺς,
„ [m] Δία τε ἐγὼ νομίζω τὸν ἐμὸν πρόγονον, καὶ
„ Ἱστίην τὴν Σκυθέων βασίλειαν, μούνους εἶναι· σοὶ
„ δὲ ἀντὶ μὲν δώρων γῆς τε καὶ ὕδατος, δῶρα
„ πέμψω τοιαῦτα οἷά σοι πρέπει ἐλθεῖν· ἀντὶ δὲ
„ [n] τοῦ ὅτι δεσπότης ἔφησας εἶναι ἐμὸς, κλαίειν λέ-
„ γω": τοῦτό ἐστι ἡ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις· ὁ μὲν δὴ κῆ-
ρυξ

mores, ſed timore perculſi, fugam ca-
peſſerunt aquilonem verſus in ſolitudinem.
Scythæ partim ad Agathyrſos, iam non
recuſantes ſocietatem, ſe conferebant, par-
tim e Neuride regione in ſuam Perſis præ-
ibant. Id quum diu factitaretur, neque 126
deſiſteretur, Darius ad Idanthyrſum Scy-
tharum regem miſſo equite, inquit, Vi-
rorum infelicisſime, quid aſſidue fugam fa-
cis, quum liceat tibi horum facere alteru-
trum? ſi tibi videris idoneus ad reſiſten-
dum negociis meis, ſtans et vagationem
mittens prœliare: ſin agnoſcis te imparem
eſſe, ſic quoque ſiſte curſum, et hero tuo
munera offerens, terram atque aquam, in
colloquium veni. Ad hæc Scytharum rex 127
Idanthyrſus ita reſpondit; Sic res meæ ha-
bent, o Perſa, ut neque ullum mortalium
ego metuens ante fugerim, neque nunc
fugiam te, neque quicquam feci diverſum
nunc atque in pace facere conſueveram.
Cur autem non protinus tecum ineam prœ-
lium, id ego etiam declarabo. Nobis ne-
que oppida ſunt neque agri culti, quos
invadi aut tonderi metuentes, properemus
vobiſcum conferre pugnam: ad quam ſi
opus est continuo devenire, ſunt paterna
ſepulcra, quæ vos quum nacti fueritis,
agedum tentate labefactare: et tunc in-
telligetis, pugnaturi vobiſcum ſimus pro
ſepulcris, necne? prius autem, niſi nos
ratio traxerit, tecum prœlium non conſe-
remus. Hactenus, quod ad prœlium per-
tinet, dictum ſit: heros autem meos e-
go ſolos arbitror Iovem progenitorem meum,
et Hiſtiam, Scytharum reginam. Tibi au-
tem pro donis terræ et aquæ, mittam
quæ decet ad te venire dona: pro eo
quod herum te meum eſſe dixisti, iubeo
te flere. Hoc a Scythis reſponſum est:
quod

a Ἀπικνέονται *M. Paſſ. Ask.*, ἀπικνέοντο *Arch. V. Paris. B. Ald. Edd.*, et praeſtat. *b* Ἐγίν. *Paſſ. Ask. V.*, alii ἐγένετο. *c* Τῶν *Arch. Ald.*, et Ἰδάνθ. cum *Vall. Ask. V. Paſſ.* et mox, olim Ἰνδάθ. tum ἔλεγε τάδε *Paſſ. V. Arch. Ald. Paris. A. B.*, in *M.* λέγει τάδε, in quibus iterum post pauca variatio. Sequor priores. *d* Ἀξιόχρεος *Arch.* *e* *Paſſ. Ask. V. Arch. Paris. A. B.* ora *Steph. Valla*: in *Ald. M.* Edd. στῆθι καὶ μάχεο· εἰ δὲ μὴ, καὶ οὕτω παυσάμενος. *f* *Arch. V. Ald. Paris. A. B.* Edd. *Valla*: Πέρσαι *M. Ask. Paſſ.*, qui duo poſteriores paullo ante λέγει τάδε. *g* Ἐώθεα *M. Paſſ. Ask.* ἔωθα reliqui omnes. *h* *M. Paſſ. Ask. Arch. V.*, qui ambo ἁλοίη. olim τάχιον. *i* Deest *Arch.* *k* Φέρε id. *l* Praeteriit ſcriba ſeptem has voces in *Arch.* *m* Ἐγὼ Δία τε νομ. *Paſſ. Ask.* *n* Non est in *Arch.* Σκυθέων ῥῆσιν hinc citat Append. Vatic. Proverb. p. 280.

gere, vertentis, *At Scythae, non iam ad Agathyrſos, quippe qui* ingreſſu regionis *interdixiſſent, tendebant, ſed ex Neuride regione* ——. Nusquam Scriptor dixit, Agathyrſos damnaſſe, quod ante ingreſſi erant conſilium. Scythae praeterea non ex Agathyrſorum finibus, ſed ex Neuride, ad quam devenerant cedentes, ſuam in regionem Perſis praeiverunt. Necti debent Ἀγαθ. ἀπείπ. οὐκέτι ἀπικνέοντο. Conſimili uſu ἀπείπας L. III, 153.

37. Σὺ δὲ στάς τε καὶ παυσάμενος] Veriſſime *Gronovius* ad *Arrian.* Ἀναβ. L. V, 11. p. 210., antiquiſſimos MSS. hoc velle et ex margine in contextum repetendum: hic, quod mirere, altum ſilentium. Omnia praeclara et rege digna. Formula Scriptori familiariſſima: Σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι L. III, 134. Atoſſa ad Darium. Σὺ δὲ μὴ βοηθέειν Graeci ad Gelonem L. VII, 159. Multa ibidem vir Celeb. coacervavit, quae *Herodoti* amatorem fugere non poſſunt.

42. Ἰνδάθυρσος ἔλεγε τάδε] Quae dicentem facit Indathyrſum, illa Scythae Regi mirabiliter congruunt, artisque ſunt Herodoteae plena, qua ſemper τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις καὶ πράγμασι τοὺς πρέποντας ἐφαρμόττει λόγους. Hanc hiſtorici huius virtutem omnes agnoverunt artis bene dicendi magiſtri veteres, quam, inimitabilem pleriſque, expreſſerunt accurate *Lyſias* et *Demoſthenes*. Hic locum quoque *Theonis* invenit obſervatum Progymn. p. 114., βαρβαρικῶς εἰπεῖν πολλάκις τὸν Ἡρόδοτον, καίπερ Ἑλληνιστὶ γράφοντα, ὅτι τοὺς ἐκείνων λόγους μεμίμηται. Quoniam haec etiam inſignita ſunt τῷ ἀφελεῖ αὐτοφυεῖ, in exemplum τῆς Σκυθικῆς ἁπλότητος deſignat *Strabo* VII, p. 461. C. ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως, ἐφ' ὃν ἐστρατοπέδευσε Δαρεῖος καὶ τὰ ἐπεσταλμένα παρ' αὐτοῦ. VALCKEN.

43. Ὦ Πέρσα] Male *Med.* et ſequaces. Ὁ Λυδὸς, ὁ Μῆδος, ὁ Πέρσης, ὁ Σαυρομάτης, ὁ Βουδῖνος, &c. C. 119. nationum earum reges. Attigit Cl. *D'Orvillius* ad *Chariton.* VII, 4. 610. Elegantem autem huius epiſtolae ſive Scythicae orationis ſimplicitatem conmendat *Strabo* L. VII, p. 461., ubi *Caſaubonus*.

47. Ἡμῖν οὔτε ἄστεα, οὔτε γῆ] Hoc nihil audientem Darium iam ante frater monuerat Artabanus IV c. 83., καταλέγων τῶν Σκυθέων τὴν ἀπορίην. Permanſerant idcirco ſemper *invicti* οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύσουσι, ſecundum *Ephorum* ap. *Strabon.* VII, p. 464. A. et AEgyptii Regis legatis dixiſſe perhibentur *Iuſtino* II, c. 3., *tam opulenti populi ducem ſtolide adverſum inopes occupaſſe bellum*: apud *eumdem* IX, c. 2., Atheas Philippi legatis vere *nullas ſibi opes eſſe* dicebat, *quibus tantum Regem expleat*. Dromichaetes apud *Strabon.* p. 463. A. ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι. VALCKEN.

51. Φέρετε] Blanditur *Arch.* φέρε, quod L. I, 205., alibi φέρε νυν δή. At vide C. 115. *Valerius Max.* hinc culte L. V, 4. Ext. 5. *Reſponderunt* Scythae: *ſe nec urbes ullas, nec agros cultos, pro quibus dimicarent, habere. Ceterum cum ad parentum ſuorum monumenta veniſſent, ſciturum quemadmodum Scythae praeliari ſolerent.* In quibus *veniſſent* ſine gravi ſollicitatur ratione.

62. Τοῦτό ἐστι ἡ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις] Nobilis paroemia, ab *Erasmo* in Chiliad. illuſtrata; qui quidem cum *Herodoti* mentionem neglexerit, *Schotto* praebita aſſeverandi anſa est, in Melpomene de eo dicto ſileri. Tetigit

quod caduceator reversus Dario renunciavit.
128 Scytharum reges, audito nomine servitutis, ira perfusi, partem illam quae cum Sauromatis ordinata erat, cui praeerat Scopasis, mittunt ad colloquendum cum Ionibus qui Istrum ponte iunctum asservabant. At ipsorum illis, qui relinquebantur, visum fuit non amplius cogendos esse Persas vagari, sed adoriendos esse, quoties cibum sumerent. Observantes igitur tempus, quo ab illis cibus sumebatur, quae decreta erant exequebantur. Enimvero equitatus Scytharum semper in fugam vertebat equitatum, sed Persarum equites fugientes incidendo in peditatum, ab eo defensabantur. Ita Scythae summoto equitatu hostili, tamen metu peditum recedebant, et nihilominus noctibus quoque tales incursiones
129 faciebant. Ceterum quod Persis auxilio erat, Scythis vero infestum, aggressis castra Darii, referam: res valde admirabilis, asinorum vox ac mulorum species. Nam, ut superius a me demonstratum est, nullus in terra Scythica neque asinus neque mulus gignitur, propter frigora. Itaque rudentes asini perturbabant Scytharum equos: et quum Scythae saepenumero Persas adorirentur, interim equi audita asinorum voce consternati avertebantur, arrectis auribus stupefacti, utpote insolentia tum vocis, quam prius non audissent, tum formae, quam nunquam inspexissent. Atque hoc quidem paulülum
130 quiddam momenti ad bellum afferebat. Ceterum Scythae ubi animadverterunt Persas tumultuantes, quo diutius in Scythia illi commorarentur, et commorantes torquerentur omnium rerum inopes, faciendum ita sibi

ρυξ οἰχώκεε ἀγγελέων ταῦτα Δαρείῳ. Οἱ δὲ Σκυθέων βασιλῆες, ἀκούσαντες τῆς δουλοσύνης τὸ οὔνομα, ὀργῆς ἐπλήσθησαν· τὴν μὲν δὴ μετὰ Σαυροματέων μοίρην ταχθεῖσαν, τῆς ἦρχε [a] Σκώπασις, πέμπουσι, Ἴωσι κελεύοντες ἐς λόγους ἀπικέσθαι τούτοισι οἳ τὸν Ἴστρον ἐζευγμένον ἐφρούρεον· αὐτῶν δὲ τοῖσι ὑπολειπομένοισι ἔδοξε πλανᾷν μὲν μηκέτι Πέρσας, [b] σῖτα δὲ ἑκάστοτε ἀναιρεομένοισι ἐπιτίθεσθαι· νωμῶντες ὦν σῖτα ἀναιρεομένους τοὺς Δαρείου, ἐποίευν τὰ βεβουλευμένα· ἡ μὲν δὴ ἵππος τὴν ἵππον αἰεὶ τρέπεσκε [c] ἡ τῶν Σκυθέων· οἱ δὲ τῶν Περσέων ἱππόται φεύγοντες ἐσέπιπτον ἐς τὸν πεζόν· ὁ δὲ πεζὸς [d] ἂν ἐπεκούρεε· οἱ δὲ Σκύθαι ἐσαράξαντες τὴν ἵππον, ὑπέστρεφον, τὸν πεζὸν φοβεόμενοι· [e] ἐποιεῦντο δὲ καὶ τὰς νύκτας παραπλησίας προσβολὰς οἱ Σκύθαι. Τὸ δὲ τοῖσι Πέρσῃσί τε ἦν σύμμαχον καὶ τοῖσι Σκύθῃσι ἀντίξοον, ἐπιτιθεμένοισι τῷ Δαρείου
[f] στρατοπέδῳ, θῶυμα μέγιστον ἐρέω· τῶν τε ὄνων ἡ 263
φωνὴ, καὶ τῶν ἡμιόνων τὸ εἶδος· οὔτε γὰρ ὄνον οὔτε ἡμίονον γῆ ἡ Σκυθικὴ φέρει, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται· οὐδὲ ἔστι ἐν τῇ Σκυθικῇ [g] πάσῃ χώρῃ τοπαράπαν οὔτε ὄνος, οὔτε ἡμίονος, διὰ τὰ ψύχεα· [h] ὑβρίζοντες ὦν οἱ ὄνοι ἐτάρασσον τὴν ἵππον τῶν Σκυθέων· πολλάκις δὲ ἐπελαυνόντων ἐπὶ τοὺς Πέρσας, μεταξὺ ὅκως ἀκούσειαν οἱ [i] ἵπποι τῶν ὄνων τῆς φωνῆς, ἐταράσσοντό τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θώυματι ἔσχον, ὀρθὰ [k] ἱστάντες τὰ ὦτα· ἅτε οὔτε ἀκούσαντες πρότερον φωνῆς τοιαύτης, οὔτε [l] ἰδόντες τὸ εἶδος· ταῦτα μέν νυν ἐπὶ σμικρόν τι ἐφέροντο τοῦ πολέμου. Οἱ δὲ Σκύθαι ὅκως τοὺς Πέρσας ἴδοιεν τεθορυβημένους, ἵνα παραμένοιέν τε ἐπὶ πλέω χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ παραμένοντες [m] ἀνιῴατο, τῶν πάντων ἐπιδεέες ἐόντες, ἐποίευν [n] τοιάδε· ὅκως τῶν

a Κώπασις *Vind. Arch.* *b* Σιτία *Arch.* *c* Desideratur in *Arch.* Mox post Σκυθέων, deesse τὴν τῶν Περσέων suspicio *Reiskii* Miscell. Lips. Vol. VIII. p. 110. *d M. Vind. Pass. Ask. Arch.*, ἀντεπεκούρεε marg. *Steph.* et paullo ante ἐνέπιπτον· in *Ald.* Edd. αἰεὶ ἐπεκούρ. *e Arch. Vind.*, ceteri ἐποιέοντο. *f* Στρατῷ *Arch.* *g* Abest *Arch.* *h Suid.* Voc. citat. *i* Ἱππόται *Arch.* *k Arch. Vind. M. Ask. Pass.*, olim ἱστῶντες. *l* Εἰδόντες εἶδος *Arch.* tum φωνῆς τοιαύτ. *V. Ask. Pass.*, alii τῆς τοιαύτ. *m M. Pass.*, ἀνιῴατο *Ask.*, quod idem. Confer *Port.* reliqui cum *Ald.* ἀνιῶντο. *n M. Ask. Arch. V. Pass.*, olim τοιόνδε· Superius ἐπιδευέες *Pass. Ask.*, prorsus egregie.

tigit errorem *Abreschius*. Qui in Cyri rebus proverbium adhibuit *Ctesias* ap. Auctor. περὶ Ἑρμην. C. 223. aut a vero abiit, aut probavit prolepsin.

62. Τοῦτό ἐστι ἡ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις] Nisi proverbialis forma loquendi *Herodoto* statuatur antiquior, videri poterit ista nota fuisse marginalis: nam per τὴν ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσιν, quod e *Paroemiographis* liquet, intellexerunt illud Indathyrsi Herodotei saepius adhibitum κλαίειν λέγω, vel ἀγορεύω. Atticis per euphemismum frequentius dicebatur χαίρειν λέγω, vel κελεύω. *Bias Diogenis Laërt.* I, 83. ἐγὼ δέ, φησιν, Ἀλυάττῃ κελεύω κρόμμυα ἐσθίειν, id est κλαίειν· notat ibi *Menagius*. VALCKEN.

69. Ἔδοξε πλανᾷν] *Valla* male, *errare Persas*: male *conmeatu erepto* et *distributis illis*, *qui copiis frumenta auferrent.* Correxerat *Stephan.*, quem sequor. Σῖτα αἱρεόμενοι et ἀναιρεόμενοι, qui prandent cibumque sumunt, L. III, 26. VII, 120. Docte, ut solet, *P. Leopardus* Emend. L. VII, 14. Quia tamen αἱρέεσθαι eo in negotio teritur praecipue, maluit ἂν αἱρεομένοισι et iterum *Abreschius*. Platonicum ex Cratylo p. 411. D. τὸ γὰρ ΝΩΜΑΙΝ καὶ τὸ σκοπεῖν ταυτὸν, *Steph.* et *Porti* opinionem adfirmat, nec minus *AEschyli* coecus Tiresias, auribus et mente observans, ἐν ὠσὶ ΝΩΜΩΝ καὶ φρεσὶν in VII. c. Theb. v. 25., tum Agamemn. v. 791. πᾶν δ' ἐπὶ τέρμα νωμᾷ.

84. Τοπαράπαν οὔτε ὄνος] *Clemens Alex.* Protrept. p. 25. Scythis victimas asinorum sollemnes ex *Callimacho* et *Apollodoro* dedit, derivatas lutulentis Hyperboreorum e fontibus, quod *Pindarus* docebit. Tu supra C. 29. vise. Ὑβρίζοντας Glossator σκιρτῶντας; et cum eo *Suidas* et *Corinthus*, non explodente in Thes. suo *Stephano*. Verius *Valla*. Quae deinceps et C. 135. unice animalis ruditum sibi requirunt. Potest alioqui asellus ὑβρίζειν *lascivire* variis modis. Signate *Xenophon* Κυρ. Ἀναβ. L. V. p. 433. *Ed. Hutch.* εἰ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ὕβριζον, ὁμολογῶ καὶ τῶν ΟΝΩΝ ΥΒΡΙΣΤΟΤΕΡΟΣ εἶναι· οἷς φασιν ὑπὸ τῆς ΥΒΡΕΩΣ κόπον οὐκ ἐγγίνεσθαι. In *Pindari* Pyth. Od. X, 55. Apollo, dum Hyperborei asininis victimis operantur, γελᾷ θ' ὁρῶν ὕβριν ὀρθιᾶν κνωδάλων· ad quae Critici, τὴν ἀνταίρεσίν φησι, διὰ τὰ σκιρτήματα, ἃ ἐν τῇ σφαγῇ ποιοῦνται οἱ ὄνοι· ubi tamen ingratus animalis clamor addi potuerat.

89. Ὀρθὰ ἱστάντες τὰ ὦτα] Sumsit forsan a *Sophocle*, cuius ista nobilis est imago Elec. v. 25. Ὥσπερ γὰρ ἵππος εὐγενὴς, κἂν ᾖ γέρων Ἐν τοῖσι δεινοῖς θυμὸν οὐκ ἀπώλεσεν, Ἀλλ' ὀρθὸν οὖς ἵστησιν· *sed potius aures arrigit*: integrum locum eleganter expressit *H. Stephan.* App. de D. A. p. 144. ubi eundem adhibet in Observ. in *AEschylum* p. 390., haec in libro Leidensi manu sua *Ios. Scaliger* adscripserat: *Nam sicut acer, sit licet senex, equus Non perdit iras in gravi discrimine.* Hinc ad homines illud transfertur qui aures ad audiendum arrigebant: *Philostr.* p. 687, 2. ἐγώ σου ἀκούων τὰ ὦτα ἵστημι. p. 750, 2., ὦτα habet ἑστηκότα πρὸς τοὺς λόγους. *Horat.* II, Od. XIX, *aures capripedum Satyrorum acutas*: ut Latinum *acuo*, sic Graecum ἀκούω peperit vetus Ἄκω. VALCKEN.

91. Ταῦτα μέν νυν ἐπὶ σμικρὸν &c.] Haud absone *Laurentius*. Proderat Persis non nihil in Scytharum equestri incursu atque inpressione asinorum is clamor, nec multum tamen ad belli successum. Si verba spectes, convenient ex L. VII, 211. οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς· eritque adeo ἐπὶ σμικρόν τι non diversum ac σμικρὸν, quomodo ἐπὶ σμικρὸν φράσαι *paucis eloqui* in *Sophocle*, quod admovit *Abreschius*.

95. Τῶν πάντων ἐπιδεέες ἐόντες] Non sperno ἐπιδευέες, gemmulae instar ex *Homerico* βίης ἐπιδευέες ἦσαν. *Rhianus* in *Stob.* Serm. III, p. 54. βιότοιο μὲν ὅσσ' ἐπιδευὴς στρωφᾶται. Scytharum valde miror institutum. Persas conmeatu intercludere volunt, et pecora illis abigenda

τῶν προβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν [a] καταλίποιεν μετὰ τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ὑπεξήλαυνον ἐς ἄλλον χῶρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες ἐλάβεσκον τὰ πρόβατα, καὶ λαβόντες, [b] ἐπήροντο ἂν τῷ πεποιημένῳ. Πολλάκις δὲ τοιούτου γινομένου, τέλος Δαρεῖός τε ἐν ἀπορίῃσι εἴχετο, καὶ οἱ Σκυθέων βασιλῆες μαθόντες τοῦτο, ἔπεμπον κήρυκα, δῶρα Δαρείῳ φέροντα, [c] ὄρνιθά τε καὶ μῦν καὶ βάτραχον καὶ ὀϊστοὺς πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ [d] δῶρα ἐπειρώτεον τὸν νόον τῶν διδομένων· ὁ δὲ οὐδὲν ἔφη οἱ ἐπεστάλθαι ἄλλο ἢ δόντα τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτοὺς δὲ τοὺς Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σοφοί εἰσι, γνῶναι τὸ [e] ἐθέλει τὰ δῶρα λέγειν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἐβουλεύοντο· Δαρείου μέν νυν ἡ γνώμη [f] ἔην, Σκύθας ἑωϋτῷ διδόναι σφέας τε αὐτοὺς, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· [g] εἰκάζων τῇδε, ὡς μῦς μὲν ἐν γῇ γίνεται, καρπὸν τὸν αὐτὸν ἀνθρώπῳ σιτεόμενος· βάτραχος δὲ ἐν ὕδατι· ὄρνις δὲ μάλιστα ἔοικε ἵππῳ· τοὺς δὲ ὀϊστοὺς, ὡς τὴν ἑωϋτῶν ἀλκὴν παραδιδοῦσι· αὕτη μὲν Δαρείῳ [h] ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο· συνεστήκεε δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἡ Γοβρύεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ [i] ἑνὸς, τῶν τὸν μάγον κατελόντων, εἰκάζοντος τὰ δῶρα λέγειν, „ Ἢν μὴ ὄρ„νιθες γενόμενοι [k] ἀναπτῆσθε ἐς τὸν οὐρανὸν, ὦ Πέρ„σαι, ἢ μύες γενόμενοι κατὰ τῆς γῆς καταδύητε, ἢ „ βάτραχοι γενόμενοι ἐς τὰς λίμνας [l] ἐσπηδήσητε, „ οὐκ ἀπονοστήσετε ὀπίσω, ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξευμά„των βαλλόμενοι". Πέρσαι μὲν δὴ [m] οὕτω τὰ δῶρα εἴκαζον. Ἡ δὲ Σκυθέων μίη μοίρη ἡ ταχθεῖσα πρότερον μὲν παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην φρουρέειν, τότε δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον Ἴωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπίκετο
264 ἐπὶ τὴν γέφυραν, ἔλεγε τάδε, „ Ἄνδρες Ἴωνες, ἐλευ„θερίην

sibi putarunt, ut suis ipsorum pecoribus una cum pastoribus relictis, in alium ipsi abscederent locum. Persæ illuc se conferentes, excipiebant pecora. Quo facto ex- 131
sultabant. Sed quum sæpius idem tentarent, ad ultimum Darius inopia consilii laboravit. Id reges Scytharum intelligentes, mittunt ad eum cum muneribus caduceatorem, ave, mure, rana, et quinque sagittis. Persæ, eum qui munera ferebat, percontabantur quid illa significarent. Iste negare sibi aliud esse mandatum, nisi ut quum illa tradidisset, celerrime rediret: iubere tamen ipsos Persas, si solertes forent, interpretari quid sibi dona vellent. Hoc quum audissent Persæ, consultabant. 132
Et Darii quidem sententia erat, Scythas seipsos ei donare, et terram atque aquam: hac ratione coniectantis, quod mus quidem in terra gignatur, eodem quo homines fructu victitans; rana autem in aquis; avis vero sit equo assimilis: at sagittis dandis, quod suum robur traderent. In hanc sententiam Darius interpretabatur. At Gobryas unus e septem viris, qui magum sustulerunt, hoc dicere dona coniectabat, O Persæ, nisi conversi in aves subvoletis in cœlum, aut effecti mures subeatis terram, aut collati in ranas insiliatis in paludes, non remeabitis unde venistis, his sagittis confecti. Et Persæ quidem illa munera sic interpretabantur. At una pars Scytharum, cui datum 133
ante erat negocium Mæotidis paludis custodiendæ, tunc autem cum Ionibus qui ad Istrum erant colloquendi, ubi ad pontem venit, ita verba fecit, Viri Iones, libertatem

a Καταλείπ. *Vind.* *b* Ἐπειρῶντο *V. Arch. Vall.* *c* *Athen.* L. VIII, p. 334. exscripsit minus accurate. *d* *Pass. V. Arch.*, antea ἐπηρωτ., porro δεδόμ. *Pass.* *e* *M. Pass. Ask.*, reliqui θέλει. *f* Ἦν *M. Arch. Pass. V.*, ἔην *Ald. Edd.*, quod praestat ex more dialecti. *g* *Paris. A. B. V. Arch. Pass. Ask. M.*, olim εἰκάζοντος: mox ἐν γῇ *Pass. Arch. Vind.* Fragm. *Paris.*, bene; ἐν τῇ γῇ antea. *h* Ἀπεδεδ. ἡ γν. *Ask. Pass.*, in Fragm. *Paris.* ἀποδέδοκτο· deinceps ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἡ Γοβ. id. Fragm. cum *Pass. Ask.*, in aliis ταύτῃ ἡ γνώμη Γοβρ. *i* Duo haec non legit *Arch. V.* *k* Ἀναπτήσησθε *Arch.*, ἀναπτήσεσθε *V.* *l* *M. Pass. Ask. V. Arch.* Fragm. *Paris.*, cum *Ald.* Edd. ἐκπήδ. *m* *Ald. V. Arch. Paris.* Edd., οὕτω omittunt *M. Pass. Ask.*

da relinquunt; quae utique consilio non respondent. Exspectasses ὅκως —— μὴ καταλάβοιεν, μετὰ τῶν νομέων αὐτοὶ ——. *ne pecora interciperent, cum pastoribus ipsi in alium* ——. Id si olim scriptum non fuit, intellexit parvum animalium, quem sibi ἐς φορβὴν, *ad victum*, servaverant, numerum, reliquis longe in septemtrionem dimissis, ut C. 121. Hinc rapere, sed non sine difficili opera et periculosa, concessum Persis. Quod statim ἐπήροντο ἂν τῷ πεποιημένῳ gestientes pecudum abactores et praeda laetos sistit. At Darii angustiae et consilii inopia aliud postulat, cui ἐπειρῶντο *exercebantur*, *fatigabanturque*, ut in scriptis, utcunque satisfacit.

3. Ὄρνιθά τε καὶ μῦν] Haec non satis accurate *Athen.* excerpsit VIII, p. 334. A. Δαρείῳ Σκύθαι ἐπερχομένῳ αὐτῶν τῇ χώρᾳ ἔπεμψαν, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ὄρνιν, καὶ ὀϊστὸν, καὶ βάτραχον ——. *Quid sibi vellent ista dona*, primum τὸν νόον τῶν διδομένων, tum dicit τὸ ἐθέλει τὰ δῶρα λέγειν· id est, τί διανοηθέντες, aut πρὸς τί ἀφορῶντες, sive τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι ἔπεμπον. Verbum noster in talibus adhibet ἐθέλει, *Homerum* sequutus: *Euripid.* Hipp. v. 865., Ἴδω, τί λέξαι δέλτος ἥδε μοι θέλει; *Herod.* II, c. 13. V, c. 80. συνιέναι, τὸ ἐθέλει λέγειν τὸ χρηστήριον· VI, c. 37., τί θέλει τὸ ἔπος εἶναι; ut in Homil. *Clement.* XIV, 9., τί θέλει τοῦτο εἶναι; Magis usitata sunt τί τοῦτο βούλεται; et βούλεται λέγειν, vel εἶναι. Etiam apud *Herod.* Δύναται in talibus adhibetur: δύναται τοῦτο τὸ ἔπος, II, c. 30. hoc apud quosvis usitatissimum; neque tamen dici solet δύναται λέγειν, ut mirer cur adiectum sit apud *Eunapium* p. 13, 23. semel apud *Thucyd.* pro βούλεται εἶναι reperitur φρονεῖ, p. 367, 5. In Lysiacis οἴεται p. 266. de cuius sinceritate dubito. VALCKEN.

3. Καὶ βάτραχον] *Eustathio* inter τὰ τοῦ γλυκέος Ἴωνος Ἡροδότου est βάθρακος ad *Homer.* p. 468, 31. Qui nunc in manibus Codd., editum probant. In rane nomine Graecos mire, florente lingua, variasse, docet Cl. *Alberti* Peric. Critic. C. 18. Ceterum Scytharum dona, sed auctiora, ex *Pherecyde Syrio*, seu *Lerio* potius, adnumerat *Clemens Alex.* Strom. L. V, p. 671.

10. Εἰκάζοντος τῇδε] Parum sibi constans vir Cl. hic vellem *Herodoto Mediceam* restituisset lectionem, εἰκάζων τῇδε, quam et *Valla* reperit et forte plures dabunt Codd. Δαρείου μέν νυν ἡ γνώμη ἦν —— εἰκάζων τῇδε. Ex usitatissima veteribus scribendi forma, qua non τὸ ῥητὸν respicitur, sed τὸ σημαινόμενον, refertur εἰκάζων ad ἔγνω Δαρεῖος· ut pulcre monuit Cl. *Abresch.* Dil. *Thuc.* p. 71. VALCKEN.

13. Ὄρνις δὲ μάλιστα ἔοικε τῷ ἵππῳ] Quid hoc ad rem? In *Clemente* Orthopagas coniectat avicula aërem indicari, τὸν ἀέρα ἀπὸ τῆς ὄρνιθος, quod in eo vagetur. Darii explicationi Cl. *de Pauw* opitulatur, reponens, τῷ ἵππῳ, τὸν τούς τε ὀϊστοὺς, *avis equo maxime similis est, quem et sagittas, ut potentiam suam, tradunt.* Argute. Superius εἰκάζων τῇδε dubio vacat.

15. Συνεστήκεε δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἡ Γοβρ.] Bene schedae veteres. Viri docti aut ἐνεστήκεε, aut οὐ συνεστήκεε corrigentes fruantur arbitrio. Equidem a Codd. nihil deflecto. Caussam dixi ad L. I, 208. Mox τῶν ἀνδρ. τ. ἑπτ. τῶν τὸν —— *Arch.* et *Vind.* voluisse videntur, quomodo L. III, 153. Congruit autem examussim Gobryae, donorum Scythicorum et aenigmatis explanatori, Xiphodrae ap. *Clementem* declaratio.

17. Ἢν μὴ ὄρνιθες γενόμενοι] Huc transtulit aetatis suae Graecis usitatam proverbialem locutionem, *Eurip.* Phoen. v. 1222., Ἢν μή γε φεύγων ἐκφύγῃς πρὸς αἰθέρα, nempe λεκτέον σοι, vel λέξεις, prostant ibi similia quaedam, quale est et hoc *Plauti* Amph. I, I, 294. *quadrigas si nunc inscendas Iovis, Atque hinc fugias, ita vix poteris effugere infortunium.* VALCKEN.

39. Διῆξε

tem vobis ferentes venimus, si modo exaudire volueritis. Accepimus enim, Darium vobis præcepisse, ut ad sexaginta duntaxat dies custodiam pontis ageretis; si intra id tempus ipse non afforet, domum abiretis. Itaque vos id facientes, et apud illum et apud nos culpam devitaveritis: proinde quum ad præstitutam diem permanseritis, iam abscedite. Hæc se facturos recipientibus Ionibus, Scythæ celerrime retro ab-
134 iere. At ceteri Scythæ, post missa Dario dona, cum peditatu ac equitatu adversus Persas in acie instructi steterunt tanquam conflicturi: quum interim lepus in medium prosiluit, quem ut quisque vidit, insequebatur. Perturbatis Scythis ac vociferantibus, sciscitabatur Darius unde hostium tumultus existeret: et quum audisset illos leporem insectari, inquit ad eos Persas, cum quibus cetera colloqui consueverat, Hi viri videntur magno nos habere contemptui, et nunc Gobryas recte dixisse de Scythicis donis. Unde quum mihi quoque iam ipsi ita habere videantur, bono consilio est opus, ut tutus nobis eo unde venimus sit receptus. Ad hæc Gobryas, Equidem, inquit, o rex, horum ego virorum inopiam videbar mihi fere fama habere cognitam, sed ubi adveni, evidentius intellexi, animadvertens eos habere nos ludibrio. Proinde mihi videtur, quum primum nox venerit, incensis ignibus, prout alias quoque consuevimus facere, maxime imbecillis ad ærumnas deceptis asinisque omnibus alligatis, abeundum, priusquam versus Istrum recta pergant Scythæ ad pontem solvendum, aut Ionibus aliquid videatur, quod nos queat
135 perdere. Hoc Gobryas consilium dabat. Cui assentiens Darius, ubi nox adfuit, reliquit in castris viros languidos, et eos quorum amissio minimi facienda esset, nec non omnes asinos alligatos: reliquit vero et asinos et infirmos ex agmine idcirco, ut asini quidem vocem ederent; homines autem relinquebantur infirmitatis caussa, sed scilicet hoc titulo; quasi ipse cum flore

,, θερίην [a] ὑμῖν ἥκομεν φέροντες, ἤνπερ γε ἐθέλητε ἐσακούειν· πυνθανόμεθα γὰρ Δαρεῖον ἐντείλασθαι ὑμῖν, ἑξήκοντα ἡμέρας μούνας φρουρήσαντας τὴν γέφυραν, αὐτοῦ μὴ παραγενομένου ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὑμετέρην· νῦν ὦν ὑμεῖς τάδε ποιεῦντες, ἐκτὸς μὲν ἔσεσθε πρὸς ἐκείνου αἰτίης, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμέων· τὰς προκειμένας ἡμέρας παραμείναντες, τὸ ἀπὸ τούτου ἀπαλλάσσεσθε". οὗτοι μέν νυν, ὑποδεξαμένων Ἰώνων ποιήσειν ταῦτα, ὀπίσω τὴν ταχίστην [b] ἐπείγοντο. Πέρσῃσι δὲ μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα Δαρείῳ, ἀντετάχθησαν οἱ ὑπολειφθέντες Σκύθαι πεζῷ καὶ ἵπποισι, ὡς συμβαλέοντες· τεταγμένοισι δὲ τοῖσι Σκύθῃσι [c] λαγὸς ἐς τὸ μέσον διήϊξε· τῶν δὲ, ὡς ἕκαστοι [d] ὥρεον τὸν λαγὸν, ἐδίωκον· ταραχθέντων δὲ τῶν Σκυθέων, καὶ βοῇ χρεωμένων, εἴρετο ὁ Δαρεῖος τῶν ἀντιπολεμίων τὸν θόρυβον· πυθόμενος δέ σφεας τὸν λαγὸν διώκοντας, εἶπε ἄρα πρὸς [e] τούσπερ ἐώθεε καὶ τὰ ἄλλα λέγειν, ,, Οὗτοι [f] ὤνδρες ἡμέων πολλὸν καταφρονέουσι· καί μοι νῦν φαίνεται Γωβρύης [g] εἶπαι περὶ τῶν Σκυθικῶν δώρων ὀρθῶς· ὡς ὦν οὕτως ἤδη δοκεόντων καὶ αὐτῷ μοι ἔχειν, βουλῆς ἀγαθῆς δεῖ, ὅκως ἀσφαλέως ἡ κομιδὴ ἡμῖν ἔσται [h] ὀπίσω". πρὸς ταῦτα Γωβρύης εἶπε, ,, Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ σχεδὸν μὲν καὶ λόγῳ ἠπιστάμην τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην· ἐλθὼν δὲ, μᾶλλον ἐξέμαθον, ὁρέων αὐτοὺς ἐμπαίζοντας ἡμῖν· νῦν ὦν μοι δοκέει, ἐπὴν τάχιστα νὺξ [i] ἐπέλθῃ, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐώθαμεν ποιέειν, τῶν στρατιωτέων τοὺς ἀσθενεστάτους ἐς [k] τὰς ταλαιπωρίας ἐξαπατήσαντας, καὶ τοὺς ὄνους πάντας [l] καταδήσαντας, ἀπαλλάσσεσθαι, πρὶν ἢ καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἰθῦσαι Σκύθας λύσοντας τὴν γέφυραν, ἢ καί τι Ἴωσι [m] δόξαι, τὸ ἡμέας οἷόν τε ἔσται ἐξεργάσασθαι". Γωβρύης μὲν ταῦτα συνεβούλευε· μετὰ δὲ, νύξ τε ἐγένετο, καὶ Δαρεῖος ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ· τοὺς μὲν [n] καματηροὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυμένων λόγος, καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσας, κατέλιπε [o] αὐτοῦ ταύτῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ· κατέλιπε δὲ τούς τε ὄνους καὶ τοὺς ἀσθενέας τῆς στρατιῆς, τῶνδε [p] εἵνεκεν· ἵνα οἱ μὲν ὄνοι βοὴν παρέχωνται· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀσθενείης μὲν εἵνεκεν κατελίποντο, προφάσιος δὲ τῆσδε δηλαδή· αὐτὸς μὲν σὺν

a Ἥκομ. ὑμῖν *Pasf. Ask.* *b* Ἠπείγοντο *Arch. Vind.* *c* Λαγωὸς et mox *Vind.* contra Ionum morem. *d* Ἑώρων id. *Arch.* *e* Τούτους παρεώθεε *Arch.* *f* *Pasf. Ask.*, ὤνδρες *Ald.* et alii, solita variatione: οἱ ἄνδρες *Arch. V.*, in postrema edit. ἄνδρες tantum, nescio unde. *g* *Paris. A. B. Ald. Edd. Vind.* optime: εἰπεῖν *M. Pasf. Ask.*, in *Arch.* εἶπε. *h* Τὸ ὀπίσω ora *Steph. Pasf. Ask.* uti C. 42. *i* Ἐπέλθῃ *Arch. Paris. A. Vind.*, ἔλθῃ *M. Ask. Pasf.*, tum ἐπὴν iidem tres, ἐπεὰν ceteri: ut passim in Musis: *Ald.* Edd. ἐπέλθοι. *k* Abest articulus *Arch.* *l* Et hoc non habet. *m* Δόξαιτο ἡμ. id., statim ἔσται negligitur a *M. Pasf. Ask.* absque caussa. *n* Κατήρους *Arch.* *o* *M. Pasf. Ask.* probe. Vide ad L. III, 25.; in reliquis αὐτοῦ ἐν tantum. *p* *M. Ask. Pasf.* et mox; alii εἵνεκα, levi discrimine.

39. Διήϊξε] Sic pingunt omnes, etiam *Aldus.* Maluit Cl. *Abresch* ad *AEschyl.* Animadv. L. I, 4. διῆξε et διήκω. Vulgatum in leporis celeri cursu aptius, estque, uti eius simplex, in *Euripidis* et *Sophoclis* saepiuscule fabulis. Adconmodatissimum *Polyaeni* L. VII, 10, 1. locum corrupisse *Maasvicum* adscripsit *Berglerus.* Melius ibi *Casaubonus.*

39. Λαγὸς ἐ. τ. μ. διήϊξε] Hinc recte *Casaubon.* διήϊξε *Polyaeno* restituit VII, c. 10, 1. Δαρεῖος παρετάσσετο Σκύθαις· λαγὼς διήϊξε παρὰ τὴν Σκυθικὴν φάλαγγα· pro διήλαξε· nam sua *Polyaenum* ex *Herod.* sumsisse sequentia demonstrant: attigit haec *D'Orvill.* in *Charit.* p. 257. Ionico more scripserat *Herod.* διήϊξε. Atticis veteribus ἀΐσσειν semper scribitur ut dissyllabum, ᾄττειν et ᾆξαι, vel ᾖξε· in his saepe fuit erratum. VALCKEN.

52. Νὺξ ἐπέλθῃ] Res levis, in Codd. discordia non praetereunda: sive ἔλθῃ, seu ἐπέλθῃ amplexere, eadem sententia; ingruenti tamen nocti, posterius propius. Sic τοὺς δὲ —— ἀγωνιζομένους νὺξ ΕΠΕΛΘΟΥΣΑ διέλυσε. L. VIII, 11. In talibus iudicio et gustui, ut sic dicam, locus est.

63. Αὐτοῦ ταύτῃ ἐν τῷ στρατοπ.] Herodoteum est αὐτοῦ ταύτῃ et idoneis exemplis adfirmatum *Gronov.* et *Abresch.* Dil. Thuc. p. 403. Ab aliis scriberetur αὐτοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ· αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ, est *Thucyd.* III, c. 81. ἐν τῇ Τεγέᾳ αὐτοῦ, *Xenoph.* Ἑ. VII, p. 374, 23. αὐτοῦ Ἀθήνῃσι, *Theopompi* Athen. XII, p. 532. C. αὐτοῦ ἐν τῷ συμποσίῳ, *Luciani* Prom. §. 8. Ut *indidem Thebis, indidem Megaris, indidem ex Aventino,* ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν exstat ap. *Thucyd.* V, c. 83. Quia legitur in Schol. Αὐτόθεν) ἐκ τοῦ Ἄργους· *Dukero* haec ex interpretamento videbantur adiecta; a cuius hic iudicio non dissentio, quia semper sic αὐτόθεν simpliciter ponit *Thucyd.* cuius etiam Schol. p. 402., ad Αὐτόθεν) ἐκ τῆς Σικελίας adscripsit; quantumvis Ἄργεος ἐξ ἱεροῖο Αὐτόθεν legatur in *Theocriteorum* Carm. XXV, 170. VALCKEN.

67. Τῆσδε δηλαδή] Adstruitur a doctis ὡς εἰ αὐτὸς μὲν ——, vel ἵνα αὐτὸς, aut ἢ αὐτὸς μὲν —— quibus scripti auxilium libri negant. Σὺν τῷ καθαρῷ τοῦ στρατοῦ de *flore exercitus* Valla, de *integris et expeditis* *Portus.* In *Thucydide* L. V, 8. τῶν γὰρ Ἀθηναίων, ὅπερ ἐστράτευε, τὸ καθαρὸν ἐξῆλθε, explicant Scholiastae οὐχὶ συγκλύδων, οὐδὲ ἐπικούρων, ἀλλ' αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Hoc si hic valeat, Persae praeter ceteros erunt. Atque haec conmentanti offerunt se ista *Plutarchi* in Nicia p. 535. C. οὐδὲ φυλακὴν ἐποιήσατο καθαρὰν, quae manife-

Sed astute digressum Scythæ persequuti frustra ad Istrum, hortantur Ionas ad libertatem, obnitente contra Histiæo et vincente.

σὺν τῷ καθαρῷ τοῦ στρατοῦ ἐπιθήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύθῃσι, οὗτοι δὲ τὸ στρατόπεδον τοῦτον τὸν χρόνον ῥυοίατο· ταῦτα τοῖσι [a] ὑπολειπομένοισι ὑποθέμενος ὁ Δαρεῖος, καὶ πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ταχίστην [b] ἐπείγετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον· οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες τοῦ ὁμίλου, [c] οὕτω μὲν δὴ μᾶλλον πολλῷ ἵεσαν τῆς φωνῆς· [d] ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, πάγχυ κατὰ χώρην ἤλπιζον τοὺς Πέρσας εἶναι. Ἡμέρης δὲ γενομένης γνόντες οἱ ὑπολειφθέντες ὡς προδεδομένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείου, χεῖράς τε [e] προετείνοντο τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα· οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συστραφέντες, αἵ τε δύο μοῖραι τῶν Σκυθέων, καὶ ἡ μίη, [f] Σαυρομάται καὶ Βουδῖνοι καὶ Γελωνοὶ, ἐδίωκον τοὺς Πέρσας ἰθὺ τοῦ Ἴστρου· ἅτε δὲ τοῦ Περσικοῦ μὲν τοῦ πολλοῦ [g] ἐόντος πεζοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ ἐπισταμένου, ὥστε οὐ τετμημένων [h] τῶν ὁδῶν, τοῦ δὲ Σκυθικοῦ ἱππότεω, καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ ἐπισταμένου, ἁμαρτόντες ἀλλήλων, ἔφθησαν πολλῷ οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι· μαθόντες δὲ τοὺς Πέρσας οὔκω ἀπιγμένους, ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἐόντας ἐν τῇσι νηυσὶ, „Ἄνδρες Ἴωνες, αἵ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ [i] ἀριθμοῦ διοίχηνται, καὶ οὐ ποιέετε δίκαια ἔτι παραμένοντες· ἀλλ' ἐπεὶ πρότερον δειμαίνοντες ἐμένετε, νῦν λύσαντες τὸν πόρον, τὴν ταχίστην ἄπιτε χαίροντες ἐλεύθεροι, θεοῖσί τε καὶ Σκύθῃσι εἰδότες χάριν· τὸν δὲ πρότερον ἐόντα ὑμέων δεσπότην ἡμεῖς παραστησόμεθα οὕτω, ὥστε ἐπὶ μηδαμοὺς ἔτι ἀνθρώπους αὐτὸν στρατεύσασθαι". Πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐβουλεύοντο· [k] Μιλτιάδεω μὲν τοῦ Ἀθηναίου στρατηγέοντος καὶ τυραννεύοντος [l] Χερσονησιτέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἦν γνώμη, πείθεσθαι Σκύθῃσι, καὶ ἐλευθεροῦν Ἰωνίην· Ἱστιαίου δὲ τοῦ Μιλησίου ἐναντίη ταύτῃ, λέγοντος ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρεῖον ἕκαστος αὐτέων τυραννεύει πό-

flore copiarum adoriturus foret Scythas, isti interea castra tutarentur. Hæc persuadens iis qui relinquebantur Darius, accensis ignibus quam maturrime ad Istrum contendit. Asini, quod multitudine destituti essent, eo magis rudere: quos audientes Scythæ, credere omnino Persas in eisdem permanere castris. Verum ubi illuxit, ii 136
qui relicti erant, cognito se proditos esse a Dario, manus protendere ad Scythas, et quæ decebat edere. His illi auditis, repente collecti, duæ Scytharum partes, et una, Sauromatæ Budinique ac Geloni, Persas recta ad Istrum persequuntur. Quum vero Persicus exercitus magnam partem essent pedites, et itinera nesciret, utpote viis non sectis, Scythicus vero forent equites, et compendia viarum scientes, utrique ab alteris aberrantes, multo priores ad pontem Scythæ pervenere quam Persæ. Ibi cognito nondum venisse Persas, ita ad Ionas, qui in navibus erant, verba fecerunt, Viri Iones, et dierum numerus iam pertransiit, et iniurii estis qui adhuc permanetis: sed quoniam antea præ timore mansistis, nunc solvite traiectum, atque quam celerrime abite liberi, diis ac Scythis gratiam habentes. Nam eum qui antea dominus vester erat, ita tractabimus, ut adversus nullum mortalium sit facturus expeditionem. De hac re 137
consultantibus Ionibus, Miltiadis quidem Atheniensis ducis ac tyranni Chersonensium, qui sunt in Hellesponto, sententia erat, Scythis obtemperandum esse, et Ioniam servitute liberandam. At Histiæi Milesii diversa, quod diceret nunc quidem eos suæ quemque urbis tyrannos esse ob Darium: potentia

a *Ald. Paris. A. B. V.*, in *Arch.* ὑπολοιπομ., ὑπολελειμμένοισι *M. Pasf. Ask.* *b* Ἠπείγ. *Arch. V.* *c* Οὕτω τῷ μὲν δὴ *Arch. V.*, οὕτω μὲν δὴ *Paris. B. Ald.* Edd., μὲν non habent *M. Pasf. Ask.* *d* Ἀκούοντες *V. Arch.* *e* Προέτεινον *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* Edd., προετείνοντο *M. Pasf. Ask.* *f* Σαυροματέων *Arch. Valla.* *g* Ἐόντες *Pasf.* *h* Ὁδῶν sine articulo. *i* Ἐνιαυτοῦ *Arch.*, tum διοίχονται *Ask.* *k* *Arch. V. Paris. B. Ald.* Edd., in *Med. Pasf. Ask.* μὲν prave desideratur, cuius loco γὰρ. *l* Sic tres ultimi: Χερσονησιέων pro more Ionum, ut ex *Stephano Byz.* liquebit, non absurde *Arch.*, Χερσονησιωτέων *Ald. Paris. A.*

sto prava in ἐποιήσατο ἰσχυρὰν convertit *Moses Solanus*: praeferrem καρτερὰν· quod saepe prioris sedem nullo iure occupavit. Huc trahitur *Appiani* Punic. p. 37. καὶ γενομένης τῆς μάχης καθαρᾶς τῶν θηρίων, quoniam in Mithridat. p. 361. καὶ εὐθὺς ἀμφὶ τῷ ποταμῷ μάχη γίνεται ΚΑΡΤΕΡΑ· et Iberic. p. 457. μάχη γίγνεται καρτερά. At haec bene quidem, nec prava priora, in quibus καρτερᾶς si elegeris, deturpabitur rei nexus. Μάχη καθαρὰ θηρίων, a qua elephanti absunt, ut sane convulnerati et perterrefacti abierant: unde continuo ap. *Appian.* ὁ ἀγὼν ἐγίγνετο μόνων ἀνδρῶν καὶ ἵππων. Verum alienis his non inmoror.

73. Οὕτω μὲν δὴ μᾶλλον &c.] Capitur voculae μὲν usu Scriptor, neque adeo auferendae. In *Aldo* ἵεσαν τῆς ——, quomodo II, 2., etsi, quod adscriptum, contra sermonis indolem. Ibidem φωνὴν ἱέναι atque alibi. Cur ab eo hic more discesserit, fortasse caussam vigens dialectus praebuit.

74. Ἀκούσαντες δ. οἱ Σ. τῶν ὄνων] Addit ad ista *Polyaenus* VII, c. 10, 4. καὶ τὰς σκηνὰς ἀκεραίους ὁρῶντες, ᾤοντο παρεῖναι τοὺς Πέρσας· Darius enim secundum illum, ὅπως λάθοι τοὺς Σκύθας, τὸ στρατόπεδον ὡς εἶχεν ἐᾷ κατὰ χώραν μένειν· fortasse legit in proximis *Herodoti*: πάγχυ κατὰ χώρην ἤλπιζον τοὺς Πέρσας μένειν vel μεῖναι· ubi vulgatur εἶναι. Εἶναι quidem et Μένειν permutantur in nonnullis loquendi formis; sed *suo loco manere* *Herodoti* aevo dicebatur κατὰ χώραν μένειν, non item κ. χ. εἶναι. *Aristoph.* Eq. v. 1351., οὐχὶ κατὰ χώραν μενεῖς; *Thucyd.* IV. c. 75., οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα· plura dedit *L. Kuster.* ad *Hesych.* Ἐν πείσῃ· et ad *Arist.* Plut. v, 367. *Herod.* IV, c. 201., μένειν τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην· I, c. 17. VALCKEN.

80. Καὶ ἡ μίη, Σαυρομάται &c.] Arridebat primo intuitu ἡ μίη Σαυροματέων καὶ —— ex *Arch.*; sed Scytharum, Sauromatis iunctorum, abesse mentio non potest. Clare C. 120. καὶ πρὸς μὲν τὴν μίην τῶν μοιρέων —— προσχωρέειν Σαυρομάτας. Apertius C. 133. ἡ δὲ Σκυθέων μίη μοίρη, ἡ ταχθεῖσα πρότερον ——. Denique C. 128. τὴν μὲν δὴ μετὰ Σαυροματέων μοίρην ταχθεῖσαν —— πέμπουσι. An excidit ex *Arch.* praepositio, olimque ἡ μίη μετὰ Σαυροματέων fuit, an Σαυρομάται τε καὶ Βουδ., leniore Cl. *de Pauw* medicina? Non displicet.

83. Ὥστε οὐ τετμημένων τῶν ὁδῶν] Ex Laurentianis; *ea praesertim, quae divortia habebant*, Nob. *Palmerius*, non legisse negantem eum voculam, confecit. Ipse Exercit. p. 22. *incisas*, id est, *signatas orbitis*, elegit. Cur non *sectas*? Quales solum Scythicum, ut olim Macedonicum, vix habuit. De Archelao, Macedonum rege, *Thucydides* L. II, 100. καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε. Qua quidem in viarum munitione τέμνειν et ἀνατέμνειν ap. *Philon. Iud.* saepe. De Mundi Opif. p. 14. B. πολυσχιδεῖς ἀνατέμνων ὁδοὺς, λεωφόρους ἁπάσας· et Creat. Princip. p. 723. β. ἐν ἀνοδίαις ἀπλανεῖς καὶ λεωφόρους ὁδοὺς ἀνατεμεῖν, &c.

100. Ἱστιαίου δὲ τοῦ Μιλησίου] *Histiaeus Milesius ne res conficeretur obstitit dicens, non idem ipsis qui summas imperii tenerent, expedire, et multitudini, quod Darii regno ipsorum niteretur dominatio; quo extincto ipsos potestate expulsos civibus suis poenas daturos*: *Corn. Nepos* in Milt. c. 3. quem *D. Lambinus* iam monuit *Herodoti* locum fere expressisse. Quam paucis tradit Noster, Miltiadis sententiam, argumentis adfirmatam, enarrat explicatius *Nepos*, qui *hortatus* dicitur *pontis custodes, ne a fortuna datam occasionem liberandae Graeciae dimitterent.* Miltiades iste fuit in ista nobili familia Attica huius nominis secundus. VALCKEN.

3. Οὕτε

tentia vero Darii sublata, neque se Milesiis, neque alium quemquam usquam præesse posse. Fore enim ut singulæ civitates popularem statum quam tyrannicum mallent. Hanc sententiam quum dixisset Histiæus, omnes confestim qui Miltiadi as-
138 sensi fuerant, in eam transierunt. Fuere autem qui sententias tulerunt et alicuius apud regem existimationis, Hellespontiorum quidem tyranni, et Daphnis Abydenus, et Hippoclus Lampsacenus, et Herophantus Parienus, et Metrodorus Proconnesius, et Aristagoras Cyzicenus, et Ariston Byzantius: et isti quidem ex Hellesponto. Ab Ionia autem, et Strattis Chius, et AEaces Samius, et Laodamas Phocæensis, et Histiæus Milesius: cuius sententia prælata est contraria sententiæ Militiadis. AEolensium vero unus affuit qui esset alicuius au-
139 ctoritatis, Aristagoras Cymæus. Hi, posteaquam Histiæi probavere sententiam, hoc sibi præterea agendum dicendumque censuerunt, pontis partem versus Scythicam ripam solvere, solvere autem quantum ex arcu sagitta adsequitur; ut et facere aliquid viderentur, quum tamen nihil facerent, neve Scythæ tentarent vim afferentes, et volentes Istrum ponte transire, et dicere solventes ab ista parte pontem, quasi omnia ad voluntatem Scytharum facerent. Hæc sententiæ Histiæi addiderunt; et mox pro universis ad Scythas Histiæus ista verba fecit, Viri Scythæ, utilem nobis rem attulistis, et opportune instatis: atque ut vos nobis probe viam ostenditis, ita nos vobis obsequenter obtemperamus. Ut enim cernitis, et traiectum rescindimus, et adhibebimus omnem pronitatem mentis, cupidi assequendæ libertatis. Ceterum dum nos hæc solvimus, interea vos inquirere illos tempus admonet, et inventos, tam vestro quam nostro nomine
140 ita ulcisci ut merentur. Scythæ, Ionibus iterum fidem habentes, tanquam vera eloquutis, ad inquirendos Persas reverterunt: atque ab omni illorum itinere aberrarunt; cuius ipsi fuerunt caussa, quod pabula equorum illis in locis corruperant, fontesque obstruxerant: quæ nisi fecissent, facile si voluissent Persas invenissent: nunc ita faciendo, visi sibi fuerant optime consuluisse, ob quæ tamen eos res frustrata est. Quippe eam suæ regionis partem consectantes in qua cibaria equis atque aquæ forent, hostem indagabant, rati illum ea-

dem

πόλιος, τῆς Δαρείου δὲ [a] δυνάμιος καταιρεθείσης, οὔτε αὐτὸς Μιλησίων οἷός τε ἔσται ἄρχειν, οὔτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν· βουλήσεσθαι γὰρ ἑκάστην τῶν πολίων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον ἢ τυραννεύεσθαι. Ἱστιαίου δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένου, αὐτίκα πάντες ἦσαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, πρότερον τὴν Μιλτιάδεω αἱρεόμενοι. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ διαφέροντές [b] τε τὴν ψῆφον, καὶ ἐόντες λόγου πρὸς βασιλῆος, Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι, Δάφνις τε [c] Ἀβυδηνὸς, καὶ Ἵπποκλος Λαμψακηνὸς, καὶ Ἡρόφαντος [d] Παριηνὸς, καὶ Μητρόδωρος Προκοννήσιος, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνὸς, καὶ Ἀρίστων Βυζάντιος· οὗτοι μὲν [e] ἦσαν οἱ ἐξ Ἑλλησπόντου· ἀπ' Ἰωνίης δὲ, [f] Στράττις τε Χῖος, καὶ Αἰάκης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας [g] Φωκαιεὺς, καὶ Ἱστιαῖος Μιλήσιος· τοῦ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη ἐναντίη τῇ Μιλτιάδεω. Αἰολέων δὲ παρῆν λόγιμος μοῦνος Ἀρισταγόρης [h] Κυμαῖος. Οὗτοι ὦν ἐπεί τε τὴν Ἱστιαίου αἱρέοντο γνώμην, 266 ἔδοξέ σφι πρὸς [i] ταύτῃ τάδε ἔργα τε καὶ ἔπεα προσθεῖναι· τῆς μὲν γεφύρης λύειν τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας ἐόντα, λύειν δὲ ὅσον τόξευμα ἐξικνέεται· ἵνα καὶ ποιέειν τι δοκέωσι, ποιεῦντες μηδέν· καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πειρῴατο βιώμενοι, καὶ βουλόμενοι [k] διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τὴν γέφυραν· [l] εἰπεῖν τε λύοντας τῆς γεφύρης τὸ ἐς τὴν Σκυθικὴν ἔχον, ὡς πάντα [m] ποιήσουσι τὰ Σκύθῃσί ἐστι ἐν ἡδονῇ· ταῦτα μὲν προσέθηκαν τῇ γνώμῃ· μετὰ δὲ, ἐκ πάντων ὑπεκρίνατο Ἱστιαῖος, τάδε λέγων, „Ἄνδρες Σκύθαι, χρηστὰ ἥκετε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν ἐπείγεσθε· καὶ τά τε ἀπ' ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁδοῦται, καὶ τὰ ἀπ' ἡμέων ἐς ὑμέας ἐπιτηδέως ὑπηρετέεται· ὡς γὰρ [n] ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πόρον, καὶ προθυμίην πᾶσαν ἕξομεν, θέλοντες εἶναι ἐλεύθεροι· ἐν ᾧ δὲ ἡμέες τάδε λύομεν, ὑμέας καιρός ἐστι [o] δίζεσθαι ἐκείνους· εὑρόντας δὲ, ὑπέρ τε ἡμέων καὶ ὑμέων [p] αὐτέων τίσασθαι οὕτως ὡς ἐκείνοισι πρέπει." Σκύθαι μὲν τοδεύτερον Ἴωσι [q] πιστεύσαντες λέγειν ἀληθέα, ὑπέστρεφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου· αἴτιοι δὲ τούτου αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς νομὰς τῶν ἵππων τὰς ταύτῃ διαφθείραντες, καὶ τὰ ὕδατα συγχώσαντες· εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρεῖχε ἄν σφι, εἰ ἐβούλοντο, εὐπετέως ἐξευρέειν τοὺς Πέρσας· νῦν δὲ τά σφι ἐδόκεε ἄριστα βεβουλεῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μέν νυν τῆς σφετέρης χώρης τῇ χιλός τε τοῖσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, [r] ταύτῃ διεξιόντες, ἐδίζηντο τοὺς ἀντιπολεμίους, δοκέοντες καὶ ἐκεί-

ους

a Arch., ceteri δυνάμεως. *b* Haec duo id. omittit. *c* Ἀβυδινὸς *Pass.* *d* Παρήϊνος *Arch.* *e* Non est in *Arch. V. Vall.* *f* Στράττις iidem et mox Ἀιάκης. In *Pass. Ask.* Ἀιακίδας, et Στρατίης et Ἀιακίδης cum *Med. Ald.* Edd. *g M. Ask. Pass.*, in reliquis Φωκεὺς. Mox γνώμη ἡ προκειμ. *Pass. Ask.*, optime: deerat articulus. *h* Κυμαῖος sine ὁ, ut saepe in praecedentibus, *Arch. Pass. V. Ask.*; vulgo ὁ Κυμ. *i* Ταῦτα *Arch. V.* *k* Διαβαίνειν *Arch.* *l* Λιπεῖν id. *m* Ποιήσωσι id. cum *Vind.* *n* Ἡρᾶτε *Arch.* *o* Omnes ita. Mox εὑρόντες *Arch.* *p M. Pass. Ask.*, alii cum Edd. αὐτῶν· statim ὡς κείνους *Pass.*, tale et in MSS. L. VIII, 68, 2. *q* Πιστεύοντες et deinceps ἐπέστρεφον *Arch. V.* *r* Ταύτην *Arch.*, tum διεξελθόντες *Pass.* marg. *Steph.*, porro ἀντιπολέμους *Arch. V.*

3. Οὔτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν] Notabilis structurae ἀλλοίωσις· debuisset οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδαμῶν. Verum, tanquam praecessisset, οὔτε αὐτὸν οἷόν τε εἶναι, instruxit orationem. Cuiusmodi variatae dictionis argumenta ap. *Homerum*, *Thucydidem* atque alios obvia saepe. Adi *I. Fr. Gronovium* ad *Senecae* Benef. L. IV, 32.

15. Στράττις] Ita L. VIII, 132. ἐπεβούλευον —— Στράττι τῷ Χίου τυράννῳ. De Samio Tyranno L. VI, 13. ὁ δὲ Ἀιάκης —— παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Ἀιάκεος. Recte ergo scriptae schedae. Φωκαιεὺς coniectura *L. Holstenius* ad *Steph.* Φώκαια extuderat.

15. Αἰακίδης] Saepius idem ille Nostro dicitur et aliis Αἰάκης· hoc nisi Codices adfirment, forsan illud inveniet defensores, qui quidem eorum meminerint, quae summus docuit *T. Hemst.* ad *Luciani* Timon. p. 157. et ad *Schol.* in *Aristoph.* Plut. p. 325. —— Paulo post articulum malim interiectum: τοῦ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη. VALCKEN.

31. Χρηστῶς ὁδοῦται] *Valla* culte satis. Prometheus in sui nominis fabula *AEsch.* v. 497. δυστέκμαρτον ἐς τέχνην ὩΔΩΣΑ θνητοὺς, *viam monstravi* et consimiliter Agam. v. 184. τὸν φρονεῖν βροτοὺς ὉΔΩΣΑΝΤΑ. Sed vide L. VI, 73.

47. Ταύτῃ διεξιόντες] *Passionei* διεξελθόντες plus vice simplici in C. 123. Itaque alterutrum ex glossa. Ἀντιπολέμους dabit L. VIII, 68, 2., habetque *Hesychius*, Herodotea frequenter excerpens. Mox τὸν πρότερον ἑωϋτῶν — στίβον belle *Arch.* et *Suidas.* Viderat *Pavii* et *Reiskii* opinatio.

νους διὰ a τουτέων τὴν ἀπόδρησιν b ποιέεσθαι· οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον c ἑωϋτῶν γενόμενον στίβον, τοῦτον φυλάσσοντες ἤισαν· καὶ οὕτω μόγις εὗρον τὸν πόρον. d οἷα δὲ νυκτός τε ἀπικόμενοι, καὶ λελυμένης τῆς γεφύρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀῤῥωδίην e ἀπίκατο μή σφεας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολελοιπότες. Ἦν δὲ περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος, φωνέων μέγιστον ἀνθρώπων· τοῦτον f δὴ τὸν ἄνδρα καταστάντα ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ Ἴστρου, ἐκέλευε Δαρεῖος καλέειν Ἱστιαῖον Μιλήσιον· ὁ μὲν δὴ ἐποίεε ταῦτα· Ἱστιαῖος δὲ, ἐπακούσας τῷ πρώτῳ g κελεύσματι, τάς τε νέας ἁπάσας παρεῖχε διαπορθμεύειν τὴν στρατιὴν, καὶ τὴν γέφυραν ἔζευξε. Πέρσαι μὲν ὦν οὕτω ἐκφεύγουσι. Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ τοδεύτερον ἥμαρτον τῶν Περσέων· καὶ τοῦτο μὲν, ὡς ἐόντας Ἴωνας h ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀνανδροτάτους κρίνουσι εἶναι ἁπάντων ἀνθρώπων· τοῦτο δὲ, ὡς δούλων Ἰώνων τὸν λόγον ποιεύμενοι, ἀνδράποδα i φιλοδέσποτά
267 φασι εἶναι, καὶ ἄδρηστα μάλιστα· ταῦτα μὲν δὴ Σκύθῃσι ἐς Ἴωνας ἀπέῤῥιπται. Δαρεῖος δὲ διὰ τῆς k Θρηΐκης πορευόμενος, ἀπίκετο ἐς Σηστὸν τῆς Χερσονήσου· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸς μὲν διέβη τῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀσίην, λείπει δὲ στρατηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ l Μεγάβαζον, ἄνδρα Πέρσην· τῷ Δαρεῖός κοτε ἔδωκε γέρας, τοιόνδε εἴπας ἐν Πέρσῃσι ἔπος· m ὡρμημένου Δαρείου ῥοιὰς τρώγειν, ὡς ἄνοιξε τάχιστα τὴν πρώτην τῶν ῥοιέων, εἴρετο αὐτὸν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβανος, ὅ, τι βούλοιτ᾽ ἄν οἱ τοσοῦτον πλῆθος γενέσθαι, ὅσοι ἐν τῇ ῥοιῇ κόκκοι. Δαρεῖος δὲ εἶπε, Μεγαβάζους ἄν οἱ τοσούτους ἀριθμὸν γενέσθαι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν Ἑλλάδα ὑπήκοον· ἐν μὲν δὴ Πέρσῃσι ταῦτά μιν εἴπας ἐτίμα· τότε δὲ αὐτὸν ὑπέλιπε στρατηγὸν, ἔχοντα τῆς στρατιῆς τῆς ἑωϋτοῦ ὀκτὼ μυριάδας. Οὗτος δὲ ὁ Μεγάβαζος, εἴ-

dem parte fugam intendiſſe: at ille obſervato quod prius tenuerat itinere, abierat, atque ita ægre traiectus reperit locum. Et quum noctu perveniſſet, nactus pontem ſolutum, animo prorſus concidit, veritus ne ſe relicto Iones abiiſſent. 141 Erat autem apud Darium AEgyptius vir, omnium hominum vocaliſſimus: hunc Darius ſupra labrum Iſtri poſitum iubet inclamare Hiſtiæum Mileſium: Hiſtiæus primam inclamationem exaudiens, omnes naves admovit ad traiiciendum exercitum, et pontem iunxit. 142 Atque hunc in modum Perſæ effugerunt, quos indagantes Scythæ, iterum aberraverunt: et ob id Iones tum quaſi liberos, ſed peſſimos et ignaviſſimos omnium hominum eſſe iudicant; tum de eis tanquam de ſervis loquentes, mancipia dominos amantia eſſe aiunt, et minime fugientia. Hæc in Iones Scythæ probra iaciunt. 143 Darius per Thraciam iter faciens, Seſtum Cherſoneſi pervenit, atque illinc in Aſiam navibus ipſe tranſivit, relicto in Europa exercitus duce Megabazo, viro Perſa, cui Darius aliquando hunc honorem habuit, ut hoc verbum inter Perſas diceret: quum eſſet eſurus mala Punica, ſimulac primum malum aperuit, interrogatus a fratre Artabano, quid tam multiplex fieri ſibi optaret quantum in malo eſſet acinorum, reſpondit, Se præoptare tot numero ſibi eſſe Megabazos quam Græciam ſubditam. His verbis apud Perſas hominem honoravit: quem tunc prætorem reliquit cum octoginta millibus ſuorum militum. 144 Megabazus autem hic immortalem

a Τούτων *Arch. V.*, τοιούτων reliqui. *b* *M. Arch. V. Paſſ. Aſk.*, ποιήσασθαι *Ald. Paris. A.* Edd., ſtatim δὴ abest *Arch. Vind.* *c* Ἑωϋτῶν *Arch. Suid.* in Στιβία, tum Edit. Genev. CIϽIϽCXVIII. optime: antea ἑωϋτὸν: porro ἤϊσαν id., ᾖσαν *M. Paſſ. Aſk.*, ᾖσαν *Suid.*, olim ex *Ald.* ἴησαν. *d* Οἷα δὲ *Arch.* optime: alii οἱ δὲ. *e* Ἀπίκατο id. cum *Vind.*, alii cum *Ald.* ἀπίκοντο. *f* Omittunt *Paſſ. Aſk. Arch. V.* Superiora attigit *Euſtath.* ad *Homer.* p. 607, 33. *g* Κελεύματι *Paſſ.* *h* Ἀνελευθέρους *Arch. V. Valla.* *i* Habet hinc *Pollux* III, 74. *k* Θρήκης *Arch. Aſk.* *l* Μεγάβυζον *Euſtath.* Hom. p. 240. fin. *Valla.* *m* Ὁρμημ. *Aſk.*

52. Οἷα δὲ νυκτὸς &c.] Nihil verius limpidiusque. Iuſtum quoque ἀπίκατο ex formula linguae, ſaepe ſpreta a librariis, L. VI, 118. 153. VIII, 6. *Abydenus* Praep. Euang. *Euſebii* L. x, 12. ἀπίκατο γὰρ δὴ πηλοῦ κατάπλεοι τοὺς ταρσοὺς, a quo *Vigeri* manus abſtinere debuerat. Neque cauſſa aderat λελυμένῃ τῇ γεφύρῃ reformandi, ſiquidem conpoſita ſervare nonnunquam ſimplicium adſolent ſtructuram. *AEſchyl.* Suppl. v, 70. ἐν δυσμάτορος κότου τύχων. *Sophocles* Philoct. v, 325. οἶδα συντυχὼν κακῶν ἀνδρῶν. Monuit *Abreſchius.*

52. Οἱ δὲ, νυκτός τε ἀπ.] Cum praecedentibus iſta non ſatis apte cohaerent: οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον ἑωϋτῶν γενόμενον στίβον τοῦτον φυλάσσοντες ἤϊσαν, καὶ οὕτω μόγις εὗρον τὸν πόρον· haec ſequentur accommoda: οἷα δὲ νυκτός τε ἀπικόμενοι, καὶ λελυμένης τῆς γεφύρης· ex *Arch.* οἷαδὲ enotatum *Galeo*; alterum uſus eſt Herodotei: vide ad II, c. 28. VALCKEN.

59. Τῷ πρώτῳ κελεύσματι] Κελεύματι *Paſſ.* non inſuetum. Redibit ex *Paſſ.* et *Aſk.* L. VII, 16. In *Dionis Caſſii* libro L. p. 51. E. πολλὰ παρακελεύματα et πολλὰ κελεύματα. Chriſtianis ſcriptoribus *celeuma* frequentari *Rosweidus* docet ad *Paullini Nolani* Carm. XVII, 109. p. 94. et *Munker.* ad *Hygini* Fab. XIV. fin.

63. Ὡς ἐόντας Ἴωνας ἐλευθέρους] Vehementer averſor ἀνελευθέρους *Arch.* et *Vind.*; Scythae de Ionibus, et qua liberis et qua ſervis, ſententiam ferunt. Liberos habent cenſentque κακίστους τε καὶ ἀνανδροτάτους, mancipia vero φιλοδέσποτα καὶ ἄδρηστα. Haec, meo quidem iudicio, verborum ordo modo legitime dirigatur, anxiam diſputationem recuſant. Gemina germana de iisdem Callicratidae opinio, quaerenti ὁποῖοι ἄνδρες οἱ Ἴωνες; regerentis ἐλεύθεροι μὲν κακοὶ, δοῦλοι δὲ ἀγαθοὶ in *Plutarchi* Lacon. Apophthegm. p. 222. D.

63. Ὡς ἐόντας Ἴωνας ἐλευθέρους] Codicis lectionem ἀνελευθέρους, inventam quoque *Vallae*, *Galeus* adprobat. Est qui participium in his νομίζοντες, vel quidpiam ſimile putet deeſſe: mihi non videtur a vulgatis ſecedendum: nomen Ἴωνας, e ſitu ſuo naturali ſtudio diſtractum, fraudi fuit. Nihil his inerit obſcuri hoc modo collocatis: τοῦτο μὲν Ἴωνας, ὡς ἐόντας ἐλευθέρους, κακίστους —— κρίνουσι εἶναι ἁπάντων ἀ. τοῦτο δὲ, ὡς ἐόντας δούλους (ſive prout variata ſcribit ſtructura, ὡς δούλων Ἰώνων τὸν λόγον ποιεύμενοι) ἀνδράποδα φιλοδέσποτά φασι εἶναι καὶ ἄδρηστα μάλιστα. *Servi fugitivi.* δοῦλοι ſunt δρηπέται Phocaeënſi Dionyſio de Ionibus loquenti *Herod.* VI, c. 11. Heris fideles et minime δραπέται ſunt ἄδραστοι. Ex *Herod.* ſua hauſit *Plutarch.* T. II, p. 174. E. ubi Ioniae Tyrannos Ἰδάθυρσος (Ἰνδ. *Herod.*) Rex Scytharum διὰ τὴν πρὸς Δαρεῖον πίστιν ἀνδράποδα χρηστὰ καὶ ἄδραστα ἐκάλει· vocem rariorem adhibuit *Dion Chrys.* in Corinth. p. 457. B. ab aevo usque Daedali neminem fuiſſe ſcribens ſtatuarium, qui valuerit δρασμὸν ἐμποιεῖν τῷ χαλκῷ· paulo post τόγε ἐπ᾽ αὐτοὺς, ait, εἴη χαλκὸς ἄδραστος. VALCKEN.

67. Καὶ ἄδρηστα] *Plutarchi* rex *Idathyrſus*, ſeu, ut alibi ſcribit, *Idanthyrſus*, ἀνδράποδα χρηστὰ καὶ ἄδραστα T. II, p. 174. E., ubi ſimilis error Latina maculat, qui haec olim. *Dionis* Chryſoſt. χαλκὸς ἄδραστος Or. Corinth. p. 457. B. a *Caſaub.* expeditur optime. Qui mox Μεγάβαζος, in ſuperioribus Μεγάβυζος, etiam *Euſtathio Vallae*que. Culpam, tametſi in vocis ſcriptura varietur, acceptam librariis fero. *Valla* L. V, 12. &c. moris ſui tenax manet.

73. Ὡρμ. Δαρείου ῥοιὰς τρώγειν] De Megabazo vel Megabyzo dictum per errorem tranſtulit in Zopyrum *Plutarch.* in Apophthegm. p. 173. A. vid. ad finem L. III. notata. Herodotea paulo aliter expreſſit *Euſtath.* in Il. B. p. 182, 27. ubi Darius, Μεγαβύζους, εἶπεν, ἤθελεν αὐτῷ τοσούτους εἶναι. De duplici Perſici nominis apud Graecos ſcriptione *Ti.* egit *Hemſt.* in *Luciani* Timon. p. 134. VALCKEN.

83. Γε-

talem ſui memoriam apud Helleſpontios reliquit, hoc dicto, quod quum Byzantii ageret et inquirens audiſſet Chalcedonios ſeptem et decem annis ante Byzantios regionem condidiſſe, inquit Chalcedonios eo tempore cæcos fuiſſe; qui, quum pulchrior adeſſet locus ad condendum, nequaquam turpiorem elegiſſent, niſi cæci fuiſſent. Hic igitur Megabazus in Helleſpontiorum plaga pro prætore relictus, eos qui diverſarum a Medis partium erant, ſubigebat: et iſte quidem talia agebat.

145 Per idem ſane tempus alia ingens in Africam extitit militaris expeditio, ob eam quam ego commemorabo cauſſam, his prius expoſitis: Argonautarum poſteri quum a Pelasgis, qui feminas Athenienſium ex Braurone prædati ſunt, eſſent eiecti a Lemno, Lacedæmonem navigaverunt, conſidenteſque apud Taygetum ignem accenderunt. Quos Lacedæmonii quum vidiſſent, nuncium miſere ſciſcitatum quinam et unde eſſent. Illi nuncio ſciſcitanti reſponderunt ſe Minyas fuiſſe, ab iis heroibus oriundos, qui in Argo navigaſſent, quique quum Lemnum appuliſſent, illic eos procreaſſent. Hanc mentionem ſtirpis Minyarum quum audiſſent Lacedæmonii, miſſo iterum nuncio ſciſcitantur, quid ſibi velit ipſorum adventus in hanc

εἴπας τόδε ἔπος, ἐλίπετο ἀθάνατον μνήμην πρὸς Ἑλλησποντίων· [a] γενόμενος γὰρ ἐν Βυζαντίῳ ἐπύθετο ἑπτακαίδεκα ἔτεσι πρότερον Χαλκηδονίους κτίσαντας τὴν χώρην Βυζαντίων· [b] πυθόμενος δὲ, ἔφη Χαλκηδονίους τοῦτον τὸν χρόνον τυγχάνειν ἐόντας τυφλούς· οὐ γὰρ ἂν τοῦ καλλίονος παρεόντος κτίζειν χώρου, τὸν αἰσχίονα ἑλέσθαι, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί· [c] οὗτος μὲν δὴ ὦν τότε ὁ Μεγάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλησποντίων, τοὺς μὴ μηδίζοντας κατεστρέφετο· οὗτος μέν νυν ταῦτα ἔπρησσε. Τὸν αὐτὸν [d] δὲ τοῦτον χρόνον ἐγίνετο ἐπὶ Λιβύην ἄλλος στρατιῆς μέγας στόλος, διὰ πρόφασιν τὴν ἐγὼ ἀπηγήσομαι, [e] προδιηγησάμενος πρότερον τάδε· τῶν ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες, [f] ἐξελαθέντες ὑπὸ Πελασγῶν [g] τῶν ἐκ Βραυρῶνος ληϊσαμένων τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας, ὑπὸ [h] τουτέων δὲ ἐξελαθέντες ἐκ Λήμνου, οἴχοντο πλέοντες ἐς Λακεδαίμονα· [i] ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγέτῳ, [k] πῦρ ἀνέκαιον. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἰδόντες, [l] ἄγγελον ἔπεμπον, πευσόμενοι τίνες τε καὶ ὁκόθεν εἰσί· οἱ δὲ τῷ ἀγγέλῳ εἰρωτέοντι ἔλεγον, ὡς εἴησαν μὲν [m] Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ πλεόντων ἡρώων· προσχόντας [n] δὲ τούτους ἐς Λῆμνον, φυτεῦσαί σφεας· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκηκοότες τὸν λόγον τῆς γενεῆς τῶν Μινυέων, πέμψαντες τοδεύτερον, [o] εἰρώτεον τί θέλοντες ἥκοιέν τε ἐς

a Γενόμενος *Arch. V. Paris. B. Ald. Edd. Valla*; ἐρόμενος *M. Paſſ. Ask.* *b* Deſcripsit *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 764., ubi Μεγάβυζος quoque ut *Valla.* *c* Οὗτος μὲν δὴ *Arch. Vind.* tum ληφθεὶς iid. aberat olim μὲν. *d* Δὲ *Arch.*, alii habent δή. *e* Προηγησ. *Arch. V.* *f* Ἐξελασθέντες *Arch.* et ſtatim. *g M. Vind. Paſſ. Ask.*, ceteri τῶν praetereunt. Βαύρ. *Arch.* *h* Τουτέων *Ald.* Edd. *Paris. B.* tantum, τούτων δὲ *M.* et alii, quorum *Arch. Vind.* δὲ non habent: praeferrem δή. *i* Ἑζόμενοι *Arch. V.* *k Ald. Arch. V. Paris. A. Edd.*, in *M. Paſſ. Ask.* πυρὴν ἔκαιον. *l M. V. Paſſ. Ask.*, olim πευσόμενον. *m* Μιννύαι *Arch.* ſaepiuſcule. *n* Δὲ *Arch. V. Ald. Edd.*, γὰρ *M. Ask. Paſſ.* *o* Εἰρώτεον aut εἰρώτων *Arch. Paſſ. V.*, vulgo ἠρώτεον. Statim τε deſit *Arch. V.*

83. Γενόμενος] Multo hoc concinnius. Adſolet quoque in talibus ἱστορέων —— ἐπύθετο. In tempore conditae Chalcedonis *Heſych. Mileſ.* Rer. Conſtantinopol. p. 48. diſcrepat, δέκα καὶ ἐννέα ἔτεσιν ἔμπροσθεν —— XIX annis ante Byzantium. Noſtri numeros *Euſtath.* tuetur. Si *Straboni*, *Tacito* et aliis creditur, *coecos* Apollinis oraculum Chalcedonios dixit, ob neglectam aptiorem in urbe fundanda regionem. Docte ad *Strabon.* L. VII. p. 494. vir ſummus. Cives Καλχηδονίους L. V, 26. et τὴν Καλχηδονίην ſupra C. 85. vidimus, quo et hic modo mallem. Certum ex numis est veterumque teſtimoniis, valuiſſe hanc olim ſcriptionem. Lege adnotat. *L. Holſtenii* ad Καρχηδὼν *Steph.* et *Sirmondi* in *Sidonii* Carm. 11. p. 666. *Ed. Venet.*

96. Ὑπὸ Πελασγῶν, τῶν ἐκ Βραυρῶνος] A Pelasgis, qui Brauroniae Dianae ſacra celebrantes Atticas rapuerant mulieres, eiecti Lemno quorumdam Argonautarum poſteri, (legerim in *Herod.* ἐκ τῶν τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες.) Minyae adeoque, narrantur hic in Laconicam veniſſe, certiſque ſub conditionibus in Spartanam recepti civitatem; atque horum uxoribus Lacaenis laudabilem tribuit *Herod.* in maritis ſervandis fraudem. Minyas Lemno exactos Spartam veniſſe narrat *Apollon. Rhod.* IV, v. 1759. Οἳ πρὶν μέν ποτε δὴ Σιντηΐδα Λῆμνον ἔναιον· Λήμνου τ' ἐξελαθέντες ὑπ' ἀνδράσι Τυρσηνοῖσι Σπάρτην εἰσαφίκανον ἐφέστιοι. Illud etiam clarum muliebre facinus enarrans *Plutarch.* T. II, p. 247., nihil de Minyis tradens aut Argonautarum poſteris, uxoribus illud imputat Pelasgorum ſive Tyrrhenorum, quos Athenienſes exegiſſent Imbro Lemnoque: ſequutus eundem auctorem *Polyaenus* VII. c. 49., Tyrrhenos horumque commemorat uxores, quae Lacaenae certe verius dicerentur, quam Tyrrhenides, ut ſane dicuntur ipſi quoque *Polyaeno* VIII, c. 71., quo ſequutus *Herodotum*, Λακεδαιμονίων, ait, αἱ θυγατέρες ἐγήμαντο Μινύαις τοῖς ὑπὸ (L. ἀπὸ) τῶν Ἀργοναυτῶν γεγονόσιν· docte notat ibi *Maasvic.* Quos *Herodotus* hic *Pelasgos* eosdem *Tyrrhenos* vocant *Apollon. Rhod.* et *Plutarch.* l. c. et ubi tangit eamdem hiſtoriam in Quaeſt. Gr. p. 296. B. ſed priori loco quum primum Τυῤῥηνῶν meminiſſet τῶν Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κατασχόντων ἁρπασάντων δὲ Βραυρωνόθεν τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας· tandem ſubiungit, ταῦτα ἔπραττον οἱ Πελασγοί. *Zenobius* III, Prov. 85., Πελασγοί τινες τὴν Λῆμνον οἰκοῦντες ἦλθον ναυσὶν ἐς Βαίβρωνα (imo leg. Βραυρῶνα pagum mari vicinum, ἀγχίαλον Βραυρῶνα dixit *Euphorion* in *Schol.* ad *Ariſtoph.* Lys. v. 646.) τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὰς γυναῖκας ἐκεῖθεν ἥρπασαν. Saepe *Pelasgos* Attica leguntur inſuliſque exegiſſe Athenienſes; quod multis narrat *Herod.* VI, c. 137. iidem illi nonnunquam dicuntur Τυῤῥηνοὶ, *Sophocli*, *Thucydidi*, aliiſque: vide *I. Meurſii* Cecrop. c. 5. et *P. Weſſ.* ad *Herod.* p. 26. VALCKEN.

99. Ἱζόμενοι] In Muſis ἑζόμενος raro ſe tutari potuit. Ἑζόμενοι ἐπὶ τῷ ἱρῷ exhibent Edd. C. 85., MSS. frequenter L. II, 113. III, 64. IV, 165. Ita ludunt librarii. Πῦρ ἀνέκαιον tutum est et munitum ob καὶ πῦρ αἴθοιεν, quod deinceps, et *Homeri Odyſſ.* H, 13. Confer *D'Orvillium* ad *Chariton.* p. 633. et haec *Heliodori* Aeth. II. p. 96. ἑτέρα κάλπην ἔφερε καὶ πυρὰν ἔκαιε· ubi Codex *Falkenb.* ex vero πῦρ ἀνέκαιε. At in ſimilibus delinquitur ſaepe. *Strabonis* de his Minyis narratio, mirifice turbata, L. VIII, p. 534. A., auxilio, quod viri docti praetervideruant, *Euſtathii* ad *Homer.* p. 880, 51. inſtaurari potest.

100. Πυρὴν ἔκαιον] Ex *Med.* dedit *Gronov.* pro πῦρ ἀνέκαιον· hoc, mea potius opinione hic ſervandum, et recte reſtitutum arbitror πῦρ ἀνακαίειν VIII, c. 19., pro πυρήν. In his ſaepe variatum docebit Clariſſ. *D'Orvill.* in *Charit.* p. 633. *Ignem accendere*, πῦρ ἀνακαίειν, infra dicitur hoc cap. πῦρ αἴθειν· πῦρ αἴθειν et πῦρ ἀναίθειν leguntur aliquoties apud Poëtas Atticos, nuſpiam, quantum recordor, πυρὰν αἴθειν. Ut corripi poſſet ſyllaba, πυραίθειν ſcribitur in *Eurip.* Rheſo v. 78. Τίς γὰρ πυραίθει πρόφασις Ἀργείων στρατόν; ſed in anapaeſtico verſu 41. poni debuerat: Πῦρ αἴθει στρατὸς Ἀργόλας, Ἕκτωρ· quorum loco dicitur v. 95. Αἴθουσι πᾶσαν νύκτα λαμπάδας πυρός. Pro αἴθεσθαι, *fulgere*, more ſuo *Sophocles* ſcribit Αἴθειν Ai. v. 285., ἡνίχ' ἕσπεροι Λαμπτῆρες οὐκ ἔτ' ᾖθον· ſed, ſi vera mea est divinatio, verbum iam ante ſic adhibuerat *AEſchyl.* Choëph. v. 534. Πολλοὶ δ' ἀνῇθον ἐκτυφλωθέντες σκότῳ Λαμπτῆρες ἐν δόμοισι· ubi vulgatur ἀνῆλθον· alterum, ut puto, ſpectat in *Schol.* ἀνέλαμψαν. VALCKEN.

15. Τῶν

ἐς τὴν χώρην, καὶ πῦρ αἴθοιεν· οἱ δὲ ἔφασαν,
ὑπὸ Πελασγῶν ἐκβληθέντες, ἥκειν ἐς τοὺς πα-
τέρας· δικαιότατον γὰρ εἶναι οὕτω τοῦτο γίνεσθαι·
δέεσθαί τε οἰκέειν ἅμα τούτοισι, μοῖράν τε τιμέων
a μετέχοντες, καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λα-
268 κεδαιμονίοισι δὲ b ἕαδε δέκεσθαι τοὺς Μινύας ἐπ᾽
οἷσι θέλουσι αὐτοί· μάλιστα δὲ ἐνῆγέ σφεας ὥστε
ποιέειν ταῦτα, τῶν Τυνδαριδέων ἡ ναυτιλίη ἐν τῇ
Ἀργοῖ· δεξάμενοι δὲ τοὺς Μινύας, γῆς τε μετέ-
δοσαν, καὶ ἐς φυλὰς c διεδάσαντο· οἱ δὲ αὐτί-
κα d μὲν γάμους ἔγημαν, τὰς δὲ ἐκ Λήμνου e ἤ-
γοντο, ἐξέδοσαν ἄλλοισι. Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ
f διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύαι ἐξύβρισαν, τῆς
τε βασιληΐης μεταιτέοντες, καὶ ἄλλα g ποιεῦν-
τες οὐκ ὅσια· τοῖσι ὦν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε αὐ-
τοὺς ἀποκτεῖναι· συλλαβόντες δέ σφεας κατέβα-
λον ἐς h ἑρκτήν· κτείνουσι δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λα-
κεδαιμόνιοι, νυκτός· μετ᾽ ἡμέρην δὲ, οὐδένα· ἐπεὶ
ὦν ἔμελλόν σφεας i καταχρήσεσθαι, παραιτήσαντο
αἱ γυναῖκες τῶν Μινυέων, ἐοῦσαι ἀσταί τε, καὶ τῶν
πρώτων Σπαρτιητέων θυγατέρες, k ἐς ὃ ἐλθεῖν τε
ἐς τὴν ἑρκτὴν, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἑκάστη τῷ
ἑωϋτῆς ἀνδρί· οἱ δέ σφεας παρῆκαν, οὐδένα l δό-
λον δοκέοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι· αἱ δὲ ἐπεί τε ἐσ-
ῆλθον, m ποιεῦσι τοιάδε· πᾶσαν τὴν εἶχον ἐσθῆτα
παραδοῦσαι τοῖσι ἀνδράσι, αὐταὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν
ἔλαβον· οἱ δὲ Μινύαι, ἐνδύντες τὴν γυναικηΐην ἐσθῆ-
τα, ἅτε γυναῖκες, ἐξήϊσαν ἔξω· ἐκφυγόντες δὲ τρό-
πῳ n τοιούτῳ ἵζοντο αὖτις ἐς τὸ Τηΰγετον. Τὸν δὲ
αὐτὸν τοῦτον χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος, τοῦ Τι-
σαμενοῦ, τοῦ Θερσάνδρου, τοῦ Πολυνείκεος, ἔστελλε
ἐς

hanc regionem, atque ignis accensio. Il-
li vero se respondent a Pelasgis eiectos,
redire ad parentes, æquissimum enim id
factu esse orareque ut liceat una cum eis
habitare, tum honorum, tum agrorum
participes. Eos recipere conditione qua
ipsi vellent, Lacedæmoniis placuit, cum
ob alia ad hoc faciendum inductis, tum
præcipue quod Tyndaridæ in Argo naviga-
verant. Receptos Minyas et agris imper-
tierunt et in tribus cooptarunt. Ibi con-
festim ablocatis in alios, quas e Lemno
duxerant, mulieribus, matrimonia contraxe-
runt. Non longo deinde interiecto tem- 146
pore, statim Minyæ lascivierunt, tum
regnum affectantes, tum alia flagitiosa per-
petrantes. Quo nomine eos Lacedæmonii
morte mulctandos quum censuissent, com-
prehensos in carcerem coniecerunt. Quos-
cunque autem Lacedæmonii morte plecten-
dos censent, eos noctu plectunt, inter-
diu neminem. Quum igitur essent in il-
los animadversuri, exorati sunt ab eorum
uxoribus, quæ cives erant et primorum
Spartanorum filiæ, veniam ingrediendi car-
cerem, et cum suo cuiusque viro collo-
quendi, nullum in illis dolum fore suspi-
cantes. Horum permissu Minyarum uxo-
res ingressæ carcerem, omni veste, quam
gestabant, viris tradita, illorum vestem il-
læ sumpserunt. Ita Minyæ muliebri ve-
ste amicti, veluti mulieres, foras prodie-
runt, et hoc modo erepti rursus ad Tay-
getum consederunt. Hac eadem tempesta- 147
te Theras, Autesionis filius, Tisameni
nepos, Thersandri pronepos, Polynicis
ab-

a Μετέχοντας omissis quatuor sequentibus *Arch. Vind.* b Ἔδεε *Arch. V.* c Διεδαίσαντο *Arch. V.* nec prave; Vide C. 159. d Non est in *Arch. Vind.* e Abest *Pass.* f Διελθόντες iid. g Ποιεῦντες iid., antea ποιέοντες. h Εἰρκτὴν iidem. i Καταχρήσασθαι *V. Pass. Arch.*, qui posterior παρητήσ. k Ἔσω ἐλθεῖν ora *Steph.*, ἐσὸ *Med. Ask.*, ἐς ὃ ἐλθεῖν τε *Pass.*, in *Arch.* et *Vind.* ἐσελθεῖν τε, in *Edd. Ald. Paris. A. B.* ἐσελθεῖν ἐς. l *M. Ask. Pass. Valla*, λόγον *Ald.* et plerique. m Ποιεῦσι *Arch. V.*, tum τάδε cum *Ald. Paris. A.*, ex *Med.* τοιάδε, frequenti variatione. n *M. Pass. Ask.*, τούτῳ ceteri.

15. Τῶν Τυνδαριδέων ἡ ν.] Similiter factum illud Minyis adscribens *Valerius Maximus* IV, c. 6. ex. 4. *Quos*, ait, *Spartana civitas respectu Tyndaridarum — deductos inde* (e Taygeto) *legibus commodisque suis immiscuit: sed hoc tantum beneficium in iniuriam bene meritae urbis regnum affectantes verterunt*, quae de his expressa sunt *Herodoti*: οἱ Μινύαι ἐξύβρισαν, τῆς τε βασιληΐης μεταιτέοντες καὶ ἄλλα ποιεῦντες οὐκ ὅσια. Tyrrhenos advenas, sive Pelasgos, cur iure donaverint civitatis, probabilem magis reddunt rationem *Plutarch.* T. II, p. 247. A. et *Polyaen.* VII, c. 49. —— De Spartiatis *Herod.* δεξάμενοι, inquit, τοὺς Μινύας, γῆς τε μετέδοσαν καὶ ἐς φυλὰς διεδάσαντο. Postremum illud de receptis in civitatem dignum est observatu; Plataeënses, in Atticam receptos, κατανεῖμαι εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς φυλὰς, *in demos et in certas tribus referre*, psephisma iubet ap. *Demosth.* p. 741. Attigit istam non sane protritam antiquitatis Graecae partem *T. Hemsterhuis* (is enim latet sub literis *I. E.*) in Miscell. Obs. VII, p. 325. et ad *Arist.* Plut. p. 368. *Cicero* pro C. Balbo c. XII, *vidi egomet nonnullos —— nostros cives Athenis in numero iudicum atque Areopagitarum, certa tribu, certo numero.* Suspicor a librario vocem *numero* male repetitam e proximis, et *Ciceronem* scripsisse: *certa tribu, certo demo.* Hinc finis Epist. 46. *Philostrati* explicandus est. VALCKEN.

23. Κατέβαλον ἐς ἑρκτὴν] In proximam nempe noctem custodiendos, qua de illis supplicium sumeretur; hunc enim in finem subdit ista *Herod.* κτείνουσι δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι νυκτὸς, μετ᾽ ἡμέρην δὲ οὐδένα· conf. huius insistens vestigiis *Valer. Max.* p. 387. Morem tangunt *N. Cragius* de Rep. Lac. p. 457. et *I. Meurs.* Misc. Lac. p. 139. Diutius Tyrrhenos in vinculis custodivisse dicuntur *Plutarcho* T. II, p. 247. B. ζητοῦντες ἑλεῖν σαφέσι καὶ βεβαίοις ἐλέγχοις, atque interea temporis uxores ipsorum Spartanae carceris exorasse custodes, ut sibi liceret ingressis morituros alloqui: πολλαῖς ἱκεσίαις καὶ δεήσεσι παρείθησαν ὑπὸ τῶν φυλάκων ὅσον ἀσπάσασθαι καὶ προσειπεῖν τοὺς ἄνδρας· hinc *Polyaenum* recte corrigit *Casaub.* p. 689. Apud *Herod.* mulieres in carcerem dicuntur intromisisse, οὐδένα δόλον δοκέοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι. Sic *Valla* legit in suo Cod. et e *Med.* optime reposuit *Gronov.* In enarrando *dolo* cum *Herod.* conspirant *Plutarch. Polyaen.* et *Valer. Max.*, qui non absurde addidit ista: *per simulationem doloris velatis capitibus eos abire passi sunt*, nempe custodes carceris viros velatis capitibus, vestibus indutos muliebribus, quos et ἀπιέναι περικαλυψαμένους scribunt *Plutarch.* et *Polyaen.* Perperam itaque vulgatur apud *Valer. eos abire passae sunt.* VALCKEN.

28. Ἐς ὃ ἐλθεῖν] *Gronovii* explicatio aliis fortasse placebit. Equidem ἐσελθεῖν τε praeferrem, nisi si ἐς ὧν ἐλθεῖν, Ionum more, quo de supra C. 60.; ἔσω in marg. *Stephani* huc tendit. Mox οὐδένα δόλον *Med.* et sequaces pulcre, coniectaratque *Galeus.* Tot tamen schedarum λόγον, tantaque consensione propagatum, ducere ad λόχον *insidias* videtur. Elegans ea Cl. *de Pauw* suspicio.

36. Ἐς τὸ Τηΰγετον] Nihil in his contra usum. Admonuit *Steph.* montem Laconicae triplici genere poni. τὸ Τηΰγετον iterum C. 148., *Strabo* L. VIII, p. 557. C., *Pausan.* III, 20. In *Plutarchi* T. II. p. 247. C. τὰ Ταΰγετα, et, qui eadem memorat, *Polyaeno* Strateg. L. VII, 49. Hinc *Taygeta*, *Laconices*, ap. *Vibium Sequestr.*, frustra sollicitante *Barthio.* Iunge *N. Heinsium* in *Claudiani* sec. Consulat. Stilicon. v. 259. Atque haec, ne qui in posterum offendantur.

37. Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος] Quando saepe nostro concinit in Therae genere tradendo *Pausanias*, in huius L. III, p. 205., pro Θήρᾳ τῷ ἀπὸ Ἴωνος restitui debuerat Θήρᾳ τῷ Αὐτεσίωνος· *Palmerii* correctio *Kuhnio* venit in mentem ad p. 245. ad *Herodoti* sententiam eidem *Paus.* IV, p. 285., Theras fuisse dicitur τὸ ἀνέκαθεν Θηβαῖός τε, καὶ ἀπόγονος πέμπτος Πολυνείκους· atque adeo *Callimacho* ἕκτον γένος Οἰδιπόδαο, h. in Apoll. v. 74. VALCKEN.

49. Μεμ-

abnepos, missus est in coloniam ex Lacedæmone. Erat hic Theras genere Cadmeo, avunculus Aristodemi filiorum, Eurysthenis et Proclis: quorum, quum pupilli essent, tutelarem habebat regni Spartani curam. Adultis mox sororis filiis, ac recepto imperio, Theras ita graviter tulit sibi ab aliis imperari, quoniam imperium gustasset, ut negaret se Lacedæmone moraturum, sed ad cognatos navigaturum. Erant autem in insula, quæ nunc Thera vocatur, quondam Callista, posteri Membliari Pœcilis filii, qui fuerat Phœnix. Cadmus enim Agenoris filius Europam quæritans, in insulam quæ nunc Thera vocatur, quum appulsus esset, sive regionis amore captus, sive qua alia voluntate, relinquit illic cum alios quosdam Phænices, tum Membliarem consanguineum suum. Isti hominum ætatibus octo antequam Theras Lacedæmone venisset, insulam quæ Callista vocabatur, incoluerunt.
148 Ad quos Theras cum multitudine ex tribubus petita discessit nequaquam ad illos eiiciendos, sed ad una habitandum, et valde concilians. Postea vero quam Minyas e carcere elapsos et ad Taygetum considentes, Lacedæmonii necare deliberant, Theras necem eorum deprecabatur ne fieret, recipiens se illos ex regione abducturum. Et huic postulato Lacedæmoniis assentientibus, cum tribus triginta remorum navibus ad posteros Membliaris navigavit, ducens secum non universos Minyas, sed paucos quosdam, quia plurimi ex ipsis ad Paroreatas Cauconasque diverterunt, quos quum e regione expulissent, seipsos in sex partes distribuerunt, et totidem illic oppida condiderunt, Lepreum, Macistum, Phrixas, Pyr-

ἐς ἀποικίην [a] ἐκ Λακεδαίμονος· ἦν δὲ ὁ Θήρας οὗτος γένος ἐὼν Καδμεῖος, τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι [b] Ἀριστοδήμου παισὶ, Εὐρυσθένεϊ καὶ Προκλέϊ· ἐόντων δ' ἔτι τῶν παίδων τούτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιληΐην· αὐξηθέντων δὲ τῶν [c] ἀδελφιδέων, καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιεύμενος ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπεί τε ἐγεύσατο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη [d] μενεῖν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἀλλ' ἀποπλεύσεσθαι ἐς τοὺς συγγενέας· ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένῃ νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι [e] Μεμβλιάρεω τοῦ Ποικίλεω, ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ Ἀγήνορος, Εὐρώπην διζήμενος, προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλεομένην· προσχόντι δὲ, εἴτε δή οἱ ἡ χώρη ἤρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τοῦτο, καταλείπει [f] γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλους τε τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἑωϋτοῦ συγγενέων Μεμβλίαρον· οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ἐπὶ γενεὰς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαίμονος, ὀκτὼ ἀνδρῶν. Ἐπὶ [g] τούτους δὴ ὦν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν Φυλέων, ἔστελλε [h] συνοικήσων τούτοισι καὶ οὐδαμῶς ἐξελῶν αὐτοὺς, ἀλλὰ κάρτα [i] οἰκηιεύμενος· ἐπεί τε δὲ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδράντες ἐκ 269
τῆς ἑρκτῆς ἵζοντο ἐς τὸ Τηΰγετον τῶν Λακεδαιμονίων [k] βουλευομένων σφέας ἀπολλύναι, παραιτέεται ὁ Θήρας ὅκως μήτε φόνος γένηται, αὐτός τε ὑπεδέκετό σφεας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρης· συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, τρισὶ τριηκοντέροισι ἐς τοὺς [l] Μεμβλιάρεω ἀπογόνους ἔπλωσε· οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγους τινάς· οἱ γὰρ πλεῦνες αὐτῶν ἐτράποντο ἐς τοὺς [m] Παρωρεάτας καὶ Καύκωνας· τούτους δ' ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρης, σφέας ἑωϋτοὺς ἐς ἓξ μοίρας διεῖλον· καὶ [n] ἔπειτα ἔκτισαν πόλιας τάσδε ἐν αὐτοῖσι, [o] Λέπρεον, Μάκιστον, Φριξὰς, Πύρ-

a Abest praepositio *Arch. V. Valla.* *b* Ἀριστοδ. παισὶ *Arch. V. Pass. Ask.*, olim παισὶ Ἀριστοδ. *c* Ἀδελφεῶν *Vind. Arch. Ald.*, ἀδελφιδῶν Edd., editum ex *M. Pass. Ask.*, estque optimum. *d* Μένειν *Arch. Ald.* *e* Μεβλιάρεω *Arch.* et mox ἄνδρες Φοίνικες cum *Valla.* *f* *Arch. V. M. Pass. Ask.*, γὰρ *Ald.* et Edd. deerat. Confer *Abreschium* Dil. Thucyd. p. 373. *g* Τούτους *Ask. Pass. Vind. Arch. Valla* et Edit. *Galei*; In *Ald. M.* ἐπὶ τούτοις. *h* Συνοικήσων *Arch. Pass. Valla*, alii συνοικίσων. *i* Οἰκηεύμενος *Ask.* *k* *M. Arch. V. Pass. Ask.*, recte: βουλομένων *Ald.* Edd. *l* Μεμβλιάρεω *Arch.*, sicuti Schol. *Pindari.* *m* Παρεωράτας *Arch.* Non absurde. Sed vide VIII, 73. *n* Deest *Arch. V.*, paullo ante σφ. αὐτοὺς legunt, quod *Gronov.* probat VI, 92. *o* Λέπριον, Κάκιστον iid. *Macistum Valla*, Μάστιγον ora *Steph.*, in qua deinceps Φρίξας, quomodo *Pass.*, alii Θρίξας et Μάγιστον cum Edd.

49. Μεμβλιάρεω] Secundus casus est, qualis Βάττεω IV, 160., Κροίσεω VIII, 122. Κλεομβρότεω V, 32., Δημοκρίτεω saepius in *Hippocratis* epistola. Critici ad *Pindari* Pyth. Od. IV. μετὰ Μεμβριάρεω, quomodo post pauca *Arch.*, τοῦ Κάδμῳ συνεξορμήσαντος· cui scriptioni primas dat *S. Bochartus*, ut Phoenicum e lingua conmodior esset originatio, de Phoen. Colon. L. I, 15., ubi conpluscula de Therae coloniis. Quae proxime posita sunt, clarissime expressit, Nostri saepe aemulus, *Callimachus* ap. *Strabon.* L. VIII. p. 534. A. et XVII. p. 1194. B., nec non *Apollon. Rhod.* IV, 1763.

55. Τῶν ἑ. συγγενέων Μεμβλίαρον] Quem alii sic vocant, Μεμβλιάρεα dixisse videtur *Herod.* Non illum Cadmi συγγενέα *Pausan.* III, p. 206., sed Phoenicem *de plebe* fuisse scribit, ἄνδρα τοῦ δήμου; atque isthac de causa sibi persuasisse Theram, quod et evenit, futurum, ut Membliari posteri Callistes insulae sibi facile cederent imperium. —— Ubi paulo post Theras profectus dicitur συνοικίσων τούτοισι· et λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν Φυλέων· tribuum numerus, olim verisimiliter adiectus, determinari non poterit: sed scribendum puto συνοικήσων· nam ante octo generationes cum Membliare a Cadmo relicti, hi tum insulam iam συνῴκισαν. VALCKEN.

58. Ἐπὶ τούτους] Dedi schedis mutandi arbitrium: alioquin prius ἐπὶ τούτοις non damnabile. Iisdem συνοικήσων, sine quo oratio hiabat, debetur. Geminum C. 159. χρήσασα ἡ Πυθίη πλέειν, συνοικήσαντας Κυρηναίοις Λιβύην ex MSS.

67. Οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας] Minyas istos, τοὺς ἐκβληθέντας ὑπὸ Πελασγῶν (sic leg. pro Πελασγοῦ) ἐκ Λήμνου, cum Lacedaemoniis colonos in insulam Callisten duxisse Theram narrat *Pausan.* VII, p. 524. De iisdem *Apollon. Rhod.* IV, v. 1761., ἐκ δὲ λιπόντας Σπάρτην Αὐτεσίωνος ἐῢς πάϊς ἤγαγε Θήρας Καλλίστην ἐπὶ νῆσον. Qui Minyis Pelasgos sive Tyrrhenos substituit *Plutarch.* T. II, p. 247. D. p. 296. B. hos veluti coloniam Lacedaemoniorum e Laconica deducit in insulas Melum et Cretam; dicuntur ibi Πόλλιν ἡγεμόνα καὶ ἀδελφὸν καὶ Κραταΐδα Λακεδαιμονίους λαβόντες· quae certo mendosa fortasse non male sic legerentur, καὶ τὸν ἀδελφὸν Καλλικρατίδαν. —— Secundum *Herod.* Minyae plerique manentes in Peloponneso ἐτράποντο ἐς τοὺς Παρεωράτας καὶ Καύκωνας; quibus antiquis incolis τῆς Τριφυλίας eiectis sex in ista parte Peloponnesi dicuntur urbes condidisse, Λέπρεον, Μάκιστον, Φρίξας, Πύργον, Ἤπειον, Νούδιον· sic cetera videntur nomina integranda, partim iam emendata Clar. *Wesseling.* ad *Diodor.* T. I. p. 653. qui mihi nuspiam inventum postremum etiam illuminabit. Περὶ τῶν ἐν Τριφυλίᾳ Καυκόνων egit *Strabo* VIII, p. 531., cui p. 532. C. Παρεωρᾶται tenuisse traduntur olim montanam Triphyliae regionem περὶ τὸ Λέπρεον καὶ τὸ Μάκιστον. Hi Ionice *Herodoto* sunt Παρεωρῆται VIII, c. 73. cur ibi fuisse dicantur origine Lemnii, hic narrata manifestant. VALCKEN.

72. Μάκιστον, Φρίξας] Sic oportuit. Prius habet *Valla*, quorsum *Arch.* Κάκιστον aurigatur: nam Μάκιστον, quod *Galeus* excitavit, non ita scriptum. Μάκιστον τῆς Τριφυλίας *Strabo*, L. X. p. 687. A. et *Steph. Byz.*, ubi bene *Holstenius.* Φρίξας *Pass.* cum *Steph.* margine constabilit, Φρίξα constanter Polybio L. IV, 77. et 80.,

Πύργον, [a] Ἔπιον, Νούδιον· τουτέων δὲ τὰς πλεῦνας, ἐπ᾽ ἐμέο Ἠλεῖοι ἐπόρθησαν· τῇ δὲ νήσῳ [b] ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω Θήρα ἡ ἐπωνυμίη ἐγένετο. Ὁ δὲ παῖς, οὐ γὰρ ἔφη οἱ συμπλεύσεσθαι, [c] τοιγαρῶν ἔφη αὐτὸν καταλείψειν ὄϊν ἐν λύκοισι· [d] ἐπὶ τοῦ ἔπεος τούτου οὔνομα τῷ νεηνίσκῳ τούτῳ Οἰόλυκος ἐγένετο· [e] καί κως τὸ οὔνομα τοῦτο ἐπεκράτησε. Οἰολύκου δὲ γίνεται Αἰγεὺς· [f] ἀπὸ τοῦ Αἰγεῖδαι καλεῦνται, Φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ· τοῖσι δὲ ἐν τῇ Φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι, οὐ γὰρ ὑπέμειναν τὰ τέκνα, ἱδρύσαντο ἐκ θεοπροπίου Ἐριννύων [g] τῶν Λαΐου τε καὶ Οἰδιπόδεω ἱρόν· καὶ μετὰ τοῦτο, ὑπέμεινε τὠυτὸ τοῦτο καὶ ἐν [h] Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων γεγονόσι. Μέχρι μέν νυν τούτου τοῦ λόγου Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι κατὰ ταυτὰ λέγουσι· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου μοῦνοι Θηραῖοι ὧδε γενέσθαι λέγουσι. [i] Γρῖνος ὁ Αἰσανίου ἐὼν Θήρα τούτου ἀπόγονος, καὶ βασιλεύων Θήρης τῆς νήσου, ἀπίκετο ἐς Δελφοὺς, ἄγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκατόμβην· εἵποντο δέ οἱ [k] καὶ ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυμνήστου, ἐὼν γένος [l] Εὐθυμίδης τῶν Μινυέων· χρεωμένῳ δὲ τῷ Γρίνῳ τῷ

Pyrgum, Epium, Nudium, quorum pleraque Elei memoria mea deleverunt. Inſulæ autem a conditore Thera nomen est inditum. At filius omnino negabat ſe cum eo 149
navigaturum; propterea dixit ſe relicturum ovem in lupis: ex quo dicto nomen adoleſcenti impoſitum est Oiolycus, et id nomen valuit. Oiolyco natus est filius AEgeus, a quo vocantur AEgidæ, in Sparta ingens tribus. Ex hac tribu viri, quum ſibi non permanerent filii, ex oraculo delubrum Erinnyum Laii et OEdipodis extruxerunt: quod ipſum poſtea in Thera manſit illis, qui ex his viris procreati fuere. Hactenus Lacedæmonii in narrando cum 150
Theræis conſentiunt: quod deinceps contigit, ſoli Theræi factum hoc modo eſſe memorant. Grinus, AEſanii filius, ab hoc Thera oriundus, quum eſſet Theræ inſulæ rex, contulit ſe Delphos, ducens ex urbe ſacrificium centum victimarum, comitantibus eum tum aliis civibus, tum etiam Batto, filio Polymneſti, apud Minyas proſapia ex Euthymi poſteris. Conſulenti autem Grino The-

a Ἔπειον, Νούδειον *Arch.* *b* *M. Ask. Paſ.*, ἀπὸ τοῦ *Arch. V. Paris. A. B. Ald.*, ſatis bene. Superius ἐπ᾽ ἐμοὶ *Arch. V.* *c* *M. Paſ.* τοιγαροῦν vulgo. *d* Ἀπὸ τοῦ *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* Edd., quod nunc est ex *Med. Ask. Paſ.*, qui duo cum Fragm. *Paris.* tantum τούτου οὔνομα· ceteri interponunt τὸ, quod ſuſtuli. *e* Iidem tres et Fragm. *Paris.* in reliquis duntaxat καί κως τοῦτο. *f* *Arch. V. Paris. A. B. Ald. Edd.*, quos hic ſequor. ἐπ᾽ οὗ contra ſermonis indolem *M. Ask. Paſ.* *g* Τῷ *Arch.* *h* Θήρῃσι *Arch.* *i* Γρίννος et mox *Arch. Ask. Paſ.* *k* Καὶ ἄλλ. *Arch. V.*, veriſſime: olim καὶ οἱ ἄλλοι. *l* *M. Arch. Paſ. Ask. Valla*, cum *Aldo* Εὐθυμήδης Edd. cum *Vind.*

Xenophonti atque aliis. Ἔπιον, ſive *Arch.* Ἔπειον, itidem *Polybius.* Quo tamen in oppidi nomine turpis apud plures diſcordia. Verum in his occupabar olim ad *Diodor.* L. XIV, 17., Νούδιον prorſus ignorans. Sunt Triphyliae quidem oppida, quae ſcriptura non longe deflectunt, electio anceps et difficilis.

77. Ὄϊν ἐν Λύκοισι] Memorabile illud Chriſti Noſtri ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων cum Herodoteis prudenter contendunt praeclari viri, *S. Bochartus* Hieroz. L. II, 43. p. 438., *Raphelius*, *Wetſtenius* ad *Matth.* Euang. C. x, 16. Oiolyci Therae F., patris Aegei, conmeminit *Pauſanias* L. III, 15. p. 245.

78. Καί κως τοῦτο ἐπεκράτησε] Non male *Valla* Scriptoris ſui mentem expreſſerat: *et id nomen alteri praevaluit.* *Machon* ap. *Athen.* XIII, p. 578. E. Μᾶλλον τὸ πάρεργον ἐπεκράτησ᾽ ἢ τοὔνομα· — de muliere, quae vulgo Μανία nuncupabatur, infans olim nomine proprio dicta Μέλιττα. Idem in centenis obtinuit ut nomini cognomen praevaluerit: *Plato* proprio nomine dictus fuerat Ariſtocles; Tyrtamo *Theophraſti* nomen tribuit *Ariſtoteles*, quod et altero propemodum obliterato, *evaluit*, ἐπεκράτησε. *Diog. Laërt.* III, 4. V, 38. et *AEg. Menag.* —— Quem pater velut ὄϊν ἐν λύκοισι reliquerat, Therae filium Οἰόλυκον bis terve adpellat *Pauſan.* III, p. 245. IV, p. 296., ubi Lacedaemonius Euryleon antiqua dicitur origine Thebanus a Cadmo, Αἰγέως τοῦ Οἰολύκου τοῦ Θήρα τοῦ Αὐτεσίωνος ἀπόγονος πέμπτος. VALCKEN.

82. Ἱδρύσαντο] *Vallae* Latina, *Ex hac tribu viri —— exſtruxerunt* coniecturae Cl. *de Pauw* materiem dederunt, οἱ δὲ ἐν τῇ Φυλῇ ταύτῃ ἄνδρες —— ἱδρύσαντο, admodum labanti et omni tibicine defectae. Itaque in ἵδρυτο vel ἱδρύνθη inclinavit, cui accedere poſſem, ſi per *Codices* liceret. Ut nunc ſeſe verba dant, ἱδρύσαντο de Lacedaemoniis, qui fanum tribui *AEgidae*, cuius illuſtris in *Pindari* Od. IV. Pythion. memoria, excitarint, accipiendum cum *Reiskio.* Excitarunt autem, quod AEgidarum ſtirps Furiis Laii et Oedipodis inminui et ſuccidi putaretur. Τῶν δὲ Ἐριννύων τῶν Λαΐου καὶ Οἰδίποδος μήνιμα alia in re ap. *Pauſaniam* L. IX, 5. p. 723.

82. Ἱδρύσαντο ἐκ θεοπροπίου] Ἵδρυτο vel ἱδρύνθη ſi Codex exhiberet ſcriptus mihi aptius in hac ſede videretur; et σφι ἔμειναν, quam ὑπέμειναν. Τοῖσι δὲ ἐν τῇ Φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι (οὐ γάρ σφι ἔμειναν τὰ τέκνα·) ἱδρύνθη ἐκ θεοπροπίου Ἐριννύων τῶν Λαΐου τε καὶ Οἰδιπόδεω ἱρόν· καὶ μετὰ τοῦτό σφι ἔμεινε. *A viris ex hac tribu, quum liberi ipsorum in vita non manerent, oraculo monitis delubrum fuit dedicatum Dirarum Laii atque Oedipi; hoc postquam feciſſent, ipsorum liberi manebant in vivis, neque adeo pueri* πρὸ ὥρας *rapiebantur.* Ἱδρῦσθαι hac adhibetur ſtructura quum alibi, tum bis L. II, c. 44., ὁκόσος χρόνος εἴη ἐξ οὗ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται. In his *dirae*, quibus AEgidarum progenitor Oedipus, *Furiis* agitatus, filios ſuos devovit, a Thera quodammodo renovatae, filium ſe dicente καταλείψειν ὄϊν ἐν λύκοισι, dicuntur Oedipodis Ἐριννύες. Laïum quoque *dirae* dederant praecipitem, quibus illum Pelops devoverat ob raptum Chryſippum. Ἐριννῦν Oedipi *diras* vocant Tragici, *AEſchylus* Theb. v. 70. *Sophocles* Oed. in Col. v. 1294. *Euripides* in Phoen. v. 627. VALCKEN.

91. Εἵποντο δέ οἱ καὶ οἱ ἄλλοι] Delendum est ſecundum illud οἱ. Scripſerat ſuo more: εἵποντο δέ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυμνήστου, ἐὼν γένος Εὐφημίδης τῶν Μινυέων. In his mirum est quantum a vero *Valla* aberrarit; ſed illud magis etiam mirandum, a *Palmerio* repertam veritatem a *Gronovio* tamen fuiſſe repudiatam. Nobilis fertur inprimis inter Iaſonis ſocios Minyas, *Euphemus*, de quo praeter Ill. *Spanhem.* in *Callim.* h. in Apoll. v. 75. Cel. *Burmannus* egit in Argonaut. Catal. Huius compreſſu gravida puella Lemnia Batti pepererat progenitorem: erat itaque Battus γένος Εὐφημίδης τῶν Μινυέων, *e poſteris vel genere Euphemi*, *unius e Minyis.* Εὐθυμήδης hic olim vulgabatur; Εὐθυμίδης prodiit e *Med.* Εὐφημήδης ex *Arch.* dederat *Galeus*: haec verae proxima ſcriptio; veram coniectura *Palmer.* fuerat adſequutus in Exercit p. 23. Sicuti ſaepe patronymica facta ſunt propria, in vera hiſtoria Graeca veteri et recentiori memorantur *Euthymidas*, et *Euphemidas* vel *Euphamidas*: reſtituendum hoc nomen in *Schol.* ad *Ariſtoph.* Eq. v. 791., Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου, pro Σισυφαμήδας Ἀριστοδήμου, ex *Thucyd.* IV, c. 119. ubi nomen Ἐρυξιδαΐδα convertendum est in Ἐρυξιλαΐδα· idem vitium Spartiatae nomen corrupit in *AEliano* de N. A. XI, c. 19. Παντελίδας verum nomen fuit, non Παντεδίδας· noti ſunt Lacones *Paſitelidas*, *Epitelidas*, *Eutelidas.* Sed Corinthium *Euphamidam* in *Thucyd.* V, c. 55., praebent ſeptem minimum MSS. cur itaque forma non Graeca Ἐφαμίδας in *Thucydide* fuit relicta? VALCKEN.

93. Εὐθυμίδης] Elegantem veramque *Palmerii* correctionem Εὐφημίδης, *Ed. Simſonius* Chron. An. 3389. antevertit, laudavitque meritiſſime *Bouberius* Diſſ. Herod. C. 12. *Pindarus* Battiadas, *Euphemi* poſteros, laudibus ferens, locuples ſuaſor auctorque. Τόθι γὰρ, *Cyrenis*, γένος ΕΥΦΑΜΟΥ φυτευθὲν, λοιπὸν αἰεὶ τέλλεται Od. IV. Pyth. prope finem. Quamquam autem nihil in hoc genere liquidius, relinquere pravum debeo, ſine haeſitatione inſtauraturus, modo Εὐφημήδης, ſicuti *Galeus* oſtentavit, in ſchedis *Arch.* foret. At ſecus habet.

94. Περὶ

Theraeorum regi de aliis rebus, Pythia re-
spondit, urbem in Africa condere. Cui
vicissim iste, Equidem, inquit, ego, o
domine, senior sum et gravis ad molien-
dum: tu vero quempiam horum iube ista
facere. Simul haec dicens, Battum osten-
debat. Haec hactenus. Deinde ubi reversi
sunt, pro nihilo habuere responsum; ne-
que ubi terrarum Africa esset gnari, ne-
que in negotium ignotum coloniam mitte-
151 re audentes. Septem post haec annos quum
in Thera non pluisset, et omnes ipsis
praeter unam arbores in insula exaruissent,
consulentibus Theraeis Pythia obiecit colo-
niam in Africam. Illi, quoniam nullum
mali remedium erat, mittunt in Cretam
nuncios investigatum, siquis aut indigena-
rum aut advenarum illic esset qui in Afri-
cam navigasset. Nuncii, quum Cretam
pererrassent, et ad urbem Itanum perve-
nissent, in ea notitiam contraxerunt cum
purpurario, cui nomen erat Corobius; is
aiebat se ventis abreptum in Africam appli-
cuisse ad Plateam insulam Africae. Hunc
nuncii mercede inductum in Theram duxe-
runt. Verum non multi ad rem exploran-
dam ex Thera primo profecti sunt; sed
quum ipse in eam insulam deduxisset Coro-
bius, relinquunt eum cum aliquot mensium
cibariis; ipsi vero quamcelerrime naviga-
verunt ad renunciandum de insula civibus.
152 Quibus ultra praestitutum tempus redire dif-
ferentibus, omnia Corobio deerant: sed
appulsa in insulam Plateam navi Samia, quae
versus AEgyptum navigabat, cuius guber-
nator erat Colaeus, Samii, omni re gesta
a Corobio audita, in annum homini ciba-
ria reliquerunt. Ipsi ex hac insula quum
solvissent, AEgyptum optantes, vento
subsolano abrepti navigabant: nec inter-
mittente flatu, Herculeas transvecti colum-
nas, pervenerunt in Tartessum, divina
vi eos mittente. Erat ea tempestate id
em-

τῷ βασιλέϊ τῶν Θηραίων περὶ ἄλλων, χρᾷ ἡ Πυθίη „ κτίζειν ἐν Λιβύῃ πόλιν·" ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, [a] „ Ἐγὼ μὲν, ὦναξ, πρεσβύτερός τε ἤδη „ εἰμὶ, καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δέ τινα [b] τῶνδε „ τῶν νεωτέρων κέλευε ποιέειν τάδε"· ἅμα τε [c] ἔλεγε ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάττον· τότε μὲν τοσαῦτα· μετὰ δὲ ἀπελθόντες, [d] ἀλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου, οὔτε Λιβύην εἰδότες ὅκου γῆς [e] εἴη, οὔτε τολμῶντες ἐς ἀφανὲς χρῆμα ἀποστέλλειν ἀποικίην. Ἑπτὰ δὲ ἐτέων μετὰ ταῦτα οὐκ ὗε τὴν Θήρην· ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάντα σφι τὰ ἐν τῇ νήσῳ, πλὴν ἑνὸς, ἐξαυάνθη· χρεωμένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην· 270 ἐπεί τε δὲ κακοῦ οὐδὲν [f] ἦν σφι μῆχος, πέμπουσι ἐς Κρήτην ἀγγέλους, διζημένους εἴ τις Κρητῶν ἢ μετοίκων ἀπιγμένος εἴη ἐς Λιβύην· περιπλανώμενοι δὲ αὐτὴν οὗτοι, ἀπίκοντο καὶ ἐς Ἴτανον πόλιν· ἐν ταύτῃ δὲ [g] συμμίσγουσι ἀνδρὶ πορφυρέϊ, τῷ οὔνομα ἦν [h] Κορώβιος· ὃς ἔφη ὑπ' ἀνέμων ἀπενειχθεὶς [i] ἀπικέσθαι ἐς Λιβύην, καὶ Λιβύης ἐς Πλατέαν νῆσον· μισθῷ δὲ τοῦτον πείσαντες ἦγον ἐς Θήρην, ἐκ δὲ Θήρης ἔπλεον κατάσκοποι ἄνδρες, τὰ πρῶτα οὐ πολλοί· κατηγησαμένου δὲ τοῦ Κορωβίου ἐς τὴν νῆσον ταύτην δὴ τὴν Πλατέαν, τὸν μὲν Κορώβιον λείπουσι, σιτία καταλιπόντες [k] ὅσων δὴ μηνῶν· αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην [l] ἀπαγγελέοντες Θηραίοισι περὶ τῆς νήσου. Ἀποδημεόντων δὲ τούτων πλέω χρόνον τοῦ συγκειμένου, τὸν Κορώβιον ἐπέλιπε τὰ πάντα· [m] μετὰ δὲ, νηῦς Σαμίη, τῆς ναύκληρος ἦν Κωλαῖος, πλέουσα [n] ἐπ' Αἰγύπτου, ἀπηνείχθη ἐς τὴν Πλατέαν ταύτην· πυθόμενοι δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τοῦ Κορωβίου τὸν πάντα λόγον, σιτία οἱ ἐνιαυτοῦ καταλείπουσι· αὐτοὶ δὲ ἀναχθέντες ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου, ἔπλεον, ἀποφερόμενοι ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ· καὶ, οὐ γὰρ ἀνίει τὸ πνεῦμα, Ἡρακλέας στήλας διεκπερήσαντες, ἀπίκοντο ἐς Ταρτησσὸν, θείῃ πομπῇ χρεώμενοι· τὸ δὲ ἐμπόριον τοῦτο ἦν [a] ἀκή-

a Ἐμοὶ ὤν *Arch.* *b* Τῶνδε deest *M.*, in *Ask.* τῶν· tum κελεύει ταῦτα ποιέειν ambo cum *Pasf.* *c* Abest *Arch. V.* Conf. L. III, 135. *d* Citat *Thom. M.* in Voc. *e* Ἧ *Arch.* et statim χρήματα. *f* Σφιν ἦν σμῆχος *Arch.*, μῆχος *M. Vind. Pasf. Ask. Ald.*, prius μῆκος, *g* Συμμισθοῦσιν *Arch. V.* perperam. *h* Κουρ. *V. Arch.* atque iterum: mox ἀπενεχθ. *Pasf.* *i* Ἀπαγέεσθαι *Arch.* tum Πλατέαν semper *M. Ask. Pasf.*, Πλάταιαν reliqui cum *Ald.* *k* Ὅσων δὴ *Pasf. Med. Ask. Paris A. B. Vall.* olim ὅσον δύο. *l* Ἀπαγγέλλοντες *Arch. V.* *m* Μετὰ δὲ ταυτὰ νηῦς marg. *Steph. Pasf. Ask.* *n* *Pasf. Ask. Med.*, quae et *Fabri* coniectura L. I. Ep. 72. p. 240., ante ἀπ' Αἰγ., male.

94. Περὶ ἄλλων; χρᾷ ἡ Πυθίη] Hoc illi saepe in more. Exempla *Valckenarius* conduxit ad Tragici Phoeniss. p. 678. Illud Grini καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι senii inconmoda, quibus difficulter erigebatur, explicat. Ἀείρεσθαι, ἄνω αἴρεσθαι *Hesychio* ex *Sophoclis* Trachin. v. 220., cui senex χρόνῳ βαρὺς in scriptis *Codd.* Oed. Colon. v. 926., et νόσῳ βαρὺς Trach. v. 239.

3. Οὐκ ὗε τὴν Θήρην] Hoc sanequam insolens. Aliis etiam usitato more scribi potuit οὐκ ὗε, *non pluebat*; in insula nempe Thera: hanc enim designatam fuisse vicina satis manifestassent. ὁ Ζεὺς vel ὁ θεὸς ὕειν vulgo dicebatur etiam *Herodoto*; ὕει simpliciter etiam ponitur, *pluit*: εἰ ὗε, *Herod.* IV, c. 185. Fortassis ut alibi ὁ θεὸς, hic quoque lectori relinquitur supplendum. Saepius ὁ θεὸς vel ὁ Ζεὺς dicitur ὗσαι χρυσόν· τέφραν· ut λίθοις· βατράχοις· utrumque etiam Latinis: *lapidibus pluit*; et *pluit carnem* vel *sanguinem.* Priori ratione hic οὐκ ὗε ὁ θεὸς τὴν Θήρην significaret, *Theram pluvia non irrigavit*: atque ita semel *Pausaniam* loquutum memini II, p. 179., αὐχμὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ χρόνον ἐπίεζε, καὶ οὔτε τὴν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ χώραν, οὔτε Πελοποννησίοις ὗσεν ὁ θεός. Idem ille Herodotei forte loci recordabatur p. 186., novem annorum siccitatem memorans, quae Troezenios adflixerit. VALCKEN.

7. Οὐδὲν ἦν σφι μῆχος] *H. Stephano* μῆκος debetur, id sero in Recensione Voc. *Herodoti* corrigenti. *Eurip.* Androm. v. 535. τί δ' ἐγὼ ΚΑΚΩΝ ΜΗΧΟΣ ἐξανύσαιμ' ἄν. Tale et *AEschyli* Suppl. v. 743. μῆχος δ' οὐδὲν ἐν μέσῳ χρόνῳ. Nam μῆκος, quod *Stanleio* explicare et tueri visum, non respondet satis puellarum timori.

7. Κακοῦ οὐδὲν ἦν σφι μῆχος] Perperam etiam μῆκος vulgatur in *AEschyli* Agam. v. 2., ubi vox *Homerea* μῆχος, vel *AEschyli* μῆχαρ, quod et *Stanleius* suspicabatur, sine controversia restitui debet: *Theocritea* Eid. II, v. 95., χαλεπᾶς νόσῳ εὗρέ τι μᾶχος· haud sane felicissimus Poëtarum interpres *Iac. Palmer.* sollicitabat legendo, εὗρέ τι μ' ἄκος. *Herod.* II, c. 181. τοῦτο γάρ οἱ κακοῦ εἶναι μῆχος. *Eurip.* Androm. v. 536.—— Infra hoc in cap. ὅσων δὴ μηνῶν, quod praebent Cod. *Med.* et *Vallae*, reponerem pro ὅσον δύο μηνῶν. VALCKEN.

12. Ἀπενειχθεὶς ἀπικέσθαι ἐς] *Arch.* ἀπαγέεσθαι speciem habet allicientem, solidi nihil. Insulam sive tu Πλατέαν scripseris, seu Πλάταιαν, minimi referet. *Stephanus Byz.* utrumque edit. *Scylaci* Πλάτεια. Infra C. 156. et 169. idem, qui hic, in MSS. dissensus.

30. Ἐμπόριον τ. ἦν ἀκήρατον] Ἀπείρατον offert *Galeus* ex *Arch.* *intentatum* ἀπείρητον est ap. *Herod.* p. 384., II. Hoc si plerique darent Codd. alteri non postponerem. Emporium Graecis usque in hoc tempus intactum, solis ante Phoenicibus notum mercatoribus, Graecis *intentatum* dixerit noster, ut puto, potius ἀπείρητον, quam ἀκήρατον. Ἀκήρατον tamen etiam *purum* vocat et *intaminatum*; quo usu vox *Platoni* praesertim et philosophis frequentatur aeque ac ἀκέραιον· quae duo permutat et in eadem locutione *Eurip.* Or. v. 574. et Helen. v. 48. De urbibus etiam et regionibus

ad-

[a] ἀκήρατον τοῦτον τὸν χρόνον· ὥστε ἀπονοστήσαντες οὗτοι ὀπίσω, μέγιστα δὴ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἀτρεκίην ἴσμεν, ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετά γε [b] Σώστρατον τὸν Λαοδάμαντος, Αἰγινήτην· τούτῳ γὰρ οὐκ οἷά τέ ἐστι ἐρίσαι ἄλλον· οἱ δὲ Σάμιοι [c] τὴν δεκάτην τῶν ἐπικερδέων ἐξελόντες ἓξ τάλαντα, [d] ἐποιήσαντο χαλκήϊον, κρητῆρος Ἀργολικοῦ τρόπον· πέριξ δὲ [e] αὐτοῦ, γρυπῶν κεφαλαί [f] οἱ πρόκροσσοί εἰσι· καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἥραιον, ὑποστήσαντες αὐτῷ τρεῖς χαλκέους κολοσσοὺς ἑπταπήχεας, τοῖσι γούνασι ἐρηρεισμένους. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου πρῶτα φιλίαι μεγάλαι [g] συνεκρήθησαν. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεί τε, τὸν Κορώβιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπίκοντο ἐς τὴν Θήρην, [h] ἀπήγγελον ὥς σφι εἴη νῆσος ἐπὶ Λιβύῃ ἐκτισμένη· Θηραίοισι δὲ ἕαδε ἀδελφεόν τε [i] ἀπ' ἀδελφεοῦ πέμπειν πάλῳ λαχόντα, καὶ ἀπὸ τῶν [k] χώρων ἁπάντων ἑπτὰ ἐόντων, ἄνδρας· εἶναι δέ σφεων [l] καὶ βασιλέα καὶ ἡγεμόνα Βάττον· οὕτω δὴ στέλλουσι δύο πεντηκοντέρους ἐς τὴν Πλατέαν. Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι· τὰ δ' ἐπίλοιπα τοῦ λόγου, συμφέρονται ἤδη Θη-
271 ραῖοι Κυρηναίοισι. Κυρηναῖοι γὰρ τὰ περὶ Βάττον οὐδαμῶς ὁμολογέουσι Θηραίοισι· λέγουσι γὰρ οὕτω· ἔστι τῆς Κρήτης [m] Ἀξὸς πόλις· ἐν τῇ ἐγένετο Ἐτέαρχος βασιλεύς· ὃς ἐπὶ θυγατρὶ [n] ἀμήτορι, τῇ οὔνομα ἦν Φρονίμη, ἐπὶ ταύτῃ ἔγημε ἄλλην γυναῖκα· ἡ δὲ ἐπεσελθοῦσα ἐδικαίευ [o] εἶναι καὶ τῷ ἔργῳ μητρυιὴ τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσά τε κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανωμένη· καὶ τέλος, μαχλοσύνην [p] ἐπενείκασά οἱ, πείθει τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν οὕτω· ὁ δὲ, [q] ἀναγνωσθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔργον οὐκ ὅσιον ἐμηχανᾶτο ἐπὶ τῇ θυγατρί· ἦν γὰρ [r] δὴ Θεμίσων ἀνὴρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ [s] Ἀξῷ· τοῦτον ὁ Ἐτέαρχος παραλαβὼν ἐπὶ [t] ξείνια, ἐξορκοῖ, ἦ μήν οἱ διηκονήσειν ὅ, τι ἂν [u] δεηθῇ· ἐπεί τε δὲ [x] ἐξώρκωσε, ἀγαγών οἱ παραδιδοῖ τὴν ἑωϋτοῦ θυγατέρα· καὶ ταύτην ἐκέ-

emporium intemeratum, adeo ut inde revertentes isti ex mercibus quæstum maximum fecerint inter omnes quos novimus Græcos, duntaxat post Sostratum Laodamantis filium AEginetam, cum quo nemo possit contendere. Ex hoc quæstu Samii decima, id est sex talentis, exempta, fecerunt ahenum ad exemplum crateris Argolici, gryphum capitibus in circuitu altrinsecus obversis: et in templo Iunonis collocarunt, sustinentibus illud tribus colossis septenum cubitorum, genu nixis. Ex hoc facto primum ingens amicitia Cyrenæis Theræisque cum Samiis contracta est. The- 153
ræi, ubi relicto in insula Corobio ad Theram reversi renunciarunt esse illis insulam Africæ appositam conditam, placuit Theræis ut e singulis regionibus, quæ septem erant, viri mitterentur, fratribus inter se sortitis uter mitteretur, et rex simul eorum ac dux foret Battus. Ita duas quinquaginta remorum naves in Plateam miserunt. Hæc Theræi memorant. Cetera iam Theræis 154
cum Cyrenæis conveniunt: nam quod ad Battum pertinet, Cyrenæi nequaquam cum Theræis consentiunt, sic enim narrant. Est in Creta oppidum Axus, in quo fuit Etearchus rex: hic amissa uxore, induxit filiæ, nomine Phronimæ, novercam: quæ domum ingressa, ut erat, ita re ipsa se Phronimæ novercam præstitit, cum lædendo atque omne genus iniuriarum excogitando, tum ad extremum impudicitiam exprobrando: atque ita rem habere viro persuasit. Iste, ab uxore deceptus, rem de filia nefariam commentus est. Erat in Axo negociator quidam Theræus, nomine Themison: hunc ad hospitii sacra acceptum Etearchus iureiurando obstringit, ut quam rem oraret, in ea se ministrum præberet. Ubi hominem iureiurando adegit, adductam ei tradidit filiam suam; iu-

a Ἀπείρατον *Arch.* *b* Habet hinc *Eustath.* in Perieg. v. 511. p. 206. *c* Duae hae voces absunt *Arch. Vind.*, qui et ἐπικερδίων cum *Pass.* et *Steph.* marg. *d* Ἐποιήσαν *Ask.*, tum χαλκίον *Arch.* *e* Αὐτοῦ *Pass. Arch. V. Ald. Paris. A. B. Edd.*, αὐτὸ *M. Ask.* *f* Οἱ πρόκροσσ. *Arch. V.*, pronomen deest aliis. *g Paris. A. B. Pass. M. Arch. Valla*, olim συνεκρίθησαν. *h* Ἀπήγγελον *Arch. V. Ald.*, antea ἀπήγγελλον. *i M. Ask. Pass.*, in ceteris ἐπ' ἀδελφ., mox λαγχάνοντα iidem tres. at λαχόντα *Arch. V. Paris. A. B. Ald. Edd.*, quod malo. Vide L. III, 83. paullo superius ἕδεεν ἀδελφ. τε ἀπ' *Arch.* *k* Χωρέων ἁπάντων ἑπτὰ ἐουσέων *Arch.*, quod praeferrem, si ἁπασέων dedisset. *l* Καὶ ἡγεμ. καὶ βασιλ. *Arch. Pass.* *m* Ἀξὸς *Arch. V. Vall.* et *Steph.* hoc ex loco: olim Ὀαξὸς. *n* Ἀμητέρι *Arch.*, melius *Suid.* in Voc. et Βάττος. *o* Καὶ τῷ ἔργῳ εἶναι μητρ. *Arch. Pass.* *p Arch. V. Paris. A. B. Eustath.* in *Homer.* p. 1183, 40., ἐπενεγκοῦσα *M. Pass. Ask. Suid.* *q* Citat *Suid.* in *V.* *r* Abest *Arch. V.* *s* Ἀξῷ *Arch. V. Vall.*, ceteri Ὀαξῷ. *t Med. Arch. V. Pass. Ask.*, ξεινίῃ *Ald.* et alii: mox ἦ μὲν *Ald. Ask.* *u* Δεηθείη *Suid.* *x* Ἐξορκ. sine augmento *Arch.*

adhibetur integris sive nondum hostili ferro violatis: *Herod.* III, c. 146. *Thucyd.* II, c. 18. *Xenoph.* K. Π., VI, p. 96, 4. —— In fine cap. miror cur dubio vacuum συνεκρήθησαν a Gronovio non fuerit in contextum receptum. VALCKEN.

37. Πέριξ δὲ αὐτοῦ] Postulat schedarum concors edictum, patiturque usus. Adi sis *Portum* et C. 15. Accessit crateris picturae ex schedis pronomen, quo gryphum capita prominentia clarius signantur. Confer *Eustath.* in Hom. p. 903, 5.

42. Συνεκρήθησαν] Belle *Gronovius*. Putes hoc *Epicharmi* ap. *Plutarch.* T. II. p. 120. A. pugnare, συνεκρίθη καὶ διεκρίθη, καὶ ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν πάλιν. At aliud est, ex Philosophiae adytis sumtum. In coalitis et consociatis artissime animis illud valet. Scriptor incertus *Stobaei* Serm. XXVIII. p. 197. δοκέοντός γε δὴ, ὡς τὰ πρὸς ἑωϋτὸν ἀρτίως ἐν φιλίῃ ΣΥΓΚΕΚΡΗΣΤΑΙ. *Philostratus* Vit. Soph. II, 2. p. 566. τοῖς γοῦν ἀμφὶ τὸν Δημόστρατον οὕτω ΣΥΝΕΚΕΚΡΑΤΟ, ὡς ——. Talium apud alios magna merx.

53. Ἔστι τῆς Κρήτης Ἀξὸς πόλις] *Stephanus Byz.* ΑΞΟΣ πόλις Κρήτης, ὡς Ἡρόδοτος ἐν τετάρτῃ. Docti interpretes *Ethnicographo* errorem, quo ὁ Ἀξὸς fecerit ex Ὀαξὸς, inputant, ipsimet aberrantes. Humanius *Meursius* Cretae suae L. I, 8. verbo hominem defendit, Ἀξὸς hic fuisse olim decernens; cuius quidem suspicionem MSS. egregie tuentur. Cretenses ἄξους suo vocabant sermone κρημνώδεις τόπους, *loca praerupta*, qui Graecorum aliis ἀγμοὶ, *Stephano* in Ὀαξὸς teste. Urbi ergo nomen ab indole situs et positurae. Sitne vero Ἀξὸς, Ὀαξὸς et Σαξὸς, quorum ΣΑΞΙΩΝ superant numi, eadem urbs, ab *Edm. Chishull* docte anquiritur Antiq. Asiatic. p. 125.

56. Ἐπὶ ταύτῃ ἔγημε ἄλλην] Multum distat hoc *Andocidis* de Mys. p. 16, 44., ἐπέγημε τῇ θυγατρὶ τὴν μητέρα ab *Euripideis* in Alc. v. 305., καὶ μὴ 'πιγήμῃς τοῖσδε μητρυιὰν τέκνοις. *Andocidis* ista rem continent Graecis propemodum inauditam, *filiam et matrem simul uxores habere*; *Euripidea* concinunt *Herodoteis*: ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι —— ἔγημε ἄλλην γυναῖκα, quae τῷ ἔργῳ Phronimae fuerit μητρυιή. Dici quoque potuerat Etearchus ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι ὑποληφθείς. VALCKEN.

59. Μαχλοσύνην ἐπενείκασα] Mutatum indignor, siquidem Ἰακὸν atque idem ac κατηγορήσασα, monente *Eustathio*. Sic hoc libro C. 167. αἰτίην οἱ ἄλλην ΕΠΕΝΕΙΚΑΣ, cui persimile L. I, 68. Quod deinceps παραλαβὼν ἐπὶ ξείνια in controversia haeret, de qua olim ad *Diodori* L. XIII, 80.; dubium enim in Codd. differitate, quid ipsi maluerint scriptores. Ἐπὶ ξείνια L. II, 107. VI, 34. IX, 88., at ἐπὶ ξενίᾳ V, 18., quod tamen Ionismo non facit satis.

71. Ἀπο-

iubens ut eam abductam in mare demergeret. Themison tristi animo ferens se deceptum iureiurando et hospitium gravatus ita sibi faciendum putavit: accepta puella mare ingressus, quum in alto fuit, iuriiurando quod instituerat Etearchus satisfaciens, revinctam funibus puellam demisit in pelagus: ea deinde retracta Theram
155 pervenit. Ibi Polymnestus, vir inter Theræos spectatus, in concubinatum Phronimam accepit, ex qua interiecto tempore natus est ei filius, sono vocis exili ac balbutienti, cui nomen impositum est Batto, ut Theræi et Cyrenæi aiunt: ut autem ego sentio, aliud aliquod; sed eum cognominatum Battum, postquam in Africam abiit, cum propter oraculum apud Delphos sibi redditum, tum propter honorem quem assequutus est. Battum enim Afri regem appellant, et ob id reor Pythiam quum oraculum reddidit, lingua Africana vocasse Battum, quia noverat futurum regem esse in Africa. Hic enim, ubi in virilem adolevit ætatem, Delphos adiit de voce. Cui consulenti Pythia respondit,

Batte ades ad vocem, sed tu, Rex Phœbus Apollo,
Lanigeram in Libyam venias, vult, conditor urbis.

Perinde acsi lingua Græca oraculum reddens dixisset, o rex, vocis caussa venisti. Ad hæc Battus sic vicissim inquit, o Rex, ego ad te veni gratia consulendi de voce: tu de aliis mihi respondes quæ nequeunt fieri, iubens colonos ducere in Africam: qua copia? quave manu? Hæc loquens non persuasit illi, ut alia responderet;

ἐκέλευε καταποντῶσαι ἀπαγαγόντα· ὁ δὲ Θεμίσων, [a] περιημεκτήσας τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὅρκου, [b] καὶ διαλυσάμενος τὴν ξεινίην, ἐποίεε τοιάδε, παραλαβὼν τὴν παῖδα ἀπέπλεε· ὡς δὲ ἐγένετο ἐν τῷ πελάγεϊ, [c] ἀποσιεύμενος τὴν ἐξόρκωσιν τοῦ Ἐτεάρχου, [d] σχοινίοισι αὐτὴν διαδήσας κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος· ἀνασπάσας δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Θήρην. Ἐνθεῦτεν δὲ τὴν Φρονίμην παραλαβὼν Πολύμνηστος, ἐὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δόκιμος, ἐπαλλακεύετο· χρόνου δὲ περιιόντος ἐξεγένετό οἱ πάϊς [e] ἰσχνόφωνος καὶ τραυλὸς, τῷ οὔνομα ἐτέθη Βάττος, ὡς Θηραῖοί τε καὶ Κυρηναῖοι λέγουσι· ὡς μέντοι ἐγὼ δοκέω, ἄλλο τι· Βάττος δὲ μετωνομάσθη ἐπεί τε ἐς Λιβύην ἀπίκετο, ἀπό τε τοῦ χρηστηρίου τοῦ γενομένου ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς τιμῆς [f] τὴν ἔσχε, τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενος. Λίβυες γὰρ, βασιλέα Βάττον καλέουσι· καὶ τούτου εἵνεκα δοκέω θεσπίζουσαν τὴν Πυθίην, καλέσαι μιν Λιβυκῇ γλώσσῃ, εἰδυῖαν ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ· ἐπεί τε γὰρ ἠνδρώθη οὗτος, ἦλθε ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς φωνῆς· ἐπειρωτέοντι δέ οἱ χρᾷ ἡ Πυθίη τάδε,

[g] Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον [h] οἰκιστῆρα.

ὥσπερ [i] εἰ εἴποι Ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωμένη, „ Ὦ „ βασιλεῦ, ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ὁ δ' ἀμείβετο „ τοῖσδε, Ὦ 'ναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ χρησόμενος περὶ [k] τῆς φωνῆς· σὺ δέ μοι ἄλλα ἀδύνατα χρᾷς, κελεύων Λιβύην ἀποικίζειν· τέῳ „ δυνάμει; κοίῃ χειρί;" ταῦτα λέγων, οὐκὶ ἔπειθε ἄλλα [l] οἱ χρᾷν· ὡς δὲ κατὰ ταυτὰ ἐθέσπιζέ 272

a Habet *Suid.* in Voc. *b* *Med. Ask. Pasf. Suid.*, καὶ omittunt reliqui, mox ξεινίην *Arch. Pasf. Vind.*, olim ξεν. *c* *Med. Pasf. Ask.*, *Suidas* ἀφοσιούμενος in Βάττος et Ἀφοσιούμεθα, mutata dialecto, ἀποσιούμενος *Vind.*, alii ἀποσειεύμενος prave. Conf. *Gronov.* et infra C. 203. *d* *Pasf. M. Ask. Arch. Vind. Ald.*, vulgo σχοίνοισι. *e* Ἰσχοφωνος glosf. *San-Germ.* paullo ante λαβὼν Πολ. *Arch. V.* *f* Τὴν *Arch. Pasf. Ask.*, τήν δ' ἔσχε *Med.*, antea ἣν ἔσχε· adludit ad haec Schol. *Pindari* Pyth. Od. IV. princ. mox τὸν ante βασιλ. negligunt *Arch. V. Pasf. Ask.*, et bene quidem. *g* Habet ibidem Schol. et *Tzetz.* Chiliad. VI. p. 361. *h* Οἰκίζοντα *V. Arch.*, soli. *i* Abest *Arch.* *k* Idem omittit cum *Vind.* et *Ald.* τῆς ante φων. *l* Desit *Arch. Vind.*, tum ὡς δὲ καὶ ταῦτα. Superius οὐκὶ ex *M. Ask. Pasf.*, ceteri οὔ κη. Similis confusio L. V, 13.

71. Ἀποσιεύμενος τὴν ἐξόρκωσιν] Sinceram scripturam hic et infra IV, c. 203., dudum iam detexerat ante *Portus*, quam hic in *Med.* illic in aliis inveniretur Codd. Usitatam verbi formam praebat in v. Βάττος Herodotea transscribens *Suidas*, ἀφοσιούμενος τὴν ἐξόρκωσιν· id est, *ut exsolveret se iurisiurandi religione.* Poterit et eodem hic modo, verbum accipi quo apud *Isaeum* illud interpretatur *Harpocrat.* τὸ μὴ ἐντελῶς τι ποιῆσαι, ἀλλ' ὥσπερ ὁσίας ἕνεκεν Ἀφοσιώσασθαι εἶπεν Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Ἕρμωνα· *leviter et dicis causa re defungi.* Ista periit oratio; sed et in sexta superstitum *Isaei* adhibetur illud eodem modo; nam dicitur patriae civis utilissimus Apollodori pater solus ornasse triremem, οὐκ ἀφοσιούμενος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἄριστα παρασκευαζόμενος, p. 67, 19. vide ad *Harpocr. Mauss.* et *H. Vales.* p. 259. exstat insignis *Isocratis* locus p. 289. B. *Plato* de LL. VI, p. 752. D. μὴ μόνον ἀφοσιώσασθαι περὶ τῆς χώρας —— συντόνως δ' ἐπιμεληθῆναι τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰς δύναμιν ὅπως ἂν σῶσιν ὡς ἀσφαλέστατα καὶ ἄριστα. VALCKEN.

75. Χρόνου δὲ περιιόντος] *Is. Vossius* προϊόντος adscripserat, quod L. VI, 36. VII, 197., ut χρόνου προβαίνοντος V, 58. Addi conplura aliunde possunt: sed cui bono? Utrumque usus patitur. χρόνου δὲ περιιόντος vidimus L. II, 121. et 133. Memorabilius Scholion *San-Germ.*, Ἰσχόφωνος· τὸν μογιλάλον οὐκ ἐῶσι λέγειν, ἀλλ' ἀπολαύνουσι· Ἡρόδοτος ΙΣΧΟΦΩΝΟΝ. et hoc amplius, quod *Budaeus* in antiquo *Herodoti* exemplari idem invenerit Comment. L. Gr. p. 345. adprobaveritque *Paul. Leopardo* Emend. L. III, 11., *Scaligero*que ad *Eusebium.* Battus sane non erat λεπτόφωνος *exili linguae et gracili sono*, quales ἰσχνόφωνοι, sed vitio naturae innato lingua in proferendis animi sensis offendebat ac haesitabat: et tales ἰσχόφωνοι, siquidem eorum praepeditur lingua, ὅτι ἴσχονται τοῦ φωνεῖν, ut loquitur *Aristoteles* Problem. Sect. XI, 35. ubi docte *Sylburgius* ἰσχοφώνους Philosopho, ex adiuncta originationis caussa, instaurat. Mihi eruditorum consilium placet, docto Battum *obligatione linguae* laborasse primum et deinde *linguae nodis solutis loqui* coepisse ex *Iustini* L. XIII, 7., sequi non licet, quoniam omnibus in MSS. variatur nihil, et de Batto *Heraclides Pontic.* ἦν γὰρ ἰσχνόφωνος in Cyrenensium Politia.

82. Τὴν ἔσχε] Nihil verius. Batti pristinum nomen *Aristoteles* ap. *Euseb.* Chron., ubi p. 73. doctissime, ut solet, Ill. *Scaliger*, ex *Callimacho*, *Pindari*que Criticis ad Pyth. Od. V, 117. Multa quoque *Spanhemius* ad *Callimachi* H. in Apoll. v. 75. Ex oraculo autem, Βάττ' ἐπὶ φωνὴν ἦλθες —— liquidissima verbis *Plutarchi* T. II. p. 205. medela, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν φωνὴν παραγενόμενον *Battum*, nam ἐπὶ τὴν Ῥώμην, quod nunc est, longe ineptissimum. Idem Cl. *Reiskium* Animadvers. ad *Plutarch.* p. 261. conperio observasse.

89. Βάττ' ἐπὶ φωνὴν] Eadem habet *Tzetzes* Chil. VI, v. 349. paulum diversa prostant in *Schol.* ad *Callim.* h. in Apoll. v. 76., ἄναξ δέ σε Φοῖβος ἀνώγει ἐς Λιβύην ἐλθεῖν μηλοτρόφον οἰκιστῆρα. His proxima, nisi fallor, *Herod.* ista subiecerat: Ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, Ὦ 'ναξ —— Intermedia quae leguntur mea quidem opinione literatoris notam sapiunt marginalem: ὥσπερ εἰ εἴποι Ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωμένη, ὦ βασιλεῦ ἐπὶ φωνὴν ἦλθες. *Herodotum* utique sola decent ista: Λίβυες τὸν βασιλέα Βάττον καλέουσι, καὶ τούτου εἵνεκα δοκέω θεσπίζουσαν τὴν Πυθίην καλέσαι μιν Λιβυκῇ γλώσσῃ, εἰδυῖαν ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ. Ad interrogata non respondere mos Deo fuit Delphico, quem attigi in *Schol.* ad Phoen. p. 678. Quod suspicabatur *Herod.* aliud olim *Batto* proprium inditum fuisse nomen aliorum firmatur testimoniis, collectis Ill. *Ez. Spanhem.* in *Callim.* h. Apoll. v. 75. VALCKEN.

ζέ οἱ [a] ἢ καὶ πρότερον, οἴχετο μεταξὺ ἀπολιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν Θήρην. Μετὰ δὲ, αὐτῷ τε τούτῳ καὶ τοῖσι [b] ἄλλοισι Θηραίοισι συνεφέρετο παλιγκότως· ἀγνοεῦντες δὲ τὰς συμφορὰς οἱ Θηραῖοι, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς περὶ τῶν παρεόντων κακῶν· ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, συγκτίζουσι Βάττῳ Κυρήνην τῆς Λιβύης ἄμεινον πρήξειν· [c] ἀπέστελλον μετὰ ταῦτα τὸν Βάττον οἱ Θηραῖοι δύο πεντηκοντέροισι· [d] πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Λιβύην οὗτοι, οὐ γὰρ εἶχον ὅ, τι ποιέωσι ἄλλο, ὀπίσω ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Θήρην· οἱ δὲ Θηραῖοι καταγομένους ἔβαλλον, καὶ οὐκ ἔων τῇ γῇ προσίσχειν, ἀλλ᾽ ὀπίσω πλώειν ἐκέλευον· οἱ δὲ, ἀναγκαζόμενοι, ὀπίσω [e] ἀπέπλωον· καὶ ἔκτισαν νῆσον ἐπὶ Λιβύῃ κειμένην, τῇ οὔνομα, ὡς καὶ πρότερον [f] ἐρρήθη, ἐστὶ Πλάτεα· λέγεται δὲ ἴση εἶναι [g] ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλι. Ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτεα, οὐδὲν γάρ σφι χρηστὸν συνεφέρετο, ἕνα αὐτῶν καταλιπόντες, οἱ λοιποὶ πάντες ἀπέπλεον ἐς Δελφούς· ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τὸ χρηστήριον, ἐχρέωντο, φάμενοι οἰκέειν τε τὴν Λιβύην, καὶ οὐδὲν ἄμεινον πρήσσειν οἰκεῦντες· ἡ δὲ Πυθίη σφι πρὸς ταῦτα χρᾷ τάδε,

[h] Αἰ τυ ἐμεῦ Λιβύην μηλοτρόφον οἶδας ἄμεινον
Μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σεῦ.

ἀκούσαντες [i] δὲ τούτων οἱ ἀμφὶ τὸν Βάττον, ἀπέπλωον ὀπίσω· οὐ γὰρ δή σφεας ἀπίει ὁ θεὸς τῆς ἀποικίης, πρὶν δὴ ἀπίκωνται ἐς αὐτὴν Λιβύην· ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν νῆσον, καὶ ἀναλαβόντες τὸν ἔλιπον, ἔκτισαν αὐτῆς τῆς Λιβύης χῶρον ἀντίον τῆς νήσου, [k] τῷ οὔνομα ἦν Ἄζιρις, τὸν νάπαι τε κάλλισται ἐπ᾽

ret; sed eadem quæ prius respondente,
illinc digressus abiit in Theram. Mox 156
deinde et huic ipsi et ceteris Theræis male cedebat; sed ignorantes casuum originem mittunt Delphos de præsentibus adversis. Quibus quum respondisset Pythia, melius cum ipsis actum iri, si Cyrenen in Africa conderent cum Batto, miserunt Theræi Battum cum duabus quinquaginta remorum navibus. Isti in Africam profecti, quandoquidem non aliud habebant quod agerent, retro ad Theram se receperunt. Sed eos Theræi arcentes accessu Theræ repellebant, ac rursus reverti iubebant: necessitate adacti, remenso iterum mari, condiderunt oppidum in insula Africæ adiacenti, nomine ut prius dictum est, Platea, quæ fertur Cyrenæorum urbi quæ
nunc est, par esse magnitudine. Hanc 157
biennio incolentibus, quum nihilo melius secum ageretur, uno e suis relicto, ceteri Delphos navigaverunt ad oraculum consulendum. Eo postquam venerunt, sciscitantibus quid ita secum in Africam profectis nihilo tamen melius ageretur, Pythia respondit his verbis,

Lanigeræ Libyæ scis quam nec adiveris urbem,
Me melius: tuum ego ingenium mirabor euntis.

His auditis, ii qui cum Batto erant, rursus abnavigarunt: neque enim dimittebat eos deus ab colonia priusquam in Africam ipsam devenissent. Reversi ad insulam, receptoque quem reliquerant, condiderunt locum in Africa ipsa, e regione insulæ, nomine Aziris, amœnissimis collibus utrinque

a Abest *Pass. Vind. Arch. Ask. Medic.* *b* Negligitur ab *Arch.* *c* Ἀπέστελον id. *d* Ἐς τ. Λιβ. δ. πλώσαντες *Arch.* *e* Ἀπέπλωον *Arch. V.* bene. ἀπέπλεον olim. *f* Εἰρέθη *Arch. V. Pass. Ask.*, tum ἐστὶ Πλατέα *Pass. Ask. Arch.*, sed Πλάταια ut in *Ald.*, superius ἐστὶ ante ὡς tribus illis desit; secutus eos sum. *g* Duae hae desiderantur in *Arch.* *h* Αἴτυ *M. Ask.*, αἰτ᾽ *Pass.*; citat oraculum *Plutarch.* T. II. p. 408., ubi principium periit, tum οἶσθας ἄρειον. Olim ex *Ald.* et aliis Ἄστυ ἐμεῦ. *i* *Med. Ask. Pass.*, δὲ desit aliis. *k* Iidem cum *Valla*, vulgo τῇ, prave. tum Ἀξίριστον *Ask.* Ἀξαρ. *Pass.*, reliqui Ἀζίριστον, νάπαι.

99. Οἴχετο μεταξὺ ἀπολιπὼν] Sedandae sunt turbellae, quas innocens illud μεταξὺ fecit. Sive enim ex *Hesychio*, Μεταξὺ, ἐξαίφνης, μετ᾽ ὀλίγον interpreteris, sive cum *Porto*, μεταξὺ ἀπολιπὼν (τὸν πρότερον τόπον) *interea relicto priore loco abiit*, quid tandem in sermone salebrosi? Recurret C. 160. ἐς ὃ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες οἴχοντο ἐς ——. In *Platonis* Lysid. p. 207. A. ἔπειτα ὁ Μενέξενος —— μεταξὺ παίζων εἰσέρχεται. Geminum dabit *Isocrates* Evagor. p. 200. E. Ex *Plutarcho* μετ᾽ ὀλίγον *Hesychii* lucem mutuatur, referente Philippum, a Graecis terra marique imperatorem salutatum, καὶ μεταξὺ δὲ Ἀλέξανδρον —— μετὰ τὴν Θηβαίων καταστροφὴν, tum de insecutis deinde regibus, τοῖς μεταξὺ Μακεδονικοῖς βασιλεῦσι T. II. p. 240. At horum satis. Παλίγκοτα et παλιγκότως illuminat *Galenus* ad *Hippocrat.* de Fractur. p. 547., et συμφορὰς, *caussas calamitatum*, tritissima *Nov. Foeder.* ζωὴ, ἀνάστασις, atque hoc de genere plura.

11. Ἀπέπλωον] In Ionum πλώειν, derivataque amanuensium grassatur licentia. Ἀπέπλωον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην *MSS.* L. VI, 116., ἀπέπλωον ὀπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον concorditer plerique omnes L. VIII, 14. Hic manum iniicit et moratur εἰρέθη *Codd.* ex Poëtae ἐῤῥέθη, quod L. VI, 15., sicuti prius supra in Edd. C. 77. et VII, 184. in scriptis. Utrumque genio Ionismi minime pugnare ex *Eustath.* ad *Homer.* p. 1540, 12. certum est.

21. Αἴ τυ ἐμεῦ] Principis poëtae πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα —— et μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων *Nostri* L. I, 5. vereor, ut efficiant, Libyam ἄστυ, quod hic antea, optime dici. Mihi ἄι τυ blanditur mirifice, solo ingenii remigio a Cl. *de Pauw* productum, atque a *Gronov.* ex manu exaratis assertum quidem, sed haud feliciter explicitum. Sententia gravis est et εἰρωνική. *Si tu Libyam, ovibus foecundam, neque a te aditam melius, quam ipsemet ego, nosti, sapientiam huc accedentis, nimis miror.* Αἰ Dorum, vice εἰ, et μεμπτικὸν non nesciunt Grammatici.

21. Ἄστυ ἐμεῦ Λιβύην] Edixit nonnemo, Ἄστυ *omnino rectum esse neque debere sollicitari.* Perversa vir Cl. interpretatione corrupit inventam a se lectionem in *Med.* Codice, αἴ τυ, vel αἰ τὺ, reddens *Eia tu:* non recordabatur εἰ, *si*, Dorice pronunciatum αἰ. Huius oraculi leni medela persanati laudem *Adrianus* noster *Heringa* reportabit, qui mihi aliquando domi suae facile persuasit scribendum: Αἰ τὺ ἐμεῦ Λ. —— Μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σεῦ. Sua Dialecto Cyrenaei vel acceperant vel certe memoriae tradiderant oraculum, quod aestimare licet ex *Plutarchi* T. II, p. 408. A. Βάττος ἧκε δεύτερον ποτνιώμενος· ὑπειπὼν οὖν ὁ θεὸς —— με Λιβύαν μαλοτρόφον· οἶσθας ἄρειον, Μὴ ἐλθών· ἐλθόντος ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σεῦ· οὕτω πάλιν αὐτὸν ἐξέπεμψε. Sententiam prorsus obscurat inter voces ἐλθὼν et ἐλθόντος perperam posita distinctio, recte praetermissa in antiquis Edd. Hic naturalis esset ordo verborum, Αἰ τὺ, μὴ ἐλθὼν, Λιβύαν οἶδας ἄρειον ἐμεῦ ἐλθόντος, —— *Tuam ego valde miror sapientiam, si tu, qui Libyen nondum adiisti, melius illam nosti quam ego, qui illuc venerim.* Proclive nunc erit suam oraculo formam indere, *Plutarcho* repertam:

Αἰ τὺ ἐμεῦ Λιβύαν μαλοτρόφον οἶδας ἄρειον
Μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σεῦ.

Ore loquens Ionico Noster, quandoquidem Dorica quoque dedit in oraculo sequenti C. 159., fortasse ne hic quidem Doricum in Λιβύαν μαλοτρόφον evitaverat πλατειασμόν· sicut αἰ pro εἰ, in Doricis reliquiis, *Sophronis* inprimis et *Epicharmi*, pro εἴ κε, vel ἐὰν, frequentatur αἴκα, subiunctivis modis iunctum: commodum hic locum inveniet ingeniosa medici nostratis *Heringae* coniectura, in *Hesychio* pro Βαῖκαν, Κρῆτες corrigentis, Βαίκα, ἐὰν, Κρῆτες. VALCKEN.

29. Τῷ οὔνομα ἦν Ἄζιρις, τὸν νάπαι] Conspirant in voce Ἀζίριστον divellenda doctissimi homines *Is. Vossius*, *Pavius*, *Berglerus*, *Melotus*, *Bouherius*, *Boudam*, a quibus non dissentio. *Herodotus* praeivit omnibus C. 168. Locus ipse promiscue Ἄζιλις ac Ἄζιρις,

que concluſum, et alterum latus flumine
158 præterlabente. Hunc locum ſex annis quum
incoluiſſent, ſeptimo deprecantes Afri per-
ſuaſerunt relinquere, ut in meliorem trans-
irent. Ita illinc eos Afri quum excivis-
ſent, veſperum verſus et ad locorum ſpe-
cioſiſſimum duxerunt, et quidem noctu,
ne Græci interdiu facientes iter, diurnum
ſpatium metiendo animadverterent. Est
autem huic loco nomen Iraſa. Eos, ubi
ad fontem qui Apollinis eſſe fertur, du-
xerunt, inquiunt, Viri Græci, hic vo-
bis incolere commodum est, ubi cœlum
159 foratum est. Sub Batti igitur conditoris
vita, qui annos quadraginta regnavit, et
ſub eius filio Arceſilao, qui regnavit an-
nos ſexdecim, Cyrenæi habitaverunt tot
omnino quot in coloniam miſſi fuerant.
Sub tertio autem, qui Battus Felix est ap-
pellatus, cunctos Græcos ad navigandum,
ut in Africa cum Cyrenæis habitarent, in-
duxit ſuo oraculo Pythia. Nam arceſſebant
Cy-

ἐπ' ἀμφότερα [a] συγκλη̈ΐουσι, καὶ ποταμὸς τὰ ἐπὶ
θάτερα παραῤῥέει. Τοῦτον οἴκεον τὸν χῶρον ἓξ ἔτεα·
ἑβδόμῳ δέ σφεας ἔτεϊ παραιτησάμενοι οἱ Λίβυες,
[b] ὡς ἐς ἀμείνονα χῶρον ἄξουσι, ἀνέγνωσαν [c] ἐκλι-
πεῖν· ἦγον δέ σφεας ἐνθεῦτεν οἱ Λίβυες ἀναστήσαντες
πρὸς ἑσπέρην, καὶ τὸν κάλλιστον τῶν χώρων· ἵνα
διεξιόντες οἱ Ἕλληνες μὴ ἴδοιεν, συμμετρησάμενοι τὴν
ὥρην τῆς ἡμέρης, νυκτὸς [d] παρεξῆγον· ἔστι δὲ τῷ χώ-
ρῳ τούτῳ οὔνομα [e] Ἴρασα· ἀγαγόντες δέ σφεας ἐπὶ
κρήνην λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπαν, „Ἄνδρες
„Ἕλληνες, ἐνθαῦτα [f] ὑμῖν ἐπιτήδεον οἰκέειν· ἐνθαῦ-
„τα γὰρ ὁ οὐρανὸς [g] τέτρηται”. Ἐπὶ μέν νυν Βάτ-
τεω τε τοῦ οἰκιστέω τῆς [h] ζόης, ἄρξαντος ἐπὶ τέσσε- 273
ράκοντα ἔτεα, καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀρκεσίλεω ἄρ-
ξαντος ἑκκαίδεκα ἔτεα, οἴκεον οἱ Κυρηναῖοι, ἐόντες
τοσοῦτοι, ὅσοι ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστάλησαν· ἐπὶ
δὲ τοῦ τρίτου, Βάττεω τοῦ Εὐδαίμονος καλεομένου,
Ἕλληνας πάντας ὥρμησε χρήσασα ἡ Πυθίη πλέειν,
[i] συνοικήσοντας Κυρηναίοισι Λιβύην· ἐπεκαλέοντο γὰρ
οἱ

a Συγκλη̈ΐουσι ſolus ex dialecti more *Paſſ.*, συγκλείουσι reliqui. *b Arch. V. M. Paſſ. Ask.*, ceteris abest praepoſitio, ſicuti et *Aldo:* paullo ante οἱ Λίβ. *Paſſ.*, quem articulum vulgo omittunt. tum χῶρον ἥξουσι *Arch. V.* *c* Ἐκλείπειν ambo illi. *d* Παρῆγον ora *Steph. Paſſ. Arch. V.* non prave. *e Stephan. Byz.* in Voc. ubi *Holſten.* *f* Ὑμῖν *Arch. V. Ald. Paris. A. B. Edd.*, quod adconmodatius, μὲν *M. Ask. Paſſ.* *g Euſtath.* Hom. p. 742, 22. haec explicat: mox Βάττου τε *Paſſ. Ask.*, aliis enclitica abest. *h* Ζωῆς *Arch.* *i Ald. Arch. Paſſ.*, bene. Vide ſupra C. 148., συνοικίσ. ceteri.

ζιρις, ut ſaepiuſcule in talibus, ap. *Steph. Byz.* Mox συγκλη̈ΐουσι ex dialecti formula, qua συγκεκλη̈ϊσμένη L. VII, 129. &c.

41. Ὁ οὐρανὸς τέτρηται] Virulentum est Comici, Iovem *pluvium* διὰ κοσκίνου οὐρεῖν, *per cribrum meiere* Nub. v. 372., Afrorum, ὁ οὐρανὸς τέτρηται, de copioſa isthic coeleſti aqua, ſuavius multo, Hebraeorum *Genes.* C. VII, 11. וארבת השמים נפתחו/ *et coeli feneſtrae reſeratae ſunt*, excellentiſſimum. Audiatur *Euſtath.*, ὁ δὲ περί τινα Λιβυκὴν γῆν, *Noſtrum* ſpectans, ΤΕΤΡΗΣΘΑΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ φάμενος —— ἐτερατεύσατο· ἐθέλει γὰρ εἰπεῖν, τὸν οὐρανὸν, ὡς οἷά τινα δεξαμένην, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις γαίαις ἐστεγανῶσθαι, περὶ δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον, οἷον συντετρῆσθαι, ὡς ὑετὸν συχνὸν ἐξερεύγεσθαι, καὶ ἄρδειν τὰ ἐκεῖ πρὸς τροφιμότητα, quibus ad loci explanationem nihil nitidius clariusve. Rem perſpectam habuit citra *Euſtathii* auxilium Ampl. *Bouherius* Diſſ. Herodot. C. 12. p. 138.

41. Ὁ οὐρανὸς τέτρηται] *Galeo* ſignificant ista *loci fertilitatem et ubertatem:* vellem docuiſſet, quo modo tandem *fertilitas* per *coelum* poſſit *foratum* deſignari. Dum quis ista nobis probabilius interpretetur, interea quae mihi venit olim in mentem coniecturam proponam. Οὐρανὸς in antiquis ſcribi ſolet Codd. ουνος· unicam his literam praefigamus, recuperabimus vocem βουνὸς, quam ego hic valde commodam iudico, ut Battum et comites quum ad fontem indigenae duxiſſent Libyes, dixiſſe perhibeantur: ἄνδρες Ἕλληνες, ἐνθαῦτα ὑμῖν ἐπιτήδεον οἰκέειν, ἐνθαῦτα γὰρ ὁ βουνὸς τέτρηται· *hoc in loco commoda vobis erit ſedes; heic enim collis* vel *ager perforatus est*, *fontibus* nimirum; id est γῆ ἐστι ἔπυδρος πίδαξι, quod legitur C. 198. Primum Βουνὸς vox fuit Cyrenaeis uſitata: *Herod.* IV, c. 199., χώρων τὰ μέσα —— Βουνοὺς καλέουσι· attigit *Caſaub.* in *Athen.* III, c. 22. *Euſtath.* in *Hom.* Od. T. p. 680, 37., Κεῖται καὶ ἐν Ἡροδότῳ βάρβαρος λέξις ὁ Βουνὸς, Λιβυκὴ γάρ. Idem in Il. Λ. p. 831, 32., ἡ δὲ κολώνη καὶ λόφος ἂν λέγοιτο καὶ Βουνὸς, ὅπερ Ἡρόδοτος μὲν Λιβύων λέξιν εἶναί φησιν, Αἴλιος δὲ Διονύσιος λέγει, ὅτι Φιλήμων ἐπισκώπτει τὸ ὄνομα ὡς βάρβαρον, λόφον γὰρ καλοῦσι. Quos reſpicit *AElius Dionys.* Comici *Philemonis* duo ſenarios *Io. Clericus* e *Phrynichi* repetere potuerat Ecl. p. 156., cui Βουνὸς etiam ὀθνεία dicitur φωνὴ τῆς Ἀττικῆς· a Dorienſibus in Sicilia vocem transſumſiſſe videtur *AEſchylus*, a Cyrenaeis accipere potuerunt Alexandrini: recentiores Graeci quivis *colles* et *tumulos* Βουνοὺς dixerunt et μαστοὺς, AEtoli veteres βωμούς. Cyrenaicae regionis βουνοὶ ſimiles fuere βουνοειδέσιν ἀναστήμασι τόπων γεωργησίμοις, *Diodoro* memoratis V, c. 40. —— Praeterea *tumulum* hic a Batto occupatum *fontibus* fuiſſe constat *irriguum:* vide *P. Leopard.* Em. III, c. XI. *S. Bochart.* G. S. II, 1, c. 25. et *Ez. Spanhem.* in *Callim.* h. Apoll. v. 88. *Iuſtinus* XIII, c. 7., *montem Cyram et propter amoenitatem loci et propter fontium ubertatem occupavere. Fons Apollonis Herodoto* dictus et *Pindaro*, Callimacho est Κύρη, unde nomen acceperit Κυρήνη· κρήνην Θέστιν memorat *Herod.* C. 159. VALCKEN.

41. Τοῦ οἰκιστέω τῆς ζόης] Inprudens *Valla* vertendo, *qui condidit Zoam*, urbem exſtruxit, nequaquam a viro Celeb., quod demiror, destructam, quandoquidem interpretis lapſum eruditiſſimus *P. Leopardus* dudum detexerat Emend. L. III, 11. Potuerat Scriptor ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω, ἄρξαντος —— ſicuti mox, elegit aliud, aeque adconmodatum et iucundum. Battus, Cyrenarum conditor, οἰκιστὴς *Pindaro Callimacho*que, nactus apud populares honores, quales οἰκιστῇ mos deferebat L. VI, 38. Faceſſat ergo in Morboniam, quorſum a *Pavio* et *Bouherio* amandatur, urbs *Zoa*, addita in *Abr. Ortelii* Theſaur. Geographicum et pictas tabulas inprudenter: faceſſant irrita aliorum molimina.

42. Ἐπὶ μέν νυν Βάττεω τ. οἰκιστέω τῆς Ζόης] Hic etiam Theſaurum *Ortelii* locupletavit urbium populorumque conditoris *Vallae* verſio: illa *Battum* nobis dedit *qui condidit Zoam.* Error abſurdus propagari per Edd. non debuerat, quem ante annos ducentos iam indicatum ſuſtulit *Leopardus* Em. III, c. 11. *Vita*, ἡ ζωὴ, *Herodoto* ſcribitur ζόη· ἐπὶ μέν νυν τῆς ζόης B. τοῦ οἰκιστέω. Errorem peperit e ſitu ſuo, Herodoteo more, distracta vocula. Nihil est in his aut vicinis nodoſi. *Dum viveret Cyrenes conditor Battus*; qui per annos regnavit quadraginta, huiusque filio Arceſila per annos XVI. regnante res Cyrenaeorum in eodem ferme statu permanſerunt; ſub tertio demum rege, qui fuit Battus istius nominis II, Εὐδαίμων dictus, Graecis divinitus in Africam evocatis, amplificatae; —— Sed ſi licet, ſuſpicor equidem, ante haec verba Ἐπὶ μέν νυν B. τοῦ οἰκιστέω τῆς ζόης, olim alia quaedam lecta, quae nobis perierint, de condita Cyrene, quo referretur adpellatio τοῦ οἰκιστέω, atque in his forte traditum, quando Battus expeditum acceperit uſum linguae: *Monte Cyra occupato* ſecundum *Iuſtin.* XIII, c. 7., *Battus linguae nodis ſolutis loqui primum coepit; quae res animos eorum, ex promiſſis Dei iam parte percepta, in reliquam ſpem condendae urbis accendit.* Auctore *Pauſania* X, p. 834., *vidit* Battus *leonem*, καὶ αὐτὸν τὸ δεῖμα τὸ ἐκ τῆς θέας βοῆσαι σαφὲς καὶ μέγα ἠνάγκασεν. Instar Batti forte τραυλὸς, Croeſi filius in ſubito terrore *vitium nodumque linguae rupit; planeque et articulate eloquutus est*, *Gell.* N. A. V, c. 9. ἔρρηξε φωνὴν ὑπὸ δέους τε καὶ κακοῦ, *Herod.* I, c. 85. VALCKEN.

45. Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου, Βάττεω τοῦ Εὐδ.] Optime ad hunc modum interpunxit Nob. *Palmerius* Exercit. in Gr. Auctor. p. 24. Nam Battus, eius nominis ſecundus, *Felix* adpellatus est, non tertius. Ἐπὶ τρίτου ſucceſſionis ordinem requirit. Bene *Plutarchus* in Coriol. p. 218. E. εὐτυχίας δὲ (Graeci ἐπώνυμον ἔθεντο) τὸν ΕΥΔΑΙΜΟΝΑ, τῷ δευτέρῳ τῶν Βάττων. Attigi ad *Diodorum* T. II. p. 551.

67. Ἀπὸ

οἱ Κυρηναῖοι ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ· ἔχρησε δὲ ὧδε ἔχοντα,

Ὃς δέ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕστερον ἔλθῃ
Γᾶς ἀναδαιομένας, μετά οἱ πόκα φαμὶ μελήσειν.

συλλεχθέντος δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρήνην, περιταμνόμενοι γῆν πολλὴν οἱ περίοικοι Λίβυες, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὔνομα ἦν [a] Ἀδικράν, οἷα τῆς τε χώρης στερισκόμενοι, καὶ περιϋβριζόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδοσάν σφεας αὐτοὺς Ἀπρίῃ τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ· ὁ δὲ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλὸν, [b] ἔπεμπε ἐπὶ τὴν Κυρήνην· οἱ δὲ Κυρηναῖοι [c] ἐκστρατευσάμενοι ἐς Ἴρασα χῶρον, καὶ ἐπὶ κρήνην [d] Θέστην, συνέβαλόν τε τοῖσι Αἰγυπτίοισι, καὶ ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ· ἅτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρότερον οἱ Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων, καὶ παραχρεώμενοι, διεφθάρησαν οὕτω· ὥστε ὀλίγοι τινὲς αὐτέων, ἀπενόστησαν ἐς Αἴγυπτον· ἀντὶ τούτων Αἰγύπτιοι κατὰ [e] ταυτὰ ἐπιμεμφόμενοι Ἀπρίῃ, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ. Τούτου δὲ τοῦ Βάττεω γίνεται παῖς [f] Ἀρκεσίλεως, ὃς βασιλεύσας, πρῶτα τοῖσι ἑωϋτοῦ ἀδελφεοῖσι ἐστασίασε, ἐς ὅ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες οἴχοντο ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Λιβύης· καὶ ἐπ' ἑωϋτῶν βαλλόμενοι, ἔκτισαν πόλιν ταύτην, ἣ τότε καὶ νῦν Βάρκη καλέεται· κτίζοντες δ' ἅμα αὐτὴν, [g] ἀπιστᾶσι ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τοὺς Λίβυας· μετὰ δὲ, Ἀρκεσίλεως ἐς τοὺς ὑποδεξαμένους τε τῶν Λιβύων, καὶ ἀποστάντας τοὺς αὐτοὺς τούτους, ἐστρατεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δείσαντες αὐτὸν, οἴχοντο φεύγοντες πρὸς τοὺς ἠοίους τῶν Λιβύων· ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως εἵπετο φεύγουσι [h] ἐς οὗ ἐν Λεύκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγίνετο ἐπιδιώκων, καὶ ἔδοξε τοῖσι Λίβυσι ἐπιθέσθαι οἱ· συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τοὺς Κυρηναίους [i] τοσοῦτο, ὥστε ἑπτακισχιλίους ὁπλίτας Κυρηναίων ἐνθαῦτα πεσέειν· μετὰ δὲ τὸ τρῶμα τοῦτο, Ἀρκεσίλεων μὲν κάμνοντά τε [k] καὶ φάρμακον πεπωκότα, ὁ ἀδελφεὸς [l] Λέαρχος ἀποπνίγει· Λέαρχον δὲ ἡ γυνὴ ἡ Ἀρκεσίλεω δόλῳ κτείνει, τῇ οὔνομα ἦν Ἐρυξώ. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιληίην [m] τοῦ Ἀρκεσίλεω ὁ παῖς Βάττος, [n] χωλός τε ἐὼν, καὶ οὐκ ἀρτίπους· οἱ δὲ Κυρηναῖοι πρὸς τὴν καταλαβοῦσαν συμφορὴν, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησομένους ὅν τι-
274 να τρόπον καταστησάμενοι, κάλλιστα ἂν οἰκέοιεν; ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε [o] ἐκ Μαντινέης τῆς Ἀρκάδων κα-

Cyrenæi ad agri partitionem. Induxit autem hæc verba respondens,

Serior in Libyen quisquis pervenerit almam
Post discretum agrum, mox hunc, affirmo, pigebit.

Quum ergo ingens multitudo Cyrenen se contulisset, finitimi Afri spoliati magna agrorum parte eorumque rex, nomine Adicran, quippe agris exuti et contumeliose habiti a Cyrenæis, missis in AEgyptum quibusdam, sese dediderunt Apriæ AEgypti regi. Iste comparatum grandem AEgyptiorum exercitum misit adversus Cyrenen. Cyrenæi, instructa apud Irasa locum et ad fontem Thesten acie, cum AEgyptiis conflixerunt, eosque superaverunt, utpote inexpertos antea atque contemptores Græcorum: adeoque profligarunt, ut pauci ex eis in AEgyptum redirent. Qua de re AEgyptii tum succensentes Apriæ, ab eo desciverunt. Hu- 160
ius autem Batti filius extitit Arcesilaus, qui regnum adeptus, inter initia cum fratribus suis seditiones exercuit, donec illi relicto eo in alium Africæ locum migraverunt, ubi inter se deliberantes urbem hanc condiderunt, quæ, ut tunc, Barce nunc appellatur. Et inter condendum Afros sollicitabant ad deficiendum a Cyrenæis. Arcesilaus tam illis, qui ex Afris eos receperant, quam ipsis iis, qui defecerant, bellum intulit: quem reformidantes Afri, fugam ad orientales Afros intenderunt. Sed fugientibus Arcesilaus usque institit insequendo, dum ad Leuconem Africæ perveniret: et Afris visum fuit eum adoriri. Itaque congressi cum eo, adeo superavere Cyrenæos, ut ex illis septem millia gravis armaturæ ibi ceciderint. Post hanc cladem, Arcesilaum ægrotantem epoto medicamento frater Learchus strangulavit: sed hunc dolo uxor Arcesilai interfecit, nomine Eryxo. Ar- 161
cesilao successit in regno puer Battus, claudus, et pedibus non integer. Cyrenæi ob acceptam calamitatem, Delphos miserunt per quosdam interrogatum, quam rationem ineuntes optime habitarent. His Pythia respondens, iussit ex Mantinea Arcadum ad-

a Ἀδδικρανεία *Arch.* et *Valla*, una voce. *b* Ἔπεμψε *Ask. Pass.* *c* Ἐκστρατοπεδευσ. *Arch. Vind.* *d M. Ask. Pass.*, Θέστιν *Paris. A. B. V. Arch. Ald. Edd. Valla*, res dubia. Mox οἱ Αἰγύπτ. *Pass. Ask.*, vulgo οἱ deerat. *e* Ταῦτα *Arch.* *f* Ἀρκισέλεως *Vind.* semper, Ἀρκισέλεος cum *Arch. Ask. M. Pass.*, Ἀρκισέλαος *Ald. Edd.*, tum Βάττου *Pass. Ask. V. Arch.* *g* Ἀπίστασαν *Arch. V.* *h M. Arch. Pass.*, ἐσὸ *Ask.*, ἐς ὃ *Ald. Vind.*, iteratissima variatione. *i* Τοσοῦτον *Arch. Vind.* *k* Καὶ πεπτωκότα *Arch.* tantum, verum prave. *l* Λέαρχος *Arch. V. Valla*, et mox, olim Ἀλίαρχος et Ἀλίαρχον. Statim γυνὴ ἡ Ἀρκισ. *Paris. A. Arch. Vind.*, deerat aliis ἡ. *m M. Pass. Ask. Arch.*, τούτου τοῦ antea. *n* Iidem, excepto *Arch.*, in ceteris enclitica desideratur. *o* Ἐκ Μαντιν. *Arch. Pass. Ask. Vind.*, alii τῆς interserunt, sine caussa.

67. Ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ] Adi sodes L. II, 161., ubi ἐν Λιβυκοῖσι λόγοισι de hac Melpomenes parte. Statim Ἀρκεσίλεως ob secundum tertiumque Ἀρκεσίλεω, Ἀρκεσίλεων casum, et quoniam toties totiesque in sequentibus Ἀρκεσίλεως. Similis sunt flexionis Μενέλεως, χαρίλεως &c.

84. Ὁ ἀδελφεὸς Λέαρχος] Habeat suum sibi nomen homo infelix et ingratus. *Plutarcho* Virtut. Mulier. p. 260. E. Λάαρχος, quod idem nomen, non tamen Arcesilai frater, sed φίλος πονηρὸς, per amici nomen regis mortem architectatus et tyrannidem, ubi de perditi hominis interitu et Eryxo, animosa matrona, plura. Quod ibidem de Amasidis, AEgyptiorum regis, militibus, suspicionem firmat, qua de L. II, 181. *Polyaeno* consimiliter Λάαρχος L. VIII, 41. sed ex *Plutarcho*. Post nonnulla Cl. *de Pauw* χωλός τε ἐὼν καὶ οὐκ ἀγχίνους, et *minime sollers*. Quo non indigemus. Est inter exempla Herodoteae περισσολογίας. *Claudum* praeterea hunc Battum *Plutarchus* praedicat, non insulsum neque stupidum, nedum *Herodotus*.

84. Ἀλίαρχος] Cyrenaica, ni fallor, nominis forma Λάαρχος in Ἄλαρχος vel Ἁλίαρχος facile transiit. Amicus insidus, qui secundum Arcesilam suffocavit, quique tyrannus evasit patriae, frequenter Λάαρχος dicitur *Plutarcho* T. II, p. 260, et 261. etiam in Λάαρχος concinit *Plutarcho Polyaenus* VIII, c. 41. Arcesilai viduae Eryxus uterque virtutes praedicat. VALCKEN.

91. Ἐκ τῆς Μαντινέης] Secum in Africam ducere iubentur, *qui* ipsorum *componeret dissidia*, καταρτιστῆρα, sive *reconciliatorem pacis*; qualis petentibus concessus fuit a Mantinensibus Demonax. In Exerptis etiam e *Diod. Sic.* p. 550., τῆς Κυρηναίων στάσεως διαιτητὴς fuisse dicitur Δημῶναξ Μαντινεὺς, συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ δοκῶν διαφέρειν. Arcasin his non vulgaris honos iste fuit a Deo Delphico tributus tanquam εὐνομωτάτοις· *AElian.* V. H. II, c. 22., εὐνομωτάτους γενέσθαι καὶ Μαντινέας ἀκούω, οὐδὲν ἧττον Λοκρῶν, οὐδὲ Κρητῶν, οὐδὲ Λακεδαιμονίων αὐτῶν, οὐδ' Ἀθηναίων. Ex hac gente magistram Socrates, discipulam habuit Plato. Dis-

Demonax ab Mantinea correctꝛor Cyrenes: ſed cuius inſtituta gravans Arceſilaus expulſus, abiit Samum, mater Cyprum, quæ exercitum ſæpe orans, deriſa est ab rege Euelthonte.

adducerent moderatorem. Itaque petentibus Cyrenæis Mantineenſes dederunt quendam nomine Demonactem, virum inter populares probatisſimum. Hic igitur vir Cyrenen profectus, ubi ſingula quæque edoctus est, tum in tres tribus diſtribuens illos, ita digesſit, ut unam quidem partem faceret Theræorum atque confinium: alteram autem Peloponneſiorum atque Cretum: tertiam vero, cunctorum inſulanorum; tum Batto regi fana ac ſacerdotia eximens, alia omnia quæ ſuperiores reges obtinuerant, contulit in me-
162 dium populo. Quæ inſtituta ſub hoc quidem Batto ſincera permanſerunt: verum ſub eius filio Arceſilao de honoribus vehementes ſunt excitatæ turbæ, negante Arceſilao Batti illius claudi et Pheretimæ filio ſe toleraturum quæ Mantinenſis Demonax conſtituisſet, ac repoſcente honores ſuorum maiorum. Hinc ſeditione orta, inferior profugit in Samum, mater eius Salaminem Cypri. Obtinebat ea tempeſtate Salaminis imperium Euelthon, qui Delphis dedicavit thuribulum ſpectatu dignum, quod in theſauro Corinthiorum ſitum est. Ad hunc profecta Pheretima precabatur, ut ſe filiumque Cyrenen cum exercitu reduceret. Ille omnia potius quam exercitum huic

καταρτιςῆρα ἀγαγέσθαι· αἴτεον ὦν οἱ Κυρηναῖοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδοσαν ἄνδρα τῶν ἀςῶν δοκιμώτατον, τῷ οὔνομα ἦν Δημῶναξ· οὗτος ὦν ὡνὴρ ἀπικόμενος ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ μαθὼν ἕκαςα, τοῦτο μὲν, τριφύλους ἐποίησέ σφεας, τῇδε διαθείς· Θηραίων μὲν [a] γὰρ καὶ τῶν περιοίκων μίαν μοίρην ἐποίησε· ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν· τρίτην δὲ, νησιωτέων πάντων· τοῦτο δὲ, τῷ βασιλέϊ Βάττῳ τεμένεα ἐξελὼν, καὶ ἱρωσύνας, τὰ ἄλλα πάντα, τὰ πρότερον εἶχον οἱ βασιλῆες, ἐς μέσον τῷ δήμῳ ἔθηκε. Ἐπὶ μὲν δὴ τούτου τοῦ [b] Βάττεω, οὕτω διετέλεε ἐόντα· ἐπὶ δὲ τοῦ τούτου παιδὸς Ἀρκεσίλεω πολλὴ ταραχὴ περὶ τῶν τιμέων ἐγένετο. Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάττου τε τοῦ χωλοῦ καὶ Φερετίμης, οὐκ ἔφη ἀνέξεσθαι κατὰ τὰ ὁ Μαντινεὺς Δημῶναξ ἔταξε, ἀλλὰ ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων γέρεα· ἐνθεῦτεν ςασιάζων ἑσσώθη, καὶ ἔφυγε ἐς Σάμον· ἡ δὲ μήτηρ οἱ ἐς Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου ἔφυγε· τῆς δὲ Σαλαμῖνος τοῦτον τὸν χρόνον ἐπεκράτεε Εὐέλθων, ὃς τὸ ἐν Δελφοῖσι θυμιητήριον ἐὸν ἀξιοθέητον ἀνέθηκε, τὸ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ κέεται· ἀπικομένη δὲ παρὰ [c] τοῦτον ἡ Φερετίμη, ἐδέετο ςρατιῆς, ἣ κατάξει σφέας ἐς τὴν Κυρήνην· ὁ δέ γε Εὐέλθων πᾶν μᾶλλον ἢ ςρατιήν οἱ ἐδίδου· ἡ δὲ, λαμβάνουσα τὸ διδόμενον, [d] καλὸν μὲν

a Abest *Arch. V.*, ſupra ὠνὴρ *Ask.* Mox μίαν negligit *Arch.* *b* Βάττου *Arch. Paſ. Ask.* *c* *Arch. V. Paſ. Ask. Valla*, olim τοῦτο. Statim pulcre ὁ δέ γε Ἐυελθ. *Arch.*, γε aberat. *d* Alludit *Euſtath.* Hom. p. 657, 40.

Disſidentes inter ſe Mileſii Parios ex omnibus Graecis ſibi delegerunt καταρτιςῆρας, *Herod.* V, c. 29. VALCKEN.

92. Καταρτιςῆρα] *Demonax* τῆς Κυρηναίων ςάσεως διαιτητὴς in *Diodori* T. II. p. 550., *Noſtri* ex nationis dialecto prius L. V, 29. Pervenit in hanc usque aetatem aureus Cyrenaeorum numus, ab *Harduino* indicatus, in quo partim ΔΗΜΩΝΑΚΤΟΣ, partim ΚΥΡΑΝΙΩΝ. Dubium non est, quin Mantinenſem *Demonactem*, eiusque egregiam operam, haud ingratis Cyrenaeis inpenſam, poſteris ille tradiderit: an vero ſub hoc tempus procuſus, mihi quidem valde ambiguum. At vide Ampl. *Bouherii* Disſ. Herod. C. 12. p. 142. ſuper illa quaeſtione.

100. Τεμένεα ἐξελὼν] Laurentius *fana*. Melius *certas agri portiones*, quales et illae, in quibus Silphii proventus ap. *Heſychium* Βάττου σίλφιον. Vetus conſuetudo, a Poëta *Il.* Z, 194. ſignata, et *Ariſtide* T. I. p. 12. ὥσπερ τοῖς βασιλεῦσι ΤΕΜΕΝΗ καὶ χώρους ἐξαιροῦσι. Addidit Demonax ἱρωσύνας, quoniam τὰ γέρεα regum olim ſacerdotia, uti Spartae L. VI, 56., conplectebantur. *Vallae* lapsum tetigit Conſultisſim. *Barbeyracius* Hiſtor. Foeder. T. I. p. 58.

100. Τεμένεα ἐξελὼν καὶ ἱρωσύνας] Itaque adeo, ſi ſana est lectio vulgata, populi Demonax adſuetus imperio *Regem* fecerit *ſacrificulum*; cui ſane mirarer ſi nullam ille voluerit relictam praeterea honoris praerogativam, quam legitimam habuerant maiores. Diis ſolebant fatoque functis heroibus regibusve τεμένη ἐξελεῖν· vivo Batto cur τεμένεα voluerit ἐξελεῖν non exputo. Ne rigida quidem Arcadis ſeveritas alia maiorum ῥητὰ ſaltem γέρεα denegare Regi potuit, praeter ἱρωσύνας, ſive *curam ſacrorum adminiſtrandorum*. Legisſe videtur a vulgatis diverſa *Valla*, qui proxima, τὰ ἄλλα —— ἐς μέσον τῷ δήμῳ ἔθηκε, *cetera in medium poſita populo reſtituit*, minus commode expresſit: legitur L. III, c. 80., ἐς μέσον Πέρσῃσι καταθεῖναι τὰ πρήγματα· qui a patre acceptum imperium ſponte ſua populo reſtituit, dicitur ἐς μέσον Κῴοισι καταθεὶς τὴν ἀρχὴν, L. VII, c. 164. Graecorum more, *in medium ponere*, dicere non recuſant Latini. VALCKEN.

12. Ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ] Non Corinthiorum populus dedicarat, ſed Cypſelus, *Herod.* I, c. 14. Quam Olympiae dedicarat Sicyoniorum tyrannus Myron, aedicula tamen dicebatur Σικυωνίων θησαυρὸς, teſte *Pauſan.* VI, c. 19., quo capite in Alti Olympiaca ſuperſtites ſua aetate recenſet aediculas ſive θησαυροὺς καλουμένους Sicyoniorum, Carthaginienſium, (de horum ſpoliis a Gelone fuit is theſaurus conſecratus:) Epidamniorum, Sybaritarum, Cyrenaeorum, Metapontinorum, Megarenſium, Geloorum: initio capitis, καὶ ἐν Δελφοῖς, inquit, Ἑλλήνων τινὲς ἐποιήσαντο τῷ Ἀπόλλωνι θησαυρούς· in quibus ſua quaeque civitas donaria, aurum etiam et argentum Apollini ſacrandum deponeret, ſive τὰ ἀναθήματα et τὰ ἱερὰ χρήματα. Civitatum theſauros hic Apollinis veluti fidei commisſos, quibus ubi poſceret uſus illinc repetitis uterentur, mihi quidem non liquet: τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν memorat *Xenoph.* Κ. Ἀ. V, p. 206, 33. Clazomeniorum, *Herod.* I, c. 51. Siphniorum, III, c. 57. Sicyoniorum, Thebanorum, Cnidiorum, Syracuſanorum, Potidaeatarum, *Pauſanias* X, c. 11., cuius aevo nihil in his erat pecuniae ſacrae. Haec addantur *H. Valeſio* notatis in Exc. *Peireſc.* p. 77. VALCKEN.

13. Ἀπικομένη δὲ παρὰ τοῦτον] Operarum *Aldi* ſocordia τοῦτο peperit et ſecuturis reliquit. Critici ad *Pindari* Od. Pyth. IV. pr. de Pheretima filioque, πέμπτος δέ ἐςιν Ἀρκεσίλαος, Φερετίμης υἱὸς, ὡς Ἡσίοδος μνημονεύει. Falſo de *Heſiodo*, qui de eo nec ſcripsit, neque potuit. Voluerunt ὡς Ἡρόδοτος ——. Falſo inſuper πέμπτος. Arceſilaus hic regum fuit *ſextus*. Salaminius *Euelthon* locum occupat in *Polyaeni* L. VIII, 47.

16. Λαμβάνουσα τὸ διδ.] Syllabam effeciſſe ſuſpicor poſtremam, ut vocula nobis αἰεὶ perierit, reponendumque ἡ δὲ λαμβάνουσα τὸ αἰεὶ διδόμενον. De *ſibi invicem continua ſerie ſuccedentibus* ſic ſolet ἀεὶ venuſte poni pro συνεχῶς. *Homerus* μελισσάων meminit, Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων. Il. B. v. 88. vide *Heſych.* in Αἰεὶ νέον ἐ. *Thucyd.* p. 277, 78., Ἀθηναίων ὁ αἰεὶ ἐντὸς γενόμενος. *Herod.* II, c. 168., ταῦτα τοῖσι αἰεὶ δορυφορέουσι ἐδίδοτο· et ſaepius alibi. Vocem autem iſtam, quod fatendum est valde accommodam, hoc in loco legisſe videtur *Euſtath.* ex *Herodoto* ſic hiſtoriam enarrans in Il. Z. p. 523. ἀεὶ γὰρ ἐκείνη τὸ μὲν διδόμενον, φησὶν, ἐλάμβανέ, καὶ καλὸν ἔλεγε, κάλλιον δὲ ἔκρινε (L. ἐκεῖνο) τὸ ςρατιὰν λαβεῖν· τελευταῖον ἐξέπεμψεν αὐτῇ δῶρον ἄτρακτον χρύσεον καὶ ἠλακάτην, ᾗ καὶ εἴριον προσέκειτο, καὶ προσεπεῖπεν, ὅτι γυναῖκα τοιούτοις δωρεῖσθαι χρὴ, ἀλλ᾽ οὐ ςρατιᾷ θνησκούσῃ ἐκ τῶν τρωμάτων. Miror ultima et in his vocem Ionicam *Herodoti*. Paene ultima lectiones adfirmant a *Gronovio* reiectas. Homerica, Ἰςόν τ᾽ ἠλακάτην τε, —— *Ariſtophanis* etiam expresſit Lyſiſtrata v. 519., Ὁ δέ μ᾽ εὐθὺς ἔφασκεν ὑποβλέψας, εἰ μὴ τὸν ςήμονα νήσω, Ὀτοτύξεσθαι μακρὰ τὴν κεφαλήν· πόλεμος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει· ſic modulus verſui reddendus est, vitiatus in vulgatis, Ὁ δέ μ᾽ εὐθὺς ὑποβλέψας ἔφασ-

μὲν ἔφη καὶ τοῦτο εἶναι, κάλλιον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δοῦναί οἱ δεομένῃ στρατιήν· τοῦτο γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε· [a] τελευταῖόν οἱ ἐξέπεμψε δῶρον ὁ Εὐέλθων ἄτρακτον χρύσεον καὶ ἠλακάτην, προσῆν [b] δὲ καὶ εἴριον· εἰπάσης δὲ αὖτις τῆς Φερετίμης τὠϋτὸ ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη, τοιούτοισι γυναῖκας δωρέεσθαι, ἀλλ' οὐ στρατιῇ. Ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως τοῦτον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σάμῳ, συνήγειρε πάντα ἄνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ· συλλεγομένου δὲ στρατοῦ πολλοῦ, ἐστάλη ἐς Δελφοὺς Ἀρκεσίλεως, χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ περὶ κατόδου· ἡ δὲ [c] Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε, „ Ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττους, καὶ „ Ἀρκεσίλεως τέσσερας, ὀκτὼ [d] ἀνδρῶν γενεὰς, δι„ δοῖ ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης· πλέον μέντοι „ τούτου οὐδὲ πειρᾶσθαι παραινέει· σὺ μέντοι ἥσυ„ χος εἶναι, κατελθὼν ἐς τὴν σεωϋτοῦ· ἢν δὲ τὴν „ κάμινον [e] εὕρῃς πλέην ἀμφορέων, μὴ [f] ἐξοπτήσῃς „ τοὺς ἀμφορέας, ἀλλ' ἀπόπεμπε κατ' οὖρον· εἰ
275 „ δὲ ἐξοπτήσῃς τὴν κάμινον, μὴ [g] ἐσέλθῃς ἐς τὴν „ ἀμφίῤῥυτον· εἰ δὲ μὴ, [h] ἀποθανέεαι καὶ αὐτὸς, „ καὶ ταῦρος ὁ καλλιστεύων." Ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρκεσίλεῳ χρᾷ· ὁ δὲ, παραλαβὼν τοὺς ἐκ τῆς Σάμου, κατῆλθε ἐς τὴν Κυρήνην· καὶ ἐπικρατήσας τῶν πρηγμάτων, τοῦ μαντηΐου οὐκ ἐμέμνητο, ἀλλὰ δίκας τοὺς ἀντιστασιώτας αἴτεε τῆς ἑωϋτοῦ φυγῆς· τῶν δὲ οἱ μὲν τοπαράπαν ἐκ τῆς χώρης ἀπαλλάσσοντο, τοὺς δέ τινας χειρωσάμενος ὁ Ἀρκεσίλεως ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ἐπὶ διαφθορῇ· τούτους μέν νυν Κνίδιοι ἀπενειχθέντας πρὸς [i] τὴν σφετέρην, ἐῤῥύσαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέστειλαν· ἑτέρους δέ τινας τῶν Κυρηναίων ἐς πύργον μέγαν Ἀγλωμάχου καταφυγόντας ἰδιωτικὸν, ὕλην περινήσας, [k] ὁ Ἀρκεσίλεως ἐνέπρησε· μαθὼν δὲ ἐπ' ἐξεργασμένοισι τὸ μαντήϊον ἐὸν τοῦτο, ὅτι μιν ἡ Πυθίη οὐκ ἔα εὑρόντα ἐν τῇ καμίνῳ τοὺς ἀμφορέας ἐξοπτῆσαι, [l] ἔργετο ἑκὼν τῆς τῶν Κυρηναίων πόλιος, δειμαίνων τε τὸν κεχρημένον θάνατον, καὶ δοκέων ἀμφίῤῥυτον τὴν Κυρήνην εἶναι· εἶχε δὲ γυναῖκα συγγενέα ἑωϋτοῦ, θυγατέρα δὲ τοῦ τῶν Βαρκαίων βασιλῆος, τῷ οὔνομα ἦν [m] Ἀλαζίρ· παρὰ τοῦτον ἀπικνέεται· καί μιν Βαρκαῖοί τε ἄνδρες, καὶ τῶν ἐκ Κυρήνης φυγάδων τινὲς καταμαθόντες ἀγοράζοντα, κτείνουσι· πρὸς δὲ, καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ [a] Ἀλα-

huic dabat. Pheretima id quod dabatur accipiens, dicere etiam bonum id quidem esse, sed melius facturum eum si ei petenti daret exercitum. Quumque identidem ad omnia quæ dabantur, hoc diceret, tandem misit ad eam Euelthon dono fusum aureum, atque colum penso circumdatam: dicentique quæ consueverat verba Pheretimæ, inquit talibus rebus donari feminas, non exercitu. Arcesilaus 163
interea Sami agens, unumquemque sollicitabat conditione divisionis agrariæ: coactoque ingenti exercitu, navigavit Delphos ad consulendum de reditu. Cui Pythia ita respondit, Ad quatuor Battos, ac totidem Arcesilaos, octo hominum ætates dat vobis Apollo Cyrene regnare: ulterius vel conari dehortatur. Tibi vero suadet, ut reversus in domum tuam, quietem agas. Quod si fornacem inveneris plenam amphorarum, ne eas excoquas, sed ad auram emittas. Sin fornacem incenderis, ne committas ut circumfluam introëas: alioqui peribis tu pariter et taurus optime opus faciens. Hæc Arcesilao Pythia respondit. Iste sumptis iis qui erant e Samo, rediit 164
Cyrenen: recuperatoque rerum dominio, immemor oraculi, vocatis ad dicendam caussam iis, qui contra ipsum in partibus fuerant, obiecit culpam fugæ suæ. At illorum alii exilio solum vertebant, alii ab eo comprehensi, in Cyprum ad perniciem mittebantur: quos Cnidii ad suam terram appulsos liberaverunt, ad Theramque dimiserunt. Quosdam, qui in grandem quandam et privatam Aglomachi turrim refugerant, circumdata materia Arcesilaus igni cremavit. His perpetratis, agnoscens id esse oraculum, quo Pythia non sinebat eum inventas in fornace amphoras excoquere, abstinebat ultro urbe Cyrene, extimescens necem oraculo prædictam, et Cyrenen existimans esse circumfluam. Uxorem vero habebat cognatam suam regis Barcæorum, cui nomen erat Alazir, filiam. Ad hunc proficiscitur. Et quidam tum Barcæi, tum exules Cyrenæi quum in foro agentem eum animadvertissent, obtruncarunt, insuper et eius socerum Ala-

a Τελευτῶν Fragm. *Paris.* et superius τοῦτο ἐπὶ sine medio γὰρ, quod abesse potest. *b* *M. Pass. Ask.*, alii omnes δέ οἱ, et forte *Eustath.*, tum εἰπάσης iidem tres, ceteri ἐπειπ. utrumque retineri potuerat. *c* *M. Arch. V. Pass.*, reliquis οἱ aberat. *d* Non est in *Arch. Vind.*, male. Vide II, 142. *e* Εὑρέῃς *Arch.*, quod non sperno. εὕρῃς alii. Statim πλέειν *Pass.* *f* Ἐξοπτήσεις idem et *Arch.* *g* Ἐσελθ. *Pass.*, alii εἰσελθ. cum Edd. *h* Ἀποθανέαι *Arch.* *i* Articulus illi deest. *k* Ὁ Ἀρκ. *Pass. Ask.*, reliqui ὁ non habent. Ἀρκισέλεος *Arch.* *l* Ἔργετο ἑκὼν τῆς Κυρ. *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* Edd. *Valla*, in *Med. Ask. Pass.* ἑκὼν deerat, negligenter. *m* *Med. Pass. Valla*, Ἀλιζὰρ *Ask.*, Ἀλαζεὶρ *Arch.*, Ἀλαζὴρ *Ald. Paris. A. B.* Ed., horum quid verius, quis definiet? mox Βαρκαῖοι γε *Ask.*, statim καὶ omittens cum *Med.*, ceteri servant, idque iure.

ἔφασκε, κεἰ μή. —— Quae cap. leguntur seq. 163., de quatuor Battis totidemque Arcesilais illuminarunt *Palmer.* in Exercit p. 24. *H. Vales.* et *P. Wess.* in Exc. *Diodori* T. II. p. 550, 551. VALCKEN.

23. Ἀλλ' οὐ στρατιῇ] Unde *Eustath.*, qui excerpsit, στρατιῇ adstruxerit, θνησκούσῃ ἐκ τῶν τρωμάτων, cum illis scio, qui penitissime ignorant. Sibi habeat servetque: ad *Herodotum* nihil. Quod oraculum mox de quatuor Battis totidemque Arcesilais, illud ex tripode dictum. Valuit in illa regum stirpe et serie, quod celebri olim in usu, ut nepos avi nomine insigniretur. Multa ad *Diodorum* T. II. p. 550. *H. Valesius* et *Bouherius* in Diss. Herodotea.

34. Ἀπόπεμπε κατ' οὖρον] *Trade secundo vento*, praestiterat, ex formula *Sophocl.* Trach. v. 474. ἀλλὰ ταῦτα μὲν Ῥείτω κατ' οὖρον, et *AEschyli* VII. c. Theb. v. 696. ἴτω κατ' οὖρον ——. Adde Schol. ad Trachin. v. 828.

37. Ταῦρος ὁ καλλιστεύων] *Maxima taurus victima*, ὁ καλλιστεύων τῶν ταύρων, *Diodoro* L. IV, 23. Pythia obscure *Alazirem*, Arcesilai socerum, indigetasse videtur, una cum genero interiturum, prorsus ut ΤΑΥΡΟΝ titulo Philippum, Alexandri Magni patrem, ap. *Diodor.* L. XVI, 91.

49. Ἐπ' ἐξεργασμένοισι] Sic vere ex *Aldi* ἐπεξεργασμένοισι· pravum idem in *Plutarchi* Malignitate p. 870. B. e *Nostri* L. VIII, 94. Elegans *Euripidis* Bacch. v. 1037. πλὴν ἐπ' ἐξειργασμένοις Κακοῖσι χαίρειν, ὦ γυναῖκες, οὐ καλόν. Utitur plus simplici vice *AEschyl.* in Pers. v. 526., Agamem. v. 1388. &c.

51. Ἔργετο ἐκ τῆς] Hic quoque vetus et *Vallae* reperta lectio revocabitur, ἔργετο ἑκὼν τῆς Κυρηναίων πόλιος, *urbe Cyrene ultro abstinebat*, sive, *semet ipse vollens arcebat urbe*: male vir Cl. verbum ἔργετο reddidit *arcebatur*: apud *Herod.* ἔργεσθαι formae mediae verbum significat *semet arcere*, adeoque *abstinere*: II, c. 18., θηλέων βοῶν μὴ ἔργεσθαι, idem est ac θηλέων βοῶν γεύεσθαι, IV, c. 186. V, c. 57. πολλῶν ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι. VALCKEN.

67. Εὐεργ-

Alazira. Ita Arcesilaus, sive volens sive
invitus oraculo non obsequutus, fatum
165 suum implevit. Mater eius Pheretima,
dum filius Arcesilaus mali sui sibi autor Bar-
cæ agit, ipsa interea honoribus filii Cyre-
ne fungebatur, ac munera obibat cum alia,
tum in senatu assidebat. Ubi autem co-
gnovit filium suum Barcæ occisum esse,
fuga se proripuit in AEgyptum: nam Ar-
cesilaus fuerat de Cambyse Cyri bene meri-
tus; quod is extitisset qui Cyrenen Cam-
bysi tradiderat, ac tributum instituerat.
Hæc in AEgyptum quum pervenisset, sup-
plex Aryandi sedit: hortansque eum ad se
ulciscendam, etiam prætendens titulum quod
ideo filius suus, quia cum Medis sentiret,
166 interemptus esset. Erat hic Aryandes AE-
gypti prætor a Cambyse constitutus, qui
aliquanto post tempore, quum æmulari Da-
rium vellet, ab eo est interfectus. Siqui-
dem audiens atque animadvertens, Dario
cordi esse memoriam sui relinquere opere
quod a nullo alio regum factum esset, id
sibi imitandum putavit, donec mercedem
accepit. Etenim Darius ex auro quam po-
tuit purgatissimo monetam percussit: Aryan-
des autem AEgypti prætor idem ex argento
fecit; et nunc quoque exstat purissimum
167 argentum Aryandicum. Ea re comperta
Darius insimulatum quasi rebellaret, morte
affecit. Tunc autem Aryandes hic misertus
Pheretimæ, omnes ei copias AEgypti tra-
didit, pedestres simul et nauticas, præ-
posito quidem pedestribus Amasi, viro Ma-
raphio, nauticis autem Badre, qui gene-
re Pasargades erat. Sed priusquam copias
mitteret, caduceatore Barcam misso per-
contabatur quisnam percussor Arcesilai ex-
titisset. Barcæi se omnes extitisse respon-
dent: multa etenim se ab illo mala esse
perpessos. His auditis Aryandes ita exer-
168 citum una cum Pheretima mittit. Atque
hic

a Ἀλαζῖρα. Ἀρκεσίλεως μέν νυν b εἴτε ἑκὼν εἴτε ἄκων ἁμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ, ἐξέπλησε μοίρην τὴν ἑωϋτοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τέως μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ διαιτᾶτο ἐξεργασμένος ἑωϋτῷ κακὸν, ἡ δὲ εἶχε c αὐτὴ τοῦ παιδὸς τὰ γέρεα d ἐν Κυρήνῃ, καὶ τἄλλα νεμομένη, καὶ ἐν βουλῇ παρίζουσα· ἐπεί τε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τὸν παῖδα, φεύγουσα οἰχώκεε ἐς Αἴγυπτον· ἦσαν γάρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκεσίλεω εὐεργεσίαι ἐς Καμβύσεα τὸν Κύρου πεποιημέναι· οὗτος γάρ ἦν e ὁ Ἀρκεσίλεως, ὃς Κυρήνην Καμβύσῃ ἔδωκε, καὶ φόρον ἐτάξατο· ἀπικομένη δὲ ἐς Αἴγυπτον ἡ Φερετίμη, f Ἀρυάνδεω ἱκέτις ἕζετο, τιμωρῆσαι ἑωϋτῇ κελεύουσα· προϊσχομένη πρόφασιν, ὡς διὰ τὸν μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ τέθνηκε. Ὁ δὲ Ἀρυάνδης ἦν οὗτος τῆς Αἰγύπτου g ὕπαρχος ὑπὸ Καμβύσεω κατεστεώς· ὃς ὑστέρῳ χρόνῳ τούτων h παρισεύμενος Δαρείῳ διεφθάρη· πυθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν Δαρεῖον ἐπιθυμέοντα μνημόσυνον ἑωϋτῷ λιπέσθαι i τοῦτο τὸ μὴ ἄλλῳ εἴη βασιλέϊ κατεργασμένον, ἐμιμέετο τοῦτον, k ἐς οὗ ἔλαβε τὸν μισθόν. Δαρεῖος μὲν γὰρ χρυσίον καθαρώτατον ἀπεψήσας 276 ἐς τὸ δυνατώτατον, νόμισμα ἐκόψατο· Ἀρυάνδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ἀργύριον τὠϋτὸ τοῦτο ἐποίεε· καὶ νῦν l ἐστι ἀργύριον καθαρώτατον τὸ Ἀρυανδικόν· μαθὼν δὲ Δαρεῖός μιν ταῦτα ποιεῦντα, αἰτίην m οἱ ἄλλην ἐπενείκας, ὥς οἱ ἐπανιστέατο, ἀπέκτεινε. Τότε δὲ οὗτος ὁ Ἀρυάνδης κατοικτείρας Φερετίμην, διδοῖ αὐτῇ n στρατὸν τὸν ἐξ Αἰγύπτου ἅπαντα, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν ναυτικόν· στρατηγὸν o δὲ τοῦ μὲν πεζοῦ, Ἄμασιν ἀπέδεξε, ἄνδρα Μαράφιον· τοῦ δὲ ναυτικοῦ p Βάδρην, ἐόντα Πασαργάδην γένος· πρὶν δὲ ἢ ἀποστεῖλαι τὴν στρατιὴν ὁ Ἀρυάνδης πέμψας ἐς τὴν Βάρκην κήρυκα, ἐπυνθάνετο τίς εἴη ὁ Ἀρκεσίλεων ἀποκτείνας; οἱ δὲ Βαρκαῖοι q αὐτοὶ ὑποδεκέατο πάντες· πολλά τε γὰρ καὶ κακὰ πάσχειν ὑπ' αὐτοῦ· πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀρυάνδης, οὕτω δὴ τὴν στρατιὴν ἀπέστειλε ἅμα τῇ Φερετίμῃ· αὕτη μέν νυν αἰτίη πρό-

a Pass., Ἀλιζάρα *M. Ask.* Ἀλαζεῖρα *Arch.*, Ἀλαζῆρα *Ald.* &c. Vide *Gronov.* *b* Duo haec praetervidit librarius *Arch.*, qui ἁμαρτὼν cum *M. Pass. Ask.*, alii ἐξαμαρ. *c* Αὕτη *Arch.* non inconcinne. Conf. L. I, 187. *d* Quatuor insequentia id. negligit. *e* Ὁ Αρκ. *Pass. V. Arch. Ask. Paris. B.*, in Edd. deerat articulus. Mox φόρον *M. Arch. V. Pass. Ask.*, reliqui φόρους. Vide supra C. 35. *f* Ἀριανδ. *Arch.* cum *Valla*, et semper quidem: tum ἕζετο *M. Pass. Ask.* bene. Vid. ad C. 145., ἵζετο alii. *g* Ἵππαρχος Fragm. *Paris.*, male. *h* Παρισεύμενος *Arch. V.*, vulgo παρισούμ. Praecedens in *Aldo* τοῦτον pingitur. *i* Deest Fragm. *Paris.* *k* *Med. Pass.* Fragm. *Paris.*, ἐσὸ *Ask.* sive ἐς ὃ, ut reliqui. Paullo ante μνημοσ. ἑωϋτοῦ *Vind. Arch.*, et ἐμιμέκτο *Arch.* *l* Ἔστι *Valla Arch. V.* Fragm. *Paris. Ask. Pass.*, in aliis et Edd. ἔτι. *m* Desit *Arch.*, tum ἐπανιστέατο *M. Arch. Ask.*, ἐπανιστέαιτο *Pass.*, et Edd. ἐπανισταίατο, male. *n* Στρατὸν ἐξ Αἰγ. *Arch. V.* *o* Μὲν τοῦ *Arch. V.* *p* Μάρδην *Arch.*, *Vind.* Μάδρην, *Mandrem Vall.* tum mox πρὶν δὲ ἢ ἀποσ. *V. Med. Pass. Ask.*, ab aliis ἢ exulat. *q* *Arch. V. Pass. Ask. M. Valla*; vulgo αὐτὸν ex *Aldo*. Porro ὑποδεκέατο *Ald. Arch. V. Edd.*, ὑπεδεκόντο, vetante dialecto, *M. Pass. Ask.* Post pauca στρατιὴν ἀπέστειλε *Pass.*, quod malui: antea ἀπέστελλε.

67. Εὐεργεσίαι ἐς Καμβύσεα] Non neglexit in *Polyaeni* L. VII, 47. apud Aryanden τὰς ἐς Καμβύσην εὐεργεσίας Pheretima. In pingendo Satrapae nomine libri Strategematum et *Pollucis* discordes quoque sunt, in vulgatum tamen proniores.

75. Παρισεύμενος] Ionum ex more, saepe spreto. Dederunt schedae ἀποσιεύμενος C. 154., praebebunt illud ipsum C. 203. tum ἀνταγωνιευμένους L. V, 109. atque his similia. Ex Darii studio, quod Aryandes stolide aemulabatur, aurum multo purissimum ψῆγμα Δαρείου χρυσοῦ ap. *Plutarchum* in Pactolo, et numi aurei Δαρεικοὶ, *Darici*. Negant Critici ad Comici Ἐκκλησ. v. 589. appellatos ἀπὸ Δαρείου, τοῦ Ξέρξου πατρὸς, sed ab alio rege *Dario*: sequitur *Suidas*, et omnibus *Harpocratio* prior. Equidem his dicam inpegi Observ. L. II, 24., nec poenitet: nihil ad arguendos manifestius *Herodoteis*. Succurrit tamen labanti Grammaticorum fidei amicissimus *H. Venema*, Herodotea probans, Dariumque Hystaspiden Persis *Daricos* cudisse, Medis vero antiquiorem Darium, nomine *Medum*, cuius exemplum rex Persa fuerit imitatus, Dissert. ad Vaticin. *Daniel.* p. 160.

82. Καὶ νῦν ἐστι ἀργύριον] Ita ex schedis oportuit. *Pollux* argentum Ἀρυανδικὸν L. III, 87. VII, 98. hinc derivavit: quae de *Daricis* ibidem, ἀπὸ Δαρείου, ὡς ὑπ' ἐκείνου ἀκριβωθέντος εἰς κάθαρσιν τοῦ χρυσίου ostendunt originem. Statim ἐπανιστέατο dubio caret.

84. Βάδρην] Haesito, quid verius certiusque. In propriis nominibus frequentissima MSS. discordia. Idem classis praefectus C. 203. Βάρης, ubi *Badres* Laurentius, quod retineo: Μάδρης *Vind.* huc ducit ex confusione litterarum β et μ in codicibus tritissima. Mox αὐτοὶ ὑπεδεκέατο ex C. 200. liquidissimum.

84. Βάδρην] Infra c. 203., ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸς dicitur Βάρης· ob tantillam scriptionis librario procul dubio imputandam differentiam non debuerant tanquam diversi considerari *Badres* et *Bares*: genuinum forte nomen Βάρην onerat littera male repetita. Alexandri Macedonis sororem habuisse dicitur Βουβάρης ἀνὴρ Πέρσης, VIII, c. 136. et V, c. 21. idem videtur, cuius nomen scribitur Βούβαρις VII, c. 21. Persam Καντίβαριν ex *Clearcho* memorat *Athen.* X, p. 416. B. hinc *AElian.* V. H. I, c. 27. —— Ab AEgypti satrapa Aryande classem et exercitum accepisse Pheretimam, *Herodoto* consentit *Polyaenus* VIII, c. 47.
VALCKEN.

πρόσχημα τοῦ λόγου ἐγίνετο. [a] Ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρατιὴ, ὡς ἐμοὶ δοκέειν, [b] ἐπὶ Λιβύων καταστροφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνεα πολλὰ καὶ παντοῖά ἐστι· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλέος ἦν ὑπήκοα, τὰ δὲ πλέω [c] ἐφρόντιζε Δαρείου οὐδέν. οἰκέουσι δὲ κατὰ [d] τάδε Λίβυες ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι· πρῶτοι Ἀδυρμαχίδαι Λιβύων κατοίκηνται, οἳ νόμοισι μὲν τὰ πλέω Αἰγυπτίοισι χρέωνται, ἐσθῆτα δὲ φορέουσι [e] οἵηνπερ οἱ ἄλλοι Λίβυες· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν, [f] ψέλιον περὶ ἑκατέρῃ τῶν κνημέων φορέουσι χάλκεον· τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι, τοὺς φθεῖρας ἐπεὰν λάβωσι τοὺς [g] ἑωϋτῆς ἑκάστη ἀντιδάκνει, καὶ οὕτω ῥίπτει· οὗτοι δὲ μοῦνοι Λιβύων τοῦτο ἐργάζονται· καὶ τῷ βασιλέϊ μοῦνοι τὰς παρθένους μελλούσας συνοικέειν ἐπιδεικνύουσι· ἣ δὲ ἂν τῷ βασιλέϊ ἀρεστὴ γένηται, ὑπὸ τούτου [h] διαπαρθενεύεται· παρήκουσι δὲ οὗτοι οἱ Ἀδυρμαχίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμένος, τῷ οὔνομα [i] Πλυνός ἐστι. Τούτων δὲ ἔχονται Γιλιγάμμαι, νεμόμενοι [k] τὴν πρὸς ἑσπέρην χώρην, μέχρι Ἀφροδισιάδος νήσου· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ [l] τούτου χώρῳ ἥ τε Πλατέα νῆσος ἐπικέεται, τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ [m] Μενελάϊος λιμήν ἐστι, καὶ Ἄζιρις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἴκεον· καὶ τὸ Σίλφιον ἄρχεται [n] ἀπὸ τούτου· παρήκει δὲ ἀπὸ Πλατέης νήσου, μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ Σίλφιον· νόμοισι δὲ χρέωνται οὗτοι παραπλησίοισι τοῖσι ἑτέροισι. Γιλιγαμμέων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης [o] Ἀσβύσται· οὗτοί τοι ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέουσι· ἐπὶ θάλασσαν δὲ οὐ κατήκουσι Ἀσβύσται· τὸ γὰρ [p] παρὰ θάλασσαν Κυρηναῖοι νέμονται· τεθριπποβάται δὲ οὐκ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσί· νόμους δὲ τοὺς πλεῦνας μιμέεσθαι ἐπιτηδεύουσι τοὺς Κυρηναίων. Ἀσβυστέων

hic quidem titulus inferendi belli extitit. Verum, ut mea fert opinio, exercitus mittebatur ad Afros subigendos. Afrorum enim multæ sunt et variæ nationes, quarum paucæ regi obtemperabant, pleræque Darium contemnebant. Habitant autem Afri hoc modo ab AEgypto incipientes, Afrorum primi Adyrmachidæ, eisdem fere quibus AEgyptii moribus utentes. Vestem gestant qualem et alii Afri; uxores eorum in utraque tibia armillam æream. Eædem capitis comam alentes, pediculos si capiant, quæque suos mordet, atque ita abiicit. Hoc isti ex omnibus Afris soli factitant: solique virgines nupturas regi exhibent, et quæ illi placuerit, eam devirginat. Pertinent hi Adyrmachidæ ab AEgypto ad portum usque nomine Pleunum. His confines 169
sunt Giligammæ, regionem versus occasum incolentes, Aphrodisiade tenus insula. In huius loci medio adsita est insula Platea, quam condidere Cyrenæi. Atque in continente est portus Menelaius et Aziris, quam Cyrenæi incoluere. Et hinc Silphium incipit, ab insula Platea pertinens usque ad os Syrtis. Apud hos iidem pene ritus, qui apud alios sunt. Giligam- 170
mas ab occasu contingunt Asbystæ, qui supra Cyrenen incolentes non pertinent ad mare: nam maritima Cyrenæi incolunt. Iidem non postremi, sed præcipui Afrorum sunt in quadrigis regendis, studiosi in Cyrenæorum legibus pleraque ex parte imitandis. Horum sunt occasum versus 171
con-

a Ἐπέμπετο *Arch. Vind.*, mox δοκέειν *M. Pass. Ask.*, ceteri δοκέει. b Ἐπὶ Λιβύης *Pass.*, non absurde. c Ἐφρ. Δαρείου *Arch. Ald. V. Valla*, ἐφρ. βασιλέος Δαρ. vulgo. d Τὰ *Arch.*, tum ἀρξάμενοι cum *Steph.* ora, *Vind. Pass. Ask.*, olim ex *Ald.* ἀρχόμενοι. Porro Ἀδαρχίδαι ex hoc loco *Steph.*, prave. Vide *Holsten.* e *M. Vind. Arch. Pass. Ask.*, olim οἵην οἱ *Ald. Paris. A. B. Edd.* f Ψέλιον *M. Arch. V. Pass. Ask.*, ψέλλιον reliqui. Vide L. III, 20. g *Arch. V. Pass. Ask. Valla*, recte: ἑωϋτοὺς olim. h *Pollux* III, 42. hinc. i Πλυνὸς *Steph.* marg. *Arch. Vind. Valla*, mox Τιλιγάμμαι *Pass. Med. Ask.*, et post pauca Γιλιγαμμέων iidem. Γηγάμαι *Arch.*, Γιγάμαι *Ald. Ed.* k Τὸ πρὸς *V. Arch. Pass. Ask.* l *Med. Pass. Ask.*, alii χώρῳ τούτῳ· tum Πλάταια *Arch. V.* et mox. m Μενέλεος *Arch.*, Μενέλαος *Ask. Pass.* n Ἐκ τούτου *Arch. V.* o Ἀσύνται et Ἀσυντέων *Med. Ask.*, Ἀσβύται et Ἀσβυτέων *Pass. Valla*, alii Ἀσβύσται cum Edd., tum οὗτοί τοι *Vind.*, οὗτοι τὸ Edd. *Arch.*, τὸ deest *Med. Pass.* Placet *Vind.* p Παρὰ τὴν θαλ. *V. Arch.*

96. Πρόσχημα τοῦ λόγου ἐγίνετο] Ex Latinis *titulus inferendi belli*, putes πρόσχημα τοῦ πολέμου *Vallam* vidisse, quale *Polybii* ὄνομα καὶ πρόσχημα τοῦ πολέμου L. XI, 5.; sed eius nec vola nec vestigium in manu descriptis. *Reiskii* elegans coniectura πρόσχημα τοῦ στόλου, *obtentus expeditionis*, in eadem haeret difficultate. Potius erit novationi vale dicere. Λόγου πρόσχημα velamentum et color sermonis est, quo veritatem dissimulabant Persae. Geminum germanum L. VI, 133. τοῦτο μὲν δὴ ΠΡΟΣΧΗΜΑ ΛΟΓΟΥ, sic MSS., ἦν *hoc colore inter fandum* Miltiades *utebatur*. Post nonnulla ἐφρόντιζε Δαρείου ex *Aldi* et aliorum praescripto; ingrata erat βασιλέος iteratio. Confer C. 197.

97. Ὡς ἐμοὶ δοκέει, ἐπὶ Λιβύων κ.] Ista *Herodotum* adiecisse ceteris opinor, ut commodam hoc in loco sibi pararet occasionem gentes recensendi Libycas: nam libenter ille narrationibus interiectis sic passim ab instituto sermone digreditur, ut lectorem semper iucunda varietate teneat et oblectet, ποικίλην ἐβουλήθη ποιῆσαι τὴν γραφὴν, Ὁμήρου ζηλωτὴς γενόμενος, ut scribit *Dionys. Halic.* in Ep. ad Pomp. p. 208., hac etiam in parte *Thucydidi Herodotum* praeferens, et fatetur ipsemet *Herod.* quaesivisse se *digressiones* lectoribus velut ἀναπαύσεις, IV, c. 30., προσθήκας δή μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίζετο. Istiusmodi *Thucydidis* imitatori *Philisto* prorsus evitatas *digressiones* supra modum ineptas et fabulosas ubique captaverat *Theopompus*: hoc ubi tradidit *Dionys.* in eiusdem Ep. fine p. 213., Critici mentem vox obscuravit perperam scripta; nam ubi peccasse dicitur *Theopomp.* κατὰ τὰς παραβολάς, *in comparationibus*, corrigi debet παρεκβολάς, quod p. 126, 3, dicitur κατὰ τὰς τῶν παρεκβάσεων ἐπεισαγωγάς, ubi eadem designantur exempla; e quibus in transcursu redintegrari poterit *Theon. Soph.* p. 15. *Theopompi* Philipp. VIII. narratio ἡ τοῦ σελίνου, *de apio*, nulla fuit; emendandum, ἡ τοῦ Σειληνοῦ, vel περὶ τοῦ Σειληνοῦ, *de Sileno*, qui in Macedonia ferebatur adparuisse. VALCKEN.

12. Πλεῦνός ἐστι] *Tzetzes* ad *Lycophron.* v. 149. Πλυνὸν, πόλιν Λιβύης habet, quae huic lacui si accubuerit, Πλυνὸς, ut veteres schedae, optabilior. Γιλιγάμβαι, ἔθνος Λιβύης, Ἡρόδοτος Δ. *Stephani Byz.* robur accipit ex *Med.* et sequacibus, vicissimque addit. Recepi Γιλιγάμμαι et Γιλιγαμμέων ex ductibus Codd. et *Stephani*, obsecutus *Gronovio*, cuius laudatio libri *Florentini* modum excedit. Recepi tanto autem promtius, quod *Brit. A.*, quo sicuti et altero deinceps utar, clare Γιλιγάμμαι, Γιλιγάμμεοι, Γιλιγαμμέων.

17. Καὶ Ἄζιρις] *Callimachi* πυκινὴν δὲ νάπαις Ἀζίλιν ἔναιον H. in Apoll. v. 89. stabilit haec et superiora C. 157., nec nocet diversior, quae in *Aldina* eius et *Basileensi* constat editione, scriptura, uti monitum antea. Quod de laserpitio καὶ τὸ σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ τούτου, sive ἐκ τούτου, in *Scylace* p. 108. *Ed. Gronov.* post insulam Plateam, ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ Σίλφιον φύεσθαι γύης, ubi *Gronov. quid velit, postrema vox, nec exprimit Vossius, nec ipse assequor, pro qua repono* γυησίον. Nonne φύεσθαι γύαις, aut γυίαις, *in arvis*, lenius et propius? Multa de Silphio *Salmas.* in *Solin.* p. 262. et ex *Scylace* φύεσθαι γῆς.

22. Ἀσβύσται] Irrita opera Viri Celeb.; Ἀσβύστας in Libya norunt complures, ab *Holstenio* ad *Steph. Byz.* signati, tum *Lycophron* quoque v. 895. Quis Ἀσύντας tandem? Liquidus *Medicei* lapsus ex schedis est *Pass.* Neque officit hilum, quod *Asbystarum* sedes latius in Africae mediterranea porrigatur ab aliis, siquidem in talibus multiplex variatio, et Asbystae minime maritimi.

27. Ἀυ-

confines Auschisae, qui supra Barcam incolentes ad mare pertinent prope Euesperidas. Circa mediam Auschisarum plagam habitant Cabales, exigua natio, ad mare pertinentes circa Tauchiram oppidum agri Barcaei, eisdem quibus ii qui
172 supra Cyrenen sunt, legibus utentes. Auschisarum quod ad occasum vergit, contingunt Nasamones, grandis natio, qui sub aestatem relictis ad mare pecoribus, adscendunt ad locum Augila decerpturi palmulas: nam palmae illic et permultae sunt, et amplae, et fructiferae omnes. Locustas ubi venando ceperint ad solem siccantes, molunt, deinde lacte adsperso sorbillant. Uxores multas singuli e consuetudine habent, et cum eis communem faciunt coitum, eodem paene quo Massagetae modo, prius scipione praefixo. Nasamonibus mos est, quum quis primum ducit uxorem, prima nocte ut sponsa singulos convivas obeat concubitus gratia, et ut quisque illorum cum ea concubuit, donum det illi quod secum habet domo allatum. Iureiurando ac divinatione tali utuntur: Per eos viros qui iustissimi atque optimi apud illos fuisse dicuntur, iurant, illorum sepulcra tangentes. Divinant,

βυσέων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης [a] Αὐσχίσαι· οὗτοι ὑπὲρ Βάρκης οἰκέουσι, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν 277
κατ᾽ Εὐεσπερίδας. Αὐσχισέων δὲ κατὰ μέσον τῆς χώρης οἰκέουσι [b] Κάβαλες, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειρα πόλιν τῆς Βαρκαίης· νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης. [c] Αὐσχισέων δὲ τουτέων τὸ πρὸς ἑσπέρης ἔχονται [d] Νασαμῶνες, ἔθνος ἐὸν πολλόν· οἳ τὸ θέρος καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ τὰ πρόβατα, ἀναβαίνουσι ἐς [e] Αὔγιλα χῶρον ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας· οἱ δὲ, πολλοὶ καὶ ἀμφιλαφέες πεφύκασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι· τοὺς δὲ [f] ἀττελέβους ἐπεὰν θηρεύσωσι, αὐήναντες πρὸς τὸν ἥλιον, καταλέουσι· καὶ ἔπειτα [g] γάλα ἐπιπάσσοντες, πίνουσι· γυναῖκας δὲ νομίζοντες πολλὰς ἔχειν ἕκαστος, ἐπίκοινον αὐτέων [h] τὴν μίξιν ποιεῦνται· τρόπῳ παραπλησίῳ τῷ καὶ Μασσαγέται, ἐπεὰν [i] σκίπωνα προστήσωνται, μίσγονται· πρῶτον δὲ γαμέοντος Νασαμῶνος ἀνδρὸς, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων μισγομένην· τῶν δὲ ὡς ἕκαστός οἱ μιχθῇ, διδοῖ δῶρον τὸ ἂν ἔχῃ φερόμενος ἐξ οἴκου. [k] Ὁρκίοισι δὲ καὶ μαντικῇ χρέωνται τοιῇδε· ὀμνύουσι μὲν τοὺς παρὰ σφίσι ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τούτους, τῶν τύμβων ἁπτόμενοι· μαντεύονται

a Αὔσχισοι *Arch. Vind. Valla*, et mox. *b* Βάκαλες ora *Steph.* et *Ask.*, ceteri Κάβαλες. *c* Αὐχισέων *Arch.*, tum τούτων cum *Vind. Ask.* *d* Νασαμῶνες *Arch.* semper, et recte ex decreto *Eustath.* in *Dionys.* v. 209., neque alius voci tonus L. II, 32., in *Ald.* et *Edd.* Νασάμωνες. Mox καταλιπόντες *Arch. V.* *e Med. Ask. Pass. Arch. Valla*, recte. Olim Αἴγιλα. Conf. *Dissert. Herodot.* C. 2. p. 14. *f* Ἀττελάβους *Arch. V.* *g* Ἐπὶ γάλα iidem: praepositio deest ceteris. *h* Omittunt τὴν *Ask. Pass.* *i M. Ask. Pass. V. Arch.* et *Britan. A. C.*, σκίμπωνα reliqui. *k Ask. Pass. Med.* olim ὅρκοισι ex *Ald. Arch. V.*, mox παρὰ σφι *Arch. V.*, nec prave.

27. Αὐσχίσαι] *Stephani* Αὐσχῖται, ἔθνος Λιβύης ὑπὲρ Βάρκης optime hinc *Holstenius* emendat et *Cuperus* Syllog. Epistol. *Burmanni* T. II. p. 690. Certe Αὐσχίσαι in Codd. *Diodori* et *Ptolemaei*, sicuti ad prioris L. III, 49. adnotatum.

29. Κατ᾽ Εὐεσπερίδας] Promiscue, Ἑσπερίδες et Εὐεσπερίδες; cives Ἑσπερῖται et Εὐεσπερῖται; quod in promtu magno viro non fuit, *Strabonis* L. XIV. p. 957. D. καὶ ἔτι ἐν τοῖς Ἑσπερίταις Λίβυσι, reformanti ἐν τοῖς ἑσπερίταις Ἴβηρσι: Amnis enim Lethaeus, quo de Geographus, correctionem non postulat, siquidem similis tituli fluvius apud Libyae Hesperitas. Iterum *Strabo* L. XVII. p. 1193. C. ἔστι δὲ καὶ λιμὴν Ἑσπερίδων, καὶ ποταμὸς ἐμβάλλει Λάθων, ceu, uti aliis, Λήθων. Qui sequuntur *Cabales*, veriusne *Bacales* scribantur, non finio.

38. Τοὺς δὲ ἀττελέβους &c.] Credo ob oculos haec *Arriano* fuisse de piscium apud Indos captura Indic. C. 29. p. 344. ὑπὸ ἡλίῳ αὐαίνοντες, εὖτ᾽ ἂν ἀφαυανθῶσιν, καταλοῦντες· ubi mira Cel. viri in participio isto fluctuatio. Ἀττελάβους *Arch.* et *Vind.* habet *Eustath.* in *Dionys.* v. 209., novitque Graecus *Nahumi* interpres C. III, 17. Editum Iones maluerunt. *Vallam* autem, graviter in *palmulis* hic lapsum, primus adiuvit *P. Leopardus* Emend. L. VII, 16., tum *Portus*, *Heraldus* et *L. Bos* Obs. Critic. C. 7., cui optimo viro temeritatem acerbius exprobratam nollem. Haeret adhuc animo iusta eius de malignitate Gronoviana querela, sancte testati, se, cum Observationes digereret, *Leopardum*, et quos nominavi, nondum lectitasse. Et quid si eorum aliquem versavisset, quis continuo omnium recordatur? Obsoleta haec quidem, sed memoriae praeclari Praeceptoris debita. Mox ἐπὶ γάλα ἐπιπάσσοντες ex schedis non sine consilio *Th. Galeus* laudavit; nam locustis, in pulverem conminutis, bene congruit ἐπιπάσσειν, non lacti. Erunt tamen, qui ἐπὶ γάλα πάσσοντες explicabunt.

41. Ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μίξιν ποιεῦνται] Quae posui verba sunt quidem *Herodoti*; sed nunquam mihi persuadere potui, hoc illa loco fuisse ab auctore collocata; quodque adeo visum fuit probabilius, aliis etiam reddere nitar verisimile. Duae sunt res sanequam diversissimae, tametsi de iisdem dici possint, ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιέεσθαι, et ἐμφανέως, vel κτηνηδὸν, μίσγεσθαι. Utrumque facere sueverant secundum *Herod.* Ausenses in Libya, c. 180., μίξιν ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν ποιέονται, οὔτε συνοικέοντες, κτηνηδόν τε μισγόμενοι quod addit de liberis, habet et *Mela* I, c. 8, c. 50. Alterum in Scythia molles probarunt Agathyrsi, IV, c. 104., ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, hac addita ratione, ἵνα κασίγνητοί τε ἀλλήλων ἔωσι, καὶ, οἰκήιοι ἐόντες πάντες, μήτε φθόνῳ, μήτε ἔχθεϊ χρέωνται ἐς ἀλλήλους· quae a Platonica haeresi non abludunt; ut non iniuria *Strabo* dixerit τὰς γυναῖκας Πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς καὶ τὰ τέκνα, VII, p. 461. A. Gindanes Africanos promiscuos etiam probasse concubitus liquet ex *Herod.* IV, c. 176. —— Iam vero verba, ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μίξιν ποιεῦνται, bis apud Nostrum de aliis posita, hinc arbitror aliena, atque a sciolo priorum memore primum in margine scripta, postea, ut fit, in contextum recepta. Primo ne *Valla* quidem ista legisse videtur in suo Codice; deinde quaero quem habeant inter se nexum μίξιν ποιεῦνται· —— μίσγονται; Praeterea, si dederat ista, cur tandem tanquam rem miram prodidit memoriae, novam nuptam prima nocte διὰ πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων μισγομένων; quale *Diodorus* etiam *Sic.* institutum in insulis obtinuisse narrat Balearibus V, c. 18. Neque *Mela* legit, quae reiicienda censeo; dum sic vertit Herodotea I, c. 8, 55., *Feminis eorum solemne est nocte qua nubunt omnium stupro patere;* —— et *tum cum plurimis concubuisse maximum decus; in reliquum pudicitia insignis est.* Evincit illud tandem meo saltem arbitratu comparatio moris Massagetarum. Istis autem reiectis apte sibi respondent Herodotea: γυναῖκας δὲ νομίζοντες πολλὰς ἔχειν ἕκαστος, τρόπῳ παραπλησίῳ τῷ καὶ Μασσαγέται ἐπεὰν σκίπωνα προστήσωνται μίσγονται. Liquet, opinor, non quod cum multis habuerint commune Massagetae, sed horum peculiarem quandam respici consuetudinem: quaenam autem illa? *Herod.* I, c. 216., Μασσαγέτης ἀνὴρ, τὸν φαρετρεῶνα ἀποκρεμάσας πρὸ τῆς ἁμάξης, μίσγεται ἀδεῶς· similiter Nasamones supra dixerat I, c. 203., μίξιν τούτων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐμφανέα κατάπερ τοῖσι προβάτοισι· vide *Zenobii* Prov. p. 122, 17. —— In his *Gronov.* e *Med.* σκίπωνα recepit: nihil interest hoc probetur an ante receptum σκίμπωνα. Venit in mentem aliquando diversum ab utroque, ἐπεὰν σκίμποδα προθήσωνται, *in propatulo posito grabatulo.* De Mosynoecis legatur *Apollon. Rhod.* II, 1025. et *Scholiasta.* VALCKEN.

43. Ἐπεὰν σκίπωνα προστήσωνται] *Strabo* in Arabum consimili ritu ὁ δὲ φθάσας εἰσιὼν μίγνυται, προθεὶς τῆς θύρας ΡΑΒΔΟΝ, plura absurditatis pro nostro more plenissima adiungens L. XVI. p. 1129. D. De Massagetis ad L. I, 216.

τεύονται δὲ ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτέοντες τὰ σήματα· καὶ κατευξάμενοι, [a] ἐπικατακοιμέωνται· τὸ δ᾽ ἂν [b] ἴδῃ ἐν τῇ ὄψει ἐνύπνιον, τούτῳ χρῶνται. πίστισι δὲ [c] τοιῇσιδε χρέωνται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοῖ πιεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς τοῦ ἑτέρου πίνει· ἢν δὲ μὴ ἔχωσι ὑγρὸν μηδὲν, οἱ δὲ τῆς [d] χαμάθεν σποδοῦ λαβόντες λείχουσι. Νασαμῶσι δὲ προσόμουροί εἰσι [e] Ψύλλοι· οὗτοι ἐξαπολώλασι τρόπῳ τοιῷδε· ὁ νότος σφι πνέων ἄνεμος τὰ ἔλυτρα τῶν ὑδάτων [f] ἐξηύηνε· ἡ δὲ χώρη σφι πᾶσα ἐντὸς ἐοῦσα τῆς Σύρτιος, ἦν ἄνυδρος· οἱ δὲ βουλευσάμενοι κοινῷ λόγῳ, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τὸν νότον· λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λίβυες, καὶ ἐπεί τε ἐγίνοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πνεύσας ὁ νότος κατέχωσέ σφεας· ἐξαπολομένων δὲ τουτέων, ἔχουσι τὴν χώρην οἱ Νασαμῶνες. Τουτέων δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνεμον, ἐν τῇ θηριώδεϊ οἰκέουσι Γαράμαντες, οἳ [g] πάντα ἄνθρωπον φεύγουσι, καὶ παντὸς ὁμιλίην· καὶ οὔτε ὅπλον ἐκτέαται ἀρήϊον οὐδὲν, οὔτε [h] ἀμύνεσθαι ἐπιστέαται. Οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε [i] οἰκέουσι Νασαμώνων· τὸ δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης Μάκαι, οἳ λόφους κείρονται· τὸ μὲν μέσον τῶν τριχῶν ἀνιέντες αὔξεσθαι, τὰ δὲ ἔνθεν [k] καὶ ἔνθεν
278 κείροντες ἐν χροΐ· ἐς δὲ τὸν πόλεμον, στρουθῶν καταγαίων δορὰς [l] φορέουσι προβλήματα· διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ ποταμὸς ῥέων [m] ἐκ λόφου καλευμένου Χαρίτων, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ· ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χαρίτων δασύς ἴδῃσί ἐστι, ἐούσης τῆς ἄλλης τῆς προ-

nant, ad maiorum accedentes monumenta, et illis, ubi preces peregerunt, indormiunt: ubi quodcunque per quietem insomnium viderunt, eo utuntur. Fidei dandæ consuetudo hæc est: De manu alterius uterque invicem bibit: quod si nihil humoris habuerint, sumptum e terra cinerem lingunt. Nasamonibus confines 173
sunt Psylli, qui hunc in modum interciderunt: Notus eis omnia receptacula aquarum arefecerat: erat autem omnis eorum regio intra Syrtin et aquarum inops. Ob id isti publico colloquio atque consilio expeditionem fecere adversus notum: quæ Afri memorant ipsa refero, et quum ad arenas venissent, notus spirans ipsos obruit. Psyllis extinctis, eorum terram Nasamones obtinent. Super hos notum ver- 174
sus, in regione feris frequenti Garamantes habitant, qui fugiunt quemcunque hominem et cuiuscunque commercium, nihil bellicæ armaturæ habentes, ac ne defendere quidem sese scientes. Hi supra Na- 175
samones incolunt. Circa maritima vero, occasum versus, confines sunt Macæ, qui cristas tondentur; in medio capillos crescere sinentes, hinc atque hinc ad cutem usque tondentur. In bellum pelles subterraneorum struthionum ferunt pro tegumento. Per eos flumen Cinyps e colle, qui vocatur Gratiarum, fluens, in mare influit. Hic collis Gratiarum nemoribus frequens est, quum

a Ἐπικοιμῶνται *M. Pass. Ask.*, vulgatum dant *Ald. Paris. A. B. Arch. V. Brit. A. C.* *b* *Med. Arch. V. Pass. Ask.*, verum ἐν *Arch. V.* cum *Ald.* praetereunt. Olim ἴδοιεν τῇ. Excerpsit haec *Eustath.* in Perieg. v. 209. Mox τούτῳ χρᾶται *Arch. Pass. Vind.* *c* Τοιῇσιδε *Pass. Ask.*, bene. τοίῃσι alii. Statim διδοῖ ποιεῖν, frequenti lapsu *Arch.* *d* *Med. Pass. Ask. Arch.*, alii χαμόθεν. Vide L. II, 125. *e* Citat *Steph. Byz.* in Ψύλλοι. *f* Ἐξηῦνεν *Arch.* *g* Πάντες et mox *Arch. V.* prave. Consentiunt edito *Steph.* in Γαράμαντες et *Eustath.* ad *Dionys.* v. 217. Statim ὅπλον *Ald.*, quod verum ex C. 23. huius libri: ὅπλων ceteri. *h* Ἀμύνασθαι *Vind.* *i* Abest hoc *Arch.* *k* Et haec omittit negligenter: mox ille κείροντες cum *Med. Pass. Ask.*, κείρονται *Ald. Paris. A. B. Vind.* *l* *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* et *Brit. A. C.*, φέρουσι *M. Pass. Ask.*, sine caussa. *m* Ἀπὸ *Arch.* et mox καλευμένου cum *V.* et *Ask.*, alii καλεομένου. Statim Χαρίτου et ὁ Χαρίτος *Arch.*, non bene.

52. Ἐπικατακοιμέωνται] Servat verbum Ionismi indicia, servandumque fuerat. In illa incubandi superstitione ἐγκοιμᾶσθαι, κατακοιμᾶσθαι et eiusdem originis alia teri, dixi ad *Diodori* L. I, 53. Constat quoque, *Tertullianum* de Anima C. 57. ad haec allusisse. Quae statim e MSS. mutata fuerunt, rata hac lege habeo, si τούτῳ etiam χρᾶται locum recipiat. Non obliviscor moris, in vocabulorum numeris saepiuscule variantis, qui suum tamen modum habet. Illa vero dandae accipiendaeque fidei, quae subsequitur, consuetudo, necdum in Africa prorsus eviluit, teste sollertissimo *Shaw* Itiner. T. I. p. 309.

61. Ἐστρατεύοντο ἐπὶ τὸν Νότον] Fabulam enarrans ex *Herod. Gellius* N. A. XVI, c. II., *Psyllos*, ait, *re aquaria defectos, eam iniuriam graviter Austro succensuisse; decretumque fecisse, uti armis sumtis ad Austrum (proinde quasi ad hostem iure belli res repetitum,) proficiscerentur*, &c. Ista forsan in vulgus vicini sparsere Nasamones, a quibus gens Psyllorum *prope internecione sublata* dicitur *Plinio* N. H. VII, c. 2. *Herodotus* fabulam se tradere formula significat adiecta: λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λίβυες· qualibus utitur in fabulosis aut certe rebus dubiae fidei. Qui lenem non sentiunt historici nostri suavitatem, *Herodotum* ob ista talia, si lubet, exagitent huius seculi sophi! Quas *innumirabiles* esse scribit apud *Herod. fabulas*, ne *Cicero* quidem vitio vertit historiae patri, neque severissimus ipsius *Thucydidis* et *Platonis* censor *Halicarnassensis Dionysius*, qui et antiquioribus et *Herodoto* necesse fuisse docet quas a singulis sibi gentibus traditas accepissent fabulosas etiam narrationes tradere memoriae, atque ita ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπεισοδίοις τὰς τοπικὰς ἀναγραφὰς, T. II. p. 226, 32. VALCKEN.

64. Ἔχουσι τὴν χώρην οἱ Νασαμῶνες] Superiora culte, sed liberius, Latine expressit *A. Gellius* N. A. XVI, II. Etsi autem Psyllorum natio internecione sublata fuerit, durarunt nonnulli in seriora aevi tempora. *Plinius*, qui Nasamonibus excidii caussam adsignat, *genus hominum ex iis qui profugerant, aut, cum pugnatum esset, abfuerant, hodieque remanet in paucis* H. Nat. L. VIII. C. I., ubi *Harduinus*.

68. Οὔτε ὅπλον ἐκτ. ἀρήϊον] Rectum est ὅπλον —— ἀρήϊον· Argippaei IV, c. 23., ἱροὶ λέγονται εἶναι, οὐδέ τι ἀρήϊον ὅπλον ἐκτέαται. *Apollonius Rhod.* inter se permutat τεύχεα δήϊα, et τεύχε᾽ ἀρήϊα. *Philostratus* AEëten pingit ὅπλα μὲν ἐνδεδυκότα ἀρήϊα γίγαντός τινος, Icon. p. 882. *Eustath.* in *Dionys.* v. 217., οἱ Γαράμαντες —— οὔτε ὅπλα ἔχουσι πολεμικὰ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, οὔτε ἀμύνεσθαι οἴδασιν· gentis illud nomen servandum statuit *Salmas.* in *Solin.* p. 384. mihi *Pintiani* non displicet sententia ad *Melam.* p. 52. VALCKEN.

70. Ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης] Cum *Abreschio* τοῦ πρὸς —— malo ob scriptoris adsuetudinem. Quid propter λόφους κείρονται *Portus* et *Salmasius* de Coma p. 541. fuerint machinati, *Gronovius*, a cuius iudicio non discrepo, docebit. Κροτάφους κείρονται, quod in coniecturam docti viri venit, nimium est, adversosque experitur Codices cunctos.

73. Στρουθῶν καταγαίων δορὰς φορέουσι] De AEthiopum armatura, προβλήματα δὲ ἀντ᾽ ἀσπίδων ἐποιεῦντο γεράνων δορὰς L. VII, 70., ut absonum adeo non sit, quod proditur, eoque minus, quoniam Arabes strutophagi ταῖς δοραῖς τῶν στρουθῶν σκεπασθέντες avium earum venatui indulgebant, si *Straboni*, quem *Pollux* L. I, 138. spectasse videtur, fides, L. XVI. p. 1117. C. Iam cur *Valla* hic et C. 192. *subterraneos struthiones* elegerit, caussam habuit ex Graeco, nimis presse sumto: Latine qui ita adpellarit, novi neminem. Στρουθοὶ χερσαῖοι *passeres terrestres*, quomodo praestat, *AEliano* de Animal. XIV, 13. Alios *bestiae magis quam avis, licet pennatae*, ut *Tertullianus* Veland. Virgin. C. 16., titulos cumulatim doctissimi viri *N. Heinsius* ad Carm. de Phoenice v. 145. et *S. Bochartus* Hieroz. Part. II. p. 221. congesserunt. Λόφου Χαρίτων mentionem Critici deposuerunt ad *Pindari* Pythion. Od. V, 32. ex *Callimachi* fragmento Ἡ ὑπὲρ αὐσταλέον, sive, ex *Ruhnkenii* emendatione ἀσταλέων, Χαρίτων λόφον, de quo et *Nicaeneti* Epigrammate in Dissert. Herodotea C. 2. plura.

80. Πε-

quum cetera, cuius memini, Africa ſit arboribus nuda: ducentorum ab eo ad ma-
176 re ſtadiorum eſt intercapedo. Horum Macarum finitimi ſunt Gindanes: quorum uxores ferunt faſcias ad pedum malleolos ex pellibus ſingulæ multas, ob hoc, ut memoratur, quod ut a quoque viro venerem paſſa eſt, faſciam circumligat, et ut quæque plurimas habet, ita præclariſſima cenſetur, tanquam a pluribus viris adamata.
177 Horum Gindanum oram in mare porrectam incolunt Lotophagi, qui ſolum loti fructum manducantes victitant: cuius fructus eſt magnitudine inſtar lentiſci, ſuavitate aſſimilis fructui palmarum. Ex hoc fructu
178 Lotophagi vinum quoque conficiunt. Lotophagis ſecundum mare vicini ſunt Machlyes, loto et ipſi utentes, ſed minus quam ſuperiores. Pertinent autem uſque ad ingentem amnem nomine Tritonem, qui in grandem paludem Tritonidem influit, in qua eſt inſula quæ dicitur Phla. Hanc vero inſulam aiunt dici oraculum eſſe La-
179 cedæmoniis condere. Aiunt autem et hæc: Iaſonem, poſteaquam ſub Pelio compacta eſt ab eo Argo, quum eam oneraviſſet tum alio centum victimarum onere, tum vero etiam tripode æreo, circuiſſe Peloponneſum, animo Delphos eundi: eumque, quum teneret curſum circa Maleam, abreptum a vento aquilone, et abductum in Africam, et priuſquam tellurem cerneret, in brevibus paludis Tritonidis fuiſſe: eique hæſitanti de egreſſu fama fert apparuiſſe Tritonem, ac iuſſiſſe dari ſibi tripodem, quod diceret oſtenſurum ſe illis exitum, atque incolumes dimiſſurum. Aſſentiente Iaſone, ita demum Tritonem oſtendiſſe qua ratione e brevibus enavigarent, et tripodem in ſuo templo poſuiſſe, eique tripodi oraculum indidiſſe, et iis qui cum Iaſone erant, rem omnem indicaſſe. Fore enim, ut quum quis ex poſteris eorum qui in Argo ſimul navigarent, tripodem

προκαταλεχθείσης Λιβύης ψιλῆς· ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν ϛάδιοι διηκόσιοί εἰσι. Μακέων δὲ τουτέων ἐχόμενοι [a] Γίνδανές εἰσι· τῶν αἱ γυναῖκες περισφύρια δερμάτων πολλὰ ἑκάϛη φορέει κατὰ τοιόνδε τι, ὡς λέγεται· κατ' ἄνδρα ἕκαϛον μιχθέντα περισφύριον [b] περιδέεται· ἣ δ' ἂν πλεῖϛα ἔχῃ, αὕτη ἀρίϛη [c] δέδοκται εἶναι, ὡς ὑπὸ πλείϛων ἀνδρῶν φιληθεῖσα. [d] Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τούτων τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἳ τὸν καρπὸν μοῦνον τοῦ λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι· ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς, ἔϛι μέγαθος [e] ὅσον τε τῆς σχίνου· γλυκύτητα δὲ, τοῦ φοίνικος τῷ καρπῷ προσείκελος· ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. Λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχονται Μάχλυες, [f] τῷ λωτῷ μὲν καὶ οὗτοι χρεώμενοι, ἀτὰρ ἧσσόν γε τῶν πρότερον λεχθέντων· κατήκουσι δὲ ἐπὶ ποταμὸν μέγαν, τῷ οὔνομα Τρίτων ἐϛί· [g] ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα· ἐν δὲ αὐτῇ νῆσος ἔνι, τῇ οὔνομα [h] Φλά· ταύτην δὲ τὴν νῆσον Λακεδαιμονίοισί φασι [i] λόγιον εἶναι κτίσαι. Ἔϛι δὲ καὶ ὅδε λόγος λεγόμενος· Ἰήσονα, ἐπεί τέ οἱ ἐξεργάσθη ὑπὸ τῷ Πηλίῳ ἡ Ἀργὼ, ἐσθέμενον ἐς αὐτὴν ἄλλην τε ἑκατόμβην, καὶ δὴ καὶ τρίποδα χάλκεον, περιπλώειν Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς Δελφοὺς ἀπικέσθαι· καί μιν ὡς πλέοντα γενέσθαι κατὰ Μαλέην, ὑπολαβεῖν ἄνεμον βορῆν, καὶ ἀποφέρειν πρὸς τὴν Λιβύην· πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν τοῖσι [k] βράχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος· καί οἱ [l] ἀπορέοντι τὴν ἐξαγωγὴν λόγος ἐϛὶ φανῆναι Τρίτωνα, καὶ κελεύειν τὸν Ἰήσονα ἑωϋτῷ δοῦναι τὸν τρίποδα· φάμενόν σφι καὶ τὸν πόρον δέιξειν, καὶ ἀπήμονας ἀποϛελέειν· πειθομένου δὲ τοῦ Ἰήσονος, οὕτω δὴ τόν τε διέκπλοον τῶν βραχέων δεικνύναι τὸν Τρίτωνά σφι, καὶ τὸν τρίποδα θεῖναι ἐν τῷ ἑωϋτοῦ ἱρῷ· ἐπιθεσπίσαντά τε τῷ τρίποδι, καὶ τοῖσι σὺν Ἰήσονι [m] σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐπεὰν τὸν τρίποδα κομίσηται [n] τῶν ἐκγόνων τις τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ συμπλεόντων, τότε ἑκατὸν πόλιας οἰκῆσαι περὶ τὴν

a Γινδᾶνες *Ask.*, Γινδάνες *Arch.*, in tono diſcordes. Facit cum *Ask.*, haec tangens, *Steph.* in Γινδᾶνες. Ceteri Γίνδανες. Paullo ante τουτέων *Ask.*, vulgo τούτων. *b* Δέεται *Vind.* δέδεται *Arch.* *c* Δέδοκεν *Arch.* *d* Ἀκτὴν δὲ προσέχ. *Arch.* *e* *M. Ask. Paſſ. Arch.*, vulgo ὅσον τὸ τῆς. Mox γλυκύτατος *Euſtath.* in *Homer.* p. 1616, 47. *f* *Med. Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, vulgo articulus deerat. *g* Excerpſit *Euſtath.* in *Dion.* v. 267. et *Steph.* in Τρίτων. *h* Omnes ita: *Steph. Byz.* in voce, Φίλα, etiam alia mutans. *i* Λόγον *Arch. V. Valla.* *k* Τράχεσι iidem, et mox τραχέων, utrobique male. Superius βορῆν *Ask.*, alii βορέην. *l* Ἀποῤῥέοντι *Paſſ.* *m* Σημάναντα *Vind. Arch.* *n* Πάντων τὶς ἐκγόνων τῶν iidem: an τῶν τις ἐκγόν. τῶν voluerunt? *Valla* ſcriptis illis ſimilia vidit.

80. Περισφύρια δερμάτων] Aut falſus aut mendoſus eſt *Sextus Empiric.* Hypotypos. L. III, 24. p. 177. cum de AEgyptiis, ὅτι αἱ πλείϛοις συνοῦσαι, καὶ κόσμον ἔχουσι ΠΕΡΙΣΦΥΡΙΟΝ σύνθημα τοῦ παρ' αὐταῖς σεμνολογήματος. Nihil tale de eius nationis feminis. Scribi poteſt in Philoſopho παρὰ δὲ πολλοῖς τῶν Λιβύων, loco Ἀγυπτίων, εὐκλέες, cum *Berglero.* At ſunt in illa *Sexti* diſputatione alia, negligenter poſita, ut alias obſervabitur.

88. Γλυκύτητα δὲ] *Euſtathii* γλυκύτατος aberrat, nec laudatorem *Th. Galeum* merebatur. *Herodoti* amatorem talia non morabuntur. Loti Cyrenaeae habitum attigit L. II, 96., nihil diſſentiente *Polybio*, ſicuti animadvertit *Athenaeus* L. XIV, 18. p. 651. Utrum autem eadem ex loto cibum et vinum Lotophagi confecerint, *Is. Voſſius* ad *Scylac.* p. 114. Ed. *Gron.* et *Bod. a Stapel* in *Theophraſtum* Hiſt. Plant. L. IV, 4. p. 327. operoſe diſputant. Idem *Voſſius* Noſtri Μάχλυες et *Nicol. Damaſcen.* Ἰαλχλευεῖς apud *Stobaeum* eosdem incertiſſima cenſuit coniectura: probabiliore *Holſtenius* et *Berkelius* Μάχμες in *Stephani* Μάζυες hinc inſtaurant. *Machlyas* non neglexit *Plinius* H. Nat. VII, 1.

91. Μάχλυες] Literarum venatores huius nominis invenient veſtigia in Ἰαλχλευεῖς, quorum Λιβύων morem enarrat *Nicolaus Damaſc. Stobaei* p. 292, 50. atque ibi reſtituent mecum Μάχλυες. Qui *Herod.* c. 191. Μάξυες, ſimiliter dicti fuerant in *Hecataei* Periegeſi: Μάζυες invenit in ſuo Cod. *Steph. Byz.* et probabiliter ſcripſerat in iſta V. εἰσὶ δὲ ἕτεροι Μάξυες, καὶ ἕτεροι Μάχλυες· uti corrigit *Berkel.* pro Μάχμες· facilem errorem fuiſſe monſtrant ſaepius a librariis confuſa συνέκαμψεν et συνεκάλυψε. —— Quae paulo poſt in palude Tritonide fuiſſe dicitur inſula Φλὰ, Φίλα dicta videtur in Cod. *Steph.* ut illa nobilior inter AEgyptum et AEthiopiam ſita: proſtant hinc deſcripta verba quaedam apud *Steph.* ubi pro ἐκδιδόντος ſcribi debuerat ἐκδιδοῖ οὗτος. VALCKEN.

95. Τῇ οὔνομα Φλά.] Dubium eſt, an Φίλα *Stephan. Byz.* hic invenerit olim. Excitat *Noſtri* verba illa in Voce, Φίλα non adiungens. Utcunque fuit, extremae AEgypti Φίλα, ſive Φίλαι potius apud *Diodorum* L. I, 25., longiſſime a Tritonide abſunt palude. Sequentia Λακεδαιμονίοισί φασι λόγιον εἶναι, a *Laurentio* male reddita, *P. Leopardus* Emend. L. VII, 16. explanavit.

11. Ἐπιθεσπίσαντά τε τῷ τρίποδι] Conſideranda docti homines viderunt, tanquam θεσπίσαντα ἐπὶ τῷ ——, *ſuper* ſive *ex eo tripode vaticinantem.* Non diſcrepat ex Oraculo in *Euſebii* Praep. Euangel. L. V, 12. καὶ ἀγάλματι πολλὸν Κείνῳ ἐπευχόμενος ——. De tripode iſto multa ex his *Herodoti* in Alex. *Lycophron.* v. 887., tum *Pindarus*, *Apollonius Rh.*, non uſque quaque concordes, et *Diodorus* L. IV, 56.

19. Αὐ-

τὴν Τριτωνίδα λίμνην Ἑλληνίδας, πᾶσαν εἶναι ἀνάγκην· ταῦτα ἀκέσαντας τοὺς ἐπιχωρίες τῶν Λιβύων, 279 κρύψαι τὸν τρίποδα. Τέτων δὲ ἔχονται τῶν Μαχλύων [a] Αὐσεῖς· οὗτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυες [b] πέριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέεσι· τὸ μέσον δέ σφι οὐρίζει ὁ Τρίτων· καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὀπίσω κομέεσι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ Αὐσεῖς, τὰ ἔμπροσθεν· ὀρτῇ δὲ ἐνιαυσίῃ Ἀθηναίης αἱ παρθένοι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοισί τε καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγένεϊ Θεῷ λέγεσαι τὰ πάτρια [c] ἀποτελέειν, τὴν Ἀθηναίην [d] καλέομεν· τὰς δὲ ἀποθνησκέσας [e] παρθένες ἐκ τῶν τρωϋμάτων, ψευδοπαρθένες καλέεσι· πρὶν δ' [f] ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τάδε ποιεῦσι· κοινῇ [g] παρθένον τὴν καλλιστεύεσαν ἑκάστοτε κοσμήσαντες κυνῇ τε Κορινθίῃ καὶ πανοπλίῃ Ἑλληνικῇ, καὶ ἐπ' ἅρμα ἀναβιβάσαντες, περιάγεσι [h] τὴν λίμνην κύκλῳ· ὁτέοισι δὲ τοπάλαι ἐκόσμεον τὰς παρθένες πρὶν ἤ σφι Ἕλληνας παροικισθῆναι, οὐκ ἔχω [i] εἶπαι· δοκέω δ' ὦν Αἰγυπτίοισι ὅπλοισι κοσμέεσθαι αὐτάς· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτε καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος φημὶ ἀπῖχθαι ἐς τοὺς Ἕλληνας· τὴν δὲ Ἀθηναίην φασὶ [k] Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καί μιν μεμφθεῖσάν τι τῷ πατρὶ, δεῦναι ἑωϋτὴν τῷ Διΐ· τὸν δὲ Δία ἑωϋτε μιν ποιήσασθαι θυγατέρα· ταῦτα μὲν λέγεσι· μίξιν δὲ ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν ποιέονται, οὔτε συνοικέοντες, κτηνηδόν τε μισγόμενοι· ἐπεὰν δὲ [l] γυναικὶ τὸ παιδίον ἁδρὸν γένηται, συμφοιτέεσι ἐς τὠϋτὸ [m] οἱ ἄνδρες τρίτε μηνὸς, καὶ τῷ ἂν [n] οἴκῃ τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τέτε παῖς νομίζεται. Οὗτοι μὲν οἱ παραθαλάσσιοι τῶν Νομάδων Λιβύων εἰρέαται· ὑπὲρ δὲ τέτων ἐς μεσόγαιαν [o] ἡ θηριώδης ἐστὶ Λιβύη· ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδεος, ὀφρύη [p] ψάμμης κατήκει, παρατείνεσα ἀπὸ Θηβέων τῶν [q] Αἰγυπτιέων ἐπὶ Ἡρακληΐας στήλας· ἐν δὲ τῇ ὀφρύῃ ταύτῃ μάλιστα διὰ δέκα ἡμερέων ὁδε, ἁλός ἐστι τρύφεα κατὰ χόνδρες μεγάλους ἐν κολωνοῖσι, καὶ ἐν κορυφῇσι ἑκάστου [r] τοῦ κολωνοῦ ἀνακοντίζει ἐκ μέσε ἁλὸς ὕδωρ ψυχρὸν

dem acceperit, necesſario tunc centum Græcæ civitates accolerent paludem Tritonidem: hæc quum audisſent Afri incolæ, tripodem occultasſe. Iuxta hos Machlyes 180 habitant Auſenſes: et circum paludem Tritonidem utrique habitant, ita ut medio Tritone dirimantur. Quorum Machlyes quidem occiput crinitum geſtant, Auſenſes vero ſinciput. Horum virgines, anniverſario Minervæ feſto, in honorem ipſius deæ inter ſe bifariam diviſæ, prœliantur lapidibus fuſtibusque, dicentes ſe ritus patrios peragere indigenae Deae, quam Minervam nominamus, et quæ virgines e vulneribus decedunt, eas falſas virgines appellant. Sed priusquam a pugnando deſiſtant, hoc faciunt: Quæ virgo in pugna navavit optimam operam, eam ſemper communi conſenſu ornant cum cetera armatura Græca, tum galea Corinthia, et curru impoſitam circa paludem circumducunt. Quibus autem rebus ornarentur olim hæ virgines, antequam accolerent Græci, non habeo dicere: arbitror autem ornari ſuetas armis AEgyptiis: nam ab AEgypto affirmarim et ſcutum et galeam Græcis esſe tradita. Aiunt autem Minervam Neptuni esſe filiam ac paludis Tritonidis, eamque ſuccenſentem neſcio quid patri donasſe ſe ipsam Iovi, et Iovem ſibi illam aſcivisſe filiam. Hæc illi aiunt. Iidem promiſcue cum mulieribus, non una habitantes, ſed pecudum more concumbunt. Ubi apud mulierem puer robuſtus est factus, cui virorum ſimilis ſit puer, nam tertio quoque menſe viri conveniunt, eius filius cenſetur. Isti quidem maritimi Afrorum 181 Nomadum dicti ſunt. Supra hos autem ad partem mediterraneam Africa est feris abundans. Supra hanc ferinam ſupercilium ſoli ſabuloſum est, porrectum a Thebis AEgyptiis ad columnas Herculis. In hoc ſupercilio ferme decem dierum itinere ſunt fruſta ſalis, fere grumi grandes in collibus, et ſingulorum collium vertices e medio ſale eiaculantur aquam

a Ἀυσεῖς *Arch. Brit. A. C.* et *Steph. Byz.* ex hoc loco: in *Ald.* et *Edd.* Ἀυσῆς, etiam mox. *b* Περὶ *Arch.* *c* Ἐπιτελέειν id., alii ἀποτελ. *d M. Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, in *Ald.* et ceteris καλέουσι. *e* Τῶν παρθένων ora *Steph. Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, culte ſatis. Mox τρωμάτων *M. Arch. V. Ask. Paſſ. Paris. B.*, vulgatum *Ald.* et *Paris. A. Brit. A. C.* cum editis. *f* Ἂν εἶναι *Arch.* *g* Παρθένοι id. non inconmode. *h* Omittunt duo haec *Vind. Arch.* *i* Εἰπεῖν ſine cauſſa *Arch.* *k* Attigit *Euſtath.* in *Homer.* p. 1216, 47. *l* Praeteriit vocem *Ask.*, mox ἀνδρῶν loco ἁδρὸν *Arch.* *m* Negligitur ὁ in *Arch.* *n M. Arch. Paſſ. Ask. Brit. B. Valla*, ſed male vertens. Olim ἥκῃ, pesſime. Vide *Gronov.* *o* Deſit articulus *Arch. Vind.*, qui μεσόγεαν. *p M. Paſſ. Ask.*, in *Ald. Paris. A. B. Arch. V. Brit.* duobus ψάμμος, tum κατατείνασα marg. *Steph. Ask.*, et Θηβαίων bis *Arch.* et *Ald.*, notisſimo lapsu. *q* Ἀιγυπτίων *V. Arch.* *r M. Paſſ. Ask. Arch. Brit. A. C.*, qui duo et ἐνακοντ., in aliis τῶν κολωνῶν.

19. Αὐσεῖς] *Is. Vosſius* adſcripſerat Ἀυσχίσαι, quos amplo hinc intervallo C. 171. removet, et *Stephanus* damnat, Ἀυσεῖς optime legens: Attica Ἀυσῆς, βασιλῆς, ἱππῆς *Herodotus* inprobat: ſicubi occurrunt, librariis debentur. Adi ſodes L. VI, 57.

19. Αὐσῆς] In *Apollodori* Periegeſi Αὐσεῖς, dicti videntur Ionico *Herodoti* flexu Αὐσῆες· Attica veteri dialecto nomen ſcriberetur Αὐσῆς. VALCKEN.

25. Τὰ πάτρια ἀποτελέειν] Laudo *Arch.* ἐπιτελέειν, quale C. 186. καὶ ὀρτὰς ἐπιτελέουσι, et conplura ap. *Portum.* Laudo quoque καλέομεν, a *Gronovio* praeclare illuſtratum. Τρωϋμάτων vocabulum dialectus tuetur, et *Lucianus* D. Syr. C. 20.

35. Τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος] In *Platonis* Tim. p. 24. B. AEgyptius ſacerdos genti ſuae prae omnibus Aſiaticis ἀσπίδων καὶ δοράτων uſum et originem vindicat, mirifica de illis *Porphyrio* et *Iamblicho* nugantibus apud *Proclum* in Comment. p. 48. Fabulam de Minervae natalibus ſpectavit *Pauſanias* L. I, 14. *Kuhnio* monitore. Adde *AEſchyl.* Eumen. v. 292.

37. Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα] Libycam attigit fabulam *Pauſan.* in Att. p. 36., qua perhibebant illi Minervam Ποσειδῶνος καὶ λίμνης Τριτωνίδος θυγατέρα εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο γλαυκοὺς εἶναι ὥσπερ τῷ Ποσειδῶνι ὀφθαλμούς· habet ista partim et quae ſequuntur ex *Herod. Euſtath.* in *Dionys.* v. 267., λέγει δὲ καὶ, —— ὅτι μεμφθεῖσά (τι) ἡ Ἀθηνᾶ τῷ πατρὶ Ποσειδῶνι ἐποιήθη εἰς θυγατέρα (τουτέστι θετὴ θυγάτηρ ἐγένετο,) τῷ Διΐ. *Adoptare ſibi filium*, υἱόν τινα ποιήσασθαι, frequens apud Oratores; θυγατέρα ποιήσασθαι qui praeter *Herodotum* dixerit neminem novi niſi *Iſaeum* p. 84, 12. et p. 88, 15. —— Iunonem permovit adulter υἱοποιήσασθαι τὸν Ἡρακλέα· ridiculum commemorat *Diodor. Siculus* ritum, quo hoc in coelo fingeretur peractum, L. IV, c. 39. VALCKEN.

45. Οὗτοι μὲν οἱ —— εἰρέαται] Corrigitur οὕτω μὲν —— ex C. 186. οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης εἰνομάδες εἰσὶ. Verum recurrit C. 196. οὗτοι μέν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι, poſitaque in ſuperioribus ſimilia ſaepe ſunt. Ὀφρύη ψάμμος, ſi ψάμμινος foret, uti L. II, 99., aut ψάμμου, ſicuti deinceps, neminem offenderet: nunc ſuſpecta merito manet. Ψάμμης ex Codd. ſententiam rotundat, alibi vix obvium.

53. Ἀνακοντίζει ἐκ μέσου τοῦ ἁλὸς] Convenit *Calliſtrati* Ecphras. Stat. C. 14. ὡς καὶ ΑΝΑΚΟΝΤΙΖΕΙΝ θαλασσίους αὔρας, et quae *Euſtath.* in Hom. p. 995, 30. Hinc vero et post deinde iteratis *H. Stephani* Thes. T. I. p. 365. et *Palmerii* Exercit. p. 793. arguitur lapsus, confidentius asſeverantium, vocem ἁλὸς,

quam dulcem pariter et gelidam. Circa quam
homines habitant ultimi solitudinem versus,
et supra plagam *ferinam* dictam, a Thebis
itinere dierum decem primi Ammonii, ha-
bentes templum ab Thebano Iove. Ete-
nim Thebis, quemadmodum a me etiam
memoratum est, aspectu arietino Iovis si-
mulacrum est. Apud hos est alia quoque
aqua fontana, quæ sub matutinum quidem
tepet, sub horam autem fori repleti fri-
gescit: sub meridiem valde frigida est:
eaque hora hortos irrigant. Declinante
iam die remittitur frigus, donec sol occi-
dit: tunc tepescit; magis ac magis cale-
scens, ad mediam accedit noctem; quo
tempore fervens exæstuat: præterita nocte
182 media, ad auroram usque refrigescit: co-
gnominatur autem fons iste, Solis. Post
Ammonios autem per supercilium sabuli,
decem rursus dierum itinere est collis salis,
illi Ammonio par et aqua, hominibus cir-
cumhabitantibus: cui loco nomen est Au-
183 gila, ad quem locum Nasamones veniunt
palmulas decerptum. Rursus decem dierum
spatio ab Augilis alius collis est salis, et
aqua, et palmularum fructiferarum magna
vis, quemadmodum apud alios: incolen-
tibus illic hominibus quibus nomen est Ga-
ramantibus, natione sane magna, qui in-
ducta super salem humo, ita serunt. Ab
his ad Lotophagos brevissimum iter. A
quibus triginta dierum spatium est ad eos,
apud quos gignuntur boves retro pascen-
tes. Propterea autem retro pascentes,
quod cornua inclinata anterius habent, et
ob id cessim euntes pascunt, nam præin-
iicientibus in terram cornibus, progredien-
do nequeunt: alioqui nihil differentes a
ceteris bobus, præter hoc ipsum et cras-
situdinem pellis atque duritiem. Garaman-
tes

χρὸν καὶ γλυκύ· περὶ δὲ αὐτὸ ἄνθρωποι οἰκέουσι
ἔσχατοι πρὸς τῆς ἐρήμου, καὶ ὑπὲρ τῆς θηριώδεος,
πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβέων διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ Ἀμ-
μώνιοι, ἔχοντες τὸ ἱρὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαιέος Διός· καὶ
γὰρ τὸ ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρότερον εἴρηταί μοι,
κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς [a] τὤγαλμά ἐστι· τυγχάνει
δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν. τὸ τὸν μὲν ὄρ-
θρον γίνεται χλιαρὸν, ἀγορῆς δὲ πληθυούσης ψυχρό-
τερον· [b] μεσαμβρίη τέ ἐστι, καὶ τὸ κάρτα γίνεται
ψυχρόν· τηνικαῦτα δὲ ἄρδουσι τοὺς κήπους· ἀποκλι- 280
νομένης δὲ τῆς ἡμέρης ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ, [c] ἐς οὗ
δύεταί τε ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρόν· ἐπὶ δὲ
μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμὸν [d] ἐς μέσας νύκτας πελάζει·
τηνικαῦτα δὲ ζέει [e] ἀμβολάδην· παρέρχονταί τε μέσαι
νύκτες καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἠῶ· ἐπίκλησιν δὲ αὕτη ἡ
κρήνη καλέεται ἡλίου. Μετὰ δὲ Ἀμμωνίους, διὰ τῆς
ὀφρύης τῆς ψάμμου δι᾽ ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, κό-
λωνός τε ἁλός ἐστι, ὅμοιος τῷ Ἀμμωνίῳ καὶ ὕδωρ, καὶ
ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι· τῷ δὲ χώρῳ τούτῳ οὔνομα
[f] Αὔγιλά ἐστι· ἐς τοῦτον τὸν χῶρον οἱ Νασαμῶνες ὀπ-
ωριεῦντες τοὺς Φοίνικας φοιτέουσι. Ἀπὸ δὲ [g] Αὐγί-
λων, διὰ δέκα ἡμερέων ἀλλέων ὁδοῦ, ἕτερος ἁλὸς κο-
λωνὸς, καὶ ὕδωρ, καὶ Φοίνικες καρποφόροι πολλοὶ,
κατάπερ καὶ ἐν τοῖσι ἑτέροισι· καὶ ἄνθρωποι οἰκέουσι
ἐν αὐτῷ, τοῖσι οὔνομα [h] Γαράμαντές ἐστι, ἔθνος μέ-
γα ἰσχυρῶς· οἳ ἐπὶ τὸν ἅλα γῆν ἐπιφορέοντες, οὕτω
σπείρουσι· συντομώτατον δ᾽ ἐστὶ ἐς τοὺς Λωτοφάγους· ἐκ
τῶν τριήκοντα ἡμερέων ἐς αὐτοὺς ὁδός [i] ἐστι· ἐν τοῖσι καὶ
οἱ ὀπισθονόμοι βόες γίνονται· ὀπισθονόμοι δὲ διὰ τόδε εἰ-
σί· τὰ κέρεα ἔχουσι κεκυφότα ἐς τὸ ἔμπροσθεν· [k] διὰ
τοῦτο ὀπίσω ἀναχωρέοντες, νέμονται· ἐς γὰρ τὸ ἔμπρο-
σθεν οὐκ οἷοί τέ εἰσι, [l] προεμβαλλόντων ἐς τὴν γῆν τῶν
κερέων· ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ
τοῦτο, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά τε καὶ τρῖψιν· οἱ Γα-
ρά-

a Τὸ ἄγαλ. *Arch. V.* *b* Μεσαμβρίης *V.* μεσαμβρίη δὲ Fragm. *Paris.* prave, ut sequentia ostendunt. *c* Ἐσὸ *Ask.* *d* Deest *V. Arch.*, qui ambo πελάζει cum *M. Pass. Ask. Brit. A. B.* Fragm. *Paris.*, πελαγίζει *Paris. A. B. Ald. Edd.* *e* Citat *Suidas* in *V.* et *Eustath.* in *Hom.* p. 1241, 40. *f M. Pass. Ask. V. Arch. Brit. A. C. Valla.* Ἄιγιλα vulgo. Confer *Salmas.* in *Solin.* p. 292., nimium in coniectura. *g M. Pass. Ask.*, Ἀυγιλέων *Arch. V. Valla*, neque absurde: sic Σουσέων, aliaque; olim Ἀιγίλων. *h* Γαράμοντες *Pass.*, Γαράβαντες *Arch. Vind.* et *Valla*, Γαράκαντες *Brit. A. C.* etiam mox. *i* Desit *Arch.* *k* Has novem voces socors *Arch.* scriba insuper habuit. *l* Προεμβάλλοντες ἐς γῆν id. et mox Αἰθίοπας γειτονεύουσι οἱ πόδας neglectis reliquis, perperam.

ἅλς, ἁλὸς de *sale* non usurpari, sed semper de *mari.* Alia omnia docte Cl. *Alberti* Observat. in *Matth.* C. v, 13. De salis autem ubere per Libyae hos tractus copia et caussa fertilitatis prudenter accuratissimus *Shaw* Itiner. T. I. p. 296.

58. Ὡς —— εἴρηταί μοι] Dixit L. II, 54. et de Iove κριοπροσώπῳ, qui *Athanasio* κριοκέφαλος Ἄμμων Orat. ad Gent. T. I. p. 9., cap. eiusdem Lib. 42.

60. Ὕδωρ κρηναῖον ἐὸν] Ex illis qui de mirabili hoc solis apud Ammonios fonte egerunt Herodotea mihi videntur vestigia sequuti *Arrianus* Ἀ. Ἀ. III, c. 4. *Curtius* IV, c. 7. et *Mela*, I. c. 8. Unius *Curtii* ponam verba: *Fontem aquam Solis vocant: sub lucis ortum tepida manat; medio die, quum vehementissimus est calor, frigida eadem fluit;* (contra τὸ ὕδωρ μεσημβρίας γίνεσθαι θερμὸν, tradiderat *Aristoteles*, testibus *Sotione* π. Ὑδ. Παραδ. p. 125. et *Antigono Caryst.* c. 159.) *inclinato in vesperam calescit, media nocte fervide exaestuat; quoque propius nox vergit ad lucem, multum ex nocturno calore decrescit; donec sub ipsum diei ortum adsueto tepore languescat.* Singula cum Herodoteis comparari poterunt. VALCKEN.

63. Ἀποκλινομένης δ. τῆς ἡμ.] Mutari non debet: III, c. 104., ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρίης· *sole a meridie devexo.* vulgo Sol *in vesperam inclinatus* κλίνειν dicebatur: vide *Lucae* Ev. IX, 12. et *Wetsten.* VALCKEN.

65. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον &c.] Haec mutanti docto viro in *Miscell. Lips.* Vol. VIII. p. 112. non accedo: deest caussa et vetant Codd. Posset ἐπὶ δὲ *porro, deinde*, uti in Indic. *Arriani* p. 316., sumi, si necessitas, quae nulla, urgeret. Vide L. III, 104. Πελάζει iustum et satis protectum est. De miraculo huius fontis *Diodorus* etiam L. XVII, 50. et isthic advocati.

65. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν] Illud ipsum ἐπὶ μᾶλλον Cod. praebet *Arch.* in loco simillimo III, c. 104. ἀποκλινομένης τῆς μεσαμβρίης γίνεταί σφι (*Indis*) ὁ ἥλιος, κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι ὁ ἑωθινός· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἐπιὼν ἔτι μᾶλλον ψύχει, ἐς ὃ ἐπὶ δυσμῇσι ἐὼν καὶ τὸ κάρτα ψύχει· cui lectioni nisi faveret Cl. viri praeiudicium, alteram ego neque hic postposuissem: *Arrianus* de re eadem: ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἔτι θερμότερον ἔστε ἐπὶ μέσας τὰς νύκτας. —— In proximis nunc tandem mihi quoque sincera scriptio videtur *Med.* Cod. πελάζει, *adpropinquat;* quod verbum apud *Hesychium* etiam in Πελαγίζειν male fuit transformatum. Credo equidem *Gronovium*, quum huc pervenisset, veterem voluisse lectionem suo loco relictam P. 95, 38. Statuit *Is. Vossius* πελαγίζει a *Mela* conversum *perfervet;* sed nuspiam illud in talibus legerat adhibitum. Erat, nam illuc abiit ante diem raptus, cui παφλάζει venerit in mentem, aptissimum quidem in talibus verbum; sed hic tantum locum invenit πελάζει· illud autem alterum sequente colo sic expressit *Herod.* τηνικαῦτα δὲ ζέει ἀμβολάδην. *Curtius: media nocte fervide exaestuat.* Idem dicitur παφλάζει· de fonte *bulliente* ad Tyana *Philostr.* V. A. I, c. 6., παφλάζει ὥσπερ ὁ θερμαινόμενος λέβης· de crateribus fratrum Palicorum *Polemonis* nobis locum e lib. de admirandis Siciliae fluv. servavit *Macrob.* Sat. V, c. 19., qui, τὸ ὕδωρ, ait, φέρεται κολπούμενόν τε καὶ παφλάζον; οἷά εἰσιν αἱ δῖναι τῶν ζεόντων ἀναβολάδην ὑδάτων. VALCKEN.

87. Καὶ τρῖψιν] *Atque duritiem* Laurentius, qua notione τρῖψιν ignoro: *attritum, frictionem*que indicare certum est, παρὰ τὴν τρῖψιν *inter fricandum* in *Polyaeni* L. VI, 1, 7. Boves ὀπισθονόμους hinc *Aristoteles*, *Mela*, *Plinius*, *AElianus* mutuati sunt, quos magnus

ράμαντες δὲ οὗτοι τοὺς Τρωγλοδύτας Αἰθίοπας θηρεύουσι τοῖσι τεθρίπποισι· οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες πόδας τάχιστοι ἀνθρώπων πάντων εἰσὶ, τῶν ἡμεῖς [a] πέρι λόγους ἀποφερομένους ἀκούομεν· σιτέονται δὲ οἱ Τρωγλοδύται ὄφις καὶ [b] σαύρας, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑρπετῶν· γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρομοίην νενομίκασι, ἀλλὰ [c] τετρίγασι, κατάπερ αἱ νυκτερίδες. Ἀπὸ δὲ Γαραμάντων δι᾽ ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, ἄλλος ἁλός τε κολωνὸς, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι οὔνομά ἐστι Ἄτλαντες· [d] οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μοῦνοι ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· ἁλέσι μὲν γάρ σφί ἐστι Ἄτλαντες οὔνομα, ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ αὐτέων οὔνομα οὐδὲν κέεται· οὗτοι τῷ ἡλίῳ [e] ὑπερβάλλοντι καταρῶνται, καὶ πρὸς τούτοισι πάντα τὰ αἰσχρὰ λοιδορέονται, ὅτι σφέας καίων ἐπιτρίβει, αὐτούς τε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὴν χώρην αὐτέων· μετὰ δὲ, δι᾽ ἀλλέων δέκα [f] ἡμερέων ὁδοῦ, ἄλλος κολωνὸς ἁλὸς, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι· ἔχεται δὲ τοῦ ἁλὸς τούτου οὖρος, τῷ [g] οὔνομά ἐστι Ἄτλας· ἔστι δὲ στεινὸν καὶ κυκλοτερὲς πάντη· ὑψηλὸν δὲ [h] οὕτω δή τι λέγεται ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἷά τε εἶναι ἰδέσθαι· οὐδέκοτε γὰρ αὐτὰς [i] ἀπολείπειν νέφεα οὔτε θέρεος οὔτε χειμῶνος· τοῦτο [k] κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσι οἱ ἐπιχώριοι εἶναι· ἐπὶ τούτου
281 τοῦ οὔρεος οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπώνυμοι ἐγένοντο· καλέονται γὰρ [l] δὴ Ἄτλαντες· λέγονται δὲ οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι, [m] οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν. Μέχρι μὲν δὴ τῶν Ἀτλάντων τούτων, ἔχω τὰ οὐνόματα τῶν ἐν τῇ ὀφρύῃ κατ-

tes hi Troglodytas AEthiopes quadrigis venantur: nam Troglodytæ AEthiopes, omnium hominum, quos fando cognovimus, pernicisſimis pedibus ſunt, ſerpentibus, lacertisque et aliis id genus reptilibus veſcentes, lingua nulli alteri ſimili utentes, ſed veſpertilionum more ſtridentes. A Gara- 184
mantibus decem quoque dierum itinere alius collis est ſalis, et aqua: accolentibus hominibus quibus nomen est Atlantibus, ſolis omnium hominum, quos ipsi novimus, innominatis: nam congregati quidem vocantur Atlantes, ſingulis autem eorum nullum nomen imponitur. Hi ſolem tranſcendentem execrantur, eique præterea omnia convitia ingerunt, quod torridus et ipſos et regionem perdat. Post totidem dierum iter alius tumulus ſalis est, cum aqua, et hominibus accolentibus. Cui ſali confinis est mons nomine Atlas, anguſtus, et undique teres: et, ut fertur, adeo celſus ut eius cacumen nequeat cerni, quod a nubibus nunquam relinquatur, neque æstate neque hyeme: quem eſſe columnam cœli indigenæ aiunt. Ab hoc monte cognominantur hi homines: nam Atlantes vocantur: dicunturque nec ulla animante veſci, nec ulla ſomnia cernere. Ad hos usque Atlantes pos- 185
ſum recenſere nomina eorum, qui in ſupercilio habitant, post hos non amplius.

a Non legunt *Arch. V.* b Σαύρας ora *Steph. Arch. V. Euſtath.* in *Dionys.* v. 180., in *Aldo* et reliquis σαύρους. c *Arch. V. Euſtath.*, recte. Vulgo τετρύγασι. d *Euſtath.* in *Dionys.* v. 66. p. 127. exſcripſit et explicuit. e Ὑπερβαλλόντως *Euſtath.* non vere. f Ἡμερέων ſine ὁδοῦ voce *M. Arch. Ask. Paſſ. Vind.* g *M. Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, ceteri ἐστὶ non norunt. h *Ald Arch. V. Paris. A. B.*, δὴ abest *M. Paſſ. Ask.* i Ἀπολείπειν *Arch. Ask.*, ἐπιλείπειν *Euſtath.*; alii ἀπολείπει. k *M. Paſſ. Ask. Arch. Vind.* τὸν κίονα: vulgati non habebant, uti neque *Euſtath.* cum duobus *Brit.*, articulum, quibus accedo. l Abest *Ask. Paſs.* m Alludit *Tertullian.* de Anim. C. 49.

Animadverſor contra *Athenaeum* L. v, 20. anteſtatur. Id addo, *Plinium* L. v, 4. H. Nat. Garamantas *ab Augilis dierum* XII. *itinere* ſeparare, qui διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ diſtabant tantum. Adiuvandus ergo optimus Scriptor.

92. Καὶ σαύρας] Hoc ſibi poſtulant ſchedae et Auctor ipſemet C. 192., nec minus τετρίγασι, quo de ad L. III, 110. Qui ſuccedunt Ἄτλαντες, ex probabili Cl. *Salmaſii* iudicio ad *Solin.* p. 292. *Rhiani* Ἀτάραντες ſunt in *Steph. Byz.* Ἄτλαντες, et *Nic. Damaſceni* Ἀφάραντες. Nam qui deinceps memorantur *Atlantes* utique ab his diverſi ſitu et omni vitae inſtituto apud *Diodorum* L. III, 54. et 56. Plerique tamen veterum unis iisdemque *Atlantibus* cuncta tribuunt, quae *Herodotus.*

97. Ἄτλαντες, οἱ ἀνώνυμοι] Parum videtur credibile, hos nominibus propriis carentes Africanos eodem univerſos deſignatos fuisſe nomine quo decem ab his dierum itinere remoti, de monte nobilisſimo Ἄτλαντες dicti; quantumvis quae diverſa veluti de diverſis gentibus tradidit *Herod.* ad unos *Atlantes* retulerit *Mela* I, c. 8, 39., *Atlantes ſolem exſecrantur et dum oritur et dum occidit, ut ipsis agrisque peſtiferum; nomina ſinguli non habent; non veſcuntur animalibus; neque illis in quiete qualia ceteris mortalibus viſere datur. Melam* ſequuntur alii. Mihi quidem veriſimillima *Salmaſii* videtur ſententia in *Solin.* p. 410., *vetuſtisſimum mendum in Herodoto haeſisſe* iudicantis; corrigendumque Ἄτραντες, atque hos esſe, qui Ἀτάραντες *Rhiano* dicuntur et perperam Ἀφάραντες ap. *Stobaeum.* In eadem opinione videtur *Is.* fuisſe *Voſſius*; nam Atlantes hos ad Melam vocat *Atarantes.* Vide iam mihi quaeſo quam parum ab Ἄτλαντες diſtent Ἀτάλαντες et Ἀτάραντες· poſtremum, opinor, mecum genuinum iudicabis munitum auctoritate *Rhiani*: *Euſtath.* in *Dionys.* v. 66. ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας ἔθνος Λιβυκὸν λέγει τοὺς Ἄτλαντας. Ῥιανὸς δὲ, ὥς φησιν, Ἀτάραντας ἱστορεῖ, καὶ μετ᾽ ἐκείνους λέγει κεῖσθαι τοὺς Ἄτλαντας, οἳ καὶ λέγονται μὴ βλέπειν ὀνείρους· hinc *Stephanum Byz.* emendandum vidit *L. Holſten.* Ad mentem *Herodoti Rhianus* Ἀτάραντας ἱστορεῖ, καὶ μετ᾽ ἐκείνους λέγει κεῖσθαι τοὺς Ἄτλαντας, οἳ καὶ λ. nam *Atlantes Herodoti* λέγονται οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι, οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν. *Atarantes*, ut opinor, ἀνώνυμοί εἰσι μοῦνοι ἀνθρώπων, et τῷ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι καταρῶνται. De his *Nicolaus Damaſc. Stobaei* p. 293., Ἀφάραντες (L. Ἀτάραντες) Λίβυες ὀνόματα οὐκ ἔχουσιν, ἡλίῳ δὲ ἀνίσχοντι λ ιδ:ροῦνται ὡς πολλὰ κακὰ φήναντι. Horum prius attigit et *Euſtath.* in Od. Θ. p. 327, 41., ſequutus nobis etiam vulgatam in *Herodoto* ſcriptionem, οὐδεὶς, ait, τῶν ἐκεῖ κυρίου ἐκληρονόμει ὀνόματος. Alterum de malis precibus verbisque impiis in ſolem iactis, gente non nominata, prodiderunt praeterea *Strabo* XVII, p. 1178. A. et *Diodor.* III, p. 179. f. Utriusque verba quaedam cum Herodoteis operoſe compararunt *Salmas.* et *Is. Voſſius.* VALCKEN.

98. Ἁλέσι μὲν] *Sales*, quos *Valla* ineptius verterat, Graece doctisſimus et pariter humanisſimus *P. Leopardus* Emend. VII, 16. removit. *Homero* ob Odysſ. Θ, 552. Ου γάρ τις πάμπαν ΑΝΩΝΥΜΟΣ ἐστ᾽ ἀνθρώπων, *Atlantes*, ſive Atrantes, ignorati fuerunt, ubi *Euſtathius* non male, iudice *Steph. Berglero.* Mox ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι *ſoli ſuperantisſimo* vertit *Voſſius* ad *Melae* L. I, 8, 28., quem vide.

8. Οὐδέκοτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν νεφέα] Vero fortasſe reſpondet, quod hic de nimboſo Atlante. Cum tamen ex aliorum ſermone fluxerit, placuit ſcriptura codicum, qui τὴν κίονα ſi dedisſent, in ampliore fuisſent honore. Namque *Herodoti* L. I, 92. et Ionum ἡ κίων ap. Criticos ad *Sophoclis* Aiac. v. 108., *Euſtathium* et *H. Stephanum* de Dialect. p. 153. Κίονα οὐρανοῦ καὶ χθονὸς alia in re *AEſchylus* Prometh. v. 349., *Homerum* aemulatus. Κίων οὐρανία συνέχει, νιφόεσσ᾽ Αἴτνα *Pindarus* Pyth. Od. I, 35., audaci translatione. *Stanleium* ad *AEſchyl.*, *Abreſchium* Animadv. in eum Tragicum L. I, 5. p. 30. et *Alberti* Peric. Crit. C. I. adi.

10. Ἐπὶ τούτου τοῦ οὔρεος] Huius montis accolae ſi de monte ſuam traxerunt adpellationem, oportet ante memorati, atque ab his itinere decem dierum diſcreti, alio fuerint *Herodoto* nomine deſignati, cuius ut plerorumque Libycorum rationem ignoraverit. Ab his *Atlantibus*, qui neque animalibus veſcebantur, neque *inſomnia viſebant, qualia reliqui mortales*, diverſi fuerunt, ſi fuerunt uſpiam, quos Ἀτλαντείους nobis humanisſimos memorat et fortunatisſimos *Diodorus Sic.* III, c. 54. VALCKEN.

17. Ἔστι

plius. Porrigitur autem id supercilium ad columnas usque Herculeas, atque extra illas. Intra quod est salis metallum, decem dierum itinere, et homines incolentes, qui domicilia sua faciunt ex grumis salinis: isti enim iam tractus Libyæ vacant imbribus: nam si plueret, non possent manere parietes salis: ibi autem et albus et purpureus sal foditur. Supra autem hoc supercilium, notum versus ac mediterranea Africæ, deserta iam plaga est, et sine aqua ferisque, sine pluvia ac lignis,
186 omni prorsus humore vacans. Ita ab AEgypto ad Tritonidem paludem, pastoricii Afri sunt, carne victitantes ac lacte, nihil vaccinum gustantes, quia nec AEgyptii; et neque suem alentes. Vaccam quidem nec Cyrenææ feminæ tangere sibi fas putant, ob Isidem, quæ est in AEgypto, cui etiam ieiunia et dies festos studiose agunt. At mulieres Barcææ non modo gustu vaccinæ carnis, sed etiam suillæ abstinent.
187 Atque hæc quidem ita habent. Ad occasum vero Tritonidis paludis iam non sunt pascuales Afri, neque eisdem moribus utentes, neque idem circa infantes, quod pascuales solent, factitantes. Nam Afrorum qui pastorales sunt plerique hoc faciunt, an omnes, non queo pro certo dicere. Ubi filii ipsorum quadrimi effecti sunt, venas verticis illorum lana ovium succida inurunt, nonnulli venas temporum: eam ob caussam ne eis ullo unquam tempore phlegma, *id est*, *pituita*, defluens e capite, officiat: eaque de re se aiunt esse optima valetudine. Et sunt revera Afri inter omnes, quos nos novimus homines, saluberrimo corpore: incertum mihi an ob hanc utique caussam, certe optima valetudine sunt. Quod si pueris inurendis convulsio existat, inventa est ab eis medicina: urina enim hirci aspersa eos liberant. Ea

κατοικημένων καταλέξαι· τὸ δ' ἀπὸ τȣ́των, ȣ̓κέτι· διήκει δ' ὦν ἡ ὀφρύη μέχρι Ἡρακληΐων ϛηλέων, καὶ τὸ ἔξω τȣτέων· [a] ἔϛι δὲ ἁλός τε μέταλλον ἐν αὐτῇ διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, καὶ ἄνθρωποι οἰκέοντες· τὰ δὲ οἰκία τȣ́τοισι πᾶσι ἐκ τῶν ἁλίνων χόνδρων οἰκοδομέαται· ταῦτα γὰρ ἤδη τῆς Λιβύης ἄνομβρά ἐϛι· οὐ γὰρ ἂν [b] ἠδυνέατο μένειν οἱ τοῖχοι ἐόντες ἅλινοι, εἰ ὗε· ὁ δὲ ἅλς αὐτόθι καὶ λευκὸς καὶ πορφύρεος τὸ εἶδος ὀρύσσεται· ὑπὲρ δὲ τῆς ὀφρύης ταύτης, τὸ πρὸς [c] νότον καὶ μεσόγαιαν τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ ἄνυδρος καὶ ἄθηρος καὶ ἄνομβρος καὶ ἄξυλός ἐϛι ἡ χώρη· καὶ ἰκμάδος ἐϛὶ ἐν αὐτῇ οὐδέν. Οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ' Αἰγύπτȣ νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτοπόται Λίβυες· καὶ θηλέων τε βοῶν [d] ȣ̓́τοι γευόμενοι, διότιπερ οὐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ὗς ȣ̓ τρέφοντες· βοῶν μέν νυν θηλέων ȣ̓δ' αἱ Κυρηναίων γυναῖκες δικαιεῦσι [e] πατέεσθαι, διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἶσιν, ἀλλὰ καὶ νηϛείας αὐτῇ καὶ ὁρτὰς [f] ἐπιτελέȣσι· αἱ δὲ τῶν Βαρκαίων γυναῖκες οὐδὲ ὑῶν πρὸς τῇσι βȣσὶ γεύονται· ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἔχει. [g] Τὸ δὲ πρὸς ἑσπέρης τῆς Τριτωνίδος λίμνης οὐκέτι νομάδες εἰσὶ Λίβυες, οὐδὲ νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρεώμενοι, οὐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιεῦντες, οἷόν τι καὶ οἱ νομάδες [h] ἐώθασι ποιέειν· οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως τοῦτο [i] εἶπαι· ποιεῦσι δὲ αὐτῶν συχνοὶ τοιάδε· τῶν παιδίων τῶν σφετέρων, ἐπεὰν [k] τετραέτεα γένηται, οἴσπῃ προβάτων καίȣσι τὰς ἐν [l] τῇσι κορυφῇσι φλέβας· μετεξέτεροι δὲ αὐτέων, τὰς ἐν τοῖσι κροτάφοισι, τοῦδε εἵνεκα, ὡς μή σφεας ἐς τὸν πάντα χρόνον καταῤῥέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται· καὶ διὰ τοῦτό σφεας λέγουσι εἶναι [m] ὑγιηροτάτους, εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιηρότατοι, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· εἰ μὲν διὰ τοῦτο, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι, ὑγιηρότατοι δ' ὦν εἰσι· ἢν δὲ καίȣσι τὰ παιδία σπασμὸς ἐπιγένηται, ἐξεύρηταί σφι ἄκος· τράγȣ γὰρ ȣ̓͂ρον σπεί-

a Ἐν δὲ *Arch. Vind.* *b* *M. Pass. Ask. Arch. Vind.* Ed. Genev. ex verissima *Porti* coniectura, olim ἠδυναίατο. Porro ἂν venit ex tribus prioribus, ceteri praetereunt. *c* Νότου καὶ ἐς μεσαγαίαν marg. *Steph. Pass.* *d* Οὔ τι ora *Steph. Arch. V. Paris. A. B.* *e* Πατέεσθαι *Paris. A. B. Arch. V. Ald. Edd.*, ἅπτεσθαι *M. Pass. Ask.* *f* Ἐπιτηδεύουσι *Arch. Vind.* *g* Τὰ δὲ *Pass.* *h* Εἰώθασι id. *i* Εἰπεῖν *Med.* et alii, mox quoque: editum *Ald.* Edd. ex Ionum more. *k* Τετραέτεα *Pass. Ask. Ald.* et ceteri; in postrema editione τετραετὲς. Mox οἴσπῃ *M. Ask. Pass.* Schol. MSS. et *Suid.*, alii οἰσύπῃ. *l* Τῇσι *Arch.* *m* Ὑγικροτ. et statim *Arch.*, vitio scribae, tum Λίβυες tantum *Pass. Ask.*

17. Ἔϛι δὲ ἁλός τε μέταλλον] Codd. ἐν δὲ —— videtur ex L. II, 176. ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι adfirmari, discrepat tamen, ut attendenti patebit. Domos ex sale structas, ἁλίνας οἰκίας, Gerrhaeorum *Strabo* memorat L. XVI. p. 1110. C.

31. Δικαιεῦσι πατέεσθαι] Displicuit πατέεσθαι *Is. Vossio*, *Cornelio*que *de Pauw*, πάσασθαι vel δατέεσθαι amplexis, quorum utrumque posterius *Medicei* et aliorum ἅπτεσθαι. Tale Apost. *Paulli* μὴ ΑΨΗι, μὴ γεύσῃ in Epist. ad *Coloss.* II, 21., *Plutarchi* de Sanit. Tuenda p. 123. B. ἅπτεσθαι γὰρ αὐτῶν διὰ χρόνου παρήγει καὶ γεύεσθαι· *Philon. Iud.* Exsecrat. p. 931. D. ἅψεται γὰρ καὶ πατὴρ υἱοῦ σαρκῶν. Quae usum quidem eius stabiliunt, minime vero, hoc legitimum esse loco. Πατέεσθαι Ionum librarii scholiis explicant, quale ἅπτεσθαι. Dedit sese instituti exemplum L. II, 66., ibidem profligatum. Cl. *Bos* Observ. Critic. C. 7. πατέεσθαι defendens, asperam iterum in reprehensionem incurrit, ad *S. Bochartum* permeantem, quippe paria Phal. IV, 33. professum. Ὁρτὰς ἐπιτηδεύουσι etiam *Valla* vidit, blanditurque primo obtutu ob καὶ εὐπαθείας —— ἐπιτηδεύουσι L. I, 135.; ex grammatici tamen, nisi omnia me fallunt, interpretamento.

31. Ἅπτεσθαι] Ionicum et rarius πατέεσθαι, *L. Bos* probatum Obs. Crit. p. 40. Si plerique tamen Codices *Mediceo* concinunt et *Vallae*, ἅπτεσθαι non temere reiicerem: de re eadem ponitur L. II, c. 18., μὴ ἔργεσθαι, id est ἅπτεσθαι, sive γεύσασθαι, πάσασθαι, πατέεσθαι. Adhibetur apud alios interdum ἅπτεσθαι *gustandi* significatu, et ap. *Herod.* II, c. 32., ἅπτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ. VALCKEN.

41. Ἐπεὰν τετραέτεα γένηται] Ex *Aldo* et scriptis: nam τετραετὲς postremae editionis operarum est delictum. Οἴσπῃ legatur an οἰσύπῃ minimi refert. Prius ob eos, quos adpellavi, *Galenum*que in Exegesi *Hippocrat.* et *Hesychium* retinui. Quid sit, disquiritur. *Hier. Mercurialis* Var. Lect. II, 2. *stercus ovillum*, διαχώρημα, ex *Erotiano* interpretatur: *Steph. Monachius* ad *Barnabae* Epist. p. 727. *sordes ovium crassas et pingues*, fortasse praeter rem. Οἴσπη, *lana succida*, sive ἔριον τὸ ἀπὸ τῆς ὄϊος ξὺν τοῖς λύμασι in *Aretaeo Cappadoc.* L. II, 5. de Morb. Diuturn., ignis ob sordes concretas satis est patiens. Melius *Monachius*, et prior eo Ill. *Scaliger* Emend. Temp. L. VII. p. 682., durare apud AEthiopas Christianos, Muhamedanos, paganosque similem ad destillationes vitandas ustionis consuetudinem, ab aliis in superstitionem versam, docuerunt.

48. Πάντων ὑγιηρότατοι] Aliam dat et magis probabilem rationem L. II, c. 78., cur sint AEgyptii μετὰ Λίβυας ὑγιηρέϛατοι πάντων ἀνθρώπων· istam vocis formam ne hic quidem spernerem a Codd. oblatam. Proverbium erat Graecis in usu, Κρότωνος ὑγιέϛερος, cuius originem pandunt *Strabo* VI, p. 414. A. et *Schol.* in *Ar.* Eq. v. 1089. — Legitur initio Cap. seq. ἐπεὰν τοῦ ὠτὸς ἀπάρξωνται τοῦ κτήνεος, ῥιπτέουσι ὑπὲρ τὸν δόμον· in quibus postremum sincerum non puto. VALCKEN.

Soi et Luna pro Diis; circa Tritonem et Pallas et Triton et Neptunus. Minervæ veſtis et ægis hinc ad Græcos venit. Eiulatus in ſacris. Quadrigæ. Sedentes ſepeliri. Domus ex caulibus aſphodeli.

σπείσαντες ῥύονταί [a] σφεας· λέγω δὲ τὰ λέγουσι αὐτοὶ Λίβυες. Θυσίαι δὲ τοῖσι νομάσι εἰσὶ αἵδε· ἐπεὰν τοῦ ὠτὸς ἀπάρξωνται τοῦ κτήνεος, ῥιπτέουσι ὑπὲρ τὸν δόμον· τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἀποστρέφουσι τὸν αὐχένα
282 αὐτοῦ· [b] θύουσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ μούνοισι· τούτοισι μέν νυν πάντες Λίβυες θύουσι· ἀτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμοντες, τῇ Ἀθηναίῃ μάλιστα, [c] μετὰ δὲ, τῷ Τρίτωνι καὶ τῷ Ποσειδέωνι· Τὴν δὲ ἄρα [d] ἐσθῆτα καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίης ἐκ τῶν Λιβυσσέων ἐποιήσαντο οἱ Ἕλληνες· πλὴν [e] γὰρ ἢ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθὴς τῶν Λιβυσσέων ἐστὶ, καὶ οἱ θύσανοι, οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων [f] αὐτῇσι, οὐκ ὄφιές εἰσι, ἀλλὰ [g] ἱμάντινοι· τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ τὠυτὸ ἔσταλται· καὶ δὴ καὶ [h] τοὔνομα κατηγορέει ὅτι ἐκ Λιβύης ἥκει ἡ στολὴ τῶν Παλλαδίων· [i] αἰγέας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ τὴν ἐσθῆτα θυσανωτὰς αἱ Λίβυσσαι, κεχριμένας ἐρευθεδάνῳ· ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τουτέων αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν· [k] δοκέει δ' ἐμοί γε καὶ ἡ ὀλολυγὴ [l] ἐν ἱροῖσι ἐνθαῦτα πρῶτον γενέσθαι· κάρτα γὰρ ταύτῃ χρέωνται [m] αἱ Λίβυσσαι καὶ χρέωνται καλῶς· καὶ τέσσερας ἵππους [n] συζευγνύναι παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες μεμαθήκασι. Θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας οἱ νομάδες, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Νασαμώνων· οὗτοι δὲ κατημένους θάπτουσι, φυλάσσοντες, ἐπεὰν ἀπίῃ τὴν ψυχὴν, ὅκως μιν [o] κατίσουσι, μηδὲ ὕπτιος ἀποθανέεται· οἰκήματα δὲ σύμπηκτα ἐξ ἀνθερίκων [p] ἐνερμένων περὶ σχοί-

Ea autem refero quæ Afri ipsi narrant.
Porro ſacrificia apud paſtoricios talia ſunt: 188
Ubi pro primitiis aurem pecudis præſecuerunt, eam ſupra domum abiiciunt: hoc acto, cervicem eius avertunt. Solis autem immolant Soli et Lunæ: et his quidem univerſi Afri ſacrificant: at qui circa Tritonidem paludem incolunt, etiam Minervæ inprimis, tum Tritoni ac Neptuno. 189
A quibus Afris Græci veſtem et ægidas ſimulacrorum Minervæ mutuati ſunt; præterquam enim quod coriacea ſit veſtis Africanarum, et prodeuntes ex ægidibus ipſis fimbriæ non ſunt ſerpentes, ſed e loris factæ: cetera vero omnia ad eandem formam effičta eſt: nomine quoque ipſo teſtificante veniſſe ex Africa Palladiorum ſtolam. Quippe Africanæ mulieres circa veſtem amiciuntur nudis ægeis, *caprinis pellibus non villoſis*, fimbriatis ac rubrica delibutis, a quibus ægeis, *caprinis pellibus*, ægidas denominavere Græci. Quinetiam hinc primum mihi videtur ululatus in templis extitiſſe, quod eo Africanæ mulieres utuntur ac utuntur belle. Et ab Africa quadriiugos equos iungere Græci didicere. Sepeliunt autem pa- 190
ſtorales Afri defunctos ut Græci, præter Naſamones, qui illos ſedentes ſepeliunt, obſervantes ut dum quis cœpit agere animam, eum ſedentem conſtituant, ne ſupinus expiret. Domicilia eorum ſunt compacta ex aſphodeli caulibus immiſſis

a Σφεα *V. Arch.* non inconcinne. *b* Citat *Euſtath.* in Perieg. v. 185. *c* Exſcripſit *Euſtath.* ad *Homer.* p. 1265, 7. *d* Haec quoque p. 602, 45. *e M. Arch. Ask. Paſſ. V.*, vulgo ἢ deerat. *f* Αὐτῇ εἰσι *M. Ask. Paſſ.*, αὐτοῖσιν *Arch.*, αὐτῇσι *Paris. A. B. Vind. Ald.* Edd. *g* Quatuor ſequentia negligit *Arch.* *h* Τὸ οὔνομα *Arch. Vind.* *i* Marg. *Steph. Arch. V. Paſſ. Ask. Harpocratio*, *Euſtath.* p. 603., *Valla*: αἰγίδας *Ald. M. Edd.* *k* Δοκεῖ δέ μοι καὶ *Arch. Vind.* *l* Ἐπὶ ἱροῖσι *Arch. V.*, ἐπὶ τῶν ἱερῶν *Euſtath.* haec citans ad *Hom.* p. 643, 36. neſcio unde: bene ἡ ὀλολυγὴ aberat articulus. *m* Αἱ Λίβυσσαι καὶ χρέωνται καλῶς *Arch. V.*, alii καλῶς αἱ Λίβυσσαι tantum cum *Euſtath.* *n M. Arch. Paſſ. V. Ask.*, ζευγνῦναι *Paris. A. Ald. Brit. A. C. Euſtath.* in Perieg. v. 175. et *Hom.* p. 707, 2. haud profecto male. *o* Κατίσωσι *Arch. Paſſ.* *p* Ἐνειρμένων ſine gravi cauſſa *M. Paſſ. Ask.*, ἐνερμένων *Paris. A. B. V. Ald. Brit. A. C.* ἀνερμένων *Arch.* Ἀνθέρικες explicat hinc *Suidas* in *V.*, *Valla* ſtatim σχίνους legit, *lentiſcos* vertens.

54. Ὑπὲρ τὸν δόμον] Suſpicio *Reiskii* ὑπὲρ τὸν ὦμόν *ſuper humerum*, uti in *Virgilii* Pharmaceutria, *Fer cineres Amarylli foras, rivoque fluenti, Transque caput iace, ne reſpexeris.* aut ὑπὲρ τὸν βωμὸν *ſuper aram.* Alia *Pavii* ἀποστρέφουσι τὸν αὐχένα αὐτῶν, *avertunt cervicem ſuam*, quale quidpiam in ſacris olim piacularibus. Neutra ad palatum, quippe meri arbitrii et Afris morem obtrudens, cuius an calluerint notitiam, oſtendendum in primis fuerat.

59. Καὶ τῷ Τρίτωνι] Ecce aliam tibi Cl. *de Pauw* correctionem καὶ τῇ Τριτωνίδι, cui adſenſum, modo quid praeſidii ex ſchedis adeſſet, non recuſarem. Minervam Libyes *Tritonide* et *Neptuno* ſatam fabulabantur C. 180., unde parem matri patrique cultum potuerunt tribuere. Potuerunt profecto: Quidni et *Tritoni*, ad quem fluvium nata ferebatur? In talibus frequens hiatus, ex locuplete divinantium penu vix explendus. Propius examen merentur, οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇ εἰσι, ſumpta ex *Med.* et laudata: quae boni ſi coloris, Palladis aegidem, non loris ſerpentinis, ſed coriaceis ornabunt. Atqui Cyclopes *AEgidaque horriferam, turbatae Palladis arma Certatim ſquamis ſerpentum auroque polibant, Connexosque anguis* AEneid. VIII, 435. Hoc amplius, Libyſſarum veſtis pellicea deſcribitur, quaque illa re a Minervae aegide diſcrepant: hanc ſerpentium in modum fimbrias oſtentaſſe, illam coriaceas. Quare congruentior ſcriptura αὐτῇσι videlicet Λιβύσσῃσι forſan etiam ἐκ τῶν αἰγέων, quales erant.

63. Οἳ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇ εἰσι] Haud paulo melius et genuinum procul dubio, quod *inſipidum* videbatur viro Clar. οἱ θύσανοι, οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇσι (nempe Libyſſis:) οὐκ ὄφιές εἰσι. Ubi mox Africanae mulieres αἰγίδας περιβάλλονται ψιλὰς, ob ſequentia placebit plerisque αἰγέας, *Mauſſaco* probatum ad *Harp.* in Αἰγὶς, et repertum in Codd. etiam *Euſtathio* in Il. E. p. 459. Eadem tamen Libyſſarum *amicula pellicea* dixit et Αἰγίδας in proximis: *Gloſſar. Herod.* Αἰγὶς, ἣν Λίβυες (Λίβυσσαι, *Heſych.*) φοροῦσι δοράν. *V. Meurs.* Lect. Att. VI, 10 *Weſſ. Diodor.* I, p. 217. VALCKEN.

67. Αἰγέας γὰρ περιβάλλονται] Sequentia, ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τουτέων —— deſiderant talem ſcripturam, nec veteres Grammatici et Codd. aliam. Docte *Mauſſacus* ad *Harpocrationis* Αἰγίς. Illud autem veſtimenti genus Afris omnibus unicum olim et familiare; ἐν αἰγείοισι δέρμασι κατακείονται, καὶ κρέασι αἰγείοισι χρῶνται· ἐπεὶ οὐκ ἔχουσι οὔτε στρῶμα, οὔτε ἱμάτιον, οὔτε ὑπόδημα, ὅ, τι μὴ αἴγειόν ἐστιν· οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἄλλο προβάτιον οὐδὲν ἢ αἶγες καὶ βόες, notabiliter *Hippocrates* de Afris, mediterraneam regionem habentibus, de Morb. Sacr. p. 302.

71. Καὶ ἡ ὀλολυγὴ] Sacrum mulierum iubilum, ὀλολυγμὸν ἱερὸν *AEſchyli*, doctiſſimi homines, ad *Diodori* L. XVI, 11. laudati, praeclare expoſuerunt. *Noſtri* ob oculos fuit Poëtae ex *Il.* Z, 302. Αἳ δ' ΟΛΟΛΥΓΗι πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον. Hinc illa obſervatio. Prorſus autem *Herodoti* genium habet, χρέωνται αἱ Λίβυσσαι καὶ χρέωνται καλῶς, quod *Galeo* obſecutus ſcriptori ex Codd. redonavi.

71. Καὶ ἡ ὀλολυγὴ ἐν ἱροῖσι] Sic legit interiectum articulum, ut ſane requiritur, *Euſtath.* in *Hom.* Il. Z. p. 503, 48. rectius etiam proxima, quam vulgantur, et prout exhibent Codd. *Arch.* et *Vallae*: κάρτα γὰρ ταύτῃ χρέωνται αἱ Λίβυσσαι, καὶ χρέωνται καλῶς. *Sacer ululatus* mulierum ὀλολυγὴ dicebatur, et frequentatum veteribus in re ferme tantum laeta verbum ὀλολύζειν, planiſſime conſtat. —— In proximis, καὶ τέσσερας ἵππους ζευγνῦναι, legit et *Euſtath.* in *Dionys.* v. 175. et ſimplici verbo facile poterimus eſſe contenti. A ſua fortaſſe Minerva Neptunine hoc didicerant Libyes, Λίβυες ζυγωτῶν ἁρμάτων ἐπιστάται, *Sophocli* Elec. v. 704. vide *Steph. Byz.* in v. Βάρκη, *Harpocr.* in Ἱππία Ἀθηνᾶ, *Valeſius*, et in Sophocleis Βαρκαίοις ὄχοις *Heſychius*. VALCKEN.

79. Ἐξ ἀνθερίκων ἐνερμ. περὶ σχοίνους] Laurentii *lentiſcos* exploſit Nob. *Palmerius* Exerc. p. 25. et copioſius

ſis circa iuncos, et ea quoquoverſus mo-
bilia. Et isti quidem talibus utuntur mo-
191 ribus. Contingunt autem hos Auſenſes ab
occidentali parte Tritonis fluminis ii Afri,
qui ſunt aratores, et domos posſidere in
uſu habent; quibus nomen impoſitum est
Maxyes, qui dextram capitis partem co-
matam geſtant, ſiniſtram tondent, corpus
minio tingunt, asſeverantes ſe a Troianis
esſe oriundos. Regio autem hæc et reliqua
Africæ ad occidentem vergens, multo fre-
quentior est feris ſylvisque, quam regio pa-
ſtoralium. Nam quæ ad auroram Africæ
reſpicit, quam paſtorales incolunt, Tri-
tone flumine tenus et depresſa est et areno-
ſa: hinc deinceps quæ aratorum est, ve-
ſperam ſpectans, montana valde est ac
nemoroſa, ferisque frequens. Siquidem a-
pud hos et ſerpentes ſunt ſupra modum
grandes ac leones, elephantes quoque et
urſi, et aſpides, et aſini cornibus prædi-
ti; et cynocephali, *capita canina haben-
tes*, et acephali, *non habentes capita*, qui
in pectoribus oculos habent, ut ab Afris
memorantur, viri feminæque feræ, et a-
192 liæ permultæ feræ haud ementitæ. Quo-
rum nihil apud paſtorales est, ſed alia,
veluti pygargi, et capreæ, et bubali, et
aſini, non illi quidem cornua habentes,
ſed alii impoti: nunquam enim bibunt; et
oryes,

σχοίνεϛ ἐϛὶ, καὶ ταῦτα περιφορητά· νόμοισι μὲν
τοιϐτοισι οὗτοι χρέωνται. Τὸ δὲ [a] πρὸς ἑσπέρης
τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, Αὐσέων ἔχονται ἀροτῆρες
[b] ἤδη Λίβυες, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι, τοῖ-
σι οὔνομα κέεται Μάξυες· οἳ τὰ ἐπιδεξιὰ τῶν κε-
φαλέων [c] κομόωσι, τὰ δ᾽ ἐπαριϛερὰ κείρϐσι· τὸ
δὲ σῶμα μίλτῳ χρίονται· Φασὶ δὲ οὗτοι εἶναι τῶν
ἐκ Τροίης ἀνδρῶν· ἡ δὲ χώρη αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ
τῆς Λιβύης ἡ πρὸς ἑσπέρην, πολλῷ θηριωδεϛέρη
τε καὶ δασυτέρη ἐϛὶ τῆς τῶν νομάδων χώρης· ἡ μὲν
γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομάδες
νέμουσι, ἔϛι ταπεινή τε καὶ ψαμμώδης, μέχρι
τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ· ἡ δὲ ἀπὸ τούτου τὸ πρὸς
[d] ἑσπέρην, ἡ τῶν ἀροτήρων, ὀρεινή τε κάρτα καὶ
δασέα καὶ θηριώδης· καὶ γὰρ οἱ ὄφιές οἱ ὑπερμε-
γάθεες, καὶ οἱ λέοντες κατὰ τούτους εἰσὶ, καὶ οἱ
ἐλέφαντές τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄ-
νοι οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες· καὶ [e] οἱ κυνοκέφαλοι, καὶ
οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι ϛήθεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔ-
χοντες, ὡς δὴ [f] λέγονταί γε ὑπὸ Λιβύων, καὶ οἱ
ἄγριοι ἄνδρες, καὶ γυναῖκες ἄγριαι, καὶ ἄλλα πλή- 283
θεϊ πολλὰ θηρία [g] ἀκατάψευϛα. Κατὰ τοὺς
Νομάδας δέ ἐϛι τουτέων οὐδὲν, ἀλλ᾽ ἄλλα [h] τοιά-
δε, πύγαργοι, καὶ [i] ζορκάδες, καὶ βουβάλιες,
καὶ ὄνοι, οὐκ οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι
ἄποτοι· [k] οὐ γὰρ δὴ πίνϐσι· καὶ ὄρυες, τῶν τὰ
κέ-

a Arch. V. Med. Paſſ. Ask., alii πρὸς ἑσπέρην, levi diſcrimine. *b* Οἵδε *Arch. Valla*, tum mox Μαζύες *Brit. A. C.* *c* Κομῶσι *Arch. V.* *d* Ἑσπέρης *Arch. V.* *e Med. Ask. Paſſ. Valla*; *Stephani* quidam Codices pro κυνοκέφαλοι habebant καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι· in *Vind. Arch. Paris. B.* οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ ἐν &c. ſicuti et *Ald.*, omisſis mediis. *f M. Paſſ. Ask. V. Arch. Paris. B.*, vulgo λέγεται: tum καὶ οἱ ἄγρ. *Arch. Paſſ. Vind.*, deerat articulus. *g M. Paſſ. Ask. V. Arch. Brit. A. C. Ald.*, in duobus *Paris.* ἀκατάψαυϛα. *h M. Paſſ. Ask.*, alii τάδε. *i* Δόρκεες *Arch.*, δορκάδες *Vind.* Lege doctorum adnotat. ad *Heſychii* ζόρ. *k* Deſunt *Arch.* haec quatuor. Mox τῶν κατὰ κέρεα *Paris. A. B. Arch. V. Ald. Brit. A. C.* τῶν τὰ κέρεα *Med. Ask. Paſſ.*

ſius Cl. *Bos* Obs. Crit. C. 7. Afri *Maxyes* abs *Steph. Byz.* in Μάζυες agnoſcuntur; et horum quidem οἰκίαι veri nominis domus fuerunt, ſuperiorum duntaxat οἰκήματα, *tuguria*, eaque περιφορητὰ, ſicubi uſus requireret.

79. Ἐξ ἀνθερίκων, ἐνερμένων] Idem tradidit *Hellanicus*, quem ſcribit *Athen.* XI, p. 642., ἐν ἐθνῶν ὀνομασίαις λέγοντα, ὅτι Λιβύων τῶν Νομάδων τινὲς —— οἰκίας ἔχουσιν ἐξ ἀνθερίκου πεποιημένας μικρὰς ὅσον σκιᾶς ἕνεκα, ἃς καὶ περιφέρουσιν ὅπου ἂν πορεύωνται. Multa περὶ ἀνθερίκων, omisſis tamen Herodoteis, notavit Ill. *Ez. Spanhem.* in *Callim.* h. Del. v. 193. aptiora quaedam *L. Bos* Obs. Crit. p. 40. Sumſit et ista forſan *Mileſius Hellanicus* ex *Herodoto*; nam et τὰ Βαρβαρικὰ Νόμιμα Ἑλλανίκου ἐκ τῶν Ἡροδότου καὶ Δαμάσου (L. Δαμάϛου· *Damaſtes* enim intelligitur, Sige natus:) συνῆκται, teſte *Porphyr.* in *Euſebii* Praep. X, p. 466. VALCKEN.

96. Καὶ ἄρκτοι] *In Africa urſum non gigni* confidenter *Plinius* Hiſt. N. VIII, 36. Sequitur *Lipſius* Elect. II, 4., *pellem Libyſtidos urſae* leoninam interpretatus, ſimilemque in modum alia. Contra *Plinium* olim venerat *Bodinus* ad *Oppiani* Cyneget. L. II. p. 76., contra vero utrumque *Lipſium* et *Plinium* operoſa ac erudita diſputatione Cl. *Salmaſius* ad *Solin.* p. 220., abducto in partes, alia prius arbitrato, *G. Io. Vosſio* L. III. Idol. C. 52. *Harduinus* tamen *Plinio* ſuo adſtipulatur, errorem de urſis Afris et conmutatione vocis Αἰγυπτιοὶ in Λιβυϛικοὶ late ſparſum coniiciens, quae utique in *Herodotum*, ἄρκτους ſine eo titulo recenſentem, non quadrat. Mihi Salmaſiana non diſplicent, ſtabilita teſtimonio doctisſimi *Shaw* Itiner. T. I. p. 323. Statim *Gronov.* belle, καὶ κυνοκέφαλοι καὶ οἱ ἀκέφαλοι, οἱ ——, quomodo *Corn. de Pauw* ex ingenio. *Blemmyis*, verba *Plinii* H. Nat. V, 8. *traduntur capita abesſe, ore et oculis pectori affixis*, ad haec alludentis.

1. Ἀκατάψευϛα] Scinduntur eximii viri *Montfauconius* et *Gronov.* in contraria ſtudia hanc ob vocem: illi θηρία ἀκατάψαυϛα, *ferae intractabiles*, huic ἀκατάψευϛα, *haud ementitae*, ut olim *Valla*, veriores. Litis arbitrium ad priſcos et manu exaratos *Herodoti* codices venit, quorum in locupletibus Italiae Galliaeque bibliothecis decem *Montfauconio*, totidem *Gronovio* favent, ſicuti Hiſtor. Acad. Inſcript. T. VI. p. 264. teſtificatur. Ita in aequilibrio negotium, quod ubi noſtrorum pondus accesſerit, praegravabitur. Verum in talibus numerari ſuffragia, non ponderari, iniqua lex. Ut ἀκατάψαυϛα valeant, ſeries urgetur narrationis, fabuloſa animalia ex Afrorum fide repetentis. Neque enim tam anilis Scriptorem fuisſe credulitatis, ut huiusmodi monſtra, *Cynocephalos* et *ſine capite homines*, reapse exſtitisſe ſibi perſuaſerit: cavisſe ipsum praeſtruendo, ὡς δὴ λέγονταί γε ὑπὸ Λιβύων, *ut quidem illi ab Afris memorantur.* Nusquam quidem, quod *Gronovius* obiecit, ἀκατάψαυϛα nunc haberi, ſuccurrere tamen analogiam, in haud paucis ſolidam et ſufficientem, praeſertim cum ἀκατάψευϛα non exemplis et ſcriptorum auctoritate, ſed parili ratione nitantur. Id non iniuria *D'Orvillius* arripit ad *Chariton.* L. III. p. 241., ἀκατάψαυϛα, niſi ſi εὐκατάψευϛα, *de quibus facile quis mentiatur*, praeferendum, eligens. Atque haec viri doctisſimi. Equidem pronior in ἀκατάψαυϛα olim fui, quam muto ſententiam, arbitratus καὶ ἄλλα —— ἀκατάψευϛα, *et alias feras —— nullo mendacio fictas*, clare a praecedentibus ſegregari. Libyum e fabulis *cynocephalos* et *acephalos*, *quorum in pectore oculi*, dederat. Qui copulantur viri feminaeque ferae, non item inde: ſunt enim et fuerunt olim in Africa, ſicuti multae aliae *non fictae*, θηρία ἀκατάψευϛα, *beſtiae*, ſive, ut alia in re *Iamblichus*, ἀδιάψευϛα, Protrept. p. 137.

5. Καὶ ὄρυες] Pasſim ὄρυγες corriguntur, invito *Cor. de Pauw* ad *Horapollin.* C. 49., ubi peregrinum animal, atque ex AEgypto, ὄρυς, ὄρυκς, ὄρυξ· ex illo ὄρυες, ex altero ὄρυγες venisſe, coniectatur dubie. Ὄρυες in noſtris Codd. conſtanter. Plus difficultatis verba trahunt τῶν τὰ κέρεα ——, quomodo *Med.* et alii. *Gronovii* ſententiam utcunque evolvunt Latina, in quis *normae fidium* obſcuriores. Saepe πήχεες citharum cubita, ſive ἀγκῶνας, dant, nec raro ulnas, quibus metimur: has *Reiskius*, damnatis, quae in *Miſcellan. Lipſienſibus* depoſuerat, ſibi ſumit, ut *H. Steph.* ante, τοῖσι οἱ πήχεες ποιεῦνται Φοίνιξι ordinans vertensque, *e quibus fiunt ulnae Phoenicibus.* Sunt *Salmaſio* in *Solin.* p. 157. et *Bocharto* Hieroz. p. 946. Φοίνικες citharae, *punicae* dictae, quod Graeci orygum cornua haberent ex Africa, Poenis deferentibus.

κέρεα τοῖσι Φοίνιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται· μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τοῦτο κατὰ βοῦν ἐστι, καὶ [a] βασσάρια, καὶ ὕαιναι, καὶ ὕστριχες, καὶ κριοὶ ἄγριοι, καὶ [b] δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρες, καὶ βόρυες, καὶ κροκόδειλοι ὅσον τε τριπήχεες χερσαῖοι, τῇσι σαύρῃσι ἐμφερέστατοι· καὶ στρουθοὶ κατάγαιοι, καὶ ὄφιες μικροὶ, κέρας ἓν ἕκαστος ἔχοντες· ταῦτά [c] τε δὴ αὐτόθι ἐστὶ θηρία, καὶ ἅπερ τῇ ἄλλῃ, πλὴν ἐλάφου τε καὶ ὑὸς [d] ἀγρίου· ἔλαφος δὲ καὶ ὗς ἄγριος ἐν Λιβύῃ πάμπαν οὐκ ἔστι· μυῶν δὲ γένεα τριξὰ αὐτόθι ἐστί· οἱ μὲν, δίποδες καλέονται· οἱ δὲ, [e] ζεγέριες· τὸ δὲ οὔνομα τοῦτό ἐστι μὲν [f] Λιβυκὸν, δύναται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν, βουνοί, οἱ δὲ, [g] ἐχινέες· εἰσὶ δὲ καὶ γαλαῖ ἐν τῷ σιλφίῳ γινόμεναι, τῇσι Ταρτησσίῃσι [h] ὁμοιόταται· τοσαῦτα μέν νυν θηρία ἡ τῶν Νομάδων Λιβύων γῆ ἔχει, ὅσον ἡμεῖς ἱστορέοντες ἐπὶ μακρότατον οἷοί τε ἐγενόμεθα ἐξικέσθαι. Μαξύων δὲ Λιβύων [i] Ζαύηκες ἔχονται, τοῖσι αἱ γυναῖκες ἡνιοχεῦσι τὰ ἅρματα ἐς τὸν πόλεμον. Τούτων δὲ [k] Γύζαντες ἔχονται, ἐν τοῖσι μέλι μὲν πολλὸν μέλισσαι κατεργάζονται, πολλῷ δ' ἔτι πλέον [l] λέγεται δημιουργοὺς ἄνδρας ποιέειν· μιλτοῦνται δ' ὦν πάντες οὗτοι, καὶ πιθηκοφαγέουσι· οἱ δέ σφι ἄφθονοι ὅσοι ἐν τοῖσι οὔρεσι γίνονται. Κατὰ τούτους δὲ λέγουσι Καρχηδόνιοι κέεσθαι νῆσον τῇ οὔνομα εἶναι [m] Κύραυνιν· μῆκος μὲν, διηκοσίων σταδίων, πλάτος δὲ, στεινὴν, διαβατὸν ἐκ τῆς ἠπείρου· ἐλαιέων τε μεστὴν καὶ ἀμπέλων· [n] λίμνην δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τῆς αἱ παρθένοι τῶν ἐπιχωρίων, πτεροῖσι ὀρνίθων κεχριμένοισι πίσσῃ, ἐκ τῆς ἰλύος ψῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ· ταῦτα εἰ μέν ἐστι ἀληθέως, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω· εἴη δ' ἂν πᾶν, ὅκου καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης

oryes, quorum cornua Phœnicibus inſer-
viunt ad fidium normas in cithara: huius
feræ magnitudo est ad bovem: et basſa-
ria, et hyænæ, et hyſtriches, et arie-
tes feri, et dictyes, et thoës, et pan-
theræ, et boryes, et crocodili tricubita-
les ferme terreſtres, lacertis ſimillimi et
ſtruthi ſubterranei, et ſerpentes puſilli cum
ſingulis cornibus. Hæ ſunt illic feræ, et
item ceteræ quæ alibi, præter cervum et
aprum: cervus enim et àper prorſus in A-
frica nullus est. Sunt ibidem quoque tria
murium genera, quorum alii bipedes vo-
cantur, alii zegeries, Africana lingua,
quod in Græca pollet idem quod βουνοὶ,
colles, alii echines. Sunt præterea muſte-
læ quæ in ſilphio naſcuntur, Tarteſſiacis
ſimillimæ. Tot habet feras Afrorum paſto-
ralium regio, quantum nos maxime ſcru-
tando longisſime inveſtigare potuimus. Ma- 193
xyum autem Afrorum confines ſunt Zaue-
ces, quibus feminæ aurigantur currus ad
bellum. His finitimi ſunt Gyzantes, ubi 194
magnam vim mellis apes conficiunt, ſed
multo plus opifices viri facere dicuntur:
omnes autem minio inficiuntur, ac ſimiis
veſcuntur, quarum est affatim iis in monti-
bus naſcentium. Iuxta hos aiunt Carthagi- 195
nienſes ſitam eſſe inſulam nomine Cyraunin,
ducentorum ſtadiorum longitudine, arctam
latitudine, in quam tranſiri e continente
potest, oleis refertam ac vitibus; et in ea
eſſe lacum, unde virgines indigenarum pen-
nis volucrum pice illitis ramenta auri refe-
runt e limo. Hæc an vera ſint haud equi-
dem ſcio, ſed quæ narrantur ſcribo. Fuerit
autem totum, ut ipse ego in Zacyntho vidi
pi-

a Βασάρια *Arch.*, βάσαρος *Suid. Etymol.* in *V.* *b* Δείκτυες *Arch.* *c* Δὲ *Arch. Vind.* *d* Ἀγρίου *Ask.* De Crocodilis *terreſtribus* L. II, 69. et uberrime *Bochartus* Hieroz. p. 1060. *Dictyes* et *Boryes* non novi. *e* Ζευγέριες *Paſſ.* *f* Λιβυστικὸν *Vind.* ora *Steph. Paſſ.* Λιβυστῖνον *Arch.* et ſtatim δηλοῖ δὲ κατ' Ἑλ. *g* *M. Ask. Paſſ.*, ceteri ἐχῖνες. *h* Ὁμοιότατοι non male *Ask.* *i* Ζάβυκες vitio ſcribae *Valla*, *Arch. Vind.*, vulgatum est in *Steph. Byz.* *k* Γύζαντες *M. Ask. Paſſ. Steph. Byz.*, Ζύγαντες *V. Ald.* in *Arch.* hiatus est vocum τούτων δὲ usque in μέλισσαι. *l* Λέγονται *Arch.* *m* Κυραύην *Paſſ. Med.* Κύραυνιν *Arch.* Κυραύνην *Ask.*, Κυραυνὶν *Steph. Byz.* in *V.*, olim Κύρανιν. *n* Λιμένα *Arch. Valla.*

Memorantur ſane Φοίνικες inter Muſica inſtrumenta, ab *Athenaeo* L. XIV. p. 636. B. parcius, quam certi ut quid ſtatui queat, deſcripti. Citharae ſi fuerint, πήχεες recte aptabuntur. Ex vetere ſcriptura τῶν κατὰ τὰ κέρεα ——, ad modulum cornuum orygum Poenis cithararum ἀγκῶνας, *cubita* fieri, tradetur, ſententia ſatis adconmodata. Mihi res anceps.

14. Ἔλαφος δὲ] Nihil ab hac aſſertione abeunt *Ariſtoteles*, *Antigonus Caryſt.*, *Plinius*, *AElianus*, alii. Falſam aiunt *Virgilius*, *Oppianus*, *Philoſtratus*, quorum teſtimoniis *Brodaeus* Miſcell. VIII, 13. et *Bodinus* ad *Oppiani* L. II. Cyneget. p. 76 utuntur. *Herodoti* aevo cervi et apri Libyae ſi defuerint, dicendum erit, aliunde in regionem deveniſſe: nam conſpici isthic et venatu intercipi, docuit *Th. Gatakerus* Miſcellan. II, 8. et *Shaw* Itin. T. I. p. 323.

16. Δίποδες καλέονται] Satis erit, ſi *Bochartum* Hieroz. p. 1010. et *Scultenſium* ad *Salomonis* Proverb. C. XXX, 26. δίποδας hos mures uberrime magnaque eruditione ex Graecorum et Arabum copiis illuſtraſſe, dixero. Mures ζεγέριες, *Heſychio* ζεγερίαι, explicantur βουνοὶ, *colles*: an quod in collibus cubilia poſuerint? Quae quidem inpeditior foret vocabuli expoſitio. *Bochartus* Colon. Phoenic. L. II, 3. βουνῖνοι reſingit, formatum ex βουνιὸν: eam enim herbam eſſe, quae Punice *zigar*: inde ζεγέριες, ſive βουνίνους, hos mures, quod plantae eius eſu aut umbra delectentur, dictos, eleganter, modo vere.

17. Ἔστι μὲν Λιβυκὸν] *Arch.* Λιβύστινον· quam formam adfirmat exemplis *Wetſten.* ad *Lucae* A. A. VI, 9. Si Libyſtina Ζεγέριες est adpellatio, quomodo tandem in barbarae vocis vi reddenda illa βουνῶν uteretur? quod noſter vocabulum veluti proprium tribuit Cyrenaeis IV, c. 199. De his diverſis murium generibus agentes *Ariſtot. Theophraſt. AElian.* nihil iuvant ad haec illuminanda. Βουνῖνοι venit in mentem *Bocharto* G. S. II, II, c. 3. Hieroz. I, III, c. 33. Βουνιάδες etiam dici potuerunt ob quamdam cum *napis* ſimilitudinem. VALCKEN.

19. Τῇσι Ταρτησσίῃσι] Docte de his muſtelis *Iac. Perizonius* ad *AElian.* Var. XIV, 4. Animalculum, quod cum his contenditur, numi Cyrenaeorum ſub ſilphio oſtentant in *Haymii* Thes. Britan. T. II. p. 124., ubi eiusdem accuratior ex Africa pictura. Id nollem, idem a doctisſimo viro cenſeri, ac μῦν δίποδα, quippe, ut ſuperiora poſtulant, alium. Vidit deſcripſitque, in paucis diſcrepans, animal, quod hic adconmodatius, ſollertisſimus *Shaw* Itin. T. I. p. 321.

25. Γύζαντες] Sic oportebat. Erroris *Steph. Byz.* reus est in Βύζαντες, quando παρ' Ἡροδότῳ δὲ κακῶς διὰ τοῦ γ Γύζαντες. Longe hinc diſtabant Afri Byzantes et Byzacium, infra Carthaginem Syrtibus adfines. Γύζαντες ſunt et in *Apollonio* Hiſt. Mirab C. 38., ubi his de mellificio artificioſo ex *Eudoxo Cnidio* conſimilia. Bonum itaque factum *Bocharti*, *Holſtenii*, *Gronovii*, iudicium et criſin *Stephani* inprobantium. Mox eiusdem Ethnicographi ſcripturam amplector, Κύραυνιν reducendo. Praeeunt *Arch.* et *Ask.* Non obliviſcor ſchedarum *Stephani* Peruſinarum, quarum auctoritatem potiorem non arbitror. Ad lacum, unde Afrae virgines aurum egerebant, *Achilles Tat.* Amor. L. I. p. 97., in paucis diſſentiens, digitum intendit.

37. Εἴη δ' ἂν πᾶν] *Claudicare* hoc *Reiskio* videbatur ratiocinium; nec miror. Tota periodus iſta, εἴη δ' ἂν πᾶν, ὅκου —— usque ad αὐτὸς ἐγὼ ὥρεον· in ſua mihi ſede legi videretur ad finem capitis, post vocem λίμνης collocata; atque his iſta proxime ſubiecta mea ſententia reſponderent aptisſime: οὕτω ὦν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ κειμένης εἰκότα ἐστὶ ἀληθηΐη. Formulae, εἴη δ' ἂν πᾶν, habet alibi ſimilem in re diverſa: γένοιτο δ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ· qualibus utebantur fabularum et ἀπίστων narratores. Prudenter *Pauſan.*

picem e lacu et aqua referri. Sunt eo loci quoque complures lacus, quorum qui maximus, septuaginta quoquoversus pedum est, altitudinis duum orgyiarum, in hunc demittunt contum, cuius in summitate myrtus alligata est, deinde efferunt myrto picem, odorem quidem bituminis habentem, sed cetera præstantiorem pice Pieria, eamque in scrobem quam iuxta lacum foderunt, infundunt, et ubi multum illius aggesserunt, ita e scrobe in amphoras transfundunt. Quicquid autem in lacum decidit, id sub terram means rursus apparet in mari, quod a lacu quatuor stadiis abest. Ita quæ de insula adiacenti Africæ dicuntur, consentanea sunt veritati.

196 Aiunt præterea Carthaginienses, locum esse Africæ extra columnas Herculis habitatum hominibus: eo quoties ipsi applicuere, se merces e navibus exponere, easque in crepidine maritimæ terræ ordine collocare; tum conscensis navibus fumum excitare: fumo autem conspecto, indigenas ad mare contendere: dehinc auro pro mercibus posito, procul ab eis abscedere, tum se e navibus egressos considerare, et si dignum mercibus aurum videatur, eo sumpto abire; sin minus, conscensis iterum navibus considere: illos vero accedentes, plus auri ad id quod posuerunt addere, donec persuadeant. Neutros autem iniuste agere: neque enim illos aurum attingere, priusquam illis adæquatum fuerit ratione mercium, neque illos contingere merces priusquam ipsi
197 sumpserint aurum. Atque hi sunt Afrorum quos nominare possumus: quorum plerique neque tunc de rege Medorum curabant quicquam, neque nunc curant. De qua regione eatenus adhuc queo dicere, a quatuor eam nationibus, quantum nos scimus, et non

μνης καὶ ὕδατος πίσσαν ἀναφερομένην αὐτὸς ἐγὼ [a] ὥρεον· εἰσὶ μὲν καὶ πλεῦνες αἱ λίμναι αὐτόθι· ἡ δ' ὦν μεγίστη αὐτέων, ἑβδομήκοντα ποδῶν πάντη, βάθος δὲ, διόργυιός ἐστι· ἐς ταύτην κοντὸν κατιεῖσι, ἐπ' ἄκρῳ μυρσίνην προσδήσαντες, καὶ ἔπειτα ἀναφέρουσι τῇ μυρσίνῃ πίσσαν, ὀδμὴν μὲν ἔχουσαν ἀσφάλτου, τὰ δ' ἄλλα, τῆς [b] Πιερικῆς πίσσης ἀμείνω· ἐσχέουσι δὲ ἐς λάκκον ὀρωρυγμένον ἀγχοῦ τῆς λίμνης· ἐπεὰν δὲ ἀθροίσωσι συχνὴν, οὕτω ἐς τοὺς ἀμφορέας ἐκ τοῦ λάκκου καταχέουσι· ὅ, τι δ' ἂν
[c] ἐσπέσῃ ἐς τὴν λίμνην, ὑπὸ γῆν ἰὸν, [d] ἀναφαίνε- 284
ται ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἡ δὲ ἀπέχει ὡς τέσσερα στάδια ἀπὸ τῆς λίμνης· οὕτω ὦν καὶ [e] τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ κειμένης εἰκότα ἐστὶ ἀληθηΐῃ. Λέγουσι δὲ καὶ τάδε Καρχηδόνιοι, εἶναι τῆς Λιβύης χῶρόν τε καὶ ἀνθρώπους ἔξω [f] Ἡρακληΐων στηλέων κατοικημένους, ἐς τοὺς ἐπεὰν ἀπίκωνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία, [g] θέντες αὐτὰ ἐπεξῆς παρὰ τὴν κυματωγὴν, ἐσβάντες ἐς τὰ πλοῖα, τύφειν καπνόν· [h] τοὺς δ' ἐπιχωρίους, ἰδομένους τὸν καπνὸν, ἰέναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φορτίων χρυσὸν τιθέναι, καὶ ἐξαναχωρέειν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων· τοὺς δὲ Καρχηδονίους ἐκβάντας, [i] σκέπτεσθαι· καὶ ἢν μὲν φαίνηταί σφι ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, [k] ἀπελόμενοι ἀπαλλάσσονται· ἢν δὲ μὴ [l] εἴη ἄξιος, ἐσβάντες ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται· οἱ δὲ, προσελθόντες, [m] ἄλλον πρὸς ὦν ἔθηκαν χρυσὸν, ἐς οὗ ἂν πείθωσι· ἀδικέειν δὲ οὐδετέρους· οὔτε γὰρ αὐτοὺς τοῦ [n] χρυσοῦ ἅπτεσθαι πρὶν ἄν σφι ἀπισωθῇ τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, οὔτ' ἐκείνους τῶν φορτίων ἅπτεσθαι πρότερον ἢ αὐτοὶ τὸ χρυσίον λάβωσι. Οὗτοι μέν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι· καὶ τουτέων οἱ πολλοὶ βασιλῆος τοῦ [o] Μήδων οὔτε τι νῦν οὔτε τότε ἐφρόντιζον οὐδέν· [p] τόσον δὲ ἔτι ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς χώρης ταύτης, ὅτι τέσσερα ἔθνεα νέμεται [a] αὐ-

a Ὡρῶν *Arch. V.* *b* Πευκίνης *Arch.* solus. *c* *M. Pass. Ask.*, ἐμπέσῃ *Arch. Vind.*, alii ἐσπέσοι. *d* Ἀναφέρεται *Arch.* quod ferri poterat: sed *Antigonus* editum confirmat. *e* Τὸ id. *f* Ἡρακλέων *Arch. Ask.* *g* Absunt haec duo *Arch.*, qui cum *M. Pass. V. Ask.* recte ἐπεξῆς· vulgo olim ἐφεξῆς. Mox παρὰ τὴν κυματώδη γῆν *Brit. A. C.* ex scholio. *h* Sex ista non sunt in *Arch.*, *Eustath.* in Perieg. v. 752. haec suo sermone descripsit. *i* *M. Arch. V. Pass. Ask.*, σκέψασθαι *Paris. A.* et *Ald.*, mox μὲν non norunt *Arch. V.* *k* *M. Pass. Ask. Brit. A. C.*, ἀνελόμενοι *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* Edd. *l* Deest *Arch. V. Ald. Paris. B.*, habent *M. Ask. Pass. Paris. A.* *m* Ἄλλο et χρυσίον *Arch. V.* non prorsus male. *n* Χρυσίου iid. et statim ἀπισωθῇ cum *M. Ask. Pass. Paris. A. B.* duobusque *Brit.*; olim ἀπισωθείη. *o* Μήδου οὔτ' ἔτι *Arch.* *p* Τοσοῦτον *Arch. V. Paris. A. B. Ald. Edd.*, cui locus relinqui potuerat: τόσον *Brit. A. C. M. Pass. Ask.*

san. in Arcad. et vere p. 601., ἐν τῷ παντὶ, inquit, αἰῶνι πολλὰ μὲν πάλαι συμβάντα, μηκέτι δὲ γινόμενα, ἄπιστα εἶναι πεποιήκασιν ἐς τοὺς πολλοὺς οἱ τοῖς ἀληθέσιν ἐποικοδομοῦντες ἐψευσμένα. Ab hac culpa vereor ut noster ille censeri queat immunis. VALCKEN.

42. Ἐπ' ἄκρῳ μυρσίνην] Zacynthii lacus miraculum attigerunt *Antigonus Caryst.* C. 169. et *Vitruvius* L. VIII. c. 3. Βυρσίνην et βυρσίνῃ qui instaurant, praeter scriptionis vicinitatem quo nitantur, haud perspicio: dubium mihi quoque, an unquam βυρσίνη sola *amphora* sit *coriacea*. Certe τῆς πευκίνης πίσσης *Arch.* illaudatum transmitti debuerat. Asia olim, *Plinio* auctore H. Nat. XIV, 21., *Picem Idaeam* maxime probabat, *Graecia PIERICAM.*

54. Ἐπεὰν — ἐξέλωνται τὰ φορτία] *Merces* navibus *exemptas* deponere dicuntur παρὰ τὴν κυματωγὴν, *in litoris crepidine*, prout in *Luciani* Timone §. 56. dedit *T. H. Sophoclis*, Oed. in Col. v. 1237., ἀκτὰ κυματοπλὴξ, aliis κύματος ἀγὴ et *Apollon Rhod.* I, 554., aliquoties etiam *Herodoto* dicitur κυματωγή· vide Celeberr. *Wess.* Diss. *Herod.* p. 207. Rarius illud *Archilochi* ap. *Etymol.* p. 47, 22., Ἀκὴ, ἡ ὀξύτης· οὕτως Ὧρος· (praebet ista Cod. MS.) Ἀρχίλοχος, Ἴση κατ' ἠκὴν κύματος κυανέου· vitiatus senarius attento mendae moveret suspicionem; corrigatur Ἴση κατ' ἠκὴν κύματός τε κἀνέμου· ex p. 424, 18. —— Enarrans Herodotea *Eustath.* in *Dionys.* v. 752., αἰγιαλὸν habet, et, τὰ φορτία ἐξελόντες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ὑποτύφουσι καπνόν· ubi rectius ex *Herod.* posuisset ἐξελόμενοι· in talibus enim apud veteres ἐξελέσθαι vel ἐξαιρεῖσθαι adhibetur, nunquam, opinor, ἐξελεῖν. —— Qualia de his Africanis absque linguae usu propositarum rerum pretia aestimantibus *Herodotus*, de Seribus saepius in eam rem citati tradiderunt, *Plinius*, *Solinus*, et *Ammianus Marcell.* ex *Uranii* forsan Arabicis petita; ex quibus *Stephano* Σῆρες esse dicuntur ἔθνος Ἰνδικὸν ἀπροσμιγὲς ἀνθρώποις. Cum Herodoteis componi poterunt *Eustathio* l. c. narrata de Seribus: τῶν πωλουμένων τὸ τίμημα σακκίοις ἐπιγράψαντες ὑποχωροῦσιν, εἶτα ἐλθόντες οἱ ἔμποροι καὶ θέντες τὴν τιμὴν ἀναχωροῦσιν· ἐφ' οἷς ἔρχονται οἱ Σῆρες, καὶ, εἰ μὲν ἀρέσκονται, λαμβάνουσι τὴν τιμήν· εἰ δὲ μή γε, τὰ ἴδια. VALCKEN.

55. Θέντες αὐτὰ ἐπεξῆς] Nondum exolevisse permutandarum hanc mercium in interiore Africa Nigritas inter et Mauros consuetudinem, luculentus testis *Shaw* Itin. T. I. p. 393. Valuit eadem, valetque in pluribus utriusque Indiae nationibus apud amplissimum. *Orig. Legum, Art. et Scientiar.* scriptorem T. I. L. IV, I. p. 265.

72. Τέσσερα ἔθνεα νέμεται αὐτὴν] Quod invexit vir Cl. si lectum fuisset in Edd. alterum ego quidem censuissem restituendum. Quatuor gentes, in quas Africa fuerit Agathoclis aetate divisa, commemorat *Diodor. Sic.* XX, c. 55. Eidem L. III, c. 49., quatuor αὐτοχθόνων genera tantum recensentur, Νασαμῶνες, Αὐχίσαι, Μαρμαρίδαι, Μάκαι· ceteros iisdem, *Marmaridas* diversis adpellationibus *Herodotus* designavit. VALCKEN.

78. Ei-

[a] αὐτὴν, καὶ οὐ πλέω τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα τῶν ἐθνέων, τὰ δὲ δύο, οὔ. Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτόχθονες· οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέω, οἱ δὲ, τὰ πρὸς [b] νότου τῆς Λιβύης οἰκέοντες· Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληνες, ἐπήλυδες. Δοκέει δέ μοι οὐδ' [c] ἀρετὴν εἶναί τις ἡ Λιβύη σπουδαίη, ὥστε ἢ Ἀσίῃ ἢ Εὐρώπῃ παραβληθῆναι, πλὴν Κίνυπος μούνης· τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ οὔνομα ἡ γῆ τῷ ποταμῷ ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίη τῇ ἀρίστῃ [d] γεῶν Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν· οὐδὲ οἶκε οὐδὲν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ· [e] μελάγγαιός τε γάρ ἐστι, καὶ ἔπυδρος πίδαξι, καὶ οὔτε αὐχμοῦ φροντίζουσα οὐδὲν, οὔτε ὄμβρον [f] πλέω πιοῦσα, δεδήληται· ὕεται γὰρ δὴ [g] ταῦτα τῆς Λιβύης· τῶν δὲ ἐκφορίων τοῦ καρποῦ ταυτὰ μέτρα τῇ Βαβυλωνίων γῇ κατίσταται· ἀγαθὴ δὲ γῆ, καὶ τὴν Εὐεσπερῖται νέμονται· ἐπ' [h] ἑκατοστὰ γὰρ ἐπεὰν αὐτὴ ἑωϋτῆς ἄριστα ἐνείκῃ, ἐκφέρει· ἡ δὲ ἐν τῇ Κίνυπι, ἐπὶ τριηκόσια. Ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρη, ἐοῦσα ὑψηλοτάτη ταύτης τῆς Λιβύης, [i] τὴν οἱ Νομάδες νέμονται, τρεῖς [k] ὥρας ἐν ἑωϋτῇ, ἀξίας θώϋματος· πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παραθαλάσσια τῶν καρπῶν ὀργᾷ ἀμᾶσθαί τε καὶ τρυγᾶσθαι· [l] τουτέων τε δὴ συγ-
285 κεκομισμένων, [m] τὰ ὑπερθαλασσιδίων χώρων [n] τὰ μέσα ὀργᾷ συγκομίζεσθαι, τὰ βουνοὺς καλέουσι· συγκεκόμισταί τε οὗτος ὁ μέσος καρπὸς, καὶ ὁ ἐν τῇ [o] κατυπερτάτῃ τῆς γῆς πεπαίνεταί τε [p] καὶ ὀργᾷ· ὥστε ἐκπέποταί τε καὶ καταβέβρωται ὁ πρῶτος καρπὸς, καὶ ὁ τελευταῖος συμπαραγίνεται· οὕτω ἐπ' ὀκτὼ μῆνας Κυρηναίους ὀπώρη ἐπέχει· ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. Οἱ δὲ Φερετίμης τιμωροὶ Πέρσαι, ἐπεί τε ἐκ τῆς Αἰγύπτου σταλέντες [q] ὑπὸ τοῦ Ἀρυάνδεω, ἀπίκατο ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον

non a pluribus incoli: quarum duæ ſunt in-
digenæ, totidem non indigenæ. Indigenæ
quidem, Afri atque AEthiopes: quorum
alteri ad aquilonem, alteri ad notum A-
fricæ incolunt; advenæ vero, Phœnices
et Græci. Neque vero videtur mihi boni- 198
tas Africanæ terræ cum bonitate Aſiæ at-
que Europæ comparanda, præter unam Ci-
nypem, quæ tellus fluvio cognominis est.
Hæc autem optimæ cuique telluri par est
proventu fructus cerealis, nec omnino ſi-
milis est ceteræ Africæ. Est enim nigra
glebis et uda fontibus, ac ſecura ſiccitatis
aëris: ac ne imbrem quidem, qui ſit vehe-
mentior imbibens, læditur: nam in eo tractu
Africæ pluit. Ex proventibus autem fru-
ctuum terræ, totidem menſuræ illic quot e
Babylonica tellure percipiuntur. Bonum ſo-
lum et illud est, quod Eueſperitæ colunt:
nam quoties id eximie ſeipſum ubertate ſupe-
rat, centuplum reddit: at illud Cinypis, cir-
citer trecenta. Porro Cyrenaica regio, quæ 199
huius Africæ editisſima est, quam paſtorales
incolunt, tres in ſe tempeſtates continet ad-
miratione dignas. Primi enim in locis pro-
pter mare fructus deſiderant meti vindemia-
rique: his comportatis, media in locis quæ
ſupra maritimam ſunt, quos bunos appellant
comportari fructus appetunt: et ſimul hic me-
dius fructus collectus est, etiam is qui in edi-
tisſima plaga, maturuit et idem petit. Ita-
que primus fructus bibitur atque editur et ſi-
mul adest ultimus. Atque hunc in modum
ad octo menſes perceptio fructuum Cyrenæos
occupat. Hæc hactenus de his dicta ſint. 200
Perſæ autem ad ulciſcendam Pheretimam ab
Aryande miſſi, postquam ex AEgypto Barcen
per-

a Ταύτην *M. Ask. Paſ.*, ceteri omnes *αὐτὴν* et melius. Statim *ἴσμεν* *Paſ. Ask.* *b* Νότον *Arch.* *c* Ἀρετὴ εἶναί τις ἐν Λιβ. *Arch.* *d* Γε ὧν *Paris. A. B.* loco *γεῶν*, alii *γαιῶν* cum Edd. *e* Μελάγγεος *M. Ask. Arch.* *f* Πλέον *Arch.*, tum *ποιοῦσα* *Vind.*, *πιοῦσα* *Ask.*, quod verum. *ποιεῦσα* *Ald.* et alii. Porro *οἴεται* mox loco *ὕεται* *Paſ.* *g* Τὰ αὐτὰ *V. Arch.*, et *τῇ* Βαβυλωνίῃ cum ora *Steph. Ask. Paſ. Brit. A. C.* *h* Ἑκατὸν *Arch.* *i* Τῆς id. et *Vind.* *k* *M. Paſ. Ask.* et ex coniectura *Henr. Steph.*, vulgo *χώρας*. Statim *θώματος* *M. Ask. Arch.* *l* Τούτων δὲ *Arch. V.* *m* *τῶν* *Ask.*, mox *τῶν ὑπερθαλασσιδίων* ora *Steph. M. Paſ. Ask. Brit. A. C.*, vulgo *τὰ ὑπὲρ τῶν θαλασσιδίων*. *n* Absunt *Arch. V.* haec duo. *o* Ὑπερτάτῃ iid., paullo ante *συγκεκόσμηταί τε* *Vind.* *p* Deficiunt quinque ſeq. *Arch.* *q* Ὑπὸ τοῦ Ἀρ. *Arch.*, τοῦ alii omittunt: porro *ἀπίκατο* *V. Med. Arch. Ask. Paſ.*, vulgo *ἀπίκοντο*. Quod postea *ἐπαγγελλόμενοι*, ſpectavit *Suid.* in *V.*

78. *Εἶναί τις ἡ Λιβύη σπουδαίη*] Putares ob cap. 23. *οὐ γάρ τι σπουδαῖαι νομαὶ αὐτόθι εἰσί*, hoc etiam loco *εἶναί τι ἡ* —— oportere cum viro erudito. At hoc vide *Philoſtrati* Epiſt. 38. *Οὖσά τις ξανθὴ, ῥόδα ζητεῖς·* inque primis Sophocleum Aiac. v. 1283. *τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖά τις βροτοῖς χάρις διαῤῥεῖ·* ubi docte Critici veteres. Non adiicio ex A. A. C. VIII, 9. *λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν*, tametſi adſimile. *Homeri γαιάων*, de quo *Euſtath.* p. 1598, 46., non me, quominus *γεῶν* post pauca revocetur, inpedit. Posterioris uſum ex *Democrito* et *Crinagora* alias adfirmavi.

81. *Ἀρίστη γαιῶν Δήμητρος καρπὸν ἐ.*] Cinypis comparat fertilitatem cum illa agri Babylonii; Cinypis enim ager *ἐκφέρει* —— *ἐπὶ τριηκόσια·* Babylonius minimum *ἐπὶ διηκόσια, ἐπεὰν δὲ ἄριστα αὐτὴ (ἡ χώρη) ἑωϋτῆς ἐνείκῃ, ἐπὶ τριηκόσια ἐκφέρει*, L. I, c. 193. ubi praeterea dicitur esſe *χωρέων αὕτη ἁπασέων μακρῷ ἀρίστη Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν*. Pro *χωρέων ἀρίστη* hic legitur *ἀρίστη γαιῶν·* multum me iudice praeſtat *γεῶν*, munitum auctoritate *Democriti* in Diſſ. *Herod.* p. 183. Plurativum Γᾶς vel *γαίας* qui adhibuerit veterum novi neminem, qui quidem ſcripſerint accuratius, reſtituendum forſan *Ariſtoteli* ap. *Demetrium* π. Ἑρμ. §. 233., *εἰ δὲ πρὸς ἁπάσας οἴχεται γᾶς φυγὰς οὗτος·* ubi vulgatur *τὰς φ.* Τὰς *ἀρίστας τῶν γαιῶν*, *Schol. Thucyd.* p. 3., ſimilesque dixere. Γαιῶν habet aliquoties *interpres* Gr. ſemibarbarus libri *Esdrae*: ſupereſt, quod ab aliis non animadverſum miror, eiusdem libri Graeca multo elegantior interpretatio, quam Helleniſtae Iudaei cuiusdam additamentis auctam inter libros perperam retulerunt, quos vocant Apocryphos: ubi *γαιῶν* dederat alter ille hic formam ſemper adhibuit uſitatam *γῆς·* quod ille, *ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν*, IX, 14.; hic dixit (VIII, 84.,) *ἐπιμιγῆναι τῇ ἀκαθαρσίᾳ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς.* —— Quae de hac regione ſubiungit *Herod.* pervenuſta ſunt; et in ſeq. Cap. quo de Cyrenaicae regionis agit fertilitate, est elegantisſimum illud, *ὀργᾷ ἀμᾶσθαί τε καὶ τρυγᾶσθαι*, perdocte tractatum *Rubnkenio* noſtro ad *Tim.* p. 104. In talibus adhibitum *ἐθέλει* nativum tamen istum e ſucci plenitudine *tumorem* non demonſtrat. VALCKEN.

84. *Ὄμβρον πλέω πιοῦσα*] Veram praeſtant hanc *Raphelii* coniecturam ſchedae. Iovis erat in Graecia, cum plueret, *ποιεῖν ὕδωρ* in *Theophraſti* Charact. C. 3. cum *Caſauboni* obſervatis: terrae vero, *πίνειν* ſive *πιεῖν τὸ ὕδωρ*, unde *γῆ* —— *πίνουσα τὸ ὕδωρ* L. III, 117. et frequentisſime alibi. Librariorum aberratio in *ποιεῖν* et *πιεῖν* expoſita ſatis est *Diſſ. Herod.* C. 11. p. 182. Mox *τῶν δὲ ἐκφορίων* —— bene habet. *Τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς* *terrae proventus* illuſtrantur ad *Heſychii* Ἐκφόρια. Minime autem diſplicet *τῇ Βαβυλωνίῃ γῇ* ex L. I, 193., ubi de ubertate et multa eius fruge.

92. *Τρεῖς ὥρας ἐν ἑωϋτῇ*] Hoc, apud *Stephanum* laudatum, multo potius. Ingratum certe *ἔχει* —— *ἡ Κυρηναίη χώρη* —— *τρεῖς χώρας* ——. Diverſa et ſibi ſuccedentia autumnitatis tempora elegantisſime pinguntur. Ὀργᾷ ornat hinc *Timaei* Lexicon p. 104., ubi *Rubnkenius* erudite. Illa autem, *τὰ βουνοὺς καλέουσι*, ad fructus non refero, verum ad *τὰ μέσα*, quae *collibus* videntur excelluisſe. Profecto ſanequam inconcinne *βουνοὶ fruges* dicentur, quod *ἐν τοῖς βουνοῖς* adoleſcant. Simile, controverſum tamen, de muribus Afris C. 192. *Euſtath.* ad *Hom.* p. 1854, 21. vocabulum habuit in oculis.

2. Οἱ δὲ] Interruptum longa digresſione redordiens ſermonem ſuam forſan et hic voculam poſuerat, Οἱ δὲ

pervenerunt, oppidum obſederunt, miſſis illico qui denunciarent dedi autores necis Arceſilai. Eorum verbis oppidani, ut qui cædis omnes participes eſſent, non adnuerunt. Ita novem menſes Barcen quum obſediſſent Perſæ ſubterraneos cuniculos fodientes ad murum ferentes, et validos incurſus fecerunt: ſed cuniculos quidem faber quidam ærarius deprehendit æreo ſcuto, ſic ratiocinans. Circumferens illud intra murum, admovebat pavimento urbis: et alia quidem quibuscunque admovebatur, erant ſurda: ad locum autem qui fodiebatur, æs clypei ſonabat: ubi contra fodientes Barcæi, Perſas terræ foſſores interemerunt: ſic quidem istud adinventum
201 est. Irruptiones autem Barcæi ipsi repulſabant. Verum quum multum temporis contereretur, et multi utrinque caderent, nec pauciores ex Perſis, Amaſis, dux peditatus, talem rem commentus est: Animadvertens Barcæos vi non poſſe ſuperari, ſed dolo, hoc facit; latam foſſam per noctem depreſſit, eique fragilia ſuperſtravit ligna, et ſuper ea humum ingeſſit, reddens ſolum cetero æquabile: ſimulatque illuxit, Barcæos in colloquium evocat. Illi libenter obtemperavere, quod eis cordi erat ad pactionem venire. Pactionem autem in hanc formulam inierunt, inter ſacra iurantes ſuper illam occultam foſſam: ut quoad humus ea ita ſe haberet, tamdiu fœdus et iusiurandum ratum foret, Barcæis, quod æquum foret ſe penſuros regi, et Perſis, ſe nihil rerum novarum adverſus Barcæos eſſe molituros, promittentibus. Barcæi dehinc fœderibus freti, et ipſi ex urbe prodibant, et ex hoſtibus cuicunque libebat intrandi urbem faciebant poteſtatem, patefactis omnibus portis. At Perſæ reſciſſo ponte occulto in urbem proruperunt: ideo autem pontem, quem fecerant, reſciderunt, ut ſtarent iureiurando, quo cum Barcæis pacti erant, tamdiu ratum fore fœdus, quamdiu maneret terra in ſtatu, quem tunc habebat: refracto enim ponte, non manebat iusiurandum in ſuo loco amplius.
202 Pheretima deditos ſibi a Perſis Barcæos qui fa-

λιόρκεον τὴν πόλιν, ἐπαγγελλόμενοι ἐκδιδόναι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου τοῦ Ἀρκεσίλεω· τῶν δὲ, πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μεταίτιον, οὐκ ἐδέκοντο τοὺς λόγους· ἐνθαῦτα δὴ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην ἐπὶ μῆνας ἐννέα, ὀρύσσοντές τε ὀρύγματα ὑπόγαια, φέροντα ἐς τὸ τεῖχος, καὶ προσβολὰς καρτερὰς ποιεύμενοι· τὰ μέν νυν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρε ἐπιχάλκῳ ἀσπίδι, ὧδε ἐπιφρασθείς· περιφέρων αὐτὴν ἐντὸς τοῦ τείχεος, [a] προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλιος· τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε κωφὰ πρὸς ἃ [b] προσίσχε, κατὰ δὲ τὰ ὀρυσσόμενα ἤχεσκε ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος· ἀντορύσσοντες δ' ἂν ταύτῃ οἱ Βαρκαῖοι ἔκτεινον τῶν Περσέων τοὺς γεωρυχέοντας· τοῦτο μὲν δὴ οὕτω ἐξευρέθη· τὰς δὲ προσβολὰς ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι. [c] Χρόνων δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, καὶ πιπτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ οὐκ ἧσσον τῶν Περσέων, Ἄμασις, ὁ στρατηγὸς τοῦ πεζοῦ, μηχανᾶται τοιάδε· μαθὼν τοὺς Βαρκαίους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἱρετοὶ εἶεν, δόλῳ δὲ αἱρετοὶ, ποιέει [d] τοιάδε· νυκτὸς [e] τάφρην ὀρύξας εὐρέην, [f] ἐπέτεινε ξύλα ἀσθενέα ὑπὲρ αὐτῆς· κατύπερθε δὲ ἐπιπολῆς τῶν ξύλων χοῦν γῆς ἐπεφόρησε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσόπεδον· ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐς λόγους [g] προσεκαλέετο τοὺς Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀσπαστῶς ὑπήκουσαν, ἐς ὅ σφι ἕαδε ὁμολογίῃ χρήσασθαι· τὴν δὲ ὁμολογίην ἐποιεῦντο τοιήνδέ τινα· ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου τάμνοντες ὅρκια, ἔστ' ἂν ἡ γῆ αὕτη οὕτω ἔχῃ, μένειν τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην· καὶ Βαρκαίους τε [h] ὑποτελέειν φάναι ἀξίην βασιλέϊ, καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο [i] νεοχμοῦν κατὰ Βαρκαίους· μετὰ δὲ τὸ ὅρκιον, Βαρκαῖοι μὲν πιστεύσαντες τούτοισι, αὐτοί τε [k] ἐξῄϊσαν ἐκ τοῦ ἄστεος, καὶ τῶν πολεμίων ἔων παριέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βουλόμενον, τὰς [l] πύλας πάσας ἀνοίξαντες· οἱ δὲ Πέρσαι καταῤῥήξαντες τὴν κρυπτὴν γέφυραν, ἔθεον [m] ἔσω ἐς τὸ τεῖχος· κατέῤῥηξαν δὲ τοῦδε εἵνεκα τὴν ἐποίησαν γέφυραν, ἵνα [n] ἐμπεδορκέοιεν, ταμόντες τοῖσι Βαρκαίοισι χρόνον μένειν αἰεὶ τὸ ὅρκιον, ὅσον ἂν ἡ γῆ μένῃ κατὰ τὰ τότε εἶχε· καταῤῥήξασι δὲ, οὐκέτι ἔμενε τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην. Τοὺς μέν νυν αἰτιωτάτους 286
τῶν Βαρκαίων ἡ Φερετίμη, ἐπεί τε οἱ ἐκ τῶν Περσέων παρ-

a Omnes cum *Euſtath.*, bis citante, in *Homer.* p. 436, 35. et 918, 21. προίσχε *Med.* *b* Hic προίσχε *Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, ſtatim ἀντορ. δ' ἐν ταύτῃ iidem. *c* Χρόνον — πολλὸν *Paris. B. Arch. Brit. A. C.*, non inconcinne, ſi τριβομένων de aerumnis accipiatur. *d* *M. Ask. Paſſ. Arch. V. Brit. A. C.*, olim τάδε. *e* *Med. Paſſ. Ask.* antea τάφρον. *f* Ἀπέθηκε *Arch.* *g* Προεκαλέετο *Paſſ.* et ora *Steph.* *h* Ὑποτελέειν *Paſſ. Vind. Paris. A. B. Ald. Brit.* duo, ὑποτελέην *Arch. Med. Ask.* *i* Ἐνοχλοῦν *Arch. Brit.* duo, ex ſcholio, et κατὰ Βαρκαίους cum *M. Ask. Paſſ.*, olim κατὰ Βαρκαίων. *k* Ἐξῄϊσαν *Paſſ.*, recte. ἐξήεσαν alii. *l* Negligit vocem *Arch.*, tum ἁπάσας cum *V.* *m* *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* Edd., in *M. Ask. Paſſ. Brit. A. C.* ἔξω per errorem. *n* Spectavit *Suid.* in *V.* et Φερετίμα.

δὲ δὴ Φερετίμης τιμωροὶ Π. —— Barcaei χαλκέως laudabile factum hinc enarrans *Euſtath.* in Il. N. p. 883, 40., firmat lectionem a *Gron.* mutatam. et ὀρύγματα ὑπόγαια dicta *Herodoto* vocat ὑπόνομον, *cuniculos*: alio modo Demetrii cunicularios Rhodii, Romanos fefellerunt Ambraciotae ap. *Diodor.* XX, c. 94. *Livium* L. XXXVIII, c. 7. et *Polyaen.* VI, c. 17. VALCKEN.

13. Προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον] Reduxi, quod errans *Med.* et alii mutaverant: aberrarunt pariliter in ſecuturis *Paſſ.* et *Ask.* Optime, etſi nunc luxatus, *AEneas* Poliorcet. C. 37. ex Herodoteis, ἔπειτα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρεν, ἐνθυμήσας ἀσπίδος χάλκωμα ἐπιφέρειν, καὶ ἐντὸς τοῦ τείχους ΠΡΟΣΙΣΧΕΙΝ πρὸς τὸ δάπεδον· τῇ μὲν δὴ ἄλλῃ, κωφὰ ἦν πρὸς ἃ ΠΡΟΣΙΣΧΕ τὸ χάλκωμα, ᾗ δ' ὑπωρύσσετο &c. Sic, puto, hiatibus conſarcitis, dederat primitus.

24. Τάφρην] Maluit τάφρον C. 3. 20. 28., aliisque in locis. *Suidas*, haec excerpens, τάφρην pro notabili depoſuit in v. Τάφρος. Cognitiſſimae quoque ex *Steph. Byz.* Τάφραι et Τάφρη, et plures eiusmodi voces, ut maculae ſuſpicio ceſſare queat.

31. Ἔστ' ἂν ἡ γῆ αὕτη &c.] In foederis formula Latinos inter et Romanos citra fraudem omnem μέχρις ἂν οὐρανός τε καὶ γῆ τὴν αὐτὴν στάσιν ἔχωσι apud *Dionys. Halic.* L. VI. p. 415. Mox ὑποτελέειν *Aldi* et aliorum longe verius. Namque ὑποτελέη de tributo novum atque inviſitatum, et ἀξίη *Noſtro* omne, quod ex aequo iure debetur. Habe hoc ex VII, 39. τὴν μὲν ΑΞΙΗΝ οὐ λάμψεαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ΑΞΙΗΣ.

32. Μένειν τὸ ὅρκιον] Parum refert hoc probetur an futurum tempus μενέειν· Noſtrum ſequutus in hac fraude Perſica narranda *Polyaen.* VII, c. 34., tempus habet in talibus uſitatius: στὰς μετὰ τῶν τὰ ὅρκια ταμνόντων ὤμοσεν, ἐφ' ὅσον οὕτως ἡ γῆ μένει, φυλάξειν τὰ συγκείμενα, Herodoteo enim verbo reſpondet τὸ φυλάξειν, neque in istis μένει mutandum, niſi ſcripſerit: ἐφ' ὅσον ἂν οὕτως ἡ γῆ μένῃ· ſicut in ſimillima fraude eidem narrata VI, c. 22., nihil ſe novaturos iurant Locri Italici ἐφ' ὅσον ἂν τὴν γῆν αὐτῶν πατῶσιν, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς ὤμοις φέρωσιν· *alliorum capita* ſub tunicis occultata humeris impoſuerant. Κεφαλὰς in oraculo Dodonaeo Pelasgis edito *capita non viventium ſed fictilia* laudabili fraude Hercules interpretabatur ap. *Macrob.* I. Saturn. c. VII. VALCKEN.

παρεδόθησαν, ἀνεσκολόπισε κύκλῳ τοῦ τείχεος· τῶν δέ σφι γυναικῶν τοὺς [a] μαζοὺς ἀποταμοῦσα, περιέστιξε καὶ τούτοισι τὸ τεῖχος· τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων, ληΐην ἐκέλευσε θέσθαι τοὺς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐτέων ἔσαν Βαττιάδαι τε καὶ τοῦ φόνου οὐ μεταίτιοι· τούτοισι δὲ τὴν πόλιν ἐπέτρεψε ἡ Φερετίμη. Τοὺς ὦν δὴ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων οἱ Πέρσαι [b] ἀνδραποδισάμενοι ἀπήεσαν ὀπίσω· καὶ ἐπεί τε ἐπὶ τῇ Κυρηναίων πόλι ἐπέστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τι [c] ἀποσιεύμενοι διεξῆκαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἄστεος· διεξιούσης δὲ τῆς στρατιῆς, [d] Βάρης μὲν ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς ἐκέλευε αἱρέειν τὴν πόλιν, Ἄμασις δὲ ὁ τοῦ πεζοῦ, οὐκ ἔα· ἐπὶ Βάρκην γὰρ ἀποσταλῆναι μούνην Ἑλληνίδα πόλιν· ἐς ὃ διεξελθοῦσι, καὶ ἱζομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυκαίου [e] ὄχθον, μετεμέλησέ σφι οὐ σχοῦσι τὴν Κυρήνην, καὶ [f] ἐπειρῶντο τοδεύτερον παριέναι ἐς αὐτήν· οἱ δὲ Κυρηναῖοι οὐ περιώρεον· τοῖσι δὲ Πέρσῃσι, οὐδενὸς μαχομένου, φόβος ἐνέπεσε· ἀποδραμόντες δὲ [g] ὅσον ἑξήκοντα στάδια, ἵζοντο· ἱδρυθέντι δὲ τῷ στρατοπέδῳ ταύτῃ ἦλθε παρὰ [h] Ἀρυάνδεω ἄγγελος, ἀποκαλέων αὐτούς· οἱ δὲ Πέρσαι, Κυρηναίων δεηθέντες [i] ἐπόδιά σφι δοῦναι, ἔτυχον· λαβόντες δὲ ταῦτα, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Αἴγυπτον· παραλαβόντες δὲ τοἐνθεῦτεν αὐτοὺς Λίβυες, τῆς τε ἐσθῆτος εἵνεκα καὶ τῆς σκευῆς, τοὺς ὑπολειπομένους αὐτέων καὶ [k] ἐπελκομένους ἐφόνευον, [l] ἐς ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικέατο. Οὗτος ὁ Περσέων στρατὸς τῆς Λιβύης ἑκαστάτω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε· τοὺς δὲ [m] ἠνδραποδίσαντο τῶν Βαρκαίων, τούτους δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου [n] ἀνασπάστους ἐποίησαν παρὰ βασιλῆα· βασιλεὺς δέ σφι Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρίης χώρης κώμην ἐγκατοικῆσαι· οἱ δὲ τῇ κώμῃ ταύτῃ οὔνομα ἔθεντο Βάρκην, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν [o] οἰκευμένη ἐν τῇ γῇ τῇ Βακτρίῃ. Οὐ μὲν οὐδὲ ἡ

faciendæ cædis principes fuerant, crucibus
ſuffixit per ambitum murorum. Feminarum
quoque deciſas mammas circa muros appen-
dit. Ceteros Barcæos Perſis ut diriperent
imperavit, præter Battiadas, et qui cæ-
dis affines non extiterant, hisque urbem
permiſit Pheretima. Reliquis igitur Bar- 203
cæorum in ſervitutem abreptis Perſæ redie-
runt, qui quum ad urbem Cyrenen redis-
ſent, Cyrenæi eos oraculi cuiusdam ſer-
vandi gratia, per urbem deduxerunt: ſed
inter transeundum præfectus navalis exerci-
tus Bares illis præcepit, ut urbem diripe-
rent, recuſante Amaſi peditum duce, ſe
enim adverſus unam Barcen Græcam civi-
tatem esſe misſos. Verum postquam trans-
ierunt, et ad collem Lycæi Iovis ſubſe-
derunt, pœnitentia eos ſubiit quod Cyre-
nen non occupasſent: eamque iterum in-
gredi conati ſunt, Cyrenæis non permit-
tentibus. Et licet nemo contra ferret ar-
ma, tamen incesſit eis metus: illincque
curſu ſe proripientes ſexaginta circiter ſta-
dia conſederunt: ubi ſtativa habentibus, ab
Aryande nuncius advenit ad eos revocan-
dos. Quum igitur a Cyrenæis commeatum
ſibi præberi precati esſent Perſæ, et eum
accepisſent, in AEgyptum revertebantur.
Quos deinde Afri excipientes, veſtitus at-
que utenſilium gratia, ut quisque relinque-
batur trahebaturque, interficiebant, do-
nec in AEgyptum perventum est. Hic Per- 204
ſarum exercitus in Africam longisſime ad
Eueſperidas procesſit. Quos autem Bar-
cæorum cepere, eos ex AEgypto abduxe-
re ad regem; iis Darius rex ad incolen-
dum dedit vicum Bactrianæ regionis, cui
vico nomen impoſuere Barcæ, ad meam
usque memoriam etiam incolis in Bactria-
na regione frequentem. Verum ne ipsa 205
qui-

a Μαστοὺς *Arch. V.*, alii μαζούς. *b Brit.* duo, *Arch. M. Vind. Pasſ. Ask.*, antea ἐξανδραποδισάμενοι, non minus culte. Superius ἐπέτρεψε *Arch. Pasſ.* *c Ask. Vind.* et *Portus* ex coniectura, bene. ante ἀποσειεύμενοι. Vide ſupr. C. 154. *d* Μάνδρης *Arch.* Conf. C. 167. *e M Arch. Pasſ. Ask. Brit. A. C.*, ὄχθην ceteri. *f* Ἐπειρωτῶντο *Ask.* *g* Ὅσον τε *Pasſ.*, loco ὅσονδε, et tum ἱδρυνθέντι. *h* Ἀριανδ. *Arch. Ald. Valla*, *Brit.* duo. *i* Ἐφόδια *M. Arch. Pasſ.*, in *Ald.* Edd. ἐπόδια, quod Ionum, redibitque L. VI, 70. *k* Ἐφελκ. *V. Arch.* *l* Ἐς οὗ *Arch. V.*, tum ἀπίκατο, ἀπίκοντο *Pasſ. Ask. Med.* *m* Ἠνδραπόδισαν *Arch.* *n Arch. V. Pasſ. Paris. B.* et *Steph.* margo, ἀναστάτους olim. tum ἐποιήσαντο *Arch.* et *Vind.* *o* Οἰκευμένη *Arch.* bene. οἰκεομένη alii.

47. Τοὺς μαζοὺς ἀποταμοῦσα] *Ammonius*: μαστὸς μὲν γάρ ἐστιν ὁ γυναικεῖος κυρίως· διὰ τὸ εἶναι μεστὸς γάλακτος in codice Bibliothecae Traiectinae. Paria Grammaticorum conplures. *Herodotus* pasſim μαστὸν feminis tribuit L. III, 133. V, 18., μαζὸν tamen L. II, 85. et IX, 3., ubi, uti hic, MSS. μαστὸν malunt. Labare vero criticorum illorum obſervationem docent ad *Thom. Magiſtrum* a doctis viris conducta. Significantisſimum autem περιέστιξε, tanquam punctis moenia dinſtincta mulierum fuisſe mammis ab inmani regina, teſtatur.

56. Ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς] Hinc tamen diſtant quae ſimilia videntur Homerica; et debetur forſan errori deſcribentis vox στρατοῦ· ὁ τοῦ πεζοῦ et ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸς ſaepius occurrunt apud *Herod.* —— Qui Perſis paulo post οὐδενὸς μαχομένου φόβος ἐνέπεσε, *terror* fuit Graecis *Panicus* dictus, cuius utpote divinitus immisſi non adpareret ratio. *Thucyd.* VII, c. 80., φιλεῖ πᾶσι στρατοπέδοις μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις φόβοι καὶ δείματα ἐγγίνεσθαι· et IV, c. 125. *Eurip.* Rhes. v. 36., Κρονίου Πανὸς τρομερᾷ μάστιγι φοβῇ, φυλακάς τε λιπὼν κινεῖς στρατιάν. Πανικὰς ταραχὰς vocat *Cornutus* de N. D. c. 27. Πανικὰ δείματα, *Euſtath.* in Il. O. p. 1021, 32. De adpellationis egerunt origine *Eratoſth.* Cataſt. c. 27. *Plutarch.* de Is. et Oſir. §. 14. et *Polyaen.* I, 2. VALCKEN.

75. Ἀνασπάστους ἐποίησαν] Praeſtantius hoc atque in aliorſum ex patrio ſolo abductione in Muſis tritisſimum L. V, 12. VI, 32. et pluries: in quibus ἀναστάτους ποιῆσαι amplius conplectitur ipsamque patriae everſionem. Solent ea in dictione varios ſe ſcribae dare et ἀνάρπαστον, ἀνάστατον, ἀνάσπαστον conmutare in *Demoſthen.* Philipp. IV. p. 81., *Ioſeph.* Ant. Iud. L. XIV, 8, 4. &c.

75. Ἀνασπάστους ἐποίησαν] Recipietur ex Codd. in contextum: vide Disſ. *Herod.* p. 114. Docta ſunt quae dedere *Vales.* in not. *Mausſ.* ad *Harp.* p. 212., et *D'Orvillius* in *Charit.* p. 318. necdum tamen liquido conſtat, quid diſtent in talibus ἀνάστατον, ἀνάσπαστον, et ἀνάρπαστον· multa dici posſent quae huius non ſunt loci: vid. interim *A. Dounaeus* in *Demoſth.* p. 8. VALCKEN.

79. Οὐ μὴν οὐδὲ ἡ Φερετίμη] Crudelisſimae mulieris fatum non illibenter commemorat, et ut ingenio ſuo malorum oſor *Herodotus* ſatisfaceret, et ut formidine poenae lectores a talibus abſterreret; adparet ubique hiſtorici διάθεσις, qualis *Dionyſio* dicitur *Halicarn.* II, p. 209. —— *Herodoti* Pheretima ζῶσα εὐλέων ἐξέζεσε qui hoc genere morbi perierint plures enumerantur *Menagio* ad *Laërt.* IV, 4., et *Kühnio* ad *AEliani* V. H. IV, c. 28.. In AEthiopiae gente Ἀκριδοφάγοις, qui ſecundum *Diodor.* III, c. 29., teterrimo hoc morbo pasſim adfecti moriebantur, non potuit illud ut poena divinitus inflicta conſiderari: mihi de morbis ſimilibusque non abſurdum videtur *Hieroclis* iudicium in *Stobaei* Ecl. Phys. p. 10. Secundum *Herod.* pesſima mulier viva a vermibus eroſa mortalibus fuit documento, ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται. Ob Dircen crudeliter raptatam Antiopae furorem divinitus immisſum ubi ſcribit *Pauſanias* IX, p. 744., expresſit haec etiam *Herodoti*, ista interſerens: ἐπίφθονοι ἀεί πως παρὰ θεῶν αἱ ὑπερ-

quidem Pheretima facilem vitæ finem habuit: nam ſimulatque ulta Barcæos ex Africa in AEgyptum rediit, male periit. Vivens enim vermibus exæſtuavit. Sic acres admodum ultiones hominibus ſunt invidioſæ apud Deos. Talis ac tanta Pheretimæ Batti uxoris in Barcæos vindicta extitit.

ἡ Φερετίμη εὖ τὴν ζόην κατέπλεξε· ὡς γὰρ δὴ τάχιςα ἐκ τῆς Λιβύης τισαμένη τοὺς Βαρκαίους ἀπενόςησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλέων [a] ἐξέζεσε· ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται· ἡ μὲν δὴ Φερετίμης τῆς [b] Βάττεω τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρίη ἐγένετο ἐς Βαρκαίους.

[a] Ἔζεσε ora *Steph. Ask. Paſſ. Brit. A. C.*, conpoſitum *Ald. Med. V. Arch.* et *Suid.* in Εὐλαί. [b] Βαττιάδου *Arch.* Βάττου *Ask. Brit.* duo. Claudit librum *Paſſion.* ſic,

Η Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ

Δ

Χ Χ Χ Η Η |Δ| Ι Ι Ι.

ὑπερβολαὶ τῶν τιμωριῶν εἰσι. Superbos et crudeles ſi lento pede Deus ſequitur ultor, tamen

Ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας.

VALCKEN.

78. Ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέζεσε] Poſſes ex *Tertulliano* ad Scapul. C. 3. *cum viva vermibus ebulliſſet.* Alexander Pſeudomantis *Luciani* C. 59. καὶ σκωλήκων ζέσας, quomodo et ſchedae quaedam heic loci et in verſione Alexandrina *Exodi* XVI, 20. Id nollem, turpem *Vallae* errorem, quo Φερετίμης τῆς Βάττεω *Pheretimae Batti filiae*, per omnes editiones ſine animadverſione propagari. Uxor Batti fuit, non filia, quod evidentiſſime C. 162. ſignatum. Vertenti *Laurentio* non obſervabatur Ἕκτορος Ἀνδρομάχη, ceteri praetervidérunt, non item doctiſſimi viri *Boubierius* et *Pavius*, quos ſequi iuſtiſſimum. Literae, quibus Melpomenes calcem Codex *Paſſion.* inſtruxit, numerales ſunt, creberrime in Oxonienſi et Sandvicenſi marmore obviae, indicantque, niſi fallor, hanc Muſam, ςιχηρῶς olim exaratam, verſus, ſeu ςίχους, CIↃCIↃCIↃCCLIII. habuiſſe. Similes fini aliorum librorum adpoſuiſſe, adparebit deinceps.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

[a] ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ,

[b] ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

HERODOTI HALICARNASSEI HISTORIARVM

LIBER QVINTUS,

QVI INSCRIBITVR TERPSICHORE.

287 Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Δαρείου, τῶν ὁ Μεγάβαζος ἦρχε, πρώτους μὲν Περινθίους Ἑλλησποντίων, οὐ βουλομένους ὑπηκόους εἶναι [c] Δαρείου, κατεστρέψαντο, περιεφθέντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως· [d] οἱ γὰρ ὦν ἀπὸ Στρυμόνος Παίονες, χρήσαντος τοῦ θεοῦ στρατεύεσθαι ἐπὶ Περινθίους, καὶ ἢν μὲν ἀντικατιζόμενοι [e] ἐπικαλέσωνταί σφεας οἱ Περίνθιοι, [f] ὀνομαστὶ βώσαντες, τοὺς δὲ ἐπιχειρέειν· [g] ἢν δὲ μὴ ἐπιβώσωνται, μὴ ἐπιχειρέειν· [h] ἐποίευν οἱ Παίονες ταῦτα· ἀντικατιζομένων δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προαστείῳ, ἐνθαῦτα μουνομαχίη τριφασίη ἐκ [i] προκλήσιος ἐγένετο· καὶ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ [k] συνέβαλον, καὶ κύνα κυνί· νικώντων δὲ τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὡς ἐπαιώνιζον κεχαρηκότες, συνεβάλοντο οἱ Παίονες τὸ χρηστήριον αὐτὸ τοῦτο εἶναι· καὶ εἶπάν κου παρὰ σφίσι [l] αὐτοῖσι, „ Νῦν ἂν εἴη ὁ χρησμὸς „ ἐπι-

At Persæ qui in Europa sub 1
Megabazo relicti a Dario erant, primos ex Hellespontiis Perinthios, Dario parere recusantes, subegerunt, antea quoque a Pæonibus male affectos. Siquidem a Strymone Pæones, admoniti divino responso ut bellum Perinthiis inferrent: et si quidem a Perinthiis ex adverso considentibus provocarentur, nominatim compellantibus, eos invaderent; sin minus, ab invadendo abstinerent; ita fecerunt. Enimvero considentibus Perinthiis e regione Pæonum in suburbanis, ibi singulare certamen triplex ex provocatione commissum est, viri cum viro, equi cum equo, canis cum cane. Et quum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio pæana cantarent, tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei coniectantes, inter se dixere, Nunc oraculum dei perfectum

VARIAE LECTIONES.

a Non est in *Arch.*, qui ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΟΣ· alii ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΟΣ, non bene. *b* Omittit haec idem. *c* Δαρείῳ *Arch.* *d* Ὡς γὰρ οἱ ἀπὸ Στρ. idem et *Vind.* nam ὦν, quod apud *Galeum*, non dant. *e* Ἐπικαλέωνται *V. Arch.* *f* Ὀνομαστὶ *Arch.* *g* Sex ista praetervidit socors scriba *Arch.* *h* Ἐποίευν id. et *V.*, vulgo ἐποίεον· tum ἀντικατιζομένων *M. Pass. Ask. V. Arch.*, olim ἀντιζομένων cum *Paris. A. B. Ald.*, prave. Conf. *Gronov.* *i* *Pass. Arch. V.*, προκλήσεως contra morem *M. Ald. Paris. A. B.*, qui tres posteriores sicuti et *Arch. V.* σφι ἐγένετο, prius damnant *M. Pass. Ask.* *k* Συνέβαλον *Arch. Pass.* et statim συνεβάλοντο· olim συνέβαλλον et συνεβάλλοντο. *l* Αὐτοῖσι et σφὶν *Arch. V.* alii αὐτοῖσι. Vide *Gronov.* 1, 73. At haec creberrima variatio.

7. Οἱ γὰρ ὦν ἀπὸ Στρυμόνος] Mera haec nonnemini stribiligo: locum enim misere esse lacunosum, cui sarciendo nullum nunc remedium. Mihi alia mens. Quid illud tandem, unde lacunae suspicio? Uberiorne de Paeonibus conmemoratio? At illa conmodiore loco et tempore C. 12. sequetur, quam hic si deposuisset, longius ab instituto de Perinthiis sermone aberrasset. Verum abstineo me in re cuivis apertissima.

20. Νῦν

ctum est, nunc nostrum est opus. At-
que ita in Perinthios paeana canentes impe-
tum fecerunt, egregieque vincentes ex il-
2 lis paucos reliquere. Sic ista quidem prius
a Paeonibus gesta hunc in modum accide-
rant. Tunc autem Perinthii pro libertate
strenue pugnantes, tamen multitudine a
Persis et Megabazo superati sunt. Perin-
tho capta, Megabazus per Thraciam ar-
ma circumferebat, omnes eius urbes atque
omnes nationes inibi viventes pacatas regi
reddens. Hoc enim illi a Dario fuerat im-
3 peratum, ut Thraciam subigeret. Gens
Thracum, secundum Indos, omnium ho-
minum maxima est: quae si aut unius im-
perio regeretur, aut idem sentiret, ut
mea fert opinio, inexpugnabilis foret, et
omnium gentium multo validissima: sed
quia id nimis arduum illis est, et nulla ra-
tione contingere potest, ideo imbecilles
sunt. Habent autem multa nomina per sin-
gulas regiones singuli. Moribus tamen ac
opinionibus consimilibus imbuti sunt, prae-
ter Getas et Trausos, et qui supra Cre-
4 stonaeos incolunt. Ex quibus quae a Getis
fiant, qui se pro immortalibus gerunt, a me
commemoratum est. Trausi vero in ceteris
quidem omnibus idem quod Thraces, verum
cir-

„ ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον·" οὕ-
τω τοῖσι Περινθίοισι [a] παιωνίσασι ἐπιχειρέουσι οἱ Παίο-
νες, καὶ [b] πολλόν τε ἐκράτησαν, καὶ ἔλιπόν σφεων
ὀλίγους. Τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παιόνων πρότερον γενόμε-
να, ὧδε ἐγένετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς
ἐλευθερίης γινομένων τῶν Περινθίων, οἱ Πέρσαι τε καὶ 288
ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήθεϊ· ὡς δὲ ἐχειρώ-
θη ἡ Πέρινθος, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ
τῆς Θρηΐκης, πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύ-
τῃ οἰκημένων ἡμερούμενος [c] βασιλέϊ· ταῦτα γάρ οἱ
ἐντέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηΐκην καταστρέφεσθαι.
Θρηΐκων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι, μετά γε Ἰνδοὺς,
πάντων ἀνθρώπων· εἰ δὲ ὑπ' ἑνὸς [d] ἄρχοιτο, ἢ
φρονέοι κατὰ τὠυτὸ, ἄμαχόν τ' ἂν εἴη, καὶ πολ-
λῷ κράτιστον πάντων ἐθνέων, κατὰ γνώμην τὴν ἐ-
μήν· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μή
κοτε [e] ἐγγένηται· εἰσὶ δὴ κατὰ τοῦτο ἀσθενέες· οὐ-
νόματα δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ χώρας ἕκαστοι· νό-
μοισι δὲ οὗτοι παραπλησίοισι πάντες χρέωνται [f] κα-
τὰ πάντα, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν
κατύπερθε [g] Κρηστωναίων οἰκεόντων. Τουτέων δὲ τὰ
μὲν Γέται οἱ ἀθανατίζοντες ποιεῦσι, εἴρηταί μοι·
Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταυτὰ τοῖ-
σι [h] ἄλλοισι Θρηϊξὶ ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινό-
μενόν

a Citat Eustath. ad Hom. p. 359, 36. sed παιανίσασι. b Πολλῶν Arch. c M. Ask. Arch. Pass. Valla, olim βασ. Δαρείῳ, tum ἐνετέταλτο Ask. ἐντέταλται Brit. A. C., sine caussa. d Ἀρχοίατο ἢ φρονέοι Arch. V., posterius etiam in M. Ask. Pass. et Eustath. in Dionys. v. 323., alii ἄρχοιτο et φρονέοιτο· superius μετὰ Ἰνδοὺς Pass. Ask. e Med. Pass. Ask. ἐν γένηται, secto in duo, quod aliis in omnibus, verbo ἐγγένηται. f Καὶ πάντα εἶναι πλὴν Arch. g Steph. Byz. in V., mox ἐόντων Vind. Arch. h Abest iisdem: habent ceteri, etiam Stobaeus Serm. CXIX. p. 607.

20. Νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον] Docte Valckenarius hanc illustravit dictionem ad Tragici Phoeniss. v. 447. Eustathianum παιανίσασι Codices aversantur, non malum alioqui et cum vulgato, scribarum arbitrio, multifariam commutatum ap. Cl. Dukerum ad Thucydid. L. I, 50. et Diodorum L. XIII, 16. Forte tamen Eustath. παιωνίσασι voluit, in quo et Παίονες liquidior παρήχησις, ab eo notata, quam quidem altero. Statim πολλῶν τε —— Arch. non absurdum ob consequens ὀλίγους, nisi in Musis πολλὸν sedem creberrime occuparet.

21. Παιωνίσασι ἐπιχ. οἱ Παίονες] In his observata παρήχησις Eustathio in Il. B. p. 272, 22. est illa certe fortuita, qualem alibi dixit οὐ σπουδασθεῖσαν ἴσως, ἀλλ' εἰκῇ καὶ οὐκ ἐκ περιέργου παραπεσοῦσαν, in Od. I. p. 366, 18. studiose quaesitas recentioribus, commodum oblatas alliterationes non prorsus evitarunt veteres: praeter ceteros Reiskius apta quaedam eam in rem collegit in Miscell. Lips. Nov. VI. p. 113. —— Quod sequitur πολλὸν ἐκράτησαν Herodoteum est, ut πολλὸν ἑσσώθησαν V, c. 102. Usitatius πολλῷ ἐκράτησαν est et ap. Herod. V, c. 77. forsan et hic olim lectum: πολλῶν exhibet Cod. Arch. In talibus autem πολλῷ saepe male transiit in πολλῶν. Ingenio Marklandi digna venusta est correctio, πόλλῳ στρουθίων διαφέρετε. VALCKEN.

31. Θρηΐκων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι] Unius si Thraces imperio concordes regerentur, Herodoto iudice ἄμαχόν τ' ἂν εἴη καὶ πολλῷ κράτιστον πάντων ἐθνέων. Huic sententiae suam, nisi fallor, opposuit Thucydides II, c. 97., dum ἡ βασιλεία (inquit, de Thracibus loquens:) μεγίστη ἐγένετο χρημάτων προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ· ἰσχύϊ δὲ μάχης καὶ στρατοῦ πλήθει πολὺ δευτέρα μετὰ τὴν Σκυθῶν· nullam addit gentem esse nec in Europa neque in Asia, quae posset Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. Sunt apud Thucydidem multa, quibus suum ab historiae patre dissensum aemulus non noluerit significatum: vere Aristides T. III. p. 650., ὅτι δ' ἔνεστι φρόνημα τῷ Θουκυδίδῃ εὕροις ἂν καὶ διὰ πάσης τῆς συγγραφῆς· neque tantum φρόνημα, sed et Hellanici, Hecataei, similiumque, quin ipsius etiam Herodoti καταφρόνημα. Nostri locus obversabatur Pausaniae I, p. 22. scribenti: Θρακῶν τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι μὴ Κελτοὶ, πρὸς ἄλλο ἔθνος ἓν ἀντεξετάζοντι. —— Optime Gronov. in his φρονέοι pro φρονέοιτο, sed quod in proximis posuit, ἐν γένηται, si Graecum esset in tali phrasi, hic certe sensum non admitteret tolerabilem: redibit, opinor, scriptio vera; ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μήκοτε ἐγγένηται· nullo modo contingere poterat τοῦτο, τὸ ὑπ' ἑνὸς ἄρχεσθαι, ἢ φρονέειν κατὰ τὠυτό. VALCKEN.

32. Ἄρχοιτο] Allubescit Ionicum ἀρχοίατο ex Vind. et Arch., ac paene, ut ἢ φρονέοιεν fuisse olim opiner, adigit. Praecedens ἔθνος non moratur, ut nec similia. Tale L. III, 113. τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν ὀΐων —— φορέουσι. Inmanem Thracum multitudinem Pausan. I, 9. silentio non pressit. Quam autem caussam, cur inexpugnabiles non sint, Noster in medium ponit, eadem in numerosissima Scytharum gente apud Thucydidem L. II, 97., cui in Cod. Cassel. adscriptum, περὶ Σκυθῶν τοῦτο καὶ Ἡρόδοτος λέγει, vero conveniet, ubi περὶ Θρακῶν corrigetur.

40. Κρηστωναίων] Stephani Κρηστώνη, Thracum urbs, ex Herodoto, nusquam in Musis. Κρηστωναίους, Κρηστωναίην ex schedis Med., Κρηστωνικὴν L. VII, 124. 127. VIII, 116. videbimus. Γρηστωνίαν καὶ Βισαλτίαν, eidem enim regi, uti posteriore loco innuitur, parebat, Thucydides L. II, 99. iungit, ubi doctissimus Wasse multa, oblitus Attici scriptoris τὸ Βισαλτικὸν καὶ Κρηστωνικὸν L. IV, 109., quo Γρηστωνία nonnihil debilitatur.

43. Κατὰ δ. τὸν γινόμενον σ. καὶ ἀπογ.] Istam consuetudinem ut huius vitae malis congruam laudaverat Euripides in Cresphonte: *Nam nos decebat coetus celebrantes domum Lugere, ubi esset aliquis in lucem editus, Humanae vitae varia reputantes mala: At, qui labores morte finisset graves, Hunc omni amicos laude et laetitia exsequi.* haec ubi leguntur in Ciceron. Tusc. I, c. 48., Graeca dedit accuratius scripta Io. Davis. quam fecerant Grot. in Stob. p. 495., aut Gataker. A. M. P. c. X. Τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακὰ, non τὸν ζῶντα, praebent AEsch. Socr. in Axiocho p. 142. Plut. T. II. p. 36. E. Dion. Chrys. p. 276. D. et Aristid. T. III. p. 326. —— Lugebant infantem natum Trausi secundum Herod. ἀπηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήϊα πάντα πάθεα· istam scripturam satis adfirmavit Diss. Herod. p. 84., altera, ἀνοιγεόμενοι, non Graeca, sicut multis mendosis, abusus est Wetsten. in Lucae Ev. XXIV. 45. —— Qui Herodotea quoque transscripsit Stobaeus, haec e Nicolao dederat Damasc. p. 603. Καυσιανοὶ τοὺς μὲν γενομένους θρηνοῦσι, τοὺς δὲ τελευτήσαντας μακαρίζουσι· huius populi nomen Zenobio Cent. V. Prov. p. 123, 2, restituendum putat Davisius; ex Herodoto Trausorum nomen Ampl. Bouhier. in Ciceron. Tusc. p. 88. VALCKEN.

μενόν σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιεῦσι [a] τοιάδε· τὸν μὲν γινόμενον περιϊζόμενοι οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεί τε ἐγένετο, ἀναπλῆσαι κακά· [b] ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήϊα πάντα πάθεα· τὸν δ' [c] ἀπογενόμενον, παίζοντές τε καὶ ἡδόμενοι, γῇ [d] κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν [e] ἐξαπαλλαχθεὶς, ἔστι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ. Οἱ δὲ κατύπερθε Κρηστωναίων, ποιεῦσι [f] τοιάδε· ἔχει γυναῖκας ἕκαστος πολλάς· ἐπεὰν ὦν τις αὐτέων ἀποθάνῃ, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων σπουδαὶ ἰσχυραὶ περὶ τοῦδε, ἥτις αὐτέων [g] ἐφιλέετο μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἡ δ' ἂν κριθῇ καὶ τιμηθῇ, ἐγκωμιασθεῖσα ὑπό τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σφάζεται [h] ἐς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκηϊοτάτου ἑωϋτῆς· σφαχθεῖσα δὲ, συνθάπτεται τῷ ἀνδρί· αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὴν μεγάλην ποιεῦνται· ὄνειδος γάρ σφι τοῦτο μέγιστον γίνεται. Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηΐκων ἐστὶ ὅδε ὁ νόμος· πωλεῦσι τὰ τέκνα ἐπ' ἐξαγωγῇ· τὰς [i] δὲ παρθένους οὐ φυλάσσουσι, ἀλλ' ἐῶσι οἷσι αὐταὶ βούλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι, [k] καὶ ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων· [l] καὶ τὸ μὲν ἐστίχθαι, εὐγενὲς κέκριται· τὸ δ' ἄστικτον, [m] ἀγεννές· ἀργὸν εἶναι, κάλλιστον· γῆς δὲ [n] ἐργάτην, ἀτι-

circa natalia suorum atque obitus hoc factitant: Edito puero, propinqui eum circumsidentes cum ploratione prosequuntur, ob ea mala quæ necesse est illi, quod vitam ingressus sit, perpeti, humanas omnes calamitates recensentes; hominem autem fato functum, per lusum atque lætitiam terræ demandant, referentes quot malis liberatus in omni sit felicitate. At qui supra 5
Crestonæos incolunt, ista agunt: Singuli plures uxores habent: quorum ubi quis decessit, disceptatio magna fit inter uxores, acri amicorum circa hanc rem studio, quænam dilecta fuerit a marito præcipue. Quæ talis iudicata est et hunc honorem adepta, ea a viris ac mulieribus exornata, in tumulo a suo propinquissimo mactatur, unaque cum viro humatur, ceteris uxoribus id sibi pro ingenti calamitate ducentibus: nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus hic 6
mos est: Liberos sub conditione avehendi venundant. Virgines autem non asservant, sed quibus libuerit cum viris concumbere sinunt: at uxores asservant vehementer, easque magno ære a parentibus coëmunt. Punctam notis habere cutem, nobile iudicatur: non habere notas, ignobile. Otiosum esse, pro honestissimo habetur; agricolam vero, pro contem-

a *M. Pasf. Ask. Stob.*, alii τάδε. b *Arch. V. Paris. A. B. Pasf. Ald. Camer. Brit. A. C. Valla*, in *Stob.* ἂν ἡγεομένοι. In recentioribus Edd., *Gronoviana* etiam, absurde ἀνοιγεόμενοι. Mox πάντα πρήγματα margo *Steph.*, nescio unde. c Ἀπογεν. *Pasf. Ask.*, quod melius: antea ἀπογιν. d *Stobaeus, Arch. Ask. Vind. Pasf. Brit. A. C.* ora *Steph.*, olim καλύπτουσι. e Ἐξαλλαπαχθεὶς *Arch.* mox ὕπερθεν Κριστονέων in *Stob.* Serm. CXXII. p. 614., vitiose. f *Med. Pasf.*, alii cum *Ask.* et *Ald.* τάδε, levi differentia. g Ἐφιλέετο *Pasf. Arch. Vind. Brit. A. C.*, antea ἐφίλετο. h *Med. Arch. Ask. Pasf. Vind.* et duo *Brit.*, in reliquis ἐπὶ τὸν. i Desideratur vocula in *Arch.* et *Vind.*, tum prior φυλάττουσι. Superius ὅδε ὁ νόμ. recte *Arch.*, aberat olim ὁ. k Copulam non norunt *Arch. V.* l Exscripsit *Eustath.* in *Hom.* p. 933, 7. m Ἀγεννὲς *Pasf. Ask.*, vulgatum alii cum *Eustath.* in *Dionys.* v. 322. et melius. n Ἐργάται *Arch.*

46. Ἀνηγεόμενοι] Expuli ineptum illud ἀνοιγεόμενοι, dignissimum obscurissimi inventoris tenebris. Credo operas vocabulo sordes adspersisse, minime a *Galeo* et aliis detersas. De Trausis, et, qui eorum morem illustrant, *Euripidis* cultissimis e *Cresphonte* versibus, praestat tacere. Uberrime *Boubierius* et *Davisius* ad *Ciceronis* Disput. Tuscul. L. I. C. 48., et, eorum vestigia premens, *Uptonus* in *Arrian.* p. 250.

47. Γῇ κρύπτουσι] Obsequor schedis et scriptori, cui crebrum: mox C. 8. ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες· et L. I, 140. τὸν νέκυν Πέρσαι γῇ κρύπτουσι· tum L. IV, 103. Quae quidem abunde videntur.

51. Ἔχει γυναῖκας ἕκαστος πολλὰς] Eadem de Paeonibus C. 16. Vere itaque de Thracia, ἵν' ἐν μέρει λέχος Δίδωσι ΠΟΛΛΑΙΣ εἷς ἀνὴρ κοινούμενος *Euripides* Androm. v. 215. Vere *Strabo* ἐξ ἱστορίας in *Menandri* fabula Getam fari, Γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς εἰ μὴ δεκ', ἢ ἕνδεκα γυναῖκας, δώδεκά τε, πλείους τινές. L. VII. p. 455. C. Quod Polygamiae studium, Graecorum plerisque odiosum, in barbaris nunc et olim celebrabatur.

54. Ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα] Dorum AEolumve ἐφίλετο valeat, ubi poterit: quod reduxi, commatis Ionici. Getarum legem, τὸ ἐπισφάζειν τὴν γυναῖκα τῷ ἀνδρὶ, *Stephan. Byz.* attigit in Γετία, de certamine silens, quale in Indis receptissimum nostra et superiore aetate in *Diodori* L. XIX, 34., ubi vide, et quae nuperrime Cl. *P. Burmannus Secund.* ad Antholog. L. I. p. 185.

54. Ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο] Hoc ex *Aldi* potuerat Ed. revocari; quod in alias irrepserat ἐφίλετο, verbum nobis in *Porti* Lexicon introduxit velut Ionicum φίλημι, et φίλημαι. Auctor idoneus *Heraclides* docet Dorica fuisse φίλημι· Πόθημι· AEolica Φίλεμμι· Πόθεμμι. —— Hunc etiam tangens *Herodoti* locum, *Stobaeus*, p. 614., ex *Nicolao Damasc.* Indorum uxores memorat hoc certamine Threïssis magis nobilitatas: *Cicero* Tusc. V, c. 27., *cum est cuius earum vir mortuus, in certamen iudiciumque veniunt, quam plurimum ille dilexerit: —— quae est victrix, ea laeta, prosequentibus suis, una cum viro in rogum imponitur: victae moestae discedunt.* ibi plura *Davis.* p. 402., et ad *AEliani* V. H. VII, c. 18. notant *Scheffer.* et *Perizon.* Tale certamen inter duas Indas mulieres in Eumenis exercitu narrat *Diodori Sic.* XIX, c. 33. et 34. —— Multo magis mirabile, quod de tribus eiusdem familiae Graecis mulieribus memoriae tradidit *Pausanias* IV, p. 284., quae πᾶσαι τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτὰς ἐπικατέσφαξαν. VALCKEN.

65. Καὶ τὸ μὲν ἐστίχθαι, εὐγενὲς] *Artemidorus* Onirocr. I, 9. στίζονται παρὰ Θραξὶν οἱ εὐγενεῖς παῖδες, bene quidem, quamquam non soli. Thracum τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας ΣΤΙΓΜΑΤΩΝ μεστὰς, καὶ τοσούτῳ πλείονα ἐχούσας ΣΤΙΓΜΑΤΑ καὶ ποικιλώτερα, ὅσῳ ἂν βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων δοκοῦσι ex visu *Dio Chrysost.* proponit Or. XIV. p. 235. D., caussam vero et originem eorum stigmatum, sed fabulosam, *Phanocles* in *Stob.* Serm. LXII. p. 400. Verum de his locupletissime *Io. Rhodius* in *Scribonii Largi* Conposit. Med. 231. p. 310. Quod his cohaeret, ἀργὸν εἶναι, κάλλιστον, in priscorum etiam Germanorum moribus apud *Tacitum* de M. Germ. C. 14.

67. Ἀργὸν εἶναι, κάλλιστον] Quando γῆς ἐργάτην opponit, ipsisque τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου itidem κάλλιστον habitum scribit, primam *Herodotus* vocis respiciens significandi dotem, qua notat ἀργὸς *ab opere rustico vacantem*, honestius intelligit *otium*, quodque homines bellicosos non dedeceret: ἀργὸν εἶναι, et πολεμικὸν, in talibus tantundem paene valent. Talem ἀργίαν ἀδελφὴν τῆς ἐλευθερίας dixerat *Socrates*, si dicti legitimum nobis patrem tradidit *AElian.* V. H. X, c. 14. Ostendere voluit *Maxim. Tyr.* Diss. XXIX. ὅτι λυσιτελέστεροι τῇ πόλει οἱ προπολεμοῦντες ἢ οἱ γεωργοῦντες. Ad perficiendum civitatis corpus optimi rectores utrumque genus aeque censuerunt necessarium. *Hippodamus* sive Thurius seu Milesius in libro de Rep. tres civitatis partes constituit ap. *Stobaeum* p. 248., τὸ βουλευτικὸν, quod velut *optimum* deberet ἄρχειν· τὸ βάναυσον, quod ut deterius deberet ἄρχεσθαι· τὸ ἐπίκουρον, velut μέσον· hanc partem conficiunt bellatores; secundam, agricolae, artifices, et mercatores. Artibus abstinentes sellulariis agroque colendo, atque adeo ἀργοὶ, apud plerasque gentes amantiores libertatis habebantur honoratiores: vide *Herod.* II, c. 167. —— Quod vero *Socrati* tribuit *AElianus*, dixeritne suavissimus agriculturae laudator addubito; certe dixit in *Xenoph.* Oeconom. p. 482, 25., Regem Persarum, ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ ἀναγκαιοτάτοις ἡγούμενον εἶναι ἐπιμελήμασι γεωργίαν τε καὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην, τούτων

temptissimo. E bello atque rapto vivere,
pulcherrimum. Atque hi quidem sunt eo-
7 rum maxime insignes mores. Deos autem
hos solos colunt, Martem, Liberum, Dia-
nam: sed reges, præter populares alios, et-
iam Mercurium, eumque e diis præcipue:
per quem solum iurant, a quo progenitos quo-
8 que se aiunt. Optimatibus eorum tales sunt
sepulturæ: Prolato triduum cadavere, ma-
ctatisque omnis generis hostiis, convivan-
tur, illudque defletum prius, deinde com-
bustum sepeliunt, aut aliter humo tectum.
Aggestoque desuper tumulo, omnis generis
agona proponunt, in quo præmia maxima
ponuntur ex ratione singularis certaminis.
Et sepulturæ quidem Thracum huiusmodi.
9 Quod autem huius regionis ad aquilonem
vergit, nemo potest pro comperto referre
quinam homines eam incolant: sed illam quæ
trans Istrum plaga est, apparet vastam es-
se atque infinitam. Solos tantum rescisce-
re possum habitantes ultra eum homines no-
mine Sigynnas, veste Medica utentes,
eorumque equos toto corpore hirsutos esse,
ad quinque digitos altitudine pilorum, eos-
demque pusillos ac simos, invalidosque ad
viros gestandos, sed currui iunctos esse per-
nicissimos: atque ob hæc curribus indige-
nas uti. Horum fines pertinere prope ad
Enetos, qui sunt in Adria. Eos quoque
se colonos Medorum dicere: qui quo pacto
coloni Medorum fuerint, equidem non queo
cogitare: sed fiat quidlibet in longo tem-
pore. Sigynnas Ligures qui supra Massi-
liam incolunt, institores appellant; Cy-
10 prii autem iacula. Verum, ut Thraces
aiunt, apes loca quæ sunt trans Istrum,
obtinent, et propter illas ulterius procedi
non potest. Quæ quum dicunt, haud cre-
dibilia apud me dicunt, quoniam hoc ani-
mal constat frigoris intolerans esse. Sed
mihi videntur loca quæ septemtrionibus sub-
sunt, ob gelu inhabitabilia esse. Hactenus
de hac regione: cuius oram maritimam
Me-

τιμότατον· τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ [a] ληΐστύος κάλ-
λιστον· οὗτοι μέν σφεων οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι εἰ-
σί. Θεοὺς δὲ σέβονται μούνους τούσδε, Ἄρεα, καὶ 289
Διόνυσον, καὶ Ἄρτεμιν· οἱ δὲ βασιλῆες αὐτέων, πα-
ρὲξ τῶν ἄλλων πολιητέων, σέβονται Ἑρμῆν μάλι-
στα θεῶν· καὶ ὀμνύουσι μοῦνον τοῦτον, καὶ λέγουσι
γεγονέναι ἀπὸ Ἑρμέω ἑωϋτούς. Ταφαὶ δὲ τοῖ-
σι εὐδαίμοσι αὐτέων εἰσὶ αἵδε· τρεῖς μὲν ἡμέρας προ-
τιθέασι τὸν νεκρόν· καὶ παντοῖα σφάξαντες ἱρήϊα,
εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτα δὲ θά-
πτουσι κατακαύσαντες, ἢ ἄλλως γῇ [b] κρύψαν-
τες· χῶμα δὲ χέαντες, ἀγῶνα τιθεῖσι παντοῖον·
ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἄεθλα τίθεται κατὰ λόγον
μουνομαχίης· ταφαὶ μὲν [c] δὴ Θρηΐκων εἰσὶ αἵδε. Τὸ
δὲ πρὸς βορέω ἔτι τῆς χώρης ταύτης, οὐδεὶς ἔχει
φράσαι τὸ ἀτρεκὲς οἵ τινές εἰσι ἀνθρώπων [d] οἱ οἰ-
κέοντες αὐτήν· ἀλλὰ πέρην ἤδη τοῦ Ἴστρου ἔρημος
χώρη φαίνεται ἐοῦσα καὶ ἄπειρος· μούνους δὲ δύνα-
μαι πυθέσθαι οἰκέοντας πέρην τοῦ Ἴστρου ἀνθρώ-
πους, τοῖσι οὔνομα εἶναι [e] Σιγύννας, ἐσθῆτι δὲ χρε-
ωμένους Μηδικῇ· τοὺς δὲ ἵππους αὐτέων εἶναι λα-
σίους ἅπαν τὸ σῶμα, [f] ἐπὶ πέντε δακτύλους τὸ
βάθος τῶν τριχῶν· μικροὺς δὲ καὶ σιμούς, καὶ ἀ-
δυνάτους ἄνδρας φέρειν· ζευγνυμένους δὲ ὑπ' ἅρμα-
τα, εἶναι [g] ὠκυτάτους· ἁρματηλατέειν [h] δὲ πρὸς
ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους· κατήκειν δὲ τουτέων τοὺς
οὔρους ἀγχοῦ Ἐνετῶν τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῃ· εἶναι δὲ
Μήδων σφέας ἀποίκους λέγουσι· ὅκως δὲ οὗτοι Μή-
δων ἄποικοι γεγόνασι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω [i] ἐπιφρά-
σασθαι· γένοιτο δ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ.
[k] Σιγύννας δ' ὦν καλέουσι Λίγυες οἱ ἄνω ὑπὲρ Μασσα-
λίης οἰκέοντες, τοὺς καπήλους· Κύπριοι δέ, τὰ δόρατα.
Ὡς δὲ Θρήϊκες λέγουσι, μέλισσαι [l] κατέχουσι τὰ πέ-
ρην τοῦ Ἴστρου· καὶ [m] ὑπὸ τουτέων οὐκ εἶναι διελθεῖν τὸ
προσωτέρω· ἐμοὶ μέν νυν, ταῦτα λέγοντες, δοκέουσι
λέγειν οὐκ οἰκότα· τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται εἶναι
δύσριγα· ἀλλά μοι τὰ ὑπὸ τὴν ἄρκτον ἀοίκητα δοκέει
εἶναι, διὰ τὰ ψύχεα· ταῦτα μέν νυν τῆς χώρης ταύ-
της πέρι λέγεται· τὰ παραθαλάσσια δ' ὦν αὐτῆς
Με-

a Ληϊστύος *Ask.* *b* Κατακρύψ. *Arch. Vind.* *c* Deest iisd., statim αὗται ora *Steph. Pass. Ask.* *d* Abest οἱ *Arch. V.*, mox τὰ πέρην iidem cum *Paris. A. B. Ald. Edd.*, neque illi male: τὰ negligit *M. Ask. Pass.*, et ἤδη duo posteriores. *e* Σιγύνας *Ald.* Edd., Σιγύννας *Pass. Arch. Valla*, Σιγύνναι *Brit. A. C.*, in *Med.* Σιγύννα et *Ask.*; continuo δὲ desideratur in *Ald. Arch. V.*, habent *M. Pass. Ask.* *f* Καὶ ἐπὶ *Arch. V.* *g* Ὀξυτάτους marg. *Steph. Ask. Pass. Brit. A. C.* *h* Non est in *Arch. V.* *i* Ἐπιφράσαι iidem. *k* Σιγύννας *Pass. Arch. Valla*, antea Σιγύνας. *l* Κατέχουσαι —— Ἴστρου εἰσὶ *Arch.* *m* Ὑπὸ *V. Arch. Valla*, vulgo ὑπέρ.

των ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι. De sellulariis opificiis minus ille iudicabat honorifice. VALCKEN.

77. Θάπτουσι κατακαύσαντες] Igne sepeliunt, θάπτουσι πυρί, ut in *AEliano* de Anim. x, 22., *Diodoro Siculo*, atque aliis. Humationem certe ab illa ignium sepultura nitide distinguit.

87. Τοῖσι οὔνομα εἶναι Σιγύννας] Perperam sibilantem litteram nationis titulo *Med.* abstulit. Σίγυννοι *Apollonio Rhod.* IV, 320., *Straboni* Σίγιννοι, sed in Asia, qui ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μικροῖς δασέσιν —— τέθριππα δὲ ζευγνύουσι, prorsus ut hi Europaei, bene *Casaubono* adnotante, L. XI. p. 790. B. Quod autem olim hariolabar, *Zosimum* hac narratione deceptum de Hunnis vulgasse, εἴτε οὓς Ἡρόδοτός φησι παροικεῖν τὸν Ἴστρον, σιμοὺς ἀσθενέας ἀνθρώπους L. IV. C. 20., necdum abiicio. Audiit de *Sigunnis*, inque illis *Hunnos* latere censuit, his erronee tribuens, quod *Sigunnarum* equis conveniebat. Equidem in Musis nihil scrutando inveni, unde *Novae Historiae* scriptor dicta excusare queat.

97. Γένοιτο δ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ] *Sophocles* in Ai. dixerat v. 655., Ἅπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἄδηλα, καὶ φανέντα κρύπτεται. Κοὐκ ἔστ' ἄελπτον οὐδέν. —— Proxima, Σιγύνας δ' ὦν καλέουσι —— τὰ δόρατα· merito tanquam adulterina Criticis hinc furcillis deturbanda censuit vir summus in Diss. *Herod.* p. 55. Ponitur in his articulus usitato Grammaticis more; qui, iam traditus ab *Henr. Stephano* App. de D. A. p. 221., ignoratus tamen homines saepe decepit rerum antiquarum peritissimos; hoc in loco turpissimum in errorem induxerat interpretes *Herodoti*, quod monuit Erud. Auctor des *Essais de Critique sur les Traductions d'Herodote* p. 157. —— Quae his subiicit *Herod.* de apibus, velut sibi parum visa credibilia, τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα, inquit, φαίνεται εἶναι δύσριγα· respexit *AElianus* de N. A. II, c. 53., contraria narrans Herodoteis. VALCKEN.

98. Σιγύννας δ' ὦν —— τὰ δόρατα] Non videntur Herodotea, sed iusto officiosioris Scholiastae. Turbant certe orationis seriem, indigna Patre historiarum. Qui quaeso illi οἱ ἄνω ὑπὲρ Μασσιλίης Λίγυες, aut, ut *Laurentius* habuit, Λίβυες, *Poeni?* Somnia grammatici. Σιγύννους δὲ καλοῦσιν οἱ Κύπριοι τὰ ἀκόντια interpretes *Apollonii Rh.* II, 99., *Suidas*, Σιγύνη καὶ Σιγύνους, τὰ δόρατα παρὰ Μακεδόσιν. Sic hoc de genere solent, non *Herodotus*.

1. Καὶ ὑπὸ τουτέων οὐκ εἶναι &c.] Nihil verius. Fabulabantur apum examina trans Istrum agminatim volare, aditumque hominum inpedire. Similis fabella in fusis pennis, visu transituque prohibentibus: οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾷν, οὔτε διεξιέναι ΥΠΟ ΠΤΕΡΩΝ κεχυμένων L. IV, 7. Quod adnectitur, apes esse ζῶα δύσριγα, a veritate quidem haud deflectit, non aptum tamen ad apes septemtrionis regionibus eiiciendas. Secus habet, nec reticuit *AElian.* H. A. II, 53., Nostro ἀκοὴν ᾄδειν exprobans.

14. Μύρ-

Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα [a] ἐποίεε. Δαρεῖος δὲ, ὡς διαβὰς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπίκετο ἐς Σάρδις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἱστιαίου τε τοῦ Μιλησίου εὐεργεσίης, καὶ τῆς παραινέσιος τοῦ Μιτυληναίου Κώεω· μεταπεμψάμενος δέ σφεας ἐς Σάρδις, ἐδίδου αὐτοῖσι αἵρεσιν· ὁ μὲν δὴ Ἱστιαῖος, ἅτε τυραννεύων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν οὐδεμιῆς προσεχρήιζε· αἰτέει δὲ Μύρκινον [b] τὴν Ἠδωνῶν, βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι· οὗτος μὲν δὴ ταύτην αἱρέεται· ὁ δὲ Κώης, οἷά 290 τε οὐ τύραννος, δημότης τε ἐὼν, [c] αἰτέει Μιτυλήνης τυραννεῦσαι· τελεωθέντων δὲ ἀμφοτέροισι, οὗτοι μὲν [d] κατὰ τὰ εἵλοντο, ἐτράποντο. Δαρεῖον δὲ συνήνεικε, [e] πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον, ἐπιθυμῆσαι ἐντείλασθαι Μεγαβάζῳ, Παίονας ἑλόντα ἀνασπάστους ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην· ἦν [f] Πίγρης καὶ Μαντύης, ἄνδρες Παίονες· οἳ ἐπεί τε Δαρεῖος [g] διέβη ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παιόνων τυραννεύειν, ἀπικνέονται ἐς Σάρδις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφεὴν μεγάλην τε καὶ εὐειδέα· φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προάστειον [h] τὸ τῶν Λυδῶν, ἐποίησαν τοιόνδε· σκευάσαντες τὴν ἀδελφεὴν ὡς εἶχον ἄριστα, ἐπ' ὕδωρ ἔπεμπον, ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν, καὶ ἐκ τοῦ βραχίονος ἵππον ἐπέλκουσαν καὶ [i] κλώθουσαν λίνον· ὡς δὲ παρεξήιε ἡ γυνὴ, ἐπιμελὲς τῷ Δαρείῳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ Περσικὰ ἦν οὔτε [k] Λύδια τὰ ποιεύμενα ἐκ τῆς γυναικὸς, οὔτε πρὸς τῶν [l] ἐκ τῆς Ἀσίης οὐδαμῶν· [m] ἐπιμελὲς δ' ὥς οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πέμπει, κελεύων φυλάξαι ὅ, τι [n] χρήσεται τῷ ἵππῳ ἡ γυνή· οἱ μὲν δὴ ὄπισθεν εἵποντο· ἡ δὲ, ἐπεί τε ἀπίκετο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, [o] ἦρσε τὸν ἵππον· ἄρσασα δὲ, καὶ τὸ ἄγγος τοῦ ὕδατος ἐμπλησαμένη, τὴν

Megabazus Persis obedientem reddidit. Da- 11
rius simulatque transmisso Hellesponto Sardes venit, recordatus est beneficii in se ab Histiæo collati, et consilii Cois Mitylenæi. Quibus arcessitis in eam urbem, obtulit electionem. Histiæus, ut qui esset Mileti tyrannus, nullam sibi insuper tyrannidem poposcit: sed Myrcinum Edonidem, animo urbis in ea condendæ. Et iste quidem hanc elegit. Coës autem, ut qui non tyrannus sed privatus esset, optavit Mitylenes tyrannidem. Impetrato uterque quod optaverat, eo se contulit. At Dario res hu- 12
iuscemodi oblata est, ut illam videnti incesserit cupido mandandi Megabazo, ut Pæonas ex Europæ sedibus in Asiam transportaret. Erant Pigres et Mantyes viri Pæones, qui, postquam Darius transmisit in Asiam, et ipsi Sardes venere, cupidi tyrannidis apud Pæonas potiundæ, ducentes una sororem procera statura atque speciosa. Observato tempore dum in suburbano Lydorum Darius ante fores sederet, talem rem sibi agendam putarunt, sororem quamoptime poterant quum exornassent, ad aquam mittunt, vas capite tenentem, equumque e brachio trahentem, linumque nentem. Eam prætereuntem Darius attente considerabat, quod neque Persica erant illa quæ ageret mulier, neque Lydica, neque ullarum ex Asia feminarum. Hæc considerans, misit quosdam suorum satellitum, iussos observare in quam rem uteretur mulier equo. Istis a tergo sequentibus, femina ubi pervenit ad flumen, equum adaquata est; et mox vas aqua implevit. His actis,

a Ἐποίησε *V. Arch.* statim τε τοῦ Μιλησίου utrique abest et *Vallae.* *b* Τὴν Ἠδωνίδα iidem cum *Valla.* Sumsit hinc *Tzetzes* Chil. IX. p. 417. *c* Αἴτεε *Arch. V.* *d* Κατὰ τὰ εἵλ. duo *Brit. Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Edd., quod servo. Vide L. II, 99., τὰ omittit *Med.* cum *Pass. Ask.* *e* Πρῆγμα *Pass.*, bene. πρᾶγμα antea. *f* Τίγρης καὶ Μασίης *Arch.*, Πύγρης καὶ Μασίης *Vind.*, Πίγρ. καὶ Ματτύης ora *Steph.*, Μασύης *Paris. A. B. Ald.*, Μαντύης *Med. Pass. Ask.* et *Tzetzes* Chil. X. p. 427., quod haesitans amplector. *g* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind. Valla*: olim διέβη ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς. *h* Non habet *Arch.* neque *Vind.* *i* Κλῶσαν *Ask.* et *Med.*, in quo super adscripsit alia manus syllabam σα. *k* Λυδικὰ *Arch. Vind. Valla.* *l* Αὐτῆς Ἀσίης *Arch.* *m* *Suidas* hoc ex loco in *V.* *n* Χρήσαιτο *Ald. Arch. V.* duo *Brit. Paris. A. B. Suidas*, ex *Med.* χρήσεται et *Pass. Ask.* Conf. L. VII, 213. *o* Ἦρδε, quod explicat ἐπότιζεν, *Eustath. Hom.* p. 707, 31.

14. Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν] Dixit *AEschylus* Ἠδωνίδα αἶαν in Pers. v. 495., adprobans quodammodo τὴν Ἠδωνίδα *Arch.* et *Vind.* At receptum C. 124. redibit. Hoc *Tzetzae* vide Chil. III. v. 508. Ἡ τις Μυρκῖνος Ἠδωνὸς πρότερον ἐκαλεῖτο, ubi res Ἠδωνῶν requireret, nisi eodem modulo iteraretur versus Chil. IX, 221. Et talia tamen ex *Herodoto.* Ecce tibi aliud. Schol. in *Thucydid.* II, 99. Ἠδωνοὶ καὶ μεταπλασμῷ Ἠδῶνες καὶ Ἠδῶναι· οὕτως ἩΡΟΔΟΤΟΣ. Atqui is Ἠδωνοὺς semper. Scripserat Criticus Ἡρωδιανὸς, quemadmodum et *Cassel.* in schedis. monente Cl. *Dukero.*

14. Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν] *Myrcinum Edonidem*, *Valla*: concinit *Arch.*; τὴν Ἠδωνίδα recipiet, opinor, *Herod.* hinc *Berkelii* firmatur coniectura in *Steph. Byz.* Ἠδωνίδ' αἶαν dixerat *AEschylus* in Pers. v. 495.; quaeque sacris operabantur Bacchi, sunt e Latinis etiam Poëtis *Edonides* notissimae. Μύρκινος, Ἠδωνικὴ πόλις audit *Thucydidi*, IV, c. 107. Ἠδωνικὸν πολισμάτιον, *Diodoro* XII, c. 68. Darius ap. *Io. Tzetzen* Chil. III, v. 503., Τὸν Κώην (non κώμην) μὲν τῆς συμβουλῆς ἕνεκα τῆς προτέρας Ἐξ ἰδιώτου τύραννον ποιήσας Μιτυλήνης Τῷ Ἱστιαίῳ δίδωσι κτίζειν δὲ τὴν Μυρκῖνον. VALCKEN.

21. Ἦν Π. καὶ Μαντύης ἄνδρες Π.] Si vel in optimis libris scriberetur ἦσαν —— ἄνδρες Παίονες, ego tamen inusitatius ἦν a novatore veterumque Poëtarum imitatore positum censerem: τοιοῦτον καὶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ, Τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· καὶ παρ' Ἐπιχάρμῳ, Ἦν δ' ἐρωδιοὶ μακροκαμπυλαύχενες, [καὶ, Ἦν δὲ νάρκαι, —— ἦν δὲ ζύγαιναι·] Τέτρακές τε σπερματολόγοι, κἀγλααὶ συκαλλίδες, *Eustath.* in Il. P. p. 1148, 41. Integros *Epicharmi* duo trochaicos *Athenaei* praebuit Epitome: vide II. p. 65. E. Interiecta petita sunt ex alio eiusdem comoediae loco, quem habet *Athen.* VII, p. 286. C. conf. p. 278. A. Lacon in *Aristoph.* Lys. v. 1263., Ἦν γὰρ τἆνδρες οὐκ ἐλάσσως Τᾶς ψάμμας τοὶ Πέρσαι. In epigrammate ap. *AEschin.* c. Ctes. vulgatur p. 80., Ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι· ubi scribi debuerat Ἦ ἄρα. Non reperietur illud ἦν, pro ἦσαν, apud alios historicos veteres sic adhibitum: neque tamen ignoro Herodoteum usum ab Epicharmeis esse diversum; sed illinc multo magis distant, quae prima facie forsan alicui videri possent simillima, qualia multa dedit in doctis suis ad *Charitonem* collectaneis Clar. *D'Orvillius.* VALCKEN.

28. Ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν] Ad ista tria vel de suo quartum adiecit *AElianus*, aut, quod verius arbitror, alium in his sequutus est auctorem de N. A. VII, c. 12. Paeonides enim feminae secundum *AElian.* τῇ μὲν κεφαλῇ φέρουσιν ὑδρίαν, —— ἐξαρτήσασαι δὲ τοῦ κόλπου θηλάζουσι τὰ βρέφη, καὶ —— ἵππον εἰς ἀρδείαν ἄγουσι, καὶ ταῖς χερσὶ νήθουσι λῖνον. Ubi *Herod.* dicit κλώθουσαν λῖνον, *Med.* Cod. habebat κλῶσαν· nota sunt ἐρίου κλώσματα, quae levi pollice deducebant αἱ κατάκτριαι. De sorore Pigretis et Mantyis sic agit *Io. Tzetzes* Chil. X, 200. &c. ut solum sequi videatur *Herodotum*; atque eidem alter fratrum dicitur Μαντύης, ut in *Med.* Herodoteae vel eamdem vel simillimam narrat historiam, sed quam evenisse scribit sub Alyatte, *Nicolaus Damasc.* *Valesii*, p. 497. VALCKEN.

29. Καὶ κλώθουσαν λῖνον] *Euripidis* κλωστὴρ λίνου ap. *Polluc.* VII, 31., et alia in re *AEschyli* Choëph. v. 505. congruunt. *Nic. Damascenus* simili in historia νήθουσαν ἐκ τῆς ἠλακάτης τὸν ἄτρακτον. In *Med.* et *Ask.* κλῶσαν aut κλώσασαν nullum mysterium; prius ex κλάω, posterius ex κλόω formarunt, natalibus τοῦ κλώθω et κλώσκω indicatis. Quod deinceps *Suidas* ἐπιμέλεου τῷ Δαρείῳ —— in menda cubat, hinc, quod *Portum* et *Kuster.* haud fugit, deterenda.

38. Φέ-

actis, eadem via regreditur, aquam ca-
pite ſuſtinens, equum e brachio trahens,
13 ac fuſum verſans. Admiratus Darius, tum
iis quæ ab exploratoribus audiſſet, tum iis
quæ ipſe vidiſſet, adduci coram feminam
iubet. Ea adducta, adoleſcentes fratres
qui aderant, non procul rem ipſam ſpecu-
lantes, interroganti Dario cuias illa eſſet,
aiunt ſe Pæonas eſſe, et illam ſuam ſoro-
rem. Ad quos Darius, quinam homines
eſſent Pæones, et ubi locorum habitarent,
et cuius rei gratia illi veniſſent Sardes, per-
contari. Adoleſcentes, ſe vero veniſſe di-
cere ut ſeſe ei donarent. Pæoniam autem
eſſe ad flumen Strymonem ſitam, qui Stry-
mon non procul abeſſet ab Helleſponto.
Eſſe vero Pæonas coloniam Teucrorum qui
e Troia fuerunt. Hæc ſingulatim illi refe-
rebant. Interrogantique Dario nunquid o-
mnes illic feminæ tam laborioſæ eſſent, af-
firmare prompte id ita ſe habere, huius
14 enim rei gratia illud fiebat. Ibi Darius lit-
teras ad Megabazum dat, quem in Thra-
cia præfectum reliquerat, iubens e ſedibus
ſuis Pæonas ad ipſum transferri cum liberis
pariter et uxoribus. Eques cum hoc nun-
cio confeſtim ad Helleſpontum cucurrit,
Helleſpontoque transmiſſo litteras Megaba-
zo reddidit. Quibus ille lectis, ſumptis e
Thracia ducibus, adverſus Pæoniam exer-
15 citum ducit. Pæones, cognito Perſarum
in ſe adventu, contractis copiis proceſſere
ad mare, rati illac Perſas ingreſſuros ad
dimicandum. Et Pæones quidem ad arcen-
dum exercitus Megabazi ingreſſum parati
erant: Perſæ autem certiores facti Pæonas
conveniſſe ad intercludendum ab ora mari-
tima ingreſſum, uſi ducibus, quos habe-
bant, iter ad ſuperiora convertunt, ho-
ſtemque fallentes in Pæonum oppida irrum-
punt, et illa, utpote vacua, facile oc-
cupant. Quod ubi reſcivere Pæones, pro-
tinus diſperſi, ad ſua quisque dilabun-
tur, ſeque Perſis dedunt. Ita e Pæonibus
Si-

τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεξήιε, φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς, καὶ ἐπέλκουσα ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν ἵπ-
πον, καὶ στρέφουσα τὸν ἄτρακτον. [a] Θωϋμάζων δὲ ὁ
Δαρεῖος τά τε ἤκουσε ἐκ τῶν κατασκόπων, καὶ τὰ
αὐτὸς ὥρα, ἄγειν αὐτὴν ἐκέλευε ἑωϋτῷ ἐς ὄψιν· ὡς δὲ
ἄχθη, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφεοὶ αὐτῆς, [b] οὐκὶ πρό-
σω σκοπιὴν ἔχοντες τουτέων· εἰρωτέωντος δὲ τοῦ Δα-
ρείου [c] ὁποδαπὴ εἴη, ἔφασαν οἱ νεηνίσκοι εἶναι Παίο-
νες, καὶ ἐκείνην εἶναι σφέων ἀδελφεήν· ὁ δ' ἀμείβετο
τίνες δὲ οἱ Παίονες ἄνθρωποί εἰσι, καὶ κοῦ γῆς οἰκημέ-
νοι, καὶ [d] τί κεῖνοι ἐθέλοντες ἔλθοιεν ἐς Σάρδις· οἱ δέ
οἱ ἔφραζον ὡς ἔλθοιεν μὲν ἐκείνῳ δώσοντές σφεας αὐτούς·
εἴη δὲ [e] ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολι-
σμένη· ὁ δὲ Στρυμὼν οὐ πρόσω τοῦ Ἑλλησπόντου· εἴ-
ησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄποικοι· οἱ μὲν δὴ [f] αὐ-
τὰ ἕκαστα ἔλεγον· ὁ δὲ [g] εἰρώτα εἰ καὶ πᾶσαι εἴησαν
αὐτόθι αἱ γυναῖκες οὕτω ἐργάτιδες· οἱ δὲ καὶ τοῦτο
ἔφασαν προθύμως οὕτω ἔχειν· αὐτοῦ γὰρ ὦν τούτου
[h] εἵνεκα καὶ ἐποιέετο. Ἐνθαῦτα Δαρεῖος γράφει
γράμματα [i] πρὸς Μεγάβαζον, τὸν ἔλιπε ἐν τῇ
Θρηΐκῃ στρατηγόν· ἐντελλόμενος ἐξαναστῆσαι ἐξ ἠθέων
Παίονας, καὶ παρ' ἑωϋτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τέ-
κνα [k] τε καὶ γυναῖκας αὐτέων· αὐτίκα δὲ ἱππεὺς ἔθεε
φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· περαιωθεὶς
δὲ, διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ· ὁ δὲ, ἐπιλεξάμε- 291
νος, καὶ λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηΐκης, [l] ἐστρατεύ-
ετο ἐπὶ τὴν Παιονίην. Πυθόμενοι δὲ οἱ Παίονες τοὺς
Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἁλισθέντες [m] ἐξεστρατεύσαν-
το πρὸς θαλάσσης· δοκέοντες ταύτῃ ἐπιχειρήσειν τοὺς
Πέρσας [n] ἐμβάλλοντας· οἱ μὲν δὴ Παίονες ἦσαν ἑτοῖμοι
[o] τὸν Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν· οἱ δὲ Πέρσαι
πυθόμενοι [p] συναλίσθαι τοὺς Παίονας, καὶ τὴν πρὸς θα-
λάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας, τὴν
ἄνω ὁδὸν τράπονται· λαθόντες δὲ τοὺς Παίονας, [q] ἐσπί-
πτουσι ἐς τὰς πόλιας αὐτέων, ἐούσας ἀνδρῶν ἐρήμους· οἷα
δὲ κεινῇσι ἐπιπεσόντες, εὐπετέως κατέσχον· οἱ δὲ Παί-
ονες ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλιας, αὐτίκα δια-
σκεδασθέντες, κατ' ἑωϋτοὺς ἕκαστοι ἐτράποντο, καὶ πα-
ρεδίδοσάν σφεας [r] αὐτοὺς τοῖσι Πέρσῃσι· οὕτω δὴ Παι-
όνων

a Θωμάζ. *Ask. Arch.* *b* Οὐχὶ vel οὐκὶ *V. Arch.* Antea οὔ κη. *c* Ποταποὶ εἶεν *Arch.*, ποδαπὴ *Ald. Paris. A. Vind.*, ὁποδαπὴ *M. Paſſ. Ask.* *d* Iid. cum *Arch. V.*, antea τί δή. *e* Citat *Euſtath.* in *Hom.* p. 359, 37. *f M. Paſſ. Ask.* αὐτὰ, duo *Brit. Arch. V. Paris. A. B. Ald.* ταῦτα. *g Arch. V. Paſſ. Ask.*, olim ἠρ. *h* Εἵνεκα καὶ ἐπ. *Aldus Arch. V. Paris. A. B.*, copula citra ius deest *M. Paſſ. Ask.* *i* Μεγαβάζῳ iidem tres, quo facile carebimus. *k* Omittitur in *Arch.*, ſtatim καὶ τὰς γυν. *Paſſ.* *l* Ἐστρατοπεδεύετο *Arch. V.* *m* Ἐξεστράτευσαν τὸ πρὸς *Paſſ.* *n M. Paſſ. Ask.*, ἐσβαλόντας *Arch. V. Paris. A. B. Ald.* et Edd., quod recepto non poſterius. *o* Τοῦ *Paſſ.* *p M. Arch. Paſſ. Ask.*, antea συναλισθέντας. *q* Ἐπεισπ. et mox ἐπεισπεσόντες *V. Arch.* et κενῇσι. *r* Ἑωϋτοὺς *Paſſ. Ask. Ald.*, non omnino prave.

38. Φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφ.] *Nic. Damaſcenus*, quod ſignificavi, eandem de muliere Myſa ex Thracia narrationem in *Conſtantini* Porphyrog. propoſuit L. I. de Themat. C. 3., quae Alyattis, Lydorum regis, aetate contigerit. *Gronovii* vero ex Marmorib. Oxoniens. p. 127. picturam et interpretationem multo riſu *Lacrozius*, *Fabricius* et *Wolfius* exploſerunt in Theſauro Epiſtol. Lacroziano T. II. p. 97.

38. Φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κ.] *Nicolao* dicitur *Damaſc.* ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βαστάζουσα στάμνον. —— Ubi paulo ante legebatur, ἦρσε τὸν ἵππον, inveniſſe videtur *Euſtath.* ἦρδε, quod interpretatur ἐπότιζε in Il. Θ. p. 591, 36. et in iſta ſede vulgato non eſt deterius. Ἄρδειν, hic *AEliano* εἰς ἀρδείαν ἄγειν, *potum agere*, multo eſt uſitatius quam ἄρσαι. In hiſtoria Herodotea ſcribi debuit a *Io. Tzetze* Chil. X, v. 207., Ἡ δὲ ποτοῦ κορέσασα τὸν ἵππον, ὅνπερ εἶπον· non, quod vulgatur, κεράσασα. VALCKEN.

43. Οὐκὶ πρόσω σκοπίην &c.] Expreſſit, *Porto* monitore, Homericum Ἠέλιος γάρ οἱ ΣΚΟΠΙΗΝ ΕΧΕΝ — Odyſſ. Θ, 302. Reduxi οὐκὶ, in οὔ κη olim etiam converſum L. IV, 155. Iocus autem in *Galeum* Celeb. Editoris ob Λυδικὰ et πόταποι abeſſe debuerat, aut certe civilior; ſiquidem in poſteriore manifeſta operarum aberratio, prius, niſi ſcribae Λυδιακὰ voluerint, tueri, ſicubi neceſſarium foret auxilium, Λυδικὴ λίθος *Heſychii* poſſit. Verum ab his abſtineo manum.

50. Ἡ Παιονίη —— πεπολισμένη] Omnia ex vero ſi *Appianus* ſcripſerit, οὐ ΠΟΛΕΙΣ ᾤκουν οἱ Παίονες, ἀλλ' ἀγροὺς ἢ κώμας κατὰ συγγένειαν Illyr. p. 12. Ed. Hoeſch.; ſed illi Panonii Dravum inter Savumque et Danubium: his ad Strymonem Paeonibus ſuas fuiſſe urbes, deinceps clare adfirmatur. Paeonia πεπολισμένη urbibus inſtructa et diſtincta. *Strabonis* χώραν πολίζειν huc pertinet, erudite a *Caſaubono* explicitum, L. VIII. p. 506.

63. Λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηΐκης] Ἡγεμόνα *Valla* legit vertitque, *ſumpto e Thracia duce. Duces* iſti Gallos interpretes deceperunt, ignorantes *Herodoto* quoque *ducem itineris* dictum ἡγεμόνα VIII, c. 35. quales plene dixerat ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ VIII, c. 31. et forſan V, c. 100 ubi hoc praebent margo *Steph.* et *Valla*: ſic vulgo loquuntur recentiores: *Iuncus* apud *Stobaeum* p. 595, 43., οὐχ ἡγεμόνος ὁδοῦ τυγχάνων, —— οὐ στέγης (male vulgatur ὥστε γῆς) εὐπορῶν, οὐ τροφῆς· eſt tamen et ap. *Thucyd.* ἡγεμὼν τῶν ὁδῶν, III, c. 98. Alibi *Thucydidi* talis ſimpliciter dicitur ἡγεμὼν, ſicut *Sophocli* Oed. in Col. v. 1538. *Eurip.* Phoen. v. 1610. *Ariſtoph.* II. v. 1162., ſed nemini frequentius quam *Xenophonti*: *Zonaras* in Lex. et *Suidas*: Ἡγεμὼν, ὁ τῆς ὁδοῦ ἡγούμενος, Ξενοφῶν, (K. 'A. IV, p. 189, 3.) καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς. VALCKEN.

ἔτων [a] Σιροπαίονές τε καὶ Παιόπλαι, καὶ οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης, ἐξ ἠθέων ἐξαναστάντες ἤγοντο ἐς τὴν Ἀσίην. Οἱ δὲ [b] περὶ τὸ Πάγγαιον οὖρος, καὶ Δόβηρας, καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ [c] Ὀδομάντους, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα, οὐκ ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου· ἐπειρήθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἐξαιρέειν ὧδε· ἰκρία ἐπὶ σταυρῶν ὑψηλῶν ἐζευγμένα [d] ἐν μέσῃ ἕστηκεε τῇ λίμνῃ, ἔσοδον ἐκ τῆς ἠπείρου στεινὴν ἔχοντα μιῇ γεφύρῃ· τοὺς δὲ σταυροὺς [e] τοὺς ὑπεστεῶτας τοῖσι ἰκρίοισι [f] τὸ μέν κου ἀρχαῖον ἔστησαν κοινῇ πάντες οἱ πολιῆται· μετὰ δέ, νόμῳ χρεώμενοι ἱστᾶσι τοιῷδε· κομίζοντες ἐξ οὔρεος, τῷ οὔνομά ἐστι Ὄρβηλος, κατὰ γυναῖκα ἑκάστην ὁ γαμέων τρεῖς σταυροὺς ὑπίστησι· ἄγεται δὲ ἕκαστος [g] πολλὰς γυναῖκας· οἰκεῦσι δὲ τοιοῦτον τρόπον· κρατέων ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἰκρίων καλύβης τε ἐν ᾗ διαιτᾶται, καὶ θύρης καταπακτῆς διὰ τῶν ἰκρίων κάτω φερούσης ἐς τὴν λίμνην· τὰ δὲ νήπια παιδία δέουσι τοῦ ποδὸς [h] σπάρτῳ, μὴ κατακυλισθῇ δειμαίνοντες· τοῖσι δὲ ἵπποισι καὶ τοῖσι ὑποζυγίοισι παρέχουσι χόρτον ἰχθῦς· τῶν δὲ πλῆθός ἐστι τοσοῦτον, ὥστε ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίνῃ, κατίει [i] σχοίνῳ σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην· καὶ οὐ πολλόν τινα χρόνον ἐπισχὼν, ἀνασπᾷ πλήρεα ἰχθύων· τῶν δὲ ἰχθύων ἐστὶ γένεα δύο, τοὺς καλέουσι πάπρακάς τε καὶ τίλωνας. Παιόνων μὲν δὴ οἱ χειρωθέντες ἤγοντο ἐς τὴν Ἀσίην. Μεγάβαζος δὲ ὡς ἐχειρώσατο τοὺς Παίονας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακεδονίην, ἄνδρας ἑπτὰ Πέρσας, οἱ μετ' αὐτὸν [k] κεῖνον ἔσαν δοκιμώτατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἐπέμποντο [l] δὲ οὗτοι παρ' Ἀμύντην, αἰτήσοντες γῆν τε καὶ ὕδωρ [m] Δαρείῳ βασιλέϊ· ἔστι
292 δὲ ἐκ τῆς Πρασιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μα-

Siropæones et Pæoplæ, et qui ad Prasiadem usque paludem incolunt, e suis sedibus emoti, in Asiam sunt abducti. Qui 16
vero circa Pangæum montem incolunt, Doberasque et Agrianas et Odomantos, et ipsam Prasiadem paludem, omnino non cepit Megabazus. Tentavit tamen eos etiam expugnare qui paludem incolunt, hunc in modum: In media palude stant tabulata compacta in altissimis sublicis, angustum a continente ingressum uno ponte habentia. Has sublicas tabulatis suppositas, olim quidem communiter omnes cives statuerunt: mox tali lege usi statuunt, ut pro singulis uxoribus quas quisque duceret, ducunt autem singuli multas uxores, ternas defigeret sublicas, e monte sumptas, cui nomen est Orbelus. Hoc autem habitant modo: obtinent singuli super ea tabulata tugurium in quo degunt, et ianuam depactam per tabulata ferentem deorsum ad paludem. Parvulos autem liberos per pedem reste illigant, metuentes ne devolvantur. Equis autem et iumentis pisces pro pabulo præbent. Porro piscium tanta est copia, ut quoties quis ianuam depactam resupinaverit, demissam fune sportam vacuam in paludem non multo post retrahat piscium plenam, quorum duo sunt genera, unum quod vocant Papraces, alterum Tilones. Ceterum e Pæonibus ii qui capti 17
fuere, in Asiam sunt abducti. Pæonibus subactis, Megabazus nuncios in Macedoniam, septem Persas, qui post eum erant in exercitu spectatissimi, misit ad Amyntam, petituros regi Dario terram et aquam. Est autem e palude Prasiade brevis admodum in Ma-

a Σιροπαίονες *Arch. Valla*, alii Σειροπ. *b* Περί τε *Pasf. Ask.* *c* Ὀδομάντας *Arch. Valla.* *d* Ἐν μέσῃ ἑσ. τῇ *Pasf. Arch. Ask.*, alii ἑστήκ. ἐν μέσῃ. *e* Τούτους *Arch. V.* *f* Τοῦτο *Arch.* *g* Συχνὰς ora *Steph. Pasf. Ask.*; vide C. 5. mox οἰκεῦσι *Arch.* bene. in ceteris οἰκέουσι· tum idem quoque et *Vind.* τοῦτον τὸν τρ. *h* Σπάρτῃ *Arch.* *i* Σχοινίῳ *Vind.*, ficuti IV, 154.; mox κενὴν *M. Pasf. Ask.*, praeter folitum. *k* Ἐκεῖνον *Arch. Pasf.* *l* Δὴ *Arch.* *m* Τῷ βασ. Δαρ. *Arch.*; ftatim ἐκ τῆς negligit, male.

77. Σιροπαίονες] Sic utcunque bene, melius Σιριοπαίονες ex *Steph. Byz.* in Σίρις et *Holftenii* fufpicione. Oppidum Σίρις ἡ Παιονίη L. VIII, 115., confulto ita pofitum, ficuti et Σίρις ἡ ἐν Ἰταλίῃ eiusdem libri C. 62. Fuit autem, qui ad istum modum fequentia, οἱ δὲ περὶ —— καὶ Δόβηρες καὶ Ἀγριᾶνες καὶ Ὀδόμαντες, καὶ —— Πρασιάδα ἔχοντες, οὐκ —— corrigebat, omnes extra Paeoniae fines femovens, nimium, ut cenfeo, caute. Paeones enim olim cis et uls Strymonem latisfime coluerunt, plures nationes conplexi ap. *Plinium* L. IV, 10. Adhaerent arte illis *Doberes* et *Paeoplae* C. 113. Polymniae, haud aliter atque hic. Δόβηρος quoque Παιονικὴ *Thucydidis* L. II, 98. originem et fitum teftatur.

94. Δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτῳ] Convenit, non neglectum a *Berglero*, istud *Heliodori* AEth. L. I. p. 11. ἕρπειν δὲ ὀρεγόμενον (τὸ παιδίον) εἰ αἴσθοιτο, ἱμάντα ΤΩΝ ΣΦΥΡΩΝ ἐξάψας, ὅσον ἐπ' ἄκρῳ τοῦ σκάφους ἢ τῆς καλιᾶς ἐπιβαίνειν ἐπέτρεψε. Cetera non defcribo, haud disfimile praedonum in AEgypti Bucoliis vitae inftitutum, quale Prafiadem paludem habitantium, enarrantia. Ceterum infolens minime iumentis pabulum pifces. *Athenaeus* de Thraciae quadam parte L. VIII. p. 345. F. οἶδα καὶ τοὺς περὶ Μόσυνον τῆς Θρᾴκης βοῦς, οἳ ἰχθῦς ἐσθίουσι, παραβαλλομένους αὐτοῖς εἰς τὰς φάτνας· in quibus ego *Mofynum* Thraciae non novi, nifi fi lignea Prafiadis paludis domos fcriptor indicarit. Μόσυνοι, μόσσυνοι, μόσυνες Thracum et vicinorum erant fermone ξύλινοι οἶκοι in Schol. *Apollon. Rh.* II, 379. Ut ut illud ceciderit, pifces iumentis faepe efui in frigidis et maritimis Europae tractibus esfe, multi inque his *Thorm. Torffaeus* Hift. Norveg. Part. I. L. 2, 24. prodiderunt. *AEliani* Παιονίδα λίμνην, eiusdemque pifces, victui bubus, de An. XVII, 30., recte cum Prafiade lacu contulit *A. Ortelius.*

94. Δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτῳ] Horum, ut puto, meminerat *Heliodorus* vitam enarrans in AEgypti paludibus degentium I, p. 11., παιδίον ἕρπειν ὀρεγόμενον εἰ αἴσθοιτο, ἱμάντα τῶν σφυρῶν ἐξάψας ὅσον ἐπ' ἄκρου τοῦ σκάφους ἢ τῆς καλιᾶς προβαίνειν ἐπέτρεψε, καινόν τινα χειραγωγὸν αὐτῷ τὸν δεσμὸν τοῦ ποδὸς ἐπιστήσας. —— In vicinia θύρης meminit *Herod.* καταπακτῆς διὰ τῶν ἰκρίων κάτω φερούσης ἐς τὴν λίμνην. Miror non intelligere, qui quidem legerit πυκινὰς θύρας, et πύλας εὖ ἀραρυίας. Invenerat ille θύραν ἐπιῤῥακτὴν in *Plutarchi* II. p. 781. D. fed nusquam θύραν καταῤῥακτήν· tantum ὁ καταῤῥάκτης fuiffe videtur receptum, fed hic quem tandem ufum habuisfet *cataracta*? VALCKEN.

97. Τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν] Ex hariolatione Cl. *Reiskii* τὴν καταῤῥακτὴν et fupra θύρης καταῤῥακτῆς, *ianuae demisfilis*, five, *quae attolli et demitti posfet.* Anfam καταπακτὴ dedit, nusquam obvia et in Thes. *Stephani* fine pari, quae tamen eadem ac καταπηκτή. Accesfit fortasfe θύρην ἀνακλίνῃ, in *Vallae* Latinis *ianuam refupinaverit*, at pravis: fiquidem ἀνακλίνειν ac ἀνακλίνεσθαι de foribus, cum aperiuntur, quod alias indicare ex *Homero* et *Procopio* memini, reverfurum Vitae *Homeri* C. 33. Habet praeterea καταῤῥάκτης femper fibi fociatam vim et inpetum, uti porta καταῤῥάκταις ὀχυρὰ, quibus fubito demisfis occludi poterat, ap. *Plutarch.* T. II. p. 705. et pontes καταῤῥάκται fuperne in naves hoftium deiecti *Appiani* B. Civ. V. p. 1141. Qua quidem violentia in ianuis patefaciendis uti vulgo non folent. Sane fi fchedae veteres καταπηκτὴν obtulisfent, quae tandem querelae caufa? Pertinent ad fequentia δισσαὶ σχοινοτενεῖς ΣΠΥΡΙΔΕΣ inter pifcatorum inftrumenta Anthol. L. VI, 3. p. 648.

8. Σύντομος κάρτα] Malunt σύντομον ob συντομώτατον VII, 121., σύντομα τῆς ὁδοῦ L. I, 185., fed confimiliter *Ariftoteles* Gener. Anim. IV, 4. μὴ κύκλῳ περιιέναι παρέντα τὴν ΣΥΝΤΟΜΟΝ. Metalla, unde Alexandro, Amyntae F., tam copiofa argenti vis, forte eadem, quae Philippus, Alexandri M. pater, ingenti deinceps lucro exercuit ap. *Appian.* B. Civ. IV. p. 1040., quamquam et aliae isthic auri atque argenti fodinae in Noftri VI, 46. et VII, 112. Fuit fane prifco tempore,

Macedoniam via. nam in primis paludi confinis eſt fodina, unde poſt ea tempora Alexandro in ſingulos dies ſingula argenti talenta proveniebant. Poſt fodinam ſuperato monte, quem vocant Dyſorum, Macedonia intratur.

18 Igitur iſti Perſæ ad Amyntam miſſi ubi pervenere, in conſpectum Amyntæ admiſſi regi Dario terram et aquam petunt: Amyntas et ea dedit, et homines in hoſpitium vocavit: inſtructaque ſplendide cœna, percomiter accepit. Perſæ, poſtquam a cœna ad potum pervenere, Hoſpes, inquiunt, Macedo, nobis Perſis conſuetudinis eſt, quoties magnam exhibuimus cœnam, tunc etiam concubinas et quas virgines duximus uxores ad aſſidendum introducere. Proinde tu nunc, quoniam comiter excepiſti nos, et liberali hoſpitio proſequutus es, et regi Dario et terram das et aquam, ſectare conſuetudinem noſtram. Ad hæc Amyntas, Nobis, inquit, Perſæ, iſta conſuetudo non eſt, ſed viros a feminis ſemovendi: verum quandoquidem vos exigitis qui domini eſtis, hoc quoque vobis præſtabitur. Hæc loquutus Amyntas, feminas arceſſit. Illæ, ut vocabantur, præſto fuerunt, et e regione Perſarum deinde conſederunt. Quas Perſæ conſpicati formoſas, Amyntam alloquuntur, negantes omnino id factum eſſe ſapienter; ſatius enim futurum fuiſſe, ab initio non veniſſe feminas, quam, poſtquam venerant, non aſſidere, ſed ex adverſo ſedere, oculorum ipſis dolores. Ita coactus Amyntas illas aſſidere iuſſit. Quæ quum obtemperaſſent, illico Perſæ mamillas illarum tra-

Μακεδονίην· [a] πρῶτον μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕϛερον τϐτέων τάλαντον ἀργυρίϐ Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἑκάϛης ἐφοίτα· μετὰ δὲ τὸ μέταλλον, Δύσωρον καλεόμενον οὖρος ὑπερβάντα εἶναι ἐν Μακεδονίῃ.

Οἱ ὦν Πέρσαι οἱ πεμφθέντες οὗτοι παρὰ τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπίκοντο, αἴτεον, ἐλθόντες ἐς ὄψιν τὴν Ἀμύντεω, [b] Δαρείῳ βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὁ δὲ [c] ταῦτά τε ἐδίδϐ, καί σφεας ἐπὶ ξεινία καλέει· παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον μεγαλοπρεπὲς, ἐδέκετο τοὺς Πέρσας φιλοφρόνως· ὡς δὲ ἀπὸ δείπνϐ [d] ἐγένοντο διαπίνοντες, εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε, „ Ξεῖνε Μακεδὼν, ἡμῖν νόμος ἐϛὶ τοῖσι Πέρσῃσι, ἐπεὰν δεῖπνον προτιθώμεθα μέγα, τότε καὶ „ τὰς [e] παλλακὰς καὶ τὰς κϐριδίας γυναῖκας ἐσάγεσθαι παρέδρϐς· σύ νυν, ἐπεί περ προθύμως μὲν „ ἐδέξαο, μεγάλως δὲ [f] ξεινίζεις, διδοῖς τε βασιλέϊ [g] Δαρείῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἕπεο νόμῳ τῷ „ ἡμετέρῳ". εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης, „ Ὦ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γέ ἐϛι οὐκ [h] οὗτος, ἀλλὰ „ κεχωρίσθαι ἄνδρας γυναικῶν· ἐπεί τε δὲ ὑμεῖς ἐόντες δεσπόται προσχρηΐζετε τουτέων, παρέϛαι „ [i] ὑμῖν καὶ ταῦτα". εἴπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης μετεπέμπετο τὰς γυναῖκας· αἱ δ' ἐπεί τε [k] καλεόμεναι ἦλθον, ἐπεξῆς [l] ἀντίαι ἵζοντο τοῖσι Πέρσῃσι· ἐνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμενοι γυναῖκας εὐμόρφϐς, ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην, φάμενοι τὸ ποιηθὲν τοῦτο, οὐδὲν εἶναι σοφόν· κρέσσον γὰρ εἶναι ἀρχῆθεν μὴ ἐλθεῖν τὰς γυναῖκας, ἢ ἐλθούσας καὶ μὴ [m] παριζομένας, [n] ἀντίας ἵζεσθαι, ἀλγηδόνας σφι ὀφθαλμῶν· ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρίζειν· πειθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν, αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαϛῶν τε ἅπτοντο, οἷα [o] πλεύνως οἰνωμένοι,

a M. Paſſ. Ask., ceteri πρῶτα. *b* Haec duo omittit *Arch.*, at βασιλεϊ *Vind. Valla.* *c* Ταῦτά τε *Paſſ. Arch. V. Paris. B. Vall.* abest ab aliis enclitica. Mox καλέει *Arch. Paſſ. M. Ask.*, ἐπὶ ξεινίας καλέει *Vind.*, olim ἐκάλεε, quod minime inprobum. *d* Ἐγίν. *Paſſ. Ask. V.* *e* Παλακ. *Arch.* *f* Ἐξείνισας id. et *Vind.* *g* Διδοῖς δὲ βασ. Δαρ. *Paſſ. Ask.*, in *Arch. V.* διδοῖς τε βασ., quod malui. Olim Δαρ. δὲ βασ. διδ. *h* Οὕτως *Arch. V.* *i* Μὲν καὶ τάδε *V.*, prius etiam *Arch.*, mox μετεπέμψατο uterque. *k* Κελευόμεναι *Arch. Valla.* *l* Ἀντίαι *Arch. Paſſ. V. Ask.*, alii ἀντία. *m* Παρεζ. *Paſſ.* *n* Ἀντία *Arch. V.*, tum ἀλγηδόνα prior. Vituperat dictum *Longin.* π. Ὑψ. Sect. IV. p. 38., attigit idem *Euſtath.* in Hom. p. 433, 29. Mox ἀναγκαζομένῳ *Paſſ.* *o* Πλεόνως *Paſſ. Arch. V.*

re, fortasſe et nunc, modo ſollers cura accederet, illa Thracum regio utriusque metalli uberrime ferax. Multa Cl. *Blas. Caryophilus* Opuſc. de Auri Argenti &c. Metall. p. 76. Poſt nonnulla vir doctus οὖρός ἐϛι ὑπερβάντα, ad ſtructuram recte, repetundum tamen ex narrationis exordio, Ἔϛι δὲ ἐκ τῆς Πρ. ——.

16. Ταῦτά τε ἐδίδου] Explevi orationem, quae ἐπὶ ξείνια ſi haberet, a Scriptoris conſuetudine haud disſideret. Vide L. II, 107. IV, 154. VI, 34. &c. Illud ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο διαπίνοντες et L. IX, 16. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἔσαν, διαπινόντων —— illuſtravit *P. Leopard.* Emend. VII, 1. *Tullii* vero *invitatio ut more Graeco biberetur*, tum, *poſcunt maioribus poculis* ad διαπίνειν egregia, nec minus inpudens Rubrii flagitatio, *Quaeſo cur ad nos filiam tuam non intro vocari iubes?* cui Philodamus, homo ſumma gravitate, *negavit moris eſſe Graecorum, ut in convivio virorum accumberent mulieres* L. I. Verr. C. 26., ubi plura Herodoteis non abſimilia.

18. Ὡς ἀ. δ. ἐγένοντο διαπίνοντες] De Perſis iterum L. IX, c. 16., ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἔσαν διαπίνοντες. Quando compotores dicuntur διαπίνειν, ſignificatur, poculis ſeſe pluſculum invitantes *bibendo certaſſe*; quod Perſas praeſertim feciſſe vel ex iis conſtat, quae prorſus egregia nobis e *Dinone* forſan ſolus tradidit *AElianus* V. H. XII, c. 1. ubi vid. p. 712. Οἴνῳ χρωμένους ἐπιπλέον καὶ διαπίνοντας dixit *Plutarch.* in Sympos. p. 715., cuius eruditus interpres iſta T. II. p. 58. E. διαθέων πρὸς Ἀλέξανδρον· recte reddiderat, *curſu cum Alexandro certans.* Praeter illa quae dederunt *Kuſter.* in *Ar.* Eq. v. 1400. *T. Hemſterh.* Miſcell. Obs. V, 3, p. 53. et *Abreſch.* Dil. Thuc. p. 457. inveniuntur huius generis verba, διαπαλαίειν· διαπυκτεῦσαι· διαπληκτίζεσθαι· διαξιφίσασθαι· διαριπίζεσθαι· διαφιλοτιμεῖσθαι. In *Iſocrat.* Panathen. p. 266. D. οὐδὲ νῦν αἱ μέγισαι τῶν Ἑλληνίδων πόλεων αἰσχύνονται διακολακευόμεναι πρὸς τὸν ἐκείνου πλοῦτον· *adulando certantes*: διαλοιδορέεσθαι habet *Herod.* II, c. 121. et διαναυμαχέειν, VIII, c. 63.

VALCKEN.

32. Ἀντίαι ἵζοντο] Satis ἀντία protectum, modo per codices licuiſſet. Admiſſum redibit, non ſine controverſia, ſtatim, et ἵζοντο ἀντίοι L. VI, 77., ἰζόμεθα ἀντίοι L. IX, 26., ἀντίοι ϛαθέντες *Eurip.* Oreſt. v. 1479. et paſſim. Dubites vero, reiiculumne κελευόμεναι *Arch.* et *Vallae* ſit: vocatae venerunt, ſed iuſſae, ad rem moribus gentis turpem et inſuetam.

37. Ἀντίας ἵζεσθαι] Herodoteum praebet *Arch.* ἀντία ἵζεσθαι. —— *Quae* ſpectantium ex adverſo *cruciarent oculos*, mulieres Macedonicas frigide vocari ἀλγηδόνας ὀφθαλμῶν, *Herodoti* iudicat admirator *Longinus* π. Ὑ. IV, 12. Quid potiſſimum culpandum cenſuerit docet *Za. Pearce.* Comparavit illud *Ios. Scaliger* ad *Propertii* II. El. XIX, 76. *Quantum ſic cruciat lumina veſtra dolor?*

VALCKEN.

37. Ἀλγηδόνας σφι ὀφθαλμῶν] Fluxit hoc fonte iſtud Alexandri ὡς εἰσὶν ΑΛΓΗΔΟΝΕΣ ΟΜΜΑΤΩΝ αἱ Περσίδες in Regis Vit. ap. *Plutarch.* p. 676. F. *Longini* taxantem horum cenſuram, exploſam a *Pet. Victorio*, *Fabro*, *Tollio*, *Gronovio*, non moror. *Herodoti* dictionem attigit *Olearius*, collato Iſaei Rhetoris verbo, quo rogitanti Ardui, εἰ ἡ δεῖνα αὐτῷ καλὴ φαίνοιτο, modeſtiſſime, μάλα σωφρόνως, reſpondit, πέπαυμαι ὀφθαλμιῶν h. e., docto viro interprete, *oculorum ſe morbo laborare deſiiſſe.* Verum ſimili in negotio ὀφθαλμιᾶν et ἐποφθαλμιᾶν vehemens deſiderium explicant, ſive ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν ex *S. Ioannis* Epiſtola primori. Sic *Polybius* L. I, 7. πάλαι —— τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ΟΦΘΑΛΜΙΩΝΤΕΣ, *felicitati oppidi oculos cupiditatis adiecerant*, bene *Caſaub.*, nec diſcordat in Exc. Legat. p. 1319., nedum *AElian.* de Anim. I, 12. &c.

μένοι, καί κου τις καὶ φιλέειν ἐπειρᾶτο. Ἀμύντης
μὲν δὴ ταῦτα ὁρέων, ἀτρέμας εἶχε, καίπερ δυσφο-
ρέων, οἷα ὑπερδειμαίνων τοὺς Πέρσας· Ἀλέξανδρος δὲ
ὁ Ἀμύντεω, παρεών τε καὶ ὁρέων ταῦτα, ἅτε νέος
[a] τε ἐὼν καὶ κακῶν ἀπαθὴς, οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν
οἷός τ' ἦν· ὥστε δὲ βαρέως φέρων, εἶπε πρὸς [b] Ἀμύν-
τεα τάδε, [c] „ Σὺ μὲν ὦ πάτερ εἶκε τῇ ἡλικίῃ, ἀ-
„ πιών τε ἀναπαύεο, μηδὲ λιπάρεε τῇ πόσει· ἐγὼ
„ δὲ προσμένων αὐτοῦ τῇδε, πάντα τὰ ἐπιτήδεα
„ παρέξω τοῖσι ξείνοισι"· πρὸς ταῦτα [d] συνιεὶς ὁ Ἀ-
μύντης ὅτι νεώτερα πρήγματα [e] πρήξειν μέλλει
Ἀλέξανδρος, λέγει, „ [f] Ὦ παῖ, σχεδὸν γάρ σευ
„ ἀνακαιομένου συνίημι τοὺς λόγους, ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ
„ ἐκπέμψας ποιέειν τι νεώτερον· ἐγὼ ὦν σευ χρήζω
293 „ μηδὲν νεοχμῶσαι [g] κατ' ἄνδρας τούτους, ἵνα μὴ
„ ἐξεργάσῃ ἡμέας· ἀλλὰ [h] ἀνέχευ ὁρέων τὰ ποιεύ-
„ μενα· ἀμφὶ δὲ ἀπόδῳ τῇ ἐμῇ πείσομαί τοι." Ὡς
δὲ ὁ Ἀμύντης χρήσας τουτέων οἰχώκεε, [i] λέγει ὁ Ἀ-
λέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας, „ Γυναικῶν τουτέων ὦ
„ ξεῖνοι πολλή [k] ἐστὶ ὑμῖν εὐπετείη, [l] καὶ εἰ πάσῃσι
„ βούλεσθε μίσγεσθαι, καὶ ὁκόσῃσι ὦν αὐτέων· τούτου
„ μὲν πέρι αὐτοὶ ἀποσημανέετε· νῦν δὲ, σχεδὸν γὰρ
„ ἤδη τῆς κοίτης ὥρη προσέρχεται ὑμῖν, καὶ καλῶς
„ ἔχοντας ὑμέας ὁρέω μέθης, γυναῖκας ταύτας, εἰ
„ ὑμῖν φίλον ἐστὶ, ἄφετε λούσασθαι· λουσαμένας δὲ,
„ ὀπίσω προσδέκεσθε"· εἴπας ταῦτα, [m] συνέπαινοι
γὰρ ἔσαν οἱ Πέρσαι, γυναῖκας μὲν ἐξελθούσας ἀπέ-
πεμπε ἐς τὴν γυναικηΐην· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἴσους
[n] τῇσι γυναιξὶ ἀριθμὸν ἄνδρας λειογενείους τῇ τῶν γυ-
ναικῶν ἐσθῆτι σκευάσας, καὶ ἐγχειρίδια δοὺς, [o] παρ-
ῆγε ἔσω· παράγων δὲ τούτους, ἔλεγε τοῖσι Πέρ-
σῃσι τάδε, „ Ὦ Πέρσαι, οἴκατε πανδαισίῃ τελέῃ
„ [p] ἑστιῆσθαι· τά τε γὰρ ἄλλα ὅσα εἴχομεν, καὶ
„ πρὸς, τὰ [q] οἷά τε ἦν ἐξευρόντας παρέχειν, πάν-
„ τα ὑμῖν πάρεστι· καὶ δὴ καὶ τόδε [r] τὸ πάντων μέ-
„ γιστον, τάς τε ἑωϋτῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφεὰς
„ [s] ἐπιδαψιλευόμεθα ὑμῖν· ὡς παντελέως μάθητε
„ τιμεώμενοι πρὸς ἡμέων τῶνπερ ἐστὲ ἄξιοι· πρὸς δὲ,
„ καὶ

tractare, utpote plusculo vino temulenti,
nonnemo etiam tentare suaviari. Hæc A- 19
myntas intuens etsi iniquo ferebat animo,
tamen præ metu Persici nominis quiescere.
Verum eius filius Alexander quum ades-
set, atque hæc aspiceret, utpote adole-
scens, et malorum inexpertus, nequaquam
amplius tolerare posse: itaque graviter fe-
rens, ad Amyntam inquit, Tu quidem
pater cede ætati, abique hinc ad requie-
scendum, neque adesto potationi: ego
vero hic remanens, omnia hospitibus quæ
oportet exhibebo. Amyntas eum iuvenile
aliquid facturum animadvertens, ad hæc
respondit, Fili, inquiens, verba tua ad
iram accensi pæne intelligo, ideo enim me
dimittis, quod aliquid novi agere in ani-
mo habes. Quare nolo te quicquam novi
in hos viros perpetrare, futurum in per-
niciem nostram: sed tolera adspectans quæ
geruntur: nam quod ad discessum meum
pertinet, parebo. His rogatis Amyntas
abiit. Tum Alexander ad Persas, Vo- 20
bis, inquit, hospites, cum his feminis
vel omnibus, si libet, facillime licet con-
cumbatis: sed cum qua earum concumbe-
re libeat indicate. Nunc enim fere tem-
pus cubandi adventat, et vos bene potos
esse temulentosque video. Proinde has fe-
minas, si vobis cordi est, finite ire ad
lavandum; lotas denuo exspectate. Hæc
loquutus Alexander, approbantibus Persis,
egressas feminas in muliebre remittit con-
clave: ac totidem viros læves malas ha-
bentes, muliebri veste exornat, traditis-
que pugionibus introducit: idque faciens
Persis dixit, Vos vero, Persæ, a nobis
in convivium estis omni munificentia acce-
pti: quippe quibus et quæ habemus, at-
que insuper, quæ invenire potuimus, ea
omnia adsunt: et, quod omnium maxi-
mum est, etiam nostras ipsorum matres
et sorores liberaliter vobis exhibemus: ut
prorsus universo honore affectos vos esse a
no-

a Deest *Arch. V.* *b* Ἀμύντεα iidem: antea Ἀμύντην. *c* Ὦ πατ. σὺ μὲν *Pass. Ask.* *d* Συνιεὶς *Paris. A. B.*, ante συνεὶς. Vide L. I, 205., tum ὁ Αμ. *Arch. V.*, ὁ vulgo aberat. *e* Πρήσσειν *Ask.* *f* Desiderantur haec duo in *Arch.* et mox σεῦ, etiam *Vind.*, tum prior ἀναγομένου cum *Valla.* *g* *M. Ask. Pass. V. Arch. Brit. A. C.*, olim πρός. *h* Ἀνάχ. *Arch.*, cui et *V.* mox τοι abest. *i* *M. Ask. Pass.*, ceteri ἔλεγε, quod non minus bonum: paullo ante ὁ Αμ. *Ask.*, deerat ὁ. *k* *M. Ask. Pass. Brit. A. C.*, vulgo ἐστὶ ἐν ὑμ., sed ἐστὶ non habent *Arch. V.* *l* Εἰ ἁπάσ. iidem et μίγνυσθαι, tum διασημάνετε cum *Brit. A. C.* *m* Citat *Suid.* in *V.* *n* Ἀριθ. τῇσι γυν. *Arch.* *o* *Arch. V. Brit. A. C. Ald.*, ἦγε *Med. Pass. Ask.*, tum ἔσω *Brit. A. C.*, alii εἴσω· iidem διασκευάσας antea. *p* Omnes, excepto *M.* et *Ask.*, qui ἡσθ., et *Arch.*, in quo ἐσθ., et τελείῃ cum *Vind.* *q* Οἷόν τε *Arch. V.* *r* Abest *Ask. Arch. V.* *s* Excitat *Suid.*, Ἐπιδαψιλευόμεθα legens uti *Brit. A. C. Ald. Arch. V. Paris.* duo. In *Med. Pass. Ask.* ἐπιδαψιλεύμεθα.

46. Πρὸς Ἀμύντεα] Etsi Ἀμύντην saepe dederint scribae, optima haec productio et Ionici saporis, uti Ἀρισταγόρεα, Κανδαύλεα, Μιλτιάδεα, conpluresque apud *Portum.* Quod deinceps prudens, sed meticulosus, pater filio, σχεδὸν γάρ σευ ἀνακαιομένου —— *Valla*, uti in *Arch.* ἀναγομένου, *hinc me summoventis*, etiam postrema in Edit., per sane inconmode. Latina nunc Graecis respondent.

55. Ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας] Talia *Euripidis* Hippol. v. 607. Ὦ πρός σε γονάτων, μηδαμῶς μ' ΕΞΕΡΓΑΣΗι *ne me perdas* quaeso. Helen. v. 1104. Κούρη Διώνης Κύπρι, μή μ' ΕΞΕΡΓΑΣΗι.

56. Ἀνέχευ ὁρέων τὰ ποι.] Hic recte cepit *Valla*; ista L. I, c. 206., ἡμέας ἀνέχευ ὁρέων ἄρχοντας τῶνπερ ἄρχομεν· perperam interpretatus, *nos sine finium quorum sumus principes esse:* οὔρων, *finium*, esse credidit participium Ion. ὁρέων. Ista solet, ut aliis (vid. ad *Eurip.* Phoen. v. 550.) *Herodoto* quoque verbum adhiberi structura: I, c. 80., οὐκ ἀνέχεται οὔτε τὴν ἰδέην αὐτῆς ὁρέων, οὔτε τὴν ὀδμὴν ὀσφραινόμενος. II, c. 37., κυάμους οἱ ἱρέες οὐδὲ ὁρέοντες ἀνέχονται· V, c. 48. VIII, c. 26. VALCKEN.

70. Ἐσθῆτι σκευάσας] Non indigemus conposito διασκευάσας, quantumvis in *Plut.* Anton. p. 926. A. γυναῖκες εἰς Βάκχας, ἄνδρες καὶ παῖδες εἰς Σατύρους καὶ Πᾶνας ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΙ. Nostri prius est: Ταύτην τὴν γυναῖκα σκευάσαντες πανοπλίῃ L. I, 60. et C. 12. huius Musae. Statim παρῆγε reduxi, non oblitus τὸν δὲ Κῦρον ἦγον ἔσω L. I, 116. namque repetitione eiusdem verbi Scriptor delectatur saepenumero.

77. Ἐπιδαψιλευόμεθα] Nollem *Medic.* scripturae primas datas: disconveniunt enim ποιεύμενα, ποιεῦνται, similiaque. De verbo post accuratissimam *Hemsterhusii* nostri operam ad *Luciani* Dial. Mort. XXX. p. 452., adiungo nihil: praeclara isthic omnia. Qui in vulgatis deinceps ἀνὴρ Ἕλλην Μακεδὼν ὕπαρχος, verius Μακεδόνων, sicuti Αἰγυπτίων et τῆς Αἰγύπτου ὕπαρχος L. IV, 166. et Σαρδίων ὕπαρχος infra C. 25., Λημνίων ὕπαρχος C. 27. Diversa sunt Ἀμύντης ὁ Μακεδὼν et Ἀλεξανδρὸς ὁ Μακεδὼν, et bene habent.

77. Ἐπιδαψιλευόμεθα ὑμῖν] Verbi vim hoc etiam in loco more suo vir summus explicuit ad *Lucian.* p. 452. —— Absurdissimum illud quod sequitur, ἀνὴρ Ἕλλην Μακεδὼν ὕπαρχος mirum videri posset in *Herodoto* tamdiu ab illis etiam relictum, qui Μακεδόνων genuinum in Codd. invenerant flexum; nisi constaret, quantum superstitionis esset imperium in hoc quoque liberrimo literarum genere. VALCKEN.

83. Ὡς

nobis intelligatis quo digni estis: ac denique ut regi qui vos misit, a Græco Macedonum principe vos et mensa et lecto bene acceptos esse renuncietis. Hæc loquutus Alexander, singulos Macedonas tanquam mulieres videlicet, assidere iussit singulis Persis: qui posteaquam a Persis at-
21 trectari cœpere, illos obtruncavere. Et hac quidem morte affecti sunt Persæ ipsi et eorum comitatus. Comitabantur enim eos et vehicula, et famulitia, et omnis generis multus apparatus, quæ cuncta cum illis omnibus pariter intercepta sunt. Non multo deinde interiecto tempore, quum magna horum virorum a Persis inquisitio fieret, Alexander illos prudentia occupavit, tum multas pecunias dando, tum sororem suam nomine Gygæam. His datis Bubari, viro Persæ, uni ex inquisitoribus interfectorum ducum rem disiecit. Et horum quidem Persarum cædes tali astu per-
22 fecta silentio suppressa est. Esse autem Græcos hos qui a Perdicca progeniti sunt, quemadmodum ipsi aiunt, et ego scio, et esse tales ostendam in iis quæ postea dicam. Quinetiam et ii qui in Olympia certamini Græcorum præsunt, ita esse decreverunt. Nam quum Alexander certandi studio captus ad hoc ipsum descendisset, æmuli

„ καὶ βασιλέϊ τῷ πέμψαντι ἀπαγγείλητε, ὡς „ ἀνὴρ Ἕλλην [a] Μακεδόνων ὕπαρχος εὖ ὑμέας ἐδέ„ ξατο καὶ τραπέζῃ καὶ κοίτῃ". ταῦτα εἴπας Ἀλέξανδρος, παρίζει Πέρσῃ ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα, ὡς γυναῖκα τῷ λόγῳ· οἱ δὲ, ἐπεί τέ σφεων οἱ Πέρσαι ψαύειν ἐπειρῶντο, διεργάζοντο αὐτούς. Καὶ οὗτοι μὲν τούτῳ τῷ μόρῳ διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ θεραπηΐη αὐτέων· εἵπετο γὰρ δή σφι καὶ ὀχήματα, καὶ θεράποντες, καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή· πάντα δὴ ταῦτα, [b] ἅμα πᾶσι κείνοισι ἠφάνιστο· μετὰ δὲ χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον, ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τουτέων μεγάλη ἐκ τῶν [c] Περσέων ἐγένετο· καί σφεας Ἀλέξανδρος [d] κατέλαβε σοφίῃ, χρήματά τε δοὺς πολλὰ, καὶ τὴν ἑωϋτοῦ ἀδελφεὴν, τῇ οὔνομα ἦν [e] Γυγαίη· δοὺς δὲ ταῦτα κατέλαβε ὁ Ἀλέξανδρος [f] Βουβάρῃ ἀνδρὶ Πέρσῃ τῶν διζημένων τοὺς ἀπολομένους τῶν στρατηγῶν· ὁ μέν νυν τῶν Περσέων τουτέων θάνατος οὕτω καταλαμφθεὶς ἐσιγήθη. Ἕλληνας δὲ τούτους εἶναι [g] τοὺς ἀπὸ Περδίκκεω γεγονότας, κατάπερ αὐτοὶ λέγουσι, αὐτός τε οὕτω τυγχάνω ἐπιστάμενος, καὶ δὴ [h] καὶ ἐν τοῖσι ὄπισθε λόγοισι ἀποδέξω ὡς εἰσὶ Ἕλληνες· πρὸς δὲ, καὶ οἱ [i] τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα [k] Ἑλλήνων οὕτω 294
ἔγνωσαν εἶναι. [l] Ἀλεξάνδρου γὰρ ἀεθλεύειν ἑλομένου, καὶ καταβάντος ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο, οἱ ἀντιθευσόμενοι

a Μακεδόνων *Arch. Vall.*, in reliquis Μακέδων. *b* Ἅμα πᾶσι *Paris. A. C. Arch V. Brit. A. C. Ald. Valla*: ultimum omittunt *M. Ask. Pasf.*, tum ἠφανίζετο *Pasf. Ask.* et *Steph.* ora. *c* Desit *Arch.*, qui ἐγίν. cum *Ask. Pasf. V.* *d* Habet hinc *Suid.* in *V.*, quod Editores non animadverterunt. *e* Γιγ. *Brit. A. C.* *f* Βουβάρηι ex vetere more adscripto iota. *Arch. V.*, qui supra δοὺς ταύτην· mox τὸν διζήμενον *Brit. A. C.* *g* Non est in *Arch. V.* *h* Et hoc desideratur in iisdem. *i* Τὸν ἐν Ὀλ. omnes cum Edd., praeter *M. Ask. Pasf.*, qui praepositionem praetereunt. *k* Ἑλλήνων *Arch. V. Eton. Valla*: antea Ἑλληνοδίκαι. *l* Βουλομένου γὰρ Ἀλεξ. ἀεθλ. καὶ καταβ. ora *Steph. Pasf. Ask.*

83. Ὡς γυναῖκα τῷ λόγῳ] *Quos feminas esse aiebat*; *Valla*: Nemo tam parum Graece doctus est, qui non illud sentiat indignum *Herodoto*. Alexander imberbes iuvenes Macedonas adsidere iussit singulis Persis singulos, *tanquam mulieres videlicet*. Saepius adhibitum *Herodoto* τῷ λόγῳ significat id, *quod primo videatur adspectu*. Ὡς γυναῖκα δὴ poni potuerat et hic in eumdem sensum: apud *Plutarch.* T. II. p. 247. c., muliebrem in modum vestitos viros οἱ φύλακες παρῆκαν ὡς δὴ γυναῖκας. Narrant Herodoteae simillimas historias antiquiores, *Pausan.* in Messen. p. 288., *Polyaen.* I, XX, 2., recentiorem, quae Thebis evenit, *Xenophon.* Ἑλλ. V. p. 331, 28. ubi, qui temulentos amatores contrucidarent, viros Phyllidas ὡς γυναῖκας ἐστολισμένους cum introduceret in conclave, εἰσήγαγεν, inquit *Xen.* τὰς ἑταιρίδας δὴ, καὶ ἐκάθιζε παρ᾽ ἑκάστῳ. *H. Steph.* corrigens ἑταιρίδια, *quem enim*, ait, *locum particula* δὴ *habere hic potest?* suum habet in ironia aptissimum locum: τὰς ἑταιρίδας δὴ, *meretriculas scilicet!* Apud eumdem pro ἤδη scribendum p. 359, 42. ἢ δὴ γὰρ ἡγήσεσθε κατὰ θάλασσαν; *vos scilicet! mari duces eritis*: *Thucyd.* p. 173, 77. ἡμεῖς δὲ αὐτόνομοι δὴ ὄντες, καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι. *Demosth.* p. 52, 37. ἵνα δὴ αὐτόνομοι ὦσιν. Ut in re minuta, saepissime fuit in hac vocula peccatum, velut ap. *Euseb.* c. Hierocl. p. 445. f. qui se Deum dixerat, strenue dicitur Iarchas bibisse, οἷα δὴ θεὸς, *tanquam Deus videlicet!* *Olearius* ista contextu censebat eiicienda. —— Ceterum ad Herodotea *Brissonius* de R. P. II, p. 275., comparavit egregium locum eadem narrantis *Iustini* VII, c. 3. Laudatur ob illud facinus Alexander in Epist. *Socrat.* 28, p. 28. sed Xerxi tribuitur, quod fecerat Darius. VALCKEN.

88. Ἅμα πᾶσι κείνοισι] Rediit, quod expulsum citra gravem caussam fuit. Putares *Libanium* T. II. p. 490. C., *Megabazum* ipsum fuisse peremtum, opinari; sic enim, οὐδὲ γὰρ οἱ τοὺς περὶ Μεγάβαζον ἀποκτείναντας ἐν Μακεδονίᾳ, μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκφερομένους εἰς Ἀφροδίτην ἄδικον ὑπὸ τῆς μέθης· h. e., *Morello* vertente, *neque enim qui Megabazum interfecerant in Macedonia* &c. Recte, ita si scripserit. Liber ab errore Rhetor erit, modo τοὺς παρὰ Μεγαβάζου —— pingatur, intelliganturque, *missi* eius *legati*. Περὶ et παρὰ ab amanuensibus misceri, norunt omnes, ὁ παρὰ τῆς Ἀμφιτρύωνος γυναῖκος *Alcmenes nuncius* in *Luciani* Dial. D. X, 1.

93. Δοὺς δὲ ταῦτα κατέλαβε] A *Suidae* interpretatione, ἐπέλαβεν, ἐπέσχε τῆς ὁρμῆς, non abhorreo, uti neque *Abreschius* Dil. Thucyd. p. 509. Ordo autem horum Herodoteo more confusior. Potuisset ἀνδρὶ Πέρσῃ τῷ διζημένῳ τοὺς —— ex *Reiskii* divinatione; cui equidem praepono, in MSS. hoc silentio, *Valckenarii* elegantem sententiam. *Gygaeam*, Alexandri sororem, L. VIII, 136. praeteriit minime.

94. Τῶν διζημένων τοὺς ἀ. τῶν στρατηγῶν] Ut suum noster recuperet, spero equidem in Codicibus inventum iri τῷ στρατηγῷ. Bubares, cui dederit et pecuniam et sororem suam Gygaeam Alexander in matrimonium, *dux fuit eorum*, *qui missi fuerant ad inquirendos Persas interfectos*, a patre Megabazo illuc missus, VII, c. 21. Historiae tamen obscurata veritate *Iustinus* VII, c. 3., *interfectis omnibus*, *ignarus rei Megabazus*, *cum legati non redirent*, *mittit eo cum exercitus parte Bubarem*, *ut in bellum facile et mediocre*. —— *Sed Bubares*, *amore filiae Amyntae captus*, *omisso bello nuptias facit*, *depositisque hostilibus animis in adfinitatis iura succedit*. Aut vocem non legit, aut lectam *Valla* non immerito censuit interpretatu difficilem: quod posuit vir clar. *uni ex inquisitoribus interfectorum ducum*, tolerari non potest: nam primum nusquam in tota narratione missi septem a Megabazo legati *duces* dicuntur, aut etiam dici poterant; qui suo singuli duntaxat venerant servitio comitati: deinde non nobiles isti tantum Persae perierant, verum διεφθάρησαν αὐτοὶ καὶ ἡ θεραπηΐη αὐτέων. Ceterum suo iterum more turbavit ordinem vocabulorum *Herod.* qui fuisset naturalis, si sic legerentur collocata: κατέλαβε δὲ (*repressit eorum impetum*: vid. Cl. *Abresch* Diluc. *Thuc.* p. 509.) Ἀλέξανδρος, δοὺς ταῦτα (pecuniam et sororem:) Βουβάρῃ ἀνδρὶ Πέρσῃ, τῷ στρατηγῷ τῶν διζημένων τοὺς ἀπολομένους. VALCKEN.

100. Καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ] Omitti negligique subinde ante urbium ac regionum nomina praepositionem, dictum alias ad L. II, 53. *Herodotus* ἐν Ὀλυμπίῃ solet L. II, 160. VIII, 134. Hellenodicas et eorum collegium *Scaliger*, *P. Faber*, *Valesius*, *Perizonius* ad *Æliani* Var. tali in luce collocarunt, ut tenebricosi nihil duret. Hic eorum tamen nomen ex scholio venisse Codd. testantur.

100. Οἱ τὸν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀ.] Τὸν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνα *Pindarum* decet: ne Poëtarum quidem imitator *Herod.* voculam ἐν omittere poterat, a Florentini Codi-

μενοι Ἑλλήνων ἐξεῖργόν μιν, [a] φάμενοι οὐ βαρβάρων ἀγωνιςέων εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων. [b] Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ ἀπέδεξε ὡς εἴη Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλλην, καὶ ἀγωνιζόμενος ςάδιον, συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ. Ταῦτα μέν νυν ὅτω κη ἐγένετο. Μεγάβαζος δὲ ἄγων τοὺς Παίονας, ἀπίκετο [c] ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνθεῦτεν διαπεραιωθεὶς, ἀπίκετο [d] ἐς Σαρδίς· ἅτε δὲ τειχέοντος ἤδη Ἱςιαίου τοῦ Μιλησίου τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχε μισθὸν δωρεὴν φυλακῆς τῆς σχεδίης· ἐόντος δὲ τοῦ χώρου τούτου παρὰ Στρυμόνα ποταμὸν, τῷ οὔνομά ἐςι [e] Μύρκινος· μαθὼν δὲ ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιεύμενον ἐκ τοῦ Ἱςιαίου, ὡς ἦλθε τάχιςα ἐς τὰς Σάρδις ἄγων τοὺς Παίονας, ἔλεγε Δαρείῳ τάδε, „ Ὦ βασιλεῦ, [f] κοῖόν τι χρῆ„ μα ἐποίησας, ἀνδρὶ Ἕλληνι δεινῷ τε καὶ σοφῷ „ δοὺς [g] ἐγκτίσασθαι πόλιν ἐν Θρηΐκῃ; ἵνα ἴδη τε „ ναυ-

æmuli in cursu Græci arcebant eum, quod negarent barbarorum id esse certamen, sed Græcorum, at ubi probavit sese Argivum, tum Græcus esse iudicatus est; tum stadium certans, proximus primo extitit. Et 23
hæc quidem ita gesta sunt. Megabazus autem Pæonas ducens, abiit ad Hellespontum: illo transmisso, pervenit Sardes: quum interim Histiæus Milesius iam muris cingeret locum, quo a se petito donatus a Dario fuerat in pretium servatæ ratis, qui locus est ad flumen Strymonem nomine Myrcinus. At Megabazus, cognito quod fiebat ab Histiæo, quum primum venit Sardes ducens Pæonas, ita est Darium alloquutus, o Rex, quidnam tu rei fecisti, dato loco ad urbem condendam in Thracia viro Græco, eique solerti atque industrio? ubi affatim materiæ est ad naves

a Deest *Arch.*, sed mox ἀγωνιςέων cum *Vind. Brit. A. C.* et marg. *Steph.*, olim ἀγωνιςέον. *b* Ἀλεξ. μὲν δὴ *Vind. Arch.*, et ἐκρίθη Ἑλλ. εἶναι. *c* Ἐς *Arch. Vind.*, tum ἐνθεῦτεν δὲ *Arch. V.*, ἐνθεῦτεν διαπ. *M. Ask. Pass.*, olim καὶ ἐνθ. διαπ. *d* Ὡς Σάρδεις *Brit. A. C.* quo minime opus. *e* Μύρκιος *Arch.* mox μαθὼν ὁ Δ. id. *Pass.* *f M. Ask. Pass.*, recte: alii οἷόν τι. *g* Ἐγκτησ. *Arch. V.*, mox *Arch.* ἵνα τε ἴδ. ναυπ. ἐςι ἀφθ.

cis scriptore praetermissam. —— Aliunde recipietur, opinor, Οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα Ἑλλήνων· reiecta voce Ἑλληνοδίκαι, interpretamenti loco posita. —— Alexandrum οἱ ἀντιθευσόμενοι ἐξεῖργον, —— φάμενοι οὐ βαρβάρων ἀγωνιςέων εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων· sic scribendum arbitror e marg. *Steph.* pro ἀγωνιςέον. Macedoniae Principem antagonistae ἐξεῖργον. Hieronem Themistocles ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια quamobrem εἶρξε τῆς ἀγωνίας, tradit *AElian.* V. H. IX, c. 5. sed tanta Themistoclis fuit auctoritas, ut venienti totius Graeciae coetus in Olympicis ludis adsurrexerit, teste *Pausania* VIII, p. 701. In *Herodoto* non significat ἐξεῖργον *arcebant*, sed *arcere nitebantur*; irritum enim fuisse conatum sequentia manifestant: —— ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλλην, καὶ ἀγωνιζόμενος ςάδιον συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ. In his addubito num forte scribi praestet, καὶ, ἀγωνισόμενος ςάδιον, συνεξ. *et stadio decertaturi nomen una cum primo nomine sorte excidebat*: hoc mihi significare videtur verbum, alia in re magis usitatum: *primum sorte nomen excidit*, legitur apud *Livium* XXIII, c. 3. *ut primam ipsius et antagonistae sortem exiisse optimus auctor significet*; quae verba sunt haec Herodotea tractantis *P. Fabri* Agonist. III, c. 12. f. qui tamen aliam etiam ponit interpretandi rationem. —— Ab Hellanodicis Alexander ἐκρίθη εἶναι Ἕλλην, atque adeo qui ante Ὀλυμπιάσιν ἐκινδύνευσεν ἐκκριθῆναι, ceteris etiam ornatus candidatorum dotibus, ἐνεκρίθη τὸ ςάδιον· quae duo hac in re propria habent in eadem narratione *Xenoph.* Ἑ. IV. p. 300, 15. et *Plutarch.* T. I. p. 603. B. vid. *Philo Iud.* de Nom. Mutat. p. 1061. c. *Is. Casaub.* in *Athen.* VI, c. 12. et *Io. Kühnius* in *Diog. Laërt.* VIII, 47. —— Habitus autem est Alexander a severissimis iudicibus Graecus, non Macedo, ἐπειδὴ ἀπέδεξε ὡς εἴη Ἀργεῖος· postquam Perdiccam, a quo genus ducebat, originis esse demonstrasset Argivae et Heraclidem: vid. *Herod.* VIII, c. 137. *Demosthenes* quidem Graecam Macedoniae Regibus denegat originem, Philippum ut barbarum Macedonem traducens, cuius mentionem facit in Philipp. III, p. 69, 36. tanquam οὐ μόνον οὐχ Ἕλληνος ὄντος, οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' —— ὀλέθρου Μακεδόνος· sed concionatoris ista sunt Attici atque osoris Philippi: modestius orator umbraticus *Isocrates* barbaros quidem Macedonas esse fatetur, Macedoniae vero Reges agnoscit origine Graecos, et reges legitimos, quippe qui non in Graecos at barbaros exercerent imperium, in suasoria ad Philippum, laudis artificiose dispensatae plena, p. 103. et 104. *Sibyllae* dicuntur Αὐχοῦντες βασιλεῦσι Μακηδόνες Ἀργεάδῃσιν, ap. *Pausan.* VII, p. 543. *Thucydidi* Regum maiores Τημενίδαι, τὸ ἀρχαῖον ὄντες ἐξ Ἄργους, II, c. 99. et V, c. 80. vid. *Isocrat.* p. 88. D. Epist. *Socrat.* XXVIII. *Maxim. Tyr.* XX, 8. Apud *Livium* XXVII, c. 30., *Argos venit* (Philippus Persei pater:) *et curatio Heraeorum Nemeorumque suffragiis populi* dicitur *ad eum delata, quia se Macedonum Reges ex ea civitate oriundos referunt.* ipsos etiam istius aetatis Argivos *ab se oriundos* credidisse, docet aliunde ad istum locum *Dukerus*. VALCKEN.

4. Οὐ βαρβάρων ἀγωνιςέων εἶναι] Detersi sordes, orationem turpantes. Nunc ea Graeca est, non prius. Graecis autem solis, non utique peregrinis, hoc est, aliunde quam e Graecia mera et antiqua oriundis, aditum ad Olympicum agonem patuisse, optime hinc colligit eruditissimus *P. Faber* Agonist. L. III, 12., illud etiam συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ ad conmissionem, sortito fieri solitam, recte adplicans, ut prima Alexandri et antagonistae sors exiisse significetur. De Argiva ex Heraclidis Alexandri origine accurate L. VIII, 137.

12. Ἔτυχε μισθὸν δωρεὴν φυλακῆς] Inferius C. 124. Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν —— παρὰ Δαρείου δωρεὴν λαβὼν Histiaeus; quod et hic abunde fuisset. Nunc vocum sede mutata ἔτυχε δωρεὴν, μισθὸν φυλακῆς viri docti *Pavius* ac *Reiskius* praeoptant. Convenit nonnihil hoc *Metrodori* ex Epigram., *Diophanti* Arithmetic. L. V. p. 269. addito, Πιςοτάτοις δμώεσσιν ἐλευθερίην καὶ ἄποινα ΜΙΣΘΟΝ ὑπηρεσίης ——; plenius, sed copula interposita, Antigoni dictum, ἀλλ' ἐγὼ, ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας ΜΙΣΘΟΝ καὶ ΔΩΡΕΑΣ δίδωμι in *Stob.* Serm. LXXXV. p. 497.

19. Ἐγκτίσασθαι πόλιν] Memini, ἔγκτησιν, sive ius possessionum adquirendarum, saepe in foederum tabulis obviam: in Thes. Muratorii p. MXLIX, I. ΥΠΑΡΧΕΙΝ ΔΕ ΑΥΤΟΙΣ ΓΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΣ ΕΓΚΤΗΣΙΝ, sic oportuit: eadem formula in *Demosthen.* Or. de Coron. p. 151., neque multum diversa ap. *Xenophont.* Rer. Graec. L. V. p. 555. D. Vulgatumne vero an ἐγκτήσασθαι scribarum peccatum sit, manet in dubio. Receptum simile habet in ἐνςρατοπεδεύεσθαι, ἐμμαχέσασθαι, ἐμβόσκεσθαι, aliisque pluribus. Elegans et hoc *Taciti* Ann. XI, 19. *ac ne iussa exuerent, praesidium IMMUNIVIT.*

19. Δοὺς ἐγκτίσασθαι πόλιν ἐν Θρηΐκῃ] Neque κτίσασθαι alibi memini me legere, neque ἐγκτίσασθαι, hinc in *Porti* Lex. receptum. Variant in talibus scripti Codices et hic forte dabunt ἐγκτήσασθαι, veram, ut autumo, lectionem. Quam a Dario petierat Mileti tyrannus Histiaeus in Edonide regionem Μύρκινον dictam impetravit, V, c. 11., βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι· in urbe condenda deprehendit occupatum Megabazus, et, simulatque Sardes venisset, docet ille Regem minus fecisse prudenter, qui permiserit hominem Graecum in Thracia ἐγκτήσασθαι πόλιν, *urbem sibi possidendam acquisivisse.* Frequenter occurrit in monumentis etiam lapideis ἔγκτησις· quo sensu docebit ὁ πάνυ *Ti. H.* ad *Hesych.* in v. Ἐμπάμμῳ, occasione vocis Ἐμπάσεις, ad quam vid. Clar. *Alberti.* *Quidquid agrorum* seu *aedium quis* in terra sibi patria comparatum *possidebat* voce κτημάτων significabatur, ἔγκτημα *possessio* dicebatur *in regione peregrina*; ἔγκτησις, *ius istiusmodi sibi possessionis acquirendae.* Κτήματα sic et Ἐγκτήματα distinguit *Demosth.* p. 53. §. 49. et *Ulpian.* hinc *Ammonium*, ut in Addendis notatum, emendavit *H. Vales.* Emend. IV, c. 9. Ἐγκτήματα talia memorantur *Numeror.* XXXI, 9. vocum collectoribus praetermissa. Scripsisse videtur *Andocid.* de Pace p. 25, 20. Χεῤῥόνησον καὶ τὰς ἀποικίας καὶ τὰ ἐγκτήματα (vulg. ἐγκλημ.) ἵνα ἀπολάβωμεν· talia sunt quae *Xenophon* vocat Ἀπομν. II, p. 441, 19., τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτήματα, opposita τοῖς ἐν τῇ Ἀττικῇ, sive τοῖς

ves fabricandas, multumque remigum, quin et argentifodinæ? multis etiam cum Græcis, tum barbaris accolentibus? qui nacti ducem, facient quicquid ille vel die vel nocte præceperit. Nunc igitur tu virum hunc ita facientem inhibe, ne domestico bello afflicteris. Inhibe autem miti modo, arcessitum: quem quum acceperis, da operam nequando in Græciam re-
24 vertatur. Hæc loquutus Megabazus, facile Dario persuasit, tanquam probe prospiciens quod esset eventurum. Darius misso in Myrcinum nuncio ad Histiæum, hæc inquit, Histiæe, rex Darius hæc dicit, Mihi rebusque meis melius consulentem quam te invenio neminem: quod non verbis, sed factis compertum habeo, proinde quum res magnas agere destinem, præsto mihi sis, ut eas tibi aperiam. His verbis fidem habens Histiæus, et simul magni faciens consiliarium regis fieri, Sardes profectus est. Cui advenienti Darius, Histiæe, ego, inquit, ea de caussa te arcessivi, simulatque ab Scythis redii, et tu ab oculis meis abfuisti, nullius rei desiderium brevi tam me tenuit, quam ut tu in aspectum et colloquium meum venires: quum sciam omnium possessionum pretiosissimam esse virum amicum, solertem, bene sentientem: quæ tibi ambo ad res meas adesse ego testari possum. Quare tibi ego, qui fecisti probe, quod veneris, hæc offero, ut omissa Mileto, et recens condita in Thracia urbe, me sequaris Susa, eadem quæ ego habiturus, meusque
25 convictor ac consiliarius futurus. Hæc loquutus Darius, una secum Histiæum ducens, Susa versus iter intendit, præfecto Sardibus Artapherne, fratre suo ex eodem patre: item præfecto Otane oræ maritimæ; cuius patrem Sisamnem, unum e regiis iudicibus, quod iniuste ob pecuniam iudicasset, rex Cambyses quum mactavisset,

ναυπηγήσιμός ἐστι ἄφθονος, καὶ πολλοὶ κωπέες, ,, καὶ [a] μέταλλα ἀργύρεα· ὅμιλός τε πολλὸς μὲν ,, Ἕλλην περιοικέει, πολλὸς δὲ βάρβαρος· οἳ προστάτεω ,, ἐπιλαβόμενοι, ποιήσουσι τοῦτο τὸ ἂν [b] ἐκεῖνος ἐξηγέηται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός· [c] σὺ τοίνυν τοῦτον τὸν ,, ἄνδρα παῦσον ταῦτα ποιεῦντα, ἵνα μὴ οἰκηΐῳ πο- ,, λέμῳ συνέχηαι· τρόπῳ δὲ ἠπίῳ μεταπεμψάμε- ,, νος, παῦσον· ἐπεὰν δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ποιέειν ,, ὅκως μηκέτι κεῖνος ἐς Ἕλληνας [d] ἀπίξεται". Ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος, εὐπετέως ἔπειθε [e] Δαρεῖον, ὡς εὖ προορέων τὸ μέλλον γίνεσθαι· μετὰ δὲ [f] ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρκινον, ἔλεγε τάδε, ,, Ἱστιαῖε, βασιλεὺς Δαρεῖος τάδε λέγει, Ἐγὼ ,, φροντίζων εὑρίσκω ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγ- ,, μασι οὐδένα εἶναι σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον· τοῦτο δὲ ,, οὐ λόγοισι ἀλλ' ἔργοισι οἶδα μαθών· νῦν ὦν, ἐπι- ,, νοέω γὰρ πρήγματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ,, [g] ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι". Τούτοισι τοῖσι ἔπεσι πιστεύσας ὁ Ἱστιαῖος, καὶ ἅμα μέγα ποιεύμενος βασιλῆος σύμβουλος γενέσθαι, ἀπίκετο [h] ἐς τὰς Σάρδις· ἀπικομένῳ δέ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος τάδε, ,, Ἱστιαῖε, ἐγώ σε μετεπεμψάμην τῶνδε εἵνεκεν· ἐπεί τε τάχιστα ἐνόστησα ἀπὸ Σκυ- ,, θέων, καὶ σύ μοι ἐγένεο ἐξ ὀφθαλμῶν, οὐδέν κω ,, ἄλλο [i] χρῆμα οὕτω ἐν βραχέϊ ἐπεζήτησα ὡς σὲ ,, ἰδέειν τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι· ἐγνωκὼς ὅτι ,, κτημάτων πάντων ἐστὶ τιμιώτατον ἀνὴρ φίλος, ,, συνετός [k] τε καὶ εὔνοος· τά τοι ἐγὼ καὶ ἀμφό- ,, τερα συνειδὼς, ἔχω μαρτυρέειν ἐς πρήγματα [l] τὰ ,, ἐμά· νῦν ὦν, εὖ γὰρ ἐποίησας ἀπικόμενος, τάδε τοι 295 ,, ἐγὼ προτείνομαι· Μίλητον μὲν ἔα, καὶ τὴν νεόκτι- ,, στον ἐν Θρηΐκῃ πόλιν· σὺ δέ μοι ἑπόμενος ἐς Σοῦ- ,, σα, ἔχε τάπερ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύσσι- ,, τος ἐὼν καὶ σύμβουλος". Ταῦτα Δαρεῖος εἴπας, καὶ [m] καταστήσας Ἀρταφέρνεα, ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ ὁμοπάτριον, ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα, ἅμα ἀγόμενος Ἱστιαῖον· Ὀτάνεα δὲ ἀποδέξας [n] στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν, τοῦ τὸν πατέρα Σισάμνην βασιλεὺς Καμβύσης, γενόμενον τῶν βα-

a Μεγάλα ἀργύρια id. *Vind. Valla.* *b* Κεῖνος *Brit. A. C.*, porro ἐξηγέεται *Arch. Ask. V.* *c* Σύ νυν *Arch. Pass. Ask. Vind. Brit. A. C.* ora *Steph.* Vid. L. I, 209. alii σὺ τοίνυν. *d* Ἀπίξεται *Pass. Arch. Ask.*; vulgo ἀπίξηται. *e* Τὸν Δαρ. *V. Arch.* *f* Πέμψας ἀγγ. ἐς τὴν Μύρ. ὁ Δαρ. *Pass. Ask.* *g* Ἀπίκεο *Pass.* *h* Ἐς τὰς Σ. *Pass. Arch. Vind. Brit. A. C.*, aberat articulus: mox δέ γε ἔλ. *Arch.* in *Pass.* οἱ deest. *i* Πρῆγμα *Arch. V.* *k* Deficiunt duo ista *V. Arch.*, qui mox τά τε. *l* Τὰ ἐμὰ *Pass. Ald.*, quod convenientius: vulgo τὰ 'μά. *m* Καταστήσας *Arch. V. Pass. Ask.*: in aliis καταστησάμενος. Porro Ἀρταφρένεα *Ask.* et *Pass.* semper, *Valla*, saepeque alii in seqq. *n* Εἶναι στρατ. *Arch. Pass.*, mox παραθαλασσίων sine ἀνδρῶν vocabulo *Brit. A. C.*

τοῖς ἐγγαίοις. Verbum legitur *Genes.* XXXIV, 10., ubi Emmor ad filios Iacobi, ἡ γῆ, inquit, πλατεῖα, ἐγκτᾶσθε ἐν αὐτῇ. *Demosth.* c. Polyclem p. 667, 13., meminit τῶν τε δημοτῶν καὶ τῶν ἐγκεκτημένων· hi sunt qui in demis non suis praedia vel agros possidebant. VALCKEN.

20. Πολλοὶ κωπέες] *Remiges* audiunt *Vallae*, *Porto*, aliis: error est, tolerabilis ille quidem, non tamen propagandus: cur enim obsecro *multi remiges* in Edonide Myrcino fuissent, et quamobrem hic illi commemorarentur? Imo multum illic fuit *ligni ad remos faciendos apti*: abietes ad naves fabricandas ἴδῃ dicuntur ναυπηγήσιμος· succedunt κωπέες, *ligna in remos*. In *Aristidis* Themistocle T. III. p. 336. τὰ νήϊα, σχοινία *Scholiastes MS.* interpretatur, Κωπέας δὲ, τὰ ξύλα τὰ πρὸς τὰς κώπας ἐπιτήδεια· *remos* male *Canter. Hesychius.* Κώπεις, τὰ εἰς κώπας εὔθετα ξύλα. *Andocides.* Or. II, p. 21, 11., εἰσήγαγον εἰς στρατιὰν ὑμῶν οὖσαν ἐν Σάμῳ κωπέας. *Aristoph.* Acharn. v. 551., Τὸ νεώριον δ' αὖ κωπέων πλατουμένων· πλαγιουμένων forte scripserat: non erat *navale plenum remigibus*, quod absurdum cogitatu, sed *lignis ad remos fabricandos aptis*; ut bene *Bergler.* sequutus *Scholiasten.* Frequentius in his quoque fuit erratum. VALCKEN.

30. Μετὰ δὲ ἄγγελον πέμψας] Corrigitur *Lipsiae* μετὰ δὲ ἀγγέλων vel ἀγγέλου. cohaerere enim cum ἔλεγε. *Nuntiabit ipsi per nuntios.* Atqui μετὰ δὲ loco μετὰ δὲ ταῦτα, *post deinde*, Ἰακὸν est, sicuti μετὰ sine additamento, teste *Galeno* in *Hippocr.* de Rat. Vict. p. 84., et sexcenties in Musis. Crebra quoque de nunciis et litteris πέμψας Δαρεῖος ἱππέα —— ἔλεγε τάδε L. IV, 126., et Tomyris πέμψασα κήρυκα ἔλεγε τάδε L. I, 206.

45. Καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι] Bonum foret, modo schedae faverent, ἐς λόγους σοι ——. At reluctantur cunctae, regiae auctoritatis et eminentiae specimen ostentantes. Quod de possessione veri amici rex, si fraus et simulatio afuisset, praeclarum et de Cyri sententia ap. *Xenophont.* Κ. Παιδ. L. VIII. p. 235. E.

54. Ἀρταφέρνεα] MSS. Ἀρταφρένεα, eiusdemque filium Ἀρταφρένεα τὸν Ἀρταφρένεος παῖδα nuncupant L. VI, 94. et VII, 74. Eadem nominis scriptura in *AEschyli* Pers. v. 21., et, ceu Graeca esset origine, v. 769. Φρένες γὰρ αὐτοῦ θύμον οἰακοστρόφουν· clarius ibidem Critici, Ἀρταφρένης ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς ΦΡΕΝΑΣ ἔχων ΑΡΤΙΑΣ καὶ ἀκεραίας. Male, ut opinor, in Persico hominis titulo, cui similis Ἰνταφρένης in schedis L. III, 70. At Μεγαφέρνης, Τισσαφέρνης, et Persica plura, eorum scriptionem sollicitandam negant. Placuit καταστήσας, sicuti L. VII, 105. καὶ ὕπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ τοῦτον καταστήσας· et huius Musae C. 94. Nam καταστησάμενοι τύραννον C. 92., 1. usu discrepat.

57. Τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν] Absentia ἀνδρῶν ex manu

βασιληΐων δικαςέων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἄδικον ἐδίκασε, σφάξας, ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν [a] ἀνθρωπηΐην· σπαδίξας δὲ αὐτοῦ τὸ δέρμα ἱμάντας ἐξ αὐτοῦ ἔταμε, καὶ ἐνέτεινε τὸν θρόνον ἐς τὸν [b] ἵζων ἐδίκαζε· ἐντανύσας δὲ ὁ Καμβύσης, ἀπέδεξε δικαςὴν εἶναι ἀντὶ τοῦ Σισάμνεω, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδειρε, τὸν παῖδα τοῦ Σισάμνεω, ἐντειλάμενος οἱ μεμνῆσθαι ἐν τῷ κατίζων θρόνῳ δικάζει. Οὗτος ὦν ὁ Ὀτάνης ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς τοῦτον τὸν θρόνον, τότε διάδοχος γενόμενος Μεγαβάζῳ τῆς ςρατηγίης, [c] Βυζαντίȣς τε εἷλε καὶ Καλχηδονίȣς· εἷλε δὲ Ἄντανδρον, τὴν ἐν τῇ Τρωάδι γῇ· εἷλε δὲ Λαμπώνιον· λαβὼν δὲ παρὰ Λεσβίων νέας, εἷλε Λῆμνόν τε καὶ Ἴμβρον, ἀμφοτέρας ἔτι τότε [d] ὑπὸ Πελασγῶν οἰκεομένας. Οἱ μὲν δὴ Λήμνιοι καὶ ἐμαχέσαντο εὖ, καὶ ἀμυνόμενοι ἀνὰ χρόνον, ἐκακώθησαν· τοῖσι δὲ περιεοῦσι αὐτέων οἱ Πέρσαι ὕπαρχον ἐπιςᾶσι Λυκάρητον, τὸν Μαιανδρίȣ τοῦ βασιλεύσαντος [e] Σάμου ἀδελφεόν· οὗτος ὁ Λυκάρητος ἄρχων ἐν Λήμνῳ, τελευτᾷ· αἰτίη δὲ τȣτȣ ἥδε· πάντας ἠνδραποδίζετο καὶ κατεςρέφετο· τοὺς μὲν, [f] λειποςρατίης ἐπὶ Σκύθας αἰτιώμενος, τοὺς δὲ, σίνεσθαι [g] τὸν Δαρείȣ ςρατὸν, τὸν ἀπὸ Σκυθέων ὀπίσω ἀποκομιζόμενον· οὗτος [h] μέν νυν τοσαῦτα ἐξεργάσατο ςρατηγήσας· μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον ἄνεως κακῶν ἦν. Καὶ ἤρχετο τοδεύτερον ἐκ Νάξȣ τε καὶ Μιλήτȣ Ἴωσι γίνεσθαι κακά· τοῦτο μὲν γὰρ, [i] ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερε· τοῦτο δὲ, κατὰ τὸν [k] αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτή τε ἑωϋτῆς μάλιςα δὴ τότε ἀκμάσασα, καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα·

ſet, pellem humanam totam detraxit,
eamque in lora concidit, illisque tri-
bunal in quo ille ſedens iudicarat,
intendit; ibidem eius filium Otanem pro
Siſamne patre deglupto eſſe iudicem præ-
cipiens, atque in memoria habere in quo
tribunali ſedens iudicaret. Hic igitur Ota- 26
nes in eo tribunali ſedere iuſſus, tunc
Megabazi in ducatu ſucceſſor, Byzan-
tios ac Calchedonios cepit: cepit item
Antandrum, quæ est in terra Troade;
cepit quoque Lamponium. Sumpta etiam
a Lesbiis claſſe, cepit Lemnum et
Imbrum, a Pelasgis tunc adhuc utram-
que habitatam. Sed Lemnii quoniam e- 27
gregie repugnaverant, etiam aliquam-
diu ſe defendentes, mala perpeſſi ſunt:
quorum qui ſuperfuere, iis præfectum
Perſæ impoſuere Lycaretum, Mæandrii
eius qui Sami regnavit, germanum.
Hic Lycaretus quum Lemno præeſſet,
hac de cauſſa mortem oppetiit, quod o-
mnes in captivitatem redigebat, atque e-
vertebat, alios inſimulans deſertores Scy-
thicæ expeditionis, alios vexatores co-
piarum Darii a Scythis revertentium.
Hæc iste in ſua præfectura perpetrabat:
ſed non diu post malis fuit reſolu-
tus. Et cœperunt iterum e Naxo at- 28
que Mileto calamitates Ionibus afferri, e
Naxo quidem, quod inter inſulas felici-
tate præſtabat: e Mileto autem, quod
ea tempeſtate prope ſeipsa ſuperata ma-
xime florebat, eratque Ioniæ prætex-
tum:

a Ἀνθρωπῆν *Pollux* II, 5., *Euſtath.* vulgatum habet in *Hom.* p. 374, 35. *b* Προκατίζων legit *Priſcian.* Gramm. L. XVIII. p. 1174. et 1178., quod est L. I, 14. Statim ἐνταννύσας *Arch.* et paullo ante ἐκάθιζε loco ἐδίκαζε *Brit. A. C.*, absurde. *c* Βυζαντιείους *Arch. V.*, qui poſterior εἷλε καὶ. *d* Reſpexit *Euſtath.* in Perieg. v. 347. Conf. L. VI, 138. Post pauca εὖ negligit *Arch.* cum *Vind.* *e* Σάμον *Arch.* *f* Λειποςρατίῃ *Arch.* *g* Τοῦ Δαρ. ςρατὸν ἀπὸ *Paſſ.* *h* Duo ſequentia abſunt *Med. Ask. Paſſ.*, qui omnes οὗτος δὲ τοσαῦτα. *i* Ἦν ἄξιος in *Paſſ.* et *Arch.*, tum εὐδαιμονίῃν *Arch.* *k* Deſit *Arch.*

manu exaratis ingrata non foret, niſi iterum ςρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων ἀνθρώπων L. VII, 135. Illud ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην ἐδίκασε in iudice Sandoce, pecunia corrupto, redibit VII, 194., nec longe abit ἐπὶ κόσῳ χρήματι L. III, 38. Belle quoque *Euſtathius* ἀνθρωπηΐην exemplis ταυρείης, λεοντείης, αἰγείης, videlicet δορᾶς, contra inſultus munivit.

60. Ἀπέδειρε π. τὴν ἀνθρωπηΐην] Talia *Herodoto* peculiaria non debuerant a *Porto* praetermitti. Multa colligens, in quibus δορὰ ſupprimitur, *Euſtath.* in Il. Γ. p. 283, 36., παρ' Ἡροδότῳ, ait, κεῖται καὶ Ἀνθρωπείη, ἡ τοῦ ἀνθρώπου δορὰ ἐν τῷ, σφάξας α. π. τ. ἀ. attigit et in Od. K. p. 379, 40. Latet illud apud *Athenaeum* alicubi. Crudele ſupplicium, quo vivis hominibus cutis detrahebatur, Perſis in uſu fuiſſe *Briſſonius* docet de R. P. II, p. 330. conf. clar. *Weſſeling.* in *Diodori* XV, 10. Ex *Herodoto Valerius Max.* VI, c. 3, ex. 3., *Cambyſes*, inquit, *mali cuiusdam iudicis ex corpore pellem detractam ſellae intendi, in eaque filium eius iudicaturum conſidere iuſſit.* —— Quod ſequitur Σπαδίξας probae notae est, et in *Gloſſar.* redditum ἐκδείρας· quid ſit σπάδιξ ibidem traditur atque alibi.
VALCKEN.

61. Σπαδίξας δὲ] Rariſſimum vocabulum explanat Scholiaſtes, Σπαδίξας, ἐκδείρας. Σπάδιξ γὰρ Φλοιὸς ῥίζης πρινίνης· οἱ δὲ, Φοίνικος ῥάβδον· male fortaſſe ἐκδείρας, *pellem detrahens*: cetera ad verbi originem proba. Σπάδιξ *avulſus e palma termes cum fructu* ap. *Gellium* N. Attic. II, 26., ῥυτῆς σπάδιξ, *diffractus eius ramus*, πηγάνου κλάδος, in *Nicandri* Alexiph. v. 528., neque a vero alienum, quod Gloſſator de cortice radicis ilignae diſcerpto. Ea omnia σπαδίζειν, ex σπάω progenitum, ſcindendi poteſtate inſtruunt, lancinatamque et diſſectam Siſamnis proponunt cutem. Non neſcio eruditos aliorum conatus, neque tango, *Stephanum*, *Portum*, *Salmaſium*que ad *Solin.* p. 291. ſecutus. Addo obiter *Agathiam Schol.* L. IV. p. 93. huiuscemodi ſupplicii auctorem haud conſulto Saporem regem perhibuiſſe, ac male de eodem addubitaſſe *Ammianum* L. XXIII, 6. Melius *Diodorus* L. XV, 10., cuius rationem non neglexit *Valeſius*, uti nec Noſtri.

78. Ἀιτίη δὲ τούτου ἥδε] Lycaretum haec ſi tangunt, quae plerorumque opinio, ſequentia violentae eius mortis cauſſam explicabunt: tum ἄνεως κακῶν ἦν neceſſario mutationem ſubibit, daturam aut αἰνῶς κακώθη, *dira perpeſſus est* ex *Pavii* hariolatione, aut ἀναπλέως κακῶν ἦν, *malis coopertus est*, ex mea olim, aut ἄνευ κακῶν, ut *Portus*, aut aliud quidpiam conſimile: neque enim id, quod legitur, ad necem ducit truculentam. At de Lycareto molliſſime Scriptor τελευτᾷ, nulla flagitii adſperſa macula, neque, ut alioqui ſolet, κακῶς τὸν βίον τελευτᾷ. Lemno praeterea is praeerat, orae maritimae nequaquam, ſed Otanes, τότε διάδοχος γενόμενος τῆς ςρατηγίης Megabazi; qui quidem Perſa origine, et memor paterni ſupplicii, alios neglectae in Scythas militiae, nonnullos ob divexatos post infauſtam expeditionem Perſas arceſſere potuit, ad opprimendos certe hoc colore uti. Bene de illo τοσαῦτα ἐξεργάσατο ςρατηγήσας, *haec in praefectura deſignavit.* Ex his conſequens est, ut ἄνεως κακῶν ἦν de Otane dicatur. *Heſychius* Ἄνεῳ, ἄφωνοι, ἐννεοὶ, ex Poeta *Il.* Γ, 84. ubi Schol. ἥσυχοι, ἄνευ ἰωῆς, τουτέςι, φωνῆς καὶ θορύβου. Addit Cl. *Alberti* dictum Noſtri elegans eſſe, atque ab aliis non intellectum. Mihi de prima voce dubitatio nulla: qui utramque coniunxerit, nullum novi. Id conſtat, multa *Herodotum* ſibi priva habere, et florente Ioniſmo vigere potuiſſe, quae ob deſuetudinem nobis moleſtiam creant. Utcunque fuerit, in conſtantiſſimo Codd. conſenſu acquieſcam, donec melior et hilarior adfulſerit lux. Cl. *Reiskii* ſuſpicio ἄνεσις κακῶν ἦν laude non caret.

78. Αἰτίη δὲ τούτου ἥδε] Cum vicinis iſta, me iudice, non ſatis apte cohaerent. Quae ſequuntur, πάντας ἠνδραποδίζετο —— usque ad ςρατηγήσας, illa non Lycaretum, ſed ſpectant Otanen, τὸν τῶν παραθαλασσίων ςρατηγὸν, qui Megabazo ſucceſſerat: forte verſus aliquot hic interciderunt. —— Ἄνεως κακῶν non videtur *Euſtathio* lectum, Homeream vocem ἄνεω ſaepe tractanti, quam poëticam cenſet λέξιν, καὶ ἀσύμβολον εἰς λόγον πεζόν· *Reiskio* quod venit in mentem, ἄνεσις κακῶν mihi quidem non diſplicet.
VALCKEN.

87. Τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα] *Ornamentum*, ſive, uti *Thom.*

tum: quum ægrotavisset duabus superioribus ætatibus seditione, donec eam Parii sedaverunt, ex omnibus Græcis restituto-

29res a Milesiis delecti. Hunc autem in modum eos Parii conciliaverunt: Quum Miletum venissent viri ex illis præstantissimi, cernerentque eos domi vehementer labefactatos, dixerunt velle se regionem ipsorum peragrare. Id facientes, et omnem agrum Milesium lustrantes, ut quemque fundum acclivi regione animadvertebant bene cultum, conscribebant domini nomen. Peragrata omni regione, quum paucos huiusmodi fundos comperissent, simulatque ad urbem descenderunt: coactoque populo, decreverunt urbem ab iis esse administrandam, quorum fundos bene cultos invenissent, videri enim illos ita curaturos publica, ut sua ipsorum curavissent. Ceteros Milesios, qui prius seditionem movissent, iusserunt his dicto audientes esse.

30Ita Milesios Parii correxerunt. Ex his tunc urbibus hoc modo cœperunt Ioniæ mala contingere: Ex Naxo quidam locupletes a plebe in exilium missi, Miletum se contulerunt. Miletum autem procurabat Aristagoras, Molpagoræ filius, idemque gener ac consobrinus Histiæi, Lysagoræ filii, quem Darius Susis detinebat: nam Histiæus Mileti erat tyrannus, et per id tempus Susis degebat, quum Naxii venere iam pridem Histiæi hospites. Quum autem Miletum Naxii advenere, obsecrarunt Aristagoram, ut aliquantulum copiarum ipsis præstaret ad redeundum in patriam. Ille colligens, si per eum isti in patriam redirent, fore ut Naxo imperaret, tamen prætendens Histiæi hospitium, ita eos est alloquutus, Meæ quidem vires ad tantum copiarum præbendum non suppetunt, ut invitis iis qui Naxum tenent, vos possim reducere; quum audiam octo millia scutatorum Naxiis esse

σχῆμα· κατύπερθε δὲ τουτέων, ἐπὶ δύο γενεὰς ἀν-
δρῶν νοσήσασα ἐς [a] τὰ μάλιστα στάσει, μέχρι οὗ μιν
Πάριοι κατήρτισαν· τούτους γὰρ καταρτιστῆρας ἐκ
πάντων [b] τῶν Ἑλλήνων εἵλοντο οἱ Μιλήσιοι. Κατήλ-
λαξαν δέ σφεας ὧδε οἱ Πάριοι· ὡς ἀπίκοντο αὐτέων
ἄνδρες [c] ἄριστοι ἐς τὴν Μίλητον, ὥρεον γὰρ [d] δή σφεας
δεινῶς οἰκοφθορημένους, ἔφασαν αὐτέων βούλεσθαι διεξελ-
θεῖν τὴν χώρην· ποιεῦντες δὲ ταῦτα, καὶ [e] διεξιόν-
τες πᾶσαν τὴν Μιλησίην, ὅκως τινὰ ἴδοιεν ἀνεστηκυίῃ 296
τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὖ ἐξεργασμένον, ἀπεγράφεατο τοὔ-
νομα [f] τοῦ δεσπότεω τοῦ ἀγροῦ· διεξελάσαντες δὲ
πᾶσαν τὴν χώρην, καὶ σπανίους εὑρόντες τούτους, ὡς
τάχιστα κατέβησαν ἐς τὸ ἄστυ, ἁλίην ποιησάμενοι,
ἀπέδεξαν τούτους μὲν τὴν πόλιν νέμειν, τῶν εὗρον τοὺς
ἀγροὺς εὖ ἐξεργασμένους· δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ τῶν
δημοσίων οὕτω δή σφεας ἐπιμελήσεσθαι [g] ὥσπερ τῶν
σφετέρων· τοὺς δὲ ἄλλους Μιλησίους τοὺς πρὶν στα-
σιάζοντας, [h] τούτοις ἔταξαν πείθεσθαι. Πάριοι μέν
νυν [i] οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν. Τότε δὲ ἐκ τουτέων
τῶν πολίων ὧδε ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ· ἐκ
Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου·
Φυγόντες δὲ ἀπίκοντο ἐς Μίλητον· τῆς δὲ Μιλήτου
ἐτύγχανε ἐπίτροπος ἐὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγό-
ρεω, γαμβρός τε ἐὼν καὶ ἀνεψιὸς Ἱστιαίου τοῦ Λυσα-
γόρεω, τὸν [k] ὁ Δαρεῖος ἐν Σούσοισι κατεῖχε· ὁ γὰρ
Ἱστιαῖος, τύραννος [l] ἦν Μιλήτου, καὶ ἐτύγχανε τοῦ-
τον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σούσοισι, ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον,
ξεῖνοι πρὶν ἐόντες τῷ Ἱστιαίῳ· ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι
ἐς τὴν Μίλητον, ἐδέοντο τοῦ Ἀρισταγόρεω, εἴ κως αὐ-
τοῖσι παράσχοι δύναμίν τινα, καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν
ἑωϋτῶν· ὁ δὲ, [m] ἐπιλεξάμενος ὡς ἢν δι' ἑωϋτοῦ κατ-
έλθωσι ἐς τὴν πόλιν, ἄρξει τῆς Νάξου· σκῆψιν δὲ
ποιεύμενος τὴν ξεινίην [n] τὴν Ἱστιαίου, τονδέ σφι λόγον
[o] προσέφερε, „ Αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ [p] φερέγγυός εἰμι
„ δύναμιν τοσαύτην παρασχεῖν, ὥστε κατάγειν ἀεκόν-
„ των τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων Ναξίων· πυνθάνομαι
„ γὰρ ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοισι εἶναι, καὶ
„ πλοῖα

a Τὰ μάλιστα *Vind.*, mox κατήρτισαν ora *Steph. Pass. Ask.* et duo *Brit.*, alii κατηρτίσαντο. *b* Abest *Arch. V. Pass.* Mox οἱ Πάριοι *Arch.*, aberat antea. *c* Οἱ ἄρ. *Pass. Ask.*, tria seqq. omittunt *Brit. A. C.* *d* Desit *Arch. Vind.* *e* Διεξελθόντες iid., alterutrum glossa. *f* Non est in *Arch.* *g* *M. Pass. Ask. V. Arch. Brit. A. C.*, vulgo ὥσπερ καὶ τῶν. *h* Τούτων *Arch. Pass. V. Ask.* ora *Steph.*; abest a *Brit. A. C.*, Vide C. 33. *i* Μιλ. οὕτω *Pass. Ask.* Παχεῖς hinc sumsit *Suid.* et *Poll.* *k* Desideratur in *Pass. Ask.* *l* Ἦν τῆς Μιλ. *Arch. V.* *m* Citat *Suidas* in *V.* *n* Τοῦ Ἱσ. *Arch.*, in *Pass.* non est articulus. *o* Προέφερε *Arch.* *p* Exscripsit *Suid.* in *V.*

Thom. M. et *Triclin.* ad Soph. Elect. v. 683., καλλώπισμα. Tale *Strabonis* L. x. p. 691. B. τὸ δὲ παλαιὸν ΠΡΟΣΧΗΜΑ τῆς Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ πολίσματα· et L. xi. p. 786. ex *Apollodoro Adramytteno* τῆς συμπάσης Ἀριανῆς ΠΡΟΣΧΗΜΑ εἶναι τὴν βακτριανήν. Talia *Plutarchi*, *Aristidis*, *Appiani*, atque aliorum, quae exscribere non vacat. Malo ex scriptis deinceps Πάριοι κατήρτισαν, quemadmodum C. 29 οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν; et *Musonius* in *Stob.* Serm. I. p. 20. φίλους διαφερομένους ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΙΜΙ.

90. Κατηρτίσαντο] Syllabam delerem male geminatam, ut legatur κατήρτισαν· quod praebet margo *Steph.* quodque paulo post recurrit, οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν Parii, quos sibi dissidentes Milesii *pacis* sumserant *reconciliatores*, καταρτιστῆρας· qualis Cyrenaeis fuerat Demonax Mantinensis, IV, c. 161. φίλους διαφερομένους καταρτίζειν legitur apud *Stobaeum* p. 20, 46. et alibi. Propriam verbi vim *in scissis resarciendis* sitam propius respicit *Herod.* V, c. 106. ἵνα τοι κεῖνα πάντα καταρτίσω ἐς τὠυτό· prouti legitur in MS. et recte scribit *Wetsten.* in *Matth.* IV, 21. VALCKEN.

96 Ὅκως τινὰ ἴδοιεν ἀνεστηκυίῃ &c.] Adstipulor *Reiskio* et *Abreschio*, ἐν ἀνεστηκυίῃ primitus fuisse arbitratis, praepositionemque a praeeunte verbo absorptam: neque inprobo ἀνεστηκυίην χώρην de *neglecta* et *desolata* regione, etsi ap. *Themistium*, quem *Abreschius* subministravit, Or. XXII. p. 280. τόπος ὑψηλός τε καὶ ΑΝΕΣΤΗΚΩΣ. Clarum est, χώρην ἀνάστατον hic indicari. *Acclivis regio* debetur *Gronovio*, neglexerat *Valla*.

2. Καὶ τῶν δημοσίων οὕτω &c.] Probabilis ratio, qua et *AEschines* in Timarch. p. 22. pr. conficit, ὅν τινα τρόπον (ὁ κρινόμενος) διοικεῖ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, ὡς παραπλησίως αὐτὸν καὶ τὰ τῆς πόλεως διοικήσοντα· et Icti Romani, *tutorem suspectum ex eo, quod in alia male versatus sit* L. III, 8. Digest. *de Susp. Tutor.* Non addo in re, usu saepe cognita, *Luciani* Epigr. ap. *Stob.* Serm. XV. p. 152.

8. Ἄνδρες τῶν παχέων] Saepe παχεῖς in Musis *ditiores*, quorum ὄλβος ἄγαν παχυνθεὶς; *opulentia valde crassescens*, uti graviter *AEschylus* VII. c. Theb. v. 777. Contra aliorum usu οἱ παχεῖς, quorum mens, sive, ex Sacris Litteris καρδία ἐπαχύνθη, stolidi crassoque sub aëre nati. Culte de his omnibus Cl. *Schultensius* in *Salomon.* Prov. C. XIV, 24.

17. Δύναμίν τινα] *Aliquantum copiarum*; *Valla.* Fac tantillum petiisse copiarum, qui noverant, ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοισι εἶναι, unde tandem pendebunt sequentia καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωϋτῶν; an ab ἐδέοντο; Non opinor: voculam τινα mutemus in ἵνα· ut exules Naxii rogarint Aristagoram, εἴ κως αὐτοῖσι παράσχοι δύναμιν, ἵνα κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωϋτῶν, *velletne sibi copias dare, ut in patriam possent restitui*: voce depravata, καὶ necessario debebat interseri. Saepissime, quando praecedit εἰ, subiectum ἵνα iungitur optativo: necesse non arbitror ut in eam rem exempla congeram. —— Ut hoe tempore plebis iniuria Naxiorum optimates per seditionem e patria fuere fugati, similis seditio quinquaginta circiter annis ante Naxum agitaverat, quam ex *Aristotelis* Rep. Naxiorum narrat *Athen.* VIII, p. 348. B. VALCKEN.

29. Τῶν

,, πλοῖα μακρὰ πολλά· μηχανήσομαι δὲ, πᾶσαν ,, σπουδὴν ποιεύμενος· ἐπινοέω δὲ τῆδε· [a] Ἀρταφέρ- ,, νης μοι τυγχάνει ἐὼν φίλος· ὁ δὲ [b] Ἀρταφέρνης, ,, Ὑστάσπεος μέν ἐστι παῖς, Δαρείου δὲ τοῦ βασι- ,, λῆος ἀδελφεός· τῶν δ᾽ ἐπιθαλασσίων τῶν ἐν τῇ ,, Ἀσίῃ ἄρχει πάντων, ἔχων στρατιήν τε πολλὴν ,, καὶ πολλὰς νέας· τοῦτον ὦν δοκέω τὸν ἄνδρα ποιήσειν ,, τῶν ἂν [c] χρηΐζωμεν". ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι, [d] προσέθεσαν τῷ Ἀρισταγόρῃ πρήσσειν ᾗ δύναιτο ἄριστα· καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα ἐκέλευον, καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ, ὡς αὐτοὶ διαλύσοντες· ἐλπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ἐπιφανέωσι ἐς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσειν τοὺς Ναξίους τὰ ἂν αὐτοὶ κελεύωσι· ὡς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας· τῶν γὰρ νήσων τουτέων τῶν Κυκλάδων οὐδεμίη κω ἦν ὑπὸ Δαρείῳ. Ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐς τὰς Σάρδις, λέγει πρὸς τὸν Ἀρταφέρνεα, ὡς Νάξος εἴη [e] νῆσος μεγάθεϊ μὲν οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ, καλή τε καὶ ἀγαθὴ,
297 καὶ ἀγχοῦ Ἰωνίης· χρήματα [f] δ᾽ ἔνι πολλὰ, καὶ ἀνδράποδα. ,, Σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώρην στρατηλάτεε, κατάγων ἐς αὐτὴν τοὺς φυγάδας ἐξ ,, αὐτῆς· καί τοι ταῦτα ποιήσαντι τοῦτο μέν ἐστι ,, ἑτοῖμα παρ᾽ ἐμοὶ [g] χρήματα μεγάλα πάρεξ τῶν ,, ἀναισιμωμάτων τῇ στρατιῇ· ταῦτα μὲν γὰρ [h] δί- ,, καιον ἡμέας τοὺς ἄγοντας παρέχειν [i] ἐστί· τοῦτο ,, δὲ, νήσους [k] προσκτήσεαι βασιλέϊ, αὐτήν τε Νάξον ,, καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἠρτημένας, Πάρον [l] τε καὶ ,, Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλευμένας· ἐν- ,, θεῦτεν δὲ ὁρμεώμενος, εὐπετέως ἐπιθήσεαι Εὐβοίῃ ,, νήσῳ μεγάλῃ τε καὶ εὐδαίμονι, οὐκ ἐλάσσονι Κύ- ,, πρου, καὶ κάρτα εὐπετέϊ [m] χειρωθῆναι· ἀποχρῶσι ,, δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας πάσας χειρώσασθαι". ὁ δὲ, ἀμείβετο αὐτὸν τοῖσδε, ,, Σὺ ἐς οἶκον τὸν βασιλῆος ,, [n] ἐξηγητὴς γίνεαι πρηγμάτων ἀγαθῶν, καὶ ταῦ- ,, τα εὖ παραινέεις πάντα, πλὴν τῶν νεῶν τοῦ ἀρι- ,, θμοῦ· [o] ἀντὶ δὲ ἑκατὸν νεῶν, διηκόσιαί τοι ἑτοῖ- ,, μοι ἔσονται ἅμα τῷ ἔαρι· δεῖ δὲ [p] τούτοισι καὶ ,, αὐτὸν βασιλῆα συνέπαινον γίνεσθαι". Ὁ μὲν δὴ Ἀρισταγόρης

esse ac multas longas naves: tamen omne studium ad istud efficiendum adhibebo, hoc scilicet in animo versans: Est mihi amicus Artaphernes, Hystaspis filius, Darii regis frater, qui praeses est omnium in Asia litoralium, multo exercitu instructus ac multa classe: hunc ego virum opinor facturum omnia ex animi nostri sententia. His auditis Naxii tradiderunt Aristagorae negotium, ut quamoptime posset conficeret: utque munera homini polliceretur, iubent, et exercitui sumptum, utpote ipsis suppeditaturis; magnam videlicet spem habentes, quum ipsi in Naxo apparuissent, Naxios omnia quae ipsi iuberent esse facturos, atque adeo ceteros insulanos: nulladum enim Cycladum insularum sub Dario erat. Profectus Sardes Aristago- 31
ras, ait Artapherni, esse insulam Naxum, non spatiosam illam quidem, sed pulchram alioqui et bonam, Ioniaeque vicinam, multis praeterea et pecuniis et mancipiis refertam. Proinde tu adversus hanc regionem ducito exercitum, eius exules illuc reducens. Quod ubi feceris, partim magnae tibi sunt penes me in expedito pecuniae, praeter illas quae in exercitum erogabuntur; has enim aequum est nos praebere, qui ducimus: partim insulas regi acquires, ipsam Naxum et quae ex hac pendent, Parum et Andrum, ceterasque quae Cyclades nominantur. Unde progressus, haud difficulter invades Euboeam, insulam magnam ac beatam, nec inferiorem Cypro, ac facilem sane ad capiendum, centum omnino navibus ad has omnes occupandas suffecturis. Huic respondens Artaphernes, Tu vero, inquit, quae sunt ex utilitate regiae domus exponis, et probe ista suades omnia, praeterquam de numero navium: nam pro centum navibus, ducentae tibi ineunte statim vere in promptu erunt. Oportet tamen in his rebus auctoritatem quoque regis accedere. His auditis Arista- 32
goras

a Ἀρταφρένης ora *Steph.* et in seqq. b Negligunt nomen *Brit. A. C.*, statim Ὑστάσπεω *Arch. V.* Vide L. III, 70. c Χρηΐζωμεν *Arch.* d *M. Pass. Ask. Arch. V. Brit. A. C.*, προσέθεντο *Ald.* Edd.; Conf. *Gronov.* mox ὑποσχέσθαι *Arch.* e Praetereunt hanc vocem *Med. Pass. Ask.* f Δὲ ἔχει *Arch. V. Paris. A. B.*, ἔχοι *Ald. Brit.* duo cum Edd., quod nunc est debetur *M. Ask. Pass.*, prioribus conspirat *Eustath.* ad Perieg. v. 525. p. 211. g Μέγα χρήματα *Arch.* h *M. Ask. Pass.*, reliqui cum *Aldo* δίκαια. i Abest *Arch. V. Brit. A. C. Aldo*, habent *M. Pass. Ask.* k Βασ. προσκτ. *Ask. Pass.*, et τήν τε Νάξ. *Arch.* l Omittitur τε in *Arch. V. Ask. Pass.*, mox καλεομ. *Arch.* et ὁρμωμ. m Αἱρεθῆναι ora *Steph. Arch. V. Ask. Pass.* n Ἐξητὴς *Arch.*, ex conpendio scripturae. Melius *Suid.* in voc., haec citans. o Ἀντὶ γὰρ ἑκατ. *Arch. V. Brit. A. C.*, τῶν abest etiam *Med. Pass. Ask.*, qui cum *M.* ἀντὶ δὲ; ex *Aldo* ἀντὶ γὰρ τῶν ἑκ. p Καὶ τούτοισι καὶ αὐτὸν βασ. *Arch. Vind.*, καὶ αὐτὸν etiam *M. Pass. Ask.* et *Suid.* in Συνέπαινος. Antea ex *Ald.* καὶ τὸν.

29. Τῶν ἐπιθαλασσίων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ] Ultima prudenter et circumspecte addita. Dederat orae maritimae praefectum Otanem C. 25., eius praefectura eopse tempore fungentem. Verum in Thracia illa atque ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Hic Artaphernes Asiam, in AEgaeum porrectam mare, procuravit. Duo, florentibus Persarum rebus, orae maritimae videntur praepositi fuisse, Europaeae et Asiaticae: hanc Hydarnes, Xerxe rege sibi iniunctam habuit L. VII, 135. *Thucydidi* στρατηγὸς τῶν κάτω audire solet, qualis Tissaphernes in eius L. VIII, 5.

41 Ὡς Νάξος εἴη νῆσος] Laudare non debeo Codd., e quibus νῆσος exulat. Persae cum Cycladum insularum nullam tenerent ditione, qui potuit Aristagoras, nisi inprudenter, Naxum, tacita illius positura et indole, Persae occupandam propinare? De Cycladibus *Eustath.* in Perieg. v. 525. et eo prior, *Strabo* L. x. p. 743. B.

43. Χρήματα δ᾽ ἔνι πολλὰ] Quandoquidem *Eustath.* et tot membranae, χρήματα δὲ ἔχει dilucide ostendunt, eo in dissensu electionis arbitrium est. Accedo *Gronovio*, editumque amplector. Sic L. I, 181. ἄγαλμα δ᾽ ΟΥΚ ΕΝΙ οὐδὲν αὐτόθι ἐνιδρύμενον· et C. 183. ἔνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ΕΝΙ κατήμενον χρύσεον. Plura se ultro offerent, collecta a *Raphelio* in *S. Paulli* Epist. ad Galat. III, 28.

48. Ταῦτα μὲν γὰρ δίκαιον] Nolo, rixosus ne videar, hoc proscribere, probe gnarus, ab *Aldo* si δίκαιον venisset, et *Florentiae* δίκαια maluissent, primas fuisse ablaturum. Olim certe ita loquebantur. Noster L. VIII, 111. οὕτω τέ σφι κάρτα ΔΟΤΕΑ εἶναι τὰ χρήματα· et IX, 22. οὐ ποιέετε ΔΙΚΑΙΑ ἐπὶ τοὺς πατέρας στρατευόμενοι. *Thucydides* VIII, 106. καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι ΔΥΝΑΤΑ εἶναι τὰ πράγματα —— περιγενέσθαι, ubi doctissime *Dukerus*. Alia consulto negligo. Post nonnulla αἱρεθῆναι *Arch.* glossam olet. Conf. C. 97.

57. Σὺ ἐς οἶκον τὸν βασιλῆος] Fluxit ex Orientis more, quo οἶκον βασιλῆος regnum regiamque familiam describebant. Tale Hebraeorum בית המלך / οἶκος βασιλέως, et saepissime iteratum בֵּית יְהוּדָה / tum בית ישראל. Sic L. VI, 9. νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν ΒΑΣΙΛΗΟΣ ΟΙΚΟΝ· et L. IX, 106. Rex quoque *Artaxerxes* in litteris, modo genuinae fuerint, ad *Hippocratem*, φίλον ΟΙΚΩι ΒΑΣΙΛΕΩΣ τίθεσο, μὴ φειδόμενος ὄλβου. Quo super titulo nonnulla *Casaubonus* Exercit. ad *Baron.* XIII. p. 214.

72. Ἀλ-

goras lætus Miletum rediit. Artaphernes autem miſſo Suſa ad Darium nuncio, per quem de rebus ab Ariſtagora dictis eum certiorem faceret, ubi ille rem approbavit, ducentas triremes inſtruxit, tum Perſarum, tum aliorum ſociorum magna ſane multitudine, præfecto eis duce Megabate, viro Perſa, e familia Achæmenidarum, ſuo ac Darii conſanguineo: cuius, ſi vera ſunt quæ dicuntur, poſteriore tempore filia pacta fuit Pauſaniæ Lacedæmonio, Cleombroti filio, Græciæ tyrannidem affectanti. Delecto itaque duce Megabate, exercitum Artaphernes ad Ariſtagoram miſit.
33 Megabates ex Mileto Ariſtagora aſſumpto atque Ionum exercitu cum Naxiis, navigavit ſimulans ire in Helleſpontum. Atque ubi Chium pervenit, claſſem continuit apud Caucaſa, ut illinc vento aquilone traiiceret in Naxum. Sed quoniam non erat fatale Naxios ea claſſe deleri, hoc contigit: Megabates in circumeundis navium excubiis offendit navem Myndiam a nemine cuſtodiri: quam rem indigne ferens, iuſſit ſatellites inventum eius navis rectorem, nomine Scylacem, vincire traiectum per thalamiam navis, *id est*, foramen per quod infimi remi extant: ita ut caput extaret, corpus intus eſſet. Ariſtagoras autem a quodam factus certior, hoſpitem ſuum Myndium a Megabate vinctum affligi, Perſam adit et hominem excuſans repoſcit: quum nihil exoraret, ipſe accedens Scylacem ſolvit. Id ubi reſcivit Megabates, graviter admodum ferens, Ariſtagoram vituperavit. Cui Ariſtagoras, Quid tibi, inquit, est cum istis

ϛαγόρης ὡς ταῦτα ἤκυσε, περιχαρὴς ἐὼν, [a] ἀπήϊε ἐς Μίλητον· ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὥς οἱ πέμψαντι ἐς Σῦσα, καὶ [b] ὑπερθέντι τὰ ἐκ τοῦ Ἀριϛαγόρεω λεγόμενα, συνέπαινος καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐγένετο, παρεσκευάσατο μὲν [c] διηκοσίας τριήρεας, πολλὸν δὲ κάρτα ὅμιλον Περσέων [d] τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· ϛρατηγὸν δὲ τυτέων ἀπέδεξε Μεγαβάτην, ἄνδρα Πέρσην τῶν Ἀχαιμενιδέων, ἑωϋτοῦ τε καὶ Δαρείυ ἀνεψιόν· τοῦ Παυσανίης ὁ [e] Κλεομβρότυ Λακεδαιμόνιος, εἰ δὴ [f] ἀληθής γε ὁ λόγος, ὑϛέρῳ χρόνῳ τυτέων ἡρμόσατο θυγατέρα, ἔρωτα σχὼν τῆς Ἑλλάδος τύραννος γενέσθαι· ἀποδέξας δὲ Μεγαβάτην ϛρατηγὸν Ἀρταφέρνης, ἀπέϛειλε τὸν ϛρατὸν παρὰ τὸν Ἀριϛαγόρεα. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ τῆς Μιλήτυ τόν [g] τε Ἀριϛαγόρεα καὶ τὴν Ἰάδα ϛρατιὴν, καὶ τοὺς Ναξίυς, ἔπλεε πρόφασιν ἐπ' Ἑλλησπόντου· ἐπεί τε δὲ ἐγίνετο ἐν Χίῳ, ἔσχε τὰς νέας ἐς [h] Καύκασα, ὡς ἐνθεῦτεν βορέῃ ἀνέμῳ ἐς τὴν Νάξον διαβάλοι· καὶ, οὐ γὰρ ἔδεε τύτῳ τῷ ϛόλῳ Ναξίυς ἀπολέσθαι, πρῆγμα τοιόνδε [i] συνηνείχθη γενέσθαι· περιϊόντος Μεγαβάτεω τὰς ἐπὶ τῶν νεῶν φυλακὰς, ἐπὶ [k] νεὸς Μυνδίης ἔτυχε οὐδεὶς φυλάσσων· ὁ δὲ, δεινόν τι ποιησάμενος, ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρυς ἐξευρόντας τὸν ἄρχοντα ταύτης τῆς νεὸς, τῷ οὔνομα ἦν Σκύλαξ, τοῦτον δῆσαι [l] διὰ θαλαμίης διελόντας τῆς νεὸς κατὰ τοῦτο· ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιεῦντας, ἔσω δὲ τὸ σῶμα· δεθέντος δὲ τοῦ Σκύλακος, ἐξαγγέλλει τις τῷ 298 Ἀριϛαγόρῃ ὅτι τὸν ξεῖνον οἱ τὸν Μύνδιον Μεγαβάτης δήσας λυμαίνοιτο· ὁ δ' ἐλθὼν [m] παραιτέετο τὸν Πέρσην· τυγχάνων δὲ οὐδενὸς τῶν ἐδέετο, αὐτὸς ἐλθὼν ἔλυσε· πυθόμενος δὲ, κάρτα δεινὸν ἐποιήσατο ὁ Μεγαβάτης, καὶ [n] ἐσπέρχετο τῷ Ἀριϛαγόρῃ· ὁ δὲ εἶπε, „ Σοὶ δὲ καὶ τούτοισι τοῖσι πρήγμασι τί „ ἐϛι;

a M. Ask. Paſſ., in aliis ἀπήει. Statim Ἀρταφρένης *Paſſ. Ask. V.* et plerumque. *b* Exſcripſit *Suid.* in Voc. *c* Ἑβδομήκοντα *Suid.* ex confuſione litterarum σ et ο, ut bene *Portus.* *d* Deſit *Arch. V.* *e* Κλεομβρόντεω *Arch.* Voluit Κλεομβρότεω, ut Κροίσεω &c. *f* Ἀληθ. γέ ἐϛι ὁ *Ask. Paſſ. Arch. Vind.* et margo *Steph.* quod addi poterit. *g* Non est in *Arch. Paſſ. Ask.*, qui duo Ἀριϛαγόρην, prave. Vid. *Euſtath.* in *Hom.* p. 234, 18. *h M. Ask. Paſſ. Valla*, ceteri cum *Ald.* Καύκασον. *i* Συνενέχθη *Arch. V.* *k* Νεὼς *Arch.* et ter quidem. Post nonnulla δεινόν τι ποιησάμ. omnes. *l* Διὰ *Suid.* non habet, his uſus in Θαλαμίδιοι. *m* Παρῃτεῖτο *Schol.* ad Com. Veſp. v. 1249. et *Suidas* in isto verbo, etiam alia mutans. *n* Ἐπέρχετο *V. Arch. Valla*: male. Praeterea Σὺ δὲ *Arch.*

72. Ἀληθής γε ὁ λόγος] Non reluctabor, ubi ex ſcriptis γέ ἐϛι acceſſerit. Hinc autem dilucide patet, *Herodoto*, haec cum commentaretur, cognitam non fuiſſe Pauſaniae, qua Xerxis filiam ſibi procatur, epiſtolam ap. *Thucydidem* L. 1, 128., quem *Diodorus* et *Cornelius Nepos* auctorem habent. Liquet inſuper ἡρμόσατο non ultra deſiderium porrigi oportere.

79. Ἐς Καύκασα] Si *Caſus* Chio foret vicinior, ex ea Καύκασον formatum putares, uti in his *Ariſtidis* T. 1. p. 546. Edd. *Iebb.* καὶ νῦν Κάρπαθον μὲν καὶ ΚΑΥΚΑΣΟΝ, καὶ ἄλλας νήσους, οἰκουμένας ἐϛὶν ἰδεῖν. Rhetor enim καὶ Κάσον dederat. Verum ſitus et ventus Boreas *Caſum* excludunt. *Caucaſus* an *Caucaſa* portus is, ſeu navium ſtatio, vero nomine fuerit, non finio. Tacent veteres, *Delphinium*, *Phanas* et Γερόντων λιμένα inſulae tribuentes: poſterior est in H. An. *AEliani* L. XII, 30.

87. Διελόντας] Nonne ad ſententiam διελῶντας acconmodatius? Διελῶντας —— κατὰ τοῦτο, *ad hunc modum per navis foramen traiicientes, ut caput* &c. Simili confuſione ἐξελόντα Πισιϛρατίδας et ἐξελῶντα membranae L. v, 63. Vulgatum ex *Heſychio* διαμερίσαντας, διανείμαντας indicabit.

91. Παραιτέετο τὸν Πέρσην] *Perſam exorare nitebatur poenam deprecando.* Huc ſpectans *Schol.* in *Ariſtoph.* Veſp. v. 1249., Παρῃτεῖτο, ἀντὶ τοῦ ἐλιπάρει, παρεκάλει, παρ' Ἡροδότῳ· verba tum excitat quae hic leguntur: eadem dedit *Suidas*. Plene *Xenophon.* Ἀπομν. II, p. 433, 10., τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴτι παρημέληκας τῆς μητρός. *Zonaras* in Lex. MS. Παραιτοῦμαί σε, καὶ παρῃτήσατο τὸ πρᾶγμα, καὶ παρῃτήσατο αὐτὸν, οὐ δεῖ λέγειν· ἀλλ' οἷον, ὅτι παραιτοῦμαί σε συγγνώμην ἔχειν καὶ, παραιτοῦμαί σε μὴ χαλεπαίνειν. Ξενοφῶν, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι· iſta non dedit *Suidas*, qui multa deſcripſit ex Zonarae Lexico, quod ex *Io. Sambuci* Bibliotheca *Fr. Sylburgius* habuit utendum: ad Xenophontem ſpectantia *Io. Leunclavius* illinc excerpſerat: haec excerpta ad *H. Stephanum* miſſa non recepiſſe ſe queritur *Leunclav.* in Append. *Xenoph.* p. 1142. pervenerunt ad *Is. Voſſium*, hinc in Bibliothecam Leidenſem. VALCKEN.

94. Ἐσπέρχετο] *Succenſuit Ariſtagorae*; nam lene nimis *vituperavit*. In *Apollonio Rh.* III. v. 516. Τελαμῶνι δὲ θύμος ὀρίνθη· ΣΠΕΡΧΟΜΕΝΟΣ δ' ἀνόρουσε θοῶς. *Pindarus* Nem. Od. 1, 59. Ἀλλὰ θεῶν βασίλεια σπερχθεῖσα θυμῷ, ubi praeter alia Critici ὑπερζέουσα τῷ θυμῷ. Quod post pauca ἐμέο πείθεσθαι, tanquam ſingulare et rarum L. 1, 126. examinavimus. Utrumque auctoritatem Codd., qui ſuperius C. 29. τούτων ἔταξαν πείθεσθαι, addit, atque in talibus caute procedendum, neque falcem criticam temere ſumendam, conmonefacit.

95. Σοὶ δὲ καὶ τούτοισι τοῖσι] *Valla, quid tibi, inquit, est cum iſtis negotiis?* Noverat vir Doctiſſimus, non ſic loqui ſolere Romanos; ſed, *quid iſthic tibi negotii est*; et, *quid tibi cum iſtis est negotii.* Non aliter Graeci ſolent. Videor mihi ſuum Herodoto reſtituiſſe corrigendo: Σοὶ δὲ καὶ τούτοισι πρῆγμα τί ἐϛι; οὐ σὲ ἀπέϛειλε. —— *Quid vero tibi cum his est negotii? an non te miſit.* —— Iam primum vide mihi quaeſo quantilla ſit mutatio; ex τούτοισι male repetitum, ut millies evenit, τοῖσι delevi. deinde πρῆγμα in talibus est ex more recepto; ſaepius tamen omitti ſolet ut apud Latinos. Quod apud *Terentium*, *Quid tibi rei mecum est?* apud *Plautum* dicitur, *Quid mecum est tibi?* Stichi II, 2, 9. eadem ellipſi *Livius* VIII, c. 25., *Lucani atque Apuli, quibus gentibus nihil ad eam diem cum Romano populo fuerat, in fidem venerunt*, plene loquitur *Herodot.* V, c. 84. οἱ δὲ Αἰγινῆται ἔφασαν σφί-

„ ἐστι; [a] οὐ σὲ ἀπέστειλε Ἀρταφέρνης ἐμέο πείθεσθαι, „ καὶ πλέειν τῇ ἂν ἐγὼ κελεύω; τί πολλὰ πρήσ- „ σεις"; ταῦτα εἶπε [b] Ἀρισταγόρης· ὁ δὲ, θυμωθεὶς τούτοισι, ὡς νὺξ ἐγένετο, ἔπεμπε ἐς Νάξον πλοίῳ ἄνδρας [c] φράσοντας τοῖσι Ναξίοισι πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα. Οἱ γὰρ ὦν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσεδέκοντο ἐπὶ σφέας τὸν στόλον τοῦτον ὁρμήσεσθαι· ἐπεὶ μέν τοι ἐπύθοντο, αὐτίκα μὲν [d] ἐσενείκαντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος, παρεσκευάσαντο δὲ, ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ [e] σῖτα καὶ ποτὰ, καὶ τεῖχος ἐσάξαντο· καὶ οὗτοι μὲν [f] παρεσκευάδατο ὡς παρεσομένου σφι πολέμου· οἱ δ᾽ ἐπεί τε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πεφραγμένους προσεφέροντο, καὶ ἐπολιόρκεον μῆνας τέσσερας· ὡς δὲ τά τε ἔχοντες ἦλθον χρήματα οἱ Πέρσαι, ταῦτα [g] κατεδεδαπάνητό σφι, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναισίμωτο πολλὰ, τοῦ πλεῦνός τε ἐδέετο ἡ πολιορκίη, ἐνθαῦτα [h] τείχεα τοῖσι φυγάσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες, [i] ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν ἤπειρον, κακῶς πρήσσοντες. Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Ἀρταφέρνεϊ [k] ἐκπληρῶσαι· ἅμα δὲ ἐπίεζέ μιν ἡ δαπάνη τῆς στρατιῆς ἀπαιτεομένη, ἀῤῥώδεέ τε, τοῦ στρατοῦ πρήξαντος κακῶς· καὶ Μεγαβάτῃ διαβεβλημένος, ἐδόκεέ τε τὴν βασιληΐην τῆς Μιλήτου [l] ἀπαιρήσεσθαι· ἀῤῥωδέων τε τούτων ἕκαστα, ἐβουλεύετο ἀπόστασιν· συνέπιπτε γὰρ καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπῖχθαι ἐκ Σουσέων

istis negociis? nonne te misit Artaphernes ut me sequereris, atque eo navigares quocunque ego iuberem? quid multa agis? His Aristagoræ verbis indignatus Megabates, ubi nox adfuit, misit Naxum quosdam cum navi, ad rem Naxiis quæ impenderet exponendam. 34 Naxii, ut qui nihil minus quam hanc adversus se classem venturam exspectabant, ubi tamen id audierunt, omnia confestim ex agris in urbem comportare; et se, ut qui obsidendi essent, instruere cibariis, potu, murorum refectione. Et isti quidem tanquam instante sibi bello sese apparabant: illi vero, posteaquam e Chio in Naxum traiecerunt, iam præmunitos aggressi sunt; consumptisque quatuor in oppugnando mensibus, absumptaque a Persis quam secum attulerant pecunia, et magna etiam ab ipso Aristagora, quum plus desideraret obsidio, ubi castella Naxiis exulibus exstruxerunt; in continentem reverterunt male affecti. Aristagoras 35 ita nec quod Artapherni receperat præstare poterat, et simul angebat eum militiæ impensa quæ exigebatur, etiam timebat ob exercitum male affectum, præsertim Megabatæ offensus, verebaturque præterea ne regno Mileti fraudaretur: his de caussis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim quoque e Susis

a M. Pass. Ask. Arch., in aliis οὐδέ. *b* Ὁ Ἀρισ. *Pass.*, nec prave. *c* Φράσσοντας id. *d* Ἐσηνείκ. *V. Pass.* *e M. Ask. Arch. Pass.*, alii σιτία ut *Ald.*, quae frequens scriptionis conmutatio. Mox καὶ τὸ τεῖχ. *Pass. Brit. A. C.* *f* Παρεσκευάζοντο *Arch. Pass. Ask. V.* et ora *Steph.*, vulgatum tuentur *M. Brit.* duo, *Ald.* et *Eustath.* ad *Homer.* p. 234, 21. *g* Καταδεδαπ. *Arch.* neglecto, ut saepe, augmento. *h* Τείχεά σφι τοῖς *Arch.* *i* Ἀπαλλάσσαντο solus *Med.* *k* Ἐκτελέσαι marg. *Steph. Arch. Vind.* *l* Ἀπαιρεθήσεσθαι *M. Ask. Pass.*, ἀφαιρεθήσεσθαι *V. Arch.*, ex *Aldo*, *Paris. A. B.* ἀπαιρήσεσθαι, tum ἀῤῥωδέων δὲ *Ask. Arch.*

σι τε καὶ Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρῆγμα· qui locus vel solus, ut puto, correctionem satis adfirmaret. *Demosthenes*, qui c. Aphob. p. 517, 48., scripserat, τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; plene dixit pro Cor. p. 186., διομνύμενος μηδὲν εἶναί σοι καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα. Comicus *Nicomachus* ap. *Athen.* VII, p. 291. B.

Ἔστω· γεωμετρικῇ δὲ καὶ σοὶ πρᾶγμα τί;

variat structuram *Plutarch.* T. II. p. 52. C. In eundem sensum *Comicus* ap. *Stobaeum* p. 501, 4. Τίς γὰρ κατόπτρῳ καὶ τυφλῷ κοινωνία; *Philostr.* p. 662., Σοὶ δὲ τί καὶ Πρωτεσίλεῳ κοινόν· hoc in talibus multo frequentius tantundem valet ac in *Herod.* πρῆγμα. VALCKEN.

5. Καὶ τεῖχος] Ista duo, ex anterioribus, ut hariolor, huc migrantia, si deforent, neutiquam reducerem. Turbant orationis habitum ac iuncturam, sive ἐσάξαντο cum *Valla* et *Porto* ex σάξασθαι, *farcire*, seu ab ἐσάξασθαι derivaveris. Prius insolitum mihi quid praefert, respuitque σῖτα καὶ ποτὰ, non profecto ita farcienda sarciendaque, ac τὸ τεῖχος fortasse; posterius, ista si exulent, aut ἐς τεῖχος, quae Cl. *Reiskii* suspicio, scribatur, vero non disconveniet. Ipsemet scriptor viam emunit L. I, 190., Babylonii προεσάξαντο σιτία ἐτέων κάρτα πολλῶν, *ante plurium annorum commeatum inportarunt.* et VIII, 20. οὔτ᾽ ἐξεκομίσαντο οὐδὲν, οὔτε ΠΡΟΕΣΑΞΑΝΤΟ Euboeenses.

5. Καὶ τεῖχος ἐσάξαντο] Non miror in forma verbi, Grammaticis haud animadversa, *Vallam*, *Portum* similesque haesisse literatores; ille *murorum refectionem*, quam ἐπισκευὴν vocant, significari credidit: *Portus* reddidit *muros muniverant*, retulitque ad Σάττειν. Verum vidissent, si similia comparassent *Herodoti*: I, c. 190., Babylonii κατειλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ, in urbem autem, obsidione praevisa, προεσάξαντο σιτία ἐτέων κάρτα πολλῶν, *iam ante comportaverant permultorum annorum commeatus*, id ipsum *Portus* etiam adnotavit, intellexitque VIII, c. 20., οὔτε ἐξεκομίσαντο οὐδὲν οὔτε προεσάξαντο. Non facile reperietur, qui praeter *Herodotum* adhibuerit ἄξασθαι, ἐσάξασθαι, προεσάξασθαι. Quae habet ἦκται et ἐσῆκται, illa reperiuntur et apud alios istius etiam aetatis. —— Iam vero καὶ τεῖχος ab imperito positum suspicor, et, ab *Herodoto* scriptum: *ad oppugnationem autem tolerandam sese paraverant*, καὶ σιτία καὶ ποτὰ τὸ τεῖχος ἐσάξαντο, id est ἐς τὸ τεῖχος ἤξαντο, *et esculenta potulentaque curaverant intra urbem importari.* —— Primum ἐσενείκαντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος· *ex agris omnia comportaverant in urbem*, quae quidem essent mobilia; pro more degentium in istius modi regionibus, in quibus una praesertim urbs tantum esset muro munita: de Naxiis locupletibus scribit *Aristot.* in Rep. Naxiorum ap. *Athen.* VIII. p. 348. A. τῶν παρὰ Ναξίοις εὐπόρων οἱ μὲν πολλοὶ τὸ ἄστυ ᾤκουν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσπαρμένοι κατὰ κώμας. Eadem ratio fuit in Attica; saepius itaque leguntur in historia quoque recentiori tempore Philippi et Alexandri, (*Demosth.* p. 140, 68. *Diodor. Sic.* T. II. p. 162.) omnia mobilia e pagis in Athenas Attici comportasse; inprimis bello Peloponnesiaco: praeter *Thucyd.* testis est *Aristoph.* Ἱπ. v. 789, 802. Ἀχ. v. 72. Εἰρ. v. 631. *Schol.* διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν πολεμίων εἰσβολὰς ἐσκευαγωγήσαντο εἰς τὴν πόλιν οἱ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν. VALCKEN.

14. Ἀπαλλάσσοντο] Male *Mediceo* eveniat, cuius imperio Graecis inauditum ἀπαλλάσσαντο sermonis ornatum foedavit. Sexcenties illibatam sedem, quod restituimus, tuetur, et inconsulto unius iussu novam induere speciem debuit? Post pauca ἐκτελέσαι *Arch.*, acceptum glossae fero.

20. Ἀπαιρεθήσεσθαι] Ita instauratum a *D'Orvillio* ad *Chariton.* L. I, 12. p. 127. laudibus fertur. Ego ἀπαιρήσεσθαι non adspernor: Tritum enim olim, cui passivum recentiorum acumen substituit crebro. Dederat *Aldus* πολλὸν ἐλασσώσεσθαι, maluerunt ἐλασσωθήσεσθαι L. VI, 11. Talium copiam post *Kusterum* et *Dukerum* conduxit *Hemsterhusius* ad *Thomae* Τιμήσεται et *Piersonius* in *Moerid.* p. 367.

22. Τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν] „ *AEneas in Poliorcetico et Polyaenus l.* I. *idem tradunt.*„ GALEUS. Quae *Gellio* vocatur N. A. XVII, c. 9., *inopinabilis latebra barbarico astu excogitata*, sic ipsi denarratur, ut alium sequutus videatur auctorem, qui fraudem magis fecerit verisimilem. Ex *Herod.* rem enarrat *Tzetzes* Chil. III, v. 512. IX, v. 228., &c. Sic autem *AEneas* in Poliorcet. c. 31., ut ipsa retinuerit pleraque omnia *Herodoti* verba: Ἱστιαῖος βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρᾳ σημῆναι (excidit ἀποστῆναι·) ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχεν ἀσφαλῶς δηλῶσαι, ἅτε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν, καὶ οὐκ

ſis ab Hiſtiæo venire quendam compuncto
notis capite, quibus Hiſtiæus Ariſtagoram
commonefaciebat ut ab rege deficeret. Id
namque volens Hiſtiæus Ariſtagoræ indica-
re, quia alia ratione ſecure facere non
poterat, utpote itineribus cuſtoditis, fi-
delisſimo e ſervis caput abraſum notis ſi-
gnavit, et hominem retinens quoad capil-
li renaſcerentur, ubi illi renati ſunt, ra-
ptisſime dimiſit Miletum, nihil aliud man-
dans, niſi ut quum Miletum pervenisſet,
iuberet Ariſtagoram eraſo ſuo capite inſpi-
cere. Ea autem ſtigmata ſignificabant, ut
a me ſuperius dictum est, defectionem.
Hæc ideo Hiſtiæus faciebat quod magnam
calamitatem ducebat ſe Suſis detineri: et-
iam atque etiam ſperans, fore ut ſi ab Ari-
ſtagora rebellaretur, ad mare proficiſcere-
tur: ſin Miletus nil novi moliretur, nul-
lam ſibi viam amplius eſſe ad eam rever-
36 tendi intelligebat. Eum quidem nuncium
Hiſtiæus hæc conſiderans mittebat. Ariſta-
goras autem, quum ei hæc omnia conſen-
tanea per idem tempus contigisſent, retu-
lit ad ſuæ factionis homines tam de ſua
ſententia quam de Hiſtiæi mandatis. Cui
quum ceteri omnes asſenſisſent, iubentes
ut rebellaret, Hecatæus tamen hiſtoriogra-
phus initio disſuadere bellum ſumi adverſus
regem Perſarum, enumerans cunctas na-
tiones quibus Darius imperaret, illiusque
potentiam: ſed quum hoc perſuadere non
posſet, ſecundo loco ſuadere, ut claſſe
mare occuparent; negans ſe videre qua
alia ratione id eſſet eventurum: ſcire e-
nim ſe Mileſiorum vires eſſe imbecillas: ſi
tamen pecuniæ e templo quod est in Bran-
chidis tollerentur, quas Crœſus Lydus de-
dicavisſet, multum ſpei recipere maris po-
tiundi, atque ita pecuniam et ipsos habi-
turos ad utendum, nec hoſtes eam ſpo-
liaturos. Erant autem hæ ingentes pecu-
niæ, quemadmodum a me in primo libro
declaratum est. Verum ne hæc quidem
ſententia vicit; et nihilominus placuit, ut
omnino rebellaretur: utque unus eorum
Myuntem navigaret ad exercitum, qui a
Naxo reverſus illic agebat, ut conaretur
37 duces claſſiariorum comprehendere. Miſſus
autem ad hoc ipsum Iatragoras, dolo ce-
pit Oliatum Ibanolis filium Mylasſenſem,
et

σέων παρ' Ἱστιαίου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀριστα-
γόρην ἀπὸ βασιλῆος· ὁ γὰρ Ἱστιαῖος βουλόμενος
τῷ Ἀρισταγόρῃ σημῆναι ἀποστῆναι, ἄλλως μὲν [a] οὐ-
δαμῶς εἶχε ἀσφαλέως σημῆναι, ὥστε φυλασσομε-
νέων τῶν ὁδῶν· ὁ δὲ, τῶν δούλων τὸν πιστότατον
[b] ἀποξυρήσας τὴν κεφαλὴν, ἔστιξε, καὶ ἀνέμεινε
ἀναφῦναι τὰς τρίχας· ὡς δὲ ἀνέφυσαν, τάχιστα
ἀπέπεμπε ἐς Μίλητον, ἐντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο
μὲν οὐδέν· [c] ἐπεὰν δὲ ἀπίκηται ἐς Μίλητον, κελεύειν
Ἀρισταγόρην ξυρήσαντά μιν τὰς τρίχας, κατιδέ-
σθαι ἐς τὴν κεφαλήν· τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινε, ὡς
καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀπόστασιν· ταῦτα δὲ ὁ
Ἱστιαῖος [d] ἐποίεε, συμφορὴν ποιεύμενος μεγάλην τὴν 299
ἑωϋτοῦ κατοχὴν τὴν ἐν Σούσοισι· ἀποστάσιος ὦν γι-
νομένης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θά-
λασσαν, [e] μὴ δὲ νεώτερόν τι ποιεύσης τῆς Μιλήτου,
οὐδαμᾶ ἐς αὐτὴν ἥξειν ἔτι ἐλογίζετο. Ἱστιαῖος μὲν
νυν ταῦτα διανοεύμενος, ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον· Ἀ-
ρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνου πάντα
ταῦτα συνελθόντα· ἐβουλεύετο ὦν μετὰ τῶν στασιω-
τέων, ἐκφήνας τήν τε ἑωϋτοῦ γνώμην καὶ τὰ παρὰ
τοῦ Ἱστιαίου ἀπιγμένα· οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες γνώ-
μην κατὰ τὠυτὸ ἐξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίστασθαι·
Ἑκαταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλεμον
βασιλέϊ τῶν Περσέων ἀναιρέεσθαι, [f] καταλέγων τά
τε ἔθνεα πάντα τῶν ἦρχε Δαρεῖος, καὶ τὴν δύναμιν
αὐτοῦ· ἐπεί τε δὲ οὐκ [g] ἔπειθε, δεύτερα συνεβούλευε
ποιέειν ὅκως ναυκράτεες τῆς θαλάσσης ἔσονται· ἄλ-
λως μέν νυν οὐδαμῶς ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον
τοῦτο· ἐπίστασθαι γὰρ τὴν δύναμιν [h] τὴν Μι-
λησίων ἐοῦσαν ἀσθενέα· εἰ δὲ τὰ χρήματα καται-
ρεθείη τὰ ἐκ τοῦ ἱροῦ τοῦ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ
Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας
[i] ἐπικρατήσειν τῆς θαλάσσης· καὶ οὕτω αὐτούς τε
ἕξειν χρήμασι χρᾶσθαι, καὶ τοὺς πολεμίους οὐ
συλήσειν αὐτά· τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα με-
γάλα, ὡς δεδήλωταί μοι ἐν τῷ [k] πρώτῳ τῶν
λόγων· αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη· ἐδόκεε
δὲ ὅμως ἀπίστασθαι· ἕνα τε αὐτέων [l] πλώσαν-
τα ἐς Μυοῦντα ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νά-
ξου ἀπελθὸν, ἐὸν ἐνθαῦτα, συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι
τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιπλέοντας στρατηγούς. Ἀπο-
πεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρεω κατ' αὐτὸ τοῦτο, καὶ συλ-
λαβόντος δόλῳ [m] Ὀλίατον Ἰβανώλλιος [n] Μυλασσέα,
καὶ

a Οὐχ *Brit.* duo, ſervat receptum *AEneas* Tactic. p. 1704. Ed. *Gronov.* haec deſcribens. *b* Ἀποξυρίσ. *Arch.* *c* Ἐπὴν *id.* et *Paſſ. V.* *d* Ἐποίησε *Arch. Paſſ. V.*; ſpectavit haec *Nonnus* ad *Gregorii Naz.* Stelit. II. p. 162. *e* Praeſtat μὴ δὲ ex *Reiskii* indicio, atque ita *Aldus*, cui accedo. Mox οὐδαμῶς *Brit. A. C.* *f* Κατὰ τὰ λέγων *Arch.* *g* Ἐπείσθη id. *h* Τὴν Μιλ. *M. Paſſ. Ask.*, ceteri τὴν τῶν, quod mutatione non indigebat. *i* Ἐπικρατήσας *Brit.* duo, mox οὕτως plures. *k* *Ask. Arch. V.* ora *Steph. Valla*, antea προτέρῳ. *l* Πλώσαντες Μυοῦντα *Brit. A. C.* *m* Ὀλία τὸν iid. et Ἰβανόλ., in *Paſſ.* Ἰβανώλλ. *n* Μυλασέα *Brit. A. C.*, porro Τερμερέα iidem cum *Arch. V. Paſſ. Ask.* ora *Steph. Valla*: olim Τερμενέα.

οὐκ εὔπορον (ὃν addendum:) γράμματα λαβεῖν φέροντα· —— tandem, τὰ δὲ στίγματα, inquit, ἐσήμανεν ἃ δεῖ ποιεῖν· ſecundum *Herod.* ἀπόστασιν· auctore *Polyaeno* I, c. 24. capiti hae literarum inerant notae: Ἱστιαῖος Ἀρισταγόρᾳ, Ἰωνίαν ἀπόστησον. VALCKEN.

46. Ὁ λογοποιὸς] Idem Hecataeo titulus L. II, 143. V, 125., etiam AEſopo L. II, 134., ſed diverſa ratione, hic fabulator, ille hiſtoricus, ex iuſta *Voſſii* de Hiſtor. Gr. L. IV, 3. opinione. Bene *Harpocratio*, Λογοποιὸς, ὁ ὑφ' ἡμῶν ἱστορικὸς λεγόμενος ex *Iſocrate* et Noſtro, ubi docte *Mausſacus* et *Valeſius*. Ἑκαταῖος ὁ λογοποιὸς *Arriano* Ἀναβ. II, 16., λογοποιοὶ hiſtoriarum ſcriptores *Xenophonti* Κ. παιδ. VIII. p. 229. D., aliisque.

50. Ναυκράτεες τῆς θαλάσσης] Una voce θαλασσοκράτορες *Thucydidi* VIII, c. 83., dicuntur Chii Mileſiique; qua forma *Herodoto* VI, c. 9., ſunt ναυκράτορες· hanc ego vocem *Thucydidi* libenter reſtituerem p. 391, 98. ubi vulgatur in Alcibiadis oratione: καὶ ἀπελθεῖν αἱ νῆες παρέξουσιν· αὐτοκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. Athenarum quidem civitas ratum erat habitura quidquid egisſent Alcibiades et collegae, imperatores αὐτοκράτορες conſtituti: ſed hic vocem non convenire ſenſit et *Schol.* Corrigo primum παρέξουσι· ναυτοκράτορες γὰρ —— *navium enim copia praeſtabimus omnibus Siculienſibus*: ſed ſcripsiſſe puto *Thucydidem* ναυκράτορες· ubi vulgatur alterum, ναυκρατόρων praebent optimi Codd. p. 370, 84. p. 373, 91. In *Herod.* ſi vel codex daret ναυκράτορες, alterum ſatis adfirmaret nomen uſitatisſimum Ναυκράτης. VALCKEN.

59. Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων] Non disſentio a MSS. Alibi ἐν τοῖσι πρώτοισι τῶν λόγων L. VII, 93., uti et *Strabo* L. XV. p. 1011. B. Τὰ vero ἐν Βραγχίδῃσι Croeſi donaria L. I, 92. annumeravit, quae ex *Hecataei* ſaniore ſuaſu Ariſtagoras in uſum ſi vertisſet, multo fuisſet contra Perſas inſtructior, ac Xerxi ea intervertendi atque auferendi praecidisſet occaſionem. Geographum vide L. XIV. p. 941. B.

67. Τερ-

καὶ Ἱςιαῖον Τύμνεω Τερμερέα, καὶ Κώην [a] Ἐρξάνδρυ, τῷ Δαρεῖος Μιτυλήνην ἐδωρήσατο, καὶ Ἀριςαγόρην Ἡρακλείδεω Κυμαῖον, καὶ ἄλλυς συχνύς· οὕτω δὴ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ὁ Ἀριςαγόρης ἀπεςήκεε, πᾶν ἐπὶ Δαρείῳ μηχανώμενος· καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετεὶς τὴν τυραννίδα, ἰσονομίην ἐποίεε τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἂν [b] ἑκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπιςαίατο· μετὰ δὲ, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεε, τοὺς μὲν ἐξελαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δ' ἔλαβε τυράννυς ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασέων ἐπὶ Νάξον, τούτους δὲ Φίλα βουλόμενος ποιέεσθαι τῇσι πόλισι, ἐξεδίδυ, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παραδιδοὺς, ὅθεν εἴη ἕκαςος. Κώην μέν νυν Μιτυληναῖοι, ἐπεί τε τάχιςα παρέλαβον, ἐξαγα-
300 γόντες κατέλευσαν· Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον αὐτέων ἀπῆκαν· ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ [c] πλεῦνες ἀπίεσαν, τυράννων μέν νυν κατάπαυσις ἐγένετο ἀνὰ τὰς πόλιας· Ἀριςαγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τοὺς τυράννυς κατέπαυσε, ςρατηγοὺς ἐν ἑκάςῃ τῶν πολίων κελεύσας ἑκάςυς καταςῆσαι, δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακεδαίμονα τριήρεϊ ἀπόςολος ἐγίνετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι. Τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος οὐκέτι περιεὼν ἐβασίλευε, ἀλλὰ [d] ἐτετελευτήκεε· Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδεω [e] εἶχε τὴν βασιληΐην, οὐ [f] κατὰ ἀνδραγαθίην σχὼν, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἑωϋτοῦ θυγατέρα, καὶ ἐούσης ταύτης οἱ [g] καταθυμίης παῖδες οὐκ ἐγίνοντο· τούτου δὲ τοιούτου ἐόντος, οἱ ἔφοροι εἶπαν, ἐπικαλεσάμενοι αὐτὸν, „ [h] Εἴ τοι σύ γε σεωϋτοῦ
„ μὴ προορᾷς, ἀλλ' ἡμῖν τοῦτο ἐςὶ οὐ περιοπτέον,
„ γένος τὸ [i] Εὐρυσθένεος γενέσθαι ἐξίτηλον· σύ νυν
„ τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπεί τέ τοι οὐ τίκτει
„ [k] ἐκ σέο, ἄλλην δὲ γῆμον· καὶ ποιέων ταῦτα,
„ Σπαρτιήτῃσι [l] ἁδήσεις". ὁ δ' ἀμείβετο, Φὰς τούτέων

et Hiſtiæum Tymnis Termerenſem, et Coëm Erxandri filium, quem Darius Mitylene donaverat, et Ariſtagoram Heraclidis filium Cymæum, compluresque alios. Ita ex profeſſo Ariſtagoras defecit, omnia in Darium comminiſcens: et primum quidem, verbo duntaxat tyrannidem deſerens, ſtatum reipublicæ Mileti conſtituit, ut ſecum libenter Mileſii deficerent. Idem dehinc quoque in reliqua Ionia fecit, tyrannorum alios eiiciens, ex aliis autem quos tyrannos ceperat e navibus iis, quæ adverſus Naxum una ierant, ut civitatibus gratificaretur, dedidit alium in aliam urbem tradens, ex qua quisque illorum erat. Quo- 38
rum Coëm Mitylenæi ut acceperunt, ſine mora productum lapidibus interemerunt: Cymæi ſuum dimiſerunt. Posteaquam autem et alii complures tyrannos dimiſiſſent, paſſim per civitates eorum abdicatio facta est. Tyrannis ſummotis, Ariſtagoras Mileſius ſingulos iusſit in ſingulis civitatibus conſtituere magiſtratus: quod ſecundum fuit, ipse Lacedæmonem triremi navigavit: opus enim erat magnam aliquam comparare ſocietatem. Spartæ regnum iam non tenebat 39
Anaxandrides, Leontis filius, quia non ſuperſtes erat, ſed eius obitu filius Cleomenes regnabat; non ille quidem propter virtutis ſpecimen, ſed propter genus. Etenim Anaxandrides duxerat in matrimonium ſororis ſuæ filiam, quæ etſi cordi erat, tamen ex ea liberos non ſuſcipiebat. Id quum ita eſſet, ephori ei arceſſito dixerunt: Si tu tibi non proſpicis, at certe nobis hoc non est deſpiciendum, Euryſthenis genus intercidere. Tu igitur quandoquidem uxorem habes, quæ ex te non parit, ea repudiata aliam ducito, gratisſimam rem in hoc Spartiatis facturus. His ille reſpondens, ne-

a Ἐρξάνδρεω *Arch.*, more ſcriptoris: ἐξ ἄνδρου *Paſſ. Vind.* Laurentius *Alexandri.* *b* Ἐνόντες *Arch.* et συναπιςαίατο cum *Med. Paſſ. Ask*, quae et *Porti* coniectura: antea συναπιςέατο. *c* Πλεῦνες ἀπίεσαν margo *Steph. Vind Arch. Ask. Brit. A. C.*, πλεῦνες αὐτῶν *Ald. Med. Paſſ.*, mox ἐγίνετο *V. Paſſ.* *d* Ἐτελεύτηκε duo *Brit.* *e* Decem ſeqq. omittunt iidem per ſocordiam. *f* Κατ' ἀνδρ. *Arch. V.* *g* Spectavit vocem *Euſtath. Hom.* p 149, 32. *h* Εἴ τοι σὺ σεωϋτοῦ *Arch. V.*, γε deſit etiam *Paſſ.* et *Brit. A. C.* Antea εἴ τι. *i M. Arch. Paſſ. Ask. Brit. A. C.* olim Εὐρυσθέος. *k* Ἐκ σέο, ἄλλην *M. Paſſ. Ask. Arch. V. Paris. A. B.*, duo *Brit. Valla:* olim ἐκ σέο, ἄπες, ἄλλην. *l* Ἡδήσ *Brit. A. C.*

67. Τερμερέα] Auſpiciis utor Schedarum, quibuscum *Steph. Byz.*, Τέρμερα, πόλις Λυκίας, ἀπὸ Τερμέρου· ὁ πολίτης ΤΕΡΜΕΡΕΥΣ. Fuit in Cariae Lyciaeque finibus. Cariae Τερμέριον et χωρίον Τέρμερον agnoſcit *Strabo* L. XIV. p. 971. A., cui Cariae in ſitu *Herodotus* L. VII, 98. congruit.

72. Ἰσονομίην ἐποίησε τῇ Μιλησίων] Laurentius *ſtatum reipublicae Mileti conſtituit*, haud plene. Ἰσονομίη et Τύραννις contra ſe ponuntur, estque illa iuris quaedam inter cives aequabilitas, qualis populari in ſtatu. Maeandrius post Polycratis, tyranni Samii, fata dilucide, ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τιθεὶς, ΙΣΟΝΟΜΙΗΝ ὑμῖν προσαγορεύω L. III, 142. Vide ibid C. 80.

82. Οἱ πλεῦνες ἀπίεσαν] Expunxi pronomen, ex praegresſis inculcatum temere. Tyranni abierunt quidem, ſed civium voluntate dimiſſi; Hiſtiæus, Tymnae F., in caſtris deinceps Xerxis fuit L. VII, 98. Atque ea expedita ſatis: moleſtisſima, quae conſequuntur, ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης —— ἐξευρεθῆναι· ultimum ſi nusquam foret, leni flueret oratio tractu: cum mordicus tamen ſcripti retineant libri, *Pavii* molimen ἔδεε —— συμμαχίη τινός οἱ μεγάλη ἐξευρεθῆναι reformat, *Reiskii* συμμαχίην τινά οἱ μεγάλην ἐξευρεθῆναι. Utri adplaudam, haeſito, ob Herodoteae abundantiae morem.

82. Οἱ πλεῦνες αὐτῶν ἀπίεσαν] Ionice *Herodoto* ἀπίεσαν ſignificat *dimittebant*: hic itaque ſcribendum ἀπηΐσαν, id est ἀπηλλάσσοντο, quod huius etiam vice reponendum est ex Codd. p. 425, 18. —— In istis, ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι· poſtremum non ſane delendum, ut ille putabat, ſuperfluum adiicitur more Herodoteo: ſic ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὔξεσθαι, p. 102, 7. atque alibi ſimilia reperiuntur. VALCKEN.

92. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔ. γυναῖκα] De Anaxandride eiusque duabus uxoribus narrata contraxit in pauciora verba *Pauſan.* in Lacon. p. 211. apud hunc Anaxandrides Lacedaemoniorum μόνος γυναῖκάς τε δύο ἅμα ἔσχεν, καὶ οἰκίας δύο ἅμα ᾤκησε. *Herod.* γυναῖκας, ait, ἔχων δύο, διξὰς ἱςίας οἴκεε, ποιέων, οὐδαμᾶ Σπαρτιητικά, quinimo nec in univerſum Ἑλληνικά· nam, quidquid nonnulli nobis narrent, nusquam in Graecia florente licuit duas ſimul uxores habere, niſi certas interdum ob rationes, permiſſu magiſtratuum vel populi; praeſertim διὰ σπάνιν ἀνθρώπων, quod ſemel Athenis accidiſſe legitur. —— Est in his c. 40. rara vox ἐξέσιος de repudio poſita, quam enotatam *Euſtathio* ſupra iam fuit obſervatum ad L. III, c. 148. VALCKEN.

96. Εἴ τοι σύ γε σεωϋτοῦ] Placuit ſcriptura, priore conmodior. Per autem egregie *Med.* pluresque alii, γένος τὸ Εὐρυσθένεος γενέσθαι ἐξίτηλον. Vulgatum enim antea, optimo *Gronov.* iudice, absurdisſimum. *Procopius*, ſollers priſcorum aemulus, Bel. Pers. L. I, 5. ὅτι μὴ ἐξιτήλου παντάπασι γένους τοῦ βασιλείου, *Perſarum*, ὄντος· et L. II, 22.

99. Οὐ τίκτει ἐκ σέο, ἄλλην δὲ] In ambiguo animus fuit, retinendumne *Aldi* ἀπὲς, an furcillis eiiciendum: tot tandem conſpirans Codd. imperium hanc in partem inpulit. Videntur, quae Celeb. etiam *Gronovii* ſententia, conſulto infauſtum vocabulum ſilentio Ephori preſſiſſe, eaque ſolum ſubieciſſe, quae divortium innuebant clarisſime. *Pauſanias*, eodem in negotio occupatus, τὴν γὰρ οἱ, Anaxandridae, πρότερον συνοικοῦσαν ΑΡΙΣΤΗΝ, τὰ ἄλλα οὖσαν, συνέβαινεν οὐ τίκτειν, ubi ἀρεςὴν vere *Steph. Berglerus*, quo καταθυμίην doctisſimus ſcriptor et Noſtri ſectator induſtrius explicuit, Laconic. C. 3. p. 211.

negat se earum rerum alterutram esse facturum: et hos non recte consulere ait, qui ipsum hortentur repudiata quam habeat uxore innoxia, alteram inducere: eoque se
40 non esse pariturum. Cui ephori atque seniores consilio habito retulerunt: Quoniam te cernimus amore coniugis quam habes implicitum, facito quod dicemus, ac noli repugnare, nequid de te Spartiatæ gravius consulant. Coniugem quam habes ut repudies non postulamus: quæcunque ei præstas nunc, ea omnino præstato: alteram tamen ducito præter hanc uxorem, quæ sit fecunda. Hæc dicentibus assensus est Anaxandrides: qui duas dehinc uxores habens, binis ædibus habitabat, haudquaquam Spartana faciens.
41 Non longo interiecto tempore, uxor quæ posterius ducta est parit hunc Cleomenem, et ipsa successorem regni Spartiatarum protulit. At uxor prior quæ præcedente tempore sterilis fuerat, et ipsa tunc concepit, hoc fato usa: quæ quum revera prægnans esset, consanguinei tamen posterioris uxoris id audientes, ac moleste ferentes, dicere, iactari hoc ab illa animo subiiciendi sibi partum. Itaque his indigne ferentibus, exacto tempore ephori increduli feminam parientem circumsidentes observarunt: quæ Dorieum peperit, moxque Leonidem, et post hunc recta Cleombrotum. Sunt etiam qui dicant Cleombrotum atque Leonidem fuisse geminos. At quæ Cleomenem pepererit, secundo loco in matrimonium ducta, filia Prinetadæ, neptis Demarmeni,
42 alium filium præterea non genuit. Et Cleomenes quidem mentis non compos, ut fertur, sed admodum furens, Dorieus autem inter æquales omnes primus erat, meritoque putans se ob virilitatem regno potiturum: hoc ita opinione præsumens, defuncto Anaxandrida quum Lacedæmonii Cleomenem ex lege, quod maximus natu esset, creassent, indigne id tulit, sibi a Cleomene imperari. Igitur petita a Spartiatis plebe,

τέων ὀυδέτερα ποιήσειν· ἐκείνους τε ὀυ καλῶς συμβουλεύειν, παραινέοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα, ἐοῦσαν ἀναμάρτητον [a] ἑωϋτῷ, ταύτην ἀπέντα, ἄλλην ἐσαγαγέσθαι· ὀυδέ σφι πείσεσθαι. Πρὸς ταῦτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες [b] βουλευσάμενοι, προσέφερον Ἀναξανδρίδῃ τάδε, „ Ἐπεὶ τοίνυν [c] τοι περιεχόμενόν σε „ ὁρέομεν τῆς ἔχεις γυναικὸς, σὺ δὲ ταῦτα ποίεε, „ καὶ μὴ ἀντίβαινε τούτοισι, ἵνα μή τι ἀλλοῖον „ περὶ σεῦ [d] οἱ Σπαρτιῆται βουλεύσωνται· γυναικὸς „ μὲν τῆς ἔχεις ὀυ προσδεόμεθά σευ τῆς [e] ἐξέσιος· σὺ „ δὲ ταύτῃ τε πάντα ὅσα νῦν παρέχεις πάρεχε, καὶ „ ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἐσάγαγε γυναῖκα τεκνοποιόν"· ταῦτά κη λεγόντων, συνεχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης· μετὰ δὲ, γυναῖκας ἔχων δύο, διξὰς ἱστίας οἴκεε, ποιέων [f] ὀυδαμῶς Σπαρτιητικά. Χρόνου δὲ ὀυ πολλοῦ διελθόντος, ἡ ἐσύστερον ἐπελθοῦσα γυνὴ τίκτει τὸν δὴ Κλεομένεα τοῦτον· καὶ [g] αὕτη τε ἔφεδρον βασιλέα Σπαρτιήτῃσι ἀπέφαινε· καὶ ἡ προτέρη γυνὴ τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἐοῦσα, τότε κως ἐκύησε, συντυχίῃ ταύτῃ χρησαμένη· ἔχουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθέϊ λόγῳ, οἱ τῆς ἐπελθούσης γυναικὸς οἰκήϊοι πυθόμενοι ὤχλεον, [h] φάμενοι αὐτὴν κομπέειν ἄλλως, βουλομένην ὑποβαλέσθαι· δεινὰ δὲ ποιεύντων αὐτέων, τοῦ χρόνου συντάμνοντος, ὑπ᾽ ἀπιστίης οἱ ἔφοροι τίκτουσαν τὴν γυναῖκα περιϊζόμενοι ἐφύλαξαν· ἡ δὲ ὡς ἔτεκε 301
Δωριέα, ἰθέως ἴσχει Λεωνίδην· καὶ μετὰ τοῦτον, ἰθέως ἴσχει Κλεόμβροτον· οἱ δὲ καὶ διδύμους λέγουσι [i] Κλεόμβροτόν τε καί Λεωνίδην γενέσθαι· ἡ δὲ, Κλεομένεα τεκοῦσα, καὶ τοδεύτερον ἐπελθοῦσα γυνὴ, ἐοῦσα θυγάτηρ [k] Πρινητάδεω τοῦ Δημαρμένου, οὐκέτι ἔτικτε τοδεύτερον. Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης, ὡς λέγεται, ἦν τε οὐ φρενήρης, [l] ἀκρομανής τε· ὁ δὲ Δωριεὺς ἦν τῶν ἡλίκων πάντων πρῶτος· εὖ τε ἐπίστατο κατ᾽ ἀνδραγαθίην αὐτὸς σχήσων τὴν βασιληΐην, ὥστε ὦν οὕτω φρονέων, ἐπειδὴ ὅ, τε Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι [m] χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐστήσαντο βασιλῆα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένεα, ὁ Δωριεὺς [n] δεινόν τε ποιεύμενος, καὶ οὐκ ἀξιῶν ὑπὸ Κλεομένεος βασιλεύεσθαι, αἰτήσας [o] λῃὸν, Σπαρτιήτας ἄγε ἐς

a Desit *Arch. Vallae.* *b* *Med. Pasf. Ask. Arch. Vind.*, ex *Aldo* συμβουλευσάμενοι. *c* Desit *Arch.* statim ὁρέωμεν *Ald.* *d* Articulus negligitur a *Vind. Pasf. Brit. A. C.* *e* Ἐξώσιος ora *Steph. Ask.* Vulgati patronus est *Eustath.* ad *Hom.* p. 1667, 32. *f* *M. Arch. Pasf. Vind. Ask.*, alii οὐδαμᾶ, frequente mutatione. *g* Αὐτή τε *Arch.*, mox ἀπέφανε *Vind.* *h* Duo haec absunt *Brit. A. C.*, qui mox κοπέειν, prave. *i* Κλεόμβροτόν τε solus *Arch.*, nec male. *k* *M. Ask. Arch. V. Pasf. Valla*, alii cum *Aldo* Περινητάδεω. *l* Habet *Pollux* VI, 125. hoc ex loco. *m* Desit vocabulum *Arch. V.* et *Vallae*, potestque abesse. *n* Δεινόν τοι *Arch.*, δεινόν τι *Brit. A. C.* *o* Λῃὸν *M. Pasf. Brit. A. C.*, λαὸν *Pasf. Arch. V. Ald.*, atque ita passim. Mox ἦγε *M. Pasf. Ask. Arch.*, ἄγε *Paris. A. B.* duo *Brit. Ald. Edd.*, sine augmento, ut saepius.

11. Τῆς ἐξέσιος] *Eustath.* ἀπόπεμψιν γυναικὸς ἤτοι διαζύγιον verissime exponit, Homericum ΞΥΝΕΣΙΣ τε δύω ποταμῶν illuminans. Quo de genere in *Aristotelis* Eth. Nicom. II, 7. ὁ μὲν γὰρ ἄσωτος ἐν μὲν ΠΡΟΕΣΕΙ, *abiiciendis opibus*, ὑπερβάλλει· et ap. *Clement. Alex.* Paedag. II, 10. p. 223. εἰς δὲ τὴν ΠΡΟΕΣΙΝ αὐτοῦ (σπέρματος) ἀνδρωσάσῃ. Merum itaque interpretamentum, quod *Ask.* offert, ἐξώσιος. Sequens ποιέων οὐδαμῶς Σπαρτιητικὰ perite *N. Cragius* L. III. Rep. Lacedaemon. p. 234. *Clementi* obiecit *Alex.*, Spartae ἐπιτίμιον μονογαμίου, *monogamiae poenam*, sancitam olim prodenti, Stromat. II. p. 505. Κακογαμίου poenam isthic Lycurgi statuerant leges, fortasse, quae doctissimi viri elegans divinatio, *Clementi* restituendam.

18. Ἔφεδρον βασιλέα] *Camerarii* ac *Porti* haud repudio *successorem*. Putes Clearchi illud ap. *Xenophontem* Ἀναβ. II. p. 159. Ed. *Hutch.* πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ΕΦΕΔΡΟΝ ἀγωνιζοίμεθα esse geminum, sed discrepat: *vindex* est, quod *Budaeum* non latuit. Alias vocabuli notiones, ab Ill. *Spanhemio* ad *Callimachum* atque *Aristophanem* explanatas cum maxime haud moror, nedum ἔχουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθέϊ λόγῳ, sive conmuniore dictione σχοῦσαν ἐν γαστρὶ *Pausaniae*: quod iterum iterumque succedit ἰθέως ἴσχει, lucem praecedenti adspergit.

41. Αἰτήσας λῃὸν] Tralaticium est ac leve, nec tacendum: novum enim specimen audaciae amanuensium. Ecquis in animum inducet, modo λαὸν, modo λεὼ II, 129., hic λῃὸν, nulla praesertim variandi necessitudine, scribere decrevisse? Ἄγον, post habito, qui Ionum mos, augmento, et ἄγε *Aldus* et Codd. nonnulli dederunt I, 70. 166. 170. II, 125. &c., mutatur ἦγον et ἦγε ex reliquorum consuetudine Graecorum. Mihi institutum non placet.

41. Αἰτήσας λῃὸν Σ. ἦγε ἐς ἀ.] *Pausan.* III, p. 211., Δωριεὺς (οὐ γὰρ ἠνείχετο ὑπακούειν Κλεομένει μένων ἐν Λακεδαίμονι) ἐς ἀποικίαν στέλλεται. Vulgabatur in *Herod.* αἰτήσας λαὸν Σ. ἄγε· λῃὸν —— ἦγε dedit vir Cl. ex *Med.* et utramque mutationem vocat *perelegantem*. vellem parcius ista talia viris egregiis exciderent: cur ἦγε censeretur elegantius Homerico et Herodoteo ἄγε; Λῃὸν nusquam alibi praebet *Herod.* neque etiam *Portus* aut *Maittairius* invenerunt: hoc tamen facile commendant νηὸς, *Hesychius*, et *Heraclidis* auctoritas. *Eustath.* in Od. B. p. 93, 32. Λῃὸς, ὁ λαὸς, οὗ μέμνηται Ἡρακλείδης, καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ Νηὸς, ναὸς, καὶ παὸς, Πηὸς,

I Id dolens Dorieus colonos duxit in Africam, sed inde pulsus Siciliam petebat, ni detentus bello inter Sybarin et Crotona

ἐς ἀποικίην· οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἥντινα γῆν κτίσων [a] ἴῃ, οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζομένων, [b] οἷα βαρέως φέρων, ἀπίει ἐς τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα· κατηγέοντο δέ οἱ ἄνδρες [c] Θηραῖοι· ἀπικόμενος δ' ἐς Κίνυπα, [d] οἴκησε χῶρον κάλλιστον τῶν Λιβύων παρὰ ποταμόν· ἐξελαθεὶς δὲ ἐνθεῦτεν τρίτῳ ἔτεϊ ὑπὸ Μακέων τε καὶ Λιβύων καὶ [e] Καρχηδονίων, ἀπίκετο ἐς Πελοπόννησον. Ἐνθαῦτα δέ οἱ Ἀντιχάρης, ἀνὴρ Ἐλεώνιος, [f] συνεβούλευσε ἐκ τῶν Λαΐου χρησμῶν, Ἡρακλήϊην τὴν ἐν Σικελίῃ κτίζειν, φὰς τὴν Ἔρυκος χώρην πᾶσαν εἶναι [g] Ἡρακληϊδέων, αὐτοῦ Ἡρακλέος κτησαμένου· ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, ἐς Δελφοὺς οἴχετο χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αἱρέει ἐπ' ἣν στέλλεται χώρην· ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ αἱρήσειν· παραλαβὼν δὲ ὁ Δωριεὺς τὸν στόλον, τὸν καὶ ἐς Λιβύην ἦγε, ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. Τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς λέγουσι Συβαρῖται, σφέας τε αὐτοὺς, καὶ Τῆλυν τὸν ἑωϋτῶν βασιλῆα ἐπὶ Κρότωνα μέλλειν στρατεύεσθαι· τοὺς δὲ Κροτωνιήτας περιδεέας γενομένους, δεηθῆναι Δωριέος [h] σφι τιμωρῆσαι, καὶ τυχεῖν δεηθέντας· συστρατεύεσθαί τε δὴ ἐπὶ Σύβαριν Δωριέα, καὶ συνελεῖν τὴν Σύβαριν· ταῦτα μέν νυν Συβαρῖται λέγουσι ποιῆσαι Δωριέα τε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. Κροτωνιῆται δὲ οὐδένα σφίσι φασὶ ξεῖνον [i] προσεπιλαβέσθαι τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ Καλλίην τῶν [k] Ἰαμιδέων μάντιν Ἠλεῖον μοῦνον· καὶ τοῦτον

plebe, coloniam duxit, neque Delphico usus oraculo, in quam terram ad urbem condendam tenderet, neque quippiam legitime aut ex more exequutus: adeo rem indigne ferebat. In Africam autem navigans ducibus Theræis ad Cinypem delatus, locum incoluit totius Africæ pulcherrimum, iuxta flumen. Sed illinc tertio eiectus anno a Macis et Afris et Carthaginiensibus, in Peloponnesum abiit. Ubi Antichares vir Eleonius ei consilium 43 dedit ex Laii oraculis, ut Heracleam in Sicilia conderet, affirmans Erycis regionem omnem esse Heraclidarum, ab ipso Hercule possessam. Hoc ille audito Delphos se contulit ad oraculum consulendum, numquid regione, ad quam proficiscebatur, potiturus esset. Pythia eum potiturum respondit. Sumptaque Dorieus classe quam et in Africam duxerat, Italiam prætervehebatur. Ea tempestate, ut ferunt, Sy- 44 baritæ cum Tely rege suo bellum Crotoniatis erant illaturi: id metuentes Crotoniatæ Dorieum ut sibi opem ferret oravere. Hic precibus inductus, una cum illis adversus Sybarin contendit, eamque cepit. Hæc Sybaritæ Dorieum et qui cum illo erant fecisse aiunt: at Crotoniatæ negant quempiam sibi adiutorem peregrinum fuisse belli adversus Sybaritas, præter unum Calliam Eleum ex familia Iamidarum va-

a Εἴη *Arch.* *b* Οἷα δὲ id. nec prave. *c* *M. Ask. Pass.*, in quo Θηβαῖοι pro glossa, *Valla*: antea ex *Ald. Arch. V. Paris. A. C.* Θηβαῖοι, perperam. *d* Οἴκισε *Valla Arch. Vind.*, qui mox ἐξελασθεὶς. *e* Καλχηδ. *Arch.* *f* Συνεβούλευσε ἐκ τῶν *Arch. Pass. Ask. V. Brit.* duo, optime. Olim ex *Ald.* συνεβούλευσέ οἱ, quod quoniam supervacuum, eradicavi. *g* Ἡρακλειδῶν et supra Ἡρακλείαν *Arch. V. Ask.* *h* Σφι *Arch.*, quod Ionum, et cum σφίσι saepe permutatur. *i* Προσλαβ. *Arch.* *k* Ἀμιδέων id. et *Valla*.

Πηὸς, ὁ ἐξ ἀγχιστείας προσγενὴς (L. πρὸς γένους·) οὔπω δὲ ἦν ἐπὶ Ὁμήρου ἐν χρήσει τὸ Δηός· apud *Hom.* πηὸς frequentatur: ubi πηῶν habet *Nicand.* Ther. v. 3., *Schol.* ἐν ἐνίοις, ait, Δωρίζει. VALCKEN.

45. Ἄνδρες Θηραῖοι] Iure ita *Med. Valla* et alii. *Eustathii* ἀποικία δὲ ἐστιν ἡ Κυρήνη νησιωτῶν ΘΗΒΑΙΩΝ ad Perieg. v. 213. simillima in macula erat, bene a *T. Fabro* L. I. Ep. 9. erasa. Κάλλιστον Libyae *tractum*, χῶρον, quem colonis Dorieus occupavit, ad amnem Cinypem, L. IV, 175. et 198. offert. Haud vero scio, praestetne ex schedis οἴκισε. Favet opinanti γῆν κτίσων, superius positum, quo colonia designatur manifesto. Haec autem continuo nexa et sequentia, *expulsum Dorieum esse* ὑπὸ Μακέων τε καὶ Λιβύων, procederent inducta copula melius. Omnes Afri Λίβυες, eorum natio, cuius advenae in agris consederant, *Macae*. Carthaginienses optime disiunguntur, quippe originis alius, nec veri Λίβυες. Quas etiam in partes Cl. *Pauw* discessit.

48. Μακέων τε καὶ Λιβύων] Distinguuntur quidem interdum Φοίνικες sive Καρχηδόνιοι, et Λίβυες, sive veteres indigenae: sed Μάκας et *Libyas* quis alius ista ratione distinxit, Μάκαι, Λιβυκὸν ἔθνος, memorantur *Herodoto* IV, c. 175. et aliis: ex *Scylacis* p. 112. licet aestimare, cur hi potissimum illinc expulerint Spartiatas. Secundum *Herod.* Macarum Gindanes fuere vicini, horum Lotophagi: Λωτοφάγων δὲ (IV, c. 178.,) τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχονται Μάχλυες. Fortasse Μαχλύων, aut alterius Africani populi nomen, non Λιβύων scripserat *Herodotus*. VALCKEN.

50. Ἀνὴρ Ἐλεώνιος] Eiusdem Cl. *Pavii* Ἑλικώνιος coniectura est, quandoquidem nulla in Peloponneso urbs *Eleon*, notissima *Helice*, cuius gentile Ἑλικώνιος L. I, 148. Esto: unde Anticharem domo Peloponnesium fuisse, discimus? an quod eam in regionem reduci Dorieo consilii rationem proposuerit? Non opinor. Ἐλεῶνα Poëta memorat *Il.* B, 500. et *Strabo* prope Tanagram L. IX. p. 622. Hinc Ἐλεώνιος ap. Ethnicographum in Νεών Erycem quod attinet et Herculem, sibi posterisque certa lege Erycinam regionem adquirentem, ad *Diodori* L. IV, 23. expositum satis puto.

51. Ἐκ τῶν Λαΐου χρησμῶν] Quibus veteres innotuerant fatidici, his equidem crediderim hoc in loco *Laïum* saepe fuisse suspectum, quo nomine vatem oracula edidisse non alibi, credo, legerant. In *Luciani* T. III. p. 241, 23. *Solanus, quis*, ait, *unquam fando audivit Telephum inter vates habitum?* sed cui non innotuit Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο; huius nomen illic non dubitanter ponendum pro Τήλεφος· hic vellem aeque commode τῷ Λαΐου verum nomen a me posset substitui: longum Graecorum χρησμολόγων catalogum erudite contexuit *Clem. Alex.* Strom. I, p. 398, 399. Nullus inter istos Λάϊος· literas proximum accedit Ἰάμου nomen: *Iamus* notissimus, a quo genus ducebat πολύκλειτον καθ' Ἕλλανας γένος Ἰαμιδᾶν, *Pindaro* celebratum Ol. VI, 120. sed neque Iami memorantur oracula. Forsan usitatius hic latet nomen Βάκιδος, ex eodem agri Tanagraei pago nati; unde fuit hic Herodoteus Antichares, ἀνὴρ Ἐλεώνιος dictus, ut certe fuit unus Bacidum ἐξ Ἐλεῶνος τῆς Βοιωτίας, *Schol.* in *Aristoph.* Εἰρ. v. 1071. vid. *Scheffer.* et *Iac. Perizon.* in *AEliani* V. H. XII, c. 35. —— Hoc Spartiatae consilium dedit Eleonius Antichares, Heracleam conderet in Sicilia, ἐκ τῶν Λαΐου (vel cuiuscunque tandem) χρησμῶν φὰς, Ἔρυκος χώρην πᾶσαν εἶναι Ἡρακληϊδέων. Doriea ceterosque in Siciliam colonos profectos scribit *Pausan.* III, p. 247., τὴν Ἐρυκίνην χώραν νομίζοντας τῶν ἀπογόνων τῶν Ἡρακλέους εἶναι, καὶ οὐ βαρβάρων τῶν ἐχόντων. —— Quem sequenti c. 44. memorat Sybaritarum Regem Τῆλυν, is primum fuisse videtur δημαγωγὸς, ut dicitur *Diodoro* XII, c. 9. ubi notat *Wess.* VALCKEN.

59. Καὶ Τῆλυν] Tyrannidem occupaverat, eadem prius deiectus, quam Sybaritas inter et Crotoniatas bellum exardesceret, ni *Heraclides Ponticus*, quod arbitror, fallat in *Athenaei* XII, 4. p. 521. Potior *Herodoti*, illi propioris tempori, auctoritas, cui *Diodorus* L. XII, 9. paria facit, δημαγωγὸν adpellans, quippe blanda vulgus oratione ad ditiores exilio multandos, unde belli, Pythagorae aetate gesti, origo, concitantem. Consimili δημαγωγοῦ titulo Cypselum, Corinthiorum tyrannum, *Aristoteles* ornat Polit. L. v. C. ult.

68. Τῶν Ἰαμιδέων μάντιν] Laurentii *Amadeorum* vel *Iamideorum vaticinum* castigavit *Faber* L. I. Ep. 19., qui de *Iamo* et *Iamidis* plura et *Pet. Victorius* L. XIII. Var. C. 15. Adsolebat τὸ πολύκλειτον καθ' Ἕλλανας, verba sunt *Pindari*, γένος Ἰαμιδᾶν inter vaticinandum, Criticis testibus ad Olymp. Od. VI., τῇ διὰ τῶν ἐμπύρων μαν-

vatem: et hunc a Tely Sybaritarum tyranno ad ipsos transfugisse, hoc modo, quod sacrificans de eundo adversus Crotonem, non litaret. Hæc isti non aiunt.
45 Harum rerum utrique testimonia hæc adferunt; Sybaritæ quidem, partim fanum ac templum prope siccum flumen Crastin, quod Dorieum capta urbe aiunt extruxisse Minervæ cognomine Crastiæ: partim ipsius Doriei necem, quam volunt esse maximum testimonium, quoniam contra vaticinia agens interemptus fuit. Si enim nihil nisi id ad quod proficiscebatur fecisset, nec transgressus esset, Erycinam regionem obtinuisset, et obtentam possedisset, non ipse cum exercitu consumptus esset. At Crotoniatæ multa monstrant eximie donata Calliæ Eleo in agro Crotoniensi, quæ etiam ad meam usque memoriam prognati Calliæ colebant: Dorieo autem et eius posteris nihil: cui tamen, si in bello Sybaritano fuisset Crotoniatis auxilio, multo plura quam Calliæ fuissent donata: hæc pro se utrique eorum testimonia referunt, quorum utris accedere quisque mavult, his accedat licet.
46 Navigarunt autem cum Dorieo et alii Spartiatarum, deducendæ coloniæ socii, Thessalus et Paræbates et Celees et Euryleon: qui quum omni classe Siciliam tenuerunt, superati a Phœnicibus atque Egestanis, in prœlio occubuerunt, uno tantum ex hac adversa pugna superstite Euryleonte: qui collectis eorum reliquiis, occupavit Minoam Selinusiorum coloniam, Selinusiosque liberavit monarchia Pithagoræ. Hunc quum sustulisset, ipse tyrannidem Selinuntis invasit. Sed ad breve tempus eam

τον τρόπῳ τοιῷδε· παρὰ Τήλυος τοῦ Συβαριτέων τυράννου ἀποδράντα ἀπικέσθαι [a] παρὰ σφέας, ἐπεί τε οἱ τὰ ἱρὰ οὐ [b] προεχώρεε χρηστὰ θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα· ταῦτα δὲ οὐκ [c] οὗτοι λέγουσι. Μαρτύρια δὲ τουτέων ἑκάτεροι ἀποδεικνύουσι τάδε. Συβαρῖται μὲν τέμενός τε καὶ νηὸν ἐόντα παρὰ τὸν 302 ξηρὸν [d] Κρᾶστιν, τὸν ἱδρύσασθαι συνελόντα τὴν πόλιν Δωριέα λέγουσι Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραστίῃ· τοῦτο δὲ, αὐτοῦ Δωριέος τὸν θάνατον μαρτύριον μέγιστον ποιεῦνται, ὅτι [e] παρὰ τὰ μεμαντευμένα ποιέων διεφθάρη· εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέπρηξε μηδὲν, ἐπ' ᾧ δὲ ἐστάλη ἐποίεε, εἷλε ἂν τὴν Ἐρυκίνην χώρην, καὶ ἑλὼν κατέσχε, οὐδ' ἂν αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη· οἱ δ' αὖ Κροτωνιῆται ἀποδεικνῦσι Καλλίῃ μὲν τῷ Ἠλείῳ ἐξαίρετα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιήτιδι πολλὰ δοθέντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίεω ἀπόγονοι· Δωριέϊ δὲ καὶ τοῖσι Δωριέος ἀπογόνοισι, οὐδέν· καί τοι εἰ συνεπελάβετό [f] γε τοῦ Συβαριτικοῦ πολέμου Δωριεὺς, δοθῆναι ἂν οἱ [g] πολλαπλήσια ἢ Καλλίῃ· ταῦτα μέν νυν ἑκάτεροι αὐτέων μαρτύρια ἀποφαίνονται· καὶ πάρεστι ὁκοτέροισί τις πείθεται αὐτέων, τούτοισι προσχωρέειν. Συνέπλεον δὲ Δωριέϊ καὶ ἄλλοι [h] συγκτίσται Σπαρτιητέων, Θεσσαλὸς καὶ [i] Παραιβάτης καὶ Κελέης καὶ Εὐρυλέων· οἳ ἐπεί τε ἀπίκοντο παντὶ στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπέθανον μάχῃ ἑσσωθέντες ὑπό τε Φοινίκων καὶ [k] Ἐγεσταίων· μοῦνος δέ γε Εὐρυλέων τῶν συγκτιστέων περιεγένετο τούτου τοῦ πάθεος· συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατιῆς τοὺς περιγενομένους, ἔσχε Μινώην τὴν Σελινουσίων ἀποικίην· καὶ συνελευθέρου Σελινουσίους τοῦ μουνάρχου [l] Πειθαγόρεω· μετὰ δὲ, ὡς τοῦτον κατεῖλε, αὐτὸς [m] τυραννίδι ἐπεχείρησε Σελινοῦντος, καὶ ἐμουνάρχησε χρό-

a Desunt ista duo *Arch.* *b* *M. Pass. Ask.*, ceteri προσεχώρεε. *c* Οὕτως *Brit.* duo. *d* Κράστον *Arch.* *e* Τὰ παραμεμαντ. id. *Vind.* mox ἐπ' ὃ *Vind.* *f* *M. Arch. Pass. Ask. Paris. B. Vind.*, ab aliis vocula exulat. *g* Πολλαπλήσια *Arch. Pass. V.*, olim πολλαπλάσια. *h* Sumsit hinc *Pollux* IX, 6. *i* Παραβ. *Arch. Brit. A. C. Vind.*, sine caussa. *k* Ἐγεσταίων *Arch. M. Ask. Valla* et post pauca; Ἀγεσταίων *Vind.*, alii Αἰγεσταίων. *l* Πειθαγόρεω *M. Ask. Pass.*, Πυθαγόρεω *Ald. Arch. Pass. Paris. A. B.* et duo *Brit.* cum *Aldo* et *Valla.* *m* Τυραννίδα *Arch.*

μαντεία uti, quorum observationi *Pausanias* adstipulatur L. VI, 2. Atque illa sunt Nostri ἱρὰ τὰ οὐ προσεχώρεε χρηστὰ θυομένῳ *Calliae:* neque enim in dubitationem venit, quin Cl. *Gronov.* praeclare ex schedis instauraverit. Peperit, quod ante legebatur, crebra in προσχωρεῖν et προχωρεῖν confusio L. VIII, 108., *Thucyd.* II, 5. atque apud alios. Mox ταῦτα δὲ οὐκ οὗτοι λέγουσι integrae sanitatis forent, modo infitians vocula, a *Valla* non versa, exularet. Vulgato succurritur, ταῦτα δὲ ὡς οὗτοι λέγουσι a *Pavio*, ταῦτα δέ κου οὗτοι —— a *Reiskio.* Mihi ineptissimum ΟΥΚ exilio in tenebras damnandum censetur.

74. Παρὰ τὸν ξηρὸν Κρᾶστιν] Laurentianum *prope Crastin*, *lapidum maceriam*, unde processerit, non exputo. *Ortelius*, *Pinedo*, *Galeus* ob Κράστον *Arch.*, comparant *Stephani* Κράστον, πόλιν Σικελίας τῶν Σικανῶν, longe aberrantes. Haec Siciliae urbs, Κρᾶστις amnis Italiae. De Sicula *Crasto* bene *Ph. Cluverius* Sicil. Antiq. II. p. 391., *Crastin*, tametsi de Sybari et eius positura diligenter, ne verbulo tangens Ital. Antiq. III. p. 1265. Equidem, quod olim professus sum, Κρᾶθιν et Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραθίῃ scripsisse *Herodotum*, non muto. Sybaris sita erat ἀνὰ μέσον δυοῖν ποταμῶν, τοῦ τε Συβάριος καὶ Κράθιος in *Diodori* XI, 90. et XII, 9. De *Crasti* silentium. Porro ubi de Aegis Achaiae Noster I, 145. ἐν τῇ Κρᾶθις ποταμὸς ἀέναός ἐστι, ἀπὸ τοῦ ὁ ἐν Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ οὔνομα ἔσχε, alludente et eadem imitante *Pausania* VII, 25. Cur illum quaeso Achaiae *perennem amnem*, ἀέναον ποταμὸν, vocat, si idem Italico conveniret? Παρὰ τὸν ξηρὸν Κρᾶθιν ubi hic valuerit, discriminis in aperto caussa. Torrens hieme *Crathis* fluebat, aestatis tempore saepe ξηρὸς *siccus:* par indoles *sicco Tanagro* in *Virgilii* Georg. III, 151., ubi *Servii* ex vero adnotatio, *SICCI ad tempus aestatis relatum est: est enim hieme torrens.* Bene in Glossis Ξηροπόταμος, *torrens.*

87. Πολλαπλήσια] Iustum hoc. Sic VII, 48. τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα φαίνεται ΠΟΛΛΑΠΛΗΣΙΟΝ ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου· tum VIII, 140, 1. ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη· et C. 143.

90. Συνέπλεον δὲ Δωριέϊ] Praeter populares Spartiatas nullos e veteri saltem Graecia habuit Dorieus συγκτίστας· non certe *Atheniensem*, qualem nobis interpres praebet *Pausaniae* p. 247. Ἀθήναιος, *Athenaeus*, proprium fuit Spartiatae nomen, uni τῶν ὁμοῦ Δωριεῖ —— σταλέντων ἐς Σικελίαν· quale nomen hic apud *Herod.* inter συγκτίστας est Θέσσαλος. Memorantur in historia Graeca Atheniensis Λακεδαιμόνιος, Lacon autem, cui nomen fuerit Ἀθήναιος· hoc vero nomine insignes fuerunt plurimi. Talia frequenter sunt ab interpretibus obscurata. —— De Dorieo, qui perierit in Sicilia ab Egestaeis interfectus, iterum *Herod.* VII, c. 158. et 205. Una cum illo hic c. 47. periisse traditur Philippus Crotoniata, cuius Olympionicae, ob formae praestantiam ut herois ab Egestaeis culti, meminit ex *Herod. Eustath.* in Il. Γ, p. 290, 35. VALCKEN.

94. Ἐγεσταίων] Variare in urbis *Egestae* scriptura Codd. exaratores locuples testis Cl. *Wasse* ad *Thucydid.* VI, 6. est. ΕΓΕΣΤΑΙΩΝ numi apud *Parutam* id postulant, quod exstat. Idem in *Thucydide*, *Diodoro*, non tamen sine discordia L. IV, 23., *Pausania*, *Stephano*, etiam infra VII, 158. in *Arch.* aliisque. Legendus est doctissimus *Sylburgius* ad *Dionys. Halicarn.* L. I. A. R. p. 42.

99. Πειθαγόρεω] Numero MSS. Πυθαγόρεω nomen vincit. Dubia tamen in re pati possum, suum cuique ut sit arbitrium. Oppressos Doriei ab Egestanis comites non praeteriit *Pausan.* L. III, 16.; de Carthaginiensibus et belli in hos colonos ambitioso colore *Diodor.* IV, 23. Vide Musam VII, 205. Iam τυραννίδα ἐπιχείρησε *Arch.* non sine exemplo: quale τοὺς ἐπιχειρέειν huius libri princ. et πάντα ἐπιχειρεῖ *Clem. Alex.* III. Paedag. p. 264. plura *Perizonius* ad *AEliani* Var. VII, 13. et *Reiskius* Animadv. in *Dion. Chrysostom.* p. 14.

χρόνον ἐπ' ὀλίγον· οἱ γάρ μιν Σελινούσιοι ἐπαναστάν-
τες ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς [a] ἀγοραίου
βωμόν. Συνέσπετο δὲ Δωριέϊ καὶ συναπέθανε Φίλ-
ιππος ὁ Βουτακίδεω, Κροτωνιήτης ἀνήρ· ὃς ἁρμο-
σάμενος Τήλυος τοῦ Συβαρίτεω θυγατέρα, ἔφυγε
ἐκ Κρότωνος· ψευσθεὶς δὲ τοῦ γάμου [b] οἴχετο πλέων
ἐς Κυρήνην· ἐκ ταύτης δὲ ὁρμεώμενος συνέσπετο οἰ-
κηΐῃ τε τριήρει καὶ οἰκηΐῃ ἀνδρῶν δαπάνῃ, ἐών τε
Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων τῶν κατ'
ἑωϋτόν· διὰ δὲ [c] τὸ ἑωϋτοῦ κάλλος ἠνείκατο παρὰ
Ἐγεσταίων τὰ οὐδεὶς ἄλλος· ἐπὶ γὰρ τοῦ τάφου αὐ-
τοῦ [d] ἡρῷον ἱδρυσάμενοι, θυσίῃσι αὐτὸν [e] ἱλάσκοντο.
Δωριεὺς μέν νυν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτελεύτησε· εἰ δὲ
ἠνέσχετο βασιλευόμενος ὑπὸ Κλεομένεος, καὶ κατέ-
μενε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευε ἂν Λακεδαίμονος· οὐ γάρ
τινα πολλὸν χρόνον ἦρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπ-
303 έθανε ἄπαις, θυγατέρα μούνην λιπὼν τῇ οὔνομα ἦν
Γοργώ. Ἀπικνέεται δ' ὦν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλή-
του τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην, Κλεομένεος ἔχοντος
τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἤϊε, ὡς Λακεδαιμόνιοι
λέγουσι, ἔχων χάλκεον πίνακα, ἐν τῷ γῆς ἁπά-
σης περίοδος ἐνετέτμητο, καὶ θάλασσά τε πᾶσα
καὶ ποταμοὶ πάντες· ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ
Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν [f] τάδε, „ Κλεόμε-
„ νες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ [g] θωϋμάσῃς τῆς ἐν-
„ θαῦτα ἀπίξιος· [h] τὰ κατήκοντα γάρ ἐστι τοιαῦ-
„ τα. Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων,
„ ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι
„ δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ [i] προέστεατε τῆς Ἑλ-
„ λάδος· νῦν ὦν πρὸς θεῶν τῶν [k] Ἑλληνίων ῥύσα-
„ σθε Ἴωνας [l] ἐκ τῆς δουλοσύνης, ἄνδρας ὁμαίμο-
„ νας· εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα [m] χωρέειν οἷά τε
„ ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε
„ τὰ ἐς τὸν πόλεμον, ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρε-
„ τῆς πέρι· ἥ τε μάχη αὐτέων, ἐστὶ τοιήδε, τόξα,
„ καὶ [n] αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρ-
„ χονται ἐς τὰς μάχας, καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇ-
„ σι κεφαλῇσι· οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναί εἰσι· ἔστι
„ δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἤπειρον ἐκείνην νεμομένοισι,
„ ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι· ἀπὸ χρυσοῦ [o] ἀρξα-
„ μένοισι, ἄργυρος, καὶ χαλκὸς, καὶ ἐσθὴς ποικί-
„ λη, καὶ ὑποζύγιά τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ
„ [a] βου-

eam obtinuit: nam Selinusii impetu in eum
facto, quum ad Iovis forensis aram con-
fugisset, obtruncarunt. Dorieo et viæ et 47
mortis socius fuit Philippus Butacidæ filius,
vir Crotoniata, qui desponsa sibi filia Te-
lyos Sybaritæ, Crotone profugerat, ab-
negatoque matrimonio transmisit Cyrenen.
Ex hac discedens, sectatus est propria tri-
reme, ac proprio virorum sumptu, qui
erat et Olympionices, et omnium sui tem-
poris Græcorum pulcherrimus. Ob quam
corporis speciem ab Egestanis ea, quæ ne-
mo alius reportavit: nam ad sepulchrum
eius monumento Heroico extructo, sacri-
ficiis eum placant. Hunc in modum Do- 48
rieus vita functus est, qui si in animum
induxisset ferre Cleomenis regnum, et in
Sparta permansisset, regno fuisset Lace-
dæmoniorum potitus. Neque enim diu
Cleomenes imperavit: ac sine liberis de-
cessit, una duntaxat relicta filia, cui no-
men Gorgo. Cleomene igitur imperium te- 49
nente, Spartam venit Aristagoras Mileti
tyrannus: cui etiam in sermonem venit,
habens, ut Lacedæmonii aiunt, æream
tabellam, in qua totius terræ ambitus e-
rat incisus, cunctumque mare, atque o-
mnia flumina. Accedens igitur in collo-
quium Aristagoras, ita ad eum inquit:
Studium meum, Cleomenes, qui huc ad-
venerim, ne mireris: negotia enim sunt
talia. Ionas pro liberis servos esse, dede-
cus dolorque maximus est cum nobis ipsis,
tum vero inter cæteros vobis, quanto præ-
estis Græciæ: proinde igitur, per deos Græ-
cos, eripite Iones a servitute, consangui-
neos vestros: quod facile est ad præstan-
dum: nam neque barbari sunt viri strenui,
et vos in summum rei bellicæ per virtutem
evasistis, et pugna eorum huiuscemodi est;
arcus ac breve spiculum, bracasque induti
veniunt ad pugnas, et in capitibus pileos:
sic faciles captu sunt. Ad hæc tantum bo-
norum est iis, qui eam incolunt continentem,
quantum non est ceteris universis, tum auri,
ut ab hoc incipiamus, tum argenti, tum æ-
ris, tum variæ vestis, tum iumentorum, tum
mancipiorum: quibus vos, si potiri libuerit,
po-

a Attigit *Eustath.* ad *Hom.* p. 45, 12. et 1434, 37., statim συνέπετο *Arch. Vind.* *b* *Arch. Paris. B. Vind. Ald. Camerar.* Edd. *Genev.* CIϽIϽCXVIII., alii εἴχετο. *c* Τοῦ ἑωϋτοῦ κάλλους *Arch.* *d* Ἱρῷον *Brit. A. C.*, erronee. *e* Ἱλάσκοντο *Arch. V.* et *Eustath.* Hom. p. 383, 43., olim ἱλάσκονται. *f* *M. Ask. Arch. Pasf. Vind.* duo *Brit.*, alii τοιάδε. *g* Θωμ. *Arch. Ask.* *h* Τὰ γὰρ κατήκ. *Arch. V. Pasf. Ask.*, ordine bono. *i* Προέστατε *M. Arch. Pasf. Ask.*, ceteri cum *Aldo* προεστέατε, quod eodem redit. *Portum* consule. *k* Ἑλλήνων *Brit.* duo. *l* Ἐκ δουλ. *Arch. V. Pasf.*, uti L. IX, 89. *m* Οἷά τε χωρέειν *Vind. Arch. Pasf. Ask.* *n* Ἀρχὴ *Arch.* *o* Ἀρξάμενοι *Arch. V.* utrumque perperam.

6. Οἴχετο πλέων] Mendam agnoverunt docti homines *Pavius*, *D'Orvillius*, *Reiskius*, *Abreschius*, a *Stephani* operarum peccato ortam et propagatam. Prudentior *Aldus*, quem insuper habitum miror. Mox τὸ ἑωϋτοῦ κάλλος non oportere in κλέος abire, *Eustathii* indicio constat, qui rectissime αὐτὸν ἱλάσκοντο, ut *Arch.* et *Vind.*, postulante sermonis serie omni: Designatur, quid fieri solebat Egestae.

21. Χάλκεον πίνακα] *AEneam laminam* tabulam vocat Geographicam, in qua γῆς ἁπάσης περίοδος ἐνετέτμητο. Ad opulenti iuvenis superbiam deprimendam ubi dicitur Alcibiadi monstrasse Socrates, quantillum in orbis tabula spatium occuparet Attica, πινάκιον vocat *AElianus* ἔχον γῆς περίοδον, V. H. III, c. 28. notant ibi *Kühn.* et *Perizon.* Pleraque huc spectantia iam dederat *Marsil. Cagnatus* Var. Obs. IV, c. 5. omiserunt ex *Theophrasti* testamento locum, quo iubet ἀναθεῖναι τοὺς πίνακας, ἐν οἷς αἱ τῆς γῆς περίοδοι εἰσὶν, εἰς τὴν κάτω στοὰν, ap. *Diog. Laërt.* V, 51. VALCKEN.

26. Τὰ κατήκοντα] Laurentii ex Stoae forulis *officia enim sunt talia* merito recusavit *Reiskius*. Τὰ κατήκοντα et τὰ κατήκοντα πρήγματα res sunt urgentes et praesentes: περὶ τῶν κατηκόντων λέγοντες *de praesenti rerum statu colloquentes* L. I, 97. et ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι τάδε ποιητέα εἶναι L. VIII, 19. *Portus* eadem animadvertit. Stoicorum τὸ καθῆκον ex *Cicerone* Offic. I, 3. et *Diogene* VII, 108., atque aliis cognitissimum.

35. Τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα] *Gronovius* ad haec bene. *Valla*, *Brissonius*, *Stanleius*, breves hinc arcus et breve spiculum sumentes, βράχεα numero multitudinis videntur intellexisse, eaque structura, qua II, 132. τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεχρυσωμένα. Hic βραχέα loco βραχέη. Tetigit hanc quoque rem *Hutchinson* ad *Xenoph.* K. Ἀναβ. III. p. 239., *Gronovii*, eadem docentis, oblitus.

42. Τῷ θυμῷ βουλόμενοι] Non illaudabili opera θυμῷ βαλόμενοι vir eruditus, modo animi deliberationem exprimat. Sic L. I, 84. ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. Sic *Menander* Eclog. Leg. p 95. ἐν νῷ βαλέσθαι τὸν πόλεμον, οὕτως ἄδηλον πρᾶγμα, *bellum, rem adeo ancipitem, animo agitare*, etiam *Iosephus* Belli Iud. VII, 8. p. 430. ταῦτα τίς ἐν νῷ βαλόμενος, ἡμῶν καρτερήσει τὸν ἥλιον ὁρᾶν; Poëtarum *Apollonii Rh.*, *AEschyli*, *Sophoclis* ἐν θυμῷ βαλέσθαι et θυμῷ βάλλειν congruunt Latino *in pectus demittere*, alienaque sunt. Quid multis? In vulgato, cui omnes assurgunt Codd., licet acquiescere: θυμῷ βουλόμενοι, ubi animo volente fueritis, ἢν θυ-

potiemini. Sunt quoque inter se confines, ut ego disseram; his quidem Ionibus sunt Lydi, qui terram incolunt bonam, et circumfluunt argento. Hæc autem dicebat, ostendens in ambitu terræ inciso tabellæ, quam ferebat. Lydis vero, dicebat Aristagoras, confines sunt hi Phryges, auroram versus, pecorum copia et fructuum ubertate omnium, quos ego novi, longe beatissimi. Phrygibus annexi sunt Cappadoces, quos nos Syrios appellamus. His proximi sunt Cilices, huius maris accolæ, ubi hæc Cyprus insula est sita: qui tributum annuum regi pendunt quingena talenta. His Cilicibus confines sunt hi Armenii, et ipsi te pecuaria abundantes. Armeniis his Matieni, istam regionem tenentes, quorum terræ Cissia hæc adhæret: in qua iuxta fluvium hunc Choaspem sita sunt hæc Susa, ubi rex magnus domicilium habet, atque hic pecuniarum thesauri sunt. Hanc vos urbem si ceperitis, bona fide iam cum Iove de divitiis licet certetis. Verum de terra neque multa neque ita feraci, et pro exiguis finibus oportet vos reiicere bella adversus Messenios vobis pares; et Arcades et Argivos, quibus nihil est neque auri neque argenti, quarum rerum cupiditate quis inducitur ad mortem periclitandam: at quum offeratur occasio facile potiundi tota Asia, aliudne quippiam præoptabitis? Hæc Aristagoras dicebat. Cui respondens Cleomenes, Milesie, inquit, hospes, in triduum tibi differo responde-
50 re. Tunc quidem hactenus processum est: ubi vero dies responsioni præstituta adfuit, et ad locum de quo convenerant, ventum est, interrogavit Aristagoram Cleomenes, quot

[a] βουλόμενοι, αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε· κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἰώνων μὲν τῶνδε οἵδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώρην ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες"· δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα [b] ἐς τὴν τῆς γῆς περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετμημένην. „ Λυδῶν δὲ, ἔφη λέγων ὁ Ἀρισταγόρης, οἵδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἠῶ, πολυπροβατώτατοί τε ἐόντες ἁπάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπότατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν ᾗ ἥδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἳ πεντακόσια τάλαντα βασιλέϊ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελεῦσι. Κιλίκων δὲ τῶνδε [c] ἔχονται Ἀρμένιοι οἵδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι. Ἀρμενίων δὲ, Ματιηνοί, χώρην τήνδε ἔχοντες· ἔχεται δὲ τούτων γῆ ἥδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε [d] Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν, [e] θαρσέοντες ἤδη τῷ Διῒ πλούτου πέρι ἐρίζετε· ἀλλὰ περὶ μὲν χώρης ἄρα οὐ πολλῆς, οὐδὲ οὕτω χρηστῆς, [f] καὶ οὔρων σμικρῶν, χρεὼν ἐστὶ ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρός 304
τε Μεσσηνίους ἐόντας ἰσοπαλέας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργείους· τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν, οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καί τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀποθνήσκειν· [g] παρέχον δὲ τῆς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἱρήσεσθε"; Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, „Ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ἀποκρινέεσθαι". Τότε μὲν ἐς τοσοῦτον ἤλασαν· ἐπείτε δὲ ἡ κυρίη ἡμέρη ἐγένετο τῆς ἀποκρίσιος, καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἴρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην ὁκοσέων ἡμε-

a Ἂν ἔχοιτε αὐτοὶ βουλόμενοι *Arch.* b Ἐς τῆς γῆς τὴν περ. id. *Vind. Ask.* c Ἔχονται *Ask. Pass. Arch. V.*, olim ἔχοντ' Ἀρμ., nulla necessitate. Quae sequuntur, attigit ad Perieg. v. 694. *Eustath.* d Χοάσπην ora *Steph.*, *Arch. V. Pass. Ask.* duo *Brit.*, in *Aldo* Χοάσπια aliisque Editis. Χοάσπεα *Gronov.* e Θαῤῥέοντες ora *Steph. Arch. V.*, cetera *Eustath* spectavit in *Dionys.* v. 1073. mox ὥρα οὐ πολλ. *Arch.* f Καὶ οὔρων *Arch.* perpetuo et recte. g Παρέχον margo *Steph. Vind. Pass. Ask.* duo *Brit.* olim παρεόν.

θυμὸς ὑμῖν ἐστι, ut Noster alias. His autem quae artissime adhaerescunt, iucundissimam scriptoris γλυκύτητα manifestant.

42. Τὰ θυμῷ βουλόμενοι, αὐτοὶ ἂν ἔ.] *Quibus vos, si potiri libuerit potiemini*, recte vertit *Valla.* Quod viro Doctiss. venit in mentem, θυμῷ βαλόμενοι significaret *animo considerantes.* Hic narratis congruit θυμῷ βουλόμενοι, *cupide volentes*, vel *animose desiderantes*, ἐπιθυμητικῶς πρὸς ταῦτα διακείμενοι· idem fuisset: τὰ, εἰ τῶνδε ὑμῖν ἂν ἦν θυμὸς, αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. VALCKEN.

56. Κιλίκων δ. τ. ἔχοντ' Ἀρμένιοι] Evitat scilicet! vocalium concursum *Herod.* atque idcirco diphthongos etiam elidit. Per omnes Edd. illud ἔχοντ' Ἀρμ. propagari non debuerat, et absque Codd. scribi ἔχονται Ἀρμένοι οἵδε. Critico facile patet erroris origo. —— Dum scribit *Eustath.* in *Dionys.* v. 694., Ἡρόδοτος τοὺς Ἀρμενίους Φρυγῶν ἀποίκους φησὶ, λέγων καὶ ὅτι πολυπρόβατοί εἰσι, duo respicit *Herodoti* loca; hic enim tantum *pecoris divites*; Φρυγῶν ἄποικοι, quod nihil huc faciebat, suo loco dicuntur infra VII, c. 73. Secundum *Eudoxum* Armenii τῇ φωνῇ πολλὰ φρυγίζουσι, apud *Steph. Byz.* v. Ἀρμενία. VALCKEN.

59. Τόνδε Χοάσπην] Patrius casus Χοάσπεω I, 188. tueretur τὸν Χοάσπεα, si ex membranis fluxisset. At illae restitutum probant, quod et in C. 52. De ingentibus Persarum divitiis, et thesauris, Susis adservatis, *Strabo* XV. p. 1059. A. et nuper praeclare *H. Venema* ad *Danielis* Vatic. p. 214.

63. Τῷ Διῒ πλούτου πέρι ἐρίζετε] *Cum Iove divitiis certare poteritis.* Attigit illud *Eustath.* in *Dionys.* v. 1073. De incredibili pecuniae summa huc in thesauros regios congestae *Brisson.* egit de R. P. I, p. 158. qui p. 60. iam dederat Herodotea. In talibus facile concessa fingendi licentia regalem etiam Iovis in coelo domum humanae cupiditatis opplevit irritamentis: hinc venusta *Herodoti* loquendi forma Poëtis usitata, qua *certandi* verbum ponitur in comparatione de similitudine: L. IV, c. 152., divitiis cum AEgineta Sostrato οὐκ οἷά τέ ἐστι ἐρίσαι ἄλλον: postea temporis cum illo populares certare potuissent Lampis et Charops *Theocrit.* Eid. IV. v. ult. τό τοι γένος ἢ σατυρίσκοις Ἐγγύθεν ἢ Πάνεσσι κακοκνάμοισιν ἐρίσδει· apud *Athen.* III, p. 75. E. *Lynceus Samius*: τὰ ἐρινεὰ τοῖς Λακωνικοῖς ὥστε συκάμινα σύκοις δοκεῖν ἐρίζειν· id est nullo posse modo inter se comparari. Eleganter *Callistratus* p. 894., Indi χαίτην dixit ἐκ τῶν ἄκρων πρὸς κόχλου Τυρίας ἄνθος ἐρίζουσαν. Nativa venustate *Horatius* Epoda II, 20., *ut gaudet insitiva decerpens pyra, Certantem et uvam purpurae!* Plura collegit *Lambin.* ad II. Carm. VI, 15., ubi *viridi* —— *certat Bacca Venafro.* VALCKEN.

69. Παρέχον δὲ] Persimile vulgato παρεὸν δὲ οἱ ὑποχείρια πάντα ποιήσασθαι VI, 72., saepiusque alibi. Hic vehementer παρέχον δὲ blanditur ob Codd. copiam, et verbi frequentem in licentia usum: παρεῖχε ἄν σφι, *ipsis licuisset*, L. IV, 14., ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε, *non illi licuit*, VIII, 8. Alia se sponte offerent, collecta a *Porto.*

69. Παρεὸν δ. τῆς Ἀσίης ἄρχειν] Παρέχον nisi Codex scriptus praeberet, nemini suspectum foret παρεόν. *Euripidis* est in Phoen. v. 523., Ἄρχειν παρόν μοι τῷδε δουλεῦσαι ποτέ; ipse *Herod.* I, c. 129., εἰ, παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι, —— sed multo rarius παρέχον a librariis expectari non poterat: παρέχει apud alios interdum, inprimis tamen ap. *Herod.* notat ἔξεστι, πάρεστι· legitur in eadem phrasi III, c. 142., ἐμοὶ παρέχει νῦν ὑμέων ἄρχειν· ut hoc loco, IV, c. 140., παρεῖχε ἄν σφι —— εὐπετέως ἐξευρέειν τοὺς Πέρσας. In oratione Candaulis, παρέξει, per παρέσται interpretatur *Dionys. Halicarn.* qui nec ipse participium παρασχὸν in eumdem adhibere sensum dubitavit: vid. G. *Canteri* N. L. III, c. 27. frequentatur *Thucydidi* praesertim εὖ παρασχὸν, et παρασχὸν καλῶς, *occasione commodum oblata*: p. 76, 22. 326, 29. 355, 30. VALCKEN.

ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλῆα· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τἄλλα ἐὼν σοφὸς, καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρεὼν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐὸν, βουλόμενόν γε Σπαρτιήτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ᾽ ὦν, τριῶν μηνῶν φὰς εἶναι τὴν ἄνοδον· ὁ δὲ, ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης [a] ὥρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε, „ Ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρ„ της πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον [b] εὐπετέα „ λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσ„ σης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν“. ὁ μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἴπας, ἤιε ἐς τὰ οἰκία. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην, ἤιε ἐς τοῦ Κλεομένεος· ἐσελθὼν δὲ εἴσω, ἅτε ἱκετεύων, [c] ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα, [d] ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προεστήκεε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένεϊ ἡ θυγάτηρ τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δέ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγχανε ἐὸν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἵνεκα· ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ [e] δέκα ταλάντων ὑπισχνεόμενος, ἤν οἱ ἐπιτελέσῃ τῶν ἐδέετο· ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος, προέβαινε τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης· [f] ἐς οὗ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑποδέδεκτο, καὶ τὸ παιδίον ηὐδάξατο, „ Πάτερ, [g] διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἢν μὴ ἀποστὰς „ ἴῃς“· ὅ τε δὴ Κλεομένης ἡσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει, ἤιε ἐς ἕτερον οἴκημα· καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τοπαράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο ἐπιπλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλῆα. Ἔχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὧδε· σταθμοί τε πανταχῇ εἰσὶ βασιλήιοι, καὶ καταλύσιες κάλ-

quot dierum ab Ionum mari ad regem
esset iter. Ariſtagoras, alioqui ſolers, et
illum præclare decipiens, in hoc tamen lapſus est: qui quum non deberet
rem ut ſe habebat illi aperire, volens
Spartiatas in Aſiam educere, dixit trium
menſium eſſe adſcenſum. Cleomenes, interpellata huius, quam ordiri inſtituerat, oratione de itinere, inquit, Hoſpes Mileſie, abſcede e Sparta ante ſolem occidentem: nec enim rem facto facilem dicis
Lacedæmoniis, volens eos trimeſtri itinere abducere a mari. Hæc loquutus Cleo-
menes domum abiit. Ariſtagoras, ſum- 51
pto oleæ ramo ad domum Cleomenis ſe contulit, eamque ingreſſus ut
ſupplex, iubebat ad ſe audiendum dimitti illius filiam. Stabat enim ante Cleomenem filia, cui nomen erat Gorgo, unica illius proles, eaque octo aut novem
annos nata. Cleomene iubente eum dicere quæ vellet, neque reticere filiolæ
gratia, tunc Ariſtagoras incepit polliceri illi ab decem talentis, ſi precibus ſuis
annueret; abnuente Cleomene, ſubinde adiiciendo illuc pervenit, ut quinquaginta talenta polliceretur. Ad quod puella, Pater, inquit, hoſpes te corrumpet, niſi hinc abis. Prudenti monito puellæ delectatus Cleomenes, in aliud conclave abiit: et Ariſtagoras e Sparta prorſus abſceſſit, non facta ei amplius poteſtate indicandi adſcenſus ad regem. Ea nam- 52
que istius itineris ratio ita habet. Ubique ſunt regii ſtathmi, *id est*, manſiones, ac di-

a Ἔμελλε *Arch.*, quae gloſſa: Paret ea clariſſime ex L. IX, 90. ubi his adfinia idem τὸν Ἀρισ. paullo ante. *b* Εὐεπετέα *Arch.* *c* Id. *Vind. Paſſ. Steph.* ora, olim ἐπακούσας ex *Aldo* et *Med.* *d* *Arch. V. Brit.* duo, *Ask* margo *Steph.*, in aliis ἀποπέμψαι. *e* *Undecim* Valla. *f* Ἐσὸ *Ask.* et mox ὑποδέδεκτο cum *Med. Paſſ.*, reliqui ὑπεδέδεκτο. *g* Διαφθορέει *Paſſ.*

77. Καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ] Longe eos, qui de *excellente ſapientia* διαβάλλειν capiunt, falli, vera est *Euſtath. Swartii* animadverſio Analect. I, 14. et *Lamb. Bos* Obs. Critic. C. 7. Unum hoc vide; Ἱστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα, διέβαλλε, *Valla* interprete, *haec Hiſtiaeus fallendi gratia dicebat*, C. 107. huius Muſae. Erravit praeterea Ariſtagoras in corporis cultu et Ionico luxu, a ſeveris Spartanorum moribus inmaniter diſcrepante, ἐσθῆτα ἔχων πολυτελῆ καὶ τὴν ἄλλην τρυφὴν τὴν Ἰωνικὴν, uti de eo *Zenobius* Cent. V, 57. et *Suidas* in Οἶκοι τὰ Μιλήσια. Advertit porro animum ex *Arch.* exſcriptum λόγον εὐεπετέα ſive εὐπετέα, cui, plures ſi ſuffragarentur, patrocinium haud abnuerem; ſuppeditaret enim Philoſophus *Euſebius* εὐπειθίην εὐπετέα in *Stob.* Serm. XLIII. p. 308., et Noſter, vocabuli uſu delectatus, alia. Gaudeo conſenſu *Valckenarii.*

84. Οὐδένα γὰρ λόγον εὐεπέα] Quomodocunque capias, nulli minus λόγον deſiderabant εὐεπέα, quam Lacedaemonii, qui neque *ſpecioſa* ſolebant anteponere ſalutaribus: εὐεπετέα enotatum ex *Arch. rem facilem* λόγον, ut puto, dixerat εὐπετέα. —— Sequentis cap. initio placet et marginis lectio ab *Arch.* firmata, ἅτε ἱκετεύων ἐπακοῦσαι· et *H. Stephani*, παρεστήκεε. VALCKEN.

89. Ἐπακοῦσαι ἐκέλευε &c.] Priſtinam ſchedis auſpicibus faciem ſermo induit: *H. Stephanus* aptabat ἱκετεύων ἐπακοῦσαι, *ut aurem ſibi daret, ſuppliciter petens*, nec vere neque conmode. Ariſtagoras, uti ſupplicum mos, quo de L. I, 35., ferebat, in intima domus penetralia ipſumque adeo ad focum ſe contulit; id ἐσελθὼν ἔσω ἅτε ἱκετεύων· tum Cleomenem, ſemotis arbitris ablegataque filia, ut auſcultet rogat. Quae ſanequam planiſſima. *Stephani* praeterea παρεστήκεε *aſſiſtebat*, loco προεστήκεε, non equidem, ſi praeſidium haberet, repudiarem.

100. Διαφθερέει σε] Cleomenis Gorgo ap. *Plut.* in dictis Laconic. p. 240. D. καταφθαρεῖ σε, ὦ πάτερ, τὸ ξενύλλιον, ἐὰν μὴ τάχιον αὐτὸν τῆς οἰκίας ἐκβάλῃς, eleganter, nec ſine convicio in Ariſtagorae ſtaturam, ſed alio ex fonte. Διαφθορέε, Cod. *Paſſion.* Ionismum ſapit, legiturque L. IX, 41.

100. Πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος] Ut Attice pleroſque *Xenophon*, Ionice Laconas *Herodotus* ſemper facit loquentes: multa *Plutarchus* Laconum dicta Dorice effert; hoc etiam ſuaviſſimum Gorgus partim ſaltem, T. II, p. 240. D. Καταφθαρεῖ σε, ὦ πατερ, τὸ ξενύλλιον, ἐὰν μὴ τάχιον αὐτὸν τῆς οἰκίας ἐκβάλῃς· legitne apud *Herod.* ἀποστήσῃς; ſed ſcripſerat noſter, prout vulgatur, ἢν μὴ ἀποστὰς ἴῃς. Apud *Heſych.* vulgatiſſima vox Ἀποστὰς auctoritate legitur *AEſchyli* munita, quae pertinet ad gloſſam praecedentem. Dixiſſe videtur Gorgo καταφθαρεῖ, et ξενύλλιον. Dorice φθαίρειν dicebatur ut κταίνειν· *Etymol.* p. 269, 50. et *Euſtath.* in Od. K. p. 382, 29. Non patrio ſibi more veſtitum Mileſium Spartiatae filiola ξενύλλιον vocabat, more Graecis uſitato, hac forma ſuum illa contemptum indicans: ἐπύλλιον et κρεΰλλιον ſimiliter adhibentur; et ob eamdem rationem ἀνδρίον, ἀνδράριον, et ἀνθρώπιον. *Theocrit.* Eid. V, v. 40., Φθονερὸν τὺ καὶ ἀπρεπὲς ἀνδρίον. *Ariſtoph.* Ἀχ. V, 516., ἀνδράρια μοχθηρὰ, παρακεκομμένα· φύσει κίναδος, ἀνθρώπιον *Demoſtheni* dicitur AEſchines p. 180. venuſte Μενέλεων, ἀνθρώπιον λῷστον dicebat *Silenus* in *Eurip.* Cycl. v. 184. —— Ionum Ariſtagoram luxurioſe veſtitum Spartam veniſſe monſtrat proverbium, Οἶκοι τὰ Μιλήσια· prout eius originem explicant *Zenobius* Cent. V, Prov. 57. quique dicitur *Plutarchus*, c. 55. p. 306. et *Suidas.* VALCKEN.

6. Σταθμοί τε πανταχῇ εἰσὶ] Haec, ſi numeris ratio conſtaret, forent egregia, docerentque modulum et proportionem inter σταθμοὺς et παρασάγγας. In *Xenophontis* Ἀναβ. IV. p. 297. ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα· iterum p. 299. ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς, διὰ πεδίου, παρασάγγας πεντεκαίδεκα. His gemina ferme *Noſtri* τρεῖς εἰσι σταθμοὶ, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα καὶ ἥμισυ. Qui tamen modulus haud perpetuus. *Herodoti* enim σταθμοὶ plerumque quaternos paraſangas aut paullo amplius aequiparant: nec in *Xenophonte* eadem ubique proportio. Nam p. 240. τρεῖς σταθμοὺς παρασάγγας δέκα, et L. I. p. 17. σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν conparat, ubi doctiſſimus *Hutchinſon* nonnulla ſuper iſta re; quae, niſi plurima Attici

diverſoria pulcherrima. Iter omne per loca culta, ac tuta. Et per Lydiam quidem et Phrygiam, ſtathmi vel manſiones tendunt viginti, paraſangæ nonaginta quatuor et dimidiatus. E Phrygia excipit fluvius Halys, cui imminent portæ, quas tranſire omnino neceſſe, atque ita fluvium transmittere: eſt et cuſtodia magna ad illum. Transgreſſo in Cappadociam, et eam permetienti usque ad fines Cilicios, duodetriginta ſtathmi ſunt, paraſangæ centum quatuor. In horum finibus poſitas duplices portas ac totidem cuſtodias pertranſis. Has transgreſſo, et per Ciliciam iter facienti, tres ſtathmi ſunt, paraſangæ quindecim ac dimidiatus. Terminus Ciliciæ et Armeniæ eſt flumen quod navibus tranſitur, nomine Euphrates. In Armenia ſtathmi ſunt diverſoriorum quindecim, paraſangæ quinquaginta ſex et dimidiatus, in quibus et cuſtodia eſt. Eam fluvii qui navibus transeuntur quatuor perfluunt, quos transmittere prorſus neceſſarium eſt: primus, Tigris: ſecundus dehinc ac tertius eiusdem nominis, etſi non idem fluvius, nec ex eodem fluens loco: nam horum quos enumeravi primus ex Armeniis fluit, alter ex Matienis: quartus fluvius nominatur Gyndes, quem Cyrus aliquando in trecentos ac ſexaginta diduxit alveos. Ex hac Armenia in terram Matienam tendentes ſtathmi ſunt quatuor: unde in regionem Ciſſiam transeunti ſunt undecim ſtathmi, paraſangæ vero quadraginta duo et dimidiatus, ad fluvium Choaſpem, qui et ipse navibus transmittitur. ſupra quem urbs Suſa eſt ſita. Omnes hi ſtathmi, ſunt centum undecim: diverſoria igitur ſtathmorum tot ſunt adſcenden-
53 ti Sardibus Suſa. Quod ſi iter regium recte metiamur paraſangis, et paraſanga valet triginta ſtadia, ut valet, ſunt e Sardibus ad regiam quæ dicitur Memnonia, tredecim millia ſtadiorum et quingenta: quum

κάλλιςαι· διὰ οἰκεομένης τε ἡ ὁδὸς ἅπασα καὶ ἀσφαλέος· διὰ μέν γε Λυδίης καὶ Φρυγίης ςαθμοὶ τείνοντες εἴκοσί εἰσι, παρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἐννενήκοντα καὶ ἥμισυ· ἐκδέκεται δ᾽ ἐκ τῆς Φρυγίης ὁ Ἅλυς ποταμὸς, ἐπ᾽ ᾧ πύλαι τε ἔπεισι, τὰς διε- 305
ξελάσαι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ οὕτω διεκπερᾶν τὸν ποταμόν· καὶ Φυλακτήριον μέγα ἐπ᾽ αὐτῷ· διαβάντι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην, καὶ ταύτῃ πορευομένῳ μέχρι οὔρων τῶν Κιλικίων, ςαθμοὶ [a] δυῶν δέοντές εἰσὶ τριήκοντα, παρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἑκατόν· ἐπὶ δὲ τοῖσι τούτων οὔροισι διξάς τε πύλας διεξελᾷς, καὶ διξὰ Φυλακτήρια [b] παραμείψεαι· ταῦτα δὲ διεξελάσαντι, καὶ διὰ τῆς Κιλικίης ὁδὸν ποιευμένῳ, τρεῖς εἰσὶ ςαθμοὶ, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα, καὶ ἥμισυ· οὖρος δὲ Κιλικίης [c] καὶ τῆς Ἀρμενίης ἐςὶ ποταμὸς νηυσὶ περητὸς, τῷ οὔνομα Εὐφρήτης· ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ ςαθμοὶ μέν εἰσι [d] καταγωγέων πεντεκαίδεκα, παρασάγγαι δὲ ἓξ καὶ πεντήκοντα, καὶ ἥμισυ· καὶ Φυλακτήριον ἐν αὐτοῖσι· ποταμοὶ δὲ νηυσὶ περητοὶ τέσσερες διὰ ταύτης ῥέουσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθμεῦσαί ἐςι· πρῶτος μὲν, [e] Τίγρης· μετὰ δὲ, δεύτερός τε καὶ τρίτος ὠυτὸς [f] οὐνομαζόμενος· οὐκ ὠυτὸς ἐὼν ποταμὸς, οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥέων· ὁ μὲν γὰρ πρότερος αὐτέων καταλεχθεὶς, ἐξ Ἀρμενίων ῥέει· ὁ δὲ ὕςερον, ἐκ Ματιηνῶν· ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν οὔνομα ἔχει Γύνδης, τὸν Κῦρος διέλαβέ κοτε ἐς διώρυχας ἑξήκοντα καὶ τριηκοσίας· ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ἀρμενίης [g] ἐσβάλλοντος ἐς τὴν Ματιηνὴν γῆν, ςαθμοί εἰσι τέσσερες· ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισσίην χώρην μεταβαίνοντι, ἕνδεκα ςαθμοὶ, παρασάγγαι δὲ δύο καὶ τεσσεράκοντα καὶ ἥμισυ ἐςὶ ἐπὶ ποταμὸν Χοάσπην, ἐόντα καὶ τοῦτον νηυσὶ περητόν· ἐπ᾽ ᾧ Σοῦσα πόλις πεπόλιςαι· οὗτοι οἱ πάντες ςαθμοὶ εἰσὶ ἕνδεκα καὶ ἑκατόν· καταγωγαὶ μέν νυν ςαθμῶν τοσαῦταί εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σοῦσα ἀναβαίνοντι. Εἰ δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἡ βασιληΐη τοῖσι παρασάγγῃσι, καὶ ὁ παρασάγγης δύναται τριήκοντα ςάδια, [h] ὥσπερ οὗτός γε δύναται ταῦτα, ἐκ Σαρδίων ςάδιά ἐςι ἐς τὰ βασιλήϊα τὰ [i] Μεμνόνεια καλεόμενα, πεντακόσια καὶ τρισχίλια καὶ μύρια,

a Δ᾽ ὧν *Arch.* *b* Διαμείψεαι id., cui *Galeus* iniuria primas dat. *Portum* adi potius. *c* Tria ſeqq. deſunt *Arch.*, mox id. Εὐφράτης *V. Paſſ. Ask.* ora *Steph.* *d Suidas* hinc in Voc. *e* Πίγρης *Ald. Paſſ. Ask. Steph.* margo, Τίγρις *Arch. Vind.* et *Euſtath.* in *Dionys.* v. 976. et *Valla.* Τίγρης *Med. Paſſ. Ask.* *f* Οὐνομαζ. *Brit.* duo, et recte. olim ὀνομαζ. *g* Ἐσβάλλοντι *Arch.*, ἐσβάλλοντος *Ald. V. Paris. B. Brit.* duo, *Paſſ.*, in *Med. Ask.* ἐσβάλλοντες. *h* Septem ſeqq. omiſit ſocors *Arch.* ſcriba. *i* Μεμνόνια id. et *Vind.* Vid. *Strab.* XV. p. 1058. C., vulgati patronum.

tici ſcriptoris loca dixeris mendoſa, non procedent. Poſſent et auxilio eſſe haec *Procopii*, ſi quidem eundem viae modum explicarent, Hiſt. Arc. C. 30. ἐς ἡμέρας ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρὶ ςαθμοὺς κατεςήσαντο, πῇ μὲν ὀκτὼ, πῇ δὲ τούτων ἐλάσσους, οὐ μέν τοι ἧσσον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖςον ἢ κατὰ πέντε· *in via, quam expeditus viator diurno itinere conficit, octonas ferme mutationes, alicubi pauciores, infra quinque nusquam* Perſae *poſuere*: Sed ea diſcrepant. *Procopii* curſus eſt vehicularis: hinc plures *manſiones* et ad iumenta mutanda *mutationes* illa in via: *Herodoti* pedeſtre iter, ubi ſingulos in dies tot manſionibus non opus.

11. Ἐπ᾽ ᾧ πύλαι] *Portas*, πύλας, foſſis aquae coërcendae et ſi uſus requirebat, emittendae cauſſa adpoſitas, habemus L. III, 117. Quo e genere πύλαι ποταμῶν, שערי הנהרות / quibus laxatis urbi Nino ex Tigride inundatio in Prophetae *Nahumi* C. II, 6. Hae in ponte fluvii Halyos fuerunt, nec *Bochartum* fugerunt Phal. IV, 19. Μέγα, quod ſequitur, Φυλακτήριον; *munimentum* ad regionis tutelam, omnes ex *AEſchine*, *Ariſtotele*, *Ioſepho* norunt, *Morello* excepto, in *Libanii* T. II. p. 133. c. enormiter lapſo.

27. Τίγρης] Quum in *Aldi Camerarii*que exemplis et MSS. duobus Πίγρης ſcribatur, debuerat pars iſta Salmaſianae diſputationis ad *Solin.* p. 489. ſine culpa relinqui. Mihi Πίγρης non placet, dubio Τίγρης an Τίγρις potior ſit. Τίγρις, uti hic ſcripti quidam et *Euſtath.*, L. I, 189, 193. II, 150., Τίγρης VI, 20. Hunc autem perhibet ex Armeniis fluere, nec diſcordant ſcriptorum alii. Secundi fontes et ſcaturigo in Matienis; ὁ δὲ ὕςερον *alter* vertitur a *Valla.* Unde igitur tertium labitur flumen? Hoc praeter exſpectationem tacetur. Pinge itaque cum Cl. *Pauw* οἱ δὲ ὕςερον ἐκ Ματιηνῶν, et ſecundi ac tertii pateſcet origo. Certe in Matienis ſcaturiebat Gyndes, de quo L. I, 189.

33. Ἐσβάλλοντος] *Arch.* ἐσβάλλοντι, ob conſequens μεταβαίνοντι, ego primas darem. In *Pauſania* nihil hac frequentius ſtructura. Sed uſus editum, monente *Galeo*, cum non ſpernat, ſervatum illud eſt: nam ἐσβάλλοντες quo tibicine fulciatur, *Gronovius* docere noluit, nedum quo nectantur modo ςαθμοί εἰσι τέσσερες, quae alium utique participii caſum ſibi deſiderant. Hic vero manifeſta ſe prodit lacuna; deſunt paraſangarum notae et numeri, difficulter ex dubia inter manſiones et paraſangas proportione reſtituendi.

39. Σταθμοί εἰσι ἕνδεκα καὶ ἑκατὸν] Ratio non conſtat. *Manſiones* ſive ςαθμοὶ in praecedentibus duntaxat LXXXI. Neque convenit paraſangarum ſumma: numerantur tantum CCCXIII. Quia tamen paraſangis quadringentis et quinquaginta, quot ſe poſuiſſe ſignificat, accurate ſtadiorum collectio congruit, bene illi habent. Vitia in manſionum et paraſangarum numeris, ſuis olim locis iuſte ſignatis, inflicta haerent, aliorum fortaſſe MSS. auxilio eluenda; noſtra enim in eodem ſunt luto.

48. Ἡμε-

ρια, παρασαγγέων ἐόντων πεντήκοντα καὶ τετρακο-
σίων· πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἑκά-
στῃ διεξιοῦσι, ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ἐννενήκον-
τα. Οὕτω [a] τῷ Μιλησίῳ Ἀρισταγόρῃ, εἴπαντι πρὸς
Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν
ἄνοδον τὴν παρὰ βασιλῆα, ὀρθῶς εἴρητο· εἰ δέ τις τὸ
ἀτρεκέστερον τουτέων [b] ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ τοῦτο
σημανέω· τὴν γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδις ὁδὸν δεῖ προσ-
λογίσασθαι ταύτῃ καὶ δὴ λέγω σταδίους εἶναι τοὺς πάν-
τας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων,
τοῦτο γὰρ [c] Μεμνόνειον ἄστυ καλέεται, τεσσεράκοντα
καὶ τετρακισχιλίους καὶ μυρίους· οἱ γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς
306 Σάρδις εἰσὶ τεσσεράκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι· καὶ
οὕτω τρισὶ ἡμέρῃσι μηκύνεται ἡ τρίμηνος ὁδός. Ἀπε-
λαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης, ἤιε
ἐς τὰς Ἀθήνας, γενομένας [d] ὧδε τυράννων ἐλευθέρας·
ἐπεὶ [e] Ἵππαρχον τὸν Πεισιστράτου, Ἱππίεω δὲ τοῦ
τυράννου ἀδελφεὸν, ἰδόντα ὄψιν ἐνυπνίου τῷ ἑωϋτοῦ
πάθεϊ ἐναργεστάτην, κτείνουσι [f] Ἀριστογείτων καὶ
Ἁρμόδιος, γένος ἐόντες τὰ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, μετὰ
ταῦτα ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα, οὐ-
δὲν ἧσσον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. Ἡ μέν
νυν ὄψις τοῦ Ἱππάρχου ἐνυπνίου ἦν ἥδε· ἐν τῇ
προτέρῃ νυκτὶ τῶν Παναθηναίων ἐδόκεε ὁ Ἵππαρχος
ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα μέγαν καὶ εὐειδέα αἰνίσσεσθαι τάδε
τὰ ἔπεα,

Τλῆθι [g] λέων ἄτλητα παθὼν τετληότι θυμῷ.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, φανερὸς ἦν
ὑπερτιθέμενος ὀνειροπόλοισι· μετὰ δὲ, ἀπειπάμενος
τὴν

quum ſint paraſangæ quadringenti quinqua-
ginta. Itaque peragrando ſingulis diebus
centena et quinquagena ſtadia, conſumun-
tur ſolidi nonaginta dies. Hunc in mo- 54
dum ab Ariſtagora Mileſio apud Cleome-
nem Lacedæmonium dicente trium menſium
adſcenſum eſſe ad regem recte dicebatur.
Quod ſiquis exploratius ista inquirat, hoc
quoque ego indicabo: nam iter ab Epheſo
ad Sardis huic rationi decet apponi in com-
putando. A Græco igitur mari ad Suſa,
(hæc enim urbs Memnonia vocatur,) dico
eſſe quatuordecim millia ſtadiorum et qua-
draginta. Ex Epheſo enim ad Sardes,
quingenta et quadraginta ſtadia: atque ita
tribus omnino diebus augetur ſpatium itine-
ris trimeſtris. Digreſſus e Sparta Ariſta- 55
goras Athenas contendit, tyrannis libera-
tas, hoc modo: Postquam Hipparchum
Piſiſtrati filium, Hippiæ tyranni fratrem,
qui in ſomnis viſionem cladis ſuæ evidentiſ-
ſimam viderat, interfecere Ariſtogiton et
Harmodius, priſca origine Gephyræi; post
hæc nihilominus Athenienſes, imo magis
quam prius, tyrannidem quadriennio per-
tulerunt. Viſio autem inſomnii Hipparchi 56
hæc erat: Nocte quæ anteceſſit Panathe-
næa videbatur Hipparchus cernere virum ad-
eſſe ſibi procerum atque ſpecioſum, hos
verſus per ænigma dicentem,

Intoleranda leo tolera, tolerans animo ægro.
Nemo hominum iniuſtus non ſolvit tempore pœnam.

Hæc ſimulatque dies illuxit, palam refere-
bat ad ſomniorum coniectores: ſed mox
ſpreta

a Τῷ abest *Ask.* *b* Deſit *Arch.* *c* Μεμνόνιόν *Arch. Vind.* *d* Τυρανν. ὧδε *Arch. Paſſ. Ask.* *e* Ὑπαρχ. *Arch. Vind.* perperam. *f* Ὁ Ἀρισ. καὶ ὁ Ἁρμ. *Arch.* *g* Λέον *Arch.*; est in *Anthol.* L. I, 6. hoc epigramma, ubi mox ἀδίκων.

48. Ἡμέραι ἀπαρτὶ ἐννενήκοντα] Critici ad Comici Plut. v. 388. κέχρηται αὐτῷ (ἀπαρτὶ) Ἡρόδοτος λέγων, ἀπὸ τούτου εἰσὶ στάδια δύο ἀπαρτί· quod ſcholion *Suidas* in Ἀπαρτὶ deſcribens pro στάδια δύο praebet στάδιοι ο ſive ἑβδομήκοντα. Unde *Ariſtophanis* interpres ea acceperit, an memoriae vitio haec ſpectarit, quis certo decreverit? In *Herodoto* hactenus invenit nemo, et ſunt profecto nusquam. Vide *Hemſterhuſium* ad *Plutum* et *Alberti* in *Heſychii* Ἀπαρτί.

66. Ἐτυραννεύοντο — οὐδὲν ἧσσον] Neque enim Harmodius et Ariſtogiton, ſed, *Herodoto* iudice, verius Alcmaeonidae Athenas ἐλευθέρωσαν, L. VI, c. 123.; et fuit Hippias, exacerbatus fraterna caede, patre fratreque longe τυραννικώτερος. Ariſtogiton et ſodalis non habebantur tantum, ut erant, tyrannicidae; ſed vulgo laudabantur Athenis, tanquam qui ſublata tyrannide ſuam patriae reddidiſſent libertatem. In hanc etiam Atticae plebis opinionem inveteratam dici poterat *Dioni Chryſ.* p. 190. E. τὸ πιστεύεσθαι πολὺν χρόνον ὑπὸ ἀνθρώπων ἠλιθίων οὐδέν ἐστιν ἰσχυρόν. Sed ſapientiores etiam nonnunquam minus loquuntur conſiderate: praeter ceteros *Io. Meurſio* citatos in Piſiſtrato et ad *AEliani* V. H. XI, c. 8., nobiliſſimos istos iuvenes primum *Hieronymus* ſtatuit exemplum, alia quoque commemorans, quibus demonſtret, ὅτι τὸ τῶν νέων πρὸς ἀλλήλους ἑταιρικὸν συμφρονῆσαν πολλὰς τυραννίδας καθεῖλε, ap. *Athen.* XIII. p. 602. A. ſequitur Peripateticus *Ariſtotelis*, quin et *Platonis* iudicium in Sympos. Culpat *Platonem Iac. Perizon.* ad *AElian.* p. 692., velut hac in re diſſentientem a ſe ipſo in Hipparcho: ſed ſi ſuſpicionem, quam ſolus forte movit *AElian.* V. H. VIII, c. 2., ad examen vir Eruditiſſimus revocaſſet, illam forſan agnoviſſet legitimam, atque in Hipparcho multa reperiri, quae faciem praebeant ab illa *Platonis* diverſiſſimam. Neque magni mihi videtur momenti criminatio *Dionis Chryſ.* *Perizonio* memorata, culpantis Athenienſes, quod Harmodium et Ariſtogitonem πάντων μάλιστα τιμῶσιν ὡς ἐλευθερώσαντας τὴν πόλιν, καὶ ἀνελόντας τὸν τύραννον, Or. XI. p. 191. Hipparchum certe ſuſtulerunt; quodque recuperandae libertatis gratia facere ſibi propoſuerant, imperfecto licet opere, feciſſe tamen ab accerrimis tyrannorum oſoribus cenſebantur, ob incoeptum illud opus digni habiti, qui cumularentur omni honorum genere: ſolum etiam occidendi tyranni conatum Athenienſis factum exiſtimabant pulcherrimum; quod luculento demonſtrari potest documento. Post eiectos XXX. tyrannos pſephisma condiderunt ab auctore ſententiae *Demophanti* dictum, ſervatum nobis ab *Andocide* de myſt. p. 13. ſecundum illud iurare cogebantur Athenienſes: *tyrannidis auctorem vel fautorem* ἐάν τις κτείνων ἀποθάνῃ, ἢ ἐπιχειρῶν, *ſi quis aut occidens moriatur, aut immoriatur incoepto* (ſive *tantum opus adgreſſus*; id enim est ἐπιχειρῶν, nempe κτείνειν) εὖ ποιήσω αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐκείνου, καθάπερ Ἁρμόδιόν τε καὶ Ἀριστογείτονα, καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν· hoc reſpicit dum meminit decretum *Demoſth.* c. Leptin. p. 312., τῆς Δημοφάντου στήλης, cui inſculptum iusiurandum: ἄν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεὰς, ὥσπερ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· vulgato nomini Διοφάντου alterum ex Codd. debuerat ſubſtitui: vid. *Lycurgus* p. 165, 43. longe recentius et diverſiſſimi generis Διοφάντου fuit Ψήφισμα. Oratio c. Leptinen, docte nuper atque eleganter Gallice converſa a *Ged. le Cointe*, eadem opera potuerat aliquoties expoliri, ut Graeca quoque legerentur emendatius. VALCKEN.

66. Ἐπ' ἔτεα τέσσερα] *Thucydides* VI, 59. Hippiae post fratris necem tyrannidem tribus annis terminat, totidem *Plato* in Hipparcho p. 229. B., nihil admodum *Herodoti* quatuor annis officientes, modo cum *H. Dodwello* Annal. Thucyd. p. 42. tres integri et quartus inchoatus Hippiae tyranno post Hipparchi violentam mortem relinquantur. Quod Criticus autem ad *Ariſtophan.* Lyſiſtr. v. 619. κατέσχε δὲ ἡ τυραννὶς ἐπὶ ἔτη γ. οἱ δὲ, δ., Ἡρόδοτος δὲ ς. errore non vacat, et mutata verborum ſede tolli potest. Nam *ſex* eum *annos* hic reperiſſe, non credo. In verſibus, Hipparcho fatalem exitum praeſagientibus, nihil innovo. Vir doctus Τλῆθι δ' ἐὼν, *i ergo, tolera*, et οὐδεὶς ἄνθρωπον ἀδικῶν fingebat, longe a *Brodaei* ad Anthol. iudicio recedens.

75. Ὑπερτιθέμενος ὀνειροπόλοισι] Eadem τοῦ δεισιδαίμονος religio, eleganter in *Theophraſti* Char. C. 16. expicta: ad quam ἀπειπάμενος τὴν ὄψιν etiam pertinere opinor, neque adeo *ſpretam viſionem*, ſed eius expiationem et ἀποτροπιασμὸν innui. Vide *Caſaubonum* ad *Theo-*

ſpreta viſione, celebravit pompam, ubi
57 mortem oppetiit. Gephyræi autem e quibus erant percusſores Hipparchi, fuere a principio ex Eretria oriundi, ut ipsi aiunt: verum, ut ego interrogando comperio, fuere Phœnices, ex iis qui cum Cadmo in terram quæ nunc vocatur Bœotia venere, atque eam incoluere, ſortiti Tanagricum tractum: unde Cadmeis prius per Argivos exactis, iterum per Bœotos hi Gephyræi expulſi, Athenas diverterunt. Athenienſes autem receperunt ſub conditionibus, ut inter ſuos cives esſent, multis quibusdam nec memoratu dignis ab-
58 ſtinere iubentes. Phœnices isti qui cum Cadmo advenerunt, quorum Gephyræi fuere, dum hanc regionem incolunt, cum alias multas doctrinas in Græciam induxere, tum vero litteras, quæ apud Græcos, ut mihi videtur, antea non fuerant. Et primas quidem illas, quibus omnes etiam Phœnices utuntur: ſed progresſu temporis, una cum ſono mutaverunt et modulum litterarum. Et quum ea tempeſtate in plerisque circa locis eorum accolæ ex Græcis esſent Iones, qui quum litteras a Phœnicibus diſcendo accepisſent, earum illi pauca commutantes, in uſu habuerunt: et utentes confesſi ſunt, ut æquitas ferebat, vocari Phœnicias, quod esſent a Phœnicibus in Græciam illatæ: pri-

τὴν ὄψιν, ἔπεμπε τὴν πομπὴν ἐν τῇ δὴ τελευτᾷ. Οἱ δὲ [a] Γεφυραῖοι, τῶν ἔσαν οἱ Φονέες Ἱππάρχου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐξ Ἐρετρίης τὴν ἀρχήν· ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυνθανόμενος εὑρίσκω, ἔσαν Φοίνικες τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων Φοινίκων ἐς γῆν τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην· οἴκεον δὲ τῆς χώρης ταύτης ἀπολαχόντες τὴν [b] Ταναγρικὴν μοίρην· ἐνθεῦτεν δὲ Καδμείων πρότερον ἐξαναστάντων ὑπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι δεύτερα ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξαναστάντες ἐτράποντο ἐπ' [c] Ἀθηνέων. Ἀθηναῖοι δέ σφεας ἐπὶ ῥητοῖσι ἐδέξαντο, σφέων αὐτῶν εἶναι πολιήτας, πολλῶν τέων καὶ οὐκ ἀξιαπηγήτων ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι. Οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἔσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλά τε πολλὰ, οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώρην, ἐσήγαγον [d] διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἐόντα πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ [e] δοκέειν· πρῶτα μὲν, [f] τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες· μετὰ δὲ, χρόνου προβαίνοντος, ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων· περιοίκεον δέ σφεας τὰ πολλὰ τῶν [g] χώρων τοῦτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων Ἴωνες· οἳ παραλαβόντες διδαχῇ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρρυθμίσαντές σφεων [h] ὀλίγα, ἐχρέωντο· χρεώμενοι δὲ, ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, [i] Φοινικήϊα κεκλῆσθαι· καὶ τὰς βίβλους διφθέρας κα-

a Citat *Suid.* in Γεφυρῖς· ſtatim οἱ φον. οἱ Ἱππάρχου ora *Steph.*, *Arch. V.* *b* Πατρικὴν μοῖραν *Brit.* duo, melius *Steph. Byz.*, in Τάναγρα haec citans. *c* *M. Ask. Pasſ.* optime: Ἀθηναίους *Arch.*, ὑπ' Ἀθηναίων *Brit.* duo, ceteri ἐπ' Ἀθηναίων. *d* Διδασκαλεῖα *Arch.* *e* *Med. Pasſ. Ask.*, δοκέει *Arch. V. Brit. A. C. Paris. B. Ald.* et Edd. *f* Τούτοισι ἐχρέωντο κατάπερ καὶ ἅπ. χρέ. Φοίνικες *Arch.* *g* Χωρῶν *Ask.*; praeſtaret χωρίων. *h* Ὀλίγοισι ἐχρ. et μεταρρυθμήσ. cum *Valla*, *Arch.* *i* Citat *Clem. Alex.* Strom. I. p. 362. et *Euſtath.* in *Dionys.* v. 907., ſed Φοινίκια. Vide ad *Diodor.* III, 66. Quae praecedunt ἐς τὴν Ἑλλ. omittit *Arch.* ſtatim τὰς βύβλους *Pasſ.* haec *Pollux* VII, 211. habet.

Theophraſt. et *Spanhemium* in Comici Ran. v. 1379. Gephyraeos, necis Hipparchi auctores, *Bochartus* Canan. L. I, 21. et *Meurſius* Att. Lect. V, 31. tali diligentia et eruditione illuſtrarunt, ut aliis otium fecerint. *Plutarchum* neglexerunt, malignitatis crimine, cuius *Herodotum* poſtulat T. II. p. 860. E. haud inmunem. Eane malignitas, gentis veram et peregrinam originem veſtigare et declarare? Sed doctus ſcriptor dum rodit, ſui obliviſcitur.

77. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι] Ubi in *Ariſtidis* Panathen. T. I. p. 190., velut ab Athenienſibus recepti praeter ceteros dicuntur Ταναγραίων οἱ μεταστάντες, Δωριέων Πελοποννήσου κρατησάντων, ὑπὸ τῶν εἰξάντων ἀναστάντες· *Scholiaſta* MS. hic *Herodoto* narrata reſpicit: τούτους, ait, τοὺς Ταναγραίους, μὴ βουλομένους αὐτῶν ὑπακοῦσαι, οἱ Θηβαῖοι ἐξέβαλον· οἱ δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐλθόντες ᾤκησαν· μέμνηται δὲ τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος, Γεφυραίους τοὺς Ταναγραίους καλῶν. De his egerunt Gephyraeis *Io. Meurs.* Att. Lect. V. c. 31., et *Sa. Bochart.* G. S. II, I, c. 21. Gephyraeos istos non Eretrienſes origine, ſed Phoenices *Herodoto* videri, atque illinc ortum Ariſtogitonem dici, id vero permoleſte tulit *Plutarch.* de *Herod.* Mal. p. 830. E. Ἀριστογείτονα —— ἄντικρυς διὰ πυλῶν εἰς Φοινίκην ἐξελαύνει, Γεφυραῖον γεγονέναι λέγων ἀνέκαθεν· τοὺς δὲ Γεφυραίους —— Φοίνικας εἶναι φησὶν, αὐτὸς οὕτω πεπεισμένος.
VALCKEN.

96. Ἐσήγαγον διδασκάλια] *Iob. Ludolfum*, V. C., διδασκαλίας emendantem Conment. Hiſt. AEth. p. 208. non ſequor. *Suidas* Διδασκάλιον, αὐτὸ τὸ μάθημα. Sic *Baſilius M.* Hom. III. in Hexaëm. p. 28. C. κατάδεξον μεθ' ἡμῶν τὸ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΟΝ· et Hom. V. p. 43. E. ἵνα πρῶτον ἐκεῖνο πρόσαγμα ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΟΝ τῇ φύσει γένηται, ſubminiſtrante Cl. *Abreſchio.* Iam ὡς ἐμοὶ δοκέειν relinquo, *Herodoti* de litterarum prima inter Graecos origine profesſionem continens. Non defuisſe, qui Pelasgis litterarum primordia ante Cadmi in Graeciam tranſitum vindicarent, ad *Diodori* III, 66. diſputatum fuit.

98. Πρῶτα μὲν, τοῖσι καὶ ἅπαντες &c.] Obſcuriorem orationis ſeriem explanant *Arch.*, πρῶτα μὲν τούτοισι ἐχρέωντο, κατάπερ καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες, *et primo quidem iisdem utebantur, ſicuti omnes utuntur Phoenices.* Gephyraei nempe primis temporibus non alias uſurpabant litteras, quam quarum apud Phoenices uſus erat. Merae itaque tum Phoeniciae fuerunt, ſicuti et ſermo; quo deinceps paullatim inmutato, μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων, itidem litterarum modum, figuram et ſcriptionis ſeriem novarunt. Quam in rem praeclara Cl. *Salmaſii* ad Inſcript. Herod. p. 34. opera exſtat. Esſe memini, qui τὸν ῥυσμὸν τῶν γραμμάτων hic praeferunt, prorſus oblitos *Ariſtotelis* Θαυμασ. p. 578. *Ed. Erasm.*, ubi in Apollinis Ismenii apud Thebanos templo ἀναθήματά τινα ὁμοίους ἔχοντα τοὺς ΡΥΘΜΟΥΣ τῶν ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ἀρχαῖα, ſeu ἀρχαίων potius. Quae philoſophi, ſive cuiusvis alius, ad hanc rem acconmodatisſima, etiam propter *Ismenium*, quod ſtatim conſequetur. Pertinet huc docta diſputatio Benedictinae familiae eruditorum in T. I. Hiſt. Nov. Diplom. p. 587.

7. Καὶ τὰς βίβλους διφθέρας] Bene *Vallae* Latina ex *P. Leopardi* praeſcripto Em. VII, 19. correcta ſunt, quibus male in poſtrema editione *penuria biblorum AEGYPTI ET SYRIAE* accesſit: nihil enim utraque de regione Scriptor. Certisſimus autem pellium raſarum ſive διφθερῶν variis olim in nationibus ad rerum memoriam prodendam uſus. Perſarum διφθέρας βασιλικὰς habet *Diodorus* II, 33. et *Agathias Schol.* II. p. 66. A., aliorum alii. Contra ea ab errore inmunis haud est *Varronis* de papyro, Alexandri demum Magni aetate reperta, opinio apud *Plinium* H. Nat. L. XIII, 11., melior Noſtri et *Casſii Heminae* C. 13. eiusdem Pliniani libri. Βύβλους porro et βύβλων ex priſco more *Pasſion.*; namque ita potius, quam βίβλους ſcriptitasſe, ad *Hom. Euſtath.* p. 1913, 30. auctor est. Hinc βυβλίνων ὅπλων mentio et ſcriptura L. VII, 36.

7. Τὰς βίβλους διφθέρας καλέουσιν] *Vallam* fefellit articulus; errorem iam correxit *P. Leopard.* Em. VII, c. 19. eumdem tamen errarunt et alii; quod monitum ab Auctore des *Esſais de Crit.* p. 161. Adpellationis ſuo quoque tempore, quin et recentiori, ſatis uſitatae rationem repetit ab antiquisſimo more *Herod.* barbaris etiam isthac aetate noto. Vellus aureum fuisſe βιβλίον ἐν δέρμασι γεγραμμένον videbatur incerto ſcriptori περὶ ἀπίστων, c. 3. conf. ad *Palaeph.* c. 31. *Galeus.* Perſica ſua ſe *Cteſias* hauſisſe ſcribebat ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, teſte *Diodoro Sic.* II, c. 32. ubi vid. Clar. *Wesſ.* et *Ti. Hemſt.* ad *Poll.* X, 57., cuius VII, 211. haec

307 καλέυσι ἀπὸ του παλαιου [a] οἱ Ἴωνες, ὅτι κοτὲ ἐν σπάνι βίβλων ἐχρέωντο διφθέρησι [b] αἰγένσί τε καὶ οἰέησι· ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας γράφουσι. Ἴδον δὲ [c] καὶ αὐτὸς Καδμήϊα γράμματα ἐν τῷ ἰρῷ του Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηνίου ἐν Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν, ἐπὶ τρίποσί τισι ἐγκεκολαμμένα, τὰ πολλὰ ὅμοια ἐόντα τοῖσι Ἰωνικοῖσι ὁ μὲν δὴ εἷς τῶν τριπόδων ἐπίγραμμα ἔχει,

Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν, ἐὼν ἀπὸ [d] Τηλεβοάων.

ταῦτα ἡλικίην [e] ἂν εἴη κατὰ Λάϊον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου τοῦ Κάδμου. Ἕτερος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει,

Σκαιὸς πυγμαχέων με ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
[f] Νικήσας ἀνέθηκε τεΐν περικαλλὲς ἄγαλμα.

Σκαιὸς δ' ἂν εἴη ὁ Ἱπποκόωντος· εἰ δὴ οὗτός γ' ἐστὶ ὁ ἀναθεὶς, καὶ μὴ ἄλλος τὠυτὸ οὔνομα ἔχων [g] τῷ Ἱπποκόωντος, ἡλικίην κατὰ Οἰδίπουν τὸν Λαΐου. Τρίτος δὲ τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν ἑξαμέτρῳ,

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν ἐϋσκόπῳ Ἀπόλλωνι
Μουναρχέων ἀνέθηκε τεΐν περικαλλὲς ἄγαλμα.

ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦ Ἐτεοκλέος μουναρχέοντος ἐξανιστέαται Καδμεῖοι ὑπ' Ἀργείων, καὶ τρέπονται ἐς τοὺς Ἐγχέλεας· οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπο-

priscaque consuetudine libros Iones appellant diptheras, quod aliquando penuria biblorum, pellibus caprinis ovillisque utebantur: adhuc quoque ad meam usque memoriam multi barbarorum talibus in pellibus scribunt. Quin ipse vidi a- 59
pud Thebas Bœotias in Ismenii Apollinis templo, litteras Cadmeas in tripodibus quibusdam incisas, magna ex parte consimiles Ionicis: quorum tripodum unus habet hoc epigramma,

Obtulit Amphitryon me gentis Teleboarum.

Hæc fuere circa ætatem Laii, qui fuit filius Labdaci, nepos Polydori, pronepos Cadmi. 60
Alter tripus hexametro carmine ait,

Scæus in assueto pugilum certamine victor,
Me tibi sacravit speciosum munus, Apollo.

Scæus autem hic Hippocoontis filius fuerit: si quidem hic est qui tripodem dicavit, et non alius idem Hippocoontis filio nomen habens circa ætatem OEdipi Laio geniti. Tertius tripus, et is hexametro carmine, 61
ait,

Laodamas ipsum tripodem sua in urbe monarchus,
Hoc insigne decus tibi magne dicavit Apollo.

Sub hoc Laodamante Eteoclis filio, qui solus imperavit, eiecti sunt Cadmei ab Argivis, et se ad Encheleas contulerunt. Gephyræi

a Οἱ Ἴωνες *Pass. Arch.*, deerat articulus. Statim σπάνι bene *Arch. Vind.* antea σπάνει· tum βύβλων *Pass.* *b* *M. Pass. Ask. V. Arch. Brit.* duo: olim αἰγείῃσι. *c* Deest καὶ *V.*, mox τοῖσι Βοι. *Ald.* *d* Τηλεβίων γε *Arch.* *e* Εἴην ἂν *V. Pass. Ask.* *f* Exscripsit *Suid.* in Τεΐν. *g* Τῷ marg. *Steph. Arch. V. Ask. Pass.* duo *Brit.*, vulgo τοῦ ex *Ald. Med.*; post pauca ἐξανισταίατο *Ald.*

haec prostant *Herodoti*, loco quem *Leopard.* excitavit: ὑπομνήματα βασιλικὰ vocat et *Diodor.* III, c. 38.; *commentarios regios*, *Livius* XXXIII, c. 11. Philippi Macedonis Μακεδονικὰ τῆς βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήματα, *Lucian.* Demosth. Encom. §. 26. Arcturus qui Prologum agit in *Plauti* Rud. v. 15., [*Malorum*] *referimus nomina exscripta ad Iovem*: v. 21., *Bonos in aliis tabulis exscriptos habet.* Istas Iovis tabulas διφθέρας dicebant: *Diogenian.* III. Prov. 2., ἡ διφθέρα, ait, ἐν ᾗ δοκεῖ ὁ Ζεὺς ἀπογράφεσθαι τὰ γινόμενα, παμπάλαιος. Quae praeter *Diogenian.* IV, 95., *Zenobius* habet Cent. IV. Pr. 11., senarium efficiunt, e veteri quodam dramate propter elegantiam custoditum: Ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας· vanissimus *Auctor* Philopatr. inter *Lucianea* T. III. p. 603., πολλούς γε γραφέας φὴς ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς ἅπαντα ἀπογράφεσθαι. VALCKEN.

15. Ὁ μὲν δὲ εἷς τῶν τριπόδων] Sollemne fuit in Ismenii Apollinis fano tripodas dedicare, quorum ἐπιφανὴς δὲ μάλιστα ἐπί τε ἀρχαιότητι καὶ τοῦ ἀναθέντος τῇ δόξῃ τρίπους, ἐστὶν Ἀμφιτρύωνος ἀνάθημα in *Pausaniae* Boeot. C. 10. p. 730., non alius fortasse atque hic descriptus: congruunt certe ambo, tum antiquitate, tum Amphitryonis illustri titulo. De inscriptis litteris in *Pausania* silentium, quas *Herodotus* magnam partem Ionicis similes, Cadmeas tamen fuisse conmemorat Hinc consequens videtur, ut ἐπὶ τὰ λαῖα, uti alibi *Pausanias*, ἐκ δεξιῶν, *a dextera in sinistram processerint*, quemadmodum Phoeniciae: et ut quinque caruerint litteris, quarum posterius inventum, Υ. Φ. Χ. Ψ. Ω. Non sum nescius, inconparabiles viros, *Scaligerum* ad *Euseb.* *Salmasium* in Inscript. Herod. p. 54. in diversiora tendere, sed Herodotea sententiae, ab Ampl. *Bouberio* Ep. ad Ill. *Maffeium* Antiq. Gall. p. 168. adprobatae, favent. Eiusdem, credo, moduli ac figurae characteres tabellae erant, repertae apud Haliartios in Alcmenes tumulo: γράμματα θαυμαστὰ, ὡς παμπάλαια *Plutarcho* de Socrat. Gen. p. 577. E., namque additum ibidem, ἴδιός τις τύπος καὶ βαρβαρικὸς τῶν χαρακτήρων, ἐμφερέστατος Αἰγυπτίοις, ex docti scriptoris suspicione fluxit, parum utique, ubi Alcmenae et Amphitryonis aevum, scribendique tum temporis mos, in consilium venerint, probabili.

17. Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν] Correxeram olim, Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκ', ἀνιὼν ἀπὸ Τηλεβοάων· *cum huc rediisset a Telebois victis*: simplex ἰὼν forte praeferetur, e *Bergleri* coniectura indicata in Diss. *Herod.* p. 167. —— Quidquid a *Scaligero* super literis his Cadmeis dissidet *Salmas.* ad Inscript. Herodis Att. p. 32. et seqq. consentiunt, opinor, in Graeciam illatas primum duntaxat XVI.; atque illud egregie docuit *Salmas.* sedecim istas postea, reliquis iam inter Ionas in usum introductis, dictas Ἀττικὰ γράμματα. De literis Cadmeis *Plutarch.* T. II. p. 738. E. illas, ait, τετράκις ἡ τετρὰς γενομένη παρέσχε· eidem p. 1009. E. οἱ παλαιοὶ dicuntur διὰ τῶν ἑκκαίδεκα στοιχείων φράζοντες ἀποχρώντως καὶ γράφοντες. —— Mirifice scribuntur haec epigrammata viro summo ad *Euseb.* p. 121. In primo versu legi debuit ad mentem *Salmasii* MANETHEKEN EON. Unica litera adiecta sensum daret diversum, neque absurdum: ἐόντ' ἀπὸ Τηλ. ut se tripus diceret dedicatum *de victis Telebois.* In istiusmodi rebus dedicatis ἀπὸ hoc sensu frequenter legitur apud *Pausaniam*; qui nonnunquam prisca quoque commemorat epigrammata, literis antiquis Atticis scripta, veluti VI, p. 498. ult. ἐπίγραμμα ἀρχαίοις Ἀττικοῖς γράμμασιν· IV, p. 420, 3., γράμμασι τοῖς ἀρχαίοις γεγραμμένα· V, p. 435., ἐλεγεῖον γράμμασίν ἐστιν ἀρχαίον (L. ἀρχαίοις) ὑπὸ Διὸς τοῖς ποσί· et VIII, p. 648. VALCKEN.

17. Ἐὼν ἀπὸ Τηλεβοάων] Nisi ἐὼν, ex prisco ἔω *eundi* notione, quae *Reiskii* opinio, censeatur, mallem ἰὼν cum *Slado* et *Berglero*. Amphitryon parta de Telebois victoria, qua de *Apollodorus* L. II, 4. et *Plautus* Amphitr. I, I, 51., Thebas redux tripodem consecravit. Vidimus ἰὼν et ἐὼν conmutari L. I, 157., nec monere *Eustath.* neglexit ad Il. Δ, 277. Illa vero ἡλικίην —— κατὰ Λάϊον sincera sunt. Amphitryonem Laio, Herculem Oedipodi aetatem egisse aequalem, generationum in *Apollodori* Bibliotheca series dilucide patefacit.

24. Τὠυτὸ οὔνομα ἔχων τοῦ] Vel ex margine *Steph.* recipi debuerat τῷ Ἱπποκόωντος· in Latinis autem a correctoribus poni, *idem Hippocoontis filio nomen habens*: non, *Hippocoontis filii*: isthoc modo Graecismum saepius expresserunt usitatissimum Romani. Non requiritur in his articulus, neque adeo τῷ τοῦ, quod *R.* placebat: *filius Hippocoontis* paulo dicitur ante ὁ Ἱπποκόωντος· et Λάϊος ὁ Λαβδάκου, τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Κάδμου. —— Quos paulo post vocat Ἐγχέλεας, eosdem memorat IX, c. 42., oraculum, quo Persas designari putabat Mardonius, scribens ἐς Ἰλλυριούς τε καὶ τὸν Ἐγχέλεων στρατὸν πεποιημένον. VALCKEN.

25. Τῷ Ἱπποκόωντος] Sic bene. Animadversio *Herod.* iusta est. Scaeus Hippocoontis si fuerit filius, vixit Oedipodis tempore, quippe una cum patre ab Hercule peremtus. Est autem Scaeus iste in *Apollodoro* L. II, 10. p. 200.

32. Ἐς τοὺς Ἐγχέλεας] *Pausanias* Laodamantem, ab

ræi autem derelicti, postea ab Bœotis re-
cedunt Athenas: ubi ſunt ab eis templa
extructa, cum quibus nihil est ceteris A-
thenienſibus, et cum alia ſeparata ab aliis
templis, tum quoque Cereris Achæiæ et
62 templum et orgia. Quod igitur fuerit vi-
ſum Hipparchi in ſomnis, et unde fuerint
oriundi Gephyræi, ex quibus fuere percus-
ſores Hipparchi, a me commemoratum est.
Super ista oportet adhuc altius repetere
ſermonem, quem a principio inſtitueram,
qua ratione ſint Athenienſes liberati tyran-
nis. Hippia tyrannidem obtinente, et exa-
cerbato Athenienſibus propter cædem Hip-
parchi, Alcmæonidæ, qui genere ſunt A-
thenienſes, profugi patria propter Piſiſtra-
tidas, quoniam ipsis una cum ceteris exu-
libus res de redeundo tentata omni ope in-
feliciter cedebat, conatique Athenas rever-
ti et liberare, vehementer ſpe deciderunt,
Lipſydrium ſuper Pæoniam communierunt:
dehinc omnia adverſus Piſiſtratidas commi-
niſcendo, mercede conduxerunt ab Amphi-
ctyonibus templum Delphis ædificandum, id
quod nunc est, tunc autem non erat. E-
nimvero quum divitiis abundarent, ac viri
ſpectati forent iam inde a ſuis maioribus,
extruxerunt templum exemplari pulchrius.
Inter cetera etiam quum ex lapide Porino
conventum eſſet ut illud facerent, tamen an-
63 teriora eius Pario lapide effecerunt. Ut igi-
tur Athenienſes aiunt, hi viri Delphis ſe-
dentes, Pythiam pecunia induxerunt, ut
et

ὑπολειφθέντες [a] ὕϛερον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀναχωρέουσι
ἐς Ἀθήνας· καί σφι ἱρὰ ἐϛι ἐν Ἀθήνῃσι ἱδρυμέ-
να, τῶν οὐδὲν μέτα τοῖσι λοιποῖσι Ἀθηναίοισι,
ἄλλά τε κεχωρισμένα τῶν ἄλλων ἱρῶν, καὶ δὴ
καὶ [b] Ἀχαιΐης Δήμητρος ἱρόν τε καὶ ὄργια. Ἡ
μὲν δὴ ὄψις τοῦ Ἱππάρχου ἐνυπνίου, καὶ οἱ Γε-
φυραῖοι ὅθεν ἐγεγόνεσαν, τῶν ἔσαν οἱ Ἱππάρχου
φονέες, ἀπήγηταί μοι· δεῖ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι
ἀναλαβεῖν τὸν κατ' ἀρχὰς ἤϊα λέξων λόγον, ὡς
τυράννων ἐλευθερώθησαν [c] οἱ Ἀθηναῖοι. Ἱππίεω
τυραννεύοντος, καὶ ἐμπικραινομένου Ἀθηναίοισι διὰ
τὸν Ἱππάρχου θάνατον, Ἀλκμαιωνίδαι, γένος
ἐόντες Ἀθηναῖοι, καὶ φεύγοντες Πεισιϛρατίδας, ἐ-
πεί τέ σφι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Ἀθηναίων φυγά-
σι πειρωμένοισι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ [d] προεχώρεε
κάτοδος, ἀλλὰ προσέπταιον μεγάλως, πειρώ-
μενοι κατιέναι τε καὶ ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, Λι-
ψύδριον τὸ ὑπὲρ Παιονίης τειχίσαντες, ἐνθαῦτα οἱ 308
Ἀλκμαιωνίδαι πᾶν ἐπὶ τοῖσι Πεισιϛρατίδῃσι μηχα-
νώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθοῦνται τὸν
ἐν Δελφοῖσι, τὸν νῦν ἐόντα, τότε δὲ οὔκω, τοῦτον
ἐξοικοδομῆσαι· οἷα δὲ χρημάτων εὖ ἥκοντες, καὶ
ἐόντες ἄνδρες δόκιμοι ἀνέκαθεν ἔτι, τόν τε νηὸν ἐξερ-
γάσαντο τοῦ παραδείγματος κάλλιον, τά τε ἄλ-
λα, καὶ συγκειμένου σφι [e] Πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν
νηὸν, Παρίου τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεποίησαν. Ὡς
ὦν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Δελ-
φοῖσι κατήμενοι ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι, ὅ-
κως

a Ὑπὸ Βοι. ὕϛερον ἀναχ. *Arch.* b Ἀχαιῆς id. c Deest artic. *Paſſ. V. Ask.* d Προσεχ. male *Arch.* e *Ald. Arch. V. Paſſ. Ask. M. Brit.* duo, cum *Valla.* In Edd. prioribus Παρίνου prave.

ab Argivis victum, ἐς Ἰλλυριοὺς abiisſe ſcribit L. IX, 5., de Cadmo antea ἐς Ἰλλυριοὺς καὶ Ἰλλυριῶν τοὺς καλουμένους Ἐγχελέας: vere, ſicuti ex *Apollonio Rh.* IV, 519. conſtat. Sequentia οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες, *Gephyraei autem cum in ſuſpicionem venisſent*, verterat *Valla:* hinc quid ille legerit, quaeſtio. *H. Stephano* placuit ὑποπτευθέντες, *L. Bos* ὑποληφθέντες, quae melior opinatio, cum ὑπολειφθέντες et ὑποληφθέντες toties convertantur. At in errore Laurentius fuit ex ſchedarum conſenſione; loci ſententiam Cl. *Gronovius* optime perſpexit. Cereris Ἀχαιΐης, quae et *Gephyraea*, templum et ſacra praetereo: cupidis abunde labor *Io. Meurſii* Lect. Att. V, 31. et *S. Bocharti* L. I. Canan. C. 21. erit.

50. Τὸ ὑπὲρ Παιονίης] Menda his ſe turpis inſinuavit: quid enim cum Atticae locis commune *Paeoniae*, longisſime in Macedoniam remotae? *Euſtath.* ad Hom. p. 461, 20. ὑπὲρ τῆς Σπάρτης Lipſydrion locans, eadem inquinatus est macula, vero tamen propiore. *Heſychius* et *Suidas* ὑπὲρ Πάρνηθος *ſupra Parnethem*, idque certisſimum. Πάρνης Atticae mons erat, ſupra quem *Lipſydrium* Alcmaeonidae exſules munierunt. Proinde τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος iure hoc refinxit loco *L. Kuſterus* ad *Suidae* Ἐπὶ Λειψυδρίῳ. Ipſum autem illud Grammatici teſtimonio est, Alcmaeonidis ad Lipſydrium rem pesſime cesſisſe, adfirmatque elegans cantilena in *Athenaei* L. XV. p. 695. F.; *Io. Meurſius* in Piſiſt. C. 16. plura.

50. Λιψύδριον τὸ ὑπερ Παιονίης] Πάρνηθος, ſi mei res eſſet arbitrii, recuperaret *Herodotus*, et vera *L. Kuſteri*, Cl. *Weſſelingio* probata, coniectura Diſſ. *Herod.* p. 110., omnibus hic anteponeretur Codicibus. Cui eadem erant ad manum, quae *Kuſtero*, *Io. Meurſius* in Piſiſtr. c. 16., *Euſtathio* legitimum quidem reſtituit Attici montis nomen; in *Herodoto* aut veram non vidit lectionem, aut illum a veteris librarii per omnes deinceps Codices propagato errore corrigendo deterruit, quae multos inſidet religio, non illa minus fortasſe damnanda quam aliorum est inconſiderata temeritas. Locum *Etymologi* prout recte corrigit Clar. *D. Ruhnken.* in *Tim.* Lex. p. 150., Codex exhibet MS. Nihil impedit quominus hic ſuum Iovi reſtituatur cognomen cui in Parnethe monte ſacratum altare, Βωμὸς Σημαλέου Διὸς dicitur ap. *Pauſan.* p. 78. f. hinc *Semaleus* Iupiter *Gyraldo*, *Meurſio*, aliisque innotuit: auferatur primum litera male repetita: ἠμαλέου facile dabit genuinum, ut arbitror, Ἰκμαλέου *pluvii* Iovis nomen; in Attica ſaepe ſiticuloſa ſolemni precum formula evocati, quam *M. Antoninus* nobis ſervavit V, 7. Idem paene nomen turpius deformatum latet apud *Clement. Alex.* Strom. VI, p. 753, 27. ubi ſacra feciſſe legitur in inſula Ceo Ariſtaeus Ἰσθμίῳ Διΐ· ſed nullus fuit Iupiter *Isthmius:* hic ſine ulla controverſia emendandum Ἰκμαίῳ Διΐ. *Probus* in *Virgil.* Georg. I, v. 14. *Ariſtaeus*, ait, *aram Iovi Iemaeo* (*Icmaeo*) *conſtituit*, &c. —— *traditur haec hiſtoria de Ariſtaeo in Corpore* (an *opere?*) *Argonauticorum a Varrone Atacino:* nobis ſupereſt, quem *Varro* interpretabatur *Apollon. Rhod.* cuius Ariſtaeus II, v. 524., —— βωμὸν ποίησε μέγαν Διὸς ἰκμαίοιο. VALCKEN.

53. Τὸν νῦν ἐόντα] Eadem L. II, 180., unde et prius templum fortuito caſu in cineres abiisſe diſcimus: culpa incendii tamen in Piſiſtratidas fuit, teſtibus Criticis ad *Pindari* Pyth. Od. VII., collata: qui quidem cum Olymp. LXIII. 2. patri ſucceſſerint, illo ipſo anno templum Delphicum deflagrasſe, *Dodwellus* Ann. Thucyd. p. 41. conſtituit. At officit vehementer illi temporum finitioni mors Amaſidis, isti anno coniuncta, quippe dona, dum ſupereſſet, Delphis ad aedis inſtaurationem, uti L. II, 180. proditur, liberaliter conferentis, validisſime vero *Pauſaniae* doctrina de templo Delphico Olymp. LVIII, I. exuſto in Phocic. C. 5. Quae de *Piſiſtratidis* autem *Pindari* Scholiaſtae, modo tamen veritati concinant, familiam indicabunt atque ipſum conplectentur Piſiſtratum, quo modo *Piſiſtratidae* deponuntur ſaepius. Vide ad Comici Veſp. v. 500.

57. Πωρίνου λίθου] In *Iungermanni* exemplo Παρίνου operarum est peccatum, cui ipſe medelam adhibitam in *Polluc.* VII, 123. voluit. Iſto de lapide docti Onomaſtici interpretes et Cl. *Taylor* Lect. Lyſiac. p. 619.

60. Ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι] *Herodotum* ſequutus *Schol.* in *Ariſtid.* Panathen. MS. Ἱππίας, ait, ὠμῶς ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων· μὴ φέροντες τούτου τὴν βίαν οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Κλεισθένης, ὃς τὴν Πυθίαν, τουτέϛιν ἀδελφοῖς (in margine Codicis *Burm.* corrigitur ἐν Δελφοῖς· recte; modo ſcribatur τουτέϛι τὴν ἐν Δελφοῖς) ἱέρειαν παρεκάλει ἐπὶ τὸ χρῆσαι τοῖς Λακεδαιμονίοις βοηθῆσαι ταῖς Ἀθήναις· accepto oraculo miſisſe dicuntur Lacedaemonii κατὰ τῶν Πεισιϛρατιδῶν Ἀγχιμόλιον μετὰ ϛρατιᾶς, ὃς ἐτελεύτησεν ἐν τῷ πε-

κως ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες, εἴ τε ἰδίῳ στόλῳ εἴτε δημοσίῳ χρησόμενοι, [a] προφέρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι [b] αἰεὶ τὠυτὸ πρόφαντον ἐγένετο, πέμπουσι Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστέρος, ἐόντα τῶν ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὺν στρατῷ, [c] ἐξελῶντα Πεισιστρατίδας ἐξ Ἀθηνέων, ὅμως καὶ ξεινίους σφι ἐόντας τὰ μάλιστα· τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· πέμπουσι δὲ τούτους κατὰ θάλασσαν πλοίοισι· ὁ μὲν δὴ προσχὼν ἐς Φάληρον τὴν στρατιὴν ἀπέβησε· οἱ δὲ Πεισιστρατίδαι προπυνθανόμενοι ταῦτα, ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίης ἐπικουρίην· ἐπεποίητο γάρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτούς. Θεσσαλοὶ δέ σφι δεομένοισι ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίην τε ἵππον, καὶ τὸν βασιλῆα τὸν σφέτερον Κινέην, ἄνδρα Κονιαῖον· τοὺς ἐπεί τε ἔσχον συμμάχους οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐμηχανέατο τοιάδε· κείραντες τῶν Φαληρέων τὸ πεδίον, καὶ [d] ἱππάσιμον ποιήσαντες τοῦτον τὸν χῶρον, ἐπῆκαν τῷ στρατοπέδῳ τὴν ἵππον· ἐμπεσοῦσα δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον· τοὺς δὲ περιγενομένους αὐτέων ἐς τὰς νέας [e] κατέρξαν· ὁ μὲν δὴ πρῶτος στόλος ἐκ Λακεδαίμονος οὕτω ἀπήλλαξε· καὶ Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ Ἡρακληΐου τοῦ ἐν Κυνοσάργεϊ. Μετὰ δὲ, Λακεδαιμόνιοι μέζω στόλον στείλαντες, ἀπέπεμψαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς ἀποδέξαντες βασιλῆα Κλεομένεα τὸν [f] Ἀναξανδρίδεω, οὐκέτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες, ἀλλὰ κατ' ἤπειρον· τοῖσι [g] δὲ ἐσβαλοῦσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην ἡ τῶν [h] Θεσσαλέων ἵππος πρώτη προσέμιξε, καὶ οὐ μετὰ πολὺ ἐτράπετο· καί σφεων ἔπεσον ὑπὲρ τεσσεράκοντα ἄνδρες· οἱ δὲ περιγενόμενοι, ἀπαλλάσσοντο ὡς εἶχον ἰθὺς ἐπὶ Θεσσαλίης. Κλεομένης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὸ ἄστυ ἅμα Ἀθη-

et quoties viri Spartiatæ venirent, sive privato sive publico missu, petentes oraculum, proponeret ipsis liberare Athenas. Lacedæmonii autem, quum sibi idem semper diceretur, mittunt Anchimolium, Asteris filium, inter populares eximium, cum exercitu ad expellendos Athenis Pisistratidas, tametsi hospites suos in primis: antiquiora enim duxerunt, quæ ad deum quam quæ ad homines pertinent. Hos itaque mari navibus miserunt: cum quibus Anchimolius ad Phalerum appulsus, copias exposuit. Id præsciscentes Pisistratidæ auxilia ex Thessalia evocaverunt: societatem enim armorum cum Thessalis fecerant: quibus rogantibus, communi decreto Thessali miserunt mille equites cum suo rege Cinea, viro Coniæo. Hos socios ubi habuere Pisistratidæ, hoc excogitavere: planitiem campi Phalereorum detondent, cumque locum equitando habilem reddunt, atque illac equitatum in castra immittunt. Equitatus in Lacedæmonios irruens, cum alios multos, tum vero Anchimolium interemit: ceteros qui superfuere, ad naves repulit. Hunc in modum prima ex Lacedæmone classis discessit. Extantque Alopecis Atticæ sepulchra Anchimolii, iuxta Herculis templum quod est in Cynos-argi. Postea vero Lacedæmonii maiores 64
copias contra Athenas miserunt, non mari, sed terra, præfecto illis rege Cleomene Anaxandridæ filio: cum quibus regionem Atticam invadentibus congressus primum Thessalorum equitatus, non diu post in fugam versus est, cæsis supra quadraginta e suis: qui superfuere, ut erant, recta in Thessaliam rediere. Cleomenes ad urbem pergens, una cum iis Athe-

a Προπ. *Arch.* male: melius *Plutarch.* b Ἀεὶ *V. Ask.*, tum πρόσφαντον *Arch.*, et ἐγίνετο *V. Pass.* c Ἐξελόντα *Arch.*, statim Ἀθηνέων optime *Ask. Pass. Med.*, vulgo Ἀθηναίων. Superiora spectavit *Plut.* T. II. p. 860. D. d Ἱππεύσιμον *Arch.* e Κατεῖρξαν *Arch. Pass.* f Ἀλεξαν. *Brit.* duo. g Deest *Arch. V. Pass. Ask.* h Θεσσαλῶν ἵππων *Arch.*, prius etiam *Vind.*

πολέμῳ Non unam ob rationem Herodotea criminatur *Plutarchus*, (T. II. p. 860. D.) oraculorum patriaeque superstitionis defensor ingeniosissimus; sed idcirco praesertim, quod ille Pythiam vatem pecunia corruptam non dubitavit ut ψευδόμαντιν traducere. Noster fraudem etiam a Lacedaemoniis agnitam fatetur atque adeo publicatam c. 90. L. VI, c. 66., Cleomeni conciliatus Delphus Cobon Περίαλλαν τὴν πρόμαντιν ἀναπείθει τὰ Κλεομένης ἐβούλετο λέγεσθαι λέγειν· fraude patefacta Cobon Delphis aufugit mulierque fatidica ἐπαύσθη τῆς τιμῆς· secundum *Pausan.* etiam III, p. 212. Cleomenes τὴν ἐν Δελφοῖς πρόμαντιν ὠνήσατο. Quin iam olim a Lycurgo legislatore pecunia commota Pythia semper eius leges ut utiles civitati commendabat: ἡ προφῆτις χρήμασι πεπεισμένη ἀεὶ συμφέρειν (τὸν νόμον) ἔχρα, *Polyaen.* I, c. 16, I. Donis corruptae, nec mirum in hac fraudum opificina, recentior historia Graeca plura praebet documenta: vid. *Anton. van Dale* de Orac. Orig. c. 16. —— Paulo post ap. *Herod.* iussui divino, ut quidem putabant, postponentes Lacedaemonii humanae hospitalitatis iura, τὰ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· ad iudices suos Socrates *Platonis* in Apolog. p. 29. C. ἐγὼ ὑμᾶς, ait, ὦ ἄνδρες Ἀ. ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ θεῷ μᾶλλον ἢ ὑμῖν· quae commodum admota sunt *Lucae* A. A. v, 29. In hoc cardine *Sophoclis* versatur Antigones cum Creonte certamen v. 460. et seqq.
VALCKEN.

62. Προφέρειν σφι] Sugillantur a *Plut.* de Malig. p. 860. D., acsi καλλίστῳ καὶ δικαιοτάτῳ liberandarum Athenarum ἔργῳ sceleris atque inpietatis calumniam Noster affricuerit, ultro oblitus Themistoclem, quem propterea laudibus in Vit. magni viri fert p. 116. F. consimiliter Pythiam, ut ad animi sui sententiam et circumscribendos Athenienses vaticinaretur, perpulisse, usosque tali fraude, quam quidam *piam* vocant, Graecorum plures. Qui mox ξείνιοι τὰ μάλιστα, cosdem Pisistratidas vulgatiore dictione ξείνους τὰ μάλιστα C. 90, 91. nuncupat.

75. Ἄνδρα Κονιαῖον] Nullam in Thessalia eiusque vicinia urbem recordor tali nomine. Cogitaveram de *Gono* sive *Gonno* in Perraebis, atque adeo Thessaliae. Sed discrepat scriptura, et gentile urbis vocabulum. Eruant itaque, qui poterunt.

82. Ἐς τὰς νέας κατέρξαν] Laurentii *ad naves repulit*, desiderat κατήραξαν, quod forte olim hic fuit. *Dio Cass.* L. XLVII. p. 396. καὶ ἐκείνους εἰς τὸ τεῖχος ΚΑΤΗΡΑΞΑΝ· et L. XLVIII. p. 416. καὶ τοὺς πεζοὺς εἰς τὸ τεῖχος ΚΑΤΑΡΑΞΑΝΤΟΣ. *Noster* V, 106. καὶ ἐσαράξαντές σφεας ἐς τὰς νέας. Equidem relinquo, quod schedae magno consensu volunt etsi pro praelii ratione et devictorum lenius. *Pausanias* de apibus L. I. C. 32. οὐδὲ σφᾶς ἐς σίμβλους ΚΑΤΕΙΡΞΑΝΤΕΣ ἔχουσιν, *nullis eas alvearibus coërcentes.*

84. Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ] Unius Anchimolii εἰσὶ ταφαὶ numero plurali? Non opinor; sed illud potius suspicor, Lacedaemoniorum qui ceciderant hic olim etiam factam fuisse mentionem. Fac scribi potuisse: [τῶν δὲ Λακεδαιμονίων, vel τῶν δὲ ἄλλων] καὶ Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ Ἡρακληΐου τοῦ ἐν Κυνοσάργεϊ· de isto Herculis fano *Meursius* egit in Athen. Att. II, c. 2. Ex hoc *Herodoti* loco situs Attici pagi poterit constitui, si conferantur initium Axiochi *AEschinis Socrat.* et orator *AEschines* c. Tim. p. 14, 11. —— Ad ea quae habentur cap. seq. 64., pertinere puto quod, *Polyaeno* praetermissum, *Frontinus* narrat Stratag. II, c. 2, 9.; nam per equitatum, quo praevalebat Hippias, Thessali videntur equites intelligendi.
VALCKEN.

94. Ἰθὺς ἐπὶ Θεσσαλίης] Praeferrem ἰθὺ ἐπὶ Θεσσαλίης.

Atheniensibus qui liberi esse cupiebant ;
obsedit tyrannos intra murum Pelasgicum
65 redactos. Nec tamen omnino Pisistratidas
eiecissent Lacedæmonii, quippe qui de
obsidione paranda non cogitabant, et Pi-
sistratidæ cibo potuque bene instructi erant.
Itaque quum paucos dies Lacedæmonii ty-
rannos obsedissent, Spartam abiere. Nunc
tamen qui casus aliis infaustus extitit, a-
liis idem iste commilito fuit: nam filii Pi-
sistratidarum, qui clam extra regionem edu-
cebantur, capti sunt. Quo ex facto o-
mnes eorum res perturbatæ sunt, et pro
redimendis filiis ad voluntatem Athenien-
sium transegerunt, ut intra quinque dies
ex Attica excederent. Moxque in Si-
geum, quod est supra Scamandrum conces-
serunt, quum sex et triginta annos re-
gnassent, oriundi e Pylo atque a Neleo,
ex eisdem prognati etiam Codrus ac Me-
lanthus, qui prius adventicii, Athenien-
sium reges evasere. Eaque de re Hippo-
crates Pisistrati pater, repetita memoria
Pisistrati filii Nestoris, idem nomen filio
suo imposuit. Hoc Athenienses modo ty-
rannis liberati sunt. Qui recepta liberta-
te, quæcumque aut fecere aut passi sunt
memoratu digna, antequam Ionia defece-
rit a Dario, et Aristagoras Milesius A-
thenas oratum auxilia venerit, hæc prius
66 edisseram. Athenæ, quum magnæ fuis-
sent antea, tunc tamen tyrannis liberatæ,
extitere maiores: in quibus duo viri præ-
pollebant, Clisthenes, vir Alcmæonides,
qui, ut fama fert, Pythiam induxerat:
et Isagoras, Tisandri filius, illustri qui-
dem familia, sed anteriora non queo affir-
mare:

Ἀθηναίων τοῖσι βελομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι; ἐπο- 309
λιόρκεε τοὺς τυράννες, ἀπεργμένες ἐν τῷ Πελασγι-
κῷ τείχεϊ. Καὶ ἐδέν τι πάντως ἂν ἐξεῖλον τοὺς Πει-
σιϛρατίδας οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἔτε γὰρ ἐπέδρην ἐπενόεον
ποιήσασθαι, οἵ τε Πεισιϛρατίδαι σίτοισι καὶ ποτοῖσι
εὖ παρεσκευάδατο· πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλί-
γας, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην· νῦν δὲ συν-
τυχίη τοῖσι μὲν κακὴ ἐπεγενέτο, τοῖσι δὲ, ἡ αὐτὴ
αὕτη σύμμαχος· ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρης
οἱ παῖδες τῶν Πεισιϛρατιδέων ἥλωσαν· τοῦτο δὲ ὡς
ἐγένετο, [a] πάντη αὐτέων τὰ πρήγματα συνετετά-
ρακτο· παρέϛησαν δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι, ἐπ'
οἷσι ἐβέλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥϛε ἐν πέντε ἡμέρῃσι ἐκ-
χωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς· μετὰ δὲ, ἐξεχώρησαν ἐς
Σίγειον τὸ ἐπὶ τῷ Σκαμάνδρῳ, ἄρξαντες μὲν Ἀθη-
ναίων ἐπ' ἔτεα [b] ἕξ τε καὶ τριήκοντα, ἐόντες δὲ καὶ
ἕτοι ἀνέκαθεν [c] Πύλιοί τε καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ τῶν αὐ-
τέων γεγονότες καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρόν τε καὶ Μέλανθον·
οἳ πρότερον ἐπήλυδες ἐόντες, ἐγένοντο Ἀθηναίων βασι-
λῆες· ἐπὶ τέτε δὲ καὶ τὠϋτὸ ἔνομα ἀπεμνημόνευσε
Ἱπποκράτης τῷ παιδὶ θέσθαι τὸν Πεισίϛρατον, ἐπὶ τε
Νέϛορος Πεισιϛράτε ποιεύμενος τὴν ἐπωνυμίην· ἔτω
μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων [d] ἀπηλλάχθησαν· ὅσα δὲ ἐλευ-
θερωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον [e] ἀξιόχρεω ἀπηγήσιος, πρὶν
ἢ Ἰωνίην τε ἀποϛῆναι ἀπὸ Δαρείε, καὶ Ἀριϛαγόρεα
τὸν Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας χρῆσαι σφέων βοη-
θέειν, ταῦτα πρῶτα φράσω. Ἀθῆναι, ἐοῦσαι καὶ πρὶν
μεγάλαι, τότε ἀπαλλαχθεῖσαι τυράννων, [f] ἐγίνοντο
μέζονες· ἐν δὲ αὐτῇσι δύο ἄνδρες ἐδυνάϛευον, Κλεισθέ-
νης τε, ἀνὴρ Ἀλκμαιωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τὴν
Πυθίην ἀναπεῖσαι· καὶ Ἰσαγόρης [g] ὁ Τισάνδρε, οἰ-
κίης μὲν ἐὼν δοκίμε, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φρά-
σαι·

[a] Πάντα αὐτῶν *Arch. Vind. Pass.* [b] Ἕξ τε καὶ *Ask. Pass.* aliis enclitica deest. Spectavit hæc Schol. ad Vesp. v. 500. [c] Attigit *Eustath.* in Odyss. p. 1474, 44. [d] Ἀπαλλαχθ. sine augmento *Arch. V.* [e] *M. Pass. Ask.* ἀξιόχρεα: alii omnes ἀξιόχρεω, quod revocavi: mox πρὶν ἢ *M. Pass. Ask. Arch. V.*, olim πρὶν tantum, mox χρῆσαι *Ed. Genev.* CIƆIƆCXVIII. ex *Porti* coniectura. [f] Ἐγίνοντο *V. Pass. Ask. Arch. Br.* duo cum *Steph.* ora: alii ἐγέν. statim ἐν δὲ αὐτῇσι *Arch. M. Pass. V. Ask.*; ante αὐτοῖσι, prave. [g] Defit ὁ *Arch. Pass. Ask. V.*, et potest abesse.

λίης, sicuti ἰθὺ ἐπὶ Λιβύης *Plutarchum* L. II, 119. invenisse, Cl. *Valckenarius* docuit. Ἰθὺς tamen τῆς ἀρχῆς τῆς Τομύριος ἐλᾶς L. I, 207. et Poëta *Il.* N. 601. ἰθὺς Μενελάου κυδαλίμοιο Ἤϊε, tum *Callinus*, ἀλλά τις ἰθὺς ἴτω ap. *Stob.* Serm. XLIX. p. 356. Stragem equitatus Thessalici sociorumque Hippiae explicat in Lysistr. v. 1154. Comicus.

98. Καὶ οὐδέν τι πάντως] Haud opinor οὐδέν τι μᾶλλον πάντως fuisse olim in eo MSS. silentio: superius C. 34. οὐδὲν πάντως προσεδέκοντο ἐπὶ σφέας τὸν ϛόλον τοῦτον ὁρμήσεσθαι. et clarissime L. VI, 3. Nihil quoque in brevi secuturis, ἡ αὐτὴ αὕτη σύμμαχος, quidquam novo: ad loci sententiam aliena non sunt ex L. IV, 129. τὸ δὲ τοῖσι Πέρσῃσί τε ἦν ΣΥΜΜΑΧΟΝ, καὶ τοῖσι Σκύθῃσι ἀντίξοον. Verum eo in genere, ubi multa saepe coniectantibus blandiuntur, integrum suum cuique iudicium. Ceterum τεῖχος Πελασγικὸν, quo conclusi tenebantur Pisistratidae, malo ipsis omini fuit, quippe iam olim diris devotum ap. *Thucydid.* L. II, 17., situm eius prope arcem urbis designantem, Nostro L. VI, 137. nihil dissentiente.

4. Ὑπεκτιθέμενοι —— ἥλωσαν] Non illi *capti sunt* iam ὑπεκτεθέντες, quem sensum hic quaerebat vir D. sed *dum furtim ex Attica emitterentur* alicubi occultandi. More tamen minus usitato tum ponitur τὸ ὑπεκτιθέμενοι· nam qui liberos, vel uxores, obsidionem toleraturi alio transferunt veteribus dicuntur παῖδας ὑπεκθέσθαι, *Thucyd.* I, c. 89. *Lycurg.* c. Leocr. p. 154, 32. τοὺς υἱοὺς καὶ τὴν γυναῖκα ὑπεκθέσθαι. *Demosth.* de Falsa Legat. p. 242., οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπεξέθεντο τὰς θυγατέρας παιδία οὔσας εἰς Ὄλυνθον· ubi iubet *AEneas* Poliorcet. c. 9. ζεύγη ἢ ἀνδράποδα ὑπεκτίθεσθαι εἰς τοὺς προσοίκους morem antiquum et verbum illud declaravit *Casaubonus.* —— Quae de Pisistratidis paulo post dicuntur, de patre filiisque intelligenda docuerunt *Periz.* ad *AEliani* V. H. III. c. 21. et *Boubier* Diss. sur L'Hist. d'*Herod.* c. 14. VALCKEN.

9. Ἐς Σίγειον] Vide Terpsichores C. 94. et *Thucydid.* VI, 59. Annos *Pisistratidarum* tyrannidis *Aristoteles* Polit. V, 12. XXXV. numerat, *Noster* XXXVI., levi descrepantia, fortasse ex annis inchoatis aut diversa Pisistrati conputatione exiliorum nata. *Io.* autem *Meursii*, annos istos Hipparcho et Hippiae, patris ratione non ducta, tribuentis in Pisistr. C. 5. manifesta aberratio est, reprehensa a *Bouherio* Diss. Herod. C. 14. et *Ed. Corsino* Fast. Attic. T. III. p. 96., oblitis tamen calcare se viam, dudum sollertissima, *H. Valesii* cura ad *Diodori* Excerpta T. II. p. 557. emunitam.

25. Ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει] Potuisset ὅνπερ δὴ λόγος ἔχει, quomodo L. VII, 5. ἵνα λόγος σε ἔχῃ. *Euripid.* Med. v. 419. οὐκέτι δυσκέλαδος φάμα γυναῖκας ἕξει. Verum elegans ea linguae copia et varietas. ἔχει δέ τινα φάτιν καὶ Διονυσιοφάνης posuit IX, 83., at τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει VII, 3. Plura Cl. *Abreschius* Dilucid. Thucyd. p. 247. Iovem *Carium*, cuius in familia Isagorae mentionem et cultum malignitati Scriptoris tanto posterior, saepissimeque iratior, quam oportebat, *Plutarchus* contribuit, vidimus L. I, 171.

27. Ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν] Hic paulo forsan acerbior est iocus, quam decebat historicum; neque iniuria hinc saltem κακοηθείας exemplum petens *Plutarch.* II, p. 860. C. ὡς εἰώθει, ait, παραμιγνὺς πίϛεως ἕνεκα τοῖς ψόγοις ἐπαίνους τινὰς, Ἰσαγόρας δὲ, φησὶν, ὁ Τι. —— θύουσι δὲ οἱ συγγενέες αὐτοῦ Διῒ Καρίῳ· εὔρυθμός τε καὶ πολιτικὸς ὁ μυκτὴρ τοῦ συγγραφέως, εἰς Κᾶρας, ὥσπερ εἰς κόρακας, ἀποδιοπομπουμένου τὸν Ἰσαγόραν. Cives Attici veluti Deos habebant Penates Apollinem πατρῷον, et Iovem ἑρκεῖον· Herodotei Isagorae συγγενέες, ut originis vilissimae homines, atque e comoedia Cariones ἔθυον Διῒ Καρίῳ· praeter cetera memorat *Strabo* XIV, p. 974. A. ἱερὸν τοῦ Καρίου Διὸς, κοινὸν ἁπάντων Καρῶν, οὗ μέτεϛι καὶ Λυδοῖς καὶ Μυσοῖς, ὡς ἀδελφοῖς. Ex his gentibus servi veniebant in Graeciam. Vim dicti intelligunt, quibus notum proverbium ἐν Καρὸς αἴσῃ· non cepit *Flor. Christian.* illud in *Eurip.* Cyclope v. 650. ἐν τῷ

σαι· θύουσι δὲ οἱ [a] συγγενέες αὐτοῦ Διῒ Καρίῳ. οὗτοι
οἱ ἄνδρες ἐστασίασαν περὶ δυνάμιος· ἑσσούμενος δὲ ὁ
Κλεισθένης τὸν δῆμον προσεταιρίζεται· μετὰ δὲ,
[b] τετραφύλους ἐόντας Ἀθηναίους, δεκαφύλους ἐποίησε,
τῶν Ἴωνος παίδων [c] Γελέοντος καὶ Αἰγικόρεος καὶ Ἀρ-
γάδεω καὶ Ὅπλητος, ἀπαλλάξας τὰς ἐπωνυμίας·
[d] ἐπιχωρίων δ' ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐξευρὼν, πά-
ρεξ Αἴαντος· τοῦτον δὲ, ἅτε ἀστυγείτονα καὶ σύμμα-
χον ξεῖνον ἐόντα, [e] προσέθετο. Ταῦτα δὲ, δοκέειν
ἐμοὶ, ἐμιμέετο ὁ Κλεισθένης οὗτος τὸν ἑωϋτοῦ μητρο-
πάτορα Κλεισθένεα τὸν Σικυῶνος τύραννον. Κλεισθέ-
νης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας, τοῦτο μὲν, ῥαψῳδοὺς
ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὁμηρείων [f] ἐπέων
310 εἵνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε καὶ Ἄργος τὰ πολλὰ [g] πάν-
των ὑμνέαται· τοῦτο δὲ, ἡρῷον γὰρ ἦν καὶ ἔστι ἐν
αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήστου τοῦ Ταλαοῦ,
τοῦτον ἐπεθύμησε ὁ Κλεισθένης ἐόντα Ἀργεῖον, ἐκ-
βαλεῖν ἐκ τῆς χώρης· ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφοὺς, ἐχρηστη-
ριάζετο εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἄδρηστον· [h] ἡ δέ γε Πυθίη
χρᾷ οἱ φᾶσα, Ἄδρηστον μὲν εἶναι Σικυωνίων βασι-
λῆα,

mare: eius tamen cognati Iovi Cario im-
molant. Hi viri per factiones de opibus in
republica contendebant. Cliſthenes, quum
vinceretur, populum conciliavit; et ex qua-
tuor tribubus mox decem effecit, cogno-
minibus Ionis filiorum, Geleontis et AEgi-
coris et Argadei et Hopletis, in alia com-
mutatis quæ ipse invenit, aliorum heroum
indigenarum, præterquam Aiacis: quem
etſi peregrinum, tamen adiecit, utpote
finitimum ac ſocium. Qua in re videtur 67
mihi Cliſthenes hic avum ſuum maternum
Cliſthenem Sicyonis tyrannum fuiſſe imita-
tus: ille enim, quum bellum geſſiſſet cum
Argivis, tum ſummovit e Sicyone certa-
mina rhapſodorum canentium poëmata, ob
Homeri carmina, in quibus Argos atque
Argivi tantopere celebrantur; tum etiam
cupivit monumentum Adraſti, Talai filii,
quod erat in ipſo Sicyoniorum foro, quia
fuerat Argivus, exterminare: ideoque Del-
phos adiit ad oraculum conſulendum num-
quid Adraſtum eiiceret. Cui Pythia reſpon-
dens, inquit, Adraſtum quidem Sicyonium
re-

a Vellicat *Plut.* Malign. p. 860. D. Paullo ſuperius αὐτὰρ *Arch.* *b* *Pauſanias* indicavit I, 5. *c* *Arch. Vind. Paris. A. B.*, *Brit.* duo, editi ab *Aldo* usque omnes: *Valla Leontis*, Τελέοντος *Gronov.*, forte ex *Med.*, *Ask. Paſſ.* (*d* Ἐξευρὼν —— ἐπιχωρίων ſic *Arch. Paſſ. Ask.* *e* *Arch. Paſſ. Valla*, olim προσέθεντο ex *Ald.* et aliis, perperam contraque ſermonis ſeriem. *f* Ἐπαίνων *Arch. Vind.*, vulgatum ſervat quoque *Euſtath.* in Hom. p. 288. fin. *g* Πάντα marg. *Steph. Arch. Paſſ. V. Brit.* duo, quos paene ſequor: ſtatim *Adraſti calamitoſi* inprudenter *Valla.* *h* Ἡ δὲ Πυθ. οἱ χρᾷ *V. Arch.*, οἱ χρᾷ quoque *Ask.*

Καρὶ κινδυνεύσομεν *Ariſtid.* T. III. p. 256., οὐδ' ἐν Καρῶν σχήματι καὶ μοίρᾳ θρέψεσθαι. *Cicero* pro Flacco, c. 27., *ſi quid cum periculo experiri velis, in Care id potiſſimum eſſe faciendum.* Eximia dedit Clar. *Ti. Hemſterh.* ad argum. Pluti *Ariſtoph.* VALCKEN.

31. Τετραφύλους ἐόντας Ἀ. δεκαφύλους] Huc reſpicit *Herodotum* citans *Pauſan.* I, p. 12. Secundum *Ariſtotelem* Politic. III. p. 62, 25. Cliſthenes eiectis tyrannis πολλοὺς ἐφυλέτευσε ξένους καὶ δούλους μετοίκους· ſcripſiſſe potius videtur δούλους, καὶ ξένους μετοίκους· *Ariſtoph.* Eq. v. 346. Εἴπου δικίδιον εἶπας εὖ κατὰ ξένου μετοίκου. Cur tribus quatuor in decem diſtraxerit, veram rationem pandit idem *Ariſtot.* Politic. VI, c. 4. conf. *Caſaubon.* in *AEneae* Poliorcet. p. 1734. In *Ariſtid.* Panathen. T. I. p. 336. *Schol.* ineditus: Τεσσάρων οὐσῶν φυλῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Καλλισθένης ἢ Ἀλκ. (Κλεισθένης ὁ Ἀλκμαιωνίδης) δεδιὼς μὴ ἔν τινι καιρῷ μία τῶν Δ' φυλῶν βουληθεῖσα τυραννῆσαι προσποιήσῃ ἑαυτῇ τὴν ἄλλην (τῶν ἄλλων) μίαν, καὶ ἐκ τούτου κρατήσῃ τῶν ἄλλων δύο φυλῶν, λαβὼν Ρ' ἡρώων ὀνόματα ἦλθεν εἰς Πυθίαν, μαθεῖν βουλόμενος ἐκ ποίων ὀνομάτων καλέσει τὰς φυλὰς ἃς μέλλει κτίζειν· λαβὼν τὸν χρησμὸν, καὶ ἐλθὼν Ἀθήνησι ἐποίησε δέκα φυλὰς, ἵνα καὶ, ἐὰν βούληται μία τῶν δέκα τυραννῆσαι, μὴ δύνηται πεῖσαι τὰς λοιπάς. In his heroum numerus centenarius, P in I mutato, facile poſſet in denarium converti; ſed ſecundum *Schol.* Cliſthenes Pythiae fecit eligendi de multis poteſtatem. —— Sic in proximis Γελέοντος nomen adſirmavit *Weſſ.* in Diſſ. Herod. p. 164., ut ea lis deciſa videatur. VALCKEN.

32. Γελέοντος] Hoc in editis ante *Gronov.* omnibus, plerisque etiam ſchedis. *Valla* in prima verſionis editione *Ionis filiorum Leontis*, unde eum legiſſe ſuſpicio est, παίδων γε Λέοντος. De *Medic.* ſilentium, in tituli mutata ſcriptura utique mirabile. Puto tamen Τελέοντος ex *Ask.* et *Paſſ.* conſenſu habuiſſe. Apud alios par diſcordia. *Steph. Byz.* vetera exempla et ſcripta Γελέοντες in Ἀιγικόρεως. In *Plutarchi* Solon. p. 91. olim Γεδέοντες, quod ob viciniam Λ. et Δ. idem. *Euripidis* in extrema Ione verba et *Pollucis* VIII, 109. in controverſiam venerunt. *Guil. Canterus* utraque ad *Noſtri* praeſcriptum conformat Nov. Lect. V, 19., contra venit prohibetque *Is. Caſaubonus* ad *Strab.* VIII, p. 588., Τελέοντας defendens, qua quoque ſunt opinione docti *Pollucis* interpretes; neque plauſibili inſtituti ratione deficiuntur illi. Quod ſi enim quatuor hae populi Attici partes, non ab Ionis filiis, ut *Euripides* et *Herodotus* cenſuerunt, ſed a vitae genere, quod uni cuique parti fuit aſſignatum, cognomina inpetrarunt ex *Strabonis* et *Plutarchi* doctrina, conmodiſſime Τελέοντες explicabuntur γεωργοὶ *ruſtici*, ab opere et collationibus in rem publicam. Verum omnes has opiniones *Marmor* diſſipat *Cyzicenum*, luci ab Ill. comite *Caylus* expoſitum in *Recueil d'Antiquit.* T. II. p. 207., ubi clariſſime iisdem titulis et ſerie fere eadem ΓΕΛΕΟΝΤΕΣ, ΑΡΓΑΔΕΪΣ, ΑΙΓΙΚΟΡΕΙΣ, ΟΠΛΗΤΕΣ, tribus Cyzicenae quatuor, haud dubie ex metropoli Mileto derivatae, atque ad hanc ab Athenienſibus, Mileſiae coloniae auctoribus, ſicuti praeclare generoſus Comes conmonſtravit. Est quidem Τελέων virile inter Atticos nomen ap. *Apollon. Rh.* I, 96., quod, ut hic valeat, neceſſe non est. Ἀιγίκορις et Ἀργάδης in marium propriis nominibus, quantum recordor, non ſunt, neque Γελέων. Aptiſſime, ſicuti Ὅπλητες *milites*, vitae ſtudia in *capris* alendis et *agris* colendis illuſtrant, unde Γελέοντες, principe loco Athenis et Cyzici habiti, haud alii ac εὐπατρίδαι ſive λαμπροὶ, *illuſtres*, *ſplendidi*que. Γελεῖν, teſte *Heſychio*, idem ac λάμπειν, ἄνθειν aut αἴθειν. Γελᾶν, cuius in riſu ſedes, olim in ſplendendo ac renidendo, uti *Euſtath.* ad Hom. p. 159, 26. ſignificat, terebatur uſu. Hinc Γέλων, Syracuſanus rex, hinc Γελέοντες Attici non abſurde propagantur: cuius ego originationis auctorem et ſuaſorem laetus *Ti. Hemſterhuſium* produco. De decem φυλαῖς, earumque titulis et iuſto ordine docte post *Meurſium* nuper *Ed. Corſin.* Faſt. Attic. T. I. p. 119.

38. Κλεισθένεα τὸν Σικυῶνος τύραννον] AEqualem habuit Solonem, eius belli dux, quo Amphictyones ulti Cirrhaeos ſunt, in Apollinem Pythium ingratos et contumelioſos ap. *Pauſan.* L. X, 37. et II, 8., ubi pater illius Ariſtonymus, avus Pyrrho, cuncti fortaſſe ex Orthagorae familia, quae centum annis Sicyonem tyrannide preſſit, *Ariſtotele* Polit. L. V, 12. teſte.

40. Τῶν Ὁμηρείων ἐπέων εἵνεκα] Significatum voluit, quod ſcribit *Chamaeleon* apud *Athen.* XIV, p. 620., μελῳδηθῆναι οὐ μόνον τὰ Ὁμήρου, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἡσιόδου, καὶ Ἀρχιλόχου, aliorumque poëmata: *Rhapſodos* autem *Homeriſtas* primus Athenis Demetrius Phalereus ibidem dicitur εἰς τὰ θέατρα παραγαγεῖν· ex *Athenaeo* ſua hauſit *Euſtath.* in Il. Ω. p. 1497. Sed dudum tamen ante Rhapſodos istos, odioſum hominum genus, etiam Athenis doctis fuiſſe moleſtos aeſtimari potest ex Ione praeſertim *Platonis* I, p. 530—542. et Socraticis *Xenophontis* p. 462. et 513, De *Homero*, *Heſiodo*, ceterisque poëtis in Lyceo verba facientes Sophiſtae dicuntur *Iſocrati* Panathen. p. 236., οὐδὲν μὲν παρ' αὐτῶν λέγοντες, τὰ δ' ἐκείνων ῥαψῳδοῦντες· idem in antiquitatis ſtudioſos iactant οἱ εὑρετικοί. VALCKEN.

41. Τὰ πολλὰ πάντων ὑμνέαται] Ex *Herod.* vicina enarrans *Euſtath.* habet, διότι Ἀργεῖοι καὶ Ἄργος τὰ πολλὰ ἐν αὐτοῖς ὑμνοῦνται, ad Il. B. p. 218, 35: poſuit ἐν αὐτοῖς, quod ſenſum commodum dabat, ſed lectum πάντων forte minus intellexit. Voculam in talibus *Herodoto* paene peculiarem, quam ellipſium venatores omitti non potuiſſe fatebuntur, reſtituendam hic cenſeo,

regem esse, ipsum vero lapidatorem. Id non concedente sibi deo, Clisthenes domum reversus excogitabat modum, quo Adrastus ipse demigraret. Quem ubi excogitasse sibi visus est, misit ad Bœotias Thebas, dicens velle se reducere Sicyonem Melanippum Astaci filium: eumque tribuentibus Thebanis postquam reduxit, ei fanum in ipso prytaneio designavit, eumque locavit munitissimo in loco. Reduxit autem Clisthenes Melanippum, nam id oportet narrari, ut inimicissimum Adrasto, quod et Mecistem fratrem eius et Tydeum generum Melanippus interfecisset. Clisthenes ubi fanum extruxit, sacrificia et dies festos Melanippo dedit Adrasto ablatos, quibus illum Sicyonii magnifice admodum honorare consueverant. Etenim regio ista Polybi fuerat, qui quum sine liberis decederet, imperium Adrasto legavit nepoti suo ex filia. Hunc igitur Sicyonii cum aliis honoribus prosequebantur, insuper vero tragicis choris casus eius venerabantur, ita ut non Bacchum, sed Adrastum colerent, at Clisthenes choros quidem Libero, reliquam vero solennitatem Melanippo dicavit. Hæc quidem ille in Adra-
68 stum egit. Tribus autem Doriensium ne forent

λῆα, ἐκεῖνον δὲ λευστῆρα· ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παρεδίδου, ἀπελθὼν ὀπίσω, [a] ἐβουλεύετο μηχανὴν τῇ αὐτὸς ὁ Ἄδρηστος ἀπαλλάξεται· ὡς δέ οἱ ἐξευρῆσθαι ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη [b] θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν [c] Ἀστακοῦ· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔδοσαν· ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν Μελάνιππον, τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανηΐῳ, καί μιν ἵδρυσε ἐνθαῦτα ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ· ἐπηγάγετο δὲ τὸν Μελάνιππον ὁ Κλεισθένης, καὶ γὰρ τοῦτο δεῖ ἀπηγήσασθαι, ὡς ἔχθιστον ἐόντα Ἀδρήστῳ· ὃς τόν τε ἀδελφεόν οἱ Μηκιστέα ἀπεκτόνεε, καὶ τὸν γαμβρὸν Τυδέα· ἐπεί τε δέ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, θυσίας τε καὶ ὁρτὰς Ἀδρήστου ἀπελόμενος, ἔδωκε τῷ Μελανίππῳ· [d] οἱ δὲ Σικυώνιοι ἐώθεσαν μεγαλωστὶ κάρτα τιμᾶν τὸν Ἄδρηστον· ἡ γὰρ χώρη ἦν αὕτη Πολύβου· ὁ δὲ Ἄδρηστος ἦν Πολύβου θυγατριδέος· ἄπαις δὲ Πόλυβος τελευτῶν διδοῖ Ἀδρήστῳ [e] τὴν ἀρχήν· τά τε δὴ ἄλλα οἱ Σικυώνιοι ἐτίμων τὸν Ἄδρηστον, καὶ δὴ πρὸς, [f] τὰ πάθεα αὐτοῦ τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιρον· τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμέωντες, τὸν δὲ Ἄδρηστον. Κλεισθένης δὲ χοροὺς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἄλλην θυσίην [g] τῷ Μελανίππῳ· ταῦτα μὲν ἐς Ἄδρηστόν οἱ [h] ἐπεποίητο. Φυλὰς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι

a Ἐφρόντιζε *Steph.* ora, *Arch. V. Ask. Pass.* et *Brit.* duo, *alii:* ἐβουλεύετο, quod pro scholio censendum. *b* Ἐθέλειν *Arch. V.* *c* Ὀστακοῦ *Med. Pass. Ask.* *d* Excitat Schol. *Pindari* Nem. Od. IX, 27., qui εἰωθήσαν: quod nunc est, venit ex *M. Pass. Ask. Vind.*, in *Arch.* ἔθεσαν: prius *Ald.* et Edd. ἐώθασι. *e* Τὴν χώρην Sch. *Pind.* *f* Non est in *Arch. Vind.* *g* Omittunt articulum *Pass. Arch. V. Ask.* *h* Ἐπεποίατο *Arch. V.*, ἐπεποιέατο debuerant: πεποίητο *Brit.* duo.

seo, ut legatur τὰ πολλὰ διὰ πάντων ὑμνέαται, *prae omnibus:* L. VI, c. 63., ἀνδρὶ εὐδοκιμέοντι διὰ πάντων δὴ τῶν βασιλήων· VII, c. 83., κόσμον πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι· VIII, c. 69., Artemisiae τετιμημένη διὰ πάντων τῶν συμμάχων· conf. I, c. 25. et VIII, c. 142. Talia praetermitti non debuerant *Porto*. Recte tuetur illud *Reisk.* in *Dionis* Chrys. Corinth. p. 458. ult.

VALCKEN.

48. Ἐκεῖνον δὲ λευστῆρα] *Dio Chrys.* Pythiae istud responsum alludens Or. III. de Regn. p. 43. B. πολὺ δὲ μᾶλλον τύραννον καὶ λῃστῆρα, ὅ ποτε προσεῖπεν ὁ Ἀπόλλων τὸν Σικυώνιον τύραννον· unde *Casaubon.* λῃστῆρα *praedonem* hoc reponit loco; quem quidem sequi, etsi cupido adest, haud possum. Λευστὴρ *Suidae* in V. ὁ καταλευσθῆναι ἄξιος, *dignus qui lapidibus obruatur*, qualis profecto Sicyonius iste Clisthenes: paullo diversior, neque alienus tamen, *AEschyli* λευστὴρ μόρος VII, c. Theb. v. 205. At quidni λευστὴρ tyrannus, φονεὺς, cives lapidibus quasi cooperiens, uti in *Hesychio*? Tale certe *AEliani* ap. *Suid.*, ἵνα τὸν τῶν κακῶν αἴτιον καὶ ΛΕΥΣΤΗΡΑ ἀφανίσωσι. Alibi crudelissimum Apollodorum, τὸν Κασσανδρέων λευστῆρα dabit H. An. V, 15.

48. Ἐκεῖνον δὲ λευστῆρα] Primum ponam quae huc pertinent, notata *Casaubono* Diatribe in *Dionis Chrys.* p. 43., „*cum ita scribit*, οὐκ ἂν εἴποιμι τὸν τοιοῦτον ἄρχοντα ἢ αὐτοκράτορα ἢ βασιλέα· πολὺ δὲ μᾶλλον τύραννον καὶ λῃστῆρα, ὅ ποτε προσεῖπεν ὁ Ἀπόλλων τὸν Σικυώνιον τύραννον· *respicit oraculum a Pythia olim Clistheni redditum, Sicyoniorum tyranno. Herodotus* —— ἐκεῖνον δὲ λῃστῆρα· *editiones Herodoti praeferunt* λευστῆρα· *mendose.*„ Sicut *Reiskio*, mihi quoque *Casauboni* placuit olim coniectura: apta *Regem* inter et *Latronem* videbatur opposito: de se et Annibale Alexander apud *Lucian.* I. p. 386., οἷος μὲν ἐγὼ βασιλεὺς, οἷος δὲ οὗτος λῃστὴς ἐγένετο· ubi τοῦ —— λῃστοῦ τῶν Ἑλλήνων e *Demosth.* (p. m. 81, 50.) mentionem fecit ὁ πάνυ. Nunc in *Herodoto* λῃϊστῆρα quidem legisse videtur *Dion*, sed alterum invenisse suspicor in suo Codice *AElianum*, qui de N. A. V, c. 15., crudelissimum Cassandrensium tyrannum Apollodorum vocat τὸν Κασσανδρέων λευστῆρα· et ne hic quoque de vocis dubitemus sinceritate faciunt ista *Suidae:* Λευστὴρ, ὁ καταλευσθῆναι ἄξιος, τουτέστι λιθοβοληθῆναι· καὶ Αἰλιανὸς, ἵνα τὸν τῶν κακῶν αἴτιον καὶ λευστῆρα ἀφανίσωσι. *Digni qui in barathrum coniicerentur*, βάραθροι dicti sunt Atticis, vocem inprimis ὄλεθρος frequentantibus in istius modi sensum, aliasque nonnullas. Rarissima sunt πέδων, pro πεδῶν ἄξιος, et Τύμβε, pro ταφῆναι ἄξιε, quorum hoc in *Aristoph.* est Lys. v. 372., illud habet *Eustath.* in Il. Θ. p. 616, 43. qui in Od. Κ. p. 391, 33. Dorienses scribit τοὺς ἐπονειδίστους vocasse Φόνους, quasi dicerent ἄξια φόνου δεδρακότας. Tandem Λευστὴρ proprie idem est ac λιθοβόλος· atqui hoc ipsum, sive Λαβόλος, in eumdem alicubi sensum fuit a Grammaticis inventum; nam ista prostant apud *Hesych.* Λῃβόλε, λιθοβόλε, ἄξιε λιθασθῆναι. Haec, ni fallor, etiam adversus *Casaubonum* tueri poterunt vulgatam in *Herodoto* lectionem; quam solus forsan interpretum Anglus, plerumque tamen Latina *Vallae* sequutus, optime hic expressit, minus recte notatus Auctori *des Essais de Critique* p. 165.

VALCKEN.

52. Μελάνιππον τὸν Ἀστακοῦ] Quid moverit amanuenses ad τὸν Ὀστακοῦ pingendum, non reminiscor neque exputo: aliis omnibus Melanippi pater *Astacus*. *Astacides Menalippus*, sive, ex legitima *Barthii* coniectura, *Melanippus* ap. *Statium* Theb. VIII, 718., *Ovid.* Ibi v. 517., ubi *Salvagn.*, *Burmannus*, et *Valckenarius* ad Tragici Phoenisс. p. 784.

58. Μηκιστέα —— καὶ —— Τυδέα] *Herodotum* more suo sequitur *Pausan.* IX, p. 745. *Mecistem* qui scripserunt nihil erat adeo cur viro docto notarentur; non certe reprehenderet, Ἀχιλλέα, Ὀδυσσέα, Περσέα Latine scribentes, *Achillem*, *Ulyssem*, *Persen*; forma nominum fuit AEolica. Πέρσης, Ὀδύσσης, Ἀχίλλης· observante *Ios. Scaligero* ad *Propert.* p. 289. Duplici forma dicebatur Μενέσθης et Μενεσθεύς· Ἀντιφάτης et Ἀντιφατεύς. —— Quod in seq. pag. 68., αὐτὰ τὰ τελευταῖα intelligere se negat *R.* atque idcirco miris modis sollicitat, retractatum intellexisset, *ipsam* nominum *terminationem* significari in άται· ex vocibus enim ὑός τε καὶ ὄνου [καὶ χοίρου,] prodierunt Ὑάται, Ὀνεάται, et Χοιρεάται.

VALCKEN.

66. Τραγικοῖσι χοροῖσι] Vero bene si concinat, Sicyonios *tragoediam* invenisse primos, Athenienses consummasse: *Themistius* Or. XXVII. p. 337. B. Τραγῳδίας εὑρεταὶ μὲν Σικυώνιοι, τελεσιουργοὶ δὲ Ἀττικοὶ ποιηταί. Certa, inquam, ea si sint, *choris tragicis* ante Thespim Adrastus Sicyone honorari potuit. Ceteroqui Thespis, tragoediam Athenis docens Olymp. LXI., una generatione Clisthene tyranno iunior est. Dici posset, ante eam Olympiadem, qua *Alcestin* fabulam produxit, alias recitasse ex *Plutarcho* et *Diogene Laërt.* difficile tamen ad credendum, *tragicos choros*, quorum in Adrasti cultu vetus ante tyrannum usus, ex iuvenis poëtae rudi invento Sicyonem migrasse tam cito. Immo vero, si fallit *Themistii* fides, citra prolepsin quandam salvi non manebunt hi *chori*, quorsum inclinat *R. Bentleii* Dissert. de Phalar. Ep. p. 293. erudita explicatio.

σι [a] τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα οὐνόματα· ἔνθα καὶ πλεῖστον κατεγέλασε τῶν Σικυωνίων· ἐπὶ γὰρ ὑός τε καὶ ὄνου τὰς ἐπωνυμίας μετατιθεὶς, αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε, πλὴν τῆς ἑωϋτοῦ φυλῆς· ταύτῃ δὲ [b] τοὔνομα ἀπὸ τῆς ἑωϋτοῦ ἀρχῆς ἔθετο· οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχέλαοι ἐκαλέοντο· ἕτεροι δὲ, Ὑᾶται· ἄλλοι δὲ, Ὀνεᾶται· ἕτεροι δὲ, Χοιρεᾶται· τούτοισι τοῖσι οὐνόμασι τῶν φυλέων ἐχρέωντο οἱ Σικυώνιοι, καὶ ἐπὶ Κλεισθένεος ἄρχοντος, καὶ ἐκείνου τεθνεῶτος, ἔτι ἐπ' ἔτεα ἑξήκοντα· μετέπειτα μέντοι λόγον σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ Παμφύλους καὶ Δυμανάτας· τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ἐπὶ τοῦ Ἀδρήστου παιδὸς Αἰγιαλέος, τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμε-
311 νοι κεκλῆσθαι [c] Αἰγιαλέας. Ταῦτα μέν νυν ὁ Συκυώνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκεε· ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἐὼν τοῦ Σικυωνίου τούτου θυγατριδέος, καὶ τὸ οὔνομα ἐπὶ τούτου ἔχων, δοκέειν ἐμοὶ, καὶ οὗτος ὑπεριδὼν Ἴωνας, ἵνα μή σφισι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυμον Κλεισθένεα ἐμιμήσατο· ὡς γὰρ δὴ [d] τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρότερον ἀπωσμένον, τότε [e] πάντα πρὸς τὴν ἑωϋτοῦ μοίρην προσεθήκατο, τὰς φυλὰς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλεῦνας ἐξ ἐλασσόνων· δέκα τε δὴ [f] φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τοὺς δήμους κατένεμε ἐς τὰς φυλάς· ἦν τε [g] τὸν δῆμον προσθέμενος πολλῷ κατύπερθε τῶν ἀντιστασιωτέων. Ἐν τῷ μέρεϊ δὲ ἑσσούμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτεχνᾶται τάδε· ἐπικαλέεται Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, γενόμενον

forent eædem Sicyoniis quæ Argivis, in alia nomina traiecit, ita ut Sicyonios plurimum ridiculos redderet: quippe ab *hyos* et *onou* vel sue et asino cognomina transponens, partes ultimas apposuit præterquam in tribu sua, cui a sua *arche*, vel imperio, nomen indidit: itaque hi tribules Archelai vocabantur: ceterorum autem alii Hyatæ ab suibus: alii Oneatæ, ab asinis: alii Chœreatæ ab porcis. His tribuum nominibus Sicyonii, et Clisthene imperante, et eo defuncto, ad sexaginta annos usi sunt; attamen postea inter se consilio habito transtulerunt in Hylleas, Pamphylos, Dymanatas: quartam tribum adiecerunt, ab AEgialeo Adrasti filio imponentes cognomen, ut vocarentur AEgialenses. Hæc Sicyonius Cli- 69
sthenes fecerat. Atheniensis autem Clisthenes, quum huius Sicyonii esset ex filia nepos, et ab eo nomen haberet, et ipse, ut mihi videtur, præ contemptu Ionum, ne tribus forent eædem ipsis et Ionibus, Clisthenem sibi cognominem imitatus est. Postquam enim populum Atheniensem antea alienatum, tunc omnem ad suam unius autoritatem redegit, tum tribuum nomina immutavit, et plures ex paucioribus fecit, decem phylarchos pro quatuor, atque etiam decem demos, *id est*, populos distribuit in tribus: atque ita populum augebat multo ut esset superior contraria factione. Vicis- 70
sim superatus Isagoras, hæc contra molitus fuit, ut Cleomenem Lacedæmonium advocaret,

a Neglexit tria seqq. *Pass.* per socordiam. *b* Τὸ οὔνομα *Arch. Ask. Vind.* *c* *Ald. Camerarius*, *Arch. M.* &c. Conf. *Gronov.* *d* Τῶν Ἀθ. *Arch.* et *Brit.* duo. *e* Πάντα *Arch. Valla*; antea πάντων. *f* Φιλαρχίας id. *g* Τῷ δήμῳ, quo nihil opus, id.

75. Αὐτὰ τὰ τελευταῖα] Nimia docti viri hariolatio, *μετατιθεὶς αὐτοῖς ὀνόματα τὰ γελοιότατα ἐπέθηκε.* Sincera est et durabit oratio, modo *αὐτὰ*, i. e. *μόνα*, *τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε*, *solas* et non nisi *terminationes addidit*, explanetur, vt fine vocabulorum, ne audirent ὕες, ὄνοι, χοῖροι, differrent. Sic mecum sentiens *Abreschius.* Quae mox de mutatis post Clisthenis excessum contumeliosis titulis, et revocatis Doriensium tribuum nominibus, lucem ex *Steph. Byz.* in Δυμᾶν et notatis *Hemsterhusii* ad Comici Plut. v. 385. mutuantur.

83. Ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ Π.] Nomina Sicyonii, quibus innotuerant ante Clisthenem, vetera revocarunt, Doriensium tribubus imposita: apud *Steph. Byz.* v. Δυμᾶν, memorantur Ὑλλεῖς καὶ Πάμφυλοι καὶ Δυμᾶνες· de quibus egerunt *Ti. Hemsterh.* ad *Schol.* in *Ar.* Plut. p. 114., et *Henr. Vales.* Em. I, c. 32. Ad ista tria quartum nomen adiecerunt secundum *Herod.* ab Adrasti filio ductum, Αἰγιαλέας· sed ipsam Sicyona dictam olim Αἰγιαλὸν vel Αἰγιαλοὺς testis est *Strabo* VIII, p. 587. A. *Pausan.* II, p. 125., ἀπὸ τούτου —— ἡ γῆ Σικυωνία, καὶ Σικυὼν ἀντὶ Αἰγιάλης ἡ πόλις ὠνομάσθη. Altera pars Peloponnesi maritima, ὅσα πρὸς θαλάσσῃ τῆς Ἀργείας *Pausan.* II, p. 145., Ἀκτὴ dicebatur: vid. *Wess.* ad *Diodori* T. I. p. 507. T. II. p. 266., incolae, οἱ τὴν Ἀργολίδα ἀκτὴν οἰκοῦντες. In parte septemtrionali ad maris litus, αἰγιαλὸν, habitantes Achaei praesertim, ut erant, dicebantur Αἰγιαλέες, sive Αἰγιαλῆες· nonnulla dedit Ill. *Ez. Spanh.* ad *Callim.* h. in Del. v. 73. Accommodum heroico versui nomen apud Poëtas latius patuit: *Theocrit.* Eid. XXV, v. 174., Ἔλπομαι οὐχ ἕτερον τόδε τλήμεναι Αἰγιαλήων. Ista prostant in *Etymolog. M.* p. 189, 5. Βασιλεύτωρ· —— Ἀντίμαχος ἐν πρώτῳ Θηβαΐδος, —— οἵ οἱ ἔσαν βασιλεύτορες αἰπαλήων· postremum nomen omissum in Cod. Leid. MS. frustra tentabat *Sylburg.* Corrigi debet —— Αἰγιαλήων. VALCKEN.

92. Πρότερον ἀπωσμένον τότε &c.] Varie haec sollicitantur: mihi iuncturam sententiamque absolvunt schedae. Alioqui ordine vocum inmutata ἀπωσμένον πάντων, τότε arripi potuerat, ut omnibus liberae civitatis iuribus depulsus innueretur populus. Maior difficultas in δέκα δὲ καὶ τοὺς δήμους ——, *atque etiam decem demos distribuit in tribus*, ut *Valla.* Ergone decem duntaxat Athenis δῆμοι, et si plures, quid factum illis? Longe autem eos denarium excessisse numerum, indices τῶν δήμων a *Meursio* collecti, et *Sponii Corsinique* diligentia egregie aucti, manifestant. Proinde δέκα *decem* non sibi τοὺς δήμους *populos*, sed φυλὰς nectit. Clisthenes Athenienses δεκαφύλους fecit, et in decem has tribus omnes Atticos *populos* divisit. Vidit loci hanc sententiam *Ed. Corsinus* Fastor. Att. T. III. p. 128.

97. Ἦν τε, τὸν δῆμον προσθέμενος] Quae *Galeo* sincera videbatur, non absurda certe lectio Cod. *Arch.* ἦν τε, τῷ δήμῳ προσθέμενος, πολλῷ κατύπερθε τῶν ἀντιστασιωτέων, converti poterat: *eratque, cum populi se partibus adiunxisset, multo superior contrariae factionis fautoribus.* Hoc sensu frequentatur προσθέσθαι τινί· ego tamen et hic vulgatam praefero. Dum favebat optimatibus inprimis Isagoras, adversarius in administranda republica, Clisthenes restituit plebis auctoritatem, quam, in imperio populari constitutam a Solone, Pisistratus filiique labefactaverant. Supra c. 66., Clisthenes τὸν δῆμον προσεταιρίζεται· in eamdem sententiam scribi potuit τὸν δῆμον προστίθεται, vel προσάγεται, vel προσποιεῖται· —— atque adeo hoc loco dici, τὸν δῆμον προσθέμενος, *cum plebem suam fecisset*, adversariis multo fuisse superior. Hoc idcirco genuinum iudico quia Herodoteum est; προσθέσθαι autem τινὶ apud nostrum tantum dicuntur, qui alterius adstipulantur sententiae. *Amicos sibi conciliare* vel *adiungere* φίλους προστίθεσθαι dicitur I, c. 53. idem est c. 56. προσκτήσασθαι φίλους· ista duo permutantur et III, c. 74. in *Thucyd.* VI, c. 18., προσεθέμεθα αὐτοὺς recte *Schol.* explicat. —— In iis, quae proxima praecedunt, insunt non sane pervulgata, quale hoc videtur: δέκα δὲ καὶ τοὺς δήμους κατένεμε ἐς τὰς φυλάς· an in singulas tribus decem demos contribuit? sed qui ex decem huius temporis tribubus esse censerentur, demi nostris in libris memorantur circiter CXX. Conferenda certe sunt quae ex *Aristotelis* Repub. Athen. de Clisthene tradit *Schol.* in *Aristoph.* Nub. v. 37. VALCKEN.

100. Ἐπικαλέεται Κλεομένεα] *Pausaniae* III. p. 212. Cleomenes στρατεύσας ἐπ' Ἀθήνας prima quidem expeditione, *Herodoto* supra narrata, laudem sibi dicitur civibusque suis peperisse; ὕστερον δὲ Ἀθηναίου χάριτι ἀνδρὸς Ἰσαγόρου, τυραννίδα οἱ συγκατεργασάμενος Ἀθηνῶν· ubi praestiterit συγκατεργασόμενος. Haec vero tertia secundum *Herod.* Cleomenis fuit expeditio, quem εἶχε

vocaret, iam inde ab obsidione Pisistratidarum sibi hospitem factum: qui quidem culpabatur quod ad uxorem Isagoræ ventitaret: is misso primum Athenas caduceatore, Clisthenem eiecit, et cum eo alios complures Athenienses, eos enageas insuper vocans, *q. d. piaculares*. Hæc autem mittens dicebat admonitu Isagoræ: nam Alcmæonidæ et qui horum sectam sequebantur erant affines cædis huius; ipse autem

71 et amici eius non erant participes. Hi vero Atheniensium enagees *piaculo obstricti*, ita nominabantur. Cylon Atheniensis vir Olympicorum ludorum victor, affectatæ tyrannidis compertus est. Conciliato namque æqualium sodalitio arcem occupare conatus est. Id quum efficere non potuisset, assedit simulacro deæ supplex, ipse ac socii: hos illinc submoverunt quidem prytanes Naucrarorum, qui tunc Athenas regebant, data fide puniendi eos citra mortem: sed culpa horum mox interfectorum fuit penes Alcmæonidas. Hæc an-

72 te Pisistrati ætatem gesta sunt. Ubi autem Cleomenes mittens eiecit Clisthenem atque piaculares, quamvis Clisthenes ipse profugisset, nihilo secius Athenas venit, non magna cum manu, atque illinc septingentas familias Atheniensium, tanquam piaculo contaminatas, relegavit, quas ei suggerebat Isagoras. Hoc acto conabatur secundo loco senatum dissolvere, et magistratus trecentis Isagoræ factionis sociis mandare: ve-

νον ἑωϋτῷ ξεῖνον ἀπὸ τῆς Πεισιστρατιδέων πολιορκίης· τὸν δὴ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα· τὰ μὲν δὴ πρῶτα πέμπων ὁ Κλεομένης ἐς τὰς Ἀθήνας κήρυκα, [a] ἐξέβαλε Κλεισθένεα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τοὺς ἐναγέας ἐπιλέγων· ταῦτα δὲ πέμπων, ἔλεγε ἐκ διδαχῆς τοῦ Ἰσαγόρεω· οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμαιωνίδαι καὶ οἱ συστασιῶται [b] αὐτέων εἶχον αἰτίην τοῦ φόνου τούτου· αὐτὸς δὲ οὐ μετεῖχε, οὐδ᾽ οἱ φίλοι αὐτοῦ. Οἱ δ᾽ ἐναγέες Ἀθηναίων ὧδε ὠνομάσθησαν· ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης· οὗτος ἐπὶ τυραννίδι [c] ἐκόμησε· προσποιησάμενος δὲ ἑταιρηΐην τῶν ἡλικιωτέων, καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη· οὐ δυνάμενος δὲ ἐπικρατῆσαι, ἱκέτης ἵζετο πρὸς [d] τὤγαλμα· τούτους ἀνιστέασι μὲν οἱ πρυτάνις τῶν [e] Ναυκράρων, οἵπερ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπεγγύους πλὴν θανάτου· φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αἰτίη ἔχει Ἀλκμαιωνίδας· ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιστράτου ἡλικίης ἐγένετο. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλεισθένεα καὶ τοὺς ἐναγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέσχε· μετὰ δὲ, οὐδὲν ἧσσον παρῆν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομένης, [f] οὐ σὺν μεγάλῃ χειρί· ἀπικόμενος δὲ ἀγηλατέει ἑπτακόσια ἐπίστια Ἀθηναίων, τά οἱ ὑπέθετο ὁ [g] Ἰσαγόρης· ταῦτα δὲ ποιήσας, δεύτερα τὴν βουλὴν καταλύειν ἐπειρᾶτο· τριηκοσίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρεω [h] στασιώτῃσι τὰς ἀρχὰς ἐνεχείριζε· ἀντιστάθείσης

a Ἐξέβαλλε *Pass.* *b* Deest *Ask.* *c* Ἐκόμισε *Arch.* male. Vide *Eustath.* ad Hom. p. 165, 16., ubi haec. *d* Τὸ ἄγαλμα *V. Arch.* *e* Citat *Suid.* in Ναυκραρικὰ et *Harpocration.* Mox ἔνεμον *Arch. V.* et *Steph.* margo. cum *Brit. A.*, alii ἐνέμοντο. *f* *Suid.* Συν μεγ. sine negativa in Ἀγηλατεῖν negligenter. tangit eadem in Ἐπίστια. *g* Ἀρισταγόρης absurde *Arch.* *h* *Militibus* στρατιώτῃσι *Valla*, sine caussa, monente *Palmerio.*

χε αἰτίη φοιτᾶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα· hoc *Plutarch.* intactum non dimisit II, p. 860. D. —— Quod primum fecisse dicitur misso nuncio Cleomenes, ἐξέβαλε Κλεισθένεα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων· respicit *Thucyd.* p. 82, 96., hinc explicandus. VALCKEN.

5. Ἐξέβαλε] Expellendi conatum et voluntatem indicat, ut saepe numero. Vid. I, 68. III, 53. Τοὺς ἐναγέας et Κυλώνειον ἄγος, cuius Alcmaeonidae accusabantur, post *Herodotum* explicuit *Thucydid.* L. I, 126. accuratissime, ibique Cl. *Dukerus*.

11. Ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀ. Ὀ.] Quae huc spectant aliunde pleraque sunt notissima. Perpaucis *Herodoto* narrata *Thucydides* explicatius exsequitur, eleganter etiam et perspicue; sic ut hac in parte historici Principes a suo quisque more secessisse videantur: est enim passim noster ille *dulcis et fusus*, *densus et brevis Thucydides*; illius σύνθεσις ἡδεῖα καὶ καλὴ, huius αὐστηρά. *Thucydides*, iudice *Hermogene* p. 511., εἴπου καὶ γλυκύτητα ἔχει, μάλιστα μὲν ὥσπερ ἀλλότριόν τι τῆς ἰδέας αὐτοῦ ἐκφαίνεται τὸ μέρος ἐκεῖνο. Sophista *Theon* in Progymn. p. 22., τὸ Κυλώνειον, inquit, ἄγος μᾶλλον τοῦ Ἡροδότου [καὶ Εὔφρονος] ἐξείργασται Θουκυδίδῃ. Si vulgaretur κατ᾽ Εὐφρόνιον, ignotus nos non cruciaret historicus, cuius nomini substituendum adverbium suspicor, quod sensui conveniat. Sed hoc certe non dubitanter statuo, errasse virum Egregium, dum ipsi *Leo* in Scholiis ad *Thucyd.* esse videbatur *Leo Alabandensis vel alius*. Ad *Thucydideam* nempe de Cylone narrationem I, c. 126., tres diversorum adnotatiunculas *Scholia* praebent in ℣. 56.; quarum postrema nugatoris est Graeculi minime digna, quae viros exerceret eruditissimos; secunda, ut est captus Grammaticorum, ista non inelegans: ὅτι τοῦ διηγήματος τοῦ κατὰ τὸν Κύλωνα τὴν σαφήνειαν τινὲς θαυμάσαντες εἶπον, ὅτι Λέων ἐγέλασεν ἐνθαῦτα, λέγοντες περὶ Θουκυδίδου· postrema virum clar. in his minus attentum revocasse debuerant ab errore: horridus *Thucydides* ob torvam veluti structurae faciem magistris istis *Leo* dicebatur, qui, dum in his facilis videretur et iucundus ὁ λέων, aiebant, ἐγέλασεν ἐνθαῦτα. Iudex idoneus *Dionysius Halic.* in Epist. ad Pomp. p. 210, 3., καλαὶ μὲν αἱ ποιήσεις ἀμφότεραι· —— διαφέρουσι δὲ κατὰ τοῦτο μάλιστα ἀλλήλων, ὅτι τὸ μὲν Ἡροδότου κάλλος ἱλαρόν ἐστι, φοβερὸν δὲ τὸ Θουκυδίδου. VALCKEN.

16. Τῶν Ναυκράρων] Laurentii *Naucratiorum* mendosum et forte operarum peccatum est: sunt enim hoc de genere quam plurima in versionis editione principe. Nobiliss. *Palmerii* Ναυκραρίων spernunt *Aristoteles*, *Harpocratio* et *Suidas*. Quinam Athenis olim Ναύκραροι fuerint, praeclare *P. Leopardus* Emend. VII, 19. et post deinde *Maussacus* in *Harpocrat.* Ναυκραρικὰ conmonstrarunt. Cur autem ἔνεμον placuerit, adscripta L. I, 59. docebunt.

16. Οἱ πρυτάνις τῶν Ναυκράρων] Ut *Magistratus* antiquitus Ναυκράρους dictos doceat, citat hunc locum *Harpocrat.* Apud *Thucyd.* p. 81, 88., dicuntur Cylonem et sodales ἀναστῆσαι οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν· custodiendos autem commiserant τοῖς ἐννέα Ἄρχουσι· τότε δὲ, addit, τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα Ἄρχοντες ἔπρασσον· haec non satis perspicio quo modo cum Grammaticorum possint observatis conciliari περὶ Ναυκράρων, quae prae ceteris diligenter collegit *Leopard.* Em. VII, c. 19. nisi statuatur, in his etiam ab *Herodoto* diversum auctorem sequutum *Thucydidem*: *Pausaniae* VII, p. 588., οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχὰς διέφθειραν τῆς Ἀθηνᾶς ἱκέτας τῶν Κύλωνι ὁμοῦ τὴν ἀκρόπολιν κατειληφότων. VALCKEN.

18. Ὑπεγγύους πλὴν θανάτου] Non male *Valla*, quem *Portus* haud circumspecte deseruit, vertendo, *qui Athenas, suae potestati subiectas, incolebant, excepta capitis poena.* Namque ὑπεγγύους non ad Ἀθήνας referendum, sed τούτους ἀνιστέασι, pingendaque ὑποστιγμὴ post Ἀθήνας. Cylonei dira fame pressi ex arce *accepta fide incolumitatis* descenderunt, ita tamen ut iudicio se sisterent, sive ἐπὶ δίκῃ quemadmodum *Plutarchus* in Solone: Pactum illud de incolumitate, πίστιν τῆς σωτηρίας ἐχέγγυον alia in re *Dio Cassius*, memorat clarissime *Thucydides* L. I, 126. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς —— ἐφ᾽ ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσι· *quum induxissent eos, ut descenderent, hac conditione, nullo se eos malo adfecturos*: atque haec supplicum privilegia olim. Ἀλλ᾽ ὥσπερ ἔλαβες τὸν ἱκέτην ΕΧΕΓΓΥΟΝ Ῥύου με κἀκφύλασσε propterea *Oedipus Colon.* in *Sophoclis* fabula v. 275. Verum haec uberius, *Herodoti* mentem optime assecutus, Cl. *Dukerus* ad *Thucyd.* dictum locum.

38. Τὰς

σης δὲ τῆς βȣλῆς, καὶ ȣ̓ βȣλομένης πείθεσθαι, ὅ τε Κλεομένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ ϛασιῶται αὐτȣ̃ καταλαμβάνȣσι τὴν ἀκρόπολιν· Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρκεον [a] αὐτοὺς ἡμέρας δύο· τῇ δὲ τρίτῃ ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς 312 χώρης ὅσοι ἔσαν αὐτέων Λακεδαιμόνιοι· ἐπετελέετο δὲ τῷ [b] Κλεομένεϊ ἡ φήμη· ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μέλλων [c] δὴ αὐτὴν κατασχήσειν, ἤιε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ, ὡς προσερέων· ἡ δὲ ἱρείη ἐξαναϛᾶσα ἐκ τοῦ θρόνȣ, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμεῖψαι, εἶπε. „ Ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει, μηδ' [d] ἔσιθι ἐς τὸ ἱρόν· οὐ γὰρ θεμιτὸν Δωριεῦσι παριέναι ἐνθαῦτα". ὁ δὲ εἶπε, „ Ὦ γύναι, ἀλλ' οὐ Δωριεύς εἰμι, ἀλλ' Ἀχαιός". ὁ μὲν δὴ τῇ κληηδόνι οὐδὲν χρεώμενος, ἐπεχείρησέ τε, [e] καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων· τȣ̀ς δὲ ἄλλȣς Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ· ἐν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον τὸν Δελφὸν, τοῦ ἔργα χειρῶν τε καὶ [f] λήματος ἔχοιμ' ἂν μέγιϛα καταλέξαι· οὗτοι μέν νυν δεδεμένοι ἐτελεύτησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ ταῦτα Κλεισθένεα καὶ τὰ ἑπτακόσια ἐπίϛια τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεομένεος μεταπεμψάμενοι, πέμπȣσι ἀγγέλȣς ἐς Σάρδις, συμμαχίην βȣλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἠπιϛέατο γάρ σφι πρὸς Λακεδαιμονίȣς τε καὶ Κλεομένεα [g] ἐκπεπολεμῶσθαι· ἀπικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις, καὶ λεγόντων τὰ ἐντεταλμένα, [h] Ἀρταφέρνης ὁ Ὑϛάσπεος, Σαρδίων ὕπαρχος, [i] ἐπειρώτα τίνες ἐόντες ἄνθρωποι, καὶ [k] κοῖ γῆς οἰκημένοι, δεοίατο Περσέων σύμμαχοι γενέσθαι· πυθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων, [l] ἀπεκορύφȣ σφι τάδε· εἰ μὲν διδοῦσι βασιλέϊ Δαρείῳ [m] Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συνετίθετο· εἰ δὲ μὴ διδοῦσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε· οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπί σφεων αὐτέων [n] βαλλόμενοι, διδόναι ἔφασαν, βȣλόμενοι τὴν συμμαχίην ποιήσασθαι· οὗτοι μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν ἑωϋτῶν, αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεομένης δὲ ἐπιϛάμενος περιϋβρίσθαι ἔπεσι καὶ ἔργοισι ὑπ' Ἀθηναίων,

verum reluctante ſenatu, atque obtemperare nolente, Cleomenes Iſagorasque cum ſuæ factionis hominibus arcem occuparunt, quos ceteri Athenienſes cum ſenatu ſentientes, biduo obſederunt: tertio die accepta fide ex Attica diſcesſerunt, quicunque Lacedæmonii ibi erant. Cleomeni autem peragebatur omen: nam ei ad occupandam arcem aſcendenti, et ad deæ penetrale alloquendi gratia eunti, exſurgens e ſella ſacerdos, antequam ille valvas reſeraret, Lacedæmonie, inquit, hoſpes, retro redeas, neve templum introëas, non enim Dorienſibus huc introire fas est. Cui Cleomenes, At ego, inquit, o mulier, Dorienſis non ſum, ſed Achæus. Itaque admonitu uti nolens, atque in conatu pergens, tunc quoque iterum cum Lacedæmoniis excidit. Ceteros autem ad necem vinxere Athenienſes, et in iis Timeſitheum Delphicum, cuius manuum opera atque ſtrenuitatem maximam referre posſem. Atque hi quidem in vincula coniecti mortem oppetiere. 73 Athenienſes autem post hæc revocatis cum Cliſthene ſeptingentis familiis, quas Cleomenes exegerat, Sardes mittunt ad contrahendam cum Perſis ſocietatem. Intelligebant enim ſibi cum Cleomene atque Lacedæmoniis eſſe bellandum. Ut Sardes venere nuncii, mandataque expoſuere, percontatus est eos Artaphernes Hyſtaſpis filius, Sardium prætor, quinam homines esſent, et ubi terram incolentes, qui ſocii Perſarum fieri orarent. Ubi id ex nunciis audivit, hæc eis in breve contracta obtulit, Si regi Dario terram Athenienſes darent et aquam, ſe contracturum cum eis ſocietatem: ſin minus, illos abſcedere præcepit. Nuncii inter ſe colloquuti, quod ſocietatem facere cuperent, daturos ſe eſſe dixerunt: quo nomine, ubi reverſi ſunt domum, vehementer accuſati ſunt. 74 Cleomenes intelligens ab Athenienſibus ſe et verbis et fa-

a Non est in *Arch.* et *Brit.* duobus. *b* Κλεομένη *Paſſ.* *c* Δὲ *Arch.*: mox τοῦ θεοῦ ora *Steph.* et duo *Brit.* perperam. *d* *Med. Arch. Paſſ. Ask. Vind.*, olim ἔσιθ' ἐς. in *Brit.* duob. et marg. *Steph.* ἐσελθέτων Δωριῆα παριέναι *Brit.* duo, cui ſuus eſſe locus poterit. *e* Abſunt duo iſta *Arch.* Post nonnulla Τιμ. τὸν ἀδελφεὸν omnes, peſſime. *f* Λήματος *Arch.* et Scholiaſtes. alii λήμματος. *g* Ἐκπολεμ. *Vind.* *Arch.* Vide ad L. III, 66. *h* Ἀρταφρένης *Paſſ. Vind.* *i* *Paſſ. Arch. V.*, olim ἐπερ. *k* Πῇ *Arch.* tum οἰκημένοι ora *Steph. Vind. Paſſ. Arch. Brit.* duo, ut ſaepe alias: antea οἰκεόμενοι. *l* Exſcripſit *Suidas* in *V.* *m* Deſideratur in *Arch. Valla.* *n* Βαλόμενοι *Paſſ.* duo *Brit.*

38. Τὰς θύρας αὐτὸν ἀμεῖψαι] *Priusquam intraret.* *AEſchylus* Choëph. v. 569. Ἐι δ' οὖν ΑΜΕΙΨΩ βηλὸν ἑρκείου ΠΥΛΩΝ. *Si limen tranſiero.* Cultum et *Theophylacti* Epiſt. VII. τὸν ἀδελφιδοῦν ὑπεροpᾶς ΘΥΡΑΝ ἐκ ΘΥΡΑΣ ΑΜΕΙΒΟΝΤΑ. Haec tamen convertentur, ubi in aedibus agens faceſſere et exire iubetur. *Sophocl.* Philoct. v. 1256. Ἔξελθ' ΑΜΕΙΨΑΣ τάσδε πετρήρεις ϛέγας. *Euripides* Elect. v. 750. ἄμειψον δώματα, *exi.* Ceterum quae ſuperius φήμη ea mox κληηδὼν, ſive, ut L. IX, 9., κληδών· differunt enim nihil, itaque de *admonitu* non bene *Valla.* Vid. *Odyſſ.* Υ, 100.

44. Ἐξέπιπτε μετὰ τῶν Λακεδ.] Huc ſpectat *Ariſtophan.* Lyſiſtr. v. 273., οὐδὲ Κλεομένης, ὃς αὐτὴν (τὴν ἀκρόπολιν) κατέσχε πρῶτος, Ἀπῆλθεν ἀψάλακτος· ἀλλ', ὅμως Λακωνικὸν πνέων, Ὤιχετ' ὅπλα παραδοὺς ἐμοί. —— Ne quis in poſterum ſub finem cap. Iſagorae vel alterius in Timeſitheo *fratrem* quaerat, ſpero equidem Τιμησίθεον τὸν Δελφὸν *Herodoto* reſtitutum iri ex veraci *Palmerii* coniectura, a Clar. *Weſſ.* firmata in Diſſ. *Herod.* p. 165. Δελφοὶ et ἀδελφοὶ alibi quoque male inter ſe permutantur. VALCKEN.

46. Τιμησίθεον τὸν Δελφὸν] *Fratrem eius* Laurentius ex coniectura; nam αὐτοῦ, quod nullis in Codd., legiſſe, non opinor. Macula τὸν ἀδελφεὸν foedavit turpis, vixque mihi tempero, quin ea detrita τὸν Δελφὸν ex Nob. *Palmerii* admonitu, ſiquidem nihil certius, refingam. Rem conſtituet *Pauſanias*, Τιμασίθεον τὸν Δελφὸν, Iſagorae amicum, in occupanda arce Attica adiutorem, et capite propterea poenas dantem, clarisſime deſcribens L. VI, 8. Vitii origo in ſcribarum ſocordia, ἀδελφὸν et Δελφὸν confundentium, veluti in *Plutarchi* T. II. p. 825. B. et *Photii* Bibl. p. 481, 30. Veritatem utrobique *Xylander* et *H. Steph.* perſpexerunt, quos ſimili in re duces habeo.

47. Καὶ λήματος] Semper ita veteres de fiducia animique praeſentia. Λῆμμα captura illis et lucrum, quod ſcriptionis affinitate ſaepe prius incruſtavit. Teſtantur editi et ſcripti libri pasſim. Herodotei MSS. omnibus locis perbene. *Gronovius* tamen, quoniam Florentiae auſpicium negabatur, novare auſus non fuit L. VII, 99., errorem agnoſcens, quae et *Porti* doctrina. Confer ad *Diodor.* II, 58., *Valckenar.* ad *Graevium* in *Luciani* Soloeciſt. C. 5., *Ammon.* L. II, 15. et *Pierſon.* in *Moerid.* p. 246.

59. Ἀπεκορύφου] *Suidas* προφανῶς ἔλεγεν explicat, *Heſychius* εἰς κορυφὴν, τὸ τέλος ἦγεν, ubi Cl. viri *Kuſterus* et *Alberti.* Verius erit, *ſummatim dixit.* Κορυφούμενος εἰς ἓν ἀριθμὸς, unam qui in ſummam cogitur in Epigr. *Alcaei* Anthol. L. III. p. 331., συγκορυφῶσαι τὴν διήγησιν, ſummatim abſolvere *Dionys. Halicarn.* T. II. p. 140. At in *Polybio* notione diverſa de Arare et Rhodano, inſulam ſuo concurſu faſtigantibus, ΑΠΟΚΟΡΥΦΟΥΣΙ αὐτῆς τὸ σχῆμα κατὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους σύμπτωσιν L. III, 49. Habet nonnulla ad *Theophraſti* Charact. C. 2. *Duportus*, non mala, ſed ex *AEm. Porti* Lexico.

71. Ἐσέ-

factis lædi, ex omni Peloponneſo copias coëgit, diſſimulans quem ad finem, quum haberet in animo tum populum Athenienſem ulciſci, tum Iſagoram conſtituere tyrannum, qui una cum eo ex arce deceſſerat. Comparato exercitu ingenti, ipſe Eleuſina invaſit, et ex compoſito Bœoti Oenoën occuparunt et Hyſias, ultimos Atticæ populos: et ab altera parte Chalcidenſes oræ Atticæ loca populabantur. Athenienſes etſi ancipiti bello diſtricti, Bœotorum et Chalcidenſium ultione dilata, arma contra Peloponnenſes in Eleuſine agen-
75 tes ferunt. Dumque ambo exercitus conſerturi prœlium eſſent, Corinthii, primi omnium ſecum reputantes iniuſte a ſe agi, averterunt ſe, atque abſceſſerunt: ſecundum hos Demaratus Ariſtonis filius, qui et ipſe erat rex Spartiatarum, et e Lacedæmone copias ſimul eduxerat, nec a Cleomene ſuperiori tempore diſſenſerat. Ob quam regum diſſenſionem lex apud Spartam lata eſt non licere utrique regi ſequi, exercitu progreſſo: nam prius ſequebantur ambo: et altero horum vacante ab

ναίων, συνέλεγε ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατὸν, οὐ φράζων ἐς τὸ συλλέγει· τίσασθαί τε ἐθέλων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ [a] Ἰσαγόρεα βουλόμενος τύραννον καταστῆσαι· συνεξῆλθε γάρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεομένης τε δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς τὴν Ἐλευσῖνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνθήματος Οἰνόην αἱρέουσι, καὶ Ὑσιὰς, δήμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς. Χαλκιδέες τε ἐπὶ τὰ ἕτερα ἐσίνοντο, ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δὲ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐσύστερον ἔμελλον μνήμην [b] ποιήσεσθαι, Πελοποννησίοισι δὲ ἐοῦσι ἐν Ἐλευσῖνι ἀντία ἔθεντο τὰ ὅπλα. Μελ-
λόντων δὲ συνάψειν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, Κορίνθιοι 313
μὲν [c] πρῶτοι σφι αὐτοῖσι δόντες λόγον ὡς οὐ ποιοῖεν τὰ δίκαια, [d] μετεβάλλοντό τε καὶ ἀπαλλάσσοντο· μετὰ δὲ, Δημάρητος, ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος βασιλεὺς Σπαρτιητέων, καὶ συνεξαγαγών τε τὴν στρατιὴν ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ οὐκ ἐὼν [e] διάφορος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ Κλεομένεϊ· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίης, ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ, μὴ ἐξεῖναι ἕπεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλῆας, ἐξιούσης τῆς στρατιῆς· τέως γὰρ ἀμφότεροι εἵποντο· [f] παραλυομένου δὲ τουτέων τοῦ

a Ἰσαγόρην ora *Steph. Arcb. V. Paſſ.* Vulgatum Ἰωνικώτερον· post pauca ἐς Ἐλευσ. ſine articulo *Arcb.*, ut C. 76. et L. VII, 75., ubi de eadem Cleomenis irruptione. *b Med. Paſſ. Ask.*, in ceteris ποιήσασθαι. *c Med. Ask. Paſſ. Valla*, in reliquis πρῶτα, neque abſurde. *d* Iidem cum *Arcb.*, alii μετέβαλόν τε. *e* Διάφθορος *Ald.* *f* Παραλυομένων *M. Ask. Paſſ.*, παραλυομένου cum *Ald.* plerique.

71. Ἐσέβαλε ἐς τὴν Ἐλευσῖνα] Hoc feciſſe ſecundum alios credebatur Cleomenes, dum ex Athenarum arce, quam ceperat, eiectus, et dimiſſus ὑπόσπονδος, in Peloponneſum rediret: vid. *Pauſan.* III, p. 212. In *Scbolio* veteri in *Ariſtopb.* Lys. v. 273., qui τὴν ἀκρόπολιν κατέσχε, Cleomenes, πολιορκηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀφεθεὶς ὑπόσπονδος ἀπιὼν οἴκαδε πάλιν Ἐλευσῖνα κατέσχε· tum facinoris iſtius cum Cleomene ſocii cives Attici dicuntur a libertatis ſtatoribus poenis ſubiecti, quibus patriae ſolebant affici proditores; aeneam columnam cui illorum ineſſent nomina, ἔστησαν ἐν πόλει παρὰ τὸν ἀρχαῖον νεών· ubi per πόλιν *arx* est intelligenda: *Tbucydidi* VI, p. 412, 33., memoratur ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα· alibi apud eumdem legitur στήλας στῆσαι —— ἐν πόλει παρ' Ἀθηνᾷ· vid. Celeb. *Hemſterb.* in *Ar.* Plut. p. 261. VALCKEN.

73. Καὶ Ὑσιὰς] *Harpocrationi*, *Stepb. Byz.*, *Suidae* Ὑσίαι πόλις Βοιωτίας, a quibus non abit *Pauſanias*, Ὑσιῶν καὶ Ἐλευθερῶν, urbium olim Boeotorum, ἐρείπια ad Cithaeronem deſcribens IX, 2. Qui quidem quin has *Hyſias* in animo habuerit, dubium nullum: nam *Herodoti* Hyſiae non longe ab Eleutheris iuxta Cithaeronem L. VI, 108. et IX, 15. et 25., etiam in *Plutarcbi* Ariſtide, ut alias oſtendetur. An *Hyſiae*, Boeotorum finibus proximae, conditionem mutarunt, et lapſu temporis Atticae eſſe desierunt? Ita videtur: *Herodoti* aetate in Atticis populus cenſebantur. Vide quoque *Wasſeum* ad *Tbucydid.* L. III, 24.

73. Οἰνόην αἱρέουσι καὶ Ὑσιὰς] Ὑσιὰς qui demum dixerit Attices neminem habuit *Meurſius* praeter *Herod.* ego ne *Herodotum* quidem dixiſſe ſuſpicor. *Oenoë* pagus Attices, qui hic venit in cenſum, Eleutheris erat, adeoque Boeotiae conterminus, δῆμος ἔσχατος τῆς Ἀττικῆς· huius pagi ſitum definiverunt viri ſummi *T. Hemſt.* ad *Lucian.* p. 438. et *P. Weſſ.* ad *Diodor.* I. p. 305. Inter Oenoën et Hyſias praeter Eleutheras mons Cithaeron interiacebat. Plataeis Thebas abeuntibus ad dextram erant Hyſiae et Erythrae, quas omnes Boeotiae contribuunt etiam aetate *Herodoto* proximi; ipse quin etiam *Herod.* VI, c. 108. IX, c. 15., ubi Mardonius παρῆκε τὸ στρατόπεδον, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἐρυθρέων, (non Ἐρυθραίων, *Erythraeis*, ſed *Erythris*;) κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιΐδα γῆν· et c. 25., ἤισαν διὰ τῆς ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος περὶ Ὑσιὰς ἐς τὴν Πλαταιΐδα γῆν. Apud *Tbucyd.* III, c. 24., Plataeenſes primum viam ingreſſi, quae recta Thebas ducebat, illinc deinde, divertentes ad dextram, iter Cithaeronem verſus flectebant ἐς Ἐρυθρὰς καὶ Ὑσιὰς, tandem monte ſuperato venerunt in Atticam: ferri nequit quod legitur in eadem hiſtoria apud *Polyaen.* VI, c. 19, 3., οἱ Πλαταιεῖς, ἐκ τῆς Θηβαϊκῆς ἐκκλίναντες, ἐπανῆλθον ἐς τὰς Θήβας, κἀκεῖθεν Ἀθήναζε διεσώθησαν· corrigendum puto, ἐπανῆλθον ἐς Ὑσιάς· ad *Tbucyd.* plura dedit de Hyſiis *Wasſeus*, alterum etiam *Herodoti* locum; omiſit, quem minus forſan emendate ſcriptum legerat, *Eurip.* in Bacch. v. 750, ad Aſopum collocantis Ὑσιάς τ' Ἐρυθράς θ', αἳ Κιθαιρῶνος λέπας Νέρθεν κατῳκήκασιν. Ex *Harpocr.* conſtat Boeotiae Ὑσιῶν *Euripidem* etiam mentionem feciſſe in Antiope, quae geminos, ut notum, in monte Cithaerone pepererat. Haec ſi benigno vultu fuerit ab hominibus eruditis excepta dubitatio, coniecturam periclitabor ſuper Attices pago, qui hic commemorari potuerit. VALCKEN.

79. Κορίνθιοι μ. πρῶτοι —— μετεβάλλοντο] Ob unius ego Codicis diſſenſum non ſollicitaſſem olim vulgatum μετέβαλλόν τε καὶ ἀπαλλάσσοντο· id est μεταβαλόντες, vel μεταβουλευσάμενοι, ἀπηλλάσσοντο· praeſertim cum veteribus et *Herodoto* Μεταβάλλειν, ut Latinis *mutare*, pro *mutari* et μεταβάλλεσθαι, frequenter adhibeatur: v. *Gataker.* in *M. Antonini* V, 13. Hic *Herodoto* tradita multis enarrans *Scbol.* MS. in *Ariſtid.* οἱ Κορίνθιοι, inquit, ἅτε δὴ εὐσεβεῖς ἤρξαντο ἀναβαλέσθαι τὴν συμμαχίαν, φάσκοντες μηδὲν ἀδικῆσθαι ὑπ' Ἀθηναίων. Lector *Herodoti* diligens de Corinthiis ſcribit *Dio Cbryſ.* in Corinthiaca p. 459. A. quod *Caſaub.* veretur *ne ſit ἀνιστόρητον, et e librarii menda non auctoris mente:* mihi facili nominis Iſagorae tranſpoſitione cum hiſtoria *Dion* in concordiam videtur poſſe redigi, ſi dicantur Corinthii τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῶν τυράννων ἐλευθερώσαντες, πρότερον μὲν ἀπὸ Ἱππίου, ὕστερον δὲ ἀπὸ Κλεομένους καὶ Ἰσαγόρου· καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς αὐτοὶ πρᾶγμα ποιεῖν ἐπεχείρουν Ἱππίου [Λακεδαιμόνιοι· hic nomen Ἱππίου idem valet ac τυράννου·] καὶ τυραννίδα τῆς Ἑλλάδος καθίστασθαι, πρῶτοι μὲν αἰσθόμενοι, μάλιστα δὲ ἀλγήσαντες, ἡγεμόνες τοῖς ἄλλοις τῆς ἐλευθερίας καταστάντες. Ex his tribus poſtremum ſpectat non ſane tempora recentiora, quibus a Lyſandro captas Athenas cum Thebanis Corinthii *delendas eſſe* cenſebant; ſed *Herodoto* narrata c. 91, 93. Secundum ad hanc pertinet expeditionem. Primum non commemorat *Herod.* c. 64., in Corinthios interdum magis, quam decebat hiſtoricum, iniurius: Cleomenis tamen in exigendo Hippia Corinthios etiam adiutores fuiſſe veriſimillimum faciunt in ſequentibus narrata. VALCKEN.

88. Παραλυομένου δὲ τουτέων τοῦ ἑτέρου] Manifeſta haec altero de rege, ſoluto lege et neceſſitate expeditionis. Alia omnia Cl. *Gronovius*, cui equidem calculum non addo. In altero *Tyndaridarum*, domi relicto, magna obſcuritas. Nob. *Palmerius* Exercit. p. 26. *Tyndareos* vel *Tyndaridas* hic dici ſuſpicatur, *non quod de ſtirpe Tyndarei nati forent, ſed quod Caſtoris et Pollucis Tyndaridarum, in numerum divorum relatorum, erant ſacerdotes et* ὑποφῆται, dubitans tamen, neque inmerito: nullus enim hariolationi auctor, color nullus. Haec vide, *Tyndaridae* ſemper Ca-

ſtores

τοῦ ἑτέρϐ, καταλείπεσθαι καὶ τῶν Τυνδαριδέων τὸν ἕτερον· πρότου γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφότεροι, ἐπίκλητοί σφι ἐόντες, εἵποντο· τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσῖνι ὁρέωντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τούς τε βασιλῆας [a] τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ὁμολογέοντας, καὶ Κορινθίϐς ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἴχοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι. Τέταρτον δὴ τοῦτο ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωριέες, δίς τε ἐπὶ πολέμῳ ἐσβαλόντες, καὶ δὶς ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ πλήθεος [b] τῶν Ἀθηναίων· πρῶτον μὲν, ὅτε καὶ Μέγαρα κατοίκισαν, οὗτος ὁ στόλος ἐπὶ Κόδρϐ βασιλεύοντος Ἀθηναίων, ὀρθῶς ἂν καλέοιτο· δεύτερον δὲ καὶ τρίτον, ὅτε ἐπὶ Πεισιστρατιδέων ἐξέλασιν ὁρμηθέντες, ἐκ Σπάρτης ἀπίκοντο· τέταρτον δὲ τότε, ὅτε [c] ἐς Ἐλευσῖνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίϐς ἐσέβαλε· ὅτω τέταρτον τότε Δωριέες ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας. Διαλυθέντος ὦν τϐ στόλϐ τϐτϐ ἀκλεῶς, ἐνθαῦτα Ἀθηναῖοι [d] τίνυσθαι βϐλόμενοι, πρῶτα στρατηίην ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέϐσι ἐπὶ τὸν Εὔριπον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδϐσι τϐς [e] Βοιωτϐς, ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρέειν· συμβάλλϐσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλῷ ἐκράτησαν· κάρτα δὲ πολλοὺς φονεύσαντες, ἑπτακοσίϐς αὐτέων ἐζώγρησαν· τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὔβοιαν, συμβάλλϐσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι· νικήσαντες δὲ καὶ τούτϐς, τετρακισχιλίϐς κληρούχϐς ἐπὶ τῶν [f] ἱπποβοτέων τῇ χώρῃ λείπϐσι· οἱ δ᾽ ἱπποβόται ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν

ab militia, alterum quoque e Tyndaridis relinqui; nam et isti antehac ab eis evocati ambo comitabantur. Porro tunc ceteri socii, qui erant in Eleusine, cernentes non convenire inter reges, et Corinthios aciem deseruisse, etiam ipsi dilapsi abierunt. Quartum istud Dorienses 76
in Atticam profecti sunt, bis ad bellum ingressi, bis ob Atheniensium multitudinis commodum: Primo, quum et Megara coloniam deduxerunt, hæc expeditio recte vocetur sub Codro Athenarum rege: iterum ac tertio, quum ad expellendos Pisistratidas ex Sparta ventum est: quarta vice, quum Cleomenes Peloponnenses ducens, Eleusina invasit. Ita quarto tunc Dorienses in Athenas irruerunt. Dilapso igitur inglo- 77
rie hoc exercitu, ibi Athenienses volentes ultum ire iniurias, primam expeditionem fecerunt adversus Chalcidenses: quibus Bœoti ad Euripum iere suppetias. His conspectis Athenienses putarunt sibi cum eis prius quam cum Chalcidensibus pugnam conferendam: itaque congressi cum illis egregie superant, permultisque eorum cæsis, septingentos vivos capiunt. Eodem die transgressi in Eubœam, cum Chalcidensibus conflixere: quibus etiam victis, quatuor millia colonorum in prædiis hippobotarum reliquerunt: hippobotæ autem apud

a Absunt duo ista ab *Arch.* et *Valla*, et possunt abesse. *b* Τοῦ *Brit.* duo *Pass. Ask.* *c* Ἐς non norunt *Arch. V.* *d* Τίνυσθαι *Ask.* *e* Βοηθοὺς *Arch. Vind.* *f M. Ask. Pass. Paris. A.*, et brevi consimiliter, reliqui ἱπποβατέων et ἱπποβάται. Mox ἱπποβάται δὲ eleganter *Valcken.* ad L. I, 180. Post pauca ἐν πέδαις δήσ. *Arch. V.*, uti post dein et L. I, 67. 86.

stores sunt L. IX, 72., quos Spartani auxilium flagitantibus non nunquam, ut suppetias ferrent, dederunt. Locri certe Epizephyrii, cum bellum Crotoniatarum horrerent, ἔπεμψαν, verba sunt *Zenobii* Cent. II, 17., εἰς Λακεδαίμονα συμμαχίας δεόμενοι. Responsum legatis fuit, non se copias daturos, τοὺς δὲ Διοσκούρους, sive *Castores* missuros: quibus consona *Eustath.* in *Hom.* p. 278, 6. Spartae itaque Castor et Pollux rei militari auspicia dabant. Iam duo cum essent, sicuti totidem reges civitatis, aequum videbatur, ut regum altero domi manente, alter dumtaxat Tyndaridarum in expeditionem assumeretur: accedebat fortasse forma et habitus signi, quo indigetabantur ap. *Plutarch.* περὶ Φιλαδελ pr., τὰ παλαῖα τῶν Διοσκούρων ἀφιδρύματα οἱ Σπαρτιᾶται ΔΟΚΑΝΑ καλοῦσι· additur fuisse, δύο ξύλα παράλληλα δυσὶ πλαγίοις ἐπεζευγμένα, *duo ligna aequaliter distantia, duobusque transversis iuncta.* Quae quidem in castra si fuerint portata, uno Tyndaridarum cum rege in bellum pergente, disiungi necesse fuit. Atque haec, ubi probabuntur, obscura dispellent.

89. Τῶν Τυνδαριδέων τὸν ἕτερον] *Palmerium* miror *ignorare* se *prorsus* fatentem, *qui fuerint isti Tyndarei*; Castores enim *Palmerius*, sive Therapnaeos *Tyndaridas*, si quis alius, habebat certe notissimos. Fratres isti, eximia Spartae religione culti, in sermone quoque quotidiano dicti τὼ Σιώ, quia concordes regnaverant, a Regibus ad bellum simul exeuntibus, ut arbitror, boni ominis gratia, et velut auxiliatores solenniter evocati, binos Imperatores comitari credebantur: Σωτῆρες [ἔντες.] κἀγαθοὶ παραστάται, a nescio quo Tragico dicti ap. *AElian.* V. H. I, c. 30. Προτοῦ γὰρ δὴ, inquit *Herod.* καὶ οὗτοι ἀμφότεροι ἐπίκλητοί σφι ἐόντες εἵποντο. Regum Imperatorum concordia Demarati secessione violata, hanc tulerunt legem Spartiatae, ut in posterum alter tantum Regum educeret exercitum; alteri autem Regi, qui domi maneret, Tyndaridarum etiam alter veluti custos relinqueretur et tutelaris. Alteram legis partem *Cragius* hinc attigit de Rep. Lac. IV, c. 4. Tyndaridas *Cragius* et *Meursius* suo loco reliquerunt. Ut alibi, sic Spartanis etiam Castores dimicantibus adfuisse credebantur salutares: *adfuturos proeliantibus persuasit* Archidamus, *Frontin.* I, c. XI, 9. *Polyaen.* I, c. 41, I., ὡς οἱ Διόσκουροι συμμαχήσοντες ἥκοιεν· apud eumdem II, c. 31, 4. Lacedaemonii sibi persuadent Διοσκούρων ἐπιφάνειαν γεγονέναι· vicina corrigit *Hemsterh.* in illa luculenta de Castoribus adnotatione ad *Lucian.* p. 284. Apud *Herod.* V, c. 80., auxiliares petentibus Thebanis suos heroas AEginetae, ἐπικουρίην τοὺς Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν, quorum auxilium imbecillum experti Thebani τοὺς μὲν Αἰακίδας σφι ἀπεδίδοσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο· ad istum locum, *Iustini* quaedam excitat Clar. *Gronov.* ex L. XXII, c. 2. quae huc vel in primis pertinent. VALCKEN.

8. Τοὺς Βοιωτοὺς] Τοὺς βοηθοὺς parum abest, quin probem. Vitabitur ita toties iterata Βοιωτῶν mentio, auribus minime iucunda. Atticas autem has contra Boeotos et Chalcidenses expeditiones ad *Herodoti* exemplum floride ornavit *Himerius* Eclog. p. 44. *Ed. Steph.* Rhetoris locum adscripserat *St. Berglerus.*

15. Ἐπὶ τῶν ἱπποβοτέων τῇ χώρῃ] Optime *Plut.* in Camillo p. 164. F. Χαλκιδέων δὲ τοὺς ΙΠΠΟΒΟΤΑΣ λεγομένους, πλούτῳ καὶ δόξῃ διαφέροντας, ἐξέβαλεν *Pericles*; cui cum congruat *Strabo* X. p. 685. C. et *AElian.* Var. VI, I., laudo instauratum eorum ex MSS. titulum. Fuerunt iidem haud dubie et ἱπποβάται, sed plus priore indicatur. *Schol.* ad *Eurip.* Orest. v. 1001. Ἀτρέως ἱπποβότα, ἵππους τρέφοντος. καὶ ἵππους ἐπιβαίνοντος· qui mihi tali glossa significat, in aliis Tragici exemplis Ἀτρέως ἱπποβάτα fuisse, sicuti *Sophocl.* Aiac. v. 620. οἰοβότας et Philoct. v. 217. ἀγροβότας variabatur olim. Dices, disputatis haud parum nocere ἱπποβητέων Chalcidensium conmemorationem L. VI, 100. sed aliter habet res, ex Codd. promulganda: neque ergo male Cl. *Abr. Gronov.* ad *AElianum.* Restat τῶν κληρούχων numerus, longe in *AEliano* minor. Δισχιλίους ex scriptis viri Celeb. *Perizon.* et *Iac. Gronov.* Praef. ad T. IV. Thes. Ant. Graec., expulso vetere τεσσαράκοντα, probant et urgent, opinati insuper satis eum amplum videri, *Herodotique* τετρακισχιλίους, sic *Gronov.*, partim in *Hippobotarum* agros, partim aliorsum conmigrasse: quam recte, non indico. *AEliani*, sedulo ut dicam, τεσσαράκοντα, ubi nota numerali pingantur, ex *quatuor* Nostri *millibus* progigni facili potuerunt partu.

16. Οἱ δ᾽ ἱπποβόται ἐκαλέοντο οἱ] Equidem non opinor sic ab *Herod* potuisse scribi, sed, articulo omisso, ἱπποβόται δὲ ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων· quod supra iam indicavi in L. I, c. 180. Forma nominis ista,

apud Chalcidenſes vocabantur locupletes. Horum etiam quoscunque vivos ceperunt, una cum Bœotorum captivis vinctos compedibus in carcerem coniecerunt; quos aliquanto post binis mulctatos minis ſolverunt: eorumque vincula quibus alligati fuerant, in arce ſuſpenderunt, quæ ad meam usque memoriam extabant, pendentia e muris a Medo ambuſtis, e regione penetralis ad occaſum ſpectantis. Decimas quoque pretii redemptionis conſecrarunt, facta ærea quadriga, quæ ad ſiniſtram manum intranti ſtatim in propylæa arcis ſtabat, cum hac inſcriptione,

Attica perdomitis acri ſub marte iuventus
Bœotum populis Chalcidicaque manu,
Damna rependerunt vinclis et carcere cæco,
Quorum hæc de decima ſtant tibi Pallas equæ.

78 Et Athenienſes quidem augeſcebant. Iuris autem æquabilitatem esſe rem ſeriam, non ex uno tantum, ſed undique datur intelligi: ſiquidem Athenienſes etiam quamdiu tyrannis ſubiecti fuerunt, nullis finitimorum in bello præſtantiores erant; liberati vero tyrannis, multo primi extitere. Unde liquet, eos, dum continebantur, ſegnis propoſiti fuisſe, tanquam domino laborantes: at libertate parta, ſibi ipſi quisque rem gerere properabat. Athenienſes

79 ita agebant. Thebani autem post hæc ulciſcendi illos cupidi, ſciſcitatum ad deum miſerunt. Quibus reſpondens Pythia, negabat per ſeſe eos posſe illos ulciſci, ſed in Polyphemum referentes iubebat ut rogarent proximos. Digresſis igitur conſultoribus reſponſum vulgaverunt convocato populo

τῶν Χαλκιδέων· ὅσȣς δὲ καὶ τȣτέων ἐζώγρησαν, ἅμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐζωγρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς πέδας δήσαντες· [a] χρόνῳ δὲ ἔλυσάν σφεας διμνέως ἀποτιμησάμενοι· τὰς δὲ πέδας αὐτέων, ἐν τῇσι ἐδεδέατο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, αἵπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἔσαν περιεοῦσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων πυρὶ ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένȣ, καὶ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, [b] ποιησάμενοι τέθριππον χάλκεον· τὸ δὲ, ἀριστερῆς χερὸς ἕστηκε [c] πρῶτον ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλι· ἐπιγέγραπται δέ οἱ τάδε, 314

[d] Ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
Παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμȣ,
Δεσμῷ ἐν [e] ἀχλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
Τῶν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' [f] ἔθεσαν.

Ἀθηναῖοι μέν νυν ηὔξηντο· [g] δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἓν μοῦνον, ἀλλὰ πανταχῇ ἡ ἰσηγορίη ὡς ἔστι χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννευόμενοι μὲν, οὐδαμῶν τῶν σφέας περιοικεόντων ἔσαν [h] τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων, μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο· δηλοῖ ὦν ταῦτα ὅτι κατεχόμενοι μὲν, ἐθελοκάκεον, ὡς [i] δεσπότῃ ἐργαζόμενοι· ἐλευθερωθέντων δὲ, αὐτὸς ἕκαστος ἑωϋτῷ [k] προὐθυμέετο κατεργάζεσθαι, οὗτοι μέν νυν ταῦτα ἔπρησσον. Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς θεὸν ἔπεμπον, βουλόμενοι τίσασθαι Ἀθηναίους· ἡ δὲ Πυθίη ἀπό σφεων μὲν αὐτέων οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς Πολύφημον δὲ ἐξενείκαντας ἐκέλευε τῶν ἄγχιστα δέεσθαι· ἀπελθόντων [l] ὦν τῶν θεοπρόπων, ἐξέφερον τὸ χρηστήριον, ἁλίην ποιησάμενοι· ὡς ἐπυνθάνοντο

a *M. Ask. Arch. Paſſ. V. Paris. A. B.*, olim χρόνῳ δὲ ὕστερον ἔλ. Statim διμναίας *Arch. V.*; δίμνως citat *Pollux* ix, 57. *b* Ποιήσαντες *Vind. Arch.* *c* Πρῶτα *Arch. V. Ald. Paris. A. B. Brit.* duo, πρῶτον *M. Ask. Paſſ.* *d* Citat *Ariſtid.* T. II. p. 380. *e* Ἀχνυνθέντι *M. Ask.* *f* Ἀνέθεσαν *Arch.* *g* Exſcripſit hanc ſententiam *Stob.* Serm. XLI. p. 242. *h* Duo omittuntur in *Brit.* duob., prave. *i* Δεσπόται *Arch.*, an δεσπόταις voluit? *k* Προθυμ. id. et *Vind. Brit.* duo, προεθυμ. *Paſſ.* ſtatim ἀπὸ σφ. μὲν αὐτέων *Ald.* *l* Δὲ ὦν *Vind. Arch.*

ista, ἱπποβόται hic erat in *Flor.* Cod., cuius tamen bonitatem vir clar. non commendavit memor, ut puto, alterius loci VI, c. 100. ubi ad vulgatum, τῶν ἱπποβητέων Χαλκιδέων, nihil ex *Med.* reperiebat enotatum. Ad *AElian.* V. H. VI, c. I., incerti fluctuant, utrum opulentiores inter Chalcidenſes ἱπποβόται dicti ſint, an ἱπποβάται· ſequor iudicium utriusque *Gronovii*, ſuffragantium *Caſaubono*; pauca quidem attulit is ad *Strabon.*, ſed quibus mea ſaltem opinione planisſime demonſtravit dictos ἱπποβότας. Ne *equites* quidem commode dici potuisſe putem ἱπποβάτας· ſed, ut οἰοβότης, αἰγιβότης, ſic *qui equos aleret*, erat ἱπποβότης. Quorum autem cenſus equis alendis ſufficeret, atque adeo *opulenti*, vocabantur apud Chalcidenſes ἱπποβόται· comparari quodammodo posſunt οἰκίαι τεθριπποτρόφοι· rarius illud *Antigoni Caryſtii* de patre Polemonis ap. *Diogen. Laërt.* IV, 17. illum τῶν πρώτων τε εἶναι πολιτῶν καὶ ἁρματοτροφῆσαι· nam ſic iſta ſcribenda ſunt. Qui Athenis olim opibus eminebant γεωμόροι, qui Syracuſis et alibi, γαμόροι dicebantur: non ſane *ruſticos* iſta vox notat aut *aratores*, ſed *agrorum posſesſores*; quales hodiedum in Friſia noſtra rempublicam gerunt. In Thesſalia T. Quintius Flamininus *potentiorem eam partem civitatum fecit, cui ſalva tranquillaque omnia magis esſe expediebat*: haec ubi ſcribit non protrita *Livius* XXXIV, c. 51., tacent commentatores. VALCKEN.

19. Ἐς πέδας δήσαντες] Herodoteum ἐμπεδήσαντες monſtrat non esſe deterius ἐν πέδαις δήσαντες, quod hic habet *Arch.* Istas πέδας in arce dedicatas memorat hinc *Schol.* MS. in *Ariſtid.* Panathen., hiſtoriam ex *Herod.* L. 5., quem citat enarrans: Athenienſes ibi Boeotos vicisſe dicuntur καὶ Χαλκιδέας τῆς αὐτῆς ἡμέρας· ἀνέθησάν τε τοὺς παῖδας (τὰς πέδας leg.) ἐν ἀκροπόλει, αἷς τοὺς αἰχμαλώτους ἔδησαν, καὶ χαλκεῖς τεθρίππου (L. χαλκοῦν τέθριππον) ἀπότισιν τῶν λύτρων. —— Istae πέδαι ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ, inquit *Herod.* ἔσαν περιεοῦσαι· κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων· multa notat ad poſtremum illud *Portus*: ſincera ſcriptio videtur περιπεφλοισμένων πυρὶ, a περιφλοίζειν· περιπεφλογισμένων forte legit *Valla*. In iſta forma loquendi alibi habet σῶον· ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν σῶον, II, c. 181. IV, c. 124. VIII, c. 39. ut hic L. I, c. 66, αἱ πέδαι, ἐν τῇσιν ἐδεδέατο, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἔσαν σῶαι ἐν Τεγέῃ περὶ τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης κρεμάμεναι. VALCKEN.

19. Χρόνῳ δὲ ἔλυσαν] Eliminavi ὕστερον, obſecutus Codd.; neque ſane necesſaria eius hic praeſentia. *Pollux* δίμνως legit, ſicuti εἰκοσίμνως de viginti minis apud *Lyſiam*. Vide *Kuhnium* et *Iungermann.* Erant autem *binae minae* ſollemne in ſingulos captivos redemtionis pretium apud Graecorum multos L. VI, 79. Porro τειχέων περιπεφλυσμένων malebat *Cor. de Pauw*, ob Comici, ſuſpicor, τοὺς δὲ ζῶντας περιφλύει Nub. v. 395. Rectius *Portus*, φλέω, φλύω, φλεύω, quo fonte alia manarunt plura, auxilio advocavit.

31. Ἐν ἀχλυόεντι] Docta *Gronovii* cura lucem et auctoritatem *Medic.* ἀχνυνθέντι quaeſivit, nato fortasſe errantis calami ductu ex vulgato, ut *Heſychii* ἀχλυθέσσης ex ἀχλυοέσσης. Sequentia dicto *Heracliti*, Ὕβριν χρὴ ΣΒΕΝΝΥΕΙΝ μᾶλλον ἢ πυρκαϊὴν ap. *Diogen.* IX, 2. firmantur, et currus aereus ex decimis Chalcidenſium et Boeotorum *Pauſan.* I, 28.

47. Ἐς πολύφημον] *Concionem* ſive *coetum*, recte *Pauw* et *Reiskius*. Poëta Odysſ. B, 150. Ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν ΠΟΛΥΦΗΜΟΝ ἱκέσθην· ad quae *Heſychius*, πολύφημον, πολύφωνον ἐπιθετικῶς, ἡ ἐκκλησία, ἐν ᾗ πολλαὶ φῆμαι καὶ κληδόνες εἰσίν. Pythia more ſuo ambigue reſpondet.

47. Ἐς πολύφημον] *Homereum* illud conſultoribus non fuit obſcurum, oraculum uſitato more referentibus *ad populum*: oraculum οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελλον ἐς τὸν δῆμον, *Herod.* VII, c. 142. hoc alibi *noſtro* dicitur ἐξενεῖκαι ἐς τὸν δῆμον· *Thucydidi*, ἀνενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον. VALCKEN.

θάνοντο δὲ λεγόντων αὐτέων τῶν ἄγχιστα δέεσθαι,
εἶπαν οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντες τουτέων, „ Οὐκ ὦν ἄγ-
„ χιστα ἡμέων οἰκέουσι Ταναγραῖοί τε καὶ Κορωναῖοι
„ καὶ Θεσπιέες, καὶ οὗτοί γε ἅμα ἡμῖν αἰεὶ μα-
„ χόμενοι, προθύμως συνδιαφέρουσι τὸν πόλεμον; τί
„ δεῖ τούτων γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ τοῦ-
„ το ᾖ τὸ χρηστήριον". Τοιαῦτα δὴ ἐπιλεγομένων,
εἶπε δή κοτε μαθών τις, „ Ἐγώ μοι δοκέω [a] συνιέναι
„ τὸ ἐθέλει λέγειν ἡμῖν τὸ [b] μαντήϊον· Ἀσωποῦ λέ-
„ γονται γενέσθαι θυγατέρες Θήβη τε καὶ Αἴγινα·
„ τουτέων ἀδελφεῶν ἐουσέων, δοκέω ἡμῖν Αἰγινητέων
„ δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι [c] τιμωρητήρων γενέσθαι".
καὶ, οὐ γάρ τις [d] γνώμη ταύτης ἀμείνων ἐδόκεε φαί-
νεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἐδέοντο Αἰγινητέων, ἐπι-
καλεόμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν σφι βοηθέειν, ὡς ἐόν-
των ἀγχιστέων· οἱ δέ σφι αἰτέουσι ἐπικουρίην τοὺς Αἰ-
ακίδας [e] συμπέμπειν ἔφασαν. Πειρησαμένων δὲ τῶν
Θηβαίων κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Αἰακιδέων, καὶ
τρηχέως περιεφθέντων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, αὖθις οἱ
[f] Θηβαῖοι πέμψαντες, τοὺς μὲν Αἰακίδας σφι ἀπε-
δίδοσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινῆται δὲ, εὐ-
δαιμονίῃ [g] τε μεγάλῃ ἐπαρθέντες, καὶ ἔχθρης πα-
315 λαιῆς ἀναμνησθέντες [h] ἐχούσης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θη-
βαίων δεηθέντων, πόλεμον ἀκήρυκτον Ἀθηναίοισι ἐπέφερον·
ἐπικειμένων γὰρ αὐτέων Βοιωτοῖσι, ἐπιπλώσαντες μα-
κρῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατὰ μὲν ἔσυραν Φάλη-
ρον, κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίης πολλοὺς δήμους·
ποιεῦντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Ἀθηναίους [i] ἐσινέοντο.
Ἡ δὲ ἔχθρη ἡ [k] προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν
Αἰγινητέων, ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς [l] τοιῆσδε· Ἐπιδαυρίοι-
σι ἡ γῆ καρπὸν οὐδένα [m] ἀπεδίδου· περὶ ταύτης ὦν
τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαύριοι ἐχρέωντο ἐν Δελφοῖσι·
ἡ

Thebani. Ut vero sciscitati sunt dicen-
tibus illis a proximis peti debere, auditis
his dicebant; Numquid non proxime nos
incolunt Tanagræi Coronæique et Thespien-
ses, qui nostri assidue commilitones, alacri
atque concordi in partes animo bella nobis-
cum tolerant? quid hos rogari oportet? sed
potius non hoc est oraculum. Hæc illis ser- 80
mocinantibus, quidam re audita, inquit, Ego
quid nobis significare velit oraculum videor
mihi intelligere. Asopi duæ filiæ fuisse tra-
duntur, Thebe et AEgina; quæ quoniam so-
rores sunt, opinor deum respondere nobis,
ut AEginetas rogemus vicem nostram ulcisci.
Thebani, quoniam nulla quam hæc visa est
excogitari posse potior sententia, protinus
misere ad AEginetas orandos auxilia, tan-
quam proximos, ex dei oraculo. Illi peten-
tibus his auxilia dixerunt se mittere cum eis
AEacidas. Societate AEacidarum freti The- 81
bani, quum lacessissent Athenienses, aspere
ab iisdem excepti, iterum auxilia virorum
remissis AEacidis oraverunt. Quorum pre-
ce moti AEginetæ, tum magnitudine opum
inflati, tum pristinae inimicitiæ quam ges-
sere cum Atheniensibus memores, bellum
illis haud indictum intulerunt. Nam quum
Athenienses vertissent omnes vires adver-
sus Bœotos, ipsi longis navibus in Atti-
cam traiicientes, tum Phalerum diripue-
runt, tum multos populos in cetera ora
maritima, magnam ex hac re calamita-
tem Atheniensibus afferentes. Inimicitia au- 82
tem, quæ AEginetas stimulabat adversus A-
thenienses, ab initio extitit talis: Epidau-
rii, quum sua ipsis terra nihil fructuum ef-
ferret, de hac calamitate Delphicum con-
suluere

a M. Pass. Ask. Paris. A., prius erat συνεῖναι ex *Ald.* et aliis. *b* Μαντήϊον *Arch. Ask. Pass. Med.*, in quo et ἡμῖν deerat. Antea χρηστήριον ex scholio. *c* Τιμωρητέων ora *Steph. Brit.* duo. *d* Ταύτης ἀμείν. γνώμη *Ask. Pass.* *e* Συμπείθειν *Med. Ask.*, in *Pass.* ex glossa. *f* Ἀθηναῖοι *Arch.* prave. *g* Τῇ μεγ. *Vind. Arch.* *h* Ora *Steph. Arch. V. Pass. Ask. Brit.* duo: alii ἐούσης πρὸς Ἀθ. *i* Ἐσικνέοντο solus *Med.* *k* Προσοφειλ. et πρὸς Ἀθην. tum ἐκ τῆς Αἰγ. *Vind.* et *Arch.* *l* Τοιῆδε *Med. Ask. Brit.* duo, in *Aldo* et ceteris τοιῆσδε. *m Med. Pass. Ask.*, ἀνεδίδου *Vind. Arch. Brit.* duo, ἀπεδίδου *Ald.* et priores editi, quod rediit.

58. Τὸ μαντήϊον] Sic praestat; idem L. II, 152. Opportune Critici in *Pindari* Nem. Od. IV, 30. Θήβη γὰρ καὶ Αἴγινα Ἀσωπίδες· καὶ φασὶ Θηβαίοις πολεμοῦσιν Ἀθηναίοις ἐκπεσεῖν λόγιον, τοὺς συγγενεῖς ἑλέσθαι συμμάχους· δι' οὗ τοὺς Αἰγινήτας ἑλέσθαι, hac forte ex narratione.

65. Τοὺς Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν] Etsi haec priscae superstitionis pars in densa sit caligine, συμπείθειν *Med.* et *Ask.*, docte a Cel. Viro expositum, recepto non antepono. Spartanorum Locrensibus responsum ap. *Zenobium* de quo superius, τοὺς δὲ Διοσκούρους αὐτοῖς ἐπιπέμψουσιν, stat contra istos Codd., tum, quod continuo subsequitur, τοὺς μὲν Αἰακίδας σφι ἀπεδίδοσαν, eosdem, quo tandem cunque modo, accepisse innuit Thebanos. Accedat *Philostrati* illud Heroic. L. XIX. p. 743. ἐπειδὴ ναῦς ἐς Σαλαμῖνα ἐξ Αἰγίνης ἔπλευσεν, ἄγουσα ἐπὶ συμμαχίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ τὸν τῶν Αἰακιδῶν οἶκον. Advexit itaque ea navis suppetias Graecis AEacidas. Atque hoc est, quod L. VIII, 64. perscribitur, missam tum fuisse navem ἐπὶ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας in AEginam, quam reducem dabit C. 84. Hoc amplius, Locri Italiotae Aiacem, Oilei F., inpetrarunt ab Opuntiis ap. *Pausaniam* L. III, 19. simili consilio; cui quidem cum in instructa acie χώρην κενὴν, *vacuum locum*, Locri reliquerint, teste *Conone* Narrat. XVIII., utique probabile accidit, arcessitos hos supplicationibus Heroas fuisse et in speciem abductos, ut omen praelio et spem praesidii praeberent. *Plutarchus* certe pugna Salaminia AEacidas παρακεκλημένους εὐχαῖς πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τὴν βοήθειαν in Themist. p. 119. E. perhibet, propositis auctoritatem concilians. Hinc ἐπεκαλέοντο Αἴαντα τὸν Τελαμῶνος VIII, 64., et ἐπίκλητοι Tyndaridae supra C. 75. h. e. σύμμαχοι, *Hesychio* interprete.

72. Ἐχούσης ἐς Ἀθηναίους] Hoc fastidire non debui. Talia L. VI, 2. ταῦτα ἐς τὴν ἀπόστασιν ἔχοντα· et C. 19. τὸ μέν νυν ἐς αὐτοὺς Ἀργείους ἔχον *oraculum*: denique VIII, 144. τὴν προνοίην, τὴν ἐς ἡμέας ἔχουσαν. Sic schedae: prius erat, hoc ut loco, τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν.

72. Ἐούσης πρὸς Ἀθηναίους] Ex duobus minimum Codd. enotata lectio, ἔχθρης —— ἐχούσης ἐς Ἀθηναίους Herodotea videtur, ἔχειν ἐς saepius in aliis locutionibus frequentantis. Hic illa ἔχθρη c. 82., dicitur προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους· infra VI, c. 65. ἔχθρη memoratur Leotychidae ἡ ἐς τὸν Δημάρητον· τὴν ἔχθραν ἐς τοὺς Ἀργείους dixit *Thucyd.* p. 142, 9., quem scripsisse suspicor p. 103, 94., οὕτως ὀργῆς εἶχον οἱ πλείους ἐς τοὺς Ἀθηναίους· ὀργῆς *Reiskio* venit etiam in mentem: *Sophocleum* est, ὡς ὀργῆς ἔχω· dicitur quidem ὀργῇ λέγειν, κελεύειν, κολάζειν· sed vereor ut dicatur ὀργῇ ἔχειν Ἀθηναίους. Quod hic vulgatur absque Codd. certe nemini suspectum esset. VALCKEN.

77. Ἀθηναίους ἐσινέοντο] Mutationi Florentinae recte diffidit *Gronovius*; unde ἐξικνέοντο fingere si velis, verbi in Musis usus refragabitur. Forma est insolentior, qualis ferme in ἀσινέοντες *Eusebii* ap. *Stob.* S. XLIV. p. 310., sed obvia in MSS.; οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν σινέεσθαι L. IV, 123. *Arch.*, et ΕΣΙΝΕΟΝΤΟ πᾶσαν τὴν στρατιὴν IX, 48., σινεόμενος C. 85. eiusdem libri. Quae libuit coacervare.

77. Ἀθηναίους ἐσινέοντο] Neque Ionice dicitur σινέεσθαι. Nisi forte quis Codex daret ἐδηλέοντο, scriberem ἐσινέατο· hoc Ionicum pro ἐσίνοντο· ex utraque forma conflatum ἐσινέοντο. Deterior lectio Cod. Med. ἐσικνέοντο· quodque paulo post legebatur, οὐδένα καρπὸν ἀπεδίδου, vel ἀνεδίδου, praestat eiusdem libri scripturae. VALCKEN.

78. Προοφειλομένη] Pristina inimicitia, quae AEginetas et Athenienses collidebat, consideratur ut vetus debitum, προοφειλόμενος φόρος L. VI, 60. Quae tamen cum increverit isto tempore, orsique AEginetae sint πόλεμον ἀκήρυκτον, haud scio, praestetne προσοφειλομένη *adaucta*? Iuvat non nihil *Vindebon.* scriptura. Certum mihi est, τοιῆσδε sollicitari non oportuisse. Vide C. 88.

82. Δα-

ſuluere oraculum. Quos Pythia iuſſit Damiæ et Auxeſiæ ſimulacra erigere; et poſtquam erexiſſent, melius actum iri. Sciſcitantibus igitur Epidauriis utrum ex ære facerent illa an ex lapide, Pythia ex neutro permiſit fieri, ſed e ligno mitis oleæ. Rogabantur ergo ab Epidauriis Athenienſes ut ſibi permitterent oleam cædere, oleas illas rati ſacratiſſimas eſſe. Fertur etiam nuſquam gentium niſi Athenis illa tempeſtate oleas fuiſſe. Athenienſes ſe vero dixerunt conceſſuros, hac tamen lege, ſi quotannis illi ſacra Minervæ arcis Præſidi et Erechtheo afferrent. Accepta conditione Epidaurii quæ rogabant impetraverunt, et ſimulacra ex his oleis fabricata ſtatuerunt: terraque ſua fructum eis ferente, quod
83 convenerat Athenienſibus perſolvebant. Eo adhuc tempore atque ſuperiori AEginetæ Epidauriis parebant, tum in aliis, tum vero

ἡ δὲ Πυθίη σφέας [a] ἐκέλευε Δαμίης τε καὶ Αὐξησίης ἀγάλματα ἱδρύσασθαι· καί σφι ἱδρυσαμένοισι ἄμεινον συνοίσεσθαι· [b] ἐπειρώτεον ὦν οἱ Ἐπιδαύριοι κότερα χαλκοῦ ποιέονται [c] τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθου· ἡ δὲ Πυθίη οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ [d] ξύλου ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὦν οἱ Ἐπιδαύριοι Ἀθηναίων ἐλαίην σφι δοῦναι ταμέσθαι, ἱρωτάτας δὴ κείνας νομίζοντες εἶναι· λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαῖαι ἔσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ [e] κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἢ Ἀθήνῃσι. οἱ δὲ ἐπὶ τοῖσδε δώσειν ἔφασαν, ἐπ' ᾧ ἀπάξουσι ἔτεος ἑκάστου τῇ Ἀθηναίῃ τῇ [f] Πολιάδι ἱρὰ, καὶ τῷ Ἐρεχθέϊ· καταινέσαντες δ' ἐπὶ τούτοισι οἱ Ἐπιδαύριοι, τῶν τε ἐδέοντο ἔτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἐλαιέων τουτέων ποιησάμενοι, ἱδρύσαντο· καὶ ἥ τε γῆ σφι [g] ἔφερε, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συνέθεντο. Τοῦτον δ' ἔτι τὸν χρόνον, [h] καὶ τὸν πρὸ τούτου, Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον, τά τε ἄλλα, καὶ δίκας, διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδαυρον, ἐδίδοσάν τε καὶ ἐλάμ-

a Rem tangit *Pauſan.* II, 30., ſed Λαμίαν adpellans, culpa librariorum. Vid. *Kühnium* ibi. *b Arch. V. Paſſ. Brit.* duo, aut ἐπειρώτων· vulgo ἐπηρ. *c* Abſunt haec duo *Arch. Vall. Vind.*, mox οὐδέτερον *V. Paſſ. Arch.* *d* Ξύλης *Arch.* *e* Κατὰ χρ. ἐκεῖνον, κεῖνον *Vind.*, *Arch. Paſſ. Ask.*, tum ἐν Ἀθήναις *M. Ask. Paſſ.* *f* Παλλάδι *Arch.*, paullo ante τε ab eodem abest et *Vind.* antea Ἀθηναίῃ τε τῇ. *g M. Ask.*, in *Paſſ.* καρπὸν ut ſcholion accedit. In *Ald.* et aliis ſatis bene ἔφερε καρπόν. *h* Καὶ πρὸ τοῦ *Paſſ.* Vid. II, 121. III, 62. &c.

82. Δαμίης] Utriusque apud *Pauſan.* memoria et *Auxeſiae*, Αὐξησίης in *Themiſtii* Or. IV. p. 54. C., ubi *Petavius* Romanorum *Damiam*, ſive *bonam Deam* ex *Feſto* optime contendit, et eiusdem ſacra opertanea cum ταῖς ἀῤῥήτοις ἱρουργίαις apud Epidaurios C. 83. Paria *Reiskius* in Miſcell. Lipſienſibus.

82. Δαμίης τε καὶ Αὐξησίης] Mihi quidem ſincerum videtur Δαμίης nomen: facile tamen alicui in mentem veniat Θαλλίης· cui notae fuerint Θαλλὼ et Αὐξὼ, de quibus agens ad *Poll. Kühnius* VIII, 106. τὴν Αὐξὼ apud *Herod.* dictam ſcribit Αὐξησίην. Binis in locis Deas ex *Herod.* commemoravit *Pauſanias*, cuius editum exemplar utrobique Λαμίαν nobis offert et Αὐξησίαν, L. II. p. 186. f. et 181. m. cur alteram ſcriptionem praeferendam cenſeat tacet ibi *Kühnius*. Ταμίαν bis nuncupat, ſive Ταμίην, *Scholiaſt. Ariſtid.* ined. in Cod. Clar. *Burm.* primum in Panathen. T. I, p. 268. ad Αἰγινητῶν. Τὴν μάχην, inquit, αἰνίττεται τὴν περὶ τῶν ἀγαλμάτων· Ἐπιδαυρίοις γὰρ λιμώττουσιν ἔχρησεν ὁ θεὸς ἀγάλματα ποιήσασθαι Ταμίης καὶ Αὐξησίης, δαιμόνων τινῶν ἀπὸ ξύλου ἐλαίας ἱερᾶς τῶν ἐν ἀκροπόλει. In eodem Cod. ſcholion est hanc in rem memorabile in *Ariſtid.* Themiſt. T. III, p. 309. [Τὸν πρὸς Αἰγινήτας] Ἐπιδαύριοι λιμῷ διεφθείροντο· ἔχρησεν αὐτοῖς ἡ Πυθία, ἐκ τῶν ἐλαιῶν τῆς Ἀθηνᾶς τῶν ἱερῶν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἀγάλματα ἱδρύσασθαι Δήμητρος καὶ Κόρης, Ταμίας καὶ Αὐξησίας. Hinc diſcimus, ſub istis fuiſſe nominibus *Cererem* et *Proſerpinam* cultas, ſive *Matrem* et *Liberam*: τῇ μητρὶ καὶ τῇ Κόρῃ, est ap. *Herod.* VIII, c. 65., cuius haec ipsa narratio idem facile perſuaſiſſet attendenti; nam quum terra fruges non daret Epidauriis, iuſſi ſunt divinitus istarum ſigna Dearum dedicare, veluti θεῶν Καρποφόρων, qua adpellatione Tegeatae Cererem colebant et Proſerpinam teſte *Pauſan.* VIII. p. 707. f. ſed rem plane adfirmat *Pauſan.* II. p. 181., τὰ ἐς Αὐξησίαν καὶ Λαμίαν — εἰπόντος Ἡροδότου — οὔ μοι γράφειν κατὰ γνώμην ἦν εὖ προειρημένα· πλὴν τοσοῦτό γε, ὅτι εἶδόν τε τὰ ἀγάλματα, καὶ ἔθυσά σφισι κατὰ (κατὰ τὰ) αὐτὰ, καθὰ ἤδη καὶ Ἐλευσῖνι θύειν νομίζουσιν· eodem ritu Deabus istis, veluti θεαῖς μεγάλαις, variis in locis ſacra fiebant. Cereri non diſconvenit nomen Δαμίης· quae Epidauriorum populo, τῷ δάμῳ, ſive δήμῳ, fruges daret, et Αὐξησίη, *alimentaque mitia terris. Feſti* verba e V. *Damium* valde adpoſita huc commodum attulit *Reiskius*. Bona Dea *Damia* dicebatur: apud *Macrob.* Saturn. I, c. XII. 245., *auctor est Cornelius Labeo, eamdem eſſe bonam Deam et terram; —— bonam, quod omnium nobis ad victum bonorum cauſa est.* VALCKEN.

85. Κότερα χαλκοῦ ποιέονται;] Scriberem ποιέωνται, quia ἀεὶ τὰ ἀπορίαν ἐμφαίνοντα ὑποτακτικοῖς συντάσσονται, ut monuit *Schol.* in *Eurip.* Hec. v. 85. In *Thucyd.* p. 426, 55. pro ἢ μένομεν, poni quoque malim, ἢ μένωμεν, ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν; *Xenoph.* Ἀπομν. I. p. 418, 29., πότερον βίαν φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν εἶναι; —— Ubi mox Athenienſium oleae habitae dicuntur ſacratiſſimae, quae praeterea leguntur: Λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαῖαι ἔσαν (ἦσαν) ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἢ Ἀθήνῃσι, vel ἐν Ἀθήναις· illa, ſi abeſſent, a nemine certe requirerentur. De his etiam cognoſcere deſidero quid ſentiat ὁ πάνυ, qui alia hominum ineptorum emblemata, Herodoteis inculcata, proſcribere non dubitavit. VALCKEN.

89 Λέγεται δὲ καὶ ὡς] Falſa res est, nec fugere potuit Scriptorem. Iactantiam Athenienſium et ſaepe inculcatam ſibi gloriationem tangit. Ecce ex *Sophoclis* Oed. Col. v. 691. Ἔστιν δ' οἷον ἐγὼ ΓΑΣ ΑΣΙΑΣ οὐκ ἐπακούω, Οὐδ' ἐν τᾷ μεγάλᾳ Δωρίδι νάσῳ —— Φύτευμα —— Ὃ τᾷδε θάλλει μέγιστα χώρᾳ Γλαυκᾶς παιδοτρόφου ΦΥΛΛΟΝ ΕΛΑΙΑΣ. Hoc ſufficit. Statim Ἀθήνῃσι, pro quo ſaepe ἐν Ἀθήνῃσι L. VI, 85. VIII, 79., facile ſe tuebitur.

92. Ἀθηναίῃ τε τῇ Πολιάδι] Non *urbicam* neque *urbanam*, ſed interpretari debuerant *praeſidem arcis*: ſic *Livio* τὴν Πολιοῦχον vocari (XLV, c. 28.) monuerunt *Vales.* ad *Harpocr.* p. 133. et *Hemſterh.* in *Ariſt.* Plut. v. 772. Praeter ceteros, *Gyraldo* memoratos, Ἀθηνᾶν Πολιάδα coluerunt Megalopolitani, Erythraei Iones; quin et Gortynii Cretenſes, qui iurare tenebantur et Ἀθανάίαν Πολιάδα, ſecundum foederis formulam, quam ex marmore Cretenſi *Gruterus* exhibet Thes. Inſcr. p. 505.; emendatius ſcriptam *Edm. Chishull* in Antiq. Aſiat. p. 133. Hoc istius est formulae initium: Ὀμνύω τὰν Ἑστίαν καὶ τὸν ΑΟΡΑΤΡΙΟΝ καὶ Ζῆνα Δικταῖον. Ill. auctor Indicis in *Gruteri* Thes. *Aoratrium* in Deos retulit, me iudice, cum Dea *Epageſima*, coelo deturbandum: in vacua ſede *Cretenſem* poterimus *Iovem* collocare. Suſpicor in lapide ſculptum fuiſſe, non Ράτριον, ſed Πάτριον· atque adeo, Ὀμνύω τὰν Ἑστίαν, καὶ τὸν Πάτριον Ζῆνα Δικταῖον. En aliud e Creta iusiurandum *Reineſio* vulgatum Inſcr. Cl. VII, n. 26. et in Antiq. Aſiat. p. 136. Ὀμνύω τὰν Ἑστίαν, καὶ τὸν Ζῆνα τὸν Κρηταγενέα. Doctis ſi coniectura probari poterit, ne hic quidem alieno cenſebitur loco propoſita. VALCKEN.

98. Καὶ δίκας —— ἐδίδοσαν τε καὶ ἐλάμβανον] Primum duas voculas reſtituendas cenſeo, ut legatur: Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ δίκας —— ſic ſcribere ſolet *Herod.* ſaepenumero: καὶ vulgatur alicubi, ubi καὶ δὴ καὶ praebent Codices. —— Velut in ſubditos AEginetas Epidaurii *iuris* etiam illis Epidauri *dicendi poteſtatem* exercebant: καὶ δίκας διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδαυρον ἐδίδοσάν τε καὶ ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων Αἰγινῆται. Athenienſes opibus et maritima praeſertim potentia ſuperbi, quos *ſocios* adpellantes miſeros vexabant inſulanos, cogebant πλεῖν ἐπὶ δίκας Ἀθήναζε, *Xenoph.* p. 404, 20. *Ariſtoph.* Avib. v. 1422, 1455. Orationem *Antiphontis* XIV. dixit Athenis Mitylenaeus caedis accuſatus. In talibus δίκας δοῦναι καὶ λαβεῖν ſolemnis erat loquendi formula: *Demoſth.* c. Ariſtocr. p. 413, 102. de Halon. p. 59, 16., ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθήναζε δίκας ληψομένους· attigit *H. Vales.* in not. *Mauſſ.* p. 333. *Xenophon* p. 404, 31., τὸν δῆμον κολακεύει τῶν Ἀθηναίων εἷς ἕκαστος τῶν συμμάχων, γι-

unde deficit AEgina, domina maris, et simulacra in se transfert. Cultus harum dearum per choros muliebres. Simulacris spoliati Epidaurii iubent, quod putant ius esse, ut Athenienses exigant debitum vectigal ab AEginetis, qui rapuissent.

ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινῆται, [a] τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, νῆάς τε πηξάμενοι, καὶ ἀγνωμοσύνῃ χρησάμενοι, ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. [b] ἅτε δὴ ἐόντες διάφοροι, ἐδηλέοντο αὐτοὺς· ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἐόντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα [c] τῆς τε Δαμίης καὶ τῆς Αὐξησίης ὑπαιρέονται αὐτέων· καί σφεα [d] ἐκομίσαντο καὶ ἱδρύσαντο τῆς σφετέρης χώρης ἐς τὴν μεσόγαιαν, τῇ Οἴη μέν ἐστι οὔνομα, στάδια δὲ μάλιστά κῃ ἀπὸ τῆς πόλιος [e] ὡς εἴκοσι ἀπέχει· ἱδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ, [f] θυσίῃσί τέ σφεα καὶ χοροῖσι γυναικηΐοισι [g] κερτομοισι ἱλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδεικνυμένων [h] ἑκατέρῃ τῶν δαιμόνων δέκα ἀνδρῶν· κακῶς δὲ ἠγόρευον οἱ χοροὶ ἄνδρα μὲν οὐδένα, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας· ἦσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι [i] αἱ τοιαῦται ἱρουργίαι· εἰσὶ δέ σφι καὶ ἄρρητοι ἱρουργίαι. Κλεφθέντων δὲ [k] τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδαύριοι τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰ [l] συνέθεντο, οὐκ ἐπετέλεον· πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [m] ἐμήνιον τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι· οἱ δὲ ἀπέφαινον

316 [n] λόγῳ ὡς οὐκ ἀδικοῖεν· ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἐπιτελέειν τὰ συνέθεντο· ἐπεὶ δὲ [o] ἐστερῆσθαι αὐτέων, οὐ δίκαιον εἶναι ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρήσσεσθαι ἐκέλευον· πρὸς [p] ταῦτα Ἀθηναῖοι, ἐς Αἴγιναν πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἱ δὲ Αἰγινῆται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρῆγμα. Ἀθηναῖοι μέν νυν λέγουσι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι [q] τριήρεϊ μιῇ τῶν ἀστῶν τούτους, οἳ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν, τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, [r] ἐπειρῶντο ἐκ τῶν βάθρων ἐξανασπᾷν, ἵνα σφεα [s] ἀνακομίσωνται· οὐ δυναμένους δὲ τούτῳ [t] τῷ τρόπῳ αὐτέων κρατῆσαι, περιβαλόντας σχοινία ἕλκειν τὰ ἀγάλματα· καί σφι ἕλκουσι, βροντήν τε,

vero in litibus, quas AEginetæ inter se vel actores, vel rei, illuc transeuntes agebant: verum ex eo tempore fabricatis navibus, ad contumaciam versi, ab Epidauriis desciverunt: et iam potentiores vastabant eos, quippe maris imperio potiti, tum quoque simulacra ista Damiæ et Auxesiæ surripuerunt: eaque asportata, in regionis suæ mediterraneo loco statuerunt, cui nomen est OEæ, viginti ferme procul ab urbe stadiis. Hoc in loco illis erectis supplicabant sacrificiis atque iocabundis choris mulierum, denis viris utrique dæmonum assignatis, qui choris præessent. Chori autem neminem virum iocis lacessebant, sed indigenas feminas: quæ ceremoniæ apud ipsos quoque Epidaurios fuerant. Sunt illis etiam 84
arcana sacra. Surreptis statuis, Epidaurii quod fuerant pacti Atheniensibus non solvebant: missis autem nunciis, quum illis Athenienses succenserent, reddidere rationem cur iniurii non essent: se enim quamdiu apud se statuas habuissent, quod conventum erat exsolvisse, eisdem iam viduatos iure non debere exsolvere, sed AEginetas, qui illas haberent; a quibus id exigi iubebant. Hoc responso accepto, ad eas repetendas AEginam Athenienses misere. AEginetæ negare quicquam negocii esse sibi cum Atheniensibus. Athenienses igitur aiunt, post repetitio- 85
nem illam, triremi una huc navigavisse cives illos, qui ab republica missi AEginam quum venerunt, simulacra illa, tanquam e suis lignis facta, conati sint suis sedibus emoliri ut asportarent: quumque eo pacto auferre nequirent, circumdatis funibus trahere tentasse. Sed dum trahunt, tonitrum et cum tonitru terræmotum extitisse:

a Τότε δὲ *M. Ask. Pass.* τὸ δὲ *Arch. V. Paris. A. B. Brit.* duo cum *Aldo*, quod rediit. Ex *Med.* τότε format τό γε *Abreschius*, non inconmode. *b* Ἅτε δὲ *Arch.*, mox neglecto augmento δηλέοντο *Eustath.* in *Hom.* p. 70, 20. Ionum more. *c* Desideratur artic. in *Arch.* *d* Ἐκόμισάν τε ora *Steph. Arch. V. Brit.* duo, ἐκομίσαντο καὶ *M. Ask. Pass.* ἐκομίσαντο τε καὶ *Ald.* *e* *Vind. Pass. Ask. M.*, antea ἐς εἴκοσι. *f* Θυσίῃ τε *Arch. V.* *g* Κερτομίοισι marg. *Steph.* *h* Ἑκατέρῃσι *Arch. Vind.*, tum καί κως δὲ *Vind.* *i* Αὗται αἱ ora *Steph. Arch. V. Pass. Ask. Brit.* duo, non male: αὐταὶ tamen *Pass. Ask.*, qui cum *M.* ἱρουργίαι bis. ἱερουργίαι *Arch.*, ἱρουργίαι *Paris. A. B.* et Edd. *k* Deest *Arch. V.* *l* Συνέθ. *Ask.* olim ξυνέθ. et ἐπιτέλ. *V.*, tum πέμψαν *Arch.* *m* *Arch. Brit.* duo, olim ἐμήνυον, male. *n* Λόγον *Arch.* *o* Ἐστερεῖσθαι *Arch.* *p* Ταῦτα οἱ Ἀθην. *Pass.* *q* Τριήρει νῆι τῶν ἀστῶν τουτέων, οἱ πεμφθ. idem et *Vind.*, τουτέων etiam *Pass.* *r* Πειρᾷν *M. Ask.*, πειρᾶντο, et ex correctione ἐπειρῶντο *Pass.* *s* Ἐκκομίσ. *Arch.* *t* Deest in *V.*

γιγνώσκων ὅτι δεῖ μὲν ἀφικόμενον Ἀθήναζε δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν. *Harpocrat.* in v. Σύμβολα habet διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια· et *Aristid.* T. II. p. 129., δοῦναι καὶ λαβεῖν τὰ δίκαια περὶ τῶν διαφορῶν. Hinc multum distabat quod foederum formulis nitebatur *commercium iuris praebendi repetendique.* VALCKEN.

2. Ἅτε δὴ ἐόντες διάφοροι] *Reiskii* ἅτε δὲ stabilitur suffragio *Arch.*, estque in particula multiplex variatio. Διάφοροι in Latinis *potentiores*; cur non *inimici discordesque*? Sic οὐκ ἐὼν διάφορος C. 75. et L. VI, 23. ἐὼν διάφορος τοῖσι Ζαγκλαίοισι. Vide *Abreschium* Diluc. *Thucydid.* p. 567. Statim ἐκόμισάν τε καὶ quod Codd. offerunt, non prorsus abiicio. Λέσβιοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐκόμισαν C. 98. et ἐκόμισαν ἐς Ἀμαθοῦντα C. 114. &c.

16. Τὰ συνέθεντο] Talem in huiusmodi conpositis scriptionem, non ξὺν, Atticis frequens, amplectitur: itaque *Ask.* pro Ionum more. Eiusdem quoque ἐμήνιον et aliorum toti negotio concinit. Missis enim legatis indignationem testati Epidauriis sunt. Ita μηνίσαι μεγάλως Ἀριστοδήμῳ L. VII, 229. et IX, 7. Vitii fons in affinitate scripturae, qualis L. VII, 169. in MS. *Arch.* Proinde vera Cl. *Reiskii* emendatio.

27. Τῶν ἄστων τούτους] *Reiskii* τακτοὺς firmo caret tibicine; τούτους tamen urgebit morbus, nisi eos putes, qui publice missi prius fuerant in AEginam simulacra repetitum: sic τουτέων ex Codd. non futile; Ionicum enim idemque docens: sic ἐπειρῶντο, mea quidem opinione extra novationis periculum. Confer *Gronovium*, cuius observatio vereor, ut sententiae tenebras dissipet.

30. Ἐπειρῶντο] *Gronovio* iure merito placuit πειρᾷν ex *Med.* Cod. hoc *Vallam* legisse monstrat ipsius versio, qualis exstat nondum interpolata, *qui* —— *conatos esse.* Neque tamen illud more suo vir clar. in contextum intulit, sentiens, ut opinor, fulcrum requiri, quo illud inniteretur: hoc commodum mihi reperisse videbar, hanc e duabus efformando lectionem, ἐπεὶ πειρᾷν, *quum tentarent.* illud Herodoteum esse *Porti* docebit Diction. in v. Ἀπαρέμφατα ἀντὶ τῶν παρατατικῶν. —— Sed quae praecedunt, neque illa sic videntur ab auctoris manu profecta: cur enim dixisset missos τῶν ἀστῶν τούτους, οἳ ἀποπεμφθέντες. Parum prodest lectio *Arch.* *Valla* dedit *triremem* —— *cum civibus quibusdam*: postremum ille forsan subaudiendum credidit. Optime, ni fallor, omnia cohaererent, si sic scripta legerentur in veteri Cod. ἀποσταλῆναι τριήρεϊ μιῇ τῶν ἀστῶν, (nempe τινὰς,) τούτους, ἐπεὶ πεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν, τὰ ἀγάλματα ταῦτα —— πειρᾷν ἐκ τῶν βάθρων ἐξανασπᾷν. Ut hic ἀποσταλῆναι τῶν ἀστῶν nempe τινὰς, sic alibi saepius et ap. *Thucyd.* IV, c. 80., τῶν Εἱλώτων —— ἐκπέμψαι. —— Infra, ὑπὸ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι scripserit an ἀπὸ τουτέων, vix decerni poterit: mihi posterius placeret significans *propterea*: ἀπὸ τούτου et ἀπὸ τουτέων habet et *Herod.* II, c. 175. IX, c. 72. ἀπὸ τουτέων *Artemisiam* μάλιστα εὐδοκιμῆσαι, VIII, c. 88. Illinc enim diversum μέμηνεν ὑπὸ σεῦ, *opera tua furit*; quaeque dantur similia. VALCKEN.

35. Ἀλ-

tiſſe: eaque de re illos remiges, qui trahebant ſimulacra, in amentiam eſſe converſos: et ex hoc morbo ſeſe tanquam hoſtes mutuo trucidaſſe, donec unus ex omnibus relictus eſt, qui ad Phalerum ſe
86 recepit. Athenienſes quidem ita rem geſtam eſſe memorant: AEginetæ vero non illos una navi veniſſe, facile enim ſe unam navim, atque etiam paulo plures una, etiam ſi ſibi nullæ fuiſſent naves, fuiſſe propulſaturos, ſed multis navibus in ipſorum terram invaſiſſe, ſe vero ceſſiſſe, nec pugna navali contendiſſe. Qui tamen planum facere nequeunt, an quia impares ſe eſſe ad pugnam navalem agnoſcerent, ceſſerint; an volentes facere quod etiam fecerunt. Athenienſes certe, quod nulli propugnatores obſtarent, egreſſos e navibus ad ſimulacra ſe convertiſſe: et quum ea e ſuis baſibus amoliri nequirent, circumdatis reſtibus trahere ita conatos, donec illic ambo ſimulacra, dum traherentur, fecere rem eandem; ſed apud me fide carentem, alicui forſan alteri credibilem: aiunt enim illa procubuiſſe ſibi in genua, atque ex eo tempore ſemper in hoc geſtu permanſiſſe. Et hæc quidem Athenienſes feciſſe: Se vero, quod audirent ſibi bellum ab Athenienſibus illatum iri, præparaſſe Argivos; et quum Athenienſes in AEginam exſcendiſſent, Argivos illis adfuiſſe auxilio, eosque, quum latuiſſent hoſtem in traiiciendo ex Epidauro in inſulam, in Athenienſes, qui nihil præſciſſent, a navibus diſcluſos irruiſſe: et interea tonitrum ipſis terræque
87 motum extitiſſe. Hæc ab Argivis AEginetiſque commemorantur. Athenienſes quoque confitentur unum omnino e ſuis incolumem in Atticam revertiſſe, quem tamen Argivi aiunt ſuperſtitem fuiſſe ipſis Atticum exercitum profligantibus; Athenienſes autem dæmonio: nihilo ſecius ne hunc quidem incolumem manſiſſe, ſed periiſſe, hunc in modum: Quum Athenas ſe recepiſſet, clademque renunciaſſet, uxores eorum qui adverſus AEginam militatum profecti fuerant, indigne ferentes unum iſtum ex omnibus eſſe reducem, circumfuſas hominem prehendiſſe, ac fibulis veſtimentorum

τε, καὶ ἅμα τῇ βροντῇ σεισμὸν ἐπιγενέσθαι· τοὺς δὲ [a] τριηρίτας τοὺς ἕλκοντας, ὑπὸ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι· παθόντας δὲ τοῦτο, κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους· ἐς ὃ ἐκ πάντων ἕνα λειφθέντα, ἀνακομισθῆναι αὐτὸν ἐς Φάληρον. Ἀθηναῖοι [b] μέν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι· Αἰγινῆται δὲ, οὐ νηῒ μιῇ ἀπικέσθαι Ἀθηναίους, μίην μὲν γὰρ, καὶ ὀλίγῳ πλεῦνας μιῆς, καὶ εἴ σφι μὴ ἔτυχον ἐοῦσαι [c] νέες, ἀπαμύνεσθαι ἂν εὐπετέως, ἀλλὰ πολλῇσι νηυσὶ ἐπιπλέειν σφι ἐπὶ τὴν χώρην· αὐτοὶ δέ σφι εἶξαι, καὶ οὐ [d] ναυμαχῆσαι· οὐκ ἔχουσι δὲ τοῦτο διασημῆναι ἀτρεκέως, οὔτε εἰ ἕσσονες συγγινωσκόμενοι εἶναι τῇ ναυμαχίῃ, κατὰ τοῦτο εἶξαν, οὔτε [e] εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθηναίους μέν νυν, ἐπεί τέ σφι οὐδεὶς ἐς μάχην κατίστατο, ἀποβάντας ἀπὸ τῶν νεῶν, τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα· οὐ δυναμένους δὲ ἀνασπάσαι ἐκ τῶν βάθρων αὐτὰ, οὕτω δὴ περιβαλλομένους σχοινία, ἕλκειν, ἐς οὗ ἑλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφότερα τὠυτὸ ποιῆσαι· ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἄλλῳ δέ τεῳ· ἐς [f] γούνατα γάρ σφι αὐτὰ πεσέειν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον διατελέειν οὕτω ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὴ ταῦτα ποιέειν· σφέας δὲ Αἰγινῆται λέγουσι πυθομένους τοὺς Ἀθηναίους, ὡς μέλλοιεν ἐπί σφεας στρατεύεσθαι, ἑτοίμους Ἀργείους ποιέεσθαι· τούς τε δὴ Ἀθηναίους ἀποβεβάναι ἐς τὴν [g] Αἰγιναίην, [h] καὶ ἥκειν βοηθέοντάς σφι τοὺς Ἀργείους, καὶ λαθεῖν τε ἐξ Ἐπιδαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον, καὶ οὐ προακηκοόσι τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπιπεσέειν ὑποταμομένους τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν· ἅμα τε ἐν τούτῳ τὴν βροντήν τε γενέσθαι καὶ τὸν σεισμὸν αὐτοῖσι. Λέγεται μέν νυν ὑπ' Ἀργείων τε καὶ Αἰγινητέων τάδε· ὁμολογέεται δὲ καὶ ὑπ' Ἀθη- 317 ναίων ἕνα μοῦνον τὸν ἀποσωθέντα αὐτέων ἐς τὴν Ἀττικὴν γενέσθαι· πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτέων τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων, τὸν ἕνα [i] τοῦτον περιγενέσθαι· Ἀθηναῖοι δὲ, τοῦ δαιμονίου· περιγενέσθαι μέντοι οὐδὲ τοῦτον τὸν ἕνα, ἀλλ' ἀπολέσθαι τρόπῳ τοιῷδε· κομισθεὶς [k] ἄρα ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπήγγειλε τὸ πάθος· [l] πυθομένας δὲ τὰς γυναῖκας τῶν ἐπ' Αἴγιναν στρατευσαμένων ἀνδρῶν, δεινόν τι ποιησαμένας κεῖνον μοῦνον ἐξ ἁπάντων σωθῆναι, πέριξ [m] τὸν ἄνθρωπον τοῦτον λαβούσας, καὶ κεντεύσας τῇσι περόνῃσι

a Τριηρεῖτας *Arch.*, nec male: mox ἀλλοφρονῆσαι explicat *Euſtath.* ad *Hom.* p. 1661, 44. *b* Μὲν οὕτω *M. Paſſ. Ask.*, omnes alii μέν νυν, uti C. 44. et ſaepiuſcule. *c* Νῆες *Ask.*, et ἀπαμύνασθαι *Vind.* *d* Οὐδ' ἀναυμαχ. *Paſſ.*, διαναυμαχ. *Arch. V.* ſtatim σημῆναι *Arch.* *e* Οἱ *Brit.* duo. *f* Γούνατα recte *Arch.*, olim γόνατα. Supra περιβαλομ. *Paſſ. V.*, tum ἐς ὃ loco οὗ *Ask.* *g M. Paſſ. Ask.*, alii Αἰγινέην cum *Aldo.* *h Med. Ask. Paſſ.*; καὶ παρεῖναι *Arch Vind. Paris. A. B. Brit.* duo et *Ald.* Edd. *i Med. Arch. Paſſ. Ask.*, antea τουτέων. *k M. Paſſ. Ask.*, in reliquis γάρ. *l* Τὰς δὲ γυν. *Arch. V.*, πυθομένας omittentes, cui in *Paſſ.* puncta ſubſcripta, tanquam delendo: *Valla* habuiſſe non videtur. *m* Abſunt duo iſta *Arch.*, mox καὶ quoque et *Vind.*

35. Ἀλλοφρονῆσαι] *Euſtath.* μανῆναι ἀλλοιωθέντας τὴν φρόνησιν recte explanat *Homeri* Il. Ψ, 698. Κὰδ δ' ΑΛΛΟΦΡΟΝΕΟΝΤΑ, Scholiaſtes οὐκ ἐν αὐτῷ ὄντα. Infra L. VII, 205. et *Theocriti* Idyll. XXII, 129. diverſior illi notio.

43. Καὶ οὐ ναυμαχῆσαι] Laudare διαναυμαχῆσαι debeo, cuius clara etiam in *Paſſion.* veſtigia: opportunum enim. Sic L. VIII, 63. ταύτην δὲ αἱρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας ΔΙΑΝΑΥΜΑΧΕΕΙΝ. *Diodorus* XX, 61. καὶ καταστάντες εἰς ἐμβολὴν διεναυμάχουν τοῖς βαρβάροις. Reſtituere nolui, ne nimium novator haberer.

53. Ἐς γούνατα] Ex dialecto, uti L. II, 81. IV, 152. De fabella cautiſſime Scriptor, neque graviter minus *Strabo* in conniventibus Palladis ſimulacris L. VI. p. 405. Quid illis facies, qui, ſacra profeſſi meliora, Neapoli, Bononiae, multisque aliis locis conſimilia Chriſti matrisque virginis et ſanctorum ſignis uſu veniſſe, confidenter asſeverant? *Tantum religio potuit ſuadere* &c.

59. Ἐς τὴν Αἰγιναίην] Videlicet νῆσον. Alibi ἐπ' Αἴγιναν, ἐς Αἴγιναν III, 131. Venit inde Αἰγιναῖος Αἰγιναίη, cui iuſtum formae habitum *Gronovius* ſaepe reddidit, VII, 179. VIII, 90. Eadem laus *Sylburgio* debetur ad *Pauſaniam* L. III, 14. Παρεῖναι, quod expulſum eſt, ferri utique potuerat.

69. Τοῦ δαιμονίου] Adſciſcendum ex praegreſſis διαφθείραντος τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον· quo haud obſervato, ſemet in errorem *Valla* et *Galeus* induerunt. Suſpectum autem in ΠΥΘΟΜΕΝΑΣ δὲ τὰς γυναῖκας participium, a bonae fidei Codd. aut neglectum aut obelo notatum. Tollatur, pingaturque τὰς δὲ γυν., et curſus ſermonis procedet ſine inpedimento. Facinus Atticarum mulierum memoravit *Duris Samius*, εἷς, ſcribens ap. Scholiaſt. *Eurip.* Hecub. v. 933. δὲ ὑπέστρεψεν ἄγγελος, ὃν περιστᾶσαι τῶν τεθνεώτων αἱ γυναῖκες καὶ τὰς περόνας τῶν ὤμων ἀφελόμεναι, ἐξετύφλωσαν, εἶτα ἀπέκτειναν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἡγησάμενοι τὸ πραχθὲν, περιεῖλον τῶν γυναίκων τὰς περόνας. Quae hinc derivata, ni de Spartanis acceſſiſſent quaedam, diceres cuncta.

75. Κεντεύσας τῇσι περόνῃσι] Hanc hiſtoriam aliter narraverat in opere de Finibus Samiorum *Duris*; illinc certe tradit *Schol.* in *Eurip.* Hecub. v. 933., Athe-

ρόνησι τῶν ἱματίων, εἰρωτᾷν ἑκάστην αὐτέων [a] ὅκȣ εἴη ὁ ἑωϋτῆς ἀνὴρ· καὶ τοῦτον μὲν οὕτω διαφθαρῆναι. Ἀθηναίοισι δὲ ἔτι τοῦ πάθεος δεινότερόν [b] τι δόξαι εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον· ἄλλῳ μὲν δὴ οὐκ ἔχειν ὅτεῳ [c] ζημιώσωσι τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ ἐσθῆτα μετέβαλον αὐτέων ἐς τὴν Ἰάδα· ἐφόρεον γὰρ δὴ πρὸτȣ αἱ τῶν Ἀθηναίων γυναῖκες ἐσθῆτα Δωρίδα, τῇ [d] Κορινθίῃ παραπλησιωτάτην· μετέβαλον ὦν ἐς τὸν λίνεον κιθῶνα, ἵνα δὴ περόνῃσι μὴ χρέωνται. Ἔστι δὲ, ἀληθέϊ λόγῳ χρεωμένοισι, οὐκ Ἰὰς αὕτη ἡ ἐσθὴς τὸ παλαιὸν, ἀλλὰ [e] Κάειρα· ἐπεὶ ἥγε Ἑλληνικὴ ἐσθὴς πᾶσα ἡ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν, ἡ αὐτὴ ἦν, τὴν νῦν Δωρίδα καλέομεν· τοῖσι δὲ Ἀργείοισι καὶ τοῖσι Αἰγινήτῃσι, καὶ πρὸς ταῦτα ἔτι τόδε ποιῆσαι νόμον εἶναι παρά σφι ἑκατέροισι, τὰς περόνας ἡμιολίας ποιέεσθαι τοῦ τότε κατεστεῶτος μέτρȣ, καὶ ἐς τὸ ἱρὸν τῶν θεῶν τȣτέων περόνας μάλιστα ἀνατιθέναι τὰς γυναῖκας· Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν [f] πρὸς τὸ ἱρὸν, μήτε κέραμον, ἀλλ' ἐκ [g] χυτρίδων ἐπιχωριέων νόμον τολοιπὸν αὐτόθι εἶναι πίνειν. Ἀργείων μέν νυν καὶ Αἰγινητέων αἱ γυναῖκες [h] ἔκ τε τόσȣ κατ' ἔριν τῶν Ἀθηναίων, περόνας ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζονας ἢ προτοῦ. Τῆς δὲ ἔχθρης τῆς πρὸς Αἰγινήτας [i] Ἀθηναίοισι γενομένης ἀρχὴ κατὰ τὰ εἴρηται ἐγένετο· τότε δὴ Θηβαίων ἐπικαλεομένων προθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγάλματα γενομένων ἀναμιμνησκόμενοι οἱ Αἰγινῆται ἐβοήθεον τοῖσι Βοιωτοῖσι. [a] Αἰ-

rum pupugisse, percontantes singulas ubi suus vir esset, atque hoc modo hunc fuisse confectum. Idque factum mulierum visum esse Atheniensibus ipsa clade tristius: in quas quum alia ratione animadvertere non possent, vestem illarum in Ionicam mutaverunt: nam antea Doricam vestem gerebant Atheniensium feminæ, simillimam Corinthiæ: eam itaque mutaverunt in lineam, ne fibulis uterentur. Quanquam si ex vero sermocinemur, 88
non Ionica hæc olim vestis fuit, sed Carica: quoniam omnis prisca vestis feminarum Græcanica eadem erat, quam nunc Doricam appellamus. Argivos quod attinet, et AEginetas, insuper adhuc id etiam fecisse, ut pro lege haberetur apud illorum utrosque, fibulas facere sesquialteras, quam erat mensura quæ tunc obtinebat, et has præsertim ab feminis in eorum numinum templis consecrari: Atticum vero neque aliud quicquam ad templum offerre, ne urceum quidem, sed lege iuberi ex ollis gentilibus in posterum ibidem potare. Eoque contentionis processere Argivorum atque AEginetarum mulieres cum Atticis, ut inde ad meam usque ætatem fibulas gestaverint quam antea grandiores. Inimicitiæ principium Atheniensi- 89
bus in AEginetas ortum, hoc prout commemoratum est, extitit. Cuius rei circa sta-
I tuas gestæ memoriam retinentes, libenter Thebanorum rogatu auxilium tulere Bœotis AE-

a Ὄκη *Ald. Arch. Paris. B. Brit.* duo; οἴκη *V.*, ὅκου *M. Pass. Ask.* *b* Exulat ex *Vind.* et *Arch.* *c* Ζημιώσωσι *Pass. Arch. V.*, olim ζημιώσουσι. *d Pass. Arch. V. Ask. Brit.* duo et ora *Steph.*, ceteri Κορινθίων. *e* Et hoc *Eustath.* p. 456, 10. *f* Πρὸς τὰς θυσίας sequentia spectavit *Eustath.* ad *Hom.* p. 567, 37. *g* Χυτρίων citat *Pollux* VI, 100., melius *Athen.* Vid. *Leopard.* Emendat. VI, 20. ambo ἐπιχωρίων cum *Ald. Arch. V.*, vulgatum dant *M. Pass. Ask. Brit.* duo. *h* Ἐκ τότε *Arch.*, et statim τὴν Ἀθην. cum *V. Pass.* *i* Ἀθηναίοσι γενομ. *Arch. V. Paris. A. B. Brit.* duo et *Ald.* Edd. *Valla*: ἐξ Ἀθηναίων γενομένης *M. Ask. Pass.*

theniensses, ὑπὸ Αἰγινητῶν πειρατευομένους, στρατιὰν adversus AEginetas misisse; hos ἅμα Σπαρτιάταις (*Argivos* habet *Herod.*) uno excepto omnes occidisse, quem unum in Atticam redeuntem περιστᾶσαι τῶν τεθνεώτων αἱ γυναῖκες, καὶ τὰς περόνας τῶν ὤμων ἀφελόμεναι ἐξετύφλωσαν, εἶτα ἀπέκτειναν· hoc irritatos facinore fibulas, quibus abusae fuerant, abstulisse mulieribus Athenienses. Postrema concinunt Herodoteis: τὴν ἐσθῆτα, inquit, μετέβαλον αὐτέων ἐς τὴν Ἰάδα· et ἐσθῆτα Δωρίδα mutatam voluerunt ἐς τὸν λίνεον κιθῶνα, ut ne fibulis uti necesse haberent. Quid diceretur Δωριάζειν praeter alios ibid. tradit *Schol. Eurip.* *AElius Dionys.* ap. *Eustath.* in Il. Ξ. p. 963, 17., αἱ κατὰ Πελοπόννησον, φησὶ, κόραι διημέρευον ἄζωστοι καὶ ἀχίτωνες, ἱμάτιον μόνον ἐπὶ θάτερα ἐπιπεπορπημέναι. *Pythaenetus* ap. *Athen.* XIII. p. 589. F. Periandrum scribit, cum videret Melissam Epidauriam Πελοποννησιακῶς ἠσθημένην, (ἀναμπέχονος γὰρ καὶ μονοχίτων ἦν, καὶ ᾠνοχόει τοῖς ἐργαζομένοις·) ἐρασθέντα γῆμαι. Doricum tale fibulis adstrictum muliebre vestimentum περονατρὶς et καταπτυχὲς ἐμπερόναμα dicitur *Theocrito* Eid. XV, v. 21, 34. vid. *AEliani* V. H. I, c. 18. et *Spanhem.* in *Callim.* h. Apollin. v. 32. Mulieres apud *Theocritum* loquuntur Syracusanae, Dorica superbientes origine v. 91., Κορίνθιαι εἰμὲς ἄνωθεν —— Πελοποννασιστὶ λαλεῦμες· de civibus suis Hermocrates *Thucydidis* p. 426, 51. οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσὶν, —— ἀλλὰ Δωριεῖς ἐλεύθεροι, ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. VALCKEN.

79. Ἄλλῳ μὲν δὴ &c.] Scribi potuerat ἄλλο μὲν —, et fuit, cui arridebat, me non adstipulante. Congruit seriei ζημιώσωσι, nec non ἐσθῆτα μεταβαλέειν ex *Pavii* et *Reiskii* iudicio. Sunt tamen, quod neutrum fugiebat, hoc in auctore variantes structurae consimiles.

82. Τῇ Κορινθίῃ] Quod hic, idem in Αἰγυπτίῃ, Βαβυλωνίῃ, Λακεδαιμονίῃ, aliisque designarunt librarii. *Machon* in *Athen.* L. XIII. p. 582. D. de scortillo Glycerio, ΚΟΡΙΝΘΙΟΝ παράπηχυ καινὸν λήδιον Ἔδωκεν εἰς γναφεῖον ——. Athenienses, sublato in muliebri mundo fibularum usu, reliquerunt sexui λίνεον κιθῶνα *tunicam lineam*, sed χειριδωτὸν, *manicis instructam*, defectamque propterea fibulis. Doricae matronae olim erant ἄζωστοι καὶ ἀχίτωνες. Vestem amictui supra humerum fibula, ne plane nudas se darent, nectebant, teste *AEliano* Var. I, 18. Hoc Δωριάζειν in Schol. *Eurip.*, seu Δωρίζειν. Contra ea Ionicae et Atticae tunica manicata amiciebantur, quod tali in negotio Ἰωνίζειν. Ista discimus e scholio, quod *Clementi Alex.* Paedag. II, 10. p. 238. adpositum a *Sylburgio*, per hic erit acconmodatum: Ἐλέγοντο αἱ ταύτῃ χρώμεναι τῇ στολῇ ἀχειριδώτῳ, ΔΩΡΙΖΕΙΝ· ἐπεὶ καὶ Δωρεῖς οἱ Λάκωνες· ὥσπερ ἀπ' ἐναντίου αἱ χειριδωτοῖς χρώμεναι, ΙΩΝΙΖΕΙΝ· ἦσαν δὲ αὗται αἱ Ἀθηναῖαι· διότι Ἴωνες οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ τοῦ Ἰωνίαν ἀποικίσαι, ἐκαλοῦντο. Adsunt ibidem conplura, aeque proficua, quae relinquo.

93. Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο] Ubi recensentur ap. *Athen.* pocula, legebantur olim in sua serie χυτρίδες, XI, p. 502., quod ex Epitome docuit *Casaub.* Anim. XI. c. 14. Illuc praeter *Alexidis* locum haec etiam *Athenaeus* retulit *Herodoti*: Ἡρόδοτος, ait, ἐν τῇ ε τῶν ἱστοριῶν νόμον φησὶ θέσθαι Ἀργείους καὶ Αἰγινήτας, Ἀττικὸν μηδὲν προσφέρειν πρὸς τὰς θυσίας, μηδὲ κέραμον, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων ἐπιχωρίων —— sequentia hinc supplevit *P. Leopard.* Em. VI, c. 20., emendato quoque *Polluce* VI, 100. *Quintiliano* quae dicitur I. O. II, c. 17., *e luto vasa ducendi ars*, Atticum illa quoque censebatur inventum: *Critias Athen.* I, p. 28. C. Τὸν δὲ τροχοῦ γαίης τε, καμίνου τ' ἔκγονον εὗρε, Κλεινότατον κέραμον· eundem laudat Ἀττικὸν κέραμον *Matro* parodus ap. *Athen.* IV. p. 136. F. et XI. p. 480. C. fuisse dicuntur ἐπίσημοι Κύλικες (κεράμεα ποτήρια) αἵτε Ἀργεῖαι καὶ αἱ Ἀττικαί. —— Vel ex hoc quoque liquet *Herodoti* loco, Diis veteres pro simplicitate prisca vasis libasse fictilibus: *Macrob.* Saturn. V, c. 21., *Eratosthenes* ait, *in Epistola ad Hagetorem Lacedaemonium*, Κρατῆρα γὰρ ἔστησαν τοῖς θεοῖς, οὐκ ἀργύρεον, οὐδὲ λιθοκόλλητον, ἀλλὰ τῆς Κωλιάδος, apud *Athen.* unde ista de poculis omnia desumsisse videtur *Macrobius*, quod vulgatur XI, p. 482. B. τῆς Κωλιάδος γῆς est ex interpretamento: promontorium Atticum, ob templum Veneris terramque figulinam nobilitatum, simpliciter dicebatur Κωλιάς· vid. *Harpocr.* in v. *Demosth.* c. Neaer. p. 751. et *Meurs.* de Pop. Att. in Ἀνάφλυστος. VALCKEN.

99. Πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι] Olim ita, et vere. Ubi vero ἐξ Ἀθηναίων iussu *Med.* ac scriptorum aliorum Codd. valuerit, inimicitiae auctores erunt Athenienses, contra ac liquido perscriptum C. 82. fuit.

3. Ἐδήσυν

AEginetæ. Qui quum maritima Atticæ vaſtarent, Athenienſesque adverſus AEginetas expeditionem inirent, advenit e Delphis oraculum, ut ab ea AEginetarum iniuria triginta annos ſe conpeſcerent; triceſimo primo anno, quum fanum AEaco dicasſent, bellum cum AEginetis inchoarent, ad votum eis re ſuccesſura. Sin bellum continuo inferrent, fore ut interea multa ipſi detrimenta acciperent, ſed et multa inferrent; ſed ad extremum ſubigerent. Hoc oraculum ad ſe Athenienſes allatum ubi audiere, AEaco quidem fanum dicaverunt, id quod nunc in foro extructum viſitur, ſed triginta annos non abſtinuerunt, quod videlicet audisſent fieri debere, ut multa paterentur indigna ab AEginetis, ſi bello abſtinerent.
90 His tamen ad ulciſcendum ſe parantibus, Lacedæmonium factum extitit impedimento. Siquidem Lacedæmonii, audito commento Alcmæonidarum erga Pythiam, et quæ egisſet Pythia in ipſos atque Piſiſtratidas, duplicem ſe iacturam feciſſe animadvertebant: quod et ſuos hoſpites e patria eiecisſent, et nulla ſibi ex hoc facto gratia ab Athenienſibus haberetur. Præterea oraculis urgebantur, denunciantibus multa ipſis et atrocia ex Athenienſibus futura, quorum antehac ignari fuisſent, tunc autem Cleomene Spartam ferente didicerant. Etenim Cleomenes potitus eſt ex arce Athenienſium oraculis, quæ a Piſiſtratidis prius poſſeſſa, ab iisdem expulſis relicta fuerant in templo, et
91 relicta Cleomenes ſumpſerat. Ea Lacedæmonii oracula ubi per Cleomenem accepere, et videbant Athenienſes augeſcentes, nec ad ipſis obtemperandum ullo modo eſſe animatos: præterea animadvertentes genus Atticum quod ſub tyrannide manſurum esſet infirmum, et parendo promptum, nunc parta

[a] Αἰγινῆται δὴ ἐδήευν τῆς Ἀττικῆς τὰ παραθαλάσσια· καὶ Ἀθηναίοισι ὁρμεωμένοισι [b] ἐπ' Αἰγινήτας στρατεύεσθαι, ἦλθε μαντήϊον ἐκ Δελφῶν, ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων [c] ἀδικίου τριήκοντα ἔτεα, τῷ ἑνὶ καὶ τριηκοστῷ, Αἰακῷ τέμενος ἀποδέξαντας, ἄρχεσθαι τοῦ πρὸς Αἰγινήτας πολέμου· καί σφι [d] χωρήσειν τὰ βούλονται· ἢν δὲ αὐτίκα ἐπι- 318
στρατεύωνται, πολλὰ μέν σφεας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου πείσεσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ποιήσειν· τέλος μέντοι καταστρέψασθαι· ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα [e] ἄκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Αἰακῷ τέμενος [f] ἀπέδεξαν τοῦτο τὸ νῦν ἐπὶ τῆς ἀγορῆς ἵδρυται· τριήκοντα δὲ ἔτεα οὐκ ἀνέσχοντο, ἀκούσαντες ὅκως χρεὼν εἴη ἐπισχεῖν πεπονθότας [g] πρὸς Αἰγινητέων ἀνάρσια. Ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζομένοισι αὐτοῖσι, ἐκ Λακεδαιμονίων πρῆγμα [h] ἐγειρόμενον, ἐμπόδιον ἐγένετο· πυθόμενοι γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀλκμαιωνιδέων ἐς τὴν Πυθίην μεμηχανημένα, καὶ τὰ ἐκ τῆς Πυθίης ἐπὶ σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας, συμφορὴν ἐποιεῦντο διπλῆν, ὅτι τε ἄνδρας ξείνους σφι ἐόντας [i] ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῆς ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσασι χάρις οὐδεμίη ἐφαίνετο πρὸς τῶν Ἀθηναίων· ἔτι τε πρὸς τούτοισι ἐνῆγόν σφεας οἱ χρησμοὶ, λέγοντες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηναίων, τῶν πρότερον μὲν ἔσαν ἀδαέες, τότε δὲ, Κλεομένεος κομίσαντος ἐς Σπάρτην, ἐξέμαθον· ἐκτήσατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλιος τοὺς χρησμοὺς, τοὺς [k] ἔκτηντο πρότερον μὲν οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἱρῷ· καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς χρησμοὺς, καὶ τοὺς Ἀθηναίους [l] ἑώρεον αὐξομένους, καὶ οὐδαμῶς ἑτοίμους ἐόντας πείθεσθαί σφι, νόῳ λαβόντες ὡς ἐλεύθερον μὲν ἐὸν τὸ γένος τὸ Ἀττικὸν, ἰσόρροπον τῷ ἑωϋτῶν [m] γίνοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀσθενὲς, καὶ

a Ἀιγινῆται τε δὴ *Ask.*, mox ἐδήευν *Arch. V.* antea ἐδήουν. *b* Ἐπ' Ἀιγίνης *Arch. V. Valla*, conmode ſatis. *c M. Pasſ. Ask. Brit.* duo, alii αἰκίου· ſtatim ἔτεα negligit *Arch.* *d* Χωρῆσαι *Arch.* *e* Ἤκουσαν *M. Pasſ. Ask.* ἄκουσαν ſine augmento *Ald.* Edd. et nonnulli. *f Pasſ. Arch. V.* duo *Brit. Steph.* margo, ἀπεδ ξαντο antea. *g* Πρὸς Ἀιγ. *Arch. V.*, ὑπ' Ἀιγ. prius erat. *h* Γενόμενον ora *Steph. Arch. V. Brit.* duo. Mox οἱ Λακεδ. *Arch. Vind.*, ὁ deerat Edd. *i* Ἐξηλακ. *Arch. V.* *k Ald. Paris. B.* duo *Brit.*, in *Med. Pasſ. Arch.* ἐκέκτηντο. Vid. L. II, 108. III, 39., tum μὲν πρότερον *Arch. Pasſ. Vind.* *l* Abeſt ab *Arch.*, ἑώρεον *Brit.* duo. bene. ἑώρων olim. *m M. Ask. Pasſ.* duo *Brit.*, ἂν γίνοιτο *Arch. V.*, ex *Ald.* ἂν γέν., mox κατεχόμενοι *Arch. V.*, porro ὑπό του τυραννίδι *Arch.*

3. Ἐδήευν τῆς Ἀττικῆς &c.] Cum in Muſis ἐδικαίευ, δικαιεῦν, et huius moduli plura, ſeſe offerant, placuit MSS. praeiudicio ἐδήευν. Egregium porro ἀπὸ τοῦ Ἀιγινητέων ἀδικίου Cel. *Gronovius* iure revocavit optimo. Eſt autem iniuria ac noxa, quam AEginetae fecerant Athenienſibus. Quare oraculi haec eſt ſententia: ab eo tempore, quo AEginetae iniuſta arma in Atticum agrum inferre coeperant, totis XXX. annis a vindicta abſtinendum eſſe. Non hoc Cl. *Reiskium* latuit.

13. Τέμενος ἀπέδεξαν] Praecedens τέμενος ἀποδέξαντας inſtauratum conſtabilit, et C. 67. τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανηΐῳ. Simile conmisſum L. VII, 178. Statim πρὸς Ἀιγινητέων ſcriptor amat, quippe L. III, 74. ὅτι τε ἐπεπόνθεε πρὸς Καμβύσεω ἀνάρσια. *Portus* plura.

30. Τοὺς ἔκτηντο] Mutari non fuerat neceſſe. Χρησμοὶ in Atticae arcis ſacrario recte conponuntur cum fatalibus Romanorum libris in cella Capitolii, gemella arte excogitatis. Neque dubito, quin inter ea oracula verſus fuerint *Muſaei*, ab Onomacrito Hipparchi Piſiſtratidae tempore manifeſta fraude aucti, mutilati, corruptique L. VII, 6.

35. Νόῳ λαβόντες, ὡς ἐλεύθερον μὲν ἐὸν] Veram hic pandit hiſtoricus cauſam, quae Lacedaemonios moveret; praecedenti capite narrata nihil erant aliud niſi ſpecies, quam ſuae praetexebant dominandi libidini velut cauſam honeſtiorem: hanc itaque ſolam in ſociorum conventu commemorant. Non debuerat itaque *Plutarchus* II. p. 860. F. hinc etiam occaſionem captasſe *Herodotum* criminandi, qui ſcilicet dicentes feciſſet, ὅτι κιβδήλοισι μαντηΐοισιν ἐπαρθέντες ἄνδρας ξένους ὄντας αὐτοῖσι, καὶ ὑποσχομένους ὑποχειρίας παρέξειν τὰς Ἀθήνας ἐξήλασαν, [τοὺς τυράννους· has voces e ſcholio natas atque eiiciendas arbitror:] καὶ δήμῳ ἀχαρίστῳ παρέδωκαν τὴν πόλιν. In his Codices forte dabunt Herod. δήμῳ ἀχαρίτῳ· ut habent ἀχαριτώτατον VII, c. 156. —— Quales autem hic nobis expingit *Herod.* Lacedaemonios, tales certe fuerunt rebus Graecorum florentibus. Graeciae principes, quam oderant domi, tyrannidem in liberis civitatibus ubique conabantur adfirmare; ſubditis erant ſuperbi domini; vicinis, quos vexabant, ab antiquisſimis temporibus graves, Meſſeniis, Arcaſin, Argivis, ceteriſque; in bellis et ſocietatibus ineundis utile plerumque honeſtis anteponebant. Thebanis auxilium ferebant, ut ſcribit *Diodor. Sic.* XI, c. 81., νομίζοντες τὰς Θήβας, ἐὰν αὐξήσωσιν, ἔσεσθαι τῇ τῶν Ἀθηναίων ὥσπερ ἀντίπολίν τινα. Secundum *Herod.* cogitabant, populum Athenienſem, quem ſibi certe nolebant ἀντίῤῥοπον, oppresſum a tyranno futurum ἀσθενὲς καὶ πειθαρχέεσθαι ἕτοιμον, *imbecillum, ac talem, quem ſibi facile dicto haberent audientem.* VALCKEN.

37. Ὑπὸ τυραννίδος] Tum illi ἐθελοκάκεον, ὡς δεσπότῃ ἐργαζόμενοι, uti cultisſime in C. 78. Hic *Arch.* ὑπό του τυραννίδι pergenti manum iniicit. Non ſunt ignota ὑπό του δαιμόνων βεβλάφθαι *Appiani* B. Civil. IV. p. 1022., νῦν δ' ἐκ θεῶν του *Sophoclis* Oed. Colon v. 384., conpluraque firmandae lectioni, cui tamen non fido. Mox πειθαρχέειν ex frequentato uſu vir doctus. *Portus* mediae verborum formae haud male acceptum tulit, *Abreſchio* conſentiente. At illa vide, ἐς ὃ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι, *quorſum confugiunt Piſiſtratidae.*

καὶ πειθαρχέεσθαι ἑτοῖμον· a μαθόντες δὲ τουτέων ἕκαστα, μετεπέμποντο Ἱππίην τὸν Πεισιστράτου ἀπὸ Σιγείου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐς ὃ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι· b ἐπεί τε δέ σφι Ἱππίης καλεόμενος ἧκε, μεταπεμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἔλεγόν σφι Σπαρτιῆται τάδε, „ Ἄνδρες „ σύμμαχοι, συγγινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσα- „ σι ὀρθῶς· ἐπαρθέντες γὰρ κιβδήλοισι μαντηΐοισι, „ ἄνδρας ξείνους ἐόντας ἡμῖν τὰ μάλιστα, καὶ ἀναδεκο- „ μένους c ὑποχειρίας παρέξειν τὰς Ἀθήνας, τούτους „ ἐκ τῆς πατρίδος d ἐξηλάσαμεν, καὶ ἔπειτα ποι- „ ήσαντες e ταῦτα, δήμῳ ἀχαρίστῳ παρεδώκαμεν „ τὴν πόλιν· ὃς ἐπεί τε δι' ἡμέας ἐλευθερωθεὶς ἀνέ- „ κυψε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλῆα ἡμέων περιϋβρί- „ σας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται· ὥστε „ ἐκμεμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περίοικοι αὐτέων „ Βοιωτοὶ καὶ Χαλκιδέες, τάχα δέ τις καὶ ἄλλος „ ἐκμαθήσεται ἁμαρτών. f ἐπεί τε δὲ ἐκεῖνα ποι- „ ήσαντες ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθά σφεας ἅμα
319 „ ὑμῖν g ἀκεόμενοι τίσασθαι· αὐτοῦ γὰρ δὴ τοῦδε εἵνε- „ κε τόνδε τε τὸν Ἱππίην μετεπεμψάμεθα καὶ ὑ- „ μέας ἀπὸ τῶν πολίων, ἵνα κοινῷ τε λόγῳ καὶ κοι- „ νῷ στόλῳ ἐσαγαγόντες αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπο- „ δῶμεν τὰ καὶ h ἀπελόμεθα". Οἱ μὲν ταῦτα ἔλε- γον· τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ ἐνεδέκετο τοὺς λό- γους· οἱ μέν νυν ἄλλοι ἡσυχίην ἦγον· Κορίνθιος δὲ i Σωσι- κλέης

parta libertate vel suo par exstiturum: hæc singula considerantes, arcessiverunt Hippiam Pisistrati a Sigeo Hellesponti, quo Pisistratidæ confugerant. Postquam Hippias arcessitus adfuit, accitis etiam aliorum sociorum nunciis, ita Spartiatæ apud eos verba fecere, Agnoscimus, viri socii, nos haud recte egisse, qui ementitis oraculis inducti, viros qui erant nostri in primis hospites, quique receperant præbere nobis Athenas obnoxias, illos e patria eiecimus, et post id peractum ingrato populo urbem tradidimus: qui posteaquam per nos liberatus caput erexit, nos pariter ac regem nostrum per dedecus eiecit; inflatusque superbe, famam auget, ut præcipue quidem Bœoti illorum finitimi atque Chalcidenses didicerunt, fortassis et alius quis, si peccaverit, idem discet. Quare, quoniam in illis agendis peccavimus, nunc dabimus operam ut malo una vobiscum medentes, illos puniamus. Hac enim de caussa et Hippiam et vos e sua quosque urbe arcessivimus, ut publico consensu et communi exercitu introducentes hunc Athenas, reddamus quæ abstulimus. Hæc Spartiatæ. Quæ quum a- 92
lii plerique socii non probarent, attamen silentium tenerent, Corinthius Sosicles

a Μαθόντες δὲ M. Pasf. Ask. Brit. duo, adverfativa deest Ald. et aliis. b Ἐπεί τε σφι Arch. V. post pauca συγγιν. αὐτοῖσι ἡμῖν Ald. Quae his adhaerent, carpuntur a Plutarcho de Malign. p. 860. D., in quo mendose ὑποχειρίας πράξειν τὰς Ἀθήνας. MSS. παρέξειν melius. c Ὑποχειρίους Vind., nec prave. d Ἐξε- λάσ. Arch. e Deſit Arch. f Ἐπεὶ τε δὲ Arch. Pasf., prius erat ἐπεὶ δὲ tantum. g Ἀκεόμενοι Arch. V. Pasf. antea ἀπικόμενοι. Mox γὰρ τούτου εἵνεκεν marg. Steph. Arch. Vind. Pasf. Brit. duo, tum τόνδε τὸν Ἱπ. Pasf., quem fequor: τὸν Edd. ignorant. h Ἀπελόμεθα Ald. Paris. A. B. duo Brit., ἀπειλόμεθα Med. Arch. Pasf. V. i Σωκλῆς Med. Σωκλέης ora Steph., vulgatum ceteri et Plut. Malign. p. 860. D., mox ἔλεγε Arch.

tidae. Atqui ad Sigeum dudum illi fe contulerant exules? Voluitne, folitos eo fuga fe recipere? Sic utcunque placebunt; quamquam, ut fufpicionem ne premam, grammatici conmento, ex C. 65. et C. 94. asfuto, congruunt perfecte.

52. Δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται] Varie exponunt. Laurentius *inflatusque fuperbe, famam auget.* Stephanus, *atque adeo fuperbe inflatus, fuam potentiam auget.* Post eos Portus, *fuperbiam fpirans, crefcit,* non inconcinne. Quibus omnibus φύσας per fyncopen vice φυσήσας. Quid fi pictum olim φυσας fuerit, deletaque fuperne ducta linea, vulgatum manferit? Μεγάλα φυσῶντες *maiores fpiritus fumentes* in *Io. Chryfoftom.* T. v. p. 344. A., πολιτικὸν φύσημα φυσῶντες *Plato* Alcib. II. p. 145. E., φυσῶν ἑαυτὸν *Alciphr.* L. I. Ep. 37., ubi *Berglerus* plura. Et illa quidem fuam fibi elegantiam praeferunt, neque fcriptori tamen, poëtas faepe aemulanti, quidquam praefcribunt. Confidera Sophocleum ex Electra v. 1490. μηδὲ πρὸς βίαν Ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχὼν, ΦΥΣΗι φρένας *neque violentum me vindicem nactus, fpritus augeat.* et Oed. Colon. v. 838. Ὦ δύσμορ', οὐδὲ τῷ χρόνῳ ΦΥΣΑΣ φανῇ φρένας ποτε ——. Utrumque appofitum et Herodoteo fimile. Iunge *D'Orvillium*, cui Sophoclea ista ufui esfe potuerant, ad *Chariton.* L. VIII. p. 761.

52. Δόξαν δὲ φύσας] Hanc nobis dum aliunde fyncopen adfirment, qua φύσας pro φυσήσας poneretur fecundum *Portum* in Δόξαν, fufpicabor fcriptum olim, δόξαν δὲ φυσῶν (vel φυσέων) αὐξάνεται, *crefcit [Virtutis expers] verbis iactans gloriam:* ut hic δόξα *vana* dicatur *gloria*, oppofita τῇ εὐκλείᾳ et ἀρετῇ· in opinione tantum fuperborum fita, et nihil minus quam vera: ut opponuntur Δοκεῖν, *videri*, et εἶναι, *esfe*; τὸ δοκοῦν et τὸ ὂν, fic et apud Philofophos δόξα et ἀλήθεια. Unum ponam *Euripidis* ex Androm. v. 319. locum paulo quam vulgatur emendatius fcriptum: Ὦ δόξα, δόξα, μυρίοισι δὴ βροτῶν Οὐδὲν γεγῶσι βίοτον ὤγκωσας μέγα. Εὔκλεια δ' οἷς μὲν ἔστ' ἀληθείας ἄπο, Εὐδαιμονίζω. *Inanem gloriam fpirare*, vel *iactare*, atque adeo *inflatum vana opinione fuperbire* hic diceretur δόξαν φυσᾶν· ἀνδρῶν πολιτικὸν φύσημα φυσώντων meminit *Plato* II. Alcib. p. 145. E. *Antiphanes* ap. *Athen.* XV. p. 681. C. Οὐκ ἐφύσων οἱ Λάκωνες ὡς ἀπόρθητοι ποτέ; Dictum, quo *Demadem* repreffit inflatum *Hyperides*, *Leopardus* explicuit IX. Em. p. 248. VALCKEN.

56. Ἅμα ὑμῖν ἀκεόμενοι] Cultius hoc pro captu fcribarum, quibus fuum ἀπικόμενοι, alioqui tolerabile, redonavi. *Homerus* Il. N, 115. Ἀλλ' ἀκεώμεθα θᾶσσον, *fed medeamur ocyus huic malo.* Ipse L. III, 40. τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ΑΚΕΟ· et plenius L. I, 167. βουλόμενοι ΑΚΕΣΑΣΘΑΙ τὴν ἁμαρτάδα. *Hemfterhufio* idem in opinionem venerat, eleganter in *AEfchinis* Dial. III, 15. μόνοις δὲ ἀκεῖται τοῖς δυναμένοις — corrigenti, loco inepti ἀρκεῖται. Revertit infuper ἀπελόμεθα, quod auctius ex *Med.* accesferat. Vide tamen L. VIII, 3.

63. Κορίνθιος δὲ Σωσικλέης] Σωκλέης in Codd. fcribitur et in edito *Plutarcho* II. p. 860. F. Σωκλέους διελθόντος. Talia folebant etiam a librariis contrahi. Veluti diverfa nomina ufu diftinguebantur *Socrates* et *Sofcrates*; *Sophanes* et *Sofiphanes*; neque contrahebantur a Graecis nomina Σωσίθεος· Σωσίβιος· Σωσιγένης et fimilia. Σωσίπατρος vocatur in Ep. ad Rom. XVI, 21., qui A. A. XX, 4. est Σώπατρος· hic in aliquot Codd. legitur Σωσίπατρος· in uno vellem alterove fic fequentia fcriberentur: Θεσσ. δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος καὶ Γάϊος, Δερβαῖος δὲ Τιμόθεος· ut corrigendum viderunt *H. V.* et *Adr. Heringa.* —— Prima Corinthii Soficlis oratio: Ἦ δὴ ὅ, τε οὐρανὸς ἔσται ἔνερθε τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ, —— locutionibus illa conftat proverbialibus apud utriusque Linguae fcriptores frequentatis: non Euripidea tantum e Med. v, 410., fed *Ovidius* fimul refpexit eiusdem e Syleo Herculis dictum: πρόσθε γὰρ κάτω Γῆς εἶσιν ἄστρα, γῆ τ' ἄνεισ' ἐς αἰθέρα· fervatum a *Philone Iud.* cum vicinis p. 537. 869. 880. Thefeus in *Eurip.* Suppl. v, 520. ἄνω γὰρ ἂν ῥέοι Τὰ πράγματ', οὕτως εἰ 'πιταξόμεσθα δή. —— Mox *Herodoti* Soficles unius vel paucorum imperio opponit *imperium populare*, defignatum ἰσοκρατίας rariori voce: τῇ ἀνίσῳ πολιτείᾳ Atticam opponit τὴν ἴσην καὶ ἔννομον, *AEfchines* c. Tim. p. 1, 25. *Demofth.* c. Mid. p. 336, 121. τῶν ἴσων καὶ τῶν δικαίων ἕκαστος ἡγεῖται ἑαυτῷ μετεῖναι ἐν δημοκρατίᾳ. Laudat *Ifocrates* in Areopag. p. 152. A. τὰς ἰσότητας, καὶ τὰς δημοκρατίας οὐ πάσας ἀλλὰ τὰς καλῶς καθεστηκυίας. Saepius ἰσονομίας fpeciofo nomine viri Principes funt abufi. VALCKEN.

64. Ἡ

1 cles ita loquutus est: Nunc profecto et hoc cœlum infra terram, ac terra sublimis supra cœlum erit, hominesque domicilium in mari habebunt, et pisces, quod antea homines; quando vos, Lacedæmonii, rebus publicis eversis, tyrannides in urbes introducere conabimini: quibus nihil est in rebus humanis neque iniustius, neque magis pollutum cædibus. Quod si bonum vobis videtur civitates subesse tyrannidi, ipsi vobis primi tyrannum constituite, atque ita ut aliis constituatis operam date. At nunc ipsi tyrannorum expertes, et ne id in Sparta contingat vehementissime caventes, hoc in socios studetis efficere: qui si essetis, ut nos sumus, experti, meliorem quam nunc facitis, de
2 hac re sententiam conferre possetis. Nam iste apud Corinthios civitatis status fuit. Erat paucorum regimen: et ii qui Bacchiadæ vocabantur, urbem gubernabant; ultro citroque inter eos matrimonia contrahebantur. Horum uni nomine Amphioni nata est filia clauda, cui nomen erat Labda: quam quoniam nemo Bacchiadarum ducere volebat, duxit Eetion Echecratis filius, e Petra quidem populo, sed ab prima origine Lapitha ac Cænides. Qui quum neque ex hac muliere, neque ex alia tolleret liberos, profectus est Delphos ad consulendum de prole: eum introeuntem statim Pythia his versibus compellavit,

Eetion, te nemo (licet sis tantus) honorat.
Conceptum pariet saxum grave Labda, monarchos

Quod

κλέης ἔλεξε τάδε, ,, [a] Ἦ δὴ ὅ, τε οὐρανὸς ἔϛαι ἔνερθε
,, τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ,
,, καὶ [b] οἱ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θαλάσσῃ ἕξουσι, καὶ
,, οἱ ἰχθύες τὸν πρότερον ἄνθρωποι, [c] ὅτε γε ὑμεῖς ὦ
,, Λακεδαιμόνιοι ἰσοκρατίας [d] καταλύοντες, τυραννί-
,, δας ἐς τὰς πόλις κατάγειν παρασκευάζεσθε· τοῦ
,, οὔτε ἀδικώτερον οὐδέν ἐϛι κατ' ἀνθρώπους, οὔτε
,, μιαιφονώτερον· εἰ γὰρ δὴ τοῦτό γε [e] δοκέοι ὑμῖν
,, εἶναι χρηϛὸν, ὥϛε τυραννεύεσθαι τὰς πόλις, αὐ-
,, τοὶ πρῶτοι τύραννον καταϛησάμενοι παρὰ σφίσι
,, αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοισι [f] δίζησθε κατι-
,, ϛάναι· νῦν δὲ, αὐτοὶ ἄπειροι ἐόντες τυράννων, καὶ
,, φυλάσσοντες δεινότατα τοῦτο ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ
,, γενέσθαι, [g] παραχρᾶσθε ἐς τοὺς συμμάχους· εἰ δὲ
,, [h] αὐτοὶ ἔμπειροι ἔατε, κατάπερ ἡμεῖς, εἴχετε ἂν
,, περὶ αὐτοῦ γνώμας ἀμείνονας συμβάλλεσθαι ἤπερ
,, νῦν. Κορινθίοισι γὰρ ἦν πόλιος κατάϛασις τοιήδε· ἦν
,, ὀλιγαρχίη, καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον
,, τὴν πόλιν· ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων.
,, Ἀμφίονι δὲ ἐόντι τουτέων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυ-
,, γάτηρ χωλή· οὔνομα δέ οἱ ἦν Λάβδα· ταύτην,
,, Βακχιαδέων γὰρ οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἴσχε Ἠετίων
,, ὁ [i] Ἐχεκράτεος· [k] δήμου μὲν ἐκ Πέτρης ἐὼν, ἀ-
,, τὰρ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης τε καὶ Καινίδης· ἐκ
,, δέ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς, οὐδ' ἐξ ἄλλης, παῖδες
,, [l] ἐγίνοντο· ἐϛάλη ὦν ἐς Δελφοὺς περὶ γόνου· ἐσιόν-
,, τα δὲ αὐτὸν, [m] ἰθέως ἡ Πυθίη προσαγορεύει τοῖσι-
,, δε τοῖσι ἔπεσι,
,, Ἠετίων, [n] οὔτίς σε τίει πολύτιτον ἐόντα.
,, Λάβδα κύει, τέξει δὲ [o] ὀλοίτροχον· ἐν δὲ πε-
,, σεῖται.

,, Ἀν-

a Ἦ δὴ ὅ, τε οὐραν. *Eustath.* in Hom. p. 695, 20. et *H. Steph.* ex coniectura, Editio quoque *Genev.* CIϽIϽCXVIII. vulgo Ἦ δὲ ὅτε ὁ οὐρ. *b* Deest *Ask.* et mox ante ἰχθύες *Pass.* *c* *M. Pass. Ask. Arch. Brit.* duo: γε aberat. *d* Καταλύσαντες *Vind.*, tum πόλις atque iterum *Ask. Pass.*, alii πόλιας. *e* Δοκέει *Arch.* *f* Δίζησθε *Ask.* recte: δίζεσθε ceteri. *g* Παραχρῆσθε *Pass.* *h* Αὐτοὶ ἔμποροι *Arch.* non bene ultimum, αὐτοὶ etiam *Pass.* ex correctione, sed iusta, ob antecedentia: olim αὐτοῦ. Post pauca συμβαλέσθαι *Pass.* *i* Ἐχεκράτευς *Ask.* *k* Μήμου *Arch.* Hic desinit *Brit. A.* *l* Ἐγίνοντο *Pass. Arch. V.* quod praestat. antea ἐγένοντο. *m* Abest a *Brit.*, mox τοῖςδε τοῖσι *Pass. Vind.* *n* Οὔτοι σε *Arch.* *o* *Oenomaus* apud *Euseb.* Pr. Ev. L. V, 29. ὀλοοίτροχον· vulgato accedit *Eustath.* in *Hom.* p. 925, 5.

64. Ἦ δὴ ὅ, τε οὐρανὸς ἔϛαι] Auscultavi *Eustathio*, *H. Stephano*, *Porto*. Quid enim turbatissima perseverarent, praesertim cum subsequens ὅτε ferre alterum nequeat? Recte *H. Steph.* adscripsit Ovidianum, *Omnia naturae praepostera legibus ibunt, Parsque suum mundi nulla tenebit iter. Omnia iam fient* &c.

81. Καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι] Adi *Diodorum* T. II. p. 635. et quae adnotata isti sunt. Quot annis ex Bacchiadis legebatur πρύτανις, ὃς βασιλέως εἶχε τάξιν. Quare mox in Apollinis responso ἄνδρες illi μούναρχοι, quippe civitatem stato tempore soli administrantes. In formula connubii ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο tritius ἐκδιδόναι. Sic II, 47. οὐδέ σφι ΕΚΔΙΔΟΣΘΑΙ θυγατέρα οὐδεὶς ἐθέλει, οὐδ' ἄγεσθαι ἐξ αὐτέων. Ita *Thucydides*, *Plato*, *Aristides*, quos antestatus est *Abreschius* Dilucid. *Thucyd.* p. 314. Noster tamen L. IX, 110. ἀλλά τοι —— δίδωμι θυγατέρα τὴν ἐμήν· iterumque οὔτε γὰρ ἄν τοι δῴην θυγατέρα.

81. Οὗτοι Βακχιάδαι] Articulo potius inserto legendum, οὗτοι οἱ Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον τὴν πόλιν· post τοὺς Ἀλητιάδας primum Regum titulo; postea, velut annui magistratus, πρυτάνων nomine, *Pausan.* II. p. 120. conf. *Diodor.* T. II. p. 635. — In proximis, ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων, quae duplex obtinet ellipsis non est illa pervulgata. De plebe in Samo rerum domina *Thucydides* eleganter suo tamen more VIII, c. 21., τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὐδενὸς, οὔτε ἐκδοῦναι οὔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν. *Plato* LL. VI. p. 771. E. *ignorare non oportet*, παρ' ὧν τέ τις ἄγεται, καὶ ἃ καὶ οἷς ἐκδίδωσι· dicebatur plena locutione, διδόναι τε τέκνα καὶ λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων· ut et ἐκδιδόναι καὶ λαμβάνειν γυναῖκας παρ' ἀλλήλων· quarum haec est *Xenophontis* p. 3, 2. illa *Dionis Chrys.* p. 163. D. VALCKEN.

83. Γίνεται θυγάτηρ χωλή] Ex Helladio *Photius* Biblioth. p. 1583. τοῦ βασιλέως Κορινθίου ἡ μήτηρ, ΓΥΝΗ δὲ Ἀμφίονος —— Λάβδα ἐκαλεῖτο· ubi, nisi θυγάτηρ fuerit, error certissimus, a *St. Berglero* notatus. *Ptolemaeus* vero *Hephaest.* in catalogo propriorum nominum ex literarum elementis, *Cypseli*, inquit, *mater*, χωλὴ οὖσα, Λάμβδα ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Πυθίου, oraculum, quod sequetur, spectans, eiusdem Biblioth. p. 487., sed temere titulum augens. Λάβδα idem olim ac Λάμβδα ex dicterio *Aristophanis*, quo uti recuso.

86. Ὁ Ἐχεκράτεος] Cod. *Ask.* Ἐχεκράτευς Doribus debetur. Eetion inter maiores numeravit, Antasi F., Melanem, qui una cum Alete Corinthum occupavit ap. *Pausan.* II, 4. Lapithes et Caenides; ut hic adfirmatur, si fuerit, consequens est, ut Antasus patrem aut avum agnoverit Caeneum, Perithoi in praelio adversus Centauros adiutorem, in *Pausan.* L. V, 10. Aetas et tempus non obstant.

93. Ὀλοίτροχον] *Oenomai* τέξει δ' ὀλοοίτροχον non absurdum. Infra L. VIII, 52. ὀλοιτρόχους plerique Codd. et *Suidas*; quas quidem vocabuli discrepans originatio apud *Etymologum* in V. turbelas peperit. Oraculi ultima διακαιώσει δὲ Κόρινθον in *Vallae* Latinis iusto leniora sunt. Poenae, quibus Corinthus a Cypselidis mulctanda, praesagiuntur, seu, quod sequens conplectitur responsum, πολλῶν δ' ὑπὸ γούνατα λύσει. Vidimus L. I, 100. κατ' ἀξίην ἑκάϛου ἀδικήματος ἐδικαίευ· et geminum II, 29. Plurima ex aliis *P. Leopardus* Emend. V, 9.

93. Τέξει δὲ ὀλοίτροχον] Litera scribendum transposita: Λάβδα κύει, τέξει δ' ὀλοοίτροχον· sic vulgatur in excerptis *Eusebii* ex *Oenomao*, Praepar. Ev. V. p. 224. vel ὀλοοίτροχον· utro modo pronunciandum esset non convenit inter Grammaticos: quia nonnullos memorat, etiam minus notos, Auctor *Scholii* nondum editi in *Hom.* Il. N. v. 137. totum illud hic forte legisse non poenitebit: Ὀλοοίτροχος, ὁ ἐν τῷ τρέχειν ὀλοὸς, ἐπεὶ καταφερόμενος πᾶν τὸ ἐμπίπτον βλάπτει. Δημήτριος γοῦν ὁ Γονυπεὺς δασύνει, ἵν' ᾖ ὁλοτροχοειδὴς καὶ κατὰ πᾶν μέρος ἀϛήρικτος· οὕτω δὲ καὶ Ἑρμασίας, καὶ Νικίας, καὶ Ἀρι-

ϛέας.

,, Ἀνδράσι μουνάρχοισι, δικαιώσει δὲ Κόρινθον.
,, ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἠετίωνι, ἐξαγγέλλεταί
,, κως τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γε-
,, νόμενον [a] χρηστήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, Φέ-
,, ρον τε ἐς τὠυτὸ καὶ [b] τὸ τοῦ Ἠετίωνος, καὶ λέ-
,, γον ὧδε,
,, Αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει· τέξει δὲ λέοντα
,, Καρτερὸν, ὠμηστήν· πολλῶν δ᾽ ὑπὸ γούνατα
,, λύσει.
,, Ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε Κορίνθιοι, οἳ περὶ
,, καλὴν
320 ,, Πειρήνην οἰκεῖτε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.
,, τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμενον,
,, ἦν ἀτέκμαρτον· τότε δὲ τῷ Ἠετίωνι γενόμενον ὡς
,, ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν, [c] ἐὸν
,, συνῳδὸν τῷ Ἠετίωνος· συνέντες δὲ καὶ τοῦτο, εἶχον
,, ἐν ἡσυχίῃ, [d] ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἠετίωνι
,, [e] γενέσθαι γόνον διαφθεῖραι· ὡς δ᾽ ἔτεκε ἡ γυνὴ,
,, τάχιστα πέμπουσι σφέων αὐτέων δέκα ἐς τὸν δῆμον
,, ἐν τῷ κατοίκητο [f] Ἠετίων, ἀποκτενέοντας τὸ
,, παιδίον· ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην, καὶ
,, παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν [g] τοῦ Ἠετίωνος, αἴτεον
,, τὸ παιδίον· ἡ δὲ Λάβδα, [g] εἰδυῖά τε οὐδὲν τῶν εἵνεκα
,, ἐκεῖνοι ἀπικοίατο, καὶ δοκέουσά σφεας φιλοφροσύ-
,, νης τοῦ πατρὸς [h] εἵνεκα αἰτέειν, φέρουσα ἐνεχείρισε
,, αὐτέων ἑνί· τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλευτο κατ᾽ ὁδὸν, τὸν
,, πρῶτον αὐτέων λαβόντα [i] τὸ παιδίον προσουδίσαι·
,, ἐπεί τε ὦν ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα
,, τῶν ἀνδρῶν θείῃ τύχῃ [k] προσεγέλασε τὸ παιδίον·
,, καὶ τὸν, φρασθέντα τοῦτο, οἶκτός τις [l] ἴσχει
,, ἀποκτεῖναι· κατοικτείρας δὲ παραδιδοῖ τῷ δευτέ-
,, ρῳ· ὁ δὲ, τῷ τρίτῳ· οὕτω δὴ διεξῆλθε διὰ πάν-
,, των τῶν δέκα παραδιδόμενον, οὐδενὸς βουλομένου
,, διεργάσασθαι· ἀποδόντες ὦν ὀπίσω τῇ τεκούσῃ τὸ
,, παιδίον, καὶ ἐξελθόντες ἔξω, ἑστεῶτες ἐπὶ τῶν
,, θυρέων, ἀλλήλων [n] ἅπτοντο, καταιτιώμενοι· καὶ
,, μάλιστα τοῦ πρώτου λαβόντος, ὅτι οὐκ ἐποίησε
,, κατὰ τὰ δεδογμένα· ἐς ὃ δή σφι χρόνου ἐγγινο-
,, μένου, ἔδοξε αὖτις παρελθόντας πάντας τοῦ φό-
,, νου μετίσχειν· ἔδει δὲ ἐκ τοῦ Ἠετίωνος γόνου Κο-
,, ρίνθῳ

Quod cadet in cives, emendabitque Corinthum.

Hoc oraculum Eetioni redditum, enunciatur casu Bacchiadis, quibus prius de Corintho editum oraculum erat obscurum et ignotum, eodem respiciens, quo etiam istud Eetionis et in hæc verba,

Concipit in petris aquila, enixura leonem
Robustum, sævum, genua et qui multa resolvet.
Hæc bene nunc animis versate Corinthia proles,
Quæ colis ad pulchram Pirenem, altumque Corinthum.

Id quidem antea Bacchiadis datum non erat intellectum; tunc autem Eetioni datum quum percepissent, statim etiam istud prius intellexerunt, quippe concinens oraculo Eetionis. Hoc quum animadvertissent, silentio suppressere, animo futurum Eetionis filium extinguendi. Et ut primum mulier enixa est, miserunt e suo numero decem viros ad populum, in quo habitabat Eetion, qui puerulum extinguerent. Isti, postquam ad Petram pervenere, et ad Eetionis atrium accessere, puerum petunt. Labda cur venissent ignara, paternæque amicitiæ officio venisse eos rata, affert filium, et in unius eorum manum porrigit: erat autem inter viam illis constitutum, ut qui primus eorum puerulum cepisset, is humi illum allideret. Verum divina quadam fortuna puerulus ei viro cui a Labda traditus erat, arrisit, quam rem illi consideranti miseratio subiit eius occidendi. Sic misertus alteri tradidit, et ille tertio, atque ita deinceps per manus traditus infans, per omnes decem transiit: ac nemine interimere volente, rursus matri est redditus. Illi egressi atque ante ianuam stantes, alius alium incusabant castigabantque, sed primum præcipue, qui eum nactus ex convento non fecisset; donec interiecto temporis spatio placitum est, ut rursus introgressi omnes fierent participes cædis. Sed 4
erat necesse ex Eetionis prole germinari Corintho

a Ἐς Κορ. χρηστήριον *Pass.* *b* Τὸ non legitur in *V. Arch.* *c* Συνῳδ. ἐὸν *Arch.*, tum συνέντες omnes. *d* Θέλοντες *Arch. V.* *e* Γίνεσθαι *Pass.* *f* Ὁ Ἠετ. *Pass.* *g* Τὴν id. *h* Εἰδοῖά τε id. *i* Εἵνεκεν *Arch. V.* *k* Desunt ista duo *Arch. V.* mox ἐπεὶ ὦν *Ask.* *l* Citat *Eustath.* ad *Hom.* p. 650, 59. *m* Ἴσχεν *Arch. V.* qui mox οὕτω τε δὴ, aut οὕτω δὲ, non absurde. *n* Habet *Thom. Mag.* in Καθάπτομαι.

στέας, καὶ Ἀριστόνικος· Κομανὸς δὲ καὶ Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης ψιλοῦσι καὶ παροξύνοντες, τὸ ἐπὶ τὸ (ἐν τῷ) τρέχειν ὀλοὸν καὶ δεινόν· ἐπενθετικὸν δὲ τὸ ι περιττόν· καὶ γὰρ χωρὶς αὐτοῦ σώζεται τὸ μέτρον· καὶ δεῖ αὐτοὺς ἀναλογίσαι τὸ (ἀναλογίσασθαι τὸ, Od. Α, 52.) Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος. Δημόκριτος δὲ τὸ κυλινδρικὸν σχῆμα ὀλοοίτροχον καλεῖ. Est illud scholion ex MS. Cod. *Basil.*, quem a Clar. *I. I. Wetstenio* habui utendum, Scholia complectente in Iliada, atque Iliadis Homereae Paraphrasin utilissimam. Pauca quaedam ex isto Scholio dederunt *Etymologus* et *Eustath.* in Il. N. p. 893., excitans et Herodotea ex L. VIII, c. 52., ὀλοιτρόχους ἀπίεσαν, minus illic emendate scripta, quam vulgantur apud *Suidam*; ubi quae sequuntur velut *Herodoti* in Herodoteis non puto reperiri; quam exhibet in *Xenophonteis* (K. A. IV, p. 189, 11.) lectionem confirmat Cod. MS. Paris. VALCKEN.

6. Ὀφρυόεντα] Egregia ad hanc vocem porrigitur *Fr. Nansii* industria in *Nonni* Paraphr. *Ioannis* C. XXI, 59. Acrocorinthus, ubi fons Pirene, signatur. *Strabo* tamen ad asperum clivosumque urbis situm refert, ἀφ᾽ οὗ πάντες ΟΦΡΥΟΕΝΤΑ Κόρινθον εἰρήκασι L. VIII. p. 586.

8. Τότε δὲ τῷ Ἠετίωνι] Ut paulo post legitur, ἐὸν συνῳδὸν τῷ Ἠετίωνος, nempe χρηστηρίῳ· ad eamdem normam hic scribendum puto, τότε δὲ, τὸ Ἠετίωνι γενόμενον ὡς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν. —— Quod infra dicitur, τὸ παιδίον προσουδίσαι, dixerat et *Eurip.*, si vera est *Scaligeri* coniectura, in Iphig. Aul. v. 1151. ζῶα προσουδίζεται, *Porphyr.* ap. Euseb. Praep. Ev. IV. p. 174. C. Doricum Ἐποτούδιζεν *Hesych.* interpretatur κατέβαλεν ἐπὶ γῆν. — His proxima, τὸν λαβόντα —— θείῃ τύχῃ προσεγέλασε τὸ παιδίον, respicit *Plutarch.* in Conviv. VII. Sap. p. 163. F. Κύψελον οἱ πεμφθέντες ἀνελεῖν νεογνὸν ὄντα προσομιλήσαντα αὐτοῖς ἀπετράποντο· ubi forte scripserat προσμειδήσαντα, vel προσμειδιάσαντα, quae viri Docti est suspicio. VALCKEN.

21. Τὸ παιδίον προσουδίσαι] Inmane consilium; crudelius facinus, quod Clytemnestra Agamemnoni exprobrat in Tragici Iphig. Aulid. v. 1151. Βρέφος τε τοὐμὸν σῷ προσουδίσας πάλῳ. Sic eleganter, loco προσουρίσαι, Ill. *Scaliger.* Tale ap. *Suid.* ὁ δὲ ἄρας μετέωρον, προσουδίζει τε καὶ ἀποκτείνει. Qua in crudelitate Hebraei רטש 2. *Reg.* VIII, 12. et נפץ אל הסלע *Psalm.* CXXXVII, 9. frequentare consueverunt.

22. Τὸν λαβόντα] *Eustathius* τῷ λαβόντι, sententia pari. *Dulce rideat ad patrem* in carmine *Catulli* ad Manlium, ubi *Scaliger* Virgilianum Eclog. IV., *Lacerda* probante, *Incipe parve puer, qui non risere parentes*, idem ait ac *ad parentes*, οὐ προσγελάσαντες τοὺς τοκέας. At propius huc facit *Plutarchi* in Sap. Sympos. p. 163. F. ὃν οἱ πεμφθέντες ἀνελεῖν νεογνὸν ὄντα, *Cypselum*, ΠΡΟΣΟΜΙΛΗΣΑΝΤΑ αὐτοῖς ἀπετράποντο, quod nuper vir doctus ad *Nostri* narrationem dextre προσγελάσαντα aut προσμειδιάσαντα reformavit. Ego vero haud scio, an προσομιλεῖν blanditias tenelli infantis et *semibiante labello* arridentis excludat. Vide *Plutarchi* Consol. p. 117.

38. Φί-

rintho perniciem: nam Labda ſtans ad eaſdem fores, hæc omnia exaudiebat: eoque metuens ne illi immutata voluntate acceptum rurſus puerulum interimerent, aſportavit, et occuluit in eo, ubi minime cogitari poterat, nempe in menſura frumentaria: quum ſciret, illos, ſi redirent ad inveſtigandum, ſcrutaturos omnia: ut et contigit: nam introgreſſis et ſcrutantibus ubi non apparuit, viſum eſt eis abeundum, atque iis, a quibus miſſi eſſent, dicendum ſe cuncta quæ illi mandaſſent perpetraſſe: atque ita reverſi dixerunt. Poſt hæc Eetionis filio creſcenti impoſitum eſt nomen Cypſelo, ob periculum hoc quod devitaverat in Cypſela, *vel menſura frumentaria.* Ubi autem in virilem adolevit ætatem, conſulenti oraculum Delphis anceps redditum, quo fretus Corinthum aggreſſus occupavit: oraculum autem hoc erat,

Vir locuples noſtras hic qui deſcendit ad ædes
Cypſelus Eetides, claræ rex ille Corinthi,
Ipse,

,, ρίνθῳ κακὰ ἀναβλαςεῖν· ἡ Λάβδα γὰρ πάντα
,, ταῦτα ἤκȣε ἑςεῶσα πρὸς [a] αὐτῇσι τῇσι θύρῃσι·
,, δείσασα δὲ μή σφι μεταδόξῃ, καὶ τοδεύτερον λα-
,, βόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, Φέρȣσα [b] κατα-
,, κρύπτει ἐς τὸ ἀφραςότατόν οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς
,, κυψέλην· ἐπιςαμένη ὡς [c] εἰ ὑποςρέψαντες ἐς ζή-
,, τησιν [d] ἀπικοίατο, πάντα ἐρευνήσειν μέλλοιεν·
,, τὰ δὴ καὶ ἐγένετο· [e] ἐλθοῦσι δὲ καὶ διζημένοισι
,, αὐτοῖσι ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἐδόκεε ἀπαλλάσσε-
,, σθαι, καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἀποπέμψαντας, ὡς
,, πάντα ποιήσειαν τὰ ἐκεῖνοι ἐνετείλαντο· οἱ μὲν δὴ
,, ἀπελθόντες, ἔλεγον ταῦτα. Ἠετίωνι δὲ μετὰ
,, ταῦτα ὁ παῖς [f] αὐξάνετο· καί οἱ διαφυγόντι
,, τοῦτον τὸν κίνδυνον, ἀπὸ τῆς κυψέλης ἐπωνυ-
,, μίην Κύψελος οὔνομα ἐτέθη· ἀνδρωθέντι δὲ καὶ
,, [g] μαντευομένῳ Κυψέλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρη-
,, ςήριον ἐν Δελφοῖσι, τῷ πίσυνος γενόμενος ἐπε- 321
,, χείρησέ τε καὶ ἔσχε Κόρινθον· ὁ δὲ χρησμὸς, [h] ὅ-
,, δε ἦν·
,, Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον [i] ἐσκατα-
,, βαίνει,
,, Κύψελος [k] Ἠετίδης, βασιλεὺς κλειvοῖο Κορίνθȣ·
,, Αὐ-

a Τῇσι θυρ. tantum *Ald. Arch. Vind. Paris. A. B. Brit.*, αὐτῇσι τῇσι θυρ. *M. Paſſ. Ask.* *b* Κρύπτει *Arch.*, ceteri κατακρύπτει cum *Aldo.*, κατακρύβει *Med. Paſſ. Ask.* *c* Abest *Arch. V.* *d* Ἀπικοίατο *Ald. Brit. Paris. A. B.*, ἀπίκοντο *Vind. Arch.*, ἀπικνέοιντο *M. Paſſ. Ask.*: mox τὰ δὴ καὶ ἐγένετο *Arch. V.*, quod conmodius. *Aldus* quoque τὰ δή. Olim τὰ δὲ καὶ ἐγίνετο. *e* Ἐσελθοῦσι γὰρ *Arch. V. Brit. Paſſ. Ald.*, ἐλθοῦσι δὲ *Med. Ask.* *f* Αὐξάνετο *Arch. V.* ut L. I, 58. VI, 132., antea ηὐξάνετο. *g* Κρυπτομένῳ iidem cum *Paſſ.* *h* Ὧδε *Arch. V.* Vide C. 92, 2. *i* Ἐγκατ. *Arch.* *k* Ἀιακίδης ap. *Euſeb.* Pr. Ev. L. V, 35. mox κλειτοῖο ora *Steph. Paſſ. Ask.* et *Dio Chryſ.* in Corinth. p. 456. A., in *Arch.* βασιλεύς τε κλειοκορίνθου.

38. Φέρουσα κατακρύπτει] Expuli inſolentiſſimum κατακρύβει. Talia veterum ſcriptis ſine fulcro, ſine auctoritate inculcare, equidem inprobo. Idem evenit *Med.* ἀπικνέοιντο· namque addita ſtabiliendo cauſſa, ſufficiens non eſt, et aeque in vulgatum quadrat. Verius mox ex parte *Ald.* et MSS. τὰ δὴ καὶ ἐγένετο.

38. Κατακρύβει —— ἐς κυψέλην] Verbi formam nobis ex *Med.* reduxit vir Clar., illam olim quidem uſitatam, ſed hic vitioſam, quia monumentis eſt literarum antiquior: κατακρύπτει procul dubio revocabitur. *Ciſta* Corinthiis dicta Κυψέλη, in qua mater infantem occultaverat, poſtea fuiſſe traditur in Iunonis templo Olympiae dedicata: ſed potius crediderim, ut rei memoriam cuſtodirent, Cypſelidas, non ad exemplar veteris istius factam, arcam artificioſiſſimam illam dedicaſſe, in cuius quinque lateribus enarrandis accurata *Pauſaniae* verſatur eruditio L. V, a p. 420. ad p. 427. Τῆς μὲν δὴ σωτηρίας εἵνεκα τοῦ Κυψέλου τοῦ ἀπ' αὐτοῦ γένος οἱ ὀνομαζόμενοι Κυψελίδαι τὴν Λάρνακα ἐς Ὀλυμπίαν ἀνέθεσαν, ut ſcribit *Pauſan.* pag. 419. VALCKEN.

48. Ἀπὸ τῆς Κυψέλης] *Pauſanias* τὰς δὲ λάρνακας οἱ τότε ἐκάλουν Κορίνθιοι κυψέλας, tum conſona prorſus de *Cypſeli* cognomine, et multa de arca ista, in Olympia dedicata a Cypſelidis, L. V, 16., cuius inſculptas figuras *Dio Chryſoſt.* Or. XI. p. 163. B. eleganter expingit. Iam κρυπτομένῳ *latitanti* ſeu *ſemet occultanti*, quomodo tres *Codd.*, adſentire poſſum. Cypſelo, cui a teneris Bacchiadae inſidias ſtruxerant, prudentia, ut latebras ſectaretur, auctor erat. Habet praeterea vocabulum, quod ex gloſſa difficulter derivabitur: nulli tamen obtrudo. Quaeramus de oraculo, quod hic ἀμφιδέξιον χρηςήριον, et in *Vallae* Latinis *anceps*, invito Cl. *de Pauw*; cui ἀμφιδέξιον *auſpicatum*, quoniam Cypſelus, τῷ πίσυνος, *eo fretus* tyrannidem invaſit, liquidumque videtur. Sequor *Laurentium*, tum quod reſponſum omni ambiguitate liberum non ſit, tum *Luciani* conſenſu, oraculum Croeſo datum L. I, 53., ἀμφιδέξιον ἔπος adpellantis Iov. Tragoed. C. 43. p. 692.

54. Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ] Oraculi verba poſtrema, omiſſa *Dioni*, tentata *Boubierio*, enodavit *Weſſeling.* in Diſſ. *Herod.* p. 111, 112. Illinc diſcimus, κλειτοῖο Κορίνθου, quod altero multo minus tritum eſt, adfirmari Codicis auctoritate. Non ſpernerem ſi Codices agnoſcerent in primo verſu *Dionis* lectionem: Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον εἰσαφικάνει· quod Delphico templo longe mihi videtur convenientius, quam, quod *Herodoti* nobis praebent exemplaria, ἐσκαταβαίνει. Trophonius, rarius ille tamen in antro loquutus, dixiſſe potuit, ὃς ἐμὸν μυχὸν (vel σπέος) ἐσκαταβαίνει· erat enim in templo Iovis Trophonii *os ſpecus, per quod oraculo utentes ſciſcitatum Deos deſcendunt*, ut ſcribit *Livius* XLV, c. 27. et uſitata dicebatur loquendi forma ἐς Τροφωνίου καταβῆναι. Deus vero Delphicus dicere debuiſſe videtur, ὃς ἐμὸν δόμον εἰσαναβαίνει, vel εἰσαφικάνει· niſi tanquam *adyti* forte loquatur *incola Pythius*; (ſic in *Horatio* legebat noſter ille *T. H.*) et Cypſelus in intimum Pythiae deſcenderit penetrale, (εἰς) πολυςεφῆ μυχὸν, *AEſchylo* dictum Eumen. v. 39. VALCKEN.

56. Ἠετίδης] *Oenomai* Ἀιακίδης vitium olet. Cypſeli pater Eetion, cuius patronymicum Ἠετίδης, uti Deucalionis Δευκαλίδης, egregie ad Plut. *Ariſtoph.* p. 206. *Hemſterhuſio* oſtendente. Minimi autem referet, eligaturne κλεινοῖο Κορίνθου, an κλειτοῖο, in quibus ſcribendis variarunt librarii itidem VII, 228. Principio oraculi Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ —— ὃς ἐμὸν δόμον —— Pythia advenientem Heſiodum ſalutavit, ſi non fallit auctor Certaminis *Heſiodi* et *Homeri*, etiam Theſeum in reſponſo, a *Gronovio* ex ſchedis *Medic.* publicato ad L. I, 65.

56. Κύψελος Ἠετίδης] Κύψελος Αἰακίδης, quod praebet *Oenomaus Euſeb.* p. 233., vitioſum illud, tenue tamen, exhibet antiquae lectionis veſtigium: parum enim dubito, quin fuerit ſincera ſcriptio Κύψελος Αἰετίδης· *AEetides*: Patri nomen fuit ab ἀετὸς dictum Ἠετίων· ſicut ab ἄμαθος non Ἀμ. fluxerunt Ἠμαθία et Ἠμαθίων, *Emation*; ab ἄνεμος, ἠνεμόεις· &c. nuſquam invenientur ἤνεμος, ἤμαθος, ἠετός· Ionice quoque et paſſim poëtis *aquila* dicitur Αἰετός. Non itaque patronymicum Ἠετίδης, ſed ab Αἰετὸς formari debuit Αἰετίδης. Accedit ad haec, in oraculo primum edito legi, Αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει, τέξει δὲ λέοντα· edito ſecundo oraculo non difficulter intellexerunt Bacchiadae, Αἰετὸν eſſe τὸν Ἠετίωνα. Ab Αἰετὸς autem Αἰετίδης ortum patronymicum, ut ab altera forma nominis Ἠετίων naſci potuit Ἠετιωνίδης. Docte *Euſtath.* atque ad Alexandrini fortaſſe *Heraclidae* ductum, in Il. B. p. 218, 13. ἔοικεν, inquit, διώνυμος εἶναι ὁ Ταλαὸς, —— Ταλαὸς, ἐξ οὗ Ταλαΐδης· καὶ Ταλαΐων, ὅθεν Ταλαϊονίδης· vidit et *Etymologus* p. 109, 9, aeque ab Ἄνθεμος formatum Ἀνθεμίδης, atque ab Ἀνθεμίων Ἀνθεμιωνίδης. In talibus abſurdas plerumque συγκοπὰς Grammatici comminiſcuntur, quas egregia iam ſatis refutabant obſervata τοῦ πάνυ ad *Schol.* in *Ariſtoph.* Plut. p. 207. VALCKEN.

„ Αὐτὸς, καὶ παῖδες, παίδων γε μὲν οὐκέτι
„ παῖδες.
„ τὸ μὲν δὴ χρηστήριον τοῦτο ἦν· τυραννεύσας δὲ ὁ
„ Κύψελος, τοιοῦτος δή τις [a] ἀνὴρ ἐγένετο· πολλοὺς
„ μὲν Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπε-
„ στέρησε, πολλῷ δ' ἔτι πλείστους τῆς ψυχῆς· ἄρ-
„ ξαντος δὲ τούτου ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα, καὶ [b] δια-
„ πλέξαντος τὸν βίον εὖ, διάδοχός οἱ τῆς τυραννί-
„ δος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεται· ὁ τοίνυν Περίανδρος
„ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἠπιώτερος τοῦ πατρός· ἐπεί τε
„ δὲ ὡμίλησε δι' ἀγγέλων Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτου
„ τυράννῳ, πολλῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μιαιφονώ-
„ τερος· πέμψας γὰρ παρὰ Θρασύβουλον κήρυκα,
„ ἐπυνθάνετο [c] ὅντινα ἂν τρόπον ἀσφαλέστερον κατα-
„ στησάμενος τῶν πρηγμάτων, κάλλιστα τὴν πόλιν
„ ἐπιτροπεύοι· Θρασύβουλος [d] δὲ τὸν ἐλθόντα παρὰ
„ τοῦ Περιάνδρου ἐξῆγε ἔξω τοῦ ἄστεος· ἐσβὰς δὲ ἐς
„ ἄρουραν ἐσπαρμένην, ἅμα τε διεξήιε τὸ λήιον,
„ ἐπειρωτῶν τε καὶ [e] ἀναποδίζων τὸν κήρυκα κατὰ
„ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιξιν· καὶ ἐκόλουε αἰεὶ ὅκως
„ [f] τινὰ ἴδοι τῶν ἀσταχύων [g] ὑπερέχοντα· κολούων
„ δὲ,

Ipse, et eo nati, sed nulli deinde nepotes.

Et oraculum quidem hoc erat. Cypselus vero tyrannide potitus, talis extitit, ut Corinthiorum multos in exilium egerit, multos pecunia, longe plurimos anima privaverit. Cui, quum trigin- 6
ta regnasset annos, bene vita defuncto successit in tyrannide filius Periander, qui inter initia mitius agebat quam pater: sed ubi per nuncios consuetudinem habuit cum Thrasybulo Mileti tyranno, multo magis quam pater cruentus effectus est. Misso enim legato, Thrasybulum interrogavit qua ratione ipse rebus tutius constitutis, civitatem pulcherrime gubernaret. Thrasybulus, eo qui a Periandro missus erat, extra oppidum educto, ingressus est arvum quoddam satum, et una cum eo segetem interambulans, sciscitabatur et repetebat hominem de suo adventu e Corintho, detruncans identidem ut quamque videbat spicam supra alias extantem,

a Ἦν ἀνήρ. πολλοὺς *Med.* *b* Διαπλέξαντος *Eton.* ora *Steph. Arch. V. Pass.*, prius διαπλεύσαντος erat. *c* *Med. Pass. Ask. Brit.* Fragm. *Paris.*, ἂν aberat. tum ἀσφαλέστατον *Pass.* Fr. *Paris. Steph.* Margo. *d* Non est in *Brit.* *e* Citat *Suid.* in *V.* mox καὶ τὴν ἀπ. *Arch.* *f* *Med. Pass. Ask.* Fr. *Paris. Brit.*, τινὰς ἴδοι *Ald.*, ἴδῃ *Arch.*, in Edd. olim ἤδη. Statim σταχύων *Brit.* *g* *Med. Pass. Ask.* Fragm. *Paris.*, alii ὑπερέχοντας τῶν ἄλλων et superius τινάς.

57. Παίδων γε μὲν οὐκέτι παῖδες] Cypselidarum tyrannis μέχρι τριγονίας sive in tertium successorem continuatur a *Strabone* VIII. p. 580., ea in re *Aristotelem*, quod *Casaubon.* non fugit, secuto Polit. L V, 12. Cypselum excepit Periander, hunc Psammetichus, Gordii seu Gorgiae F., Cypseli nepos. Quae si ex vero tradidit Philosophus, uti verissima videntur, labat fides Apollinis. Ne tamen mendax haberetur, machinam versui admovit Ampl. *Bouberius* Diss. Herodot. p. 169., fingendo παίδων γε μὲν εἰσέτι παῖδες. Quae mihi quidem violenta videtur: εἰσέτι certe ex praesente tempore trahit aliquid, oraculi haud respondens indoli. Apollinis veracitas stet cadatve, nihil ad rem. Quod cecinit, ἀμφιδέξιον est et pro more ambiguum, huc, ut opinor, tendens: Cypselum regnaturum, filios quoque Periandrum et Gorgiam: namque hunc in partem dominationis fraternae venisse ex *Plut.* Sap. Conviv. p. 160 recte colligitur. Bene ergo verbis, καὶ παῖδες *Dio Chrysost.* explicandi caussa, ὧν εἷς οὗτος ὁ Περίανδρος, adposuit. Tum Cypselum et Lycophronem, Periandri filios, quippe morte ante patrem obita in tyrannidis successione haud futuros: unum tantum modo Psammetichum, Gorgiae F., Cypseli I. Nep., nec ullos praeterea, regno sive tyrannide in Corinthiorum civitate usurum. Atque hoc erit παίδων γε μὲν οὐκέτι παῖδες. Quae callide si conieci, manet versui sua scriptura, sin, fallax Apollo est, nec mea refert.

63. Διαπλέξαντος τὸν βίον εὖ] Ionum sermo pro vetere διαπλεύσαντος postulabat διαπλώσαντος, quod utrum hic scriptum primitus fuerit, prorsus in ambiguo fluctuat. *Platonis* in Phaedro p. 85. D. ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα ΔΙΑΠΛΕΥΣΑΙ τὸν βίον iucundum quidem est et poëtis rhetoribusque probatum. Πλόον vitae cursum dixit *Pindarus* Olymp. Od. VI. extr., ubi Graecus enarrator διανήξασθαι τὸν βίον alia figura. At quod in tot schedis διαπλέξαντος τὸν βίον haud minus venustum. Citavit *Stobaeus* ex Musa VII, 46. ὁ θεὸς, γλυκὺν ΠΛΕΞΑΣ τὸν αἰῶνα, quod quoniam in verbis istis varius est *Ioannes*, nunc non premo. Iambum ex *Athenaeo* L. XI. p. 458. D. hunc habe: Ἐπὶ τοῖς παροῦσι τὸν βίον ΔΙΑΠΛΕΚΕ· et de Pheretima οὐδὲ εὖ τὴν ζοὴν ΚΑΤΕΠΛΕΞΕ in fine Melpomenes, aliaque, a Cl. *Abreschio* indicata ad *Ph. Cattieri* Method. p. 71. Etsi autem utrumque sua non deficiatur venere, alterutrum haud dubie ex interpretamento, emersit. *H. Stephanus* de *Herodoti* Vocib. p. 737. διαπλέξαντος audaci criticae mutationi acceptum fert, *Valckenarius* ad *Euripid.* Phoeniss. p. 448. διαπλεύσαντος, cuius sententiae calculum cupide adpono.

63. Διαπλέξαντος τὸν βίον εὖ] Impius in Deos atque in homines iniurius Dionysius *in suo lectulo mortuus* —— *eam potestatem, quam ipse per scelus erat nactus, quasi iustam et legitimam hereditatis loco filio tradidit*, ut auctor est *Cicero* de N. D. III, c. 35. istiusmodi dictis sapienter respondet *Athenagoras* in libello περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Quae de Cypselo tradit Noster partim firmantur illa narratis *Polyaeno* V, c. 31., et *Suidae* in Κυψελιδῶν ἀνάθημα· ubi ad *Theophrasti* verba praeceptor illius comparari poterit *Aristoteles* Polit. V, p. 159, 21. et Oeconom. II. p. 246, 3. Fraudum ille suarum fructu facile potitus per annos imperium exercuit triginta, tandemque ἐν τυραννίδι τὸν βίον ἐτελεύτησε, *placide vitam exspiravit*: hoc Herodotea dicitur phrasi, διέπλεξε τὸν βίον εὖ· neque enim mea sententia dubitari potest, quin genuinum sit atque ex MSS. *Herodoto* restituendum διαπλέξαντος. Non hic quaeritur, rectene quis dicatur διαπλεῦσαι τὸν βίον· quod cadere nequit in dubitationem; sed quid scripserit *Herod*; Scripsisse διαπλέξαντος demonstrant quatuor minimum scripti Codd. quis enim illud imputaret librariis? firmat usus *Herodoti*, cuius crudelis Pheretime vermibus erosa IV, c. ult. οὐκ εὖ τὴν ζόην κατέπλεξε, *male vitam finivit*: eodem hic sensu capiendum διαπλέκειν· apud alios διαπλέκειν τὸν βίον significat *vitam agere*. VALCKEN.

70. Καταστησάμενος τῶν πρηγμάτων] Inpeditior structura *Pavio* et *Reiskio* extorsit τὰ πρήγματα, uti sermonis genius efflagitabat. Prior tamen animadvertit, necti iungique posse ὅν τινα ἂν τρόπον τῶν πρηγμάτων ἀσφαλέστερον καταστησάμενος ——, neque adeo ὅν τινα τρόπον collocatum, quo modo plerumque, vice κατ' ὅν τινα τρόπον. Idem in *Abreschii* coniecturam venit.

75. Καὶ ἀναποδίζων τὸν κήρυκα] Persimile *AEschinis* in Ctesiph. p. 81. καὶ πολλάκις ἀνεπόδιζον τὸν γραμματέα, optimeque cum hoc conpositum a *G. Budaeo* Conment. p. 418., belle vertente, *percunctans identidem et revocans caduceatorem.* Illud autem ἐκόλουε —— τῶν ἀσταχύων ὑπερέχοντα imitatur *Philostratus* Vit. Apoll. L. V, 36. μὴ τέμνε τῶν ἀσταχύων τοὺς ὑψήλους τε καὶ ὑπεραίροντας, magis tamen ex *Aristotele* Polit. V, 10., aliam in his narrandis viam ingresso, sicuti *Aldrobandin.* et *Casaubon.* ad *Diogen.* I, 100. docuerunt. Non adstruo facti Thrasybuli expressam imaginem in *Eurip.* Suppl. v. 448.

77. Τῶν ἀσταχύων ὑπερέχοντα· κολούων] Ad Epistolam velut a Thrasybulo scriptam ad Periandrum, quam vel ex hac liquet historia ab otioso fuisse confictam, ap. *Diogen. Laërt.* I, 100. multa notarunt viri Docti; *Menagius* etiam attigit *Philostrati* locum de V. A. V, c. 36., ubi Romano dat Imperatori libenter audienti multo prudentius utiliusque consilium impostor Apollonius, quam Regibus veteres isti dederant sophi. Recte Theseus *Euripidis* Suppl. v. 448., *Quomodo tandem*, γένοιτ' ἂν ἰσχυρὰ πόλις, Ὅταν τις, ὡς λειμῶνος ἠρινοῦ στάχυν, Τόλμας ἀφαιρῇ, κἀπολωτίζῃ νέους. Prava poë-

tem, donec ſegetem formoſisſimam atque profundisſimam hunc in modum corrupit: prædiumque illud pervagatus, nullo verbo reddito legatum remiſit. Reverſus Corinthum legatus, avido præceptionis audiendæ Periandro, negavit ſibi quippiam reſpondisſe Thraſybulum, et mirari quod ſe ad virum veſanum Periander miſisſet, et ſua ipſius deſtruentem: exponitque quæ ex
7 Thraſybulo vidisſet. Periander id quod a Thraſybulo actum erat intelligens, atque interpretans ſibi ab illo præceptum ut eminentisſimos quosque popularium interimeret, tunc vero omnem in cives malitiam exercuit, interficiendo ac perſequendo conſummans id, quod a Cypſelo fuerat omisſum. Atque adeo die uno univerſas mulieres Corinthias exuit, propter Melisſam uxorem ſuam: nam quum ad Theſprotos ad flumen Acherontem miſisſet nuncios ſciſcitatum necyomantium de hoſpitis depoſito, Melisſa apparens negavit ſe indicaturam aut dicturam ubinam depoſitum esſet collocatum; algere enim ſe et nudam esſe: nihil enim ſibi prodesſe veſtes cum quibus ſepulta fuisſet, utpote non concrematas. Cuius rei, quod vera loqueretur, teſtimonio foret, quod Periander in frigidum furnum panes ingesſisſet. Hæc Periandro renunciata, ob illud argumentum fidem fecere, quod ipse cum Melisſa iam cadavere coierat. Itaque ſtatim post id nuncium per præconium edixit, ut omnes Corinthiorum mulieres ad Iunonis templum prodirent. Eo, tanquam ad feſtum, quam ornatisſime poterant

„ δὲ, ἔῤῥιπτε· ἐς ὃ τοῦ λήϊϋ τὸ κάλλιςόν τε καὶ βαθύτατον διέφθειρε τρόπῳ τοιϋτῳ· διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον, καὶ ὑποθέμενος ἔπος οὐδὲν, ἀποπέμπει τὸν κήρυκα· νοςήσαντος δὲ τοῦ κήρυκος ἐς τὴν Κόρινθον, ἦν πρόθυμος πυνθάνεσθαι τὴν ὑποθήκην ὁ Περίανδρος· ὁ δὲ οὐδέν οἱ ἔφη Θρασύβϋλον ὑποθέσθαι· [a] θωϋμάζειν τε αὐτοῦ, παρ' οἷόν μιν ἄνδρα ἀποπέμψειε, ὡς παραπλῆγά τε καὶ τῶν ἑωϋτοῦ [b] σινάμορον· ἀπηγεόμενος τάπερ πρὸς Θρασυβϋλϋ ὀπώπεε. Περίανδρος δὲ, συνιεὶς τὸ ποιηθὲν, καὶ νόῳ [c] ἴσχων ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβϋλος τοὺς [d] ὑπειρόχϋς τῶν ἀςῶν φονεύειν, ἐνθαῦτα δὴ πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε ἐς τϋς πολιήτας· ὅσα γὰρ Κύψελος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Περίανδρός σφεα [e] ἀπετέλεσε· μιῇ δὲ ἡμέρῃ ἀπέδυσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, διὰ τὴν ἑωϋτοῦ γυναῖκα Μέλισσαν· πέμψαντι γάρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς ἐπ' Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλους ἐπὶ τὸ νεκυομαντήϊον παρακαταθήκης πέρι ξεινικῆς, ϋτε σημανέειν ἔφη ἡ Μέλισσα ἐπιφανεῖσα, ϋτε [f] κατερέειν ἐν τῷ κέεται χώρῳ ἡ παρακαταθήκη· [g] ῥιγοῦν τε γὰρ, καὶ εἶναι γυμνή· τῶν γάρ οἱ συγκατέθαψε [h] ἱματίων ὄφελος εἶναι οὐδὲν, οὐ κατακαυθέντων· 322
μαρτύριον δέ οἱ εἶναι ὡς ἀληθέα ταῦτα λέγει, ὅτι ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἰπνὸν Περίανδρος τοὺς ἄρτους ἐπέβαλε· ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπηγγέλθη τῷ Περιάνδρῳ, πιςὸν γάρ [i] οἱ ἦν τὸ συμβόλαιον, ὃς νεκρῷ ἐούσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη, ἰθέως δὴ μετὰ τὴν ἀγγελίην, κήρυγμα ἐποιήσατο, ἐς τὸ Ἥραιον ἐξιέναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας· αἱ μὲν δὴ, ὡς ἐς ὁρτὴν [k] ἤϊσαν κόσμῳ τῷ καλλίςῳ χρεώμεναι· ὁ „ δ'

a Θωμ. *Ask.*, deinceps παρ' οἷόν τινα Fragm. *Paris.* *b* Σιναμ. *Arch.* Fr. *Paris.* et gloſſator, optime. Vid. ad L. I, 153. antea συνάμορον. tum τὰ πρὸς *V. Arch.* *c* Σχὼν *Arch. V.* *d* Ὑπειρόχους *M. Paſſ. Ask. Ald.* egregie. Conſule *S. Clarke* ad Il. B, 426. ὑπερόχους alii. *e* Ἀπετέλεε *Paſſ.*, ἐπετέλεσε *Arch.* *f* Καταιρ. ἐν τῷ καίεται *Arch.* *g* Ῥιγοῦται γὰρ id. ῥιγοῦνται *Brit.* *h* Εἱμάτων *Arch. V.*, tum οἱ καταк. *Arch.* *i* Non est in *Brit.*, mox συμβόλεον, ὡς νεκρῷ *Arch.*; quorum poſtremum *Ask. M. Paſſ. Vind. Brit.*, antea νεκρᾷ. *k* Ἤεσαν *Arch. V.*

poëtae diſplicebat philoſopho ſuorum civium, Atticae certe multitudinis, conſuetudo, qua virtutis eminentis aeſtimatores invidi viros Principes ad certum tempus expellebant civitate. In re nota verbum adhibet *Ariſtoteles Herodoti*, Politic III, c. 9., ὁ γὰρ ὀςρακισμὸς, inquit, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τρόπον τινὰ τῷ κολούειν τοὺς ὑπερέχοντας· quod ſequitur καὶ φυγαδεύειν ab *Ariſtotele* non videtur adiectum: conf. Polit. V, c. 10. *Ariſtides* T. III. p. 398., ἦν οὗτος ὁ νόμος· ἐκόλουον τοὺς ὑπερέχοντας μεθιςάντες ἔτη δέκα. In lege quidem de Oſtracismo, cuius ignoramus verba, decennium fuit definitum; ſed quam illinc nobis efformavit legem *Sam. Petitus* p. 456., Ἐξοςρακίζεσθαι τοὺς ὑπερέχοντας τὰ δέκα ἔτη· iſtis ſi fuisſet verbis concepta, lex meo quidem iudicio foret abſurdisſima; dignique Legis fuisſent conditores poena, qua ſuos cives mulctandos cenſuit *Heraclitus*, cum amicum Hermodorum expellentes civitate dixisſe viderentur, ἡμέων μηδὲ εἷς ὀνήϊςος ἔςω, *de nobis nemo unus excellat.* Athenis etiam Homericum illud pueris occentabant, Αἰὲν ἀριςεύειν· Non itaque talem legem promulgasſent Athenienſes, qualem ne tyranni quidem; apud quos *nobilitas pro crimine, et ob virtutes certisſimum exitium*; quique, ut ſcribit *Iſocrat.* in Epiſt. VI. p. 422. A. nihil aliud σκοποῦσι, πλὴν ὅπως —— τῶν πολιτῶν τοὺς βελτίςους καὶ φρονιμωτάτους λυμανοῦνται καὶ δασμολογήσουσι· verbo, quod vulgatur, ἀμυνοῦνται ſubſtitui λυμανοῦνται, veram ut arbitror, lectionem: in eam ſententiam plura dederunt *Ez. Spanhem.* ad *Iulian.* p. 285, 286. et *I. Waſſe* ad *Sall.* B. C. c. 7. VALCKEN.

94. Ἐς Θεσπρωτοὺς —— ἐπὶ τὸ νεκυομ.] Secundum nonnullos Orpheus, Eurydice mortua, ἐπὶ τὸ Ἄορνον δι' αὐτὴν τὸ ἐν τῇ Θεσπρωτίδι ἀφίκετο· εἶναι γὰρ πάλαι νεκυομαντεῖον αὐτόθι, *Pauſan.* IX. p. 769. Hic animas eliciebant ſua ſede, rite facto Diis inferis ſacrificio, quos *Comicus* propterea quis *Deos* dixit Μολοττικούς. *Heſychius*: Θεοὶ Μολοττικοὶ —— ὅτι ψυχοπομπεῖόν ἐςιν ἐν Μολοσσοῖς. VALCKEN.

95. Ἐπὶ τὸ νεκυομαντήϊον] Ex priſca ſuperſtitione, ab AEgypto ad Hebraeos, etſi ſeverisſima ſanctione *Deuteron.* C. XVIII, 11. prohibita, cum multis aliis propagata 1. *Samuel.* C. XXVIII. Eadem, quid enim prava religione fertilius? eadem variis utriusque Graeciae regionibus cupide recepta et crebro uſitata: *Euſtath.* inſpice, his uſum ad *Homer.* p. 1667, 61. et *Plutarch.* T. II. p. 1104. D., ubi querelae rigentis Melisſae.

4. Ὃς νεκρῷ ἐούσῃ Μελίσσῃ] Nefarium et foedum Periandri facinus ex *Nic. Damaſceno* excerpſit *Suid.* in Περίανδρος. Neque neglexit, ut opinor, *Seneca* II. de Ira C. 36. *omnes denique*, inquiens, *alios affectus ira ſibi ſubiicit: amorem ardentisſimum vincit. Transfoderunt itaque amata corpora, et in eorum, quos occiderant, iacuere conplexibus.* quibus in verbis, ubi *et in earum, quas occiderant* —— ſi fingatur, nihil apertius. Periander certe Melisſam ſuam, inmani abreptus ira, occiderat in Thaliae C. 50.

4. Νεκρῷ ἐούσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη] Ut ſenſus naſceretur, quem lectioni *Med.* tribuit vir clar. ſcribi debuerat: νεκρῷ Μελίσσης ἐμίγη· qua ratione ſcripſit II, c. 89., λαμφθῆναί τινα (ταριχευτὴν) φασὶ μισγόμενον νεκρῷ προσφάτῳ γυναικός· *deprehenſum qui rem haberet cum recente mulieris cadavere.* Fidem non inveniet quod legitur apud *Hermogenem* p. 95., ἐμίχθη τις τεταριχευμένῳ σώματι· apud *Herod.* ἐμίχθη τις νεκρῷ ταριχευθησομένῳ. Hunc in locum prior erit lectio revocanda νεκρᾷ ἐούσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη· quibus Periandro non obſcurum explicat *Herod.* imaginis Melisſae dictum: ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἰπνὸν Π. τοὺς ἄρτους ἐπέβαλε. Mirifica narrat *Athen.* XIII, p. 605. F. 606. A. —— Quae his proxima traduntur *Is. Caſaub.* ad Epiſtolam contulit *Periandri* ap. *Diog. Laërt.* I, 100., qua dicitur in honorem Melisſae Periander κατακαύσας καὶ τὰ πασᾶν Κορινθιᾶν εἵματα. Paulo ante ſe dixerat mortua Melisſa ῥιγοῦν τε καὶ εἶναι γυμνή· tractavit iſta *Des. Herald.* ad *Martial.* X, Ep. 50. VALCKEN.

15. Τοιοῦτο

Mulieres Corinthiæ aſtu ſpoliatæ ab tyranno, cuius probatur odium. Hippias rediit Sigeum ad tyrannum eius Hegeſiſtratum.

,, δ' ὑποςήσας τοὺς δορυφόρους, ἀπέδυσέ σφεας,
,, πάσας ὁμοίως τάς τ' ἐλευθέρας καὶ τὰς [a] ἀμ-
,, φιπόλους· συμφορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα, Μελίσσῃ
,, ἐπευχόμενος κατέκαιε· ταῦτα δέ οἱ ποιήσαντι,
,, καὶ τοδεύτερον πέμψαντι, [b] ἔφρασε τὸ εἴδωλον
,, τὸ Μελίσσης ἐς τὸν κατέθηκε χῶρον τοῦ ξείνου
,, τὴν παρακαταθήκην· [c] τοιοῦτο μέν ἐςι ὑμῖν ἡ
,, τυραννὶς ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ [d] τοιούτων ἔργων·
,, ἡμέας [e] δὲ τοὺς Κορινθίȣς τότε αὐτίκα θῶϋμα
,, μέγα εἶχε, [f] ὅτε ὑμέας εἴδομεν μεταπεμπομέ-
,, νȣς Ἱππίην· νῦν τε δὴ καὶ μεζόνως θωϋμάζομεν
,, λέγοντας ταῦτα· ἐπιμαρτυρόμεθά τε ἐπικαλεό-
,, μενοι ὑμῖν θεοὺς τοὺς Ἑλληνίȣς, μὴ κατιςάναι
,, τυραννίδας ἐς τὰς [g] πόλις· [h] οὐκῶν ἢν μὴ παύση-
,, σθε, ἀλλὰ πειρήσησθε παρὰ τὸ δίκαιον κατάγον-
,, τες Ἱππίην, ἴςε ὑμῖν Κορινθίȣς γε οὐ [i] συναινέον-
,, τας". Σωσικλέης μὲν ἀπὸ Κορίνθȣ πρεσβεύων
ἔλεξε τάδε. Ἱππίης δὲ αὐτὸν ἀμείβετο, τοὺς αὐ-
τοὺς [k] ἐπικαλέσας θεοὺς κείνῳ, ἦ μὲν Κορινθίȣς μά-
λιςα πάντων ἐπιποθήσειν Πεισιςρατίδας, ὅταν σφι
ἥκωσι [l] ἡμέραι αἱ κύριαι ἀνιᾶσθαι ὑπ' Ἀθηναίων.
Ἱππίης μὲν τούτοισι ἀμείψατο, [m] οἷά τε τοὺς χρη-
σμοὺς ἀτρεκέςατα ἀνδρῶν ἐξεπιςάμενος· οἱ δὲ λοι-
ποὶ τῶν συμμάχων τέως μὲν εἶχον ἐν ἡσυχίῃ σφέας
αὐτούς· ἐπεί τε δὲ Σωσικλέος ἤκουσαν εἴπαντος
[n] ἐλευθερῶσαι, πᾶς τις αὐτέων φωνὴν ῥήξας, αἱρέετο
τοῦ Κορινθίȣ τὴν γνώμην· Λακεδαιμονίοισί τε ἐπεμαρ-
τυρέοντο, μὴ ποιέειν μηδὲν νεώτερον περὶ πόλιν [o] Ἑλ-
λάδα· οὕτω μὲν [p] τοῦτο ἐπαύσθη. Ἱππίῃ δὲ ἐν-
θεῦτεν ἀπελαυνομένῳ, ἐδίδȣ μὲν Ἀμύντης ὁ [q] Μα-
κεδὼν Ἀνθεμοῦντα, ἐδίδοσαν δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλ-
κόν· ὁ δὲ τουτέων μὲν [r] οὐδέτερα αἱρέετο, ἀνε-
χώρεε δὲ ὀπίσω ἐς Σίγειον, τὸ εἷλε Πεισίςρατος
αἰχμῇ παρὰ Μιτυληναίων· κρατήσας δὲ αὐτοῦ, κατ-
έςησε τύραννον εἶναι παῖδα τὸν ἑωϋτοῦ νόθον Ἡγη-
σίςρατον, [s] γεγονότα ἐξ Ἀργείης γυναικός· ὃς οὐκ
ἀμαχητὶ [t] εἶχε τάπερ ἔλαβε παρὰ Πεισιςράτου·
ἐπο-

rant quum isſent mulieres istæ, poſitis clam
ſatellitibus, omnes ſine diſcrimine, inge-
nuas pariter et ancillas, exuit atque ad
foveam comportatas veſtes Melisſam pre-
cando cremavit. Hæc ubi fecit, et nun-
cios iterum eosdem miſit, tunc ei Melis-
ſæ idolum expoſuit, ubinam depoſitum ho-
ſpitis collocasſet. Huiusmodi quidem vo-
bis, Lacedæmonii, est tyrannis, et ta-
lium operum, eoque nos Corinthios cum
magna admiratio cepit, ſimulatque vidi-
mus vos arcesſere Hippiam, tum vero
maior nunc dum ista dicitis. Propterea
deos Græcorum invocantes obteſtamur
vos, ne velitis tyrannides in civitatibus
conſtituere; quod ſi non omittitis, ſed
tentabitis præter æquum reducere Hippiam,
ſcitote Corinthios vobis non asſenſuros.
Hæc quidem Soſicles ab Corintho lega- 93
tus dixit: quem excipiens Hippias eos-
dem illi deos invocando dixit; Certe
Corinthios maxime omnium deſideratu-
ros Piſiſtratidas, quum ipsis venisſent
dies ſtatuti vexationibus, quas ab Athe-
nienſibus pasſuri forent. Hactenus re-
ſpondit Hippias, quoniam oracula i-
pſe accuratisſime nota haberet. Ceteri
ſocii, qui antea ſilentium tenuerant,
audito Soſicle ſtatuente liberare, pro
ſe quisque vocem rumpentes, accede-
re ſententiæ Corinthii, obteſtarique La-
cedæmonios, nequid agerent novi cir-
ca Græcam civitatem. Ita ab ea re
cesſatum est. Hippias illinc profectus, 94
offerente ſibi Amynta Macedone An-
themuntem, et Thesſalis Iolcon, neu-
trum accipere voluit, ſed rurſus ad
Sigeum concesſit, quod armis Piſiſtra-
tus Mitylenæis eripuerat. Eoque ca-
pto, tyrannum ibi conſtituerat Hege-
ſiſtratum, filium nothum ex muliere Ar-
giva, qui tamen, quæ a Piſiſtrato ac-
ce-

a Attigit *Euſtath.* ad *Hom.* p. 394, 27. *b* Ἔφρασε *Pasſ. Ask.*, quos laudo. in reliquis ἔφραζε. *c* Τοιοῦτον *Arch.* *d* Τοιούτων ἔργων id. *Vind. Brit. Valla*, prius τοιοῦτον ἔργον. *e Med. Pasſ. Arch. V. Ask.*, olim δὲ αὐτοὺς τοὺς. *f* Ὅτε *Arch.* recte cum *Valla*, ὅτι alii mox; δὴ μεζόνως ſine copula id. et *Vind.* *g Pasſ. Ask.*, reliqui πόλιας. *h* Οὔκων παύσεσθε et πειρήσεσθε *V. Arch.*, qui quoque καταγάγοντες. *i* Συνεόντας *Arch. Vind.*, fortasſe non prave. Statim Σωκλῆς *M. Ask.* *k* Ἐπικαλέσασθαι *Arch.*, mox ἢ μὴν id. et *Vind.* Placuit et *Abreſchio.* *l* Ἡραιαὶ κυρ. *Arch.* ex conpendioſa ſcriptione. *m* Οἷα τε *Arch. Vind.* Enclitica deerat. *n Med. Ask. Pasſ.*, in aliis ἐλευθέρως ἅπας. *o M. Ask.*; Ἑλληνίδα *Paris.* duo, *Arch. V. Brit. Pasſ. Ald.* *p* Τοῦτο *M. Pasſ. Ask.*, in ceteris ταῦτα, quod aeque iuſtum. *q* Μακεδὼν Ἀνθ. *Arch. Vind. Valla*, egregie. Confer ſupra C. 20. et VIII, 142. IX, 44. Olim Μακεδόνων βασιλεύς. *r* Οὐδέτερον *Arch. Vind.* *s M. Pasſ. Ask.*, ὄντα *Ald.* et alii. *t* Τάπερ ἔλ. *Arch.* prius erat τὰ παρέλαβε.

15. Τοιοῦτο μέν ἐςι ὑ. ἡ τυραννὶς] Quod additur, καὶ τοιοῦτον ἔργον, hic tamdiu haerere non debuerat intactum. *Vallae* lectio Codicisque *Arch.* καὶ τοιούτων ἔργων, neque illa valde placet. Forſan ad τοιοῦτο μέν ἐςι ὑμῖν ἡ τυραννὶς diverſam quis adſcripserat Codicis lectionem [καὶ τοιούτων] ἔργων. Aliis ſic ista exprimeretur ſententia: τοιαῦτα μέν ἐςιν ὑμῖν τὰ τῆς τυραννίδος, ὦ Λακεδαιμόνιοι. —— In proximis *Herodoti* dixisſe videtur Soſicles: ἡμέας δὲ αὐτοὺς τότε αὐτίκα θῶϋμα μέγα εἶχε· atque aliquis adſcripsisſe ad ἡμέας αὐτοὺς] τοὺς Κορινθίους. Istiusmodi primum in margine Codicum poſita interpretamenta nonnunquam perperam in *Thucydidis* ſuſpicor irrepſisſe contextum, atque illius dixisſe Periclem p. 96, 97., non μὴ σφίσι τοῖς Λακεδαιμονίοις, verum μὴ σφίσιν ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι· mecum ſentit ſcriptor Scholii in Cod. *Baſil.* p. 32., οἶμαι τὸ, τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἁμάρτημα τοῦ γραφέως, ἐνθέντος τῷ κειμένῳ ὅπερ ἦν ἑρμήνεια τοῦ Σφίσι. Et huius ipsius vocis tales ſaepe praebent interpretationes *Thucydidi* ſubiecta Scholia p. 355, 29. Σφίσι] τοῖς Λακεδαιμονίοις· p. 344, 63. p. 256, 86. Ponam locum ex p. 532, 25. uncis includens quae ſuſpicor adiecta: οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους ἀπὸ μὲν σφῶν [τῶν Ἑλλήνων] ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δὲ ἐκείνων [τῶν βαρβάρων] —— μὴ ἐλευθερῶσαι. VALCKEN.

16. Καὶ τοιούτων ἔργων] Ita ni dederit, δὶς ταυτόν. Soſicles quid negotii tyrannis, et quae ex ea, tanquam fonte, facinora ſcaturiant, ſupra recenſuit. Hic iuſta ſermonis clauſula. Malui praeterea ὅτε, quippe ad narrationem multo quam ὅτι utilius.

33. Εἴπαντος ἐλευθερῶσαι, πᾶς τις] Nolo huic moleſtiam creare: verum tamen ſi amamus, ἐλευθέρως ἅπας τις αὐτέων —— potuerat relinqui. Soſiclem ubi gratis orantem, audierant, libere ſociorum quivis eloviter cutus est. Sic L. VII, 46. ὃς τοπρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ΕΛΕΥΘΕΡΩΣ, *qui primo libere ſententiam protulerat.* Ceterum pro ἐπεμαρτυρέοντο ex ſuperioribus ἐπεμαρτύροντο mavult *Reiskius.* Ἑλλάδα vero πόλιν *Gronovius* exemplis adfirmavit, quibus Ἑλλὰς ςολὴ ex *Sophoclis* Philoct. v. 223., pluraque accedere poſſunt.

44. Ὃς οὐκ ἀμαχητὶ εἶχε] Hic etiam vir D. hallucinabatur, dum Hippiam a patre Sigeum accepisſe putabat: illuc ſe quidem Athenis eiectus cum ſuis Hippias receperat c. 65.; illinc evocatus a Lacedaemoniis c. 91., ἀνεχώρεε ὀπίσω ἐς Σίγειον, c. 94. Sed Sigeum vi atque armis a ſe captum velut peculium Piſiſtratus filio notho dederat Hegeſiſtrato. Sigeum a patre traditum tenuit Hegeſiſtratus οὐκ ἀμαχητὶ, quippe quod ut ſuum armis ſaepe repeterent Mitylenaei. VALCKEN.

45. Τάπερ ἔλαβε] Auctoritatem *Arch.* amplector. Achilleum non longe Sigeo aberat: id *Steph. Byz.* πόλι

ceperat, non tenuit ſine prœliis: nam diu
inter Mitylenæos ac Athenienſes pugnatum
est, hos ex oppido Achilleo, illos e Sigeo
prodeuntes: hos repetentes regionem, il-
los non conſentientes, et refellentes hac
ratione, quod dicerent nihilo magis iuris
esſe AEolenſibus in agrum Ilienſem, quam
ſibi ac ceteris Græcis qui Menelao in ra-
95 ptu Helenes operam navasſent. His asſi-
due bellantibus, cum alia in prœliis geſta
ſunt, tum illud, quod Alcæus poëta in
prœlio quod collatis ſignis gerebatur, vin-
centibus Athenienſibus, ipse quidem fugæ
ſe mandans evaſit: ſed armis eius potiti
ſunt Athenienſes, quæ apud templum Mi-
nervæ in Sigeo ſuſpenderunt. Hanc rem
Alcæus carmine conſcribens, Mitylenen
miſit, indicans Melanippo viro ſodali
ſuam calamitatem. Mitylenæos tamen at-
que Athenienſes reduxit in gratiam Perian-
der Cypſeli filius, qui delectus arbiter, ita
eos reconciliavit, ut utrique ea colerent
quæ haberent. Atque ita Sigeum factum
96 est Athenienſium. Hippias, posteaquam
La-

ἐπολέμεον γὰρ, ἔκ τε [a] Ἀχιλλήϊος πόλιος ὁρμεώ-
μενοι καὶ Σιγείου, [b] χρόνον ἐπὶ συχνὸν, Μιτυληναῖοί 323
τε καὶ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαιτέοντες τὴν χώρην·
Ἀθηναῖοι δὲ, οὔτε συγγινωσκόμενοι, [c] ἀποδεικνῦντές
τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι [d] μετεὸν τῆς Ἰλι-
άδος χώρης, ἢ οὐ [e] καί σφι καὶ [f] τοῖσι ἄλλοισι,
ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο [g] Μενέλεῳ τὰς Ἑλένης
ἁρπαγάς. Πολεμεόντων δέ σφεων, [h] παντοῖα καὶ
ἄλλα ἐγίνετο ἐν τῇσι μάχῃσι· ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλ-
καῖος ὁ ποιητὴς, συμβολῆς γενομένης, καὶ νικών-
των Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει, τὰ
δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσι Ἀθηναῖοι, [i] καί σφεα ἀνεκρέ-
μασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ· ταῦτα
δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλεϊ [k] ποιήσας, ἐπιτιθεῖ ἐς Μι-
τυλήνην, ἐξαγγελλόμενος τὸ ἑωϋτοῦ πάθος Μελα-
νίππῳ ἀνδρὶ [l] ἑτάρῳ. Μιτυληναίους δὲ καὶ Ἀθη-
ναίους κατήλλαξε Περίανδρος ὁ Κυψέλου· τούτῳ γὰρ
διαιτητῇ ἐπετράποντο· κατήλλαξε δὲ ὧδε· νέμε-
σθαι [m] ἑκατέρους τὴν ἔχουσι. Σίγειον μέν νυν οὕ-
τω ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι. Ἱππίης δὲ ἐπεί τε
ἀπί-

a Ἀχιλλείου id. *Vind.* *b* Ἐπὶ χρόν. *Paſſ. Ask.* *c* Deſunt tria haec *Arch.* *d* Μέτρον id. *e* Καί σφι *Arch. V.*, quod Ionum. Καί σφισι alii. *f M. Paſſ. Ask. Arch. V. Aldus:* olim τοῖσι Ἕλλησι, ὅσοι συνεπράξαντο. Porro συνεπρήξαντο *Paſſ.* ſolus, verum optime. *g* Abest ab *Arch.*, Μενέλεῳ *M. Paſſ. Ask.*, ceteri Μενελάῳ. *h* Παντοῖα καὶ ἄλλα ἐγένετο ἐν τῇσι *Brit. Paſſ. Ask. V. Arch.*, antea καὶ ἄλλα πολλὰ παντοῖα ἐγίνετο τῇσι. In *Med.* quoque ἐν τῇσι *i* Καί σφεα *Ask.*, olim καί σφε. *k* Deſit *Arch.*; nulla cauſſa. *l* Ἑταίρῳ *Arch. V. Paſſ.* *m M. Paſſ. Ask.*, reliqui ἀμφοτέρους. Vid. *Gronov.*

λις ἐν Σιγείῳ, quod *Berkelio* diſplicere non debuerat. Oppidi ſitum ac nominis cauſſam, fuisſeque olim in Mitylenaeorum ditione, *Strabo* xiii. p. 896. B. indicavit.

46. Ἐπολέμεον γὰρ, ἔκ τε Ἀχιλληΐου] Quae deinceps narrat non evenerunt illa, dum imperaret Hegeſiſtratus Sigeo: more ſuo facta Sigei mentione bellum *Herod.* in tranſcurſu commemorat de Sigeo inter Athenienſes olim et Mitylenaeos geſtum; forſan ut occaſionem ſibi pararet *Alcaei* carminibus decantatum facinus narrandi. Duces ille non nominat, neque fraudem, qua Phrynonem circumvenit Athenienſem Pittacus: hanc aliunde notisſimam fraudem Mitylenaei Ducis μέγιςον τῶν πεπραγμένων τῷ ἀνδρὶ, καὶ κάλλιςον ἐν ταῖς πράξεσι γενόμενον ſcribens, dum maligne praetermisſam *Herodoto* calumniatur, magis Pittaci memoriam dehoneſtare videtur *Plutarchus* T. ii. p. 858. A. Post illud bellum lectus arbiter Periander Cypſelides Athenienſibus Sigeum adiudicavit. Mortuo Periandro Sigeum recuperasſe videntur Mitylenaei; quibus illud armis abſtulit deditque regendum Hegeſiſtrato Piſiſtratus. Haec iſta ſi ratione digerantur, evaneſcunt pleraeque difficultates, quae viros eruditos exercuerunt et Ampl. *Boubierium Diſſ. ſur Herod.* p. 165., *Herodoto* tribuentem et *Straboni*, quae mihi neuter dixisſe videtur: nihil de Hegeſiſtrato *Strabo*; nec ſane bellum, quo Hegeſiſtratum agitarunt Mitylenaei, a Periandro compoſitum ſcribit *Herod.* Prius illud bellum, ducibus Pittaco et Phrynone geſtum, fuisſe dicitur plerisque περὶ Σιγείου, etiam *Schol.* in *AEſch.* Eumen v. 401. περὶ τῆς Ἀχιλλείτιδος χώρας, *Diogeni Laërt.* i, 74. In isto loco vicino caſtellum extruxerant Mitylenaei, Ἀχίλλειον dictum, Sigeum tenentibus Athenienſibus oppoſitum: *Demetrius Scepsius* τὸ Ἀχίλλειον ſcribit ἐπιτειχισθῆναι ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων τῷ Σιγείῳ, apud *Strabon.* xiii. p. 896. A. hoc illis erat ὁρμητήριον· vid. *Caſaub.* in *Polyb.* p. 168. Hinc *Herod.* noſtro capite 94., ἐπολέμεον, inquit, ἔκ τε Ἀχιλληΐου πόλιος ὁρμεώμενοι καὶ Σιγείου, χρόνον ἐπὶ συχνὸν, Μιτυληναιοί τε καὶ Ἀθηναῖοι. Hi Sigeum, Achilleum Mitylenaei belli ſedem habebant et receptaculum. Quae huc ſpectant veterum loca dederant *Caſaub.* ad Strabonem, ad *AEſch. Stanley*, *Menag.* ad *Diogen. Laërt.* et *Simſon.* in Chron. ad A. M. 3398. VALCKEN.

52. Συνεπρήξαντο] Nemo hoc recuſabit. In Muſae vii, 169. ὅτι οἱ μὲν οὐ ΣΥΝΕΠΡΗΞΑΝΤΟ αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἁρπαχθεῖσαν —— γυναῖκα· quibus neglecta ultio necis Minois et ſumta ob abductam Helenam vindicta tangitur. Apertum inde, συνεπρήξατο nihil esſe aliud atque *ulti una cum Menelao raptum Helenae fuerunt.* Latina *Vallae* ambiguitate laborant. In conſequentibus πολλὰ Codd. imperio, et quoniam ordo erat in editis turbatior, eliminavi.

58. Πρὸς τὸ Ἀθήναιον] Pſephisma Sigeorum Ant. Aſiat. *Ed. Chishull* p. 50. ΕΝ ΤΩΙ ΙΕΡΩΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΕΝ ΤΗΙ ΣΙΓΕΙΩΝ ΠΟΛΕΙ. *Alcaeus* ap. *Strabonem* xiii. p. 895. c. ἐς Γλαυκωπὸν ſeu Γλαυκωποῦ ἱερόν. En ipsa poëtae mendoſisſima verba: Ἀλκαῖος σῶος ἄροι ἔνθα δ' οὐκ αὐτὸν τὸν ἀληκτορὶν ἐς Γλαυκωπὸν ἱερὸν ἐκρέμασαν Ἀττικοί. In quis ἀλεκτορὶν, *galeam* intelligens, vir magnus reponit, cetera vix tangens. Equidem illa ipsa puto, quae *Herodotus* innuebat, fortasſe olim poſita: Ἀλκαῖος σῶος, ἄρ οἱ ἔντεα δ' οὐχ. *Salvus est Alcaeus, non item arma eius:* haec enim abiecerat fugiens: Αὐτὸν τὸν ἀλκετῆρα ἐς Γλαυκωποῦ ἱερὸν ἐκρέμασαν Ἀττικοί. *Clypeum ipsum in Caeſiae Minervae templo Athenienſes ſuſpenderunt*, ſive, quae Noſtri verba τὰ δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσι Ἀθηναῖοι καί σφεα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον. In *Alcaei* dicto ἀλκετῆρα ex Pindarico uſu, alia quidem ibi notione, quae ad clypeum, periculi propulſorem, tranſire potuit. Si qui ἀλεκτορὶν *Caſauboni* praetulerint, fruantur arbitrio. Suſpenſa ego manu et haeſitans in lacero ſum fragmento. Certius est, ἐπιτιθεῖ ἐς Μιτυλήνην, *in Mitylenen repoſuit* perperam a Laurentio verti. *Strabo* melius, κελεύσας ἀγγεῖλαι τοῖς ἐν οἴκῳ. Miſit *Alcaeus* carmen Mitylenen amico Melanippo. *Damaſcius* ap. *Suid.* καὶ δὴ γραψάμενος ἐπιςολὴν πρὸς τοὺς ἐν Καρίᾳ δύο φιλοσόφους ἐπιτίθησιν. Redi ad L. iii, 43. et Cl. *Reiskium* Miſc. Lips. T. viii. p. 307., cuius indicio addi *Athen.* xi. p. 465. D. et *Anna Comnena* Alex. p. 39. B. poterunt.

58. Ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλεϊ ποιήσας] *Ista lamentatus ad lyram Alcaeus carmen Mitylenen mittit* (ἐπιτιθεῖ ἐς M. vid. dicta in L. iii, c. 43.) *ad ſodalem Melanippum, quo ſuam ille fugam evulgabat.* Sic interpretor Herodotea. Quo reſpicit noſter, ex *Alcaei* carmine verba quaedam depravata proſtant apud *Strabon.* xiii, p. 895. c. cui dicitur κελεύσας ἀγγεῖλαι τοῖς ἐν οἴκῳ, Ἀλκαῖος σῶος ἄροι ἔνθα δ' οὐκ αὐτὸν τὸν ἀληκτορὶν ἐς Γλαυκωπὸν i. e. Ἀ. ſenſus his inesſet commodus, ſi ſic ſcripta legerentur: Ἀλκαῖος σῶος ἄρ' εἴη 'νθάδ'. οὐκ αὐτὸν, τὸ δ' ἀλεξητήριον (*corporis munimentum*, τὴν ἀσπίδα·) ἐς Γλαυκωποῦ ἱερὸν ἐκρέμασαν Ἀττικοί. atque ad haec accurate reſpondent Herodotea de *Alcaeo:* αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσι Ἀθηναῖοι, καί σφε ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ Quod cuivis accidat, ſibi clypeum reliquisſe dedecori non futurum credidit Poëta, vir alias ſtrenuus et bellicoſus, μᾶλλον τοῦ δέοντος πολεμικὸς γενόμενος, teſte *Athen.* xiv, p. 627. A. Idem bellicae laudis cupidisſimo evenit *Archilocho:* οὐ δὲ ᾔδειμεν ἂν εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ μαθόντες, —— ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν, *AElian.* V. H. x, c. 13. *Archilochi* tetraſtichon concinnavit G. *Olear.* in *Philoſtr.* V. A. ii, c. 7. VALCKEN.

62. Κατήλλαξε Περίανδρος] Neque hoc *Strabo* ſilen-

tio

qui etiam ab calumniis Hippiæ frustra apud Artaphernem se liberant, Aristagora illos incendente ad bellum Persicum. Et placuit Atheniensibus mitti auxilium.

ἀπίκετο [a] ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν
χρῆμα ἐκίνεε, διαβάλλων τούς τε Ἀθηναίους πρὸς τὸν
[b] Ἀρταφέρνεα, καὶ ποιέων ἅπαντα ὅκως αἱ Ἀθῆναι
γενοίατο ὑπ' [c] ἑωϋτῷ τε καὶ Δαρείῳ. Ἱππίης τε
δὴ ταῦτα ἔπρησσε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι ταῦ-
τα, πέμπουσι ἐς Σάρδις ἀγγέλους, οὐκ [d] ἐῶντας
τοὺς Πέρσας πείθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φυγάσι· ὁ δὲ
Ἀρταφέρνης ἐκέλευέ σφεας, εἰ βουλοίατο [e] σόοι εἶναι,
καταδέκεσθαι ὀπίσω Ἱππίην, οὔκων δὴ ἐνεδέκοντο
τοὺς λόγους ἀποφερομένους Ἀθηναῖοι· οὐκ ἐνδεκομένοι-
σι δέ σφι, ἐδέδοκτο ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃσι
πολεμίους εἶναι. Νομίζουσι δὴ ταῦτα, καὶ διαβε-
βλημένοισι ἐς τοὺς Πέρσας, [f] ἐν τούτῳ δὴ τῷ και-
ρῷ ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρης ὑπὸ Κλεομένεος τοῦ Λα-
κεδαιμονίου ἐξελαθεὶς ἐκ τῆς Σπάρτης, ἀπίκετο
[g] ἐς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνά-
στευε [h] μέγιστον· ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρι-
σταγόρης, ταῦτα ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ,
[i] περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ τοῦ [k] πο-
λέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομί-
ζουσι, εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἴησαν· ταῦτά τε δὴ
ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν
Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ [l] οἰκός σφεας εἴη ῥύεσθαι
δυναμένους μέγα· καὶ οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ὑπίσχετο,
οἷα κάρτα δεόμενος· ἐς ὃ [m] ἀνέπεισέ σφεας· πολ-
λοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἕνα,
εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μοῦνον οὐκ οἷός
τε ἐγένετο [n] διαβαλέειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθη-
324 ναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέν-
τες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς [o] Ἴω-
σι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτέων εἶναι Μελάν-
θιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν, ἐόντα [p] τὰ πάντα δόκιμον·
αὗται δὲ αἱ νέες, [q] ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί
τε

Lacedæmone in Asiam abiit, cuncta agitabat, insimulando Athenienses apud Artaphernem, atque omnem operam dando, ut Athenæ in illius ac Darii venirent potestatem. Quæ agitare Hippiam quum accepissent Athenienses, mittunt Sardes nuncios non passuros, ut Persæ fidem habeant exulibus Atheniensium. Sed Artaphernes iubere Athenienses si salvi esse vellent, rursus Hippiam recipere: Athenienses eam conditionem recusare, et malle professi esse Persarum hostes. Dum ita animati 97
sunt atque apud Persas insimulantur, hoc interim tempore Milesius Aristagoras a Cleomene Lacedæmonio reiectus e Sparta Athenas venit: nam ea civitas inter ceteras præpollebat: ubi ad concionem venit Aristagoras, eadem quæ in Sparta commemoravit de commodis quæ essent in Asia, deque Persico bello, quod neque scutum neque hastam in usu haberent, facilesque essent ad subiugandum. Hæc ille referens, ea quoque addebat, Milesios esse Atheniensium colonos, quos æquum esset ab eis liberari qui multum pollerent. Denique nihil non pollicebatur, omnibus precibus obsecrans, donec eos induxit. Facilius enim ei visum est multos decipere quam unum: qui si Cleomenem solum fallere non potuit, id tamen in triginta millibus Atheniensium effecit. Itaque Athenienses persuasi, decrevere viginti naves Ionibus auxilio mittendas, Melanthio illis præfecto, viro inter populares per omnia spectato. Hæ naves initium malorum extiterunt Græcis pariter et barbaris.

a Ἐκ τῆς Λ. *Pass.*, τῆς deerat. b Ἀρταφρένεα *Ask. Arch.*, idque saepius. c Ἑωϋτῷ τε καὶ recte *Vind. Arch.* deerat enclitica. d Ἐῶντες *Arch. Pass. Ask. Brit.* e Σόοι *V. Ask.*, vulgo σῶοι. f Desideratur in *V.* et *Arch.* g Ἐς τὰς Ἀθ. *V.* h Μέγιστα *Arch.* quod non damno. i Haec septem negligit *Ask.* k *Pass. Ask. Arch. V.*, ante Περσικοῦ πολεμ. l *V. M. Pass. Brit.*, in *Arch.* φὰς, et εἰκὸς, quod et olim in Edd., et σφι εἴη. Superius καὶ πρὸς τούτοισι *Arch. Vind.*, sicuti I, 86. VII, 135. &c. m Ἂν ἔπεισε *Arch. Vind.* n Διαβαλέειν ora *Steph.*, διαβάλλειν *Pass. Ask. V. Arch.*, *Ald.* et alii μεταβαλέειν. o Τοῖσι Ἴωσι. *Arch.*, tum στρατηγὸν δὲ ἀποδ. id. et *Vind.* Porro Μελάνθιον *Vind.*, prius Μηλ. p Abest artic. *Arch.* q *Eustath.* ad *Hom.* p. 522, 12. *M. Pass. Ask.*, antea ἀρχαὶ κακ.

tio pressit. Mirum autem maxime accidit, nullam hic pugnae retiariae, qua Pittacus Phrynonem, Atheniensium eo bello ducem, irretivit et vicit, mentionem fieri, cum optima adesset narrandi caussa. Taciturnitatis rationem non exputo. *Plutarchus* ex malignitate arcessit p. 858. Malign., ut Scriptorem macula adspergeret.

71. Οὐκ ἐῶντας] Frequentissimum de legatis. Nec aspernabilis propterea οὐκ ἐῶντες Codd. lectio. Respice ex hoc libro C. 108. κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίαν, ἐπικαλεύμενός σφεας· et Cel. *Gronovium* L. IV, 145. Σόοι εἶναι cur maluerim, dictum ad L. II, 181.

93. Διαβαλέειν] Aristagorae fallendi studium non aliud desiderabat: praecedentia ostendunt et supra C. 50. Civium Atticorum numerus, qui hic ad XXX. millia, magna ab aliis concordia aut circiter XX. millium aut paullo amplior proditur. Saepe a Grammaticis ex *Demosthenis* Or. I. in Aristogit. advocatur, εἰσὶν ὁμοῦ ΔΙΣΜΥΡΙΟΙ πάντες Ἀθηναῖοι· ad quae Oratoris testimonia *Aristophanis*, *Platonis* et aliorum adscripsit Cl. *Taylor* p. 520., non neglecta differentiae illius caussa, quae mihi quidem praecipua in florente civitatis ante Persicum et Peloponnesiacum bellum statu videtur.

93. Τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων] In historicis antiquis saepe numerum vellemus imminutum, in quo augendo modum nobis humane loquentibus videntur excedere: sed librariorum si tantum errores corrigendi sunt, non scriptorum velanda peccata, in talibus ego quidem scalpellum Criticum non adhibuerim; in nullius scriptis segnius quam *Herodoti*, in numeris saepius immoderati. In historia Romana peccantem hac parte *Valerium Antiatem* frequenter corrigit hominisque refutat intemperantiam *Livius*. Hic *Herod.* ad viginti millia decem forte millia supra adiecit; nam solos cives Atticos sibi persuadendos habebat Aristagoras quibus ius esset ἐκκλησιάζειν. Cives Attici diversis temporum articulis, aetate Cecropis, Platonis, Demosthenis, Phalerei Demetrii, semper fuisse traduntur *circiter* XX. *millia hominum*, ὁμοῦ (id est ἐγγὺς, *prope, circiter*) δισμύριοι. Eam in rem quae dici possent protulerunt *I. Meurs.* Att. Lect. I. c. I. de Fort. Att. c. 4. *S. Petit.* in LL. Att. p. 188. et *P. Wesseling.* in Diodori T. II. p. 271. Qui *Meursio* dicitur incertus auctor ap. *Hesych.* est *Demosthenes*, cuius adhibent locum grammatici ad istam vim vocis ὁμοῦ firmandam. De numero civium Atticorum agentes haec *Herodoti* suo loco reliquerunt intacta, quibus ancilla forsan e comoedia advocabitur patrona: in *Aristoph.* Ἐκκ. v. 1124. ista leguntur: Τίς γὰρ γένοιτ' ἂν μᾶλλον ὀλβιώτερος, Ὅστις, πολιτῶν πλεῖον ἢ τρισμυρίων Ὄντων, τὸ πλῆθος, οὐ δεδείπνηκας μόνος. VALCKEN.

96. Μελάνθιον] Optime ita *Vindobonae.* Non obliviscor μηλάνθης, at virile Μηλάνθιον nomen quaero. Codri pater Μέλανθος, Bacchus Μελανθίδης in celebritate versantur, neque ignotus Μελάνθιος est, quem Eurypylus obtruncat Il. Z, 36.

98. Ἀρχὴ κακῶν] Robur numero isti singulari ex *Eustathio* accedit et acuto *Isocratis* verbo, τὴν ἀρχὴν τῇ πόλει ΑΡΧΗΝ εἶναι τῶν ΚΑΚΩΝ in *Aristotel.* Rhetor. III. p. 137. Si qui tamen liber ἀρχέκακοι ἐγένοντο praeferret, quod *Plutarchus* Malign. p. 863. A. invenit, praecipuum profecto in censum veniret ob *Homeri*, Ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας Ἀρχεκάκους —— Il. E, 36. Luculenta profecto est imitatio, certa quoque ὠφελείη, aut, uti ego malui, ὠφελίη ex nationis consuetudine ad L. II, 18.

98. Αὗται δὲ αἱ νῆες ἀρχὴ κακῶν] Ut *Med.* legerunt Eu-

98 baris. Ante harum egreſſum Ariſtagoras revectus Miletum, excogitavit conſilium, quod in nullam Ionum utilitatem erat redundaturum, quamquam ne ille quidem hac ratione faciebat, ſed ut regi Dario moleſtiam afferret. Etenim miſit quendam in Phrygiam ad Pæones a flumine Strymone in captivitatem abductos per Megabazum, incolentes locum atque vicum ſeorſum, ad quos ut pervenit nuncius, ita verba fecit, Viri Pæones, miſit me Ariſtagoras Mileti tyrannus ad oſtendendam vobis, ſi obtemperare velitis, ſalutem. Nunc enim cuncta Ionia ab rege defecit, vobisque præſtat, ut ſalvi redeatis ad patriam veſtram; per vos quidem ſolos usque ad mare, deinceps nobis iam curæ erit. His auditis Pæones et magnam ſane voluptatem acceperunt, et ſumptis liberis atque uxoribus, ad mare fuga ſe proripuerunt: nonnullis eorum præ metu illic remanentibus. Ubi ad mare pervenere, illinc in Chium transmiſere: quo postquam applicuere, eorum veſtigia inſequutus adfuit ingens equitatus Perſarum: et quia eos asſequi non potuit, miſit in Chium ad illos ut eodem redirent. Cuius oratione repudiata, a Chiis ſunt ex inſula iſta in Lesbum tranſportati, mox a Lesbiis in Doriſcum, unde terre-
99 ſtri itinere ſe in Pæoniam receperunt. Post hæc ad Ariſtagoram Athenienſes viginti cum navibus venere, ducentes una quinque triremes Eretrienſium, qui non Athenienſium gratia militabant, ſed ipſorum Mileſiorum, vicem debitam illis reddentes. Nam Mileſii antehac pro Eretrienſibus in bello contra Chalcidenſes præſtiterant auxilia, quum Sa-

τε καὶ βαρβάροισι. Ἀριςαγόρης δὲ προπλώσας, καὶ ἀπικόμενος ἐς τὴν Μίλητον, ἐξευρὼν βούλευμα ἀπ᾽ οὗ Ἴωσι [a] μὲν ἔμελλε οὐδεμίη ὠφελίη ἔσεσθαι, οὐδ᾽ ὢν οὐδὲ τȣ́τȣ εἵνεκα [b] ἐποίεε, ἀλλ᾽ ὅκως βασιλῆα Δαρεῖον λυπήσειε, ἔπεμψε ἐς τὴν Φρυγίην ἄνδρα ἐπὶ τοὺς Παίονας τοὺς ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ αἰχμαλώτȣς γενομένȣς ὑπὸ Μεγαβάζȣ, οἰκέοντας [c] δὲ τῆς Φρυγίης χῶρόν τε καὶ κώμην ἐπ᾽ ἑωϋτῶν· ὃς [d] ἐπειδὴ ἀπίκετο ἐς τοὺς Παίονας, ἔλεγε τάδε, „Ἄνδρες Παίονες, ἔπεμψέ με Ἀριςαγόρης ὁ Μιλήτου „τύραννος, σωτηρίην ὑμῖν ὑποθησόμενον, ἤνπερ βȣ́λησθε „πείθεσθαι· νῦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπέςηκε ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ὑμῖν παρέχει σάζεσθαι ἐπὶ τὴν ὑμετέ„ρην αὐτέων· μέχρι μὲν θαλάσσης, αὐτοῖσι ὑμῖν· „τὸ δὲ ἀπὸ τȣ́τȣ, ἡμῖν ἤδη μελήσει". ταῦτα δὲ ἀκȣ́σαντες οἱ Παίονες, κάρτα τε ἀσπαςὸν ἐποιήσαντο, καὶ ἀναλαβόντες [e] παῖδάς τε καὶ γυναῖκας, ἀπεδίδρησκον ἐπὶ θάλασσαν· οἱ δέ τινες αὐτέων καὶ κατέμειναν ἀρρωδήσαντες αὐτȣ̃· ἐπεί τε δὲ οἱ Παίονες [f] ἀπικέατο ἐπὶ θάλασσαν, ἐνθεῦτεν ἐς Χίον διέβησαν· ἐόντων δὲ ἤδη ἐν Χίῳ, κατὰ πόδας ἐληλύθεε Περσέων ἵππος πολλὴ, διώκȣσα τοὺς Παίονας· ὡς δὲ οὐ κατέλαβον, ἐπηγγέλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι [g] Παίοσι, ὅκως ἂν ὀπίσω ἀπέλθοιεν· οἱ δὲ Παίονες τȣ̀ς λόγȣς ȣ̓κ [h] ἐνεδέκοντο· ἀλλ᾽ ἐκ Χίȣ μὲν Χῖοί σφεας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐκόμισαν· ἐνθεῦτεν δὲ [i] πεζῇ κομιζόμενοι [k] ἀπικέατο ἐς Παιονίην. Ἀριςαγόρης δὲ, ἐπειδὴ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀπικέατο εἴκοσι νηυσὶ, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, οἳ ȣ̓ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐςρατεύοντο, ἀλλὰ τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφι ἀποδιδόντες· οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρότερον τοῖσι Ἐρετριεῦσι τὸν πρὸς Χαλκιδέας πόλεμον [l] συνδιένεικαν, ὅτε περ

a Omittitur μὲν in *Arch. V.*, qui cum *Ask. Paſſ.* οὐδεμιᾷ ἔμελλε ὠφελείῃ aut ὠφελίῃ, uti *Ask.*, olim ὠφέλεια. b Ἐποίησε *Arch. V.* c Praeteritur in *Arch. V.* d Ἐπεί τε *Arch.* e Τέκνα καὶ γυν. *Arch. Vind.* ſicuti C. 14. f Ἀπίκοντο ora *Steph. Arch. V. Ask. Paſſ.* g Non habent *Arch.* et *Valla.* h Ἐδέκοντο *Arch. V.* i Πεζοὶ *Brit.* k Ἀπίκοντο *Arch. V. Paſſ.*, et mox, ubi *Med.* ἀπίκατο. l Συνήνεικαν marg. *Steph. Paſſ.*, in *Vind.* συνδιήνεικαν.

Euſtatb. et *Valla*; *Euſtatb.* in Il. E. p. 395, 19., φησὶν Ἡρόδοτος Ἀττικάς τινας νῆας, αἳ, τοῖς Ἴωσι πεμφθεῖσαι εἰς βοήθειαν, ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροισι. Nemo facile malevolentiam in his deprehendisſet praeter *Plutarchum*, quem hic etiam coecavit obtrectandi cupiditas: malevolus audit *Plutarcho* noſter p. 861. A. ἃς Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι τιμωροὺς ἀποςᾶσι Βασιλέως ἀρχεκάκους τολμήσας προσειπεῖν, ὅτι τοσαύτας πόλεις καὶ τηλικαύτας Ἑλληνίδας ἐλευθεροῦν ἐπεχείρησαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων· est iſta prorſus indigna philoſopho criminatio: non dixit ſimpliciter ἀρχεκάκους· ſed ἀρχεκάκους vel ἀρχὴν κακῶν Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροισι· id est, Graecis Perſisque ἀρχὴν τῶν πολέμων παρασχούσας. Alexandri quidem naves dixit *Hom.* Ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο· ſed et illae ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ Τρώεσσι, his πᾶσι, illorum πολλοῖς. Dies, quo primum alicui obveniunt commoda, dicitur illi ἀρχὴ πολλῶν κἀγαθῶν· ſic qui primus malorum cauſa fuit ἀρχὴ κακῶν· *Thucydidea* ex II, c. 12., adhibet *Ariſtid.* T. II. p. 322. —— Hae naves viginti, nam Athenienſes εἴκοσι τριήρεσιν ἔπλευσαν ἐπικουρήσοντες τοῖς Ἴωσιν, ut ſcribit et *Charon Lampſacenus* ap. *Plut.* hae naves Ionibus auxilio miſſae Darium exacerbarunt, et ſpecioſum inferendo Graecis bello praebuerunt praetextum cauſamque proximam: veram tradit *Ariſtides* T. I. p. 209. Velut remotae cauſae conſiderari quoque posſunt ſuperbum Atosſae deſiderium et medicus Democedes. Quod uxori Darii etiam *Herod.* III, c. 134., id ipſum Xerxis coniugi tribuit *Maxim. Tyr.* XXIX, c. 6. ἐπιθυμεῖ ἡ Ξέρξου γυνὴ θεραπαινίδων Λακωνίδων καὶ Ἀτθίδων καὶ Ἀργειάδων· καὶ δι᾽ ἐπιθυμίαν γυναικὸς —— ἡ Ἀσία ἐξοικίζεται· mihi ſcripſisſe videtur Λακωνικῶν et Ἀργολίδων· Ἀργολίδας rectius dixisſet *AElianus*, quam Ἰάδας de N. A. XI, c. 27. VALCKEN.

21. Τοῖσι Παίοσι] Ultimum *Laurentii* et *Arch.* ſchedae neglexerunt, crebra vocabuli repetitione fortasſe offenſae: per me licebit, ut eius conſilii laudatores inpetrent. Ferre tamen non posſum toties ἀπικέατο a librariis ad conmuniorem ſermonis morem formari. Ipse *Med.* ab hac ſe temeritate non continuit. Tu *Portum*, talium exemplorum promum condum, conſule.

27. Ἐρετριέων πέντε τριήρεας] Hoc etiam indignatur *Plutarch.* T. II. p. 861. B. *Herodotum* in tranſcurſu tantum Eretrienſium fecisſe mentionem, illorum παρασιωπήσαντα μέγα κατόρθωμα καὶ ἀοίδιμον· his proxima *Plutarchi* hunc in modum partim ex Codd. ſananda ſunt ut legatur: ἤδη γὰρ, ὡσπερεὶ τῆς Ἰωνίας συγκεχυμένης, καὶ ςόλου βασιλικοῦ προσπλέοντος, ἀπαντήσαντες ἔξω Κυπρίους ἐν τῷ Παμφυλίῳ πελάγει κατεναυμάχησαν· hinc illi dicuntur, Sardium acropoli incluſo Artapherne, τὴν Μιλήτου λῦσαι πολιορκίαν· atque iſta praeter ceteros narrasſe traditur *Lyſanias* Mallotes. Miletum hoc articulo temporis a Perſis obſidione cinctam, ab Eretrienſibus liberatam quod ſcribit, fides ſit penes auctorem. —— Secundum *Herod.* etiam Eretrienſes in Aſiam militatum veniebant in gratiam Mileſiorum, qui opem ipſis tulerant in bello contra Chalcidenſes: hoc Eretrienſes inter et Chalcidenſes bellum intelligit *Thucyd.* I, c. 15., quo, quod ante vix evenerat, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέςη· horum ſenſum Latinus interpres perſpexit, non Graecus. Super *Lelanto*, fertilisſimo campo, aquis etiam ſaluberrimis nobili, ſaepius illi bella gesſerant atque ab antiquisſimis temporibus: vid. Il. *Ez. Spanhem.* ad *Callim.* h. in Del. v. 289. Chalcidenſis Amphidamas teſte *Plut.* in Conviv. VII. Sap. p. 153. E. πολλὰ πράγματα παρασχὼν Ἐρετριεῦσιν ἐν ταῖς περὶ Ληλάντου μάχαις ἔπεσεν· errat interpres: πεδίον Ληλάντιον dicebatur et ὁ Λήλαντος. Nobilius forſan illud bellum reſpicit *Theognis* v. 888., Οἴμοι ἀναλκείης· ἀπὸ μὲν Κήρινθος ὄλωλε, Ληλάντου δ᾽ ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον· minus iſta vulgantur emendate. VALCKEN.

30. Πόλεμον συνδιένεικαν] Nulli rei hoc quidem loco est συνήνεικαν. *Herodotus* I, 18. Χίοισι τὸν πρὸς Ἐρυθραίους

περ καὶ Χαλκιδεῦσι [a] ἀντία Ἐρετριέων καὶ Μιλησίων
Σάμιοι ἐβοήθεον· οὗτοι ὦν ἐπεί τέ σφι [b] ἀπικοίατο,
καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηΐην
ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδις· αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύε-
το, ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ· στρατηγοὺς δὲ ἄλλους
ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν [c] ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν
Χαροπῖνον, καὶ τῶν [d] ἄλλων ἀστῶν, Ἑρμόφαντον.
Ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἔφεσον,
325 πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν [e] Κορήσσῳ τῆς Ἐφεσίης·
αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους
[f] ἡγεμόνας· πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καΰστριον,
ἐνθεῦτεν ἐπεί τε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο,
αἱρέουσι Σάρδις, οὐδενός σφι ἀντιωθέντος· αἱρέουσι δὲ
χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τἄλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρό-
πολιν [g] ἐῤῥύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων δύναμιν ἀν-
δρῶν οὐκ ὀλίγην. Τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι [h] ἑλόντάς
σφεας τὴν πόλιν, ἔσχε τόδε· ἔσαν ἐν τῇσι Σάρδισι
οἰκίαι, [i] αἱ μὲν πλεῦνες, καλάμιναι· ὅσαι δ' αὐτέων
[k] καὶ πλίνθιναι ἔσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς·
τουτέων δὴ μίην τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐ-
τίκα [l] ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὸν τὸ πῦρ, ἐπενέμετο τὸ
ἄστυ ἅπαν· καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος, οἱ Λυδοί τε καὶ
ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες
πάντοθεν, ὥστε τὰ [m] περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυ-
ρὸς, καὶ οὐκ ἔχοντος ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέῤῥεον
ἔς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν,
ὅς σφι [n] ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμώλου,
διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει, καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἕρμον
ποταμὸν ἐκδιδοῖ, [o] ὁ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ
[p] τὸν Πακτωλὸν, καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἵ
τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι, ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι·

οἱ

Samii contra Eretrienses atque Milesios
Chalcidensibus opem tulissent. Aristagoras,
ubi isti atque alii socii adfuere, expedi-
tionem fecit adversus Sardes, non tamen
ipse proficiscens, sed Mileti remanens,
præfectis aliis ducibus Milesiorum, fratre
suo Charopino, et ceterorum civium Her-
mophanto. Hac classe Iones ubi perve- 100
nere Ephesum, relictis navibus apud Co-
ressum agri Ephesii; ipsi cum ingenti ma-
nu, sumptis viæ ducibus Ephesiis, ad su-
periora tendebant, secundum flumen Cay-
strum tenentes iter. Illinc superato Tmo-
lo Sardes adveniunt, easque obsistente ne-
mine capiunt, omniaque eius urbis, præ-
ter arcem, quam Artaphernes ipse tutaba-
tur, habens non exiguas virorum copias.
Quod autem impedivit, quominus qui ce- 101
perant urbem, diriperent, hoc fuit. E-
rant Sardibus domus pleræque arundineæ:
quæ autem istarum etiam latericiæ erant,
tamen ex arundinibus tabulata habebant:
harum unam quidam e militibus quum in-
cendisset, repente ignis ab domo in do-
mum progressus totam urbem absumpsit.
Ardente urbe, Lydi et Persarum quicun-
que in urbe erant, undique circumventi,
utpote vastante iam extrema incendio, nec
præbente regressum, ex urbe in forum
confluunt, et ad amnem Pactolum, qui
medium forum interfluens, ramenta auri e
Tmolo illis deferens, medium forum inter-
fluit, ac deinde flumini Hermo immiscetur,
et ille mari. Ad hunc Pactolum et in forum
conglobati Lydi pariter et Persæ sese defen-

dere

a Ἀντὶ *Arch. Vind.* *b* Ἀπίκοντο in ora *Steph. Arch. V.* *c* Ἑωϋτοῦ τε *Pasf. Ask.*, aberat enclitica prius. *d* Ἀστῶν ἄλλον *Pasf. Ask.*, quod in contemtu esse non debet. *e* Κορησσῷ *Arch. V. Valla*, alii Κορήσῳ. *f* Ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ· πορ. marg. *Steph. Ask. Pasf.*, fors etiam *Valla*. Sed vide C. 14. huius libri et notata *Valckenario*. *g* Ἐῤῥύατο *Ask. Pasf. Arch. Vind.*, mox Ἀρταφρένης *Ask. Vind. Pasf.*, tum ἀνδ. οὐκ ὀλίγων *Arch.* *h* Ἐλθόντας *Arch. Vind. Valla.* *i* Deest articulus *Arch. V.*, qui posterior καλάμινοι. *k* Non est καὶ in *Arch.*, ubi mox καλάμῃ, at καλάμους *Pasf. Ask.* *l* Ἀποικίην τὸ πῦρ *Arch.* tantum, et mox ἐνέμετο et ἄστυ πᾶν id. cum *Ask. Brit. Pasf. Vind.* *m* Ἔσχατα περινεμομένου *Arch. Vind.* *n* Citat *Eustath.* ad *Dionys.* v. 830. *o* Habet hinc *Strabo* XIII. p. 928. C. *p* *Med. Pasf. Ask.*, in aliis τὸν ποταμὸν, καὶ.

θραίους πόλεμον συνδιήνεικαν, addita αὐξήσει, qua et hic vocabulum *Vindob.* instruxit. Dabit *Iosephus* B. Iud. I, 14, 4. στρατείας, —— ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε. *Philo Iud.* de Agricult. p. 209. C. συνδιαφέρεσθαι τὰ τοῦ πολέμου. Adde supra C. 79., *Procopium* B. Goth. I, 5., *Suidam* in Συνδιαφέρειν &c.

39. Ἐν Κορήσσῳ] Mons Κόρησσος aut Κορησσὸς, variatur enim in tono, altissime erigebatur stadiis ab urbe Epheso XL. Illi oppidum naviumque statio accubabat eiusdem nominis, cuius in scriptura, uti ante hic, etiam alibi erratur. Verior ex MSS. revertit. Dixi ad *Diodorum* L. XIV, 99.

43. Αἱρέουσι χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος] Hoc solis tribuit Atheniensibus *Charon* Lampsacenus in *Plut.* II. p. 861. D. Ἀθηναῖοι —— εἷλον τὰ περὶ Σάρδεις ἅπαντα, χωρὶς τοῦ τείχους τοῦ βασιληΐου· sic *arcem* vocasse monuit *Ti. Hemsterh.* in luculenta de Sardium acropoli nota ad *Luciani* Contempl. p. 502. *Tzetzes* Chil. I, v. 853., Ὁ δὲ Ἡρόδοτος φησὶν, ὡς ὑπ' Ἀρισταγόρου τὰς Σάρδεις ἐξεπόρθησαν πεισθέντες Ἀθηναῖοι. Eretriensibus urbis captae honorem contribuisse videtur Lysanias. Ad mentem ferme *Herodoti* *Aristid.* de Atheniensibus T. I. p. 209., ἀναβάντες εἰς Σάρδεις στρατιᾷ κοινῇ (una cum Ionibus atque Eretriensibus:) πορθήσαντες ᾤχοντο· verius tamen ἑλόντες scripsisset quam πορθήσαντες. Quid impedierit quominus urbis captae praedam diripuerint, narrat *Herod.* cap. seq. 101., —— τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι ἑλόντάς σφεας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. —— In his probarem si qui Codices darent, τοῦ δὲ μὴ λεηλατῆσαι —— σφέας —— ἔσχε τόδε· qua structura utitur *Aristoph.* Λυσ. v. 380. *Xenoph.* Ἑ. IV. p. 313, 40. *Dercylidas* τούτους τοιαῦτα λέγων ἔσχε τοῦ μὴ ἐκπεπλῆχθαι. Scribi tamen etiam potuit: τόδε δὲ μὴ λεηλατῆσαι ἑλόντάς σφεας τὴν πόλιν ἔσχε· τότε ἔσαν ἐν τῇσι Σ. sic loquitur in re simillima *Thucyd.* I, c. 73., ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορθεῖν· quin ipse *Herod.* I, c. 158., *Aristodicus*, inquit, ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαίους. Dissimilia, ni fallor, erunt, quae multa poterunt obmoveri: nam non nescio *Sophocleum* Phil. v. 1235., ἔστιν, ὅς σε κωλύσει τὸ δρᾶν· quaeque huius sunt classis plura. VALCKEN.

45. Ἐῤῥύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης] Tot Codd. ἐῤῥύατο progressum moratur. Productio verbi Ionica est in multitudinis numero, qualem ἱδρύατο habet L. II, 182. At hic de uno Artapherne. Mox quidem se dabit παρηγορέατο *Onesilus* C. 104. contra tabulas, in quis παρηγορέετο. *Gronovius* expressit ex *Med.* VIII, 113. *Themistocles* ἐκτέατο, ubi ἐκτέετο aut ἠτέετο alii libri. In eiusdem Uraniae C. 35. *Arch.* et *Vind.* πάντα δ' ἐπιστέατο *Xerxes*, reluctantibus pluribus atque ἠπίστατο offerentibus. Sunt cuncta proinde illa fidei fallacis et auctoritatis. Tamen ὡρμέατο singularem numerum adsereret VII, 215., nisi nexa isthic omnia ad hunc forent modum: ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης· ὡρμέατο δε ——, Hydarnes nempe et illi quibus praeerat, profecti sunt ——. Et haec propter ἐῤῥύατο, quod Ionica magis specie quam veritate splendet.

54. Τὰ περιέσχατα] Scriptura τὰ ἔσχατα περινεμομένου habet, quo commendetur. Sed περιέσχατα L. I, 87., sicuti τὰ περὶ τὰ ἔσχατα eiusdem Musae C. 191. Quod subsequitur autem οὐκ ἔχοντος ἐξήλυσιν —— *Laurentius* accepit, ac si παρέχοντος esset, neque inprovide, si quidem ἔχειν ea apud *Thucydidem* potestate veteres Enarratores semel iterumque explicarunt. Si tamen ex Codd. ἔχοντες erueretur, spernendum cum *Pavio* et aliis haud censerem.

58. Διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς] *Pactolum* διὰ μέσων ἀφικνούμενον Σάρδεων ἕτοιμα χρήματα κομίζειν hinc *Dio Chrysost.* Or. LXXXIII. p. 659. A., et scriptorum complures. De amne Hermo iuxta Phocaeam in mare se mergente L. I, 80.

67. Κυ-

dere adigebantur. Iones videntes hostium alios sese tutantes, alios magna multitudine se obviam ferentes, metu perculsi, ad montem, qui dicitur Tmolus sese recipiunt, atque illinc noctu ad naves discedunt.
102 Crematis Sardibus, deflagravit una templum Cybebes indigenæ deæ: cuius prætextu postea Persæ templa in Græcis cremaverunt. Hoc ubi Persæ qui intra Halyn domicilia habebant, resciverunt, tunc vero ad ferendam Lydis opem convenerunt: nec adepti Sardibus Iones iam illinc profectos, eadem via insequuti, comperiunt Ephesi: congressique cum illis ex adverso instructis, in fugam eos vertunt, multosque occidunt, et in his cum alios illustres viros, tum Eualcidem Eretriensium ducem, qui in certaminibus, quorum præmia erant coronæ, illas adeptus fuerat, et a Simonide Ceo maiorem in modum celebratus. Ex ea pugna qui evasere, per
103 urbes fuere dissipati. Et tunc quidem ita dimicatum est. Athenienses autem, post hæc desertis prorsus Ionibus, etsi per nuncios Aristagoras magnopere rogaret, negaverunt se auxilio futuros. Quorum societate fraudati Iones, tamen quoniam ista adversus Darium egerant, nihilo segnius bellum adversus regem parabant: Hellespontumque invecti, Byzantium ac ceteras circa urbes in suam potestatem redegerunt. Inde eundem evecti, magnam Cariæ partem in belli societatem adsciverunt, nam Caunus, quæ prius societatem facere recusaverat, ubi Sardes conflagrarunt, et ipsa

οἱ δὲ Ἴωνες [a] ὁρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ, σὺν πλήθεϊ πολλῷ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὖρος [b] τὸ Τμῶλον καλεόμενον· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας. [c] Αἱ δὲ Σάρδις ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ [d] Κυβήβης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι, ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἕλλησι ἱρά· τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα, [e] συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθεον τοῖσι Λυδοῖσι· καί κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας εὑρίσκουσι, ἑπόμενοι δὲ κατὰ στίβον, αἱρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ· καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ, πολλὸν ἑσσώθησαν· καὶ πολλοὺς αὐτέων οἱ Πέρσαι φονεύουσι, [f] ἄλλους τε ὀνομαστούς· ἐν δὲ δὴ, καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας [g] ἀναραιρηκότα, καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηΐου πολλὰ αἰνεθέντα· οἱ δὲ [h] αὐτέων ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλιας. Τότε μὲν δὴ οὕτω ἠγωνίσαντο· μετὰ δὲ, Ἀθηναῖοι [i] μὲν τοπαράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας, [k] ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω, οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφίσι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες (οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον) [l] οὐδὲν δὴ ἧσσον [m] τὸν πρὸς τὸν βασιλῆα πόλεμον ἐσκευάζοντο· 326
πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας [n] πόλις ἁπάσας τὰς ταύτῃ, ὑπ' ἑωϋτοῖσι ἐποιήσαντο· ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον, Καρίης τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχέειν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις,

a Ὁρέοντες *Arch. Vind.*, prius ὁρέωντες. Supra vide II, 148. *b* Τὸν Τμῶλ. *Pass. Arch. Brit.*, nec male. *c* *Ask. Pass. Med.*, καὶ Σαρ. μὲν ἐνεπρήσθ. *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, aeque conmode. *d* Κυβίβλης *Arch.* Cybeles Laurentius. Mox Πέρσαι sine articulo *Ask. Pass.*, tum ἀντεπίμπρ. *Arch. V.* *e* Συνηλίζ. *Pass.* *f* *Arch. Pass. Ask.*, antea ὀνομ. τε ἄλλους· porro Εὐελκίδην *Med. Pass. Paris. A. B. Brit. Ask.* Εὐαλκήδεα *Fulv. Ursinus* ad Carmin. Illustr. p. 183. *g* Ἀναιρηκότα *Arch.*, εὑραιρηκότα *Vind.* Mox αἱρεθέντα *Arch.* *h* Αὐτέων ἀπέφ. *M. Pass. Ask.*, alii αὐτ. αὐτίκα ἀπεφ. *i* Deest *Arch. Vind.* *k* Ἐπικαλεομένου *Pass. Ask.*, prius ἐπικαλεομένους ex *Ald.* et aliis. *l* *M. Ask. Pass.* in aliis δὴ non legitur. *m* Omittunt artic. *Pass. Arch. V.* *n* *Ask. Pass.*, alii πόλιας cum *Ald.*, tum πάσας iidem et *Arch. V.*

67. Κυβήβης] Favet *Galeo* Κυβέλης emendanti, verum iniuria, *Valla*. Vulgato patroni veniunt *Hesychius*, *Eustathius*, *Suidas*, et quos plures advocavit doctissimus *Gudius* ad *Phaedri* L. III. Fab. 20. Haec est inclamantis Chori Ὀρεστέρα παμβῶτι γᾶ, Μᾶτερ αὐτοῦ Διὸς, Ἃ τὸν μέγαν Πακτωλὸν εὔχρυσον νέμεις *Sophoclis* Philoct. v. 390. Eadem *Maecenatis* Epigr. *Ades huc, ades Cybebe, fera montium dea*, h. e. ὀρεστέρα *Sophoclis*, cuius ego suffragio eam Latini versus apud *Diomedem* et *Fortunatianum* scriptionem praeoptarem. Multa nuper et docta de *Cybebe* et *Maecenatis* Epigr. Cl. *Pet. Burmannus Secund.* Anthol. Latin. L. I. p. 30. Porro incendii templorum in Graecia obtentus, quem Persis scriptor tribuit, arcessitus erat: verior caussa, quod deos parietibus includi negarent, templa inprobantes. Conf. *Brisson.* R. Pers. II, 31. &c.

68. Ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἕλλησι ἱρά.] Hic insano tantum furori fuit praetextus: neque Persarum res sacras, nedum Asiatica templa violaverant AEgyptii, quum teste *Diodoro* I, c. 46., Cambyses ἐνέπρησε τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερά. De Graeciae templis a Persis vel incensis vel violatis veterum loca collegerat *B. Brisson.* de R. P. II. p. 218. et seqq. Haud protrita dedit vir Magnus ad *Diodori Sic.* XI, c. 29. ubi in eam propendere videtur suspicionem, quam *Theopompus* certe verisimillimam movit, formulam illam iuris iurandi, quam Graecos ad Plataeas iurasse perhibent, ab Atheniensibus esse confictam. *Theopompi* praeceptori *Isocrati* p. 73. B. soli dicuntur Iones illis diras imprecati, qui templa Deorum instaurarent igne Persarum violata, tanquam monumenta posteris relinquenda barbarorum impietatis: τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπηράσαντο εἴ τινες (legerim, εἴ τι τινὲς) οἰκοδομήσαιεν. Qui Persis apud Plataeas se obiecerunt Graeciae populi plerique fuerunt Peloponnesii, in universum secundum *Herod.* ferme viginti: praeter Atheniensium, ceterorum utique templa non incenderant Persae, neque videri poterant facturi. Phocensium si qui forte transfugae pugnae interfuerunt nobilissimae, in Phocide unum memorat *Herod.* VIII, c. 38. Abis Apollini sacratum templum quod συλήσαντες ἐνέπρησαν. Huc adde templa quaedam Attica et τοὺς ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ ναοὺς ex *Pausan.* Phocicis p. 887., praeterea nullum equidem commemoratum legere me memini templum, quod in veteri Graecia Persae incenderint. Sed Ionum templa recensens *Pausanias*, ad quae cetera Graecorum magnificentia non poterant aequiparari, duo scribit de nobilissimis ὑπὸ Περσῶν κατακαυθῆναι τόν τε ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας (ναὸν,) καὶ ἐν Φωκαίᾳ τῆς Ἀθηνᾶς· θαῦμα δὲ ὅμως ἦσαν καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς λελυμασμένοι, VII, p. 533. Pro ingenio suo Persarum hanc etiam impietatem amplificarunt Athenienses. VALCKEN.

76. Εὐαλκίδεα] Quidquid in hominis nomine Codd. varient, de recepto nihil demuto. Εὔαλκις, quo titulo victorem Olympiae *Pausan.* L. VI, 16. memorat, Εὐαλκίδην et Εὐαλκίδεα recte format. Quae deinceps autem τοὺς Ἴωνας ἐπικαλεομένους σφέας πολλὰ —— in Latinis ex *Gronovii* emendatione bona sunt: scriptum namque olim erat ἐπικαλεομένου σφέας —— Ἀρισταγόρεω, sicuti C. 108. Onesilus κήρυκας διέπεμπε —— ἐπικαλεύμενός σφεας. Recte ergo *Passion.* et *Ask.*

86. Πόλεμον ἐσκευάζοντο] Prudenter *Reiskius* priorem abdicavit coniecturam. Simplex verbum conpositi vicem obit, ut VI, 100. προδοσίην ἐσκευάζοντο. Mox ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον in structura geminum habebit C. 104. φυλάξας ἐξελθόντα τὸ ἄστυ. Alii maluissent, ἐκπλώσαντες ἔξω τοῦ — aut ἐκπλώσαντες τοῦ Ἑλλησπόντου, qualia in *Demosthene*, *Philostrato*, atque aliis obvia. Hoc amplius, καὶ γὰρ τὴν Καῦνον —— expeditum dedimus ad L. II, 106.

τότε σφι καὶ [a] αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ [b] ἐθελονταί σφι πάντες προσεγένοντο, πλὴν Ἀμαθουσίων· ἀπέστησαν γὰρ καὶ οὗτοι [c] ὧδε ἀπὸ Μήδων· ἦν Ὀνήσιλος, Γόργου μὲν τοῦ Σαλαμινίων βασιλῆος ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ τοῦ Σιρώμου τοῦ Εὐέλθοντος παῖς· οὗτος [d] ὡνὴρ πολλάκις μὲν καὶ [e] πρότερον τὸν Γόργον παρηγορέετο ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλῆος, τότε δ' ὡς καὶ τοὺς Ἴωνας ἐπύθετο ἀπεστάναι, πάγχυ ἐπικείμενος ἐνῆγε· [f] ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε τὸν Γόργον, ἐνθαῦτά μιν φυλάξας ἐξελθόντα τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος, ἅμα τοῖσι ἑωϋτοῦ [g] στασιώτῃσι, ἀπεκλήισε τῶν πυλέων. Γόργος μὲν [h] δὴ στερηθεὶς τῆς πόλιος, ἔφευγε ἐς Μήδους· Ὀνήσιλος δὲ ἦρχε Σαλαμῖνος, καὶ ἀνέπειθε πάντας Κυπρίους συναπίστασθαι· τοὺς μὲν δὴ ἄλλους [i] ἀνέπεισε· Ἀμαθουσίους δὲ οὐ βουλομένους οἱ πείθεσθαι, ἐπολιόρκεε προσκατήμενος. Ὀνήσιλος μέν νυν ἐπολιόρκεε Ἀμαθοῦντα· βασιλέϊ δὲ Δαρείῳ, ὡς ἐξαγγέλθη Σάρδις ἁλούσας [k] ἐμπεπρῆσθαι ὑπό τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα [l] γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, [m] πρῶτα μὲν λέγεται αὐτὸν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εὖ εἰδότα ὡς οὗτοί γε οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες, εἴρεσθαι οἵ τινες [n] εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ πυθόμενον, αἰτῆσαι τὸ τόξον· λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα ὀϊστὸν, ἄνω [o] ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι· καί μιν ἐς τὸν ἠέρα βαλόντα, εἰπεῖν, „ Ὦ Ζεῦ, „ [p] ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι"· εἴπαντα δὲ ταῦ-

ipsa Ionibus accessit. Cyprii quoque omnes 104
ultro, exceptis Amathusiis, accesserunt.
Defecerunt autem Cyprii a Medis in hunc
modum: Erat Onesilus, Gorgi Salaminiorum regis frater minor, Chersis filius, Siromi nepos, Euelthontis pronepos. Hic vir, quum sæpenumero antea Gorgum sollicitasset ad rebellandum ab rege, tunc audiens etiam Ionas rebellasse, vehementius urgere hominem instituit. In quo quia nihil proficiebat Onesilus, observato tempore dum oppidum Salaminiorum egressus foret, una cum suæ factionis hominibus, eum portis exclusit. Gorgus oppido exutus, ad Medos fugit: eo potitus Onesilus Cypriis omnibus ut rebellarent suadebat: persuasis ceteris, Amathusios rebellare abnuentes obsidione circumdedit.
Dum hic Amathuntem obsidet, Darius, 105
ut ei nunciatum est Sardes captas incensasque ab Atheniensibus atque Ionibus, et huius cœtus ducem fuisse, ut talia contexerentur, Aristagoram Milesium, fertur primo, ut hæc audivit, Iones nihili fecisse, probe sciens non inpune illos rebellaturos; interrogasse quinam essent Athenienses: dein id quum audisset, tum arcum poposcisse, eoque sumpto, sagittam quam imposuerat, in cœlum emisisse: et ea in aërem emissa, dixisse, O Iupiter, contingat mihi Athenienses ulcisci! Atque hæc lo-

a Αὐτὴ *Arch.* *b* Ἐθέλοντί σφι προσεγ. id. cum *Vind.*, neglecta voce πάντες. *c* Non legitur in *Arch.* Post pauca Ὀνήσιμος *Ask.*, erronee. *d* Ἀνὴρ id. *Vind.* *e* Duo ista desunt *Arch.*, qui statim παρηγορέετο cum *Pass.*, in *Vind.* παρηγόρεε τὸ ἀπ., olim παρηγόρεατο. *f* Sex ista deficiunt *Arch.* *g* Στρατιώτῃσι *Ask. V. Valla*, porro ἀπέκλησε *Ask.* *h* Negligitur ab *Arch. V.* *i* Ἀνέπειθεν *Arch.* *k* *Med. Ask. Pass.* Fragm. *Paris.*, in reliquis ἐμπρησθῆναι. *l* Desit *Arch.* *m* Πρῶτον Fragm. *Paris.* *n* Εἶεν Ἀθην. *Arch.* *o* *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.* et *Eustath.* in Hom. p. 248, 34.; ex *Med. Ask.* πρὸς τὸν. *p* *Med. Pass. Ask.*, ἐγγενέσθαι *Arch.*, γενέσθαι *Eustath.*, ἐκγενέσθω *Ald. Paris. A. Brit. V.*

97. Εὐέλθοντος] Notissimus ex Pheretimae historia L. IV, 162., et, temporis ratio si subducatur, conpetet aetas. Cur autem παρηγορέετο ex scriptis Codd. praetulerim, non repeto dicta. *Portus* vulgato praesidium paraturus novum exorsus est conmentum.

3. Στασιώτῃσι] Erunt fortasse, qui de militibus στρατιώτῃσι cogitabunt, quibus, tametsi prospiciam, quid pro illis dici queat, non accedo. Notissima utriusque vocabuli in Codd. conmutatio diversitati occasionem, uti L. I, 13. III, 144. IX, 2., dedit, in *Strabone* etiam L. XIV. p. 992. B., ubi Athenodorus ἐπεχείρει λόγῳ μετάγειν κἀκεῖνον *Boëthum*, καὶ τοὺς συστρατιώτας· atqui illi poëtae nulli milites, nulli conmilitones veri, sed συστασιῶται, unde mox τῆς στάσεως ibidem mentio. Συστασιῶται non ignoti *Herodoto.*

8. Ἐπολιόρκεε προσκαθήμενος] *Assidebat oppugnabatque oppidum*, *Gellius* N. A. VII, c. 1. De obsidione, ut *adsidere Livio*, Graecis adhibetur πόλει vel πόλιν προσκαθῆσθαι· attigit clar. *Wess.* ad *Diod.* 1. p. 502. Herodoteum illud bis terve dedit *Pausan.* 1, p. 30. Συρακούσαις πολιορκοῦντες πρ σεκάθηντο· scribi debet VII, p. 558., Ἡράκλειαν δὲ προσεκάθηντο πολιορκοῦντες· et VIII, p. 681, 2. ἐπολιόρκουν προσκαθεζόμενοι· ubi vulgatur προκαθ. πολιορκίᾳ προσκαθεζόμενοι *Thucydidis* est 1, c. 11. —— Paulo post c. 105. *Vallam* corrigentis *H. Stephani* recipi debuerat interpretatio: aliorum errores corrigit Auctor *des Essais de Crit. sur les Trad. d'Herod.* p. 173. VALCKEN.

15. Ὡς οὗτοί γε καταπροΐξονται] In *Vallae* Latinis erat, *non fuisse illos prae contemtu sui rebellaturos*, non bene. Rex non inpune rebellionem ablaturos innuebat, quam eius mentem *H. Steph.* et *Portus* non praeterviderunt. Glossator MSS. adscripsit ea, quae *Aristophanis* offerunt enarratores ad Equit. v. 433., reddenda loco conmodiore. Redi ad Cl. *Valcken.* observationem L. III, 37.

18. Ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν] Cur inprobatum hoc fuerit, nullam, nisi in *Mediceo*, caussam animadverti. In *Eustathio* εὔξατο ἀνθρώπῳ ἐς οὐρανὸν ἀφεὶς τὸν ὀϊστόν, ridicule: ἄνω si suprapositam habeat lineam, imo etiam ubi absit, in scriptis Codd. saepe loco ἀνθρώπῳ ponitur: id exscriptorem fefellit, *H. Stephanum* minime Dialect. p. 49., de formula Ὦ Ζεῦ γενέσθαι, quomodo *Eustath.*, disputantem. Dubium autem quo doctissimi viri animus distrahebatur, nunc cessat: testes infinitae formae MSS. conplures, tantum in verbi indole, simplici an conposita, discordes. Mihi nulla hic novandi libido. Adi ad *Gronovium.*

19. Ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι] Digna lectio Codicis erat *Med.* ἐκγενέσθαι, pro ἐκγενέσθω iure recepta, quam uno alterove exemplo communiret *Gronovius*, ut alibi fecerat vir clar. in alterius usus infinitivo commendando. Legitur incerti *Tragici* senarius apud *Etymol.* p. 346, 43. Ὦ Ζεῦ, γενέσθαι τῆσδέ μ' ἐξάντην νόσου· quem alibi lectum non recordor. *AEschyl.* sept. c. Theb. v. 259., Θεοὶ πολῖται, μή με δουλείας τυχεῖν. *Eurip.* Suppl. v. 3. *Aristoph.* Ran. v. 914. Quid in istiusmodi sit votis subaudiendum, docere poterit *Xenophontis* Abradates K. Π. VI, p. 100, 42., qui ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπεύξατο, ἀλλ' ὦ Ζεῦ μέγιστε, δός μοι φανῆναι ἀξίῳ μὲν Πανθείας ἀνδρὶ, —— vel eiusdem Cyrus p. 97, 42. Ἀλλ', ὦ Ζεῦ μέγιστε, λαβεῖν μοι αὐτὸν γένοιτο ὡς βούλομαι· horum prius probavit *H. Steph.* in App. de D. A. p. 49., sequutus *Eustathium.* —— Hic nostra quoque proferens *Herodotea* Florentinam adfirmat lectionem in Il. B. p. 188, 29., ἔστι καὶ παρὰ Ἡροδότῳ σχῆμά τε ὅμοιον εὐχῆς, καὶ ἱστορία τοιαύτη· Δαρεῖος εὔξατο, ἄνω εἰς οὐρανὸν ἀφεὶς ὀϊστὸν, καὶ τὸν ἀέρα βαλὼν, Ὦ Ζεῦ γενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι. Ut apud *Herod.* IV, c. 18., si me non fallit suspicio, ἄνω mutatum erat in ἄνοι, vel ἄνθρωποι· sic in his, pro ἄνω εἰς οὐρανὸν, ed. *Rom.* dabat ἀνθρώπῳ εἰς οὐρανόν· absurdam lectionem correxerat et *H. Steph.* l. c. quam ex ἄνω πρὸς ortam perperam putat *Al. Politus*, in cuius Ed. p. 474. vulgari non debuerat: ἄνω πρὸς εἰς οὐρανὸν ἀφεὶς ὀϊστόν. Scripsisse mihi videtur *Herod.* ὀϊστὸν ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι. In his ἥλιον legisse videri possent de quibus *Diogen. Laërt.* in Prooem. §. 9., καταγινώσκουσιν Ἡροδότου οἱ τὰ περὶ Μάγων γράψαντες· μὴ γὰρ ἂν (ἄνω perperam Ed. *Meibom.*) εἰς τὸν Ἥλιον βέλη Ξέρξην ἀκοντίσαι, μηδ' εἰς τὴν θάλασσαν πέδας καθεῖναι, θεοὺς ὑπὸ τῶν Μάγων παραδεδομένους· aut certe *Solem* intellexerunt. *Philo Bybl.* ap. *Euseb.* Praep. Ev. p. 34. c. τὰς χεῖρας ὀρέγειν εἰς τοὺς οὐρανοὺς πρὸς

loquutus, cuidam famulorum praecepisse, ut sibi semper apposita coena ter diceret,
106 Here, memento Atheniensium. Et quum hoc praecepisset, accito ad suum conspectum Histiaeo Milesio, quem Darius iam diu detinebat, ita eum fuisse alloquutus, Audio, Histiaee, procuratorem tuum, cui tu Miletum demandasti, novas adversum me res esse molitum, viros enim ex altera continente adductos et cum illis Iones, qui mihi commissorum poenas dabunt, eos quum commovisset cum illis alteris me Sardibus privavit. Nunc igitur quomodo videntur haec tibi bene habere? quomodo tale quid sine tuis consiliis actum est? Proinde vide ne postea teipsum in culpam induas. Ad haec Histiaeus, Quodnam, inquit, rex protulisti verbum? mene consulere rem, quae tibi sit quippiam sive multum sive parum molestiae allatura? Quid mihi quaerens ista facerem? aut cuius rei indigens? cui omnia adsunt quae tibi? quem tu omnium consiliorum tuorum communione dignaris? Quod si istud quod ais egit procurator meus, sic habeto, id eum fecisse suo consilio. Sed prorsus sermonem istum non admitto, quasi Milesii ac meus procurator quippiam rerum novarum fecerint circa imperium tuum: siquid tamen huiusmodi faciunt, et tu id quod est audisti, rex, intellige quid rei egeris, dum me a mari ablegandum putasti: nam Iones id agere aggressi videntur, postquam ego ex ipsorum conspectu sum amotus, cuius aggrediendi iam pridem libidine tenebantur: quum me manente in Ionia, nulla civitas vel minimum commoverit. Proinde nunc propere dimitte me ut in Ioniam contendam, illic omnia negocia tibi in integrum restituturus, et hunc Mileti procuratorem, talium rerum machinatorem, in tuam potestatem redacturus. Haec, quum ex animi tui sententia confecero, iuro per deos regios me non prius exuturum hanc vestem, qua indutus in Ioniam descendam, quam Sardiniam insulam maximam tibi tributariam

ταῦτα, προστάξαι ἑνὶ τῶν θεραπόντων, δείπνου προκειμένου αὐτῷ, ἐς τρὶς ἑκάστοτε εἰπεῖν, „ Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων". Προστάξας δὲ ταῦτα, εἶπε, καλέσας ἐς ὄψιν Ἱστιαῖον τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Δαρεῖος κατεῖχε χρόνον ἤδη πολλὸν, „ Πυνθάνομαι Ἱστιαῖε ἐπίτροπον τὸν σὸν, τῷ σὺ „ Μίλητον ἐπέτρεψας, νεώτερα ἐς ἐμὲ πεποιηκέ- „ ναι πρήγματα· ἄνδρας γάρ μοι ἐκ τῆς ἑτέρης „ ἠπείρου ἐπαγαγὼν, καὶ Ἴωνας σὺν αὐτοῖσι, τοὺς „ δώσοντας ἐμοὶ δίκην τῶν ἐποίησαν, τούτους [a] ἀ- „ ναγνώσας ἅμα ἐκείνοισι ἕπεσθαι, Σαρδίων με „ [b] ἀπεστέρησε· νῦν ὦν κῶς τοι φαίνεται ταῦτα „ ἔχειν καλῶς; κῶς δ᾽ ἄνευ τῶν σῶν βουλευμάτων „ [c] τοιοῦτόν τι ἐπρήχθη; ὅρα μὴ ἐξ ὑστέρης σεωϋ- 327 „ τὸν ἐν αἰτίῃ σχῇς". εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ἱστιαῖος, „ Βασιλεῦ κοῖον ἐφθέγξαο ἔπος, ἐμὲ βουλεῦσαι „ πρῆγμα, ἐκ τοῦ σοί τι ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἔ- „ μελλε λυπηρὸν ἀνασχήσειν; τί δ᾽ ἂν ἐπιδιζήμε- „ νος, ποιέοιμι ταῦτα; τεῦ δὲ ἐνδεὴς ἐών; τῷ „ πάρα μὲν πάντα [d] ὅσαπερ σοὶ, πάντων δὲ „ πρὸς σέο βουλευμάτων ἐπακούειν ἀξιεῦμαι; ἀλλ᾽ „ εἴπερ τι τοιοῦτον οἷον σὺ εἴρηκας πρήσσει ὁ ἐ- „ μὸς ἐπίτροπος, ἴσθι αὐτὸν ἐπ᾽ ἑωϋτοῦ βαλλό- „ μενον [e] πεπρηχέναι· ἀρχὴν δὲ ἔγωγε οὐδὲ ἐνδέ- „ κομαι τὸν λόγον, ὅκως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς „ ἐπίτροπος νεώτερον πρήσσουσι περὶ πρήγματα „ τὰ σά· εἰ δ᾽ ἄρα τι [f] τοιοῦτο ποιεῦσι, καὶ „ σὺ τὸ ἐὸν ἀκήκοας ὦ βασιλεῦ, μάθε οἷον πρῆ- „ γμα ἐργάσαο, ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπα- „ στον ποιήσας. Ἴωνες γὰρ [g] οἴκασι, ἐμεῦ ἐξ „ ὀφθαλμῶν σφι γενομένου, ποιῆσαι τῶν πάλαι „ ἵμερον εἶχον, ἐμέο δ᾽ ἂν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ, οὐ- „ δεμίη πόλις ὑπεκίνησε· νῦν ὦν ὡς τάχος [h] με „ ἄφες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην, ἵνα τοι κεῖνά τε „ πάντα καταρτίσω ἐς τὠυτὸ, καὶ τὸν Μιλήτου „ ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μηχανησάμενον, ἐγ- „ χειρίθετον παραδῶ· ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν „ σὸν ποιήσας, θεοὺς ἐπόμνυμι τοὺς βασιληίους, „ μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι, τὸν [i] ἔχων κι- „ θῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἄν τοι „ Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγίστην, δασμοφόρον ποιήσω".

Ἱστιαῖος

a Ἀναγρώσας *Arch.* b Ἀπεστέρηκε id. *Vind.* c Τούτων *Vind. Arch.* ora *Steph.*, ἂν quod *Galeus* enotavit, non invenitur, nisi in *Eton.* forte. d Ὅσα Πέρσησι *Arch.* e *Paris. A. B. Vind. Arch. Brit. Ald.* Edd., πεποιηκέναι *M. Pass. Ask.* f Ποιεῦσι τοιοῦτον *V. Arch.* g Ἥκασι *Arch.*, quod *Galeum* laudasse miror. h Ἄφες με *Pass. Ask.*, omnes ἄφες loco ἄπες: mox Ἰωνίην sine praepositione *Arch.* tum quoque καταρτίσω. Pro quo olim καταρτήσω Edd. ex *Aldo.* i *M. Pass. Ask. Vind. Valla*, antea ἔχω.

πρὸς τὸν ἥλιον. Non ignem tantum et aquam, *Solem* et *Mare* colebant Persae, sed et *coelum* adorabant, ut Graeci *Iovem*: Persae *Herodoto* dicuntur I, c. 131., τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες· *hoc sublime candens, quem vocant omnes Iovem.* VALCKEN.

34. Τοιοῦτόν τι ἐπράχθη] *Quorum quidnam*, olim a *Valla* positum, eamdem monstrat lectionem, quam a *Steph.* repertam ex duobus Codd. Ang. enotavit *Galeus*, quamque restituendam censerem: κῶς δ᾽ ἄνευ τῶν σῶν βουλευμάτων τούτων τι ἂν ἐπράχθη· *horum quidnam tandem esset sine tuis consiliis factum?* —— Histiaei responso, τί δ᾽ ἂν ἐπιδιζήμενος ποιέοιμι ταῦτα, τεῦ δὲ ἐνδεὴς ἐών; τῷ πάρα μὲν πάντα ὅσαπερ σοὶ —— congruit Magorum ad Astyagen *Herod.* I, c. 120., sed Creontis inprimis ad Oedipum oratio in *Soph.* Oed. Tyr. v. 600., &c. Νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ᾽ ἄνευ φόβου φέρω. Πῶς δῆ τ᾽ ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν Ἀρχῆς ἀλύπου. Πῶς δῆ τ᾽ ἐγὼ κεῖν᾽ ἂν λάβοιμ᾽ ἀφεὶς τάδε; et ad iratum Thesea Hippolyti *Eurip.* v. 1012. Μάταιος ἄρ᾽ ἦν, κοὐδαμοῦ μὲν οὖν φρενῶν. Ἀλλ᾽, ὡς τυραννεῖν ἡδὺ; τοῖσι σώφροσιν Ἥκιστά γ᾽· ut locum eleganter emaculavit nuper *Ier. Marklandus.* VALCKEN.

40. Πάντα ὅσαπερ σοὶ] Multo hoc amplius, quam ὅσα Πέρσῃσι ex *Arch.* Repetit et gratus agnoscit regis promissa, ἔχε τάπερ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύσσιτος ἐὼν καὶ σύμβουλος supra C. 24.

55. Πάντα καταρτίσω ἐς τὠυτὸ] Vulgatam καταρτήσω *Portus* ex καταρτάω deducit, unde χρῆμα κατηρτημένον L. III, 80. de apta re. Mihi dux et auctor est *Arch.*, atque usus verbi in sarciendo instaurandoque frequentissimus, etiam in N. Test. tabulis. Redi ad C. 28. *Sophoclis* Oed. Col. v. 71. καταρτύσων h. e., εὐτρεπίσων, eodem vergit.

61. Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγίστην] Malunt νήσων τὴν ——, non absurde, modo schedae iuberent. *Noster* principio L. VI., ὃς Σαρδὼ ΝΗΣΟΝ τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος κατεργάσασθαι de Histiaeo. Plures olim Sardiniam inter insulas maris mediterranei maximam perhibebant. *Scylax* Peripli fine, μεγίστη Σαρδὼ, δευτέρα Σικελία, τρίτη Κρήτη, errans profecto. Sed vide *Ph. Cluverium* Sardiniae C. I. p. 479.

61. Σαρδῶ νῆσον τὴν μεγίστην] Similiter scripsit VI, c. 2. Hic Dario nonnihil aptius fuisset movendo, si Sardiniam *insularum maximam* vocasset Histiaeus, νήσων τὴν μεγίστην· ut supra I, c. 170. Ionibus auctor fuisse dicitur Bias πλέειν ἐς Σαρδῶ, νήσων ἁπασέων μεγίστην· quod utilissimum suum consilium, ut ab omnibus intelligeretur, carmine Philosophus explicuisse videtur: vid. *Diog. Laërt.* I, 85. Ante Biantis aetatem idem illud consilium suis Messeniis, tyrannide Lacedaemoniorum oppressis, dederat Manticlus: *Pausan.* IV. p. 336., Μάντικλος ἐκέλευε —— πλεύσαντας ἐς Σαρδῶ κτήσασθαι

Ἱστιαῖος [a] μὲν λέγων ταῦτα, διέβαλε· Δαρεῖος δὲ, ἐπείθετο· καί μιν ἀπίει, ἐντειλάμενος, ἐπεὰν τὰ ὑπέσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, παραγίνεσθαί οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σοῦσα. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἀγγελίη [b] τε περὶ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλῆα ἀνήιε, καὶ Δαρεῖος τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας, Ἱστιαίῳ ἐς λόγους ἦλθε, καὶ Ἱστιαῖος [c] μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου, ἐκομίζετο ἐπὶ θάλασσαν· ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐγίνετο τάδε· πολιορκέοντι τῷ Σαλαμινίῳ Ὀνησίλῳ Ἀμαθουσίους ἐξαγγέλλεται, νηυσὶ στρατιὴν πολλὴν ἄγοντα Περσικὴν Ἀρτύβιον, ἄνδρα Πέρσην, [d] προσδόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἶναι· πυθόμενος δὲ ταῦτα [e] ὁ Ὀνήσιλος, κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐπικαλεύμενός σφεας. Ἴωνες δὲ οὐκ ἐς μακρὴν βουλευσάμενοι, ἧκον πολλῷ στόλῳ. Ἴωνές τε δὴ παρῆσαν ἐς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσαι νηυσὶ διαβάντες ἐκ τῆς Κιλικίης, [f] ἤισαν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα πεζῇ· τῇσι δὲ νηυσὶ οἱ Φοίνικες περιέπλωον τὴν ἄκρην, αἳ [g] καλεῦνται Κληΐδες τῆς Κύπρου.
328 Τούτου δὲ τοιούτου [h] γινομένου, ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλέσαντες τῶν Ἰώνων τοὺς στρατηγοὺς, „ Ἄνδρες Ἴωνες, αἵρεσιν ὑμῖν δίδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι, ὁκοτέροισι βούλεσθε προσφέρεσθαι, [i] ἢ Πέρσῃσι, ἢ Φοίνιξι· εἰ μὲν γὰρ πεζῇ βούλεσθε ταχθέντες Περσέων διαπειρᾶσθαι, ὥρη ἂν εἴη ὑμῖν, ἐκβάντας ἐκ τῶν [k] νεῶν τάσσεσθαι πεζῇ, ἡμέας δὲ ἐς τὰς νέας ἐμβαίνειν τὰς ὑμετέρας, Φοίνιξι [l] ἀνταγωνιευμένους· εἰ δὲ Φοινίκων μᾶλλον βούλεσθε διαπειρᾶσθαι, ποιέειν χρεών ἐστι ὑμέας· [m] ὁκότερα ἂν δὴ τουτέων ἕλοισθε, ὅκως τὸ κατ' [n] ὑμέας ἔσται ἥ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἐλευθέρη". εἶπαν [o] οἱ Ἴωνες πρὸς ταῦτα, Ἡμέας ἀπέπεμψε [p] τὸ κοινὸν τῶν Ἰώνων, φυλάσσοντας τὴν θάλασσαν, ἀλλ' οὐκ ἵνα Κυπρίοισι τὰς νέας παραδόντες, αὐτοὶ Πέρσῃσι [q] πεζῇ προσφερώμεθα· ἡμεῖς μέν νυν [r] ἐπ' οὗ ἐτάχθημεν, ταύτῃ πειρησόμεθα [s] εἶναι χρηστοί· ὑμέας δὲ χρεών ἐστι ἀναμνησθέντας οἷα ἐπάσχετε δουλεύοντες πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἄνδρας ἀγαθούς". Ἴωνες μὲν τούτοισι ἀμείψαντο. Μετὰ δὲ, ἡκόντων ἐς τὸ πεδίον

τὸ

tariam reddam. Hæc Hiſtiæus fallendi gra- 107
tia dicebat, quibus perſuaſus Darius hominem dimiſit, præcipiens ut poſteaquam ea quæ ſpoponderat præſtitiſſet, ad ſe Suſa reverteretur. Dum nuncius de Sar 108
dibus ad regem venit, Dariusque illud circa arcum fecit, et Hiſtiæum eſt alloquutus, Hiſtiæusque ab eo dimiſſus ad mare ſe contulit, iſto interea omni tempore hæc geſta ſunt: Oneſilo Salaminio Amathuſios obſidenti nuncius affertur, Artybium virum Perſam navibus magnam vim Perſarum vehentibus curſum tenere in Cyprum. Quo accepto, Oneſilus legatos paſſim in Ioniam dimittit ad Iones evocandos: qui non diu in deliberando cunctati, cum magna claſſe ad eum ſe contulerunt. Et quum Cyprum tenuiſſent, Perſæ navibus e Cilicia traiecerunt, terreſtrique itinere Salaminem contenderunt, Phœnicibus claſſe circumeuntibus promontorium, quæ Claves Cypri vocantur. His 109
ea facientibus, Cypri tyranni convocatis Ionum ducibus dixere, Viri Iones, vobis nos Cyprii optionem damus cum utris dimicare velitis, cum Perſis an cum Phœnicibus. Si terra mavultis cum Perſis acie confligere, iam tempus eſt e navibus egrediendi, et in acie ſtandi, ut nos veſtras ingreſſi naves, cum Phœnicibus dimicemus: ſin cum Phœnicibus fortunam tentare mavultis, facere vos opus eſt. Eligite horum alterutrum, ut quantum in vobis ſitum eſt, Ionia atque Cyprus ſint liberæ. Ad hæc Iones, Commune, inquiunt, Ioniæ nos miſit ad mare tutandum, non ut naves Cypriis tradentes, ipſi cum Perſis in terra confligeremus. Nos quidem igitur ubicunque collocati fuerimus, ut operam navemus enitemur: vos vero debetis qualia ſervientes fueritis paſſi ab Medis reminiſcentes, viros egregios vos oſtendere. Hæc Iones reſponderunt. Poſt 110
hæc

a Μὲν δὴ *Vind.*, nec male. *b* Abſunt duo haec *Ask.* et *Med.* *c* Μεμετημ. *Arch. V.* *d* Δόκιμον *Arch. Valla.* *e* Abeſt articul. *Arch.*, qui mox cum *Vind.* διέπεμψεν. deinceps ἐς μακρὸν *Brit.* *f* Ἤϊσαν *Arch.*, ἤεσαν *Vind.* *g* Καλεῦνται Κλῇδες *Ask. Arch. Vind.*, olim καλέονται. *h* Γενομ. *Arch.* *i* Iſta quatuor non agnoſcunt *Vind. Arch.*, prius etiam ἢ aberat *Ald.* et Edd., venit ex *Med. Ask. Paſſ.* *k* Νηῶν *Arch.*, et ſtatim ἐσβαίνειν cum ora *Steph. Paſſ. Vind.* *l* Ἀνταγωνιευμένους *Ask. Paſſ.*, antea ἀνταγωνιευμ. *m* Ὁκότερα ἂν iidem pro vulgato ὁκότερ' ἂν, tum ἕλησθε, quo etiam modo *Vind.* *n* Ὑμέας *Ask. Arch. V. Paſſ.*, olim ἡμέας. *o* Deſit *Arch. Paſſ. V.*, mox ἡμέας δὲ *Ask. Paſſ.*, ἡμέας ἔπεμψε *Arch. V.* *p* Τὰ κοινὰ *Arch. V.* et Φυλάξαντας. *q* Πεζοὶ ora *Steph.* *r* *M. Paſſ. Ask.*, alii ὅκου, ſatis appoſite. *s* Iidem tres, reliqui omnes χρηστοὶ γενέσθαι, neque illi abſurdi.

σασθαι μεγίστην τε νῆσον καὶ εὐδαιμονίᾳ πρώτην. Idem x, p. 836., ἡ Σαρδὼ, inquit, μέγεθος καὶ εὐδαιμονίαν ἐστὶν ὅμοια (ſic *T. H.*) ταῖς μάλιστα ἐπαινουμέναις· conf. *Diodor. Sic.* I, p. 341, et 343. *Weſſ.* et *Cluver.* Sard. Ant. p. 479. VALCKEN.

71. Στρατιὴν πολλ. ἄγοντα Περσικὴν] Talis confuſio ſive σύγχυσις nec inconcinna neque inſolens. Exemplorum affatim *D'Orvillius* conduxit ad *Chariton* L. III, 7. p. 320. Mox ἄνδρα Πέρσην δόκιμον ſcribentes et nectentes *Arch.* et *Valla* aberrant, turbantque orationis ſeriem. Satis ad redarguendos ex L. VI, 6. ἐπὶ δὲ Μίλητον —— ἦν στρατος ΠΡΟΣΔΟΚΙΜΟΣ.

77. Ἐς τὴν Κύπρον] Iſta verba more hiſtoricorum in medio poſita aeque pertinent ad ſequentia, καὶ οἱ Πέρσαι, atque ad ea quae praecedunt. Tantilla res non animadverſa deceperat interpretes. Cum e Cilicia Perſae navibus in oram Cypri Ciliciae traieciſſent oppoſitam, ἤισαν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα πεζῇ· illinc, relictis navibus, itinere terreſtri ibant verſus Salamina, in altera inſulae parte ſitam, Syriae obiectam. Seleucia nave profecti Paulus et Barnabas in Cyprum primum venere Salamina A. A. XIII, 5. mox dicuntur διελθόντες τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου. Quando Paphus in ipſo fuit Orientali latere Cypri, atque hinc in Pamphyliam traiecerunt Apoſtoli, quod ſpectatiſſimi Codices offerunt, διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον, cauſae nihil eſt cur ſperneremus. VALCKEN.

79. Αἳ καλεῦνται Κληΐδες] Bene MSS., in Κλῇδες tamen Atticorum recentiorum, de quibus Cl. *Valckenarius* ad Phoeniſſ. *Euripid.* v. 268., morem temere ſectati. Iſto de promontorio et inſulis adiacentibus, Κληΐδες πόντου καὶ ἐσχατιαὶ Σαλαμῖνος in vetere Epigr. Anthol. L. III, p. 366., ubi *Brodaeus* docte et *Io. Meurſius*, Cypri L. I, 27.

88. Ἀνταγωνιεύμενος] Sermonis genius reſtituto favet: ἀποσιεύμενος, ἐπισιτιεύμενοι, pluraque hoc de genere in Muſis. Conf. L. IV, 154. et 203. Parvi autem referet, ἐμβαίνειν an ἐσβαίνειν eligatur: manet eadem ſententia, et verborum frequens conmutatio eſt, ſicuti L. VII, 128. &c.

91. Τὸ κατ' ὑμέας] Ordo rei hoc praeferendum ſuadet. *Eligite*, inquiunt Cyprii Ionibus, *ut, quantum in vobis eſt, Ionia et Cyprus liberae perſeverent*: quam quidem optionem τὸ κατ' ἡμέας infringit et iugulat manifeſto. Τὰ κοινὰ, a *Galeo* probata, flocci ego facio. Οἱ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, *a conmuni Atticae civitatis legati* C. 85, τὸ κοινὸν τῶν Σαμίων L. VI, 14., ΚΟΙΝΟΝ ΙΩΝΩΝ, *CONMUNE ASIAE* in numis, et alia, obvia paſſim, vulgatum conſtabiliunt. Φυλάξαντας qui volent, utantur arbitrio.

3. Καὶ

hæc Perſis in campum Salaminiorum tendentibus, Cyprii reges adverſus alios milites conſtituerunt alios Cyprios; adverſus Perſas optimum quodque Salaminiorum ac Solenſium: adverſus Artybium Perſarum ducem Oneſilus ultro conſtitit.

111 Inſidebat Artybius equo in armatum erigere ſe docto. Quod audiens Oneſilus, erat enim ei ſatelles genere Car, ſanequam peritus rei bellicæ, et alioqui audaciæ plenus, ad hunc, Audio, inquit, Artybii equum ſtantem et erectum, et pedibus ſimul atque ore pugnam adiuvare adverſus adverſarium; proinde tu propere inita ratione dicito utrum malis obſervare, equumne tibi feriendum, an ipſum Artybium. Ad quem ſervus ſuus, Ego vero, inquit, rex, paratus ſum et utrumque et alterutrum et omnino quicquid imperaveris, facere: promam tamen quod rebus tuis eſſe conducibilius ſentiam, regem ac ducem oportere cum rege ac duce certare: ſive enim talem occidas, decori tibi fore: ſive (quod ſecundum est) ille te, (quod abſit!) ab digno occidi dimidiata calamitas; nos vero famulos cum famulis aliis confligere: et quod ad equum attinet, non est cauſſa cur eius artificium extimeſcas: recipio enim tibi eum poſthac adverſus neminem ſe erecturum.

112 Hæc illo loquuto, mox exercitus conflixere terreſtres navaleſque: et claſſe quidem Iones eo die ſtrenue pugnantes ſuperavere Phœnices: Samiorum tamen præcipua virtus extitit. In terra autem, ubi concurſum est, dum acies dimicant, circa ambos imperatores hoc actum est. Ubi Artybius equo, cui inſidebat, in Oneſilum invectus est, Oneſilus, uti convenerat cum ſatellite, ipſe invadentem Artybium ferit, mox equo pedes iniiciente in ſcutum Oneſili, ibi Car falce percutiens

ιτὸ Σαλαμινίων τῶν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλῆες τῶν Κυπρίων, τοὺς μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἀντιτάσσοντες· Σαλαμινίων δὲ καὶ [a] Σολίων ἀπολέξαντες τὸ ἄριστον, ἀντέτασσον Πέρσῃσι. Ἀρτυβίῳ δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν Περσέων [b] ἐθελοντὴς ἀντετάσσετο Ὀνήσιλος. Ἤλαυνε δὲ ἵππον ὁ Ἀρτύβιος δεδιδαγμένον πρὸς ὁπλίτην [c] ἀντιτάσσεσθαι ὀρθόν· πυθόμενος ὦν ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς [d] γένος μὲν Κὰρ, τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος, καὶ ἄλλως [e] λήματος πλέος, εἶπε πρὸς τοῦτον, „ Πυνθάνομαι τὸν Ἀρτυβίου ἵππον ἱστάμενον ὀρθὸν, καὶ „ [f] ποσὶ καὶ στόματι κατεργάζεσθαι πρὸς τὸν ἂν „ προσενεχθῇ· σὺ ὦν βουλευσάμενος, αὐτίκα εἰπὲ ὁκότερον βούλεαι φυλάξας πλῆξαι, εἴτε τὸν ἵππον, εἴτε αὐτὸν Ἀρτύβιον· εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπάων αὐτοῦ, „ Ὦ βασιλεῦ, ἕτοιμος μὲν ἐγώ εἰμι ποιέειν καὶ ἀμφότερα, καὶ τὸ ἕτερον [g] αὐτέων, καὶ πάντως τὸ ἂν „ ἐπιτάσσῃς [h] σύ· ὡς μέντοι ἔμοιγε δοκέει εἶναι τοῖσι „ σοῖσι πρήγμασι [i] προσφερέστατον, φράσω· βασιλῆα „ μὲν καὶ στρατηγὸν χρεὼν εἶναί φημι βασιλέϊ τε καὶ „ στρατηγῷ προσφέρεσθαι· ἤν τε γὰρ κατέλῃς ἄνδρα „ στρατηγὸν, μέγα τοι γίνεται· καὶ [k] δεύτερα, ἤν σε „ ἐκεῖνος, τὸ μὴ γένοιτο, ὑπ᾽ ἀξιόχρεω καὶ ἀποθανεῖν, „ ἡμίσεα συμφορή· ἡμέας δὲ τοὺς ὑπηρέτας ἑτέροισί τε „ ὑπηρέτῃσι προσφέρεσθαι· καὶ πρὸς ἵππον, τοῦ σὺ „ τὰς μηχανὰς μηδὲν φοβηθῇς· ἐγὼ γὰρ [l] δή τοι ὑποδέκομαι μή μιν ἀνδρὸς ἔτι γε μηδενὸς στήσεσθαι ἐναντίον". Ταῦτα εἶπε, [m] καὶ μεταυτίκα συνέμισγε τὰ 329
στρατόπεδα πεζῇ, καὶ νηυσί· νηυσὶ μέν νυν Ἴωνες ἄκροι γενόμενοι, ταύτην τὴν ἡμέρην ὑπερεβάλοντο τοὺς Φοίνικας, καὶ τουτέων Σάμιοι ἠρίστευσαν· πεζῇ δὲ, ὡς [n] συνῆλθε τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντα ἐμάχοντο· κατὰ δὲ τοὺς στρατηγοὺς ἀμφοτέρους τάδε ἐγίνετο· ὡς προσεφέρετο πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύβιος ἐπὶ τοῦ ἵππου κατήμενος, ὁ Ὀνήσιλος, [o] κατὰ τὰ συνεθήκατο τῷ ὑπασπιστῇ, παίει προσφερόμενον αὐτὸν τὸν Ἀρτύβιον· ἐπιβαλόντος δὲ τοῦ ἵππου τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλου ἀσπίδα, ἐνθαῦτα [p] ὁ Κὰρ δρε-

a Σολιέων *Arch. Paſſ. Vind.*, tum ἀποδέξαντες *Arch. V. Paſſ.* *b* Ἐθελοντὶ *Vind. Arch.* *c* Ἵστασθαι margo *Steph. Ask. Paſſ. Arch.*, ſicuti ſtatim. *d Med. Ask. Paſſ.*, antea γενόμενος μὲν καὶ τὰ, mox πολεμήϊα *Vind.*; πολέμια ἔργα *Arch.*, πολ. πάντα *Paſſ.*; ſpectavit hiſtoriam *Tzetzes* Chil. III, v. 989. *e Arch. Vind.* et Ed. Genev. CIↃIↃCXVIII., olim λήμματος. *f* Χερσὶ *Ask.* male. *g* Αὐτέων *Ald.* et Edd., quod mutari in αὐτῶν non debuerat: mox καὶ πάντως omnes, ut *Ald.*, δὲ πάντως error operarum est in *Iungermanni* editione: *h* Negligitur in *Arch. Vind.*, σὺ ἐπιτάσσῃς *Paſſ.* *i* Προσφερέστερον ora *Steph. Ask. Paſſ. V.*, προφερέστερον *Arch.* *k* Δεύτερα *Arch. Paris. A. B. Vind. Brit. Ald.* Vid. *Gronov.* I, 204. δεύτερον *M. Paſſ. Ask.* *l* Deſit δὴ *Arch. Ask. Vind. Brit.* *m* Καὶ μετὰ συνέμισγε *Arch.*, ſatis pro more. in *Vind.* συνέσμιγε ut L. I, 127., VII, 40. *Ask.* σὺνέμιγε, *Brit.* σὺνέμιξε. *n* Συνῆλθον *Arch. Vind.* *o* Κατὰ τὰ συνεθ., aut ξυνέθ. *Arch. V. Paris. A. B. Brit.* Quod iuſtum. Vide L. II, 99.; olim κατὰ ξυνεθ. *p* Ὁ ὀπάων *Arch. V. Valla*, mox ἀπαῤῥάσει *Ask.*

3. Καὶ Σολίων ἀπολέξαντες τὸ ἄριστον] Nulla hic *Arch.* neque aliorum Codd. haberi ratio debuit. Σόλιοι in Cypro, Σολεῖς Ciliciae. Auctor Vit. Arati, a *Petavio* publicatus: εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου· ἀλλ᾽ οἱ μὲν Κύπριοι Σόλιοι καλοῦνται· οἱ δὲ Κιλίκιοι, Σολεῖς· quibus concinit *Diogenis Laërt.* L. I, 32. obſervatio. Pravum etiam ἀποδέξαντες, hoc certe loco, et levi ſcriptionis vitio ortum. Dedit L. III, 14. καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας, *aliasque virgines ſeligens.* et τριήκοντα μυριάδας ἀπολεξάμενος στρατοῦ *Mardonius*, ſibi XXX. illa millia ſecernens, L. VIII, 101. Talia in *Thucydide*, *Xenophonte* et *Procopio* in primis conplura.

8. Ὑπασπιστὴς γένος μὲν Κὰρ] Una litera perperam poſita (Κὰρ in καὶ tranſierat) latens his vulnus inflixerat: ex nullius forſan exſpectandam ingenio *Gronov.* opem attulit, a *Med.* Cod. ſubminiſtratam. Confuſae librariis literae P. et I. centena Graecis ſcriptoribus inflixerunt vitia: ex *Heſychio* nonnulla tollere coepit, quem nobis ademptum lugemus, claro iuvenis ingenio, *Io. Pierſon.* in Praef. *Moer.* p. 21. Fuit armiger Oneſili τὸ μὲν γένος Κὰρ, τὰ δὲ πολέμιά κάρτα δόκιμος, καὶ ἄλλως λήματος πλέος· ubique vocem λήμματος apud *Herod.* onerat μ, male duplicatum, tollendum iam monuerat *Graevius.* Apte quadrant Herodotaea in famulum e Caria: in cap. ſeq. forſan et in aliis Codd. pro Κὰρ, vera lectione, reperietur ὀπάων, ut legit *Valla* et *Arch.* et erat ille Car Oneſili *pedisſequus*; ὀπάων vel ὀπέων, id est ὀπηδὸς et ἐπάμων· hoc ipſo cap. III. legitur, εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπάων αὐτοῦ. Cares, mercede conducti, militantes καθ᾽ ὅλην ἐπλανήθησαν τὴν Ἑλλάδα, teſte *Strabone* XIV, p. 978. A. ſinguli quoque paſſim apud Graecos ſervitutem ſerviebant; illinc vulgo *Cariones* dicti. *Ariſtoph.* Av. v. 765.; Εἰ δὲ δοῦλός ἐστι καὶ Κὰρ, ὥσπερ Ἐξηκεστίδης.
VALCKEN.

9. Γένος μὲν Κὰρ, τὰ δὲ πολέμια &c.] Egregie ex *Mediceo* Cl. *Gronovius.* Πολέμια, ſive πολεμήϊα ἔργα, quomodo *Arch.* et *Vind.* L. VII, 9. iterum, Homericum redolent οἷς οὔτι μέλει πολεμήϊα ἔργα Il. B, 338. et N, 727. Iam λήματος πλέος cur integraverim, non itero monita ad C. 72.

22. Μέγα τοι γίνεται] Malebat *D'Orvillius*, ſi codices addicerent, μέγα τι —— ad *Chariton.* L. VII, 2. p. 595. At illi reluctantur; ſententia Caris bona est, qui quidem cum mox ἡμίσεα συμφορὴ, priſcorum opinionem probat, vinci et ſterni a viro egregio et forti laudantem. Nobile Virgilianum *AEneae magni dextra cadis* AEn. X, 830. Adi ad *Ciofanium* in *Ovidii* Metamorph. V, 191.

Pugna Perſarum contra Cyprios Ionasque, et victoria. Steſenoris Curienſis perfidia, Cypro redacta ſub iugum. Varii reges Cypri.

δρεπάνῳ πλήξας, ἀπαράσσει τοῦ ἵππου τοὺς πό-
δας. Ἀρτύβιος μὲν δὴ ὁ ςρατηγὸς τῶν Περσέων ὁμȣ̃
τῷ ἵππῳ πίπτει αὐτȣ̃ ταύτῃ. Μαχομένων δὲ καὶ τῶν
ἄλλων Στησήνορ, τύραννος ἐὼν Κȣρίȣ, πϱοδιδοῖ ἔχων
δύναμιν ἀνδρῶν περὶ ἑωϋτὸν [a] οὐ σμικρήν· οἱ δὲ Κȣριέες
οὗτοι λέγονται εἶναι Ἀργείων ἄποικοι. Προδόντων
δὲ [b] τῶν Κȣριέων, αὐτίκα καὶ τὰ Σαλαμινίων πολε-
μιςήρια ἅρματα τὠϋτὸ τοῖσι Κȣριεῦσι [c] ἐποίεε· γινο-
μένων δὲ τȣτέων, κατυπέρτεροι ἔσαν οἱ Πέρσαι τῶν
Κυπϱίων· τετραμμένȣ [d] δὲ τοῦ ςρατοπέδȣ, ἄλλοι
τε ἔπεσον πολλοὶ, καὶ δὴ καὶ Ὀνήσιλός τε ὁ Χέρσιος,
ὅσπεϱ τὴν Κυπϱίων ἀπόςασιν ἔπϱηξε, καὶ ὁ [e] Σολίων
βασιλεὺς Ἀριςόκυπϱος, ὁ Φιλοκύπϱȣ· Φιλοκύπϱȣ δὲ
τȣ́τȣ τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπϱον,
ἐν ἔπεσι αἴνεσε τυράννων μάλιςα. Ὀνησίλȣ μέν νυν
Ἀμαθȣ́σιοι, ὅτι σφέας ἐπολιόρκησε, ἀποταμόντες τὴν
κεφαλὴν, ἐκόμισαν ἐς Ἀμαθοῦντα· καί μιν [f] ἀνεκρέ-
μασαν ὑπὲϱ τῶν πυλέων· κρεμαμένης δὲ τῆς κεφαλῆς,
καὶ οὔσης ἤδη κοίλης, ἑσμὸς μελισσέων ἐσδὺς ἐς αὐ-
τὴν, κηρίων μιν [g] ἐνέπλησε· τȣ́τȣ δὲ γενομένȣ τοιȣ́-
τȣ, ἐχϱέωντο γὰϱ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαθȣ́σιοι, ἐμαν-
τεύθη σφι, τὴν μὲν κεφαλὴν κατελόντας θάψαι,
[h] Ὀνησίλεῳ δὲ θύειν ὡς ἥρωϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος· καί σφι
ποιεῦσι ταῦτα, ἄμεινον συνοίσεσθαι. Ἀμαθȣ́σιοι [i] μέν
νυν ἐποίευν ταῦτα καὶ τὸ μέχϱις ἐμεῦ. Ἴωνες δὲ οἱ
ἐν Κύπϱῳ ναυμαχήσαντες, ἐπεί τε ἔμαθον τὰ πϱή-
γματα τὰ Ὀνησίλȣ διεφθαρμένα, καὶ τὰς πόλιας
τῶν Κυπϱίων πολιορκευμένας τὰς ἄλλας, πλὴν Σα-
λαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ πϱοτέρῳ βασιλέϊ τȣ̀ς
Σαλαμινίȣς [k] παραδόντας, αὐτίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες
ταῦτα, ἀπέπλωον ἐς τὴν Ἰωνίην· τῶν δὲ [l] ἐν Κύ-
πϱῳ πολίων ἀντέσχε χϱόνον ἐπιπλεῖςον πολιορκευμέ-
νη [m] Σόλοι, τὴν πέριξ ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος, πέμ-
πτῳ μηνὶ εἷλον οἱ Πέρσαι. Κύπϱιοι μὲν δὴ ἐνιαυτὸν
ἐλεύθεροι γενόμενοι, αὖτις ἐκ νέης κατεδεδȣ́λωντο· Δαυ-
ρίσης δὲ ἔχων Δαρείȣ θυγατέρα, καὶ [n] Ὑμέης τε καὶ
Ὀτάνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι ςρατηγοὶ ἔχοντες καὶ
οὗτοι Δαρείου θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς [o] ἐν
330 Σάρδισι ςρατευσαμένȣς Ἰώνων, καὶ ἐσαράξαντές σφεας
ἐς τὰς νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκράτησαν, τοἐνθεῦτεν
ἐπι-

tiens equi pedes abſcidit: quo ictu Ar-
tybius Perſarum imperator illic una cum e-
quo corruit. Ceteris autem pugnando oc- 113
cupatis, Steſenor Curii tyrannus, non
parum circa ſe copiarum habens, prodi-
dit ſocios. Curienſes hi Argivorum colo-
ni dicuntur eſſe. Post horum proditionem,
ſtatim Salaminiorum bellici currus idem Cu-
rienſibus fecere: quo ex facto Perſæ Cy-
priis ſuperiores extitere. Horum acie in
fugam verſa, cum alii multi occubuere,
tum vero Oneſilus Cherſis filius, qui Cy-
prios ad defectionem induxerat, et Solio-
rum rex Ariſtocyprus Philocypri filius, e-
ius, inquam, Philocypri, quem Solon
Athenienſis Cyprum profectus inter tyran-
nos maxime verſibus celebravit. Oneſili 114
quidem caput Amathuſii, quoniam ipſos
obſederat, abciſum in oppidum retulerunt
ac ſupra portas ſuſpenderunt. Quod ſuſ-
penſum quum iam exinanitum eſſet, in-
greſſum apum examen favo referſit. Quod
quum tale contigiſſet, oraculum Amathu-
ſiis, nam oraculum conſuluere, reddi-
tum est, ut tollentes caput humarent,
Oneſiloque quotannis tanquam heroi ſacri-
ficarent: hoc facientibus, melius cum
eis actum iri, quod Amathuſii ad meam
usque memoriam faciebant. Iones, qui 115
in Cypro navali pugna dimicaverant, ubi
didicere res Oneſili perditas, et ceteras
Cypriorum urbes obſideri præter Salami-
nem, eam autem Gorgo priſtino regi Sa-
laminios reſtituiſſe, in Ioniam redire ma-
turaverunt. Civitatum autem Cypriarum
diutiſſime obſidionem Soli urbs pertulit,
ſed eam Perſæ quinto menſe circum ſuf-
foſſo muro expugnaverunt. Ita Cyprii, 116
quum annum liberi fuiſſent, denuo in ſer-
vitutem ſunt redacti. At Dauriſes, qui
filiam Darii uxorem habebat, Hymees-
que et Otanes, atque alii Perſarum du-
ces, et ipſi filias Darii in matrimonio ha-
bentes, perſequuti eos Iones qui Sardibus
militaverant, postquam in naves repu-
lerunt prœlio victos, dehinc partiti ur-
bes

a Vind. Ask. Arch. Brit., contra morem μικρὴν alii. *b* Τῶν Κουρ. *Paſſ. Ask. Ald.* &c., articulum ignorat Edit. poſtrema. *c* Ἐποίεον *Arch. Vind.* *d* Τȣ̀ iidem. *e* Σολιέων *Arch. V.* *f Med. Paſſ. Ask.*, ἀπεκρέμασαν *Ald.* atque alii: mox κρεμασμένης *Vind.* *g* Ἐνέπλησαν *Arch.*, non inſuaviter: ſtatim ἐχρέοντο idem et *Vind.* *h* Ὀνησίλῳ *Arch. Paſſ. Ask. Vind.* *i* Μέν νυν *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, νυν deſit *M. Ask. Paſſ.* *k* Παραδόντας *Arch. V. Paſſ. Brit.*, παραδίδοντας olim. *l* Κυπρίων *Arch. Vind.* *m* Σόλοι male *Arch.* cum *Valla.* *n* Ὑμέης *M. Paſſ. Vind. Ask. Paris. A. B. Brit. Ald.*, Ὑμαίης *Arch. Valla.* *o* Ἐν Σάρδισι *M. Ask. Paſſ.*, ἐν Σάρδι *Arch.* et *Vind.*, prius ἐς Σάρδις ex *Aldo.*

44. Πολεμιςήρια ἅρματα] Explicant Critici ad *Ariſtoph.* Nub. v. 28. Πολεμιςήρια καλοῦνται καὶ τὰ πολεμικὰ ἅρματα, ἐφ' ὧν ὁπλίτης ἐπιβέβηκεν ἅμα τῷ παραβάτῃ. Melius et aptiore nomine ἡνίοχος καὶ παραβάτης ſive παραιβάτης alii. Manſit itaque Salaminiis priſcus ex curribus pugnandi mos, ſicuti diutiſſime Thebanis in Boeotia, de quibus et gemina ſectatis ad *Diodori* XII, 70. p. 527.

50. Φιλοκύπρου δὲ τούτου] *Plutarchus* conſentit in Solon. p. 93. A., hoc amplius, Solonem tradens regi auctorem fuiſſe, ut novam urbem ob aſperum et incommodum prioris *AEpeae* ſitum conderet, quae a Solone deinceps Σόλοι. Non illis diſſimilia Auctor Vit. Arati, niſi quod regem Κυπράνορα adpellet. *Io. Meurſium* haec non fugerunt Cypri L. I, 7.

51. Ἀπικόμενος ἐς Κύπρον] Et aliunde noveramus in Cypro ſaepius et ſatis diu Solonem fuiſſe commoratum: primo tamen adſpectu nihil admodum iſta hic ad rem facere videntur; et facile quis in eam veniret ſuſpicionem, poſt iſta voces aliquot intercidiſſe. Sed tradere voluit, ut opinor, *Herod.* dum moraretur apud Philocyprum, *Solonem* in ipsa inſula Cypro carmina condidiſſe, quibus amicum iſtum ſuum collaudarit: atque id manifeſtum eſt ex parte Elegiae, qua Regem iſtum alloquebatur Solon, *Plutarcho* conſervata in Solone p. 93., Νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσσων Τήν τε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον. Αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηῒ θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου Ἀσκηθῆ (*Heſych.* ἀβλαβῆ) πέμποι Κύπρις ἰοςέφανος· *detque illa mibi* νόςον πατρίδ' ἐς ἡμετέρην. In Solone ſuo, nec mirum, ſolito negligentior *Io. Meurſius* carminum Solonis omiſit reliquias; ſenarios etiam, quibus ſuam ipse πολιτείαν, quam conſtituit Athenis, deſcripſerat elegantiſſimos, ex *Ariſtide*, *Plutarcho*, aliiſque inter ſe collatis partim certe concinnandos. VALCKEN.

58. Ἐμαντεύθη σφι] Ad eum modum ſuperius C. 45. τὰ μεμαντευμένα, et *Heliodori* τὰ ἐκ νεκυίας μεμαντευμένα AEthiop. VII. princ., quibus nunc non adiungo λουτρὰ τοῖς τετρωμένοις μαντευτὰ et Philoctеten μαντευτὸν τοῖς Ἀχαιοῖς ex *Philoſtrati* Heroic. II, 18. et V, 1., hoc tamen, *S. Bochartum* mellificantes in Oneſili calva apes recte admoviſſe ad *Iudic.* C. XIV, 9. illuminandum *Hieroz.* P. II. L. IV, 10. p. 505.

73. Ὑμέης] Dedi hanc ſcripturam Codd. conſenſui, redituram C. 122. Ὑμαίης ſi cui placebit, cauſſa ex priſco Perſarum ſermone, quem ignoro, pendebit. Τοὺς ἐν Σάρδισι ςρατευσαμένους nec hic, neque C. 122. ob *Arch.* et *Vindob.* repudiavi. Bene *Gronovius.*

117 bes expugnarunt. Daurises quidem conversus ad urbes in Hellespont sitas, cepit Dardanum, cepit et Abydum, et Percoten, et Lampsacum, et Pæson, singulas diebus singulis. Cui a Pæso ad urbem Parion contendenti nuncius adfertur, Cares cum Ionibus sentientes, a Persis defecisse: igitur converso itinere ex Hellesponto adversus Cariam copias duxit.
118 Sed antequam Daurises perveniret, de eius adventu certiores facti Cares conveniunt ad Columnas Albas, quæ dicuntur, atque amnem Marsyam, qui ex Idriade regione defluit in Mæandrum. Ibi coactis Caribus, multæ sunt aliæ dictæ sententiæ: sed optima omnium, meo iudicio, a Pixodaro Mausoli filio, viro Cindyensi, qui Syennesis Cilicum regis filiam in matrimonio habebat. Ab hoc sententia dicebatur, ut transmisso Mæandro Cares flumen a tergo habentes, ita cum hoste congrederentur, ut sublata spe retro fugiendi, atque ibidem manere coacti, redderentur meliores quam natura essent. Verum hæc sententia non vicit, sed illa, ut Persis potius a tergo Mæander esset, quam sibi, ut si Persarum fuga accideret, et acie vincerentur, ne redirent in
119 flumen incidentes. Post hæc quum adessent Persæ, ac Mæandrum transissent, ibi super amnem Marsyam Cares prœlium conseruere cum Persis acre atque diuturnum: ad postremum præ multitudine hostium terga vertunt. Quo in prœlio, Persarum cecidere duo millia, Carum decem millia: ex quibus qui effugerunt, ad Labranda in Iovis Militaris templum, et magnum

ἐπιδιελόμενοι τὰς [a] πόλις ἐπόρθεον. Δαυρίσης μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλις, εἷλε μὲν Δάρδανον, εἷλε δὲ Ἄβυδόν τε καὶ [b] Περκώτην, καὶ Λάμψακον καὶ [c] Παισόν· ταύτας μὲν ἐπ᾽ ἡμέρης ἑκάστης αἵρεε· ἀπὸ δὲ Παισοῦ ἐλαύνοντί οἱ ἐπὶ Πάριον πόλιν, [d] ἦλθε ἀγγελίη, τοὺς Κᾶρας τὠυτὸ Ἴωσι φρονήσαντας, ἀπεστάναι ἀπὸ Περσέων· [e] ἀποστρέψας ὦν ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Καρίην. Καί κως ταῦτα τοῖσι Καρσὶ ἐξαγγέλθη [f] πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαυρίσην ἀπικέσθαι· πυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες συνελέγοντο ἐπὶ Λευκάς τε Στήλας καλεομένας, καὶ ποταμὸν [g] Μαρσύην· ὃς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρης, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ· συλλεχθέντων δὲ τῶν Καρῶν ἐνθαῦτα, [h] ἐγένοντο βουλαὶ ἄλλαι τε πολλαὶ, καὶ ἀρίστη γε δοκέουσα εἶναι ἐμοὶ, Πιξωδάρου τοῦ Μαυσώλου, ἀνδρὸς Κινδυέος, ὃς τοῦ Κιλίκων βασιλῆος Συεννέσιος εἶχε θυγατέρα· τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε, διαβάντας τὸν Μαίανδρον τοὺς Κᾶρας, καὶ κατὰ [i] νώτου ἔχοντας τὸν ποταμὸν οὕτω συμβάλλειν· ἵνα μὴ [k] ἔχοντες ὀπίσω φεύγειν οἱ Κᾶρες, αὐτοῦ τε μένειν ἀναγκαζόμενοι, γενοίατο ἔτι ἀμείνονες τῆς φύσιος· αὕτη μέν νυν οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσῃσι κατὰ νώτου γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι· [l] δηλαδὴ ἢν φυγὴ τῶν Περσέων γένηται, καὶ ἑσσωθέωσι τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ ἀπονοστήσωσι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. Μετὰ δὲ, παρεόντων, καὶ διαβάντων τὸν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσύῃ ποταμῷ [m] συνέβαλόν τε τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχην ἐμαχέσαντο ἰσχυρὴν, καὶ ἐπὶ χρόνον πολλόν· τέλος δὲ ἑσσώθησαν διὰ πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπεσον [n] ἄνδρες ἐς δισχιλίους, Καρῶν δὲ, ἐς μυρίους· ἐνθεῦτεν δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτέων κατειλήθησαν ἐς [o] Λάβρανδα, ἐς Διὸς Στρατίου ἱρὸν, μέγα

a Πόλις *Ask.* et infra: πόλιας reliqui. b Περκώπην marg. *Steph. V.*, Περιώπην *Arch. Valla.* c Πεσσὸν *Arch.* et mox. *Peson Valla*, tum ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ *Med. Ask.*, vulgatum probant *Arch. V. Pass. Paris. A. B. Brit. Ald.* Edd. d Ἦλθέ οἱ ἀγγ. *Med. Pass. Ask.*, a reliquis abest inportunum οἱ. e Ἀποτρέψας *Arch. Vind.* f Πρότερον ἢ *M. Pass. Ask.* Conf. *Gronov.*, πρὶν ἢ *Ald.* et plures. g Μαρσίην *Arch.*, et Ἰδριάδος cum *Valla*, qui tamen *Hidriadis*: Ἰδρυάδος olim. h Ἐγίν. *Arch. Pass. V.* i Νῶτα *Arch.* et mox. Sic idem I, 9. et 75., nec male. et συμβάλλ. cum *Vind. Ask.*, alii ξυμβ. k Σχόντες *Arch.* l *M. Ask.*, in *Pass.* δηλαδήια, in reliquis δηλαδὴ ἵνα: post nonnulla ἀπονοστήσωσι *Arch.* quod commodius. ἀπονοστήσουσι alii: et paullo superius μᾶλλον abest *Vind.* m Συνεβάλοντο *Ald. Arch. V.*, receptum ex *Med. Ask. Pass.* n Δισχίλιοι tantum *Arch.* et *Vind.*, et deinceps μύριοι. o *Med.* Λάβραυνδα, *Ask.* Λάβρανδα cum *Ald.*, Λάβρυνδα *Arch. Vind.* et *Pass.* ex correctione, Labrydem *Valla.*

80. Περκώτην] Puro fonte si manarunt in Ethnicographo Περκώτη, πάλαι Περκώπη, haud spreverim ex schedis Περκώπην. In *Strabone* nunc quidem, καὶ ὅτι πάλαι Περκώτη μετωνομάσθη ὁ τόπος· unde si *Stephanus* sua depromserit, uti credibile, Περκώπη ibidem fuit. Poëtae modo Περκώτη, alibi Περκώπη *Il.* Λ, 229., ubi *Eustath.*, ἡ δὲ Περκώπη αὕτη, ἑτέρα ἐστὶ παρὰ τὴν διὰ τοῦ τ, nescio quo iure. Eadem enim urbs ad Hellespontum, cuius in nomine *Homeri* Codd. olim aeque variarunt ac *Herodotei.*

89. Ἐκ τῆς Ἰδριάδος] Regionis nomen instauravi, expugnatus *Stephani* verbis, Ἰδριὰς πόλις τῆς Καρίας· quae quidem antea *Chrysaoris* et *Hecatesia* cum diceretur, ab ipso, ubi posita erat, tractu cognomen duxit. In Πιξωδάρου titulo nihil novatur, numis et *Diodoro* XVI, 74. ΠΙΞΩΔΑΡΟΣ: nihil quoque in Κινδυέος, cui suo periculo Κνιδιέος a *Cnido* Cariae Nob. *Palmerius* substituit, oblitus *Cnidum* gentile Κνίδιον formare: *Berglerus* malebat Ἀλινδέος ex *Alindis* Cariae ap. *Arrianum* Ἀναβ. I, 24. Equidem nihil demuto, siquidem Κινδὺς, Κινδύη et Diana Κινδυὰς in Cariae finibus ap. *Polybium* et *Strabonem* L. XIV. p. 972. cum *Casauboni* observatione. Caricum autem hoc bellum *Demon* in Schol. ad Plut. *Aristoph.* v. 1003., egregia *Hemsterhusii* opera adiutus, indicaverat.

10. Ἐς Λάβρανδα] Superstitiosa membranae *Medic.* veneratio, vere *Hemsterhusius*, Λάβραυνδα *Herodoto* inculcavit. Urbis nomen amanuensium alii Λάβρανδα, nonnulli pingebant Λάβρυνδα, quam utramque scriptionem Florentiae atque alibi conbinarunt. Λαβρὺν olim Lydi et Cares securim adpellabant, teste *Plut.* Q. Gr. p. 302. A., hinc Λάβρυνδα. *Straboni* et numis Λάβρανδα, Iupiterque Λαβρανδηνὸς, qui frequentius Λαβρανδεὺς, L. XIV. p. 973. Quid de *AEliano* dicam, cui ex λάβρῳ καὶ πολλῷ ὕσαι Iupiter iste? Errat insuper, Κάριον et Στράτιον confundens Iovem L. XII. de Anim. C. 30. Cautior *Strabo*, de quo antea L. I, 171.

10. Κατειλήθησαν ἐς Λάβρανδα] Enarrat Herodotea, et cum *Demonis* fragmento comparat *Ti. Hemst.* ad *Schol.* in *Aristoph.* Plut. p. 355. ex cuius eruditissima coniectura scripserit *Demon*: τῶν Καρῶν περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τῷ τοῦ Λαβρανδέως ἄλσει βουλευσαμένων· *Herod.* τὸ ἱρὸν μέγα τε fuisse scribit καὶ ἅγιον ἄλσος πλατανίστων· cui et alibi permutantur voces ἱρὸν et ἄλσος, ut VI, c. 78, 79., τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου· τὸ ἱρὸν, et τὸ τέμενος· ubi mox ἅτε γὰρ πυκνοῦ ἐόντος τοῦ ἄλσεος. In hoc Labrandensis Iovis luco sacellum probabiliter fuit, in quo staret Iupiter Στράτιος manu gestans *securim*: exquirit in Quaest. Gr. Plutarch. p. 301. F. cur *manu teneret* τοῦ Λαβρανδέως Διὸς ἐν Καρίᾳ τὸ ἄγαλμα πέλεκυν ἠρμένον; Iupiter Στράτιος aevo recentiori colebatur et alibi terrarum, *Herodoti* forsan aetate nusquam nisi in Caria, vel saltem a Caribus solis. Istis interiectis de Iove Stratio vocula sibi usitata redorditur orationem *Herod.* —— Κατειληθέντες ὦν οὗτοι ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο περὶ σωτηρίης· his ex libro Med. voculam inseruit *Gronov.* quam omissam mallem: in eumdem sensum scribi quoque potuerat: κατειληθέντες δὴ οὗτοι, *hi, inquam, huc in unum coacti de rei summa deliberabant*: ut aliis δὴ sic etiam nostro frequentatur: vid. *Ti. Hemst.* ad *Lucian.* p. 322. et in Obs. Miscell. III. p. 419. VALCKEN.

μέγα τε καὶ ἅγιον ἄλσος [a] πλατανίστων· μοῦνοι δὲ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Κᾶρές εἰσι [b] οἱ Διῒ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι· κατειληθέντες ὦν οὗτοι ἐνθαῦτα, ἐβουλεύοντο περὶ σωτηρίης, [c] ὁκότερα ἢ παραδόντες σφέας ἑωϋτοὺς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες τοπαράπαν τὴν Ἀσίην, ἄμεινον πρήξουσι. Βουλευομένοισι δέ σφι ταῦτα παραγίνονται βοηθέοντες Μιλήσιοί τε καὶ οἱ [d] σύμμαχοι αὐτέων· ἐνθαῦτα δὲ, τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβουλεύοντο, μετῆκαν, οἱ δὲ αὖτις [e] πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο· καὶ ἐπιοῦσί τε τοῖσι Πέρσῃσι συμβάλλουσι, καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ [f] πλεῦν ἢ πρότερον, ἑσσώθησαν· πεσόντων [g] δὲ πολλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν. Μετὰ δὲ, τοῦτο τὸ τρῶμα ἀνέλαβόν
331 τε καὶ [h] ἀνεμαχέσαντο οἱ Κᾶρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὁρμέαται οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλις σφέων, [i] ἐλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ὁδόν· ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς, διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτέων, [k] Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάκης· σὺν δέ σφι ἀπέθανε καὶ [l] Μύρσος ὁ Γύγεω· τοῦ δὲ λόχου τούτου ἡγεμὼν ἦν Ἡρακλείδης [m] Ἰβανώλλιος, ἀνὴρ Μυλασσεύς· οὗτοι μέν νυν τῶν Περσέων οὕτω διεφθάρησαν. [n] Ὑμέης δὲ καὶ αὐτὸς ἐὼν τῶν ἐπιδιωξάντων τοὺς ἐς Σάρδισι στρατευσαμένους Ἰώνων, τραπόμενος ἐς τὴν Προποντίδα, εἷλε Κίον τὴν Μυσίην·

gnum atque sanctum lucum platanorum compulsi sunt. Soli autem ex iis quos novimus, Cares sunt, qui Iovi Militari sacrificia offerant. Huc igitur compulsi Cares de salute consultabant, utrum sese Persis dedere, an Asiam penitus relinquere satius esset. De hac re consultantibus, 120
subsidio venere Milesii cum horum sociis. Ibi Cares immutata priori voluntate, rursus ad bellum instaurandum animantur: et cum invadentibus Persis concurrunt; et quum diutius quam prius dimicatum esset, fugantur, multis cæsis, Milesiorum præcipue. Post deinde acceptam calamitatem 121
hanc Cares denuo repararunt pugnando. Audientes enim urbes suas invasum iri a Persis, insidias illis in via quæ in Pedaso est collocaverunt. In eas insidias Persæ noctu incidentes, obtruncati sunt cum ducibus suis Daurise et Amorge et Sisimace. Periit cum istis etiam Myrses Gygis filius. Harum vero insidiarum præ- 122
fectus erat Heraclides Ibanolis filius, vir Mylassensis. Hunc in modum interiere hi Persæ. Hymees autem, qui et ipse erat ex insequentibus Iones, qui ad Sardes militaverant, ad Propontidem conversus cepit Cion Mysiam. Hac ex-

a Πλατάνιστον *Arch.* *b* Citat *Eustath.* Hom. p. 189, 17., statim δὲ ὦν ex *Med. Pass. Ask.*, adversativam negligunt alii recte. *c Arch. Vind. Brit. M. Pass. Ask. Ald.*, olim ὁκότερα οἱ, tum αὐτοὺς omisso Πέρσῃσι *Arch. V. Valla*, αὐτοὺς etiam *Ask.* *d* Συμμ. αὐτέων *Arch. Vind.* τούτων ξυμμ. alii. *e* Πόλεμον solus *Ask.* *f* Πλεῦν *Arch. V.* bene: antea πλέον. *g* Δὲ τῶν πάντων πολλῶν ora *Steph. Pass. Ask.* *h* Ἐμαχέσαντο *Arch V.*, male. *i* Ἐλόχησαν *Arch. V. Pass. Ask. Brit.*, in aliis ἐλοχήσαντο, paullo ante πόλις *Ask.*, non πόλιας, ut in Edd. antea: tum ἐπὶ Δάσῳ *Ald. Paris. A. B.*, ἐν Πηδάσῳ ora *Steph.*, ἐν Πιδάσῳ *M. Pass. Ask.*, ἐπὶ Λασοῖσι *Arch. Vind.*, Μυλάσσοισι, in *Mylassa Valla.* *k* Λαυρ. *Pass. Ask.*, deinceps Ἀρμόγης καὶ Συσαμάγκης *Arch. Vind. Valla*, Σισφιάκης ora *Steph.*, Συσφιάκης *Ask.*, Σισαμάκης *Ald. Paris. A. B. Brit.*, editum est *Med.* et *Pass.* Quid horum verius ignoro. *l* Μύρσος *Arch. Vind. Brit. Pass.* margo *Steph. Valla*: male antea Μύρσης. Vide ad L. III, 122. Porro τούτου δὲ τοῦ λόχου *Arch.* *m* Ἐιβανωλαῖος *Arch. Valla*, Ἰβχνώλλιος *Pass.* *n* Ὑμαίης *Arch. Ask.* et *Valla*; mox τοὺς ἐν Σάρδισι *Arch. V.*, recte. Vide C. 116., olim ἐς Σάρδις.

22. Πεσόντων δὲ πολλῶν] Si confirmaretur aliunde, non esset absurda lectio, quam margo praebet Ed. *Steph.* πεσόντων δὲ τῶν πάντων πολλῶν Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν· *quum in universum multi cecidissent in praelio, Milesii tamen maximam prae ceteris cladem acceperunt.* *Demon* in *Schol.* ad *Arist.* Plut. p. 357., οἱ Μιλήσιοι —— πανδημεὶ τοῖς Καρσὶ βοηθήσαντες, καὶ τοῖς Πέρσαις μετ' ἐκείνων συμβαλόντες, σχεδὸν πάντες ἀπέθανον. Quod in Herodoteis est πληγέντες, ubi eodem modo ponitur a *Thucydide* III, c. 18., recte explicatur a *Schol.* μεγάλως νικηθέντες. Πληγὴ γὰρ, inquit, κατὰ πόλεμον καὶ τραῦμα, ἡ ἰσχυρὰ ἧττα. *Herodotus* aoristos primos pass. adhibet prae secundis; non hic tamen scripsisset πληχθέντες· quod et inusitatum recentioribus: in *Schol.* ad *Aristoph.* Av. v. 1402., πληχθεὶς mutandum videtur in παταχθεὶς· ne hoc quidem apud veteres Atticos invenietur, neque etiam παταγεὶς, quod viri docti putabant restituendum *Lysiae* p. 15., ubi pro ποδηγὴς legendum sine controversia πληγείς· actor Attice dicitur πατάξαι· qui patitur, πληγῆναι· ad minuta talia homines eruditi saepe non satis attenderunt. VALCKEN.

23. Μετὰ δὲ, τοῦτο τὸ τρῶμα &c.] Verior talis distinctio: debent, quae sequuntur verba, suum sibi ex more habere. Praeit scriptor L. VII, 231. ὁ μὲν *Aristides* —— ἀνέλαβε πᾶσαν ἐπενεχθεῖσαν οἱ αἰτίην· tum VIII, 109. νενικημένους ἀναμάχεσθαί τε καὶ ἀναλαβεῖν τὴν προτέρην κακότητα. Neque *Diodorus* aliter XVI, 19. ἀναμαχέσασθαι καὶ ἀναλαβεῖν βουλόμενος τὴν ἧτταν, saepeque alias ἀναμάχεσθαι τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα. Nam τρῶμα Herodoteo sermone tantumdem ac ἧτταν sive ἐλάττωμα valere, in dubio non est.

26. Ἐλόχησαν] Debetur scriptis libris. Ἐλόχησαν —— τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας L. VII, 138. et saepiuscule. Foedior in connexis macula atque ad tollendum difficilis. Aldinum ἐπὶ Δάσῳ nullo commendatur merito: si ΕΠΙΔΑΣΩΙ scribatur, una aberit littera ab ἐν Πιδάσῳ, cui *Gronovius* primas dedit. At ea Cariae urbs Πήδασα *Polybio*, *Straboni*, *Stephano*, *Eustathio*, Homericam *Pedasum* dudum eviluisse docenti ad Poëtam p. 623, 23. Ubi vero ἐπὶ Πηδάσοισι pingetur, res procedet, sed Codd. patrocinio defecta. Vallae Latina, *in via, quae in Mylasa fert*, ex Graecis τὴν ἐπὶ Μυλάσοισι ὁδὸν, magis sunt, sive *Mylasorum* in Caria situs consideretur, seu insidiarum architectus Heraclides, domo Mylassensis, accommodata. Accedit ἐπὶ Λασοῖσι, mutilate scriptum in *Arch.* et *Vind.*, neque sibilans neglecta obest, qualis in multis ΜΥΛΑΣΕΩΝ numis. Equidem *Vallae* praeiudicio paene abripior, et vix mihi tempero. Maneat tamen ἐν Πηδάσῳ, donec aliunde *Mylasis* tutela, succurratque Πήδασος in Caricae Stratoniciae vicinia ap. *Strabon.* L. XII. p. 909. D.

26. Τὴν ἐν Πιδάσῳ ὁδὸν] Ἐν Πηδάσῳ posuit in marg. *Steph.* illinc fluxit quod ante *Gronov.* vulgabatur ἐπὶ Δάσῳ. Eodem errore vulgatur in Allegor. Homer. *Heracliti* p. 420., ἡ ἐπὶ δυάδι μάχη· ubi corrigi debet ἡ ἐν πεδιάδι μάχη, aut, si quis illud malit ut usitatius, ἡ ἐπὶ πεδιάδι μάχη. Pro diversis lectionibus, ἐπὶ Δάσῳ· ἐν Πιδάσῳ· ἐν Πηδάσῳ· duo Codd. offerunt in Diss. *Herod.* τὴν ἐπὶ Λασοῖσι ὁδόν, suspicor ad vocem Πηδάσῳ olim correctionem adscriptam δασεῦσι, quae facile degenerarit in Λάσοισι. Quid *Valla* legerit incertum est; nam *Mylassensis* Heraclides in vicinis memoratus menti scribentis offerre potuit Cariae *Mylassa*. Mihi maxime fit verisimile scriptum ab *Herod.* τὴν ἐν Πηδασεῦσιν ὁδόν. Urbem ille Πήδασα, quantum recordor, non nominat; sed incolae istius tractus ipsi dicuntur aliquoties Πηδασέες I, c. 175. VIII, c. 104, et 105. VI, c. 20., τὰ ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσὶ Πηδασεῦσι ἐκτῆσθαι. Diceretur autem ἡ ἐν Πηδασεῦσιν ὁδὸς, ut *via* dicebatur *in Phocide* ἡ ἐν Φωκεῦσιν ὁδός· saepe memorant τὰς ἐν Φωκεῦσι πόλεις· τῶν πόλεων τῶν ἐν Φωκεῦσι *Demosth.* p. 210. *Philostr.* p. 842. dixit τὴν εὐθὺ Φωκέων τε καὶ Δελφῶν ὁδόν. *Xenoph.* Ἑ. VII, p. 362, 17. ἐν ταῖς συμβολαῖς τῆς τε ἐπ' Εὐτρησίων καὶ τῆς ἐπὶ Μιδέας ὁδοῦ· ad hoc exemplum hic quoque scribi potuit τὴν ἐπὶ Πηδάσων vel Πηδασέων ὁδόν, *viam quae duceret in regionem Pedasensium*, vel *Pedasa*. VALCKEN.

38. Ar-

expugnata, audiens Daurisem relicto
Hellesponto tendere adversus Cariam,
omissa Propontide, in Hellespontum du-
xit exercitum, cepitque AEolenses o-
mnes qui oram Iliadem incolunt: cepit
item Gergithas, qui ex priscis Teucris
reliqui fuerant. Et ipse quidem Hymees,
quum has gentes caperet, morbo decessit
in Troade: et hic quidem ita mortem
123 obiit. Artaphernes autem Sardium præfe-
ctus, et Otanes tertius dux, adversus
Ioniam confinemque AEolidem delecti ad
ducendum exercitum, cepere ex Ionia
quidem Clazomenas, ex AEolide vero
124 Cymam. Quibus oppidis captis, Arista-
goras Milesius, ut declaravit, non erat
animi constantis, ut qui perturbasset Io-
niam, et magna negocia confudisset. Ita-
que cernens hæc, atque insuper ubi con-
stitit, non posse Darium regem superari,
de fugiendo deliberabat, convocatisque
suæ factionis hominibus, consultabat, di-
cens satius fore eis, si Mileto expelleren-
tur, aliquod perfugium in promptu habe-
re, sive ex hoc loco ducat coloniam vel
in Sardiniam, vel in Myrcinum Edono-
rum, quam Histiæus, a Dario ea dona-
tus, mœnibus sepserat: Hæc Aristagoras
125 percontabatur? Verum Hecatæus Hege-
sandri filius, vir historicus, negabat co-
loniam alterutro ducendam: sed, si Mi-
leto eiiceretur, castellum in Lero insula
exstruendum, atque illic quiescendum: de-
inde illinc Miletum remeaturum. Hoc
126 consulebat Hecatæus. Sed Aristagoræ sen-
tentia præcipue erat abeundi in Myrcinum.
Itaque demandata Mileto Pythagoræ, vi-
ro inter populares probato, ipse sumptis
secum omnibus ita volentibus in Thraciam
navigavit, regionemque obtinuit ad quam
concesserat. Ex ea profectus, dum urbem
obsidet, tam ipse quam eius exercitus a
Thra-

σίην· ταύτην δὲ ἐξελών, ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλελοιπέναι Δαυρίσην, καὶ ϛρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προποντίδα, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦγε τὸν ϛρατόν· καὶ εἷλε μὲν Αἰολέας πάντας, ὅσοι τὴν [a] Ἰλιάδα νέμονται, εἷλε δὲ Γέργιθας τοὺς [b] ὑπολειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τευκρῶν· [c] αὐτός τε Ὑμέης αἱρέων ταῦτα τὰ ἔθνεα, νούσῳ [d] τελευτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι· οὗτος μὲν δὴ οὕτω ἐτελεύτησε. [e] Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος ϛρατηγὸς, [f] ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν προσεχέα Αἰολίδα ϛρατεύεσθαι· Ἰωνίης μέν νυν, Κλαζομενὰς αἱρέουσι· Αἰολέων δὲ, Κύμην. [g] Ἁλισκομενέων δὲ τῶν πολίων, ἦν γὰρ δὴ ὡς διέδεξε, Ἀριϛαγόρης ὁ Μιλήσιος ψυχὴν οὐκ ἄκρος, ὃς ταράξας τὴν Ἰωνίην, καὶ ἐγκερασάμενος πρήγματα μεγάλα, δρησμὸν ἐβούλευε, ὁρέων ταῦτα· πρὸς δέ [h] οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι· πρὸς ταῦτα δὴ ὦν συγκαλέσας τοὺς συϛασιώτας, ἐβουλεύετο, λέγων ὡς ἄμεινόν σφι εἴη κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἢν ἄρα ἐξωθέωνται ἐκ τῆς Μιλήτου· εἴτε δὴ ὦν ἐς Σαρδὼ ἐκ τοῦ τόπου τούτου [i] ἄγοι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν [k] Ἠδωνῶν, τὴν Ἱϛιαῖος ἐτείχεε παρὰ Δαρείου δωρεὴν λαβών· ταῦτα [l] ἐπειρώτα ὁ Ἀριϛαγόρης; Ἑκαταίου μέν νυν τοῦ Ἡγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιοῦ, τουτέων μὲν ἐς οὐδετέρην ϛέλλειν ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκοδομησάμενον ἡσυχίην ἄγειν, ἢν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς Μιλήτου· ἔπειτα δὲ ἐκ ταύτης ὁρμεώμενον, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον· ταῦτα μὲν δὴ Ἑκαταῖος συνεβούλευε. Αὐτῷ δὲ Ἀριϛαγόρῃ ἡ πλείϛη γνώμη [m] ἦν ἐς τὴν Μύρκινον ἀπάγειν· τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ τῶν ἀϛῶν δοκίμῳ· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βουλόμενον, ἔπλεε ἐς τὴν [n] Θρηΐκην· καὶ ἔσχε τὴν χώρην ἐπ' ἣν ἐϛάλη· ἐκ δὲ ταύτης ὁρμεώμενος, ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηΐκων αὐτός τε ὁ Ἀριϛαγόρης, καὶ ὁ ϛρατὸς αὐτοῦ πόλιν πε-

a Ἐλιάδα *Arch.* *b* Ἀπολειφθ. *Arch. V.* *c* Αὐτὸς μὲν Ὑμέης *Arch. Paris. A. B. Vind. Brit. Ald.* Edd., αὐτός τε Ὑμ. *Med. Pasf. Ask.* *d* Ἐτελεύτησε *Arch. V* *e* Ἀρταφρένης *Ask. Vind.* et saepe in seqq. cum *Valla.* *f* Deest *Arch.* *g* *Med. Pasf. Ask.*, in reliquis ἁλισκομένων: mox γὰρ ὡς *Ask. Pasf. Arch.* tum διέδεξε bene *M. Ask. Pasf.*, antea διέδοξε. Vid. L. I, 73. *h* Omittunt οἱ *Arch. V.*, qui ἀδύνατα ἐφάνη cum ora *Steph. Pasf. Brit.* *i* Ἄγοι *V. Arch.* nec male, ἄγει alii. *k* Ἠδώνην *Brit.*, et ἐτείχισε *Arch. Vind.* *l* *Arch. Pasf. Vind.*, vulgo ἐπηρ. *m* Deest *Arch.* mox ἀπαγαγεῖν *Arch. V.* *n* Θρήκην et Θρηκῶν *Arch. V. Ask.* Claudit librum *Passion.*

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ε.
Χ Χ. Η Η.

38. Αἰολέας π. ὅσοι τὴν Ἰλιάδα ν.] *Galei* miror iudicium veram lectionem esse scribentis Αἰολίδα. Virum doctissimum deceperat, ut puto, locus L. VI, c. 8., ubi mentio fit Αἰολέων ὅσοι τὴν Αἰολίδα γῆν νέμονται· ista hinc illuc male translata suspicor, ubi Λέσβον exhibent Codd. et *Valla.* Hic autem scripserat, opinor *Herod.* Αἰολέας π. ὅσοι γῆν Ἰλιάδα, vel τὴν Ἰλιάδα γῆν νέμονται· quam hic lectionem vicina satis adfirmant et dux Persarum mortuus ἐν τῇ Τρωάδι. Supra c. 94. cum ab Atheniensibus occupatam ut suam urbem, Mitylenaei Sigeum repeterent, contendebant Athenienses, οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρης, καὶ τοῖσι ἄλλοισι. Oram maritimam ab Abydo Cumam usque quia tenebant olim omnem propemodum AEoles, totum istum tractum Αἰολίδα dixerat *Ephorus* teste *Strabone* XIII. p. 896. B. —— Quos cepit *Gergithios* sive Γέργιθας, Teucrorum veterum reliquias, quo Troadis loco sitam urbem incoluerint discere licet ex *Herod.* VII, cap. 43. VALCKEN.

39. Τὴν Ἰλιάδα] Ἐλιάδα *Arch.* pravum est, neque cum *Galeo* Αἰολίδα scribendum. Persarum in *AEolienses* post pauca sequetur expeditio, ante quam *AEolienses*, Iliadem oram incolentes, eorumdem vincentium iugum subierunt. Dabit tales AEolenses C. 94. huius Musae, et L. I, 151. Vidit et Cl. *Pavius.*

48. Ψυχὴν οὐκ ἄκρος] Laurentius *mentis non compos*, male de Aristagora, quippe, quod rerum series declarat, mentis nequaquam alienatae. Animi constantiam metus illi excusserat. Ἄκροι τὸ πολέμια acres in bello VII, 111., νηυσὶ ἄκροι γενόμενοι Iones in praelio navali strenui C. 112. superius, alibi ἄκρῃ ἀρετὴν et ἀκρὸς ὀργὴν, de quo L. I, 73. *Pindari* ἀκρόσοφος Od. Olymp. XI. extrema et ψυχὴν ἄκρος non longe distant, etsi animi audacem constantiam posterius magis exprimat. Consequens ὃς *Reiskius* inductum, *Pavius* οἱ ταράξας, *sibi et in rem suam turbans*, mutatum mavult: ego eius possessionem non turbo.

56. Ἄγοι ἐς ἀποικίην] Hoc praetuli. Verba sunt consulentis et interrogantis Aristagorae. Qui vero ἄγειν ex pristino ἄγει finxerunt docti homines, illud insuper habuerunt. Ἐτείχισε ex iisdem schedis non laudo. Conatus Histiaei significatur, ut C. 23.

71. Πόλιν περικατήμενος] Ἐννέα ὁδοὺς, *Novem vias*, in quarum vicinia deinde *Amphipolis* ab Atheniensibus condita, et XXXII. quidem annis post Aristagorae cladem, egregio auctore *Thucydide* L. IV, 102. Atticae coloniae tempus in Olymp. LXXVII. aut sequen-

περικατήμενος, καὶ βουλομένων τῶν Θρηΐκων ὑποσπόνδων ἐξιέναι.

Thracibus, tametſi illinc accepta fide excedere volentibus, interemptus est.

tis initium incurrit, hinc Ariſtagorae et comitum ſtrages in Olymp. LXX. Confer *Diodor.* XII, 68. et *Ed. Corſinum* Faſt. p. 184. *Tomi* III. Quod accedet, *Laurentii Vallae* meritis locabitur. Accuſatur ob *Miletum* in virile nomen converſam: mihi criminatio anceps. Ecce tibi eius Latina ex principe editione: *cuius ſententia praecipue erat abeundi in Myrcinum demandata Mileto Pythagorae viro inter populares probato procuratore Mileti.* Aufer inde duo poſtrema, quae *Vallae* non videntur, quis color accuſationi? Immo vero ut isthic leguntur, liquidone declarant inſimulantium actionem?

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ,
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΡΑΤΩ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM
LIBER SEXTVS,

QVI INSCRIBITVR ERATO.

1 ARISTAGORAS quidem Ionicæ rebellionis auctor ita oppetiit. Histiæus autem Mileti tyrannus a Dario dimissus Sardes venit: eo quum venisset e Susis, interrogatus est ab Artapherne Sardium præfecto, quidnam ei videretur Iones ad rebellandum induxisse: et quum negaret se id scire, quinimo mirari quod actum esset, tanquam rerum præsentium prorsus ignarus, Artaphernes, qui eum artificio uti comperisset, et veram defectionis originem nosset, inquit, Histiæe, sic res istæ se habent; hunc cal-

ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μέν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας, οὕτω [a] τελευτᾷ. Ἱστιαῖος δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος [b] μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου, παρῆν [c] ἐς Σάρδις· ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σούσων, [d] εἴρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, κατὰ κοῖόν τι [e] δοκέοι Ἴωνας ἀπεστάναι· ὁ δὲ οὔτε εἰδέναι ἔφη, [f] ἐθώυμαζέ τε τὸ γεγονὸς, ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγμάτων ἐπιστάμενος· ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τεχνάζοντα, εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκίην τῆς ἀποστάσιος, „ Οὕτω τοι Ἱστιαῖε ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα· [g] τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔῤῥαψας μὲν σὺ, „ ὑπε- 332

VARIAE LECTIONES.

a Ἐτελεύτα *Arch. Pass. Vind.* *b* Μετειμένος Fragm. *Paris.*, μεμετημένος *Arch. Vind.* *c* Ἐν Σάρδισι *Vind.*, ἐν Σάρδι *Arch.* *d Paris. A. B. Arch. Vind. Brit. Ald.*, ἤρετο sine caussa *Med. Pass. Ask.* *e M. Pass. Ask. Arch. Vind.*; antea δοκέει: porro Ἀρταφρένης *Pass. Ask. V.*, plerumque semper. *f* Ἐθωμ. δὲ *Ask.* *g* Spectavit dictum *Nonnus* in *Gregorii Naz.* Stelit. II. p. 162., quem exscripsit *Apostolius* Proverb. Cent. XIX, 95. In *Arch.* ὑπεδύσατο et *Gregor. Naz.*, male.

3. Μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου] Nihil haberet, cur in contemtum μετειμένος veniret ex Fragm. *Regio*, Ionum consuetudine idem ac vulgare μεθειμένος· immo vero lites praecideret, quibus receptum μεμετιμένος vexatur. Obstat posterioris in his libris iteratio V, 108. VII, 229., mirae quidem αὐξήσεως, sed Herodoteae apud *Portum*.

13. Τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔῤῥαψας μὲν σὺ] Dictum proverbiale, quo scitissime usus *Gregorius* est *Naz.*, ut culpam tot regionum, in Mesopotamia Persis cessarum, a Ioviano Imp. in Iulianum verteret, Stelit. II. p. 118. C. καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου περὶ τῆς Σαμίων τυραννίδος καιρὸς εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔῤῥαψε μὲν Ἱστιαῖος, ὑπεδύσατο (ὑπεδήσατο) δὲ Ἀρισταγόρας. Hinc hausit *Nicephorus*, quem antestatus *Gronovius* est. Quod autem haec proxime antevertit οὕτω τοι Ἱστιαῖε —— mutari οὔ κω τοι Ἱστιαῖε non debuerat. Artaphernes voluit, *ita*, *Histiaee*, *quod ad haec negotia attinet*, *sese habet*.

13. Τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔῤῥαψας] Explicat *Tzetzes* Chil. III, v. 524. et IX, v. 240. τὴν ὑπόθεσιν δέδωκεν Ἱστιαῖος, Ἐς τέλος δ' ἐξεπέρανεν αὐτὴν Ἀρισταγόρας· sed ipsi fraudis architecto Histiaeo dixit ista satrapa, non Dario. Proverbii vim obtinuisse Herodotea liquet ex *Diogeniani* Cent. VIII. Prov. 49. Cleonem, τὸν βυρσοδέψην, decebant ista in *Aristoph.* Eq. v. 314., Οἶδ' ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοῦθ' ὅθεν πάλαι καττύεται. VALCKEN.

28. Τὴν

„ ὑπεδήσατο δὲ [a] Ἀρισαγόρης”. Ἀρταφέρνης μὲν
ταῦτα ἐς τὴν ἀπόςασιν ἔχοντα εἶπε· Ἱςιαῖος δὲ,
δείσας ὡς συνιέντα Ἀρταφέρνεα, ὑπὸ τὴν πρώτην
ἐπελθοῦσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, [b] βασι-
λῆα Δαρεῖον ἐξηπατηκώς· ὃς Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγί-
ςην ὑποδεξάμενος κατεργάσασθαι, ὑπέδυνε τῶν Ἰώ-
νων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Δαρεῖον πολέμου διαβὰς
δὲ ἐς Χίον, ἐδέθη ὑπὸ Χίων, καταγνωσθεὶς [c] πρὸς
αὐτέων νεώτερα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἑωϋτοὺς ἐκ
Δαρείου· μαθόντες μέντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὡς
πολέμιος εἴη βασιλέϊ, ἔλυσαν αὐτόν. Ἐνθαῦτα δὴ εἰ-
333 ρωτεώμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἱςιαῖος, κατότι προθύμως
οὕτω ἐπέςειλε τῷ Ἀρισαγόρῃ ἀπίςασθαι ἀπὸ βα-
σιλῆος, καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένος·
τὴν [d] μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μάλα ἐξέφαινε,
ὁ δὲ ἔλεγε σφι, ὡς βασιλεὺς Δαρεῖος ἐβουλεύσατο
Φοίνικας μὲν ἐξαναςήσας, ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι,
Ἴωνας δὲ, ἐν [e] τῇ Φοινίκῃ· καὶ τουτέων εἵνεκα ἐπι-
ςείλειε· [f] οὐδέν τι πάντως ταῦτα βασιλῆος βουλευσα-
μένου, [g] ἐδειμάτου τοὺς Ἴωνας. Μετὰ δὲ, ὁ Ἱςιαῖος
δι' ἀγγέλου ποιεύμενος Ἑρμίππου, ἀνδρὸς [h] Ἀταρ-
νείτεω, τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι Περσέων ἔπεμπε βι-
βλία, ὡς [i] προλελεσχηνευμένων αὐτῷ ἀποςάσιος
πέρι· ὁ δὲ Ἕρμιππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ
διδοῖ, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βιβλία Ἀρταφέρνεϊ· ὁ
δὲ, μαθὼν [k] ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἕρμιπ-
πον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἱςιαίου, δοῦναι φέροντα τοῖσί
περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων
ἀντιπεμπόμενα Ἱςιαίῳ, ἑωϋτῷ δοῦναι· τουτέων δὲ
γενομένων φανερῶν, ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περ-
σέων ὁ Ἀρταφέρνης. Περὶ Σάρδις μὲν δὴ [l] ἐγένετο
ταραχή· Ἱςιαῖον δὲ, ταύτης ἀποσφαλέντα τῆς ἐλ-
πίδος, Χῖοι [m] κατῆγον ἐς Μίλητον, αὐτοῦ Ἱςιαίου
δεηθέντος· οἱ δὲ Μιλήσιοι ἄσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ
Ἀρισαγόρεω, οὐδαμῶς πρόθυμοι [n] ἔσαν ἄλλον τύραν-
νον δέκεσθαι ἐς τὴν χώρην, [o] οἷά τε ἐλευθερίης γευ-
σάμενοι· καὶ δὴ, νυκτὸς γὰρ ἐούσης βίῃ ἐπειρᾶτο κα-
τιὼν ὁ Ἱςιαῖος ἐς τὴν Μίλητον, τιτρώσκεται τὸν μη-
ρὸν ὑπό [p] τευ τῶν Μιλησίων· ὁ μὲν δὴ ὡς [q] ἀπωςὸς
τῆς ἑωϋτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν Χίον·
ἐνθεῦτεν δὲ, οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥςε ἑωϋτῷ
δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μιτυλήνην, καὶ ἔπεισε Λεσβίους
δοῦναι οἱ νέας· οἱ δὲ, πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρεας,

ἔπλεον

calceum tu quidem suisti, Aristagoras au-
tem calceavit. Hoc Artaphernes ad re- 2
bellionem pertinens dixit: quem Histiæus
tanquam rei gnarum veritus, prima statim
nocte fuga se ad mare proripuit, regem
Darium frustratus, cui Sardiniam insulam
maximam in illius potestatem redacturum
se pollicitus, subiit ducatum Ionum bel-
li adversus Darium. Is quum in Chium
transmisisset, a Chiis in vincula coniectus
est, vituperatus ab eis quasi res novas
moliretur contra ipsos ab Dario: sed ubi
omnem cognovere rationem, quod regi
hostis esset, hominem solverunt. Ibi in- 3
terrogatus Histiæus ab Ionibus, cur ita
propense Aristagoræ ut a rege deficeret
mandasset, et tanta clade Iones affecis-
set, caussam quæ fuerat ipsis plane non
aperuit, sed dixit regem Darium consti-
tuisse, Phœnices e sedibus suis amotos in
Ioniam transferre, et Iones in Phœnicen;
et hac caussa sic monuisse: quum ni-
hil omnino tale rex deliberavisset, ipse
Iones terrefaciebat. Post hæc ad Persas 4
qui Sardibus erant, literas dat, tanquam
secum antea de rebellione fabulatos; quas
literas misit per quendam Hermippum A-
tarnitam. Eas Hermippus non iis, ad quos
dabantur, reddidit, sed in manum dedit
Artapherni. Ille, omnibus quæ agebantur
cognitis, iubet Hermippum eas quidem
reddere, quibus Histiæus mittebat, sed
quæ vicissim a Persis ad Histiæum respon-
derentur, sibi dare. Ita rebus palam fa-
ctis, Artaphernes de multis Persarum sup-
plicium sumpsit. Et Sardibus quidem tu- 5
multus extitit: Histiæus autem hac spe la-
psus, exoratis Chiis, Miletum ab illis re-
ductus est. Sed Milesii, libenter etiam
ab Aristagora liberati, nullo pacto animum
inducebant ad alium tyrannum illuc reci-
piendum, utpote gustata libertate. Hi-
stiæus igitur sub noctem conatus per vim
redire Miletum, a quodam Milesio femur
vulneratus est. Ita reiectus a patria sua,
se recepit Chium: atque illinc, quoniam
Chios ad tradendas sibi naves inducere non
poterat, traiecit Mitylenen: et quum Les-
biis ut sibi traderent naves persuasisset, hi

sane

a Desit articulus *Pass. V. Arch. Gregor. Naz.* et *Nonno*: itaque ὁ ante Ἀρις. in exilium abiit. *b* Βασιλέα *Arch. Ask.*, et saepius. *c M. Pass. Ask.*, reliqui ὑπ' αὐτέων. *d* Μέν νυν ἐν αὐτ. αἰτ. *Arch. V. Valla.* *e* Deest *Arch. Vind.* *f* Οὐδέν τι iid. *Pass. Ask.*, prius οὐδέ τι. *g* Ἐδειμᾶτο *Arch.* *h* Ἀρτανείτεω id. et *Valla* Ἀταρνίτεω *Pass. Ask.*, mox semel iterumque βυβλία *Pass.* *i* Προλελεσχηνευμένῳ *Arch.* *k* Πᾶν *Pass. Ask.* *l* Ἐγίνετο *Pass. Arch. V.*, non inconmode: sed horum crebra mutatio. *m* Κατήγαγον *Arch. V.* *n* Ἦσαν *Arch. Ask. Pass.* saepissime in seqq. *o* Οἷά τε *Arch. Vind.* recte: deerat enclitica. *p* Non est in *Arch.*, negligenter. *q Med. Pass. Ask.* sine praepositione: ἀπωςὸς ἐκ τῆς *Paris. A. B. V. Brit. Arch.*, in quo male ἀπωςῆς, *Ald.* et Edd. priores.

28. Τὴν μὲν γενομένην &c.] Videri potest ab absurditate longe abesse priscorum Codd. τὴν μέν νυν ἐν αὐτοῖσι —— *veram apud ipsos caussam non aperuit.* Vicinum admodum L. III, 65. τοῦτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι. Nec recipio tamen. Ordo, ut saepiuscule, turbatior consulto; iuncta voluit οὐ μάλα ἐξέφαινε αὐτοῖσι. Histiaei autem de Ionum μετοικισμῷ conmentum, ad perterrefaciendos satis erat adpositum, siquidem et Assyriorum et Persarum institutis respondens. Quid enim illi Hierosolymitanis testati fuerint olim, tanquam re minime dubia, docemur 2. *Regum* C. XVIII, 32. Persarum mos superiore tangitur libro C. 14. et post pauca C. 9. De Philippo Macedone *Iustinus* culte VIII, 5. *Reversus in regnum, ut pecora pastores nunc in hibernos, nunc in aestivos saltus traiiciunt, sic ille populos et urbes, ut illi vel replenda, vel derelinquenda quaedam loca videbantur, ad libidinem suam transfert.* Mitto Romanos.

32. Οὐδέν τι πάντως] In coniecturam *Abreschii*, longe certissimam, inciderat. Redi modo ad L. V, 65. Alii, docto itidem viro, placere ὁ Ἱςιαῖος δι' ἀγγέλου ποιεύμενος non potuit, proptereaque διάγγελον ποιεύμενος, nexis vocibus, instauranti. Erant utique priscorum in castris διάγγελοι ad mandata ultro citroque transferenda, quales *optiones* et *tesserarii* Latinorum, διάγγελοι καὶ διοπτῆρες, ex *Plutarchi* versione in Galb. p. 1063. F., qui Sympos. p. 678. D. quoque δεῖ γὰρ οὐχ, ὥσπερ ἐν ςρατοπέδῳ, ΔΙΑΓΓΕΛΟΙΣ. *Noster* autem, quantum recordor, vocabulo usus nunquam fuit: immo vero siqua usurpasset, non obtruderem huic loco. Satis videbitur ex L. VIII, 134. ὁ Ἀμφιάρεως ΔΙΑ χρηςηρίων ΠΟΙΕΥΜΕΝΟΣ, quippe dictionem dubitatione et correctione liberans. Gentile Ἀταρνείτης Cl. *Valckenarius* L. I, 160. illustravit.

52. Ὡς ἀπωςὸς τῆς ἑωϋτοῦ γίνεται] Acquiesco in *Gronovii* iudicio: certe necessaria non est praepositio. *Sophocles* Aiac. v. 1044. Τέλος δ' ΑΠΩΣΤΟΣ ΓΗΣ ἀποῤῥιφθήσομαι· et Oedip. Tyr. v. 649. Η ΓΗΣ ΑΠΩΣΑΙ πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβών. Pluribus nihil opus erit.

70. Ἐπειν-

fane octo triremibus inftructis Byzantium
cum eo navigarunt. Ibique fubfidentes,
navigia e Ponto enavigantia intercipiebant,
præter eorum qui fe paratos obfequi Hi-
6 ftiæo ipsi asfentiebantur. Hiftiæo et Mi-
tylenæis hæc agentibus, ad ipsam Mile-
tum ingens exercitus navalis pariter et ter-
reftris expectabatur. Duces enim Perfarum
coactis in unum exercitum copiis verfus
eam ducebant, minoris cetera oppidá fa-
cientes. Inter clasfiarios promptisfimi erant
Phœnices, cum quibus militabant et Cy-
prii recens fubacti, et Cilices, et AEgy-
7 ptii. Hos adverfus Miletum et ceteram Io-
niam venturos quum intellexisfent Iones,
miferunt fuos quique primores ad commu-
ne Ioniæ concilium. Quibus in eum lo-
cum coactis atque deliberantibus, vifum
est, non debere terreftres copias adverfus
Perfas contrahi, fed ab ipsis Milefiis mu-
ros defendi, clasfem fociis navalibus in-
ftruere nulla navi prætermisfa: inftructa-
que clasfe, primo quoque tempore con-
trahi apud Ladam pugna navali decreturos
8 ad iuvandam Miletum. Lada autem, par-
va est infula, urbi Milefiorum obiacens.
Post hæc impletis navibus Iones præfto fue-
runt, comitantibus AEolenfibus, qui inco-
lunt Lesbum, atque ita aciem inftruxe-
runt. Cornu quod erat auroram verfus,
ipsi Milefii cum octoginta navibus, quas et-
iam præbebant, tenebant. His contigui
Prienenfes erant, duodecim cum navibus
et Myufii cum tribus. His contigui Teii,
feptem et decem cum navibus; illis iun-
cti Chii cum centum. Ultra hos locati
erant Erythræi et Phocæenfes: Erythræi
quidem, collatis octo navibus, Phocæen-
fes vero tribus. Phocæenfibus adhærebant
Lesbii cum navibus feptuaginta. Ultimi in
cornu occafum verfus erant Samii cum fexa-
ginta navibus. In fumma omnium numerus,
9 trecentæ quinquaginta tres triremes. Tot
fuere Ionum naves. Barbarorum vero, nu-
mero fexcentæ. Quæ ubi et ipsæ ad agrum
Mi-

ἔπλεον ἅμα Ἱστιαίῳ ἐς Βυζάντιον· ἐνθαῦτα δὲ ἱζό-
μενοι, τὰς ἐκ τοῦ Πόντου ἐκπλωούσας τῶν νεῶν ἐ-
λάμβανον, πλὴν ἢ [a] ὅσοι αὐτέων Ἱστιαίῳ ἔφασαν
ἑτοῖμοι εἶναι πείσεσθαι. Ἱστιαῖος μέν νυν καὶ Μιτυ-
ληναῖοι ἐποίευν ταῦτα· ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτι-
κὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκιμος· συ-
στραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων, καὶ ἓν ποι-
ήσαντες στρατόπεδον, ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον,
[b] τἄλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι·
τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἔσαν προθυμότατοι, συν-
εστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι, νεωστὶ κατεστραμμένοι, καὶ
Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι· οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλη-
τον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην [c] ἐστράτευον. Ἴωνες δὲ,
πυνθανόμενοι ταῦτα, ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐ-
τέων ἐς Πανιώνιον· ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς τοῦ-
τον τὸν χῶρον, καὶ βουλευομένοισι, ἔδοξε πεζὸν μὲν
στρατὸν [d] μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσῃσι, ἀλλὰ
[e] τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους· τὸ δὲ ναυ- 334
τικὸν πληροῦν, ὑπολειπομένους μηδεμίην τῶν νεῶν·
πληρώσαντας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λά-
δην, προναυμαχήσοντας Μιλήτου· ἡ δὲ Λάδη, ἔστι
νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη. Μετὰ
δὲ ταῦτα, πεπληρωμένῃσι τῇσι νηυσὶ παρῆσαν οἱ
Ἴωνες· σὺν δέ σφι, καὶ Αἰολέων [f] οἳ Λέσβον νέμον-
ται· ἐτάσσοντο δὲ ὧδε· τὸ μὲν πρὸς τὴν [g] ἕω εἶ-
χον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώ-
κοντα· εἴχοντο δὲ τουτέων Πριηνέες δυώδεκα νηυσὶ,
[h] καὶ Μυούσιοι τρισὶ νηυσί· Μυουσίων δὲ Τήϊοι εἴ-
χοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί· Τηΐων δὲ εἴχοντο Χῖοι
ἑκατὸν νηυσί· πρὸς δὲ τούτοισι, Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσ-
σοντο καὶ Φωκαέες· Ἐρυθραῖοι μὲν, ὀκτὼ νέας
παρεχόμενοι, [i] Φωκαέες δὲ, τρεῖς. Φωκαέων δὲ
εἴχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ
ἐτάσσοντο ἔχοντες [k] τὸ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σά-
μιοι, ἑξήκοντα νηυσί· [l] πασέων δὲ τουτέων ὁ σύμ-
πας ἀριθμὸς ἐγένετο, τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ
τριηκόσιαι τριήρεες· αὗται μὲν Ἰώνων ἔσαν. Τῶν
δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἔσαν ἑξακό-
σιαι· ὡς δὲ καὶ αὗται [m] ἀπίκατο πρὸς τὴν Μι-
λη-

a M. Pasf. Ask. ὅσοι αὐτῷ, ὅσαι αὐτέων *Arch.*, ceteri ὅσοι αὐτέων cum *Ald.* conftanter, et vere. Vid. C. 26. et mox πείθεσθαι, etiam in *Pasf.*, vulgatum debetur *Med.* et *Ask.* *b* Τὰ ἄλλα *Arch. V.* *c* Ἐστράτευον *Ask. Med.* et olim *Pasf.*, qui ex correctione ἐστρατεύοντο cum *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.* Edd., quod fervari potuerat. *d M. Ask. Pasf.*, in quo correctum μηδένα, quo modo reliqui et *Aldus*, nec incongrue. Ἀντίξοον habet hinc *Suid.* in Voce. *e M. Pasf. Ask. Brit. Valla*: nam *Arch.*, quem *Gale* excitat, nihil tale, in aliis ἀλλ' ἐκ τείχεος ὡς δυνατὸν ῥύεσθαι bene *Gronovius*. *f* Οἳ Λέσβον νέμ. *Eton. Arch. Vind. Valla*; alii ὅσοι τὴν Αἰολίδα γῆν νέμ. *g* Ἠῶ *Arch. Vind.* *h* Πριηνέων δὲ εἴχοντο Τήϊοι εἴκοσι νηυσὶ. Τηΐων δὲ *Arch.* omisfis Myufiis eorumque navibus; omittit quoque *Valla*; *fed Teii cum tribus Teiis*, absurde: in ora *Steph.* Μυήσιοι et Μυησίων ex *Aldo*, cui *Pasf.* confentit, fed perperam. *i* Φωκέες *Ask.* *k* Τὰ fine κέρας *Arch. V.* nulla premente causfa. *l* Πάντων *Med. Ask.*: tum τουτέων συνάπας *Arch.* fatis belle. Vid. *Gronov.* VII, 186. ὁ defit etiam *Vind.* *m Med. Ask. Pasf. Arch. Vind.*, alii ἀπίκοντο.

70. Ἔπεμπον προβούλους] Docuit ex Philofopho Polit. IV, 14. *Budaeus*, προβούλους in Graeciae civitatibus fuisfe, qui ante fedulo confultarent, quam ad populum deliberanda referrentur, atque inde Athenis προβουλεύειν, προβουλεύματα apud Oratores *Demofthenem*, *AEfchinem*, *Lyfiam*, quibus atque *Harpocrationi* moleftus non fum. Πρόβουλοι hic funt legati, ad commune Ionum de gentis falute confultum misfi, uti L. I, 170. Tales πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος, fimili causfa ad Isthmum misfi, L. VII, 172., indice *Porto*.

70. Ἔπεμπον προβούλους —— ἐς Πανιώνιον] De XII. Ioniae civitatibus foederatis octo tantum ad illud commune gentis concilium fuos hoc tempore misisfe videntur legatos, de re fumma confultaturos; totidem enim tantum memorantur cap. feq. quae pro fuis quaeque viribus naves adverfus Perfas inftruxerint. Praeter istas in Πανιώνιον convenire fueverant Ephefii, Colophonii, Lebedii, et Clazomenii. Recenfet istas duodecim civitates *Herod.* I, c. 142., quae de gentis nomine templum Πανιώνιον dictum condiderint, cuius fui generis alios nullos voluerint esfe participes: vide Clar. *Wesfeling.* ad *Diodori* XV, c. 49. Praeter ceteros τοῦ Πανιωνίου meminerunt *Diogen. Laërt.* I, 40. *Paufan.* VII, p. 529, 532. *Max. Tyr.* XXVII, 2. vid. *App. Vatic.* Prov. II, 43. et IV, 11. VALCKEN.

80. Καὶ Αἰολέων οἳ Λέσβον νέμονται] Posfesfionem tandem reciperavit, quod vi deiectum fuerat. Ferri non posfunt Αἰολεῖς, ὅσοι τὴν Αἰολίδα γῆν νέμονται. Cui enim bono talis AEolenfium defignatio? et cur nulli nominatim AEolenfes in fociorum catalogo? Contra ea Φωκαέων δὲ εἴχοντο ΛΕΣΒΙΟΙ νηυσὶ ἑβδομήκοντα· quibus inconmoda utique ftatio, ni reductum valeat. AEolicae civitates aliae in continente, infulares aliae, et inter has *Lesbus* L. I, 151. *Steph. Byz.* in Αἰολία verisfime, λέγονται καὶ οἱ τὴν ΛΕΣΒΟΝ οἰκοῦντες ΑΙΟΛΕΙΣ. Cl. *de Pauw*, cuius par opinio, fuisfe olim quibusdam in fchedis, ὅσοι vel οἳ τὴν Λεσβίδα γῆν νέμονται, atque inde corruptae fcripturae natales arbitratur. Infulam *Ladam*, e regione Mileti iacentem, *Gronov.* ad *Arrian.* Ἀναβ. I, 19. docte declaravit.

84. Καὶ Μυούσιοι] Etfi ex *Arch.* lectione numerus navium rotundetur, prava est; peior *Vallae*. Recurritur ad διττογραφίαν, quam admittentes vulgatae merito primas tribuunt. Facinus ego librarii cenfeo, corruptis Μυησίων vocabulis offenfi.

ληςίην, καὶ ὁ πεζός σφι [a] ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων ςρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν, καταῤῥώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ οὕτω οὔτε τὴν Μίλητον οἷοί τε [b] ἔωσι ἐξελεῖν, μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες, πρός τε Δαρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν· ταῦτα [c] ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἳ ὑπ' Ἀριςαγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν [d] ἀρχέων, ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συςρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τουτέων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας [e] συγκαλέσαντες, ἔλεγόν σφιν τάδε, „Ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν „βασιλῆος οἶκον· τοὺς [f] γὰρ ἑωϋτοῦ ἕκαςος ὑμέων „πολιήτας πειράσθω [g] ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ „συμμαχικοῦ· προϊσχόμενοι δὲ [h] ἐπαγγείλασθε „τάδε, ὡς πείσονταί τε ἄχαρι οὐδὲν [i] διὰ τὴν ἀπόςασιν, οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια [k] ἐμπεπρήσεται· οὐδὲ βιαιότερον ἕξουσι οὐδὲν, ἢ πρότερον „[l] εἶχον· εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε [m] σφι λέγετε „ἐπηρεάζοντες, τά περ σφέας [n] κατέξει, ὡς ἑσσωθέντες τῇ μάχῃ, ἐξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς „σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ „παρθένους ἀνασπάςους ἐς Βάκτρα· καὶ ὡς τὴν χώρην
335 „ἄλλοισι παραδώσομεν". Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον [o] ταῦτα· τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαςος ἐς τοὺς ἑωϋτοῦ ἐξαγγελλόμενος· οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς [p] τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὗται αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνῃ τε διεχρέωντο, καὶ οὐ προσίεντο τὴν προδοσίην· ἑωϋτοῖσί τε ἕκαςοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι· ταῦτα μέν νυν ἰθέως ἀπικομένων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων ἐγί-

Milesium venere, omnisque eis peditatus adfuit, tum vero duces Persarum, audita multitudine Ionicarum navium, extimuerunt ne hostem superare, atque ita nec Miletum capere possent classe non potentes, simulque ob id apud Darium caderent in periculum pœnæ subeundæ. Hæc reputantes, contractis Ionum tyrannis, qui ab Aristagora Milesio deiecti imperiis, ad Medos fugerant, et tunc adversus Miletum simul militabant, horum quicunque aderant convocatis, ita verba fecerunt, Viri Iones, nunc aliquis vestrum bene merens de domo regia appareat. Suos enim populares quisque vestrum conetur abducere a reliquis sociis, eliciendo illos hac promissione, nihil eos quod rebellarint, molestiæ sensuros, nullas eorum vel sacras vel privatas res incensum iri, nihil violentius quam antea passuros; sin minus ista facere, sed omnino decernere prœlio voluerint, hæc eis minitantes damna dicite eventura, quæ certe evenient; ipsos prœlio victos in servitutem rapiendos, liberos eorum a nobis castrandos, virgines in Bactra asportandas: terram aliis tradendam. Hæc loquutis Per- 10
sarum ducibus, Ionum tyranni sub noctem ad suos quisque populares denunciatum miserunt. Iones ad quos ii nuncii etiam pervenerunt, contemnere hæc nec admittere proditionem, sibi quique solis illa a Persis denunciari existimantes. Hæc quidem, simulatque Miletum Persæ applicuere, gesta sunt. Mox 11
quum

a Ἅμα πᾶς *Arch.* *b* Ἔσωνται *Brit.* *c* Ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες *Arch. Vind. Paris. A. B. Brit. Ald. Valla*, ex *Med. Pass. Ask.* ἐπιλεγόμ. ἔλεξαν συλλέξαντες. *d* Ἀρχέων *Arch. V. Valla*: olim ἀρχαίων. *e* Συγκαλ. *Arch. V. Ask.*, alii ξυγκ., mox ἔλεγόν σφιν *M. Pass. Ask.*, reliqui pronomen spernunt. *f Arch. V. Pass.* ex correctione, *Brit. Paris. A. B. Ald.*, γὰρ αὐτέων ἕκας. *M. Ask.* *g* Ἀποσχίζειν *Arch. V.* *h* Ἐπαγγέλλεσθε *V. Pass.*, ἀπαγγέλλεσθε *Arch.*, quod laudo. *i* Διὰ τὴν ἀπ. *Ask. Arch. Pass. Ald.*, articulus deerat. Mox ἱρὰ omnes. ἱερὰ in postrema editione, peccato correctoris. *k* Ἐμπεπρήσεται *M. Pass. Paris. B. Ask.* alii ἐμπρήσεται. *l* Desit *Brit.* mox μὲν οὐ ποι. *M. Ask. Pass.*, reliqui μὲν μὴ, in *Brit.* negans abest vox. *m* Ἠδή σφι *Pass.* *n* Κατάξει *Arch.* et ἐσσωθέοντες. *o* Τάδε *Pass.* *p* Οὓς id. *Ask.*

1. Ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες] Lene hoc, asperrimum atque aures stridule radens ἐπιλεγόμενοι ἔλεξαν συλλέξαντες. Cur retinebimus illud insititium, quod suam in secuturis sedem occupat? Exterminetur proinde Codd. imperio, qui continuo ad doctorum suspicionem iustissime ἀρχέων. Simile mendum in *Aldo* L. I, 192. Rem supra exposuit L. V, 37.

3. Καταλυθέντες τῶν ἀρχαίων] Τῶν ἀρχέων vel absque Codd. sed certe recipi debuisset ab *Arch.* oblatum et a *Valla*: infra c. 13. AEaces ab Aristagora ἀπεςέρητο τὴν ἀρχὴν, κατάπερ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι· frequenter τυραννίδος et ἀρχῆς κατάλυσις memorantur. Perperam posita distinctio locum obscuravit *Xenophontis* Ἑλλ. V. p. 331, 7. sic ista vulgari debuerant: τοὺς — βουληθέντας Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν δουλεύειν, ὥςε αὐτοὶ τυραννεῖν, τὴν τούτων ἀρχὴν ἑπτὰ μόνον τῶν φυγόντων ἤρκεσαν καταλῦσαι. Similis accusativus non intellectus L. VI, p. 347, 17., peperit nobis additamentum, ni fallor Xenophonteis interiectum ibid. v. 26—29. quo sine iactura careremus. VALCKEN.

8. Τοὺς γὰρ ἑωϋτοῦ ἕκαςος] Pulcre ita pro scriptoris consuetudine: iterum C. 10. ἕκαςος ἐς τοὺς ἑωϋτοῦ ἐξαγγελλόμενος, saepeque alias. Quamquam autem ἐμπρήσεται, quod deinceps, de minantium sententia nihil deminuit, moveor praestantium MSS. praeiudicio, ut ἐμπεπρήσεται contemtui ne sit: sive enim secuturam brevi templorum conflagrationem velis, seu ea Atticorum sumas forma, qua πεπράσεται, monitoribus Grammaticis, *Thoma M.*, *Moeride*, aliisque, vicem πραθήσεται obit, minis accommodatum manebit. Vide L. V, 105.

12. Οὔτε τὰ ἱερὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπρήσεται] Hoc an ἐμπεπρήσεται ex *Med.* praeferendum sit, vix poterit constitui, quum utrumque sit ad normam veterum, quos imitatus *Pausan.* IV, p. 297., scripsit συλήσεσθαι δέ σφισι καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς πατρίδας ἐμπρήσεσθαι. Alterius generis apud *Aristophanem* inveniuntur πεπράξεται· ἀποκεκόψονται· κεκλαύσεται· πεπλήξεται· ἐγγεγράψεται· κεκλήσομαι· λελήψεται· postremum restituendum est in Nubib. v. 1310. et forsan in *Eurip.* Herc. Fur. v. 729. pro γενήσεται nisi praeferendum sit δεδήσεται· hoc ubi *Moeris* adnotavit plura dedit Cl. *Pierson.* — *Herodotus* τὰ ἱρὰ et τὰ ἴδια similiter opponit c. 13. et VIII, c. 109., Persa τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπρὰς &c. *Deorum templa* designans per τὰ ἱρὰ, per τὰ ἴδια non privatorum tantum aedes, sed *quaevis*, templis aliisque locis sacris exceptis, *aedificia* civitatum praesertim *publica*, qualia veteribus τοῖς ἱεροῖς opposita ὅσια dicuntur. Plerumque quidem per ἱερὰ et ὅσια, *sacra* et *profana*, intelliguntur apud veteres χρήματα· nonnunquam designantur et οἰκοδομήματα. Haeret in *Isocratis* Areopag. turpis menda p. 153. B. τὴν δημοκρατίαν οὕτω κοσμήσασαν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ ταῖς θυσίαις· *urbem* vertit *Wolf. exornatam templis et sacrificiis*: emendandum esse καὶ τοῖς ὁσίοις, demonstrant haec *Harpocrationis* in Ὅσιον Ἰσοκράτης Ἀρεοπαγιτικῷ, Καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ὁσίοις· istum locum *H. Steph.* ceterique dimiserant intactum. Eosdem quos *Isocrates* saepe laudat *Demosth.* qui Athenarum urbem templis exornaverant aliisque publicis aedificiis, velut in Olynth. III. p. 25., δημόσια μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν et p. 101, 46. c. Androtion. p. 386, 24. quae loca *Ciceroni* obversabantur I. in Verr. c. 21. et *Sallustio* B. C. c. XII. ubi notat *Ios. Wasse.* VALCKEN.

15. Λέγετε ἐπηρεάζοντες] Laurentii, *haec eis damna dicite eventura*, iure *Pavius* explodit. Persae, minis uti defungerentur, volebant. Idem *Raphelius* ad *Matth.* C. V, 44. perspexit, scholiaste *Thucydidis* advocato, ad quem L. I, 27. praeclara Cl. *Wasse*, tum quoque *Des. Heraldus* erudita disputatione contra *Salmasium* Animadvers. ad Ius Attic. et Rom. L. II, 15.

29. Ἐπὶ

quum ad Laden Iones coacti essent, conciliaque haberentur, et aliæ ab aliis sententiæ dicerentur, etiam in his Dionysius Phocæensis dux ita loquutus est: In acie quippe novaculæ res nostræ sunt, viri Iones, ut aut liberi simus aut servi, et quidem tanquam fugitivi. Itaque vos, si vultis ærumnas excipere, cummaxime quidem subeundus erit vobis labor; verumtamen superatis hostibus, liberi esse poteritis: sin autem ignavi fueritis, et per tumultum omnia confuderitis, nullam vestri spem habeo quominus pœnas regi rebellionis detis. Sed assentiamini mihi, et vos ipsos mihi permittite; et ego, diis ex æquo iuvantibus, recipio vobis aut non concursuros hostes, aut si concurrent, mul-
12 to inferiores futuros. His auditis, Iones sese Dionysio permisere. Ille naves identidem in cornua producens, ut remigibus uteretur, navibus inter se traiectum procurans, et propugnatores armaret, reliquum diei naves in ancoris retinebat, et per totum diem laborem Ionibus exhibebat; ad septimum usque diem obtemperaverunt atque imperata fecerunt. Post dies istos proximo Iones, utpote talium vexationum insueti, tum laboris hac tolerantia, tum sole

ἐγίνετο. Μετὰ δὲ, τῶν Ἰώνων συλλεχθέντων ἐς τὴν Λάδην, ἐγίνοντο ἀγοραί· καὶ δή κου σφι καὶ ἄλλοι ἠγορόωντο, ἐν δὲ δὴ καὶ [a] ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων τάδε, „ Ἐπὶ ξυροῦ [b] γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν „ τὰ πρήγματα, Ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ „ δούλοισι, καὶ τούτοισι ὡς δρηπέτῃσι· νῦν ὦν ὑμέες, „ ἢν μὲν βούλησθε [c] ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ παρα„χρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε δὲ ἔσεσθε, [d] ὑ„περβαλλόμενοι τοὺς ἐναντίους, εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μα„λακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ διαχρήσεσθε, οὐδεμίην ὑμέων „ ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας δίκην [e] τῷ βασιλέϊ „ τῆς ἀποστάσιος· ἀλλ' ἐμοί τε πείθεσθε, καὶ ἐμοὶ ὑ„μέας αὐτοὺς [f] ἐπιτρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγὼ, θεῶν τὰ „ ἴσα νεμόντων, ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμίξειν τοὺς πολε„μίους, ἢ συμμίσγοντας, πολλὸν [g] ἐλασσώσεσθαι". Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτρέπουσι σφέας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ· ὁ δὲ, ἀνάγων [h] ἑκάστοτε ἐπὶ κέρας τὰς νέας, ὅκως τοῖσι ἐρέτῃσι χρήσαιτο, διέκπλοον ποιεύμενος τῇσι νηυσὶ δι' ἀλληλέων, καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὁπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νέας ἔχεσκε ἐπ' ἀγκυρέων· παρεῖχέ τε τοῖσι Ἴωσι πόνον δι' ἡμέρης· μέχρι μέν νυν ἡμερέων ἑπτὰ [i] ἐπείθοντό τε καὶ ἐποίευν τὸ κελευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ [k] ταύτῃσι, οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθέες ἐόντες πόνων τοιούτων, [l] τετρυμένοι τε ταλαιπωρίῃσί τε καὶ ἡλίῳ,

a Desit articulus *Arch. Vind.*, tum στρατηγὸς abest *Ask.*, nec novit *Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. XXII. p. 140. *b* Γὰρ ἀκμ. id. *Arch. V. Pass. Ask. Brit.*, olim γὰρ τῆς ἀκ. in *Longino* mox ἢ deest ante εἶναι, tum ἐλευθέροις ἢ δούλοις scribitur. *c Longinus*, *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.*, ex *Medic. Ask. Pass.* ταλαιπωρίην δέκεσθαι. *d* Ὑπερβαλέσθαι *Longin.*, mutata oratione. *e* Abest τῷ *Pass. V. Arch.* *f* Ἐπιστρέψατε *Arch.* *g Vind. Brit. Paris. A. B. Ald.* Edd., ἐλασσωθήσεσθαι *Pass. Med. Ask.*, ἐλάσσωσθαι *Arch.* *h* Ἑκάστας τε id. *i* Ἐπύθ. *Arch. Vind.* *k* Ταύτῃ iidem. *l* Τετριμμένοι *Arch.*, mox ἡλίῳ *V. Ask.*

30. Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς] Ad *Homeri* exemplum, quod *Stephanus* ostendit, Il. K, 173. πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς· pro quo *Synes.* de Regn. p. 21. B. νῦν γὰρ πάντες ἐπὶ ξυροῦ ἵστανται ἀκμῆς. Itaque articulum, Poëtae, *Longino* codicibusque invisum, delevi. Iunge *P. Burmann.* in *Phaedri* L. V, 8, 1.

30. Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ τῆς ἀκμῆς] Phocaeensis ista Dionysii *Longinus* in exemplum advocat hyperbati XXII, 4., monetque, ὡς μὴ δοκεῖν ἐσκεμμένα λέγειν, ἀλλ' ἠναγκασμένα, *Herodotum* invertisse dicendorum ordinem, quae naturali suo situ sic secundum *Longinum* fuissent collocanda: ὦ ἄνδρες Ἴωνες, νῦν καιρός ἐστιν ὑμῖν πόνους ἐπιδέχεσθαι· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ὑμῖν τὰ πράγματα. Homericum illud expresserunt *Theognis* v. 557., κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς· et *auctor* epigramm. Ἀκμᾶς ἑστακυῖαν ἐπὶ ξυροῦ Ἑλλάδα πᾶσαν, ap. *Plutarch.* et *Aristid.* T. III. p. 648. sed haec Herodoti quaeque sequuntur, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι *Aristides* imitatur in Themistocle T. III. p. 303., ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξυροῦ τῆς ἀκμῆς ἑστηκότος, [ἢ] εἶναι τὴν Ἑλλάδα ἢ μή· id est σωθῆναι ἢ ἀπολέσθαι, ut recte *Schol.* explanat. Herodotei quoque Dionysii forte meminerat *Livius*, dum ista Locrensem legatum Romae dicentem faciebat XXIX, c. 17., *In discrimine est nunc humanum genus, utrum vos an Carthaginienses principes orbis terrarum videat.* Frequentatur in talibus ἀκμή. *Demosth.* p. 37, 56. ταῦτα —— πρότερον μὲν ἐνῆν ποιεῖν νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν. *Eurip.* Phoen. v. 1088., Ἀκμὴν γ' ἐπ' αὐτὴν (ἤλθον.) Ionas suos docere voluit Dionys. *in novacula* stantem occasionem esse prehendendam, cuius opportunitatem frustra quaererent amissam; atque adeo, ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν, Ἀλλ' ἔστ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς· *Aristoph.* Plut. v. 255. VALCKEN.

33. Ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι] Amplius hoc, quam receptum ex *Medic.* ταλαιπωρίην δέκεσθαι. Post pauca τετρυμένοι ταλαιπωρίῃσι, explicatque *Longinus* πόνους ἐπιδέχεσθαι, nullo propterea merito vapulans. Quod eius autem in schedis ταλαιπωρίαις ἐνδέχεσθαι, leviter aberrat, nec mutari in prima editione ταλαιπωρίαις ἐνέχεσθαι debuerat, super quo *Zach. Pearce* ad elegantissimum scriptorem.

33. Ἢν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίην δέκ.] *Mediceae* vulgatam olim lectionem praeferrem, ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι· hoc Herodoteum est: paulo post Iones τετρυμένοι dicuntur ταλαιπωρίῃσι· ἐνδέκεσθαι Codices etiam adfirmant *Longini*, cuius quod prima praefert Ed. ταλαιπωρίαις ἐνέχεσθαι probari non debebat ut genuinum *Za. Pearcio.* Sententia dicti satis est perspicua: *molestias si velitis subire, labore vobis libertatem parabitis*; ut optima quaevis et iucundissima non nisi primum *impensa opera* comparari solent: *labor* enim *voluptasque, dissimillima natura, societate quadam inter se naturali sunt iuncta*, ut vere scribit *Livius* V, c. 2. Cyrus *Xenoph.* K. Π. I. p. 15. πόνον τοῦ ζῆν ἡδέως ἡγεμόνα νομίζετε· sic ista legit *Longin.* XXVIII, 4. *Dionys. Halic.* T. II. p. 317, 23., οὐδὲν τῶν μεγάλων μικρῶν ἐστι πόνων ὤνιον. Forte non alibi lectum *Musonii* dictum nobis egregium servavit *Gellius* N. A. XVI, c. 1. ἄν τι πράξῃς καλὸν μετὰ πόνου, ὁ μὲν πόνος οἴχεται, τὸ δὲ καλὸν μένει· apte quadrant ista Herodoteis. VALCKEN.

39. Θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων] Recurret simili in negotio C. 109. Diversius abit de officiorum iustis vicibus hoc Alcibiadis τὰ ἴσα νέμων, τὰ ὅμοια ἀνταξιούτω *Thucyd.* VI, 16. Porro πολλὸν ἐλασσώσεσθαι nihil pravi habere, indicatum ad L. V, 35.

41. Ἐλασσωθήσεσθαι] Nisi Codices etiam alii concinerent *Med.* revocarem ἐλασσώσεσθαι. Mos veterum, quibus praeivit *Herodotus*, pro passivis interdum adhibentium futura media, et ab aliis fuit adfirmatus, et luculentis exemplis a *Io. Piersono* ad *Moer.* —— Quod paulo post legitur, ἀνάγων ἑκάστοτε ἐπὶ κέρας (ut et c. 14.) τὰς νέας, id est ἀλλήλαις ἀκολουθούσας· id *Thucydidi* semper, ut puto, dicitur et *Xenophonti* ἐπὶ κέρως· apud illum πλεῦσαι naves dicuntur ἐπὶ κέρως, VI, c. 32, 50. VIII, c. 104. ἀναχθέντας ἐπὶ κέρως habet *Xenoph.* Ἑλλ. I. p. 264, 44. et huius *Herodoti* simillimo loco VI, p. 343, 34. ubi Dionysii providentiam aemulatus Iphicrates exercendi gratia ἐπὶ κέρως ἦγε· vid. *Grammius* ad *Schol.* in *Thucyd.* p. 653. et *Davis.* ad *Max. Tyr.* p. 540. VALCKEN.

47. Δι' ἡμέρης] Reddi non debebat *quotidie*; sed *per totum diem*: pro δι' ἡμέρας ὅλης *Herodoto* quoque scribitur δι' ἡμέρης, I, c. 97. II, c. 173. VI, c. 12. et VII, c. 210. semel tantum recte cepit *Valla.* apud *Athen.* IV, p. 168. C. *Amphis*: Πίνουσ' ἑκάστης ἡμέρας δι' ἡμέρας· X, p. 417. C. *Eubulus*: Ἀνδρῶν ἀρίστων ἐσθίειν δι' ἡμέρας· XI, p. 463. B. *Ion. Chius*: ἴτω διὰ νυκτὸς ἀοιδή· similiter adhibentur διὰ βίου· δι' ἐνιαυτοῦ· δι' ἔτους· *Hesych.* Δι' ἔτους, δι' ὅλου τοῦ ἔτους· attigit hunc usum *Casaubon.* in *Athen.* VII, c. 1. VALCKEN.

50. Τετρυμένοι] Multum ab huius efficacia τετριμμένοι *Arch.* abest. Vid. I, 22. II, 129. et *Appian.* Bell. Civ. II. p. 735. καὶ ἰσχυρίζοντο —— τὴν στρατιὰν τοῦ Καίσαρος ΤΕΤΡΥΜΕΝΗΝ τε πόνῳ καὶ χρόνῳ, in quo tamen

ἡλίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἑωϋτοὺς τάδε, „ Τίνα δαιμόνων „ παραβάντες, τάδε ἀναπίμπλαμεν; οἵτινες παρα- „ φρονήσαντες, καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου, ἀνδρὶ „ Φωκαέϊ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέ- „ ψαντες ἡμέας [a] ἑωϋτοὺς ἔχομεν; ὁ δὲ, παραλαβὼν „ ἡμέας, λυμαίνεται λύμῃσι ἀνηκέστοισι· καὶ δὴ πολ- „ λοὶ μὲν ἡμέων ἐς νούσους πεπτώκασι, πολλοὶ δὲ ἐπί- „ δοξοι τὠϋτὸ τοῦτο πείσεσθαι [b] εἰσί· πρό τε τούτων τῶν „ κακῶν, ἡμῖν γε κρέσσον καὶ [c] ὁτιῶν ἄλλο παθέειν ἐστὶ, „ καὶ τὴν μέλλουσαν δουληΐην ὑπομεῖναι, ἥτις ἔσται, „ μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέχεσθαι· Φέρετε, τοῦ λοι- „ ποῦ μὴ πειθώμεθα [d] αὐτῷ". Ταῦτα ἔλεξαν· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἤθελε, ἀλλ' οἷα στρατιὴ, σκηνάς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ, ἐσκιητροφέοντο, καὶ ἐσβαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐς τὰς νέας, οὐδ' ἀναπειρᾶσθαι. Μαθόντες δὲ ταῦτα [e] τὰ γινόμενα ἐκ τῶν
336 Ἰώνων οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμίων, ἐνθαῦτα δὴ παρ' [f] Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος, κείνους τοὺς πρότερον ἔπεμπε λόγους Αἰάκης, κελευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφεων ἐκλιπεῖν τὴν Ἰώνων συμμαχίην· οἱ Σάμιοι ὦν, ὁρέωντες [g] ἅμα μὲν ἐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώνων, ἐδέκοντο τοὺς λόγους· ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι [h] ἀδύνατον τὰ βασιλῆος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὖ τε ἐπιστάμενοι ὡς εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο τὸν Δαρεῖον, ἄλλό σφι παρέσται πενταπλήσιον· προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπεί τε τάχιστα εἶδον τοὺς Ἴωνας [i] ἀρνευμένους εἶναι χρηστοὺς, ἐν κέρδεϊ ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τά τε ἱρὰ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια· ὁ δὲ Αἰάκης, [k] παρ' ὅτευ τοὺς λόγους ἐδέκοντο, παῖς μὲν [l] ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος, τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου, ὑπὸ τοῦ Μιλησίου Ἀρισταγόρεω ἀπεστέρητο τὴν ἀρχὴν, κατάπερ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι. Τότε ὦν ἐπεὶ

a ἐπέ-

sole afflictati, inter se dixere, Quo nos deorum offenso ista patimur? qui desipientes ac de cursu mentis deiecti viro Phocæensi superbo tres naves habenti, omnino nos ipsos permisimus? quos ille sumptos perdit insanabilibus ærumnis? quorum multi quidem in morbum inciderunt, multi idem passuri videntur: quibus satius est quidvis aliud quam hæc mala pati, atque adeo servitutem futuram, siqua erit, sustinere, quam præsenti afflictari. Agite, huic ne deinceps obtemperemus. Hæc inter se loquuti; et mox deinde nemo illi parere velle, sed tentoriis more militari in insula defixis, frui umbraculis, ac nolle naves ingredi, neque experimentis explorari. Id ab Ionibus fieri animadvertentes 13
Samiorum duces, tunc per AEacem Sylosontis filium, illos quos antea miserat sermones AEaces, iubentibus Persis rogans illos, ut desererent societatem Ionum: Samii igitur, videntes simul gravem confusionem Ionum existere, admiserunt eos sermones, simul quod fieri non posse videretur, ut regis potentiam superarent, ac probe scirent, si præsens copia navalis superaretur Darii, aliam quintuplo maiorem adfuturam. Nacti igitur occasionem, ubi primum viderunt Iones negantes se in officio futuros, lucrifaciendam putaverunt suorum sacrorum atque privatarum rerum conservationem. AEaces autem cuius orationem admisere Samii, filius Sylosontis AEacis filii fuit, Sami tyrannus, ab Aristagora Milesio exutus principatu, quemadmodum alii Ioniæ tyranni. Itaque postea- 14
quam

a Αὐτοὺς *Arch. V. Ask.*, non prave. *b* Abest *Arch. V. Brit. Ald.*, venit ex *Med. Pass. Ask.* *c* Ὁτιῶν *Pass. Ask. V. Arch.*, bene. ὁτιοῦν olim. *d* Αὐτοῦ *Pass. Ask. Vind.* Conf. L. v, 33. *e* Desideratur in *Pass. Ask. Vind.* *f* Αἰσάκεος *Ask.*, mox ὁ Αἰάκ. *Pass.* *g* Ἐοῦσαν ἅμα μὲν ἀτ. *Pass. Ask.* *h* Ἀδύνατα margo *Steph.*, quod sequitur τὰ non norunt *Arch. V.* *i* Ἀρνευμένους *Arch. V. Valla*, οὐ βουλομένους ceteri. *k Pass. Arch. V. Brit. Paris. A. B., Ald.* παρ' οὗ *Med. Ask.*, tum ἐδέκοντο οἱ Σάμιοι, παῖς ora *Steph. Pass. Ask.* *l* Deest *Brit.*

et *Polybio* saepiuscule τετρυμμένος et τετριμμένος, ubi non oportuerat. Iam Τίνα δαιμόνων παραβάντες ex poëta, *Quo numine laeso*, recte *Portus*, convenitque *Heliodori* extr. L. VII. AEth. ἐμοὶ μελήσει ταῦτα καὶ ὅρκοις καὶ θεοῖς, τοῖς ΠΑΡΑΒΑΘΕΙΣΙ.

52. Τάδε ἀναπίμπλαμεν] Imitatus *Pausan.* ἐν ᾅδου, inquit, κακὰ ἀναπίμπλησιν, x. p. 867. —— Mox, ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου, supra fuit illustratum ad III, c. 155. —— In seqq. ἐπιτρέψαντες ἡμέας ἑωϋτοὺς ἔχομεν, *Vallae* non intellectum, ponitur pro ἐπετρέψαμεν ἡμέας· ut I, c. 28., τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις· I, c. 37., ἀποκληΐσας ἔχεις· et aliquoties alibi. Similem usum attigi ad III, c. 87. VALCKEN.

67. Παρ' Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος] Nullum hic desideramus supplementum, ubi aptissime singula ad se invicem respondent: παρ' Αἰάκεος —— κείνους —— ἐδέκοντο τοὺς λόγους· his ad evitandam obscuritatem more suo quaedam interiecit. —— Quod sequitur κατεφαίνετο alibi neminem offenderet; sed, si variant Codd. scribi commode poterit: ἅμα δὲ καὶ ἐφαίνετό (vel καὶ κατεφαίνετό) σφι εἶναι ἀδύνατα, τὰ βασιλῆος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι· sicuti scripsit de Aristagora v, c. 124., πρὸς δέ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι· pro ἀδύνατον, ἀδύνατα ponere solent *Herod.* et *Thuc.* atque hoc nostro quoque cap. praebet margo *Steph.* —— Tum Samii praeterea dicuntur εὖ ἐπιστάμενοι, ὡς εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο τὸν Δαρεῖον, ἄλλό σφι παρέσται πενταπλήσιον· in his leniter corrigendum censeo τοῦ Δαρείου· opponuntur τὸ παρεὸν τοῦ Δαρείου ναυτικὸν, et τὸ παρεσόμενον· infelix prostat viri docti tentamen. Intelligebant facile perspicaciores, si forte nunc de Persis victoriam reportarent, *illam non finem, sed causam maioris belli fore*, quod suos postea docuit Themistocles ap. *Iustin.* II, c. 12. —— Samii tandem, videntes Ionas ἀρνευμένους εἶναι χρηστοὺς, ἐν κέρδεϊ ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τά τε ἱρὰ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. Miror cur τὰ ἱρὰ τὰ σφέτερα potius scripserit, quam τὰ σφέτερα ἴδια· bis alibi dixit τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια. Ex Codd. restituetur ἀρνευμένους· vid. *Wess.* Diss. *Herod.* p. 187. Ne illud quidem spreverim, quod, *Vallae* lectum, margo praebet *Steph.* ὁ δὲ Αἰάκης, παρ' οὗ τοὺς λόγους ἐδέκοντο οἱ Σάμιοι, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος. De illo vid. ad L. III, c. 139. VALCKEN.

70. Οἱ Σάμιοι] Haec duo si nusquam essent, uti post pauca in quibusdam Codd. nimia liberalitate sunt addita, scribereturque ὁρέοντες ὦν ἅμα μὲν ——, tum ἐδέκοντο, ἅμα δὲ κατεφ. scabrum omne orationi deficeret. Ego tamen contra tabulas nihil innovo: inserta οἱ Σάμιοι ὦν cursum sermonis turbarunt nonnihil, desideraruntque deinceps τοὺς λόγους. Hinc ἀνακόλουθον quoddam. Mox quoque κατεφαίνετό σφι et εὖ τε ἐπιστάμενοι structuram dant haud omnibus communem, Nostro non insolitam. Supra L. I, 19.

74. Τὸ παρ. ναυτ. ὑπερβαλοίατο τὸν Δαρεῖον] Arbitror τὸν Δαρεῖον hinc amoliendum, adscitum fortasse ex L. v, 124. ἀδύνατα ἐφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι· aliorsum certe si ierit, nihil amplius inpediti: idem ut *Pavius* consequeretur, ὑπερβάλοιτο τὸν Δαρεῖον scripsit, praesentem Graecorum classem, Darium superaturam, intelligens: at πενταπλήσιον, continuo succedens, Persicam sibi classem postulat, quintuplo maiorem, si qua Graeci victores abiissent, adfuturam. Lenior *Reiskii* ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο τοῦ Δαρείου medicina.

77. Ἀρνευμένους εἶναι χρηστοὺς] Frequens οὐ βουλομένους vim legitimo fecit, cui vindicias non negavi. Ἀρνεῖσθαι et οὐ βούλεσθαι saepe tantundem valere, nemo ignorat: inde glossae origo. Ἀπαρνεύμενον ποιέειν offerent schedae L. VI, 69., *Euripides*que, καὶ νῦν γε φῆμι, κοὐκ ἀπαρνοῦμαι τέκνον Elect. v. 1057. Alia, olim producta, nunc non moror, consensione Cl. *Wassei* Indic. *Thucydid.* Voce Κέρδος contentus. De AEace et Sylosonte L. III, 139.

90. Πλὴν

et subtrahentes se prœlio, præter XI. naves, quæ manserunt, causam dederunt magnæ Ionum stragis. Chiorum virtus. Sed circa Ephesum occiduntur. Dionysii Phocæensis reliqua vita vaga.

quam Phœnices adnavigare cœperunt, Ionesque et ipsi naves in cornua digestas contra educere, ac propius ventum est, prœliumque consertum, tunc quinam Iones ignavi, quive egregii fuerint, haud queo pro comperto scribere, quia alius in alium reiicit culpam. Dicuntur tamen Samii tunc, quemadmodum cum AEace composuerant, sublatis velis ex ordine excessisse Samumque abiisse, præter undecim naves, quarum trierarchi permanserunt, dimicaruntque, nolentes dicto audientes esse ducibus. Quo ex facto commune Samiorum eis donavit, ut ipsorum nomina a maioribus paternis repetita, tanquam egregiorum virorum in columna scriberentur: exstatque ea columna in foro. Lesbii videntes Samios, qui iuxta erant, fugam capessere, idem fecere quod Samii, sicut etiam plurimi Ionum fecerunt hæc
15 eadem. Ex iis vero qui in pugna perstiterunt Chii, asperrime circumventi sunt, et quia nolebant perfide agere, et propter edita egregia opera. Qui, ut superius dictum est, centum naves quum præberent, singulas cum quadragenis propugnatoribus delectorum civium, etsi cernerent permultos sociorum esse proditores, tamen non existimaverunt sibi licere istis pravis similes esse: sed desolati cum paucis sociis discursando dimicaverunt, donec compluribus captis hostium navibus, pluribus suarum amissis, cum ceteris
16 in terram suam perfugerunt. Quorum vero naves invalidæ erant propter vulnera, illi, quum insequeretur hostis, ad Mycalen fugientes, impactis terræ navibus atque ibi relictis, per continentem pedestre iter fecerunt. Et quum in agrum Ephesium ingressi essent, sub noctem ad urbem contenderunt, quum illic a mulieribus sacra legiferæ Cereris fierent: quos armatos Ephesii ingressos agrum suum videntes, quum de eis nihil audissent, prorsus suspicati fures esse et ad mulieres tendere, universi ad vim arcendam procurrerunt, Chiosque interemerunt: et hi qui-
17 dem hoc casu occiderunt. Dionysius autem Phocæensis, posteaquam res Ionum accisas intellexit, captis tribus hostium navibus abiit non iam versus Phocæam, probe sciens eam cum reliqua Ionia direptum iri, sed ut erat, recta contendit in Phœnicen: ubi navibus one-

[a] ἐπέπλωον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀντανῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας· ὡς δὲ καὶ ἀγχοῦ [b] ἐγένοντο, καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τοἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι, οἵτινες τῶν Ἰώνων ἐγένοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ· ἀλλήλους γὰρ καταιτιῶνται· λέγονται δὲ Σάμιοι [c] ἐνθαῦτα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεα, [d] ἀειράμενοι τὰ ἱστία, ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν [e] ἕνδεκα νεῶν· τουτέων δὲ οἱ τριήραρχοι [f] παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον, [g] ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καί σφι τὸ κοινὸν [h] τῶν Σαμίων ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα, ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι· καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τοὺς προσεχέας φεύγοντας, τὠυτὸ ἐποίευν τοῖσι Σαμίοισι· ὣς δὲ καὶ οἱ πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίευν τὰ αὐτὰ ταῦτα. Τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν [i] τρηχύτατα Χῖοι, ὡς ἀποδεικνύμενοί τε ἔργα λαμπρὰ καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες· [k] παρείχοντο μὲν γὰρ, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐρρήθη, νέας ἑκατὸν, καὶ ἐπ᾽ ἑκάστης αὐτέων, ἄνδρας τεσσεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἐπιβατεύοντας· [l] ὁρέοντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας, οὐκ ἐδικαίευν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτέων ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ᾽ ὀλίγων [m] συμμάχων μεμουνωμένοι, διεκπλώοντες ἐναυμάχεον, ἐς ὃ τῶν πολεμίων ἑλόντες νέας συχνὰς, ἀπέβαλον τῶν σφετέρων [n] νεῶν τὰς πλεῦνας. Χῖοι μὲν δὴ τῇσι λοιπῇσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν. Ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἔσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, [o] αὐτοὶ δὲ ὡς ἐδιώκοντο, [p] καταφυγγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην· νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτῃ 337
ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἱ δὲ πεζῇ [q] ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἠπείρου· ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός τε [r] ἀπικέατο ἐς αὐτὴν, καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτόθι θεσμοφορίων, ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, οὔτε προακηκοότες [s] ὡς εἶχε περὶ τῶν Χίων, [t] ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώρην ἐσβεβληκότα, πάγχυ σφέας καταδόξαντες εἶναι κλῶπας, καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ἐξεβοήθεον πανδημεὶ, καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους· οὗτοι [u] μέν νυν τοιαύτῃσι περιέπιπτον τύχῃσι. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαεὺς, ἐπεί τε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα, νέας ἑλὼν τρεῖς τῶν πολεμίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὖ εἰδὼς ὡς ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ, ὁ δὲ ἰθέως ὡς εἶχε, [x] ἔπλωε ἐς Φοινίκην· γαύλους δὲ ἐνθαῦτα [y] καταδύσας, καὶ

a Ἐπέπλωον *Pass. Arch.* ex dialecto: ante ἐπέπλεον. b Ἐγιν. καὶ συνέσμιγον *Vind.*; prius etiam *Pass. Ask.*, et mox. Vid. L. I, 127. c Non legitur in *Arch. Vind.*, ἐνθεῦτεν *Pass.* d Αἰράμενοι *Arch. Vind.* e Δέκα iidem cum *Valla.* f *Med. Pass. Ask.*, reliqui, neque male, ἔμενον. g Attigit *Suid.* in Voc. h Τὸ Σαμ. ἐδόκεε στήλῃ *Arch.* et *Vind.*, qui tamen ἐδώκεε, omissis intermediis: ἐδόκεε *Pass.* quoque, sed ex correctione. i Τρηχύματα *Arch.* vitio scribae. k *Med. Pass. Ask.*, alii οἱ παρείχ. μὲν, ὥσπερ. in *Arch.* ὡς καὶ, tum εἰρέθη id. *Vind. Pass.* Vid. IV, 156. l Ὁρέοντες *Vind. Arch.*, bene, alii ὁρέωντες. m Συμμάχ. *Arch. Ask.*, antea ξυμμ. n Non est in *Pass.*, nec necessarium plane; satis enim τῶν σφετέρων τὰς πλεῦνας. o Οὗτοι *Arch. V. Brit. Paris. A. Ald.*, αὐτοὶ *Med. Pass. Ask.*, non magno discrimine. p Καταφεύγουσι *Pass.* q Πεζοὶ *Brit.* r Ἀπίκατο *Arch. Vind. Ask.*, satis ex usu. s *Med. Arch. Brit. Pass. Ask. V.*, olim ὅπως. t Εἰδόντες *Arch.* u *Pass. Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ex *Med.* et *Ask.* μέν τοί νυν. x Ἔπλωε *Pass.* ex correctione, sed vera, et statim: antea ἔπλεε. y Citat *Suid.* in Γαῦλος, et *Favorinus*; in *Arch.* et *Vind.* καταλύσας.

90. Πλὴν ἕνδεκα νεῶν] Fallunt libri, δέκα exhibentes, arguunturque *Pausaniae* verbis L. VII, 10. ἐπὶ μέν γε Δαρείου —— Σαμίων πλὴν ΕΝΟΣ τε καὶ ΔΕΚΑ ἀνδρῶν, τῶν ἄλλων τριηράρχων τὸ ναυτικὸν τῶν Ἰώνων προδόντων. Undecim enim viri totidem sunt navium praefecti. Quod deinceps in Codd. ἐδόκεε, si καί σφεας τῷ κοινῷ τῶν Σαμ. ἐδόκεε legeretur et alia novam induerent formam, arripi posset: quam equidem novandi audaciam aversor.

6. Μετ᾽ ὀλίγων συμμ. μεμουνωμένοι] Tale *Thucydidis* μονωθεὶς μετ᾽ ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων L. VI, 101. nec *Iosephi* diversum in Histor. Vitae C. 18., nequaquam ab *Abreschio* neglectum, quem ad *AEschyli* Pers. v. 736. inspice.

15. Ἐόντων τῇσι γυν. ἀ. Θεσμοφορίων] Varias enumerans gentes *Io. Meursius*, quibus hoc festum fuerit muliebre, Ephesios omisit et Agrigentinos: vide *Polyaen.* V, c. I, I. —— In proximis quam elisit vicina, vox οὐδὲν ex *Arch.* et *Valla* potuerat revocari: οὔτε προακηκοότες ὅπως εἶχε περὶ τῶν Χίων οὐδὲν, ἰδόντες τε ——. VALCKEN.

17. Ὡς εἶχε] Sic bene. Cl. *Gronovius* ad *Arriani* Exp. Alex. L. I, 14. dudum tuitus est. Qui ex *Arch*, οὔτε προακηκοότες —— περὶ τῶν Χίων οὐδὲν malunt, fidem *Th. Galei* sequuntur, sed fallacem: nam οὐδὲν schedae istae ignorant.

26. Γαύλους δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας] Non displiceret καταλύσας, si naves exsolutas et dimissas indicare posset: conmoda tum acceptae pecuniae mentio. Verum καταλύσας scribarum lapsui debetur, qualis illis in verbis saepe obvius, atque ad *Diodorum* XIV, 49. notatus. Dionysius Phocaeensis sive navigia illa merse-

rit,

καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ, ἔπλωε ἐς Σικελίην· ὁρμεώμενος δὲ ἐνθεῦτεν, [a] ληϊστὴς κατεστήκεε Ἑλλήνων μὲν οὐδενὸς, [b] Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεί τε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, [c] καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα, καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἱρέουσι [d] κατ᾽ ἄκρης, ἕκτῳ ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω· καὶ ἠνδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥστε [e] συμπεσέειν τὸ πάθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς Μίλητον γενομένῳ. Χρεωμένοισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίης τῆς πόλιος τῆς σφετέρης, ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον· τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργείους φέρον, [f] τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους· τὸ μέν νυν [g] ἐς αὐτοὺς Ἀργείους ἔχον, ἐπεὰν κατὰ τοῦτο γένωμαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι οὐ παρεοῦσι ἔχρησε, ἔχει ὧδε,

Καὶ τότε δὴ Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
Πολλοῖσι δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα [h] γενήσῃ·
Σαὶ δ᾽ ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις·
Νηοῦ δ᾽ ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

Τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, [i] ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἱ πλεῦνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων [k] κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο· [l] ἱρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοισι, καὶ ὁ νηός τε καὶ τὸ χρηστήριον, συληθέντα ἐνεπίμπρατο· τῶν δ᾽ ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην ἑτέρωθι τοῦ λόγου ἐποιησάμην. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς Σοῦσα· βασιλεὺς δέ σφεας Δαρεῖος, κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, κατοίκισε ἐπὶ

nerariis mersis raptaque ingenti pecunia, in Siciliam navigavit: atque illinc prodeundo, latrocinia agitavit, in nullum quidem Græcorum, sed in Carthaginenses ac Tyrrhenos. 18 At Persæ, victis pugna navali Ionibus, Miletum a terra atque mari obsederunt, suffossisque muris, et omni genere tormentorum admoto, eam vi et armis ceperunt sexto quam rebellaverat Aristagoras anno, atque diripuerunt: ut defuncta sit ea calamitate quam oraculum prædixerat. 19 Siquidem Argivis apud Delphos de civitatis suæ salute consulentibus, oraculum commune redditum est, partim ipsos quidem Argivos spectans, sed adiectionem habuit, Milesiis eventura prædicentem. Illud quidem quod ad Argivos pertinet, quum ad eum locum venero, referam: quatenus autem absentibus Milesiis cecinit, ita habet,

Tunc quoque commentrix operum Milete malorum,
Permultis cœna et præstantia munera fies,
Crinitisque pedes tua pluribus abluet uxor:
Templi aliis nostri in Didymis sua cura manebit.

Hæc tunc Milesiis contigerunt, quum ex iis plerique viri a Persis, qui criniti erant, sunt cæsi, uxores ac liberi in mancipiorum numerum cesserunt, templumque quod erat in Didymis, et delubrum iuxta oraculum exspoliata deflagrarunt. Pecuniarum autem, quæ in hoc templo erant, sæpe alibi mentionem feci. 20 Milesii conservati a cæde dehinc Susa perducti sunt: quos rex Darius nulla alia pœna afficiens, col-

a Ληϊστὴς *Arch. V.*, ut solent Iones, non ληστὴς, ut erat: tum κατέστηκε ambo. *b* Καλχ. iidem, et Τυρρήνων *Ask. Pass.* Vide L. I, 163. *c* Abest καὶ *Arch. V.* *d* Κατάκρως ἐν τῷ ἕκτ. *Arch.*, ἐν τῷ ἕκτ. etiam *Vind.* *e* Συμπεσέειν *V. Arch.*, συμπεσεῖν *Ask.*, ante ξυμπ. *f* Τὸ δὲ παρ᾽ ἐνθήκ. *Arch.* *g Med. Ask. Pass.*, ceteri ἐς τοὺς, quod moveri non fuerat necesse. *h* Γενήσει *Pass.* Habet oraculum *Tzetzes* Chil. VIII. p. 390., ubi vitio operarum κοσμήταις. *i* Ὅτε γε *Arch. Vind.* cui locum dedi: prius erat ὁπότε. *k* Κομιτέων *Arch.* et supra. *l Vind. Pass.*, ἱερὸν erat prius. Mox καὶ ὁ νηός τε *M. Ask. Pass.*, aliis καὶ abest.

rit, seu fregerit et exarmarit, utrumque enim καταδύειν ambitu suo complectitur, indice *Suida* ex Scholiis ad *Thucydid.* I, 54., neutrum absolvisse videtur, nisi egesta prius pecunia et interversa. Aliud qui hic venantur, nimium suspicaces sunt.

26. Γαύλους δ. ἐ. καταδύσας] Vitiosa Codicis est *Arch.* lectio καταλύσας· qualis obtinet et apud *Diodor. Sic.* T. I. p. 426, 53. emendata a Clar. *Wesseling.* Recte legitur p. 480, 80., πολλὰς μὲν τῶν νεῶν κατέδυσεν· p. 511, 30. 549, 60. 550, 80. ubi distinguuntur ista duo, τριήρεις κατέδυσαν et ἀχρήστους ἐποίησαν· prius eidem dicitur καταβυθίσαι T. II, p. 29, 50. Καταδῦσαι νῆας praeter ceteros frequentat *Herod.* γαύλους Φοινικηΐους etiam alibi commemorans; vid. Clar. *Alberti* ad *Hesych.* in v. Γαῦλοι. VALCKEN.

39. Τὴν δὲ παρενθήκην] Male in *Arch.* divellitur. *Phrynichus*, Ἐνθήκη· τὸ μὲν ΠΑΡΕΝΘΗΚΗ, ὅπως ὑπὸ Ἡροδότου εἴρηται, ὕστερον ὀψόμεθα· cuius promissi in Eclogis nulla nunc, nisi aberravi, vestigia. Est in Musa I, 186. VII, 5. 171. et *Plutarcho* ex imitatione, ὁ δὲ παρενθήκην λόγου τὸ βλασφημεῖν —— ποιούμενος. Prave παραθήκην editur Malign. p. 855. D. Rectius *Aristides* T. II. p. 124. eiusque Scholiastes. Oraculum Argivis editum infra C. 77.

46. Νηοῦ δ᾽ ἡμετέρου Διδύμοις] Pinxi Διδύμοις, uti par erat: nomen enim proprium, et loco ἐν Διδύμοις, sicuti brevi post. *Sophocles* τὸν Ἄβαισι ναὸν Oed. Tyr. v. 919. ad eundem posuit modum. Interpretis, *erit aliis delubri cura gemellis*, mutata sunt. De Persis *crinitis* post *Brisson.* docte *Sam. Bochartus* Hieroz. Part. I. Lib. III, 9. p. 816.

50. Ἱερὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμ. ὁ νηός τε] Sic aliquoties apud *Herod.* ἱρὸν et νηὸς distinguuntur: *Thucyd.* V, c. 18., τὸ δ᾽ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς. In talibus veluti pars totius templi, τοῦ ἱεροῦ, consideratur ὁ ναὸς, et *cella* sive *Dei sedes* per τὸν ναὸν est intelligenda, atque id ipsum, quod vocant σηκόν. Huc pertinet minus intellecta quam tradit *Ammon.* vocum Ναὸς et σηκὸς differentia, Poëtis certe non observata: *Pollux* excitat e tragoedia deperdita, ἁγνὸν εἰς σηκὸν θεοῦ· ubi locus ἔνθα καθιδρύομεν (τοὺς θεοὺς) Σηκὸς dicitur: *Eurip.* Rhes. v. 501., εἰς Ἀθάνας σηκὸν ἔννυχος μολὼν Κλέψας ἄγαλμα ——. *Lucian.* in Amor. T. II. p. 412., Δόξαν οὖν ὅλην τὴν θεὸν ἰδεῖν, εἰς τὸ κατόπιν τοῦ σηκοῦ περιήλθομεν· ante dixerat, εἴσω τοῦ νεὼ παρήειμεν. In Excerptis ex *Diodoro* T. II. p. 568., τὸ περὶ Δωδώνην μαντεῖον συλήσας ἐνέπρησε τὸ ἱερὸν πλὴν τοῦ σηκοῦ· dici quoque potuisset πλὴν τοῦ ναοῦ. *Idem* dixit T. I. p. 18. ἱδρύσασθαι ἱερὸν —— καὶ ναοὺς χρυσοῦς δύο· aureas istas aediculas templum, ni fallor, complectebatur. *Lesbonax* in Protrept. p. 170, 37. ἱερὰ —— κοσμήσαντες ναοῖς καὶ βωμοῖς καὶ ἀγάλμασι· similiter apud *Herod.* IV, c. 108., ἱρὰ memorantur κατεσκευασμένα ἀγάλμασί τε καὶ βωμοῖσι καὶ νηοῖσι· et legitur L. II. c. 170., ἐν τῷ ἱρῷ τῆς Ἀθηναίης ὄπισθε τοῦ νηοῦ. Nonnulla dedit Clar. *Duker.* ad *Thucyd.* p. 291. Miror adeo quod legitur ap. *Philostr.* V. A. II, c. 20., νεὼν πρὸ τοῦ τείχους ἰδεῖν φασιν, —— καὶ κατεσκευάσθαι τι ἱερὸν ἐν αὐτῷ. VALCKEN.

51. Συληθέντα ἐνεπίμπρατο] Variis locis *Strabo* a Xerxe incensum spoliatumque, Branchidis adiutoribus, oraculum perhibet, *Callisthenem*, opinor, in Gestis Alexandri rebus secutus, Geogr. L. XVII. p. 1168. et XIV. p. 941., *Curtii* eodem tendit narratio L. VII, 5. et *AEliani* ap. *Suid.* Βραγχίδαι. Quid illis fiet, verax si auctor *Herodotus?*

52. Πολλάκις μνήμην —— ἐποιησάμην] L. I, c. 92. II, c. 159. Ceterum causam excidii Milesiorum Histiaeo soli *Pausan.* imputat X, p. 882., ἐς τελέαν ἀπώλειαν ὤλισθον —— Μιλήσιοι, διὰ τὸ ἐς τὰς ἐπιθυμίας Ἑστιαίου πρόχειρον, καὶ ἔρωτα ἄλλοτε μὲν τῆς ἐν Ἠδωνοῖς πόλεως, τότε δὲ εἶναι Δαρείου σύμβουλον, ἄλλοτε δὲ ἐπανήκειν ἐς Ἰωνίαν· quae, sic distinguenda, non bene cepit interpres. Rectius dixisset *Pausanias* διὰ τὴν Ἑστιαίου ἀπόστασιν, sive, ut *Tzetzes* Chil. VII, v. 992., Δι᾽ Ἱστιαῖον Μίλητον ἐπόρθησαν οἱ Πέρσαι. —— De urbe Ἄμπη, quam ad sinum Persicum sitam Milesiis Darius dedit incolendam, sitne eadem quae dicitur Ὦπις L. I, c. 189., necne, docebit ὁ πάνυ. VALCKEN.

56. Ἐ

collocavit in urbe Ampe ad mare rubrum ſi-
ta, ubi fluvius Tigris eam præterfluens exit
in mare. Agrum Mileſium urbi circumiectum
atque planitiem ipſi Perſæ obtinuere, monta-
na Caribus Pedaſenſibus poſſidenda dederunt.
21 Hæc Mileſiis quum ab Perſis accidisſent, non
reddiderunt vicem Sybaritæ, qui urbe exuti
Laon et Scidron incolebant: nam Sybari a
Crotoniatis capta, univerſi Mileſii puberes
capita detonderunt, et ingentem luctum ex-
hibuerunt. Ex omnibus enim civitatibus,
quas novimus, hæ præcipue mutuo hoſpitio
iungebantur. At non ſimiliter Athenienſes,
hi enim Mileti expugnationem ſe permoleſte
tulisſe cum aliis multifariam rebus declara-
runt, tum vero hac, quod Phrynicho docen-
te fabulam, quam de Mileto direpta fecerat,
theatrum illacrymavit, et Athenienſes eum,
quod domeſtica mala refricuisſet, mille drach-
mis mulctaverunt; adiecto interdicto nequis
22 poſtea ea fabula uteretur. Et Miletus qui-
dem Mileſiis deſolata est. Samiis autem iis
qui

ἐπὶ τῇ [a] Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, ἐν Ἄμπῃ πόλι, παρ' 338
ἣν Τίγρης ποταμὸς παραῤῥέων, ἐς θάλασσαν ἐξίει·
τῆς δὲ [b] Μιλησίης χώρης αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶ-
χον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδίον, [c] τὰ δὲ ὑπερ-
άκρια ἔδοσαν Καρσὶ [d] Πηδασεῦσι ἐκτῆσθαι. Πα-
θοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσέων, οὐκ ἀπέδο-
σαν τὴν ὁμοίην Συβαρῖται, οἳ Λάον τε καὶ Σκίδρον
οἴκεον, τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι. Συβάριος γὰρ ἁ-
λούσης ὑπὸ Κροτωνιητέων, Μιλήσιοι πάντες ἡβηδὸν
ἀπεκείραντο τὰς κεφαλὰς, καὶ πένθος μέγα [e] προε-
θήκαντο· πόλιες γὰρ αὗται μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδ-
μεν, ἀλλήλῃσι ἐξεινώθησαν, οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι.
Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν [f] ὑπεραχθεσθέντες τῇ
Μιλήτου ἁλώσει, τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ
ποιήσαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἅλωσιν, καὶ διδά-
ξαντι, ἐς δάκρυά τε [g] ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν
μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήϊα κακὰ, χιλίῃσι δραχμῇ-
σι· καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ
δράματι. Μίλητος μέν νυν Μιλησίων [h] ἠρήμωτο· Σαμίων
δὲ

a *M. Paſſ. Ask.*, alii Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θαλ., mox Ἄμπῃ *Steph. Byz.* in *V. Ald. Tzetz. Arch. Vind. M. Paſſ. Ask. Valla*, Ἄμπι olim. *b* Μιλησίης *Arch. V.*, quos ſequor: olim Μιλησίων. *c* Attigit *Euſtath.* ad Hom. p. 1636, 54. *d* Πηγαδεῦσιν *Arch.* et *Valla.* *e* Προσεθ. id. cum *Vind.* et *Valla.* Spectavit et excerpſit *Tzetzes* dicto loco. *f* Οἱ παραχθ. *Brit.* *g* *M. Paſſ. Ask.*, ἔπεισε *Arch.*, alii ἔπεσαν: attigit *Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. 24. *h* Ἐρήμωτο *Vind.* tum τοῖσί τε ἔχ. *Arch.*, non male: Vid. doctos viros ad *Lucae* Euang. C. XVIII, 24.

56. Ἐν Ἄμπῃ πόλι] Conſpirant prorſus egregie Codd. in urbis nomine: *Apoſtolius* tamen Cent. XV, 59. *περί τινα πόλιν Ἄμβην.* Quam autem comparandam *Gronovius* ex L. I, 189. monet *Ὦπιν*, ea in maculae ſuſpicione nulla: ſedem illa habuit ad Tigrim, in Perſicum ſinum ſemet merſurum, ap. *Strabon.* XVI. p. 1074., *Arrian.* Exp. Alex. VII, 8. Audiatur *Noſter*, *ὁ δὲ Tigris παρὰ Ὦπιν πόλιν ῥέων ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδοῖ·* quibus eadem ferme, quae hic de *Ampe*, nec omnino tamen. *Ampe* locatur ad ſinum eiusque primordia, *Opis* nusquam. Tigris, ſi haec in dextra eius ripa, illa in ſiniſtra fuerit, aut contra, potuit utramque praeterlabi atque ita in mare ſe rubrum infundere. *Ampen* memini ab aliis ſilentio premi, quod tantae MSS. conſenſioni non officit. *Berkelio* vero lapsum ad *Stephani* Ἄμπη condono.

59. Τὰ δὲ Ὑπεράκρια] Attigit *Euſtath.* in Od. I. p. 365, 50. *Ἡρόδοτος τὰς ἄκριας Ἄκρια οὐδετέρως φησὶν ἐν τῷ, οἱ μὲν εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδίον, τὰ δ' ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσί.* Attici *Herodoto* quoque ſunt *Ὑπεράκριοι* I, c. 59., qui plerisque dicuntur *Διάκριοι*, oppoſiti *τοῖς Πεδιαίοις* et *τοῖς Παραλίοις·* errorem *Diog. Laërt.* I, 58., (ubi ſcribi quoque debebat Πεδιαίων) *Marshamus* iam correxit. Vid. *Meurſii* Piſiſtr. c. 3. VALCKEN.

62. Οἳ Λάον τε καὶ Σκίδρον] *Laum* Lucaniae, Sybaritarum coloniam, ſignavit *Strabo* L. VI. p. 388., cui *Scidrus* vicina fortasſe fuit, *Stephano Byz.* nota, ignota aliis: utramque *Alex. Symm. Mazochius* Collectaneo I. ad Tab. Heracleenſes p. 503. examinavit. *Ἀπεστερημένοι* Sybaritas, urbis poſſeſſione privatos, ſpectat, ut quisque animadvertit: *ἀπεστερημένοις* non indigemus. *Ἡβηδὸν* quod deinceps, optime *Tan. Faber*, *Hemſterhuſius*, *Lamb. Bos*, Viri praeclari, declaraverunt ad *Luciani* Timon. C. 37.

67. Ἀλλήλῃσι ἐξεινώθησαν] Amicitiae et mutui hoſpitii originem *Athenaeus* hanc ex *Timaeo* deſcripſit, *ἐφόρουν δ' οἱ Συβαρῖται καὶ ἱμάτια* ΜΙΛΗΣΙΩΝ *ἐρίων πεποιημένα· ἀφ' ὧν δὴ καὶ φιλίαι ταῖς πόλεσιν ἐγένοντο, ὡς ὁ Τιμαῖος ἱστορεῖ* L. XII. p. 519. C. Ex lanae itaque Mileſiae uſu et eius conmercio illa hoſpitalis familiaritas Sybaritis Mileſiisque; quae quidem *Timaei* ſignificatio, memoriam refricat legis Zaleuci, *ἱμάτιον ἰσομιλήσιον* maribus honeſtis prohibentis, et animadverſionis Bentleianae, vocabulum istud proſcribentis, inque ſophiſtas fraudatores ablegantis Diſſ. de Ep. Phalar. p. 350., me paene in partes abducto ad *Diodori* L. XII, 21., ubi ea lex. Verum *Herodoto* et *Timaeo* ſi ſua fides, pars eius obſervationis corruet. Potuit profecto Zaleucus, ſive aetate Pythagoram brevi anteverterit, quo ſuperſtite Sybaris a Crotoniatis pesſum data fuit, luxu dudum perdita, ſeu eius fuerit diſcipulus, potuit, inquam, de Sybaritarum mollitie veſtibusque ex lana Mileſia inaudire, et Locrenſibus, non longe remotis, *ἱμάτια ἰσομιλήσια*, quippe hominum effeminatorum, prohibere. Alia in *Bentleium* nuper *W. Warburton* Legat. Moſaicae L. II. Sect. 3.

71. Ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον] Gloria inſtauratae lectionis debetur *Gronovio* ex ſchedis *Medic.*, quibus plures adſtipulantur. Eadem olim in *Longino* Sect. 24., nec latuit *Tollium*, quamquam menda in eo pertinax, monente *Zach. Pearce.* Mulctam Phrynicho Athenis irrogatam, eiusdemque Μιλήτου ἅλωσιν viri doctisſimi ad *AElian.* Var. XIII, 17. illuſtrarunt, praeterque ceteros *R. Bentleius* de Epiſt. Phalar. p. 256. &c.

71. Ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον] *Longini* Codices tametſi diverſisſimam hinc lectionem exhibeant, mihi quoque Herodotea ſcripſisſe videtur *Longinus* prout vulgavit ex *Med. Gronov.* Satis istam adfirmat lectionem exemplum vicinum ex *Demoſthene* (p. 136, 29.) petitum, *ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει.* Quid Athenis evenerit *Phrynicho*, qui praeter *Herod.* tradiderint, advocantur ad *AEliani* V. H. XIII, c. 17. VALCKEN.

74. Σαμίων δὲ τοῖσί τι ἔχουσι] Hoc ſaltem, opinor liquere, quales *plebi* paſſim opponuntur, Samiorum *ditiores* deſignari. *Divites* ſaepe quidem, Tragicis praeſertim dicuntur *ἔχοντες·* aliis plene *τὰ χρήματα*, vel *τὰς οὐσίας ἔχοντες*, vel *τὰ κτήματα.* *Diodor. Sinop.* apud *Athen.* VI, p. 239. E. *τοὺς ἐκ δυνατῶν γεγονότας Ἔχοντας οὐσίας·* quibus mendoſe ſcriptis abuſi ſunt *S. Petit.* et Ill. *Ez. Spanhem.* Mantinenſium *οἱ ἔχοντες τὰς οὐσίας* memorantur *Xenophonti* Ἑλλ. V. p. 323, 27. ap. *Pauſan.* III, p. 223. Xenias Eleus *ἐπανέστη τῷ δήμῳ σὺν τοῖς τὰ χρήματα ἔχουσι·* IV, p. 288. Tales *ἐχεκτέανοι* ſunt *Rhiano Stobaei* p. 54, 11. *κτηματικοὶ Polybio*, *Diodoro*, aliisque. —— Sed hoc ſenſu nusquam alibi legere me memini *τὶ ἔχοντας·* nusquam etiam, quantum recordor, *Herodoto divites* vocantur *ἔχοντες.* Suſpicor itaque vocem hic latere Herodoteam, et, pro *τοῖσί τι ἔχουσι*, ſcribendum *τοῖσι παχέεσι.* Samiorum adeoque dicerentur *οἱ παχέες*, ut V, c. 30., *ἐξ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου·* V, c. 77. *οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων·* VI, c. 91. *Αἰγινητέων οἱ παχέες·* et VII, c. 56. Attigerunt uſum *Herodoti Pollux* III, 109. *Portus*, *Des. Herald.* ad *Martial.* IX. ep. 33. *Kuſter.* ad *Ariſtoph.* Eq. v. 1136. et *G. Raphel.* in Pſalm XXII, 30. Per Atticos ſi plebem Atticam ſignificari voluit *Suidas*, hos equidem crediderim *τοὺς πλουσίους* dixisſe *παχεῖς*, non elegantiores Atticos; nam praeterquam in comoedia vix invenietur apud Atticos hoc ſenſu *παχύς.* *Ariſtoph.* et alibi et in Pace v. 638., Τῶν δὲ *συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους.* Samiorum autem *οἱ παχέες* propria velut adpellatione dicebantur Γαμόροι, ſive Γεωμόροι, *divites et agrorum poſſeſſores.* *Plutarch.* in Quaeſt. Gr. p. 303. E. de Samiis agens, *τῶν γεωμόρων*, inquit, *ἐχόντων τὴν πολιτείαν.* ap. *Thucyd.* VIII, c. 21., Samiorum *ὁ δῆμος*

temp.

δὲ τοῖσί τι ἔχουσι, τὸ μὲν ἐς τοὺς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιηθὲν, οὐδαμῶς ἤρεσκε· ἐδόκεε δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βουλευομένοισι, [a] πρὶν ἤ σφι ἐς τὴν χώρην ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκεα, ἐς ἀποικίην ἐκπλέειν, μηδὲ μένοντας, Μήδοισί τε καὶ [b] Αἰάκεϊ δουλεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλους, ἐπεκαλέοντο τοὺς Ἴωνας ἐς Καλὴν ἀκτὴν, βουλόμενοι αὐτόθι πόλιν [c] κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλὴ αὕτη ἀκτὴ καλεομένη, ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ [d] Τυρσηνίην τετραμμένη τῆς Σικελίης· τουτέων ὦν ἐπικαλεομένων, οἱ Σάμιοι μοῦνοι [e] Ἰώνων ἐστάλησαν, σὺν δέ σφι Μιλησίων οἱ ἐκπεφευγότες. [f] Ἐν ᾧ τοιόνδε δή τι συνήνεικε γενέσθαι· Σάμιοι γὰρ κομιζόμενοι ἐς Σικελίην, ἐγένοντο [g] ἐν Λοκροῖσι τοῖσι Ἐπιζεφυρίοισι, καὶ Ζαγκλαῖοι, αὐτοί τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτέων, τῷ οὔνομα ἦν Σκύθης, περιεκατέατο πόλιν τῶν Σικελῶν ἐξελεῖν βουλόμενοι· μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Ῥηγίου τύραννος Ἀναξίλεως, [h] τότε ἐὼν διάφορος τοῖσι Ζαγκλαίοισι, συμμίξας τοῖσι Σαμίοισι, ἀναπείθει ὡς [i] χρεὸν εἴη Καλὴν μὲν ἀκτὴν ἐπ' ἣν ἔπλεον, ἐᾶν χαίρειν, τὴν δὲ Ζάγκλην σχεῖν, ἐοῦσαν [k] ἔρημον ἀνδρῶν· πειθομένων δὲ τῶν Σαμίων, καὶ σχόντων τὴν Ζάγκλην, ἐνθαῦτα οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἐχομένην τὴν πόλιν [l] ἑωϋτῶν, ἐβοήθεον αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο Ἱπποκράτεα τὸν Γέλης τύραννον· ἦν γὰρ δή σφι οὗτος σύμμαχος· ἐπεί τε δὲ αὐτοῖσι καὶ [m] ὁ Ἱπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἧκε βοηθέων, Σκύθην μὲν τὸν μούναρχον τῶν Ζαγ-
339 κλαίων, ἀποβαλόντα τὴν πόλιν, ὁ Ἱπποκράτης πεδήσας, καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθογένεα, ἐς Ἴνυκον πόλιν ἀπέπεμψε· τοὺς δὲ λοιποὺς Ζαγκλαίους, κοινολογησάμενος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ [n] ὅρκους δοὺς καὶ δεξάμενος, προέδωκε· μισθὸς δέ οἱ ἦν εἰρημένος [o] ὅδε ὑπὸ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμίσεα λαβεῖν τῶν ἐν τῇ πόλι· τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν πάντα, [p] Ἱπποκράτεα λαγχάνειν· τοὺς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε δήσας· τοὺς δὲ κορυφαίους αὐτέων τριηκοσίους, ἔδωκε τοῖσι Σαμίοισι καλασφάξαι· οὐ μέντοι οἵ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα. Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος, [q] ἐκ τῆς Ἴνυ-

qui aliquid habebant, adeo non id quod sui duces erga Medos fecerant, probabatur, ut inito statim post pugnam navalem consilio, visum sit, priusquam eo tyrannus AEaces veniret, in coloniam proficisci, neque manentes et Medis servire et AEaci. Etenim per hoc idem tempus Zanclæi ab Sicilia missis in Ioniam nunciis solicitabant Iones ad Pulchrum litus, cupientes illic urbem Ionum condere. Hoc autem litus quod Pulchrum dicitur, Siculorum quidem est, sed in ea parte Siciliæ quæ ad Tyrrheniam vergit. His ergo solicitantibus, soli ex Ionibus Samii cum iis, qui effugere, Milesiis eo concesserunt.

23 Quibus in Siciliam tendentibus, iamque navigantibus circa Locros Epizephyrios, hoc rei contigit, ut interea Zanclæi una cum suo rege, cui nomen erat Scythes, obsiderent urbem Siculorum eam expugnaturi; idque quum audisset Anaxileus tyrannus Rhegii, tunc offensus Zanclæis, adiens Samios, suasit satius esse, ut Pulchrum litus, ad quod navigabant, valere sinerent, et Zanclam occuparent viris desertam. Samii persuasi Zanclam occuparunt. Id Zanclæi quum audissent, urbi suæ suppetias ferunt, advocato Hippocrate Gelæ tyranno: erat enim is eorum socius. Qui posteaquam ad illos iuvandos cum exercitu venit, Scythæ Zanclæorum monarcho, orbato urbe, et fratri eius Pythogeni vincula indidit, eosque in oppidum Inycum relegavit: at ceteros Zanclæos ex compacto agens cum Samiis, dato et accepto iureiurando, prodidit, pacta mercede ut dimidium omnis supellectilis ac mancipiorum in urbe ipse haberet; quæ vero in agris essent, omnia ipsi Hippocrati cederent. Ergo plerosque Zanclæorum titulo mancipiorum in vinculis ipse habebat: quorum præstantiores trecentos Samiis occidendos tradidit: quod tamen illi facere noluerunt.

24 Ceterum Scythes Zanclæorum monarcha ex Inyco

a Πρινή σφεα τὴν χώρ. *Arch.* *b* *Arch. V. M. Pass. Ask. Valla*: prius fuit Αἰάκεσι. *c* Κτῆσαι *Arch.* et ἀκτὴ αὕτη. *d* Τυῤῥ. *Ask. Pass.*, in quo corrector Τυρσ. *e* *Med. Pass. Ask.*, antea Ἴωνες. *f* Duo ista ignorant *Arch. V.* qui συνήν. non ξυν. *g* Ἐν Λοκρ. *Arch. V. Pass. Ask. Brit.* ora *Steph.*, antea ἐπὶ Λ. paullo ante Σαμίοι τε et ἐγίνοντο *Arch. V.* *h* Τότε marg. *Steph. Pass. Ask.* ex vero: olim ὅτε. *i* Χρεὸν μὲν εἴη *Arch.* *k* *Med. Pass. Ask. V. Arch. Brit.*, alii ἐρήμην. *l* Abest ab *Arch. Vind.* *m* Articulus non est in *Arch.*, mox ἀποβαλόντα *M. Ask. Pass.*, in *Arch. Paris. A. B. Ald. Vind.* ὡς ἀποβαλ. *n* Marg. *Steph. Arch. V. Ask. Pass.*, ut *Pausan.* IV. p. 337. et alibi *Herodot.*, antea ὅρκον. *o* Ὧδε *Brit.* *p* *Med. Arch. Pass. Ask. Paris. B. Vind.*, alii cum *Ald.* Ἱπποκράτεϊ· tum paullo ante ἡμισ. μεταλαβεῖν *Pass.* et ora *Steph.*; in *Arch.* mutato ordine ἐν τ. πόλ. τὰ ἡμ. λαβεῖν. *q* Duo seqq. non habet *Med. Ask.*, mox Ἰνύκου *Arch. Valla.*

remp. gerebat, *καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν —— οὐδενός*· conf. c. 73. et *Xenoph.* Ἑλλ. II. p. 269, 10. Notiores Syracusanorum sunt Γαμόροι ex ipso quoque *Herod.* VII, c. 155. *Hesychio* interprete, *οἱ ἀπὸ τῶν ἐγγείων τιμημάτων τὰ κοινὰ διέποντες*, *ab agrorum censu rempublicam administrantes.* De his Syracusanorum optimatibus erudite notavit *H. Vales.* in Excerpta ex *Diod. Sic.* p. 549. VALCKEN.

85. *Τετραμμένη τῆς Σικελίης*] Cl. *de Pauw* τῆς Ἰταλίης, in qua utique Tyrrhenia. Ut nunc Latina habent, consideranda verba, *τῆς δὲ Σικελίης πρὸς Τυρ. τετραμμένη.* *Calactam* Siciliae *Diodor.* XII, 8. descripsit.

89. *Ἐγένοντο ἐν Λοκροῖσι*] Non erat, cur a Codd. dissentirem. Scythae, Zanclaeorum monarchi, memorabile nomen in *AEliano* Var. VIII, 17., ubi Cel. *Perizonius* non alium arbitratur ac Scythen, Coorum tyrannum, cuius filius Cadmus, posita hereditaria tyrannide, Socium se Samiis addidit, Zanclam occupantibus; quae mihi quidem observatio videtur speciosior, quam verior. Obstat enim rei et temporis ordo. Conf. L. VII, 163. &c.

93. *Τότε ἐὼν διάφορος*] Pristinum ὅτε Cl. *Reiskius* ἅτε esse voluit, bene, ni MSS. potior esset scriptura. Iram Anaxilai in Zanclaeos etiam *Pausanias* memoravit L. IV, 23., in tyranni Regini aetate insignite aberrans, sicuti post *Ph. Cluverium* Sicil. Ant. L. I. p. 85. copiosius *Ez. Spanhemius* Diss. VIII. de Num. Praest. p. 554. commonstravit.

14. *Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζ. μ. ἐκ τῆς Ἴνυκος*] Omissae sunt in *Med.* Cod. voces ἐκ τῆς. Aut in suo Codice mendose legit *AElianus* Ἰνυκῖνος, aut erravit, quod suspicatur *Perizon.* praecedentium immemor Var. Hist. VIII, c. 17. quo de Scythe hic tradita denarravit verbis etiam *Herodoti* plerisque servatis. In *Herod.* legisse videtur *Steph. Byz.* ἐς Ἴνυκα πόλιν et ἐκ τῆς Ἴνυκος, ἀπὸ τοῦ Ἴνυξ. Ἴνυκον dixerunt alii: *Cluverio* Sic. Antiq. I. p. 230. omissa miror *Platonis* ex Hippia Mai. loca: p. 282. E. gloriatur Hippias, quantum brevi tempore confecerit pecuniae *ἐξ ἑνός γε χωρίου πάνυ σμικροῦ Ἰνυκοῦ*· ἐν Ἰνυκῷ legitur p. 284. B. Ridens Sophistae stultitiam Socrates p. 283. C. *τοὺς μὲν Ἰνυκινῶν*, inquit, *υἱεῖς οἷός τε ἦσθα ἀμείνους ποιῆσαι.* *Philostrat.* in Hippia p. 495., *παρῆλθε καὶ εἰς τὴν Ἴνυκον ὑπὲρ χρημάτων, τὸ δὲ*

Zanclæorum miſeria, oppido a Samiis capto. Scythæ tyranni fuga ad Darium. AEaces reſtitutus tyrannidi Sami. Caria ſubacta ab Perſis. Hiſtiæi felix pugna cum Chiis. Chorus C. adoleſcentum Delphos miſſus, quorum recenſentur ærumnæ.

co profugit Himeram, atque illinc transmi-
ſit in Aſiam, aſcenditque ad Darium regem:
quem Darius iuſtisſimum virorum omnium
cenſuit qui e Græcia ad ſe aſcendisſent: nam
quum exorato rege in Siciliam abiisſet, rur-
ſus e Sicilia ad regem rediit: donec præ ſe-
nio admodum beatus apud Perſas excesſit e
25 vita. Samii itaque Medis liberati, Zanclam
urbem pulcherrimam nullo negocio adepti
ſunt. Ceterum post navale prœlium pro Mi-
leto geſtum, Phœnices iubentibus Perſis AEa-
cem Syloſontis filium, utpote de ipsis bene
meritum, et qui egregiam operam navasſet,
Samum reduxerunt. Quæ civitas, ſola ex
omnibus, quæ Dario rebellaverant, ea fuit cu-
ius neque urbs neque templa incenderentur,
quod in pugna navali a ſociis defecisſet. Sta-
tim expugnata Mileto Perſæ Cariam cepere,
civitatibus partim ſe ultro dedentibus, par-
tim vi adactis. Et hæc quidem ita geſta ſunt.
26 Hiſtiæo autem Mileſio, dum circa Byzantium
agit, et Ionum onerarias naves quæ e Ponto
curſum tenebant intercipit, affertur nuncius
de rebus ad Miletum geſtis. Itaque negociis
ad Helleſpontum pertinentibus Biſaltæ Apol-
lophanis filio Abydeno delegatis, ipse ha-
bens Lesbios, Chium navigat, et apud lo-
cum quendam agri Chii, quem vocant Cava,
cum Chiorum præſidio, quod ipsum non re-
cipiebat, congresſus, permultos eorum in-
terfecit: ſimulque ceteros Chios, utpote ex
pugna navali male affectos ſubegit, quodam
ex eorum oppidulo cum Lesbiis progrediens.
27 Sed videlicet quoties ingentes ſunt eventuræ
calamitates vel civitati vel nationi, ſolent ſi-
gnis prænunciari: etenim Chiis ante hanc cla-
dem ingentia ſigna contigerant: unum,
quod ex choro centum adoleſcentum quos
miſerant Delphos, duo omnino rediere, no-
naginta octo tabe intercipiente abſumptis: al-
terum, quod ſub idem tempus, paulo ante
navalem pugnam, tectum ſupra pueros litte-
ras diſcentes corruit, ita ut ex centum vigin-
ti pueris unus modo evaſerit: hæc eis ſigna
deus

Ἴνυκος ἐκδιδρήσκει ἐς Ἰμέρην· ἐκ δὲ [a] ταύτης, παρῆν ἐς τὴν Ἀσίην, καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον· καί μιν ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιότατον εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἑωϋτὸν ἀνέβησαν· καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλῆα, ἐς Σικελίην ἀπίκετο· καὶ αὖτις ἐκ [b] τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασιλῆα, ἐς ὃ γήρᾳ μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐτελεύτησε [c] ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλαχθέντες Μήδων, ἀπονητὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην [d] περιεβαλέατο· μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου [e] γενομένην, Φοίνικες, κελευσάντων Περσέων, κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκεα τὸν Συλοσῶντος, ὡς πολλοῦ τε ἄξιον γενόμενον σφίσι, καὶ μεγάλα κατεργασάμενον· καὶ Σαμίοισι μούνοισι τῶν ἀποστάντων ἀπὸ Δαρείου διὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν νεῶν τῶν ἐν τῇ ναυμαχίῃ, οὔτε ἡ πόλις, οὔτε τὰ ἱρὰ ἐνεπρήσθη. Μιλήτου δὲ ἁλούσης, [f] αὐτίκα Καρίην ἔσχον οἱ Πέρσαι· τὰς μὲν [g] ἐθελοντὴν τῶν πολίων ὑποκυψάσας, τὰς δὲ ἀνάγκῃ προσηγάγοντο· ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγίνετο. Ἱστιαίῳ δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι περὶ Βυζάντιον, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὁλκάδας [h] ἐκπλωούσας ἐκ τοῦ Πόντου, ἐξαγγέλλεται τὰ περὶ Μίλητον γενόμενα· τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑλλήσποντον ἔχοντα πρήγματα, ἐπιτράπει [i] Βισάλτῃ Ἀπολλοφάνεος παιδὶ Ἀβυδηνῷ· αὐτὸς δὲ ἔχων Λεσβίους, ἐς Χίον ἔπλεε· καὶ Χίων φρουρῇ οὐ προσιεμένῃ μιν, συνέβαλε ἐν Κοίλοισι καλεομένοισι τῆς Χίης χώρης· [k] τούτων τε δὴ ἐφόνευσε συχνούς, καὶ τῶν λοιπῶν Χίων, οἷα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἱστιαῖος ἔχων τοὺς Λεσβίους ἐπεκράτησε, ἐκ [l] Πολίχνης τῆς Χίων ὁρμεώμενος. Φιλέει δέ κως προσημαίνειν εὖτ' ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ [m] ἢ πόλι ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ Χίοισι πρὸ τούτων σημήϊα μεγάλα ἐγένετο· 340 τοῦτο μέν σφι πέμψασι ἐς Δελφοὺς χορὸν νεηνιέων ἑκατὸν, δύο μοῦνοι τουτέων ἀπενόστησαν, τοὺς δὲ ὀκτώ τε καὶ ἐνενήκοντα αὐτέων λοιμὸς [n] ὑπολαβὼν ἀπήνεικε· τοῦτο δὲ, ἐν τῇ πόλι τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, [o] ὀλίγον πρὸ τῆς ναυμαχίης, παισὶ γράμματα διδασκομένοισι, [p] ἐνέπεσε ἡ στέγη, ὥστε ἀπ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παίδων εἷς μοῦνος ἀπέφυγε· ταῦτα μέν σφι ση-

a Ταύτης πὲρ ἦν *Arch.* *b* Deest illi. *c* Et haec praepoſitio. *d* Περιβεβλήατο marg. *Steph. Pasſ. Ask.* *e* Γιν. et καλεσάντων *Arch.* *f* Loco αὐτίκα *Vind. Arch.* καὶ porro Καρίην *Ask.*, non Καρίαν. Supra τῶν νεῶν τὴν mavult Cl. *Reisk.* *g* *M. Ask.*, ἐθελοντιῇ *Arch.*, ἐθελοντὶ *reliqui.* *h* Ἐκπλωούσας *Arch. Vind.*, quod verum: antea ἐκπλεούσ. *i* Βισάλτῳ *Arch. Valla.* *k* Τούτων δὴ *Arch. Vind.* Superius Φρουρῇ οὐ προσιεμένῃ *Ald.* *l* Πολίσχνης *Arch.* et τῶν Χίων *Vind.* *m* Ἢ πόλι *Stobaeus* Serm. XLI. p. 242. *Arch. V. Paris. A. Brit. Ald. Valla*: ἢ illud ob *Med.* fuit expulſum, cui *Pasſ. Ask.* adſentiuntur. Paullo ante ἐπεὰν μέλλῃ ſolus *Arch.* *n* *M. Arch. Pasſ. Ask. Brit. Vind.*, vulgo ἀπολ. *o* Ὀλίγῳ *Arch.* *p* Ἔπεσε id., deest mox eidem ἀπ'.

δὲ πολίχνιον τοῦτο Σικελικόν· proxime ſequentibus vitium ineſt, quod ex Hippia forte tolli poterit *Platonis.* VALCKEN.

14. Ἐκ τῆς Ἴνυκος] Mihi certum videtur *Arch.* et *Vallae* ἐκ τῆς Ἰνύκου· ita ſupra, ita *Plato* Hipp. Maior. p. 282., et *Philoſtratus* Vit. Sophiſt. I. p. 495., in quo, τὸ δὲ πολίχνιον τοῦτο Σικελοί εἰσι, οὓς ὁ Πλάτων —— ſcripſerim, quemadmodum Epiſt. 33. p. 627. ἡ δὲ Ῥάβεννα Ἰταλοί. Neque hic obliviſcor *Steph. Byz.*, Ἡρόδοτος δὲ, ſcribentis in Ἴνυκτον, Ἴνυκτος αὐτήν φησι, ἀπὸ τοῦ Ἴνυξ. Voluit Ἴνυκος, quod additum Ἴνυξ poſtulat. Iungitur porro, ἔοικε δὲ ἐσφάλθαι, *error autem videtur,* ſcripturae videlicet in Codice, quo utebatur, *Herodoti.* Trahuntur aliorſum ea, nulla, quae et Cl. *de Pauw* opinio, necesſitate. Bonum proin ἀπὸ τῆς Ἰνύκου, ſi τῆς Ἴνυκος erroneum. Illud autem *Arch.* ἐκ ταύτης πὲρ ἦν, etſi illaudabile, ſilentio non est praetermittendum, ſiquidem ſuo id in libro *AElianus* invenisſe videtur: neque enim aliunde, cum reliqua hinc ſumpſerit, Σκύθης eius ὁ Ἰνυκῖνος venit Var. VIII, 17. Alia Cel. *Iac. Perizonius.*

22. Ἀπονητὶ —— περιεβαλέατο] Servo hoc, non ſpreturus περιβεβλέατο, modo ſic ſchedae ſcriptitasſent. Atque ita quidem Samii Zanclam Siciliae, ſive Mesſenen, ſine gravi labore ſibi occuparunt, in breve tamen tempus. Anaxilaus enim eosdem οὐ πολλῷ ὕστερον urbis posſesſione evertit, *Thucydide* L. VI, 5. teſte.

31. Τὰς μὲν ἐθελοντὴν] Requiri vocula videtur, quae connectat ista cum praecedentibus, a ſyllaba forte praecedenti abſorpta: καὶ τὰς μὲν ἐθελοντὴν τῶν πολίων ὑποκοψάσας, τὰς δὲ ἀνάγκῃ προσηγάγοντο. In his optime vir Clar. vocem reſtituit Herodoteam ἐθελοντὴν, quam, ſi per librarios licuisſet, ſaepius forſan legeremus, et V, c. 104., ubi variant Codd. Errat *Galeus* ad I, c. 3., neque enim Graecis ἐθελοντὸς magis fuit in uſu quam ἀκοντός. Apud *Suidam* in Ἐθελοντὴν, tertio *Polybii* loco, ἐπέλεξε τοῦ στρατεύματος ἐθελοντὴν, τοὺς ἀρίστους, accuratisſimo *Thucydidis* more ſcribi quoque potuisſet ἐθελοντηδόν. VALCKEN.

43. Ἐκ πολίχνης τῆς Χίων] Arbitror πολίχνης oppidi proprium esſe titulum in Chiorum inſula. Tales Πολίχναι Troadis et Cretae apud Ethnicographum, et Πολίχνα Siciliae in *Diodori* XIII, 7. Mox ἢ πόλι ἢ ἔθνεϊ multorum praeſidio protegitur, iniuria eiectum.

49. Ὑπολαβὼν] Belle *Gronov.*, non disſentiente *D'Orvillio* ad *Charit.* L. III, 3. p. 269. Infra tamen L. VIII, 115. ΕΠΙΛΑΒΩΝ δὲ λοιμός τε τὸν στρατὸν —— ἔφθειρε, modo bene illud habeat.

σημήϊα ὁ θεὸς [a] προέδεξε· μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα, [b] ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε· ἐπὶ δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγένετο Ἱστιαῖος Λεσβίους ἄγων· [c] κεκακωμένων δὲ τῶν Χίων, καταστροφὴν εὐπετέως αὐτέων [d] ἐποιήσατο. Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Ἱστιαῖος ἐστρατεύετο ἐπὶ Θάσον, ἄγων Ἰώνων καὶ Αἰολέων συχνούς· περικατημένῳ δέ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγελίη ὡς, οἱ Φοίνικες [e] ἀναπλώουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ἐπὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην· πυθόμενος δὲ ταῦτα, Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Λέσβον ἠπείγετο ἄγων πᾶσαν τὴν στρατιήν· ἐκ Λέσβου δὲ [f] λιμανούσης οἱ τῆς στρατιῆς, πέρην διαβαίνει, [g] ἐκ τοῦ Ἀταρνέος ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον, τόν τε ἐνθεῦτεν, καὶ τὸν ἐκ Καΐκου πεδίου [h] τὸν τῶν Μυσῶν· ἐν δὲ τούτοισι τοῖσι χωρίοισι ἐτύγχανε ἐὼν Ἅρπαγος, ἀνὴρ Πέρσης, στρατηγὸς στρατιῆς οὐκ ὀλίγης· ὅς οἱ ἀποβάντι συμβαλὼν, αὐτόν τε Ἱστιαῖον ζωγρίῃ ἔλαβε, καὶ τὸν στρατὸν [i] αὐτοῦ τὸν πλέω διέφθειρε. Ἐζωγρήθη δὲ ὁ Ἱστιαῖος ὧδε· ὡς ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσῃσι ἐν τῇ [k] Μαλήνῃ τῆς Ἀταρνείτιδος χώρης, οἱ μὲν συνέστασαν χρόνον ἐπὶ πολλὸν, ἡ δὲ ἵππος ὕστερον ὁρμηθεῖσα ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι· τότε δὴ ἔργον τῆς ἵππου τοῦτο ἐγένετο· καὶ τετραμμένων τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἱστιαῖος ἐλπίζων οὐκ ἀπολέεσθαι ὑπὸ βασιλῆος διὰ τὴν παρεοῦσαν ἁμαρτάδα, φιλοψυχίην τοιήνδε τινα ἀναιρέεται· [l] ὡς φεύγων τε κατελαμβάνετο ὑπ᾽ ἀνδρὸς Πέρσεω, καὶ ὡς καταιρεόμενος, ὑπ᾽ αὐτοῦ ἔμελλε συγκεντηθήσεσθαι, Περσίδα γλῶσσαν [m] μετεὶς, καταμηνύει ἑωϋτὸν, ὡς εἴη Ἱστιαῖος ὁ Μιλήσιος. Εἰ μέν νυν, ὡς ἐζωγρήθη, ἄχθη ἀγόμενος παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον, ὁ δὲ οὔτ᾽ ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν,

deus præmonstravit. Post hæc excepit pugna navalis, quæ civitatem in genu deiecit. Post eam pugnam accessit Histiæus cum Lesbiis, qui Chios iam exhaustos facile excidit.
Histiæus autem illinc cum multa Io- 28
num et AEolensium copia adversus Thasum contendit. Cui Thasum obsidenti quum esset nunciatum Phœnices a Mileto in reliquam Ioniam proficisci, Thasum inexpugnatam reliquit, atque in Lesbum traiecit cum omnibus copiis: et illinc fame eas urgente traiicit in oppositam continentem, ex Atarneo messurus frumentum tam illinc quam ex campo Caici, qui erat Mysorum. Erat in his locis forte Harpagus, vir Persa, non parvi exercitus dux: qui cum Histiæo egresso in terram certamen committens, et ipsum Histiæum vivum cepit, et maiorem exercitus eius partem occidit.
Hunc autem in mo- 29
dum captus est Histiæus: Dum Græci cum Persis pugnarent in Malena regionis Atarnitidis, illi quidem diu perstiterunt, deinde vero equitatus emissus in Græcos impetum dedit, et inde tota acies pependit; adeo ut versis in fugam Græcis, Histiæus sperans se ob præsentem noxam non interfectum iri ab rege, talem quandam vitæ cupiditatem conciperet, ut quum fugiens caperetur a quodam Persa, atque captus ab eodem esset transfodiendus, sese Milesium Histiæum esse, lingua Persica utens indicaret.
Quem opi- 30
nor, si ita vivus captus ad regem Darium perductus fuisset, nihil mali fuisse passurum, et

a Προέδεξε *Pass.*, προέδειξε *M.*, προσέδεξε *Vind. Arch.*, optime *Pass.*, olim προσέδειξε. *b* *Etymologus* citat, nonnulla mutans in Πρηνής. *c* Καὶ κακ. *Arch.* *d* Ἐποιήσαντο *Pass. Ask. Arch. V.* &c., solus *Med.* ἐποιήσαντο. *e* Ἀναπλέουσι *Pass. Ask.* *f* Omnes δειμαινούσης. *g* Ἐκ τοῦ *M. Pass. Ask.*, ἐς τοῦ *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.*, tum Ἀρτανέος *Arch. V. Valla.* *h* *Med. Ask. Pass.*, alii omnes τὸν non norunt. *i* Δὲ αὐτ. et πλέον *Arch.* *k* Μεγαλήνῃ *Pass.*, Μαλίνῃ τῆς Ἀρτανίδος *Arch. Vind. Valla.* *l* Octo seqq. omisit socors *Ask.* librarius. *m* Μετιεὶς *Vind. Arch.* nec sperno: multo tamen tritius γλῶσσαν ἱεὶς. Vide II, 2.

55. Ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε] Non discrepat *Appiani* de Masinissa τὴν Καρχηδονίων δύναμιν ΕΣ ΓΟΝΥ ΒΑΛΩΝ Punic. p. 94. deque Caesare ἄγρια ἔθνη —— ΕΣ ΓΟΝΥ ΒΑΛΩΝ Bell. Civ. II. p. 846., pro quo ἐς γόνυ ἔῤῥιψε III. p. 876., et κλίνας ἐς γόνυ p. 885. Neque sine cultu *Basilius Seleuc.* Miracul. S. Theclae L. II, 12. p. 168. καὶ εἰς γόνυ κεκλίκασι μὲν αἱ ἐκκλησίαι, κεκλίκασι δὲ πόλεις καὶ ἀγροὶ καὶ κῶμαι καὶ οἶκοι. Possem adstruere *Basilium M.* Epist. 301. p. 437. C. et praeter ceteros *AEschylum* Pers. v. 933., sed exitus non foret. Praestat verbo monere, ἐποιήσατο in secuturis unius *Med.* ductu inprudenter mutari.

55. Ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε] Auctor *Etymol. M.* in v. Πρηνὴς p. 687, 30. Ἡρόδοτος, ait, μεταφορικῶς χρησάμενος εἶπε τὴν πόλιν εἰς γόνυ πεσεῖν, τοῦτο δηλῶν, ὡς εἰς δουλείαν αὐτὴν ἐπήγαγεν· monstrat interpretatio hic quoque primum scriptum ἔβαλε· alterum πεσεῖν fluxit ex vicinis; in eumdem enim sensum urbs dicitur ἐς γόνυ πεσεῖν. Nihil erat cur a Grammatico reprehenderetur *Euphorion*, qui de Baccho dixerit, ἐπρήνιξε τὴν Εὐρυμέδοντος πόλιν· id est κατέβαλε, vel ἐπὶ στόμα ἔβαλε. Utrumque fuit in usu, et ἐπὶ στόμα πεσεῖν, et ἐς γόνυ· venuste *AElian.* V. H. III, c. 17. *Aristoteles*, inquit, *urbem patriam*, οὐ, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, εἰς γόνυ πεσοῦσαν, ἀλλ᾽ ἐπὶ στόμα, ἀνέστησεν αὖθις· ubi notat *Kühnius*, memor etiam loci *Herod. S. Iohann. Chrys.* in Epist. ad Innocentium T. III. p. 522. A. ὁ παρὼν ὑμῖν ἀγὼν πρόκειται ὑπὲρ ἐκκλησιῶν εἰς γόνυ κατενεχθεισῶν —— In seq. Cap. licet conspirent in vitiosa lectione Codd. pro δειμαινούσης restituerem λιμαινούσης, feliciter detectum a *Reiskio* et *Heringa*: hoc vicina postulant; alterum ferri nequit. VALCKEN.

64. Λιμαινούσης οἱ τῆς στρατιῆς] Novandi de coniectura *Herodoti* orationem metus saepe in superioribus conantem conpescuit, iusto fortasse gravior: at eo sum ingenio. Hic confidentior contra omnes libros verissimam doctissimorum virorum, *Reiskii* et *Heringae*, correctionem recepi. In Lesbo nulla sane formido copias percellebat Histiaei: fames urgebat, quam pulsuri milites in continentem transeunt, messuri frumentum. Pariliter L. VII, 25. ἵνα μὴ ΛΙΜΗΝΕΙΕ ἡ στρατιή. Confer *Adr. Heringae* Observ. Critic. C. 31. p. 277.

71. Ἐν τῇ Μαλήνῃ] Sitne Μαλίνῃ, an Μεγαλήνῃ vero congruentius, an in vulgata acquiescendum, neutiquam perspicio. Malo doctiorum hoc curis integrum relinquere, a Ματιηνῇ tamen, uti repositum memini, alienior: ea Mediae regio L. V, 52. Propius, situm si spectes, abest Καρίνη, sive, ut ap. *Plinium* et *Stephan. Byz.*, Καρήνη L. VII, 42.

81. Ἄχθη ἀγόμενος] *Melotus*, V. Cl., coniecerat in marginem sui libri ἀπίχθη ἀγόμενος, credo, ob sequentia ἀπίκετο ἀγόμενος· quae boni quidem commatos, sed edito et constanter probato non praeiudicant. *Nostri* sunt ἰόντες ἤϊσαν C. 34., φεύγων ἐκφεύγει L. V, 95., οἴχεσθαι οἰχομένους VII, 220. &c.

82. Οὔτ᾽ ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν] Ista nititur Historici suspicio ingenio clementi Darii Regis beneficiorum semper memoris, et lege Persarum humanissima, cuius ille fuisse videtur observantissimus. Grave censeri poterat Histiaei delictum, sed hoc facile redemisset ingenti benefacto, quo Regem olim et Persas e Scythia profugos mactaverat: more suo gratus Darius V, c. 11., beneficii meminerat in se collati; tandemque mortui honorificam quoque fecit mentionem, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἑωϋτῷ τε καὶ Πέρσῃσι εὐεργέτεω. Egregiam Persarum legem merito collaudat *Herod.* I, c. 137., τὸ μὴ μιῆς αἰτίης ἕνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν· *sed tum demum*, λογισάμενος ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων. Secundum hanc, ut puto, legem Teribazum absolverunt Persae iudices ap. *Diod. Sic.* XV, c. 11. atque ob eamdem rationem eiusdem *Diodori*, sive *Ctesiae* potius, Arbaces τῶν κινδύνων ἀπέλυσε τὸν Βέλεσυν, —— φήσας μείζονας εἶναι τὰς ἐξ αὐτοῦ προγεγενημένας εὐεργεσίας τῶν ὕστερον ἀδικημάτων, L. II, c. 28. Patriae plus malorum attulisse quam commodi Lysandrum statuit *Pausan.* IX, p. 776., Πέρσαις τε ἑπόμενος, καὶ δικάζων νόμῳ γε τῷ ἐκείνων· id est utrorumque instituta iusta comparatione. Copiose Persicam legem explanat *Aristides* Apo-

et remissurum ei Darium culpam; nunc ne
id contingeret, neve fuga elapsus apud re-
gem magnus rursus existeret, Artaphernes
Sardium prætor et Harpagus, qui ceperat,
ut Sardes reversus est captivum ducens, cor-
pus quidem eius illic in crucem sustulerunt,
caput sale conditum Susa ad regem Darium
detulerunt. Ea re audita Darius obiurgatis
qui id fecerant, quod hominem vivum in con-
spectum suum non adduxissent, iussit Histiæi
caput eos elotum atque decore obvolutum se-
pelire, tanquam viri de ipso ac de Persis be-
31 ne meriti. Ita res Histiæi se habuerunt. PER-
SARUM autem nauticæ copiæ circa Miletum
hybernantes, altero anno ut inde navigarunt,
haud difficulter insulas continenti adiacentes
ceperunt, Chium, Lesbum, Tenedum: qua-
rum insularum ut quamque capiebant, singu-
las barbari subactas verriculabant: verricu-
lant autem hunc in modum: Vir viri manum
tenens prehensam, a mari boreali ad australe
transiverunt: post hæc omnem insulam pera-
grant, venando homines. Ceperunt quoque
in continenti urbes Ionicas eadem ratione,
præterquam quod non verriculabant homines:
neque enim poterant. Hic autem non falso
32 cesserunt ea, quæ duces Persarum minati sunt
Ionibus, quum ex adverso castra haberent:
nam posteaquam potiti sunt urbibus, formo-
sissimos quosque puerorum seligentes excide-
runt, ut exsectis testibus pro viris integris fa-
cerent eunuchos; virginesque forma præstan-
tissimas ad regem transportarunt: et super
hæc, urbes cum ipsis templis cremaverunt.
Ita tertio Iones sunt in servitutem redacti,
33 primum a Lydis, bis deinceps a Persis. Pro-
fectus

δὲν, δοκέειν ἐμοὶ, [a] ἀπῆκέ τ' ἂν αὐτῷ τὴν αἰτίην· νῦν δέ
μιν, αὐτέων τε τουτέων εἵνεκα, καὶ ἵνα μὴ διαφυγὼν,
αὖτις μέγας παρὰ βασιλέϊ γένηται, [b] Ἀρταφέρνης τε
ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, καὶ ὁ λαβὼν Ἅρπαγος, ὡς ἀπί-
κετο ἀγόμενος ἐς Σάρδις, τὸ μὲν αὐτοῦ σῶμα [c] αὐτοῦ
ταύτῃ ἀνεσταύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ταριχεύσαντες,
ἀνήνεικαν παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον ἐς Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ
πυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαιτιησάμενος τοὺς ταῦτα ποι-
ήσαντες, ὅτι μιν οὐ [d] ζώοντα ἀνήγαγον ἐς ὄψιν τὴν ἑωϋ-
τοῦ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἱστιαίου λούσαντάς τε καὶ περι-
στείλαντας [e] εὖ ἐνετείλατο θάψαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως 341
ἑωϋτῷ τε καὶ Πέρσῃσι εὐεργέτεω· τὰ μὲν περὶ Ἱστιαῖον
οὕτω ἔσχε. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων, χειμε-
ρίσας περὶ Μίλητον τῷ δευτέρῳ ἔτεϊ ὡς ἀνέπλωσε, αἱ-
ρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἠπείρῳ κειμένας,
Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον· ὅκως δὲ λάβοι τινὰ τῶν
νήσων, ὡς ἑκάστην αἱρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγήνευον τοὺς
ἀνθρώπους· σαγηνεύουσι δὲ [f] τόνδε τὸν τρόπον· ἀνὴρ ἀν-
δρὸς ἁψάμενος τῆς χειρὸς, ἐκ θαλάσσης τῆς βορηΐης
ἐπὶ τὴν νοτίην [g] διήκουσι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου
διέρχονται ἐκθηρεύοντες τοὺς ἀνθρώπους· αἵρεον δὲ καὶ τὰς
[h] ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά·
πλὴν οὐκ ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ οἷά τ' ἦν.
Ἐνθαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπει-
λὰς τὰς [i] ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἴωσι στρατοπεδευομένοισι
ἐναντία σφίσι· ὡς γὰρ [k] δὴ ἐπεκράτησαν τῶν πολίων,
παῖδάς τε τοὺς εὐειδεστάτους ἐκλεγόμενοι ἐξέταμνον, καὶ
ἐποίευν [l] ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους· καὶ παρθένους τὰς
[m] καλλιστευούσας, ἀνασπαστοὺς παρὰ βασιλῆα· ταῦτά
τε δὴ ἐποίευν, καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι
τοῖσι ἱροῖσι· οὕτω δὴ τοτρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν· πρῶ-
τον μὲν, ὑπὸ Λυδῶν, δὶς δὲ [n] ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.
Ἀπὸ

a Ἀπῆκε iid., olim ἀφῆκε contra dialectum. *b* Ἀρταφρένης *Ask.*, et mox δὴ loco τε *Arch.* *c* Non legunt *Arch. Vind.*, offensi repetitione. *d* Ζῶντα *Arch. V.* *e* *Med. Ask. Pass.*, in *Arch.* et *Valla* nec εὖ nec εὐπρεπῶς, quomodo *Ald.* atque alii. *Tzetzes* haec suo sermone descripsit Chil. III, 540. p. 314. *f* *Med. Pass. Ask.*, in aliis τοῦτον τὸν τρ. *g* Διήκουσαν *Ask.* et *Med.*, διήκουσι *Pass. V. Arch. Paris. A. B. Brit. Ald. Valla.* *h* Ἐν τῇ ἠπ. *Ask. Pass. Vind. Brit. Arch.*, τῇ aberat. *i* *Med. Pass. Ask.* ἐπηπειλήσαντο, reliqui spernunt omnes. *k* Desit *Arch. Vind.* *l* *M. Ask. Pass. Arch.*, in quo ἐνόρχας· ceteri ἀντὶ ἐνόρχων εἶναι εὐν. *m* Καλλίστους *Ask.* *n* Ἐπεξῆς *V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, in *Arch.* et *Valla* ὑπὸ Λυδῶν δὶς, ἐπεξῆς δέ· ἑξῆς *M. Ask. Pass.*

Apolog. pro IV. viris T. III, p. 419. Solitum autem Darium animo grato Graecorum etiam in se collata beneficia recordari documento sunt Democedes, Syloson, Coës, Histiaeus, aliique. In Asiam traductos, quibus valde fuerat iratus, Eretrienses clementissime tractavit et Milesios: *Herod.* VI, c. 119. et c. 20. sed magni animi documentum praebet egregium undecunque tandem petitum *AElian.* V. H. VI, c. 14. VALCKEN.

92. Λούσαντάς τε καὶ περιστείλαντας εὖ] Hoc si plures exhibebunt Codd. mihi quoque placeret prae altero, forsan interpretamento: neque εὖ nec εὐπρεπῶς legisse videtur *Valla*: εὖ περιστεῖλαι et καλῶς in talibus adhibentur. Hippias iudicabat *Platonis* T. III. p. 291. D. κάλλιστον εἶναι ἀνδρὶ πλουτοῦντι, *parentes suos vita functos* καλῶς περιστείλαντι ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἐκγόνων καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ταφῆναι. Erit forsan qui hic utrumque putet Herodoteum, περιστείλαντας εὖ, εὐπρεπῶς ἐνετείλατο θάψαι, atque a *Io. Tzetze* hoc quoque lectum, qui hic narrata sequutus ad illa sua quaedam adiecit additamenta Chil. III, v. 535—543. Τέλος, δακρύσας περισσὰ τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, Τοῖς Πέρσαις λέγει λούσαντας ἐντίμως καταθάψαι, Ὡς εὐεργέτου τῶν Περσῶν μεγάλως ὑπηργμένου· Ὁ Ξύλου παῖς Ἡρόδοτος γράφει τὴν ἱστορίαν· male interpres ibi dedit *Oxyli*: Ὁ Ξύλου scribendum vel Ὁ Λύξου. VALCKEN.

100. Σαγηνεύουσι] Vide Cl. *Valckenarium* ad L. III, 149. *Nostri* et *Platonis* studio frequens verbi eius apud oratores *Libanium*, *Polemonem*, *Himerium* atque alios est usus: amavit et *Philo Iud.* III. Vit. Mos. p. 690., et in re Christiana, captisque Evangelii doctrina gentibus *Gregorius Naz.*, *Io. Chrysost.*, *Proclus*, ad cuius Orat. XX. p. 550. pauca *Vincent. Riccardus*. Ego vero ἐπὶ τὴν νοτίην διήκουσι, schedis et sententia iubentibus, reduxi: aliena enim viri Cel. monita. Persae ab insulae littore, quod maris AEgaei partem septemtrionalem spectabat, iunctis consertisque manibus progressi fuerunt ad australe, cuncta incingentes, tum deinde omnia venantes et capientes, velut in sagena pisces.

7. Τὰς ἐπηπειλήσαντο] Postremam syllabam ex sequenti τοῖσι natam arbitror, et restituendum ante vulgatum ἐπηπείλησαν· alteram formam ut legitimam crederemus, exempla debuerant simillima proferri. —— In istis contra, vulgatis ex *Med.* ἐποίευν ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους· vocula debebat interponi, quam constans requirit Graecorum usus, ut legatur: ἐποίευν ἀντὶ τοῦ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους· hoc vel unicus docere poterat *Herodoti* locus VII, c. 170., ἀντὶ τοῦ εἶναι νησιώτας, ἠπειρώτας (γενέσθαι.) Ut nostro loco vulgabatur ἀντὶ ἐνόρχων, illic scribi quoque potuerat ἀντὶ νησιωτῶν· qua forma loquendi *Euripid.* Androm. v. 457., σὲ —— Ναύτην ἔθηκεν ἀντὶ χερσαίου· et *Theocrit.* V, v. 150., γενοίμαν —— Μελάνθιος ἀντὶ Κομάτα. Verum alterum illud rarius requirit articulum, ἀντὶ τοῦ εἶναι ἐνόρχιας, εὐνούχους. Sic *Thucyd.* VII, c. 28., τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις, καὶ ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι φρούριον κατέστη. —— Supra dederat eodem sensu *Herod.* c. 9., τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν· haeret et illic articulus in sua sede: *AEschyl.* Suppl. v. 305., Βοῦν τὴν γυναῖκ' ἔθηκεν Ἀργεία θεός. *Aristoph.* Θ. v. 740., Ἀσκὸς ἐγένεθ' ἡ κόρη. *Herod.* I, c. 103., νὺξ ἡ ἡμέρη ἐγένετο. Ab *Herodoto* scribi non potuit, quod legit in suo Cod. *Theon* Soph. vid. pag. 49. Progymn. VALCKEN.

10. Ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας] Accedo *Gronovio*, haesitans non nihil ob ἐνόρχας *Arch.*, non utique malos. Redibit similis discordia L. VIII, 105., ubi tamen τῶν ἐνορχίων *Pass.* et *Ask.* Statim καλλίστους in *Ask.* ex scholio. Vide L. IV, 180.

14. Ὑπὸ Λυδῶν, δὶς δὲ ἐπεξῆς] Posterius, redditum L. IV, 196., vim pati non debuerat: priora optime ha-

Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς ϛρατὸς, τὰ [a] ἐπ' ἀριϛερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντȣ, αἵρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ [b] αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσῃσι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ' ἤπειρον· εἰσὶ [c] δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἵδε τοῦ Ἑλλησπόντȣ, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες [d] συχναὶ ἔνεισι, καὶ Πέρινθος, καὶ [e] τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηΐκης, καὶ [f] Σηλυβρίη τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μέν νυν καὶ οἱ πέρηθεν Χαλκηδόνιοι, οὐδ' ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ' [g] οἴχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην, ἔσω ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· καὶ ἐνθαῦτα πόλιν [h] Μεσαμβρίην οἴκησαν· οἱ δὲ Φοίνικες κατακαύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς [i] καταλεχθείσας, τράπονται ἐπί τε [k] Προκόννησον, καὶ Ἀρτάκην· πυρὶ δὲ καὶ ταύτας νείμαντες, [l] ἔπλωον αὖτις ἐς τὴν Χερσόνησον, ἐξαιρήσοντες τὰς ἐπιλοίπȣς τῶν πολίων, [m] ὅσας πρότερον προσχόντες οὐ κατέσυραν· ἐπὶ δὲ Κύζικον οὐδὲ ἔπλωσαν [n] ἀρχήν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων [o] ἔσπλȣ, ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλέϊ, Οἰβάρεϊ τῷ Μεγαβάζȣ ὁμολογήσαντες, τῷ ἐν [p] Δασκυλείῳ ὑπάρχῳ· τῆς δὲ Χερσονήσȣ, πλὴν Καρδίης πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες. Ἐτυράννευε δὲ αὐτέων
342 μέχρι τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τοῦ Στησαγόρεω, κτησαμένȣ τὴν ἀρχὴν ταύτην [q] πρότερον Μιλτιάδεω τοῦ Κυψέλȣ, τρόπῳ τοιῷδε· εἶχον Δόλογκοι Θρήϊκες [r] τὴν Χερσόνησον ταύτην· οὗτοι ὦν οἱ Δόλογκοι πιεσθέντες πολέμῳ ὑπὸ Ἀψινθίων, ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν τοὺς βασιλῆας περὶ τοῦ πολέμȣ χρησομένȣς· ἡ δὲ Πυθίη σφι ἀνεῖλε οἰκιϛὴν ἐπάγεσθαι ἐπὶ τὴν χώρην τοῦτον, ὃς ἄν σφεας ἀπιόντας ἐκ τοῦ ἱροῦ πρῶτος ἐπὶ ξείνια [s] καλέσῃ· ἰόντες δὲ οἱ Δόλογκοι τὴν ἱρὴν ὁδὸν, διὰ Φωκέων

τε

fectus ab Ionia navalis exercitus, omnia quæ ad lævam ſunt Helleſpontum innavigantibus ſubegit: nam quæ ſunt ad dextram, iam ſubacta erant a Perſis per continentem. Helleſponti autem hæc in Europa ſunt, Cherſoneſus, in qua frequentes ſunt urbes, et Perinthus, et caſtella per Thraciam, et Selybria, et Byzantium. Quorum Byzantii, et qui oppoſito in litore ſunt Chalcedonii, ne exſpectaverunt quidem adventum Phœniciæ claſſis: ſed relicta regione ſua, in interiora Euxini ponti receſſerunt, ibique urbem Meſambriam condiderunt: at Phœnices his locis quæ dicta ſunt, incenſis, ad Proconneſum et Artacen ſe convertunt. Quibus et ipsis igni traditis, rurſus in Cherſoneſum revehuntur, everſuri ceteras urbes, quas ſuperiore acceſſu non everterant: nam Cyzicum omnino ne acceſſerunt quidem; quod ipsi Cyziceni, iam ante adventum hunc claſſis Phœnicum ſub rege erant, quum ſe OEbari, qui Daſcylii præſes erat, filio Megabazi, dediſſent. Ceteras Cherſoneſi urbes præter Cardiam Phœnices ſubegerunt. Quarum usque ad id tempus 34
tyrannus erat Miltiades, filius Cimonis, nepos Steſagoræ: cuius imperii auctor fuerat Miltiades Cypſeli filius, ad hunc modum. Dolonci Thraces hanc Cherſoneſum tenebant. Hi Dolonci quum ab Abſinthiis bello vexarentur, reges ſuos, ut de bello conſulerent, Delphos miſerunt: quibus Pythia reſpondit, ut coloniæ in ſuam terram deducendæ eum auctorem adſciſcerent, qui primus eos templo abeuntes hoſpitio invitaſſet. Dolonci ſacram viam ingreſſi, per Phocenſes at-

a Ἐπαριϛερὰ *Arch.*, mox ἐπὶ δεξιᾶ *Ask.* prius erat ἐπιδεξιά. *b* Αὐτοῖσι Πέρ. *Paſſ. Arch.* *c* Δὲ ἐν *Arch. V. Paſſ. Paris. B. Brit.*, δὲ αἱ ἐν *M. Ask.*, quo non opus inſerto. *d* Συχναὶ ἔνεισι *M. Paſſ. Ask.*, συχναί εἰσι *Arch. V.* antea πόλιες πολέες εἰσὶ ex *Ald.*, cui *Brit.* paria facit. *e* Deest *Arch.* *f* Σηλυμβρίη *Ask. Med. Paſſ.*, Σηλυμβρίη *Vind.*, Σηλυβρίη *Arch. Brit. Paris. A. B. Ald.*, *Sylebria* Valla. *g Med. Ask. Paſſ.*, φεύγοντες omittit quoque *Arch. Vind.*; olim οἴχ. φεύγοντες ἀπολιπόντες τὴν πόλιν, ἔσω cum *Arch. V. Paris. A. Ald.* Attigit *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 803. p. 249. *h* Θηλυμβρίην ora *Steph. Paſſ. Ask.* *i* Καταλειφθείσας *M. Ask. Paſſ.*, καταλεχθείσας *Arch. V. Paris. B. Brit. Ald. Valla.* *k* Προκόνησον *Vind. Arch. Valla, Brit.* Προκόννησον *Paſſ.*, antea Προικόνν. *l* Ἔπλωον recte *V. Arch.*, prius ἔπλεον· tum ἐπὶ τὴν Χερ. ora *Steph. Ask.* *m Med. Ask. Paſſ.*, πρότερον alii non norunt. *n* Ἀρχὴν tantum *Arch. V. Paſſ. Ask.*, τὴν ἀρχὴν prius. *o Med. Ask.*, in *Paſſ.* τούτου ex correctione: ἔσπλου τούτου ceteri. tria ſeqq. ἐγεγόν. ὑπὸ βασ. deſunt *Arch.* *p* Δασκυλείῳ id. *Valla*, prius Δασκυλίῳ. *q* Abeſt *Arch. Vall.* Mox Κυψέλλου *Ald.* et iterum. *r Paſſ. Arch. Vind.* marg. *Steph. Valla.* Erat antea ἀρχὴν τῆς Χερσονήσου ταύτην. *s* Καλέσοι *Arch.*

habent; namque error *Arch.* et *Vallae* ex L. I, 169. manifeſtisſimus. Male quoque eaedem ſchedae ἐπαριϛερὰ iunctim, ſicuti ἐπιδέξια pleraeque. Non neſcio in talibus variari, monueruntque praeclari viri *Duker.* ad *Thucyd.* I, 24. et *Hemſterh.* Epiſt., *Dukeri* Praefationi inſerta. Noſter *Homerico* Il. M, 229. et N, 675. more L. I, 51. ὁ μὲν —— ἐκέετο ἐπὶ δεξιὰ ἐσιόντι, ὁ δὲ —— ἐπ' ἀριϛερά· et III, 90. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιὰ ἐσπλέοντι· tum L. VII, 39. Apte ergo *Ask.*, modo tonus vertatur; nam quae ad L. II, 39., alius ſunt formae.

20. Πόλιες συχναὶ] Nolui tot Codd. refragari, quamquam πολέες ex priſco uſu, in Muſis citra ius demutato L. II, 107. Ceſſaret, ſi quid in vocum adfini ſono ingrati, ubi πόλις πολέες Ionum ſcriberetur more. Mox Σηλυβρίη origini ap. *Strabon.* L. VII. p. 491. C. propior et antiquior eſt. Lege *Diodoro* adpoſita L. XIII, 65. et *Leonclavium Hutchinſonum*que ad K. Ἀναβ. *Xenophontis* L. VII. p. 538.

23. Ἀλλ' οἴχοντο ἀπολιπόντες] Optime *Gronov.*; τὴν σφετέρην *Euſtath.* itidem vidit. Statim Μεσαμβρίην οἴκισαν dat Ed. Genev. CIϽIϽCXVIII. de coniectura, neque ea absurda. Vid. L. II, 154.; *Euſtath.* vulgati patronus eſt.

26. Τὰς καταλεχθείσας] Delectatur isto ſcriptor. Δυσχείμερος δὲ αὕτη ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσα χώρη L. IV, 28. In *Porti* penu plura. Itaque iure priſtinam ſedem recuperavit. Scripſi praeterea Προκόννησον, originatione vocis ap. Criticos ad *Apollon. Rh.* L. II, 279. motus et Noſtri conſuetudine L. IV, 14., quae deinceps ἐν Δασκυλείῳ deſiderabat, quomodo III, 120. 126.

40. Τὴν Χερσόνησον ταύτην] Quod olim legebatur τὴν ἀρχὴν τῆς Χερσονήσου ταύτην, non pulcra ſpecie eſt, formatum ferme ex praecedentibus: ταύτης certe, uti C. 40., oportuerat, voluitque *Reiskius.* Rectius MSS., quos duces optavi. Miltiaden Cypſeli F., Cherſoneſi conditorem, erudita diſputatione *Ian. Rutgerſius* illuminavit Var. Lect. I, 9. *Marcellinus* vero in Thucydidis vita, Θρᾶκες καὶ Δόλοπες ἐπολέμουν πρὸς Ἀψινθίους, hac eadem in re, errans aut corruptus. *Dolopes* Theſſalis fuere adfines, *Dolonci* Thraces, ut vere viri docti.

39. Εἶχον Δόλογκοι Θ. τὴν ἀρχὴν τῆς] Prouti legit *Valla*, εἶχον Δόλ. Θ. τὴν Χερσόνησον ταύτην, ſcripſiſſe videtur *Herod.* Quae de Doloncis ſequuntur, Apſinthiis tribuit *Scholiaſtes* in *Ariſtidis* Miltiadem T. III. p. 278. Hiſtoriam veterem qui tradiderit, quando praeter *Herod.* et *Marcellinum* in vita *Thucyd.* forte neminem habemus, ineditum Scholion ex Cod. MS. Clar. *P. Burmanni Sec.* non pigebit deſcripſiſſe: Δόλογκοι καὶ Ἀψίνθιοι ἔθνη ὅμορα περὶ τὸν Ἑλλήσποντον· οἱ δὲ Δόλογκοι κατεπολέμουν τοὺς Ἀψινθίους· ἐρωτῶσιν οὖν Ἀψινθίοις τὸν θεὸν, πῶς ἂν ἀπαλλαγῶσι τῶν κακῶν, ἔχρησεν αὐτοῖς, ὅτι τὸν πρῶτον ὑποδεχόμενον ὑμᾶς Ἀθήνησιν αὐτὸν ἐκεῖνον ϛήσατε τύραννον· ἀκούσαντες τοῦτο οἱ Ἀψίνθιοι ἤρξαντο περινοσεῖν τὰς πόλεις, καὶ τέλος ἐλθόντας αὐτοὺς εἰς Ἀθήνας ὑπεδέξατο ὁ Μιλτιάδης· ἐκ τούτου οὖν ἔγνωσαν ὅτι ὁ χρησμὸς τοῦτον δηλοῖ· εἶτα διελέχθησαν αὐτῷ περὶ τούτου· ὁ δ' οὐκ ἐβουλήθη, ἀλλὰ λέγει Ἀψινθίοις, ὅτι (ἔτι) πέμψαντες εἰς Πυθίαν μάθετε ἀκριβέϛερον, εἰ περὶ ἐμοῦ λέγει ὁ χρησμός· πεμψάντων οὖν αὐτῶν λέγει, ὅτι καὶ περὶ αὐτοῦ λέγει· ἀκούσας τοῦ χρησμοῦ πάλιν Ἀψινθίοις λέγει ὁ Μιλτιάδης, ὅτι ἐὰν κελεύσῃ ἡ πόλις γίνομαι· κελευσάσης οὖν τῆς πόλεως ἐγένετο τύραννος. VALCKEN.

45. Τὴν ἱρὴν ὁδὸν] Celeberrima *ſacra via*, quae Athenis

atque Bœotios iter fecerunt: a quorum nemi-
35 ne invitati, Athenas divertunt. Ea tempe-
state Athenis omne quidem imperium tene-
bat Pisistratus, dominabatur tamen et Miltia-
des Cypseli filius e familia quadrigas alente
ad Olympia, primam originem repetens ab
AEaco et AEgina, sed recentiora Athenien-
sis, ab Philæo Aiacis filio, qui primus in ea
domo Atheniensis extitit. Miltiades hic, ut
sedebat in suis anteforibus, cernens Dolon-
cos prætereuntes, non illius loci vestem ge-
rentes neque hastas, homines inclamavit: ac-
cedentibusque obtulit domicilium et hospita-
lia dona. Illi admissa oblatione, hospitaliter
ab eo accepti, aperuerunt ei totum oracu-
lum, precesque addiderunt ut deo obseque-
retur. Miltiadi ea oratione audita, confe-
stim persuasum est, ut qui pertæsus imperium
Pisistrati, cuperet illinc emigrare: protinus-
que Delphos se contulit oraculum consultu-
rus, nunquid faceret quæ Dolonci ab eo pe-
36 tiverant. Iubente etiam Pythia, ita Miltia-
des Cypseli filius, quadrigæ curriculo iam an-
tea in Olympiacis victor, una cum Doloncis
navigavit, assumptis Atheniensium volunta-
riis quibusque ad expeditionem: et ubi lo-
cum illum tenuit, ab iis qui se deduxerant,
tyrannus creatus est. Is ante omnia Cherso-
nesi isthmum operibus munivit, ab urbe Car-
dia ad Pactyam, ne ab Absinthiis regionem
incursantibus infestari posset; sunt autem isth-
mi ista sex ac triginta stadia: ab hoc autem
isthmo introrsus, omnis Chersonesus quadrin-
gentorum viginti stadiorum est longitudinis.
37 Miltiades igitur, interseptis faucibus Cherso-
nesi, atque hoc modo Absinthiis expulsis, pri-
mis ceterorum Lampsacenis intulit bellum:
illi dispositis insidiis eum vivum cepere. Ea
re Crœsus Lydus audita, erat autem Crœso
Miltiades charus, per nuncios Lampsacenis
præ-

τε καὶ Βοιωτῶν ἤισαν· καί σφεας [a] ὡς οὐδεὶς ἐκάλεε, ἐκτράπονται ἐπ᾽ [b] Ἀθηνέων. Ἐν δὲ τῇσι Ἀθήνῃσι τηνικαῦτα εἶχε μὲν τὸ πᾶν κράτος Πεισίστρατος, ἀτὰρ ἐδυνάστευέ [c] τε καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, ἐὼν οἰκίης τεθριπποτρόφου, τὰ μὲν ἀνέκαθεν, ἀπ᾽ Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς· τὰ δὲ νεώτερα, Ἀθηναῖος, [d] Φιλαίου τοῦ Αἴαντος παιδὸς, γενομένου πρώτου τῆς οἰκίης [e] ταύτης Ἀθηναίου· οὗτος ὁ Μιλτιάδης, κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωϋτοῦ, ὁρέων τοὺς Δολόγκους παριόντας, ἐσθῆτα [f] οὐκ ἐγχωρίην ἔχοντας, καὶ αἰχμὰς, προσεβώσατο· καί σφι [g] προσελθοῦσι, ἐπηγγείλατο καταγωγὴν καὶ ξείνια· οἱ δὲ δεξάμενοι, καὶ ξεινισθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξέφαινον [h] πᾶν οἱ τὸ μαντήιον· ἐκφήναντες δὲ, ἐδέοντο αὐτοῦ τῷ θεῷ μιν πείθεσθαι. [i] Μιλτιάδεα δὲ ἀκούσαντα, παραυτίκα ἔπεισε ὁ λόγος, οἷα [k] ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ, καὶ βουλόμενον ἐκποδὼν εἶναι· αὐτίκα δὲ ἐστάλη ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον εἰ [l] ποιοίη τά περ αὐτοῦ οἱ Δόλογκοι προσεδέοντο. Κελευούσης δὲ καὶ τῆς Πυθίης, οὕτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου ὀλύμπια [m] ἀνηρηκὼς πρότερον τουτέων τεθρίππῳ, τότε [n] παραλαβὼν Ἀθηναίων πάντα τὸν βουλόμενον μετέχειν τοῦ στόλου, ἔπλεε ἅμα τοῖσι Δολόγκοισι, καὶ [o] ἔσχε τὴν χώρην· καί μιν οἱ [p] ἐπαγαγόμενοι τύραννον κατεστήσαντο· ὁ δὲ πρῶτον μὲν [q] ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου, ἐκ Καρδίης πόλιος ἐς Πακτύην· ἵνα μὴ ἔχοιεν σφέας οἱ Ἀψίνθιοι δηλέεσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώρην· εἰσὶ δὲ οὗτοι στάδιοι ἓξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ ἰσθμοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ἡ Χερσόνησος ἔσω πᾶσά ἐστι σταδίων εἴκοσι καὶ τετρακοσίων τὸ μῆκος. Ἀποτειχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλτιάδης, καὶ τοὺς Ἀψινθίους τρόπῳ [r] τοιῷδε ὠσάμενος, τῶν λοιπῶν πρώτοισι ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι· καί μιν οἱ Λαμψακηνοὶ [s] λοχήσαντες αἱρέουσι ζωγρίῃ· ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ ἐν γνώμῃ γεγονώς· πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα, πέμπων προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι

a Non est in eodem, sed mox ἐκτράπονται οὖν· in *Pass.* ἐκτρέπ. *b M. Pass. Ask.*, alii perperam Ἀθηναίων. *c* Iidem, τε deerat. Quae succedunt, auctor argumenti secundi in Comici Nubes attigit, non nihil aberrans. *d* Φιλέου *Arch. Vall.* *e* Abest *Arch.* *f* Ἔχοντας οὐκ ἐγχωρ. *Pass. Ask. Arch.* *g* Προελθ. *Vind.* *h* Πᾶν οἱ τὸ *Arch. Vind. Pass. Valla*, quos sequor. in aliis οἱ deest. *i* Μιλτιάδην sine iure *Arch.* *k* Ἀχθήμενον id. et *Vind.* *l* Ποιοῖ τάπερ αὐτοὶ iid. *m* Ἀναιρ. sine augmento *Arch. Vind.* *n* Λαβὼν iid. *o Arch. V. Pass. Ask.*, antea ἔσκε. *p* Ἐπαγόμενοι *Arch. V. Ask. Brit.*, vulgatum ex *Med. Pass.*; mox κατέστησαν *Arch.* *q* Πρότερον *Ask.* ora *Steph.*, tum ἀπετείχ. *Arch. V. Brit. Paris. B. Ald.*, ἐπετείχ. *Med. Ask. Pass.* *r* Τοιούτῳ *Pass. Ask.*, τούτῳ *Vind. Arch.* *s Arch. V. Med. Pass. Ask.*, olim λοχήσαντές οἱ αἱρ.

thenis Eleusinem ducebat in *Pausan.* I, 36. et *Athen.* XIII. p. 594. F. Haec ea fortasse, qua Athenienses sacra et Pythicam pompam Delphos mittebant, memorata a *Strabone* IX. p. 646. C.

51. Φιλαίου τοῦ Αἴαντος] *Marcellino* Φιλαίας ὁ Αἴαντος prave. Sine mendo in *Plutarchi* Solon. p. 83. D. Φίλαιος καὶ Εὐρυσάκης Aiantis filii, Attica civitate donati. Non equidem nescio, Φίλαιον τὸν Εὐρυσάκους atque adeo Aiantis nepotem perhiberi a *Pausania* I, 35., et *Kühnium* Φύλαιον malle: at illi obviam eunt, quos appellavi omnes, huic ΦΙΛΑΙΔΑΙ ex marmoribus, *Plutarcho*, *Stephano*que inter Atticae *demos*.

53. Κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι] Apud *Marcellin.* in vita *Thuc.* p. 2, 18. Dolonci Delphis ἐπανιόντες περιέτυχον τῷ Μιλτιάδῃ πρὸ τῶν ὅρων καθεζομένῳ τῆς Ἀττικῆς· ex *Herod.* corrigendum censuit *I. Rutgers.* Var. Lect. I, c. 9. p. 32. πρὸ τῶν θυρῶν καθεζομένῳ τῆς αὐτοῦ οἰκίας· sed ab *Herodoto* diversum *Marcellinus* iste sequutus est in his narrandis auctorem; neque adeo videtur absurda lectio vulgata; quum a finibus Attices non longe Miltiadis abfuerit villa, ἐν Λακιάδαις sita.
VALCKEN.

66. Πάντα τὸν βουλόμενον μετέχειν] Non defuit Pisistrati consensus, cupide potentem et gratiosum virum amolientis, praetereaque copias et necessaria suppeditantis, quod narrantibus apud *Marcellinum* accredo. Absurde mox καὶ ἔσκε τὴν χώρην. Ionibus ἔσκε non aliud atque *erat* L. VI, 133. VII, 119. Rediit ἔσχε, et redibit C. 47., ubi eadem macula.

69. Ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν] Nonnunquam ἐπιτειχίζειν eadem est potestate ac τειχίζειν, saepe diversiore, quam admirabiliter luci *Hemsterhusius* exposuit ad *Luciani* Nigrin. C. 23. Hic inculcatum ferri nequit. Miltiades ducto a Cardia ad Pactyam muro Apsinthios Chersonesi introitu prohibuit. Id ἀποτειχίζειν, sive ut *Diodorus* διατειχίζειν, h. e. οἰκοδομέειν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος, Nostri dictione L. VIII, 71. Opportune *Xenophon* ex ore Chersonitarum, εἰ δ' ΑΠΟΤΕΙΧΙΣΘΕΙΗ ἐκ θαλάττης ἐς θάλατταν de hoc isthmi iugo Hist. Gr. L. III. p. 487. D. *Ed. Steph.* Addit elegantissimus scriptor, ἀποτειχισμὸν, sive murum a Dercyllida Spartano fuisse absolutum et Thraces aditu ad Chersonesum exclusos, sequente *Diodoro* XIV, 38. Consimiliter ἀποτειχίζειν in isthmo Pallenes muro intersepto *Thucydides* L. I, 64., ab *Harpocratione* advocatus.

69. Ἐπετείχισε τὸν ἰσθμὸν] Paulo ante positis haec proxima subdit *Schol. Aristid.* MS. καὶ ποταμοῦ ὄντος τοῦ διορίζοντος τοὺς Δολόγκους καὶ τοὺς Ἀψινθίους ἐτείχισεν αὐτὸν, ὅπως ἂν μὴ βλάπτοιντο οἱ Ἀψίνθιοι παρὰ τῶν Δολόγκων· imo contra, secundum *Herod.* ἵνα μὴ ἔχοιεν σφέας (*Doloncos*) οἱ Ἀψίνθιοι δηλέεσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώρην. —— Quid sibi velit cap. 37., ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ ἐν γνώμῃ γεγονὼς, mihi minus liquet.
VALCKEN.

72. Στάδιοι ἓξ τε καὶ τριήκοντα] Iugi eius latitudo in *Xenophonte* stadiorum XXXVII., *Scylace* et *Strabone* Epit. L. VII. fin. stadiorum XL. Longitudo vero a Cardia in Elaeuntem, ubi longissima, stadiorum CD. *Scylaci* quae in mensuris differentia utique non ampla.

343 κηνοῖσι [a] μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πίτυος τρόπον ἀπείλεε ἐκτρίψειν· [b] πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακηνῶν ἐν τοῖσι λόγοισι, [c] τί θέλει τὸ ἔπος εἶναι τό σφι ἀπείλησεν ὁ Κροῖσος, πίτυος τρόπον ἐκτρίψειν, μόγις κοτὲ μαθὼν τῶν τις πρεσβυτέρων, εἶπε τὸ ἐὸν, ὅτι [d] πίτυς μούνη δενδρέων πάντων ἐκκοπεῖσα, βλαστὸν οὐδένα μετίει, ἀλλὰ [e] πανώλεθρος ἐξαπόλλυται· δείσαντες ὦν οἱ Λαμψακηνοὶ Κροῖσον, λύσαντες μετῆκαν [f] Μιλτιάδεα· οὗτος μὲν δὴ διὰ Κροῖσον ἐκφεύγει· [g] μετὰ δὲ, τελευτᾷ ἄπαις, τὴν ἀρχήν τε καὶ τὰ χρήματα παραδοὺς Στησαγόρῃ τῷ Κίμωνος ἀδελφεοῦ παιδὶ ὁμομητρίου· καί οἱ τελευτήσαντι Χερσονησῖται θύουσι, [h] ὡς νόμος, οἰκιστῇ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν [i] ἐπιστᾶσι, ἐν τῷ Λαμψακηνῶν οὐδενὶ ἐγγίνεται ἀγωνίζεσθαι· πολέμου δὲ ἐόντος πρὸς Λαμψακηνοὺς, καὶ [k] Στησαγόρεα κατέλαβε ἀποθανεῖν ἄπαιδα, πληγέντα τὴν κεφαλὴν πελέκεϊ [l] ἐν τῷ πρυτανηΐῳ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πολεμίου δὲ καὶ ὑποθερμοτέρου τῷ ἔργῳ. Τελευτήσαντος δὲ καὶ Στησαγόρεω τρόπῳ τοιῷδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεα τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω δὲ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφεὸν, [m] καταλαμψόμενον τὰ πρήγματα, ἐπὶ Χερσονήσου [n] ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πεισιστρατίδαι· οἵ μιν καὶ ἐν Ἀθήνῃσι ἐποίευν εὖ, ὡς οὐ συνειδότες δῆθεν τοῦ πατρὸς [o] Κίμωνος αὐτοῦ τὸν θάνατον· τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημανέω ὡς ἐγένετο. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον, εἶχε [p] κατ' οἴκους τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα, δηλαδὴ ἐπιτιμέων· οἱ δὲ Χερ-

præcepit, ut hominem miſſum facerent: alioqui ſe illos in morem pinus extriturum minatus est. Hac oratione nutantibus Lampſacenis, quid ſibi vellet, quod Crœſus minabatur, ſe illos in morem pinus extriturum, vix tandem quidam e maioribus natu intelligens, quid illud eſſet, expoſuit, inquiens pinum ex omnibus arboribus ſolam eſſe, quæ exciſa nullam ſubolem remittat, ſed prorſus emoriatur. Ea propter veriti Crœſum Lampſaceni, ſolutum
Miltiadem remiſerunt. Ita Miltiades ob Crœ- 38
ſum evaſit: qui postea ſine liberis moriens, imperium atque opes tradidit Steſagoræ, Cimonis ſui fratris uterini filio. Cui defuncto Cherſoneſitæ, ut mos est, conditori ſacrificant, certamenque equeſtre ac gymnicum ſtatuto tempore celebrant, in quo nulli Lampſacenorum certare permittitur. Durante autem cum Lampſacenis bello, contigit ut Steſagoras quoque liberis orbus decederet, in prytaneo percuſſus ſecuri caput a quodam, qui ſe transfugam verbis ſimulabat, ſed re ipsa hoſtis erat
et ſubardentior. Steſagora hunc in modum de- 39
functo, tum Piſiſtratidæ Miltiadem Cimonis filium fratrem defuncti Steſagoræ, cum trireme ad ſuſcipiendas in Cherſoneſo res dimiſerunt: in quem etiam Athenis beneficia contulerunt, tanquam non ſane conſcii mortis Cimonis patris eius; quam mortem alio in libro qualis fuerit commemorabo. Miltiades ut venit in Cherſoneſum, domi tenebat fratrem Steſagoram, videlicet puniens. Quod quum audiſſent

a Πέμπειν et in margine μετιέναι *Arch.*, qui ſuperius παρηγορ. *b* Omnia usque ad μόγις deerant *Aldo.* *c* Τὸ θέλει *M. Paſſ. Ask. Paris. B. Arch.* ſed poſterius τὸ omittens. *d Gellius* examinaverat L. VIII. 4.; tetigit quoque *Euſtath.* in *Hom.* p. 42, 38. *e* Πανώλεθρος *Arch.* et *Euſtath.* belle, reliqui πανωλέθρως. *f* Μιλτιάδην *Arch.* *g M. Paſſ. Ask.*, alii μετὰ δὲ ταῦτα τελ. *h* Ὡς νόμος *Paſſ. Brit.* hoc placet. Conf. Ariſtoph. Plut. v. 795. Olim ὡς ὁ νόμ. *i* Ἐπισεῦσι ſolus *Arch.* notabiliter. Vid. *Heſych.* in Ἐπισεῖ. *k* Στησαγόρην κατελάμβανεν *Arch. V.* *l* Ἐν τῷ πρυτ. *Paſſ. Ask.*, recte. Vide inf. C. 103. *m* Καταλαμψάμενον *Arch.* *n* Στέλλουσι id. *o* Αὐτοῦ Κίμ. id. et *Vind.* *p Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.* Edd., κατ' οἴκου *M. Paſſ. Ask.*

84. Πίτυος τρόπον] *Diogenianus*, *Suidas* atque alii πεύκης τρόπον, parili ſententia. Docte diſputatur, eademne πίτυς et πεύκη; hanc *pinum*, illam *piceam* Latinorum eſſe, *Bod. a Stapel* ad *Theophraſtum* L. III, 10. vehementer urget. Verior Cl. *Salmaſii* ſententia, πίτυν et *pinum* non diſcrepare: nonnunquam quoque arborum eas voces, ſicuti in Homeri Vit., quae *Herodoto* tribuitur, C. 20. clariſſime, et in dicto, quod prae manibus est, conmutari, Homonym. Hyl. Iatr. C. 65. Quaeſtio alia, an ſola arborum pinus ſicubi exciſa fuerit, non regerminet? *A. Gellius* et *Euſtath.* eam negari, viderunt aegrius. *Theophraſtus* de ſua *pinu*, πεύκῃ, aduſtis eam radicibus οὐκ ἀναβλαστάνειν, τὴν πίτυν δέ φασί τινες ἀναβλαστάνειν. Quomodocunque hoc Croeſi verbum et *Herodoti* profeſſio accipiantur, de intentata minis occidione conſtat. Videndi viri doctiſſimi *Kühnius* et *Perizonius* ad *AElian.* Var. VI, 13. Porro τὸ θέλει ſi cui adblandiatur, ſimilia ſuccurrent L. I, 78. II, 13. IV, 131.

86. Ὅτι πίτυς μούνη δενδρέων] *Unam ſolamque pinum arborum omnium caeſam nunquam denuo ex iisdem radicibus pullulare*, parum vere dictum *Herodoto Gellius* docuerat N. A. VIII, c. 4. cum Herodoteis iſta iam comparavit *Io. Kühn.* ad *AEliani* V. H. VI, c. 13. Hinc verba quaedam excitat miraturque *Euſtath.* in Il. A. p. 32, 16. VALCKEN.

87. Πανώλεθρος] Elegantius hoc et tritius, conſenſioneque *Euſtathii* munitum. *Sophocl.* Elect. v. 1012. πρὶν ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΥΣ τὸ πᾶν Ἡμᾶς τ' ὀλέσθαι. *AEſchyl.* VII. c. Theb v. 71. μή μοι πόλινγε πρυμνόθεν ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΝ Ἐκθαμνίσητε. Talium apud Tragicos uberrima meſſis.

93. Ὡς ὁ νόμος, οἰκιστῇ] Iſta non debuerant ad mentem *Vallae* a ſe invicem divelli, ſic, ut puto, coniungenda: καὶ οἱ τελευτήσαντι — θύουσι, ὡς νόμος οἰκιστῇ, nempe θύειν· idem eſſet, ὡς νόμος ἥρωϊ θύειν· *vita functo ſacra faciebant, ut mos est facere heroï.* Scribi quoque potuit unico verbo, in talibus proprio: καὶ οἱ τελευτήσαντι ἐναγίζουσι, vel ἐντέμνουσι· eodem Braſidam honore dignati Amphipolitani ap. *Thucyd.* V, c. XI, ὡς ἥρωϊ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας. Conf. ibi citatus Ill. *Ez. Spanhem.* et Celeberr. *Weſſeling.* ad *Diodori* T. I. p. 148. *Pauſan.* II. p. 137., τῷ μὲν ὡς ἥρωϊ μετὰ ἥλιον δύσαντα ἐναγίζουσιν. Εὐαμερίωνι δὲ ὡς θεῷ θύουσιν. VALCKEN.

99. Ὑποθερμοτέρου] Θερμουργοῦ, vocabulo *AEſchyli* Eum. v. 563., quo de critici ad VII. c. Theb. v. 609. Alibi in Muſis ὑπομαργότερος III, 29. 145. Propius adpropinquat *Priſci* Excerpt. Legat. *Hoeſchelii* p. 36., de Hunnis in iram accenſis, καὶ κατὰ μικρὸν ΥΠΟΘΕΡΜΑΙΝΟΜΕΝΟΙ ἐχαλέπαινον ——.

6. Ἐν ἄλλῳ λόγῳ] Hoc ipſo libro C. 103. Firmantur ergo diſputata de λόγοισι Λιβυκοῖσι L. II, 161. Nefariam autem Cimonis caedem non multum ab obitu patris architectati fuerunt Piſiſtratidae: unde minime mirum, Athenienſes, multimodis tyrannos gravantes ac exoſos, Miltiadae abituro faviſſe.

7. Εἶχε κατ' οἴκου] Revocarem ante *Gronovium* vulgatam lectionem, *Vallae* quoque repertam, εἶχε κατ' οἴκους, *domi ſeſe continebat.* Proxima, τὸν ἀδελφὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἐπιτιμέων, interpretatur *Valla*, *in honorem videlicet Steſagorae fratris.* Sententia ſatis eſſet commoda, ſi verbo conſtaret iſta ſignificandi dos: mihi non violenta fore videretur correctio, ſi pro ἐπιτιμέων ſcriberetur ἔτι πενθέων· *domi ſe continebat velut adhuc lugens fratrem Steſagoram*; more ſcilicet antiquitus etiam recepto, quo in luctu recenti publico abſtinebant. Ἔχειν, interdum idem ac μένειν, ſaepius adhibetur pro εἶναι. Κατὰ πόλιν notat *in urbe*: κατ' οἶκον, *domi*, ap. *Sophoclem* Ai. v. 1040. Trach. v. 540. Phil. v. 470. in eiusdem dramatis v. 22., σήμαιν', εἴτ' ἔχει Χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδε γ', εἴτ' ἄλλῃ κυρεῖ· plene *Herod.* III, c. 79., κατ' οἴκους ἑωϋτοὺς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην. VALCKEN.

8. Δηλαδὴ ἐπιτιμέων] In *Vallae* olim Latinis *in honorem videlicet fratris*, ſive ἐπὶ τιμέων disiunctim legentis, ſive ἐπιτιμέων, ex conmuni ἐπιτιμᾶν Ionum more: illi ſane vocabulo amplioris honoris poteſtas adest ap. *Demoſthen.* in Leptin. p. 292., certe in MSS. et Scholiis. *Sophoclis* ἐπιτίμια Elect. v. 917., *Suidas* τὰ ἐπὶ τιμῇ τινος γινόμενα explicavit. Paria etiam *Reiskius*. Quae quidem ſi probamus, concinna reliqua. Miltiades mortuum fratrem honoris, ſed

dissent Chersonesitæ, undique ex omnibus civitatibus principes congregati sunt; quum autem communi profectione uterentur, quasi ad simul lugendum, in vincula ab eo coniecti sunt, et Miltiades Chersonesum obtinet, adiutores nutriens quingentos; filiamque Olori regis Thracum Hegesipylam duxit u-
40 xorem. Hic Cimonis filius Miltiades nuper quidem in Chersonesum venerat, tamen postquam venit, alia graviora negotia quam præsentia erant, illum exceperunt: nam tertio quam hæc gesta sunt anno Scythas profugit. Scythæ enim pastorii a rege Dario irritati, quum se conglobassent, ad hanc usque Chersonesum processerant. Hos non ausus exspectare venientes Miltiades fugit ab Chersoneso. Donec illis digressis eum postea Dolonci reduxere tribus annis antequam hæc
41 ei acciderent. Tunc Phœnices apud Tenedum esse quum audisset, quinque cum triremibus, quas præsentibus facultatibus impleverat, Athenas navigavit; et sicut solverat ex urbe Cardia, per sinum Melana navigabat, prætervehens Chersoneson, et Phœnicum classe circumventus, ipse quidem cum quatuor navibus ad Imbrum evasit, quin-

Χερσονησῖται πυνθανόμενοι ταῦτα, συνελέχθησαν ἀπὸ πασέων τῶν πολίων οἱ δυναστεύοντες πάντοθεν· κοινῷ δὲ στόλῳ ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι, ἐδέθησαν [a] ὑπ' αὐτοῦ. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσόνησον, πεντακοσίους βόσκων ἐπικούρους, καὶ γαμέει Ὀλόρου τοῦ Θρηΐκων [b] βασιλῆος θυγατέρα Ἡγησιπύλην. Οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης, νεωστὶ μὲν ἐληλύθεε ἐς τὴν Χερσόνησον, κατελάμβανε δέ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν [c] κατεχόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα· τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτεϊ τουτέων, Σκύθας [d] ἐκφεύγει. Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν [e] μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης· τούτους ἐπιόντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἔφυγεν [f] ἀπὸ Χερσονήσου· ἐς ὃ οἵ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν, καί [g] μιν οἱ Δόλογκοι κατήγαγον ὀπίσω· ταῦτα μὲν δὴ τρίτῳ ἔτεϊ πρότερον ἐγεγόνεε τῶν τότε μιν κατεχόντων. [h] Τότε δὴ πυνθανόμενος εἶναι τοὺς Φοίνικας ἐν 344
Τενέδῳ, πληρώσας [i] χρημάτων τριήρεας πέντε τῶν παρεόντων, ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ὥσπερ ὡρμήθη ἐκ Καρδίης πόλιος, ἔπλεε διὰ τοῦ Μέλανος κόλπου· [k] παραμείβετό τε τὴν Χερσόνησον, καὶ οἱ Φοίνικές οἱ περιπίπτουσι τῇσι νηυσί· αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι τέσσερσι τῶν νεῶν καταφεύγει ἐς Ἴμβρον,[l] τὴν δέ οἱ πέμπτην τῶν

a Desit *Arch.* *b* Βασ. θυγατ. sine articulo τὴν, qui non necessarius, *Arch. V.* *c* Καταλαβόντων ora *Steph.* *d* Ἔφευγε *Arch. V.* tum ἐρετισθέντες *Arch.* *e* Μέχρι τῆς χερ. *Pasf.* *f* *Med. Pasf. Ask. Paris. B.*, ceteri ἐφ. Χερσόνησον. *g* Μιν οἱ Δόλ. *Vind. Arch.*, olim ἐκεῖνον Δόλογκοι. *h* Τῆτε δὲ *V. Arch.* *i* Τριηρ. πέντε χρημ. *Arch. Pasf. Ask.* *k* Παρημ. *Pasf.* *l* Μίαν δὲ τῶν νεῶν *Arch.*, qui φεύγει quoque supra, utrumque sine caussa.

sed simulati, caussa servabat domi; quo audito Chersonitae frequentes convolant in consortione luctus novo principi gratificaturi. Placere tamen talia *H. Stephano* haud potuerunt, opinato, si ἐπιτιμέων extra labis culpam maneat, tantundem valere atque *ulciscens*, sive ultionem moliens. A *Gronovio* venit *puniens*. Neutrum admittit ὡς συλλυπηθησόμενοι, manifesto quidpiam honori aut luctui conveniens in praegressis desiderans. Memini δηλαδὴ ἐπιτύμβιον, *videlicet iam iam contumulandum* reponere, cui ὡς συλλυπηθησόμενοι recte aptatur. At sit in coniectura.

11. Ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι] Nempe πενθέοντι, lugenti, luctum certe simulanti, *suum quoque verbis moerorem testificaturi*, sive πενθέοντα παραμυθησόμενοι. Olim etiam ad Reges, viros principes, vel civitates eum in finem publicitus legati mittebantur: *AEschines* c. Ctes. p. 88, 22., ὑπέμεινας πρεσβευτὴς ὡς Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου θυγατέρα χειροτονεῖσθαι, συναχθεσθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Μολοττῶν βασιλέως Ἀλεξάνδρου τελευτῇ. Funebris conf. Alexandri laudatio in *Aristid.* T. I. p. 142. *Dion Chrys.* Or. XII. p. 198. B. οὐδὲ πρεσβείαν ἐπρέσβευον συμμαχικὴν, ἥτινα εὔφημον (εὐσχήμον legerim:) τῶν ἀπὸ γλώττης μόνον συναχθομένων, *speciosam legationem aegritudinem non veram verbis saltem significantium:* non cepit ista *Morellus.* Vid. *Livius* XXIII, c. 5. Idem in talibus significabant verba συνάχθεσθαι, συναλγεῖν, συμπενθῆσαι, συμπάσχειν, et συλλυπεῖσθαι. Contra vel ob victoriam reportatam, vel in alia re laeta legationes mittebantur, quae civitatum gaudium, sive verum seu fictum, nunciarent, συνησθησόμενοι vel συγχαρησόμενοι τῇ νίκῃ, apud *Diodor. Sic.* XVII, c. 48. et c. 113. aliosque. VALCKEN.

16. Τῶν κατεχόντων πρηγμάτων] *H. Stephani* καταλαβόντων nusquam reperi, neque vulgato praestat. Τὰ κατέχοντα πρήγματα, quae instant et praesentia urgent, qualia in Miltiadeae tyrannidis principio rerum ordinatio, captura Chersonesitarum, auxiliatorum dilectus, tum expeditio una cum Dario contra Scythas. Additum τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτεϊ τουτέων protectum verbis erit C. 46. δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τουτέων, modo cetera, quod valde dubito, defendi queant. Calculis hic et consideratione nexus rerum utendum est. Miltiades, interfecto a Pisistrati filiis patre Cimone, in Chersonesum Athenis demigravit C. 103. Itaque sub annum Per. Iul. 4196., aut paullo citius, siquidem Hipparchus Olymp. LXVI, P. Iul. 4198. interemtus occubuit. Hippias tyrannidem reliquit invitus Olymp. LXVII., P. Iul. 4202., Dario Babylonem eopse tempore obsidente; qua post XX. menses expugnata rex sequente Olympiade in Scythas movet comite Miltiade, reversusque Sardibus agit P. Iul. anno 4206., in L. V, 24. Scythae Nomades post illam Darii expeditionem irritati in Chersonesum excurrunt, coguntque Miltiaden aliorsum fugere. Haec si vero non dissident, quid illis fiet νεωστὶ μὲν ἐληλύθεε ——, cum ante hos decem annos in Chersoneso tyrannum Miltiades egerit: quid τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτεϊ τουτέων; Vide quae consequuntur statim, ταῦτα μὲν δὴ τρίτῳ ἔτεϊ πρότερον. —— Ea si signant tres notatos annos, exitum non habent: si Miltiadae reditum Doloncorum auxilio, exilium tyranni producunt longissime, neque congruunt bene cum praefectura maritima Otanis L. V, 25. Quomodo demum cunque intelligantur, τὰ τότε μιν κατέχοντα, alia esse nequeunt, quam quae continuo succedunt. At hoc tum vide; Miletus a Persis funditus pessumdata est Olymp. LXXI., Per. I. 1218.; altero post urbis eam calamitatem anno Persica classis insulas Chium, Lesbum et Tenedum occupavit C. 30. huius Musae: apud Tenedum Phoenices, horum autem classis Persica, agere ut accepit Miltiades, convasatis, quae in promtu erant, et in naves inpositis, aufugit. Haeccine τρίτῳ ἔτεϊ πρότερον τῶν τότε μιν κατεχόντων dici recte possunt evenisse? Animadverto in omni illa temporum notatione maculas, quas equidem detergere sine membranarum adiumento neque audeo, neque volo.

19. Συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν] *Quum se in unum conglobassent* Scythae Nomades, *ad hanc usque Chersonesum processerunt.* Pro κατεστράφησαν L. I, c. 130. ex Codd. merito receptum κατεστράφθησαν· hic forte solemnem sibi posuerat formam συνεστράφθησαν et L. II, c. 121., ἐπιτραφθέντων· quod placuit Clar. *Abresch.* Dil. *Thuc.* p. 209. Ubi vulgatur τραφθέντες, huius Ed. p. 286, 6. huius generis prostant nonnulla; qualia habet et *Thucyd.* semper tamen scribens ξυστραφῆναι et καταστραφῆναι. VALCKEN.

31. Τὴν δέ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν κατεῖλον] Si genuinum est κατεῖλον, pro simplici novator illud posuerit εἷλον, *ceperunt.* Fortasse tamen scripserat τὴν δέ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν κατεῖχον διώκοντες οἱ Φοίνικες· sive potius κατῆγον· eo nempe sensu, quem tradit *Harpocrat.* in Κατάγων τὰ πλοῖα, quemque *H. Vales.* explicuit p. 104. et 105. Sic Miltiadis istam navem insequuti Phoenices, non quidem mercibus sed onustam pecunia in suum quendam portum averterint; qua cum captum Miltiadis filium Metiochum ἀνήγαγον παρὰ Βασιλέα —— δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι· postremum hoc, exemplis undique conductis, tractavit *I. I. Wetsten.* in *Lucae* A. A. XXIV, 27. conf. *D'Orvill.* in *Charit.* p. 409. VALCKEN.

42. Ἐ.

filio Metiocho ab Persis excepto et Susa perducto, ubi vixit. Ionia formata ad arbitrium Persicum. Parasangæ. Mardonius, gener regis, descendit cum novis copiis ad mare.

τῶν νεῶν κατεῖλον διώκοντες οἱ Φοίνικες· τῆς δὲ νεὸς ταύτης ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παίδων ὁ πρεσβύτατος ἄρχων Μητίοχος, οὐκ ἐκ τῆς Ὀλόρου τοῦ [a] Θρήϊκος ἐὼν θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τοῦτον ἅμα τῇ νηῒ εἷλον οἱ Φοίνικες· καί μιν πυθόμενοι ὡς εἴη Μιλτιάδεω παῖς, ἀνήγαγον παρὰ βασιλῆα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι· ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἴωσι, πείθεσθαι κελεύων τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτε οἱ Σκύθαι προσεδέοντο, [b] λύσαντας τὴν σχεδίην, ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑωυτῶν. Δαρεῖος δὲ, ὡς οἱ Φοίνικες Μητίοχον τὸν Μιλτιάδεω ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίοχον, ἀγαθὰ δὲ συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε, καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας [c] κεκοσμέαται. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἴμβρου ἀπικνέεται ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν [d] ἔτι πλέον ἐγένετο τουτέων, ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τάδε μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἴωσι [e] ἐγένετο· τούτου τοῦ ἔτεος Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, μεταπεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν [f] πολίων, συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε [g] ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν, καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν· ταῦτά [h] τε ἠνάγκασε ποιέειν, καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια· κατὰ δὴ τούτους μετρήσας, φόρους ἔταξε ἑκάστοισι, οἳ κατὰ χώρην διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνεος, ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ [i] ταὐτὰ τὰ καὶ πρότερον εἶχον· καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν. Ἅμα δὲ τῷ ἔαρι τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν[k] ἐκ βασιλῆος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν· ἡλικίην τε νέος ἐὼν, καὶ νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλῆος Δαρείου θυγατέρα [l] Ἀρτοζώστρην· ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεί τε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς, ἐκομίζετο ἅμα [m] τῇσι ἄλλῃσι νηυσὶ, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον [n] θῶϋμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδε-

quintam vero Phœnices insequuti ceperunt, cui præerat Miltiadis filius natu maximus Metiochus, non ex filia Olori Thracis, sed ex alia muliere. Eum Phœnices cum navi cepere; et quum Miltiadis filium esse cognovissent, ad regem perduxerunt, rati se magnam apud eum gratiam inituros: quoniam Miltiades dixerat apud Iones sententiam, ut suaderet Scythis, rogantibus soluta rate domum abire, obtemperare. Oblato tamen sibi Metiocho Darius tantum abest ut quicquam mali fecerit, ut permultis eum bonis affecerit: donavit enim domo et possessione, uxore etiam Perside: ex qua liberi geniti sunt, qui inter Persas censentur. Miltiades autem ex Imbro Athenas perve- 42
nit. Neque hoc anno quicquam est a Persis amplius in Ionas statutum contentiosum, sed benigna sane hæc eis contigerunt. Hoc anno Artaphernes Sardium præses accitis civitatum legatis, adegit Iones ad pactiones inter se faciendas de iure dando, et ne sese invicem ferrent aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus, per parasangas, ita enim Persæ triginta stadia appellant, regiones eorum divisit: regionatimque tributa singulis instituit, quæ ab Artapherne instituta, ad meam usque ætatem illic obtinuerunt, iuxta eadem pæne quæ prius fuerant. Et hæc quidem illis pacata erant. Ceterum ineun- 43
te statim vere aliis ducibus ab rege abdicatis, Mardonius Gobryæ filius, adhuc adolescens, et recens in matrimonium accepta Darii filia Artozostra, ad mare descendit, permagnas ducens peditum classiariorumque copias. Qui cum exercitu postquam in Ciliciam pervenit, ipse conscensa navi cum classe reliqua abiit, aliis ducibus pedestres copias in Hellespontum ducentibus. Posteaquam autem prætervectus Asiam in Ioniam pervenit Mardonius, miram hic rem ego referam

a Θρῆκος id. *Vind.* b Λύσαντες *Arch. Ask. Vind.*, perperam. Vid. L. IV, 136. c Κεκοσμήαται *Vind.* Vide L. III, 91. d *Ald. Arch. V. Paris. B. Brit.*, ἐπίπλεον *M. Pass. Ask.* e Ἐγένετο τούτου τοῦ ἔτεος. Ἀρτ. ora *Steph.* laudante *Reiskio.* f *Med. Ask. Pass. Paris. B.*, πολεμίων reliqui. g Ποιέεσθαι *Pass. Arch. Ask. Vind.*, quos sequor: in aliis ποιήσασθαι. Porro δωσίδικοι *Arch.*, recte: δοσίδ. olim. h Abest *Arch.* i Τὰ αὐτὰ id., conmode. k Absunt haec duo *Arch.* l Ἀρταζ. *Pass.*, ex correctione Ἀρτοζ. m Τῇσι νηυσὶ *Arch. Vind.*, omisso medio ἄλλῃσι. n Θαῦμα *Arch. Vind.*

42. Ἐποίησε κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίοχον] De uno Metiocho *Herodotus.* At *Marcellinus* in Vit. Thucydidis liberos Miltiadae eadem navi intercepta in hostium venisse potestatem adfirmat, inprudenter subiungens, ἀφίενται δ' ὑπὸ βασιλέως, εἴγε μὴ ψεύδεται Ἡρόδοτος. Quae, malum, haec suspicio, cui nullus in scriptore fundus?

42. Ἐποίησε κακὸν μ. οὐδὲν Μητίοχον] Ea tribuit *Herodoto Marcellin.* in vita *Thucyd.* quae nusquam ille tradidit; nam primum navem captam scribit, in qua liberi fuerint Miltiadis; deinde, ἀφίενται δὲ, inquit, ὑπὸ βασιλέως, εἴγε μὴ Ἡρόδοτος ψεύδεται. De uno tantum loquitur *Herod.* liberorum Miltiadis natu maximo Metiocho; hunc tradit variis commodis ornatum in Perside remansisse, atque ibi, uxore ducta, liberos procreasse: τέκνα, inquit, τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμέαται· *liberos, Valla, qui inter Persas censentur:* scribi quoque potuisset, τὰ ἐς Πέρσας τετάχαται. Κοσμεῖν apud veteres significabat etiam τάσσειν, et ἡ τάξις Κόσμος dicebatur: quibus curae iuventutis erat εὐταξία, non Σωφρονισταὶ tantum sed et Κοσμηταὶ vocabantur: *Ioh. Meursium* in Att. Lect. II, c. 5., sequitur, ut saepe, non nominatum *S. Petit.* in LL. Att. p. 385. Eadem qua hic structura *Herod.* III, c. 91. ἐς τὸν Αἰγύπτιον νομὸν αὗται (Cyrene et Barce) ἐκεκοσμέατο· id est τεταγμέναι ἦσαν. VALCKEN.

47. Οὐδὲν ἔτι πλέον] Non obliviscor formulae ἐπὶ πλέον et ἐπὶ πλεῖον in N. Test. tabulis atque alibi saepe obviae, et curam *Perizonii* ad *AElian.* Var. I, 30. meritae: hic ex *Med.* inculcatur nulla caussa. *Noster* L. IX, 106. οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο τουτέων· et C. 120. &c. Sequens ἐς νῖκος φέρον *Sladus*, διαφθορὰν ex *Hesychio* interpretatus, maluit: frustra. *Homerus* saepe, etiam de bello infr. L. VII, 158.

50. Ἐκ τῶν πολίων] Egregie *Palmerius Gronovius*que. Haud praeter librariorum indolem confusio πολίων et πολεμίων. Dedi exempla ad *Diodori* L. XIV, 50., quibus accedat ex *Polyaeno* L. V, 44, I. *Memnon* βουλόμενος καταμαθεῖν τὰ μεγέθη τῶν ΠΟΛΕΜΙΩΝ καὶ τὰ πλήθη τῶν ἐνοικούντων· nam τῶν πολέων fuisse primitus, vacat dubio. Scripsi ἵνα δωσίδικοι εἶεν, flagitante usu et probante *H. Steph.* Thes. T. I. p. 987. Habet *Polybius* L. IV, 4. vocem et *Suidas* ex eo.

63. Πολλὸν δὲ ναυτικόν] Vir summus *Is. Casaubonus* στρατὸν hunc ναυτικὸν recte interpretatur aptum ad conscendendas naves ad *Strabon.* L. I. p. 82., sequente *Stanleio* in AEschyli Pers. v. 54. Neque enim naves una cum nautis Mardonius ex Perside in Ciliciam ducere valuit. Refer huc C. 95. prodita. Genus Mardonii ac inter Persas auctoritatem non praeteriit *Diodorus* L. XI, I.

69. Παραπλέων τὴν Ἀσίην] Fuit, cui hoc valde ineptum: esse enim Ioniam Asiae partem, nec posse illum, qui ad Ioniam adpellit, dici παραπεπλευκέναι τὴν Ἀσίην, uti scriptum hic: praestare propterea τὴν Καρίην, quippe Ioniae vicinam et ex Cilicia naviganti obeundam. At hoc nimis est sapere. Ex Cilicia in Ioniam

ram iis Græcis, qui non aſſentiuntur Otanem inter ſeptem Perſas ſuaſiſſe, potiorem eſſe Perſis ſtatum popularem, abdicatis Ionum tyrannis Mardonius ſtatum popularem per civitates conſtituit: his actis, in Helleſpontum ire contendit: ubi coacta ingenti vi navium, etiam multo peditatu, eas copias navibus traiecit Helleſpontum, perque Europam iter Eretriam verſus atque
44 Athenas faciebat. Hæ enim civitates erant prætextus expeditionis: ſed in animo habebat quam plurimas poſſet Græcarum civitatum ſubigere. Nam et claſſe Thaſios nec manum ex adverſo levantes ſubegit, et peditatu Macedones, ultra eos qui iam erant, in ſervitutem redegit: etenim quæ intra Macedones ſunt nationes, iam ſubactæ omnes erant. Hæc claſſis e Thaſo tranſmittens, ac oppoſitam continentem legens, ad Acanthum usque proceſſit: et ex Acantho ſolvens, dum Athon circumflectit, ventus aquilo vehemens atque arcens tranſitu in eam ingruit, naviumque valde multas in Athon expulit; adeo ut dicatur ad trecentas afflixiſſe, et ſupra viginti millia hominum interiiſſe: quippe quum feris illud mare circa Athon plane ſcateat, perierunt rapti ab illis, aut petris alliſi, partim quod natare neſcirent, partim gelu abſumpti. Et cum nautico quidem exercitu
45 ita actum eſt. Mardonium autem cum pedeſtribus copiis in Macedonia ſtativa habentem Thraces Brygi ſub noctem invaſere, et cum alios multos ex eis occidunt, tum ipſum Mardonium vulnerant. Sed non ta-

δεκομένοισι [a] τῶν Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἑπτὰ Ὀτάνεα γνώμην ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας 345 πάντας ὁ Μαρδόνιος, δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας· ταῦτα δὲ ποιήσας, ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα [b] πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλὸς, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης· ἐπορεύοντο δὲ ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας. Αὗται μὲν ὦν σφι πρόσχημα ἔσαν τοῦ στόλου, ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας [c] δύναιντο καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων· τοῦτο μὲν δὴ, τῇσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους, κατεστρέψαντο· τοῦτο δὲ, τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους [d] προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα· ἐκ μὲν δὴ Θάσου [e] διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἤπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου· ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμεώμενοι, τὸν [f] Ἄθων περιέβαλλον· ἐπιπεσὼν δέ σφι [g] περιπλέουσι βορῆς ἄνεμος, μέγας τε καὶ ἄπορος, κάρτα τρηχέως [h] περιέσπε πλήθεϊ πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων· λέγεται [i] γὰρ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ [k] θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἁρπαζόμενοι· [l] οἱ δὲ, πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτέων νέειν οὐκ ἐπιστέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο· οἱ δὲ, ῥίγεϊ· ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε. Μαρδονίῳ δὲ καὶ τῷ [m] πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ, νυκτὸς Βρύγοι Θρήϊκες ἐπεχείρησαν· καί σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, [n] Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι· [o] οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέ-

a Τῶν Ἑλλ. *Arch.*, articulus aberat. *b* Πολλὸν *Paſſ.* ex correctione, idem in Ed. *Genev. Edit.*; vere. Vid. ad L. IV, 81. πολλῶν prius: mox πολλὸς στρατὸς *Paſſ. Ask.* *c* Δύνωνται *Arch. Paſſ.* Paullo ante ἐν νόῳ ἔχον *Reiskius*, quod malum non foret, ni ſaepe ſtructura vocum in Muſis mutaretur. Vid. VIII, 7. *d* Κατεκτήσαντο marg. *Steph.* *e* Διαλαβόντες *Paſſ.* correct. *f* Ἄθεον *Brit.* Ἄθω et περιέβαλον *Vind.* *g* Non eſt in *Arch.* *h* Περιέπεσε *Ask.* *i* Γὰρ κατὰ τριηκ. *Vind. Arch.* *k* Laudat *Euſtath.* in *Hom.* p. 294, 16. *l* Οἱ δὲ αὐτ. νέειν —— διεφθείροντο· οἱ δὲ, πρὸς τὰς πετρ. &c. hoc ordine *Arch.* *m* *Med. Paſſ. Ask. Arch.*, ceteri πεζῷ στρατῷ cum *Ald.* *n* Καὶ Μαρδ. αὐτὸν *Arch. Vind.* ſatis bene. *o* Οὐ μὲν οὐδὲ iid.

niam tramittenti praeternavigatur Pamphylia Lyciaque, quae utraque cur coniectanti negligitur. Verbo, *Herodotus* τὰ κάτω τῆς Ἀσίης, in quibus Cares et Lycii L. I, 177., ſpectavit.

73. Τοὺς γὰρ τυράννους τ. Ἰ καταπαύσας] Τῆς τυραννίδος nempe, vel τῆς ἀρχῆς. Sed, ſi forte variant Codd., illud, an καταλύσας, poſuerit, vix conſtitui poterit: prius plerumque plene dicitur, *Herodoto*, καταπαῦσαι τῆς ἀρχῆς Μήδους· καταπαῦσαι Δημάρητον τῆς βασιληΐης· ἀρχῆς Κῦρον καταπαύειν —— Dum Perſa Mardonius in Ionia δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας, videri debuit Graecis ea res ſecundum *Herodotum* vix credibilis; quia Reges atque imperio regali adſueti popularem regiminis formam in civitatibus libertate uſis ſic plerumque voluerunt mutatam, ut ſaltem penes paucos eſſet imperium, quos dicto facilius haberent obedientes. —— Paulo poſt reſtituetur συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν. VALCKEN.

85. Τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων] Littera mutata τὰ γὰρ ἐκτὸς Μακ. vir eruditus; namque progredienti e Graecia *intra Macedoniam* ἐντὸς Μακεδ. Theſſalos eſſe, *extra* vero Thraces et Getas: Vere quidem; ſed quid ſi Boſporum Thracium aut Helleſpontum transfretaveris, eruntne ἐκτὸς Μακεδόνων Thraces plerique omnes? Id nemo adfirmaverit. Oram autem Propontidis Europaeam ipſamque Thraciam Dario paruiſſe, ex ſuperioris libri C. 25. et L. VII, 106. conpertum.

91. Πρὸς τὸν Ἄθων] Iterum πρὸς τὸν Ἄθων VII, 21., quamquam τὸν Ἄθω quidam ibi Codd., ut paullo ſuperius *Vindobonae*. Non profecto neſcio, *Diodorum* aliosque ſic maluiſſe, quibus ſuum non invideo. Τὸν Ἄθων *Servius* Atticis tribuens, ad AEn. XII, 701., *quod autem Herodotus*, ſcribit, *hunc Athon, hunc Apollon dicit, Atticae declinationis eſt.* De monte recte, τὸν Ἀπόλλων non novi. Statim κατὰ τριηκοσίας *Valla* expreſſit, et recipi, ut numerus quodammodo indefinitus maneat, poterit. Ita C. 117. κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους, et crebro. Ceterum Boreas, μέγας τε καὶ ἄπορος, idem qui Strymonias, μέγας τε καὶ κυματίης L. VIII, 118. Hic ἄπορος *arcens tranſitu* de *Gronovii* ſententia, forte verius πρὸς ὃν οὐδένα πόρον εὑρεῖν ἐστι, ſicuti Ἀπορώτατον *Iſaei* explicuit *Harpocratio.* Immo vero haud ſcio, reſpexeritne Grammaticus et Noſtri ἄπορον. Nam quae ſequenti Ἀποσάξαντα ſubiiciuntur Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἕκτῃ, optime accedent prioribus, loco ſuo mota; ſiquidem ἀποσάττειν in hac Muſa nusquam, et *Suidas*, exſcribens *Harpocrationis* ἀποσαξάντα, *Dinarcho* vindicat, *Herodoti* mentione neglecta. Atque haec nunc blandiuntur. Vide tamen C. 125.

99. Βρύγοι Θρήϊκες] Quando L. VII, c. 73., Φρύγες ſecundum Macedonas olim dicti traduntur Βρύγες vel Βρίγες (vid. *Holſten.* ad *Steph.* in Βρίγες) pendet iſta ſcribendi diverſitas a dialecto: *Macedones* οὐδέποτε κατ' ἀρχὰς λέξεων τῷ Φ χρῶνται, ἀλλὰ —— τῷ Β, teſte *Heraclide Euſt.* Od. K. p. 391, 16. habet *Etymolog.* p. 179, 17., ut Macedonica Βίλιππον· Βρύγας· et Βαλακρόν. Βάλακρον τὸν Νικάνορος, (*Vales.* in Excerpta pag. 76.) *Diodor.* II. p. 275, 93. qui Κεβαλῖνον forte dederat p. 351, 16. ſicut p. 221, 26. Βαλλήνην, et Βαλληνικὸν, *Euſtath.* in Od. I. p. 340, 21. —— In vicinis more ſuo ſcripſerat forſan *Herod.* οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοίγε δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· qua forma loquendi L. III, c. 19., Καρχηδόνιοι, inquit, οὕτω δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· VII, c. 154. *nulla iſtarum civitatum* πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἱπποκράτεος· I, c. 159., Φεύγων θάνατον βίαιον πρὸς Περσέων. Paſſivorum loco ſaepe verba neutra, nonnunquam etiam nomina adhibita, ſequuntur illorum ſtructuram; in iſtis *violenta morte affici*, atque *in ſervitutem abduci* vocibus θανάτου βιαίου et δουλοσύνης ſignificantur: huc pertinent *Thucydidea*, ὧν ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, et ὑπὸ τῶν ἀστῶν, p. 84, 75. p. 387, 66. *Eurip.* in Phoen. v. 365., Μή τις δόλος με πρὸς κασιγνήτου κτάνῃ, *ne a fratre doloſe occidar*; quaeque pauca dantur ſimilia. VALCKEN.

διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τουτέων Μαρδόνιος, πρὶν ἤ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο· τούτους μέντοι καταστρεψάμενος, ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους, καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ [a] τὸν Ἄθων· οὗτος μέν νυν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος, [b] ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην. Δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τουτέων ὁ Δαρεῖος, πρῶτα μὲν Θασίους διαβληθέντας ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων [c] ὡς ἀπόστασιν μηχανοίατο, πέμψας ἄγγελον, ἐκέλευέ σφεας τὸ τεῖχος περιαιρέειν, καὶ τὰς νέας ἐς Ἄβδηρα κομίζειν· οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, [d] οἷα ὑπὸ Ἱστιαίου τε τοῦ Μιλησίου πολιορκηθέντες, καὶ προσόδων ἐουσέων [e] μεγαλέων, ἐχρέωντο τοῖσι χρήμασι, νέας τε ναυπηγεύμενοι μακρὰς, καὶ τεῖχος [f] ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι· ἡ δὲ πρόσοδός σφι ἐγί-
346 νετο ἔκ τε τῆς ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῶν μετάλλων· ἐκ μέν γε τῶν [g] ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῶν χρυσέων μετάλλων, τοεπίπαν ὀγδώκοντα τάλαντα [h] προσήϊε· ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ, ἐλάσσω μὲν τουτέων, συχνὰ δὲ οὕτω, ὥστε τοεπίπαν Θασίοισι [i] ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι, προσήϊε ἀπό τε τῆς ἠπείρου καὶ τῶν μετάλλων ἔτεος ἑκάστου, διηκόσια τάλαντα· ὅτε δὲ τὸ πλεῖστον προσῆλθε, τριηκόσια. Εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα ταῦτα· καὶ μακρῷ ἦν αὐτέων [k] θωμασιώτατα τὰ οἱ Φοίνικες ἀνεῦρον οἱ μετὰ Θάσου κτίσαντες τὴν νῆσον ταύτην, ἥτις νῦν [l] ἐπὶ τοῦ Θάσου τούτου τοῦ Φοίνικος τὤνομα ἔσχε· τὰ δὲ μέταλλα τὰ [m] Φοινικὰ ταῦτά ἐστι τῆς Θάσου, μεταξὺ Αἰνύρων τε χώρου καλεομένου, καὶ Κοινύρων ἀντίον δὲ Σαμοθρηΐκης ὄρος μέγα ἀνεστραμμένον [n] ἐν τῇ ζητήσει· τοῦτο μέν νυν ἐστὶ τοιοῦτο. Οἱ δὲ Θάσιοι τῷ βασιλέϊ κελεύσαντι καὶ τὸ τεῖχος τὸ σφέτερον κατεῖλον, καὶ τὰς νέας [o] τὰς πάσας ἐκόμισαν ἐς Ἄβδηρα· μετὰ δὲ τοῦτο, ἀπεπειρᾶτο ὁ Δαρεῖος τῶν Ἑλλήνων ὅ, τι

tamen vel ipsi servitutem Persarum devitare potuerunt: nam Mardonius non prius ex iis locis decessit, quam illos in suam redegit potestatem. His subactis reduxit exercitum, tum ob eam quam adversus Brygos in exercitu terrestri, tum ob maiorem quam in classe ad Athon acceperat calamitatem. Ita hic exercitus turpiter re gesta rediit in Asiam.
Altero post hæc anno Darius ante omnia 46
Thasios a vicinis insimulatos tanquam defectionem molientes, misso nuncio iussit diruere muros, et naves in Abdera transportare: nam Thasii, ut qui ab Histiæo Milesio fuerant obsessi, et proventus magnos habebant, opibus utebantur, cum in texendis navibus longis, tum validioribus muris urbi circumdandis. Erat autem eis proventus hic ex continenti atque ex metallis: ex auri quidem fodinis in Scaptesyla plerumque redibant octoginta talenta: ex Thasiis autem metallis pauciora quidem his, sed tamen ita densa ut quum Thasii forent plerumque immunes circa fructus, eis in summam provenerint quotannis ex continenti atque ex metallis ducenta talenta; et quando plurimum, trecenta. Quæ metalla ipse 47
quoque inspexi, et ex ipsis longe admiratu dignissima erant, quæ Phœnices ii, qui cum Thaso eam insulam condiderunt, invenere; quæ ab hoc Thaso Phœnice nomen obtinuit. Hæc autem Thasi Phœnicia metalla sita sunt inter AEnyra locum appellatum et Cœnyra: atque e regione Samothraciæ ingens mons indagando eversus est. Et 48
hoc quidem huiuscemodi est. Thasii autem iubente Dario, et murum suum diruerunt, et naves omnes Abdera devexerunt. Post hæc Darius, quid in animo Græci haberent,

a Omittunt *V. Pasf. Ask.* *b Med. Ask. Pasf.*, alii ἀπηλλάχθη. *c* Ὡς ἐς ἀπ. *Arch. V.* *d* Οἱ ἀπὸ *Brit.* et *Ask.*, qui Ἱσ. Μιλ. cum *Pasf.* *e* Μεγαλέων *Vind.* non contra Ionismum, itaque reduxi; μεγάλων prius erat. *f* Ἰσχ. ὑψηλὸν περιβ. *Pasf.* cum scholio. *g* Ἐν Σκαπτησύλῃ *Arch.*, ἐκ Σκαπτῆς ὕλης ora *Steph. Pasf. Ask. Brit.*, μέταλλα σκαπτῆς ὕλης hinc *Eustath.* ad *Dion.* v. 517. p. 208. *h* Προσήϊε *Arch. Vind.*, recte: προσείη *Pasf.* et mox: prius προσήει. In Valla *septuaginta talenta.* *i* Desit *V. Arch.*, qui et καρπόν. *k* Θωμασ. *Ask.* bene. θαυμασ. reliqui. *l* Ἐπὶ του *Arch. Vind.*, satis bene. olim ἀπὸ tum τὸ οὔνομα ἔσχε cum *Ask.* iidem, male olim ἔσκε. *m* Φοινικικὰ ora *Steph. Pasf.* *n* Ἐν τῇ ζητ. iidem et *Ask.*, τῇ aberat. *o Med. Pasf. Ask.*, τὰς alii non agnoscunt.

8. Δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τουτέων] Rerum earum, quas descripsit. Est autem annus Olymp. LXXII. secundus, quo et Thasii in ordinem coacti et legati aquam et terram petitum missi abierunt: namque μετὰ δὲ τοῦτο C. 48. huc referendum. Insequens annus pugna celeberrimus est Marathonia, decimus ante Salaminiam victoriam ap. *Thucydid.* I, 18.

17. Ἔκ τε τῆς ἠπείρου καὶ μετάλλων] *Vallae* Latina *ex continenti et metallis* neque hic, nec deinceps Cl. *de Pauw* se probare valuerunt: *ex terra et metallis* illi praestabilius, ἠπείρου voce, ut in *Etymol. Suida* et aliis, pro terra posita. Quam ego quidem notionem illi non detraho, de *Herodoto*, cuius in Musis frequentissimum vocabulum, addubitans. Certum est, Thasios in Thraciae adversa ora metalli fodinas exercuisse agrosque arasse ex *Thucyd.* I, 100. Liquet insuper, insulam fuisse εὔκαρπον *Dionysii* v. 528. indicio. Mox ἐν Σκαπτησύλῃ *Arch.* accuratissime observationi *Steph. Byz.* congruit, et *Lambino* opitulatur, *Scaptesylam* restituenti *Lucretio*, reiecta *Scaptensula*, cuius post *Festum* vindex *Gifanius*. At Σκαπτὴν ὕλην priscorum plerique disiunctim maluerunt, quorum exempla ad *Stephan.* stipavit *Holstenius*, inmemor occupata fuisse a *Paul. Leopardo* Emend. L. VIII, 20., *Vallam* in his explicandis lapsum leniter, uti in more habet, corrigente.

21. Ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι] *Si forent tributorum inmunes* olim *Laurentius*, ac si φόρων ἀτελέσι ob oculos habuisset, sicuti *Appianus* Λυκίους φόρων ἀτελεῖς B. Civil. V, p. 1077. Ego vero nusquam in schedis animadverti, haud recusaturus, si vel in unis reperirietur. Laudato *de Pauw* ἀτελὴς *inperfectus* et καρπῶν ἀτελέες fructuum defecti copia intelliguntur. In *Hesychio* Ἀτελεῖς, ἐλλιπεῖς, cuiusmodi spadones aut alia parte manci: καρπῶν ἀτελέες eodem posse modo dici, nondum, ut credam, adducor. In L. I, 192. τῶν ἄλλων ἐοῦσαι ἀτελέες de vicis, a tributorum pensione, nisi quod canibus cibum praeberent, liberis. An ergo κάρπων ἀτελέσι, *quod ad fructuum proventus attinet*, *a tributo inmunibus?* Quod et *Abreschio* placuisse, animadverto.

21. Ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι] *Valla: si Thasii forent inmunes tributorum:* in tributi vicem terrae proventum, *fruges*, sed vinum in primis generosissimum Persae videntur a Thasiis accepisse; qui propterea, ut ἀτελεῖς φόρων alii, sic dici potuerunt καρπῶν ἀτελέες. Thasiorum *aurifodinas* ex *Herod.* memorat *Eustath.* ad *Dionys.* v. 517. meminerunt earumdem *Thucyd.* I, c. 100. *Marcellin.* vita *Thuc.* p. 3. et *Zenob.* Cent. IV, Prov. 34. Neque agrorum fertilitate motus, neque insulae divitiis, *Archilochus* Thasum in suis saepe carminibus habuit despicatui, quod e diversis liquet illorum fragmentis apud *Athen.* XII. p. 523. D. *Eustath.* in Il. Θ, p. 616, 46. *Plutarch.* de Exil. p. 604. B. qui, Ἀρχίλοχος, inquit, τῆς Θάσου τὰ καρποφόρα καὶ οἰνόπεδα παρορῶν, διὰ τὸ τραχὺ καὶ ἀνώμαλον διέβαλε τὴν νῆσον. VALCKEN.

27. Ἐπὶ τοῦ Θάσου τούτου] Ex more scriptoris, stabilito diligentia Cel. *Gronovii* ad L. IV, 45. De Phoenicibus et Thaso nonnulla L. II, 44. Poterunt autem τὰ μέταλλα Φοινικὰ, si quae necessitas, et Φοινικικὰ pingi, uti saepe in *Strabone* πόλεις Φοινικικαὶ, apud *Athen.* γαῦλος Φοινικικὸς, qui tamen XII. p. 538. D. πορφυρᾶ καὶ Φοινικὰ χρυσοῦφέα iunxit: ἐν πελέκει Φοινικῷ *Polemo* Or. II. p. 16. Ed. *H. Steph.*, παιδεία Φοινικῇ *Dio Cass.* Ecl. XLVI. Accedat Συρία Φοινίκη *Diodori* L. XIX, 93. et *Punicum* bellum.

41. Νέας

Darius tentat Græcos petendo aquam et terram, et accepit etiam ab AEginetis, quos Lacedæmone accusant Athenienses, mittiturque Cleomenes puniturus.

berent, bellarene secum an sese ipsos dedere, tentandum ratus, caduceatores per Græciam alios alio dimittit, regi terram et aquam petere iussos. Et hos quidem in Græciam misit; alios autem ad tributarias sibi maritimas civitates dimisit, imperans lon-
49 gas naves fieri, et navigia quibus equi vehuntur. Hæc igitur isti comparabant, et legatis per Græciam euntibus, et quæ Persa præceperat petentibus, multi in continente populi dederunt: insulani quoque omnes, ad quos eadem petituri accessere, et tum alii insulani dant terram et aquam Dario, tum etiam AEginetæ. Qua re continuo Athenienses irritati sunt, quod putarent hostili in ipsos animo dedisse AEginetas, ut una cum Persa adversus eosdem militarent. Itaque libenter occasionem amplexi, Spartam profecti illos insimulaverunt,
50 quasi eo quod fecerant Græciam prodidissent. Ad hanc delationem Cleomenes Anaxandridæ filius, Spartiatarum rex, AEginam transmisit, animo præcipuos eius rei autores comprehendendi. Conanti autem illos comprehendere cum alii AEginetæ intercessere, tum præcipue Crius Polycriti filius, negans fore, ut gaudens quemquam duceret AEginetarum: nam id eum facere sine communi Spartiatarum, ab Atheniensibus pecunia corruptum; alioqui cum altero rege venturum fuisse ad comprehendendum. Hoc autem dicebat ex mandato Demarati. Crium Cleomenes ex AEgina repulsus interrogavit quod ei nomen esset. Ille respondit

τι ἐν νόῳ ἔχοιεν, κότερα πολεμέειν ἑωϋτῷ, ἢ παραδιδόναι σφέας αὐτούς· διέπεμπε ὦν κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ τάξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελεύων αἰτέειν βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὕδωρ· τούτους μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμπε· ἄλλους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς [a] ἑωϋτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελεύων νέας τε μακρὰς καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. Οὗτοί τε δὴ παρεσκευάζοντο ταῦτα, καὶ τοῖσι ἥκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἠπειρωτέων [b] ἔδοσαν τὰ προΐσχετο αἰτέων ὁ Πέρσης· πάντες [c] δὲ νησιῶται, ἐς τοὺς ἀπικέατο αἰτήσοντες, οἵ τε δὴ ἄλλοι νησιῶται διδοῦσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ, καὶ δὴ καὶ Αἰγινῆται· ποιήσασι δέ σφι ταῦτα, ἰθέως Ἀθηναῖοι [d] ἐπεκέατο, δοκέοντες ἐπὶ [e] σφίσι ἐπέχοντας τοὺς Αἰγινήτας δεδωκέναι, ὡς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ σφέας στρατεύωνται· καὶ ἄσμενοι [f] προφάσιος ἐπελάβοντο· Φοιτέοντές τε ἐς τὴν Σπάρτην, κατηγόρεον [g] τῶν Αἰγινητέων τὰ πεποιήκοιεν, προδόντες τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίην, Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδεω, [h] βασιλεὺς ἐὼν Σπαρτιητέων, διέβη ἐς Αἴγιναν, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινητέων τοὺς αἰτιωτάτους· ὡς δὲ ἐπειρᾶτο [i] συλλαμβάνων, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητέων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς ὁ Πολυκρίτου μάλιστα· ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα [k] ἄξειν χαίροντα Αἰγινητέων· ἄνευ γάρ μιν Σπαρτιητέων τοῦ κοινοῦ ποιέειν ταῦτα, [l] ὑπ' Ἀθηναίων ἀναγνωσθέντα χρήμασι· ἅμα γὰρ ἄν μιν τῷ ἑτέρῳ βασιλέϊ ἐλθόντα συλλαμβάνειν· ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστο- 347
λῆς τῆς Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης, εἴρετο τὸν Κριὸν ὅ, τι οἱ εἴη τὸ οὔνομα·

a ὁ

a Ἑωϋτοὺς *Arch.* post pauca Laurentius *naves hippophoras.* *b* Ἐδίδοσαν id. *c* Δὲ οἱ νησ. *Ask. Pass.*, tum ἐς οὓς ἀπικέατο *Ask.*, prius et in *Arch. V. Pass.* restitutum ἀπικέατο est: nam ἀπικοίατο alienum. *d* Ἀπικοίατο *Arch.* *e* *Med. Pass. Ask.*, σφίσιν ἔχοντας ceteri cum *Eustathio* ad *Hom.* p. 1856, 16., potueratque servari. *f* Προσφ *Arch.* mox τε negligunt *Arch. Ask.* *g* Τῶν Αἰγιν. *Ask. Pass.*, articulus ante aberat. *h* Βασιλεύων Σπαρτ. *Pass.* *i* *Med. Ask. Pass.*, vere: Conf. L. I, 77. posterior ex emendatione συλλαμβάνειν ut alii. *k* Ἕξειν *Ask.* *l* Ἀπὸ Ἀθην. *Vind. Arch.* Porro ἀναπεισθέντα loco ἀναγνωσθέντα Fragm. *Paris.*, quae manifesta glossa. Vide L. I, 128.

41. Νέας τε μακρὰς, καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα] Hic quidem ad *Ammonii* mentem distinguit νέας, *longas naves*, et τὰ στρογγύλα πλοῖα· sunt enim hic νέες sive νῆες, στρατιώτιδες et ὁπλιταγωγοί· πλοῖα vero, *quae equos veherent.* L. VII, c. I., iussi sunt parare νέας τε, καὶ ἵππους, καὶ σῖτον, καὶ πλοῖα· haec scilicet εἰς ἵππους καὶ σῖτον· atque adeo νέας τε, καὶ πλοῖα ἱππαγωγὰ καὶ σιτηγά. Neque sane bellicas et longas naves πλοῖα dixit; sed *hippagogas*, etiam ἱππαγωγοὺς νέας· vid. *Gronov.* ad init. L. VII. et onerarias cum commeatu ἐς σῖτα νέας, VII, c. 21. Haec firmant *Dukeri* sententiam ad *Thucyd.* VI, c. 43. Apud *Ammon.* in *Aristotelis* loco Alexander Molossus (*accitus ab Tarentinis in Italiam, Livio* VIII, c. 24.) ἐξέπλευσε ναυσὶ μὲν πεντεκαίδεκα, πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατηγικοῖς· postremum, procul dubio mendosum, tentavit Clar. *D'Orvill.* in *Charit.* p. 674. sed a vulgata nimium abit vox σιταγωγοῖς· mihi restituendum videtur, ἱππαγωγοῖς καὶ φορτηγικοῖς· *naves onerarias*, φορτηγικὰ πλοῖα dixerunt *Thucyd.* p. 434, 60. *Xenoph.* V. Ἑλλ. p. 320, 37. aliique.
VALCKEN.

48. Ἐπὶ σφίσι ἐπέχοντας] Confer dicta L. I, 80. AEginetae maris hoc tempore erant domini, ἐθαλασσοκράτουν, *Eusebio* et *Syncello* testibus. Id praeter alia ussit Athenienses, ansamque dedit augendae, quae toti deinceps praesidio fuit Graeciae, classi, consentientibus *Herodoto* VII, 144. et *Thucydide* I, 14. Quae vero de Spartanorum rege, AEginetas adgresso, eadem *Pausanias* L. III, 4.

48. Ἐπὶ σφίσι ἐπέχοντας] Quod olim vulgabatur dedisse videtur *Herod.* ἐπὶ σφίσι ἔχοντας, lectum *Eustathio* in Od. T. p. 683, 21. ubi Homericum Τί μοι ἐπέχεις; interpretatus, τί κατ' ἐμοῦ ἔχεις, Ἡρόδοτος δὲ, inquit, διαλελυμένως φησὶν, ἐπὶ σφίσιν ἔχοντας τοὺς Αἰγινήτας· alia dedit in Il. X. p. 1355, 46. *Eustathium* sequitur *H. Steph.* in Prolegom. p. 736. Sunt et Herodoteae tmeses, μετὰ δὴ βουλεύεαι, p. 387, 5. ἀπὸ πάντα τὰ χρήματα ἄγων, p. 434, 41. &c. —— Cap. seq. in insulam AEginam venisse quidem dicitur Cleomenes; sed a Crio aliisque impeditus facere nondum potuit, quod iam nunc Demarato nondum eiecto fecisse dicitur *Pausaniae* III, p. 212.
VALCKEN.

62. Ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημαρήτου] Erat in Latinis *ex epistola.* Maluerunt *de mandato* alii, *Portus* et ante eum *Stephanus*; qui quidem dissensus in re longe hinc remota momenti non magni: his tamen calculum adposui L. IV, 10.

64. Εἴρετο τὸν Κριὸν, ὅ, τι οἱ εἴη τὸ οὔνομα] Suspicor AEginetam istum *Crium* luctatorem fuisse, quem *Simonides* carmine memoraverit: ad *Aristoph.* Nub. v. 1359., Ἆισαι Σιμωνίδου μέλος, τὸν κριὸν ὡς ἐπέχθη· ista leguntur in *Schol.* τοῦτο τὸ μέλος Σιμωνίδου καὶ Ἐπινίκου, Ἐπέξαθ' ὁ κριὸς —— ἦν δὲ παλαιστὴς Αἰγινήτης· forte scribendum, Σιμωνίδου ἐξ ἐπινικίου· ut verba, Ἐπέξαθ' ὁ Κριὸς οὐκ ἀεικέως, ἐλθὼν εἰς δένδρον ἀγλαὸν (f. ἐς ἀγλαόδενδρον) Διὸς τέμενος, ut ista verba fuerint in Crium AEginetam *Simonidis*, alludentis ad arietem πεκτούμενον. —Acerbo ioco *Herodoti* Cleomenes, cum AEgineta sibi nomen esse dixisset Κριοῦ, ἤδη νῦν, aiebat, καταχάλκου, ὦ κριὲ, τὰ κέρεα, ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ· *iam nunc tu*, velut *vir gregis*, *aerata tua fac cornua, quibus possis luctari adversus magnum malum, quod tibi imminet.* Paulo inconsideratius negaverat AEgineta, Cleomenem οὐδένα ἄξειν χαίροντα Αἰγινητέων· dictum indignatus ex Κριοῦ nomine captat hominis irridendi Rex Spartanus occasionem; atque ea dicit, quae in veri nominis *arietem* petulantiorem, κριὸν ἀσελγόκερων, dici poterant, cuius protervia brevi refutaretur. Ne *Cicero* quidem abstinere se potuit, quin C. Verri, homini sane pessimo, ex ipso nomine *verris* crearet interdum invidiam, II. in Verr. c. 78. *videtis Verrutium? videtis primas literas integras? videtis extremam partem nominis, caudam illam Verris tanquam in luto demersam esse in litura?* Sic IV. in Verr. c. 25., *ut hic nomen suum* (verris) *comprobavit, sic ille cognomen* (frugi.) Siculos dicentes facit c. 43., *in labores Herculis non minus hunc immanissimum verrem, quam illum aprum Erymanthium referri oportere.* Multo minus patienter legi poterunt frigidi *Plautini* ioci Bacchid. II, 3. v. 50. Menaechm. II, 2, v. 38.

[a] ὁ δὲ τὸ ἐὸν ἔφρασέ οἱ· ὁ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη, „ Ἤδη νῦν [b] καταχάλκου ὦ Κριὲ τὰ κέρεα, ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ". Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος, διέβαλε τὸν Κλεομένεα, [c] ἐὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος Σπαρτιητέων, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδεεστέρης· κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὑποδεεστέρης, (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γεγόνασι) κατὰ πρεσβυγενείην δέ κως τετίμηται μᾶλλον ἡ Εὐρυσθένεος. Λακεδαιμόνιοι γὰρ, ὁμολογέοντες οὐδενὶ ποιητῇ, λέγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου βασιλεύοντα, ἀγαγεῖν σφέας ἐς ταύτην τὴν χώρην τὴν νῦν ἐκτέαται, [d] ἀλλ' οὐ τοὺς Ἀριστοδήμου παῖδας· μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολλὸν, Ἀριστοδήμῳ τεκεῖν τὴν γυναῖκα, τῇ οὔνομα εἶναι [e] Ἀργείην· θυγατέρα δὲ αὐτὴν λέγουσι εἶναι Αὐτεσίωνος, τοῦ Τισαμενοῦ, τοῦ Θερσάνδρου, τοῦ Πολυνείκεος· ταύτην δὲ τεκεῖν δίδυμα· ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριστόδημον τὰ τέκνα, νούσῳ τελευτᾶν. Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς τότε ἐόντας, βουλεῦσαι κατὰ νόμον βασιλῆα τῶν παίδων τὸν πρεσβύτερον ποιήσασθαι· οὐκ ὦν δή σφεας ἔχειν ὁκότερον ἕλωνται, ὥστε καὶ ὁμοίων καὶ [f] ἴσων ἐόντων· οὐ δυναμένους δὲ γνῶναι, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐπειρωτᾶν τὴν τεκοῦσαν· τὴν δὲ, [g] οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν, εἰδυῖαν μὲν καὶ τὸ κάρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένην δὲ [h] εἴ κως ἀμφότεροι γενοίατο βασιλῆες· τοὺς ὦν δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν· ἀπορέοντας δὲ, πέμπειν ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησομένους ὅ, τι χρήσονται τῷ πρήγματι· τὴν δὲ Πυθίην κελεύειν σφέας ἀμφότερα τὰ παιδία ἡγήσασθαι βασιλῆας, τιμᾶν δὲ μᾶλλον τὸν [i] γεραίτερον· τὴν μὲν δὴ Πυθίην ταῦτά σφι ἀνελεῖν· τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέουσι οὐδὲν ἧσσον ὅκως ἐξεύρωσι αὐτέων τὸν πρεσβύτερον, ὑποθέσθαι ἄνδρα Μεσσήνιον, τῷ οὔνομα εἶναι Πανίτην· ὑποθέσθαι δὲ τοῦτον τὸν Πανίτην τάδε τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, φυλάξαι τὴν γει-

dit quod erat. Cui Cleomenes, Crie, inquit,
iam nunc præferrato cornua, tanquam occur-
surus magno malo. Spartæ autem calumnia- 51
batur Cleomenem per id tempus remanens
Demaratus Aristonis filius et ipse rex Spar-
tiatarum, sed ex familia inferiore, non ta-
men ob aliud inferiore, (ab eodem enim o-
riundi) quam quod familia Eurysthenis, quia
primogenituræ ius habebat, honoratior erat.
Etenim Lacedæmonii, nulli poëtarum assen- 52
tientes, negant se in eam quam nunc possi-
dent regionem ductos a filiis Aristodemi, sed
ab ipso Aristodemo, filio Aristomachi, ne-
pote Cleodæi, pronepote Hylli, regnante.
Et post non multo Aristodemi uxorem nomi-
ne Argiam, quam dicunt fuisse filiam Aute-
sionis, neptem Tisameni, proneptem Ther-
sandri, abneptem Polynicis, peperisse gemi-
nos: eisque conspectis Aristodemum morbo
decessisse. Lacedæmonios autem qui tum
erant, inito consilio creasse regem e pueris
eum qui esset primogenitus, ut lex iube-
bat. Hinc igitur nescientes utrum elige-
rent, quum essent similes ac pares; id
quum nequirent scire, aut etiam ante hoc
tempus, fuisse percontatos genitricem: ea
quoque ipsa negante se dignoscere, etsi o-
ptime nosset illa aperire, quod cuperet
ambos effici reges: ita de hoc dubitantes
Lacedæmonios misisse Delphos sciscitatum
quid in ea re agerent; et iis Pythiam im-
peravisse, ut utrumque puerorum regem du-
cerent, sed primogenitum magis honorarent.
Hoc responso a Pythia edito, Lacedæmo-
nios nihilominus incertos quo pacto primo-
genitum reperirent, admonitos fuisse ab
Messenio, cui nomen Panites, ut obser-
varent utrum puerorum mater priorem lava-
ret

a Ὁ δέ οἱ τὸ ἐὸν ἔφ. *Pass.*, in aliis ἔφρασε· ὁ — ut *V. Arch. Ask. Brit.* b Attigit *Eustath.* in *Dionys.* v. 511. p. 206. levi macula adspersus. c Abest abs *Arch. Vind.* d Decem seqq. omittit *Arch.* e Ἀργίνην id. *Vind. Valla.* f *Med. Pass. Ask. Arch. V. Paris. A. B. Brit. Vall.*, ex *Aldo* ἴσων ἀμφοτέρων ἐόντων. g Οὐδὲν φάν. *Arch.* h Εἰκὸς ὡς id. i Πρεσβύτερον *M. Pass. Ask.*

38. Trucul. I, I, v. 58. quem reiicit versum tanquam spurium *G. Canter.* N. L. VII, c. 10., nisi sit in scena prolatus, quid sibi vellet Comicus, a plebe non potuit intelligi. *Cicero* Philipp. XI, c. 6. *C. Annium Cimbrum, Lysidici filium, Lysidicum ipsum Graeco verbo, quoniam omnia iura dissolvit.* Unicum licet de hoc genere, mirabar tamen in *Livio*, quod Scipionem facit dicentem, *Atrium Umbrium semilixam nominis etiam abominandi ducem* XXVIII, c. 28. Apud recentiores inprimis Graeculos huius generis reperiuntur plurima. VALCKEN.

73. Οὐδενὶ ποιητῇ] Quem innuat, Tyrtaeumne an alium, haud memini. Cum poëta isto plerique Graecorum faciunt: *Xenophon* tamen in Agesil. p. 72. *Ed. Hutch.*, eumque secutus *Plutarchus* domum, quam Aristodemus Spartae erexerit, habent.

74. Τοῦ Κλεοδαίου] Τοῦ Κλεοδήμου dum hic scribendum putabat *Meurs.* de Regno Lac. c. 6., non recordabatur apud ipsum *Herod.* constanter scribi Κλεοδαίου, VII, c. 204 VIII, c. 131. sequi potius debuerat *Fr. Sylburgii* iudicium, *AEliano* quoque nomen restituentis Κλεοδαίου, ad *Pausan.* Lacon. p. 246. illinc facile fluxerunt formae minus sincerae Κλεοδάμου, et Κλεοδάτου· Spartani Μενεδαίου nomen male in Μενεδάτου transierat apud *Thucyd.* p. 228, 56. alterum satis commendat notissimum μενεδήϊος· eamdem habent vim nomina Laconica Κλεινόμαχος et Κλεοδαῖος. —— Non filios tantum, sed patrem quoque Aristodemum Spartam tenuisse statuit et qui dicitur *Xenophon* in Encom. Agesil. p. 72., θεάσθω τὶς τὰς θύρας αὐτοῦ· εἰκάσειε γὰρ ἄν τις ἔτι ταύτας ἐκείνας εἶναι, ἅσπερ Ἀριστόδημος ὁ Ἡρακλέους ὅτε κατῆλθε λαβὼν ἐπεστήσατο· ubi notat *Hutchins.* VALCKEN.

78. Ἀργείην] Errorem excusare ab hac scriptura discrepantes nequeunt: stabilitur matronae nomen omnium consensu: quin fuerunt, qui *Pindaro* Ἀργείδας inculcabant Isth. Od. VII, 21., μητρόθεν appellatos, διὰ τὸ Ἀργείαν ὀνομάζεσθαι τὴν Ἀριστοδήμου γυναῖκα, quamquam frustra illi. Addita hic maiorum series sororem ostendit Therae, quem πρόδικον, ut Spartae dicebant, sive tutorem pupillorum Eurysthenis et Proclis vidimus L. IV, 147.

85. Ἴσων ἐόντων] In horum medio positum ἀμφοτέρων, tantopere damnatum, neque utile, expunxi. Nexa quae adhaerent, varie tentata fuerunt, praecipue ἢ καὶ πρὸ τούτου. Puto indicari, nihilo magis quam antea potuisse, uter natu prior esset, discernere, et μᾶλλον ad sententiam adsciscendum. Convenit ex L. VII, 189. ὡς ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα, ἢ καὶ ΠΡΟ ΤΟΥΤΟΥ, ἐθύοντο· quodque in C. 139. eiusdem Polymniae; nam πρὸ τοῦ non differt. Malunt porro docti viri οὐ βουλομένην δὲ, restituta negante particula; quibus si adiutrices adessent schedae, fortasse adsentirer: nunc intercedo.

85. Ἢ καὶ πρὸ τούτου] Hac saltem in sede voces istae, si sunt Herodoteae, commodam vix admittunt interpretationem: aptius forsan haerere viderentur istis, quae paulo leguntur superius, sic intersertae: ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριστόδημον τὰ τέκνα, [ἢ καὶ πρὸ τούτου,] νούσῳ τελευτᾶν. —— Est et in proximis structura minus expedita: mea sententia lenius ista fluerent hunc in modum scripta: εἰδυῖαν μὲν (καὶ τὸ κάρτα λέγουσαν ταῦτα,) βουλομένην δὲ εἴκως ἀμφότεροι γενοίατο βασιλῆες· *scientem quidem, tametsi valide negaret* geminos se internoscere: λέγουσαν ταῦτα, nempe οὐδὲ αὐτὴν διαγινώσκειν. VALCKEN.

93. Τὸν γεραίτερον] Praestantia *Med.* Cod. et conspirantium meritis fertur laudibus; quae tamen saepe modum excedunt. Πρεσβύτερον eorum scholion est, defensione indignum. An, quaeso, γεραίτερος postulabit, *uni adfuisse prae altero γέρας*; Quid fiet ergo, tot *Xenophontis* aliorumque dictis, in quis γεραίτερος aetate senior et amplius nihil?

12. Παν-

ret cibaretque; quam ſi deprehenderent eodem ſemper modo factitare, illos vero habituros id omne quod quærerent, et vellent invenire: ſin et illa alternando erraret, palam eis fore ne ipsam quidem quippiam magis noſſe; et ut isti aliam rationem inirent. Ibi Spartiatas ex admonitu Meſſenii obſervantes matrem Ariſtodemi puerorum, ignaram cur obſervaretur, animadvertentesque illam uno modo præferentem primogenitum tum cibando, tum lavando, accepiſſe puerum, qui honorabatur a matre, tanquam primogenitum publiceque alendum curaſſe, impoſito ei nomine Euryſthene; iuniori, Procle. Hos autem fratres, ubi adoleverunt, per omne vitæ tempus inter ſe diſſenſiſſe,
53 et itidem eorum poſteros perſeveraſſe. Hæc ſoli Græcorum Lacedæmonii aiunt. At hæc ſecundum ea, quæ commemorantur a Græcis, ego ſcribo; hos Dorienſium reges usque ad Perſeum Danaæ filium deo omiſſo, recenſeri recte a Græcis, et demonſtrari Græcos eſſe: iam tum enim iſti inter Græcos cenſebantur. Ideo autem dixi, usque ad Perſeum, nec altius repetii, quod nullum Perſeo cognomentum adeſt mortalis patris, quemadmodum Herculi Amphitryon. Itaque a me rectam rationem ſequente dictum recte eſt usque ad Perſeum. A Danae vero Acriſii filia retrorſum patres eorum ſuperiores recenſendo, conſtabit principes Dorienſium eſſe AEgyptios indigenas. Hæc generis recenſio ex commemoratione
54 Græcorum facta eſt. Ut autem a Perſis narratur, Perſeus ipſe, quum eſſet Aſſyrius, factus eſt Græcus, non tamen progenitores eius: nam maiores Acriſii fateri, quod ad cognationem, nihil cum Perſeo ſibi eſſe; eosque quemadmodum Græci aiunt, AEgy-

γειναμένην, ὁκότερον τῶν [a] παίδων πρότερον λούει καὶ σιτίζει· καὶ ἢν μὲν κατὰ [b] ταυτὰ Φαίνηται αἰεὶ ποιεῦσα, τὺς δὲ πᾶν ἕξειν ὅσον τι καὶ δίζηνται καὶ θέλωσι ἐξευρεῖν· ἢν δὲ πλανᾶται καὶ ἐκείνη, ἐναλλὰξ ποιεῦσα, δῆλά σφι ἔσεσθαι ὡς ὐδὲ ἐκείνη πλέον ὐδὲν εἴδε· ἐπ' ἄλλην τέ σφεας τραπέσθαι ὁδόν· ἐνθαῦτα δὴ τὺς Σπαρτιήτας, [c] κατὰ τὰς τοῦ Μεσσηνίυ ὑποθήκας, Φυλάξαντας τὴν μητέρα τῶν Ἀριςοδήμυ παίδων, λαβεῖν κατὰ ταυτὰ τιμῶσαν τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λυτροῖσι, οὐκ [d] εἰδυίην τῶν εἵνεκεν ἐφυλάσσετο· [e] λαβόντας δὲ τὸ παιδίον τὸ τιμώμενον πρὸς τῆς γειναμένης, ὡς ἐὸν πρότερον, τρέφειν ἐν τῷ δημοσίῳ· καί οἱ ὔνομα [f] τεθῆναι Εὐρυσθένεα· τῷ δὲ [g] νεωτέρῳ, Προκλέα· τύτυς ἀνδρωθέντας, αὐτούς τε ἀδελφεοὺς ἐόντας, λέγυσι διαφόρυς εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς [h] ζόης ἀλλήλοισι, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων γενομένυς, ὡσαύτως διατελέειν. [i] Λακεδαιμόνιοι μὲν ταῦτα λέγυσι μοῦνοι Ἑλλήνων· τάδε δὲ [k] κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπ' Ἑλλήνων, ἐγὼ γράφω· [l] τύτυς γὰρ δὴ τὺς Δωριέων βασιλῆας, μέχρι μὲν Περσέος τοῦ Δανάης τοῦ θεοῦ ἀπεόντος, καταλεγομένυς [m] ὀρθῶς ὑπ' Ἑλλήνων, καὶ ἀποδεικνυμένυς ὡς εἰσὶ Ἕλληνες· ἤδη γὰρ τηνικαῦτα ἐς Ἕλληνας οὗτοι ἐτέλεον· ἔλεξα δὲ, μέχρι Περσέος, τῶδε εἵνεκα, ἀλλ' ὐκ ἀνέκαθεν ἔτι ἔλαβον, ὅτι ὐκ [n] ἔπεστι ἐπωνυμίη Περσέϊ ὐδεμίη πατρὸς θνητῦ, ὥσπερ Ἡρακλέϊ Ἀμφιτρύων· ἤδη ὦν ὀρθῷ λόγῳ χρεωμένῳ, μέχρι τῦ Περσέος ὀρθῶς [o] εἴρηται μοι· ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκρισίυ καταλέγοντι τὺς ἄνω αἰεὶ πατέρας αὐτέων, [p] Φαινοίατο ἂν ἐόντες οἱ τῶν Δωριέων ἡγεμόνες Αἰγύπτιοι ἰθαγενέες· ταῦτα μέν νυν κατὰ τὰ Ἕλληνες λέγυσι γεγενεηλόγηται. Ὡς δὲ ὁ [q] Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσεὺς ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλλην, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσέος πρόγονοι· [r] τὺς δὲ Ἀκρισίυ γε πατέρας ὁμολογέοντας [s] κατ' οἰκηιότητα Περσέϊ οὐδὲν, τούτους δὲ εἶναι, κατάπερ Ἕλληνες λέγουσι, Αἰ-

348

a Παιδίων *Arch. V.*, nec prave. *b* Τὰ αὐτὰ et mox *V. Arch.*, cui φαίνηται deſit. *c* Φυλ. τὴν μητ. τῶν Ἀρ. παιδ. κατὰ τὰς τοῦ Μεσσ. ὑποθ., λαβεῖν *Arch.* *d* Εἰδυῖαν id. *V. Paſſ. Ask.*, ut ſupra. *e* Λαβόντας *Ask. Paſſ.*, et recte: olim λαβόντες. *f* Τεθεῖναι *Arch.* *g* Non habent *M. Ask. Brit. Paris. A. B.* *h* Ζόης ἀλλήλοισι *M. Paſſ. V. Ask. Brit. Arch. Paris. A. B.*, alii αὐτέων ex *Aldo* interponunt. *i* Ταῦτα δὲ Λακ. λέγ. *Arch. V.*, ταῦτα μὲν Λακ. *Paſſ.* *k* *M. Paſſ. Ask.*, in aliis καταλεγόμενα. *l* Τούτους γὰρ δὴ τοὺς *Ask. Paſſ.* ora *Steph.* antea τούτους τοὺς tantum. *m* Non eſt in *Arch.*, mox ὑπὸ Ἑλλ. et ſupra *Vind.* *n* Ἔςι margo *Steph.* forte ex *Euſtath.*, laudante ſeqq. ad *Homer.* p. 989, 20. *o* *Med. Paſſ. Ask.* εἰρέαται, alii omnes εἴρηται. *p* *Plutarch.* vellicat T. II. p. 857. *q* Παρὰ Περσ. *Paſſ. Ask.* ora *Steph.* *r* Τούς γε Ἀκρ. *V. Arch.* *s* Non ſunt haec duo in *Arch.*

12. Πάντα τὸν χρόνον τῆς ζόης ἀλλήλοισι] Ἀυτέων, in ſchedis repertum nullis, cur retinerem? Rixarum et diſcordiae, animos fratrum diſiungentis, *Pauſanias* teſtis accedit, δίδυμοι δὲ ὄντες, διάφοροι τὰ μάλιςα ἦσαν Lacon. C. I. p. 205. Sunt quoque Euryſthenidarum et Proclidarum diſſenſionis in Muſis et aliorum conmentariis ſempiterna monumenta.

13. Τοὺς ἀπὸ τούτων γ. ὡσαύτως] Non repugnat quod ſcribit *Livius* XL, c. 8. *ſociabilem conſortionem inter binos Lacedaemoniorum Reges ſalutarem per multa ſecula ipſis* fuiſſe *patriaeque.* Nam privatim ſaepius adverſarii duo Reges Lacedaemoniorum unanimes conſpirabant in publicae rei commodis iuvandis; aut etiam inter ſe laudabiliter certabant περὶ τοῦ ὁκότερος πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται, ut Ariſtides loquitur *Herodoti* VIII, c. 79. Neque noluit Lycurgus concordem talem diſcordiam in civitate ſua locum habere. *Plutarch.* T. I. p. 598. C. ἔοικεν ὁ Λακωνικὸς νομοθέτης ὑπέκκαυμα τῆς ἀρετῆς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν πολιτείαν τὸ φιλότιμον καὶ φιλόνεικον. Conf. T. II. p. 232. C. 813. B. et Melanthii dictum de civitate Attica p. 20. C. VALCKEN.

15. Τάδε κατὰ τὰ λεγόμενα &c.] *Gronovius* bene, cui reſcribi nihil debuiſſe, ultima huius capitis verba clamant. Eſt quoque periculoſior ſequentibus admota manus. Equidem addidi ex ſcriptis γὰρ δὴ, cetera bonae notae arbitratus. Pendet ſermo ex ἐγὼ γράφω; quae, ſi repetantur in ὡς εἰσὶ Ἕλληνες, neſcio quid iure deſideretur: nam θεοῦ ἀπεόντος a *Valla* verſum a *Deo genitum* non laudo. Patrem mortalem Perſeo Scriptor negat, μέχρι Περσέος, usque ad Perſeum, non altius, adſcendens, ut ait. Vere ergo τοῦ θεοῦ ἀπεόντος, Deo in ſeriem non relato.

23. Εἴρηταί μοι] Sic melius. Εἰρέαται multitudinis eſt, ſicuti L. VII, 96. Perſei origo AEgyptia tangitur L. II, 91., a qua ſuggillanda cavere ſibi noluit *Plutarchus.* At unde *Danaus* et *Lynceus*, ſi non ex AEgypto? Ceteros conſulto tacitos habuit.

24. Ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκρισίου] Haec et ſequentia quaedam, alio quam invenerat ordine collocata, *Plutarch.* exhibet de *Herod.* Malign. p. 857. E. οἱ δὲ Δωριέων, φησὶν, ἡγεμόνες φαίνοιντ' ἂν Αἰγύπτιοι ἰθαγενέες ἐόντες καταλέγοντες (leg. καταλέγοντι) τοὺς ἄνω Δανάης καὶ Ἀκρισίου πατέρας· quae prorſus obſcuravit interpres. Ad Herodotea *Plutarchus* τὸν Ἔπαφον, inquit, καὶ τὴν Ἰὼ, καὶ τὸν Ἴασον, καὶ τὸν Ἄργον ὅλως ἀφῆκεν. Epaphum in AEgypto natum omittere potuerat; Ionem, Iaſum, et Argum Herodoteae narrationi merito oppoſuit; neque enim hos AEgyptios origine dixerunt Graeci, qui poſteros Epaphi, atque adeo maiores Acriſii, fatentur AEgyptios eſſe ἰθαγενέας, Libyen, Belum, Danaum et AEgyptum, Lyncea. Sed vituperare potius debuit *Plut.* quos habuit *Herodotus* auctores, non quid ipſe ſentiat, ſed tradens quid Graeci de his fabulari ſueverint: hoc non in fine tantum capitis ſed et initio ſignificavit, ubi, τάδε δὲ, inquit, κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπ' Ἑλλήνων ἐγὼ γράφω, vel γράψω· ut I, c. 95., κατὰ ταῦτα γράψω —— quid ſibi velit τοῦ θεοῦ ἀπεόντος mihi quidem non liquet. VALCKEN.

30. Περσέϊ οὐδέν.] De Perſarum ſententia ſi venerint, quae L. VII, 61.; Perſeum videlicet Danaës et Iovis fuiſſe filium, creaſſeque ex Andromeda Perſen, unde

Αἰγυπτίους. Καὶ ταῦτα μέν [a] νυν περὶ τουτέων εἰρήσθω· ὅτι δὲ ἐόντες Αἰγύπτιοι, καὶ ὅ, τι ἀποδεξάμενοι ἔλαβον τὰς Δωριέων βασιληΐας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτέων [b] εἴρηται, ἐάσομεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατελάβοντο, τουτέων μνήμην ποιήσομαι. [c] Γέρεα δὲ δὴ τάδε τοῖσι βασιλεῦσι Σπαρτιῆται δεδώκασι, ἱρωσύνας δύο, Διός τε Λακεδαίμονος, καὶ Διὸς οὐρανίου· καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν ἐπ᾽ ἣν ἂν βούλωνται χώρην· τούτου δὲ μηδένα εἶναι Σπαρτιητέων διακωλυτήν· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸν ἐν τῷ ἄγεϊ ἐνέχεσθαι· [d] στρατευομένων δὲ, πρώτους ἰέναι τοὺς βασιλῆας, ὑστάτους δὲ ἀπιέναι· ἑκατὸν δὲ [e] ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατιῆς φυλάσσειν αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρᾶσθαι ἐν [f] τῇσι ἐξοδίῃσι, ὁκόσοισι ἂν ὦν ἐθέλωσι· τῶν δὲ θυομένων ἁπάντων τὰ δέρματα τε καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν σφέας· ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ [g] εἰρηναῖα κατὰ τάδε σφι δέδοται· ἢν θυσίην τις [h] δημοτελῆ ποιέηται, πρώτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἵζειν τοὺς βασιλῆας· καὶ ἀπὸ τουτέων πρῶτον ἄρχεσθαι, διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τουτέων, καὶ τῶν τυθέντων [i] προβάτων τὰ δέρματα [k] νεομηνίας δὲ ἀνὰ πάσας καὶ ἑβδόμας ἱσταμένου τοῦ μηνὸς, δίδοσθαι
349 ἐκ τοῦ δημοσίου ἱρήϊον τέλειον ἑκατέρῳ ἐς [l] Ἀπόλλωνος, καὶ μέδιμνον ἀλφίτων, καὶ οἴνου τετάρτην Λακωνικήν· καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προεδρίας ἐξαιρέτους, καὶ προξείνους ἀποδεικνύναι τούτοισι [m] προσκεῖσθαι τοὺς ἂν ἐθέ-

AEgyptios esse. Hæc de his hactenus.
Quod autem in regna Doriensium, quum 55
AEgyptii essent, successerint, et qua re patrata, ea acceperint, hæc, quoniam ab aliis dicta sunt, omittemus: quæ vero alii non attigerunt, eorum faciam mentionem. Hæc 56
autem decora regibus Spartiatæ tribuerunt: duo sacerdotia, Iovis Lacedæmonis et Iovis cœlestis: et ius belli in quamcunque libuerit regionem efferendi, ut id nulli Spartiatarum prohibere fas sit; sin, piaculari crimine teneatur. Ut in militando primi eant reges, abeant postremi. Centum delecti viri eis in militia custodes adsint. In profectionibus ad bellum utantur pecoribus quotcunque libuerit: quorum immolatorum omnium pelles ac terga accipiant ipsi. Bellica hæc. Alia sunt quæ 57
pacis tempore eis tribuuntur: Ut quoties aliquod publicum sacrificium fit, primi in cœna reges discumbant, et iis primis dari partes incipiant, unicuique eorum dupla omnia quam ceteris convivis: libaminumque initia penes illos sint, et immolatorum pecorum coria. Singulis quoque calendis et septimis diebus ingressi mensis, singula pecora perfecta utrique e publico dentur in Apollinis: et farinæ medimnus, et vini Laconicus quartarius: et in omnibus certaminibus primaria sint exempta loca; et penes illos sit constituere proxenos, quos ex civibus velint; et utri-

a Deest *Vind. Arch.* *b* Εἰρέαται *Pass.* *c* Non legitur in *Ask.*, sed γέρεα δὲ δὴ *Arch. Vind.*, olim γέρεά τε δὴ, tum ἐπ᾽ ἣν ἐὰν iid. *d* Στρατευομένους *Arch. Vind.* *e* Istud *Arch. Vind.* abest, λογχάδας *Arch.* et στρατιῇ. *f* *Med. Ask. Pass.*, τοῖσι ἐξοδίοισι ceteri. Porro ἂν ὦν ἐθελ. *Pass. Ask.*, quod placet. ὦν deerat. χρῆσθαι iidem. *g* Εἰρημένα *Arch.* *h* *Med. Ask. Paris. B. Vall. Pass.*, in quo δημοτελὴς correctum, quomodo *Arch. V. Paris. A. Aldus.* Quae sequuntur, sunt in *Eustath.* ad *Homer.* p. 1576, 4. et p. 1482, 20. *i* Desideratur in *Ask.*, nec agnoscit *Steph.* ora. *k* Νεομ. δὲ ἀνὰ πάσας *Arch. Paris. A. B. Vind. Pass. Brit.*, in *Med. Ask.* ἀνὰ non erat: mox καὶ ἑβδόμας spernunt *Vind. Arch. Valla.* *l* Ἀπόλλωνα, *Arch. V.* *m* Προκεῖσθαι soli *M. Pass. Ask.*, ceteri vulgatum. Mox θέλωσι *Arch. V.*; Προξείνους hinc *Eustath.* in *Il.* p. 405, 21.

de Persicae genti nomen, in matre patreque Graecos inter et Persas concordia: de avo lis et progenitoribus, quos una cum Acrisio a consanguinitate Persei si secluserint Persae, Danaë Assyriae aut Persicae erit stirpis.

33. Καὶ ὅ, τι ἀποδεξάμενοι] *Reiskius* ὅτι optime disparavit. In regni successione διαδέχεσθαι et ἐκδέχεσθαι sedem habent: ἀποδέχεσθαι in rerum actu. Οἱ μέν νυν Κᾶρες οὐδὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδεξάμενοι L. I, 174. saepissimeque alias.

38. Διός τε Λακεδαίμονος] Saepe quidem *Lacedaemonis*, Iovis filii, sed huius Iovis, Λακεδαίμονος dicti, nusquam alibi factam invenit *Meursius* mentionem; et sane mirum est, si Iovem coluerint Λακεδαίμονα, hunc non ut Deum ἀρχαγέταν habitum saepiusque commemoratum. Coluisse Lacedaemonios Ἀγαμέμνονα Δία variorum contra constat testimoniis docuitque *Meurs.* Misc. Lacon. I, c. 4. suspicabatur *Casaub.* in *Athen.* III, c. 21., dictum Iovem ἀγαμέμνονα Spartanis, ut ἀρίσταρχον a *Simonide*; Agamemnone certe nomen antiquius ἐπιθετικῶς de Deorum rege potuit usurpari, et vera adpellationis ratio *Lycophronem* ceterosque latere. *Athen.* III, p. 99. B. Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἀρίσταρχον εἶπε τὸν Δία, καὶ Αἰσχύλος τὸν ᾅδην ἀγησίλαον· dedit ibi plura *Casaub.* Ἀγεσίλαν, *inferum Iovem*, attigit *Bentlei.* ad *Callim.* in Lav. P. v. 130. Ubi vulgatur in *Hesych.* Ἀρίς ἀρχὰ μία· Simonideum forte dederat Ἀρίσταρχον, Δία. Asopii vocabant AEsculapium φιλόλαον, teste *Pausan.* III, p. 267. ἄλεξιν, τὸν Ἡρακλέα, Coi, *Aristid.* I. p. 62. Τηλέμαχος, ἡ Ἄρτεμις dicitur in *Luciani* Lexiph. II. p. 335. habet istius generis nonnulla *Aristoph.* Ἱπ. v. 164. Θ. v. 811. Λυσ. v. 554. VALCKEN.

40. Αὐτὸν ἐν τῷ ἄγεϊ ἐνέχεσθαι] Omissa saepius, additur in legibus interdum Atticis praepositio, velut ap. *Demosth.* c. Aristocr. p. 408, 54. apud *Andocid.* p. 12, 36. τὸν βουλεύσαντα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι καὶ τὸν τῇ χειρὶ ἐργασάμενον· unde corrigendus *Antiphon.* p. 143, 19. ut, pro μήτε χειρὶ ἀράμενον, scribatur μήτε χειρὶ ἐργασάμενον· conf. *Lysias.* p. 18. et *Markland.* VALCKEN.

42. Ἑκατὸν δὲ ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατιῆς] In delectorum virorum numero conspiratur in schedis. Trecentos alii regi stipatores custodesque circumponunt: Agidem sane οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι stipabant in praelio apud *Thucyd.* V, 72., suntque iidem τριηκόσιοι Σπαρτιητέων ΛΟΓΑΔΕΣ, οἵπερ ἱππέες καλέονται, Themistoclem honoris caussa deducentes infr. L. VIII, 124. An ex trecentis centeni regum praecipui in castris satellites, in acie cuncti? Conf. *N. Cragium* Reip. Spart. L. IV, 4. Iam ἐπὶ στρατιῆς *in expeditione* fingebat Cl. *Reiskius*, non utique praeter consuetudinem, siquidem ea in voce creberrime peccatum. Tuetur vulgatum *Xenoph.* Laced. Reip. p. 685. E. πάντων τούτων καὶ ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΙΑΣ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐποροῦσι, *eorum omnium copiam Lacedaemonii etiam in castris*, sive *exercitu*, *habent.* Similiter p. 688. A. &c.

44. Ἐν τῇσι ἐξοδίῃσι] Κοιναὶ ἔξοδοι *expeditiones* communiter susceptae L. IX, 26., etiam in Comici Nub. v. 579., cuius loco ἐξόδιον Ionibus *Portus* asseruit, vetere motus lectione. Cl. *Gronovio* adsentior. Ἐξοδείας ποιούμενοι Samnites ap. *Strabon.* L. V. p. 382. A. Quod ex MSS. revocatur ὁκόσοισι ἂν ὦν, scriptor suum agnoscet.

47. Ἢν θυσίην τις δημοτελῆ] Verissime Codd. Τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ *Demosth.* in Neaer. p. 739. esse ait τὰ ἱερὰ τὰ τῆς πόλεως. *Philoni* Leg. ad Cai. p. 1031. D. ἑορταὶ δημοτελεῖς festi nationis Iudaicae dies. Iunge elegans matronae Pythagoreae dictum in *Stobaei* Serm. LXXII. p. 445. et *Hesych.* Δημοτελῆ cum Cl. *Alberti* adnotatione.

50. Διπλήσια νέμοντας] Vetus mos, *Homero* descriptus docteque abs *Eustath.* explanatus p. 72, 20. et p. 682, 50. Super eo prudentissime *Xenophon* extr. Rep. Laced. καὶ διμοιρίᾳ γε ἐπὶ τῷ δείπνῳ ἐτίμησεν *Lycurgus*, οὐχ ἵνα ΔΙΠΛΑΣΙΑ καταφάγοιεν, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦδε τιμῆσαι ἔχοιεν εἴ τινα βούλοιντο. Ceterum πρόβατα non solas esse oves, indicatum alias, neque eas utique Spartani duntaxat inmolarunt. *Vallae* propterea Latina, ovibus expulsis, integrata sunt.

57. Προξείνους ἀποδεικνύναι τ. προκεῖσθαι] Si vel in plerisque legeretur Codd. restitui tamen deberet προσκεῖσθαι vel προσκέεσθαι, de honore attributo adhibitum etiam

utrique binos eligere Pythios: ſunt autem Pythii, qui Delphos ad conſulenda oracula mittuntur, quique publice cum regibus paſcuntur. Regibus ad cœnam non euntibus domum mittantur bini farinæ chœnices, et vini cotyla: præſentibus dupla dentur omnia: eadem ratione a privatis quoque invitati ad cœnam honorentur. Vaticinia quæ contigerunt, ab illis cuſtodiantur: ſed ſimul ea noſcant Pythii. Reges ſoli de his ſolis iudicent: de virgine ad quam tota hereditas devenerit, quem habere eam oporteat, ſi pater eam nondum deſponderit: nec non de viis publicis: et ſi quis adoptivum filium facere velit, coram regibus id fieri: eosdem quoque conſultantibus aſſidere ſenioribus, qui ſunt duodetriginta: ſi eo non acceſſerint, eorum maxime propinqui ſenes decora regum obtineant, duos calculos ponendi, tertium pro ſeipſis.
58 Viventibus hæc regibus a republica Spartiatarum tribuuntur; iſta defunctis. Equites per univerſam Laconicam quid acciderit nunciant: feminæ per urbem circumeuntes lebetem pulſitant: quumque hoc fit, necesſe est ex ſingulis domibus duos ingenuos, marem ac feminam, contaminari, magnis

ἐθέλωσι τῶν ἀστῶν, καὶ Πυθίους αἱρέεσθαι δύο [a] ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοι, εἰσὶ θεοπρόποι ἐς Δελφοὺς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν βασιλήων τὰ δημόσια· μὴ ἐλθοῦσι δὲ τοῖσι [b] βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἀποπέμπεσθαί σφι ἐς τὰ οἰκία [c] ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἑκατέρῳ, καὶ οἴνου κοτύλην· παρεοῦσι δὲ διπλήσια πάντα δίδοσθαι· [d] τὠϋτὸ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἰδιωτέων κληθέντας ἐπὶ δεῖπνον τιμᾶσθαι· τὰς δὲ μαντηΐας τὰς γινομένας, τούτους φυλάσσειν· συνειδέναι δὲ καὶ τοὺς Πυθίους· δικάζειν δὲ μούνους τοὺς βασιλῆας τοσάδε μοῦνα· πατρούχου τε παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, [e] ἢν μήπερ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ· καὶ ὁδῶν δημοσιέων πέρι· καὶ ἤν τις θετὸν παῖδα ποιέεσθαι ἐθέλῃ, βασιλήων ἐναντίον ποιέεσθαι· καὶ παρίζειν βουλεύουσι τοῖσι γέρουσι, ἐοῦσι δυῶν δέουσι τριήκοντα· ἢν δὲ μὴ ἔλθωσι, τοὺς μάλιστά σφι τῶν γερόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλήων γέρεα, δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ, τὴν ἑωϋτῶν. Ταῦτα μὲν ζῶσι βασιλεῦσι δέδοται ἐκ τοῦ κοινοῦ τῶν Σπαρτιητέων· ἀποθανοῦσι δὲ, τάδε ἱππέες περιαγγέλλουσι τὸ γεγονὸς κατὰ πᾶσαν τὴν Λακωνικήν· κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκες περιιοῦσαι, [f] λέβητα κροτέουσι· ἐπεὰν ὦν τοῦτο γίνηται τοιοῦτο, ἀνάγκη ἐξ οἰκίης ἑκάστης ἐλευθέρους δύο καταμιαί-

a Ἑκατέρων *Arch.* b Βασιλεῦσι *Arch. V. Ask.* et mox denuo, bene. βασιλῆσι antea. c Ἀλφιτέων *Ask.* d Τὠϋτέο id. e Ἢν ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατὴρ Cod. *Eton.* et *Valla.* In *Arch.* ἢν μὴ ὁ πατ. f Λέβητα *M. Paſſ.* *Ask.*, reliqui cum *Ald.* λέβητας· post dein γένηται *Arch.*

etiam *Herodoto* I, c. 118, 119. II, c. 83. τὸ προσκεῖσθαι hoc in loco per γέρας εἶναι recte interpretatur *Euſtath.* in Il. Γ. p. 307. —— Proxenos memorat Spartanos *Xenophon*, Clearchum, πρόξενον ὄντα Βυζαντίων, ab Agide illuc miſſum, Ἑλλ. I. p. 253, 40. et IV. p. 308, 31. Pharacem Boeotorum πρόξενον. Fuerunt iſti vel quales *Herod.* deſignari voluit, vel quales fuiſſe dubitabat *Cragius* de Rep. Lac. II, c. 10. Sed ſicut Athenienſes aliique, ſuos etiam habuerunt Lacedaemonii, in aliis civitatibus a ſe publicitus conſtitutos προξένους· apud *Pauſan.* III. p. 223., Eleus Xenias fuiſſe dicitur Agidi ἰδίᾳ ξένος, καὶ Λακεδαιμονίων τοῦ κοινοῦ πρόξενος· ut Chius Hermeſilaus privatim *Sophocli* ξένος, et πρόξενος Athenienſium, teſte *Ione Chio* apud *Athenaeum* XIII, p. 603. F. Publicitus etiam Alciphron Argivus, ſecundum *Thucyd.* V, c. 59., fuit πρόξενος Λακεδαιμονίων, et Plataeënſis Λάκων ὁ Ἀειμνήστου, III, c. 52. Diſtinguuntur a talibus ἰδίᾳ πρόξενοι et ἐθελοπρόξενοι dicti, quales fuerint fortaſſe Lacedaemoniorum Athenis Cimon, et Callias. VALCKEN.

57. Τούτοισι προσκεῖσθαι] *Euſtathius* γέρας εἶναι τοῖς βασιλεῦσι ἐν Σπάρτῃ vere explicuit: id enim προσκεῖσθαι, iniuria mutatum. Sic L. VII, 35. τοῖσι προσεκέετο αὕτη ἡ ἄχαρις τιμή. *Portus* plura. Πυθίους hinc *Timaeus* in Lexicon intulit, ad quem bene Cl. *Rübnkenius.* De iisdem *Euſtath.* ad Il. A. p. 55, 44. ἦν δὲ καὶ τάγμα τι θεῖον ἐν Δελφοῖς, οἱ θεοπρόποι· οἳ καθ' Ἡρόδοτον ἐσιτοῦντο μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια, labantis memoriae vitio aberrans. *Cicero* vero praeter *Pythios* dediſſe *regibus ſuis augurem adſeſſorem* Lacedaemonios, memorat L. I. de Divinat. C. 43.

68. Ἢν μήπερ ὁ πατὴρ &c.] *Vallam* fefellit litera, μήπερ in μήτηρ convertens: neque *Etonenſis* Cod. aberratio diſcrepat. Matris olim ſane ad filiarum ſponſalia nulla auctoritas. Vere Hermione Spartana, Νυμφευμάτων γὰρ τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς Μέριμναν ἕξει —— in *Euripidis* Androm. v. 987. Πατρούχου παρθένου πέρι hoc ex loco *Timaeus* Lex. p. 151., ubi docta *Rübnkenii* obſervatio.

68. Ἢν μήπερ ὁ πατὴρ αὐτὴν] Qualem *Valla* ſequutus est, Codicis *Eton.* lectio, ἢν ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ, correctoris illa videtur indocti: non mater filiam dicitur ἐγγυῆσαι, ſed pater; aut, ſi illuc abiiſſet, puellam frater, vel avus paternus. Orbae nuptias, necdum a patre deſponſatae, ſi plures ſibi vindicarent, fieretque ἡ ἐπίκληρος, ut Athenis loquebantur, ἐπίδικος. Spartae lis iſta dirimebatur a Regibus ſolis, quos *Herod.* ſcribit δικάζειν —— μούνους —— πατρούχου παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, ἢν μήπερ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ. Herodoteam vocem πατροῦχος *Heſychio* reſtituit *Hemſterb.* Ἐμπάμονι, πατρούχῳ· conf. *Timaei* Lex. *Platon.* in Πατρούχου παρθένου· et *Rübnken.* Ut ἐμπάμων, ἡ ἐπίκληρος dicitur ἔγκληρος in *Eurip.* Iphig. Taur. v. 682. VALCKEN.

74. Δύο ψήφους τιθεμένους] *Thucydidem*, gravisſimum Scriptorem, L. I, 20., tacito *Herodoti* nomine, haec falſi arguiſſe, *Meurſii* Reg. Lacon. C. 23. et *Palmerii* animadverſio est. Equidem duo ſingulis regibus ſuffragia non largior, valdeque vereor, ut verba δύο ψήφους τιθεμένους illis contribuant. Regum abſentium vicem maxime propinquos obiiſſe et duo poſuiſſe calculos ſcribitur, tertiumque ſuum: totidem ergo ferebant ſuffragia, quot uſi ambo reges fuiſſent, modone conſeſſu abſtinuiſſent ſeniorum; tuliſſent autem praeſentes duo, ſinguli ſuum. Haud itaque bina ſingulis ſuffragia hac in deſcriptione: Sed rem non urgeo: falli poſſum.

74. Δύο ψήφους τιθεμένους] Denegat hanc Lacedaemoniorum regibus praerogativam *Thucyd.* I, c. 20., quem Herodotea ſibi ſumſiſſe refutanda vere monuit ante *Palmer. Io. Meurs.* de Regno Lac. c. 23. de ſenatorum agens et numero et dignitate Miſc. Lac. II, c. 4. plura dederat *N. Cragius* L. II, c. 3. Civitatem memorat Indicam *Diodor.* XVII, c. 104., cuius forma regiminis Spartanae fuerit ſimilis quod ad Senatus auctoritatem binosque Reges e duabus ſemper familiis, τῶν κατὰ πόλεμον πραττομένων ἡγουμένους. Ne Regum poteſtas in tyrannidem degeneraret, Lycurgus ſecundum *Platonem* Epiſt. VIII, p. 354. B. φάρμακον ἐπήνεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν, καὶ τὸν τῶν Ἐφόρων δεσμὸν, τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς σωτήριον· inſignis eiusdem locus est T. II. p. 692. A. Curia τῶν γερόντων ceterorumque annuorum magiſtratuum tribunalia ubi fuerint Spartae tradit *Pauſan.* III. p. 231., τῆς τε Γερουσίας βουλευτήριον, καὶ τῶν Ἐφόρων καὶ Νομοφυλάκων καὶ καλουμένων Βιδιαίων ἀρχεῖά ἐστιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς· in quibus corrigendum arbitror, καὶ Νομοφυλάκων καλουμένων Βιδιαίων· hi annui magiſtratus, Ephori et Bidiaei, ſive Νομοφύλακες, erant πέντε ἀριθμὸν ἑκάτεροι ſecundum *Pauſan.* contra οἱ Γέροντες, numero XXVIII. διὰ βίου ταύτην ἔχουσι τὴν τιμὴν, *Plutarch.* T. I. p. 597. E. Hinc intelligi poterit *Xenoph.* Ἑλλ. III. p. 289, 20., ubi numerare iuſſus ὁπόσοι εἶεν Σπαρτιάται ἐν τῇ ἀγορᾷ, dicitur ἀριθμήσας βασιλέα τε καὶ Ἐφόρους καὶ Γέροντας καὶ ἄλλους ὡς τεσσαράκοντα. VALCKEN.

79. Λέβητα κροτέουσι] Neceſſe non videtur, ut unum omnes lebetem pulſarint; neque requirunt opportune ſcripta Scholiaſtae *Theocriti* Idyl. II, 36. καὶ παρὰ Λάκωσι βασιλέως ἀποθανόντος εἰώθασι κρούειν ΛΕΒΗΤΑ, ubi *Meurſius* λέβητας, quemadmodum in *Herodoti* ſchedis pluribus. Magnas autem turbas movit καταμιαίνεσθαι, variiſque coniecturis, quibus non utor, anſam dedit. Poſſunt utique μιαίνεσθαι dici, quorum caput aut corpus luto aliave re turpatur, ut χρῶτα μιαινόμενος *Nicand.* Alexiph. v. 253., et quidni καταμιαίνεσθαι, praeſertim cum talia in luctu frequentarentur?

87. Ἐν

μιαίνεσθαι ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τοῦτο, ζημίαι μεγάλαι ἐπικέαται· νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασιλήων τοὺς θανάτους ἐστὶ ὠυτὸς καὶ τοῖσι βαρβάροισι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν [a] γὰρ ὦν βαρβάρων οἱ πλεῦνες τὠυτῷ νόμῳ χρέωνται κατὰ τοὺς θανάτους τῶν βασιλήων· ἐπεὰν γὰρ ἀποθάνῃ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πάσης δεῖ Λακεδαίμονος, χωρὶς Σπαρτιητέων, ἀριθμῷ τῶν περιοίκων [b] ἀναγκαστοὺς ἐς τὸ κῆδος ἰέναι· τουτέων ὦν καὶ τῶν [c] εἱλωτέων, καὶ αὐτέων Σπαρτιητέων ἐπεὰν συλλεχθέωσι ἐς τὠυτὸ πολλαὶ χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυναιξὶ κόπτονταί τε [d] τὰ μέτωπα προθύμως, καὶ οἰμωγῇ διαχρέωνται ἀπλέτῳ· φάμενοι τὸν ὕστατον αἰεὶ ἀπογενόμενον τῶν [e] βασιλήων, τοῦτον δὴ γενέσθαι ἄριστον· ὃς δ᾽ ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλήων ἀποθάνῃ, τούτῳ δὲ εἴδωλον σκευάσαντες, ἐν κλίνῃ εὖ ἐστρωμένῃ ἐκφέρουσι· [f] ἐπεὰν δὲ θάψωσι, ἀγορὴ δέκα ἡμερέων οὐκ ἵσταταί σφι, οὐδ᾽ ἀρχαιρεσίη συνίζει, ἀλλὰ πενθέουσι ταύτας τὰς ἡμέρας· Συμφέρονται δὲ [g] ἄλλο τόδε τοῖσι Πέρσησι·
350 ἐπεὰν [h] ἀποθανόντος τοῦ βασιλῆος ἄλλος ἐνίστηται βασιλεὺς, οὗτος ὁ ἐσιὼν ἐλευθεροῖ ὅς τις [i] τι Σπαρτιητέων τῷ βασιλέϊ ἢ τῷ δημοσίῳ ὤφειλε· ἐν δ᾽ αὖ Πέρσῃσι ὁ κατιστάμενος βασιλεὺς τὸν [k] προοφειλόμενον φόρον μετίει πάσῃσι τῇσι πόλισι. Συμφέρονται δὲ καὶ τάδε Αἰγυπτίοισι Λακεδαιμόνιοι· οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκδέκονται τὰς πατρῴας τέχνας· [l] καὶ αὐλητής τε αὐλητέω γίνεται, καὶ μάγειρος μαγείρου, καὶ κῆρυξ κήρυκος, οὐ κατὰ λαμπροφωνίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας [m] παρακληΐουσι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέουσι· ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται. Τότε δὲ τὸν Κλεομένεα ἐόντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ [n] κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ὁ Δημάρητος διέβαλε, οὐκ Αἰγινητέων οὕτω κηδόμενος, ὡς φθόνῳ καὶ [o] ἄγῃ χρεώμενος. Κλεομένης δὲ

magnis pœnis, nisi hoc faxint, impositis. Eadem autem circa mortes regum consuetudo Lacedæmoniis est, quæ barbaris Asianis: nam plerique barbarorum eodem ritu in mortibus regum utuntur. Siquidem posteaquam mortem obiit Lacedæmoniorum rex, oportet eius exequiis adesse ex omni Lacedæmone absque Spartanis aliquo numero ex vicinis oppidis vel invitos. Horum igitur et hilotarum atque ipsorum Spartiatarum posteaquam multa millia in unum coacta sunt, promiscue cum mulieribus frontes suas intrepide pulsant, et ululatu immenso utuntur, ultimum semper quemque regum dicentes fuisse optimum. Qui vero regum in bello periit, eius simulacrum quum expresserunt, in toro bene strato efferunt; et cum sepeliverunt decem dies iustitium est, nullusque comitiorum consessus, sed luctus continens. Aliud autem hoc istis convenit cum 59
Persis, quod defuncto rege alter qui succedit liberat ære alieno, quicunque Spartiatarum aliquid aut regi aut reipublicæ debebat: et apud Persas item qui rex creatus est, omnibus civitatibus tributum quod debebant remittit. Cum AEgyptiis etiam 60
Lacedæmonii in hoc congruunt, quod eorum præcones et tibicines et coqui excipiunt paterna artificia: et tibicen e tibicine, et coquus e coquo, et præco ex præcone gignitur, neque alii propter vocalitatem impositi ipsos excludunt, sed in paterno opere perseverant: atque hæc quidem ita fiunt. Cleomenem autem tunc quum apud AEginam esset, ac communi Græciæ bono operam daret, insimulabat Demaratus, non tam AEginetis studens, quam invidia et livore ductus. Quem Cleomenes 61
ab

a Med. Pasf. Ask., ὦν aberat: tum τῷ αὐτῷ *Pasf. Ask.* *b* Ἀναγκαστοὺς ora *Steph. Pasf. Ask. Arch. Vind. Valla*: vulgo ἀναμασθοὺς. *c* Εἱλωτέων ἐπεὰν *Arch. Pasf.*, neglectis intermediis καὶ αὐτέων Σπαρτιητέων. *d* Haec duo non legit *Arch.* nec *Valla*. Vide L. II, 61. et *D'Orvillium* ad Chariton. pag. 347. *e* Βασιλέων sic *Arch. V. Ask.* in his perpetuo. *f* Tria ista desunt *Med.* *g Pasf. M. Ask.*, in reliquis ἄλλο οὗτοι τόδε. *h* Ἀποθανών τις βασιλεὺς, οὗτος *Arch.* *i* Non est in *Arch. V.* *k* Προσοφ. *Pasf.*, mox πάσῃσι abest *Arch. V.* *l* Habet *Eustath.* ad *Hom.* p. 538, 38. et p. 808, 16. *m* Παρακληΐουσι *Med.* bene., παρακλύουσι κατὰ τὰ *Arch.* Prius legebatur παρακλήουσι. *n* Κοινὰ ἐν τῇ Ἑλ. id. cum *Med. Pasf. Ask.* Vide *Gronov.* *o* Ἄγῃ *Suidas*, Etymologus; ἄγει *Arch.* et *Pasf.* ex correctione: ἄτῃ olim, ἄττῃ *Brit.*; φόνῳ *Arch.* pro φθόνῳ.

87. Ἐκ πάσης δεῖ Λακεδαίμονος] Recepta Codicum lectione, τῶν περιοίκων ἀναγκαστοὺς, sic ista capienda iudico: *necesse est ut, praeter Spartiatas, funus vel inviti comitentur ceterarum urbium Laconicarum incolae certo numero.* De περιοίκοις forsan alibi dicetur. voces, χωρὶς Σπαρτιητέων recte ceperunt *N. Cragius* de Rep. Lac. II. p. 107. et *L'Auteur des Essais de Critique* p. 179. Ἀριθμῷ, hic frustra tentatum, significat *certo numero*, vel *definito*. *Lucian.* T. III. p. 302., τὸ μὲν ἀργύριον μηδὲ ἀριθμῷ ἄγειν αὐτὸν, ἀλλὰ μεδίμνῳ. T. I. p. 750, 57. *Thucyd.* II, c. 72. —— In fine tandem cap. Regis in proelio mortui effigiem ἐν κλίνῃ εὖ ἐστρωμένῃ dicuntur ἐκφέρειν, si nempe cadaver commode Spartam posset deportari: peregre mortuus Agesipolis ἐν μέλιτι τεθεὶς καὶ κομισθεὶς οἴκαδε ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς, *Xenoph.* Ἑλλ. V, p. 330, 3. VALCKEN.

88. Τῶν περιοίκων ἀναγκαστοὺς] Ex vulgata ὀνομαστοὺς formavit Cl. *de Pauw*, honoratiores ac nobiliores explanans, quales fortasse inter Spartanorum περιοίκους exiguo numero, homines quippe contemtissimae et paene servilis conditionis, meritoque ab *Isocrate* deploratae Paneg. p. 67. E. et uberius Panath. p. 270. C. *Ed. Steph.* Quod autem schedae offerunt longe melius, stabilitumque *AEliani* auctoritate Var. VI, 1., ubi de Spartanorum in Messenios, itidem περιοίκους, acerbitate, τὰς ἐλευθέρας εἰς τὰ πένθη βαδίζειν ΗΝΑΓΚΑΖΟΝ, καὶ τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ μηδέν σφισι προσήκοντας, νεκροὺς κλαίειν. Nihil certe acconmodatius. At gravis tria ista καὶ αὐτέων Σπαρτιητέων urget suspicio, tum quoniam ex duobus, illisque bonae notae, exsulant codicibus, tum maxime, quod turbae plangentium Spartanos eximant praecedentia χωρὶς Σπαρτιητέων; quippe genuinos cives ac Spartanae urbis incolas L. VII, 234., quibus Lycurgi decretum τὰ πένθη καὶ ὀδυρμοὺς vetabat Instit. Lacon. *Plutarchi* p. 238. D. Atque haec efficere possunt, pro alienis ut putentur.

97. Ἐπεὰν δὲ θάψωσι] Eradicata voluit vir Celeber. ob *Medic.* negligentiam, addita disputatione, quam considera. Mihi turpe est, concordiae scriptorum Codd. obluctari, praesertim in facillima et plana verborum sententia. Iustitium, functo Persarum rege, quot fuerit dierum *Brissonii* quaesivit exemplo *Io. Alb. Fabric.* ad *Sextum* Philosoph. L. II. adv. Gramm. p. 296.

100. Ἐπεὰν —— ἄλλος ἐνίστηται βασ.] Hic scribi non potuit ἀνίστηται, neque supra dederat βασιλέα ἀνεστεῶται III; c. 66. ubi in sequenti cap. coniecturam, ἐνιστάμενος, Codd. firmarunt. —— Quod sequitur ὁ ἐσιὼν, ἐς τὴν ἀρχὴν videlicet, vel τὴν βασιληΐην, eodem sensu ponitur, quo saepe dicuntur εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες, *qui magistratum ineunt.* VALCKEN.

6. Ἐκδέκονται τὰς πατρῴας τέχνας] Ex lege Sesostridis, qua sancitum μηδένα καταλιπεῖν τὴν πατρῴαν τέχνην *Dicaearcho* teste in Schol. ad *Apollon. Rh.* IV, 273. Confer *Diodorum* L. I, 74. Mox καὶ οὐ κατὰ —— Cl. *Reiskius* coniiciebat.

14. Φθόνῳ καὶ ἄτῃ] *Valckenario* Nostro Dissert. de Scholiis *Hom.* ineditis p. 120. sanitatem vocabulum debet. *Suidas* Ἄγη —— παρ᾽ Ἡροδότῳ βασκανία: gemina *Etymologus*; nec longe ab instaurato recedit ἄγει duorum Codd. *Pindari* de fraudulento et δολίῳ cive Pyth. Od. II, 151. ὅμως μὰν σαίνων ποτὶ πάντας ΑΓΑΝ πάγχυ

ab AEgina reverſus conſultabat ut regno ſubmoveret; ob hanc rem intendens in eum actionem. Ariſton Spartæ regnum obtinens, quum duabus uxoribus ductis liberos non ſuſciperet, in ſe culpam eius rei non eſſe agnoſcens, tertiam duxit uxorem, et duxit hunc in modum. Erat ei amicus quidam Spartiata, cuius opera ex omnibus civibus maxime utebatur; cui viro erat uxor longe ſpecioſiſſima omnium Spartanarum, idque ſane ex turpiſſima talis facta: ſiquidem quum haberet faciem minus luculentam, nutrix eius, utpote filiæ parentum locupletum et formæ indecoræ, inſuper videns parentes ægre ferre, hoc excogitavit, ut puellam ſingulis diebus baiularet ad Helenæ templum, quod quidem est in loco qui dicitur Therapne, ſupra Phœbeium fanum: eo quoties nutrix intulerat puellam, adſtans ſimulacro, deam precabatur, ut aluminam deformitate liberaret. Cui aliquando abeunti e templo mulier quædam apparuiſſe fertur, atque interrogaſſe illam quidnam in ulnis geſtaret: et quum nutrix ſe infantem geſtare reſpondiſſet, iuſſiſſe ſibi oſtendi: quumque negaret nutrix id ſe facturam, quod infantem parentes vetuiſſent oſtendi cuipiam, iuſſiſſe prorſus ut ſibi oſtenderetur. Nutricem vero, quum videret mulierem illam magni æſtimare viſum, ei tandem puellam oſtendiſſe. Hanc autem demulcentem caput puellæ dixiſſe, futuram eam omnium Spartæ mulierum formoſiſſimam: atque ab eo die priſtinam ſpeciem mutari cœpiſſe. Hanc, quum ad nubilem pervenit ætatem, duxit uxorem Agetus Alcidis filius, ille ami-
62 cus Ariſtonis. Eius mulieris amore titillatus quum eſſet Ariſton, hanc rem commentus

δὲ νοστήσας ἀπ᾽ Αἰγίνης, ἐβούλευε τὸν Δημάρητον παῦσαι τῆς βασιληΐης, διὰ πρῆγμα τοιόνδε ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιεύμενος. Ἀρίστωνι [a] βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ, καὶ γήμαντι γυναῖκας δύο, παῖδες οὐκ ἐγίνοντο· καὶ, [b] οὐ γὰρ συνεγινώσκετο αὐτὸς τούτου εἶναι αἴτιος, γαμέει τρίτην γυναῖκα· ὧδε δὲ γαμέει· ἦν οἱ φίλος τῶν Σπαρτιητέων ἀνὴρ, τῷ [c] προσεκέετο τῶν ἀστῶν μάλιστα ὁ Ἀρίστων· τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐτύγχανε ἐοῦσα γυνὴ καλλίστη μακρῷ τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν· καὶ ταῦτα μέντοι καλλίστη ἐξ αἰσχίστης γενομένη· ἐοῦσαν γάρ μιν τὸ εἶδος φλαύρην, ἡ τροφὸς αὐτῆς, οἷα ἀνθρώπων τε ὀλβίων θυγατέρα, καὶ δυσειδέα ἐοῦσαν, πρὸς δὲ καὶ ὁρέουσα [d] τοὺς γονέας συμφορὴν τὸ εἶδος αὐτῆς ποιευμένους, ταῦτα ἕκαστα μαθοῦσα, ἐπιφράζεται τοιάδε· ἐφόρεε αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην ἐς τὸ τῆς Ἑλένης ἱρὸν, [e] τόδ᾽ ἐστὶ ἐν τῇ Θεράπνῃ καλευμένῃ, ὕπερθε τοῦ [f] Φοιβηΐου ἱροῦ· ὅκως δὲ ἐνείκειε ἡ τροφὸς, [g] πρός τε τὤγαλμα ἵστα, καὶ ἐλίσσετο τὴν θεὸν ἀπαλλάξαι τῆς δυσμορφίης τὸ παιδίον· καὶ δήκοτε ἀπιούσῃ ἐκ τοῦ ἱροῦ τῇ τροφῷ γυναῖκα λέγεται ἐπιφανῆναι· [h] ἐπιφανεῖσαν δὲ, ἐπείρεσθαί μιν ὅ, τι [i] φέρει ἐν τῇ ἀγκάλῃ· καὶ τὴν φράσαι, ὡς παιδίον [k] φορέει· τὴν δὲ κελεῦσαί οἱ δεῖξαι· τὴν δὲ οὐ φάναι· ἀπειρῆσθαι γάρ οἱ ἐκ τῶν γειναμένων μηδενὶ ἐπιδεικνύναι· τὴν δὲ πάντως ἑωϋτῇ κελεύειν ἐπιδεῖξαι· [l] ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλοῦ ποιευμένην ἰδέσθαι, οὕτω δὴ τὴν τροφὸν δεῖξαι τὸ παιδίον· τὴν δὲ καταψῶσαν τοῦ παιδίου τὴν κεφαλὴν, εἶπαι, ὡς [m] καλλιστεύσει πασέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν· ἀπὸ μὲν δὴ ταύτης τῆς ἡμέρης μεταπεσέειν τὸ εἶδος· γαμέει [n] δὲ δή μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω, οὗτος δὴ ὁ τοῦ Ἀρίστω- 351
νος φίλος. Τὸν δὲ Ἀρίστωνα ἔκνιζε ἄρα τῆς γυναικὸς

a Βασιλεύοντι τότε *Arch. V. Valla*: tum ἐς Σπάρτην marg. *Steph. Paſſ. Ask. Brit.* b Deſit οὐ *Arch.*, porro τούτων εἶναι ora *Steph. Arch. V. Paſſ. Ask.* c Προσεκέατο *Paſſ. Ask. Arch.* d Omittuntur haec duo ab *Ask.*, qui continuo ποιευμένας. e Τόδ᾽ ἐστι *Arch. Paſſ. Vind.*, δὲ aberat. f Φοινικηΐου *Ask.* et *Steph.* in marg. abſurde. g Πρὸς τὸ ἄγαλ. *Arch. V.* h Ἐπιφανῆσαν *Paſſ.* i Φέρει καὶ κελεῦσαι neglectis mediis *Arch.* k Φορέει *Vind. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ex *Med. Ask. Paſſ.* φέρει, ſine gravi ratione. l Ὁρῶσα *M. Ask.* m Καλλιστεύσοι *Arch.* n Δὲ δή μιν *Paſſ.*, bene: δὴ non erat prius. Statim Ἀλκίδεω *Arch.*

πάγχυ διαπλέκει huc adplicuit Cl. *Reiskius*; verti enim debere *invidiam*, non *valde*, ut vulgo ſolet.

14. Ὡς φθόνῳ καὶ ἄτῃ χρεώμενος] Dudum indicatum ἄγῃ recuperabit *Herod.* hic forſan etiam *Vallae* lectum, vertenti, *invidia et odio*. Non de *nimio* tantum *admirationis adfectu*, ſed et illinc orta *invidia*, *Homerum* alioſque Poëtas verbum frequentaſſe Ἀγάασθαι vel Ἀγάζεσθαι, in *Heſychio* ſervata monſtrant praeter Ἀγᾶσθαι, et Ἀγάσσατο· Ἀγάσασθαι· Ἀγάσησθε· Ἀγασσάμενοι· Ἀγαιόμενον· Ἠγάσατο· illuc referenda ſunt ex eodem Ἄγασις, φθόνος. Ἀγαστὴς, βάσκανος· et forſan, quod habet ex *AEſchyli* Threſſis, Ἀγαῖς, ζηλώσεσιν· ſecundum *Euſtath.* in Od. E. p. 212, 51., τὸ Ἀγάασθαι φασὶν οἱ παλαιοὶ τρία σημαίνειν· τὸ θαυμάζειν, τὸ φθονεῖν, τὸ μισεῖν. Idem in Il. Ω. p. 1501, 1. ſcripſit ἀγαιομένους, καὶ ὡς ἂν Ἡρόδοτος εἴποι φθονοῦντας· *Herodoti* reſpiciens locum VIII, c. 69., quo dicuntur Perſae ἀγαιόμενοί τε καὶ φθονέοντες τῇ Ἀρτεμισίῃ. Noſtro loco genuinam legerunt vocem ἄγῃ *Suidas* et *Etymologus*, ſed huius in Edd. *Herodoteo* nomen *Herodiani* male fuerat ſubſtitutum. In his permutandis ſaepiſſime fuiſſe peccatum docuit Clar. *Weſſeling.* in Diſſ. *Herod.* In *Scholiis* ineditis ad Iliada *Homeri*, quae ex Codice deſcripſi Clar. *I. I. Wetſtenii*, ubi ſcribi debuerat Ἡρωδιανὸς, ſaepe ſcribebatur Ἡρόδοτος· velut ad Il. B. v. 8., Ἡρόδοτος μὲν τὸ Ἴθι ἐνεστῶτος φησὶν εἶναι· ad Il. Δ. v. 66., ἐν τοῖς ἐπιμερισμοῖς λέγει Ἡρόδοτος ὅτι μετοχή ἐστι (τὸ Ὑπερκύδαντας·) ſimiliter ad Il. K, v. 67. et Il. O, v. 10. VALCKEN.

24. Καλλίστη ἐξ αἰσχίστης γενομένη] De eadem *Pauſan.* III. p. 220., παρθένων μὲν τῶν ἐν Λακεδαίμονι εἶναί φασὶν αἰσχίστην, γυναικῶν δὲ τὸ εἶδος καλλίστην ὑπὸ Ἑλένης γενέσθαι. More ſuo multis fabulam enarrat *Herod.*; cuius τὸ Φοιβήϊον ἱρὸν quale fuerit docet *Io. Meurſ.* Miſc. Lacon. I, c. 5. VALCKEN.

31. Ὕπερθε τοῦ Φοιβηΐου ἱροῦ] *Pauſanias* Φοιβαῖον non procul a Therapna, inque eo Caſtorum fanum locat L. III, 20. Hinc *Meurſius* „ verba, *inquit*, illuſtro, „ et, ὕπερθε τοῦ Φοιβηΐου ἱροῦ, ſic expono, *ſupra Phoebi fanum*: ut Dioſcurorum id intelligatur, quod „ dedicatum in Phoebaeo, ex *Pauſania* cognoſcimus„ *Miſc. Lacon.* L. I, 5. Quod demiror, ſiquidem Helenae templum ſcriptor limpide indicavit. Voluitne vir doctus, Helenam fratribus fuiſſe contubernalem, πάρεδρον, eodemque in fano cultam? Id vero oſtenſum oportuerat. Orationem ex ſchedis animavi et auxi, τόδ᾽ ἐστι ἐν τῇ Θεράπνῃ ſcribens. Rem ipſam attigit *Pauſanias* III, 7.

40. Ὁρῶσαν δὲ] Quod *Florentiae* ὁρῶσα δὲ maluerunt, placuit vehementer *Gronovio*; cui quidem ſchedae omnes, ſi numero eximas *Ask.*, refragantur, Graecique ſermonis habitus. *L. Kuſteri* animadverſionem Bibl. Ant. et Nov. *Io. Clerici* T. V. p. 404. evolve; mihi namque impero ſilentium.

47. Ἔκνιζε ἄρα τῆς γυναικὸς ταύτης ὁ ἔρως] Simili figura *Pindarus* Pyth. X. fin. καὶ γὰρ ἑτέροισιν ἑτέρων ΕΚΝΙΞΕ φρένας· et Iſthm. VI, 74. Ἀδεῖα δ᾽ ἔνδον μιν ΕΚΝΙΞΕ χάρις. Nec alia *Euripidis* Med. v. 567. εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος. Paullo diverſior infra L. VII, 10, 5.

47. Τὸν δὲ Ἀρίστωνα ἔκνιζε] *Iſtius mulieris amor Ariſtonem pungebat.* In *Gloſſar.* et *Suida* Ἔκνιζεν redditur ἔδακεν, adhibitum etiam VII, c. 12. Sed ut hic ſaepe deſignat *Sophocli* dictum ἔρωτος δῆγμα· *Xenoph.* p. 516, 13. κνῆσμα. vid. *Schol.* in *Ariſtoph.* Plut. v. 975. in amore γλυκὺς ὀδοὺς ὁ τοῦ πόθου δάκνει, *Lucian.* II. p. 400. *Plutarch.* T. I. p. 602., ἔκνιζεν αὐτὸν οὐ μετρίως ὁ —— ἔρως. Aptiſſima dedit ὁ πάνυ in Miſcell. Obs. VI. p. 303. —— Rarius paulo poſt ὅρκους ἐπήλασαν, obvium et I, c. 146. VALCKEN.

Modus astutus ductæ ab Aristone tertiæ uxoris, unde natus Demaratus citato partu, in quo temere quid proiecit pater, ob quod filius dein spoliatus regno,

[a] ταύτης ὁ ἔρως· μηχανᾶται δὴ τοιάδε· αὐτός τε τῷ ἑταίρῳ τοῦ ἦν ἡ γυνὴ αὕτη, [b] ὑποδέκεται δωτίνην δώσειν τῶν ἑωϋτοῦ πάντων [c] ἕν τὸ ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος ἕληται, καὶ τὸν ἑταῖρον ἑωϋτῷ ἐκέλευε ὡσαύτως τὴν ὁμοίην διδόναι· ὁ δὲ, οὐδὲν φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικὶ, ὁρέων ἐοῦσαν καὶ Ἀρίστωνι γυναῖκα, καταινέει ταῦτα· ἐπὶ τούτοισι δὲ ὅρκους [d] ἐπήλασαν· μετὰ δὲ, αὐτός τε ὁ Ἀρίστων ἔδωκε τοῦτο ὅ, τι δὴ ἦν τὸ εἵλετο τῶν κειμηλίων τῶν Ἀρίστωνος [e] ὁ Ἄγητος, καὶ αὐτὸς τὴν ὁμοίην ζητέων φέρεσθαι παρ᾽ ἐκείνου· ἐνθαῦτα δὴ τοῦ ἑταίρου τὴν γυναῖκα ἐπειρᾶτο ἀπάγεσθαι· ὁ δὲ, πλὴν τούτου μούνου τἄλλα ἔφη καταινέσαι· ἀναγκαζόμενος μέν τοι τῷ τε ὅρκῳ, καὶ τῆς ἀπάτης τῇ παραγωγῇ, [f] ἀπίει ἀπάγεσθαι. Οὕτω μὲν [g] δὴ τὴν τρίτην ἐσηγάγετο γυναῖκα ὁ Ἀρίστων, τὴν [h] δευτέρην ἀποπεμψάμενος· ἐν δέ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι, καὶ οὐ πληρώσασα τοὺς δέκα μῆνας ἡ γυνὴ αὕτη, τίκτει [i] τοῦτον δὴ τὸν Δημάρητον· καί τις οἱ τῶν οἰκετέων ἐν θώκῳ κατημένῳ μετὰ τῶν ἐφόρων, ἐξαγγέλλει ὥς οἱ παῖς γέγονε· ὁ δὲ, ἐπιστάμενός τε τὸν [k] χρόνον τῷ ἠγάγετο τὴν γυναῖκα, καὶ ἐπὶ δακτύλων συμβαλλεόμενος τοὺς μῆνας, εἶπε ἀπομόσας, „Οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη·" τοῦτο ἤκουσαν μὲν οἱ ἔφοροι· πρῆγμα μέντοι οὐδὲν ἐποιήσαντο [l] τοπαραυτίκα· ὁ δὲ παῖς αὔξετο· καὶ τῷ Ἀρίστωνι τὸ εἰρημένον μετέμελε, παῖδα γὰρ τὸν Δημάρητον ἐς τὰ μάλιστά οἱ ἐνόμισε εἶναι· Δημάρητον δὲ αὐτῷ οὔνομα ἔθετο, διὰ τόδε· πρότερον τούτων, πανδημεὶ Σπαρτιῆται [m] Ἀρίστωνι ὡς ἀνδρὶ εὐδοκιμέοντι διὰ πάντων δὴ τῶν βασιλήων τῶν ἐν [n] τῇ Σπάρτῃ γενομένων, ἀρὴν ἐποιήσαντο παῖδα γενέσθαι· διὰ τοῦτο μέν οἱ τὸ οὔνομα Δημάρητος ἐτέθη. Χρόνου δὲ προϊόντος Ἀρίστων μὲν ἀπέθανε, Δημάρητος δὲ ἔσχε τὴν βασιληΐην· [o] ἔδεε δὲ, ὡς ἔοικε, ἀνάπυστα γενόμενα ταῦτα, [p] καταπαῦσαι Δημάρητον τῆς βασιληΐης, διὰ τὰ Κλεομένεϊ διεβλήθη μεγάλως, πρότερόν τε ὁ Δη-

tus est: Ageto sodali suo, cuius illa erat uxor, recepit se dono daturum unam e suis rebus omnibus quamcunque ille optaret; atque invicem iussit illum simile munus sibi dare. Agetus nihil de uxore suspicatus, quum videret Aristoni quoque uxorem esse, accepit condicionem, et in eam rem iusiurandum interposuerunt. Cui mox Ariston e suis rebus pretiosis donavit, quæcunque fuit, quam ille elegit: ita ipse vicissim pro scopo habens donari ab illo, ibi tum ergo tentavit uxorem amici abducere. Agetus dicere, se præter hoc unum cetera annuisse; iureiurando tamen adactus ac doli astutia permit-
tit abduci. Ita tertiam hanc Ariston re- 63
pudiata secunda duxit uxorem: quæ intra brevius tempus, nondum exactis decem mensibus, hunc ei genuit Demaratum. Ariston, quum ei sedenti in consessu cum ephoris quidam ex domesticis nuncium nati filii attulisset, sciens ab quo tempore duxisset uxorem, deductis per digitos mensibus, dixit adiurans, Hic non est filius meus. Quod audientes ephori, haud magni fecere impræsentiarum; sed posteaquam puer adolevit, pœnituit Aristonem dicti, opinantem utique filium sibi esse Demaratum: cui ideo nomen impositum est Demaratus, quod ante eum natum omnis populus vota fecit, ut Aristoni, omnium ante id tempus regum viro probatissimo, filius gigneretur: ea de re id
nomen huic impositum est. Interiecto de- 64
inde tempore Aristone vita functo, Demaratus obtinuit regnum: sed videlicet necesse erat ut hæc quæ in notitiam venerant, hominem regno privarent. Eapropter Cleomeni vehementer offensus erat, cum an-

a Ταύτης ἔρως *Pass. Ask.*, sine articulo. *b Med. Pass. Ask.*, ceteri ὑπεδέκετο, quod non deterius. *c Arch. V. Med. Pass. Ask.*, in aliis ἕν τι τό. *d* Ἐπήλασε *Arch. V. Valla*, vulgatum excerpsit *Eustath.* ad Il. A. p. 70, 42. *e* Desunt *Arch.* et *Vallae.* *f* Ἀπίησι *M. Ask. Pass.*, ἀπίει *V. Paris. A. B. Brit. Arch. Ald.* Edd. *g* Omittitur in *Arch. Vind.* *h* Δευτέρην *Pass. V.*, olim δευτέραν. *i* Τοῦτον δὴ τὸν *Pass.* bene: aberat δή. *k* Χρόνον τῷ ἠγάγ. *Arch. V. Britan. Paris. A. B. Ald.*, χρ. ἐξ ὅτου ἠγ. *M. Pass. Ask.*, nulla caussa. Mox ἐπὶ δακτύλων optime *Arch. Vind. Pass. Med. Ask. Brit. Valla*: antea ἐπὶ δακτύλῳ. Porro συμβαλλόμενος *V. Arch.* *l* Παραυτίκα *Arch. V. Pass.*, statim ὅ τε παῖς *Arch.*, et αὔξετο *Ask.*, sine augmento, sicuti C. 132.; ηὔξετο ceteri. *m* Abest *Arch.*, non *Eustathio* ad *Homer.* p. 1567, 55., quem et p. 1116, 62. vide. *n* Deest τῇ *Arch. Pass. Ask.* *o* Ἔδεεν ὡς οἱ καὶ ἄπιστα *Arch.* *p* Παῦσαι id. et *Vind.*

60. Ἀπίει ἀπάγεσθαι] Ionicam verbi speciem mutarunt *Med.* et alii pro arbitrio, cui obedire non libet. Superiore libro C. 107. καί μιν ΑΠΙΕΙ ἐντειλάμενος — Utrumque *Portus* in Lexicon addidit, beneque explicuit. Mox τὴν δευτέρην mos nationis adprobat. Talia autem continuo admonere, arbitror supervacaneum.

65. Ἐν θώκῳ κατημένῳ μετὰ τῶν ἐφόρων] Interpretatur *Pausanias* ἐν βουλῇ L. III, 7. p. 221., idque optime. *Herodotus* exemplo *Homeri* Odyss. E. v. 3. Οἱ δὲ θεοὶ ΘΩΚΟΝ δε καθίζανον, id est, εἰς συνέδριον, sicuti *Eustath.*, *Hesychius* aliique docent. Statim τὸν χρόνον, τῷ ἠγάγετο reduxi pristinam in sedem. Nihil autem verius ἐπὶ δακτύλων συμβαλ., quod et in Lexica inmigravit et limpidissima circumfusum luce est abs summo viro *Io. Fr. Gronovio* Lection. Plautin. p. 222.

65. Ἐν θώκῳ κατημένῳ] Filii nativitas Aristoni nunciata dicitur apud *Pausan.* p. 221., μετὰ τῶν Ἐφόρων καθημένῳ τηνικαῦτα ἐν βουλῇ· *in senatu sedenti*, *Berglero* ad *Alciphr.* p. 108. Nostro non dicitur sedisse tum in curia μετὰ τῶν Γερόντων, sed in consessu cum Ephoris. τὸ συνέδριον, ut *Homerus*, θῶκον vocat: *Oenomaus Eusebii* Praep. Ev. v. p. 223. C. δοκεῖ μοι ὁ Λυκοῦργος οὗτος οὐκ ἐσχηκέναι τιτθὴν, οὐδὲ σὺν θώκῳ πρεσβυτέρων οὐδέποτε κεκαθικέναι· ubi legendum videtur σύνθωκος, *consessor.* Ephororum autem ἀρχεῖον proprio nomine vocant Ἐφορεῖον. *AElian.* de N. A. XI, c. 19., Pantelidas Lacedaemonius καθήμενος ἐν τῷ Ἐφορείῳ ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη. Laudator Agesilaum in Asia non minus Ephoris paruisse scribit p. 26., ἢ εἰ ἐν τῷ Ἐφορείῳ ἔτυχεν ἑστηκὼς μόνος παρὰ τοὺς πέντε. VALCKEN.

66. Ἐπιστάμενός τε τὸν χρόνον, ἐξ ὅτου] Postremum nisi plures exhibent Codd. mihi videretur interpretamentum genuinae voculae τῷ, quam *Valla* legit. — Eidem quoque repertum, et in *Arch.* probatum *Berglero* recte restituit *Gronov.* in proximis: καὶ, ἐπὶ δακτύλων συμβαλλεόμενος τοὺς μῆνας, εἶπε ἀπομόσας, οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη. Eleganter *Pausan.* p. 221., Ἀρίστων, ait, ἐπῶν τῶν ἐν Ἰλιάδι ἐς τὴν Εὐρυσθενέως γένεσιν πεποιημένος λήθην, ἢ μηδὲ τὴν ἀρχὴν συνεὶς αὐτῶν, οὐκ ἔφη τῶν μηνῶν εἶναι καὶ αὐτοῦ τὸν παῖδα· duas ponit ibi coniecturas *Kühnius*, quarum altera dubio vacat, dummodo paululum adiuvetur: *Pausaniae* scribi solet εἵνεκα· hoc facile transiit in εἶναι καὶ, ut apud *Stobaeum* p. 524, 6. vox μαινίδων in μὲν εἰδῶν, in loco *Teletis*, et p. 415, 39., verba *Hieroclis*, οἷα δὲ κηδεμὼν, depravata sunt in οἷα δοκεῖ δαίμων· hoc praecepit *Bentleius.* In *Pausaniae* verbis, τῶν μηνῶν εἵνεκα significat, *menses quod attinet*, vel *mensium habita ratione:* sic loquitur *Pausan.* IV. p. 368., τύχης μὲν χρηστῆς εἵνεκα καὶ διὰ λαμπρότητα ἔργων ἔνεμεν Ἀλεξάνδρῳ —— πλέον· *Dion Chrys.* XXXVII. p. 463. B. διαβολῆς μὲν ἕνεκα καὶ Σωκράτης εἴη τῶν νέων διαφθορεύς. VALCKEN.

81. Διὰ τὰ Κλεομένεϊ διεβλήθη] Fuisse olim καὶ διὰ τὰ —, aut simile quidpiam, in suspicionem Cl. *Reiskii* incidit: neque enim unam iudicari, quae in regni amittendi periculum Demaratum coniecerit, caussam. Offensus sane erat Cleomeni ob illa, quae recensentur. Id hic διεβλήθη, et L. v, 35. καὶ Μεγαβάτῃ διαβεβλημένος ——, *Euripides* Hec. v. 863. Ἀχαιοῖς εἰ δια-

antea quod ab Eleuſine abduxisſet exercitum, tum eo tempore quum adverſus AEginetas cum Medo ſentientes traiecit Cleo-
65 menes. Ergo ingresſus eum ulciſci Cleomenes, componit cum Leutychide Menaris filio, Agidis nepote, ex eadem qua erat Demaratus familia, ut ſi eum regem in locum Demarati conſtituisſet, ſe adverſus AEginetas comitaretur. Erat autem Leutychides Demarato maxime inimicus, ob hanc causſam, quod quum Percalum filiam Chilonis, neptem Demarmeni, ſponſam haberet, Demaratus inſidioſe hominem coniugio privavit, præveniens et præripiens Percalum ac pro uxore retinens. Ob hanc causſam Leutychidæ inimicitiæ cum Demarato extitere. Is tunc, Cleomene ſollicitante, contra Demaratum iuravit, negans eum rite in Spartanis regnare, qui Ariſtonis filius non esſet; postquam ita iuraverat, inſtitit perſequi, repetens quod Ariſton tunc dixerat, quum ei nunciasſet domeſticus filium natum, et menſes conferens, iureiurando negasſet illum esſe ſuum. Huic verbo inſiſtens Leutychides, pronunciabat Demaratum neque ex Ariſtone genitum esſe, neque rite Spartæ regnare; eisdem ephoris adhibitis teſtibus, qui Ariſtoni asſidentes tunc hæc ex illo audierant.
66 Tandem re in contentionem deducta, viſum est Spartiatis oraculum, quod Delphis est conſulendum, an foret Demaratus Ariſtonis filius. Re ergo de Cleomenis providentia ad Pythiam relata, ibi ille Cobonem Ariſtophanti filium, maxima apud Delphos autoritate, ſibi conciliat, ut perſuadeat Periallæ antiſtiti, dicere ea quæ Cleomenes vo-

Δημάρητος ἀπαγαγὼν τὴν ϛρατιὴν ἐξ Ἐλευσῖνος, καὶ δὴ καὶ τότε ἐπ' Αἰγινητέων τοὺς μηδίσαντας διαβάντος Κλεομένεος. Ὁρμηθεὶς ὦν ἀποτίνυσθαι ὁ Κλεομένης, συντίθεται Λευτυχίδῃ τῷ Μενάρεος τοῦ Ἄγιος, ἐόντι [a] οἰκίης τῆς αὐτῆς Δημαρήτῳ, ἐπ' ᾧ τε, ἢν αὐτὸν καταϛήσῃ βασιλῆα ἀντὶ Δημαρήτου, ἕψεταί οἱ ἐπ' Αἰγινήτας· ὁ δὲ Λευτυχίδης ἦν ἐχθρὸς [b] τῷ Δημαρήτῳ μάλιϛα γεγονὼς διὰ πρῆγμα τοιόνδε· [c] ἁρμοσαμένου Λευτυχίδεω Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τοῦ Δημαρμένου θυγατέρα, ὁ Δημάρητος ἐπιβουλεύσας, ἀποϛερεῖ [d] Λευτυχίδεα τοῦ γάμου, φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἁρπάσας καὶ σχὼν γυναῖκα· κατὰ τοῦτο μὲν τῷ Λευτυχίδῃ ἡ ἔχθρη ἡ ἐς τὸν Δημάρητον ἐγεγόνεε· τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομένεος προθυμίης ὁ Λευτυχίδης [e] κατόμνυται Δημαρήτου, φὰς αὐτὸν οὐκ [f] ἱκνεομένως βασιλεύειν Σπαρτιητέων, οὐκ ἐόντα παῖδα Ἀρίϛωνος· μετὰ δὲ τὴν [g] κατωμοσίην, ἐδίωκε ἀνασώζων ἐκεῖνο τὸ ἔπος τὸ εἶπε Ἀρίϛων τότε, ὅτε οἱ ἐξήγγειλε ὁ οἰκέτης παῖδα γεγονέναι, ὁ δὲ, [h] συμβαλλεόμενος τοὺς μῆνας, ἀπώμοσε, φὰς [i] οὐκ ἑωϋτοῦ εἶναι· τούτου δὴ ἐπιβατεύων τοῦ ῥήματος ὁ Λευτυχίδης, ἀπέφαινε τὸν Δημάρητον οὔτε ἐξ Ἀρίϛωνος γεγονότα, οὔτε ἱκνευμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τοὺς ἐφόρους μάρτυρας παρεχόμενος [k] κείνους, οἳ τότε ἐτύγχανον πάρεδροί τε ἐόντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀρίϛωνος. Τέλος δὲ, ἐόντων περὶ αὐτέων νεικέων, ἔδοξε Σπαρτιήτῃσι ἐπείρεσθαι τὸ χρηϛήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, [l] εἰ Ἀρίϛωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος· ἀνωΐϛου δὲ γενομένου ἐκ προνοίης τῆς Κλεομένεος ἐς τὴν Πυθίην, ἐνθαῦτα προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα τὸν Ἀριϛοφάντου, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναϛεύοντα μέγιϛον· ὁ δὲ Κόβων [m] Περίαλλαν τὴν πρόμαντιν ἀναπείθει τὰ Κλεομένης [a] ἐβού- 352

a Τῆς αὐτῆς οἰκ. *Paſſ. Ask.* *b* Μάλιϛα τῷ Δημ. *Ask.* *c* Ἁρμοσμένου *Vind.*; tum *Permala* Valla, unde Cl. *de Pauw* Περκάλην nullo iure fingit. *d* Λευτυχίδην *Arch.* *e* Κατόμνυται *Arch.*, quod multo uſitatius: tum Δημαρήτῳ *Paſſ. Ask.* *f Suidas* Οὐκ ἐκνεομένως, ſed mendoſus, ex hoc loco habet. *g Euſtath.* exſcripſit ad *Hom.* p. 1660, 51. *h* Συμβαλλόμενος *Arch. V.*, συμβαλόμενος ora *Steph.* Mox ἀπόμοσε *Arch.* *i Med. Ask. Paſſ.*, ceteri plenius οὐκ ἑωϋτοῦ μιν εἶναι. *k Arch. Ask. Paſſ. Vind.*, antea ἐκείνους. Porro ἔτυχον πάρεδ. *Arch. Vind.* *l Med. Arch. Paſſ. Ask.*; in aliis εἰ ἄρα Ἀρ. *m* Περίαλλον et mox *Arch.*

διαβληθήσομαι· et Iphig. Aulid. v. 1372. μὴ διαβληθῇς ϛρατῷ. Qua in dictione, ut antea ſignificatum, lapſus vertentium est creberrimus. Vide Cel. *Duker.* in *Thucyd.* VIII, 82.

85. Τῷ Μενάρεος τοῦ Ἄγιος] Vitioſum τοῦ Ἄγιος nomen est. In familiae Leutychidis ſerie L. VIII, 131. Λευτυχίδης ὁ Μενάρεος, τοῦ Ἡγησίλεω. Avus ergo ſermone Spartano Ἀγεσίλαος· quem eundem agnovit Demaratus, quippe filius Ariſtonis, nepos Ageſilai. Video equidem Ariſtonem τὸν Ἀγασικλέους ſcribi in *Pauſania* L. III, 3. male, niſi fallor. Hinc conſequens, ut fratres fuerint patrueles Leutychides et Demaratus. Potest tamen hoc in coniectura manere; nam quae *Gronovius* ad *Agidem* hunc protegendum L. VII, 204. adſcripſit, non bene, qui meus est ſtupor, adſequor.

88. Ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημ. μάλιϛα] Aut iungenda ſunt μάλιϛα γεγονὼς διὰ πρῆγμα τοιόνδε, id est, διὰ πρῆγμα μάλιϛα τοιόνδε; prout ceperat *Valla*; aut hic quoque more ſuo ſcripſerat, ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημαρήτῳ τὰ μάλιϛα, vel ἐς τὰ μάλιϛα, γεγονὼς, id est ὁμοίως τοῖς μάλιϛα· εἶναι φίλους τὰ μάλιϛα legitur II, c. 147. φίλοι ἐς τὰ μάλιϛα, VI, c. 89. ξεῖνον ἐς τὰ μάλιϛα, I, c. 20. ſimiliter adhibentur ἐς τὰ μέγιϛα· ἐς τὰ πρῶτα· εἰς τὰ ἔσχαϛα.
VALCKEN.

96. Οὐκ ἱκνεομένως] Brevi ſequetur οὔτε ἱκνευμένως, quod cur priore peius iudicaverit *H. Stephanus* in Recens. Voc. *Herodoti*, causſam non exputo, quandoquidem comma praefert Ionicum. Gloſſae MSS., ex quibus *Corinthus*, οὐ προσηκόντως, οὐ καθηκόντως exponunt, neque *Heſychius* ſuum ἱκνευμένως aliter. *Stephanum* adi et C. 86. huius Muſae.

96. Οὐκ ἱκνεομένως βασιλεύειν] In *Gloſſario* redditur et in libello de Dialectis, οὐ προσηκόντως. *Rex legitimus* est, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν (τὴν βασιληΐην) VI, c. 57. Quinam ἱκνεομένως cenſerentur Spartae βασιλεύειν *Cragius* oſtendit de R. L. II, c. 2. Herodoteum ἱκνεομένως tractavit *H. Steph.* in Voc. *Herod.* Recens. p. 728. Conf. *Foeſii* Oecon. *Hipp.* in Ἱκνεύμενος χρόνος. In oraculo apud *Demoſth.* p. 609, 103. pro ἐνιχνούμενα ἁμεραιτελεῖν τοὺς ποθ. κατὰ τὰ ἀγημένα, corrigendum cenſeo: [τὰ πάτρια τοῖς ἀποφθιμένοις] ἐν ἱκνουμένᾳ ἁμέρᾳ τελεῖν τοὺς ποθήκοντας καττὰ τεταγμένα.
VALCKEN.

9. Ἀνωΐϛου δὲ γενομένου] *Vallae* Latina, *quum ergo nihil ſuſpicionis exſtaret de Cleomenis providentia ad conciliandam Pythiam*, quadam tenus laudavit *Portus*, cuius a iudicio non abhorret *Kuſterus* ad *Suidae* Ἀνώϊϛος. Fateor ἀνώϊϛον tantundem ac ἀνυπονόητον ſaepe valere, ponique de *inproviſo* et *inſperato*. Ἀγγελίης ἤκουσεν ΑΝΩΙΣΤΟΥ Μελίτινα Epigr. Anth. L. I. C. 80. p. 162. Μῦθος ἀνώϊϛος, πότμος ἀνώϊϛος in *Apoll. Rh.* III, 670, 799. Quae, tametſi plura aggerantur, *Vallae* non proderunt, ſiquidem ſimile nihil in hac narratione, ne adiungam, Latina iſta ad intelligendum esſe implicatisſima. Agnovit pro ſua prudentia *H. Stephanus*: at quod refingit ipse, nulla lectionis addita causſa, ἀνωϛοῦ δὲ γενομένου, potuerat in tenebris latere. Voluit fortasſe, repulſum indicari Demaratum. Quid vero tum fiet ſequentibus? Optime locum expedivit *Valckenarius* ad L. I, 157., ΑΝΟΙΣΤΟΥ reponens, quae et *Pavii* ſententia. Ex ἀνοίω L. VII, 149. περὶ μὲν σπονδέων ΑΝΟΙΣΕΙΝ ἐς τοὺς πλεῦνας. Quare ἀνωΐϛου ſive ἀνοιϛοῦ δὲ γενομένου *re vero relata* —. Sic fluit leniter oratio.

9. Ἀνωΐϛου δὲ γενομένου] Comparari certe debet cum iſtis, quae proſtant I, c. 157., ἐς θεὸν ἀνῷσαι τὸν ἐν Βραγχίδῃσι· ubi quaedam ſunt adſcripta. — Mox, προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα reddendum est, *ſibi conciliat*, vel *in partes ſuas pertrahit*. *Thucyd.* I, c. 57., τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο· *Ariſtoph.* Eq. v. 215., τὸν δῆμον αἰεὶ προσποιοῦ· docte *Bergler.* *ſemper fac plebem tuam*. Propria ſignificandi dote Hegeſiſtratus dicitur προσποιησάμενος ξύλινον πόδα, *Herod.* IX, c. 36.
VALCKEN.

[a] ἐβούλετο λέγεσθαι, λέγειν· οὕτω δὴ ἡ Πυθίη, ἐπει-
ρωτώντων τῶν θεοπρόπων, ἔκρινε μὴ Ἀρίστωνος εἶναι
Δημάρητον παῖδα· ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ [b] ἀνάπυστα
ἐγένετο ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν, καὶ
Περίαλλα ἡ πρόμαντις ἐπαύσθη τῆς τιμῆς. Κατὰ
μὲν δὴ τὴν Δημαρήτου κατάπαυσιν τῆς βασιληΐης οὕτω
ἐγένετο· ἔφευγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους
ἐκ τοιοῦδε ὀνείδεος· μετὰ τῆς βασιληΐης τὴν κατάπαυ-
σιν ὁ Δημάρητος ἦρχε [c] αἱρεθεὶς ἀρχήν· ἦσαν μὲν δὴ
γυμνοπαιδίαι· θεωμένου δὲ τοῦ Δημαρήτου, ὁ Λευτυ-
χίδης, γεγονὼς ἤδη αὐτὸς βασιλεὺς ἀντ' ἐκείνου, πέμ-
ψας τὸν θεράποντα ἐπὶ γέλωτί τε [d] καὶ λάσθῃ, εἰ-
ρώτα τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ [e] ἄρχειν μετὰ τὸ
βασιλεύειν· ὁ δὲ, ἀλγήσας τῷ [f] ἐπειρωτήματι, εἶπε
φὰς, „ αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πεπειρῆσθαι, κεῖ-
„ νον δὲ, οὔ· τὴν μέντοι ἐπειρώτησιν ταύτην ἄρξειν Λα-
„ κεδαιμονίοισι ἢ μυρίης κακότητος, ἢ μυρίης εὐδαι-
„ μονίης". Ταῦτα δὲ εἴπας, καὶ κατακαλυψάμενος,
ἤιε ἐκ τοῦ θεήτρου ἐς τὰ ἑωϋτοῦ οἰκία· αὐτίκα δὲ πα-
ρασκευασάμενος ἔθυε τῷ Διῒ [g] βοῦν· θύσας δὲ, τὴν μη-
τέρα ἐκάλεσε. Ἀπικομένῃ δὲ τῇ μητρὶ ἐσθεὶς ἐς τὰς
χεῖράς οἱ τῶν σπλάγχνων, κατικέτευε, λέγων τοι-
353 άδε, „ Ὦ μῆτερ, θεῶν σε τῶν τε ἄλλων καταπτό-
„ μενος ἱκετεύω, καὶ τοῦ Ἑρκείου Διὸς τοῦδε, φράσαι
„ μοι τὴν [h] ἀληθηΐην, τίς μευ ἐστὶ πατὴρ ὀρθῷ λόγῳ.
„ Λευτυχίδης μὲν γὰρ ἔφη ἐν τοῖσι νείκεσι λέγων,
„ κυέουσάν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς, οὕτω ἐλθεῖν παρὰ
„ Ἀρίστωνα· οἱ δὲ καὶ τὸν ματαιότερον λόγον λέγον-
„ τες, φασί σε [i] ἐλθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνο-
„ φορβὸν, καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα· [k] ἐγὼ δέ σε ὦν
„ μετ-

volebat dici. Ita Pythia sciscitantibus iis
qui ad oraculum erant missi negavit Aristo-
nis filium esse Demaratum: quæ tamen res
sequenti tempore palam factæ sunt, et Co-
bon e Delphis profugit, et Perialla hono-
re spoliata est. Hactenus quæ ad deiicien- 67
dum regno Demaratum acta sunt. Is ve-
ro e Sparta ad Medos profugit, ob hanc
contumeliam: post eiectionem ex regno
gerebat electus magistratum, quum esset
spectaculum luctæ nudorum puerorum, et
adesset Demaratus, misit ad eum Leuty-
chides, in locum Demarati iam rex fa-
ctus, deridendi insultandique caussa, mi-
nistrum, qui interrogaret qualis esset hæc
præfectura post regnum. Eam interroga-
tionem ægre ferens Demaratus, respondit
se utrumque expertum esse, illum vero
non; eam tamen interrogationem Lacedæ-
moniis futuram initium plurimæ aut calami-
tatis aut felicitatis. Hæc loquutus, velato
capite e theatro domum abiit, confestim-
que præparatum Iovi bovem immolavit: quo
immolato matrem arcessivit. Quæ quum 68
advenisset, positis in eius manus extis, mu-
lierem obsecravit his verbis, Per ego te,
mater, cum alios deos, tum Iovem hunc
Herceum tangens, precor, promas mihi ve-
ritatem: quisnam revera meus est pater?
Nam Leutychides quidem in contentionibus
obiecit, te e priore viro gravidam, ita ad
Aristonem venisse. Alii etiam dementius re-
ferentes, aiunt te ad asinarium ex tuis ser-
vis ventitasse, illiusque me filium esse: ego
igitur

a M. Arch. V. Pass. Ask. Steph. ora: olim ἐβουλεύετο. Statim τοῦτο ἡ Π. *Arch.* *b* Ἀνάπειστα *Ald.* Vide *Stephani* Voc. Herod. Recensionem. *c* Αἱρεθεὶς εἰς ἀρχὴν *Eustath.* in *Hom.* p. 522, 13., et ἦσαν δὲ γυμπ. *Arch. V.* *d* Deficiunt haec duo in Fragm. *Paris.*, porro εἰρώτα *Arch. V. Pass. Ask.*, ante ἠρ. *e* Citat *Eustath.* ad *Hom.* p. 235, 14. *f* Ἐπειρωτήματι *Vind. Arch*, recte. Prius scribebatur ἐπερωτ. *g* Βοῦν *Pass. Ask. Vind.*, contra Ionum morem. *h* Ἀληθείην *Arch. V.* *i Steph.* margo cum *Ask. Pass. Vind. Arch.* optime. vulgo ἐσελθεῖν. *k* Ἐγὼ ὦν σε *Vind. Arch. Pass.*, tum μετέρχομαι τῶν θεῶν iidem et *Med. Ask. Paris. A. B.*, antea μετερχ. πρὸς θεῶν. Porro τὸ ἀληθὲς *Arch. V.*

22. Αἱρεθεὶς ἀρχὴν] *Eustathii* additamento carent schedae, neque delectatur *Herodotus*. Spartanorum Γυμνοπαιδίας praeterire licet, uberrime explanatas eruditorum curis. Unum consule *Dav. Ruhnkenium* ad *Timaei* Lexic. p. 54.

23. Θεωμένου δὲ τοῦ Δημαρήτου] Dederat forsan, ἡγεομένου· id est, quum esset τῶν χορῶν ἡγεμὼν, sive χοροποιός· fuisse ἄρχοντα monstrant vicina, ἦρχε αἱρεθεὶς ἀρχὴν, et, ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν. Huius Laconici festi *moderatorem* χοροποιὸν vocat *Plutarch.* T. II. p. 208. C. vid. clar. *T. H.* in *Aristoph.* Plut. p. 331, 332. de eodem festo loquens *Sosibius* ap. *Athen.* XV. p. 678. B. τοὺς προστάτας memorat τῶν ἀγομένων χορῶν ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ. Non puerorum tantum, sed et virorum chorum in hoc fuisse festo liquet ex *Xenoph.* Ἑλλ. VI. p. 349, 14. vid. *Meursii* Orchestra in Γυμνοπαιδία, et Clar. *D. Rühnken.* ad *Timaei* Lex. p. 54. VALCKEN.

25. Ἐπὶ γέλωτί τε καὶ λάσθῃ] Ultima prave deficiunt Fragm. *Parisino.* Philaenidis nomine *AEschrion* Samius apud *Athen.* L. VIII, 3. p. 335. D. Μή μ' ὦ μάταιε ναῦτα —— χλεύην τε ποιεῦ καὶ γέλωτα καὶ ΛΑΣΘΗΝ, pro quo Anthol. L. III, 10. p. 323. καὶ γέλωτα καὶ λέσχην, non quidem insuaviter, tamen ex scholio. Magnus Animadversor λάσθην hinc et ex *Suida* declaravit, pariterque *Ezech. Spanhemius* Diss. de Num. Us. XIII. p. 522. Verum porro est τῷ ἐπειρωτήματι ex gentis adsuetudine, qua ἐπειρώτησιν dant sequentia.

26. Ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασ.] *Eustathius* in Il. B. p. 178, 13. differentiam esse inter ἄρχειν et βασιλεύειν δηλοῖ, inquit, Λευτυχίδης, ὃς Δημάρατον ἐκπεσόντα τῆς βασιλείας, εἶτα εἰς ἀρχὴν (cur non εἶτα ἄρχειν;) αἱρεθέντα, ἠρώτα, φασὶ, γελῶν, ὁποῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν· apte Leutychidis illud comparavit clar. *Wess.* ad *Herod.* I, c. 129., ubi Harpagus Astyagen εἴρετο, —— ὅτι εἴη ἡ —— δουλοσύνη ἀντὶ τῆς βασιληΐης· reputantem facit Iugurtham *Sallust* B. I. c. 66., *quam gravis casus in servitium ex regno foret:* ubi vid. *Ios. Wasse.* Ut ista Harpagus, haec Leutychides rogabat ἐπὶ γέλωτί τε καὶ λάσθῃ· *Glossar. Herod.* Λάσθη, αἰσχύνη· ubi iunxit γέλωτα καὶ λάσθην *AEschrion* Samius *Athen.* VIII. p. 335. C. Herodotea dedit et alia *Casaub.* p. 583. VALCKEN.

34. Ἐσθεὶς ἐς τὰς χεῖράς οἱ τῶν σπλάγχνων] Notissimus in adiurationibus supplicationibusque aras tangendi et victimarum prosicia mos docte explicatur ad *Appianum* Iber. p. 431. ab *Henr. Stephano*, nisi si tamen *Tollius* omnia ista descripserit ex *Des. Heraldi* Digress. XVI. libri primi ad *Tertull.* Apologet. Sunt enim ita gemina germana, ut nihil mage. Atque hoc opinor. *Stephano* accepta ea docti ferunt Interpretes *Thucyd.* V, 47. Mox θεῶν σε τῶν τε ἄλλων καταπτόμενος *alios deos Iovemque antestatus* confirmatur L. VIII, 65. et *Eustath.* interpretamento ad *Hom.* pag. 155, 28.

42. Φασί σε ἐσελθεῖν παρὰ] Duas literas male repetitas, et genuinum arbitror quod margo praebet *Steph.* φασί σε ἐλθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνοφορβόν· quomodo legitur in proximis, et saepius alibi, forsan olim etiam positum II, c. 112., eodem sensu, quo dixit *AEschylus* ἄσσον ἰέναι, in Ὅπλων κρίσει, non intellectum *Stanleio*, Ἀλλ' Ἀντικλείας ἄσσον ἦλθε Σίσυφος· ap. *Schol. Soph.* Ai. v. 191., *Anticliam propius accessit*, vel *tetigit Sisyphus*; ex isthoc contactu natum ferebat Ulyssen Aiax. Quae *vectorem nondum tulerat* triremis virgo illinc venuste dicitur *Aristoph.* Eq. v. 1303., ἥτις ἀνδρῶν ἄσσον οὐκ ἐληλύθει. VALCKEN.

43. Ἐγὼ δέ σε ὦν μετέρχομαι τῶν θεῶν] Non displicet scriptura Codd. ἐγὼ ὦν σε, priori tamen detraho nihil. At πρὸς imperio tot schedarum exsulare debet, intelligendum tacite. Convenit *Euripid.* Hec. v. 740. ἱκετεύω σε τῶνδε γονάτων καὶ σοῦ γενείου δεξιᾶς. Multa *Erasmus Vindingius* ad eiusdem Fabulae v. 147. Mox εἴπερ significantius.

43. Ἐγὼ δέ σε ὦν μετέρχομαι] Idem significat *Sophocleum*, σὲ πρὸς θεῶν ἱκνοῦμαι, *te per Deos obsecro*, in Ai. v. 589. ex similibusque liquet, quomodo venerit in istam significandi vim μετέρχεσθαι· σὲ —— Ἱκέτης ἱκνοῦ-

igitur te obsecro per Deos, ut verum dicas. Si quid enim eorum quæ dicuntur fecisti, non sola fecisti, sed cum multis: et multus in urbe Sparta sermo est, negantium Aristoni fuisse semen procreando aptum: nam si fuisset, priores uxo-
69 res ei fuisse parituras. Hæc Demaratus. Cui mater ita respondens, Fili, inquit, quoniam precibus mecum agis, ut dicam veritatem, omne tibi verum exponetur. Ut me domum Ariston duxit, tertia quam me duxerat nocte, imago tanquam Aristonis ad me venit, quæ posteaquam mecum concubuit, coronis quas gestabat, me circumdedit, atque abiit. Dehinc Ariston advenit, qui cernens me coronas habentem, sciscitabatur quisnam me illis donasset. Ego ipsum dedisse respondi: eoque id abnuente, iuravi, asseverans non bene illum facere qui negaret, quippe qui paulo ante ingressus, ubi mecum coiisset, coronis me donasset. Ariston, cernens me iurantem, intellexit eam rem divinam fuisse: compertumque est partim illas coronas fuisse sumptas ex heroico conditorio, quod est iuxta ianuam aulæ extructum, quod vocant Astrabaci: partim vates esse hunc eundem heroëm responderunt. Habes igitur, fili, ita omne, quod volebas audire: aut enim ex hoc heroë genitus es, paterque tibi est Astrabacus heros, aut Ariston: nam ea te nocte concepi. Verum quod tibi præcipue exprobrant inimici, quod Ariston, quum ei te natum esse nunciatum est, multis audientibus negavit te suum esse, quia tem-

„ μετέρχομαι τῶν θεῶν, εἰπεῖν τἀληθές· οὔτε γὰρ, [a] εἴπερ πεποίηκας τι τῶν λεγομένων, μούνη δὴ πεποίηκας, μετὰ πολλέων δέ· ὅ, τε λόγος πολλὸς [b] ἐν Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίστωνι σπέρμα παιδοποιὸν οὐκ ἐνῆν· τεκεῖν γὰρ ἄν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας"· ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα ἔλεγε. Ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, „ Ὦ παῖ, ἐπεί τέ με λιτῇσι μετέρχεαι εἰπεῖν τὴν ἀληθηΐην, πᾶν εἰς σὲ κατειρήσεται [c] τὠληθές· ὥς με ἠγάγετο Ἀρίστων ἐς ἑωϋτοῦ, νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἦλθέ μοι Φάσμα εἰδόμενον Ἀρίστωνι· συνευνηθὲν δὲ, τοὺς στεφάνους οὓς εἶχε, ἐμοὶ περιετίθει· καὶ τὸ μὲν οἰχώκεε, ἧκε δὲ μετὰ ταῦτα Ἀρίστων· ὡς δέ με εἶδε ἔχουσαν στεφάνους, [d] εἰρώτα τίς εἴη, ὅ μοι δούς· ἐγὼ δὲ ἐφάμην ἐκεῖνον· ὁ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο· ἐγὼ δὲ κατωμνύμην, φαμένη αὐτὸν οὐ καλῶς ποιέειν [e] ἀπαρνεύμενον· ὀλίγον γάρ τι πρότερον ἐλθόντα καὶ συνευνηθέντα, δοῦναί μοι τοὺς στεφάνους· ὁρέων δέ με κατομνυμένην ὁ Ἀρίστων, ἔμαθε ὡς θεῖον εἴη τὸ πρῆγμα· καὶ τοῦτο μὲν, οἱ στέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τοῦ ἡρῴου τοῦ παρὰ τῇσι θύρῃσι τῇσι [f] αὐλείῃσι ἱδρυμένου, τὸ καλέουσι [g] Ἀστραβάκου· τοῦτο δὲ, οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ἥρωα [h] ἀναίρεον εἶναι· οὕτω δὴ ὦ παῖ [i] ἔχεις πᾶν ὅσον τι καὶ βούλεαι πυθέσθαι· ἢ γὰρ ἐκ τοῦ ἥρωος τούτου γέγονας, [k] καί τοι πατήρ ἐστι Ἀστράβακος ὁ ἥρως, ἢ Ἀρίστων· ἐν γάρ σε τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀναιρέομαι· τῇ δὲ σευ μάλιστα κατάπτονται οἱ ἐχθροὶ, λέγοντες ὡς [l] αὐτὸς ὁ Ἀρίστων, ὅτε [m] αὐτῷ σὺ ἠγγέλθης γεγενημένος, πολλῶν ἀκουόντων οὐ φήσειέ σε ἑωϋτοῦ εἶναι· τὸν χρό-

„ νον

a Εἴπερ πεπ. satis bene iidem ambo, prius εἰ tantum. *b* Absunt ista duo *Arch. V.* *c* Τὸ ἀληθὲς *Arch.*, et mox ὥς ἠγάγ. tantum. *d* Εἰρώτα *Arch. V. Pass. Ask.*, ἠρώτα olim. *e* Ἀπαρνευόμενον *Arch.*, voluit ἀπαρνεύμενον, quod probum: antea ἀπαρνεόμενον· tum ὀλίγῳ *Paris. A. B. Pass. Med.* *f* Αὐλῇσιν *Arch.* errans. *g* *Arch. V. Valla*, in aliis Ἀστροβάκου et denuo. *h* Ἀναιρέατο *Arch.* *i* *Arch. V. Ask. Pass. Vall.* ora *Steph.*, prius erat ἔχει. Porro ὅσον καὶ ἐβούλεο *Arch. V.* *k* *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, optime; καί σοι *Med. Ask.* *l* Deest *Vind. Arch.* *m* *Med. Ask. Pass.*, in ceteris αὐτῷ ἠγγέλθης· praeterea ἐγγέλθη scribitur in *Medic.*

ἱκνοῦμαι, in *Soph.* Phil. v. 471., idem est ac σὲ λιτῇσι μετέρχομαι. —— In hoc autem familiari Demarati cum matre colloquio suavissima *Herodoti* elucet ἀφέλεια· quale illud est proximum, οὔτε γὰρ, εἰ πεποίηκάς τι, —— μούνη πεποίηκας, μετὰ πολλέων δέ. *Cicero* Tusc. III, c. 33., *consolatio* —— *usitata est, et saepe prodest: Non tibi hoc soli:* quae de tragoedia petita sunt: hoc argumento Merope se solabatur *Euripidis* ap. *Plutarch.* T. II. p. 110. D. —— Paulo post elegans obtinet in istis contracta locutio, τεκεῖν γὰρ ἄν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας· plene fuissent dicendum, εἰ γὰρ ἐνῆν (nempe σπέρμα παιδοποιὸν) τεκεῖν ἄν οἱ καὶ τάς. — Sic in familiari praesertim sermone loquebantur: *Aristophan.* exemplo sit: Π. v. 427., οὐ γὰρ ἂν τοσουτονὶ Ἐνέκραγες ἡμῖν· *non enim alioquin tantum clamoris edidisses:* nec hic vim vocularum istarum expressit *Bergler.* neque in Eq. v. 1335. Vesp. v. 1135. Lys. v. 25. VALCKEN.

58. Οὐκ ὑπεδέκετο] Corrigit docti viri coniectura οὐκ ἀπεδέκετο, quod haud scio an vulgato praeferri debeat. Supra Democedes L. III, 130. ὁ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο, cum negaret se nosse. *Portus* utrumque iure comparavit. Quod deinceps in MSS. ὀλίγῳ τι πρότερον, id editum exstat L. VIII, 95., ubi *Arch.* et alii ὀλίγον τι πρότερον. Sed in talibus crebra mutatio.

64. Τὸ καλέουσι Ἀστραβάκου] Diligentiae debemus *Pausaniae* L. III, 16. p. 248. Ἀστραβάκου καλούμενον ἡρῷον. *Clementi Alex.* Protrept. p. 35. itidem Ἀστράβακος. Belle ergo *Valla* et scripti, ex quibus ἀναιρέατο *Arch.* tale est, ut ab Ionum more non abeat, et plausum, modo et alii addicerent, posset auferre. Verissime οὕτω —— ἔχεις πᾶν, neque absurdum omnino καὶ ἐβούλεο πυθέσθαι.

64. Τὸ καλέουσι Ἀστροβάκου] Matrem certe Demarati non fecit ista dicentem *Herodotus*; nisi fingamus ignorasse Demaratum, cuius esset heroum paternae domus vestibulo vicinum: aliorum quidem sermonibus ista talia nonnunquam interiecerunt historici; sed hic lectori notum erat ex sequentibus herois nomen, quod bis *Pausaniae* scribitur et *Clementi* Ἀστράβακος. Dicitur autem Astrabaci heroum *Herodoto* παρὰ τῇσι θύρῃσι τῇσι αὐλείῃσι (Aristonis) ἱδρυμένον. Eodem etiam numero αὐλείους θύρας, sed saepius alii τὴν αὔλειον memorant: multa dederunt *Vales. Wesseling. D'Orvill. Pierson.* *Ianua* sic *vestibuli* dicebatur, quod quale fuerit optime tradidit *A. Gellius* N. A. XVI, c. 5. hinc *Macrob.* Saturn. VI, c. 8. *Perizon.* ad AEliani V. H. III, c. 4. Quam vulgo vocant αὔλειον, *AEschylus* cur dixerit ἑρκείους πύλας in Choeph. v. 559, 569, 651., facile intelliget, qui vestibulum, sive τὴν αὐλὴν, locum ante fores aedium vacuum, a via *septo* fuisse noverit separatum. *Eustath.* in Il. I. p. 669, 44. κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ἡ τάξις οὕτως· ἕρκος, περὶ ὃ πύλαι· μετὰ δὲ τὸ ἕρκιον, αὐλή· μεθ' ἣν αἴθουσα· εἶτα πρόδομος. VALCKEN.

66. Οὕτω δὴ, ὦ παῖ, ἔχει πᾶν] Praebebunt forsan ἔχεις Codices etiam alii, prout *Valla* legit: *Eurip.* Phoen. v. 960., Τὰ μὲν παρ' ἡμῶν πάντ' ἔχεις. —— Ubi postea dicitur errorem Ariston agnovisse quo dictum illud imprudenter effutiisset, ista leguntur: ἔγνω δὲ καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρίστων οὐ μετὰ πολλὸν χρόνον ὡς ἀνοίῃ τὸ ἔπος ἐκβάλλοι τοῦτο. In his cum viro Docto scriberem ἐκβάλοι· praeterea vulgatae voci praeferrem ἀγνοίῃ· tandem dubito, legendumne sit αὐτὸς ὁ Ἀρίστων, an hic rectius sit ὁ αὐτὸς Ἀ. ut sit, *idem Ariston*, velut ἕτερος ἤδη καὶ οὐχ ὁ αὐτὸς ἔτι ὢν τῇ προτέρᾳ γνώμῃ. *AEschylus* in eundem sensum dixit ἐκβαλεῖν ἔπη in Agam. v. 1672. Quid usu distent ἄνοια et ἄγνοια ex iis satis liquet, quibus libello de sacrificiis finem imponit *Lucianus*: ταῦτα —— δεῖσθαί μοι δοκεῖ —— Ἡρακλείτου τινὸς ἢ Δημοκρίτου, τοῦ μὲν γελασομένου τὴν ἄνοιαν αὐτῶν, τοῦ δὲ τὴν ἄγνοιαν ὀδυρομένου. Aristoni dictum imprudenter exciderat ἀγνοίῃ vel ἀϊδρηΐῃ, ignoranti, quod vel ex *Homero* discere potuisset, Eurysthea Sthenelo natum canente ἠλιτόμηνον ἐόντα, cum matri ὁ ἕβδομος εἱστήκει μείς. Postea Agidi, cuius uxore Timaea paulo familiarius Alcibiades fuerat usus, simile quid filio nato dicenti, ἄνοια potius imputari potuit. VALCKEN.

„ νον γὰρ τοὺς δέκα μῆνας οὐδέκω [a] ἐξήκειν· ἀϊδρηΐῃ „ τῶν τοιούτων κεῖνος τοῦτο ἀπέῤῥιψε τὸ ἔπος· τίκτου- „ σι γὰρ γυναῖκες καὶ ἐννεάμηνα [b] καὶ ἑπτάμηνα, „ καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μῆνας ἐκτελέσασαι· ἐγὼ δέ σε ὦ „ παῖ ἑπτάμηνον ἔτεκον· [c] ἔγνω δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρί- „ στων οὐ μετὰ πολλὸν χρόνον [d] ὡς ἀνοίῃ τὸ ἔπος „ ἐκβάλοι τοῦτο· λόγους δὲ ἄλλους περὶ γενέσιος τῆς
354 „ [e] σεωϋτοῦ μὴ δέκεο· τὰ γὰρ ἀληθέστατα [f] πάντα „ ἀκήκοας· ἐκ δὲ ὀνοφορβῶν αὐτῷ τε Λευτυχίδῃ καὶ „ τοῖσι ταῦτα λέγουσι τίκτοιεν [g] αἱ γυναῖκες παῖδας". ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγε. Ὁ δὲ, πυθόμενός τε τὰ ἐβούλετο, καὶ ἐπόδια λαβὼν, ἐπορεύετο ἐς Ἦλιν· τῷ λόγῳ [h] φὰς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ [i] πορεύεται. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὑποτοπηθέντες Δημάρητον δρησμῷ ἐπιχειρέειν, ἐδίωκον· καί κως ἔφθη ἐς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δημάρητος ἐκ τῆς Ἤλιδος· [k] ἐπιδιαβάντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, αὐτοῦ τε [l] ἅπτοντο, καὶ τοὺς θεράποντας [m] αὐτὸν ἀπαιρέονται· μετὰ δὲ, [n] οὐ γὰρ ἐξεδίδοσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, ἐνθεῦτεν διαβαίνει ἐς τὴν Ἀσίην παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον· ὁ δὲ ὑπεδέξατό [o] τε αὐτὸν μεγαλωστὶ, καὶ γῆν τε καὶ [p] πόλις ἔδωκε· οὕτω ἀπίκετο ἐς τὴν Ἀσίην Δημάρητος, καὶ τοιαύτῃ χρησάμενος τύχῃ· ἄλλά τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισί τε καὶ [q] γνώμῃσι ἀπολαμπρυνθεὶς, ἐν δὲ δὴ καὶ [r] Ὀλυμπιάδα σφι ἀνελόμενος τεθρίππῳ [s] προσέβαλε, μοῦνος τοῦτο πάντων δὴ τῶν γενομένων βασιλήων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας. Λευτυχίδης δὲ ὁ Μενάρεος, Δημαρήτου καταπαυσθέντος, διεδέξατο τὴν βασιληΐην· καί οἱ γίνεται παῖς Ζευξίδημος, τὸν δὴ [t] Σπαρτιητέων μετεξέτεροι Κυνίσκον ἐκάλεον· οὗτος ὁ Ζευξίδημος οὐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης· πρὸ Λευτυχίδεω γὰρ τελευτᾷ, [u] λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον.

tempus, decem menses, non exisset, per inscitiam talium rerum illi hoc verbum excidit: nam mulieres novem etiam mensium ac septem mensium partum edunt, non omnes decimum mensem explentes: ego autem, fili, septimestrem te genui. Ipse quoque Ariston non diu post agnovit, se per dementiam id verbum eiecisse. Alias narrationes de tua origine noli admittere: omnia enim verissima audisti. Nam quod ad asinarios attinet, ipsi Leutychidæ et iis qui talia loquuntur, suæ uxores de asinariis pariant filios! Hæc illa dixit. De- 70
maratus auditis quæ volebat, sumpto viatico per speciem eundi Delphos ad oraculum consulendum, Elin contendit. Eum suspicati Lacedæmonii fugam capessere, insequuti sunt: sed Demaratus ante iam ex Elide Zacynthum traiecerat, quem illuc transgressi Lacedæmonii prehenderunt, eiusque famulos auferunt; sed Zacynthiis eum dedere abnuentibus, Demaratus illinc in Asiam ad regem Darium traiecit: a quo magnifice exceptus est, terraque ac urbibus donatus. Ita in Asiam Demaratus abiit, ac tali fortuna usus vir cum aliis in multis factis dictisque apud Lacedæmonios illustris, tum quod illis Olympiacam palmam quadriiugo certamine adiecit, quod ille solus omnium Spartæ regum confecit. Leutychidæ autem Menaris filio, qui 71
in regnum amoti Demarati successerat, natus est filius Zeuxidamus, quem nonnulli Spartiatarum Cyniscon, catulum, vocabant. Is Spartæ non regnavit, ante Leutychiden defunctus, relicto filio Archidamo.

a Ἐξήειν *Ask.*, οὔκω ἐξελ. *Arch.* *b* Duo ista negligit *Brit.* *c* Ἔγνω δὲ αὐτὸς Ἀρ. *Arch. Vind.*, ἔγ. δὲ καὶ αὐτ. ὁ Ἀρ. *Pass. Ask.*, olim ὁ αὐτὸς Ἀρ. *d* Ὡς οὐ καλῶς ἂν τὸ ἔπος ἐκβάλοι *Arch.*, ὡς ἀνοίην τοῦτο τό ἐπ. ἐκβάλοι *Ask.*, postremum etiam *Pass.* et *Vind.*, antea ἐκβάλλοι. *e* Ἑωϋτοῦ *Arch. Vind.* *f* Abest a *M. Pass. Ask.* *g* Deest αἱ *Arch. V.* *h* Φήσας *Arch. Vind.* *i* Πορεύεσθαι *Arch.* *k* Ἐπιβάντες *M. Ask. Pass.* *l* Iidem: reliqui ἅπτονται. *m* *Arch. Vind.*, alii cum *Aldo* αὐτοῦ. *n* *M. Arch. Ask. Pass.*, antea οὐδὲ γὰρ. *o* Deest *Arch. V.*, qui ambo μεγάλως tantum. *p* *Arch.*, πόλιας alii. *q* Πρήξεσι *Brit.* *r* *Vind. Pass. Ask. Arch.* ora *Steph.*, olim Ὀλύμπια. *s* Προσέλαβε *Pass.* de correctione et *Arch Vind.* *t* Κυνίσκον μετ. Σπαρτιητέων *Pass. Ask. Arch.*, qui posterior Κυνικίσκον. *u* Καταλιπὼν *Arch. V.* et *Pass.* ex emendatione.

74. Οὐδέκω ἐξήκειν] Adpositum erat L. II, 139. ὡς ὦν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήϊε, heic ex *Ask.* minime. Scriptor ipsemet L. II, 111. ὡς ἐξήκει τέ οἱ ὁ χρόνος. *Sophocles* Phil. v. 200. πρὶν ὅδ' ἐξήκοι χρόνος. Inprudens profecto Ariston, aut oblitus natalium Eurysthei apud Poëtam, negavit Demaratum septimestrem suum esse filium, quae et *Pausaniae* observatio L. III, 7.

78. Ἔγνω δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρίστων] Non repudiavi a MSS. oblatum. Statim ὡς ἀνοίῃ τὸ ἔπος sanum non praesto. *Arch.* οὐ καλῶς videri repetitum potest ob αὐτὸν οὐ καλῶς ποιέειν, superius depositum, alioqui edito multo suavius; habet certe ὡς ἀνοίῃ acerbissimam criminationem, quam *Valckenarii* Nostri ὡς ἀγνοίῃ —— eleganter minuit. Ἐκβάλοι, cui doctissimi viri primas dederunt, dubio nunc exemtum. Congruit Pindaricum *Pyth.* Od. II, 148. ἀδύνατον δ' ἔπος ΕΚΒΑΛΕΙΝ κραταιὸν ——.

89. Ἐπιδιαβάντες δὲ] Iustum est. Cel. enim *Gronovio* memoria fraudem struxit: Sic L. IV, 122. οἱ Πέρσαι ΕΠΙΔΙΑΒΑΝΤΕΣ ἐδίωκον. Ferre ἅπτοντο, si conatus intelligatur, possum: manus enim tantum profugo iniiciebant, minime, interpellantibus Zacynthiis, abducturi. Blanditur autem θεράποντας αὐτὸν ἀπαιρέονται, ex *Homeri* studio propagatum: Μήτε σὺ ΤΟΝΔ', ἀγαθός περ ἐὼν, ΑΠΟΑΙΡΕΟ κούρην Il. A, 275. Librariis ex insolentia displicuit.

98. Ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιάδα] Neminem Ὀλύμπια morabuntur; Miltiades Ὀλύμπια ἀνῃρηκὼς —— τεθρίππῳ descriptus fuit C. 36. Νικᾷν Ὀλύμπια in marmoribus priscorumque scriptis frequentatur. At optimae hic notae Codd. Ὀλυμπιάδα ἀνελόμενος et IX, 32. νικᾷν Ὀλυμπιάδα *Aldus* aliique, tum VI, 125. Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται. Quae quidem mendosa et syllaba iusto auctiora profiteri vereor, praesertim quia C. 103. equae τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. Hercules praeterea, Olympici certaminis auctor, Ὀλυμπιάδα δ' ἔστασεν Ἡρακλέης *Pindaro* Olymp. II, 5., cuius μία δ' ἐκπρεπὴς Διὸς Ὀλυμπιὰς, videlicet νίκη Python. VII, 14. rem in vado locaret, nisi gignendi casu Ὀλυμπίας editum spectaretur. *Herodoti* animo νίκη Ὀλυμπιὰς obversata videtur.

98. Ὀλύμπιά σφι ἀνελόμενος] Dum Valla scribebat *Olympiadem palmam* reportasse, legisse videtur, quod margo praebet *Steph.* Ὀλυμπιάδα· alterum quidem saepius apud alios, et supra legitur VI, c. 36. Sed Herodoteum est, Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεσθαι vel ἀνελέσθαι, sive νικᾷν, nempe νίκην, VI, c. 125. IX, c. 32. L. VI, c. 103. Cimoni Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη· atque iisdem equabus secundam tertiamque dicitur ἀνελόμενος Ὀλυμπιάδα· prope Cimonem autem sepultae narrantur equae, αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι· illinc *AEliano* de N. A. XII, c. 40. restituit *Iac. Perizon.* τὰς ἵππους τὰς τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελομένας· pro τὰς τρεῖς Ὀλύμπια· ubi scribi quoque potuit τὰς τρὶς Ὀλύμπια ἀνελομένας· ipse etiam *Herod.* habet Πύθια ἀνελόμενος, VI, c. 122. Pythicis ludis victores eximie dicebantur τὴν δάφνην ἀνελέσθαι· Olympicis, ἀνελέσθαι τὸν κότινον· prout loquitur aliquoties *Pausanias*; apud quem VI, p. 470. F. pro Ὀλυμπιάδι scribendum est Ὀλυμπιάσι· dicebatur enim νικᾷν Ὀλυμπιάσι (vel ἐν Ὀλυμπιάσι) vel Ὀλύμπια· attigerunt viri summi *T. H.* ad *Lucian.* p. 107. et *R. Bentlei.* in *Aristoph.* Plut v. 583. —— Quando solus ad id usque tempus Spartanorum Regum Demaratus quadrigis Olympiacam dicitur reportasse victoriam, priores fortasse de hoc certaminis genere idem senserunt, quod postea Agesilaus: vid. *Plutarch.* T. I. p. 606. E. II, p. 212. B. VALCKEN.

chidamo. Leutychides orbatus filio, alte-
ram duxit uxorem Eurydamen, Menii so-
rorem, Diactoridis filiam, ex qua nullam
prolem virilem suscepit, sed filiam nomine
Lampito: quam Archidamus Zeuxidami fi-
lius in matrimonium accepit, ab ipso Leu-
72 tychide datam. At ne Leutychides quidem
ipse Spartæ consenuit, sed has quasdam pœ-
nas Demarato rependit: In expeditione
Thessalica dux Lacedæmoniorum quum o-
mnia subiugandi potestatem haberet, mul-
tum pecuniæ per corruptelam dono accepit,
ipsaque in re deprehensus ibi in castris,
quum sederet utraque manu pecuniam te-
nens, in iudicium delatus e Sparta profu-
git, domusque eius excisa fuit: et Tegeæ,
in quam profugerat, mortem obiit. Sed
73 hæc insequenti tempore acta sunt. Tunc
autem Cleomenes, quum sibi res in Dema-
ratum bene cessisset, assumpto protinus
Leutychide, contendit adversus AEginetas,
maiorem in modum illis propter ignominiam
infensus. Ita et AEginetæ utriusque regis
contra se adventu non repugnandum iam si-
bi esse putaverunt, et isti quum elegissent
viros decem, divitiis ac genere AEgineta-
rum eminentissimos duxerunt, cum alios,
tum Crium Polycriti, et Casambum Aristo-
cratis filium, qui plurimum habebant po-
tentiæ. Eos in Atticam adductos, penes
inimicissimos AEginetis Athenienses depo-
74 suerunt. Post hæc Cleomenes, iam ma-
nifestus maleficii in Demaratum perpetrati,
quum eum subiisset metus Spartiatarum,
in Thessaliam subterfugit: atque illinc in
Arcadiam profectus, res novas moliebatur,
solicitans Arcadas adversus Spartam, adi-
gensque eos, tum alio iurisiurandi genere ad
se sequendum quocunque ipsos educeret;
tum etiam in animo habebat primores illo-
rum ad urbem Nonacrin ductos adigere ad
ius-

χίδημον. Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζευξιδήμου, γαμέει δευτέρην γυναῖκα Εὐρυδάμην, ἐοῦσαν Μενίου μὲν ἀδελφεήν, [a] Διακτορίδεω δὲ θυγατέρα· ἐκ τῆς οἱ ἔρσεν μὲν γίνεται οὐδέν, θυγάτηρ δὲ Λαμπιτώ· τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδήμου γαμέει, δόντος αὐτῷ Λευτυχίδεω. Οὐ μὲν οὐδὲ Λευτυχίδης κατεγήρα ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ τίσιν τοιήνδε τινὰ [b] Δημαρήτῳ ἐξέτισε· ἐστρατήγησε Λακεδαιμονίοισι ἐς Θεσσαλίην· παρεὸν δέ οἱ ὑποχείρια πάντα ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολύ· ἐπ' αὐτοφώρῳ δὲ ἁλοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπικατήμενος χειρὶ διπλῇ ἀργυρίου, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης, ὑπὸ δικαστήριον ὑπαχθείς· καὶ τὰ οἰκία [c] οἱ κατεσκάφη· ἔφυγε δὲ ἐς Τεγέην, καὶ ἐτελεύτησε ἐν ταύτῃ· ταῦτα μὲν δὴ ἐγένετο χρόνῳ ὕστερον. Τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένεϊ [d] εὐωδώθη τὸ ἐς τὸν Δημάρητον πρῆγμα, αὐτίκα παραλαβὼν [e] Λευτυχίδεα, ἤιε ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, δεινόν τινά σφι ἔγκοτον διὰ τὸν προπηλακισμὸν ἔχων· οὕτω δὴ οὔτε οἱ Αἰγινῆται ἀμφοτέρων τῶν βασιλήων ἡκόντων ἐπ' αὐτοὺς [f] ἐδικαίευν ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκεῖνοί τε ἐπιλεξάμενοι ἄνδρας δέκα Αἰγινητέων τοὺς [g] πλείστου ἀξίους καὶ πλούτῳ καὶ 355
γένεϊ, ἦγον [h] καὶ ἄλλους καὶ δὴ καὶ Κριόν τε τὸν Πολυκρίτου, καὶ Κάσαμβον τὸν Ἀριστοκράτεος, οἵπερ [i] ἔσχον μέγιστον κράτος· ἀγαγόντες δέ σφεας ἐς γῆν τὴν Ἀττικήν, παραθήκην [k] παρατίθενται ἐς τοὺς ἐχθίστους Αἰγινήτῃσι Ἀθηναίους. Μετὰ δὲ ταῦτα, Κλεομένεα, ἐπάϊστον γενόμενον κακοτεχνήσαντα ἐς Δημάρητον, δεῖμα ἔλαβε Σπαρτιητέων, καὶ [l] ὑπέξεσχε ἐς Θεσσαλίην· [m] ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀρκαδίην, νεώτερα ἔπρησσε πρήγματα, συνιστὰς τοὺς Ἀρκάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλους τε ὅρκους προσάγων σφι, ἦ μὲν ἕψεσθαί σφεας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξηγῆται· καὶ δὴ καὶ ἐς Νώνακριν πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκάδων τοὺς προε-

a Διακτορίεω *Arch.* *b* Δημαρήτου idem. *c* Οὐ *Arch.*, et mox cum *Vind.* ἐν Τεγέῃ. *d* Ὠδώθη *Med. Pass. Ask. Brit.* *e* Λευτυχίδην *Arch.* *f* Ἐδίκευν id. *g* Πλείστους *Arch.* *h M. Ask. Pass. V. Arch.*, antea ἦγον ἄλλους τε καὶ. *i* Εἶχον *Arch. V. Pass.*, statim ἐς τὴν Ἀττικ. *Arch. V. Thom. Mag.* in Παραθήκη. *k* Idem *Thom. Med. Ask. Pass.*; alii κατατίθενται. Vid. *Gronovium.* *l Suidas* exscripsit in Voc., nonnihil aberrans. In *Arch.* ὑπεξέχει, *Vind.* ὑπέξεχε. *m Porphyrius* citat in *Stob.* Eclog. Phys. p. 130. Mox ἦ μὴν *Ask.*, quae et *Reiskii* coniectura.

9. Λαμπιτὼ] Laconico titulo ad amicam Lysistrata Ὦ φιλτάτη Λάκαινα, χαῖρε Λαμπιτοῖ in Comici ista Fab. v. 77.; *Platoni* tamen Alcib. I. p. 123. E. Λαμπιδὼ, unde docti viri, *Dacerius* et *Mos. Solanus*, Λαμπιδοῦς refingunt in *Plutarchi* Pr. Vit. Agesil.

16. Ἐπικατήμενος χειρὶ διπλῇ ἀργυρίου] *Valla* liberaliter, *quum sederet utraque manu pecuniam tenens:* oportuerat, *quum insideret ambabus manibus pecuniae*, quod merito, insulsus ne foret, noluit. Non sane dubitandum, quin χεὶρ διπλῇ necti possit, sicuti alia in re iungitur a *Sophocl.* Antig. v. 14. Sed quid tandem χεὶρ ἀργυρίου et διπλῇ quidem? Fac utramque numis oppletam argenteis, ostenduntne id Graeca? et quantula haec pecuniae portio ad regem corrumpendum? tum ἐπικατήμενος χειρὶ —— qui conveniet? Pinge vero ΧΕΙΡΙΔΙΠΛΕΗι, et vitiosae lectionis patescet origo. Finxerunt boni homines χειρὶ διπλῇ, cum potuissent ad Scriptoris mentem ἐπικατήμενος χειρίδι πλέῃ ἀργυρίου, *insidens manicae pecunia plenae.* Sic procedit sermo, monstratque veritatem inesse ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολύ. Non postulabitur, credo, ut χειρίδα πλέην exemplis firmem, siquidem utrique usus constat. *Pausanias* corruptelae auctores Aleuadas, Thessalorum nobilissimos, indicavit III, 7. p. 221.

21. Εὐωδώθη] Servo integrum, supra χρηστῶς ὁδοῦται IV, 139. tuitus. Ὠδώθη non mihi satis sententiae videtur facere. Recordor bene *Sophoclei* Oed. Col. v. 487. ἐμοὶ μὲν οὐκ ὁδωτὰ, in negotiis, quae absolvi non queunt, οὐκ ἀνυστὰ, οὐ βαδιστέα. De rei vero successu fausto ibid. v. 1500. Σφῷιν δ' ΕΥΟΔΟΙΗ Ζεύς. *Philo Iud.* in Ioseph. p. 548. A. ἕως μὲν γὰρ τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ΕΥΟΔΟΥΤΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ αὐτῷ, verbis huic loco acconmodatis. Idem p. 557. A. ἀλλ' οὐκ εἰσάπαν εὐοδοῦται κακία. Plura non coacervo.

32. Παραθήκην παρατίθενται ἐς τοὺς] Ex *Med.* mutatum restituerem κατατίθενται ἐς τοὺς ἐ. *Depositum*, τὴν παρακαταθήκην, alibi quoque παραθήκην dixit IX, c. 44. VI, c. 86. Hic vox ista potuerat etiam omitti. Κατατίθεσθαι eadem structura *Thucydidi* praesertim frequentatur: III, c. 28., supplices Taches κατατίθεται ἐς Τένεδον, *in Tenedum mittit custodiendos:* c. 72., *illos* κατέθεντο ἐς Αἴγιναν· similiter c. 102. IV, c. 57. V, c. 61. c. 84. VIII, c. 3. *Xenophon* Ἑλλ. I. p. 255, 23., Chalcedonii τὴν λείαν ἅπασαν κατέθεντο ἐς τοὺς Βιθυνοὺς Θρᾷκας· ad vicinos *omnem praedam mittunt custodiendam velut depositum:* — Ex proximis excerpsit quaedam *Suidas* in Ὑπεξέσχε· ubi *Dionis* illud, πρὸ τῆς δίκης ὑπεξέσχεν idem est, quod Athenis dicebatur οὐκ ὑπέμεινε τὴν κρίσιν, vel τὸν ἀγῶνα. Cleomenes ὑπεξέσχε ἐς Θεσσαλίην, *furtim se subduxit abiitque in Thessaliam:* supra Clisthenes Athenis ὑπεξέσχεν, id est ὑπεξῆλθεν et ὑπεξέστη· plene loquitur VIII, c. 132. VALCKEN.

36. Ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος] Hinc sequentia quaedam ob Stygis aquae factam mentionem descripsit *Porphyrius*, sive potius *Apollodorus* in opere de Diis, apud *Stobaeum* Eclog. *Cant.* p. 130. *Herodoti* verbis illic subiecta *Callimachea* et *Heracleotae Philonis*, de mirabili huius aquae virtute, comparari poterant ad *AElian.* de N. A. X, c. 40. et *Antigon. Caryst.* c. 174. ubi nonnulla notat *Io. Meurs.* plura dederant *P. Leopard.* Em. IV, c. 8. et *Iac. Nic. Loensis* Misc. Epiphyll. III, c. X. VALCKEN.

41. Πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκάδων &c.] Vir Celeb. ob *Fle-*

προεστεῶτας [a] ἀγινέων, ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ· ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλι λέγεται [b] εἶναι ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ· καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης στάζει [c] ἐς ἄγκος, τὸ δὲ ἄγκος αἱμασιῆς τις περιθέει κύκλος· ἡ δὲ Νώνακρις, ἐν τῇ ἡ πηγὴ αὕτη τυγχάνει ἐοῦσα, πόλις ἐστὶ [d] τῆς Ἀρκαδίης πρὸς Φενεῷ. Μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένεα ταῦτα πρήσσοντα, κατῆγον αὐτὸν [e] δείσαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην, τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε· κατελθόντα δὲ [f] αὐτὸν, αὐτίκα ὑπέλαβε μανίη νοῦσος, ἐόντα καὶ πρότερον ὑπομαργότερον· ὅκως γάρ τεῳ ἐντύχοι Σπαρτιητέων, [g] ἐνέχραυε ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον· ποιεῦντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ παραφρονήσαντα, ἔδησαν οἱ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ, δεθεὶς, τὸν φύλακον μουνωθέντα ἰδὼν τῶν ἄλλων, αἴτεε μάχαιραν· οὐ βουλομένου δὲ [h] τὰ πρῶτα τοῦ φυλάκου διδόναι, ἀπείλεε τά μιν [i] αὖτις ποιήσειε· ἐς ὃ δείσας τὰς ἀπειλὰς ὁ φύλακος, ἦν γὰρ τῶν τις εἱλωτέων, διδοῖ οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παραλαβὼν τὸν σίδηρον, ἄρχετο ἐκ τῶν κνημέων [k] ἑωϋτὸν λωβώμενος· ἐπιτάμνων γὰρ κατὰ μῆκος τὰς σάρκας, προὔβαινε ἐκ τῶν κνημέων ἐς τοὺς μηρούς· ἐκ δὲ τῶν μηρῶν [l] ἔς τε τὰ ἰσχία, καὶ τὰς λαπάρας· ἐς ὃ ἐς τὴν γαστέρα ἀπίκετο, καὶ ταύτην καταχορδεύων, ἀπέ-

iusiurandum per aquam Stygis. In hac ipſa autem urbe ab Arcadibus fertur eſſe Stygis aqua: et est videlicet talis aliqua. E petra aqua exigua quæ apparet, ſtillat in vallem, in gyrum maceria præſeptam. Nonacris autem ubi fons hic viſitur, urbs Arcadiæ est ad Pheneon. Talia molientem Cleomenem Lacedæmonii quum didiciſſent, timentes ſibi ipſis, Spartam revocarunt eadem conditione, qua et ante regnabat. Sed eum reverſum ſtatim morbus inſania excepit, iam etiam antea ſubinſanum: nam ut cuique Spartiatarum obvius erat, in eius faciem infligebat ſceptrum. Hæc illum facientem ac deſipientem propinqui cippo illigaverunt. Qui cuſtodem digreſſis aliis ſolum remanſiſſe cernens, petiit ab eo gladium: cuſtode abnuente dare ab initio, comminabatur quæ mox ei faceret, donec minis conterritus cuſtos, erat enim hilotarum quidam, gladium illi tradidit. Eo accepto, Cleomenes a tibiis incipiens ſeſe truncabat. In longum namque diſcindens carnes, e tibiis ad femora proceſſit, e femoribus ad coxarum vertebras atque ilia, quousque pervenit ad ventrem, in quo reſcindendo ſic ex-

a Ἀγινεῖν *Porphyr.*, mox ἐξόρκου *Med. Ask.*, vulgatum *Paſſ. Arch. V. Porphyr. Ald. Brit.* *b* Εἶναι ὑπ' Ἀρκ. *Paſſ. Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald. Valla*: ὑπὸ omittunt *Med. Ask.* *c* *Euſtath.* ad *Hom.* p. 301, 18. *M. Ask. Paſſ.*, reliqui ἐς ἄγγος bis. *d* *Suidas* in Φενεὸς, ſed male: melius *Euſtath. Hom.* p. 985, 11. In *Arch.* Φενεῷ, uti oportet, non Φενεῷ. *e* Δήσαντες ora *Steph.* ex *Aldo*, in *Arch.* ἐν Σπάρτῃ δείσ. ἐπὶ τ. αὐτοῖσι. *f* Non est in *Arch. Vind.*, ſtatim μανίη νοῦσος *Med. Ask. Paris. B. Paſſ.*, ſed is correctorem expertus μανίης praefert, quomodo reliqui. *g* *Suidas* iterum male in Voc., *Euſtath.* ἐνέχραεν bis legit ad Hom. p. 579, 13. p. 1434, 11., mox τὸ σκῆπτρον omittunt *Arch. V.* *h* Τοῦ φ. τὰ πρῶτα *Paſſ. Ask.* *i* Αὖθις *Arch.*, hinc λυθεὶς *Paſſ.* *k* Ἑωϋτῷ et ad marg. λαβόμενος, tum mox προέβαινε *Arch.* Reſpexit haec *Longinus* Π. Ὕψ. C. 31. *l* Ἔς τε τὰ *Paſſ.* bene, deerat enclitica.

Florentinum ἐξόρκου ſeriem hanc ſtatuebat πρόθυμος ὢν τῶν Ἀρ. —— ἐξωρκοῦτο Στύγος ὕδωρ, mutilans et addens pro voluptate. Sed omnes libri πρόθυμος ἦν· neque ἐξορκοῦσθαι Noſtri uſu tritum, tolliturque τὸ ante Στυγὸς ὕδωρ praeter morem: tum participium, namque eo in numero est ἐξορκῶν, non infinitivus, quae Cl. *Reiskii* opinio, magna Codd. optimorum concordia munitur. Equidem πρόθυμος ἦν —— ἀγινέειν ex *Porphyrio* laudavi, laude nunc quoque dignum cenſens. Alioqui πρόθυμος ἦν —— ἀγινέων recte de Scriptoris conſuetudine, notata L. I, 77. Statim ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων rediit. Etſi enim Graecorum in ſermone *Stygis aqua*, Arcadum tamen illa iactatione inclaruit. *Io. Meurſium* conſule ad *Antig. Caryſtium* C. 174.

41. Πρόθυμος ἦν —— ἀγινέων, ἐξορκῶν] Ex *Apollodoro*, ſive *Porphyrio*, *Stobaei* meliorem eruit vulgata lectionem vir ſummus in Diſſ. *Herod.* p. 115. mihi viſus fuerat *Herodotus* ſcripſiſſe: ἐς Νώνακριν πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκάδων τοὺς προεστεῶτας ἀγινέων ἐξορκοῦν τὸ Στυγὸς ὕδωρ· atque ita legiſſe *Valla*. Iſta certe πρόθυμος ἦν infinitivum poſcunt, aeque ac προθύμως ἔχω· quod in *Plutarchi* Gryllo p. 986. E. reſtituendum cenſeo, ἀλλὰ μὴν ἔχω προθύμως ἀκροᾶσθαι. Egregia reddi poterit *Alcinoo* ſententia Iſagog. in *Platon.* c. 27., ſi ſic ſcribatur: οὐ δὴ ὑπὸ θεῶν ποτε ἀμελεῖται, ὃς ἂν προθύμως ἐθέλῃ δίκαιος γενέσθαι· pro vulgatis ὡσὰν προθυμεῖσθαι θέλει. VALCKEN.

43. Τῶν Ἀρκάδων] Ὑπ' Ἀρκάδων legit etiam *Valla*: ego neutrum requirerem, ſi abeſſent iſta Codicibus: neutrum forte legit *Euſtath.* qui in Il. B. p. 228, 2., Ἡρόδοτος, ait, φησὶν, ὅτι Νώνακρις πόλις Ἀρκαδίας, ἔνθα λέγεται εἶναι τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ, ὀλίγον φαινόμενον, στάζον ἐκ πέτρας εἰς ἄγκος. *Pauſan.* VIII. p. 634. F. ὕδωρ κατὰ τοῦ κρημνοῦ στάζει καλοῦσι δ' Ἕλληνες αὐτὸ (non itaque ſoli Arcades, quod optime *Gronov.* animadvertit:) Στυγὸς ὕδωρ· p. 635., τὸ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον· quia urbes erant in Arcadia vicinae Νώνακρις et Φενεὸς, eidem dicitur p. 637., τὸ πρὸς Φενεῷ ὕδωρ, ὃ Στύγα ὀνομάζουσιν· ad eamdem rationem paulo post ap. *Herod.* vulgari debuerat πρὸς Φενεῷ· ut recte ſcribit *Caſaubon.* ad *Strabon.* VIII. p. 597. VALCKEN.

45. Στάζει ἐς ἄγκος] Praeclare *Gronovius*, cui praeter *Ask.* et *Paſſ.* gravis auctor accedit *Euſtathius*. Stygis aquam *neque argenteum, neque aeneum, neque ferreum vas potest ſuſtinere, ſed diſſilit et diſſipatur* ap. *Vitruvium* L. VIII, 3., cuius itaque vulgatum ἄγγος materiae? Bene *Euſtath.* ad μισάγκειαν Homericam ἄγκος διὰ τοῦ κ'., ὁ βαθὺς καὶ φαραγγώδης καὶ κοῖλος τόπος p. 497, 13.

53. Ἐνέχραυε ἐς τὸ πρόσωπον] *Suidas* nonnulla invertens τὸ σκῆπτρον agnoſcit, *Euſtathius* bis, quod properantior infitiabatur *Galeus*. Poſſet ἐνέχραε *Euſtathii* blandiri, niſi eodem utrumque tenderet. *Nicander* Ther. v. 277. οἷσι κεράσης Οὐλόμενον κακοεργὸν ΕΝΙΧΡΑΥΣΕΙ κυνόδοντα.

53. Ἐνέχραυε ἐς τὸ πρόσ. τὸ σκῆπτρον] Quod proſtat apud *Suidam* velut *Herodoti*, ἐνέχραυε τὸ πρόσωπον τῷ σκήπτρῳ, non diverſam lectionem, ſed partem praebet interpretationis: patebit erroris origo ſic intermedia ſcribenti, quae videntur excidiſſe: ἐνέχραυε [ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον, ἤγουν ἔπληξε] τὸ πρόσωπον τῷ σκήπτρῳ· quo modo verba *Herodoti* interpretatur *Euſtath.* in Od. B. p. 79, 42. exhibens velut Herodoteum non iſto tantum loco, ſed bis terve etiam alibi, Ἐνέχραεν, velut ad Il. E. p. 440, 12. ad Il. Π. p. 1082, 23. Utrumque reperitur apud *Homer.* Χράω et Χραύω· hoc quidem propria *ſtringendi* virtute in Il. E. v. 138. ubi Χραύσῃ recte redditur in *Schol.* ἀμύξῃ ἐπ' ὀλίγον, τὸν χρῶτα ἐπιξύσῃ· alterum apud *Apollon. Rhod.* II, v. 283., Τάων ἀκροτάτῃσιν ἐπέχραον ἤλιθα χερσίν· *Schol.* ἐθελήσαντες αὐτὰς πλῆξαι μάτην ἐπήνεγκαν τὰς χεῖρας. Homerea ſpectant gloſſae *Heſychii*, apud quem pro Ἐπεχράοντο ſcribendum: Ἐπέχραον, τὸ ἐπεβάρησαν. Illuc recte referuntur ab *Euſtathio* aliisque Ζαχρηεῖς ἄνεμοι, *ſtringentes venti*. VALCKEN.

58. Τά μιν αὖτις ποιήσειε] Erunt fortaſſe, quibus τά μιν λυθεὶς —— *Paſſ.* ridebit, congruens Cleomeni ἐν ξύλῳ δεδεμένῳ, et mala ſervulo, ſi qua cippo exſolveretur, minitanti. Mihi proſeminatum ex αὖθις cenſetur; cuiusmodi ΑΥΘΕΙΣ et ΑΥΘΙΣ confuſiones in ſuperioribus oſtendere memini.

65. Καὶ ταύτην καταχορδεύων] Incerti ſcriptoris verba ap. *Suidam* in Καταχόρδησε huc refero, opinatus *Theopompi* ex *Herodoti* eſſe Epitome, Εἶτα τῶν φρενῶν ἐξέπλευσε, καὶ μανεὶς ἑαυτὸν μαχαίρᾳ κατεχόρδευσε. In Cleomenem enim dicta aptiſſime quadrant, et *Theopompi* cognitum iſtud conpendium. Culte *Henr. Valeſius* in *Dione Chryſoſt.* Or. XXXVII. p. 467. B. ἡμεῖς δ' οὐ παρέχομεν τὸν ἀνδριάντα χορεύειν ἂν αἰσθάνηται correxit

exspiravit, ut quidem plerique Græcorum memorant, quia Pythiam corruperat ad ea dicenda, quæ circa Demaratum acta sunt: ut autem soli Athenienses, quod adortus Eleusinem, fanum dearum fuerat depopulatus: ut Argivi, quia eos qui e pugna fugerant, Argivos ex Argi templo ipsorum abductos obtruncarat; et ipsum lucum
76 irreverenter incenderat. Cleomeni enim Delphis oraculum poscenti responsum fuerat, eum Argos esse capturum: qui postea quam ad flumen Erasinum copias Spartiatarum duxit, quod flumen e lacu Stymphalio manare fertur: hunc enim lacum in voraginem obscuram condi, et Argis rursus exorientem apparere, illincque iam eam aquam ab Argivis vocari Erasinum: ad hoc igitur flumen posteaquam pervenit, ei hostias immolavit; et quum læta non essent exta de flumine transmittendo, dixit delectari se quidem Erasino, qui nollet prodere cives suos, non tamen vel sic Argivos gavisuros. Moxque illinc motis castris ad Thyream venit, et mari taurum quum mactasset, navibus copias ad regionem Tiryn-
77 thiam ac Naupliam duxit. Id audientes Argivi ad eos arcendos obviam tendunt ad mare. Et quum adventarent Tirynthem, in loco cui nomen inditum est Sipia, relicta non magna inter duas acies intercapedine, consederunt e regione Lacedæmoniorum. Neque vero illic pugnam ex aperto reformidabant, sed ne dolo caperentur: nam ad hanc rem attinebat oraculum, quod Pythia ediderat communiter eis atque Milesiis, in hæc verba;

Verum quando marem prævertet fœmina victrix,
Inter et Argivos referet prælustris honorem:
Tunc

ἀπέθανε τρόπῳ τοιούτῳ· ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, [a] ὅτι τὴν Πυθίην ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δημάρητον γενόμενα λέγειν· ὡς δὲ Ἀθηναῖοι [b] μοῦνοι λέγουσι, διότι ἐς Ἐλευσῖνα ἐσβαλὼν, ἔκειρε τὸ τέμενος τῶν θεῶν· ὡς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱροῦ αὐτέων τοῦ Ἄργου, Ἀργείων τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς μάχης καταγινέων, κατέκοπτε, καὶ αὐτὸ [c] τὸ ἄλσος ἐν ἀλογίῃ ἔχων, ἐνέπρησε. Κλεομένεϊ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι, ἐχρήσθη Ἄργος αἱρήσειν· ἐπεί τε δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπίκετο ἐπὶ 356
ποταμὸν [d] Ἐρασῖνον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τῆς Στυμφηλίης λίμνης· τὴν γὰρ δὴ λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδοῦσαν, ἀναφαίνεσθαι ἐν Ἄργεϊ, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ ἤδη τοῦτο ὑπ' Ἀργείων Ἐρασῖνον καλέεσθαι· ἀπικόμενος [e] δ' ὦν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον, ἐσφαγιάζετο αὐτῷ· καὶ, οὐ γὰρ οὐδαμῶς ἐκαλλιέρεε διαβαίνειν μιν, ἄγασθαι μὲν ἔφη τοῦ Ἐρασίνου οὐ προδιδόντος τοὺς πολιήτας, Ἀργείους μέντοι οὐδ' ὧς χαιρήσειν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξαναχωρήσας τὴν στρατιὴν [f] κατήγαγε ἐς Θυρέην· σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσσῃ ταῦρον, πλοίοισί σφεας ἤγαγε ἔς τε τὴν [g] Τιρυνθίην χώρην καὶ Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δ' ἐβοήθεον, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἐπὶ θάλασσαν· ὡς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρυνθος, χώρῳ δὲ ἐν τούτῳ τῷ [h] κέεται ἡ Σίπεια τοὔνομα, μεταίχμιον οὐ μέγα ἀπολιπόντες, ἵζοντο [i] ἀντίοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι· ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἱρεθέωσι· καὶ γὰρ δή σφι ἐς τοῦτο τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον, τὸ [k] ἐπίκοινα ἔχρησε ἡ Πυθίη τούτοισί τε [l] καὶ Μιλησίοισι, λέγον ὧδε,

Ἀλλ' ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενα νικήσασα
Ἐξελάσῃ, καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρηται,
Πολ-

a Διότι et ἀνέγω *Vind.. Arch.*, tum ἐς τὰ περὶ cum *Paris. A. B. Brit. Ald.*, recte ἐς *Med. Ask. Pass.* damnarunt. b Abest *M. Pass. Ask.* c Explicat *Eustath.* p. 907, 31. *Arch.* habet ἐν ἀπορίῃ σχών· d Ἐρασεῖνον bis ex correct. *Pass.*, statim Στυμφηλίης *Arch. V. Valla*, bene. Στυμφαλίδος alii. e Omittunt δὲ *Vind. Arch.* f Iidem cum *M. Pass. Ask.*, alii κατῆγε malunt. Quae sequuntur attigit *Eustath. Hom.* p. 1227, 35. σφαγιασάμενοι legens. Idem de victima maiore, fluviis et mari inmolata, p. 1236, 56. g Τυρυνθ. et mox *Pass.* h Κέεται Σίππεια οὔνομα *Pass.*, κέεται Σήπεια οὔν. *Arch. V. Valla*, οὔνομα et *Ask.* i Ἀντίον ora *Steph. Ask. Pass.* k Ἐπικοινῇ *Arch. Vind.* Vide L. I, 216. et supra C. 19. l *Med. Ask. Pass. Vind. Brit.*, in aliis καὶ τοῖσι Μιλ. λέγον οὕτω. Confer L. II, 116. Oraculi tres priores versus sunt in *Pausan.* II, 20. et *Suid.* in Τελεσίλλα.

rexit χορδεύειν, sive, quod malim καταχορδεύειν, clarissime ad haec alludente: negant enim se statuas, si sentirent, praebituros, ut ita lancinarentur. Contra peccatum in *Libanii* Or. VI., nuper Venetiis publicata, p. 100. οὐ τοῦ μὲν ὁ πατὴρ ἐχόρδευε; h. e. *Bongiovanni* interprete, *nonne pater illius chordas efficiebat?* Immo *saltabat*, ἐχόρευε. *Longinus* sententiam consideravit duntaxat et *Plut.* T. II. p. 223. B. Post pauca μοῦνοι manere possunt. Conferendus *Pausanias* est III, 4. p. 213.

65. Καὶ ταύτην καταχορδεύων] Modum, quo maniacus corpus conciderit, tradiderunt quidem alii; verbum vix alibi repertum καταχορδεύειν retinuit *Aristides* II. p. 393., Cleomenes τὸ αὑτοῦ σῶμα κατεχόρδευσεν ἐκ ποδῶν ἀρξάμενος· *se ipsum minutatim dissecuit*, *Canter.* Ex usu plebeio petitum velut hic aptissimum laudat *Longin.* π. Ὕ. p. 170., qui vicinorum tantum sententiam expressit. In *Gloss. Herod.* simplex Χορδεύων redditur τέμνων· in iisdem pro Κατασώχουσι simplex ponitur Σώχουσι· pro Herodoteo Καταψῶσαν *Suidas* habet Ψῶσαν· sic saepe solent Grammatici. Quae in *Schol.* ad *Aristoph.* Eq. v. 765., ad Διαπρισθείην adscripta sunt, εἰς μέρη λωροτμηθείην, pertinent ad vicina: Διατμηθείην τε λέπαδνα] Εἰς μέρη· λωροτμηθείην. Idem illud dici potuit χορδευθείην, id est, εἰς χορδὰς sive λέπαδνα διατμηθείην. Καταχορδεύειν significat εἰς χορδὰς τέμνοντα διαφθείρειν. Vim praepositionis non intellexerunt in κατατετρωματίσθαι *Herod.* VII, c. 212. VALCKEN.

72. Καταγινέων] Habet *Suidas* ex Glossis Herodoteis et prave explicat καταλύων· Servant scripti omnes, nec potius aestimari ἀπαγινέων sive ἐξαγινέων potest. Fraus, qua supplices luco deducti, traditur C. 79. Vere *Eustath.* ἄλσος et τέμενος saepe non discrepare docet, hoc tamen ἐν Ἐλευσῖνι inconsiderate ponens. Porro ex *Arch.* ἐν ἀπορίῃ σχὼν Cl. *de Pauw* format ἐν ἀωρίῃ σχών. *Valla* vero vertit, *lucum quem in Argia occupasset*, ac si ἐν Ἀργείῃ σχὼν, uti *Stephan.* suspicatur, legisset. Vulgatum praestat. Ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενος L. VII, 126. et *Procop.* Bell. Vand. I, 20. &c.

76. Στυμφηλίης λίμνης] Nulla lis moveretur lacui Στυμφαλίδι, modo dialecti forma responderet. Urbs *Homero* Il. *B*, 608. Στύμφηλος, more Ionum, ad quem *Pausaniae* ἀνὴρ ἐκ Στυμφήλου VI, 8. et ἐπὶ Στυμφήλῳ V, 10. Hinc Στυμφήλιοι, Criticis ad Poëtam monentibus, qui *AEliano* Var. II, 33. aliisque Στυμφάλιοι. In Erasino *Herodotus* accuratior *Strabone* L. VIII, p. 567. Scite autem *Reiskius* ἐς χάσμα ἀχανὲς ἐκδιδοῦσαν.

90. Κέεται ἡ Σίπεια] Praestetne haec loci scriptura an Σήπεια, cum taceant veteres, non audeo asseverare: Est Arcadiae mons Σηπία in *Pausan.* VIII, 16., a serpentibus nomen sortitus: a *sepiis* in littus eiectis Italiae *Sipus*, olim Σηπιοῦς, ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν, ni fallit *Strabo* VI, p. 435. Nobilis praeterea Σηπιὰς ἀκτὴ inf. L. VII, 183. Quid si ob *sepias* e mari fluctibus littorali loco adpulsas hic Σηπίας aut Σηπείας titulus?

98. Ἀλλ' ὅταν] Partem oraculi hinc exhibet *Pausan.* II. p. 157. F. ubi, pro πρότερον δὲ ἐπὶ, corrigi debet πρότερον δὲ ἔτι τὸν ἀγῶνα τοῦτον προεσήμηνεν ἡ Πυθία. Sic saepissime loqui solet; cuius moris immemor *Casaub.* ad *Polyb.* p. 118., sana docte tentabat. VALCKEN.

Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει καὶ ἐπ' ἐσσομένων ἀνθρώπων,
Δεινὸς ὄφις [a] τριέλικτος ἀπώλετο δουρὶ δαμασθείς.

ταῦτα δὴ πάντα συνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι φόβον παρεῖχε· καὶ δή σφι πρὸς ταῦτα ἔδοξε τῷ κήρυκι τῶν πολεμίων χρᾶσθαι· δόξαν δέ σφι, ἐποίευν τοιόνδε· ὅκως ὁ Σπαρτιήτης κήρυξ προσημαίνοι τι Λακεδαιμονίοισι, ἐποίευν καὶ οἱ Ἀργεῖοι τὠϋτὸ τοῦτο. Μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιεῦντας τοὺς Ἀργείους ὁκοῖόν τι ὁ σφέτερος κήρυξ σημήνειε, παραγγέλλει σφι ὅταν σημήνῃ ὁ κήρυξ ποιέεσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, χωρέειν ἐς τοὺς Ἀργείους· ταῦτα καὶ [b] ἐγένετο ἐπιτελέα ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιευμένοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τοῦ κηρύγματος ἐπεκέατο· καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν αὐτέων, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνας ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου καταφυγόντας [c] περιϊζόμενοι ἐφύλασσον. Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίεε τοιόνδε· ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας, καὶ πυνθανόμενος τουτέων, ἐξεκάλεε πέμπων κήρυκα, ὀνομαστὶ λέγων [d] τοὺς ἐν τῷ ἱρῷ ἀπεργμένους τῶν Ἀργείων· ἐξεκάλεε δὲ, [e] φὰς αὐτέων ἔχειν τὰ ἄποινα· ἄποινα δέ ἐστι 357 Πελοποννησίοισι, δύο μνέαι τεταγμέναι κατ' ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίνειν· κατὰ πεντήκοντα [f] δὴ ὦν τῶν Ἀργείων ὡς ἑκάστους [g] ἐκκαλεύμενος ὁ Κλεομένης ἔκτεινε· ταῦτα δέ κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν τῷ τεμένεϊ· ἅτε γὰρ πυκνοῦ ἐόντος τοῦ ἄλσεος, οὐκ ὥρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτὸς, ὅ, τι ἔπρησσον· πρίν [h] γε δὴ αὐτέων τὶς ἀναβὰς ἐπὶ δένδρος κατεῖδε τὸ ποιεύμενον· οὔκων δὴ ἔτι καλεόμενοι ἐξήϊσαν. Ἐνθαῦτα δὴ ὁ Κλεομένης ἐκέλευε πάντα τινα [i] τῶν εἱλωτέων περινέειν ὕλῃ τὸ ἄλσος· [k] τῶν δὲ πειθομένων, ἐνέπρησε τὸ ἄλσος· καιομένου δὲ ἤδη, ἐπείρετο [l] τῶν τινα αὐτομόλων, τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλσος· ὁ δὲ ἔφη Ἄργου εἶναι· ὁ δὲ, ὡς ἤκουσε, ἀναστενάξας μέγα, εἶπε, „ Ὦ „ Ἄπολλον χρηστήριε, [m] ἦ μεγάλως με ἠπάτηκας, „ φάμενος [n] Ἄργος αἱρήσειν· συμβάλλομαι δ' ἐξήκειν „ μοι τὸ χρηστήριον". Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω στρατιὴν ἀπῆκε ἀπιέναι ἐς Σπάρ-

Tunc Argivarum reddet plerasque gementes,
Ut venturorum aiat quis quandoque virorum,
Telo ſævus obit ſinuoſo corpore ſerpens.

Hæc omnia Argivis quum contigisſent, metum incutiebant; ideoque eis viſum est præcone hoſtium esſe utendum. Quod quum decrevisſent, ſic egerunt, ut quoties præco Spartiata quippiam Lacedæmoniis denunciaret, idem facerent ipsi. Cleomenes au- 78 tem animadvertens Argivos facientes quicquid ſuus præco denunciasſet, præcepit ſuis, ut quum præco denunciaret prandendum, tunc raptis armis tenderent in Argivos. Hoc exequentes etiam Lacedæmonii, in Argivos e voce præconis prandentes impetum faciunt, eorumque cum multos occiderunt, tum plures in lucum Argi fuga elapsos circumſederunt. Qui dum asſervan- 79 tur, Cleomenes hoc ſibi faciendum putavit: Sciſcitatus quosdam quos ſecum habebat perfugas, miſit præconem ad evocandum nominatim eos Argivos, qui in luco præcluſi erant. Evocavit autem dicens ſe pro illis accepisſe redemptionis pretia. est autem apud Peloponnenſes redemptio in ſingulos captos viros, binæ minæ. Ita Argivorum quinquaginta, ut quisque evocatus fuerat, Cleomenes interimebat: quod faciens, latebat ceteros qui in fano erant, utpote denſo luco interiecto, qui vetabat interiores cernere, quid illis foras eductis accideret: niſi postquam quidam conſcenſa arbore, quod fiebat inſpexit; unde non amplius qui vocabantur prodiere. Ibi Cleomenes iusſit 80 unumquemque hilotarum lucum materia circumdare, atque illis obtemperantibus, lucum incendit. Eoque iam ardente, percontatus est quendam perfugarum cuius deorum esſet ille lucus: perfuga, Argi esſe reſpondit. Quo audito Cleomenes vehementer ingemiſcens, o Apollo, inquit, vaticine, ſane magnopere me fruſtratus es, dicens Argos esſe capturum: coniicio iam exitum habuisſe oraculum. Post hæc maiore copiarum parte 81 Spar-

a Ἀέλικτος *Med. Paſſ. Ask.*, τριέλικτος *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald. Edd.* *b* Ἐγίνετο *Paſſ. Ask. Arch. V.* *c* Περιεζόμ. *Paſſ.*, non male. *d* Τῶν Ἀργ. τοὺς ἐν τ. ἱρῷ ἀπεργ. ita *Arch. Paſſ. Ask.* *e* Δέ σφεας *Arch. Vind.* *f M. Ask. Paſſ. Arch. V.*, δὲ ὦν antea. *g M. Paſſ. Ask.*, recte: alii ἐκκαλεόμενος· porro ἔκτεινε iidem cum *Arch. V.*, ceteri ἀπέκτεινε. *h* Δέ γε *Arch.* mox δένδρος *M. Paſſ.* ſoli: δένδρου ceteri. *i* Deſit *Arch. V.* *k* Sex ſeqq. non habet *Paſſ.* *l Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind.*, alii τῶν αὐτομ. tantum. *m* Ἢ omittit *Ask.* *n Arch. V. Paſſ. Ask. M.*, vulgo interponebatur με.

2. Ὄφις τριέλικτος] Cur hoc damnabile, et ἀέλικτος plauſibile? Vocis inſolentia et novitas, difficiliorque explicatus me ad priſtinam retraxit. *Eunapio* ap. *Suidam* talis ſerpens μυριέλικτος ὄφις, quem gloſſa, hiſtorici verbis inprudenter innexa, πολυέλικτον explicat. Τριέλικτον ὕδωρ dat idem Grammaticus in Μαίανδρος ex Epigrammate. Quid multis? *Nonnus* Dionys. IX. v. 256. Ἀυχμηραῖς ΤΡΙΕΛΙΚΤΟΝ ὄφιν σπειρηδὸν ἐθείραις Ἥρπασε. —— Ceterum Pythiae hoc reſponſum ex *Herodoti* narratione planum non est. Quorſum enim ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενα νικήσασα Ἐξελάσῃ; Praeterita ſunt Teleſillae documenta virtutis et prudentiae, quibus matronas Argivorum, ut ſumtis armis urbem protegerent, Cleomenemque et invadentes Spartanos repellerent, animavit, petenda ex *Pauſaniae* L. II, 20.

7. Ἐποιεῦν καὶ οἱ Ἀργεῖοι] Copioſior in eo ſtrategemate *Polyaenus* I, 14., ſed paucis nunc verbis mancus: ὁπλιζομένων, ἀνθωπλίζοντο· ἐξιόντων, ἀντεπεξίεσαν· ἀναπαυομένων, ἀντανεπαύοντο· nihil de prandio, cuius abesſe mentio non debebat. Recte ſcriptus codex, quo ſe uſum doctisſimus *Fermat* in Epiſt. post *Diophantum* profitetur, ἀριστώντων, ἠρίστων· ἀναπαυομένων, —— Vide et *Plut.* T. II. p. 223.

27. Ἐπὶ δένδρος] Nusquam alibi in Muſis: maneat tamen. *Euſtath.* ex Lexico *AEl. Dionyſii* ad Il. Γ. p. 396, 22. Λέγεται οὐ μόνον δένδρον, ἀλλὰ καὶ δένδρεον καὶ δένδρος· potiusque δένδρον videri quam δένδρος. Posſunt ergo δένδρεα, toties *Herodoti* uſu frequentata, ex alterutro arcesſi. Inmanem Cleomenis in ſupplices Argivos crudelitatem intactam haud reliquit *Pauſan.* III, 4.

27. Ἀναβὰς ἐπὶ δένδρος] Ante vulgatum ἐπὶ δένδρου vix ſe tueri poterat: poſcebat uſus ἐπὶ δένδρον· ut ἀναβῆναι ἐπὶ ναῦν· ἐφ' ἵππον· ἐπὶ δῶμα. Commodum δένδρος hic ſubminiſtravit *Med.* Δένδρεσι hic illic reperiri optimus noſter *Io. Pierſon.* docuit ad *Moerin* p. 132. In exemplaribus ſuis *Xenophonteis* δένδρος et δένδρει et δένδρη reperisſe videtur *Aelius Dionys. Euſtath.* in Il. Γ. p. 300, 21. cuius obſervato non nominati *H. Stephan.* utitur Anim. in *Corinth.* de Dialect. pag. 25.
VALCKEN.

35. Ἐξήκειν μοι τὸ χρηστήριον] De temporis certi ſpatio, quod expletum est, verba frequentantur ἐξήκειν et ἐξελθεῖν· verum ſicut Graecienſes Iudaei non in istum tantum ſenſum verba πλησθῆναι et πληρωθῆναι, ſed et hoc de divinis adhibent oraculis, quae ſuum iam habuisſe cenſerentur eventum; *Herodoto oraculum* et *ſomnium* dicitur ἐξήκειν et ἐξελθεῖν· I, c. 120., ἐξήκειν τὸν ὄνειρον· VI, c. 108., τὴν ὄψιν συνεβάλλετο ἐξεληλυθέναι· hic paulo inferius de eodem oraculo c. 82., δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρησμὸν τοῦ θεοῦ. *Oraculum impletum* vulgo dicebatur τέλος ἔχειν· ἐπιτελέεσθαι *Herod.* VI, c. 140. ἐκπεραίνεσθαι *Eurip.* Cycl. v. 692. Duo loca praebet *Suidas* in Ἐξήκει et in Ἐξῆλθεν, in quibus ista de oraculis ponuntur, quae ſuum habuerant eventum: eorum alter proſtat et in *Zonarae* Lex. MS. velut *Xenophontis*, in cuius libris vulgatis ista non opinor reperiri.
VALCKEN.

39. Ἦσ

Spartam redire permiſſa, ipſe cum mille eorum delectis perrexit ad templum Iunonis ſacrificaturus. Sed ſacrificare ſuper aram volens, quum a ſacerdote vetaretur, negante fas eſſe externo illic ſacra facere, iuſſit hilotas abductum ab ara ſacerdotem verberare et ipſe immolavit: quo facto,
82 Spartam abiit. Reverſum inimici ad ephoros citaverunt, crimini dantes quod pecunia corruptus, Argos, quum facile poſſet, non cepiſſet. Quibus reſpondit Cleomenes, incertum mihi vere an falſo. Reſpondit igitur, poſteaquam templum Argi cepiſſet, viſum ſibi eſſe dei eveniſſe oraculum, et proinde non prius tentandam urbem quam ſacris operatus ſciret, utrum ſibi deus illam traderet, an impedimento eſſet. Sibi autem apud Iunonis templum litanti effulſiſſe flammam ignis e pectore ſimulacri: atque ita ſe intellexiſſe clare non expugnare Argos. Si enim e capite ſimulacri effulſiſſet, urbem vi caperet: quum vero e pectore illa extitiſſet, id omne fuiſſe confectum quod deus confici voluiſſet. Hæc dicens, credenda ac probabilia Spartiatis dicere viſus eſt, multoque maiore parte ſententiarum
83 abſolutus. Ceterum Argos ita viris deſolatum eſt, ut ſervi eorum res omnes ſuſceperint, atque magiſtratus adminiſtrarint, dum filii cæſorum ad puberem adolevere ætatem, qui urbem in ſuum ius rurſus redigentes, mancipia eiecerunt. Servi autem eiecti prœlio Tirynthem obtinuere. Aliquamdiu quidem igitur fuit in eis mutua benevolentia; ſed poſtea ad eos venit vates quidam Cleander, genere Phigalenſis ab Arcadia: is perſuaſit ſervis ut

Σπάρτην· χιλίους δὲ [a] αὐτέων λαβὼν τοὺς ἀριστέας, ἤιε ἐς τὸ Ἡραῖον θύσων· βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ὁ ἱρεὺς ἀπηγόρευε, [b] φὰς οὐκ ὅσιον εἶναι ξείνῳ αὐτόθι θύειν· ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱρέα [c] ἐκέλευε τοὺς εἵλωτας ἀπὸ τοῦ βωμοῦ [d] ἀπάγοντας μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἔθυσε· ποιήσας δὲ ταῦτα, ἀπήιε ἐς τὴν Σπάρτην. Νοστήσαντα δέ μιν ὑπῆγον οἱ ἐχθροὶ ὑπὸ τοὺς ἐφόρους, φάμενοί μιν δωροδοκήσαντα, οὐκ ἑλέειν τὸ Ἄργος, παρεὸν εὐπετέως μιν ἑλεῖν· ὁ δέ σφι ἔλεξε, οὔτε εἰ ψευδόμενος, οὔτε εἰ ἀληθέα λέγων, ἔχω [e] σαφηνέως εἶπαι· ἔλεξε δ᾽ ὦν φάμενος, ἐπεί τε δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱρὸν εἷλε, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρησμὸν τοῦ θεοῦ· πρὸς ὦν [f] ταῦτα οὐ δικαιεῦν πειρᾷν τῆς πόλιος, πρίν γε δὴ ἱροῖσι χρήσηται, καὶ μάθῃ εἴτε οἱ ὁ θεὸς παραδιδοῖ, εἴτε [g] οἱ ἐμποδὼν ἕστηκε· καλλιερευμένῳ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ, ἐκ τοῦ ἀγάλματος [h] τῶν στηθέων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι· μαθεῖν δὲ [i] αὐτὸς οὕτω τὴν ἀτρεκηΐην, [k] ὅτι οὐκ αἱρέει τὸ Ἄργος· εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος ἐξέλαμψε, αἱρέειν ἂν κατ᾽ ἄκρης τὴν πόλιν· ἐκ τῶν στηθέων δὲ [l] λάμψαντος, πᾶν οἱ πεποιῆσθαι ὅσον ὁ θεὸς ἐβούλετο γενέσθαι· ταῦτα δὲ λέγων, πιστά τε καὶ [m] οἰκότα ἐδόκεε Σπαρτιήτῃσι λέγειν, καὶ ἀπέφυγε πολλὸν τοὺς διώκοντας. Ἄργος δὲ ἀνδρῶν [n] ἐχηρώθη οὕτω, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτέων [o] ἔσχον πάντα τὰ πρήγματα, ἄρχοντές τε καὶ διέποντες, ἐς ὃ [p] ἐπήβησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες· [q] ἔπειτά σφεας οὗτοι ἀνακτώμενοι ὀπίσω ἐς ἑωϋτοὺς τὸ Ἄργος, [r] ἐξέβαλον· ἐξωθεύμενοι δὲ οἱ δοῦλοι μάχῃ ἔσχον Τίρυνθα· τέως μὲν δή σφι ἦν ἄρθμια ἐς ἀλλήλους· ἔπειτα δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέανδρος, γένος ἐὼν [s] Φι- 358
γαλεὺς ἀπ᾽ Ἀρκαδίης· οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἐπι-

a Αὐτὸς *Arch. Ask. V.* *b* Φάσκων *Arch. V.* *c* Ἐκέλευσε *Vind.* *d M. Arch. V. Paſ. Ask.*, olim ἀπαγαγόντας, levi diſcrimine. *e* Σαφηνίσας ora *Steph.*, post deinceps εἷλον *Ask. M.*, εἷλε *Paſ. Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald. Valla*: quos non deſero. *f* Τὰ οὐ δικαιοῦν *Arch. Vind.* *g* Abest *Paſ.* *h* Citat *Euſtath.* ad *Hom.* p. 513, 10. *i* Αὐτοὺς *Arch. Valla.* *k Med. Paſ. Ask.*, ceteri ὡς οὐκ, aeque commode. *l* Iidem tres, olim ἐκλάμψ., tum ἐκ τῶν δὲ *Paſ. Ask.* *m* Οἰκότα *Arch.* ex dialecti more: olim εἰκότα· tum καὶ ἀπέφυγε id. *V. Paris. B. Brit. Ald.*, rectiſſime. Conf. L. II, 174. adpoſita: διέφυγε *Med. Paſ. Ask.* *n Paris. B. Vind. Valla*, ἐχειρώθη reliqui. *o* Ἔχον *Arch. V.* *p* Ἐπήβησαν *V. Valla*: olim ἐπέβ. *q* Ἐπεὶ τέ σφεας αὐτοὶ *Arch. Vind.*, ἔπειτά σφεας οὕτω *Med. Paſ. Ask.*, reliqui οὗτοι. *r* Ἐξέβαλον ἐξωθεώμενοι *Arch.*, ἐξωθεόμενοι *Vind.* *s* Φιγαλεὺς *Arch.* et *Paſ.* ex correct., *Valla*: alii Φιγασεύς.

39. Ἤιε ἐς τὸ Ἡραῖον] Erat in Argivorum et Mycenaeorum confinio, Mycenis X. ſtadiis, ab Argis XL. ſeiunctum, teſte *Strabone* L. VIII, p. 566. et *Pauſania* Corinth. C. 17. Ubi ſi femina, qualis famoſa Chryſis ex *Thucydide*, ſacris ſola fuerit operata, ſequentia labem habebunt. Verum ſuper ea re dubito.

61. Διέφυγε πολλὸν τοὺς διώκοντας] Si vel in aliis etiam inveniretur illud Codd. reſtituerem tamen ἀπέφυγε· ſequitur in hoc verbo uſum *Herod.* receptum: VI, c. 14. Miltiades ſimiliter dicitur ἀποφυγὼν τοὺς διώκοντας. I, c. 174. *Andocidi* reſtituendum p. 16, 17., εἰ δὲ ἐγὼ αὐτὸν ἀποφεύξομαι, pro ἀποφθέγξομαι. *Antiphon* p. 115, 24., πολλὰς γραφὰς διώξας οὐδεμίαν εἶχεν, (corrigendum est εἷλεν·) ἔτι δὲ —— πλείους διωχθεὶς, οὐδεπώποτ᾽ ἀποφυγὼν ——. *Demoſth.* p. 154, 183., γραφεὶς παρανόμων ἀπέφυγον. *Ariſtoph.* Veſp. v. 577. *Thucyd.* III, p. 212, 34. eam in rem ut plura congerantur neceſſe non est. VALCKEN.

61. Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχειρώθη] Suum recuperabit *Herod.* ἐχηρώθη, firmatum in Diſſ. *Herod.* p. 86. Haeret eadem menda in *Solonis* ſenario apud *Ariſtid.* T. III. p. 398., uno de quinque et viginti ab illo ſervatis ex poëmate, quod condidit *Solon* εἰς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν· quorum ista leguntur ibid. ultima —— εἰ γὰρ ἤθελον, Ἃ τοῖς ἐναντίοισιν ἥνδανεν τότε, Αὖθις δ᾽ ἃ τοῖσιν ἀτέροις, δρᾶσαι, διὰ Πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἥδ᾽ ἐχειρώθη πόλις. *Canter. Iam capta multis urbs fuiſſet a viris.* Sed nec *a multis capta urbs* Graecis dicitur διὰ πολλῶν χειρωθῆναι, neque is ſenſus illic congruit. Niſi σεισάχθειαν ſuam *Solon* introduxiſſet, *civitas multis fuiſſet civibus viduata*: hanc poſtulant quae praeceſſere ſententiam. Pro δρᾶσαι, διὰ, corrigerem δρᾶσαι κακὰ, ſed praeterea minime dubitanter: Πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἥδ᾽ ἐχηρώθη πόλις· hoc alibi dicitur ἠρημώθη ἡ πόλις ἀνδρῶν, velut in *AEneae* Poliorcet. c. 14. —— In proximis etiam ἐπήβησαν reſtituetur ex Codd. quod *Vallam* ſequutus Anglus expreſſerat interpres: vid. *les Eſſais de Critique ſur les Trad. d'Herod.* p. 182. VALCKEN.

62. Ἐχηρώθη] Correxit e *Vallae* Latinis praefectus Edit. Genev. CIↃIↃCXVIII., adprobavitque *D'Orvillio* ad *Charit.* p. 102. *Reiskio*que. Nihil ea profecto ſcriptura melius certiusque, tametſi Ἄργος χειρωθὲν ἀνδρῶν apud *Euſtathium* ad Perieg. v. 364. p. 176.; eodem enim, quod *Tan. Faber* docuit, in luto. *Suidas* Ἐχηρώθησαν ἀνδρῶν, ἐστερήθησαν. *Eunapius* Exc. *Hoeſch.* p. 13. πάντα ἀνδρῶν ἐχήρωσαν, ſed in AEdeſii Vit. p. 38. τὰς ἄλλας ΧΕΙΡΩΣΑΣ πόλεις ἀνθρώπων, conſimili vitio: χηρώσας dederat, *Homerum* Il. E. v. 642. aemulatus, ſicut et *Virgilius* AEn. VIII, 571. *tam multis viduaſſet civibus urbem.* Mitto nunc *Strabonem*, Poëtae verſum illuſtrantem L. XIII. p. 891. Tangendum ἐς ὃ ἐπήβησαν est, ex *Vallae* Latinis in *Genev. Edit.* receptum prudenter, nec ſine quadam audacia. *AEſchyli* VII. c. Theb. v. 671. οὔτ᾽ ἐφηβήσαντά πω, h. e. ἐς ἥβην ἐλθόντα καὶ νεάνισκον γενόμενον, conſilio auctoritatem dat. Quae quidem cum in promtu forent, miror, ſtupentque Cl. viri, *Pavius*, *D'Orvillius*, *Reiskius*, in contemtu durare cuncta potuiſſe.

64. Ἔπειτά σφεας οὗτοι] Quum ἐπέβησαν οἱ —— παῖδες priſtinum vultum induerit, οὕτω ſtare non debuit. Malebat *Pavius*, ἔπειτά σφεας οὗτοι ἀνακτώμενοι, *deinde ſervorum iterum facti domini*, ὀπίσω ἐς ἑωϋτοὺς τοῦ Ἄργεος ἐξέβαλον, *postea Argis eiecerunt propter ſe ipſos.* Qua in coniectura deſidero multa; acquieſcens in Codd. conſenſu et Gronoviana interpunctione. Addo *Plutarch.* Virtut. Mulieb. p. 245. E. ab hac *Herodoti* recenſione abire, nec ſervis Argivas mulieres, ſed vicinorum optimis, in civitatem receptis, coniungere, Argivorum gloriae ſtudioſum.

68. Γένος ἐὼν Φιγασεὺς] Incognitam hinc Arcadiae gen-

ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότῃσι· ἐκ τούτȣ [a] δὲ πόλεμός σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συχνὸν, ἐς ὃ δὴ μόγις [b] οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν. Ἀργεῖοι μέν νυν διὰ ταῦτα Κλεομένεα φασὶ μανέντα ἀπολέσθαι κακῶς· αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆται φασὶ ἐκ δαιμονίȣ μὲν οὐδενὸς μανῆναι Κλεομένεα, Σκύθῃσι δὲ ὁμιλήσαντά μιν, [c] ἀκρητοπότην γενέσθαι, καὶ ἐκ τούτȣ μανῆναι. Σκύθας γὰρ τοὺς νομάδας, ἐπεί τέ σφι Δαρεῖον [d] ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώρην, μετὰ ταῦτα [e] μεμονέναι μιν τίσασθαι· πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην, συμμαχίην τε ποιέεσθαι, καὶ συντίθεσθαι, ὡς [f] χρεὼν εἴη αὐτοὺς μὲν τοὺς Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾷν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν, σφέας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας κελεύειν ἐξ Ἐφέσου ὁρμεωμένους ἀναβαίνειν, καὶ ἔπειτα ἐς τὠυτὸ ἀπαντᾷν. Κλεομένεα δὲ λέγουσι, ἡκόντων τῶν Σκυθέων ἐπὶ ταῦτα ὁμιλέειν σφι [g] μεζόνως· ὁμιλέοντα δὲ μᾶλλον τοῦ [h] ἱκνευμένȣ, μαθεῖν τὴν ἀκρητοποσίην παρ' αὐτέων· [i] ἐκ τούτȣ δὲ μανῆναί μιν νομίζȣσι Σπαρτιῆται· ἔκ τε τοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπεὰν ζωρότερον βούλωνται [k] πιέειν, Ἐπισκύθισον λέγȣσι· οὕτω δὴ Σπαρτιῆται τὰ περὶ Κλεομένεα λέγȣσι· ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρήτῳ [l] ἐκτίσαι. Τελευτήσαντος δὲ Κλεομένεος, ὡς ἐπύθοντο Αἰγινῆται, ἔπεμπον ἐς Σπάρτην ἀγγέλȣς καταβωσομένȣς Λευτυχίδεω περὶ [m] τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ὁμήρων ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ δικαστήριον συναγαγόντες, ἔγνωσαν περιϋβρίσθαι Αἰγινήτας ὑπὸ Λευτυχίδεω· καί μιν κατέκριναν, ἔκδοτον ἄγεσθαι ἐς Αἴγιναν ἀντὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ἐχομένων ἀνδρῶν· μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινητέων τὸν Λευτυχίδεα, εἶπέ σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεος, ἐὼν [n] ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος ἀνὴρ, „ Τί βούλεσθε ποιέειν, ἄνδρες Αἰγινῆται, τὸν βασι„ λῆα τῶν Σπαρτιητέων ἔκδοτον γενόμενον ὑπὸ τῶν „ πο-

ut dominos adorirentur: unde bellum inter
eos diuturnum extitit, donec Argivi ægre
evasere victores. Ob hæc aiunt Argivi 84
Cleomenem ad insaniam redactum, male
perisse. Ipsi autem Spartiatæ negant ab
ullo dæmonio Cleomenem ad insaniam redactum, sed conversatione Scytharum, meribibam esse factum, et inde furiosum.
Scythas enim Nomades, post illatum sibi a
Dario bellum, ad illum ulciscendum perstitisse, missisque Spartam nunciis ad societatem faciendam, ita pepigisse, ut oporteret ipsos quidem Scythas iuxta flumen Phasin conari Medicam regionem invadere, Spartiatas vero iussisse ab Epheso exorsos ascendere, et deinde in idem occurrere. Cum iis Scythis qui ad hoc missi sunt, consuetudinem habuisse Cleomenem aiunt, atque plus nimio familiarem didicisse potationem meri; seque ob id eum insanisse arbitrari. Unde etiam, quoties intemperantius bibere volunt, aiunt, Episcythison, *adde Scythicum.* Ita de Cleomene referunt Spartiatæ. Mihi vero videtur ille has pœnas Demarato pependisse. Eum vero es- 85
se defunctum ubi audivere AEginetæ, Spartam nuncios misere, exprobraturos Leutychidæ de obsidibus, qui Athenis tenerentur. His Lacedæmonii, iudicio habito, multum iniuriæ a Leutychide illatum esse censuerunt, hominemque dedendum, quem illi AEginam deportarent pro iis qui Athenis tenerentur. Hunc quum essent ducturi AEginetæ, tunc ad eos Theasides Leoprepis filius, vir Spartæ probatus, Quid, inquit, viri AEginetæ, facere vultis? regemne Spartiatarum deditum a suis civibus du-

a Δὴ margo *Steph.* *b* Desideratur in *Arch.* *c* Citat *Pollux* VI, 25. *Eustath.* ad *Odyss.* p. 1398, 4. et *Athen.* x. p. 427. *d* Ἐμβαλεῖν *Arch. Pass. Vind. Brit.* ora *Steph.*, quae creberrima conmutatio. *e* Μεμηνέναι *Ask. Pass.*, sed corrector μεμονέναι, *Steph.* margo ex *Aldo.* *f* Χρεὸν *Arch.* *g* Μειζ. *Arch. Pass. V.* *h* Ἱκνευμένου *Arch. Vind.*, prius erat ἱκνεομ. *i* Ἔκ τε τόσου *Pass. Ask. Steph.* ora: ἐκ τοσούτου *Arch. Vind.* *k* Πιέειν *Ask.*, πιεῖν *Eustath.* ad *Hom.* p. 746, 40. tum ἐπισκυθῆσαι *Arch.*, *Athen.* ἐπισκυθίσαι. Olim πίνειν. *l Med. Arch. Pass. Ask. V. Paris. B.*, in aliis ἐκτίσασθαι. *m* Τῶν Ἀθήνῃσι *Vind.* *n* Ἐν Σπάρτῃ *Vind. Pass. Ask. Arch.*, nec male. Tum τί βουλεύεσθε ὦ ἄνδρ. Αἰγ. ποιήσειν τὸν βασιλέα τῶν *Arch.*, ὦ ἄνδρες et ποιήσειν *Vind.*, βουλεύεσθε *Ask.*, βουλεύεσθαι *Pass.*

gentem finxit *Ortelius.* Φιγαλεὺς, vera scriptio, a *Galeo* saltem restitui debuerat, cui venit in mentem instructo codicum lectione Φιλαγεύς. Arcadiae urbis incolae plerumque semper Φιγαλεῖς dicuntur *Pausaniae:* semel apud illum vulgatur Φυγαλεῖς, V, p. 385., ut apud *Dionys. Halicarn.* II, p. 224, 46. et alibi: mendose Φιγάλιοι, VIII. p. 624., pro Φιγαλεῖς· ubi pro Φιλλοῖ forte scribendum Φιαλοῖ. Φιαλεῖς dicuntur *Diodoro Sic.* II. p. 33. ubi vid. clar. *Wess.* Ναρυκίδαν ἐκ Φιγαλίας habet *Pausan.* VI. p. 465., ut Πυθέας ὁ Ἀρκὰς ἐκ Φιγαλίας est apud *Athen.* XI. p. 465. D. ubi Lepreates citatur *Harmodius* ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ Φιγαλίαν νομίμων. Urbem Poëtae dixerunt Φιγάλειαν· velut in oraculo: Ἀρκάδες Ἀζᾶνες βαλανηφάγοι, οἳ Φιγάλειαν Νάσσασθ'· excitat *Steph. Byz.* ex L. v. Messeniacorum *Rhiani:* Τὴν μὲν ἀνήγετ' ἄκοιτιν ἐπὶ κραναὴν Φιγάλειαν, Tharyx nempe sororem Aristomenis: ut Achillem *Homerus*, Aristomenem isthoc carmine sibi sumserat laudandum *Rhianus.* ——— *Herodoteus* autem Cleander, genere Phigalensis Arcas fuisse dicitur ἀνὴρ μάντις, nempe τὴν ἐπιστήμην· ut ποιητὴν ἄνδρα dixit *Aristoph.* Θ. v. 156. et Amphilytum *Herod.* χρησμολόγον ἄνδρα. Haud verisimilis videbitur nonneminis coniectura, suspicati Mantinensem fuisse Cleandrum, patrem vero et maiores Phigalenses; scripsisse adeo *Herod.* ἀνὴρ Μαντινεὺς Κλέανδρος, γένος ἐὼν Φιγαλεύς. *Pausaniae* p. 698. memoratus ἀνὴρ Μαντινεὺς Κλέανδρος illo longe fuit recentior, tutor quippe Philopoemenis. VALCKEN.

68. Φιγαλεὺς ἀπ' Ἀρκαδίης] Notus Φίγαλος *Phigaliae* Arcadicae conditor, notissimi Φιγαλεῖς, urbis cives, ex *Pausan.* VIII, 39. et *Steph. Byz.*, Φιαλεῖς etiam appellati *Diodoro* XV, 40. Et Φιγασεὺς, quale in Arcadia gentile nusquam, in hac sede contra *Th. Galei* admonitionem pertinax haereret?

78. Μεμονέναι] *Homero* probatissimum verbum librariis latuit: hinc aestus et mutationes. Inpetum desideriumque exprimere non est in obscuro. *Hesychius Etymologus*que possunt mitti in consilium. Gestae rei tempus et alia expendit *Bayerus* Conment. Acad. Petrop. T. III. p. 380.

87. Ἔκ τε τοῦ —— Ἐπισκύθισον λέγουσι] Ἔκ τε τοῦδε significaret *atque ex isto tempore:* ἐκ τοῦδε *Sophoclis* est in El. v. 516. Antig. v. 584. Margo *Steph.* praebet ἔκ τε τόσου· prout vulgatur legisse videntur *Chamaeleon* et *Eustathius;* ille apud *Athen.* x. p. 427. B. ὅθεν, ὅταν βούλωνται πιεῖν ἀκρατέστερον, Ἐπισκύθισον λέγουσιν· *Eustath.* in Od. Λ. p. 29, 33. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου Σκυθικοῦ κακοῦ τὸ ἀκρατέστερον πίνειν Ἐπισκυθίζειν φασὶν οἱ Λάκωνες. Excitans *Herodoti* verba *Athen.* legisse videtur Ἐπισκυθίσαι, quod dudum monuit *D. Heraldus* ad *Martial.* IX. Ep. 37. *Eustathii* verba contulit ad Herodotea *Io. Meurs.* Misc. Lacon. III, c. 7. Sua quidem Lacones Dialecto pro ἐπισκύθισον dixerunt Ἐπισκύθιδδον· ut Ὁμηρίδδεν, Μουσίδδεν, Αἰτίδδεν, et similia. VALCKEN.

88. Βούλωνται πιέειν] Ex *Ask.* atque *Eustathio*, quibus *Chamaeleon* concinit ap. *Athen.* ὅθεν βούλωνται πιεῖν ἀκρατέστερον, ΕΠΙΣΚΥΘΙΣΟΝ λέγουσιν, verbis hinc citra dubium repetitis. *Cleomenem*, strenuum potatorem, *AElianus* Var. II, 41. et Σκυθιστὶ πιεῖν *Athenaeus* sistunt, quos non sollicito. Statim ἐκτίσαι legitimum C. 92. praestat.

100. Τί βούλεσθε ποιέειν] Vide an βουλεύεσθε, cui tot schedae patrocinantur, sperni necessum sit. Spartani regem Leutychiden AEginetis dedendum iudicant: dum cunctantur et deliberant, Theasides AEginetis, τί βουλεύεσθε, *quid consultatis facere* &c. Non obliviscor, βούλεσθαι et βουλεύεσθαι passim scribarum confundi arbitratu, uti C. 66., neque infitior, idem et hic potuisse designari. Confer tamen VII, 10, 4.

3. Ὅκως

ducere? Si nunc præ iracundia Spartiatæ ita decreverunt, ut nequod exitiale malum poſthac in veſtram regionem, ſi hoc feceritis, inferant. His auditis AEginetæ ab illo ducendo ſuperſederunt, hac tamen condicione, ut ſecum profectus Athenas Leutychides red-
86 deret ſibi viros qui illic depoſiti eſſent. Ubi Athenas venit Leutychides, ac depoſitum repopoſcit, Athenienſes, ut qui reddere nollent, tergiverſari, quod dicerent duos in deponendo reges fuiſſe, ideoque iniquum
1 eſſe id alteri ſine altero reddi. Quibus negantibus ſe reddituros, Leutychides, Facite, inquit, Athenienſes utrum ipſi vultis: ſi reddetis, ſancte facturi; e contrario, ſi non redditis. Qualis autem res circa depoſitum contigerit Spartæ, volo referre. Dicimus nos Spartiatæ fuiſſe in urbe Lacedæmone tertia abhinc ætate Glaucum Epicydis filium, qui cum aliis ſummis laudibus excellebat, tum iuſtitia audiebat optime ſuper omnes, qui per id tempus Lacedæmonem incolebant. Et huic procedente tempore contigiſſe, ut vir Mileſius Spartam venerit hominis conveniendi gratia, atque hæc præ ſe tulerit; Mileſius ſum, qui ad tuam, Glauce, fruendam iuſtitiam venio. Nam quum eſſet tuæ iuſtitiæ fama celebris cum per omnem aliam Græciam, tum vero per Ioniam, apud memetipſum ratiocinatus ſum, Ionia quidem ſemper obnoxia periculis est, Peloponneſus autem tuto fundata, et quod nuſpiam videre licet eoſdem habere pecunias. Hæc reputanti mihi atque conſultanti viſum est dimidium mei cenſus in pecuniam redactum deponere penes te, quod probe intelligo hæc penes te depoſita

„ πολιητέων ἄγειν; εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, [a] ὅκως ἐξ ὑστέρης μή τι ὑμῖν, ἢν ταῦτα πρήσσητε, πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώρην [b] ἐσβάλωσι". Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινῆται, ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς· ὁμολογίῃ δὲ ἐχρήσαντο τοιῇδε, ἐπισπώμενον Λευτυχίδεα ἐς Ἀθήνας, ἀποδοῦναι Αἰγινήτῃσι τοὺς ἄνδρας. Ὡς δὲ ἀπικόμενος Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπαίτεε τὴν [c] παρακαταθήκην, οἱ Ἀθηναῖοι προφάσιας εἷλκον, οὐ βουλόμενοι ἀποδοῦναι, φάντες δύο σφέας ἐόντας βασιλῆας παραθέσθαι, καὶ οὐ [d] δικαιοῦν τῷ ἑτέρῳ ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀποδιδόναι· οὐ φαμένων δὲ ἀποδώσειν τῶν Ἀθηναίων, ἔλεξέ σφι Λευτυχίδης τάδε, „ [e] Ὦ Ἀθηναῖοι, ποιέετε μὲν ὁκότερα βούλεσθε αὐτοί· καὶ γὰρ ἀποδιδόντες, ποιέετε ὅσια· καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἐναντία τουτέων· ὁκοῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ [f] συνηνείχθη γενέσθαι περὶ παρακαταθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι· λέγομεν ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ τρίτην γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο, Γλαῦκον [g] Ἐπικύδεος παῖδα· τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμὲν τά τε ἄλλα πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ [h] ἀκούειν ἄριστα δικαιοσύνης πέρι, πάντων ὅσοι [i] τὴν Λακεδαίμονα τοῦτον τὸν χρόνον οἴκεον· συνενειχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ ἱκνευμένῳ τάδε λέγομεν· ἄνδρα Μιλήσιον, ἀπικόμενον ἐς Σπάρτην, βούλεσθαί οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, προϊσχόμενον τοιάδε· Εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἥκω δὲ τῆς σῆς Γλαῦκε δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι· ὡς γὰρ δὴ ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην [k] τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμεωυτῷ λόγους ἐδίδουν καὶ ὅτι ἐπικίνδυνός ἐστι αἰεί κοτε ἡ Ἰωνίη, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἱδρυμένη· καὶ διότι χρήματα οὐδαμὰ τοὺς αὐτούς ἐστι ὁρᾶν ἔχοντας· ταῦτά τε ὦν ἐπιλεγομένῳ, καὶ βουλευομένῳ, ἔδοξέ μοι, τὰ ἡμίσεα πάσης τῆς οὐσίης ἐξαργυρώσαντα, θέσθαι [l] παρά σε· εὖ ἐξεπισταμένῳ ὥς μοι κείμενα 359

a Τὴν ὅκως *Arch.* et ταῦτα ποιήσητε. b Ἐμβάλωσι ora *Steph. Ask. Paſ.*, ἐκβάλωσι *Arch. V.* c Παραθήκην *Arch. V.*, in *Paſ.* παρακαταθήκην, ſed κατὰ ſuperne puncta habet, etiam post pauca. d Δίκαιον *Arch. Vind. Valla*, non abſurde. e Excerpſit orationem *Stob.* Serm. XXVII. p. 195. f Συνηνέχθη *Arch. V. Stob.*, qui mox παραθήκης cum *Paſ.* g Iidem omnes. *Stobaeum*, in prima Ed. recte citantem, *Geſner.* incruſtavit. Sic *Med. Ask. Valla*, *Plut.* T. II. p. 556. *Pauſan.* II, 18., prius Ἐπικυδείδεος. h *Suid.* attigit in *V.* i Παρὰ Λακεδαίμονας *Stob.* et ſtatim συνεχθ., tum οἱ χρόνῳ ſine praepoſitione. k Abſunt tria ſeqq. *Arch. Vall.* l Παρά σε *Stob. Arch. Vind.*, tum ἐπισαμένῳ *Arch. V.* et mox σόα *V. Ask.*, antea παρὰ σοὶ et σῶα.

3. Ὅκως ἐξ ὑστέρης μή τι ὑμῖν] Plene *Thucyd.* in huius ſimillimo dicto III, c. 57., εἰ δὲ περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα, —— ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀποδέξωνται· ap. *Diogen. Laërt.* II, 102., βλέπε ὅπως μὴ παρέσῃ πρὸς ἡμᾶς ἔτι. Qua Noſter ellipſi *AEſchyl.* Prom. v. 68., ὅπως μὴ σαυτὸν οἰκτιεῖς ποτέ. *Euſtath.* interpretatur δέδιθι μὴ πάθῃς οἴκτου ἄξια, in Od. E. p. 231, 37. *Ariſtophanea* collegit *R. Dawes* Miſcell. Crit. p. 229. VALCKEN.

6. Ἐπισπώμενον Λευτυχίδεα] Omnes ita de conpacto. Verum ἐπισπόμενον, *Reiskio* etiam indice. Vide L. I, 91. Scriptumne deinceps ἀπαίτεε τὴν παραθήκην fuerit, an παρακαταθήκην reliquerit, quaeſtionis est? *Euſebii*, *Democriti*, pluriumque aliorum apud Cl. *Waſſe* ad *Thucydid.* II, 72. teſtimoniis παρακαταθήκη adfirmatur. *Herodoto* παραθήκην contribuunt *Thom. Magiſt.* et *Phrynichus*, cuius haec; Παραθήκην Ἱππίαν καὶ ΙΩΝΑ τινα συγγραφέα φασὶν εἰρηκέναι, Noſtrum *IONIS ſcriptoris* titulo ſignantis. Supra certe C. 73. ΠΑΡΑΘΗΚΗΝ παρατίθενται libri omnes. Hic boni codices et in progreſſu conſtanter. *Paſſion.* cerae miniatulae eodem ducunt, tum *Stobaeus.* Παρακαταθήκην tamen bis depoſuit L. V, 92, 7. Relinquo ergo. Sequens προφάσιας εἷλκον in Comici Lyſiſtr. v. 727. occurrit.

14. Καὶ γὰρ ἀποδιδόντες &c.] Leutychides ex vero. Depoſitum reddere per ſe res est expetenda; qui reddunt, funguntur officio, laudem ſtricto iure haud reportantes. Haec *Democrito* mens ap. *Stob.* Serm. XLIV. p. 310. ὥσπερ τὰς παρακαταθήκας ἀποδιδόντα οὐ χρὴ ἐπαινεῖσθαι· τὸν δὲ μὴ ἀποδιδόντα κακῶς ἀκούειν καὶ πάσχειν. Ut res nunc habent et ſeculum est, quis laudem recuſabit depoſitum non abneganti?

19. Γλαῦκον Ἐπικύδεος] Egregie *Gronovius*: teſtes adſunt inſtauranti locupletes, in quibus *Pauſanias* hominem nimium extulit et cohoneſtavit, Γλαύκου τοῦ Ἐπικύδους, ſcribens, Σπαρτιάταις βασιλεύοντος ἐπίορκα ὀμόσαντος II, 18., niſi ſi duo illa gloſſatori debeantur. Nihil hic de regia viri dignitate, neque alibi, quantum memini. Τοῦτον —— πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα *Abreſchius* Dil. Thucyd. p. 374. ex VII, 16, 1. ubi MS. πέρι ἥκοντα et ἐν χρόνῳ ἱκνευμένῳ ex *Hippocrate* illuſtravit *Foeſius.* Conſimile *Abydeni* in Pr. Euang. *Euſebii* IX, 41. τῷ χρόνῳ δὲ ΙΚΝΕΥΜΕΝΩ ἀφανισθῆναι.

31. Καὶ διότι χρήματα &c.] Cauſſa haec deponendae pecuniae obſcura: clariorem cenſebat, modo ex intricatiore, quae hic fuerit, ſcriptura formaretur, τοὺς αὐτοὺς ἐστι ὁρᾶν ἐρῶντας vir eruditus: innui Peloponneſios et Spartanos, nullo prae animi magnitudine argenti ſtudio tactos. Enimvero nimia ea nationis laus, cuius φιλοχρηματίη oraculo praedicatur. Puto Mileſium hoſpitem Ionas Careſque in animo habuiſſe, Perſis obnoxios et expoſitos, proptereaque rei pecuniaeque ſuae poſſeſſores minime ſecuros.

34. Ἐξαργυρώσαντα] Sic *Thucydides* VIII, 81. et docti eius interpretes: de recentiorum ἐξαργυρίζειν multa Miſcell. Vol. V. T. III. p. 54. Malui uſu praeeunte θέσθαι παρά σε, prius, de quo *Abreſchius* Diluc. *Thucyd.* p. 438., non diſtricte damnans, et παρά σοι σόα ex Ioniſmo, quo de L. II, 181. *Euſebius* tamen Philoſophus eodem in *ſacro*, uti *Iuvenali* vocatur, *depoſito*, ἀλλ' ὥστε φιλάξαι καὶ ἀποδοῦναι ΣΩΑ τῷ παραθεμένῳ, ἐπεὰν ἀπαιτέηται ap. *Stob.* Serm. XLIV. p. 310.

34. Ἐξαργυρώσαντα, θέσθαι παρὰ σοὶ] Deterior est lectio, quam habet *Stobaeus Geſneri* p. 195, 39. θέσθαι παρὰ σέ probari poſſet quod ibid. ſequitur χρόνου δὲ διελθόντος, ſi vox πολλοῦ omitteretur in Codd. Παρὰ σοί,

,, μενα ἔσται παρά σοι σόα· σὺ δή μοι καὶ τὰ χρήμα-
,, τα δέξαι, καὶ τάδε τὰ σύμβολα σῶζε λαβών· ὃς
,, δ' ἂν ἔχων ταῦτα [a] ἀπαιτέῃ, τούτῳ ἀποδοῦναι· ὁ
,, μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτου ἥκων ξεῖνος τοσαῦτα ἔλεξε.
,, Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν [b] παρακαταθήκην ἐπὶ τῷ
,, εἰρημένῳ λόγῳ. χρόνου δὲ [c] πολλοῦ διελθόντος, ἦλ-
,, θον ἐς τὴν Σπάρτην τούτου τοῦ παραθεμένου τὰ χρή-
,, ματα οἱ παῖδες· ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαύκῳ,
,, καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα, ἀπαίτεον τὰ χρή-
,, ματα· ὁ δὲ διωθέετο, [d] ἀντυποκρινόμενος τοιάδε,
,, Οὔτε μέμνημαι τὸ πρῆγμα, οὔτε με περιφέρει οὐδὲν
,, εἰδέναι τουτέων [e] τῶν ὑμεῖς λέγετε· βούλομαί τε,
,, ἀναμνησθεὶς, ποιέειν πᾶν τὸ δίκαιον· καὶ γὰρ εἰ
,, ἔλαβον, ὀρθῶς ἀποδοῦναι· καὶ εἴγε ἀρχὴν μὴ ἔλα-
,, βον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρήσομαι ἐς ὑμέας· ταῦ-
,, τα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα
,, ἀπὸ τοῦδε· οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορὴν [f] ποιεύμε-
,, νοι, ἀπαλλάσσοντο, ὡς [g] ἀπεστερημένοι τῶν χρη-
,, μάτων. Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς Δελφοὺς χρησό-
,, μενος τῷ χρηστηρίῳ· ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρη-
,, στήριον εἰ ὅρκῳ τὰ χρήματα ληΐσεται, ἡ Πυθίη
,, μετέρχεται [h] τοῖσδε τοῖσι ἔπεσι,

,, Γλαῦκ' Ἐπικυδείδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτω,
,, Ὅρκῳ νικῆσαι, καὶ χρήματα [i] ληΐσασθαι·
,, Ὄμνυ· ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὔορκον μένει ἄνδρα.
360 ,, Ἀλλ' ὅρκου πάϊς ἐστὶν [k] ἀνώνυμος, οὐδ' ἔπι χεῖρες,
,, Οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν
,, Συμμάρψας [l] ὀλέσῃ γενεὴν, καὶ οἶκον ἅπαντα·
,, [m] Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

,, ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παρ-
,, αιτέετο αὐτῷ [n] ἴσχειν τῶν ῥηθέντων· ἡ δὲ Πυθίη
,, ἔφη, Τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ ποιῆσαι,
,, ἶσον [o] δύναται. Γλαῦκος μὲν δὴ, μεταπεμψάμε-
,, νος τοὺς Μιλησίους ξείνους, ἀποδιδοῖ σφι τὰ χρήμα-
,, τα· τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ [p] λόγος, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅδε ὡρ-
,, μήθη λέγεσθαι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται. Γλαύκου νῦν
,, [q] οὔτε τι ἀπόγονόν ἐστι οὐδὲν, οὔτ' ἱστίη οὐδεμίη
,, νο-

posita mihi salva fore: tu vero has mihi
pecunias accipe, et has notas, quas una
custodi; quas notas, quisquis habens re-
poscet pecuniam, ei reddito. Hæc hospes
qui Mileto venerat dixit; atque ea condi-
cione depositum Glaucus accepit. Multo 2
deinde tempore interiecto, filii eius, qui pe-
cuniam deposuerat, Spartam veniunt, Glau-
cum conveniunt: exhibitisque notis pecu-
niam reposcunt. Ille enimvero repellere,
atque his verbis e contrario respondere, Ne-
que istius rei quicquam reminiscor, neque
ad me pertinet de illis scire quæ dicitis.
Volo tamen reminiscens, quicquid iustum
fuerit facere, et, si accepi, iure optimo
reddere: sin omnino non accepi, Græco-
rum legibus in vos utar. Ad quod confir-
mandum præstituo vobis tempus hinc ad qua-
tuor menses. Ita Milesii deplorantes casum 3
suum, discessere tanquam fraudati pecunia:
et Glaucus Delphos se contulit ad oraculum
consultandum. Cui consultanti, an iureiu-
rando pecuniam prædaretur, Pythia respon-
dit his versibus,

Glauce Epicydide, sane expedit ad breve tempus
Iurando vicisse, intervertisseque nummos;
Iura: iurandi memorem quia mors quoque tollit.
Iurandi tamen est natus sine nomine, nullis
Et manibus pedibusque, citusque supervenit, omnem
Corripiens, donec tulerit subolemque domumque:
Postera iurandi memorem sed laudat origo.

His auditis Glaucus veniam sibi eorum, quæ
dixisset, ut daret, deum obsecrabat. Cui
Pythia inquit, idem pollere, tentare deum
et facere. Tunc Glaucus accitis Milesiis
hospitibus pecuniam reddidit. Cur autem,
o Athenienses, hæc oratio apud vos in-
stitui cœperit, dicetur: Glauci nunc ne-
que ulla superest suboles, neque domus ul-
la,

a Ἀπαιτέει *Vind. Pass.* *b* Παραθήκην *Arch. V. Pass.*: *Stobaeus* haec neglexit. *c* Abest in *Stob.* non male; tum ἐς Σπάρτην, quomodo *Arch. Vind. Pass.*, et τοῦ παραθ. tantum *Stob.* *d* Ἀνταποκρ. *Arch.* *e* Τῶν ὑμ. *Arch. V.*, ὧν prius. *f* Ποιησάμενοι ora *Steph.* *g* Ἀπεῤῥιμένοι *Arch.*, ἀπηρημένοι *Vind.* *h* Omittitur in *Arch. V.* Oraculi partem habet *Eustath.* ad Il. Γ. p. 414. fin. *i* Ληΐσασθαι *Arch. Stob.*, alii ληΐσσασθαι, sine caussa. Sequens versus est in *Dionis Chrys.* Or. LXIV. p. 640. et Schol. *Iuvenalis* Sat. XIII, 199., ubi *VII. Herodoti historia*, erronee. *k* Ἀνώμαλος οὐδ' ἐπὶ χεῖρας *Arch.* tum πόδας et κραιπνῶς, quod postremum et *Vind.* cum *Stob.* *l* Ὀλέσει *Arch. Pass. Vind.* *m* Est *Hesiodi* Ἐργ. v. 285., in quo κατόπισθεν *Arch. Vind. Apostolius* Cent. III, 29., *Stob.*; in fine ἀρείων ap. *Pausan.* VIII, 7. *n* *M. Pass. Ask. Stob.*, σχεῖν antea. *o* Δύνασθαι marg. *Steph. Arch. Vind.*, *Clemens* Alex. VI. Strom. p. 749. γενέσθαι ex interpretamento, ad priores ducente, quos non adspernor. *p* Λόγος ὅδε, ὦ Ἀθ. *Arch. Pass. Ask. Stob.*, qui ὦ negligit: ordo non malus. *q* Οὐκέτι *Stob.*, et postea ἱστίη cum *Arch. Vind.* et *Brit.*, recte: ἐστίη prius.

σοὶ, ut in *Isaei* verbis ex oratione perdita apud *Dionys. Halic.* T. II. p. 167, 49., οὔσης μοι παρακαταθήκης παρ' Εὐμάθει τούτῳ. *Herodotum* sequutus Ἐξαργυρῶσαι quoque scripsit *Thucyd.* quod plerumque dicitur ἐξαργυρίσαι et ἐξαργυρίσασθαι· attigit *Dounaeus* in *Demosth.* p. 88. veterum locis adfirmarunt *Duker. Hemsterh.* et *Wesseling.* hic ad *Diodor.* II. p. 562. VALCKEN.

46. Οὔτε με περιφέρει οὐδὲν εἰδέναι] Non peculiaris ea *Herodoto* dictio ex *Porti* praeiudicio: habetur in *Platonis*, uti Cl. *Abreschius* monstravit, Lachete p. 246. E. περιφέρει δέ τις με καὶ μνήμη ἄρτι τῶνδε λεγόντων· quod Latinum ubi fiet, *pertinet ad me quaedam recordatio*, vim non repraesentabit, quae memoriae quendam quasi circumactum postulat. Statim τῶν ὑμεῖς — Ionum est.

53. Ἀπεστερημένοι] Probabitur fortasse ἀπηρημένοι *Vind.*, quod in *Arch.* pravatius; et habet, quo allubescere queat. In vulgato constans est *Eustath.* cum Codd. haud paucis, convenitque solemnis formula in *Porphyrio* A. A. L. IV, 10. οὔτε παρακαταθήκην ἀπεστέρησα. Oraculum, Glauco redditum, in celebritate versatur, citatum olim saepe, et laudabile est. *Iuvenalis* notabiles et suavissimi sunt versus Sat. XIII, 200. &c.

56. Εἰ ὅρκῳ τὰ χρήματα ληΐσεται] *Quaerebat* Spartanus, *quae Numinis esset Mens; et an hoc illi facinus suaderet Apollo?* secundum *Iuvenal.* Sat. XIII, v. 202. ubi historiam enarrat *Schol.* ex *Herod.* Eximium quod sequitur oraculum attigerunt etiam *Clem. Alex.* Strom. VI, p. 749. *Pausan.* II, p. 149., (emendatus a *Palmerio* Exercit. p. 372.) et VIII, p. 612., versum hinc excitans ultimum, Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀρείων· qui est in *Hesiodi* Ἔ. κ. Ἡ. versus 285. Vitiosam exhibet in quarto versu lectionem *Arch.* qui recte scriptus legitur apud *Stobaeum* et *Eustath.* in Il. Γ. p. 314. —— Oraculo subiectum dictum Delphicum, τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἶσον δύνασθαι, sic quoque scriptum in suo Cod. legit *Valla*, ut ex aliis obtulit Diss. *Herod.* p. 115. VALCKEN.

61. Ἀλλ' Ὅρκου πάϊς &c.] Cultius expressit Ill. *H. Grotius* Latine Iur. B. et Pac. II, 13, 1., ubi optime *Io. Frid. Gronovius*, Horcon instar numinis considerat, quem poëtae fingunt iurandi veluti exactorem et praesidem. Ὅρκου proinde παῖς aliquid posterum et consequens est, nimirum Animadversio divina, quae nec opinatis periuris superveniens fractae fidei poenas infligit. Loquendi genus in *Epicharmi* fragmento, *Grotii* medela curato, apud *Clem. Alex.* Strom. VI. p. 749. Ἐγγύα θυγάτηρ μὲν ἄτας, ἐγγύας δ' ζαμία· et *Eustath.* Amor. Ismen. p. 426. Αἰδὼς γὰρ, ΠΑΙΣ ΕΛΕΓΧΩΝ ἐστί· excipit enim et sequitur reprehensionem pudor.

72. Οὔτ' ἱστίη οὐδεμίη] Istud Herodoteum: Norunt, qui

la, quæ Glauci censeatur: sed ex Sparta
radicitus extrita est. Ita bonum est nihil
aliud de deposito cogitare, quam ut repe-
tentibus reddatur. Leutychides hæc loquu-
tus, quum nihilo magis ab Atheniensibus
87 audiretur, discessit. At AEginetæ prius-
quam superiorum iniuriarum, quas Athe-
niensibus intulerant gratificantes Thebanis,
darent pœnas, hæc fecerant. Quum Athe-
niensibus succenserent, et sibi ab illis iniu-
riam fieri arbitrarentur, se ad castigandos
eos apparabant. Erat autem Atheniensium
in Sunio quinqueremis: hanc igitur AEgi-
netæ locatis insidiis navem, ad sacra mitti
solitam, intercepere, plenam primoribus A-
theniensium, virosque captos alligavere. Hæc
ab AEginetis passi Athenienses non amplius
differendum putaverunt, quin omnia in illos
88 excogitarent. Erat igitur nomine Nicodro-
mus Cnœthi filius, in AEgina vir specta-
tus: hic vituperans AEginetas quoniam an-
tea se ex insula eiecerant: tum vero co-
gnito Athenienses esse animatos ad nocen-
dum AEginetis, composuit cum illis de pro-
denda AEgina, statuens certum diem, quo
esset rem aggressurus ipse, et illos oporte-
ret venire subsidio. Atque ita ex compo-
sito urbem quæ vetus vocabatur occupat.
89 Sed Athenienses ad constitutum non adfue-
runt, quia ipsis classis par ad pugnandum
AEgineticæ non erat comparata. Dum igi-
tur a Corinthiis commodari sibi naves ro-
gant,

„ νομιζομένη εἶναι Γλαύκου· ἐκτέτριπταί τε [a] πρόρριζος ἐκ Σπάρτης· οὕτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέεσθαι περὶ [b] παρακαταθήκης ἄλλο γε, ἢ ἀπαιτεόντων ἀποδιδόναι". Λευτυχίδης μὲν εἴπας ταῦτα, [c] ὥς οἱ οὐδὲ οὕτω ἐσήκουον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετο. Οἱ δὲ Αἰγινῆται, πρὶν τῶν πρότερον ἀδικημάτων δοῦναι δίκας, τῶν ἐς Ἀθηναίους ὕβρισαν, Θηβαίοισι χαριζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε· μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ ἀξιοῦντες ἀδικέεσθαι, ὡς τιμωρησόμενοι τοὺς Ἀθηναίους παρεσκευάζοντο· καὶ, ἦν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι [d] πεντήρης ἐπὶ Σουνίῳ· λοχήσαντες ὦν, τὴν θεωρίδα νῆα εἷλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων· λαβόντες δὲ τοὺς ἄνδρας ἔδησαν. Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινητέων, οὐκέτι [e] ἀνεβάλλοντο μὴ οὐ τὸ πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ' Αἰγινήτῃσι, [f] καὶ ἦν γὰρ Νικόδρομος Κνοίθου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀνὴρ δόκιμος· οὗτος μεμφόμενος [g] μὲν τοῖσι Αἰγινήτῃσι προτέρην ἑωϋτοῦ ἐξέλασιν ἐκ τῆς νήσου· μαθὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους [h] ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην Αἰγίνης, φράσας [i] ἐν τῇ τε ἡμέρῃ ἐπιχειρήσει, καὶ ἐκείνους ἐς τὴν ἥκειν δεήσει βοηθέοντας· μετὰ ταῦτα, καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ συνεθήκατο [k] ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοισι τὴν παλαιὴν καλεομένην πόλιν. Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παραγίνονται ἐς δέον· οὐ γὰρ ἔτυχον ἐοῦσαι νέες σφι ἀξιόμαχοι [l] τῇσι Αἰγινητέων συμβαλέειν· ἐν ᾧ ὦν Κορινθίων ἐδέοντο [m] χρῆσαί σφι νέας, ἐν τού-

a Προῤῥίζως *Arch. Vind.* *b* Παραθήκης *Arch. V. Stob. Pass.* *c* Ὡς οὐδὲ *Arch.*, tum ἤκουον *Ask.* *d* Πεντήρὶς *Arch. Vind.* *e* Ἀνεβάλλοντο iid. et μηχανᾶσθαι. *f* *Pass. Ask. V. Arch. Brit. Ald.*, copula *Med.* deerat. Porro Κνούθου *Arch. Valla*, Κνοίθου ex correct. *Pass.* *g* Μὲν τοῖσι *Med. Pass. Ask. Paris. B.*, ceteri prius ignorant. Porro προτέρου ἑωϋτοῦ *Arch.*, προτέρην ἑωϋτοῦ *Ask.* et *Pass.* qui et ἐξέλασιν· in *Med. Brit.* προτέρην ἑωϋτὸν olim ex *Aldo* πρότερον ἑωϋτὸν ἐξέλασε. *h* Ἀνηρτ. *V. Arch.* *i* Ἐν τῇ *Ask.* bene, et ἐς τὴν deinde, alii ἐν ᾗ et ἐς ἥν. *k* Ἀθ. ὁ Νικ. *Pass. Ask.* *l* Τοῖσι *Arch.* *m* Χρῆσαι *Arch. V. Pass. Valla*: χρῆσθαι antea.

qui Musas amant. Mox προῤῥίζως *Arch.* et *Vind.* redono Superius I, 32. προῤῥίζους ἀνέτρεψε· et III, 40. κακῶς ἐτελεύτησε πρόῤῥιζος· *Sophocles* Elect. v. 765. τὸ πᾶν δὴ δεσπόταισι τοῖς πάλαι ΠΡΟΡΡΙΖΟΝ —— ἔφθαρται γένος. Alia eiusdem, *Euripidis* et *Abydeni* missa facio, minime mihi temperans in his *Lycurgi* Or. in Leocr. p. 157. fin. exscribendis, τοὺς δὲ θεοὺς οὔτ' ἂν ἐπιορκήσας τις λάθοι, οὔτ' ἂν ἐκφύγοι τὴν ἀπ' αὐτῶν τιμωρίαν· ἀλλ' εἰ μὴ αὐτὸς, οἱ παῖδές γε καὶ τὸ γένος ἅπαν τὸ τοῦ ἐπιορκήσαντος μεγάλοις ἀτυχήμασι περιπίπτει, quippe excellentissimis ob pietatem, et ad hunc *Herodoti* locum per opportunis. Quam vellem, ea temere iurantibus et peierantibus in pectus altissime defigi!

72. Οὔτε τι ἀπόγονόν ἐστι, —— οὔτε ἱστίη] Hoc ex Codd. recepturum *Herodotum* indicat Diss. *Herod.* p. 65. Ubi *Iuvenali* dicitur *Extinctus tota pariter cum prole domoque*, Herodotea non omisit *Grangaeus*. Iudaeis secundum *Celsum Origenis* VIII, p. 424., ἀντὶ τοῦ γῆς ἁπάσης εἶναι δεσπόταις οὐδ' ὁποῖά τις βῶλος οὐδ' ἑστία καταλείπεται· quando βώλῳ minus commode subiicitur ἑστίας mentio, scripserat fortasse *Celsus* οὐδὲ στία, qua voce, *lapillum* significante, designata quoque fuit ἡ στενοχωρία. —— Quod sequitur hinc enotavit *Eustath.* in Il. Γ. p. 314. Γλαῦκος —— βουληθεὶς ἐπιορκῆσαι πρόῤῥιζος ἐξετρίβη ἐκ Σπάρτης· multos Deus προῤῥίζους ἀνέτρεψε, *Herod.* I, c. 32. *Eurip.* Hippol. v. 682., Ὦ παγκακίστη, καὶ φίλων διαφθορεῦ, (sic MSS. *Paris.* et *Flor.*) —— Ζεύς σ' ὁ γεννήτωρ ἐμὸς Πρόῤῥιζον ἐκτρίψειεν. *Hesych.* Πρόῤῥιζον interpretatur σὺν ταῖς ῥίζαις ἀνασπώμενον. *A radicibus eversum*, et *ab stirpe sublatum* dixerunt Latini. VALCKEN.

83. Πεντήρης ἐπὶ Σουνίῳ] Primum διήρης, sed et alia hic in suo Cod. legisse *Valla* videtur, quae fortasse sunt ex Herodoteis Latina facta, haec scilicet, *Erat enim Atheniensium in Sunio biremis quaedam, quam Delum iam inde a Theseo quotannis mittebant.* A tempore Thesei, cui debetur institutum, quotannis in Delum missam navem, quam Θεωρίδα vocabant, luculentus testis est in Phaedone *Plato* p. 58. B. cuius eam in rem verba *Meursius* iam dedit in Theseo c. XVI. plura *Spanhem.* in *Callim.* h. in Del. v. 313. In Delo sacra curaturi, et qui publicitus Athenis ad ludos mittebantur solennes, cives semper erant honoratissimi, quales ex sua quoque civitate mitti voluit *Plato* τοὺς ἄρχοντας τῆς θεωρίας ἑκάστης, de LL. XII. p. 947. A. Unus erat plerumque Ἀρχιθέωρος· τῶν ἀρχιθεωρῶν tamen meminit et *Andocid.* p. 32, 44. *Herodotus* τὴν θεωρίδα νῆα fuisse scribit πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων. Stabat Attica Theoris in Delum traiectura ἐπὶ Σουνίῳ· hinc in Delum olim traiecit etiam Latona: *Hyperides* in Deliaca: ἀπ' ἄκρας τῆς Ἀττικῆς ἡ Λητὼ ἐπέβη τῆς νήσου· excitat ista *Schol.* in *Aristid.* Panathen. MS. clar. *Burmanni.* VALCKEN.

84. Τὴν θεωρίδα νῆα] Laurentio *biremis quaedam, quam Delum iam inde a Theseo quotannis mittebant*, vere quidem atque ex *Platonis* initio *Phaedonis*, sed uberius, quam fuerat necesse. De *sacra* hac *nave* θεωρίδι et θεωροῖς libet post diligentem *Ez. Spanhemii* ad Callim. H. Del. v. 314. et *Valckenarii* in Ammon. L. II, 3. operam silere.

90. Προτέρην ἑωϋτοῦ ἐξέλασιν] Turbae amanuensium de corruptis testantur verbis. Si *Valla* dedisset, *hic suam ipsius priorem abitionem* sive *abiectionem AEginetis inputans*, diceres conspirare cum *Passioneo*: verum eius non sunt, addita a correctore *Phoenice*, incertum quo ex codice. Quod recepi μεμφόμενος —— προτέρην ἑωϋτοῦ ἐξέλασιν omnes motus sedat, indignationem Nicodromi exponens, ob prius iniunctum sibi exilium. Tale L. V, 76. ὅτε ἐπὶ Πεισιστρατιδέων ΕΞΕΛΑΣΙΝ ὁρμηθέντες —— ἀπίκοντο. Non nescio, Cel. *Gronovio* aliud placuisse: sed suum cuique pulcrum. Retulit ad Nicodromum Philosophi locum Polit. V, 6. ἐν Αἰγίνῃ ὁ τὴν πρᾶξιν πρὸς Χάρητα πράξας ἐνεχείρησε μεταβαλεῖν τὴν πολιτείαν· *in AEgina urbe mutare reipublicae formam aggressus est is, qui oppidum Chareti prodiderat*, magnus *Casaubonus* ad *Polyb.* p. 185. Ed. Gron., dubius nonnihil ob Charetem.

100. Ἐδέοντο χρῆσαί σφι] Ipsa in his veritas. Supra III, 58. ἐδέοντο τῶν Σιφνίων δέκα τάλαντά σφι ΧΡΗΣΑΙ· *rogarunt Siphnios, ut sibi talenta darent mutua*: et οὐ φασκόντων δὲ ΧΡΗΣΕΙΝ τῶν Σιφνίων. Quod deinceps διδοῦσι δὲ πενταδράχμους sani coloris est, sicuti ἐλυσάν σφέας διμνέως binis in singula capita minis L. V, 77. *Theocritus* Id. XV, 19. Ἑπταδράχμως κυνάδας, quemadmodum

τούτῳ διεφθάρη τὰ πρήγματα· οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἔσαν γάρ σφι τοῦτον τὸν χρόνον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι διδοῦσι δεομένοισι εἴκοσι νέας, διδοῦσι δὲ πενταδράχμους ἀποδόμενοι· [a] δωτίνην γὰρ ἐν τῷ νόμῳ οὐκ ἐξῆν δοῦναι· ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι,
361 καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα [b] νέας τὰς ἁπάσας, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Αἴγιναν· καὶ ὑστέρισαν ἡμέρῃ μιῇ τῆς συγκειμένης. Νικόδρομος δὲ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν οὐ [c] παρεγένοντο, ἐς πλοῖον ἐσβὰς, ἐκδιδρήσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης· σὺν δέ οἱ καὶ ἄλλοι [d] ἐκ τῶν Αἰγινητέων εἵποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σούνιον οἰκῆσαι ἔδοσαν· ἐνθεῦτεν δὲ οὗτοι ὁρμεώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Αἰγινήτας· ταῦτα μὲν δὴ ὕστερον ἐγίνετο. Αἰγινητέων δὲ οἱ παχέες, ἐπαναστάντος τοῦ δήμου σφι ἅμα Νικοδρόμῳ, ἐπεκράτησαν· καὶ [e] ἔπειτά σφεας χειρωσάμενοι, ἐξῆγον ἀπολέοντες· ἀπὸ τούτου δὲ καὶ ἄγος σφι ἐγένετο, τὸ ἐκθύσασθαι οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο ἐπιμηχανώμενοι, ἀλλ' ἔφθησαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου, ἤ σφι ἵλεων γενέσθαι [f] τὴν θεόν· ἑπτακοσίους [g] γὰρ δὴ τοῦ δήμου ζωγρήσαντες, ἐξῆγον [h] ὡς ἀπολέοντες· εἷς δέ τις τούτων ἐκφυγὼν τὰ δεσμὰ, καταφεύγει πρὸς πρόθυρα Δήμητρος θεσμοφόρου· [i] ἐπιλαμβανόμενος δὲ τῶν ἐπισπα-

gant, interim res corrupta est. Corinthii autem per id tempus Atheniensibus amicissimi dedere rogantibus naves viginti, sed dedere vendentes singulas quinis drachmis: quoniam eas dono dare vetabantur lege. His acceptis Athenienses, et suis instructis in summam septuaginta numero, in AEginam navigaverunt, perveneruntque postridie eius diei, qui erat destinatus. Qui quum ad 90
diem non adessent, conscenso navigio Nicodromus ex AEgina profugit, aliis nonnullis AEginetarum eum comitantibus, quibus Athenienses Sunium incolendum dederunt. Unde isti prodeuntes, eorum, qui in insula erant, AEginetarum res ferebant et agebant: sed hæc posterius acta sunt. Ceterum pro- 91
ceres AEginetarum, superata plebe quæ una cum Nicodromo tumultum in ipsis fecerat, mox eos quos ceperant, ad necem educebant. Unde piaculum admisere, quod nullo sacrificio expiare potuerunt, quum id sedulo facerent, præoccupatique, prius ex insula sunt deiecti, quam sibi deam propitiarent: nam quum septingentos e plebe quos vivos ceperant, ad necem educerent, unus eorum e vinculis elapsus fugit ad Cereris legiferæ antefores, eiusque ansis prehensis adhærebat: quem

a Δωτίνην γὰρ τῷ *Arch. Vind.*, alii δωρεὴν γὰρ ἐν τῷ. *b* Νέας τὰς ἁπάσας *Arch. V. Pass. Ask.*, alii τὰς πάσας νέας· mox ὑστέρισαν *Med. Pass.*, reliqui omnes cum *Ald.* ὑστέρησαν. *c* Παρεγίν. *Arch. Pass.* *d* *Med. Pass. Ask.*, ab aliis ἐκ abest, nullo sententiae damno. In *Arch. V.* σὺν δὲ καὶ οἱ ἄλ. et ἕσποντο, cui sua venustas. *e* Ἐπεί τε *Ask.* *f* Τὸν *Arch. V.* *g* *Med. Vind. Pass. Ask.*, δὴ omittunt reliqui. *h* Non agnoscunt ὡς *V. Arch.* *i* *Med. Ask. Pass.*, ceteri cum *Ald.* ἐπιλαβόμενος, et *Eustath.* Od. A. p. 1429, 2. Mox ἀπρὶξ εἴχετο olim in *Polluc.* x, 22.

dum ex *Aldina* principe eximie reparavit *R. Bentleius* Diss. de Epist. Phalar. p. 443. Iustum praeterea δωτίνην —— δοῦναι, neque latuit *Th. Galeum.* Superius C. 62. ὑπεδέκετο ΔΩΤΙΝΗΝ δώσειν τῶν ἑωϋτοῦ πάντων, *Homeri* praescripto Od. I, 267. ἠὲ καὶ ἄλλοις Δώης ΔΩΤΙΝΗΝ· ubi Schol. δωρεὰν, quod eius hic sedem invaserat violenter. De praepositione non rixabor, cuius alioqui absentia nocet nihil. Prudenter vero Corinthii apud Athenienses caussam perorantes harum xx. navium, istis olim publice concessarum, mentionem interferunt ap. *Thucydid.* I, 41.

3. Διδοῦσι δεομ. εἴκοσι νέας] Hoc civitatis suae beneficium postea temporis Atheniensibus in memoriam frustra revocarunt Corinthii apud *Thucyd.* I, c. 41., νεῶν μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· qui illic μετὰ pro ὑπὲρ scribendum putabat, nunc, opinor, coniecturam suam repudiabit. VALCKEN.

6. Νέας τὰς ἁπάσας] Liberalitate schedarum cultior nunc ordo, qualis et L. VII, 9. Ὑστέρισαν locum retinere poterit, fortasse tamen progenitum ex priore ὑστέρησαν, cui tot vindices adsunt. Frequens utriusque permutatio, etiam in *Thucyd.* L. VIII, 44.

12. Ἔφερόν τε καὶ ἦγον τοὺς] Optime vertit *Galeus* in notis, *depraedabantur*; neque enim *AEginetas ferebant et agebant*; sed ex agris popularium *rapiebant agebantque, quae ferri agique poterant:* semper apud veteres in isthac usitatissima formula observatur a Grammaticis tradita significandi differentia. Quam *portabant* praedam, φέρειν· quam *prae se agebant*, iumenta nempe, dicuntur ἄγειν· sive φέρεσθαι τὰ βασταζόμενα· ἄγεσθαι τὰ βαδιστικά· quia iumenta potissimum praedam efficiebant, frequenter legitur, τὴν λείαν ἄγειν et ἐλαύνειν. VALCKEN.

17. Ἐκθύσασθαι] *Suidas* hinc Ἐκθύσασθαι, ἐξιλεώσασθαι καὶ ἐκμειλίξασθαι. Obvium quoque in procurandis ominibus et prodigiis; *Dio Cass.* XLI. p. 179. D. οὐδὲν ἐξεθύσαντο, *nullum prodigiorum piaculis procuraverunt. Synes.* Encom. Calvit. p. 74. B. οὓς οἱ τερατοσκόποι καὶ οἱ μάντεις ΕΚΘΥΟΝΤΑΙ. Iunge *Eustath.* ad Homer. p. 1223, 51.

17. Ἄγος —— ἐκθύσασθαι] *Impium scelus expiare* non potuerunt: in eamdem sententiam dicitur φόνου ἄγος ἐκνίψασθαι· sed ex sanguine supplicis concepta macula nullo modo potuit elui. Qui lustravit Athenas Epimenides τὴν πόλιν dicitur ἐκθυσάμενος *Maximo Tyr.* XXXVIII, 3. Significavit et Ἐκθύσασθαι iram Deorum *piaculis*, sive *victimis placare piacularibus:* ἐξιλεώσασθαι, ἐκμειλίξασθαι *Suidas* interpretatur: hoc sensu positum *Euripidi* latet apud *Clem. Alex.* Strom. V. p. 688, 27. in ἐκθησαμένοις, cuius loco quod *Grotius* minus considerate scripserat εὖ θυσαμένοις, ne Graecum quidem in tali structura, *Barnes.* nobis repraesentat ut Euripideum II. p. 510. v. 243. *Euripidis* anapaesti sic scribi poterunt emendate: Πέμψον μὲν φῶς ψυχὰς ἀνέρων Τοῖς βουλομένοις ἄθλους προμαθεῖν, Πόθεν ἔβλαστον· τίς ῥίζα κακῶν· Τίνα δεῖ μακάρων ἐκθυσαμένους Εὑρεῖν μόχθων ἀνάπαυλαν. VALCKEN.

21. Ἐξῆγον ὡς ἀπολέοντες] In praegressis ἐξῆγον ἀπολέοντες, sequunturque duo Codd., ὡς contemtim habentes. Sed enim voculae saepe, ubi sine detrimento reticeretur, sua vis suusque lepor est. Superius C. 28. διαβαίνει —— ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον. *Plato* Menex. p. 240. D. ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ΩΣ ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. *Pausan.* Boeot. C. XIII. p. 737. Λακεδαιμόνιοι —— τοὺς τεθνεῶτας διενοοῦντο ΩΣ θάψοντες. Plura hoc de genere transmisit Cl. *Abreschius*, quibus locus alibi opportunior. Mox ἐπιλαμβανόμενος, tantopere a Cel. *Gronovio* laudatum, pristino, *Eustathii* citatione etiam munito, haud utique significantius est. Sed perseveret in nupera possessione. Optime *Hemsterhusius* Noster ex *Polluce* et *Herodoti* verbis illud adscititium ἀπρὶξ exterminavit: *Suidae* enim λαβόμενος τῶν ἐπισπαστήρων ἀπρὶξ εἴχετο, nihil ad *Herodotum*, etsi eius ex imitatione propagatum.

23. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπισπαστήρων] Non ille *cardinibus prehensis adhaerebat: Porti* errorem in *Suida* iam correxerat ante *Kuster. Hemsterh.* ad *Poll.* x, 23., cui optime Ἐπισπαστὴρ id proprie fuisse dicitur, *quo ianuam clausuri attrahebant:* hoc Odysseae Paraphrastes dixit ἐπισπάσασθαι τὴν θύραν καὶ ἐπικλεῖσαι· qui *Thracis* ista *Demosthenis Eustath.* in Od. A. p. 72., varias nobis enotavit adpellationes, quibus designaretur *ianuae marculus*; inter illas est etiam ex *Herod.* ἐπισπαστὴρ, ὃς καὶ ῥόπτρον ἐλέγετο. Ut apud *Herod.* Irene dicitur ἐχομένη τῶν ῥόπτρων τῶν θυρῶν τοῦ ἱεροῦ, *Phylarcho* ap. *Athen.* XIII. p. 593. B. cum Ephesi confugisset in templum Dianae Ptolemaeus. Ubi vulgatur apud *Xenoph.* Ἑλλ. VI. 351, 29. ἐπισπάσασα τὴν θύραν εἴχετο τοῦ ῥοπάλου· antiquitus lectum, εἴχετο τοῦ ῥόπτρου, monstrant haec *Harpocrationis:* Ῥόπτρον —— Ξενοφῶν Ἑλληνικῶν ἕκτῳ· ad *Lysiam*, qui testis ibid. citatur, vid. clar. *Io. Taylor* p. 103. —— Sed si Herodotea sunt, quae *Suidas* exhibet, nostris in exemplaribus voces aliquot videri deberent omissae: apud *Suidam* in v. Ἐπισπαστήρων ista leguntur absque scriptoris nomine: εὑρὼν προσκειμένας τὰς θύρας, καὶ λαβόμενος τῶν ἐπισπαστήρων ἀπρὶξ εἴχετο. Herodotea videbantur *H. Stephano*

ut post infelicem pugnam contra Athenienses frustrà implorent Argivos. Darius iræ in Græcos indulgens, Datin et Artaphernem pro Mardonio substituens, mittit magnas copias in Græciam.

quem illi quum avellere, quod tentabant,
non possent, abscissis viri manibus ita du-
xerunt, quæ manus ansis consertæ man-
92 serunt. Sic in se ipsis consuluerunt AEgi-
netæ. Mox classe septuaginta navium cum
Atheniensibus, qui supervenere, congressi
superantur. Victi navali prœlio, eosdem
quos prius Argivos in auxilium vocaverunt:
sed illi noluere eis amplius auxilio esse,
caussati quod et naves AEginææ per ne-
cessitatem sumptæ a Cleomene oram Argo-
lidem tenuissent, et cum Lacedæmoniis in
terram descendissent, ut nonnulli quoque e
Sicyoniis navibus descenderunt in illa ipsa
expeditione. Quo nomine utrisque mul-
cta ab Argivis iniuncta est mille talento-
rum, quorum quingena quisque populus sol-
veret: sed quum Sicyonii suam culpam a-
gnoscentes, centum talentis cum Argivis
decidissent, AEginetæ ne agnoscere quidem
culpam voluere: erant enim superbiores.
Eapropter rogantibus eis nemo amplius Ar-
givorum publice auxilium tulit, sed volun-
tariorum circiter mille, duce quodam, cui
nomen erat Eurybates, quinquertionem ad-
eptus: quorum plures non remeavere, sed
in AEgina ab Atheniensibus occubuere. Et
ipse dux Eurybates singulari certamine ter
victor, quarto sub Sophane Decelensi oppe-
93 tiit. Verum AEginetæ sua classe adorti in-
compositos Athenienses superavere, eorum-
que naves quatuor cum omnibus viris ce-
pere. Et Athenienses quidem bellum cum
94 AEginetis contraxerant. Persa autem quæ
ipsius partes erant exequebatur, cum famu-
lo assidue in memoriam redigente ut remi-
nisceretur Atheniensium, tum Pisistratidis as-
sidentibus Atheniensesque criminantibus;
tum cupiditate per hunc prætextum quo ni-
xus erat, subigendi in Græcia illos, quicun-
que sibi terram et aquam denegassent. Ita-
que Mardonium, qui male rem navalem
gesserat, præfectura amovit, aliosque de-
signatos duces adversus Eretriam et Athe-
nas misit, Datin genere Medum, et Arta-
phernem Artaphernis fratris sui filium, da-
tis mandatis, ut Athenas atque Eretriam pe-
nitus diriperent, et mancipia in conspectum
95 sibi ducerent. Postquam hi duces declara-
ti, ab rege digressi, ad campum Ciliciæ
Aleium devenere cum ingenti pedestri ac
be-

σπαρτήρων, εἴχετο· οἱ δὲ, ἐπεί τέ μιν ἀποσπάσαι οὐκ οἷοί τε ἀπέλκοντες ἐγίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας, ἦγον οὕτω· [a] χεῖρες δὲ κεῖναι ἐμπεφυκυῖαι ἔσαν [b] τοῖσι ἐπισπαστῆρσι. Ταῦτα μέν νυν [c] σφέας αὐτοὺς οἱ Αἰγινῆται ἐργάσαντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἥκουσι ἐναυμάχησαν νηυσὶ ἑβδομήκοντα· ἑσσωθέντες δὲ τῇ ναυμαχίῃ, [d] ἐπεκαλέοντο τούτους αὐτοὺς [e] τοὺς καὶ πρότερον, Ἀργείους· καὶ δή σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι, μεμφόμενοι ὅτι [f] Αἰγιναῖαι νέες ἀνάγκῃ λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένεος, ἔσχον τε ἐς τὴν Ἀργολίδα χώρην, καὶ συναπέβησαν Λακεδαιμονίοισι· συναπέβησαν δὲ καὶ ἀπὸ [g] Σικυωνίων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ· καί σφι ὑπ' Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη, χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πεντακόσια [h] ἑκατέρους. Σικυώνιοι μέν νυν συγγνόντες ἀδικῆσαι, ὡμολόγησαν, ἑκατὸν τάλαντα ἐκτίσαντες, ἀζήμιοι εἶναι· Αἰγινῆται δὲ οὔτε συνεγινώσκοντο, ἔσαν τε αὐθαδέστεροι· [i] διὰ δὴ ὦν σφι ταῦτα δεομένοισι, ἀπὸ μὲν τοῦ δημοσίου οὐδεὶς Ἀργείων ἔτι ἐβοήθεε, [k] ἐθελονταὶ δὲ ἐς χιλίους· ἦγε δὲ αὐτοὺς [l] στρατηγὸς ἀνὴρ ᾧ οὔνομα Εὐρυβάτης, πεντάεθλον ἐπασκήσας· τουτέων οἱ πλεῦνες οὐκ ἀπενόστησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπ' Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μουνομαχίην ἐπασκέων, τρεῖς μὲν ἄνδρας τρόπῳ τοιούτῳ [m] κτείνει, ὑπὸ δὲ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ [n] Δεκελέος ἀποθνήσκει. 362
Αἰγινῆται δὲ, ἐοῦσι ἀτάκτοισι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ, ἐνίκησαν· καί σφεων νέας τέσσερας αὐτοῖσι [o] ἀνδράσι εἷλον. Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας. Ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἑωϋτοῦ ἐποίεε, ὥστε ἀναμιμνήσκοντός τε αἰεὶ τοῦ θεράποντος, μεμνῆσθαί μιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους· ἅμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος, ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος, καταστρέφεσθαι τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ, παραλύει τῆς στρατηγίης· ἄλλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας, [p] ἀπέστειλε ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τε, ἐόντα [q] Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνεα τὸν Ἀρταφέρνεος παῖδα, ἀδελφιδεὸν ἑωϋτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν, [r] ἄγειν ἑωϋτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα. Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλῆος, ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ [s] Ἀλήϊον πεδίον, ἅμα ἀγόμενοι [t] πεζὸν στρατὸν πολ-

a *Arch. V. Pass. Ask.*, olim αἱ χεῖρες, nimie. *b* Τοῖσιν ἐπισπαρτῆσι *Arch.*, ἐπισπάστροισι *Pass.*, de quo *Eustath.* *c* *M. Pass. Ask.*, αὐτοὺς negligunt vulgo cuncti. *d* Ἐπεκάλεον *Vind.* *e* Desit *Arch.*, οὓς *Pass.* *f* Αἱ Αἰγ. *Arch. V.*, et λαφθεῖσαι ex correctione *Pass.* *g* Id. *Vind. Ask. M. Valla*, νεῶν omittitur ab *Ald.* et aliis, poteratque ex nexu intelligi. *h* Δὲ τοὺς ἑτέρους *Arch.* *i* *M. Pass. Ask.*, ceteri διὰ δὴ ταῦτα. *k* Θελονταὶ *Arch. V.* *l* *Med. Pass. Ask.*, abest ἀνὴρ a ceteris et ᾧ οὔνομα· tum πένταθλον *Arch. V.* et *Eustath.* Il. A. p. 110, 11. *m* *Arch. V. Med. Pass. Ask. Brit.*, duo quoque priores τοιῷδε. Olim ἀποκτείνει. *n* *Arch. V. Aldus*; Δεκέλεως ante. *o* Τοῖσι ἀνδρ. *Ask. Pass.* *p* Ἀπέστελλεν *Arch.* *q* Μήδων id. tum Ἀρταφρένεα τὸν Αρταφρένεος *Pass. Ask. V.* Conf. L. v, 25. *r* Ἀγαγεῖν *V. Arch.* *s* Ἀλώϊον *Arch.*, Ἀλήνιον *Pass.* ex correct. *t* Πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ *Pass. Vind.*, καὶ habet *Med. Ask.* prius στρ. πεζ. πολλὸν εὖ erat.

no Thes. L. G. III, p. 920. Neque negari potest huic illa loco satis esse accommoda; si εὐρὼν δὲ poneretur cum viro Summo ad *Poll.*, cui nunc illa forsan incerti potius videbuntur imitatoris, ex hoc loco expressa.
VALCKEN.

44. Στρατηγὸς ἀνὴρ] Specimen abundantiae est Herodoteae, quale C. 83. ἦλθε ΑΝΗΡ μάντις Κλέανδρος. Dedi alias plura. Victus Eurybates a Sophane tandem est, solvitque poenas, quas dudum meruerat, ut solent plerumque semper hoc genus bellatores. *Valla* Sophanem τοῦ Δεκέλεος verterat *de caelis*, corruptissime in principe editione, *filii* nomen deinde accessit. Error cognitissimus ex L. IX, 74.

62. Ἀρταφέρνεα τὸν Ἀρταφέρνεος] Tentavit ducis nomen Nob. *Palmerius* Exercit. p. 28. ob Arundelianum marmor, ΑΡΙΕΝΤΕΑ ex *Seldeni* scriptione ostentans. Ibi vero fractum et exesum illud erat, ductusque litterarum agnitu difficiles: unde sollertissimus *Humphr. Prideaux* ad illud Chron. Marm. p. 217. ΑΡΤΑΦΕΡΝΕΑ fuisse, merito coniicit. Nostro saepe, *Pausaniae* I, 32., *Cornelio Nep.* in Miltiade C. 4., atque omnibus potiori *AEschyl.* Pers. v. 21. *Artaphernes* audit. Quid Datidi Rex, nisi mandata absolveret, minatus fuerit, *Plato* Menex. p. 240. B. indicavit.

67. Ἐς τὸ Ἀλήϊον πεδίον] Meminit *Homerus*, nominis caussam testatus, Il. Z, 200., cuius *Valla* non recordatus in errorem incurrit, leniter et docte correctum a *P. Leopardo* Emend. VII, 20. Sequentia ex MSS. cultiora sunt.

πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα [a] στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἑκάστοισι· παρεγένοντο δὲ καὶ [b] αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτεϊ προεῖπε τοῖσι ἑωϋτοῦ δασμοφόροισι [c] Δαρεῖος ἑτοιμάζειν· ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας, καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες [d] ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίῃσι τριήρησι ἐς τὴν Ἰωνίην· ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἤπειρον [e] ἔχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρηΐκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμεώμενοι, παρά τε Ἰκάριον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο· ὡς μὲν [f] ἐμοὶ δοκέει, δείσαντες [g] μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ποιεύμενοι [h] ταύτῃ τὴν κομιδὴν, μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ, καὶ ἡ Νάξος σφεας ἠνάγκαζε, πρότερον οὐκ ἁλοῦσα. Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ, ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ [i] πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι, μεμνημένοι τῶν [k] πρότερον οἱ Νάξιοι, πρὸς τὰ οὔρεα οἴχοντο φεύγοντες, οὐδὲ ὑπέμειναν· οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τοὺς κατέλαβον αὐτέων, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνάγοντο. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον, οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον· τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης, ὁ Δᾶτις [l] προπλώσας, οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν [m] νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ [n] Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος ἵνα ἔσαν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα, ἠγόρευέ σφι τάδε, „ Ἄνδρες ἱροὶ, τί φεύγοντες οἴχε-
363 „ σθε, οὐκ ἐπιτηδέα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ; ἐγὼ „ γὰρ καὶ αὐτὸς [o] ἔτι τοσαῦτα φρονέω, καί μοι ἐκ „ βασιλῆος ὧδε ἐπέσταλται· ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ „ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν „ χώρην, μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς· νῦν ὦν καὶ ἄπιτε „ ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτέων, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε”· ταῦ-

bene inſtructo exercitu, ibi caſtris poſitis ſupervenerunt nauticæ copiæ omnes, ut ſingulis erant imperatæ; ad hæc equos vehentes naves, quas ſuperiore Darius anno mandaverat tributariis ſuis parandas. Quum has oneravisſent equis, atque terreſtri exercitu navibus impoſito, ſexcentis cum triremibus in Ioniam contenderunt. Hinc non ſecundum continentem recto curſu, Helleſpontum et Thraciam verſus navigabant, ſed e Samo unde ſolverant, iuxta Icarium, interque inſulas vehebantur: præcipue quidem, ut ego ſentio, metu circumnavigandi Athon, quia curſum ſuperiori anno illac peragentes, magnam iacturam fecerant; ſed et coacti propter Naxon, quam antea non ceperant. Ad quam posteaquam ex Icario 96 pelago appulſi ſunt, in hanc enim ut primum copiæ ducerentur, Perſæ urgebant, Naxii memores priorum, fuga ſe in montes concitaverunt, non auſi reſiſtere. Eorum autem, quos adepti ſunt Perſæ, quum in ſervitutem rapuisſent, delubra atque urbem incenderunt. His actis ad ceteras inſulas appellunt. Hæc dum 97 isti agunt, Delii relicta et ipſi Delo fuga Tenum abeunt. Eo tendentes naves præcedens Datis non ſinebat ad inſulam habere ſtationem, ſed trans eam ad Rhenæam. Et ſimul cognito ubi Delii esſent, miſſo caduceatore his eos verbis affatus est, Viri ſacri, quid fugientes abitis, non pro merito de me male opinantes? Ego enim et ipse etiam talia intelligo, et ab rege iusſus ſum, qua in regione duo dii geniti ſunt, nequid aut eam regionem aut eius incolas lædam. Et nunc igitur abite ad veſtra ipsorum, et co-

a Στρατευομένοισι ora *Steph.*, *Euſtath.* ad Il. Z, p. 636, 54. receptum habuit. *b* Articulus negligitur ab *Arch. V.* *c* Non legit *Arch.* *d* Tres has voces non norunt *Arch. V. Valla*: in *Paſſ.* punctis ſuperne inſignes ſunt, tanquam delendae. Mox ἑξακοσίῃσι *Med. Paſſ. Ask.*, bene. olim ἑξακοσίοισι. *e* Εἶχον *V. Arch. Paſſ.* *f* Δοκέειν iidem cum marg. *Steph.* *g* Deſit *Arch. V.* *h* Iidem et *Med. Ask. Paſſ.*, ταύτην prius. *i* Πρῶτον *Arch. Vind.* Sequens ἐπεῖχον apud *Euſtath.* ad Odysſ. p. 1856, 16. *k* Προτέρων *Arch. V. Valla*: conſequentia tangit *Plut.* Malign. p. 869. B. *l* Προσπλώσας *Arch. Paſſ.* *m* *Med. Paſſ. Ask.*, alii Δῆλον. *n* Ῥηνέῃ *Arch. Vind. Valla.* *o* *Med. Ask.* ora *Steph. Paſſ.*, ad cuius marg. ἐπὶ τοσουτό γε φρον., quomodo *Ald.* et ceteri.

74. Ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας] Parum abſum a tribus ultimis abolendis, auctoribus utens Codd. Sunt ſane ad ſententiam nulli uſui. Maneant tamen Scholii inſtar. Veterum de navium Perſicarum hac expeditione numero diſcordiam attigit *Boſius* ad *Nepotis* Miltiad. C. 4. Quod deinceps autem παρὰ τὴν ἤπειρον ἔχον τὰς νέας vir cruditus ἦγον aut ἔστελλον malebat. Non deſero ſchedarum conſenſionem. Ἔχειν *Homero* idem nonnunquam ac ἐλαύνειν. Νῶιν δ' ὧδ' ἐπ' ἀριστέρ' ΕΧΕ στρατοῦ Il. N, 326., ubi *Euſtathius*: itidem *Herodotus*.

79. Ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει] Damnabile δοκέει minime, poſitum in L. I, 152., elegans quoque δοκέειν, *Gronovii* ſollertia L. IV, 168. inſtauratum, atque alibi. Optionis itaque facultas. Conf. *Abreſch.* Dilucid. *Thucydid.* p. 5., et de clade Perſarum ad montem Athon C. 44.

85. Ἐπεῖχον στρατεύεσθαι] Vide ad L. I, 80. Explicuit *Euſtathius* σκοπὸν εἶχον κατὰ τῆς Νάξου στρατεύεσθαι. Geminum L. I, 153. ἐπ' οὓς ΕΠΕΙΧΕ τε στρατηλατέειν αὐτός. Mox μεμνημένοι τῶν πρότερον non repudio, quantumvis τῶν προτέρων in abſurdis haud ſit. Miſcentur talia et variantur, veluti in *Diodori* XVII, 69. et *Maximi Tyr.* Diſſ. IV. C. 4. ubi *Daviſius*. Τὰ πρότερον, quorum Naxii in memoriam redibant, L. V, 34.

94. Ἐν τῇ Ῥηναίῃ] Verius fortaſſe et Ἰωνικώτερον ex Codd. τῇ Ῥηνέῃ. *Thucydidi* quidem certe, *Dionyſio Halic.* pluribusque aliis, *Holſtenio* ad Ethnicographi Ῥήνη advocatis, Ῥήνεια. *Pauſaniae* itidem IV, 34. et *Diodoro* XII, 58. In *Harpocratione* ex Or. Deliaca *Hyperidis* Ῥηναία, in Excerptis vero Orationis apud *Sopatrum* ad *Hermogenem* p. 184. Ῥήνεια ſaepius. Vide *Caſauboni* Animadv. *Athen.* X, 6. et *D'Orvillii* Exercit. de Inſcript. Deliac. Miſcell. Vol. VII. p. 109.

99. Ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ] Adſcribo *AEſchinis* verba ex Dialog. III, 19, hoc fonte, uti bene Rev. *Horreus*, derivata: *Gobryam* teſtantur miſſum in Delum fuiſſe, ὅπως τηρήσειε τὴν νῆσον, ἐν ᾗ ΟΙ ΔΥΟ ΘΕΟΙ ἐγένοντο. *Cicero* L. I. Verr. C. 18. paria, Xerxis expeditioni cum *AEſchine* tribuens, quod Darii aetate Deliis uſu venit. Trecenta thuris talenta *Euſtath.* ad Dion. v. 525. hinc accepit.

99. Ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο] In *AEſchinis* Socr. Axiocho p. 160., Gobryes magus κατὰ τὴν τοῦ Ξέρξου διάβασιν miſſus dicitur in Delum, ὅπως τηρήσειε τὴν νῆσον, ἐν ᾗ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο. Conf. *Ez. Spanhem.* ad *Callim.* h. in Del. v. 255. et *B. Briſſon.* de R. P. II. p. 218. Secundum *Valerium Max.* I, I., ex. ext. 6. *Perſae mille navium numero Delum compulſi templo Apollinis religioſas potius quam rapaces manus adhibuerunt.* Pietatem ſuam demonſtraſſe Datis dicitur *Pauſaniae* X. p. 867., λόγοις τε οὓς εἶπε πρὸς Δηλίους, factisque, cum inventum in nave Phoenicia ſignum Apollinis Delum detulit, ut Tanagraeis, quibus fuerat ſubreptum, reſtitueretur: *Herod.* VI, c. 118. —— Quae ſequuntur Herodotea, *Tzetzes* adhibuit Chil. I, v. 863., Δᾶτις δὲ τῷ Ἀπόλλωνι ἐνθυμιᾷ τῇ Δήλῳ Τάλαντα τριακόσια λιβανωτοῦ πρωτίστου· et *Euſtath.* in *Dionys.* v. 525. Unus plerumque Datis commemoratur, rarius facta ducis alterius Artaphernis mentione. Ubi in *Ariſtidis* Miltiade T. III. p. 269. Datis audit ὁ τοῦ στρατοπέδου κύριος καὶ ἡγεμὼν, *Schol.* MS. ἐπειδὴ, ait, τὸν Δάτιν οἶδε κύριον πάντων τῶν πραγμάτων, διὰ τοῦτο αὐτὸν μόνον ὀνομάζει· illic et ſaepius in isto praeſtantisſimo Clar. *P. Burmanni Sec.* Codice alter ducum vocatur Ἰνταφέρνης· prout aliis etiam dicitur. VALCKEN.

9. Πρῶ-

colite inſulam. Hæc Deliis per caduceatorem dixit: mox trecenta thuris talenta ſu-
98 per aram aggeſta adolevit. His actis Datis adverſus Eretriam primum navigavit, ſimul omnem exercitum, ſimul Iones pariter atque AEolenſes ducens. Statimque ab illius inde digreſſu Delos tremuit, ut Delii aiebant, et primum et poſtremum ad meam usque ætatem mota, deo mala ventura hominibus per hoc prodigium portendente. Nam ſub Dario Hyſtaſpis, et Xerxe Darii, et Artoxerxe Xerxis filio, tribus iis deinceps ætatibus, plus malorum paſſa eſt Græcia, quam viginti aliis ætatibus, partim a Perſis, partim ab ipſis primoribus de principatu bellantibus: ut non ab re Delos mota ſit, prius immobilis: de qua etiam in oraculo ita ſcriptum erat,

Et Delon, quamvis ſit adhuc immota, movebo.

Et ſane in Græca lingua pollent hæc nomina, Darius, idem quod *coërcitor:* Xerxes, idem quod *martius:* Artoxerxes, idem quod *magnus bellator.* Hos igitur reges ita recte

ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι· μετὰ δὲ, λιβανωτοῦ [a] τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας· μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεῦτεν ἐξαναχθέντα, Δῆλος ἐκινήθη, ὡς [b] ἔλεγον οἱ Δήλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα, [c] μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα· καὶ τοῦτο μέν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός· ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος, καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου, καὶ [d] Ἀρτοξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων ἐπεξῆς γενεέων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας· τὰ μὲν, ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ, ἀπ᾽ αὐτέων τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς [e] πολεμεόντων· οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινηθῆναι Δῆλον, τοπρὶν ἐοῦσαν ἀκίνητον· [f] καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε,

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.

δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ταῦτα τὰ οὐνόματα, Δαρεῖος, ἑρξείης· Ξέρξης, ἀρήϊος· [g] Ἀρτοξέρξης, μέγας ἀρήϊος· [h] τούτους μὲν δὴ τοὺς βασιλῆας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλῶσσαν τὴν σφετέρην Ἑλ-

a Citat *Tzetz.* Chil. I, 864. et ad *Lycophr.* v. 1430. *b Med. Paſſ. Ask. V. Arch. Paris. B.*, ſed cum articulo, quem tres priores non habent. Vulgo ὡς λέγουσι Δήλιοι. *c Med. Ask. Valla*, μέχρι ἐμέο μὴ δέ ποτε σεισθεῖσα *Paſſ.*, priora *Paris. A. B. Vind. Ald. Arch.* et οὐ σεισθ. *d* Ἀρταξ. *Arch. Valla.* *e* Πολεμιζόντων *Arch.* πολεμεόντων *Vind.*, quod verius: olim πολεμούντων. *f* Haec usque ad δύναται δὲ abſunt *Med. Ask.*, verſum habet *Euſtath.* ad Perieg. v. 525. *g* Ἀρταξ. *Arch.*, in quo Ἑρξίης. *h* Τούτους μὲν δὴ *Steph.* margo, *Arch. V. Paſſ.*, μὲν deerat.

9. Πρῶτα καὶ ὕστατα] Eadem *Euſtath.*, addito τὸ πρὶν οὖσα ἀκίνητος, incertum, utrum cum *Med.* et *Ask.* in negativa delenda conſpiraverit. Enim vero quid pro eius praeſentia ex *Codd.* numero diſputari queat, proſpicio. Nec revoco tamen, motus Cel. viri ſollerte disquiſitione. Claſſicus *Thucydidis* locus ex L. II, 8. accedere debet: Ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγῳ πρὸ τούτων, πρότερον οὔπω σεισθεῖσα, ἀφ᾽ οὗ Ἕλληνες μέμνηνται· quippe memorabilis adprime. Nam ſi inſulam tremor *circa bellum Peloponneſiacum*, quo modo Attici ſcriptoris verba accepit *Seneca* Q. Nat. IV, 26., agitavit, oblitus *Thucydides* huius fuit motus; neque inportune propterea eius Scholiaſtes, καὶ μὴν Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἐκινήθη ἐν τοῖς Μηδικοῖς. At non recordatum fuiſſe, habet oblivionis et oſcitantiae non laudabile crimen, a quo tum inmunis *Herodotus* non erit ipsemet. Aſſeverat ad ſuam usque aetatem Delum πρῶτα καὶ ὕστατα tremuiſſe: quae ſi paullo ante Peloponneſiacum quaſſata motu fuit, utique ſecunda vice ipſo vivo et ſuperſtite contremuit: prorogavit enim aevum in illud usque Graecorum bellum, memoratis etiam nonnullis L. VII, 137, 133. atque alibi, quae eius tempora teſtantur. Quo tandem ergo pacto πρῶτα καὶ ὕστατα ad ipſius aetatem usque? Equidem utrumque auctorem in concordiam vocare, quam ſupinitatis convictos relinquere, malim, *Thucydidis*que ὀλίγῳ πρότερον laxius ſumere atque ad hunc Deli tremorem adplicare, tantoque cupidius, quod et ille Noſtri exemplo in rerum futurarum prodigiis inſulae motum cenſitum fuiſſe prodidit. Qui alia optant, Cl. *Waſſe* ad *Thucydid.* conſulent.

9. Δῆλος ἐκινήθη] Quod additur, ὡς λέγουσι Δήλιοι, monſtrat, ut puto, motum iſtum, quem tum ſenſiſſe videbantur Delii, rem Graecis paſſim ignotam fuiſſe, vel dubitanter receptam: huic certe Deliorum narrationi fidem non adhibuit *Thucyd.* qui paulo ante bellum Peloponneſiacum, atque adeo ſeptuaginta circiter annis post, quam haec evenerunt Herodoto narrata, inmotam ante Delum ſcribit prima vice κινηθῆναι, II, c. 8. Hiſtorici utriusque loca compararunt viri clariſſimi *Ios. Waſſe*, *Ez. Spanhem.* et *Iac. Gronov.* et *Herodoti* meminit *Schol. Thucyd.* Quo tempore terram moviſſe ſecundum *Thucyd.* ſenſerunt Delii, vixit quidem *Herodotus*, ſed haec iam olim ſcripto conſignata dudum ante videtur in vulgus emiſiſſe; ut adeo Delus ipſi dici potuerit, ſi vera narrabant Delii, tum temporis πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα· ſic legit etiam iſta *Valla.* VALCKEN.

12. Καὶ Ἀρτοξέρξεω] *Arch.* Ἀρταξέρξεω auctoritatem a *Thucydide*, *Diodoro*, *Cornelio Nepote*, *Steph. Byz.* in Ἀρταῖα aliisque aufert. Enim vero *Herodotus* vulgatum probavit L. VII, 106. et 151. et una cum eo *Cteſias* et *Plutarchus*. Sunt in Perſicis nominibus plurima, quorum initium ΑΡΤΑ, ſunt quoque *Artobazanes*, *Artochines* &c.

18. Καὶ ἐν χρησμῷ &c.] *Gronovii* iudicium non temno, aliunde haec inculcata opinati. Verſum non neglexit *Euſtath.*, hinc acceptum non docens. Immo, ſi quod ſuſpicor, palam edere licet, quae ſuccedunt, δύναται δὲ κατὰ —— ſive explicationes titulorum regiorum, Grammatici quidpiam olent, non Hiſtorici. *Herodotus* ſane non ita adſolet. Sed enim maneant in poſſeſſione, quam Codd. conſpiratio illis aſſerit. In oraculi verſione ἀκίνητον *inmobilem* maluit *Henr. Stephanus* Schediasm. I, 22., *Virgilius* tamen, *Inmotamque coli dedit et contemnere ventos* de Delo.

18. Καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γ.] A *Gronovii* iudicio non diſſiderem, ſi aliis etiam in Codd. omitterentur oraculi verſus, quaeque verſum antecedunt proxima: ſed quod addit vir Egregius, *non magis Herodoto fuiſſe cauſſam adſcribendi oraculi, quam fuit Thucydidi*, id vero miraturos ſcio, qui utrumque bene noverit. Oracula, portenta, ſomnia, et ſimilia credulorum ludibria, *Thucydides* hiſtoriae gravitate cenſuit indigna; *Herodotus* iſta talia non libenter tantum commemorat, ſed ita, ut vix notam effugere poſſit hominis ſuperſtitioſi. Quantum hac etiam in parte diſtent iſti duo vel hic locus eſſe queat documento: terrae motus *Herodoto* prodigium eſſe videbatur, quo mala ventura Deus portenderet; ſecundum *Thucyd.* talis perſuaſio vulgi animos occupaverat, ἐλέγετο καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι. Sed legat quis *Herodot.* VII, c. 57. VIII, c. 37. c. 65. c. 77. IX, c. 64. c. 99. tum *Thucyd.* II, c. 17. VI, c. 70. VII, c. 79. et in his ingeniorum animadvertet differentiam. Semel tamen *Thucyd.* L. II, c. 54., praedictionem memorat Athenis celebratam: Ἥξει Δωριακὸς πόλεμος, καὶ λοιμὸς ἅμ᾽ αὐτῷ· et evaluiſſe tandem ſcribit, ut λοιμὸς non λιμὸς antiqua vocis ſcriptura crederetur: ἢν δέ γε, οἶμαι, inquit, ποτὲ ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ Δωρικὸς τοῦδε ὕστερον, καὶ ξυμβῇ γενέσθαι λιμὸν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται· hinc etiam conſtare poterit, quid de talibus ſenſerit *Thucydid.* et quantum huius cauta perſpicacitas *Herodoti* praeſtet ſuperſtitioſae credulitati. VALCKEN.

22. Δαρεῖος] Occupantur eruditiſſimi viri in his examinandis *S. Bochartus*, *Th. Hyde*, *Burtonus*, et *H. Relandus* in primis Diſſert. de Vet. Ling. Perſica Sect. 23. 24. 61.; res eſt obſcura, et in penuria priſcae Perſarum dialecti inplicata. Advertit tamen animum meum Ἑρξίης *Arch.*, cui facile primas tribuo ob haec veteris poëtae ap. *Hephaeſtion.* Enchirid. p. 19. Ἑρξίη πῇ δῆτ᾽ ἄνολβος ἀθροΐζεται στρατός. Quae quidem *Simonidis* ſi ſint, *Iac. Uptoni* ea coniectura, pondus addent expli-

cationi,

Ἕλληνες [a] καλέοιεν. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπῆραν ἐκ
[b] τῆς Δήλου, προσίσχον πρὸς τὰς νήσους· ἐνθεῦ-
τεν δὲ στρατιήν τε παρελάμβανον, καὶ ὁμήρους τῶν
νησιωτέων παῖδας ἐλάμβανον· ὡς δὲ περιπλέοντες
τὰς νήσους, προσέσχον καὶ ἐς Κάρυστον, οὐ γὰρ δή
σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε ὁμήρους ἐδίδοσαν, οὔτε ἔφασαν
ἐπὶ πόλις ἀστυγείτονας στρατεύεσθαι, λέγοντες Ἐ-
ρέτριάν τε καὶ Ἀθήνας, ἐνθεῦτα τούτους ἐπολιόρ-
κεόν τε καὶ τὴν γῆν σφέων [c] ἔκειρον, ἐς ὃ καὶ οἱ
Καρύστιοι παρέστησαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην. Ἐ-
ρετριέες δὲ, πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν
ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσαν, Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι
βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν
ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους κληρουχέον-
τας τῶν [d] ἱπποβοτέων Χαλκιδέων [e] τὴν χώρην, τού-
τους σφι διδοῦσι τιμωρούς· τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα
οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἳ μετεπέμποντο μὲν Ἀθη-
ναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐ-
364 τέων ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς
Εὐβοίης· ἄλλοι δὲ αὐτέων, ἴδια κέρδεα προσδεκόμε-
νοι παρὰ τοῦ Πέρσεω [f] οἴσεσθαι, προδοσίην ἐσκευάζον-
το· μαθὼν δὲ τουτέων ἑκάτερα ὡς εἶχε Αἰσχίνης [g] ὁ
Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι
ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγμα-
τα· προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαί σφεας ἐς τὴν
σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθονται· καὶ οὗτοι
μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν, ἔσωζον σφέας αὐτούς· Οἱ
δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς
χώρης κατὰ τέμενος, καὶ Χοιρέας, καὶ [h] Αἰγίλια·
κα-

recte Græci ex ſuo ſermone vocaverint ἐρ-
ξείης, Ἀρήϊος; μέγας Ἀρήϊος. Barbari, poſt- 99
quam a Delo ad inſulas profecti ſunt, ſu-
mebant illinc tum copias, tum liberos in-
ſulanorum obſides. Ut vero inſulas præter-
navigantes, Caryſtum appulerunt, Cary-
ſtiique negarunt ſe vel obſides dare vel mi-
litare adverſus vicinas civitates, Athenas
et Eretriam ſignificantes, Caryſtii tunc ob-
ſeſſi ſunt, eorumque ager vaſtatus, donec
in deditionem Perſarum venerunt. Eretrien- 100
ſes autem audito Perſarum exercitum ad-
verſus ſe venire, auxilia ab Athenienſibus
imploravere. Quibus non deneganda auxi-
lia rati Athenienſes, conceſſerunt ſubſidio
illis ea quatuor millia hominum, qui forte
Chalcidenſium equos alentium obtinuerant
prædia. Sed Eretrienſium haudquaquam ſin-
cerum erat conſilium, qui tametſi arceſſe-
bant Athenienſes, tamen ancipiti ſententia
vacillabant; quibusdam eorum cenſentibus
urbem deſerendam, et in promontoria Eu-
bœæ eundum; quibusdam, qui privata lu-
cra a Perſis expectarent, proditionem mo-
lientibus. Horum utrorumque animos ani-
madvertens AEſchines Nothonis filius, E-
retrienſium primarius, patefecit Athenien-
ſibus omnem præſentium rerum ſtatum, o-
ravitque ut domum abirent, ne una cum
illis occumberent. Hæc conſulenti AE-
ſchini obtemperantes Athenienſes, illinc
in Oropum tranſgreſſi, ſalutem ſibi pepe-
rerunt. At Perſæ eo advecti, naves oræ 101
Eretricæ ad fanum et Chœreas et AEgilia
ap-

a Καλέουσι *Arch. V.* *b* Τῆς νήσου *Med. Paſſ. Ask.*, et mox προσίσχοντο cum *Arch. V. Paris. B.*, qui quidem tres cum *Aldo* et Edd. τῆς Δήλου. *c* Ἔκειραν *Arch. V.* *d* Ἱπποβότων *Arch.* ἱπποβοτέων *Paſſ.*, olim ἱπποβητέων. *e* Τούτων σφι τὴν χώρην *Ask.* et ora *Steph.* *f* Non eſt in *Arch. V.*, neque admodum eſt neceſſarium. *g* Deſit articulus *Paſſ.* *h* Αἰγίλεας *Paſſ.* et deinceps δὲ ταῦτα ſine praepoſitione cum *Ask.*

cationi, tangentque Darii hanc in Graecos expeditionem: ſententia namque, *Dario ſane infelices conparantur copiae.* Haec vir doctus ad *Dionyſium* de Struct. Oration. Sect. III. p. 23.

25. Ἐκ τῆς Δήλου] Reduxi, quod olim legebatur: iterata enim toties νήσου vox accidit ingrata, ſcholii foetus. Προσίσχοντο, tot Codd. protectum, volentibus relinquo. Non *Ariſtophanis* Plut. v. 1097. τῷ μειρακίῳ προσίσχεται neſcio, ſed in navium adpulſu qui poſuerit, habeo neminem, qui vero προσίσχειν, praeter Herodotum innumeros. Neque decerno, *Vallam* deinceps παραπλέοντες τὰς νήσους ſuis in ſchedis legiſſe: in meis nusquam certe. Perſae circum Cycladas, Euboeam petentes, navigarunt.

39. Τῶν ἱπποβοτέων] Sic de coniectura Cl. *Abr. Gronovius* ad *AElian.* Var. VI, 1., quam MSS. certiſſimam praeſtant. De his ſupra L. V, 77. Quod autem poſt pauca ex *Arch.* adfertur a *Galeo* ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἐλθεῖν ἐς τὰ ἄκρα, id additamentum in eo non reperitur. *Laurentius* explevit de ſuo orationem, ut mollior incederet. Tale de Theſpienſibus L. VIII, 50. αὐτέων ΕΚΛΕΛΟΙΠΟΤΩΝ ἐς Πελοπόννησον. Alia hoc de genere Cel. *Hemſterhuſius* ad Plut. v. 1170.

43. Ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα] Indocti lectoris ſupplementum videtur, quod Codices praebent *Vallae* et *Arch.* ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἐλθεῖν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης· verbum enim noſter poſuiſſet adcommodatius, qualia nonnunquam ſubiiciuntur phraſi ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν· vid. quae clar. *Taylor* adſcripſit ad *Lyſiae* p. 48, 49. Herodoteum, quod vulgatur, ſatis iſta commendarent etiam ſola VIII, c. 50., αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον· alia praeterea dedit Clar. *Abreſch.* aptiſſima Diluc. *Thuc.* p. 493. Illuc urbe derelicta fugere voluerunt, ubi Perſicae claſſi non patebat acceſſus. Fuerunt ab antiquiſſimis temporibus infames Εὐβοίας ἄκραι· *Euboicae cautes, ultorque Caphareus*, *Virg.* Aen. XI, v. 260. In *Schol.* ad *Eurip.* Or. v. 432. Nauplius φρυκτωρίας ἧψε περὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Εὐβοίας· frequens haeret illic etiam menda: ſcribendum ἄκρας. Εὐβοίας ἄκραι *Sophocli* memorantur Trach. v. 801. Ut hic *Heſod.* meminit et τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν, VII, c. 192. *Dion Chryſ.* in Euboica p. 99. D. ὅταν οὕτω πιεσθῇ τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν νεφῶν· orationis initio, μόλις, ait, διεσώθημεν πρὸς τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας· ſic proximum vocabant ſcopuloſum mare. ibid. p. 100. A. ἄγρια καὶ σκληρὰ τῆς νήσου τὰ πρὸς τὸ πέλαγος· καὶ ταῦτ' εἶπεν ἐστὶ τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας λεγόμενα· *Herodoto* VIII, c. 13., aliiſque. *Philoſtr.* in Heroicis p. 716., τὸ λεγόμενον πῦρ ὑπὸ Ναυπλίου περὶ κοίλην Εὔβοιαν ἐπὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἀρθῆναι. *Livius* XXXI, c. 47. *eſt*, ait, *ſinus Euboicus, quem Coela vocant, ſuſpectus nautis:* proſtat ibi docta *Dukeri* nota. Sunt itaque eadem propemodum τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας et τὰ ἄκρα. Cur ſic dicantur ex his *Polyaeni* p. 300., εἰ δὲ ἡ θάλασσα κοίλη γένοιτο, ſimilibusque et hodiedum uſitatis licet aeſtimare. VALCKEN.

47. Ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα] Ionicis Atticisque tritiſſima locutio. *Euripid.* Med. v. 917. Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας Τὰ πρῶτ' ἔσεσθαι· et Oreſt. v. 1252. Τὰ πρῶτα κατὰ Πελασγὸν ἕδος Ἀργείων. *Dio Caſſ.* L. XXXVI. p. 16. C. ὅτι τά τε πρῶτα τῆς βουλῆς ἦν. *Syneſius* Dion. p. 35. B. Ἔνδοξον ἄνδρα τὰ πρῶτα τῶν Ἀριστοτέλους ὁμιλητῶν. Non adcumulo plura. Vide *Tib. Hemſterhuſium* ad *Luciani* Tim. C. 35.

54. Κατὰ τέμενος] Cl. *Reiskius* loci proprium nomen arbitratur, cuiusmodi Siciliae prope Syracuſas Τέμενος ap. Ethnicographum. Venit olim in mentem, ſcriptum hic fuiſſe primitus κατὰ Ταμύνας, cuius in *Strabonis* L. X. p. 687. clariſſima mentio et in *Stephano Byz.*, cui cum omnes ſuſpicioni refragentur MSS., forte Noſtri τέμενος Iovis eſt Tamynaei ſive Apollinis, variatur enim in titulo, quo de *Strabo*, ad oppidum Tamynas: tum τὸ τέμενος verius meliusque. Aeſtum *Gronovii* ſequentes dant duo Codd., κατασχόντες δὲ ταῦτα —— praeferentes, omiſſo ἐς, utique non male.

54. Κατὰ τέμενος] Articulus ſaltem requireretur κατὰ τὸ τέμενος· ſic vicinum Apollinis templum fuiſſet deſignatum. Sed *Herodotum* ſcripſiſſe ſuſpicor κατὰ Ταμύνας. *Strabonem* ſequutus *Harpocrat.* in v. πόλις ἐστὶν ἐν Εὐβοίᾳ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἐρετριέων αἱ Ταμύναι· vid. *Holſten.* ad *Steph. Byz.* In urbis nomine ſcribendo *Demoſthenes* et *AEſchines* ſibi conſtant: ἐν Ταμύναις et εἰς Ta-

applicuerunt: potitique his locis, continuo equos expoſuere, et tanquam cum hoſtibus conflicturi ſe inſtruxere. Adverſus quos non decreverunt Eretrienſes ſibi eſſe prodeundum: ſed quandoquidem ſententia de urbe non deſerenda evicerat, dabant operam ut mœnia cuſtodirent. Adorientibus autem ea Perſis, acri pugna per ſex dies certatum eſt: multisque utrimque cadentibus, ſeptimo die Euphorbus Alcimachi filius, et Philagrus Cyneæ, inter populares ſuos viri ſpectati, urbem hoſtibus prodidere. Quam ingreſſi Perſæ, templa poſtquam ſpoliavere, incenderunt, in ultionem eorum templorum, quæ Sardibus deflagraverant, hominibus iuſſu Darii in ſervitutem

102 redactis. Potiti Eretria, et paucos illic dies morati, in Atticam navigaverunt, tum acriter ſe coërcentes, tum rati idem ſe illaturos Athenienſibus quod Eretrienſibus intuliſſent: etenim erat locus Atticæ Marathon ad equitandum opportuniſſimus, et proxime Eretriam; ideo huc illos Hippias

103 Piſiſtrati filius deducebat. Eodem Athenienſes et ipſi re audita ad vim arcendam proceſſerunt, decem præfectis ſibi ducibus: quorum decimus erat Miltiades, cuius patrem Cimonem Steſagoræ filium, ut fugeret ex Athenis Piſiſtratum filium Hippocratis coëgerat caſus, et dum exul erat, obtinere palmam Olympicam quadriiugo certamine contigerat: quam victoriam muneris gratia tranſtulit in Miltiadem fratrem uterinum: proximaque Olympiade eisdem equabus iterum vincens conceſſit Piſiſtrato, ut renunciaretur, et ſic victoria in hunc tranſlata rediit in domum ſuam reconciliatus, idemque quum eisdem equabus aliam Olympiadem viciſſet, a filiis Piſiſtrati interfectus eſt, non iam vivo Piſiſtrato. Interfecerunt autem eum ad Prytaneum, noctu ſummiſſis percusſoribus, ſepultusque ante urbem trans

κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία, αὐτίκα [a] ἵππους τε ἐξεβάλλοντο, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι· οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ [b] μάχεσθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν, εἴκως δέ [c] διαφυλάξαιεν τὰ τείχεα, τούτου σφι [d] ἔμελε πέρι, ἐπεί τε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν· προσβολῆς δὲ γενομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος [e] ἔπιπτον ἐπὶ ἓξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἑβδόμῃ Εὔφορβός τε [f] ὁ Ἀλκιμάχου, καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέου, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι [g] Πέρσῃσι· οἱ δὲ, ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν, τοῦτο μὲν, τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν· τοῦτο δὲ, τοὺς ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο, κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς. Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν, καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας, ἔπλεον [h] ἐς τὴν Ἀττικὴν κατέργοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταυτὰ τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν· καὶ, ἦν γὰρ [i] ὁ Μαραθὼν ἐπιτηδεώτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς, ἐνιππεῦσαι, καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτό σφι κατηγέετο Ἱππίης ὁ [k] Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα· ἦγον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα· τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ [l] Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἱπποκράτεος· καὶ αὐτῷ φεύγοντι, ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη· καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην [m] ἀνελόμενόν μιν, τὠυτὸ ἐξενείκασθαι τῷ [n] ὁμομητρίῳ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ· μετὰ δὲ, τῇ ὑστέρῃ ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι νικῶν, παραδιδοῖ Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι· καὶ τὴν νίκην παρεὶς τούτῳ, κατῆλθε ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ ὑπόσπονδος· καί μιν ἀνελόμενον [o] τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι ἄλλην ὀλυμπιάδα, κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισιστράτου παίδων, οὐκέτι [p] περιεόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου· κτείνουσι δὲ οὗτοί μιν κατὰ 365 τὸ πρυτανήϊον, νυκτὸς [q] ὑπείσαντες ἄνδρας· τέθαπται

a Ἵππους τε καὶ πεζοὺς *Brit.* *b* *Med. Ask. Paſſ.*, ceteri μαχέσασθαι cum *Aldo.* *c* Περιφυλ. *Arch.* *d* Περιέμελλεν *Arch.* περὶ ἔμελε *Paſſ.* *e* *Arch. V. M. Paſſ. Ask.*, in *Aldo* et aliis ἔπιπτον μὲν ἐπὶ. *f* Deſideratur ὁ in *Arch. V.* *g* *Med. Paſſ. Ask. V. Arch.*, prius Πέρσῃσι τὴν πόλιν. Conf. *Gronov.* *h* Ἐς γῆν τὴν Ἀττικ. ora *Steph. Paſſ.*, non inconmode pro uſu, tum κατεργάζοντες *Arch. V.* et *Paſſ.* ex ſcholio. Porro ταυτὰ *Arch*, quae et *Reiskii* coniectura: ante ταῦτα. *i* Ἡ Μαραθ. *Med. Paſſ.*, in *Arch. V.* articulus non reperitur. *k* Πεισιστράτεω *Arch.* *l* *Med. Paſſ. Ask.* et *Ed. Genev.*, recte: Ἀθηναίων olim. *m* Ἀνελομένῳ *Med. Ask.* *n* Ὁμομήτορι *Arch. V.*, quod praeiudicio *Th. Galei* multo praeſtantius. Tu vide C. 38. *o* *Med. Paſſ. Ask. Arch. V. Paris. B.*, praeclare. Prius τοῖσι αὐτοῖσι et bis quidem. *p* Παρέοντος *Arch.* *q* Πείσας *Arch.*, prave. Mox διακοίλης iunctim plerique.

Ταμύνας legitur apud *Dem.* c. Mid. p. 364, 301. C. Boeot. p. 578, 20. *AEſch.* C. Ctes. p. 66, 5, 14. qui in Or. de falſa legat. p. 50, 40. τὴν ἐν Ταμύναις μάχην memorat, laudemque ſibi reportatam; quo ſpectat *Philoſtr.* p. 508. VALCKEN.

62. Ἔπιπτον ἐπὶ ἓξ ἡμέρας] Expulſum et Cl. *Gronovio* μὲν ſervari potuiſſe, *D'Orvillius* ad *Chariton.* VI, 5. p. 561. opinabatur, haud inprudenter quidem, niſi ſchedarum voluntas aliud poſtularet. Eretriae proditores *Euphorbus* et *Philagrus* ſunt in *Plut.* de Garrul. p. 510. B., et *Pauſania* VII, 10., ubi in Graecis Φίλαβρος Κυνέου, in Latinis melius. *Strabonem* memoria ſefellit, quando L. X. p. 687. de Eretria τὴν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, ΣΑΓΗΝΕΥΣΑΝΤΕΣ, ὥς φησιν Ἡρόδοτος τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει. Nihil hic talis modi. *Platonis* in Menex. p. 240. verba in doctiſſimi ſcriptoris haerebant recordatione. Vide Cl. *Valckenarium* ad L. III, 149.

64. Φίλαγρος ὁ Κυνέου] Hoc congruit Eretrienſi nomen, non illud male ominatum Φίλαβρος, quod vulgatur ap. *Pauſan.* in catalogo proditorum Graeciae VII, p. 546. —— Quando mox Eretrienſes Perſae dicuntur ἀνδραποδίσασθαι κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολὰς, ſi iuſſerat Darius σαγηνευθῆναι, fecerunt quomodo feciſſe ſcribit praeter ceteros *Strabo*: vid. notata in L. III, c. 149. *Nullam* Herodotum tamen *iſtius rei feciſſe mentionem* monuerat iam *Petavius* in *Iuliani* p. 79. A. —— Sequentia, nec *Vallae*, neque ceteris intellecta, recte ceperunt *Gron.* et *L'Auteur des Eſſais de Crit.* p. 184. Vicinum, κατέργοντες πολλὸν, vellem nobis explicuiſſent. VALCKEN.

71. Κατέργοντές τε πολλὸν] *Laurentii* Latina, *magnam partem vaſtaverunt*, κατεργάζοντες trium Codd. explicant, ad rem bene, modo iſti formae ea ineſſet notio. Taliter κατεργάζεσθαι in Muſis atque apud alios frequens. Fieri fortaſſe potuit, idem ut ſignificatus illi participio adhaeſerit: alioqui κατέργοντες valere oportebit, non, quae viri Cl. verſio, *ſe coërcentes*, ſed Athenienſes in anguſtias cogentes et concludentes, veluti L. V, 63. Adſunt et uberes correctionum viae, *Reiskii* ſollertia munitae, κακεργέοντες, *multa mala inferentes*, καταργέοντες h. e. καταραθυμοῦντες, *tempus nihil agendo conſumentes*, καταράττοντές τε πολλὸν, *magno inpetu irruentes.* Eas ego premere non auſim. Vaſtitatem agrorum, a Perſis tum effectam, *Plut.* Ariſtid. p. 321. A. indicat.

73. Ὁ Μαραθὼν] Διγενὴς ἡ λέξις, ὁ καὶ ἡ Μαραθών, monitore *Euſtath.* ad Odyſſ. p. 1568, 44.; Ionum ore ἡ Μαραθὼν, ni fallit *Thom. Magiſter*: fallere autem *H. Stephanus* App. de Dialect. p. 157. decernit, Grammatico *Herodotum* L. I, 62. et hoc ipſum aliaque ex C. 107. obiiciens. Sed enim ἡ Μαραθὼν hic in ſchedis: neque latet, quantum ſibi amanuenſes in mutanda Scriptoris dialecto indulſerint. Adde *Porphyrium* Q. Homer. VIII., τὴν Μαραθῶνα Ionibus vindicare, et eruditos *Thomae M.* interpretes.

I Equæ victoria triplici Olympica illustres. Miltiades post pericula ab hostibus et accusatoribus dispulsa dux Atheniensium. Phidippides cursor. Panis apparitio faventis Athenis.

θαπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ· καταντίον δ' αὐτοῦ αἱ ἵπποι [a] τεθάφαται αὗται αἱ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι· ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἤδη τὠυτὸ τοῦτο Εὐαγόρεω Λάκωνος· πλέω δὲ τουτέων, [b] οὐδαμαί. ὁ μὲν δὴ πρεσβύτερος τῶν παίδων [c] τῷ Κίμωνι Στησαγόρης ἦν τηνικαῦτα παρὰ τῷ [d] πάτρῳ Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ· ὁ δὲ νεώτερος παρ' αὐτῷ Κίμωνι [e] ἐν Ἀθήνῃσι, τοὔνομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκιστέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω, Μιλτιάδης. 104 Οὗτος δὴ ὦν τότε ὁ Μιλτιάδης ἥκων ἐκ τῆς Χερσονήσου, [f] καὶ ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον, ἐστρατήγεε Ἀθηναίων· ἅμα μὲν γὰρ, οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἴμβρου, περὶ πολλοῦ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλῆα· ἅμα δὲ, ἐκφυγόντα τε τούτους, καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἑωϋτοῦ, δοκέοντά τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ, ἤδη τοενθεῦτέν μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι, [g] καὶ ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἀγαγόντες, ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ· ἀποφυγὼν δὲ καὶ τούτους, στρατηγὸς οὕτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου. 105 Καὶ πρῶτα μὲν, ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ, ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα [h] Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ [i] ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα· [k] τῷ δὴ, ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φειδιππίδης, καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελε, περὶ τὸ Παρθένιον οὖρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πὰν περιπίπτει· βώσαντα δὲ τοὔνομα τοῦ Φειδιππίδεω τὸν Πᾶνα, Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἑωϋτοῦ οὐδεμίην ἐπιμέλειαν ποιεῦνται, ἐόντος εὔνου ἤδη Ἀθηναίοισι, καὶ πολλαχοῦ

a γε-

trans viam, quæ per Cœlam vocatur: et e regione eius sepultæ sunt equæ illæ, quæ tres Olympicas victorias reportarant. Idem quod istæ, iam aliæ equæ fecerant, quæ fuerunt Euagoræ Laconis: aliæ præterea nullæ. Per idem tempus maior natu filiorum Cimonis Stesagoras, apud Miltiadem patruum in Chersoneso educabatur: minor autem apud ipsum Cimonem Athenis erat, nomen habens Miltiades a Miltiade Chersonesi conditore. 104 Hic igitur Miltiades e Chersoneso tunc profectus, dux Atheniensium erat, e duplici cæde elapsus; nam simul eum Phœnices usque ad Imbrum persequuti, in magno negotio habebant capere hominem, ut ad regem perducerent; simul ab iis elapsum, et domum suam reversum, ac se salvum esse existimantem, inimici sui inde exceperunt, et iudicio subiecerunt, accusantes occupatæ in Chersoneso tyrannidis. Sed et hoc reatu liberatus, ita suffragiis populi dux Atheniensium declaratus est. 105 Duces autem quum adhuc in urbe essent, ante omnia præconem Spartam mittunt Phidippidem, illum quidem Atheniensem, sed diurnum cursorem et id ipsum meditantem. Huic Phidippidi, ut ipse dicebat, et Atheniensibus renunciavit, circa Parthenium montem, qui supra Tegeam est, obvius fuit Pan: compellatoque nominatim Phidippide, iussit nunciari Atheniensibus, quid ita illi nullam gererent curam sui, qui ipsis bene nunc vellet, quique iam sæpenumero de

eis

a Τεταφ. id. *b* Οὐδαμαὶ id. *c* Abest *V. Arch.* *d* Πάτρῳ οἱ *Arch.*; vocabulum explicat *Eustath.* p, 316, 8. ad *Hom.* et *Th. Mag.* in Τίθην. *e Med. Ask. Pass.*, ἐν deerat ceteris, nec requirebatur. Mox οὔνομα tantum *V. Ask.* *f V. Med. Ask. Pass.* et *Suid.*, qui haec exscripsit in Μιλτιάδης. Copulam vulgo omittebant. *g* Καὶ ὑπὸ *Arch. V.*, tum, negligentes αὐτὸν, ἀγαγόντες cum *Brit. Med. Pass. Ask. Paris. B.*, in *Suid.* ἀναγαγ., olim ἐσαγαγόντες. *h* Φιλιππίδην *Arch. V. Valla* semper: excerpsit Schol. *Hermogenis* p. 407. *i* Ἡμεροδρόμην ora *Steph. Pass. Vind.* *k* Hiatus hic in *Arch. V.* usque ad C. 106. περιπεσοῦσαν.

92. Πέρην τῆς διὰ Κοίλης] Sic *Io. Meursium* Ceram. Gem. C. 24. secutus pingi iussi. Διακοίλης, nexis vocibus, consistere non potest. Atticae Κοίλη e *Marcellino* scriptisque marmoribus nota, haud longe Ceramico aberat. Unde *AElian.* Anim. XII, 40. Μιλτιάδης δὲ τὰς ἵππους τὰς τρεῖς ΟΛΥΜΠΙΑ ἀνελομένας ἔθαψεν ἐν ΚΕΡΑΜΕΙΚΩι· καὶ Εὐαγόρας ὁ Λάκων. —— Quae cuncta hinc derivata cum sint, bene *Iac. Perizonius* ad *AEliani* Var. IX, 32. τρεῖς Ὀλυμπιάδας reposuit, alioqui τρὶς Ὀλύμπια, cum Cl. *Io. Matth. Gesnero*, qui de equabus huiusmodi erudite in *Columellam* R. R. III, 9.

92. Τῆς διακοίλης καλ. ὁδοῦ] Cum *Io. Meursio* in Ceramico Gem. C. 24. scribendum censeo: πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ, *ultra viam, quae quod trans Coelam ducat nomen inde suum accepit.* Fuit enim sepulcrale Cimonis monumentum prope urbem ἐν Κοίλῃ, atque adeo ultra viam, quae vocabatur ἡ διὰ Κοίλης ὁδός. *Marcellin.* in vita *Thucyd.* p. 3, 25. πρὸς ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνεια μνήματα· huic vitae subiectus scriptor incertus, a praecedentium auctore diversissimus, (cuius incipiunt observata p. 7, 46. ab Ἰστέον) p. 9, 23., ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν πυλῶν ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ Κοίλη καλεῖται· conf. tertius vitae *Thuc.* scriptor p. 12, 12. Praeter Archinum, *Meursio* memoratum de Pop. Att. in Κοίλη, qui ἐκ Κοίλης censerentur cives innotuerunt Attici Chaeredemus Εὐαγγέλου, Phidon, et Leptines ex *Schol.* in *Aristoph.* A. v. 1128., *Isocrate* p. 375. D. *Demosth.* p. 397, 104. VALCKEN.

97. Πρεσβύτερος τῶν παίδων τῷ Κίμωνι] Consimili structura εἷς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τοῖσι Σκύθῃσι L. IV, 51. et L. IX, 107. καὶ ἠγάγετο ἐς ἑωϋτοῦ Δαρείῳ τὴν γυναῖκα, *filii Darii uxorem.* Error *Thomae Mag.*, παρὰ τῷ πάτρῳ explicantis ἤγουν τῷ πάππῳ, reprehensus merito fuit a *P. Leopardo* Emend. VII, 20. et *I. Rutgersio* Var. L. I. p. 33.

98. Παρὰ τῷ πάτρῳ Μιλτ.] Recte *Eustath.* in Il. B. p. 239, 16., ὡς παρ' Ἡροδότῳ Πάτρως ὁ ἀπὸ πατρικοῦ ἀδελφοῦ θεῖος, οὕτω νῦν (Il. B. v. 661.) ὁ ἀπὸ μητρικοῦ, Μήτρως· hac etiam in voce sibi constat *Herod.* L. II. c. 133. IV, c. 76. VII, c. 10. In his nostris errasse *Thomam Magist. I. Rutgers.* ostendit Var. Lect. pag. 33. VALCKEN.

8. Καὶ ὑπὸ δικαστήριον] Addita ex Codd. copula sermonem, nonnihil antea hiulcum, instruxi. Quod proxime autem τοενθεῦτέν μιν οἱ ἐχθροὶ —— in μὲν docti viri suspicione conversum memini, quoniam αὐτὸν ἀγαγόντες consequitur. Eiicerem ego posterius potius fide eorundem librorum, si quae rei necessitas, qualis in Herodotea redundantia et aliorum nulla. Confer *Diodoro* adposita L. I, 97. IV, 39.

13. Φειδιππίδην] *Corn. Nepos* expressit, *Philippidemque cursorem eius generis, qui hemerodromi vocantur*, ubi in cursoris, prorsus uti hic, nomine libri non conspirant, *Phidippidem* dantes. In *Polluce* III, 148. Φιλιππίδης ἡμεροδρόμος, hinc, opinor, acceptus: eadem *Luciani* scriptura T. I. 727., *Plut.* Malign. p. 862. A., *Pausan.* I, 28., *Libanii* T. I. p. 138., *Plinii* Hist. N. VII, 20., *Solini* Polyh. C. I. Non me clam est, V. Cl. *Salmasium Palmerium*que Φειδιππίδην ubique praeferre ob *Herodoti* exemplum: at dubium illud est. Retinebo tamen, valde metuens de explorata scriptionis eius veritate, Φειδιππίδην. *Hemerodromos*, οὐ χρωμένους ὑποδήμασι ἐν ταῖς ὁδοῖς, *Musonius* ἀνυποδησίαν collaudans in *Stob.* Serm. I. p. 18., testimonio esse voluit, plura de iisdem et elegantia vetus scriptor in *Steph.* Sched. VI, 2.

18. Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι] Eadem hinc de Pane narrat *Pausan.* I, p. 68. similia Suidas in Ἱππίας. Huic, a Miltiade forsan excogitatae, fraudi similem commentus est Pericles, narratam *Frontino* Stratag. I, c. XI, 10. et summi duces Archidamus, Agesilaus, Epaminondas plebis superstitione scienter leguntur usi. Tegeatis non minus quam Atheniensibus istam Panis adparitionem visam fuisse veram ex *Pausaniae* constat Arcad. p. 710. In *Schol.* MS. ad *Aristidis* Panathen. Philippidae, seu Phidippidae, dixisse fertur Pan: ὅτι τῇ μάχῃ παρέσομαι· εἰπὲ δὲ Ἀθηναίοις τιμᾶν με· huic quoque divino iussui libenter Athenienses rebus compositis obsecundasse docet *Herod.* ἱδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ἱρόν· testis est et Pan ipse *Lucianeus* I, p. 272., Ἀθη-

eis bene meritus fuisset atque etiam futurus esset. His verbis fide habitâ, Athenienses, quando eorum tandem status erat bene constitutus, extruxerunt sub arce templum Panis: illique annuis sacrificiis ex quo nuncium accepere, sacrificant, et lampadis cursu supplicant.

106 Tunc autem Phidippides hic a ducibus missus, quando sibi dixit etiam Pana apparuisse, secundo die postquam Atheniensium urbe exivit, Spartam pervenit, adiensque magistratus, Lacedæmonii, inquit, orant vos Athenienses ut sibi opem feratis, nec civitatem inter Græcos vetustissimam negligatis, in discrimen adductam, ut barbaris serviat. Etenim Eretria direpta est, insignique civitate Græcia imbecillior reddita. His mandatis a Phidippide expositis, placebat quidem Lacedæmoniis opem ferre Atheniensibus: sed id sibi impossibile confestim facere erat, nolentibus legem rumpere: nam erat nonus dies stantis mensis, quo die negabant se progressuros, orbe lunari non impleto. Et isti quidem plenilunium expectabant.

107 Hippiæ autem Pisistrati filio, qui barbaros in Marathonem ducebat, visum hoc in somnis superiore nocte oblatum est: Videbatur sibi Hippias cum matre concumbere.

[a] γενομένου σφίσι χρησίμου, τὰ δ' ἔτι καὶ ἐσομένου· καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, καταστάντων σφίσι εὖ ἤδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα, ἱδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ἱρὸν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι ἐπετείῃσι καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος, ὅτε πέρ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι, [b] δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ· ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε, „Ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βοηθῆσαι, καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἕλλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ [c] Ἐρέτριά τε νῦν ἠνδραπόδισται, καὶ πόλι λογίμῳ ἡ Ἑλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη". ὁ μὲν δή σφι τὰ ἐντεταλμένα [d] ἀπήγγελε· τοῖσι δὲ [e] ἕαδε μὲν βοη- 366
θέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τοπαραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ [f] ἱσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη· εἰνάτῃ δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι [g] ἔφασαν, μὴ οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου· οὗτοι μέν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον. Τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροιχομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδὼν [h] ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἐδόκεε ὁ Ἱππίης τῇ μητρὶ τῇ ἑωυτοῦ

a Γενομένου σφίσι sine interposito ἤδη *Pass.*, mox Sch. *Hermogen.* πολλαχῇ cum *Ask. Pass.*, sicuti I, 42. Porro τὰ δ' ἔτι uterque, ceteri cum *Aldo* τὰ δέ τι. *b* Citat *Plut.* Malign. p. 862. A., non sine loligine. *c* Νῦν Ἐρετρ. τε *Arch. Pass.* *d* Ἀπάγγ. *Arch. Pass. Vind.*, sine augmento. *e* Habet *Suid.* in Ἑαδότα. *f* Ἱσταμένου *Vind.* et *Plut.* p. 861. F., ubi prius εἰνάτη ob sequens interiit: olim erat ἱσταμένη, vitiose. *g* Desideratur in *Arch. V.* *h* Absunt tria seqq. ex *M. Pass. Ask.*

Ἀθηναίοισι συμμαχήσας οὕτως ἠρίστευσα ἐν Μαραθῶνι, ὥστε καὶ ἀριστεῖον ἡρέθη μοι τὸ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλαιον. Panis αὔλιον et τὸ τοῦ Πανὸς dixit *Aristoph.* Lys. v. 722. et 910. alia dedit *Meurs.* Ath. Att. II, c. 8. In *Schol.* Ed. ad *Aristid.* T. II. p. 172., Pani dicuntur βωμὸν ἱδρύσασθαι et θυσίας ἐπιτελέσαι. Herodotea, καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται, *Meurs.* attigit in Gr. Feriata v. Λαμπάς. VALCKEN.

21. Γενομένου σφίσι χρησίμου] Odiosa vocis ἤδη repetitio nunc cessabit. *Hermogenis* Schol. in praegressis eam neglexit, εὔνου ὄντος αὐτοῖς repraesentans. Potior *Pass.* voluntas, in quam *Reiskii* inclinavit opinatio, mox, sicuti in duobus MSS., τὰ δ' ἔτι legentis, proba utique sententia. Scholiastes ille τὰ δὲ, καὶ ἐσομένου tantum.

28. Δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθ. ἄστεος] Obscura de Phidippide *Plutarchi* insectatio est, iniusta tamen. Spatium ab illo cursore, absolutum biduo, stadiis MCCXL. finiit *Solinus* et magnus eius interpres p. 33., *Plinius* vero MCXL. Hist. Nat. VII, 20., ubi docte *Harduinus*.

28. Δευτεραῖος —— ἦν ἐν Σπάρτῃ] Plusquam mille ducenta stadia biduo confecisse *Salmas.* monuit ad *Solin.* p. 45. Miror quod scribit *Plutarch.* de *Herod.* Malign. p. 862., Phidippidem παρακαλοῦντα Λακεδαιμονίους ἐπὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς μάχης γεγενημένον· ante pugnam Marathoniam Spartam missus, victoriae reportatae nuncius Athenas venit, *Luciano* teste T. I. p. 727., λέγεται ἀπὸ Μαραθῶνος ἀγγέλλων τὴν νίκην εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, —— χαίρετε, νικῶμεν, καὶ τοῦτο εἰπὼν συναποθανεῖν τῇ ἀγγελίᾳ, καὶ τῷ χαίρειν συνεκπνεῦσαι· ubi forte scribi praestiterit ἐναποθανεῖν τῇ ἀγγελίᾳ. In *Scholiis* ineditis ad *Aristid.* Panathen. vatis iussu Plataeis missus ad ignem sacrum Delphis petendum ἀπῆλθεν εἰς Δελφοὺς, καὶ ἦλθεν αὐθημερὸν χιλίους σταδίους ποιήσας· καὶ ἐλθὼν ἐς Πλαταιὰς, καὶ ῥίψας ἐν μέσῳ τὸ πῦρ ἐτελεύτησε μὴ ἐνεγκὼν τὸν κάματον. VALCKEN.

38. Ἦν γὰρ ἱσταμένου μηνὸς εἰνάτη] Sermonis indolem hoc postulare *Gronovius* agnovit. Bene *Vindob.* et *Plutarchus*, in cuius Glor. Athen. p. 349. E. ἕκτῃ μὲν ἱσταμένῃ Βοηδρομιῶνος simili peccato. Superius C. 57. καὶ ἑβδόμας ἱσταμένου τοῦ μηνὸς· *Plut.* Sympos. VIII. p. 717. B. τῇ ἕκτῃ τοῦ Θαργηλιῶνος ἱσταμένου. In talibus enimvero pauca abunde sunt. Hic criminosa *Plutarchi* accusatio Malign. p. 861. F., *Herodotum* asperrime stringens, examen meretur. Negat τῆς πανσελήνου religione Spartanos ab expeditionibus abstinuisse, audacter ea in re *Pausaniae*, *Luciano*, si tamen is auctor Ἀστρολογίης, C. 25., scriptori Περὶ ποταμῶν, cui *Plutarchi* nomen inponitur, *Hermogeni*, et quos plures *Io. Meursius* Miscell. Lacon. II, 9. adpellavit, obnixus. Ad hoc, partae victoriae Marathoniae diem VI. fuisse Boëdromionis, in perpetuum eius monumentum ad posteros sacratum: quod, ne vacillantem putes, ter insinuat, etiam in Camilli Vit. p. 138. A. Falsum propterea largiter *Herodotum*, alios turpiter circumscribere, coelum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere. Gravis profecto accusatio, sed in insectatoris reditura, sicuti prudenter *Ioach. Camerarius* Prooem. in Herodot. p. 715. *Ed. Gronov.*, caput. Nam de lege, verba eruditi eius viri sunt, deque praelii die, sua fide adfirmante utroque, venia, opinor, dabitur ei, qui fidem *Herodoti*, proxime ad Marathonii certaminis aetatem pertinentis, atque ex illis, qui conflictui adfuerunt, haud pauca edocti, pluris sibi faciendam quam *Plutarchi* putaverit. At VI. tamen Boëdromionis dies sollemnis illi victoriae Athenis? Esto. Quid enim, si mense, cuius nomen *Herodotus* pressit, Metagitnione, quo Spartae *Carnia* celebrabantur, pugna in campo Marathonio fuerit pugnata? *Carnia* sane, pariterque luna, nondum pleno orbe fulgens, ne abitum Lacedaemonii maturarent, inpedimento erant, uti L. VII, 206. Ita praelium festo illo die, quod accusator non diffitetur, fuit prius, relato deinde in VI. Boëdromionis. Haec et plura pro *Herodoto* eruditissimus *Freretus* Comment. Acad. Inscript. T. XVIII. p. 138. *Ed. Paris.* Dici speciose poterit, *Carniorum* nullam hic mentionem. Servemus ergo mensem Boëdromionem, et pugnam in XVI. eius diem conferamus. Nam Spartani nono mensis die ad belli consortionem invitati, post plenilunium confecto tridui itinere, Persis tantum quod profligatis, Athenas advolarunt. Sit inquam certamini dies XVI. Boëdromionis, potuit victoriae memoria anteverti, et VI. die sacrari, quod Mysteriorum sollemnia extremo eodem mense sanctissima essent, aut alia de caussa. Neque insolens et praeter usum, ut victoriae sollemnis pompa alio celebraretur tempore, quam reportata ipsa fuerat. Persas Graeci ad Plateas IV. Boedromionis straverunt, *Eleutheria* tamen, recordationi eius rei dicata, die XIV. Maemacterionis peragebantur, *Plut.* Aristid. p. 332. A. Qua in opinatione de consensu Cl. *Ed. Corsini* Fastor. Attic. Diss. IV. p. 184. gaudeo. Alia *H. Dodwellus* de Cyclis Diss. VIII. p. 330. Utram autem cunque in re adeo remota adoptemus defensionem, *Plutarchus* caussa cadet.

43. Ἐν τῷ ὕπνῳ] Quibus supervacuae hae voces, arbitrium illis relinquo. Adduntur infra C. 118. et 131., etiam

eiusque explicatio vana: tussis et dens excussus et aenigma detectum. Plataeenses dediti Atheniensibus.

τοῦ συνευνηθῆναι· [a] συνεβάλετο ὦν ἐκ τοῦ ὀνείρου, κατ-
ελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν,
τελευτήσειν ἐν τῇ ἑωϋτοῦ γηραιός· ἐκ μὲν δὴ τῆς ὄψιος
συνεβάλετο ταῦτα· τότε δὲ κατηγεόμενος, τοῦτο μὲν,
τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον
τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ [b] Αἰγίλειαν· τοῦτο δὲ,
καταγομένας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὅρμιζε οὗ-
τος· ἐκβάντας δὲ ἐς [c] τὴν γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασ-
σε· καί οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆ-
ξαι μεζόνως ἢ ὡς ἐώθεε· οἷα [d] δέ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι,
τῶν ὀδόντων οἱ πλεῦνες ἐσείοντο· τουτέων ὦν ἕνα τῶν
ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βήξας· ἐκπεσόντος δὲ ἐς
τὴν [e] ψάμμον αὐτοῦ, ἐποιέετο πολλὴν σπουδὴν ἐξευ-
ρεῖν· ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ [f] ὀδὼν, ἀναστενάξας, εἶ-
πε πρὸς τοὺς [g] παρεστεῶτας, „ Ἡ γῆ ἥδε οὐκ ἡμε-
„ τέρη ἐστὶ, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσα-
„ σθαι· [h] ὁκόσον δέ τι μοι μέρος μετῆν, ὁ ὀδὼν μετέ-
„ χει". Ἱππίης μὲν δὴ [i] ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο
ἐξεληλυθέναι. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένεϊ
Ἡρακλέος, ἐπῆλθον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδημεί·
καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσάν σφεας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι
οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτέων οἱ Ἀθηναῖοι
συχνοὺς ἤδη [k] ἀναιρέατο· ἔδοσαν δὲ ὧδε· [l] πιεζεύμε-
νοι ὑπὸ Θηβαίων οἱ Πλαταιέες, ἐδίδοσαν πρῶτα πα-
ρατυχοῦσι Κλεομένεϊ τε τῷ Ἀναξανδρίδεω καὶ Λακε-
δαιμονίοισί σφεας αὐτούς· οἱ δὲ, οὐ δεκόμενοι, ἔλεγόν
σφι τάδε, „ Ἡμεῖς μὲν [m] ἑκαστέρω τε οἰκέομεν,
„ καὶ ὑμῖν τοιήδε τις γίνοιτ' ἂν ἐπικουρίη ψυχρή·
„ φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες ἤ
„ τινα πυθέσθαι ἡμέων· [n] συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δοῦ-
„ ναι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισί τε ἀν-
„ δράσι, καὶ τιμωρέειν ἐοῦσι οὐ κακοῖσι". ταῦτα συνε-
βούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ [o] κατὰ εὐνοίην οὕτω
τῶν Πλαταιέων, ὡς βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἔ-
367 χειν πόνους, συνεστεῶτας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μέν
νυν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλευον· οἱ δὲ οὐκ ἠπίστη-
σαν,

bere. Quo ex somnio coniectabat fore, ut
reversus Athenas, ac recepto dominatu senex
domi suae obiret. Hunc in modum interpre-
tabatur visum suum. Tunc autem ducis offi-
cio fungens, partim mancipia Eretriensia in
insulam Styreorum, nomine AEgileam, de-
portat; partim naves ad Marathonem appul-
sas ipse in stationibus locat; sed et barbaros
in terram egressos disponit. Ei talia admi-
nistranti contigit sternutatio, tussisque solito
vehementior, unde, concussis eius, utpote
senis, plerisque dentibus, unus illorum ex vio-
lentia tussiendi excussus est, et in arenam
delapsus: qui magna adhibita ad invenien-
dum diligentia, quum tamen non appareret,
suspirans Hippias, ad eos qui aderant ait,
Hæc terra non est nostra, nec eam poteri-
mus nobis subiectam efficere; quanta autem
pars ad me pertinebat, dens obtinet. Ita 108
Hippias ista visione interpretabatur se defun-
ctum esse. Atheniensibus autem apud Her-
culis fanum instructis supervenere auxilio Pla-
tæenses, omni cum populo; quippe qui sese
Atheniensibus dediderant, et pro quibus fre-
quentes iam labores susceperant Athenienses.
Dediderant autem sese hoc modo: Quum a
Thebanis premerentur Platæenses, primum
Cleomeni Anaxandridæ atque Lacedæmoniis
qui intervenerant, sese dediderant; a qui-
bus tamen recepti non sunt, hac oratione
utentibus: a nobis qui procul habitamus, fri-
gidum quoddam fuerit vobis auxilium: nam
priusquam nostrum quisquam audiat, possi-
tis occupati ab hostibus sæpe expugnari. Sua-
demus autem, ut vos ipsos Atheniensibus de-
datis, vicinis pariter et ad tutandum non in-
validis. Hoc Lacedæmonii non tam con-
sulebant Platæensibus quod eis bene vel-
lent, quam quod optarent Athenienses defa-
tigari Bœotorum bello. Id suadentibus La-
cedæmoniis non adversati Platæenses, adi-
tis

a Συνεβάλετο *Arch. Pass. V.*, et post nonnulla. antea συνεβάλλ. *b* Ἀιγλείην *Ask.*, Ἀιγλίην ora *Steph.* *c* Praetereunt τὴν *V. Pass.* *d* Δέ οἱ *Ask.* Fragm. *Paris. Pass.*; quod exsulans rediit, modo μέζον *Arch. V. Pass. Eustath.* ad *Hom.* p. 1831, 39. *e* Γῆν *Arch. Vind.* *f* *Arch. V. Pass. Ask. Steph.* ora, prius ὀδούς. Mox iterum. *g* Παριστάντας *Arch. V.*, παραστάτας *Pass. Ask. Brit. Steph.* margo. *h* Ὅσον *Arch. V.* *i* *Med. Pass. Ask.*, ταῦτα *Arch. Vind.*, tum συνεβάλετο iidem cum *Pass. Ask.*, olim ταύτην et συνεβάλλ. *k* Ἀναιρέατο *Arch. Pass. Vind.*, praeclare: olim ἀναιρέοντο. *l* *M. Arch. Pass. Ask.*, antea πιεζόμενοι. *m* Ἑκαστέρω *Arch.*, recte. ἑκατέρω prius. *n* Descripsit *Plut.* Malign. p. 861. D. livore non abstinens. *o* Κατὰ τὴν εὐ. *Ask.*

etiam III, 30. et 65., absunt VII, 12. De huiuscemodi per quietem visis Iocasta callide, Πολλοὶ γὰρ ἤδη κἀν ὀνείρασι βροτῶν Μητρὶ ξυνευνάσθησαν· ἀλλὰ ταῦθ' ὅτῳ Παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾷστα τὸν βίον φέρει, in *Soph.* Oed. Tyr. v. 1000., quo et Cl. *Burmannus* usus ad *Suetonii* Caesar. C. 7. Eum *Casaubonum*que vide. Ego vero συνεβάλετο, cuius in talibus creberrimus usus, reposui.

53. Πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόνως] Non sane miror, si istud quoque sternutamentum adparuerit ominosum *Herodoto*, εἰπόντι ὡς Ἱππίας —— ἔπταρε καὶ ἔβηξε μεῖζον τοῦ συνήθους, iuxta *Eustathium* in Od. P. p. 647. Ne *Xenophon* quidem πταρμὸν memorare dedignatus in historia K. A. III, p. 178, 15., ne mali militibus videretur ominis sternumentum, ut οἰωνὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος accipiendum persuasit: insaniam popularem ridendo feliciter confutavit Timotheus apud *Polyaen.* III, c. 10, 2. vid. *Davis.* in *Ciceron.* de Div. II, c. 40. VALCKEN.

54. Οἷα δέ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι] Concinne MSS., quorum iudicio μέζον praestabilius. Vere deinceps ὁ ὀδών· *Eustath.* Ἰακὸν δέ φασιν ὁ ΟΔΩΝ Iliad. Λ. p. 854, 14., testisque moris Ionici locupletissimus *Hippocrates.* Hippiae πταρμὸν et dentem excussum exscripsit in *Suid.* Ἱππίας *AElianus* aut scriptorum alius quis.

66. Πόνους —— συχνοὺς ἤ. ἀναιρέοντο] Scribendum arbitror ἀναιρέατο, vel ἀναραιρέατο, positum Herodoteo more pro ἀνήρηντο, *susceperant*, ut vertit *Valla*, qui, nisi sic legerit, sensit tempus idem requiri, quale praecesserat ἐδεδώκεσαν. —— Quae dixisse narrantur Plataeënsibus Lacedaemonii, *Herodoti* praesertim ea de re iudicium non miror, invidiosa Spartanisque iniuria visa *Plutarcho*, qui T. II. p. 861. D. E. οὐκοῦν, inquit, εἰ μὴ κακοήθης Ἡρόδοτος, ἐπίβουλοι μὲν καὶ κακοήθεις Λακεδαιμόνιοι, ἀναίσθητοι δὲ Ἀθηναῖοι παρακρουσθέντες, Πλαταιεῖς δὲ οὐ κατ' εὔνοιαν οὐδὲ τιμὴν, ἀλλὰ πολέμου πρόφασις εἰς μέσον ἐῤῥίφησαν· quid mirum inter aemulos, et suis quemque commodis invigilantes? Herodotea Spartanorum ingenio atque institutis minime disconveniunt. VALCKEN.

71. Ἡμεῖς μὲν ἑκαστέρω τε οἰκέομεν] Suum scriptori rediit. Ἑκατέρω alienum erat, corrigendumque ex *Foesii* Oecon. Hippocr. p. 184. doctrina. *Herodoti* sunt L. III, 101. οὗτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ΕΚΑΣΤΕΡΩ τῶν Περσέων οἰκέουσι. *Hesychius* Ἑκαστέρω, ποῤῥωτέρω. Saepe *Apollon. Rhod.* IV, 90. &c. Mox ψυχρὴ ἐπικουρίη, uti νίκη ψυχρὴ L. IX, 48., et ἐλπὶς ψυχρὰ *Euripid.* Iph. Aul. v. 1014. et *Iosephi* B. Iud. I, 18, 3.

74. Συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δοῦναι] Res testificatione *Thucydidis* L. III, 55. extra dubii periculum, non insectationis *Plutarchi*, malignitatis hic manifesta cubilia detegentis. Spartanine Plataeensibus οὐ κατὰ εὐνοίην, ut Atheniensibus se iungerent, suaserint, an hos bello Boeotico, Plataeensium caussa, expositos voluerint, dictu quidem nunc difficile. Cognitissimi tamen Athenis totaque Graecia Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια *Euripid.* Andromach. v. 446.

80. Οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν] Qui hic scribendum credidit οὐκ ἠπείστησαν, non recordabatur quod saepe legerat apud *Sophoclem* ἀπιστῆσαι positum pro ἀπειθῆσαι. Sae-

tis Atheniensibus, dum rem divinam duodecim diis faciunt, eis ad aram suppliciter sedentes sese dediderunt. Adversus quos Thebani re audita exercitum duxerunt, in eorumque auxilium Athenienses venerunt. Sed conserturos prœlium Corinthii non neglexerunt; verum occurrentes reconciliandi gratia, utrorumque permissu regionem hunc in modum terminarunt, ut Thebani eos Bœotos qui nollent inter Bœotos censeri, finerent facere quod vellent. Hoc ubi decrevere Corinthii, abscessere. Abscedentes quoque Athenienses aggressi Bœoti sunt, sed commissa pugna repulsi: unde Athenienses transgressi quos Corinthii statuerant Platæensibus terminos, illos dico excedentes, Asopum ipsum statuerunt limitem esse Thebanis versus Platæenses et Hysias. Ergo Platæenses Atheniensibus sese quum dedidissent eo quo dixi modo, ad Marathonem tunc
109 auxilio venerunt. Erant autem in Atheniensium ducibus ancipites sententiæ, aliis vetantibus fieri prœlium: paucos enim se esse, ut cum Medis confligerent; aliis, quorum erat Miltiades, ad pugnandum hortantibus. Itaque quum separarentur, et deterior sententia vinceret, ibi Miltiades Callimachum Aphidnæum adiit, tunc forte polemarchum, *belli principem*: qui magistratus per fabæ sortitionem electus in ferendo suffragio undecimus est: nam quondam Athenienses vi sententiæ parem ducibus faciebant polemarchum. Ad hunc Miltiades, In te, inquit, nunc, Callimache, situm est, utrum in servitutem Athenæ redigantur, an tu eas liberando memoriam tui in omne ævum relinquas, qualem ne Harmodius quidem atque Aristogiton re-

σαι, ἀλλ' Ἀθηναίων ἱρὰ ποιεύντων τοῖσι δώδεκα θεοῖσι, ἱκέται ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν, ἐδίδοσάν σφεας αὐτούς. Θηβαῖοι δὲ πυθόμενοι ταῦτα, [a] ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Πλαταιέας· Ἀθηναῖοι δέ σφι ἐβοήθεον· μελλόντων δὲ [b] συνάπτειν μάχην, Κορίνθιοι οὐ περιεῖδον· παρατυχόντες δὲ, καὶ καταλλάξαντες, ἐπιτρεψάντων ἀμφοτέρων, οὔρισαν τὴν χώρην ἐπὶ τοῖσδε· ἐᾷν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλομένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα [c] γνόντες ἀπαλλάσσοντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιοῦσι ἐπεθήκαντο Βοιωτοί· ἐπιθέμενοι δὲ, ἑσσώθησάν τῇ μάχῃ· ὑπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὔρους, τούτους ὑπερβάντες, τὸν Ἀσωπὸν [d] αὐτὸν ἐποιήσαντο οὖρον Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶναι καὶ Ὑσιάς· ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ· ἧκον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες. Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι· τῶν μὲν, οὐκ ἐώντων συμβάλλειν· ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων [e] συμβαλέειν· τῶν δὲ, καὶ Μιλτιάδεω, κελευόντων· ὡς δὲ [f] δίχα τε ἐγίνοντο, καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἑνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχέειν· τοπαλαιὸν γὰρ [g] Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι· ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος· πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε τάδε, „ Ἐν σοὶ νῦν Καλλίμαχέ ἐστι ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας, ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα, [h] μνη„μόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, „ οἷον οὐδὲ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων λείπου„σι.

a Ἐστράτευον *Arch.* *b* *Med. Ask. Pasf. Vind. Arch.*, alii δέ σφεων συνάψειν. *c* Ἀναγνόντες *Arch. Vind.* *d* Αὐτῶν *Arch.* *e* Συμβάλλειν *Pasf. V.* *f* Δίχα τε *Pasf.* Enclitica aberat. *g* Οἱ Ἀθην. *Pasf.*, articulus ceteris deerat. *h* Μνημόσυνα ora *Steph. Pasf.* et post pauca οἷα. Vide VII, 226. IX, 16., ubi simili numero.

Saepius id ipsum legeremus apud veteres, si per correctores licuisset: qui vulgo ἀπειθὴς, illis etiam ἄπιστος dicebatur: ἀπιστεῖν idem erat ac ἀπειθεῖν, vel εἶναι ἀπειθῆ. *Zonaras* in Lexico MS. Ἄπιστος λέγεται καὶ ὁ μὴ πειθόμενος, ὡς φησὶ Πλάτων· καὶ Ξενοφῶν Κύρου παιδείας ά (p. 4, 14. p. 26, 11.) Εὐπιστοτάτους, [τοὺς] εὐπειθεστάτους ἢ μάλιστα πειθομένους· luculentus testis est *Harpocration*, Ἀπιστεῖν, ἀντὶ τοῦ ἀπειθεῖν, dixisse scribens *Antiphontem* et *Isocratem*; Ἀπιστίαν, τὴν ἀπείθειαν, *Demosthenem* (p. 70, 43. p. 71, 53.) aliosque plures. *Antiphontis* oratio citata periit: in *Isocratis* vulgatur ad Philippum Epist. p. 409. A. εἰ μὲν ἐπείσθης —— εἰ δ' ἠπείθησας· reponendum ἠπίστησας ex *Harpocr.* conf. *Hesych.* in Ἠπίστησεν. Inter *Leunclavium* et *H. Steph.* motam litem componere conatus *Hutchinson* ad *Xenoph.* K. Π. p. 114., *Sophoclis* excitat loca, quibus nixus *Stephano* suffragatur; sed Sophoclea debet ille *AEm. Porto*, qui collegerat illa initio notarum in *Xenoph.* Ad *Hesych.* in Ἀπιστεῖ et in Ἄπιστος errat *Kuster.* recte iudicat clar. *Abresch.* conf. *Porti* Lex. Ion. in Ἄκριτος et *Ti. Hemsterhuis.* ad *Lucian.* p. 179. VALCKEN.

89. *Ταῦτα γνόντες ἀπαλλάσσοντο*] In iudicio finium regundorum Boeoti non acquieverunt, inde *ἀναγνόντες ἀπαλλάσσοντο suadentes discesserunt* Corinthii ex fide librorum quorundam, pro Scriptoris dialecto haud insuave, uti *H. Stephani Porti*que collectanea demonstrant. Sed muto nihil. De *Hysiis* ante disputatum L. V, 74.

4. *Ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθ. πολεμαρχέειν*] Athenis *κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρέεσθαι* legitimum facit Pythagoras in *Lucian.* Vit. Auct. C. 6., et plures, a *Davisio* nominati ad *Max. Tyr.* Diss. XXII. p. 582. *Io.* autem *Meursius*, primum omnium Polemarchum Callimachum hunc creans Att. Lect. II, 14., in fraudem *Simsonium* induit Chron. A. M. 3514., deceptum *Pausaniae* verbis I, 15., ubi *Kühnius* melius.

7. *Ἦν τότε πολέμαρχος Καλλίμ.*] Incogitanter *Io. Meursio* Callimachus iste dicitur Athenis *primus* polemarchi munus obiisse, Att. Lect. II, c. 14. *Meursium* sequitur *Kühnius* ad *Poll.* VIII, 92. Ut primus forte Polemarchorum Callimachus decem ducibus hoc tempore fuerit adiunctus undecimus, qui in acie honoratiorem ex lege locum teneret, a qua suspicione non multum abfuit *Iac. Perizon.* ad *AEliani* V. H. p. 421., certo constat non primum fuisse Callimachum apud Athenienses polemarchum. *Pausaniae* verba I, p. 37. quibus solis niti potuit *Meurs.* vel aliter accipienda sunt, vel ita leviter refingenda, ut de Callimacho scripserit, ὃς, Ἀθηναίοις πολεμαρχῶν, (vid. *Herodiani* Philetaer. a *Piersono* vulgatus p. 441.) ἤρξατο nempe *μάχεσθαι*, vel *τῆς μάχης*· ap. *Herod.* c. 111., τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· de eodem *Polemo* Soph. p. 3., ἐξῆρχε γὰρ, κἂν τοῖς πρώτοις ἔταττεν αὐτὸν ἡ πολεμαρχία. —— Nobile votum, quo Dianae τῇ Ἀγροτέρᾳ ante pugnam Marathoniam se obstrinxerunt Athenienses, fecisse dicitur Callimachus polemarchus in *Schol.* ad *Aristoph.* Eq. v. 657. Recte *Meurs.* observat Athen. Att. II, c. 5., eadem sacra postea quotannis fecisse Dianae polemarchum, *quia primus olim Callimachus polemarchus ita instituit:* Nollem eadem pag. scripsisset vir egregius, votum illud Dianae factum ante Xenoph. *Herodotum quoque retulisse lib.* VI.; *quem malignitatis accusat eo nomine Plutarchus.* Apud *Plutarch.* T. II. p. 862. B. pro φησὶ scribendum φασὶ, nam votum nusquam memorat neque sacri solennis originem *Herodotus*, atque idcirco *Plutarcho* accusatur negligentiae l. c. ἐσπουδακὼς περὶ τὰς Ἀθήνας διαφερόντως οὐδὲ τὴν πρὸς Ἄγρας πομπὴν ἱστόρηκας, ἣν πέμπουσιν ἔτι νῦν τῇ Ἑκάτῃ χαριστήρια τῆς νίκης ἑορτάζοντες· in var. lect. πρὸς Ἀγροτέραν legitur; nisi sit ex Codd. alterum non mutarem, inprimis cum sequatur τῇ Ἑκάτῃ· scripseratne forsan τῇ ἕκτῃ Θαργηλιῶνος; isthoc die quotannis Athenienses τῇ Ἀγροτέρᾳ ἀποθύουσι τὰς χιμαίρας iuxta *AElian.* V. H. II, c. 25. Qui huius sacri meminerunt viri docti caute abstinuerunt loco *Xenoph.* Ἑλλ. IV. p. 302, 17. VALCKEN.

σι· νῦν γὰρ δὴ ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγιστον· καὶ ἢν μέν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, [a] δέδοκται τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἱππίῃ· ἢν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἵη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι· κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἷά τε ἐστὶ γενέσθαι, καί κως [b] ἐς σέ τι τουτέων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων· ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα, [c] δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν, [d] κελευόντων συμβαλέειν, τῶν δὲ, οὐ συμβαλέειν· ἢν
368 μέν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί [e] τινα στάσιν μεγάλην ἐμπεσοῦσαν διασείσειν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, [f] ὥστε μηδίσαι· ἢν δὲ συμβάλωμεν πρίν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τε εἰμὲν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ· ταῦτα ὦν πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει, καὶ ἐκ σέο [g] ἄρτηται· ἢν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη, καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἢν δὲ τῶν ἀποσπευδόντων τὴν [h] συμβολὴν ἕλῃ, ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν [i] τὰ ἐναντία". Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον· [k] προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης, ἐκεκύρωτο συμβάλλειν· μετὰ δὲ, οἱ στρατηγοὶ, τῶν ἡ γνώμη [l] ἔφερε τὸ συμβάλλειν ὡς [m] ἑκάστου αὐτῶν ἐγίνετο πρυτανηΐη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ, δεκόμενος, [n] οὔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρίν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανηΐη [o] ἐγένετο. Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ [p] κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ [q] νόμος εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν· ἡγεομένου δὲ τούτου, ἐξεδέκοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ φυλαὶ, ἐχόμεναι [r] ἀλληλέων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσαντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας, Πλαταιέες· ἀπὸ ταύτης γάρ σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων

a ἐς

reliquerunt. Nam Athenienses nunc in maximum omnium ex quo fuerunt veniunt discrimen: qui si Medis succumbant, palam est quæ passuri sint, traditi Hippiæ: sin autem superent, poterit hæc civitas urbium Græciæ effici prima. Quo autem pacto hæc fieri possint, et, quomodo ad te harum rerum arbitrium redeat, nunc exponam. Nostræ, qui duces sumus numero decem, divisæ sunt sententiæ de prœlio committendo: aliis id suadentibus, aliis dissuadentibus. Qui nisi prœlium committimus, vereor ne magna existat seditio, quæ mentes civium sollicitet ad sentiendum cum Medis: sin pugnamus antequam aliquid putre in nonnullis Atheniensium existat, possumus diis æquis cum victoria discedere. Hæc omnia ad te tendunt, et abs te dependent: qui si meæ sententiæ accesseris, est et tibi patria libera, et civitas Græcarum omnium princeps: sin accesseris consilio dissuadentium pugnam, eorum quæ recensui bonorum tibi contraria existent. Hæc dicens Miltiades 110
Callimachum induxit. Ita accedente sententia polemarchi, obtentum est, ut confligeretur. Post hæc ii duces, quorum sententia de confligendo fuerat, ut cuiusque dies imperitandi venerat, vicem suam Miltiadi dabant: quam ille accipiens, non tamen prius decertandum putavit, quam sua dies imperii advenit. Itaque ubi vices eius fuere, tunc A- 111
thenienses hunc in modum instructi sunt ad confligendum: Dextro cornu præerat Callimachus polemarchus: ita enim lex apud Athenienses tunc postulabat, ut polemarchus dextrum cornu teneret. Hoc duce sequebantur deinceps ceteræ tribus, ut quæque ordine erat, iunctim cohærentes. Novissimi autem sunt collocati Platæenses, sinistrum cornu tenentes. Quo factum est, ut ab huius pugnæ tempore, quoties Athenienses offerunt

a Δέδεκται *Pass.*, sed correctoris manu. *b* *M. Pass. Ask.*, reliqui ἐς ἔτι. *c* Δίχα *Arch.* *d* Κελευόντων συμβαλέειν *Arch. Vind.*, qui mox iterum συμβαλέειν· prius συμβαλέειν deerat, posterius συμβάλλειν scribebatur. *e* Abest *Arch. Vind.* *f* Ὥς τι *Vind.* *g* Ἄρτηται id. *Arch.*, olim ἤρτ. Conf. L. I, 125. *h* Συμβολὴν *Arch.*, ceteri συμβουλήν. *i* Τὰ ἐναντία *Arch. V. Pass. Ask.*, antea τἀναντία. *k* Προσγενόμενον τῷ μέρει τῆς γνώμης, ὑπ' ἧς ἐκεκ. *Arch.* *l* Ἔφερε *Arch. V. Pass. Ask.*, quibus adstipulari licet. *m* Ἑκάστου αὐτῶν *M. Pass.*, ἑκάστη αὐτέων vel αὐτῶν *Arch. Ask. V. Brit. Ald.*, simili sententia. Adi Cl. *Gronov.* ad *Arrian.* Ἀναβ. I, 15. p. 32. *n* *M. Pass. Arch. V. Ask. Paris. B.*, οὔκω τι antea. *o* Ἐγίνετο *Arch. V.* *p* Iid. *M. Pass. Ask.*, μέρεος *Brit.*, in *Ald.* κέρως. *q* Νόμος τότε *Pass. Ask. Steph.* margo. *r* Ἀλληλέων *Ask. V.*, more Ionum: ἀλλήλων prius.

13. Ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγ.] Scribi potuit: νῦν γὰρ δὴ ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κινδύνων ἥκουσι μέγιστον· ut forte legit *Valla.* Herodoteo, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, idem significat hoc *Demosth.* p. 204., ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις· *Lysiae* p. 115., ἐξ ὅσου Ἀθηναῖοι ἀείμνηστοι εἰσίν. —— Deinceps, ταῦτα ὦν πάντα, ait, ἐς σὲ νῦν τείνει· sicut *Eurip.* Phoen. v. 438., Ἀλλ' εἰς σὲ τείνει τῶνδε διάλυσις κακῶν. —— Paene ultima Miltiadis, ἢν δὲ τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβουλὴν ἕλῃ, satis adparet quid sibi velint; una tamen adiecta litera, una ablata, clariora evaderent: τὴν δὲ (nempe γνώμην) τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἢν ἕλῃ· sed eleganter corrigit *Reiskius*, ἢν δὲ τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔχῃ· vertitque *si vero iis adhaerescas qui student conflictum impedire*: τῆς αὐτοῦ γνώμης ἐχόμενος dicitur Thrasybulus *Thucydidi* VIII, c. 81. de Callimacho polemarcho *Polemon* p. 16., τῶν ἄλλων πολεμάρχων δειλίαν ἐντιθεμένων τῷ πλήθει, ἡ τούτου ψῆφος προσγενομένη τὴν ὅλην συμβολὴν ἐποίησε. Calida saepe ducum consilia sua videtur auctoritate moderatus polemarchus, cuius tamen in bellis sequentibus Atheniensium rara sit mentio. VALCKEN.

15. Δέδοκται] Laurentii *palam est*, nisi versio sit liberior, ad δέδεκται ducit, quo modo corrector *Pass.*, et *Reiskii* coniectura, loco δέδεικται. Haud contemtibile vulgatum, quod virum eruditum non fugit, quid ab Hippia Medisque in Athenienses decretum fuerit, significans. Tale δέδοκτο IX, 73., et δέδοκται sive δεκόκηται γίνεσθαι VII, 16.

22. Κελευόντων συμβαλέειν] Iucundior additamento oratio, et consuetudini propior. Supra C. 106. ἢν —— μηνὸς εἰνάτῃ· εἰνάτῃ δέ ——. et IX, 11. στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους· ξείνους γὰρ ἐκάλεον ——. Adde L. III, 12.

31. Τὴν συμβολὴν] Hoc flagitat res ipsa, optime ob *Arch.* oblatum. Necessitatem mutationis agnoscunt viri docti, de adhaerente ἕλῃ solliciti. Scite *Reiskius*, ἢν δὲ —— τὴν συμβολὴν ἔχῃ· *si vero iis adhaerescas, qui student conflictum inpedire.* Ἔχεσθαί τινος notum admodum: permutaturque in Cod. *Ask.* ὡς ποδῶν εἴχοντο C. 116. εἷλον loco εἶχον· *Abreschius* ἢν δὲ —— τὴν συμβολὴν ἕλῃ, adscito ἡ γνώμη. Tritum sane Nostro ὡς ἐμὴ γνώμη αἱρέει II, 43. III, 45. IV, 127. plena dictione, quam defectam illis vocibus non recordor. Esto, in illo MSS. silentio, sua cuique optio. Mihi dudum placuit, ἢν δὲ τὰ —— τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβ. ἕλῃ, ut τὰ perierit ob sequens τῶν.

44. Τὸν πολεμάρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιὸν] Rhetor Glaucias in *Plut.* Sympos. I, 10. AEantidis pugna Marathonia cornu dextrum *AEschyli* testimonio contribuit, atque ex illis Callimachum polemarchum fuisse, quippe Aphidnaeum. Quod non quidem recusandum, modo praecipua ratio Callimachi, tanquam polemarchi, ducatur. Rex olim in cornu dextro imperabat, teste *Euripide* Supplic. v. 657. Mutata reipublicae forma polemarcho honor iste cessit. De serie tribuum, et quo se ordine exceperint, ampla disquisitio *Ed. Corsini* Fast. Att. Diss. III. p. 119. et praecipue Diss. IV.

62. Ὀρέων

ferunt hostias apud sacros populorum conventus, qui quinto quoque anno fiunt, Atheniensis præco precetur bona Atheniensibus pariter et Platæensibus. Igitur Atheniensium acie tunc apud Marathonem instructa exstabat tale quid. Acies æquata aciei Medicæ in medio paucis constabat ordinibus, ideoque illic maxime debilis acies; utroque autem in cornu per multitudinem va-
112 lidior. Posteaquam vero structa est, ac sacrificium litavit, Athenienses ubi fuerunt emissi, cursu in barbaros tendunt: erat autem inter utramque aciem non minus octo stadiorum intercapedinis. Quos cursu ferri in se videntes Persæ, aptabant se tanquam illos excepturi; insaniæ eorum dantes et perniciem omnium prædicentes inde, quod cernerent eos cursu tendere, quum pauci essent, et nec equitatu nec sagittis freti. Hoc ita barbari auspicabantur: at vero Athenienses, posteaquam conferti admixti sunt barbaris, pugnam memoratu dignam edebant. Quippe primi omnium Græcorum, quos ipsi novimus, cursu in hostem usi sunt; ac primi sustinuerunt cernere Medicam vestem et viros ea indutos: quum antehac vel audire no-
113 men Medorum Græcis terror fuisset. In Marathone quum diu pugnatum esset, barbari circa mediam aciem vincebant, ubi Persæ stabant et Sacæ; ibi ergo vincentes barbari eamque perrumpentes, hostem in mediterranea persequebantur: at in utroque cornu vincentes Athenienses Platæensesque, barbaris, qui terga dederant, fugam liberam dantes, contraxerunt utraque cornua, et cum iis, qui mediam ipsorum aciem perfregerant, dimicantes, quum superassent, fugientes Persas urgebant cædebantque, donec ad mare pervenientes, petito igne naves corripue-
114 re. Quo in certamine Callimachus polemarchus interficitur, egregia navata opera. Occubuit quoque e ducibus Stesileus Thrasyli, et Cynægirus Euphorionis filius, qui illic aplustre

[a] ἐς πανηγύριας τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κήρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι [b] ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι· τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, [c] ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξιας ὀλίγας· καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον· τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἔῤῥωτο πλήθεϊ. Ὡς δέ σφι διετέτακτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, ἐνθαῦτα ὡς [d] ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ [e] ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους· ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτέων, ἢ ὀκτώ· οἱ δὲ Πέρσαι, ὁρέωντες δρόμῳ ἐπιόντας, παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι· μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον, καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὁρέωντες [f] αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι, οὔτε τοξευμάτων· ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι [g] κατείκαζον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπεί τε ἀθρόοι [h] προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου· πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων τῶν ἡμεῖς [i] ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶ- 369
τοι [k] δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρέωντες, καὶ τοὺς ἄνδρας ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ [l] τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνος [m] ἐγένετο πολλός· καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ [n] τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι, καὶ ῥήξαντες, ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν· τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιέες· νικῶντες δὲ, τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων· τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτέων, συναγαγόντες τὰ κέρεα [o] ἀμφότερα, ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι· φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἵποντο κόπτοντες, ἐς ὃ [p] ἐς τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι, πῦρ τε αἴτεον, καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν, ἐν τούτῳ τῷ [q] πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός· ἀπὸ δ᾽ ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ [r] Κυναίγειρος ὁ Εὐφορίωνος, ἐνθαῦτα ἐπι-

a Καὶ παν. *Arch.*, ἐς τὰς παν. *Pass.* *b* Τὰ ἀγ. *Pass. Ask.* *c* Ἐγέν. *Pass.* *d* Ἀπίθ. *Arch.* *e* Ἴεντο *Arch.* *f* Αὐτοὺς ὀλίγους *Med. Ask. Pass. Paris. A. B. Brit.*, prius edebatur, αὐτοὺς ἐόντας ὀλίγους. *g* Κατήκαζον *Arch.* *h* Προσετάξαντο idem. *i* Ἴσμεν *Pass. Ask.* *k* Δὲ *Arch.*, quod verum: ante τε erat. *l* Τὸ οὔν. *Arch. Vind. Ask.*, τοὔν. alii. *m* Ἐγίνετο *Pass. V. Arch.* *n* Τὸ *Arch.* *o* Addunt vocem hanc *Med. Ask. Pass. Paris. A.*, ceteri non admodum necessariam cum *Ald.* ignorant. *p* Ἐπὶ τὴν *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.*, ex *Med. Pass. Ask.* ἐς τὴν levi differentia. *q M. Pass. Ask. Arch. V. Brit.*, alii πολέμῳ. Paullo ante ἐπελάμβανον *Arch. V.*; at mox Καλλίμαχος desideratur in *Med. Pass. Ask. Paris. B. Brit.* *r* Κυνέγειρος *Med. Paris. A.* Attigit haec *Tzetzes* Chil. I, 867. Mox Εὐφρονίωνος *Arch.*; et ἐπιλαμβανόμενος *Pass.*

62. Ὁρέωντες αὐτοὺς ὀλίγους] Eieci ἐόντας Codd. imperio, haud inmemor, creberrimi in Musis, nec semper necessarii, eiusdem usus. Si narranti *Pausaniae* veritas constat, diu ante Athenienses δρόμῳ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐχρῶντο Messenii L. IV, 8. Prisci certe Graeci non ita, Poëta *Il.* Γ, 8. indice.

68. Πρῶτοί τε ἀνέσχοντο] Ubi Miltiades *Aristidis* T. III. p. 283., ἰδιώτας ἐξαγαγὼν, ὡς εἰπεῖν, ἐπανήγαγε νικηφόρους· *Schol.* in Codice clar. *P. Burm.* Ἰδιώτας λέγει οὐ τῶν πολεμικῶν, ἀλλὰ νίκης —— ἢ —— οὐ μάχης ἀπείρους, ἀλλὰ τοιαύτης Μηδικῆς νίκης· καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ ϛ′ λέγει, ὅτι τὸ (an τότε;) πρῶτον Ἕλληνες ὑπέστησαν σχῆμα θεάσασθαι Μηδικόν· vid. *Maxim. Tyr.* XXX, 6. *Aristoph.* Nub. v. 958, 981. VALCKEN.

83. Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ] Glossam cum vera voce *Gronovius* mutavit optime. Πόνον Nostri studio *Procopius* creberrime: veluti ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ γενόμενος B. Pers. II, 25. Ex *Sosicratis* Graecis *Rutilius Lupus* de Figur. Sent. p. 3. *Deinde in ipso BELLI LABORE ac periculo deseruit nos Philippus.* Callimachi nomen, quod Codd. nonnullis abest, delere non sustineo, quippe orationem colorans. Ipsum autem innumeris confixum sagittis et iaculis inmotum stetisse, nugantur Rhetores: ἔμενεν ἐν τῷ τῆς στάσεως σχήματι, καὶ ἐδόκει ἑστάναι, πεσεῖν μὴ δυνάμενος *Polemo* Or. I. p. 2.

86. Κυναίγειρος] Sic *AEschyli* fratrem plerique indigetant. At Κυνέγειρος est, quemadmodum et schedis *Med.* et *Paris.*, poëtis. Οὔ σε μάκαρ Κυνέγειρε, τὸν ὡς Κυνέγειρον ἔγραψε Φᾶσις. *Anthol.* L. IV. p. 453., ubi *Brodaeus.* Laudabilis Cynaegiri audacia a *Iustino* L. II, 9. *Polemone* Or. I. atque aliis ita pingitur, ut supra fidem longe sit. Fluxit ex frivola Atheniensium et Sophistarum iactantia, in certamine Marathonio inmanem in modum exsultante.

86. Κυναίγειρος ὁ Εὐφορίωνος] Cynaegiri militis Atheniensis rabiem, Persicam navem manu retinentis, explicatius enarrat *Iustinus* II, c. 9. Callimacho quid evenisse diceretur tacet *Herodotus*, obortam Epizelo coecitatem tradens c. 117. Sophistarum ingeniis exercendis Callimachus praesertim et Cynaegirus praebuere materiam: duae nobis supersunt *Polemonis* orationis, utriusque laudes decantantis: de Callimacho non nominato vid. *Aristid.* Panathen. I. p. 216. *Scholiastes* ibi *MS.* et Cynaegiri facinus enarrat, et Callimacho quid evenerit. Tres istos patriae defensores egregios memorant *AElian.* de N. A. VII, c. 38. *Maximus Tyr.* V, 9. τὴν Κυναιγείρου χεῖρα, καὶ τὴν Πολυζήλου συμφορὰν, καὶ τὰ Καλλιμάχου τραύματα· ubi docuit *Davisius* alibi quoque *Herodoti* Epizelum dictum Πολύζηλον, et *Plutarcho*: Epizeli loco Stesilaum nominat cum Miltiade, Callimacho, et Cynegiro, Tzet-

ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νηὸς, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς πελέκεϊ, πίπτει· τοῦτο δὲ, ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε καὶ ὀνομαστοί. Ἑπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ [a] τοιούτῳ Ἀθηναῖοι· τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι [b] ἐξανακρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον, τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, περιέπλωον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους [c] ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ· αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς [d] αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι [e] ἀναδέξαι ἀσπίδα, ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλωον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν [f] εἶχον, τάχιστα ἐβοήθεον ἐς τὸ ἄστυ· καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἥκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακληΐου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακληΐῳ τῷ ἐν Κυνοσάργεϊ· οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες [g] Φαλήρου, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νῆας, [h] ἀπέπλωον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας· Ἀθηναίων δὲ, ἑκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο· ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσοῦτοι· συνήνεικε δὲ αὐτόθι [i] θῶυμα τοιόνδε γενέσθαι. Ἀθη-

plustre navis apprehendens, abscissa manu securi cecidit: nec non alii Athenienses multi
et clari. Ac septem quidem naves obtinue- 115
runt Athenienses hoc modo: navibus ceteris
barbari inhibuerunt, receptaque præda Eretriensi ex insula ubi reliquerant, circumvecti
sunt Sunium, animo prævertendi Athenienses, ut in ipsam urbem venirent; quod consilium eos excogitavisse apud Athenienses
in crimen coniecit Alcmæonidas ex eo, quod
ex composito Persis iam in naves redactis
scutum ostenderint. Dum illi Sunium cir- 116
cumvehuntur, Athenienses e vestigio abeuntes celerrime ad ferendam urbi opem properarunt, barbarosque eodem tendentes præverterunt: progressique ex Herculis templo, quod est in Marathone, in aliud Herculis fanum, quod est in Cynosargi, castra posuerunt. Barbari, quum classe Phalerum superassent, hic enim Atheniensium navale tunc erat, super eum locum ad ancoras suspensis navibus morati, rursus in Asiam abierunt.
Quorum in hac pugna apud Marathonem 117
pugnata occubuere circiter sex millia et quadringenti: Atheniensium vero, centum nonaginta duo: tot ex utrisque cecidere. In qua pugna hæc res mira contigit, ut Athe-

a Med. Pass. Ask., τοιῷδε pari elegantia *Arch. V. Ald.* &c. Quae sequuntur excerpsit *Plut.* Malign. p. 862. C. *b* Ἀνακρούσ. *V. Arch.* *c* Ἀπικομένους *Arch. Ald.* Statim αἰτίην δὲ ἔσχον *Plut.*, prius quoque *Ask. Brit. Med.*; in *Pass.* ἐν Ἀθην. bene: deerat ἐν prius. *d* Αὐτοῖσι *Ask. Pass.* *e Med. Pass. Arch. V. Ask. Brit. Plutarch. Paris. A. B.*, antea ἀναδέξασθαι. *f* Εἶχον *Pass.*, εἶλον *Ask.* ἦκον *Med.*, in aliis εἴχοντο. *g* Φαλήρων *Plut.* et ἐπίνεον *Arch.* *h* Ἀπέπλωον *Vind.*, ex more. ἀπέπλεον in aliis. *i* Θῶμα *Arch. Pass. Ask.*, statim Ἐπίζηλον omnes.

Tzetzes Chil. I, v. 867. Unum de x. ducibus Stesilaum in praelio cecidisse novimus ex *Herodoto*; plerorumque nomina ignorantur, quorum gloriam Miltiades obscuravit, qui δέκατος αὐτὸς στρατηγήσας, μόνος, ὡς εἰπεῖν, ὀνομάζεται, καὶ ταῦτα Ἀριστείδου τοῦ Λυσιμάχου παρόντος, ut scribit *Aristid.* T. III. p. 286. Milites gregarios Cynaegirum et Epizelum, sive Polyzelum, in duces transformavit qui *Plutarchi* nomen mentitus confinxit *Parallela* quae vocant *minora*, T. II. p. 305. C. quique magnam mendacis libelli partem, ista quoque, descripsit *Stobaeus* p. 91, 11. Propter tot egregia vetustatis monumenta credere maluissem, Stobaeanis hic illic ex isto fuisse libello ab alia manu inculcata; sed in suo florilegio eadem iam legisse *Photium* monstrant Scriptores citati, quorum nomina et opera pleraque etiam omnia ficta sunt. VALCKEN.

92. Τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα] Offenderunt *Plutarchum* τὰ ἀνδράποδα de captivis Eretriensibus. Potuisset leniore vocabulo αἰχμαλώτους, uti deinceps, eos Scriptor describere: hic ex Persarum iudicio, quibus utique pro *mancipiis* capti illi, sive ἀνδραποδισμένοι post pauca. Mox ἀπικομένους ἐς τὸ ἄστυ speciem praefert, nihil amplius.

94. Αἰτίη δὲ ἔσχε Ἀθηναίοισι &c.] Large coniecturis indulgetur, αἰτίη ἔσχε Ἀθηναίοισι non aliud erit ac Ἀθηναίους, et hoc ἀντὶ τοῦ, οἱ Ἀθηναῖοι ἔσχον αἰτίην, *Athenienses culpam sustinuerunt*; sic *Portus*, non considerato, ne quid amplius dicam, haec Athenienses non tangere, sed Persas. *Plutarchi* αἰτίην δὲ ἔσχον laudatore gaudet docto viro, acceduntque ex parte quadam libri αἰτίην ostendentes: tum mox αὐτοῖσι, uti duobus in Codd., oportebit. Sententia sane tolerabilis; *Ferebantur Atheniensibus ipsis Alcmaeonidarum fraude haec machinati.* Non raro enim αἰτίαν ἔχειν, idem ac, *dici*, *nominari*, *ferri*, κατηγορεῖσθαι, *Casaubono* in *Athen.* IX, 2., eiusque exemplo ad *AEschin.* Dial. I, 2. *Horreo*, docte monentibus. Sed enim ἔσχον nusquam in schedis. *Gronovii* sententiam, inpeditam multum, adnotationes explanant. Vulgata mihi non displicent, modo αἰτίη δὲ ἔσχε αὐτοὺς ἐν Ἀθηναίοισι —— struantur. Consimiliter L. V, 70. τὸν δὲ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν· et C. 71. φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αἰτίη ἔχει Ἀλκμαιωνίδας. Quae et in *Porti* penu.

94. Αἰτίη δὲ ἔσχε Ἀθην.] *Plutarchi* editi lectio II. p. 862. C. αἰτίην δὲ ἔσχον, mihi ut aliis genuina, videretur, nisi hic sequeretur αὐτούς. Αἰτίαν ἔχειν, ut saepe apud alios, apud *Plutarch.* etiam significat *dici*, *perhiberi*, ex gr. II. p. 803. C. 807. E. 850. B. 959. E. 1134. B. vid. *Casaub.* in *Athen.* p. 639. Mos usitatus scribendi illic quoque substitui potuit Herodoteo. Quod aliis diceretur, αἰτίαν ἔχουσιν Ἀλκμαιωνίδαι φονεῦσαι αὐτούς, vel τοῦ φόνου αὐτῶν, (ut *AEsch.* Eumen. v. 582.) id *Herodoto* dicitur, φονεῦσαι αὐτοὺς αἰτίη ἔχει Ἀλκμαιωνίδας, V, c. 71., ut c. 70., τὸν Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν π. Ad istam normam ordine suo hic verba collocari potuerant: αἰτίη δὲ ἔσχε αὐτοὺς (ἐν) Ἀθηναίοισι ταῦτα ἐπινοηθῆναι, *istud excogitasse perhibebantur apud Athenienses* ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς. *Plutarchi* tamen lectionem si Codices praeberent reciperem. VALCKEN.

98. Ὡς ποδῶν εἶχον] *Medicei* ἦκον non capio; scribae peccatum ex εἶχον formasse videtur. Infra L. IX, 58. ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον· et VIII, 107. ὡς τάχεος εἶχε ἕκαστος, sic enim scripti codices.

98. Ἀθηναῖοι δὲ, ὡς ποδῶν εἴχοντο] Dubito sitne τὸ τάχιστα natum ex interpretamento; sed minime cunctanter corrigo, ὡς ποδῶν εἶχον· hoc in talibus semper invenietur: ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε· ὡς εἶχον τάχους· ὡς ποδῶν, vel ἢ ποδῶν εἶχον· apud *Thucyd.* p. 440, 6. 447, 39. *Demosth.* p. 740, 148. *Xenoph.* p. 309, 41. &c. *Herod.* IX, c. 58., ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, *quantum quisque pedibus valebant.* VIII, c. 107., ὡς τάχεος εἶχε ἕκαστος restituetur ex Codd. vid. Diss. *Herod.* p. 129. et Clar. *Wess.* ad *Diodori* II, p. 628. De aquila eleganter *AElian.* de N. A. VII, c. 11. ὥσπερ οὖν ὁρμῆς τε ἅμα καὶ πτερῶν εἶχεν ἐμπηδᾷ, *quanto potuit maximo alarum volatu*, *Gesner.* *Livius* XXXV, c. 26., *cetera classis, praetoria nave amissa, quantum quaeque remis valuit, fugerunt.* —— Aut ad hunc e campo Marathonio properantium reditum, aut ad illud tempus, quo primum obviam ibant Persis, pertinet quod scribit *Clemens Alex.* I. Strom. pag. 418. —— Duo Herculis templa, de quibus mox *Herod.* *Harpocration* etiam memorat in Ἡράκλεια ubi *Vales.* attigit Herodotea. VALCKEN.

6. Κατὰ ἑξακισχιλίους &c.] *Plutarchi* Malign. p. 862. D. iudicio, ἀνατέτραπται τῆς νίκης τὸ μέγεθος, καὶ τὸ τέλος εἰς οὐδὲν ἥκει περιβοήτου κατορθώματος, ob exiguum adeo caesorum numerum. Quod illi condonamus, nimium memori inscriptionis, Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι Ἔκτειναν Μήδων ἐννέα μυριάδας. *Herodotus* veracis officium Scriptoris functus est, Atheniensium laudibus nec detrahens, neque, quod exprobratum acerbius, blandiens. Ceterum *Epizelus*, Cuphagorae F., recentioribus Πολύζηλος audit, *Plutarcho*, *Suidae*, *Stobaeo* et *Maximo Tyr.* Diss. V., ubi p. 513. Cl. *Davisius.*

14. Ἀθ-

Atheniensis quidam Epizelus Cuphagoræ filius, dum stans in acie pugnat strenue, luminibus caperetur, neque saucius ulla parte corporis, neque eminus ictus: atque ita cæcus in reliquum vitæ tempus permanserit. Quem audivi dicere solitum de sua clade, visum sibi esse obsistere virum armatum, procero corpore, cuius barba omnem clypeum inumbraret: et hoc spectrum præter ipsum quidem ivisse, sed illum qui sibi assisteret occidisse. Hæc Epizelum solitum commemorare audivi.
118 Porro Datis in Asiam cum classe rediens, ubi Myconum tenuit, vidit in somnis visum: id tamen quod fuerit, non traditur: sed ubi primum dies illuxit, naves rimatus est; compertoque in navi Phœnissa simulacro Apollinis inaurato, sciscitatus est, unde sublatum esset: et ubi audivit ex quo templo foret, navigans sua navi Delum, iam enim Delii in insulam redierant, ibi simulacrum in templo deposuit, præcepitque Deliis, ut illud in Delium Thebanorum referrent, quod est ad mare e regione Chalcidis. Hoc ubi præcepit Datis, vela illinc fecit. Delii tamen hanc statuam non reportaverunt, sed vicesimo post anno eam Thebani ex oraculo in Delium tulerunt.
119 Datis autem et Artaphernes, posteaquam in Asiam navigavere, captivos Eretrienses Susa perduxere: quos Darius rex, etsi in eos ante captivitatem bilem contraxerat acerbam, quod priores cœpissent iniuste agere, tamen ut in conspectum suum abductos vidit ac sibi subiectos, nullo alio malo affecit, sed in suo Cissiæ regionis stathmo collocavit, cui nomen est Ardericca: ducentis ac decem stadiis procul a Susis, quadraginta a puteo qui exhibet triplices rerum species: nam ex eo bitumen et sales et oleum hauriunt, ad hunc modum. Hauritur quidem tollenone; pro situla autem, dimidiatus uter ei est alligatus: quo in puteum decusso hauritur, et mox in cisternam diffunditur, atque hinc alio effusum, triplici varietate concrescit: bitumen quidem et sales protinus; oleum autem, quod Per-

Ἀθηναῖον ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κουφαγόρεω ἐν τῇ συστάσει μαχόμενόν τε, καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθὸν, τῶν ὀμμάτων στερηθῆναι, οὔτε πληγέντα οὐδὲν τοῦ σώματος, οὔτε βληθέντα· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζόης διατελέειν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἐόντα τυφλόν· λέγειν δὲ αὐτὸν ἤκουσα 370 περὶ τοῦ πάθεος τοιόνδε τινὰ λόγον· ἄνδρα οἱ δοκέειν ὁπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἑωϋτὸν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἑωϋτοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι· ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν. Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπεί τε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, [a] εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ· καὶ ἥτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λέγεται· ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐπέλαμψε, ζήτησιν ἐποιέετο τῶν νεῶν· εὑρὼν δὲ ἐν Φοινίσσῃ νηῒ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον, ἐπυνθάνετο ὁκόθεν σεσυλημένον εἴη· πυθόμενος δὲ [b] ἐξ οὗ ἦν ἱροῦ, ἔπλεε τῇ ἑωϋτοῦ νηῒ ἐς Δῆλον· καὶ, [c] ἀπίκατο γὰρ τηνικαῦτα οἱ Δήλιοι ὀπίσω ἐς τὴν νῆσον, κατατίθεταί τε ἐς τὸ ἱρὸν [d] τὸ ἄγαλμα, καὶ ἐντέλλεται τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα ἐς Δήλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσσῃ, Χαλκίδος καταντίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε· τὸν δὲ ἀνδριάντα τοῦτον Δήλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλά μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δήλιον. Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἀνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ [e] Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον [f] ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα· βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπεί τε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωϋτὸν, καὶ ὑποχειρίους ἑωϋτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδὲν, ἀλλά σφεας τῆς Κισσίης χώρης κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἑωϋτοῦ, τῷ οὔνομά ἐστι [g] Ἀρδέρικκα· ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι, τεσσεράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος, τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας· καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἅλας καὶ ἔλαιον [h] ἀρύσσονται ἐξ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε· ἀντλέεται μὲν κηλωνηΐῳ, ἀντὶ δὲ γαυλοῦ, ἥμισυ [i] ἀσκοῦ οἱ προσδέδεται· ὑποτύψας δὲ τούτῳ ἀντλέει, καὶ ἔπειτα ἐγχέει ἐς δεξαμενήν· ἐκ δὲ ταύτης ἐς ἄλλο διαχεόμενον, τρέπεται τριφασίας ὁδούς· καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος, καὶ οἱ ἅλες πήγνυνται παραυτίκα, τὸ δὲ ἔλαιον [k] συνάγουσι ἐν ἀγγείοις, τὸ

a Suidas haec describens εἶδεν ὄψιν ὀνείρου in Δᾶτις. *b* Ἐξ οἵου idem. *c Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, probe. olim ἀπίκοντο. *d* Τὤγαλμα *Pass.*, post hanc vocem negligentia scribae absunt septem sequentes in *Arch.* *e* Ἀρταφρένης *Ask. V. Pass.* *f* Πρὸς τὴν *Med. Ask.*, ceteri omnes ἐς τὴν cum *Aldo*, cui suus iterum locus. *g M. Pass. Ask. Brit.*, Ἀρδερίνηκα *Vind. Arch. Valla*, Ἀνδέρικα *Ald.* *h* Ἀρύσονται *Arch. Vind.*, ἀῤῥύσονται ceteri. *i Med. Pass. Ask.*, aliis οἱ abest. *k* Quatuor ista non leguntur in *M. Ask. Brit. Valla.*

14. Λέγειν δὲ αὐτὸν ἤκουσα] Sic acceperunt ista nonnulli, ac si ipsum narrantem audisset *Herodotus* Epizelum, quae ab aliis accepisse se duplici formula significat: contra IX, c. 16., τάδε ἤδη τὰ ἐπίλοιπα ἤκουον Θερσάνδρου· hinc utique longe diversum esset, λέγειν ἤκουσα (vel ἐπυθόμην) Θέρσανδρον. In his errantes recte corrigit eruditus Auctor *des Essais de Critique* p. 187. VALCKEN.

22. Ζήτησιν ἐποιέετο τῶν νεῶν] Corrigendum suspicor, ἐξέτασιν ἐποιέετο τ. ν. neque enim quae adessent quaerendae naves erant, sed perscrutandae; λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζων invenit Datis in Phoenissa nave signum Apollinis, a sacrilegis furtim atque inscio duce subreptum: phrases sunt usitatissimae, ἐξέτασιν ὅπλων ποιεῖσθαι, vel ἀνδρῶν, vel τοῦ ἱππικοῦ. In Attica lege, quam habet *Petitus* p. 209., pro Γενέσθαι ζήτησιν, emendari debet, γενέσθαι ἐξέτασιν πάντων τῶν ἐγγεγραμμένων τοῖς Ληξιαρχικοῖς γραμματείοις· ut legitur in *Isaei* fragmento apud *Dionys. Halic.* T. II. p. 175, 11. conf. *Harpocr.* in Διαψήφισις. VALCKEN.

29. Ἐς Δήλιον τὸ Θηβαίων] *Pausanias* repertam in navi Phoenissa Apollinis imaginem Nostri verbis describens traditam ait L. x, 28. p. 867. Ταναγραίοις ἐς Δήλιον, contractiore usus narratione. Namque in Tanagraeorum agro, ipsisque Boeotiae finibus maritimis *Delium* illud, de quo ad *Diodori* XII, 69. Multum autem conducunt ad *Herodoti* finiendam aetatem XX. isti, quibus evolutis in Tanagraeorum Delium Apollinis signum rediit, anni.

42. Ἀρδέρικκα] In barbara voce nihil tento, ignarus quid praestet: certum est, discrepare, situm si spectes, abs similis tituli loco L. I, 185. *Philostratus* collocat ex *Damidis* monumentis Eretrienses in Medorum regione unius, sed citati cursus, diei itinere a Babylone, Vit. Apoll. L. I, 24. Itaque, nisi a *Damide* decipimur, medii ferme Susa inter et Babylonem sedes a Dario acceperunt.

45. Ἀρύσονται] Sic malui, ut propior ad verum via foret. Scripsisse ἀρύονται aut ἀρύτονται doctiores consentiunt: nam *Porti* ἀῤῥύσονται *pro communi* ἀναρύσονται, *hocque pro* ἀναρύονται placere non potest. Fontem *Philostratus* bitumine, oleo et *aqua*, sale neglecto, scaturiisse, inprudenter perhibet.

50. Τὸ δὲ ἔλαιον συνάγουσι ἐν ἀγγείοις, τὸ] Horum ultima quatuor docta disputatione hinc Cel. *Gronov.* amovet. Tum equidem τὸ δὲ ἔλαιον οἱ Πέρσαι καλέουσι τοῦτο ῥαδινάκην ex schedis legerem, ut illud duntaxat oleum *Radinacen* Persae nuncupaverint. Habent tamen τριφάσιαι ὁδοὶ, quae amoliendis auxiliantur: bitumen et sales statim ut diffusa sunt, dicuntur concrevisse:

Post prœlium duo millia Lacedæmoniorum venerunt. Ab illis spectati Persæ. Clypeus Persis ad signum ostensus, an ab Alcmæonidis? negat auctor. Tyrannorum hostes Callias et Alcmæonidæ.

τὸ οἱ Πέρσαι [a] καλέουσι ῥαδινάκην· ἔστι δὲ μέλαν, καὶ ὀδμὴν παρεχόμενον βαρέαν· ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς Δαρεῖος, οἳ καὶ μέχρι [b] ἐμέο εἶχον τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν· τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω. Λακεδαιμονίων δὲ ἧκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω ὥστε τριταῖοι [c] ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ·
371 ὕστεροι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς, ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα, ἐθεήσαντο· μετὰ δὲ [d] αἰνέσαντες Ἀθηναίους, καὶ τὸ ἔργον αὐτέων, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω. [e] Θῶυμα δέ μοι, καὶ οὐκ ἐνδέκομαι τὸν λόγον, Ἀλκμαιωνίδας ἄν κοτε ἀναδέξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματος ἀσπίδα, βουλομένους ὑπὸ βαρβάροισί τε εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπὸ Ἱππίῃ· [f] οἵ τινες μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἱππονίκου δὲ πατρὶ, φαίνονται μισοτύραννοι ἐόντες. Καλλίης τε γὰρ μοῦνος Ἀθηναίων ἁπάντων ἐτόλμα, ὅκως Πεισίστρατος ἐκπέσοι ἐκ τῶν [g] Ἀθηνέων, τὰ χρήματα αὐτοῦ κηρυσσόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὠνέεσθαι, καὶ τἄλλα τὰ ἔχθιστα ἐς αὐτὸν πάντα ἐμηχανᾶτο. [h] Καλλίεω δὲ τούτου ἄξιον πολλαχοῦ μνήμην ἐστὶ πάντα

Persæ rhadinacen appellant, in vasa colligunt: est autem atrum ac graviter olens. Hoc loco rex Darius locavit Eretrienses, quem ad meam usque memoriam tenuere, servantes pristinam linguam. Quod ad Eretrienses attinet, ita habet. Ceterum post 120
plenilunium duo millia Lacedæmoniorum Athenas venerunt, tanta festinatione adipiscendi hostem, ut triduo quam ex Sparta discessere, in Atticam pervenerint: et licet serius post pugnam venissent, tamen intuendi Medos cupidi, ad illos intuendos in Marathonem perrexerunt. Deinde laudatis Atheniensibus et eorum facinore, rursus redierunt. Tenet autem admiratio me, nec ra- 121
tionem inire possum, Alcmæonidas unquam Persis ex composito ostentasse clypeum, quod vellent Athenienses barbaris atque Hippiæ subesse: quippe quos constat vehementiore aut simili odio in tyrannos fuisse, quam fuit Callias Phænippi, pater Hipponici: nam Callias cum alia omnia in Pisistratum inimicissime commentus est, tum vero solus Atheniensium omnium, illius Athenis eiecti quum publice sub præcone venderentur bona, emere ausus est. Cuius Calliæ mentionem crebro 122
ple-

a Καλέουσι τοῦτο ῥαδ. *Pass. Ask. Brit.* b Ἐμεῖο *Ask.* c Hic iterantur voces μετὰ τὴν πανσέληνον in *M. Pass. Ask.* bene, *Gronovii* iudicio. d Αἰνέοντες marg. *Steph. Pass. Arch. Vind.* e Θῶμα *Arch. Ask.* f Descripsit *Plut.* Malign. p. 863. A. g *Med. Ask.*, vere. Ἀθηναίων vulgo. Porro κηρυσσομένου *Arch.* et τὰ ἄλλα cum *Vind.* h Omnia usque τούτῳ τῷ ἀνδρὶ absunt *Med. Ask. Pass.*

visse: et quid oleo factum, tacebitur? At premere hoc renuo. De cultu, scribendi modo, et Eretriensium exsulum sepulturae ritu Philostrati *Damis* plura, nonnullis intempestiva Clar. *Olearii* cura perversis.

61. Μετὰ δὲ αἰνέσαντες] Aeque concinnum αἰνέοντες ex membranis. Venerunt Spartani τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης in *Platon.* Menex. p. 240. C. Quod autem deinceps, θῶυμα δέ μοι —— fuit in *Plutarchi* Malign. p. 862. F. olim, prava nunc et hiante oratione, sed facillime hinc sarcienda.

63. Οὐκ ἐνδέκομαι τὸν λόγον] Narratam sibi vel ab aliis scripto mandatam Atheniensium quorumdam suspicionem tot argumentis repellit *Herodotus*, ut in his etiam vexandis modum excessisse videatur *Plutarchus* de *Herod.* Malign. p. 862. E. et 863. contendens primum et solum *Herodotum* istam accusationem commemorasse: πρῶτος, inquit, ἀνθρώπων ἐπενήνοχας ἐγκλήματα· —— σὺ κατηγορεῖς, εἶτα ἀπολογῇ· καὶ γράφεις κατ' ἐπιφανῶν ἀνδρῶν διαβολὰς, ἃς πάλιν ἀναιρεῖς· ἀπιστῶν δὲ, σεαυτῷ δηλονότι, σεαυτοῦ γὰρ ἀκήκοας λέγοντος, Ἀλκμαιωνίδας ἀνασχεῖν ἀσπίδα νενικημένοις καὶ φεύγουσι τοῖς βαρβάροις. VALCKEN.

66. Καλλίῃ —— Ἱππονίκου δὲ πατρί] Horum vellem historicus mentionem omisisset haud sane necessariam: quod prioribus subdit *Plutarch.* de Callia et Hipponico habet illud multo maiorem veri speciem; nam isthac certe via sibi videtur *Herodotus* occasionem parasse Calliam laudandi, patrem Hipponici, *patri*, sic legitur apud *Plutarchum*, προσάψας τὸν υἱὸν Ἱππόνικον, ὃς ἦν καθ' Ἡρόδοτον ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων. Ista quidem acerbissima videbitur criminatio consideranti, quae *Plutarchus* alibi de *Herodoto* prodidit, suos etiam nonnunquam testes excitans, veluti *Diyllum* historicum Atticum p. 862. B. et 864. C. D. *Aristophanem* Boeotum, quaeque nostro minus honorifica narrat *Dion Chrys.* in Corinthiaca p. 456. C. Sed ista *Plutarchi* difficultate non carent: neque enim *Herodoto* fuisse dicitur Hipponicus unus ex Atheniensium ditissimis, nec primi istius Calliae filius Hipponicus aetate floruit *Herodoti*: suspicor verba quaedam *Plutarchi* transposita sic in proximis olim fuisse lecta: τοῖς δὲ Καλλίου τοῦ Φαινίππου χρησάμενος ἐπαίνοις, καὶ προσάψας αὐτῷ τὸν υἱὸν Ἱππόνικον, ὡμολόγησεν ὅτι, μηδὲν τῶν πραγμάτων δεομένων, ἀλλὰ θεραπείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Ἱππονίκου (ὃς ἦν καθ' Ἡρόδοτον ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων·) τὸν Καλλίαν παρενέβαλεν· ut Calliae laudes filiique Hipponici nomen in hanc historiae partem inculcasse dicatur, quo gratificaretur Hipponico, huius nominis in ista familia secundo, *qui*, καθ' Ἡρόδοτον, *aetate Herodoti*, *unus erat ex Atheniensium ditissimis.* Primus quidem Callias Phaenippi F. fuit pecuniosus; sed secundus praesertim Callias, thesauro quodam ditatus, filium reliquit Hipponicum itidem secundum, qui (*Plut.* I, p. 321. D.) Graecorum fuisse fertur ditissimus. Callias iste secundus, velut Princeps legationis ad Artaxerxem missae *Herodoto* quoque memoratus in transcursu L. VII, c. 151., Aristidi velut aequali dissimillimus saepius opponitur: vid. celeberr. *Hemsterh.* ad *Luciani* Timon. p. 137. Quod legitur apud *Stobaeum* p. 521, 13. εἴγε μὴ τῶν ποτὲ Ἀθηναίων ὁ πλουσιώτατος ἀμείνων ἦν Ἀριστείδου καὶ Σωκράτους [Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους] ἐν πενίᾳ τῆς ἀρετῆς· mea sententia ferri nequit: scioli videtur adsumentum Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους, et non nominatus Callias Hipponici F. fuisse designatus: conf. *Aristides* Soph. T. I. p. 340. *Lucian.* T. II. p. 638. et 696. *Themist.* II. p. 36. D. Huius familiae historiam *non paucis adhuc difficultatibus impeditam* fatetur vir summus ad *Lucian.* qui de illa egerint citantur ad *Diodor. Sic.* L. XII, c. 4. n. 23. VALCKEN.

72. Καλλίεω δὲ τούτου &c.] Memorabile Calliae elogium cur trium Codd. scriptores contemtui habitum praeterierint, caussam non perspicio, nisi illi id ignorarint, adsutum aliunde. *Gronovio* cupide largior, rerum nexum, si omnia ista exsulent, non dissolvi: perhibere praeterea honoris et magnificentiae testimonium, quale vix aliud. Si *Herodoto* auferantur, id sane fatendum est, non indocti admodumque recentis esse hominis, sed adprime in *Calliae* negotiis et familia callentis. Pertinet eo victoria Olympica, quam Olymp. LIV. indeptus est, νενικηκὼς ἵππῳ, ut scholia habent ad Comici Nub. v. 284. *Io. Meursius* oblitus eorum, quae in *Herodoto*, inprudenter ex Critici Olympiade LIV. fecit τετάρτην καὶ ἑβδομηκοστὴν, sive LXXIV. de Archont. L. II, 4. Pisistrati enim bonorum sector vitam tam longe haud extendit. De Phaenippo Calliaeque gente plura *Palmerius* Exercit. p. 754. et *Perizon.* ad Var. *AEliani* XIV, 16.

72. Καλλίεω δὲ τούτου] Hic sane miror Codicis *Medicei* bonitatem, in quo nihil horum reperiri scribit *Gronov.* Quod viro clarissimo mihi quoque verum videtur, quaecunque continentur hoc capite in laudem Calliae ab alia fuisse manu adiecta, hominis forte non longe recentioris in gratiam Calliae cuiusdam vel Hipponici: atque idem sensisse videntur antiquarii, qui in Codicibus ista censuere praetermittenda: sed si vel in omnibus legerentur, nihilominus indigna prorsus illa iudicarem *Herodoto.* Quibus illa modis lecta sibi *Plutarchus* excepisset, turpi adulatione in laudem ditissimae familiae composita! Horum conditor, imitator ille quidem *Herodoti*, sibi tamen nativam in scribendo faciem dissimulare non potuit: prima, Καλλίεω δὲ τούτου ἄξιον πολλαχοῦ μνήμην ἐστὶ πάντα
τινα

plerique omnes habere debent cum ob ea quæ dicta sunt, ut viri summopere patriam liberantis, tum ob hæc quæ in Olympia fecit: nam et in equorum cursu palmam obtinuit, et in quadrigario fuit secundus: et in ludis Pythiis quum primas obtinuisset, in universos Græcos sumptuosissimus extitit: tum ob id quod talem se in filias suas quæ tres fuerunt, exhibuit: nam posteaquam nubiles extitere, eis magnificentissimum munus dedit et gratificatus est, ut quem sibi unaquæque vellet ex omnibus Atheniensibus, eum deligeret: atque ita eam illi nuptum dedit.

123 At Alcmæonidæ aut perinde aut nihil minus quam Callias, perosi tyrannos fuere. Quo maior me admiratio subit, minusque admitto criminationem, eos clypeum Persis ostentasse, qui per omne tempus tyrannidis in exilio vixerunt, et quorum astutia Pisistratidæ tyrannidem dereliquerunt: atque ita multo magis Athenarum liberatores extiterunt illi meo iudicio, quam Harmodius et Aristogiton. Illi enim Hipparcho interempto, non tam ceteros Pisistratidas ab affectanda tyrannide represserunt, quam asperaverunt: Alcmæonidæ autem ex aperto Athenas liberaverunt, si modo ipsi fuere qui Pythiæ persuasere, ut imperaret Lacedæmoniis Athenas liberare, quemadmodum superius a

124 me commemoratum est. At enim propter aliquam causam forsitan succensentes Atheniensi populo patriam prodiderunt? Imo nulli erant viri illustriores eis inter Athenienses, neque qui magis essent honorati. Ita neque ratio probat clypeum ab his esse ostensum ob talem causam. Nam certe ostensus fuit clypeus, idque non licet aliter dicere: factum est enim: sed quis tamen ostenderit, ne-

125 queo ulterius dicere, quam dixi. Quamquam Alcmæonidæ iampridem extiterant Athenis clari sane: sed ab Alcmæone atque etiam Megacle extiterunt omnino splendidissimi. Etenim Alcmæon Megaclis filius, iis Lydis, qui Sardibus a Crœso Delphos ad oraculum ierant, administrum se præbuit, eosque comiter accepit. Cuius erga se beneficentiam Crœsus a Lydis ad oracula euntibus quum audisset, hominem Sardes arcessivit, et ubi advenit, eum donavit tanto auro quantum semel corpore suo efferre posset. Ad istam doni condicionem Alcmæon hanc

τα τινα ἔχειν· τῦτο μὲν γὰρ, τὰ προλελεγμένα, ὡς ἀνὴρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα· τῦτο δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίῃ ἐποίησε, ἵππῳ νικήσας· τεθρίππῳ δὲ, δεύτερος γενόμενος. Πύθια δὲ πρότερον ἀνελόμενος, ἐφανερώθη ἐς τὺς Ἕλληνας πάντας μεγίστῃσι δαπάνῃσι· τοῦτο δὲ, κατὰ τὰς ἑωϋτοῦ θυγατέρας, ἐούσας τρεῖς, οἷός τις ἀνὴρ [a] ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ἐγένοντο γάμυ ὡραῖαι, ἔδωκέ σφι δωρεὴν μεγαλοπρεπεστάτην, ἐκείνῃσί τε ἐχαρίσατο· ἐκ γὰρ πάντων τῶν Ἀθηναίων τὸν ἑκάστη ἐθέλοι ἄνδρα ἑωϋτῇ ἐκλέξασθαι, ἔδωκε τούτῳ τῷ ἀνδρί. Καὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ὁμοίως, ἢ οὐδὲν ἧσσον τούτου ἔσαν μισοτύραννοι· θῶϋμα ὦν μοι, καὶ οὐ προσίεμαι τὴν διαβολὴν, τούτυς γε [b] ἀναδέξαι ἀσπίδα, οἵ τινες ἔφευγόν τε τὸν πάντα χρόνον τοὺς τυράννους, ἐκ μηχανῆς τε τῆς τούτων ἐξέλιπον οἱ Πεισιστρατίδαι τὴν τυραννίδα· καὶ οὕτω τὰς Ἀθήνας οὗτοι ἔσαν οἱ [c] ἐλευθερώσαντες πολλῷ μᾶλλον ἤπερ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων, ὡς ἐγὼ κρίνω· οἱ μὲν γὰρ ἐξηγρίωσαν τοὺς [d] λοιποὺς Πεισιστρατιδέων Ἵππαρχον ἀποκτείναντες, οὐδέ τι μᾶλλον ἔπαυσαν τοὺς λοιποὺς τυραννεύοντας. [e] Ἀλκμαιωνίδαι δὲ ἐμφανέως ἐλευθέρωσαν, εἰ δὴ οὗτοί γε ἀληθέως ἔσαν οἱ τὴν Πυθίην ἀναπείσαντες προσημαίνειν Λακεδαιμονίοισι ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, ὥς μοι πρότερον δεδήλωται. Ἀλλὰ γὰρ [f] ἴσως τι ἐπιμεμφόμενοι τῶν Ἀθηναίων τῷ δήμῳ προεδίδοσαν τὴν πατρίδα; οὐ μὲν ὦν ἦσάν σφεων ἄλλοι δοκιμώτεροι ἔν γε Ἀθηναίοισι ἄνδρες, οὐδ᾽ οἳ μᾶλλον ἐτετιμέατο· οὕτω οὐδὲ λόγος αἱρέει ἀναδεχθῆναι 372 ἔκ γε ἂν τούτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ· [g] ἀνεδείχθη μὲν γὰρ ἀσπίς· καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν. ἐγένετο γάρ. ὃς μέν τοι ἦν ὁ ἀναδέξας, οὐκ ἔχω προσωτέρω εἰπεῖν τουτέων. οἱ δὲ Ἀλκμαιωνίδαι ἔσαν μὲν καὶ τὰ ἀνέκαθεν λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνῃσι, ἀπὸ δὲ Ἀλκμαίωνος καὶ αὖτις Μεγακλέος ἐγένοντο καὶ κάρτα λαμπροί. τοῦτο μὲν γὰρ, Ἀλκμαίων ὁ Μεγακλέος τοῖσι ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι παρὰ Κροίσου [h] ἀπικομένοισι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, συμπρήκτωρ τε ἐγίνετο καὶ συνελάμβανε προθύμως· καί μιν Κροῖσος πυθόμενος τῶν Λυδῶν [i] τῶν ἐς τὰ χρηστήρια φοιτεόντων ἑωϋτὸν εὖ ποιέειν, μεταπέμπεται ἐς Σάρδις· ἀπικόμενον δὲ δωρέεται χρυσῷ, τὸν ἂν δύνηται τῷ ἑωϋτῦ σώματι [k] ἐξενείκασθαι ἐσάπαξ· ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς

a Ἐγίνετο *Arch. V.* *b* Iid. *M. Ask. Pasf.*, qui quidem *Pasf.* superius ἧσσον τούτῳ in *Arch.* τούτου defit. antea ἀναδέξασθαι. *c* Ῥύσαντες *Arch.* ex fcholio. *d Med. Pasf. Ask. Paris. B.*, ceteri ὑπολοίπους. *e* Οἱ δὲ Ἀλκμ. *Arch.* *f Med. Pasf. Vind. Ask. Brit. Arch.*, in quo ἐπιμεμφομένῳ Ἀθην., deerat τὶ, ficuti deest τῶν *Pasf.*, nec male. *g* Citat *Plut.* Mal. p. 862. E. *h* Ἀπικνεομ. *Pasf.* *i* Abest *Pasf. Arch. V.* *k M. Pasf. Paris. B. Ask. V. Arch.*, mox ἐσαπ. *Arch. Pasf.*, olim ἐξενεῖκαι εἰσαπ.

τινα ἔχειν· Sophiſtam ſapiunt non Herodotum, quem, isto nusquam modo loquentem, ordine verborum perturbato voluit imitari: ἄξιόν ἐστι ſequente infinitivo non est Herodoteum quantum memini. *Sed cur tandem decet unumquemque istius Calliae* πολλαχοῦ *meminisſe?* τοῦτο μὲν, inquit, —— τοῦτο δὲ, —— τοῦτο δὲ —— tria nobis enumerat propter quae memoratu videri deberet omnibus dignisſimus: τοῦτο μὲν γὰρ, ait, τὰ προλελεγμένα ὡς ἀνὴρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα· quaenam illa tandem? virum praecellentem Piſiſtratum oderat invidus, et, ut erat pecunioſus, eiecti quae publicata fuerant emit. Τοῦτο δὲ, ait, τὰ ἐν Ὀλυμπίῃ ἐποίησε, ἵππῳ νικήσας &c. Sed quid ibi fecit adeo prae ceteris laudabile? an forte τἀπινίκια θύσας totam panegyrin excepit convivio? nam ἵππῳ νικῆσαι, et τεθρίππῳ δεύτερον γενέσθαι, quod cum multis habuit commune, nihil adeo erat cur prae aliis noſtro memoratis Olympionicis poſterorum esſet memoria dignus: Φανερωθῆναι ἐς τοὺς Ἕλληνας πάντας μεγίστῃσι δαπάνῃσι· ea, opinor, laus, ſi quid illa est, Calliis et Hipponicis congruit. Quod addit denique de filiabus, in libro Oeconomico patribus forſan in exemplum proponi potuerat, ſed propterea nunquam in hiſtoria *Herodoto* Callias fuisſet dignus viſus ſeculorum memoria. Tandem abiiciantur iſta, et Herodotea male divulſa cohaerebunt.

VALCKEN.

93. Ἔπαυσαν τοὺς λοιποὺς τυραννεύοντας] Inculcarunt ex praecedentibus λοιποὺς, hic prorſus inutiles. Non equidem neſcio defenſionem vocabulo quaeſitam ex L. VII, 41., ſed debilem admodum. *Reiskii* coniectura poſtulat τοῦ λοιποῦ, *deinceps.*

16. Ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὴν δ.] Primum προσέφερε ſcribi malim una litera auctius, προσεφεῦρε· aviditas Alcmaeonis dono nondum contenta πρὸς τὴν δωρεὴν ἐοῦσαν τοιαύτην τοιάδε ἐπιτηδεύσας προσεφεῦρε· *inſuper talia commentus est.* Commentum hominis ridiculum indignatus bis enarrat *Dion Chrys.* primum paucis ſub finem Or. XVII. p. 253. deinceps explicatius et ad noſtri ductum, Or. LXXVIII. p. 659., theſaurum ſcribit ingresſum Alcmaeona χιτῶνά τε ποδήρη καταζωσάμενον, καὶ τὸν κόλπον ἐμπλήσαντα γυναικεῖον καὶ βαθὺν, καὶ τὰ ὑποδήματα ἐξεπίτηδες μεγάλα καὶ κοῖλα ὑποδησάμενος· τέλος

πρὸς τὴν δωρεὴν ἐοῦσαν τοιαύτην τοιάδε ἐπιτηδεύσας, προσέφερε· ἐνδὺς κιθῶνα [a] μέγαν, καὶ κόλπον πολὺν καταλιπόμενος [b] τοῦ κιθῶνος, κοθόρνους τοὺς εὕρισκε εὐρυτάτους ἐόντας ὑποδησάμενος, ἤϊε ἐς τὸν θησαυρὸν ἐς τόν οἱ κατηγέοντο· [c] ἐσπεσὼν δὲ ἐς σωρὸν ψήγματος, πρῶτον μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἐχώρεον οἱ κόθορνοι· μετὰ δὲ, τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ, καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος, [d] καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα, ἐξήϊε ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ἕλκων μὲν μόγις τοὺς κοθόρνους, παντὶ δέ τεῳ οἰκὼς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ· τοῦ τό, τε στόμα ἐβέβυστο, καὶ πάντα [e] ἐξώγκωτο· ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον γέλως ἐσῆλθε· καί οἱ [f] πάντα τε ἐκεῖνα διδοῖ, καὶ πρὸς [g] ἕτερα δωρέεται, οὐκ ἐλάσσω ἐκείνων· [h] οὕτω μὲν ἐπλούτησε ἡ [i] οἰκίη αὕτη μεγάλως· καὶ ὁ Ἀλκμαίων οὗτος οὕτω τεθριπποτροφήσας, Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται. Μετὰ δὲ, γενεῇ δευτέρῃ ὕστερον, Κλεισθένης [k] μιν ὁ Σικυώνιος τύραννος [l] ἐξῆειρε, ὥστε πολλῷ ὀνομαστοτέρην γενέσθαι [m] ἐν τοῖσι Ἕλλησι ἢ πρότερον ἦν. Κλεισθένεϊ γὰρ τῷ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος τοῦ [n] Ἀνδρέω, γίνεται θυγάτηρ τῇ οὔνομα ἦν Ἀγαρίστη· ταύτην ἠθέλησε, Ἑλλήνων πάντων ἐξευρὼν τὸν ἄριστον, τούτῳ γυναῖκα προσθεῖναι. Ὀλυμπίων ὦν ἐόντων, καὶ νικῶν ἐν αὐτοῖσι τεθρίππῳ [o] ὁ Κλεισθένης, κήρυγμα ἐποιήσατο, ὅστις Ἑλλήνων ἑωϋτὸν ἀξιοῖ Κλεισθένεος γαμβρὸν γενέσθαι, ἥκειν ἐς ἑξηκοστὴν ἡμέρην, ἢ καὶ πρότερον, ἐς Σικυῶνα, ὡς κυρώσοντος Κλεισθένεος τὸν γάμον ἐν ἐνιαυτῷ, ἀπὸ τῆς ἑξηκοστῆς ἀρξαμένου ἡμέρης· ἐνθαῦτα Ἑλλήνων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἔσαν καὶ πάτρῃ ἐξωγκωμένοι, ἐφοί-

τεον

hanc astutiam attulit: pergrandem tunicam amictus, ingenti in ea sinu relicto, cothurnisque quos latissimos reperit calceatus, ad thesaurum perrexit, ad quem illi ducebant. Ibi in acervum ramentorum procumbens, primum quidem præter tibias, quantum auri capiebant cothurni, infersit: deinde omnem sinum implens atque etiam crines ramentis perspargens, et parte in os desumpta, e thesauro processit, ægre trahens cothurnos, cuivis alteri rei quam homini similior: cuius et os turgidum erat, et omnia exporrecta. Id cernens Crœsus, in cachinnumque erumpens, ea omnia illi donavit: nec minora his alia donа dedit. Ita domus hæc vehementer locupletata est, et sic Alcmæon iste quadriiugos equos alens, vicit Olympia. Sed 126
eam deinde secunda ætate Clisthenes Sicyonius tyrannus extulit, ut multo magis quam prius inter Græcos celebris extiterit. Erat enim Clistheni Aristonymi filio, Myronis nepoti, Andrei pronepoti, filia nomine Agarista: quam pater destinabat nuptum dare ei quem præstantissimum Græcorum omnium comperisset. Quum igitur ludi Olympiaci celebrarentur, et eis Clisthenes curriculo quadrigæ victor extitisset, exclamari iussit voce præconis, ut quisquis sese dignum putaret, qui Clisthenis gener esset, is ad sexagesimum diem aut prius, Sicyone præsto foret, quod Clisthenes intra annum a sexagesimo die incipiens, exequi nuptias destinasset. Itaque Græcorum illi, qui et sua ipsorum et patriæ claritate arrogantes erant, eo proci contende-

runt:

a Omittit *Med. Ask. Pass.*, in cuius tamen margine: servant reliqui cum *Eustath.* ad *Hom.* pag. 655, 62., in quo statim κόλπον πολὺν, quem in modum *Arch. V.*, olim βαθὺν ex glossa. *b* Absunt duo ista *Arch.*, sed mox καθόρνους τοὺς cum *Vind.*, τοὺς quoque ora *Steph.*, tum καθόρνους *Ask. Pass.* semper: olim κατόρνους τῶν ex *Aldo*, at οὓς *M. Ask. Pass.* *c* Ἐμπεσ. *Arch.* et mox πρῶτα. *d* Citat *Tzetz.* Chil. I, 10. Post pauca μεγίστους κοθόρνους loco μόγις τοὺς κ. *Ask.* *e* Ἐξογκ sine augmento *Arch.* *f* Πάντά τε *Pass. Ask.*, enclitica deerat. *g M. Ask. Pass.*, in cuius tamen marg. ἑτεροισί μιν δωρ. οὐκ ἐλάσσοσι, quo modo *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.* Adi *Gronov.* *h* Haec undecim neglexit *Arch.* *i* Οἰκίη *Pass.* recte: οἰκία prius. *k* Μὲν *Arch.* αὐτὴν *Ask.* ora *Steph.* *l M. Pass. Ask.*, ceteri ἐξῆρε, supra Σικυῶνος *Ask.* *m* Αὐτοῖσι *Arch.*, mox ἦν non norunt *Med. Pass.* post πρότερον, potestque abesse. *n* Ἀνδρέα margo *Steph.* *o* Deest *Arch.* Ceterum de Clisthene eadem *Diodor.* T. II. p. 550.

λος δὲ τὴν κόμην διασπάσαντα (leg. διαπάσαντα ex *Herod.*) καὶ τὰ γένεια τῷ ψήγματι, καὶ τὸ στόμα ἐμπλήσαντα καὶ τὰς γνάθους ἑκατέρας, μόλις ἔξω βαδίζειν, —— γέλωτα καὶ θέαν Κροίσῳ παρέχοντα καὶ Λυδοῖς. In Herodoteis Diss. Clar. *Wess.* p. 116. obtulit κόλπον πολὺν, procul dubio genuinum: illinc parum distant *manus quantum extendi poterant*, πολλαὶ χεῖρες dictae *Callim.* h. Dianae v. 27. *Sophoclis*, πολλὴν γλῶσσαν ἐκχέας μάτην in *Stobaeo* p. 163, 27. quaeque dantur similia. VALCKEN.

18. Ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν] Adiectivo ob *Med.* silentium infestior Cl. *Gronov.* fuit; non ego. *Dio Chrysost.* explicat χιτῶνα ποδήρη, bene satis, Orat. LXXVIII. p. 659. B. Mox κόλπον πολὺν non adspernor ob *Eustathium*: potuit utique ex rariore usu librariis displicere et propterea mutari. *Dio* tamen γυναικεῖον καὶ βαθὺν sinum fuisse ait. Quod *Eustathius* autem κόλπον interpretatur τὸ ἄνω τοῦ πέπλου, minime laudo: inprobavit et *Gronovius* similem glossam *Varini Favorini*, ex *Homeri* sumtam explanatore.

22. Παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας] *Harpocrationis* Ἀποσάξαντα, ἀντὶ τοῦ φράξαντα τὸ τρῆμα, καὶ ἀποπληρώσαντα Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἕκτῃ, huc olim referri posse putabam, siquidem nulla huic verbo opportunior tota hac Musa statio. At vide, quae supra C. 44. disputata fuerunt. Κοθόρνους ubique instauravi, schedis et Scriptore L. I, 155. praeeuntibus. Adsolent Iones Θ. in Τ. saepe convertere, vicissim quoque, nec promiscue in omnibus tamen.

25. Διαπάσας] *Dion. Chrysost.* τὴν κόμην διαπάσαντα καὶ τὰ γένεια τῷ ψήγματι reliquisse, dubio caret: absurdum διασπάσαντα explosum merito est. Tangit Rhetor eandem historiam Or. XVII. p. 253. C. Quid *Tzetzae* oculos, ut Alcmaeonem dentibus comam, auro gravem, dixerit retinentem, praestrinxerit, non adsequor. Falsum certe et nugatorium de *Pindaro*, quasi eadem ille de Alcmaeone. Graecos eius interpretes ad Pyth. Od. VII. iustius nominasset.

33. Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται] In laudibus Alcmaeonidarum ap. *Pindarum* Pyth. Od. VII, 13. praeter alias sacrorum certaminum victorias, μία δ' ἐκπρεπὴς Διὸς Ὀλυμπίας, a Criticis Megacli, Alcmaeonis patri, Olymp. XLVII. assignata: quorum quidem adfirmatio haud scio an Poëtae, unam duntaxat Olympicam Alcmaeonidarum lauream celebrantis, bene consulat famae, si Alcmaeoni, Megaclis F., altera debeatur ex Nostri testimonio. Malim opinari, idem Olympici ludi praemium a *Pindaro* et *Herodoto* praedicari.

33. Οὕτω τεθριπποτροφήσας] In argumento secundo Nubium *Aristoph.* ἡ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν οἰκία —— ἐξ ἀρχῆς, ὥς φησὶν Ἡρόδοτος, τεθριπποτρόφος ἦν καὶ πολλὰς ἀνῃρημένη νίκας, τὰς μὲν Ὀλυμπιάσι, τὰς δὲ Πυθοῖ, &c. Bigis primus Atheniensium Alcmaeon victoriam reportasse dicitur Olympiacam *Isocrati* Or. de Bigis p. 351. C. ζεύγει πρῶτος Ἀλκμαίων τῶν πολιτῶν Ὀλυμπιάσιν ἐνίκησε. VALCKEN.

37. Τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρέω] Avus Clisthenis *Pausaniae* II, 8. Πύῤῥων est, ubi *Kühnius* Orthagorae Sicyonii tyranni filium censuit, *Andrei* sive Andreae non recordatus. Orthagoram, familiae principem, agnovi L. V, 67., deditque eundem *Plut.* Ser. Num. Vind. p. 553. A., Σικυωνίοις μὲν Ὀρθαγόρας γενόμενος τύραννος, καὶ μετ' ἐκεῖνον οἱ περὶ ΜΥΡΩΝΑ καὶ Κλεισθένην, τὴν ἀκολασίαν ἔπαυσαν, verum *Myroni* titulum egregie asserens, in *Pausania* vitiosum ac reformandum.

50. Ὡς

runt: Quos Clisthenes et spatio currendi et palæstra ad certandum præparata detine-
127 bat. Ex Italia illuc se contulit Smindyrides Hippocratis filius Sybarita, qui unus vir in delicias plurimum processerat; florebat autem maxime Sybaris ea tempestate: et Damas Samyris filius, eius qui sapiens appellabatur Sirites: et hi quidem ab Italia venerunt. Ab Ionio autem sinu Amphimnestus Epistrophi filius Epidamnius. AEtolus vero Males, frater Titormi illius, qui Græcos robore fuerat supergressus, et in extrema AEtoliæ homines fugerat. E Peloponneso autem Leocedes Phidonis Argivorum tyranni filius, eius inquam Phidonis, qui mensuras Peloponnensibus statuit, longe omnium Græcorum insolentissimus; qui summotis Eliensium agonothetis ipse agonotheta extitit in Olympia: necnon Amiantus Lycurgi filius Arcas, ex Trapezunte: et Laphanes Azenus, ex urbe Pæo, filius Euphorionis eius, qui ut in Arcadia fertur fama, in domum suam excepit Castorem et Pollucem, et ab eo in omnes homines hospitalis: et Onomastus Agæi filius Eleus. Isti quidem ex ipsa Peloponneso venerunt. Ex Atheniensibus autem, Megacles, Alcmæonis eius filius, qui ad Crœsum se contulerat: alter, Hippoclides, Tisandri filius, divitiis ac forma inter Athenienses præcipuus. Ex Eretria autem, quæ per id tempus florebat, Lysanias: solus hic ab Eubœa. E Thessalia vero a Scopadis Diactorides Cranonius. Ex Molossis autem Alcon. Tot
128 proci fuere. Qui quum ad diem præstitutam

τεον μνηστῆρες· τοῖσι Κλεισθένης καὶ δρόμον καὶ παλαί- 373
στρην ποιησάμενος, ἐπ' [a] αὐτῷ τούτῳ εἶχε. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰταλίης ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἱπποκράτεος Συβαρίτης, ὃς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς [b] εἷς ἀνὴρ ἀπίκετο· ἡ δὲ Σύβαρις ἤκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον μάλιστα· καὶ Σιρίτης [c] Δάμας ὁ Σαμύριος τοῦ σοφοῦ λεγομένου παῖς· οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίης ἦλθον· ἐκ δὲ τοῦ κόλπου τοῦ Ἰονίου, [d] Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρόφου Ἐπιδάμνιος· οὗτος δὲ ἐκ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, [e] Τιτόρμου τοῦ ὑπερφύντος τε Ἕλληνας [f] ἰσχύϊ, καὶ φυγόντος ἀνθρώπους ἐς τὰς ἐσχατιὰς τῆς [g] Αἰτωλίδος χώρης· τούτου τοῦ Τιτόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου, Φείδωνος τοῦ Ἀργείων τυράννου [h] παῖς Λεωκήδης. Φείδωνος δὲ τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοποννησίοισι, καὶ ὑβρίσαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἁπάντων· ὃς ἐξαναστήσας [i] τοὺς Ἠλείων ἀγωνοθέτας, αὐτὸς τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε· τούτου τε δὴ παῖς, καὶ Ἀμίαντος Λυκούργου Ἀρκὰς ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ Ἀζὴν ἐκ [k] Παίου πόλιος Λαφάνης Εὐφορίωνος, τοῦ δεξαμένου τε, ὡς λόγος ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται, τοὺς [l] Διοσκούρους οἰκίοισι, καὶ ἀπὸ τούτου ξεινοδοκέοντος πάντας ἀνθρώπους· καὶ Ἠλεῖος Ὀνόμαστος Ἀγαίου· οὗτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον· ἐκ δὲ Ἀθηναίων ἀπίκοντο Μεγακλέης τε ὁ Ἀλκμαίωνος τούτου, τοῦ παρὰ Κροῖσον ἀπικομένου, καὶ ἄλλος Ἱπποκλείδης Τισάνδρου, πλούτῳ καὶ εἴδεϊ προφέρων Ἀθηναίων· ἀπὸ δὲ Ἐρετρίης, ἀνθεύσης τοῦτον τὸν χρόνον, Λυσανίης· οὗτος δὲ ἀπ' Εὐβοίης μοῦνος. [m] ἐκ δὲ Θεσσαλίης ἦλθε τῶν Σκοπαδέων Διακτορίδης Κρανώνιος. ἐκ δὲ Μολοσσῶν, Ἄλκων. τοσοῦτοι μὲν ἐγένοντο [n] οἱ μνηστῆρες. Ἀπικομένων δὲ τούτέων

a Αὐτὸ τοῦτο *Arch. V.* Sequentia sunt in *Athen.* XII. p. 541. *b* Non legitur in *Pass.* *c* Δάμασος Ἀνύριος *Arch. Valla.* *d* Ἀμφίμνηστρος *Arch. Valla* et *Pass.* ex correct. *e* Τιτέρμου *Ask.* et *Pass.* correctus, tum mox quoque. *f* Ἰσχὺν *Arch. Vind.* *g* *Med. Pass. Ask. Arch. Paris. B. Valla*, cum *Ald.* Αἰολίδος alii. *h* Abest παῖς *Arch. V.*, quibus Λεωκήδης, uti *M. Ask. Pass.*, in aliis Λεωκίδης. *i* Omittunt τοὺς *V. Arch.* *k* Πάγου *M. Ask. Pass.*, cuius in margine Παίου. In *Arch.* Παιουπόλιος. Post pauca ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνέων verius erit, etiam inferius. *l* Διοσκόρους *Arch.* *m* Habet *Steph. Byz.* in Κράνων. Mox ἦρχε *M. Ask.*, porro Κραννώνιος *Arch. Valla.* *n* Absunt οἱ *Arch.*

51. Ὅς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἷς ἀνὴρ ἀφ.] His quae proxima subiiciuntur apud *Athen.* XII. p. 541. C. εἵποντο γοῦν αὐτῷ χίλιοι μάγειροι καὶ ὀρνιθευταὶ, verba videntur *Timaei*. De Smindyridis luxurie *Iac.* egit *Perizon.* in *AElian.* V. H. IX, c. 24. attigerat *H. Vales.* in Exc. ex *Diodoro* p. 40. —— Illud *Herodoti*, πλεῖστον —— εἷς ἀνὴρ, adhibuit de *Antiphonte* oratore *Thucyd.* VIII, c. 68. τοὺς ἀγωνιζομένους —— πλεῖστα εἷς ἀνὴρ —— δυνάμενος ὠφελεῖν *unus omnium maxime*. Cyrus *Xenophontis* K. A. I. p. 159, 16. δῶρα πλεῖστα μὲν, οἶμαι, εἷς γε ἀνὴρ ὢν ἐλάμβανε. Conf. *AEsch.* Pers. v. 327. —— Praeter Smindyridem ex Italia Sicyona venit procus Agaristae Δάμασος Ἀμύριος· sic enim pro Δάμας ὁ Σαμύριος optime restituit *Galeus* ex *Arch.* Ἄμυρις etiam Italiota proverbio fuit nobilitatus, de quo plura dedit ex *Pausaniae* Lex. *Eustath.* in Il. B. p. 225., quam *Diogenian.* Cent. III. Prov. 26. Oraculum quo respiciunt servavit *Athen.* XII. p. 520. A. —— Hos ex Italia procos Agaristae designari voluit *Dion Chrys.* XI. p. 163. D. ubi *Plisthenis* nomini nomen *Clisthenis* cum *Casaubono* substituendum est. VALCKEN.

53. Δάμας ὁ Σαμύριος] Si *Arch.* et *Valla* parum iuventur, Δάμασος Ἀμύριος, *Damasus Amyris F.*, erit. Amyris iste propter προσποίητον μανίαν ἐθαυμάσθη ap. *Eustath.* Il. B. p. 298, 6., abstulitque σοφοῦ titulum. Venit ille Sybaritarum quidem ad Delphos legatus, quo minime negatur Siriten domo fuisse. Praeclara ergo *Th. Galei* divinatio.

57. Ὑπερφύντος τε Ἑλλ. ἰσχύϊ] Nihil muto. *Pausanias* VI, 3. οἱ πάντες ἄνθρωποι θεραπεύουσι τὰ ὑπερέχοντα τῇ ΙΣΧΥΙ. Titormi robur corporis, Milonis viribus exsuperantius, describunt *AElian.* XII, 22. et *Athen.* X, 2.; ambiguum autem καὶ φυγόντος ἀνθρώπους explicatur verbis similibus L. IV, 174. οἳ πάντα ἄνθρωπον φεύγουσι καὶ πάντος ὁμιλίην, *qui fugiunt quemcunque hominem et cuiuscunque conmercium.* Potuerat quoque τῆς Αἰολίδος pro bono putari, siquidem Calydon et pars AEtoliae *AEolis* olim. *Hesychium* vide in Αἰολικὸν θέαμα, et quae ibi eruditissimus *Valesius*. At hic Codd. potior iussus.

60. Φείδωνος δὲ τοῦ Ἀργείων τυράννου] Sunt haec turpiter interpolata, luxata certe et mutila. Phidon, qui pondera et mensuras Peloponnesiis invenit, et Olympiade VIII. Eleos certaminum praesidio privavit, multo prior Phidone est, cuius filius Leocedes inter procos Agaristae nomen profitebatur. Non latuit ea loci insulsitas viros praeclaros *Palmerium Gronoviumque*, quorum hic opitulaturus, Φείδωνος παῖς Λεωκήδης, ἀπὸ Φείδωνος δὲ τοῦ Ἀργείων τυράννου, τοῦ τὰ μέτρα ——, ille vero Φείδωνος τοῦ Ἀργείου παῖς Λεωκήδης, τυράννου δὲ Φείδωνος ἀπόγονος, τοῦ τὰ μέτρα &c. Quae ego quidem laudare, certa praestare non possum. Prisci Phidonis τυράννων τῶν Ἕλλησι μάλιστα ὑβρίσαντος memoria in *Pausaniae* VI, 22.

66. Ἀζὴν ἐκ Παίου] Conmode *Ortelius* et *Palmerius* Πάου κώμης ἐρείπια ex *Pausaniae* Arcadicis C. 23. compararunt, quibus contento esse licet. Nam Παλαιοπόλιος ex suspicione Cl. *de Pauw* de Arcadiae Mantinea locuplete caret teste, abitque longius. Multum quoque Codd. quorundam Πάγου πόλιος versavi, sed irrita opera. Certum est, Phormionem, Castores hospitio excipientem in *Plut.* T. II. p. 1103. A., diversum videri ab Euphorione, Laphanis patre: hic Arcas ex Azania, ille Spartiata, et dubiae hospitalitatis ap. *Pausan.* III, 16.

76. Ἦλθε] *Med.* et *Ask.* ἦρχε considerationem haud merebatur, quippe scribarum vitium, et a *Steph. Byz.* damnatum: quo in Scriptore Διακτορίδης γὰρ Κρανώνιος refingitur ἀνὴρ Κρανώνιος Miscell. Nov. T. IV. p. 246., temere admodum. Ipsa sunt *Herodoti* verba, quae inportunum illud γὰρ resecandum, sicuti *Pinedo* et *Holstenius* perspexerunt, clare docent. Scopadarum familiam hinc Cel. *Perizon.* ad *AElian.* Var. XII, 1. illustravit.

τέων ἐς τὴν προειρημένην ἡμέρην, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτέων [a] ἀνεπύθετο, καὶ γένος ἑκάστου· μετὰ δὲ, κατέχων ἐνιαυτὸν, [b] διεπειρᾶτο αὐτέων τῆς τε ἀνδραγαθίης, καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ παιδεύσιός τε καὶ τρόπου, καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ ἰὼν ἐς συνουσίην, καὶ συνάπασι· καὶ ἐς γυμνάσιά τε [c] ἐξαγινέων ὅσοι ἔσαν αὐτέων νεώτεροι· καὶ [d] τό γε μέγιστον ἐν τῇ συνεστίῃ διεπειρᾶτο. ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτοὺς, τοῦτον πάντα ἐποίεε, καὶ ἅμα ἐξείνιζε μεγαλοπρεπέως. καὶ δή κου μάλιστα τῶν μνηστήρων ἠρέσκοντο οἱ ἀπ᾽ Ἀθηναίων ἀπιγμένοι, καὶ τουτέων μᾶλλον Ἱπποκλείδης ὁ Τισάνδρου, [e] καὶ κατ᾽ ἀνδραγαθίην ἐκρίνετο, καὶ ὅτι τὸ ἀνέκαθεν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδῃσι ἦν προσήκων. Ὡς δὲ ἡ κυρίη ἐγένετο τῶν ἡμερέων, τῆς
374 τε κατακλίσιος τοῦ γάμου, καὶ ἐκφάσιος αὐτοῦ Κλεισθένεος, τὸν [f] κρίνοι ἐκ πάντων, θύσας βοῦς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης, εὐώχεε αὐτούς τε τοὺς μνηστῆρας καὶ τοὺς Σικυωνίους πάντας. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο, οἱ μνηστῆρες εἶχον ἔριν ἀμφί τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγομένῳ ἐς τὸ μέσον. προιούσης δὲ τῆς πόσιος, κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἱπποκλείδης, ἐκέλευσε [g] τὸν αὐλητὴν αὐλῆσαί οἱ ἐμμέλειαν· πειθομένου δὲ τοῦ αὐλήτεω, [h] ὠρχήσατο. καί κως ἑωϋτῷ μὲν ἀρεστῶς ὠρχέετο, ὁ δὲ Κλεισθένης ὁρέων ὅλον τὸ πρῆγμα [i] ὑπόπτευε. μετὰ δὲ, ἐπισχὼν ὁ Ἱπποκλείδης χρόνον, [k] ἐκέλευσέ οἱ τινα τράπεζαν ἐσενεῖκαι· ἐσελθούσης δὲ τῆς τραπέζης, πρῶτα μὲν ἐπ᾽ αὐτῆς [l] ὠρχήσατο Λακωνικὰ σχημάτια· μετὰ δὲ, ἄλλα Ἀττικά. τὸ τρίτον δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν [m] τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλεισθένης δὲ τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρχεομένου ἀποστυγέων γαμβρὸν [n] ἄν οἱ ἔτι γενέσθαι Ἱπποκλείδεα διά τήν τε ὄρχησιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατεῖχε ἑωϋτὸν, οὐ βουλόμενος ἐκραγῆναι ἐς αὐτόν· ὡς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, οὐκέτι κατέχειν δυνάμενος, εἶπε, „ Ὦ „ παῖ Τισάνδρου, [o] ἀπωρχήσαο γε μὴν τὸν γάμον." ὁ δὲ Ἱπποκλείδης ὑπολαβὼν [p] εἶπε, „ Οὐ φροντὶς „ Ἱπποκλείδῃ." ἀπὸ τούτου μὲν τοῦτο οὐνομάζεται.

tam adfuiſſent, Cliſthenes ante omnia patrias ſingulorum familiamque percontatur, deinde eos annum apud ſe detinens, exploravit uniuſcuiusque et virilitatem, et iracundiam, et eruditionem, et mores; nunc cum ſingulis, nunc cum univerſis congrediens, et iuniores in gymnaſia educens: præcipue tamen in convivio experiebatur: quandiu enim eos apud ſe tenuit, omnia fecit ac magnifice accepit. Sed ei inter procos præcipue cordi erant Athenienſes: et illorum magis Hippoclides Tiſandri filius, et ſtrenuus eſſe iudicabatur, et quod eius maiores Cypſelidarum fuiſſent in urbe Corintho propinqui. Quum autem illuxit dies deſti- 129
natus et accubitui nuptiali, et pronunciationi ipſius Cliſthenis, quem ex omnibus legeret, mactatis centum bubus, in convivium tum ipſos procos, tum omnes Sicyonios accepit. Postea vero quam cœnatum est, proci certamen de muſica habebant, et de ſermone, qui proferebatur in medium: procedente autem potatione, Hippoclides, quum longe alios detineret, iuſſit tibicinem ſibi canere ἐμμέλειαν, *id est, concinnum quoddam ſaltationis genus.* Tibicine obſequente ſaltavit, ſibi quidem placens, ſed Cliſthenes omnem rem cernens diſſimulabat. Post hæc aliquantulum interquieſcens Hippoclides, iuſſit aliquam inferri ſibi menſam: qua illata, primum ſuper eam Laconicos ſaltavit modulos, mox alios Atticos: tertio ſuper menſam capite ſtatuto, cruribus veluti manibus geſticulabatur. Ad cuius primum ac ſecundam ſaltationem, etſi averſabatur Cliſthenes, Hippocliden adhuc generum ſibi eſſe propter ſaltationem et impudentiam, tamen ſeſe continebat, nolens in eum erumpere: at ubi vidit cruribus veluti manibus geſticulantem, iam ſe ultra continere non ſuſtinens, inquit, Fili Tiſandri, exſaltaſti ſane matrimonium. Cui excipiens ille ait, Nulla cura Hippoclidæ. Unde proverbium factum 130 est.

a Ἐπύθετο *Med. Ask.* *b* Ἐπειρᾶτο *V. Arch.* *c* Ἐξάγων νέων corrupte *Arch.* *d* Τὸ μέγ. *Vind. Arch.*, mox ἐν τῇ συνέσει *Arch.*, ἐν τῇ συνεστοῖ *Brit.* et *Paſſ.*, ſed correctus. *e* Deſideratur καὶ in *Arch. Vind.* *f* Κρίνοι iid. et Fragm. *Paris.*, alii κρίνει. Sequentia attigit *Euſtath.* Hom. p. 49, 2. *g* Αὐτὸν αὐλ. *Arch.*, tum αὐλῆσαι ἐμμέλειαν id. *Vind. Ask.* *h* Ὀρχ., *Ask.*, et mox ὀρχέετο *V. Arch.* ſatis pro lonum more. *i* Ὑπόπτ. *Arch. Ald.*, neglecta αὐξήσει. *k* Ἐκέλευσέ οἱ τ. *Arch. V. Valla*, deerat pronomen. Statim ἐσενεγκεῖν *Ask.* Fragm. *Paris.*: porro ἐλθούσης *Ask.* *l* Ὀρχ. id. *Arch.*, qui quoque Λακ. ὀρχήματα σχημ., σχήματα Fragm. *Paris.* *m* Citat *Pollux* II, 153. et *Euſtath.* Hom. p. 159, 40. *n* Praetereunt ἂν *Ask.* Fragm. *Paris.* *o* Ἀπορχ. *Arch.* *p* Ἔφη id. *Vind.*

83. Καὶ συνάπασι] Prave ſcribebatur καὶ σὺν ἅπασι. Rectius ſupra L. V, 49. ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι. Plura *Gronov.* L. I, 98. Quod deinceps autem pro ἐν τῇ συνεστίῃ oſtentant libri ἐν τῇ συνεστοῖ, tale profecto adparet, ut progredientem iniecta quaſi manu moretur. Antea ἐν τῇ ὢν παρελθούσῃ ΕΥΕΣΤΟΙ de praeterlapsa felicitate admirati fuimus: de abſentia vero τῇ ΑΠΕΣΤΟΙ τῆς μάχης L. IX, 84. Indene ἐν τῇ ΣΥΝΕΣΤΟΙ, *in familiari uſu ipsoque convictu*, deflectit? Equidem arbitrari id, Ionici moris gnarus, nequeo. Sed vide adſcripta L. I, 85.

92. Τῆς τε κατακλίσιος τοῦ γάμου] Est, cui placuit, τῆς τε κατακλήσιος τοῦ γάμου, *concludendarum nuptiarum*, dictione apud Graecos ignota, in Germaniae finibus frequente. Loci ſententiam Hippoclidae verba explicant, ὅτι πάρεστιν ἢ μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ μόνος ΚΑΤΑΚΛΙΘΗΣΟΜΕΝΟΣ, *adeſſe ſe, ut aut cum Agariſta aut ſolus accumbat* in *Diodori* T. II. p. 550. Mox κρίνοι ex membranis melius.

2. Ὑπόπτευε] Sic MSS., aliud nihil mutantes. Cl. *Reiskii* coniectura ἀπέπτυσε *deſpuebat*, ſpeciem praefert, ſicuti et ἀπεσιώπησε, qua non auferor. Ὑπόπτευε Cliſthenes, ſaltatorio illo Hippoclidae orbe viſo, de proco ſuſpicatus leviſſima quaevis. Potest alioqui ὑποπτεύειν *limis* et *iratis oculis adſpexiſſe* Cliſthenem, ut ὑποβλέπειν, ὑπιδεῖν, innuere, de qua eius vocabuli dote erudite Cl. *Erneſti* ad *Callimachi* H. Del. v. 62. Scripſi post pauca ἐκέλευσέ οἱ —— ob Codd.

6. Λακωνικὰ σχημάτια] In *Arch.* gloſſa adest a *Galeo* diſſimulata. Σχήματα ſive σχημάτια ſaltantium lucem accipiunt ex magni Animadverſoris L. XIV, 6. in *Athenaeum.* Iam τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν ſic *Zenobius* Cent. V, 31. eloquitur ἐπὶ κρὰς κυβιστήσας, non ἐπὶ κρέας, quod *Schottus* vulgavit et male vertit, in adnotatis inſuper delinquens varie.

8. Τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε] Attigit ista ſaepius et cum ſimilibus comparavit *Euſtath.* in *Hom.* Il. A. p. 120, 44. Ψ. p. 1460, 21. Od. E. p. 219. 10. Contra τὸ χειρονομεῖν, *geſticulari*, ταῖς χερσὶν ὀρχεῖσθαι dixit *Antiphanes Athen.* IV. p. 134. B., qui nobis XI. p. 482. E. ex Andromeda *Sophoclis* hunc unicum ſervavit ſenarium: Ἵπποισιν ἢ κύμβαισι ναυστολεῖς χθόνα; interpretatur *Euſtath.* ἱππότης ἥκεις, ἢ διὰ πλοίου, p. 1281, 20. Sed hoc ad aliud etiam genus referri potest, *D'Orvillio* V. C. operoſe tractatum in *Chariton.* p. 395., et ſeqq. Alia quaedam notata ſunt ad *Eurip.* Phoen. v. 28., ubi omitti non debuerant *Philoſtrati* ἱπποκόμος τῶν καμήλων e L. II. de V. A. c. I. et ex cap. 6., ἱππόται τῆς ἀγέλης ταύτης, *elephantis equorum loco vecti*, *T. H.* in *Lucian.* p. 401. Conf. *I. Meurſi* Orcheſtra in Χειρονομία.

VALCKEN.

14. Ἀπωρχήσαο γε μὴν τὸν γάμον] Cliſthenis dictum me-

est. Tunc Clisthenes silentio imposito, in medium hæc protulit, Viri proci meæ filiæ, vos equidem omnes laudo, vobisque omnibus, si fieri posset, gratificarer, neque unum e vobis præcipuum probans, neque ceteros improbans: verum fieri non potest, ut de unica virgine deliberans, omnium voto satisfaciam. Itaque singulis vestrum, qui compotes huius matrimonii non estis, quod ita dignati fuistis uxorem petere ex me genitam, quodque domo peregre abfuistis, singula argenti talenta dono: Megacli autem Alcmæonis filio meam filiam Agaristam despondeo ritu Atheniensium. Annuente conditioni Megacle, nuptiæ Clistheni confirma-

131 tæ sunt. De iudicio inter procos hæc evenerunt, atque hunc in modum Alcmæonidæ per Græciam celebrati fuerunt. Porro ex horum coniugio, cum Clisthenes, avo materno Sicyonii cognominis, procreatur, qui Atheniensium tribus populariumque statum instituit, tum Hippocrates: ex Hippocrate autem alius Megacles et alia Agarista, ab Agarista Clisthenis nomen habens: quæ nupta Xanthippo Ariphronis filio, quum prægnans esset, visa est sibi in somnis parere leonem, paucosque post dies peperit Xan-

132 thippo Periclem. Miltiades autem cum antea probatus apud Athenienses, tum vero post vulnus in Marathone hostibus inflictum magis tunc increvit, et quum petivisset septuaginta naves cum militum copia et pecunia, ab Atheniensibus, non promens eis cui regioni bellum esset illaturus, sed tantummodo illos locupletes futuros, si se sequerentur: ad eam enim regionem se ducturum, unde affatim auri nullo negocio deportarent. His Athenienses erecti tradiderunt.

133 Itaque militibus acceptis Miltiades in Parum navigat, per speciem ulciscendi, quod Parii triremibus in Marathonem una cum Persa venientes bellum priores intulissent. Hoc quidem colore orationis utebatur, sed odium quoddam gerebat adversus Parios ob Lysagoram Tisiæ filium, genere Parium, qui ipsum

ζεται. Κλεισθένης δὲ σιγὴν ποιησάμενος, ἔλεξε ἐς μέσον τάδε, „ Ἄνδρες παιδὸς τῆς ἐμῆς μνηστῆρες, „ ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπαινέω, καὶ πᾶσιν ὑ„μῖν, εἰ [a] οἷόν τ᾽ εἴη, χαριζοίμην ἂν, μητ᾽ ἕνα „ ὑμέων ἐξαίρετον ἀποκρίνων, μήτε τοὺς λοιποὺς „ ἀποδοκιμάζων· ἀλλ᾽ οὐ γὰρ οἷά τέ ἐστι, μιῆς „ πέρι παρθένου βουλεύοντα, πᾶσι κατὰ νόον ποιέειν· „ τοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελαυνομένοισι [b] τοῦδε τοῦ γά„μου, τάλαντον ἀργυρίου ἑκάστῳ δωρεὴν δίδωμι τῆς „ [c] ἀξιώσιος εἵνεκα τῆς ἐξ ἐμεῦ γῆμαι, καὶ τῆς ἐξ „ οἴκου [d] ἀποδημίης· τῷ δὲ Ἀλκμαίωνος Μεγακλέϊ „ ἐγγυῶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην, νόμοισι τοῖσι „ Ἀθηναίων." Φαμένου δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος, ἐκεκύρωτο ὁ γάμος Κλεισθένεϊ. Ἀμφὶ μὲν [e] κρίσει τῶν μνηστήρων τοσαῦτα ἐγένετο, καὶ οὕτω Ἀλκμαιωνίδαι ἐβώσθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. τουτέων δὲ συνοικησάντων, γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ οὔνομα ἀπὸ τοῦ μητροπάτορος τοῦ Σικυωνίου· οὗτός τε δὴ γίνεται [f] Μεγακλέϊ καὶ Ἱπποκράτης· ἐκ δὲ Ἱπποκράτεος, Μεγακλέης τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλεισθένεος Ἀγαρίστης ἔχουσα [g] τὸ οὔνομα. ἣ συνοικήσασά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος, [h] καὶ ἔγκυος ἐοῦσα, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, 375 ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν· καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας, τίκτει Περικλέα Ξανθίππῳ. Μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρῶμα γενόμενον, Μιλτιάδης, καὶ πρότερον εὐδοκιμέων παρὰ Ἀθηναίοισι, τότε μᾶλλον αὔξετο· αἰτήσας δὲ νέας ἑβδομήκοντα, καὶ στρατιήν τε καὶ χρήματα [i] τοὺς Ἀθηναίους, οὐ φράσας σφι ἐπ᾽ ἣν [k] ἐπιστρατεύεται χώρην, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς καταπλουτιεῖν ἤν οἱ ἕπωνται· ἐπὶ γὰρ χώρην τοιαύτην δή τινα ἄξειν, ὅθεν χρυσὸν εὐπετέως ἄφθονον οἴσονται· λέγων τοιαῦτα, αἴτεε τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δέ τούτοισι ἐπαρθέντες παρέδοσαν. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατιὴν, ἔπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν ἔχων ὡς οἱ Πάριοι ὑπῆρξαν πρότεροι στρατευόμενοι [l] τριήρεσι ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὴ πρόσχημα [m] λόγου ἦν, ἀτάρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Παρίοισι διὰ [n] Λυσαγόρεα τὸν Τισίεω, ἐόντα γένος Πάριον, [o] διαβαλόντα μιν πρὸς Ὑ-

a Οἷόντε ἐστι Pass. Ask. b Τούτου Arch. V. c Ἀξιώσιος Ask., ἀξιώσεως alii. d Ἀποδημίης. Μεγακλέει δὲ ἐγγ. Med. Pass. Ask., neglectis mediis. Vid. Cel. Gronov. e Κρίσιος Med. Ask., mox ἐγένετο Arch. V. Ask. Pass., recte: ἐγίν. prius. f Μεγακλέεϊ Ask. g Τὸ οὔνομα id. Arch. V. Ald., τοὔνομα alii. h Omittuntur hae tres voces in Arch. Confer Plut. Pericl. p. 153., ubi his gemina. i Abest articulus ab eodem et Pass., in quo σφι statim non legitur. k Στρατεύεται Arch. l Τριήρεϊ id. V. Valla. m Λόγου Arch., antea λόγων. n M. Pass. Ask. Paris. A., olim Λυσαγόρην. Mox Τίσεω Arch. V. Valla. o Καὶ διαβ. Arch.

merito videbatur *Athenaeo* XIV. p. 628. D. χάριεν καὶ σημεῖον διανοίας πεπαιδευμένης· optime G. *Budaeum* sequutus *H. Steph.* Thes. L. G. II. p. 1485., interpretatur, τῇ ἀσχημοσύνῃ τῆς ὀρχήσεως τὸν γάμον ἀπέβαλες. *Herodoti* verbum *Suidas* adhibuit in Οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ· ἐξωρχήσῃ τὸν γάμον scripsit *Zenob.* Cent. V. Pr. 31., monente *Kustero*: conf. *Diogenian.* VII, 21. *Erasmus* et *H. Steph. Plutarchi* verba iam compararunt, quae leguntur in *Herodotum* acerbissima T. II. p. 867. B. Forte verbi memor in hac narratione *AElianus* de N. A. XVI, c. 23. proprio significatu scripsit τὸν πόλεμον ἐξωρχήσαντο, de equis, qui in bello ad tibiam saltantes, excussis sessoribus cladem dominis attulissent: ad ἐξορχεῖσθαι apta quaedam dedit *Laur. Normann.* in *Aristid.* p. 590. VALCKEN.

19. Πάντας ὑμᾶς ἐπαινέω &c.] Similis Iovis ad uxorem filiasque excusatio in *Luciani* D. Deor. XX, 1., forsan ad hanc Clisthenis efficta. Ob eam autem Cl. *de Pauw* valde suspecta superior declaratio ἀπωρχήσαο γε μὴν τὸν γάμον· neque enim talia districte locutum dicere ista haec potuisse. Fortasse fuisse, ἀπορχήσαιο γε μὴν τὸν γάμον h. e *fili Tisandri matrimonium ita forte desaltes; vel quia haec gesticulatio mihi displicet, vel quia valetudinem tuam in periculum adducis hac saltandi forma.* Sic vir doctus, haud sane advertens superiore dicto ἀπωρχήσαο —— Hippocliden spe nuptiarum prorsus excidisse, his vero blande reliquos conpellari procos.

27. Μεγακλέϊ ἐγγυῶ παῖδα] Oblatam accipiens conditionem Megacles mox dicebat ἐγγυᾶσθαι. In talibus ὁ διδοὺς ἐγγυᾷ· ἐγγυᾶται ὁ λαμβάνων, apud *Isaeum* p. 40, 37. 42. p. 41, 27. *Pausan.* IV. p. 302. f. eadem significandi differentia multa distabant in Attico foro. —— Herodoteum ἐβώσθησαν vulgo diceretur διεβοήθησαν· in Βωθῆναι inserta litera sequentis erat asperitas mollienda. VALCKEN.

31. Ἀλκμαιωνίδαι ἐβώσθησαν] Oblitus horum *H. Steph.* in Recens. Voc. *Herodoti*, verba Scriptoris L. VIII, 124. Θεμιστοκλέης ΕΒΩΣΘΗ τε καὶ ἐδοξώθη —— ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα reformat ἐβώθη, facto ex ἐβοήθη, cui calculum non addo. Utrumque ex βόω, per Syncopen ex βοάω, genito, quod *Sylburgius* ad *Clenardum* et *Portus* ostenderunt.

53. Στρατευόμενοι τριήρεσι] Addi plerumque triremium numerus solet. Haud ergo scio an sperni τριήρεϊ debeat, ut una triremi in Marathonem Parii cum Persis venerint. *Valla* ita et duo Codd.; Malui πρόσχημα λόγου, quod L. IV, 167., ex *Arch.*

Ὑδάρνεα τὸν Πέρσην. ἀπικόμενος δὲ ᵃ ἐς τὴν ἔπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατιῇ, ἐπολιόρκεε Παρίους, ᵇ κατειλημένους ἐντὸς τείχος· καὶ ἐσπέμπων ᶜ κήρυκα, αἴτεε ἑκατὸν τάλαντα, φὰς, ᵈ ἤν μή οἱ δῶσι, οὐκ ἀπονοστήσειν τὴν στρατιὴν, πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας· οἱ δὲ Πάριοι, ὅκως ᵉ μέν τι δώσωσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίου, ᶠ οὐδὲν διενοεῦντο· οἱ δὲ ὅκως ᵍ διαφυλάξωσι τὴν πόλιν, τοῦτο ἐμηχανῶντο· ἄλλά τε ἐπιφραζόμενοι, καὶ τῇ μάλιστα ἔσκε ἑκάστοτε ἐπίμαχον τοῦ τείχεος, τοῦτο ἅμα νυκτὶ ἐξήρετο διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου. Ἐς μὲν δὴ τοσοῦτο τοῦ λόγου οἱ πάντες Ἕλληνες λέγουσι· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ αὐτοὶ Πάριοι γενέσθαι ὧδε λέγουσι. ʰ Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους αἰχμάλωτον γυναῖκα, ἐοῦσαν μὲν Παρίην γένος, οὔνομα δέ οἱ εἶναι Τιμοῦν· εἶναι δὲ ⁱ ὑποζάκορον τῶν χθονίων θεῶν. ᵏ ταύτην ἐλθοῦσαν ἐς ὄψιν Μιλτιάδεω, συμβουλεῦσαί οἱ, εἰ περὶ πολλοῦ ποιέεται Πάρον ἑλεῖν, τὰ ἂν ˡ αὐτὴ ὑποθῆται, ταῦτα ποιέειν· μετὰ δὲ, τὴν μὲν ὑποθέσθαι, τὸν δὲ, ᵐ ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλιος ἐόντα, ἕρκος θεσμοφόρου Δήμητρος ⁿ ὑπερθορέειν, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας ἀνοῖξαι. ᵒ ὑπερθορόντα δὲ ἰέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον, ὅτι δὴ ποιήσοντα ἐντὸς, εἴτε κινήσοντά τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὁτιδήποτε πρήξοντα· πρὸς τῇσι θύρῃσί τε γενέσθαι,
376 καὶ ᵖ πρόκα τε Φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης, ὀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἵεσθαι. ᵠ καταθρώσκοντα δὲ τὴν αἱμασίην, τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἱ δὲ, αὐτὸν τὸ γόνυ προσπταῖσαι λέγουσι. Μιλτιάδης μέν νυν φλαύρως ἔχων, ἀπέπλεε ὀπίσω, οὔτε χρήματα Ἀθηναίοισι ἄγων, οὔτε Πάρον προσκτησάμενος, ἀλλὰ ʳ πολιορκή-

ipſum apud Hydarnem Perſam accuſaverat. Eo poſtquam pervenit Miltiades, Parios intra mœnia coactos obſedit, miſſoque caduceatore popoſcit centum talenta, dicens, ſi ea ſibi non darent, ſe non prius illinc abducturum copias, quam eos evertiſſet. At Parii ut quicquam pecuniæ Miltiadi darent, non conſultabant; ſed ut cuſtodirent urbem, id excogitabant, cum alia loca obſepientes, tum maxime unde ea oppugnari poterat; quæ pars noctu in duplum quam fuerat vetus, excitata erat. Hactenus 134
Græci omnes in hac re commemoranda conſentiunt; deinceps geſta ipſi Parii referunt hoc modo: Miltiadem, quum inops conſilii eſſet, adiſſe atque alloquutam fuiſſe mulierem captivam, genere Pariam, nomine Timoun; quæ eſſet inferarum dearum ſubminiſtra: hanc, quum in conſpectum Miltiadi veniſſet, conſilium ei dediſſe, ut ſi magni faceret Parum capere, exequeretur quæ a ſe præciperentur. Eius deinde præceptis auditis Miltiadem, quum acceſſiſſet ad collem qui eſt ante urbem, maceriam Cereris legiferæ tranſſiluiſſe, quum nequiret fores aperire; et quum tamen tranſſiluiſſet, iviſſe in ipſum delubrum ad aliquid intus faciendum, ſive ad movendum aliquid quod moveri nefas eſſet, ſive ad aliquid quodcunque agendum. Et quum ad fores eſſet, repente horrore obiecto, eadem via revertiſſe, deque maceria deſilientem femur convulſiſſe: alii illum impegiſſe genu aiunt. Ita Miltiades male habens, re- 135
tro navigavit, neque pecuniam Athenienſibus portans, neque Paro acquiſita; urbe tan-

a Ἐπ' ἣν *Paſſ. Ask.* *b* Κατειλημένους *V.*, κατειλημμένους *Arch. Paſſ. Ask. Brit.*, antea ἐγκατειλημμένους. *c* Κήρυκα ora *Steph. Arch. Paſſ. V. Ask. Brit. Valla*, prius erat κηρύκας. *d* Ἤν μή οἱ δῶσι *Paris. A. B. Paſſ.*, tum *Ald. Arch. V. Brit.*, ſed qui δώσειν, in *Med. Ask.* ἤν μιν οὐ δῶσιν, olim ἤν μή οἱ δώσει. Mox οὐκ ἀπαναστήσειν *Arch. V.* *e* Μέν τοι *Arch.*, tum δώσουσι cum *V. Paſſ. Arch.* marg. *Steph.*, in qua et ἀργύριον ſicuti *Paſſ.* *f* Οὐδὲ *Ask.* *g* Διαφυλάξουσι *Arch.* Statim τοῦτο non eſt in *V.* et *Arch.* *h* Τῷ Μιλτ. *Arch.* non contra morem. *i* Citat *Suid* in Ζάκορος. *k* Ταύτην δὲ *Arch.*, qui συμβουλεῦσαί οἱ negligit. *l* Idem, αὔτη antea. *m* Διερχόμενον *Ask. Paſſ.*, tum πόλιος *Arch. V. Paſſ.*, πόλεως alii. *n Suidas* exſcripſit in Ὑπερθορῶν, nunc vitioſus. *o* Ὑπερθορόντα *M. Ask. Paſſ. Vind.*, alii ὑπερθορέοντα, ſatis bene. Mox ὑπὲρ τὸ μ. *Arch. Vind.* *p Suid.* in Voc., legens ἐπελθούσης. *q* Idem in Voc. *r* Πολ. τε ἐξ *Arch Paſſ. Ask.*, aberat enclitica.

58. Κατειλημένους] Herodotei moris eſſe κατειληθέντας ἐς τὸ τεῖχος et ἐντὸς τείχεος, nemo non novit. Itaque bene *Vind.*, a quo una littera alii differunt, uti ſaepe erratur. Vid. IX, 30. et C. 69., atque *D'Orvillium* ad *Charit.* VII, 3. p. 601. Qui ἐσπέμπων κήρυκας dederunt, numerum reddiderunt iuſto auctiorem.

58. Ἐπολιόρκεε Π. ἐγκατειλημμένους] Una de duabus litera praetermiſſa ſcripſerat, opinor, ἐγκατειλημένους· ut ſaepius in talibus κατειληθῆναι ἐς τὸ τεῖχος· ἐς τὴν ἀκρόπολιν· ἐς τὸ ἄστυ. Apud *Nepot.* c. 7. Miltiades *urbem operibus clauſit, omnique commeatu privavit: Ephorus*, e quo ſuam ſumſiſſe *Cornelium* narrationem vidit *Lambinus*, apud *Steph. Byz.* in Πάρος· de Miltiade, Πάρον, ait —— καθεζόμενος (προσκαθεζόμενος ſcribendum puto) ἐπολιόρκει πολὺν χρόνον τῆς θαλάττης εἴργων. Mirarer quomodo ſcribi poſſet ad Κατέκλεισαν in *Scholiis* ad *Thucyd.* V. p. 367, 68. τουτέστι τῶν εἰσαγωγίμων ἢ τῆς θαλάττης αὐτοὺς ἀπέκλεισαν· niſi dederit *Thucydides*, ἐγκατέκλεισαν —— Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν· ut *Sophocles* dixit in Ai. v. 1292. ἑρκέων ἐγκεκλεισμένους, pro ἐντὸς ἑρκέων κεκλεισμένους. VALCKEN.

59. Ἐσπέμπων κήρυκας] Scripſerat uſitato, ni fallor, more κήρυκα· quod praebent margo *Steph.* et *Valla.* Ex diverſis proxima lectionibus ſic conſtituerem: αἴτεε ἑκατὸν τάλαντα, φὰς, ἢν μή οἱ δῶσιν, οὐκ ἀπονοστήσειν τὴν στρατιὴν, πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας. Paulo poſt interpunctione mutata ſcribendum: καὶ, τῇ μάλιστα ἔσκε ἑκάστοτε ἐπίμαχον, τοῦ τείχεος τοῦτο ἅμα νυκτὶ ἐξήρετο (vel ἐξῆρτο) διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου· ſcribi quoque potuit, τὸ τοῦ τείχεος· ſed alterum praefero: *Thucyd.* IV, c. 115., ᾗ — ἦν ἐπιμαχώτατον nempe τὸ τείχισμα. *Xenoph.* p. 360, 13. VALCKEN.

60. Ἢν μή οἱ δῶσι] *Aldi* aliorumque δώσειν calamo debetur aberranti; cetera *Florentinis* nihil concedunt, immo potiora ſunt. Neque diſplicet ἀπαναστήσειν τὴν στρατιὴν, a *Valla* verſum et iudicio duorum Codd. probatum. Alterum certe utrum aut gloſſa aut corruptela eſt. In Paro Miltiadae ſtudio oppugnata diſcrepat nonnihil *Ephorus* in Ethnicogr. Πάρος et *Cornelius Nep.* Vit. Miltiad. C. 7., ubi *Lambinus.* Quod deinceps καὶ τῇ μάλιστα ἔσκε —— contendi cum L. I, 84. poterit.

76. Ἕρκος θεσμοφόρου Δ.] *Septum templi*, ἕρκος noſtro, περίβολον dixerunt *Plato* T. III. p. 116. C. et ſaepe *Pauſan.*, qui, nulla quoque templi mentione facta, VIII. p. 664., περίβολον θεῶν ἱερὸν τῶν μεγάλων, Cereris et Proſerpinae, quarum ſacerdos Herodotea fuit Timo: p. 675., ἐντεῦθεν ἐς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Δεσποίνης (filiae Neptuni Cererisque) ἐστὶν εἴσοδος. Septum ſi Miltiadi licuiſſet ingredi Cereris, viro certe fas non erat ἰέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον. Sic eximie ſanctius Cereris *penetrale* vocabant, *in quo myſtica ſacra* condebantur: attigit *Hemſterh.* in *Ariſtoph.* Plut. p. 275. et in *Lucian.* p. 136. vid. *Heſych.* in Ἀνάκτορον. In *Plutarch.* de Is. et Oſir. p. 161. ubi μέγαρα in μεγαλάρτια mutanda cenſebat Ill. *Ez. Spanhem.* ad *Callim.* p. 673., legerem: Βοιωτοὶ, ὅτε τὰ τῆς Ἀχαΐας μέγαρα κινοῦσιν· profano non licebat Miltiadi κινεῖν τι τῶν ἀκινήτων. De aliorum etiam templorum *interiori receſſu* ἀνάκτορα frequenter *Euripides*, μέγαρον adhibet *Herodotus.* VALCKEN.

81. Φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης] Nullum *Suidae* ἐπελθούσης in libris praeſidium, et merito. *Sophocles* Elect. v. 1118. Τί δ' ἔστιν ὦ ξέν'; ὥς μ' ΥΠΕΡΧΕΤΑΙ φόβος. Pluribus nihil opus.

95. Ἐκ-

tantum per sex et viginti dies obsessa; et insula vastata. Parii, cognito subministram dearum Timoun Miltiadem edocuisse, volentes ob id de ea supplicium sumere, postquam obsideri desierunt, Delphos miserunt sciscitatum nunquid subministram dearum occiderent, ut quæ rationem capiendæ patriæ hostibus detexisset, quæque Miltiadi exposuisset sacra, quæ ad virilem sexum efferri nefas esset. Id Pythia fieri non permisit, negans Timoun earum rerum esse causam: sed quia Miltiadi misera morte pereundum esset, ideo ei ducem malorum apparuisse: Hæc Pariis Pythia re-

136 spondit. Miltiadem autem e Paro reversum cum alii Athenienses in ore habebant, tum præcipue Xanthippus Ariphronis filius, qui eum apud populum crimine capitali accusavit, quod Athenienses circumscripsisset. Cui accusationi Miltiades non per se ipse respondit, neque enim poterat, qui putrescente femore iaceret in lecto, sed acriter eum defenderunt amici, sæpe memorantes pugnam in Marathone gestam, et Lemnum expugnatam, quam ultus Pelasgos, Atheniensibus tradidisset. Interventu tamen populi ne capitis damnaretur, quinquaginta talentis culpa mulctata est. Post hæc Miltiades dissoluto atque putrefacto femore decessit: quinquaginta autem talenta

137 Cimon filius exsolvit. Porro Lemnum Miltiades Cimonis filius hunc in modum obtinuerat: Pelasgi posteaquam ex Attica ab Atheniensibus exacti sunt, sive iure, sive iniuria: nam de hoc nihil habeo præter relata, quia Hecatæus Hegesandri filius in historiis ait abrupte iniuria. Athenienses enim, quum viderent regionem, quæ ipsorum propria erat sub Hymetto, quam illis habitandam dederant, mercedem muri circa arcem ducti, bene excultam, quæ prius mala

κήσας τε ἓξ καὶ εἴκοσι ἡμέρας, καὶ δηώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ πυθόμενοι ὡς [a] ἡ ὑποζάκορος τῶν θεῶν Τιμὼ Μιλτιάδῃ κατηγήσατο, βουλόμενοί μιν ἀντὶ τουτέων τιμωρήσασθαι, θεοπρόπους πέμπουσι ἐς Δελφούς, ὡς σφέας ἡσυχίη τῆς πολιορκίης ἔσχε. ἔπεμπον δὲ ἐπειρησομένους εἰ καταχρήσονται τὴν ὑποζάκορον τῶν θεῶν, [b] ὡς ἐξηγησαμένην τοῖσι ἐχθροῖσι τῆς πατρίδος ἅλωσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρσενα γόνον ἄρρητα ἱρὰ [c] ἐκφήνασαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, φᾶσα οὐ Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτίην τουτέων, ἀλλὰ, δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὖ, φανῆναί οἱ τῶν κακῶν κατηγεμόνα. Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε. Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρου Μιλτιάδεα ἀπονοστήσαντα ἔσχον ἐν [d] στόμασι, οἵ τε ἄλλοι, καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρονος, ὃς θανάτου [e] ἀγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης [f] εἵνεκα. Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν παρεὼν οὐκ ἀπελογέετο· ἦν γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σηπομένου τοῦ μηροῦ, προκειμένου δὲ αὐτοῦ ἐν κλίνῃ, [g] ὑπεραπολογέοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς ἐν [h] Μαραθῶνι πολλὰ ἐπιμεμνημένοι, καὶ τὴν Λήμνου αἵρεσιν· ὡς ἑλὼν Λῆμνόν τε καὶ τισάμενος τοὺς Πελασγοὺς, παρέδωκε Ἀθηναίοισι. [i] προσγενομένου δὲ τοῦ δήμου αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου, ζημιώσαντος δὲ κατὰ τὴν ἀδικίην πεντήκοντα [k] ταλάντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα, [l] σφακελίσαντός τε τοῦ μηροῦ, καὶ σαπέντος τελευτᾷ· τὰ δὲ πεντήκοντα τάλαντα ἐξέτισε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων. Λῆμνον δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος [m] ὧδε ἔσχε· Πελασγοὶ, ἐπεί τε [n] ἐκτὸς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀθηναίων ἐξελάθησαν, εἴτε ὧν δὴ δικαίως, εἴτε ἀδίκως, τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενα, ὅτι Ἑκαταῖος μὲν ὁ Ἡγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων ἀδίκως· ἐπεί τε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώρην, τὴν σφίσι αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν ἐοῦσαν ἔδοσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχεος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολίν κοτε ἐληλαμένου· ταύτην ὡς ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους ἐξ-

a Desit ἡ *Arch.*, qui mox cum *V.* κατηγήσαιτο. b Τὴν ἐξηγ. ora *Steph. Pass. Ask.*, tum iidem τῆς πατρ., quomodo *Arch. V. Brit.*, quam *Ald.* omisit et alii voculam. c Ἐκφήσασαν *Arch.* d Στόματι id. *Vind Valla*, eleganter. e *Med. Pass. Ask.*, alii ὑπαγαγ. non male. Vid. *Gronov.* supra C. 104., sed et C. 82., ubi prius editum. f Εἵνεκεν *Arch. V.* g Ὑπεραπελ. *Arch. V.* h Μαραθῶνι γενομένης *Steph.* ora *Arch. V. Pass. Ask.* i Προσγινομ. *Arch. V.* k Τάλαντα *Arch.* l Σφακελίσαντος τοῦ μ. κ. σαπέντος τελ. *Arch. V. Brit.*, σφακελίσαντός τε τοῦ *Pass. Ask.* ora *Steph.*, in ceteris consentientes. alii αὐτῷ τοῦ μ. et σαπ. αὐτοῦ τελ. m *Med. Arch. Pass. Ask.*; οὕτω prius. n Ἐκ τῆς *Vind. Ask.*, tum ἐξεβλήθησαν iidem cum *Arch. Pass. Brit. Steph.* ora. in *Aldo* et aliis ἐξελάθησαν, in *Gronoviana* ἐξελάσθησ.

95. Ἐκφήνασαν] Libet in hoc acquiescere, etsi notabiliter *Arch.* ἐκφήσασαν. Mox οὐ Τιμοῦν εἶναι αἰτίην τουτέων Cl. *de Pauw*, deleto articulo, *non esse Timoun culpandam, sed* &c. Eleganter *Liban.* T. I. p. 486. ἀλλ' ἡ κρίνασα θεὸς μὴ εὖ τελευτῆσαι τὸν μέγαν Μιλτιάδην, αὐτὴ τοῦτο τὸ κακὸν ἔπεμψε, haec Nostri aemulatus, addito accusatore Xanthippo.

2. Τῆς A. ἀπάτης εἵνεκα] *Ephorum* sequitur probabiliter *Nepos. Scholion* est ineditum in *Aristid.* T. III. p. 292., Ἕνα λέγει τὸν Μιλτιάδην· ὅτε γὰρ ἐκρίνετο ἐπὶ τῇ Πάρῳ, ἠθέλησαν αὐτὸν κατακρημνίσαι. ὁ δὲ Πρύτανις εἰσελθὼν ἔζη (ἐξῃτήσατο) αὐτόν· ἡ δὲ αἰτία τῆς Πάρου αὕτη ἦν, καταδουλοῦσθαι τὰς νήσους τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἐξελθὼν εἰς Πάρον πρώτην, καὶ παρελθὼν τὸ (εἰς τὸ) ἱερὸν μεμολυσμένος αἵματι τῶν πολεμίων οἱ μὲν φασὶν ὡς βέλει ἐβλήθη· οἱ δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ τείχους κατηνέχθη· κατεαγῆς οὖν τὸν μηρὸν ὑπέστρεψεν ἄπρακτοι ἀεὶ ἐκρίνετο. postrema sic emendanda sunt, κατεαγὼς οὖν τὸν μ. ὑπ. ἄπρακτος, καὶ ἐκρίνετο.
VALCKEN.

3. Αὐτὸς μὲν π. οὐκ ἀπελογέετο] In fine suae pro Miltiade apologiae *Aristid.* οὐδὲν πλέον, inquit, τοῖς δικασταῖς δείξαντα τοῦ τραύματος, οὐ δακρύσαντα, οὐ παιδία ἀναβιβασάμενον· postrema rectius omisisset Sophista. In his sua *Nepos* debet, opinor, *Ephoro*. Secundum *Herod.* verba pro eo fecerunt amici, τῆς μάχης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπιμεμνημένοι, καὶ ὡς ἑλὼν Λῆμνόν τε καὶ τισάμενος τοὺς Πελασγοὺς παρέδωκε Ἀθηναίοισι· si sic scripta Codex praeberet antiquus, voces, τὴν Λήμνου αἵρεσιν, ex nota marginali crederem adiectas.
VALCKEN.

6. Τῆς ἐν Μαραθῶνι] Quod schedae adiungunt γενομένης necessarium quidem non est, Herodoteum tamen L. VII, I. Tale etiam τὸ ἐν M. γενόμενον τρῶμα supra C. 132. Continuo nexum aut debebat scribi καὶ τῆς Λήμνου αἱρέσιος, quae *Pavii* doctrina; aut, quod et *Valckenario* Nostro in opinionem venit, ex parte tolli, legique καὶ ὡς ἑλὼν Λῆμνον ——. His iungo ex *Gruteri* Thes. p. CCCCXXXVIII, 6. epigramma priscum, ΠΑΝΤΕΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗ, ΤΑΛΑΡΗΙΑ ΕΡΓΑ ΙΣΑΣΙΝ ΠΕΡΣΑΙ, ΚΑΙ ΜΑΡΑΘΩΝ ΣΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΤΕΜΕΝΟΣ· cuius quidem ταλαρήϊα, si pingerentur τά σ' ἀρήϊα, non morarentur lectores. Alia Cl. *P. Burmannus Sec.* ad Anthol. Lat. L. II. p. 195.

8. Πρόσγενομένου τοῦ δήμου &c.] Venerat Miltiades in barathri periculum ex *Platonis* narratione in Gorg. p. 516. E., cui adstipulatur *Aristides* T. II. p. 224. *Ed. Ieb.* Alii id reticent, sollemni in talibus variatione. Mox σφακελίσαντός τε τοῦ μηροῦ —— ex MSS. cultum accepit: vulgati enim iteratum pronomen accidebat insuave. Supra quoque L. III, 66. Cambysi similis sideratio, ubi vide de *Galeno*.

15. Ἐπεί τε ἐκτὸς Ἀττικῆς &c.] Si qui ἐκ τῆς et ἐξεβλήθησαν melius opinabuntur, favebunt schedae. Certum est, ἐξελάθησαν, in his libris creberrimum, non recte a *Gronovio* ἐξελάσθησαν promulgari. Vid. L. IV, 145. Τεῖχος τὸ περὶ τὴν ἀκρόπολιν signatur L. V, 64. et ab Ampl. *Bouberio* Diss. Herodot. C. 9. p. 100.

ἐξεργασμένην εὖ, τὴν πρότερον εἶναι κακήν τε καὶ τοῦ μηδενὸς ἀξίην, λαβεῖν Φθόνον τε καὶ ἵμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἐξελαύνειν αὐτοὺς, οὐδεμίην ἄλλην πρόφασιν προϊσχομένους τοὺς Ἀθηναίους. ὡς δὲ [a] αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι, δικαίως ἐξελάσαι. κατοικημένους γὰρ τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ τῷ Ὑμησσῷ, ἐνθεῦτεν ὁρμεωμένους, ἀδικέειν τάδε· Φοιτᾶν γὰρ [b] αἰεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας τε [c] καὶ παῖδας ἐπ' ὕδωρ ἐπὶ τὴν Ἐννεά-
377 κρουνον. οὐ γὰρ εἶναι τοῦτον τὸν χρόνον σφίσι κω οὐδὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι οἰκέτας, ὅκως δὲ ἔλθοιεν αὗται, τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ ὕβριός τε καὶ ὀλιγωρίης βιᾶσθαί σφεας· καὶ ταῦτα μέντοι σφίσι οὐκ ἀποχρᾶν ποιέειν, ἀλλὰ τέλος καὶ ἐπιβουλεύοντας ἐπιχειρήσειν, ἐπ' αὐτοφώρῳ Φανῆναι. ἑωϋτοὺς δὲ γενέσθαι τοσοῦτο ἐκείνων ἄνδρας ἀμείνονας, [d] ὅσῳ παρεὸν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι τοὺς Πελασγοὺς, ἐπεί σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθελῆσαι, ἀλλά σφι προσειπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξιέναι. τοὺς δὲ, οὕτω δὴ ἐκχωρήσαντας, [e] ἄλλά τε σχεῖν χωρία καὶ δὴ καὶ Λῆμνον. ἐκεῖνα μὲν δὴ Ἑκαταῖος [f] ἔλεξε, ταῦτα δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι. Οἱ δὲ Πελασγοὶ οὗτοι, Λῆμνον τότε νεμόμενοι, [g] καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι, εὖ τε ἐξεπιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων [h] ὁρτὰς, πεντηκοντέρους [i] κτησάμενοι, ἐλόχησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βραυρῶνι ἀγούσας ὁρτὴν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας. ἐνθεῦτεν δὲ ἁρπάσαντες τουτέων πολλὰς, οἴχοντο ἀποπλέοντες· καί σφεας ἐς Λῆμνον ἀγαγόντες, παλλακὰς εἶχον. ὡς δὲ τέκνων αὗται αἱ γυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσάν τε τὴν Ἀττικὴν καὶ τρόπους τῶν Ἀθηναίων ἐδίδασκον τοὺς παῖδας. οἱ δὲ οὔτε [k] συμμίσγεσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν παισὶ ἤθελον· [l] εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτέων ὑπ' ἐκείνων τινὸς, ἐβοήθεόν τε πάντες, καὶ ἐτιμώρεον ἀλλήλοισι. καὶ δὴ καὶ ἄρχειν [m] τε τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδικαίευν, καὶ [n] πολλῷ ἐπεκράτεον· μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ, ἑωϋτοῖσι λόγους [o] ἐδίδοσαν· καί σφισι βουλευομένοισι, δεινόν τι ἐσέδυνε· [p] εἰ δὲ δὴ διαγινώσκοιεν σφίσι τε βοηθέειν οἱ παῖδες πρὸς τῶν [q] κουριδιέων γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ τουτέων αὐτίκα ἄρχειν πειρῴατο, τί δὴ ἀνδρωθέντες δῆθεν

mala fuisset et nullius pretii, livore captos fuisse et amore terræ habendæ; et ita exegisse illos, nullam aliam speciem prætexentes Athenienses. Ut autem ipsi Athenienses aiunt iure eiecisse; quippe Pelasgos sub Hymetto habitantes, illinc prodire solitos hanc iniuriam intulisse: filias enim ac filios Atheniensium assidue ad Novem fontes ire et aquam petere solitos, nulladum enim aut eis aut illis Græcis per id tempus servitia erant, quum ergo illæ irent, Pelasgos eis per libidinem et contemptum vim attulisse, neque hoc fecisse contentos, quippe ad extremum manifesto deprehensos, de invadendis Atheniensibus consilia agitasse: se vero adeo meliores, quam illi fuerant, viros fuisse, ut quum haberent facultatem interimendi Pelasgos, ut quos sibi insidiatos deprehendissent, tamen noluerint; sed eis præceperint ut e regione excederent: atque ita illos solum vertentes, tum alia
loca, tum vero Lemnum obtinuisse. Illa 138
Hecatæus, hæc Athenienses aiunt. At Pelasgi Lemnum tunc incolentes, hanc Atheniensium iniuriam ulciscendi avidi, bene gnari quando dies festi Atheniensium celebrarentur, navibus quinquaginta remorum instructis, insidias collocarunt uxoribus Atheniensium, diem festum Dianæ apud Brauronem agentibus: permultisque illarum inde raptis abierunt, et in Lemnum delatas pro concubinis habuerunt. Hæ feminæ posteaquam liberis abundavere, lingua Attica ac moribus Atheniensium pueros imbuerunt. At illi consuetudinem cum Pelasgidum filiis habere abnuebant: et siquis e suis ab illorum ullo vapularet, cuncti auxilio aderant, et mutuo sese tutabantur: ac dignos se qui aliis pueris dominarentur existimabant, atque adeo longe prævalebant. Qua re animadversa Pelasgi inter se colloquuti sunt, considerantesque indignatio quædam intravit; Si autem isti pueri dignoscunt etiam sibi opitulari adversus pueros uxorum istarum, quas virgines duxerant, et eis continuo præesse conantur, quidnam facient in

a Non est in *Arch. V.* *b* Δὴ *Arch. Vind.*, αἰεὶ *Ask. Ald.*, alii ἀεὶ. *c* Desunt haec duo *Arch.*, καὶ τοὺς π. *V. Pass. Ask. Brit.* *d* *Med. Ask. Pass. V. Arch.*, alii ὅσον, superius βουλεύοντας ἐπιχείρησιν Cl. *Reiskius*, cui sequentia officiunt. *e* Ἀλλά τε σχ. χωρ. καὶ δὴ καὶ *A. Pass. Ask. V. Arch.*, et ora *Steph.*, quod amplector. antea ἀλλά τε δὴ σχ. χ. καὶ Λῆμνον. *f* Ἔδοξε *Arch. V.* *g* Desunt ista duo *Arch.*, qui mox τιμωρήσασθαι ἐθέλοντες. *h* *Med. Ask. Arch. V. Pass. Paris. A. B. Brit.*, olim ὁρτάς αὐτῶν ex *Aldo*, perperam. *i* Στησάμενοι *Arch. V.* *k* *Med. Pass.*; συμμίγεσθαι *Ask.*, reliqui συμμίγνυσθαι, nullo discrimine. *l* Εἴ τε *Paris. A. B. Pass. Ask.*, in aliis εἴ τι. *m* Abest ab *Arch. V.* *n* Πολλὸν iidem, quomodo saepius. *o* *Med. Ask. Pass.*, ἔδοσαν ceteri. *p* Εἰ δὴ *Pass. Arch. V.*; supra βουλομένοισι *Ask.* *q* Κουριδιέων *Pass. Ask.* ritu Ionico: ceteri κουριδίων.

23. Τὴν πρότερον εἶναι κακὴν] Quod paulo legitur ante, ἐοῦσαν, hic meo iudicio aptius esset, quam εἶναι· illic ad ambiguum evitandum omitti potuit: ἐπεί τε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώρην, τὴν σφίσι αὐτοῖσι (*ipsis*, Pelasgis nempe) ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν ἔδοσαν οἰκῆσαι μισθὸν τοῦ τείχεος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολίν κοτε ἐληλαμένου Ut *Valla*, cepit ista *Io. Meurs.* Cecrop. c. v. conf. *M. Solan.* ad *Lucian.* T. II. p. 22., *Schol.* in *Eurip.* Phoen. v. 24. et in *Schol.* ad *Aristoph.* Av. v. 833., Τυρσηνῶν τείχισμα Πελασγικὸν, quod attigit *I. G. Graevius* in Prooem. ad *Callim.* VALCKEN.

29. Θυγατέρας τε καὶ παῖδας] Ultima tria suspicione premuntur haud iniusta: sexus sequioris si putentur, cum nullae tum ancillae, tueri sedem haud poterunt: τοὺς παῖδας ex MSS. ubi admiseris, quid fiet brevi secuturis, ὅκως δὲ ἔλθοιεν αὗται; Erant praeterea veteri more puellae ὑδροφόροι. Tali Gordium ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ tradit *Arrian.* Ἀναβ. Ἀλ. II, 3. et apud Poëtam *Od.* K. v. 105. Κούρῃ δὲ ξύμβληντο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ. Parum itaque absum a proscriptione earum vocum, laudibusque *Arch.*, suo eas suffragio damnantis.

41. Ἄλλά τε δὴ σχεῖν χωρία, καὶ] Ex margine Ed. *Steph.* restitui potuerat καὶ δὴ καὶ Λῆμνον· sic solent istae voculae adhiberi: I, c. 29. Sardes venerunt ἄλλοι τε, — καὶ δὴ καὶ Σόλων· c. 129. καὶ ἄλλα λέγων — καὶ δὴ καὶ εἴρετό μιν· IV, c. 150., ex Codd. scriptum, εἵποντο δέ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ καὶ Βάττος. VALCKEN.

46. Πεντηκοντέρους κτησάμενοι] Opportunius στησάμενοι *positis navibus* videri potest, nisi tum demum naves sibi Pelasgos parasse placeat, quae vix credibilis de insulanis opinio. Rapuerunt autem insidiatores κανηφόρους παρθένους, πλεύσαντες εἰς Βραυρῶνα, teste *Philochoro* ap. Scholiasten Venetum, a *Bongiovanni* publicatum, in *Il.* A. v. 465. Vide ad L. IV, 145.

51. Γλῶσσάν τε τὴν Ἀττικὴν, καὶ τ.] *Herodotum* sequutus *Didymus* apud *Schol.* in *Eurip.* Hec. v. 886., αἱ δὲ τοὺς παῖδας, inquit, τὴν πατρῴαν Φωνὴν καὶ τὰ ἤθη ἐδίδαξαν· quae succedunt ibidem vitiosa, οἱ δὲ συνήρχοντο τότε ἀλλήλοις, sic videntur corrigenda: οἱ δὲ συνήρχοντό τε ἀλλήλοις, καὶ, εἴτις τύπτοι ἀπ' αὐτῶν τινα, ἐβοήθουν ἅπαντες· expressa sunt ista ex Herodoteis, quae respicit *Eustath.* in Il. A. p. 119, 41. Conf. *Zenob.* Cent. IV. Prov. 91. VALCKEN.

54. Εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτέων] Vera *Reiskii* e MSS. cor-

in virilem adulti ætatem? itaque placitum eſt, ut eos filios e mulieribus Atticis ſuſceptos necarent: his necatis, addunt et cædes matrum. Ex hoc facinore, et illo ſuperiore feminarum, quæ viros ſuos una cum Thoante interemerunt, uſu receptum eſt per Græciam, ut teterrima quæque facinora Lem-
139 nia appellentur. Pelaſgi, quum eis poſt necem liberis ſuis atque mulieribus illatam neque tellus fructum redderet, neque uxores neque pecudes ut prius gignerent, pariter fame et liberorum ſterilitate vexati, Delphos miſerunt petitum aliquod laxamentum præſentium malorum. Iuſſi autem a Pythia pœnas Athenienſibus quas illi vellent pendere, Athenas iere; pollicitique ſunt daturos ſe pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienſes, ſtratis in prytaneo toris quam poterant ſplendidisſime, appoſitaque menſa omnium bonorum refertisſima, iuſſerunt Pelaſgos ita comparatam regionem ſibi tradere. Tunc Pelaſgi excipientes dicere, Si vento aquilone navis peraget uno die curſum e veſtra regione in noſtram, ita trademus. Hoc dixere quod ſcirent fieri hoc non poſſe, nam Attica multo magis ad auſtrum vergit quam Lemnus. Hæc hacte-
140 nus. Tunc compluribus deinde interiectis annis, ubi Cherſoneſus, quæ eſt ad Helleſpontum, Athenienſium ditionis fuit, Miltiades Cimonis filius, ventis eteſiis perflantibus, ex Elæunte quæ eſt in Cherſoneſo, ſolvens, in Lemnum delatus eſt, præcepitque Pelaſgis ut ex inſula excederent: redigens eos in memoriam oraculi, quod nunquam illi expletum iri ſperasſent. Quorum Hephæſtienſes quidem obtem-

θεν ποιήσουσι; ἐνθαῦτα ἔδοξέ σφι κτείνειν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῶν Ἀττικέων γυναικῶν· ποιεῦσι δὴ ταῦτα· προσαπολλύουσι δὲ σφέων καὶ τὰς [a] μητέρας. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου, καὶ τοῦ προτέρου [b] τούτων τὸ ἐργάσαντο αἱ γυναῖκες, τοὺς ἅμα Θόαντι ἄνδρας σφετέρους ἀποκτείνασαι, νενόμισται ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα, [c] Λήμνια καλέεσθαι. Ἀποκτείνασι δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τοὺς σφετέρους παῖδάς τε καὶ γυναῖκας, οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε, οὔτε γυναῖκές τε καὶ ποίμναι ὁμοίως ἔτικτον [d] καὶ πρὸ τοῦ. πιεζόμενοι δὲ λιμῷ τε καὶ ἀπαιδίῃ, ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας διδόναι ταύτας τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἦλθόν τε δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοὶ, 378
καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο βουλόμενοι διδόναι παντὸς τοῦ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ πρυτανηΐῳ κλίνην [e] στρώσαντες, ὡς εἶχον κάλλιστα, καὶ [f] τράπεζαν ἐπιπλέην ἀγαθῶν πάντων παραθέντες, ἐκέλευον τοὺς Πελασγοὺς τὴν χώρην σφίσι παραδιδόναι οὕτω ἔχουσαν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες, εἶπαν, „ Ἐπεὰν βορέῃ ἀνέμῳ αὐτημερὸν νηῦς ἐξανύσῃ ἐκ τῆς ὑμετέρης ἐς τὴν ἡμετέρην, τότε παραδώσομεν. [g] τοῦτο εἶπαν, ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι· ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται, πολλὸν τῆς Λήμνου. Τότε μὲν [h] τοσαῦτα· ἔτεσι δὲ κάρτα πολλοῖσι ὕστερον τουτέων, ὡς ἡ Χερσόνησος [i] ἡ ἐπ᾽ Ἑλλησπόντῳ ἐγένετο ὑπ᾽ Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐτησιέων ἀνέμων κατεστηκότων, νηΐ [k] κατανύσας ἐξ Ἐλαιοῦντος τοῦ ἐν Χερσονήσῳ [l] ἐς τὴν Λῆμνον, προηγόρευε ἐξιέναι ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πελασγοῖσι, ἀναμιμνήσκων σφέας τὸ χρηστήριον τὸ οὐδαμὰ ἤλπισαν σφίσι οἱ Πελασγοὶ ἐπιτελέεσθαι. Ἡφαιστιέες μέν

a Arch. V. Med. Paſſ. Ask., antea δὲ καὶ τὰς μητ. αὐτέων. In *Arch. V.* tamen δέ σφι καὶ τὰς. *b* Iidem cum *Valla*; prius erat τούτου. In *Ask. Med.* et *Paſſ.* ὃ ἐργ. *c* Citat *Euſtath.* ad *Hom.* p. 158, 11. et ad Perieges. v. 347. Statim ἀποκτείνουσι *Arch. V.* *d Med. Ask. Paſſ. Arch.*, alii ὡς καὶ. Vid. *Gronov.* et L. III, 62, et 65. *e* Στορέσαντες *V.* *f* Citat *Suid.* in Ἐπιπλέα. *g* Duo haec non norunt *Med. Paſſ. Ask.*, in *Vind.* εἶπον. *h* Τοιαῦτα *Paſſ.* *i* Ἡ ἐν Ἑλλ. *Arch. V. Valla*, uti mox. *k* Καταστήσας *Arch.*, καταλύσας *Eton.*; ſtatim Ἐλαιοῦντος bene *Med. Ask. Paſſ.*, alii Ἐλεοῦντος. Conf. ad *Diodor.* XIII, 39. *l* Ἐς Λῆμνον tantum *Arch. V. Paſſ. Ask.*

correctio eſt. Critici in *Euripid.* Hecub. v. 887. καὶ εἴ τις τύπτοι ἀπ᾽ αὐτῶν τινὰ, ἐβοήθουν ἅπαντες, ſermone aliquantum mutato. Deinceps καὶ πολλὸν ἐπεκράτεον ex ſchedis recipi poterit.

67. Τοὺς ἅμα Θόαντι] Thoantem Hypſipylae pietate conſervatum poëtae perhibent. Alia omnia *Herodotus*, vitii ſuſpectus propterea *Caſp. Barthio* ad *Papinii Stat.* Theb. V. v. 328. *Nemo*, decernenti, *de Thoante hoc tradidit. Igitur duae voces ἅμα Θόαντι, aut gloſſema ſunt, aut corrupta eſt prior, et legendum*, παρὰ Θόαντος. Quid ſi vero *Herodotus*, ut ſaepe, ſeparatas ab aliis habuerit rationes? Habuiſſe autem, membranae clamant omnes, et laudati ad *Euripid.* Hecub. interpretes, καὶ μετὰ ταῦτα ἁι Λήμνιαι γυναῖκες τοὺς ΣΥΝ ΘΟΑΝΤΙ πάντας ἀπέκτειναν· δὶ ἀμφότερα οὖν ταῦτα ἡ παροιμία ἐδόθη, τὰ Λήμνια κακά. Errant fateor in tempore necis, alioqui Noſtro conſpirantes plenisſime. De famoſo Lemniis dicto multa *Stanleius* ad Coëph. *Æſchyli* v. 631.

92. Κατανύσας] Utrum *Valla*, vertendo *ſolvens*, καταλύσας habuerit ante oculos, valde dubium: certe Scholion aut aberratio eſt, cuiusmodi καταστήσας *Arch.*; ἐπεὰν —— ἐξανύσῃ —— ἐς τὴν ἡμετέρην praeceſſit, redibitque L. VII, 183. Apud *Diodorum* XIV, 103. ſcripti libri πεμπταῖος δὲ ΚΑΤΑΝΥΣΑΣ ἐς τὴν Μεσσήνην· antea καταλύσας, quod hic in *Etonenſi.*

95. Ἡφαιστιέες] Lemnus δίπολις erat, quarum *Hephaeſtia* in parte inſulae verſus orientem ſolem, *Myrina* ad eius occaſum, prodente, qui ad utramque inviſit, *Galeno* IX. Simpl. Medic. p. 118. Quo vero utraque modo Athenienſium in ditionem venerit, *Charax* in *Stephani* Ἡφαιστία memoravit, praeclara Cl. *Valckenarii* adiutus et defenſus opera.

95. Ἡφαιστιέες μέν νυν ἐπείθοντο] In his quoque diverſum ab *Herodoto* ſequutus auctorem *Nepos*, tandem tamen, qui Lemnum incolebant, ſecunda fortuna adverſariorum captos, narrat ex inſula demigraſſe. *Herodoto* tota dicitur inſula ſub Athenienſium redacta poteſtatem; nam primum inquit Ἡφαιστιέες ἐπείθοντο, tandem et coacti Μυριναῖοι παρέστησαν. Duae tantum erant urbes in inſula Lemno, Μύρινα, et Ἡφαιστία, quapropter dicta fuit δίπολις ſecundum alios et *Etymologum* p. 279, 5. conf. *Harpocrat.* in Ἡφαιστία, *Schol. Hom.* Il. A. v. 593. et *Berkel.* ad *Steph.* in Μύρινα. Sed ad *Herodotum* pertinet inprimis inſigne fragmentum Chronicorum *Characis*, quod minus intellectum hactenus apud *Steph. Byz.* nobis fuit ſervatum in Ἡφαιστία. Priora iſtius fragm. verba ſic reficienda videntur: Χάραξ —— φησὶν, ὅτι οἱ Μυριναῖοι, τῶν Πελασγικῶν ὑποσχέσεων οὐ φροντίσαντες, ἀπέκλεισαν τῷ Μιλτιάδῃ τὰς πύλας, κἀκεῖνος πολιορκίᾳ παρεστήσατο αὐτούς. Sequentibus gravius vulnus fuit inflictum: Τῶν δ᾽ Ἡφαιστιέων τύραννος ὢν φοβηθεὶς τὴν δύναμιν ἔφη χαριζόμενος τοῖς Ἀθηναίοις, φίλοις οὖσιν, ἐμπεδοῦν τὰ ὁμολογηθέντα ὑπὸ τῶν Πελασγῶν, καὶ ἀμαχεὶ παρέδωκε τὴν πόλιν. Eſt qui voci τύραννος ſubiectum ὢν deleri voluerit, veſtigium veri nominis olim a *Charace* poſiti, τύραννος Ἕρμων· his fac ſubiecta fuiſſe, [τῶν Περσῶν] φοβηθεὶς τὴν δύναμιν, omnia recte ſe habebunt. *Hermonis* nomen ſatis commendabit *Zenob.* Cent. III. Pr. 85. in Ἑρμώνειος χάρις· ubi in eadem hiſtoria, diverſimode narrata, Ἕρμων βασιλεύων τῶν Πελασγῶν ἐξέστη τῆς χώρας. τῇ μὲν ἀληθείᾳ τοῦ Δαρείου τὴν δύναμιν φοβηθεὶς, προσποιησάμενος δὲ ἑκὼν διδόναι τοῖς Ἀθηναίοις τὴν χάριν. —— In *Characis* verbis, quod properanti *Salmaſio* exciderat, *Berkel.* non debuerat in contextum inferre, κἀκεῖνος τὴν πολιορκίαν παρεστήσατο αὐτοῖς· illa vix Graeca; ſincera ſunt ante vulgata, κἀκεῖνος πολιορκίᾳ παρεστήσατο αὐτοὺς, *qui prius obſidione cin-*

μέν νυν [a] ἐπείθοντο. Μυριναῖοι δὲ οὐ συγγινωσκόμενοι εἶναι τὴν Χερσόνησον Ἀττικὴν, ἐπολιορκέοντο, ἐς ὃ καὶ [b] οὗτοι παρέστησαν· οὕτω [c] δὴ τὴν Λῆμνον ἔσχον Ἀθηναῖοί τε καὶ Μιλτιάδης.

temperaverunt: Myrinæi autem, non agnoſcentes Cherſoneſum eſſe Atticam, tamdiu obſeſſi ſunt donec in deditionem venerunt. Ita Lemno potiti ſunt Athenienſes atque Miltiades.

a Ἐπύθοντο *Arch.*, in *Brit.* οἱ Φεστιέες. *b* *Med. Paſſ. Ask.*, in ceteris αὐτοὶ. *c* Δὴ τὴν Λ. *Ask. Paſſ.*, mox τε deſit *Arch.*, omittunt τὴν alii.

cinctos ſub poteſtatem ſuam redegit. De iisdem Myrinaeis *Herod.* ἐπολιορκέοντο, ait, ἐς ὃ καὶ οὗτοι παρέστησαν, — *donec et hi in deditionem venerunt.* Conf. VI, c. 99. *Demoſth.* c. Androt. p. 386, 28. Eiusdem est p. 6, 25., Ὄλυνθον παραστήσεται· in istum ſenſum praeter ceteros bis terve παραστήσασθαι *Thucydides* adhibuit, docente *Dukero* in Add. ad p. 73. pro ὑποχείριον ποιεῖσθαι *Herod.* IV, c. 136. III, c. 45. attigit hunc uſum *Schol. Soph.* Oed. in Col. v. 910. VALCKEN.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
᾿ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ,
[b] ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM
LIBER SEPTIMVS,
QVI INSCRIBITVR POLYMNIA.

1 POSTEAQVAM nuncius pugnæ in Marathone peractæ ad regem Darium Hystaspis filium allatus est, quum antea etiam vehementer infensus esset Atheniensibus, quod Sardes invasissent, longe tunc infensior factus est, ac propensior ad bellum Græciæ inferendum: missisque continuo nunciis ad civitates, edixit ut colligerent turbam militum, et singulæ multo quam antea plures naves longas, equos, rem frumentariam et onerarias compararent. Dum autem hæc circumquaque denunciantur, Asia triennium agitata est. Vbi

ΕΠΕΙ δὲ [c] ἡ ἀγγελίη ἀπίκετο περὶ 379
τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος, καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολὴν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῷ τε δεινότερα ἐποίεε, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγγέλλετο, πέμπων ἀγγέλους κατὰ [d] πόλις, ἑτοιμάζειν στρατιὴν, [e] πολλῷ πλέω ἐπιτάσσων ἑκάστοισι ἢ πρότερον παρεῖχον, καὶ νέας τε [f] καὶ ἵππους, καὶ σῖτον, καὶ πλοῖα· τουτέων δὲ περιαγγελλομένων, ἡ Ἀσίη [g] ἐδονέετο ἐπὶ τρία

VARIAE LECTIONES.

a ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΗΟΣ *Arch.* *b* Desunt illi. *c* Abest ἡ *Arch.*, qui cum *Vind. Ask.* βασιλέα frequentissime hoc libro. *d* Πόλεις *Arch. V.* *e* Πολλῷ πλέω ora *Steph. Ask. Arch. V. Brit.*, in *Pass.* πλείω, antea πολλῷ τε πλεῖον, tum mox παρεῖχον *Arch.* Antea παρέχειν. *f* Καὶ σῖτον καὶ ἵππους· τουτέων *Pass. Ask.*, in *Med.* καὶ πλοῖα quoque non exstant. mox δὲ πολλῶν περιαγγ. *Ask.* *g* *Med. Ask. Pass. Arch. V. Paris. B.*, olim ἐδονέετο πᾶσα.

10. Πολλῷ πλέω ἐπιτάσσων] Optime MSS., e quorum uno παρεῖχον perplacet. Sic suus sermoni color et nexus redibit. Statim καὶ πλοῖα, etsi quibusdam in Codd. neglecta, non removeo. *Arrianus* Indic. C. 19. Νῆες δὲ αἱ σύμπασαι ——— αἵτε μακραὶ καὶ ὅσα στρογγύλα πλοῖα, καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ, discrimen inter νῆας et πλοῖα adfirmans. *Gronovium* hic consule et *Valcken.* ad L. VI, 48.

10. Πολλῷ τε πλεῖον] Superfluum est τε, neque bene cohaerent πλεῖον — καὶ νέας — καὶ πλοῖα. Codicum lectio *H. Stephano* et *Galeo* memorata genuina est πολλῷ πλέω· nam vicinis congruit, et formam vocis praebet nostro usitatam, quem scripsisse suspicor: πολλῷ πλέω ἐπιτάσσων ἑκάστοισι, ἢ πρότερον παρεῖχον, (nempe παρέχειν· παρεῖχον enotatum ex *Arch.*) νέας τε, καὶ ἵππους, καὶ σῖτον, καὶ πλοῖα *naves bellicas*, et πλοῖα, ἱππαγωγὰ et σιτηγά· vide notata ad L. VI, c. 48. VALCKEN.

13. Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα] Tueri sese πᾶσα potuisset, ni stetisset per schedas. *Appianus* B. Civ. L. IV. p. 995. τὰ ὑπερόρια ΠΑΝΤΑ πολέμοις —— ἐδονεῖτο. *Herodianus* VII, 5. ΠΑΝ δὴ τὸ Λιβύων ἔθνος εὐθέως ἐδεδόνητο. Non exscribo *Gregor. Naz.* Or. XXVIII. p. 483. D., neque *Agathiam Schol.* L. II. p. 30. C. *Tzetzes* Chil. I, 870. τρεῖς ὅλους ἐπὶ χρόνους turbatam Asiam, conductasque undique copias scribit, seculi more, quo de *Hemsterh.* ad *Plut.* Comici p. 407.

τρία ἔτεα· καταλεγομένων δὲ τῶν ἀρίϛων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [a] ϛρατευομένων, καὶ παρασκευαζομένων, [b] τετάρτῳ ἔτεϊ Αἰγύπτιοι ὑπὸ Καμβύσεω δουλωθέντες, ἀπέϛησαν ἀπὸ Περσέων· ἐνθαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὥρμητο [c] καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους ϛρατεύεσθαι. Στελλομένου δὲ Δαρείου ἐπ' Αἴγυπτον καὶ Ἀθήνας, τῶν παίδων αὐτοῦ ϛάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλῆα κατὰ τὸν Περσέων νόμον, οὕτω ϛρατεύεσθαι· ἔσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι [d] γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ
380 τῆς προτέρης γυναικὸς Γωβρύεω θυγατρὸς· καὶ βασιλεύσαντι, ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἕτεροι τέσσερες· τῶν μὲν δὴ προτέρων [e] ἐπρέσβευε Ἀρτοβαζάνης, τῶν δὲ ἐπιγενομένων, Ξέρξης· ἐόντες δὲ μητρὸς οὐ τῆς αὐτῆς, [f] ἐϛασίαζον· ὁ μὲν γὰρ Ἀρτοβαζάνης, κατότι πρεσβύτατός τε εἴη παντὸς τοῦ γόνου, καὶ ὅτι [g] νομιζόμενα εἴη πρὸς πάντων ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν· Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀτόσσης τε παῖς εἴη τῆς Κύρου θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κῦρος εἴη ὁ κτησάμενος τοῖσι Πέρσῃσι τὴν ἐλευθερίην. Δαρείου δὲ οὐκ ἀποδεικνυμένου κω γνώμην, ἐτύγχανε κατὰ τὠυτὸ τούτοισι καὶ Δημάρητος ὁ Ἀρίϛωνος ἀναβεβηκὼς ἐς Σοῦσα, ἐϛερημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ βασιληΐης, καὶ φυγὴν [h] ἐπιβαλὼν ἑωυτῷ ἐκ Λακεδαίμονος· οὗτος [i] ὡνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου παίδων τὴν διαφορὴν, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ [k] συνεβούλευε λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεσι, ὡς αὐτὸς μὲν γένοιτο Δαρείῳ ἤδη βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι τὸ Περσέων κράτος, Ἀρτοβαζάνης δὲ, [l] ἔτι ἰδιώτῃ ἐόντι Δαρείῳ· οὔκων οὔτ' εἰκὸς εἴη οὔτε δίκαιον, ἄλλόν τινα τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἑωϋτοῦ· ἐπεί γε καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρητος ὑποτιθέμενος, οὕτω νομίζεσθαι, ἢν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέων βασιλεῦσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγονος ἐπιγένηται, τοῦ ἐπιγενομένου τὴν ἔκδεξιν τῆς βασιληΐης γίνεσθαι· χρησαμένου δὲ Ξέρ-

Vbi dum delectus agitur optimi cuiusque, utpote adverſus Græciam militaturi, et apparatui opera datur, quarto anno AEgyptii qui fuerant a Cambyſe ſubacti, defecere a Perſis: quo magis etiam adverſus utrosque Darius expeditionem ſumere properabat, AEgyptios atque Athenienſes. Dum autem huc 2
tendit, interea ingens inter eius filios de principatu exorta diſſenſio est, quoniam ex inſtituto Perſarum, oportebat ita demum ire in expeditionem, quum regem declaraſſet. Erant autem Dario iam antequam regnaret, filii tres e priore uxore Gobryæ filia ſuſcepti, et post partum regnum, alii quatuor ex Atoſſa Cyri filia. Superiorum maximus natu erat Artobazanes, poſteriorum Xerxes: qui quum ex eadem matre non eſſent, diſceptabant: nam Artobazanes quidem, quod omnis paternæ ſubolis ipse maximus natu foret, et quod apud univerſos homines ſit inſtitutum, ut maximus natu obtineat principatum: Xerxes vero, quod ipse Atoſſa genitus eſſet, filia Cyri, et quod Cyrus foret, qui Perſis libertatem acquiſiſſet. Dario au- 3
tem nondum ferente ſententiam, aderat forte Demaratus Ariſtonis filius, qui per id tempus altercationis Spartano regno exutus, ac Lacedæmone profugus, Suſa aſcenderat: hic vir audita liberorum Darii controverſia, adiit, ut fama fertur, Xerxem, admonuitque ut ad cetera quæ pro ſe dicebat hoc adderet, ſe quidem genitum Dario iam regi et Perſarum imperium obtinenti; Artobazanem vero, Dario etiamdum privato: proinde neque æquum neque iuſtum eſſe, alium quempiam potius quam ſe illud decus adipiſci; quoniam Spartæ, quod ſubiecerat Demaratus, quoque ſic uſurparetur, ut ſicui antequam regnet filii nati fuerint, deinde regnanti alius naſcatur, huius postea nati ſucceſſio regni ſit. Hac a De-

a Στρατευσομένων *Arch. V.* *b* Τετάρτῳ δὲ *M. Paſſ. Ask.*, quo de *Gronov.* *c* Iidem, καὶ olim aberat. *d* Non habet hoc *Arch.* *e* Citat *Thom.* in Πρεσβεύονται· tum Ἀρταβ. quomodo *Valla*, et mox *Arch.* *f* Ἐϛασίασαν *Paſſ. Ask.*, mox ὁ μὲν γὰρ Ἀρτ. *M. Ask. Paſſ.*, in quo tamen deletum: alii non norunt γάρ· ſtatim πρεσβύτατος ἦν *Arch. V.* *g* *Euſtath* in *Iliad.* A. p. 28, 41. et p. 59, 30. excitat hinc νομιζόμενα, estque in *Paſſ.* νομιζόμενον quidem, ſed poſterior ſyllaba, quod in *Euſtath.*, ſuper ſcriptum oſtendit. *h* Ἐπιβάλλων *Paſſ.* *i* Ἀνὴρ *Arch. V.* *k* Συνεβούλευσε *V.* *l* Ἐπὶ *Arch.*

21. Ἀποδέξαντα βασιλῆα —— ϛρατεύεσθαι] Secundum Perſarum legem, ſoli forte memoratam *Herodoto*, ante expeditionem ſuſceptam a Rege deſignandus erat, qui, ſi quid ipſi humanitus accidiſſet, in regnum ſuccederet. Ex *Herodoto* non liquet, ſic deſignatum ſucceſſorem, ſi pater e bello ſalvus rediiſſet, cum illo velut collegam regnaſſe, quod viri docti tamen ſtatuiſſe videntur: vid. *Ez. Spanhem.* ad *Iulian* p. 278, 279. —— Quam deinceps enarrat Darii filiorum litem ab ipso Dario ſecundum Xerxen pronunciatam, illam post patris obitum a patruo velut arbitro compoſitam, alium auctorem ſequuti, tradiderunt *Iuſtinus* II, c. 10. et *Plutarch.* T. II. p. 488. D. hinc *Simſon.* Chron. A. M. 3520. conf. *Iulian.* Or. I. p. 33. B. et *Spanhem.* p. 217. VALCKEN.

21. Κατὰ τὸν Περσέων νόμον] Legem hanc Perſarum, ſolius, quod quidem memini, *Herodoti* teſtimonio cognitam, *B. Briſſon.* Regn. P. L. I, 9. tetigit: lata prudenter fuit, ne, rege peregre fatis functo, de ſucceſſione, damno civium, iure aut mage ferro diſceptaretur. Eadem cauſſa Euryſtheus, in Heraclidas profecturus, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν, κατὰ τὸ οἰκεῖον, Atreo conmiſit apud *Thucyd.* I, 9. Quod *Iuſtinus* autem de Dario, ab Artaxerxe patre in regni ſocietatem adſcito, *contra morem Perſarum, apud quos rex non niſi morte mutatur* L. X, I. id hinc convellitur. Confer *Ez. Spanhem.* ad *Iuliani* Or. I. pag. 279.

26. Ἐπρέσβευε Ἀρτοβαζάνης] Hinc *Heſychius:* Ἐπρέσβευε, πρεσβύτατος ἦν. *Thomas M.* in Πρεσβεύονται, Πρεσβεύω, καὶ τὸ πρεσβύτερός εἰμι· quam in rem haec adfert *Herodoti* et *Thucydidis* verba: *Sophoclis* Polynices Oed. in Col. v. 1418., Αἰσχρὸν —— τὸ πρεσβεύοντ' ἐμὲ Οὕτω γελᾶσθαι τοῦ κασιγνήτου πάρα· erat ille quidem ſecundum *Euripiden* natu minor; ſed *Soph.* in eodem dixerat dramate v. 366., Ὁ μὲν νεάζων καὶ χρόνῳ μείων γεγὼς Τὸν πρόσθε γεννηθέντα Πολυνείκη θρόνων Ἀποϛερίσκει. —— *Herodoti* Ἀρτοβαζάνης, *Plutarcho* et *Themiſtio* p. 74. D. Ἀριαμένης, atque ita forſan etiam dictus *Iuſtino*, *aetatis privilegio regnum ſibi vindicabat*, καὶ ὅτι νομιζόμενον εἴη πρὸς πάντων ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν· in his *Herodoti*, ſi vel in aliis non legeretur, ex *Euſtathii* Codice ſcriberem, καὶ ὅτι νομιζόμενα εἴη· ſic legiſſe liquet ex eius Comm. in Il. A. p. 22, 6. et p. 44, 51. παρὰ Ἡροδότῳ νομιζόμενα, ἀντὶ τοῦ νομιζόμενον· ubi plura collegit ſimilia. conf. *H. Steph.* in App. Thes. L. G. p. 46, 150. VALCKEN.

29. Ὅτι νομιζόμενα εἴη] Nullam νομιζόμενον litem experiretur, ni *Paſſ.* et *Euſtath.* eam intenderent: cauſſam Ionum Atticorumque conſuetudo, neutris huiusmodi gaudentium, urget. Morem, quo natu maior filiorum postgenitis in regni ſucceſſione antefertur, *iuri gentium* et *naturae* acceptum *Iuſtinus* fert, *Euſeb.* Vit. Conſtant. I, 21. νόμῳ φύσεως. Videndus est *H. Grotius* Iur. Belli et Pac. II, 7, 13. et quae ibi eruditi conmentatores.

39. Ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει] *Sicuti rumor de eo fert.* Quae quidem dictio tentanda non fuerat. Τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ſcripſit L. VIII, 94., capite vero 5. post pauca, ἵνα λόγος τε σε ἔχῃ. Nec multum *Pindari* abit *Pyth.* Od. I. fin. ἐχθρὰ Φάλαριν κατέχει παντᾷ φάτις. Alia, eaque iucunda figura, L. IX, 83. ἔχει δέ τινα φάτιν καὶ Διονυσιοφάνης· et *Euripid.* Helen. v. 257. τὸ δ' ἐμὸν ὄνομα Μαψίδιον ἔχει φάτιν. Sed abſtineo manum.

55. Τῷ

Demarato ſuggeſta ratione utentem Xerxem, tanquam iuſta dicentem, Darius regem declaravit. Quamquam etiam citra præceptum Demarati Xerxes, ut mea fert opinio, regnavisſet: quippe quum omnis potentia pe-
4 nes Atosſam esſet. Declarato Darius Xerxe rege quum conaretur rebus apparatis exire in expeditionem, altero ab defectione AEgyptiorum anno, ſupremum diem obiit, ſex et triginta annis regni expletis, haud compos voti ut rebellantes AEgyptios et Athe-
5 nienſes ulciſceretur. Eius morte regnum ad Xerxem filium devenit, qui ab initio nequaquam animatus erat ad bellum Græciæ inferendum, ſed AEgypto. Ceterum Mardonius conſobrinus eius, Gobryæ et ſororis Darii filius, tum præſens et plurimum apud eum valens, his verbis est alloquutus, Domine, haud decorum est Athenienſes tam male iam de Perſis meritos non dare pœnas eorum, quæ perpetraverunt: tu vero quod in manibus habes nunc perficias: ubi vero AEgyptum illam contumelioſam domueris, ſume adverſus Athenas expeditionem; ut et bene de te loquantur homines, et posthac abſtineat quisque belli cauſa in terras tuas veniendo. Et hæc quidem erat ratio ultionis exigendæ: illa autem rationis acceſſio, Europam esſe regionem admodum ſpecioſam, omniaque genera felicium arborum ferentem, ac ſummæ bonitatis, et dignam quæ a ſolo inter mortales rege posſideatur.
6 Hæc Mardonius dicebat ut novorum operum cupidus, et ambiens Græciæ præfectus esſe. Tempore tandem intercedente etiam confecit, ac Xerxi perſuaſit, ut talia aggrederetur. Contigit enim quoque, ut alia ad hoc perſuadendum adiumenta fuerint: primum e Theſſalia nuncii ab Aleuadis

Ξέρξεω τῇ Δημαρήτου ὑποθήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρεῖος ὡς λέγει δίκαια, βασιλῆά μιν ἀπέδεξε. [a] Δοκέει δέ μοι καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεῦσαι ἂν Ξέρξης· ἡ γὰρ Ἄτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος. Ἀποδέξας δὲ βασιλῆα Πέρσῃσι Δαρεῖος Ξέρξεα, [b] ὥρμητο στρατεύεσθαι· ἀλλὰ γὰρ μετὰ ταῦτά τε καὶ Αἰγύπτου ἀπόστασιν, τῷ ὑστέρῳ ἔτεϊ παρασκευαζόμενον συνήνεικε αὐτὸν Δαρεῖον, βασιλεύσαντα τὰ πάντα ἔτεα [c] ἕξ τε καὶ τριήκοντα ἀποθανεῖν· οὐδέ οἱ ἐξεγένετο οὔτε τοὺς ἀπεστεῶτας Αἰγυπτίους οὔτε Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι. Ἀποθανόντος δὲ Δαρείου, ἡ βασιληΐη [d] ἀνεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Ξέρξεα· ὁ τοίνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς πρόθυμος ἦν κατ᾽ ἀρχὰς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο τὴν στρατιῆς [e] ἄγερσιν· παρεὼν δὲ καὶ δυνάμενος [f] παρ᾽ αὐτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω, ὃς ἦν Ξέρξῃ μὲν ἀνεψιὸς, Δαρείου δὲ ἀδελφεῆς παῖς, τοιούτου λόγου εἴχετο, λέγων, „ Δέσποτα, οὐκ εἰκός ἐστι Ἀθηναίους ἐργασαμένους [g] πολλὰ ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ οὐ δοῦναι δίκην τῶν ἐποίησαν· [h] ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις τάπερ ἐν χερσὶ ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον τὴν ἐξυβρίσασαν, στρατηλάτεε ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λόγος [i] τε σε ἔχῃ πρὸς ἀνθρώπων ἀγα- 381
θὸς, καί τις ὕστερον φυλάσσηται ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατεύεσθαι·" οὗτος μέν οἱ [k] ὁ λόγος ἦν τιμωρός· [l] τοῦδε δὲ τοῦ λόγου παρενθήκην ποιεέσκετο τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη [m] περικαλλὴς χώρη, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἥμερα, ἀρετήν τε ἄκρη, βασιλέϊ τε μούνῳ θνητῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι. Ταῦτα [n] δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητὴς ἐὼν, καὶ θέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὕπαρχος εἶναι· χρόνῳ δὲ κατεργάσατό τε καὶ ἀνέπεισε [o] Ξέρξεα ὥστε ποιέειν ταῦτα· συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γενόμενα [p] ἐς τὸ πείθεσθαι Ξέρξεα· τοῦτο μὲν, ἀπὸ [q] τῆς Θεσσαλίης παρὰ τῶν Ἀλευαδέων

a Δοκέειν et tum ἐβασίλευσεν *Arch. V. Brit.*, neque inconcinne. *b* Ὅρμητο *Brit.* loco ὥρμητο, quod ſaepe antea, non ὡρμᾶτο, ut *Edd.* *c* Ἕξ τε καὶ *Ask. Vind. Ald.*, qui quoque τὰ πάντα ἔτεα ἕξ τε —, uti *Arch. V.*; olim πάντα ἕξ κ. τρ. ἔτεα. *d* Ἀνεχώρεεν *Arch. V.*, quod laudo. *e* Ἄγερσιν *Paris. A. B.* et *Edit. Genev.* CIϽIϽCXVIII., ceteri ἔγερσιν. *f* Παρ᾽ αὐτῷ *Arch. Paſſ. V. Paris. A. B.*, antea παρ᾽ ἑωϋτῷ. Statim ἦν Ξέρξεω *Th. Galeus* ex *Arch.*, quod ego enotatum non video. Ξέρξου *Vind.* Conf. C. 82. *g* Πολλὰ δὴ *Paſſ. Ask.* tum δοῦναι δίκας *Arch. V.*, nec prave. *h* *Med. Ask. Paſſ.* ἀλλ᾽ εἰ τὸ, pro quo *Gronov.* ſtat, ceterorum ex magno conſenſu ἀλλὰ τὸ reduxi, ſignificantius quippe. *i* *Ald. M. V. Arch. Paſſ. Ask.*, excidit τε aliorum negligentia. Supra χερσὶ *Ask.*, ut ſolet ſcriptor: χερσὶν plures. *k* Abest *Arch. V.* *l* *Med. Ask. Paſſ.*, in aliis τούτου δὲ, tum ποιέσκετο *M. Paſſ. Ask.*, aut ποιεέσκετο *Paris. A.*; olim ἐποιέετο. *m* Περικαλλὴς χώρη *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, εἴη interſerunt *Med. Ask. Paſſ.* *n* Omittitur ab *Ask. Paſſ.* *o* Ὥστε π. τ. Ξέρξην iidem. *p* *M. Paſſ. Ask.*, ceteri πρὸς τό. *q* Τῆς non est in *Arch.* Mox Ἀλεβαδέων, unde *Valla* Alebadeis, et deinceps.

55. Τῷ ὑστέρῳ ἔτεϊ] Anno a pugna Marathonia quinto, quandoquidem eam apparatus ad novum bellum triennalis excepit, et quarto anno AEgyptus defecit, Perſarum excusſo iugo, uti ſignatur clarisſime C. I. Supremum ergo diem Darius obiit ſub annum Olymp. LXXIII. ſecundum. At haec uberius *D. Petavius* D. Temp. L. X, 23. et *H. Dodwellus* Ann. *Thucydid.* p. 44.

62. Τὴν στρατιῆς ἄγερσιν] Dixit στρατοῦ ἐπάγερσιν C. 20. et στρατοῦ ἄγερσιν C. 48., unde στρατιῆς ἔγερσις, exercitus quaedam ad praelium excitatio, longe differt: ut recte adeo, adprobantibus Codd., *Portus* ἔγερσιν στρατιῆς proſcripſerit. Saepe peccatur, ut alias oſtendi, in στρατιὰν ἀγείρειν apud *Libanium*, *Procopium* atque alios, quae quoque inter ἀγείρειν et ἐγείρειν adfinitas in Poëta turbas concivit, monitore ad eum *Euſtath.* p. 577, 17. Iuſtum praeterea καὶ δυνάμενος παρ᾽ αὐτῷ μέγιστον, videlicet *Xerxe*, quod et *Diodorus* indicavit L. XI. C. I. Παρ᾽ ἑωϋτῷ, laudatum alibi, non laudant ſchedae. Vide tamen *Abreſchium* Diluc. *Thucydid.* pag. 714.

62. Ἐποιέετο τὴν στρατιῆς ἔγερσιν] Ἄγερσιν recipiet ex Codd. munitum in Disſ. *Herod.* p. 117. —— Ut hic Mardonius Gobryae F. dicitur δυνάμενος παρ᾽ αὐτῷ μέγιστον Περσέων, in excerptis e *Cteſia* Ἀρτάπανος ὁ Ἀρτασύρα παῖς γίνεται δυνατὸς παρ᾽ αὐτῷ, καὶ Μαρδόνιος ὁ παλαιός. —— Paulo post in istis, ἀλλ᾽ εἰ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις, quam vim indit clar. *Gronov.* voculae εἰ illa vereor ut idoneis exemplis posſit firmari: εἰ γὰρ pro εἴθε γὰρ poëtis frequentatur, quos imitatur noſter I, c. 27. VALCKEN.

74. Ποιεέσκετο τήνδε] Ita ſcripſit, non ποιέσκετο, uti *Florentiae* alibique locorum. Ποιεέσκε IV, 78. et ποιεέσκετο Polymniae C. 119., analoga ſunt, non illud. Vide *Etymolog.* p. 624, 30. Post dein περικαλλὴς χώρη, deleto intermedio et ſermonem turbante, εἴη, ex Codd. ſufficit. Recte Atosſa in *AEſchyli* Pers. v. 755. Mardonium adulatorumque gregem perſtringit.

75. Χώρη —— ἀρετὴν ἄκρη] Recte *Valla* dederat *regionem ſummae bonitatis*, ut mirum ſit alios hic interpretes aberrasſe. Ἀρετὴν cuiusvis rei vocabant τὴν ἀρίστην διάθεσιν, ἣ καθ᾽ ἣν ἄριστα διάκειται τὸ ἔχον. *Metopus Stobaei* p. 7, 11. ἕκαστον τῶν ἐόντων τέλειον καὶ ἄκρον γίνεται κατὰ τὰν οἰκήαν τᾶς φύσιος ἀρετὰν, ut pro ἀρετᾶς φύσιν docte corrigebat Nobilisſ. *Alb. Friſching* Bernas. *Phintidi* apud *Stob.* p. 443, 46. memorantur ἀρετὰ ἵππω, ἁ τᾶς ἀκοᾶς, et ἁ τῶν ὀπτιλῶν, oculorum (ὄπτυλλοι *Heſychio* reſtituendum pro Ὀπτοιαλοί·) ſimilia dantur *Platonis*: *Archeſtratus* Athen. III, p. 105. A. Ἀλλὰ παρεὶς λῆρον πολὺν, (L. λῆρον, πολυώνυμον) ἀστακὸν ὠνοῦ· Εἰσὶν μὲν πλεῖστοι πάντων, ἀρετῇ τε κράτιστοι ἐν Λιπάραις. VALCKEN.

82. Παρὰ τῶν Ἀλευαδέων] Graeciae Theſſaliaeque hi proditores notantur L. IX, 57. et a *Pauſania* L. VII, 10. Luxus et opum ad ſumtus tolerandos inmoderata cupido, ut ſemper, Aleuadas ad perfidiam duxit; *Critia* teſte ap. *Athen.* L. XII, 6. p. 527. B.

82. Παρὰ τῶν Ἀλευαδέων] Lariſſaeos fratres Aleuadas;

δέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο βασιλῆα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλευάδαι οὗτοι ἔσαν Θεσσαλίης βασιλῆες· τοῦτο δὲ, Πεισιστρατιδέων οἱ ἀναβεβηκότες [a] ἐς Σοῦσα, τῶν τε αὐτέων λόγων ἐχόμενοι τῶν καὶ οἱ Ἀλευάδαι· καὶ δή τι πρὸς τούτοισι [b] ἔτι πλέον προσωρέγοντό οἱ, ἔχοντες Ὀνομάκριτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον χρησμολόγον τε καὶ [c] διαθέτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου· ἀναβεβήκεσαν [d] γὰρ τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι· ἐξηλάσθη γὰρ ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ [e] Πεισιστρατίδεω ὁ Ὀνομάκριτος [f] ἐξ Ἀθηνέων, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἁλοὺς ὑπὸ [g] Λάσου τοῦ Ἑρμιονέος ἐμποιέων ἐς τὰ Μουσαίου χρησμὸν, ὡς [h] αἱ ἐπὶ Λήμνου ἐπικείμεναι νῆσοι ἀφανιζοίατο [i] κατὰ τῆς θαλάσσης· διὸ ἐξήλασέ μιν ὁ Ἵππαρχος, πρότερον χρεώμενος τὰ μάλιστα· τότε δὲ συναναβὰς, ὅκως ἀπίκοιτο ἐς ὄψιν τὴν βασιλῆος, λεγόντων τῶν Πεισιστρατιδέων περὶ αὐτοῦ σεμνοὺς λόγους, κατέλεγε τῶν χρησμῶν· εἰ μέν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῶν μὲν ἔλεγε οὐδὲν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος, ἔλεγε τόν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζευχθῆναι [k] χρεὼν εἴη ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω, τήν τε ἔλασιν ἐξηγεόμενος· οὗτός τε δὴ χρησμῳδέων προσεφέρετο, καὶ οἵ τε [l] Πεισιστρατίδαι γνώμας ἀποδεικνύμενοι· ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐνθαῦτα δευτέρῳ [m] μὲν ἔτεϊ μετὰ τὸν θάνατον Δαρείου, πρῶτα στρατηΐην ποιέεται ἐπὶ τοὺς ἀπεστεῶτας· τούτους μέν νυν καταστρεψάμενος, καὶ Αἴγυπτον πᾶσαν [n] πολλὸν δουλοτέρην ποιήσας

dis ad regem invocandum, se enim adversus Græciam omne obsequium præstituros: Aleuadæ autem isti erant Thessaliæ reges, deinde ii Pisistratidæ qui Susa ascenderant: qui cum eisdem sermonibus inniterentur, quibus et Aleuadæ, tum vero aliquid super hæc amplius adporrigebant, Onomacritum virum Atheniensem habentes sortilegum, et Musæi sortium venditorem. Ascenderant autem ante cum eo reversi in gratiam: nam Onomacritus ab Hipparcho Pisistrati filio Athenis fuerat eiectus, quod a Laso Hermionensi manifesto deprehensus fuisset, versibus Musæi etiam inseruisse oraculum, fore ut insulæ, Lemno adiacentes, mari submergerentur. Ob id Hipparchus hominem eiecerat, familiarissime illo antea usus. Et tunc cum simul ascendisset, quoties in conspectum regis veniret, honorifice de eo Pisistratidis loquentibus, ordine recensebat quædam oracula. Si igitur alicui inesset aliquid cladem barbaro nuncians; ex illis nullum recitavit; sed quibus felicissima significabantur, ea excerpens dicebat, et Hellespontum iungi in fatis esse ab viro Persa, et expeditionem enarrans. Hic igitur oracula pro- 7
mens conversabatur, et Pisistratidæ sententias dicentes. Vbi autem Xerxes ad inferendum Græciæ bellum inductus est, altero a morte Darii anno, primam expeditionem fecit adversus eos qui rebellaverant: quos subactos, et AEgyptum omnem magis servam reddens quam

a Et haec duo id. omittit. *b* *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ὅτι πλ. *M. Pasf. Ask.*; tum προσωρέγοντό οἱ, ἔχοντες *Paris. B.* *c* Citavit *Thom. Mag.* in Διατίθημι. *d* Negligitur a *Pasf. Arch.*, qui cum *Vind. Paris. A. B. Ald.* προκαταλυσάμενοι, *H. Steph.* etiam visum. Prius erat προκαταλυσόμενοι. *e* Πεισιστρατίδεω ora *Steph. Pasf. Ask.*; in *Arch.* ex monitu *Galei* quoque, sed fallace: is vulgatum servat: placet tamen. Antea Πεισιστράτου. *f* Duo ista non novit *Arch.*, male vero Ἀθηναίων omnes alii. *g* Λάσου *V.* et *Arch.*, in quo τοῦ Ἑρμήνεος, prave. *h* Deest αἱ *V.* et *Arch.* *i* Κατὰ margo *Steph. Arch. Pasf. V. Ask.*, olim ἐκ τῆς. Mox ἐξηλ. μὲν *Pasf. Ask.* *k* Χρεὸν *Pasf. Arch.*, tum statim Πέρσεο ex *Aldo* in ora *Steph.* *l* Πεισιστρ. καὶ οἱ Ἀλευάδαι *Vall. Paris. A. B. Arch. V. Brit. Aldus*: in *M. Ask. Pasf.* tria ultima non exstant. *m* Μιν *Arch.* *n* Πολλὸν *Arch. Pasf. Ask. Vind. Brit.*, πολλῷ olim.

Ἀλεύεω παῖδας, memorat IX, c. 57., Θώρηκα, Εὐρύπυλον, et Θρασυδήϊον. Hi Thessalos primum invitos (VII, c. 172.) Xerxi prodiderunt: *Pausan.* VII, p. 546., Ξέρξῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλαύνοντι Θεσσαλία δι' Ἀλευαδῶν προὐδόθη. Postea volentes etiam Thessali, a vicinis Phocensibus irritati, Persarum partes sunt sequuti: *Philostr.* Her. c. XIX, 15. In Epist. *Socr.* 28. Alexander Graecis indicasse dicitur τὴν Ἀλέου καὶ Θετταλῶν προδοσίαν· ubi scribendum τὴν τῶν Ἀλεύου, vel τὴν Ἀλευαδῶν. Vetus et nobilissima familia Larissae viguit *Platonis* etiam et *Demosthenis* aetate; habuit enim Larissae *Gorgias* discipulos Ἀλευαδῶν τοὺς πρώτους, *Platone* teste initio Menonis T. II. p. 70. quo spectat in Lex. *Timaeus*: vid. ibi p. 15., Clar. *Ruhnkenius* et *Vales.* ad *Harpocr.* in Τετραρχία. Apud eundem *Harp.* ex *Demosth.* p. 142, 86., memoratus Σίμος, εἷς τῶν Ἀλευαδῶν fuisse dicitur τῶν δοκούντων συμπράξαι τῷ Μακεδόνι. Philippo, nec mirum, nobiles hi Thessali favebant, quorum maiores in Thessalia regnaverant, tum temporis a tyrannis vexata. VALCKEN.

88. Πρὸς τούτοισι ἔτι πλέον] Perfrequens πρὸς ἔτι τούτοισι L. III, 65. IX, 110. invectum ὅτι excludit. Confer *Abreschium* Dil. Thucyd. 112. His vero connexa pro valde mendosis Cl. *de Pauw* putans, προσωρέγοντο οἱ ἔχοντες ΑΜΦΙ Ὀνομάκριτον, *stimulos Onomacritus addebat*, formabat; esse enim οἱ ἔχοντες ἀμφὶ Ὀνομάκριτον ipsum *Onomacritum*; quod equidem hodie non credo. Pingamus ex schedis *Parisinis* προσωρέγοντό οἱ, ἔχοντες ——, et finis turbarum aderit. Nimirum Pisistratidae amplius quid regi adporrigebant, vaticinum habentes Onomacritum: haec verborum sententia. Hinc porro Onomacriti constat aetas, quam iusto priorem *Tatianum* statuisse et *Clementem Alex.*, docuit *Vossius* Poët. Graec. C. 4. p. 23. et *Bouberius* Diss. Herod. C. 14. p. 154. Cur ille autem διαθέτης oraculorum Musaei? *Edissertatorem* dederat *Valla*, *venditorem* vir Celeb.; *Thomae Mag.* διαθέτης est ὁ καθιστῶν καὶ οἰκονομῶν, quidam quasi dispensator ac interpres. Διαθετὴρ καὶ δημηγόρος iunguntur in *Themistii* Or. XXVI. p. 321. D. Vide *Harpocrat.* in Διάθεσις et *Ulpian.* ad *Demosth.* Olynth. II. p. 14.; namque προκαταλυσάμενοι cur pristina in sede sit statutum, admonitione non eget.

91. Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου] Genuinum τοῦ Πεισιστρατίδεω Codd. exhibet, ut *Stephani*, *Arch.*, mox perversam lectionem τοῦ ἑρμηνέος, pro τοῦ Ἑρμιονέος· idem vitium haeret etiam alibi. —— Onomacritus ab Hipparcho dicitur eiectus ἐξ Ἀθηνέων, a Laso Hermionensi deprehensus, ἐμποιέων ἐς τὰ Μουσαίου χρησμόν. Ante *Onomacritum Solon* simillima fraude Homereis interserto versu effecerat, ut de Salamine contendentes Megarenses ab Atheniensibus vincerentur: praeter *Plutarch.* rem narrant *Diogen. Laërt.* I, 48. *Ulpian.* ad *Dem.* p. 254. et *Eustath.* in Il. B. p. 215, 42. Quod his στίχον ἐγγράψαι εἰς τὸν κατάλογον, vel ἐμβαλεῖν, et παρενθεῖναι πεπλασμένον, id *Herodoto* dicitur ἐμποιῆσαι. et *Pausaniae* II. p. 171., memoranti Ἡσίοδον ἢ τῶν τινα ἐμπεποιηκότων ἐς τὰ Ἡσιόδου τὰ ἔπη, συνθέντα ἐς τὴν Μεσσηνίων χάριν· hinc distat quod scribit IX. p. 762., Ἡσίοδον ἢ τὸν Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα de eo, qui ingenii filiolum *Hesiodo* contribuerat et velut in adoptionem emancipaverat. VALCKEN.

95. Ἀφανιζοίατο κατὰ τῆς θαλ.] Geminum C. 235. κατὰ τῆς θαλάσσης καταδεδυκέναι. *Plato* Tim. p. 25. D. Ἀτλαντὶς νῆσος ὡσαύτως ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ δῦσα ΗΦΑΝΙΣΘΗ. Recte schedae.

4. Οἵ τε Πεισιστρατίδαι] Addunt Codd. conplures καὶ οἱ Ἀλευάδαι, quae *Med.* et duo alii praeterierunt, fortasse scribarum ex simili terminatione lapsu; cuiusmodi omissionum in *Herodoti* MSS. prostant exempla innumera. Celeb. tamen *Gronovius* dispunxit, iuncta disputatione, cui rescribere nolo. Tempus AEgyptiae expeditionis et Graecae tractabitur C. 20., nunc πρῶτα στρατηΐην ἐποιέετο in proximis fuisse primitus, moneo. Vide ad I, 205.

9. Πολλὸν δουλοτέρην] Tale πολλὸν ἐλάσσων I, 77. et δυνατώτεραι πολλὸν III, 103., ubi *Gronov.* Achaemenem *Ctesias* Pers. C. 32. Ἀχαιμενίδην fratremque Artaxerxis perhibet, aberrans. Res certa ex L. III, 13. et *Diodoro* XI, 74., cladem Persicam et Achaemenis necem cum Olymp. LXXIX. 3., annoque Artaxerxis III. conponente.

16. Σύλ-

quam ſub Dario fuerat, tradidit gubernandam Achæmeni fratri ſuo, Darii filio: quem præſidem AEgypti interiecto deinde tempore interemit Inarus Pſammitichi filius,
8 vir Afer. Xerxes recepta AEgypto, ducturus manus conſertum adverſus Athenas exercitum, præſtantisſimos quosque Perſarum in concilium vocavit, ut et illorum ſententias audiret, et ipse coram omnibus dice-
1 ret quæ liberet. Quibus coactis, ita loquutus est, Viri Perſæ, equidem ego non ero huius inſtituti autor, ſed ab aliis traditi imitator; nam quemadmodum a maioribus natu accepi, ex quo imperium hoc Medis eripuimus, Aſtyage per Cyrum amoto, nunquam conquievimus, ſed ita deus ducit, et ipſis nobis multa adſequentibus in melius conferuntur. Atque ea quidem, quæ Cyrus Cambyſesque ac pater meus Darius fecere, quasque gentes imperio addidere, non attinet referre apud probe ſcientes: ego autem posteaquam hanc ſedem, accepi, dedi operam ne ab iis qui hoc honore ſunt functi degenerarem, neve minus potentiæ Perſis acquirerem. Quod animo verſans, invenio nobis accedentem gloriam pariter, et regionem ea quam nunc posſedimus, neque minorem neque deteriorem, ſed feraciorem, una cum ultione iniuriæ atque vindicta. Ideoque ego vos contraxi, ut id quod agere conſtitui vobis
2 exponerem. Conſtitui, iuncto Helleſponto, copias per Europam ducere in Græciam, ut Athenienſium ulciſcar iniurias, quas cum Perſis aliis, tum patri meo intulere. Noratis autem et Darium adverſus hos viros bellum movere deſtinasſe: verum ei morte prævento non contigit, ut illos

σας ἢ ἐπὶ Δαρείου ἦν, ἐπιτρέπει Ἀχαιμένεϊ, ἀδελφεῷ μὲν ἑωϋτοῦ, Δαρείου δὲ παιδί. [a] Ἀχαιμένεα μέν νυν ἐπιτροπεύοντα Αἰγύπτου, [b] χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσε [c] Ἰνάρως ὁ Ψαμμιτίχου, ἀνὴρ Λίβυς. Ξέρξης δὲ μετὰ Αἰγύπτου ἅλωσιν, ὡς ἔμελλε ἐς χεῖρας ἄξεσθαι τὸ στράτευμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, [d] σύλλογον ἐπίκλητον Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποιέετο, 382
ἵνα γνώμας τε πύθηται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι [e] εἴπῃ τὰ θέλει· ὡς δὲ συνελέχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε. „ [f] Ἄνδρες Πέρσαι, οὔτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθεὶς, παραδεξάμενός τε, αὐτῷ χρήσομαι· ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμᾶ κω ἠτρεμήσαμεν, ἐπεί τε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε [g] παρὰ Μήδων, Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ θεός τε [h] οὕτω ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπουσι συμφέρεται ἐπὶ τὸ ἄμεινον· [i] τὰ μέν νυν Κῦρος τε καὶ Καμβύσης πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπισταμένοισι εὖ οὐκ ἂν τις λέγοι· ἐγὼ δὲ ἐπεί τε παρέλαβον τὸν θρόνον, τοῦτο ἐφρόντιζον, ὅκως μὴ λείψωμαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε, μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσωμαι δύναμιν Πέρσῃσι· φροντίζων δὲ εὑρίσκω, ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν [k] τε προσγινόμενον, χώρην τε τῆς νῦν ἐκτήμεθα οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ [l] φλαυροτέρην, παμφορωτέρην δέ· ἅμα δὲ [m] τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην· διὸ ὑμέας [n] νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοέω πρήσσειν, [o] ὑπερθέωμαι ὑμῖν· μέλλω, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν· ὡρᾶτε μέν νυν [p] καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους· ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ „ οὐκ

a Τὸν δὲ Ἀχ. *Arch.*, mox μέν νυν cum *Vindob.* praeteriens. b Abſunt *Arch.* c Ἴναρος id., Confer L. III, 13. d Reſpexit et citavit *Euſtath.* in Hom. p. 172, 11. e Εἴπῃ *V. Arch.* recte ob praecedens: alii εἴποι. f Attico ſermone hanc orationem *Dionys. Halic.* expresſit T. II. p. 189. g Παρὰ Μήδ. *Paſſ. Arch. V. Dionys.*, alii τῶν Μήδ. h Οὗτος *Arch.* i Id. *M. Paſſ. Ask. Vind.*, τὰ μέν τοι K. prius. k Deſit *Arch.*, mox χώρης τε *Paſſ.* l Id. et *M. Paſſ.*, φαυλοτέρην ceteri. Statim παμφορ. τε *Arch. Paſſ. Ask. Dionys.*, non inconmode. m Καὶ τιμωρ. καὶ τισὶ *Arch.* n *Med. Ask. Paſſ. Dionys.*, νῦν aberat. o Ὑποθέωμαι ora *Steph.* p Καὶ Δαρεῖον *Arch. V. Dionys. Valla*, prius legebatur καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν Δαρ., mox ἰθὺ ὄντα *Arch.*

16. Σύλλογον ἐπίκλητον] Poſteriores una voce σύγκλητον dixisſe, quod ſcribit *Galeus*, non opinor: concio populi extra ordinem Athenis coacta σύγκλητος ἐκκλησία *Demoſtheni* dicitur et *AEſchini*: concionem Argivam σύλλογον πόλεως, et ἔκκλητον Ἀργείων ὄχλον dixit *Eurip.* in Or. v. 728, et 611. ἀγορὴν *Homerus*: erat vero *Homero* Βουλὴ τῶν ἐκκρίτων μόνων. Tale *Herodotus* intelligit *ſanctius conſilium*, quod ex delectis Principibusque Perſarum conſtabat: ἀποκλήτους vocabant AEtoli: *Livius* XXXV, c. 34., *Apocletos* —— *vocant ſanctius conſilium: ex delectis conſtat viris.* Ἐσκλητὸν vel Ἐσκλητὺν Syracuſani: *Heſych.* Ἐσκλητὸς, ἡ τῶν ἐξόχων ἄθροισις ἐν Συρακούσαις. *Euſtath.* in Il. B. p. 130, 30. Βουλὴν ἐποίει σύγκλητον· —— ὅθεν Τραγικός τις, (*Soph.* Ant. v. 165.) σύγκλητον λέσχην γερόντων τὸ τοιοῦτον ὠνόμασεν, Ἡρόδοτος δὲ σύλλογον ἐπίκλητον λέγει Περσῶν. VALCKEN.

18. Ἔλεξε Ξέρξης τάδε] Totam Xerxis orationem, μετακεκομισμένην εἰς τὴν Ἀτθίδα διάλεκτον, exhibet *Dionys. Halic.* T. II. p. 307, 308., velut inſigne ſpecimen, quo demonſtret, *Herodoti* λέξιν τῆς τε αὐστηρᾶς καὶ τῆς ἡδείας ἁρμονίας μέσην εἶναι· in hac quoque μέσῃ τῶν δυοῖν ἁρμονιῶν iuxta *Dionys.* περὶ Συνθ. Ὀνομ. p. 51. princeps eminuit *Homerus*, quem longo tamen intervallo proximi quinam hac in parte ſint ſequuti ibidem docet. VALCKEN.

22. Οὐδαμᾶ κω ἠτρεμ. ἐπεί τε] Attico loquendi more, aut vulgo Graecis uſitato, *Dionys.* οὐδένα χρόνον ἠτρεμήσαμεν, ἐξ οὗ παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίαν τήνδε παρὰ Μήδων. Vocem ἐπεὶ relinquere potuerat intactam, Atticis etiam uſurpatam pro ἐξ οὗ; vel ἀφ' οὗ χρόνου. Ubi vulgatur in *Ariſtoph.* Equit. v. 5., Ἐξ οὗ· *Thom. Mag.* legit Ἐπεὶ in v. Εἰσήῤῥησε· quod vidit monuitque clar. *Io. Alberti* ad *Heſych.* in Ἐπεί· hoc a Grammaticis ſaepe redditur ἀφ' οὗ, vel ἐξ οὗ, velut in *AEſch.* Choeph. v. 607. *Eurip.* Androm. v. 29. &c. —— In ſequentibus nonnulla paulo melius ſcripta praebet *Dion.* quam nobis vulgata proſtant. In proximis, ἀλλὰ θεός τε οὕτω ἄγει, καὶ —— pro ἄγει legisſe videtur ἐνάγει, *Herodoto* prae ceteris frequentatum; nihil enim alias habuisſet cauſae, cur ἄγει altero mutasſet: θεῶν ἀγόντων *Sophoclis* est Oed. in Col. v. 992. *Xenoph.* K. Ἀ. VI. p. 223, 3. ὁ θεὸς ἴσως ἄγει οὕτως. VALCKEN.

36. Ἵνα τὸ νοέω π. ὑπερθέωμαι ὑμῖν] Legitur apud *Dionys.* ἵνα ἃ διανοοῦμαι πράττειν ὑποθῶ ὑμῖν. *Galeus omnino* ſcribendum hic in *Herodoto* cenſebat ὑποθέωμαι, atque id ipsum, alibi quoque reponendum alterius loco. Quanto rectius iudicavit *H. Steph.*, probante *Weſſelingio*, pro ὑποθέμενος corrigendum I, c. 107., ὑπερθέμενος τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον; *Rem cum aliquo communicare*, vulgo Graecis ἀνακοινῶσαι et ἀνακοινώσασθαι, uſitatisſima *Herodoto* phraſi dicitur ὑπερτιθέναι et ὑπερτίθεσθαί τι τινί· exemplorum affatim collegerunt *H. Steph.* in Prolegom. p. 737. et *Portus* in V. VALCKEN.

37. Ὑπερθέωμαι ὑμῖν] Unde in *Steph.* marginem ὑποθέωμαι accesſerit, fruſtra indagavi: futile profecto est, laudeque et adprobatione *Galei* indignum. *Dionyſius* quidem ὑποθῶ ὑμῖν, ſed ſuo ſermone, Noſter ſuo, ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι L. V, 24., multisque aliis locis in *H. Steph.* Recens. Voc. *Herodoti* et *Porto*.

41. Καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα] Toties πατέρα τὸν ἐμὸν Xerxes, ut congeminatio iſta parum ſit iucunda, iteravit. *Dionyſius* et bonae notae Codd. eam merito damnant. Statim pro Ionum ritu οὐκ ἐξεγένετό οἱ τιμωρ. belle *Arch.*

„ οὐκ [a] ἐξεγένετο οἱ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων οὐ πρότερον παύσομαι, [b] πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε ἐμὲ καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες· πρῶτα μὲν, ἐς Σάρδις ἐλθόντες ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά· δεύτερα δὲ, [c] ὑμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ [d] Ἀρταφέρνης ἐστρατήγεον, τὰ ἐπίστασθέ κου πάντες· τουτέων μέντοι εἵνεκα ἀνάρτημαι ἐπ᾽ [e] αὐτέους στρατεύεσθαι· ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε [f] ἀνευρίσκω λογιζόμενος, εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοισι πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώρην, [g] γῆν τε τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι [h] ὁμουρέουσαν· οὐ γὰρ δὴ χώρην γε οὐδεμίην κατόψεται ὁ ἥλιος [i] ὁμουρέουσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλά σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώρην θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης· πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν·
383 „ οὔτε τινα πόλιν ἀνδρῶν οὐδεμίην, οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων [k] ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἷόν τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τουτέων τῶν κατέλεξα, ὑπεξαραιρημένων· οὕτω οἵ τε ἡμῖν [l] αἴτιοι ἕξουσι δούλιον ζυγὸν, οἵ τε ἀναίτιοι· ὑμεῖς δ᾽ ἄν μοι τάδε ποιέοντες [m] χαρίζοισθε· ἐπεὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον, ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τινα ὑμέων [n] χρήσει παρεῖναι· ὃς ἂν δὲ ἔχων [o] ἥκῃ παρεσκευασμένον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν [p] ἡμετέρου· ποιητέα μέν νυν ταῦτά ἐστι οὕτω· ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι". ταῦτα εἴπας ἐπαύετο.

los ulciſceretur. Ego vero eius vicem aliorumque Perſarum ulciſci non prius deſinam, quam expugnavero incenderoque Athenas; cuius cives et me et patrem meum priores iniuria affecerunt: primum quum Sardes una cum Ariſtagora Mileſio ſervo noſtro venientes cremaverunt lucosque ac delubra. Deinde in vos quid fecerint terram ſuam ingresſos, quum Datis et Artaphernes duces fuere, omnes ſcitis. Ha- 3
rum rerum gratia allevor ad inferendum eis bellum: in quibus tot bona ratiocinando comperio, ſi hos atque ipsorum finitimos, regionem Pelopis Phrygis incolentes, in poteſtatem redegerimus; terram Perſidem ætheri Iovis conterminam reddemus, nullam enim regionem ſpectabit ſol finitimam noſtræ, ſed ego omnem perminſus Europam, una vobiſcum cunctas illas in unam redigam. Nam ita rem habere audio, nullam reliquam esſe neque virorum civitatem neque gentem aliquam hominum, quæ nobiſcum dimicare posſit, exſtirpatis his quos dixi. Ita et qui nos lacesſierunt, et qui ſunt ſi- In 4
ne culpa, iugum ſervile ſuſtinebunt. In quo vos mihi hæc faciendo gratificemini: ubi tempus vobis indicavero quo præſto esſe oportet, tunc unusquisque debebit impigre adesſe. Quorum qui ornatisſimis cum copiis aderit, eum donabo iis, quæ in noſtra domo pretioſisſima habentur. Et hæc quidem ita agenda ſunt. Sed ne meo videar arbitrio privatim conſulere, rem pono in medio, iubens unumquemque quam libet ſententiam dicere. His dictis loquendi finem fecit. Post

a Ἐξεγένετό οἱ *Arch.*, vulgo αὐτῷ. *b* Πρὶν ἂν ἢ *V. Arch.*, alterutrum abundat. Πυρώσω ſpectavit *Euſtath.* ad *Hom.* p. 706, 22. *c* Ἡμέας *Pasſ.* et *Dionyſii* Codd. *Valla.* *d* Sic hoc loco *Pasſ.*, Ἀρταφρένης *Ask. V.* *e M. Pasſ. Ask.*, αὐτοὺς ceteri; mox αὐτοῖσι ſine praepoſitione *Arch.* *f* Ἀνευρίσκω λογιζ. *M. Ask. Pasſ.*, εὑρίσκω λογιζ. *Arch. V. Brit. Dionys.*, cui primas darem: antea εὑρίσκω ἀναλογιζ. *g* Γὴν τὴν *Ask. Pasſ. Arch.*, elegantius, me iudice. *h* Ὁμορέουσαν *Arch. Vind.* mox οὐδὲ γὰρ *Pasſ. Ask.*; in margine *Steph.* οὐδὲ γὰρ ἄλλην χώρ. *i M. Ask. Pasſ. Euſtath.* ad *Hom.* 707. fin., alii ὅμουρον ἐοῦσαν cum *Dionys.* Porro ἥλιος tantum in *Arch. Pasſ. Ask.* *k* Ὑπολιπέσθαι *Arch.* *l* Ἀντίοι et mox οἵ τε Ἀθηναῖοι praeve *Dionys.* *m* Χαρίζεσθε id. cum *Brit.* Ex *Eton.* habet *Galeus* post ἀναίτιοι· ἡμεῖς μὲν τοσαῦτα ἀγαθὰ ἕξομεν· ὑμεῖς δὲ, quae aliena ſunt. *n* Χρὴ συμπαρεῖναι *Arch.*, haud contra morem. *o* Ἥκοι παρεσκευασμένος id. *p Med. Pasſ. Ask. Arch. Paris. A. B. Dionys.*, ἡμετέρᾳ *Steph.* margo et *Paris. C.*, ἡμετέρῳ *V. Ald.* Edd.

45. Πυρώσω τὰς Ἀθήνας] Mardonius ad Regem, σὺ δὲ —— πυρώσας τὰς Ἀθήνας ἀπελᾷς L. VIII, 102. *Euſtathius*, παρὰ Ἡροδότῳ πυρῶσαι κεῖται τὸ ἐμπρῆσαι ἐν τῷ, ΠΥΡΩΣΩ τὰς Ἀθήνας· κεῖται καὶ ἡ λέξις παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ἀμφικίονας ναοὺς ΠΥΡΩΣΩΝ ἦλθεν, ἤγουν καύσων· quae ſunt Antig. v. 290.

48. Ἀπικόμενοι ἐνέπρησαν] Praecesſit ἐλθόντες, et ἀπικόμενοι eadem verborum ſequetur in periodo? Offenſi repetitione *Pavius* ac *Reiskius* corrigunt, ille ἀδικόμενοι, ſive, uti voluisſe opinor, ἀδικεόμενοι, hic ἀπισαμένῳ *deficiente*. Quibus de coniecturis tantum obſervo, utramque a *Dionyſio* pesſum dari: legit is Herodotea, ut ſunt, ἀπικόμενοι prudenter omittens; quo quidem ſublato ſuus ſermoni habitus integer et dignitas. Sunt ſane in Muſis redundantiae exempla ſimilia, quibus L. VI, 30. locus fuit. Mallem tamen, ut ſedulo dicam, ne toties δὶς ταυτόν. Mox ἡμέας οἷα ἔρξαν grandius mihi adſurgit, et conmoto regi congruentius.

50. Ὑμέας οἷα ἔρξαν, ἐς τὴν σφετ.] *Dionys.* ὑμᾶς οἷα ἔδρασαν, εἰς τὴν γῆν τὴν σφετέραν ἀποβάντας, —— ἐπίστασθέ που πάντες· ad hoc exemplum Herodoteis duas voculas interſererem, unam eiicerem, ut legeretur, ἐς τὴν γῆν τὴν σφετέρην· deinde, οἷα ἔρξαν —— ἐπίστασθέ κου πάντες. —— Ut ſupra ἰθύοντα στρατεύεσθαι, *Dionys.* προθυμούμενον στρατεύεσθαι, ſic in vicinis, ἀνάρτημαι ἐπ᾽ αὐτέους στρατεύεσθαι, interpretatur ἀνώρμημαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ς. L. VI, c. 88. Athenienſes dixerat ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς· in iſtum ſenſum ἐπηρμένος interdum ab aliis adhibetur. VALCKEN.

59. Ὁμουρέουσαν] *Dionyſii* ſchedarumque ὅμουρον ἐοῦσαν parilis est elegantiae. Xerxis iactantia plures inceſsit, numis inſcribentes ex Poëta NON SUFFICIT ORBIS, uti Philippus II. Hiſpaniarum rex apud *I. Iac. Luckium* Syllog. Num. p. 279. Eadem Alexandri vanitas, καὶ ὅρος τῆς ταύτης ἀρχῆς, οὕσπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ θεὸς ἐποίησε in *Arriani* Ἀναβ. V, 26., non reminiſcentis egregios verſus, quos patri Philippo paucis ante necem horis *Neoptolemus* accinuit Biblioth. *Diodori* XVI, 92.

65. Οἵτε ἡμῖν ἄιτιοι —— οἵτε ἀναίτιοι] Ista *Dionyſio* reſtitui debebant pro οἵτε ἡμῖν ἀντίοι —— οἵτε Ἀθηναῖοι. Quae his proxima ſubiecta erant in *Eton.* Cod. ἡμεῖς μὲν τοσαῦτα ἀγαθὰ ἕξομεν, non lecta *Dionyſio*, ſunt interpolatoris. —— Pro χρήσει παρεῖναι, *Arch.* dat χρὴ συμπαρεῖναι· *Dion.* δεῖ παρεῖναι· qui paulo post exhibet p. 308, 16., δώσω αὐτῷ δωρεὰν ἤδη τιμιωτάτην ἢ νομίζεται ἐν ἡμετέρᾳ· ſcripſisſe videtur δωρεὰν, ἣ δὴ τιμιωτάτη νομίζεται ἐν ἡμετέρᾳ· poſtremum, *Vallae* quoque repertum, adfirmat margo *Steph.* —— Est ultima Xerxis oratio Herodotea, ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον· verbis in ſpeciem leniſſimis concepta; arrogantisſima, quam Regi tribuit *Valerius Max.* IX, c. 5., ubi Graeciae bellum indicturus Aſiae principibus. *Ne viderer*, inquit, *meo tantummodo uſus conſilio*, (ἰδιοβουλεύων) *vos contraxi: ceterum mementote parendum magis vobis esſe quam ſuadendum.* VALCKEN.

71. Ἐν ἡμετέρου] Temeritatis foret, in ſcriptis *Dionyſii* et Herodoteis exſtans reſpuere. Vide L. I, 35. Xerxes haec perorans αὐθάδης καὶ μονογνώμων, quales in *Dionyſii* Ant. Rom. II. p. 86. reges plures, videri non vult, reapse *parendum magis quam ſuadendum*, ut verisſime *Valerius* IX, 5., innuens.

9 Post quem Mardonius, Domine, inquit, tu vero non modo natis Perſis, ſed etiam venturis es præſtantior: qui cum alia et optima et veriſsima commemoras, tum vero Iones, qui Europam incolunt, non ſines inſultare nobis, ſane illos indignos. Etenim res miſeranda fuerit, ſi Sacas et Indos et AEthiopes et Aſſyrios, aliasque multas ac grandes nationes, quæ nihil Perſas læſere, tamen potentiæ prolatandæ gratia in ſervitutem redegimus; Græcos, qui nos laceſſere iniuria inceperunt, non ulciſcemur, quidnam metuentes? quam multitudinis colluviem? quam pecuniarum vim?
1 Eorum pugnam novimus, eorum novimus vires, quæ ſunt imbecilles, eorum, poſtquam ſubegimus, liberos habemus, hos qui in regione noſtra habitantes, Iones et AEolenſes et Dorienſes appellantur. Quos ipſe quoque expertus iam ſum, quum eis iuſſu patris tui intuli bellum: ac mihi quum Macedoniam usque proceſsiſſem, et pene usque ad ipsas Athenas, nemo pugnaturus
2 occurrit. Quanquam conſuevere Græci (ut audio) inconſultiſsime inire bella, propter imperitiam ac ſiniſteritatem: nam quum bellum inter eos indictum est, in locum quem pulcherrimum planiſsimumque invenere deſcendentes, ibi prœlia faciunt, ita ut magno cum ſuo malo victores inde diſcedant: de victis prorſus nihil dico, nam ad internecionem deveniunt: quos oportebat, quum ſint eiusdem linguæ, interpoſitis caduceatoribus ac nunciis dirimere controverſias, et omnia alia potius agere quam pugnare: aut, ſi neceſſe habent inter ſe omnino pugnare, invenire qua parte utrique ſint expugnatu difficillimi, et ibi fortunam belli tentare. Hoc itaque ritu haud probo utentes Græci, nunquam ad eam venerunt rationem, ut dimicarent, quum
3 Macedonia terra tenus promoviſſem. Tibi autem, rex, quis obviam venturus est bellandi cauſſa, copias Aſiæ atque omnem claſſem agenti? non eo audaciæ procedunt, ut reor, Græcorum res. Quod ſi me

το. Μετ' αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε, „ Ὦ δέσποτα, οὐ μόνον εἶς τῶν γενομένων Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων· ὃς τά τε ἄλλα λέγων ἐπίκεο ἄριστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἴωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους οὐκ ἐάσεις καταγελάσαι [a] ἡμῖν, ἐόντας ἀναξίους· καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ [b] Αἰθίοπας καὶ Ἀσσυρίους, ἄλλά τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδὲν, ἀλλὰ δύναμιν [c] προσκτᾶσθαι βουλόμενοι, καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ, ὑπάρξαντας [d] ἀδικίης, οὐ τιμωρησόμεθα· τί δείσαντες; κοίην πλήθεος συστροφήν; κοίην δὲ χρημάτων δύναμιν; τῶν ἐπιστάμεθα [e] μὲν τὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀσθενέα· ἔχομεν δὲ αὐτέων παῖδας καταστρεψάμενοι, τούτους οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι, Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριέες καλέονται· ἐπειρήθην δὲ [f] καὶ αὐτὸς ἤδη ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους ὑπὸ πατρὸς τοῦ σοῦ κελευσθείς· καί μοι μέχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι, οὐδεὶς ἠντιώθη ἐς μάχην· [g] καί τοι γε ἐώθασι Ἕλληνες, ὡς πυνθάνομαι, [h] ἀβουλότατα πολέμους ἵστασθαι, ὑπό τε ἀγνωμοσύνης καὶ σκαιότητος· ἐπεὰν [i] γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον [k] προείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόντες μάχονται· ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται· περὶ δὲ τῶν ἑσσωμένων οὐδὲ [l] λέγω ἀρχήν, ἐξώλεες γὰρ δὴ γίνονται· [m] τοὺς χρῆν, ἐόντας ὁμογλώσσους, κήρυξί τε [n] διαχρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν τὰς διαφορὰς καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι· εἰ δὲ πάντως ἔδεε πολεμέειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν [o] χρῆν τῇ ἑκάτεροί εἰσι δυσχειρωτότατοι, καὶ ταύτῃ πειρᾶν· τρόπῳ τοίνυν οὐ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσαντος μέχρι Μακεδονίης [p] γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς τούτου λόγον ὥστε μάχεσθαι· σοὶ δὲ δὴ μέλλει τίς ὦ βασιλεῦ ἀντιώσεσθαι πόλεμον [q] προφέρων, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης, καὶ νέας τὰς ἁπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο [r] θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα· εἰ δὲ ἄρα „ [a] ἐγὼ 384

a Ἡμῶν *Vind.*, ὑμέας *Arch.* *b* Ἀιθίοπάς τε *Paſſ. Ask.* *c* Προσκτήσασθαι *Vind.* *d* Ἀληθεῖς *Arch.*, longe aberrans. *e* Abest *Arch.* *f* Καὶ αὐτὸς *Paſſ. Arch. Vind.*, κἀυτὸς olim. *g* Καί τοι γε *Arch.* Quod ſequor. Paullo ante ἀντιώθη *Paſſ.*, non abſurde pro dialecti uſu. *h* Ἀβουλήματι πολέμου *Arch.* *i* Deest *Arch. V.* *k* Προσείπ. *Arch.* *l* Λέγειν id. *m* Τούτους id. *V.* *n* Διαχρωμένοισι *Arch.* *o* Χρὴ id. *Vind.*, mox ἑκατέροισι *Vind.* *p* Deest *Arch.*, ut ſupra: mox ἐς τούτου λόγον id. *Paſſ.*, ante ἐς τοῦτον. *q* ΠροσΦέρων *Arch.* *r* Θάρσεος id. *V.*

79. Καταγελάσαι ὑμῖν] Plures ſi ὑμῶν aut ὑμέων prae ſe ferrent, pro reiiculo non haberem. Supra v, 68. πλεῖστον κατεγέλασε τῶν Σικυωνίων. *Plato* pr. Lach. εἰσὶ γάρ τινες οἳ ΤΩΝ ΤΟΙΟΥΤΩΝ καταγελῶσι. Vulgatum in his libris crebrum.

85. Ὑπάρξαντας ἀδικίης] Quia forte vox in *Arch.* Cod. mendoſa legebatur, miror in mentem veniſſe *Galeo*, ut *Herodotum* ſcripſiſſe putaret ὑπάρξαντας ἀλίτας οὐ τιμ. niſi forte ſcriptum voluerit ὑπάρξαντας ἀδικίης ἀλίτας οὐ τιμωρησόμεθα· nam verbum ὑπάρξαι apud *Herod.* in talibus ſemper participium vel genitivum ſibi iunctum habet: I, c. 5. IV., c. I, VII. c. 8. IX. c. 77. e quibus nihil hic novandum liquet. VALCKEN.

98. Ἐπεὰν γὰρ ἀλλήλοισι &c.] Graecorum inſcitiae ac ſtupori acceptum fertur, quod ſummis Achaeorum in laudibus ap. *Polybium* XIII, I. Magni ſane animi et bellum humano more adminiſtrandi argumentum olim ſollemnis erat clarigatio: immo ex iuſtitiae Tibarenorum ſtudio geminum gentis eius inſtitutum Critici ad *Apollon. Rh.* II, 1012. arceſſunt. Ut nunc vero ſeculum est, Mardonii valet ſententia, qui in alia omnia eunt exploduntur. Lege Ampl. *Bynkershoekii* Quaeſt. Iur. Publ. I, 2.

4. Κήρυξι —— καταλαμβάνειν τὰς δ.] Optime additur, καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι· verbis Graeci *dirimere* deberent *controverſias*, *et quovis potius modo quam ferro atque armis*, fefellerunt virum doctum voces κήρυξι καὶ ἀγγέλοισι, quae aeque pertinent ad καταλαμβάνειν, quam ad διαχρεωμένους. Ut hic καταλαμβάνειν *dirimere* controverſias, L. III, c. 128., ἐρίζοντας Δαρεῖος κατελάμβανε· Sententiae Herodoteae congruit hoc *Eurip.* in Phoen. v. 518., χρῆν δ' αὐτὸν οὐχ ὅπλοισι τὰς διαλλαγὰς, Μῆτερ, ποιεῖσθαι· πᾶν γὰρ ἐξαιρεῖ λόγος, Ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν. Secundum *Iſocrat.* Panathen. p. 267. C. veteres Athenienſes aliarum civitatum πρεσβείαις καὶ λόγοις ἐξαιρεῖν ἐπειρῶντο τὰς διαφοράς· poſtea maluerunt πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι, quod de Lacedaemoniis dicitur ap. *Thucyd.* I, c. 140. vere de Philippo *Lucian.* T. III. p. 516. hinc in Epiſt. ap. *Demoſth.* p. 94., πότερον, ait *Philippus*, κάλλιόν ἐστιν ὅπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι. VALCKEN.

10. Οὐκ ἦλθον ἐς τούτου λόγον] Sentio hoc praeſtare. Si de colloquio Mardonius, tum certe οὐκ ἦλθόν μοι ἐς λόγους dixiſſet. Id voluit, nunquam ad eius rei rationem et cauſſam, ut ſecum in certamen deſcenderent, veniſſe. Congruit L. III, 99. ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοί τινες αὐτέων ἀπικνέονται. Quod deinceps πόλεμον προφέρων a docto viro *bello praeſtans*, κατὰ πόλεμον, explicatur. Mihi ex *Arch.* προσφέρων potius, et eo quidem uſu, quo βίαν προσφέρειν, ἀνάγκην προσφέρειν, atque alia.

20. Ἀπὸ

„ [a] ἐγώ γε ψευσθείην γνώμῃ, καὶ ἐκεῖνοι [b] ἐπαρθέντες ἀβουλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἂν ὡς εἰμὲν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ [c] πολέμια· ἔστω δ' ὦν μηδὲν ἀπείρητον· αὐτόματον γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι". Μαρδόνιος μὲν τοσαῦτα ἐπιλεήνας τὴν Ξέρξεω γνώμην, [d] ἐπέπαυτο. Σιωπώντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων, καὶ οὐ τολμώντων γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ, Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπεος, [e] πάτρως ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ δὴ καὶ πίσυνος ἐὼν, ἔλεγε τάδε, „ Ὦ βασιλεῦ, μὴ λεχθεισέων μὲν γνωμέων ἀντιέων [f] ἀλλήλῃσι, οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἱρεόμενον ἑλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι· λεχθεισέων δὲ, ἔστι· ὥσπερ τὸν χρυσὸν τὸν ἀκήρατον, αὐτὸν μὲν ἐπ' ἑωϋτοῦ οὐ διαγινώσκομεν, [g] ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ, διαγινώσκομεν τὸν ἀμείνω· ἐγὼ [h] δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ, ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδαμόθι γῆς ἄστυ νέμοντας· ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας τοὺς Νομάδας [i] καταστρέψεσθαι, ἐμοί τε οὐκ ἐπείθετο, στρατευσάμενός τε, πολλούς [k] τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε· σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας στρατεύεσθαι [l] πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας· οἳ κατὰ θάλασσάν τε ἄριστοι καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι· τὸ δὲ [m] αὐτοῖσι ἔνεστι δεινὸν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν· ζεύξας φὴς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα· [n] καὶ δὴ καὶ συνήνεικε [o] ἤ τοι κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἑσσωθῆναι ἢ καὶ κατ' ἀμφότερα· οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται εἶναι ἄλκιμοι· πάρεστι δὲ καὶ [p] σταθμώσασθαι, εἰ στρατιήν γε τοσαύτην σὺν Δάτι καὶ Ἀρταφέρνεϊ ἐλθοῦσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην μοῦνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν, οὔκων [q] ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε· ἀλλ' ἢν

„ τῇσι

me fallit opinio, et illi vecordia elati ad pugnandum nobiscum venient, discant nos esse in re bellica præstantissimos hominum. Nihil igitur sit quod non experiamur; nam sua sponte nihil fit, sed omnia ab experimento hominibus fieri consuerunt. His Mardonius sententiæ Xerxis assentatus, loqui cessavit. Tum silentibus aliis Persis, 10
nec diversam eis quæ dicta essent sententiam dicere audentibus, Artabanus Hystaspis filius, Xerxis patruus, eoque fretus, ita inquit, Rex, nisi diversæ in- 1
ter se sententiæ dicantur, non potest quis eligere meliorem, sed necesse habet ea quæ dicta est uti: at quum plures dictæ sunt, licet; sicut aurum purum ipsum in se non discernimus, sed quum affricuerimus alteri, melius discernimus. Ego autem etiam patri tuo Dario eidemque fratri meo suadebam, ne sumeret adversus Scythas expeditionem, viros nulla usquam oppida incolentes: sed ille sperans Scythas Nomades se subacturum, mihi non est assensus, et sumpta expeditione, multis et egregiis viris de exercitu amissis abscessit. Tu vero, rex, bellum inferre destinas viris multo, quam Scythæ sunt, præstantioribus, quique et mari et terra optimi esse dicuntur: in quibus quid formidandum sit, hoc me tibi iustum est promere. Quum ponte iunxeris Hellespontum, 2
ais te copias per Europam in Græciam ducturum: atqui contigerit aut in terra aut in mari aut utrobique te superari; siquidem feruntur viri esse fortes. Cuius rei licet hinc argumentum capere: Si tot copias ductu Datis et Artaphernis Atticam regionem ingressas soli Athenienses profligaverunt, ergo non utraque in parte illis

fue-

a Med. Ask. Pasf., γε aberat aliis. *b* Παρὲπαρθέντες *Arch.*; voluitne ἐκεῖνοί περ. *c* Πολεμήϊα *Vind.* Confer L. v, 3. Sequens habet *Eustath.* ad *Iliad.* A. p. 107, 24. *d* Ἐπαύετο *Arch.* *e Thom. M.* in Τίθην., mox πίσσυνος *Arch.* *f* Ἀλλήλοισι *Arch.* *g* Τὸν ἀμείνω, ἐπεὰν δὲ ἑτέρῳ συγκρίνηται, τότε ῥᾶσα γινώσκομεν *Arch. Valla.* *h Med. Arch. Pasf. Ask. V. Aldus.* deficiebat καὶ. *i* Καταστρέψασθαι *Ask.* *k* Abest τε *Arch. V. Pasf. Ask.* *l* Πολλὸν ἔτι ἀμ. *Arch. Vind.* bene satis. *m* Ἂν τοῖσι *Arch.* *n Med. V. Ask. Pasf. Brit.*, posterius καὶ deerat. *o* Ἤ τοι *Pasf. V. Ask. Arch. Med.*: in aliis, uti *Aldo*, ἢ καὶ κατά. *p* Habet *Eustath.* ad *Il.* A. p. 70, 25. *q* Ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε *Med. Ask. Pasf. Paris. B.*, ἀμφοτέρῃσι ἐχώρησε *Ald. V. Brit.* cum *Paris. A. Arch.*, qui ἐχώρησαν.

20. Ἀπὸ πείρης πάντα &c.] *Manilii* nobilissimum *Omnia conando docilis* &c. *Theocriti* πείρᾳ θὴν πάντα τελεῖται Idyl. xv, 62. simillima sunt. Statim ἐπιλεήνας leniens et quasi laevigans, quale λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον L. VIII, 142. et *Clementis Alex.* Strom. VII. p. 901. τὴν τῶν λογίων ἀκριβῆ σαφήνειαν λεπτουργεῖν καὶ ΚΑΤΑΛΕΑΙΝΕΙΝ, sumta translatione a ruminantibus pecudibus, qua *Philo* de iisdem τὴν τροφὴν ἐπιλεαίνειν, et ἐπιλέανσιν τροφῆς libri de poster. Caini p. 254. *Ed. Mang.* Idem Iudaeus Epicuri ἐπεντρώματα, sive *gulae scitamenta*, uti praeclare *Casaubonus* in *Athen.* XII, 12., traducens, ἅ φασιν οἱ φιλήδονοι ΕΠΙΔΥΣΕΙΣ εἶναι τῶν προηγουμένων ἡδονῶν L. III. Alleg. p. 115. *eiusd. Ed.*, ubi ex MSS., in quibus ἐπιάνσεις, ἐπιλεάνσεις, posterius si pristinam in possessionem migraverit, redibit sententiae sanitas. Voluptatum priorum lenimenta quaedam indicantur. Verum haec non ago.

20. Ἀπὸ πείρης πάντα] *Theocriteis*, πείρᾳ θὴν πάντα τελεῖται, Eid. xv, 62., *Herodoti* verba *Casaub.* admovit Lect. Theocrit. p. 273. His Mardonius dicitur ἐπιλεήνας τὴν Ξέρξεω γνώμην· ut Alexander Macedo λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον, VIII, c. 142., *molliens Mardonii orationem*, *Vallae.* —— Artabanus, gravi oratione fratris filio dissuadens expeditionem in Graeciam, dicendi praebuit Sophistis materiam: ex *Alexandri* μελέτῃ specimen nobis exhibet *Philostr.* de V. S. II. p. 575. VALCKEN.

29. Ὥσπερ τὸν χρυσὸν] Ista quidem aptissima multis placuit comparatio: *Isocrat.* in Panathen. p. 240. D. ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸν χρυσὸν θεωροῦμεν καὶ δοκιμάζομεν, ἕτερα παραδεικνύοντες, &c. *Dionys. Halic.* II. p. 202, 24. οὕτω καὶ χρυσὸς ἑτέρῳ χρυσῷ παρατεθεὶς κρείττων τε καὶ χείρων εὑρίσκεται· vetus fuit dictum: Ἡ πορφύρα παρὰ πορφύραν διακριτέα. *Quinctilian.* I. O. XII, c. 10. *Ut lana tincta fuco citra purpuram placet; at si contuleris etiam lacernae conspectu melioris obruatur, ut Ovidius ait.* VALCKEN.

30. Ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ] Valde metuo, ut παρατρίψωμεν bonae sit valetudinis. Negant certe periti artifices mutuo auri frictu praestantiam eius metalli internosci discernique posse. Lydius lapis τῇ ΠΑΡΑΤΡΙΨΕΙ τὸν χρυσὸν δοκιμάζει, quae *Theophrasti* de Lapid. p. 397. verba, cognitissimumque illud est examen. Accedit ad haec dissensus *Arch.*, unde, ἐπεὰν δὲ ἑτέρῳ συγκρίνηται, *ubi vero cum alio conparetur*, si adprobetur, cessabit difficultas. *Vallae* Latina vergunt eodem, et similes priscorum sententiae. Una ex *Dionysii* Epist. ad Pomp. p. 126. sufficiet: οὕτω γέ τοι καὶ χρυσὸς ἑτέρῳ χρυσῷ παρατεθεὶς, κρείττων τε καὶ χείρων εὑρίσκεται. Quid faciendum ergo τῷ παρατρίψωμεν ἑτέρῳ χρυσῷ; exterminandumne, revocata *Arch.* lectione? Habet, ut sum professus, suum ea decus et conmodum, nimium tamen ab aliis deflectit schedis. Equidem, si παραβλέπειν eadem esset potestate, qua παραθεωρεῖν et παραθεᾶσθαι in rei cum alia conparatione gaudent, παραβλέψωμεν resingerem, cuius nunc simile exemplum desidero. Scribi poterit παραθεωρήσωμεν ἄλλῳ χρυσῷ *contenderimus et spectaverimus ad aliud aurum:* poterit παραθήσωμεν aut παραβαλῶμεν. Utrumcunque sumatur, constabit conparationis figura. Sed me doctiores considerent. Artabani de Scythis ad fratrem dictum L. IV, 83. proditum prostat.

49. Οὔκων ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε] Et hic haereo. *Gronovii* enim explicatio haud scio Artabani mentem an recte exponat. Hoc voluisse videtur: nec terra nec mari expeditionem prosperam fore: de terrestri con-

iecturam

ſucceſſit. Quod ſi iidem conſcenſis navibus pugna navali victores ad Helleſpontum navigent, ac deinde pontem ſolvant, hoc formi-
3 dabile, rex, fuerit. Neque vero hoc ex mea unius privata prudentia coniecto, ſed eo caſu quo aliquando parum abfuit, quin opprimeremur, quum pater tuus iuncto Boſporo Thracio, ac flumine Iſtro pontibus commiſſo, traiecit ad Scythas: eum traiectum Scythæ omnibus modis inſtitere precari Iones, quibus cuſtodia pontium Iſtri delegata erat, ut interſcinderent. Quo tempore ſi Hiſtiæus Mileti tyrannus aliorum ſententiæ acceſſiſſet, ac non contradixiſſet, actum erat de rebus Perſarum. Atqui res eſt dictu et auditu quoque horribilis, omnem regis ſtatum in uno viro poſitum fuiſſe. Quare ne delibera tu ullum tale adire
4 diſcrimen, nulla exigente neceſſitate, ſed mihi obtempera: hunc cœtum in præſens miſſum facito, iterumque quum tibi videbitur, re apud te ipſum ante conſiderata, edicito quod optimum eſſe arbitraberis: bene enim conſultare, comperio maximum eſſe lucrum, nam etiamſi quid e contrario evenire volet, nihilo tamen minus bene conſultum eſt, ſed ſuperavit fortuna conſilium: at qui turpiter conſultavit, ſi ei fortuna obſecundet, ille eſt quidem voti compos, nihilo tamen minus male conſilium cepit. Vides ut prægrandia animalia fulmine deus ferit nec ſinit inſoleſcere: parva vero nec leviter eum angunt? Vides ut maximas
5 ſemper domos et arbores talia tela percutiunt? Gaudet enim deus eminentiſſima quæque mutilare. Unde et ingens exercitus ab exiguo profligatur, quoties deus iis invidens, aut metum incutit aut tonitru, indignis utique priore fortuna modis labuntur. Deus enim neminem alium quam ſe ipſum ſinit ma-
6 gnum ſapere. Quodcunque igitur quidem ne-

„ τῇσι νηυσὶ ἐμβάλωσι, καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ,
„ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἔπειτα λύσωσι
„ τὴν γέφυραν, τοῦτο δὴ, βασιλεῦ, [a] γίνεται δεινόν·
„ ἐγὼ δὲ οὐδεμιῇ σοφίῃ [b] οἰκηΐῃ αὐτὸς συμβάλλομαι
„ ταῦτα· ἀλλ᾽ οἷόν κοτε [c] ἡμέας ὀλίγυ ἐδέησε κατα-
„ λαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς ζεύξας Βόσπορον τὸν 385
„ [d] Θρηΐκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἴστρον, διέβη
„ ἐπὶ Σκύθας· τότε παντοῖοι [e] ἐγένοντο Σκύθαι,
„ δεόμενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον τοῖσι [f] ἐπετέτρα-
„ πτο ἡ φυλακὴ τῶν γεφυρέων τοῦ Ἴστρυ· καὶ τότε
„ [g] γε Ἱστιαῖος ὁ Μιλήτυ τύραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν
„ ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ, μηδὲ [h] ἠναντιώθη,
„ διέργαστο ἂν τὰ Περσέων πρήγματα· καί τοι καὶ
„ λόγῳ ἀκοῦσαι δεινὸν, ἐπ᾽ ἀνδρί γε ἑνὶ πάντα τὰ
„ βασιλέος πρήγματα [i] γεγενῆσθαι· σὺ ὦν μὴ [k] βυ-
„ λεύεο ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, μηδε-
„ μιῆς ἀνάγκης ἐούσης· ἀλλ᾽ ἐμοὶ [l] πείθευ· νῦν μὲν
„ τὸν σύλλογον [m] τόνδε διάλυσον· αὖτις τε ὅταν τοι
„ [n] δοκέῃ, προσκεψάμενος ἐπὶ σεωϋτοῦ, προαγό-
„ ρευε τά τοι δοκέει εἶναι ἄριστα· [o] τὸ γὰρ εὖ βου-
„ λεύεσθαι, κέρδος μέγιστον εὑρίσκω ἐόν· εἰ γὰρ καὶ
„ [p] ἐναντιωθῆναι τι θέλει, βεβύλευται μὲν οὐδὲν ἧσ-
„ σον εὖ, ἕσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βούλευμα·
„ ὁ δὲ βυλευσάμενος αἰσχρῶς, [q] εἴ οἱ ἡ τύχη ἐπί-
„ σποιτο, εὕρημα εὕρηκε, ἧσσον δὲ ὐδέν οἱ κακῶς βεβύ-
„ λευται· [r] ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὡς κεραυνοῖ
„ ὁ θεὸς, οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδέν
„ μιν [s] κνίζει; ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγι-
„ στα [t] αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτ᾽ [u] ἀποσκήπτει
„ βέλεα; φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα
„ κολούειν· οὕτω δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγυ
„ διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεάν σφι ὁ θεὸς φθο-
„ νήσας φόβον ἐμβάλῃ, ἢ βροντὴν, δι᾽ ὧν [x] ἐφθά-
„ ρησαν ἀναξίως ἑωϋτῶν· οὐ γὰρ ἐᾷ φρονέειν [y] ἄλ-
„ λον μέγα ὁ θεὸς ἢ ἑωϋτόν· ἐπειχθῆναι μέν νυν πᾶν
„ πρη-

a Γίγνεται *Arch.* b Non est in eod., tum ταῦτα συμβ. cum *Ask. Pasſ.* c Deſit *Arch.*, qui ὀλίγου. d Θρήκιον *Arch. Ask. Vind.* e Ἐγίν. *Arch. Vind.* f Ἐπιτέτρ. *Pasſ.* g Reſpuit γε *Arch. Ask.* et *Pasſ.* γε εἰ Ἰς., mox εἰ omittentes. h Ἠντιώθη *V. Arch. Brit. Paris. A. B. Ald.*, ἠναντιώθη *Pasſ. Ask. Med.*, diſcrimine vix ullo. Mox διείργ. *Arch.* i *Med. Ask. Pasſ. Paris A.*, γενέσθαι ceteri cum *Aldo*: k *M. Ask. Pasſ.*, βούλευε *Arch.*, βουλεύου *Ald. Edd.* l *Pasſ. M. Ask.*, πείθεο *Paris. A. B. Arch. V.*, ſatis et ita bene. m Τῶν δὲ *Arch. V.*, tum αὖτις δὲ *Ask.* n Δοκέῃ *Arch. V.* δοκῇ *M. Pasſ. Ask.*, δοκέει *Ald.*, ſequor priores. o Τῇ γὰρ ex gloſſa *Pasſ.* p Ἐναντιωθῆναί τι *Arch. V. Euſtath.* ad Hom. p. 173, 35. *Valla*, antea τοι erat. q Εἴ οἱ τύχη *Arch. V.* r Ὁρᾷς τὰ *Arch. V. Ask. Pasſ. Stob.* Serm. XXII. p. 190., et mox ὡς κεραυνοῖ, conmode: olim ὁρᾷς ὡς. In *Stob.* κεραυνεῖ. s Κνίζειν *Arch. V.*, in *Stob.* οὐδέν μιν et *Valla*. recte. οὐδὲ prius. t Αἰεὶ *Ask. Stobaeus*, prius ἀεὶ praeter morem. u *Med. Pasſ. Ask. Stob.*, ſed qui articulum ante βέλεα ſpernit, ut ceteri omnes, in quibus ἐπισκήπτει, ut *Ald.* Mox ἀπ᾽ ὀλίγου *Stob.* et κατὰ τὸ τοιόνδε *V. Arch.* x Ἐφθάρησαν *Stob. Med. Pasſ. Ask.*, alii ἐσφάλησαν· porro ἀξίως *Stob.* y Ὁ θεὸς μέγα ἄλλον *Stob.* et *Arch. Pasſ.*

iecturam capi ex eventu in agro Attico poſſe: conſimiliter de maritima, ſi ad praelium res devenerit, ſuſpicandum. Quae Artabani ſi fuerit, uti ego arbitror, ſententia, procedet melius nova periodo, οὔκων ἀμφοτέροισι χωρήσει, ἀλλ᾽ ἢν —— *Ergo neutrubi ſuccedet, ſed ſi* —— Praeceſſerat ἤ κατ᾽ ἀμφότερα, ad quod reditum orator facit: ſequetur C. 11. οὔκων ἐξαναχωρέειν οὐδετέροισι δυνατῶς ἔχει, ἀλλὰ —— ſimili ordine. Haec mihi plauſibilia, aliis alia, neque intercedam, blandientur.

64. Μὴ βουλεύεο] Non diſpliceret μὴ βούλεο *noli quaeſo.* Quis enim adeo ſuffenus, ut conſulto deliberet in periculum ſe, ubi nulla neceſſitas, praecipitare? Nihil tamen innovo. Certum ex ſchedis δοκέῃ eſt Ionicum.

70. Εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναί τι θέλει] Sic legerunt *Euſtath.* et *Valla.* Recte *Euſtath.* in Il. B. p. 131, 38., οὐκ, ait, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀεὶ κριτέων τὰ καλὰ εἴτε καὶ φαῦλα· ſuumque illud dictum ex ſententia firmat *Herodoti*: vulgo perverſe iudicamus ab eventu: πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται *Demoſtb.* p. 5. quum tamen ut ſcribit *Thucyd.* I, c. 120., πολλὰ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλείω, καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη· quia τὴν εὐβουλίαν ſaepe fortuna deſtituit: τοῦ εὐτυχεῖν καὶ τοῦ καλῶς βουλεύεσθαι —— οὐχ ἅμα ἡ κτῆσις παραγίνεται τοῖς ἀνθρώποις, *Demoſthen.* c. Ariſtocr. p. 421. VALCKEN.

75. Ὁρᾷς ὡς τὰ ὑπερέχοντα] Ubi haec deſcripta proſtant ap. *Stobaeum* p. 190., rectius iſta ſcripta leguntur, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδέν μιν κνίζει· ſic legit et *Valla*; *parva vero nihil laedit.* Praebet etiam *Stobaeus* ἀποσκήπτει βέλεα et ἐφθάρησαν utrumque genuinum. Qui ſuperbos ſequitur ultor, φιλέει ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν, ſive τοὺς μεγαληγορήσαντας, ὡς πλεῖον φρονοῦντας, ταπεινῶσαι, ut loquitur *Xenoph.* K. Ἀ. VI. p. 223, 3. vid. AEſch. Pers. v. 829. VALCKEN.

76. Οὐδέν μιν κνίζει] Conſiderarunt haec docti viri, ac ſi οὐδὲ μὲν eſſet: inde *nihil laedit*, *nec leviter laedit*, aliaque, ad Artabani mentem concinne. Ut nunc ſunt et Codd. volunt, bene eruditiſſimus *Th. Reineſius* Var. Lect. III, 5. *ipſum non*, ſive *nihil* potius, *angunt*: ſic C. 12. καὶ Ξέρξεα ἔκνιζε ἡ Ἀρταβάνου γνώμη. *Xerxemque angebat Artabani ſententia.* Idem *Reineſius* οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι bene explicuit, *non ſinit ultra adparere*, efferri, oſtentare ſe, quippe ἀφανισθέντα et in nihilum redacta L. II. Var. Lect. C. 3., cui iungi *Valckenarius* poterit ad Tragici Phoeniſſ. v. 93. Mox τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει βέλεα optimi coloris eſt: τὰ βέλεα ex *Med.* nimium. Opportune *Sophoclis* Hercules Trach. v. 1103. ΕΓΚΑΤΑΣΚΗΨΟΝ βέλος πάτερ κεραυνοῦ.

82. Δι᾽ ὧν ἐφθάρησαν] Verbi vim agnovit Cel. *Gronovius*;

πρῆγμα, τίκτει σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλέουσι γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεστι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παραυτίκα δοκέοντα εἶναι, ἀλλ' ἀνὰ χρόνον [a] ἐξεύροι τις ἄν· σοὶ μὲν δὴ ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, συμβουλεύω· σὺ δὲ, ὦ παῖ Γωβρύεω Μαρδόνιε, παῦσαι λέγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων, οὐκ ἐόντων ἀξίων φλαύρως ἀκούειν. Ἕλληνας γὰρ διαβάλλων, ἐπαίρεις αὐτὸν βασιλῆα στρατεύεσθαι· αὐτοῦ δὲ τούτου εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν προθυμίην ἐκτείνειν· μή νυν οὕτω γένηται· διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μέν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος· ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων, ἀδικέει, οὐ [b] παρεόντος κατηγορέων· ὁ δὲ ἀδικέει ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικέεται, διαβληθείς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, καὶ νομισθεὶς πρὸς τοῦ ἑτέρου 386 κακὸς εἶναι· ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε πάντως ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἤθεσι τοῖσι Περσέων μενέτω· ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, στρατηλάτεε αὐτὸς σὺ ἐπιλεξάμενός τε ἄνδρας τοὺς ἐθέλεις, καὶ λαβὼν στρατιὴν ὁκόσην τινὰ βούλεαι· καὶ ἢν μὲν τῇ σὺ λέγεις, [c] ἀναβαίνῃ βασιλέϊ τὰ πρήγματα, κτεινέσθων οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι, καὶ ἐγώ· ἢν δὲ τῇ [d] ἐγὼ προλέγω, οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δέ σφι καὶ σὺ, ἢν ἀπονοστήσῃς· εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως στράτευμα [e] ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούσεσθαί τινα φημὶ τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολειπομένων, Μαρδόνιον μέγα τι κακὸν [f] ἐξεργασμένον Πέρσας ὑπὸ κυνῶν τε καὶ ὀρνίθων [g] διαφορεύμενον, ἤ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων, ἤ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων· [h] εἰ μὴ ἄρα καὶ πρότερον κατ' ὁδὸν, γνόντα ἐπ' οἵους ἄνδρας [i] ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλῆα". Ἀρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς ἀμείβεται τοῖσδε, „ Ἀρτάβανε, πατρὸς εἷς τοῦ ἐμοῦ ἀδελφεός· [k] τοῦτό σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπέων ματαίων· καί τοι ταύτην τὴν ἀτιμίην προστίθημι, ἐόντι κακῷ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε

„ [a] συ-

negotium properando parit errores, unde
magna detrimenta fieri adsolent: in cun-
ctando autem bona insunt, si non talia
quæ statim appareant esse, certe suo tem-
pore quis comperiat. Et hoc quidem tibi,
rex, suadeo. Tu vero, Gobryæ fili Mar- 7
donie, desine loqui stulta de Græcis, haud
dignis, qui male audiant, nam Græcos ca-
lumniando, ipsum regem excitas ad bel-
landum; ad id tu omni aviditate conten-
dere videris; Ne quæso ita fit. Calum-
nia namque importunissima res est: in qua
duo sunt qui iniuriam faciunt, unus cui
iniuria fit. Qui enim calumniatur, iniu-
rius est, quod non præsentem accusat: i-
tem iniurius est, qui sibi patitur ab hoc
persuaderi, prius quam rem vere compER-
tam habeat, et illi qui ab sermone abest,
ob id fit iniuria quod ab altero per ca-
lumniam traducitur, ab altero malus pu-
tatur. Quod si omnino bellum his viris
inferre oportet, agedum: rex ipse per- 8
maneat domi apud Persas; nobis ambo-
bus liberos offerentibus ipse tu in expe-
ditionem ito, delectis quos velis viris ac
quantiscunque velis copiis: et, siquidem
qua tu dicis, res succedent regi, interi-
mantur liberi mei, et insuper ego: sin
cedent ut ego prædico, talia patiantur
tui, et insuper tu, si redieris. Quod si
hanc subire condicionem recusas, et o-
mnino in Græciam deduces exercitum,
affirmo fore, ut aliquis eorum qui hic
relinquentur, audiat Mardonium post al-
latam Persis magnam aliquam calamita-
tem, a canibus volucribusque discerpi
aut in Atheniensium solo aut certe te in
Lacedæmoniorum, nisi forte et antea in-
ter viam; sciens adversus quales viros sua-
deas regi ut moveat bellum. Hæc Artaba- 11
no loquuto, Xerxes ira percitus his ver-
bis excepit, Artabane, quod patris mei fra-
ter es, hoc te sublevat, ne dignam stulta
oratione mercedem recipias, hac tamen te
notabo ignominia, quia instrenuus es et
igna-

a Med. Ask. Pasf., in aliis εὕροι. *b* Παρεόν τι *Med. Stob.* Serm. XL. p. 239. *Ask. Pasf.*, παρεόντος ora *Steph. Paris. A. B. Brit. Valla*; παρεόντων *Arch. V. Ald.*, mox ἐκμάθῃ *Arch. Stob. Ald.*, olim ἐκμάθοι. *c* Ἀναβαίνει *Arch. V.* *d* Deest *Arch.* *e* Ἂν ἕξεις *Arch.* *f Med. Pasf. Ask.*, ceteri ut *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.* ἐξεργασάμενον. *g* Διαφθορ. *Ald.*, διαφορευόμενον *Arch.* *h Med. Pasf. Ask. Arch. V. Paris. B.*, ante ex *Ald.* εἰ μὴ καὶ ἄρα. *i Eustath.* Hom. p. 957, 56. illustrat. *k* Τοῦτο σε *Pasf. Arch. Ask.*, quod placuit: τοῦτο δέ σε olim.

novius; ego, quod ille recusavit, suum in locum reposui. Δἰ ὧν ita si pingatur, metum tonitruque aptum est indicare. Cultius erit multo et Herodoteo schemate δἰ ὧν ἐφθάρησαν, loco διεφθάρησαν, quod supra positum. Talia κατ' ὧν ἐπλάσαντο, ἐξ ὧν εἷλον, ἐν ὧν ἔπλησαν L. II, 85, 86, 87. Elegans haec Cl. *Reiskii* coniectura et iusta. *Stobaei* ἀξίως primam amisit syllabam ob similem praecedentem.

94. Διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον] Eadem *Pindari* mens Pyth. Od. II. fin. Βροτῶν ἄμαχον κακὸν ἀμφοτέροις διαβολιᾶν ὑποφάτιες, ubi Graeci interpretes, ἀμφοτέροις καὶ τῷ διαβαλλομένῳ καὶ τῷ πρὸς ὃν διαβάλλουσι. Non addo *Dion. Chrysost.* Or. XI. p. 185. C., nec Iudaeorum scite dicta apud *Buxtorfium* Lexic. Thalm. p. 1160. Consequens οὐ παρεόν τι κατηγορέων defendit *Gronovius*, neque caret patronis. Acconmodatius mihi οὐ παρέοντος ex orationis iusta serie. Licebit credo in ista Codd. discordia hoc amplexari.

97. Οὐ παρεόν τι κατηγορέων] Ex *Flor.* Codicis lectione, quam *Stobaeus* etiam exhibet, sensum eruit *Gronov.*; mihi videtur inter diversas sincera, quam praebent margo *Steph.* et *Valla*, οὐ παρεόντος κατηγορέων. Absentem dum accusat calumniator ἀδικέει· quia ὁ τῇ διαβολῇ λάθρα χρώμενος ὅλον τὸν ἀκροατὴν σφετερίζεται, —— τὴν ἀπολογίαν τῷ λαθραίῳ τῆς κατηγορίας παραιρούμενος, iuxta *Lucian.* de calumnia non tem. cred. T. III. p. 135, 137. Paucis graviter *Isocrat.* de Permut. p. 313. E. μέγιστον κακὸν διαβολὴ, —— ἣ ποιεῖ τοὺς μὲν ψευδομένους εὐδοκιμεῖν, τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας δοκεῖν ἀδικεῖν, τοὺς δὲ δικάζοντας ἐπιορκεῖν· iudices Athenis ex lege iurare cogebantur, ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι. VALCKEN.

6. Ἢν μὲν —— ἀναβαίνῃ] Rarius illud quidem hoc sensu, mutari tamen non debuerat. —— Proxima formas exhibent, quales Grammatici tribuunt Atticis, Ionibus etiam et Doriensibus usurpatas, κτεινέσθων et πασχόντων. Prioris formae, altera multo minus frequentatae, praebent exempla *Demosthenes* αἱρείσθων, p. 608, 88. *Philostr.* πισούσθων, p. 229. ἀναβεβλήσθων, p. 302. alia illinc etiam attigit *Ti. Hemsterhusius* ad *Luciani* ἀπεῤῥίφθων p. 365. —— Paulo post, ὑπὸ κυνῶν τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον, dixit; ut *Pausan.* II. p. 192., νεκρὸν, διαφορηθέντα ὑπὸ τῶν ἐκ θαλάσσης ὀρνίθων· ab avibus carnivoris *dilacerari* dicitur et διαφορηθῆναι in *Aristoph.* Av. v. 338. et v. 354., Ἵν' ὑπὸ τούτων διαφορηθῶ; *T. H. Ut ab istis differar? Horat.* Epod. v. 99. *Post insepulta membra different lupi, Et Esquilinae alites. Plautus* Curcul. IV, 4, 20. *Iam ego te faciam ut hic formicae frustillatim differant.* VALCKEN.

15. Διαφορεύμενον] Dirum omen. In lamentatione matris Euryali Poëta *Heu terra ignota, CANIBUS data praeda Latinis, ALITIBUSque iaces* AEneid. IX, 485., ubi *De la Cerda* docte. Διαφθορεύμενον *Aldi* dispunxit *H. Steph.* in Prolegom. p. 737. optimeque explanavit Horatiano, *Post insepulta membra different lupi.*

ignavus; ne comes sis meæ in Græciam expeditionis, sed hic una cum feminis maneas. Ego etiam sine te quæ dixi conficiam, neque enim fuerim Darii filius; qui fuit Hystaspis, qui fuit Arsamis, qui fuit Armnis, qui fuit Teispei, qui Cyri, qui fuit Cambysis, qui fuit Teispei, qui fuit Achæmenis filius, nisi Athenienses ultus fuero: probe intelligens; si nos quieverimus, non quieturos illos; sed nostram terram cum exercitu invasuros: prout colligere licet ex iis, quæ illi facere cœperunt, qui et Sardes incenderunt, et Asiam incursarunt. Itaque neutri possunt exire et recedere, sed propositum est certamen aut agendi, aut patiendi, ut aut hæc omnia sub Græcis, aut illa omnia sub Persis sint, medium enim inimicitiarum nullum est. Quare honestum erit nos lacessitos iam exigere ultionem, ut formidolosum istud quod passurus sum intelligam, profectus adversus eos viros, quos etiam Pelops Phryx meorum maiorum servus ita subegit; ut ad hoc usque tempus et ipsi homines et eorum regio ab illius, qui subegit cognomine appel-
12 lentur. Hæc hactenus loquutus est. Post ista advenit nox, et Xerxem momordit Artabani sententia; unde per noctem apud se consultans, comperit prorsus non esse suum opus inferre Græciæ bellum. Itaque postquam hæc rursus sederunt, obdormiit et in ista tunc nocte vidit, ut fertur a Persis, hoc visum; somniabat virum corpore ingenti atque specioso repente apparentem sibi dicere. Resilisne ab decreto et statuis, o Persa, exercitum non ducere in Græciam, quum imperaveris, ut Persæ comparent exercitum? Neque igitur mutans animum bene facis, neque qui tibi assentiatur adest. quare perge ire eam viam, quam interdiu
13 ire destinaveras. Hæc loquutus ille visus est Xerxi avolare. Ubi dies illuxit, Xerxes huius

„ [a] συςρατεύεσθαι ἐμοί γε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, αὐτοῦ τε μένειν ἅμα τῇσι γυναιξί· ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο, ὅσα περ εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω· μὴ γὰρ εἴην ἐκ Δαρείου τοῦ Ὑςάσπεος, τοῦ [b] Ἀρσάμεος, τοῦ Ἄρμνεω, τοῦ Τεΐσπεος, τοῦ Κύρου, τοῦ Καμβύσεω, [c] τοῦ Τεΐσπεος, τοῦ Ἀχαιμένεος γεγονὼς, μὴ τιμωρησάμενος Ἀθηναίους· εὖ ἐπιςάμενος ὅτι εἰ ἡμεῖς ἡσυχίην [d] ἄξομεν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα ςρατεύσονται ἐπὶ τὴν ἡμετέρην, εἰ χρὴ ςαθμώσασθαι τοῖσι ὑπαργμένοισι ἐξ ἐκείνων· οἳ Σάρδις τε ἐνέπρησαν, καὶ ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίην· οὔκων ἐξαναχωρέειν οὐδετέροισι [e] δυνατῶς ἔχει, ἀλλὰ ποιέειν ἢ παθέειν [f] προκέεται ἀγών· ἵνα ἢ τάδε πάντα ὑπὸ Ἕλλησι ἢ ἐκεῖνα πάντα ὑπὸ Πέρσῃσι γένηται· τὸ γὰρ μέσον οὐδὲν τῆς ἔχθρης ἐςί· καλὸν ὦν προπεπονθότας ἡμέας τιμωρέειν [g] ἤδη γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν, τὸ πείσομαι, τοῦτο μάθω, ἐλάσας ἐπ᾽ ἄνδρας τούτους, τούς γε καὶ [h] Πέλοψ ὁ Φρὺξ, ἐὼν πατέρων τῶν ἐμῶν δοῦλος, κατεςρέψατο οὕτω, ὡς καὶ ἐς τόδε αὐτοί τε ὤνθρωποι καὶ ἡ γῆ αὐτέων ἐπώνυμοι τοῦ καταςρεψαμένου καλέονται· ταῦτα μὲν ἐπὶ [i] τοσοῦτο ἐλέγετο". Μετὰ δὲ, εὐφρόνη τε [k] ἐγίνετο, καὶ Ξέρξεα ἔκνιζε ἡ Ἀρταβάνου γνώμη· νυκτὶ δὲ βουλὴν διδοὺς, πάγχυ εὕρισκέ οἱ οὐ πρῆγμα εἶναι ςρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· δεδογμένων δέ οἱ αὖτις τουτέων, κατύπνωσε· καὶ δή κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν [l] τοιήνδε, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἄνδρα οἱ ἐπιςάντα μέγαν τε καὶ εὐειδέα εἰπεῖν, „ Μετὰ δὴ [m] βουλεύεαι, ὦ Πέρσα, ςράτευμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἁλίζειν [n] Πέρσας ςρατόν; οὔτε ὦν μεταβουλευόμενος ποιέεις εὖ, οὔτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάρα· ἀλλ᾽ ὥσπερ τῆς ἡμέρης [o] ἐβουλεύσαο ποιέειν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν". τὸν μὲν, ταῦτα εἴπαντα, ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι. Ἡμέρης δὲ ἐπιλαμ- 387

a Στρατεύεσθαι legit *Eustath.* ad *Hom.* p. 733, 31. b Ἀράμνεω *Arch. Valla*, mox Ἄρμνεω *Med. Pass. Ask.* ora *Steph.*, Ἀριαράμνεω *Arch. V. Paris. A. B. Valla*, Ἀριαράμεω margo *Steph.*, tum Τίσπεος *Arch. V. Valla.* c *Med. Ask. Pass.*, ceteri duo haec respuunt. d *Arch. V. Brit. Ask. Pass. Steph.* ora, in aliis ἕξομεν. e Δυνατὰ *Brit.*, non absurde; ex scholio ἱκανῶς *Arch. Vind.* f Προσκεῖται *Arch. V. Pass.* g Iidem cum *Med.* et *Vindob.*, antea ἔτι. h Πέλοψ Φρὺξ sine medio articulo *Arch. Vind.*, tum πατέρων τῶν ἐμῶν δοῦλος *Pass. Ask.*, prius erat ἐμῶν πατέρων δοῦλος. i Τοσούτῳ *Arch.* k Ἐγένετο id. *Vind.*, statim γνώμη spernitur ab *Arch.* l Deest *Arch. Vind.* m Βουλεύσεαι *Vind. Arch.*, non ut *Galeus*, βουλεύσεαι, quod ferri alioqui poterat. tum uterque μὴ ἄγειν cum *Med. Ask. Pass. Brit.*, negativa olim deficiebat. n *Pass. Med. Ask.*, reliqui Πέρσῃσι, utique non male. o Iidem tres et *Arch. Vind.*, antea ἐβουλεύσας.

27. Ἐκ Δαρείου τοῦ Ὑςάσπεος &c.] Frustra Cl. *Salmasius* ad *Solin.* p. 833., stemmatis duplicem ordinem describi existimans, μηδὲ τοῦ Κύρου, τοῦ Καμβύσεω —— post pauca addebat, quo facto poenas *Gronovio* dedit. Eumdem enim generis auctorem Cyrus et Darius agnoverunt Achaemenem. Avus Darii Arsames ex Achaemenidis designatur L. I, 209. liquido. Reliquam adscendentium descendentiumque seriem dabit Nobilissim. *Palmerius* Exercit. p. 30., omisso *Teispeo*, Achaemenis F., quem familiae ex schedis *Gronovius* inseruit primus. Eum consule et *Galeum* ad L. I, 209.

31. Ἡσυχίην ἄξομεν] Parum referebat, ἕξομεν an ἄξομεν legeretur. Copia schedarum hic posterius postulavit. Hac Musa C. 161. ἐξήρκει ἡμῖν —— ἡσυχίην ἔχειν, MSS. ἄγειν. *Xenophontis* in libris et *Diodori* par haud raro conmutatio.

39. Τιμωρέειν ἤδη γίνεται] Refingenti et resecanti docto viro ἤδη γε, ἵνα καὶ —— non accedo: ita grassari, periculosae plenum opus est aleae. Γίνεται tantundem Nostro ac ἐςί, veluti C. 51. et saepe alibi. Τὸ πείσομαι id mali indicat, quod sua in ditione perpessurus a Graecis rex erat, ni eos adgrederetur ipse. Quae deinceps τούς γε καὶ Πέλοψ ὁ Φρὺξ —— iactantiae ac Persici fastus specimen dant. *Nam Pelopis tempore, Phrygia sub Medorum imperio non erat, neque unquam antea fuerat*, sic *Palmerius* in Exercitationibus. Vide tamen *Platonem* L. III. de Leg. p. 685. D.

39. Καλὸν —— τιμωρέειν ἤδη γίνεται] Prostat coniectura *Reiskii* legentis τιμωρέειν, ὅ, τι δὴ καὶ γένηται· mihi quoque his impediti quid inesse videtur, quod forte tolli posset si scriberetur: καλὸν ὦν προπεπονθότας ἡμέας τιμωρέειν· ἢν δὲ δή τι γένηται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν τὸ πείσομαι τοῦτο μάθω, ἐλάσας ἐπ᾽ ἄνδρας τούτους, τούςγε καὶ Πέλοψ ὁ Φρὺξ, ἐὼν ἐμῶν πατέρων δοῦλος· —— *subditos* tanquam δεσπόται Persarum Reges δούλους vocabant; hanc tamen Xerxis de maioribus suis vaniloquentiam verbo castigavit *Palmer.* Exercit. p. 31. Apte hic narratis congruit formula loquendi, ἤν δέ τι γένηται, *si quid autem evenerit mali*: ἐάν τι συμβαίνῃ· ἐάν τι γένηται· similesque frequenter occurrunt. VALCKEN.

48. Εὕρισκέ οἱ οὐ πρῆγμα εἶναι] Contra I, c. 19., Croesus βουλευόμενος εὕρισκε πρῆγμά οἱ εἶναι ἐλαύνειν ὡς τάχιςα ἐπὶ τὰς Σάρδις· vid. Clar. *Wessel.* ad IV, c. II. *Aristoph.* Eccles. v. 666. Τί γὰρ αὐτῷ πρᾶγμα μάχεσθαι· plebeia locutio hodiedum est usitatissima. Paulo post revocanda mihi vetus lectio videtur, προείπας ἁλίζειν Πέρσῃσι ςρατὸν, *cum Persis ut copias cogerent denunciaveris*, ut recte *H. Steph.* VALCKEN.

54. Στράτευμα μὴ ἄγειν] Iure negans vox accessit, frequens, ut docte *Gronovius*, post verba negandi mentemque mutandi. Notus ex *Sophocle* Antig. v. 449., *Euripid.* Orest. v. 1059. mos, doctorumque observationibus ad *AEliani* Var. III, 43. Δολόμητιν ἀπάταν θεοῦ, qua somnio Xerxes inpulsus post fluctuationes in bellum ruit, explicat ad *AEschyli* Pers. v. 93. *Stanleius.*

 63. Ἀγ-

λαμψάσης, ὀνείρου μὲν τούτου λόγον οὐδένα ἐποιέετο, ὁ δὲ Περσέων [a] συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλεγέ σφι τάδε· „Ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχίστροφα βουλεύομαι· φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεωϋτοῦ πρῶτα οὔκω ἀνήκω, καὶ οἱ [b] παρηγορεύμενοι κεῖνα ποιέειν, οὐδένα χρόνον μευ ἀπέχονται· ἀκούσαντι μέντοι μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης, παραυτίκα μὲν ἡ νεότης [c] ἐπέζεσε, ὥστε ἀεικέστερα ἀποῤῥίψαι ἔπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ [d] χρεών· νῦν μέντοι συγγνοὺς, χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ· ὡς ὦν [e] μεταδεδογμένῳ μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἥσυχοι ἔστε“. Πέρσαι μὲν, ὡς ἤκουσαν ταῦτα, κεχαρηκότες προσεκύνεον. Νυκτὸς δὲ γενομένης, αὖτις [f] τὠϋτὸ ὄνειρον ἔλεξε τῷ Ξέρξῃ, κατυπνωμένῳ ἐπιστάν· „Ὦ παῖ Δαρείου, καὶ δὴ φαίνεαι ἐν Πέρσῃσί τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλασίην, καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν οὐδενὶ [g] ποιεύμενος λόγῳ, ὡς παρ' οὐδενὸς ἀκούσας· εὖ νῦν τόδ' ἴσθι, ἤν περ μὴ αὐτίκα στρατηλατέῃς, τάδε τοι [h] ἐξ αὐτέων ἀνασχήσει· ὡς καὶ μέγας καὶ [i] πολλὸς ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω κατὰ τάχος ἔσεαι“. Ξέρξης μὲν περιδεὴς [k] γενόμενος τῇ ὄψει, ἀνά τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης, καὶ πέμπει ἄγγελον [l] ἐπὶ Ἀρτάβανον καλέοντα· ἀπικομένῳ δέ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· „Ἀρτάβανε, ἐγὼ τοπαραυτίκα μὲν οὐκ [m] ἐσωφρόνεον, εἴπας ἔς σε μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκα [n] συμβουλίης· μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων· ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἐόντα τὰ σὺ [o] ὑπεθήκαο· οὔκων δυνατός τοι εἰμὶ ταῦτα ποιέειν βουλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκότι [p] ἐπιφοιτῶν ὄνειρον φαντάζεταί μοι, οὐδαμῶς [q] συνεπαινέον ποιέειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ [r] διαπειλῆσαν οἴχεται· εἰ ὦν [s] θεός ἐστι ὁ 388 ἐπιπέμπων, καί οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι [t] στρατηλασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καί σοι τὠϋτὸ ὄνειρον, ὁμοίως ὡς καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον· εὑρίσκω δὲ [u] ὧδ' ἂν γινόμενα ταῦτα, εἰ λάβοις

huius insomnii nullam rationem habuit; imo ille coactis Persis quos et antea coegerat, ita verba fecit: Viri Persæ, veniam mihi date dicenti contrariam superiori sententiam, nam et ipse nondum ad summum quo perveniendum est mihi prudentiæ perveni; et qui ut illud faciam suadent, nullo unquam a me tempore abscedunt. Equidem mihi Artabani sententiam audienti, confestim iuventus efferbuit, ut verba in virum grandiorem natu effunderem petulantiora quam debui, nunc itaque agnoscens erratum meum, utar illius sententia: et quoniam revocavi expeditionis contra Græciam sumendæ sententiam, vos quieti estote. Hæc ubi audiere Persæ, lætitia affecti adoravere. Inse- 14
quenti nocte idem rursus insomnium quiescenti Xerxi apparens, inquit: Fili Darii, videris expeditionem apud Persas revocasse, verbis meis pro nihilo habitis, quasi illa a nemine audisses. Hoc igitur nunc bene intellige; nisi extemplo inis expeditionem, id tibi ex ea re continget: quemadmodum brevi magnus et amplus effectus es, ita brevi rursus humilis eris. Hoc viso perterrefa- 15
ctus, e cubili exiluit pariter et nuncium misit ad arcessendum Artabanum, qui ubi advenit, ita ad eum inquit, Artabane, ego statim quum in te bene consulentem mihi stultis verbis invectus sum, non fui compos mentis: sed non multo post pœnitens, cognovi id mihi esse faciendum quod tu præcipiebas. Tamen id volens exequi non possum, nam mihi iam animo immutato, et prioris sententiæ pœnitenti, apparet in somnis visio, dissuadens omnino hoc quod posterius facere constitueram: quinetiam nunc interpositis minis abscessit. Quod si Deus est, qui insomnium misit, eique prorsus est cordi expeditionem sumi adversus Græciam, advolabit hoc tibi quoque insomnium, itidem ut mihi præcipiens. Quod ita fore coniecto, si omnem meum

a Med. Pass. Ask. Brit., alii συναλ. τοὺς αὐτοὺς τοὺς καὶ cum *Aldo.* *b* Παρηγορεύμενοι *Arch. V.*, παραγορευόμ. *Pass.*; antea παρηγορεόμενοι. Mox μευ ἀπέρχονται *Pass.* et fortasse *Valla*, non inconmode. *c* Ἐπέξεσε *Med.* *d* Χρεὸν *Ask.* *e* Μεταδεδογμένον *Arch. Vind.* *f* Respexit *Eustath.* ad *Il.* B. p. 166, 7., mox τῷ Ξερ. κατυπν. ἔλεγε ἐπιστὰν *Pass. Ask.* *g* Ποιεύμενος *Arch. V.*, alii ποιησάμενος. *h* Ἐξ αὐτέων ἀνασχήσει *Pass. Ask. V. Arch. Steph.* margo et *Valla*, vulgo ἐξ αὐτ. προσδόκα ἀνασχήσειν. *i* Πολὺς *Arch. V.* *k* *Med. Pass. Ask.* ἐγένετο, in *Arch. Paris. A. B. V. Brit. Ald.* γενόμενος. *l* Sic *Med. Pass. Ask.*, praepositionem ἐπὶ alii omnes respuunt: statim ἀπικομένῳ δέ οἱ *Med. Pass. Ask.*, prius quoque *Arch. V.*, antea ἀπιγμένῳ δὲ ἐλ. *m* Ἐφρόνεου *Med. Pass. Ask.*, cui nulla caussa vir Cel. patronum se praebuit. Porro εἶπας σε *Ask. Pass.* *n* *Med. Pass. Ask.*, alii συμβουλῆς male. *o* Ὑποθήκας *Arch. V.* *p* Ἐπίφοιτου *Arch.* *q* Συνέπαινον ἐὸν id. *Vind.* *r* Δὴ ἀπειλ. *Arch.*, quod non inprobo. *s* Θεός τις ἐστι ex *Arch.* adfert *Galeus*, sed τις in eo non exstat. *t* Στρατηλατέειν *Med. Ask. Pass.* *u* Ὧδε ἀναγιν. *Arch.* Post pauca εἰ λάβεις *Ald.*

63. Ἀγχίστροφα] *Subitam et priori contrariam sententiam.* Tales ἀγχίστροφοι μεταβολαὶ *Gregorii Naz.* Or. XXVIII. p. 473. B. ad *Thucydid.* exemplum L. II, 57. Quod statim παρηγορεύμενοι ab Ionibus probatur; solitarium autem *Med.* ἐπέξεσε merito *D'Orvillius*, quippe librarii peccatum, contemsit ad *Chariton.* I, 5. p. 57. Congruit ferme *Euripid.* Iph. Taur. v. 987. Δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ΕΠΕΖΕΣΕ.

63. Φρενῶν —— ἐς τὰ πρῶτα οὔκω ἀνήκω] Idem esset ψυχῆς ἐς τὸ φρονιμώτατον· *Xenoph.* Symp. p. 522, 25., ἡ ψυχὴ, ὅσονπερ ἂν χρόνον ἴῃ ἐπὶ τὸ φρονιμώτερον· καὶ ἀξιεραστοτέρα γίνεται. Ἥβης ἐς τὸ σῶφρον dixit *Sophocles* in perditae tragoediae fragm. apud *Etymolog.* in v. Νεῖκος· nam pro vulgatis, ἡβήσει τῷ σώφρονι dubium nullum est quin corrigi debeat, ἥβης ἐς τὸ σῶφρον ἵκετο· vidit et illud *Piersonus* noster. VALCKEN.

73. Τὠϋτὸ ὄνειρον] Monuit *Eustath.* τὸ ὄνειρον *Homeri* ritu poni, quo *Sophocles*, *Libanius*, *Eunapius* aliique itidem, quamquam non semper. Non damnabitur credo ποιεύμενος, neque etiam τάδε τοι ἐξ αὐτέων ἀνασχήσει. MSS. viam monstrant, testati προσδόκα ἀνασχήσειν glossatori, nimium liberali deberi. Saepe mihi, dum his distineor, castiganda amanuensium licentia est, cujusmodi post nonnulla περιδεὴς ἐγένετο, utique pristinae scripturae περιδεὴς γενόμενος, ipsa indice verborum serie, posterior multo.

83. Πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον] Genuinum arbitror quod praebuit *Med.* ἐπὶ Ἀρτάβανον· sed omitti, ni fallor, tum debuerat καλέοντα· neque enim praepositio ἐπὶ in tali structura censeri posset a verbo avulsa: καλέοντα remanere potuit ex interpretamento olim adscripto καλέσοντα· *mittit qui Artabanum ad se vocaret*: πέμπειν ἐπί τινα significat *mittere ad aliquem arcessendum*: *Xenoph.* K. Π. III, p. 43, 13., Τιγράνην ἐκέλευσε πέμπειν ἐπὶ τὸν πατέρα, *Thucyd.* VI, c. 61., πέμπουσι ναῦν ἐπὶ ἐκεῖνον· cap. 53. dixerat ναῦν —— ἥκουσαν ἐπὶ Ἀλκιβιάδην· non *adversus Alcibiadem*; sed navem, *quae ad eum deportandum erat missa*; ut recte *Corn. Nepos* interpretatur in Alcib. c. 4. In *Isaeo* corrigerem p. 36, 39., Ποσείδιππον ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν ἀστυνόμον· id est ἔπεμψε τὸν ἀστυνόμον καλέσοντα· καλεῖν τὴν ἀρχὴν. et μεταπέμπεσθαι in eadem dixit *Isaeus* oratione. VALCKEN.

91. Συνεπαινέον] Nolo mutare; ut animi tamen sententiam declarem, pro genuino et Herodoteo συνέπαινον ἐὸν ποιέειν —— censeo. Scriptoris consuetudinem ΣΥΝΕΠΑΙΝΟΙ γὰρ ἔσαν οἱ Πέρσαι L. V, 20. ostendunt, et quae plura *Portus*. Mox ἐν ἡδονῇ ἐστι στρατηλατέειν scriptum si foret, tolerabile esset. Nunc laudo vulgatum, redundantiae geminam speciem ignorans. *Gronovius* in alia abit.

100. Οὐ

meum ornatum sumas, eoque indutus in solio meo consideas, et deinde in cubili meo
16 capias somnum. Hæc loquuto Xerxi, Artabanus initio nolle obsequi, atque negare se dignum qui regio in solio sederet: tandem quum cogeretur, fecit imperata, hæc
1 præloquutus. Apud me, rex, tantundem valet bene sentire per se, et alteri bonam dicenti sententiam accedere velle: quæ ambo tibi quum adsint, malorum tamen hominum colloquia depravant: quemadmodum mare, quod est hominibus omnium utilissimum, ferunt ingruentes ventorum flatus non sinere, ut natura sua utatur. Me vero ex te mala verba audientem non tam dolor momordit, quam illud, quod quum propositæ essent duæ sententiæ Persis, una quæ contumeliam augeret, altera quæ tolleret, ac diceret perniciosum esse imbui animum plus aliquid semper expetendi quam præsens est; his propositis sententiis, tu elegisti eam quæ et tibi ipsi et Persis est
2 periculosior. Nunc igitur quum mutato in melius consilio, tamen ais tibi remittenti adversus Græcos expeditionem accedere insomnium, alicuius dei nutu, quod te vetat dimittere exercitum, hoc non res divina est, fili: insomnia enim ista, quæ adeuntia homines frustrantur, talia sunt, qualia ego te docebo, multis quam tu annis natu grandior. Consuerunt ipsa somniorum

„ βοις τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν, καὶ ἐνδὺς, μετὰ τοῦτο ἵζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον, καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατυπνώσειας". Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε. Ἀρτάβανος δὲ [a] οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι
1 πειθόμενος, οἷα οὐκ ἀξιεύμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὡς ἠναγκάζετο, εἴπας τάδε, ἐποίεε τὸ κελευόμενον, [b] „ Ἶσον ἐκεῖνο, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται, φρονέειν τε εὖ, καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι· [c] τά σε καὶ ἀμφότερα περιήκοντα, ἀνθρώπων κακῶν [d] ὁμιλίαι σφάλλουσι· κατάπερ τὴν πάντων χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν, πνεύματα φασὶ ἀνέμων ἐμπίπτοντα, οὐ περιορᾷν φύσει τῇ ἑωϋτῆς χρῆσθαι· ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα πρὸς σεῦ κακῶς, οὐ τοσοῦτον ἔδακε λύπη, ὅσον γνωμέων δύο [e] προκειμενέων Πέρσῃσι, τῆς μὲν, ὕβριν [f] αὐξανούσης, τῆς δὲ, καταπαυούσης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἴη διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον τι [g] δίζησθαι αἰεὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος· [h] τουτέων προκειμενέων τῶν γνωμέων, ὅτι τὴν [i] σφαλερωτέρην σεωϋτῷ τε καὶ Πέρσῃσι ἀναίρεο· νῦν ὦν, ἐπειδὴ [k] τέτραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φής τοι μετιέντι τὸν ἐπ' Ἕλληνας στόλον, ἐπιφοιτᾷν ὄνειρον θεοῦ τινὸς πομπῇ, οὐκ [l] ἐῶντά σε καταλύειν τὸν στόλον· ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά ἐστι θεῖα, ὦ παῖ· ἐνύπνια γὰρ τὰ [m] ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα, τοιαῦτά ἐστι οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐών· πεπλανῆσθαι αὐταὶ μάλιστα

„ λιστα

a Οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελ. *Arch. V.*, in *Pass. Ask.* κελεύματι. b *Stobaeus* exscripsit Serm. III. p. 42. et *Eustath.* ad *Hom.* p. 238, 19. c *Med. Pass. Ask.*, et Fragm. *Paris.*, in quo πέρι ἥκοντα· ceteri τάδε καὶ. d *Med. Arch. Pass. V. Ask.* Fragm. *Paris. Valla*, olim ὁμιλίη. e *Pass. Ask. Med.*, προκειμένων alii. f *Med. Pass. Ask.*, αὐξούσης olim, nullo discrimine. g Διζῆσθαι *Arch.*, in aliis διζέσθαι, etiam in *Stobaeo* Serm. x. p. 131., ubi καὶ ἔχειν, loco αἰεὶ ἔχ. h Τουτέων τῶν *Arch.*, tum προκειμενέων τῶν *Pass.*, ante προκειμένων. i Σφαλερωτάτην *Arch. V. Ask. Steph.* margo. k Τέτραφθαι *Arch.* l Ἐῶντα *Steph.* ora *Ask. Arch. V. Pass.*, prius ἐῶντος. m *Eustath.* ad *Hom.* p. 48, 28. respexit.

100. Οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι] Sermonem adauxi: Casus ex verbali pendet substantivo, ut τῷ θεῷ ὑπηρεσία in *Platon.* Apolog. p. 30. A., τὰ Ἑλένης καὶ Μενέλεω Τηλεμάχῳ δῶρα *Dion. Chrys.* Or. VII. p. 117. C., ἐπίθεσις τῇ βασιλείᾳ τῶν Σύρων *Strabon.* XVI. p. 1092. A. His similia Cl. *Dukerus* ad *Thucyd.* V, 46. VII, 50. VIII, 21. De κελεύματι, quod in schedis, superius L. IV, 141. Cunctabatur fortasse in regio solio sedere Artabanus, quoniam Persis *in sella regis consedisse capitale foret*, Alexandro ap. *Curtium* VIII, 4. auctore.

3. Ἶσον ἐκεῖνο, ὦ βασιλεῦ &c.] Sive Homericae seu Hesiodeae simillima putetur Artabani haec professio, memorabilis est, *Th. Gatakeri* eruditissima illustratione ad *Antonin.* Imp. L. IV, 12. cohonestata, et *I. G. Graevii* ad *Hesiodi* Ἔργ. V. 294. Mox τά σε καὶ ἀμφότερα πέρι ἥκοντα ex Fragm. *Paris.* laudem meretur. Vide L. VI, 86, 2. Κακῶν ἀνθρώπων ὁμιλίαι σφάλλουσι respondet Paullino Epist. ad *Corinth.* prior. C. XV, 33., ubi *Wetstenius* plena manu.

3. Ἶσον ἐκεῖνο —— παρ' ἐμοὶ κέκριται] Quae *Stobaeus* descripsit p. 42., Herodotea *Gatakerus* comparavit cum nobilissimo *Hesiodi* dicto Ἔ. κ. Ἡ. V. 291, 293., ad *M. Antonin.* IV, 12. conf. *Graevius* ad *Ciceron.* pro Pub. Sextio c. 40. —— Proxima, qualia legit *Valla*, *Gronovius* egregie restituit: τά σε καὶ ἀμφότερα περιήκοντα ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλίαι σφάλλουσι· eadem alibi semel *Herod.* verbum περιήκειν adhibuit structura VI. p. 359, 8. τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμὲν τά τε ἄλλα πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄριστα δικαιοσύνης πέρι. Verbum Σφάλλειν, *Euripidi* frequentatum, veteribus semper adhibitum activa virtute, proprie notat id ipsum quod Latinum *fallere* in istis *Livii* XXI, c. 36, 7. *lubrica glacie non recipiente vestigium, et in prono citius pedes fallente.* Sic emendarunt *I. F. Gronov.* et *A. Drakenborch.* VALCKEN.

7. Κατάπερ τὴν —— θάλασσαν] Ad multitudinem transtulerunt oratores, natura sua maris instar tranquillam, demagogorum flabellis tanquam ventis procellosis facile concitandam: Herodotea horumque similia *I. F. Gronov.* attulit ad ista *Livii* XXVIII, c. 27., *multitudo omnis sicut natura maris per se immobilis est, venti et aurae cient, ita aut tranquillum aut procellae in vobis sunt.* *Dioni Chrys.* III, p. 44. C. imperium populare dicitur ποικίλη καὶ παντοδαπὴ φορὰ πλήθους οὐδὲν εἰδότος ἁπλῶς, ταραττομένου δὲ ἀεὶ καὶ ἀγριαίνοντος ὑπὸ ἀκολάστων δημαγωγῶν, ὥσπερ κλυδῶνος ἀγρίου καὶ χαλεποῦ, ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν μεταβαλλομένου. VALCKEN.

16. Τὴν σφαλερωτέρην σεωϋτῷ] Non minus adconmodate τὴν σφαλερωτάτην Codicum priscorum. Potest utrumque blandiri, si vel posterius pro conparato habeatur. Magnus Animadversor ad *Athen.* XIII, 1. hoc pro usu excitavit Thaliae C. 119. ὅς καὶ ἀλλοτριώτατος τοι τῶν παίδων καὶ ἧσσον κεχαρισμένος τοῦ ἀνδρός ἐστι. Clarissime *Euripid.* Andr. v. 6. Νῦν δ' οὔτις ἄλλη ΔΥΣΤΥΧΕΣΤΑΤΗ γυνὴ Ἐμοῦ πέφυκεν. Sed vide *Abreschium* Dil. Thucyd. p. 514.

19. Οὐκ ἐῶντά σε καταλύειν] Verius hoc videtur, siquidem *insomnium* spectat: nam quamvis τὸ ὄνειρον depositum supra, τὸν ὄνειρον tamen C. 18. atque alibi usurpavit. Iam τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα in *Vallae* Latinis, *quae adeuntia homines frustrantur*, latius porriguntur et iterum deinceps. Errantia sunt et *vaga somnia* in Theb. X, 106. *Papinii Statii.* Illustres *Homeri* Odyss. T, 561. versus non exscribo.

19. Θεοῦ τινος πομπῇ, οὐκ ἐῶντος] Hoc a correctoribus potius exspectandum, quam quod margo praebet *Steph.* lectum *Vallae*, οὐκ ἐῶντα σε καταλύειν τὸν στόλον ad remotius ὄνειρον referendum: sic supra c. 15., ἐπιφοιτῶν ὄνειρόν φαντάζεταί μοι, οὐδαμῶς συνεπαινέον ποιέειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλῆσαν· more Homerico τὸ ὄνειρον noster dixit et τὸν ὄνειρον. —— Quam paulo putabat inferius inserendam vir Doctus, mihi praepositio, saepius e scribendi compendio sic depravata, latere videbatur in prima verbi syllaba, scribendumque adeo: περιπλανᾶσθαι αὐταὶ μάλιστα ἐώθασι αἱ ὄψιες τῶν ὀνειράτων τά τις ἡμέρης φροντίζει —— *quae in vita usurpant homines, cogitant, curant, vident. Quaeque aiunt vigilantes agitantque, ea si cui in somno accidant Minus mirandum est:* *Accius* in Bruto apud *Ciceron.* de Div. I, c. 22. —— sequitur apud *Herod.* ταύτην τὴν στρατηλασίην καὶ τὸ κάρτα εἴχομεν μετὰ χεῖρας· ut supra c. 5., τάπερ ἐν χερσὶν ἔχεις· et I, c. 35. *quum tantum belli in manibus esset*, *Liv.* IV, c. 57. *quamcunque rem habent in manibus*, *Cic.* Tusc. V, c. 7. Longe frequentius obvium ἔχειν τι μετὰ χεῖρας quo hic sensu rarius occurrit pro *rem animo agitare*, vel *re quadam occupatum esse*, de Themistocle *Thucyd.* I, c. 138., ἃ μετὰ χεῖρας ἔχοι καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε. VALCKEN.

,, λιςα ἐώθασι [a] αἱ ὄψιες τῶν ὀνειράτων, τά τις ἡμέ-
,, ρης φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ ἡμέρας ταύτην
,, τὴν ςρατηλασίην καὶ τὸ κάρτα εἴχομεν μετὰ χεῖ-
,, ρας· εἰ δὲ [b] ἄρα μὴ ἔςι τοῦτο τοιοῦτο οἷον ἐγὼ
,, διαιρέω, ἀλλά τι τοῦ θεοῦ μετέχον, σὺ πᾶν αὐτὸ
,, συλλαβὼν εἴρηκας· [c] φανήσεται γὰρ δὴ καὶ ἐμοὶ ὡς
,, καὶ [d] σοὶ διακελευόμενον· φανῆναι δὲ οὐδὲν μᾶλλόν
,, μοι ὀφείλει ἔχοντι τὴν σὴν ἐσθῆτα, ἢ οὐκὶ τὴν ἐμήν·
,, οὐδέ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ, ἢ οὐ
,, καὶ ἐν τῇ ἐμῇ· εἴπερ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανῆναι·
,, οὐ γὰρ δὴ ἐς [e] τοσοῦτό γε εὐηθείης ἀνήκει τοῦτο
,, [f] ὅ, τιδήκοτέ ἐςι τὸ ἐπιφαινόμενόν τοι ἐν τῷ
,, ὕπνῳ, ὥςε δόξει, ἐμὲ ὁρῶν, σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐ-
,, σθῆτι τεκμαιρόμενον· εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ
,, ποιήσεται, οὐδὲ ἀξιώσει ἐπιφανῆναι, οὔτε ἣν τὴν
,, ἐμὴν ἐσθῆτα ἔχω, οὔτε ἣν τὴν σὴν, [g] σὲ δὲ ἐπιφοι-
389 ,, τήσει· τοῦτο [h] μαθητέον ἤδη ἔςαι· εἰ γὰρ δὴ [i] ἐπι-
,, φοιτήσειέ γε συνεχέως, φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον
,, εἶναι· εἰ δέ τοι οὕτω [k] δεδόκηται γίνεσθαι, καὶ οὐκ
,, οἷά τε αὐτὸ παρατρέψαι, ἀλλ' ἤδη [l] ἴημι ἐν κοί-
,, τῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε, τουτέων ἐξ ἐμεῦ
,, [m] ἐπιτελευμένων, φανήτω καὶ ἐμοί· μέχρι δὲ τοῦ-
,, του τῇ παρεούσῃ γνώμῃ [n] χρήσομαι". Τοσαῦτα
εἴπας Ἀρτάβανος, [o] ἐλπίζων Ξέρξεα ἀποδέξειν λέ-
γοντα οὐδὲν, ἐποίεε τὸ κελευόμενον· ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρ-
ξεω ἐσθῆτα, καὶ [p] ἑζόμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον,
ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο, ἦλθέ οἱ κατυπνωμέ-
νῳ τὠυτὸ ὄνειρον τὸ καὶ παρὰ Ξέρξεα ἐφοίτα· [q] ὑπερ-
ςὰν δὲ τοῦ Ἀρταβάνου, εἶπε, [r] ,, Ἆρα σὺ δὴ κεῖνος
,, εἶς ὁ ἀποσπεύδων Ξέρξεα ςρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλ-
,, λάδα, ὡς δὴ κηδόμενος αὐτοῦ; ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ με-
,, τέπειτα, οὔτε ἐς τὸ παραυτίκα νῦν καταπροΐξεαι,
,, ἀποτρέπων τὸ [s] χρεὼν γενέσθαι. Ξέρξεα δὲ τὰ δεῖ
,, ἀνηκουςέοντα παθέειν αὐτῷ ἐκείνῳ δεδήλωται".
Ταῦτά τε [t] δὴ ἐδόκεε Ἀρτάβανος [u] τὸν ὄνειρον ἀπει-
λέειν, καὶ θερμοῖσι σιδηρίοισι ἐκκαίειν αὐτοῦ μέλλειν
τοὺς

niorum visa plerumque frustrari ob ea quæ
quis per diem mente agitat, nos autem
nudiustertius expeditionem hanc et quidem
vehementer agitavimus. Quod si hoc non 3
est cuiusmodi ego discutio, sed aliquid di-
vini particeps, tu ipse omnia in verbis tuis
comprehendisti, apparebit enim et mihi ita,
ut tibi, iubens. Verum nihilo magis ap-
parere mihi debet tuum amictum gerenti,
quam etiam non meum: neque magis quie-
scenti in tuo toro quam non et in meo: si
etiam alias vult se exhibere. Neque enim
eo vesaniæ pervenit illud quicquid est, quod
sese obtulit tibi in somnis, ut me cernens
putet esse te, ducto e vestibus argumento.
Id autem si me contemptui habebit, pro-
fecto nec aspectu suo dignabitur, sive mea
geram vestimenta, sive tua, sed te adi-
bit; quod iam animadvertendum erit. Nam
si frequentius accesserit, ipse quoque fa-
terer divinum esse. Ceterum si ita tibi a-
gendum videtur, neque id revocari pot-
est, en ad cubandum in tuo cubili per-
go. Age, mihi quoque, quum ista fe-
cero, appareat: hac tantum condicione
tuæ sententiæ acquiescam. Hæc loquutus 17
Artabanus, qui speraret probaturum se
Xerxem dicere nihil, iussa exequutus est.
Et quum induta sibi Xerxis veste, rega-
li solio resedisset, moxque cubitum ivis-
set, idem insomnium dormienti adfuit, quod
Xerxem adierat, eique superadstans, ita
inquit, Tune ille es qui festinantem bel-
lare contra Græciam Xerxem detines, tan-
quam eius curam gerens? Tu neque in fu-
turum neque in præsens inpune feres, qui
dissuades id quod debet contingere. Quid
autem Xerxem pati necesse sit, dicto non
audientem, ei ipsi demonstratum est. His 18
verbis Artabano visa est illa visio in somnis
minitari, candentibusque ferramentis cona-
ri

a Ὄψιες ὀνειράτων *Arch. V.* *b* Ὅραμα *Arch.*, tum τοῦτο τοιοῦτον aut τοιοῦτο *Med. Pass. Ask. V. Arch.*, antea τοῦτο τοιόνδε. Porro διαιρέω *M. Pass. V. Ask. Arch.*, διαιρῶ *Ald.* aliique. *c* Φανήτω ora *Steph. Pass. Brit.*, φανεῖται γὰρ καὶ ἐμοὶ *Arch. Vind.*, καὶ ἐμοὶ etiam *Pass. Ask.*, κἀμοὶ alii. *d* Σὺ *Pass. Brit.* *e* Τοσοῦτόν γε *Arch. V.* *f* Ὁτίδη iidem. *g* Σὲ δὲ *Eton. Arch. Valla.* Antea οὐδέ. *h* Ἤδη μαθ. *Arch. Pass. Ask.*, qui posteriores cum *Med.* ἔςαι, in aliis ἐςί. *i* Ἐπιφοιτήσειέ γε *Arch. Pass. Ask.*, recte. ultima vocula deerat. *k Med. Arch. Pass. Ask.*, antea δέδοκται· mox αὐτὸ παρατρ. *Arch. Valla*, prius αὐτῷ. *l* Ἢ ἐμὲ *Pass. Ask. Med.* *m* Ἐπιτελλόμ. *Arch.* *n* Μὴ χρήσομαι *Vind.*, paullo antea φανεῖται *Arch.* *o Med. Arch. V. Ask. Pass.*, prius νομίζων· plerique etiam Ξέρξην, et saepe in seqq. *p* Ἱζόμ. *Pass.* *q* Exscripsit *Eustath.* ad *Homer.* p. 167, 15. Ἀρταβάζου per errorem legens. *r* Σὺ δὴ ἐκεῖνος εἷς *Arch. V.*, εἷς quoque *Ask.*, bene omnino. Porro εἶπε τάδε *Ald. Paris A. B. Brit.*, τάδε non norunt *Med. Ask. Pass.* *s* Χρεὸν *Arch. Pass.* Vid. *Eustath.* in *Hom.* pag. 166, 8. non nihil errantem. Mox τὸν μὲν δὴ Ξέρξην *Arch.* *t* Respuunt *Arch. V. Pass.*, tum ὁ Ἀρτ. *Arch.* *u* Τὸ *Pass.*, mox σιδηρίοισι *Arch.* recte: reliqui σιδηρείοισι.

27. Εἰ δ' ἄρα μή ἐςι] Egregie aptum est ad fraudem ὄραμα *Arch.*, de visis per quietem in *Macrobii* Somn. Scipion. I, 3. atque aliis. Series hinc excludit librarii conmentum. Οἷον ἐγὼ διαιρέω optime, *quale ego esse statuo*, interpretabatur Cl. *Lamb. Bos* Observ. Critic. C. 6., hoc nomine vituperationem per figuras non meritus.

39. Σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει] Non offendor repetitis, quas vir doctus inducendas iudicabat, negationibus: earum in iteratione nihil insoliti praeterque morem. Cohaerentia orationis, οὐδὲ ἐπιφοιτήσει respuente, angor. Quod expressi plene satisfacit, aestusque sedat. Itaque *Laurentii* Latina reduxi, ex bonis Graecis bona. Falsus si sum, quod nolim, duces ac socios *Th. Gale*, *Corn. de Pauw* et *Valckenarium* habeo.

39. Οὐδὲ ἐπιφοιτήσει] Quam praebet *Galeus* Codicum lectionem, σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει, hanc postulant vicina: εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται, —— σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει, (*Valla* necdum interpolatus, *sed te adibit*:) τοῦτο μαθητέον ἤδη ἐςι· εἰ γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσειε συνεχέως, φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι· in istis nihil praeterea novandum puto; in proxime sequentibus, εἰ δέ τοι δέδοκται γίνεσθαι, καὶ οὐκ οἷά τε αὐτὸ παρατρέψαι· sic scribi malim quam αὐτῷ, sicut vulgatur, vel αὐτὰ, quae viri Docti est coniectura. VALCKEN.

42. Οὕτω δεδόκηται] Receptius in Musis δέδοκται· nec illud propterea reiiciendum. *Pindarus* Nemeon. V, 33. ἢ σιδηρίταν ἐπαινῆσαι πόλεμον ΔΕΔΟΚΗΤΑΙ. Nititur veritate αὐτὸ παρατρέψαι ex *Arch.*, assecutusque est coniectando *Reiskius* et *Abreschius*. Quod sequitur ἢ ἐμὲ loco ἴημι in scriptis quibusdam, explicat vir Celeb., sed ita ut indoctior atque incertior abeas. Scribarum ego errorem arbitror.

50. Κοῖτον ἐποιέετο] Nihil in dictione desidero: namque κοῖτον ἐπίετο, loco ἐφίετο, quod non nemini in mentem venit, se non conmendat. Ecce tibi ex Vit. *Homeri* C. 31. καὶ τότε μὲν τὴν ΚΟΙΤΗΝ αὐτοῦ ΕΠΟΙΗΣΑΤΟ. Quo in genere κοῖτον et κοίτην non differre ex L. V, 20. constat. In consequentibus Σὺ δὴ κεῖνος εἷς ὁ — irato bene congruit.

55. Καταπροΐξεαι] Laurentii *consideras* per editiones male vagabatur. Vide *Valckenarium* ad L. III, 36. Statim θερμοῖσι σιδηρίοισι optime *Arch.*: Ὀβολοὶ σιδήρεοι L. II, 135. pristinum non adiuvant. Σιδήρια enim sunt ferramenta L. III, 29. IX, 36., *Platoni* Gorg. p. 300. &c.

59. Θερμοῖσι σιδηρείοισι] Scribendum σιδηρίοισι· nam ἡ σιδηρουργία, σιδηρεῖον dicebatur; *ferramentum* σιδήριον· σιδήρια λιθουργικὰ habet *Pollux* VII, 125. et τοιχωρύχων σιδήριον. *Suidas*: Σιδήριον, τὸ μικρὸν, ὑποκοριςικῶς διὰ τοῦ ι. He-

ri oculos ipſius exurere. Quare vehementer exclamans Artabanus exiluit, et ſedens prope Xerxem, ubi obverſatam ſibi in ſomnis viſionem expoſuit, ſecundo loco hæc inquit: Equidem, rex, ego, utpote homo, qui multa iam videram et magna negocia cecidiſſe ſub inferioribus, non ſinebam te omnia ætati indulgere, gnarus rem eſſe malam multa concupiſcere, memoria tenens expeditionem Cyri contra Maſſagetas quemadmodum cecidiſſet; etiam reminiſcens, quomodo actum fuerit cum exercitu Cambyſis contra AEthiopes: qui etiam cum Dario militavi adverſus Scythas. Hæc ſciens ego, ſentiebam te, ſi quieſceres, ab omnibus hominibus pro beato celebratum iri. Sed quoniam divinus quidam inſtinctus eſt, et Græcos clades quædam, ut videtur, miſſa divinitus manet, ego quoque et ipſe mutor, ac ſentio aliter. Tu vero quæ divinitus miſſa ſunt, indicato Perſis, iubetoque, ut iis quæ ad apparatum pertinentia prima præceperas, operam dent. Ita autem agito, ut nihil tuorum, deo tribuente, deſit. His dictis, et elatis ex ea viſione animis, ſimulatque dies extitit, ibi confeſtim et Xerxes hæc Perſis exponit, et Artabanus, quem conſtabat prius ſolum omnium fuiſſe dehortatum, tunc palam ex-

19 hortabatur. Post hæc ineunti expeditionem Xerxi tertium in ſomno viſum oblatum eſt: quod magi auditum, coniectarunt ad univerſam terram pertinere, portendereque omnes homines Xerxi ſervituros: viſum autem tale erat: Videbatur ſibi Xerxes ſurculo oleagino coronatus eſſe, cuius oleæ ramis univerſa tellus occuparetur, et mox coronam capiti circumdatam evaneſcere. Hæc magis interpretando illuc trahentibus, et Perſis congregatis, ſine mora quilibet eorum ad ſuam præfecturam digreſſus, omni ſtudio incubuit ad exequenda iuſſa, certantes dona quæ propoſita fuerant obtinere.

20 Xerxes autem ita copias militares ſuſcitavit, ut omnem continentis locum ſcrutaretur, ſiquidem a debellata AEgypto per totum quadrien-

τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ὃς, ἀμβώσας μέγα [a] ἀναθρώσκει, καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τοῦ ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δευτερά οἱ λέγει τάδε· „ Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος „ [b] ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων, οὐκ [c] ἔων σε τὰ πάντα „ τῇ ἡλικίῃ εἴκειν· ἐπιϛάμενος ὡς κακὸν εἴη τὸ „ πολλῶν ἐπιθυμέειν· [d] μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ „ Μασσαγέτας Κύρου ϛόλον ὡς ἔπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας [e] τοῦ Καμβύσεω, συϛρατευόμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας· ἐπιϛάμενος [f] ὦν ταῦτα, γνώμην εἶχον, „ [g] ἀτρεμίζοντά σε μακαριϛὸν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὁρμὴ, καὶ Ἕλληνας, ὡς ἔοικε, φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τράπομαι, καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι· σὺ δὲ σήμηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμπόμενα, χρῆσθαι δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ [h] σέο πρώτοισι προειρημένοισι ἐς τὴν παρασκευήν· ποίεε δὲ οὕτω ὅκως „ τοῦ θεοῦ παραδιδόντος, τῶν σῶν [i] ἐνδεήσῃ μηδέν". Τουτέων λεχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαρθέντες τῇ ὄψει, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιϛα, Ξέρξης τε [k] ὑπερετίθετο ταῦτα Πέρσῃσι· καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον ἀποσπεύδων μοῦνος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερὸς ἦν. Ὡρμημένῳ δὲ Ξέρξῃ [l] ϛρατηλατέειν, 390 μετὰ ταῦτα τρίτη ὄψις ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ μάγοι ἔκριναν ἀκούσαντες, φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δουλεύσειν τέ οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἥδε· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἐϛεφανῶσθαι ἐλαίης θαλλῷ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους γῆν [m] πᾶσαν ἐπισχεῖν· μετὰ δὲ, ἀφανισθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν ϛέφανον· κρινάντων δὲ [n] ταύτῃ τῶν μάγων, Περσέων τε τῶν συλλεχθέντων, αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἑωϋτοῦ ἀπελάσας, εἶχε προθυμίην πᾶσαν ἐπὶ τοῖσι [o] εἰρημένοισι, θέλων αὐτὸς ἕκαϛος τὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν. Καὶ Ξέρξης τοῦ ϛρατοῦ οὕτω ἐπάγερσιν ποιέεται, χῶρον πάντα ἐρευνῶν τῆς ἠπείρου· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἁλώσιος, ἐπὶ μὲν τέσσερα

a Θρώσκει, ſed in margine ἀνᾶ, tanquam varians ſcriptura *Arch.*, ἀνθρώσκει *Paſſ.* *b* *Med. Arch. Paſſ. Vind. Ask. Paris. B. Stobaeus* Serm. x. p. 130., optime: antea ἰδών τε πολλὰ καὶ, *Valla* ὑπὸ ἡσσόνων verterat *ſub Heſſonibus*, ridicule. *c* Ἐῶ *Stob.* *d* Μιμνησκόμενος ora *Steph. Paſſ.* et mox: μεμνησκόμενος *Ask.*, in *Med.* μεμνησμένος. *e* Τὸν *Arch. Paſſ.* *f* Deſit utrique et *Ask.* *g* Haec attigit *Euſtath.* Hom. p. 201, 16. *h* Σεῦ *Arch. V.*, nec male. *i* Ἐνδεήσει *Arch.*, non praeter uſum, de quo Cl. *Valcken.* ad Phoeniſſ. v. 93., tum τουτ. δὲ *Paſſ.* *k* Ὑπετίθεε *Arch. Vind.*, prave. *l* Στρατεύειν *Arch. V.*, quae gloſſa. *m* Omittunt ambo illi πᾶσαν. *n* Ταῦτα *Paſſ.* *o* *Med. Ask. Paſſ. Arch. Vind. Paris. B.*, olim ἀνειρημένοισι.

Herod. IX, c. 36., ἐσενειχθέντος κως σιδηρίου ἐκράτησε. —— Quod ſequitur Ionicum ἀμβώσας reſtituendum arbitror in libello de Syria Dea inter *Lucianeos* T. III. p. 471, 88. pro θαμβώσας: illinc receptum fuit in Indicem Graecis inuſitatum θαμβόω. VALCKEN.

63. Οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη] Ubi deſcripſit iſta *Stobaeus* p. 130., cepit multo rectius pleraque *Gesner.* quam ceperat *Valla*, turpitur hallucinatus in vicinis; μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων, vel potius ἑσσόνων optime *H. Steph.* interpretatur: iſta proximum accedit hoc *Thucyd.* II, c. 89, 6., πολλὰ δὲ καὶ ϛρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπὸ ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔϛι δὲ ἃ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ. —— In proximis, τῇ ἡλικίῃ εἴκειν longe aliter eſt accipiendum ac L. V, c. 19., σὺ μὲν, ὦ πάτερ, εἶκε τῇ ἡλικίῃ· ubi de patre ſene Macedo loquitur Alexander; hic Artabanus fratris filium Regem τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἴκειν, *prorſus morem gerere* nolebat *iuvenilis aetatis cupiditati*, qua coecatus amplificare deſiderabat imperium: hoc obſcurius indicatum voluiſſe ſequentia monſtrant, ὡς κακὸν εἴη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν. Εἴκειν in talibus notat animi concitati motibus velut imperioſis dominis morigerum *cedere:* Achilles *Homero* pingitur ut leo, μεγάλῃ τε βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ Εἴξας, Il. Ω, 42. *Euſtath.* *iſtis*, ait, εἴκειν δοκεῖ ὅσα καὶ δεσπόταις ἐγκελευομένοις αὐτῷ· *Eurip.* Helena v. 79., Ἥμαρτον· ὀργῇ δ' εἶξα μᾶλλον ἢ μ' ἐχρῆν· εἴκοντας κάκῃ *Platoni* reſtituit *H. Steph.* Schediasm. I, c. 23. VALCKEN.

72. Ἀτρεμίζοντα] *Bellis ſuperſedentem*; qua quidem mente principes ipſi ſe et cives beare ſolent. Κῦρον οὐκ ἀτρεμίζοντα, bella ex bellis cientem L. I, 190. deſcripſit. Veriſſime *Philo Iud.*, alia etſi in re, de Septen. p. 1186. A. ἐν μέρει δ' ΑΤΡΕΜΙΖΟΝΤΕΣ ἑτοιμότερα καὶ εὐκινητότερα τὰ τοῦ σώματος ἴσχωσι μέρη. Illa autem φθορὴ θεήλατος, ſed Perſas adflictura, tragica *AEſchyli* dictione pingitur in Pers. v. 102. &c.

99. Ἐπὶ μὲν τέσσερα ἔτεα πλήρεα] Teſtis *Thucydides* eſt L. I, 18. decimo a Marathonia pugna anno Xerxem expeditionem in Graecos ſuſcepiſſe: *Plato* L. III. de Leg. p. 698. C. σχεδὸν δέκα ἔτεσι *decem ferme annis* ante Salaminium praelium Perſas et Athenienſes in Marathonio campo committit. Hinc diſſidium de intervallo temporis, quo certamen diſiungitur utrumque, his decem, illis undecim annos probantibus. *Herodoti* calculos nos ſubducemus. Apparatum Darii ad novum in Graecos bellum triennalem ſignavit C. I., adiungens quarto post Marathoniam pugnam anno AEgyptios deſciviſſe: tum proximo ab eorum defectione Darium diem obiiſſe ſupremum C. 4.; qui quintus utique a praelio Marathonio. Sequuntur pleni quatuor

ρα ἔτεα πλήρεα παραρτέετο στρατιήν τε καὶ τὰ πρόσφορα τῇ στρατιῇ· πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ [a] ἀνομένῳ ἐστρατηλάτεε χειρὶ μεγάλῃ πλήθεος· στόλων γὰρ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν πολλῷ δὴ μέγιστος οὗτος ἐγένετο· ὥστε μήτε τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον [b] μηδὲν φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικὸν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες, ἐς τὴν Μηδικὴν χώρην ἐμβαλόντες, σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω τῆς Ἀσίης καταστρεψάμενοι, ἐνέμοντο· τῶν εἵνεκεν ὕστερον Δαρεῖος ἐτιμωρέετο· μήτε κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Ἀτρειδέων ἐς Ἴλιον, μήτε [c] τὸν Μυσῶν τε καὶ Τευκρῶν, [d] τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γενόμενον· οἳ [e] διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον, τούς τε Θρήϊκας κατεστρέψαντο πάντας, καὶ ἐπὶ τὸν [f] Ἰόνιον πόντον κατέβησαν, μέχρι τε Πηνειοῦ ποταμοῦ τοῦ πρὸς [g] μεσαμβρίης ἔλασαν. Αὗται [h] αἱ πᾶσαι, οὐδ' ἕτεραι πρὸς ταύτῃσι [i] γενόμεναι στρατηλασίαι, μιῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαι· τί γὰρ οὐκ ἤγαγε ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης; κοῖον δὲ [k] πινόμενόν μιν ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο, τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, τοῖσι δὲ ἱππαγωγὰ [l] πλοῖα, ἅμα στρατευομένοισι· τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας παρέχειν· [m] τοῖσι δὲ σῖτά τε καὶ νέας· καὶ τοῦτο μὲν, ὡς

a προσ-

driennium comparaverat exercitum, atque eius apparatum, quinto autem anno ineunte movit cum ingenti copiarum manu. Nam omnium quas novimus expeditionum hæc multo maxima extitit, adeo ut ad eam nihil fuisse videatur aut illa Darii adversus Scythas sumpta, aut illa Scythica, quæ Cimmerios insequens Medicam regionem invasit, ac pene omnia superiora Asiæ subegit ac tenuit; quo nomine Darius postea Scythas ivit ultum: neque ad illa quæ iactantur Atridarum adversus Ilium, aut illa ante Troica Mysorum Teucrorumque, qui per Bosporum in Europam transgressi, omnes Thraces in ditionem suam redegerunt, ad Ioniumque pontum descendentes, ad Peneum usque amnem, qui ad meridiem vergit, processerunt.

21 Neque illæ omnes expeditiones, neque aliæ præter has, cum una hac comparari merentur. Quam enim ex Asia gentem non duxit contra Græciam Xerxes? quæ aqua præter ingentes amnes potando non defecit? Alii namque naves præstabant; aliis ut peditatum, aliis ut equitatum, aliis ut navigia ad vectandos equos una militantibus, aliis ut naves longas in usum pontium præberent, iniunctum erat;

a Ἀναισιμομένῳ *Arch.* solus. b Μηδένα *Steph.* marg. *Arch. Brit. Pass. Vind.*, quos sequantur, qui volent. c Τῶν *Arch.* d Τόν τε *Pass. Ask.*, tum γενομένων *Arch.* e Διαβάντες τὴν Εὐρ. *Med. Pass. Ask. Ald.* f Ἰόνιον *Arch. Ald. Hervag.*, Ἰώνιον Edd. alii et codices. g *Med. Ask. Pass. V. Arch.*, antea μεσαμβρίην. h Οὐ πᾶσαι *Arch. Vind. Valla:* mox οὐδ' εἰ ἑτερ. *Med.*, in *Ask. Pass.* καὶ οὐδ' εἰ ἑτ., omittunt alii εἰ illud. i Προσγενόμεναι *Pass. Ask.*, in *Arch. V.* αἱ ante στρατηλ. desit et *Ask.*, recte. k *Med. Pass. Ask. Paris. A.*, pronomen μιν spernitur abs reliquis. l Πλοῖα στρατ., sine ἅμα *M. Pass. Ask.* m *Arch. V. Pass. Ask. Brit. Paris. A. B. Ald.*, τοῖσι δ' ἐς σῖτα *Med.* solus, et hic quidem spernendus.

tuor anni, a Xerxe, in conparandis ad Graecum bellum rebus absumti: πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ *volvente* sive *procedente anno* V., rex Persa expeditionem ingreditur, delatusque *Sardes* post iter longum interquiescit ac ibidem hiemem transigit C. 32., vere deinde ineunte Abydum proficiscitur C. 37. Unde consequens videtur, ut pro *Herodoti* rationibus Rex XI. post Marathoniam cladem anno in Europam moverit Graecosque. Certe *Iuliani* Imp. Or. I. p. 42. C. χρόνος ἐτῶν οὐκ ἐλάσσων δέκα, a Xerxe in belli adparatu insumtus, nunquam procedet, nisi Darii V. anni auxilio veniant, ex doctissimorum virorum *Petavii* et *Spanhemii* censura. Iunge *Duker.* ad *Thucydid.* I, 18., et, quem ille merito laudavit, *H. Alphenium* in Conmentar. Chronolog. ad *Danielis* C. IX. Part. III. C. 3.

1. Πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ ἀνομένῳ] *Arch.* ἀναισιμομένῳ laudibus *Th. Galeus* et *Ioseph. Wasse* Indicis Thucydidei Voc. Χείρ ferunt, restitutumque optant. Erit profecto Ionicae speciei, modo ἀναισιμουμένῳ formetur; hic valere utrum queat, dubito valde. Ἀναισιμοῦσθαι locum sibi capessit in rebus temporeque absolutis, veluti II, 31. οὗτοι γὰρ συμβαλλομένῳ μῆνες εὑρίσκονται ΑΝΑΙΣΙΜΟΥΜΕΝΟΙ ἐξ Ἐλεφαντίνης πορευομένῳ ἐς τοὺς Αὐτομόλους, *hi enim* quatuor *menses conputanti reperiuntur absoluti, ex Elephantina ad Automolos profecto*, et saepe alias apud *Portum.* Atqui annus quintus Xerxis procedebat duntaxat, ad finem nondum devolutus; τέσσερα ἔτεα πλήρεα, *pleni quatuor anni*, qui antecedunt, ita rem habere, clamant. Ἀνόμενον itaque ἔτος est volvens, cuius anni principio Xerxes expeditionem orsus fuit. Tale νέον ἤματος ἀνομένοιο *incboante die Apollon. Rh.* II, 496. III, 1339., et ἤνετο τὸ ἔργον Nostri I, 189. et VIII, 71., in opere, quod continuo procedit et porrigitur. *Homerus* Il. K, 251. et *Eustathius* consimiliter.

1. Πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ ἀνομένῳ] Hinc *Hesych.* Ἀνομένῳ, ἀνυομένῳ· vetus ista verbi forma sic semper apud *Hesych.* redditur per alteram usu receptam, in Ἄνεται· Ἀνόντος· Ἄνων· Ἧνον· &c. *Suidas:* Ἄνοις ἀντὶ τοῦ ἀνύσεις, Φρύνιχος· Vid. *Eustath.* in *Hom.* Od. B. p. 80, 2. et Miscell. Observ. V. p. 95, 96., sed quod illic vir Eruditissimus *Xenophonti* tribuit ex *Suida*, id ego velut minime Xenophonteum *Suidae* libenter reliquerim: habet et *Hesych. Callimacheum* Ἄνην, et bis ἄνυσιν interpretatur. VALCKEN.

9. Μήτε τὸν Μυσῶν &c.] Si τῶν Μυσῶν volueris, oratio pendebit ex superioribus κατὰ τὰ λεγόμενα, tum, ut *Arch.*, τῶν πρὸ τῶν Τρ. γενομένων. Quibus equidem non capior: Τὸν Μυσῶν innuit στόλον. Mox διαβάντες τὴν Εὐρώπην —— expedire vir Celeb. nititur; qui si cogitasset ultimam vocis praecedentis syllabam, uti saepe factum pulcre noverat, praepositionem ἐς devorasse, arcessitam haud probasset explicationem. Praepositio in huiuscemodi transitu non spernitur L. IX, 6, 113. &c. Teucrorum Mysorumque in Europam traiectum repetit L. VII, 75.

13. Τὸν Ἰόνιον πόντον] Sic recte *Aldus* olim, uti L. VI, 127. IX, 91. Non nescio Cl. *Marklandi* observata ad *Maxim. Tyr.* Diss. XXXIX. p. 723., certum tamen durat, veterum plerosque et soluta et ligata oratione Ἰόνιον πόντον sive πόρον et κόλπον maluisse. Mox τοῦ πρὸς μεσαμβρίης refingitur docti coniectura viri, τοῦ πρὸς Σαλαμβρίης, et auctoritate quidem *Tzetzae* Chil. IX. v. 707., Peneum, Onochoumque et Sperchium amnes *Salambriae* titulo a barbaris ferri, prodentis. Mihi talis opinatio errans est et vaga. Sequentia scribi cuperem, αὖται αἱ πᾶσαι, οὐδὲ αἱ ἕτεραι πρὸς ταύτῃσι γενόμεναι στρατηλασίαι. —— Sane οὐδ' εἰ *Med. Ask.* ab aliis proscribitur. Sequar proinde Codd. plurium consensionem.

14. Αὗται αἱ πᾶσαι, οὐδ' εἰ] Scriberem literis quae male videntur repetitae deletis: Αὗται αἱ πᾶσαι, οὐδὲ ἕτεραι πρὸς ταύτῃσι γενόμεναι στρατηλασίαι, μιῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαι· delendum articulum censuit et *Reiskius:* οὐδ' εἰ ἕτεραι prodierat ex *Med. Reliquae* στρατηλασίαι πρὸς ταύτην μηδὲν ἐφαίνοντο, sive μιῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαι, *indignae sunt, quae cum una ista comparentur:* scribi quoque potuit ab Herodot. μιῇ τῇδε οὐκ ἄξιαι συμβληθῆναί εἰσι· utriusque usus exempla collegit ex *Herod. Raphelius* in Ep. ad *Rom.* VIII, v. 18. —— Vicinis voculam μιν ex *Med. Gronov.* interiecit, κοῖον δὲ πινόμενόν μιν ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε· in ceteris illa Codd. si non legitur, neque hic videbitur requiri. *Demosth.* c. Polycl. p. 674, 87., τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν Φρεάτων ἐπέλιπεν· sic saepius apud *Herod.* simpliciter legitur; *aqua* ἐπέλιπε, *defecit*, et ἐπέλιπε τὸ ῥέεθρον, ubi *flumina* Persis narrantur *epota: Aristid.* T. I. p. 223., τὰ ἐκείνων ῥεύματα —— ὑπὸ Ξέρξῃ πάντα ἐπέλιπε· *Diodor.* I. p. 407., Φασὶ τοὺς ἀενάους ποταμοὺς διὰ τὴν τοῦ πλήθους συνέχειαν ἐπιλιπεῖν. Huius rei praeter ceteros Poëtae quoque Latini meminerunt. VALCKEN.

23. Καὶ τοῦτο μὲν, ὡς προσπταισάντων &c.] Vulgo vertuntur et sumuntur, acsi superiora respiciant, eaque unum propter Athon sint parata atque instructa. Laurentius, *quae triennio superiore praeparata erant*, alius, *eaque triennio praeparata* &c. Utrumque a Scri-

erat; aliis ut frumentum et naves. Etenim propter Athon, ut in quo ſuperior claſſis dum circumvehitur, afflictata fuerat; ex tribus ferme annis præparatio erat. Ad Elæuntem enim Cherſoneſi triremes habebant ſtationem, illincque omnes copiæ ſub flagellis cœperunt Athon effodere, quum per vices alii aliis ſuccederent, adiuvantibus etiam in effodiendo accolis montis: præpoſitis operi, Bubare Megabazi, et Artachæa Artæi filio, viris Perſis.
22 Est autem Athos mons ingens ac nobilis, in mare pertinens, ab hominibus cultus; qua ad continentem deſinit, habet ſpeciem peninſulæ, et est iſthmus duodecim fere ſtadiorum. Hæc planities, atque tumuli, e mari Acanthiorum ad mare quod est contra Toronen, non ſunt magni. In hoc iſthmo ubi Athos finitur, ſita est urbs Græca nomine Sana. Quæ autem intra Sanam et intus in Atho ſitæ ſunt urbes, et quas tunc Perſa ex continentibus inſulanas facere aggreſſus est, ſunt hæ, Dion, Olophyxus, Acrothoon, Thyſſus, Cleonæ. Iſtæ quidem ſunt urbes, quæ Athon obtinent.
23 Hoc autem modo fodi placuit: barbari locum nationatim diviſum circa Sanam urbem fune porrecto metientes posteaquam depreſſa alte erat foſſa, illi quidem in imo verſantes pergebant fodere, alii humum effoſſam aſſidue tradebant aliis ſuper ſcalas ſtantibus: et iſti excipientes deinceps aliis, dum ad ſummos perveniebatur, qui illam efferebant atque eiiciebant. Qua in re aliis quidem deruptæ et præcipites ripæ operis, præterquam Phœnicibus, duplum laborem præbebant: nam quum eandem facerent menſuram oris ſuperioris et eius, quod erat inferius in fundo, id neceſſe fuit illis contingere. At Phœnices cum aliis in rebus, tum vero in illa prudentiam ſuam declaraverunt: quippe partem,

[a] προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλεόντων [b] περὶ τὸν Ἄθων, προετοιμάζετο [c] ἐκ τριῶν ἐτέων κου μάλιστα ἐς τὸν Ἄθων· ἐν γὰρ [d] Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ὥρμεον τριήρεες· ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμεώμενοι, ὤρυσσον [e] ὑπὸ μαστίγων παντοδαποὶ τῆς στρατιῆς, διάδοχοι δ' ἐφοίτων· ὤρυσσον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. [f] Βουβάρης δὲ ὁ Μεγαβάζου, καὶ Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, [g] ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου. 391
Ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ οὐνομαστὸν, ἐς θάλασσαν κατῆκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων· τῇ δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἤπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδές τε ἐστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τοῦτο, καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων, ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης· ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, [h] ἐς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἄθως, Σάνη πόλις Ἑλλὰς οἴκηται· αἱ δὲ [i] ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημέναι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἠπειρωτίδων ὥρμητο ποιέειν, [k] εἰσὶ αἵδε, Δῖον, Ὀλόφυξος, [l] Ἀκρόθωον, Θύσσος, Κλεωναί· [m] πόλις μὲν αὗται αἳ τὸν Ἄθων νέμονται. Ὤρυσσον δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν σχοινοτενὲς ποιησάμενοι· ἐπεὶ δὲ [n] ἐγίνετο βαθεῖα ἡ διῶρυξ, οἱ μὲν, κατώτατα ἑστεῶτες, ὤρυσσον· ἕτεροι δὲ παρεδίδοσαν τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χοῦν ἄλλοισι κατύπερθε ἑστεῶσι ἐπὶ βάθρων· οἱ δ' αὖ ἐκδεκόμενοι, ἑτέροισι, ἕως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω· οὗτοι δὲ ἐξεφόρεόν τε καὶ ἐξέβαλλον· τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων, καταῤῥηγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τοῦ ὀρύγματος, πόνον διπλήσιον παρεῖχον· ἅτε γὰρ τοῦ τε ἄνω στόματος καὶ τοῦ κάτω [o] τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευμένων, ἔμελλέ σφι τοιοῦτον ἀποβήσεσθαι· οἱ δὲ Φοίνικες σοφίην ἔν τε τοῖσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀποδείκνυνται, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ· ἀπολαχόντες γὰρ μόριον ὅσον αὐτοῖσι

a Πταισάντων ora *Steph. Paſſ.* b Τὸν Ἀθ. ſine praepoſitione *Ask.*, uti L. VI, 116.; Ἄθω *Vind.* c *Med. Paſſ. Ask.*, belle: πρὸ τριῶν ἐτέων καὶ μάλιστα ceteri cum *Aldo.* d *Med. Ask. Paſſ.*, Ἐλεοῦντι alii cum *Aldo.* e Ὑπομάστιγα *Arch.* f *Arch. V. Ask. Paſſ. Valla*: olim Βούβαρις. Mox Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταχαίου *Vind.*, *Artache Artachis* habent *Vallae* Latina: ὁ Ἀρταχαίου etiam *Arch.*, Ἀρταχέης *Paſſ.* g Ἐπέστασαν ora *Steph. Paſſ.* h Ἐς τὸν *Ask. Arch. Vind. Paſſ.*, recte: alii ἐς ὃν. i *Valla* ἐκτὸς *extra.* k Εἰσὶ δὲ αἵδε *Arch. Paſſ.* l Ἀκρόθωον *Arch. Paſſ. Ask.*, alii Ἀκρόθοον· tum Θύσσος *Arch. Valla*, Θύσον ora *Steph.*, Θύσος *Ald.*, Θύσσον *Med. Ask. Paſſ.*; Κλεωναὶ hinc ap. *Euſtath.* ad *Hom.* p. 291, 7. m Πόλις *Paſſ.*, πόλεις *V. Arch.*, πόλιες *Edd.* et alii Codic. n Ἐγέν. *Arch.* o Κατ' αὐτὰ *Arch.*, conmode.

Scriptoris inſtituto longe, nec *Pavium* fugit, aberrat. Orditur enim hic moliminum contra Graecos initia, clare docens, ſuperbum regem contra Athon iram primo exſeruiſſe, illique a continente avellendo iam ante triennium operam fuiſſe inpenſam. Errant ergo, qui tres hos annos eosdem ſtatuunt, ac quatuor adparatus ad bellum C. 20., uti *Dodwellus* Annal. Thucydid. p. 44.; illi enim pleni, et ad univerſum expeditionis paratum, hi intra eorum ambitum propter Athon erant. Neque extra uſum, ut τοῦτο μὲν novam periodum, non excipiente τοῦτο δὲ inchoët, uti L. VI, 125. Ceterum atrocitatem, qua ὑπὸ μαστίγων foſſores operi admovebantur, *Plutarch.* Anim. Tranq. p. 470. E. iure taxavit; eadem infra C. 56.

27. Ὤρυσσον ὑπὸ μαστίγων] Infra c. 56. dixit τὸν στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. Hic ſignificatur, fodiſſe *flagellis coactos*: explicat ipſe *Herod.* c. 103., ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἐόντες. In praelio Perſarum duces ſecundum *Herod.* ἔχοντες μάστιγας ἐῤῥάπιζον πάντα ἄνδρα, ut *verberibus coacti*, ὑπὸ μαστίγων pugnarent. Legitur illud ipſum in *Xenoph.* K. Ἀ. III, p. 184, 4. ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων· ubi quem ſenſum admittat non ſatis intelligo; Herodotea comparat ibi *Hutchins.* p. 244. Illinc paululum diſtant, quae plurima dantur ſimilia: *Xenoph.* p. 270, 22., τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων. *Cicero* de Lege Agr. c. 34., *hoſtiae —— ad praeconem et tibicinem immolabantur. Thucyd.* V, p. 360, 81., χωροῦντες —— βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν. *Herod.* I, c. 17., Alyattes ἐστρατεύετο ὑπὸ συρίγγων τε καὶ πηκτίδων· πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος est in *Ariſtoph.* Acharn. v. 1000. ᾄδων ὑπ' αὐλητῆρος *Archilochi* in *Schol.* ad Ar. Av. v. 1426. Alterius caſus exempla dedit *T. H.* ad *Lucian.* p. 355. VALCKEN.

30. Βουβάρης] Ita perpetuo L. V, 21. VIII, 136 Artachaees, *Tzetzae* Ἀρταχαῖος erronee, patrene Artaeo an Artachaea fuerit genitus, in Codd. diſcordia dubium. *Artaei* redibit mentio C. 66., ubi in nomine alia variatio. Quae mox de Atho, a Scholiaſte ad Il. Ξ, 229. exſcripta fuerunt.

39. Αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης] Unde *Valla* ἐκτὸς *extra* acceperit, ignoro. *Sane*, Andriorum colonia, in ipſa cervice iſthmi erat, montem *Athon* eiusque oppida amplexi; itaque, quod *Thucydides* IV, 109. et ipſemet *Herodotus*, indicat, eadem foſſa a continente fuit diſſecta. Urbium in Atho Ἀκρόθωον recte Codd. edunt, praeeunte *Thucydide* et *Steph. Byz.*, ubi *Holſtenius* bene. Placet quoque Θύσσος ex eodem Attico ſcriptore et *Plinio* H. Nat. L. IV, 10. De foſſa, cuius nulla nunc veſtigia, erudite *Is. Voſſius* ad *Melam* L. II, 2. fin.

39. Αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης] Easdem urbes memorat *Thucyd.* IV, c. 109., Σάνην μὲν —— παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, —— τὰς δὲ ἄλλας, Θύσσον, καὶ Κλεωνὰς, καὶ Ἀκροθώους, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δῖον, αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων· ibidem ἡ διώρυξ dicitur etiam τὸ τοῦ βασιλέως διώρυγμα. In *Æliano* de N. A. XIII, c. 20., ſcribendum arbitror: ἔνθα τοι καὶ ἡ τοῦ Πέρσου φαίνεται διατομὴ, ᾗ διέταμε τὸν Ἄθω. VALCKEN.

σι [a] ἐπέβαλε, ὤρυσσον· τὸ μὲν ἄνω ϛόμα τῆς διώ-
ρυχος ποιεῦντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτὴν τὴν διώ-
ρυχα γενέσθαι· προβαίνοντος δὲ τοῦ ἔργου, συνῆγον
αἰεί· [b] κάτω τε δὴ ἐγίνετο, καὶ ἐξισοῦτο τοῖσι ἄλ-
λοισι τὸ ἔργον· ἐνθαῦτα [c] δὴ λειμών ἐϛι, ἵνα σφι ἀ-
γορή τε ἐγίνετο καὶ [d] πρητήριον· σῖτος δέ σφισι πολ-
λὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀληλεσμένος. Ὡς μὲν ἐμὲ
[e] συμβαλλεόμενον εὑρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἵνεκα
αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, [f] ἐθέλων τε δύναμιν
ἀποδείκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι· παρεὸν γὰρ,
μηδένα πόνον λαβόντας, τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας [g] διειρύ-
σαι, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσσῃ, εὖρος ὡς
δύο τριήρεας πλέειν ὁμοῦ [h] ἐλαϛρευμένας· τοῖσι δὲ αὐ-
τοῖσι τούτοισι τοῖσί περ καὶ τὸ ὄρυγμα προσετέ-
τακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γεφυ-
392 ρῶσαι. Ταῦτα μέν νυν οὕτω [i] ἐποίεε· παρεσκευάζετο
δὲ καὶ ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας βύβλινά τε καὶ λευκο-
λίνου· ἐπιτάξας Φοίνιξί τε καὶ Αἰγυπτίοισι καὶ σιτία
τῇ ϛρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ [k] λιμήνειε ἡ ϛρατιὴ,
μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἀνα-
πυθόμενος δὲ τοὺς χώρους, καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα
ἐπιτηδεώτατον εἴη, [l] ἄλλον ἄλλῃ ἀγινέοντας ὁλκάσι
τε καὶ [m] πορθμηΐοισι ἐκ τῆς Ἀσίης πανταχόθεν· [n] τὸν
δὲ ὦν πλεῖϛον ἐς Λευκὴν ἀκτὴν [o] καλεομένην τῆς Θρηΐ-
κης ἀγίνεον, οἱ δὲ, ἐς [p] Τυρόδιζαν τὴν Περινθίων, οἱ
δὲ, ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυ-
μόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδονίην διατεταγμένοι. Ἐν τῷ
δὲ οὗτοι τὸν προκείμενον [q] πόνον ἐργάζοντο, ἐν τού-
τῳ

tem, quanta ipsis forte ducta erat, ita excava-
verunt, ut superius os fossæ duplum facerent,
quam ipsam fossam esse oportebat, proceden-
teque opere assidue illam coarctabant: ut et ad
imum deveniret ac fossa ceterorum partibus a-
dæquaretur. Est autem hoc loco pratum quod-
dam, ubi illorum erat et forum et mercatus,
quo multum etiam ex Asia frumenti moliti com-
portabatur. Hanc fossam Xerxes, ut ego con- 24
iectura colligo, iactantiæ gratia deprimi iussit,
potentiæ ostentandæ cupidus, ac monumenta
relinquendi; nam quum liceret nullo negocio
naves per isthmum transportare, iussit isthmum
intercidi, ad mare recipiendum in fossam tantæ
latitudinis, ut duæ triremes pariter illac agitari
possent. Eisdem autem quibus fuerat impera-
tum, ut fossam facerent, etiam imperatum fuit,
ut flumen Strymonem pontibus iungerent. Ista
Xerxes hunc in modum fecit. Comparabantur 25
item ad pontes armamenta ex byblo et ex albo
lino, dato hoc Phœnicibus atque AEgyptiis ne-
gocio, ut commeatum quoque exercitui com-
portarent: ne fame vexaretur exercitus, neve
iumenta quæ ducebantur in Græciam. Sed ad-
monitus iussit illum deponere in loca, quæ ubi-
que opportunissima essent, alium alia via com-
portantes undique ex Asia navibus onerariis et
vectoriis. Verum plurimum collectum porta-
runt in oram Thraciæ, quæ dicitur Album li-
tus: alii in Tyrodizam Perinthiorum, alii in
Doriscum, alii in Eionem, quæ est ad Stry-
monem: alii in Macedoniam ex iussu. Dum isti 26
in imposito opere occupantur, interea Xerxes,
coactis

a Ἐπέβαλλεν *Arch. Vind.*, qui ὄρυσσον sine αὐξήσει. *b* Κατότε *Arch.* *c* Deest *Pass.*, mox χειμὼν *Arch.* errans. *d* Habet hinc *Pollux* III, 126. *Praetorium* Laurentii tetigit *P. Leopardus* Emend. VIII, 1. *e* Συμβαλλόμ. *Arch. V.* *f* Θέλων iidem. *g Med. Pass. Ask. Vind. Paris. B.* margo *Steph.*, διειρῆσαι *Arch.*, διαρύσαι *Ald.* Edd. *h* Ἐλαϛρευμένας recte *Eustath.* ad *Hom.* p. 1161, 27., alii ἐλαϛρεομ. *i M. Pass. Ask. Arch. Vind.*, alii ἐποιέετο, tum παρεσκευάζοντο *Med. Thom. Mag.* in Ὅπλα, παρασκευάζοντο *Pass.* *k* Λυμήνειε *Ald.* *l* Ἄλλον *Arch. V.*, prius ἀλλά. *m* Πορθμηΐσιν *Arch.* *n* Τὴν δὲ ὦν πλεῖϛην *Arch. V.*, τὸν δὲ ὦν πλεῖϛον *Paris. B.*, τὸν δὲ ὦν πλείϛων *Pass. Ask.*, olim τὸν δὲ τῶν πλείϛων ut *Ald.* *o* Καλεόμενον *Arch.* *p* Vid. *Steph. Byz.* in Τυρόδιζα. *q* Πόρον *V.* et in margine *Arch.* etiam εἰργάζοντο.

63. Ἵνά σφι ἀγορή τε ἐ. κ. π.] Attigit ista *Casaub.* in *Polyb.* p. 184. Ut vox ἀγορὴ quo hic esset sensu capienda intelligeretur, adiecit καὶ πρητήριον· errorem *Vallae P. Leopard.* iam correxit Em. VIII, c. 1. *Moeris:* Πωλητήριον, Ἀττικῶς· πρατήριον, Ἑλληνικῶς· non tamen Athenis forum rerum venalium πωλητήριον dicebatur. Miror quod scribit *Herod.* 1, c. 153., οἱ Πέρσαι ἀγορῆσι οὐδὲν ἐώθασι χρῆσθαι, οὐδέ σφι ἐϛὶ τοπαράπαν ἀγορή· et verius opinor quod *Xenophon* tradidit Κ. Π. p. 2, 36. illic a foro artium liberalium locus secernitur, ubi essent τὰ ὤνια et οἱ ἀγοραῖοι. —— In illud autem πρητήριον secundum *Herod.* σῖτος πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀληλεσμένος· *comportabatur*, recte *Valla*. *Xenoph.* p. 253, 39., ὅθεν καὶ ὁ κατὰ θάλατταν σῖτος φοιτᾷ. *Andoc.* p. 22, 17., οὐ μέλλει ἐκ Κύπρου σῖτος ἥξειν ἐνταῦθα. VALCKEN.

66. Μεγαλοφροσύνης εἵνεκα] Ubi montem sua quidem opinione perfossum scribit *Aristides* πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως μᾶλλον ἐπιθυμίαν ἢ χρείαν, in Themist. T. III. p. 297. *Scholiasta MS.* hunc designavit *Herodoti* locum, ἐπιθυμίαν μᾶλλον ἢ χρείαν εἶπεν, ὅτι ἠδύνατο ταῖς τριήρεσι τὸν Ἄθω περιπλεῦσαι, καὶ οὕτως ἐλθεῖν· νῦν δὲ ὠρύξας (ὤρυξε) τὸν Ἄθω καθάπερ ἐπιθυμίαν πληρῶν· τοῦτο δὲ παρὰ Ἡροδότου ὠφέληται· λέγει γὰρ ὅτι διὰ μεγαλοφροσύνην τοῦτο ὁ Ξέρξης ἐποίησεν, οὐ διὰ χρείαν. VALCKEN.

69. Μηδένα πόνον λαβόντας] Itane *nullo negocio*, in tanta navium multitudine? Rei difficultate perpensa Cl. *Corn. de Pauw* μηδένα πόρον λαχόντας, *nullum transitum nactos*, fingebat; cui nihil rescribo. Verba comparate sunt accipienda. Labor erat tot naves per isthmi iugum trahere, multo maior fossam tam laxam et altam deprimere. Si *Dionysii* Siculi milites uno die locum planum, luto coenoque plenum, latitudine stadiorum viginti, egregie stiparunt, et triremes per eum octoginta traxerunt ap. *Polyaen.* V, 2, 6., quid ab immani Persarum numero exspectari non potuit? *Hesychius* διειρύσαι explicat hoc ex loco διαϛῆσαι, διελκύσαι, quod *Gronovius*, praeclare in his occupatus, perspexit. Tali in re διελκύσαι τὰ σκάφη *Diodor.* L. IV, 56. XV, 50., *Polybius* διϊσθμίζειν et ὑπερισθμίζειν L. IV, 19. Pertinet huc *Suidae* observatio in ἰσθμὸς, ad quam nonnihil *L. Kusterus* offendit in Comici Thesmophor. v. 654. Mox ἐλαϛρευμένας optime *Eustath.*, quemadmodum II, 158.

69. Τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαι] Postremum, *Hesychio* redditum διελκύσαι, *Gronov.* recte *Herodoto* restituit; cui praeter εἰρύσαι, *trahere*, et διειρύσαι adhibentur verba ἀνειρύσαι (τὰς νέας, p. 545, 8, 16. vulgo ἀνελκύσαι τὰς ναῦς·) ἐξειρύσαι· ὑπεξειρύσαι· ἐπειρύσαι· κατειρύσαι· et παρειρύσαι. —— Res ipsa, cuius hic primum fit mentio, est illa aliunde nota, qua *itineris minuendi causa* remulco naves per Isthmorum iuga transducebant: ut *Herod.* τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαι· ναῦν διελκύσαι, *Diodor.* 1, p. 300, 60. διαφέρειν τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμίσεας τῶν νεῶν dixit *Thucyd.* p. 511, 91. ubi v. 73. legitur, ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμόν· ut alibi apud eumdem plus semel: vid. *Duker.* ad *Thucyd.* p. 241. *Berkel.* ad *Steph. Byz.* p. 8. sed in primis *Wessel.* Obs. 1, c. 28. Illud novum quod Annibalem fecisse narrat *Livius* XXV, c. 11. *via, quae in portum per mediam urbem ad mare* erat *transmissa, plaustris transvectae sunt naves.* VALCKEN.

74. Παρεσκευάζετο] *Med.* et aliorum παρεσκευάζοντο habet exempla L. II, 96, 125. similis structurae, et in *Diodor.* saepe L. 1, 93. Ὅπλα sunt *rudentes*, τὰ κατὰ τὴν ναῦν σχοινία, *Galeno* in Hippocrat. de Art. p. 659. et *Erotiano* docentibus, et βύβλινα, non *sirpea*, uti *Valla*, nec *iuncea*, sed ex *byblo* sive papiro, quomodo C. 36. et *Eustath.* Perieg. v. 912.

80. Καὶ πορθμηΐοισι] Non repudio πορθμηΐσι *Arch.*, fortasse, etsi neglectius in linguae Thesauris, unice verum. Nostro πορθμήϊα traiectus, aut proprium inde nomen L. IV, 12. 45., *Callimacho* naulum Fragm. CX., πορθμεῖα tamen *pontones* in *Diodori* XIV, 74. Sicuti πορθμὶς autem, ita nihil praefert πορθμηΐς nisi legitimum. Ceterum ἄλλον ἄλλῃ, uti schedae, respicit σῖτον ἀληλεσμένον C. 23., unde iustissimum τὸν δὲ ὦν πλεῖϛον, cui in tanta Codd. discordia principatum concessi. *Reiskii* coniectura eodem tendebat.

96. Καὶ

coactis omnibus pedeſtribus copiis, iter ingresſus est Sardes verſus, movens ex Critalis Cappadociæ. Illuc enim edictum erat, ut cunctæ copiæ cogerentur, quæ per continentem erant cum Xerxe ituræ. In quibus quisnam præfectorum agmen pulcherrime inſtructum ducens, ab rege donatus fuerit propoſitis donis, affirmare non posſum; neque omnino veniſſe aliquos de ea re in iudicium novi. Posteaquam autem transmiſſo flumine Haly, attigerunt Phrygiam, itinere per eam facto, pervenerunt Celænas, ubi fontes Mæandri exiſtunt, et alterius amnis non minoris Mæandro, nomine Catarractæ, qui ex eo ipso foro Celænarum exoriens influit in Mæandrum. In qua urbe et in quo foro viſitur ſuſpenſa Sileni Marſyæ pellis in utrem formata: quam a Phrygibus fertur Apollo illi detractam ſuſ-
27 pendiſſe. In hac urbe reſidens Pythius Atyis filius, vir Lydus, omnem regis exercitum atque ipsum Xerxem magnificentisſimo hoſpitio excepit: ſpoponditque ſe pecuniam ei in bellum ſuppeditaturum. Ob quam ſponſionem Xerxes eos, qui aderant Perſas, interrogavit, quisnam esſet Pythius, et quantum posſidens, qui hoc polliceretur. Illi, Rex, inquiunt, hic ille est qui Darium patrem tuum aurea platano ac vite donavit: quique nunc omnium hominum divitiis princeps

τῷ ὁ πεζὸς ἅπας [a] συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξῃ, ἐπορεύετο ἐς Σάρδις, ἐκ [b] Κριτάλων ὁρμηθεὶς τῶν ἐν Καππαδοκίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἴρητο συλλέγεσθαι πάντα τὸν κατ᾽ ἤπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορεύεσθαι στρατόν. ὃς μέν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν κάλλιστα ἐσταλμένον ἀγαγὼν, τὰ προκείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, οὐκ ἔχω φράσαι· [c] οὐδὲ ἀρχὴν ἐς κρίσιν τούτου πέρι ἐλθόντας οἶδα. οἱ δὲ, ἐπεί τε διαβάντες τὸν Ἅλυν ποταμὸν, ὡμίλησαν τῇ Φρυγίῃ, δι᾽ αὐτῆς πορευόμενοι, [d] παρεγένοντο ἐς Κελαινὰς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδοῦσι Μαιάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἑτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαιάνδρου, τῷ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Καταῤῥήκτης· ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ· ἐν τῇ [e] καὶ ὁ τοῦ Σιληνοῦ Μαρσύεω ἀσκὸς ἐν τῇ πόλι ἀνακρέμαται· τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδαρέντα ἀνακρεμασθῆναι. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλι ὑποκατήμενος Πύθιος ὁ [f] Ἄτυος, ἀνὴρ Λυδὸς, ἐξείνισε τὴν βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοισι, καὶ αὐτὸν Ξέρξεα· χρήματά τε ἐπαγγέλλετο, βουλόμενος ἐς τὸν πόλεμον παρέχειν· ἐπαγγελλομένου δὲ χρήματα Πυθίου, εἴρετο Ξέρξης Περσέων τοὺς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος, καὶ κόσα χρήματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα· οἱ δὲ εἶπαν, „ Ὦ βασιλεῦ, „ οὗτός ἐστι, ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρεῖον ἐδωρήσατο τῇ „ πλατανίστῳ τῇ χρυσέῃ, καὶ τῇ ἀμπέλῳ· ὃς καὶ „ νῦν ἐστι πρῶτος ἀνθρώπων πλούτῳ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, „ μετὰ

a Συλλεγμ. *Arch. Vind. Valla.* b Κριτάλλων id. *Valla.* c Οὐδὲ ἀρχὴν *Med. Ask. Pasſ.*, οὐδὲ γὰρ ἀρχ. *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, quod retineri potuerat. Statim περιελθόντος *Arch.* d Ἀπίκοντο *Ask. Pasſ. Steph.* margo. e Καὶ τοῦ Σειλ. *Arch. V.*, tum Μαρσύου *Pasſ. Ask.* f Ἀτρέος in *Steph.* ora, *Pasſ. Ask.*, male: recte *Euſtath.* ad Il. B. p. 366, 32. et *Steph. Byz.* in Πυθόπολις.

96. Καὶ ἑτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαιάνδρου] Appoſite Cl. *Abreſchius*, οὐκ ἐλάσσονες ἢ Μαιάνδρου nimirum πηγαί. *Pauſanias* Corinth. p. 135. τὰ δέ οἱ, paederoti herbae, φύλλα ἐλάσσονα ἢ φηγοῦ, μείζονα δέ ἐστι ἢ πρίνου. Longe gravius, huic inflictum loco vulnus, ſi olim ex Cl. *Salmaſii* coniectura ad *Solin.* p. 580. ſeqq. ἐὸν Μαρσύης, ὃς καταῤῥήκτης ἐξ αὐτῆς τῆς ἄκρης τῶν Κελ. ſcriptum fuerit. Neque enim notum hic nomen fluvii *Catarractae*: Marſyae praeterea *fontem ex ſummo montis cacumine excurrentem magno ſtrepitu aquarum cadere*, quae *Curtii* initio L. III. verba. Sic fere *Gronovius*, Salmaſiana utroque pollice premens. Fateor ultro plauſibilia videri, de veritate licebit dubitare. *Marſyam* novit *Herodotus* L. V, 118., qui cum Celaenis praecipite curſu rueret, a civibus Καταῤῥήκτης iuſto titulo adpellari potuit: quo utique in negotio novi nihil, nihil inſoliti, agnoſcente ad *Strabon.* XII. p. 865. magno viro. De fontibus *in ipso foro* ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς res difficilior. *Xenophontem* Ἀναβ. I. p. 10. ſi audimus, ſcaturiebant illi ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει *ſub arce*, propter magni regis regiam, immo ἐκ τῶν βασιλείων. Non hic oblivifcor decreti Salmaſiani, τὰ βασίλεια regiam in montis vertice collocantis: cuiusmodi nihil ſuavisſimus ſcriptor, utrumque Xerxis opus, τὰ βασίλεια et ἀκρόπολιν, diſertim ſecernens. Fluxa hinc et vaga ex *Curtio* περὶ τῆς ἄκρης τῶν Κελαινέων diſputatio. Iam ad fontes Marſyae regia cum fuerit, abſonumne putabitur, forum ibidem aliquod admittere? Sed hinc abeo, magni *Salmaſii* ingenium laudibus ferens.

99. Μαρσύεω ἀσκὸς] *Xenophonti* δέρμα, *AEliano* Var. XIII, 21. δορὰ, ubi Cel. *Perizonius* omnes reprehendit, qui *Vallam* ſecuti Marſyae pellem *utris forma* ſuſpenſam voluerunt: ἀσκὸν ipsam esſe pellem. Paria *Hutchinſon* ad *Xenophontem* Ἀναβ. I. p. 11. Volens utrique eum τοῦ ἀσκοῦ uſum largior: *Vallam* tuebitur *Plato* Euthyd. p. 285. D. εἴ μοι ἡ δορὰ μὴ εἰς ΑΣΚΟΝ τελευτήσει, ὥσπερ ἡ τοῦ Μαρσύου, ἀλλ᾽ εἰς ἀρετήν· *modo ne pellis mihi in utrem, ſicuti Marſyae, deſinat, ſed in virtutem.*

99. Μαρσύεω ἀσκὸς ἐν τῇ πόλι ἀ.] Qui vicina docte tractavit, *Salmaſium* in *Solin.* dum ſaepius iſta deſcribebat, his miror non fuiſſe offenſum, ἐν τῇ —— ἐν τῇ πόλι· voculis ἐν τῇ omisſis, ſequentia ſic *Perizon.* interpretatur, *etiam Sileni Marſyae cutis in illa urbe ſuſpenſa est*, ad *AEliani* V. H. XIII, c. 21. reprehendit ibi vir Celeb. *Vallam*, cui non ſanequam abſurde *Marſyae pellis in utrem* dicitur *formata*: *corpus* quidem etiam hominis figurate vocatur θύλακος et ἀσκὸς, ſed quod notum esſe ſcribit *Periz.* vereor ut probari posſit: ſequitur, ut ſaepe, *Perizonium Hutchins.* ad *Xenoph.* K. Ἀ. p. 11. Quid vero facient his *Platonis* in Euthyd. p. 285. D. εἴ μοι ἡ δορὰ μὴ εἰς ἀσκὸν τελευτήσει, ὥσπερ ἡ τοῦ Μαρσύου; —— Non Athenarum tantum acropolis, ſed aliarum etiam urbium *arces* nonnunquam πόλεις vocantur; et hic nihil impediret, quominus ἐν τῇ πόλι in hunc ſenſum acciperemus; nam Sileni pellis in arce fuit ſuſpenſa: *Xenophonti* K. Ἀ. 1, p. 146, 6. aula Regis fuiſſe traditur Celaenis ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· —— ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας, — καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅθεν αἱ πηγαί· ſed arcis apud *Herod.* mentio iam praecesſerat; nam non dubito quin pro ἀγορῆς recte correxerit *Salmas.* ἄκρης· ut flumen Marſyas *magno* dicatur *aquarum ſtrepitu* ἐξ αὐτῆς τῆς ἄκρης τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων. Tum ſcripſiſſe noſtrum ſuſpicor, ἐν τῇ (ſcil. ἄκρῃ, *in qua arce*) καὶ ὁ τοῦ Σειληνοῦ Μαρσύεω ἀσκὸς ἀνακρέμαται· voce ἄκρης in ἀγορῆς depravata nihil mirum ſi quis adſcripſerit ad hunc locum, ἐν τῇ πόλει. VALCKEN.

2. Πύθιος] *Steph.* in Πυθόπολις et *Plutarcho* Virt. Mulier. p. 262. Πυθῆς audit, *Plinio* H. Nat. XXXIII, 10. *Pythius Bithynus*, non bene: fuit enim Lydus domo, ditisſimus quidem, ſed pariter miſerrimus. Plura *Holſtenius* et *Harduinus*, et de aurea platano ac vite *B. Briſſon.* Regn. Pers. 1, 77.

2. Πύθιος ὁ Ἄτυος] *Herodotum* ſequuti *Pythium* vocant *Seneca*, *Tzetzes*, *Euſtathius*, *Suidas*; Πυθέας dicitur in *Schol. MSS.* ad *Ariſtid.* Πύθης *Plutarcho* de Virt. Mulier. p. 262, 263. et *Polyaeno* VIII, c. 42. —— Non ille tantum ἐξείνισε τὴν βασιλέως στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοισι· ſicut Λυσιθείδης teſte *Diodoro* XI, c. 56., κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ξέρξου τὴν δύναμιν τῶν Περσῶν ἅπασαν εἱστιακώς· ſed Lydus etiam Pythius, ſecundum noſtrum, Xerxis patrem Darium ἐδωρήσατο τῇ πλατανίστῳ τῇ χρυσέῃ καὶ τῇ ἀμπέλῳ. De Xerxis loquens expeditione *Ariſtid.* in Panathen. p. 223. εἰ δ᾽, inquit, ἐπιθυμήσειε σκιᾶς, δένδρον ἦν αὐτῷ χρυσοῦν ἡ σκιά. *Schol. MS.* in Cod. Clar. *P. B. S.* λέγεται ὅτι πλάτανον εἶχε χρυσῆν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος συσκιάζουσαν αὐτὸν, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ἣν παρέσχεν αὐτῷ Πυθέας ὁ Λυδός. Neutrum tradit *Herod.*, quem ſequitur *Tzetzes* Chil. 1, 925. De aurea vite et platano vid. praeter *Briſſon.* Celeberr. *Wesſ.* ad *Diodor.* II. p. 354. VALCKEN.

„ μετά σε". [a] Θωϋμάσας δὲ τῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης, αὐτὸς δεύτερα εἴρετο Πύθιον ὁκόσα οἱ εἴη χρήματα· ὁ δὲ εἶπε, „ Ὦ βασιλεῦ, οὔτε σε ἀποκρύψω, οὔτε σκήψομαι τὸ μὴ εἰδέναι τὴν [b] ἐμεωϋτοῦ οὐσίην, ἀλλ' ἐπιστάμενός τοι ἀτρεκέως καταλέξω· 393 ἐπεί τε γὰρ τάχιστά σε ἐπυθόμην ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι ἐς τὸν πόλεμον χρήματα, ἐξέμαθον, [c] καὶ εὗρον λογιζόμενος, ἀργυρίου μὲν [d] δύο χιλιάδας ἐούσας μοι ταλάντων, [e] χρυσίου δὲ τετρακοσίας μυριάδας στατήρων Δαρεικῶν, ἐπιδεούσας ἑπτὰ [f] χιλιαδέων· καὶ τούτοισί σε ἐγὼ δωρέομαι· αὐτῷ δέ μοι ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ [g] γεωπέδων ἀρκέων ἐστὶ βίος". ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε. Ξέρξης δὲ ἡσθεὶς τοῖσι εἰρημένοισι, εἶπε, „ Ξεῖνε Λυδὲ, ἐγὼ, ἐπεί τε ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χώρην, οὐδενὶ ἀνδρὶ συνέμιξα ἐς τόδε, ὅστις ἠθέλησε ξείνια [h] προθεῖναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, οὐδὲ ὅστις ἐς ὄψιν τὴν ἐμὴν καταστὰς, αὐτεπάγγελτος ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἠθέλησε συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω σεῦ· σὺ δὲ καὶ [i] ἐξείνισας μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα [k] μεγάλα ἐπαγγέλλεαι· σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτέων γέρεα τοιάδε δίδωμι, ξεῖνόν τέ σε ποιεῦμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας [l] τοι τῶν στατήρων ἀποπλήσω παρ' ἐμεωϋτοῦ, δοὺς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας· ἵνα [m] μήτοι ἐπιδεέες ἔωσι αἱ τετρακόσιαι μυριάδες ἑπτὰ χιλιαδέων, ἀλλ' ᾖ τοι [n] ἀπαρτιλογίη ὑπ' ἐμέο πεπληρωμένη· κέκτησό τε αὐτὸς [o] τάπερ αὐτὸς ἐκτήσαο, ἐπίστασό τε εἶναι αἰεὶ τοιοῦτος· οὐ γάρ [p] τοι ταῦτα ποιεῦντι, οὔτε ἐς τὸ παρεὸν, οὔτε [q] ἐς χρόνον μεταμελήσει". Ταῦτα δὲ εἴπας, καὶ ἐπιτελέα ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ τοπρόσω· Ἄναυα δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν παραμειβόμενος, καὶ λίμνην, ἐκ τῆς ἅλες γίνονται, ἀπίκετο ἐς [r] Κολοσσὰς, πόλιν μεγάλην

ceps est secundum te. Hæc ultima verba Xerxes admiratus, secundo loco percontatus est ipse Pythium quantum ei pecuniarum esset. Cui ille, neque te, inquit, celabo rex, neque prætexam me nescire meas ipsius facultates: sed sciens, proinde exacte recensebo. Etenim simulatque accepi te ad mare Græcum descendere, volens tibi ad bellum pecuniam dare, subducta ratione comperi, mihi esse argenti quidem duo millia talentorum, auri vero quadragies centena millia staterum Daricorum, septem millibus minus: quæ tibi dono do: nam mihi ipsi victus e mancipiis atque ex fundis suppetit. Hæc Py- 29 thius. Quibus verbis delectatus Xerxes, Hospes Lyde, inquit, ego ex quo Persidem regionem egressus sum, neminem adhuc nactus sum, qui in exercitum meum hospitalia officia exercere voluerit, aut qui in conspectum meum veniens, sua sponte pecuniam mihi ad bellum conferret, præter te; qui et exercitum meum magnifice hospitali comitate prosequutus es, et ingentem pecuniam polliceris. Pro his vicissim ego tibi ea decora confero. Hospitem meum te facio: et ista quadragies centena millia staterum de meo ipsius explebo, datis septem millibus: ne quadringentæ myriades destituantur septem chiliadibus, sed sit tibi e me suppleta summa solida, quæque tibi parasti, ipse possideto, ac scito semper talem agere, nam ita agentem te, neque in præsens neque in posterum pœnitebit. Hæc loqu- 30 tus, et quæ dixerat exequutus, perrexit assidue progredi: prætergressusque urbem Phrygiam nomine Anaua, et stagnum ex quo conficitur sal, pervenit Colossas, Phry-

a Θωμάσας *Arch. Ask.* *b* Ἑωϋτοῦ *Ask.* *c* Desit in *Arch.* *d* Δύο τάλαντα *Eustath.* tantum; melius *Tzetzes* ad *Lycophron.* p. 142. *e* Χρυσοῦ *Pass.* et *Eustath.* in Poëtam p. 339, 3., numerandi hoc genus tangens. *f* Χιλιάδων *Arch. Vind.*, tum τούτοισί γε ἐγὼ *Arch. Pass.* *g* Γεωπεδίων ἀρκέων ἐστὶ βίος *Vind. Pass. Ask. Arch.*, in quo γεωπέδων, *Steph.* margo cum *Paris. B. C.*, olim γεωπόδων ἐστὶ βίος ex *Aldo*, γεωπόνων *Genev. editor*, secutus *Porti* coniecturam. *h* Προσθ. *Arch.* *i* Ξεινίσας id. *k* Omittunt hanc vocem *M. Pass. Ask.*, nulla premente caussa. *l* Deest *Arch. V.* *m* Μὴ tantum iidem. *Suidas* μήτι in Ἀπαρτίαν, bene, uti opinor. *n* Citant *Pollux* II, 120., *Harpocratio*, *Suidas*. *o* *Med. Ask. Pass.*, ceteri τάπερ ἐκτήσαο, quos sequi licet. Vid. tamen *Gronov.* et *Valckenar.* *p* Τοιαῦτα ποιεῦντι *Arch. V.*; placet ultimum, ποιέοντι antea. *q* *Med. Pass. Ask. Arch. Paris. B.*, alii ἐς τὸ μέλλον ex scholio. Urbem Ἄναυα habet hinc *Steph. Byz.* *r* Κολοσσοὺς *Arch.*, qui mox μεγάλην non novit, uti nec *Vind.* et *Valla.*

21. Ἀργυρίου μ. δύο χιλιάδας] Lineola vel praetermissa vel loco non suo posita peperit errorem in Edd *Eustathii* ad *Hom.* Il. B. p. 277, 31. Pythius illic habuisse legitur ἀργυρίου μὲν τάλαντα δύο, χρυσοῦ δὲ στατήρων Δαρεικῶν μυριάδας τετρακοσίας ἐπιδεούσας ἑπτὰ χιλιάδων· ex *Herod.* *Tzetzes* memorat. Chil. I, v. 927., Δισχίλια μὲν τάλαντα ἀργύρου ἀνεργάστου· scripserat *Eustath.* ἀργυρίου μὲν ταλάντων δύο χιλιάδας. Quae quidem essent intra μυριάδα χιλιάδες literis vulgo designabantur infra notatis obliquo ductu: β sunt duo: β, δύο χιλιάδες· ex istis etiam scribendi compendiis plures hic illic remanserunt errores. Stater aureus, sive Δαρεικὸς, valebat ἀργυρᾶς δραχμὰς εἴκοσι, sex adeoque florenos: vid. *I. Perizon.* ad *AEliani* V. H. I, c. 22. IV, c. 27. drachmae 6, 000. talentum conficiebant Atticum. Athenis florente republica ducenta talenta pecunia censebatur maxima: ditissimus inter Athenienses Callias διακοσίων ταλάντων ἐτιμήσατο teste *Lysia* Or. XIX. p. 349. Pythius *Herodoti* talenta habuit argenti duo millia; nummorum aureorum immensam summam: tantum auri fecerat ex aurifodinis; et metalla tanto studio coli voluit a servis, ut agrorum necessaria cultura negligeretur, testibus *Plutarcho* et *Polyaeno*; prudentiá tamen uxoris auri cupidissimum ab ista iam ante retraxerat insania, quam evenirent hic *Herodoto* narrata; ut adeo Xerxi dicere potuerit: αὐτῷ δέ μοι ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ γεωπέδων ἀρκέων ἐστὶ βίος· quae verba sic scripta recuperabit ex Codd. vid. Dissert. *Herodot.* clar. *Wess.* p. 87. VALCKEN.

25. Καὶ γεωπέδων ἀρκέων ἐστὶ βίος] Laurentii *atque ex agricolis* ansam *Porto* aliisque dedit γεωπόνων refingendi. *Suidae* Γεωπὸς, ὁ γεωργὸς, si γεωποὺς foret, vulgato aptius congrueret, modo ex ἀνδραπόδων numero eximi, quod ut fiat metuo, possent illi agricolae et glebae adscripti. Praestat ducibus MSS. uti, et γεωπέδων, utpote pristini scripturae propius, amplecti. Γήπεδα, sive γεώπεδα, *Hesychio* χωρία, κτήσεις, sive *fundi*, pariterque *Harpocrationi* ac *Suidae*: ex his et mancipiis Pythio ἀρκέων βίος, *victus uber*: hoc enim accessorium schedae postulant, depositumque antea fuit L. I, 31.

39. Ἀπαρτιλογίη] Est ἀπηρτισμένος καὶ πλήρης ἀριθμὸς, sive λόγος· hinc enotarunt Grammatici: vid. Clar. Io. noster *Alberti* ad *Hesych.* in v. —— Sequentia, κέκτησό τε αὐτὸς τάπερ αὐτὸς ἐκτήσαο, reddi debebant, *et solus possideto, quae tutemet tibi parasti:* notam verbi κτᾶσθαι vim exemplis adfirmarunt *G. Raphel.* ad *Lucae Ev.* XII, 12. et *I. I. Wetsten.* ad *Matth.* X, 9. *Euripidis* ex Inone fragm. apud *Stobaeum* p. 511., sic commode restitui poterit: Κέκτησο δ' ὀρθῶς ἂν ἔχῃς ἄνευ ψόγου, Κεἰ σμικρὰ σώζων· (τοὔνδικον σέβειν πρέπει·) Μηδ' ὡς κακὸς ναύκληρος, εὖ πράξας ποτε, Ζητῶν τὰ πλείον', εἶτα πάντ' ἀπωλέσῃς· versu secundo pro vulgatis, τοὔνεκ' ὃν σέβειν π. *Grotius* posuerat οὕνεκ' εὐσεβεῖ π. VALCKEN.

46. Ἐς Κολοσσὰς, πόλιν μεγάλην] *Xenoph.* Ἀναβ. I. p. 10. εἰς Κολοσσάς (ΚΟΛΟΣΣΑΣ) πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ ΜΕΓΑΛΗΝ. Male ergo Codd nonnulli μεγάλης titulum urbi negant. Lycum, in terrae voraginem semet mergentem et emergentem iterum describit *Strabo* XII. p. 867. B.

58. Πα-

Terminus Phrygiæ a Lydia. Bivium in Cariam ducens ac Sardes. Huc se vertens Xerxes platano delectatur. Sardibus cur miserit ad Græcos petitum terram et aquam. Locus pontis in Hellesponto. Artayctæ casus.

Phrygiæ maius oppidum, ubi Lycus amnis hiatum terræ subiens occulitur, deinde fere quinque post stadia emergens, elabitur et ipse in Mæandrum. Movens autem e Colossis exercitus, venit ad confinia Phrygum ac Lydorum in oppidum Cydrara: ubi cippus defixus atque erectus a Crœso est,
31 indicans litteris eos fines. Ubi autem e Phrygia in Lydiam ventum est, ad divortia viarum, quarum sinistra in Cariam fert, dextra Sardes: quam tenenti necesse est prorsus Mæandrum transire, urbemque Callatebum præterire, in qua sunt opifices mellis e myrica et tritico conficiendi: hanc viam tenens Xerxes, reperit platanum, quam ob pulchritudinem aureo monili donavit, eamque tuendam viro immortali delegavit, et ad urbem Lydorum altero die
32 pervenit. Postquam Sardes advenit, principio caduceatores dimisit in Græciam petitum terram et aquam; edictumque ut cœnas regi instruerent. Sed neque Athenas neque Lacedæmonem dimisit ad petitionem terræ, sed prorsus in ceteras. Ea vero caussa dimittebat secunda vice ad terram et aquam; quia quotquot hæc ante Dario mittenti non miserant, hos tunc perterritos omnino daturos arbitrabatur. Id igitur vo-
33 lens accurate explorare, misit. Secundum hæc sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum interea alii Hellespontum ex Asia in Europam iungerent. Est autem Chersonesi in Hellesponto, Sestum inter et Madytum urbes, ora salebrosa, quæ in mare procurrit e regione Abydi: ubi non longo post tempore sub Xanthippo Ariphronis filio, Atheniensium duce, Artayctem virum Persam Sesti præfectum cepere, vivumque stipiti suffixerunt; qui in templum etiam Protesilai

γάλην Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς [a] ἐσβάλλων ἀφανίζεται· ἔπειτα διὰ σταδίων ὡς [b] μάλιστά κῃ πέντε ἀναφαινόμενος, ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος ἐς τὸν Μαίανδρον· ἐκ δὲ Κολοσσέων ὁρμεώμενος ὁ στρατὸς ἐπὶ τοὺς οὔρους [c] τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπίκετο ἐς [d] Κύδραρα πόλιν· ἔνθα στήλη καταπεπηγυῖα, σταθεῖσα δὲ ὑπὸ Κροίσου, καταμηνύει διὰ γραμμάτων τοὺς οὔρους. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε ἐς τὴν Λυδίην, σχιζομένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς [e] μὲν ἐς ἀριστερὴν, ἐπὶ Καρίης φερούσης, τῆς δὲ ἐς δεξιὴν, ἐς Σάρδις, τῇ καὶ πορευομένῳ διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἰέναι παρὰ [f] Καλλάτηβον πόλιν, ἐν τῇ ἄνδρες δημιοεργοὶ [g] ἐκ μυρίκης τε καὶ πυροῦ μέλι ποιεῦσι· ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὗρε πλατάνιστον, τὴν κάλλεος εἵνεκα, δωρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ, καὶ μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας,
δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀπίκετο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ. Ἀπι- 394
κόμενος δὲ ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ προερέοντας δεῖπνα βασιλέϊ παρασκευάζειν· πλὴν οὔτε ἐς Ἀθήνας, οὔτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντη· [h] τῶνδε δὲ εἵνεκα τοδεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρότερον οὐκ [i] ἔπεμψαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτους πάγχυ ἐδόκεε τότε δείσαντας δώσειν· [k] βουλόμενος ὦν αὐτὸ τοῦτο ἐκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἔπεμπε. Μετὰ δὲ ταῦτα, παρεσκευάζετο ὡς [l] ἐλῶν ἐς Ἄβυδον· οἱ δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐζεύγνυσαν ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην· ἔστι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, [m] Σηστοῦ τε πόλιος μεταξὺ καὶ [n] Μαδύτου, ἀκτὴ τραχέα ἐς θάλασσαν κατήκουσα, Ἀβύδῳ καταντίον· ἔνθα μετὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον οὐ πολλῷ, ἐπὶ Ξανθίππου τοῦ Ἀρίφρονος, στρατηγοῦ Ἀθηναίων, Ἀρταΰκτην ἄνδρα Πέρσην λαβόντες Σηστοῦ ὕπαρχον, ζῶντα πρὸς σανίδα [o] προσδιεπασσάλευσαν· ὃς καὶ ἐς τοῦ Πρωτεσί-

a Ἐμβ. *Arch. V.* *b* Πέντε μαλ. κῃ *Arch. Pass. Ask.* *c* Τῶν Λυδῶν καὶ Φρυγῶν *Arch. V.* *d* *Med. Ask. Pass.* optime, uti *Steph. Byz.*; reliqui Κύδρα. *e* Omittitur ab *Arch. V.* μὲν, sed mox ἐπὶ Καρίης cum *Pass. Med. Ask.*, in quibus etiam ἐς ἀρισ., eos amplector: prius erat ἐπ' ἀρισ. et Καρίην. *f* Καλλάτιον *Arch. V.* *g* Μέλι ἐκ μυρίκης —— ποιεῦσι *Pass. Ask.*, olim ποιέουσι· idem ordo in *Arch. V.* *h* Τῶνδε δὲ *Arch. V.*, bene: alii τῶν δὲ tantum: omittunt iidem τὸ δεύτερον. *i* Ἔδοσαν *Pass. Ask.* ora *Steph.* *k* Septem seqq. desunt *Arch.*, in *Vind.* ἀκριβῶς non legitur. *l* Ἑλὼν Ἀβ. *Arch.* *m* Σηστοῦ πόλιος sine medio τε *Arch. Vind.*, mox μεταξὺ καὶ, quod laudo: alii μεταξύ τε, nimie. *n* Ἀβύδου *Arch. Valla*: tum ἀκτὴ τραχέα iidem et *Vind.*, olim παχέα. *o* Διεπασσ. *Pass. Eustath.* ad *Odyss.* p. 1923, 43.

58. Παρὰ Καλλάτηβον] Non debuerat Cl. *Galeus* ex vitioso *Arch.* Καλλάτιον reformare Καλλατίαν, urbem longissime in Thraciae fines remotam. *Stephani* Καλάτιβος, πόλις Λιβύης, Ἡρόδοτος ἑβδόμῃ, hinc descendit, sed pravatum et Nostri praescripto, quod *Ortelius* perspexit, sanandum. Δημιουργοὺς mellificantes attigit etiam L. IV, 194.

61. Πλατάνιστον, τὴν κάλλεος εἵνεκα] Velut ἐραστὴς secundum *AElian.* V. H. II, c. 14., Xerxes ἐξῆψεν αὐτῆς κόσμον πολυτελῆ, στρεπτοῖς καὶ ψελλίοις τιμῶν τοὺς κλάδους, καὶ μελεδωνὸν αὐτῇ κατέλιπεν, ὥσπερ ἐρωμένῃ φύλακα καὶ φρουρόν· ubi notant *Scheffer.* et *Kühn.* —— Platanum dicitur *Herodoti* Xerxes μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας. Ex *Brissonio* praesertim de R. P. I. p. 165. (conf. notata ad *Diodor.* I, p. 409. et ad *Hesych.* in Ἀθάνατοι·) notissima quidem illa cohors decem millium lectorum equitum, quos *immortales*, ἀθανάτους, cur vocaverint Persae rationem pandit *Herod.* VII, c. 83. sed ob eam ipsam rationem miror, unum ex istis, quem huic arbori servandae custodem constituit Xerxes, hic ab *Herodoto* dici ἀθάνατον ἄνδρα· scripseratne fortasse μελεδωνῷ τῶν ἀθανάτων ἀνδρὶ ἐπιτρέψας; sic custodiendam demandasset *uni ex immortalium coborte*: unus ex istis vereor ut usquam Graecis dicatur ἀθάνατος. *Themistio* dicitur τὶς ἀθάνατος ἀριθμὸς ἀποθνησκόντων στρατιωτῶν, II, p. 36. C. iuxta *Pausan.* VI, p. 464., Polydamas in Perside κατὰ πρόκλησιν Περσῶν ἄνδρας τῶν καλουμένων ἀθανάτων ἀριθμὸν τρεῖς, ἀθρόους οἱ μονομαχήσαντας ἀπέκτεινεν· non utique scripsisset *Pausanias* Polydamanta Περσῶν τρεῖς ἀθανάτους ἄνδρας ἀποκτεῖναι. VALCKEN.

61. Δωρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ] Nimium *Tzetzae* ad *Lycophron.* p. 142. καθ' Ἡρόδοτον ἐχρύσωσεν αὐτὴν διὰ τὸ κάλλος, decepti *aurea platano* C. 27. Idem *Io. Chrysostomi* peccatum Homil. VII. in Ep. ad Colossens. p. 377. B., ubi felix memoria *Montfauconium* destituit. Cautior et copiosior *AElian.* Var. II, 14. Μελεδωνὸν ἀθάνατον platani explicabit Noster C. 83. inferius.

70. Οὐκ ἔπεμψαν Δαρείῳ] Adsciscі poterit ἔδοσαν· alterutrum sane ex glossa est. Δοῦναι et πέμπειν hoc in genere variantur. Confer L. IV, 127. 131. Cur autem Xerxes nullos Athenas et Spartam ad petendam aquam et terram ablegaverit, docetur C. 133.

76. Καὶ Μαδύτου] Absurde *Valla* atque *Arch.* Ἀβύδου. Madytus et Sestus Chersonesi urbes recte iunguntur: immo vero hinc Madyti ad Hellespontum positio, quae Cl. *Cellario* Geogr. A. L. II, 15. p. 1311. quodammodo incertior, adparet, atque ex L. IX, 119. Verius in eodem *Valla* cum *Arch.* et *Vind.* ἀκτὴ τραχέα, *ora salebrosa*. Memini ἄκρας λεπτὰς τῆς ἠπείρου L. VIII, 107., neque infitiabor adeo, παχέην dici quoque posse. At tractui isti sollemne id cognomen ex *Tzetze* ad *Lycophron.* p. 141. γεφυροῦν ἐπεμφθησαν τὸν Ἑλλήσποντον περὶ ΤΡΑΧΕΙΑΝ ΑΚΤΗΝ λεγομένην μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Μαδύτου, non Ἀβύδου, uti vulgo.

80. Ζῶντα πρὸς σανίδα προσδιεπασσάλευσαν] Infra IX, c. 119., Artayctеn σανίδα προσπασσαλεύσαντες ἀνεκρέμασαν· id est πρὸς σανίδα πασσαλεύσαντες. Nostro loco πρὸς σανίδα διεπασσάλευσαν legisse videtur *Eustath.* ad Od. X. p. 780, 28., ubi ex Lexico veteri Σανὶς esse dicitur, ἐν ᾗ τοὺς κακούργους ἔδουν. *Hesych.* Σανὶς —— τίθεται καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· spectant ista locum *Aristoph.* Thesm. v. 937. — In eiusdem *Pluto* legitur v. 944., πρὸς τὸ μέτωπον. —— Ὥσπερ κοτίνῳ προσπατταλεύσω τουτωΐ.

σίλεω [a] τὸ ἱρὸν τὸ ἐς Ἐλαιοῦντα ἀγινεόμενος γυναῖκας, [b] ἀθέμιστα ἔρδεσκε. Ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμεώμενοι, ἐγεφύρουν τοῖσι [c] προσεκέετο· τὴν μὲν λευκολίνου, Φοίνικες· [d] τὴν δ᾽ ἑτέρην τὴν βυβλίνην, Αἰγύπτιοι· [e] ἔστι δὲ ἑπτὰ στάδια ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον· καὶ [f] δὴ ἐζευγμένου τοῦ πόρου, ἐπιγενόμενος χειμὼν μέγας συνέκοψέ τε ἐκεῖνα πάντα καὶ διέλυσε. Ὡς δ᾽ ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιεύμενος, τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς, καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδέων ζεῦγος· ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ [g] στιγέας ἅμα τούτοισι ἀπέπεμψε στίξοντας τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνετέλλετο δὴ ὦν ῥαπίζοντας, λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα, „ Ὦ πικρὸν [h] ὕδωρ, δεσπότης τοι δίκην ἐπιτιθεῖ „ τήνδε, ὅτι μιν ἠδίκησας, οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἄδικον „ παθόν· καὶ βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταί σε, „ ἤν τε σύ [i] γε βούλῃ, ἤν τε μή· σοὶ δὲ κατὰ δίκην „ ἄρα [k] οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει, ὡς ἐόντι καὶ δολερῷ „ τε καὶ [l] ἁλμυρῷ ποταμῷ· τήν τε δὴ θάλασσαν ἐνετέλλετο τούτοισι ζημιοῦν, καὶ τῶν ἐπεστεώτων τῇ ζεύξι τοῦ Ἑλλησπόντου ἀποταμεῖν τὰς κεφαλάς. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίεον τοῖσι [m] προσεκέετο αὕτη ἡ ἄχα-

tesilai, quod est in Elæunte, adductis feminis nefanda perpetrabat. Ad hanc oram ex A- 34
bydo progressi iungebant pontem ii, quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phœnices albo lino, illinc AEgyptii byblo. Est autem ex Abydo ad oppositam continentem septem stadiorum traiectus: quem pontibus iunctum ingens adorta tempestas ea omnia contudit atque dissolvit. Quod quum 35
audisset Xerxes, indigne ferens, iussit trecenta Hellesponto verbera flagello infligi, et in pelagus par compedum demitti. Iam vero audivi, misisse quoque cum his tortores, stigmata Hellesponto inusturos. Certe mandavit ut flagellantes eum dicerent barbara ac vesana, O aqua amara, dominus hanc tibi irrogat pœnam quod eum læsisti, qui de te nihil male meritus erat. Te tamen rex Xerxes, velis nolisve, transmittet: meritoque nemo hominum tibi sacrificat, ut doloso et ingratæ salsuginis flumini. Hac pœna mare Xerxes plecti iussit, atque eis qui præpositi iungendo Hellesponto erant, capita præcidi. Et quidem ista fecerunt ii, quibus hic ingra- 36
tus

a Τὸ ἱρὸν ἐς Ἐλ. *Pass. Vind.*, tum Ἐλεοῦντα plerique, exceptis *Med. Ask. Pass.* *b* *Med. Pass. Ask.*; ἀθέμιτα ἔργα *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, nec illi male. *c* Προσεκέετο *Arch. V.*, recte pro Ionum consuetudine: prius erat προσέκειτο· seqq. attigit *Eustath.* in *Dionys.* v. 912. *d* Τὴν δὲ βυβλ. *Arch. Vind.*, non male. *e* Εἰσὶ —— στάδιοι *Arch. V.*, στάδιοι quoque in *Med. Pass. Ask.*, satis ex usu. Vid. L. IV, 85. et Notata ad Itin. *Anton.* p. 344. *f* Διεζευγμ. *Arch.* *g* *Med. Pass. Ask. Arch. Brit. Valla*: olim μαστιγέας ex *Ald.* et aliis. Mox ζεύξαντας *Arch.*, perperam. *h* Ὕδωρ, δεσπ. *Med. Pass. Ask. Arch. V. Paris. A. B. Brit. Valla*: olim ὕδωρ, καὶ ἁλμυρὸν, δεσπ., uti *Ald.* et Schol. *Hermogen.* p. 403. Post nonnulla παθὼν *Ald. Arch.* *i* Deest *Arch.* *k* *Med. Pass. Ask. Arch. V. Paris. B.*, optime: antea ὡς οὐδεὶς ἀνθ. *l* Habet hinc *Eustath.* ad *Hom.* p. 359, 9. *m* Προσεκέετο recte *Arch. V.*, alii προσέκειτο.

τωῖ· *ad frontem*, (calceos) *tanquam ad oleastrum*, *clavis affigam huic*: *Bergler. Hegesippus* in Adelphis apud *Athen.* VII. p. 290. E. πρὸς τὴν θύραν, Ἑστήξετ᾽ ἀχανὴς προσπεπατταλευμένος, Ἄφωνος ἄχρις ἂν —— eiecta voce Ἄφωνος, ex interpretamento voci ἀχανὴς olim adiecta, scribendum: Ἄχρις γ᾽ ἂν αὐτὸν —— sic suus versui constabit modulus. —— *Herodoti* Artayctes praeter cetera flagitia in Protesilai templo ἀθέμιτα ἔρδεσκε· (ἐν τῷ ἀδύτῳ quippe γυναιξὶ μισγόμενος, IX, c. 115.) Vocem istis olim interiectam ἔργα recte *Gronov.* omisit: ἀθέμιτα mutari non debuit: VIII, c. 143., μηδὲ ἀθέμιστα ἔρδειν παραίνεε· ubi ex *Arch.* enotatum, ἀθέμιτα ῥέζειν· ad istam normam alibi scripsit ἀχάριτα παθήματα, et δῆμον συνοίκημα ἀχαριτώτατον· hoc enim ex MSS. praebet *Galeus* in p. 431, 37. VALCKEN.

83. Ἀθέμιστα ἔρδεσκε] Sive ἔργα addas seu demas, parum referet. Ἀθέμιστα ἔργα ἔπρασσον *Lucian.* D. Syr. C. 12., ἀθεμίστια ἔργα μηδομένους *Manetho* II, 301. Noster L. VIII, 143. μηδὲ — ἀθέμιστα ἔρδειν παραίνεε. In praecedentibus πρὸς σανίδα διεπασσάλευσαν ex *Pass.* et *Eustath.* adsumi poterat. Vide L. IX, 119.

90. Ἐκέλευσε τριηκοσίας ἐπικέσθαι &c.] Persae institutum et mens Scriptoris in propatulo; structura implicatior. *Gronovius* ἐπικέεσθαι legisse videtur, opinione haud probabili: tolerabilius ἐπιθέσθαι *Corn. de Pauw*, cui, si per Codd. staret, accedere possem. Alii maiora audent. Vulgatae si sanitas constat, dicendum est, ἐφικέσθαι et καθικέσθαι eundem praestare usum. *Plato* Hipp. Maior. p. 292. A. ἂν τύχῃ βακτηρίαν ἔχων, ἂν μὴ ἐκφύγω φεύγων αὐτὸν, εὖ μάλα μου ἐφικέσθαι (nempe αὐτῇ) πειράσεται. *Sophocles* Oed. Tyr. v. 819. διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο. In quibus diversior ordo et iunctura quidem, hic accommodanda verbo, sub dictione latenti, μαστιγῶσαι τὸν Ἑλλήσποντον, uti C. 54. et VIII, 109. Atque eum in modum *Abreschius*. Conmode, haec dum meditor, in mentem redit Homericum *Il.* E, 748. Ἥρη δὲ ΜΑΣΤΙΓΙ θοῶς ἐπεμαίετ᾽ ἄρ᾽ ἵππους, quo utantur volentes. Praeclare καὶ στιγέας ex MSS. *Galeus* et *Gronovius*. Confer *Iuvenalem* Sat. X, 282. ac *Plutarch.* de Ira p. 455. D.

90. Τὸν Ἑλλήσπ. ἐ. τριηκοσίας ἐπικέσθαι μ. π.] Suo sic more scripsit *Herod.* pro ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριηκοσίας ἱκέσθαι μάστιγι πληγάς· hac opinor ratione collocata vir D. non censuisset tentanda. —— Insanum utrumque facinus, quo fertur iratus Xerxes in mare saeviisse flagellis et compedes demisisse, quod *Herodotum* sequuti plurimi commemorant, *Brissonio* partim citati de R. P. III, p. 420., illud equidem a Graecis confictum suspicor cum *Th. Stanleio* ad *AEschyli* Pers. v. 752., cuius locum adhibuit Ill. *E. Spanhem.* ad *Iulian.* p. 195. De mari pontibus strato *AEschylus* est intelligendus, ut eius aetate fabula nondum vulgo fuisse videatur recepta: de filio Darius ap. *AEschyl.* Ὅστις Ἑλλήσποντον ἱρὸν, δοῦλον ὡς, δεσμώμασιν Ἤλπισε σχήσειν· —— καὶ, πέδαις σφυρηλάτοις Περιβαλὼν, πολλὴν κέλευθον ἤνυσεν πολλῷ στρατῷ. Ira regis ob pontem vi tempestatis disiectum, atque isthaec *AEschyli* Athenis decantata facilem fabulae fingendae ingeniis Atticis praebuerunt ansam: vid. *Diogenis Laërt.* Prooem. §. 9. Istius aevi Persica monumenta si ad nos usque pervenissent, forsan intelligeremus, quod, altera tantum audita parte, et quid nostra aetate eveniat cogitantibus nobis certe licet suspicari, mendaces multa de Persis falsa nobis Graecos tradidisse, suasque semper res amplificasse: *Dion. Chrys.* Or. XI. p. 191. D. ἀνδρὸς, inquit, ἤκουσα Μήδου λέγοντος, ὅτι οὐδὲν ὁμολογοῦσιν οἱ Πέρσαι τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι κ. τ. λ. VALCKEN.

92. Ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ στιγέας] Quod Noster auditione tantum accepisse se testatur, sanequam absurdissimum, illud vix aliis commemoratur: de Xerxe *Iuvenal.* Sat. X, v. 182. *Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigaeum: Mitius id sane, quod non et stigmate dignum Credidit*: ubi Herodotea dedit *Grangaeus* ut vulgantur; in quibus στιγέας ex *Med* bene scripsit *Gronov.*, quod ex *Arch.* etiam obtulerat *Galeus* pro μαστιγέας· sed nec *qui flagellis caederent* μαστιγέες, verum dici potuerunt μαστισταὶ, quod ex *Alex.* Cod. recipiendum in L. IV. *Maccab.* IX, 11. Lexicographis aeque ignotum ac Herodoteum Στιγεύς. —— Quae in mare dicta voluit a flagellantibus *Herodoti* Xerxes, illa supra modum admiratur *Hermogenes* p. 403., σχεδὸν δὲ ὅλου τοῦ λόγου ἡδονὰς ἐργαζόμενος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Ξέρξου πραχθεῖσιν ὑπερεβάλετο τῇ ἡδονῇ καὶ τῇ γλυκύτητι· descriptis Herodoteis, ἐνταῦθα, ait, πρὸς τὸ ὕδωρ, ὡς αἴσθησίν τινα ἔχον καὶ προαίρεσιν, διαλεγόμενον ποιήσας τὸν Ξέρξην, ὑπερέβαλεν ἡδονῇ· prostant illic Herodotea ut in Edd. postrema tamen rectius hoc modo scripta: σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει, ὡς ἐόντι δολερῷ τε καὶ ἁλμυρῷ ποταμῷ· in his lectio firmatur *Med.* et καὶ recte omittitur. VALCKEN.

95. Ὦ πικρὸν ὕδωρ, δεσπότης &c.] Media καὶ ἁλμυρὸν, ut supervacua, schedis desiderantibus, exterminavi. Migrarant in hanc viciniam ex proxime sequente καὶ ἁλμυρῷ ποταμῷ aut Homereo ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ Odyss. I, 227. similibusve.

4. Τὰς

tus honor propoſitus erat. At alii architecti illos iunxerunt. Iunxerunt autem hoc modo: quinquaginta remorum naves triremesque trecentas ſexaginta Euxinum verſus Pontum compoſuere: item ab altero latere trecentas quatuordecim, Ponto quidem transverſas, Helleſponto autem ſecundum fluxum, ut laxa eſſet fluitatio intentionis armamentorum. Quibus compoſitis, prægrandes ancoras demiſerunt, partim ab latere contra Pontum, ventorum cauſſa qui intrinſecus exſpirant: partim ab altero contra occaſum et AEgæum, euri et auſtri cauſſa: relicto inter naves L. remorum patente tranſitu tribus in locis: ut qui vellet in Pontum minutis navigiis et ex Ponto navigare poſſet. His actis, intenderunt armamenta a terra torquentes aſinis ligneis, non iam ſeparatim utraque ordinantes, ſed bina ex albo lino partientes in utramque, quaterna e byblo: eadem quidem erat craſſitudo et ſpecies: ſed prout ratio dictat, linea erant robuſtiora, quorum cubitus talentum pendebat. Porro traiectu pontibus iuncto, truncos lignorum ſerra diſciſſos et ad latitudinem pontis adæquatos apte impoſuerunt ſuper armamenta intenta. Hos ubi gradatim poſuerunt, tum ibi rurſus ſuperiunxerunt. Quod poſteaquam fecere, materiam intulerunt concinneque impoſuerunt, deinde terram importarunt: qua complanata ſepem hinc atque hinc, ne maris aſpectu iumenta et equi terrerentur, prætenderunt.

37 Perfectis iis quæ ad pontes pertinent, quum et

ἄχαρις τιμή· τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν· ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε· πεντηκοντέρους καὶ τριήρεας συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας· [a] ὑπὸ δὲ τὴν ἑτέρην τεσσερεσκαίδεκα καὶ τριηκοσίας, τοῦ μὲν Πόντου, [b] ἐπικαρσίας· τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου, κατὰ ῥόον, ἵνα [c] ἀνακωχεύῃ 395
τὸν τόνον τῶν ὅπλων· συνθέντες δὲ, ἀγκύρας [d] κατῆκαν περιμήκεας, τὰς μὲν πρὸς τοῦ Πόντου τῆς ἑτέρης, τῶν ἀνέμων [e] εἵνεκα τῶν ἔσωθεν ἐκπνεόντων· τῆς δὲ ἑτέρης [f] τῆς πρὸς ἑσπέρης τε καὶ τοῦ Αἰγαίου, εὔρου τε καὶ νότου εἵνεκα· διέκπλοον δὲ [g] ὑπόφαυσιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων, καὶ [h] τριχοῦ, ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ Πόντου ἔξω· ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς, στρεβλοῦντες [i] ὄνοισι ξυλίνοισι, τὰ ὅπλα· οὐκέτι χωρὶς ἑκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασάμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσερα δὲ τῶν βυβλίνων· παχύτης μὲν ἦν [k] αὐτὴ, καὶ καλλονή· κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, [l] τοῦ τάλαντον ὁ πῆχυς εἷλκε· [m] ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ξύλων καταπρίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχεδίης τῷ εὔρεϊ, κόσμῳ [n] ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τοῦ τόνου· θέντες δὲ ἐπεξῆς, ἐνθαῦτα αὖτις ἐπεζεύγνυον· ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὕλην ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην, γῆν ἐπεφόρησαν· κατανάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν, φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβέηται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν [o] ὑπερορῶντα, καὶ οἱ ἵπποι. Ὡς δὲ τά [p] τε τῶν γεφυρέων κατεσκεύαστο,

a Med. Paſſ. Ask. Valla: ceteris haec ſeptem male abſunt. Mox τεσσερεσκαίδεκα *Paſſ.*, bene: olim τεσσαρεσκαίδεκα. *b Suidas* hinc in Voc. *c* Schol. *Paſſ.* μετεπορίζει (μετεωρίζει) ἀναβαστάζει. Spectavit pontium hanc iunctionem *Arrian.* Ἀναβ. Ἀλ. V, 7. *d* Κατῆκαν *Paſſ. Ask.*, κατήκασι *Arch.*, antea κατῆκον, prave. *e* Εἵνεκεν et ἔσωθεν *Paſſ. Ask. Arch. Vind.*, *Valla* habet *extrinſecus*, quaſi ἔξωθεν vidiſſet: Prius εἴσωθεν fuit. *f* Abeſt hic articulus *Arch. Paſſ.* *g Ald. Arch. V. Brit.*, ὑπὸ φαῦσιν alii disiunctim. *h* Τριχῇ *Arch.* *i Arch. Med. Paſſ. Ask. Paris. B.*, olim ὄνυξι. *k* Αὕτη plerique omnes. *l* Τῶν *Ed. Genev.* *m Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, ceteri ἐπεὶ δὲ, nullo discrimine. *n* Ἐτίθεσαν καὶ ὕπερθε *Med. Ask. Paſſ.*, καὶ ὕπερθε etiam *Thom. M.* in Ὅπλα. *o* Ὁρῶντα *Arch. V.* *p* Deſit *Arch. V.*

4. Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχ. ἐζεύγνυσαν] Quando nihil adeſt, quo τὰς commode poſſit referri, voculam cum *Reiskio* ſuſpicor excidiſſe: fortaſſe ſcribi poterit: τὰς δὲ [ἀκτὰς] ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. Erat enim c. 33., ἀκτὴ τραχέα ἐς θάλασσαν κατήκουσα Ἀβύδῳ κατεναντίον c. 34., ἐς ταύτην τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμεώμενοι ἐγεφύρουν τοῖσι προσέκειτο· hinc vocem γεφύρας plerique cum *Valla* forte cenſebunt ſubaudiendam. —— Quae ſequuntur, non intellecta, deſcripſerunt *Briſſon.* de R. P. III. p. 434., et *Stanlei.* in *AEſch.* Pers. v. 71. latine vertit atque explicuit *Dion. Petav.* ad *Themiſt.* p. 451., ſeq. partim attigerunt *Caſaub.* aliique: ſuperſunt et in his nonnulla lucis indiga. VALCKEN.

7. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑτέρην τεσσαρεσκαίδεκα] Magna Codicibus gratia harum reſtitutione vocum: erat enim ἀναπόδοτος minimeque conſequens narratio. Duo pinguntur pontes, quorum alteri, Euxino ponto obverſo, CCCLX. naves ſubſtratae; alteri, qui Aegaeum mare ſpectabat, CCCXIV. Quae poſtrema ſi deficiant, luxa et manca oratio. Vidit defectum atque ex *Vallae* Latinis prudenter farſit Cl. *Pavius*; animadvertit eundem Cl. D. *Petavius* ad *Themiſtii* Or. x. p. 451., in inſtauratione nimius: ſic namque, ὑπὸ δὲ τὴν πρὸς τοῦ Αἰγαίου ἑξήκοντα καὶ τριηκοσίας, vel uno verbo τοσαύτας· neque enim rationem eſſe cur tanto plures in altero ponte fuerint. Speciofe profecto; quam tamen ſpeciem ſchedae reſpuunt, pontiumque ordo et ſeries navium: namque prioris pontis naves ſtabant transverſae, hinc plures: poſterioris directae et propterea pauciores. *Pet. Bertius* de Aggerib. et Pontib. C. 3. idem Xerxis opus adgreſſus fuit, ſed levi brachio.

9. Ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον] Videlicet ὁ ῥόος. *Valla* dederat, ut *ſtabiliret funes armamentorum*, rectius veriusque *contentionem ac firmitatem rudentum*. Fluctus enim propellebat naves iſtas, quae inpulſae funium contentionem augebant. Ἀνακωχεύειν proprie eſt inhibere, ac navem reprimere: hinc μεταληπτικῶς *Valla* interpretatur *ſtabilire*, quod *Petavius* et *Pavius* perſpexerunt. Statim ἀγκύρας κατῆκαν, indole ſermonis poſtulante, repoſui, mutato, quod tolerari potuiſſe miror, κατῆκον. Scripſiſſem quoque τῆς μὲν πρὸς τοῦ Πόντου cum *Petavio*, eo quod ſubinde ſequitur τῆς δὲ ἑτέρης· ex utroque enim ponte anchoras demiſerunt. Sed MS. aliter. *Gronovii* Latina reliqui, etſi pro mea opinione minime bona.

14. Διέκπλοον δὲ ὑπόφαυσιν] *Petavii* his pontibus inpenſa opera latuit Cel. viro: hinc illa eius notatio. Probat ipſe ſeparationem ὑπὸ φαῦσιν *ſub lumen*, tentat deinde ὑπὸ φλύσιν, uti videre eſt. Iungo ego, *Aldi* et ſcriptorum ductum ſequens. Ὑπόφαυσις feneſtrae, lucem admittentis, notionem habet apud Interpretes *Ezech.* C. XLI. 16. Hinc pro hiatu et patente tranſitu: par διαυγείας ratio, quae ab lucis tranſitu, ſpiraculum et foramen, quo fumus ex caſis evolvitur, in *Diodori* XVII, 82., et διαυγίου, in vaſculorum aperturis et ſpiraminibus apud *Heronem* Spirit. p. 163. Itaque διέκπλοος ὑπόφαυσις tranſitus idem, ἀραίωμα *Luciano* Ver. Hiſt. II, 2., ſive interceptum ſpatium et vacuum, per quod ὑποφαίνεται, adparetque lux, ut *Petavius*. *Reiskio*, ὑπόφαυσιν probanti, διέκπλοος adiectivi loco eſt. Mox *Petavius* ſcite, καὶ τριηρέων τριχοῦ· namque ſeries ipſae tam πεντηκοντέρους quam τριήρεας habebant, et utraſque proinde interruptas eſſe oportuit.

18. Στρεβλοῦντες ὄνοισι ξυλίνοισι] Egregia huic loco medela ex *Med.* et aliis. Ὄνοι ſunt *axes*, ὀνίσκοι *axiculi*, *ſuculae*, ſive machinae tractorii generis. *Galenus* Gloſſ. Hippocrat. Ὀνεύεσθαι, ἤγουν δι' ΟΝΩΝ ἐπιστροφῆς τείνειν· ΟΝΟΙ γὰρ καὶ ὀνίσκοι, οἱ ἄξονες· et pluribus ad *Hippocrat.* de Fractur. p. 551. Adde *Euſtachium* in *Erotianum* p. 82. et *Gronovium*.

21. Ἦν αὐτὴ] Sic debuit. Nimium *Petavii* ὢν παχύτης μὲν ἦν αὐτὴ, *Reiskii* ἡ αὐτὴ. Sequentia τῶν τάλαντον. —— Editor Genev. inprudenter: tranſitus in diſtributivis numeri eſt. Unde vero *Tzetzes* acceperit, τριτάλαντον τῷ βάρει Chil. I. v. 599. ipſe dixerit.

29. Κατανάξαντες] *Heſychius* Κατανάξαντες, ἀνάξαντες, εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσαντες· forte, quae *Abreſchii* ſuſpi-

αστο, καὶ τὰ περὶ τὸν Ἄθων, οἵ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς διώρυχος, οἳ τῆς ῥηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ [a] πίμπληται τὰ στόματα τοῦ ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ διῶρυξ παντελέως πεποιημένη [b] ἀγγέλλετο, ἐνθαῦτα χειμερίσας, ἅμα τῷ ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς, ἐκ τῶν Σαρδίων ὡρμᾶτο ἐλῶν ἐς Ἄβυδον· ὡρμημένῳ δέ οἱ, ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην, ἀφανὴς ἦν, οὔτ' [c] ἐπινεφέλων ἐόντων, αἰθρίης τε τὰ μάλιστα· ἀντὶ ἡμέρης τε, νὺξ ἐγένετο· ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τοῦτο τῷ Ξέρξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο· καὶ εἴρετο τοὺς μάγους τὸ θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα· οἱ δὲ [d] ἔφασαν ὡς Ἕλλησι προδεικνύει ὁ θεὸς ἔκλειψιν τῶν πολίων· λέγοντες ἥλιον εἶναι Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνην δὲ, σφέων· πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης, περιχαρὴς ἐὼν, ἐποιέετο τὴν [e] ἔλασιν. Ὡς δ' ἐξήλαυνε τὴν στρατιὴν, Πύθιος ὁ Λυδὸς καταῤῥωδήσας τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαρθείς τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε, „ Ὦ δέσποτα, [f] χρήσαις ἄν τι τεῦ βουλοίμην τυχεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει ἐὸν [g] ὑπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γενόμενον;" Ξέρξης δὲ πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν χρήσειν ἢ τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε ὑπουργήσειν, καὶ δὴ
396 ἀγορεύειν ἐκέλευε ὅτευ δέοιτο· ὁ δὲ, ἐπεί τε ταῦτα ἤκουσε, ἔλεγε θαρσήσας τάδε, „ Ὦ δέσποτα, τυγχάνουσί μοι παῖδες ἐόντες πέντε, καί σφεας καταλαμβάνει πάντας ἅμα [h] σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡλικίης ἥκοντα οἰκτείρας, τῶν μοι παίδων ἕνα παράλυσον „ τῆς

et opera circa Athon, item aggeres ad ora foſſæ iacti propter æſtum maris, ne ipsa ora alvei implerentur, atque etiam ipsa foſſa penitus perfecta nunciaretur: Sardibus, ubi hybernaverat, ineunte vere inſtructus exercitus profectus est Abydum verſus: cui moventi ſol ſuam in cœlo ſedem relinquens apparere deſiit, quum nullæ nubes, verum ſerenisſimus aër esſet: et pro die nox extitit. Id animadvertenti Xerxi quum cura incesſisſet percontandi magos, quid oſtentum id vellet portendere, illi reſponderunt, deum præſignificare Græcis civitatum defectum: quod dicerent, ſolem, Græcorum esſe præmonſtratorem, lunam ipsorum. Ea re audita, Xerxes maiorem in modum lætatus, ire pergebat. Quem procedentem 38
adiens Pythius Lydus cœleſti oſtento perterritus, elato animo propter munera his verbis alloquutus est; Domine, indulgeas quid quod impetrare cupio, tibi leve concesſu, ſed mihi pro magno futurum? Xerxes nihil non potius, quam petebat, illum petiturum ratus, ſe indulturum reſpondit, et ut peteret proloqui iusſit. Pythius ubi hoc audivit, ſumpta fiducia, Domine, inquit, quinque mihi filii ſunt, quos omnes contingit in militiam tecum ire adverſus Græciam: horum unum tu quæſo, rex, miſertus mei qui huc procesſi ætatis, dimitte ab mi-

a *Med. Paſſ. Ask. Brit. Paris. A.*, ἐμπιπλῆται ceteri, ut IV, 72. b Ἄγγελτο *Arch. V.* c *Med. Paſſ. Ask.*, ἐπινεφελέων *Arch.*, ante ἐπὶ νεφέων. d Ἔφραζον *Med. Paſſ. Ask.*, ſatis concinne. Vid. *Gronov.* e Ἔλασιν *Paſſ. Arch. Vind. Brit. Ask. Steph.* margo, ἐξέλασιν *Ald.* et Editi. f Χρήσας *Arch.* g Ὑπουργῆσαι *Paſſ.* et mox. h Συστρατεύεσθαι *Arch.*

ſuſpicio, *νάξαντες, εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσαντες*, ut conplanandi ſignificationem, quae huius est loci, et τοῦ *κατανάγειν* iunxerit. *H. Stephanus* Thes. T. IV. pag. 1157. horum inmemor, *κατανάγω Conporto. Affertur enim κατανάξαντες γῆν pro Conportantes iniicientesque terram.* Est ex *κατανάσσω*. In *Ioſepho* Bell. I, 21, 7. *νάγμα terra ſtipata: πύργος ναστὸς* ibid. V, 4, 3. *ſolida* et bene conpacta, ſive *νεναγμένος*, quomodo MSS. Antiq. XV, 9, 6. verisſime. Porro *φραγμὸν*, ſepem hinc atque hinc praetenſam, *Tzetzes χειραγωγοὺς καὶ κλείσματα*, *Arrianus* Ἀναβ. V, 7. *κλίμακας*, ubi excellenter *Gronovius*, adpellant. Ὑπερορῶντα non muto, rarum quidem tali uſu, ſed proprio et vetere.

40. Οὔτ' ἐπινεφέλων ἐόντων] *Ariſtoteles* Problem. XXIV. Sect. 17. iuvat Codd. ſcripturam, rogitans, *Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψύχος γίνεται, ἢ* ΕΠΙΝΕΦΕΛΩΝ ΟΝΤΩΝ. Per autem mira ſolis haec obſcurati deſcriptio; talis profecto, ut veram eclipſis cauſſam aut exploratam non habuerit *Herodotus*, aut tragice circumſcripſerit. Quid enim *ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην*; Sed verum hunc ſolis fuiſſe defectum negant plerique ſideralis ſcientiae profesſores, *Seth. Calviſius* Chronol. Ann. 3470., *D. Petavius* Doctr. Temp. L. X, 25. *H. Dodwellus* Annal. Thucyd. p. 47.

41. Ἀντὶ ἡμέρης τε νὺξ ἐγένετο] Supra I, c. 103., *νὺξ ἡ ἡμέρη ἐγένετο*· c. 74., *συνήνεικε ὥστε —— τὴν ἡμέρην ἐξαπίνης νύκτα γενέσθαι· primus* istam *defectionem ſolis, quae Aſtyage regnante facta est, praedixisſe fertur* Mileſius Thales iuxta *Herod.* et *Ciceron.* de Div. I, c. 49. Cauſam ſolis obſcurati dudum ante naturalem Graecis iam tradiderat Palamedes teſte *Philoſtr.* p. 709. Hic apud *Herod.* *ὁ ἥλιος —— ἀφανὴς ἦν, οὔτε ἐπινεφέλων ἐόντων, αἰθρίης τε τὰ μάλιστα*· ſicut ap. *Livium* XXXVIII, c. 4. *coelo ſereno interdiu obſcurata lux est, quum Luna ſub orbem ſolis ſubisſet: οὔτ' ἐπινεφέλων ἐόντων* correctum ex *Med.* *τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξυννέφελα ὄντα* dixit *Thucyd.* p. 529, 99. —— Xerxi ſolis obſcuratio, ut vulgo imperitorum, videbatur esſe portentum: inſigne *Pindari* carmen apud *Dionys. Halicarn.* II, pag. 273. emendavit *Scaliger* in *Propert.* p. 239. Rei cauſas cognovisſe ſaepe profuit Imperatoribus, *ne velut prodigio divinitus facto militum animi terrerentur*, *Quinctilian.* l. O. I, c. X. p. 114. —— Graecis, non Perſis, hoc oſtento mala portendi cur crediderint, certe dixerint Magi, noſter enarrat, in quibus Ἑλλήνων προδέκτορα bene cepit *Palmer.* In *Ariſtidis* Themiſtoclem T. III. p. 297. *Schol. MS.* *ἐρχομένου τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ γενομένου περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκλειψις ἐγένετο ἡλίου καὶ ἀνοτολῆς* (L. *ἐξ ἀνατολῆς*) *εἶτα ὡς ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τοὺς μάντεις, τί σημεῖον τοῦτο, ἀπώλειαν εἰπεῖν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων· τοὐναντίον δὲ ἦν· ἐσήμαινε γὰρ αὐτῷ τὴν ἧτταν, διότι ἀπὸ ἀνατολῶν ἐξέλιπεν ὁ ἥλιος· εἴγε καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ἤρχετο ὁ Ξέρξης.* VALCKEN.

45. Ἑλλήνων προδέκτορα] *Praeſidem* vertunt, Nob. *Palmerio* iure inprobante. Ex *προδείκνυμι* venit *προδέκτωρ*, praemonſtrator malorum, et vates quidam. Magi *φάσματος* mirabilis interpretes reſpondent, ſolem, ſi quid praeter conſuetum patiatur, Graecis portendere et praeſagire, lunam, ſuae nationi; cuius illi conjectus quas habuerint rationes, unde indagabimus? Ob oracula coniicit *Palmerius* Exercit. p. 31., quae Delphis, Delo, Claro et aliis Graeciae urbibus ſub Apollinis, qui ſol est, nomine pandebantur. Sane non erat, cur *Ph. a Turre* erroris dicam Noſtro inpingeret Monum. Vet. Ant. p. 175. Coluerint enim Perſae Solem, ut venerati fuerunt, defectus eius ex magorum diſciplina damnoſus aliis potuit haberi. Sed ille *προδέκτορα praeſidem* cenſuit contra verum.

47. Ἐποιέετο τὴν ἔλασιν] In hoc genere ſimplex mavult. Vide III, 4. VII, 6. et C. 106. *πρότερον ταύτης τῆς* ΕΛΑΣΙΟΣ. *Xenophon* conſimiliter Κυρ. παιδ. VIII. p. 217. D. E. Amplector itaque.

51. Τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν] Ἐμοὶ δὲ μέγα· initio poëmatis *Theognis*: *Εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε· Σοὶ μὲν τοῦτο, θεὰ, σμικρὸν, ἐμοὶ δὲ μέγα·* propius ad Noſtri ſtructuram *Andocides* in exordio Orat. de Myſter. *δεήσομαι ὑμῶν δίκαια, καὶ ὑμῖν γε ῥᾴδια χαρίζεσθαι, καὶ ἐμοὶ ἄξια πολλοῦ τυχεῖν παρ' ὑμῶν.* VALCKEN.

60. Παράλυσον τῆς στρατιῆς] *Στρατηΐης* mallem. Prave in *Plut.* Virt. Mul. p. 263. A. Pythes ſeu Pythius *χάριν ᾐτήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως —— ἕνα παρεῖναι τῇ στρατιᾷ, καὶ καταλιπεῖν αὐτῷ γηροβοσκεῖν.* Scripſerat *παριέναι τῆς στρατείας*, *unius vacationem petens*, de eodem Pythio *Seneca* L. III. Ir. C. 17. Hoc, niſi erro, occupavit *Mos. Solanus* ad *Plut.* Alcibiad.

60. Ἕνα παράλυσον τῆς στρατιῆς] *Στρατηΐης* et hic ſcribendum, ut in ſimillima narratione de Oeobazo, a militia vacationem uni filiorum petente IV, c. 84., *στρατηΐης ἀπολελύσθαι* apud *Plutarch.* II, p. 263. B. Pythes

militia eum, qui natu est maximus: ut et mei ipsius et census curam gerat; quatuor tecum ducas: ita confectis quae in animo
39 habes, rursus revertaris! Rex ob id admodum indignatus, his verbis respondit, Homo improbe, tune, quum ego ipse in expeditionem eam adversus Graeciam, filiosque meos et fratres et domesticos et amicos ducam, ausus es mentionem filii tui facere, qui meus es servus, quem oportebat cum omni familia et ipsa uxore me comitari? Probe nunc discito hoc, animum in hominum habitare auribus: qui bona quum audivit, corpus voluptate implet: his contraria audiens, exacerbatur. Tu itaque quum bene fecisti, et alia eiusdem generis promisisti, non gloriaberis te supergressum esse regem munificentia: quum vero ad impudentiora conversus es, non tu quidem pro merito, sed minora quam pro merito accipies: nam te et quatuor filios liberant hospitalia munera: unius autem, quem praecipue complecteris, vita mulctabere. Haec quum respondisset, subito imperavit, iis quibus delegatum erat ista exequi, ut maximum natu filiorum Pythii inventum discinderent medium: eiusque discissi dimidium ad dexteram viae, et dimidium ad sinistram disponerent, et illac transiret exercitus. Hoc
40 illi ubi exequuti sunt, illac exercitus pertransivit. In quo praecedebant ii qui sarcinas portabant et impedimenta. Post hos omnigenarum gentium non distinctae sed promiscuae copiae, numero ultra dimidium exercitus. Post has intercedebat intervallum: neque enim isti cum rege miscebantur. Praecedebant mille equites e Persis omnibus delecti: secundum hos totidem hastati, et ii delecti ex omnibus, versis deorsum in terram

„ τῆς στρατιῆς τὸν πρεσβύτατον, ἵνα αὐτοῦ τε ἐμεῦ „ καὶ τῶν χρημάτων ᾖ μελεδωνός· τοὺς δὲ τέσσερας [a] ἄγε ἅμα σεωϋτῷ· καὶ πρήξας τὰ νοέεις, „ νοστήσειας ὀπίσω". Κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης, καὶ [b] ἀμείβεται τοῖσδε, „ Ὦ κακὲ ἄνθρωπε, „ σὺ ἐτόλμησας ἐμεῦ στρατευομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄγοντος παῖδας ἐμοὺς καὶ ἀδελφεοὺς „ καὶ οἰκηΐους καὶ φίλους, μνήσασθαι περὶ σέο παιδὸς, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος· τὸν [c] χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ „ γυναικὶ συνέπεσθαι; εὖ νῦν τόδ᾽ ἐξεπίστασο, [d] ὡς „ ἐν τοῖσι ὠσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός· ὃς χρηστὰ μὲν ἀκούσας, τέρψιος [e] ἐμπιπλέει τὸ σῶμα· „ ὑπεναντία δὲ [f] τουτέοισι ἀκούσας, ἀνοιδέει· ὅτε „ μέν νυν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοιαῦτα [g] ἐπηγγέλλεο, εὐεργεσίῃσι βασιλῆα [h] οὐ καυχήσεαι ὑπερβαλέσθαι· ἐπεί τε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον [i] ἐτράπεο, „ τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμψεαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ἀξίης· σὲ μὲν γὰρ καὶ τοὺς τέσσερας τῶν παίδων „ ῥύεται τὰ ξείνια· τοῦ δὲ ἑνὸς, τοῦ περιέχεαι μάλιστα, [k] τὴν ψυχὴν ζημιώσεαι". ὡς δὲ ταῦτα ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι προσετέτακτο ταῦτα πρήσσειν, τῶν Πυθίου παίδων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον, μέσον [l] διαταμεῖν· διαταμόντας δὲ, τὰ ἡμίτομα διαθεῖναι, τὸ μὲν, ἐπὶ [m] τὰ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, τὸ δ᾽, ἐπ᾽ ἀριστερά· καὶ ταύτῃ διεξιέναι τὸν στρατόν. Ποιησάντων δὲ [n] τουτέων τοῦτο, μετὰ ταῦτα διεξήϊε ὁ στρατός· ἡγέοντο [o] δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σκευοφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια· μετὰ δὲ [p] τούτους, στρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμὶξ, οὐ διακεκριμένοι· τῇ δὲ ὑπερημίσεες ἔσαν, ἐνθαῦτα διελέλειπτο, καὶ οὐ [q] συνέμισγον οὗτοι βασιλέϊ· προηγεῦντο [r] μὲν δὴ ἱππόται χίλιοι, ἐκ Περσέων πάντων ἀπολελεγμένοι, [s] μετὰ δὲ αἰχμοφόροι χίλιοι καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγμένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν τρέ-

a Ἄγευ *Pass.* b *Med. Pass. Ask.*, alii ἀμείβετο, nec male. c Χρὴ *Pass.* d Citat *Stob.* Serm. xx. p. 173. e Ἐμπίπλῃ *Stob.*, in *Gesneri* edit. ἐμπίμπλησι. f Τουτέοισι ἀκούσας *Stob.*, participium agnoscunt etiam *Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, tum ἀνοιδαίνει *Stob.*; prius erat τούτοισι. g Ἐπηγγέλλετο *Arch.*, male. h Οὐκ αὐχ. idem. i Ἐτράπευ *Pass.* haud praeter Ionismi morem, ἐτράπεσο *Arch.* k Τῇ ψυχῇ *Arch. Pass. V. Steph.* ora, nulla urgente ratione. Idem in *Matth.* Evang. xvi, 26. l Διατεμεῖν et mox *Arch. Vind.* m Non habet τὰ *Arch. V. Pass.* n Τουτέων, μετὰ ταῦτα *Med. Pass. Ask.*, quos sequi non est necesse. o Omittuntur haec duo a *Brit.* p Τούτους, στρατὸς παντ. *Med. Pass. Ask. Paris. C.*, in aliis σύμμικτος στρατὸς, uti *Ald.* q Συνέσμιγον *Med. Vind.* Conf. *Gronov.* r *Pass. Ask. Med. Paris. A.*, ceteri μὲν γὰρ, tum οἱ ἱππόται *Arch. V.* s Has novem voces praeteriit *Ald.*

thes χάριν ἠτήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως, πλειόνων αὐτῷ παίδων ὄντων, ἕνα παρεῖναι τῇ στρατιᾷ, καὶ καταλιπεῖν αὐτῷ γηροβοσκεῖν· interpres quod sensus postulabat expressit, *ut unus eorum immunitate militiae donaretur*: scripserat, ut puto, *Plutarch.* ἕνα παρεῖναι, sive potius ἀφεῖναι vel ἀφιέναι τῆς στρατείας· sic passim loqui solebant: *Ulpian.* in *Demosth.* p. 22, 15., νόμοι ἦσαν ἀφίεσθαί τινας τῆς στρατείας, ὥστε πομπεύειν εἰς τὰ Διονύσια· Leges istas respicit *Diodor. Sic.* iv, c. 5. f. *Lycurgo* memorantur c. Leocr. p. 152, 33., οἱ ἀφιέμενοι τοῦ στρατεύεσθαι ἕνεκα τοῦ βουλεύεσθαι ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως. —— Ἀφιέναι τῆς στρατείας, *Herodoto* dicitur παραλῦσαι τῆς στρατηΐης· ut vi, c. 94., Mardonium Darius παραλύει τῆς στρατηγίης· quae *Porto* Herodotea dicitur locutio, *aliquem praetura amovére*; est et Thucydidea et aliorum: *Thucyd.* vii, c. 16., τὸν μὲν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς· vid. *Duker.* et *Suid.* in Παραλῦσαι. VALCKEN.

71. Ἐν τοῖσι ὠσὶ τῶν ἀ.] Paulo haec alter scripta sic *Stobaeus* excitat *Gesneri* p. 173, 34, Ὡς ἐν τοῖσιν ὠσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμὸς, χρηστὰ μὲν ἀκούσας τέρψιος ἐμπίμπλησι τὸ σῶμα· ὑπεναντία δὲ τουτέοισι ἀκούσας ἀνοιδαίνει· ex quibus *Herodoto* restituerem τουτέοισι ἀκούσας· reliqua vulgatis sunt deteriora: sensum obscurioris dicti conatus est eruere *Stephano* citatus *Erasmus* in Adag. *Animus habitat in auribus.* VALCKEN.

73. Ὑπεναντία δὲ τουτέοισι] *Stobaeus*, ut saepe, Ionum characterem servavit; nec pravum eiusdem ἀνοιδαίνει, quamquam vulgato haud prius, sicuti L. iii, 127. adscriptum. *Homerus* Il. i, 550. ὅς τε καὶ ἄλλων Οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον. Dicti Herodotei interiorem sententiam *Camerarius* Problem. Cent. i, 9. vestigavit.

80. Τὴν ψυχὴν ζημιώσεαι] Hoc ego Codicum lectioni a *Galeo* et *Steph.* enotatae non postponerem: in *Matth.* xvi, 26. nonnulla dedit *Wetsten.* ad eamdem rationem aetate scribebant *Herodoti*: *Thucyd.* p. 192, 62., μεγάλα ζημιώσεται· ubi ζημιωθήσεται, natum ex interpretamento, praebent Codd. οὔτε τι ζημιωθέντας dixit *Xenoph.* Oecon. p. 491, 35. —— Iussit Xerxes natu maximum filiorum Pythii μέσον διατάμνειν· διαταμόντας δὲ &c. *Plutarch.* T. ii. p. 263. B. ὁ Ξέρξης ὑπ᾽ ὀργῆς τοῦτον μόνον ὃν ἐξῃτήσατο σφάξας καὶ διατεμὼν, ἐκέλευσε τὸν στρατὸν διελθεῖν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐπηγάγετο, καὶ πάντες ἀπώλοντο κατὰ τὰς μάχας· secundum *Senecam* de Ira iii, c. 17., *quem* pater *elegerat*, Xerxes *in duas partes distractum ab utroque viae latere posuit, et hac victima lustravit exercitum. Senecae* locum adhibuerunt *Wess.* ad *Herod.* p. 320., et *Brisson.* R. P. iii. p. 357. —— Initio c. 40. aberat a *Med.* vox σύμμικτος· si abessent aliis Codd. voces, οὐ διακεκριμένοι, has ad Ἀναμὶξ suspicarer olim adiectas: Ἀναμὶξ *Hesych.* redditur ἀναμεμιγμένως· vox *Sophocli*, *Thucydidi*, *Xenophonti*, ter adhibita *Herodoto*. VALCKEN.

85. Καὶ ταύτῃ διεξιέναι τὸν στρατὸν] *In partes duas distractum ab utroque viae latere posuit, et hac victima lustravit exercitum*, Romani moris non ignarus *Seneca*. De Peleo, qui Acasti uxorem dissecuerat, *Apollodorus* Bibl. iii, 12, 7. καὶ διελὼν τὰ μέλη διήγαγε δι᾽ αὐτῆς τὸν στρατόν. In foederum sanctione multa huiusmodi apud Ill. *Grotium* in *Matth.* C. xxvi. 28. Post pauca vocem σύμμικτος exterminavi, minime ob ἀναμὶξ necessariam. Recte C. 55. ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέων, unde in hanc viciniam conmigravit.

τρέψαντες· μετὰ δὲ, ἱροὶ [a] Νισαῖοι καλεύμενοι ἵπποι δέκα, κεκοσμημένοι ὡς κάλλιστα. Νισαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ τῶδε· ἔστι πεδίον μέγα τῆς Μηδικῆς τῷ οὔνομά ἐστι Νίσαιον. τοὺς ὦν δὴ ἵππους τοὺς μεγάλους φέρει τὸ πεδίον τοῦτο· ὄπισθεν δὲ τουτέων τῶν δέκα ἵππων, ἅρμα Διὸς ἱρὸν ἐπετέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἷλ-
397 κον λευκοὶ ὀκτώ· ὄπισθε δὲ [b] τῶν ἵππων εἵπετο πεζῇ ἡνίοχος, ἐχόμενος τῶν χαλινῶν· οὐδεὶς γὰρ [c] δὴ ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον ἀνθρώπων [d] ἀναβαίνει· τούτου δὲ ὄπισθεν αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἅρματος ἵππων [e] Νισαίων· παρεβεβήκεε δέ οἱ ἡνίοχος, τῷ οὔνομα ἦν Πατιράμφης, Ὀτάνεω παῖς, ἀνδρὸς Πέρσεω. Ἐξήλασε μὲν [f] δὴ οὕτω ἐκ Σαρδίων Ξέρξης· μετεκβαίνεσκε δὲ, ὅκως μιν [g] ὁ λόγος αἱρέοι, ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς ἁρμάμαξαν· αὐτοῦ δὲ ὄπισθεν αἰχμοφόροι Περσέων οἱ ἄριστοί τε καὶ γενναιότατοι, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας ἔχοντες· μετὰ δὲ, ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀπολελεγμένη· μετὰ δὲ τὴν ἵππον, ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀπολελεγμένοι μύριοι· οὗτος πεζὸς ἦν· καὶ τουτέων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι [h] δόρασι ἀντὶ τῶν σαυρωτήρων ῥοιὰς εἶχον χρυσέας, καὶ πέριξ συνέκληον τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ εἰνακισχίλιοι ἐντὸς τουτέων [i] ἐόντες, ἀργυρέας ῥοιὰς εἶχον· εἶχον δὲ χρυσέας ῥοιὰς καὶ οἱ εἰς τὴν γῆν τρέποντες τὰς λόγχας, καὶ μῆλα, οἱ ἄγχιστα ἑπόμενοι Ξέρξῃ· τοῖσι δὲ μυρίοισι ἐπετέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη· μετὰ δὲ τὴν ἵππον [k] διέλειπε καὶ δύο σταδίους, καὶ ἔπειτα ὁ λοιπὸς ὅμιλος ἤϊε ἀναμίξ. Ἐποιέετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίης ὁ στρατὸς ἐπί τε ποταμὸν Κάϊκον καὶ τὴν [l] γῆν τὴν Μυσίην· ἀπὸ δὲ Καΐκου ὁρμεώμενος, Κάνης ὄρος ἔχων ἐν ἀριστερῇ, διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς [m] Καρίνην πόλιν· ἀπὸ δὲ ταύτης, διὰ Θήβης πεδίου ἐπορεύετο, [n] Ἀτραμύττειόν τε πόλιν καὶ Ἄντανδρον τὴν Πελασγίδα παραμειβόμενος· τὴν Ἴδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν [o] χέρα, ἤϊε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν· καὶ πρῶτα μέν οἱ ὑπὸ τῇ Ἴδῃ νύκτα ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρηστῆρες ἐπεσπίπτουσι, καί τινα αὐτοῦ ταύτῃ συχνὸν ὅμιλον διέφθειραν. ἀπικομένου δὲ τοῦ στρατοῦ [p] ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπεί τε ἐκ Σαρδίων ὁρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, [q] ἐπέλιπε τὸ ῥέεθρον, οὐδ' ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τε καὶ τοῖσι κτήνεσι πινόμενος. Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἵμερον ἔχων

ram spiculis. Post hos sacri equi decem quam pulcherrime ornati, qui Nisæi dicuntur, ideo sic dicti, quod est ingens Medicæ regionis campus nomine Nisæus, qui grandes fert equos. Hos decem equos sequebatur sacer Iovis currus, quem octo equi albi trahebant, pone auriga comitante, qui pedibus ingrediens habenas tenebat, hanc enim sellam nemo mortalium inscendit. Post quem ipse Xerxes in curru equorum Nisæorum, ad latus incedente auriga, cui nomen erat Patiramphes, Otanis filius, viri Persæ. Hunc quidem 41
in modum Sardibus excessit Xerxes: sed e curru, quoties ratio exigebat, in essedum transcendebat. Eum sequebantur hastati Persarum optimi ac nobilissimi mille, e more spicula gestantes. Post hos alius delectus equitatus mille Persarum. Dehinc e ceteris Persis decem millia peditum delecta, quorum mille in hastis pro imis cuspidibus gestabant mala punica aurea, et reliquos undique includebant; at novem millia sic ab eis cirdumdata habebant argentea mala punica; sed et aurea mala punica habebant illi, quorum terram versus spectabant spicula: etiam mala, ii qui Xerxem proxime sequebantur. Hæc decem millia ordine subsequebatur equitatus e decem millibus Persarum. Relicta post hos duorum stadiorum intercapedine, mox ibat cetera multitudo promiscue. Ita ex- 42
ercitus e Lydia perrexit ad flumen Caicum et regionem Mysiam: a Caico autem a læva habens montem Canæ, per Atarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebæ, urbem Atramyttium et Antandrum Pelasgidem prætergrediens, et Idam ad sinistram manum stringens, ad terram Iliensem pervenit: cui primum sub Ida noctem agenti, tonitrua et fulgura ingruerunt, et complures ibidem ex eo exercitu occiderunt. Deinde ad Scamandrum est ventum, quem fluviorum primum, ex quo iter e Sardibus fieri cœptum est, aqua destituit, nec exercitui iumentisque potantibus suffecit. Ad 43
istum amnem Xerxes postquam pervenit, Priami Pergamum ascendit, loci visendi cu-

a Νησαῖοι *V. Arch. Ald.* et mox. Porro καλεύμενοι *V.* loco vulgati καλεόμενοι. *Arrian.* Ἀναβ. VII, 13. hinc ἵπποι Νυσαῖαι, sive Νησαῖαι, ut *Trincavelus* expressit. Adde *Suid.* in Νίσαιον exscribentem et ἵππος Νισαῖος. *b* Αὖ τῶν ἵππων *Ask.*, αὐτῶν ἵππ. *Pass.* *c* Abest *Arch. V.* *d* Ἐπιβαίνει *Pass. Steph.* margo. *e* Νησ. *Ald. Arch.*, tum παραβέβηκε cum *Vind. Ask. Pass.* *f* Deest *Arch. Ask. Pass.* *g* Λόγος sine articulo *Arch. Vind. Pass. Ask.*, sed ἐξαιρέοι *Arch. V.* Vulgatum L. I, 133. *h* Δόρασι ἀντὶ iidem omnes et *Brit.*, male οἱ interponebatur. *i* Omittunt *Arch. V.* *k* Διέλειπέ τε καὶ *Pass. Ask.* *l* Γῆν τὴν Μυσ. *Pass. Vind. Arch. Ald.*, aberat articulus, non bene. *m* Κάρνην *Med. Pass. Ask.* *n* Ἀτραμύτειον *Arch.* *Valla* et *Eustath.* ad *Hom.* p. 649, 44. In aliis Ἀδραμ. *o* Χεῖρα *Pass. Ask. V. Arch. Brit.* *p* Ἐπὶ τὸν Σκάμ. *Arch. Vind. Valla*, quomodo bene. olim ἐπὶ ποταμὸν Σκ. *q* Ἐπέλιπε *Med. Pass. Ask. Vind.*, ἐπελίπετο ῥέεθρον *Arch.*, alii ἀπέλιπε.

95. Ἱροὶ Νισαῖοι καλεύμενοι] Quae hic διττογραφία, eadem L. III, 106. plurimisque aliorum in locis. Hinc dubium atque anceps, *Nisaeine* an *Nesaei* hi equi. Docte *Valesius* ad *Ammian.* L. XXIII, 6. de his sacroque Iovis curru et *B. Brisson.* Regn. Pers. I, 122. III, 29.

8. Ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς ἁρμάμαξαν] Clara utriusque vehiculi distinctio, etiam in *Xenophonte* Κύρ. παιδ. VI. p. 162. B. et 168. B., tum Ἀναβ. I. p. 247. C. *Harmamaxa* carpenti genus et mollissimae vectationis erat, mulieribus quam maribus acconmodatius. *Essedum* Laurentii inprobat *Schefferus*, neque geminum plane fuit, Rei Vehic. L. II, 17. p. 217., quem adi et doctos *Curtii* interpretes III, 3, 23.

18. Καὶ μῆλα, οἱ ἄγχιστα &c.] Mala Persica ex auro imis adfixa hastis gestabant, ἐπὶ τῶν συράκων μῆλα χρυσᾶ ἔχοντες *Athenaeus* XII. p. 514. C. Hinc illi Μηλοφόροι, non alii ac αἰχμαφόροι *hastati*, qui Persarum nobilissimi post regis vehiculum incedebant: nam quorum in hastis extimis mala punica aurea, ῥοιαὶ χρυσέαι, his locus erat ante decem Nisaeos equos, spiculaque in humum versus inflexa, cum hastati Μηλοφόροι hastas κατὰ νόμον, uti mos ferebat, erectas ostenderent et vibrarent. Haec plana.

25. Ἐς Καρίνην] Pro *Med.* et aliorum Κάρνην docte *Gronov.* consistit: magis, meo quidem iudicio, adposita *Carine*, seu *Carene* potius, quippe Mysiae et Atarnensium urbi proxima apud *Plin.* H. Nat. L. V, 30. Accedit *Stephani* Καρήνη, πόλις Μυσίας, Ἡρόδοτος ἑβδόμῃ, hanc Nostri indicantis. Malui praeterea Ἀτραμύτειον ob *Eustathii* adsensum et *Thucydidis* in primis L. V, 1., ubi Schol. et *Dukerus*.

33. Ἐπέλιπε τὸ ῥέεθρον] Nilus, cuius aqua stato tempore minuebatur, ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον L. II, 19. patronus vulgato esse posset, nisi potior Codd. auctoritas, frequentioreque usu firmata C. 21, 58. et 125. foret. Utique nihil urget, ut ᾧ ἀπέλιπε sive ἐπέλιπε — πινόμενον contra tabulas pingatur. Palladi *Iliacae* Alexander quoque Magnus, Ilium delatus, sacra fecit, *Arriano* I, 11. et *Diodoro* XVII, 18. testibus.

38. Ἔθυσε

cupidus. Quod ubi contemplatus eſt, et ſingula quæque eorum audivit, Minervæ Iliadi mille boves immolavit: ſed et libamina Magi heroibus dederunt. His actis terror per noctem exercitum invaſit. Simul atque illuxit, illinc movit, a læva ſtringens Rhœtion urbem, et Ophryneon, et Dardanon, quæ Abydo contermina eſt: a dextra, Gergithas Teucros. Ubi in Aby-
44 don venerunt, Xerxi inceſſit cupido omnem exercitum oculis ſubiiciendi: itaque in exedra prominente, quam ei Abydeni prius ab illo iuſſi e candido lapide in tumulo induſtrie extruxerant, reſidebat proſpiciens et in litore ſpectabat pedeſtres copias atque claſſem. Quam dum intuetur, ſubiit eum cupiditas ſpectandi navale certamen. Id certamen poſtquam commiſſum eſt, in quo Phœnices Sidonii vicere, voluptatem Xerxes cepit, cum certaminis, tum copiarum
45 ſpectaculo. Et quum intueretur omnem Helleſpontum navibus obductum, omnia vero litora atque Abydenorum campos hominibus refertos, ibi ſe beatum eſſe iactavit, et poſt
46 hæc lacrymas fudit. Sed animadvertens Artabanus eum patruus, qui primo libere ſententiam protulerat diſſuadens bellum Græciæ inferendum, hic vir conſiderans Xerxem lacrymantem, his verbis alloquebatur, Quam valde diverſa, rex, inter ſe nunc facis et paulo ante: nam qui te beatum eſſe dixeras, nunc lacrymas fundis. Et ille, Reputan-

ἔχων θεήσασθαι· θεησάμενος δὲ, καὶ πυθόμενος κείνων ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας· χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο· ταῦτα δὲ ποιησαμένοισι, νυκτὸς Φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον [a] ἐνέπεσε· ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπέργων Ῥοίτειον πόλιν καὶ Ὀφρύνειον, καὶ Δάρδανον, ἥπερ δὴ Ἀβύδῳ ὅμουρός ἐστι· ἐν δεξιῇ δὲ, [b] Γέργιθας Τευκρούς. Ἐπεὶ δ᾽ ἐγένοντο ἐν [c] Ἀβύδῳ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατὸν, καὶ προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ [d] προεξέδρη λίθου λευκοῦ· ἐποίησαν [e] δὲ Ἀβυδηνοὶ, ἐντειλαμένου πρότερον βασιλῆος· ἐνθαῦτα, ὡς ἵζετο κατορῶν, ἐπὶ τῆς ἠϊόνος ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας· θηεύμενος δὲ, ἱμέρθη τῶν νεῶν ἅμιλλαν γενομένην ἰδέσθαι· ἐπεὶ δ᾽ ἐγένετό τε καὶ ἐνίκων Φοίνικες Σιδώνιοι, ἥσθη τε τῇ ἁμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ. Ὡς δὲ [f] ὥρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἑωϋτὸν ἐμακάρισε· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐδάκρυσε. Μαθὼν δέ μιν Ἀρτάβανος ὁ [g] πάτρως, ὃς τοπρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο [h] ἐλευθέρως οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οὗτος [i] ὠνὴρ φρασθεὶς Ξέρξεα δακρύσαντα, εἴρετο τάδε, „ Ὦ βασιλεῦ, „ ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε „ καὶ [k] ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ [l] σεωϋτὸν, „ δακρύεις”· ὁ δὲ εἶπε, „ Ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον „ κα- 398

a Ἐσέπεσε *Paſſ. Med.* b Γέργιθας Τευκροὺς iidem et *Aſk.*, vulgo Γέργιθάς τε καὶ Τευκ. c *Arch. V. Valla* et *Stob.* Serm. XCVI. p. 535. primae editionis, olim Ἀβύδῳ μέσῃ. d Ἐξέδρῃ *Arch. V.* e Δὲ καὶ Ἀβ. *Arch.* f Ἑώρα *Stob.* g Πατρῷος *Stob.* errans. h Ἐλευθερίως *Arch. Vind.* i Ἀνὴρ *Arch. V. Stob.*, ſed οὗτος οὖν ἀν. illc. k Ὀλίγον ſolus *Arch.* l Ἑωϋτὸν *Stob.*, mutavit *Geſnerus*: tum ἐσῆλθε id. *Arch. V. Paſſ. Brit. Steph.* ora: alii ἐπῆλθε.

38. Ἔθυσε βοῦς χιλίας] Dum Xerxes Minervae Iliadi *chiliombe*, faciebat ſacra, *heroibus libabant Magi*, χοὰς οἱ Μάγοι τοῖσι Ἥρωσι ἐχέαντο, id eſt ἐνήγισαν· ſumptuoſum Xerxis ſacrificium, ἡ ἀπὸ χιλίων βοῶν θυσία ſecundum *Euſtath.* dicebatur Χιλιόμβη. —— Mox terror Panicus noctu ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε vel ἐσέπεσε· hoc, ut ex *Med.* placet *Gronovio*; illud, ut uſitatius viro D. in Miſcell. Obs. III, p. 144. —— Initio c. 44., προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προεξέδρη λίθου λευκοῦ· ſuſpicabatur clar. *Abreſch.* Diluc. *Thucyd.* p. 403., legi commode poſſe αὐτοῦ ταύτῃ· quomodo ſaepe loquitur Noſter; ſed hic vicina requirere videntur pronomen αὐτῷ, *Stobaeo* quoque lectum p. 535. Προεξέδρη Xerxi ab Abydenis parata prima ſedes fuiſſe videtur, quae in exedra prae reliquis emineret: θρόνον ὑψηλὸν dixit *Tzetz.* Chil. I, v. 937. Ἐξέδρα quid fuerit poſt *Budaeum* docuit *H. Steph.* in Thes. L. G. I. p. 1084. quae velut incerti Scriptoris excitat is e *Suida*, verba ſunt *Diogenis Laërt.* IV, 19. quibuscum conferri poſſunt *Dion Chryſ.* p. 288. D. et *Harpocrat.* in v. Λέσχαι. VALCKEN.

40. Ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε] Doluit *Gronov.* ἐσέπεσε *Med.* non receptum. *Herodoto* alia mens, qui L. IV, 203. τοῖσι Πέρσῃσι —— Φόβος ἐνέπεσε· et VIII, 37. Φόβος τοῖσι βαρβάροισι ἐνεπεπτώκεε· in quibus ſtructura diſcrepans neminem morabitur, cum ſit promiſcua, ut bene vir doctus Miſcell. Obſerv. T. III. p. 144. *S. Lucas* Φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν Evang. C. I, 12., ubi ἐνέπεσε Codd. unus. Verior eiusdem *Gronovii* notatio, Γέργιθας Τευκροὺς coniungens, quam conſule.

44. Ἐν Ἀβύδῳ] Inutilem vocem μέσῃ. parens ſchedarum iuſſui, induxi. Cui enim ea bono? *Reiskii* non diſpar opinatio, mox προεπεποίητο —— ἐξέδρῃ, uti *Arch. Vind.*, corrigentis. Iam quoniam in Muſis αὐτοῦ ταύτῃ haud infrequens, idem huic reſtituendum loco putavit *Abreſchius* Dilucid. *Thucyd.* p. 403. Ego vero nihil amplius innovo.

57. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσε] *Specie alienam, revera ſuam conditionem deploraſſe videtur* (*Valerio Max.* IX, c. 13. ex. I.) *opum magnitudine, quam altiori animi ſenſu felicior*: videri enim voluit Xerxes lacrymans, *quod* tanta hominum multitudo *intra centum annos eſſet obitura.* Haec et ſeqq. paucis expreſſit *Tzetzes* Chil. I, v. 940., &c. Herodoteum autem Xerxis et Artabani colloquium ob ſententiarum perſonis congruam magnitudinem miratur *Hermogenes* pag. 509., πλείονι τῷ μεγέθει πολλαχοῦ κέχρηται ὡς ἔντε ἄλλοις καὶ ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῶν ἱστοριῶν κατὰ τοὺς Ξέρξου πρὸς Ἀρτάβαζον, κἀκείνου πρὸς Ξέρξην περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων λόγους· facilis ipſi fuit *Hermogeni* lapſus in Perſico nomine, qualis fuiſſe videtur et *Philoſtrati* de V. S. II, 5, 4. VALCKEN.

60. Οὗτος ὠνὴρ] Abſque Codicum auxilio reponi potuerat vocula, quam oratio interrupta poſcebat uſitatiſſimam: Οὗτος ὦν ὠνὴρ φρασθεὶς Ξ. δ. olim lectam iſta monſtrant *Stobaei* p. 535, 46., οὗτος οὖν ἀνὴρ φρ. —— Paulo poſt in iſtis, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· loco quidem indicato *Geſneri* praebet Ed. ἐργάσαιο· ſed p. 612, 26., ἔργα σὰ, τὸ, quae minime contemnenda lectio, ſi robur accepit a Codd., ſincera poterit videri: ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἔργα σὰ, τὸ νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον. VALCKEN.

64. Ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον] Verum hoc, et L. III, 42. VI, 125. obvium. *Plut.* Conſol. p. 109. B. Τὸν Ἠλίσιον ΕΙΣΕΛΘΕΙΝ, ὅπερ ἴσως κἂν ἄλλον ΕΙΣΗΛΘΕ. Saepe *Euripides*, monitore *Valckenario* ad Phoeniſſ. v. 1379., ſaepe alii. Lacrymas ſtolidi regis Epiſt. 7. L. III. *Plinius* addidit; leniter *Valer. Max.* IX, 13. Extern. I. *Qui mihi ſpecie alienam, revera ſuam conditionem deploraſſe videtur: opum magnitudine, quam altiore animi ſenſu felicior.* Merebantur hae lacrymae acriorem cenſuram.

64. Ἐπῆλθε γάρ με λογ. κατοικτεῖραι] Scribendum ut legit *Stobaeus*, ἐσῆλθε γάρ με λ. κ.; alterum quidem in talibus etiam adhibetur, ſed iunctum dativo, quem caſum exhibent optimi quoque Codices in *Herod.* I, c. 30., ἵμερος ἐπείρεσθαί μοι ἐπῆλθε· *Pauſan.* VIII, p. 634., οὐκ ἐπῆλθεν ἐρέσθαί μοι. In *Iſocratis* Panathen. ſcribendum p. 244. A. νῦν δ᾽ οὐδὲν ἐπέρχεταί μοι τοιοῦτο· ut p. 252. C. *Demoſth.* p. 100, 39. &c. ſed eam in rem ſatis erit legiſſe *Hemſterh.* ad *Luciani* Prometh. p. 26. Ἐσῆλθέ με dicatur an μοὶ nihil intereſt: prius tamen et apud alios frequentius occurrit et apud *Herod.* III, c. 42., τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα· VI, c. 125., ἰδόντα τὸν Κροῖσον γέλως ἐσῆλθε· I, c. 116., τὸν Ἀστυάγεα ἐσῆλθεν ἀνάγνωσις αὐτοῦ. VALCKEN.

„ κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος,
„ εἰ τουτέων γε ἐόντων τοσούτων, οὐδεὶς ἐς [a] ἑκατοςὸν
„ ἔτος περιέςαι". ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, „ Ἕτερα τού-
„ του παρὰ τὴν [b] ζόην πεπόνθαμεν [c] οἰκτρότερα· ἐν
„ γὰρ οὕτω βραχέϊ βίῳ οὐδεὶς οὕτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐ-
„ δαίμων πέφυκε, οὔτε τουτέων, οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ
„ οὐ παραςήσεται πολλάκις, καὶ οὐκὶ ἅπαξ, τε-
„ θνάναι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ [d] ζώειν· ἅι τε γὰρ συμ-
„ φοραὶ προσπίπτουσαι, καὶ ἁι νοῦσοι [e] συνταράσσου-
„ σαι, καὶ βραχὺν ἐόντα, μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦ-
„ σι τὸν βίον· οὕτω ὁ μὲν θάνατος, [f] μοχθηρῆς ἐούσης
„ τῆς ζόης, καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ
„ γέγονε· ὁ δὲ θεὸς, γλυκὺν [g] γεύσας τὸν αἰῶνα, φθο-
„ νερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών". Ξέρξης δὲ ἀμείβετο
λέγων, „ Ἀρτάβανε, βιοτῆς μέν νυν ἀνθρωπηΐης πέρι,
„ ἐούσης τοιαύτης [h] οἵηνπερ σὺ διαιρέεαι εἶναι, παυ-
„ σώμεθα, μηδὲ κακῶν [i] μεμνώμεθα, χρηςὰ ἔχον-
„ τες πρήγματα ἐν χερσί· φράσον δέ μοι τόδε, εἴ
„ τοι ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίου μὴ ἐναργὴς οὕτω ἐφάνη, εἶ-
„ χες ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, οὐκ ἐῶν με ςρατεύε-
„ σθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετέςης ἄν; φέρε μοι
„ τοῦτο ἀτρεκέως εἰπέ". ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, „ Ὦ
„ βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ ἐπιφανεῖσα τοῦ ὀνείρου, ὡς βου-
„ λόμεθα ἀμφότεροι τελευτήσειε· [k] ἐγὼ δ' ἔτι καὶ ἐς
„ τόδε δείματός εἰμι [l] ὑπόπλεος, οὐδ' ἐντὸς ἐμεωϋ-
„ τοῦ· ἄλλα τε πολλὰ ἐπιλεγόμενος, καὶ δὴ καὶ
399 „ [m] ὁρέων τοι δύο τὰ μέγιςα πάντων [n] ἐόντα πολε-
„ μιώτατα. Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο τοῖσ-
„ δε, Δαιμόνιε ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα λέγεις μοι εἶναι
„ δύο πολεμιώτατα; κότερά τοι ὁ πεζὸς μεμπτὸς
„ [o] κατὰ τὸ πλῆθός ἐςι, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ςράτευ-
„ μα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου; ἢ
„ τὸ ναυτικὸν [p] τὸ ἡμέτερον λείψεσθαι τοῦ ἐκείνων; ἢ
„ καὶ

tantem me, inquit, quam brevis ſit omnis
humana vita, ſubiit horum miſeratio; quo-
rum, quum tot ſint, nemo ad centeſimum
annum ſupererit. Excipiens Artabanus, At-
qui, inquit, alia, quam istud est, viven-
do miſerabiliora patimur. Nam in tam bre-
vi vita nullus hominum adeo felix extitit,
neque horum neque aliorum, cui non cre-
bro, nedum ſemel, ſubitura ſit animo morien-
di voluntas potius quam vivendi. Incidunt
enim calamitates et morbi perturbant: effi-
ciuntque, ut quum vita brevis ſit, tamen
perlonga videatur. Ita mors optatisſimum
est perfugium ærumnoſæ vitæ; ſed deus,
dulci guſtu ſæculum adſpergens, in eo invi-
dus eſſe deprehenditur. Cui Xerxes, Arta- 47
bane, inquit, de humana quidem vita, cu-
ius condicio talis est, qualem tu exponis,
commemorare ſuperſedeamus: neque triſtium
meminerimus, quum iucunda in manibus ha-
beamus. Hoc mihi potius edisſere: niſi tibi
ita evidens inſomnii viſio fuisſet oblata, per-
ſtaresne adhuc in priore ſententia, disſuadens
mihi adverſus Græciam bellum? an eam deſe-
reres? agedum aperte hoc mihi dicito. Ei
reſpondens Artabanus, Viſio, inquit, rex,
quæ in ſomnis obiecta est, ad votum ſuccedat
amborum! ego autem adhuc adeo metu per-
culſus ſum, ut non ſim apud me; etiam me-
cum reputans alia multa, tum quoque duo,
omnium maxima, videns tibi ſummopere ho-
ſtilia. Ad hæc hæc Xerxes, Divine vir, in- 48
quit, quænam iſta ais duo mihi ſummopere
hoſtilia eſſe? utrum terreſtris exercitus tibi
improbandus est, tanquam non ſatis copio-
ſus? et multo numeroſior ille Græcus futu-
rus eſſe noſtro videtur? an claſſis, tanquam
illorum claſſe inferior? an hæc ambo? Nam
ſi

a Ἑκατὸν *Stob.*, prave olim. *b* Ζωὴν *Arch. V. Stob.* et mox. *c* *Med. Paſſ. Ask. Stob.*, alii οἰκτότερα. *d* *Med. Paſſ. Ask.*, ζῆν *Stob.*, et ceteri. *e* Συνταράσσουσι *Vind. Valla* et *Stob.*, qui συμπίπτουσαι, ſed eodem Serm. in *Trincaveli* Ed. vulgatum conſpicitur: illum *Gesnerus* locum omiſit. *f* Citat *Euſtath.* ad *Hom.* p. 411, 7. *g* Τάξας *Stob.*, alibi in omiſſo illo loco πλέξας, ubi et δυσξύνετος vice φθονερός, male. olim at Serm. cxx. p. 611. γεύσας, ſicuti *Plutarch.* T. II. p. 1106. F. *h* *Med. Paſſ. Ask. V. Arch.*, οἵην σὺ. *i* Μεμνεώμεθα *Arch. V. Paſſ.*, non male. *Euſtath.* habet receptum ad *Hom.* p. 767, 36. *k* Ἐγὼ δὲ καὶ *Paſſ. Ask.* *l* Ὑπόπλεως *Arch.* *m* *Med. Ask. Paſſ.*, alii τοι non habent. *n* *Paſſ. Ask. Arch.*, ἐόντα τοι πολ. antea; tum ἀμείβεται Ξέρξης, κότερα, neglectis ceteris, *Arch.* *o* Κατὰ πλῆθος id. *Paſſ. Vind.*, paullo ante λέγεις εἶναι tantum *Ask. Paſſ.* *p* Deſunt haec duo *Arch. V.*, et abeſſe queunt. porro λήψεσθαι plures: vere *Ald. Med. Paſſ. Ask.*

72. Αἵ τε γ. συμφοραὶ προσπίπτουσαι] Συμπίπτουσαι est apud *Stobaeum* p. 536, 3. atque ita, ni fallor, ſcripſerat etiam *Herod.* vid. p. 57, 36. p. 298, 35. &c. *Thucyd.* III, c. 60., κατανοοῦντες, —— ὡς ἀςάθμητον τὸ τῆς ξυμφορᾶς ᾧτινι ποτ' ἂν καὶ ἀναξίῳ ξυμπέσοι· et p. 278, 85. —— Ubi *in luctu atque miſeriis mortem aerumnarum requiem* vocat *Salluſt.* B. C. c. 50., Herodotea quae ſequuntur et ſimilia veterum dicta collegit *Ios. Waſſeus* p. 160. VALCKEN.

73. Καὶ αἱ νοῦσοι συνταράσσουσαι] Paene arripio *Vind.* et *Stobaei*, συμφοραὶ προσπίπτουσαι, καὶ αἱ νοῦσοι, συνταράσσουσι, quod *Valla* expreſſit. Laudavit hoc Artabani effatum, conpendio verborum uſus, *Choricius* Or. in *Procopium Gazaeum* C. 24. Vide vero *Euſtathii* illud ad Poëtam p. 411. εἰ δὲ τὰ Ἡροδότου ἀντίγραφα ἀσφαλῶς ἔχει κατὰ τὴν διὰ τοῦ ο μικροῦ γραφὴν τῆς ζόης ἐν τῷ, ὁ θάνατος μοχθηρᾶς οὔσης τῆς ζόης, αἱρετώτερος τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν, et mirare doctisſimi hominis haeſitationem ob vocem tantopere *Herodoto* adamatam, et toties repetitam. Quae mutavit, vitio memoriae accepta fero.

77. Γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα] Laurentii *dulce guſtans ſaeculum* poſtulat γευσάμενος. Meliora *Porti* Latina, *dulci guſtu vitam adſpergens.* Equidem, ni ſcripti Codd. et *Plutarchus* in edito acquieſcerent, *Stobaei* πλέξας τὸν αἰῶνα *aevum agens* non abiicerem. Conmode *Euphorion*, Ὦ ζεῦ, τί ποθ' ἡμῖν δοὺς χρόνον τοῦ ζῆν βραχὺν ΠΛΕΚΕΙΝ ἀλύπως τοῦτον ἡμᾶς οὐκ ἐᾷς, in *Stob.* Serm. XCVI p. 528. Simillimum διαπλέκειν τὸν βίον L. V, 90, 6. Criminatur deum Perſa, iucundam tranſigentem vitam, ſed generi humano invidentem, at abſurdisſime, ne quid gravius excidat. Repete ad L. I, 32. praeſcripta.

77. Γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα] Quo ſit ſenſu capiendum verbo *Weſſ.* indicavit Diſſ. *Herod.* p. 194. Prava interpretatio decepit eruditum ſcriptorem *des Eſſais de Crit.* p. 200. *Plutarch.* in fine libelli quo docet Ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐςιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον, p. 1106. F. ſic adhibuit Herodotea, ut eorum ſenſum ſimul pandat: σοφώτερος Ἡρόδοτος, εἰπὼν, ὡς ὁ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα φθονερὸς ἐν αὐτῷ ὢν φαίνεται, καὶ μάλιςα τοῖς εὐδαιμονεῖν δοκοῦσιν, οἷς δέλεάρ ἐςι λύπης τὸ ἡδὺ γευομένοις ὧν ςερήσονται· hinc etiam manifeſta conſtans est differentia Γεύειν inter et Γεύεσθαι· qui ſibi videntur fortunati miſeri mortales γεύονται, *leviter guſtant*, ὧν ςερήσονται, *ea quibus mox privabuntur*: qui brevi iucunditatis ſenſu calamitates humanas temperat, ſive *qui vitam iucundam* mortalibus miſeris maligne *praebet* primis velut labris *guſtandam* Herodoto dicitur γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα. Γεῦσαι ſemper ſignificat *guſtum dare* eximie rei vendendae: vid. *Eubuli* fragm. ap. *Athen.* I, p. 28. F. et *Caſaub.* p. 66. *Firmus Caeſariens.* Epiſt. 27., γεύσας ἡμᾶς Ἀττικοῦ μέλιτος· *Iamblich.* V. P. p. 16., γεῦσαι βουλόμενος τῆς καλλονῆς τοὺς πατριώτας· *Polyaen.* p. 10. in MSS., οἴνου τοὺς πολεμίους γεύων· venuſte Silenus ad Ulysſen in *Eurip.* Cycl. v. 150., γεῦμα τὴν ὠνὴν καλεῖ, *guſtus emptorem allicit*: *Philoſtr.* de V. S. p. 557. F. ἱκανὰ ταῦτά που δηλῶσαι τὸν ἄνδρα, καθάπερ τὸν ἀνθοσμίαν τὸ γεῦμα· de V. A. VI, c. 12., μήτε γεῦμα παρέχειν μήτε δεῖγμα. *Eubulus* in Adelphis dixit βαδίζειν εἰς τὰ γεύματα, apud *Athen.* XI, p. 499. F. VALCKEN.

90. Καὶ ὁρέων τοι δύο &c.] Pati equidem intermixtam ea in ſede voculam non nequeo, hac lege, ut mox in exilium abeat: et abest a tribus Codd. optimo iure. De *Mediceo* ſilentium admiror.

8. Φε-

si ob hoc imbecilliores tibi videntur no-
stræ res, celerrime alterum quis exerci-
49 tum comparet. Respondit Artabanus, Ne-
que hunc, rex, exercitum improbave-
rit quisquam, qui sit mentis compos, ne-
1 que hanc navium multitudinem. Si ve-
ro plures coëgeris, quæ duo dico, e-
runt tibi multo magis hostilia. Ea vero
duo sunt, terra et mare: neque enim us-
quam maris portus est eiusmodi, ut ego
coniecto, qui surgente tempestate sit ca-
pax huius tuæ classis, idoneusque ad
eam tutandam: neque vero unum illum
portum esse oportet, sed per univer-
sam continentem, quam præterveharis. I-
taque quum portus tibi opportuni desint,
intellige homines in arbitrio fortuitorum,
2 non fortuita in arbitrio hominum esse. Et
sic e duobus uno exposito, pergo dice-
re alterum: Terra tibi hostilis est; si ni-
hil illic adversarium tibi vult constitue-
re, eo hostilior tibi est, quo longius pro-
cesseris, assidue ulterius surripiens. Nul-
la enim est hominibus rei feliciter ceden-
tis satietas. Unde etiam, ut nemo ti-
bi occurrat, dico maiorem maiori in tem-
pore regionem, famem esse allaturam.
At vir ita demum fuerit optimus, si in
deliberando quidem, omnem rem se pas-
surum reputans, extimescat, in re autem
50 agenda sit audax. Cui Xerxes, Artabane,
1 inquit, probabiliter tu quidem horum singu-
la discrevisti: tamen non est ut omnia re-
formides, omniaque peræque consideres.
Nam si velis in negotii cuiuscunque super-
venientis consultatione semper omnia perin-
de considerare, nunquam aliquid efficias.
Satius autem omnia alacriter aggredientem
dimidium ærumnarum pati, quam omni in
re præsumpto metu nihil omnino pati. Quod
si

„ καὶ συναμφότερα ταῦτα; εἰ γάρ τοι ταύτῃ ἐνδεέ-
„ στερα φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πρήγματα, στρα-
„ τοῦ ἂν ἄλλου τις τὴν ταχίστην ἄγερσιν ποιοῖτο".
1 Ὁ δ' ἀμείβετο λέγων, „ Ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν
„ τοῦτον ὅστις γε σύνεσιν [a] ἔχει, μέμφοιτ' ἄν, οὔτε
„ τῶν νεῶν τὸ πλῆθος· [b] ἢν δὲ πλεῦνας συλλέξῃς,
„ τὰ δύο [c] τοι τὰ λέγω, πολλῷ ἔτι πολεμιώτε-
„ ρα γίνεται· τὰ δὲ δύο ταῦτα, ἐστὶ γῆ τε καὶ θά-
„ λασσα· οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν τοσοῦ-
„ τος [d] οὐδαμόθι, ὡς ἐγὼ εἰκάζω, ὅστις ἐγειρομένου
„ χειμῶνος, δεξάμενός σευ τοῦτο τὸ ναυτικὸν, φε-
„ ρέγγυος ἔσται διασῶσαι τὰς νέας· [e] καί τοι οὐκὶ
„ ἕνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶ-
„ σαν τὴν ἤπειρον, παρ' ἣν δὴ [f] κομίζεαι· οὔκων δὴ
„ ἐόντων τοι λιμένων ὑποδεξίων, μάθε ὅτι αἱ συμ-
„ φοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι, καὶ οὐκὶ ὤνθρω-
„ ποι τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο τοι τοῦ ἑτέρου
„ εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἔρχομαι ἐρέων· γῆ δὲ πολε-
„ μίη τῇδέ τοι κατίσταται· εἰ [g] ἐθέλει τοι μηδὲν ἀν-
„ τίξοον καταστῆναι, τοσούτῳ τοι γίνεται πολεμιω-
„ τέρη, ὅσῳ ἂν [h] προβαίνοις ἑκαστέρω, τὸ πρόσω
„ αἰεὶ [i] κλεπτόμενος. εὐπρηξίης [k] γὰρ οὐκ ἐστὶ ἀν-
„ θρώποισι οὐδεμίη πληθώρη· καὶ δή τοι ὡς οὐδενὸς ἐν-
„ αντιευμένου, λέγω τὴν χώρην πλεῦνα ἐν [l] πλεῦνι
„ χρόνῳ γινομένην, λιμὸν τέξεσθαι. ἀνὴρ δὴ οὕτω ἂν
„ εἴη ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν, ἀῤῥωδέοι, πᾶν
„ ἐπιλεγόμενος πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ
„ θρασὺς εἴη". Ἀμείβεται Ξέρξης τοῖσδε, „ Ἀρτά-
„ βανε, εἰκότως μὲν σύ γε τουτέων ἕκαστα διαιρέεαι·
„ ἀτὰρ μήτε πάντα φοβέο, μήτε πᾶν [m] ὁμοίως
„ ἐπιλέγεο· εἰ γὰρ δὴ βούλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερο-
„ μένῳ πρήγματι τὸ πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεσθαι, ποιή-
„ σειας ἂν οὐδαμᾶ οὐδέν· κρέσσον δὲ, πάντα θαρσέον-
„ τα, ἥμισυ τῶν δεινῶν πάσχειν μᾶλλον, ἢ πᾶν χρῆ-
„ μα προδειμαίνοντα, [n] μηδαμᾶ μηδὲν παθεῖν· εἰ δὲ
„ ἐρί-

a Ἔχοι *Vind.* et *Stob.*, haec describens, Serm. LII. p. 364. *b* Ἢν τε *Arch. V. Stob.* *c* Ταῦτα λέγων id. Edit. *Trincaveli.* *d* Negligit ista quatuor *Stob.* idem. *e* Καί τοι οὐχὶ ἐνάκῃ et δεῖ γενέσθαι *Arch.*, posterius etiam *Vind.* *f* Δεῖ κομίσαι *V. Arch.*, in *Stob.* κομίεαι, tum οὐκ ὤν δὴ iidem et *Ask. Valla*: non δὲ uti Edd.; porro ἐόντων τοι τῶν λιμ. *Med.*, in *Pass.* ἐόντων τοι λιμ. et *Arch. Vind.*, quibus adstipulor alii ignorant τοι illud. *g* Ἐθέλοι *Arch. Vindob.*, θέλοι *Pass.* Superius γῆ δὴ πολ. praestaret. *h* Προβαίνῃς *Stob. Arch. V.*, tum ἑκατέρω duo priores. *i* Βλεπόμενος *Stob.* *k* Δὲ *Arch. V.* *l* Πλεῦνι *Stob.*, olim πλέονι. *m* Negligitur in *Arch.* *n* Μηδαμοῦ *Eustath.* ad *Hom.* p. 511, 34., ubi dictum hoc.

8. Φερέγγυος ἔσται διασῶσαι] Talia fere *AEschyli* VII. C. Theb. v. 402. προστατεῖν φερέγγυος et v. 455. φερέγγυον φρούρημα, h. e. ἱκανὸν φρουρεῖν τὴν πατρίδα. Iunge v. 476, 803. Quae tamen omnia de hominibus. Vide supra L. v, 30. et Criticos ad *Sophoclis* Elect. v. 948. In sequentibus *Arch.* voluisse videtur, καί τοι οὐκὶ ἕνα κῃ, sicuti μάλιστά κῃ, et similia.

11. Παρ' ἣν δὴ κομίζεαι] Dabunt forte Codd. κομίεαι, quod legisse videtur *Stobaeus* p. 364, 11. *Galeo* memorata peior est lectio *Arch.* —— Ex proximis, οὔκων δὴ ἐόντων τοι λιμένων ὑποδεξίων· in Lexica receptum Ὑποδέξιος λιμὴν pro *portu navium capace.* Intelliguntur hic certe λιμένες δυνάμενοι δέξασθαι τὸ ναυτικόν· quales forte dici possent ὑποδέξιμοι· id est εὔθετοι εἰς τὸ δέξασθαι. Talia sunt in usu plurima: ξύλα ναυπηγήσιμα· ναυκληρώσιμοι στέγαι· ἁλώσιμον τεῖχος· quodque propius accederet καταλήψιμος *Antiphontis* p. 129, 4. —— Classis Atheniensium in Siciliam profectura ut in portus facilius reciperetur in tres partes fuit a tribus ducibus distracta, teste *Thucyd.* VI, c. 42., τρία μέρη νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε ἅμα πλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος καὶ λιμένων· sic ista mihi videntur omnino restituenda, admissa *Vallae* lectione *Hudsono* laudata. —— Cum iis quae sequuntur apud *Herod.* comparandus est *AEsch.* Pers. v. 794., Αὐτὴ γὰρ ἡ γῆ ξύμμαχος κείνοις πέλει. VALCKEN.

16. Εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν &c.] *Vallam* redarguit G. *Arnaldus*, εἰ ἐθέλει *si vult* vertentem; debuisse enim, *si poterit*, Animad. Critic. C. 30. Sed *Herodoto* Graecisque aliis θέλει et ἐθέλει saepe numero redundat, poniturque de rebus inanimatis. Nilus L. II, 11. εἰ ὢν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον· *si alveum suum convertet*, tum L. I, 109. εἰ δὲ θελήσει —— ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἡ τύραννις. Negligo cetera, a *Raphelio* ad Act. A. C. 11, 12. conducta.

18. Τὸ πρόσω αἰεὶ κλεπτόμενος] *Stobaei* βλεπόμενος displicet. *Hesychio* κλέπτεσθαι praeter alia πορεύεσθαι, si nempe furtim fiat. *Philo Iud.* L. I. Vit. Mos. p. 648. E. μήτε λανθάνειν τοὺς πολλοὺς πειρώμενον, μήθ' οἷα φιλεῖ, ΚΛΕΠΤΟΝΤΑ τὴν εἴσοδον. Contra ea *Synesius* L. II. Provid. p. 119. C. οἱ βάρβαροι δὲ, τήν τε ἔξοδον ΕΚΕΚΛΟΦΕΣΑΝ, καὶ &c. Conf. *Perizon.* ad *AEliani* Var. III, 47. Sequens sententia plane *AEschyleo* respondet, τὸ μὲν εὖ πράττειν ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ ἔφυ πᾶσι βροτοῖς Agam. v. 1340.

23. Εἰ βουλευόμενος μὲν ἀῤῥωδέοι,] Ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη. Haec *Ios. Wasseo* censetur aemulatus *Thucydides* in verissima quidem, sed, ut ego iudico, ab hac Artabani diversa sententia II, c. 40., ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει· quam tractavit *Hemsterh.* ad *Lucian.* p. 38. Herodoteum illud mea sententia *Thucydidis* expresserunt Archidamus et Hermocrates: ille II, c. 11., χρὴ ἀεὶ, —— τῇ μὲν γνώμῃ θαρσαλέους στρατεύειν· τῷ δὲ ἔργῳ δεδιότας παρεσκευάσθαι· id est ἀῤῥωδέοντα βουλεύεσθαι *priusquam incipias*: civibus suis utilissimum fore censebat Syracusanus Hermocrates VI, p. 401., τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐκ τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπικινδύνους πράσσειν· similia dantur *Demosthenis* et *Polybii.* VALCKEN.

24. Ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη] Multa veteres his gemina. Satis unum erit Sallustianum, *priusquam incipias, consulto, ubi consulueris, mature facto opus est* Catil. C. 1., ubi plena manu *Wasse* et *Cortius*, illisque prior *Ioach. Camerarius* ad *Aristotelis* Ethic. Nicom. L. VI, 9.

„ ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον, [a] μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξῃς, σφάλλεσθαι ὀφείλεις ἐν αὐτοῖσι· ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναντία τούτοισι λέξας· τοῦτο μέν νυν ἐπίσης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἄνθρωπον ἐόντα κῶς χρὴ τὸ βέβαιον, δοκέω μὲν οὐδαμῶς· τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι
400 ποιέειν, ὡς τοἐπίπαν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα· τοῖσι δὲ ἐπιλεγομένοισί τε [b] πάντα καὶ ὀκνεῦσι, οὐ μάλα ἐθέλει· ὁρᾷς τὰ Περσέων πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος προκεχώρηκε; εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἐμεῦ γενόμενοι βασιλῆες γνώμῃσι ἐχρέωντο [c] ὁμοίῃσι καὶ σὺ, ἢ μὴ χρεώμενοι γνώμῃσι τοιαύτῃσι, ἄλλους συμβούλους εἶχον τοιούτους, οὐκ ἂν [d] κοτε εἶδες αὐτὰ ἐς τοῦτο προελθόντα· νῦν δὲ κινδύνους ἀναῤῥιπτέοντες ἐς τοῦτό [e] σφεα προηγάγοντο· μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κινδύνοισι ἐθέλει καταιρέεσθαι· ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιεύμενοι κείνοισι, ὥρην τε τοῦ ἔτεος καλλίστην πορευόμεθα, [f] καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, νοστήσομεν ὀπίσω, οὔτε λιμῷ ἐντυχόντες οὐδαμόθι, οὔτε ἄλλο ἄχαρι οὐδὲν παθόντες· τοῦτο μὲν γὰρ, αὐτοὶ πολλὴν φορβὴν [g] φερόμεθα πορευόμενοι· τοῦτο δὲ, τῶν ἄν κου ἐπιβέωμεν γῆν καὶ ἔθνος, [h] τούτων τὸν σῖτον ἕξομεν· ἐπ᾽ ἀροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατευόμεθα ἄνδρας". Λέγει Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα, „ Ὦ βασιλεῦ, ἐπεί τε ἀῤῥωδέειν οὐδὲν ἐᾷς πρῆγμα, σὺ [i] δέ μευ συμβουλίην ἔνδεξαι· ἀναγκαίως γὰρ ἔχει περὶ πολλῶν πρηγμάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ Καμβύσεω Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηναίων κατεστρέψατο δασμοφόρον εἶναι Πέρσῃσι· τούτους ὦν τοὺς ἄνδρας συμβουλεύω τοι μηδεμιῇ μηχανῇ ἄγειν ἐπὶ τοὺς πατέρας· καὶ γὰρ ἄνευ τουτέων οἷοί τε εἰμὲν τῶν ἐχθρῶν κατυπέρτεροι [k] γίνεσθαι· ἢ γὰρ σφέας, ἢν ἕπωνται, δεῖ ἀδικωτάτους γίνεσθαι καταδουλουμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτάτους, συνελευθεροῦντας· ἀδικώτατοι μέν νυν γινόμενοι, [l] οὐδὲν κέρδος μέγα ἡμῖν „ [a] προσ-

si repugnando omnibus quæ dicuntur, neque quod firmum est, demonstraveris, labi debes in illis, perinde atque is qui contraria istis dicat. Hoc sane perinde se habet. Scire vero aliquem, quum sit homo, qua ratione quid firmum esse oporteat, nequaquam arbitror. At eos qui facere quid volunt, consueverunt plerumque sequi lucra: raro autem illos qui perpensant omnia, et qui agere cunctantur. Cernis quo res Per- 2
sica potentiæ processit: quo nunquam progressam videres, si ii, qui ante me extitere reges, istiusmodi consiliis, quibus tu, usi fuissent; aut non utentes istis, alios suasores tales habuissent: nunc pericula contemnentes, tantopere illam provexerunt. Magna enim negocia magnis cum periculis suscipi volunt. Quare nos, illorum facta æmulantes, optimo anni tempore ingredimur: subactaque omni Europa, rursus revertemur, nullam usquam neque famem neque rem tristem passi: nam et commeatus affatim ipsi nobiscum portamus: et ad quamcunque vel regionem vel gentem veniemus, eius re frumentaria potiemur: nam aratoribus viris, non pastoribus inferimus bellum. Posthæc Ar- 51
tabanus, Quandoquidem, inquit, non sinis ullam rem formidari, tu tamen meum admitte consilium: necesse est enim de multis negociis in longius extrahi orationem: Cyrus, Cambyse genitus, omnem præter Athenas Ioniam Persis tributariam reddidit: quare suadeo ne quo pacto hos viros adversus parentes suos ducas: nam sine Ionibus satis superque sufficimus hostem superare: quos necesse est aut iniustissimos esse, si metropolim suam in servitutem redigant; aut iustissimos, si illius libertatem adiuvent. Si iniustissimi erunt, nullo modo certe nobis magnum lu-

a Μή τε *Med. Pass. Ask.*, μὴ τὸ *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.* *b* Πάντῃ *Arch.* et ὀκνεῦσιν cum *V.*, quod verum. olim ὀκνέουσι. *c* *Med. Pass. Ask. V. Arch.*, ceteri τῇσι καὶ σὺ, aeque eleganter. *d* Iidem omnes. prius erat ἄν ποτε. *e* Σφέας *Med. Pass. Ask.*, leviter aberrantes. Quod sequitur *Stob.* exscripsit Serm. VII. p. 88., male ἐθέλει καὶ αἱρέεσθαι legens. *f* Abest καὶ *Arch.* *g* Φερόμενοι πορευόμεθα *Arch. Pass. Ask. Vind.* *h* Τούτων *Paris. A. B.*, *Valla* τούτου *eius*: olim τοῦτον. *i* Δέ μοι *Brit.* *k* Γενέσθαι *Arch. Vind.* et mox. *l* Has octo voces socors librarius *Arch.* transiliit.

33. Μὴ τὸ βέβαιον] Inconmodum erit μήτε, cui *Gronov.* locum dedit, ni μή τι cum *Abreschio* formetur. Vulgatum, munitum Codd. suffragio, stare potest. Idem vir doctissimus post pauca scite, πῶς χωρῇ τὸ βέβαιον, *qua processerit ratione.* Tale *Aristoph.* Pac. v. 471. πῶς οὐ χωρεῖ τοὔργον· *Lucian.* D. D. XX, 15. ὅπως μὲν ταῦτα χωρήσει ἄδηλον, aliaque passim.

41. Εἰ —— γνώμῃσι ἐχρέ. ὁμοίῃσι καὶ σὺ] Ex *Med.* dedit *Gronov.* pro τῇσι καὶ σύ. Insolentius illud, ὁμοίῃσι καὶ σὺ, novator fortasse posuerat pro ὁμοίῃσι τῇ σῇ. Ad istam rationem scribi potuit huius Ed. P. 329, 69., Βουδῖνοι οὐ τῇ αὐτῇ γλώσσῃ χρέωνται καὶ Γελωνοὶ, *non eadem lingua utuntur atque Geloni*; ubi huius scribendi moris non recordabar: vid. *Herod. Gronovii* p. 410, 9. Structurae rarioris sectator *Pausanias* IV, p. 302., ἡ πεπρωμένη κατὰ ταὐτὰ ἐπικρύπτει, καὶ ἡ ἰλύς· pro τῇ ἰλύϊ· I, p. 101, 12., κατὰ ταὐτὰ οὗτος ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα· id est ὁμοίως κιθάρᾳ κρουσθείσῃ· *perinde atque cithara pulsata resonat*, ut interpretatur *G. Budaeus* in Comm. L. G. p. 483. *Pausan.* praeterea p. 52., εὖ δ᾽ ἐμοὶ φαίνεται ποιήσας Σκῦρον ὑπὸ Ἀχιλλέως ἁλοῦσαν, οὐδὲν ὁμοίως καὶ ὅσοι λέγουσιν· quae *Kühnio* tentata, bene ceperat *Fr. Sylburg.* in Praef. ad Lect. p. 932. *Budaei* observatis quaedam adiecit *Duker.* ad *Thucyd.* p. 494, 71. VALCKEN.

45. Κινδύνους ἀναῤῥιπτέοντες] Ad huius imitationem bis terve κίνδυνον ἀναῤῥιπτεῖν dixit *Thucydides*; ab his recentiores illud transumserunt: κίνδυνον μέγαν ῥίπτειν *Euripidis* est in Inone v. 24., saepius ῥίπτειν in istum usum abhibentis. *Lucian.* T. I. p. 768., περὶ τῶν οὕτως μεγάλων οὐκ οἶμαι δεῖν παραβόλως ἀναῤῥιπτεῖν· idem erat ἀποκυβεῦσαι περὶ τῶν ὅλων, et περὶ τῆς βασιλείας· quorum hoc *Diodori Sic.* illud est *Polyaeni*, ἐκκυβεύειν καὶ παραβάλλεσθαι τοῖς ὅλοις, *Polybii.* —— Quod ille apud *Terent.* *Non fit sine periclo facinus magnum et commemorabile*, *Herodoti* Xerxes, μεγάλα, inquit, πρήγματα μεγάλοισι κινδύνοισι ἐθέλει καταιρέεσθαι· male vulgatur in his apud *Stobaeum* καὶ αἱρέεσθαι· bene cepit *Portus*: *Eurip.* Suppl. v. 759., φόνῳ καθαιρεῖσθ᾽, οὐ λόγῳ, τὰ πράγματα. VALCKEN.

47. Ἐθέλει καταιρέεσθαι] *Suscipi solent* Laurentius, *feliciter confici solent* Portus, rectius opinor. *Chariton* L. II. p. 37. τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων, ὦ γύναι, μεγάλαις ἐπινοίαις κατορθοῦται, fortasse haec imitans. Paullo enim diversius abit *Heliodori*, a *D'Orvillio* haud neglectum, L. IX. p. 448. τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων, μεγάλων δεῖται κατασκευῶν, hinc tamen propagatum.

52. Φερόμεθα πορευόμενοι] Dubites, utrum optes, hoccine an φερόμενοι πορευόμεθα, quod in bonae notae schedis. Nullum vero dubium, quin καὶ ἔθνος, τούτων τὸν σῖτον —— ex Scriptoris calamo fluxerit. Viderunt turpem maculam *Pavius*, *Abreschius*, *Reiskius.*

53. Γῆν καὶ ἔθνος, τοῦτον] Τούτων vel τούτου legisse *Valla* videtur: una tantum inserta litera scribendum censeo: τῶν ἄν κου ἐπιβέωμεν γῆν, καὶ ἔθνεος τούτου τὸν σῖτον ἕξομεν. —— Mox πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι· ut μῆκος ἐκτεῖναι λόγου scripsit *AEschylus*; μεῖζον᾽ ἐκτεῖναι λόγον, *Sophocles.* VALCKEN.

61. Ἐπὶ τοὺς πατέρας] Ex more, quo *parentes* qui coloniam deduxerunt, *liberi*, in eam profecti. *Iustinus* de Iliensibus et Romanis L. XXXI, 8. *Tantaque laetitia omnium fuit; quanta esse post longum tempus inter PARENTES et LIBEROS solet.* Indidem Themistocles, Ἄνδρες Ἴωνες, οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ τοὺς ΠΑΤΕΡΑΣ στρατευόμενοι L. VIII, 22. Vide *Duker.* ad *Florum* I, 3, 9.

69. Ἐς

lucrum adferunt: sin iustissimi, magnam poterunt tuo exercitui afferre perniciem. Itaque hoc vetus dictum tanquam probum in mente habe, non statim cum initio exitum
52 omnem esse manifestum. Ad hæc excipiens Xerxes, Artabane, inquit, sententiarum quas dixisti in hac præcipue falleris, qui Iones metuis ne immutentur; quorum maximum habemus documentum; quorum et tu testis es, et qui alii cum Dario adversus Scythas militaverunt; quia in eorum potestate situm fuit universas Persarum copias et perdere et servare: illi vero fidem iustitiamque præstiterunt, nihil ingratum committentes. Præterea quum liberos suos atque uxores et opes in nostra terra reliquerint, ne cogitare quidem oportet eos aliquid rerum novarum molituros. Quare neque hoc extimescas, sed bonum habens animum, tutare meam domum atque tyrannidem: tibi enim soli ex omni-
53 bus ego sceptra mea permitto. Hæc loquutus Xerxes Artabanum Susa dimisit, iterumque illustrissimos quosque Persarum arcessivit. Qui posteaquam præsto fuere, his eos verbis alloquutus est, o Persæ, ego hæc a vobis contendens, vos contraxi, ut viri præstantes existatis, neve res antehac gestas a Persis magnas præclarasque dedecoretis: sed cum singuli, tum universi exhibeamus alacritatem, commune enim hoc omnibus bonum procuratur. Eaque de re vobis impero bellum gnaviter excipere: nam, ut ego audio, adversus viros egregios tendimus; quos si superaverimus, nullus unquam nobis alius hominum exercitus obstabit. Nunc igitur deos præsides terræ Persidis precati, transeamus.
54 Ac eo quidem die sese ad transeundum paraverunt. Postero autem tantisper morati sunt, volentes solem exorientem cernere, omnis

[a] προσβάλλουσι· δικαιότατοι δὲ γινόμενοι, οἷοί τε [b] δηλήσασθαι μεγάλως τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται· ἐς θυμὸν [c] ὦν βαλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν ἔπος, ὡς εὖ εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ [d] πᾶν τέλος καταφαίνεσθαι". Ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης; „ Ἀρτάβανε, τῶν ἀπεφήναο γνωμέων, σφάλλεαι κατὰ ταύτην δὴ μάλιστα, ὃς Ἴωνας φοβέεαι μὴ μεταβάλλωσι· [e] τῶν ἔχομεν γνῶμα μέγιστον, τῶν σύ τε μάρτυς γίνεαι, καὶ οἱ [f] συστρατευσάμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ἐπὶ Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τούτοισι ἡ πᾶσα Περσικὴ στρατιὴ ἐγένετο διαφθεῖραι καὶ περιποιῆσαι· οἱ δὲ δικαιοσύνην καὶ πιστότητα ἐνέδωκαν, [g] ἄχαρι δὲ οὐδέν· πάρεξ δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλιπόντας [h] τέκνα τε καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα, οὐδ' ἐπιλέγεσθαι χρὴ νεώτερόν τι ποιήσειν· [i] οὕτω δὲ μηδὲ τοῦτο φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν [k] ἔχων ἀγαθὸν, σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμὸν, καὶ τυ- 401 ραννίδα τὴν ἐμήν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνῳ [l] ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτράπω". Ταῦτα εἴπας, καὶ Ἀρτάβανον [m] ἀποστείλας ἐς Σοῦσα, δεύτερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους· ἐπεὶ δὲ οἱ παρῆσαν, ἔλεγέ σφι τάδε, „ Ὦ Πέρσαι, τῶνδ' ἐγὼ ὑμέων [n] χρήζων, συνέλεξα, ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθοὺς, καὶ μὴ καταισχύνειν τὰ πρόσθε ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἐόντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἄξια· ἀλλ' εἷς τε ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες προθυμίην ἔχωμεν· ξυνὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν [o] σπεύδεται· [p] τῶνδε δὲ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου [q] ἐντεταμένως· ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ' ἄνδρας στρατευόμεθα ἀγαθοὺς· τῶν ἢν κρατήσωμεν, οὐ μή τις ἡμῖν ἄλλος στρατὸς ἀντιστῇ κοτε ἀνθρώπων· νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, [r] τοὶ Περσίδα γῆν λελόγχασι". Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην [s] παρεσκευάζοντο ἐς τὴν διάβασιν· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀνέμενον τὸν ἥλιον, ἐθέλοντες ἰδέσθαι ἀνίσχοντα, θυ-

a Προβάλλουσι *Ask. Pasf.* b Δηλῆσαι *V.* c Ὦ βασιλεῦ *Arch.*, ὦν βασιλεῦ *Ald.* d Παντελῶς *Arch.*; tum ἀμείβεται καὶ ταῦτα *Med. Pasf. Ask.*, de quo *Gronov.* e Γνώμας τὰς ἔχουσι, τῶν *Arch.* f Συστρατευόμενοι idem. g *Med. Arch. Pasf. Ask.*, antea ἄχαρι οὐδὲν ποιήσαντες. Conf. *Horrei* Obs. Crit. p. 85. h Negligunt καὶ *Arch. V.*, in *Ask.* τέκνά τε καὶ· hinc venit enclitica. i Οὕτω μηδὲ iidem: alii οὕτω δὲ μηδὲ. k Ἔχε *Med. Pasf. Ask.*, et οἶκόν τε ἐμὸν *Arch.*; lege adnotat. *Gronovii.* l Praeteriit duo haec *Arch.* cum *Vind. Valla.* m Ἀπολύσας *Arch. Vind.* n *Arch. Med. Ask. Pasf. Brit. Paris. A. B.*, alii χρήζων ὑμέας συνέλ. o Σπευδέτω *Med. Pasf.* Vid. *Gronov.* p Iidem et *Arch. Vind. Ask.*, olim τῶν δέ. q Ἐντετασμένος *Arch.* r Οἱ Πέρσας λελ. *Pasf. Ask. Brit. Steph.* margo. s Παρασκευάζετο *Med. Pasf. Ask.*

69. Ἐς θυμὸν ὦν βαλεῦ] Puto *Vallam* habuisse, βαλεῦ ὦ βασιλεῦ, quorsum *Ald.* et *Arch.* vergunt. Simile VIII, 68, 3. ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε ἐς θυμὸν βαλεῦ. Veteri dicto, cuius alia, verum culta figura, in Achabi regis responso 1. Reg. C. XX, 11., veritas, sicuti proverbiis consuevit, constat.

74. Τῶν ἔχομεν γνῶμα μέγιστον] Non percepit verborum sententiam *Valla*, uti *maximum* eius *conmilitium* manifestat; nam μέγιστον στράτευμα legisse, iniusta *Galei* suspicio est. Γνῶμα *indicium documentum*que, ab *H. Stephano* recte substitutum, exprimit, *Sophocles* Trachin. v. 599. ἔχοις ἂν ΓΝΩΜΑ μὴ πειρωμένη. *Aretaeus Cappadox* Morb. Acut. 1, 1. fin. τάδε μέντοι τῆς λύσιος τῆς νούσου ΓΝΩΜΑΤΑ· *haec morbi dissipati argumenta.* Ut vero τῷ σύ τε —— scribatur, caussa defit. Πρηγμάτων vocabulum in his reticeri, norunt omnes.

86. Ἀποστείλας ἐς Σοῦσα] Iustum probumque *Diodori* XIII, 96. καὶ Δέξιππον ΑΠΕΛΥΣΕΝ εἰς τὴν Ἑλλάδα, at hic ΑΠΟΛΥΣΑΣ *Arch.* et *Vind.* scholio debetur. Potuisset porro, ὑμέας συνέλεξα sua in sede durare, ni scripti codices exterminassent. Placet Cel. *Gronovii* iudicium.

93. Ξυνὸν —— πᾶσι ἀγαθὸν σπεύδεται] Commodam *H. Steph.* adiecit interpretationem: sed quando σπεύδεσθαι vix alibi reperitur apud veteres, et nulla Codicum est in talibus auctoritas, mihi quidem placet *Gronovii* σπεύδετε· *in hoc enim laboratis, quod sit omnibus commune bonum:* sic isthac aetate scribebant: *Eurip.* Hec. v. 119., Ἦν δὲ τὸ μὲν σὸν σπεύδων ἀγαθόν. Phoen. v. 585., δύο κακὼ σπεύδεις. Troasin v. 955. Bacch. v 911. errat *Barnes.* in Suppl. v. 161. *Herod.* I, c. 206., παῦσαι σπεύδων τὰ σπεύδεις. *Thucyd.* p. 404., μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες. *Andocid.* p. 20, 4. τὰ ἐναντία τῇ ἑαυτῶν ὠφελείᾳ σπεύδοντες. *Soph.* Elec. v. 253., τὸ σὸν σπεύδουσ' ἅμα καὶ τοὐμὸν αὐτῆς. VALCKEN.

99. Τοὶ Περσίδα γῆν λελόγχασι] Haec regis professio simillima miris veterum Theologorum opinionibus, angelos regna Dei iussu sortitos curare et tueri. Sic praeter Patrum alios *Michaël Glycas* Ann. Part. I. p. 61. *Ed. Venet.* ὁ προφήτης Δανιὴλ μέγα τι χρῆμα λέγει τοὺς ἀγγέλους εἶναι· προστάγματι δὲ θεοῦ πᾶσαν τὴν κτίσιν ΔΙΑΛΑΧΕΙΝ, καὶ τῶν ἐθνῶν ἐπιστατεῖν, καὶ τούτων τὸν μὲν τοὺς Πέρσας ἐφορᾷν &c. cuius sententiae fundus in *Daniël.* C. X, 13., minime tamen firmus ex disputatione Cl. *Iac. Ode* Conment. de Angel. Sect. VIII. p. 785. Quod consequitur παρασκευάζοντο, non patior mutari.

99. Θεοῖσι, τοὶ Περσίδα γῆν λελόγχασι] Deterior est lectio marg. *Steph.* Apud *Thucyd.* II, c. 74., Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε. *Dii qui hanc terram colitis:* ut *colere* Latinis et *habere*, Graecis ἔχειν est in talibus usitatissimum: more loquitur *Herodotus* poëtarum. *Theocrit.* Eid. XVI, v. 83., Κούρη, ἃ σὺν ματρὶ πολυκλήρων Ἐφυραίων Εἴλαχας μέγα ἄστυ· ubi scribendum in *Scholiis* εἰληχέναι. Eid. VII, v. 103., Πὰν, Ὁμόλας ἐρατὸν πέδον ὅστε (ὅσγε) λέλογχας· hinc Λόγχας, τὰς μερίδας, (sive τὰς λήξεις,) Ἴωνες λέγουσιν, *Etymolog.* p. 569, 34. verbum illic legitur Λογχεῖν. *Hesychio* restituerunt viri docti: Εὐλογχεῖν, εὐμοιρεῖν. Μοιρολογχῆσαι scripsisse videtur *Harpocrat.* ex *Antiphonte.* VALCKEN.

3. Καὶ

θυμιήματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν γεφυρέων καταγίζοντες,
καὶ [a] μυρσίνῃσι στορνῦντες τὴν ὁδόν· ὡς δ' [b] ἐπανέτελλε
ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυσέης φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θά-
λασσαν, εὔχετο πρὸς τὸν ἥλιον μηδεμίην οἱ συντυχίην
τοιαύτην γενέσθαι, [c] ἥ μιν παύσει καταστρέψασθαι τὴν
Εὐρώπην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι [d] ἐκείνης γένη-
ται· εὐξάμενος δὲ, ἐσέβαλε τὴν φιάλην ἐς τὸν Ἑλ-
λήσποντον, καὶ χρύσεον κρητῆρα, καὶ Περσικὸν
ξίφος, [e] τὸ ἀκινάκην καλέουσι. ταῦτα οὐκ ἔχω
ἀτρεκέως [f] διακρῖναι, οὔτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς κα-
τῆκε[g] ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν Ἑλ-
λήσποντον μαστιγώσαντι, καὶ ἀντὶ τουτέων τὴν θά-
λασσαν ἐδωρέετο. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, διέ-
βαινον κατὰ μὲν τὴν ἑτέρην τῶν γεφυρέων τὴν πρὸς τοῦ
Πόντου, ὁ πεζός τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα· κατὰ δὲ
τὴν πρὸς τὸ Αἰγαῖον, τὰ ὑποζύγια, καὶ ἡ θεραπηΐη·
ἡγέοντο δὲ πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι, ἐστεφανωμέ-
νοι πάντες· μετὰ δὲ τούτους, ὁ σύμμικτος στρατὸς
παντοίων ἐθνέων· ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην οὗτοι· τῇ δὲ
[h] ὑστεραίῃ, πρῶτοι μὲν οἵ τε ἱππόται, καὶ οἱ τὰς
λόγχας κάτω τρέποντες· ἐστεφάνωντο δὲ καὶ οὗτοι·
μετὰ δὲ, οἵ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ, καὶ τὸ ἅρμα τὸ ἱρόν·
ἐπὶ δὲ, αὐτός τε Ξέρξης, καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ
οἱ ἱππόται [i] οἱ χίλιοι· ἐπὶ δὲ τούτοισι, ὁ ἄλλος
στρατὸς καὶ αἱ νῆες ἅμα ἀνήγοντο ἐς τὴν ἀπεναντίον.
ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον διαβῆναι βασιλῆα πάντων.
402 Ξέρξης δὲ ἐπεί τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθηεῖτο τὸν
στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. διέβη δὲ ὁ στρα-
τὸς αὐτοῦ ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσι καὶ ἐν ἑπτὰ εὐφρόνῃσι,
[k] ἐλινύσας οὐδένα χρόνον. ἐνθαῦτα λέγεται, Ξέρξεω
ἤδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα εἰπεῖν Ἑλ-
λησπόντιον, „ Ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Πέρσῃ,
„ καὶ οὔνομα ἀντὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενος, ἀνάστατον
„ τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας ἀνθρώ-
„ πους;

omnis generis odores in pontibus adolentes,
ac myrto iter consternentes. Ubi sol exor-
tus est, ex aurea phiala Xerxes libans in
mare, ad solem vota concepit, nequid
sibi adversi contingeret, quo prius desiste-
ret Europam subigere, quam ad illius ter-
minos pervenisset. Hæc precatus, phialam
in Hellespontum abiecit, aureumque crate-
rem, ac gladium Persicum, quem acina-
cem vocant. Hoc pro comperto diiudica-
re non possum, utrum soli dedicans gla-
dium demiserit in pelagus; an Hellespon-
tum, quod eum flagellasse pœniteret, in
compensationem gladio donaverit. His a- 55
ctis, per alterum pontium, qui vergebat in
Pontum, peditatus omnis equitatusque trans-
ivit: per alterum, qui vergebat in AE-
gæum, iumenta atque servitia, præcedenti-
bus decem millibus Persarum, coronatis o-
mnibus, quos promiscuus omnium nationum
sequebatur exercitus, et hi quidem eo die.
Insequenti autem die primi transiere equi-
tes, quique spicula deorsum versa gesta-
bant, et hi etiam coronati, dehinc equi
sacri, ac sacer currus, tum ipse Xerxes,
post hastati, et mille equites; post hos a-
lius exercitus, et naves pariter ad ulterius
litus agebantur: quanquam audivi quoque
postremum omnium transisse regem. Xer- 56
xes, posteaquam in Europam traiecit, con-
spicabatur exercitum sub flagellis transeun-
tem. Transivit autem eius exercitus septem
per dies totidemque noctes, nullo tempore
intermisso. Ibi iam transgresso Hellespon-
tum Xerxe, fertur quidam vir Hellespontius
dixisse, o Iupiter, quidnam tu sub specie
viri Persæ, et accepto Xerxis pro Iovis no-
mine, Græciam e sedibus suis exturbare vis,
omnes homines ducens, quum etiam sine
his

a Μυρσίνῃ *Arch. V. Valla.* *b* Ἐπανετέλλετο ἠλ. habet *Ask.* *c* Εἴ μιν πάσην *Arch.*, παύσῃ *Vind.* *d* Ἐκείνοις *Pass.* *e* Τὸν *Arch. Ask.* *f* Διακρῖναι *Med. Pass. Arch. Paris. A. B. Ald. Vind. Valla*; διακρῆναι Edit. *Genev.*, vulgo διαχρῆναι. *g* Ἐς τὸ πέλαγος *Med. Pass. Ask. Vind. Arch. Paris. B. Valla*: olim ἐς τὴν θάλασσαν. *h* Ὑστεραίῃ οἵ τε ἱππ. *Arch. V.* *i* Abest iisdem. *k* Ἐλινύσας *Arch. V. Ask.*, alii ἐλινν. Vide L. I, 67.

3. Καὶ μυρσίνῃσι στορνῦντες] Adleverat margini *Ed. Ald.* viri docti manus στορεννῦντες, fortasse ob *Strabonis* τὰς ὁδοὺς στορεννῦντες L. XIV. p. 956. C., quo quidem et *Arch.* μυρσίνῃ facile carebimus. Geminum L. VIII, 99. Isto autem de vias floribus odoratisque ramis consternendi more multa eruditi interpretes ad *Matth.* C. XXI, 8. Xerxes vero, phialam et aurea vasa in mare proiiciens, exemplum Alexandro M. praebuit ap. *Diodor.* XVII, 104. et *Arrian.* Ἀναβ. VI, 19.

10. Τὸ ἀκινάκην καλέουσι] Ex *Herodoto* excitat *Suidas* ὠκινάκην ista in voce, et *Etymolog.* p. 48, 31., incertum unde: nusquam enim nunc, ut ad *Suidam* verissime *L. Kusterus*, in Musis. Incidit olim suspicio, legisse Grammaticos hoc loco τὠκινάκην καλέουσι, uti τὤγαλμα, τὠληθὲς alibi, aut τούτῳ δὲ τὠκινάκεϊ L. IV, 62., quae anceps et dubia. Certissimum est, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι, ab *Aldo* et *Hervagio* optime expressum, perperam foediorem post dein formam induisse. Κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος MSS. sibi expostulant.

10. Ταῦτα οὐκ ἔχω ἀ. διαχρῆναι] Διακρῖναι recipietur ex Codd. atque ita *Vallam* legisse *Portus* iam suspicabatur; eidem inventum πέλαγος Codices etiam adfirmant: εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος ταῦτα, ista paulo ante memorata, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι· sic recte cepit Auctor *des Essais de Critique* p. 202.
VALCKEN.

20. Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην &c.] Fieri non potuisse, ut tanta uno die multitudo pontem transierit, praesertim si eo incesserint ordine, qui in C. 40., animadversio est Cl. *Corn. de Pauw*: praestare propterea, τρίτην μὲν τὴν ἡμέρην ——, ut *tertio* demum *die* transgressi illi fuerint. Mihi eadem progressos in ponte serie, qua C. 40., non adparet: constat insuper, ἡμέρης vocabulum laxius, ut noctem conplectatur, porrigendum, siquidem septem diebus totidemque noctibus C. 56. transitu defuncti fuerunt. Ad haec nexus rerum et verborum C. 54. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην —— τῇ δὲ ὑστεραίῃ —— universum illum novandi inpetum, de MSS. ut nihil adiungam, reprimit.

33. Ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος &c.] Hausit hoc fonte *Themistius* Or. XIX. p. 226. A. ἀλλὰ τὸν μὲν Ἑλλησπόντιον ἐξέπλησσεν —— ὥστε θεὸν νομίσαι Ξέρξην τὸν Δαρείου. Indidem Declamationi XXI. *Libanii* p. 535. A. color, γῆν δὲ ποιεῖ τοῖς ὁπλίταις, καὶ τριήρεσι θάλατταν καὶ δοκεῖ τοῖς ὁρῶσι θεῶν ὁ μέγιστος ἐν ἀνθρώπου τύπῳ πάντα κινεῖν, sed fuscus et parum ridens. Voluit opinor, γῆν δὲ ποιεῖ ταῖς τριήρεσι θάλατταν, καὶ θάλατταν τοῖς ὁπλίταις γῆν, certe illa Oratoris mens, perfossum Atho et stratum ponte Hellespontum innuentis. Quod si autem eo, quo vir ille Hellespontius, *Libanius* et *Themistius* modo, *Gorgiae Leontino* Ξέρξης ὁ τῶν Περσῶν Ζεὺς audivisset, risum sibilumque *Longini* περὶ Ὕψ. C. 3. vitasset profecto, uti non absurde *Langbaenius*. Non nunc *Plutarchum* Anim. Tranq. p. 470. E. taxabo; adpositum est ex Epigramm. in Xerxem Anthol. Latin. L. I. p. 192. *Quis novus hic hominum terramque diemque fretumque Permutat? Certe sub Iove mundus erat.* Sumsit hinc poëta, quod eruditos viros, multa inutiliter turbantes, fugit. Xerxes, talia commutans, merito *novus hominum*, εἰδόμενος ἀνδρί. Idem Iupiter *sub* quo *mundus erat*, cum non hominis ea opera, sed dei viderentur: θεῶν τοῦ μεγίστου ἐν ἀνθρώπου τύπῳ, *Libanius*.

35. Ἄγων πάντας ἀνθρώπους] Frigidum videri poterit Hellespontii dictum, quod respicit *Themistius* Or. XIX. p. 226. A. Duxit secum Xerxes Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίης ἀπὸ χώρης, ut est in *epigramm.* ap. *Plutarch.* Themist. p. 116. κενώσας πᾶσαν ἤπειρον πλάκα, *AEsch.* Pers. v. 720. vere dicitur *Herodoto* VII, c. 157., ἐπάγων πάντα τὸν ἠῷον στρατὸν ἐκ τῆς Ἀσίης· totius enim Asiae vires contraxit, et quarumvis gentium subditarum

57his tibi id facere liceret? Transgressis o-
mnibus et iter ingredientibus, ingens prodi-
gium oblatum est: quod Xerxes nihili fecit;
etsi ad coniecturam patens; siquidem equa
leporem enixa est: quod facile erat inde ad
coniectandum; quod Xerxes quidem exerci-
tum adversus Græciam cum maximo strepi-
tu et ambitiosissime ducturus foret, rursus-
que pro seipso sollicitus, ad eundem locum
fuga recursurus. Alterum quoque ei prodi-
gium, dum Sardibus foret, exhibitum est;
mula enim mulam edidit ancipitia genitalia
habentem, maris et feminæ; sed maris erant
58superiora. Quorum prodigiorum utrumque
pro nihilo habens, ire pergebat, comitante
eum pedestri copia, quum navalis exercitus
extra Hellespontum navigans terram legeret,
diverso pedestribus cursu: nam iste quidem
vesperam versus ad promontorium Sarpedo-
nium navigabat; quo quum pervenisset, ius-
sus erat permanere: at terrestris exercitus
ad auroram et solis exortum iter faciebat
per Chersonesum, dextrorsum habens sepul-
crum Helles filiæ Athamantis, sinistrorsum
Cardiam urbem; tum progressus per me-
dium oppidi, cui nomen est Agora, illinc
deflectens ad sinum nomine Melana, et flu-
vium, cui idem est nomen, fluxu non suf-
ficientem exercitui, sed deficientem, hunc
dico fluvium, unde etiam sinus iste accepit
appellationem, transgressus vesperam ver-
sus contendit, et AEnon urbem AEolidem
et paludem Stentoridem præteriens, donec
59ad Doriscon pervenit. Est autem Doris-
cus Thraciæ litus et campus ingens, quem
grande

„ πους; καὶ γὰρ ἄνευ [a] τουτέων ἐξῆν τοι ποιέειν „ ταῦτα". Ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὡρμημένοισι τέρας σφι ἐφάνη μέγα, τὸ Ξέρξης ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο, καίπερ [b] εὐσύμβλητον ἐόν· ἵππος γὰρ ἔτεκε [c] λαγόν· εὐσύμβλητον ὦν τῇδε ἐγένετο, ὅτι ἔμελλε μὲν ἐλᾷν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὀπίσω δὲ περὶ [d] ἑωϋτοῦ τρέχων ἥξειν ἐς τὸν αὐτὸν χῶρον. ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας ἐόντι ἐν Σάρδισι· ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα, τὰ μὲν, ἔρσενος, τὰ δὲ, θηλέης· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρσενος. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδένα ποιησάμενος, τοπρόσω ἐπορεύετο, σὺν [e] δέ οἱ ὁ πεζὸς στρατός· ὁ δὲ ναυτικὸς ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων, παρὰ γῆν ἐκομίζετο, τὰ ἔμπαλιν πρήσσων τοῦ πεζοῦ· ὁ μὲν γὰρ [f] πρὸς ἑσπέρην ἔπλεε, ἐπὶ Σαρπηδονίης ἄκρης τὴν ἄπιξιν ποιεύμενος, ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ περιμένειν· ὁ δὲ κατ' ἤπειρον στρατὸς πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Χερσονήσου· ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων [g] τὸν Ἕλλης τάφον τῆς Ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν· διὰ μέσης δὲ πορευόμενος πόλιος, τῇ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν [h] Ἀγορὴ, ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων, τὸν κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον καὶ Μέλανα ποταμὸν, [i] οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα· τοῦτον τὸν ποταμὸν διαβὰς, [k] ἐπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, ἤιε πρὸς ἑσπέρην, Αἶνόν τε πόλιν [l] Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην παρεξιὼν, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς Δορίσκον. Ὁ δὲ Δορίσκος, ἐστι τῆς Θρηίκης αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα· διὰ δὲ αὐτοῦ ῥέει πο-

a Τούτῳ et σοι *Arch.* *b* Σύμβλητον id. cum *V. Valla.* *c* Λαγὸν recte *Arch.*; alii λαγών. Vid. L. I, 123. Tum τῇδε τοῦτο ἐγ. *Pass. Ask.* *d* Ἑωϋτῷ *Arch.* et τρύχων *Brit.* male ambo. *e* Σὺν δέ οἱ ὁ πεζὸς *Vind. Pass.*, hinc articulus, qui deerat. *f* Ἐς ἑσπ. *Arch. Vind.*, porro ποιεύμενος τὴν ἀπ. *Arch. Pass. Ask.* *g* *Eustath.* ad *Dionys.* v. 513. *h* Idem ad *Homer.* p. 45, 10. *i* Iterum ad *Dionys.* v. 538. *k* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, alii ἀπ' οὗ. *l* Omittit *Ask.* perperam.

ditarum auxilia. Notatur *Demetrio* περὶ Ἑρμην. §. 245. qui dixerat, ὅτι κατέβαινεν ὁ Ξέρξης μετὰ πάντων τῶν ἑαυτοῦ· μάλα γὰρ, inquit, ἐσμίκρυνε τὸ πρᾶγμα· scribi enim debuisse μετὰ τῆς Ἀσίας ἁπάσης. Contra *Coelius* apud *Livium* XXIX, c. 25., *ad immensum multitudinis speciem auget, tantam* scribens *multitudinem conscendisse naves, ut nemo mortalium aut in Italia aut in Sicilia relinqui videretur.* Audaciam hyperboles velut μειλίγματι repressit *Aristides* T. II. p. 318., συστάντων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἁπάντων ὡς εἰπεῖν (ut ita dicam) ἀνθρώπων. Sed absque isthoc adminiculo παντοδαποὺς vel παντοίους saepenumero Scriptores etiam optimi πάντας ἀνθρώπους dixerunt. *Xenoph.* K. Π. VII, p. 115, 37., ἦλθεν ἡ δεινὴ ἀγγελία τὸ πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς συλλέγεσθαι· omnes propemodum Asiaticos. Ἑλλ. VI. p. 341, 10. πελταστικὸν ἱκανὸν πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἀντιταχθῆναι· VII. p. 378, 11. *Isocrat.* p. 176. E. *Demosth.* p. 54, 7. 412, 91. 630, 89. *Ephorus* apud *Macrob.* p. 505., τὸν Ἀχελῷον μόνον πάντας ἀνθρώπους συμβέβηκε τιμᾷν· talia nonnunquam vitii fuere suspecta.
VALCKEN.

39. Καίπερ εὐσύμβλητον ἐόν] *Valla* σύμβλητον, ut *Arch.*, invenit vertitque. Verius multo vulgatum ex consequentibus. *AEschylus* Prometh. v. 774. Ἡ δ' οὐκ ἔτ' εὐξύμβλητος ἡ χρησμῳδία· pro quo in Choëph. v. 168. εὐξύμβολον τόδ' ἐστι —. Iones λαγὸν malle, dictum superius.

39. Ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγὼν] Λαγὸν suo more scripserat. Herodotea paulo si pensiculatius exegissent viri docti ad *Valer. Max.* mendam forsan sustulissent ex istis L. I, c. VI. p. 71. *In exercitu Xerxis —— equae partu leporem editum constat; eodem montem Athon vix tandem transgresso:* sic scripsit ex Codd. *Pighius*; sensit vitium, tollere non potuit *Glarean.*; corrigendum ex *Herodoto: eodem pontem vix tandem transgresso: mons ex ponte* factus. *Athon*, ut puto, pepererit scioli additamentum. Congruit et Herodoteis ostenti, quam dedit *Valerius*, interpretatio. VALCKEN.

42. Ἀγαυρότατα] Magno fastu superbiaque. Ἀγαυρὸς Grammaticis αὐθάδης, ἔνδοξος, κομψὸς ex *Hesiodi* Theog. v. 832. Ἀγαυρίαμα, ἔπαρμα, οἴησις. Ἀγαυριᾷν, τὸ μεγάλως γαυριᾷν καὶ ἐπαίρεσθαι *Etymologo.* Quod adnectitur περὶ ἑωϋτοῦ τρέχων, bene expedivit *Portus*, ἀγῶνα sive κίνδυνον adsciscens. *Eunapius* Vit. Maximi Phil. p. 100. de Valente Imp., οὐ τὸν περὶ βασιλείας, ἀλλὰ τὸν περὶ σωτηρίας ἀγῶνα τρέχοντος. Adde Nostri L. VIII, 140, 1. et C. 74.

43. Περὶ ἑωϋτοῦ τρέχων] Nihil est cur articulum vir Doctus putaret inserendum. Sicuti τὸν περὶ ψυχῆς θέειν vel τρέχειν, sic *qui de vita certabant* frequenter dicebantur περὶ ψυχῆς τρέχειν, vel ἀγωνίζεσθαι, vel κινδυνεύειν· τρέχων περὶ τῆς ψυχῆς est in *Herod.* IX, c. 36. vid. Clar. *Wess.* Diss. *Herod.* p. 129. Portus in Τρέχειν περὶ ἑωϋτοῦ, *Gataker.* Diss. de Stylo N. T. c. X. Quando Xerxes hic dicitur in regnum rediturus ut *lepus* περὶ ἑωϋτοῦ τρέχων, proverbium respicitur *Suidae*, memoratum in Λαγὼς περὶ τῶν κρεῶν· dictum ἐπὶ τῶν διακινδυνευόντων ταῖς ψυχαῖς· conf. *Zenob.* IV. Cent. Prov. 85. Illuc spectabat et *Aristoph.* quod vidit *Kuster.* in Ran. v. 193., quando scripsit: Εἰ μὴ νεναυμάχηκε τὴν περὶ τῶν κρεῶν. Aliud hic nostro praeterea potuit obversari proverbium, quod in adversarium detorquet *Demosth.* de Cor. p. 183., λαγὼ βίον ἔζης δεδιὼς καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν· habet et *Dion Chrys.* p. 611. D. vid. *T. H.* ad *Luciani* Somn. p. 13. hinc nonnemini τρέμων placuerat in *Herod. Antiphon* p. 118, 34., περὶ τῆς εὐδαιμονίας τρέμων μὴ ἀποστερηθῇ.
VALCKEN.

51. Ἐπὶ Σαρπηδονίης ἄκρης] Thraciae erat, Melanem sinum finiens, teste *Eudoxo* in Schol. *Apollon. Rh.* I, 922. Doctissime hoc de promontorio *Holsten.* ad *Stephani* Σαρπηδών. Aliud, et Ciliciae quidem, Σαρπηδόνιον χῶμα *AEschyli* Supp. v. 876. Statim πρὸς ἡλίου ἀνατολὰς, recte *Palmerius* θερινὰς, *aestivas*, explicat: suadet postulatque itineris continuatio.

64. Ὁ δὲ Δορίσκος] *Steph. Byz.* hinc sua in Voc. mutua accepisse, vidit *Holstenius*, optime *Vallam*, τεῖχος *murum* reddentem, deserens: urbem enim castellumque *Herodoto* esse, quo nihil verius: exemplorum copia in penu est *Porti*, collectaque aliunde stipaverat *Holsten.*, eius ex schedis publicata ad *Hieroclis* Synecdem. p. 681.

ποταμὸς μέγας Ἕβρος, ἐν τῷ τεῖχός τε [a] ἐδέδμητο βασιλήϊον, τοῦτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπεί τε ἐπὶ Σκύθας ἐστρατεύετο· ἔδοξε
403 ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ [b] ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατὸν, καὶ ἐποίεε [c] ταῦτα· τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα Δορίσκῳ [d] ἐκόμισαν· ἐν τῷ Σάλη τε [e] Σαμοθρηϊκίη πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη· τελευταία δὲ αὐτοῦ, Σέῤῥειον, ἄκρη ὀνομαστή· ὁ δὲ χῶρος οὗτος τοπαλαιὸν [f] ἦν Κικόνων· ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκύσαντες· ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ τοῦτον τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο. Ὅσον μέν νυν ἕκαστοι παρεῖχον [g] πλῆθος ἐς ἀριθμὸν, οὐκ ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκές· οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων· σύμπαντος δὲ [h] τοῦ στρατοῦ τοῦ πεζοῦ τὸ πλῆθος [i] ἐφάνη ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες· [k] ἐξηρίθμησαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον· [l] συναγαγόντες ἐς ἕνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ συνάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν [m] ἔξωθεν κύκλον· περιγράψαντες δὲ, καὶ ἀπέντες τοὺς μυρίους, αἱμασιὴν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν· ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλους ἐσεβίβαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον· μέχρις οὗ πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν· ἀριθμήσαντες δὲ, [n] κατὰ ἔθνεα διέτασσον. Οἱ δὲ στρατευόμενοι, οἵδε ἔσαν. Πέρσαι μὲν, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας καλεομένους, πίλους ἀπαγέας· περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους, λεπίδος σιδηρέης ὄψιν ἰχθυοει-

grande flumen Hebrus interfluit: ubi extructum est castellum regium quod Doriscus appellabatur, in quo Persarum erat præsidium a Dario iam inde impositum, quum Scythis inferebat bellum. Quum igitur locus digerendis recensendisque copiis idoneus videretur, Xerxes ita sibi faciendum putavit. Eius iussu navarchi, quum eo appulissent, omnes naves ad litus Dorisco contiguum receperunt, ubi Sala urbs Samothracica et Zona sitæ sunt: cuius litoris ultima Serrium, celebre promontorium, qui locus quondam erat Ciconum. In hoc litus appulsa ac subducta classe, respiravere. Xerxes autem per hoc tempus apud Doriscon colligebat numerum militantium. Equidem quantam singuli 60
turbam ad numerum præbuerint, pro certo affirmare non possum; quoniam a nullis prorsus hominibus id refertur: pedestris autem exercitus multitudo comperta fuit centum septuaginta myriades, vel *decies septies centena millia*. Numerum hoc modo inierunt: Conduxerunt unum in locum myriadem, vel *decem millia* hominum: quo coarctata quammaxime poterant, extinsecus circulum circumscripserunt; quo facto emissaque illinc myriade, sepem ex circuli modo circumdederunt, in altum excitantes umbilico viri tenus. Eam ubi fecere, aliam subinde intra illud circumstructum myriadem introduxerunt: donec omnes isto pacto enumeraverunt; Ex 61
numeratos autem nationatim digesserunt. Ex quibus qui militabant, hi erant. Persæ, hunc in modum ornati: Circa capita gestabant pilea, quas vocant tiaras, non densata; circa corpus tunicas, manicis auctas, varii coloris,

a Ἐδεδόμητο id., ἐδομήατο *Arch.* *b* Ἐναριθμ. *Arch. V.* *c* Τάδε iidem, bene satis. *d* Ἐκομίσαντο iid. Similis variatio L. v, 83. *e* *Med. Pass. Vind. Arch. Valla*, Σαμοθρακίη *Ask.*, prave olim Σαμοθρηΐκη. *f* Non est in *Arch.*; citat *Eustath.* ad *Hom.* p. 359, 19. *g* *Med. Pass. Ask. Brit. Paris. A.*, in *Ald. Arch. V. Paris. B.* πλήθεος ἀριθμὸν, tum mox εἰπεῖν *Pass. Arch. V.*, contra dialectum. Conf. *Abreschium* Adnot. post Animadv. ad *AEschyl.* p. 574. *h* Duo haec *Arch.* negligit. *i* *Med. Pass. Arch. V. Ask. Paris. B.*, ceteri ἐφάνη praetereunt. *k* Ἐξηρίθμησαν *Med. Pass. Paris. B. Ask.*, in aliis ἐξηριθμήθησαν. *l* Συνήγαγόν τε *Med.*, συνέγαγόν τε *Pass.*, συνάγαγόν τε *Ask.*, συναγάγοντο *V.*, συναγαγόντες *Arch.* et mox συνάξαντες cum *Vind. Med. Ask. Pass.*; antea συνάψαντες. *m* Ἔξωθεν *Arch. Paris. B. Valla*, alii ἔσωθεν. *n* Καὶ τὰ *Pass.*, tum διέτασσον *Med. Arch. Valla, Vind. Ask.*, antea διετάσσοντο.

67. Τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται] Τεῖχος istud, sive castellum, *Doriscus* dicebatur; neque tamen, quod sciam, oppidum illud Thraciae munitum voce τεῖχος nomini adiecta, designari solet; ut saepe commemorantur Σέῤῥειον τεῖχος· Ἡραῖον τεῖχος· Ἀβώνου τεῖχος· Γορδίου τεῖχος, *Gordiutichos, Livio. Pierum castella*, τείχεα τὰ Πιέρων dixit *Herod.* VII, c. 112., ubi *muros* reliquerunt in Latinis. vid. *Vales.* in not. *Mauss.* ad *Harp.* p. 288. et *Ez. Spanhem.* ad *Iulian.* p. 62. Dorisco castello vicina planities apta nata Xerxi videbatur ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν· conf. *Diodor.* XI, c. 3. VALCKEN.

70. Ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι] Qui corrigebat εὖ διατάξαι, non recordabatur χώρου ἐπιτηδεωτέρου ἐνστρατοπεδεύεσθαι L. IX, 2. Equidem καὶ ἐναριθμῆσαι *Arch.* et *Vind.* pro reiiculo non habeo: namque in actionibus, certo in loco peragendis, huiusmodi conposita adamare solent, ut pluribus patefiet L. IX, 7. Salen autem *Samothraciam*, iustissime *Gronov.* vindicavit, et *Zonen* ad Ethnicographum *Berkelius*.

80. Πλῆθος ἐς ἀριθμὸν] Veterem ego lectionem revocarem; a Medicea distant quae primo adspectu videri possent similia: alio collocatam ordine non spernerem praepositionem: ἐς ὅσον μέν νυν ἕκαστοι παρεῖχον πλῆθος ἀριθμόν. —— Proxima restituentur ex Codd. συναγαγόντες ἐς ἕνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ, συνάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἔξωθεν κύκλον. In his συνάξαι, *conducere*, notat *constipare*, vel *coarctare*; ut apud *Longin.* π. Ὕ. p. 232., τὰ γλωττόκομα — οὐ μόνον κωλύει τῶν ἐγκεκλεισμένων τὰς αὐξήσεις, ἀλλὰ καὶ συνάγει διὰ τὸν περικείμενον τοῖς σώμασι δεσμὸν, in quibus errat *Z. Pearce* p. 267., iam emendatis *Scaligero* in *Propert.* p. 285. συνῆγον καὶ συνέσπων *Xenoph.* p. 152, 34. συνηγμένον apud *Athen.* XI, p. 474. E. *compressum* interpretatur *Macrob.* —— Praeter ceteros indicatos *Brissonio* de R. P. III. p. 407. Herodotea respicit *Aristid.* in Themist. III. p. 297. ubi *Schol. MS.* καινότερον φησὶν ἐξεῦρεν ἀριθμὸν, κατὰ μυρίους, οὐ καθ' ἕνα μετρῶν· λέγει δὲ διὰ τὸ μυρίανδρον τεῖχος, οὗπερ ἐμνήσθη καὶ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, I. p. 224. VALCKEN.

84. Ἐξηρίθμησαν] Placuit *Gronovio* et mihi: indicatur Persarum exercitum enumerandi actus. Itaque mox τούτῳ τῷ τρόπῳ ΕΞΗΡΙΘΜΗΣΑΝ· ἀριθμήσαντες δὲ, κατὰ ἔθνεα διέτασσον, uti Codd. iubent. Porro συναγαγόντες, in ea schedarum discordia, ex *Arch.*, cui paene paria *Ask.* facit, praeoptavi. Verissimum praeterea, περιέγραψαν ἔξωθεν κύκλον *extus*, sive, uti Laurentius, *extrinsecus, circulum circumscripserunt.* Qui quidem *circulus* si ἔσωθεν *intus* fuerit ductus, cui tandem usui? Miror tolerari ineptias, a *Pavio* et *Reiskio* explosas, potuisse.

95. Πίλους ἀπαγέας] *Salmasii* ad *Solin.* p. 392. *pileos incurvos*, non rectos, quales regum Persarum, attigit *Gronovii* sedulitas, cuius *pilea non densata* praefero. Ἀπαγὴς minime conpactum exponit: hinc οἱ ἀπλῆν καὶ ΑΠΑΓΗ εἰς εὐσέβειαν παραλαβόντες ψυχὴν, quibus ad pietatem parum firmus animus *Gregor. Naz.* Or. Stelit. II. p. 119. A., et Iuliani Imp. αὐχὴν ἀπαγὴς, *cervix minime firma* ibid. p. 122. A., Zeno quoque παχύκνημός τε καὶ ΑΠΑΓΗΣ καὶ ἀσθενὴς, quippe corpore haud bene conpacto, in *Laërtii* VII, 1. Alibi Noster de Persis, ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας, καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι L. V. 49., quae utique κυρβασίαι non erant πεπηγυῖαι *conpactiles* admodum, quales Scytharum C. 64. Quid *Porto* arriserit, Lexicon eius docebit.

96. Κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους] Tunicam manicatam Persis *Strabo* et plures tribuunt. At nulla hic *lorica*, cum tamen χιθῶσι φοινικοῖς, θώραξι χαλκοῖς munirent corpus in *Xenophont.* L. VI. Παιδ. pr., et Masistius

loris, squama e ferro conserta in similitu-
dinem piscium: femoralia circa crura: pro
clypeis gerra, pharetris subter pendentibus:
hastas breves, arcus grandes, sagittas arun-
dineas: insuper ad dextrum femur pugiones
e zona suspensos. Hi ducem habebant O-
tanem patrem Amestris, quæ erat uxor Xer-
xis. Vocabantur autem quondam Persæ a
Græcis Cephenes; a se vero ipsis atque ab
accolis, Artæi: verum posteaquam Perseus
Danaës et Iovis filius ad Cepheum Beli fi-
lium commeavit, et Andromedam eius fi-
liam duxit uxorem, sustulit ex ea filium,
quem Persem appellavit, eumque illic reli-
quit: a quo, nam Cepheus carebat virili
62 prole, cognomen sortiti sunt Persæ. Medi
eodem ornatu instructi militabant; nam hæc
armatura Medica est, non Persica. Habe-
bant autem ducem Tigranem, virum Achæ-
menidem. Hi quondam ab omnibus voca-
bantur Arii: sed ubi ad istos Arios con-
cessit Athenis Medea Colchis, immuta-
verunt et ipsi nomen. Ita de se ipsi Me-
di commemorant. Cissii in militia cetero
ornatu ut Persæ erant armati, sed pro pi-
leis mitras ferebant. Eis dux erat Anaphes
Otanis filius. Hyrcani quoque Persica ar-
matura ornati ducem habebant Megapa-
num, qui postea Babylonis procurator fuit.
63 Assyrii autem qui militabant, hunc habe-
bant ornatum: æreas galeas in capitibus,
barbarico quodam modo consertas nec faci-
li ad enarrandum: clypeos autem, hastas,
pugiones AEgyptiacis adsimiles: et præterea
ligneas clavas ferro quasi callo horridas, ac
lineos thoraces. Isti a Græcis Syrii voca-
bantur, sed a barbaris Assyrii sunt vocati,
inter quos Chaldæi sunt, iis præerat Ota-
64 spes Artachæi filius. Bactrii ornatu capitis
persimili illius Medici militabant, sed more
gentis, arundineis arcubus et hastis brevi-
bus. Sacæ, qui Scythæ sunt, in capitibus
ge-

ἰχθυοειδέος· περὶ δὲ τὰ σκέλεα, ἀναξυρίδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γέῤῥα· ὑπὸ δὲ, Φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο· αἰχμὰς δὲ βραχέας ἔχον, τόξα δὲ μεγάλα, ὀϊστοὺς δὲ καλαμίνους· πρὸς δὲ, [a] ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν παραιωρεύμενα ἐκ τῆς ζώνης· καὶ ἄρχοντα παρείχοντο [b] Ὀτάνεα τὸν Ἀμήστριος πατέρα, τῆς Ξέρξεω γυναικός· ἐκαλέοντο δὲ [c] πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες, ὑπὸ μέν τοι σφέων αὐτέων καὶ τῶν περιοίκων, Ἀρταῖοι· [d] ἐπεὶ δὲ Περσεὺς ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπίκετο παρὰ Κηφέα τὸν Βήλου, καὶ ἔσχε αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομέδην, γίνεται αὐτῷ παῖς τῷ οὔνομα ἔθετο Πέρσην· τοῦτον δὲ αὐτοῦ καταλείπει· ἐτύγχανε γὰρ ἄπαις ἐὼν ὁ Κηφεὺς ἔρσενος γόνου· ἐπὶ τούτου δὲ τὴν ἐπωνυμίην ἔσχον. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσταλμένοι ἐστρατεύοντο. Μηδικὴ γὰρ αὕτη ἡ σκευή ἐστι, καὶ οὐ Περσική· οἱ δὲ Μῆδοι ἄρχοντα μὲν [e] παρείχοντο Τιγράνην, ἄνδρα Ἀχαιμενίδην· ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς πάντων Ἄριοι· ἀπικομένης δὲ [f] Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ Ἀθηνέων ἐς τοὺς Ἀρίους τούτους, μετέβαλον 404
καὶ οὗτοι τὸ οὔνομα· [g] αὐτοὶ περὶ σφέων ὧδε λέγουσι Μῆδοι. Κίσσιοι δὲ στρατευόμενοι, τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Πέρσαι ἐσκευάδατο· ἀντὶ δὲ τῶν πίλων, [h] μιτρηφόροι ἔσαν. Κισσίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ὀτάνεω. Ὑρκάνιοι δὲ, κατάπερ Πέρσαι [i] ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Μεγάπανον, τὸν Βαβυλῶνος ὕστερον τουτέων ἐπιτροπεύσαντα. Ἀσσύριοι δὲ στρατευόμενοι, περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον [k] χάλκεά τε κράνεα καὶ πεπλεγμένα τρόπον τινὰ βάρβαρον οὐκ εὐαπήγητον· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς καὶ ἐγχειρίδια παραπλήσια [l] τῇσι Αἰγυπτίῃσι εἶχον· πρὸς δὲ, ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρῳ, καὶ λινέους θώρηκας. οὗτοι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων [m] ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν· τουτέων δὲ μεταξὺ Χαλδαῖοι· ἦρχε δέ σφεων Ὀτάσπης ὁ Ἀρταχαίου. Βάκτριοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι [n] ἀγχότατα τῶν Μηδικῶν ἔχοντες ἐστρατεύοντο, τόξα δὲ καλάμινα ἐπιχώρια, καὶ αἰχμὰς βραχέας. Σάκαι δὲ οἱ Σκύθαι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασίας ἐς

a Eustath. citat ad *Il.* p. 413, 35. *b* Ὀτάνην τὸν Ἀμάστρ. *Arch. Vind.*, haud belle. *c* Omittit πάλαι *Pass.* *d* Habet hinc *Eustath.* ad Perieg. v. 1056. *e* Παρεῖχον *Ask.* *f* Μηδένης *Pass. Steph.* margo. Vid. I, 2. mox ἄνδρα non habent *Arch. V.* Exscripsit *Eustath.* ad *Dionys.* v. 1097.: statim Ἀθηναίων Edd. prave; melius *Valla.* Lege *Pausan.* II, 3., haec aemulantem. *g* Αὐτοὶ δὲ *Arch. V.* *h* ΜιτρηΦόροι *Arch. Pass. Vind. Steph.* ora; prius μιτροφόροι. mox Ἀναφάνης *Valla*, *Arch. Vind.* *i* Ἐτετάχατο male *Arch.* *k Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, κράνεα non habent *Med. Ask. Pass.* *l Med. Pass. Arch.*, alii τοῖσι Αἰγυπτίοισι. Vide C. 91. et *Gronov.* *m* Καλέονται *Pass. Steph.* ora. *n Med. Pass. Ask. Paris. A.*, in *Aldo* et aliis ἀγχοτάτω, cuius frequentior usus C. 73. 74. 79. &c.

stius ἐντὸς θώρηκα εἶχε χρύσεον λεπιδωτόν· κατύπερθε δὲ τοῦ θώρηκος κιθῶνα Φοινίκεον inf. L. IX, 22. Cuius neglectae fortasse caussa, quod *lorica* κιθῶνος in vocabulo lateat. *Hesych.* Στρεπτοῖο χιθῶνος, τοῦ ἁλυσιδωτοῦ θώρακος. Propterea *Heliodorus* Aeth. IX. p. 431., absoluta elegante loricae squammatae pictura, χιθῶνά τινα Φολιδωτὸν ἀπεργάζονται. Alioqui fatendum erit, *loricae* excidisse mentionem, fuisseque primitus χειριδ. ποικίλους, καὶ θώρηκας λεπίδος ——, quae docta *Io. Christ. Biel* Exercit. de Lign. Libani p. 29. coniectura. Simile quid in *Reiskii* stilum venit. Ut ut illud est, mallem cum *Pavio* ἰχθυειδέας, et ad κιθῶνας referre.

96. Λεπίδος σιδηρέης ὄψιν ἰχθ.] Nisi quid interciderit, videri possunt non pectus tantum sed totum corpus habuisse *lorica* tectum, ex ferreis laminis squammarum instar sibi invicem impositis facta; ut erant armati equites *cataphracti*, de quibus egere *Brisson.* de R. P. III. p. 379. seqq. et *Spanhem.* ad *Iulian.* p. 249., ut horum adeo κιθῶνες χειριδωτοὶ fuerint λεπιδωτοὶ vel Φολιδωτοί. *Herod.* tamen infra, de Masistio loquens interfecto, τὸν θώρηκα et τὸν κιθῶνα clarissime distinguit IX, c. 22., ἐντὸς θώρηκα εἶχε χρύσεον λεπιδωτὸν, κατύπερθε δὲ τοῦ θώρηκος κιθῶνα Φοινίκεον ἐνεδεδύκεε· in eundem sensum Φολιδωτὸν dixit *Posidippus* Com. *Athen.* IX, p. 376. F. ὅστις ἂν θώρακ᾽ ἔχῃ Φολιδωτὸν, ἢ δράκοντα σεσιδηρωμένον· eiusdem originis vocis λεπὶς et Φολὶς in usu distinguebantur: piscium squammae λεπίδες, serpentium Φολίδες dicebantur, quod vere monuit *Brissonius:* Φολιδωτὰ δρακόντια dederat *Ignat.* Ep. ad Antioch. pag. 106. VALCKEN.

10. Τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσταλμένοι] Viri docti ταύτην στολὴν probare nequeo: σκευὴν ex secuturis Scriptor intellectam voluit. A Medis autem cunctum illum armaturae habitum Persas mutuum habere, *Strabo* L. XI. p. 797. C. exponit.

18. ΜιτρηΦόροι] Ex dialecto, qua ἀγγελιηΦόροι saepius, σειρηΦόρος III, 102. et μιτρηΦορέειν *Arrian.* Ind. C. 7. In *Eustath.* tamen pristini scriptura ad *Odyss. K.* p. 1659, 10. Melius contra pravum *Arch.* ἐτετάχατο ad *Il. B.* p. 234, 12. καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ, ΕΣΕΣΑΧΑΤΟ ἀντὶ τοῦ ὡπλισμένοι ἦσαν. vid. C. 70. Post deinceps restitutum vetus est χάλκεά τε κράνεα, καὶ ——, nam χάλκεα, solitarie posita, quid erunt? An ποιήματα, quae conmode adduntur C. 80. Certe capitis munimina, adeoque κράνεα *galeae*; quae possunt profecto varie inplicari nectique, πλέκεσθαι, sicuti Paphlagonum C. 70. et Thracum galeae C. 76. Utrum vero, quum in Persis, Medis, Cissiis et Hyrcanis nullas *Herodotus* galeas agnoscit, consequens, ut nec in Assyriis?

20. Κατάπερ Πέρσαι ἐσεσάχατο] Perversa lectio est *Arch.* ἐτετάχατο· alterum aliquoties in hac recensione recurrit: c. 70. κατάπερ Ἰνδοὶ ἐσεσάχατο· C. 73., Ἀρμένιοι κατάπερ Φρύγες ἐσεσάχατο· et c. 86. *Hesychius:* Σεσάχθαι, ἐσκευάσθαι, καθοπλίζεσθαι· Σάγη γὰρ ἡ καθόπλισις· *Theocrit.* Eid. XVII, v. 94., πολλοὶ δέ οἱ ἀσπιδιῶται, Χαλκῷ μαρμαίροντι σεσαγμένοι. VALCKEN.

33. Κυρβ. ἐς ὀξὺ ἀπιγμένας] Ubi habentur οὔρεα ἐς ὀξὺ τὰς κορυΦὰς ἀπιγμένα, II, c. 28., in *Arch.* scribitur

ἐς ὀξὺ [a] ἀπιγμένας ὀρθὰς εἶχον πεπηγυίας, ἀναξυρίδας δὲ [b] ἐνδεδύκεσαν· τόξα δὲ ἐπιχώρια, καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς δὲ, καὶ [c] ἀξίνας σαγάρεις εἶχον· τούτους δὲ ἐόντας Σκύθας [d] Ἀμυργίους, Σάκας ἐκάλεον· [e] οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακέων ἦρχε Ὑστάσπης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀτόσσης τῆς Κύρου. Ἰνδοὶ δὲ εἵματα μὲν ἐνδεδυκότες ἀπὸ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλάμινα εἶχον, καὶ ὀϊστοὺς καλαμίνους· ἐπὶ δὲ, [f] σίδηρον ἦν. ἐσταλμένοι μὲν δὴ ἔσαν οὕτω Ἰνδοί· προσετετάχατο δὲ συστρατευόμενοι [g] Φαρναζάθρῃ τῷ Ἀρταβάτεω. Ἄριοι δὲ τόξοισι μὲν ἐσκευασμένοι ἔσαν Μηδικοῖσι, τὰ δὲ ἄλλα, κατάπερ Βάκτριοι. Ἀρίων δὲ ἦρχε Σισάμνης ὁ Ὑδάρνεος. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοί τε καὶ Γανδάριοι καὶ [h] Δαδίκαι, τὴν αὐτὴν σκευὴν ἔχοντες τὴν καὶ Βάκτριοι, ἐστρατεύοντο· τούτων δὲ ἦρχον οἵδε· Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων, Ἀρτάβαζος ὁ [i] Φαρνάκεω· Σογδῶν δὲ, [k] Ἀζάνης ὁ Ἀρταίου· Γανδαρίων δὲ, καὶ Δαδικέων, [l] Ἀρτύφιος ὁ Ἀρταβάνου. Κάσπιοι δὲ [m] σισύρνας τε ἐνδεδυκότες, καὶ τόξα ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες καὶ [n] ἀκινάκεας, ἐστρατεύοντο· οὗτοι μὲν οὕτω ἐσκευάδατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτυφίου ἀδελφεόν. Σαράγγαι δὲ, εἵματα μὲν βεβαμμένα ἔχοντες, ἐνέπρεπον· πέδιλα δὲ ἐς γόνυ ἀνατείνοντα εἶχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμὰς Μηδικάς. Σαραγγέων δὲ ἦρχε Φερενδάτης ὁ Μεγαβάζου. Πάκτυες δὲ, [o] σισυρνοφόροι τε ἔσαν, καὶ τόξα ἐπιχώρια εἶχον καὶ ἐγχειρίδια. Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρείχοντο [p] Ἀρτΰντην τὸν Ἰθαμάτρεω. Οὔτιοι δὲ καὶ Μύ-
405 κοι τε καὶ Παρικάνιοι ἐσκευασμένοι ἔσαν κατάπερ Πάκτυες· τούτων δὲ ἦρχον οἵδε· Οὐτίων μὲν καὶ Μύκων, Ἀρσαμένης ὁ Δαρείου· Παρικανίων δὲ, [q] Σιρομίτρης ὁ Οἰοβάζου· Ἀράβιοι δὲ, [r] ζειρὰς ὑπεζωσμένοι ἔσαν· [a] τόξα

gestabant pilea, in acutum erectas atque compactiles, induti femoralibus: necnon arcus gentiles atque pugiones, ad hoc secures sagares. Hos, quum sint Scythæ Amyrgii, Sacas appellabant; quod cunctos Scythas Persæ Sacas appellant. Bactriis et Sacis præerat Hystaspes, Darii filius et Atossæ Cyri filiæ. Indi ve- 65
stiti erant amictu e xylo confecto: arcus arundineos gestabant, itemque arundineas sagittas ferro præfixas: ita instructi Indi, erant sub duce Pharnazathre Artabatis filio. Arii Medicis arcubus muniti erant; cetera Bactriorum similes. Iis præerat Sisamnes Hydarnis filius. Par- 66
thi et Chorasmii et Sogdi et Gandarii et Dadicæ eandem quam Bactrii armaturam gestantes militabant; quorum Parthis et Chorasmiis præerat Artabazus Pharnacis filius: Sogdis, Azanes Artæi filius: Gandariis et Dadicis Artyphius Artabani filius. Caspii, sisyrnis, *genus est* 67
rude vestis, induti, arcus gentili more arundineos gestabant et acinaces, ducem sui agminis habentes Ariomardum Artyphii germanum. Sarangæ indumenta gestantes versicoloria decori erant, caligasque genuum tenus allevatas; sed arcus lanceasque Medicas, duce Pherendate Megabazi filio. Pactyes, et ipsi sisyrnas ferebant, et vernaculos arcus atque pugiones: quorum dux erat Artyntes Ithamatris filius. Pa- 68
Utii et Myci et Paricanii eodem quo Pactyes modo armati erant sub his ducibus: Utii quidem et Myci, sub Arsamene Darii filio: Paricanii vero sub Siromitre OEobazi filio. Arabes succincti erant ziras, *a- 69
miculi genus*, arcusque recurvos, ad dextrum

a Ἀπηγμ. *Pasf.*, quod inprobum minime. *b* *Med. Pasf. Ask.*, reliqui ἐνδεδύκ. sine augmento. *c* Ἀξίνας σαγάρεις *Pasf. Med. Ask. Arch.*, in quo σαγγάρεις, *Paris. B. Brit.*, καὶ interponitur vulgo. *d* Ἀιμυργίους *Med. Ask.*, Εὐμυργίους *Arch. Vind.* *e* Οἱ δὲ Πέρ. *Arch. V. Ald. Brit.*, οἱ γὰρ *Med. Ask. Pasf.*; attigit *Eustath.* in Perieg. v. 749. *f* *Pasf. Med. Ask.*, σίδηρος ceteri. *g* Φαρναζάθῃ *Med. Pasf. Ask.* *h* Δανδίκαι ora *Steph.* *i* Φαρνάκεος *Pasf. Arch.* *k* Ἀρτάνης ὁ Ἀργαίου *Vind. Arch.*, *Artanes* etiam *Valla.* *l* Ἀρτύβιος *Arch. Vind. Valla*, et statim. *m* Σισύρνας *Med. Pasf. Ask. Arch. Brit. Paris. A. B. Valla*; alii σισύρας. *n* Ἀκινάκας *Pasf. Ask.* *o* Σισυρνοφ. *Med. Arch. Pasf. Brit. Ask. Paris. A. B. Valla*; antea σισυροφόροι. *p* *Med. Pasf. Ask.*, Ἀρταΰντην *Brit.*, ceteri Ἀτραΰντην τὸν Ἰθραμίτεω. *q* Σιρομήτρης *Arch.*, et Ὀιοβάζου *Ask. Pasf. Med.*, in ceteris Ὀιβάζου. *r* Habet hinc *Hesych.* in *V.*, ubi plena manu Cl. *Alberti*, et *Rubnkenius* ad *Timaeum* p. 93., tum non male ὑπεζωμένοι *Ask. Pasf.*

tur ἀπηγημένα· nostro loco si legeretur ἀπηγμένας, sive potius ἀνηγμένας, alterum nemo requireret, κορυφὴ οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη est in *Pausan.* IX. p. 786. εἰς ὀξὺ συνηγμένης τῆς κεφαλῆς, *Diodori* T. I. p. 148. εἰς στενὸν συνῆχθαι, *Athenaei* XI, p. 477. —— Quod a Persis Scythas omnes scribit Σάκας dictos hinc attigit *Eustath.* ad *Dionys.* v. 749. *Ctesiae* probabiliter debentur de Dario et Sacis *Polyaeno* narrata VII, c. x. §. 6. et 8. conf. *Demetrius* περὶ Ἑρμ. §. 249. VALCKEN.

36. Καὶ ἀξίνας σαγάρεις] Interpositum καὶ, quo scholii indicium esset liquidius, voluntate Codd. eliminavi. *Sagaris* et ἀξίνη eadem, nunc quoque Armeniis, sicuti *Wisthoni* fratres ad *Mosen Choronensem* in Praefat. monuerunt. Neque occultum *Corn. de Pauw* fuit litteratoris interpretamentum, coniectantem ex abundanti suspicionum penu καὶ ἀσπίδας καὶ σαγάρεις, citra aequum tamen. Ἀμυργίους tutatur. *Steph. Byzantinus.*

40. Εἵματα μὲν ἐνδεδυκότες ἀπὸ ξύλων] Laurentii *amictum e lignis* exsibilant merito. Qualis enim amictus? Indi veste utebantur linea, lino ex arboribus facto, sicuti hunc usque in diem. *Arrianus* Ind. C. 16. ἐσθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινέῃ χρέονται —— λίνου τοῦ ἀπὸ τῶν δενδρέων. Talis Nostro ad telas materia εἴριον ἀπὸ ξύλου L. III, 47. et uberius C. 105. Latinorum ore aut *gossipion* aut *xylon* Graeca voce. *Plinius* Hist. Nat. XIX, 1. *Superior pars AEgypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant, plures xylon, et ideo lina inde facta xylina.* Id sequor. Σίδηρον ἦν ferri potest ob σίδηρα *Aretaei Cappad.* Morb. Diuturn. II, 13. p. 134., alioqui insolentius.

51. Ἀζάνης ὁ Ἀρταίου] In barbaris his nominibus multiplex amanuensium dissensus, conposita difficilis. Ἀρτύβιον Persam memoravit L. V, 108., Ἀρτάνην inf. C. 224. Sunt ea cognomina Persica, sed quo iure edita recusabuntur? De Parthis, Chorasmiis, Sogdis III, 93., et σισύρνῃ, σισυρνοφόροις L. IV, 109.

57. Εἵματα μ. βεβαμμ. ἔχοντες ἐνέπρεπον] Idem esset εἵμασι βεβαμμένοις ἦσαν ἐμπρεπεῖς, vel διαπρεπεῖς· sic c. 83., χρυσὸν πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐνέπρεπον. Rarissimum illud *AEschyli* Agam. v. 1231., σπλάγχν᾽ ἐποίκτιστον γένος Πρέπουσ᾽ ἔχοντες· et v. 30., ὡς ὁ φρυκτὸς ἀγγέλλων πρέπει· pro ἔχουσι, et ἀγγέλλει· sic optime Clar. *Abresch.* interpretatur. Ut splendida vestis ἐμπρέπειν, sic ornatus veste splendida, illa dicitur ἐμπρέπειν· *Lucian.* adv. Indoct. §. 9., ἡ πορφύρα ἐνέπρεπε τῆς ἐσθῆτος. *Sophocles* ap. *Clem. Alex.* Paedag. III. p. 286, 2. Γυναικομίμοις ἐμπρέπεις ἐσθήμασιν· quibuscum *Euripidis* ex Antiope locum recte comparavit *Io. Pierson* Praef. *Moer.* p. XLIII. VALCKEN.

65. Ἀρσάμης ὁ Δαρείου] Mirum ni huic, ut reliquis Darii filiis, matris nomen historicus adiecerit: idem *Plutarcho* dici videtur aliquoties Ἀριαμένης, T. I. p. 119. D. T. II. p. 488. D. priori loco fratrum Xerxis audit πολὺ κράτιστός τε καὶ δικαιότατος· altero, filiorum Darii natu maximus, πρεσβύτατος τῆς γενεᾶς. Sed, cui cum Xerxe de regno fuit controversia, *Herodoto* vocatur Ἀρτοβαζάνης VII, c. 2. Hoc capite memoratus si *Plutarchi* est Ἀριαμένης, cur nostro non dicebatur ὁ Δαρείου καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρὸς; ut Ἀριαβίγνης infra dicitur c. 97. VALCKEN.

67. Τόξα

trum latus et longos geſtabant. AEthiopes pardorum pellibus leonumque amicti, arcus e palmarum ſpathis factos gerebant, longos, quatuor non minus cubitis; item breves ex arundine ſagittas, pro ferro præfixas eo lapide acuminato, quo ſigilla ſculpunt: præterea haſtas et in eis capreæ cornu erat acuminatum et inſtar ſpiculi factum; ſed et clavas callo clavorum duratas habebant. Hi quum eunt in pugnam, dimidiatum corpus gypſo, alterum minio illinunt. Arabum autem AEthiopumque, qui ſuper AEgyptum incolunt, dux erat Arſanes, Darii filius et Artyſtonæ Cyri filiæ: quam Darius ex uxoribus maxime adamans, ſtatuam auream malleo ductam fecit. Arſanes quidem AEthiopibus, qui ſunt ſuper
70 AEgyptum, atque Arabibus præerat. Ii autem AEthiopes qui ſunt ab ortu ſolis, nam duplices militabant, accenſebantur Indis, forma nihil admodum a ceteris differentes, ſed voce duntaxat atque capillicio. Nam AEthiopes qui ab ſole ſunt, promiſſos crines; qui ex Africa, criſpos maxime inter omnes homines habent. AEthiopes autem hi ex Aſia, pleraque arma eadem Indis geſtabant, ſed antefrontes equinas cum auribus excoriatas atque iuba in capitibus, ut ipſa iuba pro criſta eſſet, et hirtæ aures equinæ rigerent: in locum
71 clypeorum pelles gruum prætendebant. Libyes autem corio armati iere, ac iaculis
72 aduſtis, duce Maſſage Oarizi filio. Paphla-

[a] τόξα δὲ παλίντονα εἶχον πρὸς δεξιὰ, μακρά. Αἰθίοπες δὲ παρδαλέας τε καὶ λεοντέας [b] ἐναμμένοι, τόξα δὲ εἶχον ἐκ [c] Φοίνικος σπάθης πεποιημένα μακρὰ, τετραπηχέων οὐκ ἐλάσσω· ἐπὶ δὲ, καλαμίνους ὀϊστοὺς [d] μικροὺς· ἀντὶ δὲ σιδήρου ἐπῆν λίθος ὀξὺς πεποιημένος, τῷ καὶ τὰς σφρηγῖδας γλύφουσι· πρὸς δὲ, αἰχμὰς εἶχον, ἐπὶ δὲ, κέρας δορκάδος ἐπῆν ὀξὺ, πεποιημένον τρόπον λόγχης· [e] εἶχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά· τοῦ δὲ σώματος τὸ μὲν ἥμισυ ἐξηλείφοντο [f] ἰόντες ἐς μάχην, γύψῳ· τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, μίλτῳ. Ἀραβίων δὲ καὶ Αἰθιόπων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκημένων ἦρχε [g] Ἀρσάνης ὁ Δαρείου καὶ Ἀρτυστώνης τῆς Κύρου θυγατρός· τὴν μάλιστα στέρξας τῶν γυναικῶν Δαρεῖος, εἰκῶ χρυσέην σφυρήλατον ἐποιήσατο· τῶν μὲν δὴ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθιόπων καὶ Ἀραβίων ἦρχε Ἀρσάνης. Οἱ δὲ [h] ἀπ' ἡλίου ἀνατολέων Αἰθίοπες, διξοὶ γὰρ δὴ ἐστρατεύοντο, προσετετάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι, διαλλάσσοντες εἶδος μὲν οὐδὲν τοῖσι ἑτέροισι, φωνὴν δὲ καὶ τρίχωμα μοῦνον. οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίου Αἰθίοπες, ἰθύτριχές εἰσι· οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης, οὐλότατον τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων. οὗτοι δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης Αἰθίοπες, τὰ μὲν πλέω κατάπερ Ἰνδοὶ ἐσεσάχατο, [i] προμετωπίδια δὲ ἵππων εἶχον ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι, σύν τε τοῖσι ὠσὶ ἐκδεδαρμένα, καὶ [k] τῇ λοφιῇ· καὶ ἀντὶ μὲν λόφου, ἡ λοφιὴ κατέχρα· τὰ δὲ ὦτα τῶν ἵππων, ὀρθὰ πεπηγότα εἶχον· προβλήματα δὲ [l] ἀντ' ἀσπίδων ἐποιεῦντο γεράνων δοράς. Λίβυες δὲ σκευὴν μὲν σκυτίνην [m] ἔσαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι δὲ ἐπικαύτοισι χρεώμενοι· ἄρχοντα δὲ [n] παρείχοντο Μασσάγην τὸν [o] Ὀαρίζου. Παφλαγόνες

a Iſta quatuordecim abſunt *Arch.*, ſcribae ſupinitate. παλίντονα tangit *Euſtath.* ad Poët. p. 375, 9. et 712, 20. *b Med. Paſſ. Ask. Paris. B.* optime: olim ἀναμμένοι. *c Arch. Vind. Paſſ. Ask. Brit. Pollux* I, 138, 244., antea Φοινίκης. *d Med. Arch. Paſſ. Ask. Paris. A.*, μακροὺς alii. *e* Εἶδον *Arch.* *f* Γύψον ἰόντες ἐς μ. *Arch.*, γύψῳ eodem ordine *Paſſ. Ask.*, tum ſtatim τὸ δ' ἄλλο iid. cum ora *Steph.* *g Med. Paſſ. Valla*, et iterum. Ἀρσάμης ceteri. *h* Ἀπὸ ἡλ. *Arch. Vind.*, non ἀπ', ut paſſim. Mox εὐθύτριχες mutata dialecto *Euſtath.* ad *Odyſſ.* A. p. 1386, 17. *i* Προμετώπια *Ask. Steph.* margo. *k* Τῇ λοφιῇ *Paris. A. Med. Paſſ. Ask.*, τῇσι λοφιῇσι cum *Aldo* ceteri. *l* Negligit ſeptem ſequentes voces *Arch.* *m* Ἤϊσαν ἐχ. *Arch. Vind. Valla.* *n* Εἶχον *Arch. V.* *o M. Paſſ. Ask.*, Ἀορίζου reliqui et Μασάγγην.

67. Τόξα παλίντονα] Arcus omnes παλίντονοι quum ſint, iuſta obſervatio *Euſtath.* eſt, Arabum arcus forma fuiſſe ſingulari, atque utramque in partem flexili, ἐπὶ θάτερα μέρη κλινόμενα, ſive *Attii* voce *reciproca*, monente *Scaligero* in *Varron.* L. L. VI. p. 78. Erant quoque προσδέξια, *habiles* in Latinis *Vallae*, ſive, quemadmodum Edd. et ſcripti, πρὸς δεξιὰ, *ad dextram adpenſi*: equidem περιδέξια novi, non illud. Dubio exemtum nunc omni ἐκ Φοίνικος σπάθης eſt, quae *Kuhnium* ſcriptura ad *Pollucem* non fugit. Certiſſimum etiam ἐναμμένοι, ad *Diodori* L. I, 11. p. 15. explicitum.

68. Λεοντέας ἐναμμένοι] Sic optime *Gronov.* ex *Med.* Λεοντῆν ἐνημμένον ſcripſit *Ariſtoph.* Ran. v. 433. νεβρίδα ἐνῆφθαι, *Cornutus* de N. D. c. 27. et *Harpocrat.* in Νεβρίζων. παρδαλῆν ἐνῆφθαι, *Schol. Theocriti* I, 3. non, ut vulgatur, πάρδαλιν εἰλῆφθαι· hoc ubi eſt in *Pollucis* VIII, 151. ἀνῆφθαι verius eſt. παρδαλέην ἐνῆφθαι dederat et *Euſtath.* in Il. Γ. p. 283, 43. non ἐνεῖσθαι. —— In proximis, ut erat in marg. *Steph.* corrigit *Palmer.* ἐκ Φοίνικος σπάθης· atque id ipſum in aliis eſſe Codd. didicimus ex Diſſert. *Herodot. Weſſelingii* pag. 119.
VALCKEN.

71. Ὀϊστοὺς μικροὺς] Collatis *Agatharchidae* et *Heliodori* verbis ita repoſuit *S. Bochartus* Phal. IV, 26. p. 266.; quam magni viri correctionem in examen operoſa Nob. *Palmerius* diſquiſitione miſit Exercit. p. 33., probabiliter oſtendens, arcui praegrandi minorem ſagittam non optime convenire; incurvationis enim ſpatio haud ſufficere; *Heliodori* verba et *Agatharchidae* controverſa videri. Qua quidem in diſputatione poſterior mihi pars elumbis adparuit; ſicuti quoque, ſagittas μακρὰς et βραχεῖς recte dici, minus μεγάλας et μικράς. Verius *Gronovius*; Δόρασι μικροτέροισι χρεώμενοι Codd. quidam L. VII, 211. Equidem, niſi MSS. obſtarent, in partes ire poſſem. Lapis acutus, quo ſigilla ſculpebantur, *ſmiris*, Hebraeorum שמיר *Samir*, eſt, de quo eruditiſſime *Bochartus* Hierozoic. Part. II. Lib. VI. p. 842.

78. Ἦρχε Ἀρσάνης] Fortaſſe hoc homini nomen fuit: liquido non adfirmaverim. In Perſis plures *Arſames*, qualis *Plutarch.* Artox. p. 1026. fin., *Antigoni Caryſtii* C. 128., *Polyaeni* VII, 28., quem *Maasvicus* cum hoc male contendit. Immo ipſis Darii in maioribus *Arſames* inf. C. 224.

78. Ἀρσάνης] Ἀρσάμης, legitimum potius nomen videbitur: huius proavus, pater Hyſtaſpidis, Ἀρσάμης aliquoties vocatur Noſtro: bis inter duces exercitus Ἀρσάμης memoratur *AEſchylo* Pers. v. 37, et 308. *Caſaubono* idem eſſe videbatur *Polyaeni* Ἀρσάβης vel Ἀρσάμης, VIII, c. 28.; ſed, qui Barcen fraude cepit, Perſa *Herodoto* vocatur Ἄμασις, IV, c. 201, 203. — Arſamis germanus frater, Darii filius ex Artyſtone, Γωβρύης, infra VII, c. 72., Βρύης audit ex membrana *Med.*
VALCKEN.

82. Διξοὶ γὰρ δὴ ἐστρατεύοντο] Veterum perſuaſio de AEthiopibus Afris et Aſiaticis cognitiſſima ex *Strabonis* erudita ſuper Homereo Αἰθίοπας, τοὶ δίχθα δεδαίαται diſſertatione eſt L. I. p. 58. Indi AEthiopes recta et promiſſa erant coma, ἰθύτριχες, Afri οὐλότριχές criſpo, ut nunc perſeverant, capillitio. Conſimilis de utriſque *Strabonis* L. XV. p. 1012. B. et *Arriani* Ind. C. 6. obſervatio.

88. Προμετωπίδια δὲ ἵππων] Frequentantur in equorum ante frontem ornatu προμετωπίδια ap. *Xenophontem*, *Achillem Tat.*, *AElianum*, *Iamblichum* et plures: in muliebri mundo κόσμος προμετωπίδιος *Baſilio M.* T. II. p. 55. C. Hic προμετωπίδια pelles, equorum capitibus detractae, et humanis ad terrorem indutae et ſpeciem: nam quod ante frontem προμετωπίδιον, quale προμετωπίδιον κέντρον, quo natura piſces xiphias armavit, in *AEliani* Hiſt. A. XIV, 26. Atque haec, qui προμετώπια praeferunt, conſideraſſe non videntur. Mox culte Codd. pauci σκυτίνην ἤϊσαν ἔχοντες *corio armati iere*. Belle equidem illud Declamatoris in Salluſt. C. 3. *Unus enim ſatis ES materiae HABENS*, et quae *Sanctius* Miner. III, 10., iuxtaque Graecorum ſimiles prorſus dictiones, conductas ad *Diodori* L. II, 5., recordor. Sed illud huic loco magis cenſeo adpoſitum.

φλαγόνες δὲ [a] ἐςρατεύοντο, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
ἔχοντες κράνεα πεπλεγμένα, ἀσπίδες δὲ σμικρὰς,
αἰχμὰς δὲ οὐ μεγάλας· πρὸς δὲ, ἀκόντια καὶ ἐγ-
χειρίδια· περὶ δὲ τοὺς πόδας, πέδιλα ἐπιχώρια ἐς
μέσην κνήμην ἀνατείνοντα. [b] Λίγυες δὲ, καὶ Ματιη-
νοὶ, καὶ [c] Μαριανδυνοί τε καὶ Σύροι, τὴν αὐτὴν ἔχον-
τες Παφλαγόσι, ἐςρατεύοντο. οἱ δὲ [d] Σύροι οὗτοι
ὑπὸ Περσέων Καππαδόκαι καλέονται. Παφλαγόνων
μέν νυν καὶ Ματιηνῶν Δῶτος ὁ [e] Μεγασίδρου ἦρχε·
Μαριανδυνῶν δὲ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, [f] Βρύης ὁ
Δαρείου τε καὶ Ἀρτυςώνης. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς
Παφλαγονικῆς σκευὴν εἶχον, [g] ὀλίγον παραλλάσσον-
406 τες. οἱ δὲ Φρύγες, ὡς Μακεδόνες λέγουσι, ἐκαλέοντο
[h] Βρίγες χρόνον ὅσον Εὐρωπήϊοι ἐόντες σύνοικοι ἔσαν Μα-
κεδόσι· μεταβάντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ
καὶ τὸ οὔνομα μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κα-
τάπερ Φρύγες ἐσεσάχατο, [i] ἐόντες Φρυγῶν ἄποικοι·
τουτέων συναμφοτέρων ἦρχε Ἀρτόχμης, Δαρείου ἔχων
θυγατέρα. Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῶν Ἑλληνικῶν εἶχον
ὅπλα. οἱ δὲ Λυδοὶ, [k] Μηόνες ἐκαλεῦντο τὸ πάλαι· ἐπὶ
δὲ [l] Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην, μεταβα-
λόντες τὸ οὔνομα. Μυσοὶ δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
εἶχον κράνεα ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ σμικράς· ἀκοντί-
οισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι· οὗτοι δέ εἰσι Λυδῶν ἄποι-
κοι· ἀπ' Οὐλύμπου δὲ οὔρεος καλέονται [m] Οὐλυμ-
πιηνοί. Λυδῶν δὲ καὶ Μυσῶν ἦρχε [n] Ἀρταφέρνης ὁ
Ἀρταφέρνεος, ὃς ἐς Μαραθῶνα ἐσέβαλε ἅμα Δάτι.
Θρήϊκες δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀλωπεκέας ἔχον-
τες, ἐςρατεύοντο, περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας· ἐπὶ
δὲ, ζειρὰς περιβεβλημένοι ποικίλας· περὶ δὲ τοὺς πό-
δας τε καὶ τὰς κνήμας, πέδιλα [o] νεβρῶν· πρὸς δὲ,
ἀκόντιά τε καὶ πέλτας, καὶ ἐγχειρίδια σμικρά.
[p] οὗτοι δὲ διαβάντες μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, ἐκλήθησαν
Βιθυνοί· τὸ δὲ πρότερον ἐκαλέοντο, ὡς αὐτοὶ λέγου-
σι, Στρυμόνιοι, οἰκέοντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξαναςῆ-
ναι δέ φασι ἐξ ἠθέων ὑπὸ Τευκρῶν τε καὶ Μυσῶν. Θρη-
ΐκων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε [q] Βασσάκης ὁ Ἀρταβάνου·
ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας εἶχον σμικρὰς, καὶ προβόλους
δύο

phlagones autem capitibus gerebant conſer-
tas plectendo caſſides, ſcuta exigua, ha-
ſtas haud magnas; præterea iacula, pu-
gionesque; pedibus inductas caligas popu-
lares ad mediam tibiam aſcendentes. Ean-
dem Paphlagonibus armaturam geſtabant
Ligyes et Matieni et Mariandyni et Syri.
Iſti autem Syri a Perſis Cappadoces vocan-
tur. Paphlagonum et Matienorum dux e-
rat Dotus Megaſidræ filius: Mariandyno-
rum et Ligyum et Syrorum, Bryas Da-
rii filius et Artyſtonæ. Phryges autem 73
proximam Paphlagonicæ armaturam gere-
bant paullum differentes: qui, ut Mace-
dones aiunt, tamdiu vocati ſunt Briges,
quamdiu Europæi fuerunt, Macedonum
accolæ; transgreſſi autem in Aſiam, u-
na cum loco nomen immutavere in Phry-
ges. Armenii Phrygum cultu armati e-
rant, utique illorum coloni. His utris-
que præerat Artochmes, qui Darii fi-
liam in matrimonio habebat. Lydi pro- 74
xime ad Græcorum armaturam accede-
bant, olim Meones vocati: priſtinoque
nomine mutato, a Lydo Atyis filio cog-
nomen acceperunt. Myſi ſuper capita
gentiles galeas ferebant, ſcutula quoque
ac adusta iacula. Sunt autem Lydorum
coloni, a monte Olympo Olympieni no-
minati. Horum utriſque præerat Arta-
phernes Artaphernis filius, qui collega Da-
tis Marathonem invaſit. Thraces vulpinas 75
pelles capitibus geſtabant, corpus tuni-
cis, et inſuper circumdati variis ziris; ad
pedes ac tibias caligæ hinnulorum: feren-
tes præterea iacula et peltas et pugiuncu-
los. Iſti transgreſſi in Aſiam, vocati
ſunt Bithyni, prius appellati, ut ipſi a-
iunt, Strymonii, quod Strymonem acco-
lerent: a ſuisque ſedibus exactos ſe di-
cunt a Teucris et Myſis. Thracibus autem 76
qui Aſiam incolunt præerat Basſaces Arta-
bani filius, geſtantibus brevia e crudo corio
ſcuta,

a Non legunt hoc *Vind. Arch.*, male. *b* Λίγυες et in margine Λίγυες *Arch.* *c* Μαριανδυνοὶ *Paſſ. Arch. Valla*, et mox. Μαρυανδηνοὶ in aliis. *d Ald. Med. Arch. Paſſ. Vind. Valla*: Σύριοι olim: quod additur οὗτοι, abest *Paſſ. Ask.* *e Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, ceteri Μεγασίδου. *f Med. Paſſ. Ask.* Γωβρύης *Ald.* &c. *g* Ὀλίγῳ *Brit.*, ſolita variatione. *h* Φρίγες *Med. Paſſ.*; edito conſentit *Steph. Byz.* in voce: mox Εὐρώπιοι ὄντες σύνοικοι ἦσαν *Arch.*, duo ultima in *Vind.* et *Steph.* quoque ora: ex *M. Paſſ. Ask.* συνοίκησαν. antea συνοίκουν. *i* Deſcripſit *Euſtath.* ad Perieg. v. 694. *k* Μηΐόνες *Paſſ.*, tum τὸ πάλαι *Arch. Vind.*, ut ſaepe. Conf. IV, 180. et inf. C. 142. Μηΐόνες etiam *Strabo* XIV. pag. 996., Μῄόνες ſaepius; τὸ defuit. *l* Λύδου tali tono *Euſtath.* ad Homer. p. 365., 34., haec excerpens. *m* Ὀλυμπ. *Arch. Vind.* *n* Ἀρταφρένης et Ἀρταφρ. *Vind. Ask.* *o Med. Paſſ. Ask. Arch. V. Valla*, prius νευρῶν. *p Steph. Byz.* in Στρυμὼν et *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 793. uſurparunt. *q Med. Arch. Paſſ. Ask.*, Βαγασάκης in ceteris. mox ὠμοβοΐνους et σμικρὰς *Ask. Paſſ.*, quos laudo.

100. Λίγυες] Iidem C. 85. Λίβυες et L. III, 92. Αἰγλοὶ, ſive Ἀιγδοὶ, uti MSS., mihi, quod ibi profeſſus fui, ſive nomen expendo ſeu gentem, ignoti. Μαριανδυνοὶ bene habent, bene Σύριοι, qui volentibus ſchedis, heic Σύροι. Vide III, 90., notataque *Gronov.* L. II, 104. Sitne vero Darii et Artyſtonae F. vero nomine Βρύης an Γωβρύης, non adfirmavero. Notior in Perſis *Gobryes*, *Gobryas*que multo est.

9. Βρίγες] Conveniunt Βρίγες et Φρίγες Macedonum ſono, quo Βίλιππος et Βάλακρος, qui Φίλιππος et Φάλακρος alibi. Nollem tamen *Arch.* et *Paſſ.* ſcripturam obtrudi. Βρίγες hinc clariſſime *Steph. Byz.*, et de Mida *Conon* Narr. I. ὑπὲρ Μυσίαν ᾤκισε, ΦΡΥΓΑΣ ἀντὶ ΒΡΙΓΑΣ, βραχύ τι παραλλαγείσης τῆς λέξεως, μετωνυμασθέντας. Plura Cl. *Holſtenius* ad *Stephanum.* Ceterum σύνοικοι ἦσαν in abſurdis collocari non debet.

9. Εὐρωπήϊοι ἐόντες συνοίκησαν] Ex tribus diverſis lectionibus genuina mihi videtur illa in marg. *Steph.* χρόνον ὅσον Εὐρωπήϊοι ἐόντες σύνοικοι ἦσαν (ἔσαν) Μακεδόσι. Hic est noſtro familiaris ſcribendi mos: IV, c. 47., ἡ γῆ, ἐοῦσα πεδιὰς, —— εὔυδρός ἐςι· c. 147., ἦν ὁ Θήρας οὗτος, γένος ἐὼν Καδμεῖος, —— ἀδελφεός VII, c. 129., τὸ μέσον δὲ τουτέων —— ἡ Θεσσαλίη ἐςὶ, ἐοῦσα κοίλη. —— Paulo poſt, οἱ δὲ Λυδοὶ, inquit, Μήονες ἐκαλεῦντο πάλαι, (ſive τὸ πάλαι,) ἐπὶ δὲ Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. In Codice, quem manu ſcriptum ab humaniſſimo *I. I. Wetſtenio* habui utendum, hoc legebatur *Scholion* in *Hom.* Il. Γ, v. 401., Μηονίας] Λυδίας λέγει· Μήονες γὰρ τὸ παλαιὸν ἐκαλοῦντο οἱ Λυδοὶ, εἶτα Λυδοὶ, ἀπὸ Λυδοῦ τοῦ ἄςεος, (L. Ἄτυος,) ὡς φησὶν Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. L. I, c. 7. VALCKEN.

18. Ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι] Afris idem teli genus C. 71. Myſii autem nobiles his iaculis, ἀκοντιςαὶ Μυσοὶ *AEſchylo* Pers. v. 52., et Ὀλυμπηνοὶ *Euſtathio* in Perieges. v. 810., *Stephano*que Voc. Ὄλυμπος, unde Οὐλυμπηνοὶ et hic, ſi quae neceſſitas.

26. Πέδιλα νεβρῶν] Vetere πέδιλα νευρῶν delectatur Cl. *de Pauw*, caligis videlicet ex loris apte conſtrictis: neque enim πέδιλα νεβρῶν ulla fuiſſe, cum hinnuli calceis careant, nec pelles hinnulorum, ſi vel maxime caligis dederint ſtructuram, νεβροὺς ſed νεβρίδας aut νεβρείους adpellari. Cui opinioni ſpeciem *carbatinae* detrahent, πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν, non utique ex bubus, ſed bubulo corio, in *Xenophontis* Ἀναβ. IV. p. 309. *Ed. Hutch.* Tranſitum Thracum in Aſiam iuſtumque eius tempus Ill. *Scaliger* veſtigavit ad *Euſeb.* Chron. MXLV.

33. Ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας εἶχον] Cuncta haec de Thracibus Aſiaticis ſive Bithynis eruditi accipiunt, quorum tamen armaturam, originem, praefectumque Perſam,

ſcuta, et bina ſingulis venabula ad lupos urgendos, in capitibus æreas casſides, et ſuper casſides ex ære factas aures bovis et cornua, impoſitis etiam criſtis; tibias autem faſciis purpureis involutas. Martis
77 oraculum apud hos viros est. Cabelees Meones, qui Laſonii vocantur, eundem cultum gerebant Cilicibus: quem ego, quum ordine ad Cilices veniam, indicabo. Milyæ autem haſtas breves gerebant, et veſtes fibulis ſubſtrictas, et eorum nonnulli Lycios arcus, in capitibus galeas e pellibus factas. Horum omnium præfectus erat Badres Hyſtanis filius. Moſchi ligneas circa capita galeas gerebant, ſcutaque ac haſtilia brevia, ſed longa in ha-
78 ſtilibus ſpicula. Eodem quo Moſchi ornatu militabant Tibareni, et Macrones, et Moſynœci, quos hi regebant: Moſchos et Tibarenos Ariomardus, Darii filius et Parmyis filiæ Smerdis, filii Cyri. Macrones et Moſynœcos Artayctes, Cheraſmis filius, qui Seſti in Helleſpon-
79 to præſes erat. Mares in capitibus gentiles casſides plexas gerebant, ſcutaque coriacea parva et iacula. Colchi capita tegebant galeis ligneis; aderant ſcuta ex crudo bovis tergore parva et haſtæ breves, præterea machæræ. Præerat autem Maribus et Colchis Pharandates Teaſpis filius. Alarodii et Saſpires eodem quo Colchi ornatu militabant, duce Maſiſtio Si-
80 romitræ filio. Inſulanæ gentes, quæ rubro e mari ſequutæ ſunt ex iis inſulis, ad quas tranſportare rex ſolet, quos e ſuis locis ſummovet, gerebant proxima Medis et veſtimenta et arma: quibus præerat Mardontes Bagæi filius, qui apud Mycalen dux ſecundo post hæc anno in pugna
81 oppetiit. Hæ erant nationes quæ per continentem ibant, ex quibus conſtabat pedeſter

δύο [a] λυκεργέας ἕκαστος εἶχε· ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χάλκεα· [b] πρὸς δὲ τοῖσι κράνεσι, ὦτά τε καὶ κέρεα προσῆν βοὸς χάλκεα· ἐπῆσαν δὲ καὶ λόφοι· τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι Φοινικέοισι [c] κατειλίχατο. [d] ἐν τούτοισι τοῖσι ἀνδράσι Ἄρεός ἐστι χρηστήριον. [e] Καβηλέες δὲ οἱ Μηόνες, Λασόνιοι δὲ καλεύμενοι, τὴν αὐτὴν Κίλιξι εἶχον σκευήν· τὴν ἐγὼ, ἐπεὰν κατὰ τὴν Κιλίκων τάξιν διεξιὼν γένωμαι, τότε σημανέω. [f] Μιλύαι δὲ αἰχμάς τε βραχέας εἶχον, καὶ εἵματα [g] ἐνεπεπορπέατο· εἶχον δὲ αὐτέων τόξα μετεξέτεροι Λύκια· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι ἐκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας· τουτέων πάντων ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑστάνεος. Μόσχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας ξυλίνας εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς σμικράς· λόγχαι δὲ ἐπῆσαν μεγάλαι. Τιβαρηνοὶ δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ [h] Μοσύνοικοι, κατάπερ Μόσχοι ἐσκευασμένοι ἐστρατεύοντο· τούτους δὲ, [i] συνέτασσον ἄρχοντες οἵδε. Μόσχους μὲν καὶ Τιβαρηνοὺς, [k] Ἀριόμαρδος ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ Πάρμυος τῆς Σμέρδιος τοῦ Κύρου· Μάκρωνας δὲ καὶ Μοσυνοίκους, Ἀρταΰκτης ὁ [l] Χεράσμιος, ὃς Σηστὸν τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐπετρόπευε. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια πλεκτὰ εἶχον, 407 ἀσπίδας δὲ δερματίνας [m] σμικρὰς, καὶ ἀκόντια. Κόλχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας μικρὰς, αἰχμάς τε βραχέας· πρὸς δὲ, [n] καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρῶν δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε [o] Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιος. Ἀλαρόδιοι δὲ καὶ Σάσπειρες, κατάπερ Κόλχοι [p] ὡπλισμένοι ἐστρατεύοντο· τουτέων δὲ Μασίστιος ὁ Σιρομίτρεω ἦρχε. Τὰ δὲ νησιωτικὰ ἔθνεα τὰ ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἑπόμενα, νήσων δὲ ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους κατοικίζει βασιλεὺς, ἀγχοτάτω τῶν Μηδικῶν εἶχον ἐσθῆτά τε καὶ ὅπλα· τουτέων δὲ τῶν νησιωτέων ἦρχε Μαρδόντης ὁ Βαγαίου, ὃς ἐν Μυκάλῃ στρατηγέων δευτέρῳ ἔτεϊ τουτέων ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ. Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἤπειρον στρατευόμενά [q] τε ἔθνεα, καὶ τεταγμένα

a Λυκοεργέας *Vind. Ald. Harpocrat.* et *Suid.* in *V.*, Λυκιοεργέας *Arch. Edd.*, Λυκεργέας *Med. Paſſ. Ask.* Vid. *Athen.* XI. p. 488. *b* Haec undecim *Arch.* negligit, ſcribae ſocordia. *c* Enotavit *Euſtath.* in Poët. p. 234, 14. *d* Idem ad *Dionys.* v. 793., ſed errans. *e* Καμηλ. *Arch. V. Valla*, ex vicinia litterarum β. et μ., porro Μηΐονες *Paſſ.* ora *Steph.*, tum Λασίνιοι *Arch. V. Valla.* *f* Μινύαι *Arch. Valla*, Μυλίαι *Ask.*, male. *g* Ἐνεπορπέατο *Vind.* *h* Μοσσυν. *Ask. Vind.* Vide L. III, 94. *i* Συνετάσσοντο *Arch.* *k* Ἀριόβαρδος *Arch. Vind. Valla*, ex eadem litterarum, de qua ſupra, adfinitate in MSS.; vide *AEſchyli* Pers. v. 321. *l* Χοράσ. *Arch.*, ſed Αὐτάρκης; Laurentius *Chorasmis filius.* *m* Σμικρὰς ſolito more *Paſſ. Ask.*, μικρὰς alii. *n* Deſit in *Arch. Vind.* *o* Φερενδ. *Arch. Paris. B. V. Valla, Ald.*; Φαρενδ. *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, mox Ἀλαρόδ· aut Ἁλαρ. *Arch. Paſſ. Valla*, vulgo Ἀλλαρ. Confer III, 94. *p* Ὁπλισμ. *Paſſ.* *q* Non est in eodem, nec *Ask.*, tum ἐς τὸ π. *Med. Ask. Paſſ.*, ceteri ἐς τὸν, ſicuti C. 84. 96. et 100.

ſam, quod Scriptoris mos fert, ſumma deſcripſerat ante accuratione. Et talia de iisdem iterum? Immo vero ἀκέφαλα ſunt, defectaque et gentis titulo et praefecti Perſae nomine. Hiatum ſagax Cl. *Pavii* ingenium animadvertit, et agnoſcent, opinor, in poſterum omnes. Quo enim cunque verba verſentur modo, ad Thraces Aſiaticos non pertinebunt, nedum ad Europaeos, quibus ſuus demum locus C. 185. Venerant in mentem mihi *Chalybes* ob *Martis oraculum* et quoniam memoratis gentibus adfines fuerunt L. I, 28. Sed incertisſima ea divinatio. Προβόλους λυκοεργέας aut λυκεργέας ſervo, *Gronovio* conſentiens. Opportuna est Grammaticorum gloſſa, ἀκόντια πρὸς λύκων θήραν ἐπιτήδεια in *Athenaeo*, alioqui turbatisſimo, ſicuti alias, post ſollertem magni Animadverſoris et *Paulli Leopardi* Emend. XI, 18. curam, oſtendi.

33. Προβόλους δύο λυκεργέας] Nihil attulit vir Clar. quo lectori perſuaderet, quod perſuaſum voluit. Quando inter Milyas εἶχον τόξα μετεξέτεροι Λύκια, quidni Thraces Aſiatici προβόλους habuerint Λυκιοεργέας; id est, *Athenaeo* interprete XI, p. 486. D. F. ἀκόντια ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένα· a quo commode comparantur Ναξιουργὴς κάνθαρος· κλίνη Μιλησιουργὴς, et τράπεζα Ῥηνιουργής. *Athenaeum* tamen ſuſpicor in ſuo quoque Cod. legisſe Λυκεργέας, cuius loco ſcribi voluerit Λυκιοεργέας, ἵν' ἀκούηται τὰ ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένα· prout corrigit *H. Vales.* ad *Harp.* in Λυκιουργεῖς· conf. Index Theſauri *H. Steph.*

VALCKEN.

38. Καβηλέες δὲ οἱ Μηόνες] Alibi Καβάλιες, ex Lydis propagati, eaque propter *Meones.* Mox Λασόνιοί τε καλεύμενοι, *et qui Laſonii dicuntur*, doctisſimus *Pavius*, ut a Cabalenſibus quemadmodum L. III, 90., ſeparentur. Proſtat ibi alia *Valckenarii* noſtri coniectura.

53. Ἀρταΰκτης ὁ Χεράσμιος] Cupide ὁ Χοράσμιος docti viri *Is. Vosſius*, *Pavius*, aliique, quibus calculum addere memini, motus *Arch.* indicio. Muto ſententiam; ὁ Χεράσμιος, aut ſi malueris, ὁ Χοράσμιος, patris nomen Artayctae dat. Neque is enim gente *Chorasmius*, ſed, quod Noſter planisſime, ἀνὴρ Πέρσης, origine et domo Perſa, L. IX, 115. Qui ſuccedunt Μᾶρες, *Hecataei* teſtimonio ap. *Stephanum* protectisſimi contra *Is. Vosſii*, Κᾶρες et Καρῶν emendantis molimina ſunt. *Cares* utique ab hac gentium ſerie alienisſimi. Vide C. 93.

64. Τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους] His gemina L. III, 93. Qui ſolos *Cares* ob haec *Arriani* Ἀναβ. III, 8. οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες —— intelligit *Barn. Brisſonius* Regn. Pers. L. II. C. 223. admodum parcus est, praeſertim cum eos in inſulis *Arrianus* non locet. Barcaei ἀνάσπαστοι, Paeones, Eretrienſes ſupra memorantur, nec has tamen in inſulas depoſiti. *Cteſiae* verba, ab eruditisſimo viro adſcripta, ἀνάσπαστος γίνεται εἰς ἐρυθρὰν Perſic. C. 39. ipſos Perſas, delicti adfines, huc relegatos nonnunquam fuisſe oſtendunt. Latius tamen vocis notio, ad L. IV, 204. expoſita, ſemet extendit.

79. Σμερ-

γμένα ἐς τὸ πεζόν· τέτε ὦν τοῦ ϛρατοῦ ἦρχον οὗτοι οἵπερ εἰρέαται· καὶ οἱ διατάξαντες καὶ ἐξαριθμήσαντες, οὗτοι ἔσαν· καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες ἑκατοντάρχας [a] δὲ καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων δὲ καὶ ἐθνέων ἔσαν ἄλλοι σημάντορες· ἔσαν μὲν δὴ οὗτοι, οἵπερ εἰρέαται, ἄρχοντες. Ἐϛρατήγεον δὲ τετέων τε καὶ τοῦ σύμπαντος ϛρατοῦ τοῦ πεζοῦ, Μαρδόνιός τε ὁ Γωβρύεω, καὶ [b] Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνε, τοῦ γνώμην θεμένε μὴ ϛρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ [c] Σμερδομένης ὁ Ὀτάνεω, Δαρείε ἀμφότεροι οὗτοι ἀδελφεῶν παῖδες, Ξέρξῃ δὲ ἐγίνοντο ἀνεψιοί· καὶ [d] Μασίϛης ὁ Δαρείε τε καὶ Ἀτόσσης παῖς, καὶ Γέργις [e] ὁ Ἀρίζε, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρε. Οὗτοι ἔσαν ϛρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος [f] ϛρατοῦ πεζοῦ, χωρὶς τῶν μυρίων. τῶν δὲ μυρίων τετέων Περσέων τῶν ἀπολελεγμένων ἐϛρατήγεε μὲν Ὑδάρνης ὁ Ὑδάρνεος· ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι [g] ἐπὶ τοῦδε· εἴ τις αὐτέων ἐξέλιπε τὸν ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ [h] βιηθεὶς, ἢ νέσῳ, ἄλλος ἀνὴρ ἀραίρητο· καὶ ἐγίνοντο οὐδαμᾶ [i] ὔτε πλεῦνες μυρίων, οὔτε ἐλάσσονες. κόσμον δὲ πλεῖϛον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἄριϛοι ἔσαν· σκευὴν μὲν τοιαύτην εἶχον ἤπερ εἴρηται· χωρὶς δὲ χρυσόν [k] τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐνέπρεπον· ἁρμαμάξας τε ἅμα ἤγοντο, ἐν δὲ, παλλακὰς καὶ θεραπηΐην, πολλήν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένην· σῖτα δέ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων ϛρατιωτέων, κάμηλοί τε καὶ ὑποζύγια ἦγον. Ἱππεύει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνεα· πλὴν οὐ πάντα παρείχετο ἵππον, ἀλλὰ τοσάδε μοῦνα. Πέρσαι μὲν, τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτέων· πλὴν ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι εἶχον [l] μετεξέτεροι αὐτέων καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμένα ποιήματα. Εἰσὶ
408 δέ τινες νομάδες ἄνθρωποι [m] Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν Περσικὸν καὶ φωνῇ, σκευὴν δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποιημένην [n] τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πακτυϊκῆς· οἳ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκτακισχιλίην, ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι ἔχειν οὔτε χάλκεα, οὔτε σιδήρεα, [o] ἔξω ἐγχειριδίων· χρέωνται δὲ σειρῇσι πεπλεγμένῃσι ἐξ ἱμάντων, [p] ταύτῃσι πίσυνοι ἔρχονται ἐς πόλεμον· ἡ δὲ μά-

ster exercitus: quibus ii præerant qui com-
memorati sunt, quique ordinarant milites
enumeraverantque et præfectos mille mili-
tum, et præfectos decem millium delege-
rant: nam hi creaverant centuriones decu-
rionesque. Erant et alii agminum et gen-
tium prætores: verum ii qui nominati sunt,
erant duces. Horum tamen et totius exer- 82
citus pedestris imperatores erant, Mardo-
nius Gobryæ filius, et Tritantæchmes fi-
lius Artabani, qui dissuaserat bellum Græ-
ciæ inferendum, et Smerdomenes Otanis
filius, ambo hi fratrum Darii filii, Xer-
xis patrueles: et Masistes Dario et Atossa
genitus, et Gergis Arizi et Megabyzus
Zopyri filius. Hi erant imperatores omnium 83
pedestrium copiarum, præter illa delecta
Persarum decem millia, quibus præerat Hy-
darnes Hydarnis filius: qui Persæ vocaban-
tur immortales, ob hoc, quod siquis eo-
rum aut nece aut morbo numerum immi-
nueret, alius sufficiebatur: nec unquam plu-
res erant pauciores ve decem millibus. Præ-
cipuo inter omnes cultu erant Persæ deco-
ri, et iidem præstantissimi. Armaturam
quidem habebant talem, quæ dicta est:
et præterea multo et immenso auro conspi-
cui, ducentes una carrucas cum pallacis
ac familia permulta eaque belle ornata: nec-
non camelos ac iumenta, præter ceteros
milites, quæ commeatum portabant. Equi- 84
tant autem hæ nationes: sed non omnes
habebant equos, verum hæ solæ: Persæ,
qui eadem erant qua peditatus armatura or-
nati, nisi quod quidam illorum gestabant
in capitibus opera ex ære ferroque ductilia.
Sunt autem quidam pastorii homines, qui 85
Sagartii appellantur, gens quidem etiam ser-
mone Persica, sed cultu inter Persicum et
Pactyicum, qui contulerunt equitatum octo
millium equitum, armaturam neque aheneam
neque ferream assueti ferre, præter pugio-
nes, utentes reste e loris conserta, qua freti
in

a Τε *Vind. Arch.* *b* Τριτανταίχμης *Pasf. Arch. V. Ask.* ora *Steph. Eustathius* ad Hom. p. 1206, 17. *Brit.* Conf. 1, 192. olim Τρινταταίχμης. *c* Σμερδομένης *Arch. Valla*, Ζερδομένης *Pasf.* ora *Steph.*, Σμερδόνης *Ald. Vind. Med.*, tum Ὀτάνεος *Ask. Pasf.* *d* Μασσίσης *Arch.*, *Massystes* Laurentius, qui statim Gerges cum *Arch.* Vide C. 122. *e Med. Pasf. Ask. Paris. A.*, reliqui Ἀριάζου. *f* Sic *Pasf. Med. Ask.*, ϛρατοῦ in aliis non est. *g* Διὰ τάδε ἐπὶ τοῦδε *Pasf. Med. Ask.* *h* Βιηθεὶς *Pasf. Ask. Steph.* margo: βιωθεὶς *Arch.*; tum ἀραίρητο id. *Med. Pasf.* et *Ask.*, ἀναίρητο olim praepostere. *i* Abest *Arch. V.* *k* Omittunt *Pasf. Ask.* *l* Μετεξέτεροι ἔνιοι *Arch.*, quorum posterius ex glossa ceteri omnes. *m* Σαργάτιοι *Arch. Valla.* Confer 1, 125. *n* Τῆς τε Περ. *Vind. Pasf. Ask.* *o* Ἐκτὸς *Arch. V.*, prior ἐγχειριδίου. *p Med. Ask. Pasf.*, alii τῇσι, aeque bene. Mox πίσσυνοι suo more *Arch.*

79. Σμερδομένης] Sic malui, ut in hominis nomine discordia cessaret. Σμερδομένεα adpellant plerique omnes C. 122. Illud autem Ξέρξῃ δὲ ἐγίνοντο ἀνεψιοὶ, in positione dictionis concordat C. 5. ὃς ἦν Ξέρξῃ μὲν ἀνεψιὸς, Δαρείου δὲ ἀδελφεῆς παῖς. Vide ad superioris libri C. 103.

86. Οὗτοι ἐπὶ τοῦδε] Glossam redolet *Med.* et aliorum διὰ τάδε, nollemque defensum: alterutrum abunde est. Formam praefert Ionicam βιηθεὶς, spernique recusat: Alienum sane μιωθεὶς est *Th. Galei*, nec fulcrum ex Glossatorum Μιῶσαι, *deportare*, Μίωσις, *deminucio*, nanciscitur, siquidem vitiose picta sunt, et inconmoda prorsus. Ἀραίρητο alibi assertum.

86. Ἐπὶ τοῦδε] Διὰ τάδε, quod in Codicem *Med.* irrepsit, interpretamentum videtur Herodoteae formulae. —— In proximis, εἴτις αὐτέων ἐξέλιπε τὸν ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ βιασθεὶς ἢ νούσῳ· pro βιασθεὶς in *Arch.* βιωθεὶς scribi dicitur; illinc *Galeo* placuit μιωθείς· numerus certe dici potuit μειωθεὶς, *imminutus*; forsan et aliquis θανάτῳ μειωθεὶς ἢ νούσῳ, *morte minutus sive morbo*: μειοῦσθαι, μινύθειν, et *minutus*, in talibus adhibentur nonnusquam; et nova captat *Herodotus*. VALCKEN.

91. Χωρὶς δὲ χρυσόν τε πολλὸν] Quia *Curtius* de his L. III, 3. *Proximi ibant, quos Persae INMORTALES vocant, ad decem millia. Cultus opulentiae barbarae non alios magis honestabat: illi aureos torques, illi vestem auro distinctam habebant*, Nostri χρυσὸν ad solas vestes referri *Schefferus* de Antiq. Torquib. C. 9. vetat; torques enim aureos suo continere ambitu; cui adsentior cupide.

98. Καὶ ὁ πεζὸς αὐτέων] Puto fuisse τὴν καὶ ὁ ——. Idem requiri C. 86. ἐσεσάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, nimirum τῇ καὶ ἐν τῷ —— *Reiskius* agnovit. locum μετεξέτεροι, quod una cum scholio apud *Arch.*, revocatum haud indignabuntur *Herodoti* amatores. Fuerintne vero veterum Persarum in capitibus ex aere ferroque ducta ποιήματα prorsus eadem ac culte ab *Heliodoro* Aeth. IX. p. 431. expicta, non habeo dicere.

6. Σειρῇσι πεπλεγμένῃσι] *Th. Galeus* potius adposuit ζειρῇσι futurum ex C. 75., longe aberrans. Ζειραὶ in amiculorum genere, in consertis funibus σειραί. Σειραῖος ἱμὰς *Polluci* 1, 148., σειραῖαι *funiculi Philoni Iud.* Vit. Contempl. p. 897. A.; Σειραῖς δὲ ἁμαρτιῶν ἑαυτοῦ ἕκαϛος σφίγγεται Graecus Proverbiorum *Salomonis* interpres translate, sed eleganter, C. v, 22., ubi *Aquila* ἐν σχοινίοις ἁμαρτίας. Adi *Ivon. Villiomarum* Animadv. in Loc. Controv. *Titii* L. IV. p. 84. Hanc autem Sagartiorum in pugnando habilitatem cur *Pausan.* 1, 21. Sauromatis contribuerit, non adsequor. Eamdemne illi seriore aetate, ut *retiarii*, de quibus *Lipsius* Saturn. L. II, 8., probarunt?

11. Of

in bellum eunt. Est autem pugna eorum
virorum huiusmodi: Cum hoste congredientes
iniiciunt eas restes in summo habentes
laqueos, qui quum aut equum aut hominem
adepti sunt, eum ad se trahunt: ita illi septis
illaqueati conficiuntur. Talis horum
pugna est, iidemque inter Persas erant col-
86 locati. Medi eandem equites quam pedites
armaturam gerunt: et item Cissi. Indi
quoque eandem quam peditatus suus gestant
armaturam: ceterum equos singulares
agebant et currus: quibus curribus suberant
et equi et asini agrestes. Bactrii eodem
ornatu instructi erant equites quo pedites,
et item Caspii. Libyes et ipsi eandem
quam pedites armaturam gerebant: curruum
autem hi cuncti erant agitatores. Caspii
quoque et Paricanii itidem atque suus
peditatus instructi erant. Necnon Arabes
eo quo pedites ornati cultu; sed cuncti agitabant
camelos nihilo inferiores equis per-
87 nicitate. Hæ solæ gentes erant equestres.
Fuitque numerus equitum, octoginta millia,
præter camelos et currus. Et alii
quidem equites per ordines fuerunt appositi:
Arabes autem in ultimo locati, ob
id postremi, ne equitatus consternaretur, e-
88 quis camelos non tolerantibus. Equitatus
autem præfecti erant, Harmamithres et Tithæus,
filii Datis: quorum tertius collega
Pharnuches Sardibus erat relictus ægrotus.
Nam quum Sardibus proficiscerentur,
in calamitatem incidit insciens: equitante
enim eo canis sub pedes equi intercurrit:
quo equus improviso territus atque erectum
sese attollens, Pharnuchem excussit. Hic
collapsus sanguinem vomuit, et morbus
transiit in tabem. Equo autem, a casu
statim domini, fecerunt famuli ut ille iusserat:

μάχη τουτέων τῶν ἀνδρῶν, ἥδε· ἐπεὰν συμμίσγωσι τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σειρὰς, ἐπ' ἄκρῳ βρόχους ἐχούσας· ὅτευ δ' ἂν τύχῃ, ἤν τε ἵππου, ἤν τε ἀνθρώπου, ἐπ' ἑωϋτὸν ἕλκει· οἱ δὲ [a] ἐν ἕρκεσι ἐμπαλασσόμενοι διαφθείρονται· τουτέων μὲν αὕτη ἡ μάχη, καὶ ἐπετετάχατο ἐς τοὺς Πέρσας. Μῆδοι δὲ, τήνπερ ἐν τῷ πεζῷ εἶχον σκευὴν, καὶ Κίσσιοι ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκευῇ μὲν ἐσεσάχατο [b] τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἤλαυνον δὲ κέλητας καὶ ἅρματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἅρμασι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκτριοι δὲ ἐσκευάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κάσπιοι ὁμοίως. [c] Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατάπερ ἐν τῷ πεζῷ· ἤλαυνον δὲ καὶ οὗτοι πάντες ἅρματα· ὡς δ' αὔτως Κάσπιοι καὶ Παρικάνιοι ἐσεσάχατο ὁμοίως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Ἀράβιοι δὲ σκευὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν, [d] ἣν καὶ ἐν τῷ πεζῷ· ἤλαυνον δὲ πάντες καμήλους, [e] ταχυτῆτα οὐ λειπομένας ἵππων. Ταῦτα τὰ ἔθνεα μοῦνα [f] ἱππεύει· ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ μυριάδες, πάρεξ [g] τῶν καμήλων καὶ τῶν ἁρμάτων· οἱ μέν νυν ἄλλοι ἱππέες [h] ἐπετετάχατο κατὰ τέλεα· Ἀράβιοι δὲ, ἔσχατοι [i] ἐτετάχατο· ἅτε γὰρ τῶν ἵππων οὔτι ἀνεχομένων τὰς καμήλους, ὕστεροι ἐτετάχατο, ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἱππικόν. Ἵππαρχοι δὲ ἔσαν [k] Ἁρμαμίθρης τε καὶ Τίθαιος, Δάτιος παῖδες· ὁ δὲ τρίτος [l] σφι συνίππαρχος Φαρνούχης [m] κατελέλειπτο ἐν Σάρδισι νοσέων· ὡς γὰρ ὁρμέωντο ἐκ Σαρδίων, ἐπὶ συμφορὴν [n] περιέπεσε ἀνεθέλητον. ἐλαύνοντι γάρ οἱ, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου ὑπέδραμε κύων· καὶ ὁ ἵππος οὐ προϊδὼν ἐφοβήθη τε, καὶ στὰς ὀρθὸς ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα. πεσὼν δὲ, αἷμά τε ἤμεε, καὶ ἐς φθίσιν περιῆλθε ἡ νοῦσος. τὸν δὲ ἵππον αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐποίησαν [o] οἱ οἰκέται ὡς ἐκέλευε· ἐς

a Id. *Vind. Med. Pass. Ask. Paris. A.*, ἐν ἄρκεσι *Ald.* et ceteri: porro ἐμπαλασ. *Pass.*, non ἐμπαλλασ., uti Edd. *b* Τὴν αὐτὴν *Arch.* *c* Sic omnes. Vide C. 72., mox καὶ οὗτοι *Arch. Vind.* *d* *Med. Pass. Ask.*, ἣν ignorant alii. *e* Iidem: reliqui ταχυτῆτι· mox ἵππους *Arch.* *f* Ἵππευεν id. *Vind.* *g* *Med. Pass. Ask. V. Brit. Valla*; olim τῶν ἄλλων καμ. *h* Ἐτετάχατο *V. Arch. Ask. Brit. Ald.*, quod paene in ea diversitate reduco. ἐπετετάχ. *Med. Pass.* *i* Ἐπετετάχατο *Ask.* *k* Ἁρμίθης *Brit. Ask.* *l* Σφὶ *Arch. Pass. Ask.*, σφισὶ alii. *m* Καταλέλ. *V. Arch.* sine augmento. *n* Περιέπεσε *Med. Pass. Ask.*, ἐνέπεσε *Ald.* et reliqui. *o* Duo ista absunt *Pass. Ask.*, sed ἐποίησαν ὡς ἐκέλευε ἀπαγαγόντες οἱ οἰκέται εἰς τὸν χῶρον illi.

11. Οἱ δὲ ἐν ἕρκεσι ἐμπαλασσόμενοι] Sic recte Codd. Ἐμπαλασσόμενοι iidem ac συμπλεκόμενοι Schol. *Thucyd.* VII, 84. Ceteris congruit ὀλόμενος δολίοις βρόχων ΕΡΚΕΣΙΝ Agamemnon *Euripid.* Elect. v. 155., et *AEschyli* ex Agamemn. v. 1620. ἰδόντα τοῦτον τῆς δίκης ἐν ΕΡΚΕΣΙΝ. Non equidem obliviscor Euripidei Iphig. Taur. v. 77. ποῖ μ' αὖ τήνδε ἐς ΑΡΚΥΝ ἤγαγες χρήσας, nec *AEschyli* Choëph. v. 1000. ΑΡΚΥΝ δ' ἂν εἴποις καὶ ποδιστῆρας πέπλους, elegantis utriusque et haud longe abeuntis figurae, neque potioris tamen.

11. Ἐν ἕρκεσι ἐμπαλλασσόμενοι] Perparum interest utrum ἐν ἄρκυσι legatur, an ἐν ἕρκεσι· hoc tamen, altero rarius in talibus, dedisse videtur: *Hesych.* Ἕρκεσι, δικτύοις, Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι δευτέρῳ· saepe malis ponuntur αἱ τῆς Δίκης ἄρκυες· τῆς Δίκης ἐν ἕρκεσιν est in Agamemn. *AEschyli* v. 1620. —— Eximi participio debet ἐμπαλλ. litera superflua, scribique ἐν ἕρκεσι ἐμπαλασσόμενοι, id est βρόχοις ἐμπλεκόμενοι. Sic scripta reperiuntur παλάσσεσθαι et ἐμπαλάσσεσθαι. *AElius Dionysius* apud *Eustath.* ad Il. E. p. 399, 20., μέμνηται τοῦ Θουκυδίδου εἰπόντος τὸ Ἐμπαλασσόμενοι, ἀντὶ τοῦ ἐμπλεκόμενοι, περιπειρόμενοι (δόρατι,) φυρόμενοι. *Thucydidae* verba, iam a *Porto* adhibita in Ἐμπαλάσσειν, reperiuntur VII, c. 84. *H. Steph.* Ind. Thes. ceterique, qui attigerunt Thucydidea, ad *Hesych.* etiam in Ἐμπαλάξαι, ἐμπλέξαι· huius non meminerunt Herodotei loci. Duo nobis exhibet fragmenta *Suidas* in Ἐμπλασσόμενοι· in quibus mihi genuina scriptio fuisse videtur Ἐμπαλασσόμενοι, in his certe *AEliani*: τοῖς φίλοις καὶ οἰκείοις ἐμπαλασσόμενοι ἀπέσφαττον αὐτοὺς ὡς πολεμίους.
VALCKEN.

21. Ὡς δ' αὔτως Κάσπιοι] *Caspii* aut hic perperam ponuntur, aut paullo superius. Iunguntur Paricanis C. 68. *Utii* et *Myci*; utri horum sedem mutarint, non adfirmavero. A Cl. *de Pauw* Ἄριοι ex Κασπίων voce formabantur, coniectura ancipite. Meliores MSS. verum fortasse monstrabunt. Mox ταχυτῆτα οὐ λειπομένας servo. Alibi L. III, 102., et plenius quidem, κάμηλοι ἵππων οὐκ ἥσσονες ἐς ταχυτῆτα. *Pollux* de Bactrianis καὶ εἰσὶν αὐτοῖς (κάμηλοι) ἵππων μὲν ὠκύτεραι τὸ τάχος L. I, 140.

35. Ἐπὶ συμφορὴν περιέπεσε] Malunt συμφορῇ περιέπεσε ex frequentiore usu: *Demosth.* in *Mid.* p. 345. καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν. In *Diodoro* XII, 60. Ἀμπακιῶται —— δὲ ἐν μεγάλῃ συμφορᾷ περιπεπτωκότες praepositio, ut ibi indicatum, redundat. Φαρνοῦχος, alius tamen, in Pers. v. 313. *AEschyli* occurrit.

35. Ἐπὶ συμφ. περιέπεσε ἀνεθέλητον] Non spernerem, si darent Codices, περὶ συμφορὴν περιέπεσε ἀνεθ. sed Herodotea, ni fallor, ἐπὶ συμφορὴν vel ἐς συμφορὴν ἐνέπεσε ἀνεθ. commode reddi potuerunt συμφορῇ περιέπεσε δεινῇ· *in tristem incidit calamitatem.* Suspicor adeo περιέπεσε, velut altero longe usitatius, his adscriptum, in Codicem fluxisse *Flor.* Qua ceteris, eadem περιπεσεῖν *Herodoto* adhibetur structura. —— Est hic συμφορὴ ἀνεθέλητος *gravis* vel *tristis calamitas*: bene cepit *H. Steph.* Ind. Thes. Infra c. 133., ὅ, τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοισι —— συνήνεικε ἀνεθέλητον γενέσθαι οὐκ ἔχω εἶπαι· supra I, c. 32., *multa nobis eveniunt in vita*, τὰ μή τις ἐθέλει, id est ἀνεθέλητα· intelliguntur *calamitates* et *infortunia* συμφοραὶ συμπίπτουσαι καὶ νοῦσοι συνταράσσουσαι, quae, καὶ βραχὺν ἐόντα, μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον, secundum Artabanum VII, c. 46. Infortunium *Herodoto* exprimitur formula οὐκ ὡς ἤθελε· οὐχ ὡς βούλεται, et similia leguntur alibi: Iones in primis tristia quaevis verbis exprimunt in speciem lenissimis.
VALCKEN.

ἐς τὸν χῶρον ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸν δεσπότεα
[a] ἀπαγαγόντες, ἐν τοῖσι γούνασι ἀπέταμον τὰ
σκέλεα. Φαρνούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμο-
νίης. Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο [b] ἑπτὰ
καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι, παρείχοντο δὲ αὐτὰς οἵδε·
409 Φοίνικες μὲν, σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιςίνῃ,
τριηκοσίας, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
κυνέας εἶχον ἀγχοτάτω πεποιημένας τρόπον τὸν Ἑλ-
ληνικόν· ἐνδεδυκότες δὲ θώρηκας λινέους, ἀσπίδας
[c] δὲ ἴτυς οὐκ ἐχούσας εἶχον, καὶ ἀκόντια· οὗτοι δὲ οἱ
Φοίνικες τοπαλαιὸν οἴκεον, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπὶ τῇ
Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπερβάντες τῆς Συρίης
οἰκέουσι [d] τὸ παρὰ θάλασσαν· τῆς δὲ Συρίης τοῦτο τὸ
χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν, Παλαιςίνη κα-
λέεται. Αἰγύπτιοι δὲ νέας παρείχοντο διηκοσίας· οὗτοι
δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα [e] χηλευτὰ,
ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἴτυς μεγάλας ἐχούσας, καὶ
δόρατά τε ναύμαχα, καὶ [f] τύχους μεγάλους. τὸ δὲ
πλῆθος αὐτέων, θωρηκοφόροι ἔσαν, μαχαίρας δὲ με-
γάλας εἶχον. οὗτοι μὲν οὕτω [g] ἐςαλάδατο. Κύπριοι
δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἐσκευα-
σμένοι ὧδε· τὰς μὲν κεφαλὰς [h] εἱλίχατο μίτρῃσι οἱ
βασιλῆες αὐτέων, οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας· τὰ δὲ
ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες. τουτέων δὲ τοσάδε ἔθνεά
ἐςι· οἱ μὲν, ἀπὸ Σαλαμῖνος καὶ [i] Ἀθηνέων· οἱ δὲ,
ἀπ' Ἀρκαδίης· οἱ δὲ, ἀπὸ Κύθνου· οἱ δὲ, ἀπὸ Φοινί-
κης· οἱ δὲ, ἀπὸ Αἰθιοπίης, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι.
Κί-

Navium quantus numerus, et quarum gentium et qualia arma. Gentes sunt Phœnices, Syrii, AEgyptii, Cyprii,

ferat: abducto namque in eum locum ubi
dominum straverat, crura in genibus absci-
derunt. Itaque Pharnuches ita a præfectu-
ra summotus est. Porro triremes inito nu- 89
mero fuere mille ducentæ et septem; quas
hi præbuere: Phœnices, cum Syriis qui
Palæstinam incolunt, trecentas; hunc in
modum ornati: Circa capita galeas Græ-
canicis proximas gerebant, induti thora-
cibus lineis, cum scutis umbone caren-
tibus, cumque iaculis. Hi Phœnices,
ut ipsi memorant, quondam mare ru-
brum accolebant: illinc transgressi, ma-
ritima Syriæ habitant. Is autem tractus
Syriæ, et quicquid AEgypto tenus est,
Palæstina vocitatur. AEgyptii ducentas
præbebant naves. Hi circa capita cassi-
des forcipiculatas gerebant, concava au-
tem scuta magnis umbonibus prædita, ac
hastas nauticas, et grandes bipennes: eo-
rum turba thoraces gerebat ac magnas ma-
chæras. Hunc in modum isti armati e-
rant. Cyprii autem centum quinquagin- 90
ta naves præbebant, hoc modo arma-
ti: Reges eorum mitris redimita capi-
ta habebant; reliqui tunicas gestabant,
cetera ut Græci. Quorum illæ gentes
sunt partim a Salamine et Athenis, par-
tim ab Arcadia, partim a Cythno,
partim a Phœnice, partim ab AE-
thiopia oriundi, ut ipsi Cyprii aiunt.
Ci-

a Ἀγαγόντες *Arch. V.* et σὺν τοῖσι cum *Aldo*, *Paris. A. B. Brit. Valla*: ἐν τοῖσι *Med. Pass. Ask.* *b* Catalogus triremium in *Pass.* margine τριήρεις ΧΗΗΠΙΙ. *Valla* habet *mille ducentas octo*, aberrans. *c* Τε *Arch. V.* *d* Τὰ *Arch.* et *Eustath.*, non male, quamquam male hic περὶ, ad *Dionys.* v. 904. *e* Πλεκτὰ χηλευτὰ *Pass.*; *Pollux* citavit VII, 83. *f* Τύχους ὄρυξ λιθοξοϊκὸν ἐργαλεῖον μεγ. *Brit. Ald. Hervag.* *g* Ἐςαλάδατο *V. Eustath.* ad *Hom.* p. 234, 14. et *Ed. Genev.*, antea ἐςελάδατο. *h* Ibid. *Eustath.*, alibi κατειλιχάτο p. 454, 15. *i* Omnes Ἀθηναίων male: tum οἱ δὲ ἀπὸ Ἀρ., et ter δὲ *Arch. V.*, non οἱ δ'.

43. Ἐν τοῖσι γούνασι] Cl. *Gronovii* explicationem vide. Pristino σὺν τοῖσι — haec ex L. IV. C. 62. τοὺς δεξιοὺς ὤμους πάντας ἀποτάμνοντες σὺν τῇσι χερσὶ auxilio venire queunt. Numerum triremium, rediturum C. 184., notae *Pass.* optime signant, pariterque *AEschylus* Pers. v. 341., ubi de aliorum dissensu docte *Stanleius*.

45. Ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι] In *Herodotum* semper malevolus, *Plutarchus* in Themist. p. 119. B. ad eumdem navium numerum definiendum uti maluit testimonio Tragici Poëtae, quam historici: de numero navium egerunt *Thom. Stanlei.* ad *AEsch.* Pers. v. 341. *Ez. Spanhem.* in *Iulian.* p. 280. et *P. Wesseling.* ad *Diodor.* XI, c. 3., ubi eaedem atque hic enumerantur, gentes sed in navium numero, quas singulae subministrarunt, a nostro multum discrepat *Diodorus*. VALCKEN.

51. Ἴτυς οὐκ ἐχούσας] In Glossis ἴτυς *umbo*, et inde *Valla*. Clypei ambitus et labrum est ex ferro, *Polybii* σιδηροῦν σιάλωμα L. VI, 21., ab *umbone* discrepans et remotum. Phoenices *pelta* protegebantur. Πέλτη, ἀσπὶς ἴτυν οὐκ ἔχουσα ap. *Hesychium*. Quod porro de Phoenicum primis ad mare rubens sedibus succedit, prorsus notabile, congruit L. I, I. et sacris *Mosis* Vatumque libris, mirumque accidit, ab egregiis viris *S. Bocharto*, *Camp. Vitringa*, *Hadr. Relando*, origines Philistaeorum vestigantibus, insuper haberi. Nemo infitiabitur, Palaestinos Philistaeosque eosdem censeri. Recensentur in posteris Mitzraimi, sive ex AEgypto orti, Casluchaei et Caphthoraei, hinc Philistaei *Genes.* C. X, 14. *Deuteronom.* C. II, 22. et *Amos.* C. IX, 7. Tractus, quem primitus habuerunt, mari erat adfinis et forte insularis ex *Ierem.* C. XLVII, 4. Talis autem ad sinum Arabicum, eumque extimum conmodissimus, unde ante Mosis aetatem progressi inferioris AEgypti partem insederunt *Exodi* C. XIII, 17. Quae quidem, cum Philistaei origine fuerint AEgyptia et prope AEgyptum habitarint olim, testenturque ipsi, suos maiores ad rubrum accoluisse primitus mare, credibiliora videntur, quam insueto itinere in Colchidem et Cappadociam cum *Bocharto* eos ducere et in Palaestinam reducere, aut, quae *Vitringae* Comment. ad *Esaiae* C. XIV. p. 449. divinatio, ex regione Cyrenaica et Creta. Venit horum pars in Nob. *Palmerii* Exerc. p. 35. cogitationes.

57. Κράνεα χηλευτὰ] Scholion *Pass.* πλεκτὰ χηλευτὰ revocat mihi ἀξίνας σαγάρεις C. 64. in memoriam, simili modo auctas: immo suspicionem movet, κράνεα πλεκτὰ C. 79. indidem, vetere obliterato, propagata. *Hesychius* hoc ex loco κράνεα χηλευτὰ, πλεκτὰ ἐκ σχοίνου, cui *Pollux* ferme conpar. Nexiles itaque et sutiles fuerunt, non ut *Vallae* Latina, *forcipiculatae*. Bene *Stephan.* Thes. T. IV. p. 515.

61. Οὕτω ἐςαλάδατο] Vulgatum ἐςελάδατο genio sermonis pugnare *Ang. Caninius* et *Portus* observarunt. Ἔςαλτο dat Ionibus ἐςάλατο, quo *Hesiodus* usus Ἀσπίδ. v. 288., et ἐςαλάδατο. Cognita res *Eustathii* declaratione est. Glossam *Aldi* et aliorum, ὄρυξ λιθοξοϊκὸν ἐργαλεῖον, *Hesychius*, *Eustathius*, *Tzetzes* ad *Lycophron.* v. 349. non ignorant, inprudenterque additam, delendamqe agnovit eruditissimus *Camerarius* ad *Aristotelis* Nicomach. L. VI, 12. p. 304.; quo ergo iure a *Gronovio* taxatur? Notavit id *St. Berglerus* quoque.

61. Οὗτοι μὲν οὕτω ἐςελάδατο] In antecedentibus saepe reperiuntur ἐσεσάχατο, et ἐσκευάδατο· ἐσκευασμένοι ἔσαν, et ἐςαλμένοι ἔσαν. Quod hic Editiones insidet crucem fixit grammaticis: ἐσκευάδατο *Porto* videbatur reponendum; ἐςαλάδατο *Caninio* et *Reiskio*: sed hoc nullo modo potuit a ςέλλω formari: Ionicus iste flexus, δατο, praesertim obtinet in verbis in άζω in ίζω desinentibus. Si vel in omnibus legeretur Codicibus ἐςελάδατο, Codicibus antiquiorem mendam tollerem scribendo ἐςολίδατο· id est ἐςολισμένοι ἦσαν, vel ἔσαν ἐςαλμένοι. Forma tantum differunt Στέλλειν· Στολιδοῦν· et Στολίζειν· ςολὴ, ςολὶς, et ςολισμός. — Paulo post scribendum, καὶ Σαλαμῖνος καὶ Ἀθηνέων· sed haec pleraque alibi prostant indicata. VALCKEN.

63. Εἱλίχατο μίτρῃσι οἱ βασιλῆες] De Regibus Cypriis bene; aptusne vero a capitis integumento ad *tunicas* transitus? Sic Cl. *de Pauw*, rogitans praeterea, an tunicis Cypriorum vulgus capita obtexerit? Hoc cum insulsum, οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιτάριας, *reliqui gestabant cidares*, maluit, eoque magis quoniam *Pollux* X, 162. κίταριν ex *Herodoto* produxit. Cui ego suspicioni, nisi *Cidaris* sive *citaris* Persarum esset, et Codd. officerent, accedere possem. *Tunicas* Scriptor vulgo Cypriorum tribuit, regibus negat: capitis eorum tegmen, quod reticuit, abditum tenetur in sequentibus, τάδε ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες. Scripsi ἀπ' Ἀθηνέων ex C. 95.

71. Ὠμο-

91 Cilices, centum naves: hi circa capita fe-
rebant gentiles galeas, pro scutis parmulas
e crudo bovis corio factas, laneis tunicis
induti: bina singuli iacula gestantes, et en-
sem machæris AEgyptiacis persimilem. Hi
quondam Hypachæi appellati fuerant, sed
a Cilice Agenoris filio, viro Phœnice, il-
lud nomen acceperunt. Pamphyli, trigin-
ta naves, Græcanicis armis ornati: qui ab
illis originem ducunt, qui cum Amphilo-
cho et Calchante e Troia disiecti fuerunt.
92 Lycii præbuerunt naves quinquaginta, tho-
racibus ocreisque instructi; arcubus quo-
que e corno factis, et arundineis sagittis
sine pennis, atque iaculis: gerentes ex hu-
meris suspensas capræ pelles, et in capiti-
bus pilea pennis circum coronata, quin et-
iam pugiones et falces. Hi e Creta oriun-
di, quondam Termilæ nominati, sed a
Lyco Pandionis filio, viro Atheniensi, Ly-
93 cii fuerunt cognominati. Dorienses, qui
sunt ex Asia, naves triginta: hi Græca
gerebant arma, e Peloponneso propagati.
Cares, septuaginta naves, cetera Græco
more ornati, sed et falces et pugiones ge-
rebant, qui quales prius appellati fuerint,
94 in prioribus libris dictum est. Iones, cen-
tum naves, armati Græco ritu: qui quan-
diu in Peloponneso regionem, quæ voca-
tur nunc Achaia, incoluerunt, et ante
adventum Danai et Xuthi in Peloponnesum,
ut Græci aiunt, vocabantur Pelasgi AEgia-
lees, *litorales*, sed ab Ione Xuthi filio, Io-
95 nes sunt appellati. Insulani, naves decem
et septem, armati ut Græci: et ipsi Pe-
lasgica gens, sed mox Ionica ob eandem
caussam, et duodecim oppida Ionica ab
Athe-

Κίλικες δὲ ἑκατὸν παρείχοντο νέας· οὗτοι δ᾽ [a] αὖ περὶ
μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια, [b] λαισήϊά τε
εἶχον ἀντ᾽ ἀσπίδων, ὠμοβοΐης πεποιημένα, καὶ κιθῶνας
εἰρινεοὺς ἐνδεδυκότες. δύο δὲ ἀκόντια ἕκαστος καὶ ξίφος
εἶχον, ἀγχοτάτω [c] τῇσι Αἰγυπτίῃσι μαχαίρῃσι πε-
ποιημένα· οὗτοι μὲν τοπαλαιὸν [d] Ὑπαχαιοὶ ἐκαλέοντο,
ἐπὶ δὲ Κίλικος τοῦ Ἀγήνορος ἀνδρὸς Φοίνικος ἔσχον τὴν
ἐπωνυμίην. [e] Πάμφυλοι δὲ τριήκοντα παρείχοντο νέας,
Ἑλληνικοῖσι ὅπλοισι ἐσκευασμένοι. οἱ δὲ Πάμφυλοι οὗ-
τοι, [f] εἰσὶ τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκεδασθέντων ἅμα Ἀμφι-
λόχῳ καὶ Κάλχαντι. Λύκιοι δὲ παρείχοντο νέας πεν-
τήκοντα, θωρηκοφόροι τε ἐόντες καὶ κνημιδοφόροι· εἶχον
δὲ τόξα κρανέϊνα, καὶ ὀϊστοὺς καλαμίνους ἀπτέρους, καὶ
ἀκόντια· ἐπὶ δὲ, αἰγὸς [g] δέρματα περὶ τοὺς ὤμους αἰω-
ρεύμενα· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πίλους πτεροῖσι [h] περιε-
στεφανωμένους· ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι
δὲ, Τερμίλαι ἐκαλέοντο ἐκ Κρήτης γεγονότες· [i] ἐπὶ δὲ
Λύκου τοῦ Πανδίονος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἔσχον τὴν ἐπωνυ-
μίην. Δωριέες δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης, τριήκοντα παρείχοντο
νέας, ἔχοντές τε Ἑλληνικὰ ὅπλα, καὶ γεγονότες [k] ἀπὸ
Πελοποννήσου. Κᾶρες δὲ, ἑβδομήκοντα παρείχοντο νέας,
τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες ἐσταλμένοι· εἶχον δὲ καὶ
δρέπανα καὶ ἐγχειρίδια. οὗτοι δὲ, [l] οἵ τινες πρότερον
ἐκαλέοντο, ἐν τοῖσι πρώτοισι τῶν λόγων εἴρηται. Ἴωνες
δὲ, ἑκατὸν νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι ὡς Ἕλληνες. 410
Ἴωνες δὲ, ὅσον μὲν χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον τὴν νῦν
καλεομένην [m] Ἀχαιΐην, καὶ πρὶν ἢ Δαναόν τε καὶ Ξοῦθον
ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, ὡς Ἕλληνες λέγουσι, ἐκαλέοντο
Πελασγοὶ Αἰγιαλέες· ἐπὶ δὲ Ἴωνος τοῦ Ξούθου, Ἴωνες. Νη-
σιῶται δὲ, ἑπτακαίδεκα παρείχοντο νέας, ὡπλισμένοι ὡς
Ἕλληνες· καὶ τοῦτο Πελασγικὸν ἔθνος, ὕστερον δὲ Ἰωνικὸν ἐ-
κλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ [n] αἱ δυώδεκα πόλιες Ἴωνες
οἱ

a Abest ab utroque. *b* Exscripsit ob λαισήϊα, quorum in vetere scholio ap. *Athen.* xv. p. 695. F. mentio, *Eustath.* ad *Hom.* p. 570, 25., ὠμοβοείοις prave scribens. *c* Τοῖσι Αἰγυπτίοισι neglecta sequente voce *Arch.* *d* Ἀχαιοὶ tantum *Eustath.* in Perieg. v. 874. *e* Παμφύλιοι *Arch. Vind. Eustath.* ad Perieg. v. 854.. Conf. potius L. I, 28. III, 90. *f* Haec *Strabo* spectavit XIV. p. 984. A. In *Steph.* margine ἀποσκευασθέντων. *g* Δέρματα et αἰωρεύμενα *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Ald.* et *Eustath.* ad *Dion.* v. 857., singularem numerum *Med. Ask. Pass.* praeferunt. *h* Ἐστεφανωμ. *Arch. V. Eustath.* *i* Ἐπὶ *Eustath. Arch. V. Brit. Ask. Pass. Steph.* margo: alii ἀπὸ, quod nunc spernendum. *k* Sic *Med. Arch. Pass. Ask. Vind.*, olim ἐκ. *l Vallae* ridiculum *Hoetines* explosit *Leopard.* Emend. VIII, I. *m* Ἀχαΐην *Arch.* *n* Οἱ δυωδεκαπόλεες *Pass.*, qui statim Ἀθηνέων cum *Med. Ask.*, male Ἀθηναίων antea.

71. Ὠμοβοΐης πεποιημένα] Quod sequitur καὶ ut superfluum tollendum censeo, scribendumque ὠμοβοέης· in hac forma cum Edd. conspirant Codices scripti IV, c. 65. Ionica sunt βοέη et ὠμοβοέη, nempe δορά· quibusvis usitata, ὠμοβόειος et ὠμοβόϊνος· supra VII, c. 76, et 79., Thracibus Asiaticis dat ἀσπίδας ὠμοβοΐνας, et Colchis. Ubi in *Xenoph.* K. Ἀ. IV, p. 200, 17., γέῤῥα habentur δασέων βοῶν ὠμοβόεια· MS. praebet ὠμοβόϊνα et *Suidas*. Deterior est in Herodoteis lectio quam praebet *Eustath.* in Il. E. p. 433, 16. Φησὶ περί τινων καὶ Ἡρόδ. ὅτι Λαισήϊα εἶχον ἀντὶ ἀσπίδων ὠμοβοείοις πεποιημένα. Fiebant autem Λαισήϊα ex ἀκατεργάστων βυρσῶν secundum eumdem ad Il. M. p. 874, 47. *ex pellibus nondum confectis* sive *mollitis*, atque adeo ἐξ ὠμοβοέης, Cretensis *Hybrias* καλὸν memorat λαισήϊον, πρόβλημα χρωτὸς, apud *Athen.* xv. p. 696. A. VALCKEN.

77. Οἱ δὲ Πάμφυλοι οὗτοι] Sic semper gentis nomen scribitur in Musis; non quale Codex exhibet *Arch.* Herodotea de Pamphyliorum origine attigerunt *Strabo* XIV. p. 984. A. et *Eustath.* ad *Dionys.* v. 854., Ἡρόδοτος φησὶν, ὅτι Παμφύλιοί εἰσι τῶν ἐκ Τροίας ἀποσκεδασθέντων μετὰ Ἀμφιλόχου καὶ Κάλχαντος· in his frequens vitium offert *Arch.* ἀποσκευασθέντων. —— Paulo post ex margine *Steph.* recipi potuisset Herodoteum, ἐπὶ δὲ Λύκου τοῦ Πανδίονος —— ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. VALCKEN.

82. Αἰγὸς δέρματα &c.] Parui MSS.; cur enim numerum multitudinis, cum toties praecesserit, εἶχον κιθῶνας, spernerem? paene etiam ἐστεφανωμένους, quippe ad rem notandam abunde, admiseram. De Termilis non repeto ex L. I, 73., neque ex *Diodoro* XI, 3. in navium numero discordiam.

97. Πελασγοὶ Αἰγιαλέες] Omnis olim Peloponnesus *Pelasgia*, sed quoniam hi maritimam sinus Corinthiaci oram tenuerant, propterea Αἰγιαλεῖς. Multa viri Illustres *Spanhemius* ad *Callimachi* H. Del. v. 73., et *Buberius* Diss. Herod. C. 9. p. 92., optime *Hesychii* errorem in Αἰγιαλεῖς detegens. Falsum namque πρότερον eos Ἴωνες, post dein Αἰγιαλεῖς adpellatos. *Insulani*, νησιῶται, in classe hac Persica qui fuerint, praeclare *Valckenarius* Noster patefecit ex *Diodor.* XI, 3.

100. Ἴωνες οἱ ἀπ᾽ Ἀθηνέων] Duabus primum literis repetitis scribendum arbitror, Ἴωνες ὅσοι ἀπ᾽ Ἀθηνέων· *Iones sunt quicunque Athenis originem trahunt: Herod.* L. I, c. 147., εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνες ὅσοι ἀπ᾽ Ἀθηνῶν (Ἀθηνέων) γεγόνασι, καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι ὁρτήν· hi paulo dicebantur ante, οἱ ἀπὸ τοῦ πρυτανηΐου τοῦ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες καὶ νομίζοντες γενναιότατοι εἶναι Ἰώνων. Deinde voces istas, Ἴωνες ὅσοι ἀπ᾽ Ἀθηνέων, huc suspicor ex nota traductas, quam ex L. I. petitam lector in ora Codicis posuerat. Non nescio in hac gentium recensione nostrum alia quoque dixisse, quae tradiderat explicatius alibi; verum voces istae, quas dicebam, hac in sede satis alienae cum vicinis nexum habent nullum. *Herodotum* itaque de his insulanis tantum scripsisse censeo: καὶ τοῦτο Πελασγικὸν ἔθνος, ὕστερον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ αἱ δυώδεκα πόλιες· *ista quoque gens Pelasgica; postea vero dicta fuit ob eamdem rationem Ionica, ob quam* XII. *civitates*: κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ, *aeque ac*, similiter adhiberi, supra fuit observatum ad VII, c. 50. —— Insulani hi Iones neque Chii erant nec Samii; distinguuntur enim a XII. civitatibus, quae in unum coaluerant reipublicae corpus, in Panionium convenire solitae; inter istas autem XII. duae erant nobilissimae et potentissimae *Chius* et *Samus*. Quia memorabantur in hac recensione non Ἴωνες tantum, sed et Νησιῶται, quorum illi iuxta *Herodotum* quoque centum naves Regi subministrarint,

ne-

οἱ ἀπ᾽ Ἀθηνέων. Αἰολέες δὲ, ἑξήκοντα νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι τε ὡς Ἕλληνες, καὶ τοπάλαι καλεόμενοι Πελασγοὶ, [a] ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδηνῶν· Ἀβυδηνοῖσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλῆος κατὰ χώρην μένουσι, φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων· οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τοῦ Πόντου στρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσκευασμένοι δὲ ἔσαν ὡς Ἕλληνες· οὗτοι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἄποικοι. Ἐπεβάτευον δὲ ἐπὶ πασέων τῶν νεῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τουτέων δὲ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο νέας Φοίνικες, καὶ Φοινίκων, Σιδώνιοι. τούτοισι πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς τὸν πεζὸν τεταγμένοισι αὐτέων [b] ἐπῆσαν ἑκάστοισι ἐπιχώριοι ἡγεμόνες· τῶν ἐγὼ, οὐ γὰρ ἀναγκαίῃ [c] ἐξέργομαι ἐς ἱστορίης λόγον, οὐ παραμέμνημαι. οὔτε γὰρ ἔθνεος ἑκάστου ἐπάξιοι ἔσαν οἱ ἡγεμόνες, ἔν τ᾽ ἔθνεϊ ἑκάστῳ ὅσαιπερ πόλιες, τοσοῦτοι καὶ ἡγεμόνες ἔσαν· εἵποντο δὲ ὡς οὐ στρατηγοὶ, ἀλλ᾽ ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι δοῦλοι. ἐπεὶ [d] στρατηγοὶ, οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων ἑκάστων, ὅσοι αὐτέων ἔσαν Πέρσαι, εἰρέαταί μοι. Τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐστρατήγεον οἵδε· Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρείου, καὶ Πρηξάσπης ὁ [e] Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάτεω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείου· τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ [f] Καρικῆς στρατιῆς, Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρός· Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαιμένης, [g] Ξέρξεω ἐὼν ἀπ᾽ ἀμφοτέρων ἀδελφεός· τῆς δὲ ἄλλης στρατιῆς ἐστρατήγεον οἱ δύο. τριηκόντεροι δὲ, καὶ πεντηκόντεροι, καὶ κέρκουροι, καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα [h] μακρὰ συνελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐφάνη τρισχίλια. Τῶν δὲ ἐπιπλεόντων μετά γε τοὺς στρατηγοὺς, οἵδε ἔσαν [i] ὀνομαστότατοι, Σιδώνιος Τετράμνηστος [k] Ἀνύσου, καὶ Τύριος [l] Μάπην Σιρώμου, καὶ

[a] Ἀρά-

Athenis. AEolenſes, ſexaginta naves, more Græco armati, et olim Pelasgi, ut apud Græcos fertur, vocati. Helleſpontii, præter Abydenos, quibus mandatum erat ab rege ut loco manerent ad pontes cuſtodiendos, ceterique e Ponto, dabant centum naves, Græce ornati, Ionum ac Dorienſium coloni. In omnibus autem navibus e- 96
pibatæ erant Perſæ et Medi et Sacæ; quarum optime navigantes præbuere Phœnices, et inter Phœnices, Sidonii. His omnibus, et item pedeſtribus eorum copiis præfecti erant populares duces: quorum ego, quia ratio hiſtoriæ non exigit necesſario, non faciam mentionem. Neque enim ſingularum nationum duces digni memoria fuere, quarum quot urbes, tot duces extitere: ſequebantur enim non ut ductores, verum ut alii bellantes ſervi: quoniam duces, penes quos ſumma imperii erat, et ſingularum gentium principes, quinam eorum Perſæ fuerint, a me commemoratum est. Nau- 97
ticis autem hi copiis præfuere: Ariabignes Darii, et Prexaſpes Aſpathinis, et Megabazus Megabatis, et Achæmenes Darii filius. Ionicæ quidem clasſi et Caricæ Ariabignes, ex Dario et filia Gobryæ genitus: AEgyptiacæ autem Achæmenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquæ autem clasſi reliqui duo. Porro triginta aut quinquaginta remorum navigia, et cercuri, cum hippagogis, longa, contracta conſtat ad tria millia pervenisſe. Eorum autem qui 98
in claſſe erant, ſecundum duces, illuſtrisſimi fuere, Sidonius Tetramneſtus Anyſi filius, et Tyrius Mapen Siromi, et

Ara-

a Deest *Pasſ.* Post nonnulla οἱ δὲ λοιποὶ οἱ ἐκ τοῦ verius erit, uti C. 101. *b* Ἐπῄισαν *Arch.* *c* Ἐξείργομαι margo *Steph. Arch. V. Pasſ.* Mox ἐπάξιοι ἔσαν *Vind.* et Ed. Genev., olim ἀπάξιοι. *d* Στρατηγοὶ οἱ τὸ πᾶν *Arch. Brit. Ask. Valla*: interponebatur στρατηγοί τε καὶ ἄρχοντες. Statim οἵδε ante Ἀριαβ. abest *Pasſ. Ask.* ſine causſa. *e* Ἀσπαθήνεω *Arch. Valla.* *f* Καρίης idem, non male. Vid. *Steph. Byz.* in Καρία, et L. I, 171., ubi utrumque. *g* Δαρείου *Arch.* prave. Vide III, 12. *h* *Med. Pasſ. Ask.*, in aliis μικρὰ uti *Ald.* &c. *i* Οἱ ὀνομ. *Ask.*. στρατηγοὺς praecedentes negligit *Arch.* *k* *Med. Pasſ. Ask.*; ceteri Ἀλήσου. *l* Μάρτην *Med.*, Μάττην *Pasſ. Ask.*, Μάπην *Arch. V. Vall. Ald. Brit. Paris. A. B.*, tum Σιρώμου *Med. Pasſ. Ask.*, Σιρώνου ceteri.

nequis erraret, *Diodorus Sic.* XI, c. 3., Ἴωνες, ait, μετὰ Χίων καὶ Σαμίων ἑκατὸν *centum naves* παρέσχοντο· —— Νησιῶται δὲ πεντήκοντα· quinam inſulani ſint intelligendi declarant haec proxima *Diodori*: τὰς γὰρ νήσους τὰς ἐντὸς Κυανέων καὶ Τριοπίου καὶ Σουνίου προσηγμένος ἦν ὁ βασιλεύς· ſi nempe comparentur cum his *Herodoti*, inſulanos deſignantis Ionas et colonos Athenienſium: tales erant ſecundum Noſtrum *Cëi*, *Naxii*, *Siphnii*, *Seriphii*, L. VIII, c. 46. Κῖοι (Κεῖοι) —— ἔθνος ἐὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ Ἀθηναίων. —— Νάξιοί — εἰσι Ἴωνες ἀπ᾽ Ἀθηναίων γεγονότες· c. 48., Σίφνιοι καὶ Σερίφιοι — Ἴωνες ἐόντες ἀπ᾽ Ἀθηναίων. *Thucydidi* praeter ceteras gentes in Siciliam Athenienſes ſequuti narrantur VII, c. 57., ex Ionia Mileſii, Samii, Chii; ex inſulis Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήϊοι, —— Ἴωνες ὄντες καὶ ἀπ᾽ Ἀθηναίων. Sed ex media erant Ionia Τήϊοι· (Τέων γὰρ μέσον εἶναι Ἰωνίης ait *Herod.* I, c. 170., et *Steph. Byz.*) apud *Thucyditen* itaque me iudice non Τήϊοι, ſed memorari debuerunt Τήνιοι· *Tenus* Andro erat inſula vicina: Τήνῳ συνάπτουσ᾽ Ἄνδρος ἀγχιγείτων, *AEſchylo* Perſis v. 888., utraque Athenienſium colonia. *Tenios* inter inſulanos noſtro quoque loco cenſendos liquet ex *Herod.* VIII, c. 82. Inſulae autem, *Cea*, *Naxus*, *Siphnus*, *Seriphus*, *Andrus*, *Tenus*, omnes erant intra promontoria Triopium et Sunium poſitae; quas hic intelligi monſtrat *Diodorus*. Apud *Pauſan.* V, p. 437. ex Olympiaca tabula memorantur qui praelio ad Plataeas interfuerint; praeter ceteros νησιῶται Χῖοι καὶ Μιλήσιοι· —— deinceps, ἐκ δὲ Αἰγίου (L. Αἰγαίου, *ex AEgaeo mari*,) καὶ τῶν Κυκλάδων, οὐ Τήνιοι μόνοι, ἀλλὰ καὶ Νάξιοι, καὶ Κύθνιοι· in his pro Χῖοι καὶ Μιλήσιοι corrigendum Κεῖοι καὶ Μήλιοι· de *Meliis* agentem, in *Mileſios* transmutatis a librariis, Clar. *Weſſelingium Pauſaniae* locus praeterire non potuit ad *Diodor. Siculi* T. I. p. 405. VALCKEN.

9. Ἐπεβάτευον δὲ] Laurentius ex vero. Inſulae civitatesque πληρώματα navium, ut *Diodorus*, ſive *remiges* ex ſuis ſuppeditarunt: in iisdem pugnaturi Perſae, Medi, Sacae, callide profecto, ſtationem habebant. Hoc ἐπιβατεύειν inf. C. 181., tales ἐπιβάται Athenis atque in Ionia, *Porphyrio* Q. Homer. I. teſtificante.

15. Ἐπάξιοι ἔσαν] *Porti* et Editoris *Genevenſis* coniectura ſuum ſibi tibicinem habet. Alienum certe et *indignum* ἀπάξιος erat, levique lapsu ex legitima ſcriptura progenitum. Legebatur ap. *Philoſtratum* L. II. Vit. Sophiſt. XI, I. ἐπεφθέγξατο ἀπάξιον τοῦ ἀνδρὸς, nunc *Olearii* cura ἐπάξιον, uti decebat. *Sophocles* Oed. Colon. v. 474. Ἐπάξιος μὲν Οἰδίπους κατοικτίσαι, *dignus es conmiſeratione.* Sed pluribus in re manifeſta non opus, nedum ut operoſe doceatur, necesſariam trium vocum τε καὶ ἄρχοντες fuisſe expulſionem. Sequuntur continuo ἄρχοντες ſingularum gentium praefecti, hic turbabant. Στρατηγοὺς, penes quos ſumma imperii, et ἄρχοντας ſollicite diſtinxerat et annumeraverat C. 81, 82.

17. Ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι] Sequentem vocem δοῦλοι ſi qui Codices omitterent ad iſta ſuſpicarer adiectam; e quibus lector ſatis intelligebat tanquam Regis militasſe *ſervos*, ſicut ipſius imperio velut δεσπότου ſubditi habebantur omnes δοῦλοι, dicebanturque: Artemiſia ad Xerxem VIII, c. 102, σὸν τὸ ἔργον, ὦ δέσποτα γίνεται· οἱ σεὶ γὰρ δοῦλοι κατεργάσαντο· c. 68, 3., σοὶ, ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάντων, κακοὶ δοῦλοί εἰσι. VALCKEN.

32. Μάπην] Codd. copia huic primas dat: *Medic.* Μάρτην ſolivagum est. Posſem ex Phoenicum ſermone illi titulo ſpeciem parare, et Εἰρώμου, quomodo *Hiramus* ap. *Ioſeph.* L. I. in Apion. C. 18., ſi fingeretur, longe lateque excurrere. At cui bono? cum verior ſcri-

Aradius Merbalus Agbali, et Cilix Syennesis Oromedontis, et Lycius Cyberniscus Sicæ filius. Cyprii autem, Gorgus Chersis, et Timonax Timagoræ filius. Carum vero Histiæus Tymnis, et Pigres Seldomi, et Damasithymus Candaulis filius.
99 Aliorum nunc præfectorum mentionem facere supersedeo, tanquam non necesse habens. Verum Artemisiæ præcipua me tenet admiratio, mulieris expeditionem adversus Græciam sequutæ: quæ defuncto viro, et ipsa tyrannidem obtinens, quum et filius ei esset adolescens, præstantia animi atque virilitate in militiam concessit nulla adacta necessitate. Nomen ei erat Artemisiæ, Lygdamis filiæ, paternum genus ex Halicarnasso, maternum e Creta. Imperans hæc Halicarnassensibus, et Cois, et Nisyriis, et Calydniis, quinque cum navibus venit, et universæ classis post Sidonias, naves præbuit celebratissimas. Eadem apud regem optimas inter omnes socios sententias dixit. Quas civitates recensui sub illius imperio fuisse, earum universam gentem annuo Doricam esse; Halicarnassenses quidem Trœzenios, ceteros autem Epidaurios. Hactenus de nau-
100 tico exercitu. Xerxes, inito copiarum numero, militibus compositis, concupivit illos lustrando oculis obire: quemadmodum et fecit. Itaque inscenso curru unamquamque nationem lustrans, percontabantur; quam professionem scribæ excipiebant, donec ab extremis ad extremos equitum peditumque perventum est. Hoc perfecto, et navibus in mare deductis, ibi Xerxes e curru in navem Sidoniam transcendit: residensque sub aureo tabernaculo, prætervehensque navium proras sciscitabatur de singulis itidem ut de terrestri exercitu fecerat, describique iubebat. Enimvero navarchi productas a litore quatuor fere plethrorum spatio

[a] Ἀράδιος Μέρβαλος Ἀγβάλου, καὶ Κίλιξ Συέννεσις Ὠρομέδοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι, [b] Γόργος τε Χέρσιος, καὶ [c] Τιμῶναξ ὁ Τιμαγόρεω· καὶ Καρῶν, Ἱστιαῖός τε ὁ Τύμνεω, καὶ [d] Πίγρης ὁ Σελδώμου, καὶ Δαμασίθυμος ὁ Κανδαύλεω. Τῶν μέν νυν ἄλλων οὐ παραμέμνημαι ταξιαρ- 41
χέων, ὡς οὐκ ἀναγκαζόμενος· Ἀρτεμισίης δὲ, τῆς μάλιστα [e] θῶυμα ποιεῦμαι, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσαμένης γυναικὸς, ἥτις ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρὸς, αὐτή τε ἔχουσα τὴν τυραννίδα, καὶ παιδὸς ὑπάρχοντος νεηνίεω, ὑπὸ [f] λήματός τε καὶ ἀνδρηίης ἐστρατεύετο, οὐδεμιῆς ἐούσης ἀναγκαίης. [g] οὔνομα μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Ἀρτεμισίη, θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος· γένος δὲ [h] ἐξ Ἁλικαρνησσοῦ, τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ μητρόθεν δὲ, Κρῆσσα. ἡγεμόνευε δὲ Ἁλικαρνησσέων τε καὶ Κώων καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδνίων, πέντε νέας παρεχομένη· καὶ συναπάσης τῆς στρατιῆς, μετά γε τὰς Σιδωνίων, νέας [i] ἐνδοξοτάτας παρείχετο· πάντων δὲ τῶν συμμάχων γνώμας ἀρίστας βασιλέϊ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολίων ἡγεμονεύειν αὐτὴν, τὸ ἔθνος ἀποφαίνω πᾶν ἐὸν Δωρικόν· [k] Ἁλικαρνησσῆας μὲν, Τροιζηνίους· τοὺς δὲ ἄλλους, Ἐπιδαυρίους. ἐς μὲν τοσόνδε ὁ ναυτικὸς στρατὸς εἴρηται. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἠρίθμησέ [l] τε, καὶ διετάχθη ὁ στρατὸς, ἐπεθύμησε αὐτός σφεας διεξελάσας θεήσασθαι· μετὰ δὲ, ἐποίεε ταῦτα, καὶ διεξελαύνων ἐπ' ἅρματος παρ' ἔθνος [m] ἓν ἕκαστον, ἐπυνθάνετο. καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί· ἕως ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβὰς ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς νέα Σιδωνίην, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσέῃ· καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρώρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας [n] ὁμοίως ὡς καὶ τὸν πεζὸν, καὶ ἀπογραφόμενος· τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες [o] ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀνεκώχευον, τὰς

a Optime *Med. Ask. Pass.*, alii Ἀρίδιος· porro Μέρβαλος *Arch. Vind. Pass.* ora *Steph. Valla*: antea Νέρβαλος. Tum Ἀρβάλου *Arch. V. Valla* et *Ald.*, editum venit ex *Med. Pass. Ask.* *b* Γόργος *M. Arch. V.* ora *Steph. Valla*, vere. Vid. VIII, 11. olim Γόρτος. *c* Τιμωνᾶς *Arch. Vind. Valla.* *d* *Med. Pass. Ask. Brit.*, Πίγρησσος Σελδ. *Arch.* cum *Valla*, tum ὁ Ὑσσελδώμου *Pass. Ask. Steph.* ora. Πύγρης *Ald.* *e* Θῶμα *Arch. Ask.* *f* *Arch. Vind. Suid.* in Voc. et *Edit. Genev.*, λήμματος olim. *g* Ἐούσης οἱ ἀναγκ. *Vind.* eleganter. *h* Omittunt praepositionem *Med. Pass. Ask.* *i* Εὐδοξοτάτας ora *Steph. Arch. V. Pass. Brit.* *k* Ἁλικαρνησσέας *Arch. V.*, uti supra. *l* Deest *Arch.*, tum συνετάχθη in *Steph.* margine. *m* Non legit ἓν *V. Arch.* *n* Hoc negligit *Arch.*, ὡς vero *Pass. Med. Paris. A. B. V. Brit. Ald.*, tum ἀνάγοντες *V. Arch.* *o* Ὅσον τε *Med. Pass. Ask.*, at ὅσον tantum *Arch.*

scriptura necdum definita, et cognominum barbaricorum originatio dubii sit plenissima. Placuit tamen Μέρβαλος, quod Phoenicum nomen ap. *Ioseph.* I. Cont. Ap. C. 21. *Syennesis* apud Cilices titulus locum accepit L. I, 74., sicuti *Gorgus*, sic adpellabatur, Chersis F., L. V, 104. et VIII, 11.

39. Ἀρτεμισίης δ. τ. μ. θῶυμα π.] Hanc ab Halicarnassense saepius elegantissimis verbis ornatam *Plutarchus* indignatur de *Herod.* Malign. p. 869. F. 873. E. hinc explicandum, quod scribit p. 868. A. *Herodotum*, Ἁλικαρνασσέων περιεχόμενον, οἳ Δωριεῖς ὄντες μετὰ τῆς γυναικωνίτιδος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐστράτευσαν. Halicarnassenses, origine Dorienses, Regina bellatrix ducebat Artemisia, θυγάτηρ Λυγδάμιος. Duarum, quae hoc insignes nomine claruerunt, iuxta *Harpocrat.* ἡ μὲν πρώτη (γέγονε) κατὰ τὰ Περσικὰ, θυγάτηρ Λυγδάμιδος· sic ex *Herod.* et aliunde patris ibi nomen restituit *H. Vales.* Quae diversis in locis de Artemisia noster, paucis enarrat *Polyaen.* VIII, c. 53. VALCKEN.

42. Ὑπάρχοντος νεηνίεω] Fortasse *Lygdamis*, quem paucos post annos tyrannum Halicarnassus experta fuit in *Suidae* Πανύασις, avo materno cognominis. Illud enim et *Artemisiae* nomen in urbis eius tyrannis haud insolens. De λήματος voce satis ad L. V, 72.

48. Καὶ Καλυδνίων] Ex *Galei* explorata opinione Καλυνδέων oportuerat, uti L. VIII, 87.; nam Καλυμνίων, quo modo *Dio Chrys.* Or. XXXI. p. 326. A., etsi prope abeat et eosdem insulares, *Strabone* indice L. X. p. 749. B., designet, non erit praestantior scriptura. At naves illae quinque, ab Artemisia praebitae, augebunt catalogum MCCVII. Cap. 89. et 184., nisi si inter illas LXX. naves censeantur, a Caribus classi Persicae additas; quod quidem vero congruens opinor. Halicarnassus Cariae metropolis erat; ex Carum ducibus Damasithymus C. 98., ille ipse, qui Calyndensium navi, et sociae, φιλίῃ, Artemisiae, praeerat L. VIII, 87. Sic numero navium, finito ab *AEschylo* et *Herodoto*, constans ratio durabit. Εὐδοξοτάτας inprobasse ob rariorem eius usum videntur plerique.

66. Ὁμοίως ὡς καὶ τὸν πεζὸν] Fortassis alterutrum inducendum: Malim ὡς, sine quo salva oratio. Sic C. 115. οἰκεόντων ὁμοίως, καὶ τῶν πρότερον κατέλεξα. Addicunt etiam scripti libri. In sequentibus post ἀνακώχευον interpunxi monitu *Porti.* Μετωπηδὸν in navium ordinibus, quando obversis in hostem proris procedunt ap. Schol. *Thucydidis* II, 90., aut aequata serie stant. De carris, hosti aequatis frontibus obiectis, τὰς ἁμάξας μετωπηδὸν στήσας *Procopius* B. Vand. II, 17.

66. Ἀπογραφόμενος] Quae Xerxes ἀπεγράφετο, *curabat adnotari*, illa ἀπέγραφον οἱ γραμματισταὶ, ut ait *Herod.*, observato formarum discrimine. Frequenter in istum sensum adhibetur medium ἀπογράφεσθαι· rarius simplex γράφεσθαι occurrens *Herod.* I, c. 82. *Xenoph.* Ἀπομν. IV. p. 469, 11. ἃ οἱ πολῖται ἐγράψαντο sunt, *quae cives scribi curarunt*: Oecon. p. 493, 4. οὐκ ἀρκεῖν δοκεῖ τοῖς πολίταις ἢν νόμους καλοὺς γράψωνται· quae paulo ante leguntur p. 492, 32., ἀπαριθμήσαντες καὶ γραψάμενοι ἕκαστα· *Cicero* convertit apud *Columellam* de

τὰς πρώρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδὸν,
καὶ ἐξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. ὁ
δ', ἐντὸς τῶν πρωρέων πλέων ἐθηεῖτο καὶ τοῦ αἰγια-
λοῦ. Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε, καὶ ἐξέβη ἐκ
τῆς νεὸς, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συ-
στρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καλέσας δὲ
αὐτὸν, εἴρετο τάδε, „ [a] Ὦ Δημάρητε, νῦν μοί σε
„ ἡδύ τι ἐστὶ ἐπείρεσθαι τὰ θέλω. σὺ εἶς Ἕλλην τε,
„ καὶ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων
„ Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους [b] ἀπικνεομένων, πό-
„ λιος οὔτ' ἐλαχίστης, [c] οὔτ' ἀσθενεστάτης. νῦν ὦν μοι
„ τόδε φράσον, εἰ Ἕλληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ
„ ἀνταειρόμενοι. οὐ γὰρ, ὡς [d] δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰ πάν-
412 „ τες Ἕλληνες, καὶ οἱ λοιποὶ [e] οἱ πρὸς ἑσπέρης οἰ-
„ κέοντες ἄνθρωποι συλλεχθείησαν, οὐκ ἀξιόμαχοί
„ εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἐόντες ἄρθμιοι. ἐθέ-
„ λω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ
„ αὐτέων, πυθέσθαι". ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα· ὁ δὲ,
ὑπολαβὼν ἔφη, „ [f] Ὦ βασιλεῦ, κότερα ἀληθηίῃ
„ χρήσομαι πρός σε, ἢ ἡδονῇ;" ὁ δέ μιν ἀληθηίῃ
[g] χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδέν οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι ἢ
πρότερον ἦν. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔ-
λεγε τάδε, „ Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθηίῃ [h] διαχρή-
„ σασθαι πάντως [i] με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ
„ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἁλώσεται, τῇ
„ Ἑλλάδι πενίη μὲν [k] αἰεί κοτε σύντροφός ἐστι· ἀρετὴ
„ δὲ ἔπακτός ἐστι, ἀπό τε σοφίης κατεργασμένη καὶ
„ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ [l] διαχρεωμένη ἡ Ἑλλὰς, τήν
„ [m] τε πενίην ἀπαμύνεται, καὶ τὴν δεσποσύνην. αἰ-
„ νέω

tio naves stabilierant, conversis ad terram
proris, omnes versus frontem, propugna-
toribus quoque tanquam ad prœlium arma-
tis; quos Xerxes inter proras et litus navi-
gans conspicabatur. Ubi autem et classem 101
lustravit, egressus navi arcessivit Demara-
tum Aristonis filium, comitem huius adver-
sus Græciam expeditionis, eique arcessito
ita inquit, Demarate, iuvat nunc me quæ
cupio abs te interrogare, qui et Græcus
es, et non ex minima neque maxime inva-
lida civitate, ut audio tam ex te quam ex
aliis Græcis, qui in sermones mecum ve-
niunt: nunc igitur hoc mihi expone, num-
quid Græci sustinebunt manus contra me le-
vare: nam, ut ego opinor, nec si omnes
Græci ac ceteri ad occasum incolentes ho-
mines congregarentur, pares essent ad me
invadentem sustinendum, siquidem non sint
concordes. Libet tamen mihi abs te audire
quid de hoc dicas. His verbis ille interroga-
vit. Demaratus autem excipiens, Utra, in-
quit, apud te rex utar, veritate an iucun-
ditate? Ille ut veritate uteretur iubere: ne-
que enim sibi ob id eum minus iucundum
fore, quam antea fuisset. Hoc ubi Demara- 102
tus audivit, Quoniam, inquit, me iubes,
rex, omnino veritatem proloqui, ea dicentem
ob quæ nemo mendacii postea a te convin-
cetur; Græcia semper quidem alumna fuit
paupertatis, virtus autem adventitia, sapien-
tia et legibus culta severis, quam usurpans
Græcia, et paupertatem abigit et domina-
tum.

[a] Praetereunt ὦ *Arch. V. Pass. Ask.*, porro ἡδὺ ἐστὶ *Arch. V.* et εἴρεσθαι cum *Brit. Pass.* oraque *Steph.* [b] Ἀπικομένων *Arch. V.* [c] Non sunt haec duo in *Arch. V. Valla*, legentibus οὐκ ἐλαχ. [d] Ἐγὼ δοκ. iid. et *Pass. Ask.* [e] Abest *Arch. V.* [f] Etiam hoc, pariterque *Pass. Ask. Brit.* [g] Χρήσασθαι *Pass. Ask.*, tum φὰς negligitur ab *Arch. V.* [h] Χρήσασθαι margo *Steph. Arch. Vind.*, vulgatum habet *Stob.* Serm. VII. p. 90. [i] Abest *Pass.* et *Stob.* [k] Αἰεί κοτε *Stob. Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald.*, αἰεὶ tantum *Med. Pass. Ask.* Porro σύντροφος σύνεστι *Arch. V. Stob.* [l] Διαχρεωμ. *Stob.* [m] Abest *Arch. V.* Δεσποσύνην hinc notavit glossa *San-German.*

R. R. p. 781., *adnumerata ipsi exscripsimus:* malim interpretari, *adnumerata adnotari curavimus singula.* In *Demosth.* p. 50, 19., τριήρεις κατασκευάζεται καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται· recte *Ulpian.* Κατασκευάζεται, ἀντὶ τοῦ κατασκευασθῆναι ποιεῖ· c. Mid. p. 323, 30. τοὺς στεφάνους, οὓς ἐποιησάμην ἐγώ· *aureas coronas, quas faciendas curaveram.* VALCKEN.

73. Δημάρητον τὸν Ἀρισ.] Nihil horum, quae Demarato tribuit noster in seqq., sed illa duo praesertim Xerxi Demaratum facit dicentem *Seneca* de Benef. VI, c. 31., quae Regi secundum *Herodotum* VII, c. 49., obiecerat Artabanus: contra patruum Regis Artabanum ubi tantum commemorant *Plutarchus*, *Iustinus*, alii; in istam scenam Demaratum nobis introduxit *Herod.* VII, c. 3., qui propterea *Suidae* dicitur, in Δημάρατος, συμπράξας εἰς τὴν βασιλείαν τῷ Ξέρξῃ. —— Quae sequuntur: νῦν μοί σε ἡδύ τι ἐστὶ ἐπείρεσθαι τὰ θέλω· aliquoties expressit *Pausan.* VIII. p. 679. IX. p. 768. apud *Plutarch.* de Musica p. 1141. D. *Pherecrates* Com. σοὶ κλύειν Ἐμοί τε λέξαι θυμὸς ἡδονὴν ἔχει. VALCKEN.

84. Μὴ ἐόντες ἄρθμιοι] *Heresbachii*, μὴ ἐόντες ἀρίθμιοι, *sint innumerabiles*, emendationem, sive corruptelam verius, *P. Leopardus* Emend. VIII, 1. traduxit. Ἄρθμιοι *concordes.* Ἀθηναίων ἡμῖν μὴ ἐόντων ἀρθμίων IX, 9. *Theognis*, Οὔ ποτ' ἂν ἀλλήλοις ΑΡΘΜΙΟΙ οὐδὲ φίλοι. Alia de hoc genere *Franc. Nansius* ad *Nonni* Paraphr. *Ioan.* C. XIII. V. 157. et *Barnesius* in Hymn. *Homeri* Mercur. V. 521., *Bern. Martini* imprudentiam castigans.

91. Ἀληθηίῃ διαχρήσασθαι] Satis χρήσασθαι fuerat, simili in re frequentatum, ut nuper Cel. *Hemsterhusius* ubertim ad *Callimachi* H. Dian. V. 69., nisi conpositi conditio eadem foret, inque Musis creberrimi. Insequens ταῦτα λέγοντα non illepide convertitur in ταῦτα λεκτέα *ea dicenda erunt, quae* — a Cl. *de Pauw*, sed praeter Codd. voluntatem. Tendit vulgatum easdem in partes.

91. Ἐπειδὴ ἀληθηίῃ διαχρήσασθαι] Omissa vocula τὰ proxima sic exhibet scripta *Stobaeus* p. 90., πάντως κελεύεις ταῦτα λέγοντα, μὴ ψευδ. mihi non omittenda, et sententia contracta sic videtur explenda, ac si scriberetur: ἐπειδή με ταῦτα λέγοντα κελεύεις ἀληθηίῃ χρήσασθαι, [λέξω,] τὰ [λέξας] μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἁλώσεται· *quandoquidem his de rebus verba facientem me iubes ad veritatem loqui, ea dicam, quae qui dixerit a te postea non arguetur mendacii.* —— Paulo ante rogaverat, κότερα ἀληθηίῃ χρήσομαι πρὸς σὲ, ἢ ἡδονῇ; *utrum ad veritatem loquar, an ad voluntatem?* *Cicero* de Amicit. c. 25., *vitium* esse scribit *levium hominum atque fallacium, ad voluntatem loquentium omnia, nihil ad veritatem;* πρὸς χάριν, sive πρὸς ἡδονὴν λεγόντων. *Euripidis* est fragm. in *Stobaei* Tit. XIII. primum: Πότερα θέλεις σοι μαλθακὰ ψευδῆ λέγω, Ἢ σκληρ' ἀληθῆ, φράζε· σὴ γὰρ ἡ κρίσις. *Grotius: Rigidine veri, mollis an mendacii Malis loquelas, ede; nam datur optio.* Difficile, quod fecisse se scribit *Apollon. Tyan.* Epist. 45. VALCKEN.

94. Πενίη μὲν αἰεί κοτε σύντροφός ἐστι] Conparatur *Luciani* Nigr. C. 12. οἱ φιλοσοφίᾳ καὶ πενίᾳ σύντροφοί εἰσι, neque inmerito. Talia in eodem, *Polybio*, *Diodoro Sic.* atque aliis plurima. Σύνεστι non displicet, artam familiaritatem exprimens. Notissima omnibus συνεῖναι κόπῳ, οἰκουρίᾳ συνεῖναι, γεωργίᾳ, πράγμασι &c. Ceterum αἰεί κοτε vim deprecatur.

94. Τῇ Ἑλλάδι πενίη μ. ἀεί κοτε σ.] Restituetur vox perperam eiecta αἰεί κοτε σύντροφος σύνεσιν, quod est in *Stobaei* Florileg. neque hoc forte reiiciendum. Graecia, natura pauper, virtutis fuit et sapientiae gymnasium: ἀρετὴ δὲ ἔπακτός ἐστι· id est διδακτόν· Opponuntur τὸ διδακτὸν, et τὸ ἐν τῇ φύσει. *Epicharmi* dictum est: Ἁ δὲ μελέτα φύσιος ἀγαθᾶς πλεῦνα δωρεῖται φίλοις, ἢ ἀπὸ *Democriti:* Πλεῦνες ἐξ ἀσκήσιος ἀγαθοὶ γίνονται, ἢ ἀπὸ φύσιος. *Doctrina sed vim promovet insitam,* *Horatii.* De Graecia quoque artium magistra verissimum fuit illud *Theocriti* Eid. XXI, 1. Ἁ πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει· Αὐτὰ τῶ μόχθοιο διδάσκαλος. *Paupertas omnes artes perdocet, ubi quem attigit,* *Plautus* Stichi I, 3, 24. *Euripidis* ex Polyido, Πενία δὲ σοφίαν ἔλαχε, habet *Zenobius* Cent. V, Pr. 72. VALCKEN.

6. Ἢν

tum. Ita laudo quidem omnes Græcos, qui circa Dorica illa loca incolunt: sed non de cunctis eis hæc verba faciam, verum de Lacedæmoniis solis. Iam primum fieri non poterit, ut tuas voces admittant, afferentes Græciæ servitutem: deinde venient tibi obviam ad pugnandum, etiam si ceteri Græci omnes sentiant tecum. Neque vero de numero eorum quæras, quot illi sint, qui hoc facere possint: nam si in exercitu eorum mille fuerint, ii tecum congredientur; et item sive pauciores sive etiam
103 plures. Hæc quum audisset Xerxes, cachinnans inquit, Demarate, quodnam extulisti verbum? mille omnino viros cum tanto exercitu congressuros? Agedum, dic mihi, nonne teipsum ais istorum virorum fuisse regem? visne igitur sine mora tu cum decem viris dimicare? Quod si vestri populares omnes tales sunt, quales tu prædicas, profecto secundum vestra instituta decet te, qui illorum es rex, ad duplum comparari: nam si denis e meo exercitu singuli eorum pares sint, iure abs te posco, ut viginti sis par; ita verba quæ dixisti, comprobabuntur. Atqui si tales sunt illi ac proceritate tanti, qualis tu, ac Græci qui in colloquium meum venerunt, tantopere gloriamini, vide ne frustra id insolenterque faciatis: nam age intelligam quacunque probabilitate, unde fieri queat, ut mille aut decem millia vel etiam quinquaginta millia hominum, qui pariter omnes liberi, nec unius imperio subiecti, tanto exercitui obsisterent: quum simus nos plures quam milleni ad singulos eorum, si fuerint quinque millia. Nam sub uno, quemadmodum apud nos fit, imperatore milites, illius metu etiam contra suam ipsorum naturam meliores efficiuntur, adactique flagello, vel pauciores adversus plures eunt: iidem remisso libero sibi arbitrio, neutrum horum facerent. Adeo opinor Græ-

,, νέω μέν νυν [a] πάντας Ἕλληνας τὺς περὶ κεῖνυς τὺς Δωρικὺς χώρυς οἰκημένυς· ἔρχομαι δὲ λέξων ὐ περὶ πάντων τύσδε τὺς λόγυς, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μύνων· πρῶτα μὲν, ὅτι ὐκ ἔστι ὅκως κοτὲ [b] σὺς δέξονται λόγυς δυλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι· αὖτις δὲ, ὡς ἀντιώσονταί τοι ἐς μάχην, καὶ ἢν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμοῦ δὲ πέρι, μὴ πύθῃ ὅσοι τινὲς ἐόντες ταῦτα ποιέειν οἷοί τέ εἰσι· ἤν τε γὰρ τύχωσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι [c] μαχέσονταί τοι, ἤν τε ἐλάσσονες τυτέων, ἤν τε καὶ πλεῦνες". Ταῦτα ἀκύσας Ξέρξης, γελάσας ἔφη, ,, Δημάρητε, οἷον ἐφθέγξαο ἔπος, ἄνδρας χιλίυς στρατιῇ τοσῇδε μαχέσασθαι; ἄγε, εἰπέ μοι, [d] σὺ φὴς τυτέων τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γενέσθαι; σὺ ὦν [e] ἐθελήσαις αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέκα [f] μάχεσθαι; καί τοι εἰ τὸ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἐστι τοιῦτον οἷον σὺ [g] διαιρέεις, σέ γε τὸν κείνων βασιλῆα πρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιτάσσεσθαι κατὰ νόμυς τὺς ὑμετέρυς. εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατιῆς τῆς ἐμῆς ἀντάξιός ἐστι, [h] σὲ δέ γε δίζημαι εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον· καὶ οὕτω μὲν ὀρθοῖτ' [i] ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σεῦ εἰρημένος. εἰ δὲ τοιῦτοί τε ἐόντες, καὶ μεγάθεα τοσῦτοι [k] οἷος σύ τε καὶ οἱ παρ' ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλλήνων ἐς λόγυς, αὐχέετε τοσῦτον, [l] ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος οὗτος ὁ εἰρημένος εἴη· ἐπεὶ φέρε ἴδω παντὶ τῷ εἰκότι, [m] κῶς ἂν δυναίατο χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, [n] ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπ' ἑνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι· [o] ἐπεί τοι πλεῦνες [p] περὶ ἕνα ἕκαστον γινόμεθα, ἢ χίλιοι, ἐόν- 413
των [q] κείνων πέντε χιλιαδέων· ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον, γενοίατ' ἂν δειμαίνοντες τῦτον καὶ παρὰ τὴν ἑωϋτῶν φύσιν ἀμείνονες· καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι [r] μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἐόντες· ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ [s] ἐλευθέριον, ὐκ ἂν ποιέοιεν τυτέων ὐδέτερα. δοκέω δὲ ἔγωγε ,, καὶ

a Πάντας τοὺς Ἑλλ. *Arch. V.* *b* *Ald. Arch. Ask. Pass. Med. V.*, σοῦ vulgatum ex errore: porro δέξωνται *Med.*, nulla caussa. *c* Μαχήσ. *Arch. V. Ask.*, et mox. *d* Οὐ φὴς *Arch. V.* *e* Ἐθέλεις *Arch.*, ἐθελήσεις *Steph.* margo. *f* Μάχεσθαι *Med. Pass. Ask.*, reliquis μαχέσεσθαι aut μαχήσ. placuit. *g* Διερέεις *Arch.* *h* *Med. Ask. Pass.*, alii σέ γε tantum; tum statim εἶναι δίκαιον *Arch. V.*, loco ἀντάξιον. *i* Abest ἂν *Arch. V.*, mox etiam ὁ ante παρὰ· tum σέο λεγόμενος *Pass. Ask. Steph.* ora. *k* Οἷος σὺ *Arch. Vind. Valla*: ὅσοι alii: porro παρ' ἐμοὶ *V. Arch.* *l* Ὁρᾶτε *Arch. Valla.* *m* Πῶς ἂν *Vind. Arch.*, ultimum olim deerat. *n* Tria haec absunt ab *Arch.* *o* *Arch. Med. Pass. Ask. Vind. Ald.*, antea ἐπεί τε erronee. *p* Excitavit *Eustath.* ad *Hom.* p. 190. fin. *q* Κείνων *Ald.*, quem male deseruerunt insecuti Edd., ἐκείνων restituit *Gronov.* ex *Med.*, cui *Arch. Ask.* consentiunt: in *Pass.* ἐόντων πέντε χιλιάδων, et supra duas postremas voces μυριά. *r* Μαστιγέες *Arch.* *s* Ἐλευθέριον *Med. Pass. Ask. Paris. A.*, ceteri ἐλεύθερον, tum mox ποιέειν *Arch.* et *Ald.*

6. Ἤν τε γὰρ τύχωσι ἐ. χίλιοι] Haec personae conveniebant Demarati, atque in hac arte magistrum *Herodotum* decent: quae dicentem facit *Seneca* de Benef. VI, c. 31., ferri quodam modo possunt ista: *in primo statim monte Lacones obiecti dabunt tibi sui experimentum*; sed quae sequuntur, illa scripta sunt incogitanter atque absurde: *Tot ista gentium millia trecenti morabuntur*; nisi *paucos* posuerit *Seneca*, quibus ex margine *trecenti* male sint substituti. — Paulo post non ut *Galeus* narrat, sed in *Arch.* Codice scribi suspicor, σὲ δέ γε δίκαιον εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον· quod placet. VALCKEN.

11. Σὺ φὴς] Enotatum οὐ φὴς sectatus *Valla* est, *Galeo* plaudente, et dat profecto sententiam egregiam, quamquam vulgata, modo interrogatione animetur, haud meliorem. Σὺ εἰς Ἕλλην τε — C. 101., tum elegans hic repetitio, σὺ ὦν ἐθελήσαις —.

18. Δίζημαι εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον] Non convenit δίκαιον *Arch.* et *Vind.*, spernique debuerat. Scribentis animo obversabatur *Iliad.* Θ, 234. Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε, καὶ διηκοσίων τε ἕκαστος Στήσεσθ' ἐν πολέμῳ, haud sane contra centum ducentosque singuli pugnaturi, ἀλλ' ὡς ἀντίσταθμοι καὶ ἰσοβαρεῖς ἑκατὸν καὶ διακοσίων, explicante *Porphyrio* Quaest. Hom. XXV. Οἷος σὺ quod MSS. praeviis probavi, reiectum iri non opinor.

28. Πλεῦνες περὶ ἕνα ἕ.] Praefixum numeralibus περὶ tantundem valet ac ἐγγὺς et σχεδόν· in comparatione adhibentur πρὸς et παρά· hic itaque scribendum puto: πλεῦνες παρὰ ἕνα ἕκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πέντε χιλιαδέων. In his etiam *Herodotus Homeri* sui meminerat, cuius Agamemnon in Il. B, v. 126., [Εἴπερ] δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοὶ, Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν, Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο· modestior *Virgilii* Iuturna AEn. XII, 233., *Vix hostem alterni si congrediamur habemus.* VALCKEN.

28. Ἐόντων κείνων πέντε χιλιαδέων] Perperam post *Ald.* et *Camerarium* haec mutarunt. *Numerus*, docti viri verba sunt, *est nimius: nam sic quingentas myriadas duxisset Xerxes; si legeretur* ἐόντων ἐκείνων χιλίων *ratio constaret.* At quingentas myriadas regem sub signis habuisse, infra declarabitur C. 186.

33. Ἐς τὸ ἐλευθέριον] Intactum ἐς τὸ ἐλεύθερον potuerat relinqui, quoniam istud paullo plerumque diversius et liberalitatem spectans. *Democritus* in *Stobaei* Serm. XCII. p. 513. χρημάτων χρῆσις σὺν νόῳ χρήσιμον ἐς τὸ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ εἶναι, *ad exercendum liberalitatem.* Maneat tamen, in qua depositum est sede, ob *Dion. Chrysost.* Or. XIV. p. 229. D. αὐτὸ δὲ τοῦτο ὅ, τί ἐστι τὸ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ εἶναι, ἢ ὅ, τι τὸ δουλεύειν οὐκ ἴσασι· et pag. seq. C.

52. Οὕτω

„ καὶ ἀνισωθέντας πλήθεϊ, χαλεπῶς ἂν Ἕλληνας Πέρσῃσι μένοισι μάχεσθαι. ἀλλὰ [a] παρ' ἡμῖν τῦτό ἐστι τὸ σὺ λέγεις. ἔστι γε μέντοι ὐ πολλὸν, ἀλλὰ σπάνιον. εἰσὶ γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν αἰχμοφόρων, οἳ [b] ἐθελήσυσι Ἑλλήνων ἀνδράσι τρισὶ ὁμῦ μάχεσθαι· τῶν σὺ ἐὼν ἄπειρος, πολλὰ [c] φλυηρέεις". Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει, „ Ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην ὅτι ἀληθηΐῃ χρεώμενος, ὐ φίλα τοι ἐρέω. σὺ δὲ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν [d] τῶν λόγων τὺς ἀληθεστάτυς, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιήτῃσι. καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω [e] τὰ νῦν τάδε ἐστοργὼς ἐκείνυς, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίσταια, οἵ με τιμήν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρῷα, ἄπολίν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι· [f] πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος, βίον τέ μοι καὶ οἶκον [g] δέδωκε. ὔκων οἰκός ἐστι ἄνδρα τὸν σώφρονα εὐνοίην φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. ἐγὼ δὲ ὔτε δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι, [h] ὔτε δυοῖσι· ἑκών γε εἶναι ὐδ' ἂν μυνομαχέοιμι. εἰ δὲ ἀναγκαίη εἴη, ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἀγὼν, μαχοίμην ἂν πάντων ἥδιστα ἑνὶ τυτέων τῶν ἀνδρῶν, οἳ Ἑλλήνων ἕκαστος φησὶ τριῶν ἄξιος εἶναι. ὣς δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ μὲν ἕνα μαχεόμενοι, ὐδαμῶν εἰσὶ κακίονες ἀνδρῶν· ἁλέες δὲ, [i] ἄριστοι ἀνδρῶν ἁπάντων. ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες, ὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι· ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης, νόμος, τὸν ὑποδειμαίνυσι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ, σέ. ποιεῦσι [k] γῶν τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγῃ· ἀνώγει δὲ τὠυτὸ αἰεὶ, οὐκ ἐῶν φεύγειν ὐδὲν πλῆθος [l] ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει, ἐπικρατέειν, ἢ ἀπόλλυσθαι. [m] σοὶ δὲ, εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, [n] τἆλλα σιγᾷν ἐθέλω τολοιπόν· νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα· γένοιτο μέν τοι κατὰ [o] νόον τοι βασιλεῦ". Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε [a] ἐτρέ-

Græcos etiam pares numero Persis, ægre
cum eis solis certaturos, quinimo istud a-
pud nos est id quod ais: verum non ita
multum, sed rarum: sunt enim e Persis
meis satellitibus, qui velint cum ternis viris
Græcis pariter dimicare: quorum tu inexper-
tus multa blateras. Ad hæc Demaratus, In- 104
telligebam, inquit, rex, ab initio me verita-
te utentem, non iucunda tibi dicturum: sed
quia tu dicere me verissima coegisti, dixi quæ
erant ex officio Spartanorum. Quanquam
ipse optime intelligis quantopere nunc illos
ego amem, qui me honore et decore paterno
exutum, extorrem profugumque fecerunt:
quem pater tuus exceptum, victu ac domicilio
donavit. Quare non est credibile virum pru-
dentem respuere benevolentiam exploratam,
sed maxime observare. Ego autem neque
cum decem viris promittam me posse dimica-
re, neque cum duobus: ac ne singulari qui-
dem certamine volens certaverim. At si ne-
cesse fuerit, aut vehemens discrimen insti-
terit, libentissime cum uno quolibet istorum
hominum dimicarem, qui se singulos aiunt
idoneos ad certandum cum ternis Græcorum.
Etenim Lacedæmonii pugnando cum singu-
lis, non sunt illi quidem ullis deteriores vi-
ris: at conferti, cunctorum virorum sunt
excellentissimi: nam licet sint liberi, non ta-
men sunt omnia liberi: quippe quibus præest
domina lex, quam multo magis metuunt,
quam tui te. Faciunt ergo quæcunque illa
cogit, cogit autem idem semper, vetans eos
ex acie fugere quantamvis hominum multi-
tudinem; sed ut ordinem non deserentes, aut
vincant aut occumbant. Hæc ego loquens, si
tibi blaterare videor, volo posthac in ceteris
silentium agere. Hactenus loquutus sum coa-
ctus: tibi vero ex sententia contingat, rex.
Hæc loquuto Demarato, Xerxes ad risum ver- 105
sus,

a Med. Pasf. Ask. Paris. A., alii παρ' ἡμῖν μὲν μούνοισι τοῦτό ἐστι. laudo priores. *b* Θελήσ. *Pasf.* *c* Φλυηρεῖς *Arch. V.* *d* Τοὺς λόγους iidem. *e* Νῦν tantum *Pasf.* *f* Ὁ δὲ σὸς πατ. *Arch.* *g* Ἔδωκε id. et *Vind.*, tum οἰκὸς *Ask.* more Ionum. εἰκὸς alii. *h* Οὔτεοῖσι *Pasf.*, οὔτε οἶσι *Ask.* tum ἑκών τε cum *Arch. V.* *i* Ἄριστοί εἰσιν *Arch. Vind.* *k* Γ' ὧν *Arch.* *l Arch. V. Med. Pasf. Ask. Paris. A.*, olim ἀνδρῶν. *m Med. Ask. Arch. Pasf.*, antea σὺ δέ. *n* Ἅμα σιγ. *Pasf. Ask.*, in *Med.* ἅμα θέλω, omisso medio. *o* Νόον βασ. *Arch. Vind.*, non sine specie.

53. Οὔτε δυοῖσι] Fluctuationes Codd. non moror. *Hesychius* Δυοῖς, δυσὶ, quomodo *Manetho* III, 217. Noster I, 32. ἀνόλβιος δὲ δυοῖσι προέχει. *Sibylla* apud *Lactantium* Divin. Instit. IV, 15. καὶ ἰχθύεσσι δυοῖσιν, certe in scriptis libris. Quod deinceps, οἱ Ἑλλήνων ἕκαστός φησι — turbat sermonis formulam, aut ὃς Ἑλλ. ἕκας. φησὶ, aut οἱ — φασὶ desiderantem. Atque huc animadversiones doctorum hominum *Pavii*, *Abreschii*, quem vide Diluc. *Thucyd.* p. 240., pronae inclinant. *Reiskius* ὧν τοι Ἑλλ. —— φησὶ malebat.

56. Οἳ Ἑλλήνων ἕκαστος φησὶ] Φασὶ legendum puto cum Clar. *Abreschio* Diluc. *Thuc.* p. 240. aliis usitata structura reperitur et ap. *Herod.* VIII, c. 86. ἐγένοντο — μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ — πᾶς τις (id est ἕκαστος) προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξεα. In his, οἳ φασὶ ἕκαστος Ἑλλήνων τριῶν εἶναι ἄξιος· postremum ponitur pro ἀντάξιος. Xerxis magniloquentiam postea temporis egregie Susis confutavit Polydamas Thessalus, de quo *Pausan.* VI. p. 464. VALCKEN.

60. Δεσπότης, νόμος] Alibi νόμος πάντων βασιλεὺς L. III, 38., et νόμοι βασιλεῖς *Platoni* Conviv. p. 196. C. Demarctus δεσπότην *dominum* maluit ob aspera legis imperia et sanctionem in τρέσαντες, sane acrem, inf. L. IX, 54. et 70. Conf. *Nic. Cragium* Rep. Lacedaem. III. p. 361.

63. Οὐκ ἐῶν φεύγειν] In proximis, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι, quid supplendum lectori relinqueretur, intellexit *Valla*, interpretatus: *vetans semper eos ex acie fugere, — sed iubens ut* &c. Similia legere se meminerat apud *Ciceron.* de LL. II, c. 27., *Plato vetat, — sed — ut compleatur*; nempe *iubet*, quod recte subicit *P. Manucius*. *Isaeus* p. 80, 44. νόμος οὐκ ἐᾷ τὸν τῆς ἐπικλήρου κύριον εἶναι, ἀλλ' ἢ τοὺς παῖδας — κρατεῖν τῶν χρημάτων, nempe κελεύει. *Demosth.* p. 143., F. τῶν νόμων οὐκ ἐώντων —, ἀλλ' ἀνειπεῖν· in *Xenoph.* Ἑλλ. V, p. 320, 35. καταδύειν μὲν οὐκ εἴα· — *sed* τριήρη — ἄπλουν ποιεῖν· subintelligi potest εἴα· ut in *Euripid.* Phoen. v. 1223. et in his *Alexidis* apud *Stobaeum* p. 454, 40., Οὐκ ἠξίωσα καταλιπεῖν τὴν μητέρα· Πρώτην δὲ σώζειν· nempe ἠξίωσα· vid. Celeberr. *Hemsterhusius* et quos citat ad *Luciani* p. 492. In *Paulinis* ex I. ad *Timoth.* Epist. IV, 3. Κωλύοντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων· errorem *Isidori Pelusiotae* recte corrigit *Schol.* in Var. Lect. *I. I. Wetstenii*: οὐκ ἔστι, ait, σφάλμα καλλιγραφικὸν, — ἀλλὰ ὀρθῶς εἰς τὴν Ἀτθίδα συνήθειαν διαπεφρασμένον. VALCKEN.

65. Σοὶ δὲ, εἰ φαίνομαι &c.] Laudem MSS., Gronovius et *Pavius*, de coniectura σοὶ reformans, merentur. Proxima, tot viro Celeb. aestus cientia, scite Cl. *Reiskius* φλυηρέειν πολλὰ, σιγᾷν ἐθέλω — fingebat, reditura ad regiam insultationem πολλὰ φλυηρέεις, *multa blateras* Demarete. Mihi novationis gravior desit caussa, si tamen, scriberem ἀλλὰ σιγᾷν —· quam viam AMA trium Codd. munit, ex ΑΛΛΑ propagatum, usus praeterea in consecutione tritus voculae. Supra C. 16. ΕΙ δέ τοι οὕτω δεδόκηται γενέσθαι, καὶ οὐκ οἷά τε αὐτὸ παρατρέψαι, ΑΛΛ' ἤδη ἴημι ἐν κοίτῃ τῇ σῇ, *si ita tibi constitutum est, neque id revocari potest, en*, vel *ergo, ad cubandum in tuo cubili pergo.* Et L. IX, 41. ΕΠΕΙ τοίνυν ὑμεῖς ἢ οὐκ ἴστε οὐδὲν, ἢ οὐ τολμᾶτε λέγειν, ΑΛΛ' ἐγὼ ἐρέω, *ergo ego rem proferam.* Conmodum haec usurpavit ac prudenter *Raphelius* in Ep. ad *Rom.* C. VI, 5., ubi ἅμα et ἀλλὰ similiter conversa.

69. Ἐς γέλωτά τε ἐτρέψατο] Pro agente verbi forma stat *Gronovius*, media damnata. Possem easdem con-

ſus, nulla indignatione permotus eſt, ſed
comiter hominem remiſit. Poſt Demarati
colloquium, ubi Doriſco illi præfecit præ-
torem Maſcamem Megadoſtis filium, amo-
to eo, quem Darius præfecerat, ire cum
exercitu per Thraciam adverſus Græciam
106 pergit. Huic Maſcami, quem illic reli-
quit Xerxes, uni tanquam omnium præto-
rum præſtantiſſimo quos ipſe aut Darius
conſtituiſſet, dona quotannis miſit; et i-
tem eius poſteris Artaxerxes filius Xerxis.
Etenim ante hanc expeditionem in Thracia
et in Helleſponto ubique prætores fuerant,
qui omnes poſt eandem expeditionem a
Græcis eiecti ſunt et e Thracia et ex Hel-
leſponto, præterquam iſte in Doriſco,
quippe hunc in Doriſco Maſcamem nulli
unquam, etſi multi conati fuerint, tamen
eiicere nequierunt: ob id huic ab eo qui
ſemper in Perſis regnat, dona mittuntur.
107 Eorum vero qui a Græcis expulſi ſunt, ne-
minem rex Xerxes virum egregium eſſe
dixit, præter unum Bogem ex Eione,
quem laudare non deſinebat, eiusque qui
ſuperfuere liberos maximo inter Perſas ho-
nore proſequebatur. Siquidem magnis fer-
ri laudibus Boges meruit: qui quum ab A-
thenienſibus et Cimone Miltiadis filio obſi-
deretur, liceretque ei accepta fide egredi
et in Aſiam remeare, tamen abnuit, ne
regi præ metu ſuperfuiſſe videretur, ſed
ad extremum usque perſtitit: atque ubi ni-
hil in mœnibus commeatus reliquum fuit,
collato ingenti rogo, interemit liberos, con-
iugem, concubinas, familiam, eosque mox
in ignem iniecit: dehinc omne aurum ur-
bis atque argentum e muro diſperſit in Stry-
monem: his actis, etiam ſemetipſum mi-
ſit in ignem. Ita hic merito a Perſis ad
108 hoc usque tempus celebratur. Xerxes e
Doriſco in Græciam tendens, ut quosque
po-

[a] ἐτρέψατο, καὶ οὐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίην, ἀλλ᾽
ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο· τούτῳ δὲ ἐς λόγους ἐλ- 414
θὼν Ξέρξης, καὶ ὕπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ [b] τούτῳ
καταστήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδόστεω, τὸν δὲ ὑπὸ
Δαρείου σταθέντα καταπαύσας, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν
διὰ τῆς Θρηΐκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Κατέλιπε δὲ ἄν-
δρα τοιόνδε Μασκάμην γενόμενον, τῷ [c] μούνῳ Ξέρξης
δῶρα πέμπεσκε, ὡς [d] ἀριστεύοντι πάντων ὅσους κα-
τέστησε αὐτὸς ἢ Δαρεῖος ὑπάρχους· πέμπεσκε δὲ ἀνὰ
πᾶν ἔτος· ὡς δὲ καὶ Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι
Μασκαμείοισι ἐκγόνοισι· κατέστασαν γὰρ ἔτι πρότε-
ρον ταύτης τῆς ἐλάσιος ὕπαρχοι ἐν τῇ Θρηΐκῃ καὶ
[e] τοῦ Ἑλλησπόντου πανταχῇ· οὗτοι ὦν πάντες, οἵ
τε ἐκ Θρηΐκης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πλὴν τοῦ ἐν
Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὕστερον ταύτης τῆς στρατηλα-
σίης ἐξῃρέθησαν· τὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ Μασκάμην οὐδα-
μοί κω [f] ἐδυνάσθησαν ἐξελεῖν, πολλῶν πειρησαμένων·
διὰ τοῦτο δέ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλεύ-
οντος αἰεὶ ἐν Πέρσῃσι. Τῶν δὲ ἐξαιρεθέντων ὑπὸ Ἑλ-
λήνων οὐδένα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀ-
γαθὸν, εἰ μὴ Βόγην μοῦνον τὸν ἐξ Ἠϊόνος· τοῦτον δὲ
αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τοὺς περιεόντας αὐτοῦ ἐν Πέρ-
σῃσι παῖδας ἐτίμα μάλιστα· ἐπεὶ καὶ ἄξιος [g] αἴνου
μεγάλου ἐγένετο Βόγης· ὃς, ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο ὑπὸ
Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδεω, παρεὸν αὐτῷ
ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοστῆσαι ἐς τὴν Ἀσίην, οὐκ
ἐθέλησε, μὴ δειλίῃ δόξειε περιεῖναι βασιλέϊ, ἀλλὰ
[h] διεκαρτέρεε ἐς τὸ ἔσχατον· ὡς δ᾽ οὐδὲν ἔτι φορβῆς
ἐνῆν ἐν τῷ τείχεϊ, συννήσας πυρὴν [i] μεγάλην, ἔσφα-
ξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς, καὶ
τοὺς οἰκέτας· καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ· [k] μετὰ δὲ
ταῦτα, τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τὸν
ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ἐς τὸν Στρυμόνα. ποιήσας
δὲ ταῦτα, [l] καὶ ἑωϋτὸν ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. οὕτω μὲν οὗτος
δικαίως αἰνέεται ἔτι καὶ ἐς τόδε ὑπὸ Περσέων. [m] Ξέρξης
δὲ ἐκ τοῦ Δορίσκου ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· τοὺς δὲ
αἰεὶ

a Ἔτρεψε *Med. Paſſ. Ask.*, reliqui omnes vulgatum habent. *b* Τοῦτον *Arch.* Mox Μεγαλόστεω idem cum *Valla* et *Vind.* *c* Non eſt in *Med. Paſſ. Ask.* *d* Ἀρίστῳ ὄντι iidem; et *Steph.* ora ex gloſſa. *e* Τοῦ Ἑλλησπόντου *Med. Paris. B. Paſſ. Ask. Brit.*; perbene: antea τῷ Ἑλλησπόντῳ in *Arch.* undecim ſeqq. deſiderantur. *f* Ἐδυνάσθησαν *Vind. Paſſ. Ask. Brit.*, olim ἐδυνήθησαν. tum πειρησομ. *Arch.* *g* Ἐπαίνου *Arch.*, qui praecedens μάλιστα cum *Vind.* praeteriit, praeterea περιεόντας αὐτῷ. *h* Δ᾽ ἐκαρ. *Arch.* *i* Omittunt *Arch. V.*, non *Suidas*, in Συννήσας citans. *k* Μετὰ ταῦτα *Paſſ.*: his autem praeponit *Brit.* οὕτω μὲν οὗτος δικαίως αἰνέεται ἔτι, utique non ſuo loco. *l* Abeſt *Paſſ. Ask. Arch. Vind.* copula, non ſane neceſſaria. *m* Ὁ δὲ Ξέρξης *Arch.*

concedere in partes, modo τὸ πρᾶγμα, aut quid eiuſcemodi, adeſſet. In *Thucydide* VI, 35. Syracuſiorum nonnulli ἐς γέλωτα ΕΤΡΕΠΟΝ τὸ πρᾶγμα. *Ariſtophanes*, quem ibi anteſtatus eſt *Abreſchius*, in Veſp. v. 1235. κᾆτ᾽ ἐς γέλων τὸ πρᾶγμ᾽ ἔτρεψας. Nihil hic ſimile: verſus in riſum rex eſt, ſive, ſemet vertit, ἐτρέψατο. Ὀργὴν ποιεῖσθαι eiusdem indicio *Thucydides* I, 92.

72. Ἐν τῷ Δορίσκῳ τούτῳ] Praeſtat τοῦτον. Nam τούτῳ ad C. 59., ubi de *Doriſco*, referre non auſim. Τοῦτον ait, quippe eum hominem diſtinctius deſcripturus. Τῷ μούνῳ Ξέρξης — veretur ne nimium ſit, in tanto Megiſtanum numero, *Gronovius*, eritque ſine dubio, ſi huic uni et ſoli ex Perſis munera a rege miſſa putaverimus: pluribus enim quotannis dona dividebat L. I, 135. et L. III, 160. Soli tamen Maſcami ex omnibus praefectis, a ſe patreque Dario isthic conſtitutis.

77. Ὡς ἀριστεύοντι πάντων] Codicum lectiones, quae proſtant, ἀρίστῳ πάντων, et ἀρίστῳ ἐόντι πάντων, ſunt tantum interpretamenta phraſios Herodoteae ἀριστεύοντι πάντων· qua Sophanes dicitur ἀριστεύσας Ἀθηναίων IX, c. 73. —— Quod paulo poſt *Med.* non diſpliceret, ſi darent et alii Codd. τοῦ Ἑλλησπόντου πανταχῇ· praeter alia plurima, οὐδαμόθι πάσης τῆς Εὐρώπης legitur VII, c. 126. μηδαμοῦ ſic adhibetur *Platoni* LL. XII, p. 958. D. περὶ τελευτήσαντας —— ὅσα προσήκει τελεῖσθαι, τοὺς ἐξηγητὰς γίγνεσθαι κυρίους φράζοντας· θήκας δ᾽ εἶναι τῶν χωρίων, ὁπόσα μὲν ἐργάσιμα, μηδαμοῦ· interſerta litera *Plato* menda poterit liberari, ſi ſcribatur: γίγνεσθαι κυρίους φράζειν· τὰς θήκας δ᾽ εἶναι ——. *vetat ex agro culto, eove qui coli poſſit, ullam partem ſumi ſepulcro*, *Cicero* de LL. II, c. 27. VALCKEN.

86. Ἐδυνάσθησαν ἐξελεῖν] Verbi forma Herodotea eſt L. II, 19. et 43. Habet et *Sophocles* Oed. Tyr. v. 1235. ἄλοκες φέρειν τάλας Σῖγ᾽ ΕΔΥΝΑΣΘΗΣΑΝ ἐς τοσόνδε; *Boges* eiusque pervicax conſtantia a multis memoratur: *Plut.* in Cimon. p. 482. E. Βούτην, *Pauſanias* L. VIII, p. 614. Βοῆ, *Polyaenus* VII, 24. Βόργην, quae Nob. *Palmerii* obſervatio, adpellant, omnes corrupti et hinc adiuvandi. Res ipſa anno Olymp. LXXVII, 3. apud *Diodor.* L. XI, 60. uſu venit.

90. Εἰ μὴ Βόγην μ. τὸν ἐξ Ἠϊόνος] *Palmer.* ad h. l. „ *Plutarchus*, ait, *in Cimone* (p. 482. E.) Βούτην *vocat*; *Pauſanias* (VIII, p. 614. F.) Βόη. *Polyaenus* (p. 655.) Βόργην. Factum memorabile, quo Boges inclaruit, attigerunt *Plutarch.* et *Polyaen.* Illum *Plutarch.* ſcribit, ἀπογνόντα τὰ πράγματα, τῇ πόλει πῦρ ἐνεῖναι, καὶ συνδιαφθεῖραι μετὰ τῶν φίλων καὶ τῶν χρημάτων ἑαυτόν· iuxta *Herod.* fecit illud Boges, ὡς οὐδὲν ἔτι φορβῆς ἐνῆν ἐν τῷ τείχεϊ· et in epigramm. ap. *Plut.* et *Aeſchinem* c. Cteſiph. p. 80., Perſis dicuntur Athenienſes ἐπ᾽ Ἠϊόνι, Στρυμόνος ἀμφὶ ῥοὰς, Λιμόν τ᾽ αἴθωνα κρυερόν τ᾽ ἐπάγοντες Ἄρηα. Noſtro de Boge narratis ſimillima exempla praebet vetus etiam hiſtoria plurima; *Diodorus Sic.* XVI, c. 45. XVII, c. 28. XVIII, c. 22. Phocenſium ex deſperatione rabies narrata *Pauſaniae* X, p. 800. *Plutarcho* T. II. p. 244. C. *Polyaeno* p. 821., comparari poterit cum illa Abydenorum apud *Livium* XXXI, c. 17. Plura dabit *Is. Caſaubon.* in *Athen.* XII, c. 7. VALCKEN.

Galaica vel Briantica regio Thraciæ, ubi postea Cicones. Urbes et paludes, quas præteriit Xerxes; regiones, quas transiit ad fluvium Strymona usque.

αἰεὶ γινομένους ἐμποδὼν, συστρατεύεσθαι ἠνάγκαζε· ἐδεδούλωτο γὰρ, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἡ μέχρι Θεσσαλίης πᾶσα, καὶ ἦν ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρος, [a] Μεγαβάζου τε καταστρεψαμένου, καὶ ὕστερον Μαρδονίου. παραμείβετο δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκου, [b] πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηΐκια τείχεα, τῶν ἐσχάτη πεπόλισται πρὸς [c] ἑσπέρην πόλις τῇ οὔνομά ἐστι Μεσαμβρίη· ἔχεται δὲ ταύτης Θασίων πόλις, Στρύμη· διὰ δέ σφεων τοῦ μέσου [d] Λίσσος ποταμὸς διαῤῥέει· ὃς τότε οὐκ [e] ἀντέσχε τὸ ὕδωρ παρέχων τῷ Ξέρξεω στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε· ἡ δὲ χώρη αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλέετο [f] Γαλαϊκὴ, νῦν δὲ Βριαντική. ἔστι
415 μέντοι τῷ δικαιοτάτῳ τῶν λόγων καὶ αὕτη Κικόνων. Διαβὰς δὲ τοῦ Λίσσου ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον [g] ἀποξηρασμένον, πόλις Ἑλληνίδας τάσδε παραμείβετο, Μαρώνειαν, Δικαίαν, [h] Ἄβδηρα. ταύτας τε δὴ παρεξήϊε, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομαστὰς [i] τάσδε· Μαρωνείης μὲν μεταξὺ καὶ Στρύμης κειμένην [k] Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δικαίαν, [l] Βιστονίδα, ἐς τὴν ποταμοὶ δύο [m] ἐσεῖσι τὸ ὕδωρ, Τραῦός τε καὶ Κόμψατος. κατὰ δὲ Ἄβδηρα, λίμνην μὲν οὐδεμίην ἐοῦσαν οὐνομαστὴν παραμείψατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ [n] Νέστον, ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν τὰς ἠπειρώτιδας πόλις παρήϊε· τῶν ἐν μιῇ λίμνη ἐοῦσα τυγχάνει [o] ὡσεὶ τριήκοντα σταδίων μάλιστά κη τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα ἁλμυρή. ταύτην τὰ ὑποζύγια μοῦνα ἀρδόμενα ἀνεξήρηνε· τῇ δὲ πόλι ταύτῃ οὔνομά ἐστι [p] Πίστυρος. ταύτας μὲν δὴ [q] τὰς πόλις τὰς παραθαλασσίας τε καὶ Ἑλληνίδας ἐξ εὐωνύμου χειρὸς ἀπέργων παρεξήϊε. Ἔθνεα δὲ [r] Θρηΐκων, δι' ὧν τῆς χώρης ὁδὸν ἐποιέετο, τοσάδε· Παῖτοι, [s] Κίκονες, Βίστονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἠδωνοὶ, [t] Σάτραι. τουτέων οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν κατοικημένοι [u] ἐν τῇσι νηυσὶ εἵποντο· οἱ δὲ αὐτέων τὴν μεσόγαιαν οἰκέοντες, καταλεχθέντες τε ὑπ' ἐμεῦ, πλὴν Σατρέων, οἱ ἄλλοι πάντες, [x] πεζῇ ἀναγκαζόμενοι εἵποντο. Σάτραι

populos adibat, secum militare cogebat. Erat autem, ut superius a me expositum est, omnis ad Thessaliam usque tractus in ditionem redactus et regi tributarius effectus a Megabazo et mox a Mardonio. Digressus a Dorisco, præteriit primum Samothracica castella, quorum ultimum oppidum ad vesperam situm est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidum Thasiorum, Stryma: quæ oppida interfluit amnis Lissus, cuius aqua tunc non suffecit copiis Xerxis, sed defecit. Hæc olim regio vocabatur Galaica, nunc autem Briantica: quæ tamen optimo iure Ciconum est.
109 Transmisso alveo fluminis Lissi arefacto, Xerxes has Græcas urbes prætergressus est: Maroneam, Dicæam, Abdera, eas inquam præteriit, et has quæ iuxta eas sunt, nominis clarissimi paludes, Ismaridem, quæ Maroneam Strymamque interiacet: Bistonidem Dicææ contiguam, in quam duo flumina ingrediuntur, Trauus et Compsatus. Iuxta Abdera autem nullum nobilem lacum præteriit Xerxes, sed fluvium Nestum mare subeuntem. Post has regiones pergens mediterraneas urbes præteriit: in quarum una est lacus triginta ferme stadiorum in circuitu, piscosus et admodum salsus: quem sola iumenta quum aquarentur exsiccavere. Huic urbi nomen est Pistyrus. Has urbes et maritimas et Græcas sinistrorsum relinquens præteriit Xerxes.
110 Per quas autem gentes Thraciæ iter fecit, hæ sunt: Pæti, Cicones, Bistones, Sapæi, Dersæi, Edoni, Satræ. Quarum quæ maritimæ erant, navibus sequutæ sunt: quæ vero mediterraneæ, quæ et commemoratæ sunt a me, præter Satras, ceteræ omnes pedestres sequi coactæ sunt.
111 Satræ nulli

a Μεγαβύζου id. *Vind.* bene. Sed vide L. IV, 143. *b* Πρῶτον *Arch. V.*, et Σαμοθρήϊκια sive Σαμοθρήϊκεα, uti *Ask.* *c* Ἑσπέρῃ *Pass. Arch. V.* Μεσαμβρίην hinc advocat *Steph. Byz.* in Voc. *d* Λίσος *Arch. Med. Vind. Brit. Valla.* *e* Ἀντέσχε *Pass. Ask. Arch.*, ἀντέσχετο alii. Spectavit ista *Eustath.* ad Perieg. v. 538., male citans. *f* Γαλδαϊκὴ *Med. Pass. Ask.*, Γαλλαϊκὴ *Arch. Valla*; quod discrimen capitalibus litteris debetur. *g* *Med.*, ἀπεξηρασμ. *Pass. Ask. V. Arch. Brit. Paris. A.*, ex *Aldo* ἀπεξηραμμένον. Conf. L. I, 186.; tum πόλις *Arch. Ask.*, non πόλιας, quomodo prius. *h* Ἄβδηραν, et mox ταῦτα *Pass.*, posterius etiam in *Ask.* *i* Τάσδε *Arch. V. Pass. Ask.*, antea ταύτας, repetitione insuavi. *k* Citavit *Steph. Byz.* in Ἴσμαρος. *l* Βιστονίδα *Arch. Ask.*, alii Βιστων. cum *Aldo.* *m* Ἐσεῖσι *Pass.* et *Arch.*, cui ὕδωρ deest: antea εἰσεῖσι. Tum Στραύοστε καὶ Κόμψαντος *Med.*, Στράβος καὶ Κόμψαντος *Ask.*, Κόψαντος *Arch. Valla.* *n* Μέστον *Arch.* *o* Ὅση id. *p* Πίστυρος ora *Steph. Arch. Ask.*, Πύστιρος *Med. Pass.*, alii Πίστυρος. *q* Absunt hae duae voces *Arch.* *r* Θρηΐσκων *Arch.*, mox ὁδὸν negligens. *s* Tres seqq. omittit idem. Δερσαῖοι hinc ap. *Steph. Byz.* in Δεραῖοι. *t* Σάστραι male *Pass.* Vid. *Steph. Byz.* in Voc. *u* *Med. Arch. Brit. Ask. Pass.*, ἐν desiderabatur. *x* *Arch. V. Med. Ask. Pass.*, πεζοὶ olim.

12. Μεσαμβρίη] Eiusdem nominis, sed alius situs *Mesambria*, Ponto in ultimis Thraciae finibus contermina L. IV, 93. VI, 33. *Strymam* ex *Heraclide* aut *Philostephano* insulam *Harpocratio* perhibet, Thasiorum coloniam: quod non capio, si Lissus sive Lisus amnis Mesambriam et Strymam raserit et mediam utramque transierit: an insula contra urbem fuit posita eiusdem nominis? Litis, qua de *Harpocratio*, Thasiorum et Maronitarum de Strymae possessione meminit *Philippus* Epist. ad Athenienses ap. *Demosthen.* p. 94.

15. Οὐκ ἀντέσχε] Quis recusaret Herodoteum? Amnem Melanem οὐκ ἀντισχόντα —— τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα memoravit C. 58. Sequetur Apidanus, οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε C. 196. De Scamandro *Eustath.* οὐκ ΑΝΤΕΣΧΕ τὸ ὕδωρ ad *Dionys.* v. 538. Regio *Gallaica*, quae postea *Briantica*, non alia, iudicio *Glareani* et *Ortelii*, ac *Livii* XXXVIII, 41. *campus Priaticus*, sive *Prianticus*: nam *Priantae* sunt *Plinio* L. IV, 11. Hist. Nat. et *Solino*, ad quem Cl. *Salmasius* pag. 112.

15. Οὐκ ἀντέσχετο τὸ ὕδωρ π.] Recte, ni fallor, corrigit *Reiskius*: οὐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ. παρέχων τῷ Ξέρξεω στρατῷ· de Apidano VII, c. 196., οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε εἰ μὴ φλαύρως. Qua hic structura II, c. 157., Azotus diutissime πολιορκεομένη ἀντέσχε. Potidaeatae *Thucyd.* II, c. 70., οὐκ ἔτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν· idem esset, τῇ πολιορκίῃ ἀντέχειν· ut II, c. 50. —— In proximis *Brianticam* viri docti compararunt cum *Priatico campo* apud *Livium*, ubi iter describit exercitus Romani, a Chersoneso redeuntis per Thraciam maritimam, XXXVIII, c. 41. VALCKEN.

24. Βιστονίδα] *Steph. Byz.* de voce, τὸ θηλυκὸν, Βιστονὶς, ἐκτέταται δὲ καὶ λέγεται Βίστωνις, cuius observationem damnat *Berkelius*, Βιστονίδα ob Βίστονας seq. Capitis praeferens. Favent scripti libri et *Ptolemaeus* Geograph. L. III, 11. Schol. *Apollon. Rh.* II, 706., *Strabo* VII. fin., quibus Βιστονὶς λίμνη. Amnem *Nestum* solus *Arch.* Μέστον vocat, non sine exemplo; namque in nummis ΜΕΣΤΟΣ et MSS. *Plinii*, *Solini* et *Martiani*, teste *Salmasio* ad *Solin.* p. 112. Verior *Nesti* titulus, rediturus C. 126. Pertinet huc Cl. *Schurzfleischii* notatio ad *Diodori* Fragmenta T. II. p. 642.

33. Πίστυρος] Proxime adpropinquat ad *Stephani Byz.* Πίστιρον, ἐμπόριον Θρᾴκης, sive potius, ut in Βίστιρος scribit, Πίστιρος. Vocabulum idem, Macedonum ore et sono tantum discrepans. Mox vir eruditus τὰς παραθαλασσίας τε καὶ ἠπειρώτιδας corrigebat, me iudice sine necessitate.

45. Καὶ

li unquam hominum, quantum nos scimus, fuere subiecti, sed soli e Thracibus ad meam memoriam liberi semper perstitere. Editos enim montes incolunt omnigenis arboribus ac nivibus obsitos: suntque viri in re bellica eximii: apud quos oraculum est Liberi, idque in editissimis montibus. Ex Satris qui in illo templo vaticinantur, sunt Besi: antistes vero quæ reddit responsa, quemadmodum Delphis, et
112 nihilo magis varie. Peragrata autem quam dixi regione, Xerxes secundo loco transiit castella Pierum, quorum uni nomen est Phagreti, alteri Pergamo. Et hac quidem iter propter eas arces faciebat, a manu dextera relinquens montem Pangæum, magnum atque excelsum, in quo aurea sunt et argentea metalla, quæ cum Pieres et Odomanti, tum præcipue Satræ exercent.
113 Super Pangæum ad aquilonem habitantes Pæones, Doberes et Pæoplæ prætergressus Xerxes, occasum versus contendit, donec ad flumen Strymonem pervenit, et urbem Eionem, cuius prætor Boges, cuius paulo ante feci mentionem, adhuc vivebat. Regio autem hæc Pangæo monti circumiecta nominatur Phyllis; hinc occasum versus porrecta ad fluvium Angitem, qui Strymonem intrat: hinc meridiem versus ad ipsum Strymonem, in quem magi mactatis

τραι δὲ οὐδενός κω ἀνθρώπων ὑπήκοοι ἐγένοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλὰ διατελεῦσι τὸ μέχρι ἐμεῦ αἰεὶ ἐόντες ἐλεύθεροι μοῦνοι Θρηΐκων. οἰκεουσί τε γὰρ οὔρεα ὑψηλὰ, ἴδῃσί τε παντοίῃσι καὶ [a] νιφάσι συνηρεφέα· καὶ εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι· οὗτοι οἱ τοῦ Διονύσου τὸ μαντήϊον εἰσὶ ἐκτημένοι· τὸ δὲ μαντήϊον τοῦτο, ἔστι μὲν ἐπὶ τῶν οὐρέων τῶν ὑψηλοτάτων, [b] Βησσοὶ δὲ τῶν Σατρέων εἰσὶ οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱροῦ. πρόμαντις δὲ ἡ [c] χρέουσα, κατάπερ ἐν Δελφοῖσι, καὶ οὐδὲν ποικιλώτερον. Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημένην, δεύτερα τουτέων παραμείβετο τείχεα τὰ Πιέρων, [d] τῶν καὶ ἑνὶ Φάγρης ἐστὶ οὔνομα, καὶ ἑτέρῳ Πέργαμος. ταύτῃ μὲν δὴ παρ᾽ αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν ἐποιέετο, ἐκ δεξιῆς χερὸς τὸ Πάγγαιον οὖρος ἀπέργων, ἐὸν μέγα τε καὶ ὑψηλὸν, ἐν τῷ χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ἔνι μέταλλα· τὰ νέμονται [e] Πίερές τε καὶ Ὀδόμαντοι, καὶ μάλιστα Σάτραι. Ὑπεροικέοντας δὲ τὸ Πάγγαιον πρὸς βορέω ἀνέμου, Παίονας, Δόβηράς τε [f] καὶ Παιόπλας παρεξιὼν, ἤιε πρὸς ἑσπέρην· ἐς ὃ ἀπίκετο ἐπὶ ποταμόν τε Στρύμονα καὶ πόλιν Ἠϊόνα. τῆς ἔτι ζωὸς ἐὼν ἦρχε Βόγης, τοῦ περ [g] ὀλίγῳ πρότερον τούτων λόγον ἐποιεύμην. ἡ δὲ γῆ αὕτη ἡ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος, καλέεται [h] Φυλλὶς, κατατείνουσα, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέρην, ἐπὶ ποταμὸν Ἀγγίτην, 416
ἐκδιδόντα ἐς τὸν Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην, τείνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ μάγοι [a] ἐκαλ-

a Χιόνι *Med. Vind. Pass. Ask.* *b* Βεσσοὶ *Arch.* *c* Χρέωσα *Arch. V. Pass. Ask.* Mox εἰρημένην χώρην ex *Arch.* habet *Galeus*, vocem opportunam, quam mea excerpta non norunt. *d* Τῶν καὶ Νιφάγρης plerique: editum in *Pass.* et *Ask.* *e* Πίκρες *Arch.* *f* Καὶ Ὄπλας *Med. Pass. Ask.*, prave. Vid. L. v. 15. *g* *Med. Pass. Ask.*, ὀλίγον omnes alii. *h* *Steph. Byz.* in Voc. *Med. Pass. Ask.*, *Eustath.* ad *Homer.* p. 359, 39. Φυλλίν. Valla *Phyllis.* Antea Φιλλίς.

45. Καὶ νιφάσι] Scholion olet καὶ χιόνι. In Poëta νιφάδες χιόνος ἐντελῶς, quae νιφάδες aliis tantum, ap. *Eustath.* ad Iliad. M. p. 904, 58. Oraculum Bacchi in Thraciae ora *Euripides* spectat Hecub. v. 1267. ὁ Θρῃξὶ μάντις εἶπε Διόνυσος τάδε, ubi Critici illud circa Pangaeum aut Haemum locant, sibi in ceteris minime constantes. *Aristoteles* Θαυμ. p. 577. *Ed. Erasm.* in Bisaltis templum Bacchi spectabile habet.

48. Βησσοὶ] Soli *Arch.* Βεσσοὶ, consensu *Strabonis*, *Appiani*, *Ptolemaei*que utenti. *Dioni Cassio* Βησσοὶ L. XLVII. p. 508., cum Cl. *Reimari* observatis, *Hippocrati* Βησσιακῇ, nisi fallat *Galenus* in Gloss., τῇ ἀπὸ Βησσῶν ἐν Θράκῃ. Anceps itaque scriptio et electio. Non displicet ἡ χρέουσα antistes. *Hesychius* Χρέοντες, προφητεύοντες. Laudo etiam τῶν καὶ ἑνὶ Φάγρης, nixum olim doctissimorum hominum coniecturis, nunc schedarum certa fide.

49. Οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱροῦ] E Satris Bessi dicuntur. Haec mirifice nuper a viro fuisse Doctissimo conversa liquet ex Actis Erudit. Lips. A. 1760. p. 221. Satras, celsorum montium incolas, solos inter Thraces ad suam usque aetatem frui dixerat libertate. Meminit *Thucyd.* II, c. 96., τῶν ὀρεινῶν Θρακῶν τῶν αὐτονόμων οἱ Δῖοι καλεῦνται. *Plinii Diobessos*, gentem esse mixtam ex *Diis* et *Bessis*, *Ortelius* iam fuerat suspicatus. De Satris *Herod.* οὗτοι, ait, τοῦ Διονύσου τὸ μαντήϊον εἰσὶ ἐκτημένοι· in quibus e praecedenti vocem οἱ natam, atque ut inutilem delendam censeo. Ex Satris Bessi quomodo dicuntur οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱροῦ, *templi prophetae?* an ut *antistites sacrorum* sive *templi?* Mihi tamen, fateor, illud valde videtur insolens; sed insolita sectatur *Herodotus*; atque in illorum illud forte classem referre maluerint viri docti, quam corrigere, οἱ προφητεύοντες τοῦ θεοῦ, *Dei*, vel *divinae mentis interpretes*. Nusquam memini me legere προφητεύοντας ἱεροῦ, vel μαντείου, vel simile quid; saepenumero memorantur προφῆται τῶν θεῶν· τῶν Μουσῶν· τῆς ἀληθείας· &c. Paternae mentis interpres, Διὸς προφήτης ἐστὶ Λοξίας πατρὸς, secundum *AEschyl.* Eumen. v. 19., namque Ζεὺς ἐγκαθίει Λοξίᾳ θεσπίσματα· ut idem alibi scripsit. Prope Herodoteum accederet illud Xythi in *Euripidis* Ione v. 413., τίς προφητεύει θεοῦ; ad istam sic respondet quaestionem puer aedituus, ut Principes Delphorum, sorte lecti, Δελφῶν ἀριστεῖς, οὓς ἐκλήρωσεν πάλος, fuisse videantur οἱ προφητεύοντες τοῦ θεοῦ· ut hic inter Satras praestantissimi *Bessi* dicerentur οἱ προφητεύοντες τοῦ θεοῦ· qui Dei nempe responsa, per mulierem, ut Delphis, edita fatidicam, interpretarentur. Οἱ τῶν Ἀμμωνίων προφῆται ubi habentur apud *Lucian.* I, p. 390., iudice *Hemsterhusio*, *poterat forte non deterius scripsisse* ὁ τῶν Ἀμμωνίων προφήτης· conf. *Wesselingius* ad *Diod.* T. II. p. 199. Quin Delphis etiam *templi* fuit *antistes* eximie sic dictus *Livio* XXIII, c. XI., ὁ προφήτης *Herodoto* VIII, c. 36., πάντες οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πλὴν ἑξήκοντα ἀνδρῶν, καὶ τοῦ προφήτεω· —— ᾧ ὄνομα ἦν Ἀκήρατος, c. 37. Talis etiam praeter reliquos χαμαιεύνας insignis honore fuit in Dodonaeo sacrario, quem Θεσπρωτὸν ἄνδρα ἐν Δωδώνῃ vocat *Maximus Tyr.* XIV, 1. hunc designatum suspicor in oraculis, quae *Demosthenes* nobis custodivit in Orat. c. Mid. p. 332., ista formula bis illic repetita, ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει. —— Quod si commentum illud non placet, doctis multo minus forsan adprobarem, quod mihi venit olim in mentem, scriptum hic primitus, οἱ προστατεύοντες τοῦ ἱροῦ· ut Satrae *oraculum tenere*, vel *possidere*, Bessi dicerentur *templum tueri*, sive rebus sacris administrandis esse praefecti: Elei προεστάναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου ἱεροῦ dicuntur *Xenophonti* Ἑλλ. III. p. 288, 32. cui in eundem sensum προστατεύειν frequentatur; illinc ortum προστατείᾳ ex MSS. restitui debuerat *Thucydidi* II, p. 149, 24.; quem enim alium in finem tanta cura Codices exiguntur scripti, nisi ut, in his saltem libris, depravata redintegrentur, aut certe sincera revocentur? VALCKEN.

51. Τὴν εἰρημένην] Χώρην, vocem hic necessariam, lectam *Vallae*, praebet *Arch.* —— Mox τείχεα τὰ Πιέρων, castella sunt *Pierum*, non *muri*. —— Proxima, τῶν καὶ ἑνὶ Φάγρης ἐστὶ οὔνομα, sic recte *Gronov.* restituit ex coniectura *Leopardi*, aliorumque, quantumvis nihil ille diversae scriptionis ex membrana veteri enotasset Florentiae: non ut vulgabatur, sed legit in suo Codice *Valla*, τῶν καὶ ἑνὶ Νιφράγης· syllaba male repetita. VALCKEN.

63. Ἡ περὶ τὸ Πάγγαιον] Non plane alienum ἡ παρὰ τὸ ——, quemadmodum *Steph. Byz.* legit, ut regio monti Pangaeo accubans describatur. Obnituntur tamen omnes Codd., et *Eustathius*. Ἐκαλεῖτο Φυλλὶς, Grammaticus ille scribere voluit, uti olim et nunc *Herodotus*.

67. Ἐς τὸν οἱ Μάγοι &c.] In *Strymonem*, ad amnem placandum: tale ἀποσφάζουσι τοὺς ἀνθρώπους ἐς τὸ ἄγγος L. IV, 62. Simili ex superstitione Tiridates *equum* pla-

[a] ἐκαλλιερέοντο, σφάζοντες ἵππους λευκούς. Φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ ἄλλα [b] πολλὰ πρὸς τούτοισι, ἐν Ἐννέα ὁδοῖσι τῇσι Ἠδωνῶν, ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γεφύρας, [c] τὸν Στρυμόνα εὑρόντες ἐζευγμένον. Ἐννέα δὲ ὁδοὺς πυνθανόμενοι τὸν χῶρον τοῦτον καλέεσθαι, τοσούτους ἐν αὐτῷ παῖδάς τε καὶ παρθένους ἀνδρῶν τῶν [d] ἐπιχωρίων ζώοντας κατώρυσσον. [e] Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν. ἐπεὶ καὶ Ἄμηστριν τὴν Ξέρξεω γυναῖκα πυνθάνομαι γηράσασαν δὶς ἑπτὰ [f] ἐόντων ἐπιφανέων Περσέων παῖδας ὑπὲρ ἑωϋτῆς τῷ ὑπὸ [g] γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ ἀντιχαρίζεσθαι κατορύσσουσαν. Ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρατὸς, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσμέων ἐστὶ αἰγιαλὸς, ἐν τῷ οἰκημένην Ἄργιλον πόλιν Ἑλλάδα παρεξήϊε. αὕτη δὲ, καὶ ἡ κατύπερθε ταύτης, καλέεται Βισαλτίη. ἐνθεῦτεν δὲ κόλπον τὸν ἐπὶ Ποσιδηΐου ἐξ ἀριστερῆς χερὸς ἔχων, ἤϊε διὰ Συλέος πεδίου καλεομένου, Στάγειρον πόλιν Ἑλλάδα παραμειβόμενος· καὶ ἀπίκετο ἐς Ἄκανθον, ἅμα ἀγόμενος τουτέων ἕκαστον τῶν ἐθνέων, καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος οἰκεόντων ὁμοίως, καὶ τῶν πρότερον κατέλεξα· τοὺς μὲν παρὰ θάλασσαν ἔχων οἰκημένους, [h] ἐν νηυσὶ στρατευομένους· τοὺς δ᾽ ὑπὲρ θαλάσσης, πεζῇ ἑπομένους. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸν στρατὸν ἤλασε, οὔτε συγχέουσι Θρήϊκες, οὔτ᾽ ἐπισπείρουσι· σέβονταί τε μεγάλως τὸ μέχρι ἐμεῦ. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἄκανθον ἀπίκετο, ξεινίην τε [i] ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀκανθίοισι προεῖπε, καὶ ἐδωρήσατό σφεας ἐσθῆτι Μηδικῇ· ἐπαίνεέ τε, ὁρέων [k] αὐτοὺς προθύμους ἐόντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόντος Ξέρξεω, συνήνεικε ὑπὸ νούσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεστεῶτα τῆς [l] διώρυχος Ἀρταχαίην, δόκιμον ἐόντα παρὰ Ξέρξῃ, καὶ γένος Ἀχαιμενίδην· μεγάθεΐ τε μέγιστον ἐόντα Περσέων· ἀπὸ γὰρ πέντε πηχέων βασιληΐων ἀπέλιπε τέσσερας δακτύλους· φωνέοντά τε μέγιστον ἀνθρώπων. ὥστε Ξέρξεα, συμφορὴν ποιησάμενον μεγάλην, ἐξενεῖκαί τε αὐτὸν [m] κάλλιστα καὶ θάψαι. ἐτυμβοχόεε δὲ πᾶσα ἡ στρατιή. τούτῳ δὲ τῷ Ἀρταχαίῃ θύουσι Ἀκάνθιοι ἐκ θεοπροπίου, ὡς ἥρωϊ,

ſtatis equis candidis litaverunt. His et a- 114
liis compluribus incantamentis in flumen factis, per Novem vias Edonorum iere ad pontes, Strymonem iunctum invenientes. Audientes autem eum locum Novem vias appellari, totidem illic pueros ac virgines virorum indigenarum vivos defoderunt. Perſicum enim est defodere viventes: nam et Ameſtrin Xerxis uxorem, iam provectæ ætatis, audio bis ſeptem illuſtrium Perſarum liberos defodiſſe, ſic gratificantem deo, qui ſub terra eſſe fertur.
Ubi a Strymone progreſſus est exer- 115
citus, illic ad ſolis occaſum est litus, in quo ſitam urbem Græcam nomine Argilum præteriit: hæc et quæ ſuper eam est regio, vocatur Biſaltia. Illinc autem, ſinum ad Neptuni templum a læva manu habens, proceſſit trans campum nomine Syleum, præteriens Stagirum Græcam urbem, pervenitque Acanthum, ducens ſimul unumquemque horum populorum, et item ex accolis montis Pangæi, et ex illis quos ſuperius commemoravi: iis qui maritimi erant, claſſe, qui procul a mari aberant, terreſtri itinere ſequentibus. Hanc autem viam qua rex Xerxes duxit exercitum, Thraces neque confundunt, neque ſerunt, ſed ad mea uſque tempora magnopere venerantur. Poſtea- 116
quam autem Acanthum pervenit, Perſa Acanthiis hoſpitii ius obtulit, eoſque Medica veſte donavit: laudavitque quod alacres cerneret eſſe ad bellum, quodque audiret de foſſa. Xerxe autem apud Acanthum agen- 117
te contigit, ut Artachæes, qui foſſæ faciundæ præfuerat, morbo decederet, vir Xerxi ſpectatus, genere Achæmenides, ſtatura inter Perſas proceriſſima, quippe cui quatuor digiti deerant a longitudine quinque regiorum cubitorum; clamabatque maxime præ aliis. Xerxes magno damno ducens eum fato functum, apparatiſſime funeravit, inferias illi faciente toto exercitu: cui tanquam heroi ex oraculo Acanthii ſacrificant, nomine

a Ἐκαλλιρέοντο *Ask.* etiam C. 167. *b* Abest *Arch.* qui veriſſime mox τῇσι Ἠδων., non, ut praviſſime ceteri, τοῖσι Ἠδ. *c* Duo illa tantum in *Arch.* margine. *d* Ἐγχωρ. *Arch. V.* *e* Sex iſta non norunt *Med. Paſſ. Ask.* *f* Περσέων παῖδ. ἐόντων ἐπιφ. ἀνδρῶν *Paſſ. Arch. Vind. Ask.*, non abſurde. *g* Γῆς *Paſſ. Ask.* et ora *Steph.* *h* Deſunt iſta duo *Arch.* *i* Ὁ Ξέρξης *Arch. Paſſ. V. Valla*, ex ſcholio. *k* Αὐτοὺς *Arch. Vind.*, optime: Quod deinde ex *Arch.* ἤδη γενόμενον *Galeus*, id eo in Cod. non adparet. Porro συνήνεικε *Ask.*, ut ſaepiſſime, non ξυνήν. alii antea καὶ τοὺς. *l* Διώρυχος *Ald. Ask. Arch. V. Brit.*, διώρυγος editio poſtrema, ſine addita cauſſa. Vid. I, 75. &c. Mox Ἀρταχαῖον *Tzetz.* Chil. I, v. 918. Vide ſupra C. 21. *m* Non habet *Arch.*, ſed *Euſtath.* in *Iliad.* p. 1183, 42. aliique.

placando amni Euphrati *adornavit* in *Taciti* Ann. VI, 37., cui egregiam lucem hinc *Caſaubon.* ad *Strabon.* XV. p. 1065., adſperſit. Vicinum ὁδοῖσι τῇσι Ἠδωνῶν veritate conmendatur.

75. Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν] Fide *Medic.*, cui paria duo alii faciunt, haec expunguntur. Quid tum vero continuo nexis fiet? an et illa cradenda? Non puto. Firmatur barbara ſuperſtitio facto Ameſtris, a *Plutarcho* Superſt. p. 171. D. advocato, ubi XII. τῷ ᾅδῃ regina defodit. Perſicum autem fuiſſe exempla Cambyſis III, 35. et aliorum apud *Briſſon.* Regn. Pers. II, 218. teſtificantur, tum *Ariſtides* T. II. p. 414. ἢ ζῶντες ἂν κατορύττοισθε ΠΕΡΣΙΣΤΙ; *an vivi more Perſico defodiendi?* Morem ipſum admirabili conſecutione *ab Abrahami exemplo filium primogenitum offerendi* arceſſit *Th. Hyde* Rel. Pers. C. 2., proceſſiſſe enim Perſas *ad offerendum quemvis filium aut hominem: idque non ſemper filium aut filiam comburendo, ſed et defodiendo in terra aut demergendo in aquis.* Haud vidi magis.

85. Στάγειρον πόλιν Ἑλλάδα] *Vicum* in *Dionis Chryſoſt.* Or. XLVII. p. 525. A., τὰ δὲ Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυνθίας ἦν, ex quodam contemtu. Στάγειρα numero multitudinis praefert *Stephan.*, Στάγειρον agnoſcens in Βίσιρος. Plura *Io. Nunneſius* ad Ariſtotelis vitam, a ſe publicatam.

94. Ξεινίην τε ὁ Πέρσης] Ὁ Ξέρξης, ut *Valla*, legit *Arch.* Non Acanthiis ille praecepit, ut ſibi ξένια praeberent; ſed quos honore voluit dignari, ἐσθῆτι donavit Acanthios Μηδικῇ, atque in amicorum iuſſit hoſpitumque numerum referri; id hic dicitur, ξεινίην τοῖσι Ἀκανθίοισι προεῖπε· Abderitanis ξεινίην συνθέμενος, VIII, c. 120. de utroque more regio *B.* egit *Briſſon.* de R. P. I. p. 127. 139. —— Proxima, ἐπαίνεέ τε, ὁρέων καὶ τοὺς προθύμους ἐόντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων ἤδη γενόμενον· ſic exhibent *Arch.* et *Valla*: vellem praeterea dediſſent, ὁρέων αὐτοὺς προθύμους. VALCKEN.

1. Μέγιστον ἐόντα Περσέων] Attigit *Tzetzes* Chil. I, v. 918., Ὧν ἐπιστάτης ἦν σφοδρὸς Βουβάρης ὁ Σατράπης, Καὶ Ἀρταχαῖος σὺν αὐτῷ πεντάπηχυς μεγέθει· vid. *Herod.* VII, c. 21. Quatuor cubitorum apud Graecos iuſta hominis cenſebatur ſtatura: ad *Ariſtoph.* Ran. v. 1046., γενναίους καὶ τετραπήχεις· *Caſaubonum* citant *Kuſter.* et *Spanhemius.* Modum excedebant πενταπήχεις· *Olearius* vid. in *Philoſtr.* V. A. II, c. 4. Gigantum cadavera δεκαπήχη dicuntur inventa *Pauſan.* I, p. 86, 87., qui de Scotuſſaeo Polydamante, ut mortalium post heroas maximae ſtaturae, agit L. VI, p. 463. VALCKEN.

6. Τῷ Ἀρταχαίῃ] *Tumulum Artachaeae* τὸν Ἀρταχαίου καλούμενον τάφον ad Acanthiorum isthmum locat *Ælian.* Animal. Hiſt. L. XIII, 20., ſubdens, ἔνθα τοι καὶ

mine eum nuncupantes. Ex rex quidem
Xerxes amisso Artachææ iacturam se fecis-
118 se existimabat. At ii Græci qui exerci-
tum excipiebant, quum Xerxi cœnam præ-
berent, in omnem miseriam devenere, ad-
eo quidem ut suis laribus fierent extorres;
ubi Thasiis pro suis urbibus, quæ in con-
tinente, accipientibus Xerxis copias et cœ-
nam iis præbentibus, Antipater Orgis fi-
lius, electus vir inter cives quam maxi-
me probatus, erogavit in cœnam quadrin-
119 genta pecuniæ inpensa talenta. Sicuti con-
similiter aliis in urbibus ad eam rem consti-
tuti proposuere rationem. Tale enim con-
vivium parabatur, utpote iampridem indi-
ctum, et multa cura instructum; partim
quidem simulatque audiverunt præcones pas-
sim annunciantes, tunc vero oppidani fru-
mentum quod in urbibus erat, inter se dis-
tributum in farinam et pultem omnes red-
igebant ad complures menses: partim pe-
cora saginabant pretio optima reperientes
et altiles aves habebant terrestres palustres-
que in caveis et in vivariis, ad exci-
piendum exercitum: partim etiam aurea
argenteaque pocula et crateres faciebant,
et cetera omnia quæ ad mensam ponuntur.
Hæc quidem ipsi regi et iis qui cum illo
vescebantur, fiebant: cetero autem exer-
citui, quæ ad esum duntaxat imperata e-
rant: adveniente autem exercitu, taber-
naculum stetit fixum paratumque, in quo
man-

ἡρωΐ, ἐπονομάζοντες [a] τὸ οὔνομα. βασιλεὺς μὲν δὴ
Ξέρξης, ἀπολομένου Ἀρταχαίεω, ἐποιέετο συμφο-
ρήν. Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιὴν, καὶ
δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πᾶν κακοῦ [b] ἀπικέατο,
οὕτω ὥστε ἀνάστατοι ἐκ τῶν [c] οἰκίων ἐγίνοντο· ὅκου 417
[d] γε Θασίοισι ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίων τῶν
σφετέρων δεξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιὴν, καὶ δει-
πνίσασι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος ἀραιρημένος τῶν ἀ-
στῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα, ἀπέδεξε ἐς
τὸ δεῖπνον τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου τετελεσ-
μένα. Ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃ-
σι πόλισι οἱ ἐπεστεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον· τὸ
γὰρ δεῖπνον [e] τοιόνδε τι ἐγένετο, οἷα ἐκ πολλοῦ
χρόνου προειρημένον καὶ περὶ πολλοῦ ποιεύμενον· τοῦ-
το μὲν, ὡς ἐπύθοντο [f] τάχιστα τῶν κηρύκων τῶν
περιαγγελλόντων, [g] δασάμενοι σῖτον ἐν τῇσι πόλι-
σι οἱ ἀστοὶ, ἄλευρά τε καὶ ἄλφιτα ἐποίευν πάν-
τες ἐπὶ μῆνας συχνούς· τοῦτο δὲ, κτήνεα [h] σιτεύ-
εσκον, ἐξευρίσκοντες τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφόν
τε ὄρνιθας χερσαίους, καὶ λιμναίους, ἔν τε οἰκήμα-
σι καὶ λάκκοισι, ἐς ὑποδοχὰς τοῦ στρατοῦ· τοῦ-
το δὲ, χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ποτήριά τε καὶ
[i] κρητῆρας ἐποιεῦντο, καὶ τἄλλα ὅσα ἐπὶ τράπε-
ζαν [k] τιθεάται πάντα· ταῦτα μὲν δὴ αὐτῷ τε βα-
σιλέϊ καὶ τοῖσι ὁμοσίτοισι μετ' ἐκείνου ἐπεποίητο·
τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ, τὰ ἐς φορβὴν μοῦνα τασσόμε-
να. ὅκως δὲ ἀπίκοιτο ἡ στρατιὴ, σκηνὴ μὲν ἔσκε πε-
πηγυῖα ἑτοίμη, ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν [l] ποιεέσκετο
Ξέρ-

a Τὸ οὔνομα *Arch. Ask. Vind.* uti saepe: τοὔνομα alii. *b* Ἀπίκατο *Arch. V.* et *Ask.* Exscripsit *Athen.* L. IV, 10. p. 146. A., ubi ἐς πᾶν κακόν. *c* Οἴκων *Pass. Ask. Ath.*, sine necessitate. *d* Desit iisdem. *e* Τοιόνδέ τοι ἐγ. *Arch.*, τοιόνδε ἐγέν. *Ask.* *f* Τῶν κηρ. μάλιστα *Arch. V.*, tum paullo ante προειρημένου *Pass.* et ποιευμένων *Ask.* *g* Δασαμένοισι τῶν ἐν *Arch.* Mox οἱ ἀστοὶ absunt *Ask.* *h* Σιτεύεσκον id. et *Vind.*, ἐσίτευον prius. *i* Κρητῆρας ora *Steph. Arch. Pass.* Antea κρητῆρες. *k Med. Ask. Pass.*, in reliquis τίθεται. Post quod verbum interpungunt *Arch. V. Valla*, scribentes, πάντα μὲν ταῦτα τῷ τε β., sive αὐτῷ τε, ut *Vind.*, omittitur et δὴ a *Pass.* *l* Ἐποίεετο *Arch. Vind.* ex glossa.

καὶ ἡ τοῦ Παραίου φαίνεται διατομὴ, ἡ δίαιτα μὲν τὸν Ἄθω, valde vitiosa. *Is. Vossius* ad *Melam* II, 2. manum illis medicam negare noluit, sed qua erroris reus *AElianus*. Sana erunt ἔνθά τοι ἡ τοῦ Πέρσου, sic et Cl. *Gronovius*, φαιν. διατομὴ, ᾗ διέταμε τὸν Ἄθω. Cl. *Valckenarii* non discrepat opinatio ad C. 21.

9. Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλ.] Haec ubi leguntur in *Athen.* IV, p. 146. A. in formas pleraque vulgares conversa, prostat ἐς πᾶν κακὸν ἀφίκοντο, pro ἐς πᾶν κακοῦ ἀπικέατο· utrumque dicebatur; et, omissa voce κακὸν, vel κακοῦ, εἰς πᾶν ἐλθεῖν, aut ἀφικέσθαι. *Xenoph.* Ἑλλ. VI, p. 340, 13. εἰς πᾶν ἀφίκετο βασιλεὺς, *in extremum Rex fuit adductus discrimen. Demosth.* c. Conon. p. 690, 22. οὐ —— φαύλας λαβὼν πληγὰς, ἀλλ' εἰς πᾶν ἐλθὼν διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τούτων· aderat in scripto cod. supplementum, εἰς πᾶν κακὸν ἐλθών. *Demosthenem* imitatus Lacedaemonios ait *Aristides* εἰς πᾶν ἐλθεῖν in Cimone, T. III. p. 257. *Schol. MS.* ἀντὶ τοῦ περὶ παντὸς κινδυνεῦσαι· —— λείπει δὲ κινδύνου· Plene loquitur *Pausan.* VII. p. 552., ἀφικνεῖτο ἐς πᾶν ὁ Μεναλκίδας κινδύνου· et p. 16., Πτολεμαῖος ἐς πᾶν ἀφικόμενος κινδύνου· sic scribendum omisso articulo, quem non admittit ista *Pausaniae* frequentata loquendi forma. VALCKEN.

11. Ὅκου γε Θασίοισι ὑπερ τῶν &c.] In his explicandis et vertendis errabatur. Publice a Thasiis Antipater, Orgis filius, lectus fuit, ut inpensas pro suis in continente urbibus in coenam faceret, quarum e rationibus adparuit, insumta fuisse quadringenta argenti talenta: haec sunt τάλαντα — τετελεσμένα, uti bene Cl. *Pauw* et *Abresch.*: hoc volunt *Athenaei* verba, ὅκου Θασίοισι —— Ἀντίπατρος τῶν ἀστῶν (δόκιμος) ἀνὴρ ἐδαπάνησε· *ubi pro Thasiis —— Antipater, vir inter cives probatus, expendit.* Non itaque suo Antipater, sed publico civitatis nomine illa erogavit talenta: factitarunt idem aliis in urbibus ad eam rem designati, sive οἱ ἐπεστεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον, *expensi tabulas exhibuerunt.* Antipater autem, τῶν ἀστῶν ἀνὴρ δόκιμος in *Aldo* et ex recta *Pavii* sententia; male enim comma post se ostentabat. Quae adduntur ad praeclari viri laudes, illustrata dedimus L. II, 57.

14. Ἀραιρημένος τῶν ἀστῶν] Ex civibus ille quidem erat *delectus*; neque tamen ista, sed haec iungenda sunt: τῶν ἀστῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα, ut c. 141., τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκ. ὁ. τ. μ., quam *Bossio* non satis intellectam formulam explicuit *Hemsterhusius.* A civibus erat Antipater ᾑρημένος, *electus*, ad huius rei *procurationem*; non enim haec ἀρχὴ, sed erat ἐπιμέλειά τις καὶ διακονία· quae distinguuntur ab *AEschine* c. Ctesiph. p. 55, 34. pro more itaque postea τὸν λόγον ἀπέδωκε τῶν δαπανημάτων, vel ἀπελογίσατο. Secundum *Herod.* in coenam 400. talenta, prolato expensi codice, *demonstravit insumta*, ἀπέδεξε —— τετελεσμένα, id est δεδαπανημένα· atque adeo tantum pecuniae ex aerario ἐδαπάνησε, quod in his enarrandis usurpat *Athenaeus*; qui recte alibi τελεῖν, ait, τὸ δαπανᾷν· καὶ πολυτελεῖς, οἱ πολλὰ ἀναλίσκοντες· καὶ εὐτελεῖς, οἱ ὀλίγα. VALCKEN.

24. Κτήνεα σιτεύεσκον] Ionismus, optime agnitus a *Galeo*, postulabat restitutum. Servat eundem in hac vicinia ἔχεσκον πόνον et οὕτω ἀπελαύνεσκον. Durat alibi, crebrior, si librariis placuisset, futurus.

24. Κτήνεα ἐσίτευον] Σιτεύεσκον, si forte praebuisset membrana *Flor.* ambitioso verborum tractu commendasset *Gronov.* cur oblatum non recepit ex *Arch.*? In *Vallae* Latinis relinqui non debebat *cortibus:* dederat is fortasse pro ἔντε οἰκήμασι καὶ λάκκοισι, *in cratibus et in vivariis:* oves *textis cratibus* claudebant; aves alebant in *aviariis* vel *caveis*, ἐν οἰκίσκοις· sic *caveae* multo frequentius vocantur quam οἰκήματα· ἐν οἰκίσκῳ forte scripserant *Diodorus Sic.* T. I. p. 603, 73. et *Plutarch.* T. II. p. 516. D. —— Ex marg. *Steph.* paulo post reciperem κρητῆρας ἐποιεῦντο. *Athenaeus* IV. p. 146. B. ἐκπώματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ κρατῆρας παρετίθεντο· his proxima corrigenda sunt, ut coniecit *Casaub.* καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ δείπνου· εἰ δὲ Ξέρξης δὶς ἐσιτεύετο, μεταλαμβάνων καὶ ἄριστον, ἀνάστατοι ἂν ἐγεγόνεσαν αἱ πόλεις· quibus contraxit Herodoteum Abderitanis Megacreontis dictum. VALCKEN.

29. Κρατῆρας ἐποιεῦντο] *Valla* κρατῆρας habuit, non utique ex Codd. quorundam consensu spernendos. Vicina, interpunctione mutata, in *Arch.* et *V.* πάντα μὲν ταῦτα τῷ τε βασ. praeter speciem nihil habent. Πάντα superioribus nexa. reliqua mensae vasa itidem χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα conmonstrant.

Ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλη ϛρατιὴ [a] ἔσκε ὑπαίθριος· ὡς δὲ δείπνȣ γίνοιτο ὥρη, οἱ μὲν, δεκόμενοι ἔχεσκον πόνον, οἱ δὲ, ὅκως πλησθέντες νύκτα αὐτοῦ ἀγάγοιεν, [b] ἐν τῇ ὑϛεραίῃ τήν τε σκηνὴν ἀνασπάσαντες, καὶ τὰ ἔπιπλα πάντα λαβόντες, οὕτω ἀπελαύνεσκον, λείποντες οὐδὲν, ἀλλὰ φερόμενοι. Ἔνθα δὴ Μεγακρέοντος ἀνδρὸς Ἀβδηρίτεω ἔπος εὖ εἰρημένον ἐγένετο, ὃς συνεβȣ́λευσε Ἀβδηρίτῃσι, πανδημεὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέτερα ἱρὰ, ἵζεσθαι ἱκέτας τῶν θεῶν, παραιτεομένȣς καὶ [c] τὸ λοιπόν σφι ἀπαμύνειν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίσεα· τῶν τε [d] παροιχομένων ἔχειν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης οὐ δὶς ἑκάϛης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον αἱρέεσθαι· παρέχειν [e] γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριϛον προείρητο ὁμοῖα τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξεα ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιϛα πάντων ἀνθρώπων [f] διατριβῆναι. Οἱ μὲν δὴ πιεζόμενοι, ὁμοίως τὸ ἐπιτασσόμενον ἐπετέλεον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθȣ ἐντειλάμενος τοῖσι ϛρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν ϛρατὸν ὑπομένειν ἐν Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἑωϋτοῦ [g] τὰς νέας πορεύεσθαι· Θέρμῃ δὲ τῇ
418 ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένῃ, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει. ταύτῃ γὰρ ἐπυνθάνετο [h] συντομώτατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάνθȣ ὧδε τεταγμένος ὁ ϛρατὸς ἐκ Δορίσκȣ τὴν ὁδὸν ἐποιέετο· [i] τρεῖς μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν [k] ϛρατὸν, μίαν αὐτέων ἔταξε παρὰ θάλασσαν ἰέναι ὁμοῦ τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἐϛρατήγεον Μαρδόνιός τε καὶ Μασίϛης. ἑτέρη δὲ τεταγμένη ἤιε τοῦ ϛρατοῦ [l] τριτημορὶς τὴν μεσόγαιαν, τῆς ἐϛρατήγεον [m] Τριτανταίχμης τε καὶ Γέργις. ἡ δὲ τρίτη τῶν μοιρέων μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἤιε μὲν τὸ μέσον αὐτέων, ϛρατηγοὺς δὲ παρείχετο [n] Σμερδομένεά τε καὶ Μεγάβυζον. Ὁ μέν νυν ναυτικὸς ϛρατὸς, ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξεω, καὶ [o] διεξέπλωσε τὴν διώρυχα τὴν ἐν τῷ Ἄθῳ γενομένην, διέχουσαν δὲ ἐς κόλπον ἐν τῷ [p] Ἀσσά τε πόλις καὶ

a Πί-

mansionem caperet rex; reliqui sub dio agebant. Ubi tempus cœnæ aderat, illi sane, qui excipiebant distinebantur labore: isti vero, quum expleti noctem illic exegerant, postero die revulso tentorio et omni paratu sumpto, ita abscedebant, nihil relinquentes, sed omnia asportantes. Unde Mega- 120
creontis viri Abderitæ elegans dictum extitit, qui suasit Abderitis, ut universi, mares pariter ac feminæ, sua delubra adirent, suppliciterque diis assidentes precarentur, ut posthac dimidium futurorum malorum a se propulsaretur: nam de præteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consuesset. Fore enim ut Abderitæ, si iuberentur etiam prandium simile cœnæ instruere, aut non præstolarentur Xerxem advenientem, aut præstolati, pessime inter omnes homines affligerentur. Et isti quidem quan- 121
quam gravate, tamen quod sibi imponebatur exsequebantur: Xerxes vero ex Acantho duces classis a se dimisit, iussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermæo sinu sita, a qua ipse sinus habet cognomen. Hanc enim compendiariam magis viam esse audiebat: nam e Dorisco ad Acanthum usque ita instructus exercitus iter fecerat, tripartito divisus omnis, iussu Xerxis; ut una pars secundum mare iret pariter cum classe, cui parti præerant Mardonius et Masistes: altera per mediterranea, cui præerant Tritantæchmes et Gergis: tertia inter has incedebat media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdomene et Megabyzo. Nauticus porro exercitus u- 122
bi a Xerxe discessit, fossam enavigavit in Atho depressam, ac perductam ad sinum, in quo Assa et Pilo-

a Non legitur in *Pass. Ask.* *b* *Med. Ask. Pass.*, ἐν ignorant reliqui, neque necessarium videtur. *c* *Arch. Vind. Ask. Pass. Med.* Fragm. *Paris.*, antea τῶν λοίπων. *d* Παρεχ. *Arch. Ald.* *e* Abest ab *Ask.* *f* Ἐκτριβῆναι Fragm. *Paris.* *g* Πορ. τὰς νέας *Arch. Ask. Pass.* *h* Συντομώτερον *Arch. V.* *i* Εἰς τρεῖς μοίρας *Suid.* in Δάσασθαι. *k* Non legunt vocem *V. Arch.* *l* Citavit *Suidas* in Voc. *m* Margo *Steph. Arch. Vind. Pass. Ask. Brit. Valla*: alii cum *Aldo* Τριντατaίχ., porro Γέργις *Med. Pass. Ask. Brit. Valla*, Γέρτις *Arch. V.*: antea Σέργις. Quibus de nominibus ad C. 82. satis. *n* *Med. Pass. Ask. V. Arch. Valla*, prius Σμερδόνεα. *o* *Med. Ask. Pass. Paris. A.*, alii διέπλωσε, quod eodem tendit. *p* *Steph. Byz.* citat in Voc.

51. Διατριβῆναι] *Hesychii* Διατριβῆναι, ἀπολέσθαι hoc fonte manavit. Alioqui blandiri ἐκτριβῆναι Fragm. *Paris.* posset. *Sophocles* Oed. Tyr. v. 435. σοῦ γὰρ οὐκ ἔϛι βροτῶν κάκιον ὅϛις ΕΚΤΡΙΒΗΣΕΤΑΙ ποτε. i. e. ἀπολεῖται, *perdetur*, ubi recte de verbi virtute scholiastes. *Synesius* L. I. Provid. pag. 108. D. ὅλως γὰρ ΕΚΤΡΙΒΗΣΕΣΘΑΙ τὸ Σκυθικόν. Consequens ὁμοίως —— ἐπετέλεον *Valla* dedit acsi ὅμως foret, nactus plausum docti viri, cui meum iungerem, nisi ὁμοίως aptissime indicaret, et hos etsi vehementer pressos, *consimiliter* imperata fecisse, uti reliquae civitates.

58. Συντομώτατον] Hoc praestet an συντομώτερον, a *Valla* expressum, non adfirmo. Xerxis exercitusque iter apud *Diodorum* XI, 5. prorsus idem. Ex *Suida* enotatum ἐς τρεῖς μοίρας —— δασάμενος, etsi schedae taceant, pro legitimo fortasse aliis putabitur. Sic L. II, 147. ΕΣ δυώδεκα ΜΟΙΡΑΣ ΔΑΣΑΜΕΝΟΙ Αἴγυπτον πᾶσαν.

60. Τρεῖς μοίρας —— δασάμενος —— τὸν π.] Vulgatam iure praefert *Gronovius* lectioni, quam *Suidas* praebet in v. Δάσασθαι· ἐς τρεῖς μοίρας —— δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν ϛρατόν. In istiusmodi locutionibus eleganter omitti praepositionem *Casaub.* docuit ad hunc *Alexidis* versum, Τὸ δ' ἄλλο σῶμα κατατεμὼν πολλοὺς κύβους, apud *Athen.* VII, p. 324. C. quo *L. Kuster.* usus est in *Aristoph.* Eq. v. 765. *Platonis* e Timaeo, p. 35. B. ὅλον ἐν τοῦτο μοίρας ὅσας προσῆκε διένειμεν· interpretatur *Cicero*: *id ipsum in ea, quae decuit, membra partitus est*: *Chalcidius* convertit: *totum hoc unum divisit in partes competentes*; nam sic scripsisse videtur: hic sane subit mirari in Editionis suae margine scribentem *H. Stephanum*: *legendum videtur* εἰς μοίρας; *quamvis nec apud Proclum extet haec praepositio*: in adnotationibus in *Platonem* ista; *deesse videtur praepositio* εἰς —— *et tamen alios inveniri scio huius scriptoris locos huic similes ubi non habetur*: ex istis locis hic est in Critia p. 113. E. τὴν νῆσον τὴν Ἀτλαντίδα πᾶσαν δέκα μέρη κατανείμας. *Theocriteis* eam in rem mallem abstinuissent viri docti. VALCKEN.

68. Σμερδομένεα] Restituetur idem hic nomen, quod supra c. 82. praebebunt Codices: illic qui dicitur Σμερδόνης, cur hoc in loco filius Otanis vocaretur Σμερδομένης. —— Paulo post scripserunt librarii διώρυγα —— διέχουσαν —— ἐς κόλπον· nostrum suo more scripsisse suspicor: διώρυχα —— ἐσέχουσαν —— ἐς κόλπον, ἐν τῷ Ἀσσά τε πόλις καὶ Πίλωρος καὶ Σίγγος καὶ Σάρτη οἴκηνται· urbium nomina legitima dedit *Wessel.* Herodotea Dissert. p. 121. semel alibi διέχουσαν posuerant librarii loco simillimo IV, c. 42., διώρυχα —— τὴν ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον· ubi nunc legitur ex Codd. ἔχουσαν. Διώρυχα satis commendabunt usus *Herodoti*, et ad *Thom. M* in Διῶρυξ adnotatio *Hemsterhusii*, sic minuta quoque tractantis, atque isthac arte inimitabili, ut semper Leidensem Criticum agnoscas. VALCKEN.

72. Πί-

lorus et Singus et Sarta urbes sitæ sunt. Ex quibus sumpto commilitio, perrexit ire ad sinum Thermæum: circumvectusque Ampelon promontorium Toronæum, prætemavigavit has Græcas urbes, unde et naves et commilitium sumpsit, Toronam, Galepson, Sermylam, Mecybernam, Olynthum: quæ regio nunc Sitho-
123 nia nominatur. Ab eo promontorio Ampelo corripiens cursum usque ad promontorium Canastræum, quod ex tota Pallene prominet maxime, illinc quoque et naves et commilitium sumpsit, ex Potidæa, ex Aphyti, ex Neapoli, ex AEga, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hæ sunt urbes sitæ nunc in Pallena, Phlegra prius appellata. Præternavigata hac etiam regione, ad præstitutum locum pervenit, sumptis etiam militibus e vicinis Pallenæ urbibus ac Thermæo sinui conterminis: quibus hæc nomina sunt; Lipaxus, Combrea, Lisæ, Gigonus, Campsa, Smila, AEnea: quarum regio adhuc Crossæa nominatur. Ab AEnea autem, in qua finis enumerandarum urbium mihi factus est, iam ad ipsum Thermæum sinum cursus classi extitit, et ad terram Mygdoniam: donec ad Thermam, quo præceptum erat, perventum est, et ad urbem Sindum, et ad Chalestram super Axium sitam flumen, quod Mygdoniam terram dirimit a Bottiæide: cuius terræ Bottiæidis arctum ad mare locum obtinent urbes Ichnæ
124 et Pella. Hic navales copiæ circa flumen Axium et urbem Thermam et alias in medio harum urbes stativa habuere, regem opperientes. Huc pervenire volens Xerxes, Acantho profectus cum terrestribus copiis mediterraneam viam sequebatur, peragrans Pæonicum agrum atque Crestonicum, super amnem Echidorum, qui e Crestonæis initio sumpto, per terram Mygdoniam fluens, propter paludem quæ est
125 supra Axium evolvitur. Hac iter faciente Xer-

[a] Πίλωρος καὶ Σίγγος καὶ Σάρτη οἴκηνται. ἐνθεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τουτέων τῶν πολίων στρατιὴν παρέλαβε, ἔπλεε [b] ἀπιέμενος ἐς τὸν Θερμαῖον κόλπον. κάμπτων δὲ Ἄμπελον τὴν [c] Τορωναίην ἄκρην, παραμείβετο Ἑλληνίδας τάσδε πόλις, ἐκ τῶν νέας τε καὶ στρατιὴν [d] παρελάμβανε, Τορώνην, Γαληψὸν, Σερμύλην, [e] Μηκύβερναν, Ὄλυνθον. ἡ μέν νυν χώρη αὕτη, Σιθωνίη καλέεται. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρξεω, συντάμνων ἀπ᾽ Ἀμπέλου ἄκρης ἐπὶ [f] Καναστραῖον ἄκρην, τὸ δὴ πάσης τῆς Παλλήνης ἀνέχει μάλιστα, ἐνθεῦτεν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε ἐκ Ποτιδαίης, καὶ [g] Ἀφύτιος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ Θεράμβω, καὶ Σκιώνης, καὶ Μένδης, καὶ Σάνης. αὗται γάρ εἰσι αἱ τὴν νῦν Παλλήνην, πρότερον δὲ Φλέγρην καλεομένην νεμόμεναι. παραπλέων δὲ καὶ ταύτην τὴν χώρην, ἔπλεε ἐς τὸ προειρημένον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσεχέων πολίων [h] τῇ Παλλήνῃ, ὁμουρευσέων δὲ τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ· τῇσι οὐνόματά ἐστι τάδε, Λίπαξος, Κώμβρεια, Λίσαι, Γίγωνος, Κάμψα, Σμίλα, [i] Αἴνεια. ἡ δὲ τουτέων χώρη, Κροσσαίη ἔτι καὶ ἐς τόδε καλέεται. ἀπὸ δὲ Αἰνείης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλις, ἀπὸ ταύτης ἤδη ἐς αὐτόν τε τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγίνετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ πλόος, καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην. πλέων δὲ ἀπίκετο ἔς τε τὴν προειρημένην Θέρμην, καὶ [k] Σινδόν τε πόλιν καὶ Χαλέστρην, ἐπὶ τὸν Ἄξιον ποταμὸν, ὃς οὐρίζει χώρην τὴν Μυγδονίην τε καὶ [l] Βοττιαιΐδα· τῆς ἔχουσι τὸ παρὰ θάλασσαν στεινὸν χωρίον πόλις [m] Ἰχναί τε καὶ Πέλλα. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτοῦ [n] περὶ Ἄξιον ποταμὸν, καὶ πόλιν Θέρμην, καὶ τὰς μεταξὺ πόλις τουτέων, περιμένων βασιλῆα, ἐστρατοπεδεύετο. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ἐπορεύετο ἐκ τῆς Ἀκάνθου, τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βουλόμενος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι. ἐπορεύετο δὲ διὰ τῆς Παιονικῆς καὶ Κρη- 419
στωνικῆς ἐπὶ ποταμὸν [o] Ἐχείδωρον, ὃς ἐκ Κρηστωναίων ἀρξάμενος, ῥέει διὰ Μυγδονίης χώρης, καὶ ἐξίει παρὰ τὸ ἕλος τὸ ἐπ᾽ Ἀξίῳ ποταμῷ. Πορευομένῳ δὲ

a Πίδλωρος *Ask.*, nec dissimilis *Med.* scriptura. Πίλωρος *Arch. Brit. Valla*: antea Πίδωρος. Porro Σάρτη *Med. Pass. Ask.*, aliis Σάργη. *b Med. Pass. Ask.*, ceteri ἀπικόμενος. *c* Κορωναίην *Ask. Pass.*, perperam. *d* Παρελάμβανε *Arch. Ask. Pass. Vind.*, uti mox: non παρέλαβε, quomodo olim. *e* Μηκύρεναν *Arch.* Μηκύβενναν *Vind.* *f* Καναστραῖον *Arch.*, antea Καναστραίην. *g* Ἀφύστιος *Arch. Vind.* *Amphystie* Laurent., male omnes. Ἀφύστιος olim in *Scylace.* *h* Omittit duo ista *Arch.* *i* Ἀινία *Ask.* *k* Σινθὸν *Steph. Byz.* hinc in V. *l* Βοττηνίδα, ἧς *Arch. Vind.* *m Stephan.* in Ἰχναὶ attigit. *n* Περὶ *Med. Pass. Ask. V. Arch. Brit. Paris. A. B. Valla*: παρὰ *Aldus*, et sequaces. *o* Χείδωρον omnes.

72. Πίλωρος] Verum oppidi nomen, sicuti sequentis Σάρτη. utrumque apud *Steph. Byz.* In priore *Med.* et *Ask.* haesitant, a iusta scriptione, si iuventur, non alieni. Attigit urbem Cl. *Wasse* ad *Thucydid.* IV, 115., verum obscure. Ἔπλεε ἀπιέμενος Cl. *Gronovius* explicat; mihi ἀπικόμενος plebeium non est, quippe *Herodoteum.* At gaudeat recente possessione.

77. Σερμύλην] Temerariam *Maussaci*, Ὀισύμην substituentis, coniecturam praeter *Holstenium* contudit *H. Valesius* ad *Harpocrationem* p. 125. Σερμυλία Ethnicographo, cives Σερμύλιοι *Thucydid.* I, 65. Mox ἐπὶ Καναστραῖον ἄκρον, ne soloeca maneret oratio, *Palmerius* voluit. Καναστραῖον *Arch.* sufficit, sicuti in *Thucydide* IV, 110. atque aliis: Κάνα στραίην divisis vocibus *Cellarius* Geogr. L. II, 13. p. 1050. advocat ex *Galei* editione, qui operarum error, notatus a Cl. *Wasse* ad eum Attici Scriptoris locum.

84. Ἐκ Θεράμβω] Haec Θράμβος *Steph. Byz.*, unde ἐκ Θράμβου *Vossius* ad *Scylac.* p. 62. *Ed. Gronov.*, plausibili suspicione. Quod si oppidi tamen nomen Θράμβος, Θεράμβης, Θραμβοῦς pictum fuerit olim, quae *Holstenii* ad Ethnicographum doctrina, Θεράμβω ex Θεράμβεω descendet. Quae sequitur *Sane*, alia est ac C. 22.

91. Σμίλα, Ἄινεια] Plerasque harum urbium *Stephanus* exscripsit, qui quoque Κρουσὶς, μοῖρα τῆς Μυγδονίας ex *Strabonis* VII, ἀπὸ Κρουσέως, τοῦ Μύγδονος υἱοῦ. Hinc ansa Cl. *Pauw* suspicandi, Κρουσαίη in *Herodoto* fuisse. Addere potuisset Κρουσίδα γῆν καλουμένην *Thucydid.* II, 97., et huius quidem tractus, tum maxime barbaros *Crusaeos*, βαρβάρους, Κρουσαίους καλουμένους, qui Pallenen olim tenuerunt, apud *Dionys.* Antiq. Rom. I. p. 39. Utcunque coniectura, praesidio schedarum defecta, cesserit, regio *Crossaea* et *Crusaea* eadem, nec discrepat *Theod. Rykii* Diss. de Primis Ital. Colon. p. 443. opinatio.

98. Σινδὸν] Uter melius, *Herodotus* an *Stephanus*, urbis nomen edat, dubium: non enim apud alios reperiri, verissime *Palmerius.* Χαλέστρην plures Χαλάστρην nuncupant: *Suidae* tamen Χαλέστρα πόλις. *Diodoro* T. II. p. 578. Χάλεστρον, ubi alios excitavi. Ceterum regionem Βοττιαιΐδα, reversuram C. 127., Βοττικὴν *Thucydid.* I, 65. et *Diodorus* XII, 47. scribunt. Herodoteum ex Βοττιαῖος, quod incolarum nomen, formatur. Unde Antiochiae βωμὸς τοῦ Βοττιαίου Διὸς, ab Alexandro Macedone constitutus, modo vera doceat *Libanius* Antiochici p. 348. D., Βοττίου Διὸς in *Malalae* Chronogr. p. 255., corrupte.

8. Ἐπὶ ποταμὸν Ἐχείδωρον] Quum C. 127. tres Codd. isto amnis in titulo conspirent, et *Apollodoro*, *Ptolemaeo* atque *Etymologo* Ἐχέδωρος aut Ἐχείδωρος adpellitetur, *Is. Vossio* ad *Scylac.* p. 61., ut fluvius suum sibi nomen reciperet, dedi, nec inprobatum iri puto.

15. Θεῶ-

Per Pæoniam et Creſtonem progredientes cameli invaduntur ab leonibus, qui illic erant. Boves agreſtes. Spatium, quod iſtæ belluæ tenent, et caſtrorum. Peneus inter Olympum et Oſſam.

δὲ ταύτῃ, [a] λέοντές οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροισι καμήλοισι. καταφοιτέοντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ σφέτερα ἤθεα, ἄλλȣ μὲν οὐδενὸς ἅπτοντο οὔτε ὑποζυγίȣ, οὔτε ἀνθρώπȣ, οἱ δὲ τὰς καμήλȣς ἐκεραΐζον μȣ́νας. [b] Θωϋμάζω δὲ τὸ αἴτιον, ὅ, τί κοτε ἦν, τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένȣς τοὺς λέοντας, τῇσι καμήλοισι ἐπιτίθεσθαι· τὸ μήτε πρότερον ὀπώπεσαν θηρίον μήτ᾽ ἐπεπειρέατο αὐτοῦ. Εἰσὶ δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ λέοντες πολλοὶ, καὶ βόες ἄγριοι, τῶν τὰ κέρεα ὑπερμεγάθεά ἐστι, τὰ ἐς [c] τοὺς Ἕλληνας φοιτέοντα. οὖρος δὲ τοῖσι λέουσί ἐστι ὅ, τε [d] δἰ Ἀβδήρων ῥέων ποταμὸς Νέστος, καὶ ὁ δἰ Ἀκαρνανίης ῥέων Ἀχελῷος. οὔτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τοῦ Νέστȣ οὐδαμόθι πάσης τῆς ἔμπροσθεν Εὐρώπης ἴδοι τὶς ἂν [e] λέοντα, οὔτε πρὸς ἑσπέρης τοῦ Ἀχελῴȣ ἐν τῇ [f] ὑπολοίπῳ ἠπείρῳ, ἀλλ᾽ ἐν τῇ μεταξὺ τȣτέων τῶν ποταμῶν γίνονται. Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπίκετο ὁ Ξέρξης, ἵδρυσε αὐτοῦ τὴν στρατιήν. ἐπέσχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ στρατοπεδευόμενος τὴν παρὰ θάλασσαν χώρην [g] τοσήνδε· ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγδονίης, μέχρι Λυδίεώ τε ποταμοῦ καὶ Ἁλιάκμονος, οἳ οὐρίζȣσι γῆν τὴν Βοττιαιΐδα τε καὶ Μακεδονίδα, ἐς τὠυτὸ ῥέεθρον τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν δὴ ἐν τȣ́τοισι τοῖσι [h] χωρίοισι οἱ βάρβαροι. τῶν δὲ καταλεχθέντων τȣτέων ποταμῶν, ἐκ [i] Κρηστωναίης ῥέων Ἐχείδωρος, μοῦνος οὐκ ἀντέχρησε τῇ στρατιῇ πινόμενος, ἀλλ᾽ ἐπέλιπε. Ξέρξης δὲ ὁρέων ἐκ τῆς Θέρμης οὔρεα τὰ [k] Θεσσαλικὰ, τόν τε Ὄλυμπον καὶ τὴν Ὄσσαν, μεγάθεΐ [l] τε ὑπερμήκεα ἐόντα, διὰ μέσȣ τε αὐτέων αὐλῶνα στεινὸν πυνθανόμενος εἶναι, δἰ οὗ ῥέει ὁ Πηνειὸς, ἀκȣ́ων τε εἶναι ταύτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρȣσαν, ἐπεθύμησε πλώσας θεήσασθαι τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ· ὅτι τὴν ἄνω ὁδὸν ἔμελλε ἐλᾷν διὰ Μακεδόνων τῶν κατύπερθε οἰκημένων ἐς [m] Περραιβοὺς παρὰ Γόννον πόλιν· ταύτῃ γὰρ ἀσφαλέστατον ἐπυνθάνετο εἶναι. ὡς δὲ ἐπεθύμησε, καὶ ἐποίεε ταῦτα, ἐσβὰς [n] ἐς Σιδωνίην νέα, ἐς τήνπερ ἐσέβαινε αἰεὶ ὅκως τοι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι, ἀνέδεξε σημήϊον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνάγεσθαι,

Xerxe, leones impetum dederunt in camelos, qui commeatum portabant. Sub noctem enim relictis locis conſuetis eo deſcendebant, nulloque alio neque iumento neque homine tacto in camelos ſolos graſſati ſunt. Cuius cauſſam admiror, quæcunque illa erat, quod leones compelleret abſtinentes ab aliis adoriri camelos: quod animal nunquam antea nec viderant
nec experti illic fuerant. Sunt autem per 126
ea loca leones multi, et boves agreſtes prægrandibus cornibus, quæ ad Græcos veniunt. Leonum autem terminus eſt hinc Neſtus flumen per Abdera, inde Achelous per Acarnaniam fluens: nam neque ad auroram trans Neſtum viſerit quis leonem usquam gentium in Europa, aut trans Acheloum ad occidentem in reliqua continente: ſed in horum fluviorum medio
leones gignuntur. Postquam autem Ther- 127
mam venit Xerxes, ibi ſubſtitit, tantum ad mare ſpatii occupantibus caſtris, quantum eſt ab urbe Therma et Mygdonia usque ad Lydian et Haliacmona, qui amnes agrum Bottiæicum Macedonicumque terminant in eundem alveum confluentes. In his locis ſtativa habuere barbari: quibus ad potum ſolus ex iis qui commemorati ſunt amnibus Echidorus e Creſtonæis fluens
non ſuppetiit, ſed defecit. Xerxes e Ther- 128
ma proſpiciens Theſſalicos montes, Olympum et Oſſam, præcelſæ magnitudinis, audiensque in medio eorum canalem anguſtum eſſe, per quem fluit Peneus, et illic viam eſſe quæ in Theſſaliam fert, cupidine captus eſt navigandi ad oſtium Penei inſpiciundum: quia ſuperiorem viam tenenti erat eundum per Macedones ſuperne habitantes ad Perræbos, præter Gonnum urbem: nam hac tutiſſimum iter eſſe audiebat. Atque ut concupivit, ita et fecit, itaque conſcenſa navi Sidonia, quam ſemper conſcendebat quoties ei tale aliquid facere libebat, extulit ſignum ceteris quoque

a Exſcripſit *AElian.* de Anim. XVII, 36. *b* Θωμ. *Ask. Arch.* *c* Omittunt τοὺς iid. et *Paſſ. Vind.* *d* Δὶ abest *Arch.* et mox ῥέων, ſicuti et *Vallae.* *e* Λέοντα οὐδαμοῦ id., iuſto auctior. *f* Ἐπιλοίπῳ *Arch. V. Paſſ. Ask. Steph.* margo. *g Med. Ask. Arch. Paſſ. Vind. Paris. B*, τοσόνδε alii, quos a *D'Orvillio* defenſos nollem ad *Chariton.* IV, 2. p. 373. *h* Iidem: olim χώροισι. *i* Κρηστωναίων *Arch. V. Brit. Paris. B. Valla*; in *Aldo* Κρηστωνέων. Κρηστωναίης *Paſſ. Ask. Paris. A.*, *Med.* Κρηστωνένς. Priſtinum ſervari utique potuerat ob C. 124., tum ſtatim Ἐχείδωρος *Arch. Vind. Valla*: prius Χείδωρος erat. *k* Θεσσαλ. *Paſſ. Ask. Vind. Arch.*; alii Θετταλικὰ, etiam *Euſtath.* ad *Hom.* p. 337, 1. his uſus. *l* Deſit *Arch. V.* et *Euſtath.*, qui male μεγέθη ὑπερμ. *m* Περραιβ. *Arch. Paſſ. Ask. V. Ald. Valla*, Περαιβοὺς recentiores editi: mox Γόνον *Arch. Valla.* *n* Δ᾽ ἐς *Arch.*

15. Θωϋμάζω δὲ τὸ αἴτιον] Frigide Noſtrum *AElianus* laudat, ὀλίγα δὲ Ἡρόδοτος ᾔδει ἐξετάζων τροφὴν τήνδε καὶ τήνδε κατὰ τὴν ἡδονὴν λεόντων Θρακίων. Fuerint enim leones illi occulta quadam naturae vi, φύσει τινὶ ἀπορρήτῳ, et fauce inproba in camelos, quos ante non viderant, incitati, mirumne accidet, in hos ruiſſe ſolos, nullo neque homine neque iumento laeſo?

22. Ὅ, τε δἰ Ἀβδήρων &c.] *Ariſtotelem* huc ſpectaſſe Hiſt. Anim. VIII, 28., p. 254. ubi ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ τοῦ Ἀχελῴου καὶ τοῦ Νέσου, monuit *D. Petavius* ad *Themiſt.* Or. X. p. 140. A., inſuper ex *Dione Chryſoſt.* Or. XXI. p. 269. C. adſtruens, in Europa deinceps leonum genus defeciſſe. Certe de Acarnania locuples teſtis eſt Agathion, queſtus in *Philoſtrati* Vit. Herod. C. 7. magnum ſibi fortunam negaſſe certamen, ἐπεὶ μηκέτι βόσκει λέοντας Ἀκαρνανία. Eidem rei *Io. Brodaeus* diligentem inpendit operam Miſcell. L. VIII, 13., lectu oppido dignam. Deinceps ὑπολοίπῳ ἠπείρῳ ſcribatur an ἐπιλοίπῳ, ad ſententiam nil proderit, quamquam ultimo Scriptor delectatur L. VI, 3. alibique.

36. Ἐκ Κρηστωναίης ῥέων] Inſerto articulo ſcribendum: ὁ ἐκ Κρηστωναίης ῥέων Ἐχείδωρος μοῦνος οὐκ ἀντέχρησε τῇ στρατιῇ πινόμενος· frequentius in talibus locutionibus uſurpantur οὐκ ἀντέσχε, vel οὐκ ἀπέχρησε· quod utrumque legitur VII, c. 196., ſed et οὐκ ἀντέχρησε Herodoteum eſt: vid. VII, c. 187. —— Sequentis capitis initium *Euſtath.* attigit in Il. B, p. 255. —— Semper Xerxes navem conſcendiſſe dicitur Sidoniam, ὅκως τὶ ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι· ſic recte ſcribit *R.* pro τοι. His proxima, ἀνέδεξε σημήϊον, voculam videntur requirere, qua nectantur cum antecedentibus, ἀνέδεξε δὲ σημήϊον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνάγεσθαι. VALCKEN.

38. Οὔρεα τὰ Θεσσαλικὰ] Rediit ſollemnis ſcriptura: ſemper Θεσσαλίη, Θεσσάλιος, Θεσσαλικὸς in Muſis, *Thucydide* et veterum pleriſque, quorum morem Cl. *Waſſe* ad *Thucyd.* I, 20. docte expoſuit. Euſtathiana enim vocis pingendae conſuetudo aliunde procedit, nec morabitur quemquam.

45. Ἐς Περραιβοὺς παρὰ Γόννον] *Aldus* ita et MSS.; etiam C. 131., editi vero C. 173. et 185. Bene μενοπτόλεμοί τε Περαιβοὶ Poëtae Il. B, 749. cogniti ſunt, ſed et ſolutae orationis uſus atque ipſa gentis traditio apud *Euſtath.* ex *Stephano*, verum integriore, quam vulgo legitur. Γόννον quoque maluerunt, non Γόνον, quomodo *Arch.* iterum C. 173., eodem ad *Iliad.* B. p. 335, 39. auctore. Post deinde ὅκως τι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι ſcribi oportere, docti viri *Pavius* et *Reiskius* belle viderunt.

que navibus solvendi, relictis illic terre-
stribus copiis. Eo postquam pervenit, ostium
Penei contemplantem ingens admiratio quum
subiret, accitos viæ ductores interrogavit
nunquid flumen posset averti, ut alibi ma-
129 re ingrederetur. Narratur autem Thessalia
quondam palus fuisse, utpote conclusa un-
dique præaltis montibus: nam quæ eius ad
auroram spectant, ea Pelion mons et Os-
sa iunctis inter se radicibus præcludunt;
quæ ad ventum aquilonem, Olympus; quæ
ad occasum, Pindus; quæ ad meridiem et
ventum austrum, Othrys: quod inter
hos, quos dixi, montes medium, id
Thessalia est, ita cava, ut cum alii fre-
quentes amnes in eam influant, tum hi
quinque maxime præcipui, Peneus, Api-
danus, Onochonus, Enipeus, Pamisus:
qui e montibus Thessaliam cingentibus in
eam planitiem confluentes et nominibus co-
gniti, per unum canalem et eum arctum
in mare evadunt, in unam aquam omnes
ante redacti: et simulac confluentem fe-
cerunt, Peneus excellens suo nomine ce-
teros innominatos reddit. Fertur quondam,
quum nondum esset hic canalis et effluxus,
hos fluvios et præter eos paludem Bœbei-
dem non habuisse nomen, quemadmodum
nunc, et tamen non minus quam nunc
fluxisse, sed suis fluentis omnem Thessa-
liam effecisse pelagus. Ipsi quidem Thes-
sali memorant Neptunum fecisse convallem,
per quam meat Peneus, haud absurde sen-
tientes: qui enim arbitratur Neptunum ter-
ram quatere, et quæ terræmotu diducta
sunt, huius dei esse opera, is etiam cer-
nens hunc locum dixerit Neptunum fecis-
se: namque diductio illa montium, ut
130 mihi videtur, terræmotus est opus. Xer-
xi autem interroganti nunquid alius foret
exitus in mare Penei, duces viæ rem com-
pertam habentes, Rex, inquiunt, nulli
sunt huic flumini alibi in mare tendentes
exitus,

σθαι, καταλιπὼν αὐτοῦ τὸν πεζὸν στρατόν. Ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο, καὶ ἐθεήσατο [a] Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐν θώματι μεγάλῳ ἐνέσχετο. καλέσας δὲ τοὺς 420 [b] κατηγεμόνας τῆς ὁδοῦ, εἴρετο εἰ τὸν ποταμόν ἐστι παρατρέψαντα, ἑτέρῃ ἐς θάλασσαν ἐξαγαγεῖν. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ τοπαλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε [c] γε συγκεκλημένην πάντοθεν ὑπερμήκεσι οὔρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἠῶ ἔχοντα, [d] τό, τε Πήλιον οὖρος καὶ ἡ Ὄσσα [e] ἀποκλήει, συμμίσγοντα τὰς ὑπωρείας ἀλλήλοισι· τὰ δὲ πρὸς βορέω ἀνέμου, [f] Οὔλυμπος· τὰ δὲ πρὸς ἑσπέρην, Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ ἄνεμον νότον, ἡ Ὄθρυς· τὸ μέσον δὲ τουτέων τῶν λεχθέντων οὐρέων ἡ Θεσσαλίη ἐστὶ, ἐοῦσα κοίλη. ὥστε [g] ὧν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐς αὐτὴν ἐσβαλλόντων, [h] πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πηνειοῦ, καὶ Ἀπιδανοῦ, καὶ [i] Ὀνοχώνου, καὶ Ἐνιπέος, καὶ Παμίσου· οἱ μέν νυν ἐς τὸ πεδίον τοῦτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῶν περικληϊόντων τὴν Θεσσαλίην οὐνομαζόμενοι, δι' ἑνὸς αὐλῶνος καὶ τούτου στεινοῦ, ἔκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προσυμμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς τὠυτό· ἐπεὰν δὲ συμμιχθέωσι τάχιστα, ἐνθεῦτεν ἤδη ὁ Πηνειὸς τῷ οὐνόματι κατακρατέων, [k] ἀνωνύμους τοὺς ἄλλους ποιέει εἶναι. τὸ δὲ [l] παλαιὸν λέγεται, οὐκ ἐόντος κω τοῦ αὐλῶνος καὶ διεκρόου τούτου, τοὺς ποταμοὺς τούτους, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τούτοισι τὴν [m] Βοιβηΐδα λίμνην, οὔτε ὀνομάζεσθαι κατάπερ νῦν, ῥέειν τε οὐδὲν ἧσσον ἢ νῦν· ῥέοντας δὲ, ποιέειν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγος. αὐτοὶ μέν νυν Θεσσαλοί φασι Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' οὗ ῥέει ὁ Πηνειός· [n] οἰκότα λέγοντες. ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σείειν, καὶ τὰ [o] διεστεῶτα ὑπὸ σεισμοῦ, τοῦ θεοῦ τούτου ἔργα εἶναι, [p] κἂν ἐκεῖνο ἰδὼν, φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι. [q] ἔργον γάρ ἐστι σεισμοῦ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἡ διάστασις τῶν οὐρέων. Οἱ δὲ κατηγεόμενοι, εἰρομένου Ξέρξεω εἰ ἔστι ἄλλη ἔξοδος ἐς θάλασσαν τῷ Πηνειῷ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως, εἶπον, „ Βασιλεῦ, ποταμῷ τούτῳ οὐκ ἔστι ἄλλη ἐξήλυσις ἐς θά-

„ λασ-

a Ὁ Ξέρ. idem; hinc articulus accessit. Mox ἐκβολὴν practerit negligenter. b Ἡγεμόνας *Arch. Vind.*: uti L. v, 15. et alibi. c Deest *Ask. Pass.*, qui cum *Paris. B.* συγκεκλημένην, *Med.* συγκεκλημένην, pro quo *V. Arch. Paris. A. Ald.* συγκεκληϊσμένην. Mox ὄρεσι et ὄρος *Arch. V. Ask.*, et saepius. d Τὸ Πήλιον *Pass. Arch.* et *Galaei* Edit.; alii Πήλειον. e Ἀποκλήει *Pass. Vind.*, olim ἀποκλείει. f Ὁ Ὄλ. *Arch. V. Med. Pass.* g Ὧν τῶν ποτ. ora *Steph.* et *Ask.*, qui reliqua ἐς αὐτὴν καὶ ἀ. σ. ἐσβ., eadem *Arch.*, sed ὥστε τῶν ποτ.; *Med.* ἐς αὐτὴν non habet. h Excerpsit Schol. *Apollon. Rh.* III, 1084. fide non bona. i Ὀνοχώρου *Arch.* et *Valla.* k *Eustath.* ad Iliad. p. 337, 7., sed ἀνωνύμως prave. Porro εἶναι ποιέει *Arch. Pass. Ask.* l Πάλαι *Arch. V.* m Βουβ. *Ask.* Vid. *Casaub.* ad *Strabon.* IX. p. 658. n Εἰκ. *Arch.* o *Med. Pass. Paris. B.*, in reliquis διεστῶτα. p Καὶ ἂν *Arch. V.* q Ἔστι γὰρ σεισμοῦ ἔργ. *Arch. Pass. Ask.*, ordine sat bono: tum ἐφαίνετο εἶναι *Arch. Vind.*, εἶναι addunt etiam *Pass. Ask.*, et admitti potest.

54. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ] *Strabo* IX, p. 658. A. τὸ παλαιὸν καὶ ἐλιμνάζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον· —— ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου, καὶ τὴν Ὄσσαν ἀποσχίζοντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλασσαν ὁ Πηνειός. Concinunt ista Herodoteis, de quibus pauca quaedam excerpsit *Eustath.* in Il. B. p. 255. *Herodoto* quoque ἔργον esse σεισμοῦ videbatur ἡ διάστασις τῶν οὐρέων· et Thessaliam σεισμοὶ dicuntur ἀναπτύξαντες *Philostrato* Icon. II. p. 835. f. qui picturam nobis exhibet p. 831. Neptuni ῥήξοντος τῇ τριαίνῃ τὰ ὄρη· nam, *quum Thessaliam scopulis inclusa teneret Peneo stagnante palus, et mersa negarent Arva coli, trifida Neptunus cuspide montes Impulit adversos: tum forti saucius ictu Dissiluit gelido vertex Ossaeus Olympo: Claudian.* de Raptu Pr. II, ℣. 179. secundum alios *discessit Olympo Herculea gravis Ossa manu*; et *Diodor. Sic.* IV, c. 18. Egisse hac de re videtur in libro nono Philippicorum *Theopompus.* —— Ubi in his *Herodoti* quinque nobiliora memorantur Thessaliae flumina, *Apidano* forma reddi poterit nostro consueta Ἠπιδανοῦ· de his minime protrita notantur *dans la Critique du Diction. de M. La Martiniere* p. 340. et seqq. VALCKEN.

57. Τό, τε Πήλιον οὖρος] Qui celebratissimum montem Πήλειον dixerit, quaerere abnuo. Nostro Πήλιον L. IV, 179., *Homero*, *Straboni*, *Virgilio*, *Horatio* aliisque audit. Iustum porro habendum ἀποκλήει, vice ἀποκληΐει, Ionum ore tritissimi.

63. Ὥστε ὧν ποταμῶν &c.] Series verborum, qualis *Arch.* et *Ask.*, non displicet; ἐς αὐτὴν iniuria *Med.* omittit; si tamen vera omissio, nec conferentis oculi alibi posita praetervidérint. Quo fuerit id cunque modo, ad sententiam requiruntur: illa redit ad superiora, ὥστε γε συγκεκλημένην πάντοθεν ——, eaque illustrat. Pro quinque autem fluviis Schol. *Apollonii* quatuor annumerat, neglecto *Onochono*, tertium Παμισὸν adpellans. At idem in L. IV, v. 132. de amnibus, in alios lapsis nomenque pristinum ponentibus, τὸ δὲ αὐτὸ γίνεται ἐπὶ Ὀνοχώνου, τοῦ κατὰ Θεσσαλίαν, καὶ Παμισοῦ καὶ Σπερχειοῦ· ὅταν γὰρ εἰς ταυτὸ συῤῥεύσωσι πάντες, Σπερχειὸς καλοῦνται· insulse profecto, nisi tu corruptissima atque hinc refingenda decernas.

81. Τὴν γῆν σείειν] Neptuni Ἐννοσιγαίου, Σεισίχθονος, γαίης κινητῆρος cognomina nemo non recordatur. Terrae motus, hiatus, fluminum et fretorum ἐκρήγματα Neptuno apud *Diodor.* XV, 49. et *Ammian.* XVII, 8. credula superstitio contribuit: hinc δοκεῖ γάρ μοι τὸ ῥῆξαι τὸν Ἰσθμὸν Ποσειδῶνος δεῖσθαι in *Philostr.* Herod. Vit. C. 6. Confer Icones *Philostrati* L. II, 14., ubi pictura Neptuni, montes Thessaliae rumpentis.

„ λάσσαν κατήκουσα, ἀλλ᾽ ἤδη αὕτη· οὔρεσι γὰρ „ περιεστεφάνωται [a] πᾶσα Θεσσαλίη". Ξέρξεα δὲ λέγεται εἰπεῖν πρὸς ταῦτα, „ Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ Θεσ- „ σαλοί. ταῦτ᾽ ἄρα πρὸ πολλοῦ [b] ἐφυλάξαντο γνω- „ σιμαχέοντες καὶ τἄλλα, καὶ ὅτι χώρην ἄρα εἶχον „ εὐαίρετόν τε καὶ ταχυάλωτον. τὸν γὰρ ποταμὸν „ πρῆγμα ἂν ἦν μοῦνον ἐπεῖναί σφεων ἐπὶ τὴν χώρην, „ χώματι ἐκ τοῦ αὐλῶνος ἐκβιβάσαντα, καὶ παρα- „ τρέψαντα δι᾽ ὧν [c] νῦν ῥέει ῥεέθρων· ὥστε Θεσσαλίην „ πᾶσαν ἔξω τῶν οὐρέων [d] ὑπόβρυχα γενέσθαι". ταῦ-
421 τα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τοὺς Ἀλεύεω παῖδας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐόντες Θεσσαλοὶ ἔδοσαν ἑωϋτοὺς βασιλέϊ, δοκέων ὁ Ξέρξης [e] ἀπὸ παντός σφεας τοῦ ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην. εἴπας δὲ ταῦτα, καὶ θεησάμενος, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην. Ὁ μὲν δὴ περὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς. τὸ γὰρ δὴ οὖρος τὸ Μακεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρατιῆς τριτημορὶς, ἵνα ταύτῃ [f] διεξίῃ ἅπασα ἡ στρατιὴ ἐς Περραιβοὺς. οἱ δὲ [g] δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν, [h] ἀπικέατο, οἱ μὲν κεινοὶ, οἱ δὲ φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐγένοντο οἵδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, [i] Ἐνιῆνες, Περραιβοὶ, Λοκροὶ, [k] Μάγνητες, Μηλιέες, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιῶται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ, πλὴν Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων. ἐπὶ τούτοισι οἱ Ἕλληνες ἔταμον ὅρκιον, οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον [l] ἀειράμενοι. τὸ δὲ ὅρκιον ὧδε εἶχε· Ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς, Ἕλληνες ἐόντες, μὴ ἀναγκασθέντες, καταστάντων σφι εὖ τῶν πρηγμάτων, τούτους δεκατεῦσαι τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὴ

exitus, quam iste hic: cuncta enim undique montibus redimita Theſſalia eſt. Ad hoc Xerxes dixiſſe fertur; Solertes ſunt viri Theſſalia, qui ſuæ ſibi imbecillitatis conſcii, iampridem cum alia cuſtodiverunt, tum vero hoc, quod regionem habeant facilem occupatu, et mature expugnabilem. Solum enim hoc eſſe negocium, flumen, obſtructo canali, averſoque alveo per quem meat, in eorum terram inducere, a quo omnis Theſſalia præter montes aquis mergeretur. Hæc vero Xerxes dixit filios Aleuæ reſpicientia, quoniam e Græcis primi hi ſeſe Theſſali regi tradiderant, ratus illos ab tota natione polliceri amicitiam. Hoc loquutus, et locum contemplatus, Thermam renavigavit. Ubi 131
complures dies circa Pieriam eſt commoratus, nam montem Macedonicum, ut illac in Perræbos omnis tranſiret exercitus, tertia eius pars tondebat, eodem legati qui dimiſſi in Græciam fuerant ad terram petendam, regreſſi ſunt partim inanes, partim terram et aquam ferentes. Quam qui de- 132
derunt eorum, hi fuere, Theſſali, Dolopes, Enienes, Perræbi, Locri, Magnetes, Melienſes, Achæi Phthiotæ, et Thebani, ceterique Bœoti præter Theſpienſes et Platæenſes: adverſus quos ii Græci qui bellum contra barbarum ſumpſerunt, conceperunt iuſiurandum: id erat hoc exemplo. Quicunque Græci ſe ipſos dediderunt Perſæ, non adacti neceſſitate, rebus ſuis bene conſtitutis, eos decimare deo qui Delphis eſt. Ita

a Πᾶσα Θεσσ., ſine medio articulo ἡ., *Arch. V. Ask. Paſſ.* *b* Ἐφυλάσσοντο *Arch. V.* *c* Νῦν ῥέεθρον *Paſſ.*, poſterius etiam *Arch.* *d* Ὑπὸ βρυχέα *Ald.* et editi plures: ὑποβρυχέα coniunxit *Ed. Genev.*, quomodo *Paſſ. Ask.*; in *Arch.* ὑπόβρυχα, optime. *e* Ὑπὸ *Arch. V.* *f* Διέξῃ *Paſſ. Ask.*, tum πᾶσα *Arch.*, et Περραιβ id. *V. Paſſ. Brit.* et mox, Περρεβ. *Ask.*, olim Περαιβ. *g* Deeſt *Paſſ.* *h* Ἀπίκατο *Arch. V. Paſſ.*, et mox κεινοὶ iid. cum *Ask.*, antea κενοί. *i* Αἰνιῆνες *Arch. Vind. Valla.* *k* Μάγητες *Vind. Arch.* *l* Αἰράμενοι *Arch. Paſſ.*, ἀράμενοι *Ask.*, prius ἀειρόμενοι.

88. Ἀλλ᾽ ἤδε αὕτη] Niſi viae duces exitum digito monſtrarint, verius videbitur ἥδε αὐτὴ, *niſi ſolus hic*, de correctione Cl. *Abreſch.* Dil. Thucyd. p. 605. Conſequens, ex *Homero* propagatum, expreſſit *Oppian.* Halieut. II. v. 121. Ὄυρεσι τ᾽ ἀμφοτέρωθε περίδρομος ΕΣΤΕΦΑΝΩΤΟ.

97. Ὑπόβρυχα γενέσθαι] Aldinum ὑπὸ βρυχέα aptavit artiſſime *Portus*, ὑπόβρυχα coniectans, quo nihil ex *Arch.* melius. Poëta *Odyſſ.* E, 319 Τὸνδ᾽ ἄρ᾽ ΥΠΟΒΡΥΧΑ θῆκε πολὺν χρόνον, i. e. ὑποβρύχιον. Veniatne id vocabuli ex ὑπόβρυξ an ὑπόβρυχος, ab *Euſtath.* diſputatur pag. 1538, 54.; mihi prior placet derivatio.

7. Οἱ μὲν κεινοὶ] Herodotea ſunt ἰδόντες τὸν χῶρον κεινὸν *vacuum* L. IX, 56., et χώματα χῶσαι κεινὰ *tumulos inanes* ibid. C. 84. MSS.; *Heſychius*, Κεινὸν, κενόν. Dictioni reſpondet quodammodo Beatae Virginis, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε ΚΕΝΟΥΣ Euang. *Lucae* I, 53. Ceterum Ἐνιῆνες hic et C. 185. in Αἰνιῆνες aut Αἰνιᾶνες, quomodo ſaepe aliis et Codd. quibuſdam, converti neceſſe non eſt. Τῷ δ᾽ Ἐνιῆνες ἕποντο *Homerus* Il. B, 749.

8. Θεσσ. Δόλ. Ἐνιῆνες, Περαιβοὶ] Huius utriusque populi ſic mihi nomina ſcripſiſſe videtur Noſter ad imitationem *Homeri*, cuius eſt in Il. B. ℣. 749., Τῷ δ᾽ Ἐνιῆνες ἕποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοί· codicum in talibus aut nulla aut certe perexigua eſt auctoritas. Ἐνιῆνες non veniet, opinor, in controverſiam, quod in *Herodoto* legitimum agnoverunt *Ios. Waſſe* in *Thucyd.* p. 349. et *Io. Davis.* ad *Max. Tyr.* p. 604. —— Qui iuxta *Herod.* petenti Xerxi terram et aquam dederunt, novem Graeciae populi iidem enumerantur *Diodoro Siculo* XI, c. 3.; nam pro Ἀχαιοί τε καὶ Φθιῶται, ſcribi facile poſſet, Ἀχαιοὶ οἱ καὶ Φθιῶται, vel Ἀχαιοὶ οἱ Φθιῶται, ut vocantur aliis et hic *Herodoto*; niſi conſiderarentur alibi tanquam diverſi: vid. Clar. *Weſſ.* l. c. et T. II. p. 65. Hae novem de duodecim fuere gentibus, quae Amphictyonum concilii fuerant ab antiquis temporibus participes: ex Ionico Doricoque genere praecipui ſtabant pro libertate Athenienſes et Lacedaemonii. Inter XII. gentes, olim τῆς Ἀμφικτυονίας conſortes, ex *Theopompo* memorantur *Harpocrationi* tanquam diverſi Ἀχαιοὶ, Φθιῶται· niſi et illic ſcribendum Ἀχαιοὶ οἱ Φθιῶται· ut unius illinc gentis nomen exciderit; ut excidit nomen ex *AEſchine* de Falſa Leg. p. 43, 22. ubi inter nomina Ἴωνας et Περραιβοὺς libenter ponerem Αἰνιᾶνας· pro Μαλεεῖς ſcribendum Μαλιεῖς· Μαλιέας dixit in harum quoque gentium recenſione *Pauſan.* X. p. 815. et *Xenoph.* Ἑλλ. VI. p. 354, 34. hi pleriſque ſunt Μηλιεῖς. VALCKEN.

13. Πόλεμον ἀειράμενοι] *Portus* ἀειρόμενοι *praeſens eſt loco aoriſti pr. medii* ἀειράμενοι, quod ipſum accipere, viam munientibus membranis, cur pigremur? Ipſe C. 156. dabit Scriptor ἀειραμένους τε πόλεμον αὐτῷ. Iuriſiurandi, quo ſe Graeci in Perſarum fautores et ſtudioſos obligarunt, formula in *Diodori* XI, 3. leviter diſcrepat, ut ibi monitum.

16. Τούτους δεκατεῦσαι τῷ ἐ. Δ. θ.] Secundum *Lycurgum* p. 158., et *Diodor. Sicul.* XI, c. 29., in eam ſententiam iurarunt qui libertatem contra Perſas tuebantur Graeci, antequam proelium inirent ad Plataeas; hoc autem temporis articulo eidem *Diodoro* XI, c. 3., decreviſſe narrantur τοὺς μὲν ἐθελοντὶ τῶν Ἑλλήνων ἑλομένους τὰ Περσῶν δεκατεῦσαι τοῖς θεοῖς, ἐπὰν τῷ πολέμῳ κρατήσωσι· hic decretum illud iureiurando traduntur adfirmaſſe: alterum iusiurandum, quod iuraſſe perhibentur ad Plataeas, *Theopompo* ſuſpectum, illud non commemorat *Herod.* Huc pertinent incerti ſcriptoris verba apud *Suidam* in Δεκατεύειν· ubi ſcribendum, ἐφ᾽ οὓς, pro ἐφ᾽ οἷς. Quandoquidem hic *Herodoto* et *Diodoro* recenſiti Graeciae populi praeter Thebanos plerique omnes coacti partes Perſarum ſunt ſequuti, hoc iurando ceteri praeſertim ſpectaſſe videntur Thebanos, ἑκοντὶ Μηδίσαντας. *Xenophon* Ἑλλ. VI, p. 347, 12., οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὕτως εἶχον τὴν γνώμην, ὡς νῦν Θηβαίους, τὸ λεγόμενον, δεκατευθῆναι ἐλπὶς εἴη· quae eadem paene leguntur p. 356, 14. νῦν ἐλπὶς, τὸ πάλαι λεγόμενον, δεκατευθῆναι Θηβαίους· atque id ipſum alteram illam formulam magis etiam reddit ſuſpectam, quod in illa iuraſſe perhibentur apud *Lycurg.* p. 158, 5. τὰς τὰ τοῦ βαρβάρου προελομένας (πόλεις) ἁπάσας δεκατεύσω· in quo ſpectat et *Ariſtid.* T. II. p. 82., et huius *Schol.* in Cod.

Ita apud Græcos iusiurandum se habebat.

133 Xerxes autem neque Athenas neque Spartam legatos terram petitum miserat, ob id quod quos ante Darius ad hoc ipsum misisset, eorum alios isti in voraginem, alios in puteum deiecerant, iubentes eos illinc terram et aquam ferre ad regem. Hac de caussa nullos ad petendum misit. Et Atheniensibus quidem, quod ita legatos tractarint, quid triste contigerit non queo dicere, nisi quod eorum solum cum urbe vastatum est: quod tamen ipsum non ea caus-

134 sa suspicor contigisse. Lacedæmoniis vero ira Talthybii, qui fuit Agamemnonis præco, incubuit: est enim Spartæ Talthybii templum; sed et sunt eius posteri Talthybiadæ nominati, quibus legationes Spartanæ omnes instar præmii tribuuntur. Itaque post eam rem Spartiatæ, quum læta exta eis immolantibus non essent, idque diu contingeret, pertæsi huius calamitatis, cœtu frequenter coacto, hoc præconium ediderunt, siquis Lacedæmoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneristi et Bulis Nicolai filius, viri Spartiatæ, et ingeniis egregii et opibus inter primos, ultro se obtulerunt ad solvendam Xerxi Darii filio ultionem ob legatos Spartæ interemptos. Ita hos Spartiatæ tanquam mortem obituros, miserunt ad Me-

135 dos. Digna autem admiratione cum hæc audacia horum virorum, tum verba ab eis habita: nam Susa tendentes, ad Hydarnem Per-

δὴ ὅρκιον ὧδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι. Ἐς δὲ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπέπεμψε [a] Πέρσης ἐπὶ γῆς αἴτησιν [b] κήρυκας, τῶνδε εἵνεκα· πρότερον Δαρείου πέμψαντος ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο, οἱ μὲν αὐτέων, τοὺς αἰτέοντας ἐς τὸ βάραθρον, οἱ δ᾽ ἐς φρέαρ [c] ἐσβαλόντες, ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐκ τουτέων φέρειν παρὰ βασιλέα. τουτέων μὲν εἵνεκα οὐκ [d] ἔπεμψε Ξέρξης τοὺς αἰτήσοντας. ὅ, τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσασι τοὺς κήρυκας συνήνεικε ἀνεθέλητον γενέσθαι οὐκ ἔχω [e] εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρη καὶ ἡ πόλις ἐδηώθη. ἀλλὰ τοῦτο οὐ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην δοκέω γενέσθαι. Τοῖσι δὲ ὦν Λακεδαιμονίοισι [f] μῆνις κατέσκηψε Ταλθυβίου τοῦ Ἀγαμέμνονος κήρυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυβίου ἱρόν· εἰσὶ δὲ καὶ [g] ἀπόγονοι, Ταλθυβιάδαι καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κηρυκηΐαι αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας [h] δίδονται. μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιήτῃσι καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο· τοῦτο [i] δ᾽ ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἦν σφι. ἀχθομένων δὲ καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακεδαιμονίων, ἁλίης τε πολλάκις συλλεγομένης, καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις βούλοιτο Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς Σπάρτης ἀποθνήσκειν, Σπερθίης τε ὁ Ἀνηρίστου καὶ Βοῦλις ὁ Νικόλεω, ἄνδρες Σπαρτιῆται, φύσει [k] τε γεγονότες εὖ, καὶ χρήμασι ἀνήκοντες ἐς τὰ πρῶτα, ἐθελονταὶ ὑπέδυσαν ποινὴν [l] τίσαι Ξέρξῃ τῶν Δαρείου κηρύκων τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων. οὕτω Σπαρτιῆται τούτους ὡς ἀποθανευμένους ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν. 422
Αὕτη τε ἡ τόλμα τουτέων τῶν ἀνδρῶν [m] θώυματος ἀξίη, καὶ τάδε πρὸς τούτοισι τὰ ἔπεα. πορευόμενοι γὰρ ἐς Σοῦσα, ἀπικνέονται παρὰ Ὑδάρνεα. ὁ δὲ Ὑδάρνης ἦν μὲν γένος Πέρ-

a Ξέρξης *Ask. V. Valla*, ex scholio. *b* Omittit *Arch.* *c* *Med. Pass. Ask.*, ἐμβαλόντες reliqui, discrimine nullo. *d* Iid. et *Arch. Vind.*, ἀπέπεμψε, ut superius, alii. *e* Εἶπαί τι ora *Steph. Pass. Ask.* *f* *Eustath.* ad *Iliad.* A. p. 110, 29. haec et seqq. attigit. *g* *Med. Pass. Ask. Brit.*, reliqui ἀπογ. Ταλθυβίου, Ταλθυβ. Vid. *Gronov.* *h* Δέδονται *Pass. Ask.* *i* Abest *Arch.* *k* Et hoc deest. *l* Τίσειν *Arch. V.* *m* Θώμ. *Arch. Ask.*

Cod. MS. Clar. *Burm.* p. 131. et p. 299. ubi ἔδοξεν, inquit, τὰς πόλεις τὰς μηδιεσώσας (imo Μηδισάσας) δεκατεῦσαι· ἀλλ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέσχον ὕστερον καὶ Θεμιστοκλῆς· priori loco Schol. Δεκατεῦσαι interpretatur τὸ δέκατον μέρος ἀνελεῖν. *Budaeum* sic miror in *Herodoto* verbum accepisse pro *decimum quemque interficere:* Romanis, ut notum est, *decimari legiones* dicebantur, resque Romanas tradentibus Graecis δεκατευθῆναι· sed ab huius temporis Graecorum humanitate crudelitas ista prorsus abhorret: recte τὰς πόλεις δεκατεῦσαι apud *Lycurg. H. Steph.* interpretatur Thes. L. G. I. p. 937. τὰς τῶν πολιτῶν οὐσίας· et hic, *ad solvendam Deo Delphico decimam adigere.* VALCKEN.

20. Οἱ μὲν αὐτέων τ. α. ἐς τὸ βάραθρον] Quod vix definiri posse videtur scriptori *des Essais de Crit.* p. 63., quodque fecisse suspicatur Spartanos, Atheniensibus attribuendum vel ex *Herod.* liquet, et *Suida* in Δᾶτις καὶ Ἀρτ. Conf. *Brisson.* R. P. III. p. 413. Apud *Herod.*, qui dixerat Ἀθήνας καὶ Σπάρτην, οἱ μὲν αὐτέων sunt *Athenienses*, οἱ δὲ, *Spartani:* sic I, c. 56. et alibi: sed et in his saepe fuit peccatum. Atheniensium erat τὸ Βάραθρον· de quo *I. Meurs.* Att. Lect. I, c. 25. in barathrum morti damnatos saepe praecipitabant: εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν dixerunt *Alexis Athen.* VII. p. 303. A. *Plato* Gorg. p. 516. E. *Aristoph.* Eq. v. 1359. ubi *Schol.* B. τόπος —— βαθὺς ὅπου καὶ τοὺς Δαρείου πρέσβεις ἔβαλον· quos *Herodoto* dicuntur ἐς τὸ βαρ. ἐσβαλόντες· conf. *Thucyd.* II, c. 67. VALCKEN.

25. Οὐκ ἔχω εἶπαι] In communi Atheniensium *Pausanias* adsentitur, privatim poenas Miltiaden luisse, ἐν Ἀθήναις δὲ ἰδίᾳ τε καὶ ἐς ἑνὸς οἶκον ἀνδρὸς κατασκῆψαι Μιλτιάδου, quoniam is civibus auctor fuerat, ut legati violarentur atque in barathrum devolverentur, L. III, 12. De Talthybiadis bene a *Gronovio* dicta non retracto, quamquam γέρας δέδονται ex scriptis malim.

32. Καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο] Interpretatione molliendum iudicabat Clar. *Abresch.* Diluc. *Thucyd.* p. 433. ego corrigendum suspicor οὐκ ἐγίνετο· hoc in ista saepe recurrente formula frequentatur; οὐκ ἐδύνατο, pro οὐ δυνατὸν ἦν, nusquam, opinor, vir literatissimus legerat: semel tamen occurrit οὐ δύναται, sed valde diversa structura positum, apud *Herod.* IX, c. 44., Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατιῇ τὰ σφάγια οὐ δύναται καταθύμια γενέσθαι· id est οὐκ ἐθέλει γενέσθαι· ut loquitur *Xenoph.* in fine L. VI. K. Ἀ. ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερά· ubi paulo ante, θυομένῳ αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά· ut p. 224, 35. Ἑλλ. III, p. 283, 19. Quando *hostiis caesis laeta* erant *exta*, θύεσθαι καὶ καλλιερεῖν, θυομένοις καλὰ τὰ ἱερὰ γενέσθαι dicuntur, et simpliciter etiam τὰ ἱερὰ γενέσθαι, quod apud eumdem p. 234, 39. in *MS.* Cod. reddebatur τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· apud *Demosth.* p. 775., γέγονε καλὰ — τὰ ἱερά· et ἐκαλλιεροῦμεν· vid. Clar. *Io. Taylor* in *Lys.* p. 32, 33. quique plurima collegit *Des. Heraldus* Advers. I, c. 5., *Dukero* citatus ad *Thucyd.* V, c. 54., ubi Lacedaemoniis τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει· —— c. 55, et 116., οὐκ ἐγένετο· hoc *Herodoto* diceretur καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐγένετο, *litare non poterant*, sive *consulentibus Deos laeta non erant exta; extis* enim *inspectis Deorum mentem scrutari*, sive τὸ μαντεύεσθαι διὰ σπλάγχνων, secundum *Ammonium* Θύεσθαι dicebant. VALCKEN.

37. Σπερθίης τε —— καὶ Βοῦλις] Magna utriusque in nomine discordia. *Suidae* in Βοῦλις dicitur legationis princeps Σπέρχις, et alibi illo in vocabulo, *Plutarcho*que Praec. Rei Publ. Gerend. p. 815. E. Idem Cod. *Eton.* edit C. 137., indice *Galeo*, et *Valla*, uti videtur. At in *Plut.* Apophth. Lacon. p. 235. F. Βοῦρις καὶ Σπέρτις, *Stob.* Serm. VII. p. 93. Βούλης καὶ Σπέρχης. Quae ad Herodotea facili auxilio revocari possunt et debent.

37. Σπερθίης τε —— καὶ Βοῦλις] Quod offertur ex *Eton.* Cod. correctoris esse videtur Σπέρχις· nostro dicitur eorum alter aliquoties Σπερθίης. Σπέρχις et Βοῦλις vocantur isti Spartiatae *Luciano* in *Demosth.* Encom. p. 513., *Plutarcho* T. II. p. 815. E. et bis apud *Suidam;* atque ad istam normam nomina redintegranda sunt apud eumdem *Plutarch.* II. p. 235. F. ubi Xerxi, virtutem Spartanorum miranti, eadem fere respondisse narrantur, quae nobis ex *Sereni* scriptis *Stobaeus* exhibet, historiam eamdem aliter enarrans ex ignobili quodam *Theseo* p. 93. Haec pleraque ad manum fuere *P. Leopardo:* vid. Em. XIV, 18. VALCKEN.

45. Ὁ δὲ Ὑδάρνης] Prave in *Plut.* T. II. p. 236. Ἰυδάρνης·

Πέρσης, ςρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ· ὅς σφεας, ξείνια προθέμενος, [a] εἱςία. ξεινίζων δὲ, [b] εἴρετο τάδε, „ Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τί δὴ φεύγετε βασιλέϊ φίλοι γενέσθαι; „ ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐπίςαται βασιλεὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς „ τιμᾷν, ἐς ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀπο- „ βλέποντες· οὕτω δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ δοίητε ὑμέας αὐ- „ τοὺς βασιλέϊ, [c] δεδόξωσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες „ εἶναι ἀγαθοὶ, ἕκαςος ἂν ὑμέων [d] ἄρχοι γῆς Ἑλ- „ λάδος, δόντος βασιλῆος". πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε, „ Ὕδαρνες, οὐκ ἐξ ἴσου γίνεται ἡ συμβου- „ λίη ἡ ἐς [e] ἡμέας τείνουσα. τοῦ μὲν γὰρ πεπειρημένος „ συμβουλεύεις, τοῦ δὲ ἄπειρος ἐών. [f] τὸ μὲν γὰρ δοῦ- „ λος εἶναι ἐξεπίςεαι, ἐλευθερίης δὲ οὔκω ἐπειρήθης, „ οὔτ᾽ εἰ ἔςι γλυκὺ, οὔτ᾽ εἰ μή. εἰ γὰρ αὐτῆς πειρή- „ σαιο, οὐκ ἂν δόρασι συμβουλεύοις ἡμῖν περὶ αὐτῆς „ μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέκεσι". ταῦτα μὲν Ὑδάρνεα ἀμείψαντο. Ἐνθεῦτεν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σοῦσα, καὶ βασιλέϊ ἐς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν δορυφόρων κελευόντων, καὶ ἀνάγκην σφι προσφερόντων προσκυνέειν βασιλῆα προσπίπτοντας, οὐκ ἔφασαν, ὠθεόμενοι [g] πρὸς αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσειν ταῦτα οὐδαμά. οὔτε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνέειν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. ὡς δὲ ἀπεμαχέσαντο [h] τούτῳ, δεύτερά σφι λέγουσι τάδε, καὶ λόγου [i] τοιοῦδε ἐχόμενα, „ Ὦ βασιλεῦ Μήδων, ἔπεμψαν ἡμέας „ Λακεδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων „ κηρύκων, ποινὴν ἐκείνων τίσοντας". λέγουσι δὲ αὐτοῖσι ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, οὐκ ἔφη ὁμοῖος ἔσεσθαι Λακεδαιμονίοισι· [k] κείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντας κήρυκας· αὐτὸς δὲ, τὰ [l] κείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα οὐ

Perſam in Aſia ſubiectorum litoralium præfectum venerunt: qui eos hoſpitaliter municeque acceptos, his verbis interrogavit, Viri Lacedæmonii, quid tandem reſpuitis eſſe amici regis? cernitis enim ex me et meo ſtatu quam ſcit honore proſequi rex viros egregios. Sic et vos, ſi vos ipſos ei dederitis, nam ab illo exiſtimati eſtis viri egregii, unusquisque veſtrum rege donante, regioni Græciæ præerit. Ad hæc illi reſpondentes, Hydarnes, inquiunt, non ex æquo oritur conſilium tuum ad nos ſpectans: quippe condicionem ſuades, quam expertus es, alterius inexpertus: nam ſervitutem ſubire quidem noſti; libertatis autem nondum expertus es, utrum ſit res dulcis an non: quæ ſi tibi experta foret, non ut haſtis, ſed ut etiam ſecuribus pro ea dimicaremus, nobis ſuaderes. Hæc Hy- 136
darni reſponderunt. Dehinc vero ut aſcenderunt Suſa, et in conſpectum regis venerunt, principio iubentibus ſatellitibus ac vim afferentibus ut procumbentes regem adorarent, negaverunt, vel ſi in caput ab eis truderentur, ſe unquam id eſſe facturos: neque enim ſibi eſſe conſuetudinem hominem adorandi, neque ſe ad id veniſſe. Poſteaquam autem in hoc repugnaverant, ſecundo loco hæc et his ſimilia dixere, Rex Medorum, nos miſerunt Lacedæmonii ad luendam pœnam pro iis legatis, qui Spartæ interiere. Hæc illis dicentibus, Xerxes præ magnanimitate negavit ſe fore Lacedæmoniis ſimilem: illos enim interimendis legatis ius omnium hominum confudiſſe: ſe vero, quod illis exprobraret, id non eſſe factu-

a Ἰςία *Arch. Paſſ. Ask. V.* *b* Εἴρετο λέγων *Arch. V. Valla.* *c* Δεδόξωσθε *Paſſ. Ask. V. Arch.*, in *Medic.* itidem, ſed ſuper ω ſunt poſitae litterae οι. Olim δεδόξασθε. *d* Ἄρχῃ *Arch.* *e* Ὑμέας *Paſſ.* *f* Τοῦ μὲν *Arch. V.* *g* Πρὸς *V. Arch.*, bene. Alii ὑπ᾽ αὐτ. Supra βασιλέος ἐς ὄψιν iid. *h* Τοῦτο *Vind.* *i* Τοιούτου *Ask.*, in *Arch.* λόγου δὲ τοιοῦδ᾽ ἐχόμεθα. perperam. *k* Excitat *Euſtath.* ad *Il. A.* p. 110, 30. *l* Κείνοισι *Arch.* vere: ἐκείν. alii.

δάρνης. *Hydarnes* cognomen Perſicum eſt, atque in Muſis crebrum. Mox a MSS. oblatum ἱςία blanditur. Ionicae ſunt ſpeciei et *Herodoti* ἱςίη, ἱςιητόριον, et quidni ἱςιᾷν; tamen οἴκατε πανδαισίῃ τελέῃ ἱςιῆσθαι L. v, 20. Porro εἴρετο λέγων τάδε *Arch.* et aliorum, non abit a probato ἔφη λέγων, ἔφησε λέγων L. I, 125. VI, 137. &c.

53. Δεδόξωσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ] In hoc acquieſco, Codd. conſpiratione bene munito. *Gronovius* enim libro Florentino nimium fidit. Geminum L. IX, 47. ἐπεί τε δεδόξωσθε εἶναι ἄριςοι, *ſiquidem praeſtantisſimi eſſe exiſtimamini.* Hydarnes autem ex Demareti, Spartanorum regis, apud Perſam gratioſi, et reliquis familiaris, colloquiis atque exemplo de Lacedaemoniis talia.

53. Δεδόξασθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ] Hic poſuisſem ſinceram et veterem libri *Flor.* ſcriptionem: δεδόξωσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες εἶναι ἀγαθοὶ, *ipſius enim iudicio viri eſſe videmini virtute praeſtantes.* Quorumdam verborum ſic uſurpari praeterita monuit iam *H. Steph.* App. de Dial. Att. p. 142, 143. hoc ipsum eodem modo poſuit *Herod.* IX, c. 47., ἐπεί τε δεδόξωσθε εἶναι ἄριςοι. VALCKEN.

66. Οὐκ ἔφασαν, ὠθεόμενοι] Quando voculas ſaepe copulat negantes, neque hic ſpernerem interiectam, οὐκ ἔφασαν οὐδ᾽ ὠθεόμενοι ὑπ᾽ αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν ποιήσειν ταῦτα οὐδαμᾶ· ſed et vulgata ſic accipi posſunt, ut cepit *H. Steph.* pro ἔφασαν οὐδ᾽ ὠθεόμενοι —— ποιήσειν. Ὠθεῖν ἐπὶ κεφαλὴν, *praecipitem in caput dare*, *Ti. Hemſt.* attigit in *Lucian.* p. 213., cui illud ἐπὶ κεφαλὴν valde frequentatur; rarius adhibetur ἐπὶ τράχηλον ὠθεῖν, et ἐπὶ ςόμα· quorum illud T. I. p. 437. hoc, μὴ καὶ ἐπὶ ςόμα ὤσῃ με, forte reponendum T. II. p. 490, 35. pro vulgatis μὴ καὶ ἐπιςομίσῃ με· idem ſignificans ac ἐπὶ κεφαλήν. *Homerea* certe, ἐξεκυλίσθη Πρήνης —— ἐπὶ ςόμα, vertit *Virgilius*, *pronus volvitur in caput*: alibi *Homero* dicitur Κύμβαχος· unde Ἀνεκυμβαχίαζον olim lectum in *Hom.* Il. Π. ℣. 379. *Heſychius* explicat ἀνετρέποντο ἐπὶ κεφαλήν. ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ eſt et *Platonis* de Rep. VIII. p. 553. B. *Livius* XXVII. c. 32., *equus quum prolapſum per caput regem effudisſet.* Similiter forte ſcripſerat XXII, c. 3., *conſulem lapſum per caput effudit*: proclivis fuit error ſyllaba repetita *lapſu ſuper caput* ſcribentis. VALCKEN.

69. Ἀπεμαχέσαντο τούτῳ] Τοῦτο *Vind.*, ſuſpicionibus Cl. *Pavii* et *Reiskii* extuſum, minime inprobum. *Appian.* Bell. Hiſpan. p. 523. καὶ οἱ μὲν αὐτοὺς ἀπεμάχοντο. et Mithridat. p. 375. ἀπομαχομένων αὐτοὺς τῶν Ἀμισέων. Quo plura de genere Cl. *Daviſius* ad *Maximi Tyrii* Disſert. I. p. 499. Nec deſero tamen vulgatum, ſiquidem eius ſtructura haud inſolens: talis ſane *Polyaeni* L. VII, 6, 13. ἡ δὲ ςρατεία τοῦ Κροίσου ἀπομαχομένη ΤΑΙΣ τοῦ Κύρου ΠΡΟΣΒΟΛΑΙΣ· talis *Herodiani* VIII, 2. ΤΟΙΣ προσιοῦσιν ἀπεμάχοντο. In προσκυνήσει mortalibus neganda, paria Spartanis Calliſthenes facit ap. *Arrian.* Ἀναβ. IV, 11. et Conon in *Corn. Nepot.* C. 3.

69. Ὡς δὲ ἀπεμαχέσαντο τούτῳ] Τοῦτο ſcribi malim; qua verbum uſurpari ſtructura docuerunt *Davis.* et *Markland.* ad *Max. Tyr.* I, 3. —— Non immerito Xerxi videbantur Lacedaemonii *ius gentium violasſe*, συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, dum legatos ſuos contrucidasſent: iuxta *Antiphontem* p. 125, 26., ὅςις —— ἀνόμως τινὰ ἀποκτείνει, ἀσεβεῖ μὲν περὶ τοὺς θεοὺς, συγχεῖ δὲ τὰ νόμιμα τῶν ἀνθρώπων· qui cadavera matris nolebant operimento tegi Ἄνδρας βιαίους dixit *Eurip.* Suppl. ℣. 311., Νόμιμά τε πάσης συγχέοντας Ἑλλάδος. VALCKEN.

75. Κείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ &c.] Legatorum ius divino humanoque vallatum praeſidio Xerxes inter τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα recte ponit, admirabili *H. Grotii* ſollertia uberius firmatum L. II. Iur. B. et Pac. C. 18, I. Perſae autem generoſum et vere regium facinus merito *Libanius* miratur Panegyr. in Iulian. p. 246. D., ubi haec, κήρυκες ἠδίκηντο παρ᾽ ὅλης πόλεως, εὐ-

facturum: neque eos vicisfim occidendo,
137 Lacedæmonios culpa soluturum. Hac re
sic per Spartiatas gesta, in præsens ira
Talthybii cessavit, etsi Spartam reversis
Sperthie et Buli; sed longo deinde tempo-
re interiecto excitata fuit in bello inter Pe-
loponnenses et Athenienses, ut Lacedæmo-
nii aiunt: quod mihi divinitus maxime vi-
detur esse gestum: quippe iram Talthybii
ingruisse in nuncios, nec quievisse prius-
quam excesserit et eventum nacta fuerit,
fas ita ferebat. Quod autem inciderit in
eorum qui ad regem propter iram istam
ascenderunt filios, Nicolaum Bulis, et A-
neristum Sperthiæ filium, qui piscatores Ti-
rynthios navi oneraria plena viris adnavi-
gans cepit; manifestum igitur est apud me
divinitus id factum esse, ex ira. Nam
nuncii in Asiam a Lacedæmoniis missi, pro-
diti a Sitalce Terei filio Thracum rege, et
a Nymphodoro Pythæ filio, viro Abderi-
ta, excepti sunt iuxta Bisanthen, quæ est
in Hellesponto, et abducti in Atticam,
ab Atheniensibus necati sunt: cumque iis
Aristeas Adimanti filius, Corinthius. Ve-
rum hæc multis post regis expeditionem
138 annis gesta sunt. Quæ expeditio, ut ad
superiorem orationem redeam, nomen qui-
dem habebat, quasi tenderet contra Athe-
nas,

οὐ ποιήσειν, οὐδ᾽ ἀνταποκτείνας ἐκείνους, ἀπολύσειν
Λακεδαιμονίους τῆς αἰτίης. Οὕτω ἡ Ταλθυβίου μή-
νις, καὶ ταῦτα ποιησάντων [a] Σπαρτιητέων, ἐπαύ-
σατο τοῦ παραυτίκα, καίπερ ἀπονοστησάντων ἐς
Σπάρτην Σπερθίεώ τε καὶ Βούλιος· χρόνῳ δὲ μετέπει-
τα πολλῷ ἐπηγέρθη κατὰ [b] τὸν Πελοποννησίων καὶ
Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγουσι Λακεδαιμόνιοι. τοῦτό
μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γενέσθαι. ὅτι μὲν γὰρ
κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλθυβίου μῆνις, οὐδὲ ἐ-
παύσατο πρὶν ἢ ἐξῆλθε, τὸ δίκαιον [c] οὕτω ἔφερε· τὸ
δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τουτέων τῶν
ἀναβάντων [d] πρὸς βασιλῆα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικό-
λαν τε τὸν Βούλιος, καὶ ἐς Ἀνήριστον τὸν Σπερθίεω,
[e] ὃς εἷλε ἁλιέας τοὺς ἐκ Τίρυνθος, ὁλκάδι καταπλώ-
σας πλήρεϊ ἀνδρῶν. δῆλον ὦν μοι ὅτι θεῖον ἐγένετο τὸ 423
πρῆγμα ἐκ τῆς μήνιος. οἱ [f] γὰρ πεμφθέντες ὑπὸ Λα-
κεδαιμονίων ἄγγελοι ἐς τὴν Ἀσίην, προδοθέντες δὲ
ὑπὸ Σιτάλκεω τοῦ [g] Τήρεω, Θρηΐκων βασιλῆος, καὶ
Νυμφοδώρου τοῦ Πύθεω ἀνδρὸς Ἀβδηρίτεω, ἥλωσαν
κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ ἀπαχθέν-
τες ἐς τὴν Ἀττικήν, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μετὰ
δὲ αὐτέων, καὶ Ἀριστέας ὁ [h] Ἀδειμάντου, Κορίνθιος
ἀνήρ. ταῦτα μέν νυν πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο τοῦ
βασιλέος στόλου. Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.
ἡ δὲ στρατηλασίη ἡ βασιλέος οὔνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ᾽ Ἀ-
θήνας

a Σπαρτιητῶν Λακεδαιμονίων *Arch.* de glossa. *b* Τὸν *Ald. Hervag.* et *Arch.*, sed non sine rasura: alii τῶν. Tendit eodem *Reiskii* iudicium. *c* Οὕτω ἐφέρετο δὲ sic *Pass. Ask.* *d* Ἐς βασ. *Arch.* *e* Ὃς εἷλε *Ask.*, ὃς εἶχε ἁλίκας *Arch.*, εἶχε quoque *Vindob.* Prius erat ὡς εἷλε. *f* Abest ab *Arch.* *g* *Med. Pass. Ask. Brit.*, prave Τύρεω olim. *h* Δειμάντου *Arch. V.*, neque ita bene.

εὐκαταφρόνητοι τῷ Μήδῳ. καὶ ἅμα τὴν ἀνδρίαν τῶν αὐτοὺς διδόντων ᾐσχύνθη, ex scholio inserta, lenem orationis progressum conturbarunt, *Morellum*que in praecipitia egerunt.

87. Πρὶν ἢ ἐξῆλθε] Inprudens *H. Stephani* πρὶν ἢ ἐξῆλθον *priusquam discessissent*, ferri nequit. *Gronovius* optime. Sic L. VI, 108. Ἱππίης μὲν δὴ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο ἐξεληλυθέναι, *visum illud suam finem accepisse.* Pravum quoque Codd. cum prava distinctione ἐφέρετο. En ex L. V, 58. ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε. Atque haec quidem plana et certa. In caussae explicatione et nexu plus difficultatis, cui Cl. *de Pauw* promta opera ita medebatur: τὸ δίκαιον οὕτω ἔφερε, τόδε συμπεσεῖν ἐς παῖδας τῶν ἀνδρῶν —— *iustissima de caussa factum est, ut ea incideret in filios eorum, qui* —. Quae lenia sanequam et speciosa sunt. Sed tum τὸ δίκαιον οὕτω ἔφερε sequentibus unice aptum erit, quod procedere posse ambigo. Ut paucis absolvam, productior verborum series suspensam fecit orationem, si τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς π. τ. ἀνδ. τουτέων, Νικόλαν καὶ Ἀνήριστον, τοῦτό μοι θειότατον ἐφαίνετο, si ita fuisset, haesitandi cessasset occasio. Nunc pluribus interpositis addi necessum fuit, Δῆλον ὦν μοι —— &c.

91. Ὃς εἷλε ἁλιέας τοὺς ἐκ Τίρυνθος] Revocatum provocabulum laudatur merito. Cetera referebam Diss. Herodoteae C. XI. p. 195. ad *Halienses*, oram Peloponnesi maritimam prope Hermionen habitantes, τοὺς ὀνομαζομένους Ἁλιεῖς in *Diodori* XI, 78. et *Thucyd.* I, 105. cum adnotatione Cl. *Wasse*. Et hos quidem τοὺς ἐκ Τίρυνθος, quoniam eius oppidi fuerunt coloni, auctoritate *Ephori* apud *Stephanum* in Ἁλιεῖς et Τίρυνς. Ad eosdem recta ducet *Arch.* Ἁλίκας, modo Ἁλικοὺς formes. Incoluerunt enim Ἁλίκην, desertam *Pausaniae* aevo L. III, 36., dictique etiam Ἁλικοὶ, teste eodem *Stephano*que. Ob ista vertebam, *qui Halienses ex Tirynthe — cepit.* Consideravi deinceps *Halienses* in ditione et solo fuisse Spartano, neque adeo Aneristum socios atque amicos voluisse intercipere: *Thucydidem* praeterea L. II, 67. τοὺς ἐμπόρους τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, qui Peloponnesi oram navibus onerariis, ὁλκάσι, legebant, captos interemptosque ab Aneristo et consociatis, perhibere: inde haesitatio mihi. Habe ergo coniecturam, deinceps mihi cognitam, Cl. *Corn. de Pauw*, qua ὃς εἷλε —— ὁλκάδι καταπλώσαντας πληρέϊ Ἀνδρίων, *qui piscatores Tirynthios cepit, navi oneraria Andriis plena vectos.* Andrios fuisse bello Peloponnesiaco, quod verissimum, Atheniensium socios, ξυμμάχους· eos autem a *Thucydide* Spartanorum atque Aneristi insidiis captos et contrucidatos tradi. Accedit, quod ille neglexit, *Vallam* habuisse καταπλώσαντας, *navigantes.* Haec hactenus. Maiorem distinctionem post vocem ἀνδρῶν ex praescriptis non inmerito fixisse mihi videor.

91. Ὃς εἷλε Ἁλιέας τοὺς ἐκ Τ.] Obscuram historiae particulam suo more *P. W.* illuminavit in Diss. *Herod.* p. 195. Ex *Arch.* Ἁλίκας praebet *Galeus*: *Halienses* isti, Ἁλιεῖς, dicebantur et Ἁλικοί· oppidum ipsum etiam Ἁλίκη secundum *Pausan.* II. p. 196., citatum *Ios. Wasseo* ad *Thuc.* p. 67. Sed de Haliensibus interceptis ab Aneristo nihil aliunde constat. *Thucydidi* praeterea L. II, c. 67., narrantur Athenienses, interfectis Lacedaemoniorum legatis, Aneristo, Nicolao, Stratodemo (sic nomen scribendum videtur, Στρατόδημος, non Πρατ.) vindictam sumsisse de iniuria, quam, gentium violato iure, priores intulerant Lacedaemonii, τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον, Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐν ὁλκάσι περὶ Πελοπόννησον πλέοντας ἀποκτείναντες. Sed huc si spectat *Herodotus*, quomodo quaeso mors legatorum divina potius quam humana videri poterat vindicta? Negaveratne forsan, quod nostris ex Edd. posuisse videtur? Parentum quidem et maiorum delicta puniri credebantur in posteris; sed isthac in parte nihil fecerant illaudabile Sperthies et Bulis, cur filiorum mors homini superstitioso (nam talis fuit *Herodotus*:) videretur θεῖον πρῆγμα ἐκ τῆς μήνιος. Praeter ceteros legatos, Corinthius etiam Aristeas idem fatum Athenis subierat. Tandem mirarer equidem cur sic ista scriberet noster: τοῦτό μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γενέσθαι· — ἐν τοῖσι; *quibus* tandem? Fac scriptum antiquitus: τοῦτο μέντοι θεῖόν γε οὐ φαίνεται γενέσθαι· —— et paulo post, δῆλον ὦν μοι ὅτι θεῖον οὐκ ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς μήνιος· sic si scriberentur alicubi, forent intellectu facillima. —— Proditos in Thracia legatos scribit *Herod.* a Sitalce Teris F. et ab Abderitano Nymphodoro: secundum *Thucyd.* II, c. 29. initio belli Peloponnesiaci conciliaverant Athenienses sibi Nymphodorum τόν Πύθεω, ἄνδρα Ἀβδηρίτην (οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης) δυνάμενον παρ᾽ αὐτῷ μέγα· opera Nymphodori filius Sitalcis Atheniensis factus iuxta *Thucyd.* II, c. 67. legatos prodidit Atheniensibus.
VALCKEN.

100. Πολλοῖς ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο] Anno Olymp. LXXXVII. tertio: itaque annis post Xerxis in Graecos expeditionem quinquaginta duobus. Temporis ratio ex *Thucydide*, miserabilem eorum hominum casum L. II, 67. describente, extra dubium.

θήνας ἐλαύνει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτέων δόντες γῆν [a] τε καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ, εἶχον θάρσος ὡς οὐδὲν πεισόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρβάρου· οἱ δὲ οὐ δόντες, ἐν δείματι μεγάλῳ [b] κατέστασαν, ἅτε οὔτε νεῶν ἐουσέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιομάχων δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, οὔτε βουλομένων τῶν πολλῶν ἀντάπτεσθαι τοῦ πολέμου, μηδιζόντων δὲ προθύμως. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι, ἐπίφθονον μὲν πρὸς τῶν πλεόνων ἀνθρώπων, ὅμως δὲ, τῇ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθὲς, οὐκ ἐπισχήσω. [c] εἰ Ἀθηναῖοι καταῤῥωδήσαντες τὸν ἐπιόντα κίνδυνον, ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μείναντες, ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν οὐδαμοὶ ἂν ἐπειρῶντο [d] ἀντιεύμενοι βασιλέϊ. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μηδεὶς ἠντιοῦτο Ξέρξῃ, κατά γε ἂν τὴν ἤπειρον τοιάδε ἐγένετο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Πελοποννησίοισι, [e] προδοθέντες ἂν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων οὐκ ἑκόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης, κατὰ πόλις ἁλισκομένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ τοῦ βαρβάρου, ἐμουνώθησαν. [f] μουνωθέντες δὲ ἂν, καὶ ἀποδεξάμενοι ἔργα [g] μεγάλα, ἀπέθανον γενναίως. ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον, ἢ [h] πρὸ τοῦ, ὁρῶντες ἂν καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας μηδίζοντας, ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξεα. καὶ οὕτω ἂν ἐπ' ἀμφότερα ἡ Ἑλλὰς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφελίην [i] τὴν τῶν τειχέων τῶν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι πυθέσθαι ἥτις ἂν ἦν, βασιλέος ἐπικρατέοντος τῆς θαλάσσης· νῦν δὲ Ἀθηναίους ἄν τις λέγων σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τἀληθέος. οὗτοι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο, ταῦτα ῥέψειν ἔμελ-
424 λε· ἑλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα περιεῖναι ἐλευθέρην, [k] τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν ὅσον μὴ ἐμήδισε, [l] αὐτοὶ οὗτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα μετά γε θεοὺς ἀνω-

nas, sed descendit contra cunctam Græciam. Eam diu ante Græci quum percepissent, non perinde omnes affecti sunt: nam ii qui terram et aquam dederant Persæ, fiduciam animo præsumebant tanquam nihil ingratum passuri a barbaro: qui non dederant, magno in metu versabantur: quippe quum nulla tanta classis esset in Græcia, quæ posset excipere invadentem, etiam plerisque detrectantibus resistere, et libenter ad partes Medorum inclinantibus. Hoc ego loco necesse habeo ferre senten- 139
tiam apud plures quidem homines invidiosam, at tamen qua mihi videtur esse verum, non inhibebo. Si Athenienses formidantes periculum quod impendebat, patriam deseruissent, aut etiam, non deserentes, sed manentes sese dedissent Xerxi, nulli omnino adversus regem in mari tentavissent: si igitur nemo mari se opposuisset Xerxi, hæc in continenti gesta essent: si etiam multæ murorum essent tunicæ ductæ a Peloponnensibus per Isthmum; proditi Lacedæmonii ab sociis non voluntariis, sed necessitate per singulas urbes a classe barbara captis desolati fuissent; desolatique et magna opera edentes, generose occubuissent. Aut hæc passi essent, aut priusquam id fieret, videntes etiam alios Græcos cum Medis sentientes, fœdus cum Xerxe inivissent etiam. Ita utroque modo sub Persis Græcia fuisset. Nam murorum per Isthmum ductorum quænam utilitas futura esset rege mari potiente, nequeo percipere. Nunc autem siquis Athenienses Græciæ liberatores extitisse dicat, profecto non aberret a vero; nam hi in quæcunque advertissent, hæ partes erant præponderaturæ: quum vero prætulerint Græciam superesse liberam, hi ipsi fuere, qui quicquid Græciæ reliquum erat cum Medis non sentiens erexerunt; quique secundum deos, regem repulerunt; ne-

a Non habet *Arch.* *b* Κατέστησαν id. *Vind.*, cui usus non obstat. *c* *Med. Arch. V. Brit. Pass. Ask.*, ex *Aldo* οἱ Ἀθην., perperam. *d* Ἀντιεύμενοι *Arch. V.*, loco vulgati ἀντιούμενοι, recte. Conf. L. IV, 3. *e* *Med. Ask. Pass. Arch. Vind. Paris. B.*, alii προδόντες ex *Aldo*: Mox στρατοῦ τῶν βαρβάρων *Arch.* *f* Expressit *Plut.* Malign. p. 864. A., ubi male ὑποδεξ. *g* Μεγάλα *Plut. Arch. Vind. Ask. Steph.* margo; cuius γενναῖα Edd. glossa. *h* Πρὸ τούτου *Plut.* quod idem. Vid. III, 62. VI, 52. *i* Τὴν *Arch.* negligit. mox solus βασιλέος. *k* Τοῦτο Ἑλλ. *Vind.*, τοῦ τὸ Ἑλλ. *Arch.* *l* Αὐτοῦ *Arch.* et ἦσαν, ut saepe, cum *Ask. V.*

11. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι] Qui imitari voluit *Plutarchus*, dictum non expressit bene, ἐνταῦθα κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐξείργομαι γνώμην εἰπεῖν Tom. II. p. 1098. A. Tu vide superius C. 96. Εἰ Ἀθηναῖοι ——, addicentibus schedis prudens *Gronovii* sollertia iustissime integravit.

20. Πολλοὶ τειχέων κιθῶνες] Elegans figura, qua nescio quis ap. *Eustath. Iliad.* p. 379, 20. *moenia*, τὸ τεῖχος, ἱμάτιον πόλεως, *vestem* dixit *urbis*. Fortasse Nostri animo obversabatur *Homeri*, ἦ τέ κεν ἤδη Λάϊνον ἕσσο ΧΙΤΩΝΑ κακῶν ἕνεκα, quo lapidibus indui, sive operiri potius, dignum significavit Il. Γ. v. 57. Mox *Med.* ὑπ' ἀνάγκης Ionicam speciem pessumdat.

20. Τειχέων κιθῶνες] Hinc, opinor, ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀστείου λόγου καὶ ὁ εἰπὼν τὸ τεῖχος Ἱμάτιον πόλεως, potius quam ex Homerico, Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, quo cum rectius contulisset Xenophonteum Ἐπιέσασθαι γῆν *Eustathius* in Il. Γ. p. 287, 16. Dixerat autem *Demades* τὸ τεῖχος Ἐσθῆτα τῆς πόλεως, *Athenaeo* teste III. p. 99. D. —— Dudum ante *Gronov.* in proximis scribi potuerat προδοθέντες ἂν Λακεδαιμόνιοι, ex *Valla*, *Arch.* et *Plut.* de *Herod.* Malign. p. 864. A., cui haec, vere in laudem Atheniensium ab historico scripta, non adeo dixisse videtur Herod. εἰς τὸν Ἀθηναίων ἔπαινον, ἀλλ' Ἀθηναίους ἐπαινῶν ἵνα κακῶς εἴπῃ τοὺς ἄλλους ἅπαντας· ista si ratio valet, nullus est historicus, quin accusari possit malevolentiae. — In his rectius quam vulgatur legisse videtur *Plutarch.* ἀποδεξάμενοι ἔργα μεγάλα ἀπέθανον γενναίως. VALCKEN.

33. Σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος] Praeclara Atheniensium laus, ex praemissis leniter defluens, sed invidiosa, *Plutarcho*que ingrata. *Lesbonax* Protrept. p. 174., expositis Atheniensium ad Artemisium, Salaminem, Plataeas egregiis facinoribus, ὥστε εἰς τόδε ἡμέρας ΣΩΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ὀνομάζεσθαι, subdit, haec aut spectans, aut popularium iactantiae velificatus. Vicina Cl. *Reiskius* οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τοῦ ἀληθοῦς scite fingebat. At quid si λέγων repetendum scriptor desideraverit?

34. Οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τἀληθέος.] Omnino corrigendum puto τἀληθοῦς. Ut ψευσθῆναι τἀληθοῦς, sic dicitur ἁμαρτάνειν τἀληθοῦς. *Lucian.* de hist. scrib. §. 9., ὁρᾷς ὅσον τἀληθοῦς ἡμαρτήκασι· atque istum casum constans poscit usus verbi etiam apud *Herod.* IX, c. 32., ἁμαρτὼν τοῦ χρηστηρίου· c. 78., γνώμης ἡμάρτηκας χρηστῆς. *Antipho* p. 138, 17., ἥμαρτε (vulgatur ἥμαρται) τῆς ὑμετέρας γνώμης· eiusdem est p. 134, 40., ἂν ψευσθῆτε τἀληθοῦς. Incertus scriptor apud *Suidam* in Ἔῤῥει· πᾶσιν, οἷς ἐπέθετο τούτων ἡμάρτανεν οὐδενός. VALCKEN.

36. Τοῦτο τὸ Ἑλλην.] Scribi malim οὕτω τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν ὅσον μὴ ἐμήδισε αὐτοὶ οὗτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα μετάγε θεοὺς ἀνωσάμενοι· postremum tuetur Clar. *Io. Taylor* ad *Lysiae* Or. II. p. 41. Sed istam laudationem Funebrem *Lysiae* esse iudico, ut *Demosthenis*, quae huius nomen praefert: utraque deflectit ab ista simplicitate nativa, et sophistae debetur. —— Neque Athenienses ad Graeciam deserendam inducere potuerunt χρηστήρια φοβερὰ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα· *quantumvis terrorem incuterent*: voculam καὶ si Codices illic omitterent, significaretur, *quae aliis terrorem inderent oracula*, *non tamen Atheniensibus illa metum incussisse.* VALCKEN.

39. Ἀνω-

neque illos oracula horrenda ac terribilia, quæ a Delphis veniebant, induxerunt ad Græciam deserendam, sed persistentes sustinuerunt excipere hostem sua invadentem.

140 Siquidem consultoribus Delphos missis, uti oraculo Athenienses volebant: iisque factis apud templum quæ ritus postulabat, ubi ædem ingressi consederunt; Pythia cui nomen erat Aristonice, ita vaticinatur,

O miseri! quid adestis? ad extima cedite terræ,
AEdibus et globidæ desertis collibus urbis.
Non etenim firmum remanet caput, ac neque corpus,
Extremive pedes; manibus pariter medioque
Nil salvi est; destructa iacent, illam ignis et horrens
Mars vastat Syrio in curru furibundus et armis.
Hic tibi non solum, hic aliis castella revellit,
Permultasque deum sævis dabit ignibus ædes,
Quas nunc hic illic spectas sudore fluentes,
Atque metu tremulas; et de laquearibus altis
Prospiciens fati ærumnas cruor editur ater.
Ite sed ex adyto, atque malis effundite mentem.

ἀνωσάμενοι. οὐδέ σφεας χρηστήρια φοβερὰ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα, ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείναντες, ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι. Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους, χρηστηριάζεσθαι ἔσαν ἕτοιμοι. καί σφι ποιήσασι περὶ τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον [a] ἐσελθόντες ἵζοντο, χρᾷ ἡ Πυθίη, τῇ οὔνομα ἦν Ἀριστονίκη, τάδε,

[b] Ὦ μέλεοι, τί κάθησθε; λιπὼν φεῦγ' ἔσχατα γαίης
Δώματα, καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα.
Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ [c] μένει ἔμπεδον, οὔτε τὸ σῶμα,
Οὔτε πόδες νέατοι, οὔτ' ὦν χέρες, οὔτε τι μέσσης
Λείπεται, ἀλλ' ἄζηλα πέλει. κατὰ γάρ μιν [d] ἐρείπει
Πῦρ τε καὶ ὀξὺς Ἄρης, [e] Συριηγενὲς ἅρμα διώκων.
Πολλὰ δὲ κἄλλ' ἀπολεῖ πυργώματα, κοὐ [f] τὸ σὸν οἶον·
Πολλοὺς δ' [g] ἀθανάτων νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει,
Οἵ που νῦν ἱδρῶτι [h] ῥεύμενοι ἑστήκασι,
[i] Δείματι παλλόμενοι. κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
Αἷμα μέλαν κέχυται, προϊδὸν κακότητος ἀνάγκας.
Ἀλλ' [k] ἴτον ἐξ ἀδύτοιο, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν.

141 His auditis Atheniensium consultores maximo sunt mœrore affecti: quibus proiicientibus sese propter tam triste responsum, Timon Androbuli filius, vir apud Delphos illustris ut qui maxime, suasit illis, ut sumpto supplicum habitu de integro reverterentur ad consulendum oraculum ut supplices. Obtemperantibus ei Atheniensibus et dicentibus, o rex, redde nobis oraculum melius

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεοπρόποι, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρέωντο· προβάλλουσι δέ σφεας αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κακοῦ τοῦ [l] κεχρησμένου, Τίμων ὁ Ἀνδροβούλου τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος [m] ὁμοῖα τῷ μάλιστα συνεβούλευέ σφι [n] ἱκετηρίην λαβοῦσι, δεύτερα αὖτις ἐλθόντας [o] χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. πειθομένοισι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ λέγουσι, „ Ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμει-
„ νόν

a Ἐλθόντες *Vind. Arch.* *b* Est ap. *Euseb.* Praep. Evang. v, 24. et *Nicephor.* ad *Synesii* Insomn. p. 370. *c* Μενεῖ *Vind.*, tum ἔμπεδον *Arch.*, ἔμπεδος *Euseb.* *d* Ἐῤῥίψει *Euseb.*, loco ἐρείψει. *e* Ἀσιηγενὲς *Arch. V. Valla.* *f* Τόσον *Arch.* et *Aldus*: in *Euseb.* Πολλὰ δὲ τῇδ' ἀπολ. nescio unde. *g* Ἀθανάτους *Arch.*, et ναοὺς *Pasf.* *h* Ῥεεύμενοι *Clem. Alex.* Strom. v. p. 728., sed et sequens responsum cum hoc miscens. *i* Δείμασι *Vind.* *k* Ἴτων ἐς ἄδυτα *Arch.* et mox κακοῖο *Ald.* *l* Κεχρημένου *Arch.*, sicuti L. iv, 164. *m* Haec tria omittit *Arch. Valla.* *n* Ἱκετηρίας *Arch. V.*, quod ob seqq. melius. *o* Χρῆσθαι *Arch. Vind.*

39. Ἀνωσάμενοι] *H. Stephani* ἀπωσάμενοι scripti Codd. respuunt, sperniturque a Cl. *Taylor* ad *Lysiae* Ἐπιτάφ. p. 41. ob L. viii, 109. νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων ΑΝΩΣΑΜΕΝΟΙ. Ea memini disputationibus vexari, sed animum nunc non percellentibus.

46. Ἀριστονίκη] Eadem ac Ἀριστονίκα videtur, quae et Sibylla aliis διὰ μέτρων ἐθεμίστευσαν, *carminibus vaticinatae fuerunt*, in *Plut.* De Pyth. Oracul. p. 406. B.; *Tzetzes* tamen Chiliad. ix, 812. responsum illud *Bacidi* vati tribuit, errans longe. Initium Ὦ μέλεοι Cl. *Ruhnkenius* ad *Timaei* Lex. p. 198. illustrat.

47. Ὦ μέλεοι, τί κάθησθε] De his xii. octo versus paulo aliter scriptos *Oenomaus* praebet *Eusebii* Praep. Ev. v. p. 216. Octavum et duo paene sequentes *Clem. Alex.* Strom. v. p. 728., subiectos primis duobus oraculi secundi. Quod versu dat *Eusebius* primo, πόλιν φύγετ' ἔσχατα γαίης, correctoris esse videtur, quem offenderit variatio numeri: tentabat *R.* λιπὼν φύγ' ἐς ἔσχατα γαίης· sic Latinum *fuge*, φύγε, Deus iam adhibuerit Delphicus! sincerum non debebat incrustari: λιπὼν φεῦγ' ἔσχατα γαίης Δ. ——— In sexto versu vulgatum, Συριηγενὲς ἅρμα, firmat *Eusebius*: Ἀσιηγενὲς legisse *Vallam*, eius monstrant Latina, sic primum forte scripta: *Et Mars acer equis urgens Asiaegena currum:* Mars quidem *Asiagenes* dici potuit, ut *L. Scipio Asiagenes*, de quo vir magnus *I. F. Gronovius* egit: *Ismenias Thebagenes Varronis* apud *Nonium* p. 172. Θηβαγενής· Ἀσιαγενεῖς dixit *Athen.* xii. p. 550. E. et ὄνομα Ἀσιαγενὲς, xiv. p. 653. B. VALCKEN.

56. Συριηγενὲς ἅρμα] An tenebris vera Aristonice involvit, currumque Syrium maluit prae Asiatico? Haud scio; quamquam mihi Ἀσιηγενὲς arridet, notum vocabulum, Asiaticos indicans; *L. Scipio Asiagenes*, a *Io. Fr. Gronovio* egregie *Livio* xxxix, 44. assertus Obs. L. iv, 25., et ῥαβδοῦχοι Ἀσιαγενεῖς *Diodori* xvii, 77. erunt pro testimonio: Adde eiusdem scriptoris T. ii. p. 604. Post pauca ἵδρωτι ῥεεύμενοι ex *Clem. Alex.* ab Ionum sermone discessionem non faciunt. De templis statuisque sudantibus ac veteratorum hoc in genere fraudibus ad *Diodori* xvii, 10.

69. Προβάλλουσι δέ σφεας αὐτοὺς &c.] *Laurentii* Latina, *quibus inter se agitantibus tam triste responsum*, iniuria tolerabantur. Nil tale in προβάλλειν, quod *Pavius* et *Abreschius* perspexerunt, trito in periculis et abiectione animi. *Euripides* Rhes. v. 183. χρὴ δ' ἐπ' ἀξίοις πονεῖν, ψυχὴν ΠΡΟΒΑΛΛΟΝΤ' ἐν κύβοισι δαίμονος. Mens consultorum et paene ominoso oraculo desperantium nunc in aperto. Omissa ὁμοῖα τῷ μάλιστα ab *Arch.* prave sunt. Vide *Gronov.* ad ii, 57.

69. Προβάλλουσι δέ σφεας αὐτοὺς] Significare non potuerunt Graeca: *quibus inter se agitantibus tam triste responsum*: mihi sententia poscere videbatur *anxiis*, vel *animum despondentibus*, vel simile quidpiam; qualis sensus phrasi καταβάλλειν ἑαυτὸν nonnunquam adaptari potest: alii nos forte docebunt προβάλλειν ἑαυτὸν vel in istum sensum usurpari, vel in alium, qui hic narratis congruat. Moestis auctor fuit Timon, ramos ut oleae gestantes tanquam supplices Deum iterum adhiberent; in quibus ἱκετηρίας λαβοῦσι pro ἱκετηρίην λ. habent *Arch.* et *Valla*. VALCKEN.

80. Οὐ

„ νόν τι περὶ τῆς πατρίδος, αἰδεσθεὶς τὰς ἱκετηρίας „ τάσδε τάς τοι ἥκομεν φέροντες. ἢ οὔ τοι ἄπιμεν ἐκ „ τοῦ ἀδύτου, ἀλλ' αὐτοῦ τῇδε μενέομεν, ἔς' ἂν καὶ „ τελευτήσωμεν". ταῦτα λέγουσι ἡ πρόμαντις χρᾷ δεύτερα τάδε,

[a] Οὐ δύναται Παλλὰς Δί' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.
Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἐρέω, ἀδάμαντι [b] πελάσσας.
425 Τῶν ἄλλων γὰρ ἁλισκομένων ὅσα Κέκροπος οὖρος
Ἐντὸς ἔχει, κευθμών τε Κιθαιρῶνος ζαθέοιο,
Τεῖχος [c] Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς
Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει.
Μὴ δὲ σύ γ' ἱπποσύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν,
Νῶτον ἐπιστρέψας, ἔτι τοι κοτὲ κἀντίος [d] ἔσσῃ.
[e] Ὦ θείη Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
Ἤ που σκιδναμένης Δημήτερος, ἢ συνιούσης.

Ταῦτά σφι, ἠπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων καὶ ἦν καὶ ἐδόκεε εἶναι, συγγραψάμενοι, [f] ἀπαλλάσσαντο ἐς [g] τὰς Ἀθήνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελον ἐς τὸν δῆμον, γνῶμαι [h] πολλαὶ καὶ ἄλλαι ἐγίνοντο, διζημένων τὸ μαντήϊον, καὶ αἵδε συνεστηκυῖαι μάλιστα. τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον [i] μετεξέτεροι, δοκέειν σφι τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι· ἡ γὰρ ἀκρόπολις τοπάλαι τῶν Ἀθηναίων [k] ῥηχῷ ἐπέφρακτο. οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν, [l] συνεβάλλοντο τοῦτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι· οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεὸν, καὶ ταύτας παραρτέεσθαι ἐκέλευον, τὰ ἄλλα ἀπέντας. τοὺς ὦν δὴ τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης,

Ὦ

lius de patria, reveritus hæc pignora ſupplicantium, quæ geſtantes ad te venimus: alioqui ex adyto non abimus, ſed hic manebimus vel ad obitum usque; Hæc dicentibus, antiſtes iterum hoc modo reſpondit,

Officioſa Iovem dominantem Pallas Olympo
Nec ratione potest ſed nec placare precando.
Hoc tibi ſed rurſum ipso adamante perennius aio:
Nam captis reliquis, quæ limes Cecropis intus
Comprendit, quodcunque ſacer penetrale Cithæron,
Iuppiter e ligno muris Tritonida donat.
Qui ſoli invicti tibi ſint natisque ſaluti.
Tu vero adventum peditumque equitumque quietus,
Terreſtresque acies ne præſtolare: ſed hoſti
Terga dato, vel ſi tibi fors erit obvius usquam.
O Salamis divina, teres tu pignora matrum,
Sit licet aut diſperſa Ceres, aut prompta coire.

Hæc legati, ut erant, arbitrati prioribus 142 mitiora, postquam conſcripſerunt, Athenas rediere, reverſique ad populum recitavere; tum multæ et aliæ ſententiæ exſtiterunt oraculi mentem quærentium, et hæ quas maxime ſolidas esſe apparebat: quidam e maioribus natu dixere, videri ſibi deum reſpondere ſalvam fore arcem, olim enim Athenienſium arx præſepta vallo fuit: et ii quidem ad vallum coniiciebant ſpectare hunc ligneum murum. Alii vero dicebant deum ſignificare naves, easque ceteris omisſis parari iubebant. Verum eos, qui aiebant naves esſe ligneum murum, fallebant duo poſtrema dicta ab Pythia,

O

a Habent dictis locis *Euſeb.* et *Nicephorus*, in quo male πολλὰς nunc conſpicitur. Paullo ante ταῦτα δὲ λεγ. *Pasſ.* *b* Πελάσας *Arch.* *c* Τριτογενεῖ, poſito ſupra ultimam ſyllabam η *Pasſ.*, Τριτογενείῃ ſcriptus *Euſeb.* et Schol. ad *Lucian.* Iov. Tragoed C. 30. *d* Ἔσαι *Euſeb.* Legit autem haec Cl. *Reiskius* ἔτι οἵ κοτε, *tu ipſi adverſus eris.* *e* Est in *Polyaen.* 1, 30. *Lucian.* Iov. Trag. C. 20., *Theodoreto* Or. X. ad Gr. p. 140. *f* Ἀπήϊσαν aut ἀπηΐεσαν *Eton. Arch. V.*, puto ſcholion olere. *g* Negligunt iid. *h* Καὶ ἄλλαι πολλαὶ *Pasſ. Arch.* *i* Μετεξέτεροί τε *Med. Pasſ. Ask.* *k* Ῥυχῷ *Arch.*, prave. Ῥηχὸς, φραγμὸς *Heſych.* et *Suid.* ex hoc loco. *l* Συνεβάλοντο *Vind.*

80. Οὐ δύναται Παλλὰς] Ore liberrimo totum exagitat oraculum *Oenomaus Euſebii* Praep. Ev. p. 216, 217. Qui oraculi praeter illum fecere mentionem, prioribus verſibus aliquot omisſis, controverſos praeſertim attigerunt: hos inter ſingulas oraculi partes penſiculate pertractavit homo ſuperſtitioſus explicuitque *Ariſtides* in Apolog. pro Themiſtocle T. III. p. 346. et ſeqq. illinc orſus ὃ πάντες θρυλλοῦσι, Τεῖχος Τριτογενεῖ &c. —— In verſum tertium coniecturam *Reiskius* propoſuit, qua formam iterum Poëtarum Deo contribuit poëtis inauditam πεδάσσας· in πεδήσας ſyllaba longa fulcri non indigebat: paulo quidem obſcurius, quod firmum erat inſtar adamantis futurum, dicitur ἀδάμαντι πελάσσας· ſenſum perſpexit vir eruditus in Actis Lips. A. 1760. p. 222. VALCKEN.

83. Ἀδάμαντι πελάσσας] *Fr. Vigerus* in *Euſebio* vertebat, *quod indomita cognovi ex virgine*, Ἀδάμαντα Minervam ἀδάμαστον, cuius hic res agebatur, intelligens, pro oraculi tenebris non inprudenter. Malunt alii πελάσσαν, referendum ad ἔπος· videlicet, *verbum tibi proponam, quod adamantinum est*, et ad lapidis eius naturam accedit proxime. Certe ἀδάμαντι δεδεμένον, quale Dionyſii Siculi imperium in *Diodori* XVI, 5. ferebatur, hoc est, bene firmum et ſtabile decretum Pallas canit. Conf. *Perizon.* et *Kuhn.* ad *AEliani* Var. VI, 12. Praeterque ceteros *Rittersbuſium* in *Oppiani* Cyneg. III. v. 240. Congruit *Homeri Il. A.* v. 204. Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τόδε καὶ τετελέσθαι ὀΐω, nuper provide cum hoc ab erudito viro Act. Lipſienſ. 1760. p. 221. conparatum.

88. Τεῖχος Τριτογενεῖ] *Vigerus* Τριτογενείῃ maluit, κατὰ συνίζησιν pronuntiandum, nec *Pasſ.* ſcriptura abludit. Contra tamen *Polyaenus*, *Theodoretus* et Codd. plures veniunt, tumque Τριττογενὴς Minervae in *Heſychio* et *Suida* titulus. Notavit doctisſimus *Berglerus*, verſum a *Tzetze* in *Homeri* vita apud Lipſienſes manu ſcripta, Τεῖχος Ἐρεχθεΐδαις ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς, edi.

1. Γνῶμαι πολλαὶ καὶ ἄλλαι] Non inprobabilis ordinatio verborum ἄλλαι καὶ πολλαὶ ἐγίνοντο in ſchedis. Αἵδε συνεστηκυῖαι μάλιστα *maxime ſolidae* ex opinione *Gronovii*, aut *maxime probabiles*, quomodo *Pavius*; mihi contrariae et pugnantes ob dicta L. I, 208. videntur.

5. Ῥηχῷ ἐπέφρακτο] Huius non meminerat loci *Io. Meurs.* in Cecrop. c. 4.; *Herodoti* namque nititur auctoritate, quod illic tradunt *Syrianus* et *Sopater*: ille, οἱ μὲν, ait, συμβουλεύουσιν ἔχεσθαι τῆς ἀκροπόλεως· ῥάχῳ γὰρ ἐπέφρακτο. *Sopater* arcem ſcribit κοτίνοις τότε πυκνοῖς καταπεφραγμένην· legerat, ita ſuſpicor, in *Gloſſario* veteri, quod nobis tradit *Pauſan.* II. p. 188., Ῥάχους καλοῦσι Τροιζήνιοι πᾶν ὅσον ἄκαρπον ἐλαίας, κότινον, καὶ φαυλίαν, καὶ ἀγριέλαιον· ex *Herod.* ſua quoque ſumſit Ariſtid. in Themiſt. Tom. III. p. 307., οἱ μὲν πρεσβῦται τῆς ἀκροπόλεως ἔχεσθαι παρῄνουν· (οὕτω παρελήρουν·) πεφράχθαι γὰρ αὐτὴν ῥάχῳ τὸ ἀρχαῖον, καὶ τὸν χρησμὸν εἰς τοῦτο φέρειν. *Schol. MS.* ἀντὶ τοῦ τετειχίσθαι· Ῥάχος δέ ἐστιν εἶδος ξύλου. Herodotea forma vocis Ῥῆχος in *Gloſſ. Herod. Suidae*, *Heſychio* redditur φραγμός. VALCKEN.

12. Ὦ

O Salamis divina, teres tu pignora matrum,
Sit licet aut diſperſa Ceres, aut prompta coire.

Circa hos verſus confundebantur eorum ſententiæ, qui naves dixerunt eſſe ligneum murum: nam oraculi interpretes illuc ea accipiebant, quaſi oporteret circa Salaminem ipſos vinci pugnam navalem aggreſſos.

143 Erat autem inter Athenienſes vir ad primores recens progreſſus, nomine Themiſtocles, Neoclis filius. Hic vero negabat interpretes omnia recte coniectare: talia dicens, Si illud carmen, quod dictum eſt, ad Athenienſes ſpectaret ullo modo, non ita placide videri deum fuiſſe reſponſurum, ſed ſic, O Salamis miſera, pro eo quod dixit, O divina Salamis; ſi circa eam incolæ forent oppetituri: ſed enim recte coniectanti ſentiendum a deo contra hoſtes editum eſſe oraculum, non contra Athenienſes. Itaque ſuadebat, ut ſeſe inſtruerent tanquam prœlio navali certaturi, utpote quum hic eſſet ligneus murus. Hanc Themiſtoclis ſententiam Athenienſes potiorem eſſe cenſuerunt magis quam illorum interpretum oraculi, qui diſſuadebant apparatum pugnæ navalis: ſed hanc eſſe ſummam ſententiæ dicebant, non levandam in hoſtem manum, ſed ex Attica regione de-
144 migrantes aliam quandam incolere. Extitit et alia ante hanc Themiſtoclis ſententia ad tempus egregia. Magna vis pecuniæ collecta erat in reipublicæ ærario. Unde illam e proventu metallorum, quæ ſunt e Laureo, erant æque diviſuri viritim denis in ſingulos drachmis; tunc Themiſtocles hanc diſſuaſit Athenienſibus diſtributionem, ſed ex

Ὦ θείη Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
Ἤ πȣ σκιδναμένης Δημήτερος, ἢ συνιȣσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γνῶμαι τῶν φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα δεῖ σφεας ἑσσωθῆναι, ναυμαχίην [a] παρασκευασαμένους. Ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρώτȣς νεωστὶ παριὼν, τῷ οὔνομα [b] μὲν ἦν Θεμιστοκλέης, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο. οὗτος ὡνὴρ οὐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τοὺς χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων τοιάδε, Εἰ ἐς Ἀθηναίȣς εἶχε τὸ [c] ἔπος εἰρημένον ἐόν κως, οὐκ ἂν [d] οὕτω μιν δοκέειν ἠπίως χρησθῆναι, ἀλλὰ ὧδε, Ὦ [e] σχετλίη Σαλαμὶς, ἀντὶ τȣ̃, Ὦ θείη Σαλαμίς· εἴπερ γε ἔμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσειν. ἀλλὰ γὰρ ἐς τȣ̀ς πολεμίȣς τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρηστήριον, συλλαμβάνοντι κατὰ τὸ ὀρθὸν, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηναίους. 426 παρασκευάζεσθαι ὦν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας συνεβȣ́λευε, ὡς τȣ́τȣ ἐόντος τȣ̃ ξυλίνȣ τείχεος. ταύτῃ [f] Θεμιστοκλέος ἀποφαινομένȣ, [g] Ἀθηναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἱρετώτερα εἶναι [h] μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ οὐκ ἔων ναυμαχίην ἀρτέεσθαι. τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, οὐδὲ χεῖρας ἀνταείρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν Ἀττικὴν, ἄλλην τινὰ οἰκίζειν. Ἑτέρη τε Θεμιστοκλέϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύτης ἐς καιρὸν ἠρίστευσε, ὅτε Ἀθηναίοισι, γενομένων χρημάτων μεγάλων [i] ἐν τῷ κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ [k] Λαυρείου, ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν ἕκαστος δέκα δραχμάς· τότε Θεμιστοκλέης ἀνέγνωσε Ἀθηναίους, τῆς διαιρέσιος ταύτης παυσαμένους, νέας τουτέων τῶν χρη-

a Παρεσκευασμένους *Brit. Paris. A. Arch. Ald.*, παρασκευασαμένους *Med. V. Paſſ. Ask. Paris. B.* *b* Deſit *Arch.* *c* Πάθος *Arch. V. Valla.* *d* Οὕτω μιν *Med. Paſſ.*, οὕτω ἡμῖν *Arch. V. Valla*, οὕτω μοι *Ask. Ald. Brit.* *e* *Med. Vind. Paſſ. Ask. Arch.*, σχετλία prius. *f* *Arch. Vind.*, olim Θεμισοκλέους contra morem. *g* Ἀθηναίοις iidem. Statim ἔδοξαν ora *Steph. Ask.* *h* Omittunt *Arch. V.* *i* Ἐν τῷ κοινῷ *Ask. Paſſ. Valla*: antea ex aliis et *Ald.* ἐκ τῶν κοινῶν. *k* Λαυρίου *Arch.*, tum λήξεσθαι *Vind.* λέξεσθαι *Arch.* Ὀρχηδὸν hinc *Suidas.*

12. Ὦ θείη Σαλαμὶς] Caliginoſam horum ambiguitatem *Oenomaus* perſtrinxit egregie apud *Euſeb.* Praep. Evang. V, 24., Momusque *Luciani* Iov. Trag. C. 20. Dubia Pythiae more ſunt, Perſis aeque ac Graecis, ſi eventus reſpondiſſet, damnoſa.

23. Τὸ ἔπος εἰρημένον ἐόν κως] Refingunt ultima ἐτεόν *κως revera*, aut, pari notione, ἐόντως, *Reiskius* et *Abreſchius*, quibus pro opera, qua uti non licet, magna gratia. Malim, *Valla* et ſcriptis monitoribus, τὸ *πάθος εἰρημένον dicta calamitas*, atque in ſtructura εἶχε ἐόν κως, quae, uti pulcerrime norunt, genio ſermonis congruit. Proxime iunctum οὕτω ἡμῖν *Arch.* et *Vindob.* nihil *Florentino*, viro Celeber. quodam modo fatente, cedit. Libera proin electio. Themiſtocleam autem oraculi enodationem *Plutarchus* in Imperatoris Vit. p. 116. E. et poſt eum *Polyaenus* I, 30., praeclare a *Pierſono* ad *AEl. Herodianum* p. 438. inſtauratus, commemoraverunt.

23. Εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ ἔπος] Τὸ πάθος praebent *Valla*, *Arch.* et *Eton.* ubi vulgatur πάθος in *Soph.* Antig. v. 73., vetus fuit in *Scholiis* cuſtodita lectio ἔπος. —— Εἰρημένον ἐόν κως, ut *Reiskio*, mihi quoque videtur incommodum: ἐόντως, *revera*, non eſſet abſurdum: εἰ ἐόντως, *ſi revera clades iſta praedicta ſpectaret Athenienſes*, οὐκ ἂν οὕτω οἱ (ſic *Koenius* corrigit pro μοι) δοκέειν ἠπίως χρησθῆναι· ſed Deum potius fuiſſe dicturum, Ὦ σχετλίη Σαλαμὶς, ἀντὶ τοῦ θείη, ſive Ὦ δειλή· ſimilia leguntur apud *Plutarch.* in Themiſt. p. 116. E. et *Polyaen.* I, c. 30, I. ubi eleganter *Pierſonus* emendat: καὶ ἡ νίκη τὴν ἐξήγησιν ἐπιςώσατο. Themiſtocles enim *reſponſa ſecutus*, *Obruit Eoas claſſes, urbemque carinis Vexit, et arſuras Medo ſubduxit Athenas*: *Claudian.* de Mallii Theodori cons. v. 150. VALCKEN.

33. Αἱρετώτερα εἶναι μᾶλλον] Neglectum in Codd. quibuſdam μᾶλλον mordicus teneo: offendit librarios intendendi vox conparatis addita, uti *Thom. Magiſtrum* et alios iſto de grege. Noſtri ſunt μᾶλλον ὀλβιώτερος L. I, 32, 2., κερδαλεώτερον μᾶλλον IX, 7, I., a *Porto* enotata: *AEſchyli* μᾶλλον ἐνδικώτερος in VII. C. Theb. v. 679., ubi plura *Abreſchius*. Mitto *Budaeum*, *Nanſium*que in Paraphr. *Nonni* C. IV, 259., ſiquidem cumulatiſſime *Wetſtenius* ad *S. Paulli* Epiſt. ad Philipp. C. I, 23.

39. Ἐν τῷ κοινῷ] Series requirit ἐν τῷ κοινῷ *in aerario*, neque *Reiskium* fugit. Tale *Thucydidis* I, 80. οὔτε ἐν τῷ κοινῷ ἔχομεν· ubi bene Schol. ταμείῳ δηλονότι. Laurium montem, in quo Athenienſium argenti fodinae, Λαύρειον et Λαύριον ſcribi, ex aliis ad *Thucyd.* II, 55. *Dukerus* docuit, et *Caſaubonus* in *Strab.* IX. p. 612., hanc rem illuſtrans.

39. Τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε] *Quum pecunia publica, quae ex metallis redibat, largitione magiſtratuum quotannis interiret; ille perſuaſit populo, ut ea pecunia claſſis centum navium aedificaretur*: *C. Nepos* Themiſt. c. 2. *Plutarch.* Themiſt. p. 113. C. eadem narrat ex *Herod.* τὴν Λαυριωτικὴν πρόσοδον vocans ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων· quomodo hoc civibus perſuaſerit parataeque fuerint triremes aliunde tradidit *Polyaen.* I, c. 30. p. 64. De metallis Laurioticis *Is. Caſaub.* egit ad *Strabon.* IX. p. 613. VALCKEN.

41. Ὀρχηδὸν] Laurentius ex *Heſychii* et Scholiaſtae interpretamento ἡβηδὸν, *viritim in ſingulos puberes* Latine dedit: prius ſatis explicabat negotium, *Porto* recte iudicante, eiusque ignaro *Tan. Fabro* Animadv. in *Luciani* Tim. C. 2. Illi ὀρχηδὸν, quaſi κατ' ὄρχεις, *qui mares viroſque ſuo teſtimonio demonſtrant*, huic κατ' ὄρχους, *una ſerie, uno et perpetuo ordine*, atque ita *viritim*: cultius opinor et origini congruentius. Ridicule *Morellus*, quidni enim his accederet? illa *Libanii* Or. de Saltator. p. 512. C. διόπερ καὶ τοὔνομα τοῖς ὀρχησταῖς, ἀπὸ τῶν ἐν ἀρχῇ περὶ τοὺς ὄρχους σκιρτημάτων, *et ea propter nomen ſaltatoribus datum a tripudiis circa TESTICULOS ſalientes in primordiis artis* Latina fecit.

41. Ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν] Hinc primum *Heſychio*

χρημάτων ποιήσασθαι διηκοσίας ἐς [a] τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας [b] λέγων. Οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος συστὰς, [c] ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θαλασσίους γενέσθαι Ἀθηναίους. αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσθησαν, ἐς δέον δὲ [d] οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἐγένοντο. αὗταί τε δὴ αἱ [e] νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι προποιηθεῖσαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπηγέεσθαι. ἔδοξέ τέ σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευομένοισι, ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον [f] δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ πανδημεὶ, τῷ θεῷ πειθομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι. τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐγεγόνεε. Συλλεγομένων δὲ ἐς τὠυτὸ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα Ἑλλήνων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεόντων, καὶ διδόντων σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐνθαῦτα ἐδόκεε βουλευομένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων [g] πάντων καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ᾽ ἀλλήλους ἐόντας πολέμους. ἔσαν δὲ πρός τινας καὶ ἄλλους ἐγκεχρημένοι· ὁ δὲ ὦν μέγιστος, Ἀθηναίοισί τε καὶ Αἰγινήτῃσι. μετὰ δὲ πυνθανόμενοι [h] Ξέρξεα σὺν τῷ στρατῷ εἶναι ἐν Σάρδισι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπους πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλέος πρηγμάτων· ἐς Ἄργος τε ἀγγέλους, [i] ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους πέμπειν παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἔς τε Κέρκυραν, [k] κελεύσοντας βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους φρονήσαντες εἴ κως ἕν
427 τε [l] γένοιτο τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ εἰ συγκύψαντες τὠυτὸ πρήσσοιεν πάντες, ὡς δεινῶν ἐπιόντων ὁμοίως πᾶσι [a] τοῖσι

ex ista pecunia classem ducentarum navium ad AEgineticum bellum comparare suasit. Hoc enim bellum tunc conflatum Græciæ salutem attulit, cogens Athenienses nauticos fieri. Hæ vero naves quidem in quem usum comparatæ fuerant, non fuerunt adhibitæ; at tamen ita in oportunitatem Græciæ cesserunt. Istæ igitur naves iam præparatæ Atheniensibus erant, et alias exædificari oportebat; placuitque illis, inito post oraculum consilio, barbarum Græciam invadentem navibus excipere universos Atticos, deo obsequentes, una cum Græcis ita volentibus. Et hæc quidem oracula Atheniensibus sunt reddi-
ta. Coactis autem in eundem locum Græcis 145
qui circa Græciam melius sentiebant, interque se colloquutis interposita fide, ibi consilio habito visum est ante omnia faciendum, ut reconciliarentur inimicitiæ et bella, quæ ipsis incesserant. Quippe erant iam adversus quosdam et alios inchoata; sed maximum inter Athenienses et AEginetas. Posteaquam autem Xerxem cum exercitu Sardibus esse audiere, Athenienses decrevere cum aliquos in Asiam mittendos ad res regis explorandas, tum nuncios partim Argos, ad contrahendam adversus Persam belli societatem, partim in Siciliam ad Gelonem Dinomenis filium, sed et in Corcyram, etiam in Cretam, rogaturos opem Græciæ ferri: eo animo ut, si fieri posset, omne Græcum nomen unum esset, et ad idem agendum omnes incumberent, utpote calamitate cunctis similiter Græ-

a Abest *Arch. Vind.* *b* Λέγων iid. *Ask. Steph.* margo. Prius λέγω erat. *c* Ἔσσωσε omisso τότε *Arch.*, cuius loco ἐς τὸ τότε *Pass. Steph.* ora. *d* Τοῦτο *Ask.*, τούτῳ *Pass.*, quod si ex *Ask.* reformetur, tolerabile: tum ἐγίνοντο *Arch.* *e* Νῆες idem. *f* Ἀναδέκεσθαι idem. πανδημὶ *Pass.* *g* Abest hoc *Arch.* *h* Ξέρξην *Ask. Arch. Vind.* *i* Ὁμαιχμίην τε *Med. Ask. Pass.*, qua accessione non indigemus. *k* Κελεύσοντας margo *Steph. Arch. V. Pass. Brit.*; prius κελεύοντας. *l* Γενοίατο *Arch.*, Ionum more, si collective, ut aiunt, τὸ Ἑλληνικὸν sumatur.

chio pro Λάξασθαι, κληρώσασθαι· restitui debet Λάξεσθαι· alterum, non fuit in usu; uti nec ἀπολάμψασθαι· cuius loco recte positum ex Codd. III, c. 146., ἔμελλε ἀπολάμψεσθαι. —— Deinde soli forsan ex veteribus usurpatum Nostro Ὀρχηδὸν, a Grammaticis redditum per ἡβηδὸν, significat *viritim*, ἀνδρακὰς *Homero*, (vid. *G. Canter.* N. L. III, c. 25.) id est κατ᾽ ἄνδρα· proprie, ut puto, κατ᾽ ὄρχεις, *testiculatim*; huc enim in ista voce nostrum potius opinor respexisse, quam quo putabat *T. Faber* in *Luciani* Timon. I. p. 149., vocem ἡβηδὸν docte pertractans. Corruptus est in hac voce *Schol.* ineditus in *Aristid.* Them. in Codice certe clar. *P. Burm. Sec.* Postquam originem ille tradidit belli AEginetis illati, ἐπλεόνασεν, inquit, τότε Ἀθηναίοις τὰ μέταλλα τοῦ ἀργυρίου· ταῦτα ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι ἀρχηδὸν μερίσασθαι, τουτέστι τοὺς ἄνδρας μόνον καὶ τοὺς παῖδας. nemo his lectis dubitabit quin scribi debeat ὀρχηδόν· *in viros: Plautus* Aulul. II, I, ℣. 30. *nostrae qui est magister curiae Dividere argenti dixit nummos in viros:* Athenienses libera republica semper fuerunt hirudines aerarii. VALCKEN.

45. Τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων] Multo mihi id cultius quam λέγω. Themistocles enim AEgineticum bellum, τὸν πόλεμον, quod illud tum arderet maxime, dicendo innuebat. Huc quae continuo cohaerent, tendunt planissime omnia. Nec *Plutarchus* Themist. p. 113. D. disconvenit, in triremium, quas centum constructas asseverat, *Corn. Nepotis* C. 2. consensu et *Polyaeni* I, 30, 5. gaudens.

45. Τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγω] Postremum, neglectui habitum, primum mihi videbatur mutandum in λόγῳ· sic bellum cum AEginetis Themistocli haec suadenti fuisse tantum diceretur praetextus, ut revera fuit, graviora bella qua erat perspicacia facile praevidenti. Sed quia margo Steph. dat λέγων, hoc sincerum arbitror; *bellum intelligens cum AEginetis*, quod instabat; hoc saltem intellectum voluit: *Isocrat.* Panathen. p. 277. D. ἔλεγεν, ὅτι σὺ μὲν πεποίησαι τοὺς λόγους, ἐμὲ λέγων. *Cicero* de Fin. V, c. 3., *hoc inquit non poterit sic abire, cum hic adsit, me autem dicebat.* VALCKEN.

56. Τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα] Aut in his, sed potius in proximis, Ἑλλήνων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεόντων articulus τῶν videtur superfluus. Horum τὸ κοινὸν συνέδριον fuit in Isthmo sive Corinthi secundum *Diodor.* initio L. XI. *Herod.* VII, c. 172. ubi memorantur πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος, ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεουσέων περὶ τὴν Ἑλλαδα. Hoc cap. 145. deliberantibus ἐδόκεε —— πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ᾽ ἀλλήλους ἐόντας πολέμους. Themistocli tribuit hoc *Plutarchus* ut omnium quae fecerit maximum in Themist. p. 114. F. In istis *Herodoti* scribi potuit olim πρῶτον μὲν χρῆμα πάντων· sed puto equidem scribendum πρῶτον μὲν πρηγμάτων πάντων. —— In vicinis, ἔσαν δὲ πρός τινας καὶ ἄλλους ἐγκεχρημένοι, altera mihi coniecturarum *Reiskii* venerat in mentem, ἐγκεχειρημένοι. Latine quoque dicitur *bellum in manibus esse.* — Qui postea locus difficilis et luxatus esse videbatur, aliis opinor facilis erit intellectu: Synedri legatos mittere decreverunt ad Gelonem, ad Corcyraeos, in Cretam, φρονήσαντες, *hoc consilio*, vel *hunc in finem*, ut, si fieri posset, inter omnes Graecos coalesceret concordia, mutuisque viribus Persam repellerent: rarius illud συγκύψαντες supra III, c. 82. restituit explicuitque vir celeberrimus. VALCKEN.

58. Πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων] Qui πρηγμάτων corrigunt, *Leunclavii* errorem errant, Xenophontea K. παιδ. I. p. 124. E. ἐκ πολλῶν δὲ καὶ πονηρῶν χρημάτων consimiliter mutantis. Prudentior *Portus*; χρήματα res saepe quascunque signant. *Theognis* v. 461. μηδὲ μενοίνα ΧΡΗΜΑΣΙ, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία· *neque animum rebus intende, quarum effectio nulla*, vere *Sylburgius*. Proximum his ἔσαν δὲ —— ἐγκεχρημένοι *Portus* ex ἐγχράομαι, *bella, quae in manibus habebant*, ἐν τῇ χρήσει ἦσαν, *Reiskius*, levi mutatione, ἐγκεκρημένοι, *quae quasi in mixtura erant*, ob L. V, 124. καὶ ἐγκερασάμενος πρήγματα μεγάλα. Quod vereor, ut geminum haberi queat. Mallem ἐγκεχειρημένοι.

68. Κελεύσοντας βοηθέειν] Puto συνθησομένους pondus addere recepto ex schedis participio. Haec vero luxata et manca decernens vir eruditus sua de penu in *Miscell. Lipsiensibus* adstruit, καὶ γὰρ οἷοί τε ἔσεσθαι περιγενέσθαι συμφρονήσαντες, εἴ κως ἕν τι γένοιτο τὸ ——. *posse enim periculum effugere, si conspirent, si unum quasi*

Græcis impendente. Ferebantur autem res Gelonis magnæ eſſe, ut nullis non Græcis
146 maiores haberet vires. Ubi hæc eis placuere, et in gratiam inter ſe rediere, primo exploratores in Aſiam tres viros miſere: qui quum Sardes veniſſent, et in ſpeculando regis exercitu deprehenſi eſſent, a ducibus pedeſtrium copiarum torti ducebantur tanquam perituri, lata in eos mortis ſententia. Id ubi Xerxes audiit, reprehenſa ducum ſententia, mittit quoſdam e ſatellitibus iubens, ut ſi vivos adipiſcerentur ſpeculatores, ad ſeſe ducerent. Eos adhuc ſuperſtites adepti ſatellites, in regis conſpectum adduxerunt; qui ſciſcitatus qua de cauſſa veniſſent, præcepit ſatellitibus, ut homines circumducerent, peditatum omnem equitatumque oſtentantes: et eos, ubi contemplando illa expleti fuiſſent, ſine noxa dimitterent quocunque locorum ire ipſis li-
147 buiſſet. Hoc Xerxes ea ratione imperavit, quod cogitabat fore, ut ſi ſpeculatores necati fuiſſent, neque Græci præſciſcerent potentiam ſuam eſſe fama maiorem, neque graviter læderent hoſtem tribus viris interemptis: at iiſdem in Græciam regreſſis, fore ut Græci, quod ſe opinari dicebat, auditis rebus ſuis antequam expeditio hæc accederet, propriam libertatem proderent, atque ita non oporteret ſuſcipere moleſtiam de exercitu in eos ducendo. Hæc ſententia Xerxis cum altera quadam congruit: nam quum Abydi ageret Xerxes, vidit naves curſum tenentes per Helleſpontum, quæ frumentum e Ponto in AEginam Peloponneſumque portabant: quas ubi audiere eius aſſeſſores eſſe hoſtium, ſeſe ad eas corripiendas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogavit quonam illi tenderent; qui quum reſpondiſſent, Ad hoſtes tuos, domine, frumentum vehentes: tunc Xerxes excipiens: inquit, Nonne eodem, quo iſti, et nos navigamus, tum rebus aliis,

[a] τοῖσι Ἕλλησι. τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα, μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, [b] οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν οὐ πολλὸν μέζω. Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς ἔχθρας, πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδις καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέος στρατιὴν, ὡς ἐπάϊστοι ἐγένοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ πεζοῦ στρατοῦ, ἀπήγοντο ὡς [c] ἀπολεύμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέκριτο θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο ταῦτα, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην, πέμπει τῶν τινας δορυφόρων, ἐντειλάμενος, ἢν καταλάβωσι τοὺς κατασκόπους ζῶντας, ἄγειν [d] παρ᾽ ἑωϋτόν· ὡς δὲ ἔτι περιεόντας αὐτοὺς κατέλαβον, καὶ ἦγον ἐς ὄψιν [e] τὴν βασιλέος, τὸ ἐνθεῦτεν πυθόμενος ἐπ᾽ οἷσι ἦλθον, [f] ἐκέλευσέ σφεας τοὺς δορυφόρους περιάγοντας ἐπιδείκνυσθαι πάντα τε τὸν πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν ἵππον· ἐπὴν δὲ ταῦτα [g] θηεύμενοι ἔωσι πλήρεες, ἀποπέμπειν ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ [h] ἐθέλωσι χώρην ἀσινέας. ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τόνδε, ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς [i] εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατάσκοποι, οὔτ᾽ ἂν τὰ ἑωϋτοῦ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἐόντα λόγου μέζω, οὔτ᾽ ἄν τι τοὺς πολεμίους μέγα ἐσινέατο, ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοστησάντων δὲ τουτέων ἐς τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν ἔφη ἀκούσαντας τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑωϋτοῦ πρήγματα πρὸ τοῦ στόλου τοῦ γινομένου, παραδώσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην, καὶ οὕτω [k] οὐδὲ δεήσειν ἐπ᾽ αὐτοὺς στρατηλατέοντας πρήγματα ἔχειν. [l] Οἶκε δὲ αὐτοῦ αὕτη ἡ γνώμη τῇ γε ἄλλῃ. ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης, [m] εἶδε πλοῖα ἐκ τοῦ Πόντου σιταγωγὰ, διεκπλώοντα τὸν Ἑλλήσποντον, ἔς τε Αἴγιναν, καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτοῦ ὡς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἑτοῖμοι ἔσαν αἱρέειν αὐτὰ, ἐσβλέποντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὁκότε παραγγελέει· ὁ δὲ Ξέρξης εἴρετο αὐτοὺς ὅκη πλέοιεν· οἱ δὲ εἶπαν, „ Ἐς τοὺς σοὺς πολεμίους, „ [n] ὦ δέσποτα, σῖτον ἄγοντες·" ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, „ Οὐκῶν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν, ἔνθα περ [o] καὶ οὗτοι, τοῖσί τε ἄλλοισι [p] ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῳ· τί „ δῆτα

a Abest articulus *Arch. V. Ask.* *b* Οὐδαμὰ ora *Steph.*, tum οὐ πολλῶν tres *Paris.* et *Brit.* *c* Ἀπολεύμενοι *Arch. Vind.*, ἀπολούμ. antea. Mox κατακέκριτο *Vind.* *d* Περὶ *Arch.* *e* Τοῦ id. *f* Ἐκέλευε *Paſſ.* *g* Θηεύμενοι *Paſſ. Ask. V. Arch.*, tum ſupra ἐπεὰν *Vind.*; olim θεεύμενοι. *h* Θέλωσι id. *Arch.* *i* Ἦν iid. *k* Οὐ δεήσ. *Arch. V.* *l* Ἔοικε *Paſſ. Ask.* *m* Οἶδε *Arch.* *n* Ὦ δέσπ. *Vind. Paſſ. Ask.*, ὦ βασιλεῦ *Arch.* hinc ὦ, quod aberat. Supra ὁκότε παραγγέλλοι Fragm. *Paris.*, παραγγέλλῃ *Brit.* *o* Deſit *Arch. Ask. Paſſ.*, tum ſequens τε. *p* Ἐξηρτημένοι *Med. Ask. Paſſ.*, ἐξηρτυμένοι *Arch. Vind. Paris. A. B. Brit. Ald.* &c.

quaſi corpus fiat Graeca natio. Quam quidem liberalitatem illi cupide redono, nihil contra tabulas innovandum opinatus, praeſertim re plana et oratione iuſto tramite eunte.

73. Οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν οὐ πολλὸν μέζω] Mirum laudationis genus. *Valla* expreſſerat, *nec multo minores quam Graecorum*, tanquam ex μείω. Quod ſi foret, praeferrem τῶν οὐ πολλῶν ex ſcriptis, ut nullis Graecorum, modo ne admodum validi fuerint, vires Gelo habuerit minores. Πολλὸν et πολλὴν eam admittere notionem, cognitiſſimum eſt: *Philoſtratus* Vit. Ap. VI, 3. ΠΟΛΛΗΝ γὰρ ἡγοῦμαι τὴν θεὸν potentem valentemque, *Euripidis* pr. Hippol. exemplo, Πολλὴ μὲν ἐν βροτοῖσι κοὐκ ἀνώνυμος Θεὰ κέκλημαι Κύπρις. In *Pavii* etiam coniecturam μείω venit, talem utique manſuram, donec aliunde melior medicina.

88. Ταῦτα θηεύμενοι] Leve hoc, ſed poſtulat ſcriptoris mos. Supra C. 44. θηεύμενος δὲ, et C. 212. λέγεται βασιλῆα θηεύμενον, quod redit L. VIII, 88. *Apollon. Rh.* I, 436. γήθει δὲ σέλας ΘΗΕΥΜΕΝΟΣ Ἴδμων. Merito autem generoſum hoc Xerxis facinus laudibus a *Polyaeno* fertur L. VII, 15, 2. et *Plutarcho* Apophthegm. p. 173. C., cui magnum illud et memorabile P. Scipionis apud *Polyb.* XV, 5. *Liviumque* L. XXX, 29. concedit nihil.

88. Ἐπὴν δὲ θεεύμενοι ἔωσι πλήρεες] Hinc θεεύμενος a *Porto* receptum: more noſtri ſcribendum θηεύμενοι. A θάω praeter θαύω, θαῦμα &c. fluxerunt θεάομαι, θαέομαι, et θηέομαι· hoc Ionicum et Herodoteum. —— Speculatores Xerxes dimitti voluit incolumes, poſtquam iſta *ſpectandi ſatietate cupiditatem explevisſent.* Non illaudabile ſuperbi Regis factum *Polyaenus* enarrat VII, c. 15, 2. et huius ſimile viri vere magnanimi P. Cornelii Scipionis VIII, c. 16, 8. *Livio* narratum XXX, c. 29., qui ſpeculatores *per caſtra qua vellent circumduci iusſit; percunctatusque, ſatin' per commodum omnia explorasſent, datis qui proſequerentur retro ad Annibalem dimiſit*: illud neutrius, ſed factum memorat Valerii Laevini *Frontinus* IV, c. 7, 7. —— Quod ſequenti Cap. narratur feciſſe Xerxes, tradidit et *Polyaenus* p. 637. apud Herod. —— οὐκῶν, inquit, καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν — τοῖσί τε ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῳ· in his, ut ſaepe ſincerae deteriorem formam ἐξηρτημένοι ſuppoſuerat *Gronov.* τἄνδον ἐξάρτυε, *Eurip.* Elec. v. 422. *Herod.* II, c. 32., ὕδασί τε καὶ σιτίοισι εὖ ἐξηρτυμένους dixit: conf. *D'Orvill.* in *Chariton.* p. 549. VALCKEN.

97. Παραδώσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην] Iubent *Pavius* et *Reiskius* σφέας καὶ τὴν —— aut σφέας τήν τε ἰδίην —— reſcribi, quibus aliud non repono, quam pronomen ex redundantia quadam collocatum videri. Non eſſe inſolitam utroque in ſermone eam abundantiam viri eruditi ad *Livium* L. XXV, 27. et *Lucian.* Dial. Marin. III. C. 1. pleno horreo oſtenderunt.

9. Ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῳ] Iuvenes ὕδασί τε καὶ σιτίοισι εὖ ΕΞΗΡΤΥΜΕΝΟΙ L. II, 32. ad huius tuitionem

ſatis

„ δῆτα ἀδικέυσι οὗτοι ἡμῖν σιτία παρακομίζοντες”; Οἱ μέν νυν κατάσκοποι οὕτω θεησάμενοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες, ἐνόστησαν ἐς τὴν Εὐρώπην· οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, μετὰ τὴν ἀπόπεμψιν
428 τῶν κατασκόπων, δεύτερα ἔπεμπον ἐς Ἄργος ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ᾽ ἑωϋτοὺς γενέσθαι ὧδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς τὰ ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐγειρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφέας οἱ Ἕλληνες [a] πειρήσονται παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσην, πέμψαι θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς, τὸν θεὸν, [b] ἐπειρησομένους ὥς σφι μέλλει ἄριστον ποιεῦσι γενέσθαι· νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἑξακισχιλίους ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος τοῦ Ἀναξανδρίδεω. τῶνδε δὴ εἵνεκα πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τάδε,

[c] Ἐχθρὲ περικτιόνεσσι, φίλ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Εἴσω τὸν προβόλαιον ἔχων, πεφυλαγμένος ἧσο,
Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· [d] κάρη δὲ τὸ σῶμα σαώσει.

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον. μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, [e] ἐπελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. τοὺς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς ἑτοῖμοί εἰσι Ἀργεῖοι ποιέειν ταῦτα, τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην [f] σπεισάμενοι Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίης. καί τοι κατά γε τὸ δίκαιον γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωϋτῶν, ἀλλ᾽ ὅμως σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι. Ταῦτα μὲν λέγουσι τὴν βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καίπερ ἀπαγορεύοντός σφι τοῦ χρηστηρίου μὴ ποιέεσθαι τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμμαχίην· σπουδὴν δὲ ἔχειν σπονδὰς γενέσθαι τριηκονταέτιδας, καίπερ τὸ χρηστήριον φοβεομένοισι· ἵνα δή σφι οἱ παῖδες ἀνδρωθέωσι ἐν τούτοισι τοῖσι ἔτεσι, μηδὲ σπονδέων ἐουσέων ἐπιλέγεσθαι, ἢν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τῷ γεγονότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσην, μὴ [g] τολοιπὸν ἔωσι [h] τῶν Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τοὺς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ [i] τῆς βουλῆς ἀμεί-

liis, tum frumento inſtructi? quid igitur hi officiunt nobis, quibus commeatum portant? Ceterum ſpeculatores illi rebus inſpectis dimiſſi in Europam rediere. Post 148 quorum reditum Græci qui contra Perſam coniurarant, nuncios iterum Argos miſerunt. Sed Argivi narrant hoc negotium apud ſe ita confectum eſſe. Audiſſe ſe ſtatim ab initio ea quæ ab barbaro excitarentur adverſus Græciam, et quum accepiſſent intellexiſſentque ab Græcis ſe tentatum iri, ut ipsos adſciſcerent contra Perſam, miſiſſe Delphos, quid eum conſulerent, quid ſibi facientibus eſſet optime eventurum, nuper enim ſex millia ſuorum fuiſſe interempta a Lacedæmoniis et Cleomene Anaxandridæ filio, eaque de cauſſa ſe mittere. Ita qui miſſi fuerant interrogantibus, ſic Pythiam reſpondiſſe,

Finitimis inviſe, deis dilecte beatis,
Interius tutamen habens, cautusque ſedeto,
Et tutare caput: nam membra tuebitur illud.

Hæc illis Pythiam prius reſpondiſſe. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, ſenatumque ingreſſi mandata retulerunt, Argivi reſponderunt ad ea quæ dicebantur, ſe promptos eſſe in triginta annos pacificare cum Lacedæmoniis, percuſſo fœdere, et dimidium imperii penes ſe eſſe poſtulare, quanquam enim æquum foret ius imperandi ipsorum eſſe, tamen dimidio imperii ſe eſſe contentos. Hoc aiebant 149 ſuum ſenatum reſpondiſſe, quamvis diſſuadente oraculo ſocietatem contrahere cum Græcis: et licet formidarent oraculum, tamen ſerio urgere, ut fœdus triginta annorum feriretur; intra quos annos liberi ſui in virilem ætatem adoleſcerent: hac videlicet ratione, ne ſi qua calamitas ad ſuperius malum accederet in bello Perſico, niſi fœdera forent, in poſterum ſubiecti Lacedæmoniis eſſent. His dictis Argivorum a ſenatu, nuncios Spartanos ita reſpondiſſe, quod ad fœ-

a *Med. Arch. V. Paſſ. Ask. Paris. B. Brit.*, παρήσονται prius: οὐ παρήσονται Ed. *Genev.* b Εἰρησ. *Arch. Vind.*, et ſtatim ποιεῦσι iidem. antea ποιέουσι. c Habet *Euſeb.* Praep. Evang. VI, 7. et *Chalcidius* in Tim. C. 7. p. 342. Ed. *Fabricii*. d Κάρα *Med. Paſſ. Ask. Paris. C. Brit.*, et σῶμα φυλάξει *Arch.* ex gloſſa. e Ἐπελθεῖν *Med. Paſſ. Ask.*, olim ἐσελθ. f Σπεισόμενοι *Med. Paſſ.*, πεισόμενοι *Ask.* g Τὸν λοιπ. *Ask. Paſſ.* h Non est in *Arch. V.* i Deſit illis etiam.

ſatis fuerant habiles. Accedet *Athenaei* L. XII. p. 511. D ὁ δὲ πᾶσιν ἐξηρτυμένος πρὸς ῥᾳστώνην, et *Menandri* Eclog. Legat. p. 124. *Ed. Hoeſch.*, ἐπεὶ οὖν ἅπαντα αὐτῷ —— ἐξηρτυμένα ἦν, ubi idem prius, quod in *Medic.*, peccatum. *D'Orvillium* confer ad *Chariton.* VI, 4. Xerxis illam in Graecorum nautas et mercatores lenitatem *Polyaen.* VII, 15, 3. neglectam noluit.

18. Πειρήσονται] Praeclarum e membranis auxilium. Quanto damnabilior Editoris *Genevenſis*, ſuſpicionem *H. Stephani* οὐ παρήσονται in orationem ſine monitu, ſine codice ſcripto, intrudentis, audacia: ſaltem *Porti* ſui veſtigia, adſcito παρέσονται, *aderunt*, legiſſet: quamquam nec id laudabile.

18. Πειρήσονται παραλαμβάνοντες] Quod in ſuo Cod. *Valla* legit, recte reſtituit ex *Med. Gronov.* pro παρήσονται, cuius loco οὐ παρήσονται *H. Stephanus*, παρέσονται non abſurde legebat *Ae. Portus*: absque Codd. non facile πειρήσονται alicui in mentem veniſſet, hac ſtructura non temere obvium, et, quantum recordor, in duobus tantum *Herodoti* locis, huius libri c. 172. et c. 139., οὐδαμοὶ ἂν ἐπειρῶντο ἀντιούμενοι βασιλέϊ.—— In oraculo Argivis edito, cuius priores duo verſus habet *Euſebius* ex *Oenomao* Praep. Ev. VI. p. 255., quid per τὸν vel τὸ προβόλαιον intellectum poëta voluerit, non exputo; per κεφαλὴν arcem forte deſignavit, Argis Λάρισσαν dictam teſtibus *Strabone*, *Steph. Byz.* aliisque. VALCKEN.

26. Εἴσω τὸν προβόλαιον] *Pavius* et *Reiskius*, viri Cl., τὸ προβόλαιον, *Euſebii* invito *Oenomao*, et ſchedis. Latine, liberius tamen et licentius, oraculum *Chalcidius* dedit: *Vicinis offenſa, Deo cariſſima plebes, Armorum cobibe munimina, corporis omne Diſcrimen ſola capitis tutabitur umbra.* Mox ἐπελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, quod in ſcriptis, ſcriptor non abnuet: ſic enim L. IX, 6. ἔλεγον τάδε ΕΠΕΛΘΟΝΤΕΣ ἐπὶ τοὺς Ἐφόρους· et C. 11. ἐπῆλθον ἐπὶ τοὺς Ἐφόρους &c.

36. Σφὶ ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομ.] Secundum *Diodorum* XI, c. 3., ipſi Argivi miſſis ad commune Graecorum concilium legatis, ἐπηγγέλλοντο συμμαχήσειν, ἐὰν αὐτοῖς μέρος τὶ τῆς ἡγεμονίας συγχωρήσωσιν, quibus reſponſum refert praeter cetera, ſi barbarum habere mallent dominum, quam Graecum Imperatorem, ὀρθῶς αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν. —— Miror equidem quae Lacedaemonii legati cap. ſeq. Argivorum ſenatui reſpondiſſe traduntur de Rege Argivorum et duobus Spartanis: de duobus unus tantum hoc tempore ducebat exercitum post legem ante aliquot annos latam, quam ſupra commemorat V, c. 75. Libertatis et aequalitatis ſtudioſiſſimi ſi hac tempeſtate Regem habuerunt Argivi, illius, in hiſtoria quantum opinor, non memorati, vix ulla oportet fuerit auctoritas: *Pauſan.* II, p. 152., Ἀργεῖοι, inquit, ἅτε ἰσηγορίαν καὶ τὸ αὐτόνομον ἀγαπῶντες ἐκ παλαιοτάτου τὰ τῆς ἐξουσίας τῶν βασιλέων ἐς ἐλάχιστον προσήγαγον. VALCKEN.

43. Μηδὲ σπονδέων ἐουσέων ἐπιλέγεσθαι] Structura verborum anomala est. Exſpectabatur, ἐπιλεγομένοισι σπονδέων μὴ ἐουσέων, *conſiderantibus foedere nullo percuſſo.* Mutata ſeries est ex productiore, ut ſaepe alias, et interciſo ſermone. Bona hic *Porti* ſollertia, ni-

fœdera quidem attineret, se ad eos qui plures essent relegare: quod autem ad imperium, id vero sibi demandatum esse, ut responderent, ac sane dicere, sibi duos esse reges, Argivis unum, ideo non posse fieri ut alterutri Spartæ regi abrogaretur imperium: quominus cum iis duobus rex Argivus parem dignitatem obtineret, nihil obstare. Ita Argivi dicunt se noluisse perpeti Spartanorum insolentiam, sed præoptasse a barbaro imperari sibi, quam Lacedæmoniis cedere, atque ita edixisse nunciis, ut priusquam occideret sol, ex agro Argivo excederent; alioqui hostium loco
150 futuros. Hoc ipsi Argivi sic se habere memorant; aliter tamen per Græciam narratur, Xerxem antequam bellum Græciæ inferret, misisse Argos caduceatorem: quo quum pervenit, ita fertur verba fecisse, Viri Argivi, Xerxes rex hæc vobis inquit, Nos arbitramur, Persem, ex quo nos progeniti sumus, fuisse filium Persei Danaës filii, ex Andromeda genitum, quæ fuit Cephei filia: ita igitur ex vobis oriundi sumus. Quod quum ita sit, nefas est et nos progenitoribus nostris inferre bellum, et vos aliis opem ferendo, nobis adversarios fieri; sed potius domi vestræ vos considentes otium tenere, nam si mihi ex sententia succedet, nullos maiores quam vos faciam. Hæc Argivi quum audissent, habuisse alicuius momenti dicuntur, et statim quidem nihil promittentes vicissim poscere: sed quum ab Græcis adsciscerentur, tunc partem imperii poposcisse, gnari eam Lace-

ἀμείψασθαι τοῖσδε, περὶ μὲν σπονδέων ἀνοίσειν ἐς τοὺς πλεῦνας, περὶ δὲ ἡγεμονίης, αὐτοῖσι ἐντετάλθαι ὑποκρίνασθαι, καὶ δὴ λέγειν, σφι μὲν εἶναι δύο βασιλῆας, Ἀργείοισι δὲ ἕνα· οὔκων δυνατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμονίης. μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν [a] Ἀργεῖον εἶναι, [b] κωλύειν οὐδέν. οὕτω δὴ οἱ Ἀργεῖοι φασὶ οὐκ ἀνασχέσθαι τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ' ἑλέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι [c] ἤ τι ὑπεῖξαι Λακεδαιμονίοισι. προειπεῖν [d] τε τοῖσι ἀγγέλοισι, πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργείων χώρης· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολεμίους. Αὐτοὶ μὲν 429
Ἀργεῖοι τοσαῦτα [e] τουτέων πέρι λέγουσι. ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ὡς Ξέρξης ἔπεμψε κήρυκα ἐς Ἄργος πρότερον ἤπερ ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντα δὲ τοῦτον λέγεται [f] εἰπεῖν, „ Ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης „ τάδε ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσην εἶναι, „ ἀπ' οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέος τοῦ Δα„ νάης, γεγονότα ἐκ τῆς Κηφέος θυγατρὸς [g] Ἀνδρο„ μέδης. οὕτω ἂν ὦν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. οὔτε „ ὦν ἡμέας [h] οἰκὸς ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους [i] στρα„ τεύεσθαι, οὔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρέοντας, ἡμῖν „ [k] ἀντιξόους γενέσθαι, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυ„ χίην ἔχοντας κατῆσθαι. ἢν γὰρ ἐμοὶ γένηται κα„ τὰ νόον, οὐδαμοὺς μέζονας ὑμέων [l] ἄξω". ταῦτα ἀκούσαντας Ἀργείους λέγεται πρῆγμα ποιήσασθαι, καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν [m] ἐπαγγελλομένους μεταιτέειν· ἐπεὶ δέ σφεας παραλαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας, [n] οὕτω δὴ ἐπισταμένους ὅτι οὐ μεταδώσουσι [o] τῆς ἀρχῆς Λα-

a Ἀργεῖον *Arch. Vind. Brit. Valla*: Ἀργείων alii et *Ald.* *b* *Med. Pass. Ask. Vind. Arch.*, antea κωλύει. *c* *Pass. Ask. Med.*, ἢ ὑπειξ. *Ald.* et alii. *d* Δὲ *Arch. Vind.*, et δύνοντος *Arch.* quomodo saepe. *e* Περὶ τούτ. *Ask. Pass.* *f* Εἰπεῖν iid. *Arch. Vind.* *g* Ἀνδρομήδου *Arch.* absurde. *h* Οἰκὸς id. et *Eustath.* in *Homer.* p. 759, 2. Prius εἰκὸς erat. *i* Ἐκστρατ. *Arch. V.* *k* *Pass. V. Arch. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ἀντίξους *Med. Ask.* *l* Ἕξω *Arch. V. Ask. Steph.* margo. *m* *Med. Ask. Pass. Brit.* et *Steph.* liber., alii ἀπαγγ. Vid. *Gronov.* Quae his nexa excerpsit *Plut.* Malign. p. 863. C. *n* Αὐτὸ *Plut.* *o* Τὰ τῆς ἀρχ. *Vind.*

nimis tamen sollicita. Ἀνακόλουθος oratio in Musis frequentatur, qua de doctissimus *Raphelius* in Epist. ad *Galat.* C. II, 6.

53. Τὸν Ἀργεῖον εἶναι] Solet τὸν Λυδὸν, τὸν Πέρσην, τὸν Ἀράβιον, τὸν Μακεδόνα, τὸν Σκύθην, nationum earum reges adpellare, et τὸν Ἀργεῖον respuerem? Adplaudo membranis, quae in κωλύειν egregiae itidem. *Diodori* in harum rerum conmemoratione dissensum non tango L. XI, 3.

54. Οὕτω δὴ οἱ Ἀργεῖοι φασὶ] Hic ab Argivis traditam τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην illam equidem veram fuisse causam arbitror, cur bello hoc Persico neutri parti addicti quieverint, quin Persis potius faverint quam Graecis, et de duobus malis ut levius praeoptaverint ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι, ἢ ὑπεῖξαι Λακεδαιμονίοισι· his quia Mycenaei miserant auxiliares octuaginta ad Thermopylas cum Leonida profecturos, Argivi τὰς Μυκήνας κατέσκαψαν, *Diodor.* XI, c. 65. *Pausan.* II. p. 146. Oderant, nec immeritos profecto, superbos vicinos Lacedaemonios Argivi, a quibus semper vexati, et nuper adeo magna fuerant affecti clade, impia Cleomenis fraude decepti. Hinc, opinor, infra noster c. 152., οὐκ Ἀργείοισι, ait, αἴσχιστα πεποίηται· et frustra *Plutarchus* excusare nititur Argivos tanquam οὐκ ἀπειπαμένους τοῖς Ἕλλησι τὴν συμμαχίαν, T. II. p. 863. B. Ob idem illud odium abstinuerunt postea bello Peloponnesiaco, quo Lacedaemoniorum socii fuerunt omnes Peloponnesii teste *Thucyd.* II, c. 9., πλὴν Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν· solos Argivos excipit *Diodor.* XII, c. 42. sed Achaei bello quoque Persico Argivorum sententiam sequuti videntur *Pausaniae* VII. p. 536, 537., ut ille suspicabatur, quia Λακεδαιμονίους Δωριεῖς ἀπηξίουν σφίσιν ἡγεῖσθαι. Quiescentes Peloponnesiaco bello Argivi longae pacis primum commoda; postea perceperunt etiam mala; opibus enim ditati in sua saepe viscera saevierunt intestinis agitati seditionibus; de pacis commodis *Thucyd.* vid. II, c. 28. *Diodor.* XII, c. 75. de incommodis *Is.* *Casaub.* in *AEneae* Poliorcet. c. XI. et *P. Wessel.* ad *Diodor.* XII, c. 58. VALCKEN.

68. Ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους] Non nemini *fratres nostros ex diverso utero* explicanti adstipulari non licet: ἀπόγονοι, superius positi, προγόνους indicant, ut saepe his in Musis, *maiores*, in quis *Perses*, Persei F. de Graecorum et Persarum sententia, supra C. 61. et *Apollodor.* Biblioth. II, 4, 5. Congruit nonnihil Atheniensium ad Ionas scriptum, οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ τοὺς ΠΑΤΕΡΑΣ στρατευόμενοι L. VIII, 22. Etsi autem non nesciam ἀντίξους *Synesii*, *Agathiae*, *Procopii* et ἀμφίξουν Epigram. apud *Suidam*, obtrudere *Herodoto*, ἀντιξόους ubique probanti, non ausim: ipse vir Celeber. eos ex *Steph.* margine C. 192. nullo honore dignatus est.

68. Οὔτε ὦν ἡμέας οἰκὸς] Οἰκὸς, nostro familiare, hic ex *Arch.* iam recipi debuerat, et paulo post ἀντιξόους servari: —— Haec, a Graecis ut suspicor conficta, comparari poterunt cum narratis L. VIII, c. 22. —— Quod postea vulgatur, οὐδαμοὺς μέζονας ὑμέων ἄξω, id est οὐδαμοὺς τιμιωτέρους vel ἐν μείζονι τιμῇ ἄξω, hoc ego quidem anteponerem lectioni Codicum ἕξω, tanquam usitatius isthac aetate. VALCKEN.

73. Μέζονας ὑμέων ἄξω] Fortasse aliis ἕξω, quibus paria non fecero, probabitur. Vetat Nostri L. II, 172. καὶ ἐν οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον, tritissimumque eidem et *Pausaniae* ἐν τιμῇ ἄγειν. *Synesius* Dion. p. 47. A. ταύτῃ δὴ τὸν Ἕλληνα τοῦ βαρβάρου ΠΡΩΤΟΝ ΑΓΩ.

73. Ταῦτα ἀ. Ἀ. λ. πρῆγμα ποιήσασθαι] Sic L. VI, c. 63., τοῦτο ἤκουσαν μὲν οἱ ἔφοροι, πρῆγμα μέντοι οὐδὲν ἐποιήσαντο τοπαραυτίκα· id est *rem auditam* παρ' οὐδὲν ἦγον, vel ἔθεντο, *pro nihilo ducebant*; prout loquuntur *Soph.* Ant. ℣. 34. et *AEsch.* Ag. v. 238.; hic contra περὶ πολλοῦ ἐποιήσαντο. —— In proximis, καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν ἐπαγγελλομένους μεταιτέειν, ultimum non absurde *Reiskius* in μετιέιν mutabat; mihi repetitum ex vicinia videbatur, atque idcirco delendum. Multa describit hinc *Plutarchus*, et malevolus accusat malevolentiae de *Herod.* Malign. p. 863. VALCKEN.

 78. Ἐπὶ

Λακεδαιμόνιοι, μεταιτέειν, ἵνα ἐπὶ προφάσιος ἡσυχίην ἄγωσι. Συμπεσεῖν δὲ τούτοισι καὶ τόνδε τὸν λόγον λέγουσί τινες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον γενόμενον τουτέων· τυχεῖν ἐν Σούσοισι τοῖσι [a] Μεμνονείοισι ἐόντας ἑτέρου πρήγματος εἵνεκα ἀγγέλους Ἀθηναίων, Καλλίην τε τὸν Ἱππονίκου, καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀναβάντας· Ἀργείους δὲ, τὸν αὐτὸν τοῦτον [b] χρόνον πέμψαντας καὶ τούτους ἐς Σοῦσα ἀγγέλους, εἰρωτᾷν Ἀρτοξέρξεα τὸν Ξέρξεω, εἴ σφι ἔτι [c] ἐμμένει τὴν πρὸς Ξέρξεα φιλίην συνεκεράσαντο, ἢ νομιζοίατο πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι. βασιλῆα δὲ Ἀρτοξέρξεα μάλιστα [d] ἐμμένειν φάναι, καὶ οὐδεμίην νομίζειν πόλιν Ἄργεος φιλιωτέρην. Εἰ μέν νυν [e] Ξέρξης τε ἀπέπεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα ἐς Ἄργος, καὶ Ἀργείων ἄγγελοι ἀναβάντες ἐς Σοῦσα ἐπειρώτων Ἀρτοξέρξεα περὶ φιλίης, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως [f] εἶπαι· οὐδέ τινα γνώμην περὶ αὐτέων ἀποφαίνομαι ἄλλην γε ἢ τήν περ αὐτοὶ Ἀργεῖοι [g] λέγουσι· [h] ἐπίσταμαι δὲ τοσοῦτο, ὅτι εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήϊα κακὰ ἐς μέσον [i] συνενείκαιεν, ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, [k] ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτέων ἀποφεροίατο ὀπίσω τὰ [l] ἐσενείκαντο· οὕτω δὴ [m] οὐκ Ἀργείοισι αἴσχιστα πεποίηται. ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαί γε [n] μὴν οὐ παντάπασι ὀφείλω. καί μοι τοῦτο τὸ ἔπος ἐχέτω ἐς πάντα
430 τὰ [o] τὸν λόγον. ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἔσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὸν Πέρσην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδή σφι [p] πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους κακῶς [q] ἡ αἰχμὴ ἑστήκεε, πᾶν δὴ βουλόμενοί σφι εἶναι πρὸ τῆς

cedæmonios non conceſſuros, ut hoc prætextu tranquilli agerent. Quibus convenisse 151
etiam hanc narrationem quidam Græcorum memorant, rei multis postea annis geſtæ: Quum Suſis Memnoniis alterius negocii gratia eſſent Athenienſium legati Callias Hipponici filius et collegæ qui pariter aſcenderant, contigit ut Argivi et ipſi per idem iſtud tempus Suſa miſerint legatos, qui Artaxerxem filium Xerxis interrogarent, utrum amicitiam quam cum Xerxe contraxiſſent, ipſis adhuc continuaret, an ab illo pro hoſtibus haberentur. Quibus Artaxerxes, imo vero maxime perdurare reſpondit, nullamque ſibi civitatem amiciorem putare quam Argos. Verum an caduceato- 152
rem Xerxes Argos miſerit ad ea dicenda, et an Argivorum nuncii qui Suſa aſcenderunt, Artaxerxem de amicitia interrogaverint, pro comperto dicere non poſſum, nec ullam de his aliam ferre ſententiam, niſi quam Argivi ipſi edunt. Id demum ſcio, ſi omnes homines qui domeſtica mala in medium contuliſſent, cum vicinis mutare volentes, mala vicinorum intuiti fuiſſent, libenter reportaturos rurſus illorum ſingulos ea quæ ipſi attuliſſent. Ita non turpiſſime ab Argivis actum est. Ego vero quæ dicuntur dicere debeo, attamen non omnino omnibus credere: quod in univerſam hiſtoriam a me dictum ſit, quoniam et hoc narratur, Argivos extitiſſe qui Perſam in Græciam arceſſiverint, poſteaquam cum Lacedæmoniis male pugnaſſent, præ dolore præſenti quidvis præoptantes. Talia

a Μεμνονίοισι *Paſſ. Arch. V.*; eadem diſcordia L. v, 53. *b* Τὸν χρ. *Arch.* *c* Ἐμμένειν ἐθέλουσι τὴν φιλίην *Steph. Paſſ. Ask.* *d* Ἐπιμένειν *Arch. Vind.* *e* *Med. Paſſ. Ask.*, enclitica ab aliis ſpernitur. *f* Εἰπεῖν *Med. Paſſ. Arch. V.*, contra Ionum morem. *g* Deſit *Arch. Vind.*, non male. *h* Deſcripſit *Stob.* Serm. XCVII. p. 536., ubi τοσοῦτον, ſicuti *Arch. Vind. Paſſ.* *i* *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald. Stob.*, συνενείκαιαν *Med. Ask.*, συνένεικαι et ex correctione συνένεικαν, tum ἀλλάξεσθαι *Paſſ.*, ἀλλάξαι *Arch. V.* *k* Ἐγκύψαντες *Arch. V. Stob.*, antea ἐσκύψ., mox τὰ τῶν ἄλλων *Stob.* *l* Ἐσηνείκ. *Arch. V. Paſſ.*, εἰσηνέγκαντο *Stobaeus*; qui ſuperius quoque ἐπιφερ. *m* Haec *Plut.* Malign. p. 863. D. *n* Μὲν ὦν οὐ *Arch. Vind.* *o* Τὸν omittunt iidem. *p* Πρὸς τοὺς Λ. *Plut. Paſſ. Ask.*, hinc articulus acceſſit. *q* *Euſtath.* ad *Hom.* p. 680, 16., ſed ἔστηκε legens, uti *Arch. V.* In *Plut.* mox προσεῖναι πρὸ τῆς ——, hinc corrigendum.

78. Ἐπὶ προφάσιος] Alibi προφάσιος δὲ τῆσδε L. IV, 135., ἐπὶ προφάσεως *Ariſtaenetus* quoque L. I. Epiſt. 18., monitore *Abreſchio*. In his taxandis, tanto recentior, *malignitatem* non excuſabit *Plutarchus*. Quae vero post nonnulla de Callia, Hipponici F., Athenienſium ad Perſarum regem Artaxerxem legato, cum anno Olymp. LXXXII. quarto concurrunt in *Diodori* L. XII, 4.

86. Εἴ σφι ἔτι ἐμμένει] Scioli mihi videtur inſolentiora corrigentis, quod margo dat *Stephani* ἐμμένειν ἐθέλουσι· *Valla: an amicitiam —— putaret adhuc durare*: meo guſtui ſatisfacit velut Herodoteum: εἴ σφι ἔτι ἐμμένει τὴν πρὸς Ξέρξεα φιλίην συνεκεράσαντο· Graece doctis et Latine genus illud ſtructurae notiſſimum est; ſed inter exempla, quae ſibi olim eam in rem collegerunt, ad haec perpauca reſpondebunt accurate; diſcrepant nonnihil ex. gr. et haec *Lyſiae* P. 348., τὴν οὐσίαν, ἣν κατέλιπε τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστιν ἢ —— *Soph.* Trach. ℣. 687., ᾧ γὰρ ἔχριον — πόκῳ τοῦτ' ἠφάνισται. VALCKEN.

96. Εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήϊα] Eximium *Euſebii* dictum, qualia multa ſub hoc nomine ſolus nobis cuſtodivit *Stobaeus*, ex huius florilegio cum his comparavit Cl. *Weſſelingius* in Diſſ. *Herod.* p. 122. illud eodem modo emendaveram, niſi quod vocem πολλῶν in πολλῷ mutatam pertinere ſuſpicabar ad iſta, ἑωϋτοὺς (πολλῷ) ἄμεινον πρήσσοντας. Totius dicti ſic paucis expreſſit ſenſum *Plutarch.* T. II. p. 863, 29., ὅτι πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶν ἐγκλήματα. Obſcurius de induſtria loquens ſignificatum voluit, opinor, quosvis alios Graeciae populos ea feciſſe nonnunquam, quae graviorem reprehenſionem mererentur, nihilque hac in re admiſiſſe Argivos, quod videri poſſet turpiſſimum. Non itaque debuerat *Herodotus* propter haec de Argivis dicta in acerbam incurrere *Plutarchi* criminationem, qui Philoſophus in iſthoc libello ab aequitate philoſopha, quam commendat, nimium quantum deflectit. Quam ſibi praefixit *Herod.* formulam ſe quoque ſequutum ſcribit *Pauſan.* VI, p. 458., Ἐμοὶ μὲν οὖν λέγειν τὰ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενα ἀνάγκη· πείθεσθαι δὲ πᾶσιν οὐκ ἔτι ἀνάγκη VALCKEN.

97. Ἐς μέσον συνενείκαιεν] Nollem ſubſtitutum συνενείκαιαν, mirifica verbi forma atque inviſitata. Quod rediit, *Stobaeus* et ſcripti valide adfirmant, auctorque fragmentorum Pythagoreorum, haec manifeſta aemulatione adumbrans, ἅι τινες τὰ αἰσχρὰ ἐκ τῶν ἐθνέων πάντοθεν ΣΥΝΕΝΕΙΚΑΙΕΝ p. 716. *Ed. Galei.* Cultius praeterea et aptius ἐγκύψαντες, quomodo *Stobaeus* et boni Codd., dicti quoque elegantis imitatores. Notiſſimi οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες, dicterio Comici Nub. v. 191. Philoſophi, quod incurvi rebus attenderent, talique viderentur inceſſu. Nihil autem congruum magis *Euſebii* Philoſophi ap. *Stob.* Serm. CV. p. 567. ſententia, fonte Herodoteo progreſſa, εἰδέναι δὲ, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔς τε τὰ ἑωϋτῶν ΕΓΚΥΨΑΝΤΕΣ, καὶ τὰ ἐκείνοις παρέοντα ἐπιφρασάμενοι, εὑρήσουσι ἑωϋτοὺς ἄμεινον πρήσσοντας. Sic enim ex *Trincaveli Edit.* et *Geſneri* ſcholio conmode conſtituitur. *Socratis* ſimile effatum, videntur enim haec amaſſe, unde πάνυ ὡραῖον in *Paſſ.* adpoſitum cernitur, dabit *Plutarch.* Conſol. ad Apollon. p. 106. B.

1. Ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα] Nobilem et ſinceram profeſſionem cum *Plutarchus* haud ignorarit, cur iterum iterumque repetuntur criminationes? Idem recentioribus dictum esto, tanta, qua ille, eruditione plerumque defectis. *Pauſanias*, quod *Kuhnius* et *Berglerus* viderunt, ad Noſtri exemplum, ἐμοὶ μὲν οὖν λέγειν μὲν τὰ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενα ἀνάγκη· πείθεσθαι δὲ πᾶσιν οὐκ ἔτι ἀνάγκη L. VI, 3. p. 458.

7. Πᾶν δὴ βουλ. σ. εἶναι πρὸ τῆς] Apud *Plutarch.* de *Herod.* Malign. p. 863. vulgatur ℣. 36., π. δ. β. σ. προσεῖναι τῆς παρούσης λύπης· dubium ſcripſeritne cenſor

153 Talia quidem de Argivis dicta sunt. In Siciliam autem ad agendum cum Gelone, tum alii legati a sociis iere, tum vero etiam a Lacedæmoniis Syagrus. Huius Gelonis progenitor inhabitans Gelam erat, ex insula Telo, quæ Triopio adiacet: qui dum Gela conderetur a Lindiis, qui sunt e Rhodo, et Antiphemo, relictus non est. Interiecto autem tempore, posteri eius dearum inferarum antistites esse perseveraverunt, Teline, uno ex maioribus consequuto hunc in modum: Viri Geloi in seditione inferiores, in Mactorium urbem sitam supra Gelam profugerunt: hos Telines Gelam reduxit nullis virorum copiis adiutus, sed harum dearum sacris: quæ unde acceperit, aut ipse possederit, id vero dicere non possum. His sacris fretus, reduxit illos, pactus, ut posteri sui illic dearum antistites forent. Admiratio igitur et mihi incessit ad ea, quod audio tantum opus Telinem effecisse: qualia opera non a quocunque viro effici opinor, sed ab eo qui sit bonæ mentis et virili robore. At ille fertur ab incolis Siciliæ contra fuisse ab natura comparatus, nempe et effeminatus ac mollior vir. Hunc
154 in modum ille hoc decus adeptus est. Cleandro autem Pantarei filio qui septem annos Gelæ tyrannide potitus est, vita functo, a Sabyllo autem viro Geloo fuit interfectus, ibi frater eius Hippocrates suscepit imperium. Quo tyrannidem obtinente, Gelon inter posteros Telinis vatis, cum aliis multis et AEnesidemo Pataici filio, qui erat satelles Hippocratis, non diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus præfectus: nam quibus in bellis Hippocrates obsedit Callipolitanos et Naxios et Zanclæos et Leontinos, atque insuper

τῆς παρεούσης λύπης. τὰ μὲν περὶ Ἀργείων εἴρηται. Ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε [a] ἀπίκατο ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίξοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων [b] Σύαγρος. τοῦ δὲ Γέλωνος τούτου πρόγονος, οἰκήτωρ ὁ ἐν Γέλῃ ἦν ἐκ νήσου Τήλου τῆς ἐπὶ [c] Τριοπίῳ κειμένης· ὃς κτιζομένης Γέλης ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου, καὶ [d] Ἀντιφήμου, οὐκ ἐλείφθη. ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι, ἱροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἐόντες, Τηλινέω ἑνός τευ τῶν προγόνων [e] κτησαμένου τρόπῳ τοιῷδε. ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλης οἰκημένην, ἔφυγον ἄνδρες Γελώων, ἑσσωθέντες στάσι. τούτους ὦν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων οὐδεμίην ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἱρὰ τουτέων τῶν θεῶν. ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε, ἢ αὐτὸς ἐκτήσατο, [f] τοῦτο οὐκ ἔχω εἶπαι. τούτοισι δ' ὦν [g] πίσυνος ἐὼν κατήγαγε, ἐπ' ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται. [h] θῶυμά μοι ὦν καὶ τοῦτο γέγονε πρὸς τὰ πυνθάνομαι [i] κατεργάσασθαι Τηλίνην ἔργον τοσοῦτον. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς νενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς, καὶ ῥώμης ἀνδρηΐης. ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπεναντία τουτέων πεφυκέναι, θηλυδρίης τε καὶ μαλακώτερος ἀνήρ. οὕτω μέν νυν ἐκτήσατο τοῦτο [k] τὸ γέρας. Κλεάνδρου δὲ τοῦ [l] Παντάρεος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς [m] ἐτυράννευσε μὲν Γέλης ἑπτὰ ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου ἀνδρὸς Γελώου, ἐνθαῦτα [n] ἀναλαμβάνει τὴν μουναρχίην Ἱπποκράτης, Κλεάνδρου ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντος δὲ Ἱπποκράτεος τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἐὼν Τηλίνεω τοῦ ἱροφάντεω ἀπόγονος, πολλῶν μετ' ἄλλων, καὶ [o] Αἰνησιδήμου τοῦ Παταΐκου, ὃς ἦν δορυφόρος Ἱπποκράτεος, μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης τῆς ἵππου εἶναι ἵππαρχος. πολιορκέοντος γὰρ Ἱπποκράτεος Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίνους, καὶ

[a] *Med. Arch. V. Pass. Ask.*, alii ἀπικέατο, nullo discrimine: tum συμμίξαντες *Pass.* [b] Est in *Athen.* IX. p. 401. D. ex hoc loco. [c] Τριόπεω *Arch.*, Τρισπίῳ *Ask.* [d] Ἀντιφήμου optime *Brit.*, Ἀντιοφ. ceteri. Statim ἐλείφθη *Med. Pass. Arch. Ask.*, in aliis ἐλήφθη. [e] Κτισαμ. *Arch. Valla*, perperam. [f] Τοῦτο οὐκ sine medio δὲ *Ask. Pass.*, quod delevi supervacuum. [g] Πίσσυνος *Arch.* pro suo more. [h] Θῶμα *Arch. Ask. Vind.*, mox ὦν omittit *Arch. V.* [i] Κατεργάσθαι margo *Steph.* Post nonnulla πρὸς τοῦ ἁπάντος, omnes: inconmodum τοῦ est. [k] Desit *Arch.* [l] *Med. Pass. Ask.*, reliqui Πατάρεος cum *Ald.* [m] Ἐτυράννησε *Brit.* [n] Λαμβ. *Arch. Vind.* [o] Ἀινεσιδ. iidem.

sor προεῖναι, an εἶναι πρὸ τῆς π. λ. supra VI, c. 12., πρὸ τούτων τῶν κακῶν ἡμῖν γε κρέσσον καὶ ὁτιοῦν ἄλλο παθέειν ἐστί. *Euripidis* Praxithea in Erechtheo: Μισῶ γυναῖκας, αἵτινες πρὸ τοῦ καλοῦ Ζῆν παῖδας εἶλον· usitatius in talibus ἀντὶ verbo etiam προαιρεῖσθαι adiicitur. VALCKEN.

12. Οἰκήτωρ ὁ ἐν Γέλῃ] Laurentio Οἰκήτωρ nomen proprium fuit, scribenti praeterea *Epitriopio*, haud nitide. Οἰκήτωρ ὁ ἐν Γέλῃ idem erit Γελῷος, articulus tamen, quae et *Reiskii* opinio, minus adconmodatus. Ceterum interpretes *Pindari* Pyth. II. v. 27. Dinomenem ferunt, Gelonis patrem, τὰ ἱερὰ ἐκ Τριόπου τῆς Κύπρου in Siciliam deportasse, vehementer lapsi. Id bene, quod ταῖν θεαῖν ἱεροφάντην, sive Cereris et Proserpinae, sistant.

14. Καὶ Ἀντιφήμου] *Athenaeus*, *Stephanus Byz.*, *Pausanias*, *Etymologus*, Scholiastes *Pindari*, quos plerosque Ill. *Scaliger* ad *Euseb.* Chron. Ann. MCCCXLIII. p. 80, perstricta praviore hac nominis scriptura, antestatus est, hominem ita adpellitant. Consentiet illis in posterum *Herodotus*, qui profecto οὐκ ἐλείφθη reliquerat.

27. Οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς] Non mihi quis facile persuadebit apud *Herodotum* similesque scriptores reperiri τὸν ἅπαντα ἄνδρα. Aut eiiciendus est articulus, aut in talibus etiam usitatum requiritur participium: dederatne forsan οὐ πρὸς τοῦ 'πιόντος ἀνδρός. Sophoclea noster suaviloquus sapienter adamavit, et est illud *Sophoclis* Oed. Tyr. ℣. 401., Καί τοι τόγ' αἴνιγμ' οὐχὶ τοὐπιόντος ἦν Ἀνδρὸς διειπεῖν· —— *Schol.* οὐ τοῦ τυχόντος ἦν σαφηνίσαι. Hoc forsan argutum; sed si Codicibus abest articulus, verum videbitur, οὐ πρὸς ἅπαντος ἀνδρός. *Cratinus Athenaei* II. p. 68. A. Οὐ πρόςγε παντός ἐστιν ἀρτῦσαι καλῶς· sic enim, vocula γε tantum interiecta, corrigi malim, quam cum viro magno: Οὐ παντὸς ἀνδρός ἐ. *Lucianus* II. p. 506., Οὐ πρός γε σοῦ τὸ τοιοῦτον· sed est tamen illud in nobili senario apud *Zenob.* Cent. V. pr. 37., Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς· *Non cuivis homini* &c. *AElian.* de N. A. XIII, c. 9., ἵππον Ἰνδὸν κατασχεῖν — οὐ παντὸς ἦν, eleganter, ut Sophista scilicet, *Philostr.* V. S. II, c. XXXI, 2. εἶναι δὴ, ait, τὸ μὲν ζῶντα τὸν τύραννον ἐπικόπτειν ἀνδρὸς, τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ, παντός. VALCKEN.

32. Παντάρεος] Auctoritatem nomini Cl. *Gronovius* conciliavit, neque ego defugio. Decessit Cleander de vita anno Olymp. LXX, 3., cuius successor Hippocrates Gelae tyrannidem in VII. annos continuavit, nactus dominationis succedaneum Gelonem Olymp. LXXII. anno secundo, quod *Dionysii Hal.* L. VII. pr. et *Pausaniae* VI, 9. constat testimoniis. Plura *H. Dodwellus* Ann. Thucyd. p. 42.

39. Ὃς ἦν δορυφόρος Ἱπποκράτεος] His si adesset μετέπρεψε, series verborum hians optime coiret. Ὁ Γέλων —— πολλῶν μετ' ἄλλων, καὶ —— μετέπρεψε, μετὰ δὲ ——. *Gelon — cum aliis multis, et — excelluit, non multo vero post tempore* ——. Fieri certe potuit, ut ob consequens μετὰ similis initii verbum a librario transiliretur. Haec mera suspicio, quam qui recusant, tractam longius Scriptoris contra morem orationem, vocibus ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν τούτοισι terminare, sublatis maioribus punctis, debent; quae Cl. *de Pauw* mens

καὶ πρὸς,[a] Συρηκουσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων συχνοὺς, ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν τούτοισι τοῖσι πολεμίοισι ἐὼν ὁ Γέλων λαμπρότατος. τῶν δὲ εἶπον πολίων [b] τουτέων, πλὴν Συρηκουσίων, οὐδεμίη πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἱπποκράτεος. Συρηκουσίους δὲ Κορίνθιοί τε καὶ Κερκυραῖοι ἐῤῥύσαντο, μάχῃ [c] ἑσσωθέντας ἐπὶ ποταμῷ Ἐλώρῳ. ἐῤῥύσαντο δὲ οὗτοι ἐπὶ τοῖσδε [d] καταλλάξαντες, ἐπ' ᾧτε Ἱπποκράτεϊ Καμαρίναν Συρηκουσίους παραδοῦναι.
431 Συρηκουσίων δὲ ἦν Καμαρίνα τὠρχαῖον. Ὡς δὲ καὶ Ἱπποκράτεα [e] τυραννεύσαντα ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς [f] πόλι Ὕβλῃ, στρατευσάμενον ἐπὶ τοὺς Σικελοὺς, οὕτω δὴ ὁ Γέλων τῷ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ἱπποκράτεος παισὶ Εὐκλείδῃ τε καὶ [g] Κλεάνδρῳ, οὐ βουλομένων τῶν πολιητέων κατηκόων ἔτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὡς ἐπεκράτησε μάχῃ τῶν Γελώων, ἦρχε αὐτὸς ἀποστερήσας τοὺς Ἱπποκράτεος παῖδας. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ εὕρημα, τοὺς γαμόρους καλεομένους τῶν Συρηκουσίων, ἐκπεσόντας ὑπό τε τοῦ δήμου, καὶ τῶν σφετέρων δούλων, καλεομένων δὲ [h] Κυλλυρίων, ὁ Γέλων καταγαγὼν τούτους ἐκ Κασμένης πόλιος ἐς τὰς Συρηκούσας, ἔσχε καὶ ταύτας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκουσίων ἐπιόντι Γέλωνι παραδιδοῖ τὴν πόλιν καὶ ἑωϋτόν. Ὁ δὲ, ἐπεί τε παρέλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλης μὲν ἐπικρατέων, λόγον ἐλάσσω ἐποιέετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν [i] Ἱέρωνι ἀδελφεῷ ἑωϋτοῦ. ὁ δὲ τὰς Συρηκούσας ἐκράτυνε, καὶ ἔσαν ἅπαντα αἱ Συρήκουσαι· αἱ δὲ παραυτίκ' ἀνά τ' ἔδραμον καὶ [k] ἔβλαστον. τοῦτο μὲν γὰρ, Καμαριναίους ἅπαντας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν, πολιήτας ἐποίησε, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκαψε· τοῦτο δὲ, Γελώων ὑπερημίσεας τῶν ἀστῶν τὠϋτὸ

τὸ

super Syracusanos et permultos barbarorum, in iis bellis Gelon extitit vir clarissimus; adeo ut nulla omnium quas retuli civitatum effugerit Hippocratis dominationem, præter Syracusanos: quos pugna ad flumen Elorum superatos Corinthii Corcyræique liberaverunt, his conciliantes conditionibus, atque hac lege, ut Syracusani Camarinam, quæ ipsorum iam olim fuerat, Hippocrati traderent. Hippocrates autem quum toti- 155
dem annos quot frater Cleander tyrannidem obtinuisset, illato Siculis bello, apud urbem Hyblam periit: ita Gelon per caussam tuendi liberos Hippocratis, Euclidem et Cleandrum, ubi cives, quod abnuerent dicto amplius audientes esse, prœlio vicit, re vera ipse Geloorum imperium adeptus est, liberis Hippocratis dominatu fraudatis. Post hoc commentum, Syracusanorum Gamoros, ut vocabantur, a plebe et servis suis, qui Cyllyrii nominabantur, eiectos, in patriam ex urbe Casmena reducendo potitus etiam est ipsis Syracusis, nam ei i- venienti plebs Syracusana et urbem et se ipsam tradidit. Quam Gelon ubi acce 156
pit, Gelam quam tenebat minoris faciens, Hieroni fratri demandavit, sibique Syracusas habuit, et quidem omnia erant Syracusæ, ideoque ea civitas confestim convaluit ac floruit; partim deductis eo Camarinæis omnibus, quos cives fecit, quum Camarinam everteret; partim dimidio et eo amplius Geloorum perinde usus ut Ca-

a Συρηκοσίους *V. Ask. Pass.* et saepe deinceps; Συῤῥηκουσίους *Arch.* plerumque. Mox ἐν τούτοισι τοῖσι πολέμοις *in iis bellis* legit *Valla*, quod conmodius. *b* Πασέων *Arch. Valla.* *c* Ἐσσωθέντες *Arch.* *d* Κατ-αλλάξαντες *Pass.*, alii omnes καταλέξαντες. *e* Abest *Arch.*, et mox ἔτεα *Ask.* *f* Πόλιν Ὕβλην *Arch.* *g* Κασσάνδρῳ *Med. Pass.*, Κασάνδρῳ *Ask.* *h* Κιλλυρίων *Med. Ask. Valla*; Κυλληρίων *Pass.*, Κυλλυῤῥίων ora *Steph. Brit.* Κυλλυρίων *Ald.* et alii. *i.* Γέλωνι *Arch.*, inprudenter: tum Συῤῥηκ. solito sibi more. *k* Ἀνέβλαστον *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ἔβλαστον *Med. Pass. Ask.*, quibus accedo: mox Συρηκόσας *Ask.* et saepe.

mens fuit. Ceterum praefecturam equitatus, ἁπάντων τῶν ἱππέων τὴν ἐπιμέλειαν, Geloni ab Hippocrate mandatam *Timaeus* quoque prodiderat ap. Criticos *Pindari* Nem. Od. IX. prope fin.

49. Ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξαντες] Subvenire vitiosae καταλέξαντες lectioni Cl. viri versio *certis conditionibus, quas recensuerunt*, voluit. Quanto apertius et melius, quod in *Pass.* et *Reiskii* coniectura, *hac lege reconciliantes* Conditio fuit, ut ob cladem ad Elorum, qua de in schol. ad *Pindari* Nemeon. Od. IX. v. 96., Syracusani Camarinam, nuper eversam, Hippocrati bona fide restituerent, *Thucydid.* VI, 5.

56. Καὶ Κλεάνδρῳ] *Cleander*ne an *Cassander* iusto fuerit nomine, in MSS. dissensu non assevero. Gelo, modo ne fallant ex *Timaeo* Schol. *Pindari*, utriusque tutorem egit: specie tutelae, ut saepe similis ambitionis alii, pupillorum caussae studuit, reapse suae: quae quidem, ut alia in re Oedipus Sophocleus, ΛΟΓΩι μὲν ἐσθλὰ, τοῖσι δ' ΕΡΓΟΙΣΙΝ κακὰ Oed. Col. v. 816.

61. Κυλλυρίων] Propius verum Καλλικυρίων aut Κιλλικυρίων. *Hesychio* certe et *Eustathio*, leviter erranti, Κιλλικύριοι· *Suidae* Καλλικύριοι, ubi *L. Kusterus* et vir eruditus *Miscell. Nov.* T. I. p. 79. De Syracusanorum Γαμόροις sive Γεωμόροις *Valesius* ad *Diodor.* T. II. p. 549. erudite.

61. Δούλων, καλεομένων δ. Κυλλυρίων] *Med.* Κιλλυρίων· ex his duabus tertia lectio formari poterit Κιλλικυρίων, meo iudicio hic etiam sincera. Sic nomen et alibi scribitur, et apud *Hesych.* in sua serie: Κιλλικύριοι, οἱ ἐπεισελθόντες γεωμόροι· (—— ροις leg.) δοῦλοι δὲ ἦσαν οὗτοι καὶ τοὺς κυρίους ἐξέβαλον· praeter haec, ista quoque *Zenobii* IV, 54., syllabam firmant, quae excidit apud *Herod.* ἡ αἰτία τῆς κλήσεως αὐτῶν, διὰ τὸ παντοδαποὺς εἰς τοῦτο συνελθεῖν, ὥστε τοὺς κυρίους (τοῖς κυρίοις leg.) ἐγκεῖσθαι· sed apud *Zenob.* dicuntur Καλλικύριοι, ut in *Plutarchi* sub nomine divulgatis a *Iac. Gronovio* proverbiis §. X, et aliquoties apud *Suidam*, qui testes excitat *Timaeum* et *Aristotelem* in Rep. Syracusanorum: de his notavit quaedam vir D. in Misc. Obs. N. I. p. 78. conf. *H. Stephani* schediasm. IV, 15. VALCKEN.

66. Γέλης ἐπικρατέων] Si participium ad superius redeat structura παρέλαβε τὰς Συρηκούσας ἐπικρατέων, Γέλης μὲν ——, nihil hic inconmodi: Sin, non male ἐπικρατέειν aut ἔτι κρατέειν cum *Abreschio* pingetur. Cl. *Reiskii* aliud, sed violentius, remedium in *Miscell. Lips.* Vol. VIII. p. 486. Eiusdem et *Pavii* ἔσαν ἅπαντά οἱ αἱ Συρ. elegans, sed minime, cum pronomen tacitum intelligatur, necessarium. Multa docti viri ad L. III, 157. nominati.

66. Γέλης μὲν ἐπικρατέων] Id est ἧς ἐπεκράτεε. *Gelam quidem, quam tenebat, minoris faciebat; hanc cum Hieroni fratri commisisset gubernandam*, ὁ δὲ τὰς Συρακούσας ἐκράτυνε. In his non egemus correctionis; sed est in proximis lenissima *Reiskii* mutatio legentis: καὶ ἔσαν ἅπαντά οἱ αἱ Συρήκουσαι· ubi omitteretur forte rectius articulus: *et omnia erant ei Syracusae*: sic recte vertit *St. Bergler.* ad *Alciphr.* p. 237. praeter illum multi hoc genus loquendi illustrarunt; locum huic simillimum protulit *G. Raphelius* Annot. in *Pauli* I. Ep. ad Cor. XV, 28. atque haec nostra etiam valde accommoda *Dukerus* admovit his *Herodotum* imitantis *Thucydidae* VIII, c. 95., Εὔβοια γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλῃσμένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν· eodem casu comitante *Herodotus* alibi: ἦν οἱ τὰ πάντα ἡ Κυνώ· et fortasse posuerat, omissa quae nunc adest, praepositione ἐν, III, c. 157., πάντα δὴ ἦν τοῖσι Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος. —— Quas maxime coluit Gelon, aliis urbibus posthabitis, Syracusae secundum *Herod.* παραυτίκα ἀνά τε ἔδραμον καὶ ἔβλαστον· ut de Lacedaemoniis ἀνά τε ἔδραμον αὐτίκα καὶ εὐθηνήθησαν, I, c. 66. *Damascius* apud *Suidam* in Γέσιος· ἀνέδραμέ τε καὶ εὐθήνησεν. In Ἀναδραμεῖν, pro αὐξηθῆναι adhibito, *Homerum* imitantur. Herodoteam tmesin, Ionibus ferme solis et Poëtis usitatam, saepius usurpare non dubitavit *Eunapius*, in cuius Porphyrio p. 13 legitur: ἀνά τε ἔδραμε —— καὶ ἐπέδωκε. VALCKEN.

72. Τῶν ἀστῶν] Status his movetur, iniuria tamen, con-

Camarinæis. Necnon Megarensium qui sunt in Sicilia, quum obsessi ad deditionem venissent, locupletes quoque, qui et bellum ei intulerant, et ob id se perditum iri putabant, Syracusas traducens, etiam cives fecit: at plebem Megarensem, quæ belli movendi fuerat expers, quæque nihil mali se passuram expectabat, Syracusas adductam venundedit, ea conditione, ut ex Sicilia exportaretur. Idem hoc fecit Euboeensibus qui sunt in Sicilia, postquam distinxisset. Hoc autem ideo de utrisque statuit quod arbitraretur contubernium plebis rem esse molestissimam. Ea ratione magnus
157 tyrannus effectus est Gelon. Ad quem legati Græcorum, posteaquam Syracusas venerunt et admitti contigit, ita loquuti sunt; Lacedæmonii pariter et Athenienses eorumque socii nos misere ad te in societatem assumendum adversus barbarum: nam prorsus audisti hunc irruentem in Græciam, ut vir Persa iuncto pontibus Hellesponto, secum omnes orientis ex Asia copias ducens, bellum inferat Græciæ; titulo quidem ûtens belli Athenis inferendi, sed in animo habens omnem Græciam redigere in suam potestatem. Tu igitur, cui magna potentia adest, nec minima Græciæ portio, quum sis Siciliæ princeps, ferto opem iis qui Græciam a servitute vindicant, eamque una cum illis liberato. Coacta enim cuncta Græcia, constabit magna manus, et ad pugnam pares erimus invadentibus nos: quod si e nobis alii proditores fuerint, alii nolint adiuvare, quod sincerum supererit Græciæ, exiguum sit; iam hoc periculum est ne omnis Græcia pessum eat. Neque enim speraveris Persam, si nos prœlio superaverit, ad te non esse venturum: quin-

τὸ τοῖσι Καμαριναίοισι ἐποίησε. Μεγαρέας τε τοὺς ἐν Σικελίῃ, ὡς πολιορκεόμενοι ἐς ὁμολογίην προσεχώρησαν, τοὺς μὲν αὐτέων, παχέας, [a] ἀειραμένους τε πόλεμον αὐτῷ, καὶ [b] προσδοκέοντας ἀπολέεσθαι διὰ τοῦτο, ἄγων ἐς τὰς Συρηκούσας, πολιήτας ἐποίησε· τὸν δὲ δῆμον τῶν Μεγαρέων, οὐκ ἐόντα μεταίτιον τοῦ πολέμου τούτου, οὐδὲ προσδεκόμενον [c] κακὸν οὐδὲν πείσεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας, ἀπέδοτο ἐπ' ἐξαγωγῇ ἐκ Σικελίης. τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ Εὐβοέας τοὺς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε διακρίνας. ἐποίεε δὲ ταῦτα τούτους ἀμφοτέρους, νομίσας δῆμον εἶναι συνοίκημα [d] ἀχαριτώτατον. Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ τύραννος ἐγεγόνεε μέγας ὁ Γέλων. τότε δ' ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων [e] ἀπίκατο ἐς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους, ἔλεγον τάδε, „Ἔπεμψαν ἡμέας „ Λακεδαιμόνιοι, καὶ [f] Ἀθηναῖοι καὶ οἱ τούτων σύμ„μαχοι, παραλαμψομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον. „ τὸν γὰρ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάντως κου πυν„θάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ [g] μέλλει, ζεύξας τὸν Ἑλ„λήσποντον, [h] καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἠῷον στρατὸν „ ἐκ τῆς Ἀσίης, [i] στρατηλατήσειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· „ πρόσχημα μὲν ποιεύμενος ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, „ ἐν [k] νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἑωϋτῷ „ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυνάμιός τε ἥκεις μεγάλης, καὶ 432
„ μοῖρά τοι [l] τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐλαχίστη μέτα ἄρ„χοντί γε Σικελίης· βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν „ Ἑλλάδα, καὶ συνελευθέρου. ἁλὴς μὲν γὰρ γενομέ„νη πᾶσα ἡ Ἑλλὰς, [m] χεὶρ μεγάλη συνάγεται, καὶ „ ἀξιόμαχοι [n] γινόμεθα τοῖσι ἐπιοῦσι· ἢν δὲ [o] ἡμέων οἱ „ μὲν καταπροδιδῶσι, οἱ δὲ μὴ [p] θέλωσι τιμωρέειν, „ τὸ δὲ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος ᾖ ὀλίγον, τοῦτο [q] δὴ „ ἤδη δεινὸν γίνεται, μὴ πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ „ γὰρ ἐλπίσῃς, ἢν ἡμέας καταστρέψηται ὁ Πέρσης „ μάχῃ κρατήσας, ὡς οὐκὶ ἥξει παρὰ σέ γε, ἀλλὰ „ πρὸ

a *Ask. Med. Pass.*, ἀειρομένους ceteri. Vide supra C. 132. *b* Προσδοκῶντας ἀπολέσθαι *Arch. V.* Similis inconstantia C. 220. *c* Non est in *Arch.* nec *Valla*: et potest intelligi. *d* *Arch. V. Pass. Ask. Brit. Steph.* margo; alii cum *Ald.* ἀχαριστότατον. *e* *Med. Pass. Arch. V. Ask.*, ceterorum ἀπικέατο bonum aeque. *f* Ἀθηναῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τούτων *Arch. V. Valla, Eton.*, Ἀθηναῖοι aberant tum παραληψ. *g* Desit *Arch. V.* *h* Et haec copula illis abest. *i* Ἐστρατηλάτησεν iid., στρατηλατήσειν *Med. Ask. Pass. Paris. B.*, στρατηλατέειν *Paris. A. Brit. Ald.* *k* Νῷ *Arch.* *l* Omittitur ab *Arch. Vind.* *m* Χειρὶ μεγάλῃ συλλέγεται iid., quo non utor. *n* Γενόμ. *Pass.* *o* Οἱ μὲν ἡμέων *Pass. Ask.* *p* Θελήσωσι *Arch. Vind.* *q* Abest *Arch.*, δὴ *Vind.* quod opportunius: δὲ antea.

controversia, siquidem ἀστῶν id vocabulum, ubi abesse alii iuberent, in Musis saepe locum capessit. Hoc vide ex C. 170. αὐτέων τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίνων, οἳ ὑπὸ Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ΑΣΤΩΝ. Alia L. III, 123. IV, 33. IX, 93.

84. Συνοίκημα ἀχαριτώτατον] Spartani populum Atticum δῆμον ἀχάριστον, ob gratiam sibi, uti prae se ferebant, non relatam, traducunt L. V, 91. Diversiore paullo usu plebs συνοίκημα ἀχαριτώτατον, quia tyrannis insuavis illa et minime iucunda, quippe qua οὐδὲν ἀξυνετώτερον οὐδὲ ὑβριστότερον, de Megabyzi Persae sententia, L. III, 81. Instaurata vox memorem L. I, 207. non anget.

88. Καὶ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ τούτων] Additis Atheniensibus, quos neglectos series et MSS. noluerunt, sermo nunc instructior: adfuisse autem Atheniensium legatum C. 161. atque ex *Ephoro* scholiastes *Pindari* Pyth. Od. I. prope fin. clamat. Porro τὸν ἐπιόντα, ne qui adhaerescant, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα repetit C. 177. Cetera culte variegatam orationem sistunt, aliorum decursuram more, πάντως κου πυνθάνεαι ὅτι Πέρσης ἀνὴρ, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, μέλλει, ζεύξας ——. Non dissimiles figurandae dictionis modos Cl. *Abresch.* Diluc. Thucyd. p. 104. et ad *Aristaeneti* L. I. Epist. 5. conduxit.

90. Τὸν γὰρ ἐπιόντα] Non nescio quomodo γὰρ isthac in sede possit defendi, neque adeo ista I, c. 163., πυθόμενος τὸν Μῆδον παρ' αὐτῶν ὡς αὔξοιτο· sed quia centenis, quae horum dantur similia, nihil inesse puto, quod ad haec respondeat, placet elegantissimi *Gisberti Koenii* nostratis coniectura voculam γὰρ transponentis hoc modo: Ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι (has voces praebent Codd.) —— παραλαμψομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· πάντως γάρ κου πυθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ ——.

VALCKEN.

96. Δυνάμιός τε ἥκεις μεγάλης] Sentio aliquid hoc loco turbati. Semper tali in re δυνάμιός τε εὖ ἥκεις, aut etiam πόρρω. Edito geminum equidem haud reminiscor. Corrigitur a *Reiskio* ἥκεις μεγάλως, plaudente *Abreschio* Dil. Thucyd. p. 121., sine exemplo tamen.

96. Σὺ δὲ δυνάμιος] Emendandum censeo, σὺ δὲ δυνάμιός τε εὖ ἥκεις, καὶ —— eiecta voce μεγάλης, quae forsan ex interpretamento, μεγάλην ἔχεις, nata contextum irrepsit: μεγάλως legenti *Reiskio* suffragatur *Abreschius* Diluc. *Thucyd.* p. 121., sed constans in hac formula repugnat usus: ἔχειν in talibus quaevis adverbia sibi patitur adiungi; sed ἥκειν ferme tantum εὖ admisit. Ut Graece non dicitur χρημάτων εὖ ἥκεις μεγάλων, sic neque δυνάμιος εὖ ἥκεις μεγάλης· obmoveri non debet illinc diversum quod legitur VIII, c. 111. Quinquies usurpatum *Herodoto*, εὖ ἥκειν, totidem vicibus *AElianus* repraesentavit, cuius loca dedit *L. Bos* ad *Luciani*, μορφῆς μὲν εὖ ἡκούσας, T. II. p. 469. apud *Suid.* in Εὐτόκιος legitur et γένους εὖ ἥκων· φύσεως εὖ ἥκοντα dixit *Philostr.* V. A. VIII, c. 18. *Hyperides* πιθανότητος εὖ ἥκει iuxta *Demetrium Magnesium* ap. *Dionys. Halic.* II. p. 179, 40. *D. Heinsii* coniectura in *Theocr.* XIII, ℣. 15., magis videretur probabilis, si scripsisset: Αὐτῷ δ' — (id est ἑαυτοῦ) εὖ ἥκων ἐς ἀλαθινὸν ἄνδρ' ἀποβαίη· ἑωϋτῶν εὖ ἥκοντες Assyrii dicuntur Nostro I, c. 102. *Thomas M.* in Ἔχω locutionem, φρενῶν εὖ ἥκει, comparat cum Homerica τόξων εὖ εἰδὼς, quam similesque nobis explanavit *Ti. H.* ad *Thom.* in Γεγυμνασμένος ῥητορικῆς.

VALCKEN.

10. Πολ-

„ πρὸ τούτου φύλαξαι. Βοηθέων γὰρ ἡμῖν σεωυτῷ τιμωρέεις· τῷ δὲ [a] εὖ βουλευθέντι πρήγματι τελευτὴ ὡς τοεπίπαν χρηστὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι". Οἱ μὲν ταῦτα [b] ἔλεγον. Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιάδε, „ Ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτην, ἐτολμήσατε ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ, ἐμεῦ πρότερον δεηθέντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεπάψασθαι, ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος συνῆπτο, ἐπισκήπτοντός τε τὸν Δωριέος τοῦ Ἀναξανδρίδεω πρὸς [c] Ἐγεσταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτείνοντός τε τὰ ἐμπόρια συνελευθεροῦν, ἀπ' ὧν ὑμῖν μεγάλαι [d] ὠφελίαι τε καὶ [e] ἐπαυρήσιες γεγόνασι· οὔτε ἐμεῦ εἵνεκα ἤλθετε βοηθήσοντες, οὔτε τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηξόμενοι· τὸ δὲ κατ' ὑμέας, τάδε πάντα ὑπὸ βαρβάροισι νέμεται. ἀλλ' εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη· νῦν δὲ ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῖκται ἐς ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μνῆστις γέγονε. ἀτιμίης δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας, οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν, ἀλλ' ἑτοῖμός εἰμι βοηθέειν, παρεχόμενος διηκοσίας τε τριήρεας, καὶ δισμυρίους ὁπλίτας, καὶ δισχιλίην ἵππον, καὶ δισχιλίους τοξότας, καὶ δισχιλίους σφενδονήτας, καὶ δισχιλίους ἱπποδρόμους ψιλούς· σῖτόν τε ἁπάσῃ τῇ Ἑλλήνων στρατιῇ, ἔστ' ἂν διαπολεμήσωμεν, ὑποδέκομαι παρέξειν. ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῷδε τάδε ὑπίσχομαι, ἐπ' ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων [f] ἔσομαι πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ' ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὔτ' ἂν αὐτὸς ἔλθοιμι, οὔτ' ἂν ἄλλους πέμψαιμι". Ταῦτα ἀκούσας οὔτε ἠνέσχετο ὁ Σύαγρος, εἶπέ τε τάδε, „ [g] Ἦ κε μέγ' οἰμώξειεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, πυθόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην [h] ἀπαραιρεῖσθαι ὑπὸ Γέλωνός τε καὶ Συρηκουσίων. ἀλλὰ τούτου μὲν τοῦ λόγου μηκέτι μνησθῇς, ὅκως τὴν ἡγεμονίην τοι [i] παραδώσομεν.
433 ἀλλ' εἰ μὲν βούλεαι βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων. εἰ δ' ἄρα μὴ δικαιοῖς ἄρχεσθαι, [k] σὺ δὲ μὴ βοηθέειν". Πρὸς ταῦτα

ὁ

quinimo hoc ante caveris: nobis namque opem ferendo, temetipsum tutaris. Rei bono consilio gestæ salubris plerumque vult adesse exitus. Hæc legati dixere. Sed 158
Gelon vehemens erat in urgendo, utens hac oratione; Viri Græci, insolentem habetis orationem, qui ausi estis me adire, hortantes ad ineundam adversus barbarum societatem: at vos ipsi quum orarem prius adversus exercitum barbaricum iuvare bellum, quod mihi erat cum Carthaginensibus; etiam quum obtestarer ut ultio necis Doriei Anaxandridæ filii de Egestanis exigeretur; quin et quum offerrem me adiutorem ad liberanda emporia, unde vobis magna emolumenta atque commoditates provenerant, vos neque mei causa auxilii, neque ultionis de nece Doriei exigendæ venire voluistis. Itaque quod ad vos pertinet, omnia hæc a barbaris obtinentur. Verum nobis hæc bene et in melius reciderunt: nunc autem postquam circumiit bellum, atque vos attigit, ita demum Gelonis memoria fit. Sed in contemptum apud vos lapsus, non ero vestri similis; sed paratus sum ferre opem collaturus ducentas triremes, et viginti millia gravis armaturæ, ac duo millia equitum, totidem sagittariorum, totidem funditorum totidemque cursores equestres leviter armatos. Sed et rem frumentariam cunctis Græciæ copiis, donec fuerit debellatum, suppeditaturum recipio. Cæterum ea lege hæc polliceor, ut ego sim adversus barbarum Græcorum dux et imperator: aliter neque ipse venirem, neque alios mitterem. Ea Syagrus audiens, non tulit; 159
sed, o quam eiularet, inquit, Pelopides Agamemnon, si audiret Spartiatas imperio spoliatos esse ab Gelone atque Syracusanis. Tu vero ne feceris huius rei mentionem amplius, ut nos tibi tradamus ducatum; sed si tibi animus est opem ferendi Græciæ, esto dicto audiens Lacedæmoniis: si dedignaris mandari, opem ne feras. Ad 160
hæc

a Deest *Arch.* *b* Αὐτὰ id. et deinceps πολύς. *c* Ἐγεστ. *Arch. Valla*: et bene. Αἰγεστ. prius. *d* Ὠφελίαι *Arch. Ask.*; alii ὠφελείαι. *e* Ἐπαυρέσιες *Vind.*, in *Arch.* ἐπάρκεσις. *f* Ἔσομαι *Pass. Arch. V. Ask. Brit. Steph.* margo, *Valla*: quos sequor. olim γενήσομαι. *g* Citat *Eustath.* ad Poët. p. 670, 57. *h* Ἀφαρεῖσθαι mutata Ionica specie *Eustath.*, ἀπαραρεῖσθαι *Ald. Brit. Paris. A. B.*, ὑπαιρεῖσθαι *Vind. Arch.*, ἀπαραιρῆσθαι *Med. Pass. Ask.* *i* Παραδώσομεν *Arch.*, bene: alii παραδώσωμεν. *k* Σὺ δὲ μὴ βοηθέειν *Arch. Vind.*, μὴ quoque *Brit.*, μὴ δὲ *Ask. Ald.* Prius erat μηδὲ βοήθει.

10. Πολλὸς ἐνέκειτο λέγων] Latina *Vallae* inmutata a *Gronovio* sunt. Convenit ex parte πολλὸς ἦν λισσόμενος ὁ ξεῖνος L. IX, 90. et L. VIII, 59. πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι· plenissime *Dionis* hoc *Cassii* L. XLII. p. 221. Ed. *Steph.* καὶ ὅτι ΠΟΛΥΣ ΕΝΕΚΕΙΤΟ τό, τε τοῦ Καίσαρος ὄνομα ἐπικαλούμενος *M. Caecilius.*

16. Πρὸς Ἐγεσταίων] De his infeliceque Doriei interitu L. V, 46. Ex schedis ὠφελίαι, veluti eodem libro C. 98., placuerunt, neque damnabiles ἐπαυρέσιες, usu *Thucydidis* II, 53., quamquam similis ibi scriptionis variatio, munitae.

17. Ὑποτείνοντος] Ἐλπίδα δηλονότι· prout recte supplet *Schol.* in *Thucyd.* VIII, c. 48. In *Aristoph.* Ach. ℣. 657., Ὑποτείνων μισθοὺς redditur ὑπισχνούμενος a *Schol.* et *Suida*; qui *Philostrato* tribuit, quae sunt *Synesii* Ep. 105. p. 247. A. —— In istis infra, οὕτω δὴ Γέλωνος μνῆστις γέγονε, locum invenit observatio *Demetrii* περὶ Ἑρμ. §. 57. vid. Clar. *Io. Taylor* in *Demosth.* Midian. p. 299, 300. VALCKEN.

27. Διηκοσίας τε τριήρεας] Armasse Gelonem διηκοσίας ναῦς καὶ δισχιλίους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς μυρίους ex *Ephoro* Critici produnt ad *Pindari* Od. Pyth. I, longe infra catalogum, quem hic annumeravit. Si verum est, Dionysium lapsis aliquot annis ex una Syracusana civitate C. et XX. M. peditum, XII. M. equitum, navesque longas CCCC. in aciem emisisse ap. *Diodorum* L. II, 5., magnifica haec promissa inani iactantiae non erunt inputanda.

37. Ἦ κε μέγ' οἰμώξειεν] Manifesta adumbratio Homerei Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων Ἱππηλάτα Πηλεὺς *Iliad.* H, 125. Quod deinceps ex *Med.* et aliis ἀπαραιρῆσθαι qua tandem re vulgatum exsuperet, non video; incommoda quoque coalita syllaba.

37. Ἦ κε μέγ' οἰμώξειεν] *Homerici* versus est parodia ex Il. H, 125., Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς· sententiae non illa multum dissimilis in Il. A. ℣. 255., Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος· ad *Homerum* Herodotea comparavit *Eustath.* in Il. H. p. 540., καὶ παρ' Ἡροδότῳ εὕρηται σχῆμα ὅμοιον τῷ Ὁμηρικῷ &c. VALCKEN.

44. Σὺ δὲ μὴ βοηθέειν] Premo vestigia probatorum Codd., ipsiusque Scriptoris L. III, 134. σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι, et parili saepe modo. Vid. L. IV, 128. Mox ἐπεστραμμένους τοὺς λόγους *dicta aspera* fuisse autumo: quo sensu λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα Themistocles acerbius locutus L. VIII, 62. et Demosthenis σεμνότης ἐπεστραμμένη *asperior*, discrepans ab Isocratea, quippe quae ἁβροτέρα καὶ ἡδίων in *Philostrati* L. I. Vit. Soph. p. 504., ubi bene *Olearius.* Hoc amplius, praetuli ex *Stobensi* et scriptis in Gelonis responso οὔ με ἔπεισας· neque enim de futuro sermo.

44. Σὺ δὲ μὴ βοηθέειν] Restituetur ex Codd. vid. Clar. Editor in p. 30, n. 98. et 336, 37. —— Mox pro τὸν, τὸ τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφηνε λόγον, legi mavult *Koenius.* —— Ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπῳ φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμὸν et seqq. prostant et apud *Stobaeum* p. 171, 11. p. 173, 32. *AEschines* de Falsa Leg. p. 48, 11. τὸ ψευδὲς, inquit, ὄνειδος οὐ περαιτέρω τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται· iuxta Xerxen *Herodoti* VII, c. 39., ἐν τοῖσι ὠσὶ

hæc Gelon ubi vidit verba Syagri averſa, hanc ad extremum protulit orationem, Hoſpes Spartiata, contumeliæ homini immiſſæ ſolent irritare indignationem: tu tamen contumelias in verbis invehens, non induxiſti me, ut vicem meam indecorus ſim. Sed ubi vos ita ducatum amplectimini, me magis quam vos decet illum amplecti, qui multo maiorum copiarum imperator ſum ac plurium navium. Ceterum, quoniam vobis oratio iſta tam difficilis accidit, nos aliquantum a ſuperiore oratione decedemus. Si vos terreſtribus copiis præfueritis, ego nauticis præero: ſin vos mari imperitare iuvat, ego terreſtribus volo. Ex quo oportet vos aut ad alterutram harum conditionum accedere, aut tantis ſociis deſtitutos abſcedere. Hanc Gelon condicionem offe-

161 rebat. Cui legatus Athenienſis, Lacedæmoniorum legatum antevertens, ita reſpondit, Rex Syracuſanorum, Græcia nos ad te miſit, non imperatoris indiga, ſed exercitus: tu vero præ te fers non miſſurum te exercitum, niſi ſis Græciæ dux; videlicet ut illius exercitui imperes affectas. Itaque quatenus quidem cuncto Græcorum exercitui præeſſe poſtulabas, ſufficiebat nobis Athenienſibus ſilentium agere, intelligentibus Laconem fore idoneum ad reddendam de utriſque rationem: quoniam vero deiectus ab imperio ſummo omnium poſcis ut imperio claſſis præſis, ita habeto: nos, etiam ut Lacon permittat, non eſſe permiſſuros præeſſe te claſſi: noſtrum enim munus hoc eſt, niſi Lacedæmonii id velint: quibus præeſſe claſſi volentibus non contradicimus, alteri vero concederemus nemini: nam fruſtra maritimas copias Græcorum pluri mas poſſideremus, ſi Syracuſanis imperio ce-

ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὥρα ἀπεστραμμένους τοὺς λόγους τοῦ Συάγρου, τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφηνε λόγον. „ [a] Ὦ ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπῳ, φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ, [b] οὔ με ἔπεισας ἀσχήμονα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι. ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω περιέχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἰκὸς καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων περιέχεσθαι, στρατιῆς τε ἐόντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα, καὶ νηῶν πολὺ πλεύνων. ἀλλ' ἐπεί τε ὑμῖν [c] ὁ λόγος οὕτω προσάντης κατίσταται, [d] ἡμεῖς τι ὑπείξομεν τοῦ ἀρχαίου λόγου· εἰ τοῦ μὲν πεζοῦ ὑμεῖς ἡγέοισθε, τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεύειν, τοῦ πεζοῦ ἐγὼ θέλω. καὶ ἢ τούτοισι ὑμέας χρεών ἐστι [e] ἀρέσκεσθαι, ἢ ἀπιέναι συμμάχων τοιῶνδε ἐρήμους". Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προετείνετο. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναίων ἄγγελος τὸν Λακεδαιμονίων, [f] ἀμείβετό μιν τοῖσδε, „ Ὦ βασιλεῦ Συρηκουσίων, οὐκ ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλλὰς ἀπέπεμψεν ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς· σὺ δὲ ὅκως μὲν στρατιὴν πέμψῃς μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλάδος, οὐ [g] προφαίνεις· ὡς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς, γλίχεαι. ὅσον μέν νυν παντὸς τοῦ Ἑλλήνων στρατοῦ ἐδέου ἡγέεσθαι, ἐξήρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίην [h] ἄγειν, ἐπισταμένοισι ὡς ὁ Λάκων ἱκανός τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογεύμενος. ἐπεί τε δὲ ἁπάσης ἀπελαυνόμενος, [i] δέεαι τῆς [k] ναυτικῆς ἄρχειν, οὕτω ἔχει τοι, οὐδ' ἢν ὁ Λάκων ἐπίῃ τοι ἄρχειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι αὕτη γε μὴ αὐτέων βουλομένων Λακεδαιμονίων. τούτοισι μὲν ὦν ἡγέεσθαι βουλομένοισι οὐκ ἀντιτείνομεν, ἄλλῳ δὲ παρήσομεν οὐδενὶ ναυαρχέειν. μάτην [l] γὰρ ἂν ὧδε πάραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἴημεν [m] ἐκτημένοι, εἰ Συρηκουσίοισι ἐόν-

τες

a Citavit *Stob.* Serm. XIX. p. 171. *b* Οὐ μ' ἔπεισας *Stob.*, οὐκ ἔπεισας *Arch.*, οὐ μὲ ἔπεισας *Vind. Valla*; antea πείσεις. *c* Ὁ λόγος *Arch. V. Ask. Brit.*, deerat ὁ. mox προσάντις *Paſſ.* *d* Ἡμεῖς τι ὑπ. *Arch. Valla*; quod verum: vid. C. 149., ἡμεῖς τοι antea. *e* Ἀρκέεσθαι *Arch. V. Valla.* *f* Ἀμείβετό μιν *Paſſ. Ask. Brit.* ora *Steph. Arch. V.*, ſed qui ambo τοιάδε· olim ἀμείβεται τοῖσδε tantum. *g* Προφαίνῃ *Vind. Arch.* et mox στρατηγήσῃς. *h* Ἄγειν ora *Steph. Arch. V. Paſſ. Ask. Brit.*, alii ἔχειν. Vid. ſupr. C. 11. *i* Δέῃ *Arch. Vind.* *k* Iid. et *Med. Ask. Paſſ. Brit.*, alii cum *Aldo* ἀρχῆς interſerunt. *l* Γὰρ ὧδε γε παρ' ἄλλων *Arch. V.*, παρ' ἄλλων etiam *Brit. Valla.* Πάραλον alii et *Th. Mag.* in Παράλιος. *m* Κεκτημ. *Arch. V.*, melius *Euſtath.* ad Hom. p. 759, 41. et *Thom. M.*

ὡσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός. Cum hoc Gelonis, dictum iratae Tomyridis comparandum eſt ex L. I, c. 212., οὕτω μαίνεσθε ὥστε, κατιόντος τοῦ οἴνου ἐς τὸ σῶμα, ἐπαναπλώειν ὑμῖν ἔπεα κακά. Noſtro loco poſitum in medio pertinet ad utrumque, ni fallor, ἀνθρώπῳ· nam et ὀνείδεα dici poſſunt κατιόντα ἀνθρώπῳ, pro ἐς ἄνθρωπον· apud *Thucyd.* veram lectionem Codex optimus ſervavit p. 53, 78. Non mirabor, ſi cui placebit ἀνθρώπων· ut convitia per aures immiſſa dicantur κατιόντα, *in pectus* ſive ἐς τὸν θυμόν· *iram in pectore* Plato, *cupiditatem ſubter praecordia locavit.* —— Paulo poſt vidit *Koenius* ſcribendum: ἡμεῖς τι ὑπείξομεν. VALCKEN.

58. Χρεών ἐστι ἀρέσκεσθαι] Animus in ἀρκέεσθαι magis, quam ἀρέσκεσθαι vergit, motus iſtis L. IX, 32. οὐδ' οὕτω ἔφη ἔτι ΑΡΚΕΕΣΘΑΙ τούτοισι μούνοισι. Accedunt ἀρκεύμενοι τοῖς παροῦσι in *Teletis* fragmento ap. *Stob.* Serm. XCV. p. 523. et Epiſt. ad *Hebraeos* C. XIII, 5. Nemini tamen praeſcribo. Mox ἀμείβετό μιν τοῖσδε aſpernandum non videbatur. Huiusmodi L. I, 35. Κροῖσος δέ μιν ἀμείβετο τοῖσδε.

58. Ἢ τούτοισι ὑμ. χρ. ἐ. ἀρέσκεσθαι] *Aut haec vobis oportet placeat conditio*, ἀρκέεσθαι, quod, *Vallae* lectum, dat *Arch.* plures ſi habent Codd. optio difficilis erit inter iſta duo; ut et in his apud *Stobaeum* (p. 4, 27.) *Democriti* ἐπὶ τοῖς δυνατοῖς δεῖ ἔχειν τὴν γνώμην, καὶ τοῖς παρεοῦσιν ἀρκέεσθαι· ſcribendumne totidem ſit literis ἀρέσκεσθαι, an, una detrita, ἀρκέεσθαι; utrumque recepit uſus. *Contentum ſuis rebus eſſe* vulgo certe dicebatur ἀρκεῖσθαι τοῖς παροῦσιν· ut in Ep. ad *Hebr.* XIII, 5., et in locis adſcriptis a *Wetſtenio*: idem *Iſocrati* ſaepe στέργειν τοῖς παροῦσι· ἀγαπᾶν τοῖς ὑπάρχουσι, *Lyſiae*; ſi huius eſt ὁ ἐπιτάφιος λόγος, quod non opinor: aliis ἀρέσκεσθαι τοῖς παροῦσι. Poſtremum hoc veteribus iſta ſtructura multo eſt uſitatius, quam ἀρκεῖσθαι· *Thucyd.* II, c. 68., οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν Ἄργει καταστάσει· VIII, c. 84. *Lucian.* I, p. 648. II. p. 639. *Longin.* XXXIII, 5., ἥκιστα τοῖς πταίσμασιν ἀρεσκόμενος· quin ipſi *Herodoto*, IV, c. 78., διαίτῃ οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ· III, c. 34., οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ κρίσει· at alterum illud apud Noſtrum etiam invenitur IX, c. 32., οὐδ' οὕτω ἔφη ἔτι ἀρκέεσθαι τούτοισι μούνοισι. —— Mox Herodotea, Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προετείνετο, non male cepit *Valla*: V, c. 24., τάδε τοι ἐγὼ προτείνομαι· paſſivo ſignificatu, δυοῖν πραγμάτων προτεινομένων, ſcripſit *Iſocrates* in Panathen. p. 257. A. VALCKEN.

72. Οὕτω ἔχει τοι] Laurentius vertit, ceu ſcriptum οὕτω ἔχει τοι inveniſſet, quod Codd. reſpuunt, minime tamen inprobum. Vulgatum vult, *ita ſeſe res habet*; tum ſequi debuit, ὡς οὐδ' ἢν —— *ut etiamſi* ——. Eadem ſentiunt *Reiskius* et *Abreſchius*. Post nonnulla παρ' ἄλλων Ἑλλήνων στρατὸν male *Valla* et conſentanei. Maritimas civitatis ſuae copias orator Atticus negligere haud potuit.

78. Εἰ Συρηκουσίοισι ἐόντες Ἀθ.] Superbum oratoris Attici dictum infregit hinc meo quidem arbitratu alieniſſima vocula εἰ, quae, ex vicino οἱ facile nata, quo hic ponitur modo conſtrui non ſolet. Quae praecedunt ſic ſunt iungenda: ἄλλῳ δὲ παρήσομεν οὐδενὶ ναυαρχέειν· μάτην γὰρ ἂν —— εἴημεν κεκτημένοι· hic plena ponenda eſt diſtinctio. Novam periodum orator animoſus ſic orditur: Συρηκουσίοισι, ἐόντες Ἀθηναῖοι, συγχωρήσωμεν τῆς ἡγεμονίης; *Nos, qui ſumus Athenienſes, Syracuſanis cederemus principatu!* Pendet modus ſubiunctivus, συγχωρήσωμεν, a ſuppreſſis, θέλεις, vel βούλει ἵνα ——. Vehementiam dicti ſentient, qui vel ad ſimi-

„ τες Ἀθηναῖοι [a] συγχωρήσωμεν τῆς ἡγεμονίης, ἀρ-
„ χαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες
„ οὐ μετανάσται Ἑλλήνων. τῶν καὶ Ὅμηρος ὁ ἐπο-
„ ποιὸς ἄνδρα ἄριστον ἔφησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι, τά-
„ ξαι τε καὶ διακοσμῆσαι στρατόν. οὕτω οὐκ ὄνειδος
„ ἡμῖν ἐστι οὐδὲν [b] λέγειν ταῦτα". Ἀμείβετο Γέλων
τοῖσδε, „ Ξεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἴκατε [c] τοὺς μὲν
434 „ ἄρχοντας ἔχειν, τοὺς δὲ [d] ἀρξομένους οὐκ ἕξειν.
„ ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν [e] ἐπιέντες ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέλετε,
„ οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλλασσό-
„ μενοι, καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τοῦ
„ ἐνιαυτοῦ τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαραίρηται". οὗτος δὲ ὁ
νόος [f] τοῦδε τοῦ ῥήματος, τὸ ἐθέλει λέγειν. δῆλα
γὰρ [g] ὡς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστὶ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον,
τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς, τὴν ἑωϋτοῦ στρατιήν.
[h] στερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς ἑωϋτοῦ συμμαχίης,
εἴκαζε ὡς εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαραιρημένον εἴη.
Οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἄγγελοι [i] τοσαῦτα τῷ Γέ-
λωνι χρηματισάμενοι ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς ταῦ-
τα δείσας μὲν περὶ τοῖσι Ἕλλησι μὴ οὐ [k] δυνέωνται
τὸν

cederemus, qui sumus Athenienses, an-
tiquissimæ originis gens, solique Græco-
rum qui nunquam solum vertimus: e qui-
bus virum instruendo ornandoque exerci-
tu aptissimum Homerus etiam versifica-
tor ait Ilium venisse. Adeo non est de-
decus nobis ista commemorare. His Ge- 162
lon ista respondit, Hospes Atheniensis,
vos qui præsint habere videmini; quibus
præsint nequaquam. Quocirca quum ni-
hil cedentes totum obtinere velitis, quam-
celerrime hinc retro abscedatis, renun-
ciaturi Græciæ, ver ex anno illi ex-
emptum esse. Cuius dicti sensus hic est,
quem vult dicere; constat enim proba-
tissimam anni partem esse ver; talem
esse suum exercitum in exercitu Græ-
corum. Igitur si Græcia privaretur sua
societate, quasi quoddam ver ex anno
sublatum esse coniectabat. Hoc respon- 163
so Gelonis accepto legati Græcorum ab-
navigarunt. Post hæc Gelon timens qui-
dem ille Græcis, ne superare barba-
rum

a Συγχωρήσομεν *Arch. Vind.* *b* Λέγειν ταῦτα ora *Steph. Arch. V. Pasf. Ask. Brit.*, quibus obtempero: τὰ τοιαῦτα olim. *c* Τοὺς μὲν *Arch. V.*, deerat μὲν antea. *d* Ἀρχομένους οὐκ ἔχειν· ἐπεὶ *Arch.* ora *Steph. Brit.*, τοὺς δὲ ἀρξομένους οὐκ ἔχειν· ἐπεὶ *Vind.*, τοὺς δὲ ἀρχομένους οὐκ ἕξειν *Fragm. Paris.*, in *Med. Pasf. Ask.* ἀρξομ. οὐκ ἕξειν· ἐπεί. olim ἕξειν οὐκέτι· ἐπεί. *e* Ὑπιέντες *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald. Valla*, sequens ἔχειν deest *Arch.* *f* Τοῦδε τοῦ *Arch.*, quod melius: antea τοῦ tantum; tum τόδε ἐθ. *g* Deest *Arch. V.* *h* Καὶ συμμαχίην στερισκομένης εἴκασεν ὡσεὶ τὸ sic *Arch.* *i* Τοιαῦτα *Pasf. Ask.* margo *Steph.* *k* Δύνωνται *Med. Pasf. Ask. Suid.* in Δείσαντες, δυνέωνται *Arch. V.*, ob Ionismum recte. Vid. *Gronov.* ad L. IV, 97. δύνανται antea.

similia, vel ad haec attenderunt *Demosthenis* p. 49, 8., ἀξιῶν Ἀθηναίους ὄντας πρὸς τὸν ἐκ Πέλλης ὁρμώμενον περὶ τῶν νήσων διαδικάζεσθαι· p. 116, 35. ὑμεῖς δὲ, ὄντες Ἀθηναῖοι, βάρβαρον ἄνθρωπον καὶ ταῦτα γυναῖκα φοβηθήσεσθε; Tale quid indicatum voluit *Thucyd* VI, c. 59., ubi Hippias Acantidae filiam suam Archedicen, Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνῷ ἔδωκεν. Quantam hic vim nomen haberet Ἀθηναίων mox explicat Atheniensis, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων· quae tractavit clarisſ. *Wessel.* supra p. 26. *Plutarch.* de Exil. p. 604. D. τίς εἴρηκε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἐγκώμιον τοιοῦτον οἷον Εὐριπίδης; Ἧι πρῶτα μὲν λεὼς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν, Αὐτόχθονες δ' ἔφυμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις, Πεσσῶν ὁμοίως διαφορηθεῖσαι βολαῖς, Ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν ἐξαγώγιμοι. *Euripidis* ista, nobis ex Erechtheo servata, minus sincera prostant in orat. *Lycurgi* p. 160. VALCKEN.

81. Οὐ μετανάσται] Supra L. I, 56. Mox Menesthea indicari *Galeus* admonuit, Poëta consentiente *Iliad.* B, 554.

85. Τοὺς μὲν ἄρχοντας] Insertam vocem requirebant sequentia, in quibus Cl. *Gronovii* ex schedis opera eminet: equidem ex iisdem ἀρχομένους non adversabar olim: at supra Laco ad Gelonem ἴσθι ΑΡΞΟΜΕΝΟΣ ὑπὸ Λακεδαιμονίων C. 160. Quod plures autem scripti οὐδὲν ὑπιέντες cum *Aldo*, laudibus docti viri fertur. *Suidae* Ὑφίει, συνεχώρει nemo nescit, nemo quoque, gignendi plerumque casum id sibi sumere. Ἐπιέντες *Portus* illustravit.

87. Οὐδὲν ἐπιέντες] Ὑπιέντες, ex *Arch.* enotatum, reciperem. Vim verbi propriam et translatam *L. Kuster.* attigit in *Aristoph.* Ran. v. 1251. Ubi *Aristides* pro Cimone T. III. p. 251., ὥσπερ ἂν εἰ πλέων, καὶ παρὸν ἐξ οὐρίας κομίζεσθαι, εἶτα ὑφιέμην ὑπὸ δειλίας. *Schol. MS.* εἰπὼν τὸ ἐξ οὐρίας, ἐπήγαγε τὸ Ὑφιέμην ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν χαλώντων τὰ ἱστία. Ut ὑφίεσθαι τῶν ἱστίων, dicebatur ὑφίεσθαι τοῦ τόνου· τῆς γλώττης· τῆς ὀργῆς· quorum primum est in *Arist.* Vesp. ℣. 336. secundum restituendum est *Philostrato* V. A. III, c. 25. tertium, ὑπίεσθαι τῆς ὀργῆς, habet *Herod.* p. 134, 18. et alibi. Qui vocatur *Phalaris* Epist. 72., non ὑφήρηκα, sed scripserat, ut puto: πάντως που θαυμάζεις, ὅτι ὑφῆκα τῆς ὀργῆς. VALCKEN.

90. Τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαραίρηται] Errantem *Vallam* comiter in viam *P. Leopardus* reduxit Emend. L. VIII, 1. Dicto Gelonis, quod idem animadvertit, parilem, immo iocundiorem, praestat elegantiam illud *Periclis* ex Orat. Parentali, *iuventutem Atticam, bello peremtam*, τὴν νεότητα ἐκ τῆς πόλεως ἀνῃρῆσθαι, ὥσπερ ΤΟ ΕΑΡ ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ εἰ ἐξαιρεθείη in *Aristotelis* Rhetor. I. p. 30. et, verbis parum mutatis, III. p. 134. Ed. *Sylb.* Namque non eiusdem illud tumoris atque audaciae, sed translationis laudatissimae, cuius nullam merito, quippe obviae et cognitu facillimae, Philosophus explanationem addidit. Noster adiunxit, modo tamen ipsius haec declaratio, verum talem, quae maculam Graeciae adfricat. Quid enim? an δῆλον erat, Gelonis copias Graecorum exercitui tantum praestare, quantum ver potius et nobilius aliis anni tempestatibus est? Et talia Herodotum, Graecorum summum praedicatorem, litteris prodere? Doctissimi viri *Pavius* et *Reiskius*, ut historiae auctor ab ea inmunis esset culpa, δηλοῖ γὰρ ὡς —— Gelo nempe, maluerunt. Bene quidem, modo Herodotea forent. Puto Cl. *Valkenarium* omnia dispuncturum.

90. Ἐκ τοῦ ἐν. τὸ ἔαρ α. ἐξαραίρηται] Perversam videtur in suo Cod. scripturam invenisse *Valla*, ἐξαυαίνηται· et ἐξαυαινημένον· vertit enim, *ver ex anno illi exaruisse*: *Hesychii* Ἐξαυαίνεται est ex *Aristophanis* fragm. apud *Suidam* in Αὐαίνεται· qui descripsit istam notam ex *Scholiis* plenioribus in *Ar.* Ran. v. 196. —— Ἐξαραίρηται, per se satis tutum, magis etiam adfirmat Periclis dictum, quod, *Leopardo* memoratum Em. VIII, c. 1., cum his Gelonis compararunt *Ios. Wasse* ad *Thucyd.* p. 118., et *P. Wessel.* in Disſ. *Herod.* p. 46. —— Si verum licet fateri, mihi Herodoteum non valde placet Gelonis dictum, eleganter a Pericle correctum: *ver enim tanquam adolescentiam significat*, *Cicero* de Senect. c. 19., ipsa *puerita* recte dicitur ἔαρ παντὸς βίου apud *Stobaeum* p. 453, 37. neque absurde *Demades* ὁ ῥήτωρ ἔλεγε (*Athenaeo* teste III, p. 99. D.) ἔαρ τοῦ δήμου τοὺς ἐφήβους. Iuventutem ex civitate bello sublatam (φιλεῖ γὰρ ἄνδρας πόλεμος ἀγρεύειν νέους, *Sophocles* in Scyriis:) non inepte dixerit quis in funebri laudatione, ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαιρεθέν. VALCKEN.

90. Οὗτος δὲ ὁ νόος] Dicto Gelonis, sive verbo ἐξαραίρηται, proxima si subiungerentur ista: στερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς ἑωϋτοῦ συμμαχίης εἴκαζε, ὡς εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαραιρημένον εἴη· intermedia nemo, credo, requireret; quae mihi nec *Herodoto* neque huius lectoribus satis digna videntur; iuvenumque potius in gratiam hunc similemve in modum primitus scripta: οὗτος δὲ ὁ νοῦς τοῦ ῥήματος, ὃ ἐθέλει λέγειν, εἶναι τὸ δοκιμώτατον (δῆλα γὰρ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστι τὸ ἔαρ δοκιμώτατον) τῆς τῶν Ἑλλήνων στρατιᾶς τὴν ἑαυτοῦ στρατιάν. Recepta facile formam induerunt Ionicam. Obscuriora dicta, formulis etiam talibus nonnunquam adiectis, sed ad istam rationem nusquam *Herodot.* interpretatur. VALCKEN.

98. Δείσας μ. περὶ τοῖσι Ἕ.] Excitans ista *Suidas* in Δείσαντες lectionem firmat *Med.* Δεῖσαι περὶ τινὶ ad exemplum

rum non possent, et tamen indignum atque intolerandum sibi ratus, ut profectus in Peloponnesum subesset Lacedæmoniis, qui Siciliæ tyrannus esset, omissa hac via aliam iniit. Nam simulatque audiit Persam transmisisse Hellespontum, Delphos misit cum tribus navibus quinquagenum remorum Cadmum Scythæ filium Coum, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad observandum quo casura esset pugna: ut si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque et aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret; sin vincerent Græ-
164 ci, retro navigaret. Hic Cadmus ante id tempus, quum tyrannidem Coorum a patre accepisset bene cedentem et nullo molesto incurrente, sed sua sponte ob iustitiam, in medium Cois reddito imperio, in Siciliam abiit: ubi una cum Samiis tenuit atque incoluit urbem Zanclam, cuius nomen in Messanam mutatum est. Hunc igitur Cadmum, hoc modo accedentem, Gelon ob iustitiam, quam illi ex aliis rebus adesse noverat, misit: qui homo præter alia quæ edidit opera iusta, hoc non minimum illorum reliquit; quod tantum pecuniæ a Gelone commissum intervertere quum posset, noluit, sed posteaquam Græci pugna navali superiores extitere, et Xerxes cum exercitu abiit, ipse etiam in
165 Siciliam rediit cum omni pecunia. Fertur autem et hoc ab iis, qui Siciliam incolunt, Gelonem inducto ad obtemperandum Lacedæmoniis animo, fuisse laturum Græcis auxilia, nisi Terillus Crinippi filius eiectus ex Himera, ubi erat tyrannus, a Therone AEnesidemi filio Agrigentinorum monarcho, contra ipsum adduxisset sub id

τὸν βάρβαρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀνασχετὸν ποιησάμενος ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἠμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἴχετο. ἐπεί τε γὰρ τάχιστα ἐπύθετο τὸν Πέρσην διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πέμπει πεντηκοντέροισι τρισὶ Κάδμον τὸν Σκύθεω, ἄνδρα Κῷον, ἐς Δελφοὺς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ, καὶ φιλίους λόγους, [a] καραδοκήσοντα τὴν μάχην, ᾗ [b] πεσέεται· καὶ ἢν μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, τά τε χρήματα αὐτῷ διδόναι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ, τῶν ἄρχει ὁ Γέλων· ἢν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω ἀπάγειν. Ὁ δὲ Κάδμος οὗτος, πρότερον τουτέων παραδεξάμενος παρὰ πατρὸς [c] τὴν τυραννίδα Κώων, εὖ βεβηκυῖαν, [d] ἑκών τε εἶναι, καὶ δεινοῦ ἐπιόντος οὐδενὸς, ἀλλ' [e] ἀπὸ δικαιοσύνης, ἐς μέσον Κώοισι καταθεὶς τὴν ἀρχὴν, [f] οἴχετο ἐς Σικελίην. ἔνθα [g] μετὰ Σαμίων ἔσχε τε καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλην τὴν ἐς [h] Μεσσήνην μεταβαλοῦσαν τὸ οὔνομα. τοῦτον δὴ [i] ὦν ὁ Γέλων τὸν Κάδμον καὶ τοιούτῳ τρόπῳ ἀπικόμενον, διὰ δικαιοσύνην, τήν οἱ αὐτὸς ἄλλην [k] συνήδεε ἐοῦσαν, ἔπεμπε. ὃς ἐπὶ τοῖσι ἄλλοισι δικαίοισι τοῖσι ἐξ ἑωϋτοῦ ἐργασμένοισι, καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τουτέων [l] ἐλείπετο: κρατήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων, τῶν οἱ Γέλων ἐπετράπετο, παρεὸν κατασχέσθαι, οὐκ ἐθέλησε· ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίῃ, καὶ Ξέρξης οἰχώκεε ἀπελαύνων, καὶ δὴ καὶ ἐκεῖνος ἀπίκετο ἐς τὴν Σικελίην, [m] ἀπὸ πάντα τὰ χρήματα ἄγων. Λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίῃ οἰκημένων, ὡς ὅμως καὶ μέλλων ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ Γέλων, ἐβοήθησε ἂν τοῖσι Ἕλλησι, εἰ μὴ ὑπὸ Θήρωνος τοῦ Αἰνησιδήμου [n] Ἀκραγαντίνων μουνάρχου ἐξελαθεὶς ἐξ Ἱμέρης Τήριλλος ὁ Κρινίππου, τύραννος ἐὼν Ἱμέρης, ἐπῆγε [o] ὑπ' αὐ-

a Habet *Suidas* in Voc. *b* Πεσεῖται *Arch. Suid.* *c* Omittit *Arch. Pass.* *d* Exscripsit *Thom. Mag.* in Ἑκών. *e* *Med. Pass. Ask. Th. Mag.*, ceteri ὑπό. *f* Ὤχετο *Arch. V.*, in *Thoma* olim εἴχετο· restituit verum Cl. *Oudendorpius* ex MSS. *g* Παρὰ margo *Steph. Brit. Pass.*, tum οἴκησε *Arch. V.* *h* Ἐν Μεσσήνῃ *Ask. Med.*, haud pulcre. Mox τὸ οὔνομα *Arch.* bene. alii τοὔν. *i* Abest *Vind. Arch. Ask.*, porro τοιούτῳ τρόπῳ iid. cum *Med. Pass.*, prius τοιῷδε τρόπῳ. *k* Ἤδεεν *Arch. V.* et mox ἀνέπεμπεν *Arch.* *l* Ἐλίπετο *Arch. V.* *m* Abest ab *Arch. V.*, ἅπαντα *Brit.* *n* Haec duo in margine *Arch.*, nupera manu. Ceterum Ἀινεσιδ. *Vind.*, ut supra, omnes quoque ἐξελαθείς. *o* Ὑπ' αὐτὸν *Arch. Vind.*, ἐπ' αὐτὸν alii.

emplum Nostri frequentarunt *Thucydides*, *Aristophanes*, *Philostr.* aliique Sophistae. —— Quem Delphos speculatorem misit, ut ob iustitiam sibi habuit Gelo commendatum, Κάδμον τὸν Σκύθεω, similiter Scythen Zanclaeorum Regem secundum *Herod.* VI, c. 24., Darius ἐνόμισε πάντων ἀνδρῶν δικαιότατον εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἑωϋτὸν ἀνέβησαν· hunc Cadmi Coï patrem esse censuit *Iac. Perizon.* dissentiente *Wesselingio* ad *Herod.* p. 448. Quid si patris Cadmi fuerit ille patruus? ni enim ex eadem fuisset familia, mirum esset, Cadmum in Siciliam Zanclen habitatum concessisse, quam Scythes olim tenuerat imperio: cum Cadmo venisse traditur in Siciliam *Epicharmus*, *Suidae* in Ἐπίχαρμος. VALCKEN.

6. Καὶ φιλίους λόγους] Quibus, si ita res ferret, Persam regem comiter alloqueretur, Gelonique conciliaret. Sic L. VIII, 106. ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς καὶ φιλίους λόγους. Namque διφασίους λόγους corrigi, necessum haud opinor, siquidem ad amicitiae illam testificationem διδόναι γῆν τε καὶ ὕδωρ manifesto spectat. De Cadmo ad L. VI, 23.

10. Ὁ δὲ Κάδμος οὗτος] Primum dicitur a patre traditam accepisse τὴν τυραννίδα Κώων εὖ βεβηκυῖαν, id est εὐσταθῆ, *bene stabilitam*, recte reddidit *H. Steph.* Monitore fidelissimo, *T. Hemsterhusio* apud *Lucian.* p. 278., βεβηκέναι significat *firmo certoque gradu nixum consistere: cautus* Imperator, ἀσφαλῆς *Euripidi*, *Archilocho* est ἀσφαλέως βεβηκὼς apud *Dion. Chrys.* p. 399. B. *Fortunati Sophocli* in El. v. 985., et eidem dicuntur *Archilocho* εὖ βεβηκότες, sic ut primam verbi potestatem proxime respiciat apud *Stobaeum* p 561, 53., saepe Dii μάλ' εὖ βεβηκότας Ὑπτίους κλίνουσ'· ita scribendum est pro κινοῦσ'· εὖ τὴν Ἑλλάδα ἔτι βεβηκυῖαν, *florentem adhuc Graeciam* dixit *Pausan.* III. p. 222. de felici civitatis statu posuerat forte *Philostratus* V. A. IV, c. 8. εὖ βήσεται ἡ πόλις, μᾶλλον δὲ ἐστήξει· eidem p. 702, 8. restituisse dicitur *Salmas.* εὖ βεβηκότα· quod illinc forsan, ut e *Philostrato* plurima, *Suidas* enotatum reddidit εὐσταθῆ. —— Mox imperio se Cadmus abdicasse dicitur ἑκών τε εἶναι καὶ δεινοῦ ἐπιόντος οὐδενὸς, ἀλλ' ἀπὸ δικαιοσύνης. In his defendi poterit ἐπιόντος, legi tamen etiam ἐπεόντος· quae *Koenii* est coniectura: Lectionem *Mediceam*, ἀπὸ praebet *Thomas Mag.* in Ἑκὼν εἶναι· ubi quae proxima succedunt Herodoteis, γράφεται δὲ καὶ ἑκόντες ὄντες duas habent syllabas male repetitas: scripserat *Thomas* ἑκόντες εἶναι· quod bis reperitur et apud *Herod.* VIII, c. 30. IX, p. 511, 27. his rarius dat exemplum *Plato* T. III. p. 252. A. VALCKEN.

12. Εὖ βεβηκυῖαν] *Bene firmam* et fundatam. *Pausan.* III, 7. ὁ πόλεμος οὗτος εὖ τὴν Ἑλλάδα ἔτι ΒΕΒΗΚΥΙΑΝ διέσεισεν ἐκ βάθρων. Hinc ἐχθροὶ εὖ βεβηκότες in *Sophocl.* Elect. v. 985., explicante Critico, βεβαίως ἱστάμενοι· et μάλ' εὖ βεβηκότες *Archilochi* Florileg. *Grot.* ex *Stobaeo* p. 437. Contra ea ἐπισφαλῶς βεβηκότα *infirmiter posita*, ut *Hieronymus*, Sapient. *Salomon.* C. IV, 4. At *Hemsterhusium* vide in *Luciani* Dial. D. XXV. p. 278. et *H. Valesium* ad *Eusebii* Hist. Eccl. L. X, 4. p. 192. Ἑκών τε εἶναι, a *Thoma* in rarioribus ob negationis absentiam censitum, supra quoque C. 104.

28. Ἐβοήθησε ἂν τοῖσι Ἕλλησι] Talia de Gelone *Ephorus* apud Interpretes *Pindari* Pyth. Od. I., quem an *Timaeum* in Punico contra Siciliam, uterque id descripserat, bello ducem sibi legerit *Diodorus* L. XI, 20. seqq., incertum manet. Iustum ex *Arch. Vind.* videtur, ἐπῆγε ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον, quae et *Reiskii* coniectura. *Diodorus* τοῖς αὐτοῖς χρόνοις eadem de re L. XI, 1.

Tumultus in Sicilia. Causa per Siculos iactata expeditionis Amilcaris in Siciliam, post cladem se cremantis, ut nusquam foret. Unde erga eum superstitio.

αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον, Φοινίκων, καὶ Λιβύων, καὶ
435 Ἰβήρων, καὶ Λιγύων, καὶ [a] Ἑλισύκων, καὶ Σαρδό-
νων, καὶ [b] Κυρνίων τριήκοντα μυριάδας, καὶ στρατη-
γὸν αὐτέων, Ἀμίλκαν τὸν Ἄννωνος, Καρχηδονίων ἐόν-
τα [c] βασιλῆα. κατὰ ξεινίην τε τὴν ἑωϋτοῦ ὁ Τήριλλος
ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα διὰ τὴν [d] Ἀναξίλεω τοῦ
Κρητίνεω προθυμίην, ὃς Ῥηγίου ἐὼν τύραννος, τὰ ἑωϋ-
τοῦ τέκνα δοὺς ὁμήρους Ἀμίλκᾳ, [e] ἐπῆγέ μιν ἐπὶ τὴν
Σικελίην, τιμωρέων τῷ πενθερῷ. Τηρίλλου γὰρ εἶχε
θυγατέρα Ἀναξίλεως, τῇ οὔνομα ἦν Κυδίππη. οὕτω
δὴ οὐκ οἷόν τε γενόμενον [f] βοηθέειν τὸν Γέλωνα τοῖσι
Ἕλλησι, ἀποπέμπειν ἐς Δελφοὺς τὰ χρήματα. Πρὸς
δὲ, καὶ τάδε λέγουσι, ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἔν
τε τῇ Σικελίῃ Γέλωνα καὶ Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλκαν
τὸν Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν
Πέρσην. τὸν δὲ Ἀμίλκαν, Καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς
πατρὸς, μητρόθεν δὲ Συρηκούσιον, βασιλεύσαντά τε,
κατ' ἀνδραγαθίην, Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή [g] τε
ἐγένετο, καὶ ὡς ἑσσοῦτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυν-
θάνομαι. οὔτε γὰρ ζῶντα, οὔτε ἀποθανόντα φανῆναι
οὐδαμοῦ γῆς· τὸ πᾶν γὰρ ἐπεξελθεῖν διζήμενον Γέλω-
να. Ἔστι δὲ ὑπ' αὐτέων Καρχηδονίων ὅδε [h] ὁ λόγος
λεγόμενος, εἰκόνι χρεωμένων, ὡς οἱ μὲν βάρβαροι τοῖ-
σι Ἕλλησι [i] ἐν τῇ Σικελίῃ ἐμάχοντο, ἐξ ἠοῦς ἀρξά-
μενοι μέχρι δείλης ὀψίης· ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ [k] λέγεται
ἑλκύσαι τὴν σύστασιν. ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τούτῳ τῷ
χρόνῳ μένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ [l] ἐκαλ-
λιερέετο ἐπὶ πυρῆς μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων·
ἰδὼν δὲ τροπὴν τῶν ἑωϋτοῦ γινομένην, ὡς ἔτυχε [m] ἐπι-
σπένδων τοῖσι ἱροῖσι, ὦσε ἑωϋτὸν ἐς τὸ πῦρ. οὕτω δὴ
κατακαυθέντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντι δὲ Ἀμίλκᾳ
τρόπῳ εἴτε τοιούτῳ, ὡς Φοίνικες λέγουσι, εἴτε ἑτέ-
ρῳ, [n] ὡς Καρχηδόνιοι, τοῦτο μέν οἱ θύουσι, τοῦτο
δὲ,

id tempus Phœnicum et Afrorum et Ibero-
rum et Ligurum et Helisycorum et Sardo-
num et Cyrniorum trecenta millia, duce
eorum Amilcare Annonis filio Carthaginen-
sium rege: quem Terillus conciliatum et
hospitii necessitudine, et præcipue prom-
pta animi voluntate Anaxilai Cretinei fi-
lii, Rhegini tyranni, qui filios suos A-
milcari obsides dedit, induxit in Siciliam
ulciscendi soceri caussa: habebat enim A-
naxilaus in matrimonio Terilli filiam, no-
mine Cydippam. Ita Gelonem, quum
nequiret auxilia Græcis ferre, Delphos
misisse pecuniam. Præterea aiunt iidem 166
contigisse, ut eodem die Gelon et The-
ron Amilcarem Carthaginensem in Sicilia
superarint, quo Græci in Salamine Per-
sam. Quinetiam Amilcarem, qui a patre
quidem Carthaginensis, a matre vero Sy-
racusanus erat, et ob virtutem rex Car-
thaginensium, quum conflixisset, prœlio
victum, e conspectu fuisse ablatum au-
dio, nec usquam gentium aut vivum aut
mortuum comparuisse: omnia enim Gelo-
nem indagando lustravisse. Apud ipsos au- 167
tem Carthaginenses illius imaginem servan-
tes, hæc fama est, dum barbari cum
Græcis in Sicilia ab aurora ad crepuscu-
lum pugnarent, tamdiu enim traxisse di-
citur conflictus, interea Amilcarem in ca-
stris manentem sacrificasse atque litasse in
ingenti pyra integra corpora adolentem:
sed quum conspiceret suos in fugam ver-
sos, ut erat adfundens libamenta sacris,
sese in ignem misisse, atque ita combustum
e conspectu sublatum. Cui, sive hoc mo-
do, ut Phœnices, sive alio, ut Carthagi-
nenses memorant, ex oculis ablato, par-
tim

a Ἐσιλύκων marg. *Steph. Pass.* *b* Βυρνίων *Ask.* et ora *Steph.*, Κυρνίκων *Brit.* male omnes. *c* Βασιλέα *Arch. Ask. Vind.* *d* Ἀξίλεω *Pass.*, Ἐξίλεω *Ask.* *e* Ἐπῆγε ἐπὶ *Arch. Pass. Ask. Vind.* *f* Βοηθέειν τὸν Γέλωνα *Arch. V. Pass. Ask.*, quos laudo. Antea Γέλωνα βοηθέειν tantum. *g* Deest *Arch.*, ἐγίνετο *Pass. Ask.* *h* Omittitur in *Ask. Arch.* *i* Absunt haec tria *Arch.* *k* Λέγειν idem. *l* Ἐκαλλιρέετο *Ask.*, solita sibi scriptione. *m* Ἐπισπένδει *Arch.*, et mox ὧδε ἑωϋτὸν, *Brit.* ὥσε ἑωϋτ. *n* Ὡς Καρχηδόνιοί τε καὶ Σουρηκούσιοι *Pass. Ask.* et *Steph.* ora cum *Valla*.

33. Ἑλισύκων] Bene habet. Ἑλίσυκοι ex *Hecataeo* ἔθνος Λιγύων *Stephan. Byz.* Apud alios silentium de illis. Equidem indicia *Helviorum* et *Helvetiorum* nominis agnosco; mirorque Cl. *Lud. de Bochat* Memor. Critic. de Helvet. T. I. p. 51., et quos ille laudavit, operam his tralaticiam negasse. Mox βασιλῆα in στρατηγὸν ad *Aldinam* meam mutavit vir doctus, oblitus Carthaginensium duces, quod alibi ostensum, *reges* adpellatos. Vid. *Polyaen.* I, 27, 2.

33. Ἑλισύκων καὶ Σαρδόνων] Ex *Hecataeo* memorantur *Stephano Byz.* Ἑλίσυκοι, ἔθνος Λιγύων. *Sardorum* nomen addubito Σαρδόνων scripserit, an Σαρδονίων· hoc tamen praefero. Κύρνιοι notissimi sunt Sardorum vicini. —— Quod infra dicitur in Sicilia victus Amilcar quo die Salaminiacam de Persis Graeci victoriam reportarunt, accuratius traditur a *Diodoro* XI, c. 24. *Wesseling.* et *Perizon.* in *AElian.* V. H. VI, c. XI. VALCKEN.

44. Ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης] *Aristoteles* περὶ Ποιητικ. C. 23. consentit, non *Diodorus*, qui eundem in diem hanc Gelonis et Leonidae ad Thermopylas pugnam contulit, male ex disputatione Celeb. *Barbeyracii* ad Histor. Pactor. et Foeder. Tom. I. p. 90.

54. Εἰκόνι χρεωμένων] Quid hoc? an *illius imaginem colentes*, quomodo olim *Valla*, an uti Latina nunc, *illius imaginem servantes?* Neutrum rei et sermonis genio respondet. Plausum abstulit meritissimum doctissimi *Galei* εἰκότι χρεωμένων, pro quo paullo plenius L. III. C. III. εἰκότι λόγῳ χρεώμενοι, *probabili ratione utentes*: nec differt supra C. 103. φέρε ἴδω παντὶ τῷ ΕΙΚΟΤΙ. In rebus obscuris quod signis certissimis, qualia Poenis deerant, cognosci quitum non est, ad τὰ εἰκότα *vero similia* et coniecturalia venitur. *Hyperides*, ἃ δ' ἐστὶν ἀφανῆ, ἀνάγκη τοὺς διδάσκοντας τεκμηρίοις καὶ ΕΙΚΟΣΙ ζητεῖν in *Clementis Alex.* Strom. VI. p. 747. et *Theodoreti* Orat. ad Graec. VI. p. 102.

54. Εἰκόνι χρεωμένων] Εἰκότι corrigunt *Galeus* et *Reiskius*; utriusque ignarus οἰκότι legendum vidit et *Koenius*. —— Infra *Valla* legit, ut est in margine Ed. *Steph.* ἀφανισθέντι δὲ Ἀμίλκᾳ, τρόπῳ εἴτε τοιούτῳ ὡς Φοίνικες λέγουσι, εἴτε ἑτέρῳ, ὡς Καρχηδόνιοί τε καὶ Συρηκούσιοι, τοῦτο μὲν οἱ θύουσι, —— per *Phoenices* ego Carthaginienses intelligerem; quorum adeoque nomen in marginem malim reiectum, ut legatur, εἴτε ἑτέρῳ, ὡς Συρηκούσιοι· ut inventori stratagematis Geloni suo honorificam, narrationem de Amilcaris morte forte Syracusanorum nobis exhibet Polyaenus I, c. 27, 2. —— Regi Carthaginienses ἀφανισθέντι θύουσι tanquam Deo. Praeter cetera, haec nobis de Iuliano narrat Imperatore *Gregorius Nazianz.* Stelit. II. pag. 117. B. πολλοὺς εἰδὼς τῶν πρὸ αὐτοῦ δόξης ἠξιωμένων, ὡς ἂν ὑπὲρ ἄνθρωπον νομισθεῖεν, τέχναις τισὶν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντας, καὶ διὰ τοῦτο θεοὺς νομισθέντας, ἔρωτι τῆς αὐτῆς δόξης ἑαλωκὼς —— ῥίψαι κατὰ τοῦ ποταμοῦ πειρᾶται τὸ σῶμα· huius rei sit penes oratorem Theologum fides: nostrae aetatis hominibus veraciora videbuntur de vanissimis philosophastris *Heraclide* Pontico et *Empedocle* narrata *Diogeni* quoque *Laërtio* V, 89, 91. VIII, 79. *Deus immortalis haberi Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus AEtnam Insiliit.* VALCKEN.

64. Ὡς Καρχηδόνιοι] Fieri non potest, quin aliquid turbatum hic sit. Superius enim ὡς Φοίνικες Carthaginienses includit, quippe eiusdem originis et meros Φοίνικας L. II, 32. et L. IV, 197. Si, Carthaginiensibus expulsis, legeris ὡς Σουρήκοσιοι, qui in schedis nonnullis opera frustranea erit, siquidem Syracusanis de Amilcaris, namque Gelo de eo sollicite quaerens nihil conpererat, interitu incerta atque inexplorata omnia. Sola praeterea Poenorum super eius exitu describitur

tim ſacrificant, partim extruxerunt monumenta in omnibus coloniarum urbibus et præcipuum in ipſa Carthagine. Hactenus
168 quæ ad Siciliam attinent. Corcyræi autem aliud legatis reſponderunt, aliud fecerunt: nam quum eos iidem qui in Siciliam ierant, adſumerent, iisdem quibus Gelonem verbis alloquuti, hi vero polliciti ſunt confeſtim ſe auxilia miſſuros ac præſidio futuros, negantes ſibi Græciam pereuntem negleɛtui habendam: quæ ſi collaberetur, nihil aliud ſibi ſupereſſe, quam ut primo quoque die ſervirent; ideoque ſibi, quoad maxime poſſent, illam eſſe adiuvandam. Hæc illi aſpeɛtu ſpecioſa reſponderunt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, ſexaginta naves inſtruxere: ægreque in altum eveɛti, Peloponneſo applicuere, ac circa Pylon ac Tænaron oræ Lacedæmoniorum naves in ſalo ſtatuerunt; obſervantes et ipſi bellum quo caderet, deſperantes quidem fore ut Græci ſuperarent, ſed opinantes Perſam multo ſuperiorem univerſæ Græciæ imperaturum. Itaque ſtudio et aſtu id egerunt, ut hæc ad Perſam haberent, Adſciſcentibus nos Græcis ad hoc bellum, o rex, qui copias habemus non ſane minimas et naves præbemus non minimas, ſed plurimas ſecundum Athenienſes, tamen adverſus te ire noluimus, aut quippiam tibi ingratum facere. Hæc dicendo ſperabant ſe plus aliquid quam ceteros ablaturos, quod etiam, ut mihi videtur, contigit. Ad Græcos autem excuſationem paravere, qua etiam uſi ſunt: accuſantibus enim Græcis quod opem non tuliſſent, dixere ſexaginta ſe triremes armaviſſe, ſed per ventos eteſias ſuperare Maleam nequiſſe: atque ita ad Salaminem non veniſſe, nec ullam malitiam in cauſa fuiſſe, ut post navalem pugnam venerint. Et iſti quidem ita Græcos ſummoverunt. Cre-

δὲ, μνήματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλισι τῶν ἀποικίδων· ἐν αὐτῇ τε μέγιστον [a] Καρχηδόνι. Τὰ μὲν ἀπὸ Σικελίης, τοσαῦτα. Κερκυραῖοι δὲ τάδε ὑποκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοισι, τοιάδε ἐποίησαν· καὶ γὰρ τούτους παρελάμβανον οἱ αὐτοὶ οἵπερ [b] καὶ ἐς Σικελίην ἀπίκατο, λέγοντες τοὺς αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον· οἱ δὲ παραυτίκα μὲν [c] ὑπέσχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνέειν, Φράζοντες ὡς οὔ σφι περιοπτέη ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπολλυμένη· ἢν γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δουλεύσουσι τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερέων, ἀλλὰ τιμωρητέον εἴη ἐς τὸ δυνατώτατον· ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω εὐπρόσωπα. ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθέειν, ἄλλα [d] νοεῦντες, ἐπλή- 436
ρωσαν νέας ἑξήκοντα. μόγις δὲ ἀναχθέντες, προσέμιξαν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ περὶ Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων [e] ἀνεκώχευον τὰς νέας, καραδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, ᾗ πεσέεται· [f] ἀελπτέοντες μὲν τοὺς Ἕλληνας [g] ὑπερβαλέεσθαι, δοκέοντες δὲ τὸν [h] Πέρσην, κατακρατήσαντα πολλὸν, ἄρξειν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐποιέευν ὦν ἐπίτηδες ἵνα ἔχωσι πρὸς τὸν Πέρσην [i] τοιάδε, „ Ὦ „ βασιλεῦ, ἡμεῖς, παραλαμβανόντων τῶν Ἑλλήνων [k] ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ἔχοντες δύναμιν οὐκ ἐλαχίστην, οὐδὲ νέας ἐλαχίστας παρασχόντες ἂν, ἀλλὰ πλείστας, μετά γε Ἀθηναίους, οὐκ ἐθελήσαμέν τοι [l] ἐναντιοῦσθαι, „ οὐδέ τι ἀποθύμιον ποιῆσαι". τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλέον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι. τάπερ ἂν καὶ ἐγένετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τοὺς Ἕλληνάς σφι σκῆψις ἐπεποίητο, τῇπερ δὴ καὶ ἐχρήσαντο. αἰτιωμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὅτι οὐκ ἐβοήθεον, ἔφασαν πληρῶσαι μὲν ἑξήκοντα τριήρεας, [m] ὑπὸ δὲ ἐτησιέων ἀνέμων ὑπερβαλέειν Μαλέην οὐκ οἷοί τε γενέσθαι. οὕτω οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμῖνα, καὶ οὐδεμιῇ κακότητι λειφθῆναι τῆς ναυμαχίης. οὗτοι μὲν οὕτω διεκρούσαντο τοὺς Ἕλληνας. Κρῆ-

a Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind. Paris. B. Valla: ceteri cum *Ald.* Καρχηδόνιοι perperam. *b* Deſit *Arch. Paſſ.*, tum mox ἀπίκατο *Arch. Vind.*, loco vulgati ἀπίκοντο, bene. *c* Ὑπίσχοντο *Paſſ.* et *Steph.* margo, nec recuſat Scriptor. Vid. v., 30. &c. Porro πέμπειν *Arch. V.* *d* Νοεῦντες *Arch. V.* pro dialecti more, νοέοντες olim. *e Suidas* exſcripſit in eo verbo. *f* Et hoc habet hac in Voc. *g* Ὑπερβαλέσθαι *Suid. Arch.* *h* Ξέρξεα *Arch. V. Valla*, ex ſcholio. *i* Λέγειν τοιάδε *Arch. V. Paris. tres, Brit. Ald. Valla*: λέγειν deſit *Med. Paſſ. Ask.* *k* Negligit *Arch.* *l* Ἀντιοῦσθαι *Vind.* *m* Tangit *Euſtath.* ad *Odyſſ.* p. 1521, 42. et p. 1582, 18. tum ἐτησίων id. *Arch. Paſſ.*

ſcribitur narratio, alia nulla. Iſta animum Cl. *de Pauw* adverterunt, opinati ὡς Φοίνικες aut alterum certe ὡς Καρχηδόνιοι, ex ſcholio adveniſſe, negligentiaque ſcribarum ſedem, quam non debebant, occupaſſe: qua quidem in ſuſpicione quod vehementer offendat, nihil reperitur. Mihi, de his anxio, venerat in opinionem, neque eundem praeteriit, primitus fuiſſe, ἀφανισθέντι δὲ — εἴτε τοιούτῳ, εἴτε ἑτέρῳ, οἱ Καρχηδόνιοι τοῦτο μὲν —, articulumque ob praecedentia in ὡς converſum. Ut ut doctiorum corona iſtis de coniecturis ſtatuerit, pati nequeo, τῇσι πόλισι τῶν ἀποικίδων vim inferri. *Appianus* Bel. Civil. L. III. p. 887. πολλοὺς περιέπεμψεν ἔς τε τὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ΑΠΟΙΚΙΔΑΣ πόλεις.

76. Ὑπεκρί. μ. ο. εὐπρόσωπα] *Sic illi quidem* prolixe polliciti *ad ſpeciem pulcre reſponderunt*; ἄλλα νοέοντες. *Salluſt.* B. I. c. 75., *Ad ea Rex, aliter atque animo gerebat, placide reſpondit.* idem eſt εὐπρεπῶς· quod honeſtum dictu veritati praetenditur, τοῦ λόγου dicitur τὸ εὐπρεπές· αἰτίαν εὐπρεπῆ, *ſpecioſam quae praetexitur cauſam*, ἀφορμὴν εὐπρόσωπον vocat *Pauſan.* IV. p. 288. VALCKEN.

81. Καραδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον] Iſta obverſabantur *Diodoro*, ſcribenti de Corcyraeorum hac ſimulatione, ὡς δέ τινες τῶν συγγραφέων ἱστοροῦσι, ΚΑΡΑΔΟΚΟΥΝΤΕΣ τὰς τοῦ πολέμου ῥοπὰς XI, 15., ſive καραδοκοῦντες τὸ τοῦ πολέμου τέλος, ſicuti C. 3. *Timaeum* auctius hinc Lexicon ſuum feciſſe, Cl. D. *Rubnkenius* patefecit p. 111. Post pauca non obedio Codd., in λέγειν τοιάδε conſpirantibus. Pulcre *Gronovius.*

81. Καραδοκέοντες — τὸν πόλ.] Excitat iſta *Suidas* in Ἀνεκώχευον· in Καραδοκήσοντα deſcripſit ex c. 163., πέμπει ἐς Δελφοὺς Κάδμον, — καραδοκήσοντα τὴν μάχην ᾗ πεσέεται· illic Gelo, hic Corcyraei, L. v, c. 67., Parii ἐκαραδόκεον τὸν πόλεμον τῇ ἀποβήσεται· id eſt περιεσκόπουν ὁποτέροις ἂν πρόσθωνται· *eventum exſpectabant, ut fortunae adplicarent ſua conſilia*; ſive *utrius partis melior fortuna belli eſſet, ut ad eius ſocietatem inclinarent*; quomodo ferme *Livius* loquitur XXXII, c. 21. XXXI, c. 32. conf. XXXV, 48. —— Hanc ſuam in ope Graeciae laboranti ferenda cunctationem, τὴν πρότερον ἀπραγμοσύνην, mitibus verbis excuſare nituntur opem Athenienſium expetentes Corcyraei apud *Thucyd.* I, c. 32. —— *Herodoto* hic dicuntur ἀελπτέοντές μὲν τοὺς Ἕλληνας ὑπερβαλέεσθαι· quae *Suidas* profert in voce Ἀελπτέοντες. In *Heſychio* fluctuant incerti, Ἀελπτέοντες ſcribi debeat an Ἀέλποντες pro Ἀελπέοντες et Ἀελίσποντες. In his iudices deſidero, qui Linguam Graecam tractarunt in ſua amplitudine; hi negabunt Graecum eſſe Ἀέλπειν· fatebuntur ἀελπτεῦντες ſcribendum apud *Homerum* in Il. H. ℣. 310. quia hanc ſolam formam analogia monſtrat eſſe legitimam. Non ab ἔλπω, Ἀέλπω· ſed ab ἄελπτος formatum fuit Ἀελπτεῖν· ſicut ab ἄβλεπτος, Ἀβλεπτεῖν· ab ἄσεπτος, Ἀσεπτεῖν· hoc, omiſſum Lexicographis, habet *Soph* Antig. v. 1350. Ἀβλεπτῶ reſtituendum eſt *Etymologo* in Λεύσσω, pro ἀποβλεπτῶ. Λοξοβλεπτοῦντες *Thomae M.* in v. Διάστροφοι reſtitui debuerat ex MSS. VALCKEN.

100. Διεκρούσαντο τοὺς Ἕλληνας] Latina *Graecos ſummoverunt* inconmoda ſunt et *Porto* damnata. Corcyraeorum

Κρῆτες δὲ, ἐπεί τέ σφεας παρελάμβανον οἱ ἐπὶ τούτοισι ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε· πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς, τὸν θεὸν [a] ἐπειρώτων εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο, „ Ὦ νήπιοι, [b] ἐπιμέμφεσθε „ ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν [c] Μενέλεω τιμωρημάτων Μίνως „ ἔπεμψε [d] μηνίων δακρύματα. ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξ- „ επρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν [e] Καμίκῳ θάνατον γε- „ νόμενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης [f] ἁρ- „ παχθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα". ταῦτα οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, [g] ἔσχοντο τῆς τιμωρίης. Λέγεται γὰρ [h] Μίνεω κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου ἀπικόμενον ἐς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλευμένην, ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χρόνον Κρῆτας, θεοῦ σφι ἐποτρύναντος, πάντας, πλὴν Πολιχνιτέων τε καὶ Πραισίων, ἀπικομένους στόλῳ [i] μεγάλῳ ἐς Σικανίην, πολιορκέειν ἐπ' ἔτεα πέντε πόλιν Κάμικον, τὴν κατ' ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι [k] ἐνέμοντο· τέλος δὲ, οὐ δυναμένους οὔτε ἑλεῖν, οὔτε παραμένειν, λιμῷ συνεστεῶτας, ἀπολιπόντας οἴχεσθαι.

ὡς

Cretes autem, postquam adsciti sunt ab iis Græcis, quibus hoc negocium datum erat, 169
ita faciendum putarunt, ut communiter Delphos mitterent consultores deum rogaturos, numquid sibi satius foret Græciam defendere. Quibus Pythia respondit, o stulti, conquerimini de lacrymis, quas succensens ob ultionem Menelai vobis Minos misit. Quoniam illi quidem non adiuverunt ulcisci illius cædem in Camico factam: vos autem illos ob mulierem e Sparta a viro barbaro raptam. Hæc Cretes allata ubi audiere, ab auxilio ferendo supersedere. Siquidem fer- 170
tur, Minoëm, quum Dædalum vestigans in Sicaniam, quæ nunc Sicilia dicitur, pervenisset, violenta nece occubuisse: interiecto deinde tempore omnes Cretes, præter Polichnitanos et Præsios, divinitus impulsos, cum magna classe in Sicaniam traiecisse, et quinquennio obsedisse Camicum, quam mea ætate Agrigentini incolunt: ad extremum quum neque illam expugnare possent, neque permanere, fame compulsos relicta urbe

abiisse:

a Ἐπειρ. *Arch. V. Pass. Ask.*, olim ἐπηρ. *b* Μέμφεσθε *Arch. V.* *c* Μενέλεω *V. Arch.* vere. Vid. II, 119. VII, 171., antea Μενέλαω. *d* Μηνίων *Arch.*, olim μηνύων. *e* Καμίνῳ id. Habuit *Tzetzes* simillimum suo in libro, alibi tamen Κάμιλον. Vid. *Scaliger* ad *Euseb.* Chron. num. DCCCXIII. *f* Ἀπαχθεῖσαν *Arch.*, ἁρπασθεῖσαν *Vind.* *g* Ἀπέχοντο *Arch.*, ἀπείχοντο *Vind.* *h* Μίνεω *Arch. Paris. B.* Μίνεων *Med. Ask. Pass.*, antea Μίνω. *i* Desideratur in *Brit.* Supra θεοῦ σφι ἐποτ. *Ald.*, θεοῦ σφέας *Ask.*, olim θεοῦ σφε. *k* Ἐνέμαντο *Arch.*, νέμονται *Pass.*

raeorum sane memorata σκῆψις aliud postulabat. *Dionysius Hal.*, eiusdem indicio, Ant. Rom. x. p. 643: ταύτῃ διακρουσάμενος αὐτοὺς τῇ προφάσει, *hac caussatione eludens tribunos.*

5 Ἐπιμέμφεσθε ὅσα ὑμῖν &c.] Haec plana minime. *Reiskius* de coniectura οὔ τι μέμνησθε *non meministis*; potuisset minore molimine οὐ ἐπιμέμνησθε· sed scripti obviam suspicionibus eunt, vulgatum, aut illi simile, tutantes. Erit ergo ἐπιμέμφεσθε ὅσα —— *conquerimini de omnibus illis* ——. Ita ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι *de his conquerentes*, sive *haec incusantes* L. II, 161. Tum congruum veritati ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, quomodo *Arch.* Series enim, ἐπιμέμφεσθε, ὅσα ὑμῖν δακρύματα Μίνως ἔπεμψε μηνίων. Id *Pavius* perspexit, *Reiskius*, insuper, senarium Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα perfectum, sive Pythia eum effuderit, seu casu, ut saepe, fuerit natus, rotundare.

5. Ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε] Apollinem Cretenses interrogabant: εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι· *si res sibi publica fieret melior opem Graeciae ferentibus:* erat haec Delphicum Deum adhibentibus consueta rogandi formula: εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται· εἰ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη, ad quam ille simpliciter nonnunquam respondebat ἄμεινον εἶναι. *Livius* expressit XXIII, c. XI, *si ita faxitis, Romani, vestrae res meliores facilioresque erunt, magisque ex sententia respublica vestra vobis procedet.* et XXV, c. 12., *haec si recte faxitis,* —— *fiet res vestra melior.* Iuxta *Herod.* Pythia respondit Cretensibus: *mala conquerimini, o insipientes, quae multa propter auxilium Menelao latum vobis Minos immisit, iratus quod* &c. atque adeo οὐκ ἄμεινον ἔσεσθαι, isthoc vobis νηπίοις constet experimento: παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω. In hanc ego sententiam Herodotea capienda iudico, quae sic, opinor, scripta nobis prodibunt ex Codd. Ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεω τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα· μηνίων ex *Arch.* enotatum est: Μενέλεω forma nostro est usitata: de ultione loquitur in proximis; hic τιμώρημα est βοήθημα· infra c. 171. bello Troiano non pessimos fuisse tradit Cretenses τιμωροὺς Μενέλεω. Idomeneo Merioneque ducibus, *auxilia Menelao missa Herodoto* dicuntur Μενέλεω τιμωρήματα· sicut *Herculi dono missa* Ἡρακλεῖ δωρήματα *Sophocli* Trach. v. 681. Deum heroumque *irae* saepius immortales proprie dicuntur μηνίματα· neque sane dedecent Minoa, dum esset in vivis, plus aequo cupidum vindictae. —— Minos μηνίων dicitur Graecis, ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο (vid. not. in p. 425, 52.) αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον γενόμενον. Camicum cum venisset in Siciliam ad quaerendum exposcendumque Daedalum, illic tyrannus periit inhonesta morte: λουσάμενος ὑπὸ τῶν Κωκάλου θυγατέρων ἀνῃρέθη, ζέουσαν πίσσαν ἐπιχεαμένων αὐτῷ, *Zenob.* IV, 92. hic sua, quae de Minoë non trita tradit, *Ephoro* forsan debet, aut *Philisto*, quorum narrationes περὶ Δαιδάλου τῆς ἀφίξεως πρὸς Κώκαλον, ut exempla pueris legenda, commendat *Theon* Progymn. pag. 16. Minois mortem, diverse narratam *Diodoro* IV, c. 79. *Pausaniae* VII. p. 521., aliis, quos in Creta p. 133. *Meursius* citant et *Phil. Cluver.* Sic. Ant. p. 31. et 221. quaeque veterem praeterea spectant historiam probabiliter tractaverat *Sophocles* in perdito dramate Καμικίοις· bis apud *Athen.* legitur Καμικοῖς· ante hos XV. annos dedit ad me literas *A. Heringa*, in quibus significabat scribendum Καμικίοις. Satyrico quippe dramati nomen inditum a Choro, sicut Trachiniis, Troasin, aliisque: placebit, sat scio, doctis viris amici mei emendatio. VALCKEN.

12. Λέγεται γὰρ Μίνεω] Miram regii nominis formam, redituram C. 171., nolui repudiare: imperant praestantissimi Codd.; ceteroqui τὸν Μίνω, τὸν Μίνωα cum Poëta plures scriptitant. Caedem Minois, Cocali fraude patratam, exponit *Diodorus* L. IV, 79. et *Conon* Narr. XXV.

15. Θεοῦ σφι ἐποτρύναντος] Veterem *Aldi Camerarii*que, propagatam in pleraque Lexica et Thesaurum *Stephani*, scripturam reduxi, quippe *Homeri* Odyss. B, 417. protectam auctoritate, Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν Ὅπλων ἅπτεσθαι. Qui θεοῦ σφέας optaverint, utantur schedis *Ask.*; res, modo turpis macula eluatur, levis erit momenti. Cretae *Polichnitanos* et *Praesios* illustrat *Meursius* Cretae suae L. I, 14. A Praesiis discrepant *Stephan. Byz.* Πριαίσιοι et Πριαισιεῖς eiusdem insulae, quos ΠΡΙΑΝΣΙΟΥΣ *Holstenius* et *Edm. Chisbull* Ant. Asiat. p. 127. ob priscas foederum tabulas esse iubent, fortasse, quam decebat, confidentius. Memini bene numum ΠΡΙΑΙΣΙΕΩΝ inter *Wildianos* videre, habuitque similem *Harduinus* Pop. et Urb. Num. p. 409. Verum obiter illud.

20. Λιμῷ συνεστεῶτας] *Fame contractos* vox ista designat; λιμῷ πιεζομένους atque εἰς ἐλάχιστον veluti συναχθέντας. *Aridos*, et *fame contabefactos* dixisse quempiam veterum λιμῷ συνεσκλεῶτας non opinor; sed dixerunt certe λιμῷ ἀποσκλῆναι et κατασκλῆναι· vid. *Ti. H.* in *Lucian.* p. 442., quique, si nobiscum mansisset, in arte Critica *Hemsterhusio* fuisset inter nostrates *longo sed proximus intervallo*, *Io. Pierson* ad *Moer.* p. 50. Alterum illud est *Herodoti*, qui IX, c. 88. dixit λιμῷ συστάντας καὶ καμάτῳ, *fame atque labore enectos*, *Valla.* Permutantur interdum καθεστηκὼς, κατεσκληκὼς et συνεστηκώς. *Hesych.* Συνεστηκὼς, συνηγμένος. Iustitia *Chrysippo* pingitur σκυθρωπὴ, καὶ συνεστηκὸς ἔχουσα τὸ πρόσωπον, apud *A. Gellium* N. A. XIV, c. 4. —— Quam a Cretensibus in Iapygia conditam narrat, urbem hic Ὑρίην cum dictam invenerint *Strabo*, *Steph. Byz.* *Eustath.* cur ex vitiosa sui Cod. lectione *Gronovius* Ὑρηΐην nobis effingit? VALCKEN.

24. Ὑρίην

abiiſſe: et dum circa Iapygiam curſum tenerent, ingenti eos tempeſtate adorta, in terram fuiſſe eiectos: laceratisque navibus, quia nullus in Cretam receptus oſtendebatur, illic ſubſidentes urbem Hyriam condidiſſe: et mutato nomine pro Cretibus Iapyges Meſſapios eſſe effectos, et pro inſulanis continentis incolas: et ab urbe Hyria alias incoluiſſe: quas diu poſt Tarentini evertentes, magnam in ruinam devenere, ut hæc maxima cædes omnium quas novimus, extiterit, tum ipſorum Tarentinorum, tum Rheginorum, qui a Micytho Chœri filio ad tria millia civium adacti opem ferre Tarentinis, interiere. Ipſorum autem Tarentinorum qui cæſi ſunt, numerus non eſt initus. Micythus autem, quum Anaxilai famulus eſſet, procurator Rhegii relictus, ubi ex ea urbe excidit, Tegeam Arcadum incoluit, compluresque
171 ſtatuas in Olympia conſecravit. Sed mihi Rheginorum et Tarentinorum res ſint interpoſitio hiſtoriæ. In Cretam igitur deſolatam Præſii aiunt cum alios homines, tum præcipue Græcos immigraſſe: tertiaque a morte Minois ætate, res Troianas fuiſſe, in quibus non deterrimos extitiſſe Cretes Menelai defenſores: et ob id eos Troia reverſos una cum ſuis pecoribus fame peſtilentiaque correptos, iterumque deſolatam Cretam cum reliquis a tertiis Cretenſibus ha-

ὡς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γενέσθαι [a] πλώοντας, ὑπολαβόντα σφεας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν. συναραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, οὐδεμίην γάρ σφι ἔτι [b] κομιδὴν 437
ἐς Κρήτην φαίνεσθαι, ἐνθαῦτα [c] Ὑρίην πόλιν κτίσαντας, καταμεῖναί τε· καὶ μεταβαλόντας, ἀντὶ μὲν Κρητῶν, [d] Ἰήπυγας Μεσσαπίους γενέσθαι, ἀντὶ [e] δὲ τοῦ εἶναι νησιώτας, ἠπειρώτας. ἀπὸ δὲ [f] Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλλας οἰκῆσαι, τὰς δὴ Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕστερον πολλῷ ἐξανιστάντες, προσέπταισαν μεγάλως· ὥστε φόνος Ἑλληνικὸς μέγιστος οὗτος δὴ ἐγένετο πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτέων τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίνων· οἱ ὑπὸ Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀστῶν, καὶ ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνοισι, ἀπέθανον τρισχίλιοι οὕτω. αὐτέων δὲ Ταραντίνων οὐκ ἐπῆν ἀριθμός. ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκέτης ἐὼν Ἀναξίλεω, ἐπίτροπος Ῥηγίου [g] κατελέλειπτο οὗτος. ὅσπερ ἐκπεσὼν [h] ἐκ Ῥηγίου, καὶ Τεγέην τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας, ἀνέθηκε ἐν Ὀλυμπίῃ τοὺς πολλοὺς ἀνδριάντας. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίνους τε καὶ Ταραντίνους, τοῦ λόγου μοι παρενθήκη γέγονε· ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖσαν, ὡς λέγουσι Πραίσιοι, ἐσοικίζεσθαι ἄλλους τε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα Ἕλληνας. τρίτῃ δὲ γενεῇ μετὰ [i] Μίνεω τελευτήσαντα, γενέσθαι τὰ Τρωϊκά· ἐν τοῖσι οὐ φλαυροτάτους φαίνεσθαι ἐόντας Κρῆτας τιμωροὺς Μενέλεω. [k] ἀντὶ τουτέων δέ σφι ἀπονοστήσασι ἐκ [l] Τροίης, λιμόν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι προβάτοισι· ἐς τε τὸ δεύτερον ἐρημωθείσης Κρήτης μετὰ τῶν ὑπολοίπων τρίτους αὐτὴν νῦν νέμεσθαι Κρῆτας.

a Πλέοντας *Arch. Ask. Vind.* *b* Explicat hinc *Suid.* in Voc., tum ſupra οὐδεμίαν *Arch. Vind. Ask.* *c* Ὑρηδίην *Paſſ.* et *Med.*, Ὑρηδίλλην *Ask.* vulgatum novit *Steph. Byz.* in *V.* et *Euſtath.* ad Perieg. v. 378., *Strabo* Οὐρίαν ſcribit L. VI, p. 431. *d* Γεν. Ἰήπ. Μεσσαπ. *Arch. Paſſ. Ask.*, bono ordine. *e* Δὲ εἶναι iidem et *Vind.*, vulgo τοῦ, minime utile, interponitur. *f* Ὑρηδίης *Paſſ. Med.* Ὑριλλίης *Ask.*, tum ſtatim ἃς uterque. *g* Καταλελ. *Vind.*, in *Arch.* poſt hoc verbum interſtinguitur, et οὗτος ὥσπερ. *h* Deſit *Arch.*, et τὴν Ἀρκάδος. *i* *Med.*, ſed ν ſupra ultimam ſyllabam oſtentans, *Paſſ. Ask. Arch. Paris. B.*; Μίνωα olim. *k* Ἀντὶ τούτ. *Arch. V.* quod verius ob C. 169., olim ἀπό. *l* *Arch. Med. Paſſ. Ask. Valla*, Κρήτης *Ald.* et alii.

24. Ὑρίην πόλιν κτίσαντας] Ex *Med.* et conſentaneorum ſcriptura nihil extrico: Ὑρηΐην voluiſſe, anceps viri Celeb. ſuſpicio eſt, ceteris praeſertim Ὑρίην tuentibus. *Strabonis* enim Οὐρίαν mendoſe ſcribi conſentiunt *Cluverius* Antiq. Ital. L. IV. p. 1247. et *Meurſius* L. IV. Cret. C. 5., tum maxime *Alex. Symmach. Mazochius* Comment. ad aeneas Tab. Heracleenſes p. 95., veriſſime p. 537. adſcribens τὰς ἄλλας οἰκῆσαι, continuo ſuccedens, notare, *alias condidiſſe*, quomodo *Valla* ex οἰκίσαι ſui libri, et probe quidem: namque οἰκεῖν et οἰκίζειν, quod ille perſuadere nititur, tantundem valere Graecis, id vero ſermonis habitus reſpuit. Illud a veritate quoque, *Cretenſes, qui poſtea Iapyges vocati, tribus generationibus, h. e. annis trecentis Troiae excidium praeceſſiſſe*, abludit longiſſime. Et huc ſtupenda trahitur argumentatione, quod deinceps ſequetur, τρίτῃ δὲ γενεῇ μετὰ Μίνεω τελευτήσαντα γενέσθαι τὰ Τρωϊκά. Taceo, neque enim occultum eſt, τρεῖς γενεὰς pro Noſtri more centum duntaxat annos abſolvere L. II, 142. At ſunt in egregio Conmentario plura, feſtinatius deproperata.

32. Οἱ ὑπὸ Μικύθου &c.] Malunt οἷα ὑπὸ ——, tum ἀστῶν vocem pravam videri, in primis οὕτω, e marginali cera temere ingeſtum. Quas quidem ſuſpiciones auctoribus non invideo: οἱ τῶν ἀστῶν Scriptoris more Rhegini illi ſunt, a Micytho auxiliatum miſſi: ἀπέθανον τρισχίλιοι οὕτω non aliud, ac ὁμοίως *Heſychii*, ſive, τὸν αὐτὸν τρόπον, uti opportune vir doctus Miſcell. Obſerv. T. III. p. 145.

32. Ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀστῶν] A *Valla* bene converſa miror, cur ſe vir D. neget intelligere: τῶν περιοίκων ἀναγκαστοὺς dixit VI, c. 58. *Venire coacti*, ἀφικέσθαι ἀναγκαζόμενοι, more ſcribendi, quem valde noſter adamavit, hic dicuntur ἀναγκαζόμενοι καὶ ἀπικόμενοι. Tarentinis a Micytho coacti auxiliares, *tria tum civium millia ceciderunt*, ἀπέθανον τρισχίλιοι οὕτω· poſtrema vox, ſaepe ſic adhibita, tentari non debebat. Non definit numerum caeſorum, cladem tamen Tarentinorum Rheginorumque ſuo loco *Diodorus* enarrat XI, c. 52. VALCKEN.

35. Ὁ δὲ Μίκυθος] Donaria Olympica, quae dedicavit ex voto, variis locis memorans, decies virum optimum Σμίκυθον vocat *Pauſanias*, cui V, p. 447. ex *Herodoto*, fuiſſe dicitur δοῦλος καὶ ταμίας τῶν Ἀναξίλα χρημάτων· ſic ἐπίτροπον accepit *Herodoti*, qui I, cap. 108. Harpagum fuiſſe ſcribit πάντων ἐπίτροπον τῶν Ἀστυάγεος· apud recentiores iſthoc uſu ſaepe vox uſurpatur. De tutela filiorum herilium, quam fideliſſime Micythus adminiſtravit, nihil *Herodot.* aut *Pauſan.*, memoria digniſſima poſteris tradidit *Diodor.* XI, c. 66. et c. 48. Ut apud *Herod.* *Iuſtino* dicitur et *Macrobio*, p. 238., *Micythus*, qui Σμίκυθος eſt *Pauſaniae*. vid. *Weſſ.* ad *Diodor.* l. c. et *H. Vales.* ad Exc. ex *Diod.* p. 550. Eidem *Diodoro* dux quidam Μίκυθος memoratur ad Olymp. 117. L. XIX, c. 88. πρὸς Μίκυθον, ſcribendum apud *Dionys. Halic.* II. p. 190, 20. vid. epigr. ap. *Kuſter.* ad *Suid.* T. III. p. 267. Σμικύθου meminit *Demoſth.* p. 241. *Ariſtoph.* Ἐκκ. ℣. 293., Innotuerunt et Σμικυθίων· Σμικρίων· Σμικρίνης· a Dialecto pendet in propriis etiam nominibus ſaepenumero ſcribendi diverſitas. VALCKEN.

36. Κατελέλειπτο οὗτος· ὅσπερ &c.] Non diſplicet diſtinguendi in *Arch.* modus: nunc certe nexus minus adconmodatus cernitur. Micythi, optimae fidei tutoris, celebratiſſima in *Diodori* L. XI, 48. et 66. et *Pauſaniae*, cui Σμίκυθος, L. V, 26., ubi et ſtatuae apud Olympiam ab illo dedicatae, memoria. *Iuſtinum*, *Macrobium*, aliosque hominis praedicatores non moror.

40. Ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημ.] Nihil habent ἐσοικίζεσθαι, et cetera, a quo pendeant: quae τὴν παρενθήκην antecedunt, illa verbo nitebantur λέγεται· poſt illam vocula requiritur in talibus uſitata: videbatur amico meo ὡς in ὦν mutandum; idem et ego requiri ſuſpicor, ſuo ſic forte loco collocandum: Ἐς ὦν τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖσαν λέγουσι Πραίσιοι ἐσοικίζεσθαι ἄλλους τε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα Ἕλληνας· neque diſpliceret Ἐς δὲ ὦν· quod aliquando minus conſiderate reieci. Videtur mihi ſic legiſſe *Valla*, dum vertebat. *In Cretam igitur deſolatam Praeſii aiunt* &c. Praeſiorum erat iſta narratio, qui Ἐτεοκρῆτες, non participes expeditionis in Sicaniam, domi manſerant. —— Μίνω *Gronovius* hic in Μίνεω, ſupra in Μίνεων non debebat deformare; qui mox veram lectionem reſtituit σφὶ ἀπονοστήσασι ἐκ Τροίης, quam tamen abſque membrana *Flor.* ex *Valla* didiciſſemus et *Arch.* Pro, ἀπὸ τουτέων δὲ ex iisdem legerem ἀντὶ τούτου δὲ, *et ob id*: hoc commendat reſponſum c. 169. VALCKEN.

47. Μετὰ τῶν ὑπολοίπων τρίτους &c.] Haec artiſſime,

τας. ἡ μὲν δὴ Πυθίη ὑπομνήσασα ταῦτα, ἔσχε βουλομένους τιμωρέειν τοῖσι Ἕλλησι. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τοπρῶτον ἐμήδισαν, ὡς [a] διέδεξαν, ὅτι οὔ σφιν ἥνδανε τὰ οἱ Ἀλευάδαι ἐμηχανέωντο. ἐπεί τε γὰρ [b] ἐπυθέατο τάχιστα μέλλοντα διαβαίνειν τὸν Πέρσην ἐς τὴν Εὐρώπην, [c] πέμπουσι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔσαν ἁλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδας, ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω [d] φρονευσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ [e] τούτους τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον, „Ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσσαλίη τε καὶ ἡ σύμπασα [f] ᾖ Ἑλλὰς ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου. ἡμεῖς μέν νυν ἑτοῖμοι [g] εἰμὲν συμφυλάσσειν. πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατιὴν πολλήν· ὡς εἰ μὴ [h] πέμψετε, ἐπίστασθε ἡμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ. οὐ γάρ τοι προκατημένους τοσοῦτο πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μούνους πρὸ ὑμέων δεῖ ἀπολέσθαι· βοηθέειν δὲ [i] οὐ βουλόμενοι, ἀναγκαίην ἡμῖν οὐδεμίην οἷοί τέ ἐστε προσφέρειν. οὐδαμᾶ γὰρ ἀδυνασίης ἀνάγκη κρέσσων 438 ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοί τινα σωτηρίην μηχανεώμενοι". ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἐβουλεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν φυλάξοντα τὴν ἐσβολήν. ὡς δὲ συνελέχθη ὁ στρατὸς, ἔπλεε δι' Εὐρίπου. ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιΐης ἐς [k] Ἄλον, ἀποβὰς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτοῦ καταλιπών. καὶ [l] ἀπίκετο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν, ἥπερ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρει παρὰ Πηνειὸν ποταμὸν, μεταξὺ δὲ [m] Οὐλύμπου τοῦ οὔρεος ἐόντα καὶ τῆς Ὄσσης. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων κατὰ μυρίους [n] ὁπλῖται συλλεγέντες καί σφι προσῆν ἡ [o] τῶν Θεσσαλῶν ἵππος· ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνετος ὁ Καρήνου [p] ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένεος μέντοι ἐὼν οὐ τοῦ βασιληΐου· Ἀθηναίων δὲ, Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγας

habitari. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Græcis auxilia animatos cohibuit. At Thesſali neces- 172
ſitate ſubacti circa initia Medorum partes foverunt, quum oſtenderent non placere ſibi quæ Aleuadæ excogitasſent: nam quumprimum audierunt Perſam traiicere in Europam, legatos ad Isthmum mittunt, ubi proviſores Græciæ delecti e civitatibus coacti erant, quæ de Græcia meliora cogitabant. Ad quos postquam venere legati Thesſalorum, ita verba fecere, Viri Græci, Olympicum ingresſum cuſtodiri expedit, ut Thesſalia pariter atque omnis Græcia ſit ſepta ab bello. Nos equidem ad cuſtodiendum ſimul parati ſumus: ſed vos quoque debetis multum mittere copiarum; quas niſi mittatis, ſcitote nos pactionem inituros esſe cum Perſa. Neque enim decet nos adeo ante ceteram Græciam poſitos pro vobis ſolos occumbere. Quibus ferre opem ſi recuſatis, nullam poteſtis iniungere necesſitatem. Nulla namque fortior necesſitas est imbecillitate. Itaque noſmet ipſi aliquam ſalutem comparare conabimur. Hæc Thesſa- 173
li. Ob quæ Græci illuc mittendum decrevere exercitum pedeſtrem per mare ad ingresſum cuſtodiendum. Exercitus, ubi coactus est, per Euripum navigavit. Qui postquam ad Alum Achaiæ pervenit, egresſus, relictis illic navibus, in Thesſaliam contendit, et ad Tempe pervenit, ad ingresſum, qui ab inferiore Macedonia in Thesſaliam fert, iuxta amnem Peneum inter Olympum et Osſam montes. Ibi caſtra poſuere Græci, ad decem millia gravis armaturæ coacti: quibus aderat Thesſalorum equitatus, ducibus Lacedæmoniorum quidem Euæneto Careni filio, delecto ex polemarchis, quamquam non esſet e regio genere; Athenienſium autem, Themiſtocle Neoclis filio. Verum paucos il-

a Δὲ ἔδοξαν *Arch.*, mox οὔ σφι οἱ ἥνδ. *Ask.* *b* Ἐπύθοντο *Pasſ.* *c* Πέμπουσι γὰρ *Arch.* *d* Προνοεουσέων *Pasſ. Ask. Arch. V.*, aliter *Galeus.* *e* Τούτοις *Arch.* *f* Ἑλλὰς σκέπη τοῦ πολέμου ᾖ *Arch.* *g* Ἐσμὲν *Pasſ. Ask.* *h* Πέμψητε *Vind.*, haud male. *i* Βουλομένοισι *Arch.* tantum. *k Med. Arch. Pasſ. Ask.*, Ἄλλον *Ald.*, *Algas Valla*, prave. *l* Ἀπίκετο *Med. Pasſ. Ask. Paris. A.*, ἀπίκατο *Arch. V.*, ἀπικέατο *Ald.* et alii. *m* Ὀλ. τε ὄρεος *Arch. V.* *n* Ὁπλίτας *Arch. Pasſ. Ask.* ora *Steph.* *o* Abest ab *Arch. Vind.* *p Med. Pasſ. Ask.*, deest ἐκ *Ald.* et ceteris. Mox *Ald.* ἐὼν τοῦ βασ. ſine negatione.

me, olim commate ante τρίτους divulſa, iunxi. Οἱ ὑπόλοιποι, qui famem et peſtem evaſerant, cum tertiis Cretam advenis postea incoluerunt. Stant mecum Cl. *de Pauw* et *Abreſch.* Opinor autem in *Herodoti* oculis *Homeri* Odysſ. T. v. 175., ubi de inſulae habitatoribus et varia origine, fuisſe.

49. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης &c.] *Pavii* acumen ſcopas hic animadvertit disſolutas. *Nam quid? an Thesſali Medorum partes ſequebantur, cum propalam oſtendebant, ſibi diſplicere, quod ab Aleuadis factum?* Quae tamen in verbis eorumque cohaerentia mens. Velle Scriptorem, Thesſalos, Aleuadarum dominatione presſos, primis belli initiis ad Perſas inclinasſe: cognitis autem perfidorum conſiliis, ad Graeciae concilium legatos de conmuni ſalute miſisſe. Itaque, aut excidisſe aliquid, aut fuisſe olim, τοπρῶτον μηδίσαντες διέδεξαν, ὅτι οὔ σφιν ἥνδανε —— *cum principio Medorum partes fovisſent, oſtenderunt ſibi non placere.* —— Non profecto inutiliter. Mihi ex ſchedis *Arch.*, parum adiutis, placuisſe memini, ὡς δὲ ἔδεξαν, *ita vero demonſtrarunt*, ſibi *diſplicere* &c. ὡς δὲ hoc fere modo L. IX, 34 Sed coniecturae non indulgeo.

60. Ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου] Male abſentiam praepoſitionis in Cod. *Arch.* laudavit *Th. Galeus.* Redibit c. 215. ἔσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου Quo de genere plura L. I, 143.

66. Οὐδεμίην οἷοί τέ ἐστε προσφέρειν] *Nec debetis, neque aequum erit*; qualem dictionis uſum explicuimus et excusſimus antea. Nimium ſane et ſolo e docti viri arbitrio pendens, αἰτίην ἡμῖν οὐδεμίην δίκαιοί ἐστε προφέρειν, *nullam nobis culpam obiectare iure poteritis.* Ἀναγκαίην ſequentia defendunt: estque ſaepe verisſimum, Κρεῖσσον οὐδὲν ἀνάγκας *Euripid.* Alceſt. v. 965.

73. Τῆς Ἀχαιΐης ἐς Ἄλον] Nomen urbis litera liberavit ſuperflua *Gronov.* Urbis incolas Ἀλέας dixit *Demoſthenes* more istius aevi ſcriptoribus uſitato: ſic legit *Harpocr.* ubi noſtris in Edd. *Dem.* vulgatur: διαλλάττειν τοὺς Ἀλεῖς πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, p 205, 64. infra οἱ Ἀλεῖς recte ſcriptum §. 68. ſed τοὺς Ἀλέας dicebant: alterum apud eumdem recurrit p. 238, 316. recte ſcribitur p. 236., Ἄλου πολιορκουμένου· et p. 88, 1. Φαρσαλίοις Ἄλον παρέδωκεν· ad hunc locum notata ubi citat *Ulpianus*, qui vocatur, p. 205, 64., nomen Ἄλος in ὅλως fuit depravatum: mendoſa apud *Suidam* ſic posſunt quodammodo redintegrari, ſi legatur: Ἀλέας —[Ἄλος] πόλις Θεσσαλική· οἱ δὲ πολῖται Ἀλεῖς. VALCKEN.

79. Ὁπλῖται συλλεγέντες] Eadem redibunt IX, c. 29. et c. 27., συλλεγῆναι. Alibi συλλεχθεὶς, συλλεχθῆναι et ſimilia noſtro frequentantur: nihil quidem interest utrum ſcripserit, ſed ſcripſisſe tamen videbitur ista talia ad eamdem normam. Contra apud *Demoſthenem* uno loco praebent Editiones συλλεχθέντες· Codices vero συλλεγέντες· hoc iure *Pierſonus* alteri praetulit ad *Moer.* Att. p. 208. Aetate *Demoſthenis* ſuaviores istas formas probabant Attici; aſperiores aetate *Herodoti.* VALCKEN.

81. Εὐαίνετος ὁ Καρήνου] *Diodori* Συνετὸς est L. XI, 2., perperam ſcriptus. Polemarchi, e quibus Euaenetus, Spartanorum regum in caſtris atque expeditione primarii fuerunt adminiſtri apud *Thucydid.* V, 66., in civitate aliis, de quibus *Nic. Cragius* Reip. Spartan. L. II, 14., inpoſiti negotiis. Hinc vero, ab illo neglectum, cognoſcimus, regio plerumque genere fuisſe: *Aldum* enim, particulam negantem omittentem, bene *H. Stephan.* ex Codd. conſenſione correxit.

84. Ἀγ-

illic dies morati ſunt: advenientes enim ab Alexandro Amyntæ filio viro Macedone legati, ſuaſerunt eis ut diſcederent, ne in illo ingreſſu perſtantes, ab exercitu irrumpente proculcarentur; multitudinem terreſtrem nauticamque indicando. Horum conſilio Græci, nam et bene ſibi conſuli, et bono erga ipsos animo Macedo eſſe videbatur, obtemperaverunt. Quamquam mihi videtur diffidentia id ſuaſiſſe, quum audirent alium etiam eſſe in Theſſalos ingreſſum per Perrhæbos, in ſuperiori Macedonia, iuxta urbem Gonnon, qua et tranſivit exercitus Xerxis. Ita Græci ad naves regreſſi, rur-
174 ſus ad Isthmum ſe receperunt. Hæc fuit in Theſſaliam ſumpta expeditio, dum rex in Europam ex Aſia tranſiturus erat, et Abydi iam agebat. A ſociis autem deſerti Theſſali, ita prompti ad Medos tranſiere, iam nihil ambigentes, ut in rebus gerendis ſeſe re-
175 gi præſtiterint utiliſſimos. Græci autem ad Isthmum reverſi, ob ea quæ ab Alexandro dicta erant, conſultabant et qua bellum ſtatuerent, et quibus in locis, evicitque hæc ſententia, ut præſidio aditum Thermopylarum cuſtodirent, quippe qui videbatur et anguſtior quam ille Theſſaliæ, et ſimul ipsorum terræ propinquior. Nam, ſemitam qua intercepti ſunt apud Thermopylas, ne quidem noverant illi Græci, qui capti ſunt, prius quam ingreſſi Thermopylas ab Trachiniis ſciſcitati ſunt. Hunc igitur aditum tuendo decreverunt, non ſinere barbarum tranſire in Græciam, utque claſſis navigaret in Hiſtiæotidis orae Artemiſium. Hæc enim loca

γας ἡμέρας ἐνθαῦτα. ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀμύντεω, ἀνδρὸς Μακεδόνος, συνεβούλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μηδὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ, καταπατηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ [a] ἐπιόντος· σημαίνοντες τὸ πλῆθος τῆς στρατιῆς καὶ τὰς νέας· ὡς δὲ οὗτοί σφι ταῦτα συνεβούλευον, χρηστὰ γὰρ ἐδόκεον συμβουλεύειν, καί σφι εὔνοος ἐφαίνετο [b] ἐὼν ὁ Μακεδὼν, ἐπείθοντο. δοκέειν δέ μοι, ἀῤῥωδίη ἦν τὸ πείθον, ὡς ἐπύθοντο καὶ [c] ἄλλην ἐοῦσαν ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν ἄνω Μακεδονίην διὰ Περῥαιβῶν κατὰ [d] Γόννον πόλιν, τῇπερ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Ξέρξεω. καταβάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς νέας, ὀπίσω ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰσθμόν. Αὕτη ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην [e] στρατιὴ, βασιλέος τε μέλλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίης, καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ [f] ἐρημωθέντες συμμάχων, οὕτω δὴ ἐμήδισαν προθύμως, οὐδέ τι ἐνδοιαστῶς, ὥστε ἐν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλέϊ ἄνδρες ἐόντες χρησιμώτατοι. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεί τε [g] ἀπίκατο ἐς τὸν Ἰσθμὸν, ἐβουλεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα [h] ἐξ Ἀλεξάνδρου, ᾗ τε στήσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἵοισι χώροισι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι ἐσβολὴν φυλάξαι. στεινοτέρη γὰρ ἐφαίνετο ἐοῦσα τῆς ἐς [i] Θεσσαλίην, [k] καὶ ἅμα ἀγχοτέρη τε τῆς ἑωϋτῶν. τὴν δὲ ἀτραπὸν δι' ἣν ἥλωσαν οἱ ἁλόντες Ἑλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, οὐδὲ ᾔδεσαν ἐοῦσαν πρότερον ἤπερ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο [l] Τρηχινίων. ταύτην ὦν ἐβουλεύσαντο φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν, μὴ παριέναι ἐς 439
τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέειν [m] γῆς τῆς Ἱστιαιώτιδος ἐπὶ Ἀρτεμίσιον. ταῦτα γὰρ

a Τοῦ ἐπ. *Arch.* *b* Deſit *Arch. Vind.* *c* Ἄλλη iidem, quod tolerari potest. *d* Γόνον *Arch.*, uti ſolet. *e* Ἐσβολὴ margo *Steph.* Praeſtat στρατηΐη ex crebra permutatione, et ita *Valla.* *f* Ἠρημωθ. *Arch.* Mox οὐδ' ἔτι ἐνδοιάστως ex *Reiskii* facili coniectura. *g* *Med. Arch. V. Paſſ. Ask.*, in *Aldo* et aliis ἀπικέατο. *h* Ἐξ Ἀλ. ora *Steph. Arch. Brit. Paſſ. Ask.*, ceteri ὑπ' Ἀλ. *i* *Med. Paſſ. Ask.*, alii ἐν Θεσσαλίῃ. *k* Καὶ μία *Arch. V.*, ἀγχοτέρη est apud *Suid.* in Voc. ex hoc loco. *l* Τριχ. *Arch.* *m* Τῆς Ἱστιαιώτ., omiſſis ἐπὶ γῆς, *Arch. Vind.*, γῆς τῆς Ἱσ. *Paſſ. Ask. Brit.*, prius erat ἐπὶ γῆς τῆς.

84. *Ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου*] *Venientes ab Alexandro nuncii.* Iſtius Alexandri, tanquam Φιλέλληνος, ſed huius inprimis beneficii ſaepius Athenienſes grati meminerunt. Hanc reſpicit *Herodoti* narrationem, ex *Damaſte* diverſa quaedam admiſcens, inter Socraticas Epiſtolae 28. ſcriptor, adverſus *Iſocratem* ad Philippum datae: *Speuſippum* auctorem dat *L. Allatii* haud abſurda coniectura; cui quidpiam obmoviſſe *Pearſonum* in Vind. *Ignat.* aut *Bentleium* in Diſſ. de Epiſt. *Phalar.* non opinor. De *Iſocrate*, debuerat, inquit malevolus ille, *τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ σοῦ προγόνου, καὶ τῶν ἄλλων τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένας εὐεργεσίας ἐξαγγέλλειν·* quod primum ille ponit beneficium, legatos Alexander Darii (hunc dicere, non Xerxen debebat) contrucidari iuſſit, haud ſanequam ut Graecis gratificaretur, ſed ut ulciſceretur iniuriam ſibi ſuisque factam: *ὕστερον δὲ*, addit, *στασιαζόντων* (ſcribendumne *πλησιαζόντων*,) *τῶν βαρβάρων οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ ἡμέτερον* (L. *ὑμέτερον*) *Ἡράκλειον ἀπήντησαν· Ἀλεξάνδρου δὲ τὴν* —— *Θετταλῶν προδοσίαν τοῖς Ἕλλησι μηνύσαντος, ἀναζεύξαντες οἱ Ἕλληνες δι' Ἀλέξανδρον ἐσώθησαν·* tandem ſubdit: *καί τοι τούτων χρῆν μὴ μόνον Ἡρόδοτον καὶ Δαμάστην μεμνῆσθαι τῶν εὐεργεσιῶν*, *ſed et*, *ſecundum ſuam legem*, *artis oratoriae ſcriptorem*; poſtrema, in iſtum olim ſenſum ſcripta, nigrae ſunt loliginis plena, neque *Speuſippo* diſconveniunt. De *Heracléo* Macedoniae, deque *Heracléa*, *in radicibus Oetae montis ſita*, hic non eſt agendi locus. VALCKEN.

85. *Συνεβούλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι*] Conſilium Alexandri Macedonis ſuaſionemque, laudato *Herodoto*, Scriptor Epiſtolae XXVIII. inter Socraticas *Allatii* his exſequitur: *ὕστερον δὲ στασιαζόντων (πελαζόντων) τῶν βαρβάρων, οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ ὑμέτερον Ἡράκλειον ἀπήντησαν, Ἀλεξάνδρου δὲ τὴν τῶν Ἀλεύαυ καὶ Θετταλῶν προδοσίαν τοῖς Ἕλλησι μηνύσαντος, ἀναζεύξαντες οἱ Ἕλληνες δι' Ἀλέξανδρον ἐσώθησαν.* In quis, poſtulante re, *ἡμέτερον Ἡρακλ.* mutavi et *τὴν Ἀλέου*, prava ab *Allatio* relicta. *Valckenarii* non diſpar coniectura fuit ab C. 6., ſed hic operoſior. Cetera partim falſa, partim ab *Herodoti* mente aliena ſunt.

99. *Οὕτω δὴ ἐμήδισαν προθ.*] *Tum vero Theſſali Perſarum partes animoſe ſunt ſequuti.* Incerti verba *Suidas* habet in *Ἐμήδισαν· μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Θεσσαλοὶ ἐμήδισαν, δείσαντες τὴν ἀπόφραξιν τῶν Τεμπῶν·* ſed quae praebet in *Ἀγχότερος*, *Kuſtero* non deſignata, *Herodoti* verba ſunt ex proximo cap. petita: *στεινοτέρη ἐφαίνετο καὶ ἀγχοτέρη ἡ ἐσβολή.* In his dum frequens recurrit mentio *τῆς ἐσβολῆς*, *introitus* in Theſſaliam, alieno vocem loco poſuerat librarius in Cod. MS. initio cap. 174., *Αὕτη ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην ἐσβολή·* ubi vulgatur *στρατιὴ*, ſcribi debet *στρατηΐη*. —— Sed vero quod margo dat *Steph.* c. 175., *πρὸς τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου·* pro *ὑπ' Ἀλ.* illud, a correctoribus non exſpectandum, ſi habent et alii Codd. probarem ut Herodoteum: *τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεος*, eſt L. III, c. 71. *τὸ ποιηθὲν ἐξ Ψαμμιτίχου*, II, c. 151. *τὸ προσαχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου*, I, c. 114. apud *Quintilian.* I. O. VI, p. 511., *puer* —— *ex paedagogo ſe vellicari reſpondit.* Paſſivis *ἐκ* frequenter ſic adiungunt Tragici: in Tragoediis, quae ſuperſunt, non puto reperiri dictum ſervatum *M. Antonino* VII, c. 41. *Εἰ δ' ἠμελήθην ἐκ θεῶν.* In *Longino*, caſtigatiſſimo ſcriptore, a *Zach. Pearcio* revocatum, non feret ut puto, *Io. Toupius*, Longino digniſſimus futurus editor, Sect. IX, 30., *ἐκ Κίρκης συοφορβουμένους.* *Tan. Faber* bene correxit *ἐν Κίρκης·* prout *Plutarch.* etiam dederat II, p. 52., D. ſed non illa ſocios Ulyſſis fecit *συοφορβοὺς*, verum *συῶν μὲν ἔχειν κεφαλὰς, φωνήν τε, δέμας τε.* ſcribamus itaque totidem literis, *συομορφουμένους.* VALCKEN.

3. *Λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου*] Revertit *Herodoto* adſueta dictio. Talis L. III, 71. *τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεος*, et ſine numero aliae.

13. *Γῆς τῆς Ἱστιαιώτιδος ἐπὶ Ἀρτεμίσιον*] Non obliviſcor *φοιτᾶν* —— *ἐπ' ὕδωρ ἐπὶ τὴν Ἐννεάκρουνον* libri VI, 137., nec huius libri C. 173. *καὶ ἀπίκετο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν*, recte poſita, ſed ad olim hoc collocatum loco haud gemina. Iure MSS. praepoſitionem auferunt, noxiam et inutilem. *Γῆς* autem *τῆς Ἱστιαιώτιδος τὰς παραθαλλίας κώμας* L. VIII, 23. memorans aliquid inſuper moliminis vetat.

γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ, ὥστε πυνθάνεσθαι τὰ κατ' [a] ἑκατέρους ἐόντα. Οἵτε χῶροι οὕτως ἔχουσι· τοῦτο μὲν τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηϊκίου ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς [b] στεινὸν πόρον, τὸν μεταξὺ ἐόντα νήσου τε Σκιάθου καὶ ἠπείρου Μαγνησίης· ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ τῆς Εὐβοίης, ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον [c] δέκεται αἰγιαλός· ἐν δὲ, Ἀρτέμιδος ἱρόν. ἡ δὲ αὖ διὰ [d] Τρηχῖνος ἔσοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἔστι, τῇ στεινοτάτη, ἡμίπλεθρον· οὐ μέντοι κατὰ τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ στεινότατον τῆς χώρης τῆς ἄλλης, ἀλλ' [e] ἔμπροσθέν τε Θερμοπυλέων καὶ ὄπισθεν· κατά τε Ἀλπηνοὺς ὄπισθεν [f] ἐόντας ἐοῦσα ἁμαξιτὸς μούνη, καὶ ἔμπροσθεν κατὰ Φοίνικα ποταμὸν, ἀγχοῦ [g] Ἀνθήλης πόλιος, ἁμαξιτὸς ἄλλη μούνη. τῶν δὲ Θερμοπυλέων [h] τὸ μὲν πρὸς ἑσπέρης, ὄρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλὸν, ἀνατεῖνον ἐς τὴν Οἴτην. τὸ δὲ πρὸς τὴν [i] ἠῶ τῆς ὁδοῦ, θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τενάγεα. ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λουτρὰ, τὰ [k] χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι· καὶ βωμὸς ἵδρυται Ἡρακλέος ἐπ' αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τεῖχος κατὰ ταύτας τὰς ἐσβολάς· καὶ [l] τό γε παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν. ἔδειμαν δὲ Φωκέες τὸ τεῖχος, δείσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν [m] οἰκήσοντες γῆν τὴν Αἰολίδα, τήνπερ νῦν ἐκτέαται. ἅτε δὴ πειρωμένων τῶν Θεσσαλῶν καταστρέφεσθαί σφεας, [n] τοῦτο προεφυλάξαντο οἱ Φωκέες· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ἐπὶ τὴν ἔσοδον, ὡς ἂν χαραδρωθείη ὁ χῶρος· πᾶν μηχανεώμενοι ὅκως μή σφι [o] ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώρην. τὸ μέν νυν τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδέδμητο, καὶ τὸ [p] πλέον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο. τοῖσι δὲ αὖτις ὀρθώσασι, ἔδοξε [q] ταύτῃ ἀπαμύνειν ἀπὸ τῆς

loca inter se vicina sunt, ut audiri utrinque possint quæ apud alteros gerantur. 176 Quæ loca ita se habent: Artemisium quidem a pelago Thracico, ex laxitate in arctum cogitur traiectum, qui est inter insulam Sciathum et continentem Magnesiam: ab angustiis autem Eubœæ iam Artemisium excipit litus, in quo est Dianæ templum. Ingressus vero in Græciam per Trachinem, ubi arctissimus, dimidiati plethri est: quanquam ad cæteram regionem non est hic locus arctissimus, sed ante postque Thermopylas: iuxtaque Alpenos a tergo sitos, tantummodo ad agendum vehiculum via patet: anterius etiam iuxta flumen Phœnicem, prope urbem Anthelam solum agendo vehiculo rursus via sufficit. Thermopylarum autem quod ad occasum vergit, mons est inaccessus et præalti præcipitii, procedens usque ad Oetam: quod autem viæ vergit ad auroram, mare excipit ac vada. In hoc autem ingressu sunt calida lavacra, quæ χύτρους, *id est ollas*, indigenæ vocant: et prope illa est ara Herculi extructa. Ad hos ingressus, murus ædificatus erat, et olim portæ aderant. Eum autem murum ædificaverant Phocenses metu Thessalorum, quoniam illi ex Thesprotis iere AEolidem terram habitatum, quam nunc possident; quippe Thessalis conantibus eos evertere, hoc præsidio imposito se tutabantur: aquamque illam calidam in ingressum immisere, ut esset lacunosus locus; omnia excogitantes, ne in suam terram Thessali incursarent. Hic tamen antiquus murus quondam extructus, maiori ex parte iam vetustate erat collapsus: quem qui rursus excitaverunt, visum est illis faciendum, ut

a Ἑκατέρους ora *Steph. V. Arch. Pass. Valla*: neque displicuit. Prius ἑτέρους. *b* Στεινὸν ἐόντα τὸν πόρον, τὸν μετ. νήσου *Pass. Ask.* *c* *Arch. V. Med. Pass. Ask.*, olim ἐκδέκεται. *d* Τριχ. *Arch. Valla.* *e* Ἔμπροσθε et mox ὄπισθε *Vind. Ask.* *f* Ἐόντας ἐοῦσα ἁμ. *V. Arch. Brit. Paris. A. B. Ald.*, non praeter Scriptoris morem: ἐοῦσα expulsa fuerat ob *Med. Ask. Pass.* Ἀλπηνοὺς hinc *Steph.* accepit in Voc. *g* *Steph. Byz.* habet ex hoc loco aut C. 200 potius. *h* Haec duo negligit *Arch. V.*, tum πρὸς ἑσπέρην. *i* Ἕω iidem. *k* Χύτρας *Eustath.* ad *Dionys.* v. 437., his usus, et Ed. *Genev.* *l* Τό γε παλ. *Arch. V. Paris. A. B. Brit Ald.*, τὸ δὲ παλ. *Eustath.*, τό γε τοπαλαιὸν *Med. Pass Ask.* *m* *Arch. Ask. V. Brit. Paris.* iid. tum *Ald.*, οἰκήσαντες *Med. Pass.* *n* Abest ab *Arch.* *o* Ἐμβάλ. *Arch. Vind.* et mox ἐς τὴν χωρ. τεῖχ. ἀρχαῖον tantum. *p* Παλαιὸν *Pass.* *q* Ταῦτα *Ask. Pass.*

14. Τὰ κατ' ἑτέρους] Literas aliquot, quae repeti debebant, hic etiam absorptas suspicor, sic restituendas, ut legatur: ὥστε πυνθάνεσθαι τὰ κατ' ἑκατέρους ἐόντα· quam lectionem commodum offert margo *Steph.* ex MS. repertam etiam *Vallae* Latina monstrant. VALCKEN.

27. Τῶν δὲ Θερμοπυλέων &c.] Accuratissima haec loci pictura, nulli, nec Livianae L. XXXVI, 15., neque *Strabonis* L. IX. p. 655. concedens. Ὦ ναύλοχα καὶ πετραῖα ΘΕΡΜΑ ΛΟΥΤΡΑ, καὶ πάγους Οἴτας παραναιετάοντες culte ad accolas chorus Trachin. *Sophocl.* v. 642.

28. Ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον] Ὑψηλὸν, quod additur, in marginem libenter reiicerem recte iunguntur οὔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα, c. 198. sed ὄρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, esse ὑψηλὸν, *Herodotus* lectorem non monuisset, qui dederat L. III, c. 111., ἀποκρήμνοισι οὔρεσι, ἔνθα πρόσβασιν ἀνθρώπῳ οὐδεμίην εἶναι. —— Mox viam, qua spectat Orientem, θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τενάγεα. Secundum *Appian.* Syr. p. 157., τῇ μὲν θάλασσα τραχεῖα καὶ ἀλίμενος, τῇ δὲ ἕλος ἄβατόν τε καὶ βαραθρῶδες· *loca usque ad mare invia palustri limo et voraginibus* dixit *Livius* XXXVI, c. 18. Idem c. 15., *quia*, inquit, *calidae aquae in ipsis faucibus sunt*, *Thermopylae locus appellatur.* conf. *Strabo* IX. p. 655. B. *Casaub.* *Appian.* Syr. p. 158. *Harp.* in Θερμοπύλαι, et *Schol.* in *Ar.* Nub. ℣. 1047. *Herodotus*, ἔστι δὲ, ait, ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λουτρὰ, τὰ χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι· excitans ista χύτρας praebet *Eustath.* in *Dionys.* ℣. 437. alterum *Pausan.* IV, pag. 369, 370., memorans τὴν κολυμβήθραν, ἥν τινα ὀνομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι χύτρους γυναικείους· praeceptor *Pausaniae Herodes Atticus*, ut erat aedificator pecuniosus, in gratiam Thessalorum et Meliensium, cellas aegrotantibus accommodas hic construi curavit, ut suspicor ex *Philostr.* in eius vita p. 551. τὰς ἐν Θερμοπύλαις κολυμβήθρας memorante τοῖς νοσοῦσι παιωνίους· ex sacris nostris nota est Hierosolymitana κολυμβήθρα, πέντε στοὰς ἔχουσα. —— Paulo post stare nequit *Med.* lectio, ni sic paululum adiuvetur: καὶ τῷδε τὸ παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν· quae *Koenii* est suspicio. VALCKEN.

31. Τὰ χύτρους καλέουσι] Inprudentis audaciae Editor *Genev.* ob χύτρας, contra *Porti* sui admonitionem inculcatas, excusari nequit. *Eustathii* enim dubia lectio est, quae citra dubium si foret, manebit temerarius contra tabulas ausus. Ecce tibi *Pausaniam* L. IV, 35. de piscina, in quam calidae hae influunt aquae ἥν τινα ὀνομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι ΧΥΤΡΟΥΣ γυναικείους. In sequentibus τό γε τοπαλαιὸν doctissimi viri *D'Orvillius* ad *Chariton.* L. I, 3. pag. 41. et *Abreschius* Diluc. *Thucyd.* p. 4. recte auctius, quam decebat, censuerunt.

35. Οἰκήσοντες γῆν τὴν Αἰολίδα] Interrogationes Gronovianas non intelligo, nedum *falsissimam et absurdissimam* esse *in Geographia* veterem participii formam. Cur quaeso οἰκήσαντες γῆν τὴν Αἰολίδα Thessali, *antea Aeolidis terrae habitatores*, ita enim Latina habebant, in Thesprotos abierunt, indeque reduces Phocensibus vastitatem atque eversionem machinati sunt? Nonne conmodius et situi regionum congruentius, Thessalos ex Thesprotis, unde erant, habitatum terram AEolidem ivisse, quam deinde possederunt? Nobil. *Palmerius*, veteris Graeciae adprime peritus, hanc verborum sententiam L. II. Gr. Ant. C. 4. p. 262. perspexit. Et quidni? Cum *AEolis* sit illa regio, quam Thessali deinceps possessione tenuerunt. Clare *Diodorus* L. IV, 67. de Boeoto, καταντήσας εἰς τὴν πότε μὲν ΑΙΟΛΙΔΑ, νῦν δὲ ΘΕΤΤΑΛΙΑΝ καλουμένην· Sine cuiusquam proinde invidia redire vulgata cum *Vallae* Latinis potuit.

49. Ὅτι

ut illac barbarum arcerent a Græcia. Est
autem proxime viam vicus nomine Alpeni,
177 unde frumentari Græci statuerant. Et hæc
quidem loca videbantur Græcis opportuna,
cuncta enim ante rimati atque ratiocinati,
ubi barbari neque multitudine neque equita-
tu uti possent, ibi illum Græciæ turbato-
rem excipere statuerunt. Postea vero quam
Persam in Pieria esse audiere, ex Isthmo
digressi sunt; peditatus ad Thermopylas
insidendas, ceteri mari, ad Artemisium.
178 Et Græci quidem ex iussu propere ad suc-
currendum tendunt; interea vero Delphi
deum consuluere, de seipsis et de Græcia
solliciti. His responsum est ut ventos pre-
carentur: illos enim maximos fore Græciæ
auxiliatores. Delphi quod accepere oracu-
lum, cum iis primum Græcis communica-
vere quibus libertas cordi erat; quo nun-
cio illos quod barbarum magnopere time-
rent, immortali beneficio demeruere. De-
inde statuta ventis ara in Thyiæ, ubi fa-
num est Thyiæ Cephissi filiæ, a qua et
locus hic habet nomen, etiam hostiis illos
prosequuti sunt: propter quod oraculum et-
iam nunc Delphi ventos propitiant. Nau-
179 ticus autem Xerxis exercitus ex urbe Ther-
ma movens, decem ex omnibus navibus
velocissimas recta traiecit in Sciathum, ubi
erant tres præsidiariæ naves Græcæ, Trœ-
zenia, Æginæa, Attica: quæ prospicien-
tes barbarorum naves, in fugam se prori-
180 puerunt. Sed ex iis Trœzeniam, cui præ-
erat Praxinus, insequuti barbari, conti-
nuo capiunt; ac deinde strenuissimum pro-
pugnatorum eius ducentes, in prora navis
iugulant, perfaustum existimantes, quem
primum et strenuissimum Græcorum cepe-
rant: huic autem, quem mactaverunt, no-
men

τῆς Ἑλλάδος τὸν βάρβαρον. κώμη δέ ἐστι ἀγχοτά-
τω τῆς ὁδοῦ, Ἀλπηνοὶ οὔνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισι-
τιεῖσθαι ἐλογίζοντο οἱ Ἕλληνες. Οἱ μέν [a] νυν χῶροι
οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶναι [b] ἐφαίνοντο ἐπιτήδεοι. ἅπαν-
τα γὰρ προσκεψάμενοι καὶ ἐπιλογισθέντες, ὅτι οὔτε
πλήθεϊ ἕξουσι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι, οὔτε ἵππῳ, ταύτῃ
σφι ἔδοξε δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ὡς δὲ
ἐπύθοντο τὸν Πέρσην ἐόντα ἐν Πιερίῃ, διαλυθέντες ἐκ
τοῦ [c] Ἰσθμοῦ, ἐστρατεύοντο αὐτέων οἱ μὲν, ἐς Θερμο-
πύλας [d] πεζῇ, ἄλλοι δὲ, κατὰ θάλασσαν [e] ἐπ᾽ Ἀρ-
τεμίσιον. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἐβοήθεον 440
διαταχθέντες· Δελφοὶ δ᾽ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐχρηστη-
ριάζοντο τῷ θεῷ, ὑπὲρ ἑωϋτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος κατ-
αῤῥωδηκότες. καί σφι ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὔχεσθαι·
[f] μεγάλους γὰρ τούτους ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι συμμά-
χους. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήϊον, πρῶτα μὲν
Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι, ἐξήγγει-
λαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι. καί σφι δεινῶς καταῤῥωδέου-
σι τὸν βάρβαρον ἐξαγγείλαντες, χάριν ἀθάνατον κατέ-
θεντο. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Δελφοὶ τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν
τε [g] ἀπέδεξαν ἐν Θυίῃ, τῇπερ τῆς [h] Κηφισσοῦ θυγα-
τρὸς Θυίης τὸ τέμενός ἐστι, ἐπ᾽ ἧς καὶ ὁ χῶρος οὗτος
τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, καὶ θυσίῃσί σφεας [i] μετίασι. Δελ-
φοὶ [k] μὲν δὴ κατὰ τὸ χρηστήριον ἔτι καὶ νῦν τοὺς ἀνέμους
ἱλάσκονται. Ὁ δὲ ναυτικὸς Ξέρξεω στρατὸς ὁρμεώμενος
ἐκ Θέρμης πόλιος, παρέβαλε νηυσὶ τῇσι ἄριστα πλεού-
σῃσι δέκα, ἰθὺ Σκιάθου· ἔνθα ἔσαν προφυλάσσουσαι νέες
τρεῖς Ἑλληνίδες, Τροιζηνίη τε καὶ [l] Αἰγιναίη καὶ Ἀττι-
κή. προϊδόντες δὲ οὗτοι τὰς νέας τῶν βαρβάρων, ἐς φυγὴν ὥρ-
μησαν. Τὴν μὲν δὴ Τροιζηνίην, τῆς ἦρχε Πρηξῖνος, αὐτίκα
αἱρέουσι [m] ἐπισπόμενοι οἱ βάρβαροι. καὶ ἔπειτα τῶν ἐπι-
βατέων αὐτῆς τὸν καλλιστεύοντα [n] ἀγαγόντες ἐπὶ τῆς
πρώρης τῆς νηὸς ἔσφαξαν, διαδέξιον ποιεύμενοι τὸν εἷλον
τῶν Ἑλλήνων πρῶτον καὶ κάλλιστον. τῷ δὲ σφαγια-
σθέντι

a Οὖν *Vind. Arch.* *b* Ἐφαίνοντο *Arch. V. Brit. Paris. A. B. Pasf. Ald.*, ἐμφαίνοντο *Med. Ask.*, quod sprevi. *c* Στρατοῦ *Arch.* *d* Πεζοὶ *Arch. V.*, si ita velis, non male. *e* Ἐς Ἀρτ. *Arch. V.* *f* Μεγίστους *Arch. V. Valla.* *g Pasf. Ask. V. Arch. Brit. Steph.* margo: olim ἀπεδέξαντο· ἐν Θυίῃς omittit *Arch.*, Θύῃ *Pasf.*, Θύης et iterum *Ask.* *h* Κηφισοῦ *V. Valla.* *i* Μετῆσαν *Ask.* *k* Μέν νυν *Arch.* *l* Αἰγιναίη *Med.*, Αἰγινάη *Pasf.*, in ceteris Αἰγινέη cum *Aldo*, qui mox melius. *m* Ἐπισπώμενοι *Arch.* *n* Ἄγοντες ἐπὶ τὴν πρώρην τῆς νέως *Arch. V.*, quod minime damnabile.

49. Ὅτι οὔτε πλήθεϊ —— ταύτῃ] Acutissimus *Gisb. Koenius* in literis ad me datis ad h. l. „ *alii forte*, scri- „ bit, *dudum viderunt legi debere*, τῇ —— ταύτῃ. *Hoc* „ *ipsum Vallae codex habuit, qui vertit, ubi* —— *ibi*, „ ᾗ —— ταύτῃ, *Polyaenus* p. 333. §. 12. et p. 232. „ §. 2.„ *Reiskio* ὅπῃ venit in mentem: mihi iam olim etiam placuit nostratis illud: τῇ οὔτε πλήθει ἕξουσι χρέεσθαι οἱ βάρβαροι, οὔτε ἵππῳ, ταύτῃ· *angustias quaerebant ne multitudine circumirentur*: et hoc Themistoclis fuisse videtur consilium. Apud *Thucyd.* p. 180, 40, pro ὅ, τι scriberem ὅπῃ· sed Herodoteum est τῇ· pro ᾗ χώρα. *Schol.* in *Sophocl.* Ai. ỿ. 826. τὸ ἐπίῤῥημα, [ἀποδίδοται] πρὸς τὸ ταύτῃ. VALCKEN.

58. Ἀνέμοισι εὔχεσθαι] Vatis tale responsum, Ὦ Δέλφοι λίσσεσθ᾽ ἀνέμους, καὶ λώϊον ἔσται in *Clement. Alex.* Stromat. VI. p. 753., adiungentis hanc in rem, βωμὸν καὶ θυσίαν ποιήσαντες τοῖς ἀνέμοις ἀρωγοὺς αὐτοὺς ἔσχον. In ambiguo autem haeret, utrum μεγίστους an μεγάλους reliquerit *Herodotus.*

58. Καί σφι ἐχρήσθη, ἀνέμοισι] Eruditione sua multiplici saepe sapienter usus ad Gentiles confutandos, *Clemens Alex.* verba nobis oraculi Delphici servavit Strom. VI. p. 753., Δελφοὶ, Ξέρξου ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύσαντος, ἀνειπούσης τῆς Πυθίας, Ὦ Δελφοὶ, λίσσεσθ᾽ ἀνέμους, καὶ λώϊον ἔσται, βωμὸν καὶ θυσίαν ποιήσαντες τοῖς ἀνέμοις ἀρωγοὺς αὐτοὺς ἔσχον. Oraculum eiusdem sententiae acceperunt Athenienses: vid. c. 189. Quos facere voluit, et revera reddidit, indignante *Platone*, ναυτικοὺς Themistocles, his effata talia facile Delphis comparavit: Δεινὸς γὰρ ἕρπειν πλοῦτος ἔς τε τἄβατα. — Aram Delphi ventis statuisse dicuntur in loco, mihi aliunde incognito, ἐν Θυίῃς· forte, *prope Thyiae fanum*: ἐν in talibus etiam loca nonnunquam designat circa templa: sunt autem usitatissima, ἐν Διονύσου· ἐν Ἀσκληπιοῦ· ἐν Θεσμοφόροιν· ἐν Ἀρτέμιδος· hoc forte poni poterit, ubi legitur apud *Pausan.* II, p. 189. Σαρώνια κατὰ ἔτος ἐν Ἀρτέμιδι ἑορτὴν ἄγουσι. Graece non dicitur κατὰ ἔτος ἐν, *quotannis Pausaniae* sicut aliis est κατ᾽ ἔτος et κατ᾽ ἔτος ἕκαστον· aut hoc latet in ἐν, aut scribi poterit: κατὰ ἔτος ἐν Ἀρτέμιδος ἑορτὴν ἄγουσι, *circa aedem Dianae quotannis festos dies, Saronia dictos, celebrant* Troezenii. VALCKEN.

64. Βωμόν τε ἀπέδεξαν] Sic Scriptorem malle, supra conmonstratum L. V, 89. Ἐν Θυίῃς, videlicet τεμένει aut χώρῳ, extra omnem est culpam. *Thyia*, modo eadem tamen, Castalii filia, Apollinis pellex, materque Delphi a *Pausania* L. X, 6. non negligitur.

77. Διαδέξιον ποιεύμενοι τὸν εἷλον] *Ex formae praestantia illius, quem primum Graecorum ceperant, laetum omen captantes.* In hunc ferme sensum Herodotea recte mihi videtur *AEm. Portus* interpretatus in Διαδέξιος· vicina pertractans in Ἐπαύροιτο· — τάχα δ᾽ ἄν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἐπαύροιτο· *forsan autem et ex nomine* (Λέοντος, Leonis) *fructum quendam perceperit*, ut nempe peius cum illo sit actum, atque idcirco hoc triste fatum subierit. Verbum Ἐπαύρεσθαι, significans *fructum percipere*, de bonis et malis in utramque partem adhiberi docuit *H. Steph.* in Indice Thes. L. G. Idem in usu significans Ἀπολαύειν pertractavit *Ti. Hemsterh.* ad *Lucian.* p. 101. Egregium *Democriti* dictum dat *Stobaeus* in Eclogis *Canteri* p. 205., Ἀφ᾽ ὧν ἡμῖν τἀγαθὰ γίγνεται, ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ τὰ κακὰ ἐπαυρισκοίμεθα. Qui saepe *Clementis Alex.* libellum ingeniosissimum, *Quis dives salvandus sit*, interpolavit, vanissimus ille nostrae formulae virorum clarorum censor *Combefisius*, p. 937, 5., posuit perperam, ὅπως ἂν — ἐπαύροιντο τὰ τῆς ἐλπίδος· eiiciendum est τὰ, ab illo inculcatum: τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπαύρασθαι, scri-

σθέντι τούτῳ [a] τοὔνομα ἦν Λέων. τάχα δ' ἄν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἐπαύροιτο. Ἡ δὲ Αἰγιναίη, τῆς ἐτριηράρχεε [b] Ἀσωνίδης, καί τινά σφι θόρυβον παρέσχε, Πύθεω τοῦ Ἰσχενόου ἐπιβατεύοντος, ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου ταύτην τὴν ἡμέρην· ὃς, ἐπειδὴ ἡ νηῦς ἡλίσκετο, ἐς τοῦτο ἀντεῖχε μαχόμενος, ἐς ὃ [c] κατεκρεουργήθη ἅπας. ὡς δὲ πεσὼν οὐκ ἀπέθανε, ἀλλ' ἦν ἔμπνοος, οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐπεβάτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, δι' ἀρετὴν τὴν ἐκείνου, περιποιῆσαί μιν περὶ πλείστου ἐποιήσαντο, [d] σμύρνῃσί τε ἰώμενοι τὰ ἕλκεα, [e] καὶ σινδόνος βυσσίνης τελαμῶσι [f] κατειλίσσοντες. καί μιν, ὡς ὀπίσω ἀπίκοντο ἐς τὸ ἑωυτῶν στρατόπεδον, ἐπεδείκνυσαν [g] ἐκπαγλεόμενοι πάσῃ τῇ στρατιῇ, [h] περιέποντες εὖ· τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς ἔλαβον ἐν τῇ νηῒ ταύτῃ, περιεῖπον ὡς ἀνδράποδα. Αἱ μὲν δὴ δύο τῶν νεῶν [i] οὕτω ἐχειρώθησαν. ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐτριηράρχεε [k] Φόρμος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φεύγουσα, ἐξοκέλλει ἐς τὰς [l] ἐμβολὰς τοῦ Πηνειοῦ· καὶ τοῦ μὲν σκάφεος ἐκράτησαν οἱ βάρβαροι, τῶν δὲ ἀνδρῶν, οὔ. ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώκειλαν τὴν νέα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποθορόντες, κατὰ Θεσ-

441 σαλίην πορευόμενοι ἐκομίσθησαν ἐς [m] τὰς Ἀθήνας. Ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδευόμενοι πυνθάνονται [n] παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου. πυθόμενοι δὲ καὶ καταῤῥωδήσαντες, ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου μετωρμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλάξοντες μὲν τὸν Εὔριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης. τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς [o] ἐπέλασαν περὶ τὸ ἕρμα τὸ μεταξὺ ἐὸν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, καλεόμενον δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι,

men erat Leon; fortasse etiam non nihil ipso nomine fruitus est. AEginæa vero, 181
cuius trierarchus erat Asonides, nonnihil tumultus hostibus præstitit, quod inter propugnatores erat Pythes Ischenoi filius, vir eo die præstantissimus; qui quum caperetur navis, tamen eousque pugnando restitit, donec totus in frusta carnis concisus est; quumque collapsus non esset mortuus, sed spiraret, Persæ, qui in navibus militarem operam præstabant, admiratione virtutis, magnum operæ pretium putaverunt servare, vulnera myrrha sanantes, sindonisque byssinæ fasciis obvolventes, ac rursus in castra sua reversi, hominem universo exercitui ostentabant admirabundi, ac probe excipientes: quum alios quos in eadem navi ceperant, tanquam mancipia tractarent. Duabus 182
navibus ita interceptis, tertia, cui præerat Phormus, vir Atheniensis, dum fugit, ad ostia Penei impacta est; qua sine viris barbari potiti sunt: nam Athenienses, simulatque navem impegerunt, ab ea desilientes, iter Thessaliam intenderunt, seque Athenas receperunt. Huius rei per ignes e Sciatho editos facti certiores Græci qui ad Artemisium castra habebant, et ob id perterriti, illinc Chalcidem concesserunt quidem ad Euripum tutandum, relictis tamen per edita Eubœæ loca diurnis speculatoribus. Ex 183
illis autem decem barbarorum navibus tres ad saxum, quod est inter Sciathum et Magnesiam, nomine Myrmecem, invectæ sunt: quo

a Οὔνομα ora *Steph. Ask.* *b* Ἀστωνίδης *Arch. Valla.* et fortasse melius. *c* Κατεκρεοργήθη *Pass.*; a *Longino* περὶ Ὕψ. Sect. XXXI. p. 170. dictio laudatur. *d* Σμύρνῃ *Arch. V. Valla*, vulgatum servat *Suid.* in Τελαμών. *e* Καὶ ἐκ σινδ. *Arch.*, sine caussa. Vid. L. II, 86. *f* Κατειλ. *Arch. V. Pass. Ask. Suid. Ald.*, alii κατελ. *g* Ἐκπλαγ. *Arch. V. Ask.* *h* Καὶ περιέπ. *Vind. Arch. Valla.* *i* Desit in *Arch.* *k* *Pass. Ask. Arch. V.* ora *Steph. Valla*, Φίρμος olim. *l* Ἐσβολὰς *Pass. Ask. Steph.* margo. *m* Desit *Vind. Pass.* *n* Διὰ *Arch.*, Περσῶν loco πυρσῶν *Ald.* *o* Ἐπήλ. *Pass.*, ἐπεστάλησαν *Arch. Vind.*

psit *Clemens* p. 957, 7. —— Herodoteum διαδέξιον (non mirabor si cui venerit in mentem Δία δεξιὸν) τι ποιέεσθαι idem videtur, quod saepius dicitur οἰωνόν τι θέσθαι, vel ποιεῖσθαι. *Eurip.* Iph. in Aul. ℣. 607., Ὄρνιθα μὲν τόνδ' (imo τόδ') αἴσιον ποιούμεθα, Τὸ σόν γε χρυσὸν, καὶ λόγων εὐφημίαν. VALCKEN.

80. Ἐπαύροιτο] *Vallae* mala olim Latina ex *Porti* indicio iam bona. Fructum nominis sui Leo caedem abstulit. Verissime *Democritus* ἀφ' ὧν ἡμῖν τἀγαθὰ γίγνεται, ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ τὰ κακὰ ἐπαυρισκόμεθα, *malorum fructum nanciscimur* in *Stob.* Eclog. Eth. L. II. p. 205. et *Euripides* Helen. v. 476. Τίν' αἰτίαν σχὼν ἧς ἐπαυρόμην ἐγώ; *cuius ego culpam luerem?* Ita verbo usus et prava in re constat.

84. Ἐς ὃ κατεκρεουργήθη] Si Ionum sermonis ὑποοργὸς, Λυκόοργος, vice aliorum ὑπουργὸς, Λυκοῦργος fuerint in Celeb. viri adnotatis ad L. I, 65., quo iure κατεκρεοργήθη *Pass.* damnabitur? Verbum, *Longini* excusatione laudabile, *Xanthus* in Lydiacis suis haud aversatus Cambletem descripserat τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ΚΑΤΑΚΡΕΟΥΡΓΗΣΑΝΤΑ καταφαγεῖν *Athen.* L. X, 3. p. 415. D. *Philo Iud.*, *Iosephus*, *Procopius* et incertus scriptor in *Suidae* Αἰθεροβατεῖν in huiusmodi lancinata membrorum scissura κρεουργηθῆναι maluerunt.

84. Ἐς ὃ κατεκρεουργήθη ἅπας] Rabiem Pythes aemulatus Cynaegiri, quem Pythen sive Pytheam κατακοπέντα dixit VIII, 92. Usum hic verbi laudans vicinorum tantum expressit sententiam, ut solet, *Longinus* π. Ὕ. Sect. XXXI., ὁ Πύθης ἕως τοῦδε ἐπὶ τῆς νεὼς ἐμάχετο, ἕως ἅπας κατεκρεουργήθη. Cambletem Lydorum Regem πολυφάγον uxorem suam noctu κατακρεουργήσαντα καταφαγεῖν ex Lydiacis *Xanthi* scripsit *Athen.* X. p. 415. D. τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν διασπάσαντες est in *Herod.* III, c. 13. Ἀρταμεῖν similiter adhibuisse suspicor *Euripidem* ob ista *Hesychii*: Ἀρταμεῖν, κατακόπτειν. Εὐριπίδης Πελειάσιν. Διηρτάμηκεν est *Anaxandridae* apud *Athen.* X. p. 455. F. ὁ κρεουργὸς, sive *lanius*, olim dicebatur Ἄρταμος· quod pro μάγειρος restituendum ex MS. *Xenophonti* K. Π. II. p. 27, 29. Senarius apud *Etymol.* p. 149, 55., Ἦ γὰρ βέβηκε χεῖρας ἀρτάμων φυγών; fragmentum videtur perditae tragoediae. —— Atheniensis paulo post suum nomen Φόρμος recuperabat; cui Graecis auribus barbarum dederant, quibus suae aetatis *Firmi* notiores erant. VALCKEN.

90. Ἐπεδείκνυσαν ἐκπαγλεόμενοι] Adhaeserunt librarii tanquam ad scopulum, ἐκπλαγεόμενοι pingentes hic, L. VIII, 92. et L. IX, 47., pauci tamen: an *Hesychii* exemplo, Ἐκπλαγούμεναι, ἐκπληττόμεναι; sed habeant sibi. Non sperno, quod *AEschylus*, *Euripides*, *Dionysius Halic.* atque alii adprobarunt. Par discordia in *Hippocratis* ἐκπαγλῶς, *Erotiano* teste p. 50. Ed. *Eustachii*, ἐκπλαγῶς ex arbitratu fictum. Mox Attico civi patrium nomen Φόρμος rediit, quale Φορμίων et Φόρμις *Pausaniae* L. V, 27. Namque Φίρμος, nec doctis latuit, Latinae civitatis erat.

1. Παρὰ πυρσῶν] Aldinum Περσῶν optime *H. Steph.* in exilium egit; si qui insuper διὰ πυρσῶν maluerint, uti *Arch.* poterunt, nec tuto tamen. Quod ad ipsam φρυκτωρίας attinet rationem, de ea post *Bonav. Vulcanii* ad Auctor. Περὶ Κόσμου p. 207. et *Stanleii* in *AEschyli* Agam. v. 1. diligentem curam nihil adiungo, nihil etiam de speculatoribus, ἡμεροδρόμοις, iterum iterumque memorandis C. 192. et 219., quippe dexterrime a *Turnebo* Advers. XXVII, 7. et *Dukero* ad *Livii* L. XXXI, 24. illustratis.

1. Πυνθάνονται παρὰ πυρσῶν] Genuinum est et *Vallae* lectum: περὶ Περσῶν, et διὰ πυρσῶν, sunt a correctoribus. Eximie quidem usurpatur παρὰ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων· *Homerus* etiam scribit Πὰρ νηῶν ἀνιόντες, Il. Ξ. ℣. 28. Vulgo verbis μαθεῖν, πυθέσθαι, ἀκούειν, similibusque succedit παρὰ, iuncta tamen ἐμψύχοις· ἐπὶ ἀψύχου posuit *Antiphon* p. 112, 12., αὐτῷ ἐξουσία ἦν σαφῶς εἰδέναι παρὰ τῆς βασάνου. —— Sicut *Soph.* habet πομποῖσι, pro διὰ πομπῶν, Antig. ℣. 170. *Herod.* IX, c. 3. πυρσοῖσι —— ἐδόκεε βασιλέϊ δηλώσειν. In bello Graeci quoque πυρσοῖς utebantur sive φιλίοις seu πολεμίοις· saepe meminerunt Tactici. περὶ πυρσῶν qui egerint ubi indicantur a *Leopardo* Em. V, c. XI., eadem emendatur opera *Suidas*, in quo tum legebatur περὶ Περσῶν· quae hic apud *Herodot.* est *Aldina* lectio. VALCKEN.

12. Τὸ

quo loco ubi barbari lapideam columnam apportatam impoſuere, ipſi qui ex Therma ſolverunt, poſtquam omnia ante oculos fuerunt pura, cum tota claſſe adnavigabant undecim diebus, ex quo rex a Therma diſceſſerat, interpoſitis: ſed eos ad id ſaxum quod erat in traiectu deducebat præcipue Scyrius Pammon. Hinc totum diem navigantes barbari, partem oræ Magneſiæ peragunt ad Sepiadem, et litus quod eſt inter urbem Caſthanæam et oram Sepiadem.

184 Ad hunc usque locum atque Thermopylas exſors malorum Xerxis exercitus fuit: et adhuc multitudo erat, quemadmodum ego coniiciendo invenio navium quidem ex Aſia mille ducentarum ſeptem: antiquam turbam e ſingulis nationibus millia ducenta et quadraginta unum ac quadringentos, ducenos ſupputando viros in unaquaque nave: et in his navibus præter indigenas ſingularum propugnatores, erant Perſarum Medorumque ac Sacarum triceni epibatæ. Hæc alia turba conſtabat ex triginta ſex millibus, ducentisque ad decem. Adiiciam autem huic et ſuperiori numero eos qui ſunt ex navibus quinquaginta remorum, ſupponens, quidquid plus erat in eis aut minus, ad ſingulas octoginta viros. Quarum navium ſumma, ut ſuperius iam a me dictum eſt, trium millium fuit: ita in eis fuerint virorum ducenta et quadraginta millia. Hæc igitur erat claſſis ex Aſia, quingentorum et decem millium virorum in univerſum, et præterea ſeptem millium ſexcentorum decem. Peditatus fuit decies ſepties centenum millium: equitatus, octoginta millium: quibus addo Arabes qui camelos, Afros qui currus agitabant, quos facio viginti millium. Quæ copiæ claſſiariæ et terreſtres in ſummam redactæ fiunt ter et vicies centena et præterea decem et

βαροι, ἐπειδὴ ϛήλην λίθȣ ἐπέθηκαν, κομίσαντες ἐπὶ τὸ ἕρμα, ὁρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὥς σφι τὸ [a] ἐμποδὼν ἐγεγόνεε καθαρὸν, ἐπέπλεον πάσῃσι τῇσι νηυσὶ, ἕνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν βασιλέος ἐξέλασιν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἕρμα σφι κατηγήσατο ἐὸν [b] ἐν πόρῳ μάλιϛα Πάμμων Σκύριος. πανημερὸν δὲ [c] πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἐξανύȣσι τῆς Μαγνησίης χώρης ἐπὶ Σηπιάδα τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξὺ [d] Κασθαναίης τε πόλιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς. Μέχρι μέν [e] νυν τȣ́τȣ τȣ͂ χώρȣ καὶ Θερμοπυλέων, ἀπαθής τε κακῶν ἔην ὁ ϛρατός· καὶ πλῆθος ἔην [f] τηνικαῦτα, ὡς ἐγὼ [g] συμβαλεόμενος εὑρίσκω, [h] τῶν μὲν ἐκ τῶν νεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης ἐȣσέων ἑπτὰ καὶ [i] διηκοσιέων καὶ χιλιέων· τὸν μὲν ἀρχαῖον [k] ἑκάϛων τῶν ἐθνέων ἐόντα ὅμιλον, τέσσερας καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ πρὸς, χιλιάδα τε καὶ τετρακοσίȣς· [l] ὡς ἀνὰ διηκοσίȣς ἄνδρας λογιζομένοισι ἐν ἑκάϛῃ νηΐ. ἐπεβάτευον δὲ ἐπὶ τȣτέων τῶν νεῶν, χωρὶς [m] ἑκάϛων τῶν ἐπιχωρίων ἐπιβατέων, Περσέων τε καὶ Μήδων καὶ Σακέων, τριήκοντα ἄνδρες. οὗτος ἄλλος ὅμιλος [n] γίνεται τρισμύριοι, καὶ ἑξακισχίλιοι, καὶ πρὸς, διηκόσιοί τε καὶ δέκα. προσθήσω [o] δ' ἔτι τȣ́τῳ καὶ τῷ προτέρῳ ἀριθμῷ τȣ̀ς ἐκ τῶν πεντηκοντέρων, ποιήσας [p] ὅτι πλέον ἦν αὐτέων ἢ ἔλασσον ἀν' ὀγδώκοντα ἄνδρας ἐνεῖναι. συνελέχθη δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα, ὡς καὶ πρότερόν [q] μοι ἐῤῥήθη, τρισχίλια. ἤδη ὦν ἄνδρες ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖσι τέσσερες μυριάδες, καὶ εἴκοσι. τȣ͂το μέν [r] νυν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης ναυτικὸν ἦν σύμπαν ἐὸν, πεντήκοντα μυριάδες, καὶ μία· χιλιάδες τε ἔπεισι ἐπὶ ταύτῃσι ἑπτὰ, καὶ πρὸς, ἑκατοντάδες ἓξ, καὶ [s] δέκας. τȣ͂ δὲ πεζȣ͂, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες [t] ἐγίνοντο· τῶν δὲ ἱππέων, ὀκτὼ μυριάδες. προσθήσω [u] δ' ἔτι τȣ́τοισι τὰς καμήλȣς τȣ̀ς ἐλαύνοντας Ἀραβίȣς, καὶ τȣ̀ς τὰ ἅρματα Λίβυας, πλῆθος ποιήσας δισμυρίȣς ἄνδρας. καὶ δὴ τό, τε ἐκ τ͂ νεῶν καὶ τȣ͂ πεζȣ͂ [x] πλῆθος συντιθέμενον, γίνεται διηκόσιαί τε μυριάδες, καὶ τριήκοντα, καὶ μία, καὶ πρὸς, χιλιάδες ἑπτὰ,

a Ἐκποδὼν *Arch. Vind*, tum ἔπλεον iid. cum ora *Steph.* b Ἐμπόρῳ et Πάμμω *Arch.*, *Pammorum* male *Valla.* c Πλέοντες id. *Vind.* d Καϛαναίης τε iid., encliticam, quae deerat, offert et *Ask.* cum *Brit.* e Omittitur in *Arch.*, ſtatim bis ἦν id. *V. Paſſ. Ask.* f Τηνικαῦτα ἔτι *Arch. V. Brit. Paris. B. Ald.*, quam ultimam vocem negligunt *Paris. A. Med. Paſſ. Ask.* g Συμβαλλόμενος *Arch. Paſſ. V. Ask.* h Τόσον, τῶν *Arch. V. Brit. Ald.*, ceteri τόσον non norunt. i Διηκοσιέων *Paſſ.* ex dialecti more: διηκοσίων reliqui. k Ἑκάϛου *Arch.* l Haec tria deſiderantur in *Arch.*, mox νεῒ *Ask.* m Ἑκάϛου *Arch.* n Γίνονται id. o Δ' ἔτι margo *Steph. Paſſ. Ask.*, quod rectum mox redibit; alii δέ τι. p Ἔτι πλέον αὐτῶν ἢ ἐλάσσονα ὀγδ. *Arch. Valla.* Malo ὅ, τι πλέον. q Abeſt *Arch. V.*, qui εἰρήθη una cum *Paſſ. Ask.*; nec male, uti notatum ad IV, 157. Mox ἤδη ὦν ἂν ἦν *Arch. V.*, neglecta voce ἄνδρες, ad ſententiam haud requiſita. r Δὴ τὸ *Paſſ.* s Δέκα *Arch. V.* t Ἐγένοντο *Arch. Paſſ. Vind.* u Δ' ἔτι *Arch. V.* x Πλῆθος iid. *Ask.*, antea πλήθεος.

12. Τὸ δὲ ἕρμα σφι κατηγήσατο &c.] Scribi Cl. *de Pauw* voluit, ἐς τὸ δὲ ἕρμα ——, quod ſi ſchedae iuberent, ferri poſſet. Sed κατηγήσασθαι his in Muſis idem nonnunquam ac monſtrare aut praeeundo indicare, ſicuti L. II, 49. et 56. VI, 135. Est certe prior iſta divinatio multo tolerabilior, quam quidem ſequens: τὸ δὲ ἕρμα σφι κατηγήσατο ἐὸν ἐν πόρῳ μάλισα πάντων κύριον· *ſed ſaxea pila illis viam monſtrabat, exſiſtens omnium in traiectu praecipua*: ubi miror, *pilam*, de qua prius, huc advocari, *ſaxum*, quod intenditur, negligi: taceo, πάντων κύριον ſaxum inconmode dici, et mutationem nimiam minimeque videri neceſſariam.

15. Μεταξὺ Κασθαναίης] *Arch.* Καϛαναίης urbis nomen vulgatius edit, in ea tamen ſcriptura non perſeverans C. 188. *Ephorus*, *Strabo* et *Plinius* ex *Harduini* correctione paria *Herodoto* faciunt. Videndus *Steph. Byz.* et *Holſtenius* ibi.

21. Τὸν μὲν ἀρχαῖον ἑκασῶν &c.] Sermonis hanc ſtribiliginem viderunt docti viri. Si exiſteret ὁ μὲν ἀρχαῖος ἑκασῶν —— et reliqua ad eum modum nominandi caſu, quae *Pavii* opinio, lenius utique oratio volveretur. Namque ex praecedente εὑρίσκω pendere, quae nunc ſunt, equidem haud crediderim. Ἀρχαῖον autem ἐθνέων ὅμιλον multitudinem adpellat, quam Xerxes tota Aſia excitatam ſecum trahebat.

28. Προσθήσω δ' ἔτι τούτῳ] Sic recte ſcribitur in marg. *Steph.* ut infra hoc cap. προσθήσω δ' ἔτι τούτοισι —— πλῆθος ποιήσας δισμυρίους ἄνδρας· noſtro loco ποιήσας (intermedia paulo forſan aliter ſcripta dabunt Codd.) ἀν' ὀγδώκοντα ἄνδρας ἐνεῖναι, *ponens in earum ſingulis fuiſſe viros octoginta.* Ποιῆσαι, pro τιθέναι, *ponere*, *fingere*, ſimiliter adhibetur *Demoſtheni* c. Leptin. p. 279, 36., εἰσὶ τῶν ξένων ἀτελεῖς, δέκα θήσω· — καὶ μὴν τῶν γε πολιτῶν οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ· οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἑκκαίδεκα· ποιήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν· *ponamus illos esſe viginti*: *faciamus*, quod est in ſcripto Cod. dederat, opinor, *Cicero*, ubi vulgatur *facimus*, de N. D. I, c. 30. *Age et his vocabulis esſe Deos faciamus*, *quibus a nobis nominantur*; id est *fingamus*. *Cicero* ad Fam. I, Ep. 12., *eum te esſe finge qui ſum ego: fac* occurrit frequentius: Tuſcul. III, c. 18. *fac ſane esſe ſummum bonum non dolere*: καὶ δὴ Graecis adhibentur in eumdem uſum: *Eurip.* Med. ℣. 386., Καὶ δὴ τεθνᾶσι· τίς με δέξεται πόλις; *ſed ſint ſane mortui.* Helenae ℣. 465., Καὶ δὴ παρεῖκεν· *Fac ſane eum concesſisſe.* In animoſa *Xenophontis* Imperatoris oratione K. Ἀ. V. p. 214, 21. ποιῶ δ' ὑμᾶς (ſcrib. ποιῶ δὴ ὑμᾶς) ἐξαπατηθέντας —— ὑπ' ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν εἰς τὴν χώραν. *Herod.* c. 186., καὶ δή σφεας ποιέω ἴσους ἐκείνοις εἶναι. VALCKEN.

42. Πλῆθος συντιθέμενον] Nihil hoc verius esſe, praemiſſa declarant. Certisſimum practerea καὶ δέκας ex conputatione, quam καὶ δεκάδες δύο manifeſto violant, praecedente: ad calculos qui ſederit, haud dubitabit.

ἑπτὰ, καὶ ἑκατοντάδες ἓξ καὶ [a] δέκας. τοῦτο [b] μὲν
442 τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίης στράτευμα ἐξαναχθὲν εἴρηται, ἄνευ τε τῆς θεραπηΐης τῆς ἑπομένης, καὶ τῶν σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τουτοῖσι. Τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στράτευμα, ἔτι προσλογιστέα τούτῳ παντὶ τῷ ἐξηριθμημένῳ. δόκησιν [c] δὲ δεῖ λέγειν. νέας μέν νυν οἱ ἀπὸ Θρηΐκης Ἕλληνες, καὶ ἐκ [d] τῶν νήσων τῶν ἐπικειμένων τῇ Θρηΐκῃ, παρείχοντο εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐκ μέν νυν τουτέων τῶν νέων, ἄνδρες τετρακισχίλιοι καὶ [e] δισμύριοι γίνονται. πεζοῦ δὲ, τὸν Θρήϊκες παρείχοντο, καὶ Παίονες, καὶ [f] Ἐορδοὶ, Βοττιαῖοι, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίερες, καὶ Μακεδόνες, καὶ Περραιβοὶ, καὶ [g] Ἐνιῆνες, καὶ Δόλοπες, καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηΐκης τὴν παραλίην νέμονται· τουτέων τῶν ἐθνέων, τριήκοντα μυριάδας δοκέω γενέσθαι. αὗται ὦν αἱ μυριάδες [h] κείνῃσι προστεθεῖσαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης, γίνονται [i] ἀνδρῶν αἱ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι, καὶ ἑξήκοντα, καὶ [k] τέσσερες. ἔπεισι δὲ ταύτῃσι [l] ἑκατοντάδες ἑκκαίδεκα, καὶ δέκας. Τοῦ μαχίμου δὲ τούτου ἐόντος ἀριθμὸν τοσούτου, τὴν θεραπηΐην τὴν ἑπομένην τούτοισι, καὶ τοὺς ἐν τοῖσι σιταγωγοῖσι [m] ἀκάτοισι ἐόντας, καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι, τοῖσι [n] ἅμα πλέουσι τῇ στρατιῇ, τούτους τῶν μαχίμων ἀνδρῶν οὐ δοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλεῦνας. καὶ δή σφεας ποιέω ἴσους ἐκείνοισι εἶναι, καὶ οὔτε πλεῦνας, οὔτε ἐλάσσονας [o] οὐδέν. ἐξισούμενοι δὲ οὗτοι τῷ μαχίμῳ, ἐκπληροῦσι τὰς ἴσας μυριάδας [p] ἐκείνῃσι. οὕτω πεντηκοσίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδας δύο, [q] καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν [r] ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρείου μέχρι Σηπιάδος, καὶ Θερμοπυλέων. Οὗτος μὲν δὴ τοῦ [s] συναπάντος στρατεύματος τοῦ Ξέρξεω ἀριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλλακέων, καὶ εὐνούχων, οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμόν. οὐδ᾽ αὖ ὑποζυγίων τε καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν ἑπομένων, οὐδ᾽ ἂν τουτέων ὑπὸ πλήθεος οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀριθμόν. ὥστε [t] οὐδέν μοι θῶϋμα παρίσταται προδοῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν [u] ἐνίων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως

et septem millia, sexcenti et decem. Has
copias ex ipsa Asia fuisse eductas dictum
est, praeter servitia quae comitabantur, et
frumentarias naves, et quot in eis vehe-
bantur. Huic omni enumerato exercitui 185
adiiciendus est ille ductus ex Europa, de
quo ex opinione dicere oportet. Isti igi-
tur Graeci ab Thracia, et ex insulis Thra-
ciae obiacentibus, praebuerunt naves cen-
tum viginti, quarum viri fiunt viginti qua-
tuor millia: terrestres copias praebuerunt
Thraces, et Paeones, et Eordi, et Bot-
tiaei, et genus Chalcidicum, et Brygi,
et Pieres, et Macedones, et Perrhae-
bi, et Enienes, et Dolopes, et Ma-
gnetes, et Achaei, et qui maritima
Thraciae habitabant. Harum nationum
reor trecenta millia fuisse: quae myria-
des illis Asiaticis adiectae, fiunt in sum-
ma virorum pugnantium ducentae sexagin-
ta quatuor, et praeterea mille sexcenti ac
decem. Hoc autem ipso tali pugnantium 186
numero non pauciora sed plura fuisse ar-
bitror, quae eos comitabantur ministerii
instrumenta, et eos qui in frumentariis
acatiis erant, et omnino in aliis navi-
bus, quae una cum exercitu procede-
bant. Et sane facio illos istis pares es-
se, et neque plures neque ulla parte pau-
ciores. Ita aequati numero pugnantium,
explent easdem illis myriadas. Sic quin-
gentas et viginti octo myriadas, et tria
millia ducentos et viginti viros Xerxes Da-
rii filius duxit ad Sepiadem usque et
ad Thermopylas. Hic est universarum 187
copiarum Xerxis numerus. Nam mu-
lierum pinsentium et pallacarum et eu-
nuchorum numerum nemo pro comper-
to dixerit: ac ne impedimentorum qui-
dem, aliorumque iumentorum sarcinario-
rum, neque canum Indicorum, exerci-
tum comitantium, prae multitudine quis-
quam iniverit numerum. Quo minus
miror prodidisse fluenta quorundam a-
mnium; magis miror, quomodo tot
my-

a Δέκα *Arch. V. Valla*, δέκας *Pasf. Ask. Brit.*, prius legebatur δεκάδες δύο ex *Ald. Med.* *b* Τοῦτο μὲν τὸ *Arch. Pasf. Ask. Brit. Vind. Ald. Paris. A.*, μὲν δὴ τὸ *Med.*, quem non laudo. *c* Δὲ δεῖ λέγειν *Arch. V. Ask. Brit. Paris. A. B. Ald.*, δὲ δὴ δεῖ λέγ. *Med.*, δὲ δὴ λέγειν *Pasf.* *d* Duo haec male negligit *Arch.*, tum Θρήκης saepe id. et *Vind.* *e* Τρισμύριοι *Arch. Valla.* *f* Ἐρδοὶ *Pasf.* *g* Ἀνιᾶνες *Arch.* *h* Κείνῃσι *Arch.*, alii ἐκείν. *i* Αἱ πᾶσαι ἀνδρῶν αἱ μάχ. id. *Pasf. Ask.* *k* Πέντε *Arch.* *l* Χιλιὰς καὶ ἑκοντάδες ἓξ καὶ δέκα *Arch.*, quod eodem redit. *m* *Med. Arch. Pasf. Vind. Ask. Ald.*, ἀκάτοις antea. *n* Ἀναπλέουσι margo *Steph. Ask.* *o* Οὐδενὸς *Arch.* *p* Ἐκείνοισι *Pasf.*, omittit *Arch.*, scribens sequentia, ὡς συμβαίνειν γίνεσθαι πάντα τὸν στρατὸν μυριάδας πεντακοσίας καὶ τριάκοντα καὶ χιλ. *q* Haec tria negligentia scribae desunt *Ask.* *r* Τὸν ἤγ. *Arch.* *s* *Med. Ask. Pasf. Brit.*, alii συμπάντος· tum τοῦ Ξέρξεω στρατεύμ. *Arch. Ask.* *t* Οὐδέ μοι *Pasf. Thomas* et θῶμα περιΐσταται in *Arch.* Haec habet *Thomas Magister* in Προέδωκεν. *u* Ἔστι τῶν, ἔστιν ὧν ora *Steph.*, quorum prius *Ask.*, posterius *Pasf.* et *Thomas*, ἔστι οὖν *Brit.*

49. Δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν] Ingratissima vocum est δὲ δὴ δεῖ copulatio atque adhaesio, soli accepta *Med.* ferenda: nam *Pasf.* δὴ scribentis lapsu ex δεῖ, uti saepius haec permutantur, venit. Prudenter Lichas Sophocleus, ταυτὸ δ᾽ οὐχὶ γίνεται ΔΟΚΗΣΙΝ εἰπεῖν κἀξακριβῶσαι λόγον Trachin. v. 432.

53. Καὶ δισμύριοι] Hactenus in numeris constans duravit consensio. Nunc τρισμύριοι *Arch.* turbant, et catalogum nimium adaugent. Si in singulis enim navibus duceni nautae, sicuti supra finivit, centum viginti naves dabunt viginti quatuor millia, reliquorum Codd. conspiratione bene firma; adde, quamquam non adparet in his fuisse navibus, adde tamen singulis triginta propugnatores, haud illi aequabunt decem millia, quibus numeri instruuntur atque augentur. An ergo pro centum viginti navibus paullo ante numerandum censuit scriba *Arch.* ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν *centum et septuaginta?* Nihil quidem isthic mutat, et eo tamen navium e numero triginta quatuor illa millia supputando procedunt. Indidem in consummatis, quas mox dabit, copiarum omnium rationibus incrementa denum millium, summatimque 5303220. Quo ille quidem modo secum ferme consentit, nec efficit, ne nihil in catalogo difficultatis insideat. Choenicum certe post pauca enumeratio et medimnorum hac *Arch.* auctione non adiuvatur.

55. Καὶ Βρύγοι] Iidem L. VI. 45., ubi docte *Valckenarius.* Φρύγοι *Strabon.* VII. p. 502. de sententia *Casauboni* Βρύγοι fuerunt. *Appian.* Bel. Civ. II. p. 743. eosdem Φρύγας ἐκ Φρυγῶν ἐπανελθόντας dicit. Vid. supra C. 73.

81. Προδοῦναι τὰ ῥέεθρα] *Vallam*, perperam ista vertentem, egregia G. *Budaei* de Asse p. 139. B. humanitas in viam revocavit. Quod *Th.* habet *Magister* ποταμῶν ἔστιν ὧν, *Pasf.* stabilit, et manus *Herodoteae* videbatur Cl. *Oudendorpio*, speciose magis quam vere: in *Thucydid.* III, 92. aliisque ea formula.

81. Προδοῦναι τ. ῥ. τ. π. ἐνίων] Varia lectio duplex est in marg. Ed. *Steph.* ἔστι τῶν, et ἔστι ὧν· ubi *Thomas Magist.* in Προέδωκεν, citans Herodotea, habet ἔστιν ὧν· hoc *quin ab Herodoti manu sit vix dubitat Oudendorpius:* doctissimo viro placuit, quod saepe legerat apud scriptores

myriadibus cibaria suppetierint: nam subducta ratione comperio, si singuli quotidie singulos frumenti chœnicas, et non amplius acceperunt, absumpta fuisse singulis diebus centum decem millia medimnorum, et alios trecentos ac quadraginta medimnos. Haud annumero datum mulieribus eunuchisque, et iumentis, atque canibus. In quo exercitu quum tot virorum myriades forent, nec specie nec magnitudine corporis quisquam eorum Xerxe ipso erat di-
188 gnior, qui illud imperium obtineret. Navales autem copiæ, postquam e statione solverunt, provectæque litus terræ Magnesiæ tenuerunt, quæ est inter urbem Casthanæam et oram Sepiadem, primæ quæque naves ad terram habuere stationem, aliæ deinceps in ancoris; utpote quum non magnum foret litus, capitibus in pontum obversis stabant etiam ad octavum usque ordinem, atque ita per istam noctem. Sub ipsum vero diluculum, ex sereno cœlo et tranquillo quum mare efferbuisset, incidit in eam atrox tempestas, ac vehemens ventus subsolanus, quem Hellespontiam nuncupant, qui circa illa loca habitant. Eum ventum quicunque augescere animadverterunt, et quibus per condicionem stationis licuit, ii tempestatem prævenerunt retrahendo naves, et sese atque illas incolumes præstiterunt: at quas naves ventus in alto nactus est, earum alias ad loca quæ dicuntur Ἰπνοὶ, *id est*, *furni*, quæ sunt in Pelio, extulit, alias in litus, aliæ in ipsam Sepiadem illisæ sunt, aliæ in urbem Me-

ὅκως τὰ σιτία ἀντέχρησε θῶϋμα μοι μυριάσι τοσαύτῃσι. εὑρίσκω γὰρ [a] συμβαλλεόμενος, εἰ χοίνικα πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ μηδὲν πλέον, ἕνδεκα μυριάδας μεδίμνων τελεομένας ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ, καὶ πρὸς, τριηκοσίους τε ἄλλους μεδίμνους, καὶ τεσσεράκοντα. γυναιξὶ δὲ καὶ εὐνούχοισι, καὶ ὑποζυγίοισι, καὶ κυσὶ, οὐ λογίζομαι. [b] ἀνδρέων δ᾽ ἐουσέων [c] τοσαυτέων μυριαδέων, κάλλεός τε εἵνεκα, 443
καὶ μεγάθεος, οὐδεὶς αὐτέων ἀξιονικότερος ἦν αὐτοῦ Ξέρξεω ἔχειν τοῦτο τὸ κράτος. Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς, ἐπεί τε ὁρμηθεὶς ἔπλεε, καὶ κατέσχε τῆς Μαγνησίης χώρης ἐς τὸν αἰγιαλὸν, τὸν μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ὥρμεον [d] πρὸς τῇ γῇ, ἄλλαι δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνῃσι ἐπ᾽ ἀγκυρέων· ἅτε γὰρ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐόντος οὐ μεγάλου, [e] πρόκροσσαι ὁρμέοντο ἐς πόντον, καὶ [f] ἐπὶ ὀκτὼ νέας. ταύτην μὲν τὴν εὐφρόνην οὕτω. ἅμα δὲ ὄρθρῳ, ἐξ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης τῆς [g] θαλάσσης ζεσάσης, ἐπέπεσέ σφι χειμών τε μέγας καὶ [h] πολλὸς ἄνεμος ἀπηλιώτης, τὸν δὴ Ἑλλησποντίην καλέουσι οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκημένοι. ὅσοι [i] μὲν οὖν αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἄνεμον, καὶ τοῖσι οὕτω εἶχε ὅρμου, οἱ δ᾽ ἔφθησαν τὸν χειμῶνα, ἀνασπάσαντες τὰς νέας, καὶ αὐτοί τε περιῆσαν καὶ αἱ νέες αὐτέων· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν [k] ἐξέφερε πρὸς [l] Ἰπνοὺς καλεομένους, τοὺς ἐν Πηλίῳ, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰγιαλόν· αἱ δὲ [m] περὶ αὐτὴν τὴν Σηπιάδα περιέπιπτον,

a Συμβαλλόμ. *Arch. V.* *b* Ἀνδρῶν *Arch. Ask. Vind.* *c* Τοσαυτέων ora *Steph. Ask.*, ceteri τοσουτέων· tum μυριάδων *Arch. V.* *d* Πρὸς γῆν iid., πρὸς γῇ *Pass. Ask.*, *Eustath.*, ad haec provocans in Hom. p. 965, 40., πρὸς τὴν γῆν. *e* Schol. *Pass.* ἄλλη ἐπ᾽ ἄλλῃ, similiter *Suid.* in Voc., et apud *Eustath.* *f* Ἐπὶ πεντήκοντα νέας male *Suid.*, nec neglexit *Kusterus* monere. *g Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. 42., in *Pass.* ζέσας, in *Ask.* statim ἔπεσε. *h* Πολὺς *Arch. Ask. Pass. V.* *i Med. Pass. Ask. Paris. A.*, μὲν νυν αὐτέων *Arch. Brit. Paris. B. V. Ald.* *k* Ἐξέφορε, voluit ἐξεφόρεε, *Pass.*, quod ob Ionismum placeret. *l* Ὕπνους *Vind.* Ἴπνους *Arch.* *m* Ἐς αὐτ. iidem.

ptores Atticos, restituendum *AEliano* de N. A. XVII, c. 19. pro [ὀρνίθων] ἐστὶν ὡς. Hic illud ut legitimum crederemus primum monstrandum erat, hunc etiam Herodoteum fuisse scribendi morem; deinde, hac illud in sede convenire. Sed nisi valde fallor, neutrum poterit ostendi: ex aliis multa sunt ad manum; nihil huius generis ex *Herodoto*; sed fieri facile potest, ut hac in parte fallar. Verum illud contendo, neque ἐνίων, neque ἔστιν ὧν, hic congruere. Graece dicitur, ἔνιοι τῶν ποταμῶν, non item οἱ ποταμοὶ ἔνιοι. *Herodotum* ego scripsisse puto, προδοῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν· effatum illud generale limitatum ab erudituIo lectore, adiecta voce ἐνίων vel ἔστιν ὧν. Recte *Thomas* Προδοῦναι hic interpretatur ἐνδοῦναι καταποθέντα τῷ στρατοπέδῳ. Significatur vel flumina *defecisse*; vel *destituisse*, si nempe repetas é vicinia τοσαύτας μυριάδας· hac potestate activa verbum usurparunt *Aristophanes*, *Xenophon*, *Demosthenes*, aliique. VALCKEN.

84. Εἰ χοίνικα πυρῶν ἕκαστος τῆς &c.] Detegendus calculi error est, a *Budaeo*, *Io. Laurenbergio* Otii Sorani p. 5. perspectus. Si choenices quadraginta octo medimnum, quod *Pollux*, *Harpocration*, atque hoc de grege alii asseverant, absolverint, patet medimnum tritici in milites XLVIII. erogari quot diebus solitum: ex quo initis ex medimnorum, hic signatorum, numero rationibus colligere licet, militum, in exercitu Xerxis merentium, 5296320. fuisse capita; atqui recensentur duntaxat 5283220.; superant ergo choenices numerum hominum tredecim millibus et centum. Fac fuisse, quorsum schedae *Arch.* nos trahunt, omnem militantium ad 5303220. turbam, deerit diurnum sex millibus et nongentis militibus dimensum: nam, quae minime fallax Cl. *Askew* adnotatio, tot choenices ad eam summam desiderantur. Liquet calculi error, ubi conmissus non item.

99. Πρόκροσσαι ὁρμέοντο ἐς πόντον] Loci sententiam *Portus* bene vestigavit. Πρόκροσσαι naves, quarum prorae ponto obversae erant, cum reliquae stationem ad littus haberent. *Homeri* versus Il. Ξ, 34. &c. habent simile quidpiam, nec prorsus tamen, naves certo ordine subductas describentes. Multa ibi *Eustathius*. Eleganter *Agathocles Babylonius*, καὶ οἱ Κυζικηνοὶ ἐξορμήσαντες ἐπ᾽ αὐτὸν (Pytharchum tyrannum) ἐβοηδρόμουν, ΠΡΟΣΚΡΟΣΣΟΙ φερόμενοι ἐπὶ τὸν κίνδυνον. *summo inpetu*, sive, obversis, qualis arietum pugna, frontibus, in *Athen.* L. I. p. 30. A.

1. Τῆς θαλάσσης ζεσάσης] *Longini* κακόστομον elegantissimae dictionis tantum modo in repetitis toties sibilantibus est literis, quas alii ad aestuantis stridorem maris aptissimas putarent: namque uti Latinis *fervere mare*, *fervor maris*, ita κύματα *Gregor. Naz.* Stel. I. p. 55. B. ἐπὶ πολὺ μετεωρισθέντα καὶ ΑΝΑΖΕΣΑΝΤΑ· et *Liban.* T. II. p. 516. C. ἐν ΖΕΟΝΤΙ τῷ κλύδωνι, parili translationis figura. Ventus ex septemtrione et Hellesponto flans, propereaque *Hellespontias*, Atticae regioni marisque AEgaei insulis gravis et damnosus accidebat, *Aristotele* Problem. XXVI, 57. p. 198. Ed. *Sylb.* docente. Iucunda sunt *Aristidis* in tempestatis ἐκφράσει ad Arginusas, ἄρτι μὲν —— ὤδινεν ἡ θάλασσα καὶ κατέβαινεν ἙΛΛΕΣΠΟΝΤΙΑΣ λαμπρὸς ap. *Hermogenem* Form. Orat. I, 5. p. 280.

9. Πρὸς Ἰπνοὺς καλεομένους] Adumbravit hinc sua *Strabo* L. IX. p. 675. D., sed praeter alia, ὁ δ᾽ ἐς Ὑπνοῦντα τόπον τραχὺν τῶν περὶ Πήλιον παρενεχθεὶς· ubi eam varietatem librariis inputandam monuit vir magnus. Favet Geographo aliquantulum πρὸς Ὕπνους *Vindob.*, neque omnino tamen.

11. Περὶ αὐτὴν τ. Σηπιάδα] Ex Codd. decernendum αὐτὴν scripserit, an ἀκτὴν, an ἄκρην τὴν Σηπιάδα· in quibus permutandis saepius errarunt librorum Scriptores. Σηπιάδος ἀκτῆς meminit Noster c. 183. 191. Aliis ἄκρα ἐν Μαγνησίᾳ dicitur Σηπιάς· vid. Clar. *Wess.* ad *Diod.* I. p. 413. et *Cellar.* G. A. I. p. 870. Hic narrata spectans *Clem. Alex.* Strom. VI. p. 753, 36. [οἱ ἄνεμοι] πνεύσαντες ἐῤῥωμένως περὶ τὴν Σηπιάδα ἄκραν συνέτριψαν πᾶσαν τὴν παρασκευὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου· eadem obversabantur *Straboni* IX. p. 675. C. D. ubi Xerxis στόλος partim dicitur ventis εἰς Ἰπνοῦντα τόπον τραχὺν τῶν περὶ Πήλιον παρενεχθείς· sic vocasse locum videtur *Strabo*: *Herodotus*, quod *Casaub.* monuit, naves par-

πτον, αἱ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δὲ ἐς Κα-
σθαναίην [a] ἐξεβράσσοντο. ἦν τε τοῦ χειμῶνος [b] χρῆ-
μα ἀφόρητον. Λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθηναῖοι τὸν
Βορῆν ἐκ θεοπροπίου ἐπεκαλέσαντο, ἐλθόντος σφι
ἄλλου χρηστηρίου, τὸν γαμβρὸν ἐπίκουρον καλέσα-
σθαι. Βορῆς δὲ, κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυ-
ναῖκα Ἀττικὴν, [c] Ὠρειθυίην τὴν Ἐρεχθῆος. κατὰ δὴ
τὸ κῆδος τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φάτις [d] ὥρμηται,
συμβαλλεόμενοί σφι τὸν Βορῆν γαμβρὸν εἶναι, καὶ ναυ-
λοχέοντες [e] τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐ-
ξόμενον τὸν χειμῶνα, [f] ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐθύοντό
τε καὶ ἐπεκαλέοντο τόν τε Βορῆν καὶ τὴν Ὠρειθυίην,
τιμωρῆσαί σφι, καὶ διαφθεῖραι τῶν βαρβάρων τὰς
νέας, ὡς καὶ πρότερον περὶ [g] Ἄθων. εἰ μέν νυν διὰ
ταῦτα τοῖσι βαρβάροισι ὁρμέουσι ὁ Βορῆς ἐπέπεσε,
οὐκ ἔχω [h] εἶπαι· οἱ δ᾽ ὦν Ἀθηναῖοί σφι λέγουσι
[i] βοηθήσαντα τὸν Βορῆν πρότερον, καὶ τότε ἐκεῖνα
κατεργάσασθαι. καὶ ἱρὸν ἀπελθόντες Βορέω ἱδρύσαν-
το παρὰ ποταμὸν Ἰλισσόν. Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ
νέας οἱ ἐλαχίστας λέγουσι διαφθαρῆναι, τετρακο-
σιέων οὐκ ἐλάσσονας, ἄνδρας τε ἀναριθμήτους, χρη-
444 μάτων τε πλῆθος ἄφθονον. ὥστε [k] Ἀμεινοκλέϊ τῷ
Κρητίνεω, ἀνδρὶ Μάγνητι, γηοχέοντι περὶ Σηπιά-
δα, μεγάλως ἡ ναυηγίη [l] αὕτη χρηστὴ ἐγένετο· ὃς
πολλὰ μὲν χρύσεα ποτήρια ὑστέρῳ χρόνῳ ἐκβρασσό-
μενα [m] ἀνείλετο, πολλὰ δὲ ἀργύρεα· θησαυρούς τε
τῶν Περσέων εὗρε, ἄλλα τε χρύσεα [n] ἄφατα χρή-
ματα περιεβάλετο. ἀλλ᾽ ὁ μὲν, τἄλλα οὐκ εὐτυ-
χέων, εὑρήμασι μέγα πλούσιος ἐγένετο. ἦν γάρ τις
καὶ [o] τοῦτον ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα [p] παιδοφό-
νος.

Melibœam, aliæ in Caſthanæam expelleban-
tur: erat enim intoleranda vis eius. Enim- 189
vero feruntur Athenienſes divinitus Boream
invocaſſe, allato ad eas oraculo alio, ut ge-
nerum ſuum ad ſibi opitulandum invocarent.
Habet autem, ut apud Græcos fertur, Bo-
reas in matrimonio Orithyiam, Atticam,
Erechthei filiam. Ex hac affinitate, ut fa-
ma est, Athenienſes inducti ſunt ad conie-
ctandum Boream ſibi generum eſſe, et dum
in Chalcide Eubœæ excubarent, quum intel-
ligerent auctum iri tempeſtatem, aut etiam
ante hoc tempus, ſacrificaverunt, et invoca-
verunt Boream et Orithyiam, ut ſibi auxilio
eſſent, et barbarorum naves corrumperent,
quemadmodum prius etiam circa Athon.
Num autem ob id Boreas ingruerit in barba-
ros ſtationem agentes, non queo dicere: cer-
te Athenienſes aiunt Boream, qui ante fuerit
ipſis auxilio, etiam tunc illa effeciſſe: atque
digreſſi illinc, delubrum Boreæ extruxere ad
amnem Ilisſum. In hac clade qui paucisſimas 190
naves, ii non pauciores quadringentis periiſſe
aiunt, viros quoque innumerabiles, ac vim
pecuniarum immenſam; ut Aminocli Cratini
filio, viro Magneti, circa Sepiadem poſſeſſio-
nes habenti, maiorem in modum fuerit fru-
ctuoſum hoc naufragium, qui ſequenti tempo-
re multa pocula aurea per æſtum eiecta, multa
argentea ſuſtulit, theſaurosque Perſarum inve-
nit, affatimque aliarum ex auro rerum lucra-
tus est: et quum alioqui non eſſet fortunatus,
e rebus repertis mirifice est ditatus: nam et
hunc calamitas quædam triſtis lugere cogebat
ob

a Ἐξεράσσαντο *Arch.*, non bene. Conf. *Io. Alberti* Miſcell. Critic. p. 264., idem mox ἦν δὲ cum *V.* *b* Citat *Suid.* in Χρῆμα. *c* Ὠρείθυιαν et Ἐρεχθέος *Arch. V.* *d* Ὡρμέατο *Arch.* ὡρμέαται *V.* *e* Ὧν τῆς Εὐρώπης *Arch.*, duo poſtrema quoque *Vind. Valla*, abſurde. *f* Deſit ἢ *Arch. V.* Mox ἔθυον *Brit.* *g* Ἄθω iid., tum εἰ μὲν ὦν *Arch.*, οὖν *Vind.* et ὁ Βορέης iid. et ἔπεσε *Ask.* Placuit articulus. *h* Εἰπεῖν *Med. Arch. Paſſ. Ask. Paris. A.* *i* Βοηθήσοντα *Paſſ.* *k* Ἀμινοκλέῃ *Arch.*, Κρησίνεω *Plut.* Malig. p. 864. C. et ναυηγέοντι περὶ Σ. *Arch.* *l* Abest *Med. Ask. Paſſ. Brit.* *m* Ἀνείλατο *Arch. V.* Adi *Pierſonum* ad *AEl. Herodian.* p. 431. *n* Non habent vocem *Med. Paſſ. Ask.*, habet *Plutarch.*, ſed male ἀφ. καὶ χρήματα. Mox περιεβάλλετο *Arch. V.* *o* Τοῦτον ora *Steph. Arch. V. Paris. B.*, τούτων *Paſſ.*; olim τούτῳ. *p* *Med. V. Ask. Paſſ. Arch. Paris. A.*, παιδοκτόνος *Plut. Paris. A. Brit. Ald.*

partim ſcribit delatas πρὸς Ἰπνοὺς καλεομένους τοὺς ἐν Πηλίῳ. Pelii montis Ἰπνοὶ apte dici potuerunt inſtar ſimilium Ἰπνόεις vel Ἰπνοῦς. VALCKEN.

13. Ἦν τε τοῦ] Dederat Scriptor accuratisſimus: ἦν τε τὸ τοῦ χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον· duae hic quoque literae ſunt a vicinis abſorptae, quas poſtulat ſermonis genius: contra χρῆμα πολλὸν νεῶν et ſimilia recte ſcripta leguntur in huius Ed. P. 319. n. 22. Sed P. 252, 87. πολλόν τι χρῆμα τῶν τέκνων· ut *Xenoph.* p. 23, 25. σφενδονητῶν πάμπολύ τι χρῆμα· ἄπειρόν τι χρῆμα νοημάτων, *Dionys. Halic.* II. p. 249, 1. Hinc etiam diverſum hoc in loco τὸ τοῦ χειμῶνος χρῆμα, comparandum cum *Ariſtophaneis*: τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν· τὸ χρῆμα τῶν κόπων· τὸ χ. τοῦ πλακοῦντος. Ἀσκητικὸν τὸ χρῆμα τοῦ νοσήματος. VALCKEN.

16. Τὸν Γαμβρὸν ἐπίκουρον καλέσ.] Oraculo iusſi, *Boream* intellexerunt Athenienſes, qui κῆδος συνῆψε τοῖς Ἀθηναίοις ἁρπάσας Ὠρείθυιαν Ἐρεχθέως, *Schol.* in *Soph.* Ant. ℣. 978. atque adeo generum Erechthei Erechthidarumque affinem: *Suidas* vid. in Γαμβρὸς Ἐ. qui in v. Ἀφέται oraculo Deum iusſiſſe ſcribit, ἀνέμῳ συγγενεῖ θύειν· εἶναι δὲ συγγενὴς λέγεται (ὁ Βορέας) διὰ τὴν Ὠρείθυιαν. Ubi dicitur Themiſtocles *Ariſtidi* T. III. p. 349. στησάμενος τὴν ναυμαχίαν κατιόντος τοῦ πνεύματος. *Schol. MS.* οὕτω φησὶν ἔστησαν τὰς ναῦς, ὥστ᾽ ἔχειν Βορέαν ὄπισθεν, ἵνα προσβαλὼν τοῖς Πέρσαις ὀξέως ἐπέλθοι· τοῦτο δὲ φησὶν ἀπὸ τοῦ μύθου, ὅτι ὁ Βορέας ἐραστὴς ἐν (ὢν) Ὠρειθυίας —— συνέπραξε τοῖς Ἀθηναίοις· τούτου δὲ ὁ Ἡρόδοτος οὐ μέμνηται. —— Ob opem ſibi latam Boreae ſacellum ad Ilisſum ſacrarunt Athenienſes iuxta *Herod.* neque tamen illud valde frequentatum aeſtimes e Phaedro *Platonis* p. 129. ubi ignoranti locum Phaedro, e quo puellam rapuerit Boreas, digito demonſtrans Socrates, καί που τὶς, ait, ἐστὶ βωμὸς αὐτόθι Βορέου· vid. *Meurs.* Att. II, c. 5. Secundum *Pauſan.* II. p. 138., in monte Sicyoniae βωμός ἐστιν ἀνέμων· et in foro Coroneae, IX. p. 778. Megalopolitae, VIII, p. 673., θεῶν οὐδενὸς Βορέαν ὕστερον ἄγουσιν ἐς τιμήν. VALCKEN.

18. Κατὰ τὸ κῆδος τοῦτο] *Pauſanias* hinc Boream Athenienſibus διὰ τὸ ΚΗΔΟΣ ἀμύναντα τῶν τριήρων τῶν βαρβαρικῶν ἀπολέσαι τὰς πολλὰς prodidit L. I, 19. P. 45. Proximum ὡς φάτις ὥρμητο relinquo. Quod ſi multitudinis numero φάτις haberetur, alienum ὡρμέατο haud foret, nunc ſecus. Vid. L. V, 104.

27. Οὐκ ἔχω εἶπαι] Caute ſatis. Βορεασμῶν Atticorum, de quibus Cl. *Alberti* ad *Heſychium* in Voc., et doctisſimi viri in *AElian.* Var. XII, 61., alii diverſiorem perhibebant originem. Praeterea Delphis ex reſponſo Apollinis Perſicae clasſis damnum arceſſebant in *Clement. Alex.* Strom. VI. p. 675. Ut autem post deinceps ἱρὸν ἀπελθόντος, nempe Ξέρξεω, pingatur, urgentem non video necesſitatem. De numero fractarum navium gemina *Diodorus* XI, 12.

38. Χρύσεα ἄφατα χρήμ.] Ex his ἄφατα abeſſe dicitur Codice *Med.*, omisſam mallem vocem χρύσεα, paulo ante poſitam. Hic certe ſcribi potuit: ἄλλά τε ἄφατά καὶ χρήματα περιεβάλετο· *tum aliarum rerum affatim tum nummorum ſibi comparavit*: καὶ χρήματα praebet *Plutarchus* T. II. p. 864. C. iſta quoque, quae ſequuntur, ἦν γάρ τις καὶ τούτῳ (τοῦτον placet ex marg. *Steph.*) ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παιδοκτόνος· haec ſi ſic Latine legantur, ut convertenda cenſeo: *nam angebatur ob liberos dira quadam calamitate necatos*: non ipſe Aminocles haberi poterit παιδοκτόνος· qualem dum habuiſſe videtur, ſumpſit hinc occaſionem *Plutarchus* criminandi *Herodotum*, tanquam ſtudioſe quaerentem locum, ἐν ᾧ θήσεται τὴν Ἀμεινοκλέους παιδοφονίαν· hanc indignatus immixtam narrationi p. 871. B. Lapſus in minutis *Palmerius* ſe obiecit *Plutarcho*; cui defenſor venit *Reiskius* Anim. ad Gr. Auctor. II. p. 523. VALCKEN.

41. Καὶ τοῦτον ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα] Arbitror ſic prae-

191 ob liberorum necem. Navium autem frumentariarum aliorumque navigiorum quæ perierunt, numerus iniri non poteſt. Unde præfecti navalium copiarum, veriti ne ſibi poſt acceptam calamitatem Theſſali incurſarent, excelſum vallum e naufragiis circumdederunt. Triduo enim tempeſtas perſtitit: quarto tandem die magi humanis hoſtiis, et præſtigiis incantando ventum, ad hæc Thetidi ac Nereidibus ſacrificando, tempeſtatem compeſcuerunt; ſive alioquin ipsa ſua ſponte ceſſavit. Thetidi autem ſacrificavere, quod ab Ionibus acceperant; Thetin ex eo loco raptam fuiſſe a Peleo, omnemque eam oram Sepiadem illius eſſe, aliarumque Nereidum. Et illa quidem quarto die conquievit.
192 At Græcis diurni ſui ſpeculatores ex Euboicis promontoriis decurrentes, altero ab exorta primum tempeſtate die indicarunt omnia quæ circa naufragium contigerant. Quæ iſti ubi audiere, fuſis ante votis Servatori Neptuno ac libamentis, celerrime rurſus ad Artemiſium revehuntur, ſperantes ſibi paucas aliquas naves fore adverſarias. Ita ad Artemiſium revecti iterum ſtationem habuere, Neptuni Servatoris cognomen inde ad hoc
193 usque tempus uſurpantes. Barbari, postea quam ventus quievit, et fluctus ſtrati ſunt, de-

νος. Σιταγωγῶν δὲ ὁλκάδων, καὶ τῶν ἄλλων πλοίων διαφθειρομένων, οὐκ ἐπῆν ἀριθμός· ὥϛε δείσαντες οἱ ϛρατηγοὶ τοῦ ναυτικοῦ ϛρατοῦ μή σφι κεκακωμένοισι ἐπιθέωνται οἱ Θεσσαλοὶ, ἕρκος ὑψηλὸν ἐκ τῶν [a] ναυηγίων περιεβάλοντο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς· τέλος δὲ, ἔντομά τε ποιεῦντες, καὶ [b] καταείδοντες γόησι τῷ ἀνέμῳ οἱ μάγοι, [c] πρός τε τούτοισι, καὶ τῇ Θέτι καὶ τῇσι Νηρηΐσι θύοντες, ἔπαυσαν τετάρτῃ ἡμέρῃ, ἢ ἄλλως κως αὐτὸς ἐθέλων [d] ἐκόπασε. τῇ δὲ Θέτι ἔθυον, πυθόμενοι παρὰ τῶν Ἰώνων τὸν λόγον, ὡς ἐκ τοῦ χώρου τούτου ἁρπασθείη ὑπὸ [e] Πηλῆος, εἴη τε ἅπασα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιὰς ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Νηρηΐδων. ὁ μὲν δὴ τετάρτῃ ἡμέρῃ ἐπέπαυτο. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν καταδραμόντες δευτέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ᾽ ἧς ὁ χειμὼν [f] ὁ πρῶτος ἐγένετο, ἐσήμαινον πάντα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ναυηγίην. οἱ δὲ, ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτῆρι εὐξάμενοι, καὶ σπονδὰς προχέαντες, τὴν ταχίϛην ὀπίσω ἠπείγοντο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον· ἐλπίσαντες ὀλίγας [g] τινάς σφι ἀντιξόους ἔσεσθαι [h] νῆας· οἱ μὲν δὴ τοδεύτερον ἐλθόντες περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, [i] ἐναυλόχεον, Ποσειδέωνος σωτῆρος ἐπωνυμίην ἀπὸ [k] τούτου ἔτι καὶ ἐς τόδε νομίζοντες. Οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπαύσατό τε ὁ ἄνεμος, καὶ τὸ [l] κῦμα ἔϛρωτο, κατα-

a Ναυηγιέων *Arch.*, ναυαγίων *Paſſ. Ask.* *b* Καταᾴδοντες *Arch. Vind.* *c* Πρὸς δὲ τούτοισι *Arch. V.* haud prave. *d* Ἐκοπίασε *Longin.* περὶ Ὕψ. Sect. 42. *e* Πηλέος *Ask.*, καὶ ὡς in *Arch.* non legitur. *f* Ὁ πρῶτος *Paſſ. Ask. Arch. V. Brit.*, ſine articulo ora *Steph.*, id amplector, prima tempeſtatis, in quatuor dies prementis, initia indicans. *g* Omittunt τίνας *Med. Paſſ. Ask.*, mox ἀντίξους *Paſſ.* margo *Steph.* *h* Νέας *Arch. Ask. Vind.*, ſaepeque in ſeqq. *i* Ἐναυμάχεον *Arch.* *k* Id. *Med. V. Paſſ. Ask.*, τοῦδε antea. *l* Citat *Euſtath.* in Odyſſ. p. 1462, 9.

praeſtare. Ἐλύπεε τοὺς Ἕλληνας et μᾶλλόν σφεας ἐλύπεε L. IX, 49. *Plutarchi* Codd. eodem tendunt. Quam autem vellem, ab his ille vellicandis manum abſtinuiſſet; malignitatis profecto dum *Herodotum* proterve arceſſit, eiusdem criminis culpam ſuſtinet. Poſtulatne παιδοκτόνος eius συμφορὴ, ut Aminocles παιδοφονίας, ſive, *caedis liberorum*, in reatu ſit? Equidem, etſi dictio ex ambiguo aliquid offert, non opiner. Ἄχαρις συμφορὴ παιδοφόνος *ingratam calamitatem*, *liberos occidentem*, unice exprimit; quae quidem Aminoclem, alioqui opum copia fortunatum, ſed caſu liberis orbum, contriſtabat. Confer vindicias *Herodoto* a Nob. *Palmerio* paratas Exerc. in Gr. Auctor. p. 37.

47. Καταείδοντες γόησι] Nulla in ſchedis variatio. Qui morboſa haec putant, aut γοητηΐησι *praeſtigiis*, χοῇσι *libationibus*, quamquam haeſitantes, uti Cl. *Reiskius*, illa reficiunt. Contra ea, nihil admodum novans, Cl. *de Pauw* καταείδοντες γόησι —— μάγοι, *incantantes ventum cum praeſtigiatoribus* vertit, hoc uno anxius, quod magi ab incantatoribus diſtinguantur: fieri tamen potuiſſe, ut illi inter Perſas honoratiores ſub ſe γόητας, vilioris conditionis ſacrificos, habuerint. Quod equidem, etſi auctoritate carens, non infitias ibo, opinatus, ne nihil dixiſſe videar, καταείδοντες γόησι idem eſſe ac γόοισι, h. e. *ſacro* quodam *ululatu*, unde ipſi γόητες nomen habent: huic ſane in magicis incantationibus ſacrisque ſuus olim uſus, ſicuti ἐντόμοις L. II, 119. Non neſcio, γόην alibi haud inveniri, quam tamen ex γοάω formari potuiſſe, quis neget? Reſtaret καταείδειν tertio nexum caſui, niſi *Portus* id cum καταγελᾶν ſimilis apud *Herodotum* ſtructurae conpoſuiſſet. Atque hoc ſi inprobetur, τοῦτο μὲν ἐν τῷ ἀσαφεῖ κείσθω.

47. Καταείδοντες γόησι τῷ ἀνέμῳ] Poſtremum eſt ex Herodoteo more ſcribendi, neque debet adeo ſollicitari. Ingenioſe *Reiskius* tentabat χοῇσι· ſic dicerentur *factis libaminibus incantantes ventum*. *Euripidis* Iphigenia in Tauris ℣. 1337., Ἀνωλόλυξε, καὶ κατῇδε βάρβαρα Μέλη, μάγευουσ᾽· *ululatu barbarico magicos cantus* (*Seneca* Med. ℣. 684.) *occinebat*: ita corrigo vulgatum ματεύουσ᾽, illinc alienum. Καταᾴδειν, *occinere*, iuxta *Budaeum*, *Herod.* poſuit pro *incantare*. Filiam mactatam putabat ad ventum ſedandum *AEſchyli* Clytaemneſtra in Agam. ℣. 1427., ἐπῳδὸν Θρηκίων ἀημάτων· ut optime reſtituit *Gul. Canter.* apud Sicyonios ſacerdos ſacra faciebat, ἡμερούμενος τῶν πνευμάτων τὸ ἄγριον· καὶ δὴ καὶ Μηδείας, ὡς λέγουσιν, ἐπῳδὰς ἐπᾴδει, *Pauſan.* II. p. 138. VALCKEN.

50. Ἐκόπασε] Nullum *Longini* ἐκοπίασε in ſchedis patrocinium adipiſcitur: Schol. praeterea *San-German.* ἄνεμος ἐκόπασε hinc excerpſit. *Abydenas* τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ ἐπεί τε ὦν ΕΚΟΠΑΣΕ —— *tempeſtas*, eluvionis cauſſa in *Euſeb.* Pr. Evang. L. V, 12.; *AElian.* ap. *Suidam* Voc. Ἐϛόρεσεν, οἱ δὲ ἄνεμοι παραχρῆμα ΕΚΟΠΑΣΑΝ καὶ τὸ κῦμα ἐϛορέθη· quo de genere alia *I. Iac. Wetſten.* ad *Matth.* C. XIV, 32.

50. Ἢ —— αὐτὸς θ. ἐκόπασε] *Aut ſponte ſua* velut laſſus *conquievit ventus.* Tanquam ἄσεμνον τὸ Κοπιάσαι (ἐκοπίασε legiſſe videtur) καὶ ἰδιωτικὸν hic notavit *Longinus* π. Ὕ. XLII, 2. Legitur in Ev. *Matth.* XIV, ℣. 32., ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· et alibi, apud Clar. *Albertum* ad *Heſych.* in v. et *Wetſtenium.* Reprehendendus idcirco *Longinus* illis videri poterit, qui in libris noſtris ſacris, ad populi captum ſapientiſſime ſcriptis, voces tamen notatas nolunt ut ἰδιωτικὰς, quique, bonum *Thomam Mag.* ſupra modum nuper criminati, incogitanter Atticam verborum etiam venantur elegantiam, ubi ſola rerum erat quaerenda puraeque diſciplinae magnificentia. —— *Herod.* infra: ὡς ἐπαύσατό τε ὁ ἄνεμος, καὶ τὸ κῦμα ἔϛρωτο· *Euſtath.* in Od. Γ. p. 119, 38., Ἡρόδοτος εὐδίαν φράζων φησὶν, ἐπαύσατο (ſic Ἐκόπασεν reddidit *Heſych.*) ἄνεμος, καὶ τ. κ. ἔ. his uſus eſt inimitabilis *A. Schultens* ad *Iobi* XXX, 27. vid. *St. Bergler.* in *Alciphr.* p. 2. Docte *A. Gellius* N. A. II, c. 30. *fluctus*, —— *ſimul ac ventus poſuit, ſternuntur et conflacceſcunt, et mox fluctus eſſe deſinunt*: κύματα οὐκ ἔτι εἰσὶ κύματα, *aequore* nempe *pacato*: *ſtratum aequor* attigit *I. F. Gronov.* Obs. III, c. 22. Tueri voluit vir clar. *P. Burm.* in *Ovidii* Her. XV, ℣. 213., vulgata: *Solve ratem; Venus, orta mari, mare praeſtat amanti*: me iudice recte diceretur, *mare praeſtet aequor*; ut Metam. XI, ℣. 749., *ventos arcet AEolus egreſſu, praeſtatque nepotibus aequor*; id est ἀκύμονα Πόντου τίθησι νῶτα, *Eurip.* Iph. in Taur. ℣. 1445. ſed in altero loco legendum, partim cum *Slichtenhorſtio*: *Venus, orta mari, mare ſternet amanti*: ſic Epiſt. XIX, ℣. 16., *auſo Venus ipsa favebit; ſternet et aequoreas aequore nata vias.* VALCKEN.

62. Ἐναυλόχεον, Ποσειδέωνος σωτῆρος &c.] *Vallae* Latina, *Stationem habuere ad templum Neptuni cognomine Servatoris*, ſervari non debuerant: quid enim hic de Neptuni ad Artemiſium aede? Solum Σωτῆρος Neptuni cognomen deſcribitur. Itaque mutavi, ne prona ſit erroris, quae et Illuſtr. virum Diſſert. VII. Us. et Praeſt. Num. p. 416. abſtulit, occaſio.

ταςπάσαντες τὰς νῆας, ἔπλεον παρὰ τὴν ἤπειρον.
κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην τῆς Μαγνησίης, ἰθεῖαν
ἔπλεον ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐπὶ Παγασέων φέροντα.
ἔςι δὲ χῶρος ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ τῆς Μαγνησίης,
ἔνθα λέγεται [a] τὸν Ἡρακλῆα καταλειφθῆναι ὑπὸ
Ἰήσονός τε καὶ τῶν συνεταίρων ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπ' ὕδωρ
πεμφθέντα, εὖτ' ἐπὶ τὸ κῶας ἔπλεον ἐς Αἶαν [b] τὴν
Κολχίδα. ἐνθεῦτεν γὰρ [c] ἔμελλον ὑδρευσάμενοι ἐς τὸ
πέλαγος ἀφήσειν· [d] ἐπὶ τούτου δὲ τῷ χώρῳ οὔνομα
γέγονε Ἀφέται. ἐν τούτῳ [e] ὦν ὅρμον οἱ Ξέρξεω ἐποι-
445 εῦντο. Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν τουτέων ἔτυχόν τε
ὕςαται πολλὸν ἐξαναχθεῖσαι, καί κως κατεῖδον τὰς
ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῶν Ἑλλήνων [f] νῆας· ἔδοξάν τε δὴ
τὰς σφετέρας εἶναι οἱ βάρβαροι, καὶ πλέοντες,
[g] ἔπεσον ἐς τοὺς πολεμίους, τῶν ἐςρατήγεε [h] ὁ ἀπὸ
Κύμης τῆς Αἰολίδος ὕπαρχος Σανδώκης ὁ [i] Θαμα-
σίου· τὸν δὴ πρότερον τουτέων βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπ'
αἰτίῃ τοιῇδε λαβών, [k] ἀνεςαύρωσε, ἐόντα τῶν βα-
σιληΐων δικαςέων· [l] ὁ Σανδώκης ἐπὶ χρήμασι ἄδι-
κον δίκην ἐδίκασε. ἀνακρεμασθέντος ὦν αὐτοῦ, [m] λογι-
ζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὗρέ οἱ πλέω ἀγαθὰ τῶν ἁμαρτη-
μάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλήϊον· εὑρὼν δὲ
τοῦτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γνοὺς ὡς ταχύτερα αὐτὸς ἢ σο-
φώτερα [n] ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. βασιλῆα μὲν [o] δὴ
Δαρεῖον οὕτω διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι, περιῆν· τό-
τε δὲ ἐς τοὺς Ἕλληνας καταπλώσας, ἔμελλε οὐ
τοδεύτερον διαφυγὼν ἔσεσθαι. ὡς γάρ σφεας εἶδον
[p] προσπλέοντας οἱ Ἕλληνες, μαθόντες αὐτέων τὴν
γινομένην ἁμαρτάδα, ἐπαναχθέντες, εὐπετέως σφέας
εἷλον. Ἐν τουτέων μιῇ [q] Ἀρίδωλις πλέων ἥλω, τύ-
ραν-

deductis navibus præter continentem ena-
vigabant, circumvehentesque promonto-
rium Magneſiæ, rectum curſum in ſi-
num qui ad Pagaſas fert tenebant. In
hoc Magneſiæ ſinu locus eſt, in quo
fertur Hercules, quum e navi Argo a-
quatum miſſus eſſet, derelictus fuiſſe ab
Iaſone, atque a ſociis, dum in AEam
urbem Colchidis ad vellus navigarent. Il-
linc enim aquati in pelagus erant abitu-
ri, eaque de re nomen loco fertur eſſe
Aphetæ. Hoc in loco Xerxis naves ſta- 194
tionem habuerunt: quarum quindecim,
quæ longe ultimæ navigabant, proſpectis
Græcorum ad Artemiſium navibus, ra-
tæ ſuas eſſe, in medium earum hoſti-
lium navium delatæ ſunt: quarum dux e-
rat Sandoces Thamaſiæ filius, Cymæ AE-
olidis præfectus: quem ante hæc tempo-
ra Darius in hoc crimine deprehenſum cru-
ci affixerat, quod quum e regiis iudici-
bus eſſet, iniquam ſententiam ob pecu-
niam tulerat; ſed eius in cruce ſuſpenſi
Darius reputans plura peccatis eſſe bene-
ficia in domum regiam collata, hoc re-
periens, agnoſcensque properantius ſe quam
prudentius egiſſe, hominem ſolvit. Ita
regem Darium elapſus, ut ab eo non oc-
cideretur, ſupererat; tunc vero in Græ-
cos delatus, non iterum erat elapſurus:
hos enim ad ſe curſum tenentes Græci ubi
videre, cognito hominum errore, con-
tra invecti, facile eas cepere. In qua- 195
rum navium una captus eſt Aridolis,
Ala-

a Abeſt *Arch.* *b* Duas has voces id. praeterit. *c* Ἔμενον ora *Steph.* ex *Aldo.* *d* Ἐπὶ *Paſſ. Aſk. Arch. V.*, tum οὔνομα λέγεται *Arch. V.* Prius ἐκ τούτου. *e* Ἐν τούτῳ *Aſk. Arch. V. Paſſ. Paris. A. B. Brit. Ald. Valla*, ſolus ἐπὶ τούτου *Med.* *f* Νέας ſaepiſſime *Arch. V. Aſk.* *g* Ἔπεσον *Arch. V.* ἐσέπεσον ora *Steph.*, ἐπέπεσον Edd. *h* Deſit articulus *Aſk. Brit.* *i* Θαμασίου *Paſſ. Aſk. Arch. Vind. Valla:* Θωύμασίου Edd. tum τὸν δὴ —— ἐπ' praeterit *Aſk.*, ſcribens ὃν ἐπ' αἰτ. *k* Ἀνεςαύρωσε ἂν *Arch.*, conmode. *l* Damnant ὅτι *Arch. Med. Paſſ. Aſk. Paris. B. Brit.*, ὁ Σανδ. legentes, non ὅτι ὁ Σανδ., ut *Ald.* et reliqui. *m* *Med. V. Arch. Aſk. Paſſ. Brit.*, alii ἀναλογιζόμενος cum *Aldo.* Porro εὗρέ οἱ negligitur in *Med. Aſk. Paſſ.*, Δαρεῖος εὗρέ οἱ πλέω *Paris. A. B. Arch. Vind. Brit. Ald.* *n* Ἐργασάμενος *Med. Paſſ. Aſk. Paris. B.*, reliqui omnes, quibus adſtipulor, ἐργασμένος. *o* Non eſt in *Arch. V.* *p* Προσπλέοντας iid. *Paſſ. Brit.* margo *Steph. Valla:* olim προσπταίοντας. *q* Ἄρδωλις *Arch.*

72. Ἐπὶ τὸ κῶας ἔπλεον ἐς Αἶαν] Dum *ad aureum vellus petendum AEam navigabant:* id enim ſemper notat in talibus ἐπὶ, ἐπὶ τὸ κῶας, ἐπὶ τὸ νάκος πλεῦσαι. Poëtis μετά. *Theocrit.* XIII, ℣. 16., Ἀλλ', ὅτε τοι χρύσειον ἔπλει μετὰ κῶας Ἰήσων Αἰσονίδας, οἱ δ' αὐτῷ ἀριςῆες συνέποντο· *lecti iuvenes, Argivae robora pubis, Auratam optantes Colchis avertere pellem Catullo* Carm. LXIII, 5. *Theocrito* praeivit aliiſque *Homerus* Od. A ℣ 184., Πλέων —— Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν· id eſt ἐκεῖθεν ἀπάξων χαλκόν. In *Theocriti* παιδικοῖς, — βαίην — πέδα (id eſt μετὰ) Κέρβερον· apud *Xenoph.* K. 'A. VI, p. 220, 31., ἔνθα λέγεται Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι. *Ariſtoph.* Βατρ. ℣. III, ἡνίκ' ἦλθες ἐπὶ τὸν Κέρβερον· meminit peninſulae *Diodorus* XIV, p 666, 3., ὅπου φασὶν Ἡρακλέα τὸν ἐξ ᾅδου Κέρβερον ἀναγαγεῖν. Corrigatur *Herodoto* noſtro tributus libellus de Vita *Hom.* p. 561, 36. ἐς δὲ τὴν Ἐρυθραίην τινὲς ἐπὶ ξύλον παρεσκευάζοντο πλεῖν· male vulgatum, nuper etiam Londini, ἐπὶ ξύλου. In his ἐπὶ — ἐς ponuntur ut noſtro loco, et ſemper apud accuratiores, ſolos ferme dignos, quorum phraſis cum Herodotea componatur: *Thucyd.* IV, c. 13., ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς (ut ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα, p. 406, 94.) παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινας ἐς Ἀσίνην. *Xenoph.* Ἑλλ. V. p. 337, 2., πέμπουσιν — ἄνδρας ἐς Παγασὰς ἐπὶ σῖτον· p. 260, 19., πέμψας τριήρεις ἐς Λακεδαίμονα ἐπὶ χρήματα· paulo poſt legitur, ἔπεμψα χρήματα ἄξοντας. *Ariſtoph.* Ἐκκ. ℣. 814., Ἔπειτ' ἐχώρουν εἰς ἀγορὰν ἐπ' ἄλφιτα. VALCKEN.

74. Ἐπὶ τούτου δὲ τῷ χώρῳ] Sexcenties talem Scriptoris dictionem vidimus, monuitque vir Celeb. L. IV, 45. Quo magis miror *Medic.* ſilentium, ni tamen excerpentis oculi aberrarunt, ἐπὶ, huic debitum loco, ſequentibus, ubi omnes alii ἐν τούτῳ, tribuentes. Fieri id potuit. Ego Codd. non reluctor, *Aphetas*que praetereo, notiſſimas *Apollon. Rh.* L. I, 591. *Strabonis*, aliorumque explicationibus.

80. Ἔπεσον ἐς τοὺς πολεμίους] Elegi ſimplex verbum. Ἐπιπίπτειν vim plerumque, quae hic nulla, ingruentium innuit C. 189. et 210. Viſum quoque verius Θαμασίου nomen, aliquid barbarici olens, cum ex interiore Graecia Θωϋμασίου titulus deſcendat.

84. Βασιληΐων δικαςέων] Supra L. III, 14, 31. Ὅτι, Codd. de ſententia inprobum, *Gronovio* conſentiens cieci: neque diſplicuit λογιζόμενος. Reſtitutum autem fuit εὗρέ οἱ, ad nexum ſermonis opportunum, atque ob εὑρὼν δὲ pro Scriptoris adſuetudine neceſſarium, tum quoque ex Perſicae huius clementiae declaratione L I, 137.

85. Λογιζόμενος —— πλέω ἀγαθὰ] Revocarem antiquam lectionem. *Reputans*, ἀναλογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὗρέ οἱ πλέω ἀγαθὰ τῶν ἁμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλήϊον· antiquae videlicet Perſarum legi Darius libenter obſecundavit; de qua, laudata I, c. 137., quaedam notata ſunt in L. VI, c. 30. ſed praeter *Briſſonium* citari debebat *Des. Heraldus* Advers. I, c. 9. horum non recordatus *Iac. Gronov.* in Addendis ad notas ſuas in P. 57, 12., *haec*, ait, *lex quidem fuit, ſed quando obſervata?* —— Mox intellexiſſe dicitur Darius, ὡς ταχύτερα ἢ σοφώτερα εἰργασμένος εἴη· ſic enim omnino legendum, reiecta lectione *Flor.* — Paulo poſt commode mihi vir Doctus emendaſſe videtur, ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον διαφυγὼν περιέσεσθαι· et, ὡς γάρ σφεας εἶδον προσπλέοντας οἱ Ἕλληνες. —— C. 197. ſuum Iupiter recuperabit Λαφυςίου nomen, indicatum in Diſſ. *Herod. Weſſ.* p. 123. VALCKEN.

93. Προσπλέοντας] Neſcio cur προσπταίοντας, ſemper in offenſione et clade, etiam C. 210., obvium, obtruſerint? Quod boni commatis ſchedae liberaliter donant, *Pavius*, *Reiskius*, aliique iure laudarunt.

12. Ὀνό-

Alabandensium qui sunt in Caria tyrannus; in altera Penthylus Demonoi filius, dux Paphius, qui e Papho duodecim naves quum duxisset, amissis earum undecim tempestate, quae ad Sepiadem extiterat, cum una quae superabat tendens ad Artemisium, captus est. Hos Graeci quae volebant de Xerxis exercitu sciscitati, vinctos ad Corinthiorum Isthmum dimise-
196 runt. Cetera barbarorum classis, praeter quindecim naves quibus praefuisse Sandocem dixi, ad Aphetas pervenit. Xerxes cum terrestribus copiis per Thessaliam et Achaiam iter faciens intraverat et quidem post triduum in Melienses: quum in Thessalia certamen equorum suorum fecisset, Thessalici equitatus experiendi gratia, illum optimum in Graecis esse edoctus: in eo autem certamine multo inferiores fuerunt equi Graeci. Fluviorum porro qui sunt in Thessalia, solus Onochonus potanti exercitui non suffecit. Fluviorum autem Achaiae quum maximus sit Apidanus, ne hic quidem suffecit, nisi mali-
197 gne. Xerxi ad Alum urbem Achaiae tendenti, duces viae cuncta referre cupientes, enarrabant id quod de templo Iovis Laphystii ab indigenis narratur: Athamantem AEoli filium, inito cum Ino consilio necem Phrixo machinatum: deinde Achaeos ex oraculo tale certamen illius posteris proposuisse, ut qui ex eo genere maximus natu esset, huic aditu prytanei, quod leitum Achaei vocant, interdicentes ipsi excubias agunt; quod siquis intravisset, non prius exire posset quam mactandus esset. Ita multos, quum iam mactandi essent,

ραννος Ἀλαβάνδων τῶν ἐν Καρίῃ· [a] ἐν ἑτέρῃ δὲ, ὁ Πάφιος στρατηγὸς Πενθύλος ὁ Δημονόου· ὃς ἦγε μὲν δυώδεκα νῆας ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δέ σφεων τὰς ἕνδεκα τῷ χειμῶνι τῷ γενομένῳ κατὰ Σηπιάδα, μιῇ τῇ [b] περιγινομένῃ καταπλέων ἐπ᾽ Ἀρτεμίσιον ἥλω. τούτους οἱ Ἕλληνες [c] ἐξιστορήσαντες τὰ ἐβούλοντο πυθέσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατιῆς, ἀποπέμπουσι δεδεμένους ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμόν. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατὸς, παρὲξ τῶν [d] πεντεκαίδεκα νεῶν, τῶν εἶπον Σανδώκεα στρατηγέειν, ἀπίκετο ἐς Ἀφέτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς πορευθεὶς διὰ Θεσσαλίης καὶ Ἀχαιίης, ἐσβεβληκὼς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιέας· ἐν Θεσσαλίῃ [e] μὲν ἅμιλλαν ποιησάμενος ἵππων τῶν ἑωϋτοῦ, ἀποπειρώμενος καὶ τῆς Θεσσαλίης ἵππου· πυθόμενος ὡς ἀρίστη εἴη τῶν ἐν Ἕλλησι, ἔνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες ἵπποι ἐλίποντο πολλόν. τῶν μέν νυν ἐν Θεσσαλίῃ ποταμῶν, [f] Ὀνόχωνος μοῦνος οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον, πινόμενος· τῶν δὲ ἐν Ἀχαιίῃ ποταμῶν ῥεόντων, οὐδὲ [g] ὅστις μέγιστος αὐτέων ἐστὶ Ἠπιδανὸς, οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε, εἰ μὴ φλαύρως. Ἐς [h] Ἄλον δὲ τῆς Ἀχαιίης ἀπικομένῳ Ξέρξῃ [i] οἱ κατηγεμόνες τῆς ὁδοῦ βουλόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγέεσθαι, ἔλεγόν οἱ ἐπιχώριον λόγον, τὰ περὶ τὸ ἱρὸν τοῦ [k] Λαφυστίου Διὸς, ὡς Ἀθάμας ὁ Αἰόλου ἐμηχανήσατο Φρίξῳ μόρον σὺν Ἰνοῖ βουλεύσας· [l] μετὰ δὲ, ὡς ἐκ θεοπροπίου Ἀχαιοὶ προτιθεῖσι τοῖσι ἐκείνου ἀπογόνοισι ἀέθλους τοιούσδε· ὃς ἂν ᾖ τοῦ γένεος τούτου πρεσβύτατος, [m] τούτῳ ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι τοῦ πρυτανηΐου, αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι· Λήϊτον δὲ καλέουσι τὸ πρυτανήϊον [n] οἱ Ἀχαιοί· ἢν δὲ ἐσέλθῃ, οὐκ 446
ἔστι ὅκως ἔξεισι, πρὶν ἢ θύσεσθαι [o] μέλλῃ. ὥστε τι πρὸς τούτοισι πολλοὶ ἤδη [p] τῶν μελλόντων τουτέων θύ-

a Deest ἐν *Arch.* b Περιγενομένῃ ora *Steph. Arch.* c Citat *Suid.* in Voc. d Πεντ. νεῶν τῶν εἶπ. *Arch. V. Paris. A. B. Valla*: ὧν εἶπ. *Ald.*, in *Med. Ask. Pass. Brit.* νεῶν vox desideratur, non bene. e Δὲ *Arch.* f Ὀνόχονος *Arch.* g Ὅσπερ id. *Vind.* h *Med. Ask. Pass. Arch.*, Ἄλλον antea. *littoralia Achaiae* errans *Valla.* i Octo haec deficiunt *Arch.* k Λαφυστίου *Pass. Ask.* ora *Steph. Valla*, verissime. Ἀφλυστίου alii. l Μετέπειτα δὲ *Pass. Ask. Arch. Brit. Vind.* m Τούτῳ *Pass. Ask. Arch. Brit. Paris. A. B.*, τούτου ceteri. n Abest *Arch.* o Μέλλοι *Arch.* p Τούτων μελλόντων *V.*, τούτων τῶν μελλ. *Pass. Ask.*

12. Ὀνόχωνος] *Tzetzae* in Lycophr. v. 1424. Ὀνώχων, commentanti de Ilisso et Maeandro, a Xerxis exercitu potando exsiccatis, et *Herodoti* quidem fide, quae alios in amnes C. 42. et 109. dicta fuerunt. Οὐκ ἀπόχρησε τῇ στρατιῇ —— non turbo, quantumvis ἀντέχρησε tali in re C. 127, 187., Geminum ferme C. 42., οὐδ᾽ ΑΠΕΧΡΗΣΕ τῇ στρατιῇ —— πινόμενος. Quod enim hic accessit τὸ ῥέεθρον, ex tacito κατὰ pendere, doctrina *Porti* est. Adi *Abreschium* Dil. Thucydid. p. 127.

19. Λαφυστίου Διὸς] Habet suum sibi cognomentum Iupiter, ab *Holstenio* dudum laudatum. Λαφύστιον Iovem in Phrixi Hellesque fabula Critici *Apoll. Rh.* II, 655. et *Pausanias* Attic. C. 24., ubi *Kuhnius* bene, norunt, Bacchum Λαφύστιον *Etymologus.* Mox μετέπειτα δὲ, in his rarius, neque nullius tamen usus, accipi pro bono poterit.

22. Ὅς ἂν ᾖ τοῦ γένεος τ. π.] Primum quod sequitur τούτου in τοῦτον leniter flectendum censeo: τοῦτον ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι τοῦ ——. verbo ἐπιτάξαι, sicut verbo κελεῦσαι, quartus etiam casus adiungitur infinitivo sequente. —— Deinde ut locus detur istis, Λήϊτον δὲ καλέουσι τὸ πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοὶ, Herodotei non immemor moris, puto tamen praecedere debere mentionem ληΐτου· hanc ego vocem in ista sede libenter collocarem, quam nunc occupat vox πρυτανηΐου· *Herodotum* hac ratione scripsisse, iam olim suspicatus: ὃς ἂν ᾖ τοῦ γένεος τούτου πρεσβύτατος, τοῦτον ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι τοῦ ληΐτου αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι· Λήϊτον δὲ καλέουσι τὸ πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοί. —— Quod esset *populi, populicum*, sive *publicum*, τὸ δημόσιον, pro diversa pronunciatione vocis λαὸς, λεὼς, ληὸς, dixerunt veteres, λάϊτον· λέϊτον· λεῖτον· λήϊτον· et λῆτον. Horum primum suis in libris saepius invenisse Grammaticos, *Hesychiana* monstrant, quae *Kusterus* et Eruditiss. noster *D. Ruhnken.* Epist. Crit. I. p. 54., redintegrarunt: Λάϊτον, τὸ ἀρχεῖον· Λάϊτον, πρυτανεῖον· Λαΐτων, τῶν δημοσίων τόπων· cetera *Piersonus* attigit ad *Moer.* Att. p. 252, 253. De Graeciae civitatum prytaneis luculenta est *Is. Casauboni* Dissertatio Animadv. in *Athen.* XV, c. 19. inventis *Casauboni* quaedam addiderunt alii. VALCKEN.

23. Τούτῳ ἐπιτάξαντες] Pravum τούτου erat. Interpres *Apollonii Rh.* II, 655. in suam usque aetatem valuisse scribit, ἕνα τῶν Φρίξου ἀπογόνων εἰσιέναι εἰς τὸ πρυτανεῖον καὶ θύειν τῷ εἰρημένῳ Διΐ, h. e. Λαφυστίῳ, discrepans ab *Herodoto*, et de victima tacens, quam humanam fuisse viae duces Xerxem condocefaciunt, adfirmatque *Plato* in Minoë p. 315. C. καὶ οἱ τοῦ Ἀθάμαντος ἔκγονοι, οἵας θυσίας θύουσιν Ἕλληνες ὄντες· namque victimas eum eiuscemodi indicare, quae de crudelibus Carthaginiensium aris et inmolatis ibi Saturno liberis fuerunt praescripta, patefaciunt.

26. Ὥστέ τι πρὸς τούτοισι] Abbas *Melotus*, *Reiskius*, *Abreschius* ὥς τ᾽ ἔτι πρὸς — voces recte ordinant. Frequens πρὸς δ᾽ ἔτι τούτοισι in talibus est L. III, 65. IX, 110. Ὡς continuat narrationem τῶν κατηγεμόνων, cuius initium, ὡς Ἀθάμας, tum ὡς ἐκ θεοπροπίου, porro ὥς τ᾽ ἔτι πρὸς — et in sequentibus similiter. Iam ἐσελθόντες *Arch.*, loco ἐσέλλοντο, cum Cl. *Pavio* repudio. Illi, qui ultro in prytaneum se contra legem penetraverant, mactabantur, qui aufugerant, reversi in idem deducebantur inviti ad simile supplicium. Hoc docebant οἱ κατηγεμόνες regem.

26. Ὥστέ τι πρὸς τούτοισι] Intelligere se negat, qui supra tentabat corrigere πρὸς δὲ τούτῳ, p. 20, 43. hoc nusquam apud *Herod.* frequentissime legerat πρὸς τούτοισι, *praeterea*; I, c. 65., πρὸς τούτοισι λέγουσι, —— πρός τε τούτοισι· c. 86. c. 179. III, c. 45. c. 142. &c. καὶ πρὸς ἔτι τούτοισι, III, c. 65. πρός τε τούτοισι ἔτι, I, c. 99. ἔτι πρὸς τούτοισι etiam apud alios. Scripserat et hic *Herod.* ὥστε, ἔτι πρὸς τούτοισι, (nempe ἔλεγον,) πολλοὶ

Cytisſorus Athamantis adiutor, iram Dei in poſteros meruit. Petræ Trachiniæ. Anticyra. Sperchius, Dyras, Melas,

θύσεσθαι, δείσαντες, οἴχοντο ἀποδράντες [a] ἐς ἄλλην χώρην· χρόνου δὲ προϊόντος, ὀπίσω κατελθόντες, ἢν ἁλίσκωνται, [b] ἐστέλλοντο ἐς τὸ πρυτανήϊον, ὡς θύεταί τε ἐξηγέοντο, στέμμασι πᾶς πυκασθεὶς, καὶ ὡς [c] σὺν πομπῇ ἐξαχθείς. ταῦτα δὲ πάσχουσι οἱ Κυτισσώρου τοῦ Φρίξου παιδὸς ἀπόγονοι, διότι [d] καθαρμὸν τῆς χώρης ποιευμένων Ἀχαιῶν ἐκ θεοπροπίου Ἀθάμαντα τὸν Αἰόλου, καὶ μελλόντων μιν θύειν, ἀπικόμενος οὗτος ὁ Κυτίσσωρος ἐξ Αἴης τῆς Κολχίδος, ἐῤῥύσατο. ποιήσας δὲ τοῦτο, τοῖσι ἐπιγενομένοισι ἐξ ἑωϋτοῦ μῆνιν τοῦ θεοῦ ἐνέβαλε. Ξέρξης δὲ ταῦτα ἀκούσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλσος [e] ἐγένετο, αὐτός τε ἔργετο αὐτοῦ, καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ παρήγγειλε· τῶν τε Ἀθάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην ὁμοίως καὶ τὸ τέμενος ἐσέβετο. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ [f] τὰ ἐν Ἀχαιΐῃ. ἀπὸ δὲ τουτέων τῶν χώρων ἤϊε ἐς τὴν Μηλίδα [g] παρὰ κόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτόν ἐστι χῶρος [h] πεδινὸς, τῇ μὲν, εὐρὺς, τῇ δὲ, καὶ κάρτα στεινός. περὶ δὲ τὸν [i] χῶρον οὔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικλήει πᾶσαν τὴν [k] Μηλίδα γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι. πρώτη μέν νυν [l] πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπ' Ἀχαιΐης, Ἀντικύρη· παρ' ἣν [m] Σπερχειὸς ποταμὸς ῥέων ἐξ Ἐνιήνων, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ἀπὸ δὲ τούτου, διὰ εἴκοσί κου σταδίων ἄλλος ποταμὸς, τῷ οὔνομα κεῖται Δύρας, [n] τὸν βοηθέοντα Ἡρακλέϊ καιομένῳ λόγος ἐστὶ ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τούτου, δι' ἄλλων εἴκοσι σταδίων ἄλλος ποταμός ἐστι, ὃς καλέεται Μέλας. Τρηχὶς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ Μέλανος τούτου ποταμοῦ πέντε στάδια ἀπέχει· ταύτῃ δὲ καὶ [o] εὐρύτατόν ἐστι πάσης τῆς χώρης ταύτης ἐκ τῶν οὐρέων ἐς θάλασσαν, κατ' ἃ Τρηχὶς πεπόλισται. δισχίλιά τε γὰρ καὶ δισμύρια πλέθρα τοῦ πε-

ſent, eo metu in aliam profugisſe regionem: interiecto deinde tempore quum reverſi esſent, ſi deprehenderentur in prytaneum mittebantur et quemadmodum mactarentur, referebant toto corpore infulis cooperto, et cum pompa educti. Hoc autem poſteros Cytisſori Phrixo geniti ob id pati, quod quum Achæi ad expiandam regionem elegisſent ex oraculo Athamantem AEoli filium, eumque esſent immolaturi, Cytisſorus iste ex AEa Colchide veniens illum liberavit: eoque facto poſteris eius iram dei fuisſe iniectam. Hæc quum audisſet Xerxes, ubi ad lucum adfuit, et ipse ab eo abſtinuit, et idem ſuis copiis imperavit, domumque poſterorum Athamantis item ac fanum veneratus est. Hæc in Thesſalia Achaia- 198
que; a quibus locis procesſit Xerxes in Melidem iuxta maris ſinum, ubi totum diem æſtus atque reciprocatio fluctuum fit. Huic ſinui circumiectus est locus campeſter, alibi ſpatioſus, alibi arctus admodum. Suntque ipſi campo circumiecti montes editi atque inaccesſi, omnem Melidem cingentes regionem, quæ petræ Trachiniæ nominantur. Prima in ſinu urbs ab Achaia euntibus est Anticyra, quam amnis Sperchius præterlabens, ex Enienibus in mare defluit. A quo alter amnis xx. ferme ſtadiis abest, cui nomen inditum est Dyras, quem fama est emerſisſe ad ferendam Herculi quum cremaretur opem. Ab hoc totidem ſtadiorum intercapedine alius amnis est, qui vocatur Melas. Unde urbs Trachis quinque ſtadia abest. Illic est 199
ſita amplisſimum regionis totius, ubi est ſita urbs Trachis, ſpatium a montibus ad mare, utpote duorum et viginti millium plethrorum pla-

a Deest ἐς *Ask.* *b* Ἐσελθόντες *Arch. Valla.* *c* Abest *Arch.* *d* Καθαρμὸν *Arch. Ask. Ald.*, καταρμὸν alii, quod Ionicum non videtur. *e* Ἐγίν. *Pasſ. Ask.*, mox εἴργετο *Arch.* *f* Duo ista omittuntur ab *Arch. V.*, porro Ἀχαΐῃ *Ask.* *g* Περὶ *Brit.* *h* Πεδιεινὸς *Arch.* Mox καὶ κάρτα *Med. Pasſ. Ask.*, ab aliis καὶ aberat. *i* *Med. Pasſ. Arch. Vind. Ask.*, olim χῶρον τοῦτον. *k* Μηλίδα *Vind.* et Τρηχίνιαι, quorum poſtremum offert *Arch. Pasſ.*; prius erat Μηλιάδα et Τρηχίνεαι. *l* Deest hic, ſed mox Ἀντικύρη πόλις *Arch.* *m* Ποταμὸς Σπερχήϊος *Arch. V.* *n* Τὸν βοηθ. τῷ Ἡρ. καιομένῳ λόγος ἐστὶ ἀναφ. margo *Steph. Arch. V. Pasſ. Ask. Valla*, pro quibus τὸν μυθεύονται τῷ —— ἀναφ. *Ald. Brit. Med.* *o* *Arch. V. Med. Pasſ. Ask. Brit. Paris. B.*, alii εὐρυχωρότατον cum *Aldo*: fluvium *Melanem* hinc attigit *Euſtath.* in Perieg. v. 414.

λοὶ ἤδη τῶν μελλόντων θύσεσθαι δείσαντες οἴχοντο &c. —— In proximis nimis diu haeſit ἐστέλλοντο· ſinceram, ut puto, lectionem nobis ſervavit *Arch.* lectam *Vallae*: ἢν ἁλίσκωνται ἐσελθόντες ἐς τὸ πρυτανήϊον· haec enim ſic ex uſu verbi ἁλίσκεσθαι coniungi debent; ut et ſequentia: —— ὡς θύεταί τε ἐξηγέοντο στέμμασι πᾶς πυκασθείς· *totus infulis coopertus*: Στεφάνοις πυκασθεὶς *Euripidis* est in Alc. ℣. 796. et ℣. 832., κάρα Στεφάνοις π. κάρη στεφάνοις πυκάσαντας praebet oraculum in *Demoſthen.* Mid. p. 332. *Theocr.* II, ℣. 153., Καὶ φάτο οἱ στεφάνοισι τὰ δώματα τῆνα πυκάσδεν· —— εἰκόνισμα, Κίσσῳ καὶ στεφάνοισιν ἀμπυκασθέν. est in epigramm. Anthologiae ineditae *Phalaeci.* —— Phrixi filio quale datur hic nomen, Κυτίσσωρος, dederat et *Apollon. Rhod.* II, ℣. 1159. genuino, Κυτίσωρος, modulus reluctatur in verſu. VALCKEN.

32. Κυτισσώρου] Criticis *Apollon. Rhod.* II, 1125., ipſique *Apollonio* v. 1159. Κυτίσωρος, *Straboni* L. XII. p. 820. Κύτωρος, ſine ulla mendi ſuſpicione, qua male a *Palmerio* Noſtri lectio ibi premitur. Κύτωρος quoque *Apollodoro* I, 9, I., ad quem *Galeus.* Ceterum Athamas, ut καθαρμὸς regionis, arae fuit admotus, iam iam inmolandus, at conmodum liberatus a Cytisſoro ſuperveniente, uti *Herodotus*, ſive, ſicuti in *Sophoclis* Athamante, ab Hercule apud Interpretes *Ariſtophanis* Nub. v. 256.

48. Καὶ ἄβατα] Mallem cum *Reiskio* ἄβατα, τὰ περικλήει ——. Scripſi et ſchedis Μηλίδα γῆν, quoniam ita ſuperius et C. 201., tum L. VIII, 31. In *Stephan. Byz.* Μηλὶς ἡ χώρα· *Sophocles* Μηλίδα λίμναν dixit Trachin. v. 642. Iuſtae inſuper Τρηχίνιαι πέτραι ex titulo Sophocleae fabulae, atque ob γῆν Τρηχινίην C. 199. et 201., aliaque.

51. Σπερχειὸς] Speciem Ionicam Σπερχήϊος praefert, uti ἀνθρωπήϊος, βασιλήϊος, πρυτανήϊον et ſimilia, quae ſpreta non ſunt, nec nunc ſperni oportet. Σπερχειὸς paſſim, et *Spercheos* Latinis, ſignificante ad *Lucanum* L. VI, 367. *Fr. Oudendorpio.* His vicina, τὸν μυθεύονται βοηθέοντα ——, integra reliquisſem, ni Codd. Herodoteam obtulisſent dictionem. Talis L. III, 115. ἀπό τευ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾷν ΛΟΓΟΣ ΕΣΤΙ. Tales in *Porti* penu plures. *Strabonem* haec ob oculos L. IX. p. 655. C. habuisſe, *Caſaubonus* docuit.

54. Δύρας, τὸν μυθεύονται] Ad Λόγος ἐστὶ] μυθεύονται commodum adponi potuit interpretamentum; quod mihi, verum videbitur etiam aliis, ſi plures dant Codices lectionem, quam dat margo *Steph.* τὸν βοηθέοντα τῷ Ἡρακλέϊ καιομένῳ λόγος ἐστι ἀναφανῆναι· *Valla*: *quem fama est emerſisſe ad ferendam Herculi opem.* Sic loqui ſolet Noſter III, c. 5., ἐν τῇ λόγος τὸν Τυφῶ κεκρύφθαι· VII, c. c. 115., ἀπό τευ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾷν λόγος ἐστί· VII, c. 129., τὴν Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην. In fabuloſis, quae perpauca duntaxat attigit, λέγεται ponere ſolet *Thucydides*; quo hiſtoricorum principe mihi quidem minus digna videntur, quae proſtant in fine p. 221., νομίζουσι δὲ &c. quo libenter referrem *Scholion* e *MS.* ad finem p. 219. relatum: τὰ ὠβελισμένα οὐδενὶ τῶν ἐξηγητῶν ἔδοξε Θουκυδίδου εἶναι. —— Noſtro loco Dyras fertur auxilio venisſe Herculi καιομένῳ, in ſummo ſcilicet Oetae montis cacumine, cuius illinc ducta nomina ſuo morte tractavit *Hemſterh.* in *Lucian.* p. 112. *Straboni* IX, p. 655. C. memoratur Δύρας, ὃν φασὶν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυράν. VALCKEN.

62. Τοῦ

planitie; montis vero qui terram Trachiniam
circumdat, est ad Trachinis meridiem an-
fractus, per quem Aſopus circa radi-
200 ces montis defluit. Ad cuius meridiem
alius non magnus amnis est, nomine
Phœnix ex his montibus in Aſopum de-
fluens. Iuxta Phœnicem amnem est an-
guſtiſſimum: quippe ubi ſola una via
munita est, qua plauſtrum agi poteſt.
A flumine Phœnice ad Thermopylas quin-
decim ſtadiorum est intervallum: in iſto
autem ſpatio inter fluvium Phœnicem
ac Thermopylas, in quo vicus est nomine
Anthela, quem præterfluens Aſopus in ma-
re evolvitur: et ei locus ſpatioſus est cir-
cumiectus, ubi templum Cereris Amphi-
ctyonidis extructum viſitur, et ſedilia
Amphictyonibus, et ipſius Amphictyonis
201 delubrum. Ceterum rex Xerxes quidem in
Trachinia Melidis caſtra habebat, Græ-
ci vero in tranſitu: qui locus a pleriſ-
que Græcorum vocatur Thermopylæ,
ab indigenis autem atque accolis Pylæ.
Hæc erant utrorumque caſtrorum loca;
Xerxe omnibus, quæ ad ventum boream
ſpectant usque ad Trachinem, potito:
Græcis, quæ in hac continente ad au-
ſtrum et meridiem ferunt, tenentibus.
202 Qui hoc in loco Perſam Græci op-
periebantur, hi fuere, Spartanorum tre-
centi

πεδίου ἐςί. τοῦ δὲ [a] οὔρεος, τὸ περικλήει τὴν γῆν τὴν Τρηχινίην, [b] ἔςι διασφὰξ πρὸς μεσαμβρίην Τρηχῖνος. διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὸς ποταμὸς ῥέει παρὰ τὴν ὑπωρέην τοῦ οὔρεος. Ἔςι δὲ ἄλλος Φοίνιξ ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς μεσαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ· ὃς ἐκ τῶν οὐρέων [c] τουτέων ῥέων ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα ποταμὸν ςεινότατόν ἐςι· ἁμαξιτὸς [d] γὰρ μίη μούνη δέδμηται. ἀπὸ δὲ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα ςάδιά ἐςι ἐς Θερμοπύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ Θερμοπυλέων κώμη τέ ἐςι τῇ οὔνομα 447 Ἀνθήλη κεῖται, παρ' ἣν δὴ παραῤῥέων ὁ Ἀσωπὸς, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, καὶ χῶρος περὶ [e] αὐτὴν εὐρὺς, ἐν τῷ Δήμητρός τε ἱρὸν [f] Ἀμφικτυονίδος ἵδρυται, καὶ ἕδραι εἰσὶ Ἀμφικτύοσι, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος ἱρόν. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐςρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες, ἐν τῇ διόδῳ. [g] καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμοπύλαι· [h] ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων, Πύλαι. ἐςρατοπεδεύοντο μέν νυν ἑκάτεροι [i] ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι. ἐπεκράτεε δὲ, ὁ μὲν τῶν πρὸς βορῆν ἄνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχῖνος· [k] οἱ δὲ, τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων [l] ἐπὶ ταύτης τῆς ἠπείρου. Ἔσαν δὲ οἵδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὁπλῖται,

a Ὄρεος *Arch. V. Ask.* frequenter. *b* Habet hinc *Etymolog.* in Voc., reſpexitque nominatim *Strabo* L. IX. p. 656. A. *c* Abſunt iſta duo *Brit.* *d* Γὰρ μούνη *Med. Ask. Arch. Brit.*, in aliis γὰρ μίη μ. Supra ςεινότατός ἐςι *Arch.* *e* Αὐτῇ *Med. Ask. Paſſ.* *f* Ἀμφικτυονίδων *Arch.* *g* Ὧδε χῶρος οὗτος καλέεται ὑπὸ τῶν πλ. idem. *h* Haec ſeptem praetervidit negligens eiusdem ſcriba. *i* Ἐν τοῖσι χωρ. *Ask.* *k* *Med. Paſſ. Ask.*, ante ὁ δὲ. Mox μεσαμβρίην *Paſſ.* recte: ceteri μεσημβρ. *l* Ἐπὶ ταύτης, non τὸ ἐπὶ, ut in aliis, *Arch. Brit.*

62. Τοῦ δὲ οὔρεός — ἐςι διασφὰξ] Hinc *Strabo* IX. p. 656. A. πρὸς μεσημβρίαν τῆς Τραχῖνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα· hinc illum ſequentia quoque ſumſiſſe monuit *Caſaub.* Fluminis Μέλανος ex c. 198. meminit *Euſtath.* in *Dionys.* ℣. 414. Φοίνικος etiam *Strabo* ex cap. 200., —— ubi inter hunc fluvium et Thermopylas κώμη τέ ἐςι τῇ οὔνομα Ἀνθήλη κεῖται, —— καὶ χῶρος &c. *in his verbis aut* τὸ ἔςι *aut* τὸ κεῖται *tollendum* ſcribit *Berkel.* ad *Steph. Byz.* in Ἀνθήλη· τὸ κεῖται omiſit haec excitans *Holſten.* Prius e vicinis naſci potuit; ſi ſervant Codd. neutrum loco moverem. Herodoteum est κέεται· IV, c. 184., ἀλέσι γάρ σφι ἔςι Ἄτλαντες οὔνομα, ἑνὶ δὲ ἑκάςῳ αὐτέων οὔνομα οὐδὲν κέεται. —— Circa vicum Anthelen ſpatioſus erat campus, in quo templum fuiſſe traditur Cereris Ἀμφικτυονίδος. Δήμητρος etiam ἱερὸν commemorat *Strabo* p. 656. C. ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτυόνες. *Ulpian.* in *Demoſthen.* p. 43, 27., τὴν σύνοδον Πυλαίαν ἐκάλουν· —— ἔθυον δὲ Δήμητρι οἱ Πυλαγόραι· ſuſpicor istius Cereris Πυλαίας templum intelligendum in *Callim.* Epigr. XLI. Δήμητρι τῇ Πυλαίῃ, τῇ τοῦτον οὐκ Πελασγῶν Ἀκρίσιος τὸν νηὸν ἐδείματο· nam ſic dictam Cererem liquet ex *Erotiano*: Πύλας] Τόπος Θεσσαλίας, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῆς Πυλαίας Δήμητρος ἱερὸν ἵδρυται· quibus uſus est in eam rem ſolis *Io. Meurs.* Att. Lect. IV, c. 3.

VALCKEN.

69. Ἁμαξιτὸς γὰρ μίη μούνη] Non ſane neceſſaria μίη. Supra enim μούνη ἁμαξιτὸς C. 176. Sed in huiusmodi poſitionibus variatur. Illud autem δέδμηται, prima fronte in τέτμηται eruditi viri coniectura abibat, quod in muniendis id viis uſurpetur, et τετμημέναι ſint ὁδοὶ L. IV, 136. Recte vero abiecit. Ὁδὸν, τὴν ἔδειμαν legimus L. II, 124., cui *Lucani* ſimile *conſtruere vias* II, 673., et *inſtructio viae publicae et pontium ſtratarumque* legis VI. C. *Theod.* de *Itin. munien.*

74. Χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρὺς] Concludit ex his Nob. *Palmerius* Exercit. p. 36., nullam *Herodoti* aetate urbem hic *Pylaeam*, cuius *Plutarch.* T. II. p. 409. A. meminerit, fuiſſe, non ſine veri ſpecie, modo *Plutarchus* talem huic tractui urbem dederit, ſuper qua re dubito. Opinor Cererem *Amphictyonidem* non diverſam a *Pylaea* eſſe. Δημητρὶ τῇ Πυλαίῃ τῇ τοῦτον ὀὐκ Πελασγῶν Ἀκρίσιος τὸν νηὸν ἐδείματο, *Callimachus* Epigr. XLI., templi eius conditorem oſtendens Acriſium. Eadem Ceres ab *Erotiano* in Πύλαι memoratur.

85. Φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἠπείρου] Specimen nimii laboris Φερόντων τόπων ταύτης —— in coniectura docti viri est. Intelligi χωρίων aut τόπων adparet. Φέρειν ἐπὶ θαλάσσης aut θάλασσαν, φέρειν ἐς τὴν μεσόγαιαν, de locis, quae ferunt et vergunt ad mare, aut mediterraneam regionem ſaepe ſeſe, uti L. IV, 99. et ſeqq., offerunt. Suſtuli inconmodum τὸ, unde turbae

85. Ἔσαν δὲ οἵδε Ἑλλ.] Eosdem ubi Graeciae populos ex *Herodoto* recenſet *Pauſan.* X, p. 845., ex ſingulis totidem ad Thermopylas veniſſe ſcribit, quot hic noſtris in exemplaribus memorantur. Quod ſi tamen ad calculos ſedeas, ex *Herodoto* ſummam tantum colligas hominum 5200.; ex *Pauſania* vero, 11200. hic nempe ſuſpicatur Locros Opuntios fuiſſe 6000.; Λοκροὺς, ait, τοὺς ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνημῖδι Ἡρόδοτος μὲν οὐχ ὑπήγαγεν εἰς ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀφικέσθαι σφᾶς ἀπὸ πασῶν ἔφη τῶν πόλεων. Herodoteum est πανςρατιῇ. Sed in hac recenſione nonnihil est adiuvandus *Pauſanias*, iſta prout vulgantur ab illo ſcribi non potuerunt: παρεγένοντο δὲ καὶ Βοιωτῶν ἑπτακόσιοι· ἐκ δὲ Θεσπείας καὶ Θηβῶν τετρακόσιοι· populares, ſed hoſtes acerrimi, non bene iunguntur Theſpienſes et Thebani; a Thebanis etiam perperam diſtinguuntur Boeoti. In pleraſque civitates Boeotiae Thebani exercebant imperium, cui potentiores ſemper reluctabantur: una voce ἐκ tranſpoſita cum noſtro *Pauſanias* et ſecum ipse redibit in gratiam: ſcripſerat procul dubio: παρεγένοντο δὲ καὶ Βοιωτῶν, ἑπτακόσιοι ἐκ Θεσπείας, καὶ ἐκ Θηβῶν τετρακόσιοι. *Herodotus*: ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν (παρῆσαν) Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι, καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. Reliquis ſtationem deſerentibus, cum Lacedaemoniis iuxta *Herodot.* c. 222., ſoli manſerunt Theſpienſes et Thebani, hi quidem coacti, Θεσπιέες δὲ ἑκόντες μάλιςα. Secundum *Diodor.* XI, c. 9., Leonidas Θεσπιεῖς μόνους παρακατέσχε. Eiusdem *Diodori* XI, c. 4., ſi rite exigatur, numerus Graecorum in univerſum, qui cum Leonida ad tutandum introitum Graeciae narrantur profecti, non multum diſcrepat ab Herodoteo; vicinos ille Locrenſes illuc veniſſe ſtatuit mille; totidemque Melienſes; Μηλιέων enim nomen τῷ Μιλησίων ſubſtituendum cum *Weſſ.* —— Ceterum quae laus ab aliis conſtanter tribuitur Theſpienſibus, illam dat libertatis amantiſſimis Plataeënſibus *Auctor* orat. c. Neaer. inter *Demoſtheneas* p. 740., μόνοι τῶν ἄλλων Βοιωτῶν —— μετὰ

Λα-

ται, καὶ [a] Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, [b] ἡμίσεες ἑκατέρων· ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίης, εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης, χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν [c] Ἀρκάδων. ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τετρακόσιοι· καὶ ἀπὸ Φλιοῦντος, [d] διηκόσιοι· καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι, καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. Πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε [e] οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ, καὶ Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γάρ σφεας οἱ Ἕλληνες [f] ἐπεκαλέσαντο, λέγοντες δι' ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ μὲν ἥκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων, προσδόκιμοι πᾶσαν [g] εἰσὶ ἡμέρην· ἡ θάλασσά τέ σφι εἴη ἐν φυλακῇ, ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρεομένη, καὶ Αἰγινητέων, καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καί σφι εἴη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα, οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμίχθη· τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτέων, μέγιστα. [h] ὀφείλειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἐόντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσέειν ἄν. οἱ δὲ, ταῦτα πυνθανόμενοι, ἐβοήθεον ἐς τὴν Τρηχῖνα. Τούτοισι ἔσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιας ἑκάστων. ὁ δὲ [i] θωϋμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος, Λακεδαιμόνιος ἦν, Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Λέοντος, τοῦ Εὐρυκρατίδεω, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτεος, [k] τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένεος, τοῦ Τηλέκλου, τοῦ Ἀρχέλεω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ [l] Δορύσσου, τοῦ Λεωβότεω, τοῦ Ἐχεστράτου, τοῦ [m] Ἥγιος,
448 τοῦ Εὐρυσθένεος, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρακλέος· κτησάμενος τὴν βασιληΐην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου. Διξῶν γάρ οἱ ἐόντων πρεσβυτέρων ἀδελφεῶν, Κλεομένεός τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο τῆς φροντίδος περὶ τῆς βασιληΐης· ἀποθανόντος δὲ Κλεομένεος ἄπαιδος ἔρσενος γόνου, Δωριέος τε οὐκέτι ἐόντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὴ ἐς

centi armati, Tegeatarum et Mantinensium mille, totidem ex utrisque; ex Orchomeno Arcadiæ centum viginti, ex reliqua Arcadia mille: tot quidem Arcades. A Corintho autem quadringenti: a Phliunte ducenti, et Mycenæorum octoginta: hi ex Peloponneso aderant: ex Bœotis autem Thespienses septingenti, Thebani quadrin-
203 genti. Præter hos evocati erant Locrenses Opuntii cum omni copia, et Phocensium mille. Ipsi enim Græci eos evocaverant, missis nunciis, qui dicerent, ipsos quidem præcursores aliorum venire, ceteros autem socios quotidie penes ipsos, atque etiam expectari: ac tutelam maris esse in Atheniensium præsidio AEginetarumque, et eorum quibus res navalis iniuncta esset: nec ipsis quippiam esse formidolosum: non enim deum esse qui bellum Græciæ inferret, sed hominem: nec mortalem quempiam aut esse aut fore, qui ex quo natus est, mali exsors sit: et ut quique maximi sunt, ita mala maxima: debere itaque fieri, ut quum mortalis esset, qui bellum inferret, ab opinione sit casurus. Hæc illi audientes, in Trachinem auxilio iere.
204 Erant his cum alii duces suæ quisque civitatis, tum vero, penes quem summa imperii erat, quem maxime admirabantur, Lacedæmonius Leonides, Anaxandridæ filius, qui Leontis, qui Eurycratidæ, qui Anaxandri, qui Eurycratis, qui Polydori, qui Alcamenis, qui Telecli, qui Archelai, qui Agesilai, qui Dorysii, qui Leobotæ, qui Echestrati, qui Agis, qui Eurysthenis, qui Aristodemi, qui Aristomachi, qui Cleodæi, qui Hylli, qui Herculis filius fuit: adeptus ex inopinato Spartæ regnum.
205 Nam quum duo forent ei fratres natu maiores, Cleomenes et Dorieus, aberat a cura regni adipiscendi: verum Cleomene sine virili sobole defuncto, et Dorieo iam non superstite, sed et ipso in Sicilia vita functo, ita

a Arch. Med. Pass. Ask., male olim Τεγαιητέων. *b Arch. V. Med. Pass. Ask. Brit.*; prius erat καὶ ἡμισ. *c* Ἄρκαδες *Arch.* *d Med. Pass. Ask. Arch. V. Brit. Valla*: alii διηκόσιοι ὁπλῖται καί. *e* Ὀπούντιοι tantum sine *οἱ* praescripto *Arch.* *f* Ἐπεκαλέοντο id. *g* Εἶεν *Arch. V. Paris. A. B. Ald.*, εἰσὶ *Med. Brit. Ask. Pass.* *h* Ὀφείλει *Arch.*, et statim ἐόντα θνητ., sine ὡς id. *Vind.* *i* Θωμαζ. *Arch. Ask.* *k* Quatuor ista desunt *Arch.*, tum Ἀλκαιμένεος *Med. Ask.*, male: prave quoque τοῦ Τηλέκτου uterque. *l* Δορύσσου marg. *Steph. Arch. V. Pass. Ask. Brit. Valla*, olim Δορυάγου. *m Med. Pass. Ask. Brit.*, in ceteris Ἡγήσιος. Porro *Valla* non scripsit *Cleonidaei*, sicuti illi iniuria inputatur.

Λακεδαιμονίων καὶ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι τῷ βαρβάρῳ ἐπιόντι συναπώλοντο· mihi potius Athenienses videntur et Themistoclem sequuti Plataeënses, quam Leonidam et Lacedaemonios. VALCKEN.

88. Καὶ Μαντινέων] Laudem auferunt veteres schedae. Accedit *Pausanias* manifesto L. x, 20., eundem Graecorum numerum hinc repetens, inprudenter tamen e Thespiensibus et Thebanis cccc. arcessens, cum illi Boeotis ıɔcc. accesserint. *Herodotum* praeterea ait, Locros Epicnemidios in catalogum nominatim non addidisse, sed *ἀπὸ πασῶν πόλεων* Locros venisse, Nostri *πανστρατιῇ* explicans: venisse vero, si quid suspicioni detur, ad sex capitum millia; cuius coniectionis caussam subdit, me iudice, vagam et incertam; sequeretur sane, Locros ista ad Thermopylas excursione conglobatam Graecorum multitudinem longe exsuperasse. *Diodorus* non plus mille annumerat L. xi, 4., *Strabo μετ' ὀλίγων* ait *τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις* Leonidam has fauces defendisse L. ix. p. 656. B.

4. *Εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα*] Frequenter a numero singulari transeunt ad pluralem; hic tamen cum *Koenio* legendum puto, *θνητῶν οὐδένα*· ob sequentia, *τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτέων μέγιστα*. *Euripides* in Antiopa: *τῶν πολλῶν βροτῶν Δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς, τοὺς δ' εὐτυχεῖς*. Fortunatorum ullum aut esse aut futurum negat *Herod. τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμίχθη*. *Euripidis* ex Aeolo sententia nobilis perplacuit Philosophis et *Platoni*: *Οὐκ ἂν γένοντο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά, Ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς*. *Alterum enim ex altero, sicuti Plato ait, verticibus inter se contrariis deligatum est; sustuleris unum, abstuleris utrumque*, *A. Gellius* ex *Chrysippo* N. A. vi, c. 1., quod ex Epitome *Lactantii* p. 57., suppleri poterit et corrigi. —— In Leonidae stemmate nihil adeo desiderem, nisi ut Δορυάγου convertatur in verum nomen Δορύσσου ex *Arch.* et marg. *Steph.* VALCKEN.

16. Τοῦ Δορύσσου] *Pausanias*, *Plutarchus*, et quos *Io. Meursius* Regn. Lacedaem. C. 9. laudavit, regium nomen haud edunt aliter, praeterque eos omnes clypei, ad veteris Spartae ruinas a Cl. *Fourmontio* eruti, haec inscriptio:

ΤΑΛΕΚΛΟΣ ΤΟ ΑΡΧΕΛΑΟ
ΤΟ ΑΓΕΣΙΛΑΟ ΤΟ ΔΟΡΥΣΣΟ
ΤΟ ΛΑΒΟΤΑΣ ΤΟ ΕΧΕΣΤΡΑΤΟ
ΒΑΓΟΣ.

tum medio in clypeo:

ΕΧΕΣΤΡΑΤΟΣ ΑΓΙΔΟΣ.

Provulgata ea est Comment. Acad. Inscript. T. xvi. p. 103. *Ed. Paris.*, per ad hunc locum utilis, cuius quidem ΛΑΒΟΤΑΣ una littera iusto auctior scribitur: ΒΑΓΟΣ gentili dialecto, teste *Hesychio*, *βασιλεύς*. ΕΧΕΣΤΡΑΤΟΣ ΑΓΙΔΟΣ, Ionum sermone τοῦ Ἥγιος, sicuti praeclare in schedis.

30. Τοὺς

ita regnum ad Leonidem pervenit, quia et maior natu erat Cleombroto, is enim noviſſimus fuit Anaxandridæ filiorum, habebatque in matrimonio Cleomenis filiam. Qui tunc ſe ad Thermopylas contulit, delectis trecentis compoſitis viris, et quibus filii erant: aſſumpſeratque eos Thebanos, quorum de numero feci mentionem, quorum dux erat Leontiades Eurymachi filius. Hac de cauſſa Leonides dedit operam ut hos ſolos Græcorum adſciſceret, quod eos maxime inſimulabat cum Medis ſentire. Evocabat igitur eos ad bellum, ſciendi cupidus utrum ſimul mitterent auxilia, an ex profeſſo abnegarent Græcorum ſocietatem: ſed illi aliud ſentientes, tamen auxilia mi-
206 ſerunt. Eos qui cum Leonide fuere, primos miſerunt Spartiatæ, ut his inſpectis alii ſocii militiam ſumerent, neve cum Medis etiam ipſi ſentirent, ſi ipſos cunctari audirent. Ipſi autem celebratis Carniis, hæc enim ſacra morabantur eos, relictis Spartæ cuſtodibus, erant cum omni copia illuc celerrime ituri auxilio. Reliqui autem ſocii ad id agendum itidem animati, nam tempus Olympiadis in hæc negocia inciderat, haud ſuſpicati tam cito apud Thermopylas bello decernendum, antecurſores mi-
207 ſerant. Ita iſti ſibi faciendum ſtatuerant. At ii Græci qui in Thermopylis erant, ubi ad ingreſſum Perſa adventabat, metu perculſi de diſcedendo conſultabant. Ac ceteri quidem Peloponnenſes cenſebant faciendum, ut reverſi in Peloponneſum, Iſthmi cuſtodiam agerent: huic autem ſententiæ quum valde infenſi eſſent Phocenſes et Locri, Leonides ſuadebat illic perſtandum, et nuncios ad arceſſenda ſubſidia per civitates di-

ἐς [a] Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιληΐη· καὶ διότι πρότερος ἐγεγόνεε Κλεομβρότου, οὗτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδεω παῖς, καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρα. ὃς τότε ἤιε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες. παραλαβὼν δὲ [b] ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τοῦδε δὲ εἵνεκα [c] τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μούνους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν. παρεκάλεε ὦν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων εἰδέναι εἴτε συμπέμψουσι, εἴτε καὶ [d] ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην. οἱ δὲ, ἀλλοφρονέοντες, ἔπεμπον. Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι, στρατεύωνται· μηδὲ καὶ [e] οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους. μετὰ δὲ, [f] Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδὼν, ἔμελλον ὁρτάσαντες, καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος [g] βοηθέειν πανδημεί. ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων [h] ἐνενῶντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν γὰρ κατὰ τὠυτὸ ὀλυμπιὰς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὔκων δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθήσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον, ἔπεμπον τοὺς προδρόμους. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω [i] διενενῶντο ποιήσειν. οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς [k] ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταῤῥωδέοντες, ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δὲ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερχεόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ [l] τε μένειν ἐψηφίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλιας,

a Λεωνίδαν *Arch.* b Ἀπίκετο *Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald.*, ἀπίκτο *Med. Paſſ. Ask.*, ſine ulla cauſſa. c Τούτου *Arch. Ask. Paſſ.*, ſed ς ſupra poſito. d Ἀπαίρουσιν *Arch. Valla*, perperam. e Οὕτως *Brit.* et μηδίσωσι *Arch. Paſſ. Ask.*, quod verius, μηδίζωσι *Ald.*, et cet. f Κάρνια *Arch.* g Βοηθήσειν id. *Vind.*, non male. h Ἐννέωντο *Paſſ.* i Διενενέωντο idem. k Ἐμβολῆς *Arch.*, frequente mutatione. l Deſit enclitica *Arch.*, haud neceſſaria.

30. Τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους] *Omnes militari aetate:* τοὺς ἐν ἡλικίᾳ *Demoſthen.* Philipp. I. p. 31., τοὺς ἐν ταῖς ἡλικίαις *Polyb.* IV, 82., ſive ἐν ἡλικίᾳ ὄντας μέσῃ τε καὶ ΚΑΘΕΣΤΗΚΥΙΑι, quomodo *Plato* Ep. III. p. 316. C., et *Thucydides* II, 36., ubi *Abreſchius*. Tales Epicurus, laxius tamen pro ſua doctrina, ἐν αἰσθήσει καθεστῶτας dixit ap. *Stob.* Serm. XVII. p. 159.

39. Ἀλλοφρονέοντες] Auctore *Diodoro* XI, 4., ſciſſi in factiones Thebani ἀπὸ τῆς ἑτέρας μερίδος quadringentos miſere; quod an ex hac male ſumta voce, an aliunde acceptum prodiderit, non novi. Acriter hic *Plutarchus* inſurgit Malign. Herod. p. 867. A., Leontiaden Thebanorum ad Thermopylas ducem fuiſſe, teſtibus *Ariſtophane* et *Nicandro* negitans. Eos equidem Scriptores revereri ſoleo, ſed tanto aetate ſeriores an valide Herodotea diſſipare potuerint, apud me dubium manet, atque hoc magis, quod Leontiadae filiique eius Eurymachi *Herodotus* aevum proxime attigerit, et utrumque probe, ut C. 233. innuit, noverit.

43. Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμπ.] Maligne Noſtrum, ut ſolet, criminatur *Plutarch.* II. p 873. E. nam remorabantur illa ſaepius expeditiones ſuſcipiendas, et natura bellicoſos Lacedaemonios ab incoepto tamen retardare ſolebant *Carnea* et *Hyacinthia*, quos dies feſtos libentius ante agebant domi, quam alibi tractarent bellica: vid. *Thucyd.* V, c. 75, 76., et c. 54., ubi Schol. τοῦ Καρνείου, (ait, μηνὸς) πολλὰς ἔχοντος ἱερὰς ἡμέρας, οὐκ ἐστρατεύοντο· his ineptulus quis interiecerat iſta: ἢ καὶ πάσας ἱερὰς μᾶλλον· attigit in Κάρνεια *P. Caſtellanus*: plura de feſto τῶν Καρνείων, (quod nomen pro Καρίων ponendum in *Schol.* ad *Ariſtoph.* Ὀρν. v. 11.) Lacedaemoniis horumque colonis cum aliis Dorienſibus communi, dederunt *Meurſius*, *Spanhemius*, et *Duker*. — Athenis iterum occupatis a Mardonio, ab auxilio laborantibus ferendo Lacedaemonios Hyacinthia remorabantur, *Herod.* IX, cap. 6., quod turpiter domi manentibus acerbe obiiciunt Athenienſes c. 11., ὑμεῖς μὲν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, αὐτοῦ τῇδε μένοντες, Ὑακίνθιά τε ἄγετε καὶ παίζετε, καταπροδόντες τοὺς συμμάχους. In Meſſenicis *Pauſanias* p. 326., quadraginta dierum pactas narrat cum Meſſeniis inducias, hac addita ratione: ἐπῄει γὰρ τὰ Ὑακίνθια· eadem forma loquendi Lacon *Theocriti* V, ỽ. 83., τὰ δὲ Κάρνεα καὶ δὴ ἐφέρπει· eſt enim ἕρπειν Dorice idem ac ἐλθεῖν. VALCKEN.

47. Ἦν γὰρ κατὰ τὠυτὸ Ὀλυμπιὰς] Anni aeſtas erat media, τῆς ὥρης μέσον θέρος L. VIII, 12., in quam et Spartanorum Carnia et Olympias LXXV. incurrebant. Carnia illos, ludi Olympici ceteros ex Peloponneſo ac Graecia hoſti ne obviam cuncti irent, inpediebant. Res ad Thermopylas opinione citius fuit peracta, et ſub ipſum quidem ludorum tempus: nam perfugae ex ea clade Arcades, Olympia cum maxime celebrari, gymnicaque a Graecis ſpectari certamina, rogitantibus Perſis reſpondent VIII, 26. Quin Peloponneſii, audita Leonidae nece, ubi *Carnia* et *Olympia* praeterierant, frequentes ad Iſthmum iter maturarunt ibid. C. 72. Atque haec de tempore. Ceterum ἐνενῶντο et διενενῶντο pro diverſa formandi ratione alium habere tonum poſſunt, pingique ἐνένωντο et διενένωντο, *Sylburgio* accurate docente ad *Clenardi* Grammat. p. 473. Supra L. I, 77. ἐνένωτο.

56. Λοκρῶν περισπερχεόντων] Ut centies alibi, hic quoque literae ΘΕ in ΕΟ fuerunt, ut puto, depravatae. Corrigo, περισπερχθέντων· ceteris Peloponneſiis *ob iſtam ſententiam cum vehementer indignabundi ſuccenſuiſſent Phocenſes et Locri*; neque mirum; vid. *Diodor. Sic.* XI, c. 4. Περιθύμως ἔχοντα dixit *Herod.* II, c. 162. κάρτα θυμωθῆναι, VII, c. 39. Σπερχθῆναι τῇ γνώμῃ accipi poteſt, ut ἀθυμεῖν τοῖς γεγενημένοις. ἀχθεσθῆναι τινὶ πράγματι, &c. Iam vero neque Herodo-

teum

λιας, κελεύοντάς σφι ἐπιβοηθέειν, ὡς ἐόντων αὐτέων ὀλίγων στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱππέα, ἰδέσθαι [a] ὁκόσοι τέ εἰσι, καὶ ὅ, τι ποιέοιεν. [b] ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς [c] ἁλισμένη
449 εἴη ταύτῃ στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν γένος [d] Ἡρακλείδης. ὡς δὲ προσέλασε ὁ ἱππεὺς [e] πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἔκειτο. ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους. ταῦτα δὴ θεώμενος, ἐθώυμαζε, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ [f] πάντα ἀτρεκέως, ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην. οὔτε γάρ τις ἐδίωκε, ἀλογίης τε ἐνεκύρησε πολλῆς. ἀπελθὼν δὲ, ἔλεγε πρὸς Ξέρξεα τάπερ ὀπώπεε πάντα.

dimittendos, tanquam se paucioribus quam ut Medorum exercitum arcerent. Hæc istis 208
consultantibus, Xerxes equitem quendam ad speculandum quot illic essent, et quid agerent, mittit. Audierat enim iam tum quum in Thessalia esset, eo loci contractam esse exiguam copiam, eiusque duces esse Lacedæmonios, atque Leonidem e genere Herculis. Eques ubi ad stationem Græcorum successit, contemplatur aspicitque non ille quidem omnes milites, nam eos, qui intra murum quem excitaverant excubabant ad eius custodiam, intueri nequibat, sed eos qui extra murum agebant. Erant autem eo tempore exterius manendi in Lacedæmoniorum statione vices: eos animadvertit partim se ludo gymnastico exercentes, partim comam pectentes. Hæc cum admiratione intuitus, etiam cognito eorum numero, ac omnibus plane perceptis, per otium sese recipit: nemo enim insequebatur, sed hominem magno contemptui habebant. Regressus ad Xerxem, cuncta quæ inspexerat refert.

a Ὁκόσοι εἰσὶ *Arch. Vind.*, ὁκόσοι τε *Paris. A. B. Ald.*, ὅσοι τε *Med. Pass.*, ὅσοι εἰσ. *Ask. Brit.* *b* Ἠκηκόεε *Brit. Pass. Vind. Arch.*, addita αὐξήσει. *c Suid.* in Ἁλισμένοι exscripsit: ἁλισκομένη legit *Arch.* *d* Ἡρακλείδης *Arch. V. Ask.* *e* Iid. *Med. Pass.*, olim ἐς. Post ἐθηεῖτο et octo seqq. desunt *Ask.* *f* Iidem omnes, alii ταῦτα: in *Arch.* supra ἐθώμ. Mox ἀλογίης &c. *Suidas* excerpsit in Voc.

teum est, quantum intelligo, nec Ionicum, Σπερχέειν, sed Σπέρχεσθαι et Σπερχθῆναι· quaedam leguntur adscripta ad *Herod.* v, c. 33., ἐσπέρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ, *Aristagorae succensuit.* In *Callim.* h. Deli, ℣. 60., Latonae Iuno dicitur Σπερχομένη μέγα δή τι καὶ οὐ φατόν· id est περισπερχομένη. *Hesychius:* Σπέρξομαι, ὀργισθήσομαι· Ἐσπερξάμην, ὠργίσθην. *Phavorin.* Σπερχθεὶς ἀντὶ τοῦ θυμωθεὶς καὶ ταραχθεὶς λέγουσιν Ἴωνες· imo vero *Herodotus* illud oportet utroque adhibuerit significatu. *Suidas*, Σπερχθεὶς παρ' Ἡροδότῳ ἀντὶ τοῦ ταραχθεὶς, θυμωθείς· horum prius, obvium et in *gloss. Herodot.* pertinet ad I, c. 32., ubi *conturbatus* Croesus dicitur Σπερχθείς· posterius, θυμωθεὶς, mea sententia hunc spectat locum. Excerpentes ex *Herodoto* aliisque verba, saepe praefixas omisere praepositiones Grammatici. Color quidam vulgato conciliari poterit Ionicus; sed ludibria librariorum ut Ionicae formae nobis non debent adnumerari. VALCKEN.

62. Ἰδέσθαι ὁκόσοι τέ εἰσι] Gronoviana censura his infestior fuit, ut ὅσοι τέ εἰσι valeret. Magni momenti res non vertitur; inferior tamen pristina non est scriptura, siquidem explorator numerum, si posset, inspecturus advenit, quo utcunque cognito, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε dicetur brevi, ad regem revertit.

62. Ἰδέσθαι ὅσοι τέ εἰσι] Redibit, opinor, melior lectio, ἰδέσθαι ὁκόσοι τε εἶεν καὶ ὅ, τι ποιέοιεν. —— Sequentia *Suidas* hinc habet in Ἁλισμένοι. —— Paulo post ut genuina placet lectio *Flor.* ὡς δὲ προσέλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, prae vulgata, ἐς τὸ στρατ. Contra apud *Thucyd.* p. 357, 80. loco τῆς πρὸς reciperem ex MSS. τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικήν· ut apud *Herod.* ἐκτρέψαι τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον ἐς —— p. 75, 6. 92, 24. Quid ista duo distent vel haec monstrant *Thucyd.* eadem pag. πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες. *Xenoph.* Ἑ. v, p. 328, 6., ἐς τὸ προάστειον καὶ ἐς αὐτὰς τὰς πύλας ἤλαυνον· ℣. 8., ἕως πρὸς αὐτὸ κατεδίωξε τὸ τεῖχος. VALCKEN.

67. Πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπ.] Duo postrema si viderentur ex proximo versu male repetita, suspicarer venustum illud μὲν οὔ· more nostrum elegantioribus usitato hac ratione collocasse: ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα τὸ πᾶν μὲν οὔ· τοὺς γὰρ ἔσω —— οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε. Prae reliquis adamavit hanc scribendi formam *Xenophon:* in Symp. p. 512, 12., ὠρχούμην μὲν οὔ· (οὐ γὰρ πώποτε τοῦτ' ἔμαθον·) ἐχειρονόμουν δέ· scripserat in K. Ἀ. IV, p. 200, 36., δασὺς δένδρεσι, παχέσι μὲν οὔ· πυκνοῖς δέ· de fluvio p. 193, 10., οὗτος δ' ἦν μέγας μὲν οὔ· καλὸς δέ· prout recte suis in exemplaribus legisse *Demetrium*, qui dicitur *Phalereus*, iudicabat *Muretus*; quem sequitur *Hutchins.* p. 298. Ad istam normam legi poterit in *Ephesio Xenoph.* III. p. 46., φάρμακον, θανάσιμον μὲν οὔχ, ὑπνωτικὸν δέ. *Antiphon* p. 139, 9., ἀπολομένους μὲν οὔ· κινδυνεύσαντας δέ. Videant harum rerum studiosi, rectene correxerim *Philostratum*, sic legendo quae prostant de V. A. IV, c. 25. p. 165., ἐρῶσι δ' αὗται, (αἱ Ἔμπουσαι) καὶ ἀφροδισίων μὲν οὔ· σαρκῶν δὲ, καὶ μάλιστα ἀνθρωπείων, ἐρῶσι, καὶ πιαίνουσι (vid. p. 333. F.) τοῖς ἀφροδισίοις, οὓς ἂν ἐθέλωσι δαίσασθαι. VALCKEN.

73. τὰς κόμας κτενιζομένους] Ex vetere lege, de qua Demaratus, ad regem C. 209. et *N. Cragius* Reip. Lacedaem. L. III, 4. Hinc *Strabo* x. p. 716. A. καὶ τοὺς περὶ Λεωνίδαν κτενιζομένους. *Dio Chrysost.* in Orat. *Synesii* de Calvit. p. 65. B. ἐκάθηντο ἀσκοῦντες τὰς κόμας· olim quoque *Libanius* Orat. pro Saltat. p. 489. C., nam quod nunc legitur, Λακεδαιμονίους ὁρᾷς ἐν Θερμοπύλαις ἠτενιζομένους, vertiturque *acriter intuentes*, absurdum est, et ex *Herodoto*, uti alias monui, refingendum.

73. Τὰς κόμας κτενιζομένους] Huc respicit, quod *Casaubonum* non latuit, *Srabo* x, p. 716. A. *Synesius* Calv. Encom p. 65. B. Lacedaemonii ὅτε μόνοι τῶν Ἑλλήνων ἔμελλον δέχεσθαι βασιλέα, τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐκάθηντο ἀσκοῦντες τὰς κόμας. *Libanius* T. II. p. 489. C. Λακεδαιμονίους ὁρᾷς ἐν Θερμοπύλαις κτενιζομένους, καὶ μετὰ τὴν φροντίδα τῶν τριχῶν τὸ κάλλιστον ἔργον ἐξειργασμένους. &c. sic locum emendavit *Morello* non intellectum Clar. *Wesseling.* in Diss. *Herod.* pag. 48. Hunc ait *Herodoti* Demaratus morem habuisse Lacedaemonios, ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς &c. an ut libertatis insigne, quo gloriabantur, mortis contemptores ad finem usque vitae custodirent integrum? vid. *N. Cragius* de R. L. p. 256. et *Io. Meursii* Misc. L. I, c. 16. VALCKEN.

77. Ἀλογίης τε ἐνεκύρησε πολλῆς] Plerique Lexicorum conditores, ne *Thesauri* quidem excepto, citant ἀλογίης ἐνεκύρησε, memores, credo, C. 218. ἐνεκύρησαν στρατῷ, similiumve in adnotat. Cl. *Valckenarii* ad L. II, 82., tum saltem, ut moris Ionici ratio haberetur, ἀλογίῃσι ἐνεκύρησε. Sed hic conpositum sequitur conditionem simplicis κυρῆσαι, sicuti ἐντυχόντες L. IV, 19. Verterat autem dictionem *Portus* in *Suida* suo, *magnamque sui contemtionem offendit*, invito *Kustero* substituenteque, *apud eos soluta omnia deprehendit:* quod equidem valde miror. Non videtur ordinem rerum vir doctus dextre considerasse, neque recordatus Herodoteorum, ἐν ἀλογίῃ ἔχειν, ἐν ἀλογίῃ ποιεῖσθαι, quorum in contemtu perpetuus usus.

77. Ἀλογίης —— ἐνεκύρησε] In his apud *Suidam* in Ἀλογία similiter scriptis graviter lapsus est *L. Kusterus*; sententia quid postularet vidit *Portus* et in Lex. Ion. v. Ἀλογίη· phrasin *Herodoti* per καταφρονηθῆναι interpretatur *Strabo* p. 716. A. Si sincerum est ἐνεκύρησε, cum amico meo scribendum ἀλογίῃ τε ἐνεκύρησε πολλῇ. qua passim verbum illud adhibetur structura *Herodoto* ceterisque: vid. huius Ed. P. 141. n. 98. et corrigatur in *Epimenidis* epistola apud *Diog. Laërt.* I, 113., αἰδέπῃ ἐπ' ἀλατείᾳ (*huc illuc* in peregrinatione *vaganti*,) ἐγκύρσωντι τοὶ τοὶ τήνω φίλοι. —— Sed nec Graece dicitur καταφρονήσει ἐντυχεῖν, pro *contemni*, neque

209 fert. Quæ Xerxes audiens, non poterat coniectare quod erat, eosque parare se, tanquam perituri, et perdituri, quantum possent. Sed, ridiculam enim rem facere sibi videbantur, arcessit Demaratum Aristonis filium, qui in exercitu erat: quem, ut venit, interrogavit horum singula, cupiens nosse quid ab Lacedæmoniis ageretur. Et ille, Audisti, inquit, et antea me, dum adversus Græciam proficisceremur, de his viris: et quum audisses loquentem hæc ipsa, quæ eventura providebam, derisui habuisti: nam mihi summa contentio est adversus te, o rex, veritatem colere; audias vero nunc utique. Hi viri ad nobiscum pugnandum de introitu venere, atque hoc apparant: nam ita sese apud eos habet consuetudo: quoties adire vitæ periculum debent, tunc capita comunt: sed scito, si et hos et quod in Sparta residuum est, subegeris; nulla hominum gens alia est, quæ contra te, rex, audeat tollere manus. Etenim nunc adversus regnum atque civitatem in Græcia pulcherrimam atque viros præstantissimos tendis. Et admodum hæc dicta incredibilia Xerxi videbantur, et denuo interrogabat, quo pacto tantillæ copiæ cum suis pugnabunt: ille vero inquit, o rex, utere me ut viro mendaci, nisi hæc
210 tibi evenerint, prout ego dico. Hæc dicens, tamen Xerxi non persuasit. Itaque qua-

τα. Ἀκούων δὲ Ξέρξης, οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐὸν, ὅτι [a] παρασκευάζοιντο ὡς ἀπολεύμενοί τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν. ἀλλ', αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπικόμενον δέ [b] μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τουτέων, ἐθέλων μαθέειν τὸ ποιεύμενον [c] πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ εἶπε, „ Ἤκουσας μέν μευ καὶ πρότερον, εὖτε ὁρμῶμεν ἐπὶ „ τὴν Ἑλλάδα, [d] περὶ τῶν ἀνδρῶν τουτέων. ἀκού- „ σας δὲ, γέλωτά με ἔθευ, λέγοντα [e] τάπερ ὥ- „ ρων ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα. ἐμοὶ γὰρ τὴν „ [f] ἀληθηίην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν „ μέγιστός ἐστι· ἄκουσον δὲ καὶ νῦν. οἱ ἄνδρες οὗτοι „ ἀπίκαται [g] μαχεσόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, „ καὶ ταῦτα [h] παρασκευάζονται. νόμος γάρ σφι „ οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ „ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. [i] ἐπίστα- „ σο δὲ, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρ- „ τῃ καταστρέψεαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώ- „ πων τό σε, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας [k] ἀνταει- „ ρόμενον. νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε [l] καὶ καλλί- „ στην πόλιν τῶν ἐν Ἕλλησι προσφέρεαι, καὶ ἄν- „ δρας ἀρίστους". κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ [m] λεγόμενα, καὶ δεύτερα ἐπειρώτα, ὅντινα τρόπον, τοσοῦτοι [n] ἐόντες, τῇ ἑωϋτοῦ στρατιῇ μαχέσονται. ὁ δὲ εἶπε, „ Ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀν- „ δρὶ ψεύστῃ, ἢν μὴ [o] ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ, τῇ „ ἐγὼ λέγω". Ταῦτα λέγων, οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξεα. τέσ-

a Παρασκευάζοντο id., tum ἀπολεόμενοι sine τε, quod addunt *Med. Pass. Ask.*, ἀπολεύμενοι *Paris. A. Brit. Ald.*, estque Ionum. *b* Omittunt *Arch. Vind.*, εἰρώτα uti et *Pass.* scribentes: antea ἠρώτα. *c Med. Arch. V. Pass. Ask.*, olim ὑπὸ. Porro ὁ δὲ sine addito εἶπε *Ask.* *d* Absunt haec quatuor *Arch.* *e* Τῇπερ praestaret, quae et *Reiskii* divinatio. *f* Ἀληθείην *Arch. Vind.* *g* Μαχησόμενοι *Vind.* *h* Γέρας σκευάζονται *Arch.* *i* Ἐπίσταο non male *Arch. Vind.* *k* Ἀνταειράμενον *Arch.* *l* Omittit, et πόλιν quoque, tum τῶν Ἕλλησι *Arch.*, similiter *Valla.* *m* Λεγόμενα εἶναι ora *Steph. Pass. Brit.*, praeterea ἐπειρ. *Pass. Vind. Arch.*, prius ἐπηρ. erat. *n Med. Arch. V. Ask. Pass.*, olim ἐόντες, οἷοί τέ εἰσι τῇ ἑ. στρ. μαχέσασθαι ex *Aldo*. Porro μαχήσονται *Arch. V.* *o* Ταῦτα ταύτῃ ἐκβῇ *Arch. V.* margo *Steph.* ταῦτά τοι ταύτῃ *Pass. Ask. Paris. A. B.*, ταύτῃ aberat: mox ὡς loco τῇ *Arch. V.*

que Ionice ἀλογίῃ ἐγκυρῆσαι. Emendandum censeo ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· id est ἄγαν κατεφρονήθη. contemptus Nostro dicitur ἀλογίῃ· contemnere, certe ὀλιγωρεῖν, et ἐν ὀλιγωρίᾳ τι ποιεῖσθαι, apud *Herod.* est ἐν ἀλογίῃ τι ἔχειν vel ποιέεσθαι. Iam vero sicut τυχεῖν ἐπαίνου, *laudem consequi*, idem est ac *laudari*; τυχεῖν κατηγορίας, *accusari*; ita τυχεῖν vel κυρεῖν ἀλογίης, *contemni*, vel *negligi*, ὀλιγωρεῖσθαι· *sepeliri* Herodoto dicitur ταφῆς κυρῆσαι, II, c. 136. *contumeliose tractari*, sive ἀτιμάζεσθαι, propric *ignominiam consequi*, ἀτιμίης κυρῆσαι VII, c. 158., ubi ad Graecos Gelon, ἀτιμίης, ait, πρὸς ὑμέων κυρήσας οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν. Hinc paulum diversa sunt *Sophoclea* El. ℣. 855. Ant. ℣. 882. Phil. ℣. 896. horumque similia. VALCKEN.

88. Γέλωτά με ἔθευ] Tale irati Cambysis ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε οὐ χαίροντες γέλωτα ἐμὲ θήσεσθε L. III, 29., et quiritantis *Iobi* C. XVII, 6. ἔθου δέ με θρύλλημα ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἀπέβην αὐτοῖς γέλως. Utrumque ex conmuni plerisque loquendi more, unde et, χλεύην με ποιεῦ καὶ γέλωτα καὶ λάσθην, *AEschrionis* Philaenis.

95. Τὰς κεφαλὰς κοσμέονται] Mirum ni suum singuli hi Spartiatae habuerint εἵλωτα, qui herilem tum comam *ornaret*; sed ne mulieres quidem Spartanae, libenter ἀνδριζόμενοι, suas habebant, ut aliae mulierculae Graecae, *ornatrices* et κομμώτριας. Censeo equidem non sane muliebriter *ornatam*, sed *bene pexam* et viriliter *nitidam* Spartanos praelio paratos habuisse comam, tanquam palaestritas, λιπαρᾶς ἔκτοσθε παλαίστρας, *Theocr. Eid.* II, ℣. 51. Χρισαμένους ἀνδριστὶ παρ' Εὐρώταο λοέτροις, Eid. XVIII, ℣. 22. quo forte respiciens *Ovid.* Her. XVI, ℣. 148., *More tuae gentis nitida dum nuda palaestra Ludis.* Huc ducunt *N. Cragio* et *E. Spanhemio* iam adhibita *Plutarchi* verba T. I, p. 53. D. de Lacedaemoniis: μάλιστα περὶ τοὺς κινδύνους ἐθεράπευον τὴν κόμην, λιπαράν τε φαίνεσθαι καὶ διακεκριμένην· bene interpres: *ut nitida appareret et discriminata.* Eadem dixisse censebitur *Herod.* si verum est quod suspicor, hic non κοσμέονται, sed ab auctore σμέονται scriptum, τότε τὰς κεφαλὰς σμέονται· habet ad hanc meam coniecturam apta quaedam Ill. *Spanhem.* ad *Callim.* h. in Pall. L. ℣. 32., λιπαρὸν σμασαμένα πλόκαμον· Herodotea quoque ex L. IX, c. 109., τότε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται. Vallae *ornatur* indicat pravam lectionem κοσμέεται· genuinam esse σμέεται demonstrant Ionismus et *Athen.* IV, p. 146. C. σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς est in *Herod.* IV, c. 73. alterum quoque locum attigi supra P. 272, n. 58. VALCKEN.

98. Χεῖρας ἀνταειρόμενον] Non repudio *Arch.* ἀνταειράμενον, quod et in membranis L VIII, 140., neque valde urgeo. Magis multo mihi ridet eiusdem et *Vallae*, πρὸς βασιληίην τε καλλίστην τῶν Ἕλλησι, sive ἐν Ἑλλ., προσφ., καὶ ἄνδρας ἀρίστους. Verissimum enim de Spartanorum regno, et longe quam prius suavius ac concisius. Quod si enim καλλίστην πόλιν ad civitatis disciplinam et mores referas, uti oportebit, cur ἄνδρες ἄριστοι accedunt? Qui aliter sentient, nihil his praescribitur.

4. Ἐμοὶ χρᾶσθαι] Id est χρῶ· *H. Steph. de me ut mendace*, atque adeo pessimo, *statue*; nam et Persis αἴσχιστον τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται I, c. 138. —— Mox vocem *Herodoti* ex marg. *Steph.* reciperem in contextum: ἢν μὴ ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ τῇ ἐγὼ λέγω, *ista nisi isthoc tibi modo eveniant quo dico*: οὐ ταῦτα ταύτῃ sic iunguntur in *AEsch.* Prom. ℣. 510. *Euripid.* Med. ℣. 365. *Aristoph.* Eq. ℣. 839. *Nequaquam istuc istac ibit*, est incerti *Tragici* apud *Ciceron.* de N. D. III, cap. 26. —— Quod sequitur, τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, significat *quatriduum praeterlabi passus est*: ut παρῆκεν est *intromisit*, vel *sivit ingredi*: vid. *Portus* in Παριέναι L. III, c. 146., *auxiliares, portis patefactis*, ἐξῆκε ἐπὶ τοὺς Πέρσας, *emisit in Persas*: verti non debebat *egreditur*. VALCKEN.

5. Ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ] Nihil dicto adstruxissem, nisi Codd. postulasset consensio: ταύτῃ ad eum fere modum L. I, 120. atque alibi. Illud autem ὡς ἐγὼ —— *Arch.* et *Vind.* Scholiastae debetur. Vide dicto loco et ibid. C. 86.

τέσσερας μὲν δὴ [a] παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφέας ἀποδρήσεσθαι. πέμπτῃ δὲ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσ-
450 σοντο, ἀλλά οἱ ἐφαίνοντο, ἀναιδείῃ [b] τε καὶ ἀβουλίῃ [c] διαχρεώμενοι, μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μήδους τε καὶ Κισσίους θυμωθείς· ἐντειλάμενός [d] σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωϋτοῦ. ὡς δ' [e] ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί· ἄλλοι δ' [f] ἐπεσήϊσαν, καὶ οὐκ ἀπέλαυνον, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. δῆλον δ' ἐποίευν παντί τεῳ, καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες· ἐγίνετο [g] δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης. Ἐπεί τε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν [h] ὑπεξήϊσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήϊσαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεὺς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἕλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν στεινοπόρῳ [i] τε χώρῳ μαχόμενοι, καὶ δόρασι [k] βραχυτέροισι χρεώμενοι ἤπερ οἱ Ἕλληνες· καὶ οὐκ ἔχοντες [l] πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι, καὶ ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν. οἱ δὲ βάρβαροι ὁρέωντες φεύγοντας, βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπήϊσαν. οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι, ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι· μεταστρεφόμενοι δὲ, [m] κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων. ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτέων τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς [n] ἐσόδου πειρεώμενοι, [o] καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω. Ἐν ταύτῃσι τῇσι [p] προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλῆα [q] θηεύμενον, τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαντο· τῇ δ' ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν [r] ἄμεινον ἀέθλεον. ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε, καὶ οὐκ

quatriduum Xerxes ſuperſedit, ratus eos illinc fugam eſſe facturos. Quinto die quum non diſcederent, atque ipse putaret impudentia illorum atque temeritate fieri, ut manerent, ira percitus, Medos in eos ac Ciſſios mittit, imperans ut illos caperent vivos et in conſpectum ſuum ducerent. Medi, ubi facto impetu in Græcos impreſſionem fecerunt, multi cadebant, aliisque ſupervenientibus nihil tamen depellebantur, etſi vehementer ingruerent: palam facientes aliis omnibus, et non minimum ipſi regi, penes ipſum quidem multos homines eſſe, at paucos viros. Fuit autem hic pugnæ congreſſus interdiu. Poſt, ubi Medi aſpere fuiſſent 211
excepti, tum vero ipſi ſe ſubduxere, Perſæque ſubeuntes excepere, immortales, quorum dux erat Hydarnes, rex appellavit, tanquam facile rem profligaturos. Ubi et hi cum Græcis congreſſi, nihilo magis quam Medi proficiebant, ſed eodem modo, utpote in loco anguſto, pugnantes, et brevioribus haſtis quam Græci utentes, et nullus multitudinis erat uſus: ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnam edebant, cum aliis in rebus oſtentantes ſe peritos inter imperitos pugnare, tum vero in eo, quod quoties terga vertebant, conferti fugiebant. Quos barbari dum fugientes cernerent, cum vociferatione et ſtrepitu ingruebant: at Græci deprehenſi revertebantur, ut adverſis pectoribus barbaros exciperent: et ſic converſi quamvis Perſarum innumeram multitudinem proſternebant; aliquot tamen illic ex ipſis etiam Spartiatis occubuere. Perſæ, poſteaquam et catervatim et univerſis copiis introitum occupare conati, nihil tamen promovebant, iterum ſeſe receperunt. Fertur autem Xerxes, quum ad 212
ſpectaculum adeſſet, in his pugnæ congreſſibus ter e ſolio reſiluiſſe, quod videlicet exercitui ſuo timeret. Tunc igitur ita pugnarunt. Poſtridie autem nihilo melius barbari prœliati ſunt. Ita enim pugnabant, ut qui exiſtimarent illos, utpote paucos, ſaucios eſſe, eis-

a Παρῆκεν iidem. *b* Deſit *Arch.* *c* Χρεώμενοι *Arch. V.* *d* Σφε *Arch.* *e* Ἐσέπεσον *Paſſ. Ask.* ora *Steph.* *f* Ἐπεσήεσαν *Arch. V.*, et ἀπέλαυνον, olim ἀπελαύνοντο. *g* Δὲ ἡ συμβ. *Arch. V. Ask.*, articulus deerat. *h* Ὑπεξήεσαν et ἐπήεσαν *Arch. V.* *i* Deficiunt istae duae voces *Arch.* *k* Μικροτέροισι id. et *Vind.*, μακροτέροισι *Eton.* et *Valla.* *l* Πλήθεϊ *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald. Valla*, πλήθεσι *Med. Paſſ. Ask.* *m* Κατέλαβον *Arch.* *n* Ὁδοῦ id., tum πειρώμενοι et *V. Ask.* *o* Negligitur copula in *V. Arch.* *p* Προσόδοισι ora *Steph.* *q* Καθήμενον *Ask. Steph.* margo. *r* Ἀμείνονα ἔθελον male *Arch.*

14. Καὶ οὐκ ἀπέλαυνον] Hoc iuſtius: post nonnulla C. 211. καὶ παντοίως προσβάλλοντες ἀπήλαυνον ὀπίσω· et C. 211. Medi alii, iique recentes, inpreſſionem faciebant, nec ceſſim ibant, quantumvis vehementer offenderent et mulcarentur. Hoc verba volunt; neque enim προσπταίειν *ingruendi*, quod *Vallae* viſum, notione gaudet. Quod deinde δι' ἡμέρης, *toto die* dimicatum fuiſſe, indicat, uti L. I, 97., et δι' ἔτεος *toto anno* II, 22., Δι' ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ in *Harpocratione.*

16. Ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι] Quia proxima praeceſſerunt: δῆλον δ' ἐποίουν — οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ· ſcripſiſſe noſtrum ſuſpicabatur Doctiſſ. G. *Koen*; ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποί οἱ εἶεν· eleganti coniecturae favet, praeter Xerxis dictum VIII, c. 88., *Frontinus* IV, c. 2, 9. *Xerxes hoc ſe deceptum aiebat, quod multos quidem homines haberet;* (ὅτι — οἱ εἶεν·) *viros autem nullos:* nam, ut *Weſſelingio*, mihi quoque ſcripſiſſe videtur *Frontinus*. Similibus quibusdam iſta ſubiiciuntur apud *Euſtath.* in Il. E. p. 537, 49. τὸ μέντοι, (ὅτι excidit) πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες, σεμνότερον τῶν προρρηθέντων. Qui Graecis ἄνδρες, in talibus *viri* dicuntur Latinis. *Quintilian.* Declam. p. 738., *Illi vere fortes et viri fuerunt:* apud *Livium* XXVII, c. 13., *concio dimiſſa fatentium, iure ac merito ſeſe increpitos; neque illo die virum quemquam in acie Romana fuiſſe praeter unum ducem.* Arcades Lycomeden μόνον ἄνδρα ἡγοῦντο, *Xenoph* Ἑ. VII. p. 361, 25. Apud Philoſophos quidem ἄνθρωπος et *homo* ſaepe ponuntur in laude, velut in ſenario Comici, Ὡς χαρίεν ἐστ' ἄνθρωπος, ἐὰν ἄνθρωπος ᾖ, apud *Clem. Alex.* p. 916, 15. in his etiam, *ſi homo eſſet*, *Ciceronis* ad Att. II, Ep. 2. *demus huic aliquid aeris tanquam homines, non tanquam homini*, *Herodis Att.* apud *A. Gell.* N. A. IX, c. 2. Ut in hoc Xerxis dicto, ἄνθρωποι et ἄνδρες ſic opponuntur in diverſos uſus: de C. Mario *Cicero* Tuſc. II, c. 21., *tulit dolorem ut vir; et, ut homo, maiorem ferre ſine cauſa neceſſaria noluit.* Apollonius dicebat *Philoſtrati* p. 20., οὐκ ἀνθρώπων ἑαυτῷ δεῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν. *Xenophon* in Hierone p. 533, 8., ἄνδρες καὶ οὐκ ἔτι ἄνθρωποι μόνον νομιζόμενοι· apud eumdem Ἑλλ. VII, p. 363, 21. qui fuerat in Perſide legatus, Antiochus Arcas retulit πρὸς τοὺς μυρίους (*ad commune gentis concilium*,) ὅτι βασιλεὺς ἀρτοκόπους καὶ ὀψοποιοὺς καὶ οἰνοχόους καὶ θυρωροὺς παμπληθεῖς ἔχοι· (atque adeo πολλοὺς ἀνθρώπους·) ἄνδρας δὲ, οἳ μάχοιντ' ἂν Ἕλλησι, πάνυ ζητῶν οὐκ ἂν ἔφη δύνασθαι ἰδεῖν. VALCKEN.

25. Καὶ δόρασι βραχυτέροισι] Nihil referet, ſive vulgatum maneat, ſeu μικροτέροισι probetur. Unice pravum eſt *Vallae* et *Eton.* μακροτέροισι *longioribus*, contrariumque C. 61. *Diodorus*, praelium L. XI, 7. deſcribens, Perſarum breviores haſtas negligit, non item eorundem clypeos breves et peltas. Iam πλήθεϊ χρήσασθαι cur tantopere taxetur, non equidem exputo.

31. Βοῇ τε καὶ πατάγῳ] Perſici moris erat: βοῇ τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι ex aula erumpunt magorum interfectores L. III, 79., quamquam hic ſpectaſſe Scriptor videtur Homereum Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ', ἐνοπῇ τ' ἴσαν *Iliad.* Γ. princ.

46. Καὶ

eisque adhuc ad tollendas manus vires non
ſupereſſe. At Græci eos excepere, inſtru-
ctis ordinibus, ac per nationes digeſti, et
in ſuo quisque loco præter Phocenſes, qui
in monte ad iter obſidendum locati erant.
Perſæ ubi nihil aliud diſcriminis quam in
213 pridiana pugna vident, abſcedunt. Ibi re-
gem ancipitem quodnam in re præſenti con-
ſilium capeſſeret, Epialtes Eurydemi filius,
vir Melienſis, alloquuturus adiit, tanquam
magna aliqua re ab illo remunerandus, in-
dicavitque ei tramitem qui per montem in
Thermopylas ferebat: quo virtutem eorum
Græcorum qui illic manſerant, evertit. Is
poſtea Lacedæmoniorum metu in Theſſa-
liam profugit; ſed cui profugo ab pylago-
ris, Amphictyonibus ad Pylæam congrega-
tis, pecunia præconio publico impoſita fuit:
qui interiecto deinde tempore ab Athenade
viro Trachinio, Anticyræ, nam illuc redie-
rat, interemptus eſt. Quem, etſi ob aliam
cauſſam, quam ego in ſequentibus reddam,
Athenades hic interemit, nihilo tamen ſe-
cius a Lacedæmoniis præmio affectus eſt.
Hunc in modum Epialtes poſtea interiit.
214 Eſt et alia quæ fertur fama, Onetem Pha-
nagoræ filium, virum Caryſtium, et Cory-
dalum Anticyrenſem, fuiſſe, qui ea dixe-
rint regi, et circum montem Perſas duxiſ-
ſe. Quod apud me prorſus fide caret: nam
partim hinc licet coniectemus, quod Græ-
corum pylagori non Onetæ et Corydali, ſed
E-

οὐκ οἵους τε ἔσεσθαι [a] ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι, συν-
έβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ
ἔθνεα κεκοσμημένοι ἔσαν, καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμά-
χοντο, πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθη-
σαν, [b] φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. ὡς δὲ οὐδὲν εὕρισκον
ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ προτεραίῃ [c] ἐνώρων,
ἀπήλαυνον. Ἀπορέοντος δὲ βασιλῆος ὅ, τι [d] χρή-
σαιτο τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυ-
δήμου, ἀνὴρ Μηλιεὺς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα
τι παρὰ βασιλῆος δοκέων [e] οἴσεσθαι· ἔφρασέ τε τὴν 451
ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύ-
λας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ [f] ὑπομείναντας Ἑλ-
λήνων. ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους, ἔφυγε ἐς
Θεσσαλίην· καί οἱ φυγόντι, ὑπὸ τῶν πυλαγόρων,
τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων, ἀρ-
γύριον ἐπεκηρύχθη· χρόνῳ δὲ [g] ὕστερον, κατῆλθε γὰρ
ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχι-
νίου. ὁ δὲ Ἀθηνάδης οὗτος ἀπέκτεινε μὲν [h] Ἐπιάλτεα
δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὄπισθε λόγοισι
σημανέω· ἐτιμήθη μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων οὐδὲν
ἧσσον. Ἐπιάλτης μὲν οὕτω ὕστερον τουτέων ἀπέθα-
νε. Ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης τε
ὁ Φαναγόρεω, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ [i] Κορυδαλὸς Ἀν-
τικυρεὺς, εἰσὶ οἱ εἴπαντες πρὸς βασιλῆα τούτους τοὺς
λόγους, καὶ περιηγησάμενοι τὸ [k] οὖρος τοῖσι Πέρση-
σι· οὐδαμῶς ἐμοίγε πιστός. τοῦτο μὲν γὰρ, [l] τῷδε
χρὴ σταθμώσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων [m] πυλαγόροι
ἐπεκήρυξαν οὐκ ἐπὶ Ὀνήτῃ τε καὶ Κορυδαλῷ ἀργύριον,
ἀλλ'

a Abest *Arch.* ἀνταείρεσθαι *Paſſ. Ask.* *b* Φυλάξαντες *Paſſ.* *c* *Arch. Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, in *Aldo* et aliis ἑώρων. *d* Χρήσηται ora *Steph. Paſſ. Ask. Vind.*, χρήσεται *Arch.* *e* Οἱ ἔσεσθαι *Arch. V.* ſpecioſe: Sed vide C. 168. Mox prius τὴν *Arch.* negligit. *f* Id. *Med. Paſſ. Ask. Vind. Paris. B.*, antea ὑπομένοντας. *g* Ὑστέρῳ *Paſſ. Brit.* *h* Ἐπιάλτην *Arch. V.* et ὄπισθε, ut Scriptor ſolet pleumque. *i* Κορυδαλλὸς *Arch. Paſſ. Ask.*, et denuo in ſeqq. *Copridalus* in Latinis *Vallae.* *k* Ὄρος *Arch. V. Ask.*, idque ſaepius. *l* Τῷδε *Arch. V.*, alii τόδε. *m* *Med. Arch. Paſſ. Ask.*, πυλαγόραι *Paris. A. B. Vind. Brit. Ald. Valla.*

46. Καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμάχοντο] Latina *in ſuo quisque loco* ferri non posſunt. Ἐν μέρει et ἐν τῷ μέρει *ſua quisque vice*, ſive per vices. *Euripides* Cyclop. v. 179. ἅπαντες αὐτὴν διεκροτήσατ' ἐν μέρει *cuncti per vices* &c. Eleganter post *Budaeum* dictionem *Iac. Gronovius* illuſtravit ad *Arrian.* Ἀναβ. III, 26. p. 142.

50. Ὅ, τι χρήσαιτο τῷ &c.] Ex Codd. variante disſenſu ſi optio necesſaria foret, ſequerer *Arch.* ſcriptionem, Noſtro non inſuetam, neque aliis, in *Perizonii* adnot. ad *AEliani* Var. I, 32. Vulgatum plures oſtentabant ſchedae L. V, 12., estque, ut alios praetercam, *AEſchinis* Or. in Cteſiph. p. 66. ἀπορῶν δ' ὅ, τι χρήσαιτο αὐτῷ ——.

53. Ἔφρασε τὴν ἀτραπὸν] Xerxi ſemitam indicavit Perſisque monſtravit Ephialtes Melienſis ſive Trachinius, de quo notavit *Oudendorp.* V. C. ad *Frontin.* II, c. 2, 13. In excerptis e *Cteſia* hoc facinus imputatur Trachiniis Calliadae et Timapherni. Iudice *Pauſania* III. p. 214. ne Graeciam quidem vidisſet Xerxes, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τῆς Οἴτης τείνουσαν περιαγαγὼν τὴν μετὰ Ὑδάρνου στρατιὰν ὁ Τραχίνιος κυκλώσασθαί σφισι τοὺς Ἕλληνας παρέσχε. Ut Ephialtes Xerxi, ſic Alexandro M. monſtrata ſemita profuit proditor apud *Diodor.* XVII, c. 67. *Polyaen.* IV, c. 3, 27. &c. Sed per eamdem ſemitam postea temporis Brenno Galatisque viam in Graeciam Heracleotae patefecerunt et Aenianes apud *Pauſan.* X, p. 852.; ubi duplex esſe dicitur ἀτραπὸς διὰ τῆς Οἴτης· μία μὲν ἡ ὑπὲρ Τραχῖνος, —— ἑτέρα δὲ ἡ διὰ τῆς Αἰνειάνων, ὁδεῦσαι στρατῷ ῥᾴων, δι' ἧς καὶ Ὑδάρνης ποτὲ Μῆδος κατὰ νώτου τοῖς περὶ Λεωνίδην ἐπέθετο Ἕλλησι· eamdem memorat *Appian.* Syr. p. 158.
VALCKEN.

57. Ὑπὸ τῶν πυλαγόρων τῶν Ἀμφ.] Voces τῶν Ἀμφ. ἐς τὴν πυλαιὰν συλλεγομένων ex ſcholio Cl. *Reiskius* derivabat, aut duas ſaltem priores esſe exterminandas. Fuit cum de interpretamento non disſentirem, unde, modo diſtinctio tollatur, vertaturque *a Pylagoris Amphictyonum*, nunc abeo. Pylagorae legati erant Amphictyonici concilii, congregabanturque ad conſesſum Pylaeam, conſultaturi de conmuni ac templi Delphici ſalute. *AEſchines* propterea in Cteſiph. p. 71. οἱ δ' ἄλλοι Ἀμφικτύονες συνελέγησαν εἰς τὰς Πύλας, πλὴν μιᾶς πόλεως. Nec disſimilia *Libanius* Orat. in AEſchin. p. 692. C. Poterit, hoc ſi diſpliceat, etiam legi καὶ τῶν Ἀμφικτυόνων, ſiquidem in coetum, quem Ἐκκλησίαν vocabant, praeter Pylagoras, Hieromnemonasque admittebantur plures ſacrorum et concilii participes: hanc Ἀμφικτυόνων ἐκκλησίαν debemus *AEſchini* dicto loco. Ego in priore ob conſpirationem ſchedarum acquieſco. Ubi vero *Herodotus* ἐν τοῖσι ὄπισθε λόγοισι de Epialtae nece, eiusque auctore Athenada verba fecit? Ut nunc libri iſti ſeſe dant, nusquam, ſi bene memini. Proinde aut oblitus eorum Scriptor eſt, aut deſunt multa.

57. Τῶν Πυλαγόρων τῶν Ἀμφικτ.] Infra memorantur οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόραι· et diſtinguuntur certe τῶν Ἀμφικτυόνων οἱ Πυλαγόραι· erant quidem οἱ Πυλαγόραι Ἀμφικτυόνες· ſed non ſanequam omnes οἱ Ἀμφικτυόνες Πυλαγόραι. Inter Amphictyonas, ſive concilii Amphictyonici participes, quinam Πυλαγόραι dicerentur prae ceteris egregie nobis tradidit Auctor *Etymolog. M.* Πυλαγόραι, οἱ προεστῶτες Πυλαίας, (*conventus Amphictyonum principes*,) ἢ οἱ πεμπόμενοι ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς Ἀμφικτυονίαν ῥήτορες, ὥστε ἐκεῖ ἀγορεῦσαι. De multis nunc ſatis ſit Amphictyonum citasſe decreta, ſervata *Demoſtheni* de Cor. p. 165. Ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις, καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων· alterius Δόγματος hoc eſt initium: Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας. Ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων· quae mihi ſic primitus ſcripta non videntur; ſed in hac quoque parte Graecae antiquitatis, praeſertim ubi ventum eſt ad recentiora tempora, multa ſunt tenebricoſa.
VALCKEN.

69. Τῷδε χρὴ σταθμώσασθαι] Hoc potius esſe, non negabitur. Sic L. III, 15. et inferius C. 237. Tale, tanquam ex *Herodoto*, cuius non eſt, in *Stob.* Serm. XXVIII. p. 197. ἄνδρα δὲ οὐκ ἔστι δεξιὸν γνώμῃ σταθμησάμενον ἀθρῆσαι. Qui deinceps Ἑλλήνων πυλαγόροι ex Codd., extra dubii ſtant aleam. Modo enim πυλαγόραι, modo πυλαγόροι hi legati. *AEſchines* in Cteſiph. p. 71. iterat τοὺς πυλαγόρους τοὺς εἰσαεὶ πυλαγοροῦντας, iungitque
τοὺς

ἀλλ' ἐπὶ Ἐπιάλτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πάντως κȣ τὸ ἀτρεκέστατον πυθόμενοι· τοῦτο δὲ, Φεύγοντα [a] τὸν Ἐπιάλτην ταύτην τὴν αἰτίην οἴδαμεν. εἰδείη μὲν γὰρ [b] ἂν καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεὺς ταύτην τὴν ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὡμιληκὼς εἴη. ἀλλ' Ἐπιάλτης γάρ ἐστι ὁ περιηγησάμενος τὸ οὖρος· καὶ κατὰ τὴν ἀτραπὸν, τοῦτον αἴτιον γράφω. Ξέρξης δὲ, [c] ἐπεί οἱ ἤρεσε τὰ ὑπέσχετο [d] ὁ Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρὴς γενόμενος, ἔπεμπε Ὑδάρνεα, καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης. ὡρμέατο δὲ περὶ λύχνων [e] ἁφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδȣ. τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες. ἐξευρόντες δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες Φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν, ἔσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμȣ· ἔκ τε [f] τόσȣ δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι. Ἔχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη· ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὔνομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τὠυτὸ κεῖται, [g] Ἀνόπαια. τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατά τε Ἀλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων [h] πρὸς τῶν Μηλιέων, καὶ κατὰ [i] Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον, καὶ κατὰ Κερκώπων ἕδρας· τῇ καὶ τὸ στεινότατόν ἐστι. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ οὕτω ἔχȣσαν οἱ Πέρσαι τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκ-
452 τα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ, τὰ Τρηχινίων. ἠώς τε [k] δὴ διέφαινε, καὶ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι [l] δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὁπλῖται, ῥυόμενοί τε τὴν σφετέρην

Epialtæ Trachinii capiti pecunia et præconio periculum moverunt, id scilicet compertissimum habentes: partim quod Epialten ob hoc crimen scimus se fuga proripuisse. Sane quidem etiam, quanquam Onetes non fuisset vir Meliensis, tramitem illum novisset, si in ea regione multum versatus fuisset: sed enim Epialtes est, qui montem circumduxit, et quod ad tramitem pertinet, illi culpam adscribo. Xerxes ea, quæ Epialtes se 215
confecturum spondebat, probans, maiorem in modum lætus, sine mora Hydarnem cum iis quibus præerat copiis misit. Ille circa primam facem e castris profectus est. Tramitem vero illum indigenæ Melienses vestigaverunt; eoque investigato Thessalos deduxere adversus Phocenses, eo tempore, quo Phocenses intersepta muro semita, erant in loco securo belli; et ex tanto tempore monstratus est nihil utilis Meliensibus. Sic au- 216
tem sese habet ille callis: incipit ab Asopo fluvio, qui per montis meat anfractum, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopæa: hæc Anopæa per dorsum montis porrecta, desinit iuxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus ac iuxta lapidem nomine Melampygum ac iuxta Cercopum sedes, ubi angustissimus est. Hac ipsa via atque ita se habente Per- 217
sæ Asopum transgressi, iter tota nocte fecerunt, habentes a dextra Oetæorum montes, a sinistra Trachiniorum; ac sub exortum auroræ in acumen montis evaserunt: quo in montis loco, sicut superius ostensum est, mille Phocensium armatorum præsidium ex-

a Τὸν Ἐπ. *Arch.*, articulus deerat. *b* Ἐὼν μὴ Μηλ. *Pass. Ask. Brit. Arch. Vind. Paris. B. Ald. Valla*: μὴ deficiebat. Porro εἰδ. μὲν γὰρ ἂν *Arch. V. Pass. Ask.*; ultimum aberat. *c* Ἐπεὶ ἤρεσε *Med. Vind. Arch. Ask.* *d* Negligitur ὁ a *Pass. Ask.* *e* Habet *Suidas* hinc in Voc. *f* Τοσοῦδε κατά τ' ἐδέδεκτο *Arch.*, κατεδέδεκτο *Med. Pass. Pass. Ask. Paris. B.*, antea ex *Ald.* et aliis κατεδέδαιτο. *g* Ἀνάπαια *Arch. V. Valla*, et iterum: melius in *Eustath.* ad Hom. p. 1419, 38. *h* Sic *Med. Pass. Ask.*, τῶν omittunt *Arch. Paris. A. B. Brit. V. Ald.* *i* Μελάμπηγον *Arch. Valla.* *k* Abest a *Pass.*, tum ἔφαινε *Arch.* et καὶ ἐγεν. sine intermedio οἱ id., bene. *l* Εἴρηται ora *Steph. Pass. Ask.*, alterutrum Scholion.

τοὺς πυλαγόρους καὶ τοὺς ἱερομνήμονας. *Libanius* utramque vocis flexionem Or. in *AEschin.* p. 699. C. et p. 706. deposuit: sunt quoque πυληγόροι ex *Hesychio* noti.

74. Εἰδείη μὲν γὰρ ἂν καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεὺς] Post *Aldi Camerarii*que aetatem operarum negligentia μὴ ob simile insecutae vocis principium excidit. *Herodoto* qui deinde curam inpenderunt doctissimi viri, tametsi conmentandi hoc genus negandi desideraret particulam, miranda supinitate coecos potius duces, quam *Aldum*, *Vallam*, et MSS. sequi maluerunt. Soli, quorum reminiscor, *Pavius* et *Reiskius*, οὐκ ἐὼν finxerunt. Sed satis. *Herodotus* suum sibi rediisse laetabitur.

75. Καὶ ἐὼν Μηλιεὺς] Quod poscit sententia, καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεὺς, *quantumvis non esset Meliensis*, ex *MSS.* et aliunde revocabitur: vid. Diss. *Herod. P. W.* p. 15. Alii potius usitato more scripsissent, καίπερ οὐκ ὢν Μηλιεύς· sed et rarius illud Herodoteum est: καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεύς· sic scripsit VI, c. 66. IV, c. 144. τοὺς μὴ Μηδίζοντας. *Philostrat.* p. 186, 5., πῶς, εἶπεν, ὅγε μὴ μάντις ὤν· p. 494., οὐ παιδεύουσι τοὺς μὴ Πέρσας Πέρσαι μάγοι, ἢν μὴ ὁ βασιλεὺς ἔφη· scribendum φῇ· *nisi Rex iusserit.* *Tatian.* ad Graec. p. 14., ὅτι μὴ θεὸς ὢν τοῦτ' ὅπερ ἔλεγεν εἶναι κατεψεύδετο. —— Non invenustum est quod sequitur: εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὡμιληκὼς εἴη· VII, c. 26., διαβάντες τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὡμίλησαν τῇ Φρυγίῃ· neque illud protritum *Ecphantae* apud *Stobaeum* p. 333, 29., βασιλῆα —— ὁμιλήσαντα· sic *Regem* vocat: in Edd. legitur βασιλῆα — ὁμ. *Spondanus* interpretatur, *regem qui conversatur cum hominibus*: τῇ βασιλείᾳ ὁμιλεῖν similiter dictum ut apud *Thucyd.* ὡμιληκέναι τῇ ἀρχῇ. VALCKEN.

82. Περὶ λύχνων ἁφὰς] Ἁφὰς λύχνων hinc *Suidas* excerpsit. *Noctis* designatur *initium*: *Philostrat.* de V. A. VII, c. 15., χρὴ περὶ λύχνων ἁφὰς ἐς τὸν Ῥωμαίων λιμένα ἀφεῖναι. *Diodor.* XIX, c. 31., τῆς ὥρας οὔσης περὶ λύχνων ἁφάς· ubi notat *P. Wess.* Pro *prima face* legitur et λύχνων ἡμμένων· vid. *Io. Brodaei* Miscell. IV, c. 33. *Intempesta nocte Sophoclis* Aiax egressus tentorio dicitur exiisse ℣. 285., ἄκρας νυκτὸς ἡνίχ' ἕσπεροι Λαμπτῆρες οὐκ ἔτ' ᾖθον· id est, ut legitur e *Schol.* apud *Suidam*, ὅτε ἐσβέσθησαν οἱ λύχνοι· altera enim interpretandi ratio alienior est, quam sequutus Ill. *Ez. Spanhem.* *stellas* intelligit ad *Callim.* h. in Del. ℣. 303. quales illic intelligi debeant λαμπτῆρες aestimare licet ex observatis *Is. Casaub.* in *Athen.* p. 995. VALCKEN.

86. Κατεδέδεκτο] Propter *Aldinum* κατεδέδαιτο *H. Stephanus*, videnda esse, quae alibi scripserat, lectores monuerat. *Gronovius* vero, *quis ille angulus*, *ubi Stephanus mussitaverit de hoc non intelligendo loco*, *ut iubeat videre*, *quae alibi dixerit?* Dixerat ad *Plutarchi* Theseum p. 5. Ed. *Bryani*, δαίμονας descendere ex δαίω apud *Herodotum*; qui conposito κατεδέδαιτο, quod inde est, utatur pro *cognita erat* seu *conperta*, adpofueratque haec Nostri. Profecto, modo schedarum stabiliretur ΚΑΤΕΔΕΔΑΙΤΟ imperio, haud inficete: namque in verbo nihil praeter raritatem inest, quod reprehendas: reprehendes tamen iniuria, cum talia se passim dent. Quae quidem non eo scripsi, ut κατεδέδεκτο inprobare velim, sed ut ingentibus *Stephani* meritis gratia perseveret.

92. Κατά τε Ἀλπηνὸν πόλιν] Oscitanter *Steph. Byz.*, conversa Alpeno hinc in Locrorum metropolim, legisse, *L. Holstenii* iusta animadversio est. Πρώτη τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων prima, non dignitate, sed situ erat. Tum mallem cum *P. Leopardo* Emend. VIII, 1. κατὰ Μελαμπύγου —— λίθον. Herculis enim Μελάμπυγος titulus ex caussa, doctissime ab *Erasmo* Chiliad. p. 207. *Suidae* et *Zenobii* fide adfirmata, fuit, non lapidis. De *Cercopibus* iidem conplura, quae missa facio. Angustum tramitem ad *Diodor.* XI, 8. explicare memini.

7. Ἀνα-

excubabat, tum ad liberandam suam terram,
tum ad callem tutandum: nam ingressus in-
ferior a quibus dictum est custodiebatur, et
hanc per montem viam ultro polliciti Leo-
218 nidæ custodiebant Phocenses. Hoc autem
modo Phocenses ascendisse Persas didice-
runt: nam quum montem isti ascenderent,
prorsus latebant, quia totus erat obsitus
quercubus. Quum vero esset cœli tranquil-
litas, edito multo strepitu, ut res postula-
bat, propter frondes sub pedibus stratas,
Phocenses recurrerunt; et dum sibi arma in-
duunt, confestim barbari adfuere: qui con-
spicati viros arma sibi circumdantes, obstu-
puere: quippe qui adversarium nihil sibi spe-
rabant appariturum, inciderunt in exerci-
tum. Ibi Hydarnes formidans ne Phocen-
ses forent Lacedæmonii, Epialten percon-
tatus est, cuias ille esset exercitus. Mox
certior rei factus, Persas tanquam in aciem
instruxit, quorum sagittis multis crebrisque
Phocenses quum ferirentur, fugerunt in ver-
ticem montis, gnari adversus se omnino il-
los venisse; et se præparabant tanquam per-
diti. Ita isti sentiebant. Verum Phocen-
ses hos nihili æstimantes spernebant ii, qui
circa Epialten et Hydarnem erant: ita illi
219 rapide de monte descendunt. At iis Græ-
cis qui in Thermopylis erant, primum va-
tes Megistias extis inspectis indicavit mor-
tem illis cum aurora impendere. Postquam
vero etiam transfugæ notum fecere Persa-
rum montis circuitum, illi quidem adhuc
noctu signum dederunt. Tertio loco signi-
ficavere speculatores diurni, qui a vertici-
bus montis decurrerant iam die illucescente.
Hic inter se consultantes Græci, sententiis
discrepabant: alii enim stationem non sine-
bant deserere, alii contra tendebant. Ita
dissidentes partim abscedunt, dilapsique in
suam quisque urbem se recipiunt: partim
cum Leonide ad illic perstandum se accin-
gunt.

ρην χώρην, καὶ φρυρέοντες τὴν ἀτραπόν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο [a] ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν [b] ἐθελονταὶ Φωκέες [c] ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. Ἔμαθον δέ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὖρος, πᾶν [d] ἐὸν δρυῶν ἐπίπλεον· ἦν μὲν δὴ νηνεμίη, ψόφου δὲ γενομένου πολλοῦ, ὡς [e] οἰκὸς ἦν, φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε ἔδραμον οἱ [f] Φωκέες, καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν [g] θώυματι ἐγένοντο. ἐλπόμενοι γὰρ [h] οὐδέν σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον, [i] ἐνεκύρησαν στρατῷ. ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταῤῥωδήσας μὴ [k] οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο [l] τὸν Ἐπιάλτεα ποδαπὸς εἴη ὁ στρατός· πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως, διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυκνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος [m] τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι ὡς ἐπὶ σφέας ὡρμήθησαν [n] ἀρχὴν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτεα καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὖρος κατὰ τάχος. Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων, πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι [o] ἅμα ἠοῖ σφι θάνατον· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι [p] ἔσαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν [q] περίοδον, οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν· τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι, καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἤδη [r] διαφαινούσης ἡμέρης· ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες, καί σφεων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι. οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν [s] ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες, [t] οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ διασκεδασθέντες, κατὰ πόλις ἕκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτέων ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ [u] παρασκευάδατο. Λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς

a Ὑπ' ὧν *Arch. Vind.* *b* Ἐθελοντὶ iid. *c* Septem seqq. negligens scriba *Arch.* praetervidit. *d* Abest ἐὸν *Arch.* *e* Οἰκὸς bene id., prius εἰκὸς erat. *f* *Med. Arch. V. Pass. Ask. Vall. Edit. Genev.*, Φοκαέες olim prave. *g* Θώμ. *Arch.* *h* *Med. Pass. Ask. Paris. A.*, ceteri οὐδένα σφι. *i* *Arch. Med. Pass. Ask.*, olim ἐνεκήρυσαν. *k* Deest *Arch.* *l* Ἐπιάλτην sine articulo id. *Vind. Ask.*, tum ὁπαδαπὸς, *Arch.*, ποταπὸς *Ask.* Vid. *Thom. Magistr.* atque ibi Cl. *Sallierium.* *m* Tangit *Eustath.* ad Perieg. v. 566. et *Homer.* pag. 750, 35. *n* Τὴν ἀρχ. *Arch.* *o* Ἅμα οἱ *Arch. V. Valla.* *p* Ἤισαν *Arch.* *q* Citat *Suidas* in Voc. *r* Διαφανοῦς οὔσης *Arch.* *s* Ἐκλείπειν id. *V.* *t* Οἱ μὲν ὦν margo *Steph.* *u* Παρεσκ. *Arch.*

7. Ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθ.] Idem accidit aevo recentiori, quando cum delectis suis Gallis Brennus ἐποιεῖτο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ἀτραποῦ, apud *Pausan.* x, p. 853.; nam tum quoque temporis τῶν Φωκέων τοῖς ἔχουσιν ἐπὶ τῇ ἀτραπῷ τὴν φρουρὰν οὐ πρότερον ἐπιόντες οἱ βάρβαροι παρέσχοντο αἴσθησιν, πρὶν ἢ πλησίον ἐγεγόνεσαν· ut apud *Herod.* c. 212., Phocenses ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν, φυλάξοντες τὴν ἀτραπὸν. —— Hoc c. 218. fugisse dicuntur ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον· quae hinc attigit *Eustath.* in *Dionys.* ℣. 566., ut ostendat, καὶ ἐπὶ ἐξοχῆς ὀρεινῆς Κόρυμβον adhiberi: *AEsch.* Pers. ℣. 660., ἔλθ' ἐπ' ἄκρον κόρυμβον ὄχθου. *Schol.* ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐξοχὴν καὶ περιωπὴν τοῦ τάφου v. *Perizon.* in *AElian.* V. H. IV, c. 22. Horum montium cacuminibus quae nomina fuerint *Livius* tradidit XXXVI, c. 16. —— Hoc tempore Φωκέων Persae μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο· et postea spretis Phocensibus Brennus cum suis recta Delphos petiit. VALCKEN.

14. Οὐδέν σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον] Pro vetere οὐδένα σφι —— consistent fortasse alii: mihi iudicium placet *Gronovii*, expressius illud arbitrati. *Aldinum* ἐνεκήρυσαν στρατῷ bene vir doctus ad eius editionis, quae inter manus est, marginem reformaverat, *Porto* consentiente. Typorum error fuit, turpiter propagatus.

21. Ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον] Graeci πάντα τὰ μετέωρα καὶ εἰς ὕψος ἀνατείνοντα ΚΟΡΥΜΒΟΥΣ λέγουσι, *Hesychius.* Hic montis cacumen, in *AEschyli* Pers. v. 661. summa tumuli pars, ἔλθ' ἐπ' ἄκρον ΚΟΡΥΜΒΟΝ ὄχθου. Ceterum ἐπιστάμενοι in *Vallae* Latinis *gnari*: melius *credentes*; nam *gnaros* fuisse, non monstrant sequentia.

28. Πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης] Est, cui πρῶτος, sine urgente tamen caussa, placet. Illud *Arch.* ἅμα οἱ *sibi pariter et illis*, verum quidem praefert, sed non aequat amplitudinem vulgati, ipsum tempus signantis. Quae deinceps de transfugis, ad unum Tyrastiadam, domo Cumanum, *Diodorus* L. XI, 8. adstringit.

30. Ἐπεὶ δὲ] Scribendum, ἐπὶ δὲ, *deinde vero*: Vallae *deinde*, non in *postquam* deformari, sed attendenti monstrare debebat veram scriptionem, ἐπὶ δὲ, —— quod commode succedit post πρῶτον μέν· exempla quaerenti dabunt *Portus* in Ἐπὶ δὲ, et *L. Bos* Obs. Crit. p. 15. *Eustath.* in Il. A. p. 123, 6. τὸ μετὰ δὲ, ἀντὶ τοῦ μετὰ ταῦτα δὲ, καὶ ἐπὶ δὲ, καὶ πρὸς δὲ, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τούτοις καὶ πρὸς τούτοις. —— Ceteros Graecos ut *Herodotus*, ἀπαλλαξείοντας nobis sistit *Diodor. Siculus* XI, c. 9., et duraturam sibi suisque Spartiatis laudem cupientis Leonidae consilium, nostro memoratum c. seq. apud *Iustin.* II. c. 11., *hortatur socios, recedant, et se ad meliora patriae tempora reservent; sibi cum Spartanis fortunam experiendam*: forsan scripserat *Orosius* p. 111, 3., *sibi vero cum Spartanis suis aleam esse subeundam.* VALCKEN.

43. Μᾶλ-

τοὺς σφέας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως [a] ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν ἐς τὴν ἦλ-
453 θον φυλάξοντες ἀρχήν. ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ [b] πλεῖστός εἰμι, Λεωνίδην, ἐπεί τε ᾔσθετο τοὺς συμμάχους [c] ἐόντας ἀπροθύμους, καὶ οὐκ ἐθέλοντας [d] συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφεας ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. μένοντι δὲ αὐτοῦ, κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἐξηλείφετο. [e] ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτῃσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλῆα σφέων [f] ἀπολέεσθαι. ταῦτα δέ σφι ἐν ἔπεσι ἑξαμέτροισι [g] ἔχοντα χρᾷ, λέγοντα [h] ὧδε,

[i] Ὑμῖν δ᾽, ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
Ἢ μέγα ἄστυ ἐρικυδὲς ὑπ᾽ ἀνδράσι Περσείδῃσι
[k] Πέρθεται· ἢ τὸ μὲν οὐκὶ, ἀφ᾽ Ἡρακλέος δὲ γενέθλης
Πενθήσει [l] βασιλῆ φθίμενον Λακεδαίμονος οὖρος.
Οὐ γὰρ [m] τὸν ταύρων σχήσει μένος οὐδὲ λεόντων
Ἀντιβίην. Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· οὐδέ ἕ φημι
Σχήσεσθαι, πρὶν τῶν δ᾽ ἕτερον διὰ πάντα δάσηται.

ταῦτά [n] τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι [o] μοῦνον Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους μᾶλλον, ἢ γνώμῃ διενεχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους. Μαρτύριον

gunt. 220 Fertur autem ipse Leonides eos abscessere dimisisse, ne perirent procurans; se vero et Spartiatas, qui adessent, non facturos e sua dignitate, si stationem desererent, ad quam venissent omnino custodituri. Ad hanc quoque ego magis opinionem vergo, Leonidem, posteaquam animadvertit socios minime promptos esse et nolle simul periculum subire, veniam eis abeundi dedisse, sibi vero decedere inhonestum putasse: permanenti autem illic ingentem gloriam futuram, et Spartæ felicitatem non defuturam. Siquidem iam inde ab initio moti huius belli Spartiatis consulentibus a Pythia redditum erat oraculum, fore ut aut Sparta everteretur a barbaris, aut rex ipsorum occumberet. Quod oraculum hexametris illa versibus reddidit, in hæc verba,

Vobis, amplivagæ colitis qui mœnia Spartæ,
Aut urbs clara dabit Persa victore ruinam:
Aut, si non erit hoc, oriundus ab Hercule quidam
Flebitur extinctus rex in Lacedæmonis ora.
Nam neque taurorum neque vim feret ille leonum,
Sed Iovis, et cuius reor haud tolerabile robur,
Alterutrum donec passim discerpserit horum.

Hæc reputantem Leonidem, cupidumque gloriæ solius comparandæ Spartiatis dimisisse socios potius, quam illos qui abierunt, in sententiis dissidentes, tam deformiter abisse.

a Ἐκλείπειν *Arch. Vind.* *b* Πιστὸς *Ask.*, mox ὄχλος. Λεωνίδης *Arch.* *c* Apud *Plut.* Malign. p. 865. B. *d* Διακινδυνεύειν *Arch.* συγκινδυνεύειν *Plut.* *e* Ἐκέχρητο *Med. Pass. Ask. Vind. Paris. A. B. Arch.* *f* Ἀπολέεσθαι *Pass. Ask.*, quod malo; ἀπολέσθαι antea. *g* Omittit *Arch.*, non male. Vid. I, 174. et infra C. 228. *h* Τάδε id. *i Euseb.* habet Praep. Euang. V, 25. *k* Πέρσεται *Euseb.* et οὐχὶ, quomodo *Arch. Vind. Ask.* *l Med. Pass.*, βασιλῆϊ *Arch.*, ceteri βασιλῆα. *m* Τὸν *Paris. B.*, in reliquis τῶν. *n* Δὲ ἐπιλεγ. *Arch.*, *Plut.* dicto loc. E. vulgatum servat. *o* Μούνων *Plut.*, id *Reiskio* placet: at vide L. IX, 77.

43. Μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι] Scripsit L. I, 120. ταύτῃ πλεῖστος γνώμην εἰμί· ubi *Gronov.* Hoc eodem ducit, casu ex defectu praepositionis discrepans. Congruit Sophocleum Oed. Tyr. v. 565. Καὶ νῦν ἔτ᾽ αὐτός εἰμι τῷ βουλεύματι. Itaque πιστός εἰμι in *Ask.*, etsi κτύποις πιστὸς *AEschyl.* Prometh. v. 915., παραδιόρθωσις est. Quid autem ὄχλος *Arch.* sibi velit, profiteor, me non nosse.

43. Ταύτῃ κ. μᾶλλον τῇ γνώμῃ] Sensus claret; rarissima forma loquendi significatur, quod usitata magis diceretur: ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ προστίθεμαι, vel τίθεμαι. Neutiquam tamen tentari debebat sincerum πλεῖστος. Qua hic structura, Astyages I, c. 120., καὶ αὐτὸς, ὦ μάγοι, ταύτῃ πλεῖστος γνώμην εἰμὶ, —— ἐξήκειν τὸν ὄνειρον· illic pro τῇ γνώμῃ, vulgatum ex Codd. γνώμην· idem hic etiam admitterem, aut, quod non postponerem, ταύτῃ καὶ μᾶλλον τὴν γνώμην πλεῖστός εἰμι, Λεωνίδην —— κελεῦσαι. *Lucian.* in *Demosth.* Encom. T. III. p. 494., εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τὴν γνώμην πρὸς Ὁμήρου τετάχθαι· *etsi magis fert animus ab Homero stare.* —— Quae proxima sequuntur, in tractandis Herodoteis solita sibi malevolentia, *Plutarchus* excerpsit T. II. p. 865. B. VALCKEN.

49. Ἐκέχρηστο] Nihil habet ἐκέχρητο, cur sperni debeat; caussam ad L. II, 147. exposui, cui pondus ex conspiratione tot membranarum gravius accedit. Post pauca ἀπολέεσθαι locum occupavit veterem.

49. Ἐκέχρηστο — τ. Σπαρτιήτῃσι] *Iustinus* II, c. 11, 8., *Initio huius belli sciscitantibus Delphis oracula, responsum fuerat, aut regi Spartanorum, aut urbi cadendum.* Ipsi quidem Delphi circa hanc tempestatem oraculum adhibuerunt, quibus responsum fuerat, ἀνέμοισι εὔχεσθαι, *Herod.* VII, c. 178. at in istis *Iustini* non sane Delphi sunt *sciscitantes*, verum *Lacedaemonii*, quorum praecesserat mentio: his *sciscitantibus*, *Delphis*, *oracula*, (vel *oraculum*,) *responsum fuerat*, *aut regi*, *aut urbi cadendum*: nomen *Spartanorum* illic a prima manu non videtur collocatum. Solet ita loqui *Iustin.* II, c. 12, 13., *adventante Xerxe consulentibus*, (Atheniensibus nempe) *Delphis oraculum*, *responsum fuerat*: III, c. 5, 4. XVI, c. 3, 4. VALCKEN.

55. Εὐρυχόροιο] Spatiosae et choris aptae; neque enim, quae *Fr. Vigeri* sententia ad *Euseb.*, Spartanorum regio indicatur. Εὐρύχορος Κόρινθος in Epigr. 424. εὐρύχορος Τεγέα Epigr. 441. Collection. *Cephalae*, ad eundem modum. Plura Cl. *Taylor* in *Demosthen.* Midian. p. 105. Sequentis principium versus considerandum acsi Ἢ μέγα ἄστυ ᾽ρικυδὲς foret, aut Ἢ μέγ᾽ ἄστ᾽ ἐρικυδὲς, qua illud forma *Camerarius* inter Epigrammata, iuncta *Theocrito* olim, exprimi curavit. Porro ὑπ᾽ ἀνδράσι Περσείδῃσι, patronymico ex Περσεὺς, gentis satore, C. 150. et VI, 54., cultius *Pavius* habet.

59. Πενθήσει βασιλῆ] Tale Poëtae ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοὶ *Il.* Δ. v. 384., loco Τυδέα, de quo *Etymolog.* in Πηλεύς. Servare tamen βασιλῆα, modo postrema contraheretur, in promtu fuerat. Consequens Οὐ γὰρ τὸν ταύρων —— optime *Paris. B.*, nempe Xerxem, quippe Iovis robore valide instructum, uti subditur.

59. Πενθήσει βασιλῆ φθίμενον] Ut hic ante *Gronovii* Ed. II. βασιλῆα φθίμενον vulgatur in *Eusebianis* ex *Oenomao* excerptis Praep. Ev. V. p. 219. Πενθή|σει βασι|ληα φθιμε| ubi pro *dactylo paeon* est *primus*; ut in oraculi versu secundo, Ἢ μεγα |αστυ ερι|. —— Vitium, ut illic occultari potest elisione vocalis ε, hic tegit lectio *Med.* βασιλῆ φθίμ. In *Scymni Chii* praefat. Periег. ✝. 59., τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Διδυμῆ λέγω· corrigit *Is. Voss.* ad *Melae* I, c. 17, 3. Talia nonnulla dedit *Homerus*; Il. Δ, ✝. 384., ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί· &c. In *Euripidis* vulgatur Alcesti ✝. 24., Ἤδη δὲ τόνδε Θάνατον εἰσορῶ πέλας Ἱερῆ θανόντων. VALCKEN.

64. Βουλόμενος κλέος κ. μοῦνον] Ut Thebanos suos tueretur, haec excitans *Plutarch.* de *Herod.* Malign. p. 865. E. rectius legisse videtur μούνων Σπαρτιητέων· et mox, ἢ τῇσι γνώμῃσι διενεχθέντας· adfirmat τὸ μούνων Herodotea propemodum interpretatus *Diodorus* XI, c. 9., Λεωνίδης, — φιλοτιμούμενος αὐτῷ τε δόξαν περιθεῖναι μεγάλην καὶ τοῖς Σπαρτιάταις, προσέταξε τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας ἀπιέναι, καὶ σώζειν ἑαυτοὺς, —— αὐτοὺς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἔφησε δεῖν μένειν. VALCKEN.

221 se. Cuius rei non minimo id mihi testimo-
nio est, quod non modo alios, sed etiam
vatem Megistian, huius expeditionis comi-
tem, Acarnanem, qui a Melampode oriun-
dus dicebatur, hunc qui etiam prædixit ex
extis ea quæ erant illis eventura, propalam
Leonides dimiserit, ne secum periret; at
iste dimissus tamen ipse non deseruit, fi-
lium modo, qui ei unicus erat, una mili-
222 tantem missum fecit. Ita socii quos Leo-
nides remittebat, ei obtemperantes abiere.
Thespienses tantum atque Thebani perstite-
re cum Lacedæmoniis: Thebani quidem,
inviti ac nolentes, quippe quos Leonides
loco obsidum distinebat: Thespienses vero
libentissimi, qui negaverunt se Leonide et
iis qui cum eo erant desertis abscessuros:
permanentesque una cum illo occubuerunt:
quorum dux erat Demophilus, Diadromæ
223 filius. Xerxes, sub exortum solis libamini-
bus factis, tantisper moratus dum tempus
esset, quo forum solet maxime frequens esse
hominibus, e castris movit: etenim ita ab
Epialte erat mandatum: nam descensus a
monte, compendiarius magis ac brevioris
multo spatii quam circuitus atque ascensus.
Et Barbari igitur, qui circa Xerxem erant,
accessere, et Leonides ac Græci, qui cum
eo erant, tanquam ad necem exitum factu-
ri,

τύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι [a] γέγονε. οὐ γὰρ μοῦνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ τὸν μάντιν ὃς εἵπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστίην τὸν [b] Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, [c] τοῦτον εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι [d] ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληταί σφι. ὁ δὲ, ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν οὐκ [e] ἀπελίπετο, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντα οἱ μουνογενέα, ἀπέπεμψε. Οἱ μέν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι, οἴχοντό [f] τε ἀπιόντες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ. [g] Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. τουτέων δὲ, Θηβαῖοι μὲν, ἀέκοντες ἔμενον, καὶ οὐ βουλόμενοι· κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος· Θεσπιέες δὲ, ἑκόντες μάλιστα· οἳ οὐκ ἔφασαν, [h] ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. ἐστρατήγεε δὲ αὐτέων Δημόφιλος Διαδρόμεω. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἡλίου
[i] ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ἐπισχὼν χρόνον, 454
ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο. καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω. ἀπὸ γὰρ τοῦ οὔρεος ἡ κατάβασις [k] συντομωτέρη τέ ἐστι, καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλὸν ἤπερ ἡ περίοδός τε καὶ ἀνάβασις. οἵ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα [l] προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι ἤδη

a Γέγονε. ὅτι καὶ τὸν μάντιν neglectis mediis *Pass. Ask. V. Arch. Brit.* ora *Steph. Valla.* *b* Ἀκαρῆνα *Arch.* *c* Τοῦτον εἴπαντα *Med. Ask. Arch. Pass. Vind.*, antea τοῦτον ἅπαντα. *d* Ἐκβαίνειν, φανερὸς iidem omnes et *Paris. A. B. C. Brit.*, olim ἐκβαίνειν εἴποντα, φαν. *e* Ἀπέλιπε *Arch.* margo *Steph.* In *Ald.* οὐ κατέλιπε. *f* Abest *Arch. Vind.* *g* Apud *Plut.* Malign. p. 865. A. *h* Desideratur in *Arch.*, habet *Plut.* Statim καταμείναντες συναποθανεῖν *Pavius* corrigebat. At ea Herodoteae narrationis sunt. *i* Ἐπανατ. *Arch. Vind.* *k* Συντομ. τε *Arch. Ask. Pass.*, deerat *Edd.* enclitica. *l* Προσήεσαν *Arch. V.*

68. Οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγονε] Nexa his οὐ γὰρ μοῦνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ Scholiastae, nimis officioso, transcribo. Abunde erat, ὅτι καὶ τὸν ——, monstrantque schedarum plures. Megistiam Acarnanem Graeci celebrant, in his *Philostratus* Vit. Apollon. IV, 23., ubi docte *Olearius.* Θεμιστίας *Plutarcho* Lacon. Apophthegm. pag. 221. C. Mitto *Tzetzen* Chil. X. v. 685., multa perperam et stolide miscentem, Megistiamque hunc et Telliam, de quo L. VIII, 27., confundentem.

70. Μεγιστίην τὸν Ἀκαρνῆνα] In proximis, *Koenius* suo *Herodotum* more scripsisse suspicabatur: τοῦτον, εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν ἅπαντα· cui favet eleganti coniecturae *Med.* Codex. —— Egregii vatis, qui fati praescius, tamen Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν, ut est in *Simonidis* epigr. cap. 228., nomen latebat apud *Suidam* in Ἄγαμαι et in Ἀκαρνᾶνα· verba sunt *Philostr.* V. A. IV, c. 23., e quo τὸν δὲ Ἀκαρνᾶνα Μεγιστίαν *Suidae* restituendum vidit *G. Olearius*; et *Aeliano*, quod ex *Med.* Cod. vir clar. *Abr. Gronovius* adfirmavit. De Acarnane Megistia, praeter cetera, falsa quoque nobis narrat *Io. Tzetzes* Chil. X. ℣. 685. &c. in hunc transferens et in Laconas, quae de Tellia vate legerat et de Phocensibus apud *Herod.* VIII, c. 27., aliosve. Lectu non indigna sunt haec ex ineditis *Schol.* in *Aristidis* Panathen. Λέγουσιν ὅτι μάντις τις τῶν Λακεδαιμονίων εἶπεν ὅτι, ἐὰν μείνωμεν τελευτῶμεν· καὶ ὅμως ἠρήσαντο μὴ φυγεῖν, ἀλλὰ ἐνδόξως θανεῖν. Si legitur, ut puto, in Cod. MS. *P. B.* ἠρήσαντο· mihi ἠρήσαντο aeque videtur inusitatum ac ἤρησα· corrigerem, καὶ ὅμως ἠρνήσαντο μὴ φυγεῖν, ἀλλὰ ἐνδόξως θανεῖν, nempe εἵλοντο, vel προείλοντο· *nihilominus fugere recusantes honestam mortem praeoptarunt.* Utrumque est ex optimorum scriptorum usu; pervulgatum quidem ἠρνήσαντο μὴ, — alterum, *noluerunt*, sed, nempe *maluerunt*; ut *Demosthen.* p. 620, 84., similesque vid. in L. VII, c. 104., notata: *Schol.* in *Eurip.* Phoen. p. 791, 4., ἀπέτρεπεν αὐτὸν τῆς ἐπὶ τὸν Ἀπόλλωνα ὁδοῦ, τῇ δὲ Ἥρᾳ μᾶλλον τῇ γαμοστόλῳ θύειν· videlicet ἐπέτρεπεν. VALCKEN.

72. Τοῦτον εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν] Secutus cupide MSS. sum libros, singulari constantia viam ad veritatem munientes. Sermonis quoque nexus nihil desiderat uberius. Videtur praeterea οὐκ ἀπέλιπε ex *Arch.* probius: Deinceps C. 222., ἀπολιπόντες Λεωνίδην et L. VIII, 63. *Plutarchus* tamen Virt. Mulier. p. 261. C. τῆς δὲ Ἐρυξοῦς μὴ ΑΠΟΛΙΠΟΜΕΝΗΣ, ἀλλ᾽ ἕπεσθαι —— βουλομένης, οὐδὲ ἡ μήτηρ —— καίπερ οὖσα πρεσβῦτις, ΑΠΕΛΕΙΠΕΤΟ. At in huiuscemodi verborum formis, etsi saepe inconsulta, ingens est librariorum inconstantia.

78. Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι] Hic de Thebanis scripta *Plutarchus* ea ratione repellit T. II. p. 865., ut haec quoque criminatio sua quadam specie non destituatur. Solos secum Leonidam retinuisse Thespienses narrat *Diodor. Siculus* I. p. 410, 46. ubi notat vir eximius. *Herodoti* Thebanis Mycenaeos octuaginta substituit *Pausanias* X, p. 846., et II, p. 146., ubi, Μυκηναῖοι, inquit, πέμπουσιν ἐς Θερμοπύλας ὀγδοήκοντα ἄνδρας, οἳ Λακεδαιμονίοις μετέσχον τοῦ ἔργου. VALCKEN.

80. Κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης] Cavillatorem audi *Plutarchum*: adeo insaniisse negat Leoniden, ὥστε κατέχειν ἐν ὁμήρων λόγῳ τοῖς τριακοσίοις τοὺς τετρακοσίους ὅπλα ἔχοντας, *ut trecentis suis quadringentos Thebanos armis instructos obsidum loco retineret*: immo vero vereri magis debuisse, ne ab his quam ne a barbaris circumveniretur. Quae inanem futilemque habent criminationem. Neque enim non plures quam trecenti cum Leonida fuere, verissime in Prolegom. respondente *Ioach. Camerario.* Nam praeter septingentos Thespienses, Spartano regi addictissimos, aderant trecentis ipsorum ditionis plures, siquidem quodam suorum satellitio cincti in expeditionem ire solerent, et singuli interdum ad septenos secum Hilotas traherent, teste Scriptore L. IX, 28. Stipasse vero illos trecentos hac pugna Hilotarum haud paucos, nitidissime ex C. 229. et L. VIII, 25. patescit. Quid ad haec malignitatis accusator?

92. Ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον] Leonidae quod fertur decantatum dictum aut minus congruum iudicavit *Herodotus* huius diei gloriae personaeve; aut excogitatum demum fuit post eius aetatem, sicut alia non pauca: nam alibi legerat *Seneca*, quod Suasor. II. p. 18. putabat *etiam apud Herodotum esse*, οὕτως ἀριστᾶτε, ὡς ἐν ᾅδου δειπνήσοντες. —— Romana maiestate condignum dictum tribuni militum, qui se quadringentis secum morituris ducem offerebat consuli, nobis custodivit *A. Gellius* N. A. III, c. 7., *ego hanc tibi et reipublicae animam do*, &c. praeterea *M. Catonis*

ἤδη πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξῄισαν ἐς τὸ [a] εὐρύτατον τοῦ αὐχένος. τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο. οἱ δὲ, ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ [b] στεινόπορα ἐμάχοντο· τότε δὴ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν, ἔπιπτον πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων. ὄπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτέων ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ διεφθείροντο· πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων. ἦν δὲ λόγος [c] οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. ἅτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντά σφι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιϊόντων τὸ οὖρος, [d] ἀπεδείκνυντο ῥώμης [e] ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρεώμενοί τε καὶ [f] ἀτέοντες. Δόρατα μέν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτέων τηνικαῦτα [g] ἐτύγχανε κατεηγότα ἤδη, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας. [h] Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ [i] ὀνομαστοὶ, πολλοὶ δὲ καὶ οὐκ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα. ἐπυθόμην δὲ καὶ ἁπάντων τῶν τριηκοσίων. καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοὶ, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς [k] Ἀρτάνεω θυγατρὸς [l] Φραταγούνης γεγονότες Δαρείῳ. ὁ δὲ [m] Ἀρτάνης, Δαρείου μὲν τοῦ βασιλῆος ἦν ἀδελφεὸς, Ὑστάσπεος δὲ τοῦ Ἀρσάμεω παῖς. ὃς καὶ ἐκδιδοὺς τὴν θυ-

ri, iam multo magis quam a principio itidem progreſſi ſunt ad faucium partem laxiſſimam: nam munitiones muri eos tutabantur. Et qui ſuperioribus diebus in loca arcta prodeuntes dimicaverant, tunc extra anguſtias facto conflictu permulti barbarorum cadebant. Nam duces a tergo ſui quiſque agminis, flagellis quæ geſtabant unumquemque cædebant, aſſidue ad procedendum adhortantes, unde multi eorum in mare decidentes abſumebantur, multo plures invicem vivi proculcabantur, quum nulla pereuntis ratio haberetur. Quumque ſcirent impendere ſibi necem ab iis qui montem circumiverant, quantum maxime roboris poterant id in barbaros oſtendebant, ingruentes ac ſeſe intrudentes. 224 Quorum plerisque quum lanceæ diffractæ eſſent, illi vero gladiis Perſas obtruncabant, et Leonides in hoc diſcrimine cecidit, navata ſtrenuiſſime opera, et cum eo alii inſignes, multi vero etiam non inſignes Spartani: quorum ego tanquam dignorum virorum nomina ſciſcitatus ſum; ſed et ſciſcitatus fui trecentorum omnium. Perſarum quoque illic cum multi alii celebres ceciderunt, tum vero duo Darii filii, Abrocomes et Hyperanthes: quos Darius ex Phrataguna Artanis filia ſuſtulerat. Artanes autem, Darii regis frater, et Hyſtaſpis filius nepos Arſamis erat, qui quum Da-

a Εὐρύτερον iid. et *Paſſ. Ask. Brit.* ora *Steph. Valla*: εὐρύτατον alii cum *Aldo*. *b* *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, ceteri στεινόρτερα, ut *Arch. Vind. Paris. B. Ald. Brit.*, utique ex vero: nam στεινοτέρη, cuius non recordabantur *Gronov.*, ſupra C. 175. *c* Πολὺς *Ask.* *d* Ἐπεδείκ. *Vind. Paſſ.* *e* *Med. Arch. V. Paſſ. Ask. Paris. B.*, antea ὅσον ἔχον μέγεθος ἐς τούς. Conf. *Gronovium.* *f* Ἀττέοντες *Arch. Valla.* *g* Ἤδη ἐτ. κατεηγ. *Paſſ. Vind. Ask. Arch.*, et ſuperius πλεόνεσιν αὐτ. *Arch. Vind.*, quod valde notabile. *h* Καὶ Λεων. *Arch. Paſſ.*, etiam κατειργάζοντο *Arch.*, κατηργ. *Vind.* *i* Ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων *Arch. Vind. Paſſ. Paris. B. C. Brit. Ask. Ald.* et *Vall.*, ex *Med.* interponuntur πολλοὶ δὲ καὶ οὐκ ὀνομαστοί. *k* *Med. Ask. Paſſ.*, Ἀτάρνεω ceteri. *l* Ῥατογούνης *Paſſ. Ask. Brit. Steph.* margo. *m* Sic nunc *Arch.* cum *Med. Paſſ. Ask.*, alii Ἀτάρνης.

tonis verba memoratu digniſſima, virum illum excellentem iure comparantis cum Leonida. Periit nobis et illa pars *Livii*, qua praeclarum illud facinus Herodotea ſuavitate narraverat. VALCKEN.

93. Ἐς τὸ εὐρύτατον] Sive hoc, ſeu εὐρύτερον legatur, par trecentorum audacia: malim poſterius, tanta Codd. conſpiratione nixum. Quod adhaereſcit τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα —— pertinet ad ſuperiores dies. Scriptum ſi fuiſſet, τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας, οἱ δὲ ὑπεξιόντες —— ſententia fuiſſet clarior, *Pavio* obſervante.

96. Τότε δὴ συμμίσγ. ἔξω τῶν στεινῶν] Falſum itaque quod *Plutarcho* Noſter ſcripſiſſe perhibetur T. II. p. 866. A. πεσεῖν πάντας εἰπὼν ἐν τοῖς στενοῖς περὶ τὸν κολωνόν· huc enim poſtea demum ſuperſtites ſe receperunt Spartiatae, quum iam Leonidas aliique multi cecidiſſent, poſtquam Perſas quater in fugam verterant: tum demum c. 225., ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι, πλὴν Θηβαίων. Fatendum tamen foret Leonidae ceterorumque laudem hic immunitam, ſi verum eſſet, quod alios ſequutus auctores tradidit *Plutarchus*, captis armis noctu Spartiatas cum duce ſuo caſtra irrupiſſe hoſtilia, ipſumque Regis petiiſſe praetorium, *aut cum illo, aut, ſi ipſi oppreſſi eſſent, in ipſius potiſſimum ſede morituros*, ut loquitur *Iuſtinus*, quem ſequitur *Oroſius* II, c. 9. Νύκτωρ, inquit *Plutarch.* ἀναστάντες ἐβάδιζον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὴν σκηνὴν ὀλίγου δεῖν βασιλέως, ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν ἀποκτενοῦντες, καὶ περὶ ἐκείνῳ τεθνηξόμενοι· conf. *Diodor.* XI, c. 10., et Clar. *Weſſ.* Cur his potius crederemus quam *Herodoto?* quum illa praeſertim narratio fidem ſuperet, multaque mentiantur in hiſtoria Graeci. VALCKEN.

6. Παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες] Laurentii *ingruentes et ſeſe intrudentes* perſtrinxit, tanquam aliena, Cl. *L. Bos* Obs. Critic. p. 157., eorumque in locum, *quos ſpernebant et pro nihilo habebant*, ſuffecit. Dubito de priore: belle memini L. IV, 159. *Vallae* παραχρεωμένους fuiſſe *contemtores*, ſed aptavit iſthic, quae erant disiuncta: namque καὶ παραχρεώμενοι διεφθάρησαν his conſimiliter ponuntur de pugnantibus, qui ſibi corporibusque ſuis nimio ardore haud parcunt, ac σὺν παραχρήσει ἑαυτῶν in hoſtes ingruunt, quae et *Porti* doctrina. Poſterius *ingruentes* ex ἀττέοντες *Arch.* fluxit; quo quidem, ſi tamen iidem Ionibus ac ἄττοντες, nihil accommodatius. Ἄττοντες, ὁρμῶντες, πηδῶντες *Heſychio*, *Suidae*, et hac de familia aliis. Non diffiteor, mihi vehementer illud placuiſſe quondam: nunc vereri occepi, ut exempla Diſſ. Herod. p. 88. quaeſtioni faciant ſatis. Nec ſequar tamen *H. Steph.*, ἀτίοντες ſive ἀτίζοντες ſcribentem: nam quae in *Camerarium* ille ſtrinxit, ex *Euſtathio* derivata, non feriunt admodum. *Homeri* enim ἀτέοντα *Il.* Γ, 332. explicant interpretes ἀτιμάζοντα, *Heſychius* cum Adnotat. Clar. *Alberti*, aut ὀλιγοφροντιστοῦντα, ἀφροντιστοῦντα, aut diverſius. Illud ſi arripiatur, valde deſperantes et nullam ſuae ſalutis rationem ducentes ſiſtet; tumque παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες aptiſſime nexi procedent. *Diodorus* ſimili in re ἀφειδῶς ἐχρῶντο τοῖς ἰδίοις σώμασιν εἰς κοινὴν σωτηρίαν XIII, 60. et ἀφειδεῖν τῆς ψυχῆς ἕνεκα νίκης XII, 62.

10. Μετ' αὐτοῦ ὀνομαστοὶ] Οὐνομαστοὶ ex dialecti ritu. Acceſſio vocabulorum ex *Med.* laudatore, quod minime mirandum, utitur *Gronovio*, fluxae tamen fidei apud multos. Qui tandem illi οὐκ οὐνομαστοὶ, diſtincti a trecentis, quorum omnium ſeſe accepiſſe nomina ait? An Helotae? quibus nuſquam in Spartanorum catalogo locus. Non neſcio, ſaepe inter ſimillimas poſita voces ſupina librariorum ſocordia praetervideri et negligi. At coniuraſſe pleroſque omnes ſcribas, et maculam ſchedis adſperſiſſe, paene ſupra fidem eſt. Tueri ergo poſſeſſionem inſerta e *Med.*, non poſſe videntur. Nomina filiorum Darii Ἀβροκόμης καὶ Ὑπεράνθης ex gentili ſermone ad Graecorum morem eſſe deflexa Nob. *Palmerius* Exercitat. pag. 38. monuit.

10. Ἕτεροι μετ' αὐτοῦ ὀνομαστοὶ] Ob vocem οὐνομαστοὶ repetitam, media quaedam facile, fateor, potuerunt excidere; ſi tamen aliis etiam abſunt Codicibus, *Vallae* non lecta, neque ego deſiderarem ex *Med.* vulgata: ex hac lectione *Med.* *Koenius* forte valde probabilem efformavit, hanc nimirum: καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ πολλοί τε καὶ οὐνομαστοὶ Σπαρτιητέων — Spartiatarum, qui

Dario filiam nuptum dedit, omnia insuper ei bona sua tradidit, ut qui esset u-
225 nicæ pater. Xerxis igitur duo fratres pugnantes occubuere; adeoque vehemens de cadavere Leonidæ fuit Persarum Lacedæmoniorumque conflictus, donec Græci et id virtute subtraxerunt, et quater adversarios fugere compulerunt, et eousque perstiterunt, dum ii qui cum Epialte erant adfuere. Quos ubi venire audierunt Græci, tum vero pugnandi ardor immutatus est, nam ad angustias viæ sese retro recepere: et prætergressi murum, quum venissent, in tumulo addensati sederunt cuncti, præter Thebanos. Est autem iste tumulus in ingressu, ubi nunc ad Leonidem stat lapideus leo. Hoc in loco defensantes se gladiis, quibus illi adhuc supererant, et ma-

θυγατέρα Δαρείῳ, τὸν οἶκον πάντα τὸν ἑωϋτοῦ ἐπέδωκε, ὡς [a] μούνης οἱ ἐούσης ταύτης τέκνου. Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχεόμενοι· ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλός· ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες [b] ὑπερεξέρυσαν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους [c] τετράκις. τοῦτο δὲ συνεστήκεε μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. ὡς δὲ τούτους ἥκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν [d] ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ [e] νεῖκος. ἔς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος, [f] ἐλθόντες, ἵζοντο ἐπὶ τὸν 455
κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ [g] κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἕστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρῃσι, [h] τοῖσι αὐτέων ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι, κατέχω-

[a] Μούνου *Arch. V.* [b] Ὑπεξείρυσαν *Arch. Vind. Brit. Paris. B. Ald.*, ὑπερεξέρ. *Med. Pasf. Ask. Paris. A.* [c] Πολλάκις *Brit.* in *Vallae* Latinis *ter.* [d] Deest *Brit.* [e] Νεῖκος *Pasf.*, antea νῖκος. [f] Non est in *Ask.* [g] Κολωνός ἐστι *Med. Pasf. Ask. Arch. Vind. Paris. A. B. Brit.*, vulgo κολ. οὗτός ἐστι ex *Aldo.* [h] Τοῖσι αὐτέων *Paris. A. B. Vind. Edit. Lugdun. Valla*; τῇσι *Arch. Pasf. Ask. Med. Ald.*, tum αἱ ἐτύγχανον *Med. Ask.*, quam voculam *Pasf.*, et ceteri non norunt. *Longin.* Sect. XXXVIII. ὅσοις αὐτῶν ἔτι ἐτύγχανον.

qui cum Leonida ceciderunt, ἐγὼ, inquit Noster, ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα· neque hic requirerem omissam vocem ἀξίων, hoc sensu sic simpliciter vix veteribus illis usurpatam: ad ἀνδρῶν γενομένων, quomodo loqui solet, adscribi potuit ἀξίων. Nomina trecentorum Spartanorum sibi forsan enotaverat ex columna in illorum memoriam Spartae erecta: *Pausan.* III, p. 240., κεῖται καὶ στήλη πατρόθεν τὰ οὐνόματα ἔχουσα οἳ πρὸς Μήδους τὸν ἐν Θερμοπύλαις ἀγῶνα ὑπέμειναν· cui, p. 237., μνῆμα memoratur (τοῖς) λόγου μάλιστα ἀξίως μαχέσασθαι μετὰ δὴ αὐτὸν δοκοῦσι Λεωνίδην. VALCKEN.

20. Τὸν οἶκον πάντα τὸν ἑ.] *Insuper dedit omnia bona sua.* Isthac aetate *Vallam* in scopulum incidisse non sane mirum est: veteris usus, ab *Homero* ducti, in Attico foro vulgati, saepius interpretes immemores Οἶκον *domum* interpretantur, ubi hac voce *totum patrimonium*, vel *universae* significantur *facultates. Ammonius:* Οἶκος λέγεται ἡ πᾶσα οὐσία. *Xenoph.* in Oeconom. p. 486, 3., ἡ οἰκονομία ἐπιστήμη ἐφαίνετο, ᾗ οἴκους δύνανται αὔξειν ἄνθρωποι. Οἶκος δ' ἡμῖν ἐφαίνετο, ὅπερ κτῆσις ἡ σύμπασα. Praeivit *Homerus*, cui saepe proci Penelopes dicuntur ἔδοντες et κατέδοντες οἶκον Ὀδυσσῆος, *bona comedentes Ulyssis*; qualia commodum admovit *Wetsten.* Ev. *Matth.* XXIII, 14. Nusquam, quantum recordor, in hunc sensum οἰκίαν veteres, saepissime ponunt οἶκον, prae ceteris *Xenophon*, et *Isaeus*; sed et *Thucydides*, *Antiphon*, *Lysias*, *Isocrates*, *Demosthenes*, quique ad horum se student normam componere Sophistae: dedit nonnulla *Des. Heraldus* in *Salm.* Obs. ad Ius. A. et R. p. 217. de multis ad Herodotea haec accedunt proxima Gadatae *Xenophontis* K. Π. V, p. 82, 5. *nemo est* ὅτῳ ἐγὼ ἀπ' ἐμοῦ φύντι καταλείψω τὸν ἐμὸν οἶκον. *Isocratis* de Pericle p. 184. D. τὸν μὲν οἶκον ἐλάττω τὸν ἑαυτοῦ κατέλιπεν, *minorem censum reliquit, quam a patre acceperat. Isaei* p. 82, 2., ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ ἐν (L. ἐπὶ) παντὶ τῷ οἴκῳ ἐπίκληρος ἐγένετο. *Demosthen.* c. Phaen. p. 598, 34., δύ' οἴκων λειτουργούντων κεκληρονόμηκε· ante dixerat §. 31., δύ' οὐσίας καρπούμενον. VALCKEN.

22. Μαχεόμενοι ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ] Partem veri vidit vir optimus *L. Bos* Obs. Crit. p. 59., post μαχεόμενοι nempe distinctionem ponendam: verum, quod recte *Gronov.* etiam animadvertit, non sic solet ex abrupto Noster orationem redordiri: vocula requiritur quae haec et illa connectat: adest illa, ita ni fallor, suo loco collocanda: Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχεόμενοι· ὑπέρ τε τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλὸς, ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν· —— ad postrema *Reiskius, hunc*, ait, *locum non concilio cum* p. 459. *initio. Manifesta nimis est contradictio.* Sed qualia scribit *Reiskius* in Miscell. Lips. vol. VIII. p. 502., suo loco ne tangenda quidem, si quis ante annos scripsisset ferme ducentos, quibus ille modis fuisset exceptus! istiusmodi convitia hac aetate *ferimus*, *non reprehendimus.* Hic quaenam tandem est ἐναντιοφάνεια; Persarum manibus ereptum in hoc conflictu Regis cadaver victores aliquantisper tenuerunt Spartiatae; sed hi, *vincendo fatigati, vim hostium*, ἀεὶ νέον ἐρχομένων, *non sustinuerunt*, atque eodem die omnes, ut notum est, interierunt, Persisque adeo victoribus Leonidae regium quoque reliquerunt cadaver, quod capite truncatum iratus Xerxes in crucem tolli iussit. Secundum fictum *Plutarch.* T. II. p. 306. D. ex Leonidae cadavere Persa τέμνει τὴν καρδίαν, καὶ εὗρε δασεῖαν· verbis mutatis illinc rem narrat eamdem *Stobaeus* p. 92, 5., utrique citantur *Aristidae Persica*, omnibus aliis invisitata; apud illum mox in historia Romana laudatur etiam *Aristides Milesius*: istiusmodi nebulonum mendacia vix digna sunt memoratu. Lipsiensis nunc forte Criticus R. fatebitur, *cunctante stylo elaborata* veterum scripta paulo esse consideratius contrectanda. VALCKEN.

25. Ὑπερεξέρυσαν] Raritate commendatur, nullo alio privilegio: idem ὑπεξείρυσαν, subtraxisse videlicet sua virtute pugnantibus Persis Spartanos Leonidae corpus. Nam quod illi Xerxes deinde turpiter insultavit, tum contigit, cum trecenti post strenuum certamen occubuerant omnes. Frustra enim in his difficultas quaeritur. Porro ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος ex *Pasf.* legitimum puto. Νεῖκος de bello et pugnae contentione C. 158. alibique. Geminum ferme L. IX, 101. ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ πρῆγμα.

31. Ὁ δὲ κολωνός ἐστι] Parendum fuit scriptis libris. *Plutarchi* editiones Κολωνὸν ostentant, sicuti et *Aldus*, quasi proprium nomen. Prope eum collem Λεωνίδου σῆμα apud *Philostratum* Vit. Apoll. L. IV, 23., verius Noster. Adde *Simonidae* Epigramma Anthol. III, 5. p. 296.

34. Μαχαίρῃσι, τοῖσι αὐτέων &c.] *Ian. Fabri* coniecturas acerbius taxari animadverto, addique contextui haud illud satis opportunum. Codd. inconstantia optionem reliquit liberam, qua, praesertim cum *Longinus* praeiret, utendum censui. Namque ex eo advocatum, et princeps editio et MSS., teste Cl. *Zach. Pearce*, offerunt, prorsus Herodoteis, uti vulgari iussi, concordans. Hoc amplius, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι a sequente κατέχωσαν punctione separavi, eiusdem *Longini*, cui στόμασι μάχεσθαι mera hyperbola, ductu: *Cicero* Laconici in eo genere quidpiam observavit, *adolescentum greges*, inquiens Tuscul. Disput. V, 27., *Lacedaemone vidimus ipsi, incredibili contentione certantes pugnis, calcibus, UNGUIBUS, MORSU denique.* Quod itaque his aptum haerebat, κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, barbaros manibus oribusque defensantes sese Spartiatas iaculis obruisse et quasi contumulasse, cultissime pingit. Grande oppido καταχεχῶσθαι βέλεσιν, eodem *Longino* monitore. Hinc *Aristides* T. II. p. 190. κατεχώσθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων· *Philostratus* V. Apoll. IV, 23. ἐπὶ τὸν κολωνὸν, ἐφ' οὗ λέγονται Λακεδαιμόνιοι ΠΕΡΙΧΩΣΘΗΝΑΙ τοῖς τοξεύμασι· *Libanius* Or. XXXV. p. 690. A. ὡς δὲ πολλοῖς ὀλίγους ΚΑΤΑΧΩΣΑΣ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Πύλαις, ubi *Morellus* nihil vidit.

34. Ἀλεξομένους μαχαίρῃσι] Quod, postea temere reiectum, olim placuerat *T. Fabro*, mihique venerat in mentem, hoc a Codd. subministratum (Diss. *Herod.*

ἔχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν, ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι, καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες· οἱ δὲ, περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν. Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης [a] Διηνέκης· τὸν τόδε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος πρὶν ἢ συμμίξαι σφέας τοῖσι Μήδοισι, [b] πυθόμενον πρός τευ τῶν Τρηχινίων ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι [c] ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὀϊστῶν [d] ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτό τι πλῆθος αὐτέων εἶναι. τὸν δὲ, οὐκ ἐκπλαγέντα [e] τούτοισι, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον [f] τὸ τῶν Μήδων πλῆθος, ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος [g] ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον, ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη, καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπεά φασι Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι [h] μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφεοὶ, [i] Ἀλφεός τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμεε μάλιστα τῷ οὔνομα ἦν Διθύραμβος, Ἁρματίδεω. [k] Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ τῇπερ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι [l] ἢ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε,

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε [m] τριηκοσίαις ἐμάχοντο
Ἐκ [n] Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται. τοῖσι δὲ Σπαρτιήτῃσι ἰδίῃ,

Ὦ ξεῖν', [o] ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
Κείμεθα, τοῖς κείνων [p] ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο· τῷ δὲ μάντι, τόδε,

[a] Μνη-

Leo lapideus ad sepulchrum Leonidæ. Locus ubi cæteri perierint. Dieneces, Alpheus, et Maron maxime laudati, et Dithyrambus Thespiensis. Carmina funebria Amphictyonum.

manibus et oribus, barbari obruerunt incessentes; alii ex adverso urgentes, et munitionem muri diruentes; alii undique circum-
venientes et circumstantes. Lacedæmonii 226
autem atque Thespienses quum tales extiterint, præstantissimus tamen extitisse fertur Dieneces Spartiata: quem, antequam cum Medis confligeretur, hoc dictum dixisse aiunt: quum a quodam Trachinio audisset barbaros ubi emissuri essent arcus, præ multitudine sagittarum solem obducturos, tantam eorum esse copiam, adeo non his expavefactus est, ut parvi faciens Medorum turbam, responderit: Omnia sibi bona Trachinium hospitem nunciare, si Medis solem occultantibus sub umbra cum illis, et non in sole pugna ipsis futura esset. Hæc et alia huiusmodi dicta aiunt Dienecem La-
cedæmonium reliquisse monumenta. Post 227
hunc e Lacedæmoniis duo fratres præstantissimi feruntur fuisse, Alpheus et Maron, Orsiphanto geniti: e Thespiensibus autem excelluit maxime Dithyrambus Harmatidæ
filius. His eo loci ubi ciciderunt sepultis, 228
et iis sociis qui prius occubuerunt, quam a Leonide dimissi abierunt, epigrammata his verbis inscripta sunt,

Terdecies centum hic certarunt millibus olim
E Peloponneso millia quarta virum.

Hæc universis superscripta sunt: ista peculiariter Spartiatis,

Nos Lacedæmoniis refer hic, peregrine, iacentes,
Illorum dictis dum damus obsequium.

Et Lacedæmoniis quidem istud: vati autem quod sequitur;

No-

a Citat *Eustath.* ad *Hom.* p. 638, 56., mox plerique εἶπειν. *b* Πειθόμ. *Arch.* *c* Ἀφίωσι id. *Vind.* *d* Ἀποκρύπτειν Fragm. *Paris.* *e* Τοῦτο *Arch. V.* et εἶπειν contra morem cum *Med.* et aliis. *f* Τὸ τῶν *Arch. Vind.*, aberat τῶν. *g* Ἀπαγγέλλοι Fragm. *Paris.*: quod sequitur ὑπὸ σκιῇ attigit *Eustath.* ad Poët. p. 704, 57. *h* Μνημόσυνον *Ask.* *i* Hinc apud *Eustath.* ad *Hom.* p. 297, 9. Ἀλφειός. Errorem in Dithyrambo *AEliani* VI, 2. Cl. *Perizonius* exposuit. *k* Θαπτεῖσι male *Arch.*; melius *Eustath.* in Poët. p. 519, 43. *l* Deest *Arch. Brit.* *m* Τριηκοσίῃς ap. *Aristid.* T. II. p. 380. *n* *Med. Pass. Ask.*, Πελοποννήσου ceteri cum *Aristide* et *Diodoro* XI, 33. *o* Ἀγγέλλειν *Arch. V. Pass. Ask. Brit. Suidas* in Λεωνίδης, *Steph.* margo; in reliquis, *Diodoro*, *Anthol.* L. III, 5. ἄγγειλον. *p* Πειθόμενοι νομίμοις *Diodor.*, *Lycurg.* in *Leocrat.* p. 163. et *Anthol.*

rod. p. 123.) revocabitur in contextum, sic, ut puto, collocandum: ἀλεξομένους μαχαίρῃσι (τοῖσι αὐτέων ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι,) καὶ χερσὶ καὶ στόμασι, κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες. In his ista, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι, ab interpretibus *Longini Fabro*, *Dacierio*, *Tollio*, variis tentata coniecturis, unus recte ceperat *Boileavius*, ut accipienda docuit l. c. Clar. *Wesseling.* Τοῖσι, dubio vacuum, sic adhibetur VIII, c. 89., ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νῆες διεφθείροντο, — ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. Sed haec, τοῖσι αὐτέων ἐ. περιεοῦσαι, nempe αἱ μάχαιραι, apte respondent ad ista c. 223., δόρατα μέν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτέων τηνικαῦτα ἐτύγχανε κατεηγότα ἤδη, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας· pro more videlicet istius aevi, quo, hasta fracta, gladiis utebantur. VALCKEN.

43. Ὡς — τὸν ἥλιον — ἀποκρύπτουσι] *Sagittis Persarum solem obscurari solere:* sic optime *Valerius Maxim.* Herodoteum interpretatur ἀποκρύπτουσι, L. III, c. 7. f. aliter *Cicero* Tuscul. I, c. 42. ubi de hoc egit Spartani dicto *Davis.* pauca dederant viri Docti ad *Frontin.* IV, c. 5. 13. — Proxima, τοσοῦτό τι πλῆθος (τὸ πλῆθος saltem scribendum,) αὐτέων εἶναι· illa, nec miror, maluisset omissa *Iac. Tollius* ad *Longin.* p. 223. —— Unicum hoc tantum Dienecis Spartani dictum Noster retulit, nullum Leonidae vel aliorum de trecentis istis: feruntur tamen plura et sane digna seculorum memoria; quorum omissionem non adeo negligentiae *Plutarchus* imputat, quam malevolentiae II, p. 866. C. D. et, nequis minima diceret historicum intacta praetermisisse, ὁ δὲ, inquit, τὴν Ἀμάσιδος ἀποψόφησιν &c. qualia dum nequeunt negari, vellem equidem nec dici potuisse. VALCKEN.

45. Τοσοῦτό τι πλῆθος αὐτέων εἶναι] *Eustathium* arbitreris hic aut superius νέφος invenisse: καὶ σημείωσαι, scribit, ὅτι τὸ παρ' Ἡροδότῳ ΝΕΦΟΣ βελῶν, ὑφ' ᾧ ὡς ὑπὸ σκιᾷ ἐχρῆν μάχεσθαι, συγγενῶς ἔχει τῇ Ὁμηρικῇ ταύτῃ λέξει *Il.* Θ, 159. Id si vere reperit, adconmodum utique fuisset. Ego vero ex scriptorum exemplarium taciturnitate addubito, vacillantique eius memoriae adscribo. *Cicero*, non Trachinium quendam, sed Persen hostem in colloquio haec dixisse gloriantem Tusc. Disp. I, 42. adfirmans, notatur a *Pet. Victorio* Var. Lect. L. XXVII, 9., quem et *Davisium* adi.

58. Ἐπιγέγραπται γράμμ.] Ubi duo leguntur de his tribus epigrammata priora, Anthol. III, c. 5., plura sequuntur εἰς τοὺς ἐν Θερμοπύλαις θανόντας scripta: quod illic est 24. Εἰ τὸ καλῶς θνήσκειν —— *Simonidi* tribuitur in *Scholiis* ineditis in *Aristidis* Panathen. Sed magnificum *Simonidis* ad lyram cantatum ἐγκώμιον τῶν ἐν Θερμοπύλαις θανόντων nobis custodivit *Diodorus Siculus* XI, c. 11., ipsemet exquisitis laudibus fortissimos viros dignatus. —— Variabant forte Codices in epigr. secundo: legitur apud *Srabon.* IX, p. 656., Ὦ ξέν' ἀπάγγειλον· apud alios ut vulgatur apud *Herodot.* mihi non displicet quod est in marg. Ed. *Steph.* Ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις· convertit Latine *Cicero* Tusc. I, c. 42. ubi notat *Davis.* In secundo versu alteri longe praestat Herodotea lectio: τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι· alludit Poëta *Lycurgi* τὰς καλουμένας ῥήτρας. VALCKEN.

63. Ἀγγέλλειν] Frequens ἀπαρεμφάτων usus et schedae id securum et verum praestant. Adsimile C. 110. ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστῃ, *in me ut mendacem consule*; Latina Tullii, *Dum sanctis patriae legibus obsequimur*, bona sunt, sed ex *Simonidae*, ut ille censuit, πειθόμενοι νομίμοις. In vulgato, alludente ad Spartanorum Ῥήτρας, omnes acquiescunt Codd. cum *Suida*.

79. Ἐς

Nobilis hoc bustum est, Medi occidere, Megistæ,
Sperchium ad fluvium: non sed inultus obit.
Qui vates obitum quamvis præsciret adesse,
Spartæ haud sustinuit deseruisse duces.

Qui hos inscriptionibus et cippis exornarunt, præter inscriptionem vatis Amphictyones fuere: at istud vatis Megistiæ, Simonides Leoprepis filius, propter hospitii
229 iucunditatem inscripsit. Ex his trecentis feruntur duo Eurytus et Aristodemus, et quum liceret communi ratione utentibus aut salutem sibi parare Spartam euntibus, sicut erant e castris ab Leonide remissi, et decumbebant in Alpenis acerrime oculis laborantes; aut, si reverti recusarent, una cum aliis occumbere: quum liceret illis alterutrum facere, noluisse idem consilium sequi: sed quum discreparent, Eurytum quidem audita Persarum circuitione petiisse arma, et quum induisset iussisse hilotam ad pugnantes ducere: hunc ubi duxit, illum, qui duxerat, fugæ se mandantem abiisse, illum dato in agmen impetu occubuisse: Aristodemum vero præ ignavia remansisse. Quod si vel Aristodemus solus dolensque redisset Spartam, aut si pariter ambo reduces fuissent, videntur mihi Spartiatæ nullam iis pœnam irrogaturi fuisse; nunc autem altero eorum extincto, altero qui vicinus eidem prætextui, tamen occumbere noluerit, necessario debuisse magnopere i-
230 rasci Aristodemo. Quidam hunc in modum et ob hanc caussam Aristodemum sospitem rediisse Spartam aiunt. Alii autem ab exercitu pro nuncio missum, quum posset pugnæ quæ fiebat adesse, noluisse, sed moratum in via, fuisse superstitem: sociumque eius, qui una mittebatur, in pu-
231 gnam profectum oppetiisse. Lacedæmonem igitur regressus Aristodemus probro et ignominia

[a] Μνῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὅν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι·
Μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς,
Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μέν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ [b] μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτυόνες εἰσί σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω, Σιμωνίδης ὁ [c] Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράψας. 456
Δύο δὲ τουτέων τῶν τριηκοσίων λέγεται Εὔρυτόν τε καὶ Ἀριστόδημον, παρεὸν αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι, κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ ἐς Σπάρτην, ὡς μεμετιμένοι [d] τε ἔσαν ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὑπὸ Λεωνίδεω, καὶ κατεκέατο ἐν Ἀλπηνοῖσι ὀφθαλμιῶντες ἐς [e] τὸ ἔσχατον· ἢ εἴγε μὴ ἐβούλοντο νοστῆσαι, ἀποθανέειν ἅμα τοῖσι ἄλλοισι· παρεόν σφι τουτέων τὰ ἕτερα ποιέειν, οὐκ [f] ἐθελῆσαι ὁμοφρονέειν. ἀλλὰ γνώμῃ [g] διενειχθέντας, Εὔρυτον μὲν πυθόμενον τὴν τῶν Περσέων περίοδον, αἰτήσαντά τε τὰ ὅπλα, [h] καὶ ἐνδύντα, ἄγειν αὐτὸν κελεῦσαι τὸν εἵλωτα ἐς τοὺς μαχομένους· ὅκως δὲ αὐτὸν ἤγαγε, τὸν μὲν ἀγαγόντα, οἴχεσθαι φεύγοντα· τὸν δὲ, ἐσπεσόντα ἐς τὸν ὅμιλον, διαφθαρῆναι. Ἀριστόδημον δὲ, λειποψυχέοντα λειφθῆναι. εἰ μέν νυν [i] ἦν μοῦνον Ἀριστόδημον [k] ἀλγήσαντα ἀπονοστῆσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμοῦ σφεων ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γενέσθαι, δοκέειν [l] ἐμοὶ, οὐκ ἄν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν οὐδεμίην προσθέσθαι· νυνὶ δὲ τοῦ μὲν [m] αὐτῶν ἀπολομένου, τοῦ δὲ, τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένου προφάσιος, οὐκ ἐθελήσαντος δὲ ἀποθνήσκειν, ἀναγκαίως σφι ἔχειν μηνίσαι μεγάλως Ἀριστοδήμῳ. Οἱ μέν νυν οὕτω σωθῆναι λέγουσι Ἀριστόδημον [n] ἐς Σπάρτην, καὶ διὰ πρόφασιν τοιήνδε· οἱ δὲ, ἄγγελον πεμφθέντα ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἐξεὸν αὐτῷ καταλαβεῖν τὴν μάχην γινομένην, [o] οὐκ ἐθελῆσαι, ἀλλ' ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ, περιγενέσθαι· τὸν δὲ συνάγγελον αὐτοῦ, ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην, ἀποθανεῖν. Ἀπονοστήσας δὲ ἐς Λακεδαίμονα ὁ Ἀριστόδημος, ὄνειδός τε

a Μνᾶμα in Schol. ad *Anthol.* p. 291., mox κλειτοῖο *Arch. Vind.* Similis variatio L. v, 9, 5. *b* Haec usque Μεγιστίεω male desunt *Aldo.* *c* Λεωτρέπ. *Arch.* *d* Γε *Pass.* et ἦσαν, quod *Arch. V. Ask.* malunt. *e* Τὸ ἔσχατον *Ask. Arch. Pass. Vind. Brit.* ora *Steph.*, antea τὸ μέγιστον. *f* Ἐθέλησαν *Med. Ask. Pass.* Quod defensum miror. *g* Διενεχθέντας *Pass.* *h* Καὶ ἐνδύντα *Paris. B.* et Fragm. *Arch. Pass. Ask. V. Brit. Steph.* margo, recte. Vid. C. 218. &c. ἐσδύντα *Ald.* et pauci. *i* Abest *Arch.* *k* Ἀλογήσαντα *Med. Pass. Ask. Arch.*, ἀλγήσαντα *Paris. A. B. Vind. Brit. Ald.*, cui primas dedi: porro ἐν Σπάρτῃ *Arch.* *l* Deest illi; mox προθέσθαι id. *m* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, αὐτῶν aberat. *n* Ἐν Σπάρτῃ *Arch.* *o* Οὐ θελῆσαι *Pass.*

79. Ἐς τὸ ἔσχατον] Adstipulor Cl. *Wasse* ad *Thucydid.* IV, 12., hoc laudanti. Alia in re superius C. 107. ἀλλὰ διεκαρτέρεε ἐς τὸ ΕΣΧΑΤΟΝ. *Diodorus*, *Polybius*, *Agatharchides* &c., invitis tamen Grammaticis, de morbosis ἐσχάτως ἔχειν et διακεῖσθαι. Vide *Diodorum* XVIII, 48. et doctissimum *Trillerum* in *Thom. M.* Ἐσχάτως.

79. Ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ μέγιστον] Ἐς τὸ ἔσχατον legendum decernit *Ios. Wasse* ad *Thucyd.* IV, c. 12., Codices, quod alibi solet, non commemorans: praebet illud margo *Steph.* lectum quoque *Vallae*, neque tamen non reperiuntur ἐς τὸ μέγιστον, et ἐς τὰ μέγιστα· permutanturque phrases, τὰ ἔσχατα ἀσεβεῖν, et τὰ μέγιστα ἀσεβεῖν· in malis tamen vitiisve ponere malunt εἰς τοὔσχατον· πρὸς τοὔσχατον· ἐπ' ἔσχατον· ἠνίασε μὲν εἰς τὰ ἔσχατα Ἀρχίδαμον, est in Xenoph. Ἑλλ. V, p. 334, 29. —— *Extremam lippitudinem* intellexit *Valla.* *Plato* Gorgia p. 496. A. νοσεῖ που ἄνθρωπος ὀφθαλμοὺς, ᾧ ὄνομα ὀφθαλμία· de *coecitate* posuit *Aristoph.* in prima Ed. Pluti ℣. 115., Ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας· cui versui hunc postea substituit, illic in *Scholiis* memoratum: Τῆς συμφορῆς ταύτης σε παύσειν, ἧς ἔχεις· sive, ἥ σ' ἔχει. *Timocles Athenaei* VI, p. 223. C. Ὀφθαλμιᾷ τις; εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί. VALCKEN.

87. Λειποψυχέοντα] Si verum esset quod Lexicographis traditur, *apud Thucyd.* Λειποψυχεῖν *sumi etiam pro ignavum esse*; illuc potuissent referri, quae *Wasseus* alienissimo loco posuit p. 245., n. 43. Τῇ εὐψυχίᾳ opposita *ignavia* dicitur etiam ἀψυχία· *animi deliquium*, aliis λειποψυχία, Ionice vocabatur ἀψυχίη· forsan itaque *ignavus* sive *pusillanimis* novatori *Herodoto* est λειποψυχέων. Coniecisse se scribit aliquando *R.* δειλοψυχέοντα. Poni saltem debuerat φιλοψυχέοντα· hoc si praeberet scriptus Codex anteponerem vulgato, velut isthac etiam aetate usitatum: *Tyrtaeus* apud *Lycurg.* c. Leocr. p. 163, 4., Ἀλλὰ μέγαν ποιεῖτε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν. Μηδὲ φιλοψυχεῖτ', ἀνδράσι μαρνάμενοι· ex Homericis expressum insigne *Theopompi* dictum habet *Clemens Alex.* Strom. VI, p. 749, 10., εἰ γὰρ ἦν τὸν κίνδυνον τὸν παρόντα διαφυγόντας ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυχεῖν· attigit eximius *Ier. Markland.* in *Lysiae* P. 44, 4. et *Ioannis* Ev. XII, 25. ubi plurima collegit *Wetsten.* VALCKEN.

88. Εἰ μέν νυν ἦν μοῦνον &c.] Versavit hunc locum *Reiskius*, vitii, uti suspicatur, reum mancumque. Medicina, quam invenire se negat, in promtu erit, modo ἀλγήσαντα h. e. ὀφθαλμιῶντα *oculorum morbo dolentem*, revocemus. Quid enim? An Aristodemus ἀλογήσας, *praeceptorum contemtor* Leonidae, Spartam redux, sine poena abiisset? Non sierit Lycurgus nec militaris disciplina, apud *AElianum* in *Suidae* Κάκη. Oculorum morbus obtentui, cur praelio afuerit, potuit esse, nulla ἀλογίη. Quod *Portus* ἀλγεῖν semel excitavit ex L. IX, 22., nihil ad rem. Habet L. III, 40. 43. atque alibi. Magis urgeret ἀλγεῖν, sine comite positum, de morbo doloreque oculorem, ni ὀφθαλμιῶντες Eurytus et Aristodemus in hac quaestione praecessissent.

τε εἶχε καὶ ἀτιμίην· πάσχων δὲ τοιάδε, ἠτίμωτο· οὔτέ οἱ πῦρ οὐδεὶς ἔναυε Σπαρτιητέων, οὔτε διελέγετο. ὄνειδός τε εἶχε, ὁ τρέσας Ἀριστόδημος καλεόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν [a] τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπενεχθεῖσάν [b] οἱ αἰτίην. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλον ἀποπεμφθέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην τῶν τριηκοσίων τουτέων, [c] περιγενέσθαι, τῷ οὔνομα εἶναι Παντίτην· νοστήσαντα δὲ τοῦτον ἐς Σπάρτην, ὡς ἠτίμωτο, ἀπάγξασθαι. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγεε, τέως μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐόντες ἐμάχοντο, ὑπ' ἀναγκαίης ἐχόμενοι, πρὸς τὴν [d] βασιλέος στρατιήν· ὡς δὲ εἶδον κατυπέρτερα τῶν Περσέων γινόμενα τὰ πρήγματα, οὕτω δὴ τῶν σὺν Λεωνίδῃ Ἑλλήνων [e] ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν κολωνὸν, ἀποσχισθέντες τουτέων, χεῖράς τε προέτεινον, καὶ ἤισαν ἆσσον τῶν βαρβάρων· λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ὡς
457 καὶ [f] μηδίζουσι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι ἔδοσαν βασιλέϊ· ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἐχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο, καὶ ἀναίτιοι [g] εἶεν τοῦ τρώματος τοῦ γεγονότος [h] βασιλέϊ· ὥστε ταῦτα λέγοντες περιεγίνοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῶν λόγων τουτέων μάρτυρας. οὐ μέντοι τάγε πάντα [i] ηὐτύχησαν· ὡς γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἐλθόντας, τοὺς [k] μέν τινας καὶ ἀπέκτειναν προσιόντας, τοὺς δὲ πλεῦνας αὐτέων, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἔστιζον στίγματα βασιλήϊα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεοντιάδεω. τοῦ

τὸν

minia notatus est: qualia quum exciperet, erat infamis, neque eum quisquam Spartiatarum igni aut alloquio impertivit; et ignominiam subibat Aristodemus fugax appellatus. Verum hic omnem sibi obiectam culpam in pugna apud Platæas gesta delevit. Fertur item alius ex eisdem trecentis su- 232
perfuisse, in Thessaliam pro nuncio missus, cui nomen erat Pantitæ: sed Spartam reversus, quum opprobrium esset, sese strangulasse. Thebani autem, quo- 233
rum dux erat Leontiades, hactenus vi retenti a partibus Græcorum dimicaverunt adversus regis copias; at ubi res Persarum superiores esse animadverterunt, sibi a Græcis cum Leonida ad tumulum ire properantibus se dissociantes, manus ad barbaros protenderunt, ad eosque propius accesserunt, referentes, quod verissimum erat, sese cum Medis sentire, terramque et aquam regi inter primos dedisse; at vi coactos ad Thermopylas venisse, et a culpa cladis regi illatæ abesse. Hæc allegantes, quorum etiam Thessalos testes habebant, servati sunt: non tamen omnia fortunati fuerunt: nam barbari qui eos illuc progressos cepere, aliquos horum ut accedebant etiam obtruncaverunt; pluribus, iussu Xerxis, regias notas inusserunt, a duce Leontiade exorsi:

a Τῇσι Πλατ. *Arch.*, non male, si τῇσι tolleretur. *b* Desideratur in *Arch. Ask. Pasf.* Post pauca ἄγγελον *Arch.* praeteriit. *c* Γενέσθαι *Ask.* *d* Βασιλῆος *Arch.*, qua in scriptione mira saepe varietas. *e* Ἐπιγενομένων *Pasf.* et ora *Steph.* Taxat haec *Plut.* Malign. p. 866. B. *f* Μηδίσειαν *Plut.* *g* Id. *Med. Pasf. Ask.*, alii cum *Aldo* εἶναι. *h* Βασιλέος τε ταῦτα *Arch.*, prave. *i* Εὐτύχ. id. *Pasf. Vind.* *k* Μέν τινας καὶ *Med. Pasf. Ask. V. Arch. Paris. B. Brit.*, olim μέν τ. αὐτέων καὶ. *Plut.* habet τοὺς μὲν αὐτῶν, in seqq. omittens αὐτέων.

3. *Πῦρ οὐδεὶς ἔναυε*] Frequens inter Graecos olim abominandi flagitiosos et infames genus. Id *Lycurgo* in Aristogit. p. 106. *μήτε* ΠΥΡ ΕΝΑΥΕΙΝ, *μήτε συσσιτεῖν μηδένα, μήτε θυσιῶν τῶν γενομένων κοινωνεῖν.* Et enucleatius atque amplius *Demosthenì* Or. I. Aristogit. p. 490., *μὴ πυρὸς, μὴ λύχνου, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ, μηδένα μηδενὸς τούτῳ κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ' αὐτὸν τούτῳ διδόναι.* Atque hac aversatione Athenienses ulti Socratis fuerunt accusatores, *ὡς μήτε* ΠΥΡ ΕΝΑΥΕΙΝ, *μήτε*, uti Spartani Aristodemum, *ἀποκρίνεσθαι πυνθανομένοις* in *Plut.* T. II. p. 538. A. Sed talia privo Attici iudicio et odio, Spartae lex ea infamiae nota *τοὺς τρέσαντας*, sive fugaces atque *ἐν μάχῃ καταδειλιάσαντας*, adspergebat apud eundem Apophthegm. p. 191. B. Estque hinc Aristodemus *ὁ Τρέσας* *AEliano* de Anim. L. IV, I. et *Suid.* in Λυκοῦργος. Confer L. IX, 70.

3. *Οὔτέ οἱ πῦρ*] Cui publicitus inusta fuerat nota turpitudinis (*Ἀτιμοῦται μὲν γάρ τις ὑπὸ τῶν νόμων ὁλοσχερεῖ ἀτιμίᾳ· Ammon.*) huic *πῦρ οὐδεὶς ἔναυε Σπαρτιητέων, οὔτε διελέγετο.* Veteres verbum adhibuerunt *Ἐναύειν* veluti proprium in hoc humanitatis officio infamia notatis denegato: vid. apud *Suidam*, in Ἐναύειν, *Polybii* locus et Scriptoris incerti de Callixeno loquentis, ex historia Graeca notissimo; sed in huius loco scribendum: *μήτε ὕδατος ἐκοινώνουν αὐτῷ, μήτε πῦρ ἐναύειν ἐβούλοντο·* atque id ipsum verbum in Attici Buzygis fuisse videtur execrationibus: *Diphili* parasitus apud *Athen* VI, p. 239. A. —— *ἀγνοεῖς ἐν ταῖς ἀραῖς —— Ὅτι ἐστὶν, εἴτις μὴ φράσει ὀρθῶς ὁδὸν, Ἢ πῦρ ἐναύσει, ἢ διαφθερεῖ ὕδωρ.* *Cicero* de Off. III, c. 13., *Quid est aliud erranti viam non monstrare, quod Athenis execrationibus publicis sancitum est:* saepius *ἀραὶ* memorantur: *ἀραὶ* Βουζύγειοι, huius legibus additae, non video cur prae aliis *publicae* dicerentur: in voce *publicis* nomen forte latet *Buzygis* antiquissimi legislatoris: velut in transcursu *S. Petitus* illius facit mentionem ultimo commentario in Leges Atticas: *Byzygis* leges, velut a natura praescriptas humanitati, omnium paene primas collocassem. *Vetuit* etiam *alteri facere, quod sibi quis fieri nollet; vetuit* et *περιορᾷν ἄταφον σῶμα. Schol.* in *Soph.* Antig. ℣. 262., Βουζύγης Ἀθήνησι *κατηράσατο τοῖς περιορῶσιν ἄ. σ.* Aliam Βουζύγειον ἀρὰν, *Buzygis execrationem* ubi laudaverat *Clemens Alexand.* Strom. II, p. 503, 17., latet nomen in Βουζύγιον· quod non intellexit interpres. VALCKEN.

4. *Ὁ τρέσας Ἀριστόδημος*] Hinc memoratur *AEliano* de N. A. IV, c. I. f. *Τῶν τρεσάντων* qui dicebantur Spartae *Tyrtaeus* iam meminit in *Stobaei* Flor. *Grotii* p. 191., *Τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή·* vid. *Io. Meurs.* Misc. Lac. III, c. 7. Sed et his nonnunquam *redit in praecordia virtus*; ut huic etiam evenit Aristodemo; nam, cum apud Plataeas strenue pugnasset, *ὁ ἄτιμος* factus est iterum ut ante fuerat, *ἐπίτιμος.* Spartae quoque *οἱ ἄτιμοι* liberabantur infamia: vid. Clar. *Wesseling.* ad *Diodor.* II, p, 372. Spartanorum ingenio congrua narrat *Xenophon.* de Rep. Lacedaem. p. 398, 19. —— Qui nobis Aristodemum memorat, et Pantiten, si notos habuit, aliorum potius meminisse potuerat, quos laudat *Plutarch.* II, p. 866. C. horum unus epistolam Spartam deferre iussus dixisse fertur Leonidae: *μαχατὰς τοὶ οὐκ ἀγγελιαφόρας εἰπόμαν·* sive potius, *οὐ κάρυξ, ἀλλὰ μαχατὰς ἀκολούθηκα·* ut ferme legitur p. 225. E. —— Quae de Thebanis sequuntur c. 233., hinc excerpta, refutanda sibi sumit *Plut.* T. II. p. 866. D. E. et p. 867. A. ubi Leontiadem negat, Thebanorum ducem ait Anaxandrum fuisse, sequutus *Aristophanem* Boeotum et *Nicandrum* Colophonium: huius Leontiadae filium Eurymachum postea temporis scribit *Herod.* a Plataeensibus interfectum; quod, quinquaginta circiter annis postquam haec evenissent, accidit anno primo belli Peloponnesiaci: *Thucyd.* II, c. 2, et 5. VALCKEN.

17. *Λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων*] Triumphat hic *Plut.*, Nostri malignitatem traducens, nonnulla consulto negligentis, alia absurde tradentis. Tanto in tumultu qui potuit inaudiri Thebanorum inploratio, rogat? Quomodo Thessalorum pro illis intercessio? Enimvero si quae Scriptor dolo malo celavit, inprobo vehementer. At unde explorata illi fuisse, quae silentio pressa dicuntur, cognoscemus? De precibus quid mirum, quum Thebani a Graecis sese seiunxerint; neque abhorret, allegasse, dum ipsorum plures contrucidarentur, deprecatores Thessalos. Possunt profecto multis veterum traditionibus difficultates cieri, eaeque expeditu operosae, quibus veritas non exstinguitur. Nam inpudentissime mentiri *Herodotum* de stigmatibus, Leontiada, cuius filio aequalis fuit, ceterisque Thebanis, cum *Camerario* non adducor, ut credam.

29. Ἀν

exorsi: cuius filium Eurymachum postea
Platæenses, quadringentorum Thebanorum
ducem, quum urbem ipsorum teneret, in-
234 teremere. Hunc quidem in modum Græci
ad Thermopylas dimicaverunt. Xerxes autem accitum Demaratum interrogavit, hinc orsus, Demarate, virum te bonum esse indicio veritatis experior; quæ enim dixisti, ea omnia perinde evenere: nunc hoc mihi pandito, Quotnam sunt reliqui Lacedæmonii, quotve eorum tales in re bellica? an et universi? Cui Demaratus, Multitudo, rex, inquit, Lacedæmoniorum omnium magna est, et civitates multæ. Quod autem discere vis, scies: Est enim in Lacedæmone urbs Sparta octo millium ferme virorum, qui omnes iis qui hic pugnavere sunt similes; ceteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen strenui. Ad hunc Xerxes, Demarate, inquit, agedum expone quo pacto hos viros minimo cum labore subigamus: tu namque calles quo tendant eorum consilia, utpote quorum rex
235 fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, me, o rex, libenter consulas, æquum est me tibi expromere, quod sit optimum; nempe, si trecentas naves ex navali copia in oram Lacedæmoniam mittas: adiacet autem illi insula nomine Cythera: quam obrui mari quam extare conducibilius esse Spartiatis Chilon aiebat, vir apud nos sapientissimus: videlicet expectans semper ab ea aliquid tale futurum, quale nunc ego expono; non ille quidem tuam classem prævidens, sed quamcunque similiter extimescens. Ex hac igitur insula exorti tui Lacedæmonios territent. Ita illi ex vicino nacti domesticum bellum, nihil tibi erunt timendi, ne ceteræ Græciæ, quum a tuis pedestribus copiis expugnatur, auxilia ferant: subacta autem reliqua Græcia, Laconica sola iam linquitur invalida. Quod nisi feceris, hoc fore expecta: Est Peloponnesi arctus isthmus, quo in loco Peloponnensibus omnibus adversum te coniuratis, alia tibi prœlia superioribus atrociora futura expecta.

τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσαν Πλαταιέες, ϛρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων, καὶ σχόντα τὸ ἄϛυ τὸ Πλαταιέων. Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἕλληνες οὕτω ἠγωνίσαντο. Ξέρξης δὲ καλέσας Δημάρητον, [a] εἰρώτα ἀρξάμενος ἐνθένδε, „ Δημάρητε, ἀνὴρ εἶς ἀγαθός. τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθηΐῃ· ὅσα γὰρ εἶπας, ἅπαντα ἀπέβη οὕτω. νῦν δέ μοι εἰπὲ κόσοι τινές εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι· καὶ τουτέων [b] ὁκόσοι τοιοῦτοι τὰ πολέμια; εἴτε καὶ ἅπαντες; ὁ δ᾽ εἶπε, Ὦ βασιλεῦ, πλῆθος μὲν [c] πάντων τῶν Λακεδαιμονίων [d] πολλὸν, καὶ πόλις πολλαί· τὸ δὲ θέλεις ἐκμαθέειν, εἰδήσεις· ἔϛι ἐν τῇ [e] Λακεδαίμονι Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιϛα· καὶ οὗτοι πάντες εἰσὶ ὅμοιοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι. οἵγε [f] μὴν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, τούτοισι μὲν οὐκ ὅμοιοι, ἀγαθοὶ δέ". εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης, „ Δημάρητε, τέῳ τρόπῳ [g] ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τουτέων ἐπικρατήσομεν; ἴθι, ἐξήγεο. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων [h] τὰς διεξόδους τῶν βουλευμάτων, οἷα βασιλεὺς γενόμενος". [i] Ὁ δ᾽ ἀμείβετο, „ Ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμβουλεύεαί μοι προθύμως, δίκαιόν μέ σοί ἐϛι φράζειν τὸ ἄριϛον. εἰ τῆς ναυτικῆς ϛρατιῆς νέας τριηκοσίας ἀποϛείλειας ἐπὶ τὴν [k] Λάκαιναν χώρην. ἔϛι δὲ ἐπ᾽ αὐτῇ νῆσος [l] ἐπικειμένη, τῇ οὔνομά ἐϛι Κύθηρα· τὴν [m] Χίλων, ἀνὴρ παρ᾽ ἡμῖν σοφώτατος γενόμενος, κέρδος μέζον ἔφη εἶναι Σπαρτιήτῃσι κατὰ τῆς θαλάσσης καταδεδυκέναι μᾶλλον ἢ ὑπερέχειν, αἰεί τι προσδοκῶν ἀπ᾽ αὐτῆς τοιοῦτο ἔσεσθαι οἷόν τι ἐγὼ ἐξηγέομαι· [n] οὔτι τὸν σὸν ϛόλον προειδὼς, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν ϛόλον. ἐκ ταύτης [o] ὦν τῆς νήσου ὁρμεώμενοι, φοβεόντων [p] τοὺς Λακεδαιμονίους. παροίκου δὲ πολέμου σφι ἐόντος οἰκηΐου, οὐδὲν δεινοὶ ἔσονταί τοι, μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἁλισκομένης ὑπὸ τοῦ πεζοῦ, βοηθέωσι ταύτῃ. καταδουλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενὲς [q] ἤδη τὸ Λακωνικὸν μοῦνον [r] λείπεται. ἢν δὲ ταῦτα μὴ ποιῇς, τάδε τοι προσδόκα ἔσεσθαι· ἔϛι τῆς Πε- 458
λοποννήσου ἰσθμὸς ϛεινός. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοὶ, μάχας ἰσχυροτέρας ἄλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαι

a Εἰρ. *Arch. Pasf. Ask.*, ceteri ἠρώτα. *b* Ὀκόσοι τοι οὗτοι *Ask.* *c* Πολλὸν π. τῶν Λακ. *Arch.* *d* Abest *Ask. Brit.* *e* *Med. Arch. Pasf. Paris. A. Eustath.* in *Hom.* p. 294, 27., ex *Aldo* et aliis Λακεδαιμονίῃ. *f* Μὲν *Arch. Pasf. Vind.* *g* Ἀπονητοτάτω *Arch.* *h* Id. *Med. Pasf. Ask. Vind.*, omiserat τὰς *Ald.* *i* Ὁ δὲ εἶπεν *Arch. Vind.* ex glossa opinor. *k* Λακεδαίμονα *Arch.* et, uti suspicor, *Valla.* *l* Κειμένη *Arch. V.* *m* *Med. Pasf. Ask.* Χείλων, ceteri Χίλων. Mox κέρδος μέζω *Med. Pasf.* *n* Οὔ τοι *Arch.* *o* Desit *Pasf. Ask.* *p* Abest *Arch.* *q* Δὴ *Arch. V.* *r* Γίνεται iid.

29. Ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων] *Thucydides* II, 2. trecentis paullo plures, ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων, fuisse perhibet, *Diodorus*, numero rotundo, ccc. lib. XII, 41. Necem Eurymachi, ἀνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου, quae principio belli Peloponnesiaci accidit, signat *Thucydides* C. 5.

40. Ἐν τῇ Λακεδαίμονι] Optime ex membranis Cl. *Gronovius*. Nec male C. 235. ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα χώρην exemplar *Arch.*; Omnem enim regionis tractum, in quo Sparta, Lacedaemonem esse et dici, notum nimis est. *AEliani* Var. XII, 43. ἐν Λακεδαιμονίᾳ Μώθακες ἐκαλοῦντο, bene scripti Codd. ἐν Λακεδαίμονι.

40. Ἔϛι ἐν τῇ Λακεδαίμονι Σπάρτη] Parum puto referre, utrum Λακεδαίμονι probetur, an Λακεδαιμονίῃ· dummodo regio Laconica intelligatur per Λακεδαίμονα· Λακεδαίμονα χώρην dixit cap. sequenti. Multo mihi maioris videtur momenti ex his Herodotei Demarati manifesta *Spartiatas* inter et *Lacedaemonios* differentia, veteribus illa nonnunquam, sed a recentioribus saepenumero neglecta. Lacedaemoniorum in universum magnum ait Demaratus esse numerum, multasque civitates, sed inter has eminentem Spartam cives ad summum numerare octo duntaxat hominum millia; ceteros quidem Lacedaemonios egregios esse bellatores, sed qui non possint ad Spartanos aequiparari. Penes Spartanos erat imperium, quod exercebant in Laconicae civitates ceteras, sive τοὺς ἐκ τῶν περιοικίδων πόλεων. Erant illi quidem dicebanturque Λακεδαιμόνιοι· sed non contra aliarum Laconicae civitatum incolae dicebantur olim *Spartani* vel *Spartiatae*; his ubicunque opponuntur οἱ περίοικοι, sive οἱ Λακεδαιμόνιοι, quinam sint intelligendi clarum est ex his *Herodoti*. Credi vix potest quoties hac in re fuerit ab eruditissimis hominibus erratum: quae hic dici possent permulta locus non admittit. VALCKEN.

46. Αὐτέων τὰς διεξόδους] Zopyrus ἐπίϛαμαι δ᾽ αὐτοῦ πάσας ΤΑΣ διεξόδους τῶν βουλευμάτων L. III, 156. Quod *Galeus* autem ex *Arch.* βασιλεὺς τούτων γενόμενος, dolendum est in illo non inveniri. *Valla* expressit, ex codice an coniectura incertum, satis alioqui adconmodatum.

52. Χίλων] Parum refert, Χείλων legatur an Χίλων, ex caussa ad L. I, 59. posterius, de quo *Sosip. Charisius* Grammat. L. I. p. 78., malui. Prudens Chilonis, πρόνοιαν περὶ τοῦ μέλλοντος λογισμῷ καταλεπτὴν hac tenus arbitrati, de Cytheris effatum, hinc *Diogenes Laërtius* I, 72. in hortos suos derivavit: nam quae de Nicia, insulam bello Peloponnesiaco occupante atque oras Laconicae ex ea infestante, *Thucydidi* debentur L. IV, 53.

„ σθαί [a] τοι. ἐκεῖνο δὲ ποιήσαντι, ἀμαχητὶ ὅ, τε ἰσθμὸς οὗτος καὶ αἱ πόλις [b] προσχωρήσουσι". Λέγει μετὰ τοῦτον Ἀχαιμένης, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξεω, καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς, παρατυχών τε τῷ λόγῳ, καὶ δείσας μὴ ἀναγνωσθῇ Ξέρξης ποιέειν ταῦτα, „ Ὦ βασιλεῦ, ὁρέω σε ἀνδρὸς [c] ἐνδεκόμενον λόγους, ὃς φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι, ἢ καὶ προδιδοῖ [d] πρήγματα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ τρόποισι τοιούτοισι χρεώμενοι [e] οἱ Ἕλληνες χαίρουσι· τοῦ τε εὐτυχέειν φθονέουσι, καὶ τὸ κρέσσον στυγέουσι. εἰ δ᾽ ἐπὶ τῇσι παρεούσῃσι τύχῃσι, τῶν νέες νεναυηγήκασι τετρακόσιαι, ἄλλας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τριηκοσίας ἀποπέμψεις [f] περιπλώειν Πελοπόννησον, ἀξιόμαχοί τοι γίνονται οἱ ἀντίπαλοι· ἁλὴς δὲ ἐὼν ὁ ναυτικὸς στρατὸς, δυσμεταχείριστός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν οὐκ [g] ἀξιόμαχοί τοι ἔσονται· καὶ πᾶς ὁ ναυτικὸς τῷ πεζῷ ἀρήξει, καὶ ὁ πεζὸς τῷ ναυτικῷ, ὁμοῦ πορευόμενος. εἰ δὲ διασπάσεις, οὔτε σὺ ἔσεαι [h] κείνοισι χρήσιμος, οὔτε κεῖνοι σοί· τὰ σεωϋτοῦ δὲ τιθέμενος εὖ, γνώμην [i] ἔχε τὰ τῶν ἀντιπολέμων μὴ [k] ἐπιλέγεσθαι πρήγματα, τῇ τε στήσονται τὸν πόλεμον, τά τε ποιήσουσι, ὅσοι τε πλῆθός εἰσι. ἱκανοὶ γὰρ ἐκεῖνοί γε αὐτοὶ ἑωϋτῶν [l] πέρι φροντίζειν εἰσὶ, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἢν ἴωσι ἀντία Πέρσῃσι ἐς μάχην, [m] οὐδὲν τὸ παρεὸν τρῶμα ἀνιεῦνται". Ἀμείβεται Ξέρξης τοῖσδε, „ Ἀχαίμενες, εὖ τέ μοι δοκέεις λέγειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δὲ λέγει μὲν τὰ ἄριστα ἔλπεται εἶναί ἐμοι, γνώμῃ μέν τοι [n] ἑσσοῦται ὑπὸ σεῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε ἐνδέξομαι, ὅκως οὐκ εὐνοέει τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσί τε λεγομένοισι πρότερον ἐκ τούτου σταθμώμενος, καὶ τῷ ἐόντι ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτῃ εὖ πρήσσοντι φθονέει, καὶ ἔστι δυσμενὴς [o] τῇ σιγῇ· οὐδ᾽ ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ, πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστά οἱ δοκέοντα εἶναι [p] ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δ᾽ εἰσὶ οἱ τοιοῦτοι· ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντι [q] ἐστὶ εὐμενέστατον πάντων, συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα. οὕτω ὦν κακολογίης πέρι τῆς ἐς Δημάρητον, ἐόντος
459 ἐμοὶ ξείνου, [r] ἔχεσθαί τινα τοῦ λοιποῦ κελεύω". Ταῦ-

pecta. At ſi illud feceris, citra prœlium et isthmus hic et civitates tibi ſe dedent. Post hunc Achæmenes, Xerxis frater, clas- 236
ſis præfectus, quum ei colloquio intereſſet, veritus ne Xerxes ad id agendum induceretur, Animadverto, inquit, te, o rex, verba admittere viri, qui tibi proſpere agenti invidet, aut etiam res tuas prodit. His enim moribus uti Græci gaudent, ut et fortunato invideant et meliorem oderint. Quod ſi e præſenti condicione, quum naves quadringentæ naufragium fecerint, trecentas alias e cetera claſſe miſeris ad obeundam Peloponneſum, fiunt nobis adverſarii pares ad decertandum: at ſi coniuncta claſſis fuerit, inoppugnabilis illis redditur, et omnino nobis illi impares erunt: ſimulque omnis exercitus nauticus terreſtri, et invicem terreſtris, una iter faciens, nautico erit auxilio. Quos ſi diſtraxeris, neque tu illis uſui eris, neque illi tibi: ſed tua ipſius bene conſtituens animo age, ut adverſariorum res non perpendas, vel ubi bellum geſturi ſint, vel quæ acturi, vel quot numero ſint. Illi enim ſoli ad ſibi ipſis proſpiciendum ſufficiunt, et nos itidem ad conſulendum nobis. Quod ſi Lacedæmonii adverſus Perſas in pugnam ibunt, Ad 237
præſens hoc vulnus minime ſanabunt. Ad hæc ſubiiciens Xerxes, Recte, inquit, Achæmenes, mihi videris dicere: quæ et faciam. Demaratus, quod optimum ille quidem mihi ſperat eſſe, id ſuadet: eius tamen ſententia a tua ſuperatur. Neque enim illud admitto, eum nolle rebus meis bene conſultum, ut ex iis, quæ antea ab eo dicta ſunt, et ex ipsa re coniecto. Quoniam civis quidem civi ſecundis rebus prædito invidet, et in taciturnitate eum male odit: neque quidquam civi conſultanti, vir civis, quæ optima ſibi videntur, ſuadeat; niſi prope acceſſerit ad virtutem, quales pauci ſunt. Hoſpes autem hoſpiti proſpera fortuna utenti, omnium est benevolentisſimus, eique conſultanti optima conſuluerit. Quapropter ab inſectatione in Demaratum, quum ſit hoſpes mihi, posthac abſtinere iubeo. Hæc

a Deest *Arch.* *b* Προχωρ. id. *c* Ἐνδεκ. *Arch. V. Brit. Aldus:* alii ἐκδεχ. *d* Τὰ πρ. *Arch. V.*, non male. *e* Deſit οἱ *Arch. Paſſ.*, nec requiritur. *f* Περιπλέειν iid. *Ask. V.* *g* Ἀξιομάχητοι γίνονται *Arch.*, poſterius etiam *Vind.*; in *Paſſ. Ask. Brit.* τοι deſideratur. *h* Ἐκείνοισι *Paſſ. Arch. Ask.*, et ad eum modum mox. *i* Ἔχε *Arch.*, ἔχω *Ask.*, olim ἔχων. *k* Ἐπιδέχεσθαι *Arch.* *l* Περιφροντίζειν *Paſſ.* *m* Οὐδὲ ἓν *Ask. Paſſ.* *n* Ἑσσῶται *Arch.* *o* Τῇ τε γῇ *Arch.* prave, et οὐδὲν συμβ.; in *Med.* οὐδὲ ἕν; ceteri cum *Stob.* Serm. XXXVIII. p. 225. *Paſſ. Ask. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, οὐδ᾽ ἄν. *p* Ὑποτεθοῖτο *Stob.* *q* Ἐστὶ μὲν ſolus *Arch.* *r* Ἔχεσθαι id. *Vindob. Brit.* Prius erat περιέχεσθαι et ſupra περὶ κακολογίης *Paſſ. Ask.*

75. Ἐνδεκόμενον λόγους] *Aldi* istud qui mutatum iverunt, nullam ad *Herodotum* inierunt gratiam: nam ſolum veritate fulciebatur. Mox C. 237. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε ΕΝΔΕΞΟΜΑΙ. Clarius L. V, 92. τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ ΕΝΕΔΕΚΕΤΟ τοὺς λόγους. Postmodum in ἐπὶ τῇσι παρεούσῃσι τύχῃσι niſi ad ſententiam ἡμέων adſumatur, ea profecto laborabit.

79. Τῶν νέες νεναυηγ.] Tollendum puto literam male repetitam, ſcribendumque, τῷ νέες· *Tu*, τῷ, *cui naves quadringentae naufragio perierunt*, εἰ — ἄλλας τριηκοσίας ἀποπέμψεις. —— Quod praeceſſit: τρόποισι τοιούτοισι χρώμενοι οἱ Ἕλληνες χαίρουσι· *istiusmodi moribus*, vel *isthoc ingenio ſolent eſſe Graeci*: me iudice, non potuit illud inverti, ſcribique, χαίροντες χρῶνται· neque adeo ab *Antiphane* apud *Athen.* IV, p. 169. F. Χαίροντες ὀνομάζουσιν· ſed ſcribi debuit: Χαίρουσιν ὀνομάζοντες· ut recte vulgarunt viri docti in *Poll.* X, 106. Hoc conſtantisſimus ſibi poſtulat Atticorum uſus, alterum non admittit; atque hic Graece doctisſimum *Is. Caſaubonum* memoria fefellit. VALCKEN.

88. Γνώμην ἔχε] Suſpicionem docti viri liber *Arch.* ſtabilit. Ἔχω ex *Ask.*, cum Achaemenis ad regem oratio inſtituatur, ſuadentis deſiderio haud reſpondet. Priſtinum vero ἔχων multo minus, nexum ſermonis manifeſto turbans. Ἀντιπόλεμοι ſupra L. IV, 140. in cenſuram venerunt.

94. Τρῶμα ἀνιεῦνται] Singularis in miranda hac verbi forma exemplarium ſcriptorum conſenſus exſtat. Sunt docti homines, qui repeti poſſe negant ab ἀνιᾶσθαι, illo ſcilicet, quod ex ἀνὰ atque ἰᾶσθαι coaluit, reponuntque ἀκέσονται. Contra ea *Portus*, ἀνὰ nullam vim addere verbo adſeverat, atque ἀνιᾶσθαι tantum valere, ac ἰᾶσθαι· cuius opinionis nullum niſi fallax ancipiti in ſuſpicione fundamentum. Optime τρῶμα ἰᾶσθαι, βλάβην ἰᾶσθαι et ſimilia uſurpari, in confeſſo est. Quid ſi ergo vocabulo diſparato et ſecto τρῶμα ἂν ἰεῦνται ſcribatur? Sic Ionicum erit, loco futuri ἰήσονται, cuiusmodi L. III, 53. δοκέων μιν μάλιστα ταύτῃ ἂν πείθεσθαι pro πείσεσθαι, ac plura in *Porti* promtuario et *Rich. Dawes* Miſcell. Critic. p. 80. Mihi multum et varie verſanti lenisſima haec vocis viſa medicina fuit, neſcio an aliis.

3. Οὐδ᾽ ἂν συμβουλευομένου] Quod Pöeta *nimium ne crede colori*, hic obſervatum magnopere vellem. Multanti viro Celeb. οὐδὲ ἓν repugnant genius ſermonis et Codd. caterva. Illud autem ξεῖνος —— ἐστὶ εὐμενέστατον neminem, *Herodoto* certe familiarem, morari debebat. *Euripides* Oreſt. v. 232. Δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες, ἀπορίας ὑπό. Verum operae in talibus coacervandis taedet.

9. Ἔχεσθαί τινα] Inmigravit in pleraque Lexica Πε-

238 Hæc Xerxes loquutus, inter cæsos transiit, et præter Leonidem: quem quum audisset Lacedæmoniorum regem eundemque ducem fuisse, iussit, postquam abcidissent caput, in crucem tolli. Et mihi cum multis quidem aliis indiciis, tum hoc non minimo factum fuit manifestum, regem Xerxem maxime omnium excanduisse in Leonidem viventem: nam alioqui nunquam in defunctum hoc genere deliquisset; quum ex omnibus, quos ego novi, hominibus, Persæ maxime soleant viros in re militari præstantes
239 honore afficere. Illi igitur quibus imperatum erat, id exequuti sunt. Redeo ad eam narrationem unde antea defecit. Lacedæmonii primi regem adversus Græciam tendere perceperunt, atque ita Delphos ad oraculum miserunt: ubi responsum est id redditum, cuius paulo ante memini. Perceperunt autem miro modo. Demaratus enim Aristonis filius, qui profugit ad Medos, non ille erat Lacedæmoniis benevolus, ut ego quidem arbitror, et ratio mecum militat, tamen hoc fecit, sive in hoc bene illis consultum vellet, ut coniectare licet, sive quod insultaret. Nam posteaquam Xerxes statuit adversus Græciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Susis erat, quum accepisset, censuit Lacedæmoniis esse indicandum: sed quum aliter nequiret, quippe periculosum erat, ne deprehenderetur, hanc rem commentus est. Sumptis duplicium paginarum pugillaribus, ceram illinc eradit: deinde in eorum ligno consilium regis exarat: quod litteris exaratum, rursus cera inducit, nequid negocii apud viarum custodes exhiberent pugillares vacui, qui ferrentur. Sed et ubi Lacedæ-

Ταῦτα εἴπας Ξέρξης διεξήιε διὰ τῶν νεκρῶν καὶ [a] Λεωνίδεω, ἀκηκοὼς, [b] ὅτι βασιλεύς τε ἦν καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν ἀνασταυρῶσαι. δῆλά μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι, ἐν δὲ [c] δὴ καὶ τῷδε οὐκ ἥκιστα γέγονε, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μάλιστα [d] ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζώοντι Λεωνίδῃ. [e] οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα [f] παρηνόμησε· ἐπεὶ τιμᾶν μάλιστα νομίζουσι τῶν ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Πέρσαι ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. οἱ μὲν δὴ [g] ταῦτα ἐποίευν τοῖσι ἐπετέτακτο ποιέειν. Ἄνειμι δὲ [h] ἐκεῖσε τοῦ λόγου τῇ μοι πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύθοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς στέλλοιτο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρῶτοι, καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. ἔνθα δή σφι ἐχρήσθη τὰ [i] ὀλίγῳ πρότερον εἶπον. ἐπύθοντο δὲ τρόπῳ θωϋμασίῳ. Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίστωνος, φυγὼν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἰκὸς ἐμοὶ συμμάχεται, οὐκ ἦν εὔνοος Λακεδαιμονίοισι. πάρεστι δὲ εἰκάζειν εἴτε εὐνοίῃ ταῦτα ἐποίησε, εἴτε καὶ καταχαίρων. [k] ἐπεί τε γὰρ Ξέρξῃ ἔδοξε στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐὼν ἐν [l] Σούσοισι ὁ Δημάρητος, καὶ πυθόμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε σημῆναι· ἐπικίνδυνον γὰρ ἦν μὴ λαμφθείη· ὁ δὲ, μηχανᾶται τοιάδε· [m] δελτίον δίπτυχον λαβὼν, τὸν κηρὸν αὐτοῦ [n] ἐξέκνησε, καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ δελτίου ἔγραψε τὴν βασιλέος γνώμην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ὀπίσω [o] ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα, ἵνα φερόμενον [p] κεινὸν τὸ δελτίον, μηδὲν πρῆγμα παρέχοι πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων. ἐπεὶ [q] δὲ καὶ ἀπίκετο ἐς τὴν Λακεδαίμονα,

a Λεωνίδεω ἀκηκ. *Med. Pasſ. Ask. Brit. Arch. Paris. B.*, alii πέρι ἀκήκ. cum *Aldo.* *b* Ὡς ὅτι *Pasſ. Brit.* *c* Deſit *Arch. Vind. Pasſ. Ask.*, nulla cauſſa. *d* Apud *Plut.* Malign. p. 867. A. *e* Οὐ γὰρ non legit *Arch.*; *Med. Ask. Pasſ. Brit.* ἂν, quod illis nexum, omittunt. οὐ γὰρ ἄν κοτε *Vind. Paris. A. B. Ald.*, quod cur deleri debeat, non video. *f* Παρενόμ. *Arch. V. Pasſ.* *g* Deſit *Arch.* *h* Ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ id. *Vind.* *i* Ὀλίγον *Arch.* *k* Haec duo deſiderantur in *Arch.*, qui cum *Vind.* mox ἐδόκεε, nec male. *l Med. Pasſ. Ask. Arch.*, olim Σούσῃσι. *m* Citat *Pollux* IV, 18., et κηρὸν L. X, 58. *n Suidas* ἐξέκνισεν in Voc., prave. Conf. *L. Carrionis* Emendat. II, 6. *o* Idem in illo verbo, ſed nonnulla negligens. *p* Non legitur in *Arch.*, qui ſupra βασιλέος cum *Vind.*, non βασιλέως, uti Edd. Post pauca παρέχοι οἱ πρὸς τῶν *Abreſch.* Diluc. Thucydid. p. 247., non inconmode. *q Med. Pasſ. Ask. Arch.*, καὶ aberat.

Περιέχεσθαι *abſtinere* ex vulgato, qua id tamen poteſtate in Muſis *Herodoti* nusquam, ſed *amplectendi* ac *retinendi*. Corrigit *Abreſchius* Diluc. Thucyd. p. 373. addita negatione, οὐ περιέχεσθαι, quam res ſane videbatur poſtulare. Placuit verbo caput, volentibus ſchedis, detruncare. Κελεύω ἔχεσθαι *iubeo abſtinere*. Οἱ Αἰγινῆται ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς, *ab illo abducendo abſtinuerunt* L. VI, 85. *Homerus* ſaepe, cuius verſus, a Cl. *Gesnero* ad *Luciani* Syr. D. C. 22. memoratos, praetermitto.

10. Διὰ τῶν νεκρῶν καὶ Λεωνίδεω] Ex MSS. iuncta haec procedunt: praepoſitio περὶ post regis olim poſita nomen aliunde, ut *Gronov.* bene, accesſerat. Διὰ τῶν νεκρῶν —— *praeter mortuos Leonidenque.* Ita L. I, 199. δι' ὧν οἱ ξεῖνοι διεξιόντες ἐκλέγονται, *praeter quas* mulierculas *transeuntes eligunt.* Graeci Interpretes *Ezech.* XVI, 8. καὶ διῆλθον διὰ σοῦ. *Ariſtaenetus* L. I. Epiſt. 13. τῆς ποθουμένης ἐκ τ' αὐτομάτου παριούσης διὰ τοῦ μειρακίου. Talium in Graecis uberrima mesſis.

31. Ἐν Σούσοισι] Unice verum et iure a viro Celeb. reformatum. In *Diodori* XVII, 107. olim αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Σοῦσαν, verum contra ſchedas. *H. Stephan.* conſimilem ibi ex *Plut.* de Alex. For. p. 326. urbis eius ſcripturam produxit, pravam tamen et ex Codd. fide corrigendam.

35. Δελτίον δίπτυχον λαβὼν] Ex hac narratiuncula voces aliquot excerpſit *Suidas*, primum in Ἐξέκνισεν, quod interpretatur ἐξέκοψεν· iſta: τὸν κηρὸν αὐτοῦ ἐξέκνισεν· adpoſitis Herodoteis, recte iam vidit *Lud. Carrio* Emend. II, c. 6., veriorem eſſe ſcripturam ἐξέκνησεν· neque ſignificari, *abſcidit* ceram, ſed *abraſit*, Deinde *Suidas* in Ἐπέτηξε iſta poſuit: τὸν κηρὸν αὐτῷ ἐπέτηξεν· ſed hoc etiam male reddidit per ἐλέαινεν, λεῖον ἐποίησε. —— *Herodoti* Demaratus *ſumptis tabellis biplicibus earum ceram eraſit*, (ἐξέκνησε,) *cumque in ligno regis conſilium ſcripſisſet*, *ceram liquefactam literis ſuperinduxit*: ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα· ſive ἐπεκήρωσε, quod habet in eadem re *Polyaen.* II, c. 20. Herodoteum illud *Aeneae* reſtituendum arbitror in Poliorcet., inter veteribus excogitatos occultos ſcribendi modos hunc nonum enarranti, p. 1701., ἤδη δέ τις ἐν δέλτῳ ἐγξύλῳ γράψας κηρὸν ἐπέθηκε (ſcribendum ἐπέτηξε·) καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἐνέγραψεν· huc rectius Herodotea magnus interpres retulisſet, quam ad modum decimum. Ut *Aeneas*, ſimpliciter *Oroſius* II, c. 9., *bellum, quod Xerxes per quinquennium inſtruxit, Demaratus —— per tabellas primum ſcriptas, deinde ceratas, ſuis prodidit.* ἐπέτηξε legisſe videtur apud *AEneam*, e cuius libro Poliorcetico multa transſcripſit in ſuos Ceſtos *Iul. Africanus* c. 53., ἄλλοι πάλιν ἐν τῷ τῆς δέλτου ξύλῳ γράψαντες κηρὸν ἐπέτηξαν, καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἔγραψαν· εἶτα ὅτε ἦλθες παρὸν δὴ τὸν κηρὸν ἐκκινήσας, καὶ ἀναγνοὺς ὁμοιοτρόπως ἀντεπέστειλεν. Corrigendum, ὅτε ἦλθες παρ' ὃν δεῖ, τὸν κηρὸν ἐκκνήσας. His *Africani* inemendatis uſus eſt *Is. Voſſ.* ad *Iuſtin.* II, c. 10, 13. in quibus, doctam exhibens *Iuſtinum* emendantis *Eliae Boberelli* coniecturam, *Tan. Faber* ſcribendum vidit ἐκκνήσας· hoc quoque verbum reſtituendum videtur in Epigramm. *Crinagorae* Antholog. ined. *Reiskio* partim vulgatae ep. 478., Αἰετοῦ ἀγκυλόχειλος ἀκρόπτερον ὀξὺ, —— Ἤν τι λάθῃ μίμνον μεταδόρπιον ἐγγὺς ὀδόντων, Κινῆσαι πρηεῖ κέντρῳ ἐπιστάμενον· ſed illud κινῆσαι parum iuvaret: ſententia poſcit, quod reponendum cenſeo, Ἐκκνῆσαι· *eradere.* VALCKEN.

36. Τὸν κηρὸν αὐτοῦ ἐξέκνησε] Sumſerunt hinc *Iuſtinus* L. II, 10. et *Polyaen.* II, 20. Geminam occul-

tae

γα, οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρίν γε δή σφι, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδεω δὲ γυνὴ, Γοργὼ, [a] ὑπέθετο, ἐπιφρασθεῖσα αὐτὴ, τὸν κηρὸν [b] κνᾶν κελεύουσα, καὶ εὑρήσειν σφέας γράμματα ἐν τῷ ξύλῳ. πειθόμενοι δὲ, εὗρον, καὶ ἐπελέξαντο, ἔπειτα δὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι [c] ἐπέστειλαν.

cedæmonem allati sunt, non poterant Lacedæmonii coniectura adsequi, antequam; ut ego accipio, Cleomenis filia, eademque Leonidæ uxor, Gorgo, illos edocuit sola ipsa, quum excogitavisset, iubens ceram eradi: fore enim ut litteras in ligno reperirent. Ita ei auscultantes litteras repertas legerunt, easque deinde ad alios Græcos miserunt.

a Iidem cum *Aldo*, male in Edd. ἐπέθετο. *b* Apud *Suid.* in Κνᾶν, qui Ἐπελέξαντο itidem exscripsit, non sine quadam socordia. Vid. *Hemsterhus.* ad *Lucian.* Dial. Marin. v, 2. *c* Ἐπέστειλαν. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται γενέσθαι. Ἡροδότου Ζ. *Pass.* et *Med.* Porro ἄλλοισι non est in *Arch.*, nec *Valla.*

tae scripturae fraudem *AEneas* Poliorcet. C. 31. exponens, ἐκκνίσας τὸν κηρὸν nunc praefert, loco ἐκκνήσας. *Iulius* vero *Africanus* Cest. C. 53., ἐκκινήσας τὸν κηρὸν, utcunque adiutus a viro docto ad *Iustinum.*

44. Λεωνίδεω δὲ γυνὴ] *Iustinus, baerentibus in coniectura viris, SOROR regis Leonidae consilium scribentis invenit*, non sine gravi aberratione. *Soror* enim Leonidae *Gorgo* non fuit, sed uxor, filia Cleomenis L. v, 48. Ὑπέθετο bene rediit, operarum negligentia post *Aldi Camerarii*que curas depravatum.

HPO-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
[a] ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ,
[b] ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΟΥΡΑΝΙΑ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM
LIBER OCTAVVS,
QVI INSCRIBITVR VRANIA.

1 ATQVE hæc quidem ita gesta dicuntur esse. Græci autem quibus res navalis delegata erat, hi fuere. Athenienses, qui naves centum et septem viginti præbuere; sed quas virtute et promptitudine stimulante, Platæenses rei nauticæ inexperti, propugnatoribus instruxerunt. Corinthii, qui attulere naves quadraginta: Megarenses, qui viginti. Chalcidenses totidem sibi ab Atheniensibus præbitas armaverunt: AEginetæ duodeviginti: Sicyonii duodecim, Lacedæmonii, decem: Epidaurii, octo: Eretrienses,

ΤΑΥΤΑ μὲν δὴ οὕτω λέγεται γενέσθαι. οἱ δὲ [c] Ἑλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἔσαν οἵδε. Ἀθηναῖοι μὲν, νέας παρεχόμενοι [d] ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτά· ὑπὸ δὲ ἀρετῆς τε καὶ προθυμίης Πλαταιέες, ἄπειροι τῆς ναυτικῆς ἐόντες, συνεπλήρουν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰς νέας. Κορίνθιοι δὲ τεσσεράκοντα νέας παρείχοντο· Μεγαρέες δὲ, εἴκοσι. καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρουν εἴκοσι, Ἀθηναίων παρεχόντων σφι τὰς νέας· Αἰγινῆται δὲ, ὀκτωκαίδεκα· Σικυώνιοι δὲ, [e] δυοκαίδεκα· Λακεδαιμόνιοι δὲ, δέκα· Ἐπιδαύριοι δὲ, ὀκτώ· Ἐρετριέες δὲ, ἑπτά· 460

VARIAE LECTIONES.

a Abest *Arch.*, qui Ἀλικαρνασῆος. *b* Et haec illi desunt. *c* Ἕλληνες τὸν *Arch.*, prave. *d* Ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν id. *Vind.* *e* Δυώδεκα iidem. *Valla* AEginetis naves dat *unde viginti*, male.

7. Πλαταιέες —— συνεπλήρουν] Antiquae versionis corrector: *quas* (naves) *Plataeënses propugnatoribus instruxerunt.* Debuerant haec paulo tractari cogitatius, atque ista saltem interponi, *una cum Atheniensibus:* milites nautaeque, sive *propugnatores* et *socii navales* efficiebant τὰ πληρώματα, quae dicuntur. Plataeënses, ἀθάλασσοι, inter Athenienses in navibus Atticis non remiges erant, sed propugnatores. De Plataeënsibus *Demosthenes*, sive auctor Or. c. Neaer. p. 740., ἐμβάντες εἰς τὰς ἡμετέρας τριήρεις, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἰκεῖα σκάφη οὐχ ὑπῆρχε, συνεναυμάχουν ἡμῖν ἐπί τε Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι. *Pausan.* IX, p. 712., ἐς τὰς ναῦς ἐτόλμησαν μετὰ Ἀθηναίων ἐσβῆναι. VALCKEN.

12. Λακεδαιμόνιοι δὲ δέκα] Atheniensium moderationem, quae fuit in hoc rerum discrimine sive vera seu ficta omnibus utilissima, laudantes sophistae decem istas naves saepe Lacedaemoniis obiecerunt: vere *Isocrat.* in Panathen. p. 242, 243., Σπαρτιάται —— εἰς τὴν ναυμαχίαν —— δέκα μόνον συνεβάλοντο τριήρεις· οἱ δὲ πατέρες ἡμῶν —— κρείττους ναῦς παρέσχον καὶ μείζω δύναμιν ἐχούσας, ἢ σύμπαντες οἱ κινδυνεύσαντες. Ducentas naves dedisse feruntur Athenienses: Epaminondas *Diodori* XV, c. 78., Ἀθηναίους, ait, ἐν τῷ πρὸς Ξέρξην πολέμῳ διακοσίας ναῦς ἰδίᾳ πληροῦντας Λακεδαιμονίοις δέκα ναῦς παρεχομένοις ὑποτετάχθαι sic recte *Reiskius* emendat vulgata, διακοσίαις ναυσὶ διαπληρ. Si navium classis fuit trecentarum ut *AEschylo* dicitur in Pers. ℣. 339., καὶ γὰρ Ἕλλησιν μὲν ἦν Ὁ πᾶς ἀριθμὸς ἐς τριακάδας δέκα Νεῶν· ex vero propemodum *Aristidae* dicuntur Athenienses τῶν συμπασῶν τριήρων τὼ δύω μέρη μόνοι πληροῦντες· fuerunt enim horum naves iuxta *Herod.* CLXXX.; hoc quidem loco memorantur tantum CXXVII.; sed ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν, c. 44.; accesserant scilicet ad priores naves LIII.; vid. cap. 14. et *Diodor.* XI, c. 13. VALCKEN.

ἑπτά· Τροιζήνιοι δὲ, πέντε· [a] Στυρέες δὲ, δύο· καὶ [b] Κεῖοι, δύο τε νέας, καὶ πεντηκοντέρους δύο. Λοκροὶ δέ σφι οἱ Ὀπούντιοι [c] ἐπεβώθεον πεντηκοντέρους ἔχοντες ἑπτά. Ἔσαν μὲν ὦν οὗτοι οἱ στρατευόμενοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον. εἴρηται δέ μοι καὶ ὡς τὸ πλῆθος ἕκαστοι τῶν νεῶν παρείχοντο. ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεχθεισέων νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἦν, παρὲξ τῶν πεντηκοντέρων, [d] διηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ μία. τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν [e] τὸ μέγιστον κάρτος ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρτιῆται, [f] Εὐρυβιάδεα τὸν Εὐρυκλείδεω. οἱ γὰρ σύμμαχοι οὐκ ἔφασαν, ἢν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονεύῃ, Ἀθηναίοισι ἕψεσθαι ἡγεομένοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ
461 μέλλον ἔσεσθαι στράτευμα. Ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος, [g] πρὶν ἢ καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν [h] ἐπὶ συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι [i] χρεὼν εἴη ἐπιτρέπειν. ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμάχων, εἶκον οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα πεποιημένοι περιεῖναι τὴν Ἑλλάδα· καὶ γνόντες, εἰ [k] στασιάσουσι περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς· ὀρθὰ νοεῦντες. στάσις γὰρ ἔμφυλος πολέμου ὁμοφρονέοντος τοσούτῳ κάκιόν ἐστι, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. ἐπιστάμενοι ὦν αὐτὸ τοῦτο, οὐκ ἀντέτεινον, ἀλλ' εἶκον μέχρι [l] ὅσου κάρτα ἐδέοντο αὐτέων, ὡς διέδεξαν· ὡς γὰρ δὴ ὠσάμενοι τὸν [m] Πέρσεα, περὶ τῆς ἐκείνου ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρόφασιν τὴν Παυσανίεω ὕβριν προϊσχόμενοι, ἀπείλοντο τὴν ἡγεμονίην τοὺς Λακεδαιμονίους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο. Τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι, ὡς εἶδον νέας τε πολλὰς καταχθείσας ἐς [n] τὰς Ἀφέτας, καὶ στρατιῆς ἅπαντα πλέα, ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα

ſes, ſeptem: Trœzenii, quinque, Styreenſes, duas: Cei, totidem, cum totidem navigiis quinquagenum remorum. Quibus auxiliares erant Locri Opuntii cum ſeptem na-
vibus L. remorum. Hæ naves ad Artemiſium 2
in ſtatione erant: quarum quot quique præbuerint, a me dictum eſt. Univerſarum vero præter naves L. remorum, ad Artemiſium coactarum, numerus fuit ducentarum ſeptuaginta unius. His ducem, penes quem ſumma imperii eſſet, Spartiatæ præbuerunt Eurybiadem Euryclidæ filium. Nam ſocii negaverunt ſe, niſi Lacon eſſet imperator, ſequuturos eſſe Athenienſes ductores, ſed exercitum, qui
futurus erat, ſoluturos. Etenim iam inde ab 3
initio, antequam in Siciliam ad ſocietatem ineundam mitteretur, agitatum ſermone erat, tanquam expediret rem nauticam Athenienſibus permittere: ceterum recuſantibus ſociis, ceſſere Athenienſes, quod magni facerent Græciam ſupereſſe; quam intelligebant eſſe perituram, ſi de ducatu contenderent; recte ſentientes. Nam inteſtina ſeditio tanto deterior eſt bello, quod concorditer geritur, quanto bellum pace. Hoc itaque ipſum intelligentes, non repugnaverunt, ſed ceſſerunt, usquedum magnopere illis indigebant, quemadmodum oſtenderunt. Siquidem poſteaquam expulſo Perſa iam de illius terra certabant, ſuperbiam Pauſaniæ cauſſati, Lacedæmonios ducatu abdicaverunt. Verum hæc poſterius geſta
ſunt. Tunc autem ii Græci, qui ad Artemiſium 4
ſe contulerant, ubi viderunt et multum navium ad Aphetas eſſe contractum, et omnia plena militum, perculſi metu, quod præter opi-

a Στυριέες *Arch.* *b* Κεῖοι *Ask.*; alii Κῖοι. Mox νῆας, quomodo hoc libro *Arch. Vind. Ask.* ſaepiſſime. *c* Ἐπεβώθεον *Arch.*, ἐπεβοήθεον reliqui. *d* Μία καὶ ἐμδομήκοντα, ἑβδομ. *Vind.*, καὶ διηκόσιαι *Arch.* *e* Praetereunt τὸ iid. Porro κράτος *Vind.* et *Brit.*, cuius et alibi in Muſis uſus. *f* Εὐρυβιάδεα Εὐρυκλ. *Vind.*, ceteri Εὐρυβιάδην, τὸν tamen *Arch. Paſſ.* reticent. *g* Πρὶν ἢ, non πρινή, *Ask.* *h* Ἐπὶ τὴν *Arch. Vind.* *i* Χρεὸν, ut ſaepe, *Arch.* *k* Στασιοῦσι ex conpendio ſcripturae id. *l* Οὗ *Arch. V. Brit. Ald.*, ὅσου *Med. Paſſ. Ask.* Prius ſervari potuit, uti L. I, 181. *m* Πέρσην *Paſſ. Ask.* *n* Τοὺς male *Arch.* et ſtatim πάντα cum *Vind.*

14. Στυρέες] *Arch.* Στυριέες patrono poſſunt uti *Euſtathio*, cui ἐθνικὸν Στυριεὺς ad *Homer.* p. 281, 12., at Στυρεῖς *Thucydidi* L. VII, 57., ubi *Waſſe* et *Holſten.* ad *Stephani Byz.* Στύρα. Iuſtius erit καὶ Κεῖοι· nam ſic inſulae *Ceae* cives *Thucydidi* d. l., *Lyſiae* in *Harpocrationis* Κεῖοι, unde *Suidas* Κίους, quomodo Κῖοι hic prius et C. 46., mutata, quae frequens corruptela, diphthongo, *Diodoro* L. IV, 82. &c.

16. Ἐπεβώθεον] Ionicam praeſtant ſpeciem βωθέοντες, vice βοηθοῦντες, *Heſychii*, ἄνεμοι θεοῖσι βωθέοντες *Abydeni* in Praep. Evang. *Euſebii* L. IX, 14. p. 416., Noſtri βωθήσαντες VIII, 72., et ἅπας ἐβώθεε IX, 23., aliaque. Quis ergo receptum averſabitur, rediturum C. 14. et C. 45. ſcriptis ex exemplaribus? Quam Ionicam conſuetudinem *Euſtath.* ad Poët. p. 288, 16. attigit, τὸ ἐπιβωτᾶν ex *Herodoto* in medium collocans, volens, quod cenſeo, ἐπιβωθέειν. Nusquam ἐπιβωτᾶν in Muſis.

21. Διηκόσιαι καὶ &c.] Ratio conſtat. *Diodorus* diverſiorem nactus auctorem CCLXXX. annumerat, in pluribus, uti ad L. XI, 12. adſcriptum, diſpar. Deinceps Εὐρυβιάδεα ſermonis indoli ex *Vind.* redonavi. Atque ita Edd. repraeſentant C. 58. et 61.

32. Στάσις γὰρ ἔμφυλος &c.] Ex tripode dictum. Adſpice vero, quam facile bene poſita mutentur. Excitat hinc *Choricius* Orat. in Summum Ducem C. 11. Biblioth. Gr. *Fabricii* L. V, 31. p. 869. Ὅσῳ γὰρ εἰρήνη, φησὶν, *Herodotus*, πρᾳοτέρα πολέμου, τοσούτῳ πόλεμος ἔφυ στάσεως ἱμερώτερος. *Quanto, inquit ille, pax bello ſedatior, tanto bellum ſeditione amabilius.* Nonne mera ſententiae παραδιόρθωσις eſt?

36. Ὠσάμενοι τὸν Πέρσεα] Sic ſcribendum; in proximis περὶ γῆς ἐκείνου fruſtra legi malebat *Galeus*, qui ſaepe repererat apud veteres etiam τὴν Ἰνδῶν, τὴν Ἀθηναίων, et ſimilia: Aſiae pars maxima unius imperio Xerxis ſubiecta recte dicitur ἡ ἐκείνου. —— Satis erat dixiſſe, τὴν Παυσανίεω ὕβριν προϊσχόμενοι· ut hoc illudve *praetexere* dicitur προέχεσθαί τι — ſed ſcribere noſter maluit πρόφασιν προσχέσθαι, IV, 165. VI, 137. VALCKEN.

37. Περὶ τῆς ἐκείνου &c.] Alleverat docta manus Aldinae meae γῆς δηλονότι; ſatis eſt, ea vox ſi pro tacita habeatur. Infra C. 41. Ἀθηναῖοι δὲ (κατέσχον) ἐς τὴν ἑωϋτῶν· et C. 106. φεύγων ἐς τὴν ἑωϋτοῦ. Egregia magni *Caſauboni* diſputatio περὶ τῆς ἡγεμονίης Spartanorum et Athenienſium ad *Polyb.* L. I. p. 96. huc transferri poteſt: Neceſſe autem non videtur, ut vocibus ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν —— duae poſtremae avellantur ob ſequentia: dictio eſt abundantior, Herodotea tamen L. I, 79.

38. Ἀπείλοντο τὴν ἡγεμονίην τοὺς] Ad hanc normam ſupra ſcripſerat VI, c. 70., τοὺς θεράποντας αὐτὸν ἀπαιρέονται· eſt iſta verbi ἀφαιρεῖσθαι ſtructura Atticis ſcriptoribus valde frequentata, ἀπαιτεῖν, et ἀποστερεῖν ſimiliter uſurpantibus: iſta *Thomae Mag.*, nuper nobis ex *Oxon.* Cod. vulgata, proſtant in nota Clar. *Oudendorp.* p. 130., Ἀφαιροῦμαι οἱ δόκιμοι μετὰ αἰτιατικῆς (ſic leg.) ἀμφοῖν καὶ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ προσώπου μόνον. —— Rem ipſam quod attinet, evenit illa triennio poſt, Ol. LXXV, 4. Athenienſes tum temporis dicuntur *Thucydidi* I, c. 96., παραλαβόντες τὴν ἡγεμονίαν ἑκόντων τῶν ξυμμάχων, διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος. Spartani quidem Pauſaniae, Περσίζοντος, ſuperbia ſocios irritavit, ſed ad imperium in Athenienſes transferendum ceteros Graecos aequitas potiſſimum movit Ariſtidis: *Corn. Nepos* in Ariſt. c. 2. vid. et *Diodor.* XI, c. 44., qui c. 46., utrumque memorat; et Pauſaniae vitia, Ariſtidis autem virtutes feciſſe ſcribit, πάντας ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς ἀποκλῖναι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, atque adeo Athenienſes χωρὶς κινδύνου παραλαβεῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχήν· rectius dixiſſet *Diodorus* τὴν ἡγεμονίαν, *ducatum*; nam περὶ ἀρχῆς, *de imperio*, necdum erat, aut eſſe poterat, concertatio: vid. *Is. Caſaub.* in *Polyb.* p. 96. Quam acceperunt oblatam, τὴν ἡγεμονίην Athenienſes apud *Herod.* ἀπείλοντο τοὺς Λακεδαιμονίους· ſua nimirum virtute virorumque Principum artibus non illegitimis. VALCKEN.

45. Δρη-

opinionem ſuam expectationemque res barbarorum ſuccederent, conſultabant de facienda fuga ex Artemiſio intus in Græciam. Quorum conſultatione cognita, Eubœenſes obſecrabant Eurybiadem ut exiguum temporis præſtolaretur, usquedum ipſi liberos atque domeſticos ſubducerent. Ubi non perſuadent, ad ducem Athenienſium Themiſtoclem transgreſſi, paciſcuntur cum eo triginta talentis, ut manentes ante Eubœam pugna navali decreturi eſſent. Themiſtocles autem hac ratione Græcos retinuit. Eurybiadæ ex hac pecunia, quinque talenta impertit, tanquam de ſuo donans ſcilicet: hoc perſuaſo, Adimantum Ocyti filium Corinthium ducem, qui ſolus reluctabatur negans ſe permanſurum, ſed ab Artemiſio profecturum, ita alloquutus est iureiurando interpoſito; Tu vero nos non deſeres, quem ego maioribus donabo muneribus, quam quæ rex Medorum tibi mitteret ſocios deſerenti. Hæc loquutus, ſtatim ad navem Adimanti tria miſit argenti talenta. Iſtis donis icti obtemperabant, et Eubœenſibus gratificatus est. Sed et

τα τῶν βαρβάρων ἀπέβαινε ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον, καταῤῥωδήσαντες, δρησμὸν [a] ἐβϐλεύοντο ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίϐ ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. γνόντες δέ σφεας οἱ Εὐβοέες ταῦτα βϐλευομένϐς, ἐδέοντο Εὐρυβιάδεω προσμεῖναι χρόνον ὀλίγον· ἔς᾽ ἂν αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας ὑπεκθέωνται. ὡς δ᾽ οὐκ ἔπειθον, μεταβάντες, τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν πείθϐσι Θεμιστοκλέα ἐπὶ μισθῷ τριήκοντα ταλάντοισι, ἐπ᾽ ᾧ [b] τε καταμείναντες πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίην. Ὁ δὲ Θεμιστοκλέης τοὺς Ἕλληνας ἐπισχεῖν ὧδε ποιέει. Εὐρυβιάδῃ τϐτέων τῶν χρημάτων μεταδιδοῖ πέντε τάλαντα, ὡς παρ᾽ [c] ἑωϋτοῦ δῆθεν διδούς. ὡς δέ οἱ οὗτος ἀνεπέπειστο, [d] Ἀδείμαντος γὰρ ὁ Ὠκύτϐ, Κορίνθιος στρατηγὸς, [e] τῶν λοιπῶν ἤσπαιρε μοῦνος, φάμενος [f] ἀποπλώσεσθαί τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίϐ, καὶ οὐ παραμενέειν· πρὸς δὴ τοῦτον εἶπε ὁ Θεμιστοκλέης ἐπομόσας, „ Οὐ σύ γε ἡμέας ἀπολείψεις. ἐπεί τοι „ ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω, ἢ βασιλεὺς ἄν τοι ὁ Μήδων „ πέμψειε ἀπολιπόντι τοὺς συμμάχϐς". ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε, καὶ πέμπει ἐπὶ τὴν νέα [g] τὴν Ἀδειμάντϐ, τάλαντα ἀργυρίϐ τρία· ὗτοί τε δὴ [h] πληγέντες δώροισι, ἀναπεπεισμένοι ἔσαν, καὶ τοῖσι [i] Εὐβοέεσι ἐκεχάριστο·

a Ἐβούλευον iid. *Plut.* Malign. p. 867. B. haec vellicat. *b* Deſit *Arch. V.* *c* Ἑωϋτοῦ *Paſſ. Vind.*, perbene: olim ἑωϋτῷ. *d* Ἀδάμαντος *Arch. Valla*; in *Steph.* ora Ἀδείματος, utrumque prave: mox Κορινθίων στρατ. *Brit.* *e* Duo iſta abſunt *Arch. V.* Sequens verbum attigit *Euſtath.* ad Hom. pag. 416, 34. *f* Ἀποπλώσεσθαι *Arch. V.*, in aliis ἀποπλεύσεσθαι, etiam *Suidae*, exſcribenti in Ἤσπαιρεν. *g* *Med. Paſſ. Ask. Arch.*, antea τοῦ. *h* Πάντες ora *Steph. Brit. Paſſ. Ask.* et tres *Paris.* *i* Εὐβοεῦσι *Arch. V. Paſſ.*

45. Δρησμὸν ἐβουλεύοντο] Schedarum ἐβούλευον redibit C. 18. 97. 100. Vulgatum agnoſcit *Plutarchus*, ipſique Euboeenſes in proximis. Veriſſima *Thomae Magiſtri* obſervatio est, οἰκέτας non tantum *mancipia*, uti *Gronov.* maluit, ſed omnes *domeſticos*, ſic *Valla*, ſive πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ, ipsamque adeo uxorem et liberos deſignare. Plataeënſes πρὸς ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων, non ſervorum duntaxat, ſed uxorum liberorumque C. 44. Hinc C. 106. τοὺς οἰκετέας Scriptor τὰ τέκνα καὶ γυναῖκα explicat ipse. Iunge C. 142. et 144.

45. Καταῤῥωδήσαντες, δρησμὸν ἐ.] Haec et quae ſequuntur de xxx. talentis, in iſta turbatione rerum forſan excuſanda, viris tamen Graecorum principibus non valde honorifica, minime miror diſplicuiſſe *Plutarcho* T. II. p. 867. B. Si vera ſunt, ut eſſe videntur, veracis hiſtorici laudem meretur *Herod.*; veriſimillima reddit aliunde nota viri maximi Themiſtoclis avaritia, quae ſumma ſaepius ingenia dedecorat. Eadem enarrans in Themiſtocle *Plutarch.* T. I. p. 115., Πελάγοντα nobis commemorat, qui pecuniam ex Euboea detulerit ad Themiſtoclem. *Ariſtides* in Themiſt. T. III. p. 313., τὸν Εὐρυβιάδην, inquit, ὡς οὐκ ἔπειθε λέγων, ἐπρίατο· in *Scholio*, quod *Iebbius* edidit T. II. p. 190. abſurde vox τριάκοντα bis ponitur, ſecundo loco omittenda, ut recte deest in Cod. Clar. *Burmann.* in quo plura proſtant huc pertinentia. VALCKEN.

56. Ὡς παρ᾽ ἑωϋτοῦ δῆθεν διδοὺς] Firmant *D'Orvillii* ad *Charit.* L. VI, 1. ſuſpicionem ſchedae. Superius L. II, 129. Mycerinum poſuit παρ᾽ ἑωϋτοῦ διδόντα ἄλλα· *de ſuo alia donantem*, et L. VII, 29. τὰς τετρακοσίας μυριάδας —— ἀποπλήσω παρ᾽ ἐμεωϋτοῦ, *de meo aere.* Culte *Ariſtides* T. II. p. 190. καὶ τὸν Εὐρυβιάδην, ὡς οὐκ ἔπειθε λέγων, Themiſtocles, ἐπρίατο, ubi ſcholia nonnulla bene, in numeris turpiter prava, quibus hinc facilis medicina. Inſequens ἤσπαιρε μοῦνος diſtrahit interpretes; *Euſtath.* ita, Ἡρόδοτος δέ που καὶ τὸ θερμότερον σπεύδειν καὶ οἷον ἀνασκιρτᾷν καὶ πάνυ προθυμεῖσθαι, ἀσπαίρειν ἔφη. *Vallae* placuit *reluctandi* ſignificatus, fortasſe ob Homereum Ἤσπαιρ᾽, ὡς ὅτε βοῦς ——: *Portus* vertit *palpitabat* prae metu: quem quidem ob memoratum antea Graecorum metum, et Adimanti deiectum ingenium C. 94., recte ſenſiſſe opinor. Si *Euſtath.* ſequare, promtus ad fugam Adimanti animus intelligendus erit. Vide *Porphyrii* ad Il. N, 443. ſcholia, a Cl. *Valckenario* edita.

58. Ἤσπαιρε μοῦνος] *Solus reluctabatur*, optime vertit *Valla*: aliis uſitato more poſuerat Noſter ἤσπαιρον IX, cap. 119. De uſu, quo hic ponitur, rariſſimo Grammatici plerique ſilent. *Suidae* ſatis erat in Ἔσπαιρεν excitaſſe Herodotea: quum olim in excerpendo vocem φάμενος omiſiſſet, abſurdam nobis dedit *Euſtathius* interpretationem in Il. Γ. p. 316, 4., Ἡρόδοτος, ait, καὶ τὸ θερμότερον σπεύδειν καὶ οἷον ἀνασκιρτᾷν, καὶ πάνυ προθυμεῖσθαι Ἀσπαίρειν ἔφη εἰπὼν, Ἀδείμαντος ἤσπαιρε μόνος ἀποπλεύσεσθαι. Cupiebat ille quidem Iſthmum verſus abire; ſed et, dum ceterarum gentium duces parati erant morem gerere Themiſtocli et Eurybiadi, unus omnium Adimantus iuxta *Herodoti* adhuc *obluctabatur*, ἤσπαιρε μοῦνος. Nihil est in *Heſychii* interpretamentis, quod huc pertineat; in quo idcirco miror legi Ἤσκαιρεν, ἐσκίρτα· quod non videtur uſu fuiſſe receptum Ἀσκαίρειν· in primis tamen Scaligeran. p. 11. *T. Faber*, σκαίρειν, ait, *et* ἀσκαίρειν *itidem dicuntur, ut* ἀσπαίρειν *et* σπαίρειν· ſed verius *Porphyrius* in *Hom.* Cod. MS. ad Il. N. ẏ. 443. de verbis agens Σπαίρειν et Σκαίρειν, prius etiam ſcribi tradit μετὰ τοῦ α κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν· τὸ δὲ Σκαίρειν οὐκέτι μετὰ τοῦ α. ut σπαρίζειν et ἀσπαρίζειν, ſic uſu viguerunt σκαρίζειν et ἀσκαρίζειν. —— Ad *Herodoti* locum aptiora videbuntur iſta *Plutarchi* T. II. p. 327. C. ἐπὶ τοῖς Φιλιππικοῖς πολέμοις ἐπέσπαιρεν ἡ Ἑλλάς· ſic leviter emendata, ἔτι ἔσπαιρεν ἡ Ἑλλὰς, *moribunda velut Graeciae libertas pedes adhuc iactabat et obluctabatur morti.* Ἀσπαίρειν veteres, et Atticiſtae ſcribebant recentiores; Σπαίρειν *Plutarchus* aliique iſtiusmodi Scriptores: egregie *Diodorum* correxit *L. Rhodomann.* 1, p. 190, 40. ſed non ἀσπαιρόντων, at σπαιρόντων efformare debuerat ex ἐπαιρόντων· ut recte ἐφάλλωνται in σφάλλωνται mutavit p. 192, 99. In *Stobaeo Gesneri* p. 593, 28., *Iunco* ſenex *titubans* non ἐφαλλόμενος; verum dici debuit σφαλλόμενος· apud eumdem p. 147, 33. pro ὡς τὸ μ. δ. ſi leniter emendetur ᾤετο μὲν δεῖν, clara erit *Themiſtii* ſententia: in *Critonis* apud eumdem fragmento p. 43, 52., ἐπῳδὰς καὶ παιδείας, attentus mecum corriget in σπουδὰς καὶ παιδιὰς, *ſeria et iocos.* In *Stobaeo* huius quoque generis plura ſuperſunt; et vix ullus est Scriptor antiquus, ne ſacris quidem exceptis, in quo hoc vitium ab accuratis Criticis non fuerit detectum, ortum ex ſimilitudine literarum C. et Є. VALCKEN.

65. Οὗτοί τε δὴ πληγέντες] Venerunt πάντες ex librariorum, quibus vulgatum durius viſum, ingenio. Alia mens *Pet. Victorio* Var. Lect. III, 22. Illuſtraturus enim Catullianum, *Non ſi illam rarae labefactas munere veſtis*, Herodoteis perconmode locum dedit. Addebam, quod propius est, ex *Themiſtii* Or. II. p. 26. A. ὁ μέν γε ἐπειδὴ τοῖς πεντήκοντα ἅμα ταλάντοις οὐκ ΕΤΡΩΣΕ οὐδ᾽ ἔκαμψε τὸν Καλχηδόνιον Ξενοκράτην· *hic enim postquam quinquaginta ſimul talentis nec vulneravit*

ριστο· αὐτός τε ὁ Θεμιστοκλέης [a] ἐκέρδηνε, ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων· ἀλλ' ἠπιστέατο οἱ μεταλαβόντες τουτέων τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ [b] τὰ χρήματα. Οὕτω δὴ κατέμεινάν τε ἐν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ἐναυμάχησαν. ἐγένετο
462 δὲ ὧδε· ἐπεί τε δὴ ἐς τὰς Ἀφέτας περὶ δείλην πρωΐην γενομένην [c] ἀπίκατο οἱ βάρβαροι, πυθόμενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ναυλοχέειν νέας Ἑλληνίδας [d] ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, πρόθυμοι ἔσαν ἐπιχειρέειν, εἴ κως ἕλοιεν αὐτάς. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἀντίης [e] προσπλώειν οὔκω σφι ἐδόκεε, τῶνδε εἵνεκα· μή [f] κως ἰδόντες οἱ Ἕλληνες προσπλώοντας, ἐς φυγὴν ὁρμήσειαν, φεύγοντάς τε εὐφρόνη [g] καταλαμβάνῃ, καὶ ἔμελλον δῆθεν ἐκφεύξεσθαι. ἔδει δὲ μηδὲ πυρφόρον, τῷ ἐκείνων [h] λόγῳ, ἐκφυγόντα περιγενέσθαι. Πρὸς ταῦτα ὦν τάδε ἐμηχανέοντο· τῶν νεῶν ἁπασέων ἀποκρίναντες διηκοσίας, περιέπεμπον ἔξωθεν Σκιάθου, ὡς ἂν μὴ [i] ὀφθείησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλώουσαι Εὔβοιαν, κατά τε Καφηρέα, καὶ [k] περὶ Γεραιστὸν, ἐς τὸν Εὔριπον, ἵνα δὴ περιλάβοιεν. οἱ [l] μὲν, ταύτῃ ἀπικόμενοι, καὶ φράξαντες αὐτέων τὴν ὀπίσω φέρουσαν ὁδὸν, σφεῖς δὲ ἐπισπόμενοι ἐξ ἐναντίης. Ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀπέπεμπον τῶν νεῶν τὰς ταχθείσας· αὐτοὶ οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἐπιθήσεσθαι, οὐδὲ πρότερον ἢ τὸ σύνθημά σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ τῶν [m] περιπλωόντων, ὡς ἡκόντων. ταύτας μὲν δὴ περιέπεμπον. τῶν δὲ λοιπέων νεῶν [n] ἐν τῇσι Ἀφέτῃσι ἐποιεῦντο [o] τὸν ἀριθμόν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο τῶν νεῶν, ἦν γὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τούτῳ Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης τῶν τότε ἀνθρώπων ἄριστος· ὃς καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένῃ, πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων [p] τοῖσι Πέρσῃσι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβάλετο· οὗτος ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον [q] αὐτομολήσειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε, ὡς τότε. ὅτεω μὲν δὴ

et ipse Themistocles lucratus est et clam reliqua tenuit: sed qui partem illius acceperant, putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse. Ita in Eu- 6
bœa perstitere, ac prœlium mari fecere, quod ita gestum est. Barbari ad Aphetas circa diluculum progressi, quum etiam ante audivissent paucas Græcas naves ad Artemisium stationem habere, tunc autem ipsi cernentes cupidine tenebantur aggrediendi, si forte eas interciperent. Ceterum ex adverso invadendum ideo non videbatur, ne Græci, conspectis ipsis obviam tendentibus, fugam capesserent, noxque fugientes exciperet, atque ita eventurum esset, ut hi scilicet effugerent; at illorum, prout iactabant Persæ, ne ignifer quidem evadere debebat. Igitur ad eam 7
rem hoc sunt machinati: Ducentas ex omnibus navibus delectas extra Sciathum circummittunt, ne circumvehentes Eubœam ab hoste cernerentur prope Capharea et circa Geræstum ad Euripum, ut sic circumdarent, illi quidem huc tendentes, et viam quæ retro ferebat obsepientes; ipsi vero ex adverso ingruentes. Hoc capto consilio quas constituerant naves miserunt, non habentes in animo ipsi eo die Græcos adoriri, nec priusquam signum ab illis, qui circumvehebantur, ederetur iam de suo adventu. His circummissis navibus, reliquarum apud Aphetas numerum inibant. In quibus recensendis dum occu- 8
pati sunt, Scyllias quidam Scionæus, qui iisdem in castris erat, omnium eius tempestatis hominum optimus urinator, qui etiam in naufragio ad Pelium facto multam pecuniam Persis servavit, multa et sibi lucratus est. Hic Scyllias iampridem in animo habuerat ad Græ-
1 cos transire, sed quum ad eam diem non fuisset nactus occasionem, tunc ad Græcos trans-

a Ἐκέρδανεν *Arch. Vind.* *b* Omittuntur haec duo ab *Arch.* *c* *Med. Pass. Arch. Ask. Vind.*, alii ἀπικέατο, quod saepe alibi. *d* Ὀλίγον *Arch.*, quatuor seqq. negligens. *e* Προσπλέειν *Med.* ubique hoc libro, et passim *Ask. Pass.* *f* Deest *Arch. V.* *g* *Med. Pass. Ask.*, καταλάβοι *Paris. A. B. Ald.*, καταλάβῃ *Arch. Vind.*, καταλαμβάνει *Brit.* *h* Λόχῳ *Arch. Valla.* *i* Ὀφθέωσι *Paris. B. Arch. V. Ald.*, ex *Med. Pass. Ask. Brit. Paris. A.* vulgatum: mihi vetus non displicet, quippe Ionicum. Superius περιέπεμψαν ἔξω Σκ. *Arch. Vind.*, mox vero iid. περιπλώουσαι, vulgo περιπλέουσαι. *k* Abest περὶ *Arch.*, qui et Γερεστὸν, ut *Valla*: abesse περὶ potest. *l* Μὲν δὴ id. *Vind.*, nec male. *m* Περιπλωόντων *Arch. V.*, quos sequor. *n* Ἐπὶ τῇσι *Arch. V.*, et νηῶν, uti hoc solent libro plerumque. *o* Desit *Pass.*, ceterum δύτης hinc in *Polluce* VII, 137. *p* Τῇσι *Arch.* absurde: tum περιεβάλλετο. *q* Octo seqq. desunt *Arch.*

ravit neque inflexit Chalcedonium Xenocratem. Erat enim similis, quamquam asperioris, translationis; nec factum muto.

80. Μηδὲ πυρφόρον] Prima, quod quidem reminiscor, dictionis, in proverbii habitum deinceps conversae, mentio. Talem πυρφόρον in Spartanorum militia atque expeditionibus, et quae ab eo agenda, accurate *Xenophon* de Rep. Lacedaem. p. 688. descripsit. Qui quidem πυρφόρος, etsi Graeciae more sacrosanctus, si belli furore una cum aliis occidione periret, ne cladis quidem nuncium, μηδὲ ἄγγελον διασωθῆναι *Diodor.* XI, 23., superfuisse, fatebantur. Non male de eo Critici ad *Euripid.* Phoenisf. v. 1386., ubi a *Valckenario* advocatis paroemiae explanatoribus adiungi Scholiastes poterit ad *Gregor. Naz.* Stel. II. p. 92. Iam quod vir Celeb. de *Medic.* monet, πλέειν eum haec parte et περιπλέειν scribere, eadem aliis consuetudo. Contra *Arcb.* et *Vind.*, Ionismi hac et sequente Musa tenaciores, πλώειν, etiam in conpositis, probant: eorum vestigia premam.

96. Σκυλλίης Σκιωναῖος] Laurentius *Scyllias quidam Sicyonius*, deceptus praviore libri sui scriptura, quae in Codd. obvia saepe. Vide ad *Diodor.* XII, 72. et infra C. 128. Urinator ille *Pausaniae* et *Plinio* Σκύλλις, *Scyllis*, Poëtae *Apollonio* Σκύλλος Anthol. L. I, 96., sed de *Brodaei* coniectura Σκύλλις. In *Athenaeo* tamen L. VII. p. 296. F. *Hydne*, quae *Pausaniae* Cyana, Σκύλλου τοῦ Σκιωναίου filia. Plura de eo post *Brodaei* diligentem curam *Kuhnius* ad *Polluc.* VII, 137.

96. Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης] Qui *urinantur*, *Corporaque immergunt undis*, —— *Exportantque maris praedas, et rapta profundo Naufragia*, *Manilio* V, ℣. 432., Atticis potius dicuntur iuxta *Poll.* VII, 137., κολυμβηταὶ, δυόμενοι· ὁ γὰρ Δύτης, ait, εὐτελές· εἴρηκε δ' αὐτὸ Ἡρόδοτος ἐπὶ τοῦ Σκυλλίου· legitur ibi de Scyllia Scionaeo docta *I. Kuhnii* nota: *Pollucis* verba bene iam tractaverat *Salmas.* in *Solin.* p. 1146. Artis ille suae peritissimus Scyllias filiam *Cyanen* eamdem docuit: *Pausan.* x. p. 842., ὁ Σκιωναῖος Σκύλλις — καταδῦναι καὶ ἐς τὰ βαθύτατα θαλάσσης πάσης ἔχει φήμην· ἐδιδάξατο δὲ Κυάναν τὴν θυγατέρα δύεσθαι· imo vero filiam pater οὐκ ἐδιδάξατο τὴν τέχνην, ἀλλ' ἐδίδαξεν αὐτός. Una tantum omissa litera turpiter deformatum puellae nomen suo nitori restituetur, si pro ΤΔΝΗϹ scribatur ΚΤΑΝΗϹ in his *Athenaei* VII. p. 296. F. Αἰσχρίων ὁ Σάμιος ἔν τινι τῶν ἰάμβων Κυάνης φησὶ τῆς Σκύλλου τοῦ Σκιωναίου κατακολυμβητοῦ θυγατρὸς τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ἐρασθῆναι· non sane mirum si puellam Deus amaverit vetulus in mare se demergentem, qui iuvenis olim fuerat κολυμβητὴς, ἐν τούτῳ ὑπερφέρων πάντων κολυμβητῶν, ut scribit *Palaeph.* π. Ἀ. C. 28. In *Anthol.* I, 69., ep. I., Σκύλλις pro Σκύλλος scribendum putabat *Io. Brodaeus*; sequor ego *Io. Kuhnii* iudicium, in talibus etiam exercitati. VALCKEN.

2. Οὐ γάρ οἱ παρέσχε] Enotatum a *Galeo* ex codice *Eton.*

transfugit. Sed incertum quonam modo il-
linc transierit: demiror tamen si vera sunt
quæ referuntur. Fama est enim, quum
ex Aphetis mare subiisset, non prius e-
mersisse quam ad Artemisium pervenit, o-
ctoginta ferme illa stadia per mare emen-
sus. De hoc viro et alia memorantur, par-
tim mendaciis similia, partim vera: de
quo mihi ea probatur opinio, eum navi-
gio ad Artemisium pervenisse. Is ubi eo
pervenit, duces certiores fecit et naufra-
gii facti et navium ad circumeundam Eu-
9 bœam dimissarum. Hoc Græci audito in-
ter se colloquuti sunt: et quum multæ es-
sent sententiæ, illa evicit, ut eum diem
illic maneretur et in statione perstaretur;
dehinc media nocte præterita proficisceren-
tur, et classi hostium quæ circumageretur
occurrerent. Post, ubi nemo se ex adver-
so fert, observato diei crepusculo ipsi fe-
runtur in barbaros, animo experiundæ for-
tunæ cum in pugnando, tum in perrum-
10 pendo. Quos Xerxiani milites ducesque
paucis cum navibus venientes in se conspi-
cati, magnæ hoc illis dementiæ dantes, et
ipsi naves educunt, sperantes facile se il-
los ire interceptum: merito sane id spe-
rantes, quod viderent paucas Græcorum
naves, suas vero multo plures atque ve-
lociores: itaque præ contemptu illos in
medio concludunt. Ex Ionibus tamen il-
li, qui Græcis bene volebant, inviti mi-
litabant, magnæ calamitatis loco ducen-
tes quod viderent circumveniri illos, quo-
rum neminem animadverterent esse re-
diturum: adeo infirmæ res Græcorum es-
se illis videbantur. At ii, quibus id
quod fiebat voluptati erat, pro se
quisque adnitebatur, ut ipse primus a-
liqua navi Atheniensium capta, dona ab
rege acciperet. Nam apud exercitum plu-
rimus erat per hos de Atheniensibus sermo
at-

δὴ τρόπῳ τὸ ἐνθεῦτεν ἔτι ἀπίκετο ἐς τοὺς Ἕλληνας,
οὐκ ἔχω [a] εἶπαι ἀτρεκέως· θωϋμάζω δὲ εἰ τὰ λεγό-
μενά ἐστι ἀληθέα. λέγεται γὰρ [b] ὡς ἐξ Ἀφετέων δὺς
ἐς τὴν θάλασσαν, οὐ πρότερον ἀνέσχε πρὶν ἢ ἀπίκετο
ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, σταδίους μάλιστά κῃ [c] τούτους ἐς
ὀγδώκοντα διὰ τῆς θαλάσσης διεξελθών. λέγεται μέν
νυν καὶ ἄλλα ψευδέσι [d] εἴκελα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου·
τὰ δὲ μετεξέτερα, ἀληθέα. περὶ μέντοι τούτου γνώ-
μη μοι ἀποδεδέχθω, πλοίῳ μιν ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸ
Ἀρτεμίσιον. ὡς δὲ ἀπίκετο, αὐτίκα [e] ἐσήμηνε τοῖ-
σι στρατηγοῖσι τήν τε ναυηγίην, ὡς γένοιτο, καὶ τὰς
περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ Εὔβοιαν. Τοῦτο δὲ
ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, λόγον σφι αὐτοῖσι ἐδίδοσαν·
πολλῶν δὲ λεχθέντων, ἐνίκα, τὴν ἡμέρην ἐκείνην αὐ-
τοῦ μείναντάς τε καὶ αὐλισθέντας, μετέπειτα νύκτα
μέσην παρέντας, πορεύεσθαι, καὶ ἀπαντᾶν τῇσι 463
[f] περιπλωούσῃσι τῶν νηῶν. μετὰ δὲ τοῦτο, ὡς οὐδείς
σφι ἐπέπλωε, δείλην ὀψίην γινομένην τῆς ἡμέρης
[g] φυλάξαντες, αὐτοὶ ἐπανέπλωον ἐπὶ τοὺς βαρβά-
ρους, ἀπόπειραν αὐτέων ποιήσασθαι βουλόμενοι τῆς τε
μάχης καὶ τοῦ [h] διεκπλόου. Ὁρέοντες δέ σφεας οἵ
τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπι-
πλώοντας νηυσὶ ὀλίγῃσι, πάγχυ σφι μανίην ἐπενεί-
καντες, [i] ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπίσαντές
σφεας εὐπετέως αἱρήσειν· [k] οἰκότα κάρτα ἐλπίσαν-
τες. τὰς μέν γε τῶν Ἑλλήνων ὁρέοντες ὀλίγας νέας,
τὰς δὲ ἑωυτῶν, πλήθεΐ τε [l] πολλαπλησίας, καὶ
ἄμεινον [m] πλωούσας, καταφρονήσαντες ταῦτα, ἐκυ-
κλοῦντο [n] αὐτοὺς ἐς μέσον. ὅσοι μέν νυν τῶν Ἰώνων
ἔσαν εὔνοοι τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντές τε ἐστρατεύοντο,
συμφορήν τε ἐποιεῦντο μεγάλην, ὁρέοντες περιεχομέ-
νους αὐτοὺς, καὶ ἐπιστάμενοι ὡς οὐδεὶς [o] αὐτέων ἀπο-
νοστήσει· οὕτω ἀσθενέα σφι ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων πρήγματα. ὅσοισι δὲ καὶ ἡδομένοισι ἦν τὸ γι-
νόμενον, ἅμιλλαν ἐποιεῦντο ὅκως [p] αὐτὸς ἕκαστος
πρῶτος νέα Ἀττικὴν ἑλὼν, [q] δῶρα παρὰ βασιλῆος
λάμψηται. Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖσι λόγος ἦν πλεῖ-
στος

a Εἶπειν *Pass. Ask.* *b* Ὡς omittit *Arch.* et *Vind.*, qui mox ἀνέχειν πρινή. *c* Desunt haec duo *Arch. V.* *d* Ἴκελα *Arch.*, in ora *Steph.* ὅμοια ex scholio. *e* Ἐσήμαινε *Arch. Vind.* *f* Περιπλωούσῃσι *Arch. V.*, περιπλεούσῃσι alii. Sed temperabo in his enotandis. *g* *Suidas* excerpsit in Voc. *h* Διεκπλώου *Arch.* *i* Ἀνήγαγον *Vind.* et νῆας semper. *k* Οἰκότα *Arch.* et *Ald.*, εἰκότα antea. *l* *Med. Pass. Ask.*, ceteri πολλαπλασίας. *m* Πλωούσας *Arch. Vind.*, πλεούσας *Ask. Pass.*, πλωεύσας *Ald.* &c. *n* Αὐτὰς omittit *Arch.*, αὐτοὺς ora *Steph. Vind. Pass. Ask. Brit. Valla*, vere: alii αὐτάς. *o* Σφιν ἀπονοστήσειν *Arch.* *p* *Med. Arch. Pass. Vind.*, olim αὐτέων ex *Aldo* et aliis, perperam. Vid. L. III, 82. *q* Παρὰ βασ. δῶρα *Arch. Pass. Ask.*, in *Pass.* λαίψηται.

Eton. ἀλλ' οὔπω καιρὸς παρέσχε, scholion redolet. Non ita Noster. Ecce tibi L. IV, 140. παρεῖχε ἄν σφι, *licuisset illis*, et huius libri C. 30. *Portum* consule et supra L. V, 49. Quae de urinatore in proximis disputantur, nemo temere inprobaverit.

2. Οὐ γάρ οἱ παρέσχε] Herodoteum hoc *Porti* satis adfirmabunt collectanea, si vel plures darent Codd. quam praebet *Galeus* ex *Eton.* lectionem. —— Paulo post rectum est εἴκελα. —— In fine cap. Scyllias ἐσήμηνε τοῖσι στρατηγοῖσι τήν τε ναυηγίην, ὡς γένοιτο, καὶ τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ Εὔβοιαν. In his pro ναυηγίην *Reiskius* ναυμαχίην putabat legendum, ut Scyllias *praelium navale imminere* indicaverit: hoc illi iam noverant, simul atque indicasset τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν· ego ναυηγίην omnino retinendum arbitror. Persicae classis naufragium Graecis quidem significaverant speculatores secundum VII, c. 192. sed quantum hac Persae tempestate perdidissent unus omnium optime noverat Scyllias, quo tum urinatore fuerant usi ad pretiosa quaedam recuperanda: Scyllias itaque, praeter id quod instabat, Graecis etiam ἐσήμηνε τὴν ναυηγίην ὅση ἐγένετο· *quantum fuisset illud naufragium.* Sic libenter vulgata corrigerem: *Sophocleum* est: Ὁρᾷς Ὀδυσσεῦ τὴν θεῶν ἰσχὺν ὅση. VALCKEN.

22. Ἀπόπειραν αὐτέων ποιήσασθαι] Nihil aliud ac ἀποπειρᾶσθαι αὐτέων, quod, cum tentamenti gratia quid agitur, Nostri more frequens *Procopio Menandroque*. Neque discrepat multum ἀνάπειραν et διάπειραν ποιεῖσθαι, quoties periculum fit peritiae nautarum militumque ante pugnam, apud *Polybium* et *Diodorum*, ad cuius L. XIII, 8. exemplorum est affatim.

30. Πλωούσας] Vetus πλωεύσας de sententia *Porti* Ionum habet formam ex πλωέω, cuius nullum novit simile. Contra ἄριστα πλωούσας Scriptor probavit C. 22. et 42. Proximum καταφρονήσαντες ταῦτα innuere non adeo contemtum, sed considerationem videtur: etsi enim aspernatio haud afuerit, consilium Persarum spectandum est. Καταφρονεῖν gemina potestate animadvertimus L. I, 66., gavisum vero laxiore apud Ionas usu, etiam citra contemtum, *Hippocratis* haec Morb. Sacr. p. 309. de somniante declarabunt: ὁκόταν δὲ ἐπέγρηται καὶ ΚΑΤΑΦΡΟΝΗΣΗι, καὶ τὸ αἷμα πάλιν ἀποσκεδασθῇ εἰς τὰς φλέβας τὰς προειρημένας, πέπαυται· *ubi vero evigilaverit et mentis usum receperit* ——, a qua quidem notione ad opinionem et considerationem brevissimus est transitus. Plura ex Medicorum patre *Foësius.* Mox ἐκυκλοῦντο αὐτοὺς ob Codd. imperium elegi.

30. Ἐκυκλοῦντο αὐτὰς ἐς μ.] Αὐτοὺς, quod in *marg.* posuit *Steph.* merito probavit in Thes. L. G. II, pag. 504. D. Sed quia legitur infra c. 16., ἐκυκλεύοντο ὡς περιλάβοιεν αὐτοὺς, quod me iudice defendi nequit, et hic et illic scribi malim ἐκυκλεῦντο· quia hanc Noster adamavit scribendi formam in talibus etiam, quae Iones aliter vulgo pronunciabant, φείδου, *parce*, scribitur et φείδευ· sed *parcum*, τὸν φειδόμενον *Eusebius Stobaei* mihi dixisse videtur φειδεύμενον· sic vulgatur Tit. X. p. 130, 30., οἱ πλεῦνες τῶν ἀνθρώπων παρὰ λόγον φι-
λεύ-

Navale prœlium inter Perſas et Græcos, nocte diremptum. Poſtremi tamen fuere feliciores, Lycomede primo navem hoſtilem capiente, capto Philaone, Antidoro Lemnio ad Græcos transfuga.

στος ἀνὰ τὰ στρατόπεδα. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν, [a] ἀντίπρωροι τοῖσι βαρβάροισι γινόμενοι, ἐς τὸ μέσον τὰς πρύμνας συνήγαγον· δεύτερα δὲ σημήναντος, ἔργου εἴχοντο ἐν ὀλίγῳ περ [b] ἀπολαμφθέντες, καὶ κατὰ στόμα. ἐνθαῦτα τριήκοντα νέας αἱρέουσι [c] τῶν βαρβάρων, καὶ τὸν Γόργου τοῦ Σαλαμινίων βασιλῆος ἀδελφεὸν Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγιμον ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ [d] ἄνδρα. πρῶτος δὲ Ἑλλήνων νέα τῶν πολεμίων εἷλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος Λυκομήδης [e] Αἰσχρέου, καὶ τὸ ἀριστήιον ἔλαβε οὗτος. τοὺς δ᾽ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἑτεραλκέως ἀγωνιζομένους νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε. οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλωον, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Ἀφέτας, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Λήμνιος, μοῦνος τῶν σὺν βασιλέϊ Ἑλλήνων ἐόντων, αὐτομολέει ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦτο τὸ ἔργον, ἔδοσαν [f] αὐτῷ χῶρον ἐν Σαλαμῖνι. Ὡς δὲ εὐφρόνη ἐγεγόνεε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον θέρος, [g] ἐγίνετο δὲ ὕδωρ τε ἄπλετον διὰ πάσης τῆς νυκτὸς, καὶ [h] βρονταὶ σκληραὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ ναυήγια [i] ἐξεφορέοντο ἐς τὰς Ἀφέτας· καὶ περί τε τὰς πρώρας τῶν νεῶν εἰλέοντο, καὶ ἐτάρασσον τοὺς [k] ταρσοὺς τῶν κωπέων· οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτῃ ἀκούοντες 464 ταῦτα, ἐς φόβον [l] κατιστέατο, ἐλπίζοντες πάγχυ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα κακὰ ἧκον. πρὶν γὰρ ἢ [m] καὶ ἀναπνεῦσαί σφεας ἔκ τε τῆς ναυηγίης καὶ τοῦ χειμῶνος, τοῦ [n] γενομένου κατὰ Πήλιον, ὑπέλαβε ναυμαχίη [o] καρτερή· ἐκ δὲ τῆς ναυμαχίης, [p] ὄμβρος τε λάβρος, καὶ ῥεύματα ἰσχυρὰ [q] ἐς θάλασσαν ὡρμημένα,

atque reſpectus. Græci, ubi eis ſignum 11
datum est, primum converſis in barbaros proris, puppes in medium coëgerunt; deinde ſecundo ſigno dato, opus capesſunt, quanquam in exiguo ſpatio deprehenſi, et a fronte: mox triginta barbarorum naves capiunt, in quibus et Philaonem Cherſis filium, Gorgi Salaminiorum regis germanum, et in eo exercitu virum eximium. Græcorum autem primus navem hoſtium cepit vir Athenienſis Lycomedes AEſchreæ filius; idemque palmam rei bene geſtæ retulit. In hac pugna quum invicem nunc hi, nunc illi ſuperiores esſent, interventu noctis dirempti ſunt: et Græci quidem ad Artemiſium avecti, barbari vero ad Aphetas, multo maius opinione ſua certamen experti. In hoc prœlio, ſolus e Græcis, qui cum rege erant, Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit; quem Athenienſes ob eam rem loco in Salamine donarunt. Ubi nox ad- 12
fuit, erat autem anni tempus mediæ æſtatis, immenſa vis aquarum extitit per totam noctem, et dira tonitrua a Pelio. Cadavera quoque ac naufragia ad Aphetas efferebantur, et circa navium proras volvebantur, et remorum palmulas perturbabant. Hæc audientes qui illic erant milites, metu conſternabantur, credentes ſe esſe utique perituros, ut qui in tantum malorum devenisſent: quippe quos, antequam reſpirasſent e naufragio et tempeſtate, quæ ad Pelion extiterat, excepisſet atrox pugna navalis, ex pugna navali vehemens imber et validi in mare fluxus ruentes, ac dira tonitrua. Et

a Ἀντίπρωρα *Ask.*, porro γενόμ. id. *Pasſ.* *b* Ἀπολαιφθ. *Pasſ.* ex correctione. *c* Deſunt haec duo *Arch.* *d* Et hanc negligit vocem cum *Vind.* *e* Αἰσχραίου *Arch. V. Med. Pasſ. Ask.*, Αἰσχρέου ceteri cum *Aldo*, et verius. *f* Deſit *Arch. V.*, tum χώραν in priore, ſatis accommodate, uti inferius C. 85. Mox ὡς δὲ εὐφρ. iid. et *Med. Ask.*, a *Pasſ.* quatuor illa abſunt: antea ὡς εὐφρ. δ᾽ ἐγεγ. *g* Ἐγένετο *Arch.* *h* Σκληρ. βρονταὶ id. *Pasſ. Ask.* *i* Ἐξεφορέοντο *Arch. Vind.*, alii cum *Ald.* ἐξεφέροντο. *k* Citat *Suid.* in Ταρσός. *l* Κατεστέατο *Arch.* *m* Abest *Arch.*, ſtatim ἀναπλεῦσαι *Med.* a ſecunda manu. *n* Γινόμ. *Arch.* *o* Κρατερὴ *Vind.* *p* Ὄμβρος κρατερὸς id. *Arch.* ex gloſſa. Vid. *Rittersh.* ad *Oppiani* Cyneget. V, 139. *q* *Med. Pasſ. Ask. Arch. Vind. Brit. Valla*: optime; in aliis κατὰ θάλ.

λεύμενοι· corrige φειδεύμενοι· his enim φειδωλοῖς opponuntur περὶ τὰ δεῖ ἀναλίσκοντες. vid. *Diogen. Laërt.* V, 20. bis terve legitur in *Euſebianis* istis *Stobaei* ἀξιεῦσι, ut apud noſtrum praeter cetera δικαιεῦν. VALCKEN.

47. Πρῶτος — νέα εἷλε] Lycomedi hunc etiam honorem contribuit *Plutarch.* in Themiſt. p. 119. F. qui aliunde hauſit iſta, quaeque tradit de Athenienſibus Aminia et Soſicle, Xerxis fratrem Ariamenem, in ſuam navem inſilientem, in mare praecipitantibus: eorum alterum *Scholiaſta* quoque memorat *Ariſtidis* ined. ubi in Panathen. T. I. p. 244., navale praelium auſpicati πρῶτοι dicuntur Athenienſes; Σωκλῆς, inquit, πρῶτος, Ἀθηναῖος, ἐνέβαλε Περσικῇ νηΐ, καὶ ἐνεπάγη ὁ ἔμβολος· hic *Socles*; apud *Plut.* ſcribitur Σωσικλῆς. Corinthius contra *Soſicles Herodoto* V, c. 92., *Socles* dicitur ut *Plutarcho* T. II. p. 860. F. ſic in duobus *Herodoti* Codd. vid. huius Ed. P. 418. —— Ceterum patri Lycomedis nomen datur in Edd. *Herodoti* Αἰσχρέου· in *Med.* Cod. Αἰσχραίου· ſic in omnibus ſi forte Codd. ſcriberetur, omnibus Codd. uſus esſet Atticus anteponendus: Attica fuerunt nomina Χαιρέας, Δημέας, Ταυρέας, Αἰσχρέας. VALCKEN.

49. Λυκομήδης] *Plutarchum* Themiſt. p. 119. F. ſi audimus, Lycomedes navali ad Salaminem praelio primus hoſtilem navem intercepit, et captae παράσημα Apollini conſecravit. Sed non audio. Patrisne eius nomen Αἰσχρέας fuerit an Αἰσχραῖος, ex dialecto bene *Valckenarius* decernit.

50. Ἑτεραλκέως ἀγωνιζομένους] L. IX, c. 102., ἑτεραλκέα μάχην dixit, ut *Homerus* μάχης ἑτεραλκέα νίκην· quando victis virtus redibat in praecordia tum qui ſe putabant victores νίκην reportasſe dicuntur ἑτεραλκέα· veteres ſequuntur in hac voce Sophiſtae; praeter alios *AElianus* apud *Suidam* in Ἀρτιμώρητος· *AEliani* verba, quae illic leguntur, ni fallor, in libro περὶ προνοίας illa praecesſerant proxima, quae ſine auctoris nomine proſtant apud *Suid.* in v. Ἀπωλεύτων. Ex eodem opere *AEliani* perdito, praeter nota iam omnibus, fragmenta leguntur apud *Suid.* plurima; ex. gr. in Ἀλώμενος, ὁ δὲ Θεοσύλης &c. *Porti* turpis error corrigi debuerat a *Kuſtero*, ſcribique θεοσύλης, non *Theoſylas*, ſed *ſacrilegus*; qui ſic dicitur *AEliano* bis in V. H. et apud *Suidam* in Ἀνόστους, —— ὁ δὲ τοὺς θεοσύλας ἀπέκτεινε. VALCKEN.

60. Οἱ νεκροὶ καὶ τὰ ναυήγια] Πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν dixit *Homer.* Od. M. ℣. 67. *Homero* recentiores *fractae navis tabulas*, τὰς σανίδας vocant et ναυάγια. *Res naufragio demerſas* minus cogitate *H. Steph.* interpretatur *Vallae naufragia*; in ſummis undis *natantes tabulas* et eiectas ἐς τὰς Ἀφέτας, ſic vocantis more Latinorum Poëtarum. Cum Herodoteis comparanda ſunt *AEſchylea* in Pers. ℣. 421., ubi θάλασσα dicitur Ναυαγίων πλήθουσα καὶ φόνου βροτῶν· in eiusdem Agamemn. ℣. 668. pingitur ἀνθοῦν πέλαγος Αἰγαῖον νεκροῖς Ἀνδρῶν Ἀχαιῶν, ναυτικῶν τ᾽ ἐρειπίων, et *navium fragmentis*, ut recte *Stanlei.* Neutiquam abſurdi ſunt *Choerili* verſus apud *Athen.* XI. p. 464. B. [χερσὶν ὄλβον ἔχω] κύλικος τρύφος ἀμφὶς ἐαγὸς, Ἀνδρῶν δαιτυμόνων ναυάγιον (τὰ τῆς μέθης ναυάγια dixit *Clem. Alex.* Paed. II. p. 179, 29.) οἷά τε πολλὰ Πνεῦμα Διωνύσοιο πρὸς ὕβριος ἔκβαλεν ἀκτάς. Poſtrema ſic reſtituit G. *Canter.* N. Lect. IV, c. 5. locum illuſtrat *B. Martin.* V. Lect. III, c. 2. neuter ulcus attigit primi verſus; quod ſic perſanari putabam, ſi legeretur: Χερσὶν ἔχων κολοβοῦ κύλικος τρύφος· apud eumdem legitur *Athen.* VII. p. 230. F. πίνειν ἐκ κεραμέων κολοβῶν· alibi, κύπελλον ὦτα συντεθλασμένον· venuſtisſimus est *Virgilii* verſus: *Et gravis attrita pendebat cantharus anſa.* VALCKEN.

61. Ἐξεφορέοντο] Dialectus id ratum habet. Διαφορέεσθαι, προσφορέειν, ἐσφορέεσθαι, et eius modi alia ſaepe tractavimus. Ceterum τὰς Ἀφετὰς, ad *Steph. Byz.*, cui ὀξυτονεῖται, morem, hoc loco et deinceps *Arch.* exemplar, non item antea. At levius istud et ſaepe arbitrarium. Οἷα κακὰ luce ex *Valckenarii* ad Phoeniſſ. V. 1633. obſervatis adſpergi posſunt.

74. Τέ-

Et istis quidem huiusmodi nox contigit.
13 At iis quibus negocium datum erat, ut
Eubœam circumirent, eadem sane illa nox,
etiam multo atrocior erat: tanto quidem,
quanto maius est, quod eos dum in pelago
ferrentur invasit: adeo ut tristis exitus fue-
rit. Ut enim eos cursum tenentes tempe-
stas ac pluvia adorta est, quum essent ad
Cœla Eubœæ, ac flatu ferrentur, ignari
quo ferrentur, ad petras impingebantur.
Et omne a deo fiebat, quo Græcæ classi
par redderetur id navium Persicarum quod
supererat, nec multo plus foret. Atqui hi
14 quidem circa Eubœæ Cœla periere. Barba-
ri vero qui apud Aphetas erant, ubi ipsis
libentibus dies illuxit, naves tenebant tran-
quillas, satis habentes, quum male agerent,
quietem captare in præsens. At Græcis
auxilio tres et quinquaginta naves Atticæ
supervenere: quæ suo adventu illos corro-
boraverunt et simul nuncius allatus, eos
barbaros qui Eubœam circumvehebantur,
tempestate illa, quæ extiterat, cunctos inter-
iisse. Itaque Græci eadem observata hora
profecti, naves Cilissas invasere. Quas ubi
corrupere, et nox advenit, iterum se ad
15 Artemisium receperunt. Tertio die barba-
rorum duces, tum indigne ferentes naves
tam paucas ipsis insultare, tum a Xerxe
supplicium timentes, non expectarunt am-
plius, ut Græci priores pugnam capesse-
rent,

να, βρονταί τε σκληραί. καὶ τούτοισι μὲν τοιαύτη νὺξ ἐγίνετο. Τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτέων περιπλώειν Εὔβοιαν, ἡ αὐτή περ ἐοῦσα νὺξ, πολλὸν ἦν ἔτι ἀγριωτέρη, τοσούτῳ ὅσῳ ἐν πελάγεϊ φερομένοισι ἐπέπιπτε. [a] καὶ τὸ τέλος σφι ἐγένετο ἄχαρι· ὡς γὰρ δὴ πλώουσι αὐτοῖσι χειμών τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπεγίνετο, ἐοῦσι κατὰ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης, φερόμενοι τῷ πνεύματι, καὶ οὐκ εἰδότες τῇ [b] ἐφέροντο, ἐξέπιπτον [c] πρὸς τὰς πέτρας. ἐποιέετό τε πᾶν [d] ὑπὸ θεοῦ, ὅκως ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ [e] Περσικὸν, μηδὲ πολλῷ πλέον εἴη. οὗτοι μέν νυν περὶ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης διεφθείροντο. Οἱ δ' ἐν Ἀφέτῃσι βάρβαροι, ὥς σφι ἀσμένοισι ἡμέρη ἐπέλαμψε, [f] ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας· καί σφι ἀπεχρέετο κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίην ἄγειν ἐν τῷ παρεόντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι [g] ἐπεβώθεον νέες τρεῖς καὶ πεντήκοντα Ἀττικαί. αὗταί τε δή σφεας ἐπέῤῥωσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἅμα ἀγγελίη ἐλθοῦσα, ὡς τῶν βαρβάρων οἱ περιπλώοντες τὴν Εὔβοιαν πάντες εἴησαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τοῦ γενομένου χειμῶνος. Φυλάξαντες δὴ τὴν αὐτὴν ὥρην, πλώοντες ἐπέπεσον νηυσὶ Κιλίσσῃσι. ταύτας δὲ διαφθείραντες, ὡς εὐφρόνη ἐγένετο, ἀπέπλωον ὀπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρβάρων, νέας [h] οὕτω σφι ὀλίγας λυμαίνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξεω δειμαίνοντες, οὐκ ἀνέμειναν ἔτι τοὺς Ἕλληνας μάχης ἄρξαι, ἀλλὰ [i] παρακελευσάμενοι,

a Καὶ τέλος *Arch.*; spectavit ista *Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. 43., mox πλώουσι *Arch. Vind.* *b* Ἐξεφ. *Arch.* *c* Ἐς τὰς id. *Vind.* *d* Τοῦ θεοῦ *Med. Pass. Ask. V. Arch.*, τοῦ *Aldus* et ceteri non agnoscunt, neque requiritur. *e* Περιεὸν *Arch. Valla.* *f* Ἀτρέμα *Med. Pass. Ask.*, ἀτρέμας *Vind. Arch. Brit. Ald.* *g* Ἐπεβώθεον *Arch. Vind.*, prius erat ἐπεβοήθεον. *h* Οὕτω σφέας *Arch. V.* *i* Παρασκευασάμενοι iid. sed ob seqq. prave.

74. Τέλος σφι ἐγένετο ἄχαρι] Sine gravi causa *Longinum* ἄχαρι, quasi τηλικούτου πάθους ἀνοίκειον perstringere, *T. Faber* crebris sese exemplis ostensurum *Dionysio* illi adscripserat: ubi fecerit, an neglexerit, ignoro. Explorata tamen res. Ἄχαρις Nostro omne molestum et valde acerbum. Talis ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα VII, 290. et καὶ πιστότητα ἐνέδωκαν, ἄχαρι δὲ οὐδὲν ibid. C. 52., aliaque, abs Rever. *Pet. Horreo* Obs. ad Herodot. C. 9. congesta.

74. Τὸ τέλος σφι ἐγ. ἄχαρι] Lenissima voce quam dira possit ab Ionico more loquentibus calamitas designari proxima declarant: ἄχαρι sic saepius adhibetur *Herodoto* I, c. 38., c. 108. II, c. 141., hinc *Arriano*, aliisque: vid. *Diogen. Laërt.* I, 54. *Phalar.* Ep. 89. filiae cum patre concubitus ἄχαρι καὶ ἄθεσμον ἔργον dicitur *Antonin. Liber.* c. 34. ἄχαρις συμφορὴ παιδοκτόνος est in *Herod.* VII, c. 190. Miror adeo cur hoc in loco τὸ τέλος ἄχαρι, ut τηλικούτου πάθους ἀνοίκειον, notaverit *Longinus* π. Ὕ. XLIII. p. 222. Non nescio *Longinum* veterum vocabulis, quae potissimum spectat, sua saepe quaedam addidisse ad explendam sententiam; sed illic scribere non potuit, τοὺς περὶ τὸ ναυάγιον δρασσ. vel ἀρασσομένους ἐξεδέχετο τέλος ἄχαρι· cui satis erat notasse τὸ τέλος ἄχαρι. *Longini* observatis saepe sunt interiecta hominum otiosorum emblemata: de hoc loco videbimus quid sentiat Eruditiss. *Toupius*, cuius elegantissimi Critici *Longinum* et reliquas in *Suidam* emendationes cupide exspectamus.
VALCKEN.

78. Ὑπὸ θεοῦ, ὅκως &c.] Hinc *Diodori* XI, 13. ὥστε δοκεῖν ΤΟ ΘΕΙΟΝ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τοῦ ——. Ex *Arch.* enotatum τὸ περιεὸν, stare non potest, quippe legitimi corruptela. Κοῖλα τῆς Εὐβοίης *Coela* potius quam *cava Livii* exemplo dedi: *Est*, inquit L. XXXI, 41., *Sinus Euboicus*, *quem Coela vocant*, *suspectus nautis*, ubi *Dukerus* praeclare, et *Valckenarius* L. VI, 100.

78. Ἐποιέετό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ] Oblatum a Codd. reciperem, ἐποιέετό τε τὸ πᾶν ὑπὸ θεοῦ· nam qua sede posuit G. articulum non magis requiro, quam in istis I, c. 34., ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, similibusque. —— *Herodoti* hoc in loco sententiam expressit imitando *Diodor. Siculus*, tempestatem, quae Persarum naves fregit, providae quoque Dei, Graecis faventis, curae contribuens XI, c. 13. init. ὥστε δοκεῖν τὸ θεῖον ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν Ἑλλήνων, ἵνα, τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ταπεινωθέντος, ἀντίπαλος ἡ τῶν Ἑλλήνων δύναμις γένηται, καὶ πρὸς τὰς ναυμαχίας ἀξιόχρεως. Fecit id omne Deus iuxta *Herod.* ὅκως ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν· eleganter, ut solet, *Isocr.* ad Philipp. p. 90. B. πόλεις dixit ὡμαλισμένας ὑπὸ τῶν συμφορῶν· et collidendo ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, *Thucyd.* p. 539, 98. Quam hic dat *Herod.* rationem noverat Atticis potius ingeniis placituram, quam si superbiam dixisset Persicam ab arrogantiae humanae vindice sic castigatam depressamque; alias saepe memorans ultorem superborum Deum. Frequenter Noster ἀνθρώπινά μοι δοκεῖ ἁμαρτεῖν.
VALCKEN.

83. Ἀτρέμας τε εἶχον] Sive hoc seu aliorum ἀτρέμα adsciscatur, sententia eadem: malui pristinum, quod plerumque semper in his libris, uti mox C. 15. v. 19. &c. Conf. *Ezech. Spanhem.* ad Nub. *Aristoph.* v. 260. Restituto autem ἐπεβώθεον ob dicta C. I., nemo non favebit.

83. Ἀτρέμα τε εἶχον] Ex uno Codice non mutassem ante vulgatum: semel versu coactus ἔχ' ἀτρέμα scripsit *Homer.* quod tamen *Aristophani* aeque ac alterum ἔχ' ἀτρέμας usurpatur, aliisque. —— Initio seq. cap. lenissima mihi vera videtur Doctiss. *G. Koenii* correctio legentis δεινόν τε ποιησάμενοι· —— hoc poscere videtur sequens καὶ, alterum autem respuere ratio locutionis, e qua alibi etiam τὶ sustuli, facile natum e litera vicina π.
VALCKEN.

90. Τὴν αὐτὴν ὥρην] Laurentii *observata eadem hora* valde *L. Allatio*, ὥρης pro diei XII. parte usum priscis vindicanti, succurreret, si Latina sine inpedimento procederent. At quae *eadem illa hora?* utique illud tempus, quo Atticae naves auxiliatum accesserunt, nunciusque perditarum Persicarum. Non negabo, Graecis *Herodoti* aevo diei in XII. partes descriptionem in notitia fuisse: liquidum illud ex L. II, 109. Τὴν tamen ὥρην et τὴν αὐτὴν ὥρην de stato aut eodem tempore usurpat L. II, 2. VII, 19. Vise et *Is. Casaubonum* in *Athen.* I, I. p. 3.

94. Οὕτω σφι ὀλίγας λυμαίνεσθαι] Nihil ad nexum proderit, hoc an οὕτω σφέας probetur. Λυμαίνεσθαι utroque strui modo, *Gronov.* ad L. III, 16. et *Alberti* in Act. Apost. VIII, 3. ostenderunt. Id vero dubito, sitne vulgato τὰς αὐτὰς ταύτας ἡμέρας τάς τε ναυμ——

μενοι, κατὰ μέσον ἡμέρης [a] ἀνῆγον τὰς νέας. συνέπιπτε δὲ ὥστε ταῖς αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θάλασσαν περὶ τοῦ Εὐρίπου, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ [b] Λεωνίδεα, τὴν ἐσβολὴν φυλάσσειν. οἱ μὲν δὴ παρεκελεύοντο, ὅκως μὴ παρήσωσι ἐς τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους, οἱ δ' ὅκως τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα διαφθείραντες, τοῦ πόρου κρατήσωσι. Ὡς δὲ ταξάμενοι οἱ Ξέρξεω ἐπέπλωον, οἱ Ἕλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτεμισίῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν, [c] ἐκυκλέοντο ὡς περιλάβοιεν αὐτούς. ἐνθεῦτεν οἱ
465 Ἕλληνες ἐπανέπλωόν τε καὶ συνέμισγον. ἐν ταύτῃ τῇ [d] ναυμαχίῃ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι [e] ἐγένοντο. ὁ γὰρ Ξέρξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάθεός τε καὶ πλήθεος, αὐτὸς ὑπ' ἑωϋτοῦ ἔπιπτε, [f] ταρασσομενέων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτουσέων [g] περὶ ἀλλήλας· ὅμως μέντοι ἀντεῖχε, καὶ οὐκ εἶκε· δεινὸν γὰρ χρῆμα [h] ἐποιεῦντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τραπέσθαι. πολλαὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. [i] οὕτω δὲ ἀγωνιζόμενοι, διέστησαν χωρὶς ἑκάτεροι. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτέων ἠρίστευσαν· οἳ ἄλλα τε [k] μεγάλα ἔργα ἀπεδέξαντο, καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον Ἑλληνίδας πέντε. τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων [l] Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδεω· ὃς δαπάνην οἰκηΐην παρεχόμενος,

rent, sed cohortati sese naves circa meridiem eduxerunt. Contigit autem, ut per eosdem dies et hæc navalia prœlia et illa in Thermopylis terrestria gererentur. Erat autem omne certamen his in mari de Euripo, quemadmodum illis, qui cum Leonide erant, de transitu custodiendo: et Græci quidem sese adhortabantur, ne barbaros intrare Græciam sinerent; barbari vero, ut Græcorum copiis profligatis, transitu potirentur. Pro- 16
cedente autem Xerxianorum classe in aciem ordinata, dum Græci se apud Artemisium immotos tenerent, tunc eos barbari, ut comprehenderent, lunata classe circumdabant. Ibi Græci ex adverso prodeuntes conflixere. Qua in pugna pari marte pugnatum est: nam Xerxiana classis præ magnitudine et copia sua in se incidebat, perturbatis navibus et mutuo incursantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, a paucis navibus in fugam converti. Itaque multæ Græcorum naves interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum et naves et viri: atque ita dimicantes utrique ab alteris abs-
cessere. Hoc in prœlio Xerxianos inter 17
milites optimam AEgyptii navaverunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc, quod quinque Græcas naves cum viris omnibus cepere. E Græcis autem eo die præstantissimi extitere Athenienses, et inter Athenienses, Clinias Alcibiadis filius; qui do-

a Ἀνήγαγον iid., praeterea τὰς αὐτὰς ταύτας ἡμέρας τάς τε ναυμ. Arch., τὰς αὐτὰς ἡμέρας Vind. b Λεωνίδην Ask. c Ἐκυκλέοντο Arch., quod verius, nisi fuerit ἐκυκλεῦντο. Antea ἐκυκλεύοντο. d Μάχῃ Brit. e Ἐγίν. Pass. Ask. f Παρατασσομένῳ Pass. g Deest praepositio Arch. h Ἐποιεῦντο Ask. Pass., alii ἐποιέοντο. i Οὕτω τε Arch. V. k Ἔργα μεγ. Arch. Ask. Pass. l Κλεινίας Pass. Ask.

Codicis *Arch.* posterius. Negabit Scriptor, quippe L. VII, 151. Ἀργείους δὲ, τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον πέμψαντας καὶ τούτους —— consimilem in modum. Studium Graecorum in Euripi et Thermopylarum angustiis defendendis, et contrariam Persarum contentionem hinc *Diodorus* XI, 13. mutuatus est.

12. Αὐτὸς ὑπ' ἑωϋτοῦ ἔπιπτε] *Angustias enim Themistocles (inter Euboeam continentemque terram) quaesiverat, ne multitudine navium circumiretur*, quae neque illic explicari potuit: *C. Nepos* in Them. Ad seqq. comparandus est *Diodor. Siculus* XI, c. 13., iuxta quem ἀριστεῦσαι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ναυμαχίαις φασὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν Ἀθηναίους, παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις Σιδωνίους. In carmine *Pindarus* deperdito celebraverat τὸ καλὸν Ἀρτεμίσιον, ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαεννὰν κρηπῖδ' ἐλευθερίας· excitat ista *Plutarch.* T. II. p. 552. B. et alibi plus semel. Themistocles *Aristidis* T. III. p. 310. ad Artemisium δυοῖν ναυμαχίαιν δύο ἵστησι τρόπαια, —— ὥς φησι Πίνδαρος, κρηπῖδα τῆς ἐλευθερίας τοῖς Ἕλλησι βαλόμενος. VALCKEN.

13. Περιπιπτουσέων περὶ ἀλλήλας] Qui praepositionem insuper habuit *Arch.* scriba, ἀλλήλαις fortasse, non inmemor similium, quorum data quaedam L. I, 108., in Musis, maluit. Sed recte, ab ipso neglecta vox, in talibus adest; Exempla, si desiderentur, ex *Abreschii* Dil. Thucyd. L. VI, 33. sumi possunt.

24. Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδεω] Cliniam *Plut.* pr. Vit. Alcibiad. ἰδιοστόλῳ τριήρει ad Artemisium magna laude depugnasse itidem prodidit, et patrem quidem nobilissimi Alcibiadis, professione non absurda. Congruit temporum ratio. Supremum diem Alcibiades obiit Olymp. XCIV, 1. ap. *Diodorum* XIV, 10., annos circiter quadraginta natus, teste *Corn. Nepote* in Alcib. C. 10. Vidit ergo primam lucem sub auspicia Olymp. LXXXIII., patre sexagenario maiore. Fac eum, quando ad Artemisium rem optime gerebat Olymp. LXXV., annos habuisse triginta, aut paullo pauciores, consequens erit, hunc ut filium post triginta et quinque annos genuerit. Clinias pugnando ad Coroneam occubuit haud multo post, relictusque adeo orbus est Alcibiades, κατελείφθη ὀρφανὸς in *Isocrat.* Or. de Bigis p. 352. Quod ibidem autem paternus eius proavus, πρόπαππος, Alcibiades perhibetur, Cliniae pater, id veritati pugnat. Πάππος erat πρὸς πατρὸς, sicuti docte *Henr. Valesius* Emend. L. IV, 1., cui iunge notata *Io. Taylorio* ad *Demosth.* Midian. p. 191.

24. Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδεω] Alcibiadis, qui cum ceteris Pisistratidas eiecerat ex Attica, filius Clinias, pater Alcibiadis vitiis et virtutibus suis maxime nobilitati, huius, inquam, pater, illius iuxta *Herod.* filius Κλεινίας, ἰδιοστόλῳ τριήρει περὶ Ἀρτεμίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν· ut scribit *Plutarch.* initio Alcib. T. I. p. 191. concinunt ista Herodoteis. Alcibiades antiquior, eiectus ostracismo, (vid. *Andoc.* p. 33., *Markland.* ad *Lys.* P. 291, 3. Ἀλκιβιάδου τοῦ πάλαι scripserat, opinor, *Plato* in Euthyd. p. 275. A.) dum *Io. Meursio* videbatur nobilissimi Alcibiadis non avus, sed proavus, in hoc etiam haesit *Herodoti* loco Att. Lect. VI, c. 12. verum nimis saepe vir literatissimus festinans, quae ad genus ex utroque parente pertinebant Alcibiadis, omnia miscuit; *Meursii* correxit errores ea de re agens accuratius *H. Valesius* Em. IV, c. 1. ubi quaedam aliter scripta leguntur, quam ex eius collectaneis erant publicata in notas *Mauss.* ad *Harp.* p. 214, 215. *Valesii* sententiam *Dukerus* adprobat ad *Thucyd.* VIII, c. 6. —— Supersunt etiam in hac parte veteris historiae difficultates non paucae, quarum unam alteramve conabor e medio removere. Quae supra posui de Clinia Herodoteo, haec sequuntur apud *Plutarchum* proxima; ὕστερον δὲ Βοιωτοῖς μαχόμενος περὶ Κορώνειαν ἀπέθανε. *Platonis* Socrates (T. III. p. 112. C.) ad Alcibiadem: ἐν Κορωνείᾳ —— καὶ ὁ σὸς πατὴρ Κλεινίας ἐτελεύτησεν, hinc *Isocratem* feliciter emendavit *Ti. Hemsterhusius*; amico *Wesselingius* adstipulatur ad *Hieroclis* Synecd. p. 644. *Diodor.* I. p. 482. II. p. 44. Sua in ordinem digerenti venit idem in mentem *Valesio*, qui ad *Harp.* p. 215. *Isocratem* citans eumdem illum tantum respicere potuit *Isocratis* locum. Hoc itaque certum est, in praelio ad Coroneam, quo Tolmides ipse cecidit Imperator, mortuum Cliniam: vellem nunc alicunde constaret, mortuum illic Cliniam relicto filiolo Alcibiade, tres saltem quatuorve annos nato: Atheniensibus luctuosum accidit illud praelium *multis annis ante bellum Peloponnesiacum*, ut vere scribit *Duker.* ad *Thucyd.* I, c. 113. Belli autem Peloponnesiaci anno demum XII. aequalem suum Alcibiadem in scenam historicam prima vice producit *Thucyd.* V, c. 43., cui tum fuisse di-

domeſtico ſumptu ac propria navi cum du-
18 centis viris militabat. Ubi utrique libenter
in diverſum abiere, ad ſtationem feſtina-
bant. Græci autem dirempto prœlio reve-
cti, etſi cæſorum corporibus ac naufragiis
potiebantur, tamen quod aſpere vexati eſ-
ſent, præcipueque Athenienſes, quorum
dimidium navium vulneratum erat, de fu-
giendo interius in Græciam deliberabant.
19 Themiſtocles, reputans, ſi ab viribus bar-
baricis abduceret Iones et Cares, fieri poſ-
ſe ut reliquos ſuperarent; dum Eubœenſes
pecora ad mare propellunt, huc duces con-
traxit, eisque dixit ſe viam quandam ha-
bere, qua ſperaret optimos ſociorum ab re-
ge abductum iri. Hactenus rem enudavit,
addiditque in rebus præſentibus hoc ab il-
lis agendum eſſe, ut Euboicorum peco-
rum quantum vellet quisque mactaret; ſa-
tius enim eſſe ſuos milites potiri quam ho-
ſtem. Ac monuit ut ſuis quique populari-
bus præciperent ignem accendere; ſibi au-
tem de diſceſſu tempus curæ fore, ut ſine
noxa abirent in Græciam. Hoc illis pro-
batum quum eſſet, accenſis ignibus ad pe-
20 cora est itum. Nam Eubœenſes, contem-
pto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicen-
te,

μενος, ἐϛρατεύετο ἀνδράσι τε διηκοσίοισι καὶ οἰκηΐῃ νηΐ. [a] Ὡς δὲ διέϛησαν ἄσμενοι ἑκάτεροι, ἐς ὅρμον ἠπείγοντο. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς διακριθέντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεκράτεον, [b] τρηχέως δὲ περιεφθέντες, καὶ οὐκ ἥκιϛα Ἀθηναῖοι, τῶν αἱ [c] ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμέναι ἔσαν, δρησμὸν δὴ [d] ἐβούλευον ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. Νόῳ δὲ λαβὼν ὁ Θεμιϛοκλέης ὡς εἰ ἀποῤῥαγείη ἀπὸ τοῦ [e] βαρβαρικοῦ τό, τε Ἰωνικὸν καὶ τὸ Καρικὸν φῦλον, οἷοί τε εἴησαν τῶν λοιπῶν κατύπερθε γενέσθαι· ἐλαυνόντων τῶν Εὐβοέων πρόβατα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, [f] ταύτῃ συλλέξας τοὺς ϛρατηγοὺς, ἔλεγέ σφι ὡς δοκέοι ἔχειν τινὰ [g] παλάμην, τῇ ἐλπίζοι τῶν βασιλῆος συμμάχων ἀποϛήσειν τοὺς ἀρίϛους. ταῦτα μέν νυν ἐς τοσοῦτο παρεγύμνου. ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι τάδε ποιητέα εἶναί σφι ἔλεγε· τῶν τε προβάτων τῶν [h] Εὐβοεικῶν ὅσα τις ἐθέλοι καταθύειν· κρέσσον γὰρ εἶναι τὴν ϛρατιὴν ἔχειν ἢ τοὺς πολεμίους. παραίνεέ τε προειπεῖν τοῖσι [i] ἑωϋτῶν ἑκάϛους [k] πῦρ ἀνακαίειν, κομιδῆς δὲ πέρι τὴν ὥρην αὐτῷ μελήσειν· ὥϛε ἀσινέας ἀπικέσθαι [l] ἐς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἤρεσέ σφι ποιέειν· καὶ αὐτίκα [m] πῦρ ἀνακαυσάμενοι, ἐτράποντο πρὸς τὰ πρόβατα. Οἱ γὰρ Εὐβοέες παραχρησάμενοι τὸν Βάκιδος χρησμὸν ὡς οὐδὲν λέ-

a Οἱ δὲ ὡς *Arch. V.*, mox ναυηγέων *Arch.* *b* Excitat *Plut.* Malign. p. 867. D. ubi male περινεχθέντες. *c* Ἡμίσεες *Arch.* *d Med. Ask. Paſſ. Arch.*, ἐβουλεύοντο *Plut. Vind. Ald.* *e* Iid. βαρβάρου, in aliis βαρβαρικοῦ, quod verius: mox Ἰωνικὸν φῦλον καὶ τὸ Καρ. *Arch. Paſſ. Ask.* *f* Ταύτῃ συλλ. *Arch. Valla*: antea ταύτην. *g* Habet *Suidas* ex hoc loco in Voc., qui ἐλπίζοι quoque cum *Arch. Med. Paſſ. Ask.*, olim ἐλπίζει. *h* Εὐβοϊκῶν *Arch. Vind.*, tum καταθύειν ὅσα τις ἐθέλει *Paſſ.*, θέλοι eodem ordine *Arch. Vind.* In *Ask.* καταθύειν non invenitur. *i* Ἑωϋτοῦ *Arch.* *k* Πῦρ ἀνακαίειν id. *Med. Paſſ. Ask.*, belle. Vid. ad L. IV, 145., πυρὴν ἀνακ. *Vind. Brit. Ald.* *l Med. Arch. Vind. Paſſ. Ask.*, olim ἐπὶ τήν. *m* Πυρὰς καυσ. *Arch.*, mox ἐτράποντο id. *Paris. B. Vind. Brit.*, ex *Med. Ask. Paſſ.* ἐτρέποντο, contra Ionum morem.

dicitur vir iuvenis Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ ἔτι τότε ὢν νέος. *Ed. Simſono* ad A. M. 3562., *hoc circiter anno* (Ol. 84, 2.) *natus* videtur *Alcibiades*: iam ante Clinias illuc abierat; nam clades Athenienſium ad Coroneam evenerat Ol. 83, 2. Sed fallitur, ut puto, *Simſonus*, quodque retulit is in A. M. 3571., Alcibiadis ad Periclem dictum iuveni potius congruit annos quindecim, quam puero novem annos nato. Sic triginta circiter annos natus prodiret in publicum apud *Thucyd.* V, c. 43.. neque ante id aetatis licebat Athenis δημηγορεῖν· ſic potuit a patre Clinia relinqui vel triennis puer vel quadriennis, ſed a patre mediam aetatem dudum praetergreſſo; nam hic *Herodoto* narrata evenerunt duobus et triginta annis ante mortem Cliniae. Puer autem, in tutoris ſui Periclis domo educatus, paedagogum Thracem quemdam habuit Zopyrum, antequam a Gorgia iuvenis aliisque erudiretur. Praeceptorem puer habuiſſe fertur Σώφιλον, patrem oratoris Antiphontis, quem inimiciſſimum Alcibiadi fuiſſe conſtat ex orationis fragm. apud *Athen.* XII. p. 525. A. de Sophilo praeceptore vid. illius vitae Scriptor in *Plutarchi* T. II. p. 832. B. *Philoſtrat.* in Antiph. p. 498., Σώφιλος καὶ τὸν τοῦ Κλεινίου ἐπαίδευσε; ſic ſaepius ad Artemiſium praecipue nobilitati filius dicitur Alcibiades: materno non minus genere (de quo *Palmer.* egit in Exercit. p. 632, 33.) ſuperbum ſaepenumero ludit Socrates, et in *Platonis* T. II. p. 105. A. ἐγὼ, ait, δὴ σοίγε ἐρῶ, ὦ φίλε παῖ Κλεινίου καὶ Δεινομάχης. De hoc clariſſimo isthac aetate iuvene centena nobis antiqui Scriptores commemorant, et ne illud quidem adnotare neglexerunt, infanti puero nutricem fuiſſe *Lacaenam*. Ad huius mentionem *Thucydiden* ſcripſiſſe recordor VIII, c. 6., Endii, Alcibiadae Laconis filii, Athenienſem iſtius temporis Alcibiaden πατρικὸν ἐς τὰ μάλιϛα fuiſſe ξένον· ὅθεν, addit, καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν· hoc quidem more ſatis uſitato, quo liberis hoſpitum vel amicorum indebant nomina: hinc Timonis adulator *Lucianei* p. 168., τὸν υἱὸν ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι Τίμωνα ὠνόμακα. *Scholiaſten Thucyd.* ad l. c. erroris inſimulant *Io. Meurs.* Att. Lect. p. 335. et *Duker.* Haec auferantur ex iſto *Scholio*, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Ἐνδίου· pertinent enim ad vicina; nihil erit adeo in reliquis rite acceptis, quod reprehendi mereatur: hoc tamen modo, me iudice, rectius ſcripſiſſet interpres minime contemnendus: Ἀλκιβιάδης Λακωνικὸν ἦν ὄνομα· Κλεινίας δὲ Ἀθηναῖος, Λακεδαιμονίῳ Ἀλκιβιάδῃ ξένος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο· ſic in medio relinqueretur, quis Clinias primus amici Laconicum nomen filio indidiſſet; qui, forſan iſto tempore iam ignotus, nunc certe deſignari nequit. In isthac Attica familia potuerunt ante Cliniam hic *Herodoto* laudatum plures fuiſſe Cliniae, plures etiam Alcibiadae, fortaſſe ne in iſtius quidem aevi monumentis commemorati. *Herodoti* Cliniam primum filio Laconicum impoſuiſſe nomen plerique crediderunt; ſed quo tandem argumento moti? Privatim amici fuerunt et ξένοι Clinias Athenienſis et Spartiata quidam Alcibiadas; ſed Alcibiadae Attici maiores publicitus Lacedaemoniorum iam fuiſſe videntur πρόξενοι· iſta permiſceri non debuerant quae ſunt utique diverſiſſima. Athenienſi Alcibiadi a maioribus tradita cum Alcibiadae Spartani poſteris colebatur amicitia: *Thucyd.* VIII, 6. ſed Lacedaemoniorum non erat is πρόξενος· hunc honorem ſtuduit ille recuperare, cuius onere illius ſe iam avus abdicaverat: *Thucyd.* V, c. 43., et c. 89., Alcibiades in oratione ad Lacedaemonios, τῶν ἡμῶν, inquit, προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν — ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς. VALCKEN.

31. Δρησμὸν δὴ ἐβούλευον] Vide ſuperius C. 4. Accuſat aſperitatem vocabuli δρησμοῦ *Plutarchus*, quod de fuga conſuluiſſe Graecos Noſter dicat. At *nimis ſeverus est Ariſtarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quod rex regum cenſet aufugiendum de Troia: non enim, ut opinor, mollius est*, φεύγωμεν *Iliad.* B, 140., *quam* δρησμὸν βουλεύεσθαι. Sic *Camerarius* ex vero. *Ariſtides* T. II. p. 191. τῶν ἐν ταῖς ναυσὶ κατὰ κράτος ἤδη ΦΕΥΓΟΝΤΩΝ εἰς τὸ εἴσω τῆς Ἑλλάδος de his, neque *Polyaenus* mollius. Mox ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ reduxi. Viſe Cl. *Valckenarium* ad L. III, 115.

36. Ταύτῃ συλλέξας] Mutata punctione haec, poſtulante *Arch.* et *Valla*, aptavi: id *Pavius* fieri oportere, perſpexerat, nec, credo, reprobaverit quisquam. Deinceps προβάτων τῶν Εὐβοεικῶν an Εὐβοϊκῶν exaretur, arbitrarium erit: in membranis eadem diſſenſio L. III, 89. et VII, 192.

48. Τὸν Βάκιδος χρησμὸν] Vaticinius iſte de Perſica expeditione cecinerat, *Pauſan.* X, 14.; ex illo carmine haec durat portio. Idem C. 12. ἐκ Βοιωτίας Βάκιν adpellat, ſicuti et *Cicero* Divinat. L. I. c. 18. Duos

Eubœenſium negligentia verſus oraculum Bacidis, quæ illis nocet. Speculatores inter copias navales ac terreſtres. Illæ audito exitu Leonidæ deſerunt Artemiſium.

λέγοντα, [a] ὔτε τι ἐξεκομίσαντο ὐδὲν, ὔτε [b] προεσάξαντο, ὡς παρεσομένυ σφι πολέμυ, περιπετέα τε ἐποιήσαντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγματα. Βάκιδι γὰρ ὧδε ἔχει περὶ τυτέων ὁ χρησμὸς,

> Φράζεο, βαρβαρόφωνον ὅταν ζυγὸν εἰς ἅλα βάλλῃ
> 466 [c] Βύβλινον, Εὐβοίης ἀπέχειν πολυμηκάδας αἶγας.

τύτοισι δὲ ὐδὲν τοῖσι ἔπεσι χρησαμένοισι ἐν τοῖσι τότε παρεῦσί τε καὶ προσδοκίμοισι κακοῖσι, παρῆν σφι συμφορῇ [d] χρῆσθαι πρὸς τὰ μέγιστα. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπρησσον, παρῆν δὲ ὁ ἐκ Τρηχῖνος κατάσκοπος. ἦν μὲν γὰρ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ κατάσκοπος Πολύας, γένος Ἀντικυρεὺς, τῷ προσετέτακτο· καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἑτοῖμον, εἰ [e] παλήσειε ὁ ναυτικὸς στρατὸς, σημαίνειν τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι ἐῦσι. ὡς δ' αὔτως ἦν Ἀβρώνυχος ὁ Λυσικλέος Ἀθηναῖος καὶ παρὰ Λεωνίδῃ ἑτοῖμος τοῖσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐῦσι ἀγγέλλειν τριηκοντέρῳ, ἤν τι καταλαμβάνῃ νεώτερον τὸν πεζόν. ὗτος ὦν ὁ Ἀβρώνυχος [f] ἀπικόμενος ἐσήμαινέ σφι τὰ γεγονότα περὶ Λεωνίδεα καὶ τὸν στρατὸν αὐτῦ. οἱ δὲ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ὐκέτι ἐς ἀναβολὰς [g] ἐποιεῦντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο δὲ ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν· Κορίνθιοι πρῶτοι, ὕστατοι δὲ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναίων δὲ νέας τὰς ἄριστα πλωύσας ἐπιλεξάμενος Θεμιστοκλέης, ἐπο-

te, neque exportaverant quicquam, neque importaverant, velut impendente eis bello, et res ſibi quoque ipſis ambiguas effecerant: ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

> *Dum iuga barbaricus canabacea iactat in æquor,*
> *Eubœa capræ mecentes fac procul abſint.*

His verſibus quum nihil illi uterentur in malis, quæ tum aderant, tum impendebant, debebat fieri ut maxima calamitate afficerentur. Dum hæc iſti agebant, advenit ex Trachine 21
ſpeculator: nam erat apud Artemiſium ſpeculator Polyas, genere Anticyrenſis, cui datum erat negocium, et habebat expeditum et remis inſtructum navigium, ſi copiæ navales conflixiſſent, ut renunciaret iis, qui apud Thermopylas erant. Similiter Abronychus Lyſiclis filius Athenienſis apud Leonidem erat paratus cum triginta remorum navigio ad nunciandum iis, qui ad Artemiſium agebant, ſi quid novi pedeſtribus copiis contigiſſet. Hic igitur Abronychus adveniens, indicavit ea quæ circa Leonidem et eius exercitum geſta erant. Qua iſti re audita non iam ſibi differendum abitum putaverunt: ſed ut quique locati erant, abſceſſerunt; primi Corinthii, poſtremi Athenienſes. Quorum Athenienſium ve- 22
locisſimis navibus delectis, Themiſtocles ad aquas

[a] Οὔτε τι *Paſſ. Ask. Med.*, antea οὔτ' ἐξεκομ. tantum. [b] Προσεσάξαντο *Paſſ. Med.*, προσεταξ. *Brit.* [c] Βύβλιον *Arcb. Ask.*, Βύβλινον *Paſſ. Vind. Brit. Ald.* [d] Χρᾶσθαι *Arcb. Vind.* [e] Παλίσειε Edit. *Genev.* [f] Ἀπικόμενός σφι ἐσ. *Arcb. Ask. Paſſ.* [g] Ἐποιεῦντο *Paſſ. Ask. Brit.*; olim ἐποιέοντο.

Bacides *Clemens Alex.* Strom. I. p. 398., Arcadem et Boeotium memoravit, tertium Athenienſem alii addunt; ſuper qua re ſollicita exſtat opera *Nic. Loënſis* Epiphillid. IX, 11. interpretumque *AEliani* Var. XII, 35. Quod ſtatim οὔτε τι, a *Gronovio* iure laudatum, ſed infeliciter defenſum, in ſua iterum ſede ſtatui. Sic L. IV, 19. οὔτε τι σπείρουσι οὐδὲν, οὔτε ἀροῦντες. Ut autem προεσάξαντο ſibilante littera auctius procederet, nulla erat neceſſitas. Repete ad L. V, 34. adpoſita.

49. Οὔτ' ἐξεκομίσαντο] Dum Clar. *Iac. Gronovius* paulo conſideratius *Herodoti* tractabat Uraniam et Calliopen, aeſtus amoris iam deferveſcebat, quo ante ferebatur in Florentinas ſuas membranas paene iuvenili: nemo mirabitur nobis ſaepe diſplicuiſſe vehementius illud amatoris ſtudium, noſtratem *L. Bos*, exemplar modeſtiae, viros etiam primarios *Salmaſium*, *Is. Voſſium*, *Ez. Spanhemium*, aliosque, qui Muſas contrectaverant, velut ἀντεραστὰς repellentis aſperrime. Neutrum decet Muſarum ſacerdotem. Sed ut illud perſequar, cuius occaſione haec ſcripſi, in notis vir Clar. proponit lectionem Mediceam: οὔτέ τι ἐξεκομίσαντο οὐδὲν, et lectori commendat ut *perquam ſuavem*: illa mihi quoque placet, et, ſi licet de vicinis duas demere literas, haec equidem cenſerem eſſe a manu *Herodoti*: οὔτέ τι ἐξεκομίσαντο, οὐδέν τε προεσάξαντο· recte *Valla*: *neque exportaverant quicquam neque importaverant*: illud, οὔτε —— οὐδέν τε, obvium apud quosvis, ſimillima firmarent *Herodoti* in *Ed. Gron.* p. 382, 5. 395, 34. 468, 2. 509, 10. 529, 10. Minuta talia *Livium* tractans enotare non dedignatus eſt Clar. *Iacobi* Pater: ponam hic magni viri verba quaedam, quae leguntur in *Livii Drakenb.* T. IV. p. 421. b. *Nimis credulus fuit* (Rhenanus) *uni libro, et, quaecunque aliter atque in vulgatis illic eſſent, Livii eſſe, nihil librarii putavit.* Ingenuam tamen laudo confeſſionem Editoris *Herodoti* in P. 201, 17. *Fere nimio ſtudio in Mediceas membranas abductus dici queo.* Qui Codicem antiquum ſupra modum mirantur, horumque ſacrorum ἀμυήτοις ſe iure praebent, et immerentes alios ridendos, hoc ſemel ſibi dictum putent. VALCKEN.

53. Βαρβαρόφωνον] Ex *Vallae* Latinis βαρβαρόφωνος erit, quae non iniuſta *Pavii Reiskii*que divinatio. Putes porro cum *Stanleio* Bacidis verſum in Pers. v. 72. *AEſchylum* aemulari, quando πολύγομφον ὅδισμα ΖΥΓΟΝ ἀμφιβαλὼν αὐχένι πόντου tragice de ponte in Helleſponti anguſtiis, intenſo funibus ex byblo L. VII, 36. Itaque Βύβλιον cur vir Celeb. exprimi voluerit, non perſpicio. Credo ex *Medic.*, etſi de eo ſilentium, huc ob *Ask.* conſenſum migraſſe. Priſtinum longe praeſtantius.

63. Εἰ παλήσειε] Scripti editique libri nihil novant; nam Editoris *Genev.* εἰ παλίσειε coniecturae *Porti* debetur, male tamen repraeſentatae: coniecerat ille, quamquam haeſitans, εἰ 'παλίσειε pro integro ἐπαλίσειε ex ἐφαλίζω, *contra aliquem copias congrego*: obtrudi noluit, idque prudenter; neque enim moris id Herodotei. Tolerabilius de opinione *D'Orvillii* et *Reiskii* εἰ πελάσειε, *ſi adpropinquaret*, videretur; cuius modi L. IX, 73. ὅκως ΠΕΛΑΣΕΙΕ ἀπικνεόμενος τοῖσι πολεμίοισι· neque abiret longius παλαίσειε *Pavii*, et fortaſſe *Gronovii*, ob eius Latina; eoque minus, quod diphthongus αι et η in ſcriptis ſaepe conmutantur. Sed omnibus ſchedae obſtant. Aliud ergo circumſpiciamus. Παλήσειε *Heſychius* exponit διαφθείρειε, quod de clade in belli certamine non illaudabile, et hinc, niſi erro, ſumtum. Priſcos ſane παλαίειν ac παλέειν noviſſe, Ionesque in primis, vero mihi proximum. *Hippocratis* ſunt ἀποπαλέειν atque ἐκπαλέειν in evibratione et concuſſu vehementiore. Ἀποπαλήσει *Erotianus*, σαλεύσει καὶ σφοδρᾷ κινήσει. *Foëſius* Oeconom. p. 78. plura. Sive ergo εἰ παλήσειε de conflictu, ſeu clade ſecuta, agitationeve claſſis maiore accipiatur, vocabulo ſcriptura locoque ſententia conſtabit.

63. Εἰ παλήσειε ὁ ναυτ. ς.] Varias attulit coniecturas *Portus*, veriſimilioribus facile locum daturas. Quod hic vulgatur, Lexicographis, credo, praetermiſſum, παλήσειε legitur in ſua ſerie apud *Heſych.* cum interpretamento διαφθείρειε· διαφθαρείη ab huius loci ſententia non eſſet valde alienum: παλήσειε quid ſit exſpectabimus qui nos doceat: licebit interea coniecturam proferre: εἴ τι πταίσειε ὁ ν. στρατὸς literas prope accedit; id eſt, ἐάν τι περὶ τὴν ναυμαχίαν γένηται πταῖσμα, ut ſcribit *Diodor.* I. p. 415. f. ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, *Demoſth.* p. 59, 71. εἰ δέ τι πταίσειε, idem p. 16, 28. *Thucyd.* p. 327, 79. Forma quidem paulo eſt inſolentior, minime tamen abſurdum quod nonnemini venit in mentem: εἴ τι παθήσειε ὁ ν. ς. *ſi quid eveniret claſſi*: certe talibus uti ſolebant εὐφημισμοῖς, ne belli triſtem eventum memorarent. *Eurip.* Phoen. ℣. 251., εἴ τι πείσεται ἑπτάπυργος γᾶ. *Xenoph.* K. Π. II. p. 24, 9., εἴ τι πείσονται Μῆδοι. *Si naufragio navis perierit Euripidi* dicitur, ἤν τι ναῦς πάθῃ. Iph. in T. ℣. 755. plenius legitur in ſyngrapha nautica apud *Demoſth.* p. 547, 16., ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον. VALCKEN.

73. Ἐπιλεξάμενος] Corrigitur ἀπολεξάμενος, forte ob

aquas potabiles se conferens, in lapidibus litteras incidebat; quas postero die Iones ad Artemisium venientes legerunt, in hæc verba: Viri Iones, haud iuste facitis, militantes adversus patres, et Græciam redigentes in servitutem. Sed maxime quidem state a nobis: sin hoc facere non potestis, at vos saltem et nunc e medio nobis vos subducite, et ipsi et Cares, ut eadem vobis faciant, obsecrate. Quod si horum neutrum fieri potest, et maiori necessitate estis obstricti, quam ut possitis desciscere, utique vos in re gerenda, dum pugnam conseremus, tergiversamini, memores a nobis vos esse oriundos, et inimicitiarum nobis cum barbaro principium a vobis extitisse. Hæc Themistocles, ut arbitror, duplici consilio scripsit, ut si litteræ regem laterent, Iones induceret ad deficiendum a rege ad se; sin ad eum deferrentur, darenturque crimini, infidos eidem redderet Iones, et a prœliis navalibus summove-
23 ret. Postquam autem hæc Themistocles inscripsit, extemplo vir Histiæensis navigio ad-

ἐπορεύετο περὶ τὰ πότιμα ὕδατα, ἐντάμνων ἐν τοῖσι λίθοισι [a] γράμματα, τὰ Ἴωνες ἐπελθόντες τῇ ὑςεραίῃ ἡμέρῃ ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐπελέξαντο. τὰ δὲ γράμματα τάδε ἔλεγε, „ Ἄνδρες Ἴωνες, „ οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ [b] τοὺς πατέρας ςρατευόμενοι, „ καὶ τὴν Ἑλλάδα [c] καταδουλούμενοι. ἀλλὰ μάλιςα „ μὲν πρὸς ἡμέων [d] γίνεσθε· εἰ δὲ ὑμῖν ἐςι τοῦτο μὴ „ δυνατὸν ποιῆσαι, ὑμέες δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ τοῦ μέσου „ ἡμῖν [e] ἕζεσθε καὶ αὐτοὶ, καὶ τῶν Καρῶν δέεσθε [f] τὰ „ αὐτὰ ὑμῖν ποιέειν. εἰ δὲ μηδέτερον τουτέων οἷόν τε γί- „ νεσθαι, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ [g] ἀναγκαίης μέζονος κατέζευχθε „ ἢ ὥςε [h] ἀπίςασθαι, ὑμέες γε ἐν τῷ ἔργῳ, ἐπεὰν „ [i] συμμίσγωμεν, ἐθελοκακέετε, μεμνημένοι ὅτι ἀπ᾽ „ ἡμέων γεγόνατε, καὶ ὅτι ἀρχῆθεν ἡ ἔχθρη πρὸς τὸν „ βάρβαρον ἀπ᾽ ὑμέων ἡμῖν γέγονε". Θεμιςοκλέης [k] δὲ ταῦτα ἔγραφε, δοκέειν ἐμοὶ, ἐπ᾽ ἀμφότερα νοέων, ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γράμματα βασιλῆα, Ἴωνας ποιήσῃ [l] μεταβαλέειν καὶ γενέσθαι πρὸς ἑωϋτῶν, ἢ, ἐπείτε [m] ἀνενειχθῇ, καὶ διαβληθῇ πρὸς Ξέρξεα, ἀπίςους ποιήσῃ τοὺς Ἴωνας, καὶ τῶν [n] ναυμαχιέων αὐτοὺς ἀπόσχῃ. Θεμιςοκλέης [o] μὲν ταῦτα ἐνέγραψε. τοῖσι δὲ βαρβάροισι αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθε ἀνὴρ [p] Ἱςιαιεὺς, ἀγ-

a Γράμματα, λέγοντα τάδε, "Ανδρες omissis mediis *Arch. Vind.* *b* Citat *Eustath.* ad *Dionys.* v. 423. *c* Καταδουλώμενοι *Arch.* *d* "Εσεσθε id. *e* "Εζεσθε *Ask.*, ceteri ἔσεσθε. *f* Ταυτὰ *Arch. V.*, τοιαῦτα *Brit.* *g* 'Ανάγκης *Med. Pass. Ask.*, nulla necessitate. *h* Μὴ ἀπίςασθαι *Arch.*, posterius et in *Pass. Ask.*, ἀφίςασθαι antea. *i* Συμμισγῶμεν *Arch. V.*, quod sperno. Vid. IX, 97. *k* Desit utrique, tum ἔγραψε ambo. *l* Μεταβαλέειν iid., alii μεταβαλεῖν cum *Aldo.* *m* 'Ανενεχθῇ *Pass.* *n* *Med. Pass. Ask. Brit. Paris. A. B. Valla*, bene: ceteri συμμαχιέων. *o* *Arch. V. Med. Ask. Pass. Brit.*; antea μέν νυν ex *Aldo.* *p* Iidem et *Plut.* Malign. p. 867. E., etiam *Valla*: 'Ιςιεὺς prius, sed perperam.

ob C. 101. τριήκοντα μυριάδας ΑΠΟΛΕΞΑΜΕΝΟΣ τοῦ ςρατοῦ et ἀπολέξαντες τὸ ἄριςον L. v, 110. Quae quidem boni commatis, neque pravioris vulgatum. Ἐπιλεξάμενος ἄνδρας δέκα Αἰγινητέων L. VI, 73., ἐπιλεξάμενός τε ἄνδρας τοὺς ἐθέλεις L. VII, 10. Adde *Thom. M.* in Ἀναλέγομαι. Quae deinceps ex duobus Codd. exsulant, non illa casu exciderunt, utpote nexa optime: praeberent profecto, si pluribus abessent, glossatoris specimen.

73. Θεμιςοκλέης] Callidum prudentis Imperatoris factum memorant *Plutarch.* in Them. p. 116. B. *Polyaen.* I, c. 30, 6. aliique: eleganter *Aristid.* I, p. 314. ubi meliora sunt in Scholiis scriptis quam in Edd. Sophistica mihi videntur atque absurda, quae Themistocli tribuit ex *Trogo Iustinus* II, c. 12.; neque enim, ut credidit *Orosius* II, c. 10., *apta* fuisset *increpatio*; sed in isthoc rerum discrimine prorsus importuna. Mendax *Scriptor Parallelorum* in *Plut.* II. p. 305. D. fratrem nobis fingit Themistoclis Agesilaum, quem ad Artemisium Graeci miserint speculatorem: eadem paene praebet illinc descripta *Stobaeus Gesneri* p. 91. Nollem viros eruditissimos his mendaciis locum in historia dedisse veteri. Ut illi fratrem, Agesilaum quoque patrem dat Pausaniae, huius narrans proditionem p. 308. B. *Stobaei* p. 228. adeo puer in historia, ut ne *Thucydiden* quidem legerit, citat, qui nusquam extitit, *Chrysermum* ἐν δευτέρῳ ἱςορικῶν vel Περσικῶν. VALCKEN.

74. Ἐντάμνων ἐν τοῖσι λίθοισι γρ.] Linguae non inutilis concinnari posset index verborum, quibus Scriptor castigatissimus novam quamdam indidit vim significandi: locum illic inveniret etiam Ἐντάμνειν. Lapideis columnis Darius dicitur ἐνταμὼν γράμματα, IV, c. 87. Proximum convenit Latinum *insecans*. *Columellae* bis terve, sed alia usurpatum structura, verbum *insecandi* bis adhibuerat, ut puto, qui nuper cura Clar. *P. Burmanni* Sec. prodiit ornatior, *Auctor ad Herennium*, III, c. 14., *ipsa pronuntiatione — res inserere atque insecare* (*inscribere* satis erat *Ciceroni* de Orat. II, c. 87.) *in animis auditorum*: hoc ex Codd. reciperem pro *intersecare*: idem IV, c. 49., *tanquam iubatus draco —— circumspectans huc et illuc, si quem reperiat, cui aliquid mali faucibus adflare, —— dentibus insecare, lingua adspergere possit*: hoc Graecis est ἰὸν ἐγχρίειν et ἐγχρίπτειν· quorum prius *Oleario* aliisque non debuerat esse suspectum: omisit, ut alia multa, *Stanlei. AEschyli* fragm. ex Philoct. apud *Plutarch.* II. p. 1087. F. Οὐ γὰρ δρακῶν ἐνῆκεν, ἀλλ᾽ ἐνῴκισεν &c. aptius alterum illud, *venenum dentibus insecat.* Scribi potuit a Tragico apud *Ciceron.* Tusc. II, c. 9. *Hos ille cuneos fabrica crudeli insecans Perrupit artus*: vulgatum *inserens* nec ad vicina neque respondet *AEschyli* grandiloquentiae. Literas lapidibus *incidere*, vel *insecare*, hic ἐντάμνειν λίθοισι γράμματα alibi dicitur et *Herodoto* ἐγκολάπτειν, I, c. 93, 187. hoc quibusvis fuit usurpatum, et restitui debet III. *Maccab.* II, 27., ςήλην ἀναςήσας ἐνεκόλαψε γραφὴν· idem esset ἐς ςήλην ἐκόλαψε γραφήν· qua ratione legitur in veteri tabella apud *Gruter* Inscr. p. CCCCI, ℣. 22., τὸ δὲ δόγμα τόδε κολάψαντας ἐς χαλκώματα δύο, τὸ μὲν ἓν ἀναθεῖμεν ἐς τὸ βουλευτήριον· *tabulae aereae*, quibus incidendum erat plebiscitum, χαλκώματα vocantur. VALCKEN.

78. Ἐπὶ τοὺς πατέρας] Redi ad L. VII, 51. Callidam Themistoclis inscriptionem iisdem verbis *Polyaenus* I, 30, 6. recitat, parum, quod vir magnus attigit, aberrans, *Plutarch.* Themist. p. 116. B., *Aristides* T. II. p. 191. &c. Notabile ἐκ τοῦ μέσου ἕζεσθε Cod. *Ask.* restitutum volui. Scio ἐκ μέσου ὄντας *Dioni Cass.* L. L. p. 581. neutrarum esse partium, sed ἔσεσθε per hic, nec latuit *H. Stephano*, inconmodum. Contra κατῆσθαι sive ἕζεσθαι ἐκ τοῦ μέσου de illis, qui rei se non miscent, et ex eius medio quasi otiosi sedent, Herodotea sunt. Inferius C. 73. αἱ λοιπαὶ πόλις ἐκ τοῦ μέσου ἐκατέατο, et iterum ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι· quibus gemina III, 83. IV, 118. &c.

78. Οὐ ποιέετε δίκ. ἐπὶ τ. π.] Hinc liquet quid supplendum sit, aut lectori subaudiendum relinquatur apud *Diodor. Sicul.* XIX, c. 41., ubi iussu Antigenis, *cuius sub imperio phalanx erat Macedonum*, ut scribit *C. Nepos* in Eumene c. 7., in Eumenis exercitu eques Macedo, propius accedens phalanga Macedonicam Antigoni, proclamavit: ἐπὶ τοὺς πατέρας, ὦ κακαὶ κεφαλαὶ, τοὺς μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τὰ ὅλα κατειργασμένους· nempe ςρατεύεσθε. In Eumenis erant exercitu veterani milites, qui cum Philippo fregerant Graeciae libertatem, quique cum Alexandro Asiam pervaserant; sic itaque loquuntur velut annis et laboribus graves. Sed apud *Herod.* πατέρες sunt *conditores*: *Iustinus* II, c. 12., *quod facinus agitatis? bellum inferre olim conditoribus vestris, nuper etiam vindicibus, cogitatis?* Eadem mente supra apud *Herodot.* VII, c. 150., Argivis fertur per legatum dixisse Persa: οὕτω ἂν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι· οὔτε ὦν ἡμέας οἰκὸς ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ςρατεύεσθαι, οὔτε ὑμέας &c. —— In proximis sensum optime *H. Steph.* expressit: *et vos e medio nobis subducite*, ἐκ μέσου ἡμῖν ἕζεσθε· Herodoteam nobis manum ex uno Cod. Clar. *Wess.* obtulit in Diss. *Herod.* p. 125. VALCKEN.

84. Ὑπ᾽ ἀναγκαίης μέζονος κατέζευχθε] Nihil differt, rem

ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τὸν ἀπ᾽ Ἀρτεμισίȣ τῶν Ἑλλήνων. οἱ δ᾽ ὑπ᾽ ἀπιςίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα εἶχον ἐν Φυλακῇ, νῆας δὲ [a] ταχείας ἀπέςειλαν προκατο-
467 ψομένας. ἀπαγγειλάντων δὲ τȣτέων τὰ ἦν, ȣ̓́τω δὴ [b] ἅμ᾽ ἡλίῳ σκιδναμένῳ πᾶσα ἡ ςρατιὴ [c] ἐπέπλεε ἁλὴς ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ἐπισχόντες δὲ ἐν τȣ́τῳ τῷ χώρῳ μέχρι μέσȣ ἡμέρης, τὸ ἀπὸ τȣ́τȣ ἔπλωον ἐς Ἱςιαίην. ἀπικόμενοι δὲ, τὴν πόλιν ἔσχον τῶν Ἱςιαίων, καὶ τῆς [d] Ἑλλοπίης μοίρης, γῆς δὲ τῆς [e] Ἱςιαιήτιδος τὰς παραθαλασσίας κώμας πάσας ἐπέδραμον. Ἐνθαῦτα δὲ τȣτέων ἐόντων, Ξέρξης ἑτοιμασάμενος [f] τὰ περὶ τȣ̀ς νεκρȣ̀ς, ἔπεμπε ἐς τὸν ναυτικὸν ςρατὸν κήρυκα. προετοιμάσατο δὲ τάδε· ὅσοι τȣ̃ ςρατȣ̃ τȣ̃ ἑωϋτȣ̃ ἔσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι, ἔσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες, ὑπολιπόμενος τȣτέων ὡς χιλίȣς, τȣ̀ς λοιπȣ̀ς, τάφρȣς ὀρυξάμενος, ἔθαψε· Φυλλάδα τε [g] ἐπιβαλὼν, καὶ γῆν ἐπαμησάμενος, ἵνα μὴ ὀφθείησαν ὑπὸ τȣ̃ ναυτικȣ̃ ςρατȣ̃. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἱςιαίην ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος [h] παντὸς τȣ̃ ςρατοπέδȣ, ἔλεγε τάδε, „ Ἄνδρες [i] σύμμαχοι, „ βασιλεὺς Ξέρξης τῷ βȣλομένῳ ὑμέων παραδίδωσι, „ ἐκλιπόντα τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντα, [k] θεήσασθαι „ ὅκως μάχεται πρὸς τȣ̀ς ἀνοήτȣς τῶν ἀνθρώπων, οἳ „ ἤλπισαν τὴν βασιλῆος δύναμιν [l] ὑπερβαλέεσθαι". Ταῦτα ἐπαγγειλαμένȣ, μετὰ ταῦτα ȣ̓δὲν ἐγίνετο πλοίων σπανιώτερον· ȣ̓́τω πολλοὶ ἤθελον θεήσεσθαι. διαπεραιωθέντες δὲ [m] ἐθηεῦντο διεξιόντες τȣ̀ς νεκρȣ̀ς. πάντες δὲ ἠπιςέατο τȣ̀ς κειμένȣς εἶναι πάντας Λακεδαιμονίȣς καὶ Θεσπιέας, ὁρέοντες καὶ τȣ̀ς εἵλωτας.

ȣ̓

advectus, barbaris nuncium attulit Græcos ab Artemisio profugisse. Illi homine, quod fidem non haberent, servari iusso, naves veloces ad rem explorandam miserunt: qua re per istas nunciata, prout erat, simulatque refulsit sol, omnis classis addensata ad Artemisium contendit: ubi ad meridiem usque immorata, mox ad Histiæam processit. Eo appulsi, urbe Histiæorum potiti sunt, et Hellopiæ portionis, regionis autem Histiæotidis maritimos vicos omnes incursaverunt. Dum isti hoc 24
in loco agunt, Xerxes præparatis, quæ volebat circa cadavera, præconem ad classiarios mittit. Hæc autem præparaverat. Quicunque e suo exercitu apud Thermopylas cæsi, erant autem viginti millia, eorum mille ferme relictis, ceteros depressis fossis humavit: et ne a classiario exercitu cerni possent, foliisque constravit, et humum aggeravit. Præco ubi ad Histiæam transiit, facto totius exercitus cœtu, hæc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuicunque libet relictis ordinibus ire visum, quemadmodum pugnet cum amentibus hominibus, qui se superaturos speraverant copias regis. Hæc de- 25
nunciante præcone, mox nihil infrequentius fuit navigiis: ita multi visere cupiebant. Illuc transvecti et transeuntes cernebant cadavera. Cuncti vero sciebant omnes Lacedæmonios esse ac Thespienses, qui iacebant, quum etiam hilotas cernerent.

Ita-

a Sic omnes: ταχέας dialectus postulat. *b* Ἅμα ἡλ. *Arch. Vind.*; attigit *Eustath.* ad Poët. p. 691, 3. *c* Ἐπέπλεε *Med. Brit. Pass. Ask.*, ἔπλωε *Arch. V. Ald.* *d* Ἑλλογίμης *Arch. Valla.* *e* Ἱςιαιήτιδος *Arch. Vind.*, Ἱςιαιώτιδος alii omnes: tum τὰς iidem duo omittunt. *f* Τὰ abest *Arch.* *g* Ἐπιβάλλων idem. *h* Πάντα ora *Steph.* *i* Σύμμ. *Ask. Arch. Vind.*, ξύμμαχοι olim. *k* Θεήσεσθαι *Ask.* similis scriptura L. I, 8. &c. *l* Ὑπερβαλέσθαι *Arch. V.* *m* Ἐθηέοντο διεξιέντες *Arch.*, prius et *Vind.*

rem ubi spectes, *AEschyli* Prometh. v. 108. ἀνάγκαις ταῖσδ᾽ ὑπέζευγμαι τάλας, *Sophoclis* Philoct. v. 1022. ἀνάγκῃ ΖΥΓΕΙΣ ἔπλεις ἅμ᾽ αὐτοῖς· et Aiac. v. 123. Aliter paullo *Libanius* in Basilico p. 104. C. Ὥςε ἀπίςασθαι legitimum solum est.

100. Ἅμ᾽ ἡλίῳ σκιδναμένῳ] Homereum ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠὼς huic creditur originem et *AEschyli* Pers. v. 502. πρὶν σκεδασθῆναι θεοῦ ἀκτῖνας, dedisse. Non infrequens talis figura. Σπείρειν ἀκτῖνας *Philo* Vit. Contempl. p. 899. F., *Spargere lumine terras* Latini Poëtae, *Lucretius*, *Lucanus*, aliique in *La Cerdae* Comment. ad *Virgilii* Aen. IX, 459. Porro ἔπλωε rectum satis, nisi ἐπέπλωε malueris.

3. Τὴν πόλιν ἔσχον τῶν Ἱςιαίων] Scribendum est Ἱςιαιέων· hinc *Diodor.* XI, c. 13. f. κατῆρεν εἰς τὴν Εὔβοιαν μετὰ παντὸς τοῦ ςόλου, καὶ τὴν τῶν Ἱςιαιέων πόλιν βίᾳ χειρωσάμενος &c. vid. ibi Clar. *P. Wessel.* Non nescio quid scribat *Steph. Byz.* in Ἱςίαια, *Ephorum* cives Ἑςιαίους dixisse; sed *Herodoto* huius capitis initio memoratur ἀνὴρ Ἱςιαιεὺς, quod pro Ἱςιεὺς recte posuit *Gronov.* ex *Med.*, a *Galeo* iam oblatum ex *Arch.* a *Valla*, quin et a *Plutarcho*, cuius in Edd. Herodotea describentis T. II. p. 867. E. reperitur ἀνὴρ Ἑςιαιεύς· illic Ionica tantum pronuntiatio versa fuit in vulgarem. Hos ex Euboea Histiaeënses, τοὺς Ἱςιαιέας, istius aetatis Atticorum more talia contrahentium *Thucydides* vocat Ἑςιαιᾶς I, c. 114. ubi memorat Euboeam opera Periclis Atheniensibus subiectam *Aristides* in Pericle T. III. p. 226. hoc exstat *Scholion* in Cod MS. Ἕως καὶ ταύτην] Ὁ Θουκυδίδης, ἐξοικήσαντες Ἱςιαίας (L. ἐξοικίσαντες Ἱςιαιᾶς,) αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον· ἡ δὲ ἱςορία πόλεως Εὐβοΐας· miram in his corruptelam subiit Ἱςίαια, πόλις Εὐβοίας. In isthoc egregio clar. *P. Burm.* Codice MS. eadem pag. saltem octo nobis ex *Androtione* praebet ducum nomina, qui cum Pericle susceperant expeditiones *Thucydidi* narratas, pleraque aliunde ignota. VALCKEN.

4. Τῆς Ἑλλοπίης μοίρης] *Valla* sui Codicis pravam, qualis et *Arch.*, lectionem secutus, Ellopiae, qua de uberius *Strabo* x. p. 683. A., mentionem praeteriit. Vicinum τῆς Ἱςιαιήτιδος Ionum est formae, optime hic in membranis custoditum. Non obliviscor γῆς τῆς Ἱςιαιώτιδος VII, 175., cui si verum amamus, prorsus idem, quod paludi Maeoti, Μαιήτιδος titulo L. I, 104. et IV, 20. notae, usu saepe venit. Par periculum Ἀμπρακιήταις, propulsandum L. IX, 28.

12. Γῆν ἐπαμησάμενος] Ex Herodoteo Lexico petita *Suidae* interpretatio, ἀνακινήσας, traxit *Vallam.* Ulysses Homeri Od. E. ℣. 482., εὐνὴν ἐπαμήσατο, *aggessit sibi cubile*, ex foliis nempe: Φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλὴ, Ἐν δ᾽ ἄρα μέσσῃ λέκτο· velut *in lecto* cubuit: hinc sua apte transtulit *Herod.* Φυλλάδα τε ἐπιβαλὼν καὶ γῆν ἐπαμησάμενος· *et frondes iniecit arboreas terrae superingestae:* sic ista putem accipienda. *Eustath.* in Od. E. p. 240, 49. suum citat in Iliada commentarium p. 321, 33., ubi legitur et κόνιν ἐπαμησάμενος. *Super cadaver terram congerere*, et *pulverem in cadaver accumulare* propria locutione dicebatur ἐπαμήσασθαι γῆν, et κόνιν ἐπαμήσασθαι. Pro ἐναμησ. scribendum usitato more ἐπαμησάμενοι κόνιν in *Schol.* ad *Soph.* Antig. ℣. 261. De testudine, ova sua in litore tegente posuit *Plutarch.* T. II. p. 982. B. τὸ λειότατον ἐπαμᾶται τῆς θινὸς αὐτοῖς καὶ μαλακώτατον· rarissima forma activa scripsit *Iamblich.* de V. P. p. 160., γῆς ἐπαμήσαντες τοῖς πεσοῦσι· formae vim quoque tribuit verbi medii *Origenes* c. Cels. VI. pag. 285., cui veste indutus lugubri dicitur κόνιν ἐπαμώμενος, *pulvere sibi caput adspergens.* Vid. Clar. *D'Orvill.* in *Charit.* p. 366. sed in versu *Theognid.* ℣. 427., quem citat, vulgata displicebat *Hemsterhusio* lectio, melior altera videbatur, γαῖαν ἐφεσσάμενον, ad *Hesych.* I. p. 1352. sic dicitur iacere cadaver, *operimento matris obductum;* quibus verbis *Cicero* de LL. II, c. 22., istum adludebat *Xenophontis* locum, quem tractat vir summus. Sed ad *Herodotum* forte satis fuisset monuisse, Xerxis factum ad Thermopylas, quod attigit et *Polyaen.* VII, c. 15, 4. Spartiatam postea temporis imitatum Agesilaum, qui fidos sibi iussit Σπαρτιάτας νεκροὺς, ἐπαμησαμένους κόνιν, ἀποκρύψαι, ut scribit *Polyaen.* II, c. 1, 23. VALCKEN.

24. Ὁρέοντες καὶ τοὺς εἵλωτας] Magna in his *Cl. de Pauw* molimina. Negat ullos adfuisse *Hilotas;* negat quatuor Graecorum ad Thermopylas iacuisse millia. Εἵλωτας facit ἰδιώτας, sive *cives:* scriptum praeterea

Itaque eos qui transmiſere non latuit Xerxes, qui circa ſuorum cadavera id feciſset. Etenim erat res profecto etiam ridicula, ut illorum quidem mille iacentes occiſi extarent, iſti vero omnes conferti eundem in locum quater milleni comportati eſsent. Atque hunc quidem diem in ſpectaculo conſumpſerunt: poſtero autem claſsiarii Hiſtiæam ad claſsem remeaverunt. Xerxes et
26 qui cum eo erant, iter ingreſsi ſunt. Verum ad hos pauci quidam ab Arcadia perfugæ venerunt, victus inopes, et operam ſuam præſtare cupientes: qui in conſpectum regis adducti, interrogatique cum ab aliis Perſis, tum vero præcipue a quodam, de Græcis, quæ agerent, reſponderunt eos agere Olympia, et ſpectare certamen gymnicum atque equeſtre. Rurſus eodem percontante quodnam illis præmium eſset propoſitum propter quod certarent, oleaginam coronam inquiunt eſse qua donarentur. Ibi Tritantæchmes Artabani filius generoſisſimam quum dixiſset ſententiam, a rege pro timido eſt habitus. Audiens enim præmium coronam eſse, non pecunias, ſilentium tenere non potuit quin coram omnibus diceret, Papæ Mardoni, in quos viros induxiſti nos ad pugnandum? qui non pecuniarum certamen agitant, ſed
27 virtutis? Hæc ab illo dicebantur. Eo interim tempore poſt acceptam apud Thermopylas calamitatem confeſtim Theſsali caduceatorem ad Phocenſes mittunt, utpote iis infenſi, cum ſemper antea, tum præcipue poſt noviſsimam cladem. Quippe non multis ante hanc regis expeditionem annis, quum ipſi Theſsali omni cum copia et eorum ſocii aggreſsi eſsent Phocenſes, a Phocenſibus fugati ſunt aſpereque vexati.

οὐ μὲν οὐδ᾽ ἐλάνθανε τοὺς διαβεβηκότας [a] Ξέρξης ταῦτα πρήξας περὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἑωϋτοῦ. καὶ γὰρ δὴ καὶ γελοῖον ἦν. τῶν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἱ δὲ πάντες ἐκέατο ἀλέες συγκεκομισμένοι ἐς τὠϋτὸ χωρίον, τέσσερες χιλιάδες. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς θέην ἐτράποντο· τῇ δ᾽ ὑστεραίῃ οἱ μὲν ἀπέπλωον ἐς Ἱστιαίην ἐπὶ τὰς νῆας, οἱ δὲ ἀμφὶ [b] Ξέρξεα, ἐς ὁδὸν ὁρμέατο. Ἧκον δέ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ᾽ Ἀρκαδίης [c] ὀλίγοι τινὲς, βίου τε δεόμενοι, καὶ ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι. [d] ἀγαγόντες δὲ τούτους ἐς ὄψιν [e] τὴν βασιλῆος, ἐπυνθάνοντο οἱ Πέρσαι περὶ τῶν Ἑλλήνων [f] τὰ ποιέοιεν· εἷς δέ τις πρὸ πάντων ἦν ὁ [g] εἰρωτέων αὐτοὺς ταῦτα. οἱ δέ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια [h] ἄγοιεν, καὶ θεωρέοιεν ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἱππικόν. [i] ὁ δὲ ἐπείρετο ὅ, τι τὸ ἄεθλον εἴη σφι [k] κείμενον, περὶ ὅτευ ἀγωνίζονται· οἱ δ᾽ εἶπον, τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον στέφανον. ἐνθαῦτα εἴπας γνώμην γενναιοτάτην [l] Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου, δειλίην [m] ὦφλεε πρὸς βασιλῆος. [n] πυνθανόμενος γὰρ [o] τὸ ἄεθλον ἐὸν στέφανον, ἀλλ᾽ οὐ 468
χρήματα, οὔτε ἠνέσχετο [p] σιγῶν, εἶπέ τε [q] ἐς πάντας τάδε, „ Παπαὶ Μαρδόνιε, κοίους ἐπ᾽ ἄν„ δρας ἤγαγες [r] μαχησομένους ἡμέας, οἳ οὐ περὶ „ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦνται, ἀλλὰ [s] περὶ „ ἀρετῆς”; τούτῳ μὲν δὴ ταῦτα εἴρητο. Ἐν δὲ τῷ διὰ μέσου χρόνῳ [t] ἐπεί τε τὸ ἐν Θερμοπύλῃσι τρῶμα ἐγεγόνεε, αὐτίκα Θεσσαλοὶ πέμπουσι κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφι [u] ἐνέχοντες αἰεὶ χόλον, ἀπὸ δὲ τοῦ ὑστάτου τρώματος καὶ τὸ κάρτα. ἐσβαλόντες γὰρ πανστρατιῇ αὐτοί τε οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων ἐς τοὺς Φωκέας, οὐ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον ταύτης τῆς βασιλῆος στρατηλασίης, ἑσσώθησαν ὑπὸ τῶν Φωκέων, καὶ περιέφθησαν τρηχέως.

[a] ἐπεὶ

a Ξέρξης δὲ *Arch.* *b* Ξέρξεα *Arch. V.*, Ξέρξην ceteri: porro ὁρμέατο *Arch. V. Ask.*, ſine augmento, ſicuti inf. C. 35. 1, 83., prius ὡρμέατο. *c* Deſunt duo iſta *Brit.* *d* Ἄγοντες *Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind.*, alii ἀγαγόντες. *e* Τῷ βασιλεῖ *Brit.* *f* Τί ποιέοιεν ora *Steph. Paſſ. Ask. Brit.*, in Fragm. *Paris.* ὅ, τι. Sic quoque *Choricius* Or. in ſummum Duc., haec aemulans, C. 22. *g* Εἰρωτῶν *Paſſ. Ask. Brit.*, εἰρωτέων *Arch. V.*, antea ἐρωτῶν. *h* Ἄγουσι *Med. Ask. Paſſ. Brit.* Fragm. *Paris.*, ἄγοιεν *Arch. Vind.*, διάγοιεν *Ald.* Edd.; porro θεωρέοιεν *Arch. Vind.*, ceteri θεωροῖεν. *i* Οἱ δ᾽ ἐπήροντο Fragm. *Paris.*, male *k* *Med. Ask. Paſſ. Arch. Vind. Brit.*, prius προκείμενον. mox ὅτεω *Arch. Vind.* *l* Τριταντα͘ίχμης *Arch. Valla*: reliqui Τιγράνης. *m* Ὦφλε *Ask.* *n* Πυθόμενος *Arch. V. Paris. B. Brit. Ald.*, ex *Med. Ask. Paſſ.* πυνθανόμενος, non magna differentia. *o* Τὸν ἄεθλον ἐόντα *Arch.* *p* Σιγᾷν *Brit.* *q* *Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind.*, quorum ultimi duo τόδε: antea erat πρὸς πάντας. *r* Μαχεσ. *Ask.* uti frequenter. Vid. I, 103. et VII, 103. &c. *s* Abeſt *Arch.* et *Choricio.* *t* Ἐπεὶ τάχιστα τὸ *Arch. V.* *u* Ἐνέχοντες iidem: olim ἔχοντες.

terea ſupra C. 24. olim fuiſſe, ὑπολιπόμενος τουτέων ὡς τετρακισχιλίους. Proinde poſt nonnulla τῶν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ Graecorum ſunt cadavera, τέσσερες vero χιλιάδες Perſarum. Haec pauca de multis. Ego vero ſcire maximopere aveo, quinam illi praeter Spartanos et Theſpienſes ἰδιῶται *cives*, ſi eorum mille tantum fuerint? et quomodo nautae ex ἰδιωτῶν corporibus agnoſcere Spartanos potuerint? Hilotae, quos adfuiſſe vidimus VII, 222., habitu cultuque pares ceteris non erant; Hoc amplius, ſi mille duntaxat Graeci ad Thermopylas ceciderint, quid fiet Epigrammate, in quo contumulatorum χιλιάδες τέτορες VII, 228.? Sed deſino, id tantummodo adſtruens, ieiunum hoc in ſtrategemate *Polyaenum* eſſe L. VII, 15, 4.

33. Αὐτόμολοι ἄ. ἀπ᾽ Ἀρκαδίης] Quae primo viderentur adſpectu longe diſsita ſolerter ſic comparavit Eruditiſſ. *A. Heringa* Obs. Crit. p. 156., ut Arcades hi fuiſſe videantur Caryatae. Noſtro dicuntur βίου τε δεόμενοι, καὶ ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι· *victus egentes et in agendo deſiderantes occupari*; prout hic vocem ἐνεργὸς accipiendam puto. *Pecuniam numeratam, quam domi habebant*, τὸ ἀργύριον τὸ ἔνδον κείμενον, vocabant et ἀργόν· id eſt οὐκ ὂν ἐν ἔργῳ· contra ἐνεργὰ χρήματα erant *quaeſtuoſae foenusque penſitantes pecuniae*, monente G. *Budaeo* C. L. G. p. 271. vid. *Salmas.* de Trap. Foen. p. 480. Rariori uſu apud *Demoſth.* p. 547, 7. ἐδέοντό μου δανεῖσαι χρήματα εἰς τὸν Πόντον Ἀρτέμωνι —— καὶ Ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἐνεργοὶ ὦσιν· *ut negotiarentur*, ſive ὅπως ἐργάσωνται ἐν αὐτοῖς· quae phraſis eſt in Ev. *Matth.* XXV. 16. VALCKEN.

37. Τὰ ποιέοιεν] Aeque bonum τί ποιέοιεν. Veriſſimum εἰρωτέων, unde ἀγγέλῳ εἰρωτέοντι IV, 145. aliaque. Malui quoque ἄγοιεν Ὀλύμπια, ut ἄγειν Ἀπατούρια, denique θεωρέοιεν, praeuntibus manu exaratis exemplaribus. Maxime vero memorabilis eſt Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου *Vallae* et *Arch.*, idem, uti videtur, ac L. VII, 82. *Tigranes* haud quidem ignotus inter Perſas eſt, Achaemenidarum gente proſeminatus, ſed nuſquam *Artabani* filius, VII, 62. IX, 95. Quare *Th. Galeo* videor adſtipulari poſſe.

38. Ὡς Ὀλύμπια διάγοιεν] Doctiſſimo G. *Koenio* corrigendum videbatur, ὡς Ὀλύμπια δὴ ἄγοιεν· hoc mihi olim etiam placebat; nunc, ſi praebent alii Cod. lectionem quam dat margo *Steph.* legi malim, ὡς Ὀλύμπια ἄγοιεν· vulgatum ſi forſan ut hic legeretur alibi, uno tamen alterove exemplo nolim abuti adverſus centena. —— In iſtis paulo poſt, quibus Arcades quale praemium eſſet Olympiacum Perſis interrogantibus εἶπον τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον στέφανον· leve forſan vitium latet, quod una lineola loco mota facile tolli poſſet, ſi nempe ſcriberetur τῆς ἐλαίης τὸν ᾀδόμενον στέφανον, *ex oleaſtro coronam* ut ſimpliciter dixerint Arcades; quorum verbis noſter Olympiacae laudis admirator interiecerit τὸν ᾀδόμενον, *illam* Poëtarum *Pindari* praeſertim, carminibus *decantatam.* Quibus hoc forte videbitur non neceſſarium, fatebuntur tamen his *Pauſaniae* III, p. 278., ἄρχονται μὲν ἀπὸ Τηλέφου τῶν ὕμνων, προσδιδοῦσι δὲ οὐδὲν ἐς τὸν Εὐρύπυλον, omnino corrigendum, προσᾴδουσι δὲ οὐδέν. VALCKEN.

53. Ἅτε σφι ἐνέχοντες αἰεὶ χόλον] Litem, quam publicato

[a] ἐπεί τε γὰρ κατειλήθησαν ἐς τὸν Παρνησσὸν οἱ Φωκέες, ἔχοντες μάντιν Τελλίην τὸν Ἠλεῖον, ἐνθαῦτα ὁ Τελλίης οὗτος σοφίζεται αὐτοῖσι τοιόνδε· γυψώσας ἄνδρας ἑξακοσίους τῶν Φωκέων τοὺς ἀρίστους, αὐτούς τε τούτους, καὶ τὰ ὅπλα αὐτέων, νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσσαλοῖσι· προείπας αὐτοῖσι, τὸν ἂν μὴ [b] λευκανθίζοντα ἴδωνται, τοῦτον κτείνειν. τούτους ὦν [c] αἵ τε φυλακαὶ τῶν Θεσσαλῶν πρῶται ἰδοῦσαι ἐφοβήθησαν, δόξασαι ἄλλο τι εἶναι τέρας· καὶ μετὰ τὰς φυλακὰς αὐτὴ ἡ στρατιὴ οὕτω, ὥστε [d] τετρακισχιλίων κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φωκέας, τῶν τὰς μὲν ἡμισέας [e] ἐς Ἄβας ἀνέθεσαν, τὰς δὲ, ἐς Δελφούς· ἡ δὲ δεκάτη ἐγένετο τῶν χρημάτων ἐκ ταύτης τῆς μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδριάντες οἱ περὶ [f] τὸν τρίποδα συνεστεῶτες, ἔμπροσθεν τοῦ νηοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι ἐν Ἄβῃσι [g] ἀνακέαται. Ταῦτα μέν νυν τὸν πεζὸν [h] ἐργάσαντο τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκέοντας ἑωϋτούς· ἐσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώρην τὴν ἵππον αὐτέων, ἐλυμήναντο ἀνηκέστως. ἐν γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἥ ἐστι κατὰ Ὑάμπολιν, ἐν ταύτῃ τάφρον μεγάλην ὀρύξαντες, ἀμφορέας [i] κεινοὺς ἐς αὐτὴν κατέθηκαν. χοῦν δὲ ἐπιφορήσαντες, καὶ ὁμοιώσαντες τῷ ἄλλῳ χώρῳ, ἐδέκοντο τοὺς Θεσσαλοὺς [k] ἐσβάλλοντας. οἱ δὲ, ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Φωκέας φερόμενοι [l] ἐσέπεσον ἐς τοὺς ἀμφορέας· ἐνθαῦτα οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρησαν. Τουτέων δή σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγκοτον οἱ Θεσσαλοὶ, πέμψαντες κήρυκα, ἠγόρευον τάδε, „ Ὦ Φωκέες, ἤδη τι „ μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὅμοιοι ἡμῖν. πρόσθεν

ti. Etenim quum ad Parnaſſum concluſi eſſent, Phocenſes habentes Telliam faticinum Eleum, ibi Tellias hic huiusmodi rem eis commentus eſt. Sexcentos viros e Phocenſibus præſtantiſſimos gypſo tam ipſos quam arma illinit, eosque ſub noctem in Theſſalos immiſit, dato præcepto ut quemcunque non albicantem cernerent, eum obtruncarent. Hos primi Theſſalorum excubitores, aliud quoddam prodigium eſſe arbitrati, et poſt has excubias ipſe exercitus adeo exhorruerunt, ut quatuor millibus cæſorum atque ſcutorum Phocenſes potiti ſint; quorum ſcutorum dimidium apud Abas, reliqua apud Delphos dedicaverunt: et ex decimis pecuniarum huius pugnæ factæ ſunt ſtatuæ grandes, quæ circa tripodem e regione delubri Delphis viſuntur: et alteræ eiusmodi in Abis repoſitæ. Hæc Phocenſes 28
in peditatum Theſſalorum, a quibus obſidebantur, egerunt: equitatum quoque eorundem, qui in ſuum agrum incurſaverat, inſanabili clade afflixerunt: ad ingreſſum enim qui eſt iuxta Hyampolin, depreſſa iſtic ingenti foſſa, amphoras inanes in ea depoſuerunt, humumque deſuper iniecerunt, eamque reliquo ſolo exæquaverunt: atque ibi Theſſalos exceperunt incurrentes. Theſſali impetu ſumpto, tanquam eos rapturi, in amphoras inciderunt, ibique equorum crura corrupta ſunt. Ob hæc ambo Phocenſibus in- 29
fenſi Theſſali, miſſo caduceatore ita dixere, o Phocenſes, nunc aliquid amplius reſipiſcentes agnoſcite non eſſe vos nobis pares;

a Ἐπεί τε *Arch. Paſſ. Brit. Vind.*, prius καὶ ἐπεί τε, abundantius iuſto; mox Παρνησὸν *Paſſ.* Exſcripſit haec *Euſtath.* in *Iliad.* N. p. 945, 40. *b* Λευκαθίζ. *Arch.* *c* Αἱ φυλ. *Paſſ.* *d* Τρισχιλίων *Arch. Vind. Valla.* *e* Ἀσπίδας ἐς *Arch.*, qui mox λοιπὰς omittit cum *Med. Paſſ. Ask. Vind. Paris. A. B. Brit.*: olim τὰς δὲ λοιπὰς ἐς Δ. *f* Τοῦ τρίποδος *Arch.* *g* Ἀνακέεται *Arch. V.* *h* Ἐργάσαντο *Vind. Paſſ. Ask.*, alii εἰργ. *i* Κεινοὺς *Vind. Arch.*, ceteri cum *Ald.* κενεοὺς, et ἐς αὐτὴν iid. *Paſſ. Brit. Ask.* ora *Steph.*, quod melius. olim ταύτην. *k* Ἐσβαλέοντας *Arch.* *l* Ἐνέπεσον idem.

blicato ſchedae moverunt, ſecundum eas do. Non neſcio Euripideum Hecub. v. 1118. ἦ μέγαν χόλον Σοὶ καὶ τέκνοισι εἶχε, Sophocleumque Trachin. v. 272. Aliter *Herodotus* L. VI, 119. Δαρεῖος —— ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον· et L. I, 118. Odii Theſſalorum in Phocenſes exordia L. VII, 176. ſignata ſunt. Hinc τὴν πρὸς Φωκέας ἔχθραν, ἣ προυπῆρχε Θετταλοῖς ἐκ παλαιῶν χρόνων non tacuit *AEſchin.* περὶ Παραπ. p. 46.

59. Κατειλήθησαν ἐς τὸν Παρνησσὸν οἱ Φωκέες] Mirum accidit, *H. Stephanum* ad haec adhaeſiſſe; ſed comma, male punctum poſt Παρνησσὸν, illi tenebras offudit. Melior in his *Pavius*, atque diu ante eum *Polyaenus* VI, 18. Nimirum Theſſali ſubita incurſione Phocenſes in Parnaſſum concluſerant. Unde deinceps ταῦτα μέν νυν τὸν πεζὸν εἰργάσαντο τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκέοντας ἑωϋτοὺς, ubi multitudinis numerus, πεζὸν ſpectans, nemini moleſtus eſſe debet. Verum audiamus *Polyaenum*, Φωκεῖς εἰς τὸν Παρνασσὸν κατακλεισθέντες, γυψώσαντες αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα νυκτὶ πανσελήνῳ ——. Sic ſcripſerat. Vulgo illi γυψώσαντες deerant, damno ſententiae manifeſto, ſicuti *Diodoro* XI, 14. adſcriptum. Animadvertit et illud doctiſſimus *Berglerus*. Rem eandem, alio tamen ordine, operoſius exſequitur *Pauſanias* L. X, 1., ubi de *Tellia* et Telliadis infra L. IX, 36. *Kuhnius* et *Leopardus* Emendat. L. IV, 18.

61. Ὁ Τελλίης —— γυψώσας] Obiter hinc *Polyaenum* p. 562. redintegravit Clar. *Weſſ.* ad *Diodor.* I. p. 414. quo nondum uſus *Koenius* ex *Herodoto* quoque vidit in *Polyaeno* legendum: Φωκεῖς, ἐς τὸν Παρνασσὸν κατακλεισθέντες, γυψώσαντες αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα· ſic vox collocata ob ſimilem praecedentis ſyllabam facile periit. Eleum vatem Telliam, in quo viro egregio ſpes opesque erant Phocenſium ſitae, laudat *Pauſanias* et hoc ipſius in bello non illaudabile commentum in Phocicis p. 800, 801., ubi Theſſalos quingenti noctu narrantur inproviſos adorti αὐτοί τε ἀληλιμμένοι γύψῳ καὶ ἐνδεδυκότες ὅπλα λευκὰ ὑπὸ τῇ γύψῳ. Eodem isthoc cum Theſſalis bello, quod evenit memorabile Phocenſium facinus, deſperatione furentium et rabie, *Pauſaniae* narratum, explicatius etiam, atque in laudem mulierum praeſertim Phocenſium *Plutarcho* de Virtut. Mulier. p. 244., cauſam non expuſto, quam tamen habuiſſe certam ſuſpicor, cur hoc in loco ſilentio presſerit *Herodotus*. VALCKEN.

68. Ὥστε τετρακισχιλίων κρατῆσαι] Male *Valla* et conſentanei τρισχιλίων. *Polyaenus* καὶ πτῶμα ἐγένοντο Θετταλικὸν ἄνδρες ΤΕΤΡΑΚΙΣΧΙΛΙΟΙ. Cur ego autem λοιπὰς tuerer, tanta Codd. conſpiratione in exilium actas? Vocis abſentia ſententiae nihil nocet.

78. Ἥ ἐστι κατὰ Ὑάμπολιν] Ob oculos iſta *Polyaeno* fuerunt VI, 18, 2. τάφρον ὀρύξαντες κατὰ τὴν πόλιν καὶ πληρώσαντες αὐτὴν κενῶν ἀμφορέων· dederat ergo κατὰ τὴν Ὑάμπολιν, quae *Valckenarii* iuſtiſſima correctio ad Phoeniſſ. *Euripid.* p. 749. Scripſi ἀμφορέας κεινοὺς de *Herodoti* adſuetudine L. VII, 131., a qua me εἴδωλα ΚΕΝΕΑ καρδίης *Democriti* ap. *Stob.* Serm. IV. p. 56. non revocant.

78. Κατὰ Ὑάμπολιν] Ad haec *Polyaenum* VI, c. 18, 2., comparanti *Koenio* latere non poterat, in iſtis, τάφρον ὀρύξαντες κατὰ τὴν πόλιν, corrigendum ex *Herodoto* κατὰ Ὑάμπολιν· in tranſcurſu eadem facta fuit comparatio ad *Schol.* in Phoen. *Eurip.* p. 749. Fraudem, qua vicinos Theſſalos irretitos tenuerunt, explicate tradit *Pauſan.* X. p. 799., κατὰ τὴν Ὑάμπολιν —— ὑδρίας κεράμου πεποιημένας κατορύξαντες, καὶ ἐπ' αὐτὰς γῆν ἐπιφορήσαντες (*Herodot.* χοῦν ἐπιφορήσαντες) ὑπέμενον τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν· in foveas equites fuere praecipitati, equi autem ἀπεχωλοῦντο· quod *Pauſanias* ſumſit e *Thucyd.* VII, c. 27. *Herodoto* οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρησαν. —— Hoc bello Phocenſibus dux erat alter de duobus Ὑαμπολίτης Δαΐφάνης, iuxta *Pauſan.* p. 800. Δαΐφαντος ὁ Βαθυλλίου τρίτος αὐτὸς ἄρχων dicitur *Plutarcho* T. II. p. 244., ubi congreſſi cum Theſſalis victoriam Phocenſes reportaſſe narrantur περὶ Κλεωνὰς τῆς Ὑαμπόλιδος. De Hyampoli multis agens *Iac. Palmer.* in Gr. Antiq. p. 665. iſtas Phocidis Cleonas *vicum in Hyampolitarum vicinia* fuiſſe ſuſpicatur: Iaſon Theſſalus Ὑαμπολιτῶν τό, τε προάστειον εἷλε, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησε, apud *Xenoph.* Ἑλλ. VI. p. 350, 28. VALCKEN.

84. Τουτέων δή σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγκοτον] Eruditiſſimus

res; qui et antehæc inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, ſemper vobis antecelluimus, et nunc apud barbarum adeo pollemus, ut penes nos ſit et agro vos exui, et præterea in ſervitutem redigi. Quam facultatem etſi obtinemus, tamen iniuriarum non ſumus memores, niſi ut eo nomine quinquaginta talenta rependatis: et nos vobis recipimus, damna omnia nos ab agro

30 veſtro averſuros. Hæc Theſſali Phocenſibus denunciabant, quod ſoli Phocenſes inter eius loci homines cum Medis non ſentiebant; idque nulla alia cauſſa, ut ego coniectura comperio, quam Theſſalorum odio; partes Medorum, ut mihi videtur, ſequuturi, ſi Theſſali partes Græcorum foviſſent. Hæc deferentibus Theſſalis, negarunt ſe Phocenſes pecuniam daturos; et ſibi itidem, ut Theſſalis, facultatem eſſe ſentiendi cum Medis, ſi aliter ſentire vellent: ſed nequaquam fore ut ſponte eſſent proditores Græ-

31 ciæ. His verbis renunciatis ita Theſſali irritati in Phocenſes barbaro duces itineris extiterunt, et ex Trachinia Doridem regionem incurſaverunt: nam eius regionis limes anguſtus illuc triginta non amplius ſtadia in latum pertinet, inter Meliadem ac Phocenſem regionem ſitus, quæ olim Dryopis erat. Hæc autem regio, Dorienſium qui ſunt in Peloponneſo, metropolis eſt. Hanc igitur Doridem regionem ingreſſi barbari nihil læſerunt; cum Medis enim, etſi Theſ-

32 ſalis non videbatur, ſentiebant. Poſteaquam autem e Doride in Phocidem ingreſſi ſunt barbari, ipſos quidem Phocenſes non ſunt adepti: eorum enim nonnulli cacumina Parnaſſi

„ σθεν τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἕλλησι ὅσον χρόνον ἐκεῖνα „ [a] ἡμῖν ἥνδανε, πλέον αἰεί κοτε ὑμέων ἐφερόμεθα· „ νῦν τε παρὰ τῷ βαρβάρῳ τοσοῦτον δυνάμεθα, ὥστε 469 „ ἐπ' ἡμῖν [b] ἐστι τῆς γῆς τε ἐστερῆσθαι, καὶ πρὸς, „ ἠνδραποδίσθαι ὑμέας. [c] ἡμέες μέντοι τὸ πᾶν ἔχοντες, „ οὐ μνησικακέομεν, ἀλλ' ἡμῖν γενέσθω ἀντ' „ αὐτέων πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου· καὶ ὑμῖν „ [d] ὑποδεκόμεθα τὰ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην ἀποτρέψειν". Ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσσαλοί. οἱ γὰρ Φωκέες μοῦνοι τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων οὐκ ἐμήδιζον, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὡς ἐγὼ [e] συμβαλλεόμενος εὑρίσκω, κατὰ δὲ τὸ ἔχθος [f] τῶν Θεσσαλῶν· εἰ δὲ Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων ηὖξον, ὡς ἐμοὶ [g] δοκέειν, ἐμήδιζον ἂν οἱ Φωκέες. ταῦτα ἐπαγγελλομένων Θεσσαλῶν, οὔτε δώσειν ἔφασαν [h] χρήματα, παρέχειν τέ σφι Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μηδίζειν, εἰ ἄλλως βουλοίατο· ἀλλ' οὐκ ἔσεσθαι ἑκόντες εἶναι προδόται τῆς Ἑλλάδος. [i] Ἐπειδὴ δὲ ἀνηνείχθησαν οὗτοι οἱ λόγοι, οὕτω δὴ οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι τοῖσι Φωκεῦσι, [k] ἐγένοντο ἡγεμόνες τῷ βαρβάρῳ τῆς ὁδοῦ. ἐκ μὲν δὴ τῆς Τρηχινίης ἐς τὴν Δωρίδα ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρης ποδεὼν στεινὸς ταύτῃ κατατείνει, ὡς τριήκοντα σταδίων μάλιστά κῃ εὖρος, κείμενος μεταξὺ τῆς τε [l] Μηλίδος καὶ τῆς Φωκίδος χώρης, ἥπερ ἦν τὸ παλαιὸν [m] Δρυοπίς. ἡ δὲ χώρη αὕτη ἐστὶ μητρόπολις Δωριέων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. ταύτην ὦν τὴν Δωρίδα γῆν οὐκ ἐσίναντο ἐσβάλλοντες οἱ βάρβαροι· ἐμήδιζόν τε γὰρ, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Δωρίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὺς μὲν τοὺς Φωκέας οὐκ αἱρέουσι. οἱ μὲν γὰρ τῶν Φωκέων ἐς τὰ ἄκρα [n] τοῦ Παρνησσοῦ ἀνέ-

a Ὑμῖν *Arch.* et εἴκοτε. b Ἐστὲ *Arch.*, tum τῆς γῆς τε *Vind.*, aberat ultima particula. Praeterea ſeparat πρὸς a ſequente verbo *Paſſion.* ſicuti ſupra L. I, 156., iunctim antea προσηνδρ. c Ἡμέες *V. Arch.*, alii cum *Ald.* ἡμεῖς. d Ἐπιδεκ. *Arch.*, omittens ἐπιόντα. e Συμβαλλόμ. *Arch. V.* f Τὸ Θεσσ. *Paſſ.* et *Plut.* Malign. p. 868. B. g Δοκέει *Arch. Plut.* h Χρήματά τε *Paſſ. Aſk.*, mox τε negligentes. i Ἐπεὶ δὲ δὴ *Arch. Vind.*, ἐπεὶ δὲ *Aſk.* Quo non utor. Vide C. 69. k Ἐγίν. *Arch. V.* l Μηλίδος *Arch. Valla*: bene. Prius Μηλιάδος. m Δρυοπίης id. *Vind. Valla*: n *Med. Paſſ. Aſk. Arch. Brit. Vind.*, olim τά. in *Paſſ.* Παρνησοῦ ſemper.

ditisſimus *H. Stephanus* ἔγκοτος, quatenus quidem ſubſtantivi ſedem obtinebat, e Graecae linguae finibus procul amandavit, dictionesque adeo, ἀτάρ τινα καὶ ΕΓΚΟΤΟΝ εἶχε L. VI, 133. et 73., ſcriptas fuiſſe καὶ ἐν κότον εἶχε, vice καὶ ἐνεῖχε κότον. Inſpice eius Prolegom. p. 736. Cui animadverſioni valide repugnat hic locus, talem τμῆσιν recuſans, et L. IX, 109. τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ οὐκ ἔχε ἔγκοτον. Plura alias.

97. Οἱ γὰρ Φωκέες μοῦνοι &c.] Si vero nititur *Pauſaniae* L. X, 1. fin. narratio, Phocenſes cum Perſa, neceſſitate conpulſi, ὑπ' ἀνάγκης, primum fecerunt, poſtea ad Graecorum ſocietatem reverſi. Non ita Noſter hic et ſuperiore libro C. 203. 218. Vicinum κατὰ τὸ ἔχθος τὸ Θεσσαλῶν *Paſſ.* et apud *Plutarchum* minime malum: conſimile κατά τε τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων, quo Spartanos proſequebatur Hegeſiſtratus, ſive ut ibidem, τὸ ἔχθος τὸ ἐς Λακεδαιμονίους, L. IX, 36. 37. In Latinis talia ſaepe. Vid. *Cortium* ad fragm. *Salluſtii* p. 936.

97. Οὐκ ἐμήδιζον, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν]. Veriſimillimam *Herodoti* coniecturam ingenioſa malevolentia nititur evertere *Plutarch.* II. p. 868. C. Sed Herodotea deſcribens Philoſophus praebet ex ſuo Codice lectionem unam alteramve vulgata apud *Herodotum* non deteriorem; velut in proximis: κατὰ δὲ τὸ ἔχθος τὸ Θεσσαλῶν, *nulla alia de cauſa, quam quia oderant Theſſalos*: ſimiliter ſcribit et in eumdem ſenſum Noſter IX, c. 37., κατὰ τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων, *propter odium, quo Lacedaemonios oderat*: et *Thucydides*, κατ' ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων· κατ' ἔχθος τὸ Ῥηγίνων· κατ' ἔχθος τὸ Κορινθίων· p. 67, 73. p. 239, 10. p. 483, 57. Aptiſſima dedit in eam rem *Iac. Perizon.* in *AEliani* V. H. II, c. 25. ex his ſuis obſervatis explicare debuerat apud eumdem XII, c. 53., τὸ Μεγαρέων πινάκιον· ubi commode Thucydideum τὸ Μεγαρέων ψήφισμα contulit Cl. *Abr. Gronov.*, cuius avus *I. F. G.* vid. in *Livii* XXXIV, c. 26. VALCKEN.

9. Ποδεὼν στεινὸς] *Valla* Graecum *podeon* retinuit, *Porto* laudatore: *limes* venit a *Gronovio* ex *Salmaſii* ſententia ad *Solin.* p. 297. Τῆς Μηλίδος rediit ex dictis L. VII, 198. At Δρυοπὶς, etſi Δρυοπίης ſuſpicionibus ex Schol. ad *Apollon. Rh.* I, 1212. anſam praebet, non movetur. Vid. C. 43. et L. I, 56. Porro quod in proximis, ἐμήδιζόν τε γὰρ, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι, perperam arbitror a *Valla* exprimi. Cauſſae, propter quas Dorienſium regio a vaſtitate manſerit inmunis, indicantur, tum quod Medorum illi partibus ſtuderent, tum quia Theſſalis conſultum non videbatur.

11. Τῆς — Μηλιάδος χώρης] Μηλίδος, uſitatam alibi Noſtro quoque formam, praetulit Cl. *Weſſ.* in Diſſ. *Herod.* p. 127. Ad *Callim.* h. in Del. ℣. 287., ἱερὸν ἄστυ καὶ οὔρεα Μηλίδος αἴης nuperrimus Editor, vir magnis ſuis meritis clariſſimus, *Io. Aug. Erneſti* aptiſſimum dedit *Thucyd.* locum, quo Melienſes etiam Ἱερῆς nominantur. Exemplis aliquot oſtendi poſſet, non inutilem eſſe obſervationem *Scholiaſtae Ariſtid.* in Cod. *MS.* καλῶς εἶπε (T. I. p. 304.) Μηλίων, καὶ οὐ Μηλιέων· Μήλιοι μὲν γὰρ οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες· Μηλιεῖς δὲ, οἱ ἐν τῷ Μηλιακῷ κόλπῳ. *Maliacum ſinum Livius* XXVII, c. 30. et XXXV, c. 37. Μηλιέα κόλπον dixit *Herodot.* IV, c. 33. Attica contractione Μηλιᾶ κόλπον *AEſchyl.* Pers. ℣. 486. et *Ariſtoph.* in Lys. ℣. 1171. ubi notat *Palmer.* in Exercit. p. 769. Μηλιᾶ κόλπον Atticiſtam ſcripſiſſe puto *Philoſtratum* p. 651., non, quod ferri nequit, Μηλίδα κ. — In proximis merito Doctiſſ. *Koenio* Latina Graecis, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι, videbantur diſconvenire; proque iſtis, *etſi Theſſalis non videbatur*, ponendum, *neque Theſſalis videbatur*, nempe vaſtanda Doris; horum enim ductu Perſae utebantur, et ex horum libidine plus minusve mali regionibus inferebant. VALCKEN.

ἀνέβησαν. ἔστι δὲ καὶ ἐπιτηδέη δέξασθαι ὅμιλον τοῦ Παρ-
νησσοῦ ἡ [a] κορυφὴ, κατὰ Νέωνα πόλιν κειμένη, [b] ἐπ'
ἑωϋτῆς. Τιθορέα οὔνομα αὐτῇ. ἐς τὴν δὴ [c] ἀνηνείκαν-
το, καὶ αὐτοὶ ἀνέβησαν· οἱ δὲ πλεῦνες αὐτέων ἐς τοὺς
Ὀζόλας Λοκροὺς ἐξεκομίσαντο, ἐς [d] Ἄμφισσαν πό-
λιν τὴν ὑπὲρ τοῦ Κρισαίου πεδίου οἰκεομένην. οἱ δὲ
βάρβαροι τὴν χώρην πᾶσαν ἐπέδραμον τὴν Φωκίδα·
Θεσσαλοὶ γὰρ οὕτω ἦγον τὸν στρατόν. ὁκόσα δὲ ἐπέ-
σχον, πάντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον, καὶ ἐς τὰς πό-
λις ἐνιέντες πῦρ [e] καὶ ἐς τὰ ἱρά. Πορευόμενοι γὰρ
ταύτῃ παρὰ τὸν Κηφισσὸν ποταμὸν, [f] ἐδήιουν πάν-
τα· καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πόλιν, κατὰ δὲ
[g] Χαράδραν, καὶ Ἔρωχον, καὶ [h] Τεθρώνιον, καὶ
Ἀμφίκαιαν, καὶ [i] Νέωνα, καὶ Πεδιέας, καὶ Τρι-
τέας, καὶ Ἐλάτειαν, καὶ Ὑάμπολιν, καὶ Παρα-
470 ποταμίους, καὶ Ἄβας· ἔνθα ἦν ἱρὸν Ἀπόλλωνος πλού-
σιον, θησαυροῖσί τε καὶ ἀναθήμασι πολλοῖσι κατε-
σκευασμένον. ἦν [k] δέ τι καὶ τότε καὶ νῦν ἐστι χρηστήριον
αὐ-

nassi conscenderant; et est vertex Parnassi iuxta urbem Neonem situs, nomine Tithorea, in se aptus turbæ capiendæ, in quam aut vecti erant, aut ipsi ascenderant: sed plures ad Locros Ozolas exierant in urbem Amphissam, quæ supra Crisæum sita est campum. At barbari omnem agrum Phocensem incursaverunt: sic enim ducebant exercitum Thessali; et omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt, in urbes etiam et sacras ædes igne iniecto.
Nam peragrantes Phocidem iuxta Cephis- 33
sum amnem, cuncta populati sunt, et hinc urbem Drymon incenderunt, illinc Charadram et Erochum et Tethronium et Amphicæam et Neonem et Pedieas et Triteas et Elateam et Hyampolin et Parapotamios, et Abas: ubi delubrum Apollinis erat locuples et thesauris donariisque compluribus exornatum; ubi etiam tunc erat, sicut nunc quoque est ora-

a Κεφαλὴ ex scholio *Brit.* Haec habet *Pausan.* x, 32. p. 878., mutata tamen. *b Med. Arch. Pass. Ask. Vind.*, ceteri ὑπ' ἑωϋτ. *c Eustath.* in Odyss. p. 1604, 4. *d* Ἄμφισαν *Pass.* et Κρισσαίου cum *Arch. Valla*, crebra variatione. Conf. *Wasse* ad *Thucydid.* II, 69. *e* Κατέκαιον loco quatuor seqq. *Arch.* male. *f* Ἐδηΐουν *Pass.* non inconmode ex dialecti ritu. *g Med. Ask. Arch. Pass. Paris. A.*, alii Χαράδρην Ionum more. *h* Τεθρόνιον *Arch.*, Τιθρώνιον *Pausan.* x, 3. et *Steph. Byz.*, Θρόνιον *Eustath.* in Hom. p. 638, 58. *i* Citat *Harpocratio* in Νεῶσι. et *Suid.* Voc. Νεῶσι. *k* Δὲ καὶ *Arch. Pass. Ask.*, et mox ἔτι *Ask.* loco ἐστί.

19. Τοῦ Παρνησσοῦ ἡ κορυφὴ] Suo quoque nomine vocata dicitur Τιθορέα. Ista quidem clarent atque aliunde firmantur; sed his interiecta sic primum vulgabantur: [τοῦ Παρνησσοῦ ἡ κορυφὴ] κατὰ Νέωνα πόλιν, κειμένη ὑπ' ἑωϋτῆς· [Τιθορέα οὔνομα αὐτῇ.] Vallae Latina: *qui vertex est iuxta urbem Neonem illic sitam, nomine Titborea*: facta videntur de Graecis hoc modo scriptis, κατὰ Νέωνα πόλιν κειμένην ἐπ' αὐτῆς. Sed Codicum lectionibus instructus de Laurentianis certius iudicabit. Pro sua Linguae Graecae peritia *H. Steph.* scripsit *seorsim sitam*, legens κειμένην ἐπ' ἑωϋτῆς· sed nec huius sibi lectionis sensum satisfacere fatetur: *Holstenii* commentum ad *Steph. Byz.* in Τιθορέα vix memorari meretur: Latina *Palmerii* in Graecia Ant. p. 635. Graecis neutiquam respondent: Clar. *Gronovii* ingeniosa esset interpretatio, si mons Graece dici posset δέξασθαι ὅμιλον ἐφ' ἑαυτοῦ· quod non puto. Habuerunt etiam Phocenses velut commune gentis concilium, in quod συνέδρους suos mittebant civitates, τὸ Φωκικὸν dictum: vid. *Pausan.* x. p. 805. 808. 882. 892. Iam suspicor, Neonem urbem dictam κειμένην ἐπ' ἑωϋτῆς, quod *seorsim posita, suique iuris*, cum reliquis Phocidis civitatibus in commune non consulebat: hoc sensu commode urbs dici potest ἐπ' ἑωϋτῆς εἶναι, vel κεῖσθαι, vel οἰκεῖσθαι. Nusquam istius urbis incolae memorantur Νεώνιοι, ubi res narrantur a Phocensibus in commune gestae cum Thessalis, aut cum plerisque Graecis bello sacro. Hos itaque suspicor ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτονόμους οἰκῆσαι· quae phrasis est *Thucyd.* II, c. 63. ut huius et aliorum, sic *Herodoti* κέεσθαι ἐπ' ἑωϋτοῦ· II, c. 2., *infantes voluit* ἐν στέγῃ ἐρήμῃ ἐπ' ἑωϋτῶν κέεσθαι *seorsim iacere*: vid. VII, c. 10. IX, c. 17. c. 37., εἶχον ἐπ' ἑωϋτῶν μάντιν, *suum sibi habebant haruspicem*, ab illo Mardonii diversum. —— Urbem Νέωνα hinc *Steph. Byz.* adnotavit; occasione loci *Demosthenis* de falsa leg. p. 232., *Harpocration* in Νέωσιν urbem hanc Phocidis *Herodoto* dictam scribit Νεῶνα, Νεῶνας *Androtioni*: Ex *Herod. Pausan.* x. p. 878. ὄνομα Νεῶνα μὲν τῇ πόλει, Τιθορέαν δὲ εἶναι τοῦ Παρνασσοῦ τὴν ἄκραν. In verticem Parnassi, sic vocatum aevo *Herodoti*, qui erat ex adverso urbis Neonis seorsim sitae, miseri Phocenses ἀνηνείκαντο καὶ αὐτοὶ ἀνέβησαν· quae Clar. *Wess.* declaravit Diss. *Herod.* p. 198. VALCKEN.

20. Νέωνα πόλιν κειμένη, ἐπ' ἑωϋτῆς] Distinctio Cl. *Gronovii* est, cuius rescripta *H. Stephano* et *L. Holstenio*, locique novam dilucidationem Notae repraesentant. Aspera mihi tamen semper visa dictio fuit, κορυφὴ κατὰ πόλιν κειμένη, siquidem oppidum adstrui montis solet vertici, non vertex urbi. Placuit propterea κειμένην ἐπ' αὐτῆς, *sitam in eo*, non ἐπ' ἑωϋτῆς, quae divinatio docti viri. Parnassi cacumen *Tithorea* urbem habuit *Neonem*, praeruptum illud quidem, sed multitudinis capax. Fuisse vero *Neonem* isto in iugo, testes *Pausaniam* ac *Plut.* in Sulla p. 461. D. fero, Tithoream, quae *Neon* quondam, in eo locantes. Praeterea ἐς τὴν δὴ ἀνηνείκαντο non est, *in quam vecti erant*, sed in quam res suas conportarant, sive ἀνεσκευάσαντο, ut belle ibid. *Plutarchus.* Probe recordor, *Eustath.* hinc accepisse ἐς Σπάρτην ἀνηνείκαντο, et explicasse ἀνέβησαν, sed et aberrasse, tum in citando, tum explicando. Scriptoris eum verba aliud docere, si advertisset, potuerant, illa quoque, ipsi non ignota C. 36. ἐς τὸ Κωρύκιον ἀνηνείκαντο, similiaque L. III, 148.

30. Καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν] Annumeravit has Phocidis urbes ex *Herodoto*, in quibusdam discrepans, *Pausanias* x. 3.; Δρύμον adpellat Δρυμαίαν, dissentiente *Eustathio* ad Poëtam: Τεθρώνιον cum *Steph. Byz.* Τιθρώνιον, *Eustath.* Θρόνιον, non bene: id oppidum enim Locridis, ad Thermopylarum angustias, teste *AEschine* περὶ Παραπρ. p. 45. et *Diodoro* XVI, 33. Ἀμφίκαιαν vocitat Ἀμφίκλειαν· immo vero Nostrum ait, urbem Ὀφιτείαν nuncupasse x, 33, p. 883., nec ipse tamen, sed inprudentes librarii, uti optime *Sylburgius*. Ἀμφίκαιαν scripsisse, *Steph. Byz.* et quae de tituli origine subdit ipse, testimonio sunt. Τριτέας adfirmat praeter *Thucydidem* Ethnicographus: hinc *Hesychii*, Τριτῆες γενεὴν, οἱ ἀπὸ Τριτέων πόλεως κύνες, ἥ ἐστι πλησίον Φωκίδος. Reliquis non inmoror, expositis a Nob. *Palmerio* Gr. Antiq. L. VI, 15.

30: Κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον] Secundum *Plutarch.* T. II. p. 868. B. narraverat *Herodotus*, τρισκαίδεκα πόλεις τῶν Φωκέων ὑπὸ τοῦ βαρβάρου κατακεκαῦσθαι· scribere saltem censor debuit πεντεκαίδεκα· hoc enim capite *duodecim* et paulo post *tres* memorantur urbes Phocidis, in quarum tecta incolis vacua igne Persae saevierint. His quindecim duas si eximas, quas incolentium nomine, ni fallor, designatas, Πεδιέας dixit et Τριτέας, ceteras omnes, iisdem plerasque nominibus memoratas *Pausaniae*, solo postea temporis aequari iussit Amphictyonum praesidio ferox Philippus Amyntae F., cum funesto Graecae libertati bello sacro finem imposuisset: praeter istas autem, hic et infra *Herodoto* memoratas, idem tum ceterae Phocidis urbes, quae praecipuae erant duae et viginti, triste fatum subierunt, unis Abis exceptis. Istas XXII. urbes tum deletas recenset *Pausan.* x. p. 803. et 804. —— *Herodoto* enumeratas singulatim pro doctrina sua Geographica tractavit *Iac. Palmer.* Graec. Ant. VI, c. 15., sic tamen, ut saepius vir egregius errare debuerit, nec Critica sollertia neque instructus accurata Linguae Graecae peritia: de multis, quae hic dici possent nunc satis erit semel *Pausaniae* suo loco restituisse, quae in alienum immigrarunt x. p. 885., ἐν ταῖς Φωκέων πόλεσιν, ἃς ὁ Μῆδος ἐνέπρησεν, ἀριθμῆσαι καὶ τὴν Ἐλάτειάν ἐστιν ἐν ταύταις [κατὰ Ἡροδότου λόγους] novissima huc retraho ex fine p. 884. VALCKEN.

36. Καὶ νῦν ἐστι χρηστήριον] Celebris eius in Musis mentio L. I, 46., supra C. 27. et dein C. 134., itidem apud alios in *Leopardi* Emend. L. VI, 22. et *Casaub.* ad *Strabon.* IX, p. 647.

54. Πανο-

oraculum. Hoc delubrum posteaquam diripuere, incenderunt. Phocensium etiam quosdam ad montana insequuti ceperunt, et mulieres aliquot, præ multitudine stu-
34 prantium extinxerunt. Prætergressi quoque Parapotamios, pervenere ad Panopeas. Inde copiæ delectu habito divisæ fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Bœotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Bœoti autem cum Medis universi sentiebant: quorum urbes viri Macedones in eis collocati, qui ab Alexandro missi fuerant, servaverunt, volentes planum facere Xerxi Bœotos sentire cum Medis. Et hi quidem
35 barbari hac iter intenderunt. Ceteri vero commissi ducibus Parnassum a dextra præstringentes, ad templum quod est Delphis processerunt; quicquid agri Phocensis etiam hi nanciscebantur, id omne fœdantes: nam et Panopensium oppidum incenderunt, et Dauliorum, et AEolidarum. Ideo autem hac ab aliis seiuncti pergebant, ut direpto quod Delphis est templo, pecunias monstrarent Xerxi regi; qui omnia quæ in eo templo erant memoratu digna, melius norat, ut ego audio, quam quæ in ædibus suis reliquerat; permultis assidue referentibus cum alia, tum præcipue Crœsi
36 Halyattis filii donaria. Hoc Delphi quum audissent, in extremam prorsus devenere formidinem: qua attoniti, deum de sacris opibus consultarunt, numquid eas humi defoderent, an alium in locum transportarent. Et deus illis interdixit, ne moverent: se enim idoneum esse, qui rebus suis præsideret. His auditis Delphi de semet ipsis curandum putaverunt, liberis uxoribusque in Achaiam traiectis. Ipsorum plerique quidem vertices Parnassi superaverunt, et ad Corycium antrum delati sunt; quidam

αὐτόθι. καὶ τοῦτο τὸ ἱρὸν [a] συλήσαντες ἐνέπρησαν, καί τινας διώκοντες εἷλον τῶν Φωκέων πρὸς τοῖσι οὔρεσι· καὶ γυναῖκάς τινας [b] διέφθειραν μισγόμενοι, ὑπὸ πλήθεος. Παραποταμίους δὲ παραμειβόμενοι οἱ βάρβαροι, ἀπίκοντο ἐς Πανοπέας· ἐνθεῦτεν δὲ ἤδη διακρινομένη ἡ στρατιὴ αὐτέων ἐσχίζετο. τὸ μὲν πλεῖστον καὶ δυνατώτατον τοῦ στρατοῦ, ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορευόμενον [c] ἐπ' Ἀθήνας, ἐσέβαλε ἐς Βοιωτούς, ἐς [d] γῆν τῶν Ὀρχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος ἐμήδιζε. τὰς δὲ πόλις αὐτέων ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἔσωζον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες· ἔσωζον δὲ [e] τῇδε, βουλόμενοι δῆλον ποιέειν Ξέρξῃ ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. οὗτοι μὲν δὴ τῶν βαρβάρων ταύτῃ ἐτράποντο. Ἄλλοι δὲ αὐτέων ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμέατο ἐπὶ τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δεξιῇ τὸν Παρνησσὸν ἀπέργοντες. ὅσα δὲ καὶ οὗτοι ἐπέσχον τῆς Φωκίδος, πάντα [f] ἐσιναμώρεον· καὶ γὰρ τῶν Πανοπέων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ [g] Αἰολιδέων. ἐπορεύοντο δὲ ταύτῃ ἀποσχισθέντες τῆς ἄλλης στρατιῆς, τῶνδε εἵνεκα, ὅκως συλήσαντες τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, βασιλέϊ Ξέρξῃ ἀποδέξαιεν τὰ χρήματα. πάντα δ' [h] ἐπιστέατο τὰ ἐν τῷ ἱρῷ ὅσα λόγου ἦν ἄξια Ξέρξης, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἄμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἔλιπε, πολλῶν αἰεὶ λεγόντων, καὶ μάλιστα [i] τὰ Κροίσου τοῦ Ἀλυάττεω ἀναθήματα. [k] Οἱ Δελφοὶ δὲ, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίην [l] ἀπίκατο· ἐν δείματι δὲ μεγάλῳ κατεστεῶτες, ἐμαντεύοντο περὶ τῶν ἱρῶν χρημάτων, εἴ τέ σφεα κατὰ γῆς [m] κατορύξουσι, εἴτε ἐκκομίσουσι ἐς ἄλλην χώρην· ὁ δὲ θεός σφεας οὐκ ἔα κινέειν, [n] φὰς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τῶν ἑωϋτοῦ προκατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες, σφέων αὐτέων πέρι ἐφρόντιζον· τέκνα μέν νυν καὶ γυναῖκας πέρην ἐς τὴν Ἀχαιΐην διέπεμψαν· αὐτέων δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τοῦ Παρνησσοῦ τὰς κορυφὰς, καὶ [o] ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο· οἱ δὲ ἐς

a Συλλήσ. *Arch. Ald.* et deinceps. *b* Διέφθειρον id. *Vind.* *c* Ἐς *Arch.* *d* Γῆν τῶν id. *Pass. Vind. Ask.* Olim τὴν, quae obvia varietas. *e* Desideratur in *Arch.*, ubi mox δῆλον βουλ. *Pass. Brit. Ask.* *f* Explicat, male scribens, *Hesych.* in *V.* *g* Αἰολιδέων *Med. Pass. Ask. Arch.*, Αἰολίδων *Brit. V. Paris. B. Ald.*, mox ταύτην *Med. Pass. Ask.* *h* Ἐπιστέατο *Arch. V.*, alii ἠπίστατο. *i* Abest artic. *Arch.*, qui cum, si plures accederent, non dissentirem. *k* Οἱ δὲ Δ. id. *Vind.* *l* *Med. Arch. Pass. Ask. Vind.*, ἀπικέατο *Paris. A. B. Brit. Ald.*, frequente variatione. *m* Κατορύξωσι et ἐκκομίσωσι *Arch. Pass. Ask. Vind.* *n* Deest *Brit.* *o* Sumsit hinc *Eustath.* ad Odyss. p. 1604, 4.

54. Πανοπέων τὴν πόλιν &c.] Daulidem et Panopea Poëta in Catalogo, uti situs requirebat, iunxit. Quas urbes cum Persae inflammarint, Αἰολιδέων titulus oppidi conplecti nomen debet. Ubi vero in Phocide illud? *Palmerius* cum omni Graecia ignorat: *Gronovius* reperisse se in *Plutarchi* Lucullo p. 479. D. putavit, ubi τῆς Φωκίδος περὶ Στεῖριν αἰολίζοντες. Demiror tamen vehementer, istos huc αἰολίζοντας advocari, qui L. Luculli aetate ex Boeotiae Chaeronea, uti nitide *Plutarchus*, in eam Phocidis partem conmigrarunt. Ficulneum ergo *Aeolidis* illi praesidium. Quid itaque? Menda se vocabulo insinuavit; scripserat ΛΙΛΑΙΕΩΝ, inperiti vero ΑΙΟΛΙΔΕΩΝ. Quam quidem scripturae fraudem ante hos quinque annos Cl. *Valckenarius* mihi monstravit et probavit: nunc eandem video in Cl. *de Pauw* coniecturam incidisse. Profecto, si quae alia, ex tripode venit. Λίλαια, *Lilaea*, proxime ab oppidis incensis aberat, doctore *Pausania* L. x, 33., nec fatum, quod illa mersit, potuit vitare. Insequens ἐπιστέατο et ἠπιστέατο suum *Herodotus* fatetur L. I, 173. alibique.

55. Δαυλίων καὶ Αἰολιδέων] Ex *Med.* posuit *Gronov.* pro Αἰολίδων· *Aeolidensium*, *Valla*; *Palmer.* Graec. Ant. p. 675. miratur *nullum alium de hac Aeolide mentionem fecisse.* Iisdem paene servatis literarum ductibus iam ante aliquot annos veram, ut opinor, lectionem detexi corrigendo Λιλαιέων. Quo quisque colore suum errorem incrustaverit nihil attinet dixisse, veritate monstrata: *Persae* τῶν Πανοπέων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ Λιλαιέων· *Panopensium urbem incendio vastarunt, et Dauliorum, et Lilaeënsium;* atque adeo *Panopen*, *Daulida*, et *Lilaeam*, Λίλαιαν· hinc, auctore *Steph. Byz.* fit Λιλαιεύς· iuxta *Pausan.* x. p. 817., οἱ Λιλαιεῖς — ἐς τοῦ Κηφισοῦ τὴν πηγὴν πέμματα ἐπιχώρια ἀφιᾶσιν· accolebant Cephisi fontem; ab interitu tutos praestitit *Homerus*, a quo praeter ceteros Phocenses Lilaeënses etiam intexuntur Boeotiae, Il. B. ℣. 523., Οἳ Κυπάρισσον ἔχον —— καὶ Δαυλίδα, καὶ Πανοπῆα, Οἵτ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισσὸν δῖον ἔναιον, Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο. —— A Philippo solo aequatae hae primae memorantur urbes *Pausaniae* p. 803., Λίλαια· Ὑάμπολις· Ἀντίκυρα· Παραποτάμιοι· Πανοπεύς· Δαῦλις, veteres omnes, partim *Homeri* carmine nobilitatae, partim Xerxis furore: de *Lilaea Palmer.* egit Graec. Ant. VI. p. 681. et seqq.

VALCKEN.

66. Ὁ δὲ θεός σφεας οὐκ ἔα] Colorem ex his *Pausaniae* duxit conmemoratio Delphensium metus et responsi Apollinei, sub Brenni adventum L. x, 23. p. 853., uti bene *Kuhnius.* Illud τῶν ἑωϋτοῦ προκατῆσθαι simile habet sed explicatius L. IX, 105. ἀδύνατον γὰρ —— εἶναι ἑωϋτοὺς Ἰώνων ΠΡΟΚΑΤΗΣΘΑΙ, φρουρέοντας τὸν πάντα χρόνον· inde στρατηγοὶ προκαθεδούμενοι τῆς χώρας, qui regionem tuentur, *Artapani* ap. *Euseb.* Pr. Evang. IX, 27.

72. Ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον] Cultissimam antri descriptionem *Pausanias* x, 32. p. 879. instituit, et prior eo *AEschylus*, ut alias monui. Eumenid. v. 22. Quod mox καὶ τοῦ προφήτεω, unicum nobis sistit. Serior aetas plures *Prophetas*, oraculorum interpretes, Delphis tribuit, *Plut.* T. II. p. 410. F. *AElianus* Hist. Animal. x, 26. Vid. *Ant. van Dale* de Oracul. C. 5. p.

ἐς Ἄμφισσαν τὴν Λοκρίδα ὑπεξῆλθον. πάντες δὲ ὦν
οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πλὴν ἑξήκοντα ἀν-
δρῶν, καὶ τοῦ προφήτεω. Ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ [a] τε
ἔσαν οἱ βάρβαροι ἐπιόντες, καὶ ἀπώρεον τὸ ἱρὸν, ἐν
τούτῳ ὁ προφήτης, τῷ οὔνομα ἦν Ἀκήρατος, ὁρᾷ
πρὸ τοῦ νηοῦ ὅπλα προκείμενα ἔσωθεν ἐκ τοῦ μεγά-
ρου [b] ἐξενηνειγμένα ἱρὰ, τῶν οὐκ ὅσιον ἦν ἅπτεσθαι
471 [c] ἀνθρώπων οὐδενί. ὁ μὲν δὴ ἤιε Δελφῶν τοῖσι πα-
ρεοῦσι σημανέων τὸ τέρας. οἱ δὲ βάρβαροι, ἐπειδὴ ἐγί-
νοντο ἐπειγόμενοι κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς [d] Προνηΐης Ἀθη-
ναίης, ἐπιγίνεταί σφι τέρεα ἔτι μέζονα τοῦ πρὶν [e] γε-
νομένου τέρεος. θῶϋμα μὲν γὰρ καὶ τοῦτο κάρτα ἐστὶ,
ὅπλα ἀρήϊα αὐτόματα φανῆναι ἔξω προκείμενα τοῦ
νηοῦ· τὰ δὲ δὴ ἐπὶ τούτῳ δεύτερα [f] ἐπιγενόμενα, καὶ
διὰ πάντων φασμάτων ἄξια θωϋμάσαι μάλιστα. ἐπεὶ
γὰρ δὴ ἔσαν ἐπιόντες οἱ βάρβαροι κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς
[g] Προναίης Ἀθηναίης, ἐν τούτῳ ἐκ μὲν τοῦ [h] οὐρανοῦ
κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐνέπιπτον, ἀπὸ δὲ τοῦ Παρνησσοῦ
ἀποῤῥαγεῖσαι δύο κορυφαὶ ἐφέροντο πολλῷ πατάγῳ
ἐς αὐτοὺς, καὶ κατέλαβον συχνούς σφεων· ἐκ δὲ τοῦ
ἱροῦ τῆς [i] Προναίης βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγίνε-
το. Συμμιγέντων δὲ τουτέων πάντων, φόβος τοῖσι
βαρβάροισι [k] ἐνεπεπτώκεε. μαθόντες δὲ οἱ Δελφοὶ
φεύγοντάς σφεας, ἐπικαταβάντες, ἀπέκτειναν πλῆ-
θός [l] τι αὐτέων. οἱ δὲ περιεόντες, ἰθὺ Βοιωτῶν ἔφευγον.
ἔλεγον δὲ οἱ ἀπονοστήσαντες οὗτοι τῶν βαρβάρων, ὡς
ἐγὼ πυνθάνομαι, ὡς πρὸς τούτοισι καὶ ἄλλα ὥρων
θεῖα. δύο γὰρ ὁπλίτας μέζονας ἢ κατὰ ἀνθρώπων
φύσιν

dam ad Amphissam Locridem se subduxe-
runt. Ita omnes Delphi urbem deseruerunt,
præter sexaginta viros, ac prophetam. Postea 37
vero quam barbari subeuntes appropinqua-
bant, templumque cernebant, interim pro-
pheta cui nomen erat Aceratus, aspicit ante
delubrum sacra arma proposita e penetrali, ab
intus exprompta, quæ nefas erat cuiquam
mortalium contingere: quod ostentum Delphis,
qui aderant, perrexit nunciatum. Ubi autem
barbari urgentes venere ad fanum Minervæ,
quod est ante templum, tum vero etiam ma-
iora quam superius prodigia illis exhibita sunt.
Nam et res hæc profecto valde miranda est,
arma Martia sua sponte extra delubrum pro-
posita apparuisse. Quod tamen secundo loco
evenit, ex omnibus miraculis maxima est ad-
miratione dignum: quum enim barbari ad sa-
cellum Minervæ, quod est ante templum, ac-
cederent, interea e cœlo fulmina in eos deci-
derunt; et a Parnasso duo abscissi vertices,
magno cum fragore sunt devoluti, permul-
tosque eorum interceperunt: atque ex ipso
sacello Minervæ vociferatio iubilatioque exti-
terunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus, 38
terror incussus est barbaris, ut fugæ se man-
darent. Ea re cognita Delphi descendentes
magnam eorum stragem edidere. Qui autem
superfuere, recta ad Bœotos fugerunt: et qui
ex eis redierunt, referebant, ut ego accipio,
se præter ista etiam vidisse alia divina, duos
armatos, humana natura augustiores, institis-
se

a Non est in *Ask. Pass.* *b* Ἐξενηνεγμ. *Pass. Ask.* Superius ἔσωθεν inprudenter tentavit *H. Stephan.* *c* Ἀνθρώπῳ *Arch. Vind.* *d* Προνηΐης *Vind.* et *Harpocratio* in Πρόνοια· Προναίης *Med. Pass. Ask.*, ceteri Προνοίης cum *Aldo* semper. *e* *Med. Pass. Ask.*, alii γεγενημένου, uti *Arch. V. Brit. Ald.* *f* Ἐπιγιν. *Pass. Ask.*, γινόμενα *Arch. V.* *g* Προνοίης *Ald.* &c. *h* Ἱροῦ *Arch.* *i* Προνοίης νηοῦ idem. *k* Ἐπεπτ. *Arch.*, ἐπεπεπτ. *Vind.*; Tu vide IV, 203. et VII, 43. *l* Τὲ *Arch.*, statim εὐθὺ *Med. Ask. Pass. Paris. A. B.*, non bene.

5. p. 104. Nimirum aucta Oraculi fama et superstitione, ut duabus προφήτισιν sive *Pythiis* et tertia vicaria, in crebra sciscitantium turba, opus fuit, ita et pluribus *Prophetis*. Videsis ad *Diodori* L. XVI, 26.

78. Ἔσωθεν ἐκ τοῦ μεγάρου ἐξ.] Hic sane miror cur ἔξωθεν scribi maluerit *H. Steph.* quod, me iudice, protinus altero deberet mutari, si hic forte legeretur: ἔξω infra recte scriptum in istis: θῶϋμα —— καὶ τοῦτο κάρτα ἐστὶ, ὅπλα ἀρήϊα αὐτόματα φανῆναι ἔξω προκείμενα τοῦ νηοῦ. Arma, credo, sponte sua templi exierant penetrali, ut heroës Delphorum Phylacus et Autonous, scutis sacris velut amuletis muniti, pro aris et focis Delphorum suorum propugnarent; vid. c. 38. et 39. Paulo ante Leuctricam pugnam, *Thebis ut ait Callisthenes, in templo Herculis valvae clausae repagulis subito se ipsae aperuerunt*, (ὡς τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὴν μάχην ἐξωρμημένου, *Xenoph.* Ἑ. VI. p. 348, 11.) *armaque quae fixa in parietibus fuerant, ea sunt humi inventa: Cicero* de Divin. I, c. 34. Plura praeter ceteros narrat illic prodigia *Xenophon*, ipse neutiquam liber a superstitionis morbo: nonnullos tamen dixisse fatetur, ὡς ταῦτα πάντα τεχνάσματα ἦν τῶν προεστηκότων. Delphis hoc tempore nec locus erat fraudibus nec tempus. Delphorum propheta Aceratus, exsternatus praesentis periculi metu, facile sibi videri potuit duplices videre Delphos, quidni, sponte sua foribus patentibus, arma etiam αὐτόματα ἔξω προκείμενα τοῦ νηοῦ; neque est cur miremur ista talia elegantissimo *Herodoti* ingenio se probare potuisse tanquam vera. VALCKEN.

82. Τῆς Προνηΐης] Magna *Vind.* ex servata scriptione veriore laus, cumulatior futura, modo in consequentibus auferri sese passus haud fuisset: scribi ad eam formam semper oportet; nam Προναίης in *Demosthene*, *AEschine*, *Diodoro*, *Pausania*, improbum minime, in *Herodoto* ubique. Confer L. I, 92.

89. Ἐκ μὲν τοῦ οὐρανοῦ κερ.] Haec prodigia, si prodigia dicenda sunt, quae media aestate de coelo fulmina iaciebantur, memorat et *Diodor.* XI, c. 14. Quae Persas, eadem postea temporis Galatas a spoliando templo traduntur abegisse: horum ubi facinus attigit, Herodoteis usum *Pausaniam* non latuit *Kuhnium* I, p. 11., κεραυνοί τε ἐφέροντο ἐς τοὺς Γαλάτας, καὶ ἀποῤῥαγεῖσαι πέτραι τοῦ Παρνασοῦ, δείματά τε ἄνδρες ἐφίσαντο ὁπλῖται τοῖς βαρβάροις· explicatius eadem enarrat suo loco in Phocicis p. 854., *Herodotum eleganter aemulatus*, iudice Clar. *Wessel.* ad *Diod.* *Pausaniae* narratis simillima tradit *Iustin.* XXIV, c. 8. iuxta quem L. II, c. 12., *miserat Xerxes quatuor millia armatorum Delphos ad templum Apollinis diripiendum; —— quae manus tota imbribus et fulminibus deleta est, ut intelligeret, quam nullae essent hominum adversus Deos vires.* Tempestatis vehementia territos et superstitione, plerosque aufugisse, non totam manum deletam, ex *Herodoto* licet colligere. VALCKEN.

91. Ἀποῤῥαγεῖσαι δύο κορυφαὶ] Similia his *Diodorus* XI, 14. Quin eadem, si *Pausaniae* fides L. I, 4., Gallos raptores poena involvit, κεραυνοί τε ἐφέροντο ἐς τοὺς Γαλάτας, καὶ ΑΠΟΡΡΑΓΕΙΣΑΙ πέτραι τοῦ Παρνασοῦ. Ipsam tamen Apollinis aedem direptam a Persis atque incendio foedatam diffitentur: non ita *Plut.* Num. p. 66. C., τὸν ἱερὸν λύχνον, aeternum illum ignem, cum templum a Medis inflammaretur, exstinctum adseverans, incertum quo auctore. *Herodotus* tacet, immo infitiatur L. II, 180. et V, 62.

100. Μέζονας ἢ κατὰ ἀνθρώπων] Sexcenties μείζων ἢ κατ' ἄνθρωπον *Plato* Apoll. p. 20. E. *Isocrates* Evagor. pag. 192. A. &c. Idem et hic olim fuisse, optime *D'Orvillius* ad *Charit.* II, 4. p. 182. coniecit, μέζονας ἢ κατὰ ἄνθρωπον φύσιν ἔχοντας, non tangens. Dederat Noster μέζονα ἢ κατὰ ἄνθρωπον φύσιν ἔχοντας, pro quo *Iosephus* Antiq. L. I, 19, 1. ὄψεις ex scalis κατιούσας, σεμνότερον ἢ κατ' ἀνθρώπου ΦΥΣΙΝ ΕΧΟΥΣΑΣ. Phylacum, eiusque τέμενος ad Minervae Προνηΐης templum, habet *Pausan.* X, 8. p. 817., praeter quem Brenni expeditione tres templo subvenisse Heroas Laodocum, Hyperochum et Pyrrhum C. 23. p. 854.

100. Δύο γ. ὁπλίτας μέζονας ἢ.] Una tantum litera ex ἔχοντας detracta, (ἔχων autem et ἐὼν in Herodoteis Codd. aliquoties inter se permutantur;) in literis ad me datis, feliciter, ut puto, corrigebat *G. Koenius*: ὁπλίτας μέζονας ἢ κατὰ ἀνθρώπων φύσιν ἐόντας, *armatos hominum statura altiores*: τὴν ἡλικίαν, φύσιν dixit etiam *Soph.* Trach. ℣. 312., ubi ℣. est 1079., Γυνὴ δὲ, θῆλυς

se sibi, cædem facientes atque insequentes.
39 Hos autem duos Delphi aiunt indigenas heroas esse, Phylacum et Autonoum, quorum fana exstant circa sacellum: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super aedem Minervæ: Autonoi vero, prope Castaliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ a Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram usque memoriam salva erant in fano Minervæ Protemplaris locata, ad quod per barbaros devoluta pervenere. Atque hic discessus a templo horum virorum fuit.
40 Græcorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod ut facerent ideo rogaverant Athenienses, tum ut liberos atque uxores ex Attica subducerent; tum ut consultarent, quid sibi agendum esset. Nam pro rebus quæ contigerant, consilium capturi erant, tanquam opinione frustrati: quippe qui quum putassent, inventuros se Peloponnenses communiter ad excipiendum barbarum in Bœotia subsidentes, horum nihil invenerant, sed audiebant illos Isthmum ad Peloponnesum muro sepire, hoc plurimi facientes ut ipsi superessent, et istam obtinentes tutarentur, omissis ceteris. Hæc Athenienses quum audissent, ita socios obsecrarunt, ut
41 ad Salaminem sisterent classem. Quo aliis appulsis, Athenienses in terram suam profecti, præconio edixerunt, ut qua quisque Atheniensium ratione posset servaret liberos atque domesticos. Ibi plurimi quidem Trœzenem miserunt, quidam in AEginam, nonnulli in Salaminem, pro se quisque properantes sua pignora exportare, et quod oraculo

φύσιν ἔχοντας, ἕπεσθαί σφι κτείνοντας καὶ διώκοντας. [a] Τούτους δὲ τοὺς δύο Δελφοὶ λέγουσι ἐπιχωρίους ἥρωας εἶναι, Φύλακόν τε καὶ Αὐτόνοον· τῶν τὰ τεμένεά ἐστι περὶ τὸ ἱρόν· Φυλάκου μὲν, [b] παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατύπερθε τοῦ ἱροῦ τῆς Προναίης, Αὐτονόου δὲ, πέλας τῆς Κασταλίης, ὑπὸ τῇ Ὑαμπείῃ κορυφῇ. οἱ δὲ πεσόντες ἀπὸ τοῦ Παρνησσοῦ λίθοι, ἔτι καὶ ἐς ἡμέας ἦσαν [c] σόοι, ἐν τῷ τεμένεϊ τῆς Προναίης Ἀθηναίης κείμενοι, ἐς τὸ [d] ἐνέσκηψαν διὰ τῶν βαρβάρων φερόμενοι. τουτέων μέν νυν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἀπὸ τοῦ ἱροῦ ἀπαλλαγὴ γίνεται. Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, Ἀθηναίων δεηθέντων, ἐς Σαλαμῖνα [e] κατίσχει τὰς νῆας. τῶνδε δὲ εἵνεκα προσεδεήθησαν αὐτέων σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα [f] αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς· πρὸς δὲ, καὶ βουλεύσωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον [g] ποιήσεσθαι, ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. δοκέοντες γὰρ εὑρήσειν Πελοποννησίους [h] πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὗρον οὐδὲν ἐὸν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας [i] ἐς τὴν Πελοπόννησον, περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι, καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, [k] τἄλλα δὲ ἀπιέναι. 472
[l] ταῦτα δὴ πυνθανόμενοι, οὕτω προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωϋτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν, κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τὰ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ, ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἔσπευσαν δὴ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ [m] χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρε-

a Τούτους δὲ τοὺς δύο Δελφοὶ *Arch. Brit. Ask. Pass. Vind.* ora *Steph.*, olim τοὺς δύο δὲ τούτους. Porro εἶναι ἐπιχ. ἡρῶας *Pass. Ask. Arch.* *b* Κατ' αὐτὴν *Ask.* margo *Steph.* *c* Σόοι *Ask.*, in ceteris σῶοι. Confer II, 181. V, 96. *d* Ἐνεσκήψαντο *Arch.* *e* Κατασχεῖν id. qui statim τῶν δὲ ἕν. *f* Abest *Arch. V.* *g* Ποιήσασθαι *Pass. Ask.* *h* Πανδημὶ *Med.*, quae tria sequuntur, in *Steph.* ora omittuntur. *i* Καὶ τὴν *Arch.* *k* Τὰ δὲ ἄλλα *Arch. Ask.*, satis bene. *l* Ταῦτα δὴ *Arch. V. Paris. A. B. Brit.*, in *Med. Ask. Pass.* illud δὴ post οὕτω ponitur. Porro προπυνθ. *Brit.* *m* *Med. Pass. Arch. Ask. Valla*: in *Aldo* et aliis χρηστ. τε πειθόμενοι καὶ βουλ. Lege *Gronov.* adnotata.

θῆλυς οὖσα, κοὐκ ἀνδρὸς φύσις· id est οὐκ ἀνήρ. *Koenii* coniecturam *D'Orvillianae* ad *Charit.* p. 182., longe praeferendam, et veram arbitror; nam, admissa Cl. *D'Orvillii* lectione, si μέζονα quis scribat, μέζονα φύσιν ἔχοντας vereor ut Graece doctis hic adprobet. —— Gallis etiam postea terribiles adparuisse feruntur ὁ Ὑπέροχος καὶ ὁ Λαοδόκος τε καὶ Πύῤῥος· οἱ δὲ καὶ τέταρτον Φύλακον ἐπιχώριον Δελφοῖς ἀπαριθμοῦσιν ἥρωα, *Pausan.* X, p. 854. hinc Λαοδόκου nomen ponerem I, p. 11., loco τοῦ Ἀμαδόκου. AEtate Brenni miror quid cessaverit *Autonous*, Xerxis aetate bellator, et cum *Phylaco* Persarum propulsator. Sed *Iustin.* XXIV, c. 8., iuveni *supra humanum modum insignis pulcritudinis* comites dat *duas armatas virgines ex propinquis duabus Dianae Minervaeque aedibus* occurrentes: apud *Pausan.* Pyrrho comites duo dantur mares Ὑπέροχος et Λαοδόκος· ex his facili transformatione puellae nobis enascentur Ὑπερόχη et Λαοδόκη· sic ferme vocabantur in Delo puellae, quae in Delum sacra primum ex Hyperboreis detulerant; illas enim, teste *Herod.* IV, c. 33., οὐνομάζουσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόχην τε καὶ Λαοδίκην. VALCKEN.

6. Ὑπὸ τῇ Ὑαμπείῃ] Una litera minus Ionice scribendum Ὑαμπέῃ. Innotuit ἡ Ὑάμπεια πέτρα ex scelere esurientis Delphorum populi, innoxium philosophum de isthac rupe praecipitantis: vid. *Perizon.* in *AEliani* V. H. XI, c. 5. et *Wesseling.* ad *Diodori* T. II. p. 104. Excitans Herodotea *Palmer.* Graec. Ant. p. 633., scribit in vicinis τοῦ ἱροῦ τῆς Προνοίης· perperam: legitimum Delphis anticae Minervae titulum Προναίης praeter ceteros, quos citat, adfirmavit vir clariss. ad *Diodori* T. I. p. 415. Ad aedem istam Minervae, Persis divinitus fugatis, erexisse Delphos tropaeum enarrat ibidem *Diod. Siculus*, exhibens epigramma tropaeo inscriptum, quod pertinet ad hanc *Herodoti* narrationem. In isto epigrammate duae literae tantum omissae omni Iovem et Apollinem interceperunt honore, quo e fuga retracti Delphi Deos callide sunt dignati: sic illud omnino videtur scribendum: Μνᾶμά τ' ἀλεξάνδρου πολέμου καὶ μάρτυρα νίκας Δελφοὶ μὲ στᾶσαν, Ζανὶ χαριζόμενοι Σὺν Φοίβῳ, πτολίπορθον ἀπωσαμένοις στίχα Μήδων, Καὶ χαλκοστέφανον ῥυσαμένοις τέμενος. Non utique Delphi, qui, Dei sui tutela non multum fidentes, praeter aliquot sexaginta fanaticos, πάντες ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ut ait *Herodot.* c. 36. non illi sane dici poterant Persis ἀπωσάμενοι, templumque ῥυσάμενοι· sed eleganter dicuntur Ζανὶ χαριζόμενοι Σὺν Φοίβῳ, id est *Iovi* et *Apollini*, ἀπωσαμένοις στίχα Μήδων, et ῥυσαμένοις τέμενος· qua satis nota scribendi ratione nescio quis apud *Suidam* in Δέρας; —— ὅπερ ὁ Ἰάσων, —— σὺν τοῖς Ἀργοναύταις εἰς τὴν Κολχίδα παραγενόμενοι, ἔλαβον. VALCKEN.

20. Ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους] Uberius ista *Plutarch.* Themist. p. 116. C. In Isthmi munitione varios se dant docti homines, ablataque praepositione, τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ —— fingunt. Sed stare vulgatum posset, ac sumi de septo, in Peloponnesum versus spectante: malim tamen, quod ex *Arch.* enotavi, καὶ τὴν Πελοπ., sic cessat difficultas. Conf. *Diodorum* XI, 16.

32. Τῷ χρηστηρίῳ τε βουλ.] Hic tutissimum erit exspectare quid Codices nobis sint daturi: πειθόμενοι in optimis si omittetur, non displicebit a *Gronovio* proposita lectio. Participio servato, *Koenius* commodum inesse sensum putabat sic scriptis: ἔσπευσαν δὴ ταῦτα ὑπεκθέσθαι πειθόμενοι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν· referens nempe τὸ πειθόμενοι ad τὸ κήρυγμα, quod per Atticam fuerat promulgatum, ut omnes suis consulerent; qui nunc dicerentur festinasse in liberis et familia alio mittendis, πειθόμενοι, τῷ κηρύγματι videlicet: istud placiturum opinor in exilium damnatae vocis patrocinium. VALCKEN.

34. Ὄφιν

ὑπηρετέειν, καὶ δὴ καὶ [a] τοῦδε εἵνεκα οὐκ ἥκιστα· λέγουσι οἱ Ἀθηναῖοι [b] ὄφιν μέγαν Φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. λέγουσί τε ταῦτα, καὶ δὴ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια [c] ἐπιτελέουσι προτιθέντες. τὰ δ' ἐπιμήνια, μελιτόεσσά ἐστι. αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθεν αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη, τότε ἦν ἄψαυστος. σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης, μᾶλλόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ [d] προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὡς καὶ τῆς θεοῦ [e] ἀπολελοιπυίης τὴν ἀκρόπολιν. ὡς δέ σφι πάντα ὑπεξέκειτο, ἔπλωον ἐς τὸ στρατόπεδον. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς [f] νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος. ἐς γὰρ Πώγωνα [g] τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλεῦνες νέες ἢ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχεον, καὶ ἀπὸ πολίων πλεύνων. ναύαρχος μέν νυν ἐπῆν [h] ὡϋτὸς ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης [i] ὁ Εὐρυκλείδεω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι [k] γένεος τοῦ βασιληΐου ἐών. νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἄριστα πλωούσας παρείχοντο Ἀθηναῖοι. Ἐστρατεύοντο δὲ οἵδε· ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι, ἑκκαίδεκα νῆας παρεχόμενοι· Κορίνθιοι δὲ, τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ· Σικυώνιοι δὲ, πεντεκαίδεκα [l] παρείχοντο νῆας· Ἐπιδαύριοι δὲ, δέκα· Τροιζήνιοι δὲ, πέντε· Ἑρμιονέες δὲ, τρεῖς. ἐόντες οὗτοι, πλὴν Ἑρμιονέων, Δωρικόν τε καὶ [m] Μακεδνὸν ἔθνος, ἐξ Ἐρινεοῦ τε καὶ Πίνδου καὶ τῆς Δρυοπίδος [n] ὕστατα ὁρμηθέντες. οἱ δὲ Ἑρμιονέες εἰσὶ Δρύοπες, ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλιέων ἐκ τῆς νῦν Δωρίδος καλεομένης χώρης ἐξαναστάντες. οὗτοι μέν νυν Πελοποννησίων ἐστρατεύοντο. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἠπείρου,

culo vellent obſecundare, et non minime propterea, quod Athenienſes aiunt ingentem anguem arcis cuſtodem in templo ſolitum obverſari. Hæc et dicunt, et tanquam re vera esſet, ſerpenti menſtrua non cesſant libamina proponere. Ea menſtrua ſunt placenta melle condita: quæ quum ſemper ſuperioribus temporibus depaſcerетur, tunc illibata manſerat. Id quum templi antiſtita indicasſet, eo magis Athenienſes eoque promtius deſeruere urbem, tanquam a dea etiam deſtituta arce: exportatis itaque rebus omnibus, ad caſtra navigaverunt. Posteaquam autem eos, qui ab Arte- 42
miſio ſolverant, ad Salaminem ſubſtitisſe auditum fuit, reliqui clasſiarii qui ad Trœzenem erant, eodem confluxere: nam ut in Pogonem Trœzeniorum portum coiretur erat edictum: ita multo plures contractæ ſunt naves quam ad Artemiſium decertaverant, et a pluribus civitatibus, eodem quo ad Artemiſium duce, Eurybiade Euryclidæ filio, viro Spartiata, non tamen e genere regio: quarum multo plurimas atque optime navigantes præbebant Athenienſes. Quæ clasſis 43
ex his conſtabat: Ex Peloponneſo Lacedæmonii ſedecim naves præſtabant: Corinthii, totidem quot ad Artemiſium præſtiterant: Sicyonii, quindecim: Epidaurii, decem: Trœzenii, quinque: Hermionenſes, tres. Hi Doricæ ac Macednæ gentis, Hermionenſibus exceptis, ex Erineo et Pindo et Dryopide novisſime profecti: nam Hermionenſes Dryopes ſunt, ab Hercule et Melienſibus e regione, quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæ copiæ Peloponnenſium erant. Eorum autem qui ſunt in exteriore continen- 44
te,

a Iidem quatuor et *Vind.*, olim τούτου. *b* Σφιν *Arch.*, prave, omittit id. οἱ ante Ἀθην. cum *Pasſ. Ask.*; post pauca ἐνδιαιτέεσθαι id. *Vind.* *c* *Med. Pasſ. Ask. V. Arch.*, antea τελέουσι. in praecedentibus καὶ δὴ καὶ ὡς *Vind.* *d* Προθυμότερον *Paris. A. B. Arch. V. Brit. Valla*: ſed πότερον *Med. Ask. Pasſ.* *e* Ἀπολελοιποίης *Med.* *f* Νῆας *Vind. Arch. Ask.*, et ſaepius deinde, tum συνέρεε *Arch.* *g* Τῶν *Brit.*; adi *Caſaub.* ad *Strabon.* VIII, p. 574. ſtatim εἴρητο tantum *Arch. Vind.* *h* Αὐτὸς *Ask.* *i* Abest *Arch.* *k* Γένεός γε *Vind.*, pro quo τε *Arch.* An οὐ μέντοι γε voluerunt? *l* Παρέσχοντο *Arch. Vind.* non differt, moris tamen Herodotei est. *m* *Med. Pasſ. Ask. Brit.*, Μακεδονικὸν prave alii. *n* Ὕστατοι *Arch.*

34. Ὄφιν μέγαν Φύλακα τῆς ἀκροπόλιος] *Euſtathio* in Odysſ. p. 1423, 7. οἰκουρὸς δράκων, Φύλαξ τῆς πολιάδος· etiam *Heſychio* in Οἰκουρὸν ὄφιν. Altus ibi fuit usque in *Philoſtrati* aevum Icon. L. II. p. 837., ubi nonnulla *Olearius*, ſed plenisſime *Io. Meurſius* Cecrop. C. 20. Ceterum ἐνδιατέεσθαι priſcarum ſchedarum ſentio Ionum esſe, qualia εἰρωτέειν, ὁρέειν, φοιτέειν, et ἐκπηδέειν inf. C. 118., quibus ſaepe vis inperite illata fuit.

34. Ὄφιν μέγαν, Φύλακα τ. ἀ.] *Io. Meurs.* in Cecropiae ſuae c. XX., ad hunc arcis cuſtodem illuſtrandum, verba quidem attulit *Plutarchi* e T. I. p. 116. E. *Philoſtr.* Icon. II. p. 837., *Heſychii*; ſed, quo nitebatur *Heſychii* nota, locum omiſit *Ariſtophanis* Lys. ℣. 760., Ἀλλ' οὐ δύναμαι 'γωγ' οὐδὲ κοιμᾶσθαι 'ν πόλει, Ἐξ οὗ τὸν ὄφιν ἴδον τὸν οἰκουρόν ποτε. *Schol.* τὸν ἱερὸν δράκοντα, τὸν Φύλακα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς [ἐν τῇ ἀκροπόλει.] —— Huic draconi, iuxta *Herod.* ὡς ἐόντι, ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσά ἐστι. Poſtremum adfirmat legitimam ſcripturam vocis Atticae μελιτοῦττα, cuius vice ſaepius obtinet perverſa, qualis ter relinqui non debuerat apud *Thom. M.* in Μελίπηκτος. *Euſebius* c. Hierocl. p. 466. non dederat τὰ μελιττοῦτα, ſed τὰς μελιτούττας καὶ τὸν λιβανωτόν. Talem *e melle placentam*, ſingulis noviluniis recentem, veluti *menſtruam penſionem* arcis perſolvebant cuſtodi, ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι· ex oratione *Lycurgi Harpocrat.* attigit Ἐπιμήνια, quorum rarisſimam occurrere mentionem et ex *Harpocr.* licet aeſtimare, et e *Valeſii* nota. Teſtamentum Doricum, e tabula marmorea vulgatum *Grutero* Inſcr. p. CCXVII, col. 2. ℣. 33. offert ἁμέρας τρεῖς ἐπιμηνίος, id est ἐπιμηνίους, quibus ſacra fieri voluit Teſtatrix; ſaepius verbum ἐπιμηνιεύειν, et alia plura, quae fruſtra quaeras apud Grammaticos etiam veteres. —— Sed placentam e melle apud *Herod.* dicuntur Athenienſes draconi ſingulis menſibus προτιθέντες. Ut οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως, quos licebat φαγεῖν τοῖς ἱερεῦσι, panes nonnunquam memorantur apud veteres in menſis ſacris Diis velut adpoſiti: *Athen.* III, p. 110. D. Ἐγκρυφίας, ὃν καὶ Ἀλεξανδρεῖς τῷ Κρόνῳ ἀφιεροῦντες προς. (L. προτιθέασιν) ἐσθίειν τῷ βουλομένῳ ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ· conf. IV. p. 137. E. VIII, p. 346. E. *Heſych.* in Θιαγόνες, et *Pauſan.* VI. p. 501. IX. p. 747. f. VALCKEN.

40. Καὶ προθυμότερον] Valere nequit καὶ πρότερον, niſi ſi ἢ καὶ προτ. ſcribatur. Equidem pro pravo puto, atque ex ſcriptionis conpendio. Themiſtoclis conmento ſacerdotes in vulgus ſparſerunt, ὡς ἀπολέλοιπε τὴν πόλιν ἡ θεὸς, ὑφηγουμένη πρὸς τὴν θάλασσαν *Plutarch.* Themiſt. 116. D. Inde tanta civibus diſcedendi alacritas.

40. Μᾶλλόν τι —— καὶ πρότερον] Hinc deturbatum unius Codicis imperio reſtituerem in ſuam ſedem; μᾶλλόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν· *eo magis Athenienſes eoque promptius* &c. *Valla.* naturalis haec erat verborum ſtructura, καὶ μᾶλλόν τι προθυμότερον· voculam μᾶλλον Noſter etiam addit comparativis; quem morem attigi ſupra P. 171. VALCKEN.

59. Καὶ Μακεδνὸν ἔθνος] Praeclare ex ſcriptis exemplaribus vir Celeb.; ſic L. I, 56. Multa *Cl. Salmaſius* de Ling. Helleniſt. p. 279. et ſeqq., cuius ſollicita disquiſitio, an Dryopis, ex qua in Peloponneſum venerunt, ea fuerit, quae ab urbe *Dryope* apud *Stephan. Byz.* dicta est circa Hermionenſem ſinum, Argolico proximum, faciliorem nacta exitum fuisſet, modo in parato haec Noſtri adfuisſent: finitur enim et deſcribitur, ut de eius ſitu dubia auferantur omnia. Hermionenſes autem, cum Dryopes, ab Hercule ſuperati, aliorſum deducerentur, ſedes, quas deinceps tenuerunt, inpetrasſe, *Pauſan.* L. IV, 34. p. 366. non negat, alibi eosdem Δωριεῖς τοὺς ἐξ Ἄργους adpellans

Platæenses abfuere ab prælio ad Salaminem, et qua occasione. Recensio Græcorum ex continente et insulis, qui illic interfuere, variæque eorum origines.

te; Athenienses quidem pares omnibus aliis; præstabant naves centum octoginta soli; quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Platæenses, ob hanc caussam: quod quum Græci ab Artemisio discesserunt; ubi iuxta Chalcidem appulsi fuere, Platæenses exscendentes in oppositam oram Bœotiæ, ad exportandos domesticos conversi sunt: ita dum in suis conservandis occupantur; relicti fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quæ nunc Græcia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Cranai nominati; sub rege autem Cecrope, Cecropidæ sunt vocati; Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio, qui dux extitit Atheniensis exercitus.
45 Megarenses autem tantundem copiarum, quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampraciotæ septem cum navibus auxilio venerunt: Leucadii cum tribus, Dorica gens, et
46 a Corintho oriunda. Ex insulanis autem AEginetæ triginta naves exhibuerunt: quibus aliæ quoque erant naves instructæ, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino navibus ad navigationem optimis ad Salaminem dimicaverunt. Sunt autem AEginetæ Dorienses, ab Epidauro, cui insulæ nomen antea fuerat Oenone. Post AEginetas easdem, quas ad Artemisium, viginti naves præbuere Chalcidenses: et Eretrienses, septem: hi Iones sunt. Dehinc autem Cei easdem præbuere, gens ab Athenis Ionica. Naxii autem naves præbuere quatuor, qui quemadmodum et ceteri insulani, a popularibus ad Medos missi erant, sed illorum iussa aspernati, transiere ad Græcos, suasu Democriti, viri inter cives illustris,

ρού, Ἀθηναῖοι μὲν, πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, παρ-
εχόμενοι νῆας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν μοῦνοι· ἐν
Σαλαμῖνι γὰρ οὐ συνεναυμάχησαν Πλαταιέες Ἀθη-
ναίοισι, διὰ [a] τοιόνδε πρῆγμα. ἀπαλλασσομένων τῶν 473
Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ
Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀποβάντες ἐς τὴν [b] πε-
ραίην τῆς Βοιωτίης χώρης, πρὸς [c] ἐκκομιδὴν ἐτρά-
ποντο τῶν οἰκετέων. οὗτοι μέν νυν τούτους σώζοντες
ἐλείφθησαν. [d] Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἐχόν-
των τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαν Πελασγοὶ,
[e] οὐνομαζόμενοι Κραναοί· ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλῆος
[f] ἐκλήθησαν Κεκροπίδαι· ἐκδεξαμένου Ἐρεχθῆος τὴν
ἀρχὴν, Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν· Ἴωνος δὲ τοῦ
Ξούθου στρατάρχεω γενομένου Ἀθηναίοισι, ἐκλήθη-
σαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ τὠυτὸ πλή-
ρωμα [g] παρείχοντο τὸ καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἀμ-
πρακιῶται δὲ, ἑπτὰ νέας ἔχοντες [h] ἐπεβώθησαν·
Λευκάδιοι δὲ, τρεῖς, ἔθνος ἐόντες [i] οὗτοι Δωρικὸν
ἀπὸ Κορίνθου. Νησιωτέων δὲ, Αἰγινῆται, τριή-
κοντα παρείχοντο. ἔσαν μέν σφι καὶ ἄλλαι πεπλη-
ρωμέναι νέες· ἀλλὰ τῇσι μὲν τὴν ἑωϋτῶν ἐφύλασ-
σον, τριήκοντα δὲ τῇσι ἄριστα [k] πλωούσῃσι ἐν Σα-
λαμῖνι ἐναυμάχησαν. [l] Αἰγινῆται δέ εἰσι Δω-
ριέες, ἀπὸ Ἐπιδαύρου· τῇ δὲ νήσῳ πρότερον οὔνο-
μα ἦν Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινήτας, Χαλκιδέες τὰς
ἐπ' Ἀρτεμισίῳ εἴκοσι παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετριέες
τὰς ἑπτά· οὗτοι δὲ, Ἴωνές εἰσι. μετὰ δὲ, [m] Κεῖοι,
τὰς αὐτὰς παρεχόμενοι, ἔθνος [n] ἐὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ
Ἀθηνέων. Νάξιοι δὲ παρείχοντο [o] τέσσερας, ἀπο-
πεμφθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πολιη-
τέων, κατάπερ [p] ὦλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντες δὲ
τῶν ἐντολέων, ἀπίκατο ἐς τοὺς Ἕλληνας, Δημο-
κρίτου [q] σπεύσαντος, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου,
καὶ

a Pass. Ask. Med. Paris. A., τοιόνδε τι reliqui. *b* Πτερίην *Arch.*, Πιερίην *Vind.* et *Valla.* *c* Κομιδὴν *Arch.* *d* Descripsit *Eustath.* ad Perieg. v. 423. *e* Οὐνομ. bene *Vind. Arch.*, antea ὀνομ. *f* Ἐπεκλ. *Arch. V. Brit. Ald.*, satis conmode: ἐκλήθησαν *Med. Ask. Pass.* *g* Παρεῖχον *Pass. Ask. Arch.* *h* Ἐπεβώθησαν *Arch. Vind.*, de quo supra C. I., ceteri ἐπεβοήθησαν. *i* Abest abs *Pass.* *k* Πλωούσῃσι *Arch. V.*, alii πλεούσῃσι. *l Eustath.* ad *Dionys.* v. 511. *m* Κεῖοι *Pass.*, vere, Κῖοι prius. *n* Deest *Arch.*, qui cum reliquis Ἀθηναίων, etiam inferius. *o* Τρεῖς citat *Plut.* Malign. p. 869. A. *p* Ὦλλοι *Arch.* ὧλλοι *Vind.*, οἱ ἄλλοι ceteri. Conf. adscripta L. II, 14. *q* Πλεύσαντος *Arch.*

lans L. II, 34. p. 192., quoniam Asinen Argolicae regionis, uti ipsi iactabant, ab Euristheo, Herculis inimico, concessam habitarant. Verum in talibus ob civium diversa studia et gloriationes multae dissensiones.

70. Τὴν περαίην τῆς Βοιωτίης] Unde *Pieriam*, qualem in Boeotia non novi, acceperit *Valla*, satis nunc in aperto. Περαίη τῆς Βοιωτίας, quae contra Chalcidem in Boeotiae finibus, cuiusmodi περαῖα τῆς Ἀσίας *Diodoro* XX, 97., Asiae continentis regio, ex adversum insulam Rhodum, *Peraea* ap. *Livium* L. XXXII, 13.

74. Πελασγοὶ, οὐνομ. Κραναοὶ] Clar. G. *Koenius* in litteris ad me datis, *Multa*, scribit, *sunt in his quae me offendunt. Primo Cranaos dictos fuisse sub Pelasgis; deinde vero Cecropidas, quum Cecrops Cranaum aetate praecesserit. Quid scripserit Herodot. Codices forte monstrabunt. Interim velim consideres num tibi displiceat:* ἐπὶ μὲν Πελασγῶν — ἔσαν Πελασγοὶ ὀνομαζόμενοι· ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐκλήθησαν Κεκροπίδαι· καὶ ἐπὶ Κραναοῦ Κραναοί. Dubium non est quin ista ratione vere scripsisset *Herodotus*; sed, quod in nostris est exemplaribus, in suo *Scymnus Chius* invenit, cuius ista sunt in Perieg. ℣. 558., Ἑξῆς Ἀθήνας φασὶν οἰκητὰς λαβεῖν. Τὸ μὲν Πελασγοὺς πρῶτον, οὓς δὴ καὶ λόγος Κραναοὺς καλεῖσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα Κεκροπίδας, &c. ℣. 564., Ἡρόδοτος ἱστορεῖ δὲ ταῦτα συγγράφων. *Scymni* loco, quem tum *Marcianum* vocabant, usus est *Meurs.* in Regn. Att. p. 30. 68. 124. neque omisit huc spectantia *Eustathii* verba in *Dionys.* ℣. 423. VALCKEN.

75. Οὐνομαζόμενοι Κραναοὶ] *Io. Meursium*, haec loco non suo deposita arbitratum, in ordinem *Gronovius* coëgit iustissime; addi potuerat, quod *Bouberius* Diss. Herodot. C. 9. p. 99. tacitum non habuit, valde dubium manere, utrum a rege Cranao Athenienses *Cranai* fuerint olim nuncupati, an potius, quod asperam et petrosam, κραναὴν, regionem haberent, quae *Salmasii* doctrina Ling. Hellenist. p. 359. Ad veritatem propior *Berkelii* accedit suspicio ad *Steph. Byz.* Ἰωνία, in vicinis excidisse vocem Ἐρεχθεῖδαι· fuisse primitus Ἀθηναῖοι Ἐρεχθεῖδαι μετωνομάσθησαν. Verborum enim et rei nexus coniectanti adprime favet.

83. Αἰγινῆται τριήκοντα] Suspicor plusquam quadraginta naves et in hanc classem AEginetas dedisse; atque, ut Herodotei numeri conveniant, *duo et quadraginta*; legendumque adeo δύο καὶ τεσσεράκοντα· quo nitatur argumento haec divinatio dicetur ad c. 48. VALCKEN.

91. Κεῖοι] Vide huius libri C. I. Revocavi ἀπ' Ἀθηνέων, usus *Eustathii* consensu. Sic ἀπὸ Κορίνθου, ἀπ' Ἐπιδαύρου &c. Cognita quoque sollemnis in ea scriptura aberratio. Naxiorum naves male annumeravit *Plutarchus*, in carpendo Scriptore malignitatis culpam haud excusaturus.

91. Κῖοι — ἔθν. Ἰων. ἀπὸ Ἀθηναίων] Accurata scriptio requirit, ut dicantur Κεῖοι — ἔθνος ἐὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ Ἀθηνέων· et paulo post, Νάξιοι — Ἴωνες ἀπ' Ἀθηνέων γεγονότες· c. 48., Siphnii et Seriphii Ἴωνες ἐόντες ἀπ' Ἀθηνέων. Ad L. II. c. 7. loca quaedam indicata sunt *Herodoti*, in quibus Ἀθηνέων scribendum pro Ἀθηναίων· ad ista haec poterunt adiungi. Nemo harum rerum sciens in *Thucyd.* vulgatum sollicitaret, ubi Cei aliique insulani dicuntur Ἴωνες ὄντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων, VII, c. 57. sed aliter loqui solet *Herodotus*; quam in rem vicinia satis nobis dabit exemplorum: c. 45., Leucadii vocantur ἔθνος Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου· c. 46., AEginetae Δωριέες ἀπὸ Ἐπιδαύρου· c. 48., Melii γεγονότες ἀπὸ Λακεδαίμονος. Ad eam rationem Cei ceterique dicti sunt [ἔθνεα Ἰωνικὰ] ἀπὸ Ἀθηνέων, *Athenis orti.* — In proximis frustra sibi *Plutarchus* visus

καὶ τότε τριηραρχέοντος· Νάξιοι δέ εἰσι Ἴωνες ἀπ' Ἀθηνέων γεγονότες. Στυρέες δὲ τὰς αὐτὰς παρείχοντο νῆας [a] τὰς καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ· Κύθνιοι δὲ, μίαν καὶ πεντηκόντερον, ἐόντες συναμφότεροι οὗτοι Δρύοπες. καὶ Σερίφιοί τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐστρατεύοντο· οὗτοι γὰρ οὐκ [b] ἔδοσαν μοῦνοι νησιωτέων τῷ βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ. Οὗτοι μὲν ἅπαντες ἐντὸς οἰκημένοι Θεσπρωτῶν καὶ Ἀχέροντος ποταμοῦ, ἐστρατεύοντο. Θεσπρωτοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμουρέοντες Ἀμπρακιώτῃσι καὶ Λευκαδίοισι· [c] οἱ ἐξ ἐσχατέων χωρέων ἐστρατεύοντο. τῶν δὲ ἐκτὸς τουτέων οἰκημένων, Κροτωνιῆται μοῦνοι ἔσαν [d] οἳ ἐβώθησαν τῇ Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ, νηῒ μιῇ, τῆς ἦρχε ἀνὴρ τρὶς [e] πυθιονίκης, Φάϋλλος· Κροτωνιῆται δὲ γένος εἰσὶ
474 Ἀχαιοί. Οἱ μέν [f] νυν ἄλλοι, τριήρεας [g] παρεχόμενοι ἐστρατεύοντο· Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφνιοι, καὶ Σερίφιοι, πεντηκοντέρους. Μήλιοι μὲν, [h] γένος ἐόντες ἀπὸ Λακεδαίμονος, δύο παρείχοντο· [i] Σίφνιοι δὲ καὶ Σερίφιοι, Ἴωνες ἐόντες ἀπ' Ἀθηνέων, μίαν ἑκάτεροι. ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, παρὲξ τῶν πεντηκοντέρων, [k] τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτώ. Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν εἰρημένων πολίων, ἐβουλεύοντο, προθέντος Εὐρυβιάδεω, γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκέοι ἐπιτηδεώτατον εἶναι ναυμαχίην [l] ποιέεσθαι τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί· ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀφεῖτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων [m] πέρι προετίθεε. αἱ γνῶμαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον, πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ

stris, et tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Athenis ducentes originem. Styreenses quoque easdem quas in Artemisio naves præbuere. Cythnii unam omnino, et penteconterum: horum utrique Dryopes sunt. Seriphii etiam et Siphnii et Melii fuere in partibus: hi enim soli ex insulanis terram barbaro et aquam negaverunt. Intra The- 47
sprotos isti omnes et amnem Acherontem incolentes militabant. Siquidem Thesproti, sunt contermini Ampraciotis ac Leucadiis, ex ultimis regionibus in militiam profectis. Eorum autem qui extra hos habitant, soli fuere Crotoniatæ, qui Græciæ periclitanti auxilium una navi tulere, cui præerat Phayllus, vir ter Pythiorum victor. Sunt autem Crotoniatæ genere Achæi. Et ceteri quidem 48
ex hac classe triremes præbuerunt: Melii autem et Siphnii et Seriphii quinquaginta remorum naves, Melii duas, Siphnii Seriphiique unam utrique: Melii, a Lacedæmone genus ducentes; Siphnii et Seriphii, ab Athenis Iones. Summa navium, præter illas quinquaginta remorum, fuit trecentæ septuaginta octo. Ut vero duces ex iis quas 49
dixi urbibus ad Salaminem convenerunt, consultabatur, Eurybiade referente, ut qui vellet sententiam diceret, ubinam ex iis locis, quibus ipsi potirentur, commodissimum videretur pugna navali decernere: iam enim Attica pro derelicta erat: itaque de ceteris deliberabatur. Pleræque igitur illorum sententiæ in hoc congruebant, ut profecti ad Isthmum an-

a Τὰς καὶ ἐπ' *Arch. V.*, τάς περ καὶ *Brit.*, deerat καὶ vulgo. Mox Κύνθιοι omnes. *b* Ἔδωσαν *Pass.* olim. *c* Desit *Arch.* *d* Οἳ ἐβοήθησαν *Med. Pass. Ask. Arch.*, in *Vind.* ἐβώθησαν optime; οἱ βοηθήσαντες *Steph.* *e* Πυθιόνικος Φάϋλος *Arch. Valla.* *f* Abest *Arch. Vind.* *g* Παρέχοντες *Arch. V.* *h* Γεγονότες ora *Steph. Pass. Ask.* *i* Habet hinc *Eustath.* ad Perieg. v. 525, p. 211., ubi ἀπ' Ἀθηνῶν bene. Antea Ἀθηναίων. *k* Ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι *Arch. Vind. Valla.* *l* Ποιήσασθαι *Arch. V.* et mox χωρῶν, in *Steph.* margine χωρέων· quod ob seqq. malui. Olim χωρίων. *m* Non est in *Arch.*, supra ἀφεῖται *Ald.*

sus est malevolentiam detexisse T. II. p. 869. A. B. C. Cum rerum facies multum esset mutata, illis abuti non debebat, quae olim evenerant sub Dario, *Herodoto* narratis VI, c. 96. VALCKEN.

100. Κύθνιοι] Qui Κύνθιοι illi, quibus tantopere delectati fuerunt librarii? an ex monte Cyntho Cretensium? Nugae. Cretenses Graecis contra Persam suppetias non ierunt L. VII, 170. Redierunt, unica transposita littera, Κύθνιοι ex insula *Cythno*, quos suis in schedis hic invenit *Plutarchus* Malign. p. 863. E., restituendosque monuerunt *Georg. Arnaldus* Animadv. Crit. C. 30. et *Abr. Gronovius* ad *AEliani* Hist. An. L. XVI, 32. De Cythniorum et Styreensium Dryopica origine *Steph. Byz.* et *Pausan.* L. IV, 34.

10. Νηῒ μιῇ, τῆς ἦρχε —— Φάϋλλος] Unam navem ab opulentissima tum Italiae civitate Graecis auxiliarem missam nemo sibi facile persuadebit: multo verisimilius, ter Pythonicam Phayllum suis navem sumptibus instruxisse, qua Graeciae veteri, in qua toties honorem fuerat adeptus, periclitanti sponte sua venerit auxilio; hanc movet suspicionem *Pausan.* cui x. p. 818. Phayllus Crotoniata ἐναυμάχησε καὶ ἐναντία τοῦ Μήδου, ναῦν τε παρασκευασάμενος οἰκείαν, καὶ Κροτωνιατῶν ὁπόσοι ἐπεδήμουν τῇ Ἑλλάδι ἀνεβίβασε· ubi scribendum potius ἐνεβίβασε· sic Atheniensis Clinias ἐστρατεύετο —— οἰκηΐῃ νηῒ, *Herod.* VIII, c. 17. Parum exacta scripsit in hunc de Phayllo *Herodoti* locum *Palmerius: consentit cum Herodoto Pausanias in Phocicis, et videtur omnia, quae de —— illo narrat, ex hoc loco accepisse.* Praeter alia monumenta vetera, habuit *Pausanias* catalogos, in quos hieronicarum nomina et facta fuerant relata; nec certe de Phayllo tradita discere potuit ex *Herodoto*; sed in id ambo consentiunt, ut ter dicant fuisse Πυθιονίκην· addit *Pausan.* Ὀλυμπιάσι μὲν οὐκ ἔστιν αὐτῷ νίκη. Ab hoc diversus Phayllus fuisse videtur Olympionica, de quo praeter *Schol. Aristoph.* et *Suidam*, vid. *Zenob.* Cent. VI. Pr. 23. et *Eustath.* ad Od. Θ. p. 302. VALCKEN.

11. Φάϋλλος] Egregia viri laus, qui, magnae Graeciae incolis auxilium negantibus, ἰδιόστολον ἔχων ναῦν ἔπλευσεν εἰς Σαλαμῖνα, post fata abs magno Alexandro ea propter cultus in *Plut.* Alex. p. 685. D. Nimirum suis instruxit inpensis navem, inque eam Crotoniatas, tum in Graecia peregrinantes, inposuit, quemadmodum ap. *Pausan.* X, 9.; Crotoniatas autem Achaeorum colonos describit *Strabo* L. VI. p. 402. B.

17. Ἀριθμὸς —— ὁ πᾶς τῶν νεῶν] Graecorum classis ad Salamina hic navium fuisse dicitur triremium *trecentarum septuaginta et octo*; sed si sedeas ad calculos, quidque singulae dederint civitates iuxta c. 43. seqq. in unam summam contrahas, conficies in universum duntaxat naves CCCLXVI. Iam vero ex *Arch.* Cod. nobis hic offeruntur non CCCLXXVIII; sed tantum CCCLVIII, ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι· totidem repertae sunt in Cod. *Vallae.* Si vel eadem praebent alii Codd. habent illa, me iudice, speciem tantum, et sunt correctoris. Scripserat *Herodot.* ut hic vulgatur CCCLXXVIII. venit enim ad ceteras praeter Lemniam (VIII, c. 11.) navis e Teno missa: hae duae numerum CCCLXXX. explesse nostro dicuntur infra c. 82., ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας· ut adeo is numerus suspectus esse nequeat. ubinam itaque vitii sedes erit quaerenda? nisi fallor c. 46. in AEginetis: hi non XXX, sed dedisse naves videntur XLII. Athenienses dederunt naves CLXXX; Corinthii XL; plusquam XL. dederunt AEginetae; nam post Athenienses maximum dedere navium numerum: en testem, qui legerat *Herodotum* accurate, *Pausaniam*, in Corinth. p. 178. scribentem, AEginetas ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ παρασχέσθαι πλοῖα μετά γε Ἀθηναίους πλεῖστα Iam vero numeri postulant Herodotei, ut dederint *duas et quadraginta.* VALCKEN.

18. Τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα &c.] Nullam his numeris, tametsi in alia omnia abeant cum *Valla* scripti quidam, litem moveo. Repetuntur ita C. 82., ut de auctis deminutisve suspicio cesset omnis. Error se tamen inplicuit catalogo, quem supra Scriptor dedit, navium, non aequante hanc summam. Ubi vero et in cuius populi naves irrepserit, non divino.

28. Ἦν

ante Peloponnesum decertarent, hac videli-
cet ratione, quod, si male pugnassent, ad
Salaminem quidem, obsessis sibi in insula nul-
lum subsidium ostendebatur; ad Isthmum
50 vero dabatur ad suos effugium. Hæc ratio
quum a ducibus, qui ex Peloponneso erant,
redderetur, advenit quidam Atheniensis nun-
ciatum, iam Atticam barbarum ingredi, eam-
que omnem igne vastare: nam copiæ quæ
cum Xerxe erant, Bœotiam peragrantes, in-
censa tum Thespiensium, qui in Pelopon-
nesum abscesserant, tum Platæensium urbe,
Athenas pervenerant, et omnia illa perva-
stabant. Ideo autem Thespiam et Platæam
incenderunt, quod a Thebanis acceperant
51 illas civitates non sentire cum Medis. A
traiectu autem Hellesponti ex quo iter in-
gredi cœpere barbari, unum mensem trivere
transeundo in Europam, tres alios dum in
Atticam pervenere, Calliade summum Athe-
nis magistratum gerente; urbemque deser-
tam cepere, paucis quibusdam Atheniensi-
bus in templo repertis, nec non quæstori-
bus templi, et hominibus egenis, qui præ-
septa foribus atque lignis arce subeuntes ar-
cebant: qui non exierant illinc ad Salami-
nem, simul præ inopia victus, simul opinio-
ne oraculi intellecti, quod reddiderat ipsis
Pythia, murum ligneum inexpugnabilem fo-
re: id interpretantes ex oraculo effugium
52 esse, non naves. Hos Persæ, castris ex
adverso arcis positis in colle, quem Mar-
tium collem Athenienses vocant, hunc in
modum obsederunt: Sagittas stupa circum-
datas ubi incenderant, emittebant in sepem.
Athenienses, quanquam obsessi, et ad ulti-
mum malorum deducti, etiam quum sepes
prodidisset, tamen resistebant; ac ne verba
quidem Pisistratidarum condicionem deditio-
nis offerentium admittebant: et cum alia ad
repugnandum excogitarunt, tum vero hoc,
quod

πρὸ τῆς Πελοποννήσου· ἐπιλέγοντες τὸν λόγον [a] τόνδε, ὡς, ἢν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι [b] μὲν ἐόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη οὐδεμίη [c] ἐπιφανήσεται· πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ, ἐς τοὺς ἑωϋτῶν ἐξοίσονται. Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων, ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἀγγέλλων ἥκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, [d] αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἧκέ τε ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντα ἐκεῖνα [e] ἐδήου. ἐνέπρησε δὲ Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν, πυθόμενος Θηβαίων ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι [f] μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι· καὶ αἱρέουσι ἔρημον τὸ ἄστυ, καί τινας ὀλίγους εὑρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱροῦ, καὶ πένητας ἀνθρώπους· οἳ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσί τε καὶ ξύλοισι, ἠμύνοντο τοὺς ἐπιόντας· ἅμα μὲν ὑπ' [g] ἀσθενίης βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα· πρὸς δὲ, [h] αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήϊον τὸ ἡ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο [i] εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήϊον, καὶ οὐ τὰς νῆας. Οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήϊον πάγον, [k] ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε· ὅκως [l] στυπεῖον περὶ τοὺς ὀϊστοὺς περιθέντες ἅψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. ἐνθαῦτα Ἀθη- 475 ναίων οἱ πολιορκεόμενοι, ὅμως ἠμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ [m] ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι, καὶ τοῦ φρήγματος προδεδωκότος· οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδέων προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο· ἀμυνόμενοι δὲ, ἄλλα τε ἀντεμηχανέοντο, καὶ δὴ καὶ προσιόν-

a Τοῦτον *Arch. V.*, porro ὡς εἰ νικηθ. *Med. Pass. Ask.*, in *Ald. V. Arch. Paris. B. Brit.* ὡς ἢν νικ. *b* Μενέοντες iunctim *Arch.* *c* Φανήσεται id. et *Vind.* *d* Ἐκ τῶν *Arch.* male. *e* Ἐδηΐου *Pass.*, ex vero et Θέσπιαν *Arch. V.* *f* Μήνεσι *Vind.*, notabili scriptura. *g* Ἀσθενείης *Arch. Ald.* *h* Καὶ αὐτ. id. *Vind.* *i* Ἔσεσθαι *Arch.*, supra αὐτὸ δὴ sine praefixa copula *Ask. V. Brit.* *k* Ἐπολιορκέοντο *Vind.* *l* Στυππεῖον *Pass.*, στυππίον *Arch. V.*, quorum prius in *Diodoro* et *Polluce*, posterius in *Demosthene* atque aliis. Retineo vetus. *m* Ἔσχατον κακοῦ sine τοῦ medio *Arch. V. Ask.*, quomodo L. I, 22. porro iidem τοῦ φράγμ.

28. Ἢν νικηθέωσι] Pravum *Med.* et sequacium εἰ νικηθέωσι inconsulte ex *Valckenarii* monitu ad L. II, 52. inculcabatur. Speciem *Arch.* μενέοντες praefert, quoniam tali in negotio C. 57. ὥστε αὐτοῦ μενέειν et C. 62. Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ. Sed fallacem et infirmam his nexa patefaciunt.

28. Εἰ νικηθέωσι] Ferri nequit; revocabitur sincerum ἢν νικηθέωσι. Cl. *Perizon.* in *AEliani* V. H. II, c. 36., ad εἰ δὲ ἀποθάνω, quod Codices offerunt, ἐὰν δὲ ἀ. spernit ut *leve et inane*; et est sane levissimum; sed constans veterum usus sperneret τὸ εἰ ἀποθάνω ut soloecum, alterum ἐὰν ἀ. tantum admisit: in his saepe fuit a viris doctis peccatum. VALCKEN.

36. Αὐτέων ἐκλελοιπότων] Bene *Diodorus* de Thespiensibus et Plataeensibus ἐπεφεύγεισαν εἰς Πελοπόννησον πανδημεὶ, haec explicans, L. XI, 14. Simile superius L. VI, 100. Mox Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν more Homerico *Il.* B, 498. et 504., de praelio tamen ad Plataeas ἐν τῇ Πλαταιῇσι μάχῃ L. VII, 231. et L. IX, 89. Adi *Steph. Byz.* et *L. Holstenium.*

42. Ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην] Latina *unum mensem trivere in transeundo in Europam* lectores frustrantur, quippe veritati pugnantia: septem enim diebus totidemque noctibus cunctus Persarum exercitus Hellespontum transiit L. VII, 56.; Omnia illa si Herodoti fuerint, quod vehementer dubito, id tantummodo indicabunt, eodem mense, quem Persae ad Hellesponti oram contriverunt, idem eos fretum tramisisse. Calliadae, Archontis Attici, memoria apud *Diodorum*, *Dionysium Halic.*, *Diogenem Laërtium* et alios celebratissima est.

46. Ταμίας τε τοῦ ἱροῦ] His declarandis operam *S. Petitus* L. Attic. III, 2. p. 338., sed minus prosperam, ut alias dictum, inpendit. Ego vero ambigo, scribamne de Codd. iudicio post pauca, πρὸς δὲ, καὶ αὐτοί δοκέοντες —, et, extrusa copula, αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ —. Videtur enim melius sermo procedere. Rem ipsam L. VII, 142. attigit.

48. Ὑπ' ἀσθενίης βίου] Sic scribi quoque poterit II, c. 47., οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὑπ' ἀσθενίης βίου &c. Ionice pronuntiabatur ἀσθενίη, εὐηθίη &c. veteribus Atticis Poëtis προμηθία· εὐσεβία· &c. *Pauperculos* Noster vocat χρήμασι ἀσθενεστέρους II, c. 88. τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς est apud *Thucyd.* I, c. 5. conf. *Philinus* apud *Harpocr.* in Θεωρικὰ, et *Lysias* p. 3. — Mox ubi dicuntur illi αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήϊον τὸ ἡ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· in his τὸ ter legitur repetitum: corrigendum τὸ μαντήϊον, τῷ — *oraculum, quo ipsis edixerat Pythia,* — putabant ἐξευρηκέναι, mentem Dei adsequuti. — Ex initio cap. seq. τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, quem vocabant Ἀρήϊον πάγον, *Io. Meurs.* hinc attigit in Areopag. c. I., in ipsa rupe illustranda parce versatus; illinc manarunt formae loquendi, ἀνιέναι, vel ἀναβαίνειν εἰς Ἄρειον πάγον· εἰς Ἄρειον ἀναχθῆναι πάγον. *Diogen. Laërt.* II, 101. *Cicero* de Divin. I, c. 25. de Sophocle: *adscendit in Areopagum; detulit rem:* imo *detulit reum*, somnianti divinitus indicatum; non *rem* Areopagitis notissimam, quam ex *Hieronymo* nobis narrat eruditus *Scriptor vitae Sophoclis.* VALCKEN.

ἰόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, [a] ὀλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὥς τε Ξέρξεα ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίῃσι ἐνέχισθαι, οὐ δυνάμενόν σφεας ἑλεῖν. Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δή τις ἔσοδος τοῖσι βαρβάροισι. ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν [b] ἐν τῇ ἠπείρῳ, γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. [c] ἔμπροσθεν ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὄπισθεν δὲ τῶν πυλέων, καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ [d] οὔτε τις ἐφύλασσε, οὔτ' ἂν ἤλπισε μήκοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, [e] καίτοιπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι [f] ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐῤῥίπτεον ἑωϋτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω, καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες, τοὺς [g] ἱκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν [h] συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. Σχὼν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης, ἀπέπεμψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἱππέα, Ἀρταβάνῳ [i] ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἑωϋτῷ δὲ ἑπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν· εἴτε δὴ ὦν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο [k] ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα. Τοῦ δὲ εἵνεκεν τουτέων ἐπεμνήσθην, φράσω. ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλι ταύτῃ [l] Ἐρεχθῆος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίη τε καὶ θάλασσα ἔνι· τὰ λό-

γος

quod in barbaros portis subeuntes devolve-
bant saxa molaria: adeo ut Xerxes per-
diu inops consilii fuerit, quod eos expu-
gnare non posset. Tandem ex difficulta- 53
tibus accessus quidam apparuit barbaris:
necesse enim erat, secundum oraculum,
omnem Atticam quæ in continente est,
subiici Persis. Igitur a fronte arcis, a
tergo autem portarum et ascensus, qua
parte nemo excubabat, quaque nemo cre-
debat quempiam hominum ascensurum,
hac parte, etsi loco prærupto, quidam
ascenderunt, iuxta templum Aglauri fi-
liæ Cecropis. Quos ubi in arcem ascen-
disse viderunt Athenienses, partim e mu-
ro sese præcipitaverunt, atque extincti
sunt, partim in ædem refugerunt. At
Persæ qui ascenderant, primum ad por-
tas contendunt, eisque patefactis suppli-
ces trucidant: atque ubi omnium stragem
fecerunt, direpto templo arcem totam in-
cendunt. Athenis omnino Xerxes potitus, 54
equitem nuncium Susa mittit Artabano nun-
ciaturum felicitatem præsentem. Postero
die quam nuncium miserat, convocatis A-
theniensium exulibus, expeditionis suæ co-
mitibus, iussit ut conscensa arce hostias
suo ritu immolarent: sive ita iusserit ex
aliquo in somniis visu, sive religio ei
fuerit obiecta, quod templum concremas-
set. Exules Athenienses id quod ius-
si erant exequuti sunt. Cuius rei cur 55
mentionem fecerim exponam: Est in ar-
ce hac, Erechthei, qui fertur fuisse ter-
rigena, templum, in quo olea est et ma-
re,

a Habet *Suid.* in Voc. et *Eustath.* ad *Homer.* p. 925, 5., Schol. *Pass.* στρογγύλος, τροχοειδὴς λίθος. Conf. L. v, 92, 2., ubi ὀλοίτροχον pinxerunt. *b* Ἐπὶ τῇ *Arch. V.* *c* Ἔμπροσθε et mox ὄπισθε *Pass. Ask.* Porro πρὸ ante τῆς ἀκροπ. abest *Arch. V.* *d* Οὔτε τις *Vind. Pass. Ask.* ora *Steph.* et *Valla.* Quod ob sequentia opportunius. Olim οὔκοτέ τις. paullo ante loco πυλέων in *Brit.* πολεμίων. *e* Καίπερ *Arch. V.* καίτοιγε *Ask.* *f* Ἐς *Arch.* *g* Οἰκέτας id. *Ald.*, proximum κατέστρωτο *Pollux* explicat IX, 153. *h* Συλήσ. id., more consueto, tum πᾶσαν *Arch. V. Brit.* praetereunt. *i* Ἀγγελέοντα *Arch.*, melius, quam ἀγγελλέοντα. *k* Ἐμπρήσαντα *Pass. Ask.* *l* Ἐρεχθέος *Pass. Ask. Arch. V.*

70. Τῇ δὴ οὔκοτέ τις] Quia mox suo loco legitur μήκοτε, hic non displicet lectio *marg. Steph.* τῇ δὴ οὔτέ τις ἐφύλασσε. His *Io. Meurs.* usus est in Cecrop. c. 4., et c. 28. —— Quos in templo reperiunt supplices crudeliter Persae ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, id est ἀνήρηντο, ut interpretatur *Pollux* IX, 153., haec advocans *Herodoti*, quia non in acie caesi, sive *strati*, sed senes inbelles hic *contrucidati sunt*, ἀνήρηνται· colligit enim verba *Pollux* ἐπὶ τοῦ ἀναιρεῖν Atticis usurpata: hoc cum non animadvertisset, huius forte loci *Iungermannus* immemor, alium attulit ex nostro L. IX, c. 75., ὡς δὲ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇσι κατέστρωντο οἱ βάρβαροι· ubi verbum ponitur more quibusvis satis usitato, de cadaveribus quae per campos Plataïcos *strata* iacebant. VALCKEN.

72. Ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου] Instaurata arce, absolutisque a Pericle eius Propylaeis, prope ea in praerupta rupe Aglauri templum fuit, *Ulpiano* ad *Demosthen.* περὶ Παραπρεσβ. p. 264. testificante. Qua de aede *Io. Meursius* Athen. Attic. L. I, 7. uberrime et vestigia illius premens *S. Petitus* L. Attic. II, 4. p. 232. Insequens καίτοιπερ non nemini molestum accidit, καίπερ, sicuti in schedis quibusdam, formanti: quo minus adstipuler, fragmentum *Eusebii* in *Stob.* Serm. XLIV. p. 310. καίτοιπερ χρὴ πάντα εἰδέναι τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδικᾶν, inpedit. At hoc momenti non magni.

79. Τοὺς ἱκέτας ἐφόνευον] Si *Corn. Nepos* in Them. c. 4. haec ob oculos habuerit, *protinus* Xerxes *accessit astu, idque nullis defendentibus, interfectis SACERDOTIBUS quos in arce invenerat, incendio delevit*, suspicio, legisse suo in libro τοὺς ἱρέας, nasceretur; quae incerta vagaque, quoniam in multis egregius Scriptor dissentit. Librariorum autem solitus in vocibus οἰκέτας et ἱκέτας lapsus saepe redit.

82. Ἀπέπεμψε — ἀγγελλέοντα] Litera nocet superflua Herodoteo ἀγγελέοντα· infra recte scribitur c. 97., ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι συμφορήν· hic misit Artabano nunciaturum τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. Talia quaedam notata sunt ad *Eurip.* Phoen. p. 289. et p. 383. VALCKEN.

88. Ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου] Memini fuisse, cui de coniectura vehementer ridebat ἰδὼν ἐν ὕπνῳ. Id enim Scriptoris praecipuo usu teri: ὄψιν εἶδε ὁ Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ L. III, 30. et C. 65. ὄψιν εἶδον ἐν τῷ ὕπνῳ· atque ad eum modum frequenter. Verum illud, pariterque ὄψιν ἐνυπνίου ab eo non sperni. Adi L. VII, 18. et 47.

91. Ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλι] Ut fieri solet, eundo vires acquisivit narratio; oleam enim Persarum igne crematam postea dicebant Athenienses, ut scribit *Pausan.* I. p. 64., αὐθημερὸν ὅσον τε ἐπὶ δύο βλαστῆσαι πήχεις. Hoc adeo mirificum nihil erat ad miraculosam istam vitem, de qua suavissimum *Sophoclis* e Thyeste fragmentum conservavit *Schol.* in *Eurip.* Phoen. ℣. 235. De olea Minervae, quae semper eadem durare credebatur in arce, egerunt *Turneb.* ad *Ciceron.* de LL. I, c. I. *Ez. Spanhem.* ad *Callim.* h. in Pall. L. ℣. 26. et *Io. Meurs.* Cecrop. c. 19., qui *Herodoti* θάλασσαν non omisit: haec aeque ac olea erat ἐν νηῷ Erechthei τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι· de quo titulo vid. Clar. *Wess.* ad *Diod.* I. p. 34. Oleam et aquam in puteo marinam curiosis Attici monstrabant periegetae velut testimonia litis, qua de solo Athenarum Neptunus et Minerva contenderant, cuius praeter alios meminerunt in Menexeno *Plato* p. 237. C. et *Quintil.* Declam. 383. conf. *Plutarch.* T. II. p. 489. B. VALCKEN.

93. Ἐλαίη τε καὶ θάλασσα ἔνι] Vulgatissimam annalibus et Atheniensium gloriatione narrationem Il. *Scaliger* ad *Euseb.* Chron. Ann. CCCCLXI. p. 27. obiter explicuit, operosius *Io. Meursius* Cecrop. C. 19. et 20. In puteo, et aqua eius marina, namque haec illa θάλασσα, non prorsus fortasse, modo iactantia procul esset, aberratur: *stridorem fluctuum*, ἦχον κυμάτων apud *Pausan.* I, 24. atque alibi, sicubi auster spiraret,

re, ut apud Athenienſes prædicatur, Neptuno et Minervæ in teſtimonium poſita, quod de regione decertasſent. Hanc igitur oleam una cum cetero templo contigit ab barbaris exuri: quam Athenienſes, qui ab rege iusſi erant rem divinam facere, altero ab incenſione die quum in templum adſcendisſent, aſpexerunt fruticasſe, edito a
56 ſtipite virgulto cubiti inſtar. Et hæc quidem illi narraverunt. At Græci qui apud Salaminem erant, ubi nunciatum eſt, uti res circa Athenienſium arcem ſe haberent, eo perturbationis devenere, ut nonnulli e ducibus non expectarent, dum propoſitum negocium conſtitueretur, ſed in naves irruerent, ac vela tollerent tanquam profecturi: ceterique qui relinquebantur, ſtatuerent ſibi ante Iſthmum prœlio navali decernendum. Et quum nox adfuisſet, di-
57 greſſi e concilio, naves conſcenderunt. Ibi Themiſtoclem pergentem ad navem ſciſcitatur Mneſiphilus vir Athenienſis, quidnam ab ipſis decretum eſſet, et quum ab eo audisſet decretum eſſe, ut ad Iſthmum navigarent, et ante Peloponneſum dimicarent. Si isti, inquit, a Salamine proficiſcantur, iam tu pro nulla adhuc patria dimicabis: ad ſuam enim quique patriam remeabunt: ut nec Eurybiades, nec alius hominum quiſpiam illos cohibere poſſit, quominus copiæ dilabantur; Græciaque peribit conſilii inopia. Quare ſiquid comminiſci potes, perge, et quæ decreta ſunt tenta disiicere, ſi forte posſis Eurybiadem a ſententia revocare, ut hic perſtet.
58 Themiſtocles, quum hæc admonita ſibi admodum probarentur, nullo reddito reſponſo ad Eurybiadæ navem perrexit: ubi hominem conveniens, ait velle ſe de negocio communi cum eo colloqui. Hunc ille in navem ingresſum iubet loqui, quæ vellet; cui Themiſtocles asſidens, quæcunque a Mneſiphilo acce-

γος ᵃ παρ᾽ Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης, μαρτύρια θέσθαι. ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος, ᵇ Ἀθηναῖοι οἱ θύειν ὑπὸ βασιλῆος κελευόμενοι, ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρὸν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. οὗτοι μέν ᶜ νυν ταῦτα ἔφρασαν. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὥς σφι ἐξηγγέλθη ὡς ἔσχε ᵈ τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ᵉ ὡς ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ᾽ ἔς τε τὰς ᶠ νῆας ἐσέπιπτον, καὶ ἱστία ἀείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι· τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὐτέων ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχέειν· νύξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐσέβαινον ἐς τὰς νῆας. ᵍ Ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλῆα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νῆα, εἴρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὅ, τι σφι εἴη βεβουλευμένον. πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ ὡς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε, „ ʰ Οὗτοι ἄρα ἢν ἀπαίρωσι τὰς νῆας ἀπὸ „ Σαλαμῖνος, ⁱ περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμα- „ χήσεις. κατὰ γὰρ ᵏ πόλις ἕκαστοι τρέψονται. „ καὶ οὔτε σφεας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται, „ οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε ˡ μὴ οὐ διασκε- „ δασθῆναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεταί τε ἡ Ἑλλὰς „ ἀβουλίῃσι. ἀλλ᾽ εἴτις ἐστὶ μηχανὴ, ἴθι, καὶ πει- „ ρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἤν κως δύνῃ ἀνα- „ γνῶσαι Εὐρυβιάδεα ᵐ μεταβουλεύσασθαι, ὥστε „ αὐτοῦ μενέειν". Κάρτα ⁿ δὴ τῷ Θεμιστοκλέϊ ἤρεσε ἡ ὑποθήκη· καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος, ἤϊε ἐπὶ τὴν νῆα τὴν Εὐρυβιάδεω. ἀπικόμενος δὲ, ἔφη ᵒ θέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμῖξαι. ὁ δ᾽ αὐτὸν ἐς τὴν νῆα ἐκέλευε ᵖ ἐσβάντα λέγειν εἴτι θέλει. ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλέης ᑫ παρεζόμενός οἱ καταλέγει κεῖνά τε ʳ πάντα τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἑωϋτοῦ ποιεύμενος,

476

a Ὑπὸ *Arch. V.* *b* Ἀθηναίων οἱ *Arch. Pasſ.*, haud male. *c* Ὧν *Arch. V.* *d* Deſit *Arch. V.*, porro ἐξαγγ. ſine augmento uterque. *e* Ὥστε *Arch. V.*, commode. *f* Νέας *Arch. Ask.* *g* Excerpſit *Plut.* Malign. p. 869. D. *h* Οὗτοι *Arch. Vind. Valla:* οὐκ *Plut.* Οὔτ᾽ ἄρα antea. *i* Οὐδὲ περὶ μιῆς *Plut.* *k* Πόλις *Ask.*, recte: πόλιας ceteri. *l* Οὐ μὴ *Pasſ.* et σκεδασθῆναι tantum *V. Arch.* *m* Μεταβαλέσθαι iidem, in *Plut.* vulgatum. *n* Δὲ *Ask.*, τὲ *Arch.*, *Vind.* omittit. *o* Ἐθέλειν *Pasſ.* *p* Ἐμβάντα *Arch.* et θέλοι cum *Vind.* *q* Παριζ. iidem. Sicuti VII, 18., non *Plutarch.*, his quoque uſus; ſed ὁ ante Θεμισ. cum *Arch.* negligens, cuius loco δὲ *Plut.*, ſatis bene. *r* Non habet *Plut.*

ret, edere perhibebant. Illum *Libanius* Lamentat. Nicomed. p. 203. C. quando de Neptuno, καὶ ἐν ἀκροπόλει τοσοῦτον ἀπεχούσῃ θαλάσσης ῥόθιον δεῖξαι, innuebat: nullam profecto *procellam*, a *Morello* temere excitatam.

100. Ὅσον τε πηχυαῖον] Auctius in *Pauſania* I, 27. miraculum, neque *Meurſius* reticuit, αὐθημερὸν ὅσον τε ἐπὶ δύο βλαστῆσαι πήχεις, *eodem die in duum cubitorum proceritatem repullulasſe.* Fidelior, ab illo praeteritus, *Liban.* Antioch. p. 378. C. δευτέρᾳ δὲ ἡμέρᾳ βλαστὸς ἀνέδραμεν εἰς πῆχυν ἐκ τοῦ κεκαυμένου, vocibus hinc repetitis.

10. Ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλῆα] Hinc orſus *Plutarch.* T. II. p. 869. D. quae ſuccedunt hoc et ſeq. capite paucis omisſis, αὐταῖς λέξεσι transſcripſit, ut hic narrata traduceret velut in Themiſtoclem valde iniuria, cui conſilii ſaluberrimi gloriam ablatam (παραιρούμενος ap. *Plut.* ſcribendum pro παραιτούμενος) in alium tranſtulerit auctorem Mneſiphilum, cuius inventum Themiſtocles tamen apud Eurybiaden tanquam ſuum venditasſe dicatur *Herodoto.* Sed cetera Graeciae utilisſima conſilia ſoli tribuit in ſeqq. *Herodotus* Themiſtocli; et hic prudentia magni viri fuisſet indignum, conſilii, quod ipsemet ſecum dudum agitaverat, in hoc tanto periculo Mneſiphilum, obſcurum Eurybiadi nomen, velut auctorem apud illum ambitioſe celebrare. Sed haec in eruditisſimo philoſopho, cui plurimum debemus, ſi ferenda ſunt aliquo modo, illud quod addit vix ferendum: Θεμιστοκλέα μὲν οὔτε φησὶ φρονῆσαι τὸ συμφέρον, ἀλλὰ παριδεῖν, —— Ἀρτεμισίαν δὲ κ. τ. λ.
VALCKEN.

15. Εἶπε, οὗτοι ἄρα ἢν ἀπαίρωσι] Quod *Valla* in Latinis ſecutus fuit et ſchedae oſtentant, Mneſiphili acconmodatisſimum menti videtur. Sed in talibus ſuum cuique iudicium. Illud autem περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις Atticam, quod viro docto in opinionem venit, non excludit: erat illa Perſarum ditioni ſubdita quidem, nec ita amisſa, quin fortiter agendo reciperari posſet. Cur, niſi ea ſpe, navale praelium Athenienſes ad Salaminem poſtulasſent?

15. Οὔτ᾽ ἄρα —— περὶ οὐδεμιῆς] Οὐδὲ περὶ μιῆς obtulit ex *Plut.* Diſſ. *Herod.* p. 127., et ex Codd. οὗτοι ἄρα ἢν —— lectum *Vallae:* huius inſcius lectionis *Koenius* elegantem vulgatae correctionem mecum communicavit, Σύγ᾽ ἄρα ——. Dederatne forſan utrumque Noſter: Σύγ᾽ ἄρα, οὗτοι ἢν ἀπαίρωσι τὰς ν. ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις, aptum hac in ſede eſſe negari nequit: quid ſi legerit utrumque *Valla?* eius ſunt Latina: *ſi isti* &c. *iam tu pro nulla amplius patria dimicabis.* —— Sunt et alia in *Plutarcho* hic vulgatis meliora, velut, ἴθι τε καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα· hoc aliis dicitur συγχέαι.
VALCKEN.

22. Διαχέαι τὰ βεβουλευμένα] Nihil, ſi dictionem ſpectes, differt *Dionyſii Halic.* Ant. Rom. III. p. 141. νῦν δὲ ἡ διατριβὴ τοῦ πολέμου —— ΔΙΕΧΕΕΝ αὐτῶν τὰ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ. Unde aut hinc τὰς ὑποθήκας διαχέαι et τὴν εἰρήνην διαχέαι, quae *Theophylacti Simoc.* loca L. II, 13. III, 9. *Abreſchius* indicavit, fluxerunt. His proximum μεταβουλεύσασθαι non ſollicito: fixum adhuc haeret, μετὰ δὴ βουλεύεαι, ὦ Πέρσα L. VII, 12.

28. Ἐκέλευε —— λέγειν εἴτι θέλει] Est in his et in vicinis

μενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προςιθείς· ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηΐζων ἔκ τε τῆς νηὸς [a] ἐκβῆναι, συλλέξαι τε τοὺς ςρατηγοὺς ἐς τὸ συνέδριον. Ὡς δὲ [b] ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδεα προθεῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκα συνήγαγε τοὺς ςρατηγοὺς, πολὺς ἦν ὁ Θεμιςοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι, οἷα κάρτα δεόμενος. λέγοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος ςρατηγὸς Ἀδείμαντος [c] ὁ Ὠκύτου εἶπε, „ Ὦ Θεμιςόκλεες, ἐν τοῖ- „ σι ἀγῶσι οἱ προεξανιςάμενοι ῥαπίζονται". ὁ δὲ, [d] ἀπολυόμενος, ἔφη, „ Οἱ δέ γε ἐγκαταλειπόμε- „ νοι οὐ [e] ςεφανεῦνται". Τότε μὲν ἠπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο· πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδεα ἔλεγε ἐκείνων μὲν [f] ἔτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὡς ἐπεὰν ἀπαίρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται. παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων, οὐκ ἔφερέ οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορέειν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἴχετο, λέγων τάδε, „ Ἐν σοὶ νῦν ἐςι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἢν
477 „ ἐμοὶ πείθῃ ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, „ [g] μηδὲ πειθόμενος τουτέων τοῖσι λέγουσι, ἀναζεύ- „ ξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νῆας. ἀντίθες γὰρ ἑκάτερον, ἀκούσας. πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ [h] συμβάλλων, „ ἐν πελάγεϊ ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσεις, ἐς ὃ „ ἥ-

ceperat, tanquam a semetipso refert, et alia adiicit multa, donec eum orando a sententia revocavit; persuasitque ut e navi prodiret, et duces ad concilium contraheret. Ii post- 59
eaquam congregati sunt, priusquam ad eos Eurybiades referret id cuius gratia ipsos coëgerat, Themistocles multis agebat verbis, prout magnopere expetebat. Quem interfatus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti filius, Themistocles, inquit, in certaminibus ii, qui ante tempus surgunt, flagris cæduntur. Eum refellens Themistocles, At, inquit, qui domi relinquuntur, non coronantur. Comiter au- 60
tem Corinthio quum respondisset, ad Eurybiadem conversus, nihil amplius eorum dicebat, quæ dixerat prius, illos, posteaquam a Salamine profecti fuissent, dilapsuros: præsentibus enim sociis, putabat sibi minime decorum accusare, sed aliunde oratione sumpta, In te nunc, inquit, situm est servare Græ- I
ciam, si mihi assentiens, navale prœlium hic manens facias, et non ab horum quibusdam orantibus persuasus, classem ad Isthmum retrahas: utrumque enim, quum audieris, inter se comparato. Si ad Isthmum confliges, in patenti pelago dimicabis, ubi nobis minimum ex-

a Huic nexa τὸν Εὐρυβιάδεα non legunt *Med. Pass. Ask. Paris. A. B.* *b* Abest *Arch. V.* *c* Ὁ quoque et ὦ. *d* Ἀπολογεύμενος *Brit.*, quae glossa. Vide *Suid.* Ἀπολυόμενος. *e* Στεφανεῦνται *Arch. Vind.*, optime: ςεφανοῦνται vulgo. *f* Οὐκέτι *Arch. V.*, quod non damno. Mox vir doctus οὐδένος κατηγορέειν, haud recordatus, κόσμον οὐδένα saepissime Scriptorem iunxisse. *g* Ἦν δὲ *Ask.*, praecedens μένων abest *Arch. V.* *h* Συμβαλὼν *Arch.*

cinis familiaris quaedam et suavissima ἀφέλεια, qualem natura dictabat. *Virgilii* pastor Ecl. IX, 32., *Incipe, si quid habes.* Ecl. III, 52., *Quin age si quid habes.* quibuscum conferre debuerat *Ursinus* haec *Theocriti* Eid. V, ℣. 78., Εἶα λέγ' εἴ τι λέγεις. *Luciani* Mercurius εἰπὲ ὅ, τι καὶ λέγεις, T. I. p. 747. *Eurip.* Iph. in Aul. ℣. 817., Δρᾶγ' εἴ τι δράσεις. —— In proximis articulo voculam praefero, quam habet *Plutarch.* T. II. p. 869. E. ἐνθαῦτα δὲ Θεμιςοκλέης. VALCKEN.

32. Ἐκβῆναι, συλλέξαι τε τοὺς &c.] Pristino, ni codices vetuissent, ἐκβῆναι τὸν Εὐρυβιάδεα, συλλέξαι — nihil deminuissem. Glossae librarii inconsulte sollertis istae voces, quarum absentia utilior, tribuendae sunt.

38. Ὦ Θεμιςόκλεες] Memoriae peccato *Plutarchus* Themist. p. 117. E. Eurybiaden dicti auctorem prodidit. Rectius Apophthegm. p. 185. B. Adimantum Corinthium. Operam eidem, ex *Plut.* Themist. derivato, insumsit doctissimus *P. Faber* L. I. Agonist. C. 19., *Cruserii* Latina, ob ῥαπίζειν *alapis caedere*, iure redarguens. *Vallae* culpa similis. In stadio citius, quam mos ferebat, προπηδῶντες *in cursum emicantes*, sive προεξανιςάμενοι, sicuti hic et *Strattis* in *Polluce* III, 146., flagris admonebantur a μαςιγονόμοις. *Plutarchus* Apopht. ex Adimanti ore τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσι προεξανιςαμένους ΜΑΣΤΙΓΟΥΣΙΝ ἀεί· atque ea verbo virtus L. VII, 223. οἱ ἡγέμονες —— ἔχοντες μάςιγας, ΕΡΡΑΠΙΖΟΝ πάντα ἄνδρα, *flagris percutiebant.* Hoc amplius, οἱ ἐγκαταλειπόμενοι, *Plutarchi*que ἀπολειπόμενοι et λειπόμενοι, non illi profecto, *qui domi relinquuntur*, sed longe in cursu post tergum relicti, victique adeo ex verbi notissimo usu. Haec acute utrimque dicti sententia; quo magis miror eundem eruditissimum virum, damnatis prioribus, Themistoclis ἀπολειφθέντας ad agitatores sive aurigas L. III, 19. Agonist. adplicuisse. Στεφανεῦνται dialectus adfirmat.

38. Ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ πρ.] In Themistocle *Plutarchus* T. I. p. 117. D. haec dicentem facit Eurybiadem; sed errorem corrigit in Apophthegm. T. II. p. 185. A. ubi, Ἀδειμάντου, inquit, ναυμαχεῖν μὴ τολμῶντος, εἰπόντος (τε) πρὸς Θεμιςοκλέα, — Ὦ Θεμιςόκλεις, τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσιν προεξανιςαμένους μαςιγοῦσιν ἀεὶ, Ναὶ, εἶπεν, ὦ Ἀδείμαντε· τοὺς δὲ λειπομένους οὐ ςεφανοῦσιν· quod additur, *AElianο*, *Aristidi*, aliisque memoratum, Eurybiadi convenit, cui baculum attollenti Themistocles, πάταξον μὲν οὖν, εἶπεν, ἄκουσον δέ. Primum ex hoc loco tollendum ἀεὶ, natum ex vicinis; deinde μαςιγοῦσιν illic rectius redditur, *flagris caedere moris est*, quam in Themist. ῥαπίζουσι, *caedunt alapis*: turpis error *Vallae* haerere tamdiu non debebat in Edd. *Herod.* ῥαπίζονται vertentis, *colaphis caeduntur*: hoc erat servile prorsus atque indignum candidatis certaminum Graecorum, in quae servi non admittebantur. Ῥαπίζειν est ῥάβδῳ πατάξαι, vel παῖσαι, *colaphum impingere*, vel *alapam ducere*, vulgo κολαφίζειν, Atticis erat κονδύλους ἐντρίψαι· vid. vir summus ad *Luciani* Prometh. p. 193. Dicitur et apud *Plut.* utrobique Eurybiades ἐπαράμενος τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξων· nisi scripserit ἐπαναράμενος· ut *Thucyd.* VIII. p. 555, I. ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν· illic ἐπανετείνατο legitur in *Scholiis*: apud *AElian.* V. H. XIII, c. 40., Eurybiades ἀνέτεινεν αὐτῷ τὴν βακτηρίαν. Sed est insignis et forsan unicus in suo genere locus *Thucyd.* ad haec *Herodoti* aptus illuminanda L. V, c. 50. illic Lichas Arcesilae Lacedaemonius Olympiae ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι —— προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον· et haec praeter ceteras postea caussa fuit Lacedaemoniis belli Eleis inferendi, quod Licham μαςιγοῦντες ἄνδρα γέροντα ἐξήλασαν, ut scribit *Xenoph.* Ἑλλ. III. p. 287, 28. apud *Pausan.* VI. pag. 454., Licham μαςιγοῦσιν οἱ Ἑλλανοδίκαι fecisse dicuntur augustissimi iudices, quod per lictores suos, ἀλύτας dictos, fieri iusserunt, vel per his praefectum: *Auctor Etymol. M.* p. 72, 12., Ἀλυτάρχης, ὁ τῆς ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι εὐκοσμίας ἄρχων· Ἠλεῖοι γὰρ τοὺς ῥαβδοφόρους ἢ μαςιγοφόρους —— Ἀλύτας καλοῦσιν. —— In modesto Themistoclis responso apud *Herod.* οἱ δέ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ ςεφανεῦνται· hoc ut rarius etiam apud Ionas ex uno Codice, ni fallor, recipietur, indicato in Diss. *Herod.* p. 127. Ἐγκαταλειπόμενοι ipsum *Paulinum* est in Ep. II. ad *Cor.* IV, 9., ubi, Polybianis omissis, unum hoc aptius attulisset *Herodoti G. Raphelius*: hic sunt in stadio *relicti*, sive *cursu superati*: transtulit illinc, ut multa, felici metaphora *Paulus* O. M. Iesum tanquam primum in stadio cursorem considerans, qui victor, factus agonotheta, de coelo coronam porrigeret ἀμάραντον τοῖς οὐκ ἐγκαταλειπομένοις, et sua vestigia animose legentibus. VALCKEN.

46. Οὐδένα κατηγορέειν] *Accusationi* nullus erat hic locus; verum οὐκ ἔφερε οἱ κόσμον οὐδένα κακηγορέειν· sic corrigendum arbitror: *dedecebat ipsum cuipiam sociorum male dicere*: saepius idem vitium hinc illinc fuit a viris doctis sublatum; nondum tamen, quod sciam, ex Attica lege apud *Demosth.* p. 710, 42., ἔνοχον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ &c. transscripsit ista *S. Petit.* in LL. Att. p. 522. legendum τῇ κακηγορίᾳ, facile liquebit attendenti. VALCKEN.

52. Ἐν πελάγεϊ ἀναπεπταμένῳ] *Valla* bene. *Longus* Pastoral. III. p. 177. ἡνίκα μὲν οὖν ΑΝΑΠΕΠΤΑΜΕΝΗι τῇ ΘΑΛΑΤΤΗι ταῦτα ἔπραττον, ἠφανίζετο ἡ βοή. Consequens ἐς ὃ inmerito in abundantiae suspicionem incidit: quid enim tritius, quam ἐς vice ἐν poni? ἰζόμενος

expedit, naves habentibus et graviores et
numero inferiores. Ex quo, etiam si in aliis
feliciter nobis omnia sint eventura, tamen a-
mittes Salaminem et Megara et AEginam:
nam illorum navales vires una comitabitur
suus pedester exercitus: atque ita tu eos in
Peloponnesum duces, omnemque Græciam
2 discrimini obiicies. Sin autem id feceris quod
suadeo, hæc in eo reperies commoda: Pri-
mum si in arcto conflixerimus, paucæ naves
cum multis, profecto si probabilia ex bello
contingent, multo superiores erimus: quo-
niam in arcto pugnare, pro nobis est; in
spatioso, pro illis. Præterea Salamis serva-
tur, ubi nostri nunc liberi collocati sunt et
uxores. Est in his et aliud in quod etiam
præcipue incumbitis; hic manens similiter
pro Peloponneso pugnabis, perinde ac ad
Isthmum: neque illos, si sapis, ad Pelopon-
3 nesum duces. Quod si id quod spero con-
tinget, ut classe vincamus, barbari neque
ad Isthmum nobis aderunt, neque longius
ab Attica procedent, sed nullo ordine ab-
eunt; et nobis lucrifaciemus quæ servaveri-
mus, Megara, AEginamque, atque Salami-
nem, in qua etiam nobis oraculum dicit ho-
stibus fore superiores. Consentanea equidem
rationi deliberantibus, ut plurimum solent
evenire: secus facientibus ne deus quidem
solet velle accedere ad humanas sententias.
61 Hæc dicentem Themistoclem rursus inter-
pellabat Corinthius Adimantus, iubens silere
eum, cui patria non esset; quin etiam Eu-
rybiadem non sinens ex viri extorris senten-
tia decernere, et ita demum id permittere,
quum

,, ἥκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι, νῆας ἔχουσι βαρυτέ-
,, ρας, καὶ ἀριθμὸν [a] ἐλάσσονας, τοῦτο δὲ, ἀπο-
,, λέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἤν-
,, περ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ τῷ
,, ναυτικῷ στρατῷ αὐτέων ἕψεται καὶ ὁ [b] πεζὸς στρα-
,, τός. καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόν-
,, νησον, κινδυνεύσεις τε ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ἢν δὲ
,, τὰ ἐγὼ λέγω [c] ποιήσῃς, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρη-
,, στὰ εὑρήσεις. πρῶτα μὲν, ἐν στεινῷ [d] συμβάλλον-
,, τες νηυσὶ ὀλίγῃσι πρὸς πολλὰς, ἢν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ
,, πολέμου ἐκβαίνῃ, πολλὸν κρατήσομεν. τὸ γὰρ ἐν
,, στεινῷ ναυμαχέειν, πρὸς ἡμέων ἐστί· ἐν εὐρυχωρίῃ
,, δὲ, πρὸς ἐκείνων. αὖτις [e] δὲ, Σαλαμὶς περιγίνε-
,, ται, ἐς τὴν ἡμῖν [f] ὑπέκκειται τέκνα τε καὶ γυναῖ-
,, κες. καὶ μὴν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ
,, [g] περιέχεσθε μάλιστα, ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων, [h] προ-
,, ναυμαχήσεις Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ·
,, οὐδέ σφεας, εἴπερ εὖ φρονέεις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελο-
,, πόννησον. ἢν δέ [i] γε καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γένηται,
,, καὶ νικήσωμεν τῇσι νηυσὶ, οὔτε ἡμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν
,, παρέσονται οἱ βάρβαροι, οὔτε προβήσονται [k] ἑκα-
,, στέρω τῆς Ἀττικῆς· ἀπίασί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Με-
,, γάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι, καὶ Αἰγίνῃ καὶ
,, Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν
,, κατύπερθε γενέσθαι. οἰκότα μέν νυν βουλευομένοισι
,, ἀνθρώποισι, ὡς τοεπίπαν ἐθέλει γίνεσθαι· [l] μὴ οἰ-
,, κότα δὲ βουλευομένοισι, οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσ-
,, χωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπηΐας γνώμας". Ταῦτα
λέγοντος Θεμιστοκλέους, αὖτις ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαν-
τος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων τῷ μὴ ἔστι πατρὶς,
καὶ [m] Εὐρυβιάδεα οὐκ ἐῶν ἐπιψηφίζειν [n] ἄπολι ἀνδρί·
πό-

a Ἐλάσσονας *Arch. V. Paris. B. Ald. Brit.*, quibus obtempero. ἐλάσσονα *Med. Pass. Ask.* *b* *Arch. V. Med. Pass. Ask.*, deest στρατὸς reliquis. Mox σφέας αὐτοὺς *Arch.* *c* *Arch. Paris. A. B. Vind. Brit. Ask. Ald.*, ex *Med.* et *Pass.* ποιῇς. *d* Συμβαλόντες *Arch.* *e* Deest eidem et *Vind.* *f* Νῦν ἔγκειται iid. *g* Περιέχεσθε μαλ., ὁμοίως *Med. Pass. Ask.*, πέρι ἔχεσθαι μαλ., ὁμ. *Arch.* et *Brit*, alii cum *Ald.* περιέχεσθαι μαλ. χρεών. ὁμοίως. Porro αὐτός τε μένων ora *Steph.* *h* Προναυμαχέεις *Pass.* *i* Absunt duae seqq. voculae *Arch. V.* *k* Ἑκάτερω *Arch.* *l* Μὴ δὲ οἰκ. *Pass. Arch. Ask.* *m* Εὐρυβιάδεα *Arch. V.*, prius Εὐρυβιάδην, praeter morem. *n* Ἀπόλιδι *Arch.* et ἐᾷν ἐπιψ. cum *V.* Vide *Suidam* in Ἀδείμαντος.

νος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον L. III, 64. et mox ἐς τὴν ἡμῖν ὑπέκκειται τέκνα —, eiusdemque structurae cumulum congessit *Portus*. Naves Graecorum hic βαρύτεραι *graviores*, in *Plut.* Themist. p. 119. C. ἀτενεῖς καὶ ταπεινότεραι, conparatae ad Persarum naves molis maioris et celsioris; quarum tamen ἀτενεῖς in ἁλιτενεῖς correctione docti viri abierunt, forte iniusta. Noti τόποι ἁλιτενεῖς, ἄκρα ἁλιτενὴς, θάλασσα ἁλιτενὴς, quorum humilis situs, aut quod profunditatem non habet mare, docente praeter alios *P. Victorio* ad *Cicer.* L. XIV. Att. Ep. 10. Ubi vero ἁλιτενὴς navis et qua significatione? Ἀτενεῖς firmiter sunt conpactae ac egregie cohaerentes; sicuti κισσὸς ἀτενὴς in *Sophoclis* Antig. v. 842.

67. Τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα] Praeclare scripta exemplaria atque ex illis *Gronovius*, quem ὁμοίως αὐτοῦ — καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ illustrantem L. VI, 139. vise.

78. Μὴ οἰκότα δὲ βουλευομένοισι] Cato in *Sallustii* Catil. C. 52. *Vigilando, agendo, bene consulendo, prospere omnia cedunt, ubi socordiae tete atque ignaviae tradideris, nequicquam deos inplores; irati infestique sunt.* ubi *Wassius* et *Cortius*, inque primis *Th. Gatakerus* ad *Anton.* Imp. L. IX, 40.

83. Ἄπολι ἀνδρὶ] Haesitavi hoc probarem an ἀπόλιδι, quod multo receptius, *Arch.?* Re considerata visum illud formae fuit, cuius Ἴσιος, τῇ Ἴσι, Ὀσίριος, τῷ Ὄσιρι, καννάβιος &c. in superioribus. Iustissimo deinceps iure Themistocles Adimanti inportunitatem castigat. Dixerat idem civibus, si *Iustino* fides II, 12., *Patriam municipes esse, non moenia; civitatemque non aedificiis, sed in civibus positam*, et quidem verissime. Conf. *H. Grotium* de Iur. B. et Pac. II, 9, 7. Ceterum *Plut.* Themist. p. 117. E. Adimanti memoriae pepercit, nescio quem Eretriensem, sed a Themistocle ex virtutibus ornatum, advocans.

83. Οὐκ ἐῶν ἐπιψηφίζειν ἄπολι] Infeliciter ista tentavit vir doctus, quorum haec est sententia: *nolens* concilii principem *Eurybiadem duces in suffragia mittere, sive sententias rogare, in gratiam viri urbe patria carentis.* Sic Herodotea capienda docebunt *Kusteri* et summi viri observata in *Luciani* Timon. pag. 157, 158., Praeter cetera *H. Valesius* adscripserat *Harpocrationi* locum *Herodoti*, quem alii, quantum memini, non attigerant, verbum tractantes ἐπιψηφίζειν. Cl. tamen *Abreschius* ad *Thucyd.* I, c. 87., *declarat*, inquit, (in loco *Thucyd.* VI, c. 14.) τὸ γνώμας προτιθέναι *praevium* ἐπιψηφίσαι· *sicuti, quod Herodot.* L. VIII, c. 59., προθεῖναι λόγον id c. 61. ἐπιψηφίζειν. Moleste non feret vir humanissimus si dixero mihi diversa videri, *sententias varias iterum populo proponere; et super illis populum in suffragia mittere.* Apud *Herodot.* c. 59., verba facere coepit ante Themistocles, quam convocatis ducibus proponeret Eurybiades, cuius rei causa illos iterum convocasset: hoc significatur utique per πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδεα προθεῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκα συνήγαγε τοὺς στρατηγούς. Athenis Prytanes comitia solebant indicere *fixa tabula, quae, quid in deliberationem veniret, continebat: T. H.* ad *Lucian.* p. 482. In unum coacto populo, qui tum erant inter Prytanes Proedri, vel e Proedris ὁ Ἐπιστάτης iterum proponebat, qua de re esset agendum; excitati voce praeconis oratores in medium prodibant, rem propositam civibus suadentes vel dissuadentes; hi causam quisque suam ubi perorassent, tum populus causa cognita mittebatur in suffragia: Epistates, vel alius ex ordine Prytanum, sententias rogans, dicebatur ἐπιψηφίζειν· ut postremum cadere nequit in dubitationem, sic et priora certis nituntur testimoniis: de Proedris quod dicebam loco *Demosth.* p. 445, §. 31., et his *Ulpiani*: οἱ μὲν Πρυτάνεις συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν· οἱ δὲ Πρόεδροι ὑπέβαλλον περὶ τίνος συνῆλθον· eximie tamen Prytanes dicuntur προτιθέναι· vid. Clar. *Hemsterh.* p. 482. et initium praesertim Phil. I. *Demosth.* Hic, cum causam suam perorasset Themistocles, iam ante iratus Adimantus nunc noluit Eurybiadem ἐπιψηφίζειν

ἄπολι

I ut Græcos, maxime Corinthios sperneret. Patria eius. Minatur, ni pugna ad Salaminem fiat, se cum suis petiturum Sirin Italicam.

πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλῆα παρεχόμενον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. ταῦτα δέ οἱ [a] προέφερε, ὅτι ἡλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο [b] αἱ Ἀθῆναι. τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ [c] κακὰ ἔλεγε· ἑωϋτοῖσί τε ἐδήλου λόγῳ, ὡς εἴη καὶ πόλις καὶ γῆ [d] μέζων ἤπερ κείνοισι, ἔς τ' ἂν διηκόσιαι νῆές σφι ἔωσι πεπληρωμέναι. οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας [e] ἀποκρούσεσθαι. Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, διέβαινε ἐς Εὐρυβιά-
478 δεα, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα, „ Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ, καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, [f] ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα. τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νῆες. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦτα μὴ [g] ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν ὡς ἔχομεν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας, κομιεύμεθα ἐς Σῖριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει, ὑπ' ἡμέων [h] αὐτὴν δέειν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων [i] τοιῶνδε μουνωθέντες, μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων". Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλῆος λέγοντος, ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης. δοκέειν δέ μοι, ἀῤῥωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους, ἀνεδιδάσκετο,

quum urbem Themistocles habuisset: videlicet hæc exprobrans, quod Athenæ captæ essent, tenerenturque ab hoste. Tunc Themistocles, et illi et Corinthiis multa ingerens probra, oratione ostendit, sibi esse et solum, et urbem maiorem quam illis, quamdiu naves ducentæ ipsis adessent sociis navalibus ac militibus armatæ, quas nulli Græcorum invadentes possent depellere. Hæc quum sermone significasset, 62
ad Eurybiadem transiens, maiori cum acrimonia loquebatur, inquiens, Tu vero si hic manes, vir eris egregius: sin minus, Græciæ eversor: totum enim belli momentum nobis naves sustinent. Sed mihi crede, nisi hoc feceris, nos, prout sumus, ubi domesticos receperimus, profecturos ad Sirin quæ est in Italia, et ab prisco tempore nostra ea fuit, et I quam, ut oracula aiunt, a nobis condi oportet. Vos autem talibus sociis destituti meorum verborum reminiscemini. Hæc di- 63
cente Themistocle Eurybiades edocebatur: et ob id edocebatur, ut mihi videtur, quod maxi-

a Προεφέρετο *Ask. Pass. Steph.* ora. b Non est in *Arch.* c Καλὰ, perperam id. d Μέζω et ἐκείνοισι id. *V.* e Ἀποκρούσεσθαι iid. *Pass.*, quod verius: antea ἀποκρούεσθαι. f Ἀνασρέψεις *Brit.*, prave. g Ποιήσης *Pass. Arch.* h Iid. *Vind. Med. Ask.*, olim αὐτέων· mox in *Aldo* δέον κτισθ.. i Iidem omnes: ex *Aldo* τοιουτέων, mox μέμνησθε margo *Steph. Pass.*

ἄπολι ἀνδρί. Intacta quoque, ni fallor, viri docti praetermiserunt haec *Xenophontis* K. Ἀ. v. p. 204, 7. ἐπεψήφισε μὲν οὐδὲν, τὰς δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισε ποιεῖν τὰς ὁδούς· *nihil sanxit*, *Leunclav.* mirifice vertit ista *Hutchinson* p. 359. *Xenophon* de omnibus ante memoratis milites sententiam rogaverat; de hac una re noluit illos in suffragia mittere: unius ferme tantum literae omissione vetusta restitui poterit scriptura legendo: ὁ δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὔ· ἐνίας δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισε. Xenophonteum illud μὲν οὔ supra iam attigi ad L. VII, c. 208. verbum Ἐπιψηφίζειν sic usurpant *Xenophon* p. 213, 31. p. 219, 36. *Antiphon* p. 146, 37. *Andocides* p. 10, 34. *Demosth.* p. 418, 151. p. 452. 86. 470. §. 235. &c. Λόγον autem προτιθέναι, et Ἐπιψηφίζειν liquido distinguit *AEschines* de Falsa leg. p. 36, 26. γεγραφὼς, τῇ μὲν προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν συμβουλεύειν τὸν βουλόμενον, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοὺς προέδρους ἐπιψηφίζειν τὰς γνώμας, λόγον δὲ μὴ προτιθέναι. Apud *Suidam* in Ἐπίτακτοι loco alienissimo leguntur ista scriptoris incerti: Σωκράτης δὲ ἦν ἐπιστάτης, καὶ οὔτε ἐψήφιζε, οὔτε κατεχειροτόνει· hic libenter corrigerem οὔτ' ἐπεψήφιζε· sicut in *AEliani* V. H. p. 234. corrigit ὁ πάνυ *T. H.* οὔτ' ἐπεψήφισεν Ἀθηναίοις τὸν τῶν δέκα στρατηγῶν θάνατον· illic rectissime *in gratiam Atheniensium* vertit Clar. *Abr. Gronov.* vid. *Xenoph.* Ἑλλ. I. p. 263, 41. et Ἀπομν. IV. p. 468, 5. ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Socrates ἐπιστάτης γενόμενος οὐκ ἐπέτρεψε παρὰ τοὺς νόμους ψηφίσασθαι· quia scilicet οὐκ ἐπεψήφιζε, de re adeo indigna *populum mittere nolebat in suffragia.* Apud *Herod.* noluit Corinthius summum Imperatorem ἐπιψηφίζειν ἄπολι ἀνδρί· ut Socrates *AEliani* noluit ἐπιψηφίζειν Ἀθηναίοις. VALCKEN.

87. Τότε δὴ] Scribendum, Τότε δὲ δὴ ——. Ad ista namque c. 60., Τότε μὲν ἠπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο· haec respondent: Τότε δὲ δὴ ὁ Θεμ. κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε· exacerbaverat inprimis Themistoclem Adimanti vox inconsiderata ἄπολιν ἄνδρα vocantis, qui *urbem*, ut canit Claudianus, *carinis Vexit, et arsuras Medo subduxit Athenas.* Apud *Suidam* in Ἀδείμαντος, Themistocles, τίς, εἶπεν, ἄπολις, ἔχων σ' τριήρεις. Ex historico deperdito descripta quaedam huc spectantia habet egregia *Plut.* in Themist. p. 117. E. VALCKEN.

93. Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ] Errorem *Vallae* propagarunt correctores. Locum hic invenit ellipsis de elegantioribus: Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθὸς ——, εἰ δὲ μὴ ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα. *Tu si hic manseris, et manens rem bene gesseris*, sive *virum te praestiteris*; supplendum relinquitur σώσεις τὴν Ἑλλάδα, vel ὀρθώσεις, aut, si quis malit, quod plerisque locis veterum congruit, καλῶς, vel εὖ ἂν ἔχοι· prout hanc ellipsin supplet *Trypho* in libello περὶ τρόπων nondum edito. Ellipsin illam quamvis copiose tractaverint *H. Steph.* Anim. in *Corinth.* p. 23, 24. in *Xenoph.* p. 39. et *Casaub.* in *Athen.* p. 333., librorum tamen veterum Editores, minus attenti, lectoribus illam suis saepe designare neglexerunt. Unum hic ponam exemplum ex *Herod.* de vita *Hom.* c. 33. ubi velut Eiresiones Homereae posuerunt hos enormes duo versus Editores: (de *Barnesii* nihil hic dico licentia) Ἑστήκ' ἐν προθύροισι· καὶ εἰ μέν τοι δώσεις, εἰ δὲ μὴ, οὐχ ἑστήξομεν· οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθομεν. Ad priora pertinent ista: Ἑστήκ' ἐν προθύροισι· tum sequitur aliud fragmen, cuius indicium praebet καὶ, constans duobus senariis legitimis, si sic redintegrentur: Εἰ μέν τι δώσεις —, εἰ δὲ μὴ, οὐχ ἑστήξομεν, Οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθομεν· conf. *Athen.* VIII. pag. 360. C. VALCKEN.

98. Ἐς Σῖριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ] Ne confunderetur cum eiusdem nominis urbe Paeoniae, Σῖρι τῆς Παιονίης C. 115., illa prudenter adiunguntur. Italiae Sirin iuris olim, et ante bellum Troianum quidem, Ionici atque adeo Atheniensium fuisse, *Lycophron* Alexand. v. 986. seqq. canit, cuius Scholiastes ex veterum haud dubie commentis super ea possessione plura. Dissidet tamen *Strabo* L. VI. p. 405. A., Ionasque, Lydorum dominatum vitantes, Sirin occupasse asseverat. Noster a *Lycophrone* proxime abest. Nuper vero post *Cluverii* et *Salmasii* sollers studium *Alex. Symmach. Mazochius* priscorum paene pugnantes sententias examinavit Prodromi ad Heracleens. Psephism. p. 75. Oraculum, quod Themistocles ostentat, labentibus annis Athenienses, ut colonos eam in Italiae partem deducerent, ac Thurios conderent, Siritidi vicinos, inpulit ap. *Diodor.* XII, 10.

98. Κομιεύμεθα ἐς Σῖριν] Urbe non nominata apud *Plutarch.* Themistocles T. I. p. 117. F. αὐτίκα πεύσεταί τις Ἑλλήνων, Ἀθηναίους καὶ πόλιν ἐλευθέραν καὶ χώραν οὐ χείρονα κεκτημένους, ἧς ἀπέλαβον· *Siritin* videlicet, si fertilitatem spectes, Attica multo meliorem: Ἀρχίλοχος ὁ ποιητὴς ὑπερτεθαύμακε τὴν χώραν τῶν Σιριτῶν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, cui dicitur ἐφίμερος et ἐρατὸς χῶρος ὁ ἀμφὶ Σίριος ῥοάς, ap. *Athen.* XII. p. 523. D. Illic *Timaeo* regionem istam tenuisse dicuntur etiam Colophonii; aliis Iones in genere nominantur: *Phil. Cluver.* Ital. Ant. IV. p. 1274., de Italiae Siri multis agens, non recordabatur *Herodoti*, cui Italiota quoque Σιρίτης Damasus inter Agaristae procos memoratur VI, c. 127. Quae Ionas habuerat incolas, de Siri dici poterat Themistocli: ἡμετέρη ἐστὶ ἐκ παλαιοῦ ἔτι· vicina Sybaris, sive Thurium, Atheniensium fuit, ut notum est, nobilissima colonia: ex *Hegesandri* commentariis narrat *Athen.* XIV. p. 656. c. ex *Athenaeo Eustath.* in Il. K. p. 704., ὅτι Σάμιοι πλεύσαντες εἰς Σύβαριν καὶ κατασχόντες τὴν Σιρῖτιν χώραν *a perdicibus* ἐκπλαγέντες —— ἀπέπλευσαν. VALCKEN.

3. Ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβ.] Metu praesertim Atheniensium μή σφέας ἀπολίπωσι· conf. *Plutarch.* in Themist. p. 117.

maxime formidabat, ne ſi ad Isthmum claſſem eduxisſet, ab Athenienſibus deſereretur: quibus deſerentibus, iam reliqui non esſent in pugnando hoſtibus pares. Ita ſententiam eam probavit, ut illic permanen-
64 tes, pugna navali decernerent. Quod ubi Eurybiadi placuit, ii, qui altercationibus velitati fuerant circa Salaminem, quum illic ſeſe appararent tanquam prœlium navale facturi, dies illuxit: et ſimul oriente ſole extitit terræ et maris motus; propter quod viſum est votum diis faciendum, et ut AEacidas in auxilium invocarent. Decretum factumque. Nam post omnibus diis vota nuncupata, illinc e Salamine et Aiacem et Telamonem invocaverunt, navemque ad AEacum et alios AEacidas AEgi-
65 nam miſerunt. Narrabat autem Dicæus Theocydis filius, vir Athenienſis, atque exul, et apud Medos factus illuſtris, per id tempus, quo Attica regio Athenienſibus deſolata, a pedeſtri Xerxis exercitu vaſtabatur, ſe forte fuisſe una cum Demarato Lacedæmonio apud campum Thriaſium, vidisſeque pulverem triginta ferme millium virorum procedentem ab Eleuſine: et quum demirarentur quorumnam hominum esſet ille pulvis, ſtatim ſe audisſe vocem, quæ vox ipſi

το, μή σφεας ἀπολίπωσι, ἢν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν [a] ἀνάγη τὰς νῆας. ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων, οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. ταύτην δὲ αἱρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν. [b] Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα, ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπεί τε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες· ἡμέρη τε ἐγίνετο, καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμὸς [c] ἐγένετο ἔν τε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔδοξε δέ σφι εὔξασθαι τοῖσι θεοῖσι, καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίευν ταῦτα. εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, αὐτόθεν [d] μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο· ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νῆα [e] ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν. Ἔφη δὲ Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φυγάς τε καὶ παρὰ Μήδοισι λόγιμος γενόμενος τοῦτον τὸν χρόνον, ἐπεί τε [f] ἐκείρετο ἡ Ἀττικὴ χώρη ὑπὸ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τοῦ Ξέρξεω, ἐοῦσα ἔρημος Ἀθηναίων, [g] τυχεῖν τότε ἐὼν ἅμα Δημαρήτῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ Θριασίῳ πεδίῳ· [h] ἰδεῖν δὲ κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἐλευσῖνος, ὡς ἀνδρῶν [i] μάλιστά κη τρισμυρίων· [k] ἀποθωϋμάζειν τέ σφεας τὸν κονιορτὸν, ὅτεῶν κοτε εἴη ἀνθρώπων, καὶ πρόκα τε φωνῆς ἀκούειν, καί οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι

a Ἀνάγῃ *Arch. Vind.* antea ἀγάγῃ. *b* Οὗτοι *Arch. Vind.* *c* Ἐγίνετο *Paſſ.* *d* Abest *V.* et *Arch.*, qui cum *Valla* deinceps Αἴαντα τὸν Τελαμῶνος. *e Med. Paſſ. Ask. Arch. V.*, vulgo ἀπέστειλαν et Schol. *Hermogenis* p. 407., qui et ſequentia excerpſit p. 390. *f* Explicat *Euſtath.* ad Poët. p. 364, 25. *g* Deſunt haec duo *Arch.* *h* Id. cum *V. Med. Ask. Paſſ. Brit.*, deerat δέ. Haec ob oculos habuit Critic. ad *Ariſtoph.* Nub. v. 301. *i* Μαλ. κου *Med. Paſſ. Ask.*, που Schol. *Hermog.*, in *Arch. V. Brit. Paris. B. Ald.* μάλιστά κη. *k* Ἀποθωϋμάζοντάς σφεας *Arch.*, Schol. *Herm.* et *Paſſ.* τὲ τὸν κον., ſine isto pronomine.

p. 117. F. Saepius Eurybiadem rationibus ſuis movit Themiſtocles, ut ſententiam priorem mutaret; et hic ἀνεδιδάσκετο, non *edocebatur*, ut *Valla*, ſed potius *dedocebatur*, ſive *dedocendum ſe dabat* Themiſtocli: *dedoctus est*, *Ciceroni* reſtituit *R. Bentlei.* Tuſc. II, c. 24. ἀνεδιδάχθη· ſignificat Ἀναδιδάσκεσθαι ſic priora *dedoceri*, vel *dedocendum ſe praebere*, ut quis alia diſcat istis contraria: hoc ſenſu cepit ἀναδιδάξοντας *H. Steph.* in *Thucyd.* VIII. p. 556, 42. Ad hoc Herodoteum non *Suidam* in Ἀναδιδάξαι, ſed eumdem comparare potius debuerant in Ἀναρᾶσθαι, ἀντὶ τοῦ διαλύειν τὴν γενομένην ἀράν· οὕτω Καλλισθένης· ubi commodum *Kuſterus* memorat *Cornelii Nepotis reſecrare*, ex Alcib. c. 6. Eumolpidae et Ceryces ante coacti ἐπηράσαντο αὐτῷ· quod legitur apud *Suidam* in Ἐπηράσαντο. *Pollux* V, 130., τὸ ἐπαρασαμένους ἀναλύειν τὴν ἀρὰν Ἀναράσασθαι λέγουσι· βιαιότερον γὰρ τὸ Ἀνεύξασθαι· hoc bis minimum dabit *Plato* in II. Alcib. p. 148. B. παλινῳδεῖ —— ἀνευχόμενος ἅττα (L. ἅττ' ἂν, ut p. 142. D.) τὸ πρῶτον εὔξηται. VALCKEN.

6. Ἀνάγῃ τὰς νῆας] Quidni rediret, quod Herodoteum habetur? Antea C. 57. ὡς εἴη δεδογμένον ΑΝΑΓΕΙΝ τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν· et ἀνῆγον τὰς νῆας ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα C. 70., &c. Suavisſimum porro ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι ſibi geminum eiusdemque figurae habet λόγων ὠθισμὸν C. 78. et IX, 26.

17. Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα] Schedarum Αἴαντα τὸν Τελαμῶνος fulcire videtur C. 121. ubi ſoli Aianti, nulla patris Telamonis habita ratione, victores triremem ex manubiis mittunt Salaminem et dedicant. Qui voluerint, earum ſequi auctoritatem poterunt: mihi non nihil dubii ſuperest. De Aeaco Aeacidisque imploratis atque opitulatum arcesſitis quaeſitum L. V, 80.

19. Ἔφη δὲ Δικαῖος] Sub uno hoc teſte nobis narratae fabellae praeter *Plutarch.* T. I. p. 119. E. *Schol. Ariſt.* Nub. ℣. 301. aliosque, quater mentionem fecit homo valde ſuperſtitioſus, Sophiſta tamen Ἀττικώτατος, *Ariſtides*: primum Orat. in Bacch. T. I. p. 55., μόνος, ait, τῶν ἱερῶν φασμάτων ἐξεφοίτησεν ἐν τῷ κινδύνῳ τῷ Μηδικῷ· οὕτω, τοῖς ὅλοις φιλάνθρωπος ὤν, ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ῥέπει· tum in Eleuſinia Orat. I. p. 451., συνιούσης τῆς ναυμαχίας, ἐξεφοίτα μὲν ὁ Ἴακχος συνναυμαχήσων· in Themiſtoclis Encom. T. III. p. 350., et in Panathen. T. I. p. 248. ubi multa memorans, quibus ſola civitas Athenienſium inter Graecos laudem meruerit, μόνη, ait, φέρεται τὴν τοῦ παντὸς κρίσιν —— καὶ —— τοῖς ἀπ' Ἐλευσῖνος φάσμασι. Ad ista proſtat in Cod. *MS.* haec adnotatio *Scholiaſtae*, hiſtoriam non adhibito *Herodoti* volumine memoriter narrantis: τοῖς ἀπ' Ἐλευσῖνος φάσμασι] Ἄκατος καὶ Δημάλατος (corrige Δικαῖος καὶ Δημάρατος· quae nomina docta manus poſuit in ora libri Clar. *Burm.*) φυγάδες ὄντες καὶ μένοντες παρὰ Ξέρξῃ ἔφησαν τῷ βασιλεῖ (*Herodoti* Demaratus, aulae mores edoctus in Perſide, Dicaeo prudenter dixerat, σίγα·) καθ' ὧν ἂν ἔλθῃ ὁ κονιορτὸς οὗτος, πάντως ἐκεῖνοι ἡττῶνται· ἦλθε κατὰ τῶν Περσικῶν τριήρων, καὶ διεσκεδάσθη ἐν αὐταῖς· καὶ τεκμήριον (ἦν) τὸ μέλλειν νικᾶσθαι τὸν βασιλέα· γέγονε τοῦτο· ἦσαν δὲ ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων μεμυημένοι ἀφανῶς καὶ ἀπροόπτως ἐκ δαίμονός τινος τὸ ἐπίφθεγμα τὸ λεγόμενον ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις. VALCKEN.

26. Μάλιστά κη] Laudavi ἐκ τριῶν ἐτέων κου μάλιστα L. VII, 21., quoniam nihil aptius Codd. offerebant. Alioqui μάλιστά κη Muſae ſolent amare L. II, 75. IV, 174. VII, 30. Quo vero ritu ſacroque clamore Iacchum myſticum viceſimo Boëdromionis die deduxerint initiati, operoſe *Io. Meurſius* Eleuſin. C. 27. exſequitur.

28. Τὴν φωνὴν εἶναι τ. μ. Ἴακχον] Olim mihi facile perſuadebam vocem hinc excidisſe, ſic reſtituendam: τὴν φωνὴν εἶναι [ᾀδόντων, vel ἐξαγόντων] τὸν μυστικὸν Ἴακχον. Nunc paratus ſum vulgata tueri. Prior illa coniectura locis nitebatur praeſertim a *Io. Meurſio* collectis in Eleuſin. c. 27. Solebant initiati certo die myſteriorum Iacchum ex ſacello ſuo, quod habebat in Ceramico, deducere Eleuſina, magno clamore et ſtrepitu, Iacchum cantantes, aut hymnum ſacrum, qualem, neglectum *Meurſio*, dabit *Ariſtoph.* Ran. ℣. 401. &c. Ἴακχε πολυτίμητε — Δεῦρο συνακολούθει Πρὸς τὴν θεὸν, καὶ δεῖξον ὡς Ἄνευ πόνου πολλὴν ὁδὸν περαίνεις· Ἴακχε φιλοχορευτὰ συμπρόπεμπέ με. Tot myſtarum vocibus excantatus laetus per viam ſacram cum illis procedebat Iacchus, quos ut is ἐξάγειν in *Ariſtoph.* Ran. ℣. 354. ſic illum verius ἐξάγειν dicebantur: in *Schol.* ad Ran. ℣. 326. Boëdromionis memoratur ἡ εἰκὰς, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάγουσι· ter quaterve, τὸν μυστικὸν Ἴακχον ἐξάγειν, legitur apud *Plutarch.* Vid. *Caſaub.* in *Athen.* V, c. 14. Nihil interest utrum dicatur *dies*, ᾗ τὸν μυστικὸν Ἴακχον ἐξάγουσιν, an ᾗ τὸν Ἴακχον ᾄδουσι· *Schol.* ad Ran. ℣. 324. οἱ μεμυημένοι ᾄδουσι τὸν Ἴακχον· *Heſych.* Ἰακχάζειν, in v. Δὶ ἀγορᾶς, interpretatur ᾄδειν τὸν Ἴακχον. Sed Ode ſacra, quam cantabant, ipsa quoque dicebatur Ἴακχος. *Heſychius* in Ἴακχον· καὶ ἡ ᾠδή,

εἶναι τὸν μυστικὸν Ἴακχον. εἶναι δ' ἀδαήμονα τῶν ἱρῶν τῶν ἐν [a] Ἐλευσῖνι γινομένων τὸν Δημάρητον· εἴρεσθαί τε αὐτὸν ὅ, τι τὸ φθεγγόμενον εἴη τοῦτο. αὐτὸς δὲ [b] εἶπαι, „ Δημάρητε, οὐκ ἔστι ὅκως οὐ μέγα τι σίνος ἔσται τῇ βασιλῆος στρατιῇ. τάδε γὰρ ἀρίδηλα, ἐρήμου ἐούσης τῆς Ἀττικῆς, ὅτι θεῖον τὸ φθεγγόμενον, [c] ἀπ' Ἐλευσῖνος ἰὸν ἐς τιμωρίην Ἀθηναίοισί τε καὶ τοῖσι [d] συμμάχοισι. καὶ ἢν μέν γε κατασκήψῃ ἐς τὴν Πελοπόννησον κίνδυνος αὐτῷ τε [e] βασιλέϊ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ ἐν τῇ ἠπείρῳ ἔσται· ἢν δὲ ἐπὶ τὰς νῆας τράπηται τὰς ἐν Σαλαμῖνι, τὸν
479 ναυτικὸν στρατὸν κινδυνεύσει βασιλεὺς ἀποβαλέειν. τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην ἄγουσι Ἀθηναῖοι ἀνὰ πάντα ἔτεα τῇ [f] μητρὶ καὶ τῇ κόρῃ, καὶ αὐτέων τε ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μυέεται· καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἀκούεις, ἐν ταύτῃ τῇ ὁρτῇ [g] ἰακχάζουσι". πρὸς ταῦτα εἶπαι Δημάρητον, „ Σίγα τε καὶ μηδενὶ ἄλλῳ τὸν λόγον τοῦτον εἴπῃς. ἢν γάρ τοι ἐς βασιλῆα [h] ἀνενειχθῇ τὰ ἔπεα ταῦτα, ἀποβαλέεις τὴν κεφαλήν· καί σε οὔτε ἐγὼ δυνήσομαι ῥύσασθαι, οὔτ' ἄλλος ἀνθρώπων [i] οὐδείς. ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος. περὶ δὲ στρατιῆς τῆσδε θεοῖσι μελήσει". τὸν μὲν δὴ ταῦτα παραινέειν. ἐκ δὴ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι νέφος, καὶ [k] μεταρσιωθὲν, φέρεσθαι ἐπὶ Σαλαμῖνος, [l] ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλλήνων. οὕτω δὲ αὐτοὺς μαθεῖν ὅτι τὸ ναυτικὸν τὸ Ξέρξεω [m] ἀπολέεσθαι μέλλοι. ταῦτα μὲν Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος ἔλεγε, Δημαρήτου τε καὶ [n] ἄλλων μαρτύρων καταπτόμενος. Οἱ δὲ ἐς τὸν Ξέρξεω ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἐπειδὴ ἐκ Τρηχῖνος θεησάμενοι τὸ τρῶμα τὸ Λακωνικὸν, διέβησαν ἐς τὴν Ἱστιαίην, ἐπισχόντες ἡμέρας τρεῖς, ἔπλωον δι' Εὐρίπου, καὶ ἐν ἑτέρῃσι τρισὶ ἡμέρῃσι ἐγένοντο ἐν Φα-

ipsi videretur Iacchus mysticus: et Demaratum, ut qui esset sacrorum quæ fierent in Eleusine ignarus, interrogasse quidnam esset quod ita sonaret? seque dixisse, Demarate, non aberit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc enim palam est, quum Attica sit desolata, numen ab Eleusine resonans, venire auxilio Atheniensibus ac sociis: et siquidem in Peloponnesum incumbat, periculum ipsi regi erit, eiusque copiis, quæ sunt in continente: sin ad classem, quæ ad Salaminem est, vertatur, periculum adibit rex, ne nauticum amittat exercitum. Hæc autem solennia Athenienses quotannis celebrant Cereri atque Proserpinæ; et his sacris quicunque vult etiam aliorum Græcorum initiatur: et vocem quam audis, in hoc festo per Iacchum emittunt. Ad hæc dixisse Demaratum, Sile, neve alteri cuiquam hunc sermonem dixeris: nam si ad regem referantur hæc verba, capite plecteris, ut nec ego te nec alius quispiam hominum queat eripere: quamobrem tene silentium: hæc autem expeditio diis curæ erit. Hoc quidem Demaratum admonuisse. Ex illo autem pulvere ac voce coiisse nubem, eamque in sublime eductam, Salaminem versus ad Græcorum exercitum fuisse delatam. Ita ipsos didicisse nauticas Xerxis copias esse perituras. Hæc Dicæus Theocydis filius referebat, Demaratum atque alios testes citans. Classiariæ 66 autem Xerxis copiæ, ubi conspecta strage Laconum ex Trachine in Histiæam traiecerunt, triduum illic moratæ, per Euripum navigabant, et intra totidem dies ad Pha-

a Ἐλευσῖνι τὸν Δημ. *Brit.* et Schol. *Herm.*, quod utique non absurdum. *b* Εἴπειν *Pass. Ask.*, et supra εἴη τοιοῦτον. *c* Ἀπὸ Ἐλ. plene *Arch. V.*, porro ἰὸν ἐς *Pass.*, in reliquis ἐόν. *d* Συμμ. *Arch. V. Pass. Ask.*, olim ξυμμ. *e* Τῷ βασ. *Brit.*, qui et ἔσαι praeteriit. *f* Δημητρὶ *Arch. V.*, tum κούρῃ *Med.* solus, haud inprobe. *g* Ἰακχίζουσι Schol. *Hermog.*, prave. Vid. *Suid.* in Voc. hoc spectantem. Mox εἰπεῖν *Pass. Ask. Arch. V.* *h* Ἀνενεχθῇ *Pass.* *i* Οὐδὲ εἷς id. *Ask.*, neque male. Mox ἔσ' ἡσ. *Ask.* erronee. *k* Μετάρσιον γενόμενον Schol. *Herm.* ex glossa. *l* Ἐς τὸ *V. Arch.* *m* Ἀπολέσθαι Schol. *Hermog. Arch.* *n* Τῶν ἄλλ. *Vind. Arch. Eustath.*, qui ad Homer. p. 155, 28. citat.

ᾠδὴ, ἣν οἱ μεμυημένοι ᾄδουσι· apud *Suidam* in v. ὁ Ἴακχος ἠκούσθη ἐκ τοῦ Θριασίου πεδίου, ὑμνούμενός τε καὶ ᾀδόμενος· hoc sensu *Herodoti* dicebat Dicaeus οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι τὸν μυστικὸν Ἴακχον· *clamorem esse mysticum Iacchum*, quo, ut ait paulo post, ἐν ταύτῃ τῇ ὁρτῇ ἰακχάζουσι· *isthoc utuntur die festo, Iacchum saepius inclamantes.* VALCKEN.

35. Ἰὸν ἐς τιμωρίην] *Pavii* et *Bergleri* coniecturam schedae *Passion.* certam praestant, tum narrationis cohaesio et *Aristides*, quem in re manifesta non describo, Or. Eleusin. p. 258. Adfinitas, quae ἐὸν et ἰὸν iungit, confusionem peperit L. I, 157. et L. V, 59., ubi vide.

41. Ἀνὰ πάντα ἔτεα τῇ μητρὶ] His inhaereo: Cererem, Μητρὸς titulo L. IV, 53. nobilem, describi, dubitabit nemo. Adprime autem opportuna sunt ad annuum maiorum mysteriorum tempus stabiliendum, cupideque propterea, neque inutiliter, oppugnando *Scaligero*, quinquennii spatium illis designanti, a *D. Petavio* ad *Themistii* Or. V. p. 411. et *Ism. Bullialdo* in *Theonis Smyrn.* Mathemat. p. 218. admota. Ceterum Ἰακχάζουσι Scholiastes interpretatur, λέγουσι, φλυαροῦσι, ob inconditum opinor clamorem, Iacchum saepius resonantem: neque enim pagana superstitione φλυαρίαν indicare solebat. In *Suida* Ἰακχάζουσι, λέγουσι, φυλάττουσι, Ἡρόδοτος· et Lexic. *Bibl. Coislinianae* p. 234., pro quo olim φρυάττουσι malebam, nunc φλυαροῦσι ex glossis *Herod.*, quas ambo descripserunt. *Hesychio* simile se insinuavit peccatum.

42. Τῇ μητρὶ καὶ τῇ Κόρῃ] *Matri et Liberae* quotannis hos dies festos Athenienses celebrasse, quod vir summus negaverat, hinc et aliunde *Petavius* ostendit ad *Themist.* p. 411. De minoribus aeque ac maioribus mysteriis eodem anno vertente actis vid. Cl. *Wesseling.* ad *Diodor.* II. p. 485. —— Hic Cl. *Gronov.* ex *Med.* Cod. Ionicam Proserpinae dare potuerat nominis formam Κούρῃ. Loci non recordor Scriptoris antiqui, quo iunctim αἱ μεγάλαι θεαὶ, sive ἡ πρεσβυτέρα θεὸς καὶ ἡ νεωτέρα, dicantur *Mater* et *Libera*: veterem esse opinionem scribit *Cicero* IV. in Verr. c. 48. *Siciliam totam esse Cereri et Liberae consecratam*, —— *et raptam esse Liberam* —— *ex Ennensium nemore*: *matrem Ennaeam* attigit *I. F. Gronov.* in Observ. p. 126. Ceres μᾶ γᾶ dicitur *AEschylo* Suppl. ℣. 897. Ennae praesidii praefectus L. Pinarius ap. *Livium* XXIV, c. 38., *vos*, ait, *Ceres mater, ac Proserpina precor.* Harum Dearum velut ab Eleusiniis ducta mysteria coluerunt ab antiquissimis usque temporibus *Meursio* non memorati Messenii sub nomine τῶν μεγάλων θεῶν· alibi in Peloponneso αἱ μεγάλαι θεοὶ erant Δημήτηρ et Δέσποινα· haec autem non Iove nata et Cerere, sed filia Neptuni: quia mater huius quoque puellae multo certior erat, saepius illam Δηοῦς κόρην dixerunt; vid. Ill. *Spanhem.* in *Callim.* h. Cerer. ℣. 133. *Callimachus* fragm. *Bent.* 48. dixit illam non Δηιώνην, sed procul dubio Δηωΐνην· forma usitata, qua innotuerunt Ὠκεανίνη· Εὐηνίνη· Ἀδρηστίνη· Θειαντίνη· Φαιακοσίνη· ultimum ex Inscript. Corcyr. in Diar. Ital. *Montfauconii* p. 422., qui multa reliquit in illis corrigenda, in vicinae pag. Inscript. 7. versum etiam quartum: Ὀσέα δ' ἐν νάσῳ τῷδ' ἕταροι κτέρισαν. VALCKEN.

53. Ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλλήνων] Abesse non debent *Aristidis* T. I. p. 258. verba: νέφος δὲ ὁρμηθὲν ἀπ' Ἐλευσῖνος καὶ ὑψωθὲν ὑπὲρ τῶν νεῶν, ἐγκατέσκηψεν εἰς τὰς ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ναῦς ἅμα τῷ μέλει τῷ μυστικῷ. Sic Cl. *Iebbius* ex schedis *Baroccianis*, me iudice, inprudenter. Illa τῶν βαρβάρων adsciscι non erat ex usu, quippe indocti litteratoris additamentum. Nostri Vrania, ad quam amandamur, diligentius inspecta, turpe scholion iugulasset.

61. Ὡς

Phalerum præsto fuerunt. Nec vero minore, ut mihi videtur, numero, vel qui terra venerunt vel qui navibus, Athenas invaserunt, quam quum ad Sepiadem atque Thermopylas accesserunt: nam in supplementum eorum qui aut tempestate, aut ad Thermopylas, aut in navalibus ad Artemisium prœliis interierunt, hos substituam, qui nondum regem tunc sequebantur, Melienses, Dorienses, Locros, Bœotos, qui cum omni copia advenerunt, exceptis Thespiensibus et Platæensibus: nec non Carystios, Andrios, Tenios, ac ceteros omnes insulanos, præter quinque civitates, quarum nomina superius commemoravimus: nam quo magis penetrabat intro in Græciam Perses,
67 eo plures eum nationes sequebantur. Qui omnes, exceptis Pariis, postquam Athenas venere, et ad Phalerum, Parii autem in Cythno relicti, quo bellum caderet expectabant, ceteri ergo ut venerunt ad Phalerum, ibi Xerxes ipse ad classem descendit, animo cœtum classiariorum adeundi, et audiendi sententias. Eo profectus ubi præsedit, assidentibus, qui accitu eius ex navibus aderant, suæ quibusque gentis tyrannis ac ordinum ductoribus, ut cuique rex honorem dederat; quorum primus erat Sidonius rex, tum Tyrius, deinceps alii. Sic ubi deinceps ordine consederunt, misit ad eos Mardonium tentandi gratia, sciscitatum sin-
68 gulos, an prœlium navale faceret. Posteaquam Mardonius a Sidonio exorsus, singulos circumiens interrogavit, ceteri quidem eandem dixere sententiam, iubentes fieri
1 prœlium: Artemisia vero, Hæc, inquit, Mardonie, regi referas me dicere, quæ in prœliis ad Eubœam gestis non ignavissima ex-

Φαλήρῳ. ὡς μὲν ἐμοὶ [a] δοκέειν, οὐκ ἐλάσσονες ἐόντες ἀριθμὸν, ἐσέβαλον ἐς τὰς Ἀθήνας, κατά τε ἤπειρον καὶ τῇσι νηυσὶ [b] ἀπικόμενοι, ἢ ἐπί τε Σηπιάδα ἀπίκοντο καὶ ἐς Θερμοπύλας. ἀντιθήσω γὰρ τοῖσί τε ὑπὸ τοῦ χειμῶνος αὐτέων ἀπολομένοισι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι, καὶ τῇσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίῃσι, τούσδε τοὺς τότε οὔκω ἑπομένους βασιλέϊ, [c] Μηλιέας, καὶ Δωριέας, καὶ Λοκροὺς, καὶ Βοιωτοὺς, πανστρατιῇ ἑπομένους, πλὴν [d] Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων· καὶ μάλα Καρυστίους τε καὶ Ἀνδρίους, καὶ Τηνίους τε καὶ τοὺς λοιποὺς νησιώτας πάντας· πλὴν τῶν πέντε πολίων, τῶν [e] ἐπεμνήσθημεν πρότερον τὰ οὐνόματα. ὅσῳ γὰρ δὴ προσέβαινε ἐσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ὁ Πέρσης, τοσούτῳ πλέω ἔθνεά οἱ εἵπετο. Ἐπεὶ ὦν [f] ἀπίκατο ἐς τὰς Ἀθήνας πάντες [g] οὗτοι πλὴν Παρίων· Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθνῳ, ἐκαραδόκεον τὸν πόλεμον [h] τῇ ἀποβήσεται· οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἀπίκοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα κατέβη αὐτὸς Ξέρξης ἐπὶ τὰς νῆας, ἐθέλων σφι συμμίξαι τε καὶ πυθέσθαι τῶν [i] ἐπιπλωόντων τὰς γνώμας. ἐπεὶ δὲ ἀπικόμενος προΐζετο, παρῆσαν μετάπεμπτοι οἱ τῶν ἐθνέων τῶν σφετέρων τύραννοι καὶ ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νηῶν, καὶ ἵζοντο, ὥς σφι βασιλεὺς ἑκάστῳ τιμὴν ἐδεδώκεε· πρῶτος μὲν, ὁ Σιδώνιος βασιλεύς· μετὰ δὲ, ὁ Τύριος· ἐπὶ δὲ, [k] ὦλλοι. ὡς δὲ κόσμῳ ἐπεξῆς ἵζοντο, πέμψας Ξέρξης Μαρδόνιον, [l] εἰρώτα, ἀποπειρώμενος ἑκάστου, εἰ ναυμαχίην [m] ποιέοιτο. Ἐπεὶ δὲ περιϊὼν εἰρώτα ὁ Μαρδόνιος ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ Σιδωνίου, οἱ μὲν δὴ [n] ὦλλοι κατὰ τὠυτὸ γνώμην ἐξεφέροντο, κελεύοντες ναυμαχίην ποιέεσθαι. Ἀρτεμισίη δὲ τάδε ἔφη, [o] „ Εἶπαί μοι πρὸς βασιλῆα, Μαρδό- „ νιε, ὡς ἐγὼ τάδε λέγω, οὔτε [p] κακίστην γενομένην „ ἐν τῇσι ναυμαχίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ, οὔτε ἐλάχι- 480
„ στα

a Med. Ask. Pass., alii δοκέει. *b* Omittit *Arch.*, et cum *Valla* ἢ ἐπὶ, non ἐπεὶ, ut in ceteris. *c* Μηλιέας τε id., ultimum aberat. *d* Θεσπιέας et Πλαταιέας *Brit.*, et Καρις. *Arch.* *e Med. Pass. Ask.*, ceteri omnes ἐπεμνήσθην, cui vim non facerem. *f Med. Pass. Ask. V. Arch.*, ἀπικέατο *Paris. A. B. Ald. Brit.*, quod saepe sine caussa mutatur. *g Med. Pass. Ask. Arch. V.*, οὗτοι deest *Aldo* &c. *h* Ἧι *Arch. Vind.*, κῇ *Pass. Ask. Brit.* *i* Ἐπιπλωόντων *Arch. V.*, olim ἐπιπλεόντ. *k* Ὦλλοι *Ask. Arch.*, ὧλλοι alii. *l* Εἰρ. *Arch. V. Pass.*, et mox, antea ἠρώτα ex *Med.* aliisque. *m Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald.*, ποιεοῖντο *Med. Pass. Ask.* et ora *Steph.*, quos sequentia refellunt. *n* Δὴ ὦλλοι *Arch. Vind.*, antea μὲν ἄλλοι. Conf. *Gronov.* I, 125. Porro ἐπεφέροντο post pauca *Ask. Pass. Steph.* margo: ἀπεφ. *Brit.* *o* Εἰπεῖν πρὸς *Arch. V.*, εἰπεῖν μοι πρὸς *Med. Pass. Ask. Paris. A. B. Brit.*, in *Aldo* εἶπαί μοι, quem ob Ionismum laudo. εἰπέ μοι Edd. alii. *p* Κακίστην γενομένην *Med. Pass. Ask.* et ἀποδεξαμένην, pro quo δεξαμένη *Brit.*, προσδεξ. *Arch. V.* Olim κακίστη γενομένη et ἀποδεξαμένη.

61. Ὡς μὲν ἐμοὶ] Voculam hic vellem libri scripti darent Herodoteo more interiectam, Ὡς μέν νυν ἐμοὶ δοκέειν. —— Paulo post pro, ἐπεί τε Σηπιάδα· *Koenius*, duabus literis repetitis, corrigebat, ἐπεί τε ἐς Σηπιάδα ἀπίκοντο. —— Ex uno Codice non mutassem vulgatum in his: πλὴν τῶν πέντε πολίων τῶν ἐπεμνήσθην· illinc distat nostro frequentata formula, πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. —— His vicino verbo προσέβαινε recte literam detrahunt, προέβαινε scribentes, *Reiskius* et *Koenius*. VALCKEN.

63. Τῇσι νηυσὶ ἀπικόμενοι] Ultimum si praeter *Arch.* plures proscriberent, in exilium sine sententiae damno posset abire. Verius est ἢ ἐπί τε Σηπιάδα —— et necessarium ob Scriptoris consuetudinem. Ἐπὶ et ἐπεὶ facillime permutantur. Numerum Persicae multitudinis ad Sepiadem dedit L. VII, 186.

71. Πλὴν τῶν πέντε πολίων] *Insularum*, Naxi, Meli, Siphni, Seriphi et Cythni C. 46., quas πόλεις *civitates* eo more, de quo *Harpocration* in Κεῖοι et Adnotat. ad *Itiner. Antonini* p. 523., adpellat. Supra L. III, 139. insula Samus πολίων πασέων πρώτη· et L. I, 144. Parum autem referet, sive ἐπεμνήσθην singulari an multitudinis numero pingatur, etsi prius *Herodoto* consuetius, atque ita Codd. scripti C. 95. τοῦ καὶ ὀλίγῳ πρότερον τουτέων ἐπεμνήσθην.

77. Τῇ ἀποβήσεται] Gemino in negotio καραδοκέοντες τὸν πόλεμον, ᾗ πεσέεται L. VII, 163. et 169. At L. I, 32. σκοπέειν δὲ χρὴ —— κῇ ἀποβήσεται, sicuti hic tres scripti. Res momenti videbitur exigui, nec negligenda tamen neque inprobanda. Κῇ sumi poterit ex *Etymolog.* p. 682. fin. at mox iterum τῇ ἀποβήσεσθαι. Insequens ἐθέλων σφι συμμίξαι rediturum C. 79.; colloquendi sermonesque miscendi desiderium indicat.

91. Εἶπαί μοι πρὸς βασιλῆα] Nolo obluctari membranarum consensioni morique Herodoteo, qualis Ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις —— L. VII, 228., et passim alii. Redundantia pronominis dictioque tota Homereum spirat *Iliad.* Ξ, 501. Εἰπέμεναί μοι Τρῶες ——. Ubi *Eustath.* ἐν δὲ τῷ εἰπέμεναί μοι Τρῶες ἀντὶ τοῦ εἴπ..τε, περιττὸν δοκεῖ τὸ μοι κεῖσθαι. Quo quidem pleonasmo nihil omni in lingua, recte *Rittershusio* ad *Oppiani* Cyneget. I, 89. docente, receptius. Illa autem, quae Artemisia ad Xerxem referri postulat, fide Codd. optime procedent, οὔτε κακίστην γενομένην —— οὔτε ἐλάχιστα ἀποδεξαμένην, δέσποτα, τήνδε ἐοῦσαν γνώμην με —— *me neque ignavissimam —— neque paucissimis defunctam facinoribus, domine, me talem, aequum est* ——. Namque τὴν δὲ ἐοῦσαν ad γνώμην aptari sequentia τὰ τυγχάνω φρονεοῦσα, eadem utique futura, prohibent. Partem horum disputando nactus est Cl. *de Pauw*, cetera, damnata violentiore coniectura, nuper Clar. *Reiskius*.

91. Εἰπέ μοι πρὸς βασ.] Quae prima civem suam Noster dicentem facit, illa mihi quoque rectius scripta, quam vulgantur; Codex praebere videtur *Med.* et qualia legit *Valla*: οὔτε κακίστην γενομένην, —— οὔτε ἐλάχιστα ἀποδεξαμένην, δέσποτα. τὴν ἐοῦσαν γνώμην με δίκαιόν ἐστι ἀποδείκνυσθαι· facile liquet cur voculam interseruerint δὲ, qua eiecta, τὴν ἐοῦσαν γνώμην interpretor *veram animi mei sententiam*, ex *Herodoti* more loquendi; quem, pro Εἰπέ μοι, scripsisse suspicor cum *Koenio* Εἶπαί μοι πρὸς β. quia εἰπεῖν Codex habet *Med.*

„ στα ἀποδεξαμένην, δέσποτα, τὴν δὲ ἐοῦσαν γνώ„ μην με δίκαιόν ἐστιν ἀποδείκνυσθαι, τὰ τυγχάνω „ Φρονέουσα ἄριστα ἐς πρήγματα τὰ σά. καίτοι τά„ δε λέγω, Φείδεο τῶν νηῶν, μηδὲ ναυμαχίην [a] ποιέεο. „ τοὶ γὰρ ἄνδρες τῶν σῶν ἀνδρῶν κρέσσονες [b] τοσοῦτόν „ εἰσι κατὰ θάλασσαν, ὅσον ἄνδρες γυναικῶν. τί δὲ „ πάντως δέει σε ναυμαχίῃσι ἀνακινδυνεύειν; οὐκ ἔχεις „ μὲν τὰς Ἀθήνας, τῶν περ εἵνεκα ὡρμήθης στρατεύε„ σθαι; ἔχεις δὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα; ἐμποδὼν δέ „ τοι ἵσταται οὐδείς· οἳ δέ τοι [c] ἀντέστησαν, ἀπήλ„ λαξαν οὕτω ὡς [d] ἐκείνοις ἔπρεπε. τῇ δὲ ἐγὼ δο„ κέω ἀποβήσεσθαι τὰ τῶν ἀντιπολέμων πρήγματα, „ τοῦτο Φράσω· ἢν μὲν μὴ ἐπειχθῇς ναυμαχίην ποιεύ„ μενος, [e] ἀλλὰ τὰς νῆας αὐτοῦ ἔχῃς πρὸς γῇ μέ„ νων, ἢ καὶ [f] προβαίνων ἐς τὴν Πελοπόννησον, εὐπε„ τέως τοι, δέσποτα, χωρήσει τὰ νοέων ἐλήλυθας. „ οὐ γὰρ οἷοί τε πολλὸν χρόνον εἰσί τοι ἀντέχειν οἱ „ Ἕλληνες, ἀλλά σφεας [g] διασκεδᾷς. [h] κατὰ πό„ λις δὲ ἕκαστοι Φεύξονται· οὔτε γὰρ σῖτος πάρα „ σφίσι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὔτε „ αὐτοὺς οἰκὸς, ἢν σὺ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλαύνῃς „ τὸν πεζὸν στρατὸν, [i] ἀτρεμέειν τοὺς ἐκεῖθεν αὐτέων „ ἥκοντας· οὐδέ σφι μελήσει πρὸ τῶν Ἀθηναίων ναυ„ μαχέειν. ἢν δὲ αὐτίκα ἐπειχθῇς [k] ναυμαχῆσαι, „ δειμαίνω μὴ ὁ ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς, τὸν πεζὸν „ [l] προσδηλήσηται. πρὸς δὲ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε „ ἐς

extiti, neque minima oſtendi, domine. Sententiam vero quam habeo, æquum eſt me proferre quæ in rem tuam maxime eſſe ſentio. Itaque hoc tibi ſuadeo, ut navibus parcas, nec prœlium navale facias; illi enim viri tanto ſunt tuis viris in mari præſtantiores, quanto feminis viri. Quid vero neceſſe habes omnino venire in diſcrimen pugnæ navalis? nonne Athenas habes, quarum gratia expeditionem ſumſiſti? nonne reliquam Græciam? ac nemo tibi obſiſtit. Qui tibi obſiſtebant, ita ſummoti ſunt ut eos decebat. Quo autem ego exituras hoſtium res arbi- 2
tror, id exponam: Si non inſtabis pugnæ navali committendæ, ſed claſſem perges hic continere ad terram, aut etiam tendere in Peloponneſum, tunc tibi, domine, ſuccedent ea, quorum gratia veniſti: neque enim diu tibi reſiſtere Græci poſſunt, ſed illos diſſipabis, et ad ſuas quique urbes defugient; quoniam neque commeatus eſt eis in hac inſula, ut ego audio, neque, ſi tu in Peloponneſum pedeſtres copias duces, hic eos credibile eſt perſtituros qui illinc huc advenerunt, neque de pugna pro Athenienſibus facienda curaturos. At ſi pugnam navalem 3
gerere approperabis, vereor ne copiæ nauticæ male re geſta inſuper pedeſtribus ſint exitio. Præterea hoc etiam, rex, in animum

a Ποίεε, οἱ γὰρ *Arch. Vind.*, ποιέο, οἱ *Ask.*, οἱ γὰρ *Paſſ.* quoque et ora *Steph.* *b* Τοσοῦτο *Paſſ. Ask.* *c* Ἀντιστάται *Arch.* *d* Κείνους *Vind.*, ἐκείνους *Paſſ. Vind.* *e* Αὐτοῦ δὲ ἔχῃς τὰς νῆας *Arch.* *f* Προσβ. id. *g* Διασκεδαῖς *Med. Paſſ. Ask.*, alii ſolito more διασκεδᾷς, uti *Plut.*, qui Malign. p. 869. F. citat: in *Brit.* διασκεδάσεις, quod vulgatius. *h* Κατὰ πόλις δὲ *Paſſ. Ask. Plut.*, κατὰ πόλιας δέ τοι *V. Arch.*, κατὰ πόλεις γὰρ *Brit.*, ſequor priores. Κατὰ δὲ πολ. olim. Mox in *Aldo* πάρα recte, loco πάρεσι. alii παρά. *i* Ἀτρεμιεῖν *Ask.*, ἀτρεμήσειν *Plut.*, alia etiam mutans. *k* Ναυμαχέειν *Arch. V.* *l* *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, προδηλ. *Plut.* et alii, non bene. Vid. *Gronov.*

ſic autem Noſtro adhiberi ἀπαρέμφατα *Portus* docebit. Supra II, c. 90. perperam κατειπεῖν ex *Med.* poſuerat *Gron.* pro Ionico κατεῖπαι. Ionica certe ſunt quae toties apud *Herod.* recurrunt εἶπαι· εἶπα· εἶπαν· εἴπας. Alexandrinae ſunt Dialecti, praeter εἶπα, εἶπαν· ἦλθαν· ἔφυγαν· ἔλαβαν· ἔλιπαν· ἔπεσαν· quae frequentata leguntur in Alexandrina verſione V. T. et apud perpaucos illos, quos habemus ſuperſtites eadem dialecto pura uſos: in aliis veterum monumentis quod hic illic tale legitur corrigi debet: ἔπεσαν recte fuit ex *Herodoto* quoque ſublatum huius Ed. P. 447, 71. ut ex verſu *Philemonis* a *Bentleio* p. 131. οὐ γὰρ ἐν χρήσει τὸ ἔπεσα, vere ſcribit *Schol.* in *Ariſt.* Av. v. 841. ſed in *Orphei* qui dicitur Argonaut. ab auctore poſitum puto ℣. 519. Ἐν δ' ἔπεσαν· ſicut ℣. 116. εἶδα· hic ſorex ſuis ſe ſaepe prodit indiciis. VALCKEN.

6. Ἢν μὲν μὴ ἐπειχθῇς] Xerxen patruus ante ſuſceptam expeditionem fruſtra iam monuerat VII, c. X, 6., ἐπειχθῆναι πᾶν πρῆγμα τίκτειν σφάλματα. —— Ad proxima, ἀλλὰ τὰς νῆας αὐτοῦ ἔχῃς· *Koenius* in literis, *conieceram*, ait, σχῇς. *quia* σχεῖν *eo ſignificatu, qui hic requiritur, ſaepe vel in hoc libro apud Herod. uſurpatum occurrit.* —— Artemiſiae providentiam probabilia dicentis exagitat aſperrime *Plutarchus* hoc mordaci dicto T. II. p. 870. A. ταῦτα μὲν οὖν μέτρων ἐνδεῖ τῷ Ἡροδότῳ, Σίβυλλαν ἀποφῆναι τὴν Ἀρτεμισίαν, τὰ μέλλοντα προθεσπίζουσαν οὕτως ἀκριβῶς. In rebus etiam humanis exercitati, *multa bene ac divinitus invenientes, Ex adyto tanquam cordis reſponſa dedere Sanctius, et multo certa ratione magis, quam Pythia, Deïphobeve.* VALCKEN.

10. Οὐ γὰρ οἷοί τε] Quod ſequitur εἰσί τοι rectius me iudice ſcriptum legitur apud *Plutarchum* T. II. p. 869. ult. ἔσονταί τοι ἀντέχειν· a minus attento mutari potuit ob ſequens διασκεδᾷς· ſed hoc idem tempus eſt ac ἔσονται, veteri more ſcriptum, de quo *Pierſonus* egit ad *Moer.* p. 124. Herodotea dedit rariora *H. Steph.* in App. Thes. p. 140. —— Illud autem, οὐ γὰρ οἷοί τε ἔσονται, uſitatiſſima ſcribendi ratione, ponitur pro οὐ γὰρ δυνήσονται. Diſtinguenda, Οἷος εἶ, et Οἷός τε εἶ, recte diſcrevit *Harpocration*, ſcribens τὸ σὺν τῷ τε ſignificare δύνασαι. pro ποῖοί τε reſtituit *H. Steph.* τί οἷοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπρᾶξαι *Xenophonti* K. Ἀ. V. p. 207, 32. Iudicent harum rerum periti rectene correxerim οἷόν τε ὄντα, pro οἷον λέοντα, in his *Philoſtrati* p. 812. de Achille loquentis, quem Chiron educator κολακεύει, —— οἷόν τε ὄντα πτῶκας ἁρπάζειν, καὶ νεβροῖς συμπέτεσθαι, *blandis verbis laudat, tanquam qui poſſet* &c. nam et ille *blandus* —— *Mitibus alloquiis teneros mulcebat alumnos: Auſon.* Eid. IV, 20. VALCKEN.

11. Ἀλλά σφεας διασκεδᾷς] Dedit fortaſſe *Herodotus*, Artemiſiam ubique laudibus ferens, aliquid memoriae civis ſuae. An eandem, ut *Plutarchus* invidioſe, Sibyllae vaticinanti aequiparavit? Graecorum res eo ſi loco et ſtatu, qualem deſcribi vidimus, fuerint, non opus Sibyllae ad coniectandum ingenio, perituras eas funditus, modo Perſa ancipiti praelio ſuperſederet et bellum, miſſis ad Peloponneſum copiis, duceret. Id Themiſtoclem Ariſtidemque, in futuris coniiciendis ſollertiſſimos, non fugiebat, neque ignotum reginae Halicarnaſſi. Verum abſtineo, moneoque in proximis ἀτρεμιεῖν τοὺς ἐκεῖθεν αὐτέων ἥκοντας ex *Ask.* oportunius et *Plutarcho*, qui ἀτρεμήσειν, lectum videri.

12. Οὔτε γὰρ σῖτος παρὰ] Πάρα σφίσιν, id eſt πάρεσιν, Herodoteo more ſcribendum vidit Doctiſſ. *Koenius*: idem ille ſuſpicatur in proximis, οὔτε αὐτοὺς οἰκὸς, legendum οὔτε αὐτοῦ οἰκὸς, *neque ibi*: vide mihi ſequentia, τοὺς ἐκεῖθεν αὐτέων ἥκοντας· quae dum omittit *Plutarchus* non ſane cenſeri poteſt tueri vulgatum αὐτούς. —— Ubi tandem ab Halicarnaſſenſi Regina tanquam imbelles enumerantur cum Xerxe militantes Αἰγύπτιοί τε, καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι· locum invenit obſervatio *Demetrii* περὶ Ἑρμ. §. 63. Quod addit bellatrix, τῶν ὄφελός ἐστι οὐδὲν, vehemens adparebit maledictum inverſam ſpectanti locutionem: ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι, ſunt *praſtantiſſimi* poetarum apud *AElian.* de N. A. XIII, c. 4. non *quorum uſus eſt*: neque *Canter.* intellexit in *Ariſtid.* T. III. pag. 686., διὰ πάντων ἐπιδέδεικται καὶ ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ στρατηγῶν καὶ ὧν τι ὄφελος ἐν Ἕλλησιν· vocula ſcribendum tranſpoſita, ὧν τι καὶ ὄφελος· *exemplis praeſtantiſſimorum apud Graecos poëtarum, oratorum, Imperatorumque fuit demonſtratum.* Exquiſitas formulas, ὅ, τι περ ὄφελος ἦν, et ὅ, τι περ ἄνθος ἦν, illuſtravit Celeberr. *T. Hemſterhuſius* in *Luciani* Timon. p. 171. paululum diverſa miſcuit *L. Kuſter.* in *Ariſtoph.* Ecclesiazusae? cles. ℣. 53. VALCKEN.

20. Ἐς

mum demitte: usu venire, ut bonis quidem hominibus mali servi sint, malis autem boni. Ideoque tibi, qui virorum omnium es optimus, servi sunt mali, qui numero sociorum censentur, AEgyptii, Cyprii, Cilices, Pamphyli, e quibus nulla utilitas est.
69 Hæc ad Mardonium loquente Artemisia, quicunque ei bene volebant, noxiam illi rebantur suam orationem, tanquam aliquid mali passuræ ab rege, quem vetaret pugnam facere navalem: at ii qui male consultum illi volebant invidebantque, utpote cui inter primos sociorum omnium honos haberetur, gaudebant eius sententia, tanquam perituræ. Sed Xerxes, postquam ad eum sunt relatæ sententiæ, magnopere delectatus est Artemisiæ sententia; et quum iam antea seriam esse sensisset, tunc multo impensius laudavit. Nihilominus ut pluribus staretur iussit, ratus ad Eubœam suos sponte male pugnasse, quod videlicet ipse abfuisset: itaque constituit spectaculo pugnæ navalis interesse.
70 Classiarii, ubi nunciatum est illinc esse solvendum, classem Salaminem versus ducunt, et per ocium in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset, quominus prœlium committerent, nox enim supervenit, in posterum diem sese instruebant: quum interim Græcos metus formidoque cepit, cum alios, tum vero non minime Peloponnenses, quod ipsi desidentes in Salamine, pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehensi forent obsidendi, sua terra sine præsidio relicta.
71 Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quanquam cuncta, quæ poterant, excogitata erant, ne barbari per continentem ingrederentur. Nam ubi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponnenses, celerrime ex urbibus concursu facto, Isthmum insederunt, duce Cleombroto Anaxandridæ filio, Leonidæ fratre. Ibi considentes, primum

„ ἐς θυμὸν [a] βαλεῦ, ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ δοῦλοι φιλέουσι γίνεσθαι, τοῖσι δὲ „ κακοῖσι, χρηστοί. σοὶ δὲ ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάν„ των, κακοὶ δοῦλοί εἰσι. οἱ [b] ἐν συμμάχων λόγῳ „ λέγονται εἶναι, ἐόντες Αἰγύπτιοί τε καὶ Κύπριοι, „ καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι, τῶν ὄφελός ἐστι οὐ„ δέν". Ταῦτα λεγούσης πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν εὔνοοι τῇ Ἀρτεμισίῃ, συμφορὴν ἐποιεῦντο τοὺς λόγους, ὡς κακόν [c] τι πεισομένης πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἐᾷ ναυμαχίην ποιέεσθαι· οἱ δὲ [d] ἀγαιόμενοί τε καὶ φθονέοντες αὐτῇ, ἅτε ἐν πρώτοισι [e] τετιμημένης διὰ πάντων τῶν συμμάχων, ἐτέρποντο τῇ [f] ἀνακρίσι, ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἀνηνεί- 481
χθησαν αἱ γνῶμαι ἐς Ξέρξεα, κάρτα τε ἥσθη τῇ γνώμῃ τῆς Ἀρτεμισίης· καὶ νομίζων ἔτι πρότερον σπουδαίην εἶναι, τότε πολλῷ μᾶλλον αἴνεε. ὅμως δὲ τοῖσι [g] πλέοσι πείθεσθαι ἐκέλευε, τάδε καταδόξας· πρὸς μὲν [h] Εὐβοίῃ σφέας ἐθελοκακέειν, ὡς οὐ παρεόντος αὐτοῦ, τότε δὲ αὐτὸς παρεσκεύαστο θεήσασθαι ναυμαχέοντας. [i] Ἐπειδὴ δὲ παρήγγελλον ἀναπλώειν, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. τότε μέν νυν οὐκ [k] ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην [l] ποιέεσθαι. νὺξ γὰρ ἐπεγένετο. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. τοὺς δὲ Ἕλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀῤῥωδίη, οὐκ ἥκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. ἀῤῥώδεον δὲ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν· νικηθέντες τε, ἐν νήσῳ [m] ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἑωϋτῶν ἀφύλακτον. Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅκως κατ' ἤπειρον μὴ [n] ἐσβάλλοιεν οἱ βάρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ [o] Λεωνίδεα ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, [p] συνδραμόντες ἐκ τῶν πολίων, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο. καί σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδεω, Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ, καὶ συγ-

a Βαλεῦ *Ald. Brit. Arch. V. Paris. B.*, βάλεο *Med. Pass. Ask.*, βάλλε *Stob.* Serm. LX, p. 385., haec describens. *b* Deest et mox εἶναι *Arch.* *c* Non habet hoc *Ask.* *d* Ἀγεόμ. *Arch.* *e Med. Pass. Ask. V. Arch.*, τετιμημένη *Ald.* et *Edd.* *f* Κρίσι *Arch. V. Brit.* *g* Πλέοσι *Pass. Ald.*, πλειόσι *Arch. V.*, male in Edd. πλέοισι. *h* Εὐβοίης *Arch.* *i* Ἐπειδὴ δὲ *Arch. V.*, in aliis *Aldo*que ἐπεὶ δέ. *k* Ἔχρησε *Brit.* *l* Ποιήσασθαι *Arch. Vind. Pass. Ask.*, qui cum *Med.* ἐπεγένετο omnes: olim ἐγένετο. *m* Ἀπολαφθέντες *Pass.* ex correct., tum πολιορκήσεσθαι *Ask.* *n* Ἐμβάλλ. *Arch. Vind.* *o* Λεωνίδεα iid., Λεωνίδην ceteri. *p* Συνδραμόντες τε *Arch.*

20. Ἐς θυμὸν βαλεῦ] Sic L. VII, 51. ἐς θυμὸν ὦν βαλεῦ. Qui βάλεο maluerint, Homereum σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι *Il.* A, 297. adhibebunt. Quod de heris ac servis regina, illi experientia non adversatur. Utile matronis praeceptum *Naumachii* ap. *Stob.* Serm. LXXI, p. 438. fin. Μήτε κακὴ δμώεσσι τεοῖς ἔσο· μήτε μάλ' ἐσθλὴ φαίνεο· ῥηΐτεροι γὰρ ἀεί που πῆμα φέρονται. Θάρσεϊ δειδιότων μάλ' ἐπικρατέουσιν ἄνακτες. Sed in hac domesticae disciplinae procuratione fines pauci regunt prudenter.

29. Ὅτι οὐκ ἐᾷ] Cuncti ita: multo rectius οὐκ ἔα, *non sineret.* Ἀγαιομένους hos *Eustath.* ad Il. Ω. p. 1363, 9. illustravit, multisque aliis conmentariorum locis. Vide Cl. *Valcken.* supra L. VI, 61. Retinui τετιμημένης, obsecundans praestantissimis membranis. Caussam *Gronovius* exponet.

29. Ὅτι οὐκ ἐᾷ] Accentu scriberem retracto, ὅτι οὐκ ἔα· *quia dissuadebat*: vid. ad L. II, c. 30. sed est et illud apud *Herod.* vetantis; nam ἡ Πυθίη οὐκ ἔα, IV, c. 164. et ὁ θεὸς οὐκ ἔα κινέειν, VIII, c. 36. quorum tum non recordabar. — Placet etiam mihi paulo post, ἅτε ἐν πρώτοισι τετιμημένης. — Vidit meliora Xerxes, hominum more fecit, deteriora sequutus: ὅμως δὲ τοῖσι πλέοσι πείθεσθαι ἐκέλευε. — Initio sequentis cap. scribendum puto, ἐπεὶ δὲ παρήγγελλεν ἀναπλώειν, Xerxes nempe, qui tum aderat, non παρήγγελλον. — Quod addit, τοὺς δὲ Ἕλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀῤῥωδίη, hoc tamen vellicare non ausus est *Plutarchus*; militem, ἐν ἔργῳ intrepidum, ante instans praelium humanitati congruum tale δέος non dedecet. VALCKEN.

36. Τοῖσι πλέοσι πείθεσθαι] Turpis est detersa macula, post *Aldi* et *Camerarii* aetatem Editis adspersa. Scripsi praeterea ex Codd. ἐπειδὴ δὲ, quod et alias factum, uti II, 2. VII, 36. &c., recordor.

54. Τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδεα] Saepe superiore libro τὸν Λεωνίδην formarunt exscriptores, conmuniorem amplexi adsuetudinem, cum τὸν Λεωνίδεα, ut hinc et ex C. 15. liquet, debuissent: idem crebro in τὸν Εὐρυβιάδην et alios designarunt. Τὴν Σκειρωνίδα ὁδὸν, quam obstruxerunt Graeci, *Pausanias* Σκιρώνην dici, atque ex Megaride per Scironias rupes ad Isthmum ducere, L. I, 44. p. 107. et *Strabo* IX. p. 600. A. monuerunt.

56. Ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο] *Sessum ibant in Isthmum*: huc cum venissent mox dicuntur usitata structura ἱζόμενοι ἐν τῷ Ἰσθμῷ· est in talibus etiam Noster accuratissimus: I, c. 199., ἱζομένην ἐς ἱρὸν Ἀφροδίτης, non bene vertit *Valla*; nec III, c. 140., ἵζετο ἐς τὰ πρόθυρα τῶν βασιλῆος οἰκίων. Apud *Thucyd.* III, c. 75., καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκούρων ἱερὸν, — et καθίζουσιν ἐς τὸ Ἥραιον ἱκέται· *templum Castorum*, et *Iunonis*, *ingressi, illic sedent supplices. Xenoph.* Ἑ. VII. p. 363, 33. οὐδὲ εἰς τὸ συνέδριον ἤθελε καθίζειν· *in synedrium sessum ire nolebat.* latissime patet loquendi genus, tractatum ad

 Schol.

συγχώσαντες τὴν [a] Σκιρωνίδα ὁδὸν, μετὰ τοῦτο ὥς σφι ἔδοξε βυλευομένοισι, [b] οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος· ἅτε δὴ ἐουσέων μυριαδέων πολλέων, καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένυ, [c] ἤνετο τὸ ἔργον. καὶ γὰρ λίθοι, καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ψάμμυ πλήρεες [d] ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρης. Οἱ δὲ [e] βωθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ, οἵδε ἔσαν Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοί τε, καὶ Ἀρκάδες πάντες, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Τροιζήνιοι, καὶ [f] Ἑρμιονέες. οὗτοι μὲν ἔσαν οἱ βοηθήσαντες, καὶ ὑπεραῤῥωδέοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι [g] ἔμελε οὐδέν. Ὀλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεε ἤδη. οἰκέει δὲ τὴν [h] Πελοπόννησον ἔθνεα ἑπτά· τυτέων δὲ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα ἐόντα, κατὰ χώρην ἵδρυται· νῦν τε καὶ τοπάλαι οἴκεον, [i] Ἀρκάδες τε, καὶ Κυνούριοι. ἓν δὲ ἔθνος τὸ Ἀχαϊκὸν,
482 ἐκ μὲν Πελοποννήσου οὐκ ἐξεχώρησε, ἐκ μέντοι τῆς ἑωϋτῶν· οἰκέει δὲ τὴν ἀλλοτρίην. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα τῶν ἑπτὰ, τέσσερα ἐπήλυδά ἐστι, Δωριέες τε καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Δρύοπες, καὶ Λήμνιοι. [k] Δωριέων μὲν, πολλαί τε καὶ δόκιμοι πόλις· Αἰτω-

mum viam Scironidem obstruxerunt; deinde consilio inito Isthmum muro inædificabant, opusque perficiebant, quippe nemine, quum tot millia virorum essent, cessante: nam et lapides et lateres et ligna, et sportas sabulo plenas afferebant, nullo temporis momento opus intermittentes, neque diurno neque nocturno. 72 Hi autem e Græcis fuerunt qui ad Isthmum auxilio cum omni copia venerunt: Lacedæmonii, et Arcades omnes, et Elei, et Corinthii, et Sicyonii, et Epidaurii, et Phliasii, et Trœzenii, et Hermionenses. Hi fuerunt qui quidem auxilio venerunt, metuentes periclitanti Græciæ. Ceteris enim Peloponnensibus id nihil admodum curæ erat, et Olympia iam et Carnia præterierant. 73 Incolunt autem Peloponnesum gentes septem, quarum duæ indigenæ eundem, quem habitarunt olim locum, nunc habitant, Arcades et Cynurii: una, Achaica, quæ nunquam illa quidem e Peloponneso excessit, sed pristino loco egressa, alienum incolit: reliquæ e septem sunt quatuor adventiciæ, Dorienses, AEtoli, Dryopes, Lemnii. Ac Doriensium quidem multæ sunt et insignes civitates: AEto-

a Σκειρωνίδα *Arch.*, neque praeter morem. *b* Οἰκοδ. id. *Vind. Pass.*, alii ᾠκοδομ. *c* Ἤνετο ora *Steph. Pass. Brit.*, mox καὶ πλίνθοι non leguntur in *Med.*, prius ἠνύετο fuit. *d* Ἐσεφορέοντο *Arch. V.*, ceteri ἐσέφεροντο. *e* Βωθήσαντες *Eustath.* ad *Hom.* p. 288, 16., βοηθήσαντες *Ald.* et reliqui. *f* Ἑρμινέες *Arch.* *g* Ἔμελλε id. *Pass. Ald.*, peccato saepe obvio. Conf. *Iungerman.* ad Pastor. *Longi* p. 229. *h* Spectavit haec *Eustath. Hom.* p. 289, 9. *i* Ἀρκάδες τε *Arch. Pass. Vind. Ask.*, hinc enclitica venit. *k* Δωριέων sine praeposito καὶ *Pass. Ask. Vind. Paris. B. Med. Valla*, quos laudo. Quae de Elide sequuntur, *Eustath.* ad *Hom.* p. 303, 38. exscripsit.

Schol. in *Aristoph. Plut.* p. 456. —— In Isthmo congregatis praefectus Imperator Spartiata Cleombrotus, paulo post mortuus iuxta *Herod.* IX, c. 10., raro veteribus commemoratur, patrem licet Regem habuerit, fratremque nobilissimum Leonidam. —— Dum in exstruendo muro tot hominum millia velut pro se quisque facerent opus, ἤνετο τὸ ἔργον· hoc recipiet *Herod.* ut suum recuperavit I, c. 189., οἷα δὲ ὄχλου πολλοῦ ἐργαζομένου ἤνετο τὸ ἔργον. —— In sequentibus: καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι· postremum pertinet ad ἐλίνυον, vel potius ἐλίννυον· οὐδένα χρόνον ἐλίννυον (id est ἐπαύοντο) ἐργαζόμενοι· liquida duplicata legitur supra VII, c. 56. ἐλιννύσας οὐδένα χρόνον ubi *Suidas* tamen dat ἐλινύσας in v. Ἐλινύοντας· hanc scripturam, ut accuratiorem, nuper adprobavit vir Eximius *Io. Aug. Ernesti* ad *Callim.* p. 243. alia de hoc verbo dederunt *P. Leopard.* Em. I. p. 29. et *Io. Pierson* ad *Moer.* p. 161. VALCKEN.

62. Ἤνετο τὸ ἔργον] Sic planissime L. I, 189. οἷα δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐργαζομένου, ΗΝΕΤΟ μὲν τὸ ἔργον. Peccat autem *Med.* voces καὶ πλίνθοι omittendo, neque dignus patrocinio erat arcessito. Melius ἐσεφορέοντο de dialecti usu schedae, et οἱ δὲ βωθήσαντες *Eustathius.* Idem in vicinis olim fuisse, nullum mihi dubium, cui ducis Codicumque indicio destitutus, sedem illibatam relinquo, quamquam invitus. Vide supra C. I.

74. Ἔθνεα ἑπτὰ] De his septem Peloponnesi gentibus agens hoc capite *Herod.* nonnulla tradit quae vix ut puto, reperientur apud alios, et ne apud *Strabonem* quidem vel *Pausaniam.* Sed haeret initio menda Codicibus forsan antiquior, facile tamen tollenda: de septem istis, τὰ μὲν δύο, inquit, αὐτόχθονα ἐόντα, κατὰ χώρην ἵδρυται νῦν, τὴν καὶ τὸ πάλαι οἴκεον, Ἀρκάδες καὶ Κυνούριοι· vocula τε tantum in τὴν mutata sic commode mihi correxisse *Koenius* noster videtur. — *Galeus* in nota ad septem istas gentes Peloponnesi, *videtur*, ait, *Homerus sex tantum agnoscere:* totidem occurrent Boeotiam exigenti: sed τὰ Ὁμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς ποιητικῶς λέγοντος, καὶ οὐ τὰ νῦν, ἀλλὰ τἀρχαῖα, ὧν ὁ χρόνος ἠμαύρωκε τὰ πολλὰ, iudice *Strabone* VIII. p. 513. A. cui isto libro sex praecipuae regiones enarrantur Peloponnesi, *Elis*, *Messenia*, *Laconice*, *Argolis*, *Achaia* et *Arcadia:* septem alii constituunt et *Scymnus Chius* ℣. 515., et seqq. quinque *Thucydid.* I, c. X., Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, [Lacedaemonii, Laconicam nempe et Messeniacam] τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται· quae postrema non significant *totius Peloponnesi principatum obtinuisse* Lacedaemonios, sed bello communi ceteris fuisse duces, ἡγεμόνας, ut erant bello Persico ipsis etiam Atheniensibus: minus cogitata scripsit *I. Wasseus* ad *Thucyd.* p. 514, n. 32. —— Verum hic non regiones, sed diversas enumerat *Herod.* Peloponnesi gentes; nam una de septem illis, Dorienses, quorum hic tantum fuisse dicuntur πολλαί τε καὶ δόκιμοι πόλιες, tres tenebant Peloponnesi partes amplissimas, Argolida, Laconicam, et Messeniam, quarum veteres incolas eiecerunt victores: vid. *Isocrat.* p. 119, 120. 270. A. 286. A. *Pausan.* p. 140, 151. *Io. Meurs.* de Regno Lac. c. 6. Misc. Lac. III, c. 9. Arcadas Dorienses et Heraclidae suis expellere montibus aut non potuerunt, aut religione quadam obiecta non sunt ausi: callidum Cypseli Regis consilium, *Polyaeno* traditum I, c. 7., multis enarrat *Schol.* ined. in Aristid. nisi sola vera fuerit causa, quam attigit celeberr. *Wess.* ad *Diodor.* T. II. p. 635. Velut αὐτόχθονας Arcadas in avitis sedibus ab ultima hominum memoria permansisse, tres testantur historici principes *Herod.* II, c. 171. in prooemio *Thucyd.* et *Xenoph.* Ἑ. VII. p. 361, 16. ubi civibus suis animos indit Lycomedes λέγων, ὡς μόνοις μὲν αὐτοῖς Πελοπόννησος πατρὶς εἴη· μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν. Hanc tamen honoris praerogativam secundum *Herod.* sibi quoque vindicare poterant Cynurii, et quodam modo gens Achaica, peninsula certe patria non eiecta; nam ἐκ μὲν Πελοποννήσου οὐκ ἐξεχώρησε, ἐκ μέντοι τῆς ἑωϋτῶν· οἰκέει δὲ τὴν ἀλλοτρίην· vid. *Strabo* VIII. p. 514. B. 588. B. *Pausan.* VII. p. 522, 523. sed initio libri quinti *Pausanias*, *Herodoti* vestigia sequutus, Γένη, inquit, οἰκεῖ Πελοπόννησον, Ἀρκάδες μὲν αὐτόχθονες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ Δωριέων ἐκ τῆς σφετέρας ἀνέστησαν, οὐ μέντοι Πελοποννήσου γε ἐξεχώρησαν· tum de quatuor reliquis, quae ἔθνεα dicuntur *Herodoto* ἐπήλυδα, *Pausaniae* p. 375. memorantur *Dryopes*, *Dorienses*, et *AEtoli:* Δρύοπες καὶ Δωριεῖς, οἱ μὲν ἐκ Παρνασσοῦ, Δωριεῖς δὲ ἐξ Οἴτης ἐς Πελοπόννησον εἰσὶν ἀφιγμένοι· τοὺς δὲ Ἠλείους ἴσμεν ἐκ Καλυδῶνος διαβεβηκότας καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης. —— Dryopum fuisse tradit *Herod.* quas iungit et *Homerus* Il. B. ℣. 559., Ἑρμιόνην, Ἀσίνην τε· Ἑρμιὼν, an Ἑρμιόνη hic primitus scriptum sit, si Codices discrepant, decerni vix poterit: Δωδώνη saepe dicitur Nostro, quae Δωδὼν *Sophocli* aliisque: vid. *Wesseling.* ad *Hierocl.* Synecd. p. 647. et ad *Diodor.* T. I. p. 282. —— Nec Lemnios *Pausanias* neque memorat Cynurios: Παρεωρῆται πάντες quum origine fuisse dicantur Lemnii comparari poterunt notata P. 345. VALCKEN.

75. Νῦν τε καὶ τοπάλαι οἴκεον] Sentio τῇ νῦν τε ..

tolorum sola Elis: Dryopum autem Hermione et Asina, quæ ad Cardamylam Laconicam sita est: Lemniorum autem, omnes Paroreatæ. Cynurii autem, quum sint indigenæ, soli putantur Iones esse, sed effecti sunt Dores, sub imperio Argivorum siti, et progressu temporis, quum essent Orneatæ, itemque accolæ. Harum igitur septem gentium ceteræ præter eas quas recensui, e medio cesserunt; et, si ingenue loqui fas est, e medio sedentes cum Medis sentiebant. Apud Isthmum qui-
74 dem in tali labore isti occupati erant, utpote pro omni iam cursu currentes, et nequaquam opinantes navibus se illustres futuros. Quæ audientes illi qui in Salamine erant, formidine afficiebantur, non tam pro seipsis quam pro Peloponneso solliciti; et adhuc quidem in eis vir viro adstans clanculum loquens admirabatur in Eurybiade consilii inopiam: tandem vero erupit in medium, conciliumque contractum est, et multa de hoc ipso dicebantur; ab his quidem, oportere in Peloponnesum navigare, et pro illa adire periculum, non autem manentes, pro captiva regione pugna decernere: ab Atheniensibus vero et AEginetis et Megaren-
75 sibus, satius esse illic manentes dimicare. Ibi The-

τωλῶν δὲ Ἦλις μούνη· Δρυόπων δὲ, [a] Ἑρμιόνη τε, καὶ Ἀσίνη ἡ πρὸς [b] Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ· Λημνίων δὲ, [c] Παρωρεῆται πάντες. οἱ δὲ Κυνούριοι αὐτόχθονες ἐόντες, δοκέουσι μοῦνοι εἶναι Ἴωνες. [d] ἐκδεδωρίευνται δὲ, ὑπό τε Ἀργείων ἀρχόμενοι καὶ τοῦ χρόνου ἐόντες [e] Ὀρνεῆται καὶ περίοικοι. τουτέων ὦν τῶν ἑπτὰ ἐθνέων αἱ λοιπαὶ [f] πόλις πάρεξ τῶν κατέλεξα, ἐκ τοῦ μέσου ἐκατέατο· εἰ δὲ ἐλευθέρως ἔξεστι [g] εἶπαι, ἐκ τοῦ μέσου κατέμενοι, ἐμήδιζον. Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἰσθμῷ, τοιούτῳ πόνῳ [h] συνέστασαν, ἅτε περὶ τοῦ παντὸς ἤδη [i] δρόμου θέοντες, καὶ τῇσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι, [k] ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι, ἀῤῥώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ· ἕως μὲν δὴ αὐτέων ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, [l] θῶϋμα ποιεύμενοι τὴν Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ, ἐξεῤῥάγη ἐς τὸ μέσον, σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτέων. οἱ μὲν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον [m] χρεὼν εἴη ἀποπλώειν, καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης [n] δορυαλώτου μένοντας μάχεσθαι· Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Αἰγινῆται, καὶ Μεγαρέες, αὐτοῦ μένοντας [o] ἀμύνασθαι. Ἐνθαῦτα Θεμιστοκλέης,

a Ἑρμίων *Med. Pasf.*, Ἑρμιόνη *V. Arch. Ask. Brit. Paris. A. B. Ald. Valla.* b *Steph. Byz.* in Voc. citat. c Παρωραιῆται *Arch.* d Ἐκδεδωρίαται margo *Steph. Brit.*, ἐκ δὲ Δωριᾶται *Ask. Pasf.* e Ὀρνεῆται *Arch. V. Brit. Paris. B.*, in *Med. Pasf. Ask.* Ὀρνεᾶται, mox οἱ ante περίοικοι recte abest *Arch. Vind.* f Πόλις *Ask.* et supra quoque, non πόλιες. g Εἰπεῖν *Ask. V. Arch.* h Συνέστησαν *Ask.* i Δρόμον *Eustath.* ad *Hom.* p. 1264, 15., at δρόμου p. 342, 20., sicuti Codd. et Edd. k Omittuntur Ἕλληνες post Σαλαμῖνι in *Med. Pasf. Ask. Paris. A. B. Brit. Valla*: tum ἐνλάψεσθαι supra ex correct. *Pasf.* l Θῶμα *Arch. Ask.*, et ποιεόμενοι *V. Arch.*, ποιεύμενοι *Med. Pasf. Ask.*, in *Ald. Paris A. B.* ποιεύμενος. m Χρεὸν *Arch.* n Δοριαλ. id. Vid. ad *Diodor.* XVI, 20. o Ἀμύνεσθαι *V. Pasf. Ask.*

hic fuisse, eamque vocem ab ultima praeeuntis verbi syllaba absorptam: series illam sibi expostulat, aut τὴν certe, quam alii maluerunt. Habitasse Arcades easdem, quas primitus incoluerunt sedes, itemque Cynurios, et ante quidem Pelasgorum in Peloponnesum colonias, hinc *Bouberius* Diss. Herod. C. 9. iure conficit. Achaeos autem, a Doriensibus expulsos sedibus in Ionas irruisse, atque eorundem regionem ad sinum Corinthiacum insedisse, docuit Noster L. I, 145., et *Pausanias* fusius L. VII, 1.

82. Ἑρμιόνη τε] *Homeri* Il. B, 560. Ἑρμιόνην Ἀσίνην τε —— amplecti malui, quam *Med.* recentiorem urbis titulum. Παρωρεῆται Ionum hic more, Παρωρεᾶται L. IV, 148., ubi et Lemnia eorum origo.

85. Ἐκδεδωρίευνται] Ferri posset ἐκδεδωριᾶται, quomodo boni Codd., modo contractum recte videretur, ἐκ τοῦ ἐκδεδωριέαται, quae *Porti* doctrina. Ceterum Cynurii, quorum hic initia Ionica, ab Argivis, si fama apud *Pausan.* III, 2. non fallit, descenderunt: Λέγονται δὲ οἱ Κυνουρεῖς, sic scribit, Ἀργεῖοι τὸ ἀνέκαθεν εἶναι. At ea forte propagata late, quoniam a Spartanis pressi et agro exuti in Argivorum ditionem deinde una cum Orneatis, quibus ab inimicis divexati videntur se consociasse, venerunt. Ea quidem coniectura est, sed ex Herodoteis fluens. De Orneatis *Pausan.* II, 25. Ἀργεῖοι δὲ —— Ὀρνεάτας ἀνέστησαν· ἀναστάντες δὲ, σύνοικοι γεγόνασι Ἀργείοις. Argivi praeterea *agrum Cynurium*, Κυνουρίαν γῆν, in confiniis situm, tanquam suum a Spartanis repetunt in *Thucydidis* L. V, 41. Itaque Cynurii et Orneatae ἐκδεδωρίευνται, sive moribus, disciplina dialectoque Dores evaserunt, partim subditi Argivorum imperio, ἀρχόμενοι ὑπ' Ἀργείων, partim lapsu temporis, καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου. Memini difficultates in his quaesitas et inventas, quas evanidas non attingo. Ὀρνεῆται Ionici commatis, ut Παρωρεῆται, Τεγεῆται &c., restituti in integrum sunt.

85. Ἐκδεδωρίευνται δὲ] Monstrat illud δὲ, in vicinia fuisse μέν. Ab Herodoto tamen scribi non potuit, δοκέουσι μέν μοι εἶναι Ἴωνες, quae viri docti est coniectura; videbantur enim nostro αὐτόχθονες Cynurii. Commode scribi poterit: οἱ δὲ Κυνούριοι, αὐτόχθονες ἐόντες, δοκέουσι μὲν ἐνίοις εἶναι Ἴωνες· ἐκδεδωρ. — δὲ ὑπὸ — Ἀργείων ἀρχόμενοι· quae tum sequuntur viris doctis emendanda relinquam vel explananda. Quum dixerat *Strabo* VIII. p. 514. B. λειφθῆναι — ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη τό, τε Αἰολικὸν καὶ τὸ Δωρικὸν, causam tradit veram cur Arcades et Elei purius Αἰολιστὶ διελέχθησαν; cum in reliquis civitatibus mixta quadam uterentur dialecto; δοκοῦσι δὲ, addit, Δωρίζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικράτειαν. Verbo Herodoteo Ἐκδεδωρίευνται *H. Steph.* aliique caute abstinuerunt: diversam dat lectionem margo *Steph.* ἐκδεδωρίαται· quae facile verti posset in flexum legitimum ἐκδεδωρίδαται· nam quae *Portus* fingit sermonis analogiae repugnant: sed a verbo Δωρίζειν, me iudice, neque ἐκδωρίζειν neque ἐκδεδωρίσθαι formari potuit. Adhiberi forte potuit Δωριεύεσθαι· dantur enim et huius flexus imitativa, sed pro Δωρίζειν vel Δωριάζειν. Unicum restat, quod hic congruit apte, quodque, a Δώριος ductum, analogiae respondet Ἐκδωριοῦσθαι· *in Doriensium naturam veluti degenerare, Lingua uti, moribus et institutis Doricis.* Huius formae verba plurima praebet praeter ceteros *Plato*: unum de multis nobis sufficiet ad Ἐκδωριωθῆναι proximum accedens ἐκβαρβαρωθῆναι. *Plato* Epist. VIII. p. 353. A. κίνδυνος ἐγένετο ἔσχατος Σικελίᾳ τῇ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ Καρχηδονίων ἀνάστατον ὅλην ἐκβαρβαρωθεῖσαν γενέσθαι· explicat illud paulo post: ἥξει σχεδὸν εἰς ἐρημίαν τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς Σικελία πᾶσα, Φοινίκων ἢ Ὀπικῶν μεταβαλοῦσα εἴς τινα δυναστείαν καὶ κράτος· quae in hunc *Herodoti* locum conveniunt, quo scribendum arbitror ἐκδεδωρίωνται. *Euripidis* in Oreste versum 485., Βεβαρβάρωσαι χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις· sic invertit *Apollonius Tyan.* Ep. 34., Ἐβαρβαρώθην —— χρόνιος ὢν ἐν Ἑλλάδι. Iocosum hinc facile verbum intelligetur *Alexidis* Πεφιλιππίδωσαι· de quo *L. Kuster.* ad *Suid.* in Φιλιππίδης. VALCKEN.

92. Περὶ τοῦ παντὸς ἤδη] Conspirant in δρόμου vocem scripti omnes: unus *Eustathius*, nec sibi tamen constans, δρόμον habet, cui post *Portum* primas darem. Sollemne in talibus, τὸν περὶ σωτηρίας ἀγῶνα τρέχειν apud *Eunapium* Vit. Maxim. p. 100., aut τὸν περὶ τῆς ψυχῆς θέειν in eiusdem Iuliano p. 115., τρέχων περὶ ψυχῆς infra IX, 36., tacita ἀγῶνος aut δρόμου voce. Plura *Budaeus*, *Stephanus* et *Portus*, qui τῷ ἐλλάμψεσθαι, quod Herodoteum testabatur *Hermogenes*, positumque fuit L. I, 80., operam non negarunt. Mox Ἕλληνες iussu Codd. eiecti sunt, neque opus erat, ut ὁμοίως fingeretur; ὁμῶς, quae et *Abreschii* opinatio, sufficit. Consimiliter enim, atque ad Isthmum illi, superiora auditione accipientes, formidasse sibi, traduntur.

4. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται] Hoc sane rationi consen-

κλέης, ὡς ἑσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου. ἐξελθὼν δὲ, πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοίῳ, ἐντειλάμενος τὰ λέγειν [a] χρεών· τῷ οὔνομα μὲν ἦν [b] Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλῆος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τουτέων τῶν πρηγμάτων [c] Θεμιστοκλέης Θεσπιέα τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες [d] πολιήτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. ὃς τότε πλοίῳ ἀπικόμενος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων τάδε, „Ἔπεμψέ [e] με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρῃ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα [f] κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα, φράσοντα ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταῤῥωδηκότες. καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας [g] ἔργον ἁπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ περιΐδητε διαδράντας αὐτούς. οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι,
483 „[h] οὔτε ἀντιστήσονται ὑμῖν· πρὸς ἑωϋτούς τε σφέας ὄψεσθε [i] ναυμαχέοντας τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας, καὶ τοὺς μή." ὁ μὲν, ταῦτά σφι σημήνας, ἐκποδὼν ἀπαλλάσσετο· Τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ [k] ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν, ἐς τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων [l] ἀπεβιβάσαντο· τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυ-

Themistocles, postquam sententia Peloponnensium evictus fuit, clanculum e concilio egressus, misit ad classem Medorum navigium, cum quodam edocto quæ dicere oporteret; cui nomen erat Sicinno, domestico suo, atque eodem pædagogo liberorum suorum: quem post has res gestas ipse Thespiensem fecit, quando Thespienses in civitatem recipiebant, atque locupletem. Is tunc navigio ad duces barbarorum profectus, hæc inquit; Dux Atheniensium, quod partibus regis favet, præoptatque res vestras quam Græcorum esse superiores, misit me clam aliis Græcis indicatum vobis, illos metu perculsos fugam facere velle, et nunc offerri vobis occasionem exequendi rem omnium præclarissimam, nisi per negligentiam eos dilabi sinatis: nam neque inter se consentiunt, neque vobis amplius obsistent: sed inter se dimicantes cernetis eos, qui vobiscum, et eos, qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinnus indicata, ab illis abscessit. Cui fidem ha- 76
bentes barbari, tum in insulam parvam nomine Psyttaleam, quæ inter Salaminem et continentem sita est, multos Persarum traiiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad occasum spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt autem qui circa Ceon et Cy-

a Χρῆν *Arch. V.* *b* Σίκιννος *Pass. Brit. Arch. Valla*, et deinceps. *c* Ὁ Θεμ. *Arch.* *d* Πολιήτας *Arch. Ask.*, vere: πολίτας prius. *e* Deficit in *Pass. Ask.* *f* Κατυπέρτερα γίν. *Arch.*, antecedens μᾶλλον negligens, sicuti et *Vind.*, qui γίνεσθαι cum *Pass. Ask.*; olim γενέσθαι. *g* Ἔργον πάντων *Arch. Vind.* In *Aldo* quoque ἔργον et *Valla*. Postea ἔργων finxerunt. *h* Οὔτετι *Arch. Vind. Vall.*, voluerunt οὔτε τι, neque inconmode. *i* Μαχέοντας *Brit.* *k* Ἐγίν. *Arch. Pass. Vind.* Sequentia hinc habet *Steph. Byz.* in Ψυττάλεια, ubi *Th. Pinedo* errat. *l* Ἀπεβίβασον *Arch. V.*, forte verius, ἀπεβάσαντο *Pass.*

sentaneum, ut cum Themistocle senserint AEginetae, maluerintque apud Salamina manere, quam in gratiam Peloponnesiorum versus Isthmum secedere: miror idcirco quod scribit *Lycurgus* c. Leocr. p. 156, 33. (p. 200. ed. Io. Tayl.) *Ἐτεόνικος μὲν γὰρ ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ Ἀδείμαντος ὁ Κορίνθιος, καὶ τὸ Αἰγινητῶν ναυτικὸν ὑπὸ νύκτα τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς ἔμελλον πορίζεσθαι.* Eteonicos etiam novi Lacedaemonios, sed huius aetatis neminem: quod addit *Lycurgus* oratoris personae congruit, quem semper populus probavit ut popularem: *οἱ πρόγονοι — βίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους ἠλευθέρωσαν, ἀναγκάσαντες ἐν Σαλαμῖνι μεθ' αὐτῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους ναυμαχεῖν·* unius Themistoclis laudem sibi libenter populus suisque maioribus audiebat attributam: hac mente Themistocles *Libanii* T. I. p. 539. A. *πατὴρ οὐκ ἔστι μοι Νεοκλῆς· —— ἀλλ' ὁ τὸ μέγα ἔργον ἐργασάμενος, ὁ δῆμος·* eiusdem *Libanii* Neocles Themistocli suo ipsius exemplo demonstrat eleganter, invitos utiliter saepe servatos, p. 516. B. *Graecos invitos coëgisti ναυμαχεῖν, καὶ οἷς ἔδρων οὐχὶ βουληθέντες ἐνίκων.* VALCKEN.

8. Στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα] Quod *Plutarch.* Them. p. 118. B. prodidit, *ἦν δὲ τῷ γένει Πέρσης ὁ Σίκιννος αἰχμάλωτος*, sibi credibile negat Cl. *Dacerius*; neque enim Themistoclem liberis suis vilem captivum et Persam genere paedagogum dedisse. *Plutarchum* in Herodoteis male legisse *τῶν Μήδων ἄνδρα* ac Sicinnum ea de caussa Persis inseruisse. *AEschylum* sane si audimus, nuncius Graecus erat, *Ἀνὴρ γὰρ Ἕλλην ἐξ Ἀθηναίων στρατοῦ Ἐλθὼν, ἔλεξε* — ea videlicet, quae Themistoclis iussu Sicinnus, in Pers. ℣. 355. Personatus *Themistocles* Epistol. IX. p. 47. Edit. *Schoettg.* *τὸν παιδαγωγὸν οἶσθα τοῦ Κλεοφάντου, ὃς κἀμέ ποτε ἐθεράπευεν· Σίκιννος αὐτῷ τοὔνομα·* ubi de Cleophanto non male. Scripsi *Σίκιννος*, uti Editi C. 110., et hic scripti, inque *Plutarcho*, *Polyaeno* I, 30, 2., *Clemente Alex.* Paedag. I, 7. p. 130., *Etymologo* atque aliis.

8. Πέμπει ἐς τὸ στρατ.] *Sicinnum*, qui *οἰκέτης* fuisse dicitur, et *παιδαγωγὸς* liberorum Themistoclis: ut antiquioris adponam *AEschyli* verba e Pers. ℣. 355., *Ἀνὴρ γὰρ Ἕλλην ἐξ Ἀθηναίων στρατοῦ Ἐλθὼν, ἔλεξε παιδὶ σῷ Ξέρξῃ τάδε, Ὡς, εἰ μελαίνης νυκτὸς ἵξεται κνέφας, Ἕλληνες οὐ μένοιεν·* nuncium Persam facit ita Tragicus non absurde loquentem; sed Graecum a Themistocle missum censuisse quoque videtur *Frontin.* II, c. 2, 14. *ἔπεισέ τινα*, scribit *Diodor.* XI, c. 17. optime *de servis suis, quem habuit fidelissimum, ad Regem* misisse tradit *Nepos* Them. c. 4. ubi corrigit Vallam Longolius, in *Herod.* *οἰκέτην* vocantem *contubernalem*, qui *verna* fuerat dicendus. infra VIII, c. 110. relictus in Latinis *Sicinnus contubernalis*; hic *contubernali domesticus* substitutus est: alibi apud *Herod.* *οἰκέται uxor et liberi* dicuntur; sed hic *οἰκέτης* sine dubio *servum* notat, non domi natum et vernam, qualis esse nondum poterat Themistocli liberorum educator, sed quem captivum sibi emerat: vid. *Ammon.* in Οἰκότριψ. *Ion Chius τὸν οἰκέτην ἐπὶ δούλου τέθεικεν* apud *Athen.* VI. p. 267. D. Absque teste loquenti ne *Clementi* quidem *Alex.* fidem adhibuerim ista scribenti Paedagog. I. p. 130, 30. *τῶν Θεμιστοκλέους παίδων ὁ παιδαγωγὸς οἰκέτης ῥάθυμος ἦν·* ubi paulo post quem Pericles puero dedit Alcibiadi custodem, Thrax Zopyrus *ὠνητὸν* fuisse dicitur *ἀνδράποδον· τῶν οἰκετῶν τὸν ἀχρειότατον ὑπὸ γήρως* dixit *Plato* T. II. p. 122. B. vid. et *Diotogenes Stobaei* p. 251, 35. Sed tardus Thrax fuerit Zopyrus senecta; Themistoclis, viri *in rebus gerendis prompti*, Sicinnum nihil minus fuisse quam ignavum monstrant hic atque infra c. 110. narrata: *Plutarcho* fuisse dicitur *εὔνους Θεμιστοκλεῖ*. *Polyaeno* I, c. 30, 2. *εὐνοῦχος, παιδαγωγὸς τοῖν παίδοιν·* ubi nescio qua fide dualis nitatur numerus filiorum. Filios habuit in universum quinque Themistocles, quorum unus puer mortuus est; Dioclem avus adoptavit maternus: ex tribus, quos moriens reliquit teste *Plutarcho* T. I. p. 128. B. nihil est causae, cur unus eidem T. II. p. 1. B. dictus censeretur *Diophantus*: *Διόφαντον* mutemus in *Κλεόφαντον·* sic suo loco dicitur *Plutarcho*, et, quem citat, plus semel *Platoni* in Menone T. II. p. 93. D. E. VALCKEN.

18. Τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι] Haereo hoc servem, an ex Codd. revocem *κατυπέρτερα*; posterius L. VII, 233. *ὡς δὲ εἶδον ΚΑΤΥΠΕΡΤΕΡΑ τῶν Περσῶν γινόμενα τὰ πρήγματα.* Vid. C. 136. Omitti et *μᾶλλον*, quod damnant schedae, poterit, ut alibi indicatum. Mox fidentior, *κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἁπάντων*, *Aldo* duce reformavi.

32. Τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας] Non celabo, olim mihi pro-

Cynofyram inftructi erant, occupantes navibus omne fretum Munychia tenus. Ideo autem et naves producebant, ne qua Græcis liceret effugere: fed circumventi in Salamine pœnam redderent prœliorum ad Artemifium geftorum. Ad infulam autem Pfyttaleam traiiciebant Perfas ob hanc caufam, tanquam commisfo navali certamine, illuc præcipue eiiciendis et viris et naufragiis, erat enim infula in traiectu, ubi futura erat pugna, fita, hos quidem ut fervarent, alios vero interimerent. Hoc autem ne hoftes fentirent, clanculum egere. Atque ita illi nulla noctis parte concesfa fomno para-
77 bantur. In has ego res intuens, non habeo adverfari oraculis tanquam non veris, nolens evidenter loquentia conari refellere;

Auricomæ denfis ubi litora facra Dianæ
Navibus infternent et litoream Cynofuram,
Spe ftolida fortes quod Athenas dilacerarunt,
Compefcet iuvenem meritisfima pœna fuperbum,
Inftinctum furiis, fibi cedere cuncta putantem.
Nam mifcebitur æs æri, Mars fanguine pontum
Inficiet: Graiis tunc libera tempora reddet
Saturno genitus, fimul et Victoria pollens.

Quum ita evidenter in his a Bacide dicatur, profecto de contradicendo oraculis neque ipse aufim dicere, neque ab aliis dici fufti-
78 neam. Porro inter duces, qui in Salamine erant,

Κυνόσουραν τεταγμένοι, [a] κατέχον τε μέχρι Μουνυχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῇσι νηυσί. τῶνδε δὲ [b] εἵνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' [c] ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. ἐς δὲ τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκα, ὡς ἐπεὰν [d] γένηται ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν [e] ναυηγίων, ἐν γὰρ δὴ πόρῳ ναυμαχίης τῆς μελλούσης [f] ἔσεσθαι ἔκειτο ἡ νῆσος, ἵνα τοὺς μὲν περιποιῶσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. ἐποίευν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι. οἱ μὲν δὴ ταῦτα [g] τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο. Χρησμοῖσι δὲ οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν ὡς οὐκ εἰσὶ ἀληθέες, οὐ βουλόμενος ἐναργέως λέγοντας πειρᾶσθαι καταβάλλειν, ἐς τοιάδε πρήγματα ἐσβλέψας,

Ἀλλ' ὅταν Ἀρτέμιδος [h] χρυσαόρου ἱερὸν ἀκτὴν
Νηυσὶ γεφυρώσωσι, καὶ εἰναλίην Κυνόσουραν,
Ἐλπίδι μαινομένῃ λιπαρὰς πέρσαντες Ἀθήνας,
Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν κόρον, ὕβριος υἱὸν,
Δεινὸν [i] μαιμώοντα, δοκεῦντ' ἀνὰ πάντα πυθέσθαι.
Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίξεται, αἵματι δ' Ἄρης
Πόντον φοινίξει· τότ' ἐλεύθερον Ἑλλάδος ἦμαρ
Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει, καὶ πότνια Νίκη.

ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἐναργέως λέγοντι Βάκιδι ἀντιλογίης χρησμῶν πέρι, οὔτε αὐτὸς λέγειν τολμέω, οὔτε παρ' ἄλλων ἐνδέκομαι. Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρα-

a Κατεῖχον iid. et *Ask.*, mox παρὰ τὸν π. *Med. Ask. Pasf.* *b* Εἵνεκεν *Arch. V.*, et mox. *c* Ἀπολαφθ. *Pasf.*, fupra μὴ φυγέειν *Arch. Vind.* *d* Γίνητε *Pasf.*, γίνηται *Ask.* *e* Ναυηγέων *Arch.*, uti folet. *f* Defit *Arch. V.* In *Pasf.* τῆς ναυμαχ., *Ald.* et Edd. quidam ἐν γὰρ δὴ πόῤῥῳ, abfurde. *g* Hinc hiatus in *Arch.* et *Vind.* usque in C. 84. et οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ. *h* Χρυσαόρου *Pasf. Ask.* ora *Steph.*, alii χρυσάορον. *i* Καὶ μῶνιν τὰ *Brit.*, mox πειθέσθαι *Pasf.*, post pauca φοινίξῃ *Ald.*

prominentem in mare contra Salaminem tractum Megaridis haec oftendere, non clasfis Perficae cornu. Κέρας in promontoriis frequens apud *Salmafium* ad Solin. p. 116., et *Strabo* IX. p. 604. duo istiusmodi κέρατα in Megaridis et Atticae finibus exadverfum Salaminem memorat; *Plutarchus* praeterea *Aceftodori* fide Themift. p. 118. E. propter illa κέρατα Xerxem ex aurea fella navale hoc fpectavisfe praelium. Sic infulam circumvecti et promontorium κέρας, occidentem fpectans, incingentes, omni ad Isthmum tranfitu Graecos exclufisfent. Quia tamen fufpicioni, quae C. 85. produntur, officere videntur, eam non urgeo. De Cynofura et Ceo res anceps. Cl. *de Pauw* infulas circa Salaminem elegit, et Cynofuram quidem Laconicam, Ceum vero defectu fcriptorum ignorari: cui paria non facio. Laconica apud *Hefychium* Cynofura longisfime hinc remota fuit, et fitus paene incerti. Ut paucis tranfigatur, Ceum infulam intelligo contra Sunium Atticae, et Cynofuram, ἄκραν τοῦ Μαραθῶνος, *promontorium Marathonis*, Euboeam fpectans, eiusdem *Hefychii*. Longius in tabulis id *Cellarii* et aliorum pictis a Sunio, quam Herodotea poftulant, disiungitur, male opinor; vix enim tum una nocte, eaque aeftiva, id promontorium flectere, tantumque fpatii abfolvere quivisfent navigando. Nunc ftatione circa Ceum et Cynofuram relicta provehuntur prope Munychiam, ac fretum, ut et hac parte fugae occafio Graecis praecidatur, obfepiunt.

43. Ἵνα τοὺς μὲν περιποιῶσι] Putares in *Noftri* oculis haec *AEfchyli* fuisfe, Ἐνθαῦτα πέμπει τούσδ', ὅκως ὅταν νεῶν φθαρέντες ἐχθροὶ νῆσον ἐκσωζοίατο Κτείνοιεν —— φίλους δ' ὑπεκσώζοιεν —— Pers. v. 540. Nam gemina planisfime funt. Scholiaftes, Pfyttaleam Salamine ftadiis plus centum removens, in numeris ibi nimius et mendofus.

50. Χρυσαόρου] Sic melius Codd.; Apollinis χρυσαόρου titulus *Il.* E, 524. et in Hymnis, forori eius, Dianae Munychiae, multo aptior quam Atticae littorali tractui. Post dein Ἐλπίδι μαινόμενοι —— *Camerarius* vulgavit in Epigrammatibus, *Theocrito* ab ipso adpofitis, de coniectura puto.

53. Ὕβριος υἱὸν] Non *iuvenem*, fed *fatietatem*, κόρον κρατερὸν Bacidis, *Portus* et *Stanleius* explicant, iniuria fortasfe. *Pindarus* Olymp. Od. XIII, 12. dixit ὕβριν κόρου ματέρα, converfe tamen, ut volunt. Nam Τίκτει τοι κόρος ὕβριν ——, citantibus ibi ex *Homero*, five *Theognide* potius, Criticis, estque adeo mater *contumeliae* five ὕβριος, non proles. Verisfimum *Pythagorae*, in civitates infinuare fefe πρῶτον τρυφὴν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον in *Stobaei* Serm. XLI. p. 247., et *Ecphantae* eadem de Schola, ἁ πολυτέλεια μάτηρ τᾶς ἀκρασίας· αὕτα δὲ τᾶς ὕβριος, ἐξ ἇς τῶν ἐν ἀνθρωπίνοις κακῶν τὰ πολλὰ ap. eundem Serm. XLVI. p. 335. Haud alius *Bacidis* κρατερὸς κόρος *iuvenis* ac Xerxes, υἱὸς ὕβριος ob contumelias iniuriasque, quarum ille toti Graeciae auctor, *Raphelio* ad Epift. *Paulli* Ephes. C. v, 6. monitore. Vide tamen *Stanleium* in *AEfchyli* Agamem. v. 768. Proximum δοκεῦντ' ἀνὰ πάντα πυθέσθαι admodum tenebricofum. An *opinantem ubique fe auditum iri*, ut in notisfimo καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι; *Valla* legit ἀνὰ πάντα πιθέσθαι, quorfum ex *Pasf.* excerptum vergit.

60. Βάκιδι ἀντολογίης] Scripta exemplaria confentiunt, quibus, etfi ἀντολογίας in *Disfert. Herodot.* maluerim, non pugnabo. Defit oblitterata praepofitio, reditura, modo Βάκιδι δἰ ἀντολογίης revocetur. An vero δἰ ἀντολογίης λέγειν, *contradicendo obloqui*, iniuftum fit, fateri, ob varium in isto genere fermonis ufum, erubefco. Aliter qui fentiunt, ut Clar. *Abrefchius*, οὔτε αὐτὸς ἐλθεῖν τολμέω refingunt. Quae fane dictio et elegans et trita est, ab ipso Animadv. ad *AEfchyl.* L. I, 3. p. 15. et *Valcken.* in Phoenisf. *Euripid.* v. 482. doctisfime illuftrata.

60. Οὕτω ἐ. λέγοντι Βάκιδι] Quod fequitur ἀντιλογίης commode corrigit vir Cl. in Disf. *Herod.* p. 201. —— Vel ob hoc unum dictum *Herodotus*, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς κἀγαθὸς, cenferi deberet τὰ περὶ μαντείας καὶ χρησμολόγους πάνυ νοσῶν. Sed hinc fimul aeftimare licet, iam tum homines fuisfe vulgo perfpicaciores, quibus adparuerit, quod Bacidis esfe ferebatur oraculum isthoc articulo temporis, ipfius forte fuafu Themiftoclis, fuisfe confictum. Quae bello Peloponnefiaco ad plebem Atticam lactandam ab efurientibus fingebantur demagogis, velut Bacidis aut ipfius Apollinis oracula

στρατηγῶν ἐγίνετο ὠθισμὸς λόγων πολλός. ἤδεσαν δὲ οὔκω, ὅτι σφέας [a] περιεκυκλέοντο τῇσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι· ἀλλ᾽ ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν,
484 ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου. τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιότατον. οὗτος ὡνὴρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον, ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλῆα, ἐόντα μὲν ἑωϋτῷ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα. ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων κακῶν, λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἐξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμῖξαι. προακηκόεε δὲ ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὡς δὲ ἐξῆλθέ οἱ Θεμιστοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε· „ Ἡμέας στασιάζειν χρεών ἐστι [b] ἔν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ, καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε, περὶ τοῦ ὁκότερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ [c] τὴν πατρίδα ἐργάσεται. λέγω [d] δέ τοι ὅτι ἴσόν ἐστι πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοισι. ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γενόμενος, ὅτι νῦν, οὐδ᾽ ἢν θέλωσι, Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἷοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι. περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ· ἀλλ᾽ ἐσελθών σφι ταῦτα σήμηνον”. Ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοῖσδε, „ Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεαι, καὶ εὖ ἤγγειλας. τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος, ἥκεις. ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. ἔδεε γὰρ ὅτε οὐκ ἑκόντες [e] ἔθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. σὺ δὲ, ἐπείπερ ἥκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτός σφι ἄγγειλον. ἢν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν, καὶ οὐ πείσω, ὡς οὐ ποιεύντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. ἀλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν ὡς ἔχει. ἐπεὰν δὲ σημήνῃς, ἢν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα· ἢν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὁμοῖον ἡμῖν ἔσται. οὐ γὰρ ἔτι διαδρήσονται, εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς

erant, ingens conflata est rixa, nondum scientes a barbarorum navibus se circumveniri; sed sicut per diem viderant eos collocatos, ita existimabant eos illo ordine manere. Qui- 79 bus consistentibus, applicuit ex AEgina Aristides Lysimachi filius, Atheniensis quidem, sed testa in exilium a populo eiectus; quem ego, ut eius mores accepi, virum optimum fuisse Athenis atque iustissimum censui. Hic vir concilio assistens, Themistoclem evocavit, non amicum sibi, sed in primis inimicum: verum præ magnitudine præsentium malorum oblitus simultatum, evocavit hominem colloquendi gratia: præsenserat enim Peloponnenses maturare ad Isthmum classem reducere. Qui, quum prodiisset Themistocles ad eum, inquit, Nos et alio tempore et hoc ipso contendere debemus inter nos hac de re, uter nostrum de patria præclarius mereatur: te vero certiorem facio, peræque esse Peloponnensibus multa verba facere ac pauca de abducendis hinc navibus. Ego enim tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc, ne si velint quidem, Corinthios atque ipsum Eurybiadem enavigare posse, quoniam circumdati ab hostibus undique sumus: quare ingressus eis hæc indicato. Cui respondens 80 Themistocles, Utilia valde, inquit, iubes, ac bene annunciasti. Nam quæ ego precabar, ut fierent, ea ipse tu conspicatus fieri, venis: ut enim scias, quæ fiunt a Medis, per me fiunt: quoniam opus facto fuit, ut Græci, qui nolebant sua sponte ad pugnam descendere, descenderent inviti. Tu vero, quandoquidem utilia nunciatum venis, ipse illis nunciato. Quoniam si ego retulero, videbor rem commenticiam dicere, nec persuadebo, tanquam non hoc agentibus barbaris. Itaque tute ingressus, uti res habet ipse illis referas. Quod ubi feceris, si tibi fidem habebunt, optime habet; sin minus, perinde nobis erit: neque enim si undique circumdati

a *Med. Pass. Ask.*, in *Ald.* et *Paris. B. Brit.* περιεκυκλοῦντο. Quod in seqq. συνεστηκότων —— vertebatur *congregatis*: sed vide I, 207. IV, 132. b Ἔν τε τῷ *Pass.*, deerat enclitica. c *Med. Pass. Ask.*, τῇ πατρίδι *Ald.* et alii. d *Ask. Pass. Med.*, antea λέγω δὲ sine τοι. in *Brit.*, δὲ ὁ ἴσον. e Ἤθελον *Ask.*

cula Athenis decantata, ridet illa magna cum libertate *Aristophanes* in Av. ℣. 963. et seqq. Equit. ℣. 995. &c. Ad veritatis lumen *Eusebius* istius etiam officinae fraudes retegens L. IV. Praep. Evang. pleraque fuisse putat oracula γοήτων ἀνδρῶν τεχνάσματα· ut *Oenomao* certe videbantur *Gadareno* in libro quem inscripserat Φωρὰ γοήτων. Sed multa potius fuerunt virorum Principum, ἀνδρῶν τε σοφῶν τεχνάσματα, ad opinionem imperitorum conficta. VALCKEN.

69. Ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι] *AEschyleum* de Amphiaro fortasse spectavit, Οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ᾽ εἶναι θέλει, sive, uti *Plut.* Arist. p. 320. C. Οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος ——, quo omnis concio in orchestra pronunciato Aristidem praesentem, tanquam soli Athenis conveniente, nutu plausuque signavit. Errat *Polyaenus* I, 31. Aristidem Themistoclemque τῆς πόλεως ἔξω προελθόντας posuisse contentionis studia, gestu adprime notabili, tradens. Redierunt in gratiam ad Salaminem in castris, non Athenis.

69. Ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι] *Timocreon Rhodius* in *Plut.* Them. p. 122. D. εἰ τύγε — Ξάνθιππον αἰνεῖς· — Ἐγὼ δ᾽ Ἀριστείδαν ἐπαινέω, Ἄνδρα ἱερᾶν ἀπ᾽ Ἀθηνᾶν Ἐλθεῖν ἕνα λῷστον. Quae hoc capite de Aristide scribit *Herod.*, illa quoque *Plutarchi* confutant indignas philosopho criminationes: Aristiden dicit ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιότατον· et ille ipse tamen adeo propter aequitatem humanissimam collaudatus Aristides *cupide elaboraverat, ut praeter ceteros iustus adpellaretur, Corn. Nep.* in Arist. Δίκαιος μὲν γὰρ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἀριστείδης, ἄνθρωπος δὲ καὶ αὐτὸς ἦν, καὶ χολὴν εἶχε, καὶ ἠγάπα τινὰς, καὶ ἐμίσει, quae leguntur apud *Lucian.* T. III. p. 158. Adversarii *Themistoclis consilium utile, quia non honestum erat*, (*Cicero* de Off. III, c. 11.) auctoritate sua fecit Aristides, ut a populo repudiaretur; sed idem tamen interdum iniusta sciscere debuit, se ad reipublicae statum accommodando, monente *Casaub.* ad *Polyb.* p. 140. — Absque ulla exceptione *Herod.* et Aristiden et quosvis alios virtute praestantes collaudat libentissime, τοῖς ἀγαθοῖς συνηδόμενος, qualis dicitur *Dionysio Halic.* — Hic *Herodoto* tradita *Plutarch.* enarrat in Themist. p. 118. D. In Aristide *Plut.* p. 323. C. missis Herodoteis ex alio nobis historico similia quaedam exhibet Aristidis ad Themistoclem hoc articulo temporis dicta: in Apophthegm. T. II. p. 186. B. cum Themistocle πρεσβευτὴς ἐκπεμφθεὶς, ipsi dixisse fertur Aristides: βούλει, ὦ Θεμιστόκλεις, ἐπὶ τῶν ὅρων τὴν ἔχθραν ἀπολίπωμεν; ἂν γὰρ δοκῇ, πάλιν αὐτὴν ἐπανιόντες ληψόμεθα· collega fuit Aristides Themistoclis in illa nobili legatione narrata *Nepoti* in Themist. c. 7., quod liquet ex *Thucyd.* I, c. 91. sed huic tamen legationi dictum illud minus congruit: verisimillimum, quod scribit *Polyaen.* I, c. 31., διετέλεσαν παρὰ πάντα τὸν πόλεμον ὁμονοοῦντες. VALCKEN.

79. Τὴν πατρίδα ἐργάσεται] Optime MSS., et Gronovius. Probatissima Nostro, *Thucydidi*, *Xenophonti* aliisque ea structura, a *Thoma Magistro* in Δρῶ laudata. Dubito vero, sitne ex usu τοι, siquidem illud commodiorem post pauca locum occupat, et necessarium hic non est.

97. Ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα] Si qui ταῦτα δῆτα praeoptaverint cum doctissimo viro Miscell. Observ. Vol. III. p. 142., non valde obnitar. Loquendi genus, plenius hoc loco quam plerumque, eiusdem et *Is. Casauboni* ad *Athen.* L. V, 2. sollertia exemplorum cumulo manifestius, quam pridem, habetur.

100. Ταῦτα

dati ſumus, ut tu ais, amplius iſti defugient.
81 Ariſtides concilium introgreſſus, eadem retulit, dicens ſe ex AEgina veniſſe, et ægre elapſum, latendo ſtationem hoſtium. Omnem enim claſſem Græcorum, a Xerxis claſſe circumventam; ideoque hortari ſe, ut ad defenſionem ſui illi ſeſe præpararent. Hæc loquutus Ariſtides, retro abiit. Rurſus autem inter duces altercatio orta, pleriſque eorum fidem nuncio non habentibus.
82 Quibus non credentibus advenit triremis transfuga virorum Teniorum, cui præerat Panætius Soſimenis filius, quæ omnem veritatem attulit. Cuius facti nomine Tenii in tripode, qui Delphis dedicatus eſt, inter eos qui barbarum debellarunt, ſcripti fuere. Ex hac autem navi, quæ ad Salaminem, et altera, quæ ad Artemiſium transfugit, Lemnia, expleta eſt Græcorum claſſis trecentarum et octoginta navium: duæ namque prius ad ex-
83 plendum numerum defuerant naves. Græci, ubi eis verba Teniorum fecerunt fidem, ſeſe apparaverunt tanquam dimicaturi. Et ſub diluculum, quum propugnatorum cœtum feciſſent, Themiſtocles ex omnibus quæ expedirent præcipiebat: cuius orationis ſumma erat, meliorum cum peioribus comparatio, quæcunque in hominis natura atque induſtria exiſtunt, exhortatus ut meliora eligerent. Ubi peroravit, iuſſit illos ingredi naves:

„ ὡς σὺ λέγεις". Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν [a] ὁ Ἀριςείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἥκειν, καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ ςρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαί τε συνεβούλευε, ὡς ἀλεξησομένους. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἴπας, μετεςήκεε· τῶν δὲ αὖτις ἐγίνετο λόγων [b] ἀμφισβασίη. οἱ πλεῦνες γὰρ τῶν ςρατηγῶν οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐξαγγελθέντα. Ἀπιςεόντων δὲ τυτέων, ἧκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ὅπερ δὴ ἔφερε τὴν [c] ἀληθηΐην πᾶσαν. διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα, ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κατελοῦσι. σὺν δὲ ὦν 485
ταύτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ, ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας· δύο γὰρ δὴ νηῶν τότε κατέδεε ἐς τὸν ἀριθμόν. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πιςὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. [d] ἠώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι· προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιςοκλέης, τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα κρέσσω τοῖσι ἥσσοσι ἀντιτιθέμενα. ὅσα δὲ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταςάσι ἐγγίνεται, παραινέσας δὴ τουτέων τὰ κρέσσω αἱρέεσθαι, καὶ καταπλέξας τὴν [e] ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νῆας. καὶ οὗτοι μὲν

a Undecim ſeqq. non habet *Brit.* culpa ſcribae. Vid. L. IV, 14. tum οἱ γὰρ πλ. iid. b Ἀμφισβασίη *Paſſ. Ask.* recte. antea ἀμφισβησίη. c Ἀληθείην *Ask.* d Ἠώς τε δὴ ἔφαινε *Med. Paſſ. Ask.* e Κρῆσιν *Paſſ.* et mox ἐκέλευσε.

100. Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Α.] Malunt ταῦτα ἔλεγε Θεμιςοκλέης· παρελθὼν δὲ ὁ Ἀριςείδης —. Verum conciſus ſermo Scriptoris eſt, reſpiciens illa, σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν, ὡς ἔχει· neque enim opinor, moleſtum videri, ἔλεγε — φάμενος, cui ſimillima in Muſis complura.

5. Ταῦτα εἴπας μετεςήκεε] Hic et in ſequentibus narrata planiſſime demonſtrant, nec ducem hoc bello cum Themiſtocle fuiſſe Ariſtidem, qui decem annis ante unus e decem ducibus cum Miltiade victoriam reportaverat Marathoniam; ſed neque pugnae navali prope Salamina interfuiſſe. Suum tamen forſan auctorem ſequutus *Nepos* in Ariſt. *interfuiſſe* ſcribit *pugnae navali apud Salamina, quae facta eſt priusquam poena liberaretur:* paulo ante dicitur *ſexto fere anno poſtquam erat expulſus plebiſcito in patriam reſtitutus. Demoſth.* II. c. Ariſtogit p. 496, 8. Ἀριςείδην φασὶν ὑπὸ τῶν προγόνων μεταςαθέντα (hoc e margine reciperem) ἐν Αἰγίνῃ διατρίβειν, ἕως αὐτὸν ὁ δῆμος κατεδέξατο· ſecundum *Plut.* in Ariſt. p. 323. B. decennii anno tertio ἐψηφίσαντο τοῖς μεθεςῶσι κάθοδον, μάλιςα — φοβούμενοι τὸν Ἀριςείδην· quae deinceps narrat nihil minus monſtrant, quam ante revocatum huic interfuiſſe pugnae: nam quod ad *Nepot. Lambinus* putat, idem ex *Herodoto* liquere, errat mea quidem ſententia: ad victoriam ille multum tamen attulit momenti; dum illi pugnabant e navibus, utiliter haerens in inſula Pſyttalia: *Herod.* vid. c. 95. *Demetrius* περὶ Ἑρμ. §. 248., Ὥσπερ τὶς Ἀριςείδου κατηγορῶν, ὅτι οὐκ ἀφίκετο εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἀλλὰ αὐτόκλητος, ἔφη, ὅτι ἡ μὲν Δημήτηρ ἦλθε καὶ συνεναυμάχει, Ἀριςείδης δὲ οὔ· quae, cuiuscunque ſint, ſunt certe ſophiſtae ſatis inepta, per Cererem, myſticum Iacchum intelligentis, et *Herodoto* narrata c. 65. VALCKEN.

8. Τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων] In Themiſt. *Plut.* p. 118. E. ἐφάνη Τενεδία μία τριήρης αὐτόμολος, neſcio unde. Hinc ſi ſumſit, Τηνία fuit, quae et Nob. *Palmerii* divinatio. Tripodem Delphis dedicatum, inſcriptumque eorum nominibus, qui Perſas ad Salaminem et Plataeas debellarunt, *Thucyd.* I, 132. et Auctor Or. in Neaer. p. 740. deſcribunt.

12. Ἐν τοῖσι τὸν βαρβ. κατελοῦσι] *Inter nomina earum civitatum, quarum auxilio Perſae erant victi,* (*Nepos* in Pauſan. c. 1.) Delphico tripodi nomen etiam inſculptum fuit Τηνίων. Olympiae quoque Iovis erat ſtatua a Graecis dedicata, qui apud Plataeas pro libertate pugnaverant, in cuius baſi praeter ceteros memorabantur etiam Τήνιοι. *Pauſan.* V. p. 437. hoc ſatis eſt ad *Herodoti* Τηνίους hic adfirmandos. — Quem hic memorat aureum tripoda, Delphis teſte *Thucyd.* I, c. 132., ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον· quodque nimis ſuperbe Pauſanias inſcribi curaverat Lacedaemonii ἐξεκόλαψαν· καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαςὶ τὰς πόλεις, ὅσαι ξυγκατελοῦσαι τὸν βάρβαρον ἐςήσαντο (cur non ex Codd. receptum ἔςησαν τὸ) ἀνάθημα· mutatis Lacedaemoniis τὸν τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς obiiciunt miſeri Plataeënſes apud eumdem III, c. 57. Secundum *Auctorem* Or. c. Neaer. p. 740, 153. in Amphictyonum concilio cauſa dicta Plataeënſes coëgere Lacedaemonios, ἐκκόψαντας τὰ ἐλεγεῖα, ἐπιγράψαι τὰς πόλεις, τὰς κοινωνούσας τοῦ ἔργου· in quibus ἐκκόψαντας ego quoque retinuerim: vid. Clar. *Weſſ.* ad. *Diodor.* II. p. 100. *Euſtath.* in Il. Ξ. p. 990, 17. VALCKEN.

19. Ἠώς τε δὴ διέφαινε] *Med.* et aliorum ſcriptura, cui ſimilem ex *Arch.* enotavi L. VII, 217., ex praecipua parte fallit. Ita ibi, ἠώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἳ ἐγένοντο —· placuit acceſſio τοῦ δὴ, quamquam et ea vox L. IX, 46. haud conſpicitur. Nexa his indigent verbo, fortaſſe olim ſcripta, καὶ οἱ συλλ. τῶν ἐπιβ. ποιησάμενοι ἠγορόωντο, *et hi propugnatorum convocato conſilio concionabantur.* Sic apta omnia. Alioqui καὶ οἱ — ποιησάμενος προηγόρευε, ut Themiſtocles, popularibus ſuis coactis, habita oratione dixerit iſta. Memini ab aliis excogitata alia, quae praetereo.

19. Ἠώς τε διέφαινε] Haec et vicina, perperam coniecturis tentata, nominativi ſunt ſoluti, quorum vice ſcribi potuerat: ἠοῦς τε διαφαινούσης, καὶ τούτων σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησαμένων, paucis Themiſtocles populares ſuos ad pugnam inflammavit: qualia tum probabiliter dicta ſunt dedit *AEſchyl.* in Pers. ℣. 402., ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, Ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὴ Παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῴων ἕδη, Θήκας τε προγόνων, νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών· audiebantur iſta ſecundum Tragicum, Ἐπεί γε μέντοι λευκόπωλος ἡμέρα Πᾶσαν κατέσχε γαῖαν· iuxta *Herod. prima luce;* ſimul atque ἠὼς διέφαινε· frequentius legitur ὑπέφαινε· Herodoteum eſt, ἅμα ἡμέρῃ διαφαυσκούσῃ, vid. ad III, c. 86. ἅμα ἕῳ et ἅμα τῇ ἕῳ leguntur apud *Thucydid.* p. 300, 64. 396, 11. 311, 2. haec ad manum ſi fuiſſent Clar. *Dukero* p. 299, 2., ne dubitaſſet quidem, quin C in Є mutato, πρόσω corrigi deberet in πρὸ ἕω· ut ἐξ ἕω, ſic πρὸς ἕω, recte leguntur in *Ariſtoph.* Eccles. v. 85, 312. et εἰς ἕω apud *Iſaeum* Or. VI. p. 71, 28. Huc ſpectabat *Harpocration* in Εἰς ἕω, ἀντὶ τοῦ ἀρχομένην ἡμέραν· non alium Iſaei *locum*, quo referens iſta *H. Vales.* illic ſincerum εἴσω ſollicitabat. VALCKEN.

μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἧκε ἡ ἀπ᾽ Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε. ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νῆας ἁπάσας [a] οἱ Ἕλληνες. Ἀναγομένοισι δέ σφι, αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλληνες [b] ἐπὶ πρύμνην ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελον τὰς νῆας· Ἀμεινίης δὲ Παλληνεὺς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς, νηῒ ἐμβάλλει. συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ [c] οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι [d] γενέσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἀρχήν· Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς Φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη· Φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ [e] στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων· ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε, „ Ὦ „ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούεσθε”; Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες· οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας. κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους, Ἴωνες· οὗτοι δ᾽ εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτέων, κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς, ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες, οὔ. ἔχω μέν νυν συχνῶν οὐνόματα [f] τριηράρχων καταλέξαι, τῶν νῆας Ἑλληνίδας ἑλόντων. χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν, πλὴν [g] Θεομήστορός τε τοῦ Ἀνδροδάμαντος, καὶ Φυλάκου τοῦ Ἱστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. τοῦδε εἵνεκα μέμνημαι τουτέων μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε, καταστησάντων τῶν Περσέων· Φύλακος δὲ, εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγράφη, καὶ χώρῃ [h] οἱ ἐδωρήθη πολλή. οἱ δ᾽ εὐεργέται τοῦ βασιλῆος, Ὀρο-
486 σάγγαι καλέονται Περσιστί. περὶ μέν νυν τούτους οὕτω εἶχε. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν νηῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι [i] ἐκεραΐζετο, αἱ μὲν, ὑπ᾽ Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ Αἰγινητέων. ἅτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κό-

ves: quibus ingresſis, rediit ab AEgina triremis quæ profecta ad AEacidas erat, moxque omnes naves Græci ſolverunt. In quos 84
moventes continuo barbari ſunt invecti. Ibi ceteri quidem Græci quum inhiberent remis, cesſimque irent, Aminias Pallenenſis, vir Athenienſis, evectus navi in hoſtilem incurrit: cui implicitus quum hæreret, nec abſtrahi posſet, ita ceteri venientes auxilio conferti ſunt. Hunc in modum aiunt Athenienſes extitiſſe initium pugnæ: AEginetæ vero, navem quæ ad AEacidas abierat feciſſe initium. Quanquam etiam hoc refertur, ſimulacrum mulieris fuiſſe eis oblatum: et quum apparuisſet, ita illos exhortatum, ut omnis Græcorum exercitus exaudierit: ſed prius his verbis convitiatum, O imperiti, quousque remis inhibebitis? Ceterum adverſus Athenienſes 85
inſtructi erant Phœnices: nam hi cornu tenebant, quod ad Eleuſinem occidentemque vergebat. Adverſus Lacedæmonios inſtructi erant Iones: hi autem cornu tenebant, quod ad auroram ſpectabat et Piræeum: quorum pauci admonitu Themiſtoclis de induſtria ignave agebant, plerique minime. Enimvero commemorare plurium trierarchorum nomina commemorare posſem, qui Græcas naves expugnavere: ſed neminem nominabo præter Theomeſtorem Androdamantis filium, et Phylacon Hiſtiæi filium, ambos Samios: quorum duntaxat ideo mentionem facio, quod Theomeſtor ob hanc navatam operam a Perſis tyrannus Sami ſit creatus: Phylacus inter bene de rege meritos adſcriptus ſit, et multo tractu ſoli donatus. Bene meriti autem de rege, Perſica lingua Oroſangæ vocantur. De his quidem ita res habet. Multitudo autem navium ad Salaminem 86
corrulacerabatur, partim ab Athenienſibus corrupta, partim ab AEginetis, utpote Græcis ſervato

a Deſit illi et *Ask*. *b* Citavit *Suidas* in Ἐπὶ πρύμνην, tum ὤκελλον *Pasſ*. *c* Οἱ ἄλλοι ἅμα νηῒ *Arch*., finito hiatu. *d* Τῆς ναυμ. γεν. id. et *Ask*. *e* Τῶν Ἑλλ. στρατ. iidem. *f* Τριηραρχῶν *Arch*. *g* Θεμήστ. *Pasſ*., prave. Vid. IX, 89. Mox τοῦδε δὲ cum *Abreſchio* praeferrem. *h* Non est in *Arch*. *Pasſ*. *Ask*. *i* *Euſtath*. ad Homer. p. 364, 25. illuſtrat.

30. Καὶ ὤκελον τὰς νῆας] *Vallae* Latina *cesſim irent*, rem ſi conſideres, non abſurda, non item, ſi dictionem. Puto littus verſus curſum flexiſſe; nam naves in terram inpegiſſe, quod ὀκέλλειν τὰς ναῦς *Philoſtrato* Heroic. II. p. 688. 689. male ab *Oleario* ſollicitatum, nulla ſuadet ratio. *Eurip*. Iph. Taur. v. 1379. δεινὸς γὰρ κλύδων ΩΚΕΙΛΕ ναῦν πρὸς γῆν. Non disſimile *Nicandri* Ther. v. 295. Ceterum Aminias, *AEſchyli* frater, hic Παλληνεὺς, in *Plutarcho* Themiſt. p. 119. D. Δεκελεὺς, qui *populares* in Attica civitate utique diverſi. AEſchyli fratrem fuiſſe, *Diodorus* XI, 27. non negat. Pertinet autem huc *AEſchyli* Pers. v. 410., ubi quae de Lycomede Critici, fortaſſe ex *Plutarcho* ſumta. Vid. ſupra C. 11.

30. Ἐπὶ πρύμνην ἀνεκρ.] In *Lexico Herod*. ſic probabiliter ſcripta recepit *Suidas*: Ἐπὶ πρύμνην ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελλον τὰς ναῦς] Κατὰ πρύμναν ὑπεχώρουν οὐχὶ ἐπιστραφέντες, καὶ ἐξέκλιναν τῶν πολεμίων τὰς ἐπιούσας ναῦς. Graecam locutionem, πρύμναν κρούεσθαι vel ἀνακρούεσθαι, et Latinam *inhibere remis*, illuminarunt praeſertim obſervata *I. F. Gronovii*, quibuscum illa *Bosſii* conf. et *Ti. H.* ad *Luciani* Nigrin. p. 46, 47. *Bentleii* ad *Horat*. Epod, IX, ℣. 20. hinc mutuari licebit verba Themiſtoclis ad Ionas ex *Iuſtini* II, c. 12. *at vos commisſo praelio* ite cesſim, inhibete remis, *et a bello diſcedite*; ὑποχωρεῖτε πρύμναν ἀνακρουόμενοι. Quando apud *Herod*. paulo legitur inferius; μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούεσθε; *quo usque tandem remis inhibendo retro cedetis?* priori quoque ſede ſic ſcribendum arbitror, non ἐπὶ, ſed ἔτι πρύμνην ἀνεκρούοντο· quia ἐπὶ non adhibetur apud veteres in phraſi πρύμναν ἀνακρούεσθαι. Hoc facere dicebantur eximie qui navale praelium detrectabant; ſed et remiges, cum naves esſent in portu ſtatuendae, *quo expeditius rectis proris e portu exirent*, docente *Bentleio* l. c. In *Schol*. ad *Ariſtoph*. Veſp. ℣. 397., pro ὅπως ἄνευ τροπῆς εἴη· una litera mutata ſcribendum; ὅπως ἂν εὐτρεπὴς εἴη εἰς ἔξοδον ἡ ναῦς. —— Primusne Pallenenſis Aminias νηῒ ἐνέβαλε, an alius, cadere potest in dubitationem: *AEſchyli* Perſa fatente ℣. 409., ἦρξεν ἐμβολῆς Ἑλληνικὴ Ναῦς· *Plutarcheis* in Themiſt. p. 119. D. ſatis conveniunt narrata *Diodoro* XI, c. 18. ubi in fine cap. naves Perſarum πρύμναν μὲν ἀνακρούεσθαι κατέπαυσαν, εἰς τοὔπισω δὲ πλέουσαι προτροπάδην ἔφευγον. VALCKEN.

40. Ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε] Necesſitudo nulla, ut πικρότερον aut προθυμότερον formetur. Species illa matronae prius Graecis exprobravit ſegnitiem, qua remis inhibebant: tum confidenter in hoſtes ruerent, fuit auctor. Atque hoc vult, neque latuit Cl. *Abreſchium*. Aciei Perſicae Graecaeque claſſis ordinem *Diodorus* diverſiorem dedit L. XI, 18.

42. Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους] Athenienſibus Lacedaemonios iungit *Diodor*. XI, c. 18., et hos et illos navibus opponit Phoenicum; verius iuxta *Herod*. dextrum cornu tenebant Lacedaemonii. — Ionum nomina, qui veteris Graeciae ceperint naves, reliqua prudenter reticet Noſter: Τοῦδε δὲ εἵνεκα, ait, μέμνημαι τουτέων μούνων· ſic ſyllaba ſcribendum puto repetita pro τοῦδε εἵνεκα. —— Alter eorum Phylacus Samius εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγράφη· quae propria Graecis erat hac in re locutio de Perſarum Oroſangis: illinc tranſumptam eleganter adhibet Calliclem ludens Socrates in *Platonis* Gorgia p. 506. c. a *Platone* mutuati ſunt Sophiſtae: Graecarum etiam civitatum εὐεργέται ſaepe publicitus ἀνεκηρύττοντο· vid. *Ti. Hemſt*. ad *Lucian*. p. 367. VALCKEN.

54. Εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγράφη] Congruunt de Mardochaeo prodita *Eſther*. C. VI, ubi docte *Grotius*; operoſior *B. Brisſonius* Regn. Pers. I, 138. et *Des. Heraldus* Advers. I, 9., quos *H. Relandus* ac *Burtonus* duces habuerunt.

61. Οὐ

vato ordine ac loco certantibus, barbaris et incomposite et inconsulte agentibus: ut non eventurum illis esset aliud quam evenit: quanquam eo die fuerunt atque extiterunt longe se ipsis præstantiores, quam ad Eubœam extiterant, pro se quisque adnitentes, ac Xerxem reformidantes, et quod ab rege se sin-
87 guli conspectum iri arbitrabantur. Et de aliis quidem vel barbarorum vel Græcorum singulatim, quomodo dimicaverint, non possum pro comperto referre. Circa Artemisiam vero hoc rei gestum, ex quo impensius illa regi commendata est: Posteaquam regiæ res magno tumultu misceri cœperunt, hoc interim tempore Artemisia, quum navem suam navis Attica insequeretur, nullum habens effugium, quia ante ipsam aliæ naves amicæ, sua vero proxima hostibus erat, hoc sibi putavit faciendum, quod et fecisse profuit: nam ut fugiebat Atticam navem, in navem sociam, quæ erat virorum Calyndensium, impegit, quaque rex ipse Calyndensium Damasithymus vehebatur. Cum quo etsi huic iam inde quum essent in Hellesponto, contentio intercesserat, tamen incertum utrum consulto id fecerit, an fortuito navis Calyndensium præternavigans oblata fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pariter ac demersit, prospero casu usa et duplex hinc sibi bonum est adepta: nam trierarchus Atticæ navis, eam conspicatus incurrisse in barbarorum virorum navem, existimans hanc Artemisiæ navem aut Græcam esse, aut e barbaris profugere, et a Græcis pugnare,
88 ab hac ad alias se convertit. Ita ex hoc facto contigit Artemisiæ tum ut exitium evitaret, nec interiret; tum ut e malo opere præcipue se probatam apud Xerxem redderet: siquidem fertur, quum rex spectans animadvertisset hanc navem alteri incurrisse, quendam eorum qui aderant dixisse, Cernis Artemisiam, domine, ut bene prœliatur, utque navem hostilem depressit? Et regem interrogasse nunquid vere id opus Artemisiæ esset: et illos, utpote qui plane nossent insigne navis, ita rem habere adfirmasse, ratos eam navem quæ corrupta esset, hostilem fuisse: nam præter cetera quæ mulieri, ut

κόσμῳ [a] ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὐ τεταγμένων ἔτι, οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδὲν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι οἷόνπερ ἀπέβη. καί τοι ἔσαν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωϋτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην· ἐδόκεέ [b] τε ἕκαστος ἑωϋτὸν θεήσεσθαι βασιλῆα. Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους, οὐκ ἔχω μετεξετέρους [c] εἶπαι ἀτρεκέως, ὡς ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ᾽ ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλῆϊ. [d] ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλῆος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ νηῦς ἡ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νηὸς Ἀττικῆς· καὶ ἣ οὐκ ἔχουσα διαφυγέειν, ἔμπροσθεν γὰρ αὐτῆς ἔσαν ἄλλαι [e] νῆες φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα, ἔδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ. διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς, φέρουσα ἐνέβαλε νηῒ φιλίῃ, ἀνδρῶν τε Καλυνδέων, καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλῆος [f] Δαμασιθύμου. εἰ μὲν καί τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι [g] ἔγωγε ἔχω εἶπαι, [h] οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων [k] κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς. ὡς δὲ [i] ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη, διπλᾶ ἑωϋτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο. ὅ, τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νηὸς τριήραρχος, ὡς [l] εἶδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηῒ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν [m] νῆα τῆς Ἀρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι, ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων, καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας, πρὸς ἄλλας ἐτράπετο. Τοῦτο μὲν, τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι διαφυγέειν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη ὥστε κακὸν ἐργασαμένην, ἀπὸ τουτέων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. λέγεται γὰρ, βασιλῆα θηεύμενον, μαθεῖν τὴν νῆα ἐμβαλοῦσαν, καὶ δή τινα εἶπαι τῶν παρεόντων, „ Δέσποτα, „ ὁρᾷς Ἀρτεμισίην ὡς εὖ ἀγωνίζεται, καὶ νῆα τῶν „ πολεμίων κατέδυσε"; καὶ τὸν ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον· καὶ τοὺς φάναι, [n] σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νηὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστέατο εἶναι πολεμίην. τά τε γὰρ ἄλ-

a Abest *Brit.* *b* Τοι ἕκαστ. *Pass.*, tum θεήσασθαι *Vind.* *c* Εἰπεῖν id. *Ask. Arch.*, et in seqq. *d* *Med. Arch. Pass. Ask.*, olim ἐπεί. *e* Νέες *Ask. Arch. V.* *f* Σαμασ. *Brit.*: *Steph. Byz.* in Κάλυνδα gentile urbis hinc hausit. *g* Ἔγωγε ἔχω *Arch.*, antea ἔχω γε. *h* Εἴτε et denuo *Ask.* *i* Κατατυχεῖν *Pass.* *k* Ἐνέβαλλε *Arch.* *l* Οἶδε idem. *m* Νέα τὴν *Ask. Ald.* et Edd., τῆς *Arch. Pass.*, forte et *Med.*, de quo vir Cl. nihil, vetustum tamen mutari passus. *n* *Med. Pass. V. Arch. Paris. A. Ask.*, olim σαφῶς.

61. Οὐ τεταγμένων] *Koenio* nostro scripsisse de barbaris videbatur: οὐ τεταγμένως τι οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν· de Graecis dixit, σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν. —— Suum illi Regem aut fortitudinis aut ignaviae spectatorem in litore habituri, καί τοι ἔσαν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωϋτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ· oratione more suo turbata duo dixit, primum isthoc die ἀμείνονας fuisse ἢ πρὸς Εὐβοίῃ· sed non tantum isthoc die rem multo melius gessisse, quam ad Artemisium; verum praeterea ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωϋτῶν· id est interprete Nostro ἀμείνονες τῆς φύσιος V, c. 118. *semet ipsis multo praestantiores*, *suam velut naturam superantes*. Herodotea quaedam *Portus* dedit in Ἑωϋτοῦ· alii collegerunt huius generis plura. —— Callidum Artemisiae commentum, indignante *Plutarcho*, nimis verbose narratum in seqq. adnotavit etiam *Polyaen.* VIII, c. 53, 1.

VALCKEN.

78. Φέρουσα ἐνέβαλε νηῒ φιλίῃ] Adiuvat hic incitandi ac propellendi vim participium φέρουσα, alibi eleganter redundans. Egregie, his *Herodoti* non posthabitis, *T. Hemsterhusius* ad *Luciani* D. Mort. VI. p. 349. *Diodorus* εἰς ἐμβολὴν φέρουσα, ναῦς ἐς ἐμβολὴν φερομένη de tali inpetu XX. 16. &c. Facinus autem hoc reginae addidit *Polyaen.* strategematibus L. VIII, 53, 2., aliunde, quod accessiones declarant, excerptum.

81. Οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἶπαι] Cultius hoc et verius. Sic C. 128. ἀρχὴν ἔγωγε οὐκ ἔχω εἶπαι. Eo vero cupidius id reposui, ut scabrities, ad quam vir doctus ultro offendit, detergeretur.

91. Συνήνεικε γενέσθαι] Corrigenti γενέσθαι μῆχος τοῦ διαφυγέειν —— nec schedae veteres, nec creberrime in Musis iteratum συνήνεικε γενέσθαι prosunt. Nam διαφυγέειν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι Herodoteae consuetudinis et ubertatis extra omnem esse culpam, cumulus exemplorum, unde pauca delibavit *Abreschius* Dil. *Thucyd.* L. VI, 87., manifestat.

100. Σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς &c.] Ab exemplaribus scriptis nihil deflecto. Est, cui σαφέως, ὡς τὸ —— in coniecturam incidit, non illam damnabilem, modo ab ipsa re expostularetur. Si *Polyaeno* fides VIII, 53, 3. Artemisia, uti etiamnum mari belligerantium et piratarum mos fert, signa navis, ubi ad hostes circumscribendos opus erat, variavit, οὐ μόνον τὸ τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων σημεῖον εἶχεν. Quorsum tamen ἐπίσημον, sive insigne navis, haud refero. Fuit in eius prora, ut ab aliis discerni posset. Tale Chimaeri, ἔπλει γὰρ πλοίῳ λέοντα μὲν ἔχοντι πρώραθεν ΕΠΙΣΗΜΟΝ, ἐκ δὲ πρύμνης δράκοντα ap. *Plut.* T. II. p. 247. F. Vise et *Scheffer.* Mil. Nav. L. III, 1.

487 ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεικε ἐς εὐτυχίην γενόμενα, καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς [a] Καλυνδικῆς νηὸς μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα, [b] „ Οἱ μὲν ἄνδρες „ γεγόνασί μοι γυναῖκες· αἱ δὲ γυναῖκες, ἄνδρες”. ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι. Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ, ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός· ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοί τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι δέ τινες καὶ Ἑλλήνων. ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νῆες διεφθείροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. οἱ γὰρ ὄπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ [c] πρόσθε τῇσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι, ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῇσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευγούσῃσι περιέπιπτον. Ἐγένετο δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ. τῶν τινες [d] Φοινίκων, τῶν αἱ νῆες διεφθαρέατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλῆα, διέβαλλον τοὺς Ἴωνας, ὡς δι' ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νῆες, ὡς προδόντων· συνήνεικε ὦν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς [e] διαβάλλοντας, λαβεῖν τοιόνδε μισθόν. ἔτι τουτέων ταῦτα λεγόντων, ἐνέβαλε νηῒ Ἀττικῇ [f] Σαμοθρηϊκίη νηῦς. ἥ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη [g] Αἰγιναίη νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηΐκων τὴν νῆα· ἅτε δὴ ἐόντες ἀκονтισταὶ οἱ Σαμοθρήϊκες, τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νηὸς βάλλοντες ἀπήραξαν, καὶ [h] ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἴωνας ἐρρύσατο. ὡς γὰρ εἶδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένους, ἐτράπετο

ut dictum est, prospere cesserunt, hoc quoque accessit, quod e navi Calyndensi nemo servatus est, qui existeret accusator. Unde Xerxem ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse, Viri quidem extiterunt mihi feminæ, feminæ autem, viri. Hæc aiunt dixisse
Xerxem. In eo prœlio cum alii multi et il- 89
lustres viri tam Persarum Medorumque quam aliorum sociorum occubuere, tum vero dux Ariabignes Darii filius Xerxisque frater: e Græcis pauci: quippe qui gnari natandi, ubi suæ naves corruptæ erant, nec in pugna peribant, ad Salaminem enatabant: cuius rei quia imperiti erant barbarorum plerique, in mari periere. Posteaquam autem primæ naves in fugam versæ sunt, tum vero plurimæ corrumpebantur: nam qui in posterioribus locati erant, in anteriora progredi navibus conantes, ut et ipsi aliquod opus regi exhiberent, undique in suorum
naves fugientes incidebant. Quo in tumul- 90
tu etiam hoc actum est, ut quidam Phœnices, quorum naves corruptæ fuerant, regem adeuntes, insimulaverint Iones tanquam proditores, quod propter eos naves amissæ essent: unde id contigit, non ut Ionum duces interficerentur, sed ut ii Phœnices qui illos insimulabant, talem acciperent mercedem. Etenim illis adhuc ea loquentibus, Samothracia navis impacta Atticæ, eam demersit: et in hanc AEginæa impulsa ipsam depressit. Verum Samothraces, ut qui iaculatores essent, propugnatores navis, quæ suam depresserat, iaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensa navi potiti sunt: quod factum Iones liberavit. Nam Xerxes ubi egregium facinus Ionum aspexit, conversus

a Καλυνδίης *Arch.*, quod non displicet. Sed vide I, 172. *b* Hinc *Eustath.* ad Hom. p. 211, 23. et 668, 43. *c* Πρόσθε *Pass. V. Ask. Brit. Arch.*, alii ἔμπροσθε. *d* Φοινίκων ora *Steph.*, olim Φοίνικες. *e* Διαβάλλοντας *Arch. V. Pass.*, antea διαβαλόντας, mox iidem τοιόνδε cum *Med. Ask.*, ceteri τοιοῦτον. *f* Σαμοθρηκίη *Arch. V.* et statim. tum prior κατεδυέατο. *g* *Med. Ask. Pass.*, olim Αἰγινέη. *h* Iid. et *Vind. Ald. Valla:* ἀπέβησαν male prius. Sicuti et ἀπήρραξαν, cui alteram caninam ex *Valckenarii* voluntate detraxi. Conf. *Sylburg.* ad *Dionys. Hal.* VIII. p. 494.

5. Οἱ μὲν ἄνδρες &c.] Expressit celebre dictum *Polyaenus* VIII, 53, 4. paullo aliter, melius *Suidas* in Ἀρτεμισία et *Eustathius*. Ennianum *Vos etenim iuvenes animum geritis muliebrem Illa virago viri*, hinc optime *Gronovius* derivat. Qui in proximis *Ariabignes*, Darii F., *Plut.* in Them. p. 119. D. et T. II. p. 488. F. *Ariamenes*, neque alius ac *Artobazanes* Nostri L. VII, 2. confusione mira.

5. Οἱ μὲν ἄνδρες γ. μ. γυναῖκες] Dicti vehementiam *Trogus* infregit, *Theopompum* forte sequutus; hinc *Iustin.* II, c. 12. ex *Iustino Orosius* p. 113. Quod fecisse Xerxes legitur apud *Polyaen.* VIII, c. 53, 2. vix fidem inveniet; classis enim praefectus ipsius Xerxis frater in hoc conflictu periit λαμπρῶς ἀγωνισάμενος *Diodor.* XI, c. 18. *Plut.* in Them. p. 119. D. —— Quae posui Herodotea ubi dedit *Eustath.* ad Il. H. ℣. 96., protulit ad hoc Regis dictum illustrandum ex Aiace (v. 1201.) *Sophoclea* non tantum, sed Herodotea quae quidem dari poterant, uno excepto, omnia: Sophoclea legerat et apud *Herod.* I, c. 155., γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν ὄψεαι γεγονότας· memorat de Sesostri narratum II, c. 102. de Persis IX, 20. et 106. Xerxi praeiverat Artemisia, dicere ausa coram Rege, in navali pugna tanto praestare Graecos Persis, ὅσον ἄνδρες γυναικῶν· conf. *Diogen.* Cent. IV. Pr. I. *Plato* LL. I. p. 639. B. *Cicero* pro Milon. c. 21., *quamquam paratus in imparatos Clodius, tamen mulier inciderat in viros. Livius* in illa magnifica παρεκβολῇ IX, c. 19. *cum feminis sibi bellum fuisse dixisset, quod Epiri regem Alexandrum dixisse ferunt:* praeter alios, Alexandri Molossi dictum habet *A. Gellius* N. A. XVII, c. 21., *se quidem ad Romanos ire, quasi in ἀνδρωνῖτιν, Macedonem isse ad Persas, quasi in γυναικωνῖτιν.* VALCKEN.

12. Καὶ μὴν ἐν χειρῶν νόμῳ] Memini *Diodoro* adscripta L. IV, 32. Mutavit dictionem Auctor L. II. Maccab. C. V, 14. quando *tribus*, ait, *diebus octoginta millia* διεφθάρησαν, τέσσαρες μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς· et L. III. C. I, 5. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομίαις διαφθαρῆναι· ubi *Grotius* ἐν κρεωνομίαις *frustillatim discerpi*, quod nuperrime *Houbigantio*, docto viro, displicuit vehementer; neque enim pati id Graeca posse: ipse, *quorum quadraginta praeda militum fuere.* Ego vero edoceri gestio, ἐν χειρῶν νομαῖς διαφθαρῆναι praedam esse militum posse, quidque verbis οὐχ ἧττον τῶν ἐσφαγμένων ἐπράθησαν prioris loci, et posterioris πολλοὺς δὲ καὶ δορυαλώτους συλλεφθῆναι tum faciendum? Illa demum praedam ponunt, cetera miserorum necem, *Grotii*que adeo, si quid mutandum, laudabilior opera. Ex *Alex.* Cod. ἐν χειρῶν νόμοις utrobique, aut certe νόμῳ, recipi potius erit.

21. Τῶν τινες Φοινίκων] Quibus ex pluteis et quo Codice *H. Steph.* acceperit, dicere non habeo. Herodoteum est. Πέμπει τῶν τινας δορυφόρων L. VII, 146. *Gronovium* consule L. I, 85.

21. Τῶν τινες Φοίνικες] Φοινίκων corrigendum vidit *Koenius*; praebet hoc margo *Steph.*, absque Codd. recipiendum: τῶν τινα ἑταίρων, in *Pausan.* p. 594., *locicam Sylburg.* vocat ἀναστροφήν· Nostro frequens, apud alios hic illic observata fuit: vid. *T. H.* in *Lucian.* p. 82. et *P. W.* in Diss. *Herod.* p. 137. Qui loquendi saepe figuras usurpat elegantes et rariores, amat *Eustath.* hanc etiam voculam Herodoteo sic more transponere: huius immemor *Casaub.* in *Athen.* I. p. 22. B. pro τῶν Ὁμηριδῶν τις, p. 56., *verius* iudicabat *et elegantius*, τῶν τις Ὁμηριδῶν· quod praebet *Eustath.* in Od. Θ. p. 316, 47. Sed centenis forte locis sic scribit *Eustath.* semel *Athenaeus.* VALCKEN.

31. Ἀπήραξαν] Verbum illud onerat hoc loco litera superflua; apud *Suidam* etiam Ἀπαράξειες, et Ἀπήραξεν, ἀπέκοψεν· scribendum, non litera ρ duplicata: recte scribuntur alibi apud Nostrum ἀράσσομενοι· συναράσσονται· &c. *Eustath.* ad Il. E. ℣. 81., ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν· τὸ Ἀπέξεσεν, ait, ἀντὶ τοῦ ῥᾶσα ἀπέκοψεν

ſus ad Phœnices, ut erat ſupra modum mœ-
ſtus, et omnes arguens, iuſſit eorum capi-
ta præcidi, ne, quum ipſi imbelles eſſent,
meliores criminarentur. Quoties enim ſuo-
rum quempiam aliquod opus edentem in hoc
navali prœlio cernebat, de eo homine per-
contabatur, ſedens ſub monte qui eſt e re-
gione Salaminis, nomine AEgaleo, et ſcri-
bæ trierarchum illum ab patre et urbe an-
notabant. Quinetiam cladi Phœnicum qui
aderant, additus eſt Ariaramnes vir Perſa,
91 quanquam amicus regis. Et iſti quidem in
Phœnices ſe convertebant: barbaris autem
in fugam verſis, et ad Phalerum elabenti-
bus, AEginetæ in freto ſubſiſtentes, opera
memoratu digna ediderunt: nam Athenien-
ſes quidem in tumultu naves ſimul obſiſten-
tes fugientesque expugnabant, AEginetæ
vero eas, quæ elabebantur: et quoties ali-
qua effugiebat Athenienſes, eo ipſo curſu
92 in AEginetas incidebat. Quum interim na-
ves duæ ſibi obviam venirent, una Themi-
ſtoclis inſequens aliam, altera Polycriti Crio
geniti, viri AEginetæ, dum navi Sidoniæ
impingit, illi videlicet quæ ſpeculatoriam
AEginæam ad Sciathum ceperat, qua vehe-
batur Pytheas Iſcheni filius: quem Perſæ ſe-
minecem plagis, tamen admiratione virtu-
tis ſervatum in navi habebant. Sidonia quæ
hunc circumferebat navis, una cum Perſis
eſt intercepta, ut Pytheas ita ſoſpes rediret
in AEginam. Polycritus ubi inſpexit Atticam
navem, agnito ſigno navis imperatoriæ, in-
clamans Themiſtoclem, iocatus eſt, expro-
brans AEginetis quod cum Medis ſentirent.
Hoc Polycritus in navem incurrens, in The-
93 miſtoclem iaculatus eſt. Barbari autem quorum
na-

το πρὸς τοὺς Φοίνικας, οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ
[a] πάντας αἰτιώμενος· καί σφεων ἐκέλευσε τὰς κε-
φαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι,
τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. ὅκως γάρ τινα ἴδοι Ξέρ-
ξης τῶν ἑωϋτοῦ ἔργόν τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυ-
μαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ [b] οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σα-
λαμῖνος τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν
ποιήσαντα· καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρό-
θεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. [c] πρὸς δὲ ἔτι
καὶ προσεβάλετο φίλος ἐὼν Ἀριαράμνης ἀνὴρ Πέρ-
σης παρεὼν τούτου τοῦ Φοινικηΐου πάθεος. Οἱ μὲν
δὴ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο. τῶν δὲ βαρβά-
ρων ἐς φυγὴν τραπομένων, καὶ ἐκπλεόντων πρὸς
τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται [d] ὑποστάντες ἐν τῷ πορ- 488
θμῷ, ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. οἱ μὲν γὰρ
Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεράϊζον τάς τε ἀντισταμέ-
νας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νηῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς
[e] ἐκπλωούσας· ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύ-
γοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας. Ἐν-
θαῦτα συνεκύρεον νῆες ἥ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα νῆα,
καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηῒ
ἐμβαλοῦσα Σιδωνίῃ ἥπερ εἷλε τὴν προφυλάσσουσαν
ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν Αἰγιναίην, ἐπ' ἧς ἔπλεε Πυθέης ὁ
Ἰσχένου· τὸν οἱ Πέρσαι κατακοπέντα, ἀρετῆς εἵνεκα
εἶχον ἐν τῇ νηῒ [f] ἐκπαγλεόμενοι. τὸν δὴ περιάγουσα
ἅμα τοῖσι Πέρσῃσι ἥλω νηῦς ἡ Σιδωνίη, ὥστε Πυθέην
οὕτω σωθῆναι ἐς Αἴγιναν. ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νῆα τὴν Ἀτ-
τικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω, τὸ σημήϊον ἰδὼν τῆς στρα-
τηγίδος· καὶ βώσας τὸν [g] Θεμιστοκλῆα, ἐπεκερτό-
μησε, ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. ταῦ-
τα μέν νυν νηῒ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέῤῥιψε ἐς
Θεμιστοκλῆα. Οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νῆες περιεγέ-
νοντο,

a Arch. Paris. B. Med. Vind. Paſſ. Ask., πᾶν antea. *b* Ὄρει *Arch. V.*; attigit haec Schol. *AEſchyl.* Pers. v. 466. *c* Πρὸς δ' ἔτι *Arch. V.* *d* Προστάντες Ed. Genev. CIↃIↃCXVIII. Valde inprudenter et ſine excuſatione. *e* Ἐκπλωούσας *Arch. V.*, ceteri ἐκπλεούσ. *f* Ἐκπλαγ. *Ask.* Vide VII, 181. *g* Θεμιστοκλέα *Arch. V. Ask.*, et iterum.

κοψεν εἴληπται· τοῦτο δὲ καὶ Ἀπαράσσειν λέγεται, Il. Π, ψ. 116. Optime: ſignificat eximie Ἀπαράσσειν, *decutere*. *Livii* verbo *Valer. Max.* VII, c. 4, 2. *altisſima papaverum capita baculo decusſit*; ἀπήραξε *Heſychius*: Ῥάκτρια, τὰ ῥαβδία, ἐν οἷς τοὺς καρποὺς ἀπαράσσουσιν, *bacilli, quibus fructus decutiunt*: qui eadem facilitate caput alterius, vel manum, pedesve enſe decutiebant, hi quoque dicuntur ἀπαράξαι κρᾶτα, *Soph.* Trach. v. 1032, χεῖρα, *Philoſtr.* p. 827. f. apud *Herod.* V, c. 112, ὁ Κὰρ δρεπάνῳ πλήξας ἀπαράσσει τοῦ ἵππου τοὺς πόδας· *equi pedes falce decutit*, ut ſegetes *decutiuntur*, ἀπαράσσονται. VALCKEN.

34. Καὶ πάντας αἰτιώμενος] Vetus καὶ πᾶν —— *eos omni modo accuſans* vertit et longe praefert doctisſimus *de Pauw*: nam *cunctos* ſi rex incuſarit, Ionas in idem incurrisſe periculum. Quod illi vitio non verto, conſenſionem MSS., cuiusmodi nullum inſpexerat, ignoranti. Αἰτιώμενος πάντας *omnes* Phoenices, quorum ἀρξάντων τῆς φυγῆς αἰτιωτάτους ἀπέκτεινε *Diodor.* XI, 19.

39. Κατήμ. ὑπὸ τῷ οὔρεϊ] Athenis in arce ſella fuit dedicata, δίφρον τὸν ἀργυρόποδα dixit *Demoſth.* c. Timocr. p. 466. in qua ἐκαθέζετο ὁ Ξέρξης ἐν τῷ Αἰγαλέῳ ὄρει τῆς Ἀττικῆς, θεωρῶν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν· ut ad iſta *Demoſthen.* ſcribit *Ulpian.* montis nomen ſic ibi ſcribendum monuerunt *H. Vales.* in *Harp.* p. 184. et *Io. Meurs.* in Paralip. ad lib. de Pop. Att., valde disſita confundens *AEgiliam* pagum et montem *AEgaleon*; errore detecto ſitum utriusque determinavit Clar. *A. Heringa* in Miſcell. Obs. Nov. T. IX. p. 693. vid. *I. Waſſe* in Add. *Dukeri Thucydidi* ſubiectis p. 667. Legitur apud *Suid.* Ἀγαλέον, ὄνομα ὄρους· ubi Codicum lectio Ἀγαλεὼν *Suidae* debetur; veram, Αἰγάλεων, ex *Thucyd.* p. 111, 83. grammaticus antiquior enotarat. VALCKEN.

40. Τὸ καλέεται Αἰγάλεως] Veteres in loco, unde Xerxes ſpectaverit dimicantes, disſident. *Phanodemus* ὑπὲρ τὸ Ἡράκλειον, ubi fretum artisſimum; *Aceſtodorus* in Megaridis confinio, ſuperque colles, quibus Κεράτων nomen ap. *Plut.* T. II. p. 118. E.; qui quidem disſenſus ex locorum colliumque AEgaleo vicinorum, Cl. *Waſſe* docente ad *Thucydid.* Add. p. 667. Sequuntur *Herodoti* finitionem Schol. *AEſchyli*, *Tzetz.* in *Lycophr.* p. 142., *Ulpianus* ad *Demoſth.* Timocrat. p. 466., ubi ἐν τῷ Αὐγαλέῳ, voce leviter turpata, ὄρει τῆς Ἀττικῆς. Scholiorum, in quis *Iſtri* ſuper AEgaleo monte et vicinis fragmentum, *Wasſius* oblitus non fuit, ſed ſitus huius AEgalei vir magnus ad *Strabon.* L. VIII. p. 550.

42. Πρὸς δὲ ἔτι καὶ προσεβάλετο] Aut aliquis latet error, aut Latina peccant: prava eſſe, non ambigo. Unde enim Ariamenem cladi Phoenicum victimam accesſisſe, conſit? Qua hominis culpa? An προσεβάλετο τούτου τοῦ φ. πάθεος haec indicare apta ſunt? Saltem alius verbo caſus adfuisſet. Porro οἱ μὲν δὴ —— quae continuo post, Phoenicum poſtulant poenas, nullas Ariamenis. At obſcurum et moleſtum perſeverat προσεβάλετο — τούτου τ. Φ. πάθεος, neque disſipatur *Pavii* Latinis, *ab eo increpabatur praeſens propter hanc Phoenicum poenam*, quam deprecari voluerat; nam deprecari Ariamenem voluisſe, unde nobis paret, et ubi προσβάλλεσθαι tali notione? Errorem latere arbitror, et προσελάβετο, quae elegans *Reiskii* coniectura, fingendum, ut innuatur, Ariamenem, virum Perſam, Ionum amicum, cum praeſens adesſet, calamitatem illam Phoenicum adiutasſe criminando. Placet *Abreſchii* φίλος Ἰώνων ἐὼν, adeundi Diluc. *Thucydid.* p. 112.

52. Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νῆες &c.] Nugas Interpretis de Themiſtoclis et Polycriti navali conflictu, ab *AEm. Porto* exploſas, propagari nolui. Ἐνθαῦτα συνεκύρεον — *ibi naves ſibi occurrerunt*, uti C. 87. οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων — νηῦς. Pytheam vero, ex captivitate a Polycrito vindicatum, Ἰσχενόου F. melius L. VII, 181. ſcribi ante hos ducentos annos *H. Stephanus* docuit.

63. Ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν &c.] Ecce iterum Criſpinus. Vertebat, *exprobrans AEginetis, quod cum Medis ſentirent*. Hoc de Polycrito AEginetarum ducto-

re

νοντο, φεύγοντες, ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων [a] ἄριστα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Ἀθηναῖοι· ἀνδρῶν δὲ, Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης, καὶ [b] Ἀθηναῖοι, Εὐμενής τε ὁ Ἀναγυράσιος, καὶ Ἀμεινίης Παλληνεύς· ὃς καὶ Ἀρτεμισίην [c] ἐπεδίωξε. εἰ μέν νυν ἔμαθε ὅτι ἐν ταύτῃ [d] πλώει ἡ Ἀρτεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον ἢ εἷλέ μιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἥλω. τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων [e] τριηράρχοισι παρακεκέλευστο· πρὸς δὲ, καὶ ἄεθλον ἔκειτο μύριαι δραχμαὶ, ὃς ἄν μιν ζωὴν ἕλῃ. δεινὸν [f] γάρ τοι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. αὕτη μὲν δὴ, ὡς πρότερον εἴρηται διέφυγε. ἔσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν αἱ νῆες περιεγεγόνεσαν ἐν τῷ Φαλήρῳ. [g] Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορίνθιον στρατηγὸν λέγουσι Ἀθηναῖοι, αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ὡς συνέμισγον αἱ νῆες, ἐκπλαγέντα τε καὶ ὑπερ-

naves supererant, fuga se proripuerunt in Phalerum pedestres ad copias. In hac pugna navali e Græcis optime audierunt AEginetæ, secundo loco Athenienses: e viris, Polycritus AEgineta; Athenienses que, Eumenes Anagyrasius, et Aminias Pallenensis, qui et Artemisiam est insequutus, non prius desiturus quam aut illam cepisset, aut ipse captus esset, si Artemisiam ea navi vehi animadvertisset: quippe trierarchis Atheniensium præceptum erat, ut eam caperent, propositumque præmium decem millium drachmarum ei, qui vivam cepisset. Indigne enim ferebant mulierem adversus Athenas militare. At illa, ut antea dictum est, aufugit. Fuerunt et alii, quorum naves incolumes in Phalerum evaserunt. Adimantum 94
autem Corinthium ducem Athenienses ferunt statim inter initia concursus navium ex-

a Citat Schol. *Pind.* Isthmion. V. fin. et *Plut. Them.* p. 120. D. *b* Ἀθηναῖοι *Arch. Vind. Pass. Valla:* singulare in ceteris: mox Ἀργυράσιος *Arch.* *c* Ἐπεδίωξε id. *V. Pass. Ask. Steph.* margo, alii ἀπεδίωξε. *d* Πλέοι *Pass. Arch. V. Ask.*, qui ἡ non agnoscunt. *e* Τριηράρχῃσι *Arch. V.*, nec illud male; et παρεκεκ. *f* Γάρ τι *Arch. V.* *g* Tangit haec *Dio Chrys.* in Corinth. p. 458. D. et *Plut.* Malign. p. 870. B.

re credemus? Sensit inconmodum vir doctus sed auxit scribendo, ἐς ἐπήκοον τῶν Αἰγινητέων τὸν ——, quasi Polycritus Themistocli audientibus AEginetis studium Medicarum partium exprobrasset, cuius, si Sicinnum ad Persam missum cogitasse velis, notitiam non habuit, uni Aristidi patefactam; neque fraus illa bellica probrum fuit. Nisi egregie fallor, Polycritus Themistoclem dicto momordit, quod superioribus annis omnes AEginetae et in his Crius, ipsius pater, sinistra Atheniensium criminatione studii erga Medos fuerant arcessiti. Si dubitas, redi ad L. VI, 49. In hunc ergo AEginetarum μηδισμὸν ipso in conflictus fervore ὀνειδίζει, seu non sine probro invehitur et obiicit Atheniensium imperatori, quippe, quod res ostendebat, fictissimum, Polycritus. Mox νηῒ ἐμβαλὼν Sidoniae, de qua paullo superius.

67. Ἤκουσαν Ἑ. ἄριστα Αἰγινῆται] Honoris amplissimi velut ab *Herodoto* AEginetis attributi, ter meminit ineditus in *Aristiden Scholiasta:* in Panathen. T. I. p. 183., Ἀνταγωνιστὰς, inquit, φησὶ τοὺς τὴν ὁμοίαν ἐσχηκότας τέχνην λέγοι δ' ἂν Αἰγινήτας· αὐτοὶ γὰρ μετ' αὐτοὺς ᾔδεσαν τὰ ναυτικά· ὁ γοῦν Ἡρόδοτος ἐν τοῖς Περσικοῖς καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτοῖς δίδωσι. Quando scribit Sophista doctissimus p. 239., οἱ Ἕλληνες — τὰ ἀριστεῖα τῶν ναυμαχιῶν ἀπέδοσαν τῇ πόλει. *Schol.* τὰ ἀριστεῖα primum intelligit de spoliis eximiis, sella Xerxis et acinace Mardonii, τινὲς δὲ, ait, λέγουσιν ὅτι νῦν πρὸς χάριν τῶν Ἀθηναίων λέγει, ὁ γὰρ Ἡρόδοτος λέγει τῆς ναυμαχίας ἐπεν. (ἀπενέγκασθαι) δόξαν τοὺς Αἰγινήτας· hos ubi vocat *Aristides* p. 268., τὰ ναυτικὰ πρώτους, καὶ ὁ Ἡρόδοτος, inquit *Schol.* αὐτοῖς δίδωσι τὰ πρωτεῖα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ὡς ναυτικοῖς· ἔπαινος οὖν Ἀθηναίων ἐστὶ, ὅτι τοὺς ναυτικοὺς ἐνίκησαν. Ut ex opere inedito, nec a quopiam absque alterius Codicis adiumento facile edendo, paulo plura descripsi lectu digna, qualia Codex iste Clar. *Burmanni* multa continet ad historiam Graecam illustrandam eximia. *Plutarchus* etiam in Them. cuius meminit Clar. *I. Perizon.* ad *AElian.* V. H. XII, c. 10., eamdem in rem citat *Herodotum*, quem in lib. de *Herod.* Malign. p. 871. D. aegerrime fert abuti persona Dei Delphici; hic enim AEginetas ἀπαίτεε τὰ ἀριστήϊα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης, teste *Herod.* infra c. 122. ubi cap. seq. 123. Graecorum Principes Corinthum ablegat illic iudicaturos, quis unus prae ceteris hoc praelio fuisset excellentissimus: in hoc concilio, publico ducum iudicio AEginetas velut isthoc praelio praestantissimos fuisse declaratos, quod nusquam tradit *Herodotus*, testatur *Diodor. Sicul.* XI, c. 27. κρίσεως προτεθείσης περὶ τῶν ἀριστείων, χάριτι κατισχύσαντες (Lacedaemonii) ἐποίησαν κριθῆναι, πόλιν μὲν ἀριστεῦσαι τὴν Αἰγινητῶν, ἄνδρα δὲ Ἀμεινίαν Ἀθηναῖον· de invidia, qua erga Athenienses affecti fuerint οἱ κύριοι τῆς ψήφου, clarius etiam loquitur c. 55. Istam Graeciae Principum invidiam verisimillimam posterorum forte memoriae subtrahere studuit *Herod.* qui hic ex vulgi iudicio primas inter privatos propugnatores defert AEginetae Polycrito, et Atheniensibus Eumeni atque Aminiae; e quibus Aminiam hoc honore plures dignantur: vid. *Perizon.* in *AEliani* V. H. V, c. 19. VALCKEN.

69. Ἀθηναῖοι] Melius ita: ambo erant Athenienses. *Diodorus* XI, 27. solum Aminiam *AEschyli* fratrem, habet, rectius *AElian.* Var. V, 19. cum nota *Perizonii.* Amplexus in proximis sum ἐπεδίωξε, rei congruentius. Sic C. 108. et III. ἐπεί τέ σφι ἀπέδοξε μήτ' ΕΠΙΔΙΩΚΕΙΝ ἔτι προσωτέρω &c.

79. Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορίνθιον &c.] *Herodotum* spe praemii, quod sibi spoponderat Corinthi, deiectum haec, mutatis prioribus, scripsisse, *Dionis Chrysost.* accusatio est. *Plutarchus* omnia Scriptoris malignitati contribuit, de praemio non inpetrato, si bene memini, tacens. Profecto in Corinthiorum et Adimanti praeconio nimis parcae Musae sunt, qua de caussa non divino. Haec tamen ex Atheniensium narrationibus, quibus, mentiri si in animum induxisset, totius Graeciae haud opposuisset consensum.

79. Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορ.] De Corinthiis et Adimanto hic tantum narrat, quid Athenienses dixerint; atque huic rumori testimonium opponit universae Graeciae; sed hoc ille testimonium velut in transcursu tribus verbis commemorat; famam Athenis sparsam eleganter enarrat atque explicate. Saepius etiam alibi talia scribit de Corinthiis, quae Atheniensibus multo quam illis lectu videri debuerint iucundiora. Huc adde *Dionis Chrys.* qui *Herodotum* admirabatur, testimonium in Corinth. p. 456. C. Corinthum Nostrum venisse narrantis, et pro laude Corinthiis iure contribuenda voluisse μισθὸν ἄρνυσθαι· mercede negata, μετεσκεύασεν, inquit, ἐκεῖνα, ἃ πάντες ἐπιστάμεθα τὰ περὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὸν Ἀδείμαντον· *Dionis* locum adhibuerunt Clar. *Wess.* etiam in Diss. *Herod.* p. 128. et *Reiskius* Animadv. II. p. 527. Haec tandem exigantur *Plutarchi* II. p. 862. D. ὅτι μέντοι δέκα τάλαντα δωρεὰν ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν, Ἀνύτου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ Δίϋλλος εἴρηκεν. Haec si vera sunt, neque gratiae nec simultatis Historicus noster effugiet suspicionem: nota est, quam *primam esse historiae legem* scribit Cicero de Orat. II, c. 15. Atheniensium rumori, sive ipsius potius *Herodoti* malevolentiae, *Plut.* T. II. p. 870. D. E. F. 871. A. B. opponit *Thucydidae* silentium; donarium Delphicum; votum mulierum Corinthiarum; epigrammata *Simonidis* aliorumque, quae omnem tollere videntur dubitationem, quaeque *Herodoto* non ignota persuadere debuerant, rumorem, quem ab hostibus Corinthiorum Atheniensibus acceperat, involvendum silentio, non posterorum esse memoriae tradendum. De quatuor epigrammatis, quae praebet *Plutarch.* duo leguntur etiam in *Anthol. ined.*; duo habet *Dion Chrys.* p. 459: velut *Simonidis*, ex quo Νῦν δὲ μετ' Αἴαντος viri docti restituendum monuerunt apud *Plutarch.*, pro Νῦν δὲ ἀνάματος. Illa *Dionis* non esset deterior lectio, Plutarcheam certe propior: Ὦ ξεῖν' εὔυδρόν ποτ' ἐναίομεν ἄστυ Κορίνθου· Νῦν δ' ἄμμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς. In Doriensium reliquiis τὸ ἡμᾶς scribitur ἄμμε, vel ἄμε· τὸ γῆρας ἄμμε μαραῖνον ταριχεύει, *Sophronis* est in *Schol.* ad *AEsch.* Choeph. ℣. 294. In *Ocelli* Doricis ap. *Stobaeum* in Ecl. p. 45, 25. ποθ' ἄμε scribendum: πρὸς ἡμᾶς est in edito libello: ποθ' ἄμμε apud *Diog. Laërt.* I, 113. ποθ' ἄμε in *Arist.* Lys. ℣. 95. VALCKEN.

81. Ἐκπλαγέντα καὶ ὑ.] Non aliter legisse *Plutarchus*

expavefactum atque perterritum sublatis ve-
lis fugæ se dedisse: Corinthiosque, inspe-
cta fuga navis imperatoriæ, itidem abiisse:
et quum fugiendo venissent in ora Salami-
nia ad templum Minervæ Sciradis, occur-
risse eis celocem divino missu: quam quis-
nam misisset non apparuisse, et nihil de co-
piarum statu scientibus Corinthiis appropin-
quavisse: eos ob id coniectasse rem divi-
nam esse: ut enim illi qui in celoce erant,
propiores fuerunt, ita loquutos fuisse, Adi-
mante, tu quidem conversis in fugam na-
vibus abscedere vis Græcorum proditor: at
illi quantum votis conceperunt, victores ho-
stium evadunt. Et quum his verbis fidem
non haberet Adimantus, hæc iterum dixis-
se, ipsos posse pro obsidibus ductos mor-
tem obire, nisi comperirentur Græci victores.
Ita conversa navi Adimantum cum ceteris
ad classem suorum, re iam ab aliis navata,
venisse. Hic de illis apud Athenienses ru-
mor extitit: quod ipsi Corinthii non faten-
tur, seque inter primos in pugna extitisse
affirmant, quibus etiam testimonium dicit
95 reliqua Græcia. Aristides autem Lysimachi
filius, vir Atheniensis, cuius paulo ante ut
viri optimi mentionem feci, per eum tu-
multum qui circa Salaminem fiebat, hoc
rei gessit: Permultis armatorum, qui per li-
tus Salaminis locati erant, genere Athenien-
ses, sumptis et in Psyttaleam insulam du-
ctis exscendit, qui omnes Persas qui in ea
96 insula erant interemerunt. Defuncti navali
pugna Græci, deductis in Salaminem nau-
fragiis, quæ illic etiamnum supererant, pa-
rati erant ad aliam navalem dimicationem,
quod expectarent, regem iis, quæ sibi reli-
quæ erant, navibus adhuc usurum. Porro
naufragiorum pleraque ventus zephyrus sus-
cipiens portavit in oram Atticæ, nomine
Coliadem; ut impletum sit tum aliud omne
ora-

ὑπερδείσαντα, τὰ ἱςία ἀειράμενον, οἴχεσθαι φεύ-
γοντα. ἰδόντας δὲ τοὺς Κορινθίους τὴν ςρατηγίδα
φεύγουσαν, ὡσαύτως οἴχεσθαι. ὡς δὲ ἄρα φεύγον-
τας γίνεσθαι τῆς Σαλαμινίης κατὰ [a] τὸ ἱρὸν Ἀθη-
ναίης [b] Σκιράδος, περιπίπτειν σφι κέλητα θείῃ πομ-
πῇ· τὸν οὔτε πέμψαντα φανῆναι οὐδένα, οὔτέ τι τῶν
ἀπὸ τῆς ςρατιῆς εἰδόσι προσφέρεσθαι [c] τοῖσι Κοριν-
θίοισι. τῇδε δὲ συμβάλλονται εἶναι θεῖον τὸ πρῆ-
γμα· ὡς γὰρ ἀγχοῦ γενέσθαι τῶν νηῶν τοὺς ἀπὸ τοῦ
κέλητος, λέγειν τάδε, „ Ἀδείμαντε, σὺ μὲν [d] ἀπο- 489
„ ςρέψας τὰς νέας ἐς φυγὴν ὥρμησαι καταπροδοὺς
„ τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον [e] αὐτοὶ
„ ἠρῶντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν". ταῦτα λεγόν-
των, ἀπιςέειν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὖτις τάδε λέ-
γειν· ὡς αὐτοὶ οἷοί τε εἶεν ἀγόμενοι ὅμηροι ἀποθνήσκειν,
ἢν μὴ νικῶντες φαίνωνται οἱ Ἕλληνες. οὕτω δὴ [f] ἀπο-
ςρέψαντα τὴν νῆα, αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπ'
ἐξεργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ ςρατόπεδον. τούτους μὲν
τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων. οὐ μέντοι αὐτοί
γε Κορίνθιοι ὁμολογέουσι, ἀλλ' ἐν πρώτοισι σφέας αὐ-
τοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι. μαρτυρεῖ δέ
σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς. Ἀριςείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου,
ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ [g] ὀλίγῳ τι πρότερον τουτέων
[h] ἐμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίςου, οὗτος ἐν τῷ θορύβῳ τού-
τῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε· παρα-
λαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, [i] οἳ παρατετάχατο
παρὰ τὴν ακτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες
Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων,
οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ κατεφόνευσαν
πάντας. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, [k] κατειρύ-
σαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγίων ὅσα
ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἑτοῖμοι ἔσαν ἐς ἄλλην ναυ-
μαχίην· ἐλπίζοντες τῇσι περιεούσῃσι νηυσὶ ἔτι χρήσε-
σθαι βασιλῆα. τῶν δὲ ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν [l] ὁ
ἄνεμος ζέφυρος, ἔφερε τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τὴν ἠιόνα τὴν
καλεομένην Κωλιάδα· ὥςε ἀποπλῆσαι τὸν χρησμὸν,
τόν

a Abest *Arch. Pass. Brit.* *b* Σκιῤῥάδος *Arch.* *c* Non legunt ista duo *Arch. V.* et *Valla.* *d* *Plut.* haec, verba conpendifaciens, negligit Malign. p. 870. *e* Αὖ *Arch.* *f* *Med. Pass. Ask. Arch. Paris. B.*, in aliis ἀποςρέψαντες. Mox ἐπεξειργασμένοισι *Ald.* Edd. et fortasse *Plutarch.*, ἐπ' ἐξεργασμ. *Pass. Arch. Vind.* *g* 'Ολίγον, ut saepe. Vid. VII, 113. *h* 'Επεμνήσθην *Ask. Arch. Vind. Steph.* ora, quomodo supra. *i* *Med. Pass. Ask. Arch. V. Brit.*, olim οἱ πολλοὶ παρατετ. *k* Iidem omnes. ante κατεῤῥυσ. *l* 'Ο ante ἄνεμος deest *Arch.* et abesse potest.

chus videtur, sed interpretis malevoli perfunctus officio. —— Quae praetoriam accessit triremem, θείῃ πομπῇ, *divinitus missa*, remulis mota celox irridetur illa philosopho velut οὐρανοπετὴς, qui acerbe, τί γὰρ, ait ἔδει τίθεσθαι (forte legendum τητᾶσθαι *privari:*) μηχανῆς τραγικῆς, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπερπαίοντα τοὺς τραγῳδοὺς ἀλαζονείᾳ· illum talia dedecent, qui alium argueret malignitatis. VALCKEN.

86. Σκιράδος] Minervae, cui similis Athenis titulus, id fanum in extima erat Salamine, περὶ τὰ λήγοντα τῆς Σαλαμῖνος in *Plutarcho*, cui celox ista eleganter, sed criminose, οὐρανοπετὴς, *coelo lapsa.* Ego vero εἰδόσι προσφέρεσθαι satis ad sententiam habeo, et addita pro librarii, schedis indicantibus, scholio.

97. Οὕτω δὴ ἀποςρέψαντα] Vere ex schedis *Gronovius*, distracto itidem, quamquam ex coniectura ἐπ' ἐξειργασμένοισι. Nunc quod legitur, Ionum et Herodoteum est. Vid. L. IV, 165.

6. Παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων] *Plutarch.* Aristid. p. 323. F. τοὺς προθυμοτάτους καὶ μαχιμωτάτους τῶν πολιτῶν, ubi ex correctione *Bryani* speciosa τῶν ὁπλιτῶν, sed non necessaria: quos enim in insulam duxit Aristides, Athenienses et cives erant. Persarum in Psyttalea calamitatem tragice *AEschylus* Pers. v. 457. coloravit. Constat autem hinc, *interfuisse* Aristidem *pugnae navali apud Salaminem, quae facta est prius, quam poena liberaretur*, in *Corn. Nepotis* Aristid. C. 2., adfuisse tamen αὐτόκλητον, *sponte sua*, nullo civitatis aut populi scito; unde nescio cui, ansa criminandi, ὅτι οὐκ ἀφίκετο εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, et verbis quidem inficetis propterea que a *Demetrio Phalereo*, ut prave adpellatur, notatis περὶ Ἑρμην. C. 248.

9. Ἐς τὴν Ψυττάλειαν] In hanc insulam, inter terram continentem et Salamina interiectam, de qua vid. *Steph. Byz.* ante pugnam πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· sic supra scripsisse videtur c. 76. ut saepius illic etiam verbo syllaba sequens perperam adhaeserit. Persas in insula Psyttalia contrucidatos multis lamentatur *AEsch.* Persa ℣. 447 — 464., παίουσι, κρεωκοποῦσι δυςήνων μέλη, Ἕως ἁπάντων ἐξαπέφθειραν βίον· quos de nobilissimis Persarum hic vivos cepit Aristides, ad Themistoclem misisse dicitur *Plutarcho* in Aristid. p. 323. F. ex inhumano autem vatis Euphrantidis suasu Themistocles immolasse ὠμηςῇ Διονύσῳ, *Baccho crudas carnes voranti:* ὁ τὰ δέρματα ἐσθίων, vel ἔδων, est Δερμηςής. Cuius alias nomen forsan ignorassemus, parvam insulam haec una Persarum clades nobilitavit: vid. *Pausan.* IV. p. 373. de illa *Steph.* hic egisset *Bergler.* ut liquet ex notis in *Alciphr.* p. 233. *Schol. ined.* in *Aristid.* Panathen. p. 345. Τὴν πρὸ τῆς Σαλ. νῆσον] τὴν Ψυττάλειαν λέγει· ἐκεῖ γὰρ τινὲς τῶν Περσῶν ἀπέβησαν, ἵνα, ὅσοι τῶν Ἑλλήνων τὴν ναυμαχίαν ἐκφεύγουσι, περιτυγχάνοντες αὐτοῖς διαφθείρωνται. Ἐνταῦθα οὖν Ἀριςείδης ὁ Λυσιμάχου συςρατηγὸς Θεμιςοκλέους μετὰ τὴν νίκην τῆς ναυμαχίας ἀποβὰς μετὰ τῶν γερόντων τῶν Ἀθηναίων ἀνεῖλε τὸ Περσικόν· ut cetera taceam, Themistocli non fuit Aristides συςρατηγός. VALCKEN.

17. Ὥςε ἀποπλῆσαι τὸν χρησμὸν] Ex suspicione eruditi viri ἀποπλησθῆναι, quomodo πληροῦσθαι apud Sacros N. Test. Scriptores. At Noster ad τῶν ναυηγίων τὰ πολλὰ aptavit, quae ad Coliadem delata fidem oraculis

τόν τε ἄλλον πάντα τὸν περὶ τῆς ναυμαχίης ταύτης εἰρημένον Βάκιδι καὶ Μουσαίῳ, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὰ ναυήγια τὰ ταύτῃ ἐξενειχθέντα τὸ εἰρημένον πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τουτέων ἐν χρησμῷ, Λυσιστράτῳ Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ χρησμολόγῳ, τὸ ἐλελήθεε πάντας τοὺς Ἕλληνας,

[a] Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι Φρίξουσι.

τοῦτο δὲ ἔμελλε [b] ἀπελάσαντος βασιλῆος ἔσεσθαι. Ξέρξης δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γεγονὸς πάθος, δείσας μή τις τῶν Ἰώνων ὑποθῆται τοῖσι Ἕλλησι ἢ αὐτοὶ νοήσωσι [c] πλώειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντες τὰς γεφύρας, καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀπολέσθαι [d] κινδυνεύσῃ, δρησμὸν ἐβούλευε. θέλων δὲ μὴ [e] ἐπίδηλος εἶναι μήτε τοῖσι Ἕλλησι μήτε τοῖσι ἑωϋτοῦ, ἐς τὴν Σαλαμῖνα χῶμα ἐπειρᾶτο διαχοῦν· γαυλούς τε Φοινικηΐους συνέδεε, ἵνα ἀντί τε σχεδίης ἔωσι καὶ τείχεος· ἀρτέετό τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμαχίην ἄλλην ποιησόμενος. ὁρέοντες δέ μιν πάντες οἱ ἄλλοι ταῦτα πρήσσοντα, εὖ [f] ἠπιστέατο ὡς ἐκ παντὸς νόου [g] παρ-
490 εσκεύασται μένων πολεμήσειν· Μαρδόνιον δ' οὐδὲν τουτέων ἐλάνθανε, ὡς μάλιστα ἔμπειρον ἐόντα τῆς ἐκείνου διανοίης. ταῦτά [h] τε ἅμα Ξέρξης ἐποίεε, καὶ ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι συμφορήν. Τουτέων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐστι οὐδὲν ὅ, τι θᾶσσον παραγίνεται θνητὸν ἐόν· οὕτω τοῖσι Πέρσῃσι ἐξεύρηται τοῦτο. λέγουσι γὰρ ὡς ὅσων ἂν ἡμερέων ἡ πᾶσα ὁδὸς, τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεστᾶσι κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάστην, [i] ἵπποι τε καὶ ἀνὴρ τεταγμένος· τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ [k] ἔργει μὴ οὐ κατανύσαι τὸν προκείμενον ἑωϋτῷ δρόμον τὴν ταχίστην. ὁ μὲν δὴ πρῶτος δραμὼν παραδιδοῖ τὰ ἐντεταλμένα τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ δεύτερος τῷ τρίτῳ· τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἤδη κατ' ἄλλον διεξέρχεται παραδιδόμενα, κατάπερ Ἕλλησι ἡ [l] λαμπαδηφορίη, τὴν τῷ Ἡφαίστῳ ἐπιτελέουσι. τοῦτο τὸ δράμημα

τῶν

oraculum de hac pugna navali editum a Bacide et Musæo, tum vero id quod fuit de naufragiis illuc evectis ante haec multis annis prædictum in oraculo Lysistrato Atheniensi, viro sortilego, quod omnes Græcos latuerat,

Coliades multo trepidabunt remige matres.

Hoc autem futurum erat avecto rege. 97 Cognita sua clade Xerxes, veritus nequis Ionum Græcis suggereret, aut sponte ipsi cogitarent navigare in Hellespontum ad solvendos pontes, unde ipse in Europa deprehensus salute periclitaretur, de fugiendo consultabat: nolens tamen neque a Græcis neque a suis detegi, aggerem in Salaminem tentabat educere; navesque Phœnicum onerarias, ut pro ponte ac muro essent, connectebat: et se, tanquam aliam pugnam navalem facturus, ad bellum instruebat. Quæ agentem videntes ceteri, pro certo habebant eum manendi animo atque bellandi illa apparare: sed nihil eorum Mardonium latebat, ut maxime gnarum ingenii illius. Xerxes et hæc faciebat, et in Persidem misit, qui præsentem cladem nunciaret. 98 His nunciis nihil est in rebus humanis, quod pernicius transcurrit, idque hunc in modum est a Persis excogitatum: Quot dierum est tota via, totidem equos ac viros ferunt distare ad diei uniuscuiusque iter, equi nempe et vir destinatus; quos neque vis nivium, neque imber, neque æstus, neque nox arcet, quin propositum sibi cursum celerrime conficiant. Quorum primus currendo mandata tradit secundo, secundus item tertio: et ita deinceps illa tradita in alium atque alium pertranseunt, quemadmodum apud Græcos lampadis gestatio, quam Vulcano peragunt. Hanc equorum

a Habet *Strabo* IX. p. 611. et *Eustath.* ad Hom. p. 284, 24. *b* *Med. Pass. Ask.*, ceteri ἐπελάσ. *c* Πλέειν *Arch. V. Pass. Ask.* *d* *Med. Pass. Ask.*, et ex coniectura *Pavius*, κινδυνεύσει *Arch.*; prius κινδυνεῦσαι. Mox ἐβούλευε *Ask. Pass. Med.*, in aliis ἐβούλευσε. *e* Ἐπίδημος *Arch.* *f* Ἐπιστέατο non male *Arch.* *g* Id. *V. Med. Pass. Ask.*, antea παρεσκεύαστο ex *Ald.* &c. *h* Non agnoscit *Arch.* *i* Id. *Med. Pass. Ask. Brit.*, alii ἑκάστην τεταγμένοι tantum. *k* Ἔργει *Arch. Pass. Ald.*, εἴργει *Vind.*, alii ἐέργει, uti *Homer.* Iliad. B, 617. Statim αὐτῷ cum *Arch. Pass.* vice ἑωϋτῷ. *l* Λαμπιδοφ. *Arch.*

culis conciliarint. Ex *Vallae* sententia Lysistratus Atheniensis Bacide et Musaeo prior erit, mala, uti opinor. Πρότερον τουτέων non est *ante hos*, sed *ante eas res*, quae describuntur. Vid. L. VI, 46. et alibi. Ultima oraculi ἐρετμοῖσι Φρίξουσι iucunda Cl. *Kuhnius* et leni medicina reparavit ad *Pausan.* I, 2. ἐρετμοῖσι ΦΡΥΞΟΥΣΙ· tantam videlicet remorum, ad Coliadem eiectorum, futuram abundantiam, ut illis inter torrendum mulieres uti possent. Quam quidem opem Codd., *Strabo*, *Eustathius*que recusant, non infitiaturi, modo liceret, Φρύγειν ἐρετμοῖς matronis adprime convenire, Φρίττειν ἐρετμοῖς, etsi meticulosum hoc genus, quidpiam arcessiti atque incommodi possidere. Haec pro *Kuhnio*, vineta mea caedens.

24. Κωλιάδες δὲ γυν.] Ἐρετμοῖσι Φρίξουσι, *remis horrebunt mulieres Coliades*; an *Horret capillis ut marinus asperis Echinus aut Laurens aper?* non opinor. Lenissima mihi quoque placet *Kuhnii* correctio legentis Φρύξουσι, quae, *Berglero* probata, *Reiskio* quoque venit in mentem, aliisque: remis sic usurae secundum *Kuhnium* mulieres dicuntur ut Φρυγέτροις, *frictoriis*: Φρύγειν Latinum est *frigere*, de quo *N. Heins.* egit ad *Ovid.* Medic. Faciei ℣. 70. VALCKEN.

32. Χῶμα ἐπειρᾶτο διαχοῦν] Fretum, ubi rex aggerem moliebatur, artum maxime erat, ὅσον διστάδιον, *duorum circiter stadiorum*, in *Strabon.* L. IX. p. 605. A., arbitrato, id consilii regem animo ante navale praelium agitasse, quae et *Ctesiae* Pers. C. 26. opinio.

42. Θνητὸν ἐόν.] Siccine vero nunciis his Persicis nihil mortale celerius? an ne columbae quidem velociores essent censendae, quibus et olim ad domesticos deportandas litteras alligabant; qua de re *Casaub.* egit in *Athen.* IX, c. 11. Levissima mutatione pro θνητὸν libenter corrigerem ἀνήϊον, sive ἀνθρωπήϊον ἐόν. unius ponam, aliis omissa, de iisdem loquentis *Xenophontis* verba K. Π. VIII. p. 137, 35. ὅτι γε τῶν ἀνθρωπίνων πεζῇ πορειῶν αὕτη ταχίστη τοῦτο εὔδηλον· aliorum de his loca dederunt *Brisson.* de R. P. p. 190. et *Stanlei.* ad *AEschyli* Pers. ℣. 247. *Herodotus* saepius ἀνθρωπήϊον scripsit, quam ἀνθρώπινον. — Cum his Persicis cursores in ludis Atticis, facem ardentem, sive lampada, sibi invicem tradentes, comparat *Herod.* cuius verba dedit *Io. Meurs.* in Gr. Fer. v. Λαμπάς. VALCKEN.

45. Ἵπποι τε καὶ ἀνὴρ τεταγμένος] Laudibus *Gronov.* fero, amplioribus ornaturus, modo *Brissonio* et *Stanleio* comiorem sese praestitisset. Neuter schedas *Herodoti* manu exaratas versaverat, et vituperabuntur ob vocum, in MSS. latitantium, ignorantiam? Voces bene redierunt, clariusque cursum hunc, cuius Cyrus auctor et inventor, exponunt. Videndus *Brisson.* R. Pers. L. I, 238. et *M. Paullus Venetus* L. II. Region. Orient. C. 23., non dissimilem vehicularem apud Tartaros cursum enarrans. Unde vero *Cleomedes* Sphaer. L. II. p. 169. *Ed. Antw.* mutuatus fuerit, Xerxem διαστῆσαι ἀνθρώπους ἀπὸ Σούσων μέχρις Ἀθηνῶν, qui clamore, quid ageretur, significarent, et sic διὰ δύο νυχθημέρων ex Graecia ad interiorem Persidem nuncios perlatos, dicere non valeo. Sequens τοὺς οὔτε —— haud moveo: in distributione, ut dicere amant, numeri solens saepe mutatio.

52. Τὴν τῷ Ἡφαίστῳ ἐπιτελέουσι] *Themistium* adumbrasse,

rum cursitationem Persæ angareïon appel-
99 lant. Primus igitur nuncius Susa perveniens, Xerxem Athenis potitum esse, tanta Persas qui relicti erant voluptate affecit, ut omnes vias myrto consternerent, et odores incenderent, et ipsi in sacrificiis ac gaudiis versarentur: secundus autem nuncius illis superveniens ita eos confudit, ut universi vestes dilaniarent, vociferationeque et eiulatu irrequieto uterentur, culpam in Mardonium refundentes. Non tamen adeo de navibus dolentes ista Persæ faciebant, quam de ipso Xerxe solliciti: eaque apud Persas duraverunt toto medio tempore, donec Xer-
100 xes ipse illos redeundo sedavit. At Mardonius quum videret Xerxem magnam e pugna navali calamitatem sibi illatam ducere, suspicans agitare eum fugam ex Athenis, de se ipso curam agebat, tanquam pœnas daturus, qui regi persuasisset inferre Græciæ bellum: putabatque sibi conducibilius esse, iterum prælio periclitari aut subigere Græciam, aut magna opera aggressum laudabiliter vita defungi; tamen opinio eius de subigenda Græcia prævalebat. Hæc quum secum agitasset, regem hac oratione est alloquutus, Domine, noli mœrorem capere, aut gravem maculam ex hac re sic gesta tibi illatam crede: non enim certamen, quo omnia nostra constant, in lignis est, sed in viris et equis. Itaque nemo tibi aut horum qui sibi videntur iam omne confecisse, egressus e navibus conabitur obviam se ferre, aut ex hac continente, et qui se nobis obvios tulere, pœnas dedere. Quod si tibi videtur faciendum, Peloponnesum continuo tentemus; si videtur supersedendum, supersedeamus licet: nec animo consterneris: neque enim ulla possunt ratione subterfugere Græci, quo minus rationem dent eorum, quæ et nunc et antea perpetrarunt, tuique sint servi. Et hoc quidem præcipue tibi agendum puta. Quod si tibi constitutum est, ut ipse cum exercitu revertaris, aliud quoque habeo ex hoc proposito consilium.

τῶν ἵππων καλέυσι Πέρσαι ἀγγαρήϊον. Ἡ μὲν δὴ πρώτη ἐς Σῦσα ἀγγελίη ἀπικομένη, ὡς ἔχοι Ἀθήνας Ξέρξης, [a] ἔτερψε ὗτω δή τι Περσέων τὺς ὑπολειφθέντας, ὡς τάς τε ὁδὺς [b] μυρσίνῃσι πάσας ἐςόρεσαν, καὶ ἐθυμίων θυμιήματα· καὶ αὐτοὶ ἔσαν ἐν θυσίῃσί τε καὶ εὐπαθίῃσι· ἡ δὲ δευτέρη σφι ἀγγελίη ἐπεξελθῦσα συνέχεε ὗτω, ὥςε τὺς κιθῶνας κατεῤῥήξαντο πάντες, βοῇ τε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο ἀπλέτῳ, Μαρδόνιον ἐν [c] αἰτίῃ τιθέντες. ὐκ ὗτω δὲ περὶ τῶν νηῶν ἀχθόμενοι ταῦτα οἱ Πέρσαι ἐποίευν, ὡς περὶ αὐτῷ Ξέρξῃ δειμαίνοντες. καὶ περὶ Πέρσας μὲν ἦν ταῦτα, τὸν πάντα μεταξὺ χρόνον γενόμενον, μέχρι ὗ Ξέρξης αὐτός σφεας ἀπικόμενος ἔπαυσε. Μαρδόνιος δὲ, ὁρέων μὲν Ξέρξην συμφορὴν μεγάλην ἐκ τῆς ναυμαχίης ποιεύμενον, ὑποπτεύων δὲ αὐτὸν δρησμὸν βυλεύειν ἐκ τῶν [d] Ἀθηνέων, φροντίσας πρὸς ἑωϋτὸν ὡς δώσει δίκην, ἀναγνώσας βασιλῆα ςρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καί οἱ [e] κρέσσον εἴη ἀνακινδυνεῦσαι, ἢ κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ αὐτὸν καλῶς τελευτῆσαι τὸν βίον, ὑπὲρ μεγάλων αἰωρηθέντα, [f] πλέον μέντοι ἔφερέ οἱ ἡ γνώμη κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα. λογισάμενος ὦν ταῦτα, προσέφερε τὸν λόγον τόνδε, „ Δέσποτα, μήτε λυπέο, μήτε συμφορὴν [g] μηδεμίην „ μεγάλην ποιεῦ, τοῦδε τοῦ γεγονότος εἵνεκα „ πρήγματος. οὐ γὰρ ξύλων ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέ„ρων ἐςὶ ἡμῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. σοὶ „ δὲ οὔτε τις τουτέων τῶν τὸ πᾶν σφι ἤδη δο„κεόντων κατεργάσασθαι, ἀποβὰς ἀπὸ τῶν νεῶν „ πειρήσεται ἀντιωθῆναι, οὔτ' ἐκ τῆς ἠπείρου τῆσ„δε· οἵ τε ἡμῖν ἠντιώθησαν, ἔδοσαν δίκας. εἰ μέν „ νυν [h] δοκέει, αὐτίκα πειρώμεθα τῆς Πελοπον- 491
„ νήσου· εἰ δὲ καὶ δοκέει ἐπισχεῖν, παρέχει ποιέ„ειν ταῦτα. μὴ δὲ δυσθύμει. οὐ γάρ ἐςι Ἕλλη„σι οὐδεμίη ἔκδυσις, μὴ οὐ δόντας λόγον τῶν „ ἐποίησαν νῦν τε καὶ πρότερον, εἶναι [i] σοὺς δού„λους. μάλιςα μέν νυν ταῦτα [k] ποίεε. εἰ δ' ἄ„ρα τοι βεβούλευται, αὐτὸν ἀπελαύνοντα [l] ἀπ„άγειν τὴν ςρατιὴν, ἄλλην ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε „ βου-

a Ἔτρεψεν id. vitiose. *b* Μυρσίνῃ *Pass. Arch. V. Brit.* margo *Steph.* Vise L. VII, 54. *c* Αἰτίῃσι ora *Steph. Brit.* *d* Ἀθηναίων solemni vitio omnes, praeter *Vallam.* *e* Κρεῖσσον *Pass. Vind. Arch.*, vetante dialecto. *f* Πλέον iid. et *Ask.* bene: olim πλέω. Mox ἡ abest *Arch.*, et οἱ *Pass.* *g* Μηδεμίαν *Ask. Vind.* *h* Δοκέειν *Arch.* et πάρεχε post pauca. *i* Τοὺς id. *k* Ποιέειν *Arch.* *l* Ἀπαγαγεῖν idem.

brasse, *Petavio* observatur Or. XIX. p. 230. C. Pertinent huc *AEschyli* versus cultissimi Agam. v. 320. Sed adi magnum *Erasmum* Chiliad. pag. 574. Ed. *Francof.*

57. Ἔσαν ἐν θυσίῃσι] De Graecis si loqueretur, sola mihi forma loquendi nova videretur, εἶναι ἐν θυσίῃσι. In Graecia saepe τὴν θυσίαν Θάλεια sequebatur, *convivium sacrorum causa fieri solitum*, interprete *Casaub.* in *Athen.* p. 745., θεῶν Θυσίαι, θαλίαι τε iunguntur in *Aristoph.* Nub. ℣. 308., qui in Pacis ℣. 780. Ἀνδρῶν τε δαῖτας dixit, καὶ θαλίας μακάρων. Quando vero de Persis verba facit, *Herodotum* scripsisse suspicor: ἔσαν ἐν θαλίῃσι τε καὶ εὐπαθίῃσι· quorum prius iuxta nostrum notat χαρμόσυνα ἐποίεον, vel κεχαρηκότες ἑόρταζον· *laeti velut festos dies agitabant*: θάλειαν ἑορτὴν ἄγειν et θάλειάν ἄγειν Graecis etiam dicebatur: *Eustath.* in Od. Φ. p. 759, 6. Epist. *Socr.* p. 43, 18. Iam vide *Herod.* III, c. 27. in Apidis natalibus AEgyptii ἔσαν ἐν θαλίῃσι. Festo die bonarum rerum affluentes copia dicuntur ἐν εὐπαθίῃσι ὄντες. *Herodot.* I, c. 22. et 191. ubi χορεύειν καὶ ἐν εὐπαθίῃσι εἶναι, ut πίνειν καὶ εὐπαθέειν, II, c. 133. c. 174. Nusquam iuncta reperi θύειν καὶ εὐπαθέειν· sed cum istis bene conveniunt, quod laeti Persae τάς τε ὁδοὺς μυρσίνῃσι πάσας ἐςόρεσαν, καὶ ἐθυμίων θυμιήματα· vid. *Brisson.* de R. P. p. 340. —— Mox ab illis mutati ad tristem nuncium Persae vestes sibi discindebant, βοῇ τε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο ἀπλέτῳ· postrema vir summus adhibuit in adnot. ad *Callimachum* Clar. *Ernesti* p. 103.

VALCKEN.

59. Τοὺς κιθῶνας κατεῤῥήξαντο] Hoc illud est, πάντες τά τε ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον, ταῦτα κατηρείκοντό τε καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο Persae L. III, 66.; hoc *AEschyli* de eorum matronis, πολλαὶ δ' ἁπαλαῖς χερσὶ καλύπτρας κατερεικόμεναι Pers. v. 537. Vide doctissimum *Berglerum* ad *Alciphron.* p. 130.

73. Αἰωρηθέντα] Nimium sese ac insolenter extulerat Mardonius, φυσώμενος καὶ μετέωρον ἠωρηκὼς ἑαυτὸν uti *Philo Iud.*, nam quod nunc de Insomn. p. 1110. E. ἑωρακὼς, ferri non posse, Cl. *Mangeius* agnovit. Tali ingenio homines ἄνθρωποι κεναῖς αἰωρούμενοι δόξαις in eiusdem libro de Temul. p. 245. C. Proximum πλέον praestantius est. Hinc vero robur et auctoritas Codd., quorum L. VI, 110. τῶν ἡ γνώμη ΕΦΕΡΕ συμβάλλειν, haud inmerito laudatum fuit.

86. Οὐ γάρ ἐ. Ἕ. οὐδ. ἔκδυσις] Id est ἀμήχανόν ἐςὶν Ἕλλησι· vel ἔςιν οὐδεμία μηχανή. Eadem structura II, c. 181., ἐςὶ τοι οὐδεμίη μηχανὴ μὴ οὐκ ἀπολωλέναι· III, c. 51. c. 209. II, c. 160. *Lucian.* II, p. 503., οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν σὺν ἐμοὶ ἁλῶναι.

VALCKEN.

89. Ταῦτα ποίεε] Bonum hoc: sed pro Nostri more ταῦτα ποιέειν melius ex *Arch.*; Tale L. V, 24. ἐπεὰν δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ΠΟΙΕΕΙΝ ὅκως μηκέτι —— ἀπίξεται. Vid. C. 67. et IV, 126.

Regi placet consilium Mardonii, ideoque desiderat consensum Artemisiæ, cuius sapientiam laudat; nec illa cunctatur.

„ βουλήν. σὺ Πέρσας, βασιλεῦ, μὴ ποιήσῃς κατα-
„ γελάστους γενέσθαι Ἕλλησι. οὐδὲν γὰρ ἐν [a] Πέρσῃσι
„ τοῖσι δεδήληται τῶν πρηγμάτων, οὐδ᾽ ἐρεῖς ὅκου
„ ἐγενόμεθα ἄνδρες κακοί. εἰ δὲ Φοίνικές τε καὶ Αἰ-
„ γύπτιοι, καὶ Κύπριοί τε καὶ Κίλικες, κακοὶ
„ ἐγένοντο, οὐδὲν πρὸς Πέρσας τοῦτο προσήκει τὸ
„ πάθος. ἤδη ὦν ἐπειδὴ οὐ Πέρσαι τοι αἴτιοί εἰσι,
„ ἐμοὶ πείθεο. εἴ τοι δέδοκται μὴ [b] παραμένειν, σὺ
„ μὲν ἐς ἤθεα τὰ σεωϋτοῦ ἀπέλαυνε, τῆς στρατιῆς
„ ἀπάγων τὸ πολλόν· ἐμὲ δέ σοι χρὴ τὴν Ἑλλάδα
„ παρασχεῖν δεδουλωμένην, τριήκοντα μυριάδας τοῦ
„ στρατοῦ ἀπολεξάμενον". Ταῦτα ἀκούσας Ξέρ-
ξης, ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη τε καὶ ἥσθη· πρὸς Μαρδό-
νιόν τε βουλευσάμενος ἔφη [c] ἀποκρινεῖσθαι, ὁκότερον
ποιήσει τουτέων· ὡς δὲ ἐβουλεύετο ἅμα Περσέων τοῖσι
ἐπικλήτοισι, ἔδοξέ οἱ καὶ Ἀρτεμισίην ἐς [d] συμβουλίην
μεταπέμψασθαι, ὅτι πρότερον ἐφαίνετο [e] μούνη νοέου-
σα τὰ ποιητέα ἦν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἡ Ἀρτεμισίη,
[f] μεταστησάμενος τοὺς ἄλλους τούς τε συμβούλους
Περσέων, καὶ τοὺς δορυφόρους, ἔλεξε Ξέρξης τάδε.
„ Κελεύει με Μαρδόνιος μένοντα αὐτοῦ, [g] πειρᾶσθαι
„ τῆς Πελοποννήσου· λέγων ὥς μοι Πέρσαι τε καὶ ὁ
„ πεζὸς στρατὸς οὐδενὸς μεταίτιοι πάθεός εἰσι, ἀλλὰ
„ βουλομένοισί σφι γένοιτ᾽ ἂν ἀπόδεξις. ἐμὲ ὦν ἢ
„ ταῦτα κελεύει ποιέειν, ἢ αὐτὸς ἐθέλει τριήκοντα
„ μυριάδας ἀπολεξάμενος τοῦ στρατοῦ παρασχεῖν
„ μοι τὴν Ἑλλάδα δεδουλωμένην· αὐτὸν δέ με κε-
„ λεύει ἀπελαύνειν σὺν τῷ λοιπῷ στρατῷ ἐς ἤθεα
„ [h] τὰ ἐμά. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ περὶ τῆς ναυμα-
„ χίης εὖ συνεβούλευσας τῆς γενομένης οὐκ ἐῶ-
„ σα ποιέεσθαι, νῦν τε συμβούλευσον, ὁκότερα
„ ποιέων ἐπιτύχω εὖ βουλευσάμενος". ὁ μὲν ταῦτα
συνεβουλεύετο. Ἡ δὲ λέγει τάδε, „ Βασιλεῦ, χα-
„ λεπὸν μέν ἐστι συμβουλευομένῳ τυχεῖν τὰ ἄριστα
„ εἴπασαν. ἐπὶ μέντοι τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι,
„ δοκέει μοι αὐτὸν μέν σε ἀπελαύνειν ὀπίσω· Μαρ-
„ δόνιον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ [i] ὑποδέκεται ταῦτα
„ ποιήσειν, αὐτοῦ καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει. τοῦ-
492 „ το μὲν γὰρ, ἢν καταστρέψηται τά φησι [k] ἐθέ-
„ λειν, καί οἱ προχωρήσῃ τὰ νοέων λέγει, σὸν τὸ
„ ἔρ-

lium. Ne committas, Rex, ut Persæ
Græcis ludibrio fiant: non enim ab his
Persis aliquid rerum est perditum; neque
tu ubinam viri fuerimus ignavi dicere po-
tes: quales si Phœnices et AEgyptii et
Cyprii et Cilices fuere, nihil ista ad Per-
sas attinet culpa. Quare, quoniam Per-
sæ huius rei insontes sunt, iam mihi
credito: si tibi non videbitur perma-
nendum, remea ipse ad solum nata-
le cum pleraque parte copiarum: ego ve-
ro cum delectis de exercitu trecentis
millibus militum debeo Græciam in tuam
redigere servitutem. His auditis Xerxes, 101
ut ex malis, gavisus est, voluptatem-
que cepit: et ad Mardonium inquit,
se, ubi consilium cepisset, responsu-
rum, utrum eorum esset facturus. Et
quum deliberaret cum advocatis Persa-
rum, placuit ei Artemisiam quoque ad
consultandum arcessere: quam solam con-
stabat antea, quæ facienda essent, intel-
lexisse. Quæ ubi advenit, eam Xerxes
summotis aliis Persarum consiliariis atque
satellitibus, hunc in modum alloquutus
est: hortatur me Mardonius hic perma-
nere ad tentandam Peloponnesum, negans
ullam culpam huius damni esse penes Per-
sas atque pedestres copias, sed eis volen-
tibus fiat experimentum. Itaque aut hoc
me facere hortatur, aut ipse vult, trecen-
ta millia militum deligens, subactam mihi
tradere Græciam: me vero ad patrias se-
des monet cum reliquo exercitu discede-
re. Tu igitur, etenim de pugna nava-
li quæ contigit, non committenda probe
consuluisti, nunc quoque dicito utrum mihi
suadeas horum, quod eligendo bene con-
suluero. Hæc Xerxi consultanti respondens 102
Artemisia, Arduum, inquit, rex, est me
quæ dixi optima, consulenti adesse: tamen
pro statu rerum præsentium censeo te ipsum
retro abire; Mardonium vero hic relinquas
cum iis quos vult, si modo velit ille, atque
recipiat se ista facturum. Nam sive ea
quæ ait se velle, subegerit, et hæc ei quæ
co-

a Τοῖσι Πέρ. id. *b* Παραμενέειν *Arch.* et τὰ ἑωϋτοῦ. *c* Ἀποκρίνασθαι *Brit. Ald.* *d* *Med. Ask. Pass.*, ceteri συμβουλήν. *e* Deest *Arch.* *f* Μεταπεμψ. male *Brit.* *g* *Arch. V. Med. Ask. Pass.*, antea ἀναπειρ. *h* Τὰ ἐμὰ *Ask. Arch. Vind.*, alii τἀμά. *i* Ὑποδέδεκται *Arch.* et ἐθέλοι *Ald.* *k* Θέλει *Pass. Ask.*, ἐθέλει *Arch. Ald.* et mox καὶ οἱ προχωρήσει *Arch.*, προχωρήσοι *Ald.* Mox σοὶ δοῦλοι κατεργάσαιντο *Abreschius.*

93. *Ἐν Πέρσῃσι τοῖσι δεδήληται*] Positura vocis *τοῖσι* multis molesta. Maluit *σοῖσι*, quamquam fluctuans, *Corn. de Pauw*, *τοίσιδε Reiskius*; inmutatam qui relinquit *Abreschius*, *τοῖσι δεδήληται ab illis* explicat *Graecis*. Mihi ordo, ex *Arch.* enotatus, placet. Negat Mardonius, Persarum rebus damnum allatum. Classe quidem victores Graecos abiisse: at ibi *ξύλων ἀγὼν, οὐκ ἀνδρῶν καὶ ἵππων*. AEgyptios, Cyprios, Cilices et Phoenices superatos esse, Persas minime. Unde idem in epistola ad Graecos, *νενικήκατε θαλασσίοις ξύλοις χερσαίους ἀνθρώπους* in *Plut.* Arist. p. 324. C.

93. *Οὐδὲν γὰρ ἐν Πέρσῃσι τοῖσι*] Duarum literarum mutatione incommodum ex *τοῖσι* natum evitari poterit et apta enascetur sententia: *Οὐ μὲν γὰρ ἐν Πέρσῃσί τοί τι δεδήληται τῶν πρηγμάτων· — εἰ δὲ Φοίνικες* &c. *non enim Persarum culpa quidquam rebus tuis allatum est detrimenti.* *Δηλήσασθαι* significat *βλάψαι*· sed *Δεδηλῆσθαι* notat *βεβλάφθαι*, *laesum esse*, hinc fluxerunt omissa Lexicographis, *Κεντροδάλητος· πανδάλητος·* et *ξιφοδήλητος*, *Hipponactis* et *AEschyli* vocabula; *Δεδήληται* in *Eurip.* Hippol. ℣. 175. *MS.* Cod. *Paris.* redditur *βέβλαπται*. — Nihil vetat *ἐν Πέρσῃσι* hic interpretari *διὰ Περσῶν*· ut apud *Thucyd.* VII, c. 8. *ἐν τῷ ἀγγέλῳ*. VALCKEN.

3. *Ταῦτα ἀκούσας Ξ.*] Non aliter ab *Herod.* scripta, sic suo situ verba quoque potuerant collocari: *ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, καὶ ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη·* ut III, c. 34., *ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας Καμβύσης, καὶ —*. ubi eiectum rediit in suam sedem *ἀκούσας*. —— Illud *ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη*, *tanquam ex malis gavisus est*, non purum fuisse gaudium indicat, sed quantulumcunque post inopinatam adeo cladem a Rege superbo sentiri poterat. —— In proximis scriberem: *πρὸς Μαρδόνιόν τε βουλευσάμενος ἔφη ἀποκρινέεσθαι, ὁκότερον ποιήσῃ τουτέων·* ut legitur inferius, *ὁκότερα ποιέων ἐπιτύχω.* —— De militibus Persis dixit Mardonius, *ὡς βουλομένοισί σφι γένοιτ᾽ ἂν ἀπόδεξις· lubenter huius rei se documentum esse daturos*, ut explicuit *H. Steph.* in his *βουλομένοισι* tentari non debebat. Notissimum Graecismum praeter aliis citatos frequenter expressit *Macrobius*, *si volentibus vobis erit*, p. 214., &c. sic saepe loquuntur *Thucydid. Plato*, *Xenophon* et oratores, raro Poëtae, *Soph.* Oed. Tyr. ℣. 1358., *Θέλοντι κἀμοὶ τοῦτ᾽ ἂν ἦν· hoc et ego voluissem.* *Leopardus*, *H. Steph.* *Wasseus*, *D'Orvillius*, aliique, eam in rem plura dederunt. VALCKEN.

7. *Ἐς συμβουλίην*] Optime hic et C. 102. *Gronovius*; cui paria cur faciam, scribere memini ad L. III. princ. Perperam in proximis *μούνη* ab *Arch.* abest.

25. *Συμβουλευομένῳ τυχεῖν τὰ ἄριστα* &c.] *H. Stephani* Latina, *me tibi consulenti optimum dare consilium*, veriora opinor: *τυχεῖν εἴπασαν* non discrepat ab *εἶπαι*. De se regina C. 67. *τὰ τυγχάνω φρονέουσα ἄριστα ἐς πρήγματα τὰ σά·* quibus passim similia.

cogitans dicit succedant, tuum, domine, opus est; quia id tui servi effecerint: sive Mardonio contra opinionem contingat, non magna sane calamitas erit, salvo et te et rerum domesticarum statu. Etenim si incolumis es et domus tua, profecto Graeci saepenumero pro se ipsis multa certamina cursitabunt: at si quid contingat Mardonio cladis, id nullius erit momenti, Graecique vincendo non vicerint, servo tuo interempto. Tu vero Athenis incensis, cuius rei gratia expeditionem sumsisti, reverteris.
103 Delectatus eo consilio Xerxes, quod idem illa suasisset quod ipse haberet in animo: quippe qui, ut ego opinor, non remansisset, si vel cuncti atque cunctae id ei suasissent, adeo perterritus erat. Artemisiam igitur laudatam dimisit, ducentem secum liberos regios Ephesum: nam aliquot eum
104 filii nothi comitabantur. Cum quibus ad eorum custodiam misit Hermotimum, genere quidem Pedasensem, sed apud regem inter eunuchos nulli secundum. Incolunt autem Pedasenses super Halicarnassum; apud quos hoc rei fertur contingere, ut quoties accolis omnibus qui circa eam urbem habitant aliquid adversi intra annum est eventurum, tunc Minervae antistiti, quae illic est, grandis barba nascatur: quae res
105 bis apud eos iam accidit. Ex his Pedasensibus Hermotimus erat, cui maxima ex omnibus

„ ἔργον, ὦ δέσποτα, γίνεται· οἱ γάρ σοι δοῦλοι κατεργάσαντο· τοῦτο δὲ, ἢν τὰ ἐναντία τῆς Μαρδονίου γνώμης γένηται, οὐδεμίη συμφορὴ μεγάλη ἔσται, σέο τε περιεόντος, καὶ ἐκείνων τῶν πρηγμάτων περὶ οἶκον τὸν σόν. ἢν γάρ σύ τε περιῇς, καὶ οἶκος ὁ σὸς, πολλοὺς πολλάκις ἀγῶνας δραμέονται περὶ σφέων αὐτέων οἱ Ἕλληνες. Μαρδονίου δὲ, ἤν τι πάθῃ, λόγος οὐδεὶς γίνεται· οὐδέ τι νικῶντες οἱ Ἕλληνες νικῶσι, δοῦλον σὸν ἀπολέσαντες· σὺ δὲ, τῶν εἵνεκα τὸν στόλον ἐποιήσω, πυρώσας τὰς Ἀθήνας, ἀπελᾷς". Ἥσθη τε [a] δὴ τῇ συμβουλίῃ Ξέρξης. λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε τάπερ αὐτὸς [b] ἐπενόεε. οὐδὲ γὰρ εἰ πάντες καὶ πᾶσαι συνεβούλευον αὐτῷ μένειν, ἔμενε ἂν, δοκέειν ἐμοί· οὕτω καταῤῥωδήκεε. ἐπαινέσας δὲ τὴν [c] Ἀρτεμισίην, ταύτην μὲν ἀποστέλλει ἄγουσαν αὐτοῦ τοὺς παῖδας ἐς Ἔφεσον. νόθοι γάρ τινες παῖδές οἱ [d] συνέσποντο. Συνέπεμπε δὲ τοῖσι παισὶ φύλακον Ἑρμότιμον, γένος μὲν ἐόντα Πηδασέα, φερόμενον δὲ οὐ τὰ δεύτερα τῶν εὐνούχων παρὰ βασιλέϊ. οἱ δὲ Πηδασέες οἰκέουσι ὑπὲρ Ἁλικαρνησσοῦ. ἐν δὲ τοῖσι [e] Πηδασέοισι τούτοισι τοιόνδε φέρεται πρῆγμα γίνεσθαι· ἐπεὰν τοῖσι [f] ἀμφικτίοσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλιος μέλλῃ τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπὸν, τότε ἡ [g] ἱρείη αὐτόθι τῆς Ἀθηναίης φύει πώγωνα μέγαν· τοῦτο δέ σφι δὶς ἤδη ἐγένετο. Ἐκ τουτέων δὴ τῶν [h] Πηδασέων ὁ Ἑρμότιμος ἦν· τῷ μεγίστη τίσις ἤδη ἀδι-

a Desit δὴ *Arch.*, συμβουλίῃ *Med. Pass. Ask.*, in reliquis συμβουλῇ. *b* Ἐνόεε ora *Steph. Arch. V. Pass. Ask. Brit.*, neque inprobe. *c* Ἀρτ. ταύτην, τὴν μὲν *Arch.* *d* *Med. Pass. Paris. B.*, συνείποντο *Arch. V. Paris. A. Brit. Ald.*, συνέποντο *Ask.* *e* Πηδάσοισι τουτέοισι *Pass.*, prius etiam *Vind. Brit. Steph.* ora, Πηδάσισι *Arch.* Post pauca συμφέρεται *Med. Ask. Pass.*, sed φέρεται *Ald. Arch. V. Brit. Paris. B.* *f* Sic *Ask.*, ἀμφικτύοσι *Pass. Vind. Arch. Brit. Ald.* *g* Ἱρέη *Arch.*; rem attigit *Strabo* XIII. p. 909. *h* Πηδασίων *Ask.*

34. Καὶ ἐκείνων τῶν πρηγμάτων] Ultimam harum vocum abrasam vir doctus cupit: ego ad ἐκείνων allidor, et εὖ κειμένων refingo. Lapsus ΕΚΕΙΝΩΝ et ΕΥ ΚΕΙΜΕΝΩΝ facilis, sententia probior: *te salvo et bene habentibus domus tuae rebus.* Par *Philostrati* Vit. Apoll. VIII, 7. p. 352. ὅδ' ΕΥ ΚΕΙΣΕΣΘΑΙ τὰ ἑαυτοῦ ἔφασκεν· *ille rem suam bene se habere dicebat.* Sequens ἤν τι πάθῃ valide, *Isaeo* frequentatum, εἴ τι πάθοι et Latinorum, *si quid illi accidisset*, tuebuntur, ac *Callini* de forti viro τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ΗΝ ΤΙ ΠΑΘΗι apud *Stob.* Serm. XLIX. p. 356.

50. Οἱ δὲ Πηδασέες] Quae sequuntur de Pedasensibus hic mihi videntur adulterina, atque a mala manu ex marginis scholio interiecta Herodoteis, quae, reiectis istis, hoc modo coibunt: παρὰ βασιλέϊ, τῷ μεγίστη τίσις &c. Hanc vellem coniecturam, supra iam memoratam, Codices comprobarent, ut illam firmarunt VI, c. 122. Iam primum ponam Herodotea ex L. I, c. 175., paulo Ἰωνικώτερον, quod hic licebit, scripta: Ἔσαν δὲ Πηδασέες οἰκέοντες ὑπὲρ Ἁλικαρνησοῦ μεσόγαιαν· τοῖσι ὅκως τι μέλλοι ἀνεπιτήδεον ἔσεσθαι, αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι περιοίκοισι ἡ ἱρηΐη τῆς Ἀθηναίης πώγωνα μέγαν ἴσχει· τρὶς [δέ] σφι τοῦτο ἐγένετο. Sensum si spectes, hic eadem paene narrantur: his usus *And. Dounaeus* in *Demosth.* p. 124., *hoc*, ait, *videtur unum esse e splendidioribus Herodoti mendaciis:* barbae tamen muliebri patronus citatur *Aristoteles:* vid. *Leopard.* Em. VII, c. 11. XV, c. 24. — Hic tradita spuria videntur, primum quod insunt nonnulla ab Herodotea scribendi facie diversa; deinde quia libro primo posita tantum legisse videtur *Strabo;* tandem quia ex *Herodoti* consuetudine illic suo leguntur loco, ubi Pedasensium fit e Caria mentio: ista talia denique sic non solet Noster eadem repetere. Si adeo erant digna quae repeterentur, cur non illa reposuisset potius L. VI, c. 20., ubi Pedasenses e Caria iterum commemorantur. Quod primum dicebam me iudice rem conficit: interpolator suo fraudem prodit indicio. Herodotea, τοῖσι ὅκως τι μέλλοι ἀνεπιτήδεον ἔσεσθαι· sic lecta *Straboni*, noster interpretatur: ἐπεὰν τοῖσι —— μέλλῃ τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπόν· τὸ ἔσεσθαι videlicet! requirebat adiectum ἐντὸς χρόνου· velut grammaticus Ἀνεπιτήδεον, χαλεπὸν. Ἴσχει πώγωνα reddidit φύει. Priora missa facio, ἐν τοῖσι Πηδασέοισι· et τοιόνδε φέρεται πρᾶγμα γίνεσθαι· *fertur Vallae;* quod mutari postea potuit in συμφέρεται πρῆγμα. Sed quibus tandem hoc ostento malum portendebatur? an non ipsis etiam Pedasensibus barba suae sacerdotis portentum erat expiandum? hoc utique significatum voluit *Herod.* Et quid tandem interpolator? quum malum immineret τοῖσι ἀμφικτίοσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλιος· quae sane non eleganter sunt tornata; *Vallae* reddita, *Amphictyensibus, qui circa eam urbem habitant: Palmerius, Amphictyonas*, ait, *a Pylaea sua in mediam Cariam sine navi transfretavit.* Suspicor primum huius notae auctorem pro περιοίκοισι, I, c. 175., legisse in suo Cod. περικτίοσι· noverat magister ex *Hom.* Od. B, 65., περικτίονας ἀνθρώπους Οἳ περιναιετάουσι· iam vide quam docte scripserit ad exemplar *Homeri* propemodum ἀμφικτίοσι — τοῖσι ἀμφὶ — οἰκέουσι; Ubi meminit *Thucyd.* III, c. 104. Deli τῶν περικτιόνων νησιωτῶν· *Schol.* Περικτίονες, inquit, εἰσὶ καὶ ἀμφικτίονες, οἱ περιοικοῦντες. Usus rarioris vocis ἀμφικτίονες exemplum requirenti succurret *Androtion* apud *Pausan.* X. p. 815., adiutus a *Sylburgio: conterminos* ἀμφικτίονας vocans *Tzetzes* iuxta *Vales.* in *Harpocr.* p. 276., *Scaligerum* in errorem induxit; qualis *Grotium* etiam decepit *Stobaei* sui Florileg. p. 197. in istis incerti Poëtae: κότ' ἄλκιμον ἕξετε θυμὸν, Ὦ νέοι, οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφὶ περικτιόνας; *neque vicinos, iuvenes, reveremini.* VALCKEN.

51. Ἐν τοῖσι Πηδασέοισι] Verius Πηδασεῦσι, quod L. VI, 20. *P. Leopardus* legebat Πηδασέεσσι Emend. VII, 11. Schedarum Πηδάσοισι, modo commodus a gentili vocabulo ad urbem Πήδασα processus foret, nec τούτοισι moraretur, posset ferri. At ferri non potest συμφέρεται, etsi saepius συνηνείχθη γενέσθαι repetatur: id enim *quid acciderit*, non, *quid fama ferat*, indicare aptum est. Verum enim vero multa narrationis huius offendunt. Poni saltem oportuerat ἐπεὰν αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι ——, sicuti L. I, 175. *Gronovius* ἀμφικτίοσι, de Codice scripto silens, publicavit. Plerique aliter. Sequar tamen ob *Ask.* consensum. Ex *Vallae* Latinis *Amphictyonas* expulsos *Leopardus* voluit: eadem mens *Nic. Antonio* L. I. de Iurib. Exul. C. 11., unice in ἀμφικτίοσι acquiescenti, neque alia *Palmerio:* sunt sane iidem περικτίονες, ἀμφικτίονες, sive Sch. *Thucydidis* L. III, 104. interprete, οἱ περιοικοῦντες, quales *Callino*

ἀδικηθέντι ἐγένετο πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. ἁλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολεμίων, καὶ πωλεόμενον, ὠνέεται [a] Πανιώνιος, ἀνὴρ Χῖος· ὃς τὴν [b] ζόην κατεστήσατο ἀπ᾽ ἔργων ἀνοσιωτάτων. ὅκως γὰρ κτήσαιτο παῖδας εἴδεος ἐπαμμένους, ἐκτάμνων, ἀγινέων ἐπώλεε ἐς Σάρδις τε [c] καὶ Ἔφεσον χρημάτων μεγάλων. παρὰ γὰρ τοῖσι βαρβάροισι τιμιώτεροί εἰσι οἱ εὐνοῦχοι, πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης, τῶν [d] ἐνορχίων. ἄλλους τε δὴ ὁ Πανιώνιος ἐξέταμε πολλούς, ἅτε ποιεύμενος ἐκ [e] τουτέων τὴν ζόην, καὶ δὴ καὶ τοῦτον. καὶ, οὐ γὰρ τὰ πάντα ἐδυστύχεε ὁ Ἑρμότιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλῆα μετ᾽ ἄλλων δώρων· χρόνου δὲ προϊόντος, πάντων τῶν εὐνούχων ἐτιμήθη μάλιστα [f] παρὰ Ξέρξῃ. Ὡς δὲ τὸ στράτευμα τὸ Περσικὸν [g] ὥρμα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἐὼν ἐν Σάρδισι, ἐνθαῦτα καταβὰς κατὰ δή τι πρῆγμα ὁ Ἑρμότιμος
493 ἐς γῆν τὴν Μυσίην, τὴν Χῖοι [h] μὲν νέμονται, Ἀταρνεὺς δὲ καλέεται, εὑρίσκει τὸν [i] Πανιώνιον ἐνθαῦτα. ἐπιγνοὺς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς καὶ φιλίους λόγους· πρῶτα μέν οἱ καταλέγων ὅσα αὐτὸς δι᾽ ἐκεῖνον ἔχοι ἀγαθά· δεύτερα δέ οἱ ὑπισχνεύμενος ἀντὶ τουτέων ὅσα μιν ἀγαθὰ [k] ποιήσειεν, ἢν κομίσας τοὺς [l] οἰκέτας οἰκέῃ ἐκείνῃ· ὥστε ὑποδεξάμενον ἄσμενον τοὺς λόγους τὸν Πανιώνιον, κομίσαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὡς δὲ ἄρα πανοικίῃ μιν περιέλαβε, ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος τάδε, „ Ὦ πάντων ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα ἀπ᾽ ἔργων ἀνοσιωτάτων τὸν βίον κτησάμενε, τί σε ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν [m] ἐμῶν τίς ἐργάσατο, ἢ σε, ἢ τῶν σῶν τινα, ὅτι με ἀντ᾽ ἀνδρὸς ἐποίησας τὸ μηδὲν εἶναι; ἐδοκέες τε θεοὺς λήσειν οἷα ἐμηχανῶ τότε· οἵ σε ποιήσαντα ἀνόσια, νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι, ὑπήγαγον ἐς χέρας τὰς ἐμὰς, ὥστε σε μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ᾽ ἐμέο τοι ἐσομένην δίκην". ὡς δέ οἱ ταῦτα

mnibus, quos quidem ipsi novimus; ultio contigit acceptæ iniuriæ. Siquidem eum captum ab hostibus ac venalem mercatus est Panionius, vir Chius, ex hoc impurissimo quæstu vitam sectans: nam quos pueros forma præditos coëmerat, eos castrabat; ductosque aut Sardes aut Ephesum, magna pecunia venundabat. Apud barbaros enim pretiosiores eunuchi sunt quam qui non sunt castrati; universæ fidei gratia. Ceterum ut alios permultos, ita hunc quoque Panionius execuit, ut qui ex hac re vitam toleraret. Sed non omnia infelix Hermotimus, e Sardibus ad regem cum aliis muneribus deductus est, progressuque temporis ex omnibus eunuchis maximo in honore apud Xerxem est habitus. Quum autem rex ad- 106
versus Athenas moveret e Sardibus, per id tempus Hermotimus cuiusdam negocii gratia descendit in agrum Mysium, qui a Chiis incolitur, sed Atarneus vocitatur: ibi inventum Panionium atque agnitum alloquutus est et multis et comibus verbis, primum recensens ei, quot per illum esset assequutus bona, deinde pollicens quam gratiam illius meriti foret relaturus, si homo cum suis domesticis illuc commigrasset. Ea oratione libenter audita Panionius contulit se illuc cum uxore et liberis. Quem posteaquam cum omni familia adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est, o omnium post homines natos ex nefandissima negociatione quæstum faciens; quid aut ipse ego, aut meorum quispiam vel tibi vel tuorum cuipiam mali fecit, quod me ex viro feceris nihil esse? et putabas fore ut quæ tunc machinabaris laterent deos? qui iusta lege utentes, te infandorum opificem tradiderunt in manus meas, ut de pœna a me tibi irroganda queri non possis. Hæc ubi pro-

a Παιώνιος *Arch. Vind. Valla.* Vulgatum in *Athenaeo*, haec L. VI. p. 266. E. citante. *b* Ζωὴν *Arch. Vind.* *c* Καὶ ἐς Ἔφ. iidem. *d* Ἐνορχίων *Pass. Ask.*, ἐνορχιέων *Arch.*, antea ἐνορχέων. *e* Τούτου *Arch. Pass. Ask. Vind. Steph.* margo. *f* Παρὰ βασιλεῖ Ξέρξ. *Arch. V. Valla.* *g* Ὅρμα *Arch. V.* sine augmento, ut Iones solent. Statim ὁ omittitur a *Pass. Ask.* *h* Abest ab *Arch.*, in quo et *Vind.* Ἀταρνέος. Tu adi ad L. I, 160. *i* Παιώνιον iidem et *Valla* semper. *k* Ποιήσει, ἢν κομισάμενος *Arch. V.* *l* Iidem et *Med. Pass. Ask. Thom. Magist.* in Οἰκέται et *Valla:* antea παῖδας ex *Aldo* et aliis. *m* Ἐμῶν τίς ἐργάσ. *Arch. Vind. Valla*, ceteri τίς σε προγόνων ἐργ.

lino Ephesio ἀμφιπερικτίονες *Stob.* p. 356. Pedasensium accolas alibi *Herodotus* περιοίκους eiusdemque verbis dixit *Strabo* XIII. p. 909. Cui ergo bono additamentum, τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλιος. Cur δὶς ταυτόν; utique ex ingenio librarii, rariorem ἀμφικτίονος vocem expliciturі. Porro δὶς ἤδη ἐγένετο protinus peccat. Alibi τρὶς posuit et cum eo *Strabo*. Quae cuncta animo revolventi plura his inculcata videntur. Consule *Valckenarium* ad dictum primi libri caput.

60. Πανιώνιος] Hoccine mangoni nomen parentes inposuerint, an Παιωνίου, scripti codices dubium relinquunt: si posterius, respectus aliquis ad artem medicam erit ex qua Apollo, Bacchus et ipsa Minerva Παιώνιοι. Prius illi furcifero adcommodatius ex concilio Panionio, cuius Chii participes L. I, 143., atque ita *Athenaeus*. Εἴδεος ἐπαμμένους L. I, 199. illustravimus, hic ἐκτάμνων tuemur. Habet cap. seq. τὰ αἰδοῖα ἀποτάμνειν, et gemina conplura *Portus*. Persici moris *Iosephus* II. adv. Apion. C. 37. facit, παῖδας ἐκτέμνειν, ubi *Spanhemius* bene. Nec illi tamen contumeliae primi auctores.

62. Εἴδεος ἐπαμμένους] A natura *egregiam* totius corporis *formam adeptos*, neque adeo tantum εὐπροσώπους, sed εὐειδεῖς, sive κατὰ πᾶν τὸ ἐκτὸς εἴδους καὶ φυῆς εὖ ἔχοντας. Chius iste Panionius exsectos ἀγινέων ἐπώλεε ἐς Σάρδις τε καὶ Ἔφεσον χρημάτων μεγάλων· in quibus ordinem nativum verborum invertit suo more, neque enim alibi vendebat Ephesum abducendos; sed Sardibus et Ephesi, mittendos in Persida, ubi πίστιος εἵνεκα secundum *Herod.* viris οὐκ ἄνδρες anteponebantur: cur autem Persae εὐνούχους ἐποίουν τοὺς καλοὺς rationem reddit *Dion Chrys.* XX. p. 270. B. vid. *Herod.* VI, c. 32. *Brisson.* de R. P. II. p. 295. —— In hac historia vera propter crudelissimam, quam de Panionii liberis sumsit, vindictam lectoribus nulla dignus adparebit Hermotimus misericordia, quam in ficta *Xenophontis* Cyropaedia facile movebit Gadatas. VALCKEN.

65. Τῶν ἐνορχίων] Melius videtur vulgato ob L. VI, 32. Statim ποιεύμενος ἐκ τούτου τὴν ζόην neque damno neque recipio. Dedit ποιεύμενον ἀπὸ τούτων τὴν ζόην L. II, 36., diversiore in re. Si Codd. obsecundamus, ἐκ τούτου postulabit sibi aut ἔργου aut πρήγματος, quo modo *Valla*.

79. Τοὺς οἰκέτας] *Thomas Magist.* et calamo scripti verissime. Confer dicta ad huius libri C. 4. Omittit autem *Thomas* ἄσμενον, quod hominis cupiditatem adprime sua praesentia indicat; Corrigitur praeterea ἀποδεξάμενον, cui in Musis alia potestas.

83. Ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα] Cum ἤδη et δὴ in Codd. alternentur, posterius eligebam. Verum *Abreschius* ἤδη rariore accipit notione pro μέχρι νῦν, *hic usque*, qua *Pausan.* Achaic. C. 22., ipso observante, πυθέσθαι μὲν ΗΔΗ τὰ ὀνόματα αὐτῶν οὐκ εἴχομεν. In vicinis pauca schedarum iussu, ut stribligo in posterum abesset, induxi. Quis enim, τί σε ἐγὼ —— τίς σε προγόνων —— ἤ σε aequis oculis adspiciat? Deleta librariis transcripsi.

87. Τὸ μηδὲν εἶναι] Culte τὸ μηδὲν ὄντες viles, ignavi et nulli rei homines, *Sophocli* Aiac. v. 779., *Dioni Chrys.* Or. XXXVIII. p. 480. A. et LXVI. p. 611. D. Aliud Hermotimus, calamitatem suam, qua nec vir nec femina evaserat, exprobrans nequissimo Panionio. Adi *Salvagnio* observata ad *Ovidii* Ibim v. 457.

Mardonius iubetur eligere ccc. millia. Classis regia ab Phalero pergit Zosterem; Græci persequuntur Andrum usque. Porro quid agendum esset, deliberantibus Græcis quum Themistocles suasisset per insulas Hellespontum petere, obsistit Eurybiades,

probravit homini, filiis in conspectum adductis, coactus fuit Panionius genitalia filiorum suorum qui quatuor erant, abcidere: et coactus illa fecit, et postquam fecisset, filii adacti virilia eius abciderunt. Ita ultio ac Hermotimus persequutus est Panionium.

107 Xerxes autem filiorum Ephesum deducendorum negotio Artemisiæ demandato, accitum Mardonium iussit e copiis quos liberet eligere, ut consentanea verbis facta exequi experiretur. Hactenus eo die est actum. Noctu autem regis iussu duces e Phalero naves retro Hellespontum versus abduxerunt, pro se quisque accelerantes, ad custodiendas regi rates, quibus transiret. Ita navigantes barbari quum Zosteri appropinquarent, minuta quædam continentis illius prominentia promontoria suspicati navigia esse, perdiu illinc aufugerunt: tandem deinde edocti non navigia esse, sed promontoria,

108 in agmen sese receperunt. Ut autem dies illuxit, Græci cernentes ibidem pedestres copias hostium perstare, rati classem quoque circa Phalerum esse, ac pugnam navalem commissum iri, se ad resistendum apparabant. Sed cognito illam vela fecisse, confestim insequi censebant: itaque eam insequuti Andro tenus, cernere quum nequissent, ad Andrum profecti consultabant. Quibus Themistocles suadebat, ut per insulas navigatione instituta, classem hostium insequentes, recta ad Hellespontum navigarent, soluturi pontes. Huic contrariam Eurybiades opponebat sententiam, quod diceret fore ut si dissolverent pontes, maxima ob id calamitate afficerent Græciam. Persa enim, si deprehensus manere in Europa cogeretur, tentaturus est quietem non agere; quod sibi otium quidem agenti nec ulla res posset procedere, nec ullus retro ostenderetur receptus, et exercitus suus fame conficeretur: aggredienti vero et rebus gerendis operam danti omnia possent per Europam succedere, tum in urbibus, tum in nationibus quæ vel caperentur, vel antea sese dederent: quin etiam rem frumentariam habituros ex annuis semper fructibus Græ-

τα [a] ὠνείδιζε, ἀχθέντων τῶν παίδων ἐς ὄψιν, ἠναγκάζετο ὁ Πανιώνιος τῶν ἑωϋτου παίδων τεσσέρων ἐόντων τὰ αἰδοῖα ἀποτάμνειν. ἀναγκαζόμενος δὲ, ἐποίεε ταῦτα· αὐτου τε, ὡς ταῦτα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀναγκαζόμενοι ἀπέταμνον. Πανιώνιον μέν νυν οὕτω περιῆλθε [b] ἥ τε τίσις καὶ ὁ Ἑρμότιμος. Ξέρξης δὲ, ὡς τοὺς παῖδας Ἀρτεμισίῃ ἐπέτρεψε ἀπάγειν ἐς Ἔφεσον, καλέσας Μαρδόνιον, [c] ἐκέλευέ μιν τῆς στρατιῆς διαλέγειν [d] τοὺς ἂν βούληται, καὶ ποιέειν τοῖσι λόγοισι τὰ ἔργα πειρώμενον ὁμοῖα. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην ἐς [e] τοσοῦτον ἐγίνετο· τῆς δὲ νυκτὸς, κελεύσαντος βασιλῆος, τὰς νῆας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπῆγον ὀπίσω ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς [f] τάχεος εἶχε ἕκαστος, διαφυλαξούσας τὰς σχεδίας πορευθῆναι [g] βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἔσαν Ζωστῆρος πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἄκραι λεπταὶ τῆς ἠπείρου [h] ταύτης, ἔδοξάν τε νῆας εἶναι, καὶ ἔφευγον ἐπὶ πολλόν. χρόνῳ δὲ μαθόντες ὅτι οὐ νῆες εἶεν, ἀλλ' ἄκραι, συλλεχθέντες, ἐκομίζοντο. Ὡς δὲ ἡμέρη [i] ἐγένετο, ὁρέοντες οἱ Ἕλληνες κατὰ χώρην μένοντα τὸν στρατὸν τὸν πεζὸν, ἤλπιζον καὶ τὰς νῆας εἶναι περὶ Φάληρον· ἐδόκεόν τε ναυμαχήσειν σφέας, παραρτέοντό τε ὡς ἀλεξησόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νῆας [k] οἰχωκυίας, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐδόκεε ἐπιδιώκειν. τὸν μέν [l] νυν ναυτικὸν τὸν Ξέρξεω στρατὸν οὐκ ἐπεῖδον διώξαντες μέχρι Ἄνδρου. ἐς δὲ τὴν Ἄνδρον ἀπικόμενοι, ἐβουλεύοντο. Θεμιστοκλέης μέν νυν [m] γνώμην ἀπεδείκνυτο, διὰ νήσων τραπομένους, καὶ ἐπιδιώξαντας τὰς νῆας, πλώειν 494 ἰθέως ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντας τὰς γεφύρας. Εὐρυβιάδης δὲ τὴν ἐναντίην ταύτῃ γνώμην ἐτίθετο, λέγων ὡς εἰ λύσουσι τὰς σχεδίας, τοῦτ' ἂν μέγιστον πάντων [n] σφεῖς κακῶν τὴν Ἑλλάδα ἐργάσαιντο. εἰ γὰρ ἀναγκασθείη ἀπολαμφθεὶς ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, [o] πειρῷτο ἂν ἡσυχίην μὴ ἄγειν· ὡς ἄγοντι μέν οἱ ἡσυχίην οὔτε τι [p] προχωρέειν οἷόν τε ἔσται τῶν πρηγμάτων, οὔτε τις κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται, λιμῷ τέ οἱ ἡ στρατιὴ [q] διαφθαρέεται· ἐπιχειρέοντι δὲ αὐτῷ, καὶ ἔργου ἐχομένῳ, πάντα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην οἷά τε ἔσται προσχωρῆσαι κατά πόλιάς τε καὶ κατὰ ἔθνεα, ἤτοι ἁλισκομένων γε, ἢ πρὸ τούτου ὁμολογεόντων· τροφήν τε ἕξειν σφέας τὸν ἐπέτειον αἰεὶ τῶν Ἑλ-

a Ὠνείδισε *Pass. Ask. Vind.*, cuius usus esse potest. *b* Ἡ τίσις καὶ Ἑρ. *Arch. V.*, ὁ deest et *Ask.* *c* Ἐκέλευε *Pass. Ask. Arch. V.* ora *Steph.*; prius ἐκέλευσε. *d* Τοὺς βούλεται iidem omnes, neque sperno. *e* Τοσοῦτο *Pass.* *f* Τάχεος ἔσχε *Vind.* Posterius etiam *Arch.*, olim ταχέως. Statim ambo φυλαξούσας. *g* *Med. Pass. Ask. Vind. Arch.*, in *Aldo* et reliquis βασιλῆα. *h* Ταύτας ἐδόξ., loco ταύτης *Arch. Vind.* *i* Ἐγίνετο *Pass. Arch.*, satis bene. *k* Ὠιχωκ. *Arch. V.* *l* Abest ab *Arch. V.* *m* Non agnoscit γνώμην *Ask.* neque *Brit.*, in *V.* et *Arch.* ἐπεδείκνυτο. *n* Σφι *Pass. Ask.*, σφέας *V. Arch.* et κακόν. Porro ἐργάσαιτο *Arch. Vind. Pass. Ask.* *o* Πειρῷτο plene *Arch. V.*, pro πειρῷτ' ἂν vulgato. *p* Προσχωρ. *Arch.* *q* *Med. Pass. Ask. Arch. Paris. A.*, olim διαφθερέεται. In proximis προχωρῆσαι κατὰ π. *Brit.*

97. Ξέρξης — τοὺς παῖδας] Artemisiae quia commisisse dicitur Ephesum ducendos, frigide iocatur *Plutarch.* T. II. p. 870. A. —— Paulo post iussu regis ex Athenarum portu naves deducebant ὡς τάχεος εἶχε ἕκαστος, διαφυλαξούσας τὰς σχεδίας πορευθῆναι βασιλῆα· hoc redibit opinor pro lectione *Med.* —— Fugientes Persas terrebant, ac si naves essent hostiles, in mare prominentia Attices promontoria: admovit ista *Casaubon. Theophrasti* Ἠ. X. c. 25., ubi ὁ δειλὸς τοιοῦτός τις οἷος πλέων τὰς ἄκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι. VALCKEN.

4. Ὡς τάχεος εἶχε] Uni *Vindobonensi* debetur. Tale *Plut.* T. II. p. 610. C. ὡς μὲν εἶχε τάχους καὶ δυνάμεως ἕκαστος· nec *Nostri* disconvenit L. IX, 58. *Zosterem*, Atticae nobilem locum ex *Pausania* I, 31. et Scholiaste *Hermogenis* p. 389. illuminarunt viri doctissimi ad *Steph. Byz.* A me vero tacite praetermitti τῆς ἠπείρου, ταύτας ἔδοξάν τε —— non debet, quippe elegans et vulgato haud quaquam posterius. Opinabantur enim Persae minuta ista promontoria naves esse Graecorum, inde formido illis et fuga.

18. Γνώμην ἀπεδείκνυτο] Turbantes scribas flocci facio. Omnia bene habent. Sic L. III, 160. πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται ΓΝΩΜΗΝ τήνδε ΑΠΟΔΕΞΑΣΘΑΙ· quod solum abunde erit. Et hanc quidem Themistocles opinionem, si credimus *Plutarcho*, cum Aristide conmunicavit, eam valde et iisdem fere de caussis, quibus Eurybiades, inprobante, Themist. p. 120. A.

22. Τοῦτ' ἂν μέγιστον πάντων &c.] Animum multiplex in schedis variatio percussit: quid ea intendatur, non adfirmavero. Ubi pronomine, vario in omnibus, ablato, ἐργάσαιτο probaveris, res solvendi pontis in consideratione erit, universae Graeciae ingens allatura damnum. Si σφέας malueris, addendum erit καὶ τὴν Ἑλλ., quorum equidem neutrum ausim, vulgato contentus, nec plane aversatus *Arch.* κακὸν, cui par C. 75. et IX, 36.

30. Οἷά τε ἔσται προσχωρῆσαι] Laurentii *succedere* fluxit ex προχωρῆσαι, quod in *Brit.*, saepeque legitimi locum, sicuti paullo superius in *Arch.* et *Thucydide* II, 5., invasit. Editum plerorumque consensu munitur, indicans, Xerxi, modo strenue et prudenter egerit, singula per Europam oppida et nationes, partim captas, ultro partim, sese adiuncturas. Id vero προσχωρῆσαι velle, nemo ignorat.

Ἑλλήνων καρπόν. ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, οὐ μενέειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὸν Πέρσεα. ἐατέον ὦν εἶναι φεύγειν ἐς ὃ [a] ἔλθοι φεύγων ἐς τὴν ἑωϋτοῦ· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ποιέεσθαι ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐκέλευε. ταύτης δὲ εἴχοντο τῆς γνώμης καὶ [b] Πελοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ στρατηγοί. Ὡς δὲ ἔμαθε ὅτι οὐ πείσει τούς γε πολλοὺς πλώειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὁ Θεμιστοκλέης, μεταβαλὼν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφευγότων περιημέκτεον· [c] ὁρμέατό τε ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πλώειν, καὶ ἐπὶ σφέων αὐτέων [d] βαλλόμενοι, εἰ ὦλλοι μὴ βουλοίατο, ἔλεγέ σφι τάδε, „Καὶ αὐτὸς ἤδη πολλοῖσι παρεγενόμην, καὶ πολλῷ [e] πλέω ἀκήκοα τοιάδε γενέσθαι· ἄνδρας ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας, νενικημένους ἀναμάχεσθαί τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα· ἡμεῖς δὲ, εὕρημα γὰρ εὑρήκαμεν ἡμέας τε αὐτοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων [f] ἀνωσάμενοι, μὴ διώκωμεν ἄνδρας φεύγοντας. τάδε γὰρ οὐκ ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοί τε καὶ ἥρωες, οἳ ἐφθόνησαν ἄνδρα ἕνα τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλεῦσαι, ἐόντα ἀνόσιόν τε καὶ ἀτάσθαλον· ὃς τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, [g] ἐμπιπρὰς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα· ὃς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπεμαστίγωσε, πέδας τε κατῆκε. ἀλλ' εὖ γὰρ [h] ἔχει ἐς τὸ παρεὸν ἡμῖν· νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι [i] καταμείναντας, ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν οἰκετέων. καί τις οἰκίην τε [k] ἀναπλασάσθω, καὶ [l] σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω, [m] παντελέως [n] ἀπελάσας τὸν βάρβαρον, ἅμα δὲ τῷ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου „ καὶ

Græcorum. Nunc autem videri, Persam utpote victum navali prœlio, non perstare in Europa: ideoque permitti oportere, ut fugiat, dum in terram suam fugiendo perveniret: de qua terra tunc certamen fieri iubebat. Huic sententiæ aliorum Peloponnensium duces assensere. 109 At Themistocles, postquam animadvertit se non posse plerisque persuadere ut ad Hellespontum navigarent, adiit Athenienses, qui præcipue indignabantur hostem effugere, animatique erant ad navigandum in Hellespontum, etiam per se ipsos, si ceteri recusassent: eosque ita est alloquutus, Et ipse multis iam huiusmodi casibus interfui, et de multo pluribus audivi talia contigisse, viros ad necessitatem redactos etsi victos prœlium instaurasse, et superiorem inertiam emendasse: itaque nos, quoniam hoc lucro potiti sumus, ut et nos ipsos et Græciam tueremur, repulsa tanta hominum nube, non insequamur viros fugientes. Neque enim nos ista effecimus, sed dii pariter et heroës, qui inviderunt unum virum esse et Asiæ regem et Europæ, qui sit impiissimus atque scelestus: qui sacra eodem loco atque profana habens, utraque incendit, deorumque simulacra subvertit; qui et mare cecidit flagellis, et compedes in illud deiecit. Sed bene nobiscum in præsens tempus agitur: ideoque nunc quidem, ut et nostri ipsorum et nostrorum domesticorum curam geramus, et ut spatium quis ad reficiendas ædes, faciendamque sementem habeat, in Græcia maneamus, barbaro prorsus eiecto: quum autem ver appetet, tunc in Hellespontum et

a Ask. Med. Pass., ceteri ἔλθῃ. b Οἱ Πελ. Arch. c Ὁρμέατο id. Vind., bene. ὡρμ. alii. d Βουλόμενοι iid. praetereaque εἰ ὦλλοι, quod Ionum est. Prius εἰ οἱ ἄλλοι. e Πλείω Arch. V. f Ἀνασωσάμενοι Med. Pass. Ask. g Ἐμπιπρεὶς τε iidem. h Desideratur ἔχει in Arch. V. i Καταμείναντας ἡμ. τ. αὐτ. ἐπιμεληθῆναι Pass. Ask. Arch. V. Brit. Steph. margo. Antea ex Aldo καταμείναντες — ἐπιμεληθῶμεν. k Arch. Vind. Eustath. Hom. p. 1425, 61., olim ἀναπλασσάσθω. l Σπορᾶς Eustath. m Med. Ask. Pass., in ceteris παντελῶς. n Ἀναπελάσας Arch.

40. Ὁ Θεμιστοκλ. μεταβαλὼν] Themistocles *mutatus* ab illo, qui in concilio ducum auctor fuerat πλώειν ἰθέως ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, nunc suos cives, istius etiam cupidine laudis inconsiderate flagrantes retrahit ab incoepto; atque hic veram pandit animi sui sententiam, dignam magni imperatoris providentia. Nec vetus interpres, neque Latinorum correctores vim animadverterunt verbi μεταβάλλειν, *mutari*, similiter usurpati v, c. 75. Κορίνθιοι, — σφὶ αὐτοῖσι δόντες λόγον ὡς οὐ ποιοῖεν τὰ δίκαια, μετέβαλλόν τε καὶ ἀπαλλάσσοντο. — Velut oculatus testis et auritus Atticis suis contestatur Themistocles, *saepius* ἄνδρας, ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας, νενικημένους ἀναμάχεσθαί τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα. Horum prioribus, ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας, nuper mirum in modum abusus est vir Doctissimus: Herodoteum ἀπειλέειν, in istam classem referendum verborum, de quibus egit vir summus in nota Clar. *D. Ruhnken.* ad *Tim.* Lex. p. 52., nihil utique commune habet cum ἀπειλεῖν, *minari*, praeter fortuitam literarum συνέμπτωσιν· *in angustias detrusum*, *nesciumque quo se verteret*, ἐν ἀπορίῃσι ἐχόμενον, IV, c. 131., ἐς ἀπορίην ἀπιγμένον, I, c. 79. dixit etiam *Herod.* ἐς ἀπορίην ἀπειλημένον, II, c. 141. et ἀπειληθέντα ἐς ἀπορίην, I, c. 24. hic *necessitatis velut vinculis adstrictos*, ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένους, sive *necessitate coactos*, ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας. — Tales victos saepe Themistocles ait ἀναμάχεσθαί τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα· hoc quid sit docebunt *Ez. Spanhem.* ad *Iulian.* p. 178. et *F. L. Abresch.* Diluc. *Thucyd.* p. 710. Apud *Polyaen.* I, c. 30, 3., Themistocles aliis ἀντιβουλεύεται λέγων, βασιλεὺς ἀποληφθεὶς ἀναμαχεῖται τάχα· πολλάκις δὲ ἀπόνοια δίδωσιν ὅσα μὴ ἔδωκεν ἀνδρεία. *Frontini* II, c. 6, 8., *Themistocles, victo Xerxe, volentes suos pontem rumpere prohibuit, quum docuisset, cautius esse eum expelli ex Europa, quam cogi ex desperatione pugnare.* Themistoclis consilium postea magni saepe sunt Imperatores sequuti: praebet isthoc capite quaedam exempla *Frontinus*, et Africani Scipionis dictum, *viam hostibus qua fugiant esse muniendam*, cuius simile dat Agesilai *Polyaen.* II, c. 1, 6. qui factis illud suis saepe comprobavit: conferri poterunt idem *Polyaen.* III, c. 9, 14. *Pausan.* IV. p. 333. *Diodor. Sicul.* XIV, c. 27. et *Xenoph.* Ἑ. VII. p. 376, 15. VALCKEN.

46. Ἀναμάχεσθαί τε] Confer L. V, 121. et *Polyaenum* L. I, 30, 3. Sequentia in controversiam inciderunt propter ἀνασωσάμενοι ex *Med.* et aliis enotatum. Sententiam super his viri Celeber. notationes ostentant. Non ego infitior, νέφος ἀνθρώπων bono sensu usurpari posse: testabuntur Scriptor Epist. ad Hebraeos C. XII, 1. observataque Cl. *Lamb. Bos.* Sed inconmodat valde ἀνασώσασθαι, cuius in rerum recuperatione sedes, pariter ac ἀνακτήσασθαι L. III, 65. et 75. Reciperatum autem νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων a victoribus Graecis, inconsulte dicitur; recte vero, tantam hominum multitudinem sive nubem fuisse depulsam. Sic ἀνωσάμενοι L. VII, 139., ὠσάμενοι τὸν Πέρσεα C. VIII, 3., et, *Berglero* indice, *Plut.* Mar. p. 414. C. ἀλλ' ὅπως ΝΕΦΟΣ ΤΟΣΟΥΤΟΝ πολέμου καὶ σκηπτὸν ΩΣΑΜΕΝΟΙ, διασώσουσι τὴν Ἰταλίαν. Restat εὕρημα γὰρ εὑρήκαμεν, *nacti enim insperato sumus lucro nosmet ipsos et Graeciam*, ita vertendum; *Vallae* Latina exorbitare alios non fugit. Εὕρημα *lucrum*, praeter spem oblatum, exposuerunt summi viri *G. Budaeus* et *H. Stephanus*, estque in L. VII, 190. Εὕρεμα νομίζειν et λογίζεσθαι pariliter *Siracides* C. XXIX, 4, 6.

55. Ἐμπιπρὰς] *Med.* et consentientium ἐμπιπρεὶς videtur scripturae aberratio verioris. Inflammata Graecorum a Persis templa post *Brissonii*, *Menagii* ad *Diogen.* I, 9. et *Davisii* in *Ciceron.* II. Leg. C. 11. sollertem operam praetereo. Mutare debui proxima καταμείναντες — ἐπιμεληθῶμεν de plurium Codd., quibus creber ἀπαρεμφάτων in Musis usus suffragatur, sententia: namque omnes prae stupore in devia deflexisse, criminosa foret accusatio.

57. Πέδας τε κατῆκε] Ob vicinas duae forte literae perie-

et Ioniam navigemus. Hæc dicebat Themiſtocles, animo ſibi apud Perſam comparandi receptum, ut ſiquid apud Athenienſes accideret adverſi ſibi, haberet quo ſe converteret; prout et contigit. Hæc dicenti Themiſtocli Athenienſes, quum tamen ab eo deciperentur, aſſenſi ſunt: nam quia et antea ſapiens eſſe viſus, vere prudens ac bene conſulens compertus fuit, prorſus ei ad aſſentiendum prompti erant. Ille, ubi Athenienſes ipſius ſententiam probavere, miſit e veſtigio viros cum navigio ad exponenda regi mandata, confiſus tacituros, etſi in omne tormentum devenirent; quorum etiam rurſus erat Sicinnus domeſticus. Hi poſteaquam ad Atticam pervenere, ceteris apud navigium remanentibus, Sicinnus ad regem aſcendit, atque ita eum alloquutus eſt, Themiſtocles Neoclis filius, dux quidem Athenienſium, ſed inter omnes ſocios vir optimus ac ſapientiſſimus, miſit me tibi denunciatum, tibi præſtandi officii ergo ſe retinuiſſe Græcos, claſſem tuam inſequi volentes, ponteſque qui ſunt in Helleſponto ſolvere: etiam nunc multa cum tranquillitate te illuc recipias. Hac re nunciata, iſti de-

„ καὶ Ἰωνίης". ταῦτα ἔλεγε, [a] ἀποθήκην μέλλων 495
ποιήσεσθαι ἐς τὸν Πέρσεα, ἵνα ἢν ἄρα τι μιν καταλαμβάνῃ πρὸς Ἀθηναίων πάθος, ἔχῃ ἀποστροφήν. τάπερ ὦν καὶ ἐγένετο. Θεμιστοκλέης [b] ταῦτα μὲν λέγων, διέβαλλε, Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείθοντο· ἐπειδὴ γὰρ καὶ πρότερον δεδογμένος εἶναι σοφὸς, ἐφάνη ἐὼν ἀληθέως σοφός τε καὶ εὔβουλος, πάντως ἑτοῖμοι ἔσαν λέγοντι πείθεσθαι. ὡς δὲ οὗτοί [c] οἱ ἀνεγνωσμένοι ἔσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ὁ Θεμιστοκλέης ἄνδρας ἀπέπεμπε ἔχοντας πλοῖον, τοῖσι [d] ἐπίστευσε σιγᾷν ἐς πᾶσαν βάσανον [e] ἀπικνεομένοισι, τὰ αὐτὸς ἐνετείλατο βασιλέϊ φράσαι· τῶν καὶ Σίκιννος ὁ οἰκέτης αὖτις ἐγένετο. οἳ ἐπειδὴ ἀπίκοντο πρὸς τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν κατέμενον ἐπὶ τῷ πλοίῳ, Σίκιννος δὲ ἀναβὰς παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε, „ Ἔπεμψέ με Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος, „ στρατηγὸς μὲν Ἀθηναίων, ἀνὴρ δὲ τῶν συμμάχων πάντων ἄριστος καὶ σοφώτατος, φράσοντά τοι ὅτι Θεμιστοκλέης [f] ὁ Ἀθηναῖος, σοὶ βουλόμενος ὑπουργέειν, ἔσχε τοὺς Ἕλληνας, τὰς νῆας βουλομένους διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ γεφύρας λύειν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίην πολλὴν κομίζεο". οἱ μὲν, ταῦτα σημήναντες, [g] ἀπέπλωον ὀπί-

a *Med. Arch. Paſſ. Ask.*, ὑποθήκην ceteri; tum ποιήσασθαι *Paſſ.* b Μὲν ταῦτα *Arch. V.* et διέβαλε *Ald.* c Deſit *Arch. V.* d Ἐπίστευσε iidem et *Paſſ. Ask. Brit.* cum *Steph.* margine: alii ἐπέτελλε. e *Med. Paſſ. Ask.*, in *Arch.* ἀπικομένοισι ὦν τούτοισι ἐνετ., reliqui ἀπικομένοισι cum *Aldo.* f Τοι Ἀθην., et ſequens σοὶ omittentes, *Arch. V.* non profecto male: mox ὑποργ. *Ask. Paſſ.*, cuiuſmodi et alibi vidimus. g Ἀπέπλωον *Arch. V.*, ἀπέπλεον *Ald.* et alii.

perierunt, ut ſcripſerit ἐγκατῆκε, nempe τῇ θαλάσσῃ· *Diogen. Laërt.* Prooem. §. 9. dixit εἰς τὴν θάλασσαν πέδας καθεῖναι· κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδέων ζεῦγος, *Herodot.* VII, c. 35. —— Paulo poſt probarem quae margo dat *Steph.* καταμείναντας ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῆναι· quam caſuum ἀκαταλληλίαν amat et Herod. adpellatione τῶν οἰκετέων *uxores* intelligens et *liberos*; ut c. 106., τοὺς οἰκέτας explicat τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα, hinc *Thomas M.* v. Οἰκέται. —— Iſta, καί τις οἰκίην ἀναπλασάσθω καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω· ſignificant, *et unuſquiſque reficiat aedes ſuas, curetque ſementem fieri:* eſt enim ἀνακῶς ἐχέτω idem ac ἐπιμελείτω. *Pierſon.* ad *Moer.* Att. p. 43. et *Homeri* more ponitur τις, pro πᾶς τις, vel εἷς ἕκαστος. *Euſtath.* in Od. Γ. p. 123, 25., τὸ Τὶς πολλάκις — δηλοῖ — πάντας, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ εἷς ἕκαστος· οὕτως παρὰ Σοφοκλεῖ λέγουσιν ὁ χορὸς οἱ Σαλαμίνιοι (in Ai. v. 245.) ὡς νῦν καιρός τινι Ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι. *Sophoclea* citat in eam rem bis terve alibi: verſus *Alcaei* apud *Athen.* x. p. 430. C. ſic diſtingui debent: Νῦν χρὴ μεθύσκειν, καί τινα πρὸς βίαν Πίνειν, ἐπειδὴ κάτθανε Μυρσίλος. Poëtae ſententiam Alcaïco etiam verſu *Horat.* expreſſit Carm. I. Od. 37. ſed *Alcaei* apud *Athen.* proxima duabus adiectis literis ſic ſuo modulo reſtitui poterunt: Μηδέν γ' ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλῳ. *Nullam, Vare, ſacra vite prius ſeveris arborem: Horat.* I. Od. 18. —— Rariſſimum arbitror illud *Herodoti*, οἰκίην ἀναπλασάσθω· *nidum fingere*, πλάσαι δόμον dixit incertus Poëta apud *Lycurg.* p. 166. 35., Οὐδ' ἀγρία γὰρ ὄρνις, ἣν πλάσῃ δόμον, Ἄλλῃ νεοσσοὺς ἠξίωσεν ἐντεκεῖν. Qui Sophoclea cognoverunt, iſta *Sophoclis* eſſe ſuſpicabuntur, ſcripta prout illa vulgavit Clar. *Io. Taylor.* VALCKEN.

64. Ἀποθήκην μέλλων ποιήσεσθαι] Erunt fortaſſe, qui ὑποθήκην, notione παραινέσεως *monitionis*, illuſtrata *Menagii* diligentia in *Laërt.* I, 61. praeoptabunt. Equidem in *Gronovii* partes eo, *Vallam* arbitratus ex ipſius *ſubſidio* ἀποθήκην inveniſſe. Πέρσεα, *Porto* ob inſolentem tonum ſuſpectum, recte pingit *Arch.*

64. Ἀποθήκην μέλλων ποιήσεσθαι] Sequentia cum his arbitror iungenda: ἐς τὸν Πέρσεα ἵνα (ἢν ἄρα τί μιν καταλαμβάνῃ πρὸς Ἀθηναίων πάθος) ἔχῃ ἀποστροφήν· ita tamen ut partim etiam ad illa pertineant, τὸν Πέρσεα, *Perſam enim facturus* erat ἀποθήκην, *ad illum ut haberet receptum*, vel *refugium*, ſi qua urgeret neceſſitas, amicum ad certum tempus velut ſepoſitum, aliquando uſui futurum, eleganter vocat ἀποθήκην· ad ἀπόθετον φίλον in *Lyſiae* P. 158., vid. Cl. *Markland.* et, qui hic ἀποθήκην egregie tuetur Clar. *Abreſch.* Diluc. *Thuc.* p. 654. Ad ἀποστροφὴν conf. *Xenoph.* K. Π. V. p. 73, 18. K. Ἀ. VII. p. 244, 23. *Iſocr.* Epiſt. II, p. 410. B. *P. Weſſel.* ad *Diodor.* I. p. 207. et *Io. Toup* Em. in *Suid.* v. Ἀποστροφή. Beneficiorum in Regem Regiamque familiam hac opera ſua collatorum, ob quae εὐεργεσίαν ſibi ſcribit ὀφείλεσθαι, meminit Themiſtocles in illa nobili Epiſtola ad Artaxerxen data apud *Thucyd.* I, c. 138. VALCKEN.

73. Ἄνδρας ἀπέπεμπε] *Miſit viros iuſſos tacere, Valla:* τοῖσι ἐπέτελλε σιγᾷν· melior mihi lectio videtur marg. *Steph.* τοῖσι ἐπίστευε σιγᾷν ἐς πᾶσαν βάσανον ἀπικνεομένοισι τὰ αὐτὸς ἐνετείλατο βασιλέϊ φράσαι· *quos, utcunque tormentis excruciarentur, fideli credebat occultaturos ſilentio, quae Regi mandaſſet dicenda.* Hos inter, quos a longo tempore fideles fuerat expertus, fuiſſe quoque dicitur Sicinnus: hunc *Polyaeno* p. 60. ante pugnam, poſt pugnam p. 61. dicitur miſiſſe Ἀρσάκην· Ἀρνάκην vocat *Plutarch.* in Ariſtid. p. 324. B. Quando autem, ut res ipſa ſuadet, non ſcripta epiſtola, ſed vel per amicum vel *per ſervum fidum*, ut *Iuſtin.* II, c. 12., iſta Xerxi Themiſtocles indicavit; non tam miror quod apud *Nepot.* Them. c. 9. *literis*, ait *eum* (patrem Tuum) *certiorem feci, id agi ut pons —— diſſolveretur*; ſed in *Thucydide* miror I, c. 138., cur et quomodo Themiſtocles dicatur γράψας τήν τε ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν —— οὐ διάλυσιν. Scriptam a cauto Imperatore epiſtolam negabit *Herod.* nec ſane ſit credibile. VALCKEN.

73. Τοῖσι ἐπίστευσε σιγᾷν] Priſtinum ἐπέτελλε damnant ſchedae, quibus obſequor. Credidiſſe indicatur et confiſum fuiſſe Themiſtoclem, nuncios, etſi tormentis omnibus vexarentur, mandata tacita habituros, plana utique ſententia, et ſimillima *Pauſaniae* L. VII. p. 589. Si vero *Noſtri* fidem laudamus, et quidni? αὖτις *iterum* ad Perſam Sicinnus miſſus abiit. *Plut.* aliunde *Arnacem*, regium eunuchum et captivum accepit, ad Xerxem ablegatum, Themiſt. p. 120. C., deditque *Polyaeno*, ſed *Arſacem* adpellanti, L. I, 30, 3.

77. Πρὸς τὴν Ἀττικὴν] Quae proſtant in Miſcell. Lipſ. Nov. VIII. p. 501. ſunt certe inconſiderate ſcripta. Non ex Andro fidos iſtos homines mittit, ſed ex inſula Salamine, neque ſane Xerxes, quod vir doctus putabat, in Helleſpontum aufugerat: exigat is iterum Herodoteam narrationem: mittitur navis in Atticam, ubi haerebat adhuc Xerxes; neque enim hic cum claſſis aufugit reliquiis; ſed cum exercitu ſuo ſecedens ex Attica, Graecia peragrata, rediit in Aſiam cap. 119., ὁδῷ χρεώμενος ἅμα τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἀπενόστησε ἐς τὴν Ἀσίην· conf. cap. 113. 126. 130. VALCKEN.

95. Πει-

ὀπίσω. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεί τέ σφι ἀπέδοξε μήτ᾽ ἐπιδιώκειν ἔτι προσωτέρω τῶν βαρβάρων τὰς νῆας, μήτε [a] πλώειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον λύσοντας τὸν πόρον, τὴν Ἄνδρον [b] περιεκατέατο, [c] ἐξελέειν ἐθέλοντες. πρῶτοι γὰρ Ἄνδριοι νησιωτέων, [d] χρήματα αἰτηθέντες πρὸς Θεμιστοκλέος, οὐκ ἔδοσαν· ἀλλὰ προϊσχομένου Θεμιστοκλέος [e] λόγον τόνδε, ὡς ἥκοιεν Ἀθηναῖοι περὶ ἑωϋτοὺς ἔχοντες δύο θεοὺς μεγάλους, [f] Πειθώ τε καὶ Ἀναγκαίην, οὕτω τέ σφι κάρτα δοτέα εἶναι χρήματα· ὑπεκρίναντο πρὸς [g] ταῦτα, λέγοντες ὡς κατὰ λόγον [h] ἔσαν ἄρα αἱ Ἀθῆναι μεγάλαι τε καὶ εὐδαίμονες, καὶ θεῶν χρηστῶν ἥκοιεν εὖ. ἐπεὶ Ἀνδρίους γε εἶναι γεωπείνας ἐς [i] ταμέγιστα ἀνήκοντας, καὶ θεοὺς δύο [k] ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφέων τὴν νῆσον, ἀλλ᾽ αἰεὶ φιλοχωρέειν, Πενίην τε καὶ Ἀμηχανίην· καὶ τουτέων τῶν θεῶν [l] ἐπηβόλους ἐόντας Ἀνδρίους, οὐ δώσειν χρήματα. οὐδέκοτε γὰρ τῆς ἑωϋτῶν ἀδυναμίης τὴν Ἀθηναίων δύναμιν εἶναι κρέσσω. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ὑποκρινάμενοι, καὶ οὐ δόντες χρήματα, ἐπολιορκέοντο. Θεμιστοκλέης δὲ, οὐ γὰρ ἐπαύετο πλεονεκτέων, ἐσπέμπων ἐς τὰς ἄλλας νήσους ἀπειλητηρίους λόγους, αἴτεε χρήματα διὰ τῶν αὐτέων ἀγγέλων, χρεώμενος [m] λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο· λέγων ὡς εἰ μὴ δώσουσι τὸ αἰτεό-

111 denuo abiere. At Græci, posteaquam decreverunt neque persequi ulterius barbarorum classem, neque navigare in Hellespontum ad solvendum traiectum, Andrum obsederunt, animo illam delendi: nam primi ex insulanis Andrii pecunias poscenti Themistocli denegaverant, eique alleganti Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos, Suadela et Necessitate, et ita sibi dandas utique esse pecunias; responderant ad hæc, Athenas merito magnas esse atque felices, et diis bonis bene vigere: quoniam Andrii ad maximam soli tenuitatem redacti essent et ipsorum insulam totidem damnosa numina nunquam derelinquere, sed semper incolere, Inopiam et Impossibilitatem: quibus diis potientes Andrios pecuniam non daturos; nunquam enim sua imbecillitate validiorem fore Atheniensium potentiam. Hæc illi quum respondissent, nec pecuniam dedissent, obsidebantur. Themistocles vero, 112
neque enim ab acquirendo cessabat, ad ceteras insulas minacia verba mittens, pecuniam flagitabat, eisdem nunciis eisdemque verbis utens, quibus ad Andrios fuerat usus: nisi pecuniam darent quam posce-

a Ἐπιπλώειν iidem, cui locus esse poterit. *b* Περικατ. nullo augmento *Arch.* *c* Ἐξελέειν recte *Arch.* *V.*, antea ἐξελεῖν. *d* Αἰτ. πρὸς Θεμ. χρήματα *Pass. Ask. Arch. V.*, ordine sat bono. *e* Τὸν λόγ. *Arch.* *V.* *f* *Plut.* Themist. p. 122. citavit. *g* Τάδε *Arch.* *h* Ἄρα ἦσαν Ἀθῆναι id. et *Vind.* *i* *Med.* *Arch. Pass.*, τὰ μάλιστα *Ask. V. Brit. Paris. A. B.* et *Ald.* *k* Χρηστοὺς *Arch. Valla.* *l* Ἐπιβ. id. et *Vind.* *m* Τοῖσι καὶ πρ. βασιλέα ἐχρ. *Med. Pass. Ask.* praeterea χρεωμένους solus *Med.*; in ceteris λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρ.

95. Πειθώ τε καὶ Ἀναγκαίην] Admovet Andriis τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν πολλῶν ΠΕΙΘΑΝΑΓΚΗΝ *Synesii* Or. de Regn. p. 26. A. Themistocles, blandiorem quidem illam, quam Ἀνάγκη καὶ Βία, quibus Corinthi olim fanum in *Pausan.* L. II, 4., aeque tamen liberis et sui iuris hominibus acerbam et detestabilem. Muliebres autem deas μεγάλους utroque sermone recte dici, *Iac. Elsnerus* Sched. Crit. p. 39. conmonstravit.

95. Πειθώ τε καὶ Ἀναγκαίην] Duabus his Deabus, quas suae habendi cupidini Themistocles προέτεινε, eleganti responso sapienter opposuerunt Andrii, quas insulam suam semper colere dicebant Πενίην τε καὶ Ἀμηχανίην· quarum etiam fideli praesidio feroces Themistocles et Graecos re coëgerunt infecta illuc recedere unde venerant, c. 121., ἐπεί τε οὐκ οἷόν τε ἐγένοντο ἐξελεῖν τὴν Ἄνδρον —— ἀπαλλάσσοντο ἐς Σαλαμῖνα. Quam Noster, hinc paucis rem narrat *Plutarch.* in Them. p. 122. C. δύο καὶ ἥκειν ἔφη θεοὺς κομίζων Πειθὼ καὶ Βίαν· οἱ δ᾽ ἔφασαν εἶναι καὶ παρ᾽ αὐτοῖς θεοὺς μεγάλους δύο, Πενίαν καὶ Ἀπορίαν, ὑφ᾽ ὧν κωλύεσθαι δοῦναι χρήματα ἐκείνῳ. Nomina Ἀναγκαίης et Ἀμηχανίης in magis usitata convertit Βίας et Ἀπορίας. Amor in ala *Simmiae:* Οὔτι γὰρ ἔκρινα βίᾳφι, πραΰνω δὲ πειθοῖ· et ante: Τᾶμος ἐγὼ γὰρ γενόμαν ἀνίκ᾽ ἔκριν᾽ Ἀνάγκα. Huius necessitatis imperio lene suum Amor opponit blanda vi persuadentis: apud *Xenoph.* K. Ἀ. VII. p. 247., οἱ νῦν σοὶ ὑπήκοοι γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι, ἀλλ᾽ ἀνάγκῃ· hanc a veri nominis Rege longe removet *Ecphantas Stobaei* p. 335., qui pro sectae severitate τὸ πειθοῦς τινος δέεσθαι considerat ỳ. 10. veluti τᾶς ἐπιγήω φαυλότατος λείψανον· quia πειθὼ ἔργον τι ἐντὶ παροικέον ἀνάγκᾳ· hinc sua quaedam *Plato* derivavit in Politicum: conf. *Dion Chrys.* p. 79. F. 366. B. Non solum τὴν Πειθὼ, μειλίχιον ὅπλον, sed mitibus verbis minas addens paene regaliter Themistocles Andriis ostentabat τὴν Πειθανάγκην· καὶ, ὡς οἷον εἰπεῖν, θατέρᾳ μὲν δόρυ, θατέρᾳ δὲ κηρύκειον προϊσχόμενος, ὃ δὴ παροιμία ἦν, ὥς φησὶ Παυσανίας, ἐπὶ τῶν ἅμα μὲν παρακαλούντων καὶ ἀπειλούντων, ut scribit *Eustath.* in *Hom.* Il. Γ. p. 309, 14. VALCKEN.

98. Καὶ θεῶν χρηστῶν] Fingebat Cl. *de Pauw* ταὶ θεῶν ——, non absurde, modo necessitas adesset: insuper, ἐπὶ Ἀνδρίους γε εἶναι γεωπείνας ἐς τὰ μάλιστα ἀνήκοντας —— *ad Andrios certe non accedere nisi maxime pauperes et in primis, deas inutiles et noxias duas nunquam eorum insulam relinquere, sed in ea gratum sibi domicilium habere, Paupertatem et Inpossibilitatem.* Γεωπείνας non homines, sed ipsas respicere deas, sic ab Andriis dicacioribus adpellatas: ad Athenienses accessisse θεοὺς χρηστοὺς, ad se semper invisere θεοὺς γεωπείνας, praeterque ceteros Πενίην καὶ Ἀμηχανίην insulae possessione delectari. Quae, doctissimo viro mirifice olim blandita, minime exagitabo, incertus, an ipsum ἀνήκοντες ἐς τὰ μάλιστα, seu potius τὰ μέγιστα, uti L. V, 49. fefellerint, an repetiti toties post ἐπεὶ accusativi; hos certe inprobavit, invito *Herodoto* et praeceptore structurae *H. Stephano* de Dialect. p. 138. Ceterum noti satis sunt γεωπεῖναι L. II, 6., et ἐπήβολοι bonae malaeve rei conpotes ex *AEschyli* Agam. v. 551. *Porphyrio*que Q. Homeric. prima. Nam exemplarium *Arch.* et *Vind.* ἐπιβόλους aspernor mirorque servatum a nupero *Hippocratis* editore, *Steph. Mackio*, princip. Νόμου, cum MSS. et Scholiastae verum ostenderent. Ipsum adi.

6. Οὐ γὰρ ἐπαύετο πλεον.] In fine cap. ex *Med.* optime restituit Clar. *Gronov.* Θεμιστοκλέης —— χρήματα παρὰ νησιωτέων ἐκτέατο (*sibi comparabat*) λάθρῃ τῶν ἄλλων στρατηγῶν. Ista de Themistocle dicta qui vituperat *Plutarch.* T. II. p. 871. C. ipse tamen in Them. T. I. p. 122. C. haec posuerat tanquam indubia: ἦν δὲ περιπλέων τὰς νήσους καὶ χρηματιζόμενος ἀπ᾽ αὐτῶν· et *ex insulis sibi pecunias corradens*: ibidem acerbissimum adversarii Themistoclis *Timocreontis* nobis carmen servavit, illum traducentis, ut ψεύσαν, ἄδικον, προδόταν, quippe qui amicum prodiderit ἀργυρίοισι σκυβαλικοῖσι πεισθείς· Λαβὼν δὲ τρί᾽ ἀργυρίου τάλαντ᾽ ἔβα πλέων εἰς ὄλεθρον· in his τρία forte videbuntur in τριάκοντα mutanda *Herodotum* comparanti VIII, c. 4. Illic narrata si quam admittunt excusationis veniam, haec certe magni viri memoriam dedecorant; quem, gloria satiatum, auri fames videtur agitasse; neque tamen idcirco velut *Atheniensium ditissimus* Socrati potuit et Aristidi opponi: horum probe recordabar scribens quae leguntur P. 494. VALCKEN.

9. Χρεώμενος λόγοισι τοῖσι &c.] Magnas cierunt hic turbas amanuenses, quorum *Med.* et consentanei vel si fuerint, χρεώμενος, aut χρεωμένους *Med.*, exsiraces si fuerint, summa plerorumque concordia oblio damnabitur, summa plerorumque concordia oblatum: salvum illud vocabulum perstabit, ubi de vulgato demutabitur nihil. Neque fatuus propterea ferendus erit, tametsi ἀπειλητήριοι λόγοι praecesserint. *Illa* enim generatim minacia verba, haec τὴν Πειθὼ καὶ Ἀναγκαίην, nisi imperata praestentur, denunciantia. Verum vide magnum et eruditum *Med.* patronum.

20. Τοῦ

ſcerentur, exercitum ſe Græcorum illuc ad-
ductum, et obſidendo deleturum. Hæc
dicendo, ingentem pecuniæ vim coëgit a
Caryſtiis atque a Pariis: qui audito tum
Andrum obſideri, quod cum Medis ſenſiſ-
ſet, tum Themiſtoclem maximo in honore
inter duces eſſe, hoc metu pecuniam mi-
ſere. Aliarum autem inſularum aliqua pe-
cuniam dederit necne, affirmare nequeo:
reor tamen alias quoque quasdam dediſſe,
non has ſolas. Quanquam Caryſtiis ne hac
quidem re contigit effugere cladem, ut Pa-
riis, qui Themiſtocle pecunia delenito, ex-
peditionem devitarunt. Ita Themiſtocles
ex Andro exortus, clam ceteris ducibus
113 exegit pecunias ab inſulanis. At copiæ
Xerxis illic aliquot poſt pugnam dies im-
moratæ, moverunt in Bœotos eadem qua
venerant via. Quippe Mardonio viſum eſt
ſimul regem proſequi, et ſimul intempeſti-
vum anni tempus eſſe ad belligerandum; at-
que etiam in Theſſalia ſatius eſſe hyberna-
re, et deinde ineunte vere tentare Pelopon-
neſum. Itaque ubi in Theſſaliam perven-
tum eſt, ibi Mardonius ante omnia Perſas
univerſos, qui immortales vocantur, elegit,
excepto eorum duce Hydarne, qui negavit
ſe rege eſſe cariturum. Item ex aliis Per-
ſis thoracatos, et millenarium equitatum: ad
hæc Medorum, Sacarum, Bactrianorum,
Indorum et peditatum et equitatum reli-
quum. Has nationes ſibi totas deſumpſit:
ex ſociis autem elegit diſcernens quibus aut
ſpecies aderant, aut a quibus aliquod egre-
gium facinus peractum cognoverat. Sed
plurimos ex una gente Perſarum delegit tor-
quatos et armillatos; ſecundo loco Medos,
qui non numero Perſis inferiores erant, ſed
robore: ita ut univerſi, trecenta millia una
114 cum equitibus eſſent. Hoc interim tempo-
re quo Mardonius habebat delectum copia-
rum, et Xerxes circa Theſſaliam agebat,
oraculum e Delphis ad Lacedæmonios ve-
nit, ut Xerxem pœnas necis Leonidæ po-
ſcerent,

τεόμενον, ἐπάξει τὴν στρατιὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ πο- 496
λιορκέων ἐξαιρήσει. λέγων ταῦτα, συνέλεγε χρήματα μεγάλα παρὰ Καρυστίων τε καὶ Παρίων· οἳ πυνθανόμενοι τήν τε Ἄνδρον ὡς πολιορκέοιτο, [a] διότι ἐμήδισε, καὶ Θεμιστοκλῆα, ὡς εἴη ἐν [b] αἴνῃ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν, δείσαντες ταῦτα, ἔπεμπον χρήματα. εἰ δὲ δή τινες καὶ [c] ἄλλοι ἔδοσαν νησιωτέων, οὐκ ἔχω εἶπαι· δοκέω δέ τινας καὶ ἄλλους δοῦναι, καὶ οὐ τούτους μούνους. καίτοι Καρυστίοισι οὐδὲν, τούτου εἵνεκα, τοῦ κακοῦ ὑπερβολὴ ἐγένετο· Πάριοι δὲ Θεμιστοκλῆα χρήμασι ἱλασάμενοι, [d] ἔφυγον τὸ στράτευμα. Θεμιστοκλέης μέν νυν ἐξ Ἄνδρου ὁρμεώμενος, χρήματα παρὰ νησιωτέων [e] ἐκτέετο, λάθρῃ τῶν ἄλλων στρατηγῶν. Οἱ δ᾽ ἀμφὶ Ξέρξεα, ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίην ἐξέλαυνον ἐς Βοιωτοὺς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα μὲν προπέμψαι βασιλῆα, ἅμα δὲ [f] ἀνωρίην εἶναι τοῦ ἔτεος πολεμέειν· χειμερίσαι δὲ ἄμεινον εἶναι ἐν [g] Θεσσαλίῃ, καὶ ἔπειτα ἅμα τῷ ἔαρι πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου. ὡς δὲ ἀπίκατο ἐς τὴν Θεσσαλίην, ἐνθαῦτα Μαρδόνιος ἐξελέγετο πρώτους [h] μὲν Πέρσας πάντας τοὺς ἀθανάτους καλεομένους, πλὴν Ὑδάρνεος τοῦ στρατηγοῦ. οὗτος γὰρ οὐκ ἔφη λείψεσθαι βασιλῆος· μετὰ δὲ, τῶν ἄλλων Περσέων τοὺς θωρηκοφόρους, καὶ τὴν ἵππον τὴν χιλίην· καὶ Μήδους τε καὶ Σάκας, καὶ [i] Βακτρίους τε, καὶ Ἰνδοὺς, καὶ τὸν πεζὸν, καὶ [k] τὴν ἄλλην ἵππον. ταῦτα μὲν ἔθνεα ὅλα εἵλετο· ἐκ δὲ [l] τῶν συμμάχων ἐξελέγετο κατ᾽ ὀλίγους, τοῖσι εἴδεά τε ὑπῆρχε διαλέγων, καὶ [m] εἰ τέοισί τι χρηστὸν συνῄδεε πεποιημένον. ἐν δὲ, πλεῖστον ἔθνος Πέρσας αἱρέετο, ἄνδρας στρεπτοφόρους τε καὶ ψελιοφόρους· ἐπὶ δὲ, Μήδους. οὗτοι [n] δὲ πλῆθος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἔσαν τῶν Περσέων, ῥώμῃ δὲ [o] ἕσσονες. ὥστε σύμπαντας, τριήκοντα μυριάδας γενέσθαι σὺν ἱππεῦσι. [p] Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐν τῷ Μαρδόνιός τε τὴν στρατιὴν διέκρινε, καὶ Ξέρξης ἦν περὶ Θεσσαλίην, χρηστήριον ἐληλύθεε ἐκ Δελφῶν Λακεδαιμονίοισι, Ξέρξεα αἰτέειν δίκας τοῦ Λεωνίδεω φό-

a Ὅτι *Arch.* *b* Τιμῇ *Vind. Arch.*, quod ſcholion. *c* Ἄλλων νησ. ἔδοσαν *Arch. V.* Post pauca Καρυστίοισί τε οὐδὲν *Ask.*, Καρ. γε οὐδὲν *Paſſ.*, cui non adverſor. *d* *Med. Paſſ. Ask.*, in ceteris διέφυγον, cui ſedes potuerat relinqui. *e* Ἐκτέατο *Med. Paſſ. Ask. Brit.*, ἐκτέετο *Arch.*, ἠτέετο *Ald.* et ceteri. *f* Ἀνωρίην *Arch. V. Paris. B. Brit.*, ἀνωρίῃ *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.* *g* Θεσσαλίῃ *Ask. Paſſ. Arch. Vind.*, et ſic ſolet Scriptor, non Θετταλίῃ. Mox ὡς δὲ ἀπίκατο *Med. Paſſ. Ask.*, alii cum *Aldo* ἀπίκετο. *h* Μὲν τοὺς Πέρ. *Ask. Paſſ.*; μὲν τοὺς μυρίους Π. *Arch.* et *Valla.* *i* Βακτρίους τε *Paſſ. Ask.*, ultimum deerat. *k* Τὴν ἵππον tantum *Arch. V. Valla.* *l* *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, alii ἄλλων συμμ., uti *Aldus.* *m* Εἴ τί οἱ χρ. *Arch.*, tum συνείδεε cum *Paſſ.* *n* Δὲ τὸ πλ. *Paſſ. Ask.* *o* Ἥσσονες *V. Ask.*, contra morem. *p* Ἐν τούτῳ δὲ *Ask.*

20. Τοῦ κακοῦ ὑπερβολὴ] Hoc etiam ut Herodoteum referri debuerat in *AEm. Porti* Lexicon, quum ἡ ἀναβολὴ vel ὑπέρθεσις vix alibi dicatur ὑπερβολή. —— Ad eamdem pertinent claſſem in ſeq. cap. Ἀνωρίῃ τοῦ ἔτεος· et χειμερίσαι· quorum prius quid ſit docebunt viri Magni obſervata ad *Thom. M.* in Ἀωρὶ νυκτός. Alterum Χειμερίσαι, pro vulgari χειμάσαι vel παραχειμάσαι poſitum VI, c. 31. infra recurrit c. 126. et c. 130., ubi claſſis reliqua Perſarum ἐχειμέριστε ἐν Κύμῃ· formatum illud, ut θερίζειν, *aeſtatem tranſigere*, et rarius ἐαρίζειν, *tempus vernum*: Ἐχειμέριζε forte dederat Noſter etiam c. 133. pro ἐχείμαζε· quod in alium uſum adhibet VII, c. 191., ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς, *tertio demum die tempeſtas ſedavit.* Loca tamen memorat II, c. 22., in quae ſe conferunt grues ἐς χειμασίην· ſic Codd. exhibent pro χειμαδίην. Dixit *Demoſth.* p. 35., ὑπάρχει δ᾽ ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι Λήμνῳ· ſic legendum puto eiecta voce δυνάμει ex vicinis repetita, ut dederit χειμαδίῳ, nempe τόπῳ· illuc refero quod habet *Etymol.* p. 810, 1. Χειμαδίῳ, τόπῳ ἐφ᾽ οὗ ἄν τις δύναιτο χειμῶνος ἐγκαθορμίσασθαι· eadem dat *Suidas* ex Rhetorico Lex. ut puto, deſcripta. VALCKEN.

22. Ὁρμεώμενος ἐξ Ἄνδρου] Sive ipsum Themiſtoclem ab Andro profectum intelligas, ſeu ad nuncios referas circum inſulas miſſos, nihil offendet. *Plutarchus* ad prius inclinat περιπλέων τε τὰς νήσους καὶ χρηματιζόμενος ἀπ᾽ αὐτῶν Themiſt. p. 122. C. Nihil certe urget, ut ὁρμεόμενος ἐπ᾽ Ἄνδρου *ſtationem ad Andrum habens*, refingatur, praeſertim cum ὁρμέων in ſimili ponatur re. *Reiskii* ἐκτέετο genio ſermonis et *Arch.* ſuffragatione protegitur. Conf. L. IV, 62.

31. Πρώτους μὲν Πέρσας] Praefert inſoliti quidpiam πρ. μὲν τοὺς μυρίους Περ. πάντας *Arch.* et *Vallae*: ſaltem πάντας omiſiſſent. Gloſſam atque additamentum ex L. VII, 83. arbitror.

39. Κατ᾽ ὀλίγους] Legi nec poſſe nec oportere κάρτ᾽ ὀλίγους veriſſima *Abreſchii* animadverſio, advocantis *Thucyd.* III, 111. ὑπαπέῃσαν κατ᾽ ὀλίγους· et L. IV, 11. κατ᾽ ὀλίγας ναῦς διελόμενοι. Vide ſupr. L. II, 93. et *Duker.* ad *Thucyd.* L. VI, p. 400.

39. Τοῖσι εἴδεά τε ὑπῆρχε] Sunt, ni fallor, εἴδεος εὖ ἔχοντες, ſive σωμάτων ἔχοντες ἄριστα, atque adeo εὐεκτικοί. Hos dicitur Mardonius e ceterorum turba διαλέγων, *ſecernens*, καὶ εἰ τέοισι —— ubi forte lectio non eſſet deterior, καὶ ὁτέοισί τι χρηστὸν συνῄδεε πεποιημένον. Est illud ὁτέοισι Homericum et Herodoteum; Sophocleum ὅτοισι. Ad *Homeri* Il. O. ℣. 491. *Euſtathio* adnotantur Ὀτέοισι, ὅτου, ὅτῳ, ὅτων, ἀντὶ τοῦ ὧντινων, καὶ ὅτοισι· de quibus unum reſtitui poterit *AEliano* de N. A. V, c. 39., *ad praedam a leone relictam* τὰ ἄλλα ζῶα ἥκοντα καὶ αἰσθανόμενα, ὅπου· ſcribendum, ὅτου λείψανόν ἐστι τὸ κείμενον, *cuius iſta ſint reliquiae.* VALCKEN.

Φόνου, καὶ τὸ διδόμενον ἐξ ἐκείνου δέκεσθαι. πέμπουσι δὴ κήρυκα τὴν ταχίστην Σπαρτιῆται· ὃς ἐπειδὴ κατέλαβε ἐοῦσαν ἔτι πᾶσαν τὴν στρατιὴν ἐν Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ἐς ὄψιν τὴν Ξέρξεω, ἔλεγε τάδε· „ Ὦ „ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμόνιοί τε σε καὶ Ἡρα„ κλεῖδαι οἱ ἀπὸ Σπάρτης αἰτέουσι Φόνου δίκας, ὅτι „ σφέων τὸν βασιλῆα ἀπέκτεινας ῥυόμενον τὴν Ἑλ-
497 „ λάδα". ὁ δὲ, γελάσας τε καὶ κατασχὼν πολλὸν χρόνον, [a] ὥς οἱ ἐτύγχανε παρεστεὼς Μαρδόνιος, δεικνὺς ἐς τοῦτον, εἶπε, „ [b] Τοιγὰρ σφι Μαρδόνιος ὅδε „ δίκας δώσει τοιαύτας οἵας ἐκείνοισι πρέπει". ὁ μὲν δὴ, δεξάμενος τὸ ῥηθὲν, ἀπαλλάσσετο. Ξέρξης δὲ Μαρδόνιον ἐν Θεσσαλίῃ καταλιπὼν, αὐτὸς ἐπορεύετο κατὰ τάχος ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον τῆς διαβάσιος, [c] ἐν πέντε καὶ τεσσεράκοντα ἡμέρῃσι, ἀπάγων τῆς στρατιῆς οὐδὲν μέρος, ὡς [d] εἶπαι. ὅκου δὲ πορευόμενοι γινοίατο, καὶ κατ᾽ οὕς τινας ἀνθρώπους, τὸν τουτέων καρπὸν [e] ἁρπάζοντες ἐσιτέοντο· εἰ δὲ καρπὸν μηδένα εὕροιεν, οἱ δὲ τὴν ποίην τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην, καὶ τῶν [f] δενδρέων τὸν Φλοιὸν περιλέποντες, καὶ τὰ φύλλα [g] καταδρέποντες κατήσθιον, ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων· καὶ ἔλιπον οὐδέν. ταῦτα δ᾽ ἐποίευν ὑπὸ λιμοῦ. ἐπιλαβὼν δὲ [h] λοιμός τε τὸν στρατὸν καὶ δυσεντερίη κατ᾽ ὁδὸν [i] ἔφθειρε. τοὺς δὲ καὶ νοσέοντας αὐτέων κατέλιπε, ἐπιτάσσων τῇσι πόλισι, ἵνα ἑκάστοτε [k] γίνοιτο ἐλαύνων, μελεδαίνειν [l] τε καὶ τρέφειν· ἐν Θεσσαλίῃ τέ τινας, καὶ ἐν Σίρι τῆς Παιονίης, καὶ ἐν Μακεδονίῃ. ἔνθα καὶ τὸ ἱρὸν ἅρμα καταλιπὼν τοῦ Διὸς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἤλαυνε ἀπιὼν, οὐκ ἀπέλαβε· ἀλλὰ δόντες οἱ Παίονες τοῖσι Θρήϊξι, [m] ἀπαιτέοντος Ξέρξεω, ἔφασαν νεμομένας ἁρπαχθῆναι ὑπὸ τῶν ἄνω Θρηΐκων τῶν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος [n] οἰκημένων. Ἔνθα καὶ ὁ τῶν Βισαλτέων βασιλεὺς γῆς τε τῆς Κρηστωνικῆς, Θρήϊξ, ἔργον [o] ὑπερφυὲς ἐργάσατο· ὃς οὔτε αὐτὸς ἔφη τῷ Ξέρξῃ ἑκὼν εἶναι δουλεύσειν, ἀλλ᾽ [p] οἴχετο ἄνω ἐς τὸ οὖρος τὴν Ῥοδόπην, τοῖσί τε παισὶ ἀπηγόρευε μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ, [q] ἀλογήσαντες, ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐγένετο θεή-

scerent, et quod daretur ab eo acciperent. Mittunt igitur quam citissime Spartiatæ caduceatorem. Is adhuc in Thessalia nactus integrum exercitum, ubi in conspectum Xerxis venit, ita verba fecit; Rex Medorum, Lacedæmonii te et Heraclidæ ab Sparta pœnas cædis poscunt, quod regem ipsorum interemisti, dum Græciam protegit. Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac diu responso non reddito, Hic, inquit, monstrato Mardonio, ut ille ei assistebat, pœnas tales dabit, quales illos decet. Caduceator hoc responso accepto discessit. Xerxes 115
Mardonio in Thessalia relicto, ipse ad Hellespontum ire maturabat: intraque quinque et quadraginta dies ad traiectus locum pervenit, nullam, ut ita dicam, partem copiarum ducens: quocunque autem veniebant, et ad quoscunque homines, eorum direptis fructibus vescebantur: ubi autem nihil fructuum reperiebant, ipsa herba, ut e solo germinabat, et arborum delibratis corticibus, et strictis frondibus utebantur tam agrestium quam mansuetarum, nihil omnino relinquentes: hoc autem præ fame facere cogebantur. Quos deinde pestilentia excipiens ac dysenteria, vel alvi tormina, inter viam extinguebat. Eorum etiam nonnullos Xerxes ægrotos reliquit, iniungens civitatibus, ut in quamque veniebat, uti illos curarent et pascerent: quosdam etiam in Thessalia, et aliquot in Siri Pæoniæ, et in Macedonia: ubi sacrum Iovis currum, quem in Græciam tendens reliquerat, reversus non offendit. Eum Pæones Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi dixere, equas pascentes fuisse abactas a Thracibus superioribus, qui Quo in 116
Strymonis circa fontes incolerent. loco rex Bisaltarum ac terræ Crestonicæ, Thrax, facinus super naturam fecit: hic et se volentem negavit Xerxi serviturum, eoque in superiora ad montem Rhodopen abiit: et filiis interdixit adversus Græciam militare. Illi patre contemptui habito, sive alioqui belli

a Ὡς ἔτυχε *Arch. V.* *b* Τοιγάρ τοι *Arch.* *c* Abest ἐν *Arch.* *d* Εἰπεῖν *Arch. V. Pasf. Ask.* *e* Ἀναρπάζοντες *Arch.* *f* Δένδρων id. *Vind.* *g* Καταδιέποντες *Pasf.*; citat *Suidas* in Δρέπου, ἤσθιον legens. *h Med. Vind. Pasf. Ask. Arch.*, antea λοιμὸς τότε τὸν, et in *Ald.* λιμός. In ἐπιλαβὼν exemplarium consensus est. Vide ad L. VI, 27. *i* Διέφθειρε *Arch.* *k* Id. *Vind. Med. Pasf. Ask.*, prius γίνηται. *l* Deſit *Pasf.* et *Ask.* *m* Ἀπαιτεόντων τῶν περὶ omissis mediis *Arch.* *n Arch. V. Pasf. Ask. Brit. Steph.* margo: οἰκεομένων ceteri. Mox Θρῆξ *Arch. V.* *o Pasf. Ask. Arch. Vind.*, in aliis εἰργάσ. *p* Ὤχετο *Ask. Pasf.*, et ὄρος *V. Arch.* *q* Ἀλογίσ. *Ald.*

49. Τὸ διδόμενον ἐξ ἐκείνου δέκεσθαι] Accipere omen, et, quidquid rex diceret, sibi sumere, bene *Pavius.* Itaque Laco, cum Xerxes Mardonium poenas daturum ambigue respondisset, δεξάμενος τὸ ῥηθὲν abiit. Tale δεκόμεθα, ὦ βασιλεῦ, τὰ διδοῖς inf. C. 137. δέκομαι τὸν οἰωνὸν, *accipio omen*, L. IX, 90. et Comici Δέχου τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ *Plut.* v. 63.

64. Τῆς στρατιῆς οὐδὲν μέρος] Innuit exiguum militum numerum, quem salvum ex inmani illa multitudine L. VII, 184. in Asiam reduxerit. Causſas fami pestilentiaeque acceptas fert. Non ex falso nuncius ad Atossam, Ἥκουσιν ἐκφυγόντες, οὐ πολλοί τινες Ἐφ᾽ ἑστιοῦχον γαῖαν *AEschyl.* Pers. v. 510., qui de regiis per Thessaliam properantibus copiis v. 490. ἔνθα δὴ πλεῖστοι θάνον Δίψῃ τε λιμῷ τε —— *Nostro* ferme consentiens.

72. Λοιμός τε τὸν στρατὸν] Nihil est in his quod fictum videatur aut rationi disconveniens: quae habet *Iustin.* II, c. 13., pleraque sophistam potius decent quam historicum: verum esse potuit quod scribit *Tzetzes* Chil. I. ℣. 995., plerosque qui cum Rege secesserant, mortuos κρυμῷ, λιμῷ, πορείᾳ· *labore, fame, ac metu distabuerunt*, *Orosius* p. 114. *Herodoto* prior *AEschylus* Pers. ℣. 482., Στρατὸς δ᾽ ὁ λοιπὸς ἔν τε Βοιωτῶν χθονὶ Διώλλυθ᾽, οἱ μὲν ἀμφὶ κρηναῖον γάνος Δίψει πονοῦντες, οἱ δ᾽ ὑπ᾽ ἄσθματος κενοὶ Διεκπερῶμεν ἔς τε Φωκέων χθόνα, Καὶ Δωρίδ᾽ αἶαν· tandem γῆς Ἀχαιΐδος πέδον Καὶ Θεσσαλῶν πόλισμ᾽ ὑπεσπανισμένους Βορᾶς ἐδέξαντ᾽, ἔνθα δὴ πλεῖστοι θάνον Δίψῃ τε, Λιμῷ τ᾽, ἀμφότερα γὰρ ἦν τάδε· absurde *Schol.* τόπος, ait, Βοιωτίας ἡ Κρήνη· hinc *aquas* nobis *Crenaeas* vocant, quae *fontanae* fuerant dicendae. In Atticae pestis descriptione *Lucret.* VI. ℣. 1262., *Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora silanos ad aquarum strata iacebant, Interclusa anima nimia ab dulcedine aquaï. Thucyd.* p. 131, 79., ἐκαλινδοῦντο καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. VALCKEN.

80. Νεμομένας ἁρπαχθῆναι] Praecessit ἅρμα Iovis sacrum, cui iuncti equi fuerunt, pascentes, ut Paeones ferebant, furto abducti. Supra VII, 55. οἵ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ καὶ τὸ ἅρμα τὸ ἱρόν. Rediit, saepe restitutum, οἰκημένων. Vid. III, 96.

83. Θρήϊξ, ἔργον ὑπερφυὲς] Rem fecit *atrocissimam* Rex Bisaltarum. Ab humana natura patrisque nomine prorsus abhorrens facinus hinc enarrans *AElianus* V. H. V, c. 11., illum scribit fuisse φιλέλληνα· quod mihi quidem obsequium Xerxi negatum non manifestat; sed idem digna scribit mansueta Graecorum humanitate, quando Thrax ob tantillam rem sex filiis oculos crudeliter eruens dicitur μὴ ποιήσας Ἑλληνικά. VALCKEN.

90. Ἐξώ-

belli libidine inspiciundi, militavere cum Per-
sa: quibus, postquam incolumes reverterunt
omnes, erant autem sex, ob eam culpam
oculos pater effodit. Et isti quidem hanc
117 mercedem acceperunt. Persae autem, ubi
ex Thracia ad traiectum pervenere, urgen-
tes Hellespontum navibus traiecere ad A-
bydum: non enim intentas adhuc rates in-
venere, sed tempestate dissolutas. Ibi co-
piosiorem quam in itinere commeatum ade-
pti, nullo cum modo sese reficientes, ac
mutatis aquis, permulti interibant de exer-
citu, qui supererat: ceteri cum Xerxe Sar-
118 des pervenere. Narratur autem et alia haec
res, Xerxem, posteaquam Athenis profe-
ctus venit ad Eïonem urbem, Strymoni ap-
positam, illinc non amplius per viam iter
fecisse: sed exercitu Hydarni permisso,
quem ad Hellespontum deduceret, ipsum
navem Phoenissam conscendisse, ut in A-
siam se reciperet: et dum cursum tenet, a
Strymonia ingenti vento et fluctuoso fuisse
exceptum; et eo vehementius tempestate
vexatum, quod navis referta vectoribus e-
rat, utpote quum super contabulata essent
frequentes Persae qui cum Xerxe veheban-
tur. Ibi metu perculsum regem cum cla-
more interrogasse gubernatorem, num qua
salus eis esset. Et quum ille respondisset,
Here, nulla admodum est, nisi horum mul-
torum propugnatorum aliqua fiat abitio:
tunc Xerxem eo audito ita loquutum, Viri
Persae, nunc aliquis vestrum declaret se cu-
ram habere regis: in vobis enim videtur
sita esse salus mea. Haec ubi dixit Xer-
xes, illos eo adorato exsiluisse in mare: at-
que ita levata navi, Xerxem incolumem in
Asiam pervenisse. Et ubi primum in ter-
ram egressus est, hoc egisse: gubernato-
rem, quod regis quidem animam servasset,
aurea corona donasse; quod autem multos
119 Persarum perdidisset, decollasse. Hic au-
tem alter modus qui narratur reversionis
Xer-

θεήσασθαι τὸν πόλεμον, ἐστρατεύοντο ἅμα τῷ [a] Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες, ἓξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ τοὺς ὀφθαλμοὺς, διὰ τὴν αἰτίην ταύτην. καὶ οὗτοι μὲν τοῦτον τὸν μισθὸν ἔλαβον. Οἱ δὲ Πέρσαι ὡς ἐκ τῆς Θρηΐκης πορευόμενοι ἀπίκοντο ἐπὶ τὸν πόρον, ἐπειγόμενοι, τὸν Ἑλλήσποντον τῇσι νηυσὶ διέβησαν ἐς Ἄβυδον. τὰς γὰρ σχεδίας οὐκ εὗρον ἔτι ἐντεταμένας, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος διαλελυμένας. ἐνθαῦτα [b] δὴ κατεχόμενοι, σιτία πλέω ἢ κατ' ὁδὸν ἐλάγχανον· οὐδένα τε κόσμον ἐμπιπλάμενοι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέθνησκον τοῦ στρατοῦ τοῦ περιεόντος πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξῃ ἀπικνέονται ἐς Σάρδις. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὅδε [c] λεγόμενος λόγος, ὡς, ἐπειδὴ Ξέρξης ἀπελαύνων ἐξ [d] Ἀθηνέων, ἀπίκετο ἐπ' Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, ἐνθεῦτεν οὐκέτι 498 ὁδοιπορίῃσι [e] διεχρέετο, ἀλλὰ τὴν μὲν στρατιὴν Ὑδάρνεϊ ἐπιτρέπει ἀπάγειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, αὐτὸς δ' ἐπὶ νηὸς Φοινίσσης ἐπιβὰς, ἐκομίζετο ἐς τὴν Ἀσίην. [f] πλώοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίην· καὶ δὴ, μᾶλλον [g] γάρ τι χειμαίνεσθαι γεμούσης τῆς νηὸς, ὥστε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐπεόντων συχνῶν Περσέων τῶν σὺν Ξέρξῃ κομιζομένων, ἐνθαῦτα ἐς δεῖμα πεσόντα τὸν βασιλῆα, εἴρεσθαι βώσαντα τὸν [h] κυβερνήτεα, εἴ τις ἐστί σφι σωτηρίη. καὶ τὸν εἶπαι, „ Δέσποτα, οὐκ ἔστιν οὐδεμίη, εἰ μὴ τουτέων ἀπαλλαγή τις γένηται τῶν „ πολλῶν ἐπιβατέων". καὶ Ξέρξεα λέγεται ἀκούσαντα ταῦτα, εἶπαι, „ Ἄνδρες Πέρσαι, νῦν τις διαδεξάτω ὑμέων βασιλῆος κηδόμενος· ἐν ὑμῖν γὰρ [i] οἶκε ἐμοὶ εἶναι ἡ σωτηρίη". τὸν μὲν ταῦτα λέγειν· τοὺς δὲ, προσκυνέοντας, [k] ἐκπηδᾷν ἐς τὴν θάλασσαν· καὶ τὴν νῆα ἐπικουφισθεῖσαν, οὕτω δὴ ἀποσωθῆναι ἐς τὴν Ἀσίην. ὡς δὲ ἐκβῆναι τάχιστα ἐς γῆν τὸν Ξέρξεα, ποιῆσαι τοιόνδε· ὅτι μὲν ἔσωσε βασιλῆος τὴν ψυχὴν, [l] δωρήσασθαι χρυσέῃ στεφάνῃ τὸν κυβερνήτεα· ὅτι δὲ Περσέων πολλοὺς ἀπώλεσε, ἀποταμεῖν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Οὗτος δὲ [m] ἄλλος λέγεται λόγος περὶ τοῦ Ξέρ-

a Ξέρξῃ *Arch. V. Valla.* *b* Δὲ *Pass.*, tum σιτία τε πλ. id. *Ask.*, non absurde. *c* Λόγος λεγ. iid. et *Arch.* *d* Ἀθηναίων omnes, *Valla* excepto, quem sequor. *e* *Ald. Arch. V. Brit. Paris. A. B.*, διεχρῆτο *Med. Pass. Ask.*; superius ἐνθεῦτεν abest *Arch.* *f* Πλώοντα *Arch. V.*, ante πλέοντα. *g* Deficiunt ista duo Fragm. *Paris.*, in *Arch.* μᾶλλον γάρ τοι. *h* Κυβερνίτην *Pass.* *i* *Med. Ask. Pass.*, male alii ἔοικε. tum εἶναι ἐμοὶ σωτ. *Arch. Pass.* *k* Ἐκπηδέειν *Arch. Vind.* *l* Δωρῆσαι χρυσέῳ στεφάνῳ *Arch. Vind.*, qui δωρήσασθαι. *m* Ἄλλος λόγος λέγεται *Arch.*, ἄλλος etiam *Vind.*, et sine articulo λόγος *Pass.*; *Valla* non dissimile habuit: antea ἄλλως λέγ. ὁ λόγος.

90. Ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ &c.] Sumsit hinc *AElianus* Var. v, 11. verbis paullum mutatis. Addit de patre, μὴ ποιήσας ἑλληνικὰ, quod verum; sed regulus ille, quamtumvis φιλέλλην, ut ait, origine Thrax erat, a cuius gentis atrocitate oculorum eruendorum supplicium haud fuisse alienum, damno visus experti infelices Phinei liberi et ipse tetri auctor sceleris feruntur in scholiis ad *Apollonii Rh.* L. II, 178. Alia Celeb. *Iac. Perizonius.*

96. Κατεχόμενοι] Placebat olim addita littera κατερχόμενοι, *huc delati*, sive *reversi*, uti in *AEschyleo*, a Comico acerbius perstricto, Ἥκω γὰρ εἰς γῆν τήνδε καὶ ΚΑΤΕΡΧΟΜΑΙ. Quoniam schedae vetant, patior vulgatum, *retentos* aliquantisper isthic declarans. Post pauca iustissimum ἐξ Ἀθηνέων, toties totiesque in Musis pravum: bonum vero ex *Aldo* atque aliis διεχρέετο. Ionici enim commatis χρέεσθαι, eiusdemque conposita. Vide I, 21.

5. Νηὸς Φοινίσσης ἐπιβὰς] Haec ut possent ἐκτραγῳδῆσαι, rerumque humanarum lamentari vicissitudinem, Phoenissae navi scapham substituerunt piscatoriam; ex *Trogo Iustinus* II, c. 13. hinc *Orosius* II, c. 10. —— Ferebant πλέοντά μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίην. Adfinis Atheniensium et fautor Boreas superbum Regem illaesum dimittere non poterat: ventus Boreas a sua velut sede eximie Στρυμονίας dicebatur; Στρυμονίου Βορέαο meminit *Callim.* h. in Del. ℣. 26. ubi notat Ill. *Ez. Spanb.* qui plura dederat ad h. in Dian. v. 114. quo loco respicit *Callim.* epigramma *Simonidis* ab *Athen.* servatum III. p. 125. C. ubi pro Ὠκὺς libenter corrigerem, Ὀξὺς ἀπὸ Θρήκης ὀρνύμενος Βορέης· sic *Boreae penetrabile frigus* indicaretur. —— Quae hic praeterea traduntur Graecorum illa videntur commenta, *Herodoto* minime probata; quod observare debuerat *Brisson.* hinc illa narrans de R. P. I. p. 33. Vera videbantur *Io. Tzetzae* Chil. I. ℣. 996. Ἀπὸ Στρυμόνος δ' ἐπιβὰς νηὸς αὐτὸς Φοινίσσης, Σὺν τοῖς ἀρίστοις τῶν Περσῶν, κλύδωνος γεγονότος, Κέλευσε τούτους ἐκπηδᾷν εἰς θάλασσαν τοῦ πλοίου· Ὅπερ δὴ καὶ δεδράκασιν, ἐκεῖνον προσκυνοῦντες, Ὅπως τὸ πλοῖον κουφισθὲν σώσῃ τὸν βασιλέα. VALCKEN.

6. Ἄνεμον Στρυμονίην] Laurentii a *Strymonia* ansam docto viro praebuit corrigendi Στρυμονίηθεν, quo facile carebimus. Ab amne ventus Boreas Στρυμόνιος et Στρυμονίης, isque inpetuosissimus. *Callimachus* H. in Del. v. 25. Τείχεα μὲν καὶ λᾶες ὑπαὶ ῥιπῆς κε πέσοιεν ΣΤΡΥΜΟΝΙΟΥ Βορέαο. Hinc *AEschyli* πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι κακόσχολοι Agam. v. 200. *Callimachum* respexisse *Hesychius* videtur in Στρυμόνιος.

18. Ἐκπηδᾷν] Perplacet ἐκπηδέειν, ut ἐνδιατέεσθαι, καταμαργέειν et χρέεσθαι. Quae praecedunt, obiter *Dio Chrys.* attigit Or. XIV. p. 231. B. In proximis χρυσέῃ στεφάνῃ, etsi MSS. vulgatius praebeant, vim non facio. *Homerum* hic sequitur, στεφάνας praecipue, *Eustathio* ad Il. Σ, 597. docente, probantem: adde illi magnum Animadversorem in *Athen.* L. V, 8.

24. Οὗτος δὲ ἄλλος λέγεται λόγος] Scripta exempla, quod

Ξέρξεω νόστου, οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστὸς, οὔτε ἄλλως,
οὔτε τὸ Περσέων τοῦτο πάθος. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα οὕτω
[a] ἐῤῥήθη ἐκ τοῦ κυβερνήτεω πρὸς Ξέρξεα, ἐν μυρίῃσι
γνώμῃσι μίην οὐκ ἔχω ἀντίξοον, [b] μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι
βασιλῆα τοιόνδε· τοὺς μὲν [c] ἐπὶ τοῦ καταστρώματος,
καταβιβάσαι ἐς κοίλην νῆα, ἐόντας Πέρσας, καὶ
Περσέων τοὺς πρώτους· [d] τῶν δ' ἐρετέων, ἐόντων Φοι-
νίκων, ὅκως οὐκ ἂν ἴσον πλῆθος τοῖσι Πέρσῃσι ἐξέβα-
λε ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς καὶ [e] πρότε-
ρόν μοι εἴρηται, ὁδῷ χρεώμενος ἅμα τῷ ἄλλῳ στρα-
τῷ, ἀπενόστησε ἐς τὴν Ἀσίην. Μέγα δὲ καὶ τόδε
μαρτύριον· Φαίνεται γὰρ Ξέρξης ἐν τῇ ὀπίσω κο-
μιδῇ ἀπικόμενος ἐς Ἄβδηρα, καὶ ξεινίην τέ σφι συν-
θέμενος, καὶ δωρησάμενος αὐτοὺς ἀκινάκῃ τε χρυ-
σέῳ καὶ [f] τιήρῃ χρυσοπάστῳ. καὶ, ὡς αὐτοὶ λέγου-
σι Ἀβδηρῖται, λέγοντες [g] ἔμοιγε οὐδαμῶς πιστὰ,
πρῶτον ἐλύσατο τὴν ζώνην Φεύγων ἐξ Ἀθηνέων ὀ-
πίσω, ὡς ἐν ἀδείῃ ἐών. [h] πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου
δὲ μᾶλλον τὰ Ἄβδηρα ἵδρυται, ἢ τοῦ Στρυμόνος,
καὶ τῆς Ἠϊόνος. ὅθεν δή μιν Φασὶ ἐπιβῆναι ἐπὶ τὴν
νῆα. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεί τε οὐκ οἷοί τε [i] ἐγένον-
499 το ἐξελέειν τὴν Ἄνδρον, τραπόμενοι ἐς Κάρυστον, καὶ
[k] δηϊώσαντες αὐτέων τὴν χώρην, ἀπαλλάσσοντο ἐς
Σαλαμῖνα. πρῶτα μέν [l] νυν τοῖσι θεοῖσι ἐξεῖλον ἀκρο-
θίνια ἄλλα τε καὶ τριήρεας τρεῖς Φοινίσσας· τὴν μὲν,
ἐς Ἰσθμὸν ἀναθεῖναι, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν· τὴν
δὲ, ἐπὶ Σούνιον· τὴν δὲ, τῷ Αἴαντι αὐτοῦ ἐς Σαλα-
μῖνα. μετὰ δὲ τοῦτο, διεδάσαντο τὴν ληΐην, καὶ τὰ
ἀκροθίνια [m] ἀπέπεμψαν ἐς Δελφούς· ἐκ τῶν ἐγένε-
το ἀνδριὰς ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νηὸς, ἐὼν μέ-
γαθος [n] δυωκαίδεκα πηχέων· ἑστήκεε δὲ οὗτος τῇ-
περ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύσεος. [o] Πέμψαν-
τες δὲ ἀκροθίνια [p] οἱ Ἕλληνες ἐς Δελφοὺς, ἐπειρώ-
τεον τὸν θεὸν κοινῇ, εἰ λελάβηκε πλήρεα καὶ ἀρε-
στὰ τὰ ἀκροθίνια. ὁ δὲ παρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλ-
λων

Xerxis, haudquaquam fidem apud me habet
cum propter alia, tum propter iſtum caſum
Perſarum, nam ſi iſta regi a gubernatore ſic
dicta ſunt, in infinitis ſententiis unam non
habeo repugnantem, regem non feciſſe iſtud:
illos quidem Perſas in tabulato iuſſurum in
cavam navem demitti, utpote qui et Perſæ
et primores Perſarum eſſent, at remigum,
qui erant Phœnices, multitudinem Perſis nu-
mero parem in mare eiecturum. Sed is, ut
dictum eſt ſuperius, itinere pedeſtri cum
reliquo exercitu in Aſiam reverſus eſt. Cu- 120
ius rei id quoque magno eſt teſtimonio, quod
apparet, Xerxem, quum rurſus in Aſiam
reciperet ſe, Abdera perveniſſe, et hoſpitii
fœdus cum illis pactum eſſe, et acinace au-
reo eos ac tiara auro intertexta donaſſe: et
ut ipſi oppidani aiunt, quod apud me fide
caret, Xerxes, poſtquam ex Athenis retro
fugit, illic primum zonam ſolvit, utpote iam
terrore liber. Sunt autem Abdera propius
ad Helleſpontum ſita quam Strymon, at-
que Eïon, unde navem illum conſcendiſſe
ferunt. Ceterum Græci poſteaquam An- 121
drum expugnare nequibant, converſi in Ca-
ryſtum, vaſtato illorum agro rediere Sala-
minem. Ibi ante omnia diis primitias exe-
merunt cum alias, tum Phœniſſas triremes
tres: quarum una reponeretur apud Iſth-
mum, quæ ad meam usque memoriam ex-
ſtabat; altera apud Sunium, tertia Aiaci il-
lic apud Salaminem. Poſt hoc prædam diſ-
partivere, et primitias Delphos miſere. Ex
quibus ſtatua effecta eſt longitudine cubito-
rum duodecim, apluſtre manu ſuſtinens; eo-
dem in loco ſtans, ubi Alexander Macedo
aureus. Miſſis Delphos primitiis, Græci 122
publice deum percontati ſunt, nunquid
perfectas et gratas primitias accepiſſet.
Quibus ille reſpondit habere ſe a Græcis
qui-

a Εἰρέθη *Paſſ.*, ἐῤῥέθη *Vind.* *b* Deſit *Arch. Vind.* *c* Ἐκ τοῦ *Arch. Vind. Valla*, et forte verius. *d* Καὶ τῶν ἐρετ. *Arch.* *e* *Med. Paſſ. Ask.*, ab aliis pronomen negligitur. *f* Τιήρῃ *Arch. V. Valla*, τιήρεϊ *Med. Ask. Paſſ.*, τριήρεϊ *Paris.* tres, *Ald. Brit.* *g* Ἐμοίγε οὐδαμῶς πιστὰ *Paſſ. Ask. Arch. Vind. Brit.* ora *Steph.*, alii μὲν οὐδαμῶς ἐμοὶ πιστά. Mox ἐξ Ἀθηναίων omnes praeter *Vallam*, Ἀθηνέων recte legentem. *h* Τὰ δὲ Ἄβδηρα ἵδρυται πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου μᾶλλον ἢ τοῦ *Paſſ. Ask. Arch. Vind.* *i* Ἐγίνοντο *Paſſ. Vind. Arch.*, et ἐξελέειν *Arch. V.* *k* Δηώσ. *Arch. Vind.* *l* Deſit *Ask.* *m* *Med. Paſſ. Ask. Brit.*, alii ἔπεμψαν. Superius ἐδάσαντο *Ask.* *n* *Med. Ask. Paſſ.*, ceteri δυώδεκα. *Valla* tantum *decem*. Mox ἔστηκε *Arch. Vind.* *o* Haec apud *Plutarch.* Malign. p. 871. *p* Abſunt iſta duo *Ask.*, qui mox cum *Paſſ.* ἐπειρ., non ἐπηρ., ut antea.

quod inpeditum erat, ſic optime explicant. Reſpectus eſt ad initium C. 118. Vicinum οὕτω εἰρέθη in *Paſſ.* nihil habere damnabile, oſtendi ad L. IV, 157. atque alibi.

38. *Δωρησάμενος αὐτοὺς*] Donaſſe dicitur Abderitanos aureo acinace, *καὶ τιήρῃ χρυσοπάστῳ*· quod ex Codd. revocabitur; *tiaram* tamen infrequens fuiſſe puto Regium donum: Acanthios eodem quo Abderitanos honore Rex dignatus VII, c. 116., *ἐδωρήσατο ἐσθῆτι Μηδικῇ*. Nuſquam etiam *auro diſtinctam χρυσόπαστον* memoratam legi *tiaram*; de qua praeter *Briſſon.* multa *Gataker* A. M. P. c. 24. ſed alibi reperias *χρυσόπαστον ἐσθῆτα*, et *τὰ χρυσόπαστα τῶν ἐνδυμάτων*. Abderitanos ſplendido Xerxen, eiusque exercitum excepiſſe convivio conſtat ex *Herodot.* VII. c. 120. Neſcio an alibi tradatur quod nobis narrat *Philoſtr.* de V. S. p. 494. de *Protagorae* patre Maeandrio Abderitano: *δεξάμενος τὸν Ξέρξην οἰκίᾳ τε καὶ δώροις τὴν ξυνουσίαν τῶν Μάγων τῷ παιδὶ παρ' αὐτοῦ εὕρετο.* De Protagorae praeceptore *Democrito* huiusque patre paria prodidit *Diogen. Laërt.* IX, 34. teſtem citans *Herodotum*, de cuius nomine in aliud convertendo alibi coniecturam propoſui. VALCKEN.

39. *Καὶ τιήρῃ χρυσοπάστῳ*] Ex *Vallae* Latinis locum inſtauravit *de Pauw*: recte factum MSS. teſtantur. *Med.* et paucorum *τριήρεϊ* formam praefert inſolitam, nec usquam obviam, cedereque meliori debuit. Quid de docto in Germania viro exiſtimabimus, Aldinum *τριήρεϊ χρυσοπάστῳ* tuente et poculum auro inductum excogitante? Quid? Sed mihi tempero. *Τριήρης*, ſi qua apud audaciorem poëtam, in Muſis et ſolutae orationis auctoribus, de *poculo* nunquam. Mos quoque Perſicus, uti ad hunc diem in Oriente, donare veſtes, tiaras, acinaces. De Acanthiis L. VII, 116. *καὶ ἐδωρήσατό σφεας ἐσθῆτι Μηδικῇ* Xerxes. Poſt illa ex Codd. *λέγοντες ἔμοιγε οὐδαμῶς πιστὰ*, quomodo ſcriptum ſuperius, reverterunt. Parum quoque afui ab illis, quae iſti de Abderorum ſitu, innovandis. Reſedit inpetus. Arripiant, quibus volupe erit.

49. *Τὴν μὲν ἐς Ἰσθμὸν ἀναθεῖναι*] Priſcae pietatis iſtam partem oſtendit magis *Iac. Ph. Thomaſinus* Donar. C. 19., quam explicuit. Ad rem ſignificantiſſimae fuiſſent dedicatae hae triremes, nec minus a Phormione et popularibus conſecrata Neptuno ad Rhium AEtoliae ap. *Thucydidem* II, 84., tum Iovi Caſio in Corcyra inſula, ex ſolidiore tamen materia, in *Procopii* B. Goth. L. IV, 22., ut alias ne tangam.

58. *Εἰ λελάβηκε*] Hic quoque nunc ſcribi malim *εἰ λελαβήκεε*, *num accepiſſet*: quod ſupra Codices dederunt P. 217, 7. vulgatam praefert ubi haec deſcribit *Plutarch.* de Herod. Mal. p. 871. C. aegerrime ferens, huic de AEginetis iudicio Delphicum Deum hic auctorem inſcribi; is enim iuxta *Herod.* *ἀπαίτεε αὐτοὺς τὰ ἀριστήϊα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης*· acerbe *Plutarch.* *οὐκ ἔτι Σκύθαις*, ait, *οὐδὲ Πέρσαις, οὐδ' Αἰγυπτίοις τοὺς ἑαυτοῦ λόγους ἀνατίθησι πλάττων· (ὥσπερ Αἴσωπος κόραξι καὶ πιθήκοις) ἀλλὰ τῷ τοῦ Πυθίου προσώπῳ χρώμενος ἀπωθεῖ τῶν Σαλαμῖνι πρωτείων τὰς Ἀθήνας.* Quem toties criminoſe traducit tanquam ad voluntatem Athenienſium loquutum, cur illis hic ſponte ſua prae-

quidem aliis, verum non ab AEginetis: sed
reposcebat eos donum optime navatæ ad Sala-
minem operæ in pugna navali. Id quum audis-
sent AEginetæ, aureas stellas tres dedicave-
runt, quæ super malum navis æreum stant
123 apud angulum, proxime Crœsi craterem. Post
dispartitam prædam Græci ad Isthmum navi-
gaverunt, daturi virtutis præmium Græcorum
meritissimo in hoc bello. Eo ubi perventum
est, duces Græci in aram Neptuni suam quis-
que sententiam scriptam detulere, quemnam
ex omnibus primum et quem secundum judi-
carent. In ea autem suum quisque nomen in-
scripsit, se illum qui præstantissimus extitisset
existimans: sed in secundis partibus Themi-
stocli adjudicandis plerique congruerunt. Ita
quum singuli in primo loco singulos calculos ha-
berent, in secundo Themistocles multo supe-
124 rior extitit. Et licet hanc rem Græci livore
supersederint judicare, in suam quisque patriam
re non decreta revecti, tamen Themistocles et
habitus est et celebratus per universam Græ-
ciam omnium Græcorum longe prudentissimus.
Ipse tamen quia victor non fuisset honore af-
fectus ab iis, qui ad Salaminem dimicassent,
ut honore afficeretur Lacedæmonem se con-
tulit. Eum Lacedæmonii et splendide exce-
perunt, et magnifice honoraverunt: et primas
quidem partes rei bene gestæ, Eurybiadæ; so-
lertiæ vero ac dexteritatis, Themistocli de-
derunt, utrumque oleagina corona donan-
tes: præterea hunc vehiculo, quod Spar-
tæ erat præstantissimum: laudatumque ver-
bis amplissimis, trecenti ex delectis Spartia-
tarum, qui equites vocantur, recedentem ad
Te-

λων ἔφησε ἔχειν, παρ' Αἰγινητέων δὲ, οὔ· [a] ἀλλὰ ἀπαίτεε αὐτοὺς τὰ ἀριστήϊα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινῆται δὲ πυθόμενοι, ἀνέθεσαν ἀστέρας χρυσέους, οἳ ἐπὶ ἱστοῦ χαλκέου ἑστᾶσι τρεῖς ἐπὶ τῆς γωνίης, ἀγχοτάτω τοῦ [b] Κροίσεω κρητῆρος. Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τῆς ληΐης ἔπλωον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸν Ἰσθμὸν, ἀριστήϊα δώσοντες τῷ ἀξιωτάτῳ γενομένῳ Ἑλλήνων ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. ὡς δὲ ἀπικόμενοι οἱ στρατηγοὶ [c] διένεμον τὰς ψήφους ἐπὶ τοῦ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ, τὸν πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κρίνοντες ἐκ πάντων· ἐνθαῦτα πᾶς τις [d] αὐτέων ἑωϋτῷ ἐτίθετο τὴν ψῆφον, αὐτὸς [e] ἕκαστος δοκέων ἄριστος γενέσθαι. δεύτερα δὲ, οἱ πολλοὶ συνεξέπιπτον [f] Θεμιστοκλῆα κρίνοντες. οἱ μὲν δὴ ἐμουνοῦντο· Θεμιστοκλέης δὲ δευτερείοισι ὑπερεβάλλετο πολλόν. Οὐ βουλομένων δὲ ταῦτα κρίνειν τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, ἀλλ' ἀποπλωόντων ἑκάστων ἐς τὴν ἑωϋτῶν ἀκρίτων, ὅμως Θεμιστοκλέης ἐβώσθη τε καὶ ἐδοξώθη εἶναι ἀνὴρ [g] πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ὅτι δὲ νικῶν οὐκ ἐτιμήθη πρὸς τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Λακεδαίμονα ἀπίκετο, θέλων τιμηθῆναι· καί μιν Λακεδαιμόνιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μεγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀριστήϊα μέν νυν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης στέφανον· σοφίης δὲ καὶ δεξιότητος, Θεμιστοκλέϊ, καὶ τούτῳ στέφανον ἐλαίης. ἐδωρήσαντο [h] δέ μιν ὄχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιστεύσαντι. αἰνέσαντες δὲ πολλὰ, προέπεμψαν [i] ἀπιόντα τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, οὗτοι οἵπερ ἱππέες καλέονται, μέχρι [k] οὔρων τῶν

[a] Ἀλλὰ *Arch. V. Ask.* plene. [b] *Med. Pass. Ask.*, in *Arch.* χρυσοῦ, in ceteris Κροίσου. [c] Διενέμοντο *Paris. A. B. Brit. Ald.*, ἔφερον *Arch. V.*, διένεμον *Med. Pass. Ask.* [d] Abest *Arch. V.* [e] Sic omnes; ἕκαστον Edit. *Gronovii* operarum error est. Vise L. III, 82. [f] Θεμιστοκλέα *Arch. V. Ask.* [g] Πολλῶν ora *Steph.* ex *Aldo*, qui ἐδοξώσθη. [h] Γε *Ask.*, et καλλιστεύοντι *Vind.* [i] Ἀπιόντα *Arch. V. Pass. Ask.* margo *Steph.*, ἀνιόντα olim. [k] Sic *Arch.*, οὔρων alii.

praetulisset AEginetas? Si de AEginetis scripta falsa fuissent, aut Athenis negata, iussus et illa potuisset μετασκευάσαι· adeo neque huic criminationi species adest probabilitatis. VALCKEN.

61. Τὰ ἀριστήϊα τῆς ἐν Σαλαμῖνι &c.] Animadvertit *Plutarchus* liquida in his malignitatis indicia, sed iratior: posito animi aestu Vit. Themist. p. 120. C. Nostro, neque illaudato, accedit. AEginetis, sive astu id evenerit Spartanorum, seu reapse ad Salaminem ceteros gloria anteierint, palmam inter civitates fuisse contributam, priscorum consensus est, *Diodori* L. XI, 27., *AEliani* Variar. XII, 10. &c. Mox male, etsi crater aureus fuerit, schedae *Arch.* Redi ad L. I, 51.

68. Διένεμον τὰς ψήφους &c.] Nolo, quamquam locuplete pristinum auctoritate munitur, litem recepto movere. Ἔφερον, quod duobus in Codd., adstipulatores *Aristidem* T. II. p. 218. et *Plutarch.* Them. p. 120. D. nanciscitur: hic enim ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ΕΦΕΡΟΝ οἱ στρατηγοὶ, plenius ille καὶ ΦΕΡΟΝΤΩΝ τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος περὶ τῶν ἀριστείων· unde *Canterus* Chaeronensis arae *Neptuni*, Ποσειδῶνος, titulum instauratum voluit, Nostro praeeunte. Ambo vero in latis sententiis ab *Herodoto* abeunt, et sumtas ex ara tabellas, sive ψήφους significant, nec prave pro diverso respectu. Insequens δεύτερα δὲ, οἱ πολλοὶ —— accipiendum pro δεύτερον δὲ ——. *Aristides*, ἕκαστος γὰρ ἑαυτὸν πρῶτον φέρων, δεύτερον συνέξεπιπτον ἅπαντες φέροντες Θεμιστοκλέα, Herodotea adumbrans, in quibus συνεξέπιπτον, sollemne in tabellis et sortibus, urna cadentibus L. I, 206. V, 22., oppido venustum.

68. Διένεμον τὰς ψήφους] Revocarem reiectum διενέμοντο. Athenis, causa utrimque dicta, qui iudicibus distribuebant singulis τὰς δύο ψήφους, hi dici poterant διανέμειν τὰς ψήφους. Sed apud *Herod.* Graeci duces *inter se calculos dividentes*, quibus ferrent suffragia, διενέμοντο τὰς ψήφους· et quidem ἐπὶ τοῦ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ· *ad altare* Isthmii *Neptuni*; ut Dei maiestate moti sancte iudicarent: τὸν πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κρίνοντες (sive κρινέοντες, *iudicaturi*) ἐκ πάντων. Herodotea *Plutarch.* interpretatur in Them. p. 120. D. ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον οἱ στρατηγοί. Hoc Athenis etiam nonnunquam factum liquet ex *Demosth.* de Cor. p. 162., ubi ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου dicitur ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον. Or. c. Macart. p. 601., τὴν ψῆφον, καιομένων τῶν ἱερῶν, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ Φρατρίου, —— ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια. —— Mera iterum est cavillatio, quod scribit *Plutarch.* T. II. p. 871. D. qui ipsemet dixerat in Themist. p. 120. D. Θεμιστοκλεῖ δὲ (καίπερ ἄκοντες ὑπὸ φθόνου) τὸ πρωτεῖον ἀπέδοσαν ἅπαντες. VALCKEN.

78. Ἐβώσθη τε καὶ ἐδοξώθη] Vindicavimus prius ab iniuria *H. Stephani* L. VI, 131. Ἐδοξώθη in eadem Recensione Voc. Herod. legi posse ἐδοξώσθη, quod utique ipse, *Aldo* deserto, mutaverat, suspicionem movet, nec urget tamen, idque rectissime.

81. Ἐς Λακεδ. ἀπίκετο, θέλων] Verisimilius mihi videtur quod *Plutarch.* narrat in Themist. p. 120. D. Spartam vocatum deductumque a Lacedaemoniis fuisse Themistoclem, sibi nempe metuentibus nunc tandem, μήποτε Θεμιστοκλῆς, ἀγανακτήσας ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι, κακὸν μέγα βουλεύσηται κατ' αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ut scribit *Diodor.* XI, c. 27. idcirco tum ἐτίμησαν αὐτὸν διπλασίοις δωρεαῖς τῶν τὰ ἀριστεῖα εἰληφότων· iuxta *Libanium* T. I. p. 14. C. illum ἐστεφάνουν, τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἀφορμὴν ποιούμενοι τὴν ἐκείνου διάνοιαν· multiplicem honorem ipsi tum tributum a Lacedaemoniis enarrat et *Plutarch.* — In *Herod.* legerem ex marg. *Stephan.* προέπεμψαν ἀπιόντα τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες· quo honore neminem alium dicuntur prosequuti: hoc apud *Thucydid.* I, c. 74., Spartanis in memoriam revocat orator Atticus; *Themistocles*, ait, αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα· καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων· sic scripta Codices exhibent. VALCKEN.

88. Προέπεμψαν ἀπιόντα] Non nescio patrocinium, veteri ἀνιόντα paratum. Praestat ex scriptis exemplis de-

τῶν Τεγεητικῶν. μοῦνον δὴ τοῦτον πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Σπαρτιῆται προέπεμψαν. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἐνθαῦτα Τιμόδημος [a] Ἀφιδναῖος, τῶν ἐχθρῶν μὲν τῶν Θεμιστοκλέος ἐών, ἄλλως δὲ οὐ τῶν [b] ἐπιφανέων ἀνδρῶν Φθόνῳ καταμαργέων, ἐνείκεε τὸν Θεμιστοκλῆα, τὴν [c] ἐς Λακεδαίμονα ἄπιξιν προφέρων, ὡς διὰ τὰς Ἀθήνας ἔχοι τὰ γέρεα τὰ παρὰ Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οὐ δι' ἑωϋτόν. ὁ δὲ, [d] ἐπεί τε οὐκ ἐπαύετο ταῦτα λέγων ὁ Τιμόδημος, εἶπε, „ Οὕτω ἔχει τοι· οὔτ' „ ἂν ἐγὼ ἐὼν Βελβινίτης ἐτιμήθην οὕτω πρὸς Σπαρ„ τιητέων, [e] οὔτ' ἂν σὺ ὤνθρωπε, ἐὼν Ἀθηναῖος". ταῦτα μέν νυν ἐς [f] τοσοῦτον ἐγένετο. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεος, ἀνὴρ ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ πρόσθεν ἐών, ἐκ δὲ τῶν Πλαταιϊκῶν καὶ μᾶλλον ἔτι γενόμενος, ἔχων ἓξ μυριάδας [g] στρατοῦ, τὸν Μαρδόνιος ἐξελέξατο, προέπεμπε βασιλῆα μέχρι τοῦ πόρου. ὡς δὲ ὁ μὲν [h] ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ, ὀπίσω πορευόμενος, κατὰ τὴν Παλλήνην ἐγένετο, ἅτε Μαρδονίου τε χειμερίζοντος περὶ Θεσσαλίην τε καὶ Μακεδονίην, καὶ οὐδέν κω κατεπείγοντος ἥκειν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπεδον, οὐκ ἐδι-

Tegeaticos usque fines comitati sunt. Hunc solum ex omnibus quos novimus hominibus Spartiatæ abeuntem deduxerunt. Eidem, 125
postquam ex Lacedæmone Athenas venit, ibi Timodemus Aphidnæus unus ex inimicis eius, alioqui non e claris viris, livore insaniens, crimini dabat itionem in Spartam: dicens illum Athenarum respectu, non sui, ab Lacedæmoniis honores assequutum. Et quum non faceret finem talia dicendi, inquit ei Themistocles, O homo, ita res habet, neque ego si Belbinitanus forem, sic a Spartanis honoratus fuissem: neque tu, etsi Atheniensis. Atque hæc hactenus. Arta- 126
bazus autem Pharnacis filius, vir inter Persas cum antea illustris, tum ex rebus Platæensibus factus illustrior, regem deducebat sexaginta millibus ex exercitu, quem sibi Mardonius delegerat: quem ubi traiectu tenus comitatus est, quum iam ille in Asia esset, regressus circa Pallenen agebat, utpote Mardonio per Thessaliam Macedoniamque hybernante, nec etiamdum urgente venire in alia castra, non existimabat ius esse non di-

a Ἀθηναῖος *Arch.*, *Valla* neutrum habet. *b* Ἐπιφ. ἀνδρῶν *Arch. V. Pass. Valla*, *Steph.* margo: deerat ultimum. Porro καταμαργέων *Arch. Vind. Valla*, non uti ceteri, καταμαρπτέων. *c* Ἐς Σπάρτην iidem, alterutrum scholion est. Mox ἔχοι *Med. Pass. V. Ask. Paris. B.*, reliqui ἔχει. *d* Ἐπεί τε οὐκ ἐπ. *Med. Pass. Ask. Arch. V. Brit. Valla*: antea ἐνέκειτο καὶ οὐκ ἐπ. *e* Οὔτε σu *Arch. V.* *f* *Med. Ask.*, τοσοῦτο *Pass. Arch. V.*, levi discrimine: praeterea μὲν tantum *Ask. Med. Pass.*, ceteri cum *Aldo* μέν νυν. Vid. Miscell. Observ. Vol. III. p. 146. *g* Στρατοῦ τοῦ *Med. Pass. Arch. Ask.*, στρατοῦ τὸν *Vind.*, alii στρατοῦ ὂν cum *Aldo*. *h* Desideratur ἦν in *Pass.* et *Med.* non absurde; mox *Pass.* ἐγίνετο cum *Vind.*

depromtum, estque apud *Aristidem* T. II. p. 219. in memorabili hoc Atticum imperatorem deducentium et prosequentium comitatu: memorabili inquam; nihil sane ad honorem amplius et ad gloriam magnificentius publice a Spartanis laudato accedere potuit, quam a trecentis equitibus, primae nobilitatis, et regum stipatoribus L. VI, 56., ad Laconicae fines honorifice deduci. Praedicant hoc eius decus *Aristides*, *Plutarchus*, Atheniensiumque legati, ad Spartanos perorantes in *Thucydidis* L. I, 74.

93. Τιμόδημος Ἀφιδναῖος] *Vallae* Ἀφιδναῖον haud agnoscenti, nedum Ἀθηναῖον, modo plures adforent suffragatores, adsensum cupide praeberem. Timodemus *Belbinita* fuit. Memini pulcre, *Io. Meursium* insulam Belbinam Atticae populis sive pagis sine teste inseruisse, et *Sponii* meruisse censuram, errantis tamen longe ob negatos insulae incolas. Alia omnia *Strabo* VIII. p. 576. et IX. p. 611. Iam Belbinita si Timodemus, quomodo *Aphidnaeus?* Nam Ἀθηναῖος *Arch.* ex sequentibus, quoniam librarius, sicuti in *Valla*, aliquid deesse suspicabatur, huc venisse videtur. Fuisse vero Belbinitanum acre Themistoclis responsum arguit. Simile *Platonis* de Rep. I. p. 330. A. et *Plut.* Them. p. 121. A., quo Seriphio obtrectatori Themistocles, ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὢν, ἐγενόμην ἔνδοξος, οὔτε σὺ Ἀθηναῖος. Qui quidem ex insula Seripho, hic ergo ex Belbina, insula ex adverso Atticae obscuriore, cuius habitatores ob vilitatem adeo contemtibiles, ut Βελβινίτης Graecorum conviciis celebraretur. Testis est *Teles* philosophus apud *Stob.* Serm. XXXVIII. p. 233., ubi nunc Βελβινθείτης, sed ad Nostri praescriptum de *Abr. Ortelii* sententia reformandus. Si boni tamen commatis Ἀφιδναῖος, quod valde metuo, quippe dicto Themistocleo nervos incidens, solum superest, ut Timodemus, domo Belbinita, ius civitatis Athenis ob nescio quae merita, qualis Cl. *de Pauw* divinatio, consecutus fuerit et Aphidnaeis additus.

93. Τιμόδημος Ἀφιδναῖος] Adversarium in administranda republica, saepius expertus Aristiden, habuit et Alcmaeonem Themistocles teste *Plutarcho* II. pag. 805. Hic memoratus virtutis Themistoclis ignobilis obtrectator Timodemus demo censebatur *Aphidnaeus*, ut supra Callimachus fuisse dicitur Polemarchus VI, c. 109. *H. Steph.* ad h. l. *Valla*, inquit, Ἀφιδναῖος *omisit, aut potius non legit, quod certe suspectum etiam reddunt quae sequuntur: Vallae* potius suspectam fuisse puto Codicis scriptionem Ἀθηναῖος, in *Arch.* etiam inventam, atque illum omittendum censuisse quod emendare non poterat. *Kuhnius* in *Pausania*, et vir Doctiss. *Aug. van Staveren* in *Apollodoro* corrigunt Ἀφίδνας pro Ἀθήνας· vid. Miscell. Obs. X. p. 382. vereor ne correctiones istas labefactet epigramma Cypselidarum ad eamdem pertinens Castorum historiam apud *Pausan.* V, p. 425. Τυνδαρίδα Ἑλέναν φέρετον, Αἴθραν δ' Ἀθέναθεν Ἕλκετον· et quidni canere potuit de Therapnaeis fratribus *Alcman*, ὡς Ἀθήνας ἕλοιεν. —— Eximiam mox lectionem, φθόνῳ καταμαργέων, *Herodoto* vindicavit Clar. *Wess.* in Diss. *Herod.* p. 203.
VALCKEN.

94. Ἐπιφανέων ἀνδρῶν] Adiuncto ex schedis nihil ad hanc rem utilius. Retinendumne vero καταμαρπτέων an *Codd.* καταμαργέων revocandum, haesitavi. Visum hoc, a *Valla*, quod *Portus* coniiciendo tenuit, lectum, aequius melius. Nam καταμάρπτειν, in prehendendo tritum, solitarie deponi, vix tolerabile. Contra καταμαργᾷν et more Ionico καταμαργέειν, protervi hominis et invidia rumpentis insaniam egregie declarat. Quo qui ingenio μεμαργωμένοι κυνοθρασεῖς *AEschylo* Supp. v. 766. In vicinis scholion ἐνέκειτο καὶ MSS. extrudunt, alioqui non in absurdis, uti L. VII, 158.

99. Οὔτ' ἂν ἐγὼ ἐὼν Βελβινίτης] Unius *Herodoto Platonis* opponi potest testimonium (nam a *Platone* sumserunt *Cicero* ceterique) L. I. de Rep. p. 329, 330. τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ λοιδορουμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔτ' ἂν αὐτὸς Σερίφιος ὢν ὀνομαστὸς ἐγένετο, οὔτ' ἂν ἐκεῖνος Ἀθηναῖος· velut Seriphio cuidam dictum habet et *Plutarch.* T. I. p. 121. A. II. p. 185. C. qui dictum etiam Stratonici nobis servavit ad hospitem quemdam suum Seriphium T. II. p. 602. A. *Ciceronis* de Senect. c. 3. verba compararunt ad illa *Platonis* praeter illius interpretes *P. Leopard.* Em. XVIII, c. 23. et *Andr. Dounaeus* in Dem. p. 34. —— Herodotei Themistoclis Βελβινίτης, sive potius Βελβινήτης, obscurae cuiusdam insulae *Belbinae* civis fuit, quae ab Attices promontorio Sunio non longe remota *Scylaci* p. 45. memoratur et *Straboni*: vid. *Pinedo* et *Berkel.* ad *Steph. Byz.* in Βέλβινα· hinc Βελβινήτης formatum praeter *Berkel.* et *Holsten.* vidit *Io. Meurs.* Misc. Lacon. IV, c. 4. qui, istius insulae non recordatus, insulanum tamen sensit debuisse designari *Teleti* apud *Stobaeum* p. 233, 5. καὶ ὀνειδίζουσι μὲν, ὅτι Κύπριος, ὁ Μυκώνιος, ὁ Βελβινθείτης· corrigens Βελβινήτης· sed qui tam multa de nobilissima insula Cypro collegerat mirari certe debuit, hic tanquam convitium poni si quis dicatur Cyprius: libenter ista sic corrigerem: καὶ ὀνειδίζουσι μὲν ὅτι Κύθνιος, ὅτι Μυκώνιος, ὅτι Βελβινήτης.
VALCKEN.

5. Στρατοῦ, τὸν Μαρδόνιος] Nimiae doctissimorum virorum in re me iudice, aperta fluctuationes. Mardonius legerat sibi, Xerxe largiente, ex inmanibus eius copiis CCC. millia; quo de Mardonii exercitu Ar-

diripere rebelles Potidæatas, in quos caſu incidiſſet. Etenim Potidæatæ, postquam rex præteriit, et claſſis Perſica a Salamine fugiens abiit, manifeſte a barbaris defecerant: mox aliis quoque qui Pallenen incole-
127 bant rebellantibus. Tunc vero Artabazus Potidæam obſedit: ſed ſuſpicatus etiam Olynthios ab rege deficere, et ipſam obſedit. Eam autem tenebant Bottiæi, qui e ſinu Thermæo fuerant a Macedonibus eiecti. Hos Artabazus poſtquam obſidione cepit, in paludem deductos trucidavit, urbemque adminiſtrandam Critobulo Toronæo tradidit, et generi Chalcidico. Ita Chalcidenſes O-
128 lynthum obtinuere. Expugnata Olyntho Artabazus Potidææ impenſius incumbebat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionæorum magiſtratu de facienda proditione tranſigit, incertum mihi quonam modo ab initio; neque enim traditur: ad extremum ita evenit: Quoties exaraverat libellum aut Timoxenus ad Artabazum mittere volens, aut Artabazus ad Timoxenum, eum ſagittæ circumvolvebant prope crenas, et aptatum quaſi alas, ad locum de quo convenerat ſagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat, proditionis compertus eſt: nam Artabazus ad compactum locum ſagittam dirigens, fruſtrante iactu humerum cuiusdam Potidæatæ percuſſit. Quem ſaucium turba quum circumcurriſſet, ut adſolet in bello fieri, hi ſubito ſagittam, quum animadverterent libellum, nacti detulerunt ad magiſtratus: aderat autem et ceterorum Pallenenſium commilitium. Perlecto libello magiſtratus et cognito proditionis autore, non tamen cenſuerunt Timoxenum eſſe proditionis ſupplicio plectendum, Scionææ civitatis gratia, ne in poſterum ſemper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hunc quidem in modum Timoxenus prodi-
129 tionis manifeſtus fuit. Artabazum vero tres iam

ἐδικαίου ἐντυχὼν ἀπεστεῶσι [a] Ποτιδαιήτησι μὴ οὐκ ἐξανδραποδίσασθαί σφεας. οἱ γὰρ Ποτιδαιῆται, ὡς βασιλεὺς παρεξεληλάκεε, καὶ ὁ ναυτικὸς τοῖσι Πέρσῃσι οἰχώκεε φεύγων [b] ἐκ τῆς Σαλαμῖνος, ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀπέστασαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων· ὡς δὲ καὶ [c] ὦλλοι οἱ τὴν Παλλήνην ἔχοντες. ἐνθαῦτα δὴ Ἀρτάβαζος ἐπολιόρκεε τὴν Ποτίδαιην. Ὑποπτεύσας δὲ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ταύτην ἐπολιόρκεε. εἶχον δὲ αὐτὴν Βοττιαῖοι, [d] οἱ ἐκ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐξαναστάντες ὑπὸ Μακεδόνων. ἐπεὶ δέ σφεας εἷλε πολιορκέων, κατέσφαξε ἐξαγαγὼν ἐς λίμνην· τὴν δὲ πόλιν παραδιδοῖ [e] Κριτοβούλῳ Τορωναίῳ ἐπιτροπεύειν, καὶ τῷ Χαλκιδικῷ γένεϊ. καὶ οὕτω Ὄλυνθον Χαλκιδέες ἔσχον. Ἐξελὼν δὲ ταύτην ὁ Ἀρτάβαζος, τῇ Ποτιδαίῃ ἐντεταμένως προσεῖχε· προσέχοντι δέ οἱ προθύμως [f] συντίθεται προδοσίην Τιμόξεινος ὁ τῶν Σκιωναίων στρατηγός· ὅντινα μὲν τρόπον ἀρχὴν ἔγωγε οὐκ ἔχω [g] εἶπαι, οὐ γὰρ ὦν λέγεται· τέλος μέντοι, τοιάδε ἐγίνετο· ὅκως [h] βιβλίον γράψειε ἢ Τιμόξεινος ἐθέλων παρὰ Ἀρτάβαζον πέμψαι, ἢ Ἀρτάβαζος παρὰ Τιμόξεινον, τοξεύματος παρὰ τὰς [i] γλυφίδας περιειλίξαντες, καὶ πτερώσαντες τὸ βιβλίον, ἐτόξευον ἐς συγκείμενον χωρίον. ἐπάϊστος δὲ ἐγένετο ὁ Τιμόξεινος προδιδοὺς τὴν Ποτίδαιαν. τοξεύων γὰρ [k] ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγκείμενον, ἁμαρτὼν τοῦ χωρίου τούτου, βάλ- 501
λει ἀνδρὸς Ποτιδαιήτεω τὸν ὦμον· τὸν δὲ, βληθέντα περιέδραμε ὅμιλος, οἷα φιλέει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ, οἳ αὐτίκα τὸ τόξευμα λαβόντες, ὡς ἔμαθον τὸ βιβλίον, ἔφερον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς· [l] παρῆν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Παλληναίων συμμαχίη. τοῖσι δὲ στρατηγοῖσι ἐπιλεξαμένοισι τὸ βιβλίον, καὶ μαθοῦσι τὸν αἴτιον τῆς προδοσίης, ἔδοξε μὴ [m] καταπλῆξαι Τιμόξεινον προδοσίῃ, τῆς Σκιωναίων πόλιος εἵνεκα, μὴ νομιζοίατο εἶναι Σκιωναῖοι ἐς τὸν μετέπειτα χρόνον αἰεὶ προδόται. ὁ μὲν δὴ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπάϊστος [n] ἐγένετο. Ἀρταβάζῳ δὲ, ἐπειδὴ πολιορκέοντι

a Ποτιδεήτῃσι et conſimiliter post pauca *Arch. Ask.* *b* Ἐκ Σαλ. id. *V. Paſſ.* *c* Ὦλλοι *Arch. Vind.*, οἱ ἄλλοι *Ald.* et alii. *d* Deſit οἱ *Paſſ.* *e* Κριτοβούλῳ ἐπιτρέπειν *Med. Paſſ. Ask.*, omiſſa media voce Τορωναίῳ. *f* Συντίθεται margo *Steph. Vind. Arch. Paſſ. Ask. Brit.*, quod placuit: antea συνετίθετο. *g* Εἰπεῖν *Arch. V. Paſſ. Brit.* *h* Βυβλίον *Paſſ. Arch.*, etiam in ſeqq.; porro Τιμόξενος θέλων *Arch. V.*, et ſimiliter mox. *i* Explicat *Suidas* in Voc. *k* Articulum non agnoſcit *Paſſ.*, tum ſupra παραδιδοὺς *Ask.* *l* *Paſſ. Ask. V. Arch. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ex *Med.* παρῆσαν. *m* Καταπλέξαι *Arch.* *n* Ἐγεγόνεε *Arch. V. Paſſ.* ora *Steph.*, haud male, uti C. 139.

Artabazus adſcitis LX. millibus abeuntem regem ſtipavit atque ad Helleſpontum comitatus eſt, reductis iisdem Theſſaliam verſus. Ex copia itaque diſcrepantis ſcripturae τὸν Μαρδ. ἐξελέξατο ſelegi.

22. Κριτοβούλῳ Τορωναίῳ ἐπιτροπεύειν] Non auſim hinc quidquam auferre aut demutare: non ἐπιτροπεύειν, in cura et adminiſtratione civitatis frequens L. III, 15. et 82.; non Τορωναίῳ, ſiquidem Toronaei is generis. De *Valla* ſileo. Recte caſtigatur, ad unum Critobulum adplicans, quod toti Chalcidicae genti conceſſum. Confer *Is. Caſaubonum* in *Strabon.* x. p. 685.

27. Τιμόξεινος ὁ τῶν Σκιωναίων] Cum Artabazo dicitur egiſſe de urbe Potidaea prodenda, ὅντινα μὲν τρόπον ἀρχὴν, ἔγωγε οὐκ ἔχω εἶπαι, —— τέλος μέντοι τοιάδε ἐγίνετο· iſta opinor recte *Vallam* cepiſſe, *incertum mihi quonam modo ab initio*; —— *ad extremum ita actum eſt*; opponi enim hic ἀρχὴν et τέλος recte *Koenius* animadvertit; mirorque cur non nominati *Boſſii* ex Obs. Crit. p. 59. novam verſionem veteri ſubſtituerit Clar. *Gronov.* —— Quod hic narrat Noſter, velut Artabazi commentum retulit *Polyaen.* VII, c. 33, 1. ubi Timoxenus dicitur Σικυώνιος. *Herodoti* tum forte immemor, Σκιωναῖος tamen illic legendum ſenſit Cl. *Adr. Heringa* Obſerv. c. 15. p. 130. Varios modos enarrans epiſtolas occulte mittendi. *Aeneas* in Poliorcet. c. 31. velut modum quintum decimum haec habet de Timoxeno et Artabazo *Herodoti*, quem paene ad verbum deſcripſiſſe *Aeneam* monuit *Caſaubon.*
VALCKEN.

32. Παρὰ τὰς γλυφίδας] Ab *Aenea* Poliorcet. C. 31. p. 1704. bene hinc derivata corruperant librarii, corrupta optime integravit *Caſaubonus*, *Polyaeno*, iisdem L. VII, 33, 1. uſo, proditor Timoxenus Σικυώνιος, in Cod. *Florentino* Σκιωναῖος, cui primas *Maasvicius* cur negavit? Idem *Berglerus* miratur. Praeterea ὅντινα μὲν τρόπον ἀρχὴν ἔγωγε —— explicuit Cl. *Bos* Obs. Crit. C. 11. aliter atque oportebat.

32. Τοξεύματος παρὰ τὰς γ.] Haec minus recte converſa egent levi correctione, τοξεύματος περὶ τὰς γλυφίδας περιειλίξαντες· verbis adiectas ſic ſolet Noſter repetere praepoſitiones: ad eam rationem *Aeneae* ſuo *Caſaubonus* reſtituit: οἱ δὲ τοῦ τοξεύματος περὶ τὰς γλυφίδας ἑλίξαντες τὸ βιβλίον· *circa ſagittae crenas epiſtolam volventes.* Sequentia ferme deſcribens *Herodoti* τὸ ἐπάϊστος interpretatur καταφανής. Vbi Noſtro Perſa duntaxat dicitur ἁμαρτὼν τοῦ χωρίου, ad iſta haec adduntur apud *Aeneam*, διὰ πνεῦμα καὶ φαύλην πτέρωσιν quae *Caſaubonus* omiſit in verſione: iſtorum tandem loco, τὸν δὲ βληθέντα περιέδραμε ὅμιλος· *Aeneas* dedit, πρὸς ὃν βληθέντα περιέδραμεν ὄχλος· ubi proxima totidem ſunt verba *Herodoti*. —— In Timoxeni ſcelere tegendo collegarum providentiam, illam in exemplum laudabile Noſter lectori ſuo commendatam voluit.
VALCKEN.

40. Παρῆν] *Mediceum* deſerui, ſine ullo fulcro incedentem: ſtructura tamen non inproba, et L. III, 114. atque alibi ſeſe offerens. Quae vero deinceps μὴ καταπλῆξαι Τιμόξεινον προδοσίῃ, de *proditionis ſupplicio*

κέοντι ἐγεγόνεσαν τρεῖς μῆνες, γίνεται ἄμπωτις τῆς θαλάσσης μεγάλη, καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι τέναγος γενόμενον, [a] παρίεσαν ἐς τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς δύο [b] μὲν μοίρας διωδοιπορήκεσαν, ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν, τὰς διελθόντας χρῆν ἔσω εἶναι ἐν τῇ Παλλήνῃ, ἐπῆλθε πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης μεγάλη, [c] ὅση οὐδαμά κω, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι, πολλάκις [d] γενομένη. οἱ μὲν δὴ νέειν αὐτέων οὐκ ἐπιστάμενοι διεφθείροντο, τοὺς δὲ ἐπισταμένους [e] Ποτιδαιῆται ἐπιπλώσαντες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἴτιον δὲ λέγουσι Ποτιδαιῆται τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυρίδος καὶ τοῦ Περσικοῦ πάθεος γενέσθαι τόδε, ὅτι [f] τοῦ Ποσειδέωνος ἐς τὸν νηὸν καὶ τὸ ἄγαλμα [g] τὸ ἐν τῷ προαστείῳ ἠσέβησαν οὗτοι τῶν Περσέων [h] τοίπερ καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. αἴτιον δὲ τοῦτο λέγοντες, εὖ λέγειν ἔμοιγε δοκέουσι. τοὺς δὲ περιγενομένους ἀπῆγε Ἀρτάβαζος ἐς Θεσσαλίην παρὰ Μαρδόνιον. οὗτοι μὲν οἱ προπέμψαντες βασιλῆα, [i] οὕτω ἔπρηξαν. Ὁ δὲ [k] ναυτικὸς ὁ Ξέρξεω περιγενόμενος, ὡς προσέμιξε τῇ Ἀσίῃ, φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, καὶ βασιλῆά τε καὶ τὴν στρατιὴν ἐκ Χερσονήσου [l] διεπόρθμευσε ἐς Ἄβυδον, ἐχειμέρισε ἐν Κύμῃ. ἔαρος δὲ ἐπιλάμψαντος, [m] πρώϊος συνελέγετο ἐς Σάμον· αἱ δὲ τῶν νηῶν καὶ ἐχειμέρισαν αὐτοῦ· Περσέων δὲ καὶ Μήδων οἱ πλεῦνες ἐπεβάτευον. στρατηγοὶ δέ σφι ἐπῆλθον, Μαρδόντης τε ὁ Βαγαίου καὶ Ἀρταΰντης ὁ Ἀρταχαίου· συνῆρχε δὲ τοῖσι καὶ ἀδελφιδέος αὐτοῦ Ἀρταΰντεω

iam menses obsidentem ingens recessus maris excepit, et is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosum, in Pallenen concesserunt: cuius itineris quum duas partes permeassent, tres aliae supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenen: sed eas ibi tanta maris aestuatio invasit, quanta nunquam extiterat, ut indigenae aiunt, quum ea frequenter illic acciderit. Eorum qui nandi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidaeatae navigiis adorti trucidavere. Huius autem aestus ac restagnationis et cladis Persarum ferunt Potidaeatae hinc caussam extitisse, quod isti e Persis qui sunt a mari oppressi, in templum Neptuni et eius simulacrum quod situm est in suburbano, impie se gesserant. Hanc fuisse caussam illi videntur mihi vere dicere. Eos autem qui superavere, Artabazus in Thessaliam ad Mardonium duxit. Et cum iis qui regem reduxerunt ita est actum.

130

Navalis autem Xerxis exercitus qui superfuerat, ubi a Salamine fugiens attigit Asiam, rege et copiis e Chersoneso Abydum traducto, hyemavit apud Cumam. Idem primo statim vere Samum convenit, ubi nonnullae etiam naves hyemaverant. Eius classis plerique propugnatores erant ex Persis et Medis, ducesque iis accesserant, Mardontes Bagaei, et Artayntes Artachaei filius, cuius patruelis Amitres ab eodem ascitus

a Παρῆσαν *Arch. Ask.* loco παρήϊσαν, quod verius opinor. *b* Abest *Arch.*, qui mox cum *Vind.* διοδοιπορ. sine augmento. *c* Ὅσην *Arch.* *d* Γενομένης id., γινομένη *Pass. Ask.* *e* Οἱ Ποτ. et mox iidem: scribunt Ποτιδεῆται *Arch. Ask.* *f* Ἐς τοῦ Ποσ. τὸν *Arch.* *g* Quatuor ista negligit *Arch.* *h* Οἵπερ id. *Pass. Ask. V.* *i* Absunt haec duo *Med. Pass. Ask.* *k* Ναυτικὸς στρατὸς *Arch. V. Ald.*, quarum vocum ultima desit *Med. Pass. Ask. Brit.* *l* Διεπόρθμευε *Arch.*, praecedentia ἐκ Χερσ. desunt *Ask.*, tum ἐχειμέριζε *Pass. Ask.* *m* Πρῶτον *Arch. Vind.* ex scholio.

plicio in Latinis *Vallae* sumuntur, indignante, neque iniuria, *Porto*, qui, *ob proditionem Timoxenum metu non percellendum*, ex communi eius verbi notione, haud prave. Mihi, ut ingenue dicam, blanditur quodammodo *Arch.* μὴ καταπλέξαι —— προδοσίῃ, *non implicare proditionis crimine.* Notum in Musis καταπλέκειν usu diversiore, nec hunc tamen sermonis genius adspernatur.

48. Γίνεται ἄμπωτις] *H. Steph.* male separavit iungenda: Ἀρταβάζῳ δὲ ἐπειδὴ πολιορκέοντι &c. Ad *Longinum Iac. Tollio* p. 70. hic ἄμπωτις dici videtur, quam mox πλημμυρίδα vocat *Herodotus:* ubi paulo post nostris in exemplaribus mentio fit τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυρίδος, forte disputari posset idemne voces illic denotent an diversa; sed hoc dubium esse nequit, quin et hic opposita sint, ut apud alios ἄμπωτις et πλημμυρίς· ἄμπωτις maris est *recessus*, ἀναποθέντος τοῦ ὕδατος, *quum aqua* velut *resorbetur*; πλημμυρὶς, *aestus*, vel aestuantis aquae *accessus. Homeri* Charybdis τρίς τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναῤῥοιβδεῖ, Od. M, 105. *Demosthenes Thrax* in sua paraphrasi posuerat *Eustathio* teste: ἡ ὀνομαζομένη μὲν Χάρυβδις, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἄμπωτις τοῦ πελάγους βιαιοτάτη, καὶ αὖθις πλημμύρα. Quae aliis πλημμύρα, πλημμυρὶς, vel πλήμμη, Ionibus et *Herodoto* dicta fuit Ῥηχίη· errantem *Suidam* in v. Ῥαχίαν recte corrigit *Kuster.*; sed aptiora dare potuerat eam in rem istis paulo post hoc capite lectis; quae sola dedit et in Indice suo *Portus:* conf. *I. Wasse* ad *Thucyd.* p. 244, 10. et *H. Steph.* Thes. L. G. III. p. 671. D. *Herod.* VII, c. 198., *in Maliaeo*, inquit, *sinu* ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται, *quotidie maris sunt recessus et accessus:* de sinu Arabico Noster II, c. 11., ῥηχίη ἐν αὐτῷ καὶ ἄμπωτις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται· sed huius sinus accolae barbari iuxta *Diodor. Sicul.* III, c. 40., memoriam servabant μεγάλης τινὸς γενομένης ἀμπώτεως, qua sic mare refugerat, ut fieret τοῦ κόλπου ξηρὸς πᾶς ὁ τόπος· postea tamen aiebant πάλιν ἐπελθοῦσαν ἐξαίσιον πλήμμην (ῥηχίην *Herodoto*) ἀποκαταστῆσαι τὸν πόρον εἰς τὴν προϋπάρξασαν τάξιν· in istis solito longe maior *aquarum recessus accessusque* μεγάλη τις ἄμπωτις et ἐξαίσιος πλήμμη dicuntur: nostro quoque loco *Herodoti* res narratur illic inexspectata et ad eum modum invisitata; ut adeo poena videretur a Neptuno Persis immissa: nam fuisse dicitur ἄμπωτις τῆς θαλάσσης μεγάλη· et ἐπελθεῖν πλημμυρὶς — μεγάλη, ὅση οὐδαμᾶ κω. Iam rationem exputare nequeo, cur voces idem significantes, quibus facile quis in errorem induceretur, iungi voluisset *Herodotus:* suspicor adeo, quam primum πλημμυρίδα dixerat, hic iterum suo more ῥηχίην dixisse, atque ista καὶ τῆς πλημμυρίδος, ab alia manu invecta, ut noster tantum dederit: αἴτιον δὲ λέγουσι Ποτιδαιῆται τῆς τε ῥηχίης καὶ τοῦ Περσικοῦ πάθεος γενέσθαι τόδε· *hanc vero caussam fuisse tradunt Potidaeatae maris in tantam altitudinem exaestuantis, istiusque Persarum cladis.* VALCKEN.

58. Τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυρίδος] Merito *L. Kusterus* miratur *Suidam* in Ῥαχίαν scribere, Ionibus Ῥηχίην eandem esse ac τὴν ἄμπωτιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν τῆς θαλάττης h. e. *maris recessum*, siquidem *aestus* illis est maris sive eius *accessus:* certe *Herodoto* ἄμπωτις καὶ ῥηχίη semper de *recessu* et *aestu* L. II, 11. VII, 198., ῥηχίη eodem libro C. 37. Quare et hic, nisi cui de glossa suspicio veniat, ῥηχίη καὶ πλημμυρὶς rem eandem συνωνύμως ex *Porti* opinione indicant. Docte *Nonnus*, prudentior *Suida*, de utriusque vocabuli notione ad *Gregor. Naz.* Steliteut. II. p. 163.

65. Οὕτω ἔπρηξαν] Usitatissimam in pessimo successu formulam hinc amoliri non sustineo. Supra L. III, 25. ὁ μὲν ἐπ' Αἰθίοπας στόλος ΟΥΤΩ ΕΠΡΗΞΕ· IV, 77. οὗτος μέν νυν οὕτω δὴ ἔπρηξε· VI, 44. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρηξε. Satis olim conmodum ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ — *Gronovius*, quem vide, inmutavit.

69. Ἔαρος δὲ ἐπιλάμψαντος] Codices etiam praebent I, c. 190., ἔαρ ὑπέλαμπε· hic si darent, ἔαρος δὲ ὑπολάμψαντος, praeferrem ut usitatius: hoc ubi habet *Chariton* III. p. 51, 9. dedit Herodotea Clar. *D'Orvillius*, ex ἐπιλάμψαντος hoc in loco maius incrementum colligens; sed confutat illud vox adiecta πρώϊος, opposite paulo etiam post memoratur τὸ ἔαρ γενόμενον, ad ἔαρ ὑπολάμπον, vel ὑποφαῖνον. Nusquam apud *Xenophontem* invenietur, ut puto, ἔαρ ἐπέφαινε· sed ἔαρ ὑπέφαινε p. 292, 27. 300, 17. et alibi. Sic *Livius* orditur librum XXII, *Iam ver appetebat, et Hannibal ex hibernis movit:* ista Codicum lectio ceteris videtur anteponenda. Hic *Herodoto* scribi quoque potuerat, ut alibi solet, ἅμα τε ἔαρ ὑπέλαμπε, καὶ ὁ ναυτικὸς συνελέ-

tus erat istorum collega. Hi utpote magnopere percussi, non altius processerant occasum versus, neque ullus ad hanc necessitatem eos adegit; sed Samo desidentes Ioniam custodiebant ne deficeret, trecentas naves cum Ioniis habentes. Neque expectabant Græcos in Ioniam ituros; sed illis satis fore, si sua tutarentur; ducta ex hoc coniectura, quod ipsos e Salamine fugientes non fuissent insequuti, sed libenter abscessissent. Ac mari quidem victi erant animo; at longe superiorem terra Mardonium futurum arbitrabantur. Qui dum Sami erant, simul consultabant, si quid mali possent facere hostibus, simul etiam subauscultabant, quonam res Mardonii caderent.

131 At Græcos excitabat tum veris adventus, tum Mardonius in Thessalia agens; et eorum quidem exercitus pedestris nondum cogebatur: naves autem AEginam abierant numero centum ac decem, præfecto atque navarcho Leutychide, qui fuit Menaris, qui fuit Agesilai, qui fuit Hippocratidæ, qui fuit Leutychidis, qui fuit Anaxilai, qui fuit Archidami, qui fuit Anaxandridæ, qui fuit Theopompi, qui fuit Nicandri, qui fuit Charilli, qui fuit Eunomi, qui fuit Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit Euryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hylli, qui fuit Her-

τεω [a] προσελομένου ὁ Ἀμίτρης· ἅτε δὲ μεγάλως πληγέντες, οὐ [b] προήϊσαν ἀνωτέρω [c] τὸ πρὸς ἑσπέρης, οὐδ᾽ ἐπηνάγκαζε [d] οὐδείς· ἀλλ᾽ ἐν τῇ Σάμῳ κατήμενοι, ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίην μὴ ἀποστῇ, νῆας ἔχοντες σὺν τῇσι Ἰάσι τριηκοσίας. οὐ μὲν οὐδὲ προσεδέκοντο τοὺς Ἕλληνας [e] ἐλεύσεσθαι ἐς τὴν Ἰωνίην, ἀλλ᾽ ἀποχρήσειν σφι τὴν ἑωϋτῶν φυλάσσειν· σταθμεύμενοι ὅτι σφέας οὐκ ἐπεδίωξαν 502
φεύγοντας ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ᾽ ἄσμενοι ἀπαλλάσσοντο. κατὰ μέν νυν τὴν θάλασσαν ἑσσωμένοι ἔσαν τῷ θυμῷ, πεζῇ δὲ ἐδόκεον [f] πολλῷ κρατήσειν τὸν Μαρδόνιον. ἐόντες δὲ ἐν Σάμῳ, ἅμα μὲν [g] ἐβουλεύοντο εἴ τε [h] δυναίατο κακὸν τοὺς πολεμίους ποιέειν, ἅμα δὲ καὶ ὠτακούστεον ὅκῃ πεσέεται τὰ Μαρδονίου πρήγματα. Τοὺς δὲ Ἕλληνας τό, τε ἔαρ γενόμενον ἤγειρε, καὶ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίῃ ἐών. ὁ μὲν δὴ πεζὸς οὔκω συνελέγετο· ὁ δὲ ναυτικὸς ἀπίκετο ἐς Αἴγιναν, νῆες ἀριθμὸν δέκα καὶ ἑκατόν. στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ἦν Λευτυχίδης ὁ Μενάρεος, τοῦ [i] Ἡγησίλεω, τοῦ Ἱπποκρατίδεω, τοῦ Λευτυχίδεω, τοῦ Ἀναξίλεω, τοῦ Ἀρχιδήμου, τοῦ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Θεοπόμπου, τοῦ Νικάνδρου, τοῦ [k] Χαρίλλου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Πρυτάνιος, τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλέος, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρα-

a Προελ. *Arch.* *b* Προήεσαν id. *Vind.* προῆσαν *Ask.* προήϊσαν *Pass.* Antea προΐεσαν. *c* Τὸ πρὸς *Pass. Ask.*, alii τά. *d* Οὐδὲ εἷς *Arch. Vind.* *e* Ἐλεύσεσθαι margo *Steph. Pass. Ask. Arch. Vind. Brit.*, quod satis. προσελεύσεσθαι antea. Porro οὐ μὴν *Ask.* et sic *Reiskius.* *f* Πολλὸν *Arch. Vind.*, bene. Vid. C. 13. et VII, 7. *g* Ἐβουλεύσαντο *Pass.* *h* Id. *Ask. Med. Arch. Vind.*, antea δύναιντο. *i* Ἡσίλεω *Arch. Valla.* *k* Χαρίλλου iid. alii Χαρίλου.

ἐλέγετο ἐς Σάμον· eleganter nunc ponitur, πρώϊος συνελέγετο· *maturus*, pro πρωΐ. pro ὀψὲ, *sero*, ut Latinis *serus*, non usurpatur, quod sciam ὄψιμος, sed ὀψίζων· pro σκότους ὄντος, σκοτιαῖος adhibetur, ut *vespertinus.* VALCKEN.

75. Ὁ Ἀμίθρης] Fuerat Ἰθαμίτρης, sicuti L. IX, 101., cuius priore obsolescente littera, mutataque altera, id prodiit, quod cernitur: nam eundem describi, dubio vacat. Fueritne Ἀρτύντης Ἰθαμάτρεω L. VII, 67. huius frater, et patris hinc corrigendum nomen, non adfirmavero. Verius προήϊσαν ex Codd. discorde scriptura, et τὸ πρὸς ἑσπέρης, quod C. 132.

94. Τοῦ Ἡγησίλεω] Ex Eurysthenidarum familia Ἡγησίλεως L. VII, 204. leniore est spiritu: hic L. VI, 65. Ἄγις, non sine lite. Reliqua Proclidarum series, ubi scriptores priscos in consilium miseris, multis premetur difficultatibus. Omnes ait reges fuisse, exceptis duobus primis post Leutychiden depositis. Ubi vero Anaxandridae regis, filii Theopompi, nepotisque eiusdem Archidami, pronepotis Anaxilai et abnepotis Leutychidae inter Spartanos reges mentio? *Pausanias* III, 7. Proclidarum successionem multo digessit aliter, habetque sibi suffragatores magnae in talibus auctoritatis. Ista ad inconmoda cum Nobil. *Palmerius* animum attenderet, nosset que Aristodemum, Aristomachum, Cleodaeum, Hyllum in Spartanorum regibus haud censeri, scriptum fuisse decrevit, πλὴν τῶν δ᾽ ὑστάτων καὶ τῶν ζ᾽ μετὰ Λευτυχίδεα πρώτων καταλεχθέντων, *exceptis quatuor ultimis, et iis septem, qui post Leutychiden recensiti sunt* Exercit. in Gr. Auctor. p. 39. Quae optimi viri medicina modum excedit, nec pravis sanitatem reddit. Prava reliquit, quae fingi debebant; Χαρίλλου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Εὐνόμου· nam Charillus Polydectis fuit filius, Eunomi nepos, sicuti *Io. Meursius* Regn. Lacedaem. C. 16. et *Ed. Simsonius* Chr. An. M. 3107. docuerunt. Perperam praeterea abest *Sous*, Euryphontis pater, Proclis filius, eodem *Meursio* C. 15. monstrante. Omnes hae turbae et errores iniuriae temporum et librariorum debentur, expeditu, silentibus Codd., inextricabiles. Amplexus Χαρίλλου sum nomen, obtemperans *Pausaniae* pluribusque aliis: inde Χαριλάου apud *Plut.* Lycurg. frequentatur titulus.

94. Λευτυχίδης ὁ Μενάρεος] Leotychidae pater et avus memorantur etiam supra VI, c. 65. proavus, abavus, ceterique maiores ad Theopompum usque aliunde ferme sunt ignoti, quippe qui Spartae non regnaverint. Sed si septem isti, qui post Leutychidem primi memorantur, non fuere Reges, scribi non potuit hoc capite: οὗτοι πάντες πλὴν τῶν δυῶν· corrigendum videtur: οὗτοι πάντες, πλὴν τῶν ἑπτὰ τῶν μετὰ Λευτυχίδεα πρώτων καταλεχθέντων, οἱ ἄλλοι βασιλῆες ἐγένοντο Σπάρτης· levissima correctio, quae *Iac. Palmerio* debetur, fit unius literae mutatione; reliqua *Palmerii* molimina probari nequeunt. Reges Proclidas enumerans *Herod.* forsan in generis auctore Procle substitit, aut in primo potius iuxta Lacedaemonios Rege Aristodemo; atque hunc etiam ultimum posuerat recensens Eurysthenidas VII, c. 204. Ab aliis dissentientes Lacedaemonii VI, c. 52., λέγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, βασιλεύοντα ἀγαγεῖν σφεας· quantillum iam fuit exemplaria Herodotea corrigentibus illinc repetitos Aristomachum, Cleodaeum, Herculem, ad utramque seriem adiicere, aut in margine memoratos in contextum recipere. — Septem istis omissis hic, si vera suspicor, decem Reges memorarentur Leutychidae progenitores ex Heraclidis sati, Aristodemus, Procles, Sous (hunc recte, opinor, *Io. Meurs.* interserit reliquis, Euryponitis patrem, de R. Lacon. c. 15.) Euryphon, Prytanis, Eunomus, Polydectes, Charillus, Nicander, Theopompus: hic, *Herodoto* decimus, alias Regum dicitur ex ista familia nonus, quia non Aristodemus, sed primus Rex statuitur Procles. — In his nostris, Ionice scriptis, mirari licet formam nominis Εὐρυφῶντος, illam quidem instar aliorum ex άων contractorum legitimam, sed in hoc nomine inauditam; in quo scribendo nota non nostrorum tantum exemplarium sed et veterum est inconstantia; quam exposuit *F. Sylburg.* ad *Pausan.* p. 208. hinc incerti fluctuant recentiores *P. Faber* Agon. III, c. 18. *Iac. Palmer.* Exerc. p. 381. *N. Cragius*, *Io. Meursius*, *Ez. Spanhem.* ad *Iulian.* p. 129. Εὐρυφῶν, hoc loco positum, commendat, quam genuinam puto, scriptionem Εὐρυπῶν, *Pausaniae*, me iudice, tribuendam et *Plutarcho*, in cuius T. I. p. 662. E. pro Εὐρυτίωντι δὲ, scribendum Εὐρυπωντίδαι — παρέσχον. Rarissimam formam patronymicam nobis servavit *Etymol.* p. 397, 12. Εὐρυπώδης, quae non sane censeri debet ex Εὐρυποντίδης κατὰ συγκοπὴν nata, sed potius ex οίδης contracta sicut Μινῴδης et similia. VALCKEN.

Ἡρακλέος· ἐὼν τῆς ἑτέρης οἰκίης τῶν βασιλήων. οὗτοι
πάντες, πλὴν τῶν [a] δυῶν τῶν μετὰ Λευτυχίδεα
πρώτων καταλεχθέντων, οἱ ἄλλοι, βασιλῆες ἐγένον-
το Σπάρτης· Ἀθηναίων δὲ ἐστρατήγεε Ξάνθιππος ὁ
Ἀρίφρονος. Ὡς δὲ παρεγένοντο ἐς τὴν Αἴγιναν πᾶ-
σαι αἱ νῆες, ἀπίκοντο Ἰώνων ἄγγελοι ἐς τὸ στρατόπε-
δον τῶν Ἑλλήνων· οἳ καὶ [b] ἐς τὴν Σπάρτην ὀλίγῳ
πρότερον τουτέων ἀπικόμενοι, ἐδέοντο Λακεδαιμονίων
ἐλευθεροῦν τὴν Ἰωνίην, τῶν καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιληΐ-
δεω ἦν· οἳ [c] στασιῶταί σφι γενόμενοι, ἐπεβούλευον
θάνατον [d] Στράττι τῷ Χίου τυράννῳ, ἐόντες ἀρχὴν
ἑπτά· ἐπιβουλεύοντες δὲ ὡς φανεροὶ [e] ἐγένοντο, ἐξε-
νείκαντος τὴν ἐπιχείρησιν ἑνὸς τῶν μετεχόντων, [f] οὕ-
τω δὴ οἱ λοιποὶ ἓξ ἐόντες ὑπεξέσχον ἐκ τῆς Χίου, καὶ
ἐς Σπάρτην ἀπίκοντο, καὶ δὴ καὶ τότε ἐς τὴν Αἴγι-
ναν, τῶν Ἑλλήνων δεόμενοι καταπλῶσαι ἐς τὴν Ἰω-
νίην· [g] οἳ προήγαγον αὐτοὺς μόγις μέχρι Δήλου. τὸ
γὰρ [h] προσωτέρω πᾶν δεινὸν ἦν τοῖσι Ἕλλησι, οὔτε
τῶν χώρων ἐοῦσι [i] ἐμπείροισι, στρατιῆς τε πάντα
πλέα ἐδόκεε εἶναι· τὴν δὲ Σάμον [k] ἠπιστέατο δόξῃ καὶ
Ἡρακλέας στήλας ἴσον ἀπέχειν. συνέπιπτε δὲ [l] τοιού-
τῳ, ὥστε τοὺς μὲν βαρβάρους τὸ πρὸς ἑσπέρης ἀνωτέ-
ρω Σάμου μὴ τολμᾶν καταπλῶσαι καταῤῥωδηκότας,
τοὺς δὲ Ἕλληνας, χρηϊζόντων Χίων τὸ πρὸς τὴν ἠῶ
κατωτέρω [m] Δήλου. οὕτω δέος τὸ μέσον ἐφύλασσέ
σφεων. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἔπλωον ἐς τὴν Δῆλον·
Μαρδόνιος δὲ περὶ τὴν Θεσσαλίην ἐχείμαζε. ἐνθεῦτεν
503 δὲ [n] ὁρμεώμενος, ἔπεμπε κατὰ τὰ χρηστήρια ἄνδρα
Εὐρωπέα γένος, τῷ οὔνομα ἦν Μῦς· ἐντειλάμενος
πανταχῆ μιν [o] χρησάμενον ἐλθεῖν, τῶν οἷά τε ἦν σφι
ἀποπειρήσασθαι. ὅ, τι μὲν βουλόμενος ἐκμαθέειν πρὸς
τῶν χρηστηρίων ταῦτα ἐνετέλλετο, οὐκ ἔχω φράσαι·
οὐ γὰρ ὦν λέγεται· δοκέω δ᾽ ἔγωγε περὶ τῶν παρεόν-
των πρηγμάτων, καὶ οὐκ ἄλλων πέρι πέμψαι. Οὗ-
τος ὁ Μῦς ἔς τε Λεβάδειαν [p] ἀπικόμενος φαίνεται,
καὶ

Herculis filius, ex altera regum familia.
Hi omnes, præter duos qui post Leu-
tychidem primi commemorati sunt, re-
ges Spartæ fuerunt: Atheniensium au-
tem, duce Xanthippo Ariphronis filio.
Hac omni classe AEginam profecta, ad- 132
veniunt in Græcorum castra nuncii Io-
num iidem qui paulo ante ierant Spartam
ad orandos Lacedæmonios ut Ioniam libe-
rarent, quorum unus fuit Herodotus Ba-
silidæ filius. Hi septem omnino erant,
qui coniuratione inter se facta de truci-
dando Stratte Chii tyranno, postea con-
spiratione patefacta per unum qui parti-
ceps erat, ceteri qui sex erant, e Chio
se subduxerunt, Spartamque se contule-
runt, et tunc AEginam, oraturi Græ-
cos ut in Ioniam navigarent; ægre-
que exoratos Delon usque perduxere.
Nam ulteriora omnia Græcis formidolosa
erant, cum locorum ignaris, tum ple-
na omnia hostium esse videbantur, et Sa-
mum vero sciebant opinione et Herculis
columnas tantundem distare. Contigitque
huic rei, ut neque barbari occiden-
tem versus supra Samum navigare aude-
rent, metu perterriti; neque Græci Chio-
rum rogatu, orientem versus, infra De-
lon: ita timor medium eorum tueba-
tur. Dum Græci navigavere Delon, Mar- 133
donius qui in hibernis circa Thessa-
liam erat, inde movens misit ad oracula
quendam genere Europensem, cui nomen
Mus, iubens ut ubicunque consulens vade-
ret ac pertentans oracula, quæ liceret.
Quid tandem volens ab oraculis scire talia
mandaverit, haud compertum habeo: non
enim memoratur: opinor autem ob ni-
hil aliud misisse quam de rebus præsentibus.
Constat hunc Myn in Lebadiam venisse, 134
et

a Δύων *Arch.* *b* Ἐς Σπ. id. *Pass. Vind.* *c* Στρατιῶται *Arch.* *d* Στάττι id. *Valla.* *e* Ἐγίν. *Ask. Pass.* *f* Οὗτοι οἱ λ. *Arch.* et ὑπερέσχον τῆς Χίου id., τῆς abest *Ask.* *g* Προήγαγον δὲ αὐτ. *Arch. Vind.* *h* Πoῤῥωτέρω *Arch.* *i* Ἀπείροισι *Arch.* *k* Ἐπισ. *Arch. V.*, neque id prave. *l* Τοιοῦτον *Arch.* *m* Δῆλος *Pass.* et mox δὲ ἐς τὸ cum *Ask.*, loco δέος· melius ἐφύλασσε iid. *Arch. V. Brit.* ora *Steph. Valla*: antea ἐφύλασσον. *n* Ὁρμεόμ. *Arch.* et κατὰ χρησ. *o* Χρησόμενον id. *Vind.* *p* Φαίν. ἀπικόμ. *Ask. Pass. Arch.* In *Vallae* Latinis *Telebadiam*, miro errore.

17. Τὸ γὰρ προσωτέρω πᾶν &c.] Formido urgebat ex Persarum maximo potentatu, tum etiam, quod Graecorum multi accurata ulteriorum locorum notitia deficerentur. De multis loquor: nam Atheniensibus ora Asiae et Thraciae ad Hellespontum navigationibus in Sigeum, Ephesum, Chersonesumque exploratissima erat; neque Spartanis ignotus Sami viciniaeque situs L. III, 46. Haud districte ergo haec sumenda, nec de omnibus omnino Graecis, sicuti accepisse videtur *Libanius* Or. XIX. p. 480. B. ubi ὑπερενεχθῆναι Δήλου φόβερον fuisse olim τοῖς Ἕλλησι adseverat. Quam quidem Sophistae aberrationem Cl. *D'Orvillius* Miscell. Obs. Vol. VII. p. 11. redarguit.

21. Συνέπιπτε δὲ τοιούτῳ] Concinnius *Arch.* τοιοῦτον sive τοιοῦτο, quae et *Pavii* coniectura, belle observantis, planiorem futuram descriptionem, si τὸ πρὸς ἑσπέρης κατωτέρω Σάμου et τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ἀνωτέρω Δήλου Scriptor maluisset. Sic manifestior Persarum ex orientis plaga progressus infra Samum et Graecorum ab occidente ultra Delum. Verum Noster maluit vulgatum, habita utriusque itineris diversa ratione et respectu. Proximum δέος τὸ μέσον ἐφύλασσε ab ipsa re et schedarum auctoritate conmendatur. Confer L. IX, 89.

28. Ἄνδρα Εὐρωπέα γένος] Ex Cariae Europo apud *Steph. Byz.* Myn istum fuisse, credibile fit. Habent in Syria, Euphrati proxima, aliam *Europum* plures, adscripti ad *Hieroclis* Synecdem. p. 713., quae Macedonicae post Alexandrum originis nihil ad haec tempora. *Tzetzes* Myn, Samium domo, offert ad *Lycophron.* p. 141., Atheniensibus regis Persae litteras interpretantem, haud scio unde acceptum. Mox χρησόμενον ἐλθεῖν qui voluerint, Codd. meque adstipulatores nanciscentur.

28. Ἄνδρα Εὐρωπέα γένος] Carem hunc bis c. 135. vocat Εὐρωπέα· iuxta *Palmerium ab Europo Idriade dicta.* Notae sunt aliunde Macedoniae Syriaeque urbes dictae Εὐρωπὸς, huius nominis urbem fuisse Cariae unus scribit *Steph. Byz.* illinc tamen gentile deducens Εὐρώπιος· ab Εὔρωμος eidem flectitur Εὐρωμεὺς, et solius Cariae fuit Εὔρωμος variis memorata in nota *Berkelii* ad *Steph.* saepius etiam ut *Polybio* sic *Livio*, XXXIII, c. 30. cui incolae sunt *Euromenses* XXXII, c. 23. Myn tamen Europensem, ἄνδρα Εὐρωπέα Μῦν ex his *Herodoti* habet in Phocicis *Pausan.* p. 755. — Hominem e Caria, cur Persa miserit Mardonius ad oracula Graecorum, illi non erit obscurum, qui Cares fuisse noverit minimum διγλώσσους· Graece intelligentes non tantum sed etiam Persis Graeca interpretantes: apud *Thucydid.* VIII, c. 85. Spartano Mindaro Tissaphernes ξυνέπεμψε πρεσβευτὴν τῶν παρ᾽ ἑαυτοῦ, Γαυλείτην ὄνομα, Κᾶρα δίγλωσσον. Cum Graecis ducibus agens Cyrus minor Caribus utitur interpretibus in *Xenophontis* Κύρου Ἀναβάσει· quumque ventitabant in aulam Persicam Graeci, tales et illic habuerunt interpretes: in *AEliani* V. H. I, c. 21. legendum arbitror, ἔλεγε δὲ ταῦτα, φράζων δι᾽ ἑρμηνέως· pro παίζων· ubi vir Clar. aliena comminiscitur: illud aptum isthoc loco vel hoc declarat *Xenoph.* in K. Ἀ. II, p. 168, 10. φράζουσιν ἃ λέγει. —— In proximis *Herodoti* minus accommodum σφὶ, scribique mallet *Koenius* τῶν οἷά τε ἦν οἱ ἀποπειρήσασθαι. —— Trophonium adgressus Europensis Car Lebadiae dicitur καταβῆναι παρὰ Τροφώνιον· quod rarius altero καταβαίνειν εἰς Τροφωνίου iudicat vir summus ad *Lucian.* p. 339. VALCKEN.

40. Κατ.

et mercede corrupto quodam indigenarum ad Trophonium descendisse, et in Abas Phocensium, ad oraculum: quinetiam ad Thebas primum quum adisset, ibi tum Apollinem Ismenium consuluisse, quod illic, quemadmodum in Olympia, fas est cæsis victimis sciscitari oracula: tum ab quodam peregrino et non Thebano, pecunia corrupto, impetravisse ut in Amphiarai iret dormitum. Ideo autem nemini Thebano licet eo in loco oracula captare, quod quum Amphiaraus optionem eis per oracula dedisset, utrum mallent eligere ex his, vate uti se an auxiliatore, alterutro carentes: Thebani sibi auxiliatorem eum maluerunt, ea propter nefas est ulli Thebano illic obdormi-
135 scere. Tunc autem maximum extitisse miraculum a Thebanis mihi narratur: Myn Europensem, pervestigatis omnibus oraculis, isse etiam ad fanum Apollinis Ptoi: vocatur autem id fanum ita; sed est Thebanorum, situm supra paludem Copaidem, ad mon-

καὶ μισθῷ πείσας τῶν ἐπιχωρίων ἄνδρα, καταβῆναι παρὰ Τροφώνιον· καὶ ἐς Ἄβας τὰς Φωκέων ἀπικόμενος ἐπὶ τὸ χρηστήριον. καὶ δὴ [a] καὶ ἐς Θήβας πρῶτα ὡς ἀπίκετο, τοῦτο μὲν, τῷ [b] Ἰσμηνίῳ Ἀπόλλωνι ἐχρήσατο· ἔστι δὲ, κατάπερ ἐν Ὀλυμπίῃ, ἱροῖσι αὐτόθι χρηστηριάζεσθαι. τοῦτο δὲ, ξεῖνόν τινα καὶ οὐ Θηβαῖον χρήμασι πείσας, κατεκοίμισε ἐς [c] Ἀμφιάρεω· Θηβαίων δὲ οὐδενὶ ἔξεστι μαντεύεσθαι αὐτόθι διὰ τόδε· [d] ἐκέλευσέ σφεας ὁ Ἀμφιάρεως διὰ χρηστηρίων ποιεύμενος, ὁκότερα βούλονται ἑλέσθαι τουτέων, ἑωϋτῷ ἢ ἅτε μάντι χρέεσθαι, ἢ ἅτε συμμάχῳ, τοῦ ἑτέρου ἀπεχομένους· οἱ δὲ σύμμαχόν μιν εἵλοντο εἶναι. διὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἔξεστι Θηβαίων οὐδενὶ αὐτόθι [e] ἐγκατακοιμηθῆναι. Τόδε δὲ θῶυμά μοι μέγιστον γενέσθαι λέγεται ὑπὸ Θηβαίων. ἐλθεῖν ἄρα τὸν Εὐρωπέα Μῦν, περιστρωφώμενον πάντα τὰ χρηστήρια, καὶ ἐς τοῦ Πτώου Ἀπόλλωνος τὸ τέμενος· τοῦτο δὲ τὸ ἱρὸν, καλέεται μὲν Πτῶον, ἔστι δὲ Θηβαίων, κέεται δὲ ὑπὲρ τῆς Κωπαΐδος λίμνης

a Abest *Arch. V.* *b* Ἰσμινίῳ *Arch.*, prave. *c* *Med. Arch. Vind. Pass. Ask. Paris. B.*, alii Ἀμφιάραον. *d* *Med. Pass. Arch. V. Ask. Paris. A.*, ἐκέλευε *Paris. B. Brit. Ald.*, mox Ἀμφιάρεος *Arch.*, Ἀμφιάρεως recte *Ask.* Olim Ἀμφιάραος. *e* Ἐγκατακοιμ. *Pass. Ask.* ora *Steph.*, quod placet. κατακοιμηθῆναι prius.

40. Κατ. ἐν Ὀλυμπίῃ, ἱροῖσι] Corrigens errorem *Vallae Portus* in hunc ista sensum reddidit: *ut enim Olympiae, sic etiam illic sacris* [ante factis, et immolatis victimis] *oraculum consulere licet:* ad huius mentem ἱρηΐοισι scribit vir Doctus: isthoc modo si essent capienda, hic forte locus fuisset χρηστηρίοις, quae velut ex *Herodoto* memorantur *Ammonio* in ἱερεῖον. sed quae leguntur illic alterius esse suspicor; hoc autem *Herodoti* loco quid requiri peculiare, quod locum habuerit in oraculo Iovis Olympiae, et Apollinis Ismenii Thebis; nam neque Delphis Deum adhibere licebat, nisi ante victimis immolatis, quibus esurientium fames sublevabatur: Δελφὸς ἀνὴρ στέφανον μὲν ἔχει, δίψει δ' ἀπόλωλε, *Diogenian.* Cent. IV. Pr. 26. vid. *Lucian.* T. II. p. 204. Literas aliquot a vicinis absorptas suspicor, et pro κατάπερ ἐν Ὀλυμπίῃ, ἱροῖσι restitui commode posse, κατάπερ ἐν Ὀλυμπίῃ, ἐμπύροισι αὐτόθι χρηστηριάζεσθαι, *ignem victimarum vaticinum illic* (in Ismenii Apollinis Thebis) *consulere licet, ut Olympiae.* De multis pauca sufficient: *Pindar.* Ol. VIII, 3., Ὀλυμπία Δέσποιν' ἀλαθείας, ἵνα μάντιες ἄνδρες Ἐμπύροις τεκμαιρόμενοι παραπει — Ρῶνται Διὸς ἀργικεραύνου· *Schol.* in Ol. VI, ℣. 112., Μαντεῖον ἦν ἐν Ὀλυμπίᾳ, οὗ ἀρχηγὸς γέγονεν Ἴαμος τῇ διὰ τῶν ἐμπύρων μαντείᾳ, ᾗ καὶ μέχρι τοῦ νῦν οἱ Ἰαμίδαι χρῶνται. De oraculo Apollinis Ismenii Thebis *Schol.* ad *Soph.* Oed. T. ℣. 21. Ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντείᾳ σποδῷ] Ἀντὶ τοῦ βωμῷ, ὅτι διὰ τῶν ἐμπύρων ἐμαντεύοντο οἱ ἱερεῖς, ὡς φησὶ Φιλόχορος. VALCKEN.

41. Ἱροῖσι αὐτόθι χρηστηριάζεσθαι] *Vallae* Latina *in templis* dudum *Portus* proscripsit. Χρηστηριάζονται αἰξὶ μάλιστα, *capris mactatis responsa petunt* Delphis in *Diodor.* L. XVI, 26., ὑσὶ μαντεύεσθαι ap. *Pausan.* VI, 2., de quibus alias, dicendi genus patefaciunt. Quid Olympiae fieret, est in *Pausan.* L. VI, 15. et Criticis ad *Pindari* Olymp. VI, 112. Ille vero ξεῖνος, qui pecunia victus in Amphiarai templo indormiit, genere Lydus, *Plutarcho* Arist. p. 330. C. teste, erat. Ergo vitiose in eiusdem T. II. p. 412. A. ὁ δὲ πεμφθεὶς εἰς Ἀμφιάρεω ΔΟΥΛΟΣ ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνους. Quale peccatum frequens, neque abs doctis hominibus, *Rutgersio*, *Pavio*, *Bergleroque*, sine virgula praeteritum.

42. Κατεκοίμισε ἐς Ἀ.] Scribi malim, κατεκοίμησε ἐς Ἀμφιάρεω· sive casus censeatur secundus atque usitatior in talibus; seu potius quartus et rarior, quia legebatur ante εἰς Ἀμφιάραον· *cubitum ivit in aedem Amphiarai: Triclin.* ad *Soph.* Oed. T. ℣. 114., ἀπῆλθεν — εἰς Ἀπόλλω. *Apollod.* III. p. 203., εἰς Πυθίαν ἦλθε. *Lucaneum* in A. A. XVI, 40., εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν, est et illud ad Atticam normam *Aristoph.* Π. ℣. 237. *Demosth.* p. 733, 79. *Lysiae* p. 339, 7. —— In fine capitis non reiicerem si plures darent Codd. lectionem marg. *Steph.* ἐγκατακοιμηθῆναι. In Amphiarai templo ἐγκοιμησόμενοι qua solerent abstinentia praeparari, ad somnium fatidicum accipiendum tradit *Philostr.* de V. A. II, c. 37. Propria erant de his verba ἐγκοιμᾶσθαι, ἐγκαθεύδειν, *incubare:* vid. Clar. *Wess.* ad *Diodor.* I. p. 63. et *Davis.* ad *Ciceron.* de Div. I, c. 43. ubi vulgatum *excubabant* forte tuebitur *Xenophontis* ἐξεκάθευδον, p. 278, 37. In AEsculapii fanis suo quisque ordine ἐγκοιμησόμενοι interim circa templa excubabant aegroti: tales intelligendi sunt περὶ τὸν θεὸν θεραπευταὶ apud *Aristiden* T. I. p. 531. vid. *T. H.* ad *Schol.* in *Arist.* Plut. p. 450. tales etiam latent in voce perverse scripta apud *Pausan.* II. p. 136. περιοικοῦσι μὲν δὴ καὶ ἄλλοι, καὶ τὸ πολὺ οἰκεῖται (L. ἱκέται) τοῦ θεοῦ. —— Caeterum a Mardonio missus εἰς Ἀμφιάρεω δοῦλος quid in somnio videretur expertus *Plutarchus* nobis narrat de Orac. Def. pag. 412. A. VALCKEN.

49. Αὐτόθι ἐγκατακοιμηθῆναι] Amphiaraus τῆς δι' ὀνειράτων μαντικῆς censebatur auctor *Pausan.* I, 34. Cuius in fano propterea sciscitaturi pellibus incumbebant stratis somnosque petebant. Illud autem ἐγκοιμᾶσθαι dicere quum soleant, remque ipsam ἐγκοίμησιν ἐν τοῖς ἱεροῖς *Diodor.* I, 53., cur pro reiiculo ἐγκατακοιμηθῆναι praestantium schedarum censebimus? Superius μαντεύεσθαι recte *P. Leopardus* Emend. VIII, I. explicuit.

52. Ἐς τοῦ Πτώου Ἀπόλλ.] Hunc etiam Apollinem Πτῶον, sive Πτῷον (*Etymol.* p. 413, 28.) ante pugnam Leuctricam adhibuisse dicuntur *Pausaniae* Thebani IV. p. 360., in Asii veterrimi poëtae carminibus iam laudatum, secundum eumdem IX. p. 755. ubi ex *Herod.* nobis enarrat quid evenerit Myi; hunc Deum interrogasse τῇ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ· καὶ οἱ χρῆσαι τὸν θεὸν, οὐχ ἑλληνίσαντα οὐδὲ αὐτὸν, διαλέκτῳ τῇ βαρβαρικῇ. Iuxta *Herod.* aderant Cari ἀπογραψόμενοι τὰ θεσπιεῖν ἔμελλε Deus: tales ταχυγραφοῦντες καὶ τὰ μαντικὰ ἔπη μεταλαμβάνοντες *Eustathio* memorantur ad Od. Θ. p. 323, 35. Hi boni Thebani, solam intelligentes, ut istis temporibus plerique omnes Linguam patriam, mirabantur procul dubio Lingua Carica respondentem: neque enim verisimile, Deorum in oraculis administros diversis Linguis respondisse, prout quaeque consulentibus esset patria; et figmentum arbitror Grammaticorum, quod nobis narratur in *Schol.* ad *Soph.* Trach. ℣. 1184. Hic narrata respexisse *Plutarchus* videtur de Orac. Def. p. 412. A. loco lacunoso, in Gryllo p. 990. E. narrans quid ἐν τῇ θόλῳ τοῦ Πτώου Ἀπόλλωνος· suo etiam aevo inscriptum manserit. VALCKEN.

53. Καλέεται μὲν Πτῶον] Reponunt Πτώου scriptis non addicentibus. Fabulabantur veteres Latonam conspecto apro ἀναπτοηθῆναι *perterritam*, inde filio Πτώου cognomen, monti quoque, ad quem hoc fanum, Πτώου venisse titulum, in *Plut.* Pelopid. p. 286. C., cuius in Commentario de Orac. Defect. p. 414. A. περὶ τὸ Πτῶον tam templum quam montem signare potest. Excidit autem ibid. p. 412. A. oraculi Πτώου mentio: quae enim isthic, Amphiarai et Ptoi responsa, huc unice pertinentia, manifesto requirunt. Ulcus loci *Aug. Bryanus* ad *Plut.* Pelopid. p. 216. prudenter

μνης πρὸς ὄρεϊ, ἀγχοτάτω [a] Ἀκραιφίης πόλιος. ἐς τοῦτο τὸ ἱρὸν ἐπεί τε παρελθεῖν τὸν καλεόμενον τοῦτον Μῦν, ἕπεσθαι [b] δέ οἱ τῶν ἀστῶν αἱρετοὺς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, ὡς ἀπογραψομένους τὰ [c] θεσπιεῖν ἔμελλε. καὶ πρόκα τε [d] τὴν πρόμαντιν βαρβάρῳ γλώσσῃ χρᾷν· καὶ τοὺς μὲν ἑπομένους τῶν Θηβαίων ἐν θώυματι ἔχεσθαι ἀκούοντας βαρβάρου γλώσσης ἀντὶ Ἑλλάδος· οὐδὲ ἔχειν, ὅ, τι χρήσονται τῷ παρεόντι πρήγματι· τὸν δὲ Εὐρωπέα Μῦν ἐξαρπάσαντα παρ' αὐτέων τὴν [e] ἐφέροντο δέλτον, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ προφήτεω [f] γράφειν ἐς αὐτήν. Φάναι δὲ Καρίῃ μιν [g] γλώσσῃ χρᾷν, συγγραψάμενον δὲ, οἴχεσθαι ἀπιόντα ἐς Θεσσαλίην. Μαρδόνιος δὲ ἐπιλεξάμενος ὅ, τι δὴ ἦν [h] λέγοντα τὰ χρηστήρια, μετὰ ταῦτα ἔπεμψε ἄγγελον ἐς Ἀθήνας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντεω, ἄνδρα Μακεδόνα· ἅμα μὲν, ὅτι [i] οἱ προσκηδέες οἱ Πέρσαι ἔσαν. Ἀλεξάνδρου γὰρ ἀδελφεὴν Γυγαίην, Ἀμύντεω δὲ θυγατέρα, Βουβάρης ἀνὴρ Πέρσης ἔσχε, ἐκ τῆς οἱ ἐγεγόνεε Ἀμύντης ὁ ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἔχων τὸ οὔνομα [k] τοῦ μητροπάτορος· τῷ δὴ ἐκ βασιλῆος τῆς Φρυγίης
504 ἐδόθη [l] Ἀλάβανδα πόλις μεγάλη νέμεσθαι, ἅμα δὲ ὁ Μαρδόνιος πυθόμενος ὅτι πρόξενός τε εἴη καὶ εὐεργέτης ὁ Ἀλέξανδρος, ἔπεμπε. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους οὕτω ἐδόκεε μάλιστα προσκτήσεσθαι, λεών τε πολλὸν ἄρα ἀκούων εἶναι καὶ ἄλκιμον· τά τε κατὰ τὴν θάλασσαν συντυχόντα σφι παθήματα κατεργασαμένους μάλιστα Ἀθηναίους [m] ἠπίστατο. τουτέων δὲ [n] προσγενομένων, κατήλπιζε εὐπετέως τῆς θαλάσσης κρατήσειν, τάπερ ἂν καὶ ἦν. πεζῇ τε ἐδόκεε [o] πολλὸν εἶναι κρέσσων. οὕτω τε ἐλογίζετο κατύπερθέ οἱ τὰ πρήγματα ἔσεσθαι τῶν [p] Ἑλληνικῶν. τάχα δ' ἂν καὶ τὰ χρηστήρια ταῦτά οἱ [q] προλέγοι, συμβουλεύοντα σύμμαχον τὸν Ἀθηναῖόν [r] οἱ ποιέεσθαι· τοῖσι δὴ πειθόμενος ἔπεμπε. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου τούτου ἕβδομος γενέτωρ [s] Περδίκκης ἐστὶ, ὁ κτησάμενος τῶν Μακεδόνων τὴν τυραννίδα τρόπῳ τοιῷδε· ἐξ Ἄργεος ἔφυγον ἐς [t] Ἰλλυριοὺς τῶν Τημένου ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφεοὶ, Γαυάνης τε καὶ Ἀέροπος καὶ Περδίκκης· ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὑπερβαλόντες ἐς τὴν ἄνω Μακεδονίην, ἀπίκοντο ἐς Λεβαίην πό-

montem, proxime urbem Acræphiam. Ad hoc templum poſtquam perveniſſet is, qui Mus appellaretur, ſequutos eum tres urbanos viros publice delectos ad deſcribenda ea, quæ homini reſponderentur: et ſtatim antiſtitem barbara lingua uſam: et qui eos ſubſequebantur, ſtupuiſſe audientes barbaram linguam pro Græca. Quumque neſcirent quid in præſenti negocio agerent, Myn Europenſem pugillares ab eis quos ferebant abſtuliſſe, et in illis ea quæ dicerentur a propheta exaraſſe, eaque, ut dicebant, lingua Carica: et ubi illa ſcripſiſſet, digreſſum in Theſſaliam abiiſſe. Ea Mar- 136
donius intelligens quid dicerent, nuncium dehinc Athenas mittit Alexandrum Macedonem Amyntæ filium, tum quia ei adfinitate iuncti erant Perſæ, quippe cuius ſororem Gygæam Amyntæ filiam in matrimonio habuerat Bubares vir Perſes, ex qua genuerat Amyntam in Aſia, avi materni ferentem nomen, cui ab rege data erat colenda urbs Phrygiæ magna Alabanda; tum quia audiebat hoſpitem atque de Athenienſibus bene meritum eſſe virum; Mardonius mittendum duxit: hac præcipue ratione arbitratus ſe conciliaturum ſibi Athenienſes, populum et multum et ſtrenuum eſſe audiens, et quem cladis Perſicæ in mari acceptæ præcipuum auctorem noverat. Quibus ſibi conciliatis, ſpem concipiebat facile potiundi maris, prout etiam contigiſſet: nam terreſtribus copiis longe ſuperior eſſe videbatur. Ita colligebat ſuas res fore ſuperiores rebus Græcorum. Cui fortaſſis oracula illa reddita ſuadebant, ut Athenienſem ſibi ſocium aſciſceret. His 137
obtemperans, Alexandrum hunc mittebat ſeptimum a Perdicca, qui Macedonum tyrannidem obtinuit hunc in modum: Tres fratres a Temeno oriundi, Gavanes, Aëropus, Perdiccas, ex Argo in Illyricos profugerunt: et ex Illyriis transgreſſi ſuperiorem Macedoniam: pervenerunt ad urbem Lebæam:

a Ἀκριφίης *Arch. Valla.* Conf. *Sylburg.* ad *Pauſan.* IX, 23. *b Med. Paſſ. Ask.*, ceteri δὲ omittunt. *c* Θεσπιέειν *Arch. Vind.*, more Ionum. *d* Τὸν πρόμ *Paſſ. Vind. Brit.*, τὸν μάντιν *Arch.* *e* Ἔφερον *Arch.* *f* Γράφην *Paſſ.* *g* Φωνῇ *Arch. Vind.* *h* Deſit *Ask.* *i* Οἱ Πέρσ. προσκηδέες οἱ idem. Sumſit hinc *Pollux* III, 7. et 30. *k* Τὸ *Arch. Vind.* *l Steph. Byz.* Ἀλάβαστρα, et ἅμα δὲ *Ask.* quod verum. Olim ἅμα τε. Mox πρόξεινος dialectus poſtulat. *m* Ἐπισ. *Arch. Vind.*, probabiliter. *n* Προγεν. *Arch.* Post pauca τάπερ ἦν καὶ ἦν *Ald.* male. *o* Πολλὸν bene *Arch.*, alii πολλῷ. Vid. VII, 7. *p* Ἑλλήνων id. *Valla*, ſatis ex uſu et mox cum *Vind.* τάχα δὲ καί. *q Med. Paſſ. Ask.*, in *Arch. V.* προλέγουσι· ex *Ald. Brit.* προλέγει. *r* Οἱ ποιήσασθαι *Arch. V.* Inde pronomen acceſſit. *s* Περδίκης *Arch. Ask.* perpetuo. *t* Ἰλλυρικοὺς *Arch. V. Valla.* Mox Γαβάνης *Ask.*

denter tractavit, neque medicam illi manum, operae *Bryani* ignarus, *Io. Iac. Reiskius*, negavit, vel ſic metuo, ut ſanata ſint cuncta. Ceterum in aedis colliſque ſitu *Strabo* L. IX. p. 633. cum *Caſauboni* obſervatione conſentit.

59. Καὶ τὴν πρόμαντιν] Proba haec ſi ſunt, habuit Ptous Apollo aeque ac Delphicus ſuam πρόμαντιν, ſuum προφήτην, nullaque neceſſitas ὑπὸ τῆς προφήτιδος in vicinis ex *Reiskii* voluntate fingendi, quae quidem, inproba iſta ſi fuerint, nulla tamen aderit. Oſtentant ſcripta exemplaria τὸν πρόμαντιν. *Strabo* ſolum προφήτην τοῦ μαντείου Ptoi L. IX. p. 633. novit, itidem *Plutarch.* T. II. p. 412. A., atque erronee aut corrupte φωνῇ Αἰολίδι reſpondentem, loco Καρικῇ, quam in Vit. Ariſtid., lapſus nonnihil, illi tribuit, h. e. βαρβαρικῇ διαλέκτῳ, qualis Carum, non AEolenſium, L. I, 171., *Pauſaniae*, haec excerpentis IX, 23., iuſto iudicio. Hinc manare videtur, τὸν πρόμαντιν Ptoi Apollinis et προφήτην, quorſum inſequentia vergunt, unum eumdemque fuiſſe. Talis Amphicaeae ΠΡΟΜΑΝΤΙΣ δὲ ὁ ἱερεύς ἐστι· χρᾷ δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος *Pauſan.* x. p. 884.

70. Ὅτι οἱ προσκηδέες οἱ Πέρσαι] Spretum male *Pollucis* interpretamentum eſt, cui προσκηδέες huius loci *adfinitate coniuncti*: quales ob nuptias Gygaeae et Bubaris Perſae Macedonum regum familiae atque Alexandro fuerunt, optimo monitore *P. Leopardo* Emend. VIII, 1. Ipſe Alexander πρόξενος καὶ εὐεργέτης Athenienſium; adeoque utraque de cauſſa aptiſſimus ad legationis officium Mardonio ad Athenienſes obeundum. Regi certe Athenienſes C. 143. *nolumus te quidpiam ingrati* παθέειν, ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον. De Alabandis, Amyntae a Perſiae rege donatis, lis perſeverabit. *Stephanum Byz.* Ἀλάβαστρα hic inveniſſe, negari non poteſt. Cariae Alabanda nemo ignorat, Phrygiae vero, quis tandem. At ubi Alabaſtra eiuſdem Phrygiae? Quis praeter *Stephanum* Alabaſtra πόλιν μεγάλην Phrygiae attigit? Bene memini virorum egregiorum *L. Holſtenii*, *Salmaſii*, *Gronovii*, *Pavii*, coniectationes, incertos, niſi *Stephano* ſchedae ſeſe fideliores, quod optem, iunxerint, relinquentes.

88. Ἕβδομος γενέτωρ Περδίκκης] Seriem ſucceſſionis generiſque priſcam nobilitatem haec et Cap. 139. ac *Thucydides* L. II, 99. egregie illuminant. Sumſerunt ſua hinc *Marshamus* Canon. Chronol. p. 447., *Spanhemius* Us. et Pr. Numiſm. Diſſ. VII, p. 372. Urbs Λεβαίη, in quam Perdiccas cum fratribus devenit, non alia fortaſſe ac *Heſychii* Λέβα, πόλις ὑπὸ Θρακῶν. Equidem aliam non novi.

96. Τὰ

bæam: ubi ſe ad mercenariam operam regi locaverunt, unus quidem equis, alter vero bobus, minimus autem natu, minutis pecoribus paſcendis. Erant enim olim quoque imperia hominum debilia in re nummaria, non ſolum popularis ſtatus: ipſa autem regi ſua uxor coquebat cibaria. Quum panis pueri mercenarii Perdiccæ coqueretur, efficiebatur altero tanto maior quam erat; id ipſum quoniam ſemper contingebat, indicavit marito. Ille ut audivit, illico eum ingreſſa eſt opinio, quaſi oſtentum foret, ac cederet in aliquid magnum: moxque accitis mercenariis, ut a ſua terra diſcederent, imperavit. Et quum iſti dicerent, ita demum ſe abſcedere iuſtum eſſe, ubi mercedem accepiſſent: ibi rex de mercede audiens quum forte per fumarium ſol penetraret in domum, mente divinitus læſus, Hunc, inquit, ſolem oſtendens, dignam vobis mercedem reddo. Hæc audientes maiores natu Gavanes et Aëropus, ſtetere attoniti: at puer, Sic accipimus rex quæ das, præloquutus, gladio, nam gladium gerebat, circumſcripſit in pavimento domus ſolem: circumſcriptumque quum
138 ter in ſinum ſuum hauſiſſet, abiit cum ceteris. Quale autem eſſet id quod fecerat puer, et quod cum illorum aſſenſu acceperit minimus natu, renunciat quidam aſſeſſorum regi. Hoc audito, rex ira

πόλιν. [a] ἐνθαῦτα καὶ ἐθήτευον ἐπὶ μισθῷ παρὰ τῷ βασιλέϊ, ὁ μὲν, ἵππους νέμων· ὁ δὲ, βοῦς· ὁ δὲ νεώτατος αὐτέων Περδίκκης, τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων. ἔσαν [b] γὰρ τὸ πάλαι καὶ αἱ τυραννίδες τῶν ἀνθρώπων ἀσθενέες χρήμασι, οὐ [c] μοῦνον ὁ δῆμος. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ βασιλῆος, αὐτὴ τὰ σιτία σφι ἔπεσσε. ὅκως δὲ [d] ὀπτῷτο ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς τοῦ θητὸς τοῦ Περδίκκεω, διπλήσιος ἐγίνετο αὐτὸς ἑωϋτοῦ. ἐπεὶ δὲ αἰεὶ τὠϋτὸ τοῦτο ἐγίνετο, εἶπε πρὸς τὸν [e] ἄνδρα ἑωϋτῆς. τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθε αὐτίκα, ὡς εἴη τέρας, καὶ [f] φέροι ἐς μέγα τι. καλέσας δὲ τοὺς θῆτας, προηγόρευέ σφι ἀπαλλάσσεσθαι [g] ἐκ γῆς τῆς ἑωϋτοῦ. οἱ δὲ, τὸν μισθὸν ἔφασαν δίκαιοι εἶναι [h] ἀπολαβόντες, οὕτω ἐξιέναι· ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς, τοῦ μισθοῦ πέρι ἀκούσας, ἦν γὰρ κατὰ τὴν καπνοδόκην ἐς τὸν οἶκον ἐσέχων ὁ ἥλιος, εἶπε, θεοβλαβὴς γενόμενος, „ Μισθὸν δὲ ὑμῖν „ ἐγὼ ὑμέων ἄξιον τόνδε ἀποδίδωμι"· δείξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὴ Γαυάνης τε καὶ [i] ὁ Ἀέροπος οἱ πρεσβύτεροι ἕστασαν ἐκπεπληγμένοι, ὡς ἤκουσαν ταῦτα. ὁ δὲ παῖς, ἐτύγχανε γὰρ ἔχων μάχαιραν, εἴπας [k] τάδε, „ Ὧδε δεκόμεθα ὦ βασιλεῦ τὰ διδοῖς", περιγράφει τῇ μαχαίρῃ [l] ἐς τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου τὸν ἥλιον. περιγράψας δὲ, ἐς τὸν κόλπον τρὶς ἀρυσάμενος [m] τοῦ ἡλίου, ἀπαλλάσσετο αὐτός τε καὶ οἱ [n] μετ' ἐκείνου. οἱ μὲν δὴ ἀπήϊσαν. Τῷ δὲ βασιλέϊ σημαίνει τις τῶν παρέδρων οἷόν τι χρῆμα ποιήσειε ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺν νόῳ [o] κείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ [p] δεδομένα. ὁ δὲ, ταῦτα ἀκούσας,

a Ἐνθαῦτα δὲ ἐθήτ. *Arch. V.*, pro quo δὴ *Paſſ.* et *Steph.* margo. *b* Δὲ *Arch. V.* *c* Μοῦνον vere *Paſſ.*, ceteri μόνον. *d* Ὀπτῷτο *Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald.*, longe verius, quam quod reieci ὀπτῷη *Med. Paſſ. Ask.*, deinceps ἐγίν. αὐτὸς ἑωϋτῷ *Ald.* male. *e* Ἄνδρα τὸν ἑωϋτ. non prave *Arch. Paſſ. Ask. Vind.*, cui ſubdunt τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθεν αὐτίκα, ὡς, ſicuti eſt in ora *Steph.*, ὡς δὲ ἤκουσε, ἐπῆλθέ οἱ αὐτίκα ὡς εἴη olim. *f* Φέροι μέγα *Paſſ. Steph.* margo. *g* Ἐκ τῆς ἑωϋτοῦ *Arch. Vind.*, nec diſplicet. *h* Ἀπολαβόντας *Arch. V. Brit. Ald.*, ἀπολαβόντες *Paſſ. Ask. Med.*, veriſſime. Vid. *Kuſterum* in *Clerici* Biblioth. Veter. et Nov. Tom. v. 404. *i* Negligitur ὁ in *Arch.* ſcribit autem πρεσβύτατοι cum *Vind.* *k* Τάδε, ὧδε δεκ. *Ask. Paſſ. Med.*, quod ſignificantius. Conf. *Gronov.*, ὧδε deerat. *l* Ἐς τὸ ἔδ. *Vind. Arch. Ask. Paſſ.*, ἐς τοὔδαφος antea. *m Med. V. Ask. Paſſ. Brit.*, alii cum *Aldo* ἐκ τοῦ. *n Med. Paſſ. Arch. Ask. Vind. Paris. A. B.*, μετ' αὐτοῦ antea. Mox ἀπῇσαν *Ask.*, ἀπήϊσαν bene *Paſſ.*, in aliis ἀπίεσαν. *o* Κείνων *Paſſ.*, loco vulgati ἐκείνων. *p* Διδόμενα id. *Ask. V. Arch.*

96. Τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων] Oves, caprasque, *Pauſaniae* τὰ λεπτότερα τῶν προβάτων L. IX, 3. p. 714. Connexa de antiquiſſimorum regum ac tyrannorum tenui conditione obſervatio veritate nititur. *Intra ſuam cuique patriam regna finiebantur*, ſcribit *Iuſtinus*. Reges regumque filii armenta paſcere haud dedignabantur. Hectoris Andromaches querela ſuper fratribus, dum armentis ovibusque paſcentibus attenderent, trucidatis ex *Iliad.* Z, 422. in luce verſatur, notiſſima quoque regum Palaeſtinae vetuſtiſſimorum in ſacris Pandectis tenuitas.

97. Ἔσαν γὰρ καὶ αἱ τυραννίδες] Moris Herodotei non recordabatur *H. Steph.* iſta ſcribens: *hoc Herodotus ſubiungit ne cui mirum videatur, quod rex ipſe illos paſcendis ſuis armentis et gregibus praefecerit.* Imo contra ſequentium praebent rationem: *ipſa Regis uxor mercenariis panes coquebat*, pro veteris aevi ſimplicitate, ſive, ut Herod. *quod ipſi olim Reges* (οἱ τύραννοι hic dicuntur τυραννίδες, ut legati, *legationes* &c.) ἔσαν ἀσθενέες χρήμασι. Ne narrationis ſimplicitate langueret oratio, ſtructuris verborum elegantiſſimis lectorem excitat *Herodot.* quaeque in ſermone quotidiano ſubiicienda erat, cauſam ceteris praeponit: exempla dabit Ed. *Gron.* p. 109, 33. p. 35, 7. 47, 47. 63, 21. &c. p. 328, 29. 349, 30. Paulo hinc diverſa ſunt et velut per parentheſin interiecta, cum vocula καὶ vel ἀλλὰ praemittitur, ut p. 360, 24. p. 246, 2. p. 249, 15. hyperbata vocat *Longinus*, qualis ipſe praebet exemplum in Ed. *Toll.* p. 172, ℣. 1. vid. *Dounaeus* in *Demoſth.* p. 91. et ſeqq. Saepius in talibus fuit erratum. VALCKEN.

99. Αὐτὴ τὰ σιτία σφι ἔπεσσε] *Ipſa cibos illis coquebat*, ſive *panem*; nam ſequitur: ὅκως δὲ ὀπτῷτο ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς τοῦ θητὸς τοῦ Περδίκκεω· in quibus primum miror tot ſuperflua cur accumulet: ſatis erat dixiſſe ὁ ἄρτος τοῦ Περδίκκεω· hic fratrum natu maiorum reſpectu παῖς etiam dicitur infra: ſed magis etiam miror cur ὀπτῷη poſuerit *Gronov.* pro ὀπτῷτο, ſincero inſtar ἀνιῷτο· κοιμῷτο· ſimiliumque apud *Herodot.* — Ὅκως — ὀπτῷτο ὁ ἄρτος, *dum coqueretur panis*: ἄρτους ὀπτωμένους dixit *Alexis Athenaei* III. p. 114. D. In *M. Antonin.* III, 2., ἄρτου ὀπτωμένου, Latine dicendum, *panis cum coquitur* docuit erudite *Thom. Gataker.* Eſt autem ὀπτᾷν eximie *torrere*; *coquere*, vulgo πέπτειν, AEolico more dicitur et Ionibus πέσσειν· hoc ſaepius attigerunt ut AEolicum Grammatici: ἡμιάρτια πέσσει *Sophronis* eſt apud *Athen.* III. p. 110. C. πέττειν ἄρτους frequentius occurrit. VALCKEN.

1. Διπλήσιος ἐγίνετο] *Panis in furno duplo maior factus Perdiccae regnum Macedoniae attulit: I. F. Gronovius* ad *Livii* XXI, c. 62. — In proximis vulgata, ὡς δὲ ἤκουσε, ἐπῆλθέ οἱ αὐτίκα non eſt ſane deterior lectio *Arch.* et marg. *Steph.* τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθε αὐτίκα, vid. not. in P. 531, 64. hic adeo quid praeferendum ſit Codices decernent: ſed ſervandum quod vulgatur ὡς εἴη τέρας καὶ φέροι ἐς μέγα τι. —— Quam paulo poſt memorat ex *Med. Gronov.* vocula ὧδε, ſi legeretur his praefixa, ὧδε περιγράφει τῇ μαχαίρῃ, ſignificaret *tum*; ſed iungi, me iudice, nequit iſtis, Δεκόμεθα, ὦ βασιλεῦ, τὰ διδοῖς. VALCKEN.

3. Τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθε] Quo moti vim his librarii fecerint, non aſſequor. Corruptelam ſuſtuli imperio excellentium codicum, eoque cupidius, ut ſua Scriptori venuſtas rediret. De loquendi genere, abunde L. VII, 46. ſtabilito, taceo.

17. Καὶ οἱ μετ' ἐκείνου] Summae in his MSS. conſenſioni non derogo. Ἀπήϊσαν Ioniae mos, quo ἤϊε, ἀπήϊε, ἐπήϊσαν et ſimilia, tuebitur. Iſti, cui ſuus brevi poſt locus, ὡς σὺν νόῳ ἐκείνων — vir doctus ad marginem Aldinae τοῦτ' ἐστι κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνων explicandi cauſſa alleverat; nec praeter rem. Conmodum foret, ab *H. Stephano* deſideratum, *Arriani* Exp. Alex. III, 18. οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ σὺν νῷ δρᾶσαι τοῦτό γε Ἀλέξανδρον, modo eadem utrobique ſententia dicti, neque loco lis moveretur. Vide Cel. *Iac. Gronov.* ibi, et ſuperius C. 86.

19. Ὡς σὺν νόῳ] Scribi malim: ὡς ἐν νόῳ (vel ὡς νόῳ) ἐκείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ δεδομένα· id eſſet, ni fallor, ὡς

σας, καὶ ὀξυνθεὶς, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς ἱππέας ἀπο-
505 λέοντας. ποταμὸς δέ ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύουσι οἱ τουτέων τῶν ἀνδρῶν ἀπ' Ἄργεος ἀπόγονοι [a] σωτῆρι. οὗτος, ἐπεί τε διέβησαν οἱ Τημενίδαι, μέγας οὕτω ἐῤῥύη ὥστε τοὺς ἱππέας μὴ οἵους τε γενέσθαι διαβῆναι. οἱ δὲ, ἀπικόμενοι ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίης, οἴκησαν πέλας τῶν κήπων τῶν λεγομένων εἶναι Μίδεω τοῦ Γορδίεω· [b] ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἓν ἕκαστον ἔχον ἑξήκοντα φύλλα, ὀδμῇ τε ὑπερφέροντα τῶν ἄλλων. ἐν τούτοισι καὶ ὁ [c] Σιληνὸς τοῖσι κήποισι ἥλω, [d] ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὲρ δὲ τῶν κήπων οὖρος κέεται, [e] Βέρμιον οὔνομα, ἄβατον ὑπὸ χειμῶνος. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμεώμενοι, ὡς ταύτην ἔσχον, κατεστρέφοντο καὶ τὴν ἄλλην Μακεδονίην. Ἀπὸ τούτου δὴ τοῦ Περδίκκεω Ἀλέξανδρος ὧδε [f] ἐγεγόνεε. Ἀμύντεω [g] παῖς ἦν Ἀλέξανδρος· Ἀμύντης δὲ, [h] Ἀλκέτεω· Ἀλκέτεω δὲ πατὴρ ἦν Ἀέροπος· τοῦ δὲ, Φίλιππος· Φιλίππου δὲ, [i] Ἀργαῖος· τοῦ δὲ, Περδίκκης, ὁ κτησάμενος τὴν ἀρχήν. ἐγεγόνεε μὲν δὴ ὧδε Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω. Ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας [k] ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, [l] ἔλεγε τάδε, „Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε „ λέ-

ira percitus equites ad eos interimendos mittit. Est autem in ea regione amnis cui tanquam Sospitatori immolant ex incolis istis posteri ab Argo orti: hic amnis, posteaquam eum Temenidæ transierant, ita auctus fluxit, ut ab equitibus transiri nequierit. Temenidæ in aliam Macedoniæ plagam transgressi, habitarunt prope hortos, qui ferebantur esse Midæ Gordio geniti, quibus in hortis sua sponte nascuntur rosæ sexagenum foliorum singulæ, fragrantiori odore quam ceteræ; in quibus etiam ut fertur a Macedonibus, Silenus fuit captus. Super eos hortos situs est mons, nomine Bermius, per hyemem inaccessus. Hinc egressi postquam eam plagam obtinuerunt, ceteram Macedoniam subegerunt. Ab hoc autem Perdicca hunc 139
in modum Alexander oriundus est: Amyntæ filius fuit Alexander, Amyntas Alcetæ, pater Alcetæ fuit Aëropus, Aëropi Philippus, Philippi Argæus; huius Perdiccas, qui paravit imperium. Ita Amyntæ fuit Alexander filius. Qui ubi A- 140
thenas venit a Mardonio missus, ita verba fecit, Viri Athenienses, Mardonius hæc in-

a Σωτῆρι *Pass. Ask. V. Arch.* ora *Steph. Valla*, σωτήρια ceteri. *b* Ἐν τούτοισι *V.* *c* Σηληνὸς *Arch.* *d* Ὥστε *Pass.* *e* Βέρβιον *Arch. Ask.*, in *Valla* corrupte *fons Berbinus.* Rectum vulgatum. Conf. notam *Schurtzfleischii* ad *Diodori* T. II. p. 643. *f* Ἐγένετο *Med. Pass. Ask. Brit. Paris. A. B.*, malui receptum. *g* Πατὴρ ἦν *Ask.* et *Steph.* margo. *h* Ἀλκέτης *Ask.*, Ἀλκίτεω *Arch.* *i* Ἀργαῖος *Arch. V. Valla*, Ἀῤῥαῖος *Pass.*, Ἀραῖος reliqui. *k* Ora *Steph. Arch. V. Pass. Ask. Brit.*, πεμφθεὶς olim. *l* Λέγει *Ask.*, mox Ἄνδρες &c. usque ἐμοὶ inprudenter negligens.

ὡς αὐτῶν ὁ νεώτατος ἐνθύμιον ποιοῖτο τὸ ῥηθὲν, sive τὸν δεδομένον ἥλιον, *eorum natu minimum quae Rex dederat in animum demisisse*, velut vocem divinitus missam, quae laetum omen portenderet. Rem *animo diligenter considerare Herodoto* dicitur ἐν φρενὶ et ἐν νόῳ λαβεῖν aut omissa praepositione νόῳ λαβεῖν· IX, c. 10. III, c. 41. 51. Nostro loco νόῳ λαβεῖν significat quod saepius dicitur ἐνθύμιον ποιεῖσθαι, nonnunquam ἐνθυμεῖσθαι, et θεῖον ἡγεῖσθαι· hoc dabit *Xenoph.* p. 287, 38. Εἰσῆλθέ μοί τι θεῖον, *Eurip.* Cycl. ℣. 410. quod ille dixit ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε καὶ τοῦτο, in K. Ἀ. III. p. 177, 14. *Soph.* Oed. T. ℣. 748. conf. et *Thucyd.* p. 478, 4. VALCKEN.

22. Τῷ θύουσι οἱ τουτέων] Certum vocabulorum delectum habere saepe difficile: τῷ θύουσι — σωτήρια videtur adpositum. Alexander ubi a vulnere convaluerat, θύσας θεοῖς ΣΩΤΗΡΙΑ, μεγάλας ἑστιάσεις τῶν φίλων ἐποιεῖτο *Diodor.* XVII, 100. Crebro alii, beneficiorum et salutis inpetratae memores, convocati a *Des. Heraldo* Advers. I, 5. Peiusne vero τῷ θύουσι — ΣΩΤΗΡΙ tanquam deo Sospitatori? Negabunt, quibus notus vocabuli est usus, ab Ill. *Spanhemio* Diss. VII. de Praest. Num. p. 416. clara in luce positus, eoque magis quod ΣΩΤΗΡΟΣ titulus latissime porrigitur, et fluvii deorum olim in numero, sua sibi templa, aras atque imagines habentes *Pausan.* VIII, 24. p. 647. Offert praeterea τῷ θύουσι —— σωτῆρι de Temenidarum posteris amplius quid et signatius. Huc itaque inclino.

28. Μίδεω τοῦ Γορδίεω] Midae huius, inter superstitionis auctores cum Orpheo et Eumolpo principis, fata, mores artesque in *G. Io. Vossii* L. I. Idolol. C. 24. et *Bouberii* Diss. Herodot. C. 8. Fixerat sedes ante Brigum coloniam in Asiam deductam ad Thraciae Macedoniaeque montem Bermium, *Conone* Narrat. I. consentiente. Propter eum montem horti, notabiles sexagenum foliorum rosis, quae *Tertulliano* de Coron. C. 14. *centenariae rosae de horto Midae lectae*, sed confundenti, si tamen primam vocem *Beat. Rhenanus* et *Rigaltius* recte formarint, *centifolias*, ῥόδα ἑκατοντάφυλλα Pangaei Thraciae montis in *Theophrasti* Hist. Plant. VI, 6. Illis autem in hortis ἥλω *captus*, non *exceptus*, uti *Valla*, Silenus, et coactus ad ea fuit explicanda, quae *Theopompi* fide, ista in fabula, indicibus *Dionysio* Halic. T. II. p. 132. et *Theone* Progymn. C. 2., cui suum reddidit *Valckenarius* supra L. IV, 168., mire luxuriantis, *Virgilius*, *Ovidius* *AElianus* nobis prodidere.

29. Ῥόδα, ἓν ἕκαστον ἔχον] Sexagenum foliorum rosas in campis Emathiis nasci canit *Nicander* in Georgicis apud *Athen.* XV. p. 683. B. (ῥόδα vocans ἃ) κλήροισιν ἀνετρέφετ' Ἠμαθίοισιν, Αἰὲν ἐν ἑξήκοντα πέριξ κομόωντα πετήλοις· vicinis abstineo, quibus non sum corrigendis: adde notata in Diss. *Herod.* Clar. *Wess.* p. 130. De Sileno in his Midae hortis capto vid. *Davis.* in *Max. Tyr.* XI, 1. et Ampl. *Boubier Diss. sur l'Histoire d'Herod.* c. 8., de hoc Mida aliisque agens cognominibus. — Hortis istis Midae mons imminebat, οὖρος, — Βέρμιον ὄνομα, ἄβατον ὑπὸ χειμῶνος· ubi ὑπὸ χιόνος legendum suspicabatur Doctiss. *Koenius.* VALCKEN.

36. Ἀμύντεω παῖς ἦν Ἀλέξ] Recte *Harpocr.* Ἀλέξανδρος — ὁ ἐπικαλούμενος Φιλέλλην, υἱὸς μὲν Ἀμύντου, πατὴρ δὲ Περδίκκου, ἐστρατεύετο ὑπὸ Μαρδονίῳ. — In *Herod.* πατὴρ quod est in marg. *Steph.* pro παῖς, sine ulla controversia reiiciendum; dubium forsan esse poterit, sitne natum ex errore librarii ad vicina aberrantis; an ex erudituli nota, qui in ora libri ad παῖς posuerit καὶ πατὴρ, memor Alexandro filium quoque dari, praeter Perdiccam successorem, Amyntam, qui privata sorte contentus filium reliquerit Aridaeum: vid. quae tanquam ex *Eusebii* Chron. vulgavit *Scaliger* p. 57, 26. Sed Amyntas Alexandri fuit nepos ex filio Philippo: docente Clar. *Wess.* ad *Diod.* XII, c. 50. n. 9. quem Philippum velut fratrem Perdiccae, τοῦ Ἀλεξάνδρου aliquoties *Thucyd.* commemorat I, c. 57, 59. II, c. 95. &c. conf. *Scholia* quae *Duker.* edidit ex Cod. *Cass.* p. 637. quaeque praefationi subiecit ex *Basil.* p. 161, 76. — Unus autem inter veteres *Thucyd.* in hac Macedoniae Regum serie *Herodoto* consentit; nam Perdiccae filio Archelao octo Reges priores statuit II, c. 100. Perdiccae patri Alexandro primus Perdiccas et primus itidem Regum Macedoniae ex Heraclidis genitorum iuxta *Herodoti* seriem hoc c. 139. et c. 137., fuit ἕβδομος γενέτωρ. Hunc in re controversa consensum historiae principum agnoverunt *Marsham.* Can. Chron. p. 447., quique pro doctrinae copia hanc materiem pertractavit Ill. *Ez. Spanhem.* de usu et Praest. Num. T. I. p. 371. et seqq. — Ex *Iustino* Macedoniae Reges enumeranti septimus etiam occurret hic *Herodoti* Alexander; sed primus tamen, qui toti Macedoniae imperaverit, ut aliis, illi statuitur Caranus; omittitur illic in *Herodoti* serie quintus, Alcetas, et aliis memoratus et *Satyro* apud *Theophil. Antioch.* II. p. 98. apud quem non fit mentio *Argaei*, cui nomen legitimum hic ex *Herodoti* Codd. restituit Clar. *Wess.* — Caranum prorsus ignorat *Herodot.* ceterosque qui huic subiungi solent; Caranum tamen etiam apud nostrum quaesivit Ill. *Spanhem.* p. 374. coniecturam proponens, quae nemini facile probabitur. VALCKEN.

38. Ἀργαῖος] Damnatur in Temenidarum successione

inquit, Nuncius mihi ab rege venit in hæc verba, Athenienſibus iniurias quas mihi intulerunt omnes remitto: nunc autem, Mardoni, ita facito: partim quidem eis regionem reddito: partim aliam inſuper ad iſtam pro ſuo arbitratu capiant, ſuisque legibus potiantur. Quinetiam eorum templa, ſi mecum fœdus inire volent, omnia, quæ ego incendi, reſtituito. Hæc quum mihi allata eſſent, neceſſe habeo iſta exequi, niſi per vos ſteterit. Ego vero hæc vobis duco dicenda. Nunc quid inſanitis, bellum regi inferentes, cui nec unquam præſtare, nec ſemper obſtare poteritis? Noſtis enim Xerxis et copias bellicas et facta: auditis quoque nunc de exercitu, qui mecum eſt: quod ſi etiam nos ſuperaveritis atque viceritis, cuius nulla vobis, ſi bene ſapitis, ſpes eſt, alius huic par exercitus eſt adfuturus. Nolite igitur, æquiparando vos regi, privari ſolo veſtro, et pro vobiſipſis aſſidue currere: imo redite in amicitiam, quum honeſtiſſime liceat vobis iram deponere rege huc propenſo. Eſtote liberi, ſocietate belli nobiſcum inita citra dolum et fraudem. Hæc me iuſſit, Athenienſes, apud vos Mardonius dicere. Ego vero de mea in vos benevolentia nihil commemorabo: neque enim nunc primum eam cognoveritis. Obſecro autem ut Mardonio morem geratis, quos animadverto non ſemper validos fore ad gerendum cum Xerxe bellum: quales ſi animadverterem eſſe, nequaquam huc cum his verbis veniſſem. Quippe regis poteſtas ſupra humanam eſt et manus prælonga. Quod niſi propere paciſcamini, quum magnas proponant conditiones, quibus paciſci volunt, timeo veſtram vicem; qui ex omnibus ſociis maxime

λέγει, Ἐμοὶ ἀγγελίη [a] ἧκε παρὰ βασιλῆος, λέγουσα οὕτω, Ἀθηναίοισι τὰς ἁμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας μετίημι· νῦν τε ὧδε Μαρδόνιε ποίεε. τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδος· τοῦτο δὲ, ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἑλέσθων αὐτοὶ, ἥντινα ἂν [b] ἐθέλωσι, ἐόντες αὐτόνομοι. ἱρά τε πάντα σφι, ἢν δὴ βούλωνταί γε ἐμοὶ ὁμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησα. τουτέων δὲ ἀπιγμένων, ἀναγκαίως ἔχει μοι ποιέειν ταῦτα, ἢν μὴ τὸ ὑμέτερον αἴτιον γένηται. λέγω δὲ ὑμῖν τάδε, Νῦν τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλέϊ [c] ἀνταειρόμενοι; οὔτε γὰρ ἂν ὑπερβάλοισθε, οὔτε οἷοί τε ἐστὲ ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. εἴδετε μὲν γὰρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος, καὶ τὰ ἔργα· πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν [d] παρ' ἐμὲ ἐοῦσαν δύναμιν· ὥστε καὶ ἢν ἡμέας ὑπερβάλησθε, καὶ νικήσητε, [e] τοῦπερ ὑμῖν οὐδεμίη ἐλπὶς, εἴπερ εὖ [f] φρονέετέ, ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη. μὴ ὦν βούλησθε [g] παρισεύμενοι βασιλέϊ, στέρεσθαι μὲν τῆς χώρης, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν· ἀλλὰ [h] καταλύσασθε. παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλῆος ταύτῃ ὡρμημένου· ἐστὲ ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὁμαιχμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα ὦ Ἀθηναῖοι ἐνετείλατό μοι [i] εἶπαι πρὸς ὑμέας· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας ἐούσης ἐξ ἐμεῦ, οὐδὲν λέξω. οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε. προσχρήζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίῳ. ἐνορέω γὰρ ὑμῖν 506
οὐκ οἵοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρξῃ. εἰ γὰρ ἐνώρων τοῦτο [k] ἐν ὑμῖν, οὐκ ἄν κοτε ἐς ὑμέας ἦλθον, ἔχων λόγους [l] τούσδε. καὶ γὰρ δύναμις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἡ βασιλῆός ἐστι καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. ἢν [m] ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσητε, μεγάλα προτεινόντων [n] ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμέων, ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰ-

a Ἧκει *Arch. V. Paſſ. Ask.*, non inconcinne, et, ſi malueris, vere. *b* Θέλωσι *Arch. V.* *c* Ἀειρόμενοι margo *Steph. Paſſ. Ask. Brit.* *d* *Arch. V. Eton. Paſſ. Ask.* ora *Steph.*, ceteri παρεοῦσάν μοι δύν. *e* Τόπερ *Arch. Paſſ. Ask.* *f* *Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind. Paris. B. Brit.*, alii φρονέοιτε. Mox πάρα ἔσται *Ask.* *g* *Arch. V.*, olim παρισούμενοι. *h* *Arch. Paſſ. Ask. Vind. Brit.*, καταλύσεσθε *Med.*, καταλλάσσεσθε *Ald.* *i* Εἰπεῖν *Arch. V. Paſſ.* *k* *Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind. Paris. A. B. Brit.*, antea ἐνὸν ὑμῖν. *l* *Arch. V. Paſſ. Med. Ask. Paris. B.*, olim τοιούσδε ex *Aldo.* *m* Deſideratur in *Arch.* *n* Ἐποίσει *Arch.* perperam.

he Ἀρχαῖος. *Argaeus* Ἀργαῖος *Iuſtino* VII, 2. atque *Euſebio* in Chron. est. Alius eadem ex gente Ἀργαῖος *Diodori* XVI, 2. Si *Goltzii* tamen numus ΑΡΓΕΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ingenuus, qualis magno viſus *Scaligero* ad *Euſeb.* An. CIƆIƆCXXIV. p. 122., Ἀργεῖος *Argeus* ſcribendus et adpellandus erit.

46. Τὴν γῆν σφι ἀπόδος] Regem ſcribit in Ariſtide *Plutarch.* p. 324. C. *τήν τε πόλιν αὐτοῖς ἀναστήσειν ἐπαγγελλόμενον, καὶ χρήματα πολλὰ δώσειν, καὶ τῶν Ἑλλήνων κυρίους καταστήσειν.* Quae Noſter, eadem pollicitum narrat *Diodor.* XI, c. 28. Athenienſium conſtantiam merito laudant Oratores et ſophiſtae, repellentium Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα· prae ceteris *Demoſth.* Phil. II. p. 45. VALCKEN.

52. Ἢν μὴ τὸ ὑμέτερον] Hic lector attentus exſpectabat κωλύσῃ, *impedimento fuerit*, vel ſimile quid: neque enim bene cohaerent, *mihi neceſſitas incumbit iſtis vos beneficiis ornare*, ἢν μὴ τὸ ὑμέτερον αἴτιον γένηται· una lineola adiecta ſcribamus ἀντίον γένηται, id est ἀντιωθῇ. Herodotea ſunt ἀντίος et ἀντιοῦσθαι· eleganter τὸ ὑμέτερον *veſtrum* dixit pro ὑμεῖς· τὸ ἐμὸν, τὸ σὸν et ſimilia ſic frequentantur *Platoni* praeſertim, cuius ſunt iſta, τό γ' ἐμὸν ἕτοιμον, ἐὰν οὗτος ἐθέλῃ· T. I. p. 128. B. τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει ἐπᾴδεσθαι ὑπὸ σοῦ ὅσαι ἡμέραι, *me quidem quod attinet nihil impedit quominus* &c. p. 176. B. τὰ μὲν ὑμέτερα ἀκούειν, ὡς ἔοικεν, ἕτοιμ' ἂν εἴη T. II. p. 643. A. &c. plura dabit *H. Steph.* App. de D. A. p. 115. 116. VALCKEN.

57. Παρ' ἐμὲ ἐοῦσαν δύναμιν] Hoc, fide Codd. egregie munitum, cur ierint mutatum, cauſſam non adſequor, niſi rariore fuerit in ſtructura. Solet plerumque παρὰ caſui tertio adiungi ἐπὶ ἐμψύχου h. e. quoties de re animata ſermo. *Homerus*, *Thucydides*, *Plato*, *Lucianus* quartum, et Poëtae exemplo Noſter, adſtruxerunt. Vide *Thom. M.* in Ἡ παρά. Mox εἴπερ εὖ φρονέετε repudiare non debui. Supra C. 60, 2. εἴπερ εὖ φρονέεις alibique.

57. Τὴν νῦν παρεοῦσαν μοι] Duo tresve Codices dudum innotuerant, in quibus haec Herodoteo more diſtracta leguntur, τὴν νῦν παρ' ἐμὲ ἐοῦσαν δύναμιν. Paulo quoque rarius illud παρ' ἐμέ· ſupra VI, c. 86. ex Codd. recte receptum θέσθαι παρά σε· quae lectio altera παρὰ σοὶ non debuerat dici deterior. Lexicon *Coiſlin.* p. 483., Παρ' ἡμᾶς οἰκεῖ, ἀντὶ τοῦ παρ' ἡμῖν· Ἄλεξις Φιλαθηναίῳ. *Soph.* Elec. v. 184., ὁ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσων· vere *Schol.* καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἐν χρήσει αὕτη ἡ σύνταξις τῆς παρὰ προθέσεως. *Iſaeus* p. 70, 25., καθήμενοι παρ' αὐτόν. *Thucyd.* III, c. 3., τριήρεις — βοηθοὶ παρά σφᾶς παροῦσαι· ubi vid. Clar. *Abreſch.* — Quo apud *Thucyd.* ſignificatu *Herodoto* paulo post uſurpatur καταλύσασθαι· ubi mihi quoque placet ἀλλὰ καταλύεσθε· ut ἀλλὰ πείθεσθε· in quibus ſuam habet ἀλλὰ vim obſecrandi qua ſaepius uſurpatur in talibus δὴ et ἀξιῶ. VALCKEN.

61. Παρισεύμενοι βασιλέϊ] *Herodoti* haec manus. Supra L. IV, 166. παρισεύμενος Δαρείῳ διεφθάρη. Mox peſſime *Medic.* ἀλλὰ καταλύσεσθε. Melius *Hutchinſonius* ad *Xenophont.* Ἀναβ. Κύρ. L. I. p. 6.

72. Ἐνώρων τοῦτο ἐν ὑμῖν] Potuisſet τοῦτο ἐνὸν ἐν ὑμῖν, uti C. 60, 2. καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι. Noluisſe membranae docent. Χεὶρ ὑπερμήκης regis ab *Ovidio* expresſa est, *An neſcis longas regibus eſſe manus* Heroid. XVII, 166. ubi *Ciofanus*.

77. Ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων] Tales, quod *Porto*

„ οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεί τε φθειρομένων μούνων, [a] ἐξαίρετόν τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτημένων. ἀλλὰ πείθεσθε. πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεύς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἁμαρτάδας ἀπιεὶς, ἐθέλει φίλος γενέσθαι". Ἀλέξανδρος μὲν [b] ταῦτα ἔλεξε. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πυθόμενοι ἥκειν Ἀλέξανδρον ἐς Ἀθήνας, ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων, ὥς σφεας [c] χρεών ἐστι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτειν [d] ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα [e] τε ἔδεισαν μὴ ὁμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα [f] τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δὴ συνέπιπτε ὥστε ὁμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. ἐπανέμειναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὖ ἐπιστάμενοι ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἥκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἄγγελον ἐπ' ὁμολογίῃ· πυθόμενοί τε, πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. ἐπίτηδες ὦν ἐποίευν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν ἑωϋτῶν γνώμην. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι, „ Ἡμέας δὲ ἔπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων, μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε [g] γε ἄλλοισι Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥκιστα, πολλῶν εἵνεκα. [h] ἐγείρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς, οὐδὲν ἡμέων [i] βουλομένων, καὶ περὶ τῆς [k] ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ἄλλως τε, τουτέων [l] ἁπάντων αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ἕλλησι Ἀθηναίους, οὐδαμῶς ἀνασχετόν· οἵτινες αἰεὶ [m] καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων. [n] πιεζευμένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν [o] ἐστερήθητε διξῶν ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε „ χρό-

xime in via habitatis, et soli semper perdimini, et possideatis eximiam quandam terram in acierum intervallo positam. Itaque persuadeant ista vobis, quum sint illa quantivis pretii, si rex iste magnus vobis Græcorum solis iniurias remittens, velit fieri amicus. Hæc Alexander. Quem Athenas 141
ire ad inducendos in barbari societatem Athenienses quum audissent Lacedæmonii, id ne fieret vehementer extimuerunt, reminiscentes oraculorum, quibus prædictum erat, fatale esse, ut ipsi cum ceteris Doriensibus e Peloponneso eiicerentur a Medis pariter et Atheniensibus: ideoque sine mora mittendos illuc censuere legatos. Et sane contigit, ut concioni adessent Lacedæmonii: extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore, ut Lacedæmonii audirent venire a barbaro legatum ad societatem contrahendam, et postquam audissent, celeriter missuri essent legatos: quare de industria id fecere declarantes Lacedæmoniis sententiam suam. Ubi dicendi 142
finem fecit Alexander, excipientes nuncii ab Sparta, ita loquuti sunt, Nos vero misere Lacedæmonii oratum vos, ne quid novi circa Græciam agatis, neque verba a barbaro admittatis. Id enim nullo modo iustum sit, neque decorum cum aliis ullis Græcis, tum inter omnes vobis, idque multis de caussis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis invitis, et propter imperium vestrum est decertatum: quod certamen nunc in universam Græciam emanavit: præsertim vero horum omnium autores fieri servitutis Græcis Athenienses, res nullo pacto toleranda: quos constet semper iam inde a priscis temporibus vindicasse multos homines in libertatem. Et tristem quidem condicionem vestram dolemus, quod iam bis proventu frugum fraudati estis, et iam diu domibus quæ

a Ἐξαιρ. μεταίχμιόν τε *Ask. Pass. Vind.*, in *Arch.* ἐξαίρετον μεταίχμιον τὴν et *Brit.*, tum κεκτημ. *Arch. Pass. Ask. V.* b Τοσαῦτα *Arch. V.* c Χρεὸν *Arch.* d Ἀπὸ id. *Vind.* e Deest utrique. f Δὲ *Arch. V.* non absurde. g Abest particula *Arch. Vind.* h Ἠγείρατε iidem. i Βουλευομένων *Pass.* k Ὑμετέρης *Pass. Ask. Arch. Ald.*, alii ὑμετέρας. l Πάντων *Arch. V.* m *Med. Ask. Pass. Arch. Brit.*, prius erat κατὰ τὸ πάλαι. n *Arch. V.* praeclare: in *Aldo* et aliis πιεζομένοισι. o *Med. Pass. Arch. Vind. Brit.*, ὑστερήθητε *Ask.*, alii cum *Aldo* ἐστέρησθε.

to observatum, *Dionysio Halic.* Ant. L. VI. p. 368. et XI. p. 730. ἐν τρίβῳ τοῦ πολέμου κείμενοι. Qualium quidem *in belli via*, mediorumque inter inimicas gentes, regio ancipiti plerumque periculo premitur, uti tunc Attica. Sequens ἐξαίρετον μεταίχμιόν τε Codices egregii scriptum desiderant, fortasse haud inprobe. Certe si ἐξαίρετόν τε μεταίχμιον praebuissent, quis sperneret? Quid autem proprie μεταίχμιον, indicavit L. VII, 77. et *Euripid.* Phoeniss. v. 1370. et Heraclid. v. 802.

6. Περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς] Haec Spartani, qui Graeciae ἡγεμονίην et principatum sibi vindicabant, ad Athenienses? Arbitror reliquisse Scriptorem, περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆθεν ὁ ἀγὼν ἐγένετο, *de vestra regione primum decertatum fuit*, tum sequetur opportune νῦν δὲ φέρει κ. τ. λ. Simile Themistoclis C. 22. ὅτι ἀρχῆθεν ἡ ἔχθρη πρὸς τὸν βάρβαρον ἀπ' ὑμέων ἡμῖν γέγονε· et C. 2. περὶ τῆς ἐκείνου ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο. Sed esto coniectura. In vicinis ἄλλως τε, τουτέων ἁπάντων — labat sententia, ad quam instaurandam variantur suspicionum tumultus. *D'Orvillius*, ut schedae testantur, ἐκτός τε τουτέων ἁπάντων *praeter ea omnia Athenienses* &c. *Reiskius* consimiliter, ἄλλως τε, ἄνευ τουτέων ἁπάντων —. Ambo ad dictionis principium, cui molestiam non crearem, adhaeserunt. *H. Stephanus* eiusdem medio manum inplicuit, ἡγεῖσθαι δουλοσύνης, *primos ex Graecis iugum servitutis subire*, reparans, quod vereor, ut Graece doctis doctissimus ipse probaverit; ἡγεῖται ἡδονῶν, *illis imperans*, non earum auctor: pariliter ἡγεῖται δουλοσύνης, illi imperium inhibens. Vide IX, 1. idem animadvertit *Io. Corn. de Pauw*, cuius de opinione τουτέων ἁπάντων αἰτίους, αἰτίους γενέσθαι —, aut addita copula γενέσθαι καὶ δουλοσύνης oratio melius procedet. Et procederet profecto, si priori ex MSS. auxilium nasceretur. Simillimam certe iteratae vocis omissionem L. IX, 54. dabit. Sed desino, ne aestus augescant.

8. Τουτέων ἁπάντων] In his vocula videtur deesse: *Koenius* legebat: τουτέων ἁπάντων ἐκτὸς, αἰτίους γενέσθαι. *Reiskio* καὶ post γενέσθαι videbatur inferendum: dare quoque potuissent duabus tantum literis repetitis: ἄλλως τε τουτέων ἁπάντων, αἰτίους τε γενέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ἕλλησι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν. — Quod mox Lacedaemonium Noster facit dicentem, erat Atheniensibus, quibus semper favet, ἥδιστον, ut arbitror, ἀκρόαμα· οἵτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε (vel ἐφαίνεσθε· supra VIII, c. 73., νῦν τε καὶ τὸ πάλαι οἴκεον·) πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων. Eam in rem exempla quoque vetera, *Herodoto* nota, atque illo recentiora collegerunt in Panathenaicis suis *Isocrates* et *Aristides*; quorum ille mores suorum popularium moribus opponens Lacedaemoniorum a p. 240., tandem concludit p. 283. B. Athenienses veteres fuisse εἰρηνικοὺς, καὶ φιλέλληνας, καὶ τῆς ἰσότητος τῆς ἐν ταῖς πολιτείαις ἡγεμόνας· Σπαρτιάτας δὲ ὑπεροπτικοὺς, καὶ πολεμικοὺς, καὶ πλεονεκτικούς. —— Paulo post καρπῶν ἐστερήθητε ex *Med.* nescio cur melius censeri debeat quam ἐστέρησθε, cui respondet vicinum οἰκοφθόρησθε. VALCKEN.

11. Πιεζευμένοισι] Formae est Ionicae. Πιεζεύμενοι δὲ οἱ ἐπίκουροι L. III, 146., πιεζεύμενοι ὑπὸ Θηβαίων VI, 108. Porro οἰκοφθόρησθε *domos dirutas*, ipsum in primis rei familiaris interitum, οἰκοφθορίαν *Platonis* Phaedon. p. 82. C. latiore ambitu conprehendit. Adi ad L. V, 29. et Vraniae finem.

16. Ἄχρι

quæ dirutæ ſunt caretis: quo nomine Lacedæmonii vobis ac ceteri ſocii ſpondent ſe uxores veſtras et omnia ad bellum inutilia ad domeſticos pertinentia, quoad bellum hoc ſteterit, alituros. Neque vobis Alexander Macedo perſuadeat, molliens Mardonii orationem: facit enim quod ſibi faciendum eſt: quippe qui tyrannus tyranno operam præſtat. Sed non ſunt hæc ab vobis facienda, ſiquidem recte ſapitis, qui ſcitis nihil bar-
143 baris eſſe neque fidum neque verum. Hæc quum nuncii dixiſſent, Athenienſes Alexandro quidem ita reſponderunt, Et ipſi cognitum habemus hoc, vires Medo etiam atque etiam maiores eſſe quam nobis, ut id nihil oportuerit exprobrare: attamen in tutanda libertate eatenus reſiſtemus, quatenus valebimus: ſocietatem vero cum barbaro contrahere, neque tu perſuadere nobis tentes, neque nos tolerabimus. Tu vero renuncia Mardonio Athenienſes dicere, quoad ſol eodem itinere meabit quo etiam nunc meat, nunquam nos cum Xerxe ſocietatem inituros, ſed eum exſequuturos propulſando, fretos ope commilitonum deorum atque heroum, quorum ille, nihil penſi habens, et templa et ſimulacra incendit. Tu quoque poſthac cum oratione iſtiusmodi ne committe, ut in Athenienſium venias conſpectum, neve dum videris commoda ſubminiſtrare, ad infanda nos facienda adhorteris: nolumus enim te ingratum quippiam ab Athenienſibus pati, quibus et hoſpes et ami-
144 cus es. Hæc Alexandro reſponderunt: nunciis autem ab Sparta iſta, Sane quidem Lacedæmonios vereri, ne fœdus ineamus cum barbaro, valde humanum eſt: ſed turpiter videmini, habentes mentem Athenienſium exploratam, vereri: quoniam neque tantum auri

„ χρόνον ἤδη πολλόν. ἀντὶ τουτέων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ [a] οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυ- 507
„ ναῖκάς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν ἔστ' ἂν ὁ πόλεμος ὅδε [b] συνεστήκῃ. μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσῃ, λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον. τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστί· τύραννος γὰρ ἐὼν, τυράννῳ συγκατεργάζεται. ὑμῖν [c] δέ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρβάροισί ἐστι [d] οὔτε πιστὸν, οὔτε ἀληθὲς οὐδέν". ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο [e] τάδε, „ Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἤπερ ἡμῖν· ὥστε οὐδὲν [f] δέῃ τοῦτό γε ὀνειδίζειν. ἀλλ' ὅμως [g] ἐλευθερίην σκεπτόμενοι, ἀμυνεύμεθα οὕτω ὅκως ἂν [h] καὶ δυνώμεθα· ὁμολογῆσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπείθειν, οὔτε ἡμέες πεισόμεθα. νῦν [i] δὲ ἀπάγγελλε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ [k] τῇπερ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσί τε συμμάχοισι [l] πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίην ὄπιν ἔχων, ἐνέπρησε τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα. σύ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι· μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργέειν, ἀθέμιστα [m] ἔρδειν παραίνεε. οὐ γάρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων [n] παθέειν, ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον". Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο· πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους, τάδε. „ Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, [o] κάρτα ἀνθρωπήϊον ἦν. ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι [p] τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι· ὅτι οὔτε χρυσός ἐστι γῆς „ οὐ-

a Οἱ λοιποὶ σύμμ. *Arch. Valla*, quos non laudo. *b* Συνέστηκε *Arch.* *c* Δέ γε id. *Vind.*, deerat ultimum. *d* Negligit haec duo *Brit.*, ſed mox post ἀληθ. οὐδὲν nectit οὔτε βέβαιον. *e* Τοιάδε *Arch. V.* Mox τῶν Μήδων *Arch. Valla.* *f* Δέει iidem *Paſſ. Ald.* g Ἐλευθερίης γλιχόμενοι *Paſſ. Ask.* ora *Steph.*, in reliquis ἐλευθερίην σκεπτόμενοι. *h* Deſit *Arch. Vind.* *i* Δὲ *Arch. V.*, quod verius: alii νῦν τε. *k* Τῇ καὶ *Med. Paſſ. Ask.* *l* Πίσσυνοι *Arch.*, ut ſolet. *m* Ῥέζειν *Arch. Vind.* *n* Παθέειν iidem, antea παθεῖν. *o* Κάρτα μὲν *Arch. V.* *p* Τῶν Ἀθ. τὸ φρ. non male *Arch.*

16. Ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα] *Vallae* emendata Latina obſcuritate fuſcantur. Bello inutiles, impuberes, puellae, ſenes ſervique deſcribuntur; ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα Noſtri more οἱ ἄχρηστοι οἰκέται, *domeſtici*. Explicat *Ariſtides* T. II. p. 217. ὑπισχνουμένων *Spartanorum* παῖδας καὶ γυναῖκας αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἔξω τῆς ἡλικίας θρέψειν, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ. Vide L. I, 120. adpoſita.

24. Πρὸς μὲν Ἀλέξ. ὑπεκρίν.] Hoc Ariſtide iuſto dignum auctore huiusque aetatis Athenienſibus reſponſum merito miratur *Ariſtides Soph.* in Panathen. p. 251., ταύτην ἐγὼ τὴν ἀπόκρισιν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας καὶ τῶν τροπαίων οὐχ ἧττον ἀξίαν ἡγοῦμαι θαυμάσαι. Reſponſi dignitatem oratione nimis protracta nonnihil imminuit *Plutarch.* Ariſtid. p. 324. D. —— In his ἐλευθερίην σκεπτόμενοι, *libertatis conſiderantes commoda*, vel *praerogativas*, ſincerum videtur: quod praebent duo minimum Codices, ἐλευθερίης, ſive τῆς ἐλευθερίης γλιχόμενοι, non interpretamentum adeo, ſed nota videtur marginalis a ſtudioſo lectore repetita ex L. II, 102., ubi ſic ille ſcriptum invenit in ſuo Cod. δεινῶς γλιχομένοισι τῆς ἐλευθερίης, quod mihi nunc ob hanc lectionem MSS. illic probandum videtur. VALCKEN.

28. Ἐλευθερίην σκεπτόμενοι] Si morbus his abſit, quid aliud quam *libertatis conſiderationem*, oſtendent? Interpretis Latina ex σκεπόμενοι fluxerunt. Fallor autem, aut γλιχόμενοι ἐλευθερίης, *deſiderio libertatis accenſi* praeſtant. Fundus eſt in bonae notae exemplaribus et *Herodoto* L. II, 102. Mox *Aldus*, uti oportebat, πειρῶ, inconſulte πειρῷ deinceps per editiones vulgatum. Bene πεισόμεθα *perſuadebimur* Laurentius, cui *tolerabimus* ſubſtitui non fuerat neceſſe.

32. Ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος] In concionem introductis, quos Mardonius miſerat, Ariſtides ex plebiſcito τὸν ἥλιον δείξας, ἄχρις ἂν οὗτος, ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσαις ὑπὲρ τῆς δεδῃωμένης χώρας καὶ τῶν ἠσεβημένων καὶ κατακεκαυμένων ἱερῶν, apud *Plutarch.* I. p. 324. E. quorum priora vim habent maiorem Herodoteis; ſed rectius noſter dixiſſe ſcribit μήκοτε ὁμολογήσειν Ξέρξῃ· quam ſemper πολεμήσειν. —— Interpoſita mox litera ſcribi poterit in his: *Diis adiutoribus* πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνεόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίην ὄπιν ἔχων ἐνέπρησε τούς τε οἴκους —— hinc οἴκους et ex proximis Deorum οἰκήματα *D. Herald.* attigit Advers. II, c. 9. VALCKEN.

33. Τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ τῇπερ &c.] Animoſae reſponſionis auctor Ariſtides, τὸν ἥλιον δείξας, Ἄχρις ἂν οὗτος, ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσαις, ſic *Plutarchus* p. 324. E. Similes in foederum ſanctionibus formulae frequentantur, cuiusmodi Romanos inter et Latinos μέχρις ἂν οὐρανός τε καὶ γῆ τὴν αὐτὴν στάσιν ἔχωσι in *Dionyſii Halic.* L. VI. p. 415. Negligo plures.

39. Ἀθέμιστα ἔρδειν] *Th. Galei* ἀθέμιτα membranae *Arch.* non agnoſcunt. Supra L. VII, 33. ἀθέμιστα ἔρδεσκε, ubi plura. Alexandrum διὰ τὸ σχῆμα τῆς προξενίας ſine noxa dimiſſum Sophiſta *Ariſtides* T. II. p. 217. fatetur, *Lycurgus* vero in Leocrat. p. 156. parum afuiſſe, quin lapidibus cooperiretur, μικροῦ δεῖν κατέλευσαν, nimis oratorie.

46. Ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε] Haeſitationem *H. Stephani* αἰσχρῶς et ἐπιστάμενοι nectere cupientis, emendatior verſio removebit. Dicta legatis ſunt, quos timere, cognito Athenienſium animo, dedecebat. Poterant more humani ingenii abſentes Lacedaemonii vereri, legatione vero fungentibus et praeſentibus indecorum illud. Hinc et εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, obſervante docto viro, eosdem tangit.

47. Οὔτε χρυσός ἐστι] Pauca ſatis ſuperbe Lacedaemoniis tanquam memores iniuriae, ſed iſta Perſis reſpon-

οὐδαμόθι τοσοῦτος, οὔτε χώρη κάλλεϊ καὶ ἀρετῇ [a] μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι, ἐθέλοιμεν ἂν μηδίσαντες, καταδουλῶσαι τὴν Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ᾽ ἢν [b] ἐθέλωμεν. πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα, τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα [c] ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον, ἤπερ ὁμολογέειν [d] τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ· αὖτις δὲ, τὸ Ἑλληνικὸν [e] ἐὸν ὅμαιμόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἱδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι, ἤθεα τε ὁμότροπα. [f] τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθη-
508 ναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχοι· ἐπίστασθέ τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ᾽ ἂν καὶ εἷς περιῇ Ἀθηναίων, μηδαμὰ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ. ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν προνοίην, τὴν [g] ἐς ἡμέας ἔχουσαν, ὅτι προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται· ἡμέες μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅκως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας. νῦν δὲ ὡς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ [h] ἡμέες εἰκάζομεν, οὐκ ἑκὰς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην· ἀλλ᾽ ἐπειδὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο, πρὶν ὦν παρεῖναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας καιρός ἐστι [i] προσβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην.

auri usquam gentium est, neque regio ulla specie et bonitate valde præstans, quæ nos adepti velimus cum Medis sentientes tradere servituti Græciam. Multa enim et magna sunt, quæ deterrent talia facere, vel si velimus: primum atque idem maximum, deorum simulacra et ædificia cremata pariter et in tumulos aggerata, quæ nos ultum ire vel maxime necesse est potius quam cum eo fœderari qui ista fecerit: deinde, Græcanici sanguinis coniunctio et sermonis fœdus, et deorum et fana communia et sacrificia, et mores consimiles; quorum proditores fieri Athenienses, non bene haberet. Et certe ita scitis, si antea nesciebatis, dum vel unus Atheniensium supererit, nunquam nos conventuros esse cum Xerxe. Vestram nihilominus erga nos providentiam, quod consulatis nobis domi perditis ita ut domesticos nostros alere velitis, gratam habemus. Et vobis quidem beneficium prorsus consummatum est: nos tamen ita illud tolerabimus, prout poterimus, ut nihil vobis molestiæ adferamus. Nunc vero quum ita se hæ res habeant, copias primo quoque tempore emitti curate: nam, ut nos coniectamus, non diu differet barbarus invadere regionem nostram; sed simulatque acceperit nuncium nos nihil eorum esse facturos quæ ille oravit, aderit: qui ante quam adsit in Attica, tempus est nos in Bœotiam auxilio ire.

a Μεγάλη idem. *b* Θέλωμεν *Arch.* *c* Τὰ ἐμπεπρ. *Vind.*, ἐμπεπρημένα *Pass.* *d* Τοῖσι ταῦτα ἐργασαμένοισι *Arch. Vind. Valla.* *e* *Arch. Med. Ask. Pass.*, in *Aldo* et aliis ἐὸν desiderabatur. *f* Τῶν προδ. *Arch. V.*, ὧν προδ. *Med. Ask. Pass.*, prius edebatur ὧν καὶ προδ., tum brevi post ἣν μὴ καὶ πρότ. *Arch.* *g* Ἐς ἡμέας ἔχουσαν *V. Arch.* Olim πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν. Post pauca καὶ ἡμῖν μὲν ἡ χάρις in margine *Arch.* *h* Ἡμέες *Arch. Vind.*, pro quo ἡμεῖς antea. *i* Προσβωθῆσαι *Arch. Vind. Valla*, olim προβοηθῆσαι. Mallem supra ὑμέας, *vos Spartanos.* Ceterum post Βοιωτίην *Pass.* habet, uti *Med.* et *Valla*, principium libri seq. Οἱ μὲν ταῦτα —— ἐς Σπάρτην. tum cum eodem *Med.*

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Η

ΧΧΗΗΗΔΔΙΙ.

spondisse feruntur apud *Diodorum* XI, c. 28., ὡς οὔτε χώρα τοῖς Πέρσαις ἐστὶ τοιαύτη οὔτε χρυσὸς τοσοῦτος, ὃν Ἀθηναῖοι δεξάμενοι τοὺς Ἕλληνας ἐγκαταλείψουσι· iratos Lacedaemoniis, tanquam qui Atheniensibus indigna metuerent, faciunt *Plutarch.* in Arist. p. 324. D. et *Aristid.* T. III. p. 357. Eleganter *Herod.* αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀῤῥωδῆσαι· *cum Atheniensium animi magnitudinem habetis exploratam, turpiter sane vereri videmini.* VALCKEN.

63. Τὴν ἐς ἡμέας ἔχουσαν] Nolui, quod suum Scriptor agnoscit, adspernari: agnoscere autem, adnotata L. V, 81. conmonstrabunt. Proximi καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται venustas deminuetur, si ἡμῖν ex ora *Arch.* valeat: cessaret enim solita Atheniensium et Spartanorum contra sese positio. Aiunt, quantum ad Lacedaemonios attinet, plenissime illos benivolentiae officio defunctos.

63. Τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν] Reiectis interpretamentis restituetur ex Codd. Herodotea phrasis, τὴν ἐς ἡμέας ἔχουσαν· vid. notata P. 412, 72. —— Illud paulo inferius scriptum, ὡς οὕτω ἐχόντων, [στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε] *Sophocli* fuit inprimis frequentatum. Sophoclea colligentes viri docti abstinuerunt Ai. ϔ. 915., Ὡς ὧδε τοῦτ᾽ ἔχοντος, αἰάζειν πάρα· turpis inde menda tolletur una litera mutata: Ὡς ὧδε τοῦδ᾽ ἔχοντος· nihil interest, utrum ὡς ὧδ᾽ ἐχόντων τῶνδ᾽, an dicatur, Ὡς ὧδ᾽ ἐχόντων· sed τοῦτο ferri nequit in talibus: satis exemplorum dederunt *H. Steph.* in App. de D. A. p. 166. *B. Stolberg.* in Ai. *Soph.* p. 151, 205. et Clar. *F. L. Abresch.* Anim. in *AEsch.* I, c. 25. VALCKEN.

74. Προσβωθῆσαι] Hoc aut προβωθῆσαι Ionum sermo, de quo VIII, 1., desiderat. Athenienses L. IX, 6. ἀντιώσεσθαι ἐς τὴν Βοιωτίην explicant ipsi, ratumque habent ex MSS. derivatum, et veterum conprobatum usu. Vide *Diodori* T. I. p. 242., deque *Pass.* et *Med.* clausula Melpomenes finem.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
[a]ἉΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΝΝΑΤΗ,
[b] ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARVM
LIBER NONVS,
QVI INSCRIBITVR CALLIOPE.

1 Hoc ab Athenienſibus reddito reſponſo Lacedæmonii Spartam reverterunt. Mardonius autem, posteaquam regresſus ad eum Alexander Athenienſium reſponſa indicavit, movens e Theſſalia, citato agmine Athenas ire contendit, quacunque iter faciebat, illinc viros ad bellum ſumens. At Theſſaliæ principes adeo non pœnitebat eorum quæ antehac egerant, ut etiam multo ſtudioſius Perſam inducerent. E quibus Thorax Larisſæus et Xerxem effugientem deduxerat, et tunc Mardonium propalam transmittebat in Græciam.
2 Postquam vero exercitus progrediens in Bœotos venit, Thebani Mardonium exceperunt; ſua-

Οἱ μὲν, ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην. Μαρδόνιος δὲ, ὥς οἱ ἀπονοστήσας Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ Ἀθηναίων ἐσήμηνε, ὁρμηθεὶς ἐκ Θεσσαλίης, ἦγε τὴν στρατιὴν σπουδῇ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ὅκου δὲ ἑκάστοτε γίνοιτο, τούτους παρελάμβανε. τοῖσι δὲ Θεσσαλίης ἡγεομένοισι οὔτε τὰ πρὸ τοῦ πεπρηγμένα μετέμελε οὐδὲν, πολλῷ τε μᾶλλον ἐπῆγον τὸν Πέρσην· καὶ συμπροέπεμψέ τε Θώρηξ ὁ Ληρισσαῖος Ξέρξεα φεύγοντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ φανεροῦ [c] παρῆκε Μαρδόνιον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενος γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτοῖσι, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον [d] τὸν Μαρδόνιον· καὶ συνεβούλευον αὐτῷ, λέ- 509

VARIAE LECTIONES.

[a] Sic *Arch.*, edebatur Ἀλικαρνασσέως. [b] Deſunt illi et *Brit.*; in *Paſſ.* et *Vind.* tantum ΚΑΛΛΙΟΠΗ. [c] Παρῆκε *Arch. Paſſ. Vind.* ora *Steph.*, in reliquis παρεῖκε. [d] Omittit τὸν *Vind. Arch.*

11. Θώρηξ ὁ Ληρισσαῖος] Gentis Aleuadarum fuit quae Larisſae dominatum exercuit. *Larisſaeus Aleuas* propterea *Ovidio* in Ibin v. 325. Bene *Ariſtoteles* Polit. v, 6. ὥσπερ συνέβη ἐν Λαρίσσῃ ἐπὶ τῆς τῶν Ἀλευαδῶν ἀρχῆς καὶ τῶν περὶ Σάμον. Sic enim reliquisſe videtur. Non neſcio Conrigianum, *quid vetat eosdem* Aleuadas *et alibi eminuisſe?* Vetant profecto vetuſti Scriptores, de Aleuadarum in Samios imperio tacentes: vetat Philoſophus, tyrannidem Polycratis, Maeandrii, Syloſontis ſignans. Ceterum Thorax una cum fratribus Eurypylo et Thraſydaeo Xerxi et Mardonio vehementer ſtuduit C. 57. huius libri. Illud autem παρεῖκε Μαρδόνιον pro Herodoteo more rectius παρῆκε. Ita L. III, 77. ἀπείλεον, ὅτι σφέας παρῆκαν· *quod illis tranſitum concesſisſent*, et IV, 146. &c.

14. Οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον] Mallem in Latinis *cohibuerunt*, pergendique in Atticam inpetum represſerunt: Uti III, 36. ἀλλ' ἴσχε καὶ καταλάμβανε σεωϋτόν· et ibid. C. 52. Περίανδρος μὲν τούτοισι αὐτὸν κατελάμβανε. Porro οὐκ ἔων ἰέναι ἑκαστέρω idem ſaepius esſe, ac *disſuadebant ulterius progredi*, recte *Abreſchius* admonuit et ad L. II, 30. *Valckenarius.* In proximis κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν Ἕλληνας ὁμοφρονέοντας —— ordo verborum inſolentior. Succurrebat *Reiskii* ſollertia Ἑλλήνων ὁμοφρονεόντων —— περιγίνεσθαι, cui ſcripta exemplaria pugnant valide. Potius erit, Ἕλληνας ὁμοφρονέοντας, ſiquidem vis abesſe debet, accuſativos arbitrari conſequentiae, quales *Gronov.* tuetur L. II, 66., videlicet, quantum ad Graecos attinet, concordes ſi maneant, qua illi et ante ſententia fuerant, ſubigi vix posſe. Par opinio *Abreſchii.*

Theſſali Thebanique eximie ſtudent Perſis. Mardonius denuo capit Athenas, et incolas eius in Salamine fallaciter allicit per Murichidem, unde Lycidas et familia eius lapidibus occiſa.

λέγοντες ὡς οὐκ εἴη χῶρος ἐπιτηδεώτερος ἐνστρατο-
πεδεύεσθαι ἐκείνου. οὐδὲ ἔων ἰέναι ἑκαστέρω, ἀλλ᾽ αὐ-
τοῦ ἱζόμενον, ποιέειν ὅκως ἀμαχητὶ τὴν πᾶσαν Ἑλ-
λάδα καταστρέψηται. κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν
Ἕλληνας ὁμοφρονέοντας, οἵπερ καὶ πάρος ταυτὰ ἐ-
γίνωσκον, χαλεπὰ εἶναι [a] περιγίνεσθαι καὶ ἅπασι
ἀνθρώποισι· „ εἰ δὲ [b] ποιήσειας τὰ ἡμεῖς παραινέο-
„ μεν, ἔφασαν λέγοντες, ἕξεις ἀπόνως ἅπαντα τὰ
„ [c] κείνων ἰσχυρὰ βουλεύματα. πέμπε χρήματα
510 „ ἐς τοὺς δυναστεύοντας ἄνδρας ἐν τῇσι πόλισι· πέμ-
„ πων δὲ, τὴν Ἑλλάδα διαστήσεις· ἐνθεῦτεν δὲ
„ τοὺς μὴ τὰ σὰ φρονέοντας, ῥηϊδίως [d] μετὰ τῶν
„ στασιωτέων καταστρέψεαι". Οἱ μὲν ταῦτα συνε-
βούλευον· ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο, ἀλλά οἱ [e] δεινὸς ἐνέστα-
κτο ἵμερος τὰς Ἀθήνας δεύτερα ἑλέειν· ἅμα μὲν ὑπ᾽
ἀγνωμοσύνης, ἅμα δὲ πυρσοῖσι διὰ νήσων ἐδόκεε βα-
σιλέϊ δηλώσειν ἐόντι ἐν Σάρδισι, ὅτι ἔχοι [f] τὰς Ἀ-
θήνας. ὃς οὐδὲ τότε ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀττικὴν εὗρε
τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ᾽ ἔν τε Σαλαμῖνι τοὺς πλείστους
ἐπυνθάνετο εἶναι, ἔν τε τῇσι νηυσὶ, αἱρέει τε ἔρημον
τὸ ἄστυ. ἡ δὲ βασιλῆος αἵρεσις ἐς τὴν [g] ὑστέρην τὴν
Μαρδονίου ἐπιστρατηΐην, δεκάμηνος ἐγένετο. Ἐπεὶ δὲ
[h] ἐν Ἀθήνῃσι ἐγένετο Μαρδόνιος, πέμπει ἐς Σαλα-
μῖνα [i] Μουριχίδην, ἄνδρα Ἑλλησπόντιον, φέροντα
τοὺς αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν
τοῖσι Ἀθηναίοισι διεπόρθμευσε. ταῦτα δὲ τοδεύτερον
ἀπέστελλε, προέχων μὲν τῶν Ἀθηναίων οὐ φιλίας
γνώμας, [k] ἐλπίζων δέ σφεας ὑπήσειν τῆς ἀγνωμοσύ-
νης, ὡς δορυαλώτου ἐούσης [l] τῆς Ἀττικῆς χώρης,
καὶ ἐούσης [m] ὑπ᾽ ἑωϋτῷ. τουτέων μὲν εἵνεκα ἀπέπεμ-
ψε Μουριχίδην ἐς Σαλαμῖνα. Ὁ δὲ, ἀπικόμενος
ἐπὶ τὴν βουλὴν, ἔλεγε τὰ παρὰ Μαρδονίου. τῶν δὲ
βουλευτέων Λυκίδης εἶπε γνώμην, ὡς ἐδόκεε ἄμεινον εἶ-
ναι, δεξαμένους τὸν λόγον τόν σφι Μουριχίδης προφέ-
ρει, ἐξενεῖκαι ἐς τὸν δῆμον. ὁ μὲν δὴ ταύτην τὴν γνώ-
μην ἀπεφαίνετο, εἴτε δὴ δεδεγμένος χρήματα παρὰ
Μαρδονίου, εἴτε [n] οἱ καὶ ταῦτα ἑάνδανε. Ἀθηναῖοι
δὲ, αὐτίκα δεινὸν ποιησάμενοι, οἵ τε ἐκ τῆς βουλῆς
καὶ οἱ ἔξωθεν, ὡς ἐπύθοντο, περιστάντες, Λυκίδεα
κατέλευσαν βάλλοντες, τὸν δὲ Ἑλλησπόντιον [o] Μου-
ριχίδεα, ἀπέπεμψαν ἀσινέα. γενομένου δὲ θορύβου ἐν
τῇ

ſuadendoque non ſinebant progredi longius,
quod negarent ullum locum ponendis caſtris
opportuniorem eſſe quam illum, ubi ſubſi-
dens conſequeretur, ut omnem Græciam ſi-
ne prœlio ſubigeret. Arduum enim eſſe u-
niverſis etiam hominibus vi ſubigere Græ-
cos inter ſe convenientes: quod et antea
cognoviſſent. Si vero feceris, dicebant, quod
nos ſuademus, occupabis nullo negocio va-
lidiſſima quæque illorum conſilia. Mitte pe-
cuniam ad eos qui præpotentes ſunt in ci-
vitatibus: miſſa pecunia Græciam ſeparan-
do conturbabis: hinc eos qui tecum non
ſentient, cum factioſis facile evertes. Hæc 3
Thebani ſuadebant: quibus ille obtempe-
randum non putavit, partim acri quadam
libidine Athenas iterum occupandi, partim
animi faſtu; denique quod videbatur incen-
ſis per inſulas ignibus ſignificaturus regi Sar-
dibus agenti, Athenas ab ipſo teneri. I-
gitur in Atticam contendens, quum illic
Athenienſes ne tunc quidem inveniſſet, ſed
pleroſque aut Salamine, aut in claſſe eſſe
audiret, urbem cepit deſertam, decimo men-
ſe quam fuerat ab ipſo rege capta. Illic 4
quum eſſet, Salaminem mittit Murichidem,
virum Helleſpontium, cum eiſdem manda-
tis, quæ Alexander Macedo ad Athenien-
ſes pertulerat. Mittebat autem eadem vice
altera, gnarus ille quidem non benevolo er-
ga ipſum animo eſſe Athenienſes, ſed ſpe-
rans contumaciam depoſituros, tanquam ſub-
acta Attica regione, et ſub ipſius imperio
poſita: hac de cauſſa Murichidem miſit Sa-
laminem. Is ubi in ſenatum venit, Mardo- 5
nii mandata expoſuit: et e ſenatoribus Ly-
cidas ſententiam dixit, Satius videri ſibi eſ-
ſe, ut ea quæ Murichides apud ſenatum di-
ceret, ipſi admittentes ad populum refer-
rent. Hanc ille ſententiam dicebat, ſive quod
pecuniam a Mardonio accepiſſet, ſive quod
ea ipſi probarentur. Quod ſimulatque audie-
re Athenienſes, tam ii qui ex ſenatu, quam
qui extra eum erant, confeſtim indigne fe-
rentes, Lycidam circumſteterunt, lapidibus-
que interemerunt: Helleſpontium vero Mu-
richidem dimiſerunt illæſum. Excitato cir-
ca

a Περιγενέσθαι iidem. *b* Ποιήσεις *Arch. V. Ask. Steph.* margo, non peſſime. *c* Κείνωνβουλ., ſine medio ἰσχυρὰ *Med. Paſſ. Ask.* *d* Μετὰ στρατιωτέων *Arch. V. Valla*: tum καταστρέψεις *Arch.* *e* Δεινός τις *Arch. V.* et mox ἑλέειν loco ἑλεῖν. in *Brit.* ἔχειν. *f* Τὰς Ἀθ. iidem: hinc venit articulus. *g* *Med. Paſſ. Ask. Vind.*, ὑστεραίην ceteri. *h* Abest praepoſitio *Arch.*, ἐν Ἀθηναίοισι *Brit.* *i* Μουρυχίδην *Paſſ. Arch. Brit. Valla* ſemper. *k* Ἐλπίσας *Arch.* *l* Πάσης τῆς id. *Vind. Valla*, non prave. *m* Ἤδη ὑπ᾽ ἑωϋτ. *V. Arch.* *n* Καὶ ταῦτά οἱ *Ask. Paſſ. Arch.* In ſuperioribus ὥς οἱ ἐδόκεε ſatis bene Fragm. *Paris.* *o* Μουριχίδεα *V. Arch.*, alii Μουριχίδην.

17. Οὐδὲ ἔων ἰέναι] Si vel Codices praeberent ὧν, quod hic ponendum cenſebat *Reiskius*, ego tamen vulgatum, οὐδὲ ἔων, omnino retinuerim: in proximis more ſatis uſitato ἐκέλευον, vel ſimile quid, relinquitur lectori ſupplendum: plene *Soſicrates* in *Schol.* ad *Ariſtoph.* Av. ℣. 521., λέγεται αὐτὸν πρῶτον οὐδένα ἐᾷν ὅρκους ποιεῖσθαι κατὰ τῶν θεῶν, ἀλλ᾽ ὀμνύναι κελεῦσαι χῆνα, καὶ κύνα &c. Sicut hoc in loco, ſupra *Herodot.* VII, c. 104., οὐκ ἐῶν φεύγειν, —— ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν, ἢ ἀπόλλυσθαι· ubi huius generis alia quaedam leguntur adſcripta. —— Paulo post non diſplicet lectio marg. *Steph.* εἰ δὲ ποιήσεις τὰ ἡμεῖς παραινέομεν. VALCKEN.

29. Ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο] A Mardonio miſſus itaque non est famoſiſſimus apud Oratores Atticos, *Demoſthenem*, *AEſchinem*, *Dinarchum*, Arthmius Zelites ad pecuniam Peloponneſiis, quo a popularium ſocietate avellerentur, dividundam. Vide *Demoſth.* Philipp. III. p. 70. Quae ſeqq. vocula in Codd., *Vallae* lecta, adest, haud ea inconcinna. *Oppianus* Cyneget. III, 314. καὶ βαλίων δὲ πόθος ΤΙΣ ἘΝΕΣΤΑΚΤΑΙ φρεσὶ θηρῶν. Omittitur a *Sophocle* Trachin. v. 480.

42. Προέχων μὲν τῶν Ἀθηναίων &c.] Horum ſententiam *Valla* liberius expreſſit. Προέχων, uſu rariore, non aliud, ac πρότερον ἔχων, cum iam antea haberet, noſſetque adeo, Athenienſium conſulta, haud ſane amica. Φιλίους λόγους ad eum modum VII, 163. et VIII, 106. Confer *Abreſchii* Animadv. in *AEſch.* L. II. C. 32.

54. Λυκίδεα κατέλευσαν] Idem ſi fatum ante decem menſes ſubierat Cyrſilus, mirum est huius exemplo non fuiſſe Lycidam deterritum. Ignotum *Herodoto*, plures Cyrſilum commemorant; cum Themiſtoclis ſuaſu ſtatuerent Athenienſes, *ut urbe relicta — naves conſcenderent, — Cyrſilum quemdam, ſuadentem ut in urbe manerent, Xerxenque reciperent, lapidibus obruerunt*: ſic ſcribit *Cicero* de Off. III, c. XI. *Demoſthenem* ſequutus de Cor. p. 174., ex quo Cyrſilus innotuit *Harpocrationi*, *Hermogeni* p. 448., aliis. Caute *Ariſtides* neque Cyrſilum nominat nec Lycidam, duo tamen diverſos, ut puto, deſignans, qui non ſimillimo mortis genere perierint: de illo, qui *Demoſtheni* dicitur Cyrſilus, in Panathen. T. I. p. 243., ἐπειδή τις ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς χρὴ συγχωρεῖν, αὐτοὶ μὲν αὐτὸν, αἱ δὲ γυναῖκες τὴν γυναῖκα ἐπελθοῦσαι διέφθειραν ἐκ χειρός· illic in *Schol. MSS.* Cyrſilus vocatur. De Athenis agens *Ariſtides* ſecunda vice captis, miſſoque ad Athenienſes in Salamina nuncio T. III. p. 356. ἐπειδή τις

ca Lycidam Salamine tumultu cognoscunt
quod gestum erat, Atheniensium uxores; et
alia aliam exhortantes atque prehendentes;
ultro domum Lycidæ adiere, hominisque
6uxorem ac liberos lapidaverunt. Hoc au-
tem modo Athenienses in Salaminem trans-
ierunt: Quamdiu ipsi copias e Peloponneso
venturas sibi auxilio expectabant, tandiu in
Attica manserunt: at ubi et socii tardius
segniusque agunt, et Mardonius adventans
iam esse in Bœotia audiebatur, ita expor-
tatis omnibus rebus et ipsi in Salaminem
traiecerunt; nunciosque Lacedæmonem mi-
serunt, simul conquestum de Lacedæmo-
niis, qui neglectui haberent barbarum in
Atticam ingressum, neque cum ipsis ei in
Bœotiam occurrissent; simul admonituros,
quæ sibi, si ad eum deficere vellent, Per-
sa spopondisset: tum prædicere, nisi præ-
sidio Atheniensibus essent, se aliquod reme-
7dium inventuros. Agebant per id tempus
Lacedæmonii solennia, quæ vocantur Hya-
cinthia: quæ festa dei celebrare plurimi fa-
ciebant: ad hæc murum sibi in Isthmo ex-
truebant, qui iam pinnas accipiebat. Post-
eaquam nuncii Atheniensium Lacedæmonem
venerunt, ducentes simul Megarensium ac
Platæensium legatos, ad Ephoros admissi,
1ita loquuti sunt, Athenienses miserunt nos,
dicentes regem Medorum cum nostram no-
bis regionem reddere, tum societatem no-
biscum velle æquis condicionibus inire ci-
tra fraudem et dolum, tum velle quoque
aliam regionem nostræ addere, quam ipsi
nostro arbitrio optaverimus: nos tamen re-
verentia Iovis Græci, et pro atroci ducen-
tes

τῇ Σαλαμῖνι περὶ τὸν Λυκίδεα, πυνθάνονται [a] τῶν Ἀθηναίων αἱ γυναῖκες τὸ γινόμενον. διακελευσαμένη δὲ γυνὴ γυναικὶ, καὶ παραλαβῦσα, ἐπὶ τὴν Λυκίδεω οἰκίην [b] ἤεσαν αὐτοκελέες, καὶ [c] κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα. Ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν [d] οἱ Ἀθηναῖοι ὧδε. ἕως μὲν προσεδέκοντο τὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσυ στρατὸν ἥξειν τιμωρήσοντά σφι, οἱ δὲ ἔμενον ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν μακρότερά [e] τε καὶ σχολαίτερα ἐποίεον, ὁ δὲ ἐπιὼν καὶ δὴ [f] ἐν τῇ Βοιωτίῃ ἐλέγετο εἶναι, ὕτω δὴ ὑπεξεκομίσαντό τε πάντα, καὶ αὐτοὶ διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα· ἐς Λακεδαίμονά τε [g] ἔπεμπον ἀγγέλυς, ἅμα μὲν, [h] μεμψομένυς τοῖσι Λακεδαιμονίοισι ὅτι περιεῖδον [i] ἐμβαλόντα τὸν βάρβαρον ἐς 511
τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ᾽ ὐ μετὰ σφέων ἠντίασαν ἐς τὴν Βοιωτίην· ἅμα δὲ, ὑπομνήσοντας ὅσα σφι ὑπέσχετο ὁ Πέρσης μεταβαλῦσι δώσειν· [k] προεῖπαί τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυνεῦσι Ἀθηναίοισι, ὡς καὶ αὐτοί τινα ἀλεωρὴν εὑρήσονται. οἱ γὰρ δὴ Λακεδαιμόνιοι [l] ὥρταζόν τε τῦτον τὸν χρόνον, καί σφι ἦν Ὑακίνθια· περὶ πλείστυ δ᾽ ἦγον τὰ τῦ θεῦ πορσύνειν. ἅμα δὲ τὸ τεῖχός σφι τὸ ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἐτείχεον, καὶ ἤδη ἐπάλξεις ἐλάμβανε. Ὡς δὲ ἀπίκοντο ἐς τὴν Λακεδαίμονα οἱ ἄγγελοι οἱ ἀπ᾽ Ἀθηναίων, ἅμα ἀγόμενοι ἔκ τε Μεγάρων ἀγγέλυς καὶ ἐκ Πλαταιέων, ἔλεγον τάδε ἐπελθόντες [m] ἐπὶ τὺς ἐφόρυς, „ Ἔπεμψαν ἡμέας Ἀ„ θηναῖοι, λέγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς ὁ Μήδων, τῦ„ το μὲν, τὴν χώρην ἀποδιδοῖ· τῦτο δὲ, συμμά„ χυς ἐθέλει ἐπ᾽ ἴσῃ τε καὶ ὁμοίῃ ποιήσασθαι, ἄνευ „ τε δόλυ καὶ ἀπάτης. ἐθέλει δὲ καὶ ἄλλην χώ„ ρην πρὸς τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, τὴν ἂν αὐτοὶ ἑλώ„ μεθα. ἡμεῖς δὲ, Δία τε Ἑλλήνιον αἰδεσθέντες, „ καὶ

a Τὸ γιν. αἱ γυν. τῶν Ἀθην. *Ask. Pass. Arch.* *b* Ἤσαν *Ask.*, tum αὐτομολέες Fragm. *Paris.* *c* Citat *Eust.* ad *Hom.* p. 601, 24. *d* Οἱ Ἀθην. *Arch. Pass. Ask.*, hinc articulus. *e* Deest *Ask. Vind. Arch.* *f* Ἐς τὴν Βοιωτίην *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, ἐν τῇ Βοιωτίῃ *Med. Pass. Ask.* *g* Ἔπεμψαν *Arch.* *h* Μεμψομένους id. *Vind.*, antea μεμφομένους. *i Med. Pass. Ask. Arch. Paris. B.*, ante ἐσβαλόντα, frequente variatione. *k Med. Pass. Ask. Arch. Ald.*, alii προεῖπε. *l* Ὀρτ. sine augmento *Ask.* *m* Ἐς τοὺς *Arch. V.* Vide infra C. 11. Supra ἀγγ. ἀπ᾽ Ἀθην.

τις εἶπεν ἐν τῇ βουλῇ δέχεσθαι, συλλεγέντες πάντες κατέλευσαν αὐτοὶ μὲν αὐτὸν, αἱ δὲ γυναῖκες τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· hoc ibi *Scholion* praebet Cod. *MS.* ad Ἐπειδή τις εἶπε] Κυρσῖλος κατὰ Δημοσθένην· ὁ γὰρ Ἡρόδοτος Λυκίδην αὐτὸν καλεῖ. *Demosthenes* quidem et *Herod.* de diversis loquuntur temporum articulis; non tanta tamen apud me auctoritas est *Aristidae*, ut *Demosthenem* in re tum notissima erroris ausim arguere, quod fecit G. *Canter*. N. L. VII, c. 4. VALCKEN.

60. Ἤιεσαν αὐτοκελέες] Exscriptum ex *Ask.* ἦσαν ad ἤσαν sive ἤϊσαν Ionum ducit, quomodo ex membranis semel iterumque L. III, 77. Αὐτοκελέες, *Sophocli* Trachin. v. 395. αὐτόκλητοι. Adprime autem αὐτομολέες Fragm. *Paris.* notabiles. Nostro αὐτόμολοι *transfugae*, aliis subinde omnes, qui sua sponte adveniunt; *Oppianus* κλητοί τ᾽, αὐτόμολοί τε Halieut. III. v. 360. At schedis istis, contentus novae in Graecia vocis indicio, non obtempero. *Aristides* atrox hoc marium et matronarum Atticarum facinus neglectui non habuit T. II. p. 217.

66. Ἐν τῇ Βοιωτίῃ] Vetus ἐς τὴν Βοιωτίην concederene recepto ex *Florent.* debeat, in dubio haeret. Exstat acervus, ex Musis a *Porto* congestus, exemplorum in hanc partem. Verum valeat. Mox μεμψομένους, quae *Reiskii* suspicio, volentibus exemplaribus scriptis, suum in locum collocavi.

73. Προεῖπαί τε] *Aldus* et *Camerarius* optime, post quorum curas operae, inscite προεῖπε corrigentes, aberrarunt turpiter. Geminum germanum earundem delictum in εἶπε ex legitimo εἶπαι L. VIII, 68. Vtique Aldinum exemplar, ut hinc et alias frequenter adparuit, ab insecutis contemtius habitum fuit. Hyacinthiorum apud Spartanos festivum tempus operose, oblitus tamen *Euripidis* Helen. v. 1485., *Io. Meursius* ultimo Feriatae Graec. libro exposuit.

73. Προεῖπαί τε] Lectionem Mediceam in προεῖπαν mutandam suspicabatur *Koenius*: *praeterea denuntiarunt, ni venirent Atheniensibus auxilio, hos sibi ipsos tutamen quoddam paraturos*: sic redderem Herodotea, ὡς καὶ αὐτοί τινα ἀλεωρὴν εὑρήσονται· id est ἀποστροφὴν ἑτοιμάσονται, vel ἐκπορίσονται. Hoc significatu *sibi parandi*, vel *adipiscendi* veteribus frequentatum εὑρέσθαι adhibuit aliquoties *Herod.* infra bis c. 26. et c. 28. ἄδειαν εὑρέσθαι, vel εἰρήνην, vel ἀγαθόν τι, locutiones sunt usitatissimae: εὑρέσθαι παρὰ τῶν θεῶν τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν, dixit *Isocrat.* in Evag. p. 191. E. vid. *R. Dawes* in Misc. C. p. 258. —— Laudabiliter supra Lacedaemonii V, c. 63., τὰ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· sed hac tempestate Hyacinthia domi celebrantes iure displicebant Atheniensibus: sic VII, c. 206., Κάρνειά σφι ἦν ἐμποδών· attigit *Plut.* II. p. 873. E. VALCKEN.

88. Δία τε Ἑλλήνιον] Iovis Πανελληνίου apud AEginetas et Athenienses cultus in *Pausania* fin. Libri primi; ΕΛΛΑΝΙΟΝ novit *Pindarus* et Syracusanorum numi, de quibus Cl. *Havercampus* ad *Parutae* Sicil. Numism. p. 343. In vicinis ἀλλὰ ἀπειπάμεθα gravius et elegantius legenti accidit, suadentque membranae. Hoc amplius, καὶ τὸ μὲν ἀπ᾽ ἡμέων οὕτω —— a *Gronovio* ac *Pavio* summo iure laudatur, idem quidem ac τὸ μὲν ἡμέτερον, sed suavius atque ex interiore sermonis usu. Quod autem aderat participium ἐὸν, saepe Scriptori in deliciis, abesse Codicum iussu potest; neque hic criminationem, in *Th. Galeum* intentatam, metuo, quippe temerariam valde. Ceterum νέμεται ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας *in Graecos inpenditur* sive *distribuitur*, bene *Portus*.

88. Δία τ. Ἑλλήνιον] *Iovem Graecis communem reveriti.* Ἑλλάνιος Ζεὺς ubi memoratur *Aristophani* in Eq. ℣. 1250., et *Pindaro* N. V, ℣. 19. adpellationis originem ab Aeaco recte repetunt *Scholiastae*: Aeaci precibus malorum, quibus tota Graecia premebatur, levamen adepti ἱερὸν ἐν Αἰγίνῃ κατεστήσαντο κοινὸν τῶν Ἑλλήνων, οὗπερ ἐκεῖνος ἐποιήσατο τὴν εὐχὴν, *Isocrat.* p. 191.

„ καὶ τὴν Ἑλλάδα δεινὸν ποιεύμενοι προδοῦναι, οὐ „ καταινέσαμεν, [a] ἀλλὰ ἀπειπάμεθα, καίπερ ἀ„ δικεόμενοι ὑπ' Ἑλλήνων καὶ καταπροδιδόμενοι· ἐπι„ στάμενοί τε ὅτι κερδαλεώτερόν ἐστι ὁμολογέειν τῷ „ Πέρσῃ μᾶλλον ἤπερ πολεμέειν· οὐ μὲν οὐδὲ ὁμολο„ γήσομεν ἑκόντες εἶναι. καὶ τὸ μὲν [b] ἀπ' ἡμέων οὕ„ τω ἀκίβδηλον νέμεται ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· ὑμεῖς „ δὲ, ἐς πᾶσαν ἀῤῥωδίην τότε [c] ἀπικόμενοι μὴ ὁμο„ λογήσωμεν τῷ Πέρσῃ, ἐπεί τε ἐξεμάθετε τὸ ἡμέ„ τερον φρόνημα σαφέως, ὅτι οὐδαμᾶ προδώσομεν τὴν „ Ἑλλάδα, καὶ [d] διότι τεῖχος ὑμῖν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ „ ἐλαυνόμενον [e] ἐν τέλεϊ ἐστι, καὶ δὴ λόγον οὐδένα „ τῶν Ἀθηναίων ποιέεσθε· συνθέμενοί τε ἡμῖν τὸν Πέρ„ σην ἀντιώσεσθαι ἐς τὴν Βοιωτίην, προδεδώκατε, „ περιείδετέ τε [f] ἐσβαλόντα ἐς τὴν Ἀττικὴν τὸν βάρ„ βαρον. ἐς μέν νυν τὸ παρεὸν Ἀθηναῖοι ὑμῖν [g] μηνίουσι. „ οὐ γὰρ ἐποιήσατε ἐπιτηδέως. νῦν δὲ ὅτι τάχος στρα„ τιὴν ἅμα ἡμῖν ἐκέλευσαν ὑμέας ἐκπέμπειν, ὡς ἂν „ τὸν βάρβαρον δεκώμεθα ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐπειδὴ γὰρ „ ἡμάρτομεν τῆς Βοιωτίης, τῆς γε ἡμετέρης [h] ἐπιτη„ δεώτατόν ἐστι ἐμμαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον". Ὡς δὲ ἄρα [i] ἄκουσαν οἱ ἔφοροι ταῦτα, [k] ἀνεβάλλοντο ἐς τὴν ὑστεραίην ὑποκρίνασθαι· τῇ δὲ ὑστεραίῃ, ἐς τὴν ἑτέρην. τοῦτο [l] καὶ ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἐποίεον, ἐξ ἡμέρης ἐς ἡμέρην ἀναβαλλόμενοι. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρό-
512 νῳ τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχεον, σπουδὴν ἔχοντες πολλὴν πάντες Πελοποννήσιοι· καί σφι ἦν πρὸς τέλεϊ. οὐδ' ἔχω εἶπαι τὸ αἴτιον, διότι ἀπικομένου μὲν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἐς Ἀθήνας σπουδὴν μεγάλην ἐποιήσαντο μὴ μηδίσαι Ἀθηναίους, τότε δὲ ὤρην ἐποιήσαντο οὐδεμίην, ἄλλο γε ἢ ὅτι ὁ Ἰσθμός σφι ἐτετείχιστο· καὶ ἐδόκεον Ἀθηναίων ἔτι [m] δέεσθαι οὐδέν. ὅτε δὲ [n] ὁ Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἐς τὴν Ἀττικὴν, οὔκω ἀπετετείχιστο· ἐργάζοντο δὲ, μεγάλως καταῤῥωδηκότες τοὺς Πέρσας. Τέλος δὲ, τῆς τε ὑποκρίσιος καὶ ἐξόδου τῶν Σπαρτιητέων ἐγένετο τρόπος τοιόσ-

tes prodere Græciam, non annuimus, ſed omnia recuſavimus, quamvis iniuria affecti a Græcis ac vehementer proditi. Qui, etſi non ignoremus conducibilius eſſe nobis ſocietatem inire cum Perſa, quam bellum gerere, tamen ſponte noſtra ſocietatem non inibimus. Et ſic quidem quod noſtri eſt officii, purum ſimplexque adminiſtratur erga Græcos. At vos, qui tunc in omnem me- 2
tum deveneratis, ne paciſceremur cum Perſa, poſteaquam compertam penitus habuiſtis ſententiam noſtram, nequaquam prodendi Græciam, et murum, quem in Iſthmo inædificabatis, abſolviſtis, et ſane nullam habetis Athenienſium rationem; et quum conveneritis nobiscum de occurrendo Perſæ ad Bœotiam, deſertores extitiſtis, pro nihilo ducentes barbarum Atticam eſſe ingreſſum. Itaque vobis Athenienſes in præſens usque ſuccenſent, quod non eſtis officio functi: quod ſupereſt, ut primo quoque tempore nobiscum copias mittatis iubent; quo barbarum in Attica excipiamus. Quoniam enim in Bœotia tergiverſati ſumus, noſtra in terra campus Thriaſius appoſitiſſimus eſt ad dimicandum. Hæc ubi accepere Ephori, reſponſum in 8
diem poſterum diſtulerunt, poſtero die in alterum: idque in decem dies fecerunt, diem de die extrahentes. Intra quod tempus univerſi Peloponnenſes magno ſtudio incumbentes, Iſthmum muro intercluſere, ad finemque perduxere. Neque auſim dicere cauſam, cur, iſti magnopere ſolliciti fuerint, quum Alexander Macedo Athenas venit, ne Athenienſes Medum amplecterentur, nunc autem nihil prorſus curaverint, aliam, quam quod ipſis Iſthmus inædificatus erat. Ita putabant non amplius quicquam Athenienſibus indigere. At ſub adventum Alexandri in Atticam, murus nondum perfectus erat; ſed extruebant, Perſarum vehementi metu capti. Tandem et re- 9
ſponſum et exitus Spartiatarum fuit huiusmodi:

a Ἀλλὰ ἀπειπάμ., mediis πάντα τε neglectis, ora *Steph. Paſſ. Aſk. Arch. V. Brit.* *b* Ἀπ' ἡμέων *Med. Paſſ. Arch. V. Aſk.*, mox ἐὸν quatuor poſteriores non norunt, οὕτως *Arch.*, olim τὸ ἡμέτερον οὕτω ἀκίβδηλον ἐόν. *c* Ἀπικόμενοι ἦτε *Arch.* *d* Ὅτι id. *Vind.* *e* Ἐν τέλεϊ iidem et *Paſſ. Aſk. Brit.*, non ἐντελὲς, uti ex aliis *Ald.* *f* Προσβαλόντα *Aſk. Paſſ.* et *Steph.* margo. *g* Μηνύουσι *Arch.* Quod autem ex eodem *Galeus* adpoſuit βάρβ. ἐκδεκώμεθα, erroneum eſt: habet δεκώμεθα. *h* Ἐπιτηδέστατόν ἐστι ἐμμαχέσεσθαι *Arch. Vind.*, antea μαχέσασθαι tantum. *i* Ἤκουσαν *Paſſ. Aſk. Brit. Arch. Vind.*, qui duo ἄρα non habent. *k* Ἀνεβάλοντο *Vind.*, ἐνεβάλλοντο *Paſſ.*, tum ὑποκρίνεσθαι *Aſk.* *l Paſſ. Arch. V. Aldus*, alii δὲ καί. *m* Δέεσθαι οὐδενὸς *Arch. V.*, prius placuit prae δεῖσθαι. *n* Ὁ Abeſt *Arch. Paſſ.*

191. E. Iovis ſcilicet Ἑλλανίου, vel Πανελλανίου· huic Aeacus ſacra feciſſe dicitur *Pauſaniae* I. p. 108. II. p. 179., τῷ Πανελληνίῳ Διῒ θύσας καὶ εὐξάμενος τὴν Ἑλλάδα γῆν ἐποίησεν ὕεσθαι: a templo Iovis Πανελληνίου mons, in quo ſtatutum erat, Πανελλήνιον ὄρος dicebatur, eodem teſte p. 181. Fortaſſe ſcripſerat *Clemens Alex.* VI, p. 753, 14. Αἰακὸς, ἀνελθὼν ἐπ' ὄρος, —— τὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινὸν ἐπικαλέσας θεὸν ηὔξατο. VALCKEN.

90. Ἀλλὰ πάντα τε] Latina *Vallae*, *nos tamen —— annuere nolle, ſed recuſare*, monſtrant lectionem in marg. *Steph.* notatam, οὐ καταινέσαμεν ἀλλ' ἀπειπάμεθα· *non adprobavimus, ſed repudiavimus*, illa nimirum *omnia*, quae paulo ante ſibi dixerant a Rege Perſarum oblata. —— Placet et mihi *Med.* lectio ab *Arch.* firmata: καὶ τὸ μὲν ἀπ' ἡμέων οὕτω ἀκίβδηλον ἐὸν νέμεται ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· editum ἡμέτερον videtur interpretamentum. VALCKEN.

100. Ἐν τέλεϊ ἐστι] Litem non moveo membranis, quarum ἐν τέλει ἐστὶ haud aliud ac πρὸς τέλει C. 8. et *Dionis Chryſoſt.* Or. LXI. p. 583. D., *Platonis* ἐπὶ τέλει Menex. pr., aequatque adeo vulgatum. Mox τῷ Πέρσῃ ἀντιώσεσθαι tritius, aut πρὸς τὸν Πέρσην, uti non male *Reiskius* voluit. Habet tamen illud, quod alias ſignificatum, ſuum in Muſis locum.

100. Ἐντελές ἐστι] Herodoteum videtur ἐν τέλεϊ ἐστι, quod eſt in marg. *Steph.* ut paulo legitur inferius ἦν πρὸς τέλεϊ, *prope finem.* —— Tum vicina ſcripſerim partim cum *Reiskio*: συνθέμενοί τε ἡμῖν τῷ Πέρσῃ ἀντιώσεσθαι ἐς τὴν Βοιωτίην· ſaepius in Muſis obvium ἀντιοῦσθαι ſollicitari non debet. In fine L. VII. pro ἡμέας legerem, ὑμέας καιρός ἐστι προβοηθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην. In fine huius cap. Diſſ. *Herod.* p. 131. novas nobis obtulit ex Codd. lectiones: τῆς γε ἡμετέρης ἐπιτηδεστατόν ἐστι ἐμμαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον· quarum lectionum altera procul dubio eſt genuina: proximum accedit apud *Suidam* in Εὐήλατον· πεδίον — ἐπιτήδειον ἵππῳ ἐμμάχεσθαι. *Thucydid.* II, c. 20., χῶρος ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι· *Herod.* IX, c. 25., χῶρος ἐπιτηδεώτερος ἐνστρατοπεδεύεσθαι. VALCKEN.

8. Ἐπιτηδεώτατόν ἐστι] Etſi ἐπιτηδέστατον *Arch.* et *V.* optime ex ἐπιτηδὴς manet, et ἐπιτηδειέστατον *Democriti* apud *Homeri* Interpretem p. 1441, 16. fere ſit geminum, eo non utar. Mire adblanditur ἐμμαχέσασθαι, rarioris quidem formae, ſed legitimae, qua ἐνστρατοπεδεύεσθαι *caſtra in loco metari* ſupra C. 2., χῶρος ἐπιτήδεος ΕΝΔΙΑΤΑΞΑΙ τε καὶ ΕΝΑΡΙΘΜΗΣΑΙ, uti MSS., τὸν στρατὸν, *aptus locus ad exercitum in eo ordinandum et numerandum* L. VII, 59. Tale πεδίον ἐναγωνίσασθαι καλὸν *Appiani* B. Civil. IV. p. 1041., rariusque *Philonis Iud.* L. II. Vit. M. p. 659. B. ἐπιτηδειότατον εἶναι τὸν τόπον ΕΝΗΣΥΧΑΣΑΙ καὶ ΕΝΗΜΕΡΗΣΑΙ· et de Numer. Septen. p. 1187. A. πεδία ἐπιτηδειότατα ΕΜΒΟΣΚΕΣΘΑΙ. Negligo alia. Conſtat verbo iuſta conpoſitio, et probanti ratio.

26. Xi-

di: Pridie quam ultima constitutio futura esset, Chileus, vir Tegeata, apud Lacedæmonios maximæ inter peregrinos potentiæ, acceperat ex Ephoris omnia, quæ Athenienses dixissent; et quum audivisset, his verbis eos alloquutus est, Ergo ita se res habet, viri Ephori: si Athenienses non sentiunt nobiscum, sed cum barbaro societatem iniverint, quamvis valido muro sit Isthmus inædificatus, tamen magnæ fores patefactæ sunt Persis in Pelopponnesum. Quare prius eos audiatis, quam aliquid de-
10 cernant, quod cladem Græciæ adferat. Hoc Chileus consilium dedit: quod in animum admittentes Ephori, confestim nihil colloquuti cum nunciis, qui a civitatibus venerant, quinque millia Spartiatarum quum adhuc nox esset emittunt, septenis helotis circa unumquemque collocatis, Pausania Cleombroti filio iusso eos educere: erat quidem præfectura Plistarchi Leonida geniti: sed adhuc is puer erat, alter eius tutor et patruelis: nam Cleombrotus Anaxandridæ filius, pater Pausaniæ, iam non supererat, non diu post quam copias, quæ murum extruebant in Isthmo, reduxerat, vita functus. Reduxerat autem ab Isthmo copias Cleombrotus ob eam caussam, quod sibi inter sacrificandum adversus Persam sol in cœlo obscuratus esset. Adscivit autem Pausanias sibi Euryanactem, Doriei filium, suum
11 gentilem. His copiis e Sparta cum Pausania profectis, nuncii de illarum profectione ignari, ubi dies illuxit, Ephoros adeunt, habentes scilicet in animo abire in suam quisque civitatem. Ubi adierunt, ita verba fecere, Vos quidem, Lacedæmonii, desidentes hic Hyacinthia agitis, ac luditis, sociis fœde proditis: Athenienses vero, ut a vobis læsi, et ob penuriam sociorum, ita ut poterunt inimicitias cum Persa dissolvent. Dissoluta autem inimicitia palam prorsus, quum

τοιόσδε· τῇ προτεραίῃ τῆς ὑστάτης καταστάσιος μελλούσης ἔσεσθαι, [a] Χίλεος, ἀνὴρ Τεγεήτης, δυνάμενος ἐν Λακεδαίμονι [b] μέγιστον ξείνων, τῶν [c] ἐφόρων ἐπύθετο πάντα λόγον τὸν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον. [d] ἀκούσας δὲ ὁ Χίλεος, ἔλεγε, „ Ἄρα σφι τάδε οὕτω ἔχει, „ ἄνδρες ἔφοροι· Ἀθηναίων ἡμῖν [e] ἐόντων μὴ ἀρθμίων, „ τῷ δὲ βαρβάρῳ συμμάχων, καίπερ τείχεος διὰ „ τοῦ Ἰσθμοῦ [f] ἐληλαμένου κρατεροῦ, μεγάλαι [g] κλισιάδες ἀναπεπτέαται ἐς τὴν Πελοπόννησον τῷ Πέρ„ σῃ. ἀλλ᾽ [h] ἐσακούσατε πρίν τι ἄλλο Ἀθηναίοισι „ δόξαι σφάλμα τῇ Ἑλλάδι φέρον". Ὁ μέν σφι ταῦτα συνεβούλευε· οἱ δὲ, [i] φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον, αὐτίκα φράσαντες οὐδὲν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι ἀπιγμένοισι ἀπὸ τῶν πολίων, νυκτὸς ἔτι [k] ἐκπέμπουσι πεντακισχιλίους Σπαρτιητέων, [l] καὶ ἑπτὰ περὶ ἕκαστον τάξαντες τῶν εἱλώτων, Παυσανίῃ τῷ Κλεομβρότου [m] ἐπιτρέψαντες ἐξάγειν. ἐγίνετο μὲν ἡ ἡγεμονίη Πλειστάρχου τοῦ Λεωνίδεω· ἀλλ᾽ ὁ μὲν, ἦν ἔτι παῖς, ὁ δὲ, τούτου ἐπίτροπός τε καὶ ἀνεψιός. Κλεόμβροτος γὰρ ὁ Παυσανίεω μὲν πατὴρ, Ἀναξανδρίδεω δὲ παῖς, οὐκέτι περιῆν, ἀλλὰ ἀπαγαγὼν ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τὴν στρατιὴν τὴν τὸ τεῖχος δείμασαν, μετὰ ταῦτα οὐ πολλὸν χρόνον τινὰ βιοὺς ἀπέθανε. ἀπῆγε δὲ [n] τὴν στρατιὴν ὁ Κλεόμβροτος ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ διὰ τόδε· θυομένῳ οἱ ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη ἐν τῷ οὐρανῷ. προσαιρέεται δὲ ἑωϋτῷ [o] Παυσανίης Εὐρυάνακτα τὸν Δωριέος, ἄνδρα οἰκίης ἐόντα τῆς αὐτῆς. οἱ μὲν δὴ σὺν Παυσανίῃ [p] ἐξεληλύθεσαν ἔξω Σπάρτης. Οἱ δὲ ἄγγελοι, ὡς ἡμέρη ἐγεγόνεε, οὐδὲν εἰδότες περὶ τῆς ἐξόδου, ἐπῆλθον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἐν νόῳ δὴ ἔχοντες ἀπαλλάσσεσθαι καὶ αὐτοὶ [q] ἐπὶ τῆς ἑωϋτοῦ ἕκαστος· ἐπελθόντες δὲ, ἔλεγον τάδε, „ Ὑ„ μεῖς μὲν ὦ Λακεδαιμόνιοι αὐτοῦ τῇδε μένοντες, Ὑα„ κίνθιά τε ἄγετε καὶ παίζετε, καταπροδόντες τοὺς „ συμμάχους· Ἀθηναῖοι δὲ, ὡς ἀδικεόμενοι ὑπὸ ὑμέων, „ [r] χήτεϊ τε συμμάχων, καταλύσονται τῷ Πέρσῃ 513
„ οὕτω ὅκως ἂν δύνωνται. καταλυσάμενοι δὲ, δῆλα „ γὰρ

a *Med. Pasf. Ask. Arch. V. Brit. Paris. B.*, antea Χίλεος οὐνόματι. *b* Μέγιστα *Arch.*, non male. *c* *Med. Pasf. Ask. Arch. V. Brit. Paris. A. B. Valla*: ἐφόρων ἕνα ἐπ. *Ald.* *d* *Med. Pasf. Ask. Paris. B.*, in aliis ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χίλ. *e* Μὴ ἐόντων *Arch. V.* et *Suidas* in Ἀρθμία, ubi pessime ἄμμιν, sicuti ἀριθμίων *Ask.*, mox τῷδε τῷ *Arch.*, τῷ δὲ τῷ *Vind.* *f* Ἐξεληλ. *Arch.* et καρτεροῦ, sicuti *Pasf. Ask.* *g* Citavit *Eustath.* ad Hom. p. 78. pr. *h* Ἐσακούσετε *Pasf.* *i* *Med. Pasf. Ask. Brit.*, ceteri ἐν φρενὶ cum *Aldo.* *k* Πέμπουσι *Arch.* et πεντακισχιλίων. *l* Septem seqq. omittit idem cum *V. Eton. Valla.* *m* Ἐπιτρέψαντες *V. Arch.*, et ἐγένετο μέν νυν· prius et *Pasf.* nec prave. Olim ἐπιτάξαντες. *n* Ἐκ τοῦ Ἰσθ. τὴν στρ. ὁ Κλεόμβρ. *Arch.* *o* Ὁ Παυσ. idem. *p* Ἐξεληλύθεσαν *Arch. Ask.*, non ἐξεληλύθησαν. *q* Ἐπὶ τὴν *Med. Pasf. Ask. V. Arch.* Non male, ita si velis. Sed vide *H. Stephan.* Dialect. p. 123. *r* Χήτεϊ συμμ. *Arch. Vind.*

26. Χίλεος ἀνὴρ Τεγεήτης] Hoc satis. *Plutarcho* Χείλεως Malign. p. 871. fin. et Themist. p. 114. F., fide Codicis *Bodleiani*: *Polyaeno* Χίλιος L. V, 30. Par discordia in nominibus Χίλων et Χείλων atque aliis. Post pauca τῶν ἐφόρων ἐπύθετο postulant schedae.

26. Χίλεος Τεγεήτης] In *Plutarchi* Them. p. 114. F. legere etiam licet Χίλεον τὸν Ἀρκάδα· sed rectius nomen apud eumdem scribitur T. II. p. 871. F. Χείλεως· et p. 872. A. ubi acerbe, εἰ δέ τι, ait, κατέσχεν οἰκεῖον ἐν Τεγέᾳ πρᾶγμα τὸν Χείλεων ἐκεῖνον, οὐκ ἂν ἡ Ἑλλὰς περιεγένετο. Χίλιος est in *Polyaen.* V, c. 30. —— Herodoti Tegeata τῶν ἐφόρων ἐπύθετο πάντα λόγον· sic mihi quoque scripsisse videtur omissa voce ἕνα, quae ut a *Med.* sic aliis etiam aberit Codd. Arcadis sententiam paucis expressit *Plutarch.* τοῦ διατειχίσματος οὐδὲν ὄφελός ἐστι Πελοννήσῳ, ἂν Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ προσγένωνται. Illud *Polyaeni*, πολλὰς διαβάσεις ἕξουσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ βάρβαροι propius accedit Herodotea, μεγάλαι κλισιάδες ἀναπεπτέαται ἐς τὴν Πελοπόννησον τῷ Πέρσῃ.
VALCKEN.

32. Μεγάλαι κλισιάδες] *Polyaeni* πολλαὶ διαβάσεις εἰς τὴν Πελοπόννησον cultu et elegantia multo sunt inferiores *Nostri* ad praescriptum *Plut.* T. II. p. 360. A. μεγάλας μὲν τῷ ἀθέῳ λεῷ κλισιάδας ἀνοίγοντες· quae Philosophi et conplura alia *Io. Iac. Wetstenium* in Epist. *S. Pauli* prior. ad Cor. C. XVI, 9. occupasse conperio.

39. Καὶ ἑπτὰ περὶ ἕκαστον &c.] Vereor una cum Cl. *de Pauw*, ut haec *Herodotus* scripserit. *Valla* tresque scripti libri omittunt, habentque C. 28. sedem magis opportunam. Et cui bono τάξαντες post ἐκπέμπουσι; Non nego, quod *Galeus* ursit, esse in *Plutarchi* ea Malign. p. 871., sed hinc derivata, unde confit? Tolle omnia, et orationi ad culturam nihil deerit, modo ἐπιτρέψαντες probetur. Id sane cum exercitus imperium traditur, multo conmodius et lenius Vide III, 155. VII, 52. &c.

39. Ἑπτὰ περὶ ἕκαστον] Eosdem memorat *Plutarch.* in Aristide p. 325. A. et T. II. p. 871. E. ubi ἐξῆλθον ἐς Πλαταιὰς πεντακισχίλιοι Σπαρτιάται περὶ αὑτὸν ἔχων ἀνὴρ ἕκαστος ἑπτὰ εἵλωτας· atque adeo legit hoc in loco, quae nonnullis in Codd. perperam omittuntur. Tot numero Εἵλωτας ad Plataeas cum Spartiatis stetisse certum est ex c. 28. et bello Peloponnesiaco saepe cum Lacedaemoniis militasse τοὺς Εἵλωτας novimus ex *Thucydid.* IV, c. 80. V, c. 57. c. 64. VII, c. 19.
VALCKEN.

49. Θυομένῳ οἱ ἐπὶ τῷ Πέρσῃ] Alibi θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα L. V, 44. De Cleombroto, exercitus ad Isthmum imperatore superius L. VIII, 71., de Solis vero eclipsi, qua rex territus copias domum reduxit, praeclare *Dionys. Petavius* Doctr. Temp. L. X. C. 25.

66. Ἐν

„ γὰρ [a] δὴ ὅτι σύμμαχοι βασιλῆος γινόμεθα, συ„ στρατευσόμεθα ἐπὶ τὴν ἂν ἐκεῖνοι ἐξηγέωνται· ὑμεῖς „ δὲ τὸ ἐνθεῦτεν μαθήσεσθε ὁκοῖον ἄν τι ὑμῖν ἐξ αὐτοῦ „ ἐκβαίνῃ”. [b] ταῦτα λεγόντων τῶν ἀγγέλων, οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπ᾽ ὅρκου, καὶ δὴ δοκέειν εἶναι ἐν Ὀρεστείῳ [c] στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους. [d] ξείνους γὰρ ἐκάλεον τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ, ὡς οὐκ εἰδότες, [e] ἐπειρώτεον τὸ λεγόμενον· ἐπειρόμενοι δὲ, ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐόν· ὥστε ἐν θώματι γενόμενοι, ἐπορεύοντο τὴν ταχίστην διώκοντες. σὺν δέ σφι, τῶν περιοίκων Λακεδαιμονίων λογάδες πεντακισχίλιοι [f] ὁπλῖται τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεον. Οἱ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἠπείγοντο. Ἀργεῖοι δὲ, ἐπεί τε τάχιστα ἐπύθοντο τοὺς μετὰ Παυσανίεω ἐξεληλυθότας ἐκ Σπάρτης, πέμπουσι κήρυκα, τῶν ἡμεροδρόμων ἀνευρόντες τὸν ἄριστον, ἐς τὴν Ἀττικὴν, πρότερον [g] αὐτοὶ Μαρδονίῳ ὑποδεξάμενοι σχήσειν τὸν Σπαρτιήτην μὴ ἐξιέναι. ὃς ἐπεί [h] τε ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγε τάδε, „ Μαρδόνιε, ἔπεμψάν με „ Ἀργεῖοι φράσοντά τοι ὅτι ἐκ Λακεδαίμονος ἐξελή„ λυθε ἡ νεότης, καὶ ὡς οὐ δυνατοὶ αὐτὴν [i] ἴσχειν „ εἰσὶ Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ἐξιέναι. πρὸς ταῦτα τύγχανε „ εὖ βουλευόμενος”. ὁ μὲν δὴ, εἴπας ταῦτα, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω. Μαρδόνιος δὲ οὐδαμῶς ἔτι πρόθυμος ἦν μένειν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὡς ἤκουσε ταῦτα. πρὶν μέν νυν [k] ἢ πυθέσθαι, ἀνεκώχευε, θέλων εἰδέναι τὸ παρ᾽ Ἀθηναίων, ὁκοῖόν τι ποιήσουσι· καὶ οὔτε ἐπήμαινε οὔτε [l] ἐσίνετο γῆν τὴν Ἀττικὴν, ἐλπίζων διὰ παντὸς [m] τοῦ χρόνου ὁμολογήσειν σφέας· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθε, πυθόμενος [n] τὸν πάντα λόγον, πρὶν ἢ τοὺς μετὰ

quum regis fuerimus socii militiæ, commilitabimus in quamcunque regionem nos illi educent. Inde vos discetis quidnam vobis ex ea re eveniat. Hæc loquutis nunciis, Ephori iureiurando interposito dixere, suas se copias putare in Orestio esse, tendentes adversum peregrinos. Peregrinos enim barbaros appellabant. Hoc illi non intelligentes, quid diceretur, sciscitabantur. Sciscitati, et rem omnem edocti atque stupefacti, quamcelerrime abiere ad illos insequendos, et cum iis quinque millia finitimorum Lacedæmoniorum delecta. His Isthmum versus ire ma- 12
turantibus, Argivi, ubi primum audiere copias e Sparta cum Pausania profectas, præconem, quem optimum e diurnis cursoribus invenerunt, in Atticam mittunt ad Mardonium: qui videlicet antea receperant se futuros impedimento, quominus Spartiata egrederetur. Præco ubi Athenas pervenit, Mardoni, inquit, miserunt me Argivi nunciatum tibi iuventutem e Lacedæmone esse progressam, seque ne illa progrederetur præstare nequisse. Ad hæc tu bonum consilium adhibe. Hoc ille loquutus, retro abs-
cessit. Quo audito Mardonius iam non 13
censebat amplius perstare in Attica: ubi ideo antequam istud intelligeret, immoratus fuerat, quod cuperet scire consilia Atheniensium et quid acturi essent; neque ponens neque lædens Atticum agrum, assidue sperans fore, ut secum illi paciscerentur. Quod ubi desperavit, re comperta, priusquam

a Non in est *Arch. Vind. Ask. Pass.*, quorum plerique βασιλέος. Confer L. II, 5. *b* Ταῦτα δὲ *Arch.* *c* Στίχοντας idem. Vide III, 76. *d* Spectavit *Eustath.* ad *Homer.* p. 423, 26. *e* *Arch. V.*, ἐπειρώτων *Pass. Ask.*, ἐπηρώτων *Ald.* et reliqui. *f* Deest *Arch. Vind. Valla.* *g* Αὐτῷ *Arch.* *h* Omittit idem. *i* Αὐτοὶ ἴσχειν *Arch.*, posterius *Vind. Brit.*, ἔχειν alii cum *Aldo.* *k* *Med. Pass. Ask. Paris. A.*, ἢ aberat. *l* Ἐσίνεετο *Arch.* Adi ad L. V, 81. *m* Negligit haec duo *Arch.* *n* Praetereunt τὸν *Pass. Ask.*, mox πρινὶ *Arch.*

66. Ἐν τῷ Ὀρεστείῳ] Memorat *Pausanias* Orestae tumulum, τάφον, Lacedaemone L. III. C. 11. p. 234., qualem illi publice datum Argis et Mycenis *Lucianus* infitiatur Toxar. C. 5., nec eum tamen hic innui statuo, sed τὸ Ὀρέστειον Μαιναλίας *Thucyd.* V, 64., vicinum Tegeatum finibus, quo de ibi viri doctissimi *Wasse* et *Dukerus.* Ad sequentia *Hesychii* glossa, Ξένοι, οἱ πολέμιοι, οἱ δὲ τοὺς Πέρσας, recte refertur. Bene *Servius* AEneid. IV, 424. *Herodotus Persas, qui erant Graecorum hostes,* ΞΕΝΟΥΣ *a Lacedaemoniis appellatos refert.* Similia ex *Idomeneo* in Aristid. p. 325. A. *Plutarchus.* Priscis ita Latinis *hostem* peregrinum indicasse, *leges XII. Tab.*, *Plautus*, *Varro*, *Cicero* testificantur. Vide *Ill. Scaligerum* ad *Festum* in *Hostis.*

66. Εἶναι ἐν Ὀρεστείῳ] Arcadiae sic regio quaedam ab Oreste fertur denominata: apud *Steph. Byz.* in Ὀρέσται, Orestes θνήσκει εἰς χωρίον τῆς Ἀρκαδίας τὸ λεγόμενον Ὀρέστειον. Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας dixit *Thucydid.* V, c. 64. Ab *Euripide* scribi non potuit, quod *Salmasium* sequuti *Berkel.* et *Holstenius* velut Euripideum excitant ex huius Oreste ṽ. 1684. Tragicum scripsisse suspicor: Κεκλήσεται δὲ σῆς φυγῆς ἐπώνυμον, Ἀζᾶσιν Ἀρκάσιν τ᾽ Ὀρέστειον πέδον. In eiusdem Electra Castores ad Oresten ṽ. 1273., Σὲ δ᾽ Ἀρκάδων χρὴ πόλιν ἐπ᾽ Ἀλφειοῦ ῥοαῖς Οἰκεῖν, Λυκαίου πλησίον σηκώματος. Ἐπώνυμος δέ σου πόλις κεκλήσεται. VALCKEN.

71. Τῶν περιοίκων Λακεδαιμ.] Quum in rebus Laconicis frequentissima fiat mentio τῶν περιοίκων, incertos fluctuare miror viros eruditissimos, quinam per illos sint intelligendi. Clar. *Duker.* ad *Thucyd.* P. 510. in Addendis, *Heinsius*, inquit, *scribit* (in notis ad *Max. Tyr.* p. 65.) *eosdem esse* περιοίκους *Lacedaemoniorum et* Εἵλωτας· *sed nondum mihi persuadet.* Prorsus diversi generis fuisse vel ex hoc liquet *Herodoti* loco, ubi quinque millia τῶν περιοίκων distinguuntur a quinque millibus Σπαρτιητέων, qui circa se singuli haberent septem τῶν εἱλώτων· infra c. 28. in acie stetisse dicuntur Λακεδαιμονίων μύριοι· quorum dimidiam partem, ἐόντας Σπαρτιήτας, ἐφύλασσον ista quinque et triginta millia τῶν εἱλώτων, ut levis armaturae milites. Erant itaque Lacedaemonii οἱ περίοικοι, non εἵλωτες· hi servitutem serviebant; liberi erant οἱ περίοικοι. Εἵλωτες, si bello heris operam suam adprobassent, libertate donati Νεοδαμώδεις dicebantur: ab his etiam distinguuntur οἱ περίοικοι. *Xenoph.* Ἑλλ. I. p. 256, 15., σὺν αὐτῷ τῶν περιοίκων τινὲς, καὶ τῶν νεοδαμωδῶν οὐ πολλοί. Ubicunque in historia Graeca περίοικοι vel iunguntur vel opponuntur Spartiatis, Lacedaemonii sunt intelligendi, cuiuscunque fuerint urbis Laconicae cives, excepta Sparta, Spartiatarum imperio parentes. *Schol. Aristidae MS.* οἱ περίοικοι esse dicuntur οἱ περιοικοῦντες Σπάρτην τὴν μητρόπολιν· τοὺς ἐκ τῶν περιοικίδων πόλεων dixit *Xenoph.* Ἑλλ. III. p. 294, 43. τὰ ἐν κύκλῳ τῆς Σπάρτης πολίσματα *Pausan.* VII. p. 555. Hae civitates, ut olim erant Spartiatarum ὑπήκοοι, sic aevo quoque fuerunt recentiori εἰς Σπάρτην συντελοῦσαι, nisi quod ex istis decem et octo Augustus iusserit esse αὐτονόμους, *Pausan.* III. p. 265. Qui περίοικοι, iidem dicebantur et Λακεδαιμόνιοι et Λακωνικοί, *Thucyd.* IV, c. 8., οἱ Σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον· τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος· quo loco οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων sunt utique Lacedaemonii: cecidisse scribit in pugna Leuctrica *Xenophon* Ἑλλ. VI. p. 349, 7. τῶν συμπάντων Λακεδαιμονίων ἐγγὺς χιλίους, — αὐτῶν Σπαρτιατῶν περὶ τετρακοσίους· ubi αὐτοὶ Σπαρτιᾶται *genuini* sunt *Spartiatae*, τὸ καθαρῶς Σπαρτιατικὸν *Maximo Tyrio* p. 347. *Thucydidi* Lacedaemoniorum duces memorantur VIII, c. 22., Εὔαλας Σπαρτιάτης et Δεινιάδας περίοικος· id est Λακεδαιμόνιος, ut eidem, praeter alios, Theramenes dicitur Λακεδαιμόνιος, Dercyllidas autem ἀνὴρ Σπαρτιάτης. Qui saepe dicitur Ἀσιναῖος *Xenophonti* in Κύρου Ἀναβάσει, Neon est Λακωνικὸς VII. p. 235, 31. conf. V. p. 204, 9. VALCKEN.

81, Αὐτὴν ἴσχειν] Sequor Codd., ipsumque Scriptorem, qui L. III, 77. ἴσχον τε βουλομένους — ἐς τὸ πρόσω παριέναι· et mox C. 13. ὥστε καὶ ὀλίγους σφέας ἀνθρώπους ἴσχειν. Hic vero Argis missus ad Mardonium nuncius adfirmat L. VII, 150. conmemorata.

88. Διὰ παντός τοῦ χρόνου] Omni illo tempore, quo in Attica armatus consederat. Necessum enim non puto,

quam Pausanias cum copiis Isthmum egrederetur, subduxit exercitum, incensis Athenis, et siquid aut murorum aut ædium aut templorum rectum extabat, eo omni diruto atque obruto. Ideo autem excedendum sibi putavit; quod neque equitabilis esset Attica regio; neque, si ipse male pugnasset, evadere poterat nisi per angustias, ubi a paucis hominibus transitu prohiberi posset. Statuit igitur recedere illinc Thebas, ut confligeret prope civitatem amicam, ac regionem equitibus opportunam.
14 Profecto illinc ita Mardonio et iam iter facienti perfertur nuncius properans, alium exercitum mille Lacedæmoniorum Megara iter habere. Eo audito consultabat, siquo pacto hos primum posset excipere. Itaque conversum exercitum ducebat Megara, præmisso equitatu, qui oram Megaridem incursaret. Huc usque Europæ ad solem occidentem versus longissime processit hæc Persica expeditio.
15 Post hæc nuncius ad Mardonium venit, Græcos in Isthmo frequentes coactos esse: atque ita retrocessit per Deceleam. Magistratus enim Bœotorum accolas Asopiorum arcessierant, qui Mardonium in Sphendaleas et illinc in Tanagram duces itineris deduxerunt. In Tanagra noctem moratus Mardonius, postero die ad Scolon conversus in agro Thebano erat. Ibi Thebanorum rura, tametsi Medicas partes foventium, vastavit; non illorum odio, sed ingenti necessitate adactus: quod vellet munimentum castris apponere, et, si sibi in acie non cederet ex sententia, effugium comparare. Exporrexit autem castra sua ab Erythris, secundum Hysias, Platæensi tenus agro; iuxta flumen Asopum: muro communiens; sed non pro magnitudine castrorum, verum per singulas frontes dena stadia habente.

τὰ Παυσανίεω ἐς τὸν Ἰσθμὸν [a] ἐμβαλεῖν, ὑπεξεχώρεε· ἐμπρήσας τε τὰς Ἀθήνας, καὶ εἴ κού τι ὀρθὸν ἦν τῶν τείχεων ἢ τῶν οἰκημάτων, ἢ τῶν ἱρῶν; πάντα καταβαλὼν καὶ συγχώσας, [b] ἐξέλαυνε τῶνδε εἵνεκα· ὅτι οὔτε ἱππασίμη ἡ χώρη ἦν ἡ Ἀττικὴ, εἴτε νικῷτο συμβαλὼν, ἀπάλλαξις οὐκ ἦν, ὅτι μὴ κατὰ στεινὸν, ὥστε [c] καὶ ὀλίγους σφέας ἀνθρώπους ἴσχειν. ἐβουλεύετο ὦν, ἐπαναχωρήσας ἐς τὰς [d] Θήβας, συμβαλεῖν πρὸς πόλι τε φιλίῃ, καὶ χώρῃ [e] ἱππασίμῃ. Μαρδόνιος μὲν [f] δὴ ὑπεξεχώρεε. ἤδη δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐόντι αὐτῷ ἦλθε ἀγγελίη πρόδρομος, ἄλλην στρατιὴν ἥκειν ἐς Μέγαρα, Λακεδαιμονίων χιλίους. πυθόμενος δὲ ταῦτα; ἐβουλεύετο, [g] θέλων, εἴκως τούτους πρῶτον ἕλοι. ὑποστρέψας δὲ 514
τὴν στρατιὴν ἦγε ἐπὶ τὰ Μέγαρα· ἡ δὲ ἵππος [h] προελθοῦσα κατιππάσατο χώρην τὴν Μεγαρίδα. ἐς ταύτην δὴ ἑκαστάτω τῆς Εὐρώπης τὸ πρὸς ἡλίου δύνοντος ἡ Περσικὴ αὕτη στρατιὴ ἀπίκετο. Μετὰ δὲ ταῦτα, Μαρδονίῳ [i] ἦκε ἀγγελίη ὡς ἁλέες εἴησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ Ἰσθμῷ. οὕτω δὴ ὀπίσω ἐπορεύετο διὰ [k] Δεκελέης. οἱ γὰρ Βοιωτάρχαι μετεπέμψαντο τοὺς προσχώρους τῶν Ἀσωπίων· οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἡγέοντο ἐς Σφενδαλέας· ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς [l] Τανάγρην. ἐν Τανάγρῃ δὲ νύκτα ἐναυλισάμενος, καὶ τραπόμενος τῇ ὑστεραίῃ [m] ἐς Σκῶλον, ἐν γῇ τῇ Θηβαίων ἦν. ἐνθαῦτα δὲ τῶν Θηβαίων, καίπερ μηδιζόντων, [n] ἔκειρε τοὺς χώρους, οὔτι κατὰ ἔχθος αὐτέων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης ἐχόμενος· βουλόμενος ἔρυμά τε τῷ [o] στρατοπέδῳ ποιήσασθαι, καὶ ἢν συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνῃ, ὁκοῖόν τι [p] ἐθέλοι, κρησφύγετον τοῦτο ἐποιέετο. παρῆκε δὲ αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον, ἀρξάμενον ἀπὸ [q] Ἐρυθρέων παρὰ Ὑσιάς. κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιΐδα γῆν, [r] παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν τεταγμένον. οὐ μέντοι τόγε τεῖχος [s] τοσοῦτον ἐποιέετο, ἀλλ' ὡς ἐπὶ δέκα σταδίους μάλιστά κῃ μέτωπον ἕκαστον.

a Ἐσβ. id. *Vind.* *b* Ἐξέλαυνε δὲ *Arch. Vind.* *c* Non legunt καὶ *Med. Pass. Ask. Paris. A. B.*, deleant qui velint, ego non ausim. *d* Ἀθήνας *Arch.* et συμβάλλειν, quod et in *Vind.* *e* Ἱππασίμῳ *Arch. Pass. Ask. V.* et ora *Steph.* *f* Δὴ ὑπεξεχ. *Med. Pass. Ask. Vind. Arch. Paris. B.* sine medio οὔτω· porro ὑπεχώρεεν *Arch.* *g* Non est in *Brit.* *h* Προελθ. *Vind. Valla.* Prius προσελθ. *i* Ἦλθε *Pass. Med. Ask. Arch. Vind.*, alii cum *Aldo* ἧκε. *k* Δεκελέης *Arch.*, non Δικελείης, uti reliqui. *l* *Arch. Vind.*, antea Τάναγραν. *m* Ἐς Σκῶλον *Arch. Pass. Valla*: male in Edd. ἐς Κῶλον. *n* *Eustath.* Hom. p. 364, 25. *o* Στρατῷ margo *Steph. Pass. Ask.*, praecedens βουλόμενος *Ask.* contemnit. *p* *Med. Pass. Ask.*, in *Arch. V.* θέλῃ, in *Aldo* ἐθέλει. *q* Ἐρυθρέων *Arch.*, ceteri Ἐρυθραίων. *r* Παρὰ τὸν *Arch. Vind. Ask. Pass.* ora *Steph. Valla*, περὶ olim. *s* Οὕτως *Arch.*

puto, διὰ παντὸς cum *Reiskio* in διάγοντος aut προϊόντος converti. Immo si *Arch.* consentaneos nancisceretur, διὰ παντὸς sufficeret. *AEschylus* Prometh. v. 283. τοὺς σοὺς δὲ πόνους χρῄζω ΔΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ἀκοῦσαι, quod in scholiis δι' ὅλου, sed idem ac *omni modo*.

1. Ἀγγελίη πρόδρομος, ἄλλην &c.] Calculum corrigenti πρόδρομος ἄλλη, στρατιὴν — non adpono. Ἄλλην scribit, utpote diversas a superioribus Spartanorum copiis. Proximum θέλων, damnatum a *Brit.* et docto viro, geminum habere videtur *S. Paulli* Epist. ad *Coloss.* C. II, 18. μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω ΘΕΛΩΝ, i. e. *cupide.* Θέλων sane cupiditatem et lubentiam quandam in *AEschyli* fabulis ostentat saepe numero. Θέλων δὲ τῶνδε πεύσεται λόγων, *cupide libenterque audiet* Choeph. v. 791. Plura apud Cl. *Abreschium* Anim. in Tragicum illum L. II, 14. Quare ἐβουλεύετο θέλων, *cupide consultabat.*

5. Ἡ δὲ ἵππος προελθοῦσα] Non ignoro Celeb. viri in *Portum Vallam*que stricturas, haud profecto ad consensum extorquendum acres. Quisque videt, *Vindob.* rectum tenuisse. Mox Μαρδονίῳ ἦκε patrocinium ex L. VIII, 140. Ἐμοὶ ἀγγελίη ἥκει παρὰ βασιλῆος, et observatis *D'Orvillii* ad *Chariton.* L. I. p. 37. inpetrat. At *Aldo* congruit L. I, 83. ἦλθε ἄλλη ἀγγελίη et proxime ἦλθε ἀγγελίη πρόδρομος. *Euripides* Androm. v. 79. ἦλθεν φάτις. Iunge *Raphelium* in Epist. ad *Galat.* C. III, 23.

11. Διὰ Δεκελέης] Sic Iones; reliqui Δεκελείης, unde illorum flexione Δεκελέης ἀπέχεσθαι C. 72. Cur Τανάγρην et ἐς Σκῶλον dederim, nemo mirabitur: mirum vero maxime, turpe illud ἐς Κῶλον, praesertim *Valla* viam ad verum monstrante, hoc tolerari loco quitum fuisse. Τὴν κατὰ Σκῶλον πάροδον in Boeotiam *Polyaen.* Strategem. II, I, II. ostendet, cui accedere *Strabo* poterit L. IX. p. 628. cum *Casauboni* nota.

13. Ἐς Σφενδαλέας] Huius pagi, quem tribus fuisse novimus Hippothoontidis, nusquam alibi fit apud historicos veteres aut oratores mentio. —— In proximis nomen urbis Boeotiae non tam diu haerere debuerat perverse scriptum: *Scolon* recte dederat *Valla*, cuius ductu pro ἐς Κῶλον scribendum ἐς Σκῶλον· urbis aliunde notissimae ubi meminit *Polyaenus* II, c. I, II. ista primum dederat *Casaub.* Ἀγησίλαος δυοῖν ἡμερῶν ὁδὸν ἀνύσας τὴν κατὰ Σκῶλον πάροδον — διῆλθε, absurdam nobis lectionem ex *MSS.* vulgavit *Maasvicius*: δυοῖν ἡμερῶν ὁδὸν ἀνύσας ἡμέραις δύο· tribus duntaxat literis repetitis prior lectio hunc in modum fuerat adiuvanda: δυοῖν ἡμερῶν ὁδὸν ἐν ᾱ (id est ἐν μιᾷ) ἀνύσας· certam praestat emendationem in eadem historia *Xenoph.* Ἑ. V. p. 336, 13. δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν ἐν μιᾷ κατανύσας — ἔφθασεν ὑπερβὰς τὸ κατὰ Σκῶλον σταύρωμα. — Paulo post apud *Herod.* scribendum suspicor, τῶν Θηβαίων — ἔκειρε τοὺς χώρους, οὐκὶ κατὰ ἔχθος αὐτέων· tum flexus Ionicus omnino requiritur ἀπὸ Ἐρυθρέων. VALCKEN.

22. Ἀπὸ Ἐρυθρέων] *Ab Erythris*, τῆς Βοιωτίης ἐς Ἐρυθρὰς C. 19. Peccarunt, uti creberrime in Ἀθηναίων vice Ἀθηνέων. Porro παρὰ τὸν Ἀσωπὸν oportuit, pro quo ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ dicto loco et C. 16. *Plut.* Aristid.

στον. ἐχόντων δὲ τὸν πόνον τοῦτον τῶν βαρβάρων, Ἀτταγῖνος ὁ Φρύνωνος, ἀνὴρ Θηβαῖος, [a] παρασκευασάμενος μεγάλως, ἐκάλεε ἐπὶ ξείνια αὐτόν τε Μαρδόνιον καὶ πεντήκοντα Περσέων τοὺς λογιμωτάτους· κληθέντες δὲ οὗτοι [b] ἕποντο. ἦν δὲ τὸ δεῖπνον ποιεύμενον ἐν Θήβῃσι. [c] Τάδε δὲ ἤδη τὰ ἐπίλοιπα ἤκουον Θερσάνδρου, ἀνδρὸς μὲν Ὀρχομενίου, λογίμου δὲ ἐς τὰ πρῶτα ἐν Ὀρχομενῷ. ἔφη δὲ ὁ Θέρσανδρος κληθῆναι καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀτταγίνου ἐπὶ τὸ δεῖπνον τοῦτο· κληθῆναι δὲ καὶ Θηβαίων ἄνδρας πεντήκοντα, καί σφεων οὐ χωρὶς ἑκατέρους κλῖναι, ἀλλὰ Πέρσην τε καὶ Θηβαῖον ἐν κλίνῃ ἑκάστῃ. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἔσαν, διαπινόντων, τὸν Πέρσην τὸν ὁμόκλινον, Ἑλλάδα γλῶσσαν ἱέντα, εἴρεσθαι αὐτὸν [d] ὁποδαπός ἐστι, αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι ὡς εἴη Ὀρχομένιος. τὸν δὲ [e] εἶπαι, „ Ἐπεὶ νῦν ὁμοτράπεζός τέ μοι καὶ ὁμόσπονδος ἐγένεο, μνημόσυνά τοι γνώμης τῆς ἐμῆς καταλιπέσθαι [f] θέλω· ἵνα καὶ προειδὼς αὐτὸς περὶ σεωϋτοῦ βουλεύεσθαι ἔχῃς τὰ συμφέροντα. ὁρᾷς τούτους τοὺς [g] δαινυμένους Πέρσας, καὶ τὸν στρατὸν, τὸν ἐλίπομεν ἐπὶ τῷ ποταμῷ στρατοπεδευόμενον; τουτέων πάντων ὄψεαι, ὀλίγου τινὸς χρόνου διελθόντος, ὀλίγους τινὰς τοὺς περιγενομένους". [h] ταῦτα ἅμα τε τὸν Πέρσην λέγειν, καὶ μετιέναι πολλὰ τῶν δακρύων. αὐτὸς δὲ [i] θωϋμάσας τὸν λόγον, εἶπαι
515 πρὸς αὐτὸν, „ Οὐκῶν Μαρδονίῳ τε ταῦτα χρεών ἐστι λέγειν, καὶ τοῖσι μετ' ἐκεῖνον [k] ἐν αἴνῃ ἐοῦσι Περσέων". τὸν δὲ μετὰ ταῦτα εἶπαι, „ Ξεῖνε, ὅ, τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ· οὐδὲ γὰρ πιστὰ λέγουσι [l] ἐθέλει πείθεσθαι οὐδείς. ταῦτα δὲ Περσέων συχνοὶ ἐπιστάμενοι, ἑπόμεθα ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένοι. ἐχθίστη δὲ ὀδύνη ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώποισι αὕτη, πολλὰ φρονέοντα, μηδενὸς

te. Hoc in opere barbaris occupatis Attaginus Phrynonis filius, vir Thebanus, convivio magnifice apparato Mardonium ipsum et Persarum honoratissimos quinquaginta ad hospitales epulas invitavit: invitati illi hominem sunt sequuti: fiebat autem cœna Thebis: Cetera quæ referam, ex 16
Thersandro accepi, viro quidem Orchomenio, sed Orchomeni inter primos honesto: qui se quoque aiebat ad hanc cœnam ab Attagino fuisse invitatum cum quinquaginta Thebanis: nec utrosque seorsum discubuisse, sed in quovis lecto Persam et Thebanum. Post cœnam quum potioni daretur opera, Persam, qui eodem toro recumbebat, Græce ipsum interrogasse cuias esset; se vero respondisse Orchomenium esse: tum illum dixisse, Quoniam tu mihi mensæ consors et libaminum effectus es, volo tibi relinquere sententiæ meæ monumenta, ut ipse quoque præscius huius rei, queas tibi consulere. Cernis hos Persas in convivium acceptos, et copias quæ ad flumen in castris relictæ sunt? horum omnium parvo post tempore pauculos cernes superstites. Et inter dicendum multas lacrymas Persam effudisse. Admiratumque se eam orationem, ad illum dixisse, Nonne hæc Mardonio expedit dicere, et iis Persis qui secundum eum in honore sunt? Et illum post hæc subiecisse, Hospes, quicquid ex deo fieri oportet, id ab homine nulla ratione averti potest: nam ne credibilia quidem dicentibus credere quisquam vult. Atque hæc permulti Persarum quum sciamus, tamen sequimur illigati necessitate. Est autem mœror hic in hominibus acerbissimus, eum qui multum sapit nullius rei potentem es-

a Citat *Athen.* L. IV. C. 12. *b* Εἵποντο *Arch. Pass. Vind.*, ut saepe. Vid. I, 172. *c* Τάδε δὲ *Ask.* Fragm. *Paris. Pass.*, δὲ aberat. *d* Ποδαπὸς *Arch. Vind.* Conf. VII. 218. Paullo superius καί σφεας οὐ χωρὶς Fragm. *Paris.* *e* Εἰπεῖν *V. Arch. Pass. Ask.* *f* Ἐθέλω *Arch.* *g* Δαιννυμ. *Arch.* *h* Ταῦτά τε ἅμα *Vind. Arch.* Mox *Ald.* πολλοὺς τῶν δακρύων. *i* Θωμάσας *Ask. Arch.* *k* Desiderantur hac duo in Fragm. *Paris.*, nulla caussa. *l* Θέλει *Arch. V.* et *Stobaeus*, haec excerpens, Serm. CV. p. 567.

p. 425. B. τῶν βαρβάρων τῆς στρατοπεδείας ΠΑΡΑ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν παρεκτεταμένης. Adparet inde, castris iuxta flumen porrectis, probabiliter *Reiskium* divinasse τεταμένον *Herodotum*, non τεταγμένον, reliquisse. Illud autem τεῖχος τετράγωνον, cuius singula latera denum erant stadiorum, inpedimentis rebusque pretiosioribus servandis munivisse Mardonium, *Plutarchus* adseverat.

26. Ἀτταγῖνος ὁ Φρύνωνος] Constituunt Graeci libertatis vindices infra c. 88., a Thebanis exposcere τοὺς Μηδίσαντας, in primis Τιμηγενίδην καὶ Ἀτταγῖνον· qui duo hinc in catalogo proditorum Graeciae locum invenerunt apud *Pausan.* VII. p. 546. ubi merito *Sylburgius* vulgato nomini Ἀτταγῖλος rectius iudicat Ἀτταγῖνος· quod similis formae nomina satis tuebuntur, Ἀνθρωπῖνος· Ἀγαθῖνος· Φιλῖνος· Ἀρχῖνος· Εὐπαλῖνος· Χαρωπῖνος· duo postrema praebet *Herod.* III, c. 60. V, c. 99. Attagini nomen *Casaubonus Athenaeo* restituit huc spectanti IV. p. 148. F. Μαρδόνιον εἱστίασε μετὰ τῶν ἄλλων πεντήκοντα Περσῶν Ἀτταγῖνος ὁ Φρύνωνος, ὅν φησιν Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἐννάτῃ μεγάλως πλούτῳ παρεσκευάσθαι· in quibus *Athenaeum* memoria lapsum putat vir magnus, cum Nostro dicatur Attaginus παρεσκευασμένος μεγάλως, *se magnifice rebus instruxisse necessariis*, ut Persas posset δέξασθαι μεγαλωστί. VALCKEN.

27. Παρασκευασάμενοι μεγάλως] Errorem *Athenaei* in his adferendis magnus Animadversor silentio non pressit. Graeciae Boeotiaeque proditor *Attaginus* redibit C. 85., male *Athenaeo* Αὔταμνος, in MSS. Αἴταμνος, et *Pausaniae* VII, 10. Ἀτταγῖλος. Neutrum praeterviderunt *Casaubonus* et *Sylburgius*.

35. Καί σφεων οὐ χωρὶς ἑκατέρους κλῖναι] Non prorsus damnabile ex Fragm. *Paris.* excerptum: damnabile autem κλιθῆναι sive κλινθῆναι, citra necessitudinem obtrusum. Vulgatum eodem vergit, et rectum in *Vallae* Latinis. In proximis διαπινόντων, *cum sese poculis invitarent*, scripti omnes. Vide sis Cl. *Valckenarium* ad L. V, 18.

54. Ἀμήχανον ἀποτρέψαι] Repetit ex oratione Cambysis L. III, 65. ἐν γὰρ τῇ ἀνθρωπηΐῃ φύσει οὐκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γίνεσθαι ΑΠΟΤΡΕΠΕΙΝ. In quam sententiam *Ioseph.* B. Iud. VI, 5, 4. ἀλλὰ οὐ δυνατὸν ἀνθρώποις τὸν χρεὼν διαφυγεῖν, οὐδὲ προορωμένοις. *AEschylus* Suppl. v. 1055. *Euripides*, *Sophocles*que abs *Rittershusio* laudantur ob similia dicta ad *Phaedri* Fabul. L. II. finem.

54. Ἀμήχανον ἀποτρέψαι] Hinc ista *Stobaeus* retulit in Tit. CV. p. 567. Homericam Persae tribuit *Herodot.* sententiam, cuius auctor fertur Apollo Pythius *AEliano* περὶ προνοίας apud *Eustath.* in Il. Z. p. 522, 53. hanc suo quisque more saepius expresserunt poëtae: velut vulgare dictum mulieribus ubi tribuit *M. Antonin.* VII, 46., ὅτι τὴν εἱμαρμένην οὐδεὶς ἂν ἐκφύγοι· multa notat *Gataker.* — Miror quod paulo post legitur de Thersandro, ὡς αὐτὸς αὐτίκα λέγει ταῦτα πρὸς ἀνθρώπους· cur enim obsecro πρὸς ἀνθρώπους; Frequens et hic suspicor haerere vitium, corrigendumque πρὸς ἄλλους· ut aliis ista narrasse dicatur ante Thersander, quam apud Plataeas decertaretur: inter voces ἄλλους et ἀνους, sive ἀνθρώπους, perexigua fuit olim scribendi differentia: videtur *Valla* illud ipsum in suo quoque Cod. reperisse; vertit enim: *ipsum haec statim aliis enarrasse*: quod in *Ed. Clar. Gronov.* his fuit substitutum, *per homines sparsisse*, nunquam, ut equidem puto, dici potuit λέγειν πρὸς ἀνθρώπους· hinc valde discrepant locutiones ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολλοὺς, vel εἰπεῖν, vel λέγειν εἰς πάντας, similesque. Rarius illud *Sophoclis* apud *Stob.* p. 579, 1. Μὴ σπεῖρε πολλοῖς τὸν παρόντα δαίμονα· pro εἰς πολλούς· ut ibidem ℣. 11. legitur consueto more. Ἐκμαρτυρεῖν γὰρ ἄνδρα τὰς αὐτοῦ τύχας Εἰς πάντας ἀμαθές. VALCKEN.

60. Ὡς

esse. Hæc ego ex Orchomenio Thersandro audiebam, atque ista insuper ipsum hæc statim hominibus memorasse, priusquam prœlium ad Plataeas factum est.
17 Porro Mardonio in Bœotia stativa habenti, præbuerunt copias alii quidem omnes, et simul invaserunt Athenas, quotquot cum Medis sentiebant, ex Græcis illic habitantibus; soli huius irruptionis non fuere participes Phocenses: nam et isti vehementer Medis studebant, non tamen voluntarii, sed coacti. Sed iidem non multis post diebus quam Thebas itum est, et ipsi advenere, mille armati, duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius, ubi Thebas pervenere, missis equitibus iussit seorsum in campo subsidere: quod quum fecissent, protinus adfuit universus equitatus. Unde postea rumor exercitum Græcorum, qui cum Medis erant, pervasit, Phocenses ab equitatu iaculis confossum iri: quinetiam per ipsos Phocenses idem divulgatum est: quos tunc dux suus Harmocydes his verbis adhortabatur, O Phocenses, palam est hos homines certæ nos neci destinasse, accusatos, ut suspicor, a Thessalis. Quare unumquemque vestrum iam oportet egregium virum esse. Præstat enim facientes aliquid et defendentes finire vitam, quam dedentes nos fœdissima morte trucidari. Sed et discat eorum aliquis illos barbaros Græcis hominibus mortem machinatos fuisse.
18 His suos Harmocydes hortabatur. Quos ubi conclusere equites, invehebant tanquam ad eos occidendos; et sane tela intendebant, veluti emissuri: et forsan aliquis emisit. Phocenses ex adverso stantes et undiquaque se vertentes et quammaxime condensati quum sese opponerent, ibi equites digressi retro abiere. Affirmare autem pro certo nequeo, an ad hos interficiendos rogatu Thessalorum ierint; et postea quam animadverterunt, eos ad defendendum se convertere, veriti ne sibi quoque vulnera inferrentur, ita retro abscesserint, tanquam a Mardonio iussi: an experiri voluerit

„ νὸς κρατέειν". ταῦτα μὲν [a] τοῦ Ὀρχομενίου Θερσάνδρου ἤκουον· καὶ τάδε πρὸς τούτοισι, ὡς αὐτὸς αὐτίκα [b] λέγοι ταῦτα πρὸς ἀνθρώπους πρότερον ἢ γενέσθαι ἐν Πλαταιῆσι τὴν μάχην. Μαρδονίου δὲ ἐν τῇ Βοιωτίῃ στρατοπεδευομένου, οἱ μὲν ἄλλοι παρείχοντο ἅπαντες στρατιὴν, καὶ συνεσέβαλον ἐς Ἀθήνας, ὅσοιπερ ἐμήδιζον Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ οἰκημένων· μοῦνοι δὲ Φωκέες οὐ [c] συνεσέβαλον. ἐμήδιζον γὰρ δὴ [d] σφόδρα καὶ οὗτοι, οὐκ ἑκόντες, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης. ἡμέρῃσι δὲ οὐ πολλῇσι μετὰ τὴν ἄπιξιν τὴν ἐς Θήβας ὕστερον, ἦλθον αὐτέων ὁπλῖται χίλιοι. ἦγε δὲ αὐτοὺς Ἁρμοκύδης, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν [e] δοκιμώτατος. ἐπεὶ δὲ ἀπικέατο καὶ οὗτοι ἐς Θήβας, πέμψας ὁ Μαρδόνιος ἱππέας, [f] ἐκέλευσέ σφεας ἐπ' ἑωϋτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ἵζεσθαι. [g] ἐπεὶ δὲ ἐποίησαν ταῦτα, αὐτίκα παρῆν ἡ ἵππος ἅπασα. μετὰ δὲ ταῦτα, διεξῆλθε μὲν διὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ μετὰ [h] Μήδων ἐόντος Φήμη ὡς κατακοντιεῖ σφεας· διεξῆλθε δὲ δι' αὐτέων [i] Φωκέων τὠϋτὸ τοῦτο. ἔνθα δή σφι ὁ στρατηγὸς Ἁρμοκύδης παραίνεε, λέγων τοιάδε, „ Ὦ Φωκέες, πρόδηλα γὰρ ὅτι ἡμέας „ οὗτοι οἱ ἄνθρωποι μέλλουσι [k] προόπτῳ θανάτῳ „ δώσειν, διαβεβλημένους ὑπὸ Θεσσαλῶν, ὡς ἐγὼ „ εἰκάζω. νῦν ὦν ἄνδρα [l] πάντα τινὰ ὑμέων [m] χρεὼν „ ἐστὶ γενέσθαι ἀγαθόν. κρέσσον γὰρ, ποιεῦντάς τι „ καὶ ἀμυνομένους τελευτῆσαι τὸν αἰῶνα, ἤπερ παρέχοντας διαφθαρῆναι αἰσχίστῳ μόρῳ. ἀλλὰ μαθέτω τις αὐτέων ὅτι ἐόντες βάρβαροι ἐπ' Ἕλλησι „ ἀνδράσι φόνον ἔῤῥαψαν". [n] Ὁ μὲν ὦν ταῦτα παραίνεε. οἱ δὲ ἱππέες, [o] ἐπεί σφεας ἐκυκλώσαντο, ἐπήλαυνον ὡς [p] ἀπολεῦντες, καὶ [q] δὴ διετείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπήσοντες· καί κού τις καὶ ἀπῆκε. καὶ οἱ ἀντίοι [r] ἔστασαν, πάντῃ [s] συστρέψαντες ἑωϋτοὺς, καὶ [t] πυκνώσαντες ὡς μάλιστα. ἐνθαῦτα οἱ ἱππόται ὑπέστρεφον, καὶ ἀπήλαυνον ὀπίσω. οὐκ ἔχω δ' ἀτρεκέως εἶπαι οὔτε εἰ ἦλθον μὲν ἀπολέοντες τοὺς Φωκέας, δεηθέντων Θεσσαλῶν· ἐπεὶ δὲ ὥρων πρὸς ἀλέξησιν τραπομένους, δείσαντες μὴ καί σφισι γένηται τρώματα, οὕτω δὴ 516
ἀπήλαυνον ὀπίσω, ὡς γάρ σφι ἐνετείλατο Μαρδόνιος· οὔτ'

a Abest articulus *Ask. Pass.* *b* Λέγοι *Arch. V.*; recte: λέγει olim. *c* Συνέβαλλον *Arch.* *d* *Med. Pass. Ask. V. Arch.*, alii μεγάλως. *e* Δυνατώτατος *Med. Pass. Ask.*, quod vulgato non praestat, et mox ἀπίκατο cum *Arch.* *f* Ἐκέλευε *Arch.*, tum ἐπ' ἑωϋτῶν *Ald. Camerar. Med. Ask. Pass. Valla*: in aliis ἀπ' ἑωϋτῶν absurde. *g* Ὡς δὲ *Arch. V.* *h* Μήδου *Arch.* *i* Deest *Arch.* *k* Citat *Suidas* in Προόπτος, ubi παραδώσειν, quod in *Ask.* et ora *Steph.* *l* Πάντα τίνα *Arch. Pass. Ask.*, quorum posteriores superius ὦν non agnoscunt nec *Med.*: antea τίνα πάντα. *m* Χρεὸν et γίνεσθαι. Secuturum παρέχοντας exscripsit *Suidas* in Voc. *n* Ὁ μὲν ὦν ora *Steph. Med. Pass. Ask.*, ὦν deerat. *o* Ἐπεί τε *Arch. Vind.* *p* Ἀπολεῦντες *Arch. Vind.*, ἀπολέοντες prius. *q* Deest *Arch.* *r* Ἔστησαν *Arch. Pass. Ask. V.*, nec inprobo: tum πάντες *Arch.* *s* *Arch. V. Paris. A. B. Brit. Ald.*, στρέψαντες *Ask. Med. Pass.* *t* Κυκλώσαντες *Arch. Vind.*

60. *Ὡς αὐτὸς αὐτίκα λέγοι*] Quod coniectando perceperant *Abreschius* et *Reiskius* λέγοι, sermonis series et Codd. ratum habent. In proximis ἐμήδιζον γὰρ δὴ σφόδρα dedi schedis, ut maneret, paene persuasus, σφόδρα glossatori redonandum. Pristinum certe Herodoteum: sic C. 39. οἱ γὰρ Θηβαῖοι, ἅτε μηδίζοντες ΜΕΓΑΛΩΣ ——. *Portus* plura conduxit.

66. *Ἐμήδιζον γὰρ δὴ σφόδρα*] Revocarem quod ante *Gronov.* vulgabatur μεγάλως, pro σφόδρα frequenter usurpatum *Herodoto*, et in hac ipsa phrasi infra c. 39., ubi Thebani, ἅτε μηδίζοντες μεγάλως, προθύμως ἔφερον τὸν πόλεμον. Rectius etiam paulo post Hermocydes dicitur ἀνὴρ τῶν ἀστῶν δοκιμώτατος, quam δυνατώτατος in *Med.* ex quo vir Clar. optime restituit ἐκέλευσέ σφεας ἐπ' ἑωϋτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ἵζεσθαι, *seorsim sedere.* VALCKEN.

72. *Ἐπ' ἑωϋτῶν*] Verissime *Gronovius.* At cur nulla *Aldi* mentio? *Pavius* animadvertit foedam operarum aberrationem et correxit. Nostri Amazones L. IV, 114. οἰκέωμεν ἐπ' ἡμέων αὐτέων, *habitemus seorsum*, et IX, 37. εἶχον γὰρ καὶ οὗτοι ἐπ' ἑωϋτῶν μάντιν.

82. *Πάντα τινὰ*] Iustior ordo, qualis C. 88. ἐπιθήσεσθαι γάρ οἱ πάντα τινὰ οἴετο, et multifariam. Ἤπερ παρέχοντας *Suidas*, cunctis in Codd. obvium, invenit, cui tacitum pronomen ubi aptaveris, quae novandi necessitas? Et *Reiskius* tamen ἢ περπερεύοντας, *inprudenter absurdeque agentes*, sed inprudenter. Περπερεύεσθαι Graeciae est recentioris et Cilicum dialecti, nisi *Salmasius* fallit, veterum vestigia premens, Funere Ling. Hellenist. p. 152. Qui quidem falsus si fuerit, arguente *Io. Alb. Fabricio* ad *Sextum Empiric.* L. I. Adv. Grammat. C. 2. p. 227., obtrudi *Herodoto*, quod ignorabat, haud oportuit.

87. *Ὁ μὲν ὦν*] Hanc voculam ex marg. *Steph.* auctori restituerem. — Paulo post intactum relinqui debuerat συστρέψαντες ἑωϋτοὺς, *quum se in unum conglobassent*, *Livio* VIII, c. 11. —— Deinceps scribi quidem potuit, εἰ ἀλκῆς μετέχουσι, sed scripsisse Nostrum opinor, ut est in marg. *Steph.* εἴ τι ἀλκῆς ἔχουσι. VALCKEN.

91. *Ἀντίοι ἔστασαν*] Ferre possum, non pugnaturus, si cui ἀντίοι ἔστησαν blandientur. *Euripides* Orest. v. 1460. Ὡς κάπροι δ' ὀρέστεροι Γυναικὸς ΑΝΤΙΟΙ σταθέντες. Ferre autem minime queo, πάντῃ συστρέψαντες mutari. Conglobarunt se Phocenses, inpetum irruentium excepturi. Tales fere συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος *Diodor.* L. III, 36., et infra C. 61. συστρεφόμενοι. Vide Cl. *Valcken.* ad L. I. C. 101.

Sed parcit eis Mardonius et laudat. Ex Isthmo transeunt per Eleusina Græci ad Erythras et Cithæronis radices, ubi ab equitatu Persico pressi Megarenses petunt subsidium.

οὔτ' εἰ αὐτέων πειρηθῆναι ἠθέλησε εἴ τι ἀλκῆς [a] μετέχουσι. ὡς δὲ ὀπίσω ἀπήλασαν οἱ ἱππόται, πέμψας Μαρδόνιος κήρυκα, ἔλεγε τάδε, „ Θαρσέετε ὦ Φωκέες· ἄνδρες γὰρ ἐφάνητε ἐόντες ἀγαθοὶ, οὐκ ὡς ἐγὼ ἐπυνθανόμην. καὶ νῦν προθύμως φέρετε τὸν πόλεμον τοῦτον· εὐεργεσίῃσι γὰρ οὐ νικήσετε [b] οὔτε ὦν ἐμὲ, οὔτε βασιλῆα". τὰ περὶ Φωκέων μὲν ἐς [c] τοσοῦτον ἐγένετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἦλθον, ἐν τούτῳ ἐστρατοπεδεύοντο. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ [d] λοιποὶ Πελοποννήσιοι, τοῖσι τὰ ἀμείνω ἑάνδανε, οἱ δὲ καὶ ὁρέοντες ἐξιόντας Σπαρτιήτας, οὐκ ἐδικαίευν λείπεσθαι τῆς ἐξόδου Λακεδαιμονίων. ἐκ δὴ ὦν τοῦ Ἰσθμοῦ καλλιερησάντων τῶν ἱρῶν ἐπορεύοντο πάντες, καὶ ἀπικνέονται ἐς Ἐλευσῖνα· ποιήσαντες δὲ καὶ ἐνθαῦτα ἱρὰ, ὥς σφι ἐκαλλιερέετο, πρόσω ἐπορεύοντο· Ἀθηναῖοι δὲ ἅμα αὐτοῖσι, διαβάντες μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, συμμιγέντες δὲ ἐν Ἐλευσῖνι. [e] ὡς δὲ ἄρα ἀπίκοντο τῆς Βοιωτίης ἐς Ἐρυθρὰς, ἔμαθόν τε δὴ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ στρατοπεδευομένους· φρασθέντες δὲ τοῦτο, ἀντετάσσοντο ἐπὶ τῆς [f] ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οὐ κατέβαινον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸ πεδίον, πέμπει [g] ἐς αὐτοὺς πᾶσαν τὴν ἵππον, τῆς ἱππάρχεε Μασίστιος, εὐδοκιμέων παρὰ Πέρσῃσι· τὸν Ἕλληνες [h] Μακίσιον καλέουσι, ἵππον ἔχων Νισαῖον χρυσοχάλινόν τε, καὶ ἄλλως κεκοσμημένον καλῶς. ἐνθαῦτα ὡς προσήλασαν οἱ ἱππόται πρὸς τοὺς Ἕλληνας, [i] προσέβαλλον κατὰ τέλεα· προσβαλόντες δὲ, κακὰ μεγάλα ἐργάζοντο, καὶ γυναῖκάς σφεας ἀπεκάλεον. Κατὰ συντυχίην δὲ Μεγαρέες ἔτυχον ταχθέντες [k] ᾗ τὸ ἐπιμαχώτατον ἦν τοῦ χωρίου παντὸς, [l] καὶ πρόσοδος μάλιστα ταύτῃ ἐγίνετο τῇ ἵππῳ. προσβαλούσης ὦν τῆς ἵππου, οἱ Μεγαρέες πιεζόμενοι ἔπεμπον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων κήρυκα. ἀπικόμενος δὲ ὁ κήρυξ πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τάδε, „ Μεγαρέες λέγουσι, Ἡμεῖς, ἄνδρες σύμμαχοι, οὐ δυνατοί εἰμεν τὴν Περσέων ἵππον δέκεσθαι μοῦνοι, ἔχοντες στάσιν ταύτην [m] ἐς τὴν ἔστημεν ἀρχήν· ἀλλὰ καὶ ἐς τόδε λιπαρίῃ τε καὶ ἀρετῇ ἀντέχομεν, καίπερ [n] πιεζεύμενοι. νῦν τε, εἰ μή τινας ἄλλους [o] πέμψητε διαδόχους τῆς τάξιος, ἴστε ἡμέας ἐκλείψοντας τὴν τάξιν". ὁ μὲν δή σφι ταῦτα [p] ἀπήγγειλε. Παυσανίης δὲ ἀπεπειρᾶτο τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ἐθέλοιεν ἄλλοι ἐθελονταὶ

luerit num quid isti roboris haberent. Post abscessum autem equitatus, misso ad eos præcone, Mardonius ita inquit, Bono estote Phocenses animo: viros enim strenuos vos esse dedistis specimen, non tales quales ego audieram. Quo magis alacri animo tolerate hoc bellum: non enim aut me beneficiis aut regem vincetis. Hactenus quæ circa Phocenses sunt gesta.
Lacedæmonii ubi ad Isthmum venere, il- 19
lic castra communiere: quod quum audirent ceteri Peloponnenses, quibus meliora cordi erant, alii quoque cernerent Spartiatas egressos, indignum putaverunt a Lacedæmoniis se in exeundo superari: itaque quum pulchre litatum esset, cuncti ex Isthmo profecti sunt et Eleusinem perveniunt: ubi quum factis sacris etiam pulchra fuissent exta, ire perrexerunt; cumque illis Athenienses e Salamine transmittentes, et in Eleusine admixti. Isti posteaquam ad Erythras Bœotiæ venere, cognito barbaros ad Asopum castra habere, inito de hac re consilio, e regione teten-
derunt ad Cithæronis radices. In quos 20
Mardonius, quod in campum non descenderent, omnem immittit equitatum, cui præerat Masistius a Græcis Macisius dictus, vir apud Persas inclytus, Nisæo equo insidens, aureo freno et aliis insignibus eximie ornato. Equites ubi appropinquarunt Græcis, per turmas aggressi, multum detrimenti inferebant, et feminas
eos appellabant. Erant forte Megarenses 21
ea parte collocati, qua nulla alia magis oppugnari nullaque magis ab equitatu adiri poterat: hac, impressione facta equitum, Megarenses quia premebantur, mittunt ad duces Græcorum præconem, qui ita, quum venit, verba fecit, Megarenses aiunt, viri socii, Nos excipiendo hostium equitatui soli impares sumus, qui tenemus hanc, in qua collocati sumus principio stationem: ubi hactenus tametsi pressi, tamen strenue fortiterque restitimus: nunc nisi alios nobis substituatis, qui excipiant pugnam, scitote nos ab acie discessuros. Hæc ubi præco nunciavit, Pausanias experiri fecit Græcos, siqui

a Ἔχουσι ora *Steph.* b *Med. Pasſ. Ask. Arch.*, ὦν omittebatur. c Τοσοῦτο *Pasſ.* d Deſit *Arch.* e Ἐκ *Arch.* f Sic omnes, alibi ὑπωρέης. g *Med. Pasſ. Ask. Vind. Arch.*, antea ἐπ' αὐτ. h Μακίσιον margo *Steph. Pasſ. Ask. Arch. Vind.*, mox Νησαῖον *Arch.* et *Ald.* Sed adi a L. VII, 40. i Προσέβαλον *Arch.*, et προσβάλλοντες in proximis *Vind.* k Ἧι τε *Arch. Vind.* l Καὶ ἡ προσ. iidem, neutrum diſplicet. m Ἐπ' ἣν *Arch. V.* n Πιεζεύμενοι recte iidem, pro vulgato πιεζόμενοι. o Πέμψητε *Arch. V.*, in aliis πέμψετε. p Ἀπήγγελε *V. Pasſ. Ask.*

10. Καλλιερησάντων τῶν ἱρῶν] Fruſtra τῶν ἱρέων corrigitur. Latinis *victima caeſa litat*, ut *Martiali* L. x. Ep. 73., *victima diti patri caeſa litavit*, recte *Graevius* in *Suetonii* Oth. C. 8. Vide *Franc. Oudendorpium* ad *Lucan.* VI, 524. Graecis itidem, quoties fauſta exta oſtentat, καλλιερεῖ. Noſter C. 37. ὡς δὲ οὐκ ἐκαλλιέρεε —— οὔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι, videlicet τὰ ἱρά· et C. 95. τοῖς δὲ Ἕλλησι ὡς οὐκ ἐκαλλιέρησε. Docte ſuper verbo Scholiaſtes in *Gregor. Nazianz.* Stelit. II. p. 87. Sequens ἱρὰ ποιήσαντες conſimile habet ἢν θυσίην τις δημοτελῆ ποιέηται L. VI, 57. et L. IV, 60. θυσίη ἐρδομένη. Alia hoc de genere *Is. Caſaubon.* Animadv. *Athen.* L. XIV, 23.

15. Ὡς — ἀπίκοντο ἐς Ἐρυθρὰς] Huc antequam cum ceteris Graecis venirent Athenienſes, in Isthmo iusiurandum iuraſſe perhibentur libertatis defenſores, cuius formulam exhibet *Diodor. Sicul.* XI, c. 29. ſed ab Athenienſibus illam fuiſſe confictam non immerito credidiſſe videtur *Theopompus*: vid. Clar. *Weſſel.* ad *Diodor.* quaeque ad *Herod.* notata ſunt P. 429. —— Quem mox vocat Μασίστιον, illum inquit *Herod.* Ἕλληνες Μακίσιον καλέουσι· ibi dabunt forſan et alii Codd. Μακίσιον, ut est in *Arch.* teſte *Galeo*, et in marg. *Steph.* VALCKEN.

21. Τὸν Ἕλληνες Μακίσιον καλέουσι] Si Μακίσιον adpellarint, quomodo meliores ſchedae, ſpectarunt fortaſſe ſuum μάκισος, ad viri magnitudinem indicandam: verum arduum hoc definitu. Memorant hominem *Pauſanias*, *Plutarchus*, alii, Μασίστιον adpellantes, *Tzetzes* quoque Chiliad. I, 993., turpiter tamen eundem ac Xerxis fratrem *Maſiſtam*, quo de C. 110., arbitratus.

34. Δέκεσθαι μοῦνοι, ἔχοντες &c.] Haec ita nexuit *Aldus* et *Valla*, commodius, me iudice, vulgata interpunctione post δέκεσθαι. Soli Megarenſes equitum impreſſionem ſuſtinere haud valebant, hinc nuncius ad Pauſaniam. Atque hoc *Diodorus* L. XI, 30. et *Plut.* Ariſtid. p. 326. E. clariſſime. Falſum praeterea, ſolos tum Megarenſes ſtationem, ſibi principio contributam, tutatos. In vicinis cur πέμψητε et πιεζεύμενοι iuſſu ſcriptorum exemplarium admiſerim, nemini mirum eveniet: pro altero ſermonis ſeries, dialectus pro altero propugnat.

50. Προ-

siqui alii ultro ad locum irent, ut Megarensibus succederent. Recusantibus ceteris, Athenienses suscepere hoc munus, videlicet eorum trecenti delecti, quibus præerat O-
22 lympiodorus Lamponis filius. Hi fuere, qui succederent, et præ aliis Græcis ad Erythras castra habentibus in aciem compositi fuerunt, sagittariis assumptis: qui quum aliquamdiu pugnassent, hic fuit pugnæ exitus: Impressionem faciente per turmas equitatu, equus Masistii, ut erat præ aliis eminens, sagitta latera ictus est: quo dolore in pedes erectus, Masistium excussit. Collapsum confestim Athenienses urgent: et tum equum prehendunt, tum hominem sese defensantem interimunt, quum aliquamdiu non potuissent. Ita enim erat armatus: scilicet intus gerebat thoracem aureis squamis consertum, desuper purpuream tunicam. Eius thoracem quum ferirent, non prius aliquid profecerunt, quam quidam re animadversa illum percussit in oculo. Ita Masistius collapsus interiit. Hæc autem res latebat alios equites: non enim eum aut ab equo cadentem viderant aut occumbentem: et quum in prælio fieret nunc recessus, nunc subvectio, quod actum erat non cognovere; sed postquam constitere, quia nemo ipsis imperabat, statim desideraverunt: cognitoque quod gestum erat, mutuo se adhortati, omnes in hostem equos admisere, ut cada-
23 ver eriperent. Eos autem conspicati Athenienses non iam turmatim sed universos pariter irruere, ceterum exercitum inclamaverunt. Sed dum omnis peditatus auxilio veniebat, interea cietur acre prœlium de ca-

ταὶ ἰέναι [a] τε ἐς τὸν χῶρον τοῦτον καὶ τάσσεσθαι διάδοχοι Μεγαρεῦσι. οὐ βουλομένων δὲ τῶν ἄλλων, 517
Ἀθηναῖοι ὑπεδέξαντο, καὶ Ἀθηναίων οἱ τριηκόσιοι λογάδες, τῶν ἐλοχήγεε Ὀλυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος. Οὗτοι ἔσαν οἵ [b] τε ὑποδεξάμενοι, καὶ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων τῶν παρεόντων Ἑλλήνων ἐς Ἐρυθρὰς ταχθέντες, τοὺς τοξότας προσελόμενοι. μαχομένων δέ σφεων ἐπὶ χρόνον, τέλος τοιόνδε ἐγένετο [c] ἐπὶ τῆς μάχης· προσβαλούσης τῆς ἵππου κατὰ τέλεα, ὁ Μασιστίου προέχων τῶν ἄλλων ἵππος βάλλεται τοξεύματι τὰ πλευρά· ἀλγήσας δὲ, [d] ἵσταται ὀρθὸς, καὶ ἀποσείεται τὸν Μασίστιον. πεσόντι δὲ αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτίκα ἐπεκέατο· τόν τε δὴ ἵππον αὐτοῦ λαμβάνουσι, καὶ αὐτὸν ἀμυνόμενον κτείνουσι, κατ᾽ ἀρχὰς οὐ δυνάμενοι. ἐνεσκεύαστο γὰρ οὕτω· ἐντὸς θώρηκα εἶχε χρύσεον λεπιδωτόν· κατύπερθε δὲ τοῦ θώρηκος, κιθῶνα φοινίκεον [e] ἐνεδεδύκεε. τύπτοντες δὲ ἐς τὸν [f] θώρηκα, ἐποίευν οὐδέν· πρίν γε δὴ [g] μαθών τις τὸ ποιεύμενον, παίει μιν ἐς τὸν ὀφθαλμόν· οὕτω δὴ ἔπεσέ τε καὶ ἀπέθανε· ταῦτα δέ κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς ἄλλους ἱππέας. οὔτε γὰρ πεσόντα μιν εἶδον ἀπὸ τοῦ ἵππου, οὔτε ἀποθνήσκοντα. ἀναχωρήσιός τε γινομένης καὶ ὑποστροφῆς, οὐκ ἔμαθον τὸ γινόμενον· ἐπεί τε δὲ ἔστησαν, αὐτίκα ἐπόθεσαν, ὥς σφεας οὐδεὶς ἦν ὁ τάσσων. μαθόντες δὲ τὸ γεγονὸς, διακελευσάμενοι, ἤλαυνον τοὺς ἵππους πάντες, ὡς ἂν [h] τὸν νεκρὸν ἀνελοίατο. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι κατὰ τέλεα προσελαύνοντας τοὺς ἱππέας, [i] ἀλλ᾽ ἅμα πάντας, τὴν ἄλλην στρατιὴν ἐπεβώσαντο. ἐν ᾧ δὲ ὁ πεζὸς ἅπας [k] ἐβώθεε, ἐν τούτῳ μάχη ὀξεῖα περὶ

a Desit *Ask.* *b* Deest *Arch. V.* *c* Ἐπὶ τῆς *Med. Pass. Ask.*, ceteri praepositionem non agnoscunt, quodammodo supervacuam, tum in *Arch.* προσβαλλούσ., et supra προελόμ., *Pass.* *d* Ἵσταταί τε ὀρθ. *Pass.* Post nonnulla τόν τε δὴ ἵππ. *Vind.*, τήν τε δὴ *Arch.*: *Vind.* sequor. Vid. L. III, 36. et inf. C. 26. *e* Ἐνδεδ. sine augmento *Arch. Vind.*, Ionum more. *f* Θώρηκα, ἐποίευν omisso medio αὐτοῦ *Pass. Med. Brit. Paris. B. Ask. Vind.* *g* Μαθόντες *Brit.* *h* Τόν γε νεκρ. *Vind.* *i* Ἀλλ᾽ ἅμα πάντ. *Arch. V.*, ἅμα aberat. *k* Ἐβώθεε iidem, alii ἐπεβοήθεε.

50. Προέχων] *Prae aliis eminens* in Latinis, melius, quae et *Pavii* observatio, *prae aliis longius provectus*: sequentia suadent; nam si in media suorum turma Masistius cecidisset, illud ignorare ipsius equites non potuissent: et ignorarunt tamen. Talem, ceteros praeeuntem, equum Poëta *Iliad.* Ψ. v. 453. ἵππον ἀριπρεπέα προὔχοντα dixit. Inspice *Eustathium*, προελαύνοντα explicantem, p. 1303, 37.

51. Ἵσταται ὀρθὸς καὶ ἀποσείεται] Ut L. VII, c. 88., *equus* στὰς ὀρθὸς ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα. Proprium hac in re verbum adhibuerunt *Xenoph.* et *Clem. Alex.* loco, quem eleganter *H. Steph.* emendavit Schediasm. V, 19. Talis equus *Platoni* observabatur in Gorgia p. 484. A., cui φύσιν ἱκανὴν ἔχων ἀνὴρ dicitur πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος καὶ διαῤῥήξας, &c. respicit enim in istis *Homerica* ex Il. Z, ℣. 507., Ὡς δ᾽ ὅτε τις στατὸς ἵππος —— Δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείει πεδίοιο κροαίνων· ubi legebatur olim Δεσμὰ διαῤῥήξας, ut liquet ex *Etymol.* p. 51, 12. —— Lorica tectum Masistium, primum invulnerabilem, tandem aliquis παίει ἐς τὸν ὀφθαλμόν· quod ex *Arch.* Cod. fuit enotatum genuinum putat *Galeus*; ὀμφαλὸν *pretiosissimum* εὕρημα iudicat *Gronovius*: vulgatum tamen ὀφθαλμὸν plerisque satis tueri videbuntur haec *Plutarchi* in Arist. p. 327. C. Τοῦτον ἣ τὸ κράνος ὑπέφαινε τὸν ὀφθαλμὸν ἀκοντίου στύρακι παίων τις ἀνεῖλεν. Non mirarer si in aliis hic etiam Codd. altera lectio reperiretur, quum voces ὀμφαλὸς et ὀφθαλμὸς frequentissime fuerint a librariis inter se permutatae. VALCKEN.

59. Παίει μιν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν] Pretiosissimum εὕρημα viri Celeb., meri carbones pro thesauro. Ὀμφαλὸν non novit *Arch.*, a reliquis hic non dissidens. Falsus enim est *Galeus*, fefellitque alios. Immo vero si ὀμφαλὸν iste codex dederat, nequidquam advocaretur. Armatura, quae Masistium undique amiciebat, ut omnes ictus eludebat, ita pube tenus porrigebatur, umbilicum egregie protegens. Id Nostri *Plutarchi*que pictura et *Heliodori* inprimis AEthiop. L. IX. p. 431. conmonstrat. Quid multa? *Plutarchum* audiamus, cui auscultare noluerunt, in Aristid. p. 327. B. τοῦτον μὲν ἣ τὸ κράνος ὑπέφαινε τὸν ΟΦΘΑΛΜΟΝ ἀκοντίου στύρακι παίων τις ἀνεῖλεν· *hunc quidem* Masistium, *qua oculum galea ostendebat*, *hastili iaculi*, *percutiens aliquis interemit.* Ecquid liquidius?

65. Αὐτίκα ἐπόθεσαν] Hanc verbi scripturam cuncti offerunt Codices: Sermonis genius postulabat ἐπόθησαν, a quo deflecti posse, sicuti in similibus subinde, *Porti* doctrina fert. Macula si sese nulla adspersit, absentis desiderio tacti fuerunt. De Cambyse L. III, 36. ΕΠΟΘΗΣΕ τε δὴ τὸν Κροῖσον οὐ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ. Estque istud sanequam praestantius invento Gronoviano ΕΠΥΘΕΣΑΝ, quod valde metuo, ut Graecae habeatur monetae, et unquam *intra mare Ionium et Thessaliam*, uti alia in re notatum memini, *auditum sit.*

69. Ἀλλ᾽ ἅμα πάντας] Additam ex scriptis exemplaribus vocem sententia desiderabat. *Homerus* Il. Ψ. v. 362. Οἱ δ᾽ ἅμα πάντες ——. Ἅπας ἐβώθεε, uti eadem exempla, Ionicae consuetudinis est, reique satis facit. Redi ad L. VIII, 1.

69. Ἀλλὰ πάντας] Elisam a vicina ἀλλὰ voculam ἅμα plures forte Codd. hic dabunt ἀλλὰ ἅμα πάντας· ut in Anglicanis invenit *Ios. Wasse*: vid. ad *Thucyd.* p. 181, 92. Eandem hic a *Valla* lectam vidit *Koenius*; requirit illam oppositum, οὐκ ἔτι κατὰ τέλεα προσελαύνοντας τοὺς ἱππέας *videbant Athenienses*, ἀλλὰ ἅμα πάντας· *omnes simul irruentes*; non, ut ante, κατὰ τέλεα. Inter varios significatus vocis τέλος *Eustath.* ad Il. K, ℣. 56. primum ponit τὸ στρατιωτικὸν σύνταγμα, *turmam militarem*: τοὺς ταξιάρχους τῶν τελέων ex *Herod.* IX, c. 41. excitat *Thom. M.* in Τέλη· L. VII, c. 211., Persae dicuntur καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες· ad *Thucyd.* II, c. 81. vid. *Ios. Wasse.* —— Quem infra memorat Persarum luctum ob mortem Masistii, quo dicuntur non semet ipsi tantum, sed κείροντες καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια, hinc, opinor, attigit *Plutarch.* in Arist. p. 327. C. VALCKEN.

περὶ τοῦ νεκροῦ [a] γίνεται. ἕως μέν νυν μοῦνοι ἔσαν οἱ τριηκόσιοι, ἑσσοῦντό τε πολλὸν, καὶ τὸν νεκρὸν ἀπέλιπον· ὡς δέ σφι τὸ πλῆθος [b] ἐπεβοήθησε, οὕτω δὴ οὐκέτι οἱ ἱππόται ὑπέμενον, οὐδέ σφι ἐξεγένετο τὸν νεκρὸν ἀνελέσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῳ ἄλλους [c] προσαπώλεσαν τῶν ἱππέων. ἀποστήσαντες ὦν ὅσον τε δύο στάδια, ἐβουλεύοντο ὅ, τι [d] χρεὼν εἴη ποιέειν· ἐδόκεε δέ σφι, ἀναρχίης ἐούσης, ἀπελαύνειν παρὰ Μαρδόνιον. Ἀπικομένης δὲ τῆς ἵππου ἐς τὸ στρατόπεδον, πένθος ἐποιήσαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατιὴ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον· σφέας τε αὐτοὺς [e] κείροντες, καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια, οἰμωγῇ τε χρεώμενοι ἀπλέτῳ. ἅπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατεῖχε ἠχὼ, ὡς ἀνδρὸς ἀπολομένου μετά [f] γε Μαρδόνιον λογιμωτάτου παρά τε Πέρσῃσι καὶ βασιλέϊ. οἱ μέν νυν βάρβαροι τρόπῳ τῷ σφετέρῳ ἀποθανόντα ἐτίμων Μασί-
518 στιον. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς τὴν ἵππον ἐδέξαντο [g] προσβάλλουσαν, καὶ δεξάμενοι ὤσαντο, ἐθάρσησάν [h] τε πολλῷ μᾶλλον· καὶ πρῶτα μὲν ἐς ἅμαξαν ἐσθέντες τὸν νεκρὸν, παρὰ τὰς τάξις ἐκόμιζον· ὁ δὲ νεκρὸς [i] ἔην θέης ἄξιος, μεγάθεος εἵνεκα, καὶ κάλλεος. τῶνδε εἵνεκα [k] καὶ ταῦτα ἐποίευν, ἐκλείποντες τὰς [l] τάξις ἐφοίτεον θεησόμενοι Μασίστιον. μετὰ δὲ, ἔδοξέ σφι ἐπικαταβῆναι ἐς Πλαταιάς. ὁ γὰρ χῶρος ἐφαίνετο πολλῷ ἐὼν ἐπιτηδεώτερός σφι ἐνστρατοπεδεύεσθαι ὁ Πλαταιϊκὸς τοῦ Ἐρυθραίου, τά τε ἄλλα, καὶ εὐυδρότερος. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον, καὶ ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν [m] Γαργαφίην, τὴν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἐοῦσαν, ἔδοξέ σφι χρεὼν εἶναι ἀπικέσθαι, καὶ διαταχθέντας στρατοπεδεύεσθαι. ἀναλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, ἤϊσαν διὰ τῆς [n] ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος παρὰ Ὑσιὰς ἐς τὴν Πλαταιΐδα γῆν· ἀπικόμενοι δὲ, ἐτάσσοντο κατὰ ἔθνεα, πλησίον τῆς τε κρήνης τῆς Γαργαφίης, καὶ τοῦ τεμένεος τοῦ Ἀνδροκράτεος τοῦ ἥρωος, [o] διὰ ὄχθων τε οὐκ ὑψηλῶν, καὶ ἀπέδου χωρίου. Ἐνθαῦτα ἐν τῇ διατάξι ἐγένετο λόγων [p] πολλὸς ὠθισμὸς Τεγεητέων τε καὶ Ἀθηναίων. ἐδικαίευν γὰρ [q] αὐτοὶ ἑκά-

cadavere. Quamdiu igitur soli erant isti trecenti, multo inferiores erant, et cadaver deserebant: at ubi præsidio venere copiæ, non amplius perstitere equites, neque illis contigit mortuum eripere, sed alios super illum e suis amisere. Digressi illinc duo circiter stadia, consultantes quid facto opus esset, decrevere sibi carentibus præfecto eundum ad Mardonium. Ubi 24
in castra rediere, maximus luctus cum omnem exercitum, tum vero Mardonium cepit, extincti Masistii: et seipsos et equos et iumenta tondentes eiulatu tristissimo usi sunt, ita ut eius echo omnem Bœotiam pervaserit, utpote amisso viro secundum Mardonium honoratissimo tam apud Persas quam apud regem. Et barbari quidem suo more Masistium defunctum honorabant. Græci autem, postquam equitatum inva- 25
dentem excepere, et exceptum repulere, tum multo sunt audaciores effecti, tum ante omnia cadaver plaustro impositum per ordines circumtulerunt: erat autem spectaculo digna proceritatis ac formæ gratia. Idcirco etiam istud faciebant; relictis ordinibus ad intuendum Masistium pergebant. Dehinc censuerunt ad Platæas descendendum, quod sibi Platæensis ager multo videbatur opportunior habendis castris quam Erythræus, cum propter alia, tum propter aquæ ubertatem. Ad eum locum et ad fontem Gargaphien, qui ibidem est, decreverunt abeundum esse, et bene dispositos metari castra; et sumptis armis ierunt per radices Cithæronis præter Hysias in agrum Platæensem. Eo quum pervenere, ordinati sunt nationatim proxime fontem Gargaphien, et fanum Androcratis herois, per non editos tumulos et locum planum. Ibi in disponendis na- 26
tionibus magna sane altercatio extitit inter Tegeatas et Athenienses, utrosque se dignos

a Ἐγένετο *Arch. V.* *b* Ἐπεβοήθησαν *Arch.*, et ὑπέμενον cum *Med. Pass. V.*, antea ἐπέμενον. *c* Προσαπόλ. *Arch. V.* *d* Χρεὸν *Arch.* suo more. *e* Attigit *Eustath.* ad *Il.* Ψ. v. 135. *f* Deest *Arch. V.* *g* Προσβαλοῦσαν *Arch. V.* *h* Omittunt iidem, ἐθάρσησαν *Pass.* *i* Habet *Eustath.* in Homer. p. 626, 52., qui ἦν, sicuti *Arch. Ask. V.* Post pauca ταῦτα ἐποίευν *Ask.*, non ἐποίεον, ut alii omnes. *k* Non est in *Arch. V.* *l Med. Pass. Ask. Brit. Arch. V.*, quorum ultimi duo ἐφοίτεον. antea τάξις καὶ ἐφοίτων. *m* Γαρσαφίην *Arch.*, et iterum, non Γαρσαρίην, ut *Galeus.* *n* Ὑπωρείου ora *Steph. Ask.*, tum παρὰ Ὑσ. iidem et *Arch. V. Pass.*, alii πέρὶ, in *Brit.* περιουσίας. *o* Διὰ ὄχθ. plene *Ask. Arch.* *p* Πολλὸς *Vind. Arch.*, πολλῶν alii. Supra ἀπέδου χώρου iidem et *Pass.* margo *Steph.* *q* Αὐτοὶ *Arch. V. Pass. Ask. Brit.* ora *Steph.*, αὐτέων ceteri.

75. Οἱ ἱππόται ὑπέμενον] Sic voluisse *Gronovius* significavit. Poëta Il. O. v. 312. Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες· crebroque alii. Quod deinceps ἀποστήσαντες ὦν — vir doctus scribi iussit ἀποστάντες aut ἀπονοστήσαντες ὦν —, satis pro imperio. Adsciveris ἑωϋτοὺς, idem erit ac ἀποστάντες, quae *Abreschii* quoque mens. *Diodorus* I, 56. ὁ δὲ Σεσόωσις ἀποστήσας τὰ πλήθη &c. Luctum barbaricum super Masistio hinc et ex *Plut.* Aristid. p. 327. descripsit *Brisson.* R. Pers. L. II, 206. et *Perizon.* ad *AElian.* Var. VII, 8.

93. Τῶν δὲ εἵνεκα] Lacunae nulla supererit suspicio, neque supplementis egebimus, si, voce καὶ, quam eiecit Clar. *Gronov.* reposita suo loco, sic ista legantur: τῶνδε δὲ εἵνεκα καὶ ταῦτα ἐποίεον, καὶ ἐκλείποντες τὰς τάξις, ἐφοίτεον θεησόμενοι Μασίστιον. Τῶνδε, id est μεγάθεος εἵνεκα καὶ κάλλεος· ταῦτα ἐποίεον, nempe τὸν νεκρὸν παρὰ τὰς τάξις ἐκόμιζον. In *Homeri* Il. X, ℣. 369., Hectoris cadaver περίδραμον υἷες Ἀχαιῶν, Οἳ καὶ θηήσαντο φυὴν καὶ εἶδος ἀγητὸν Ἕκτορος· ubi quae proxima succedunt nec Graecis videntur neque *Homero* digna, lecta tamen et *Dioni Chrys.* p. 180. D. conf. p. 273. C. D. VALCKEN.

2. Παρὰ Ὑσιὰς] Ductus itineris praeter Hysias in agrum Plataeënsem ferebat: recte proin scripti libri. Vide L. V, 74. VI, 108. et *Thucydid.* III, 24., ubi *Wasseus* τῶν Νυσίων πλησίον in *Plut.* Aristid. p. 325. E. praeclare integravit, heroëm *Androcratem* eiusque fanum docte illustrans.

5. Τεμένεος τοῦ Ἀνδροκράτεος] Apud *Thucyd.* III, c. 24., Plataeënses viam inflectunt Thebas ducentem, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῷον· ubi Herodotea contulit et alia Cl. *Wasseus.* — Mox redibit ex Codd. λόγων πολλὸς ὠθισμὸς, excitatum in Diss. *Herod.* Cl. *Wess.* p. 203. VALCKEN.

7. Λόγων πολλὸς ὠθισμὸς] Contra morem πολλῶν ὠθισμὸς. Supra VIII, 78. τῶν δὲ — ἐγίνετο ὠθισμὸς λόγων ΠΟΛΛΟΣ, *vehemens sermonis altercatio*, et in praelio armato VII, 225. Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο ΠΟΛΛΟΣ. Porro vice αὐτέων ἑκάτεροι boni codices αὐτοὶ ἑκάτεροι, sicuti αὐτὸς ἕκαστος III, 82., αὐτὰ ἕκαστα V, 13. Belle iidem ἀξιεύμεθα ταύτης τῆς τάξιος. Namque sic Tegeatae postea ἀξιονικότεροί εἰμεν Ἀθηναίων ταύτην τὴν ΤΑΞΙΝ ἔχειν· et Athenienses C. 27. ἆρ' οὐ δίκαιοί εἰμεν ἔχειν ταύτην τὴν ΤΑΞΙΝ. Hinc in *Plut.* Aristid. p. 326. A. Ἀθηναῖοι Τεγεάταις περὶ ΤΑΞΕΩΣ ἐρίσαντες. Lis erat non adeo de loco, quem obtinerent, sed utri cornu alterum in hostem ducerent.

8. Ἐδικαίευν γὰρ αὐτέων] Nihil interest sic legatur, an ex Cod. *Steph.* αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας. Scripserat, opinor, *Plutarch.* T. I. p. 326. A. Ἀθηναίοις δὲ Τεγεάται περὶ τάξεως ἐρίσαντες ἠξίουν, ὥσπερ ἀεὶ Λακεδαιμονίων τὸ δεξιὸν ἐχόντων κέρας, αὐτοὶ τὸ εὐώνυμον ἔχειν. *Sinistrum* ut ἀριστερὸν et εὐώνυμον, sic per εὐφημισμὸν saepius etiam ἕτερον dicebant. — Quae deinceps hoc capite de Hyllo narrantur Heraclida, certis sub

gnos qui alterum cornu tenerent arbitrantes, et ſua facinora præclara tum recentia tum priſca referentes. Dicebant quidem his verbis Tegeatæ; Hoc nos ſemper digni loco, ubi ſtaremus, e ſociis omnibus habiti ſumus, quotieſcunque a Peloponnenſibus communiter in externas expeditiones itum eſt, et proxime, et quondam, iam inde ex quo Heraclidæ poſt mortem Euryſthei ſunt conati in Peloponneſum redire: quo tempore hanc dignitatem asſequuti ſumus ob hanc rem geſtam. Poſteaquam cum Achæis et Ionibus, qui tunc Peloponneſum incolebant, nos auxiliarii in Iſthmum profecti conſedimus adverſus eos, qui redibant; tunc Hyllus orationem habuit, non expedire ut uterque exercitus confligendo periclitaretur: ſed ut ex Peloponnenſi exercitu, quem ſuorum iudicarent præſtantisſimum eſſe, is ſecum ſingulari certamine dimicaret conceptis legibus. Placuitque ita fieri Peloponnenſibus, et iuſiurandum in hæc verba dederunt; Si vinceret Hyllus Peloponnenſium ducem, ut Heraclidæ in paterna reverterentur; ſin victus esſet, retro Heraclidæ cederent, et exercitum abducerent, neve per annos centum de redeundo in Peloponneſum agitarent. Ab omnibus ſociis ad eam rem voluntarius electus eſt dux atque idem rex noſter Echemus Aëropi filius, Phegei nepos, qui ſingulari congresſus certamine Hyllum interemit. Ex quo facto nos cum alia decora magna inter eius ætatis Peloponnenſes asſequuti ſumus, quæ adhuc obtinemus, tum hoc, ut alteri cornu præesſemus quoties communiter itur in expeditionem. Et vobis quidem Lacedæmonii non adverſamur, ſed optionem cedentes utri cornu præeſſe malitis indulgemus: alteri vero cornu, ut nos præfimus, dicimus convenire, quemadmodum in anteriore tempore. Etiam vero citra hoc factum quod narratum eſt, Athenienſibus ſumus digniores, qui huius ordinis decus obtineamus: quippe qui proſpere et multa vobiscum, viri Spartiatæ, certamina decertavimus, et multa cum aliis. Quo fit ut æquius ſit nos alterum cornu tenere quam Athenienſes: a quibus non tales geſtæ res ſunt quales a nobis, neque
27 recentes neque vetuſtæ. Hæc Tegeatæ. Ad quæ hunc in modum reſponderunt Athe-

ἑκάτεροι ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας, καὶ καινὰ καὶ παλαιὰ παραφέροντες ἔργα. τοῦτο μὲν, οἱ Τεγεῆται ἔλεγον τάδε, „ Ἡμεῖς αἰεί κοτε ἀξιεύμεθα
„ ταύτης [a] τῆς τάξιος ἐκ τῶν συμμάχων ἁπάν-
„ των, ὅσαι ἤδη ἔξοδοι κοιναὶ ἐγένοντο Πελοποννη-
„ σίοισι καὶ τὸ [b] παλαιὸν. καὶ τὸ νέον, ἐξ ἐκεί-
„ νου τοῦ χρόνου [c] ἐπεί τε Ἡρακλεῖδαι ἐπειρῶντο
„ μετὰ τὸν Εὐρυσθέος θάνατον κατιόντες ἐς Πελο-
„ πόννησον. τότε εὑρόμεθα τοῦτο, διὰ πρῆγμα τοι-
„ όνδε, ἐπεὶ [d] μετὰ Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων τῶν τό-
„ τε ἐόντων ἐν Πελοποννήσῳ, ἐκβοηθήσαντες ἐς τὸν
„ Ἰσθμὸν, ἱζόμεθα [e] ἀντίοι τοῖσι κατιοῦσι. τότε
„ ὦν λόγος Ὕλλον ἀγορεύσασθαι, ὡς [f] χρεὼν εἴη
„ τὸν μὲν στρατὸν τῷ στρατῷ μὴ ἀνακινδυνεύειν
„ [g] συμβαλόντα· ἐκ δὲ τοῦ Πελοποννησίου στρατο-
„ πέδου, τὸν ἂν σφεων αὐτέων κρίνωσι εἶναι ἄρι-
„ στον, τοῦτόν οἱ μουνομαχῆσαι [h] ἐπὶ διακειμένοι-
„ σι. ἔδοξέ τε τοῖσι Πελοποννησίοισι ταῦτα εἶναι
„ ποιητέα, καὶ ἔταμον [i] ὅρκιον ἐπὶ λόγῳ τοιῷ-
„ δε· ἢν μὲν Ὕλλος νικήσῃ [k] τὸν Πελοποννησίων ἡ-
„ γεμόνα, κατιέναι Ἡρακλείδας [l] ἐπὶ τὰ πατρῷα·
„ ἢν δὲ νικηθῇ, τὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδας ἀπαλ-
„ λάσσεσθαι, καὶ ἀπάγειν τὴν στρατιὴν ἑκατόν τε
„ ἐτέων μὴ ζητῆσαι κάτοδον ἐς Πελοπόννησον. προ-
„ εκρίθη τε [m] δὴ ἐκ πάντων συμμάχων ἐθελον-
„ τὴς Ἔχεμος ὁ Ἠερόπου τοῦ [n] Φηγέος, στρατη- 519
„ γός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς ἡμέτερος· καὶ ἐμουνο-
„ μάχησέ τε καὶ ἀπέκτεινε Ὕλλον. ἐκ τούτου
„ τοῦ ἔργου εὑρόμεθα [o] ἐν τοῖσι Πελοποννησίοισι
„ τοῖσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα μεγάλα, τὰ δια-
„ τελέομεν ἔχοντες, καὶ τοῦ κέρεος τοῦ ἑτέρου αἰεὶ
„ ἡγεμονεύειν, κοινῆς ἐξόδου γινομένης. ὑμῖν μέν νυν,
„ ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐκ ἀντιεύμεθα, ἀλλὰ δι-
„ δόντες αἵρεσιν ὁκοτέρου βούλεσθε κέρεος ἄρχειν,
„ παρίεμεν· τοῦ δὲ ἑτέρου φαμὲν ἡμέας [p] ἱκνέε-
„ σθαι ἡγεμονεύειν, κατάπερ ἐν τῷ πρόσθεν χρό-
„ νῳ. χωρίς τε τούτου τοῦ ἀπηγημένου ἔργου,
„ ἀξιονικότεροι εἰμὲν Ἀθηναίων ταύτην τὴν τάξιν
„ ἔχειν. πολλοὶ μὲν [q] γάρ τε καὶ εὖ ἔχοντες
„ πρὸς ὑμέας ἡμῖν ἄνδρες Σπαρτιῆται ἀγῶνες [r] ἀ-
„ γωνίδαται, πολλοὶ δὲ καὶ πρὸς [s] ἄλλους. οὕ-
„ τω ὦν ἡμέας δίκαιον ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας, ἤπερ
„ Ἀθηναίους. οὐ γάρ σφί ἐστι ἔργα οἷάπερ ἡμῖν
„ κατεργασμένα, οὔτ' ὦν καινὰ, οὔτε παλαιά".
οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς ταῦτα ὑπε-

a Τῆς τάξιος *Med. Paſſ. Arch. Vind. Ask.*, in *Aldo* τῆς στάσιος. *b* Πάλαι *Arch. V.* *c* Ἐπεί τε *Paſſ. Ask. Arch.* Prius ἐπεὶ tantum. *d* Μετὰ plene *Ask.* *e* Ἀντίον *Paſſ.* *f* Χρεὸν *Arch.* *g* Συμβάλλοντα *Arch. V.* *h* Citat *Euſtath.* Hom. p. 233, 33., in *Vind.* et *Aldo* ἐπιδιακ. una vox. *i* Ὅρκια *Paſſ.* probabiliter ex C. 91. *k* Τῶν *Arch.* *l* Haec novem negligens *Arch.* ſcriba praetervidit. *m* Non est in *Arch.* *n* Omnes ita, *Valla* tamen *Phrygis.* *o* Ἐν Πελοποννησίοσί τε τοῖσι *Paſſ. Ask.*, ἐν Πελοποννησίοισι τοῖσι *Arch. Vind.* *p* Deſit *Arch.* *q* Γὰρ καὶ *Arch. Paſſ. Vind.* *r* Excerpſit *Euſtath.* in *Homer.* p. 234, 20., ἀγῶνας ἀγωνιδ. *Ald.* *s* Πολλοὺς *Arch.*

ſub conditionibus ad ſingulare certamen Peloponneſiorum praeſtantisſimum provocante, comparari poterunt cum *Diod. Sic.* IV, c. 58. ſed iuxta *Diodorum*, Hyllo cadente, intra annos quinquaginta non reverterentur in Peloponneſum Heraclidae: verius ille ſcripſisſet cum *Herodoto*, ἐντὸς ἐτῶν ἑκατὸν, iudice viro ſummo ad *Diodor.* conf. *Io. Meurs.* de Regno Laced. c. VII. Hyllum occidisſe dicitur apud *Herod.* Tegeatarum Rex Ἔχεμος ὁ Ἠερόπου τοῦ Φηγέος· ultimo nomini Κηφέος ſubſtituendum ex *Pauſania* aliisque monuit *Palmerius.* VALCKEN.

14. Τὸ παλαιὸν] Anceps electio est. Scriptor τὸ πάλαι depoſuit IV, 180. VII, 142. IX, 71., τὸ παλαιὸν VII, 129. Similis diſcordia VII, 74. electurum fruſtratur. Mox ἐπεί τε Ἡρακλεῖδαι plenius et plane Ἰακὸν, teſte *Euſtath.* ad Hom. p. 1158, 39.

31. Ἑκατόν τε ἐτέων] Errat aut corruptus est *Diodorus* IV, 58., conveniſſe adfirmans, μὴ κατιέναι τοὺς Ἡρακλείδας εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ἐτῶν πεντήκοντα. In centum annis, uti ibi docui, aliorum congruit conſenſio, ipſeque eventus. Ceterum Echemus, qui Hyllum ex provocatione deiecit, Aëropi filius, perperam Φηγέος *Phegei* nepos perhibetur. Avus erat Κηφεὺς apud *Pauſan.* VIII, 4. Quod quidem librariorum delictum viri doctisſimi, *Palmerius*, *Th. Rykius*, *P. Burmannus* et alii redarguerunt.

50. Ἡμέας δίκαιον ἔχειν] Maluit δικαιότερον *Pavius*, ut ἀξιονικότεροι antea, et poſtea C. 28. ἀξιονικοτέρους εἶναι ἔχειν τὸ κέρας ἤπερ Ἀρκάδας. Quae ſane frequentior in talibus norma. Contingit tamen, ut abſolutum conparati et vicisſim ſedem teneat. Sic στιβαρώτερον loco στιβαροῦ in *Apollon. Rh.* III, 1056. Δικαιότερον ἀντὶ δικαιοτάτου *Diodor.* XIII, 30., ἀλλοτριώτατος Muſa III, 119., nec fugit magnum Animadverſorem in *Athen.* XIII, 1.

54. Σύνε-

Heraclidæ fugerunt contumeliam Mycenæorum et Eurysthei. Argivi ad Thebas cum Polynice cæsi Eleusine sepulti. Amazonides a Thermodonte fluvio.

ὑπεκρίναντο τάδε, „ Ἐπιστάμεθα μὲν σύνοδον τήνδε μάχης εἵνεκα συλλεγῆναι πρὸς τὸν βάρβαρον, ἀλλ' οὐ λόγων· ἐπεὶ δὲ ὁ Τεγεήτης προέθηκε παλαιὰ καὶ καινὰ λέγειν τὰ ἑκατέροισι ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ κατέργασται χρηστὰ, ἀναγκαίως ἡμῖν ἔχει δηλῶσαι πρὸς ὑμέας, ὅθεν ἡμῖν [a] πατρῷόν ἐστι, ἐοῦσι χρηστοῖσι, αἰεὶ πρώτοισι εἶναι [b] μᾶλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδας, τῶν [c] φασι οὗτοι ἀποκτεῖναι τὸν ἡγεμόνα ἐν Ἰσθμῷ, [d] τοῦτο μὲν, τούτους πρότερον ἐξελαυνομένους ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἐς τοὺς ἀπικοίατο φεύγοντες δουλοσύνην πρὸς Μυκηναίων, μοῦνοι ὑποδεξάμενοι, τὴν Εὐρυσθέος ὕβριν κατείλομεν, σὺν [e] κείνοισι μάχῃ νικήσαντες τοὺς τότε ἔχοντας Πελοπόννησον· τοῦτο δὲ, Ἀργείους τοὺς μετὰ Πολυνείκεος ἐπὶ Θήβας ἐλάσαντας, τελευτήσαντας τὸν αἰῶνα, καὶ ἀτάφους κειμένους, στρατευσάμενοι ἐπὶ τοὺς Καδμείους, ἀνελέσθαι τε τοὺς νεκροὺς φαμεν, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρης ἐν Ἐλευσῖνι. ἔστι δὲ ἡμῖν ἔργον εὖ ἔχον καὶ ἐς [f] Ἀμαζονίδας, τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος ποταμοῦ ἐσβαλούσας κοτὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐν τοῖσι [g] Τρωϊκοῖσι πόνοισι οὐδαμῶν ἐλειπόμεθα. ἀλλ' οὐ γάρ τι [h] προέχει τουτέων ἐπιμεμνῆσθαι. καὶ [i] γὰρ ἂν χρηστοὶ τότε ἐόντες, ὠυτοὶ νῦν ἂν εἶεν φλαυρότεροι· καὶ τότε ἐόντες φλαῦροι, νῦν ἂν εἶεν
520 ἀμείνονες. παλαιῶν μέν νυν ἔργων ἅλις ἔστω· ἡμῖν „ δὲ,

thenienses; Scimus quidem has copias pugnandi cum barbaro, non altercandi gratia esse contractas; tamen quoniam Tegeata referre constituit præclara facinora tum vetusta tum nova, quæ per omne tempus ab utrisque edita sunt, necesse habemus et nos exponere apud vos, unde nobis patrium sit, dum publice utiles sumus, semper esse primis potius quam Arcadibus. Heraclidas, quorum ducem isti apud Isthmum se prædicant interfecisse, primo quidem eiectos prius ab omnibus Græcis, quos illi adibant fugientes servitutem Mycenæorum, nos soli excepimus; et Eurysthei iniuriam una cum eisdem pugnando propulsavimus, victoriaque potiti sumus de iis, qui tum Peloponnesum tenebant: deinde Argivos, qui ad Thebas cum Polynice militaverant, vita defunctos et insepultos, ducta in Cadmeos expeditione dicimus recepisse sua cadavera et in nostra terra apud Eleusinem humavisse. Iam vero nostrum præclarum facinus extat etiam in Amazonidas, quæ a flumine Thermodonte aliquando in Atticam terram excurrere. Ac quidem in laboribus Troicis nequaquam fuimus segnes. Sed nihil admodum proficit horum fecisse mentionem: etenim qui tunc egregii fuere, iidem nunc queant esse inertiores, et tunc instrenui, nunc sint meliores. Itaque satis sint de rebus priscis ista. Ut

a Πατρώϊον *Arch. V.* b Omittit *Arch.* c Οὗτοί φασι *Arch. Pasf. Ask.* d Absunt haec duo *Arch.* e Ἐκείνοισι *Arch. V. Pasf.*; supra Εὐρυσθένεος prave *Arch. Ald.* f Ἀμαζονίδας, τὰς ἀπὸ Θερμ. *Pasf. Ask. Arch. V. Valla*, ora *Steph.*, in *Ald.* et *Brit.* Ἀμαζονίδας, τὰς ἀποθήκας τὰς ἀπὸ Θερμ. g Ἡρωϊκοῖσι *Arch. V. Valla.* h Προέχει *Pasf. Arch. V. Ask.*, non προύχει. i *Med. Pasf. Ask. Arch. V.*, ἂν non aderat prius. Porro ἑωϋτοὶ *Arch.*

54. *Σύνοδον τήνδε μάχης εἵνεκα*] Apud *Plutarch.* T. I. p. 326. B. *ἥκομεν*, inquit Aristides, *οὐ τοῖς συμμάχοις στασιάσοντες, ἀλλὰ μαχούμενοι τοῖς πολεμίοις*. hic σύνοδον aiunt *μάχης εἵνεκα συλλεγῆναι, ἀλλ' οὐ λόγων*. *Livii* XXXII, c. 34., *Phaeneas, non in verbis rem verti, ait:* Cleonnis *Diodori* T. II. p. 638, 66. *πρόκειται ἀγὼν οὐ λόγων, ἀλλ' ἔργων*. *Euripidis* Eteocles Phoen. ℣. 591. *Μῆτερ, οὐ λόγων ἀγών ἐστ'*· quod illic monitum in istis loquendi formulis promiscue propemodum usurpari voces *ἀγὼν*, *καιρὸς* et *ἔργον*, monstrat Agesilai laudator p. 78., cui dicitur ille *καρτερίᾳ μὲν πρωτεύων, ἔνθα πονεῖν καιρὸς, ἀλκῇ δὲ, ὅπου ἀνδρείας ἀγὼν, γνώμῃ δὲ, ὅπου βουλῆς ἔργον*· quae sophistam multo magis decent quam *Xenophontem*, in cuius scriptis nihil invenietur simile. VALCKEN.

58. *Ἀναγκαίως ἡ. ἔ. δηλῶσαι*] Laudabilia, quae multis hic enarrant Athenienses, maiorum suorum facinora, hinc paucis commemorat *Plutarch.* de *Herod.* Malign. p. 872. A. illos scribens *Ἡρακλειδῶν τε μεμνῆσθαι, καὶ τὰ πρὸς Ἀμαζόνας πραχθέντα προφέρειν, ταφὰς τε Πελοποννησίων τῶν ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεσόντων*. Eadem illa magna cum laude celebrantur ab oratoribus; ab *Isocrate* in Panegyr. p. 51. et seqq., in *Aristidae* Panathen. p. 201. &c. in *Ἐπιταφίοις* etiam *λόγοις*, quibus nomina praefiguntur *Demosthenis* et *Lysiae*. VALCKEN.

63. *Ἐξελαυνομένους ὑπὸ πάντων* &c.] Attici oratores in his maiorum suorum facinoribus sese iactant, *Lysias*, *Isocrates*, *Demosthenes*, cuius *λόγου Ἐπιταφ.* p. 746. *πολλοὺς τῶν συγγραφέων ὑποθέσεις τὰ ἐκείνων ἔργα τῆς αὐτῶν* ΜΟΥΣΙΚΗΣ *πεποιῆσθαι*, haec Musae Herodoteae spectare, non iniusta suspicio est.

70. *Ἀνελέσθαι τε τοὺς νεκρούς φαμεν*] Latina aberrant. Hoc volunt, suos maiores sustulisse ad sepeliendum Argivos, qui insepulti ad Thebas iacebant, et contumulasse sua Eleusinia in terra. Id *ἀνελέσθαι τοὺς τετελευτηκότας* sive *τοὺς νεκροὺς* saepe hac ipsa in re *Isocrati* Panegyr. p. 52. A., Plataic. p. 306. D., haec *νεκρῶν ἀναίρεσις* Panath. p. 269. A. Praeclare *Lysias* in *Ἐπιταφ.* p. 33. *τοὺς Ἀργείων νεκροὺς ἔθαψαν Athenienses ἐν τῇ αὐτῶν Ἐλευσῖνι*, ubi Cl. *Taylor.*

71. *Τῆς ἡμετέρης ἐν Ἐλευσ.*] Auctor Orationis inter *Lysiacas* secundae p. 33., *τοὺς Ἀργείων*, inquit, *νεκροὺς ἔθαψαν ἐν τῇ αὐτῶν Ἐλευσῖνι*· et hic et apud *Herodot.* non templum designatur Eleusiniae Cereris, sed ipsa Eleusis est intelligenda, pagus Attices nobilissimus; in locis etiam reliquis, quae Cl. *Io. Taylor* in alium putat sensum accipienda ad *Lys.* p. 105. *Lysiam* illic, vocibus aliter collocatis, scripsisse suspicor partim cum *Palmerio: sacra faciet Rex, τὰ μὲν ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσινίῳ ἱερῷ, τὰ δὲ ἐν Ἐλευσῖνι· καὶ τῆς ἑορτῆς ἐπιμελήσεται μυστηρίοις*· Lex fuit Solonis, teste *Andocide* de Myst. p. 15., *τῇ ὑστεραίᾳ τῶν μυστηρίων ἕδραν ποιεῖν ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ*· apud *Petitum* in LL. Att. p. 37. *Meurs.* Eleusin. c. 15. utrobique templum intelligitur, quod Athenis erat, isthoc nomine saepe designatum, de quo *Meurs.* egit in Ceram. Gem. c. 15. — In proximis haec tandem Editio repraesentabit *Herodoti* manum, *ἐς Ἀμαζονίδας, τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος*, eiectis auctoritate Codicum vocibus interiectis *τὰς ἀποθήκας*, quae variorum nobis pepererant coniecturas. — Sequentia, *οὐ γάρ τι προύχει* [*τουτέων ἐπιμεμνῆσθαι*] explanavit *A. Dounaeus* in *Demosth.* p. 29. VALCKEN.

73. *Ἐς Ἀμαζονίδας, τὰς ἀπὸ Θερμ.*] Edebatur *Aldi* exemplo, *τὰς Ἀμαζονίδας, τὰς ἀποθήκας, τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος*· quorum ad *τὰς ἀποθήκας* multi merito offenderunt. Quid illa enim ad Amazonas? *Corn. de Pauw* formavit: *τὰς* ΑΥΘΕΚΑΣΤΑΣ, *rigidas* et *severas* Gronovius *τὰς* ΑΠΟΘΗΤΑΣ, *tanquam furias et minime desiderabiles feminas*. De sententia *Io. Taylor* Lect. Lysiac. C. 4. fuerat *τὰς Ἀμαζονίδας, τὰς* ΑΠΟ ΘΕΜΙΣΚΥΡΑΣ *τῆς ἐπὶ Θερμώδοντος*. Aliud sectatus *Abreschius* Dilucid. Thucyd. p. 655., verborum seriem ordinabat, *εὖ δὲ καὶ ἔχει ἡμῖν (κατὰ) τὰς ἀποθήκας (ἡμῶν τὸ) ἔργον (τὸ) ἐς τὰς Ἀμαζονίδας, τὰς ἀπὸ Θερμ.* *Quin et in thesauris factorum nostrorum illustrium habemus illud, quod adversus Amazonas gessimus:* addidit coniecturam aliam, quam ibi legi malim. Atque haec clarissime doctissimorum virorum fluctuationes, ex pravissimis *τὰς ἀποθήκας* auctas, ostendunt. Quorum equidem divinationes malui proponere, quam ad examen revocare. Sentio enim cum *Galeo τὰς ἀποθήκας* in exilium agendas, quorsum ab sex bonae fidei membranis ablegantur, fortasse etiam pluribus. *Florentiae* certe vir Celeb. nihil singulare enotavit, cuius quidem bibliothecae exemplari cum passim *Ask.* et *Pasf.* consentiant, opinari et illud *τὰς ἀποθήκας* non habuisse, licet. De *Parisiensibus*, quorum accurata non usurpavi excerpta, tacere debeo. Abunde mihi videtur, corruptissimas voces ab optimis libris abesse, natas scribentis, uti opinor, incuria, ex continuo sequentibus *τὰς ἀπὸ Θερμ.* vo-

Ut nullæ autem res aliæ nobis geſtæ ſint, quæ multæ et præclaræ ſunt, ſi ullis etiam aliis Græcorum, certe ob rem in Marathone geſtam digni ſumus, qui hoc decus et alia inſuper obtineamus: qui ſoli Græcorum per nos cum Perſa dimicavimus, et rem tantam aggreſſi, victores evaſimus, ſex et quadraginta nationibus ſuperatis: quo ſolo nomine an non meruimus, ut hunc loci honorem iuſte conſequamur? Verum non decet in hac rerum condicione de ordine contendere: ubicunque et iuxta quoscunque vobis, Lacedæmonii, videbitur appoſitiſſimum nos ſtare, illuc euntes obtemperabimus. Ubicunque enim loci nos collocati fuerimus, conabimur ſtrenui exiſtere: itaque ducite nos, tanquam vobis parituros.

28 Hæc quum pro ſua parte dixiſſent Athenienſes, cunctus Lacedæmoniorum exercitus ſucclamavit digniores, qui cornu tenerent Athenienſes quam Arcades. Ita Athenienſes Tegeatis ſuperiores habuere cornu. Mox hunc in modum ordinati ſunt et qui ſupervenere Græcorum, et qui a principio venerant: Dextrum cornu tenebant Lacedæmoniorum decem millia: quorum quinque millia erant Spartiatæ, quos cuſtodiebant leviter armata triginta quinque hilotarum millia, ſeptenis circa ſingulos viros collocatis. Applicuerant autem ſibi Spartiatæ Tegeatas, ut proximi ſtarent, honoris et virtutis ergo, numero mille et quingentos armatu pleno. Secundum hos ſtabant Corinthiorum quinque millia. Prope ipſos impetraverant ab Pauſania ſtare trecentos Potidæatas eorum, qui ex Pallene erant. Iuxta hos ſtabant Arcades Orchomenii ſexcenti: iuxta hos Sicyoniorum tria millia. His adpoſiti erant Epidauriorum octingenti: ſuper hos locati erant Trœzenii mille: iuxta Trœzenios ducenti Lepreatæ: post hos Mycenæorum et Tirynthiorum quadringenti. Secundum hos, mille Phliaſii: dehinc Hermionenſes trecenti: iuxta Hermionenſes, Eretrienſium et Styrenſium ſexcenti: iuxta hos, Chalcidenſes quadringenti: post hos, Am-

„ δὲ, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐστὶ [a] ἀποδεδεγμένον, ὥσπερ ἐστὶ πολλά τε καὶ εὖ ἔχοντα, εἰ τέοισι καὶ ἄλλοισι Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ [b] ἐν Μαραθῶνι ἔργου ἄξιοι εἰμὲν τοῦτο τὸ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλλα πρὸς τούτῳ· οἵ τινες μοῦνοι Ἑλλήνων δὴ μουνομαχήσαντες τῷ Πέρσῃ, καὶ ἔργῳ τοσούτῳ ἐπιχειρήσαντες, περιεγενόμεθα, καὶ ἐνικήσαμεν ἔθνεα ἓξ τε καὶ τεσσεράκοντα. ἆρ' οὐ δίκαιοι εἰμὲν ἔχειν ταύτην τὴν τάξιν ἀπὸ τούτου μούνου τοῦ ἔργου; ἀλλ' οὐ γὰρ ἐν τῷ τοιῷδε τάξιος εἵνεκα στασιάζειν πρέπει. [c] ἄρτιοι εἰμὲν πείθεσθαι ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἵνα [d] δοκέει ἐπιτηδεώτατον ἡμέας εἶναι ἑστάναι, καὶ κατ' οὕς τινας. πάντη γὰρ τεταγμένοι, πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί. ἐξηγέεσθε δὲ ὡς πεισομένων". Οἱ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο· Λακεδαιμονίων δὲ ἀνέβωσε ἅπαν τὸ στρατόπεδον [e] Ἀθηναίους ἀξιονικοτέρους εἶναι ἔχειν τὸ κέρας ἤπερ Ἀρκάδας. οὕτω δὴ ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ [f] ὑπερεβάλοντο τοὺς Τεγεήτας. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐτάσσοντο ὧδε οἱ ἐπιφοιτῶντες τε καὶ οἱ [g] ἀρχὴν ἐλθόντες Ἑλλήνων. τὸ μὲν δεξιὸν κέρας εἶχον Λακεδαιμονίων μύριοι· τούτων δὲ τοὺς πεντακισχιλίους ἐόντας Σπαρτιήτας ἐφύλασσον ψιλοὶ τῶν εἱλωτέων πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι, περὶ ἄνδρα ἕκαστον ἑπτὰ τεταγμένοι. προσεχέας δέ σφι εἵλοντο ἑστάναι οἱ Σπαρτιῆται τοὺς Τεγεήτας, καὶ τιμῆς εἵνεκα καὶ ἀρετῆς. τούτων δ' ἔσαν ὁπλῖται χίλιοι καὶ πεντηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους ἵσταντο Κορινθίων πεντακισχίλιοι. παρὰ [h] δέ σφι εὕροντο παρὰ Παυσανίεω ἑστάναι Ποτιδαιητέων τῶν ἐκ Παλλήνης τοὺς παρεόντας τριηκοσίους. τούτων δὲ ἐχόμενοι ἵσταντο Ἀρκάδες Ὀρχομένιοι ἑξακόσιοι· τούτων δὲ, Σικυώνιοι τρισχίλιοι. τούτων δὲ εἴχοντο Ἐπιδαυρίων ὀκτακόσιοι. παρὰ δὲ τούτους, Τροιζηνίων ἐτάσσοντο χίλιοι· Τροιζηνίων δὲ ἐχόμενοι, [i] Λεπρεητέων διηκόσιοι. τούτων δὲ, Μυκηναίων καὶ Τιρυνθίων τετρακόσιοι. τούτων δὲ ἐχόμενοι, Φλιάσιοι χίλιοι. παρὰ δὲ [k] τούτους ἔστασαν Ἑρμιονέες τριηκόσιοι. Ἑρμιονέων δὲ ἐχόμενοι ἵσταντο Ἐρετριέων [l] τε καὶ Στυρέων ἑξακόσιοι. τούτων [m] δὲ Χαλκιδέες τετρακόσιοι. τούτων δὲ,

[a] Ἀμ-

a Ἀποδεδεγμένον *Paſ. Ask. V. Arch. Brit.* recte: Vid. C. 71.; alii ἀποδεδειγμ. *b* Deest ἐν *Brit.* *c* Ἄρτι ἴοιμεν *Arch.* *d* Δοκέει id. *Paſ.*, bene. δοκέῃ alii. *e* Omittit *Ask.* *f* Ὑπερεβάλλοντο *Arch. Ald.* *g* Ἄρχειν ἐθέλοντες *Ald.*, ultimum et in *Paſ.* *h* Δέ σφι aut σφιν, non ut alii δέ σφισι, *Arch. Vind.*, quod Ἰωνικόν· tum εὗρον *Brit.* *i Med. Paſ. Ask. Arch. Valla*; antea Λεπραιετέων. *k* Τούτους ἔστησαν *Paſ. Ask.* *l* Abest *Arch. V.* *m Med. Paſ. Ask.*, in *Arch.* tota haec quinque vocum periodus non legitur: alii cum *Aldo* δὲ ἐχόμενοι Χαλκ., neque illi male.

vocibus. Proximum ἐν τοῖς Τρωϊκοῖσι πόνοισι non ſollicito, tametſi *Cicero* Nat. Deor. III, 21. *Heroicis temporibus* et ἐν τοῖς Ἡρωϊκοῖς χρόνοις *Diodorus* L. XV, 79. Tu vide VII, 20.

80. Ὥσπερ ἐστὶ] Corrigit *Abreſchius* οἷσπέρ ἐστι leni, ſed parum neceſſaria, medicina. Mox Μαραθῶνι ſine praepoſitione ad *Ariſtophanis* Acharn. v. 697. ἄνδρ' ἀγαθὸν ὄντα Μαραθῶνι et εἶτα Μαραθῶνι μὲν ὅτ' ἦμεν, exemplum unae ſchedae, quas iubeo valere.

82. Ἀπὸ τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἔργου] Campus Marathonius praecipua ſemper fuit Athenienſibus gloriandi materies, quia hanc de Perſis victoriam ſoli reportaverant: ea de re loquenti *Lycurgo* c. Leocr. p. 162, 13., dicuntur οὐκ ἐπὶ τῇ δόξῃ μέγα φρονοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ταύτης ἄξια πράττειν. *Ariſtoph.* Equit. ℣. 1331., Τῆς γὰρ πόλεως ἄξια πράττεις, καὶ τοῦ 'ν Μαραθῶνι τροπαίου· de *AEſchylo* morti vicino vid. *Pauſan.* I. p. 35.; apud *Thucyd.* I, c. 73., Athenienſes, φαμὲν Μαραθῶνι μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ· ubi notat *Waſſeus*: hoc titulo *Critiae* deſignatur urbs Athenarum apud *Athen.* I. p. 28. C. Ἡ τὸ καλὸν Μαραθῶνι καταστήσασα τρόπαιον. Nomen itaque Μαραθωνομάχων Atticis erat auribus iucundiſſimum, ſed depravatis ſuae aetatis moribus ſaepius iſtius temporis Μαραθωνομάχους oppoſuit *Ariſtophanes*, et in Nub. ℣. 982.; acerbe *Athen.* VI. p. 253. F. ταῦτ', inquit, ᾖδον οἱ Μαραθωνομάχοι. VALCKEN.

87. Ἕξ τε καὶ τεσσεράκοντα] Satis glorioſe. Annumerantur nobis nationes, Dario vectigales, L. III, 90. ſeqq., isto numero plures. Illaene vero Marathonium in campum contra Athenienſes, et navibus quidem ſexcentis L. VI, 95., venerunt? Iuſtius adiungitur, non profecto decere τάξιος εἵνεκα στασιάζειν· adeſſe enim, οὐ τοῖς συμμάχοις στασιάσοντας, ἀλλὰ μαχουμένους τοῖς πολεμίοις, uti *Plutarch.* Ariſtid. p. 326. B.

91. Ἵνα δοκέῃ] Scribendum arbitror ἵν' ἂν δοκέῃ· vel ἵνα δοκέει· iungitur enim ἵνα, ſignificans *ubi*, ut apud alios ſic apud *Herod.* indicativo modo. In eamdem ſententiam Ariſtides loquitur *Plutarchi* T. I. p. 326. B. τὴν ἀρετὴν οὐκ ἀφαιρεῖται τόπος οὐδὲ δίδωσιν· ἣν δ' ἂν ὑμεῖς ἡμῖν τάξιν ἀποδῶτε, πειρασόμεθα κοσμοῦντες καὶ φυλάττοντες μὴ καταισχύνειν τοὺς προηγωνισμένους ἀγῶνας· apud eumdem T. II. p. 208. D. Ageſilaus, δείξω, inquit, ὅτι οὐχ οἱ τόποι τοὺς ἄνδρας ἐντίμους, ἀλλ' οἱ ἄνδρες τοὺς τόπους ἐπιδεικνύουσι. VALCKEN.

99. Οἱ ἀρχὴν ἐλθόντες Ἑλλήνων] *H. Stephanus* ob *Vallae* Latina mutavit in *Aldo* vitioſa, mutantique ſcripti codices resque ipſa addicunt. In ſeptenis Helotis, ſingulos Spartiatas ſtipantibus *Plutarch.* Malign. p. 871. E. et Ariſtid. p. 325. A. nihil diſcordat. Vide ſupra C. 10.

22. Πα-

[a] Ἀμπρακιητέων πεντηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους, Λευκαδίων καὶ Ἀνακτορίων ὀκτακόσιοι [b] ἕστασαν. τουτέων δὲ ἐχόμενοι, Παλέες οἱ ἐκ Κεφαλληνίης διηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους Αἰγινητέων [c] πεντηκόσιοι ἐτάχθησαν. 521 παρὰ δὲ τούτους ἐτάσσοντο Μεγαρέων τρισχίλιοι. εἴχοντο δὲ τουτέων, Πλαταιέες ἑξακόσιοι. τελευταῖοι δὲ καὶ πρῶτοι Ἀθηναῖοι ἐτάσσοντο, κέρας ἔχοντες τὸ εὐώνυμον, ὀκτακισχίλιοι· ἐστρατήγεε δ᾽ αὐτέων Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. Οὗτοι, πλὴν τῶν ἑπτὰ περὶ ἕκαστον τεταγμένων Σπαρτιήτῃσι, ἔσαν ὁπλῖται, [d] συνάπαντες ἐόντες ἀριθμὸν τρεῖς τε μυριάδες, καὶ ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες ἑπτά. ὁπλῖται μὲν οἱ πάντες συλλεγέντες ἐπὶ τὸν βάρβαρον, ἔσαν τοσοῦτοι. ψιλῶν δὲ πλῆθος ἦν τόδε· τῆς μὲν Σπαρτιητικῆς τάξιος, πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἄνδρες, ὡς ἐόντων ἑπτὰ περὶ ἕκαστον ἄνδρα· καὶ τουτέων πᾶς τις παρήρτητο ὡς ἐς πόλεμον. οἱ δὲ τῶν λοιπῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἑλλήνων ψιλοὶ, ὡς εἷς περὶ ἕκαστον [e] ἐὼν ἄνδρα, πεντακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἔσαν. ψιλῶν μὲν δὴ τῶν ἁπάντων μαχίμων ἦν τὸ πλῆθος ἕξ τε μυριάδες, [f] καὶ ἐννέα χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες [g] πέντε. τοῦ δὲ σύμπαντος [h] Ἑλληνικοῦ τοῦ συνελθόντος ἐς Πλαταιὰς σύν τε [i] ὁπλίτῃσι καὶ ψιλοῖσι τοῖσι μαχίμοισι, ἕνδεκα μυριάδες ἔσαν, μιῆς χιλιάδος, πρὸς δὲ ὀκτακοσίων [k] ἀνδρῶν καταδέουσαι. σὺν δὲ Θεσπιέων τοῖσι παρεοῦσι ἐξεπληροῦντο αἱ ἕνδεκα μυριάδες. παρῆσαν γὰρ καὶ Θεσπιέων ἐν τῷ στρατοπέδῳ οἱ περιεόντες, ἀριθμὸν [l] ἐς ὀκτακοσίους καὶ χιλίους. ὅπλα δὲ οὐδ᾽ οὗτοι εἶχον. οὗτοι μέν νυν ταχθέντες ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ [m] ἐστρατοπεδεύοντο. Οἱ δ᾽ ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρβαροι, ὡς ἀπεκήδευσαν Μασίστιον, παρῆσαν, πυθόμενοι τοὺς Ἕλληνας εἶναι ἐν Πλαταιῇσι, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὸν Ἀσωπὸν τὸν ταύτῃ ῥέοντα· ἀπικόμενοι δὲ, [n] ἀντετάσσοντο ὧδε ὑπὸ Μαρδονίου· κατὰ μὲν Λακεδαιμονίους ἔστησε Πέρσας. καὶ δὴ, πολλὸν

γὰρ

Ampraciatarum quingenti: post eos, Leucadiorum et Anactoriorum octingenti. Hos ſequebantur Paleenſes ex Cephallenia, ducenti: post hos inſtructi AEginetarum quingenti: iuxta hos Megarenſium tria millia, quibus adſtabant Platæenſes ſexcenti. Ultimi et iidem primi ſtabant Athenienſes, lævum tenentes cornu, octo millia, duce Ariſtide Lyſimachi filio. Hi 29 omnes, præter eos qui ſepteni circa ſingulos ab Spartanis ſtatuti erant, fuerunt numero triginta octo millia et ſeptingenti. Gravis quidem armaturæ omnes, adverſus barbarum contracti, tot erant. Leviter vero armati, triginta quinque millia, ſepteni circa ſingulos Spartiatas collocati, quorum unusquisque ad pugnandum erat inſtructus. Ceterorum autem Lacedæmoniorum ac Græcorum leviter armati, utpote viro uno circa virum unumquemque ſtante, triginta quatuor millia quingenti. Summa igitur totius levis armaturæ, quæ pugnare poſſet, ſexaginta novem millia quingenti. Totus autem Græcus exercitus, qui ad Pla- 30 tæas coiit pugnæ aptus, tam levis quam gravis armaturæ, fuit centum et decem millium, minus mille et octingentis. Sed numerus centum et decem millium explebatur ab Theſpienſibus, qui aderant; quippe etiam Theſpienſes in exercitu ſuperſtites ad mille et octingentos, qui nec ipſi arma habebant. Et hi quidem ad flumen Aſopum poſiti caſtra metabantur. Barbari vero qui cum Mardonio erant, 31 posteaquam Maſiſtium eluxerunt, cognito Græcos apud Platæas eſſe, et ipſi ad Aſopum qui illac fluit, ita ſunt e regione a Mardonio collocati: Adverſus quidem Lacedæmonios Perſæ, qui quia copia

a Ἀμπρακιωτέων *V. Arch.*, perperam. *b* Ἕστησαν *Paſſ. Ask.* *c* Πεντηκόσιοι *Paſſ.* ex more, non πεντακόσιοι, ut *Ald.* et *Edd.*, etiam ſupra. *d* Συνάπαντες *Arch. V.*, tum τρεῖς τε iidem, *Ask. Paſſ.*, quae particula deerat. Prius σύνπαντες. Vid. *Gronov.* I, 98. *e* Negligitur in *Arch.* *f* Haec tria omittunt *Valla*, *Arch. Vind.* *g* Ἑπτὰ *Brit.* *h* Deſit τοῦ *Arch. V.* ante Ἑλλ., quos laudo. *i* Ὁπλίτοισι *Arch.* *k* Non est in *Arch.* *l* Haud novit ἐς id. *m* Ἐστρατεύοντο *Arch.* *n* Ἐτάσσοντο *Paſſ.*

22. Παλέες οἱ ἐκ Κεφαλληνίης] Iuſtisſime. Laurentii *Pallenenſes* in Cephallenia nulli. Quarta urbium inſulae Πάλη, cives *Thucydidi* Παλῆς Attica dialecto L. I, 27., aliis Παλεῖς, Ionibus Παλέες. Lege Nob. *Palmerii* Graec. Ant. L. IV. p. 528. *Pauſanias* catalogo Graecorum, contra Mardonium ad Plataeas conſiſtentium, *Palenſes* non inſeruit, ſed alios, hic neglectos, L. V, 23.

31. Σύμπαντες ἐόντες ἀρ.] In hoc numero gravis armaturae militum 38700. nihil ineſſe vitii liquet e ſequentibus; primum enim praeter illos ψιλοὶ memorantur cum Spartiatis miſſi Helotes 35000, tum ceterorum Graecorum ψιλοὶ, 34500. hi univerſi conficiunt 108200., quibus adiuncti tandem 1800. Theſpienſes ſummam implebant 110000. *Herodot.* infra: σὺν Θεσπιέων τοῖσι παρεοῦσι ἐξεπληροῦντο αἱ ἕνδεκα μυριάδες. De his Graeciae libertatis ſtatoribus intelligo *Diodor. Sic.* XI, c. 30. ἦν δὲ ὁ σύμπας ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς δέκα μυριάδας· qui forſan etiam ſcripſerat εἰς ἕνδεκα· ſed quod addit, τῶν δὲ βαρβάρων εἰς πεντήκοντα, longius etiam ab *Herodoto* recedit, iuxta quem illic βαρβάρων ἔσαν τριήκοντα μυριάδες, praeter Graecos Perſarum partes ſequutos, quorum ad Plataeas fuiſſe Noſter ſuſpicatur πέντε μυριάδας. Noſtro loco memoratos ὁπλίτας 38700. ego quidem in capite ſuperiori memoratis non reperio, verum duntaxat 29700. Utrum in AEginetarum numero, an et alibi vitium haereat, ſi Codices vulgatis congruunt, non facile definiri poterit. Ad iſta *Herodoti Pauſaniae* catalogum v. p. 437. comparanti occurrent inter illos, qui Πλαταιᾶσιν ἐμαχέσαντο ἐναντία Μαρδονίου τε καὶ Μήδων, quorum nulla ſit in hac *Herodoti* recenſione mentio, Κεῖοι, καὶ Μήλιοι, —— Τήνιοι, —— καὶ Νάξιοι, καὶ Κύθνιοι.
VALCKEN.

41. Καὶ ἐννέα χιλιάδες] Utrum ſcribarum ſocordia an alia culpa haec in codicibus paucis non adpareant, quaerere nolo. Abſunt male, ſi τῶν ψιλῶν praeſcriptus numerus labe caret. Poteſt diſputari, cum Spartani, erant autem ad quinque millia, ſeptenos, et Graeci reliqui ſingulos iuxta ſe ψίλους viderint, ampliorne levis armaturae militum catalogus poni debuerit? Nihil tamen membranae isthic innovant.

49. Ὅπλα δὲ οὐδ᾽ οὗτοι εἶχον] *Qui nec ipſi arma habebant* Interpres, cui quidem *arma* ſi *Clypei* fuerint, uti nonnunquam Latinis, monente *Salmaſio* ad *Fl. Vopiſci* Aurel. C. 7., inſons erit. Revera hi Theſpienſes in levi erant armatura, οὐκ ἐν ὅπλοις, quales in *Heliodori* AEth. IX. p. 428. *Pauſanias* illos ὅσον τῶν ὅπλων τῇ σκευῇ κοῦφον L. IV, 29., hos *Polybius* crebro τὰ βαρέα τῶν ὅπλων L. I, 76. adpellat. Conf. ad *Diodor.* XIV, 23.

51. Ὡς ἀπεκήδευσαν M.] *Cum Maſiſtii mortem lugere deſierant.* Publicum Perſarum luctum ſupra narravit c. 24. Verbum Ἀπεκήδευσαν, *Porto* non intellectum, omisſum in *H. Stephan.* Thes. recte vir Clar. vertit *eluxerunt*. Iſtam multis verbis vim indit praepoſitio ἀπό. In *Thucydid.* II, 61., ἀπαλγήσαντας, recte παυσαμένους ἀλγεῖν, e *Scholiis* interpretatur *Suidas*, qui conferri poterit in Ἀποπεπόνηκας· Ἀποκεκραιπαλισμένος· Ἀπομηνίσας· et in Ἀποσπουδάζειν· horum primum Ἀποπεπόνηκας ex *Ariſtoph.* est Thesmoph. ỷ. 252. *Luciani* Lexiphanes §. 4., ἀπερυθριάσαι ποιήσει τοὺς ὀφθαλμούς. *Menander*: Ἀπερυθριᾷ πᾶς, ἐρυθριᾷ δ᾽ οὐδεὶς ἔτι· apud *Stobaeum* p. 212, 50., in cuius p. 585., ſic ſcribendi videntur *Alexidis* ſenarii: Πολλή γ᾽ ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνδρ᾽ ἀποζέσαι Πρώτιστον, ἀφυβρίσαι τ᾽ ἀπανθήσαντα δὲ Σκληρὸν γενέσθαι, καὶ καταστῆναι πάλιν.
VALCKEN.

58. Ὁ,

pia antecedebant, et in ordines plures e-rant digesti, usque ad Tegeatas opponebantur: ita ut quod robustissimum in exercitu erat, id omne contra Lacedæmonios; quod infirmius, id contra Tegeatas esset. Hæc faciebat Mardonius Thebanorum indicio atque admonitu. Iuxta Persas autem collocavit Medos, ut ex adverso essent Corinthiis et Potidæatis et Orchomeniis et Sicyoniis. Post Medos collocavit Bactrios ex adverso Epidauriorum et Trœzeniorum et Lepreatarum ac Tirynthiorum, Mycenæorumque et Phliasiorum. Secundum Bactrios collocavit Indos ex adverso Hermionensium et Eretriensium Styrensiumque et Chalcidensium. Post Indos statuit Sacas oppositos Ampraciatis, et Anactoriis, et Leucadiis, et Palensibus, et AEginetis. Post Sacas posuit ex adverso Atheniensium Platæensiumque ac Megarensium, Bœotos et Locros et Melienses et Thessalos, et mille Phocensium. Non enim Phocenses omnes a partibus Medorum stabant, sed eorum nonnulli et Græcis studebant ad Parnassum conpulsi; et illinc excurrentes, invadebant et vexabant Mardonii copias pariter et Græcorum, qui cum illo erant. Contra Athenienses item posuit Macedonas,

32 Thessaliæque accolas. Hæ nationum maximæ nominatæ sunt a Mardonio in aciem instructæ, quæ et celeberrimæ erant et plurimi fiebant. Aderant ceterarum quoque gentium intermixti viri, tum Phrygum, Thracum, Mysorum, Pæonum, et aliorum. Quinetiam AEthiopum et AEgyptiorum qui Hermotybies et Calasiries nominantur, gladio cincti, qui soli sunt ex AEgyptiis pugnaces: a Mardonio, quum adhuc esset in Phalero, e navibus in quibus propugnatores erant, in terram translati: non enim cum pedestribus copiis, quæ cum Xerxe Athenas ierant, AEgyptii censi fuerant. Barbarorum igitur, ut etiam superius ostensum est, trecenta millia fuere: Græcorum vero Mardonii auxiliariorum, nemo numerum, neque enim numerati fuerant, novit. Ut autem coniectura colligere licet, ad quin-

γὰρ [a] περίεσαν πλήθεϊ οἱ Πέρσαι, ἐπί τε τάξις πλεῦνας [b] ἐκεκοσμέατο, καὶ ἐπεῖχον τοὺς Τεγεήτας. ἔταξε δὲ οὕτω· ὅ, τι μὲν ἦν αὐτοῦ δυνατώτατον πᾶν ἀπολέξας, ἔστησε ἀντίον Λακεδαιμονίων· τὸ δὲ ἀσθενέστερον παρέταξε κατὰ τοὺς Τεγεήτας. ταῦτα δ' ἐποίεε, φραζόντων τε καὶ διδασκόντων Θηβαίων. Περσέων δὲ ἐχομένους ἔταξε Μήδους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Κορινθίους τε καὶ Ποτιδαιήτας, καὶ Ὀρχομενίους τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομένους ἔταξε Βακτρίους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἐπιδαυρίους τε καὶ Τροιζηνίους, καὶ [c] Λεπρεήτας τε καὶ Τιρυνθίους, καὶ Μυκηναίους τε καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτρίους ἔστησε Ἰνδούς· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἑρμιονέας τε καὶ Ἐρετριέας, καὶ Στυρέας τε καὶ Χαλκιδέας. Ἰνδῶν δὲ ἐχομένους Σάκας ἔταξε· οἳ ἐπέσχον [d] Ἀμπρακιήτας τε καὶ Ἀνακτορίους, καὶ Λευκαδίους, καὶ Παλέας, καὶ Αἰγινήτας. [e] Σακέων δὲ ἐχομένους ἔταξε ἀντία Ἀθηναίων τε καὶ Πλαταιέων 522 καὶ Μεγαρέων, Βοιωτούς τε καὶ Λοκρούς, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλούς, καὶ Φωκέων τοὺς χιλίους. οὐ γὰρ ὦν [f] ἅπαντες οἱ Φωκέες ἐμήδισαν, ἀλλά τινες αὐτέων· καὶ τὰ Ἑλλήνων ηὖξον, περὶ τὸν [g] Παρνησσὸν κατειλημένοι. καὶ ἐνθεῦτεν ὁρμεώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τήν τε Μαρδονίου στρατιὴν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐόντας Ἑλλήνων. ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόνας τε καὶ τοὺς περὶ Θεσσαλίην [h] οἰκημένους κατὰ τοὺς Ἀθηναίους. Ταῦτα μὲν τῶν ἐθνέων τὰ μέγιστα ὀνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδονίου ταχθέντων, τάπερ ἐπιφανέστατά [i] τε ἦν καὶ λόγου πλείστου. [k] ἐνῆσαν δὲ καὶ ἄλλων ἐθνέων ἄνδρες ἀναμεμιγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ [l] Θρηΐκων, καὶ Μυσῶν τε καὶ Παιόνων, καὶ τῶν ἄλλων· ἐν δὲ, καὶ Αἰθιόπων τε καὶ Αἰγυπτίων, οἵ τε Ἑρμοτύβιες, καὶ οἱ [m] Καλασίριες καλεόμενοι, μαχαιροφόροι· οἵπερ εἰσὶ Αἰγυπτίων μοῦνοι μάχιμοι. τούτους δὲ ἔτι ἐὼν ἐν Φαλήρῳ, ἀπὸ τῶν νηῶν ἀπεβιβάσατο, ἐόντας ἐπιβάτας. οὐ γὰρ ἐτάχθησαν ἐς τὸν πεζὸν τὸν ἅμα Ξέρξῃ ἀπικόμενον ἐς [n] τὰς Ἀθήνας Αἰγύπτιοι. τῶν μὲν δὴ βαρβάρων ἔσαν τριήκοντα μυριάδες, ὡς καὶ [o] πρότερον δεδήλωται· τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν Μαρδονίου συμμάχων οἶδε μὲν οὐδεὶς ἀριθμόν· οὐ γὰρ ὦν ἠριθμήθησαν, ὡς δὲ [p] ἐπεικάσαι ἐστὶ, ἐς πέντε μυριάδας συλλεγῆναι

a Περιέασαν *Arch.* notabiliter, deinceps οἱ Πέρσ. id. *Arch. Pass. V.*, hinc articulus. *b* Ἐκεκοσμήατο *Arch. V.*, nulla caussa. Conf. L. I, 101. *c* *Med. Arch. V.*, Λεπριήτας *Pass. Ask.*, olim Λεπραιήτας. *d* Ἀμπρακιώτας *Vind.* Ἀμβρακιώτας *Arch.* *e* Σακέας *Pass.*, porro ἀντίον *Arch. V.* *f* Πάντες ἐμήδιζον *Arch. V.* *g* Παρνησσὸν iidem et *Pass.*, alii una sibilante: in *Vind.* κατειλημένοι loco Editorum κατειλημμένοι. *h* *Med. Pass. Ask. Arch. V.*, prius οἰκεομένους. *i* Abest *Arch.* Supra ὑπὸ Μαρδονίου *Pass. Ask. Ald.*, uti C. 30. *k* Ἦσαν *Vind. Arch.* *l* Μυσῶν καὶ Θρήκων *Arch. Valla.* *m* Κολασ. *Arch.* *n* Praetereunt τὰς *V. Pass. Arch. Ask.* *o* Πρότερον δεδήλ. sine μοι medio iidem omnes et *Paris. B.*, quos duces, quamquam alibi additur, uti C. 100., habeo. *p* Ἐπεικάσαι *Med. Pass. Ask.*, ceteri ἀπεικάσαι· nexum ἐστὶ non legit *Arch.*

58. Ὅ, τι μὲν ἦν αὐτοῦ δυνατώτατον] Sermo de Persis, quorum quod robustissimum contra Lacedaemonios Mardonius opposuit, quod infirmius vero contra Tegeatas. Nonne ergo ὅ, τι μὲν ἦν αὐτῶν ——, quae elegans Cl. *de Pauw* coniectio? Alioqui τὸ δυνατώτατον τοῦ στρατοῦ L. VIII, 34.

70. Ἀμπρακιήτας] Recte hic et C. 28. ex Ionum ore, quo et Μαιῆται, Μαιῆτις aliorum Μαιῶται ac Μαιῶτις L. IV, 123. Scio *Stephani Byz.* decretum in Ἀμβρακία probari ab *Arch.* et *Vind.*, quod in Ionia invalidum iustius sprevissent.

75. Ἀλλά τινες αὐτέων] Cum his utique proxima iungenda sunt: ἀλλά τινες αὐτέων καὶ τὰ Ἑλλήνων ηὖξον· sed miror quomodo hi Phocenses dici possint περὶ τὸν Παρνησὸν κατειλημμένοι· qui supra VIII, c. 32., ἐς τὰ ἄκρα τοῦ Παρνησοῦ ἀνέβησαν, quique hoc velut receptaculum habentes illinc ὁρμεώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τὴν Μαρδονίου στρατιήν. Praestiterit et hoc loco una litera minus scripsisse κατειλημένοι. Huc spectant ista *Plutarchi* de *Herod.* Malign. p. 868. F. αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος ὥσπερ ἐκβιασθεὶς ἐν τοῖς Πλαταϊκοῖς ὁμολογεῖ καὶ Φωκέας παραγενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν. VALCKEN.

76. Περὶ τὸν Παρνησσὸν κατειλημένοι] Solet montis nomen ita scribere, participium, postulante sermonis indole, itidem. Vertebant *apud Parnassum deprehensi:* a quibus tandem? Κατειλημένοι *conclusi conpulsique* erant. Supra VIII, 27. ἐπεί τε γὰρ κατειλήθησαν *Phocenses* ἐς τὸν Παρνησσὸν, et C. 32. Error est librariorum ἀπειλημμένους, κατειλημμένους et ἀπειλημένους, κατειλημένους confundentium. Vide L. II, 141. IX, 69. &c.

87. Καὶ οἱ Καλασίριες καλεόμενοι] De his L. II, 164. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτέων καλέονται μὲν Καλασίριές τε καὶ Ἑρμοτύβιες. Profecto non illi μαχαιροφόροι, quod vetus interpunctio volebat, nuncupabantur, sed armatura erant tali. Rem vidit *G. Cuperus* Epist. ad *N. Heinsium* Syllog. Epist. *Burmanni* T. II. p. 690.

96. Ὡς δὲ ἐπεικάσαι] Dubitabam in *Diss. Herodot.*, hoccine an pristinum ἀπεικάσαι amplecterer? Caussa ampliata, *Gronovii* in partes ivi. Inconcinnum huic certe loco ἀπεικάσαι, in assimilando et conparando solens: opportunius omnino videtur, ex melioribus advocatum membranis. *AEschyl.* Choëph. v. 976. φίλοι τε καὶ νῦν, ὡς ΕΠΕΙΚΑΣΑΙ πάθη· et Supplic. v. 252.

γῆναι εἰκάζω· οὗτοι οἱ παραταχθέντες πεζοὶ ἔσαν. ἡ δὲ ἵππος χωρὶς ἐτέτακτο. Ὡς δὲ ἄρα [a] πάντες οἱ ἐτετάχατο κατά τε ἔθνεα καὶ κατὰ τέλεα, ἐνθαῦτα τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ [b] ἐθύοντο καὶ ἀμφότεροι. Ἕλλησι μὲν, Τισαμενὸς Ἀντιόχου ἦν ὁ θυόμενος. οὗτος γὰρ δὴ εἵπετο τῷ στρατεύματι τούτῳ μάντις· τὸν, ἐόντα Ἠλεῖον, καὶ γένεος τοῦ Ἰαμιδέων [c] Κλυτιάδην, Λακεδαιμόνιοι ἐποιήσαντο λεωσφέτερον. Τισαμενῷ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι περὶ γόνου, ἀνεῖλε ἡ Πυθίη, ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ἀναιρήσεσθαι πέντε. ὁ μὲν δὴ ἁμαρτὼν τοῦ χρηστηρίου, προσεῖχε [d] τοῖσι γυμνασίοισι, ὡς ἀναιρησόμενος γυμνικοὺς ἀγῶνας. ἀσκέων δὲ [e] πεντάεθλον, παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν Ὀλυμπιάδα, Ἱερωνύμῳ τῷ Ἀνδρίῳ ἐλθὼν ἐς ἔριν. [f] μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐς γυμνικοὺς, ἀλλ' ἐς ἀρηΐους ἀγῶνας φέρον τὸ Τισαμενοῦ μαντήϊον, μισθῷ ἐπειρῶντο πείσαντες Τισαμενὸν ποιέεσθαι ἅμα Ἡρακλειδέων τοῖσι βασιλεῦσι ἡγεμόνα τῶν [g] πολεμίων. ὁ δὲ, ὁρέων περὶ πολλοῦ ποιευμένους Σπαρτιήτας φίλον
523 αὐτὸν προσθέσθαι, μαθὼν τοῦτο, ἀνετίμα, σημαίνων σφι, ὡς ἤν μιν πολιήτην σφέτερον ποιήσωνται, τῶν πάντων μεταδιδόντες, [h] ποιήσει ταῦτα, ἐπ' ἄλλῳ μισθῷ δ' οὔ. Σπαρτιῆται δὲ, πρῶτα μὲν ἀκούσαντες, δεινὰ [i] ἐποιεῦντο καὶ μετίεσαν τῆς χρησμο-

quinquaginta millia fuisse coniecto. Hi ex adverso instructi fuere pedites: equitatus vero seorsum erat collocatus. Ita dispositi na- 33
tionatim manipulatimque quum essent omnes, utrique etiam altero die sacrificaverunt. Apud Græcos sacrificus erat Tisamenus Antiochi filius, is enim hunc exercitum vates comitabatur, Eleus quidem et ex genere Iamidarum Clytiades, a Lacedæmoniis populo ipsorum insertus. Nam huic consultanti oraculum apud Delphos de prole respondit Pythia quinque ipsum maxima certamina excepturum. Quo non intellecto Tisamenus gymnasiis operam dabat, tanquam gymnicos agones excepturus, quumque se exerceret in quinquertione, præter unum ludicrum ei processit vincere Olympia, veniens in contentionem cum Hieronymo Andrio. Lacedæmonii autem interpretantes non ad gymnica certamina spectare Tisameni oraculum, sed ad bellica, conabantur eum mercede conducere, ut una cum Heraclidarum regibus dux bellicorum certaminum foret. Hic videns Spartiatas plurimi facere ipsius amicitiam, id animadvertens, extendebat amicitiæ suæ decus: quod negaret se alio pretio id facturum, quam si Spartiatam se civem facerent, omnia iura civitatis impertientes. Id Spartiatæ quum primo audissent, fe- rentes

a Deficit in *Vind.*, qui cum *Arch.* κατά τε ἔθν., in *Pass.* καὶ τὰ ἔθν., prius malui. *b* Ἔθυόν τε *Ask.* *c* Κλυτιάδου *Arch.*, in Latinis Laurentii *Clytiades.* *d* Omittunt τοῖσι *Vind. Pass. Arch.* *e* Πένταθλον *Arch. V.* *f* Λακεδ δὲ μαθ. *Arch. Pass. Ask.* *g* Πολέμων iidem tres et *Valla.* *h* Ποιήσειν *Arch.* *i* Ἐποιεῦντο καὶ id. *Vind.*, alii ἐποίευν τε καί.

252. Καὶ τἆλλα πολλ' ΕΠΕΙΚΑΣΑΙ δίκαιον ἦν. *Sophocles* Oed. Colon. v. 17. χῶρος δ' ὅδ' ἱερὸς, ὡς ἐπεικάσαι, βρύων Δάφνης ——, namque sic MSS., *H. Stephano* notante. Eadem in fabula v. 147. δυσαίων, μακραίων τ' ἔθ', ὡς ἐπεικάσαι In *Trachin.* tamen v. 144. Πεπυσμένη μὲν, ὡς ΑΠΕΙΚΑΣΑΙ, πάρει, nec citra Codd. discordiam, qualis et in aliis. Illa vero Sophoclea absentiam τοῦ ἐστὶ ab *Arch.* legitimam declarant. Numerum autem exercitus Persici auctum qui cupit, *Diodorum* XI, 30. adeat.

3. Καὶ γένεος τοῦ Ἰαμιδέων Κλυτιάδην] *F. Ursinus*, vir doctissimus, ad *Ciceron.* Divin. L. I, 41. τοῦ Ἰαμιδέων καὶ ΚΛΥΤΙΑΔΩΝ citat, haud scio unde. *Cicero* ex *P. Victorii*, *Ursini*, *P. Leopardi* excellente auxilio, *Elis in Peloponneso familias duas certas habet, Iamidarum unam, alteram Clytidarum, haruspicinae nobilitate praestantes.* Iam si Tisamenus fuerit *Clytiades* et τῶν Ἰαμιδῶν, quemadmodum ap. *Pausan.* III. 11. p. 232., oportet, adfinitate nexae fuerint familiae, paterque eius ex Clytiadis. Vide sis *Pet. Victorium* Var. Lect. XIII, 15. et *P. Leopardum* Emend. IV, 18., neque λεωσφέτερον praetervide, h. e. πολιήτην σφέτερον, uti deinceps. Vir doctus, disiuncta voce, λέῳ σφέτερον, alii conponunt *Hesychii* λεώλεθρος ἢ λεωκόρητος, παντελῶς ἐξωλοθρευμένος, quae, modo λέως Ionibus et *Hippocrati* de *Galeni* et *Erotiani* opinione fuerit παντελῶς, aliorsum pertinebunt.

3. Γένεος τοῦ Ἰαμιδέων] Quum *Elis in Peloponneso familias duas certas habuerit, Iamidarum unam, alteram Clytidarum, haruspicinae nobilitate praestantes*, ut scribit *Cicero* de Div. I, c. 41., Tisamenum ἐόντα Ἠλεῖον, καὶ γένεος τοῦ Ἰαμιδέων, meo quidem arbitratu dicere non potuit *Herod.* Κλυτιάδην· ut mirer de Clytidis et Iamidis agenti *Leopardo* Em. IV, c. 18.; hunc *Herodoti* locum mendae non fuisse suspectum. Ad ista, γένεος τοῦ Ἰαμιδέων, adscribi potuit a lectore, οὐ Κλυτιάδην· sive ἢ Κλυτιάδην. Sed Iamidam fuisse Tisamenum liquet ex *Pausan.* III. p. 232., qui, *Herodotum* in his sequutus, Τισαμενῷ, ait, ὄντι Ἠλείῳ τῶν Ἰαμιδῶν λόγιον ἐγένετο· memorans IV. p. 317., Εὔμαντιν ὄντα Ἠλεῖον τῶν Ἰαμιδῶν· VI. p. 454. Thrasybulum ex eadem familia et p. 495. vatem Eperastum τοῦ Κλυτιδῶν γένους. Infra *Herodoto*, c. 36., Graecum vatem secum habuisse dicitur Mardonius Hegesistratum, ἄνδρα Ἠλεῖον τε καὶ τῶν Τελλιαδέων ἐόντα. Triplex hoc genus, οἱ Ἰαμίδαι, καὶ οἱ Τελλιάδαι, καὶ οἱ Κλυτιάδαι ubi memorantur *Philostrato* de V. A. V, c. 25. infelix prostat *Olearii* coniectura, nescientis veram lectionem iam demonstrasse *Kuhnium* ad *Pausan.* p. 800.
VALCKEN.

9. Παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε] Lucta victus abiit, ceteroqui quinquertio superaturus Hieronymum Andrium, *Pausania* testificante L. III, 11. *Vallae* in his lapsum indicavit *Pavius*, correxit *Gronovius*. παρὰ in talibus excludere *G. Budaei* praecepto *Casaubonus* ad *Strabon* X. p. 700., docuit, quod *Palmerium* nimium hic anxium, videtur Exercit. ad Graec. Auctor. p. 40. latuisse. Ecce tibi *Demosth.* in Aristocrat. p. 331. Ed. *Tayl.* Κίμωνα — παρὰ τρεῖς μὲν ἀφῆκαν ψήφους, τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι· *tribus exceptis calculis, ne capite lueret, Cimonem dimiserunt.* Acconmodatissime, neque fugit doctissimum *Berglerum*, *Dio Chrysost.* Or. IX. p. 141. D. ὥστε, ἔφη, παρ' ἓν μόνον βῆμα εὐδαίμων γεγόνας· *uno gradu, quominus beatus censeare, vinceris.*

9. Παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδρ.] Rariori hoc usu praepositionem adhibuerunt *Isaeus* et *Demosthenes*, ille p. 41, 36. παρὰ τέτταρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως, hic c. Aristocr. p. 436., Κίμωνα — παρὰ τρεῖς μὲν ἀφῆκαν ψήφους τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι· hoc ante dixerat p. 430., τρεῖς δὲ μόνοι ψῆφοι διήνεγκαν τὸ μὴ θανάτου τιμῆσαι. *Herodoti* Tisamenus Olympiacam quinquertii palmam reportasset, nisi lucta fuisset ab Andrio Hieronymo superatus: παρ' ἓν πάλαισμα· *una lucta excepta.* Herodotea *Pausanias* explanavit p. 232., cuius verba huc commode retulit *Palmerius*, frustra dubitans de loci integritate, quem non male *Portus* tractavit.
VALCKEN.

14. Ἡγεμόνα τῶν πολεμίων] In *Vallae* correctis Latinis *dux bellicorum certaminum*, adscito ex praegressis ἀγώνων vocabulo: id si nolueris, ἡγεμόνα τῶν πολέμων, prioribus non posterius, scripta suppeditabunt exempla. Atque hoc *Reiskius* praeoptavit.

16. Ἀνετίμα] Verbum de mercatoribus eximie adhibitum *qui annonam incendebant*, *Vallae* minus intellectum, recte iam ceperat *Portus*: ab *Herodoto* transsumsit *Dion Cass.* apud *Suidam* in Ἀνετίμων. *Dionis* enim esse locum monuit nuper Clar. *Toupius* Em. in *Suid.* p. 42. apud eumdem *Dionem* XXXVIII, c. 5., Pompeius dicitur ἀνατιμῶν τε καὶ ἀποσεμνύνων ἑαυτόν. Idem illud frequentius dicebatur ἐπιτιμᾶν· vid. Clar. *Ruhnken.* ad *Tim.* Lex. p. 84. —— Quod postea legitur, οὐδ' οὕτω ἔφη ἔτι ἀρκέεσθαι· supra attigi ad L. VII, c. 160. —— Melampoda Tisamenus *Herodoto* dici non potuit imitatus βασιληΐην τε καὶ πολιτηΐην αἰτεόμενος· sed αἰτεόμενον· quod *Reiskio* venit in mentem et *Koenio*, qui tamen scripsisse potius Nostrum suspicabatur, βασιληΐην δὲ ἀντὶ πολιτηΐης αἰτεόμενον.
VALCKEN.

20. Δεῖνα ἐποιεῦντο καὶ &c.] Hoc multo tritius. Vid. C.

rentes indigne, oraculum miſſum omnino fecerunt: tandem imminente ingenti Perſici istius exercitus metu, arceſſito annuebant. Eos iste immutatos intelligens, negare iam ſe eis ſolis eſſe contentum: ſed oportere fratrem ſuum Hegiam etiam fieri Spartiatam eadem condicione qua et ipse fieret.
34 Hoc autem dicens imitabatur, ut coniectare licet, Melampodem, regnum pariter et civitatem poſcendo. Etenim Melampus quum ab Argivis mercede conduceretur e Pylo ad compeſcendum morbum furoris mulierum ſuarum, poſcebat pro mercede dimidium regni, recuſantibus id Argivis atque digreſſis, quum plures e mulieribus inſanirent, ita obtemperantes, quod Melampus popoſcerat daturi reverterunt. Ibi ille cernens hos eſſe immutatos, plura optavit, negans ſe indulturum quæ vellent, niſi et fratri ſuo Bianti tertiam partem regni donaſſent. Argivi in arctum redacti hoc quoque
35 annuerunt. Ita Spartiatæ, quum maiorem in modum Tiſameno egerent, prorſus ei aſſenſerunt: et conceſſu istorum Tiſamenus Eleus Spartiata effectus quinque maxima certamina vaticinans cum eis ſuſcepit. Hi ex omnibus hominibus ſoli ſunt a Spartiatis civitate donati. Quinque autem certamina hæc fuere: Unum et id primum hoc quod pugnatum est ad Platæas: alterum, quod in Tegea cum Tegeatis atque Argivis: tertium, quod in Dipæenſibus cum univerſis Arcadibus præter Mantineos: quartum, quod cum Meſſeniis ad Isthmum: ultimum, quod in

σμοσύνης τοπαράπαν· τέλος δὲ, δείματος μεγάλου ἐπικρεμαμένου τοῦ Περσικοῦ τούτου στρατεύματος, καταίνεον [a] μετιόντες. ὁ δὲ, γνοὺς τετραμμένους σφέας, οὐδ᾽ [b] οὕτω ἔφη ἔτι ἀρκέεσθαι τούτοισι μούνοισι, ἀλλὰ δεῖν ἔτι [c] καὶ τὸν ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ Ἡγίην γίνεσθαι Σπαρτιήτην ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι λόγοισι τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ταῦτα δὲ λέγων οὗτος ἐμιμέετο Μελάμποδα, ὡς εἰκάσαι, βασιληΐην τε καὶ πολιτηΐην αἰτεόμενος. καὶ γὰρ δὴ καὶ Μελάμπους, τῶν ἐν Ἄργεϊ γυναικῶν μανεισέων, ὥς μιν οἱ Ἀργεῖοι ἐμισθοῦντο ἐκ Πύλου παῦσαι τὰς σφετέρας γυναῖκας τῆς νούσου, μισθὸν [d] προετείνετο τῆς βασιληΐης τὸ ἥμισυ. οὐκ ἀνασχομένων δὲ τῶν Ἀργείων, ἀλλ᾽ ἀπιόντων, ὡς ἐμαίνοντο [e] πολλῷ πλεῦνες τῶν γυναικῶν, οὕτω δὴ ὑποστάντες τὰ ὁ Μελάμπους [f] προετείνατο, ἤϊσαν δώσοντές οἱ ταῦτα. ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ [g] ἐπορέγετο, ὁρέων αὐτοὺς τετραμμένους, Φὰς, ἢν μὴ καὶ τῷ ἀδελφεῷ Βίαντι [h] μεταδῶσι τὸ τριτημόριον τῆς βασιληΐης, οὐ ποιήσειν τὰ βούλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀπειληθέντες ἐς στεινὸν, καταινέουσι καὶ ταῦτα. Ὡς δὲ [i] καὶ Σπαρτιῆται, ἐδέοντο γὰρ δεινῶς τοῦ Τισαμενοῦ, πάντως συνεχώρεόν οἱ. συγχωρησάντων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Σπαρτιητέων, οὕτω δὴ πέντε σφι μαντευόμενος ἀγῶνας τοὺς μεγίστους Τισαμενὸς ὁ Ἠλεῖος, γενόμενος Σπαρτιήτης, συγκαταιρέει. μοῦνοι δὲ δὴ πάντων ἀνθρώπων ἐγένοντο [k] οὗτοι Σπαρτιήτῃσι πολιῆται. οἱ δὲ πέντε ἀγῶνες, οἵδε ἐγένοντο· εἷς μὲν καὶ πρῶτος, οὗτος ὁ ἐν Πλαταιῇσι· ἐπὶ δὲ, ὁ ἐν Τεγέῃ πρὸς [l] Τεγεήτας τε καὶ Ἀργείους γενόμενος· μετὰ δὲ, ὁ ἐν Διπαιεῦσι πρὸς Ἀρκάδας [m] πάντας, πλὴν Μαντινέων· ἐπὶ δὲ, [n] ὁ Μεσσηνίων ὁ πρὸς [o] τῷ Ἰσθμῷ· ὕστατος δὲ,

a Μετιόντες iidem, non μετιέντες ut *Ald.* et alii. *b* Οὕτως ἔτι ἔφη *Paſſ.*, prius quoque *Ask.* *c* Non agnoſcunt *Arch. Paſſ.*, mox γίνεσθαι iidem et *Vind.*, recte. γενέσθαι antea. *d* Προετείνατο *Paſſ. Ask.* ora *Steph.*, προέτεινε *Arch.* *e* Omittunt *Paſſ. Ask.* margo *Steph. Brit.* *f* Προετείνετο *Arch.* *g* Ἐπορέγεται *Arch. Paſſ. Ask.* et *Steph.* ora. *h* Μεταδώσειν *Arch.* *i* Abest *Arch. Vind.* *k* Habet *Arch.* in margine tantum. *l* Τεγεήτας τε καὶ *Paſſ. Ask.*, hinc enclitica. *m* Πάντων in ora *Steph.* *n* Ὁ Μεσσ. *Arch. Vind. Paris. B. Paſſ. Ask.*, quos laudo: aberat articulus. *o* Deest τῷ *Paſſ. Ask.*

C. 52. et 93. Χρησμοσύνην interpretantur *oraculum*, quo iure, neſcio. Spartani profecto Delphico vati longe erant addictiores, quam eius ut reſponſa flocci facerent. Potius arbitror, uſuram Tiſameni, auxiliique eius inſuper habuiſſe, cum nimia ſibi expeteret. Scito Heracliteae philoſophiae quid κόρος καὶ χρησμοσύνη *ſatias et indigentia*, fuerit, obiter *Philo Iud.* explicat L. II. Allegor. p. 62. A., ubi doctiſſimus *Mangeius*. Porro καταίνεον μετιέντες *de ſua pertinacia remittentes* ex opinione *Porti*. Malui Codd. monſtrantibus μετιόντες *illum arceſſentes*, ſicuti L. III, 15., nec diſcrepat Cl. *Abreſchii* coniectura.

25. Τὸν ἀδελφεὸν ἑωϋτοῦ Ἡγίην] Memorat Ἁγίαν, ſive Ἁγίαν, μαντευσάμενον Λυσάνδρῳ in praelio ad AEgos flumen, nepotem Tiſameni, *Pauſan.* III, 11., unde uſitatum familiae id cognomen: hinccine vero Ἁγίαν τὸν ἡγούμενόν τινος *Timaeus* Lexico ſuo p. 8. addiderit, in ambiguo Cl. *Ruhnkenius* iure reliquit. Sequentia ὡς εἰκάσαι —— αἰτιόμενος, cupidiſſime docti viri *Pavius* et *Reiskius* αἰτιόμενον reformant, quippe Tiſamenum ſpectantia, Lacedaemoniorum ius civitatis, non regnum, ſibi poſtulantem. Diceres plauſibilem videri ſuſpicionem. Quid ſi vero interpungatur, ὡς εἰκάσαι βασιληΐην τε καὶ πολιτηΐην, αἰτεόμενος, *ut regnum et ius civitatis conparem, rogans*, quae *Abreſchii* obſervatio, opusne emendatione? Tiſamenus ius Spartanae civitatis quaerebat, Melampus partem regni Argivorum: pares ambo cupiditate habendi, valde diſpares in re deſiderata.

37. Τὸ τριτημόριον τῆς βασιλείας] Largiti ſunt Melampodi, gratiam rependentes, Argivi τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας, Melampus vero cum fratre Biante portionem ſuam conmunicavit: haec *Diodorus* L. IV, 68. Clarius Critici ad *Pindari* Nemeon. O. VIIII, 30. purgaſſe Melampodem Proetidas ceterasque furore agitatas μισθῷ τῶν δυοῖν μερῶν τῆς βασιλείας. Sibi ſervaſſe τὸ ἥμισυ, alterum dimidiatum Bianti ultro conceſſiſſe, ὥστε γενέσθαι τὴν ὅλην βασιλείαν τριμερῆ, *Melampodidas*, *Biantidas*, *Proetidas*. Tot illic deinceps regiae familiae, ſed legitimae. Vid. *Pauſan.* II, 18.

45. Μοῦνοι δὲ δὴ πάντων] Neminem habuit *Cragius*, quem iure opponeret *Herodoto*, ut egregie *Io. Meurs.* oſtendit Miſc. Lac. IV, c. X. Tiſamenus et frater eius Hegias ſic in Laconicam fuere civitatem recepti, ut eodem uterentur iure, iisdemque gauderent privilegiis, quibus prae reliquis Lacedaemoniis fruebantur Spartiatae. —— Quibus Lacedaemonii victoriam reportarunt, quinque praelia hinc eodem ordine recenſuit *Pauſanias* III. p. 233. In ceteris nihil est difficultatis; quarto loco memoratum exercuit *Ioach. Kuhnium* et *Iac. Palmerium*; huius mihi in *Herodoto* veriſimilis videtur coniectura, corrigentis Μεσσηνίων ὁ πρὸς τῇ Ἰθώμῃ· ſed in *Pauſania* neutrius placet tentamen.
VALCKEN.

50. Ὁ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ] Bellum Spartanis Meſſenii una cum Helotis, occupata Ithome, conflarant: isthic res geſta in decem annos, longiſſime ab Isthmo; *Thucydides* L. I, 101. et *Diodorus* L. XI, 64. teſtes ſunt. Ergo ὁ πρὸς τῇ Ἰθώμῃ ad *Ithomen* veritati, *Palmerio Pavio*que obſervantibus, congrueret. *Pauſanias*, haec Herodotea apertiſſime aemulatus, nonnihil inpedit Laconic. C. 11. τέταρτον δὲ ἠγωνίσατο Τι*ſamenus* πρὸς τοὺς ἐξ Ἰσθμοῦ Ἰθώμην ἀποστήσαντας ἀπὸ τῶν εἱλώτων. *Isthmum* enim Ithomenque paene coniungit, nec ſine ſuſpicione reperti in *Herodoto* Ἰσθμοῦ *Isthmi*. Sic maculae origo *Pauſaniam* anteverteret; namque mendam eſſe, nullus dubito. Illa vero *Pauſaniae* an extra labis culpam? *Palmerius* Exercit. ad Gr. Auct. p. 41. negat, ſcribendum opinatus, ἐξ Αἰθέων Ἰθώμην —, quoniam inter rebellantes, qui Ithomen occuparunt, ap. *Thucydidem* Αἰθεεῖς, ſive, uti *Steph. Byz.* citavit Αἰθαιεῖς. At illorum Αἰθαία, *AEthaea*, oppidum, Ethnicographo auctore, non Αἴθεος. *Pavius*, cui *Pauſanias* itidem vitio notabilis, fingebat πρὸς τοὺς ἐς Ἰσθμοῦ Ἰθώμην ἀποστήσαντας τῶν εἱλώτων. *Ithomen Isthmi*, quippe in Peloponneſo atque intra Isthmum poſitam, diſcretamque tali notatione ab Ithome Theſſaliae. Bene ego memini Ithomen montium ὀρῶν, ὁπόσα ἐντός ἐστιν Ἰσθμοῦ, nulli magnitudine concedere ex Meſſeniac. C. 9., *Ithomen Isthmi* non re-

δὲ, ὁ ἐν Ταναγρῃ πρὸς Ἀθηναίους τε καὶ Ἀργείους γενόμενος. οὗτος δὲ ὕστατος κατεργάσθη τῶν πέντε ἀγώνων. Οὗτος δὴ τότε τοῖσι Ἕλλησι ὁ Τισαμενὸς, ἀγόντων τῶν Σπαρτιητέων, ἐμαντεύετο [a] ἐν τῇ Πλαταιΐδι. τοῖσι μέν νυν Ἕλλησι καλὰ ἐγίνετο τὰ ἱρὰ ἀμυνομένοισι· διαβᾶσι δὲ τὸν Ἀσωπὸν, καὶ μάχης ἄρχουσι, οὔ. Μαρδονίῳ δὲ [b] προθυμεομένῳ μάχης ἄρχειν, οὐκ ἐπιτήδεα ἐγίνετο τὰ ἱρά. ἀμυνομένῳ δὲ καὶ τούτῳ, καλά. καὶ γὰρ οὗτος Ἑλληνικοῖσι ἱροῖσι [c] ἐχρέετο, μάντιν ἔχων Ἡγησίστρατον, ἄνδρα Ἠλεῖόν
524 τε καὶ τῶν [d] Τελλιαδέων ἐόντα λογιμώτατον· τὸν δὴ πρότερον τούτων Σπαρτιῆται λαβόντες, ἔδησαν ἐπὶ θανάτῳ, ὡς πεπονθότες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ, ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἐχόμενος, ὥστε τρέχων περὶ τῆς ψυχῆς, πρό τε τοῦ θανάτου [e] πεισόμενος πολλά τε καὶ λυγρὰ, ἔργον ἐργάσατο μέζον λόγου. ὡς γὰρ δὴ ἐδέδετο ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ, [f] ἐσενειχθέντος κως σιδηρίου ἐκράτησε. αὐτίκα [g] δὲ ἐμηχανᾶτο ἀνδρειότατον ἔργον πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. [h] σταθμησάμενος γὰρ ὅκως ἐξελεύσεταί οἱ τὸ λοιπὸν τοῦ ποδὸς, [i] ἀπέταμε τὸν ταρσὸν ἑωϋτοῦ. ταῦτα δὲ ποιήσας, [k] ὡς φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων, διορύξας τὸν τοῖχον, ἀπέδρη ἐς Τεγέην, τὰς μὲν νύκτας πορευόμενος, τὰς δὲ ἡμέρας καταδύνων ἐς ὕλην, καὶ αὐλιζόμενος οὕτω, ὥστε Λακεδαιμονίων πανδημεὶ διζημένων, τρίτῃ εὐφρόνῃ γενέσθαι ἐν Τεγέῃ· τοὺς δὲ ἐν [l] θώϋματι μεγάλῳ ἐνέχεσθαι τῆς τε τόλμης, ὁρέοντας τὸ ἡμίτομον [m] τοῦ ποδὸς κείμενον, κἀκεῖνον οὐ δυναμένους εὑρεῖν. τότε μὲν οὕτω διαφυγὼν Λακεδαιμονίους, καταφεύγει ἐς Τεγέην, ἐοῦσαν οὐκ ἀρθμίην Λακεδαιμονίοισι τοῦτον τὸν χρόνον. ὑγιὴς δὲ γενόμενος, καὶ προσποιησάμενος [n] ξύλινον πόδα, κατεστήκεε ἐκ τῆς ἰθείης Λακεδαιμονίοισι πολέμιος. οὐ [o] μέν τοι ἐς γε τέλος οἱ συνήνεικε τὸ ἔχθος τὸ ἐς Λακεδαιμονίους [p] συγκεκυρημένον. ἥλω γὰρ μαντευόμενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἀπέθανε. Ὁ [q] μέντοι θάνατος ὁ Ἡγησιστράτου, ὕστερον ἐγένετο τῶν Πλαταιϊκῶν· τότε δὲ ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ τῷ Μαρδονίῳ μεμισθωμένος οὐκ [r] ὀλίγου, ἐθύετό τε καὶ προεθυμέετο [s] κατά τε τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων, καὶ κατὰ τὸ κέρδος. ὡς δὲ οὐκ ἐκαλλιέρεε ὥστε μάχεσθαι, οὔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι, οὔτε τοῖσι μετ' ἐκείνων ἐοῦσι Ἑλλήνων. εἶχον γὰρ καὶ οὗτοι ἐπ'

in Tanagra cum Atheniensibus et Argivis. Hoc autem ultimum peractum fuit quinque
certaminum. Tisamenus igitur Spartiatarum 36
tunc ductor vaticinatus est Græcis in agro Platæensi: et apud Græcos quidem pulchre litatum est, si se defenderent: non si Asopum transgressi pugnam capesserent. Mar- 37
donio autem capessendæ pugnæ avido non extitere pulchra exta, nisi et ipse sese defenderet; nam is quoque Græcis sacrificiis utebatur, haruspicem habens Hegesistratum virum Eleum, et Telliadarum præstantissimum. Hunc ante ea tempora Spartiatæ quum cepissent, in vincula coniecerant morte affecturi, ut a quo multa et intoleranda perpessi fuissent. Ille in hac calamitate positus, utpote de vita periclitans, et qui ante mortem multa ac tristia foret passurus, rem perpetravit dictu maiorem: nam ut erat constrictus nervis ferro vinctis, ferro forte illato fuit potitus, et confestim excogitavit opus omnium, quæ nos novimus, maxime virile. Coniectans enim qua ratione reliquum pedis educeretur, præcidit sibi plantam pedis, hoc acto, quippe ab excubitoribus custoditus, subfosso muro profugit Tegeam, noctu progrediens, interdiu sylvis se abdens atque immorans ita, ut Lacedæmoniis eum passim perscrutantibus, trinoctio Tegeam pervenerit, utque admirarentur magnopere hominis audaciam, cuius dimidiatum pedem iacentem cernerent, ipsum invenire non possent. Ita Hegesistratus Lacedæmoniis elapsus, Tegeam, quæ per id tempus non erat pacata Lacedæmoniis, transfugit. Sanato vulnere et ligneo pede adscito, ex professo Lacedæmoniis hostis extitit. Sed non ad postremum ei protractum in Lacedæmonios odium profuit. nam
in Zacyntho quum vaticinaretur, ab his captus atque interemptus est. Verum hic He- 38
gesistrati interitus posterior rebus Platæensibus fuit. Tunc autem is a Mardonio non exigua summa conductus, cupide sacrificabat, cum in Lacedæmonios odio, tum lucri gratia. Quum igitur exta non essent pulchra ad pugnam committendam neque ipsis Persis, neque Græcis, qui cum illis erant, habebant enim et Græci illi seorsum suum haruspicem quen-

a Ἐν τῇ Πλ. *Pass. Ask. Arch. V. Ald.*, quem articulum posteriores omiserunt male. *b* Προθυμένῳ *Arch. V.*, προθυομένῳ ad *Steph.* oram. *c* Ἐχρέετο *Paris. B. Brit. Ald.*, ἐχρέατο *Med. Ask. Pass.*, ἐχρᾶτο *Arch. V.* *d* Τελλαδέων *Pass.* *e* Πεισόμ. *Arch. Pass. Paris. A. B.*, πησόμενος alii cum *Aldo.* *f* Ἐσενεχθ. *Vind.*, ἐπενειχθέντος *Ask.*, ἐσενειχθέντα *Arch.* *g* Δὴ *Arch.* *h* *Suidas* citat in Voc. *i* Ἀπέτεμε *Ask. Suid.* *k* Ὥσε *Arch. Pass. Vind. Ask.*, quod minime displicet. *l* Θώμ. *Arch. Ask.* *m* Τοῦ ποδὸς κείμ. *Arch. Pass. Vind. Ask. Steph.* margo, τοῦτο κείμ. alii, quo licet carere. *n* Spectavit *Plut.* T. II. p. 479. B. *o* Μέν τοί γε ἐς *Arch. Vind. Ask.* *p* Συγκεχωρημένον *Arch.* *q* Μέν νυν id. nec praeter Scriptoris morem. *r* Ὀλίγῳ *Arch.* *s* *Med. Pass. Ask.*, ceteri τε negligunt.

reminiscor. Si *Pausaniae* voces ἐς Ἰσθμοῦ, ex corruptis Herodoteis fortasse additae, abessent, in *Pavii* correctionem studio inclinarem. Alia doctissimus *Kuhnius*. Quomodo autem cunque de *Pausania* statuetur, hic πρὸς τῇ Ἰθώμῃ ad *Ithomen* oportuerat.

54. Ἀγόντων τῶν Σπαρτιητέων] Ineptus interpres in *Spartiatarum tunc ductor*. Pausanias imperator erat, Tisamenus vates, ab illo et Spartanis hoc in bellum ad Plataeas ductus. Proximum ἐχρέετο perperam mutabatur. Ἐχρέατο numeri multitudis est, sicuti ἐκτέατο VIII, 113., παρηγορέατο L. V, 104., bonis, uti arbitror, avibus instaurata. Mirum autem valde, Hegesistratum Ἀρκαδικὸν μάντιν *Plutarcho* dici T. II p. 479. B., quem Elide ortum et *Telliae* vaticini L. VIII, 27. filium, aut nepotem certe, novimus.

65. Πεισόμενος πολλὰ] Pristinum πησόμενος non abiiciebam in Diss. *Herodot.* ob *AEschyli* versum, πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, μὴ ΠΗΣΑΣ μογῇς Agamemn. v. 1633. et πήσασκε *Etymologi* p. 624, 50. Dicta non urgeo, quoniam πησόμενος ex πείσομενος scribarum saepe peccato progignitur. Exempla in *Heliodoro* monstravi, nec repeto, hic meliores Codd. secutus. Ξύλον σιδηρόδετον, cui vatis inserti innexique pedes, illustrat *S. Petitus* ad Leg. Attic. L. IV, 9. p. 461. et ad *Act. Apostol.* XVI, 24. *Wetstenius* aliique.

82. Προσποιησάμενος] *Quum ligneum sibi pedem adscivisset. Plutarch.* de Frat. Amore p. 479. B. ὁ Ἀρκαδικὸς μάντις ἀναγκαίως πόδα ξύλινον προσεποιήσατο καθ' Ἡρόδοτον, τοῦ οἰκείου στερηθείς· sed Eleus fuit Hegesistratus vates, non Arcas. Hinc verbi medii potestas clarissime liquet: *alteri quid attribuere*, vel *acquirere Pausaniae* frequenter dicitur aliisque προσποιεῖν. VALCKEN.

84. Συγκεκυρημένον] Vir doctus, cui in opinionem inciderat συγκεκρημένον, aut, eodem sensu, συγκεκριμένον, prudenter sententiam mutavit. Dudum *Portus* ἔχθος συγκεκυρημένον idem esse, ac *odium casu fortuito susceptum*, patefecit. Mox illud ipsum τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων, quo alia in re modo τὴν εὐεργεσίαν τῆς γυναικος *benivolentiam erga mulierem Diodorus* XVII, 24., ubi observata vide.

quendam Leucadium Hippomachum, quumque adfluerent Græci, et eorum numerus crefceret, fuafit Mardonio Timegenides Herpyis filius vir Thebanus, ut exitus Cithæronis cuftodiret, quod diceret asfidue indies adfluere Græcos, ac fore, ut multos

39 interciperet. Iam autem dies octo abierant pofitis e regione caftris, quum iste Mardonio hoc confilium dedit. Mardonius, admoneri fe probe intelligens, primis tenebris equitatum mittit ad egresfus Cithæronis, qui Platæas ferunt: quæ Bœoti Tria capita, Athenienfes Capita quercus appellant. Equites misfi non fruftra pervenere, nacti enim ingredientia campum quingenta iumenta, quæ commeatum e Peloponnefo ad exercitum fubvehebant, cum hominibus, qui fequebantur vehicula, capiunt. Perfæ hanc prædam nacti, immifericorditer trucidant, neque iumento ulli neque homini parcentes. In quibus occidendis posteaquam fatis funt grasfati, cum ceteris quæ corripuerant, ad Mardonium funt et ad exercitum reverfi.

40 Post hanc rem geftam biduum abfumptum est, neutris pugnam lacesfere volentibus; nam etfi Afopo tenus barbari procesferant irritandi Græcos gratia, neutri tamen fibi transeundum ftatuebant; equitatus modo Mardonii progrediebatur, et Græcos infeftabat: quia Thebani, utpote in amorem Medorum vehementer propenfi, ferebant alacriter bellum, et asfidue provehebantur usque ad prœlium: deinde excipientes Perfæ ac Medi, præcipue præclara facinora edebant.

41 His amplius ad decem usque dies nihil est actum, at ubi undecimus dies exftitit confidentibus ex adverfo copiis ad Platæas, et Græcis longe plures accesferant, quum etiam Mardonius ftativa illa gravaretur, ibi venere in colloquium Mardonius Gobryæ et Artabazus Pharnacis filius, vir apud Xerxem inter paucos Perfarum probatus, quorum confultantium hæ fuere fententiæ: Artabazi quidem, expedire motis quamprimum caftris ire ad mœnia Thebana, quo multum rei frumentariæ ipfis mul-

ἐπ᾽ ἑωϋτῶν μάντιν Ἱππόμαχον, Λευκάδιον ἄνδρα· ἐπιῤῥεόντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, καὶ γινομένων πλεύνων,

95 [a] Τιμηγενίδης ὁ Ἕρπυος, ἀνὴρ Θηβαῖος, συνεβούλευσε Μαρδονίῳ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κιθαιρῶνος φυλάξαι· λέγων ὡς ἐπιῤῥέουσι οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην, καὶ ὡς [b] ἀπολάμψοιτο συχνούς. Ἡμέραι δέ σφι ἀντικατημένοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν ὀκτὼ, ὅτε ταῦτα ἐκεῖνος συνεβούλευε Μαρδονίῳ. ὁ δὲ, μαθὼν, τὴν παραίνεσιν εὖ ἔχουσαν, ὡς εὐφρόνη ἐγένετο, πέμπει τὴν ἵππον ἐς τὰς [c] ἐκβολὰς τὰς Κιθαιρωνίδας, αἳ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι· τὰς Βοιωτοὶ μὲν τρεῖς κεφαλὰς καλέουσι, Ἀθηναῖοι δὲ, δρυὸς κεφαλάς· πεμφθέντες δὲ οἱ ἱππόται, οὐ μάτην ἀπίκοντο. [d] ἐσβάλλοντα γὰρ ἐς τὸ πεδίον, λαμβάνουσι ὑποζύγιά τε πεντακόσια, σι- 525 τία ἄγοντα ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀνθρώπους, οἳ εἵποντο τοῖσι ζεύγεσι. ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν ἄγρην οἱ Πέρσαι, ἀφειδέως ἐφόνευον, [e] οὐ φειδόμενοι οὔτε ὑποζυγίου οὐδενὸς, οὔτε ἀνθρώπου. ὡς δὲ [f] ἅδην εἶχον κτείνοντες, τὰ λοιπὰ αὐτέων ἤλαυνον περιβαλλόμενοι παρά [g] τε Μαρδόνιον καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον. Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον, ἑτέρας δύο ἡμέρας διέτριψαν, οὐδέτεροι βουλόμενοι μάχης ἄρξαι. μέχρι μὲν γὰρ τοῦ Ἀσωποῦ ἐπήϊσαν οἱ βάρβαροι, πειρώμενοι τῶν Ἑλλήνων, διέβαινον δὲ οὐδέτεροι. ἡ μέντοι ἵππος ἡ Μαρδονίου αἰεὶ προσέκειτό τε καὶ ἐλύπεε τοὺς Ἕλληνας. οἱ γὰρ Θηβαῖοι, ἅτε μηδίζοντες μεγάλως, προθύμως ἔφερον τὸν πόλεμον, καὶ αἰεὶ κατηγέοντο μέχρι μάχης. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου παραδεκόμενοι Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι, μάλα ἔσκον οἳ ἀπεδείκνυντο ἀρετάς. Μέχρι μέν νυν τῶν δέκα ἡμερέων οὐδὲν ἐπὶ πλεῦν ἐγίνετο τουτέων· ὡς δὲ ἑνδεκάτη ἐγεγόνεε ἡμέρη [h] ἀντικατημένοισι ἐν Πλαταιῇσι, οἵ τε δὴ Ἕλληνες πολλῷ πλεῦνες ἐγεγόνεσαν, καὶ Μαρδόνιος περιημέκτεε τῇ ἕδρῃ, ἐνθαῦτα ἐς λόγους ἦλθον Μαρδόνιός τε ὁ Γωβρύεω καὶ Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκεος, ὃς ἐν ὀλίγοισι Περσέων ἦν ἀνὴρ δόκιμος παρὰ Ξέρξῃ. [i] βουλευομένων δὲ αἵδε ἔσαν αἱ γνῶμαι· ἡ [k] μὲν Ἀρταβάζου, ὡς χρεὼν εἴη ἀναζεύξαντας τὴν ταχίστην πάντα τὸν στρατὸν, ἰέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸ Θηβαίων, ἔνθα σῖτόν τέ σφι [l] ἐσενηνεῖχθαι πολ-

a Τιμηγενίδης *Arch.*; olim Τιμογενίδης. *b* Ἀπολάμψαιτο *Arch. Vind.* *c* Ἐμβολὰς *Arch.* *d* Ἐσβαλόντα id. *e* *Med. Pasf. Ask.*, οὐ deerat. *f* Ἅδε *Arch.* male. Citavit *Suidas* in Voc. *g* Abest *Pasf. Ask. V.* *h* Ἀντικατημένοισι ἐν Πλ. *M. Pasf. Ask. Arch. Paris. A. B. Brit.*, ἀλλήλοισι interponebatur, quo nihil ad fententiam opus. *i* Βουλομ. *Arch.* *k* Μὲν γὰρ *Arch.*, mox χρεὸν idem fuo more. *l* Ἐσενηνέχθαι *Vind.*, ἐνηνέχθαι *Arch.*

95. Τιμηγενίδης ὁ Ἕρπυος] Eo nomine patriae flagitiofus proditor omnium librorum confenfione C. 85. *Paufaniae* Τιμηγενίδας idem L. VII, 10. Optimus dux itaque *Arch.* codex.

2. Αἳ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι] Aditum ex Cithaerone Plataeas verfus *Paufanias* IX, 2. p. 725. patefecit, Δρυὸς κεφαλὰς *Capita quercus* et fabulofam tituli originem *Philoftratus* Icon. L. II, 19. fin. post *Thucydid.* III, 24. Τρεῖς κεφαλὰς non memini. Plura Boeotiae loca funt, raro apud alios obvia. *Livii* L. XXXV, 50. *Hermaeum*, modo tamen bene habeat, ubi reperitur? Nam Ἕρμαιον ἐν Κορωνείᾳ τῆς Βοιωτίας τόπος *Euftratii*, aut *Anonymi* potius in Ethic. *Ariftotelis* III. p. 46. a Liviano remotior. Ibidem ex *Cephisfodori* L. XII. περὶ τοῦ ἱεροῦ πολέμου et *Anaximenis* IV. Rer. Philippi, *Ephori*que L. XXX. dicuntur Coronenfes cum Boeotiis ἐκ τοῦ μετὰ τοίχου in Phocenfes pugnasfe. Quale vero id oppidum? Μετάτοιχον nemo novit. Sit Μετάχοιον· quis illi teftis praeter *Steph. Byz.* ex eodem *Ephori* L. XXX.? Infunt illi narrationi, hiftoriam facri belli et *Onomarchum*, qui femel ibi atque iterum mendofisfime ὁ μόναρχος ὁ Φωκεὺς, fpectanti, memorabilia conplura, fed aliena et nunc negligenda.

7. Καὶ ἀνθρώπους] Servos qui intelligunt, fruantur arbitrio. Quem *Galenus* praecognit. p. 458. fuum dixerat οἰκέτην, de eodem μηδὲ ὁρῶντες τὸν ἐμὸν ἄνθρωπον ἐν Ῥώμῃ. Confimiliter alii, a doctis ad *S. Lucae* Evang. C. XII, 36. advocati. Hic nec excluduntur, neque foli in periculum veniunt.

10. Ὡς δὲ ἅδην εἶχον] Excitat ista *Suidas* in Ἅδην, verbis fubiecta *Platonis* e Charmide p. 153. C. ἐπειδὴ δὲ τῶν τοιούτων ἅδην εἴχομεν· cuius haec funt in fine L. VII. de Rep. ἅδην ἤδη ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περί τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός· frequenter obvia phrafis propria legitur poteftate apud *Athen.* IV. p. 128. E. ὡς ἅδην εἴχομεν βρώσεως. Utitur Herodoteis Clar. *Ti. Hemfterhufius* ad *Lucian.* pag. 52. VALCKEN.

22. Οὐδὲν ἐπὶ πλεῦν] Recte, ni fallor, corrigit in literis ad me datis *Koenius*, οὐδὲν ἔτι πλεῦν ἐγίνετο τουτέων· quae eadem infra leguntur c. 106., et c. 120.; nifi quod πλεὸν ibi fit pro πλεῦν. —— In proximis: ὡς δὲ ἑνδεκάτη ἐγεγόνεε ἡμέρη ἀντικατημένοισι ἀλλήλοισι· duo forte poftrema aliis etiam aberunt Codd. *Vallae* non lecta: iam ante dixerat c. 38., ἡμέραι δέ σφι ἀντικατημένοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν ὀκτώ. —— Paulo post Mardonius περιημέκτεε τῇ ἕδρῃ· *moram istam ferebat impatienter*; ut milites apud *Thucyd.* dicuntur ἀχθόμενοι τῇ ἕδρᾳ, V, c. 7. ubi notat *Wasfeus.* VALCKEN.

29. Ἀναζεύξαντας —— τὸν στρατὸν] Unicum talis ftructurae exemplum in *H. Stephan.* Thes. T. I. 1395. ex Mufae VIII. C. 60, 1. μηδὲ —— ἀναζεύξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νῆας. Adftrui hoc potuerat et C. 57. ἀναζεύξαντας τὸ στρατόπεδον ἰέναι ἐς τὸ &c. Quem post paucisfima videbimus χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοις, eundem parili forma τοῖς ἵπποις χόρτον *Diodorus* XVI, 41., χιλὸν κτήνεσι *Philo Iud.* Q. Omn. Prob. Lib. p. 870. A. et *Heliodorus* AEth. VIII. p. 398. fcripserunt.

40. Καὶ

πολλὸν, καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι· κατ' ἡσυχίην τε ἱζομένους διαπρήσσεσθαι ποιεῦντας τάδε. ἔχειν γὰρ χρυσὸν πολλὸν μὲν ἐπίσημον, πολλὸν δὲ καὶ ἄσημον· πολλὸν [a] δὲ καὶ ἄργυρόν τε καὶ ἐκπώματα· [b] τουτέων φειδομένους μηδενὸς, διαπέμπειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, Ἑλλήνων δὲ μάλιστα ἐς τοὺς προεστεῶτας ἐν τῇσι πόλισι· καὶ ταχέως σφέας παραδώσειν τὴν ἐλευθερίην, μηδὲ ἀνακινδυνεύειν [c] συμβάλλοντας. τούτου [d] μὲν ἡ αὐτὴ ἐγένετο καὶ Θηβαίων γνώμη, ὡς προειδότος πλεῦν τι καὶ τούτου· Μαρδονίου δὲ, ἰσχυροτέρη τε καὶ ἀγνωμονεστέρη, καὶ οὐδαμῶς συγγινωσκομένη. δοκέειν τε γὰρ πολλῷ [e] κρέσσονα εἶναι τὴν σφετέρην στρατιὴν τῆς Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε τὴν ταχίστην, μηδὲ περιορᾷν συλλεγομένους ἔτι [f] πλεῦνας τῶν συλλελεγμένων. τά τε σφάγια τὰ Ἡγησιστράτου ἐᾷν χαίρειν, μηδὲ βιάζεσθαι, ἀλλὰ νόμῳ τῷ Περσέων χρεωμένους συμβάλλειν. Τούτου δὲ οὕτω δικαιεῦν-
526 τος, ἀντέλεγε οὐδεὶς, ὥστε ἐκράτεε τῇ γνώμῃ· τὸ γὰρ κράτος εἶχε τῆς στρατιῆς οὗτος [g] ἐκ βασιλῆος, ἀλλ' οὐκ Ἀρτάβαζος. μεταπεμψάμενος ὦν τοὺς ταξιάρχους τῶν τελέων, καὶ τῶν μετ' ἑωϋτοῦ ἐόντων Ἑλλήνων τοὺς στρατηγοὺς, [h] εἰρώτα εἴ τι εἰδοῖεν λόγιον περὶ Περσέων, ὡς [i] διαφθαρέονται ἐν τῇ Ἑλλάδι. σιγώντων δὲ τῶν ἐπικλήτων, τῶν μὲν οὐκ εἰδότων τοὺς χρησμοὺς, τῶν δὲ, εἰδότων μὲν, ἐν ἀδείῃ δὲ οὐ ποιευμένων τὸ λέγειν, αὐτὸς Μαρδόνιος ἔλεγε, „ [k] Ἐπεὶ τοίνυν ὑμεῖς ἢ ἴστε οὐδὲν, ἢ οὐ τολμᾶτε „ λέγειν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρέω ὡς εὖ ἐπιστάμενος. ἔστι „ [l] λόγιον ὡς χρεών ἐστι Πέρσας ἀπικομένους ἐς τὴν „ Ἑλλάδα, διαρπάσαι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, μετὰ „ δὲ τὴν [m] διαρπαγὴν ἀπολέσθαι πάντας. ἡμεῖς „ τοίνυν αὐτὸ τοῦτο ἐπιστάμενοι [n] οὔτε ἴμεν ἐπὶ τὸ „ ἱρὸν τοῦτο, οὔτε ἐπιχειρήσομεν διαρπάζειν. ταύτης „ τε εἵνεκα τῆς αἰτίης οὐκ ἀπολεόμεθα. ὥστε ὑμέων „ ὅσοι τυγχάνουσι εὔνοοι ἐόντες Πέρσῃσι, ἥδεσθε τοῦ„ δε εἵνεκα, ὡς [o] περιεσομένους ἡμέας Ἑλλήνων". ταῦτά σφι εἴπας, δεύτερα [p] ἐσήμαινε παραρτέεσθαί τε

multumque pabuli iumentis comparavissent; atque ibi considentes tranquille rem conficerent ita agendo. Quippe quum multum auri tum signati, tum non signati haberent, multum etiam argenti ac poculorum, ne parcerent illis, sed ea ad Græcos mitterent, eos præcipue, qui civitatibus præsiderent, fore enim, ut illi suam celeriter traderent libertatem: neque rursus pugnandi adire discrimen. Eadem autem Thebanorum quæ istius sententia erat, tanquam aliquid plus isto prospiciente. Mardonii autem sententia ferocior pertinaciorque, et nullo modo cedens: quippe opinantis multo meliorem suum esse quam Græcorum exercitum, et primo quoque tempore confligere, quam committere ut plures quam coacti erant cogerentur: Hegesistrati vero auspicia valere sinere, nec eis vim afferre: quinimo Persarum more servato confligere. Mardonio ita opus facto esse censenti 42
nemo contradicebat: qui, ubi sententia sua vicit, sicut penes eum erat summa imperii, non penes Artabazum, accitis cohortium præfectis et qui secum erant ducibus Græcorum, eos percontabatur, num aliquod oraculum scirent de Persis tanquam perituris in Græcia. Silentibus illis, quos advocaverat, partim quod ignorarent oracula, partim quod haud tutum putarent proferre, quod scirent, inquit ipse Mardonius, Quoniam vos aut nihil nostis, aut promere non audetis, ego rem proferam, utpote bene cognitam habens. Est oraculum, Persis fatale esse, ut in Græciam profecti diripiant templum quod Delphis est, utque direpto templo omnes intereant. Quocirca, quum hoc sciamus, neque adibimus templum istud, neque diripere conabimur, ob hanc caussam interitum devitaturi, quo nomine quicunque vestrum bene Persis volunt, voluptatem capiant, tanquam nobis Græcos superaturis. Hæc loquutus, secundo loco signum

a Δὲ ἄργυρον, sine medio καὶ, *Pass.*, in *Vind.* sequens τε omittitur. *b* Τούτων δὲ φειδ. *Arch.* *c* Συμβαλόντας *Arch.* *d* *Med. Pass. Ask. Arch.*, alii μέν νυν, Nostro tritum: tum ἐγίνετο *Arch. Pass. Vind. Ask.* *e* Κρεσσον' εἶναι *Arch.* et στρατιῆν. *f* Πλεῦνες τῶν, omisso medio γίνεσθαι, *Med. Arch. Pass. Ask. Paris. B. Brit.*: porro τῶν συλλελεγμένων *Pass. Vind.*, antea συλλεγομένων. *g* Absunt hae duae voces *Arch. Vind. Vallae.* Sequentia μεταπεμψάμενος —— exscripsit *Thom. M.* in Τέλη, in Musae numero errans, sicuti Cl. *Stoeberus* advertit. *h* *Arch. V. Pass.*, antea ἠρώτα. *i* Διαφθορεῦνται *Vind. Arch.*, διαφθαρέονται *Pass.* ora *Steph.*, διαφθερέοντας *Ald.*, διαφθερέονται alii. *k* Ἀλλ' ἐγὼ ἐρέω ὡς εὖ ἐπιστάμενος, ἐπεὶ δὴ ὑμεῖς ἢ ἴστε &c. *Arch.* *l* Λόγος *Steph.* margo et *Ask.*, qui χρεὸν cum *Arch.* *m* Ἁρπαγὴν *Arch.* *n* Οὔτε ἴμεν *Pass. Ask. Vind. Arch. Brit.*, quibus suffragor: in *Aldo* οὗτοι τε. Sequens τοῦτο non novit *Arch.* *o* Περιεζομ. *Arch.* *p* Ἐσήμηνε id. *Vind.*

40. Καὶ Θηβαίων γνώμη] Adi ad C. 2. Calliopes. Putes ex praecedente consultatione et Artabazi, laudatissimi viri L. VIII, 121., sententia uberem iam tum proditorum in Graeciae urbibus pullulasse proventum: qui quidem succrevit laetissime Philippi Macedonis aevo, quando *Demosthenes* Or. pro Coron. p. 145. παρὰ γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, οὐ τισὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, ΦΟΡΑΝ προδοτῶν, καὶ δωροδόκων, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων, συνέβη γενέσθαι &c., ubi Orator non diffitetur, superiore memoria haud paucos fuisse. Quin *Herodoto* horum aliquid suboluerit, haud negaverim.

45. Ἔτι πλεῦνας τῶν συλλελεγμένων] Nolo tot Codd., γίνεσθαι exturbantibus, obluctari: par *Gronovii* consilium. Auctius autem participium ad orationem, meo arbitrio aptius, in *Reiskii* quoque coniectura. Quod ille autem ex μηδὲ βιάζεσθαι fingit μηδὲ Ἰάζεσθαι, *neque Graecorum mores imitari* in extispiciis et victimis, laudare nequeo. Quis enim ita? Mardonii, nolentis τὰ σφάγια βιάζεσθαι, ut invita litarent, mentem intellexit Interpres, *Abreschio* plausore. Alia in re *Plutarchus* Virt. Mulier. p. 244. C. εἰ δὲ μὴ, χαίρειν ἐᾷν, καὶ μὴ ΠΡΟΣΒΙΑΖΕΣΘΑΙ.

46. Ἐᾷν χαίρειν, μηδὲ βιάζεσθαι] Postremum, frustra forte tentatum, vir quidam doctus in Φράζεσθαι censet mutandum: sententiae, fateor, satisfaceret, vulgatas literas prope accedens μηδὲ Φράζεσθαι· *neque considerare*, sive *neque ad illa animum advertere*; sic usitato παραλληλισμῷ duo propemodum ἰσοδυναμοῦντα hic quoque coniunxisset: τὰ σφάγια —— ἐᾷν χαίρειν μηδὲ Φράζεσθαι. Ut exstispicinam Mardonius, *Euripidis* Theseus in Hippol. ℣. 1058., τοὺς ὑπὲρ κάρα Φοιτῶντας ὄρνις πόλλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω. Incertus Poëta in *Stobaei* Supplem. Misc. Obs. VII. p. 190. τὰς θνητῶν δ' ἐγὼ Χαίρειν κελεύω θεῶν ἄτερ προμηθίας· sic enim legendum est. Ipsum illud *Herodoti* χαίρειν ἐᾷν, legitur eodem sensu in Critone *Platonis* p. 45. A. *Isocratis* Trapez. p. 364. C. *Xenoph.* K. Ἀ. VII. p. 237, 40. et frequenter apud alios. *Lucian.* T. I. p. 727., τὸ μακρὰν χαίρειν φράσαι τὸ μηκέτι φροντιεῖν δηλοῖ. VALCKEN.

54. Ὡς διαφθαρέονται] Oblatum ex scriptis διαφθορεῦνται forma commendatur Ionica, at locus illi Musis nullus: quem enim occuparat L. I, 88. et L. VII, 10. extremo, inde Codd. imperio decidit. *Stephano* praeterea vix credibile fit, διαφθορέειν *Herodoti* seculo in usu fuisse Prolegom. p. 737., fortasse nullo iure. Amplexus tamen sum, quod L. VIII, 108. integrabatur.

67. Ὡς περιεσομένους ἡμέας Ἑλλήνων] Quaerit vir doctus, unde regantur hi accusandi casus? An participium vicem περιέσεσθαι fungatur? quo, citra caussam spreto, ὡς περιεσόμενοι ἡμέες Ἑλλήνων pro certo putat.

gnum dedit, ut omnia apparârent, et bene dispoſita haberent, veluti ſub lucis exortu

43 prœlio futuro. Oraculum autem, quod ad Perſas aiebat ſpectare Mardonius, id ego ſcio non Perſis redditum eſſe, ſed Illyriis et Encheleum copiis. Ab Bacide autem de hoc prœlio iſta edita ſunt,

Gramineis ripis Aſopi ac Thermodontis
Barbaricæ Graiis acies clamore coibunt.
Hic multi occumbent defuncti munere vitæ,
Quando ſagittiferis aderit lux ultima Medis.

Hæc ego atque alia his ſimilia e Muſæo novi ad Perſas ſpectavisſe. Fluvius autem Thermodon Tanagram ac Gliſantem inter-

44 fluit. Postquam Mardonius de oraculis interrogavit, exhortatusque ſuos est, veniente nocte excubiæ diſpoſitæ fuere. Eius noctis quum multum procesſisſet, conticiniumque in exercitu esſet et tempus maxime concubium, tunc Alexander Amyntæ filius, dux et idem rex Macedonum, ad excubias Athenienſium adequitavit, efflagitavitque, ut cum ducibus colloqueretur. Id audientes excubitores, plerique quidem remanſerunt, nonnulli ad duces concurrerunt: quibus aditis inquiunt, quendam equo advehere e caſtris Medorum: qui nihil aliud proloqueretur, niſi nominatim appellans duces, velle ſe in colloquium

45 illorum venire. Duces, hoc audito, confeſtim ad locum excubiarum ſequuti ſunt: quos Alexander ubi venere, his verbis alloquutus eſt, Viri Athenienſes, hæc ego vobis verba pro depoſito trado arcana, ne cui efferatis niſi Pauſaniæ: ne ob id me perditum eatis. Quæ haudquaquam dicerem, niſi de univerſa Græcia ſollicitus esſem: quippe qui vetuſta origine Græcus ſum, nec vellem videre Græciam pro libera ſervam. Itaque vos certiores facio, Mardonium atque exercitum litare non posſe;

τε πάντα, καὶ [a] εὐκρινέα ποιέεσθαι, ὡς ἅμα ἡμέρῃ τῇ ἐπιούσῃ συμβολῆς ἐσομένης. Τοῦτον δ᾽ ἔγωγε τὸν χρησμὸν τὸν Μαρδόνιος εἶπε ἐς Πέρσας ἔχειν, ἐς Ἰλλυριούς τε καὶ [b] τὸν Ἐγχέλεων ϛρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐς Πέρσας. ἀλλὰ [c] τάδε μὲν Βάκιδι ἐϛὶ ἐς ταύτην τὴν μάχην πεποιημένα,

Τὴν δ᾽ ἐπὶ Θερμώδοντι καὶ Ἀσωπῷ λεχεποίῃ
Ἑλλήνων σύνοδον, καὶ βαρβαρόφωνον ἰϋγὴν,
Τῇ [d] πολλοὶ πεσέονται, ὑπὲρ λάχεσίν τε μόρον τε,
Τοξοφόρων Μήδων ὅταν αἴσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.

ταῦτα μὲν καὶ παραπλήσια [e] τούτοισι ἄλλα Μουσαίῳ ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμώδων ποταμὸς ῥέει μεταξὺ Τανάγρης τε καὶ Γλίσαντος. Μετὰ δὲ τὴν ἐπειρώτησιν τῶν χρησμῶν, καὶ παραίνεσιν τὴν ἐκ Μαρδονίου, νύξ τε [f] ἐγίνετο, καὶ ἐς φυλακὰς ἐτάσσοντο. ὡς δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς [g] προελήλατο, καὶ ἡσυχίη ἐδόκεε εἶναι ἀνὰ τὰ ϛρατόπεδα, καὶ μάλιϛα οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐν ὕπνῳ, τηνικαῦτα προσελάσας ἵππῳ πρὸς τὰς φυλακὰς [h] τὰς Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω, ϛρατηγός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίζητο τοῖσι ϛρατηγοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν πλεῦνες παρέμενον, οἱ δ᾽ ἔθεον ἐπὶ τοὺς ϛρατηγούς. ἐλθόντες δὲ ἔλεγον ὡς ἄνθρωπος [i] ἥκοι ἐπ᾽ ἵππου ἐκ τοῦ ϛρατοπέδου [k] τοῦ Μήδων· ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν παραγυμνοῖ ἔπος, ϛρατηγοὺς δὲ ὀνομάζων, ἐθέλειν φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. Οἱ δὲ ἐπεὶ 527 ταῦτα ἤκουσαν, αὐτίκα [l] ἕποντο ἐς τὰς φυλακάς. ἀπικομένοισι [m] δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος τάδε, „ Ἄνδρες „ Ἀθηναῖοι, παραθήκην ὑμῖν τὰ ἔπεα τάδε τίθεμαι, „ ἀπόρρητα ποιεύμενος πρὸς μηδένα λέγειν ὑμέας ἄλ„ λον ἢ Παυσανίην, μή με [n] καὶ διαφθείρητε· οὐ γὰρ „ ἂν ἔλεγον, εἰ μὴ μεγάλως ἐκηδόμην συναπάσης τῆς „ Ἑλλάδος. αὐτός τε γὰρ Ἕλλην γένος εἰμὶ τὠρ„ χαῖον, καὶ ἀντ᾽ ἐλευθέρης δεδουλωμένην οὐκ ἂν [o] ἐθέ„ λοιμι ὁρᾷν τὴν Ἑλλάδα. λέγω δὲ ὦν ὅτι Μαρδονίῳ τε „ καὶ τῇ ϛρατιῇ τὰ σφάγια οὐ δύναται καταθύμια „ γε-

a Εὔκρινα *Arch.*, εὐρικρενέα *Paſſ.* *b* Τῶν *Arch.* *c* Τάδε *Arch.* recte: τὰ tantum antea. *d* Πολλῇ *Arch.* In praecedentibus βαρβαροφώνου ἰϋγῆς *Reiskius.* Vid. Schol. ad *Nicandri* Ther. v. 400. *e* Omittitur ab *Arch.* *f* Ἐγένετο idem. *g* Προσελ. *Arch.* et ἡσυχίη τε. *h* Τὰς Ἀθην. *Paſſ. Arch. Ask.*, quod malui: τῶν Ἀθην. *Ald.* et ceteri. *i* Ἥκοι *Arch. Vind.*, cui primas defero: antea ἥκει. *k* Τοῦ *Ask. Paſſ. Vind. Arch. Brit. Ald. Edd.*, τῶν editio poſtrema. *l* Εἵποντο *Arch. V. Paſſ.* *m* Δὴ *Arch.* *n* Id. *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, καὶ *Aldo* et Edd. aberat: tum οὐ γὰρ *Paſſ. Ask. Arch. V.*; antea οὐδὲ γάρ. *o* Ἕλοιμι *Arch.*

putat. Quas equidem fluctuationes demiror; ſive enim quod ille aſpernabatur, eligas, ſive abſolutam malis ſtructuram, qua de ſupra C. 2. et Clar. *Gronovius* ad L. II, 66., quae haeſitandi ratio? Proximum εὐκρινέα ποιέεσθαι *Euſtath.* ad Iliad. p. 961, 6. illuminat.

82. Καὶ Γλίσαντος] *Homerus* Catal. v. 11. Γλίσσαντα, itidemque *Steph. Byz. Euſtath.* et *Plinius* ſcribunt. Ad *Noſtri* ſcripturam *Pauſanias* ſeſe acconmodavit L. IX, 19. *Papin. Statius* Theb. VII, 306. *hi deſeruisſe feruntur Exilem Gliſanta, Coroniamque, feracem Meſſe Coroniam, Baccho Gliſanta colentes.* Variatur et in vocabuli tono, quem *Sylburgius* ad *Pauſan.* p. 722. et *L. Holſtenius* in *Steph. Byz.* non negligunt.

85. Προελήλατο] Arriſit προσελήλατο Cod. *Arch.* eruditisſimo *Pavio*, vertenti, *ut prima pars noctis adventarat*; esſe enim πρόσω aut τὸ πρόσω *primam partem* hoc loco. At iſtud L. II, 121, 4. conſidera, ὡς ΠΡΟΣΩ ἦν τῆς νυκτός· et III, 56. ἐς τὸ ΠΡΟΣΩ τε οὐδὲν προεκόπτετο· neutrubi *primam partem* indicabit. Notae etiam admodum formulae: ἡ νὺξ προέκοψεν *S. Paul.* Epiſt. *Roman.* C. XIII, 12. *Heliodori* AEth. I. p. 26. τό τε γὰρ πολὺ τῆς νυκτὸς προέβη· *Salluſtii* Iugurth. C. 21. *ubi plerumque noctis procesſit* &c.

85. Ὡς δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς] Sincerum eſt προελήλατο· vitioſa ſcriptio Cod. *Arch.* ſupra II, c. 121, 4., ὡς πρόσω ἦν τῆς νυκτός. Idem illud aliis dicitur πολλῆς νυκτὸς et περὶ μέσας νύκτας, vel μεσούσης νυκτός· poſtremum in eadem hac habet hiſtoria pro Herodoteis *Plutarch.* T. I. p. 327. D. *Plato* T. III. p. 217. D. διελεγόμην πόῤῥω τῶν νυκτῶν. *Xenophon.* Ἑλλ. VII. p. 367, 15. ἐκάθευδον μέχρι πόῤῥω τῆς ἡμέρας. — Deinceps narratum Macedonis Alexandri Graecis faventis beneficium reſpicit Auctor Epiſt. 28. inter *Socrat.* p. 60., memorans τὴν ἐν Πλαταιαῖς ἐπὶ Μαρδονίου γεγενημένην εὐεργεσίαν. Similia quaedam Herodoteis Ariſtidi dicentem facit Alexandrum *Plutarchus* in Ariſt. p. 327. E.
VALCKEN.

92. Ὡς ἄνθρωπος ἥκοι] Bene ſcripta exemplaria. Iuſtum quoque ἐκ τοῦ ϛρατοπέδου τοῦ Μήδων· cuiusmodi L. VIII, 75. πέμπει ἐς τὸ ϛρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα. Nam τῶν Μήδων unde in poſtremam inmigraverit editionem, dicere non habeo.

99. Ἀπόῤῥητα ποιεύμενος] Redibit C. 93. οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται ἀπόῤῥητα ποιησάμενοι, videlicet τὰ χρηϛήρια, occulta habentes oracula. Vult Alexander, ſua ἔπεα *dicta* occuli, ne propalam divulgentur. Fufetius ad Albanos ap. *Dionyſium* Ant. Rom. L. III. p. 161. ἱκετεύω δὲ ὑμᾶς ἀπόῤῥητα ποιήσασθαι, *rogo vos, ut ea tacita habeatis*, quod priori propius. Aliis ἐν ἀποῤῥήτῳ aut ἐν ἀποῤῥήτοις ἐπισκῆψαι et γράψαι parili in negotio, uti *Appiani* Iberic. p. 433.

3. Οὐκ ἂν ἐθέλοιμι] Codicis lectio ἕλοιμι, quam non malam iudicat *Galeus*, in cenſum venire nequit: ἑλοίμην ſi ſcriberetur in aliis, hoc vulgato non esſet deterius: ἀντ᾽ ἐλευθέρης δεδουλωμένην οὐκ ἂν ἑλοίμην ὁρᾷν τὴν Ἑλλάδα· ſic τὸ χεῖρον ἀντὶ τοῦ βελτίονος αἱρεῖσθαι, et ſimilia reperiuntur plurima. — Paulo poſt recte dedit Cl. *Gro-*

quæ relata ad Pauſaniam cogunt agere de mutanda acie Græcorum. Quod et fit, ſed Mardonio, ubi ſcivit, ſimiliter aciem ſuam mutante,

„ γενέσθαι· πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε· νῦν δέ οἱ δέδοκται, τὰ μὲν σφάγια ἐᾷν χαίρειν, [a] ἅμα ἡμέρῃ „ δὲ διαφαυσκούσῃ συμβολὴν ποιέεσθαι. [b] καταῤῥώδηκε γὰρ μὴ πλεῦνες συλλεχθῆτε, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. πρὸς ταῦτα ἑτοιμάζεσθε. ἢν δὲ ἄρα ὑπερβάληται τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος, καὶ μὴ ποιῆται, λιπαρέετε μένοντες. [c] ὀλίγων γάρ σφι ἡμερέων λείπεται σιτία. ἢν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὅδε κατὰ νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναί τινα χρὴ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος πέρι, ὃς Ἑλλήνων [d] εἵνεκα οὕτω ἔργον παράβολον ἔργασμαι ὑπὸ προθυμίης, ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίου, ἵνα μὴ ἐπιπέσωσι ὑμῖν [e] ἐξαίφνης οἱ βάρβαροι μὴ προσδεκομένοισί κω. εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών". ὁ μὲν, ταῦτα εἴπας, ἀπήλαυνε ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν ἑωϋτοῦ τάξιν. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, ἐλθόντες ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας, ἔλεγον Παυσανίῃ τάπερ ἤκουσαν Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ, τούτῳ τῷ λόγῳ καταῤῥωδήσας τοὺς Πέρσας, ἔλεγε τάδε, „ Ἐπεὶ „ τοίνυν ἐς ἠῶ ἡ συμβολὴ γίνεται, ὑμέας μὲν [f] χρεών „ ἐστι τοὺς Ἀθηναίους στῆναι κατὰ τοὺς Πέρσας· ἡμέας „ δὲ κατὰ τοὺς Βοιωτούς τε καὶ τοὺς κατ' ὑμέας „ τεταγμένους Ἑλλήνων, τῶνδε εἵνεκεν· ὑμεῖς ἐπίστασθε τοὺς Μήδους καὶ τὴν μάχην αὐτέων, [g] ἐν „ Μαραθῶνι μαχεσάμενοι· ἡμεῖς δὲ ἄπειροί τε εἰμὲν „ καὶ ἀδαέες τουτέων τῶν ἀνδρῶν. Σπαρτιητέων γὰρ „ οὐδεὶς πεπείρηται Μήδων. ἡμεῖς δὲ Βοιωτῶν καὶ Θεσσαλῶν ἔμπειροι εἰμέν. ἀλλ' ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα „ χρεών ἐστι ἰέναι ὑμέας μὲν ἐς τόδε τὸ κέρας, ἡμέας „ δὲ ἐς τὸ εὐώνυμον". πρὸς δὲ ταῦτα εἶπαν οἱ Ἀθηναῖοι τάδε, „ Καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς, „ ἐπεί τε εἴδομεν κατ' ὑμέας τασσομένους τοὺς Πέρσας, ἐν νόῳ ἐγένετο εἶπαι ταῦτα τάπερ ὑμεῖς „ φθάντες προφέρετε· [h] ἀλλὰ ἀῤῥωδέομεν μὴ ὑμῖν „ οὐκ ἡδέες γένωνται οἱ λόγοι. ἐπεὶ δ' ὦν αὐτοὶ ἐμνήσθητε, καὶ ἡδομένοισι [i] ἡμῖν οἱ λόγοι γεγόνασι, 528 „ καὶ ἑτοῖμοι εἰμὲν ποιέειν ταῦτα". Ὡς δ' ἤρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἠώς τε διέφαινε, καὶ διαλλάσσοντο τὰς τάξις. γνόντες δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ ποιεύμενον, ἐξαγορεύουσι Μαρδονίῳ. ὁ δ' ἐπεί τε ἤκουσε, αὐτίκα μετιστάναι καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο, παράγων τοὺς Πέρσας κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο [k] τοιοῦτο γενόμενον ὁ Παυσανίης, γνοὺς ὅτι οὐ λανθάνει, ὀπί-

ſe; alioqui olim iam confligeretis. Is nunc ſacrificia valere ſinere conſtituit, et ubi primum illuxerit, vobiſcum confligere: extimeſcens admodum, quantum ego coniicio, ne plures ad copias veſtras accedant. Ad hæc vos parati eſtote. Quod ſi differet Mardonius, nec committet certamen, vos perſeverate hic manere: ad paucos enim dies eis ſuppeditat commeatus. Quod ſi hoc bellum vobis ex ſententia finietur, decebit etiam aliquem recordari meæ liberationis, qui Græcorum cauſſa rem adeo periculoſam, libenter tamen feci; ut ad vos conſilium Mardonii deferrem; ne barbari ex improviſo vos non exſpectantes adorirentur. Ego autem ſum Alexander Macedo. Hæc loquutus Alexander, ad exercitum ſe recepit, ad ſuamque ſtationem. Duces Athenienſium 46 ad cornu dextrum profecti, quæ ab Alexandro audierant, Pauſaniæ retulere. Hoc ſermone Pauſanias in metum Perſarum adductus, Quoniam igitur, inquit, ſub auroram prœlium fiet, neceſſe eſt vos Athenienſes ſtare in acie adverſus Perſas; nos autem contra Bœotos et vobis oppoſitos Græcos, ideo quod Medos cognoſcitis et pugnam eorum, ut qui in Marathone pugnaveritis: nos vero eorum ſumus inexperti atque ignari; nemo enim Spartiata fecit periculum Medorum, ſed Bœotos et Theſſalos ſumus experti. Itaque opus eſt ſumptis armis vos in hoc, nos in ſiniſtrum cornu tranſire. Nobis quoque olim iam inde ab initio, poſteaquam aſpeximus Perſas adverſus vos eſſe collocatos, fuit in animo iſtud dicere quod vos dicere occupaſtis: ſed verebamur, ne non grata eſſet vobis oratio, nunc quandoquidem ipſi feciſtis huius rei mentionem, et nobis iucunda oratio eſt, etiam parati ſumus iſtud exequi. Ubi hoc 47 utriſque placitum eſt, ſimul aurora illuxit, ſimul loca permutaverunt; rem vero advertentes Bœoti, ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius extemplo et ipſe conatus eſt Perſas contra Lacedæmonios obducere. Pauſanias autem hoc fieri intelligens, nec latere factum ſuum, rur-

a Ἅμα ἡμ. *Arch. V.*, non ἅμ' ἡμ. *b* Καταῤῥωδήκεε *Arch.*, et mox συλλεχθῆτε cum *Vind. Med. Paſſ. Ask.*, prius συναχθῆτε. *c* Ὀλίγα *Arch.* *d* *Med. Paſſ. Ask.*, in *Arch.* εἵνεκα ἔργον οὕτω παράβ., qui mihi ordo concinnior. ex *Aldo* εἵνεκα τοῦτο τὸ ἔργον οὕτω παρ. *e* Non habet *Arch. V.* et *Valla*: videri poteſt gloſſema. *f* Χρεὸν *Arch. Ask.*; *Plut.* Ariſtid. p. 328. A. haec citat. *g* *Med. Paſſ. Ask. Paris. A.*, ἐπὶ *Ald.* &c. *h* Ἀλλὰ γὰρ *Arch.* *i* Ἡμῖν *Paſſ. Arch. Valla*, prius ὑμῖν ſcribebatur. *k* Τοιοῦτον *Arch.*

Gronov. καταῤῥώδηκε γὰρ μὴ πλεῦνες συλλεχθῆτε· hoc enim moris eſt Herodotei, non συλλεγῆτε· neque hic locum invenit *Galeo* probatum καταῤῥωδήκεε. —— Ad iſta, ὃς Ἑλλήνων εἵνεκα οὕτω ἔργον παράβολον ἔργασμαι, quae mihi quoque ſic ſcripta placent, haec reſpondent *Plutarchi* T. I. p. 327. E. ἥκω ἐκ κινδύνων τὸν μέγιστον εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ὑμᾶς αἱρούμενος. VALCKEN.

6. Πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε] Vir eruditus, quem *Canterum* ferunt, margini *Aldinae* alleverat, *mendum videtur, forte* ἐμάχετο, *pugnasſet*; quod libris invitis non obtrudendum. Pugnasſet utique Mardonius, ſi ſacra addixisſent, nec minus ipſi Graeci, ad quos Alexandri oratio. Καταῤῥωδήκεε, cui *Th. Galeus* primas dedit, praeter formam Ionicam cur potius cenſeatur, nihil habet. Taceo id verbi tempus, ut grammatici loquuntur, rei diſconvenire.

25. Ὑμέας μὲν —— τοὺς Ἀθην.] Priora ſi certa fide nituntur, ſequentibus tamen inſunt nimis Athenienſibus honorifica, quaeque cum Spartanorum ſuperbia minime conveniant. *Herodoti* fide referens iſta *Plutarchus* in Ariſtid. p. 328. A. quid de his ſentiat aperit in lib. de *Herod.* Malign. p. 872. B. tanquam rem ridiculam traducens praeter cetera, αὐτοῖς Παυσανίαν καὶ Σπαρτιάτας τῆς ἡγεμονίας ὑφίεσθαι, —— ὡς ἀηθείᾳ τὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχην ἀπολογουμένους· quorum poſtremum in ἀπωθουμένους forſan erit mutandum. VALCKEN.

30. Ἡμεῖς δὲ ἄπειροι &c.] Mira Pauſaniae mora et tergiverſatio. Ad Thermopylas Spartanorum plures non inulti occubuerant, patriae decus, quod Xerxi Demaratus L. VII, 102. oſtentarat, nullo modo dedecorantes. Adeone, quod eorum evaſerint nulli, Medi terribiles? Haud praeter veritatem *Iſocrates* Panathen. p. 272. E. de bello adverſus Xerxem, ἐν ᾧ πλέον διήνεγκαν *Athenienſes* Λακεδαιμονίων ἐν ἅπασι τοῖς κινδύνοις, ἢ κεῖνοι τῶν ἄλλων. Magna certe Athenienſium gloria, cum Medorum nomen Graecis omnibus auditu eſſet formidoloſum, eorum inpetum et arma repreſſisſe L. VI, 112. Adde *Plutarch.* Ariſtid. p. 328. C.

41. Καὶ ἡδομένοισι ἡμῖν οἱ λόγοι γεγόνασι] Adſtipulor *Pavio*, ex *Vallae* Latinis, pronomen mutanti. Favent ſchedae, et orationis, ut cuivis adparet, tractus.

50. Ἐπὶ

rursus in dextrum cornu Spartiatas reducit; similiter etiam Mardonius suos in sinistrum.
48 Postquam acies pristino in loco stetere, idem misso caduceatore ad Spartiatas ita inquit, Lacedæmonii, vos vero ab his gentibus mire celebramini esse præstantissimi, qui neque e bello fugiatis, neque ordines deseratis, sed perstantes aut interficiatis hostes, aut ipsi occumbatis. Horum nihil admodum veri est, quippe antequam congressi essemus et manus consererentur, vos cernimus fugientes, locumque deserentes, et delegato Atheniensibus experiendi principio, consistentes ex adverso nostrorum servorum: quod neutiquam est factum præstantium virorum. Ex quo plurimum de vobis nos sefellit opinio, quos expectabamus pro gloria missuros caduceatorem ad nos, quo provocaretis, quod cum solis Persis pugnare velletis, nos id facere parati nihil tale invenimus vos dicere, sed potius esse perterritos. Nunc igitur quoniam vos non incepistis hoc dicere, sed nos incipimus, quidni vos pro Græcis quia præstantissimi esse existimamini, et nos pro barbaris, dimicemus totidem utrique numero? et, si videatur ut ceteri quoque itidem, et illi postmodum pugnent: sin hoc non videatur, sed satis esse nos solos; nos sane decernamus, et utri e nobis vicerint, ii totum exercitum vicisse
49 censeantur. Hæc fatus caduceator, quum aliquamdiu expectasset, nemine quippiam respondente, retro abiit, et rem Mardonio retulit. Ille maiorem in modum lætatus, et frigida victoria elatus, equitatum in Græcos immisit. Equites illuc invecti, omnem Græcum exercitum pervexabant, iaculis sagittisque incessentes; quippe equites sagittarii, et accessu ad cominus pugnandum difficiles. Itaque fontem Gar-

ὀπίσω ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας· [a] ὡς δ᾽ αὔτως καὶ ὁ Μαρδόνιος ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου. Ἐπεὶ δὲ κατέστησαν ἐς τὰς ἀρχαίας τάξις, πέμψας ὁ Μαρδόνιος κήρυκα ἐς τοὺς Σπαρτιήτας, ἔλεγε τάδε, „ Ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὴ λέγεσθε εἶναι ἄνδρες ἄριστοι ὑπὸ τῶν τῇδε ἀνθρώπων, [b] ἐκπαγλεομένων ὡς οὔτε φεύγετε ἐκ πολέμου, οὔτε τάξιν ἐκλείπετε· μένοντές τε ἢ ἀπόλλυτε τοὺς ἐναντίους, ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῶν δ᾽ ἄρ᾽ ἦν οὐδὲν ἀληθές. πρὶν γὰρ ἢ συμμίξαι [c] ἡμέας, ἐς χειρῶν τε νόμον ἀπικέσθαι, καὶ δὴ φεύγοντας καὶ [d] τάξιν ἐκλείποντας ὑμέας εἴδομεν· ἐν Ἀθηναίοισί τε τὴν [e] πρόπειραν ποιευμένους, αὐτούς τε [f] ἀντία δούλων τῶν ἡμετέρων τασσομένους. [g] ταῦτα οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα· ἀλλὰ πλεῖστον δὴ ἐν ὑμῖν ἐψεύσθημεν. [h] προσδεκόμενοι γὰρ κατὰ κλέος, ὡς δὴ πέμψετε ἐς ἡμέας κήρυκα προκαλεύμενοι, καὶ βουλόμενοι [i] μούνοισι Πέρσῃσι μάχεσθαι, ἄρτιοι ἐόντες ποιέειν ταῦτα, [k] οὐδὲν τοιοῦτο λέγοντας ὑμέας εὕρομεν, ἀλλὰ [l] πτάσσοντας μᾶλλον. νῦν ὦν ἐπειδὴ οὐκ ὑμεῖς ἤρξατε τούτου τοῦ λόγου, ἀλλ᾽ ἡμεῖς [m] ἄρχομεν, τί δὴ οὐ πρὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς, ἐπεί τε δεδόξωσθε εἶναι ἄριστοι, πρὸ δὲ τῶν βαρβάρων ἡμεῖς, ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν [n] μαχεσόμεθα; καὶ ἢν μὲν [o] δοκέῃ καὶ τοὺς ἄλλους μάχεσθαι, οἱ δ᾽ ὦν μετέπειτα μαχέσθων ὕστεροι. εἰ δὲ καὶ μὴ [p] δοκέοι, ἀλλ᾽ ἡμέας μούνους ἀποχρᾶν, ἡμεῖς δὲ διαμαχεσόμεθα. ὁκότεροι δ᾽ ἂν ἡμέων νικήσωσι, τούτους τῷ ἅπαντι στρατοπέδῳ νικᾶν”. Ὁ μὲν, ταῦτα εἴπας τε, καὶ ἐπισχὼν χρόνον, ὥς οἱ οὐδεὶς οὐδὲν [q] ὑπεκρίνατο, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω. ἀπελθὼν δὲ ἐσήμαινε Μαρδονίῳ τὰ καταλαβόντα. ὁ δὲ, περιχαρὴς γενόμενος, καὶ ἐπαρθεὶς ψυχρῇ νίκῃ, ἐπῆκε τὴν ἵππον ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. ὡς δὲ ἐπήλασαν οἱ ἱππόται, [r] ἐσίνοντο πᾶσαν τὴν στρατιὴν τὴν Ἑλληνικὴν, ἐσακοντίζοντές τε καὶ [s] τοξεύοντες, ὥστε ἱπποτοξόται τε ἐόντες, καὶ προσφέρεσθαι [t] ἄποροι. τήν τε κρήνην τὴν Γαρ-

a Ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Μαρ. *Arch.*, tum mox τὸ εὐώνυμον. b Ἐκπλαγεομένων *Arch.* c Ὑμέας *Arch. Brit.* d Τάξιν *Arch. V.*, alii στάσιν. e Πεῖραν *Arch.* f Ἀντὶ id. et *Vind.* g *Arch. Med. Pass. Ask.*, alii ταῦτα δέ· οὐδαμῶν *Brit.* h Προσδοκόμενοι *Ask.* i *Med. Pass. Ask. Arch.*, ceteri μοῦνοι. k Deest *Arch. Vind.* pronomen. l Πτώσσοντας *Arch.* m Ἄρξομεν τὸ δὴ ὦν πρὸ *Arch.* n Μαχεσόμεθα *Arch.*, antea ἐμαχεσάμεθα. o *Arch. V. Brit. Paris. B. Ald.*, δοκῇ *Pass. Ask.*, ex *Med.* δοκέοι. p *Ald. Med. Ask. Pass. Arch. Vind.*, alii δοκέῃ. q Ὑπεκρίνετο *Arch. Vind.*, non male. r Ἐσινέοντο *Arch.* s Ἐστοξεύοντες *Arch. Vind.*, et ὥστε καὶ ἱπποτ. ἐόντες. t *Med. Arch. Vind. Brit. Pass. Ask. Valla*: εὔποροι *Ald.* Porro Γαρσαφ. *Arch.*

50. Ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου] Ut cum *Arch.* faciamus, caussa non urget. Et illi nimis suspiciosi, qui ob praecedens ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας, melius et ornatius ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τοὺς Πέρσας futurum praescribunt. Quis obtuso ita ingenio, ut Persas Mardonium illam in partem ducturum non advertat?

54. Ἐκπαγλεομένων] Ratio doctissimum *Th. Galeum* fugit, ἐκπλαγεομένων praeferentem. Caussa ad L. VII, 182. adscripta fuit. In vicinis καὶ τάξιν ἐκλείποντας ὑμέας potius quam στάσιν censui. Τάξιν enim tali in re praecipue probare Scriptorem, admonitione non eget; ad hoc conmutantur hae voces C. 21.

65. Μούνοισι Πέρσῃσι] Aptius mihi videtur ante vulgatum, βουλόμενοι μοῦνοι Πέρσῃσι μάχεσθαι· utrumque hic ab *Herodoto* positum *Koenius* suspicabatur, βουλόμενοι μοῦνοι μούνοισι Π. μ. excitans inscriptionem Iliadis *Hom.* H. Ἦτα δ᾽ Αἴας πολέμιζε μόνῳ μόνος Ἕκτορι δίῳ. *Euripides* Heraclid. ℣. 808., ἐμοὶ μόνος μόνῳ Μάχην συνάψας, ἢ κτανὼν ἄγου λαβὼν Τοὺς Ἡρακλείους παῖδας, ἢ θανὼν ἐμοὶ Τιμὰς πατρῴους καὶ δόμους ἔχειν ἄφες. —— Paulo post vidit *Koenius* legendum, ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν μαχεσόμεθα· quod in *Arch.* Cod. repertum docet Diss. *Herodot.* p. 136. —— In proximis pristina, ni fallor, revocabitur scriptura, καὶ ἢν μὲν δοκέῃ· quibus recte succedunt ista, εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέοι. VALCKEN.

66. Ἄρτιοι ἐόντες ποιέειν ταῦτα, οὐδὲν &c.] *Aldina* haec interpunctio conmodissima. Omnia Persas respiciunt, qui cum parati essent ad ea facienda, quae de Spartanis sibi spoponderant, nihil horum animadvertebant. Sententiam nuncii Persici praeter *Pavium* adsecutus et *Reiskius* est. Vulgo post ταῦτα amplior locabatur distinctionis nota.

72. Μαχεσόμεθα] Laurentius *dimicemus*, id, quod rediit, vertens. Non sane Persae pro barbaris ἴσοι πρὸς ἴσους Spartanorum pugnaverant, sed hanc illis conditionem ferunt. Hinc brevi ἡμεῖς δὲ διαμαχεσόμεθα, et praeclare *Arch.* codex. *Mediceum* non laudo, viro Celeber. ἢν μὲν δοκέοι contra sermonis genium obtrudentem.

84. Καὶ προσφέρεσθαι ἄποροι] Ad nexum προσφέρεσθαι εὔποροι, *ad pugnandum expediti*, adconmodati, utpote ex equis pugnantes, ἱπποτοξόται, atque ad hostes lacessendos maxime habiles. Quam tamen sententiam Codd. nolunt, προσφέρεσθαι ἄποροι praebentes, quod de conflictu, quo cominus Graecos urgere conmode haud poterant, accipitur. In equis erant, unde iaculis sagittisque incessebant, ὡς ἱπποτοξόται, pariter ac Παρθυαίων et Μήδων ἱπποτοξόται *Appiani* B. Civil. IV. p. 1001. et 1024. mox cessim euntes apud *Plutarch.* in Crass. p. 558. B.

84. Προσφέρεσθαι ἄποροι] *Vallae* lectum et in *Arch.* recte restituit *Gronov.* IV, c. 46., Scythae dicuntur ἄμαχοί τε καὶ ἄποροι προσμίσγειν. —— Sequentia, τὴν κρήνην τὴν Γαργαφίην —— συνετάραξαν καὶ συνέχωσαν· respicit *Pausan.* IX, p. 718., ubi, τὴν κρήνην, ait, τὴν Γαργαφίην Μαρδόνιος καὶ ἡ ἵππος συνέχεεν ἡ Περσῶν· apud eundem etiam alibi legitur συγχέαι κρήνην, X,

p.

Γαργαφίην, ἀπ' ἧς ὑδρεύετο πᾶν τὸ στράτευμα τὸ Ἑλληνικὸν, συνετάραξαν καὶ συνέχωσαν. ἔσαν μὲν ὦν κατὰ τὴν κρήνην Λακεδαιμόνιοι [a] μοῦνοι τεταγμένοι· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Ἕλλησι ἡ μὲν κρήνη πρόσω ἐγένετο, 529 ὡς ἕκαστοι ἔτυχον τεταγμένοι, ὁ δὲ Ἀσωπὸς, ἀγχοῦ. ἐρυκόμενοι δὲ [b] ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ, οὕτω δὴ ἐπὶ τὴν κρήνην ἐφοίτεον. ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γάρ σφι οὐκ ἐξῆν [c] ὕδωρ φορέεσθαι, ὑπό τε τῶν ἱππέων καὶ τοξευμάτων. Τούτου δὲ τοιούτου γινομένου, οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ, ἅτε τοῦ τε ὕδατος στερηθείσης τῆς στρατιῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ἵππου ταρασσομένης, συνελέχθησαν περὶ αὐτέων τε τουτέων καὶ ἄλλων, ἐλθόντες [d] παρὰ Παυσανίην ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας. ἄλλα γὰρ, τουτέων τοιούτων ἐόντων, μᾶλλόν σφεας ἐλύπεε. οὔτε γὰρ σιτία εἶχον ἔτι, οἵ τέ σφεων [e] ὀπέωνες, ἀποπεμφθέντες ἐς Πελοπόννησον ὡς ἐπισιτιεύμενοι, [f] ἀποκεκλέατο ὑπὸ τῆς ἵππου, οὐ δυνάμενοι ἀπικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον. Βουλευομένοισι δὲ τοῖσι στρατηγοῖσι ἔδοξε, ἢν ὑπερβάλωνται κείνην τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι [g] συμβολὴν ποιεύμενοι, ἐς τὴν νῆσον ἰέναι. ἡ δέ ἐστι ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ καὶ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, [h] ἐς τὴν ἐστρατοπεδεύοντο τότε, δέκα σταδίους [i] ἀπέχουσα, πρὸ τῆς Πλαταιέων πόλιος. νῆσος δὲ οὕτω ἂν εἴη ἐν ἠπείρῳ· σχιζόμενος ὁ ποταμὸς ἄνωθεν ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, ῥέει κάτω ἐς τὸ πεδίον, [k] διέχων ἀπ' ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα ὅσονπερ τρία στάδια· καὶ ἔπειτα συμμίσγει ἐς [l] τωὐτό. οὔνομα δέ οἱ Ὠερόη. θυγατέρα δὲ ταύτην λέγουσι εἶναι Ἀσωποῦ οἱ ἐπιχώριοι. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον ἐβουλεύσαντο [m] μεταναστῆναι, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόνῳ, καὶ οἱ ἱππέες σφέας μὴ σινοίατο, ὥσπερ κατιθὺ ἐόντων. μετακινέεσθαί τε ἐδόκεε τότε, ἐπεὰν τῆς νυκτὸς ᾖ δευτέρη φυλακὴ, ὡς ἂν μὴ ἰδοίατο οἱ Πέρσαι ἐξορμεωμένους, καί σφεας ἑπόμενοι ταράσσοιεν οἱ ἱππόται. ἀπικομένων δὲ ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, τὸν δὴ ἡ Ἀσωπὶς Ὠερόη [n] περισχίζεται, ῥέουσα ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, ὑπὸ τὴν νύκτα ταύτην ἐδόκεε τοὺς ἡμίσεας ἀποστέλλειν τοῦ στρατοπέδου πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ἀναλάβοιεν τοὺς ὀπέωνας ἐπὶ τὰ σιτία οἰχομένους. ἔσαν γὰρ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ἀπολελαμμένοι. Ταῦτα βουλευσάμενοι, κείνην μὲν τὴν ἡμέρην πᾶσαν προσκειμένης τῆς ἵππου, [o] ἔχον πόνον ἄτρυτον· ὡς δὲ ἥ τε ἡμέρη ἔληγε, καὶ οἱ ἱππέες ἐπέπαυντο, νυκτὸς δὴ γινομένης, καί [p] ἐούσης τῆς ὥρης ἐς τὴν δὴ συνέκειτό σφι ἀπαλλάσσεσθαι, ἐνθαῦτα ἀερθέντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν τὸν χῶρον [q] ἐς τὸν συν-

Gargaphien, unde cunctus Græcorum aquabatur exercitus, conturbarunt obſtruxeruntque. Eum iuxta fontem ſoli Lacedæmonii ordinati erant; ceteri Græci, ut quique locum nacti erant, procul aberant, Aſopus autem in propinquo: ſed aquari ex eo ab equitibus misſilibusque prohibiti, ita ad fontem pergebant. Hæc 50
quum talia forent, duces Græcorum, quippe aqua exercitu carente, et perturbato ab equitatu, tum his, tum aliis de causſis frequentes ad Pauſaniam in dextrum cornu veniunt. Qui, etſi talis esſet rerum ſtatus, tamen magis angebatur, quod iam re frumentaria deficiebantur, et illorum ſervi in Peloponneſum misſi frumentatum, intercluderentur ab equitatu, quominus ad caſtra reverterentur. De hoc autem de- 51
liberantibus ducibus viſum est, ſi Perſæ eo die ſuperſederent committere prœlium, esſe eundum in inſulam, quæ ab Aſopo et a fonte Gargaphie, ubi tunc caſtra habebant, decem ſtadiis aberat, ante oppidum Platæenſe; ita ut inſula ſit in continente, hunc in modum: Fluvius ſuperne e Cithærone delabens in campum, divortia facit; intercapedine trium ferme ſtadiorum ſua fluenta ſeparans, et post commiſcet in unum. Nomen est Oëroë; quam Aſopi filiam esſe indigenæ aiunt. In hunc locum Græci tranſire decreverunt, ut et affatim aquæ ad uſum haberent, neque ab equitatu, ſicuti quum ex adverſo erant, infeſtarentur. Et decreverant tranſire ſecunda noctis vigilia, ne ipsos proficiſcentes conſpicati Perſæ, inſequente equitatu in tumultum venirent: quinetiam quum ad eum locum ventum esſet, ubi Aſopi filia Oëroë divortio aquarum e Cithærone cingitur, mitterent ſub noctem istam dimidium copiarum in Cithæronem ad recipienda ſervitia quæ frumentatum concesſerant, erant enim illa in Cithæ- 52
rone interclusa. Hæc ubi ſtatuerunt, totum illum diem incesſente equitatu immenſum laborem pertulerunt. Sub abitum diei digresſis equitibus ea noctis hora, qua de abeundo convenerat, plerique ſublatis utenſilibus abſcesſerunt, non habentes in animo

a Τεταγμ. μοῦνοι id. et *Paſſ.* *b* Deſit praepoſitio *Arch. Paſſ.*; mox ἐφοίτων *Arch. Ask.* *c* Omittit *Arch.* *d* *Med. Paſſ. Paris. B. Vall. Arch. V. Ask.*, quorum tres poſtremi recte Παυσανίην, ceteri Παυσανίαν. Ab *Aldo* aberant voces Παυσανίην ἐπί. Mox omnes ἀλλά. *e* Ὀπαῶνες *Arch.* et iterum. *f* Ἀπεκεκλ. *Med. Paſſ. Ask.*, ἀποκεκλ. ſine augmento, ut ſolent Iones, *Arch. V. Brit. Ald.* *g* Συμβολὴν μὴ ποι. *Arch. V.* *h* Ἐπ' ἣν *Ask.*, ἐπ' ᾗ *Arch. Vind.* *i* Ἔχουσα *Arch.* *k* Habet *Thom. Mag.* in Διέχειν. *l* Τοῦτο *Arch.* *m* Μεταστῆναι id. et *Vind.* *n* Σχίζεται *Arch.* *o* Εἶχον *Arch. Paſſ. V. Ask.* *p* Θεούσης ora *Steph. Paſſ. Ask.*, tum ἐς τὴν δὴ συνέκ. *Arch. Vind.*, ſatis bene: deerat δή. *q* Ἐς ὃν *Ask. Paſſ.* Mox τὸ δὴ πρὸ τῆς *Arch. V.*

p. 840. quod συγχῶσαι dicitur *Herodoto*, ſupra IV, c. 120., τὰ φρέατα καὶ τὰς κρήνας συγχοῦν, *aggeſta terra puteos et fontes obſtruere*, ut hoſtes aqua deſtituantur. VALCKEN.

97. Ἄλλα γὰρ τουτέων &c.] Placet *Abreſchii* et *Valckenarii* ἄλλα γὰρ, τουτέων τοιούτων ἐόντων, μᾶλλον —, *alia enim, his ita ſe habentibus, magis eos angebant.* Praecesſit συνελέχθησαν περὶ αὐτέων τε τουτέων καὶ ΑΛΛΩΝ, eo ducens. Habent autem ὀπέωνες quidpiam ſibi ſingulare, a *Porto* ex dialecto derivatum, cui ſimile nihil. *H. Stephano* propterea Thes. T. II. p. 1360. ὀπάονες probantur, ad quem modum ὀπάων L. V, III., et in *Homero*, *Æſchylo*, *Euripide* atque aliis. Conſentiet, modo leviter adiutetur, *Arch.* liber, me nihil disſentiente.

97. Ἀλλὰ γὰρ] Aderit, quod quaerebat vir Doctisſimus, ſi retracto tantum in primam accentu ſcribatur: ἄλλα γὰρ τουτέων τοιούτων ἐόντων μᾶλλόν σφεας ἐλύπεε· *alia enim —— magis ipsos angebant*: reddit enim nunc rationem paulo ante de Graecis ducibus dictorum, qui, exercitu aqua privato, et ab equitatu hoſtium infeſtato, συνελέχθησαν περὶ αὐτέων τε τουτέων καὶ ἄλλων. VALCKEN.

3. Οἱ Πέρσαι συμβολὴν ποιεύμενοι] Negativam ex *Arch. Valla*, et *Vind.* valde laudat doctisſimus *Th. Galeus*, mihi nec plane necesſariam nec inconcinnam. Supra Scriptor C. 44. ἢν ἄρα ὑπερβάληται τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος, καὶ ΜΗ ποιῆται, ubi ſi voluisſet, ἢν ἄρα ὑπερβάληται τὴν συμβολὴν —— μὴ ποιεύμενος, quis culpasſet?

10. Οὔνομα δέ οἱ Ὠερόη] In duodecim filiabus Aſopi nulla Oeroe apud *Diodor.* IV, 72., eandem *Apollodorus*, qui viginti Aſopo dat L. III, 11, 5. nominatim negligit. *Pauſanias* vero, θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν ΠΕΡΟΗΝ τοῦ Ἀσώπου λέγουσι L. IX, 4., quod ego nomen hinc corrigendum arbitror.

34. Ἔθεν-

nimo locum qui convenerat petere, immo
illi, ut moveri cœptum est, cupide equitatum
effugerunt ad urbem Platæenſem, in
templumque Iunonis fugiendo perveniunt,
quod ſitum est ante urbem, a fonte Gar-
53 gaphie viginti ſtadiis diſtans. Quo ubi
pervenere, poſitis pro templo armis, cir-
ca templum ipſum caſtra poſuere. Hos
Pauſanias cernens ab exercitu digreſſos,
præcepit et ipſe Lacedæmoniis, ut ſumptis
armis irent qua ceteri præcederent, ra-
tus illos tendere ad locum conſtitutum. Ibi
ad obtemperandum Pauſaniæ ceteri præfecti
parati quum eſſent, Amompharetus Po-
liadæ filius tribunus cohortis Pitanatarum,
negare ſe fugiturum peregrinos, neque ul-
tro dedecoraturum eſſe Spartam: quinet-
iam mirari id, quod fieri cerneret, quip-
pe qui colloquio ſuperiori non interfuiſſet.
Pauſanias autem et Euryanax cum indigne
ferentes non parere ſibi illum, tum indi-
gnius cohortem Pitanenſem ita eo anima-
to, relictum iri: quod erat futurum, ſi ipſi
eos miſſos facerent, gratia exequendi ea,
quæ cum aliis Græcis conſtituiſſent, ut
periret deſertus Amompharetus et qui cum
eo erant. hoc reputantes ſubſtiterunt cum
Laconicis copiis, conabanturque perſuade-
re

συνέκειτο, οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες· οἱ δὲ, ὡς ἐκινήθησαν,
ἔφευγον ἄσμενοι τὴν ἵππον πρὸς τὴν Πλαταιέων πόλιν.
Φεύγοντες δὲ, ἀπικνέονται ἐπὶ τὸ Ἡραῖον. τὸ δὲ πρὸ
τῆς πόλιός ἐστι τῆς Πλαταιέων, εἴκοσι σταδίους ἀπὸ
τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης ἀπέχον. ἀπικόμενοι δὲ
ἔθεντο πρὸ τοῦ ἱροῦ τὰ ὅπλα. καὶ οἱ μὲν περὶ τὸ
[a] Ἡραῖον ἐστρατοπεδεύοντο. Παυσανίης δὲ, ὁρέων σφέας
ἀπαλλασσομένους ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρήγγελλε
καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, 530
ἰέναι κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς προϊόντας, νομίσας αὐ-
τοὺς ἐς τὸν χῶρον ἰέναι, ἐς τὸν συνεθήκαντο. ἐνθαῦ-
τα οἱ μὲν ἄλλοι ἄρτιοι ἔσαν τῶν [b] ταξιηρχέων πεί-
θεσθαι Παυσανίῃ· Ἀμομφάρετος δὲ ὁ Πολιάδεω,
[c] λοχηγέων τοῦ Πιτανητέων λόχου, οὐκ ἔφη τοὺς ξεί-
νους φεύξεσθαι, οὐδὲ ἑκὼν εἶναι αἰσχυνέειν τὴν Σπάρ-
την· ἐθώυμαζέ τε ὁρέων [d] τὸ ποιεύμενον, ἅτε οὐ παρα-
γενόμενος τῷ προτέρῳ λόγῳ. ὁ δὲ Παυσανίης τε καὶ
ὁ Εὐρυάναξ δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ πείθεσθαι ἐκεῖνον
σφίσι, δεινότερον [e] δὲ ἔτι, κείνου [f] ταῦτα νενωμένου,
ἀπολιπεῖν τὸν λόχον τὸν Πιτανήτην, [g] μὴ, ἢν ἀπο-
λίπωσι ποιεῦντες τὰ συνεθήκαντο τοῖσι ἄλλοισι Ἕλ-
λησι, ἀπόληται ὑπολειφθεὶς αὐτός τε Ἀμομφάρετος
καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. ταῦτα λογιζόμενοι, ἀτρέμας εἶχον
τὸ στρατόπεδον τὸ Λακωνικὸν, καὶ [h] ἐπειρῶντο πείθον-
τές

a Ἱρὸν *Arch. Valla.* *b* Ταξιαρχέων *Arch. Paſſ. Vind.*, in *Steph.* marg. ταξιάρχων, uti C. 41. et alias. *c* *Med. Arch. Paſſ. V. Aſk. Paris. B.* λοχηγετέων *Ald. Brit.* et *Paris. A.* *d* Deest τὸ *Brit.* *e* Δὲ ἔτι *Arch. V.* plene. *f* Ταῦτα νενωμένου *Arch.*, alii ταῦτ᾽ ἀναινομένου. *g* Hiatus in *Brit.* usque in C. 58. *h* Ἐπειρώτων *Arch.* et χρεὸν, ſicuti ſolet.

34. Ἔθεντο πρὸ τοῦ ἱροῦ τὰ ὅπλα] Caſtra metati fuerunt, ſive, ut ſequitur, ἐστρατοπεδεύοντο. Tale L. I, 62. *καὶ ἀντία ἔθεντο ὅπλα, et caſtra et adverſo poſuerunt.* Tale *Dionyſii* Antiq. L. III. p. 193. ἀγχοῦ Φιδήνης τίθενται τὰ ὅπλα, pluraque alia. Non repeto de uſu dictionis vario adpoſita *Diodoro* L. XII, 66., quibus optima *Fr. Vigeri* adnotatio ad *Euſebii* Praep. Evang. L. XIII. 68. accedere poterit. In proximis περὶ τὸ ἱρὸν *Vallae* et *Arch.* mera est παραδιόρθωσις.

34. Ἔθεντο π. τ. ἱ. τὰ ὅπλα] Id est ἐστρατοπεδεύσαντο· hoc ſenſu phraſin θέσθαι τὰ ὅπλα· frequentat inprimis *Xenophon*, Ἑλλ. V, p. 329, 40. ἔθεντο πρὸς τῇ πόλει τῶν Ὀλυνθίων τὰ ὅπλα· VI, p. 349, 2. ἔθεντο τὰ ὅπλα κατὰ χώραν ἔνθεν ὥρμηντο. De vario huius locutionis ſignificatu egerunt *P. Leopard.* et *H. Vales.* vid. Cl. *Weſſ.* ad *Diodor.* I, p. 524. II, p. 428. Est in his τὸ ἱρὸν, Iunonis Cithaeroniae, Ἡραῖον ſaepe dictum in ſequentibus: apud *Plutarch.* in Ariſt. p. 329. E. *Pauſanias*, vultu ad τὸ Ἡραῖον converſo, εὔξατο Κιθαιρωνίᾳ Ἥρᾳ καὶ θεοῖς ἄλλοις, οἳ Πλαταιΐδα γῆν ἔχουσιν. VALCKEN.

41. Ἀμομφάρετος] In Ariſtide *Plutarchi* p. 328. E. Amompharetus, ἀνὴρ θυμοειδὴς καὶ φιλοκίνδυνος, ἔκπαλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν, οὐκ ἔφη λείψειν τὴν τάξιν, ἀλλ᾽ αὐτόθι μένων μετὰ τῶν ἑαυτοῦ λοχιτῶν ὑποστήσεσθαι Μαρδόνιον. Dictusne fuerit *Herodoto* λοχηγέων τοῦ Πιτανητέων λόχου, an τοῦ Πιτανήτεω λόχου, ſi variant Codices, vix decerni poterit: Πιτανήτεω *Koenio* placebat, quia paulo post ſcribit τὸν λόχον τὸν Πιτανήτην· atque ita *Thucydides*, Herodotea reſpiciens, τὸν Πιτανάτην λόχον fuiſſe negat Lacedaemoniis I, c. 20. Hac de re notatis in Att. Lect. I, c. 16., quaedam *Meurſius* adiecit in Miſcell. Lacon. p. 100. Μόρας et Λόχους non diſtinguentis *Meurſii* errorem corrigit *H. Vales.*, cui ſuffragatur *Ti. Hemſt.* ad *Lucian.* p. 164. Ex *Thucydid.* V, c. 68., in *Schol.* ad *Ariſtoph.* Lys. ℣. 454. pro Νικηριτῶν ſcribi poterit nomen Σκιριτῶν· quod favet vulgatae apud *Herodot.* lectioni Πιτανητέων. VALCKEN.

42. Λοχηγέων τοῦ Πιτανητέων λόχου] Adſtipulor *Gronovio* et *Herodoto* λοχηγέειν C. 21. uſurpanti. Nec decerno tamen λοχηγετέων, ut *Aldus* et pauci, Graeciae finibus expellendum. Λοχηγέτην, qui vitioſe in *Onati* fragmento ap. *Stob.* Eclog. Phys. p. 4. λοχαρχέτας, uſus non ſpernit, nedum *Sophoclis* ἀρχηγετεῖν, *Strabonis* pluriumque κυνηγετεῖν, *Philonis Iud.* ποδηγετεῖν, quibus adprime λοχηγετεῖν convenire, quid diffitemur? Vellem ſubſidium λόχῳ Πιτανητέων in promtu adesſet. De illo *Heſychius*, ὁ Πιτανάτης λόχος αὐτοσχεδιάζεται, οὐκ ὢν ταῖς ἀληθείαις, legens veſtigia *Thucydidis* L. I, 20., diſerte *cohortem Pitanaten* in Spartanorum militia unquam fuiſſe, negantis. Quid Noſtrum in errorem coniecerit, an *tribus* Φυλὴ Πιτάνη, qua de *Heſychius*, an aliud, prorſus ignoro. Rem *Io. Meurſius* docte tractavit Lect. Att. L. I, 15.

47. Κείνου ταῦτα νενωμένου] Excellenter ſchedae *Arch.*, atque ex vetere dialecto. *Heſychius*, Νένωται ἐν νῷ ἔχει ex *Sophocle*, cui *Etymologus* in Νένωται adſcribit, ubi et hoc *Anacreontis*, ὁ δ᾽ ὑψηλὰ ΝΕΝΩΜΕΝΟΣ, *ſublimia animo agitans.* Cognita et Noſtri ſunt ἁλίσας δὴ τούτους —— ΕΝΕΝΩΤΟ, τὸν χειμῶνα παρεὶς &c. L. I, 77., ὁ δὲ ΕΝΝΩΣΑΣ τὰ λεγόμενα ibid. C. 68. Sintne vero ex ἐννοήσας et ἐνενοήτο contracta, an ex vetere νόω, unde νῶσαι ex Noſtro *Euſtath.* ad Poët. p. 1424, 31. anceps in Grammaticorum diſſidio controverſia. Contra inſurgit doctiſſimus *Rich. Dawes* Miſcell. Critic. p. 102. Negat ſibi poſſe perſuaderi, *Herodotum* verborum illorum formam talem in modum conmutaſſe, cum ne Attici quidem in illis craſin adhibuerint. Quid ergo τῷ βώσας, ἀμβώσας, βωθήσας, προσβωθήσας ſimilibusque fiet? Νωσάμενος *Callimachi* est in *Suida.* Νώσασθαι redire reddique debet *Perictionae* ap. *Stob.* Serm. LXXXIII. p. 487. τὴν ἁρμονίην ΓΥΝΑ ΙΚΑΝΩΣΑΣΘΑΙ δεῖ φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης πλέην. Sunt enim, ut praeſcripta vides, incondita et ſine ſenſu. Voluit doctiſſima matrona τὴν ἁρμονίην ΓΥΝΑΙΚΑ ΝΩΣΑΣΘΑΙ δεῖ κ. λ. *Harmoniam noſſe oportet mulierem, prudentia et modeſtia plenam;* quae elegantiſſima Clar. *Valckenarii* loci inſtauratio. Haec olim in Diſſert. Herodot. p. 156., quibus meritiſſimo Cel. *Erneſti* Excurſus ad *Callimachi* H. in Iov. v. 87. aptabitur.

47. Ταῦτ᾽ ἀναινομένου] Nuſquam alibi Noſtro uſurpatum hinc etiam iure verbum auferetur ἀναίνομαι· atque unius auctoritate Codicis optima lectio reſtituetur ταῦτα νενωμένου· egregie firmata in Diſſ. *Herodot.* p. 156., ubi meam quoque vir ſummus coniecturam memorat in fragmento *Perictiones* Ionico corrigentis, τὴν ἁρμονίην γυναῖκα νώσασθαι δεῖ φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης πλείην, apud *Stobaeum* p. 487, 18. In eodem fragmento p. 488, 25. ſcribi poterit ἐννενωμένην· et ℣. 31., ἀνδράσι μὲν γὰρ ἐπιχωρέεται ἁμαρτίη αὕτη, γυναιξὶ δὲ οὐκέτι, τιμωρίη δ᾽ ἐφέστηκε· νώσασθαι οὖν τὸν νόμον δεῖ, καὶ μὴ ζηλοτυπέειν· in his poſtremis, pro ἐφέστηκεν· ὤσασθαι, ſic legendum vidit etiam Doctiſſ. G. *Koenius.* Praeter alia huius generis dabit *Heſychius*: Νώσασθαι, αἰσθέσθαι, ἐνθυμηθῆναι, νοῆσαι· rariora quaedam ſervavit *Etymol.* in Νένωται, p. 601. conf. *R. Bentlei.* ad *Callim.* h. in Iov. ℣. 87. VALCKEN.

τές μιν ὡς οὐ χρεὼν εἴη ταῦτα ποιέειν. καὶ οἱ μὲν παρηγόρεον Ἀμομφάρετον, μοῦνον Λακεδαιμονίων τε καὶ Τεγεητέων λελειμμένον. Ἀθηναῖοι δὲ ἐποίευν τοιάδε· εἶχον ἀτρέμας σφέας αὐτοὺς ἵνα ἐτάχθησαν, ἐπιστάμενοι τὰ Λακεδαιμονίων φρονήματα, ὡς ἄλλα φρονεόντων καὶ ἄλλα λεγόντων. ὡς δὲ ἐκινήθη τὸ στρατόπεδον, ἔπεμπον σφέων ἱππέα, ὀψόμενόν τε εἰ πορεύεσθαι ἐπιχειρέοιεν οἱ Σπαρτιῆται, εἴτε καὶ τοπαράπαν μὴ διανοεῦνται ἀπαλλάσσεσθαι· ἐπείρεσθαί τε Παυσανίην τὸ χρεὼν εἴη ποιέειν. Ὡς δὲ ἀπίκετο ὁ κῆρυξ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὥρα τέ σφεας κατὰ χώρην τεταγμένους, καὶ ἐς νείκεα ἀπιγμένους αὐτέων τοὺς πρώτους. ὡς γὰρ δὴ [a] παρηγόρεον τὸν Ἀμομφάρετον ὅ, τε Εὐρυάναξ καὶ ὁ Παυσανίης, μὴ κινδυνεύειν μένοντας μούνους [b] Λακεδαιμονίους, οὔκως ἔπειθον· ἐς ὃ ἐς νείκεά τε συμπεσόντες [c] ἀπικέατο, καὶ ὁ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων παρίστατό σφι ἀπιγμένος. νεικέων δὲ ὁ Ἀμομφάρετος, λαμβάνει πέτρον ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσὶ καὶ τιθεὶς πρὸ ποδῶν τῶν Παυσανίεω, ταύτῃ τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη, μὴ φεύγειν τοὺς ξείνους· [d] ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους. ὁ δέ, μαινόμενον καὶ [e] οὐ φρενήρεα καλέων ἐκεῖνον, πρός τε [f] τὸν Ἀθηναίων κήρυκα ἐπειρωτῶντα τὰ ἐντεταλμένα, λέγειν ὁ Παυσανίης ἐκέλευε τὰ παρεόντα σφι πρήγματα· ἐχρήιζέ τε τῶν Ἀθηναίων προσχωρῆσαί [g] τε πρὸς ἑωυτούς, καὶ ποιέειν περὶ τῆς ἀπόδου τάπερ ἂν καὶ σφεῖς. Καὶ ὁ μὲν ἀπαλλάσσετο ἐς τοὺς Ἀθηναίους· τοὺς δὲ ἐπεὶ ἀνακρινομένους πρὸς ἑωυτοὺς ἠὼς κατελάμβανε, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ κατήμενος ὁ Παυσανίης, οὐ δοκέων τὸν Ἀμομφάρετον λείψεσθαι, τῶν ἄλλων Λακεδαι-
531 μονίων [h] ἀποστειχόντων, τὰ δὴ καὶ ἐγένετο, σημήνας ἀπῆγε διὰ τῶν [i] κολωνῶν τοὺς λοιποὺς πάντας· εἵποντο δὲ καὶ Τεγεῆται. Ἀθηναῖοι δὲ ταχθέντες ἤισαν τὰ ἔμπαλιν ἢ Λακεδαιμόνιοι· οἱ μὲν γὰρ τῶν τε ὄχθων ἀντείχοντο καὶ τῆς ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος, φοβεόμενοι τὴν ἵππον· Ἀθηναῖοι δέ, κάτω [k] τραφθέντες ἐς τὸ πεδίον. Ἀμομφάρετος δέ, ἀρχήν τε οὐδαμὰ δοκέων Παυσανίην τολμήσειν σφέας ἀπολιπεῖν, περιείχετο αὐτοῦ μένοντας μὴ ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν· προτερεόντων δὲ τῶν σὺν Παυσανίῃ, [l] καταδόξας αὐτοὺς

re homini non id facto opus esse, et hi
quidem hortabantur Amompharetum, solum
ex Lacedæmoniis ac Tegeatis relictum. A- 54
thenienses autem hoc sibi faciendum puta-
runt, ut ubi collocati erant, ibi tranquille
sisterent, intelligentes Lacedæmoniorum in-
genia aliud sentientium, aliud dicentium.
Itaque ubi exercitus movere cœpit, equi-
tem e suis miserunt speculatum nunquid
Spartiatæ tentarent abire, an vero abire
prorsus in animo non haberent; sciscita-
tumque a Pausania, quidnam facere oporte-
ret. Nuncius ubi pervenit ad Lacedæmo- 55
nios, cernit in loco instructos, eorum-
que primores devenisse ad rixas. Hortan-
tibus enim Amompharetum Euryanacte et
Pausania, ne Lacedæmonii soli remanen-
tes periclitarentur, necdum persuadenti-
bus, donec ventum est ad iurgia, in-
tervenit nuncius Atheniensis, Amompha-
reto inter altercandum sumente ambabus
manibus saxum, et illud ante pedes Pausa-
niæ ponente, ac dicente, se illo calculo
sententiæ suæ calculum dare, non fugere
peregrinos: peregrinos appellans barbaros.
Eum Pausanias insanum nec potentem men-
tis vocans, ad nuncium Atheniensium,
quæ iussus erat percontantem, respondit,
ut illis referret præsentem rerum suarum
statum, obsecrans eos ut ad sese venirent,
et de discessu eadem quæ ipsi agerent.
Nuncio ad Athenienses reverso, hos inter 56
se altercantes aurora deprehendit. Ad id
tempus moratus Pausanias, ratus Amom-
pharetum non deserturum alios Lacedæ-
monios discedentes, prout et contigit, da-
to signo ceteros omnes per edita abduxit,
Tegeatis sequentibus; Athenienses vero ser-
vatis ordinibus in contrarium iverunt La-
cedæmoniis; nam hi tenebant prærupta et
Cithæronis radicem metu equitatus, Athe-
nienses vero deorsum ad campum deflexere.
Amompharetus autem prorsus non credens 57
ausurum ipsos relinquere Pausaniam, con-
tendere, ut illic manentes non desererent
ordinem. At ubi ii cum Pausania procede-
bant,

a Παρηγορέοντο *Pass. Ask.* Fragm. *Paris.*, neque id praeter usum. Vide L. v, 104. *b* Λακεδαιμονίων Fragm. *Paris.*, quod potius videtur: Amompharetum ipsiusque cohortem videlicet, ut C. 52. *c* Ἀπικατο *Arch. Vind.* Mox σφὶ ἀπιγμένους *Reiskius*, culte. *d* Ξείνους λέγων *Arch.*, deerat repetita vox. *e* Ὡς φρεν. *Pass.* *f* Τῶν *Arch.* *g* Desideratur in *Arch.* et *Vind.* *h* Omittit *Ask.*; ἀποστιχ. *Arch.* *i* Κωλῶν *Arch.* *k* Τραφέντες id., male. Vid. *Eustath.* p. 519, 41. *l* Καταδόξαντας *Arch.*, et mox θείη τέχνη.

57. Ὡς ἄλλα φρονεόντων] Redi ad L. vi, 108. atque adiunge Euripidea de Spartanis reliqua: ψευδῶν ἄνακτες, μηχανορράφοι κακῶν, Ἑλικτά, κοὐδὲν ὑγιές, ἀλλὰ πᾶν πέριξ φρονοῦντες Androm. v. 447., ubi *Barnesius* et *Io Meursius* Miscell. Lacon. iii, 2.

57. Τὰ Λακεδαιμ. φρονήματα] Athenis Lacedaemonii traducebantur ὡς ἄλλα φρονεόντες καὶ ἄλλα λέγοντες, *tanquam aliter atque animo gerebant loquentes*: talem Achilles *Homeri* mortis instar oderat in Il. i. ℣. 313. Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει· sive qui Νοεῖ μὲν ἕτερα, ἕτερα δὲ τῇ γλώττῃ λέγει, ut loquitur *Plato* Comicus in *Schol.* ad *Aristoph.* Av. ℣. 168. De Spartiatis testimonium est *Euripidis* in Androm. ℣. 446., Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια, Ψευδῶν ἄνακτες, μηχανορράφοι κακῶν, Ἑλικτὰ κοὐδὲν ὑγιές, ἀλλὰ πᾶν πέριξ φρονοῦντες· in quibus, praeter βουλευτήρια, postrema quoque sic exhibet *MS. Florent.* prout illa legit *Plutarch.* T. ii. p. 1073. C. et p. 1102., C. sed *Euripidis* sequentia Herodoteis plane conveniunt: λέγοντες ἄλλα μὲν γλώσσῃ, φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' ἀεί. Fraudes et perfidiam Lacedaemoniis saepius obiicit *Aristophanes*, velut in Pace ℣. 1065., Συνθήκας πεποίησθ' ἄνδρες χαροποῖσι πιθήκοις· — ἀλωπεκίδεσσι πέπεισθε, Ὧν δόλιαι ψυχαί, δόλιαι φρένες· omnium acerbissimum est, quod legitur in Acharn. ℣. 307., Οἷσιν οὔτε βωμός, οὔτε πίστις, οὔθ' ὅρκος μένει· quo pertinet Iphicratis de Lacedaemoniis dictum apud *Demosth.* C. Aristocr. p. 421., quod Laconi perperam tribuit *Dion Chrys.* p. 639. C. VALCKEN.

70. Λαμβάνει πέτρον] Iuxta *Plutarch.* in Aristide p. 328. E. ἀράμενος ταῖν χεροῖν πέτρον μέγαν ὁ Ἀμομφάρετος, καὶ καταβαλὼν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Παυσανίου, ταύτην, ἔφη, ψῆφον αὐτὸς περὶ τῆς μάχης τίθεσθαι· hic apud *Herod.* ταύτῃ τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη, μὴ φεύγειν τοὺς ξείνους· his proxima subiecerat, ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους· vocem ξείνους repetitam ex *Arch.* Cod. Noster recuperabit: vid. Diss. *Herod.* p. 136. Non literae tantum et syllabae, sed integrae voces, quae repeti debuerant, saepe sunt a librariis, ut notum, semel tantum positae: novum praebebit omissionis exemplum, qui ad manum est, *Dion Chrys.* in cuius Or. lvi. p. 565. C. scribendum Ἕλλην Ἑλλήνων· sed gravius eiusdem locus est affectus in Or. lxxiv, p. 642 A. τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ πρὸς ἀνθρώπους πεπόνθασιν οἱ πολλοί· τῷ μὲν ἐκ γυναικὸς &c. voces οἱ πολλοί· τῷ absorpserunt nomen Ἱππολύτῳ· corrigendum sine controversia, οἱ πολλοί· Ἱππολύτῳ μὲν ἐκ γυναικὸς &c. nam quae subiicit *Dion*, *Euripidei* sunt Hippolyti verba ℣. 616. VALCKEN.

73. Ξείνους λέγων] Repetitam vocem ex schedis revocavi. Supra C. 11. καὶ δὴ δοκέειν εἶναι — στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους· ΞΕΙΝΟΥΣ γὰρ ἐκάλεον τοὺς ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ. Suntque similium passim iterationes iii, 12. vi, 109. Amomphareti, ἀνδρὸς θυμοειδοῦς καὶ φιλοκινδύνου, ἐκπάλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶντος, audax facinus *Plutarchus* Aristid. p. 328. F. haud contemsit.

93. Ἰθείῃ

bant, tunc ratus ex bellicæ artis iure illum deserere, sumptis armis cohortem lento gradu duxit ad reliquum agmen, quod decem circiter stadia digressum ad amnem Moloëntem, in loco qui dicitur Argiopius, ubi situm est templum Cereris Eleusiniæ, substiterat, opperiens Amomphareti cohortem, eo consilio, ut si Amompharetus cum sua cohorte non discederet loco, in quo instructa erat, sed in eo persisteret, retro ad hominem suppetias iret. Itaque et Amompharetus cum suis ad ceteros pervenit, et omnis barbarorum equitatus ingruebat, agens pro sua consuetudine. nam quum inspexisset locum, ubi superioribus diebus habuerant Græci castra, vacuum, admissis equis assidue ulteriora petens, il-
58 los adeptus urgebat. Mardonius quoque cognito Græcorum nocturno abitu, inspectoque loco deserto, accitis Thorace Larisſæo et fratribus eius Eurypylo et Thrasydeio, inquit, Filii Aleuæ, quidnam dicetis adhuc, quum hæc deserta cernatis a Lacedæmoniis, quos negabatis vos finitimi ex acie fugere, sed viros summos esse in re bellica? quos et prius vidistis locum in acie immutare, et nunc proxima nocte se fuga proripuisse videmus omnes: ostenderuntque quia illos oportebat cum iis prœlio decernere, qui non falso sunt hominum præstantissimi, nullius sese pretii, inter Græcos, et ipsos nullius pretii viros, demonstrari. Ceterum vobis Persarum inexpertis, sanequam facile ignoscebam, quum laudaretis istos, in quibus aliquid etiam notum simul erat: Artabazum autem vehementius admirabar formidare Lacedæmonios, et præ formidine sententiam dicere ignavissimam, expedire ex his castris nos in urbem Thebanorum concedere obsidendos, quam sententiam ipse rex ex me audiet. Sed de hoc alias dicetur. Nunc autem istis ita facientibus non est concedendum,

τοὺς ἰθείῃ τέχνῃ ἀπολιπεῖν αὐτὸν, ἀναλαβόντα [a] τὸν λόχον τὰ ὅπλα ἦγε βάδην πρὸς τὸ [b] ἄλλο ϛῖφος. τὸ δὲ, ἀπελθὸν ὅσον τε [c] δέκα ϛάδια, ἀνέμενε τὸν Ἀμομφαρέτου λόχον περὶ ποταμὸν [d] Μολόεντα ἱδρυμένον, Ἀργιόπιόν τε χῶρον καλεόμενον, τῇ καὶ Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρὸν [e] ἧϛαι. ἀνέμενε δὲ τοῦδε εἵνεκα, ἵνα ἢν μὴ ἀπολίπῃ τὸν χῶρον ἐν [f] τῷ ἐτετάχατο ὁ Ἀμομφάρετός τε καὶ ὁ λόχος, ἀλλ᾽ αὐτοῦ μένωσι, βοηθέοι ὀπίσω παρ᾽ ἐκείνους. καὶ οἵ τε ἀμφὶ τὸν Ἀμομφάρετον [g] παρεγένοντό σφι, καὶ ἡ ἵππος ἡ τῶν βαρβάρων προσέκειτο πᾶσα· οἱ γὰρ ἱππόται ἐποίευν οἷον καὶ ἐώθεσαν ποιέειν αἰεί. ἰδόντες δὲ τὸν χῶρον [h] κεινὸν, ἐν τῷ ἐτετάχατο οἱ Ἕλληνες τῇσι προτέρῃσι ἡμέρῃσι, ἤλαυνον τοὺς ἵππους αἰεὶ τοπρόσω· καὶ ἅμα καταλαβόντες, προσεκέατό σφι. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἕλληνας ἀποιχομένους ὑπὸ νύκτα, εἶδέ [i] τε τὸν χῶρον ἐρῆμον, καλέσας τὸν Ληρισσαῖον Θώρηκα, καὶ τοὺς ἀδελφεοὺς αὐτοῦ Εὐρύπυλον καὶ [k] Θρασυδήϊον, ἔλεγε, „ Ὦ παῖδες Ἀλευέω, ἔτι τί λέξετε τάδε ὁρέοντες ἐρῆμα; ὑμεῖς „ γὰρ οἱ πλησιόχωροι [l] ἐλέγετε Λακεδαιμονίους [m] οὐ „ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἄνδρας εἶναι τὰ πολέ„ μια πρώτους· τοὺς πρότερόν τε μετιϛαμένους ἐκ „ τῆς τάξιος εἴδετε, νῦν τε ὑπὸ τὴν παροιχομέ„ νην νύκτα, καὶ οἱ πάντες ὁρέομεν διαδράντας. διέ„ δεξάν τε, ἐπεί σφεας ἔδεε πρὸς [n] τοὺς ἀψευδέως „ ἀρίϛους ἀνθρώπων μάχῃ διακριθῆναι, ὅτι οὐδένες „ ἄρα ἐόντες ἐν οὐδαμοῖσι ἐοῦσι Ἕλλησι ἐναπεδει„ κνύατο. καὶ ὑμῖν μὲν ἐοῦσι Περσέων ἀπείροισι, „ πολλὴ ἔκ γε ἐμεῦ ἐγίνετο συγγνώμη, ἐπαινεόντων „ τούτους, τοῖσί τι καὶ [o] συνηδέαται· Ἀρταβάζου „ δὲ θῶϋμα καὶ μᾶλλον ἐποιεύμην, τὸ [p] καὶ κα„ ταῤῥωδῆσαι Λακεδαιμονίους· καταῤῥωδήσαντά τε, „ ἀποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην, ὡς χρεὼν εἴη „ ἀναζεύξαντας τὸ ϛρατόπεδον, ἰέναι ἐς τὸ Θηβαίων „ ἄϛυ πολιορκησομένους· τὴν ἔτι πρὸς ἐμεῦ βασιλεὺς „ πεύσεται. καὶ τουτέων μὲν ἑτέρωθι ἔϛαι λόγος· „ νῦν δὲ ἐκείνοισι ταῦτα ποιεῦσι οὐκ ἐπιτρεπτέα 532
„ ἐϛὶ,

a *Med. Arch. Pasf. Ask. Paris. B. Vind. Valla*; τὸν λόχον *Ald.* et *Paris. A.* non norunt, male tamen. Vide *Gronovium.* *b* Deest hoc *V. Arch.* *c* Ἄλλα ϛαδ. *Ask.* *d* Μοόεντα *Arch.*, Μολέοντα *Ask.* *e* Ἵϛαι *Arch.* *f* Ὧι *Pasf. Ask.* *g* Παρεγίνοντο *Pasf. Arch. V.* *h* Ἐκεῖνον *Ask. Ald.*, tum ἐν τῷ *Arch. V. Pasf. Ask.*, quod Ionum: ἐν ᾧ olim. *i* Deſit *Arch.*, et Ληρισσαῖον cum *Vind. Valla*, non Ληρισαῖον, ut *Ald.* et *Edd.* Vid. C. 1. *k* *Med. Pasf.*, Θρασύδηον *Ask.*, Θρασυδιαῖον *Arch. Valla*, Θρασύδιον *Ald.* et alii. *l* *Med. Pasf. V. Arch. Ask.*, λέγετε *Ald. Paris. A. B.* *m* Ἐκφεύγειν *Arch.*, omissa male negativa. *n* Τὸ *Arch.* *o* Συνηδέαται *Paris. B.* *p* Non legit *Arch.*

93. Ἰθείῃ τέχνῃ ἀπολιπεῖν] In nuperis docti viri, haec intelligere negantis, coniecturis, εὐηθίῃ ἢ τέχνῃ ἀπολιπεῖν, *se deseri prae stultitia, aut callida fraudis dissimulatione.* Quale equidem consilium Amompharetum, tametsi animosissimum, de suo inperatore mente agitasse, non dixero. Potius erit, ἰθείην τέχνην industriam rectamque disciplinae artem accipere, sicuti ἰθείην δίκην in *Suida* et *Etymologo.* Non nego, pellexisse olim voluntatem *Arch.* θείῃ τέχνῃ, h. e. *excellente* et *divina.* Namque Spartani, ὅταν τινὰ μεγαλοπρεπῶς ἐπαινῶσι ΘΕΙΟΝ, sive suo sermone, ΣΕΙΟΝ, testibus *Platone* et *AEschine* Dial. 1, 13. praedicabant. Lege magnum Animadversorem ad *Athen.* VIII, 16. Neque his tamen blandimentis abripior.

96. Περὶ ποταμὸν Μολόεντα] Alibi hunc torrentem invenisse non recordor. Conparaverat *Abr. Ortelius*, V. Cl., τὸ Μόλου ῥεῖθρον *Plutarchi* Vit. Sullae p. 464., quod dubiae sanitatis, quippe τὸ ῥεῦμα τοῦ Μωρίου ibid. p. 463. A., agrum radebat Chaeronensem, hinc haud paullo seductiorem. Adverte vero X. ista stadia, quae culpa librariorum ubi vacarint, Lacedaemonii oportet viarum conpendia, montium et clivorum anfractus ingressi, neglexerint: ad insulam enim Oeroen, quorsum iter destinabatur, decem duntaxat stadia C. 50.

11. Θρασυδήϊον] Scriba Cod. *Arch.* Θρασυδαῖον, quo nomine Theronis F., Himerae inpositus, in *Diodori* XI, 49., et Philippi Macedonis legatus ap. *Plut.* Demosth. p. 854. B., in mente videtur habuisse. Facio cum Cel. *Gronovio*, opinorque hunc fratresque eiusdem, ac nominatim Thoracem a *Pindaro* Pyth. Od. x. fin. laudibus ferri.

19. Ὅτι οὐδένες ἄ. ἐόντες] *Sophocli* aliisque usitato more scribi potuisset, ὅτι οὐδὲν ἄρα ἐόντες· Plurali numero quidem οὐδένες reperitur apud scriptores optimos *Euripidem*, *Xenophontem*, *Isaeum*, *Demosthenem*; sed nusquam apud illos, quantum memini, *homines nullius pretii* dicuntur οὐδένες· semel *Sophocles* dixit in Ai. ℣. 1133., οὐ γὰρ ἠξίου τοὺς μηδένας, id est τοὺς μηδὲν ὄντας, sive τοὺς οὐδαμινοὺς, ut interpretatur *Schol.* —— Paulo post ad Aleuadas Mardonius, vos, inquit, excuso, quod laudatis Lacedaemonios, τοῖσί τι καὶ συνηδέαται· postremum frustra, ni fallor, versavit *Portus*, in συνηδέατε leviter mutandum; *quibus quid inesse virtutis bellicae noveratis:* idem paene *Reiskio* placuit. Thessalis, quos excusationis venia dignatur, opponit Artabazum, sine ulla ratione metuentem Lacedaemonios. VALCKEN.

23. Καὶ συνηδέαται] Non pugnabo, si συνηδέαται ex libro *Paris. B.* in συνηδέατε abeat. Editi patrocinium tamen *Portus* est professus, verbum suo more illustrans, taciteque συνοίδατε et συνηδέετε, quod utrumque *Reiskii* suspicionibus, taxans. In proximis τὸν καὶ καταῤῥωδῆσαι alius elegit, cui cur tandem auscultemus?

„ ἐστὶ, ἀλλὰ διωκτέοι εἰσί· ἐς ὃ καταλαμφθέντες, „ δώσουσι ἡμῖν τῶν δὴ [a] ἐποίησαν Πέρσας πάντων δί- „ κας". Ταῦτα εἴπας, ἦγε τοὺς Πέρσας, δρόμῳ διαβάντας [b] τὸν Ἀσωπὸν κατὰ στίβον τῶν Ἑλλήνων, ὡς δὴ ἀποδιδρησκόντων· ἐπεῖχέ τε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας μούνους. Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς τὸ πεδίον, ὑπὸ τῶν ὄχθων οὐ κατώρα. Πέρσας [c] δὲ ὁρέοντες ὡρμημένους διώκειν τοὺς Ἕλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἄρχοντες, [d] αὐτίκα πάντες ἦραν τὰ σημήια, καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν [e] ἕκαστος εἶχον, οὔτε κόσμῳ οὐδενὶ κοσμηθέντες, οὔτε τάξι. καὶ οὗτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ ἐπήϊσαν, ὡς [f] ἀναρπασόμενοι τοὺς Ἕλληνας· Παυσανίης δὲ, ὡς προσέκειτο ἡ ἵππος, πέμψας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἱππέα, λέγει τάδε, „ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος „ μεγίστου προκειμένου, ἐλευθέρην εἶναι ἢ δεδουλωμέ- „ νην τὴν Ἑλλάδα, προδεδόμεθα ὑπὸ τῶν συμμά- „ χων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθη- „ ναῖοι, ὑπὸ τὴν παροιχομένην νύκτα διαδράντων. νῦν „ ὦν δέδοκται τοἐνθεῦτεν [g] τὸ ποιητέον ἡμῖν· ἀμυνο- „ μένους γὰρ τῇ δυνάμεθα ἄριστα περιστέλλειν ἀλλή- „ λους. εἰ μέν νυν ἐς ὑμέας ὥρμησε ἀρχὴν ἡ ἵππος, „ χρῆν δὴ ἡμέας τε καὶ τοὺς μετ' [h] ἡμέων τὴν Ἑλ- „ λάδα οὐ προδιδόντας Τεγεήτας, βοηθέειν ὑμῖν· νῦν „ δὲ, ἐς ἡμέας γὰρ [i] ἅπασα κεχώρηκε, δίκαιοί ἐστε „ ὑμεῖς πρὸς τὴν πιεζομένην μάλιστα τῶν μοιρέων ἀ- „ μυνέοντες ἰέναι. εἰ δ' ἄρα αὐτοὺς ὑμέας καταλε- „ λάβηκε ἀδύνατόν τι βοηθέειν, ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς „ τοξότας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε· συνοίδαμεν „ δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρεόντα τόνδε πόλεμον ἐοῦσι πολ- „ λὸν προθυμοτάτοισι, ὥστε καὶ ταῦτα ἐσακούειν". Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐπύθοντο, ὡρμέατο βοηθέειν, καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. καί σφι ἤδη στείχουσι ἐπιτίθενται οἱ ἀντιταχθέντες Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλῆος γενομένων, [k] ὥστε μηκέτι δύνασθαι βοηθῆσαι. τὸ γὰρ [l] προσκείμενον σφέας ἐλύπεε. οὕτω δὴ μουνωθέντες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεῆται, ἐόντες σὺν ψιλοῖσι ἀριθμὸν, οἱ μὲν, πεντακισμύριοι, Τεγεῆται δὲ, τρισχίλιοι· οὗτοι γὰρ οὐδαμὰ [m] ἀπεσχίζοντο ἀπὸ Λακεδαιμονίων· ἐσφαγιάζοντο, ὡς συμβαλέοντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ παρεούσῃ. καὶ οὐ γάρ σφι ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστὰ, ἔπιπτον δὲ αὐτῶν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλοὶ, καὶ πολλῷ πλεῦνες ἐτρωματίζοντο. Φράξαντες γὰρ τὰ [n] γέρρα οἱ

dum, sed instandum, donec intercepti nobis
dent pœnas eorum omnium, quæ in Persas
perpetrarunt. Hæc loquutus, Persas A- 59
sopo transmisso cursim ducit per vestigia
Græcorum, tanquam fugam capessentium;
et in Lacedæmonios ac Tegeatas solos in-
gruebat, nam Athenienses in planum digres-
sos propter prærupta non cernebat. Ceteri
autem barbarorum agminum præfecti Persas
moventes ad Græcos insequendos conspica-
ti, sublatis confestim et ipsi signis cuncti
insequuntur, pro se quisque accelerantes,
nulla disciplina nulloque compositi ordine.
Et isti quidem cum vociferatione ac tur-
ba instabant Græcis, tanquam rapturi. Pau- 60
sanias autem, ubi equitatu premi cœpit,
equite ad Athenienses misso, hæc dicit,
Viri Athenienses, proposita dimicatione
maxima, ut aut libera Græcia sit aut servi-
tuti obnoxia, prodimur a sociis nocte præ-
terita elapsis et nos Lacedæmonii et vos
Athenienses. Inde igitur ita nobis visum
est esse faciendum, ut quam strenuissime
possumus defensantes, mutuo simus auxi-
lio. Ac si quidem in vos primo impetum
dedisset equitatus, oporteret sane nos, et
qui post nos stant, Tegeatas Græciam non
prodentes, subsidio vobis venire: nunc,
quoniam totus in nos contendit, iustum
est, vos ad partem maxime laborantem sup-
petias ferre. Quod si vobis ipsis aliquo
discrimine occupatis fas non est subsidio
venire, saltem hoc gratificamini nobis, ut
sagittarios mittatis: quos agnoscimus lon-
ge omnium, qui in hoc bello sunt promptis-
simos esse ut etiam hæc exaudiant. Hæc 61
ubi audiere Athenienses, moverunt ad fe-
rendam opem, et strenuissime propugnan-
dum. At hos iam incedentes ea pars Græ-
corum, qui partes regias sequebantur ex ad-
verso instructi, invadit, ut amplius auxi-
lium ferre non possent; nam quod obiicie-
batur negocium, eos dolore afficiebat. Ita
destituti Lacedæmonii, numero cum levi
armatura quinquaginta millia, et Tegeatæ
numero tria millia, hi enim nusquam ab La-
cedæmoniis dirimebantur, sacrificaverunt
tanquam conflicturi cum Mardonio præsen-
tibusque copiis: et quum litare non pos-
sent, multi eorum interea cadebant, mul-
to plures vulnerabantur. Confertis enim ger-
ris

a Med. Arch. Pass. Ask., alii cum *Ald.* ἐποιήσαντο. *b* Τὸν Ἀσ. ora *Steph. Pass. Ask. V. Arch. Brit.*, hinc articulus. *c* Δὲ semel *Pass. Arch. V. Ald.*, in Gronoviana δὲ δὲ, quod, δὲ δὴ si foret ex scriptis, tolerassem. *d* Absunt ista duo *Arch.* *e* Ἕκαστοι margo *Steph. Pass. Paris A. B.*, tum ἤκον *Arch.* *f* Ἁρπάσ. *Arch. V.* praeter necessitatem. Vide VIII, 28. *g* Abest *Arch.* *h* Ἡμέων *Arch. Pass. Ask. V. Brit. Steph.* margo, quod hic malui: ἡμέας *Ald.* et alii. *i* Πᾶσα *Arch.* *k* Ὥστε καὶ *Arch.* *l* Προσκείμενον *Arch. V. Paris. A. B.*, alii cum *Aldo* προκείμ. *m* Ἐσχίζοντο ora *Steph.* *n* Γέρα et deinceps *Arch.*

40. Ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον] Iniuria dictionem amanuenses perversum ierunt. Vide L. I, 169. II, 53. Quod deinceps autem βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ, pro eo frequentius βοῇ τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι III, 79. Sentio hic inconditum clamorem et turbam Homereo more exprimi. Κεκλόμενοι καθ' ὍΜΙΛΟΝ ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν Troiani, inordinati atque inconpositi, in Ulyssem ruentes *Il.* Λ. v. 460.

42. Βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ] Hoc si sincerum est, positum videtur ὁμίλῳ pro ὁμιλαδόν· ὁμιλαδὸν ἐστιχόωντο est apud *Apollon. Rhod.* IV, ℣. 81. ex *Hom.* Il. B, ℣. 93., ἐστιχόωντο ἰλαδόν. Sed, me iudice, βοῇ τε καὶ κόμπῳ, aptius hac in sede convenirent; et videri posset aliam hic vocem legisse *Plutarchus* in Arist. p. 329 A. ubi Mardonius ἐπεφέρετο τοῖς Λακεδαιμονίοις βοῇ πολλῇ καὶ πατάγῳ τῶν βαρβάρων, ὡς οὐ μάχης ἐσομένης, ἀλλὰ φεύγοντας ἀναρπασομένων τοὺς Ἕλληνας· quae certe sunt ex his expressa *Herodoti*; cui supra VIII, c. 28., Thessali dicuntur, ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Φωκέας, φερόμενοι. Urbs uno velut impetu capta frequenter dicitur ἀναρπασθῆναι. VALCKEN.

55. Δίκαιοί ἐστε] De *H. Stephani* sententia, quamquam male citantis Thes. T. I. p. 1014., probe interpres. *Strabo* L. VI. p. 407. A. Δίκαιοι ἐσμὲν φυλάξαι τὴν αὐτὴν τάξιν. *Par est eundem nos ordinem servare.* Saepe *Plato*, cuius in Criton. p. 45. A. ἡμεῖς γάρ που ΔΙΚΑΙΟΙ ἐσμὲν, σώσαντές σε, κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον. *Euripides* etiam Suppl. v. 186., ubi Barnesiana sane quam ieiuna.

66. Τὸ γὰρ προσκείμενον] Mentio ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου in proxime superioribus ansam hoc mutandi praebuit. Τὸ προσκείμενον, Persarum equestres copiae, οἱ προσεκέατό σφι, a quibus continuo incessentibus damno Graeci augebantur. Res extra dubii aleam ex C. 56. et C. 39., ἡ μέντοι ἵππος — αἰεὶ προσέκειτό τε καὶ ἘΛΥΠΕΕ τοὺς Ἕλληνας.

74. Φράξαντες τὰ γέρρα] Persarum aliorumque ΓΕΡΡΑ, clypeos ex viminibus, multa luce *Bar. Brissonius*

ris Persæ ingentem vim sagittarum emitte-
bant, adeo instanter, ut laborantibus Spar-
tiatis, et quia litare non poterant, respi-
ciens ad templum Iunonis Platæensium Pau-
sanias, imploraverit deam, obsecraveritque
62 ne spes sua ipsos frustraretur. Adhuc eo
deam his verbis invocante, Tegeatæ prius
exsurgentes in barbaros tendunt: statimque
post Pausaniæ preces sacrificantibus Lace-
dæmoniis exta pulchra extitere: qui ali-
quanto post et ipsi in Persas eunt. Persæ
omissis arcubus ex adverso stetere. Ad quo-
rum gerra primum pugna commissa est; quæ
quum cecidissent, iam atrox pugna consti-
tit iuxta ipsum Cereris templum, eaque per-
tinax, donec ad propulsionem ventum est.
Siquidem barbari prehensantes lanceas con-
fringebant, nec audacia nec robore inferio-
res: sed inermes erant et præterea imperiti,
nec hostibus prudentia pares, etsi enim sin-
guli, deni, pluresve aut pauciores irruebant
conglobati tamen quia incidebant in Spartia-
63 tas, conficiebantur. Mardonius, qua parte
ipse ex equo albo ciens pugnam, mille de-
lectis Persarum præstantissimis stipatus erat,
ea maxime parte hostem urgebat, qui quam-
diu superfuit, Persæ resistentes seseque de-
fensantes, stravere multos Lacedæmoniorum.
Postea vero quam Mardonius mortuus fuit,
et agmen quod circa illum robustissimum e-
rat occubuit, tum demum alii quoque terga
vertentes cessere Lacedæmoniis; quippe eis
plurimum officiebat vestis armis vacans: in-
ermes enim cum armatis prœlium faciebant.
64 Ibi et ultio necis Leonidæ de Mardonio per-
acta est, secundum oraculum Spartiatis red-
ditum: et victoria omnium, quas unquam no-
vimus, speciosissima potitus est Pausanias Cle-
ombroti filius, Anaxandridæ nepos. Huius
autem superiorum maiorum nomina in Leo-
nida recensui, illius enim iidem qui et Pau-
saniæ maiores fuere. Oppetiit autem Mar-
donius ab Aeimnesto, viro inter Spartia-
tas

οἱ Πέρσαι, ἀπίεσαν [a] τῶν τοξευμάτων πολλὰ ἀφειδέως οὕτω, ὥστε πιεζομένων τῶν Σπαρτιητέων, καὶ τῶν σφαγίων οὐ γινομένων, ἀποβλέψαντα τὸν Παυσανίην πρὸς τὸ Ἡραῖον τὸ Πλαταιέων, ἐπικαλέσασθαι τὴν θεὸν, [b] χρήζοντα μηδαμῶς σφεας ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. Ταῦτα δ' ἔτι τούτου [c] ἐπικαλευμένου, προεξαναστάντες [d] πρότεροι οἱ Τεγεῆται ἐχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους. καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν Παυσανίεω, ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά. ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ [e] ἐγίνετο, ἐχώρεον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντίοι, τὰ τόξα μετέντες. ἐγίνετο δὲ πρῶτον περὶ τὰ [f] γέῤῥα μάχη· ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε, ἤδη ἐγίνετο [g] ἡ μάχη ἰσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον, καὶ χρόνον ἐπὶ πολλὸν, ἐς ὃ ἀπίκοντο ἐς ὠθισμόν. τὰ γὰρ δόρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι. [h] λήματι μέν νυν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἔσσονες ἔσαν οἱ Πέρσαι, ἄνοπλοι δὲ ἐόντες, καὶ πρὸς, ἀνεπιστήμονες ἔσαν, καὶ οὐκ ὁμοῖοι τοῖσι [i] ἐναντίοισι σοφίην. προεξαΐσσοντες δὲ κατ' ἕνα, καὶ δέκα, [k] καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι, ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας, καὶ διεφθείροντο. Τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἐὼν Μαρδόνιος, ἀπ' ἵππου τε μαχόμενος λευκοῦ, ἔχων τε περὶ ἑωϋτὸν λογάδας Περσέων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτῃ δὴ καὶ μάλιστα τοὺς ἐναντίους ἐπίεσαν. ὅσον μέν νυν χρόνον Μαρδόνιος περιῆν, οἵδε ἀντεῖχον, καὶ ἀμυνόμενοι [l] κατέβαλον πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων· ὡς δὲ Μαρδόνιος ἀπέθανε, καὶ τὸ περὶ ἐκεῖνον τεταγμένον ἐὸν ἰσχυρότατον ἔπεσε, οὕτω δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο, καὶ εἶξαν τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. [m] πλεῖστον γάρ σφεας ἐδηλέετο ἡ ἐσθὴς ἔρημος ἐοῦσα ὅπλων. πρὸς γὰρ ὁπλίτας ἐόντες [n] γυμνῆτες ἀγῶνα ἐποιεῦντο. Ἐνθαῦτα ἥ τε δίκη τοῦ φόνου τοῦ Λεωνίδεω, κατὰ τὸ χρηστήριον, τοῖσι Σπαρτιήτῃσι ἐκ Μαρδονίου [o] ἐπετελέετο, καὶ νίκην ἀναιρέεται καλλίστην ἁπασέων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου τοῦ Ἀναξανδρίδεω. τῶν δὲ κατύπερθέ οἱ προγόνων τὰ οὐνόματα εἴρηται ἐς [p] Λεωνίδην· ὡυτοὶ γάρ σφι τυγχάνουσι ἐόντες. ἀποθνήσκει δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ [q] Ἀειμνήστου, ἀνδρὸς ἐν Σπάρ- 533

τῃ

a Τὸν τοξ. *Pass. Arch. Brit.*, articulus aberat. *b* Χρηΐζοντα *Arch. Vind.* *c* Ἐπικαλεομένου *Arch. V. Ask.* *d* Πρότερον *Arch. V. Valla.* Conf. *Davisium* in *Maxim. Tyr.* p. 507. *e* Ἐγένετο *Pass.* *f* Γέρα *Arch.* *g* Abest *Arch.*, neque male. *h* Λήματι recte *Plut.* Malign. p. 874. A., Codd. plerique omnes λήμματι. Vide v, 72. VII, 99. *i* Ἀντίοισιν *Vind.* *k* Copulam idem et *Arch.* non habent. *l* Κατέβαλλον *Arch. Pass. V. Ask. Brit.*, antea κατεβάλλοντο. *m* Carpit *Plut.* Malign. p. 874. *n* Γυμνῆται *Ask.*, in *Pass.* ἐόντας γυμνῆτας, male. Porro ἀγῶνας *Arch.* *o* Ἐπιτελ. sine augmento *Vind.*, sequentia laudavit *Plut.* Cat. Maior. p. 353. D. *p* Λεωνίδεω *Arch.*, loco Λεωνίδεα. Conf. L. VII, 204., ubi maiorum eius series. *q* Ἀριμνήσου *Arch. Valla*; Ἀϊμνήσου *Pass. Ask.* Ἀειμνήσου *Med.*

sonius R. Pers. III, 13. et *Io. Taylor* ad *Demosth.* Or. in Neaer. p. 596. adsperserunt. Hic scutorum illa congeriem, et σκεπάσματα, Graecis ingruentibus obiecta, requirunt. Quorsum enim, *pugnatur* πρὸς τὰ γέῤῥα· ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε Capitis sequentis, nisi huc? et *Plut.* Aristid. p. 329. F. καὶ προθέμενοι πολλὰ τῶν γέῤῥων Persae, et statim, καὶ προσπεσόντες *Graeci* ἐξεώθουν τὰ γέῤῥα. Addo, *Harpocrationem* in Γέῤῥα Herodotea indicasse et *Suidam* in Γέῤῥοιν. Posteriorem etiam excerpsisse. Sic enim, καὶ αὖθις Ἡρόδοτος· Κῦρος περιελὼν τὰ πολλὰ &c.; quae quidem *Xenophontis* sunt Κύρ. Παιδ. L. II. p. 42. C., *Kustero* non animadversa, et inde corrigenda. *Herodoti* verba desunt, exscriptorum stupiditate praetervisa.

77. Τῶν σφαγίων οὐ γενομένων] Persuasit doctissimo *Pavio* χρηστῶν vocem his ex libro *Arch.* iungere Cl. *Th. Galeus*, falsus vehementer: namque illo in Codice, quem *inportunissimum* Cel. *Taylor* adpellavit ob iniustum additamentum ad *Lysiae* Serm. Ἐπιτάφ. p. 33., vocabulum illud frustra quaeritur. *Plutarchi* verba Aristid. p. 329. E. ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἱερά auxit ex falso prodita huius loci accessione *Dacerius* ἐφάνη τὰ ἱερὰ χρηστά. Sic vara, uti dici solet, vibiam secuta est. *Plutarchum* bene tutatur *Bryanus*, Nostrum *Taylorius*. Χρηστὰ in dictione intelligi adsolent. Conf. L. VII, 134.

77. Τῶν σφαγίων οὐ γεν.] A sciolo ex vicinis repetitum, χρηστῶν, quod praebet *Arch.*, recte reiecit Clar. *Io. Taylor* ad *Lys.* p. 33. Quando litabant, τὰ ἱερὰ vel τὰ σφάγια γενέσθαι simpliciter etiam dicebantur. Hic paulo post istis, ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστὰ, haec proxima subiiciuntur, ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ ἐγίνετο, *quum vero tandem aliquando laeta essent exta*: χρόνῳ, nonnemini suspectum, *tandem* notat: vid. ad *Eurip.* Phoen. ℣. 313. in *Dionys. Halicarn.* T. II. p. 33, 25., scribendum: τὸ χωρίον αἱρεῖ χρόνῳ· φερόμενος δ' ὑπ' ὀργῆς ——. Ut *Herod.* precantem Pausaniam sistit *Plutarch.* T. I. p. 329. E. ubi ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἱερὰ, καὶ νίκην οἱ μάντεις ἐμήνυον. VALCKEN.

100. Κατέβαλλον πολλοὺς] Etsi me minime fugiat, pristinum patrocinio, si rixari libeat, non defici, consuetum nolui et schedarum praeiudicio protectum abiicere. Satis erit hoc *Plut.* Aristid. p. 329. F. τοῖς δόρασι τύπτοντες πρόσωπα καὶ στέρνα τῶν Περσῶν, πολλοὺς ΚΑΤΕΒΑΛΛΟΝ.

4. Πλεῖστον γάρ σφεας ἐδηλέετο] Qui criminari gestiunt, plerumque excedunt modum. Carpit *Plutarchus*, alioqui optime gnarus, γυμνοὺς καὶ ἀνόπλους, quos ipse habet T. II. p. 787. F., omnes perhiberi, gravi armatura defectos. Tales Persae, quorum *gerra* dudum perierant, Graecorum clypeis, si salva fuissent, nunquam conparanda. Hoc amplius, tunicae talares, quo minus expeditius pugnarent Persae, inpedimento erant. Verum his aegrius inmoror.

12. Ὑπὸ Ἀειμνήσου] Iustum nobilis viri nomen non extra certamen. Ἀριμνήσου titulum dant illi *Valla* et

Arch.

τῇ λογίμου· ὃς χρόνῳ ὕϛερον μετὰ τὰ Μηδικὰ, ἔχων ἄνδρας τριηκοσίους, συνέβαλε ἐν Στενυκλήρῳ, πολέμου ἐόντος, [a] Μεσσηνίοισι πᾶσι· καὶ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ οἱ τριηκόσιοι. Ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὡς [b] ἐτράποντο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔφευγον οὐδένα κόσμον ἐς τὸ ϛρατόπεδον τὸ ἑωϋτῶν, καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θηβαΐ-
534 δι. [c] θῶυμα δέ μοι ὅκως [d] παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος μαχομένων, οὐδὲ εἷς ἐφάνη τῶν Περσέων οὔτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος, οὔτε ἐναποθανὼν περὶ τὸ ἱρὸν, οἱ δὲ πλεῖϛοι ἐν τῷ βεβήλῳ ἔπεσον. δοκέω δὲ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πρηγμάτων δοκέειν δεῖ, ἡ θεὸς αὐτή σφεας οὐκ [e] ἐδέκετο, ἐμπρήσαντας τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι [f] ἀνάκτορον. αὕτη μέν νυν ἡ μάχη ἐπὶ [g] τοσοῦτον ἐγένετο. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεος αὐτίκα τε οὐκ [h] ἀρέσκετο, κατ' ἀρχὰς [i] λιπομένου Μαρδονίου ἀπὸ βασιλῆος· καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορεύων, οὐδὲν ἤνυε, συμβάλλειν οὐκ ἐῶν· ἐποίησέ τε αὐτὸς τοιάδε, ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖσι πρήγμασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιευμένοισι· τῶν ἐϛρατήγεε ὁ Ἀρτάβαζος· εἶχε δὲ δύναμιν οὐκ ὀλίγην, ἀλλὰ καὶ ἐς τέσσερας μυριάδας ἀνθρώπων περὶ [k] ἑωϋτόν· τούτους ὅκως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο, εὖ ἐξεπιϛάμενος τὰ ἔμελλε [l] ἀποβήσεσθαι ἀπὸ τῆς μάχης, [m] ἤιε κατηρτισμένος, παραγγείλας [n] κατὰ τὠϋτὸ ἰέναι πάντας τῇ ἂν αὐτὸς ἐξηγέηται, ὅκως [o] ἂν αὐτὸν ὁρέωσι σπουδῆς ἔχοντα. ταῦτα παραγγείλας, ὡς ἐς μάχην ἦγε δῆθεν τὸν ϛρατόν. [p] προτερέων δὲ τῆς ὁδοῦ, ὥρα [q] καὶ δὴ φεύγοντας τοὺς Πέρσας. οὕτω δὴ οὐκέτι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγέετο, ἀλλὰ τὴν ταχίϛην ἐτρόχαζε φεύγων, οὔτε ἐς

tas eximio: qui aliquamdiu post bellum Medicum trecentos viros ſecum habens, apud Stenyclerum belli tempore cum omnibus Meſſeniis conflixit, ubi ipse et trecenti illi occubuere. Ad Platæas autem Perſæ, 65
postquam a Lacedæmoniis in fugam verſi ſunt; nullo ordine ad caſtra ſua contendunt, et ad murum ligneum, quem fecerant in parte agri Thebani. Tenet autem me admiratio, quum iuxta lucum Cereris dimicaretur, ne unum quidem Perſarum viſum eſſe intraſſe fanum, neque circa templum occubiſſe; ſed plerosque in profano: ſed opinor, ſiquid de rebus divinis opinari oportet, deam ipsam eos non recepiſſe, qui ſacrum quod est in Eleuſine Anactorum concremaverant. Hactenus pugna hæc geſta est. Artabazus autem Pharnacis filius, cui 66
iam inde ab initio diſplicuerat Mardonium relinqui ab rege, quique multis verbis pugnam disſuadens nec ſinens præliari nihil profecerat, hoc ſibi agendum putavit. Is, quod ſibi non placerent, quæ a Mardonio fiebant, eos quibus præerat, præerat autem non parvis copiis, ſed ad quadraginta usque millibus hominum, illos, inquam, dum prœlium fiebat, quid futurum e prœlio eſſet probe intelligens, quum paraſſet, ibat, teſſera data, ut omne irent quacunque ipse duceret, et qua viderent ipsum feſtinantem. Sic iuſſas tanquam ad pugnam copias ſcilicet ducens, ſed paullum progreſſus cernit Perſas fugientes, ita non ſervato amplius eodem ducendi ordine, ſed repente effuſo curſu fugæ ſe dedit, non ligneum

a Μεσηνίοισι πᾶσι *Arch.*, deſit τε et *Vind. Paſſ. Ask.*, quibus obſequi licebit. ante Μεσσηνίοισί τε. Ceterum Μεσήνιοι ſaepisſime *Iſocrati* et aliis. b *Med. Paſſ. Ask. Vind. Arch.*, ceteri ἐτράπησαν. c Θῶμα *A. B. Arch. Ask.* d *Med. Paſſ. Ask. Arch. Vind. Valla*, περὶ alii. e Iidem omnes: ἐδέξατο *Ald. Paris.* f *Med. Paſſ. Ask.*, ἀνακτόριον *Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald. Valla.* g Τοσοῦτο *Paſſ. Ask.* h Ἠρέσκ. *Arch. Paſſ. V. Ask.* i Λειπ. *Arch. V.* k Αὐτὸν *V. Arch.* l Συμβήσεσθαι *Arch.* m *Med. Paſſ. Ask.*, ἦγε *Arch. V. Brit. Ald. Valla:* tum κατηρτημένος aut κατηρτημένως *Paſſ. Ask.* ora *Steph.* n Κατὰ τοῦτο *Arch.*, κατὰ τὠϋτὸ *Vind. Ask. Paſſ.*, in *Ald.* κατ' αὐτὸ et aliis. o Deſideratur in *Arch.* p Προτερέων *Arch. V. Paſſ.* margo *Steph.*, προτερεύων prius. q Καὶ δὴ *Ask. Paſſ. Arch.*, ordine meliore: δὴ καὶ alii cum *Aldo*.

Arch., inque primis *Plut.* Ariſtid. p. 330. C., ceteris autem Codd. receptum in laude verſatur. His equidem conſpirantibus accederem, eoque promtius, quoniam ex *Plutarchi* ſcripto exemplari ΔΙΑΜΝΗΣΤΟΝ *H. Steph.* enotavit, ab Ἀειμνήϛῳ leviter diverſum: Idem porro *Plut.* Malign. p. 873. D., ſive inſulſi potius ſcribae, ΔΕΙΠΝΙΣΤΟΝ pinxerunt, ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ utique adpellandum. Iam quae in Ἀειμνήϛου et Ἀριμνήϛου ſcriptura librariorum hic et C. 71. diſcordia, vitioſior alibi in monumentis ſepulchralibus. *M. Ant. Boldettus* Obſerv. ad Coemeter. p. 411. titulum exſcripſit hunc, ΞΑΝΘΙΠΠΗΑΕ ΙΜΝΗΣΤΕ ΓΡΗΓΟΡΕΙ· et p. 416. ΠΤΟΛΜΑΙC. Α. Ι. ΜΝΗΓΑΙ ΕΝ ΘΕΩ ΠΑΡΘΕΝΟΣ, et Latine *Ptolmais A. I. hymnos perſonabat virgo.* Legiſſet ΑΕΙΜΝΗΣΤΗ *perpetuae memoriae*, Latina utique adpoſuiſſet meliora. At in talibus crebri eius lapsus.

12. Ὑπὸ Ἀειμνήϛου] In hoc forte nomine placebit ſcriptio *Arch.* Ἀριμνήϛου· quia firmat illam *Plutarch.* T. I. p. 330. C. τὸν Μαρδόνιον ἀνὴρ Σπαρτιάτης ὄνομα Ἀρίμνηϛος ἀποκτίννυσι, λίθῳ τὴν κεφαλὴν πατάξας. Spartiata, quantum recordor, *Arimneſtus* nusquam *Pauſaniae* memoratur; ſed Plataeënſium hoc etiam praelio Imperator ſic illi dicitur IX, p. 718. et *Plutarcho* in Ariſt. p. 325. C. quae commendant lectionem *Med.* apud *Herodot.* infra c. 71., Ἀρίμνηϛον ἄνδρα Πλαταιέα, ubi Ἀείμνηϛον dabant Edd. Plataeënſem Λάκωνα τὸν Ἀειμνήϛου memorat *Thucyd.* III, c. 52. VALCKEN.

25. Τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνάκτορον] Templum *primarium* et *praecipuum* doctisſimo *de Pauw*, ad cuius formam Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρὸν ſupra C. 56. Notum mihi adprime τὸ σεμνὸν ἀνάκτορον τοῖν θεοῖν *Cereris et Proſerpinae Athen.* L. V. p. 213. 6., verum τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλ. ἀνάκτορον inſolentius. *Heſychii* Ἀνακτόριον, ἱερὸν, congruebat Codd. quorundam voluntati, ac ſollemnem vocabuli gloſſam, *Herodoto* fortaſſe inculcatam, indicabat. Vide ibi Clar. *Alberti* et *Olearium* ad Philoſtr. Vit. Sophiſt. L. II. p. 600.

25 Τὸ ἱρὸν τ. ἐν Ἐ. ἀνάκτ.] *Herodotus* aliique ſaepe dixerunt ἱρὸν vel ἱερὸν ἅγιον· et, monente Celeberr. *Hemſterhuſio* ad *Lucian.* p. 136., proprie Cereris Eleuſiniae templum dicebatur τὸ σεμνὸν ἀνάκτορον ταῖν θεοῖν· ſed cauſam non exputo cur Noſtro ſcriberetur τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνάκτορον· mihi potius Cereris templum, quod fuit Eleuſine, dixiſſe videtur τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνάκτορον· ut ad Ἀνάκτορον quis interpretamenti loco primum adiecerit τὸ ἱρόν. De quorumvis Deorum Dearumve templis vocem ἀνάκτορον prae aliis *Euripides* frequentavit in Androm. ℣. 43. 1157. Iph. in Taur. ℣. 41. 66. Troad. ℣. 15. Ione ℣. 55. Sed ſacrarium illud a Perſis igne violatum ignoraſſe videtur *Ariſtides*, cuius vid. T. I. p. 451. VALCKEN.

36. Ἤιε κατηρτισμένος] Inſpice *Gronovium*, quicum non disſentio. Scripſi κατὰ τὠϋτὸ, ſcriptis exemplaribus iubentibus. Mox *Pavius* de coniectura ὅκως — ὁρέωσι σπουδὴν ἔχοντα, *ſimul ac viderint ipsum magno ſtudio properantem:* neque enim vulgatum ullo Graecorum in ſermonis eſſe conmercio. Quid tum vero AEſchyleo fiet Supp. v. 844. Σοῦσθε — ὅπως ποδῶν. Quid ὡς ποδῶν εἶχον Noſtri L. VI, 116. ὡς τάχεος εἶχε VIII, 107., et *Dionyſii* Ant. Rom. XI. p. 626. ὡς εἶχον δρόμου. Quorum quidem uberrima pasſim mesſis. Porro προτερέων elegi, quod C. 56.

36. Ἤιε κατηρτ.] Prae altero mihi quoque placet: γῆς τε καὶ τάχους· *Heliodori* AEth. I. p. 23. ὡς εἶχε δεσμῶν, *ut vinctus erat*, et ibid. p. 56. ἐλθὼν ὡς εἶχε

κατ' αὐτὸ τούτους pertinet ad ſequentia, παραγγείλας ἰέναι πάντας τῇ αὐτὸς ἐξηγέηται. — In proximis, ὡς ἐς μάχην ἦγε δῆθεν τὸν ϛρατὸν, *exercitum ducebat tanquam ad pugnam ſcilicet*, δῆθεν ponitur ut L. VI, c. 1., ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγμάτων ἐπιϛάμενος· et alibi ſaepius. — Mox προτερέων *Koenius* vulgato praeferendum cenſebat ut Ἰωνικώτερον et Herodoteum. VALCKEN.

56. Ἠρ-

gneum murum verſus, aut Thebana mœnia, ſed ad Phocenſes, animo celerrime perveniendi ad Helleſpontum, et hi qui-
67 dem istuc iter intenderunt. Ceteris autem Græcis qui ſtabant a regis partibus, ignaviter de induſtria agentibus, Bœoti tamen perdiu cum Athenienſibus decertaverunt. Nam ex Thebanis ii qui cum Medis ſentiebant, non parva ſtrenuitate utebantur, pugnantesque et non ignaviter agentes, ita ut trecenti primores eorum ac fortisſimi illic ab Athenienſibus occiſi fuerint. Ubi autem et isti terga dederunt, fugerunt non quo Perſæ et aliorum ſociorum univerſa multitudo, quæ et cum nemine pugnaverat, et nihil forte demonſtraverat, ſed Thebas
68 verſus fugerunt. Omnem autem barbarorum rem pependisſe a Perſis, inde mihi fides fit, quod tunc et ipſi, antequam etiam cum hoſte congrederentur, fugæ ſe mandaverunt, quod Perſas quoque cernebant fugientes, atque ita cuncti fugam capesſerunt, præter equitatum, tum alium, tum Bœotium: qui hactenus profuit fugientibus, ut asſidue hoſtibus proximus iret arcens amicos fugientes ab Græcis, qui quidem ſane victores ſequebantur urgendo Xerxianos
69 atque interficiendo. Inter hunc cædis tumultum nunciatur reliquis Græcis qui circa templum Iunonis conſtituti erant, et a prœlio abfuerant, peractum eſſe prœlium et Pauſaniam cum ſuis vincere. Ea re audita, Corinthii nullo ordine eunt per radicem montis et per colles viam in alta ferentem recta, qua itur ad Cereris templum: Megarenſes et Phliaſii per campum, quæ planisſima viarum erat. Quos utrosque iam hoſti propinquos nullo ordine irruere conſpicati Thebanorum equites, quorum præfectus erat Aſopodorus Timandri filius, equos in illos incitaverunt, et invecti ſexcentos iſtorum ſtraverunt: ceteros ad Cithæronem impulerunt perſequendo. Et hi
70 quidem nulla cum laude perierunt. At Perſæ ceteraque multitudo postquam ad ligneum murum fugerunt, turres, antequam Lacedæmonii advenirent, aſcendere occupant. Illis conſcenſis quamoptime posſunt murum præſtruunt, ex quo ſubeuntibus mox Lacedæmoniis, acrior extitit muri oppugnatio. Nam quoad Athenienſes abfuere, non modo ſeſe defenſabant, ſed etiam Lace-

ἐς τὸ [a] ξύλινον οὔτε ἐς τὸ Θηβαίων τεῖχος, ἀλλ' ἐς Φωκέας, ἐθέλων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπικέσθαι. καὶ δὴ οὗτοι μὲν ταύτῃ ἐτράποντο. Τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλῆος ἐθελοκακεόντων, Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσαντο χρόνον ἐπὶ συχνόν. οἱ γὰρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων, οὗτοι [b] ἔχον προθυμίην οὐκ ὀλίγην, [c] μαχεόμενοί τε καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες οὕτω, ὥστε τριηκόσιοι αὐτέων οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ἐνθαῦτα ἔπεσον ὑπὸ Ἀθηναίων· ὡς δὲ ἐτράποντο καὶ οὗτοι, ἔφευγον ἐς τὰς Θήβας, οὐκ ἧπερ οἱ Πέρσαι, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁ πᾶς ὅμιλος, οὔτε διαμαχεσάμενος οὐδενὶ, [d] οὔτε ἀποδεξάμενός τι, ἔφευγον. Δηλοῖ τέ [e] μοι ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων [f] ἤρτητο ἐκ Περσέων, εἰ καὶ τότε οὗτοι, [g] πρὶν ἢ καὶ συμμίξαι τοῖσι πολεμίοισι, ἔφευγον, ὅτι καὶ τοὺς Πέρσας [h] ἑώρων. οὕτω τε πάντες ἔφευγον, πλὴν τῆς ἵππου τῆς τε ἄλλης καὶ τῆς Βοιωτίης. αὕτη δὲ τοσαῦτα προσωφέλεε τοὺς φεύγοντας, αἰεί τε πρὸς τῶν πολεμίων ἄγχιστα ἐοῦσα, ἀπείργουσά τε τοὺς φιλίους φεύγοντας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων. οἱ μὲν δὴ νικῶντες εἵποντο, τοὺς Ξέρξεω [i] διώκοντες καὶ φονεύοντες. Ἐν 535
δὲ τούτῳ τῷ γινομένῳ φόβῳ [k] ἀγγέλλεται τοῖσι [l] ἄλλοισι Ἕλλησι τοῖσι τεταγμένοισι περὶ τὸ Ἡραῖον, καὶ ἀπογενομένοισι τῆς μάχης, ὅτι μάχη τε γέγονε, καὶ νικῷεν οἱ μετὰ Παυσανίεω. οἱ δὲ, ἀκούσαντες ταῦτα, οὐδένα κόσμον ταχθέντες, οἱ μὲν ἀμφὶ Κορινθίους, ἐτράποντο διὰ τῆς [m] ὑπωρέης καὶ τῶν κολωνῶν τὴν φέρουσαν [n] ἄνω, ἰθὺ τοῦ ἱροῦ τῆς Δήμητρος· οἱ δὲ ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίους, διὰ τοῦ πεδίου τὴν λειοτάτην τῶν ὁδῶν. ἐπεί τε δὲ ἀγχοῦ τῶν πολεμίων ἐγίνοντο οἱ Μεγαρέες καὶ Φλιάσιοι, ἀπιδόντες σφέας οἱ [o] τῶν Θηβαίων ἱππόται ἐπειγομένους οὐδένα κόσμον, ἤλαυνον ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἵππους, τῶν ἱππάρχεε Ἀσωπόδωρος ὁ Τιμάνδρου. ἐσπεσόντες δὲ [p] κατεστόρεσαν αὐτέων ἑξακοσίους, τοὺς δὲ λοιποὺς [q] κατήραξαν διώκοντες ἐς τὸν Κιθαιρῶνα. οὗτοι μὲν δὴ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο. Οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος, ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔφθησαν ἐπὶ τοὺς πύργους ἀναβάντες, πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι· ἀναβάντες δὲ, [r] ἐφράξαντο ὡς ἠδυνέατο ἄριστα τὸ τεῖχος. προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεστήκεέ σφι τειχομαχίη ἐρρωμενεστέρη. ἕως μὲν γὰρ [s] ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ δ' ἠμύνοντο, καὶ πολλῷ πλέον [t] ἔχον τῶν

a Ξύλινον τεῖχος *Arch. Valla*, neque absurde. *b* Εἶχον *Paſ. Arch. Ask. V.* *c* Μαχόμενοι *Arch. V.* *d* Οὔτε τι ἀποδ. *Arch. Paſ. Ask.* *e* Ἐμοὶ *Arch. V.* *f* Ἤρτηντο *Arch. V.* *g* Τοῖσι πολεμίοσιν ἔφευγον πρινὴ καὶ συμμ. *Arch.* *h* Ὥρων *Arch. Vind.* *i* Διώκοντές τε καὶ *Ask.*, nec male. *k* Ἀπαγγέλλ. *Brit.* *l* Non est in *Arch. V.* et *Valla*, neque valde neceſſarium videtur. *m* Ὑπωρείης *Arch. Vind.* *n* Abest iisdem. *o* Omittitur ab *Arch.* *p* Κατεστόρ. *Paſ.* *q* *Arch. Vind. Brit.*, in aliis κατήῤῥαξαν, male. *r* Ἐφράζοντο *Arch.*, corrupte. *s* Ἀπήεσαν *Arch.* *t* Εἶχον *Arch. Paſ. V. Ask.*

56. Ἤρτητο ἐκ Περσέων] Redi ad L. I, 125. In proximis maluit Scriptor ὅτι καὶ τοὺς Πέρσας —, etſi praemiſerat εἰ καὶ τότε οὗτοι —, ex arbitrio et varianda oratione. Venit praeterea *Abreſchio* in mentem, πρὸς τῶν πολεμίων ἄγχιστα ἰοῦσα, cui coniectanti ſchedae addicere renuunt.

64. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ γινομένῳ φόβῳ] Fuit, cum legerem ἐν δὲ τούτῳ —— πόνῳ· arbitrarerque ſimillimum ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ L. VI, 114. et VII, 224. Quod quidem utrobique optimum, nec tamen edito probius. Saepe nos blandimentis huiusmodi auferimur, quae, etſi hoc in ſe naturale habeant, ut placeant etiam reiecta, haud raro futilia evadunt. Multis abhinc annis *Ciceronem* Tuſcul. Diſp. III, 27. ſcripſiſſe divinabam, *postquam Cyprum veniſſent, tum adflictari lamentarique coepiſſe*, non vero *postquam Tyrum*. Auctorem quippe *Livium* eſſe, Corneliam, Pompeii uxorem, et filium Sextum, post Magni necem, *Cyprum* refugiſſe Epit. CXII., pariterque *Lucanum* Phars. IX, 117. *Prima ratem CYPROS ſpumantibus accipit undis.* Atque hoc paene probavi Cl. *Daviſio*. Verum haec *Dionis* vide *Caſſii* L. XLII. p. 234. D. de Caeſare Iulio, τά τε ἀναθήματα τοῦ ἐν τῇ ΤΥΡΩι Ἡρακλέους πάντα ἀνείλετο, ὅτι τήν τε ΓΥΝΑΙΚΑ καὶ τὸν ΠΑΙΔΑ τοῦ Πομπηΐου ὑπεδέξαντο, ὅτε ἔφυγον. Hinc inanem ipse ſuſpicionem, ne et aliis fraudi ſit, proſcribo. Sed ad inſtitutum.

79. Κατήῤῥαξαν — ἐς τὸν Κι.] Perparum arbitror intereſſe, κατήραξαν ſcribatur an κατέῤῥαξαν· variabunt hic etiam forte Codices, ut apud *Thucyd.* VII, c. 6., τὸ ἄλλο στράτευμα, νικηθὲν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα· ubi ſcribitur in aliis Codd. κατεῤῥάχθη· ex *Herodoto* ſumſit *Appian.* in Pun. p. 15., τοὺς δὲ λοιποὺς ἐς τὰς πέτρας κατήραξαν. *Demoſth.* c. Ariſtocr. p. 430., κατέῤῥαξε δ' εἰς τὴν θάλατταν ἅπαντας, *omnes in mare dedit praecipites*: illic ex Cod. ſcripto κατήῤῥαξε proſtat enotatum: una litera ablata κατήραξε potius ſcribendum.

VALCKEN.

88. Ὥστε

τῶν Λακεδαιμονίων, ὥστε οὐκ ἐπισταμένων τειχομαχέειν· ὡς δέ σφι [a] οἱ Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὴ ἰσχυρὴ ἐγίνετο τειχομαχίη, καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. τέλος δὲ, ἀρετῇ τε καὶ λιπαρίῃ ἐπέβησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τείχεος, καὶ [b] ἤρειπον, τῇ δὴ ἐσεχέοντο οἱ Ἕλληνες. πρῶτοι δὲ ἐσῆλθον Τεγεῆται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Μαρδονίου οὗτοι ἔσαν οἱ διαρπάσαντες, τά τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς, καὶ τὴν φάτνην τῶν ἵππων ἐοῦσαν χαλκέην πᾶσαν, καὶ θέης ἀξίην. τὴν μέν νυν φάτνην ταύτην τὴν Μαρδονίου ἀνέθεσαν ἐς τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης Τεγεῆται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὠυτὸ ὅσαπερ ἔλαβον [c] ἐσήνεικαν τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐδὲν ἔτι στῖφος ἐποιήσαντο πεσόντος τοῦ τείχεος, οὔτε τις αὐτέων ἀλκῆς [d] ἐμέμνητο· ἀλύκταζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ [e] χώρῳ πεφοβημένοι τε καὶ πολλαὶ μυριάδες κατειλημμέναι ἀνθρώπων. παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ, καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. [f] Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀπέθανον οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ, εἷς [g] καὶ ἐνενήκοντα·
536 Τεγεητέων δὲ, ἑκκαίδεκα· Ἀθηναίων δὲ, δύο καὶ πεντήκοντα. Ἠρίστευσε δὲ τῶν βαρβάρων πεζὸς μὲν, ὁ Περσέων, ἵππος δὲ, [h] ἡ Σακέων· ἀνὴρ δὲ λέγεται Μαρδόνιος. Ἑλλήνων δὲ ἀγαθῶν γενομένων καὶ Τεγεητέων καὶ Ἀθηναίων, ὑπερεβάλοντο ἀρετῇ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλῳ μὲν οὐδενὶ ἔχω ἀποσημήνασθαι· [i] ἅπαντες γὰρ οὗτοι τοὺς κατ᾽ ἑωυτοὺς ἐνίκων. ὅτι δὲ κατὰ τὸ [k] ἰσχυρότατον προσηνείχθησαν, καὶ τουτέων ἐκράτησαν, καὶ ἄριστος ἐγένετο [l] μακρῷ Ἀριστόδημος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας· ὃς ἐκ Θερμοπυλέων μοῦνος τῶν τριηκοσίων σωθεὶς, εἶχε ὄνειδος καὶ ἀτιμίην. μετὰ δὲ [m] τοῦτον, ἠρίστευσαν Ποσειδώνιός τε καὶ Φιλοκύων καὶ Ἀμομφάρετος [n] Σπαρτιήτης. καίτοι γενομένης λέσχης ὃς γένοιτο αὐτέων ἄριστος, ἔγνωσαν οἱ παραγενόμενοι Σπαρτιητέων, Ἀριστόδημον μὲν βουλόμενον φανερῶς ἀποθανεῖν, ἐκ τῆς παρεούσης οἱ αἰτίης, λυσσῶντά τε καὶ [o] ἐκλείποντα τὴν τάξιν, ἔργα ἀποδέξασθαι μεγάλα· Ποσειδώνιον δὲ, οὐ βουλό-

cedæmoniis multo antecellebant, utpote ignaris murorum oppugnandorum: ut vero Athenienses supervenere, tum atrox circa murum pugna extitit, eaque magno temporis spatio: sed tandem virtute et pertinacia Athenienses murum transcenderunt, subrueruntque, atque ea parte Græci infundebantur, quorum Tegeatæ introiere principes; iidemque sunt, qui tentorium Mardonii diripuerunt, et ex eo cum alia, tum vero equorum præsepe ex ære totum, spectatu dignum: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in templo Aleæ Minervæ reposuerunt, nam cetera quæ cepere, in unum cum ceterorum Græcorum præda contulerunt. Proruto muro barbari non amplius catervam cogere, nemo strenuitatis memor esse; et erant stupefacti, quippe intra exiguum locum exterriti et multæ myriades hominum interceptæ. Quos tam licite Græci trucidabant, ut ex trecentis millibus militum, exceptis quadraginta cum quibus Artabazus aufugit, reliquorum ne tria quidem millia cædi superfuerint. E Lacedæmoniis autem, qui Spartani essent, unus et nonaginta sunt omnino desiderati: Tegeatarum, sedecim: Athenienfium, duo et quinquaginta. Porro inter barbaros strenuis- 71
simi extiterunt, e peditibus quidem Persæ, ex equitibus autem Sacæ, e viris vero, Mardonius: inter Græcos autem cum Tegeatæ Athenienſesque multum eminuerunt, tum virtute superaverunt Lacedæmonii. Quod nulla alia re possum ostendere, nisi quod omnes hi eos qui sibi oblati sunt vicerunt: Lacedæmonii vero quod robustissimum fuit hostilis exercitus superaverunt. Quorum longe præstantissimus extitit mea sententia Aristodemus, is qui solus trecentorum, quod ex Thermopylis evasisset, dedecus ignominiamque acceperat. Secundum hunc navavere operam Posidonius et Philocyon et Amompharetus Spartiata. Quanquam quum sermo haberetur quisnam eorum præstantissimus extitisset, ii Spartiatæ qui adfuere, censuerunt, Aristodemum, quum vellet mori propalam ex inflicta ipsi criminatione, furibundum et deserendo ordinem præclara facinora edidisse: Posidonium vero, qui perire noluisset,

[a] Articulum negligunt *Arch. Brit. V. Ask.* [b] Ἤριπον *Pasf. Arch.*, probe satis. [c] Ἐσηνείκαντο *Arch. V.* haud inprobe. Supra *Agelae Minervae* in *Valla*, sed valde aberrante. Vid. L. I, 66. [d] Ἐμέμνηντο *Pasf.*, qui ἀλυκτάζειν in margine δυσφορέειν, ἀγανακτεῖν explicat. [e] Χώρῳ ora *Steph. Paris. B. C.*, alii χρόνῳ. [f] Tangit haec et miratur *Plut.* Aristid. p. 330. E. [g] Deficit καὶ in *Arch.* [h] Ὁ *Arch.*, prave. [i] Πάντες *Arch. V.* [k] Ἰσχυρότερον *Pasf. Ask.* margo *Steph.* tum προσενέχθ. *Pasf.* [l] Citat *Suid.* in Voc, legens τὰς ἐμὰς post pauca. [m] Τούτων solus, hac in voce pravus, *Med.* [n] Ὁ Σπαρ. *Pasf. Ask.* [o] Ἐκλιπόντα *Arch. V.*

88. Ὥστε οὐκ ἐπισταμένων τειχομαχέειν] Consimilia *Plut.* Arist. p. 330. D., alibi T. II. p. 228. D. Lycurgum τὸ πυργομαχεῖν civibus prodens prohibuisse. Vicino τῇ δὴ ἐσεχέον — *Abreschius* contulit *Aristidis* T. I. p. 241. *Ed. Cant.* οἱ μὲν ὥσπερ πύλας τεῖχος ῥήξαντες ΕΙΣΕΧΕΟΝΤΟ· et T. III. 315. εἰσχεομένων ἀμφοτέρωθεν ἤδη τῶν βαρβάρων. Iungatur *Suidae* Εἰσεχέοντο.

2. Ἐν ὀλίγῳ χώρῳ] Non erit opinor, qui Codd. auctoritatem aversetur. Quod ex illis venit, vulgato praestabilius. *Angusto exiguoque in loco* exterriti ac conpulsi Persae degebant, atque animum, explicare ordines cum non possent, despondebant. Vellem maximopere iisdem in schedis κατειλημέναι reperiri, quod, me iudice, verius, ut C. 30. De Cl. *Reiskio* quid dicam? Auget is coniectando sequentia καταδεουσέων ΧΙΛΙΑΔΩΝ τεσσέρων, τὰς ἔχων —. Ergone *quatuor* duntaxat *millia* Artabazus fugae socia abduxit? Quod quidem *Herodotus* ita C. 65. infitiatur, ut districtius non valeret. Sentio festinantis hallucinationem.

2. Οἷα ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ] Suum χώρῳ, adnotatum in Diss. *Herod.* p. 205., recipiet ex Codd.; Noster, qui, Poëtas imitatus ὀλίγον posuit ἐπὶ μεγέθους. In hoc *angusto loco* πολλαὶ μυριάδες dicuntur κατειλημμέναι ἀνθρώπων· ubi Herodoteum dant Codices κατειλημέναι. Qui sic *tenentur ut elabi nequeant* saepe tamen dicuntur ἀπειλημμένοι, et ἀποληφθέντες· V, C. 101., ὅσοι — ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι ἀπολαμφθέντες πάντοθεν· IX, C. 50., ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ἀπολελαμμένοι· ἀπειλημμένοι *Thucydidi* II, p. 100, 89. et V, p. 353, 40. Ulysses ἀπειλημμένος dicitur ὑπὸ Καλυψοῦς *Demostheni Thraci* apud *Eustath.* in Od. A. p. 19, 27. *Harpocrationi* Ἀποτετειχισμένος redditur ἀπειλημμένος καὶ ἀποκεκλεισμένος τῷ τείχει· vid. ὁ πάνυ *Ti. H.* in *Aristoph.* Π. ℣. 935. VALCKEN.

8. Λακεδαιμονίων δὲ] Aegre fert *Plutarch.* de *Herod.* Malign. p. 872. C. solos Nostro memorari Lacedaemonios, Tegeatas, et Athenienses, quorum hi cum Thebanis pugnaverint, illi cum barbaris; atque ita ceteras omnes civitates hoc honore privari: idem miratus in Aristide p. 330. F. opponit *Herodoto* numerum in praelio interfectorum et monumenta publica; atque in universum cecidisse docet Graecos libertatis defensores mille trecentos et sexaginta, e quibus unus et nonaginta fuerint Lacedaemonii; sexdecem Tegeatae; Athenienses duo et quinquaginta; hi quidem omnes iuxta *Clidemum* ἐκ τῆς Αἰαντίδος φυλῆς ἀγωνισαμένης ἄριστα. VALCKEN.

29. Καὶ

ſet, ob id extitiſſe tanto præſtabiliorem virum, verum id quidem etiam livore dixerint. Quos hac in pugna mortem oppetiſſe edidi, omnes honore affecti ſunt, præter Ariſtodemum: qui ideo caruit honore, quod ob cauſſam prædictam ſibi occumbendum putavit.
72 Hi ſunt qui ad Platæas nobiliſſimi extitere: nam Callicrates extra prœlium occubuit: quo nemo tunc in caſtra Græcorum præſtantior venerat, non modo ipſorum Lacedæmoniorum, ſed etiam aliorum Græcorum. Hic, quum Pauſanias ſacrificaret, ſedens in ordine, ſagitta latera ictus eſt: et aliis pugnantibus ipse exportatus, ſeſe morientem miſerabatur, ad Arimneſtum virum Platæenſem inquiens, non ſe curare quod pro Græcia periret, ſed quod nihil manu uſus eſſet, nullamque operam navaſſet dignam ſe et ſua cupiditate navandi.
73 Ex Athenienſibus eminuiſſe fertur Sophanes Eutychidis filius, e populo Decelenſi: Decelenſes autem rem aliquando geſſerunt, ut ipſi Athenienſes aiunt, in omne ævum fructuoſam, ſiquidem quum olim ad reportandam Helenam Tyndaridæ cum magnis copiis oram Atticam invaſiſſent, et populos e ſedibus ſuis eiicerent, ignari quonam loci ſubducta Helena eſſet, tunc Decelenſes feruntur, et, ut quidam volunt, ipſe Decelus, tum dolore contumeliæ quam Theſeus intuliſſet, tum metu totius Athenienſium ſoli, ne vaſtaretur, expoſuiſſe illis omnem rem geſtam, eosque deduxiſſe ad Aphidnas, quas Titacus indigena Tyndaridis proderet. Quo ex facto Decelenſibus permanſit ad hanc usque memoriam in Sparta immunitas vectigalium, et dignitas præſidendi: adeo quidem ut bello quod multis poſtea annis inter Athenienſes atque Peloponnenſes geſtum eſt, La-

λόμενον ἀποθνήσκειν, ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν· τοσούτῳ τοῦτον εἶναι ἀμείνω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνῳ ἂν [a] εἴποιεν. οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πάντας, πλὴν Ἀριστοδήμου, τῶν ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, τίμιοι ἐγένοντο. Ἀριστόδημος δὲ, βουλόμενος ἀποθανεῖν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίην, οὐκ ἐτιμήθη. Οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστότατοι ἐγένοντο. Καλλικράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ κάλλιστος ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλήνων, οὐ μόνον αὐτέων Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. ὃς, ἐπειδὴ [b] ἐσφαγιάζετο Παυσανίης, κατήμενος ἐν τῇ τάξι, ἐτρωματίσθη τοξεύματι τὰ πλευρά· καὶ δὴ οἱ μὲν ἐμάχοντο, ὁ δ᾽ ἐξενηνεγμένος [c] ἐδυσθανάτεέ τε, καὶ ἔλεγε πρὸς [d] Ἀρίμνηστον, ἄνδρα Πλαταιέα, οὐ [e] μέλειν οἱ ὅτι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽ ὅτι οὐκ ἐχρήσατο τῇ [f] χερὶ, καὶ ὅτι οὐδέν ἐστί οἱ ἀποδεδεγμένον ἔργον ἑωυτοῦ ἄξιον προθυμευμένου ἀποδέξασθαι. Ἀθηναίων δὲ λέγεται εὐδοκιμῆσαι Σωφάνης ὁ Εὐτυχίδεω, [g] ἐκ δήμου Δεκελῆθεν· Δεκελέων δὲ τῶν ποτε ἐργασαμένων ἔργον χρήσιμον ἐς τὸν πάντα χρόνον, ὡς αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι. ὡς γὰρ δὴ τοπάλαι κατὰ Ἑλένης κομιδὴν Τυνδαρίδαι ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν σὺν στρατοῦ πλήθεϊ, καὶ ἀνίστασαν τοὺς δήμους, οὐκ εἰδότες ἵνα ὑπεξέκειτο ἡ Ἑλένη, τότε λέγουσι [h] καὶ τοὺς Δεκελέας, οἱ δὲ αὐτὸν Δέκελον, ἀχθόμενόν τε τῇ Θησέος ὕβρι, καὶ δειμαίνοντα περὶ πάσῃ τῇ Ἀθηναίων 537 χώρῃ, ἐξηγησάμενόν σφι τὸ πᾶν πρῆγμα, κατηγήσασθαι ἐπὶ τὰς Ἀφίδνας, τὰς δὴ [i] Τιτακὸς ἐὼν αὐτόχθων καταπροδιδοῖ Τυνδαρίδῃσι. τοῖσι δὲ Δεκελεῦσι [k] ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου ἐν Σπάρτῃ ἀτελείη τε καὶ προεδρίη διατελέει ἐς τόδε αἰεὶ ἔτι ἐοῦσα οὕτω, ὥστε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἔτεσι τούτων γενόμενον Ἀθηναίοισί τε καὶ Πελοποννησίοισι, [l] σινομένων τὴν

a *Arch. V. Brit. Paris. B. Ald. Valla*, εἴποιμεν *M. Paſ. Ask.* *b* Excerpſit *Suid.* in Σφαγιάζειν, hinc quod *Portum* et *Kuſterum* fugit, adiuvandus. *c* Habet ex hoc loco *Pollux* III, 106. *d* *Med. Paſ. Ask.*, Ἀείμνηστον *Ald. Arch. Vind. Brit. Valla.* *e* Μέλλειν vitioſe *Arch. Ask.* *f* Χειρὶ *Paſ. Arch. Ask.* *g* Abeſt ἐκ *Arch.* ſoli, nec praeter morem. *h* Non eſt in *Arch. V.*, qui deinceps Δεκέλεον cum *Valla*. Vulgato acceſſit *Steph. Byz.* in Δεκέλεια. *i* *Harpocration*, *Suidas* et *Etymolog.* in Τιτακίδαι, diſcordes in vocis tono, attigerunt. *Arch.* dat δή τι κακός. *k* Ἐν Σπ. ἀπὸ τ. τοῦ ἔργου *Arch. V. Paſ. Ask.* *l* Σινεομένων *Arch.* Mox ἀποσχέσθαι *Vind.*, ſatis bene.

29. Καὶ φθόνῳ ἂν εἴποιεν] Demiror εἴποιμεν tantopere probatum, ſiquidem non de ſe, et foret ea profeſſio Hiſtoriarum patri turpis, ſed de Spartanorum ſermone et iudicio, quis virorum illorum laudabilior, haec *Herodotus*. Ariſtodemi culpam L. VII, 231. vidimus.

31. Τῶν ἀποθανόντων] Cenſebat *G. Koenius*, verba τῶν ἀποθ. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, hac in ſede minus accommodata, in ſuam facile poſſe reſtitui, ſi hunc in modum paulo collocarentur inferius. Οὗτοι μὲν τῶν ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐν Πλαταιῇσι οὐνομαστότατοι ἐγένοντο. Paulo ante miror quomodo locum invenire lectio potuerit *Med.* εἴποιμεν. VALCKEN.

39. Κατήμενος ἐν τῇ τάξι] Bona omnia ſunt. Callicrates, ſacris dum operabatur Pauſanias, ad arma ſuo in ordine conſidebat, more priſca militia non inſueto. *Euripides* Suppl. v. 357. παρ᾽ ὅπλοις θ᾽ ΗΜΕΝΟΣ πέμψω λόγους Κρέοντι, et v. 664, 674. Conmodum *Plut.* Ariſtid. p. 329. B., ὡς δὲ θυόμενος *Pauſanias* οὐκ ἐκαλλιέρει, προσέταξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰς ἀσπίδας πρὸ ποδῶν θεμένους, ΑΤΡΕΜΑ ΚΑΘΕΖΕΣΘΑΙ, continuo ſubdens, Callicratem, dum ita ad arma ſederetur, ſagitta fuiſſe percusſum. Ceterum κάλλιστος *formoſior*, uti *Stephanus* voluit, in Latinis praeſtiterat. Poëta *Il.* B. v. 673. Νιρεὺς, ὃς ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

39. Κατήμενος ἐν τῇ τ.] Viro docto ſuſpectum egregie tuitus eſt et explicuit Cl. *Weſſeling.* in Diſſ. *Herod.* p. 126. — Quod nullum edidiſſet isthoc tempore dignum ſua virtute facinus, Callicrates ἐδυσθανάτεε, *aegre moriebatur:* ἐδυσθανάτει hinc adnotavit ut Herodoteum *Pollux* III, 106. Utrumque fuit in uſu δυσθανατεῖν et δυσθανατᾶν. *Moeris Att.* Σφαδάζειν, Ἀττικῶς· Δυσθανατᾶν, Ἑλληνικῶς· ubi notat Clar. *Pierſon.* ſyllaba repetita ſcripſiſſe videtur *Athenagoras* de Mort. Reſurr. §. 4., πολλὰ μὲν σώματα τῶν ἐν ναυαγίοις καὶ ποταμοῖς δυσθανατώντων ἰχθῦσι γενέσθαι τροφήν. VALCKEN.

42. Πρὸς Ἀρίμνηστον] Schedis, viri nomen ad eum modum repraeſentantibus, robur *Pauſanias* L. IX, 4. addit, ubi, ὁ δὲ Ἀρίμνηστος ἔν τε τῇ πρὸς Μαρδόνιον μάχῃ — Πλαταιεῦσιν ἡγήσατο. *Plut.* quoque Ariſtid. p. 325. F. Quibus autem πρὸς Ἀείμνηστον placet, *Thucydides*, cui Plataeēnſis *Lacon* Ἀειμνήστου L. III, 52., fortaſſe huius filius, aderit. Adeo iterum anceps viri titulus. Conf. C. 63.

46. Σωφάνης] In *Plut.* Malign. p. 873. D. et Cimon. p. 483. B. Σωχάρης ὁ Δεκελεὺς, haud ſine lapſu. Proxime a veritate Σωφόνης Δεκελεὺς *Pauſaniae* I, 29., ubi *Sylburgius* bene, abiit. Inſequens ἐκ δήμου Δεκελῆθεν *Th. Pinedo* ad *Steph. Byz.* Δεκελειῆθεν pingebat. At urbs Ionibus Δεκελέη C. 15. et ipſo hoc Capite, unde Δεκελεῆθεν, praeſertim ſi oppidi et nominis auctor Δεκέλεος fide Codd. *Arch.* et *Vallae*, optime procedet.

46. Σωφάνης ὁ Εὐτ.] Duorum nomina, qui hoc praelio rem optime geſſerunt, mendoſe ſcripta leguntur apud *Plutarch.* de *Herod.* Malig. p. 873. D. Σωχάρης καὶ Δείπνιστος· quorum loco reponenda ſunt nomina Σωφάνης καὶ Ἀείμνηστος· ſed hoc praecepit ὁ πάνυ in Diſſ. *Herod.* p. 61. — Ubi Decelenſis Sophanes dicitur ἐκ δήμου Δεκελῆθεν, primitus forte ſcriptum Δεκελεῆθεν, ab Ionico Δεκελέη· *Steph. Byz.* in Δεκέλεια· τὸ τοπικὸν Δεκελειᾶθεν· παρὰ δὲ Καλλιμάχῳ Δεκελειόθεν· hinc apud *Etymologum* male diſtracta concinnavit *R. Bentlei.* in *Callim.* Fragm. 234. VALCKEN.

τὴν ἄλλην Ἀττικὴν Λακεδαιμονίων, Δεκελέης ἀπέχεσθαι. Τούτου τοῦ δήμου ἐὼν ὁ Σωφάνης, καὶ ἀριστεύσας τότε Ἀθηναίων, διξοὺς λόγους λεγομένους ἔχει· τὸν μὲν, ὡς ἐκ τοῦ ζωστῆρος τοῦ θώρηκος ἐφόρεε χαλκέῃ ἁλύσι δεδεμένην ἄγκυραν σιδηρέην. τὴν, ὅκως πελάσειε ἀπικνεόμενος τοῖσι πολεμίοισι, [a] βαλλέσκετο, ἵνα δή μιν οἱ πολέμιοι ἐκπίπτοντες, ἐκ τῆς τάξιος μετακινῆσαι μὴ δυναίατο. γινομένης δὲ φυγῆς τῶν ἐναντίων, [b] δέδοκτο, τὴν ἄγκυραν ἀναλαβόντα, οὕτω διώκειν. οὗτος μὲν οὕτω λέγεται· ὁ δ' ἕτερος τῶν λόγων, τῷ πρότερον λεχθέντι [c] ἀμφισβατέων, λέγεται ὡς ἐπ' ἀσπίδος [d] αἰεὶ περιθεούσης καὶ οὐδαμὰ ἀτρεμιζούσης ἐφόρεε [e] ἄγκυραν, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ θώρηκος δεδεμένην σιδηρέην. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Σωφάνεϊ λαμπρὸν ἔργον ἐξεργασμένον· ὅτι περικατημένων Ἀθηναίων Αἴγιναν, [f] Εὐρυβάτην τὸν Ἀργεῖον ἄνδρα πεντάεθλον ἐκ [g] προκλήσιος ἐφόνευσε. αὐτὸν δὲ Σωφάνεα χρόνῳ ὕστερον τουτέων κατέλαβε, ἄνδρα γενόμενον ἀγαθὸν, Ἀθηναίων στρατηγέοντα ἅμα [h] Λεάγρῳ τῷ Γλαύκωνος, ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἠδωνῶν ἐν [i] Δάτῳ, περὶ τῶν μετάλλων τῶν χρυσέων [k] μαχεόμενον. Ὡς δὲ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇσι [l] κατέστρωντο οἱ βάρβαροι, ἐνθαῦτά σφι ἐπῆλθε γυνὴ αὐτόμολος· ἣ ἐπειδὴ ἔμαθε ἀπολωλότας τοὺς Πέρσας, καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, ἐοῦσα παλλακὴ [m] Φαρανδάτεος τοῦ Τεάσπιος, ἀνδρὸς Πέρσεω, κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ ἀμφίπολοι, καὶ ἐσθῆτι τῇ καλλίστῃ [n] τῶν παρεουσέων, καταβᾶσα ἐκ τῆς ἁρμαμάξης, ἐχώρεε ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἐν τῇσι φονῇσι [o] ἐόντας. ὁρῶσα δὲ πάντα ἐκεῖνα διέποντα Παυσανίην, πρότερόν τε τὸ οὔνομα ἐξεπισταμένη καὶ τὴν πάτρην, ὥστε πολλάκις ἀκούσασα, ἔγνω τε τὸν Παυσανίην, καὶ λαβομένη τῶν γουνάτων, ἔλεγε τάδε,

„ Ὦ

Lacedæmonii quum ceteram Atticam popularentur, a Decelea temperaverint.

74 Ex hoc populo ortus Sophanes, et præclarissime tunc inter Athenienses navata opera, ancipiti sermone celebratur: uno, fertur gestasse ferream ancoram e balteo thoracis catena alligatam, quam, quoties adventantibus hostibus propinquus erat, abiiciebat humi, ne illi irruentes, ipsum ex ordine summovere possent: rursus eisdem in fugam se vertentibus, resumpta ancora ita fugientes insequebatur. Altero sermone a superiori differente fertur gestasse ancoram non ferream ex thorace alligatam, sed insignitam in scuto, quod nunquam quiescens, assidue rotabatur.

75 Extat et alterum Sophanis præclarum facinus, quod obsidentibus AEginam Atheniensibus, Eurybatem virum Argivum quinquertionem ex provocatione interemit. Sed aliquanto post hæc gesta virum egregium exhibens, dum Atheniensium una cum Leagro Glauconis filio dux esset, ac de metallis aureis decertaret, contigit ut ab Edonis apud Daton occumberet.

76 Postquam barbari ab Græcis ad Platæas strati sunt, accessit illuc ad hos mulier quædam transfugiens, quæ quum accepisset Persas periisse et Græcos victores, pallaca Pharandatis filii Teaspis, viri Persæ, multo auro ornata, tum ipsa, tum ancillæ, et cum veste speciosissima de omnibus quæ aderant; descendens ex carpento pergit ad Lacedæmonios adhuc in cæde occupatos: et intuita Pausaniam illa omnia administrantem, cuius et nomen iam pridem et patriam noscebat, ut quod utrumque sane audierat, cognovit Pausaniam: Eius ge-

a Βαλέσκετο idem. *b* Ἐδέδοκτο *Vind. Arch.* *c Med. Pass. Ask.*, alii ἀμφισβητέων, ut *Paris. A. B. Arch. V. Ald.* Vide *Suid.* in voce et supra L. IV, 14. *d Ald. Med. Pass. Ask. V. Arch. Brit.*, αἰεὶ editorum incuria negligebatur. *e* Ἐπίσημον ἄγκυραν *Arch. V. Valla.* *f* Εὐρυβιάδην *Arch. V. Valla.* *g* Προβλήσιος *Arch.* *h* Μελεάγρῳ *Arch.*, in *Vallae* Latinis *Leargo.* *i* Citavit *Steph. Byz.*, Musae numerum prave edens, in Voc. *k* Deest *Arch.* *l Pollux* cum *Iungermanni* nota IX, 153. *m* Φαρναδάτεος margo *Steph. Arch. V. Valla.* *n Med. Pass. Ask. Arch. Brit. V.*, alii ἐκ τῶν. *o* Abest ab *Med. Pass. Ask.*, Φοινῇσι *Arch.*

62. Δεκελέης ἀπέχεσθαι] Referri solet ad annum Olymp. XCI, 3., quo Agis, Archidami F., Deceleam occupavit et in maximum Atheniensium detrimentum muniit ap. *Thucydid.* VII, 19., non sine quadam inprudentia. Aliud profecto ἀπέχεσθαι Δεκελέης *ab ea abstinere*, aliud occupatam munimentis et praesidio instruere, belloque sedem legere. Contigisse res videtur, quae et Ampl. *Bouherii* opinio, belli Peloponnesiaci, quando Archidamus Atticam incursionibus infestam habuit, principio, *Thucydid.* II, 10.

68. Ἐκπίπτοντες] Inprobatur, censeturque *Pavio Reiskio*que ἐπιπίπτοντες, ἐσπίπτοντες, ἐμπίπτοντες ad rem opportunius. Eadem illis voluntas Scriptori si sedisset, abiisset eas in partes: suum maluit, utique, etsi diversiore intuitu, acconmodatum. In proximis laudo *Arch. Vallam*que, verissimum ἐφόρεε ἐπίσημον ἄγκυραν iudicans. Convenit adprime narrationi et Graeciae consuetudini, qua Laco ἐπὶ τῆς ἀσπίδος μυῖαν ἔχων ΕΠΙΣΗΜΟΝ in *Plutarchi* T. II. p. 234. C. Neque obtrudo tamen, ne interpretamentum, si cui tale absque caussa videatur, inculcasse perhibear. Mox Εὐρυβιάδην mendose *Arch.*; verior hominis titulus L. VI, 92. et in *Pausan.* I, 29.

77. Εὐρυβάτην τὸν Ἀργ.] Qui dedit *Eurybiadem*, *Valla* reperit in suo Codd. quod *Galeus* obtulit ex *Arch.* Εὐρυβιάδην. Hic vulgatum nomen Εὐρυβάτην ipse satis tuebitur *Herodot.* VI, c. 92., ubi Argivus Εὐρυβάτης, ter victor certamine singulari, ὑπὸ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ Δεκελέως ἀποθνήσκει. *Herodoto* concinit *Pausan.* I, p. 71. —— Sequentia, respexisse *Stephanum Byz.* in Δάτον primus vidit monuitque *Io. Meursius* Att. Lect. VI, c. 31. —— Istius Leagri filius, Γλαύκων ὁ Λεάγρου memoratur *Thucydidi* I, c. 51.

VALCKEN.

80. Ἅμα Λεάγρῳ] Filius *Glaucon* Λεάγρου notus ex *Thucydidis* L. I, 51., pater etiam ex *Pausania* I, 29., hanc eius et Sophanis cladem non reticente. Interiit Sophanes Olymp. LXXXI. exeunte, Archonte Athenis Lysicrate, quando altera vice Athenienses colonos occupatum Eionem infelicissime amandarunt. Huc verba Scholiastae in *AEschinis* Or. περὶ Παραπρ. Δεύτερον οἱ μετὰ Λεωγόρου Κληροῦχοι ἐπὶ Λυσικράτους, adplicant *Dodwellus* et *Corsinus*, Viri Cl. in Leogora *Leagrum* invenientes, haud illi, nisi si *Leogoras* Andocidis pater fuerit, absurdi.

84. Γυνὴ αὐτόμολος] Ad Graecos victores venisse dicitur κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ αἱ ἀμφίπολοι· articulum in his male omissum restituerunt *Reiskius* et *Koenius*. —— Persas illa dicebat οὔτε δαιμόνων οὔτε θεῶν ὄπιν ἔχοντας, *nec daemonum neque Deorum maiestatem*, sive *vindictam*, *reveritos*; ut supra VIII, c. 143., Mardonius *Deorum heroumve* οὐδεμίην ὄπιν ἔχων, ἐνέπρησε τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα· vid. *Salmas.* ad Inscript. *Herodot. Att.* p. 20 et *Io. G. Graevius* in *Hesiodi* Ἔ. καὶ Ἡ. ℣. 187. —— Tandem Coa Hegetoridae filia, βίῃ δέ με, inquit, λαβὼν ἐν Κῷ ἔχε ὁ Πέρσης· vel ἔσχε, *habuit me uxoris loco*: verba ἔγημε et ἔσχε permutat *Herod.* III, c. 31., estque is usus verbi ἔχειν, ut Latini *habere*, notissimus. Herodotea de hac muliere paucioribus enarrans *Pausanias* III, p. 214., Παυσανίου, ait, τὸ ἔργον τὸ ἐς τὴν Κῴαν γυναῖκα ἐν ἐπαίνῳ τίθεμαι μάλιστα· ἥν τινα, ἀνδρὸς οὐκ ἀδόξου παρὰ Κῴοις θυγατέρα οὖσαν Ἡγητορίδου τοῦ Ἀνταγόρου, Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιδος ἀνὴρ Πέρσης παλλακὴν εἶχεν ἄκουσαν, κ. τ. λ.

VALCKEN.

86. Φαρανδάτεος] Pravi sunt, qui mutant. Vide L. VII, 79. et *Pausan.* III, 4., ubi Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιδος, littera sibilante detracta. Deinceps καὶ αὐτὴ καὶ αἱ ἀμφίπολοι *Reiskio* adsentior scribi potius fore.

95. Ὦ

genua amplectens, Spartæ rex, inquit, libera me ſupplicem captivitatis ſervitute, quam etiam hoc facto demeritus es quod iſtos extinxiſti neque dæmonum neque deorum reſpectum habentes. Equidem genere ſum Coa, Hegetoridæ filia, Antagoræ neptis, quam vi raptam ex Co Perſa habuit. Huic reſpondens Pauſanias, Bono, inquit, o mulier, animo eſto, tum quia ſupplex, tum ſi inſuper loqueris illa vera, et filia es Hegetoridæ Coi, mihi inter omnes, qui illa circa loca incolunt hoſpitis præcipui. Hæc loquutus, eam impræſentiarum Ephoris qui aderant commendavit: postmodum in AEginam, quo illa voluit,
77 dimiſit. Poſt huius mulieris digreſſum continuo Mantineenſes ſupervenerunt rebus confectis: qui ſe animadvertentes veniſſe ſero ad pugnam, magnæ iacturæ loco id ſibi eſſe putaverunt, ſed idoneos ſe eſſe ad ſumendas de ſe pœnas dixere. Itaque cognito, Medos qui cum Artabazo erant, fugæ ſe mandaſſe, eos in Theſſaliam usque perſequuti ſunt, etſi vetantibus Lacedæmoniis inſequi fugientes. Iidem poſtea domum reverſi, duces ſuos exilio mulctaverunt. Poſt Mantineenſes venere Elei, qui itidem ut Mantineenſes magno id ſibi detrimento exiſtimantes, diſceſſerunt, ſuosque et ipſi duces exilio mulctaverunt. Ha-
78 ctenus de Mantineenſibus et Eleis. Erat autem apud Platæas in exercitu Lampon Pythei filius AEginetarum e primoribus, qui Pauſaniam adiens, infandiſſima uſus est oratione, inquiens, Fili Cleombroti, rem tu mirificam et magnitudine et fulgore geſſiſti, cui deus tribuit ut liberata Græcia, omnes quos novimus Græcos gloria ſupergre-

de-

„῏Ω βασιλεῦ Σπάρτης, [a] λῦσαί με τὴν ἱκέτιν αἰχμαλώτου δουλοσύνης. σὺ γὰρ καὶ ἐς τόδε ὤνησας, τούσδε ἀπολέσας, τοὺς οὔτε δαιμόνων οὔτε θεῶν ὄπιν ἔχοντας. εἰμὶ δὲ γένος μὲν Κῴη, θυγάτηρ δὲ Ἡγητορίδεω τοῦ Ἀνταγόρεω”. βίῃ δέ με λαβὼν ἐν 538
Κῷ εἶχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ [b] ἀμείβεται τοῖσδε, „Γύναι, θάρσει, καὶ ὡς ἱκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς [c] τούτῳ τυγχάνεις ἀληθέα λέγουσα, καὶ εἶ θυγάτηρ Ἡγητορίδεω τοῦ Κῴου, ὃς ἐμοὶ ξεῖνος μάλιστα τυγχάνει ἐὼν τῶν περὶ κείνους τοὺς χώρους [d] οἰκημένων”. ταῦτα δὲ εἴπας, τότε μὲν ἐπέτρεψε τῶν Ἐφόρων τοῖσι παρεοῦσι, ὕστερον δὲ ἀπέπεμψε ἐς Αἴγιναν, ἐς τὴν αὐτὴ ἤθελε ἀπικέσθαι. Μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν τῆς γυναικὸς, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἀπίκοντο Μαντινέες ἐπ' ἐξεργασμένοισι. μαθόντες δὲ ὅτι [e] ὕστεροι ἥκουσι τῆς συμβολῆς, συμφορὴν ἐποιεῦντο μεγάλην, ἄξιοί τε ἔφασαν εἶναι σφέας ζημιῶσαι. πυνθανόμενοι δὲ τοὺς Μήδους τοὺς μετὰ Ἀρταβάζου φεύγοντας, τούτους ἐδίωκον μέχρι Θεσσαλίης. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔων φεύγοντας διώκειν. οἱ δὲ ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν ἑωϋτῶν, τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιῆς ἐδίωξαν ἐκ τῆς γῆς. μετὰ δὲ Μαντινέας, ἧκον Ἠλεῖοι. καὶ ὡσαύτως οἱ Ἠλεῖοι τοῖσι Μαντινεῦσι συμφορὴν ποιησάμενοι, ἀπαλλάσσοντο· ἀπελθόντες δὲ καὶ οὗτοι τοὺς ἡγεμόνας ἐδίωξαν. [f] τὰ κατὰ Μαντινέας μὲν καὶ Ἠλείους τοσαῦτα. Ἐν δὲ Πλαταιῇσι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Αἰγινητέων ἦν Λάμπων ὁ Πύθεω, Αἰγινητέων [g] τὰ πρῶτα· ὃς ἀνοσιώτατον λόγον ἔχων, [h] ἵετο πρὸς Παυσανίην. ἀπικόμενος δὲ σπουδῇ, ἔλεγε [i] τάδε, „῏Ω παῖ Κλεομβρότου, ἔργον ἔργασταί τοι ὑπερφυὲς, μέγαθός τε καὶ κάλλος. καί τοι θεὸς παρέδωκε ῥυσάμενον τὴν Ἑλλάδα, κλέος καταθέσθαι μέγιστον Ἑλλήνων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. σὺ δὲ

„ καὶ

a Ῥῦσαι *Arch. V.* b Ἀμείβετο ὧδε *Arch. V.*, prius *Ald.* et *Paris. A.* cum *Brit.*, vulgatum ex *Med. Paſſ. Ask.* et *Paris. B.* c Τοῦτο *Arch.* et ſtatim καὶ εἷς cum *Vind.* d Οἰκημένων *Paſſ. Arch. V. Ask. Brit.* ora *Steph.* Olim οἰκεομένων· tum ταῦτα εἴπας *Arch. Vind.* et ſuperius κείνους τοὺς χώρους, non ἐκείνους. e Ὕστερον *Arch. V. Paſſ.* Supra ἐπεξεργασμένοισι iunctim *Ald.* et *Vind.*, male. Vid. IV, 165. VIII, 94. f Omittit *Arch.* g *Med. Paſſ. Ask. Arch. V. Brit. Paris. B. C.*, edebatur τὰ πρῶτα φέρων. h Ἵκετο *Arch. Vind.* i *Med. Paſſ. Arch. V. Ask. Brit. Ald.*, deerat editorum ſocordia τάδε.

95. ῏Ω βασιλεῦ Σπάρτης] Condonandum matronae animo prae laetitia perturbato. Rex Pauſanias Spartanorum non fuit, regis Pliſtarchi tantum tutor Cap. 10. et *Thucydid.* I, 132. Quod illa autem Pauſaniae, λῦσαί με —— δουλοσύνης, pro eo Codd. pauci, quibus ferme obtempero, ῥῦσαί με. Eum in modum L. V, 49. πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῬΥΣΑΣΘΕ Ἴωνας ἐκ τῆς δουλοσύνης· et IX, 89. προέτρεπε αὐτοὺς ῬΥΣΑΣΘΑΙ ἄνδρας Ἕλληνας ἐκ δουλοσύνης· tum in Epigramm. ap. *Ariſtidem* T. III. p. 648. Ἑλλάδα πᾶσαν —— ῥυσάμενοι Δουλοσύνας. Quae quidem ad verbi uſum abunde, ad vulgatum autem, in ſimili negotio uſitatum, praeiudicio damnandum minime.

4. Οἰκημένων] Saepe contaminarunt librarii hoc vocabuli. Reſpice III, 96. IX, 31. Illud autem plenum benivolentiae et humanitatis erga Coam mulierem officium merito Pauſaniae in laudibus *Pauſanias* L. III, 4. depoſuit.

11. Σφέας ζημιῶσαι] Expreſſiſſe haec *Livium* L. XXX, 30. elegans *I. Fr. Gronovii* obſervatio est. Hinc *Vallae* Latina, ut errori anſa praecideretur, probante etiam *Valckenario* reſtituta. Inter eos, qui Artabazum fugientem inſecuti fuerunt, praecipui in *Diodoro* L. XI, 32. *Corinthii*, *Sicyonii*, *Phliaſii*.

11. Ἄξιοί τε ἔφασαν εἶναι] Non male ceperat *Valla* vertens, *ſed idoneos ſe eſſe ad ſumendas de ſe poenas dixere*: his qui ſubſtituit, *ad ſumendas de ipſis poenas*, alios in errorem induxit, quem corrigit Eruditus ſcriptor *des Eſſais de Critique* p. 256. Herodoteis iſta reſpondent, quae dicentem facit Annibalem *Livius* XXX, c. 30., *forſitan non indigni ſimus, qui nobismet ipſi mulctam irrogemus*, quae hinc ſumpta monuit *I. Fr. Gronovius*. Se veniſſe Mantineenſes indignabantur ἐπ' ἐξεργασμένοισι, *re iam confecta*; ſic ſupra VIII, c. 95. poſt pugnam Salaminiam Adimantum et Corinthios veniſſe ſcribit ἐπ' ἐξεργασμένοισι· attigit formulam Clar. *Io. Taylor* ad *Lyſiam* p. 489. explicat illam Noſter in proximis, μαθόντες ὅτι ὕστεροι ἥκουσι τῆς συμβολῆς· poſt pugnam qui venere Marathoniam Lacedaemonii, VI, c. 120., ὕστεροι dicuntur ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς.

VALCKEN.

21. Αἰγινητέων τὰ πρῶτα] Saltem dictionis corruptores τὰ πρῶτα φερόμενος, ut poſtulat mos, elegiſſent. *Dio Caſſius* L. XL. p. 136. de *Suella* Britanno ſive Caſſivelano, τὸν τῶν τὰ ΠΡΩΤΑ ἐν τῇ νήσῳ δυναστῶν ΦΕΡΟΜΕΝΟΝ. *AElianus* Anim. XIII. 17., aulopias ex thynnorum genere, ῥώμην τε καὶ ἀλκὴν τὰ ΠΡΩΤΑ ΦΕΡΟΙΤΟ ἂν ——. Reſecui inportunum, et ab ſchedis *Gronovio*que proſcriptum, φέρων. Conf. L. VI, 100. et praeter ceteros *Ti. Hemſterhuſium* in *Luciani* Timon. C. 35. et *Xenophont. Epheſium* Miſcell. Obſerv. Vol. V. p. 30. Quod ſuccedit continuo ἵκετο πρὸς Παυσανίην in ſcriptis quibusdam libris, valide ſeſe commendat.

21. Αἰγιν. τὰ πρῶτα φέρων] Si Codicibus etiam aliis abest φέρων, non repertum in *Mediceo*, *vir inter AEginetas Princeps* hic dictus videbitur Αἰγινητέων τὰ πρῶτα· quam ſermonis elegantiam his etiam uſus *Herodoti* pertractavit vir ſummus ad *Lucian.* T. I. p. 147. Pro φέρων ſi qui Codices darent φερόμενος, Lampon cenſeri poſſet dictus Αἰγινητέων τὰ πρῶτα φερόμενος, ut Hermotimum ſcribit φερόμενον οὐ τὰ δεύτερα τῶν εὐνούχων παρὰ βασιλέϊ, VIII, c. 104., quod commodum excitat Clar. *Gronov.* Dicitur quis τὰ πρῶτα et τὰ δεύτερα φέρεσθαι, non φέρειν. *Lucian.* T. II. p. 115., Οἱ ἀμφ' Ἀρίστιππόν τε καὶ Ἐπίκουρον τὰ πρῶτα παρ' αὐτοῖς ἐφέροντο· dediſſe videtur *Eunapius* in *Iambl.* p. 21., Ἀνατολίῳ τῷ μετὰ Πορφύριον τὰ δεύτερα φερομένῳ. *Moſchus* Eid. III. ℣. 57., μὴ δεύτερα σεῖο φέρηται. *Callimachus* h. in Del. ℣. 4., Δῆλος δ' ἐθέλει τὰ πρῶτα φέρεσθαι Ἐκ Μουσέων.

VALCKEN.

30. Μὴ

,, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐπὶ τούτοισι ποίησον, ὅκως λόγος τέ σε ἔχῃ ἔτι μέζων, καί τις ὕστερον φυλάσσηται τῶν βαρβάρων μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀτάσθαλα [a] ποιέων ἐς τοὺς Ἕλληνας. Λεωνίδεω γὰρ ἀποθανόντος ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδόνιός τε καὶ Ξέρξης ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν [b] ἀνεσταύρωσαν. τῷ σὺ τὴν ὁμοίην ἀποδιδοὺς, ἔπαινον ἕξεις πρῶτα μὲν [c] ὑπὸ πάντων Σπαρτιητέων, αὖτις δὲ καὶ πρὸς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Μαρδόνιον γὰρ ἀνασκολοπίσας, τετιμώρησαι ἐς πάτρων τὸν σὸν Λεωνίδην". ὁ μὲν, δοκέων χαρίζεσθαι, ἔλεγε τάδε· Ὁ δ' ἀνταμείβετο τοισίδε, ,, Ὦ ξεῖνε Αἰγινῆτα, τὸ μὲν εὐνοέειν τε καὶ προορᾷν, [d] ἄγαμαι σεῦ· γνώμης μέντοι ἡμάρτηκας χρηστῆς. ἐξάρας γάρ με ὑψοῦ, καὶ τὴν πάτρην καὶ τὸ ἔργον, ἐς τὸ μηδὲν κατέβαλες, παραινέων νεκρῷ λυμαίνεσθαι· καὶ, ἢν ταῦτα ποιέω, φὰς ἄμεινόν με ἀκούσεσθαι, τὰ πρέπει
539 μᾶλλον βαρβάροισι ποιέειν ἤπερ Ἕλλησι, [e] καὶ ἐκείνοισι δὲ ἐπιφθονέομεν. ἐγὼ δ' ὦν τούτου εἵνεκα μήτε Αἰγινήτῃσι ἅδοιμι, μήτε τοῖσι ταῦτα ἀρέσκεται· ἀποχρᾷ δέ μοι, Σπαρτιήτῃσι ἀρεσκόμενον, ὅσια μὲν ποιέειν, ὅσια δὲ καὶ λέγειν. Λεωνίδῃ δὲ, τῷ με κελεύεις τιμωρῆσαι, φημὶ μεγάλως τετιμωρῆσθαι. ψυχῇσί τε [f] τῶνδε ἀναριθμήτοισι τετίμηται αὐτός τε καὶ [g] οἱ ἄλλοι οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι τελευτήσαντες. σὺ μέντοι [h] ἔτι ἔχων λόγον τοιόνδε, μήτε προσέλθῃς [i] ἔμοιγε, μήτε συμβουλεύσῃς· χάριν [k] τε ἴσθι, ἐὼν ἀπαθής". Ὁ μὲν, ταῦτα ἀκούσας, ἀπαλλάσσετο. Παυσανίης δὲ κήρυγμα ποιησάμενος, μηδένα ἅπτεσθαι τῆς ληΐης, συγκομίζειν [l] ἐκέλευε τοὺς εἵλωτας τὰ χρήματα. οἱ δὲ, ἀνὰ τὸ στρατόπεδον σκιδνάμενοι, εὕρισκον σκηνὰς κατεσκευασμένας χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, κλίνας τε ἐπιχρύσους καὶ ἐπαργύρους· κρητῆράς τε χρυσέους, [m] καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκπώματα· σάκκους τε ἐπ' ἁμαξέων εὕρισκον, ἐν τοῖσι λέβητες ἐφαίνοντο [n] ἐνεόντες χρύσεοί τε καὶ ἀργύρεοι. ἀπό τε τῶν κειμένων νεκρῶν ἐσκύλευον [o] ψελιά τε καὶ στρεπτοὺς, καὶ τοὺς [p] ἀκινάκεας, ἐόντας χρυσέους· ἐπεὶ ἐσθῆτός γε ποικίλης λόγος [q] ἐγίνετο οὐδείς. ἐνθαῦτα πολλὰ μὲν κλέπτοντες ἐπώλεον πρὸς τοὺς Αἰγινήτας οἱ εἵλωτες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπεδείκνυσαν, ὅσα αὐτέων οὐκ οἷά τε ἦν κρύψαι· ὥστε Αἰγινήτῃσι οἱ μεγάλοι πλοῦτοι ἀρχὴν ἐνθεῦτεν ἐγένοντο, οἳ τὸν χρυσὸν, ἅτε ἐόντα χαλκὸν δῆθεν, παρὰ τῶν [r] εἱλωτέων ὠνέοντο. Συμφορήσαντες δὲ τὰ χρήματα, καὶ δεκάτην ἐξελόντες τῷ

dereris, quod superest in hac re, agas ita, ut et tu maiore fama celebreris, et aliquis barbarorum posthac caveat nefanda facinora inchoare in Græcos. Etenim Leonidæ apud Thermopylas interempti reciso capite Mardonius ac Xerxes truncum in crucem sustulerunt: cui si vicem reddes, laudem nancisceris, primum ab omnibus Spartiatis, secundo loco ab universis Græcis, siquidem suffixo Mardonio, Leonidam patruum tuum fueris ultus. Hæc Lampon gratiam se initurum ratus apud Pausaniam dicebat.

79 Cui respondens Pausanias, Tuam, inquit, hospes AEgineta, benevolentiam atque providentiam amplector: tamen ab æquitate iudicandi deerras, nam qui et me et patriam in altum extulisti et hæc gesta, ad nihilum redigis, quum suades mihi sævire in mortuum, aisque me auditurum melius, si istud fecero, quod barbaros decet potius facere quam Græcos, quodque illis exprobramus, quare ego neque AEginetis, neque iis quibus ista probantur assentior: contentusque sum Spartiatis placere, ut in negociis dictisque fas tuear. Leonidæ autem, cui me iubes parentare, affirmo magnifice esse parentatum; nam funeribus horum innumerabilibus vindicatus est et ipse et ceteri, qui apud Thermopylas occubuerunt. Tu vero posthac hærens in hac eadem cogitatione ne me adieris: quod tibi impune esse, loco beneficii ponas. Hoc quum ille audisset, abiit.

80 Pausanias autem quum præconio edixisset, nequis de præda quid tangeret, iussit helotas omnem comportare pecuniam. Illi per castra dispersi inveniunt tentoria auro et argento ornata, lectosque ex auro et argento, crateras etiam aureos, phialasque, et alia vasa potoria: nec non saccos super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro et argento lebetibus. Quinetiam cæsorum cadavera spoliabant armillis et torquibus, sed et acinaces aureos tollebant. Nam diversicolora vestimenta nullius momenti habebantur. Ibi tum multa furto subtrahentes helotæ AEginetis venundabant; multa, quæ occultare non poterant, monstrabant: prorsus ut inde primitus extiterint ingentes divitiæ AEginetis, utpote aurum ab helotis pro ære mercantibus.

81 Collata autem pecunia decimam selegerunt deo, qui

a Ποιέειν *Ask. Brit.* *b* Ἐσαύρωσαν *Arch. Vind.* *c* Ὑπὸ πάντων Σπαρτ. *Pass. Ask. Arch. V.*, sine articulo τῶν, quos amplector. *d* Ἅμα καὶ *Brit.*, absurde. *e* Καὶ ἐκείν. *Pass. Ask.*, alii κἀκείνοισι. *f* Τῇσι τῶνδε *Pass. Ask. Vind.* et *Steph.* ora. *g* Οἱ ἐν Θερμ. τελευτήσαντες *Arch.* *h* Deest *Arch.* *i* Ἐμὲ, μήτε συμβουλεύσῃς *Arch. Vind.*, quorum ultimum et *Pass. Ask.* *k* Ἴσθι τε *Arch. Pass. Ask.* *l* Ἐκέλευσε *Arch. V.* *m* Desideratur in *Pass. Ask.* *n* Ἐόντες iidem. *o* Ψέλια *Arch. Pass.*, antea ψέλλια. Vide L. III, 20. IV, 168. *p* Ἀκινάκεας *Arch.* quomodo saepissime: in aliis ἀκινάκας. *q* Ἐγένετο οὐδὲ εἷς *Arch. V.* *r* Εἱλώτων *Ask.*

30. Μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀτάσθαλα ποιέων] Vidi ad marginem Aldinae docti viri manu, μὴ ὑπάρχων — ποιέειν, quorum ultimum in *Ask.*; sed eius opera supervacua; Noster L. VII, 8, 2. οἵ γε ἐμὲ καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες· quibus conparia Cl. *Valckenarius* ad *Euripid.* Phoeniss. p. 533. conduxit plurima. AEginetae Lamponis consilium Pausanias iure sprevit, laudatus propterea a *Pausania* III, 4.

49. Ὅσια μὲν ποιέειν] Dictum laudabiliter. At *quantum mutatus ab illo Hectore* in *Thucydidis* L. I, 132. 132. Redi tamen ad *Nostri* L. V, 32. Proximum ex MSS. ψυχῇσί τε τῇσι τῶνδε aliorum arbitrio relinquitur.

53. Σὺ μέντοι ἔτι ἔχων] Ore Ionico pronunciata atque in speciem lenissima gravem tamen continent comminationem, illis simillima, quae Alexandro Macedoni dixisse feruntur Athenienses VIII, c. 143., σύ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργέειν ἀθέμιστα ἔρδειν παραίνεε· iuxta *Lycurgum* c. Leocr. p. 156, 42., Alexandrum Athenienses μικροῦ δεῖν κατέλευσαν· secundum *Aristidem* T. I, p. 250. illi dixerunt qualia Medeae Creon *Euripidis* ℣. 352., *si te secundo lumine hic offendero, Moriere.* —— Lamponis istius consilium repellentis Spartani Regis responsum respicit *Pausanias* III, p. 214. VALCKEN.

60. Κλίνας τε ἐπιχρύσους] Non fuerunt ὁλόχρυσοι καὶ ὁλάργυροι, quales in *Philon. Iud.* de Somn. p. 1115. E., sed *inaurati* et *inargentati*. Ex solido auro et argento memorabuntur C. 80. In talibus et alibi peccatur. Vide I, 50.

70. Ἅτε ἐόντα χαλκὸν δῆθεν] Quasi vero aes foret. Rudi simplicitate Helotarum, aurum atque aes vix internoscentium, abusi AEginetae sunt. Quid victo ad

qui Delphis est, ex qua tum tripes aureus ibi repositus est, insistens super tricipiti ex ære colubro, proxime aram: tum deo qui est in Olympia, æreus decem cubitorum Iupiter: tum deo qui est in Isthmo, æreus septem cubitorum Neptunus. Hac parte selecta, ceteras inter se distribuerunt, pro suo quisque merito accipientes: itemque pallacas Persarum, et aurum et argentum et reliquas opes cum iumentis. Quæ autem eximia data sint iis, qui optimam operam navaverant ad Platæas, refertur a nemine, data tamen illis fuisse arbitror: certe Pausaniæ sunt ex omnibus dena, et ea delecta, dono data, ex mulieribus, equis, talentis, camelis, et item ex ce-
82 teris rebus. Feruntur autem hæc quoque acta esse: Xerxem, dum e Græcia fugit, omnem apparatum suum Mardonio reliquisse: et Pausaniam dum eum apparatum videt, ex auro argentoque et velariis diversicoloribus confectum, iussisse pistores et coquos cœnam sibi, uti Mardonio instruere, quod quum illi ex iussu fecissent, tum Pausaniam lectos intuentem aureos argenteosque probe stratos, mensas etiam aureas ac argenteas, magnificumque cœnæ apparatum, propositis bonis stupefactum, imperasse ad risum suis ministris ut Laconicam instruerent cœnam. Ea quum esset parata et pateret magnum intervallum, ibi eundem cachinnantem arcessivisse Græcorum duces, eisque ubi convenerant, inter ostendendum utrumque cœnæ apparatum, dixisse, Viri Græci, hac ego vos de caussa convocavi, quod volebam vobis amentiam huius Medorum ducis ostendere, qui quum talem vitam duceret, ad nos spoliandos venit, qui tam misere victitamus. Hæc Pausanias apud Græcorum duces dixisse fer-
83 tur. Interiecto deinde tempore complures Platæensium repererunt loculos auri argentique et aliarum pecuniarum. Hoc quoque rei

τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ, ἀπ' ἧς ὁ τρίπους ὁ χρύσεος ἀνετέθη, ὁ ἐπὶ τοῦ τρικαρήνου [a] ὄφιος τοῦ χαλκέου ἐπεστεὼς ἄγχιστα τοῦ βωμοῦ· καὶ τῷ ἐν Ὀλυμπίῃ θεῷ ἐξελόντες, ἀπ' ἧς δεκάπηχυν χάλκεον Δία ἀνέθηκαν· καὶ τῷ ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπ' ἧς ἑπτάπηχυς χάλκεος Ποσειδέων [b] ἐξεγένετο. ταῦτα ἐξελόντες, τὰ λοιπὰ διαιρέοντο καὶ ἔλαβον ἕκαστοι, τῶν ἄξιοι ἔσαν, καὶ τὰς παλλακὰς τῶν Περσέων, καὶ τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ ἄλλα χρήματά τε καὶ ὑποζύγια. ὅσα μέν νυν ἐξαίρετα τοῖσι ἀριστεύσασι αὐτέων ἐν Πλαταιῇσι ἐδόθη, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν, δοκέω δ' ἔγωγε καὶ τούτοισι δοθῆναι. Παυσανίῃ δὲ πάντα δέκα ἐξαιρέθη [c] τε καὶ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι, τάλαντα, κάμηλοι, ὡς δὲ αὕτως καὶ [d] τὰ ἄλλα χρήματα. Λέγεται δὲ καὶ τάδε γενέσθαι, ὡς Ξέρξης φεύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ τὴν [e] κατασκευὴν καταλίποι τὴν ἑωϋτοῦ· Παυσανίην ὦν ὁρέοντα τὴν Μαρδονίου κατασκευὴν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ [f] παραπετάσμασι ποικίλοισι κατεσκευασμένην, κελεῦσαι τούς τε [g] ἀρτοκόπους καὶ τοὺς 540 ὀψοποιοὺς κατὰ ταυτὰ καθὼς Μαρδονίῳ δεῖπνον παρασκευάζειν. ὡς δὲ κελευόμενοι οὗτοι ἐποίευν ταῦτα, ἐνθαῦτα τὸν Παυσανίην ἰδόντα κλίνας τε χρυσέας καὶ ἀργυρέας [h] εὖ ἐστρωμένας, καὶ τραπέζας χρυσέας καὶ ἀργυρέας, καὶ παρασκευὴν μεγαλοπρεπέα τοῦ δείπνου, ἐκπλαγέντα τὰ προκείμενα ἀγαθὰ, κελεῦσαι ἐπὶ [i] γέλωτι [k] τοὺς ἑωϋτοῦ διηκόνους παρασκευάσαι Λακωνικὸν δεῖπνον. ὡς δὲ τῆς θοίνης ποιηθείσης ἦν πολλὸν τὸ μέσον, τὸν Παυσανίην γελάσαντα μεταπέμψασθαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς στρατηγούς· συνελθόντων δὲ τουτέων, εἶπαι τὸν Παυσανίην, δεικνύντα [l] ἐς ἑκατέρην τοῦ δείπνου τὴν παρασκευὴν, „ Ἄνδρες Ἕλληνες, τῶνδε εἵνεκα ἐγὼ ὑμέας „ συνήγαγον, βουλόμενος ὑμῖν [m] τοῦδε τοῦ Μήδων ἡγε- „ μόνος τὴν ἀφροσύνην δεῖξαι· ὃς τοιήνδε δίαιταν ἔχων, „ ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω [n] οἰζυρὴν ἔχοντας ἀπαιρησόμενος". ταῦτα μὲν Παυσανίην λέγεται εἶπαι πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων. Ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ [o] μετὰ ταῦτα καὶ τῶν Πλαταιέων εὗρον συχνοὶ θήκας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων. ἐφάνη δὲ καὶ τόδε ὕστερον ἐπὶ

a Ὄφιος *Arch. V. Ask.*; ὄφεως antea. *b* Ἐγένετο *Arch. V.*, fortasse verius. *c* Tria ista omittit *Arch.* *d* Τὰ ἄλλα id. et *Vind.*, loco τἆλλα. *e* Παρασκευὴν et iterum, *Athen.* haec describens et multa mutans L. IV, 6. p. 138. C. *f* Πετάσμασι *Ask.* tum κατασκευασμ. *Vind.* *g* Ἀρτοποιοὺς *Athen.* *h* Absunt septem seqq. *Arch.* et *Aldo*; εὖ deest et *Athen.* *i* Γέλωτα *Arch.* *k* Τοῖς ἑαυτοῦ διακόνοις *Athen.* *l* Non legitur ἐς in *Arch. V.*, in *Athen.* ἑκατέρου τῶν δείπνων. *m* Deest *Arch.*, qui Μήδου ἡγεμένος, quorum postremum in *Pass. Ask. V. Athen.* ora *Steph.* et *Valla*: antea βασιλῆος. *n* Ταλαίπωρον *Athen.* de scholio et supra ὡς ἡμᾶς. *o* Negliguntur haec duo ab *Ask.* nulla caussa. Vid. C. 84. et L. VII, 33.

ad Gransonium Carolo Audace, Burgundiae duce, vasis eius argenteis, stannum arbitrati, fecerint, quoque modo gemmas, multo rarissimas et pretii ingentis, tanquam vilissima scruta abiecerint Helvetii, durum ab stirpe genus, elegantissime *Ph. Comineus* Memor. L. V, 2. exposuit.

74. Ἐπὶ τοῦ τρικαρήνου ὄφιος] Durabat in tempora *Pausaniae*, aureo tripode dudum a Phocensibus interverso et conflato, L. X, 13. Quam vero Cel. *Gronovius* ex *Whelero* adposuit tricipitis colubri figuram, eam huius videri, ab Ampl. *Cupero* veritati respondere negatur Epistol. L. II. p. 177. Litem meam non facio. Si tamen verum amamus, unus hic draco et triceps describitur, δράκων χαλκοῦς *Pausaniae*, monumentum autem Constantinopolitanum tres exhibet serpentes, scitissime contortiplicatos: dubium praeterea, Delphisne Byzantium venerit; sed fieri hoc potuisse, nolo infitiari. Porro Iovis Olympii ex aere statuam copiosius *Pausanias* expingit L. V, 23.

87. Ὡς Ξέρξης φεύγων] Quae hoc capite continentur, ubi pleraque descripta prostant apud *Athen.* IV, p. 138. alia deteriora, pauca quaedam vulgatis leguntur meliora. Pro ἀρτοκόπους, ἀρτοποιοὺς praebet *Athen.*, quae duo saepe permutantur in Codd. Ut apud *Herod.*, alibi quoque iunguntur ἀρτοκόποι et ὀψοποιοί· multa notantur ad *Thom. Mag.* in Ἀρτοπόπος· dubium quid scripserit *Plutarch.* T. II. p. 401. E. —— Vulgatorum loco forte cui non displicebit *Athenaei* lectio, ἐς ἑκατέρου τῶν δείπνων τὴν παρασκευήν. —— Firmant Herodotei Codices, ut patet ex Diss. *Herod.* p. 89., quam habet *Athenaeus* τοῦ Μήδων ἡγεμόνος τὴν ἀφροσύνην· absque Codd. nemini suspecta mentio fuisset τοῦ Μήδων βασιλῆος· quum supra tradiderit, ὡς Ξέρξης φεύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος Μαρδονίῳ τὴν κατασκευὴν καταλίποι τὴν ἑωϋτοῦ· quin Xerxi potius congruere, quam Mardonio videntur ista: ὃς, τοιήνδε δίαιταν ἔχων, ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω οἰζυρὴν ἔχοντας ἀπαιρησόμενος· in quibus ὡς ἡμέας legisse suspicor Sophistam, qui voci Ionicae οἰζυρὴν vulgarem substituit ταλαίπωρον. VALCKEN.

99. Ἦν πολλὸν τὸ μέσον] Amplum discrimen. Supra L. I, 126. οἱ δὲ ἔφασαν, ΠΟΛΛΟΝ εἶναι αὐτέων τὸ ΜΕΣΟΝ in simili negotio. *Eurypides* Alcest. v. 914. οἴμοι πολὺ γὰρ τὸ μέσον. *Io. Chrysostomus* Or. de Evangelii Profectu T. III. p. 302. C. πολὺ δὲ τὸ μέσον τούτων κἀκείνου. Alii, uti *Heliodorus* AEth. VII, p. 318., οὐ γὰρ μικρῷ τῷ μέσῳ. Adde *Abreschii* Lection. Aristaenet. p. 249.

4. Τοῦ Μήδων ἡγεμόνος] Placeret τοῦ Μήδου ἡγεμόνος ex *Arch.*, modo plures iuberent libri. Alterum dubio caret. Mardonii delicias et superfluum adparatum Pausanias, non absentis Persarum regis, perstringit et taxat. Additum οὕτω οἰζυρὴν ἔχοντας δίαιταν, irruenti, ut ferocientis inpetum sisterent, Carolo Audaci testati de se suaeque regionis habitu Helvetii fuerunt, eodem *Comineo* L. V, 1. Memor. perhibente.

ἐπὶ τυτέων τῶν νεκρων περιψιλωθέντων τὰς σάρκας·
συνεφόρεον γὰρ τὰ ὀστέα οἱ Πλαταιέες ἐς ἕνα χῶρον·
εὑρέθη κεφαλὴ οὐκ ἔχυσα [a] ῥαφὴν οὐδεμίην, ἀλλὰ ἐξ
ἑνὸς ἐοῦσα ὀστέυ. ἐφάνη δὲ καὶ γνάθος, καὶ τὸ [b] ἄνω
τῆς γνάθυ, ἔχυσα ὀδόντας μυνοφυέας, ἐξ ἑνὸς ὀστέυ
πάντας τούς τε ὀδόντας καὶ [c] τοὺς γομφίυς· καὶ
πενταπήχεος ἀνδρὸς ὀστέα ἐφάνη. [d] Ἐπεί τε δὲ Μαρ-
δονίυ [e] δευτέρῃ ἡμέρῃ ὁ νεκρὸς [f] ἠφάνιστο, ὑπό τευ
μὲν ἀνθρώπων, τὸ ἀτρεκὲς οὐκ ἔχω [g] εἶπαι· πολ-
λοὺς δέ τινας ἤδη καὶ παντοδαποὺς ἤκουσα θάψαι
Μαρδόνιον, καὶ δῶρα μεγάλα οἶδα λαβόντας πολ-
λοὺς παρὰ Ἀρτόντεω τοῦ Μαρδονίυ παιδὸς διὰ τοῦ-
το τὸ ἔργον· ὅστις μέντοι ἦν αὐτέων ὁ [h] ὑπελόμενός
τε καὶ θάψας τὸν νεκρὸν τὸν Μαρδονίυ, οὐ δύνα-
μαι ἀτρεκέως πυθέσθαι. ἔχει δέ τινα [i] φάτιν καὶ
Διονυσοφάνης, ἀνὴρ Ἐφέσιος, θάψαι Μαρδόνιον. ἀλλ'
ὁ μὲν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτάφη. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς
ἐν Πλαταιῇσι τὴν ληΐην [k] διείλοντο, ἔθαπτον τοὺς
ἑωϋτῶν, χωρὶς ἕκαστοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν τριξὰς
ἐποιήσαντο θήκας. ἔνθα μὲν τοὺς ἱρέας ἔθαψαν, τῶν
[l] καὶ Ποσειδώνιος καὶ Ἀμομφάρετος ἔσαν καὶ Φιλο-
κύων τε καὶ Καλλικράτης. ἐν μὲν δὴ ἑνὶ τῶν τά-
φων ἔσαν οἱ ἱρέες, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, οἱ ἄλλοι Σπαρ-
τιῆται· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, οἱ εἵλωτες. [m] οὗτοι μὲν
οὕτω [n] ἔθαπτον· Τεγεῆται δὲ χωρὶς [o] πάντας ἁ-
541 λέας· καὶ Ἀθηναῖοι τοὺς ἑωϋτῶν ὁμοῦ, καὶ Μεγα-
ρέες τε καὶ Φλιάσιοι τοὺς ὑπὸ τῆς ἵππυ διαφθα-
ρέντας. τυτέων μὲν δὴ πάντων πλήρεες ἐγένοντο οἱ
τάφοι. [p] τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται ἐν Πλα-
ταιῇσι ἐόντες τάφοι, τούτους δὴ, ὡς ἐγὼ πυνθά-
νομαι,

rei apparuit postmodum in his cadaveribus
carne nudatis, ut quum eorum ossa com-
portarent unum in locum Platæenses, in-
ventum sit caput nullam suturam habens,
sed ex uno osse solidum; item maxilla,
cum eo quod super maxillam est, habens
dentes, etsi distinctos, tamen ex uno os-
se universos tam molares quam ceteros,
quinetiam ossa viri quinque cubitorum.
Postquam vero cadaver Mardonii altero die 84
subductum fuit, a quo hominum certum
non habeo dicere, audivi tamen iam mul-
tos, immo omnigenas sepelisse Mardonium;
et ob id multos scio ingentia dona ab Ar-
tonta Mardonii filio accepisse. Sed quis il-
lorum curam susceperit cadaveris Mardonii
subtrahendi et humandi, pro comperto non
possum sciscitari, habet tamen nonnihil fa-
mæ Dionysophanes vir Ephesius sepelisse
Mardonium. At hic quidem hoc modo tu-
mulatus est. Græci vero, posteaquam præ- 85
dam Platæensem dispertierunt, cæsos separa-
tim quisque suos tumularunt. Lacedæmonii,
tribus sepulcris effectis, in eorum uno sa-
cerdotes, e quibus fuere Posidonius et A-
mompharetus et Philocyon et Callicrates. In
uno igitur sepulchrorum fuerunt sacerdotes;
in altero reliqui Spartiatæ, in tertio helotæ.
Sic quidem illi humaverunt: Tegeatæ vero
seorsum omnes confertos, et Athenienses
suos simul, nec non Megarenses atque Phliasii
suos ab equitatu interemptos. Horum igi-
tur quidem omnium sepulcra fuerunt reple-
ta. At aliorum sepulcra quotquot ad Pla-
tæas ostenduntur, illi sunt, quantum ego ac-

a Indicavit *Pollux* II, 37. *b* *Med. Pass. Ask. Paris. A.*, alii ἐπάνω. *c* Abest *Pass. Brit. Arch.* *d* Ἐπεὶ δὲ *Vind.* ἐπὶ δὲ *Arch.* *e* Non est in *Ask.* *f* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, antea ἠφάνισται. Porro ὑπό τευ *Arch. V.*, ὑπ' ὅτευ *Pass. Ask. Brit.*, ὅτεω Aldus, denique ἀνθρώπου *Arch.*, placuerunt priores. Vid. L. VI, 5. *g* Εἴπειν *Arch. Pass. Ask.* supra quoque. *h* Ὑπονοούμενος *Arch.* *i* Φάτις idem et Διονυσοφάνης cum *Valla*: antea Διονυσιοφάνης. *k* Διείλαντο *Arch. Vind.*, mox ἔθαψαν *Ask.* *l* Desit *Arch. Vind.* *m* Οὕτω μὲν οὗτοι ἔθαφθεν *Arch. Valla.* *n* *Med. Pass. Ask.*, ceteri ἔθαψαν interserunt, neque illi perperam. *o* Tria haec non legit *Arch.* *p* Haec decem neglexit socors *Arch.* scriba: *Plutarchus* Malign. p. 872. F. descripsit.

13. Ἔχουσα ῥαφὴν οὐδεμίην] *Pollucis* aut alius exemplo respexisse haec *Theophilum Protospatharium* Fabric. Corpor. Humani L. IV, 4. in *Fabricii* Bibl. Gr. T. XII. p. 858. puto, κεφαλὰς ἀῤῥάφους, *sine omni sutura*, inter ossa praeliis deiectorum et conputrescentium ab scriptoribus reperta adfirmantem memorari. Ὀδόντας μουνοφυέας Pyrrho, Epirotarum regi, et Prusiae, Bithyni regis filio cognomini, tribuit *Valer. Maxim.* L. I, 8. Exter. 12. et *Festus* in *Monodos*. Illud autem paullo inpeditius et salebrosius, ἐφάνη δὲ καὶ τόδε ὕστερον ΕΠΙ τουτέων τῶν νεκρῶν —. Si esset ἐφάνη δὲ καὶ τόδε ὕστερον ΕΤΙ τουτέων, τῶν νεκρῶν περιψιλωθέντων τὰς σάρκας· tum postea demum, nudatis carne cadaveribus, adparuisse τόδε, sive id, quod de cranio sine sutura et de maxilla proditur, sententia declararet. Et sic doctissimus *Abreschius*.

25. Καὶ Διονυσοφάνης] Ita et *Pausanias* L. IX, 2. Similis variatio in Διονυσιοδώρου Historici titulo. Unde vero *Pausanias*, Artonten multa huic Ephesio elargitum ob patrem contumulatum acceperit, nescio.

30. Ἔνθα μὲν τοὺς ἱρέας ἔθαψαν] Acquiesco in elegantissima Cl. *Valckenarii*, ἰρένας sive εἰρένας corrigentis, coniectura, eoque promtius, quod Λέξεων Ἡροδότου collector vocem hic invenisse videatur. Eadem mens eruditissimo *de Pauw*, sic conmentanti. *Locus est depravatus et sacerdotem requirit, qui thure et offa piationem faciat; quo certe officio ego nunc fungar hic, qui inter Divae Criticae sacerdotes fortasse locum aliquem mereri possum. Scribe, et scribe emendatione certissima*, ἔνθα μὲν τοὺς εἰρένας ἔθαψαν — *et similiter statim post*, ἐν μὲν — ἔσαν οἱ εἰρένες. *Plutarchus audiendus est in Vita Lycurgi* (p. 50. D.) *quo nemo melius* εἰρένας *nobis depinxit*: Εἰρένας δὲ καλοῦσι, τοὺς ἔτος ἤδη δεύτερον ἐκ παίδων γεγονότας —. οὗτος οὖν ὁ εἰρὴν, εἴκοσι ἔτη γεγονὼς, ἄρχει τῶν ὑποτεταγμένων ἐν ταῖς μάχαις. — *Quid censes? quidquamne certius aut acconmodatius?* Εἰρένες *erant ordinum ductores, hos in uno tumulo tumularunt una cum quatuor illis praestantissimis Heroibus.* Quae, quantumvis pluscula, placuit describere, ut confidentiae et dictionis genus viri iuvenis, nam admodum adolescentis sunt, in obscuro ne maneret.

30. Τοὺς ἱρέας] Suum etiam in expeditionibus habebant μάντιν, qui per exstispicinam Deorum mentem scrutaretur; sed nusquam alibi, opinor, in historia Graeca Spartiatae memorantur ἱρέες, *sacerdotes*, qui praeliis interfuerint. Visus mihi semper est *Herod.* aliam hic primitus vocem posuisse; sed quaenam illa fuerit mihi quidem non liquet. Memoratur in *Gloss. Herod.* Εἰρήν· quibus alibi nusquam locus est in Musis, hic Grammaticum legisse suspicabar in suo Codice ἰρένας et paulo post ἰρένες· Coniecturam memorare dignatus est Celeberr. *Wess.* in Diss. *Herod.* p. 206., et removit difficultatem, quae opponi posset. Neutrum fortasse, nec ἰρένας, neque ἱρέας, sed scripsisse potius alicui videbitur *Herod.* τοὺς ἱππέας, et οἱ ἱππέες· quia distinguuntur a ceteris Spartiatis; nostro autem memorantur VIII, c. 124., τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, — οἵπερ ἱππέες καλέονται. VALCKEN.

39. Ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι] Ablegatum hinc longissime cupiunt voculam ὡς, sicuti et L. II, 8., nullo iure, uti admonitum ibi. Recipi autem non debuerat ἀπαισχυνομένους, sanequam intolerabile, atque *Plutarcho* multisque aliis damnatum. Attigit non absque censura *Abreschius* Dilucidat. Thucydid. p. 6. Multo quoque χώματα χῶσαι κεινὰ plausibilius et veritati adfinius. Aliorum sepulchra caesorum cadavera habebant recondita, erantque adeo τάφοι πλήρεες. Contra ea, κεινὰ *vacua* et *inania*, quae deinceps fuerunt aggesta, meraque adeo *cenotaphia*. Atque haec Scriptorem voluisse, res clamat, agnita a viris Cl. *Th. Galeo* et *D'Orvillio* ad *Charit.* p. 147. Et quis in tanto Codd. scriptorum consensu haesitaret?

40. Ἀπαι-

accipio, tumuli ab iis ſingulis excitati ina-
nes, qui erubeſcebant ſe a pugna abfuiſſe,
reſpectu poſterorum hominum. Quippe tu-
mulus illic eſt etiam qui dicitur AEgineta-
rum: quem ego audio vel decem poſt hanc
pugnam annis rogatu AEginetarum a Clea-
de Autodici filio, viro Platæenſi, illorum
86 hoſpite aggeratum fuiſſe. Græcis ſtatim a
cæſorum humatione in agro Platæenſi, ini-
to conſilio viſum eſt bellum Thebis infe-
rendum, expoſcendumque eos qui cum Me-
dis ſenſiſſent: et in primis Timegenidem
et Attaginum, qui principes factionis inter
primos extitiſſent; et, ni eos dediſſent,
non prius ab urbe diſcedendum quam eam
evertiſſent. Hoc ubi decrevere, undecimo
a pugna die moventes obſedere Thebanos,
iubentes dedere quos diximus viros. Ab-
nuentibus dedere Thebanis, agrum eorum
populabantur, murumque adoriebantur.
87 Quorum ager quum continenter vaſtaretur,
viceſimo die Timegenides ad populares ita
inquit: Viri Thebani, quandoquidem Græ-
cis ita conſtitutum eſt, non prius abſcede-
re ab oppugnatione Thebarum, quam aut
eas expugnaverint, aut nos illis dedideri-
tis, abſit ut noſtra cauſſa Bœotius ager am-
plius vexetur: ſed ſive per cauſſam depoſ-
cendi nos, pecunias cupiunt, pecunias eis
e publico demus: nam et publice cum Me-
dis ſenſimus, non autem nos ſoli: ſive re-
vera depoſcentes nos urbem obſident, nos
ipſi nos in diſceptationem exhibemus. Eum
Thebani ſane probe et opportune loquutum
arbitrantes, e veſtigio caduceatorem ad
Pauſaniam miſere, velle ſe viros dedere.
88 Ea re inter eos conventa, Attaginus ex
urbe profugit: cuius liberos ad ſe Pauſa-
nias adductos culpa abſolvit, negans pue-
ros factionis Medicæ eſſe participes. Ce-
teri quos Thebani dedidere, ipſi quidem
putabant ſe adepturos diſceptationem, at-
que

ονομαι, [a] ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης, ἑκάστους [b] χώματα χῶσαι κεινὰ, τῶν ἐπιγινομένων [c] εἵνεκα ἀνθρώπων. ἐπεὶ καὶ Αἰγινητέων ἐστὶ αὐτόθι καλεόμενος τάφος, τὸν ἐγὼ ἀκούω καὶ δέκα ἔτεσι ὕστερον μετὰ ταῦτα, δεηθέντων [d] Αἰγινητέων, χῶσαι [e] Κλεάδην τὸν Αὐτοδίκου, ἄνδρα Πλαταιέα, πρόξεινον ἐόντα [f] αὐτῶν. Ὡς δ' ἄρα ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς ἐν Πλαταιῇσι οἱ Ἕλληνες, αὐτίκα βουλευομένοισί σφι ἐδόκεε [g] στρατεύεσθαι ἐπὶ τὰς Θήβας, καὶ ἐξαιτέειν αὐτέων τοὺς μηδίσαντας· ἐν πρώτοισι δὲ αὐτέων, Τιμηγενίδην, καὶ Ἀτταγῖνον, οἳ ἀρχηγέται ἀνὰ πρώτους ἔσαν· ἢν δὲ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπανίστασθαι [h] ἀπὸ τῆς πόλιος πρότερον ἢ ἐξέλωσι. ὡς δέ σφι ταῦτα ἔδοξε, οὕτω δὴ ἑνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικόμενοι ἐπολιόρκεον Θηβαίους, κελεύοντες ἐκδιδόναι τοὺς ἄνδρας. οὐ βουλομένων δὲ τῶν Θηβαίων ἐκδιδόναι, τήν τε γῆν αὐτέων ἔταμνον καὶ [i] προσέβαλλον πρὸς τὸ τεῖχος. Καὶ, οὐ γὰρ ἐπαύοντο [k] σινόμενοι, εἰκοστῇ ἡμέρῃ ἔλεξε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμηγενίδης τάδε, „ Ἄνδρες Θηβαῖοι, ἐπειδὴ οὕτω δέδοκται τοῖ„ σι Ἕλλησι, μὴ πρότερον ἀπαναστῆναι πολιορκέον„ τας, [l] ἢ ἐξέλωσι Θήβας, ἢ ἡμέας [m] αὐτοῖσι πα„ ραδῶτε, νῦν ὦν ἡμέων εἵνεκα γῆ ἡ Βοιωτίη [n] πλέω „ μὴ ἀναπλήσῃ. ἀλλ' [o] εἰ μὲν χρημάτων χρήζον„ τες, πρόσχημα ἡμέας ἐξαιτέονται, χρήματά σφι „ δῶμεν ἐκ τοῦ κοινοῦ. σὺν γὰρ τῷ κοινῷ καὶ ἐμη„ δίσαμεν, οὐ [p] δὴ μοῦνοι ἡμέες. εἰ δὲ ἡμέων ἀλη„ θέως δεόμενοι πολιορκέουσι, ἡμεῖς ἡμέας αὐτοὺς ἐς „ ἀντιλογίην παρέξομεν". κάρτα τε ἔδοξε εὖ λέγειν, καὶ ἐς καιρόν· αὐτίκα τε ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Παυσανίην οἱ Θηβαῖοι, θέλοντες ἐκδιδόναι τοὺς ἄνδρας. Ὡς δὲ ὡμολόγησαν ἐπὶ τούτοισι, Ἀτταγῖνος μὲν ἐκδιδρήσκει ἐκ τοῦ ἄστεος, παῖδας δὲ [q] αὐτοῦ ἀπαχθέντας Παυσανίης ἀπέλυσε τῆς αἰτίης, φὰς τοῦ μηδισμοῦ παῖδας οὐδὲν εἶναι μεταιτίους. τοὺς δὲ ἄλλους ἄνδρας τοὺς ἐξέδοσαν οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἐδόκεον ἀντιλογίης τε κυρήσειν, καὶ δὴ χρήμασι [r] ἐπεποίθεσαν διωθέεσθαι,

a Αἰσχυνομένους *Plut.*, ἐπαισχυνομ. *Arch. V. Brit. Paris. A. B. Ald.*, ἀπαισχυνομ. *Med. Paſſ. Ask.*, mox ἀποστοῖ τῆς μάχης ἐγένοντο ἑκάστ. *Arch.* *b* *Suidas* in Χώματα attigit. Tum κεινὰ *Plut. Vind. Arch. Ask. Paris. B.*, olim κοινά. *c* Εἵνεκεν *V. Arch. Paſſ. Ask.*, levi diſcrimine. *d* Τῶν Αἰγ. *Paſſ. Ask.* *e* Ἀλεάδην *Med. Ask. Paſſ.* *f* Αὐτῶν *Arch. V. Paſſ.*, rectius opinor: ἑωϋτῶν alii. Vid. VII, 5. *g* *Arch. Vind. Ask. Brit. Paris. A. B. Ald.*, quod pelli non oportuerat: στρατεύειν *Med. Paſſ.* *h* Deſiderantur iſta ſex in *Arch.* *i* Προσέβαλον *Arch.* *k* Σινεόμενοι idem. *l* Ἢ ἐξέλ. *Med. Paſſ. Ask. V. Arch. Paris. B. Brit.*, alii πρὶν ἤ. *m* Non eſt in *Arch.* *n* Omittit idem, qui et ἀναπλήσῃ cum *Med. Paſſ. Ask.*, ceteri ἀνατλήσῃ. *o* Ἢν *Arch. V.* et ἐξαιτέωνται deinde, haud quidem prave. *p* Δὲ *Ask.* *q* Non novit *Arch.* *r* Ἐπεποίθεσαν διώσασθαι *Arch. V.*, prius etiam *Editio Genev.* CIↃIↃCXVIII., ἐπεπείθεσαν *Ald. Paris. A. Brit.*, ἐπεπύθεον *Med. Paſſ. Ask.*

40. Ἀπαισχυνομένους] Non alibi repertum hinc etiam eiicietur, reſtituto Herodoteo ἐπαισχυνομένους. Pro τῇ ἀπεστοῖ fortaſſe ſuo more ſcribendi poſuerat τῇ ἀπεστυΐ· Vid. ſupra notata P. 42. —— Paulo poſt ex Codd. et *Plutarcho* χώματα reſtituentur κεινὰ, quod patet ex Diſſ. *Herod.* p. 63. VALCKEN.

44. Χῶσαι Κλεάδην] Eos non audio, qui Ἀλεάδην obtrundunt, vicinia litterarum A. et K. lapſos. Praeter alios contra venit *Plut.* Malign. p. 873. A.. ubi Κλεάδας ὁ Πλαταιεύς. Χῶσαι in tumulis terra congeſtis, tritum. *Euripides* Iphigen. Taur. v. 703. Τύμβον τε ΧΩΣΟΝ· et Aulid. v. 1443. ἐπεί μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται &c.

48. Ἐξαιτέειν αὐτέων] Quia mox ſequitur, ἐν πρώτοισι δὲ αὐτέων, vere mihi *Koenius* correxiſſe videtur, ἐξαιτέειν ἀστέων τοὺς μηδίσαντας· ἀστέων Ionico flexu legitur infra c. 93. Idem vitium a viris doctis ſaepe ſublatum, velut a *Leopardo* Em. I, c. 16. *Is. Voſſio* ad *Melam* II, c. 3. *Io. Pierſono* Veriſim. p. 38. hic illic veterum ſcriptis etiam nunc inhaeret: in fragm. Orat. *Iſaei* apud *Dionys. Halic.* T. II. p. 176, 28. ſcribendum: ὅτι ἡ μήτερ ἀστή τέ ἐστι, καὶ ὁ πατήρ· et ℣. 39., ἣν οὗτοι ὁμολογοῦσιν ἀστὴν εἶναι, pro vulgatis αὐτὴ et αὐτήν. In *Epicharmi* loco apud *Diogenem Laërt.* III, 16. procul omni dubio corrigendum: *nihil mirum*, ἁνδάνειν ἀστοῖσιν ἀστούς. Reliquit mendam Ill. *Grotius* in verſu *Moſchionis*, Excerpt. ex *Stobaei* Eclog. p. 147., Αὕτη δ' ἐπυργώσαντο· *urbes* poſtulare ſententiam Poëtae unicuique patebit attendenti, atque adeo etiam reponendum, Ἄστη δ' ἐπυργώσαντο, καὶ περισκεπεῖς Ἔτευξαν οἴκους. VALCKEN.

60. Μὴ πρότερον ἀπαναστ. πολιορκ. ἢ ἐξέλωσι] Tale ſuperius μὴ ἀπανίστασθαι ἀπὸ τῆς πόλιος πρότερον ἢ ἐξέλωσι· et C. 16. πρότερον ἢ γενέσθαι ἐν Πλαταιῇσι τὴν μάχην. Aliter et prius vulgato congruenter VI, 45. οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη —— πρὶν ἢ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. Iunge *Gronovio* obſervata L. V, 118., cuius in viciniis μὴ ἀναπλήσῃ laudabilis opera.

64. Χρήματά σφι δῶμεν ἐκ τοῦ κοινοῦ] Aequiſſima poſtulatio, ſi profeſſio veritate fulciretur. Qui citra fraudem et dolum reipublicae conſulunt, inpune illis eſſe debet, quando res ſecius cadit. Nam conſilii datores ob eventum, quem praeſtare non poſſunt, plectere, quamquam triſtes iſtiusmodi poenae in annalibus plures, a conſilio dando, ne aliud adponam, merito omnes deterrebit. Egregiae ad hanc rem Ampl. *Bynkershoekii* Quaeſt. Iur. Publ. L. II, 2. disquiſitiones ſunt. Sed horum oratio infucata et cauſſa diſpar eſt. Civitatem Thebanam paucorum oppreſſerant dominatu, invitamque in factionem conpulerant. Haec fide *Pauſaniae*, τῆς δὲ αἰτίης ταύτης δημοσίᾳ σφίσιν οὐ μέτεστι, ὅτι ἐν ταῖς Θήβαις ΟΛΙΓΑΡΧΙΑ, καὶ οὐχὶ ἡ πάτριος πολιτεία τηνικαῦτα ἴσχυεν L. IX, 6.

76. Χρήμασι ἐπεποίθεσαν] Divinationem *AEm. Porti* au-

σθαι. ὁ δὲ, ὡς παρέλαβε, αὐτὰ ταῦτα ὑπονοέων, τὴν στρατιὴν τὴν συμμάχων ἅπασαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον διέφθειρε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι [a] γενόμενα. Ἀρτάβα-
542 ζος δὲ ὁ Φαρνάκεος, φεύγων ἐκ Πλαταιέων, καὶ δὴ πρόσω ἐγίνετο. ἀπικόμενον δέ μιν οἱ Θεσσαλοὶ παρὰ σφέας, ἐπί τε ξείνια ἐκάλεον, καὶ [b] ἀνειρώτευν περὶ τῆς στρατιῆς τῆς ἄλλης, οὐδὲν ἐπιστάμενοι τῶν ἐν Πλαταιῇσι γενομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος, γνοὺς ὅτι εἰ [c] ἐθέλοι σφι πᾶσαν τὴν ἀληθηΐην τῶν ἀγώνων εἶπαι, [d] αὐτός τε κινδυνεύσει ἀπολέσθαι καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ στρατός· ἐπιθήσεσθαι γάρ οἱ πάντα τινὰ [e] οἴετο πυνθανόμενον τὰ γεγονότα· ταῦτα ἐκλογιζόμενος, οὔτε πρὸς τοὺς Φωκέας ἐξηγόρευε οὐδὲν, πρός τε τοὺς Θεσσαλοὺς ἔλεγε τάδε, „ Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες „ Θεσσαλοὶ, ὡς ὁρᾶτε, ἐπείγομαί τε [f] κατὰ τὴν „ ταχίστην ἐλῶν ἐς Θρηΐκην, καὶ σπουδὴν ἔχω, „ πεμφθεὶς κατά τι πρῆγμα ἐκ τοῦ στρατοπέδου „ μετὰ τῶνδε. αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόνιος, καὶ ὁ στρα- „ τὸς αὐτοῦ οὗτος κατὰ πόδας [g] ἐμεῦ ἐλαύνων, προσ- „ δόκιμός ἐστι. τοῦτον [h] καὶ ξεινίζετε, καὶ εὖ ποιεῦν- „ τες φαίνεσθε. οὐ γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιεῦσι „ μεταμελήσει". ταῦτα δὲ εἴπας, ἀπέλαυνε σπουδῇ τὴν στρατιὴν διὰ Θεσσαλίης τε καὶ Μακεδονίης ἰθὺ τῆς [i] Θρηΐκης, ὡς ἀληθέως ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ. καὶ ἀπικνέεται ἐς Βυζάντιον, καταλιπὼν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωϋτοῦ συχνοὺς ὑπὸ Θρηΐκων [k] τε κατακοπέντας κατ' ὁδὸν, καὶ λιμῷ συστάντας καὶ καμάτῳ. ἐκ Βυζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. [l] αὐτὸς μὲν οὕτω ἀπενόστησε ἐς τὴν Ἀσίην. Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆς περ ἐν Πλαταιῇσι τὸ τρῶμα ἐγένετο, συνεκύρησε γενέσθαι καὶ ἐν [m] Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ Δήλῳ [n] ἐκατέατο οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐν τῇσι νηυσὶ ἅμα Λευτυχίδῃ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀπικόμενοι, ἦλθόν σφι ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπων τε [o] Θρασυκλῆος, καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχεστρατίδεω, καὶ Ἡγησίστρατος Ἀρισταγόρεω, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λάθρη τῶν τε Περσέων καὶ τοῦ τυράννου [p] Θεομήστορος τοῦ Ἀνδροδάμαντος, τὸν κατέστησαν

que etiam sibi persuaserant pecunia disiectum iri. Pausanias autem hoc ipsum suspicans fore, ubi accepit, dimissis omnibus sociorum copiis, etiam illos Corinthum deductos supplicio affecit. Hæc hactenus quæ 89
ad Platæas et ad Thebas gesta sunt. Artabazum autem Pharnacis filium, ut e Platæis fugiens porro se proripuerat, Thessali, quum ad ipsos venit, hospitio invitatum interrogabant de reliquo exercitu, ignari prorsus rei ad Platæas gestæ. Iste intelligens, si omnem veritatem pugnarum illis referret, aditurum se vitæ discrimen cum suo exercitu; fore enim, ut unusquisque cognita re ipsum adoriretur: hæc considerans, nec apud Phocenses retulerat quippiam, et tunc ad Thessalos ita loquutus est: Equidem, viri Thessali, maturo, ut cernitis, quam celerrime pervenire in Thraciam, idque operam do missus ex castris cum hac exercitus parte ad quoddam negocium. Mardonius autem ipse cum suo exercitu, meis vestigiis insistens, exspectandus est, cui et hospitium et officium præstate, non enim vos in tempus hæc præstitisse pœnitebit. Hæc fatus, copias festinabundus per Thessaliam Macedoniamque agebat, recta Thraciam versus, tanquam vere properans: ac regionem mediterraneam viæ præcidens pervenit Byzantium, permultis sui exercitus in itinere relictis, qui vel a Thracibus obtruncati fuerunt, vel fame atque labore enecti. Ex Byzantio navigiis transmisit. Hunc in modum iste quidem re- 90
diit in Asiam. Quo autem die ad Platæas vulnus illatum est, ea die contigit et apud Mycalen Ioniæ inferri: quum apud Delon Græci considerent, ii, qui una cum Leutychide Lacedæmonio navibus venerant, eo appulsi sunt e Samo legati, Lampon Thrasyclis et Athenagoras Archestratidæ et Hegesistratus Aristagoræ filii, missi a Samiis clam Persis ac tyranno Theomestore Androdamantis filio, quem

a Γενόμενα *Arch. Pasf. Vind.*, conmodius quam γινόμενα *Ald.* et aliorum: mox quoque ἐγένετο *Arch. V. Ask.* b Ἀνειρώτευν *Ask. V.*, ἀνειρώτων *Arch. Pasf.*, in aliis ἀνηρώτευν. c Ἐθέλει *Arch. Vind.*, εἰπεῖν iidem et *Pasf. Ask.* d Ὠυτός τε *Ask.* e Ὠίετο *Pasf. Ask. Brit.* f Καταταχίστα *Arch* κατὰ ταχίστην *Pasf. Ask.*, tum *Arch.* ἐλῶν, uti *Med. Pasf. V.*, ἐλθὼν *Ask. Brit.*, ἐλθεῖν *Ald.* g *Med. Pasf. Ask.*, μοῦ, quod *Arch.* non habet, alii. h *Med. Pasf. Arch. V. Ask.*, καὶ deerat. i Θρήκης *Arch. Ask.*, et iterum. k Non legitur in *Ask. Pasf.* l Οὗτος *Arch. Vind.* m Μυκάλλῃ *Arch.*, mox ἐπεὶ γὰρ δὴ eleganter *Pasf.* Praeterea συνεκήρυσε *Ald.* et Edd., vulgatum habet *Arch. Pasf. Ask.* n Κατέατο *Pasf. Ask. Brit.*, sine augmento. Vide L. III, 144. o Ὁ Θρασυκλέος *Arch. V.*, posterius et *Ask.* p Θεομνήτορος *Arch.*, Θεομήτορος *Med. Ask.*, prave. Vid. L. VIII, 85.

audacter abs *Genevensi* Editore insertam contextui, veram schedae praestant. Itaque de *Aldino* et nupero ἐπεπύθεον, alibi invisitato, conmentabor nihil. Pausaniae potius humanissimam et aequissimam declarationem, qua Attagini liberos insontes dimisit, praedicabo. Φὰς optime omnium τοῦ μηδισμοῦ παῖδας οὐδὲν εἶναι μεταιτίους. Delicta scelerum auctores luunt; infantes consilii absolvit innocentia. *Cicero* verissime, *Ferretne civitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset?* Nat. Deor. L. III, 38. Multa *P. Faber* Semest. III, 8.

80. Ἀρτάβαζος —— φεύγων] Sua hinc sumsisse videtur *Polyaenus* VII, c. 33, 3. Ἀρτάβαζος Φαρνάκου φεύγων ἐκ Πλαταιέων προῆλθεν εἰς Θετταλίαν, quaeque sequuntur. Illic Thessalis dixisse fertur Artabazus: Μαρδόνιος δὲ νενικηκὼς ἕπεται, καὶ τὰ ἔργα τῆς νίκης αὐτὸς ἀπαγγελεῖ· prout scribendum vidit Doctiss. *Koenius*, qui *Herodotum* infra dedisse suspicabatur: αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ εὐθὺς κατὰ πόδας ἐμεῦ ἐλαύνων προσδόκιμός ἐστι. VALCKEN.

93. Ἐλῶν ἐς Θρηΐκην] Laudatore *Gronovio* recte hoc gloriatur. Ἐξ ὅτου βασιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐς Αἴγυπτον L. III, 63. Artem, qua Artabazus suae exercitusque saluti apud Thessalos consuluit, *Polyaenus* hinc derivavit L. VII, 33, 3. Paene autem illud *Ask.* ὠυτός τε κινδυνεύσει — sine dicto praeterierat. Ionum, vice αὐτὸς, adfirmant esse *Corinthus* et *Phavorinus*: ὠυτὸς ἀντὶ τοῦ αὐτὸς Ἴωνές φασι. Et tale iudicant, συμφέρεται ὠυτὸς εἶναι L. II, 79., cuius loco ὠυτὸς alibi. Nonnihil addubito.

4. Καὶ λιμῷ συστάντας] Persimiles Persici exercitus aerumnae L. VIII, 115., quales neglecto adparatu, nulla congesta annona, frequentissimae. Consequens διέβη πλοίοισι germanum agnoscit χρῆν πλοίῳ διαβαίνειν L. I, 186. Auctor vitae Homeri C. 19. ἔχρηζεν αὐτοῦ συνεξευρεῖν αὐτῷ πλοῖον, ὅπως ἂν εἰς τὴν Χῖον ΔΙΑΒΑΙΗ. Nolo plura, uti nec Latina, de quibus Cl. *P. Burmannus* in Decl. VI, 21. *Quinctiliani.*

15. Θεομήστορος τοῦ Ἀνδ.] In suo Cod. *Valla* reperit Θεομήτορος· sed ut Θεομνήστορος· in *Med. Gronovius*, idem ille dicitur Θεομήστωρ, hic, supra VIII, c. 85., ubi narratur quam ob causam Sami fuerit a Persis tyrannus constitutus. —— Paulo post scribendum puto, ὡς, ἢν μοῦνον ἴδωνται αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, ἀποστήσονται ἀπὸ Περσέων· sequitur enim eodem tempore, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομενέουσι. VALCKEN.

19. Ἀπο-

Ionum cupiditas libertatis. Hegeſiſtratus manet in claſſe Græca, alii Samii domum redire ad ſuos incitandos. Deiphonus vates claſſis, cui pater Euenius et caſus eius. Oves ſolis apud Apolloniatas.

quem Perſæ tyrannum Sami conſtituerant. Hi quum adierunt duces, verba fecit Hegeſiſtratus multa et varia: Fore enim ut ſi tantummodo viderent hos Iones, a Perſis deficerent, nec barbari manerent: etiam, ut manerent, tamen fore ut non aliam prædam talem iſti reperirent. Præterea deos communes invocans obſecrabat, ut Græcos Græci liberarent ex ſervitute, ulciſcerenturque barbarum, quæ facilia eis dicebat factu eſſe, quia naves illorum ſegnes eſſent ad curſum, nec pares Græcis ad prœlium. Siquid vero apud hos ſuſpicionis ſubeſſet, ne dolo ipſos deducerent, dicere paratos eſſe ſe, ut in horum navibus pro obſidibus vehe-

91 rentur. In his obſecrandis quum multus eſſet hoſpes Samius, ſciſcitabatur Leutychides, ſive ominis gratia volens audire, ſive caſu, deo agente, Samie hoſpes, quod eſt tibi nomen? Ille reſpondet, Hegeſiſtrato. Leutychides interpellata reliqua oratione, ſi quam inſtituerat, Accipio, inquit, omen Hegeſiſtrati, hoſpes Samie; effice tu, ut et ipse fide data abnaviges, et iſti qui tecum ſunt, certe Sa-

92 mios promptos fore nobis ſocios. Hæc loquutus, et rem pariter exequi aggreſſus eſt, nam quum Samii extemplo fidem interpoſito etiam iureiurando dediſſent de ſocietate cum Græcis, Leutychides dimiſſis domum ceteris legatis, iuſſit eum, cuius nomen pro augurio acceperat, ſecum navigare. Græci eum illic diem commorati, poſtridie pulchre litavere, haruſpice Deiphono Euenii filio Apolloniata, ex Apollo-

93 nia quæ eſt in ſinu Ionio. Huius patri Euenio res huiusmodi contigit. Sunt in hac Apollonia ſacra ſolis pecora, quæ interdiu ſecundum flumen paſcuntur, quod e monte Lacmone per Apolloniatem agrum fluit in mare iuxta Oricum portum. noctu autem delecti

ϛησαν Σάμου τύραννον [a] οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δέ σφεων ἐπὶ τοὺς ϛρατηγοὺς, ἔλεγε Ἡγησίϛρατος πολλὰ καὶ παντοῖα· ὡς ἢν μοῦνον ἴδωνται αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, [b] ἀποϛήσονται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομενέουσι· ἢν δὲ καὶ ἄρα [c] ὑπομείνωσι, οὐκ ἑτέρην ἄγρην τοιαύτην εὑρεῖν ἂν αὐτούς. θεούς τε κοινοὺς ἀνακαλέων, προέτρεπε αὐτοὺς ῥύσασθαι ἄνδρας Ἕλληνας ἐκ δουλοσύνης, καὶ ἀπαμῦναι τὸν βάρβαρον· εὐπετές τε αὐτοῖσι ἔφη ταῦτα γίνεσθαι· τάς τε γὰρ [d] νῆας αὐτέων κακῶς πλέειν, καὶ οὐκ ἀξιομάχους κείνοισι εἶναι. αὐτοί τε εἴ τι ὑποπτεύουσι μὴ δόλῳ αὐτοὺς [e] προάγοιεν, ἐν τῇσι νηυσὶ ἑτοῖμοι εἶναι τῇσι ἐκείνων ἀγόμενοι ὅμηροι εἶναι. 543 Ὡς δὲ πολλὸς ἦν λισσόμενος ὁ ξεῖνος ὁ Σάμιος, εἴρετο Λευτυχίδης, εἴτε κλήδονος εἵνεκε θέλων πυθέσθαι, εἴτε [f] καὶ κατὰ συντυχίην, θεοῦ ποιεῦντος. „ Ὦ ξεῖνε Σάμιε, τί τοι [g] τὸ οὔνομα; ὁ δὲ εἶπε, Ἡγησίϛρατος”. ὁ δὲ, ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, εἴ τινα [h] ὥρμητο λέγειν ὁ Ἡγησίϛρατος, εἶπε, „ Δέκομαι τὸν οἰωνὸν τὸν [i] Ἡγησιϛράτου, ὦ ξεῖνε Σάμιε· σὺ δὲ ἡμῖν ποίεε ὅκως αὐτός τε δοὺς πίϛιν ἀποπλεύσεαι, καὶ οἱ σὺν σοὶ ἐόντες οἵδε, ἦ μὴν Σαμίους ἡμῖν [k] προθύμους ἔσεσθαι συμμάχους”. Ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε, καὶ τὸ ἔργον προσῆγε. αὐτίκα γὰρ οἱ Σάμιοι πίϛιν τε καὶ ὅρκια ἐποιεῦντο συμμαχίης πέρι πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, οἱ μὲν ἀπέπλεον· μετά σφεων γὰρ ἐκέλευε [l] πλέειν τὸν Ἡγησίϛρατον, οἰωνὸν τὸ οὔνομα ποιεύμενος, οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπισχόντες ταύτην τὴν ἡμέρην, τῇ ὑϛεραίῃ ἐκαλλιερέοντο, μαντευομένου σφι Δηϊφόνου τοῦ Εὐηνίου, ἀνδρὸς Ἀπολλωνιήτεω, Ἀπολλωνίης δὲ τῆς ἐν [m] Ἰονίῳ κόλπῳ. [n] Τούτου τὸν πατέρα κατέλαβε Εὐήνιον πρῆγμα τοιόνδε· [o] ἔϛι ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱρὰ ἡλίου πρόβατα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκεται παρὰ ποταμὸν, ὃς ἐκ [p] Λάκμωνος οὔρεος ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν, παρ᾽ [q] Ὤρικον λιμένα· τὰς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄν-

a Duo iſta non novit *Ask.* *b* Ἀποϛήσονται *Arch. Ald.*, ἀποϛήσωνται alii. *c* *Med. Paſſ. Ask. Arch. V. Ald.*, perperam poſtea ὑπομένωσι. Sequens ἂν negligit *Arch.* *d* Νέας *Arch. Vind.* *e* Προαγάγοιεν *Arch. V.*, tum ἑτ. εἶναι ἐν τῇσι νηυσὶ τῇσι id. et *Paſſ.* *f* Abeſt *Arch.* Ceterum *Eutychides* ſupra et deinceps *Valla*, male. *g* Neque hoc legit ille et *Vind.* *h* Ὅρμητο iidem, non ὥρμ., ut plures. Vide v, 50. *i* Ἡγησίϛρατον *Arch. Valla.* *k* Προθύμους *Paſſ. Ask. Arch. Vind.* ora *Steph. Valla*; προθύμως alii. Confer C. 60. *l* *Med. Paſſ. Ask. Arch. V. Valla*, ποιέειν prius; τὸν Ἡγησίϛρατον non hic norunt *Arch. V. Valla.* *m* Ἰονικῷ *Arch. Valla.* *n* Τοῦ *Arch. V.*, quod non aſpernor. *o* Attigit haec *Euſtath.* ad *Hom.* p. 1717, 44. *p* Λάκμονος *Arch.* *q* Spectavit *Euſtath.* ad *Dionys.* v. 398.

19. Ἀποϛήσονται ἀπὸ Περσέων] Ecce iterum negligentiae ſpecimen. Veritatem, quam ſollertiſſimi viri *Aldus* et *Camerarius* tenuerunt, inſecuti neglexerunt omnes. Tantumne moleſtiae eos inſpicere? Praeſertim cum illam verbi formam res ipsa poſtularet. Eadem in proximis ſocordia.

35. Δέκομαι τὸν οἰωνὸν] Vide L. VIII, 114., ubi Ariſtophaneum Δέχου τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ ſtabilire τὸν Ἡγησίϛρατον *Arch.* videtur. In hominis nomine, *exercitus ductore*, bonum omen erat, quale Auguſto ad Actium ante aciem aſellus cum aſinario dedit. *Eutychus homini*, *beſtiae Nicon erat nomen*, inquit *Sueton.* in Auguſt. C. 96. Eadem ex ſuperſtitione rem memorabilem adgreſſuri, eos potiſſimum adſciſcebant, quibus *fauſta nomina*, uti Veſpaſianus, Capitolium dedicaturus, in *Taciti* Hiſtor. IV, 53. cum *Lipſii* nota.

35. Δέκομαι τὸν οἰωνὸν] Non, quod vulgatur τὸν Ἡγησιϛράτου, ſed τὸν Ἡγησίϛρατον *Galeus* exhibet ex *Arch.*, neque aliter legit *Valla.* Hoc ſi *Herodotus* adiecit, ſcripſiſſet potius me iudice, δέκομαι οἰωνὸν τὸν Ἡγησίϛρατον· *velut omen accipio nomen Hegeſiſtrati:* ut paulo poſt dicitur οἰωνὸν τὸ οὔνομα ποιεύμενος· in *Plauti* Pſeud. II, IV, 22., Χαρῖνον οἰωνὸν ποιῶ. *Euripid.* Phoen. ℣. 865., Οἰωνὸν ἐθέμην καλλίνικα σὰ ϛέφη· ſed e vicinis notiſſimum forſan ab alia manu nomen fuit adiectum Hegiſtrati, ab *Herodoto* autem ſcriptum, δέκομαι τὸν οἰωνὸν, ὦ ξεῖνε Σάμιε. Romanorum illud, *accipio omen*, ſic ſolet Graecis ſimpliciter dici δέχομαι τὸν οἰωνὸν, ſive τὸν ὄρνιν· τὴν κληδόνα· τὸ μάντευμα· τὸ χρησθέν. —— Quae paulo poſt occurrit ſcribendi forma, ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε καὶ τὸ ἔργον προσῆγε, eſt illa frequens *Euripidi:* dederat forſan ad hanc normam ſupra VIII, c. 5., ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε, καὶ ἔπεμπε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Ἀδειμάντου· ut c. 97., ταῦτά τε ἅμα — ἐποίεε καὶ ἔπεμπε. VALCKEN.

47. Τῆς ἐν τῷ Ἰονίῳ πόλλῳ] Ita *Pauſanias* cum alibi, tum VI, 14. *Meneptolemus* ἐξ Ἀπολλωνίας τῆς ἐν τῷ Ἰονίῳ. De Orico, ad eundem Ionium ſinum, *Steph. Byz.*, πόλις ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. Adiunge *Cononis* Narrat. XXX., cui Euenius Πειθήνιος. Montem, unde amnis, fortaſſe *Aous*, labebatur, *Strabo* Λάκμον adpellat L. VII. p. 486., Λάκμωνα tamen *Steph. Byz.* ex *Hecataeo.* Lege *Caſaubono* obſervata.

48. Κατέλαβε Εὐήνιον] Euenium hunc Apolloniatam aliquoties in *Cononis* Narrat. XXX., Πειθήνιον dici vidit *Koenius.* Iſtius erat is Apolloniae civis, quae noſtro dicitur ἡ ἐν τῷ Ἰωνίῳ κόλπῳ· Τὰν ἐνὶ πόντῳ Ἰονίῳ Φοῖβος ᾤκισ᾽ ἀκερσεκόμας, apud *Pauſan.* V, p. 435. Situs urbis in excerptis e *Conone* definitur, et ποταμὸς Ἀῶος διὰ μέσης αὐτῆς ῥέων dicitur ἐκβάλλειν εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος· iuxta *Herodotum* flumen ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν, παρ᾽ Ὠρικὸν λιμένα· portum *Oricum* hinc attigit *Euſtathius* in *Dionys.* ℣. 398. conf. *Strabo* VII. p. 486. B. VALCKEN.

ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γένεϊ δοκιμώτατοι τῶν ἀστῶν, οὗτοι φυλάσσουσι ἐνιαυτὸν ἕκαστος. περὶ πολλοῦ [a] γὰρ δὴ ποιεῦνται Ἀπολλωνιῆται τὰ πρόβατα ταῦτα, ἐκ θεοπροπίου τινός. ἐν δὲ ἄντρῳ αὐλίζονται [b] ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκάς. ἔνθα δὴ τότε ὁ Εὐήνιος οὗτος ἀραιρημένος ἐφύλασσε· καί κοτε αὐτοῦ κατακοιμήσαντος [c] τὴν φυλακὴν, παρελθόντες λύκοι ἐς τὸ ἄντρον, διέφθειραν τῶν προβάτων ὡς ἑξήκοντα. ὁ δὲ, ὡς [d] ἐπήϊσε, εἶχε σιγῇ, καὶ [e] ἔφραζε οὐδενὶ, ἐν νόῳ ἔχων ἀντικαταστήσειν ἄλλα πριάμενος. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε τοὺς Ἀπολλωνιήτας ταῦτα γενόμενα· [f] ἀλλ' ὡς ἐπύθοντο, ὑπαγαγόντες μιν [g] ὑπὸ δικαστήριον, κατέκριναν, ὡς τὴν φυλακὴν κατακοιμήσαντα, τῆς ὄψιος στερηθῆναι. ἐπεί τε δὲ τὸν Εὐήνιον ἐξετύφλωσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα οὔτε πρόβατά σφι ἔτικτε, οὔτε γῆ ἔφερε ὁμοίως [h] καρπόν. πρόφαντα δέ σφι ἔν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Δελφοῖσι [i] ἐγένετο. ἔπειτα ἐπειρώτευν τοὺς προφήτας τὸ αἴτιον τοῦ παρεόντος κακοῦ. οἱ δὲ
544 αὐτοῖσι ἔφραζον ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακον τῶν ἱρῶν προβάτων Εὐήνιον τῆς ὄψιος ἐστέρησαν. αὐτοὶ γὰρ ἐπορμῆσαι τοὺς λύκους· οὐ πρότερόν τε παύσεσθαι τιμωρέοντες [k] ἐκείνῳ, πρὶν ἢ δίκας δῶσι τῶν ἐποίησαν, ταύτας τὰς ἂν αὐτὸς ἕληται καὶ δικαιοῖ. τουτέων δὲ τελεομένων, αὐτοὶ δώσειν Εὐηνίῳ δόσιν τοιαύτην τὴν πολλούς μιν μακαριεῖν ἀνθρώπων ἔχοντα. Τὰ μέν χρηστήρια ταῦτά σφι ἐχρήσθη. οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται, ἀπόρρητα ποιησάμενοι, προέθεσαν τῶν [l] ἀστέων ἀνδράσι διαπρῆξαι. οἱ δέ σφι διέπρηξαν ὧδε· κατημένου Εὐηνίου ἐν θώκῳ, ἐλθόντες οἱ παρίζοντο, καὶ λόγους ἄλλους ἐποιεῦντο· ἐς ὃ κατέβαινον συλλυπεύμενοι τῷ πάθεϊ. ταύτῃ δὲ ὑπάγοντες, [m] εἰρώτεον τίνα δίκην ἂν ἕλοιτο, εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνιῆται δίκας ὑποστῆναι δώσειν τῶν ἐποίησαν; ὁ δὲ, οὐκ ἀκηκοὼς τὸ θεοπρόπιον, εἵλετο, εἴπας, εἴ τίς οἱ δοίη ἀγρούς· τῶν ἀστῶν ὀνομάσας, τοῖσι ἠπίστατο εἶναι καλλίστους δύο κλήρους τῶν ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ· καὶ οἴκησιν πρὸς τούτοισι, τὴν ᾔδεε καλλίστην ἐοῦσαν τῶν ἐν [n] τῇ πόλι.

του-

lecti viri, divitiis et genere inter populares suos splendidissimi, illi custodiunt singulis annis singuli; nam ex oraculo quodam Apolloniatæ ea pecora permagni faciunt. Stabulantur autem in antro procul ab urbe. Ibi Euenius hic, quum aliquando delectus ad custodienda pecora non excubaret vigilans, sed obdormisset, ingressi antrum lupi pecora circiter sexaginta trucidarunt. Id ubi iste animadvertit, rem suppressit, neminique aperuit, habens in animo totidem mercari, quæ substitueret: at Apolloniatæ ubi acceperunt, neque enim eos quod gestum erat latuit, adductum in iudicium Euenium condemnaverunt, ut, quia vigiliam edormisset, visu privaretur. Quem posteaquam excæcaverunt, mox eis neque pecora fœtificabant, neque humus pro consuetudine fructum ferebat. Erant autem illis prædicta et in Dodona et in Delphis. Interrogati mox prophetæ de caussa mali præsentis, responderunt illis caussam esse, quia custodem sacrorum pecorum Euenium inique luminibus orbassent, se enim immisisse lupos: nec prius ab illius ultione cessaturos quam ei satisfecissent de iis, quæ in eum perpetrassent, prout ipse sibi suo arbitrio satisfactum putaret. His perfectis, daturos se Euenio tale donum, quod habentem plerique hominum putarent beatum. Hæc Apolloniatis sunt reddita oracula.
94 Quæ Apolloniatæ silentio supprimentes, quibusdam e civibus exequenda delegaverunt. Isti hunc in modum putarunt exequenda: Euenium in sella sedentem adeunt, eique assidentes aliis de rebus verba faciunt, donec deveniunt ad miserandam hominis calamitatem. Ita introducta eius rei mentione, percontantur, quam mulctam eius iniuriæ optaret, si eam promitterent pendere Apolloniatæ. Hic, qui oraculum non audisset, se optare dixit duo prædia civium, quos nominabat, quorum patrimonia omnium Apolloniatarum putabat esse pulcherrima, et præterea domicilium quod

in

a Τε *Arch.* *b* Deest in *Brit.* *c* Omittunt *Pass. Ask.* *d* Ἐπῇσε *Ask.*, ἐποίησε *Arch.* *e* Ἔφραξε *Arch.* et mox ἐνίῳ loco ἐν νόῳ. *f* Ὡς δὲ ἐπ. *Arch.* *g* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind. Paris. B.*, alii ἐς τὸ δικ. *h* Praeteriit hanc vocem *Arch.*, sed adi III, 65. Idem deinceps πρόβατα δὲ cum *Vind.* et *Valla.* *i* Ἐγένετο *Arch. V.*, quod melius quam ἐγίνετο *Aldi* et aliorum. tum ἐπειρώτων *Ask. Arch.* *k* Abest *Arch.*, qui τιμωρέοντας prave et δώσειν cum *Pass.* *l* Ἀστῶν *Ask.*, ut supra. *m* Εἰρώτ. *Arch. Pass. Ask. V.*, alii ἠρώτ. *n* Abest *Pass.*

54. Φυλάσσουσι ἐνιαυτὸν ἕκαστοι] *Custodiunt per annum singuli*, eorum nempe, qui ad illud munus per vices obeundum essent electi civium opibus et genere potentissimi: in excerptis e *Conone* legitur: τῶν δ' ἐπιφανῶν ἦν ὁ Πειθήνιος, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ διαδοχῆς τῶν ἱερῶν εἶχον προβάτων τὴν ἐπιμέλειαν. —— Qui *somno sopitus ovium neglexerat custodiam* eleganter paulo post dicitur κατακοιμίσας τὴν φυλακήν· nam pro κατακοιμήσαντος recte mihi rescripsisse *Reiskius* videtur, καί κοτε αὐτοῦ κατακοιμίσαντος τὴν φυλακὴν, et deinceps, ὡς τὴν φυλακὴν κατακοιμίσαντα· idem illud vel hinc sumtum vel ex ipso *Hecataeo* praebet *AElianus* de N. A. XIII, c. 22. λέγει μὲν Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος Ἀμφιάρεων τὸν Οἰκλέους κατακοιμίσαι τὴν φυλακήν· legitur apud *Cononem*: ἀμελήσαντος τούτου, αὐτῶν (τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου προβάτων) ἑξήκοντα λύκοι διεσπάραξαν· ut apud Nostrum, λύκοι —— διέφθειραν τῶν προβάτων ὡς ἑξήκοντα. VALCKEN.

58. Κατακοιμήσαντος τὴν φυλακὴν] Consentiunt scripta exemplaria, atque iterum proxime. Rectius tamen cum *Reiskio* κατακοιμίσαντος τὴν φυλακὴν· id enim, ubi vigiliae dormiendo tramittuntur, suum sibi locum capessit. *AElian.* de Animal. III, 13. *Grues* ὑπὲρ τοῦ μὴ ΚΑΤΑΚΟΙΜΙΣΑΙ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ, ἵστασι μὲν ἀσκωλιάζουσαι, *ne vigiliae tempus edormiant*, *alternis pedibus nituntur*, et L. I, 15. προτιμότερον τροφῆς καὶ πρεσβύτερον τὸ μὴ ΚΑΤΑΚΟΙΜΙΣΑΙ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ. Quod alibi τὴν φρουρὰν οὐ κατανυστάζειν scribit. His autem prope vicinum ὑπαγαγόντες μιν ὑπὸ δικαστήριον Herodotei moris est. Alii aliter, de quibus Cl. *Rhunkenius* ad *Timaei* Lexic. p. 188.

64. Ὑπαγαγόντες μιν] Aliis passim dicitur ὑπάγειν εἰς δίκην et εἰς δικαστήριον· ut hic olim legebatur ἐς τὸ δικαστήριον· optimo tamen consilio Cl. *Gronov.* ex *Med.* Cod. reposuit ὑπὸ δικαστήριον· quippe Herodoteum: ὑπὸ δικαστήριον ὑπαχθεὶς extat L. VI, c. 72., et ὑπὸ reperitur in eadem locutione VI, c. 81, 105, et 136., ubi Xanthippus Miltiadem θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον ἐδίωκε. Pro ἀπῆγον scribendum ὑπῆγον θανάτου in *Xenophontis* Ἑλλ. V, p. 333, 27. VALCKEN.

68. Πρόφαντα δέ σφι] *Pecora* verterat *Valla*, expresso, quod scriptus illi liber ostendebat. Consimile in *Arch.* et *Vind.*; errorem docti hominis *Paul. Leopardus* Emend. VIII, 1. et *Palmerius* indicarunt. Ego vero dubito, an ἱρὰ ἡλίου πρόβατα *oves* fuerint an *boves*? Scio in *Cononis* Narrat. pro *ovibus* ab interprete haberi, sed et laxiorem vocis esse potestatem. Malui in re dubia *pecora*. Confer Schol. ad *Iliad.* Ξ, 124. et *Eustachium* in *Erotian.* p. 92. Mox ἐπεί τε ἐπειρώτευν —— *posteaquam consuluerant*, correctio *Reiskii* postulat.

83. Ταύτῃ δὲ ὑπαγόντες] Intellige simulatum dolorem, quo Euenium callide illexerunt et fefellerunt, sive, uti *Conon*, τέχνῃ ἱλασάμενοι. Notus in talibus verbi usus ex *Euripid.* Androm. v. 428. ᾧ σ' ὑπήγαγον, h. e. ἐδελέασα καὶ ἐξηπάτησα καὶ προετρεψάμην ex Scholiastae doctrina. *Appianus* Alex. Civil. III. p. 894. ᾧ δὴ μάλιστα ὑπαχθέντες, *qua re maxime deliniti*. Errorem *Vallae* intactum *Abreschius* Diluc. Thucydid. p. 526. noluit.

95. Ἐμ-

Græcorum classis venit Samum. Persæ fugiunt navalem pugnam. Persæ ad Mycalen e navibus eunt in terram, illic castra munientes,

in urbe sciebat esse optimum. Horum si compos effectus esset, non infensum se posthac fore dicebat, sed hac satisfactione contentum. Hoc quum respondisset Euenius, tum ii qui ei assidebant, excipientes, Eueni, inquiunt, hanc tibi satisfactionem Apolloniatæ pro ereptis oculis rependunt, ex oraculis redditis. Euenius, ubi omnem rem audivit, indigno animo tulit sese fuisse deceptum. At cives ea prædia a dominis mercati, huic illa quæ optarat dedere: qui mox deinde insitam divinationem obtinuit, unde
95 celebratus fuit. Huius Euenii filius fuit Deiphonus, qui ductus a Corinthiis exercitui vaticinabatur. Iam vero illud quoque audivi, Deiphono negocium in Græcia fuisse exhibitum, quod se filium Euenii, cuius
96 non esset, nuncuparet. Ceterum postquam litavere Græci, classem e Delo Samum versus solverunt: et quum Samum venissent ad Calamisa, illi quidem istic applicantes circa templum Iunonis sese ad prœlium navale parabant. Eos adnavigare quum Persæ audivissent, et ipsi ceteras naves ad continentem reducunt, nisi quod Phœnicum naves abire permiserunt: deliberantes enim censebant pugnam navalem sibi non esse capessendam, quum pares hosti non esse sibi viderentur. In continentem igitur navigabant, ut essent sub suo pedestri exercitu qui in Mycale tendebat, ex mandato Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniam tutandam, numero sexaginta millium, duce Tigrane, Persarum et specie et statura eminentissimo. Ad hunc exercitum constituerunt refugere duces classis, subductisque navibus, munimenta circumdare, in illarum præsidium suumque refugium.
97 Hoc inito consilio, profecti sunt, et evecti prope Venerandarum templum Mycales ad Gæsonem et Scolopoëntem, ubi Cereris Eleusiniæ cernitur templum, quod Philistus Pasiclis filius condidit, sequutus Neleum Codri filium ad Miletum condendam; ibi subductas

τουτέων δὲ ἔφη [a] ἐπήβολος γενόμενος, τοῦ λοιποῦ ἀμήνιτος εἶναι, καὶ δίκην οἱ ταύτην ἀποχρᾶν γενομένην. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε. οἱ δὲ πάρεδροι εἶπαν ὑπολαβόντες, „ Εὐήνιε, ταύτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τῆς ἐκτυφλώσιος ἐκτίνουσί [b] τοι κατὰ τὰ θεοπρόπια τὰ γενόμενα". ὁ μὲν δὴ πρὸς ταῦτα, δεινὰ ἐποιέετο, ἐνθεῦτεν πυθόμενος τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐξαπατηθείς. οἱ δὲ, πριάμενοι παρὰ τῶν ἐκτημένων, διδοῦσί οἱ τὰ εἵλετο. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἔμφυτον μαντικὴν εἶχε, ὥστε καὶ [c] οὐνομαστὸς γενέσθαι. Τούτου [d] δὴ ὁ Δηΐφονος ἐὼν παῖς τοῦ Εὐηνίου, [e] ἀγόντων Κορινθίων, ἐμαντεύετο τῇ στρατιῇ. ἤδη δὲ καὶ τόδε ἤκουσα, ὡς ὁ Δηΐφονος ἐπιβατεύων τοῦ Εὐηνίου οὐνόματος, ἐξελάμβανε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [f] ἔργα, οὐκ ἐὼν Εὐηνίου παῖς. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλιέρησε, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο τῆς Σαμίης πρὸς [g] Καλαμίσοισι, οἱ μὲν αὐτοῦ ὁρμισάμενοι κατὰ τὸ Ἡραῖον τὸ ταύτῃ, παρεσκευάζοντο [h] ἐς ναυμαχίην· οἱ δὲ Πέρσαι, πυθόμενοί σφεας προσπλέειν, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἤπειρον τὰς [i] νῆας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ Φοινίκων ἀπῆκαν ἀποπλέειν. βουλευομένοισι γάρ σφι ἐδόκεε ναυμαχίην μὴ ποιέεσθαι· οὐ γὰρ ὦν ἐδόκεον ὁμοῖοι εἶναι. ἐς δὲ τὴν ἤπειρον [k] ἀπέπλεον, ὅκως ἔωσι ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν τὸν 545 σφέτερον, ἐόντα ἐν τῇ [l] Μυκάλῃ· ὃς, κελεύσαντος Ξέρξεω, καταλελειμμένος τοῦ ἄλλου στρατοῦ, Ἰωνίην ἐφύλασσε. τοῦ [m] πλῆθος μὲν ἓξ μυριάδες· ἐστρατήγεε δὲ αὐτοῦ Τιγράνης, κάλλεϊ τε καὶ μεγάθεϊ ὑπερφέρων Περσέων. [n] ὑπὸ τοῦτον μὲν δὴ τὸν στρατὸν ἐβουλεύσαντο καταφυγόντες [o] οἱ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγοὶ ἀνειρύσαι τὰς νῆας, καὶ περιβαλέσθαι ἕρκος, ἔρυμα τῶν νεῶν, καὶ σφέων αὐτέων κρησφύγετον. Ταῦτα βουλευσάμενοι ἀνήγοντο. ἀπικόμενοι δὲ παρὰ τὸ τῶν Ποτνιέων ἱρὸν τῆς Μυκάλης ἐς Γαίσωνά τε καὶ Σκολοπόεντα, τῇ Δήμητρος Ἐλευσινίης [p] ἱρὸν, τὸ Φίλιστος ὁ Πασικλῆος ἱδρύσατο, Νείλεῳ τῷ Κόδρου [q] ἐπισπόμενος ἐπὶ Μιλήτου [r] κτιστὺν· ἐν-

a Ἐπίβολ. *Arch.* *b* Τε id., male. *c* Ὀνομαστὸν *Arch.* *d* Duo haec non leguntur in *Arch.* *e* Ἀγαγόντων *Arch. V.* *f* Ἔργῳ *Ask.* *g* Λαμίοισιν *Arch.*, *Valla* neglexit. Mox ὁρμησάμενοι *Pasf.* *h* *Med. Pasf. Ask. Arch. V. Paris. B. Brit.*, antea ὡς ἐς ναυμ. *i* Νέας *Arch. Ask.*, etiam superius. *k* Hoc verbum abest ab *Med. Pasf. Ask.* *l* Μυκάλλῃ *Arch.* semper. *m* Πλήθεος idem. *n* *Med. V. Pasf. Ask. Arch. Paris. B.*, prius ἐπί. *o* Absunt quatuor seqq. *Arch.*, qui perperam mox ἔρημα τῶν. *p* Ἐστὶν ἱρὸν *Arch. Vind.* *q* Ἐπισπομένου *Med. Pasf. Ask.*, male, melius *Eustath.* ad *Dionys.* v. 823. citans. *r* Sic *Edit. Genev.* CIƆIƆCXVIII. *Arch. Vind. Med. Pasf. Ask.*, κτίστην *Ald.*

95. Ἔμφυτον μαντικὴν εἶχεν] *Divinitus insitam*, ut ille *Homeri* gloriator, Θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας Παντοίας ΕΝΕΦΥΣΕΝ Odyss. x, 348. Alia Demosthenis ΕΜΦΥΤΟΣ αἰσχροκέρδεια καὶ πονηρία penitissime animo ex toto vitae genere haerens iuxta *Dinarchi* criminationem Orat. in Demosth. p. 104. Alia Demetrii Phalerei ἔμφυτος ἀκρασία in fragmento *Duridis* ap. *Athen.* L. XII. p. 542. C Mox Δηΐφοβος eligebatur ex Poëta, qui *Herodoto* nihil praescribit.

98. Ἐπιβατεύων τοῦ Εὐηνίου οὐνόματος] Dictum hoc de genere L. III, 63. Loci iustam sententiam nec *Valla* nec *Portus* assecutus est. Nulla Deiphono in Graecia molestia ex invaso Euenii nomine; operas vaticinandi contra Graeciam conduxerat: hoc verba volunt, neque aut *Reiskium* aut *Abreschium* Diluc. Thucyd. L. III. p. 315. latuit. Prior insuper ἐπιὼν τὴν Ἑλλάδα *Graeciam obiens*, ex suspicione plausibili, si scripti Codd. adstipularentur. Decepit *Vallam* rarior verbi potestas, qua *Plutarch.* T. II. p. 396. E. ἐκλαβὼν γὰρ ἵππον ἀλινδούμενον γράψαι· *cum pingere equum semet volutantem conduxisset.* et in Pelopida p. 291. B. ΕΚΛΑΒΩΝ παρὰ τῆς πόλεως πίνακα γράψαι μάχης ἑτέρας. Proximum πρὸς Καλαμίσοισι; sive πρὸς Λαμίοισι *Arch.*, alii eruent.

4. Παρεσκευάζοντο ἐς ναυμαχίην] Exterminavi ὡς, alioqui haud intolerabile, addi quippe et omitti solitum C. 97., Codd. conspirante imperio: non item ἀπέπλεον, ad sententiam necessarium. Poterat utique, si quid prae se inconmodi ferret, ex Cap. seq. ἐπίπλεον lenissima fingi medicina. Geminum L. VIII, 74. ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὼν εἴη ἀποπλώειν.

4. Ὡς ἐς ναυμαχίην] Omissam in *Med.* voculam ὡς si praebent alii Codices sede non moverem, qua aptissime haeret: παρεσκευάζοντο ὡς ἐς ναυμαχίην· ut *Xenoph.* Ἑ. II. p. 267, 33. πάντα παρασκευασάμενος ὡς ἐς ναυμαχίαν· p. 269, 4. ὡς ἐς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν· *Thucyd.* VI, c. 67., παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην· idem saepe dicitur, ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν. VALCKEN.

22. Νείλεῳ τῷ Κόδρου] De migratione Ionica et condita Mileto, sociisque expeditionis, nulla tamen Philisti mentione, *Pausanias* L. VII, 2. &c., *Strabo* L. XIV. p. 939., quorum huic Codri filius Νηλεύς, illi Νειλεύς, sicuti *Nostro.* Ista *Strabonis* aliorumque scribendi ratio Cl. *Perizonio* unice ad *AElian.* Var. VIII, 5. ob Marmor Arundel. probatur, absque caussa tamen, siquidem in laceris eius tabulis ΝΕ .. ΕΥΣΩΙΚΙΣ., unde Νειλεὺς ᾤκισε formatur tantum. Hoc leve, neque ab eruditissimo *H. Valesio* ad *Ammian.* L. XXVIII, 1. contemtum. Ionicam vocem κτιστὺν, quam κτίσιν ad *Dionys.* explicuit *Eustathius*, optime docti viri illustrarunt.

23. Ἐπὶ Μιλήτου κτιστὺν] Ἐπὶ τὴν Μιλήτου κτίσιν, velut Herodoteum, legitur apud *Eustath.* in *Dionys.* ℣. 823. qui sinceram nobis formam κτιστὺν servavit ad *Hom.* Il. T. p. 1245, 40. quam illinc *Herodoto* iam restituit *Portus*: alia huius moduli supra prostant P. 42. Ad κτιστὺν accedit *Hesychii* Δωμητὺς, κατασκευή. Ei-

mirantibus Græcis et fecutis. Iones instigat ad defectionem Leutychides. Samiis suspectis ob captivos Athenienses redemptos auferuntur arma;

ἐνθαῦτα τάς τε νῆας ἀνείρυσαν, καὶ περιεβάλοντο ἕρκος [a] καὶ λίθων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκκόψαντες ἥμερα, καὶ σκόλοπας περὶ τὸ ἕρκος κατέπηξαν. καὶ παρεσκευάδατο ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ ὡς [b] νικήσοντες. ἐπ' ἀμφότερα ἐπιλεγόμενοι γὰρ [c] παρεσκευάδατο. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο οἰχωκότας τοὺς βαρβάρους ἐς τὴν ἤπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπεφευγότων. [d] ἀπορίῃ τε εἴχοντο ὅ, τι ποιέωσι, εἴτε ἀπαλλάσσωνται ὀπίσω, εἴτε καταπλέωσι ἐπ' Ἑλλησπόντου. τέλος δ' ἔδοξε τουτέων μὲν μηδέτερα ποιέειν, ἐπιπλέειν δὲ ἐπὶ τὴν ἤπειρον. παρασκευασάμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀποβάθρας καὶ [e] ἄλλα ὅσων ἔδεε, ἔπλεον ἐπὶ τῆς Μυκάλης. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἐγίνοντο τοῦ στρατοπέδου, καὶ οὐδεὶς ἐφαίνετό σφι ἐπαναγόμενος, ἀλλὰ ὥρων νῆας ἀνελκυσμένας ἔσω τοῦ τείχεος, πολλὸν δὲ πεζὸν [f] παρακεκριμένον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐνθαῦτα πρῶτον μὲν ἐν τῇ νηῒ παραπλέων, [g] ἐγχρίμψας τῷ αἰγιαλῷ τὰ μάλιστα Λευτυχίδης, ὑπὸ κήρυκος προηγόρευε τοῖσι Ἴωσι λέγων, „Ἄνδρες Ἴωνες, οἳ ὑμέων τυγχάνουσι ἐπακούοντες, μάθετε τὰ λέγω. πάντως γὰρ οὐδὲν συνήσουσι Πέρσαι τῶν ἐγὼ ὑμῖν ἐντέλλομαι. ἐπεὰν [h] συμμίσγωμεν, μεμνῆσθαί τινα χρὴ ἐλευθερίης μὲν [i] πάντων πρῶτον· μετὰ δὲ, τοῦ συνθήματος Ἥβης. καὶ τάδε ἴστω καὶ ὁ μὴ [k] ἀκούσας ὑμέων πρὸς τοῦ ἀκούσαντος". Ωὑτὸς δὲ οὗτος ἐὼν τυγχάνει νόος τοῦ πρήγματος καὶ ὁ Θεμιστοκλῆος ὁ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοὺς βαρβάρους ἔμελλε τοὺς Ἴωνας πείσειν, ἢ [l] ἔπειτα ἀνενειχθέντα ἐς τοὺς βαρβάρους, ποιήσειν ἀπίστους τοῖσι Ἕλλησι. Λευτυχίδεω δὲ ταῦτα ὑποθεμένου, δεύτερα [m] δὴ τάδε ἐποίευν οἱ Ἕλληνες· προσχόντες τὰς νῆας, ἀπέβη-
546 σαν ἐς τὸν αἰγιαλόν. καὶ οὗτοι μὲν ἐτάσσοντο. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας παρασκευαζομένους ἐς μάχην, καὶ τοῖσι Ἴωσι παραινέσαντας, τοῦτο μὲν, ὑπονοήσαντες τοὺς Σαμίους τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀπαιρέονται τὰ ὅπλα. οἱ γὰρ ὦν Σάμιοι, ἀπικομένων Ἀθηναίων αἰχμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ τῶν βαρβάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν λελειμμένους [n] οἱ Ξέρξεω, τούτους λυσάμενοι πάντας, ἀποπέμπουσι ἐποδιάσαντες ἐς [o] τὰς Ἀθήνας. τῶν εἵνεκεν οὐκ ἥκιστα ὑποψίην εἶχον, πεντακοσίας κεφαλὰς τῶν Ξέρξεω πολεμίων λυσάμενοι. τοῦτο δὲ, τὰς διόδους τὰς [p] ἐς κορυφὰς

ctas naves munimento circumdederunt e saxis stipitibusque mitium arborum, quas exciderunt, et circum munitionem depactis sudibus. Ita se instruxerunt, tanquam et obsidendi et victoria potituri: in utrumque enim casum ratione inita sese para-
bant. Barbaros abiisse in continentem post- 98
quam accepere Græci, tanquam qui effugissent, ægre ferebant, incerti quid agerent, retrone se reciperent, an procederent in Hellespontum. Tandem neutrum horum visum est faciendum esse, sed navigandum versus continentem. Præparatis igitur ad pugnam navalem et descensuum tabulis, aliisque quibuscunque opus erat, ad Mycalen navigant: et quum prope castra hostium fuere, neminem ex adverso obviam navigare vident, sed naves intra murum subductas, et magnam vim peditatus pro litore dispositam. Ibi primum Leutychides in nave prætervehens, litori appropinquans quammaxime, Ionibus per præconem imperabat, inquiens, Viri Iones, quicunque e vobis me exauditis, intelligite, quæ dico, nihil enim horum quæ vobis mando intelligent Persæ. Ubi pugnam conseruerimus, primo quidem debetis reminisci libertatis omnium: deinde tesseræ Hebes. Atque hoc qui e vobis non audiit, ab eo qui audiit discat. Facti autem eadem ista mens fuit, quæ Themistoclis ad Artemisium: quod videlicet hæc verba, si laterent barbaros, persuasura Ionibus essent; sin mox
delata ad barbaros, reddituræ malefidos Græ-
cis. His per Leutychidem admonitis, se- 99
cundum opus Græcorum fuit, ut naves litori admoventes in litus egrederentur. Et hi sese ad pugnandum instruebant. Quod facientes Græcos quum cernerent Persæ, et scirent Ionas fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, suspicati illos sentire cum Græcis. Quippe Samii devectos illuc classe barbarorum Athenienses captivos, quos exceperat circa Atticam relictos miles Xerxis, redemerant eos omnes, Athenasque cum viatico remiserant. Quo nomine non minimum suspicionis attraxerant, qui quingenta capita hostium Xerxis liberaverant. Præterea Milesiis, tanquam

a Deest *Arch.* *b* Νικήσοντες ἐπ' ἀμφότερα· sic *Ald. Arch. V. Paris. A. B.* et priores editi, non item *Valla*, quam distinctionem *Reiskius* laudat et praefert, nescio cur. *c* Παρεσκευάζοντο margo *Steph. Arch. V. Pass. Ask.* *d* Ἐν ἀπ. δὲ *Arch. V.* *e* Τὰ ἄλλα *Vind. Arch.* *f* Παρακεκρυμμένον *Arch.* *g* Ἐγχρίψας *Ald. Ask. Paris. A. Vind. Brit.*, ἐγχρίμψας *Med. Arch. Pass. Paris. B.* Post nonnulla ὅσοι ὑμέων *Arch. V.* *h* Συμμισγῶμεν *Arch. Vind.* *i* Desideratur in *Ask.* *k* Ἐσακούσας *Pass.*, et mox ἐπακούσαντος *Arch. V.* haud quidem prave. *l* Ἐπεί τε *Arch.* *m* *Med. Pass. Ask. Vind.* aberat δή. *n* Ὑπὸ Ξέρξεω *Arch. Valla*, quod *Galeus* inconsulte pro sincero habuit. *o* Omittunt τὰς *Pass. Ask.* *p* Ἐς τὰς *Arch. V. Pass. Ask.*

Eidem Φρασὺς est σκέψις, ἔννοια· apud *Suidam* Ἀφρασύες sunt ἀσυνεσίαι· ad *Hesych.* quaedam notata sunt in Ἀποδασύς· σωφρονισμός miror apud *Platonem* reperiri T. II. p. 933. E. VALCKEN.

31. Ἀπορίῃ τε εἴχοντο] Praepositio, quam schedae offerunt, locum reciperare poterit. Τέλος Δαρεῖός τε ΕΝ ἀπορίῃσι εἴχετο L. IV, 131. Alibi tamen abest; vide L. III, 129. Ἀποβάθρας, paratas in pugnae navalis usum, *tabulata* expresserat *Valla*, merito desertus. Scalae fuerunt ad descensum nauticae. *Thucydides* IV, 12. *Brasidas* ἐχώρει ἐπὶ τὴν ΑΠΟΒΑΘΡΑΝ· καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν, ἀνεκόπη, ubi docte *Dukerus*, sicuti *Ti. Hemsterhusius* in *Luciani* Dial. Mort. X, 10.

40. Πρῶτον μὲν ἐν] Duas literas male repetitas legendumque suspicor, πρῶτον μὲν τῇ νηῒ παραπλέων, ἐγχρίμψας τῷ αἰγιαλῷ τὰ μάλιστα Λ. Nihil quidem interest ἐγχρίμψας scribatur an ἐγχρίψας, prius tamen tanquam suavius posuisse videtur, ut II, c. 60., ἐγχρίμψαντες τὴν βάριν τῇ γῇ· ubi non variant Codd. —— In fine capitis per praeconem Ionibus ista Leutychides eadem dicitur mente significasse, qua ad Artemisium Themistocles similia lapidibus incidi curaverat: ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοὺς βαρβάρους ἔμελλε τοὺς Ἴωνας πείσειν, ἢ ἔπειτα ἀνενειχθέντα ἐς τοὺς βαρβάρους ποιήσειν ἀπίστους τοῖσι Ἕλλησι· in quibus scribi mallet *Koenius* ἐπεί τε ἀνενειχθῇ· prout supra legitur VIII, c. 22. VALCKEN.

41. Ἐγχρίμψας τῷ αἰγιαλῷ] Contra se, tanquam in acie, Codices consistunt scripti: partis prioris ἐγχρίψας vinceret, si vetustatis ratio duceretur, quod antea L. II, 60. animadversum. Praeconis μεγαλοφωνοτάτου ἐν τῷ στρατοπέδῳ voce ad Ionas usum Leutychiden, auctor *Diodorus* est L. XI, 34., nonnulla eius ex ore memorans a vero alieniora. Per autem cultum ὑπὸ κήρυκος προηγόρευε, *voce praeconis*. Tale *Theophrasti* in *Stob.* Serm. XLII. p. 280. οἱ μὲν ΥΠΟ ΚΗΡΥΚΟΣ κελεύουσι πωλεῖν. *Xenophontis* Laced. Republ. p. 286. C. ὥσπερ ὑπὸ κήρυκος. In *AEschyli* Choeph. v. 838. audax videtur ὑπάγγελος, vice ὑπ' ἀγγέλου.

70. Τοῖσι

quam maxime loci istius gnaris, Persæ imperant, ut tramites qui ad cacumina Mycales ferunt custodiant; eo consilio id facientes, ut Milesii extra exercitum essent. Hunc in modum ab iis Ionibus, qui aliquid rerum novarum moliturì videbantur, si facultatem nacti essent, Persæ sibi præcaverunt. Iidem facto ex scutis vimineis sepimento sese constipave-
100 rant. Græci, ubi instructi fuere, ire in barbaros tendunt: quibus euntibus advolavit in universum exercitum rumor, caduceumque supra fluctus positum apparuit. Rumor autem huiusmodi ad eos ferebatur, Græcos acie in Bœotia superasse Mardonii copias. Multis nempe signis res quæ divinitus fiunt, declarantur: si etiam tunc eodem die procedente utriusque cladis, et eius quæ ad Platæas, et eius quæ ad Mycalen futura erat, fama huc ad Græcos venit, ita ut reddiderit eos multo ferociores, et ad subeundum ultro periculum
101 alacriores. Alterum etiam quiddam concurrere contigit, ut prope ad utramque pugnam fuerint Cereris Eleusiniæ templa, nam et apud ipsum Cereris fanum, ut a me superius demonstratum est, in agro Platæensi pugna facta est, et similiter in Mycale futura pugna erat, ut non ab re venerit ad istos fama victoriæ ab Græcis, qui cum Pausania erant, partæ, nam pugna ad Platæas diluculo diei gesta est, apud Mycalen vesperi, quarum utramque eodem eiusdem mensis die gestam esse, non diu post ab his rem cognoscentibus declaratum est. Ante

ῥυφὰς τῆς Μυκάλης φερούσας προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοισι φυλάσσειν, ὡς ἐπιςαμένοισι δῆθεν μάλιςα τὴν χώρην. ἐποίευν δὲ τούτου εἵνεκεν, ἵνα ἐκτὸς τοῦ ςρατοπέδου ἔωσι. τούτους μὲν Ἰώνων, τοῖσι καὶ κατεδόκεον νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν, δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι, τρόποισι τοιούτοισι προεφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι. αὐτοὶ δὲ συνεφόρησαν τὰ [a] γέῤῥα ἕρκος εἶναί σφι. ὡς δὲ ἄρα παρεσκευάδατο τοῖσι Ἕλλησι, [b] προσήϊσαν πρὸς τοὺς βαρβάρους. ἰοῦσι δέ σφι Φήμη τε ἐσέπτατο ἐς τὸ ςρατόπεδον πᾶν, καὶ κηρυκήϊον ἐφάνη ἐπὶ τῆς [c] κυματώγης κείμενον. ἡ δὲ Φήμη διῆλθέ σφι ὧδε, ὡς οἱ Ἕλληνες τὴν Μαρδονίου ςρατιὴν νικῷεν ἐν Βοιωτοῖσι μαχόμενοι. δῆλα δὴ πολλοῖσι τεκμηρίοισί ἐςι τὰ θεῖα τῶν πρηγμάτων· εἰ καὶ τότε τῆς αὐτῆς ἡμέρης συμπιπτούσης, τοῦ τε ἐν Πλαταιῇσι καὶ τοῦ ἐν Μυκάλῃ μέλλοντος ἔσεσθαι τρώματος Φήμη τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι ταύτῃ ἐσαπίκετο, ὥςε θαρσῆσαί τε τὴν ςρατιὴν πολλῷ μᾶλλον, καὶ ἐθέλειν προθυμότερον κινδυνεύειν. Καὶ τόδε ἕτερον συνέπεσε γενόμενον, Δήμητρος τεμένεα Ἐλευσινίης παρὰ ἀμφοτέρας τὰς συμβολὰς εἶναι. καὶ γὰρ δὴ ἐν τῇ Πλαταΐδι παρ' αὐτὸ τὸ [d] Δημήτριον ἐγένετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι [e] εἴρηται, ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλῃ ἔμελλε ὡσαύτως ἔσεσθαι. γεγονέναι δὲ νίκην τῶν μετὰ Παυσανίεω Ἑλλήνων, ὀρθῶς σφι ἡ Φήμη συνέβαινε ἐλθοῦσα. τὸ μὲν γὰρ ἐν [f] Πλαταιῇσι πρωῒ ἔτι τῆς ἡμέρης ἐγίνετο· τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ, περὶ δείλην. ὅτι δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρης συνέβαινε γίνεσθαι, μηνός τε τοῦ αὐτοῦ, χρόνῳ οὐ πολλῷ σφι ὕςερον δῆλα ἀναμανθά-

a Γέρα *Arch.*, suo more sed, pravo. b *Med. Ask. Paris. B.*, προσίησαν *Ald. V. Pass. Paris. A. Brit.*, προσίεσαν *Arch.* c Respexit *Eustath.* Hom. p. 1540, 25. d Δημήτριον ἐγένετο *Arch. V. Pass. Ask.*, in aliis οὗ ἐγέν., quod inportunum delevi. e Εἴρητο *Brit.* f Πλαταίῃ *Arch.*

70. Τοῖσι καὶ κατεδόκεον] Cuncta Persas cum spectent, de sermonis adsuetudine expectasses, τοὺς καὶ κατεδόκεον — ἐπιλαβομένους· quam etiam in sententiam *Diodorus* XI, 33. ac *Polyaenus* VII, 35. abierunt. *Valla* ad Ionas, res novas animo agitantes, adplicuit, quasi τοῖσι καὶ κατεδόκεε — *quibus videbatur*, sequacemque Cl. *Pavium* inpetravit. Equidem *Valckenario* calculum adposuerim, mancam arbitrato structuram, ope quidem ingenii, sed ob MSS. taciturnitatem dubia, sanandam. Nollem vero νεόχμιον ἄν τι hic eo colore et C. 103. fingi, quod νεοχμὸς semper in substantivis nominibus ponatur. Adesse mutaturo debuerat βασιλεὺς χώρας Κρέων ὁ Μενοικέως ΝΕΟΧΜΟΣ, h. e. νέος, νεωςὶ καταςαθεὶς, ut Critici in *Sophoclis* Antig. v. 164.

70. Τοῖσι καὶ κατεδόκεον] Aliud quid requiri videtur, a quo pendeant isti dativi: forsan excidit vox ob praecedentis similem terminationem. Dici, ni fallor, potuit, τοῖσι καὶ κατεδόκεον ἐνεὸν νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι· *quibus et inesse putabant, ut facultatem adepti nova molirentur.* De Samiis et Milesiis, quos sibi suspectos iusserint Persae τὰ τῆς Μυκάλης ἄκρα φυλάττειν, *Polyaen.* VII, c. 45. —— Paulo post, ubi κηρυκήϊον ἐφάνη ἐπὶ τῆς κυματωγῆς κείμενον, quid sit κυματωγὴ, docuit *Wess.* in Diss. *Herod.* p. 207. VALCKEN.

77. Ἐπὶ τῆς κυματώγης] Verissime *Eustathius*, ἐν ἀκτῇ, ἔνθα τὰ κύματα ἄγονται, sive *littoris crepidine, quam verberat unda maris.* Ex qua vocis notione egregie *Luciano* in Hermotim. C. 84. Celeb. *Graevius* subvenit, iniuria taxatus ab *Elsnero* Schediasm. Critic. C. 1., *fluctus*, uti hic *Valla*, seu *maris fluctuationes* intelligente. Quid tum de Homero, quem Vitae Auctor C. 19. καθήμενον ἐπὶ τῆς ΚΥΜΑΤΩΓΗΣ, et C. 34. ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς ΚΥΜΑΤΩΓΗΣ ἀδυνάτως ἔχων describit, censebimus? Nonne mortalium in stupidissimis, sedente, et, corpore ex valetudine adfecto, decumbente in *fluctuatione aestus marini*, cum citra maris adsperginem in sicco liceret. Vera atque elegans Democritea est observatio ap. *Sextum Empir.* L. VII. C. Mathem. p. 395. non aves duntaxat, quales columbae et gracculi, aggregari, sed et res inanimatas, καθάπερ ὁρᾷν πάρεςι ἐπί τε τῶν κοσκινευομένων σπερμάτων καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ ταῖς ΚΥΜΑΤΩΓΑΙΣ ψηφίδων· ubi *fluctuationes maris* si volueris, risum debebis, neque emendabere, nisi iucundissimo placidi maris et elegantissimo congestarum concharum et calculorum in littoris crepidine adspectu. Quid multa? Redi ad L. IV, 196., nec dubitabis.

77. Ἡ δὲ Φήμη διῆλθέ σφι] Famam de victoria ad Plataeas a Graecis reportata, quam divinitus ortam censuit *Herod.* a Leutychide rei ignaro prudenter confictam verius alii statuerunt: *Diodor. Sic.* XI, c. 35., οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδην, οὔπω μὲν πεπυσμένοι περὶ τῆς νίκης, ἀφ' ἑαυτῶν δὲ πλάττοντες τὴν εὐημερίαν, ἐφάνησαν ςραταγήματος ἕνεκεν τοῦτο πεποιηκέναι· vid. *Casaubon.* ad *Polyaenum*, Spartiatae strategema commemorantem I, c. 33. — Postea in istis, παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον, οὗ ἐγένετο — ἡ μάχη, mihi quoque vocula οὗ ex syllaba videtur praecedente nata, et delenda cum *Reiskio* et *Koenio.* VALCKEN.

81. Τῆς αὐτῆς ἡμέρης συμπιπτούσης] Inconcinna et inpedita videntur. Quid quaeso ἡμέρης συμπιπτούσης et τῆς αὐτῆς inprimis? Non equidem obliviscor libri VIII, 15. συνέπιπτε δὲ ὥςε ταῖς αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας, sed disconvenit, uti adparet, sicuti quod sequetur mox C. 100. *Portus* has verborum difficultates animadvertens ex arbitratu accessiones adiunxit, quae fastidium movent. Iustior eiusdem admonitio, *Vallam* συμπίπτοντος aut συμπεσόντος legisse videri: vertisse quippe, *et si tunc eodem die contigit utraque clades, ea, quae ad Plataeas* &c. Idem ego ambabus amplecterer. Belle distincta τῆς αὐτῆς ἡμέρης, συμπίπτοντος τοῦ τε — καὶ τοῦ ἐν M. μέλλοντος ἔσεσθαι τρώματος, Φήμη τοῖσι — decurrent, atque ad Plataeas acceptam et ad Mycalen futuram Persarum cladem, utramque eodem die, iungent. Qua loci in medela, sive malis coniectura, suffragatores viros doctissimos *Pavium* et *Reiskium* produco. Res autem ipsa suadet, neque *Diodor.* L. XI, 35., aut *Polyaenus* L. I, 33. infitiantur, Leotychidae in sparso de parta ad Plataeas victoria rumore imperatoriam eminuisse fraudem.

94. Μηνός τε τοῦ αὐτοῦ] Mensis Attici Boedromionis die tertio, teste *Plut.* in Camillo p. 138. A. et de Glor. Ath. p. 348. F., nec sibi tamen constante in Aristid. p. 330. F. *AEliani* in sexto Thargelionis die error Var. L. II, 25. dudum castigatus est.

θάνουσι ἐγένετο. ἦν δὲ ἀῤῥωδίη σφι [a] πρὶν τὴν Φήμην ἐσαπικέσθαι, οὔτι περὶ σφέων αὐτέων οὕτω, ὡς τῶν Ἑλλήνων, μὴ περὶ Μαρδονίῳ πταίσῃ ἡ Ἑλλάς. ὡς μέντοι ἡ κληδὼν αὕτη σφι ἐσέπτατο, μᾶλλόν τι καὶ ταχύτερον τὴν πρόσοδον ἐποιεῦντο. οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι ἔσπευδον ἐς τὴν μάχην, ὥς σφι
547 καὶ αἱ νῆσοι καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἄεθλα προέκειτο. Τοῖσι μέν νυν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖσι προσεχέσι τούτοισι τεταγμένοισι, μέχρι [b] κȣ τῶν ἡμισέων, ἡ ὁδὸς ἐγίνετο κατ᾽ αἰγιαλόν τε καὶ ἄπεδον χῶρον· τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι, καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τούτοισι τεταγμένοισι, κατά τε χαράδρην καὶ οὔρεα. ἐν ᾧ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι περιήϊσαν, οὗτοι οἱ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ [c] κέρεϊ ἔτι καὶ δὴ ἐμάχοντο. ἕως μέν νυν τοῖσι Πέρσῃσι [d] ὄρθια ἦν τὰ γέῤῥα, ἠμύνοντό τε, καὶ οὐδὲν ἔλασσον εἶχον τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ [e] τῶν προσεχέων ὁ στρατὸς, ὅκως ἑωϋτῶν [f] γένοιτο τὸ ἔργον καὶ μὴ Λακεδαιμονίων, παρακελευσάμενοι, ἔργȣ εἴχοντο προθυμότερον, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ πρῆγμα. διωσάμενοι [g] γὰρ τὰ γέῤῥα οὗτοι φερόμενοι ἐσέπεσον ἀλέες ἐς τοὺς Πέρσας. οἱ δὲ δεξάμενοι, καὶ χρόνον συχνὸν ἀμυνόμενοι, τέλος ἔφευγον ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Τροιζήνιοι, [h] οὗτοι γὰρ ἔσαν οἱ ἐπεξῆς τεταγμένοι, συνεπισπόμενοι, [i] συνεσέπιπτον ἐς τὸ τεῖχος· ὡς δὲ [k] καὶ τὸ τεῖχος ἀραίρητο, οὔτε τι πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο οἱ βάρβαροι, πρὸς φυγήν τε ὁρμέατο οἱ ἄλλοι, πλὴν Περσέων. οὗτοι δὲ [l] κατ᾽ ὀλίγȣς γινόμενοι, ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτȣσι Ἑλλήνων· καὶ τῶν στρατηγῶν τῶν Περσικῶν δύο μὲν ἀποφεύγȣσι, δύο δὲ τελευτῶσι· Ἀρταΰντης μὲν καὶ [m] Ἰθαμίτρης τοῦ ναυτικοῦ στρατηγέοντες, ἀποφεύγȣσι· Μαρδόντης δὲ, καὶ ὁ τοῦ πεζοῦ στρατηγὸς Τιγράνης, μαχόμενοι τελευτῶσι. Ἔτι δὲ μαχομένων τῶν Περσέων, ἀπίκοντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτέων, καὶ τὰ λοιπὰ συνδιεχείριζον. ἔπεσον δὲ καὶ αὐτέων [n] τῶν Ἑλλήνων συχνοὶ ἐνθαῦτα· ἄλλοι τε καὶ Σικυώνιοι, καὶ στρατηγὸς Περίλεος. τῶν [o] δὲ Σαμίων οἱ στρατευόμενοι, ἐόντες τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Μηδικῷ, καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ ὅπλα, ὡς εἶδον αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς γινομένην [p] ἑτεραλκέα τὴν μάχην, ἔρδον ὅσον ἐδυνέατο, προσ-

te rumoris autem adventum subibat istos timor non tam de seipsis quam de Græcis, ne in Mardonio offenderet Græcia: at ubi fama hæc ad eos advolavit, impensius atque properantius ad congrediendum processerunt. Attamen Græci ac barbari in pugnam festinarunt, tanquam et insulæ eis et Hellespontus proposita præmia essent. A- 102
thenienses porro, et qui iuxta erant instructi, pæne dimidium copiarum, iter tenebant per litus atque planitiem; Lacedæmonii autem, et deinceps collocati, per confragosa et montes. Quæ dum Lacedæmonii circuibant, interim Athenienses in altero cornu iam prœliabantur. Persæ, quoad ipsis sepimenta mansere recta, sese defensavere, et nihilo inferiores in pugna erant: postea vero quam Atheniensium et eorum qui cum Atheniensibus erant copiæ adnixæ sunt vehementius, se mutuo adhortantes, ut laus operis ipsorum esset, non Lacedæmoniorum, tum commutari iam res, et deiectis sepimentis Græci confertim impressionem facere in Persas. Illi excepto impetu perdiu restitere, ad postremum in murum refugere: cum quibus pariter irruperunt Athenienses et Corinthii et Sicyonii et Trœzenii: ita enim erant ii iunctim in acie collocati. Ubi vero et murus captus est, ibi barbari non roboris memores esse, sed fugæ, præterquam Persæ: hi autem ad paucos redacti pugnabant, Græcis assidue in murum irruentibus. Et Persici duo classiarii duces, Artayntes et Ithamitres, effugerunt: totidem pugnantes occubuerunt, Mardontes, et pedestrium copiarum dux Tigranes. Adhuc autem dimicantibus Per- 103
sis supervenere Lacedæmonii ac socii, qui eos, qui supererant trucidaverunt. Ipsorum quoque Græcorum complures illic cecidere, et cum alii ex Sicyoniis, tum eorum dux Perilaus. Quinetiam Samii, qui in exercitu Medorum militabant, quibus adempta arma fuerant, ubi viderunt statim ab initio pugnam pertinaciorem,

a Πρὶν ἢ *Arch. Vind.*, nec necessario, nec male. tum paullo ante ἐγένετο *Ask.*, rectius. *b* *Med. Pass. Ask. Arch. Vind.*, ante κατὰ τῶν. *c* *Med. Pass. Ask.*, κέραϊ *Ald. V. Arch. Brit.* *d* Ὄρθρια et γέρα *Arch.* *e* Non est in *Arch.* *f* Γένηται id. *Ask. Pass. V.* margo *Steph.* *g* Δὲ *Arch. V.* *h* Οὕτω *Brit. Pass. Ask. Steph.* ora, satis tolerabile: tum οἱ ἐπεξῆς *Arch. Vind.*, bene. hinc articulus. *i* Συνεσέπιπτον *Pass.*, συνεισέπ. *Med. Paris. B.*, συνέπιπτον *Arch. V. Ask. Brit. Ald.* *k* *Vind. Med. Ask. Pass.*, καὶ aberat. *l* Κατ᾽ ὀλίγον *Arch.*, κατὰ λόγους *Pass.* *m* *Med. Pass. Ask. Arch. Valla*; Ἰθραμίτρης alii. Redi ad L. VIII, 130. *n* Non habet *Arch.* neque *Vind.* *o* Δὲ *Arch. Vind.*, verius: alii τῶν τε. Mox iidem, ἐόντες τε ἐν cum *Pass. Ask.*, quod placuit: ἐνεόντες praeterea *Ask.* Superius *Perilaus* in *Vallae* Latinis ex Περίλεως. *p* Ὑπεραλκ. *Arch. V.* et ἠδύνεατο.

99. Ἡ κληδὼν αὕτη σφι ἐσέπτατο] In praecedentibus ἰοῦσι δέ σφι ΦΗΜΗ τε ἐσέπτατο. Eadem ergo Φήμη ac κληδὼν, sive *omen*, sicuti L. III, 153. et V, 72. Pertinent huc, admotaque sunt a doctissimo *Berglero* ex *Procopii Sophistae* Epist. LII. οὐ γὰρ δὴ μόνον Ἡσίοδος θεὸν αὐτὴν ἀνυμνεῖ, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι τὴν ΕΝ ΜΥΚΑΛΗι μάχην αὐθημερὸν ἐγνωκότες οὐκ ἀνεκτὸν ἔφασαν, εἰ μὴ θεὸν ἡγοῖντο τὴν ΦΗΜΗΝ· — valde tamen miraculum augent, cum Athenis victoriam, eadem die, qua ad Mycalen reportata fuit, cognitam produnt. Deam Attica superstitione habitam, Φήμῃ δημοσίᾳ θύομεν, ὡς θεῷ testis *AEschines* περὶ Παραπρ. p. 47.

3. Καὶ τοῖσι προσεχέσι &c.] Vir doctus, *aut* προσεχέως *legendum, aut delendum est* τεταγμένοισι. Nimis pro imperio. Amo lenia in adfectis remedia, si qua opus. Tale hic nihil: omnia enim Herodotei moris et obvia. Mox μέχρι κου ex schedis bene *Gronovius.* Μάλιστά κου L. VII, 21. et consimilia non latent.

19. Συνεσέπιπτον] Quod praebuit *Med.* Codex, aliis etiam usitato more scribendi posuerat *Herod.* sive συνεσέπιπτον ἐς τὸ τεῖχος· ut III, c. 78., οἱ συνεσπίπτουσι, nempe ἐς τὸν ἀνδρεῶνα· plura dedit Cl. *Abresch.* in Dilucid. *Thucyd.* p. 656. Hic ante vulgatum ter in eumdem sensum reperitur apud *Polyaenum* II, c. 35., οἱ δὲ κατόπιν ἑπόμενοι συμπεσόντες τῆς πόλεως ἐκράτησαν· III, c. 9, 45., συνηκολούθησεν αὐτοῖς καὶ συνέπεσεν εἰς τὴν πόλιν· VI, c. 1, 2., εἰσέδραμε πρὸς τὴν μητέρα, *et duo tresve*, αὐτῷ συνέπεσον· hic συνεισέπεσον, *Casaubonus*; primo loco συνεισπεσόντες, corrigebat *Koenius.* — Paulo post, ubi Persae ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτουσι Ἑλλήνων, eleganter adhibetur αἰεὶ, ut saepius apud veteres: Vid. not. in p. 353. VALCKEN.

33. Περίλεος] *Galeo* probatum dabunt forte Codices Περίλεως· id ipsum *Valla* reperit, cui Sicyonius hic dicitur *Perilaus.* —— In istis infra, Μιλησίοισι δὲ προσετέτακτο μὲν τῶν Περσέων τὰς διόδους τηρεῖν· a praepositione verbi προσετέτακτο genitivus pendere videtur τῶν Περσέων· nisi scripserit, quo modo saepe solet, προσετέτακτο μὲν ἐκ τῶν Περσέων. *Milesiis iniunctum fuerat a Persis:* supra c. 98., τὰς διόδους τὰς ἐς κορυφὰς τῆς Μυκάλης φερούσας προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοισι φυλάσσειν. VALCKEN.

36. Ἑτεραλκέα μάχην] Nequidquam Codices quidam in-

rem, quoad poterant Græcis suppetias ie-
re. Quos inchoasse cernentes alii Iones,
ita et ipsi a Persis deficientes adorti sunt
104 barbaros. Milesiis autem præceptum erat,
ut exitus viarum custodirent, Persarum sa-
lutis gratia, ut siquis casus, qualis acci-
dit, eos deprehendisset, Milesiis ducibus
salutem sibi ad Mycales cacumina compa-
rarent, huius quidem rei caussa Milesii il-
lic collocati fuerant, neve si exercitui ad-
essent, aliquid innovarent. At illi e con-
trario prorsus quam iussi fuerant fecere:
qui et per alias, quæ ad hostem ferebant,
vias illos in fugam versos deduxere, et ad
extremum in eis mactandis omnium extite-
re maxime hostiles. Hunc in modum Ionia
105 iterum defecit a Persis. In hoc prœlio præ-
clarissimam inter Græcos operam navave-
runt Athenienses, et ex Atheniensibus Her-
molycus Euthyni filius, vir in pancratio ce-
leber: cui postea contigit, ut bello inter
Athenienses et Carystios, in pugna apud
Cyrnum agri Carystii occisus in Geræsto se-
peliretur. Secundum autem Athenienses e-
gregii extitere Corinthii Trœzeniique ac Si-
106 cyonii. Græci vero plerisque barbarorum
aliis in pugna, aliis in fuga interfectis, eorum
naves incenderunt, totumque munimentum,
ante egesta illinc in litus præda, et quos-
dam pecuniarum thesauros repererunt. Ubi
arcem atque naves cremavere, vela fece-
runt, et quum Samum appulsi sunt, con-
sultabant de gente Ionica transferenda, et
ubinam in Græcia illam locari oporteret,
cuius ipsi imperium obtinerent; Ioniam au-
tem barbaris relinquerent. Neque enim vi-
debatur eis fieri posse, ut per omne tem-
pus Ionibus tutandis præessent; sin autem
non tutarentur, sperare non poterant, ut
Iones a Persis defecisse gauderent. Ad hæc
magistratus Peloponnensium censebant empo-
ria nationum Græcarum, quæ cum Medis sen-
sissent, eiectis incolis danda cum agro Io-
nibus habitanda. Athenienses nullo pacto
sedibus summovendos esse Iones censebant,
nec Peloponnensibus de ipsorum coloniis
consultandum; et quum in hoc contenderent
Athe-

προσωφελέειν ἐθέλοντες τοῖσι Ἕλλησι. Σαμίους δὲ
ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἄρξαντας, οὕτω δὴ καὶ αὐ-
τοὶ ἀποστάντες ἀπὸ Περσέων, ἐπέθεντο τοῖσι βαρ-
βάροισι. [a] Μιλησίοισι δὲ προσετέτακτο μὲν τῶν Περ-
σέων τὰς διόδους τηρεῖν, σωτηρίης [b] εἵνεκά σφι· ὡς ἢν
ἄρα σφέας καταλαμβάνῃ οἷά περ κατέλαβε, ἔχον-
τες [c] ἡγεμόνας, σώζωνται ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυ-
κάλης. ἐτάχθησαν μέν νυν ἐπὶ τοῦτο τὸ πρῆγμα οἱ
Μιλήσιοι τούτου γε εἵνεκα, καὶ ἵνα μὴ παρεόντες [d] τῷ
στρατοπέδῳ τι νεοχμὸν ποιέοιεν. οἱ δὲ πᾶν τοὐναντίον
τοῦ προστεταγμένου ἐποίεον. ἄλλας τε κατηγεόμενοί
σφι ὁδοὺς φεύγουσι, [e] αἳ δὴ ἔφερον ἐς τοὺς πολεμίους·
καὶ τέλος, αὐτοί σφι ἐγίνοντο κτείνοντες πολεμιώ- 548
τατοι. οὕτω δὴ τοδεύτερον Ἰωνίη ἀπὸ Περσέων ἀπ-
έστη. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἠρίστευσαν
Ἀθηναῖοι· καὶ Ἀθηναίων, Ἑρμόλυκος ὁ [f] Εὐθύνου,
ἀνὴρ παγκράτιον ἐπασκήσας· τοῦτον δὲ τὸν Ἑρμό-
λυκον κατέλαβε ὕστερον τουτέων, πολέμου ἐόντες Ἀ-
θηναίοισί τε καὶ Καρυστίοισι, ἐν Κύρνῳ τῆς Καρυ-
στίης χώρης ἀποθανόντα ἐν μάχῃ, κεῖσθαι ἐπὶ Γε-
ραιστῷ. μετὰ δὲ Ἀθηναίους, Κορίνθιοι καὶ Τροιζήνιοι
καὶ Σικυώνιοι ἠρίστευσαν. Ἐπεί τε δὲ κατεργάσαν-
το οἱ Ἕλληνες τοὺς πολλοὺς, τοὺς μὲν μαχομένους,
τοὺς δὲ καὶ φεύγοντας τῶν βαρβάρων, τὰς [g] νῆας
ἐνέπρησαν, καὶ τὸ τεῖχος ἅπαν, τὴν ληίην προ-
εξαγαγόντες ἐς τὸν αἰγιαλόν· καὶ θησαυρούς τινας
χρημάτων εὗρον. ἐμπρήσαντες δὲ τὸ τεῖχος καὶ τὰς
νῆας, ἀπέπλεον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς Σάμον οἱ Ἕλ-
ληνες, ἐβουλεύοντο περὶ ἀναστάσιος τῆς Ἰωνίης, καὶ
[h] ὅπῃ χρεὼν εἴη τῆς Ἑλλάδος [i] κατοικίσαι, τῆς
αὐτοὶ ἐγκρατέες ἔσαν· τὴν δὲ Ἰωνίην [k] ἀπεῖναι τοῖ-
σι βαρβάροισι. ἀδύνατον γὰρ ἐφαίνετό σφι εἶναι ἑωϋ-
τοὺς τε Ἰώνων προκατῆσθαι, φρουρέοντας τὸν πάν-
τα χρόνον· καὶ ἑωϋτῶν μὴ προκατημένων, Ἴωνας
οὐδεμίην ἐλπίδα [l] ἔχον χαίροντας πρὸς τῶν Περσέων
ἀπαλλάξειν. πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι
[m] ἐν τέλεϊ ἐοῦσι ἐδόκεε τῶν μηδισάντων ἐθνέων τῶν
Ἑλληνικῶν τὰ ἐμπόρια [n] ἐξαναστήσαντας, δοῦναι τὴν
χώρην Ἴωσι ἐνοικῆσαι· Ἀθηναίοισι δὲ οὐκ ἐδόκεε ἀρ-
χὴν, Ἰωνίην γενέσθαι ἀνάστατον, οὐδὲ Πελοποννησίοισι
περὶ τῶν σφετέρων ἀποικιέων βουλεύειν. ἀντιτεινόντων δὲ
τοῦ-

a Μιλήσιοι *Arch.* *b* Εἵνεκε *Ask. Arch.* *c* Ἡγεμόνα margo *Steph.* *d* Ἐν τῷ *Arch. V.*, et τὸ ἐναντίον. *e* Αἳ διέφ. *Pass. Arch.* *f* Εὐθόνου *Med. Pass.*, Ἐσθύνου *Ask.*, Εὐθύνου *Arch. Valla*, et vere: Εὐθοίνου *Ald. Paris. A. B.* *g* Νέας *Arch. Ask. V.*, saepius. *h* *Med. Pass. Ask. V. Arch.*, ante ὅποι. *i* *Med. Pass.*, in ceteris κατοικῆσαι. *k* Ἀπεῖναι *Arch. V.*, recte, non ἀφεῖναι. *l* Εἶχον *Pass. Arch. Ask.* *m* *Med. Ask. Pass. Arch. V.*, antea ἐν τέλεσι. Mox τὰ ἐμπόλια *Pass. Ask.* *n* Ἐπαναϛ. *Arch.*

innovant. Vertitur *pertinacior*. Praeferrem, *Stephano* monitore, in alteram partem inclinantem, qualis Ἄρης ἑτεραλκὴς, sive νικοφόρος, uti scholia *AEschyli* Pers. v. 956. Sed relege observata eruditissimi viri ad L. VIII, 11.

40. Προσετέτακτο μὲν τῶν Περσέων] Superius C. 98. Persae τὰς διόδους —— προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοισι φυλάσσειν. Ergo πρὸς τῶν Περσέων, nisi ex conposito verbo pendere iubeas, praestiterit. Namque διόδους Περσέων quis iunxerit?

52. Εὐθύνου] Licuit semper in ambiguis, a forte fortuna oblatum arripere. Ἐυθύνου, sed obscuri hominis, meminit *Aristoteles* Rhetor. II, 19. p. 92. Δεινὸν εἶναι, inquiebat Isocrates, εἰ ὁ μὲν ΕΥΘΥΝΟΣ ἔμαθεν, αὐτὸς δὲ μὴ δυνήσεται εὑρεῖν. Neque ingnotus Εὐθύνοος ex vetere responso, Εὐθύνοος κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ i. e. *Cicerone* interpretante, *Euthynous potitur, fatorum numine, letho*, Disp. Tuscul. I, 49. Hermolycum παγκρατιαστὴν non *Pausanias* L. I, 23. ignorat.

66. Ὅπῃ χρεὼν εἴη] Dederunt plures manu exarati ὅπῃ L. V, 87., pessum absque caussa a viro Celeberrimo datum. Iustum et ego κατοικίσαι iudico, iustissimum ἀπεῖναι. Quid autem προκατῆσθαι apertum ex L. VIII, 36.

72. Τοῖσι ἐν τέλεϊ ἐοῦσι] Nemo de scripturae veritate dubitabit in posterum. Οἱ ἐν τέλει, qui in magistratu sunt. Sic L. III, 18. τιθέναι τὰ κρέα τοὺς ΕΝ ΤΕΛΕΙ ἑκάστους ἐόντας, *singulos civium magistratus*. Ismene in *Sophoclis* Antig. v. 66. τοῖς ΕΝ ΤΕΛΕΙ βεβῶσι πείσομαι· et Philoct. v. 384. Οὐκ αἰτιῶμαι κεῖνον ὡς τοὺς ἐν τέλει· Sed abstineo. Vide tamen Schol. ad *Gregorii Nazianz.* Stelit. I. p. 13.

72. Τοῖσι ἐν τέλεσι ἐοῦσι] Scripsisse videtur, ut est in *Med.* Cod., Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν τέλεϊ ἐοῦσι, *Principibus civitatum Peloponnesi*. In Editione *Gronovii* memorati *magistratus Peloponnensium* nulli fuerunt: *magistratus Lacedaemoniorum Vallae* nitebantur verbis *Schol. Thucyd.* p. 40, 97., quibus etiam plus semel abusus est *Meursius*: vere monuit Clar. *Duker.*, non Lacedaemoniorum tantum sed et aliorum magistratus τέλη fuisse dictos. Magistratus autem et viri principes, οἱ ἐν ἀξιώματι, saepius etiam dicuntur οἱ ἐν τέλει ὄντες· meminit *Thucyd.* V, c. 27., τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων. Syracusanorum magistratus, οἱ ἐν τέλει ὄντες apud eumdem VII, c. 73., paulo post vocantur ἄρχοντες· hinc *Philoni Iudaeo* inter AEgyptios et Persas viri principes sunt Αἰγυπτίων οἱ ἐν τέλει, et οἱ ἐν τέλει Περσῶν, p. 363. B. et p. 778. B. Ut *Herodoto* Πελοποννησίων τοῖσι ἐν τέλεϊ, *AEschylus* apud *Stobaeum* p. 63, 31., Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει· *Soph.* Phil. ℣. 922., τῶν ἐν τέλει κλύειν. VALCKEN.

τουτέων, προθύμως εἶξαν οἱ Πελοποννήσιοι· καὶ οὕτω δὴ Σαμίους τε καὶ Χίους καὶ Λεσβίους, καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας, οἳ ἔτυχον [a] συστρατευόμενοι τοῖσι Ἕλλησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐποιήσαντο, [b] πίστι τε καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι, ἐμμένειν τε καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι. τούτους δὲ καταλαβόντες ὁρκίοισι, ἔπλεον τὰς γεφύρας λύσοντες. ἔτι γὰρ ἐδόκεον ἐντεταμένας [c] εὑρήσειν. οὗτοι μὲν δὴ ἐπ' Ἑλλησπόντου ἔπλεον.

Τῶν δὲ ἀποφυγόντων βαρβάρων, ἐς τὰ [d] ἄκρα τῆς Μυκάλης κατειληθέντων, ἐόντων οὐ πολλῶν, ἐγίνετο κομιδὴ ἐς Σάρδις· πορευομένων δὲ κατ' ὁδὸν, Μασίστης ὁ Δαρείου παρατυχὼν τῷ πάθεϊ τῷ γεγονότι, τὸν στρατηγὸν Ἀρταΰντην ἔλεγε πολλά τε καὶ κακὰ, ἄλλα τε καὶ γυναικὸς κακίω φὰς αὐτὸν εἶναι, τοιαῦτα στρατηγήσαντα· καὶ ἄξιον εἶναι παντὸς κακοῦ, τὸν βασιλῆος οἶκον κακώσαντα. παρὰ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι, 549 [e] γυναικὸς κακίω ἀκοῦσαι, δέννος μέγιστός ἐστι. ὁ δὲ, ἐπεὶ πολλὰ ἤκουσε, δεινὰ [f] ποιεύμενος, σπᾶται ἐπὶ τὸν Μασίστην τὸν ἀκινάκεα, ἀποκτεῖναι θέλων. καί μιν ἐπιθέοντα [g] Φρασθεὶς Ξειναγόρης ὁ Πρηξίλεω, ἀνὴρ Ἁλικαρνησσεὺς, ὄπισθε ἑστεὼς αὐτοῦ Ἀρταΰντεω, ἁρπάζει μέσον· καὶ ἐξάρας, παίει ἐς τὴν γῆν. καὶ ἐν τούτῳ οἱ δορυφόροι [h] οἱ Μασίστεω προέστησαν. ὁ δὲ Ξειναγόρης ταῦτα ἐργάσατο, χάριτα αὐτῷ τε Μασίστῃ τιθέμενος καὶ Ξέρξῃ, ἐκσώζων τὸν ἀδελφεὸν τὸν ἐκείνου· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Ξειναγόρης [i] πάσης ἦρξε Κιλικίης, δόντος βασιλῆος. τῶν δὲ κατ' ὁδὸν πορευομένων, [k] οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο [l] τουτέων, ἀλλ' ἀπικνέονται ἐς Σάρδις. [m] ἐν δὲ τῇσι Σάρδισι ἐτύγχανε ἐὼν βασιλεὺς ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπεί τε ἐξ [n] Ἀθηνέων προσπταίσας τῇ ναυμαχίῃ, φυγὼν ἀπίκετο.

Τότε δὴ ἐν τῇσι Σάρδισι ἐὼν ἄρα, [o] ἤρα τῆς Μασίστεω γυναικὸς, ἐούσης καὶ ταύτης ἐνθαῦτα· ὡς δέ οἱ προσπέμποντι οὐκ ἐδύνατο κατεργασθῆναι, οὐδὲ βίην [p] προσεφέρετο, προμηθεόμενος τὸν ἀδελφεὸν Ma-

Athenienses, libenter eis cessere Peloponnenses: atque ita Samios et Chios et Lesbios ac ceteros insulanos, qui secum militabant, ad societatis fœdus adsciverunt, data acceptaque fide cum iureiurando, se permansuros in societate, nec ab ea defecturos. Hoc iureiurando perfecto, ad pontes solvendos navigaverunt, rati adhuc illos intentos se esse inventuros. Et quidem in Hellespontum navigabant.

107 Ii vero barbari qui effugerant, quum ad cacumina Mycales venissent, non ita multi se Sardes recipiebant. Qui dum iter faciunt, Masistes Darii filius, qui pugnæ male gestæ advenerat, conviciari præfecto Artayntæ cum aliis multis probris; tum vero dicere, illum muliere esse ignaviorem, qui ita ducis munere fuisset functus, dignumque omni malo esse, qui de regia domo male meritus esset. Apud Persas autem summo opprobrio datur, audire se muliere esse ignaviorem. Artayntes igitur, ubi multa audiit, indigne ferens, acinacem in Masistem stringit, interficiendi avidus: quem irruentem advertens Xenagoras Praxilai filius, vir Halicarnassensis, ut stabat a tergo Artayntæ, hominem medium rapit, sublatumque humi allidit, intereaque satellites Masistis adfuere. Eo facto Xenagoras et ipsius Masistis gratiam meruit, et Xerxis, cuius fratrem servasset, ita ut ab eo ob hanc rem totius Ciliciæ præfectura donatus sit. Nihil hoc amplius inter viam illi egerunt, Sardesque pervenerunt, ubi rex erat ex eo tempore, quo Athenis prœlio navali male gesto, illuc profugerat.

108 Sardibus autem tunc agens, adamabat uxorem Masistis, quæ et ipsa illic erat: ea quum potiri non posset, neque donis missitandis, neque vim afferre vellet, fratris Ma-

a Στρατευόμενοι id. *b* Πίστι τε *Arch. V. Brit. Ald.*, ultimum non habet *Med. Pass. Ask.* *c* Εἶναι ora *Steph. Brit.*, mox ἐπ' Ἑλλήσποντον *Arch.* *d* Ἄκρα τε *Arch. Vind.* *e* *Eustath.* in *Hom.* p. 668, 44. *f* *Med. Pass. Ask. Arch. V.*, antea ποιησάμενος. *g* Φρασθεὶς *Eton. Ask. Pass. Arch. V. Brit.* ora *Steph.*, antea Φθάς. Porro Πρησίλεω *Ask.*; superius θέλων deest *Arch.*, qui cum *Vind.* Ἁλικαρνησεὺς hoc loco. *h* Οἱ Μασ. *Pass. Ask. Brit. Steph.* margo, iuste arbitror: deerat articulus. *i* Κιλ. πάσ. ἦρξε *Pass. Arch. Ask.* *k* Desideratur in *Med. Ask. Pass. Paris. B. Brit.* βαρβάρων vox ante οὐδὲν, bene. *l* Abest *Med.*, τούτων *Pass. Ask. Arch. V.* *m* Ἐπὶ δὲ *Arch. V.* *n* Ἀθηνέων *Valla* et editio *Genev.* CIƆIƆXVIII. Ἀθηναίων Codd. *o* Ἔρα *Arch. V.* sine αὐξήσει, non item mox. *p* Προσέφερε *Arch. Vind.*, sequens exscripsit *Priscian.* L. XVIII. p. 1204.

81. Πίστι τε καταλαβόντες] Sive adsit, seu deficiat enclitica, parum intererit. Adest L. III, 74., ubi vide. Statim ἐμμενεῖν aut ἐμμενέειν ob adiunctum μὴ ἀποστήσεσθαι aequius melius, quod *Portum* haud praeteriit.

94. Δέννος μέγιστός ἐστι] Explicatur ab *Eustathio* et Criticis ad *Sophoclis* Aiac. v. 243., *Lycophronis*que Alex. v. 774. Persarum illud convicium innuebatur C. 20. huius Musae, et recentiorum eorundem abs *Theophylacto* Hist. Mauric. L. III, 8. Non requiretur, credo, simile aliarum nationum opprobrii virus. Quis Virgiliani obliviscitur, *O vere Phrygiae, neque enim Phryges* AEn. IX, 617. ubi de Persis *I. Lud. la Cerda* egregie.

96. Καί μιν ἐπιθέοντα Φρασθεὶς &c.] Pristinum Φθὰς sententiae congruere, largior atque agnosco ultro. Sedenim tanta Codd. adparet consensio, iussus adeo urgens, ut obedientiam relinquere abnuam. Φρασθεὶς *advertens*, Φράζεσθαι et ἐπιφράζεσθαι C. 19. et in *Porti* penu copiosissima sunt. Vicino ἁρπάζειν μέσον *Livii* respondet *arripit medium Servium* L. I, 48. et *Dionysii* in eadem historia, μετέωρον ἐξαρπάσας, *sublimem rapiens.*

97. Ἐπιθέοντα Φθὰς] *Irruentem cernens*, *Valla*: non ille Φθὰς sed legit in suo Cod. Φρασθεὶς, quod in *Arch.* et *Eton.* inventum exhibet etiam margo *Ed. Steph.* Φρασθεὶς, ἐπιφρασθεὶς, et καταφρασθεὶς *Herodoto* in istum sensum adhibentur; sed neque alterum Φθὰς hinc alienum est, hac etiam usurpatum structura: vid. ad Phoen. *Eurip.* ✝. 982. Φθὰς si qui dant Codices, videri forte poterit utrumque posuisse *Herodotus*: καί μιν, ἐπιθέοντα Φρασθεὶς, Φθὰς Ξειναγόρης — ἁρπάζει μέσον, καὶ ἐξάρας παίει ἐς τὴν γῆν· *quem, cum accurentem cerneret, praevertens Xenagoras — medium arripit, et sublatum in terram statuit*: ut apud *Terentium*, *sublimem medium arriperem, et capite pronum in terram statuerem*: συναρπάσας ἐξῆρε est in *Xenoph.* K. Π. p. 35, 340., Ἄρας μετέωρον εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ, *Aristoph.* Eq. ✝. 1359. VALCKEN.

5. Πορευομένων, οὐδὲν ἔτι &c.] Dedi schedis *Gronovio*que, et βαρβάρων vocem in exilium egi; necessariam minime esse, praecedentia commonstrant. In sequentibus minuendis modum excedit *Mediceus*. Vide superius L. VI, 42. Verissimum ἐξ Ἀθηνέων.

11. Ὡς δέ οἱ προσπέμποντι] Quo sit sensu capiendum erudite docuit vir Clar. in Miscell. Obs. Nov. T. III. p. 7. Ut λόγους προσπέμπειν, προσενεγκεῖν λόγους περὶ συνουσίας dixit *Xenophon* K. Π. VI. p. 91, 1. *Lucian.* I. p. 217., ubi τὸ πειρᾶν, in eundem sensum magis frequentatum, tractavit vir summus. — Amorem Xerxis, fratris uxorem frustra sollicitantis, hinc attigit *Tzetzes* Chiliad. II, ✝. 6. Errat, ut saepius in historia, *Maximus Tyrius* XXVI, 7. ubi Xerxes ἐπὶ Ἄμηστριν ἧξεν τὴν τοῦ παιδὸς γαμετήν· errorem correxerunt *D. Heins.* et *Io. Davis.*, quo vocat Amestrin, quae Artaynte fuerant ex *Herodoto* dicenda. VALCKEN.

12. Βίην προσεφέρετο] Praestabilius videtur προσέφερε, uti in duobus MSS.; sic sane ἀναγκαίην προσφέρειν L. VII, 172. *Tzetzes* haec ad *Lycophron.* excerpens p. 142.

Maſiſtis reſpectu: quæ res et mulierem retinebat, probe gnaram non ſe coactum iri vi. ibi Xerxes ceteris prohibitus, huc evaſit, ut filio ſuo Dario in matrimonium daret filiam huius mulieris ac Maſiſtis; exiſtimans, ſi hoc feciſſet, commodius ſe illa potiturum. Contracto matrimonio, aliiſque ex conſuetudine celebratis, Suſa profectus est, eo postquam pervenit, et uxorem Dario domum ſuam duxit, ita demum ab uxoris Maſiſtis amore ceſſavit; ſed mutato amore ambiit et potitus fuit Darii quidem ſui uxore, ſed Maſiſtis filia, cui nomen erat Ar-
109 tayntæ. Qua quum potiretur, proceſſu temporis res patefacta est, hunc in modum: Ameſtris uxor Xerxis, amiculum quod ipſa texuerat, grande atque variegatum, et ſpectatu dignum, viro donavit. Qua ille delectatus atque amictus, ad Artayntam ſe confert: atque ubi et ſe oblectavit cum ea, iuſſit a ſe petere mulierem quæ optaret ſibi fieri pro præbito obſequio, omnia enim quæ peteret, impetraturam. Ad hoc illa reſpondens, debebatur enim toti familiæ infortunium, Dabisne, inquit, mihi quicquid a te petiero? Xerxes, omnia alia potius eam petituram ratus, cum iureiurando promiſit. Qui postquam iuravit, mulier intrepide amiculum popoſcit. Xerxes enimvero recuſare, non ob aliud quam quod vereretur Ameſtrin, ne ſic illa rem quæ agebatur, iampridem ſuſpicata, deprehenderet: ſed offerre ei et urbes, et immenſam vim auri, et copias militum, quibus nemo præter illam eſſet imperaturus. Eximium autem donum est apud Perſas, exercitu donari. Verum quum non poſſet perſuadere mulieri, amiculum dedit. Quo dono illa ſupra mo-
110 dum læta, eo geſtando geſtiebat. Ameſtris ubi mulierem habere amiculum ſcivit, et rem geſtam, non in puellam concepit odium, ſed in illius matrem, Maſiſtis uxorem, penes quam culpam et quam huius rei autorem eſſe credebat, exitium machinatur. Obſervato itaque tempore quo vir ſuus Xerxes regalem inſtrueret cœnam, quæ cœna ſemel quotannis eo die, quo rex creatus est, inſtruebatur: cœnæ nomen Perſice Tycta, Græce τέλειον, id

Μασίστην· τώϋτὸ δὲ τοῦτο [a] ἔχε καὶ τὴν γυναῖκα· εὖ τε γὰρ ἐπίστατο βίης οὐ τευξομένη, ἐνθαῦτα δὴ Ξέρξης ἐργόμενος τῶν ἄλλων, πρήσσει τὸν γάμον τοῦτον τῷ παιδὶ τῷ ἑωϋτοῦ Δαρείῳ θυγατέρα τῆς γυναικὸς ταύτης καὶ Μασίστεω· δοκέων αὐτὴν μᾶλλον λάμψεσθαι ἢν ταῦτα ποιήσῃ· ἁρμόσας δὲ, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιήσας, ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα· ἐπεὶ δὲ [b] ἐκεῖσε ἀπίκετο, καὶ ἠγάγετο ἐς ἑωϋτοῦ Δαρείῳ τὴν γυναῖκα, οὕτω δὴ τῆς Μασίστεω μὲν γυναικὸς ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, διαμειψάμενος, ἤρα τε καὶ ἐτύγχανε τῆς Δαρείου μὲν γυναικὸς, Μασίστεω δὲ θυγατρὸς· οὔνομα δὲ τῇ γυναικὶ ταύτῃ ἦν [c] Ἀρταΰντη. Χρόνου δὲ προϊόντος, ἀνάπυστα γίνεται τρόπῳ τοιῷδε· ἐξυφήνασα Ἄμηστρις ἡ Ξέρξεω γυνὴ φᾶρος μέγα τε καὶ ποικίλον καὶ θέης ἄξιον, διδοῖ Ξέρξῃ. ὁ δὲ, ἡσθεὶς, περιβάλλεταί τε καὶ ἔρχεται [d] παρὰ τὴν Ἀρταΰντην. ἡσθεὶς δὲ καὶ [e] ταύτῃ, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι ὅ, τι βούλεταί [f] οἱ γενέσθαι ἀντὶ τῶν αὐτῷ ὑπουργημένων. πάντα γὰρ τεύξεσθαι αἰτήσασαν. τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδεε πανοικίῃ γενέσθαι, πρὸς ταῦτα [g] εἶπε Ξέρξῃ, Δώσεις μοι τὸ [h] ἄν σε αἰτήσω; ὁ δὲ, πᾶν μᾶλλον δοκέων κείνην [i] αἰτῆσαι, ὑπισχνέετο καὶ ὤμοσε. ἡ δὲ, ὡς ὤμοσε, ἀδεῶς αἰτέει τὸ φᾶρος. Ξέρξης δὲ, παντοῖος [k] ἐγένετο, οὐ βουλόμενος δοῦναι· κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, φοβεόμενος δὲ Ἄμηστριν, μὴ καὶ πρὶν [l] κατεικαζούσῃ τὰ γινόμενα, οὕτω [m] ἐπευρεθῇ πρήσσων. ἀλλὰ πόλις τε ἐδίδου καὶ χρυσὸν ἄπλετον, [n] καὶ στρατὸν 550
τοῦ ἔμελλε οὐδεὶς ἄρξειν ἀλλ' ἢ ἐκείνη· Περσικὸν δὲ κάρτα ὁ στρατὸς δῶρον· ἀλλ' οὐ γὰρ ἔπειθε, διδοῖ τὸ φάρος. ἡ δὲ, περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ δώρῳ, ἐφόρεέ τε καὶ [o] ἀγάλλετο. Καὶ ἡ Ἄμηστρις πυνθάνεταί μιν ἔχουσαν. μαθοῦσα δὲ τὸ ποιεύμενον, τῇ μὲν γυναικὶ [p] ταύτῃ οὐκ εἶχε ἔγκοτον· ἡ δὲ, ἐλπίζουσα τὴν μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰτίην, καὶ ταῦτα ἐκείνην πρήσσειν, τῇ Μασίστεω γυναικὶ ἐβούλευε ὄλεθρον. [q] φυλάξασα δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑωϋτῆς Ξέρξην βασιλήϊον δεῖπνον προτιθέμενον· τοῦτο δὲ τὸ δεῖπνον παρασκευάζεται ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, [r] ἡμέρῃ τῇ ἐγένετο βασιλεύς. οὔνομα δὲ τῷ δείπνῳ τούτῳ, Περσιστὶ μὲν, [s] Τυκτά· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τέλειον.

a Εἶχε *Arch. Paſſ. Ask. V.*, et εὖ γὰρ tantum *Paſſ. Ask.* *b* Ἐκεῖτε *Paſſ. Ask.* *c* Ἀνταΰντῃ *Paſſ.* *d* Πρὸς *Ask.* *e* Αὐτῇ *V. Arch.* *f* Omittuntur ſex ſeqq. in *Arch.* *g* *Med. Arch. Paſſ. Ask. Brit.*, εἶπαι *Ald.* *h* Ἐὰν *Arch. V.*, et mox πάντα. *i* Αἰτήσεσθαι *Arch.*, porro κείνην *Paſſ. Ask. Vind.*, melius. *k* Ἐγίνετο *Arch. Paſſ. Ask. V.* *l* Κατεικάζουσα *Paſſ. Ask.*, καὶ praecedens negligunt *Arch. V.* *m* Ἐπορεύθη *Arch.*, male. *n* Omittit duo haec *Ask.* *o* Ἀγάλλετο *Paſſ. Arch. V.*, more Ionum: ἠγάλλ. alii. *p* Αὐτῇ *Arch. Vind.* *q* Citat *Suidas* in Voc. *r* Ἐν ἡμέρ. *Arch. V. Athen.*, excitans L. IV, 10. p. 146. C. *s* Τικτὰ *Arch. Brit.*, τὴν in ſeqq. negligunt *Vind.* et *Arch.*

142. Xerxes, ait, εἰς ἔρωτα τῆς Μασίστιδος ἐμπέπτωκε γυναικὸς, confundens inperite Maſiſtium et Maſiſten, regis fratrem, qui idem error Chiliad. II, 6.

15. Πρήσσει τὸν γάμον τοῦτον &c.] Haec ſalebroſa doctis viris. *Reiskius* addit diſtinguitque πρήσσει τὸν γάμον τούτων· τῷ παιδὶ —— Δαρείῳ ΜΝΕΕΤΑΙ θυγατέρα. *Abreſchius* vero, πρήσσει τοῦτο, τὸν γάμον ΛΑΜΒΑΝΕΙ τῷ παιδὶ — θυγατέρος τῆς γυναικὸς ταύτης. Quorum auxilium manu deſcripti libri averſantur. Sentio θυγατέρα τῆς γυναικὸς — per adpoſitionem, quam vocant, aptanda ad τὸν γάμον, neque adeo ſollicitanda eſſe. *Maximi Tyrii* Orat. XXVI. p. 317. memoriae in his lapſum *D. Heinſius* et *Daviſius* fecerunt manifeſtum.

33. Τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδεε &c.] Ex vetere *Aldi* ſcriptura formabatur, τὴν δὲ, κακῶς —— εἶπαι. Recepta probior, neque ulla neceſſitudo, ut ἡ δὲ, κακῶς γὰρ —— εἶπε, fingatur. In formulae enim frequentiſſimo uſu multiplex variatio, notata ad L. I, 8.

50. Βασιλήϊον δεῖπνον] Hinc attigit *Athenaeus* IV, p. 146. B. Herodotea deſcribens quae ſequuntur; ubi ſimiliter οὔνομα τῷ δείπνῳ Περσιστὶ fuiſſe dicitur τυκτὰ, Ἑλληνιστὶ δὲ τέλειον. In proximis, τότε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται μοῦνον βασιλεὺς, habet et σμᾶται *Athenaeus*: noſter forte ſcripſerat σμέεται. Si in nullo Codice legitur κοσμέεται, neque legiſſe videbitur illud *Valla*, cuius *ornatur* eam mihi moverat ſuperius memoratam coniecturam. *Caſaubonum* σμᾶται hic explanantem ſequitur *Gronovius*. VALCKEN.

52. Ἡμέρῃ τῇ ἐγένετο βασιλεὺς] Intererit parum, ſive praepoſitio accedat, ſeu tacita relinquatur. *Vallae* Latina, *die quo rex creatus est*, me arbitro, perperam. Et hinc manavit tamen docta Cl. *Relandi* Diſſert. de Vet. Ling. Pers. p. 257. originatio vocis ΤΥΚΤΑ, quaſi coenae ἐνθρονισμοῦ, inque memoriam regiae inaugurationis celebratae. Niſi errore, quod nolim, in devium exeo, *regis natalis* est *dies*. Viam monſtrat *Noſter* L. I, 133. quando de Perſis, Ἡμέρην δὲ ἁπασέων μάλιστα ἐκείνην τιμᾷν νομίζουσι, τῇ ἕκαστος ΕΓΕΝΕΤΟ, *qua eorum quisque natus fuit*: tum *Plato* Alcibiad. I. p. 121., expoſito natali die, eoque feſto, regii principis, εἶτα, adiungens, εἰς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως ΓΕΝΕΘΛΙΑ πᾶσα θύει καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· quibus adprime adconmodis nihil adſtruo. ΤΥΚΤΑ explicent, qui poterunt.

λειον. τότε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται μοῦνον [a] ὁ βασιλεὺς, καὶ Πέρσας δωρέεται. ταύτην δὴ τὴν ἡμέρην φυλάξασα ἡ Ἄμηστρις, [b] χρήζει τοῦ Ξέρξεω, δοθῆναί οἱ τὴν Μασίστεω γυναῖκα. ὁ δὲ δεινόν τε καὶ ἀνάρσιον ἐποιέετο, τοῦτο μὲν, ἀδελφεοῦ γυναῖκα παραδοῦναι, τοῦτο δὲ, ἀναιτίην ἐοῦσαν τοῦ πρήγματος τούτου. συνῆκε γὰρ τοῦ εἵνεκεν ἐδέετο. Τέλος [c] μέντοι, ἐκείνης τε λιπαρεούσης, καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξεργόμενος, ὅτι ἀτυχῆσαι τὸν χρήζοντα, οὔ σφι δυνατόν ἐστι βασιληΐου δείπνου προκειμένου, κάρτα δὴ ἀέκων κατανεύει. καὶ παραδοὺς, ποιέει ὧδε· τὴν μὲν κελεύει ποιέειν τὰ βούλεται· ὁ δὲ, μεταπεμψάμενος τὸν ἀδελφεὸν, λέγει τάδε, „ Μασίστα σὺ εἶς Δαρείου τε παῖς, καὶ ἐμὸς ἀδελφεός· „ πρὸς δ' ἔτι τούτοισι, καὶ εἶς ἀνὴρ ἀγαθός. γυναικὶ „ δὲ ταύτῃ τῇ νῦν συνοικέεις, μὴ συνοίκεε· ἀλλά τοι „ ἀντ' αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι θυγατέρα τὴν ἐμήν. ταύτῃ „ συνοίκεε. τὴν δὲ νῦν ἔχεις, οὐ γὰρ δοκέει [d] ἐμοὶ, μὴ „ ἔχε γυναῖκα". ὁ δὲ Μασίστης ἀποθωϋμάσας τὰ λεγόμενα, λέγει τάδε, „ Ὦ δέσποτα, τίνα μοι λό- „ γον λέγεις ἄχρηστον, κελεύων [e] με γυναῖκα, ἐκ τῆς „ μοι παῖδες νεηνίαι τέ εἰσι [f] τρεῖς, καὶ θυγατέρες, „ τῶν [g] καὶ σὺ μίην τῷ παιδὶ τῷ σεωϋτοῦ ἠγάγεο „ γυναῖκα· αὕτη τέ μοι κατὰ νόον τυγχάνει κάρτα „ ἐοῦσα· ταύτην με κελεύεις [h] μετέντα, θυγατέρα „ τὴν σεωϋτοῦ γῆμαι; ἐγὼ δὲ, βασιλεῦ, [i] μέγα μὲν „ ποιεῦμαι, ἀξιεύμενος θυγατρὸς τῆς σῆς, ποιήσω „ μέν τοι τουτέων [k] οὐδέτερα. σὺ δὲ μηδαμῶς βιῶ „ πρήγματος τοιοῦδε δεόμενος· ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυ- „ γατρὶ ἀνὴρ ἄλλος φανήσεται ἐμεῦ οὐδὲν [l] ἥσσων, „ ἐμέ τε ἔα γυναικὶ τῇ ἐμῇ συνοικέειν". ὁ μὲν δὴ [m] τοιούτοισι ἀμείβεται. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς λέγει τάδε, „ Οὕτω [n] δή τοι Μασίστα πέπρηκται. οὔτε „ γὰρ ἄν τοι [o] δοίην θυγατέρα τὴν ἐμὴν [p] γῆμαι,
551 „ οὔτε ἐκείνῃ πλεῦνα χρόνον συνοικήσεις· ὡς μάθῃς τὰ „ διδόμενα δέκεσθαι". ὁ δὲ, ὡς ταῦτα ἤκουσε, εἴπας τοσόνδε, ἐχώρεε ἔξω, „ Δέσποτα, οὐ δή κου με ἀπώλεσας". Ἐν δὲ τούτῳ τῷ διὰ μέσου χρόνῳ ἐν [q] τῷ Ξέρξης τῷ ἀδελφεῷ διελέγετο, ἡ Ἄμηστρις μεταπεμψαμένη τοὺς δορυφόρους τοῦ Ξέρξεω, διαλυμαίνεται τὴν γυναῖκα [r] τὴν Μασίστεω· τούς τε μαζοὺς ἀποταμοῦσα, κυσὶ

id est, *perfecta*: in qua rex solum caput ornatur, Persasque strenis donat: hoc die observato Amestris a Xerxe petiit, ut se Masistæ uxore donaret. Xerxes id indignum factu nefariumque arbitrari, uxorem germani dono dari, eamque insontem negocii illius, cuius caussa uxor sua eam flagitaret. Tandem huius precibus e- III
victus, et instituto, quo nefas est regia cœna proposita orantem non exorare, invitus admodum annuit: tradensque uxori, ac iubens facere quod liberet, germano ad se arcessito, ita inquit, Masista, tu Darii filius es, idemque mihi frater, præterea vir eximius: tamen istam mulierem, cum qua nunc domum communicas, noli habere: in cuius locum do tibi filiam meam, cum qua domum communices. Istam autem quam in matrimonio habes, non enim mihi videtur habenda, missam facias. His verbis stupefactus Masistes, Domine, inquit, quam tu mecum orationem habes importunam: qui uxorem, ex qua liberi mihi sunt adolescentes tres, et filiæ, quarum unam tu filio tuo duxisti uxorem, iubes me relinquere, quæ mihi est ex animi mei sententia, ut filiam tuam in matrimonio ducam? Equidem, rex, etsi magni facio me dignari coniugio filiæ tuæ, tamen neutrum istorum faciam: tu vero, qui nequaquam necesse habes, noli ad hoc rei me cogere; alius non inferior me existet maritus filiæ tuæ: sine me meæ uxoris consuetudine frui. Hæc ille quum respondisset, percitus ira Xerxes, Atqui, inquit, ita tecum, Masista, agetur, ut neque iam tibi filiam meam nuptum dem, neque tu consuetudine tuæ diutius fruaris: ut discas accipere oblata. Masistes his auditis, exiit, hactenus loquutus, Domine, nondum me intere- Xer- 112
misti. Hoc interim tempore dum Xerxes cum fratre colloquitur, Amestris accitis satellitibus Xerxis, uxorem Masistæ excarnificat, mammas præcidit, easque ca-

a Ὁ βασ. iidem, aberat ὁ: tum Πέρσας *Med. Brit. Ask. Pass.*, prius Πέρσαις quo etiam modo *Athen.*, sed τοὺς Πέρσας *Arch.* *b* Δέεται *Arch.*, in cuius margine vulgatum. *c* Μέν τοί γε idem. *d* Μοὶ *V. Arch.*, et deinceps ἀποθωμ. cum *Ask.* *e* Μὲ *Arch. V.* alii μοι. *f* Praetereunt hanc vocem *Arch. V. Pass. Ask. Valla.* *g* Abest *Arch. V.* *h* Μετέντα *Arch. V.*, μεθέντα reliqui. Statim τὴν σὴν iidem et *Pass. Ask. Brit.* ora *Steph.* Satis ex usu, etiam in vicinis. *i* Μέγα *Arch. V.*, alii μεγάλα. *k* Οὐδέτερον iidem. *l* Ἥσσων *Arch. V. Pass.* et *Ed. Genev.*; prius ἥσσω, uti *Ald.* *m* Τούτοισιν ἀμείβετο *Arch. V.* *n* Abest *Arch. V. Pass. Ask.* *o* Δῴην *Ask. Brit.*, in *Pass.* iunctis tribus ἀντιδῴην, et *Thom. Mag.* olim, qui nunc ope Cl. *Oudendorpii* prioribus consentit in Διδῴη. alii δοίην, cui supra suus locus saepissime. *p* Γυναῖκα *Arch. V.*, mox ἔτι ante πλεῦνα abest *Med. Pass. Ask. Paris. B.*, neque necessarium est. *q* Ὠι *Arch. V.*, mox Ἄμητρις *Ask.* saepeque. *r* Τοῦ *Pass.*, et deinceps μασοὺς *Arch. V.*

55. Τὴν κεφαλὴν σμᾶται] Omnes ita, nec *Vallam* suspicor, etsi laxius expresserit, aliud ob oculos habuisse. Magnum *Athenaei* Animadversorem laudo vehementer, de smegmate, nisi fragrantius oleum praetuleris, quo regium caput fuerit delibutum et deinde defrictum, coniectantem. Omnium aptissima sunt, a Cl. *Gronovio* itidem signata, haec de L. IV, 73., ubi Scythae, a funere recentes, ΣΜΗΣΑΜΕΝΟΙ τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμενοι, utique capita, sive foedati antea, seu quomodocunque liti, defricantes atque abluentes. Huc referre mihi posse videor *Strabonis* verba, ὅταν δὲ βασιλεὺς, *Indorum rex*, λούῃ τὸν τρίχα, μεγάλην ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ μεγάλα δῶρα πέμπουσι L. XV. p. 1046. A.; habent certe quidem adfine aliquid. Porro δέεται τοῦ Ξέρξεω Codicis *Arch.* minime futile: plures idem si praeberent, in maiore versaretur honore.

74. Κελεύων με γυναῖκα] Proxime consequens ταύτην με κελεύεις hoc ad sanitatem revocat. Absentia vocis τρεῖς in tot bonae notae membranis considerationem meretur, siquidem sine ea filum sermonis cohaeret, et filiarum quoque nullus finitur numerus. Superat eius tamen praesentia scribarum captum, videturque adeo adprobanda. Rediit μετέντα, cui dialectus favet, et Calliope C. 61.

79. Μέγα μὲν ποιεῦμαι] Ne hac in dictione Scriptor a se secederet, primas *Arch.* et *Vind.* concessi, qua super re ad L. III, 42. Quod deinceps οὐδὲν ἥσσων, pluribus in coniecturam incidit, ante omnes *Porto.* Nunc nihil eo certius.

79. Μεγάλα μὲν ποιεῦμαι] Hic certe placet lectio *Arch.* μέγα μὲν ποιεῦμαι· in istiusmodi formulis μέγα ferme tantum reperitur, eadem, qua hic structura positum in *Xenophontis* K. Π. V, p. 76., ἐγὼ μέγα ποιοῦμαι φίλον τοῦτο τὸ χωρίον τοῖς ἐνθάδε συμμάχοις καταλιπὼν, ut est in Cod. *MS.*, pro καταλιπεῖν· ut μέγα ποιοῦμαι, frequentatur et μέγα ἡγοῦμαι, et μέγα τίθεμαι. Merito tamen dubitat vir Celeberr. probandumne sit apud *Herod.* III, c. 42., quod vulgatur μέγα ποιεύμενος ταῦτα, an, quod offerunt duo Codd. μεγάλα ποιεύμενος ταῦτα. —— Paulo post viderunt viri docti scribendum, ἀνὴρ — ἐμεῦ οὐδὲν ἥσσων. —— In istis, οὔτε γὰρ ἄν τοι δοίην θυγατέρα τὴν ἐμὴν γῆμαι, pro γῆμαι *Arch.* dat γυναῖκα· pro δοίην, δῴην legit *Thom. M.* in Διδῴη. VALCKEN.

94. Τούς τε μάζους ἀποταμοῦσα] Dirum inpotentis ma-

canibus obiicit: præcidit nares, aures, labra, linguam: atque ita excarnificatam re-
113 mittit domum. Harum rerum quum nihil audisset Masistes, metuens tamen aliquid sibi esse mali, cursu se domum proripiebat. ubi vero mutilatam uxorem vidit, confestim inito cum liberis consilio, abiit Bactra cum illis et aliis quibusdam, tanquam præfecturam Bactriam ad defectionem inducturus, et plurimum mali regi facturus. Quod et contigisset, ut mihi videtur, si occupasset ad Bactrios et ad Sacas ascendere: etenim præses erat Bactriorum, a provincialibusque diligebatur. Sed enim hæc eum perpetraturum Xerxes audiens, missis adversus hominem copiis, et ipsum et liberos et copias in itinere trucidavit. De amore Xerxis et ne-
114 ce Masistæ hæc hactenus. Græci a Mycale profecti Hellespontum versus, primum circa Lecton stationem habuerunt, a ventis intercepti. Inde Abydum tenuerunt: et quum pontes, quorum præcipue caussa illuc ierant, credentes se adhuc eos intentos esse inventuros, reperissent solutos, deliberabant. Leutychidi et, qui cum eo erant, Lacedæmoniis, videbatur in Græciam redeundum: Atheniensibus autem et eorum duci Xanthippo, illic manendum, ut Chersonesum tentarent. Itaque illi quidem abiere: Athenienses autem Abydo in Chersonesum traiicientes, Sestum
115 obsidebant. Huc, postquam auditum est Græcos in Hellesponto adesse, tanquam ad omnium eius tractus munimentum validissimum, convenere cum alii ex aliis circa locis, quæ incolebantur, tum ex Cardia urbe, Oeobazus, vir Persa, qui armamenta e pontibus illuc comportaverat. Tenebant autem id oppidum indigenæ AEolenses, iunctis Persis pariter et magna sociorum frequentia.
116 Tyrannidem illius præfecturæ obtinebat Xerxis prætor Artayctes, vir ille quidem Persa, sed dirus tamen et facinorosus, qui et Xerxem Athenas tendentem circumvenit, subreptis Protesilai Iphiclo geniti ex Elæunte pecuniis.

κυσὶ προέβαλε· καὶ ῥῖνα, καὶ ὦτα, καὶ χείλεα, καὶ γλῶσσαν ἐκταμοῦσα, ἐς οἶκόν μιν ἀποπέμπει διαλελυμασμένην. Ὁ δὲ Μασίστης, οὐδέν κω ἀκηκοὼς τουτέων, ἐλπόμενος δέ τί οἱ κακὸν εἶναι, ἐσπίπτει δρόμῳ ἐς τὰ οἰκία· ἰδὼν δὲ διεφθαρμένην τὴν γυναῖκα, αὐτίκα μετὰ ταῦτα συμβουλευσάμενος τοῖσι παισὶ, ἐπορεύετο ἐς Βάκτρα σύν τε τοῖσι ἑωϋτοῦ υἱοῖσι, καὶ δή κού τισι καὶ ἄλλοισι, ὡς ἀποστήσων νομὸν τὸν Βάκτριον, καὶ ποιήσων τὰ μέγιστα κακῶν [a] βασιλῆα. τά περ ἂν καὶ ἐγένετο, ὡς ἐμοὶ [b] δοκέειν, εἴ περ ἔφθη ἀναβὰς ἐς τοὺς Βακτρίους, καὶ τοὺς Σάκας· καὶ γὰρ ἔστεργόν τέ μιν, καὶ ἦν ὕπαρχος τῶν Βακτρίων. ἀλλὰ γὰρ Ξέρξης πυθόμενος ταῦτα ἐκεῖνον πρήσσοντα, πέμψας ἐπ᾽ αὐτὸν στρατιὴν, ἐν τῇ ὁδῷ [c] κατέκτεινεν αὐτόν τε ἐκεῖνον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τὴν στρατιὴν τὴν ἐκείνου. κατὰ μὲν τὸν ἔρωτα τὸν Ξέρξεω, καὶ τὸν Μασίστεω θάνατον, τοσαῦτα ἐγένετο. Οἱ δὲ ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἕλληνες ἐπ᾽ Ἑλλησπόντου, πρῶτον μὲν περὶ Λεκτὸν [d] ὥρμεον, ὑπὸ ἀνέμων ἀπολαμφθέντες· ἐνθεῦτεν δὲ ἀπίκοντο ἐς Ἄβυδον, καὶ τὰς γεφύρας εὗρον διαλελυμένας, τὰς ἐδόκεον εὑρήσειν ἔτι ἐντεταμένας· καὶ τουτέων οὐκ ἥκιστα [e] ἕνεκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀπίκοντο. τοῖσι μέν νυν ἀμφὶ Λευτυχίδεα Πελοποννησίοισι ἔδοξε ἀποπλέειν ἐς τὴν Ἑλλάδα· Ἀθηναίοισι δὲ, καὶ Ξανθίππῳ τῷ στρατηγῷ, αὐτοῦ ὑπομείναντας, πειρᾶσθαι τῆς Χερσονήσου. οἱ μὲν δὴ ἀπέπλεον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐκ τῆς Ἀβύδου [f] διαβάντες ἐς τὴν Χερσόνησον, Σηστὸν ἐπολιόρκεον. Ἐς δὲ τὴν Σηστὸν ταύτην, ὡς ἐόντος [g] ἰσχυροτάτου τείχεος τῶν ταύτῃ, συνῆλθον, ὡς ἤκουσαν παρεῖναι τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε τῶν ἄλλων [h] τῶν περιοικίδων, καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίης πόλιος, [i] Οἰόβαζος, ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ τῶν γεφυρέων ὅπλα ἐνθαῦτα ἦν κεκομικώς. [k] ἔχον δὲ ταύτην [l] ἐπιχώριοι Αἰολέες, συνῆσαν δὲ Πέρσαι τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συχνὸς ὅμιλος. Ἐτυράννευε δὲ τούτου τοῦ νομοῦ Ξέρξεω ὕπαρχος Ἀρταΰκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ ἀτάσθαλος· ὃς καὶ βασιλῆα ἐλαύνοντα ἐπ᾽ Ἀθήνας ἐξηπάτησε, τὰ Πρωτεσίλεω τοῦ Ἰφίκλου χρήματα ἐξ [m] Ἐλαιοῦντος ὑφε-

a Βασιλέα *Ask. V. Arch.* *b* Δοκέειν *Arch. V. Pasf. Ask.*, antea δοκέει. *c* Κτείνει *Arch.*, mox τοὺς παῖδας αὐτοῦ *Aldus.* *d* Ὅρμεον *Arch. Vind.*, cui augmentum, Ionico more abest. *e* Εἵνεκεν *Vind. Pasf. Arch.* *f* Διαβαλόντες *Arch.*, satis concinne, si qua necessitas. Vid. C. 88. *g* Ἰσχυροτέρου *Brit.* ora *Steph.* *h* Non est in *Arch. Ask.* *i* Οἰαβ. *Arch. Valla*, et ὃς ἐκ fine τὰ medio. *k* Εἶχον id. *V. Pasf. Ask.* *l* Οἱ ἐπιχ. *Arch.* *m* *Med. Pasf. Ask. Paris. B.*, alii Ἐλεοῦντος, Ἐλεοῦντι, Ἐλεοῦντα. Adi ad L. VI, 140. VII, 21. tum αἰτήσας loco ὑφελόμενος *Arch. Vind. Valla*: non illi quidem absurdi, ἐξεπάτησε tamen obest. Scripserat ὑπελόμενος, sicuti C. 83.

matronae facinus! Geminum aliud, ex inpia eius religione susceptum, L. VII, 114. Et illam tamen, adeo effraenata rabie inmanem, exsecrabilem, animo factisque consceleratam, doctorum haud pauci reginam *Estheram* esse, regis *Abasueri* consortem tori, nominis quadam adfinitate, sicuti mihi videtur, delusi, censent. Istud illi viderint; eam enim in caussam nunc non descendo: tu τούς τε μαστοὺς ubi volueris, aderit e scriptis facultas, modo ne adscripta L. IV, 204. flocci feceris.

4. Ὡς ἐμοὶ δοκέειν] Formulae veterem cultum membranae reddunt. Eadem L. IV, 168., aliisque locis. Ἐμοὶ δοκεῖν *Sophocles*, *Thucydides*, *Philostratus* &c. Adi *Abreschium* Dilucid. *Thucydid.* p. 5.

9. Τὴν στρατιὴν τὴν ἐκείνου] Suspicor vocem στρατιὴν, ex proximis inhaerentem memoriae scribentis, alterius vice male fuisse repetitam: qui Susis abierat cum liberis, καὶ δήκου τισὶ καὶ ἄλλοισι, quique necdum pervenerat ad suam praefecturam, is minus commode dici poterat iam nunc secum habuisse *exercitum*. Multo mihi videretur accommodatius, si a Xerxe missi in via dicerentur interfecisse αὐτόν τε ἐκεῖνον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τὴν θεραπηΐην τὴν ἐκείνου· si hoc alicunde firmamentum acciperet. VALCKEN.

13. Περὶ Λεκτὸν] Idae promontorium, contra insulam Lesbon, in Scholiis ad *Nicandri* Alexiph. v. 40. et elegantissima correctione *Casauboni* ap. *Athen.* L. XIII. p. 598. C. Saepe illic navigaturos adversi morabantur venti. *Eumenes rex — adversis deinde ventis quum aliquot diebus superare LECTON promontorium non potuisset* &c. apud *Livium* L. XXXVII, 37. In proximis de abitu Spartanorum et Atheniensium pertinace ad Persas insequendos perseverantia nihil fere *Thucydides* L. I, 89. discordat.

21. Ἐκ τῆς Ἀβύδου διαβάντες] Διαβαλόντες, quod ex *Arch.* memorat *Galeus*, probarem ut aliquoties adhibitum *Herodoto* VI, c. 44. V, c. 33. et 34. In eumdem sensum διαβάλλειν posuit *Thucydid.* II, c. 83. VI, c. 30. *Aristides* T. III. p. 577., εἰς Φίλας διέβαλον. *Eunapius* in Proaeres. p. 129., διέβαλεν ἐξ Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. VALCKEN.

32. Ἐξ Ἐλαιοῦντος ὑφελόμενος] Quum Xerxen circumvenit Artayctes, nondum dici poterat Protesilai τὰ χρήματα ὑφελόμενος· hoc itaque e sequentibus huc ab alia manu videtur illatum, ab *Herodoto* autem scriptum αἰτήσας· *Vallae* lectum dat *Arch.* — Nomen urbis Chersonesi Thraciae diverse scribitur Ἐλεοῦς et Ἐλαιοῦς, docente Clar. *Wesseling.* ad *Diodori* XIII, c. 39. Mihi quoque legitima scriptio videtur Ἐλαιοῦντος. Prope Elaeunta, atque huius templi Protesilai reliquias, scenam constituit suorum heroicorum *Philostratus*, de Artaycte nostro narrata respiciens p. 672., ubi templum memorat, ἐν ᾧ κατὰ τοὺς πατέρας ὁ Μῆδος ὕβριζε· iuxta *Herod.* spoliato templo quum Elaeunta veniret Artayctes, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσγετο· conf. VII, c. 33. VALCKEN.

47. Καὶ

Aſtutia eius in Xerxe decipiendo et impietas: mox Seſto obſeſſum fames compulit eligere fugam, in qua occiſus est cum aliis Perſis.

552 ὑφελόμενος. ἐν γὰρ Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλεω τάφος τε, καὶ τέμενος περὶ αὐτόν, ἔνθα [a] ἔην χρήματα πολλά, καὶ φιάλαι χρύσεαι καὶ ἀργύρεαι, καὶ χαλκός, καὶ ἐσθής, καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ Ἀρταΰκτης ἐσύλησε, βασιλῆος δόντος. λέγων δὲ τοιάδε, [b] Ξέρξεα διεβάλετο, „ Δέσποτα, ἔστι οἶκος ἀνδρὸς Ἕλληνος ἐνθαῦτα, ὃς ἐπὶ [c] γῆν τὴν σὴν στρατευσάμενος, δίκης κυρήσας, ἀπέθανε· τούτου μοι δὸς τὸν οἶκον, ἵνα καί τις μάθῃ ἐπὶ γῆν τὴν σὴν μὴ στρατεύεσθαι". ταῦτα λέγων, εὐπετέως ἔμελλε ἀναπείσειν Ξέρξεα δοῦναι ἀνδρὸς οἶκον, οὐδὲν ὑποτοπηθέντα τῶν ἐκεῖνος ἐφρόνεε. ἐπὶ γῆν δὲ τὴν βασιλῆος στρατεύεσθαι Πρωτεσίλεων ἔλεγε, [d] νοέων τοιάδε· τὴν Ἀσίην πᾶσαν νομίζουσι ἑωϋτῶν [e] Πέρσαι εἶναι, καὶ τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος. ἐπεὶ δὲ ἐδόθη τὰ χρήματα, ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς Σηστὸν ἐξεφόρησε, [f] καὶ τὸ τέμενος ἔσπειρε, καὶ ἐνέμετο· αὐτός τε ὅκως ἀπίκοιτο ἐς Ἐλαιοῦντα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσγετο. τότε δὲ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων, οὔτε παρεσκευασμένος ἐς πολιορκίην, οὔτε [g] προσδεκόμενος τοὺς Ἕλληνας· [h] ἀφύκτως δέ κως αὐτῷ ἐπέπεσον. Ἐπεὶ δὲ πολιορκεομένοισί σφι φθινόπωρον ἐπεγένετο, [i] καὶ ἤσχαλον οἱ Ἀθηναῖοι ἀπό τε τῆς ἑωϋτῶν ἀποδημέοντες, καὶ οὐ δυνάμενοι ἐξελεῖν τὸ τεῖχος, ἐδέοντό τε τῶν στρατηγῶν ὅκως [k] ἀπάγοιέν σφεας ὀπίσω. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν, πρὶν ἢ ἐξέλωσι, ἢ τὸ Ἀθηναίων κοινόν σφεας μεταπέμψηται· οὕτω δὴ ἔστεργον τὰ παρεόντα. Οἱ δ' ἐν τῷ [l] τείχεϊ ἐς πᾶν ἤδη κακοῦ ἀπιγμένοι ἔσαν οὕτω, ὥστε τοὺς τόνους ἕψοντες τῶν κλινέων, ἐσιτέοντο. ἐπεί τε δὲ οὐδὲ ταῦτα ἔτι ἔχον, οὕτω [m] δὴ ὑπὸ νύκτα οἴχονται ἀποδράντες οἵ τε Πέρσαι, καὶ ὁ Ἀρταΰκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὄπισθε τοῦ τείχεος καταβάντες, τῇ ἦν ἐρημότατον [n] τῶν πολεμίων. ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, οἱ Χερσονησῖται ἀπὸ τῶν πύργων ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὸ γεγονός, καὶ τὰς πύλας ἄνοιξαν. τῶν δὲ οἱ μὲν πλεῦνες ἐδίωκον, οἱ δὲ τὴν πό-

cuniis. Etenim est in Elæunte Cherſoneſi ſepulcrum Proteſilai, et ei fanum circumiectum, ubi inerat ingens vis pecuniæ, nec non phialæ aureæ argenteæque, et æs, et veſtis, aliaque donaria, quæ Artayctes rege donante compilavit, his verbis eum circumveniens; Here, est hoc in loco domus viri Græci, qui cum militum copiis terram tuam adortus, meritas morte pœnas dedit: eius mihi domum dato, ut diſcant alii non militare adverſus regionem tuam. Hæc dicendo facile erat perſuaſurus Xerxi, ut largiretur ſibi domum eius viri, de quo nihil ſuſpicabatur eorum quæ iste ſtatueret. Enimvero dicebat Artayctes Proteſilaum in terram regis militaſse, quod videlicet Perſæ omnem Aſiam ſuam eſse arbitrabantur, et eius ſemper, qui potitur regno. Hic, postquam pecuniis ab rege donatus est, eas ab Elæunte Seſton exportavit, fanumque ſevit et coluit: et quoties Elæuntem pergebat, in penetrali cum mulieribus concumbebat. Tunc autem ab Athenienſibus obſidebatur, neque paratus ad obſidionem, neque expectans Græcos qui ex improviſo illum invaſerunt. Illi, posteaquam obſidione advenerat 117
autumnus, tum et gravari peregrinam a patria expeditionem, et quoniam caſtellum expugnare non poterant, orare duces ſuos, ut ſe illinc reducerent. Duces negare ſe prius id facturos quam aut caſtellum expugnaſsent, aut ipsos reſpublica Athenienſium arceſſiviſset: ita illi præſentem rerum ſtatum boni conſulebant. At 118
ii qui intra muros erant, in omnem adducti calamitatem, adeo ut funibus lectorum elixis veſcerentur; ubi iam ne hos quidem habebant, ita ſub noctem capeſſerunt fugam cum alii Perſæ, tum Artayctes et Oeobazus, delapſi ab tergo caſtelli, quod præcipue deſtitutum ab hoſtibus erat. Postquam illuxit, Cherſoneſitæ e turribus rem indicavere Athenienſibus, portasque paterem fecere, quorum pleriſque fugientes Perſas perſe-

a Ἦν *Arch. V. Ask.* *b* Ξέρξην *Arch. Ask. V.*, et διεβάλλετο *Arch.* *c* Γῆν τὴν *Arch. V.*, τὴν omittunt alii: tum στρατευσάμενος *Arch. Med. Paſſ. Paris. A.*, στρατευόμενος *Ask. Ald. Vind. Paris. B.* *d* Ποιέων *Arch.* *e* Εἶναι Πέρσαι id. *Paſſ. Ask.* *f* Καὶ τὸ τέμ. *Ald. Ask. Paſſ.* et ceteri cum editis: aberat ab ultima editione. *g* Προσδεκόμενος *Arch. Ask.*, prius προσδεχόμ. contra morem. *h* Ἀφυλάκτῳ *Arch. V.* *i* Deſit καὶ *Arch. V.*, ἤσχαλλον *Paſſ.*, et antea ἐπιγίνετο idem atque *Ask.* *k* Ἀπάγοιεν *Med. Paſſ. Ask. Brit.*, quod bonum. Vide *Gronov.*; antea ἀπαγάγοιεν. *l* Tria ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτεα post τείχεϊ non ſunt in *Brit. Med. Paſſ. Ask. Paris. A. B.*, mox πᾶν δὴ *Arch.* *m* Non novit *Arch. Vind.*, qui οἴχοντο. *n* Τῶν πολ. *Paſſ. Ask.*, inde articulus.

47. Καὶ τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος] Indicatum ſuperius ad L. I, 4. Hinc audax fluxit et inportunum Artaxerxis, Perſarum, victis Parthis, vindicis et regni inſtauratoris, cedere Imp. Alexandrum Romanosque omni Aſia debere, ἐᾶσαι δὲ ἄρχειν Πέρσας μέχρις Ἰωνίας τε καὶ Καρίας —— εἶναι γὰρ αὐτὰ ΠΕΡΣΩΝ ΠΡΟΓΟΝΙΚΑ κτήματα· *eſſe enim Perſarum hereditarias atque a maioribus acceptas poſſeſſiones* in *Herodiani* L. VI, 3. Proximum καὶ τὸ τέμενος ἔσπειρε, *fanumque ſevit*, obſcurius verſum, niſi fanum, *locum effatum templo et ſacratum* Laurentius *Livii* more et hic intellexerit: τέμενος, ager exemtus et conſecratus iuxta Proteſilai ſepulchrum, ſicuti *Noſter* in praecedentibus. Inpendit et his operam Cl. *Olearius* ad *Philoſtrati* Heroic. C. 2. p. 672., verum istiusmodi, ut noceat magis, quum proſit.

53. Ἀφύκτως δέ κως αὐτῷ ἐπέπεσον] Litem primae voci ſchedae movent. Age, intueamur. Ἄφυκτον omne, quod evitari quitum non est. Ἄφυκτος θάνατος *Simonidi* in Conſol. ad Apollon. *Plutarchi* p. 107. B., ἄφυκτος ἀνάγκη Philoſopho de Pythagorae ſchola ap. *Stobaeum* Eclog. Phys. p. 8., τὸ πεπρωμένον ἄφυκτον *Alciphroni* L. I. Epiſt. 25. Sed Artayctes, modo provide et conſulto egiſſet, aut vitare obſidionem, aut adparatu ad eam tolerandam ſeſe potuerat inſtruere. Neutrum obſervavit; unde *ex inproviſo*, uti *Valla*, ἀφυλάκτῳ, non ἀφυλάκτως, membranae *Arch.* et *Vind.*, ſupervenerunt. Simile *Polyaeni* VIII, 36. ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις —— καθεύδουσι καὶ ΑΦΥΛΑΚΤΟΙΣ· *Plutarchi* T. II. p. 262. C. καὶ τὸν Ἀριστόδημον ἄοπλον καὶ ΑΦΥΛΑΚΤΟΝ παρεισπεσόντες διαφθείρουσι· *Herodiani* VI, 5. οὕτω γὰρ ᾤετο —— ΑΦΥΛΑΚΤΩΣ καὶ ἀπροόπτως αὐτοῖς ἐπελεύσεσθαι. Quae cuncta ut vetuſtis libris paria faciam, a me inpetrant: alia opinatis praeſcribitur nihil.

60. Ἐν τῷ τείχεϊ ἐς πᾶν ἤδη &c.] Interpoſita ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτεα, adprobata priſcorum Codd. et *Gronovii* ſententia, ablegavi, unde venerant, quippe ſcribarum inſiticium gloſſema. Porro τόνοι τῶν κλινέων nervi, lectulis et ſellis intendendis habiles, quibus elixis et igne mollitis famem domare nitebantur miſeri. Vide *Pollucem* X, 37. Denique ſuperius ἔστεργον τὰ παρέοντα *H. Stephanum* in iucundiſſimo *Iſocratis* ad Demonic. p. 8. Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω, offendere non debuerat. Cautior in omni hoc genere *Th. Gatakerus* ad *Antonin.* VI, 44.

66. Οἱ Χερσονησῖται &c.] Vicem *Stephano Byz.*, qui toties auxilio nobis venit, reddemus. Excitaverat haec in Χεῤῥόνησος, ſed latuerunt eruditos eius explanatores. Vulgatur, καὶ τὸν πολίτην, *Hecataeus*, Χεῤῥονήσιόν φησιν. Ἀψινθίοισι πρὸς μεσημβρίαν ὁμορέουσι Χεῤῥονησῖται, ἀπὸ τῶν πύργων ἐσημήναντο τοῖσιν Ἀθηναίοισι τὸ γεγονός· quae minime apta, ſed luxata *L. Holſtenius* cognovit. Ubi ſcripſeris, Ἀψινθίοισι —— ὁμορέουσι Χεῤῥονήσιοι· Χεῤῥονησῖται ἀπὸ τῶν —— redibit nexus et legitima verbis ſententia. Deerit mentio *Herodoti*, quae liberque eius IX. adiicietur commode. Ille quaedam aliter exarata hic animadvertit, Χερσονησῖται tamen *Noſtro* VI, 39., et C. 119. Calliopes: nam Χερσονησιωτέων vox exerrat.

70. Ἐλυ-

119 ſequentibus, alii urbem tenuere. Oeobazum
in Thraciam fuga elapſum, Thraces Apſin-
thii exceptum, Pleiſtoro indigenæ deo, ritu
ſuo immolaverunt; ceterum eius comites a-
liter interfecerunt. Artayctes autem cum
ſuis inita poſterius fuga, quum deprehende-
rentur paullo ſupra Capræ fluenta, quum
perdiu ſeſe defenſasſent, partim occubue-
runt, partim vivi ſunt capti. Quos Græci
alligatos Seſtum duxerunt, interque eos Ar-
120 tayctem cum filio ſuo æque ligatum. Tunc
uni eorum, qui iſtos ſervabant fertur ab Cher-
ſoneſitis, dum ſalſamenta torret, tale oſten-
tum extitiſſe: ſalſamenta igni impoſita reſi-
luerunt palpitaveruntque quemadmodum pi-
ſces recens capti. Qua de re quum circum-
fuſi admirarentur, Artayctes oſtentum ut vi-
dit, accito viro, qui ſalſamenta parabat, Ho-
ſpes, inquit, Athenienſis, non eſt quod iſtud
metuas oſtentum; quod non tua cauſſa ef-
fulſit, ſed mihi Proteſilaus, qui eſt Elæunte,
ſignum dat, quantopere mortuus ac ſale con-
ditus, habeat a diis poteſtatem, eum, a quo
iniuriam accepit, puniendi. Nunc igitur ei
præmia redemptionis iſta tribuere in animo
habeo: pro pecuniis quidem, quas e templo
ſuſtuli, huic deo centum talenta pendam:
pro mea vero ipſius ſalute ac filii, ducenta
talenta Athenienſibus. Hæc pollicens Xan-
thippum Athenienſium ducem non mitiga-
vit, tum ſua ſponte animatum, tum ab E-
læuſiis exoratum, quo Proteſilaum ulciſce-
rentur, ut hominem interimeret. Itaque ad-
ductum hunc in litus, in quo Xerxes traie-
ctum iunxerat, ut alii aiunt, in tumulum
urbi Madyto imminentem, depacto humi aſ-
ſere ſuffixerunt, filio ante patris oculos la-
121 pidibus obruto. His actis Athenienſes in
Græciam remeaverunt, portantes tum alias
pecunias, tum vero armamenta pontium,
tanquam apud templa repoſituri. Nec aliud
præterea quippiam geſtum eſt per eum an-
num.

πόλιν ἔχον. Οἰόβαζον μέν νυν [a] ἐκφεύγοντα ἐς τὴν
Θρηΐκην, Θρήϊκες Ἀψίνθιοι λαβόντες, ἔθυσαν Πλει-
στώρῳ ἐπιχωρίῳ θεῷ, τρόπῳ τῷ σφετέρῳ· τοὺς δὲ
μετ᾽ ἐκείνου, ἄλλῳ τρόπῳ ἐφόνευσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν
Ἀρταΰκτην, [b] ὕστεροι ὁρμηθέντες φεύγειν, ὡς κατε-
λαμβάνοντο ὀλίγον ἐόντες ὑπὲρ Αἰγὸς [c] ποταμῶν,
ἀλεξόμενοι χρόνον ἐπὶ συχνὸν, οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ 553
δὲ, ζῶντες ἐλάμφθησαν. καὶ συνδήσαντές σφεας οἱ
Ἕλληνες, [d] ἦγον ἐς Σηστόν· μετ᾽ αὐτέων δὲ καὶ Ἀρ-
ταΰκτην δεδεμένον, αὐτόν τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ.
Καί τεῳ τῶν φυλασσόντων λέγεται ὑπὸ [e] Χερσονη-
σιτέων ταρίχους ὀπτῶντι, τέρας γενέσθαι τοιόνδε· οἱ
τάριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι [f] ἐπάλλοντό τε καὶ ἔ-
σπαιρον, ὅκως περ ἰχθύες [g] νεοάλωτοι. καὶ οἱ μὲν,
περιχυθέντες, ἐθώυμαζον. ὁ δὲ Ἀρταΰκτης ὡς εἶδε
τὸ τέρας, καλέσας τὸν ὀπτῶντα τοὺς ταρίχους,
ἔφη, „ Ξεῖνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο [h] τὸ τέρας τοῦ-
„ το. οὐ γάρ σοι πέφηνε, ἀλλ᾽ ἐμοὶ σημαίνει ὁ ἐν
„ Ἐλαιοῦντι Πρωτεσίλεως, ὅτι καὶ τεθνεὼς, καὶ τά-
„ ριχος [i] ἐὼν, δύναμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα
„ [k] τίνεσθαι. νῦν ὦν ἄποινά οἱ τάδε ἐθέλω [l] ἐπι-
„ θεῖναι· ἀντὶ μὲν χρημάτων τῶν ἔλαβον ἐκ τοῦ
„ ἱροῦ, ἑκατὸν τάλαντα καταθεῖναι τῷ θεῷ· ἀντὶ
„ δ᾽ ἐμεωϋτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς, ἀποδώσω τάλαν-
„ τα διηκόσια [m] Ἀθηναίοισι περιγενόμενος". ταῦτα
[n] ὑποσχόμενος, τὸν στρατηγὸν Ξάνθιππον οὐκ ἔπει-
θε. οἱ γὰρ [o] Ἐλαιούσιοι τῷ Πρωτεσίλεῳ τιμωρέοντες,
ἐδέοντό μιν καταχρησθῆναι, καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατη-
γοῦ ταύτῃ [p] ὁ νόος ἔφερε. ἀπαγαγόντες δὲ αὐτὸν ἐς
τὴν ἀκτὴν ἐς τὴν Ξέρξης ἔζευξε τὸν πόρον, οἱ δὲ λέ-
γουσι, ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν ὑπὲρ Μαδύτου [q] πόλιος,
σανίδα προσπασσαλεύσαντες, ἀνεκρέμασαν· τὸν δὲ
παῖδα ἐν ὀφθαλμοῖσι τοῦ Ἀρταΰκτεω κατέλευσαν.
Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, τά
τε ἄλλα χρήματα ἄγοντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα
τῶν γεφυρέων, ὡς ἀναθήσοντες [r] ἐς τὰ ἱρά· καὶ κα-
τὰ τὸ ἔτος τοῦτο, οὐδὲν ἔτι πλέον τουτέων ἐγένετο.
Τού-

a Ἐκφυγόντα *Arch. V.* et Θρήκην, Θρῆκες. *b* Ὕστερον *Arch. V.* et mox καὶ ὡς cum *Paſſ. Ask.* *c* *Med. Paſſ. Brit. Ask.*, olim Αἰγὸς ποταμοῦ· tum ante ὀλίγον ἐόντες *Paſſ. Ask. Vind. Brit. Ald.* et priores editi: ὀλίγοι *Arch. Valla.* Placuerunt priores. *d* Ἤγαγον *Arch. V.* *e* Χερσονησίτεων iidem, rectisſime. Χερσονησιωτέων prius. *f* Excitarunt *Athen.* III, p. 119. E. et *Euſtath.* ad *Hom.* p. 1728, 35., ſed ambo ἤσπαιρον. *g* *Med. Paſſ. Ask. Paris. B.*, alii νεάλωτοι. *h* Deſit τὸ *Arch.* *i* Omittit *Arch.* *k* Σινέεσθαι id., σίνεσθαι *Vind.* *l* Ἐπιχθῆναι *Paſſ.* *m* Non eſt in *Arch.* nec *Valla.* *n* Ὑπισχόμενος *Paſſ. Ask.*, ὑπισχνούμενος *Arch.* ora *Steph.*, quorum elige, quod lubet. *o* *Med. Paſſ. Ask.*, ceteri Ἐλεούντιοι· tum Πρωτεσίλεῳ *Arch. V. Brit. Paſſ. Ask.*, vere: Πρωτεσιλάῳ *Ald. Med.* &c. *p* Deſideratur in *Paſſ. Arch. Ask. Brit.* *q* Πόλιος *V. Ask. Paſſ.*, non πόλεως, quod olim: porro σανίδας *Paſſ.* margo *Steph.* et *Brit.* Vide *Euſtath. Hom.* p. 1923, 46. *r* Ἐς τὰ *Paſſ. Ask. Arch. Brit. Ald.*: neglexerant articulum recentiores.

70. Ἔθυσαν Πλειστώρῳ] Barbarum et crudele numen aliis relinquo, mihi manet ignotum: ignotum quoque, unde ὀλίγοι ἐόντες, quave auctoritate, in poſtremam venerint editionem. An de *Vallae* Latinis? nam de *Arch.* ſcriptura viro Celeb. notitia nulla. Priſtinum ὀλίγον ἐόντες ad viciniam *AEgos fluminis*, paullumque ultra id progresſos ducit. Paucos autem admodum fuiſſe, qui fugerunt, liquido haud paret. Satius erit, illibatum illud ſervare. Omnium praeclarisſime ὑπὲρ Αἰγὸς ποταμῶν, quo de egregie prorſus *Oudendorpius* ad *Frontin.* II, I, 18.

81. Καὶ ἔσπαιρον] Pati posſem *Athen.* et *Euſtath.* ἤσπαιρον, ſi quae gravis urgeret cauſa. Simile *Apollodori* Bibl. III, 12, 6. καὶ ΑΣΠΑΙΡΟΝΤΑ τὸν παῖδα ἰδὼν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, ἐβόωσε. *AEſchyli* Pers. v. 983., *Euripidis* Iph. Aul. v. 1587. Sed *Apollon. Rhod.* IV, 874. εἰσενόησε Παῖδα φίλον ΣΠΑΙΡΟΝΤΑ διὰ φλογός. Iunge *Valckenario* obſervata L. VIII, 5. Ἰχθύες νεοάλωτοι reiecti ob vocabuli raritatem videntur. Opportunum adeſt *Dionis Casſii* XLIX. p. 473. E. τῶν τε ΝΕΟΑΛΩΤΩΝ τινὲς καὶ Δαλμάται σὺν αὐτοῖς ἐπανέστησαν, de recens captis.

81. Ἐπάλλοντό τε καὶ ἔσπαιρον] Quam verbo formam induit VIII, c. 5., ἤσπαιρον hinc excitat *Euſtath.* in Od. M. p. 497, 30. Errorem in vicinis *Vallae Io. Hartungus* iam correxit Locor. Memorab. III, c. 7, 18.

—— Portento, quò cenſebatur τὸ τάριχος ἀναβιῶναι, ut loquitur *Philoſtr.* in Her. p. 672., ſibi ſignificasſe Proteſilaum *Herodoti* narrat Artayctes, ὅτι καὶ τεθνεὼς καὶ τάριχος ἐὼν δύναμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι· pro τίνεσθαι *Arch.* praebet σίνεσθαι· quod lectum *Euſtathio* huius monſtrat interpretatio, ὅτι Πρωτεσίλαος —— δύναται βλάψαι τὸν ἀδικοῦντα. Suum hic τίννυσθαι, id eſt τιμωρεῖσθαι, probabiliter poſuerat hiſtoricus. Huc ſpectans *Pauſan.* III, p. 213., Πρωτεσίλαος, ait, ἐν Ἐλαιοῦντι, οὐδὲν ἥρως Ἄργου φανερώτερος, ἄνδρα Πέρσην ἐτιμωρήσατο Ἀρταΰκτην. VALCKEN.

88. Τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι] Haereo, ſervemne, an σίνεσθαι praeoptem: hoc *Euſtathium* vidiſſe, ipſius βλάψαι teſtificatur. Enimvero conſpectius inter variantes, quas dicunt, exſtet. Mox vir eruditus *Corn. de Pauw* ἄποινά μοι τάδε ——, quoniam τίμημα ἐπιθεῖναι in mulcta irroganda teritur; qui mihi quidem oblitus inter coniectandum videtur, ἄποινα *Noſtro* praemia eſſe, quae pro capite penduntur, L. VI, 79. De Artayctae ſcelere et condigna poena *Philoſtratus* Heroic. C. 2. p. 672.

100. Σανίδα προσπασσαλεύοντες] Cl. *Reiskius* σανίδι. Fruſtra. *Noſter* L. VII, 33. ζῶντα πρὸς σανίδα προσδιεπασσάλευσαν, quod geminum: conſiderandum enim, ἀνεκρέμασαν πρὸς σανίδα πασσαλεύσαντες. Vide ibi.

Τούτου δὲ τοῦ Ἀρταΰκτεω τοῦ ἀνακρεμασθέντος προπάτωρ [a] Ἀρτεμβάρης ἐστὶ, ὁ Πέρσῃσι ἐξηγησάμενος λόγον, τὸν ἐκεῖνοι ὑπολαβόντες, Κύρῳ προσήνεικαν, λέγοντα τάδε, ,, Ἐπεὶ Ζεὺς Πέρσῃσι ἡγεμονίην διδοῖ, ἀνδρῶν δὲ [b] σοὶ Κῦρε, κατελὼν Ἀστυάγεα, φέρε, γῆν γὰρ ἐκτήμεθα ὀλίγην, καὶ ταύτην τρηχέην, μεταναστάντες ἐκ ταύτης ἄλλην [c] ἔχωμεν ἀμείνω· εἰσὶ δὲ πολλαὶ μὲν ἀστυγείτονες, πολλαὶ δὲ [d] καὶ ἑκαστέρω· τῶν μίην [e] σχόντες πλέοσι ἐσόμεθα θωϋμαστότεροι. [f] οἰκὸς δὲ [g] ἄρχοντας ἄνδρας τοιαῦτα ποιέειν. [h] κότε γὰρ δὴ καὶ παρέξει κάλλιον, ἢ ὅτε γε ἀνθρώπων τε πολλῶν ἄρχομεν, πάσης τε τῆς Ἀσίης"; Κῦρος δὲ 554 ταῦτα ἀκούσας, καὶ οὐ [i] θωϋμάσας τὸν λόγον, ἐκέλευε ποιέειν ταῦτα. οὕτω δὲ αὐτοῖσι [k] παρήνεε κελεύων παρασκευάζεσθαι ὡς οὐκέτι ἄρξοντας, ἀλλ' ἀρξομένους· φιλέειν γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων [l] μαλακοὺς ἄνδρας γίνεσθαι. οὐ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι, καρπόν τε θωϋμαστὸν φύειν, καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. ὥστε συγγνόντες [m] Πέρσαι οἴχοντο ἀποστάντες, ἑσσωθέντες τῇ γνώμῃ πρὸς Κύρου. ἄρχειν τε εἵλοντο, λυπρὴν οἰκέοντες μᾶλλον ἢ πεδιάδα σπείροντες, ἄλλοισι δουλεύειν.

num. Huius autem Artayctæ, qui suspen- 122
sus est, avus paternus fuit Artembares, qui orationem quandam habuit apud Persas, quam excipientes Persæ, ad Cyrum detulerunt in hæc verba, Quandoquidem Persis Iupiter principatum dedit, et ex viris tibi Cyre, Astyage deiecto, agedum demigrantes ex hac regione, quam exiguam habemus et asperam, obtineamus meliorem aliam. Multæ sunt nobis confines, multæ longinquæ: quarum unam incolentes, efficiemur pluribus admirabiliores. Decet autem hoc eos viros facere qui imperant. nam quando facultas nobis præstabitur melior, quam dum multorum hominum imperium habemus, et universæ Asiæ? Hæc oratione audita, Cyrus haudquaquam admiratus, iussit eos illud facere: sed ita ut iubendo admoneret, se posthac præpararent non ad imperandum aliis amplius, sed aliis parendum. natura enim comparatum esse, ut e mollibus regionibus molles viri existant, neve ex eadem terra admirandæ fruges et egregii bello viri gignantur. Hac Cyri sententia Persæ superati, discesserunt suam damnantes: præoptaruntque exile solum incolentes, imperare aliis, quam campestre colentes, aliis servire.

a Ἀρτεβάρης *Arch.* prave. Vide L. I, 114. *b* Σὺ *Arch.*, et Ἀστυάγην cum *V. Pass. Ask.* *c* Σχῶμεν *Arch. V.* *d* Deest *Arch.*, qui ἑκατέρω. Vide VI, 108. VII, 49. 2. *e* Ἔχοντες *Arch. V.* tum πλείοσι *Pass. Ask.*, nulla caussa. *f* Οἰκὸς *Arch.*, reliqui εἰκός. *g* Ἔχοντας id. *h* Κότερα id. Vid. I, 91. *i* Θωμάσας *Arch.* Habet sua hinc *Plutarch.* T. II. p. 172. E. *k* Παραίνεε id. *l* Μαλακοὺς ἄνδρας *Vind. Arch. Valla*: alii ἄνδρας non legunt. *m* Οἱ Πέρ. *Arch.*, cuius scriba librum claudit ita, Ἡροδότοιο βίβλος κλεινοῖο πέρας λάβεν ὧδε. In *Pass.* et *Med.*

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
Θ
ΧΧ ΗΗΠΙ

11. Καὶ ταύτην τρηχέην] Paria de ingenio et habitu Persicae regionis *Plato* de Legib. III. p. 695. A. et *Herodoti* assectator *Arrianus* Exped. Alex. L. V, 4. *καὶ γὰρ καὶ Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν καὶ χώρας* ΤΡΑΧΕΙΑΣ *οἰκήτορες*, nempe principio regis Cyri. In vicinis οἰκὸς, toties laudatum, ex *Arch.* remigravit.

23. Μαλακοὺς ἄνδρας γίνεσθαι] Addita vox robur Cyri dicto conciliat. Observatio ipsa plerumque vera est, atque excellentissime ab *Hippocrate* illuminata de Aër. Aq. et Loc. p. 289.; in universum tamen fallax. *Fere imperia penes eos fuere populos, qui mitiore coelo utuntur: in frigora septentrionemque vergentibus inmansueta ingenia sunt, ut ait poëta, suoque simillima coelo*, dicto *Senecae* L. II. de Ira C. 16. Quid olim quaeso suavius cultiusque Graecia? Quid Caesaris et Taciti aetate asperius et situ magis foedum Germania? At nunc utriusque faciem intuere. *Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit, Si modo culturae patientem conmodet aurem*, more oraculi *Horatius*.

23. Οὐ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι] Eamdem Cyri sententiam verbis diversis *Plutarch.* tradidit in Apophthegm. p. 172. E. ubi Persas Cyrus cupientes *ἀντὶ τῆς ἑαυτῶν, οὔσης ὀρεινῆς καὶ τραχείας, πεδιάδα καὶ μαλακὴν χώραν λαβεῖν οὐκ εἴασεν, εἰπὼν ὅτι καὶ τῶν φυτῶν τὰ σπέρματα καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι ταῖς χώραις συνεξομοιοῦνται.* Temporis itaque Cyri Persas velut *τραχείας χώρας ἐκγόνους* laudat *Plato* de LL. p. 695. A. cui hac in parte convenit cum *Xenophonte* K. Π. VII. p. 117, 5. Dantur Cyri dicto plurima veterum simillima, partim collecta *Th. Gatakero* ad *M. Antonin.* IV, 39., quorum nonnulla dederat et *Andr. Dounaeus* in *Demosth.* p. 131. Unius ponam verba *Livii* ex L. XXIX, c. 25., *fertilissimus ager, eoque abundans omnium copia rerum est regio, et imbelles (quod plerumque in ubere agro evenit) barbari sunt.* *Herodoti* Cyrus, *Φιλέειν* inquiebat, *ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων μαλακοὺς ἄνδρας γίνεσθαι.* Herodotea non pauca *Livius* expressit imitando. VALCKEN.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ΓΕΝΕΣΙΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΤΗΣ.

HERODOTI HALICARNASSEI DE GENERE

VITAQVE HOMERI LIBELLVS.

G. IVNGERMANNVS LECTORI.

Quum operæ Marnii nostri iam ad hunc libellum pervenissent, poscerentque porro exemplum, commodum in mentem venit, me olim dum Heidelbergæ vivebam apud patronum meum V. ampliss. Georg. Mich. Lingelshemium, ipso mihi hæc ocia faciente, illam περὶ Ὁμήρου ἐξήγησιν *ad ms. Palatinum comparasse, cum forte ea aliorum scriptis uno libro esset iuncta. An quid boni tamen nec quod in faba se reperisse pueri clamitare solent inde eruissem, mehercle iam oblitus eram, ut qui inter scidas meas iacere excerpta illa neglexissem, nec inspexissem amplius. Iamiam itaque daturus typothetis nostris exemplum, quo operam suam continuare pergerent, viso etiam, H. Stephanum nihil scriptæ lectionis variantis, sicut fecerat in præcedenti novenarum sororum choro, isti libello adscripsisse, forte quod hic eum ms. deficeret, parui monenti animo, et vix inventa illa excerpta ms. Palatini, perlustrare cœpi. Quid multis?* παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλ᾽ ὀρθῶς. *et* διαφόρους γραφὰς *vulgatis, nisi fallor, fere meliores. verbulo etiam interdum auctior ms. immo toto versu locum cap.* IX. *egregie supplens, quem cui suboluit defectum? minutoria alia, sed rectiora tamen. Et nulla invidia, credo, si nos etiam in minutis istis, quod verum et rectum, maximorum Criticorum exemplo, invenire labor habet, invenisseque iuvat. Qui aliter sentiunt, iis non ideo tamen* κλαίειν λέγομεν, *uti Dario Indathyrsus. Ceterum in contextu, sicut eum H. Stephanus edidit, nihil mutavimus: sed eadem religione, qua in prioribus libris, et hic versari mihi fuit decretissimum. Ista vero excerpta omnia præpositis siglis in oram contextus Græci suis locis spectanda apposuimus singula. Tu ideo te Bibliothecæ Palatinæ debere scias, mi lector.*

1 HERODOTVS Halicarnasseus de natalibus, ætate atque vita Homeri ista in historiam contulit, conatus quam verissime referre. Quum enim illa quondam AEolum civitas Cyme conderetur, eodem cum aliæ omnis Græci generis gentes confluxerunt, tum e Magnesia et alii, et inter hos Melanopus Ithagene Crithonis filio genitus, homo fortunæ non

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ὁ ᾿Αλικαρνασσεὺς περὶ Ὁμήρου γενέσιος καὶ ἡλικίης καὶ βιοτῆς τάδε ἱςόρηκε, ζητήσας ἐπεξελθεῖν εἰς τὸ ἀτρεκέςατον. ἐπεὶ γὰρ ἡ πάλαι Αἰολιῶτις Κύμη ἐκτίζετο, συνῆλθον ἐν ταυτῷ παντοδαπὰ ἔθνεα Ἑλληνικὰ, καὶ δὴ καὶ ἐκ Μαγνησίας, ἄλλοι τέ τινες, καὶ Μελάνωπος ὁ Ἰθαγενέος τοῦ Κρίθωνος, οὐ [b] πολύφορτος, ἀλ- 555

VARIAE LECTIONES.

[a] ἉΛΙΚΑΡΝΑΣΕΥΣ Cod. *Amstelodam.* et veteres Editiones. [b] Πολύφορτα *Baroccianus* Codex.

1. ἩΡΟΔΟΤΟΣ ὁ ᾿Αλικαρνασσεὺς] Herodoto, cuius Musas hactenus iucundissime versavimus, ΕΞΗΓΗΣΙΝ hanc eruditissimi viri *Io. Ger. Vossius*, *Tan. Faber*, *Th. Rykius*, *Io. Ionsius*, *Ez. Spanhemius*, *Steph. Berglerus*, aliique abiudicant, contra illi maximopere asserentes nituntur *Io. Alb. Fabricius*, *Ios. Barnesius*, *Bouherius*, quique eam ante hos decem annos Londini eleganter descriptam publicavit, *Io. Reinoldius*. Me, in partem cum sit eundum, priores trahunt. Dictionis sane tenor et filum vocabulaque conplura Herodotea non sunt. Abest Ionismi perpetua suavitas, nec de sola scribarum culpa, quod *Berglerus* in Praefatione ad *Homeri* Odysseam bene docuit, atque Herodoti studiosos fugere non potest. Adsunt opiniones prae-

556 ἀλλὰ βραχέα τοῦ βίου ἔχων. οὗτος δὲ ὁ Μελάνωπος ἔγημεν ἐν τῇ Κύμῃ τὴν θυγατέρα Ὀμύρητος, καὶ αὐτῷ γίνεται ἐκ κοίτης θῆλυ τέκνον, ᾧ οὔνομα τίθεται Κριθηΐς. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Μελάνωπος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐτελεύτησαν τὸν βίον· τὴν δὲ θυγατέρα ἐπιτρέπει ἀνδρὶ ᾧ ἐχρῆτο μάλιστα, Κλεάνακτι τῷ Ἀργείῳ. Χρόνου δὲ προϊόντος, συνέβη τὴν παῖδα μιγεῖσαν ἀνδρὶ λαθραίως, ἐν γαστρὶ σχεῖν. τὰ μὲν οὖν πρῶτα ἐλάνθανεν. ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο ὁ Κλεάναξ, ἤχθετο τῇ συμφορῇ, καὶ καλεσάμενος τὴν Κριθηΐδα χωρὶς πάντων, ἐν αἰτίῃ μεγάλῃ εἶχεν, ἐπιλεγόμενος τὴν αἰσχύνην τὴν πρὸς τοὺς πολίτας, προβουλεύεται [a] δὲ περὶ αὐτῆς τάδε· ἔτυχον οἱ Κυμαῖοι κτίζοντες τοῦ Ἑρμείου κόλπου τὸν μυχόν· κτιζομένοισι δὲ τὴν πόλιν Σμύρναν ἔθετο τὸ ὄνομα Θησεὺς, μνημεῖον ἐθέλων καταστῆσαι τῆς ἑωϋτοῦ γυναικὸς ἐπώνυμον. ἦν γὰρ αὐτῇ τοὔνομα Σμύρνη. ὁ δὲ Θησεὺς ἦν τῶν τὴν Κύμην κτισάντων ἐν τοῖς πρώτοις Θεσσαλῶν, ἀπὸ Εὐμήλου τοῦ Ἀδμήτου, κάρτα εὖ ἔχων τοῦ βίου. ἐνθαῦτα ὑπεκτίθεται ὁ Κλεάναξ τὴν Κριθηΐδα πρὸς Ἰσμηνίην τὸν Βοιώτιον τῶν ἀποίκων λελογχότα, ὃς ἔτυχεν αὐτῷ ἐὼν ἑταῖρος τὰ μάλιστα. Χρόνου δὲ προϊόντος ἐξελθοῦσα ἡ Κριθηΐς μετ' ἄλλων γυναικῶν πρὸς ἑορτήν τινα ἐπὶ τὸν ποταμὸν [b] τὸν καλούμενον Μέλητα, ἤδη ἐπίτοκος οὖσα, τίκτει τὸν Ὅμηρον, οὐ τυφλὸν, ἀλλὰ δεδορκότα· καὶ τίθεται ὄνομα τῷ παιδὶ Μελησιγενέα, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐπωνυμίαν λαβοῦσα. τέως μὲν οὖν [c] ἡ Κριθηΐς ἦν παρὰ τῷ Ἰσμηνίᾳ· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐξῆλθε, καὶ ἀπὸ ἐργασίης χειρῶν ὡρμημένη ἔτρεφε τὸ παιδίον καὶ ἑωϋτὴν, ἄλλοτε παρ' ἄλλων ἔργα λαμβάνουσα· καὶ ἐπαίδευσε τὸν παῖδα ἀφ' ὧν ἐδύνατο. Ἦν δέ τις ἐν Σμύρνῃ τοῦτον τὸν χρόνον Φήμιος τοὔνομα, παῖδας γράμματα καὶ τὴν ἄλλην μουσικὴν διδάσκων πᾶσαν. οὗτος μισθοῦται τὴν Κριθηΐδα, ὢν μονότροπος, ἐριουργῆσαι [d] αὐτῷ ἔριά τινα ἃ παρὰ τῶν παίδων εἰς μισθοὺς ἐλάμβανεν. ἡ δὲ παρ' αὐτῷ εἰργάζετο, πολλῷ κοσμίῳ καὶ σωφροσύνῃ πολλῇ χρωμένη, καὶ τῷ Φημίῳ κάρτα ἠρέσκετο. τέλος δὲ προσηνέγκατο αὐτῇ λόγους, πείθων ἑωϋτῷ συνοικεῖν, ἄλλά τε πολλὰ λέγων οἷς μιν ᾤετο προσάξεσθαι, καὶ ἔτι περὶ τοῦ παιδὸς, υἱὸν ποιούμενος· καὶ ὅτι τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς παρ' αὐτοῦ, ἄξιος λόγου ἔσται· ἑώρα γὰρ τὸν παῖδα ὄντα συνετὸν καὶ κάρτα εὐφυέα. ἔς τ' ἀνέπεισεν αὐ-
557 τὴν ποιεῖν ταῦτα. Ὁ παῖς δὲ ἦν τε φύσιν ἔχων ἀγαθὴν, ἐπιμελίης τε καὶ παιδεύσιος προσγινομένης, αὐτίκα πολλὸν τῶν πάντων ὑπερεῖχε. χρόνου δὲ

non perinde amplæ, sed arctæ et expeditæ. Hic Melanopus in ista Cyme Omyretis filiam duxit uxorem; procreavitque inde femineam prolem, cui nomen indidit Critheidem. Et ipse Melanopus quidem una cum uxore vita functus est, commissa interim filia Cleanactis Argivi tutelæ, quo familiarissime uti consueverat. Porro tempore interiecto accidit, ut 2 puella ista e furtivo concubitu prægnans fieret: id quod primo suppressum quum Cleanax rescivisset, vehementer rei indignitate commotus, Critheidem seorsum ad se arcessitam acerbe obiurgavit, commemorans quæ futura esset apud populares infamia. Postremo huiusmodi quippiam de illa excogitat. Cymæi tum in Hermei sinus recessu ædificabant. Civitati autem quæ condebatur, nomen imposuit Smyrnam Theseus, ab uxoris nomine, cuius memoriam relinquere volebat. Hic Theseus ex primariis Thessalorum fuit, qui Cymen condiderant, ab Eumelo Admeti filio oriundus, vitæ facultatibus apprime instructus. Clam exportatam huc Critheidem Cleanax Ismeniæ Bœotio commisit, ex iis qui coloniam illuc duxerant, et in primis sibi amico. Progressu deinde temporis, 3 Critheis cum aliis mulieribus ad festum quoddam egressa, iuxta fluvium Meletem, quum partui iam vicina esset, Homerum peperit, non cæcum, sed videntem; nominavitque eum Melesigenem a fluvio. Quum autem apud Ismeniam Critheis antea diversata esset, ab eo digressa, manuaria industria se filiumque alebat, aliunde alia suscipiens opera; unde filium quoque quantum potuit, instituit. Erat autem eo tempore Smyrnæ quidam no- 4 mine Phemius, qui iuventuti litteras musicenque aliam universam tradebat: hic quum esset solitarius, Critheidem conduxit, quæ lanas quasdam pararet, quas a discipulis in mercedem acceperat. Illa vero in domo eius operabatur multa elegantia multaque frugalitate utens, ut Phemio impense placeret: adeo ut tandem eam verbis ad coniugium solicitaret, referens cum alia multa quibus ei fidem facere putabat, tum præterea de filio quem foret adoptaturus, qui liberaliter ab ipso altus institutusque vir egregius futurus esset. Siquidem hunc cernebat iam miram quandam et ingenii et indolis spem de se polliceri: donec persuasit illi in hoc consentire. Melesigenes 5 cum naturæ bonitate præstans, tum cura accedente institutioneque, continuo omnes adolescentes multum antecessit: atque temporis

a Οὖν *Palatin.* et *Barocc.*, in reliquis δέ. b *Barocc.*, τὸν omittebant. c Ἦν ἡ Κριθηΐς *Barocc.* Respexit citando *Eustath.* ad Homer. p. 913, 3. d Αὐτὴν *Amstelod.*, melior *Barocc.*

praeterea, Herodoteis valide pugnantes. Et quis veterum, qualium de Homeri origine, patria, fatis, carminibusque conmemorantium magna utique corona, Herodoto contribuit unquam? Non nescio, sollertissimum *Fabricium* in medium collocasse *Tatianum*, Orat. ad Graec. C. 48. tradentem, περὶ τῆς ποιήσεως τοῦ Ὁμήρου, γένους τε αὐτοῦ, καὶ χρόνου, καθ' ὃν ἤκμασε sedulo Theagenem Rheginum, Stesimbrotum Thasium, Antimachum Colophonium, *Herodotum*que *Halicarnassensem* investigasse. At quid *Tatianus* contra tam pertinax priscorum et aequalium scriptorum silentium? Immo verba eius, ubi penitius inspexeris, tantummodo requirunt, ut Herodotus de Homeri aetate et tempore, quo vixerit, conmentatus fuerit, quod eum in Euterpe C. 53. sedulo factitasse novimus. Primus, nisi valde fallor, *Vitam Homeri* obiter *Herodoto* attribuit *Stephanus Byzantinus*, tum *Suidas*, *Eustathius*, *Tzetzes*, omnes nimis seri. Laudant, fateor, suavem exordii huius simplicitatem et cum Clionis principio contendunt Celeb. *Fabricius* asseclaeque: sed aemulatio mera est, neque perfecta tamen. *Herodotus*, bene viri morem si teneo, *τάδε ἀπηγήσατο, ἱστορήσας ἐπεξελθεῖν* —, quem et Vitae Auctor alibi amplectitur, maluisset. Ubi vero in Musis οὐ πολύφορτος, *homo fortunae non amplae?* Memini πολύφορτον *multa sarcina gravem*, qualis *Moschi* πολύφορτος ἀπήνη. item ὁλκάδα μυριόφορτον *Libanii* T. II. p. 154. D. Si οὐ πολύφορτα —— ἔχων optaveris ex manuscripto et naves intellexeris, nexus sermonis oberit. Ut ut est, libello addidi varietates scripturae ex Codice Barocciano a Cl. *Reinoldio* diligentissime excerptas, praeterea ex Palatino *Iungermanni* et Amstelodamensi.

26. Ὁ δὲ Θησεὺς ἦν] *Io. Meursium* vide Thes. C. I. ac iunge ista *Isidori* Orig. L. XV, I. *Theseus vero Smyrnam construxit, quae Homero poëtae patria extitit, et Smyrna vocata est, quod eius campos Ermus fluvius secat;* quae ridicula nominis inpositi ratio.

33. Ἤδη ἐπίτοκος οὖσα] Ionum est ἤδη ἐπίτεξ ἐοῦσα Musae primae C. 108. et 111.

44. Ὢν μονότροπος] Ἐὼν μουνότροπος. in quo multisque aliis dialecti forma spernitur. Bene *solitarius* inter-

ris progressu vir factus, nihilo erat ipso Phe-
mio in doctrina inferior. Et quum Phemius
vita functus universa ei legasset, non multo
post Critheis quoque fato concedit. Melesi-
genes itaque ludo praefectus, suique iam iuris
effectus, magnopere ab hominibus conspicie-
batur, et in admiratione erat non apud suos
modo, verum apud peregrinos etiam, qui il-
luc conveniebant. Erat enim Smyrna empo-
rium celebre, unde frumenta e vicinis agris
abunde convecta exportabantur. Peregrini
igitur quum ab opere cessarent, Melesigeni
6 libenter vacabant considentes. Commodum
inter hos Mentes fuit nauclerus, qui e finibus
Leucadis nave sua huc navigaverat propter
frumenta, vir, quantum illa ferebant tempo-
ra, et eruditus, et multarum rerum notitia
excellens. Hic Melesigeni persuasit, ut re-
licto ludo secum navigaret, accepturus et
mercedem et omnia necessaria; et quod dum
iuvenis esset, civitates regionesque spectare
operae pretium illi fore duceret. Et per talia
potissimum eum arbitror pellectum. Forsan
enim quoque poesi iam animum admovere
cogitabat. Proinde dissoluto ludo cum Men-
te navigavit: et quocunque locorum appelle-
bat, studiose universa perrogabat, quae fo-
rent peculiaria et inspiciens rescisscebat; ap-
paret etiam commentarios eum de singulis
7 scripsisse. Porro quum ex Etruria et Hispa-
nia delati in Ithacam deveherentur, contigit
Melesigenem oculis iam ante aegrum, extre-
me laborare: ita ut Mentes, in Leucadem
traiecturus, cum medicinae caussa apud Men-
torem Alcimi filium Ithacensem reliquerit, ho-
minem sibi vehementer amicum; multis pre-
cibus adigens eundem quo Melesigenis curam
haberet tantisper dum e Leucade revertens
ipsum reciperet. Mentor vero aegrotantem
Melesigenem sedulo curavit, vir nimirum fa-
cultatibus pollens: quique ob egregiam aequi-
tatem hospitalitatemque ex Ithacensibus ma-
xime praedicaretur. Atque hic accidit, ut de
Ulysse multa Melesigenes percontando cogno-
sceret. Narrantque ipsi Ithacenses, tum vi-
sum eum amisisse ibidem: atqui ego affirmare
non dubitem, tum eundem convaluisse, at
postea apud Colophonem prorsus caecum fa-
ctum fuisse, id quod ipsi quoque Colophonii
8 mecum fatentur. At vero Mentes e Leuca-
de Ithacam reversus, Melesigenem recepit,
cum quo inde diu huc illuc circumnavigavit;
donec Colophonem appellenti eveniret, ut
vetere oculorum morbo tentatus, nequiverit
eum effugere, sed visu privatus fuerit. E
Colophone autem iam caecus Smyrnam re-
means,

δὲ [a] ἐπιγενομένου ἀνδρεύμενος, οὐδὲν τοῦ Φημίου ὑποδεέστερος ἦν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. καὶ οὕτως ὁ Φήμιος ἐτελεύτησε τὸν βίον, καταλιπὼν πάντα τῷ παιδί. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον [b] καὶ ἡ Κριθηῒς ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Μελησιγενὴς ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ καθειστήκει. καθ' ἑωϋτὸν δὲ γενόμενος, μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἑωρᾶτο. καὶ αὐτοῦ θωϋμασταὶ καθειστήκεισαν οἵ τε ἐγχώριοι καὶ τῶν ξένων οἱ ἐσαπικνεόμενοι. ἐμπόριον γὰρ ἦν ἡ Σμύρνη, καὶ σῖτος ἐξήγετο πολὺς αὐτόθι ἐκ τῆς [c] ἐπικειμένης χώρας δαψιλέως κάρτα ἐσαγόμενος ἐς αὐτήν. οἱ οὖν ξένοι, ὁκότε παύσοιντο τῶν ἔργων, ἀπεσχόλαζον παρὰ τῷ Μελησιγενεῖ ἐγκαθίζοντες. Ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τότε καὶ Μέντες ναύκληρος ἀπὸ τῶν περὶ Λευκάδα τόπων καταπεπλευκὼς ἐπὶ σῖτον, ἔχων ναῦν, πεπαιδευμένος τε ἀνὴρ ὡς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ πολυΐστωρ· ὅς μιν ἔπεισε τὸν Μελησιγενῆ μεθ' ἑωϋτοῦ πλεῖν καταλύσαντα τὴν διδασκαλίαν, μισθόν τε λαμβάνοντα, καὶ τὰ δέοντα πάντα, καὶ [d] ὅτι χώρας καὶ πόλιας θεήσασθαι ἄξιον εἴη αὐτῷ ἕως νέος ἐστί. καί μιν οἴομαι μάλιστα τούτοισι προαχθῆναι· ἴσως γὰρ καὶ τῇ ποιήσει τότε ἐπενόει ἐπιθήσεσθαι. καταλύσας δὲ τὴν διδασκαλίαν, ἐναυτίλλετο μετὰ τοῦ Μέντεω. καὶ ὅπου ἑκάστοτε ἀφίκοιτο, πάντα τὰ ἐπιχώρια διεωρᾶτο, καὶ ἱστορέων ἐπυνθάνετο. εἰκὸς δέ μιν ἦν καὶ μνημόσυνα πάντων γράφεσθαι. Ἀνακομιζόμενοι δὲ ἐκ [e] Τυρσηνίης καὶ τῆς Ἰβηρίης, ἀπικνέονται εἰς Ἰθάκην· καὶ τῷ Μελησιγενεῖ συνέβη, νοσήσαντι τοὺς ὀφθαλμοὺς, κάρτα δεινῶς ἔχειν, καὶ αὐτὸν θεραπείης εἵνεκα, πλεῖν μέλλων εἰς τὴν Λευκάδα, καταλιπεῖν ὁ Μέντης παρὰ ἀνδρὶ φίλῳ ἑωϋτοῦ ἐς τὰ μάλιστα Μέντορι τῷ Ἀλκίμου Ἰθακησίῳ, πολλὰ δεηθεὶς [f] ἐπιμελίην ἔχειν· ἐπαναπλώσας δὲ, ἀναλήψεσθαι αὐτόν. ὁ δὲ Μέντωρ [g] ἐνοσήλευσεν αὐτὸν ἐκτενέως. καὶ γὰρ τοῦ βίου ἀρκεόντως εἶχε, καὶ ἤκουεν εὖ ἐς δικαιοσύνην τε καὶ φιλοξενίην μακρῷ μάλιστα τῶν ἐν Ἰθάκῃ ἀνδρῶν. ἐνταῦθα συνέβη τῷ Μελησιγενεῖ περὶ Ὀδυσσέως ἐξιστορῆσαι [h] καὶ πυθέσθαι. οἱ μὲν δὴ Ἰθακήσιοι λέγουσι τότε μιν παρ' ἑωϋτοῖς τυφλωθῆναι· ὡς δὲ ἐγώ φημι, τότε μὲν ὑγιῆ γενέσθαι, ὕστερον δὲ ἐν Κολοφῶνι τυφλωθῆναι. συνομολογοῦσι δέ μοι καὶ Κο- 558
λοφώνιοι τούτοις. Ὁ δὲ Μέντης, ἀναπλέων ἐκ τῆς Λευκάδος προσέσχεν εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ἀνέλαβε τὸν Μελησιγενέα· χρόνον τε ἐπὶ συχνὸν συμπεριέπλει αὐτῷ. ἀπικομένῳ δὲ ἐς Κολοφῶνα συνέβη πάλιν νοσήσαντα τοὺς ὀφθαλμοὺς, μὴ δύνασθαι διαφυγεῖν τὴν νόσον, ἀλλὰ τυφλωθῆναι ἐνταῦθα. ἐκ δὲ τῆς Κολοφῶνος τυφλὸς ἐὼν ἀπικνέεται εἰς τὴν Σμύρναν, καὶ

a Ἐπιγινομ. *Barocc.* *b* Καὶ ἡ *Barocc.*, deerat articulus. *c* Περικειμ. *Amstel.*, non prave. *d* Ὅτι τε *Palat. Barocc.* *e* Τυρσηνίης *Barocc.*, bene. Τυρσηνίας alii. *f* Ἐπιμελείην *Palat. Amstel.* Omnia haec attigit *Eustath.* ad Homer. p. 1404, 24. *g* Ἐνοσήλευεν *Palat.* *h* Καὶ πυθ. *Palat. Barocc.*; deerat copula.

terpreti. *Euripides* Androm. v. 281. Βοτῆρά τ' ἀμφὶ ΜΟΝΟΤΡΟΠΟΝ νεανίαν. Alibi *asper* et *inmitis*, σκληρὸς καὶ δυσπειθὴς in *Casauboni* Animadv. *Athen.* L. VI, 12. Mox πολλῷ κόσμῳ καὶ σωφροσύνῃ Clar. *de Pauw.* Praeferrem πολλῷ τῷ κοσμίῳ. *Sophocles* Elect. v. 873. Τὸ ΚΟΣΜΙΟΝ μεθεῖσα σὺν τάχει μολεῖν.

64. Ἐμπόριον γὰρ ἦν] Prodigiosum urbis intra octodecim annos, nisi colonos in eam, habitatam prius, Cumaei deduxerint, incrementum! In proximis αὐτόθεν *Pavius* maluit; alioqui αὐτόθι et ἐς αὐτὴν aptanda per redundantiam erunt.

78. Καταλύσας δὲ τὴν διδασκαλίαν] Varius in dictionis huius usu Scriptor videtur. Ludum litterarium et sponte quidem desertum innuit, institutum vero διδασκαλίην κατεσκευάσατο C. 16., at C. 24. διδασκαλεῖον κατασκευασάμενος. Aliis, qui artem desinit, simpliciter καταλύει, uti meretricula καταλῦσαι θέλω in Poëtae fragmento apud *Stobaeum* Serm. VI. p. 80. et *Athenaeo* XIII. p. 581. C. *Lucillius*: πύκτης ὢν κατέλυσε Κλεόμβροτος Anthol. L. II. p. 183. et p. 190. &c.

87. Καταλιπεῖν ὁ Μέντης] Fluctuat structura. Aut καταλείπει oportuerat, aut certe κατέλιπεν, neque doctiores latuit. Licebit credo de maritimo hoc itinere ex Hispaniae, Italiae Epirique vicinia in Ioniam addubitare. *Herodoto* alia stabat sententia L. I, 163. et VIII, 132.

95. Ἐξιστορῆσαι καὶ πυθέσθαι] Copulam Codd. adstruunt: ceteroqui de *Pavii* voluntate ἐξιστορήσαντι πυθέσθαι. Supra Scriptor καὶ ἱστορέων ἐπυνθάνετο. *Herodotus* autem VII, 195. τούτους οἱ Ἕλληνες ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΑΝΤΕΣ τὰ ἐβούλοντο ΠΥΘΕΣΘΑΙ ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατιῆς &c.

καὶ οὕτως ἐπεχείρει τῇ ποιήσει. Χρόνου δὲ προϊόντος ἐν τῇ Σμύρνῃ ἄπορος ἐὼν τοῦ βίου, διενοήθη ἀπικέσθαι ἐς Κύμην· πορευόμενος δὲ διὰ τοῦ Ἕρμου πεδίου, ἀπικνέεται ἐς Νέον τεῖχος, ἀποικίην Κυμαίων. ᾠκίσθη δὲ τοῦτο τὸ χωρίον ὕστερον Κύμης ἔτεσιν ὀκτώ. ἐνταῦθα λέγεται αὐτὸν ἐπιστάντα ἐπὶ σκυτεῖόν τι, εἰπεῖν πρῶτα τὰ ἔπεα τάδε,

[a] Αἰδεῖσθε ξενίων κεχρημένον ἠδὲ δόμοιο,
Οἳ πόλιν αἰπεινὴν Κύμην Ἐριώπιδα κούρην
Ναίετε, Σαρδήνης πόδα νείατον ὑψικόμοιο·
Ἀμβρόσιον πίνοντες ὕδωρ [b] θείου ποταμοῖο
Ἕρμου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς.

ἡ δὲ Σαρδήνη, ὄρος ἐστὶν ὑπερκείμενον τοῦ τε Ἕρμου [c] ποταμοῦ καὶ τοῦ Νέου τείχους. τῷ δὲ σκυτεῖ ὄνομα ἦν Τύχιος· ἀκούσαντι δὲ τῶν ἐπέων ἔδοξεν αὐτῷ δέξασθαι τὸν ἄνθρωπον. ἠλέησε γὰρ [d] αἰτέοντα τυφλὸν, καὶ μετέξειν ἔφη τῶν παρεόντων. ὁ δὲ ἐσῆλθε. κατήμενος δὲ ἐν τῷ σκυτείῳ, παρεόντων καὶ ἄλλων, τήν τε ποίησιν αὐτοῖς ἐπεδείκνυτο, Ἀμφιάρεώ τε τὴν ἐξελασίαν τὴν ἐς Θήβας, καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἐς θεοὺς πεποιημένους αὐτῷ· καὶ περὶ τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν παρεόντων ἐς τὸ μέσον γνώμας ἀποφαινόμενος, θωύματος ἄξιος ἐφαίνετο εἶναι τοῖς ἀκούουσι. Τέως μὲν οὖν κατεῖχεν ὁ Μελησιγενὴς περὶ τὸ Νέον τεῖχος, ἀπὸ τῆς ποιήσιός γε τοῦ βίου τὴν μηχανὴν ἔχων. ἐδείκνυον δὲ [e] οἱ Νεοτειχεῖς μέχρις ἐπ' ἐμοῦ τὸν χῶρον ἐν ᾧ κατίζων τῶν ἐπέων τὴν ἐπίδειξιν ἐποιέετο. καὶ κάρτα ἐσέβοντο τὸν τόπον. ἐν ᾧ καὶ αἴγειρος ἐπεφύκει, ἣν ἐκεῖνοι ἔφασαν, ἀφ' οὗ ὁ Μελησιγενὴς ἦλθεν, αὐτοῖς πεφυκέναι. Χρόνου δὲ προϊόντος, ἀπόρως κείμενος, καὶ μόλις τὴν τροφὴν ἔχων, ἐπενοήθη εἰς τὴν Κύμην ἀπικέσθαι, [f] εἴ τι βέλτιον πρήξει. μέλλων δὲ πορεύεσθαι, τάδε τὰ ἔπεα λέγει,

Αἶψα πόδες με φέροιεν ἐς αἰδοίων πόλιν ἀνδρῶν.
Τῶν γὰρ καὶ θυμὸς πρόφρων καὶ μῆτις ἀρίστη.

559 ἀπὸ δὲ τοῦ Νέου τείχεος πορευόμενος, ἀπίκετο εἰς τὴν Κύμην, διὰ Λαρίσσης τὴν πορείαν ποιησάμενος· ἦν γὰρ οὕτως αὐτῷ εὐπορώτατον, καὶ, ὡς Κυμαῖοι λέγουσι, τῷ Φρυγίης βασιλῆϊ Μίδῃ τῷ Γορδίεω, δεηθέντων πενθερῶν αὐτοῦ, [g] ποιεῖ καὶ ἐπίγραμμα τόδε, τὸ ἔτι καὶ νῦν ἐπὶ τῆς στήλης τοῦ μνήματος τοῦ Γορδίεω ἐπιγέγραπται,

Χαλ-

means, ad poesin se convertit. Tempore 9
deinde interiecto, quum Smyrnæ victu necessariisque destitueretur, constituit Cymen proficisci: commodumque transiens Hermi pratum, ad eum locum pervenit qui appellatur Novus murus, Cymæorum coloniam. qui locus post Cymen conditus fuit annis octo. Hic memoratur Melesigenes apud coriarii officinam consistens, hæc prima carmina pronunciavisse,

Hospitium præbete viro profugoque vagoque,
Qui sublimem urbem Cymen, Eriopida prolem,
Radicem incolitis Sardenes alticomantis,
Divini potatis aquam qui fluminis Hermi,
Vorticibus torti, pater est cui Iuppiter ipse.

Sardena autem mons est imminens Hermo fluvio Novoque muro. At coriario illi nomen erat Tychio, cui continuo auditis versibus visum est hominem recipiendum: miseratus enim est mendicantem et oculis mulctatum, iussitque præsentibus secum frui. Ille fuit ingressus, et considens in sutrina, præsentibus etiam aliis, tum poesin suam ostendit, et Amphiarai in Thebas expeditionem, et hymnos quos in deos scripserat. Et quum de illis, quæ edebantur ab præsentibus in medium, iudicaret, ac sensus suos proferret, in admiratione habitus est ab auscultantibus. Atque hactenus apud No- 10
vum murum agens e poesi victus subsidia habebat: ostenduntque ad mea usque tempora Neoteichenses locum, ubi sedens carmina sua exhibuerit, eumque in magna habent veneratione, ubi etiam populus arbor crevit, quam ab Melesigenis adventu in eo dixerunt natam esse. Porro egestate postea 11
adactus, quum vix alimenta haberet, statuit Cymen ad feliciorem successum reverti. Iturusque hæc pronunciat carmina,

Vos me hominum rapide plantæ portetis in urbem,
Quorum animus promptus, pollent qui mente sagaci.

E Novo igitur muro proficiscens venit Cymam, per Larissam itinere facto, utpote facillimo: et, ut Cymæi narrant, flagitantibus eius soceris, epigramma hoc scripsit Midæ Phrygiæ regi Gordii filio, id quod etiam nunc in cippo monumenti Gordii inscriptum extat,

Ænea

a Αἰδεῖσθαι *Amstel.* *b* Ῥεῖου idem. *c* Abest ab *Amstel.* *d* Αἰτέοντα *Palat. Barocc.* et Edit. *Florent.*, antea ἀλγέοντα. Porro τυφλὸν, καὶ ἐκέλευσεν ἐσιέναι τε αὐτὸν εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ μετέξειν *Palat. Barocc.*, quae magnam partem aliis desunt. *e* Respexit haec *Steph. Byz.* in Νέον τεῖχος. *f* Εἴ τι *Palat.* et *Barocc.*, alii ὅτι, non bene. *g* Ποιεῖ τὸ ἐπίγρ. *Palat. Barocc.* Mox μνήματος Μίδεω τοῦ Γορδίεω praestaret.

7. Ἄπορος ἐὼν τοῦ βίου] Summopere *Ios. Barnesium*, recusantem diditam latissime de Homeri paupertate famam, stupeo, et hunc tamen libellum, tanquam Herodoti foetum, amplexantem. Insequens epigramma, cui talia adposuit, istiusmodi professionem redarguit, tum, ut plura silentio premam, ἐνδέης γὰρ ἦν τῶν ἀναγκαίων C. 16. Quanto satius fuerat auctoritatem huic conmentario deminuere, quam *Herodotum* mendacis fabellae auctorem ferre.

14. Κύμην Ἐριώπιδα κούρην] Idem *Barnesius* Ἐρατώπιδα κούρην, contra tabulas. Haec autem ad Neoteichenses poëta accinens, quomodo recentem eorum urbem Κύμην Ἐριώπιδα κούρην adpellare potuit? Namque in Νέον τεῖχος omnia quadrare, eiusdem positio ad montem Sardenen et amnem Hermum manifesto declarat. Cultissime doctissimus *de Pauw* Κύμης ἐριώπιδα κούρην, *Cumae formosam filiam*, quippe matris eius coloniam, quemadmodum *Massilia*, *Graium filia* apud *Paullinum Nolanum*, et Tyrus בת צידון / *filia Sidonis* in summi divinique vatis *Esaiae* C. XXIII, 12.

22. Αἰτέοντα τυφλὸν] Sic melius. Cetera quae Codices liberali manu adspergunt, nec prava sunt, neque admodum necessaria, excepto *Barocc.* μετέξειν, quod Ionum.

32. Οἱ Νεοτειχεῖς] *Stephanus Byz.* Τὸ ἐθνικὸν Νεοτειχίτης, ὡς Χωλοτειχίτης· ὡς Ἡρόδοτος ἐν Ὁμήρου βίῳ. Ergone eius hic tempore Νεοτειχῖται; Non puto. Optime *L. Holstenius* mutila *Stephani* farsit, ὡς Χωλοτειχίτης· καὶ Νεοτειχεὺς, ὡς Ἡρόδοτος &c.

46. Δεηθέντων πενθερῶν αὐτοῦ] In ficto Homeri et Hesiodi Certamine τοῦ βασιλέως παῖδες, Ξάνθος καὶ Γόργος, παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἐπίγραμμα ποιῆσαι· adeo sibi non constant fabulatores. Epigramma qui laudant, laudant autem *Plato*, *Dio Chrysostomus*, *Longinus*, *Sextus* Philosophus, auctorem eius Homerum non nominant. *Diogenes Laërt.* locuplete *Simonidis* testimonio vindicat *Cleobulo Lindio*, cui *Barnesius* frigida rescripsit, meliora *Bouberius* Diss. Herodot. C. 8. p. 84., praecipue tamen libelli huius fide et auctoritate.

55. Καὶ

Ænea sum virgo, Midæ quæ incumbo sepulcro:
Dum fluit unda levis, sublimis nascitur arbor,
Dum sol exoriens et splendida luna relucet,
Dum fluvii labuntur, inundant litora fluctus,
Hic constanter ago, lacrymasque in marmore tincto
Fixa, Midam moneo tumulatum hic, chare viator.

Χαλκῆ παρθένος εἰμὶ, [a] Μίδου δ᾽ ἐπὶ σήματι κεῖμαι·
Ἔστ᾽ ἂν ὕδωρ τε [b] ῥέῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
Ἠέλιός τ᾽ ἀνιὼν [c] λάμπῃ, λαμπρά τε σελήνη,
[d] Καὶ ποταμοί γε ῥέωσιν, ἀνακλύζῃ δὲ θάλασσα,
Αὐτοῦ τῇδε μένουσα [e] πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου
[f] Ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται.

12 Cymæ igitur in senum conventiculis carmina quæ fecerat ostentabat, colloquiique suavitate auscultantes oblectans, etiam in sui admirationem pertrahebat. Intelligens igitur Cymæos poësin suam grate recipere, et in consuetudinem audientes ducens postremo huiusmodi condicionem proponit, dicens si publice eum alere vellent, se civitatem illorum celeberrimam redditurum. Qui præsentes hæc audiebant, probabant; addentes se quoque adiuturos, si petitionem suam ad senatum referret, quod hortabantur eum facere. Melesigenes his verbis erectus, collecto senatu in curiam processit: rogatoque eo cuius id muneris erat, ut in senatum duceretur, ille nihil recusans, ubi opportunum erat, hominem deduxit. Hic consistens Melesigenes, eadem verba de alimentis habuit in senatu quæ paulo ante in conventiculis proposuerat. Ubi dixisset, egressus sedebat.
13 Dum autem senatores agitarent quidnam par esset homini respondere, visumque esset cum ei qui deduxerat, tum aliis senatoribus quotquot in conventiculis eum audierant, petitionem admittendam: unus tantum e senatoribus refertur Melesigenis postulatis calculo suo repugnasse, interque alia multa, hæc quoque commemorasse: si semel ὁμήρους, hoc est, cæcos, alendos suscipèrent, futurum esse, ut turbam et multam et inutilem haberent. Atque hinc primum Homeri nomen Melesigeni inditum est, ab isto casu. nam Cymæi cæcos ὁμήρους appellant. Iamque inde, qui prius Melesigenes, nomen
14 obtinuit Homerus. Et extranei illud evulgarunt, quum mentionem eius facerent. Itaque terminata est deliberatio ab magistratu, non alere Homerum, placuitque id fere cætero senatui. Accedens autem præfectus et adsidens ipsi enarravit contrarias petitioni eius sententias et consulta senatus: utque audiit, his versibus calamitatem suam deplorabat,

Κατίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γερόντων ἐν τῇ Κύμῃ ὁ Μελησιγενὴς τὰ ἔπεα τὰ πεποιημένα αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἔτερπε τοὺς ἀκούοντας· καὶ αὐτοῦ θωϋμασταὶ καθειστήκεισαν. γνοὺς δὲ ὅτι ἀποδέκονται αὐτοῦ τὴν ποίησιν οἱ Κυμαῖοι, καὶ εἰς συνήθειαν ἕλκων τοὺς ἀκούοντας, λόγους πρὸς αὐτοὺς τοιούσδε προσήνεγκε, λέγων ὡς εἰ [g] θέλοιεν αὐτὸν δημοσίῃ τρέφειν, ἐπικλεεστάτην αὐτῶν τὴν πόλιν ποιήσει. τοῖς δὲ ἀκούουσι, βουλομένοις τε ἦν ταῦτα, καὶ αὐτοὶ παρήνεον ἐλθόντα ἐπὶ τὴν βουλὴν δεηθῆναι τῶν βουλευτέων· καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συμπρήξειν. ὁ δὲ ἐπείθετο αὐτοῖς, καὶ βουλῆς συλλεγομένης ἐλθὼν ἐπὶ τὸ βουλεῖον, ἐδεῖτο τοῦ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ καθεστῶτος, ἀπαγαγεῖν [h] αὐτὸν ἐπὶ τὴν βουλήν. ὁ δὲ ὑπεδέξατό τε, καὶ, ἐπεὶ καιρὸς ἦν, ἀπήγαγε. καταστὰς δὲ ὁ Μελησιγενὴς ἔλεξε περὶ τῆς τροφῆς τὸν λόγον ὃν καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔλεγεν. ὡς δὲ εἶπεν, ἐξελθὼν ἐκάθητο. Οἱ δὲ ἐβουλεύοντο ὅ, τι χρεὼν εἴη ἀποκρίνασθαι αὐτῷ. προθυμουμένου δὲ τοῦ ἀπάγοντος αὐτὸν, καὶ ἄλλων ὅσοι τῶν βουλευτέων ἐν ταῖς λέσχαις ἐπήκοοι ἐγένοντο, τῶν βουλευτέων ἕνα λέγεται ἐναντιωθῆναι τῇ χρήμῃ αὐτοῦ, ἄλλα τε πολλὰ λέγοντα, καὶ ὡς εἰ τοὺς ὁμήρους δόξει τρέφειν αὐτοῖς, ὅμιλον πολλόν τε καὶ ἀχρεῖον ἕξουσιν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τοὔνομα Ὅμηρος ἐπεκράτησε τῷ Μελησιγενεῖ ἀπὸ τῆς συμφορῆς· οἱ γὰρ Κυμαῖοι τοὺς τυφλοὺς ὁμήρους λέγουσιν· ὥστε πρότερον ὀνομαζομένου αὐτοῦ Μελησιγένεος, τοῦτο γενέσθαι τοὔνομα Ὅμηρος· καὶ οἱ ξένοι διήνεγκαν, ὅτι μνήμην αὐτοῦ ἐποιοῦντο. ἐτελεύτα δ᾽ οὖν ὁ λόγος τῷ ἄρχοντι μὴ τρέφειν τὸν Ὅμηρον, ἔδοξε δέ πως [i] καὶ τῇ ἄλλῃ βουλῇ. ἐπελθὼν δὲ ὁ ἐπιστάτης καὶ παρεζόμενος αὐτῷ διηγήσατο τοὺς ἐναντιωθέντας λόγους τῇ χρήμῃ αὐτοῦ, καὶ τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ. Ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν, ἐσυμφόρηνέ τε καὶ λέγει τὰ ἔπεα τάδε, 560

Hei mihi quam fatum dat Iuppiter almus iniquum.
Infanti mihi lac venerandæ ex ubere matris
Præbuit, Æolicæ Smyrnæ, quam Martia quondam

Gens

Οἵῃ μ᾽ αἴσῃ δῶκε πατὴρ Ζεὺς κύρμα γενέσθαι,
Νήπιον αἰδοίης ἐπὶ γούνασι μητρὸς ἀτάλλων,
Ἥν ποτ᾽ ἐπύργωσαν βουλῇ Διὸς αἰγιόχοιο

Λαοὶ

a Μίδεω *Barocc.* Μίδα *Dio Chrys.* in Corinth. p. 465. et Anthol. L. III. p. 319. *b* Νάῃ *Plato* in Phaedro p. 264., *Sextus Empir.* Hypot. L. II. p. 75., nec constanter tamen, ut ibi *Fabricius*, tum *Longinus* περὶ Ὕψ. Sect. 36.; ῥέοι et τεθήλοι *Barocc. Amstelod.* et *Heresbachii* liber. Versus principium in *Platone* Ὄφρ᾽ ἄν. *c* Λάμπῃ *Plato*, *Dio Chrys. Diogen. Laërt.* I, 89., alii λάμποι cum *Barocc. Amstel. Heresb.* *d* Versum hunc *Amstel. Barocc. Heresb. Plato*, *Dio Chrys.* et Anthol. non norunt. Edebatur ποταμοὶ ῥέωσιν. *e* *Plato*, *Barocc. Palat. Amstel.*, alibi πολυκλαύτῳ aut πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ. *f* Σημανέω Certamen Hom. et Hesiodi. *g* Θέλειεν *Amstel.* *h* *Palat. Barocc.*, prius αὐτὸν. *i* Addidit ex scripto *Galeus*. Proximum χρήμη attigit *Suidas* in Voc.

55. Καὶ ποταμοί γε ῥέωσιν] Haec manu exarati libri et priscorum plures non norunt. Addita a *Iungermanno*, sed versus modulum post habente, videntur. In *Diogene* καὶ ποταμοί γε ῥέωσιν ——. Apud alios καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν —, *Barnesio* probante. Sequor *Diogenem*.

68. Καὶ αὐτοὶ παρήνεον] Ad aures ingrata accidunt ob vicina καὶ αὐτοὶ ἔφασαν· quam insuavitatem *Pavius* scribendo καὶ αὐτῷ παρήνεον inminutum ivit. Quo vero modo ἐλθὼν ἐπὶ τὸ βουλεῖον excusabitur? Βουλείαν de senatoria dignitate dextre *H. Valesius* ad *Harpocrat.* p. 105. illustravit;. ubi quaeso βουλεῖον pro curia et senatorum consessu in *Herodoto?*

91. Ὁ ἐπιστάτης] Ex officio admissionis, ὁ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ καθεστὼς, ut in senatum admitti cupidos duceret C. 12. Nota iterum mihi egregium vocabulorum novatorem, qui τὴν χρήμην et συμφοραίνειν ne recentissimae quidem Graeciae adprobare valuit.

99. Ἥν ποτ᾽ ἐπύργωσαν] Vexat ista *Leo Allatius* de Patria Homeri C. 12. *Quae enim erant illa* γούνατα μη-

Λαοὶ Φρίκωνος, μάργων ἐπιβήτορες ἵππων·
Ὁπλότεροι μαλεροῖο πυρὸς κρίνοντες Ἄρηα
Αἰολίδα Σμύρνην ἁλιγείτονα ποτνιάνακτον·
Ἥν τε δι' ἀγλαὸν εἶσιν ὕδωρ ἱεροῖο Μέλητος,
Ἔνθεν ἀπορνύμεναι κοῦραι Διὸς, ἀγλαὰ τέκνα,
Ἠθελέτην κλῆισαι δῖαν χθόνα καὶ πόλιν ἀνδρῶν
Οἳ δ' ἀπανηνάσθην ἱερὴν ὄπα, φημὶ ἀοιδήν.
Ἀφραδίην τῶν μέν τε παθών τις φράσσεται αὖθις,
Ὅς σφιν ὀνειδείησιν ἐμὸν διεμήσατο πότμον.
Κῆρα δ' ἐγὼ τήν μοι θεὸς ὤπασε γεινομένῳ περ,
Τλήσομαι [a] ἀκράαντα φέρων τετληότι θυμῷ.
Οὐδέ τι μοι φίλα γυῖα μένειν ἱεραῖς ἐν ἀγυιαῖς
Κύμης ὁρμαίνουσι, μέγας [b] δέ με θυμὸς ἐπείγει
Δῆμον ἐς [c] ἀλλοδαπῶν ἰέναι ὀλίγον περ ἐόντα.

Gens Phriconitis, certamine fortis equestri,
Condidit ad pelagus, præterlabente Melete.
Docta Iovis proles mecum hinc digressa volebat
Carminibus celebrare urbem quam nomine dicunt
Cymam, quosque viros intra sua mœnia claudit.
Illi audire sacræ spreverunt carmina vocis.
Sed quicunque mihi cladem exitiumque paravit,
Non impune feret læva quod mente volutat.
At mihi quam dederint nascenti numina sortem,
Ægro animo quamvis certum est perferre patique.
Sed iam per sacræ vestigia ponere Cymæ
Compita non suadet mihi mens, potiusque remota
Inque peregrina sedem mihi quærere terra.

Μετὰ τοῦτο ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Κύμης ἐς Φωκαίην, Κυμαίοις ἐπαρησάμενος μηδένα ποιητὴν δόκιμον ἐν τῇ χώρᾳ γενέσθαι [d] ὅς τις Κυμαίους ἐπαγλαϊεῖ. ἀπικόμενος δὲ ἐς Φωκαίην, τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἐβιότευσεν, ἔπεα ἐνδεικνύμενος ἐν ταῖς λέσχαις κατίζων. ἐν δὲ τῇ Φωκαίῃ τοῦτον τὸν χρόνον Θεστορίδης τὶς ἦν γράμματα διδάσκων τοὺς παῖδας, ἀνὴρ οὐ χρήγυος· κατανοήσας δὲ τοῦ Ὁμήρου τὴν ποίησιν, λόγους τοιούσδε αὐτῷ προσήνεγκε, φὰς ἕτοιμος εἶναι θεραπεύειν καὶ τρέφειν αὐτὸν ἀναλαβὼν, εἰ [e] ἐθέλοι ἅγε πεποιημένα
561 εἴη αὐτῷ τῶν ἐπέων ἀναγράψασθαι, καὶ ἄλλα ποιῶν, πρὸς ἑωϋτὸν ἀναφέρειν αἰεί. Τῷ δὲ Ὁμήρῳ ἀκούσαντι, ἔδοξε ποιητέα εἶναι ταῦτα· ἐνδεὴς γὰρ [f] ἦν τῶν ἀναγκαίων καὶ θεραπείης. διατρίβων δὲ παρὰ τῷ Θεστορίδῃ, ποιεῖ Ἰλιάδα τὴν ἐλάσσω, ἧς ἡ ἀρχὴ,

15 Cyma deinde abiens Phocæam contendit, imprecans interim Cymæis, nequis unquam insignis poëta in illa regione existeret qui Cymæos celebraret. Phocææ autem eodem modo victum paravit, in conventiculis passim carmina sua ostentans et considens. Erat autem eo tempore in illa Thestorides quidam, qui pueros litteras docebat, homo fidei parum probatæ. Hic considerata Homeri poësi, huiusmodi verbis eum compellavit, paratum se inquiens et ministrare ei, et victum suppeditare, si carmina quæ meditatus esset, describere pateretur, et alia subinde faciens, ad se deferret. 16 Homerus, iam ministerii alicuius atque adeo necessariorum indigens, recipiendam hanc condicionem putavit: commoratusque apud Thestoridem, minorem illam facit Iliadem, cuius initium est,

Ἴλιον ἀείδω καὶ Δαρδανίην εὔπωλον,
Ἧς πέρι [g] πολλὰ πάθον Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος·

Troiam et Dardaniam canto, quæ mater equorum,
Quæ Danais Mavorte satis mala plurima vexit.

καὶ τὴν καλουμένην Φωκαΐδα, ἥν φασιν οἱ Φωκαεῖς Ὅμηρον παρ' αὐτοῖσι ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ τήν τε Φωκαΐδα καὶ τἄλλα πάντα παρὰ τοῦ Ὁμήρου ὁ Θεστορίδης ἐγράψατο, διενοήθη ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπαλλάσσεσθαι, τὴν ποίησιν θέλων τοῦ Ὁμήρου ἐξιδιώσασθαι· καὶ οὐκ ἔτι ὁμοίως ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε τὸν Ὅμηρον. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ τὰ ἔπεα τάδε,

Phocaidem quoque quam vocant, Phocæenses apud se conditam ab Homero aiunt. Iam vero Thestorides, ubi Phocaidem atque alia omnia ab Homero communicata descripsisset, constituit e Phocæa discedere, Homerique poësin pro sua venditare. Unde factum, ut quum Homeri non perinde curam haberet, ille ad Thestoridem huiusmodi sit usus disticho,

Θεστορίδης, θνητοῖσιν ἀνωΐστων πολέων περ,
Οὐδὲν ἀφραστότερον πέλεται νόου ἀνθρώποισιν.

Thestoride, ex multis, mortalibus abdita quæ sunt,
Mens habet in primis cæcos humana recessus.

ὁ μὲν δὴ Θεστορίδης ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπηλλάγη ἐς τὴν Χίον, [h] καὶ διδασκαλίην κατεσκευάσατο· καὶ τὰ ἔπεα ἐπιδεικνύμενος ὡς ἑωϋτοῦ ἐόντα, ἔπαινόν τε πολλὸν εἶχε καὶ ὠφελεῖτο· ὁ δὲ Ὅμηρος πάλιν τὸν αὐτὸν τρόπον διῃτᾶτο ἐν τῇ Φωκαίῃ, ἀπὸ τῆς ποιήσιος τὴν βιοτὴν ἔχων. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ μετέπειτα ἄγ-

Thestorides igitur ex Phocæa Chium concessit: ubi erecto ludo, carmina illa pro suis evulgans, egregiam simul laudem sibi paravit et fructum. Porro Homerus iterum pristino more vivere pergebat apud Phocæenses, e poësi victum habens. 17 Tempore deinde non multo, viri

a Ἀκράαντα *Barocc.*; olim ἀκράαντον. *b* Δέ μοι *Amst.* et *Heresbach.* *c* *Barocc.* et *Florent. Edit.*, antea ἀλλοδαπόν. *d* Ὅτις *Barocc.*, non male. *e* Ἐθέλει idem. *f* Εἶναι *Palat. Barocc.* *g* Πολλ' ἐπ. iidem. *h* Καὶ διδασκ. *Amst. Palat. Barocc.*, recte: καὶ τὴν διδ. alii.

μητρὸς αἰδοίης, genua matris reverendae; *in quibus Iuppiter* ἄταλλε, nutriebat; *quibus postea inconcinna sententia addit*, ἥν ποτ' ἐπύργωσαν λαοὶ Φρίκωνος, quam populi Phriconis aedificarunt. *Sane quid sibi velit Auctor non capio: quid debuisset dicere, iam percipio.* Hactenus ille. Vexatio cessabit fortasse leni medicina, Ἧι ποτ' ἐπύργωσαν, *ubi olim condiderunt*, formando. Λαοὶ Φρίκωνος Cumani, ex Locrensium monte Phricio, Φρικίῳ, Poëta Φρίκωνα vocat, prope Thermopylas olim in Asiam progressi apud *Strabonem* XIII. p. 922. A. Consule *L. Holstenium* ad *Stephani Byz.* Φρίκιον.

11. Τλήσομαι ἀκράαντα φέρων] Optime. Ἀκράαντον versus modum iugulabat, quod *Pavium Barnesium*que fugere non potuit. Praestat etiam prae vulgato Δῆμον ἐς ἀλλοδαπῶν. Barnesiana inspice ad Il. Ω, 481.

29. Ἰλιάδα τὴν ἐλάσσω] Iliadem, quae nostris in manibus, τὴν μεγάλην vocat C. 28. Huius frequentior adpellatio Ἰλιάδος τῆς μικρᾶς. Fueritne vero *Homeri*, atque eadem ac τὰ Κύπρια, magnum olim certamen. *Herodotus* Κύπρια ista Poëtae abiudicat L. II, 118., itidem alii. Egregiae hanc in rem observationes sunt *Th. Rykii* Diss. de Prim. Ital. Colon. C. 10. p. 446. et *Ti. Hemsterhusii* ad *Polluc.* X, 85.

34. Τήν τε Φωκαΐδα] Si Cl. *Io. Alb. Fabricius* Bibl. Gr. L. II, 2. scripserit, Φωκαῒς *Herodoto* C. 16., *sive legendum* Φαιακὶς *ex Ovidio* IV. *ex Ponto*, quam illi coniecturam Eminentiss. Cardinalis *Quirini* criminatio Primord. Corcyr. C. 3. inputat, coniectando aberravit. Ego coniectionem istam adhuc quaero. De Phaeacide *Tuticani* praeclare *N. Heinsius* in L. IV. Ep. ex Ponto XVI, 27.

48. Ἀν-

viri aliquot e Chio mercatores Phocæam veniunt; et audientes Homeri carmina quæ antea ſæpius in Chio a Theſtoride audierant, indicabant in Chio hæc ipſa a quodam ludimagiſtro pro ſuis cum magno fructu oſtentari. Homerus intelligens continuo Theſtoridem eſſe, toto ſtudio properabat in Chium transmittere. Et quum portum adiisſet, neque offendisſet navem quæ illuc traiiceret, eſſent autem qui ob ligna in Erythræam ſolvere pararent, belle convenire videbatur, ſi per Erythræam iter faceret. Accedens igitur nautas, oravit ut comitem ſe navigationis reciperent, multis blandisque uſus verbis, quibus quod deſideraret perſuaderet. Nautæ admittentes hominis preces, iusſerunt navem eum conſcendere. Quo impetrato Homerus conſidens in navi, his verſibus nautis bene precatur,

Audi qui pelagus valido Neptune tridenti
Imperioque regis, ſpatioſaque culta Heliconis:
Da precor his nautis reditum, ventosque ſecundos,
Qui mihi ſunt comites placidi, navisque magiſtri:
At mihi da miſero ſacram contingere terram,
Aërius qua parte Mimas ad ſidera ſurgit,
Inde hominis iuſti me fac ſuccedere tectis,
Ulciſcique virum qui me improbitate fefellit,
Læſit et hoſpitii ſacra iura Iovemque benignum.

18 Ubi autem ſecundo vento Erythræam appulisſent, Homerus in navi diverſatus eſt. poſtero autem die rogavit, ut nautarum aliquis ad urbem eum duceret. Illi unum e ſuis ſimul miſerunt. Quumque iam pergendo ad Erythræam appropinquasſet, quæ eſt aſpera atque montoſa, in hæc prorupit carmina,

O ſacra multorum largitrix terra bonorum,
Quam tu plana aliis et parte æqualis ab omni;
Aſpera contra aliis, in quos converteris iram.

Ingresſus deinde Erythræorum urbem, percontatur de navigatione verſus Chium. Et quum forte quidam occurrisſet ſalutaturus, qui eum in Phocæa viderat, ab hoc contendit ut ſecum diſpiceret ſicubi navis eſſet qua in
19 Chium transmitteret. Et quum in portu nullum eſſet traiecticium navigium, ille Homerum ad eum locum ducit, ubi piſcatoriæ naviculæ ſtationem habebant. Et forte fortuna incidit in quosdam in Chium traiecturos. Hos adiens ille qui ducebat eum, precatus eſt ut Homerum acciperent. Verum illi nulla ratione eius habita ſolverunt. Homerus autem hæc cecinit carmina,

Inſidi nautæ, gens diris triſtior ipſis,
Sæva quibus veluti mergis dant æquora victum,
Acriter a vobis Iovis hoſpitis ara colatur.
Triſtis enim vultus Iovis eſt, pœnæque paratæ,
His quibus hoſpitii non eſt pia teſſera curæ.
At

ἄνδρες Χῖοι [a] ἔμποροι ἀπίκοντο ἐς τὴν Φωκαίην· ἀκούσαντες δὲ τῶν ἐπέων τοῦ Ὁμήρου ἃ πρότερον ἀκηκόεσαν πολλάκις ἐν τῇ Χίῳ τοῦ Θεστορίδεω, ἐξήγγελλον ὅτι ἐν τῇ Χίῳ τὶς ἐπιδεικνύμενος τὰ ἔπεα ταῦτα γραμμάτων διδάσκαλος, κάρτα πολλὸν [b] ἔπαινον ἔχει. ὁ δὲ Ὅμηρος κατενόησεν ὅτι Θεστορίδης ἂν εἴη, καὶ παντὶ θυμῷ ἐσπούδαζεν εἰς τὴν Χίον ἀπικέσθαι. καταβὰς δὲ ἐπὶ τὸν λιμένα, ἐς μὲν τὴν Χίον οὐ καταλαμβάνει οὐδὲν πλοῖον πλέον, ἐς δὲ τὴν [c] Ἐρυθραίην τινὲς ἐπὶ ξύλου παρεσκευάζοντο πλεῖν. καλῶς δὲ εἶχε τῷ Ὁμήρῳ δι' Ἐρυθραίης τὸν πλοῦν ποιήσασθαι. καὶ προσελθὼν ἔχρηζε παρὰ τῶν ναυτέων δέξασθαι αὐτὸν σύμπλουν, πολλά τε [d] καὶ προσαγωγὰ λέγων οἷς σφέας ἔμελλε πείσειν. τοῖς δὲ ἔδοξε δέξασθαι αὐτόν. καὶ ἐκέλευον ἐσβαίνειν εἰς τὸ πλοῖον. ὁ δὲ Ὅμηρος πολλὰ ἐπαινέσας αὐτοὺς, ἐσέβη· καὶ ἐπεὶ ἕζετο, λέγει τὰ ἔπεα τάδε,

Κλῦθι Ποσειδάων μεγαλοσθενὲς ἐννοσίγαιε,
Εὐρυχόρου μεδέων ἠδὲ ξανθοῦ Ἑλικῶνος.
Δὸς δ' οὖρον καλὸν, καὶ ἀπήμονα νόστον [e] ἰδέσθαι 562
Ναύταις, οἳ νηὸς πομποὶ ἠδ' ἀρχοὶ ἔασι.
Δὸς δ' ἐς ὑπώρειαν ὑψικρήμνοιο Μίμαντος
[f] Αἰδοίων μ' ἐλθόντα βροτῶν ὁσίων γε κυρῆσαι.
Φῶτά τε τισαίμην, ὃς ἐμὸν νόον ἠπεροπεύσας,
Ὠδύσατο Ζῆνα ξένιον [g] ξενίην τε τράπεζην.

Ἐπεὶ δὲ ἀπίκοντο εὐπλοήσαντες ἐς τὴν Ἐρυθραίην, τότε Ὅμηρος τὴν [h] αὖλιν ἐπὶ τῷ πλοίῳ ἐποιήσατο· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἔχρηζε τῶν ναυτέων τινὰ ἡγήσασθαι αὐτῷ ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ συνέπεμψαν ἕνα αὐτῶν. πορευόμενος δὲ Ὅμηρος ἐπεὶ ἔτυχε τῆς Ἐρυθραίης, τραχείης καὶ ὀρεινῆς ἐούσης, φθέγγεται τάδε [i] τὰ ἔπεα,

Πότνια γῆ, πάνδωρε, δότειρα μελίφρονος ὄλβου,
Ὡς ἄρα δὴ τοῖς μὲν φωτῶν εὔοχθος ἐτύχθης,
Τοῖσι δὲ δύσβωλος καὶ τρηχεῖ' οἷς ἐχολώθης.

ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν πόλιν τῶν Ἐρυθραίων ἐπηρώτησε περὶ τοῦ ἐς τὴν Χίον πλοῦ· καί τινος προσελθόντος αὐτῷ τῶν ἑωρακότων ἐν τῇ Φωκαίῃ, καὶ ἀσπασαμένου, ἔχρηζεν αὐτοῦ συνεξευρεῖν αὐτῷ πλοῖον, ὅπως ἂν εἰς τὴν Χίον διαβαίη. Ἐκ μὲν δὴ τοῦ λιμένος οὐδὲν ἦν ἀπόστολον, ἄγει δὲ αὐτὸν ἔνθα τῶν ἁλιέων τὰ πλοῖα ὁρμίζεται. καί πως ἐντυγχάνει μέλλουσι τισὶ διαπλεῖν ἐς τὴν Χίον, ὧν ἐδέετο προσελθὼν ὁ ἄγων αὐτὸν ἀναλαβεῖν τὸν Ὅμηρον. οἱ δὲ, οὐδένα λόγον ποιησάμενοι, ἀνήγοντο· ὁ δὲ Ὅμηρος φθέγγεται τάδε τὰ ἔπεα,

Ναῦται ποντοπόροι [k] στυγερῇ ἐναλίγκιοι ἄτῃ,
[l] Πτωκάσιν αἰθυίῃσι βίον δύσζηλον ἔχοντες,
Αἰδεῖσθε ξενίοιο Διὸς σέβας ὑψιμέδοντος.
Δεινὴ γὰρ [m] μέτ' ὄπις ξενίου Διὸς, ὅς κ' ἀλίτηται.
ἀνα-

a Iidem tres, olim ἔμπειροι. *b* *Palat. Barocc.*, ἔπαινον omittebant plerique. Addit inſuper *Barocc.*, ὠφέλημα κάρτα πολλὸν ἔπαινον ſcribens. *c* *Barocc.*, antea Ἐρυθραίαν. *d* *Palat. Barocc. Amſt.*, καὶ deerat. *e* Ἀρέσθαι *Suid.* in Ὅμηρος. *f* Αἰδοῖον veteres editi cum *Heresb.*, neque abſurdi illi. *g* Deſit *Amſtel.* *h* *Palat. Barocc.*, αὐλὴν antea. *i* *Palat. Barocc.*, τὰ aberat. *k* Στυγεροὶ et αἴσῃ *Suidas.* *l* Πτωκάσιν idem, prius πτωχάσιν. Porro ἰὸν δυσζ. *Suidas* prave. *m* Μέτοπις plerique, *Suidas* μετόπισθεν ὄπις ξενίων, ὅς κ', verſum luxans.

48. Ἄνδρες Χῖοι ἔμποροι] Erunt fortasſe, quibus ἔμπειροι arridebunt. Sed enim *Iungermannum* adi ad *Polluc.* VII, 7. commentantem. Sequens *Barocciani* ὠφέλημα κάρτα πολλὸν, *Barneſius* ὠφέλημα καὶ κάρτα —, *Reinoldius* ὠφέλημα κάρτα πολλὸν καὶ ἔπαινον ordinant atque augent. Equidem poſteriori, modo accesſione locus indigeret, calculum adponerem.

57. Ἐπὶ ξύλου] Melius ἐπὶ ξύλον, uti C. 6. καταπεπλευκὼς ἐπὶ σῖτον. Viſe Cl. *Valckenarii* ſcripta ad Polymn. C. 193.

75. Τὴν αὖλιν ἐπὶ τῷ πλοίῳ ἐποιήσατο] *Herodoti* Muſae dictionem averſantur. Praeſtabilior tamen eſt prae olim recepta. *Maximus* Philoſophus περὶ καταρχῶν V. 343. Ἠὲ καὶ ἐν τεμένει κρυφίην ΠΟΙΕΥΜΕΝΟΣ ΑΥΛΙΝ.

88. Οὐδὲν ἦν ἀπόστολον] Aliis πλοῖον adiungere mos eſt. Confer Clar. *Ruhnkenium* ad *Timaei* Lexic. p. 31.

95. Πτωκάσιν αἰθυίῃσι] Pavidi mergi ſunt, πτωκάδες, non utique πτωχάδες ſive mendici. Conſimilis in ſcri-

ptione,

ἀναχθεῖσι δὲ αὐτοῖς συνέβη, ἐναντίε ἀνέμε γενομένε, παλινδρομῆσαι, καὶ ἐς τὸ χωρίον ἀναδραμεῖν ὅθεν
563 ἀνηγάγοντο, καὶ τὸν Ὅμηρον ἀναλαβεῖν καθήμενον ἐπὶ τῆς κυματωγῆς. μαθὼν δὲ αὐτὲς πεπαλινδρομηκότας ἔλεξε τάδε, „ Ὑμᾶς, ὦ ξένοι, ἔλαβεν ὁ ἄνεμος ἀντίος „ γενόμενος· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν με δέξασθε, καὶ ὁ „ πλε͂ς ὑμῖν ἔςαι". οἱ δ' ἁλιεῖς, ἐν [a] μεταμελίῃ γενόμενοι ὅτι ἐ πρότερον ἐδέξαντο, εἰπόντες ὅτι ἐ καταλιμπάνεσιν ἢν ἐθέλοι συμπλεῖν, ἐκέλευον ἐσβαίνειν· καὶ ἕτως ἀναλαβόντες αὐτὸν ἀνήχθησαν, καὶ ἴσχεσιν ἐπ' ἀκτῆς. Οἱ μὲν δὴ ἁλιεῖς πρὸς ἔργον ἐτράπησαν· ὁ δὲ Ὅμηρος τὴν νύκτα ἐπὶ τε͂ αἰγιαλε͂ κατέμεινε, τὴν δὲ ἡμέραν [b] πορευόμενος, καὶ πλανώμενος, ἀπίκετο εἰς τὸ χωρίον ὃ Πίτυς καλεῖται. κἀνταῦθα αὐτῷ ἀναπαυομένῳ τὴν νύκτα, ἐπιπίπτει καρπὸς τῆς πίτυος, ὃν δὴ μετεξέτεροι ςρόβιλον, οἱ δὲ κῶνον καλέεσιν. ὁ δὲ Ὅμηρος Φθέγγεται τὰ [c] ἔπεα τάδε,

Ἄλλη τίς σε πεύκη ἀμείνονα καρπὸν [d] ἵησιν
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχε ἠνεμοέσσης,
Ἔνθα σίδηρος [e] Ἄρηος ἐπιχθονίοισι βροτοῖσιν
Ἔσσεται, εὖτ' ἄν μιν Κεβρήνιοι ἄνδρες ἔχωσι.

τὰ δὲ Κεβρήνια τε͂τον τὸν χρόνον κτίζειν οἱ Κυμαῖοι παρεσκευάζοντο πρὸς τῇ Ἴδῃ, καὶ γίνεται αὐτόθι σίδηρος. Ἐντεῦθεν ἀναςὰς Ὅμηρος ἐπορεύετο κατὰ Φωνήν τινα αἰγῶν νεμομένων. ὡς δὲ ὑλάκτεον αὐτὸν οἱ κύνες, ἀνέκραγεν. ὁ δὲ Γλαῦκος ὡς ἤκεσε τῆς Φωνῆς, ἦν γὰρ τε͂το ὄνομα τῷ νέμοντι τὰς αἶγας, ἐπέδραμεν ὀτραλέως, τάς τε κύνας ἀνεκαλεῖτο, καὶ ἀπεσόβησεν ἀπὸ τε͂ Ὁμήρε. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον ἐν θωύματι ἦν, ὅκως τυφλὸς ὤν, μόνος ἀπίκοιτο ἐς τοιέτες χώρες, καὶ ὅ, τι θέλων· προσελθών τέ μιν ἱςόρεεν ὅςις τε ἦν, καὶ τίνι τρόπῳ ἀπίκοιτο ἐς τόπες ἀδικήτες καὶ ἀςιβέα χωρία, καὶ τίνος κεχρημένος εἴη. ὁ δὲ Ὅμηρος, αὐτῷ πᾶσαν τὴν [f] ἑωϋτε͂ πάθην καταλεγόμενος, εἰς οἶκτον προηγάγετο. ἦν γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἐδ' ἀγνώμων ὁ Γλαῦκος. ἀναλαβὼν δὲ αὐτὸν ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸν ςαθμόν· πῦρ [g] τε ἀνακαύσας, δεῖπνον παρασκευάζει, καὶ παραθεὶς, δειπνεῖν ἐκέλευεν ὁ Γλαῦκος. Τῶν δὲ κυνῶν μὴ ἐσθιόντων καὶ ὑλακτέντων δειπνε͂ντα, καθάπερ εἰώθεσαν, λέγει πρὸς τὸν Γλαῦκον Ὅμηρος τὰ ἔπεα τάδε,

Γλαῦκε πέπων, [h] ἐπιὼν τὸ ἔπος τὸ ἐνὶ Φρεσὶ θήσω·

Πρῶ-

At vero in altum iam provectis contigit, ut adverso vento rapti, eodem unde solverant recurrerent, ubi etiamdum Homerum in litoris crepidine considentem offenderunt: qui, 1 cognito navis recursu, hunc in modum eos alloquitur, *Vos, o peregrini, ventus adversus excepit; sed me nunc quoque admittite, et secunda vobis navigatio erit.* Piscatores autem, pœnitentia ducti quod prius hominem non receperant, testatique se non relicturos eum si velit simul navigare, iubent navem conscendere. Recepto Homero vela faciunt, 20 et iter peragunt. Quibus ad sua opera digressis, Homerus in litore ea nocte mansit. Ubi diluxit, itineri se accingens oberransque, ad eum locum pervenit qui appellatur Pinus: illicque quiescenti per noctem pini fructus est illapsus, quem aliqui ςρόβιλον, alii κῶνον appellant. Homerus autem hos cecinit versus,

Funduntur fructus alia magis arbore dulces,
Quam fovet umbrosis felix in collibus Ida:
Hinc ferrum veniet Martis validæque secures,
His ubi consistet campis Cebrenia pubes.

Eo enim tempore Cymæi Cebrenia ad Idam montem ædificare parabant, unde ferrum effoditur. Ceterum illinc abiens Homerus, 21 vocem caprarum ibidem pascentium sequutus, in canes incidit: qui quum adlatrarent, vociferabatur. Quod audiens Glaucus, id enim erat caprario nomen, accurrit festinanter, revocatosque canes, ab Homero excussit. Atque ubi diu admiratus fuisset, quod nimirum cæcus existens solus eo locorum pervenisset et quid vellet, tandem accedens rogabat quisnam esset quibusque modis ad inhabitata illa et non calcata loca divertisset, et cuius rei indigens. Homerus, omnem suam calamitatem commemorans, ad commiserationem Glaucum pertraxit: siquidem homo erat, ut apparet, cordatus. Excipiens igitur Homerum, ad suum deduxit tugurium, incensoque igne cœnam instruxit: qua apposita iussit cœnare hospitem. At vero quum 22 canes a cibo abstinentes non cessarent suo more cœnitantem adlatrare, Homerus Glaucum his versibus alloquitur

Glauce precor, paucis me audi, pareque monenti:

Præ

a Μεταμελείῃ *Palat. Barocc. Amstel.* *b* Πολευόμενος *Barocc. Amstel.* *c Palat. Barocc.*, antea ἔπη. *d* Ἀνῆσοι *Suidas.* *e* Ἄριςος idem. *f* Ἑαυτοῦ *Barocc. Amstel.* *g Palat. Barocc.*, alii δε. *h* Ex scripto Lipsiensi *Berglerus* adposuit ἐπιὼν τοι ἔπος τί τοι ἐνί. In *Suida* βροτῶν ἐπιόπτα, ἔπος τί σοι ἐν Φρ.

ptione, sicuti *Kusterus* animadvertit, variatio in *Sophoclis* Philoct. v. 1121. Ineptum autem nullique rei μέτοπις. belle *Pavius*, *Barnesius*, *Reinoldius*que disiunxerunt μέτ' ὄπις; μέτα vicem verbi μέτεσι fungente. *Kusteri* institutus ad *Suidam* labor nimius est et exorbitat.

2. Ὑμᾶς, ὦ ξένοι] Pedestri sermone ne *Homerus* loqueretur, fingere *Barnesio* libuit:

Ὑμέας, ὦ ξεῖνοι, ἄνεμος λάβεν ἀντίος ἐλθὼν·
Ἀλλ' ἐμὲ νῦν δέξασθε, καὶ ὁ πλόος ἔσσεται ὔμμιν.

Quos ego versus illi redono. Vitae Auctori non illa fuit sapientia.

13. Ὃν δὴ μετεξέτεροι ςρόβιλον] Prodit recentiorem aetatem Scriptor Ionica aemulatus. Prisci Graecorum pini fructum sive nucem constanter κῶνον, seriores ςρόβιλον nuncuparunt. Testis isto in genere gravis *Galenus* Comment. IV. in *Hippocrat.* de Ration. Vict. Sect. 53. ὁ μὲν γὰρ κόκκαλος ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένος, οὐχ οὕτως, ἀλλὰ ΚΩΝΟΣ μᾶλλον ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ὀνομάζεται, καθάπερ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν σχεδὸν ἁπάντων ΣΤΡΟΒΙΛΟΣ· et L. II. de Aliment. Facult. C. 17. καλοῦσι οἱ νῦν Ἕλληνες οὐ ΚΩΝΟΥΣ, ἀλλὰ ςροβίλους αὐτούς. Quae quidem *Galeni* Ill. *Ez. Spanhemius* Diss. VI. de Us. et Praest. Numism. p. 309. significans verissime adiunxit, *ut vel inde, etsi non alia id arguerent, longe recentiorem, quam vulgo etiam creditur, exstitisse liqueat Vitae illius* (Homeri) *Scriptorem* &c.

19. Τὰ δὲ Κεβρήνια] Legenda *Holstenii* observatio in *Steph. Byz.* Κεβρηΐα. Quid fiet autem Idaeis Dactylis, ferri repertoribus, si conditis demum Cebreniis ferrum ex Ida monte erui coeptum fuerit? Puto ex *Ephoro*, quem de hac Cumanorum colonia scripsisse *Harpocratio* testatur, haec propagata.

24. Ἐπέδραμεν ὀτραλέως] *Pavius*, quo nitidior sermo procederet, ἐπιδραμὼν ὀτραλέως. Quem in modum si plura huius ἐξηγήσεως, male apta, concinnanda forent, quis finis? Ὀτραλέως *Homeri* sibi Scriptor habeat, *Herodotus* usurpare noluit.

39. Γλαῦκε πέπων, ἐπιὼν τὸ ἔπος] Maluit ob Codicem Lipsiensem Cl. *Berglerus* ἐπιών τοι ἔπος τὶ ἐνὶ Φρεσὶ θήσω. Aliis alia placuerunt. Praeferrem ex *Suida*, praeclare a *Kustero* adiuto, Γλαῦκε, βοτῶν ἐπιόπτα, ἔπος τόδ' ἐνὶ Φρεσὶ θήσω. Erat enim Glaucus caprarum custos. *Barnesius* non dissentit.

55. Πλη-

Præ foribus stabuli canibus sua fercula primum
Fac tradas: nam sic melius. custodibus illis,
Nec fera nec fures venient ad septa dolosi.

Hæc audiens Glaucus, lætatus est admonitione illa, habuitque hominem in admiratione. Cœnati autem, ultro citroque habitis sermonibus oblectabantur. Nam quum Homerus errorem suum, civitatesque quas adiisset, commemoraret, Glaucus hæc audiens stupebat: Et tunc quidem, quia cubandi
23 tempus erat, quieti se dabat. Postero die Glaucus cogitavit ad herum suum proficisci, ad hæc de Homero indicanda. Proinde commissis conservo capris pascendis, Homerum intra tecta reliquit, promittens se quam festinantissime iturum. Descendens autem ad Bolissum, erat vicinum huic loco, herumque suum adiens, narravit de Homero, quemadmodum res se habebat; deque eius adventu, quem pro miraculo duceret: demum rogat quid facere in eo conveniat. Herus parum delectatus hoc nuncio, cœpit cum Glauco ut stupido expostulare, qui quoslibet mutilos reciperet aleretque; tamen præcepit
24 ut hospitem ad se perduceret. Glaucus vero ad Homerum reversus narravit, iussitque sequi se in urbem: fore enim hæc ei ad felicem fortunæ successum. Quibus non gravatim assentiens Homerus, caprarium sequitur. Hic Chius colloquutus cum Homero reperit hominem esse politum et multorum peritum, cœpitque suadere ei ut apud se commoraretur, liberorumque quos habebat adolescentes, formandorum curam susciperet. Ille accepta condicione, pueros sibi creditos erudivit. Interim Cercopas, Batrachomyomachiam, Epicichlidas, et alia omnia quæcunque iuvenilia ludicra Homeri extant, apud Chium illum condidit in Bolisso; ita ut ex poësi cœperit per urbem inclarescere. Iam vero Thestorides, utprimum intellexit Homerum adesse, navigans e Chio fugam ca-
25 pessebat. Deinde progressu temporis impetrata ab Chio Chium visendi copia, urbem adiit, ludumque illic instituens, pueros carmina docebat. Id quum magna dexteritate Chiis facere videretur, etiam multos sibi admiratores conciliavit. Hinc igitur victum parans copiosum, uxorem duxit, e qua duas suscepit filias, quarum una decessit innupta,
26 alteram viro Chio elocavit. Enimvero hic poësin excolens, gratiam reddidit, quam habuit; et primum quidem Mentori Ithacensi, in Odyssea, ut qui laborantem ex oculis impense curavisset in Ithaca, eius nomine poësi suæ inserto, quem Ulyssis dicit esse socium: cuius fidei Ulysses, Troiam navigans, domum familiamque crediderit, tanquam Ithacen-

Πρῶτον μὲν κυσὶ δεῖπνον ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι
Δοῦναι. [a] ὡς γὰρ ἄμεινον· ὁ γὰρ καὶ πρῶτον ἀκούει 564
Ἀνδρὸς ἐπερχομένε, καὶ ἐς ἕρκεα θηρὸς ἰόντος.

ταῦτα ἀκέσας ὁ Γλαῦκος, ἥσθη τῇ παραινέσει, καὶ ἐν θώϋματι εἶχεν αὐτόν. δειπνήσαντες δὲ, διὰ λόγων εἱστιῶντο. ἀπηγεομένε δὲ Ὁμήρε τήν τε πλάνην τὴν ἑωϋτε καὶ τὰς πόλεις ἃς ἐσαπίκοιτο, ἔκπληκτος ἦν ὁ Γλαῦκος [b] ἀκέων. καὶ τότε μὲν, ἐπεὶ ὥρη κοίτε ἦν, [c] ἀνεπαύετο. Τῇ δ' ὑστεραίῃ διενοήθη ὁ Γλαῦκος πρὸς τὸν δεσπότην πορευθῆναι, σημανέων τὰ περὶ Ὁμήρε. ἐπιτρέψας δὲ τῷ συνδούλῳ νέμειν τὰς αἶγας, τὸν Ὅμηρον καταλείπει ἔνδον, εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, ὅτι διὰ ταχέων πορεύσομαι. καταβὰς δὲ ἐς Βολισσὸν, ἔστι δὲ πλησίον τοῦ χωρίου τούτου, καὶ συγγενόμενος τῷ δεσπότῃ, ἀπηγέετο ὑπὲρ Ὁμήρου πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, περί τε αὐτοῦ τῆς ἀφίξιος, ἐν θώϋματι [d] ποιεύμενος· ἠρώτεέ τε ὅ, τι χρὴ ποιέειν περὶ αὐτοῦ. ὁ δὲ ὀλίγα μὲν προσίετο τῶν λόγων, κατεγίνωσκέ δὲ τοῦ Γλαύκου ὡς ἄφρονος ἐόντος, καὶ τοὺς ἀναπήρους δεχομένου καὶ τρέφοντος. ἐκέλευσε δὲ ὅμως τὸν ξεῖνον ἄγειν πρὸς ἑαυτόν. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν Ὅμηρον διηγήσατο ταῦτα ὁ Γλαῦκος, καὶ [e] ἐκέλευσε πορεύεσθαι τοῦτον· οὕτω γὰρ εὖ πρήξειν· ὁ δὲ Ὅμηρος ἤθελε πορεύεσθαι. ἀναλαβὼν οὖν αὐτὸν ὁ Γλαῦκος ἤγαγε πρὸς τὸν δεσπότην. διὰ λόγων δὲ ἰὼν τῷ Ὁμήρῳ ὁ Χῖος, εὑρίσκει ἐόντα δεξιὸν καὶ πολλῶν ἔμπειρον· ἔπειθέ τε αὐτὸν μένειν, καὶ τῶν παιδίων ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι· ἦσαν γὰρ τῷ Χίῳ παῖδες ἐν ἡλικίῃ. τούτους οὖν αὐτῷ παρατίθησι παιδεύειν. ὁ δὲ ἔπρησσε ταῦτα· καὶ τοὺς κέρκωπας, καὶ βατραχομυομαχίαν, καὶ ἐπικιχλίδας, καὶ τἄλλα πάντα ὅσα παίγνιά ἐστιν Ὁμήρου, ἐνταῦθα ἐποίησε παρὰ τῷ Χίῳ ἐν Βολισσῷ. ὥστε καὶ ἐν τῇ πόλει περιβόντος ἤδη ἐγένετο ἐν τῇ ποιήσει. καὶ ὁ μὲν Θεστορίδης, ὡς τάχιστα ἐπύθετο αὐτὸν παρεόντα, ᾤχετο ἐκπλέων ἐκ τῆς Χίου. Χρόνου δὲ [f] προϊόντος, δεηθεὶς τοῦ Χίου πορεῦσαι αὐτὸν εἰς τὴν Χίον, ἀπίκετο εἰς τὴν πόλιν· καὶ διδασκαλεῖον κατασκευασάμενος, ἐδίδασκε παῖδας τὰ ἔπεα. καὶ κάρτα δεξιὸς ἐδόκεεν εἶναι τοῖς Χίοις, καὶ πολλοὶ θωϋμασταὶ αὐτοῦ καθειστήκεσαν. συλλεξάμενος δὲ βίον ἱκανὸν, γυναῖκα ἔγημεν ἐξ ἧς αὐτῷ θυγατέρες δύο
ἐγένοντο· καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἄγαμος ἐτελεύτησε, τὴν 565
δὲ συνῴκισεν ἀνδρὶ Χίῳ. Ἐπιχειρήσας δὲ τῇ ποιήσει, ἀπέδωκε χάριν ἣν εἶχε, πρῶτον μὲν Μέντορι τῷ Ἰθακησίῳ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, ὅτι μιν κάμνοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν Ἰθάκῃ [g] ἐνοσήλευεν ἐκτενῶς, τοὔνομα αὐτοῦ ἐναρμόσας ἐς τὴν ποίησιν, Ὀδυσσέως τε ἑταῖρον φὰς εἶναι· ποιήσας, Ὀδυσσέα, ὡς ἐς Τροίην ἔπλεε, Μέντορι ἐπιτρέψαι τὸν οἶκον, ἐόντι Ἰθακησίων

a Τῶς *Suid.* b Ἐσακούων *Palat. Barocc.* c Ἀνέπαυε iidem, male. d *Palat. Barocc. Amst.*, olim ποιούμενος tum ἠρώτα τε duo priores. e Ἐκέλευε *Palat.* f Προσίοντος *Amst.* g *Palat. Barocc.*, alii ἐνοσήλευσεν.

55. Πλησίον τοῦ χωρίου τούτου] *Pavius* πλησίον τοῦ Χίου τοῦτο, quod Bolissus haud procul Chio, me invito et minime laudante. Χωρίον praedium est, ubi Glaucus pecudum custodiae invigilabat.

61. Καὶ τοὺς ἀναπήρους δεχομένου] *Coecos*, qualis Homerus. Atqui veteribus ἀνάπηρος plerumque ὁ πᾶν τὸ σῶμα πεπηρωμένος in *Pollucis* II, 61. Multa *Io. Iac. Wetstenius* de voce ad *S. Lucae* Euang. C. XIV, 13.

71. Παῖδες ἐν ἡλικίῃ] Pueri admodum et plane impuberes, quos prisca Graecia τοὺς τῆς ἡλικίης ἐντὸς γεγονότας dictitabat: namque οἱ ἐν ἡλικίῃ adulti sunt atque in aetate στρατευσιμῷ de iusta *Taylorii* doctrina ad *Lysiae* ἐπιτάφ. p. 55.

75. Ἐνταῦθα ἐποίησε παρὰ τῷ Χίῳ] Paria his *Ephorus* apud Ethnicographum in Βολισσός. Non nunc attingo τὰ παίγνια, quae dicuntur, *Homeri*. Abunde sollers Cl. *Io. Alb. Fabricii* Bibl. Gr. II, 2. diligentia cupidis satisfaciet. At enim socors Scriptoris negligentia ac taciturnitas est tangenda. Dubitabat *Herodotus*, essentne ΕΠΙΓΟΝΟΙ Homeri poëtae? Ἔστι δὲ καὶ Ὁμήρῳ ἐν Ἐπιγόνοισι, εἰ δὴ τῷ ἐόντι γε Ὅμηρος ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποίησε L. IV, 32. Homo noster, si vir et bonae fuisset fidei, dubitationem istam amputare litemque dirimere in ἐξηγήσει rerum et poëmatum Homeri, occasione praesertim oblata ultro, debuerat.

σίων ἀρίστῳ καὶ δικαιοτάτῳ. πολλαχῇ δὲ καὶ ἄλλῃ τῆς ποιήσεως τιμῶν αὐτὸν, τὴν Ἀθηνᾶν, ὁπότε ἐς λόγον τινὶ καθίσταται, τῷ Μέντορι [a] εἰκυίαν ποιεῖ. ἀπέδωκε δὲ καὶ Φημίῳ τῷ ἑαυτοῦ διδασκάλῳ τροφεῖα καὶ διδασκαλεῖα ἐν τῇ [b] Ὀδυσσείῃ, μάλιστα ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσι,

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέ' ἔθηκε
Φημίῳ, [c] ὃς δὴ πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

καὶ πάλιν,

Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.

μέμνηται δὲ καὶ τοῦ ναυκλήρου, μεθ' οὗ ἐκπεριέπλευσε, καὶ [d] εἶδε πόλιάς τε πολλὰς καὶ χώρας, ᾧ ὄνομα ἦν Μέντης, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε,

Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
Υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.

ἀπέδωκε [e] δὲ χάριν καὶ Τυχίῳ τῷ σκυτεῖ, ὃς ἐδέξατο αὐτὸν ἐν τῷ Νέῳ τείχει, προσελθόντα πρὸς τὸ σκυτεῖον, ἐν τοῖς ἔπεσι καταζεύξας ἐν τῇ Ἰλιάδι τοῖσδε,

Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος ἠΰτε πύργον,
Χάλκεον, ἑπταβόειον· ὅ οἱ Τύχιος κάμε τεύχων,
Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων.

Ἀπὸ δὲ τῆς ποιήσεως ταύτης εὐδοκιμεῖ Ὅμηρος περί τε τὴν Ἰωνίαν, καὶ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἤδη περὶ αὐτοῦ λόγος ἀναφέρεται· καὶ οἰκέων δὲ ἐν τῇ Χίῳ, καὶ εὐδοκιμέων περὶ τὴν ποίησιν, ἀπικεομένων πολλῶν, συνεβούλευον οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτῷ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπικέσθαι· ὁ δὲ προσεδέξατο τὸν λόγον, καὶ κάρτα ἐπεθύμει ἀποδημῆσαι. Κατανοήσας δὲ ὅτι ἐς μὲν Ἄργος πολλαὶ καὶ μεγάλαι εἶεν εὐλογίαι πεποιημέναι, ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας οὔ, ἐμποιεῖ ἐς τὴν ποίησιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα τὴν μεγάλην, Ἐρεχθέα μεγαλύνων ἐν νεῶν καταλόγῳ, τὰ ἔπεα τάδε,

566 Δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
Θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα.

καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Μενεσθέα, ὡς πάντων εἴη ἄριστος τάξαι πεζὸν στρατὸν καὶ ἱππότας, ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν εἶπε,

Τῶν αὖθ' [f] ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς.
Τῷ δ' οὔπω τὶς ὁμοῖος ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνὴρ
Κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας.

Αἴαντα δὲ τὸν Τελαμῶνος καὶ Σαλαμινίους ἐν νεῶν καταλόγῳ ἔταξε πρὸς Ἀθηναίους, λέγων τάδε,

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

ἐς

censium præstantissimo atque æquissimo. Sæpe etiam aliis poëmatis locis eundem laudibus vehit, siquidem Minervam quoties in sermonem cum aliquo venit, Mentori tradit assimulatam. Ad hæc Phemio præceptori suo gratiam eruditionis simul et nutricationis in Odyssea retulit, præcipue in his versibus,

Phemius at cunctis præstantior arte canendi
Insignem citharam, dederat quam præco, tenebat.

Et rursum,

Fundere et hanc pulsans modulamina dulcia cœpit.

Meminit et naucleri, in cuius comitatu circumnavigans, urbes locaque plurima perlustravit. Huic nomen erat Mentæ: cuius meminit his versibus,

Anchialo Mentes forti genitore creatus,
Imperito Taphiis, quibus est ars nautica cordi.

Habuit etiam Tychio coriario gratiam, qui venientem ad sutrinam apud Novum murum hospitio excepisset. Hunc enim Iliadi inferit his versibus,

Comminus accessit clypeo septemplice tutus
Aiax: huic clypeum turris fabricarat ad instar
Urbe in Hyle Tychius: non sutor doctior alter.

A poësi vero hac inclarescit Homerus circa 27
Ioniam; iam et in ipsam usque Græciam de eodem sermo perferebatur. Et quum habitaret in Chio multis visitatum venientibus, eruditionis existimatione augescens, inciderunt qui suaderent ut in Græciam se transferret. Quod consilium admittens, impense cupiebat illuc demigrare. Commodumque intelligens 28
Argos multis egregiisque elogiis celebratum, Athenas non item, poësi suæ inserit, in maiori quidem Iliade hos versus, quibus Erechtheum magnifice laudibus vehit, in navium catalogo,

Ortum ab Erechtheo populum: nutriverat illum
Pallas Erechtheum, tellus quem vasta crearat.

Menestheum etiam, ducem Atheniensium, tradit in exercitu tam pedestri quam equestri ordinando, peritissimum, idque his carminibus,

Hos tunc ducebat patria virtute Menestheus
Maximus: huic nemo poterat certare regendis,
Aut etiam ornandis vel equis, vel in arcta locandis
Agmina militibus.

Aiacem vero Telamonium ipsosque Salaminios Atheniensibus in navium nomenclatore annumeravit, sic scribens,

Bis sex e Salamine rates Telamonius Aiax
Egit, et adduxit statuens in litore iuxta
Cecropias naves.

Po-

a Εἰκυῖαν *Barocc.*, olim εἰκυίην. b *Palat. Barocc.*, Ὀδυσσείᾳ prius. c Ὃς δὴ *Barocc.*, ὅς τε *Heresb.*, ὅστις editi. d Οἶδε *Amstel.* e Omittit *Barocc.* f Ἡγεμόνευεν *Barocc. Heresb.*

100. Φημίῳ, ὃς δὴ πολλὸν] Prae vulgato hoc arrisit. Unde versum autem Vitae auctor mutuatus fuerit, non dixero. Magis *Ios. Barnesium* demiror, *Homero* Odyss. A., 154. inculcantem, tanquam genuinum, sed reapse nexum conturbantem. Cur porro καὶ πάλιν, cum versus iste praescriptis artissime adhaereat?

17. Καὶ οἰκέων δὲ ἐν τῇ Χίῳ] Videntur absolute posita. Quis vero proxima laudibus feret ἐμποιεῖ ἐς τὴν ποίησιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα τὴν μεγάλην — ἐν νεῶν καταλόγῳ; Censuitne lectores ignoraturos, Νεῶν κατάλογον partem Iliados absolvere? Prudentius et simplicius post pauca Σαλαμινίους ἐν νεῶν καταλόγῳ ἔταξεν. *Herodotus* semel duntaxat neque absque disputatione ad eum modum, ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ L. II, 116., ubi Cl. *Valckenarius*.

31. Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' υἱὸς] *Reinoldius* ἡγεμόνευεν *Barocciani* et priscorum editorum excellentius decernit. Receptum servo, quod et in Poëta.

38. Στῆσε δ' ἀγὼν] Solonis conmento, ut Salaminem civibus suis in nobili lite cum Megarensibus super insulae possessione vindicaret, versum παρεμβεβλημένον haud pauci prodiderunt, neque adeo Homereum esse. Rem declarant *Clarkii* notae ad *Iliad.* B., 557. et *L. Kusteri* Histor. Crit. Homeri p. 104.

43. Καὶ

Postremo in Odyssea Minervam, postquam cum Olysse in colloquium venerit, ad Atheniensium urbem, quam præcipue colebat, concessisse fingit.

ἐς δὲ τὴν [a] Ὀδυσσείην τάδε ἐποίησεν, ὡς Ἀθηνᾶ ἐς λόγους ἐλθοῦσα τῷ Ὀδυσσεῖ ἐς τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἀπίκετο, τιμῶσα ταύτην τῶν ἄλλων πολλῷ μάλιστα,

Ad Marathona dehinc et magnas venit Athenas,
Tectaque Erechthei subiit.

Ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ εὐρυχόρους [b] ἐς Ἀθήνας·
Δῦνε δ' Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον.

29 His ubi complevit suam poësin, et apta omnia composuit, animo in Græciam traiiciendi, Samum appulit: contigitque forte ut eodem tempore Samii Apaturia festum agerent. Hic Samius quidam agnito Homero, utpote quem iam ante in Chio vidisset, tribules suos adiens, indicavit eius adventum cum multa hominis celebratione. Tribules vero iubebant adduci eum. Conveniens igitur Homerum Samius, Quandoquidem, inquit, hospes, Apaturiorum festum agit civitas, invitant te nostri tribules ad idem festum concelebrandum. Homerus adfuturum se affirmans,
30 comitatur invitantem. Illuc pergens, in mulieres impegit quæ Curotropho sacra in trivio faciebant. Sacrifica occursantis aspectu indignata, exclamat, Vir, inquiens, facessas a sacris. Homerus dictum illud in animo volvens, rogabat quisnam esset qui loqueretur, et cui deo sacrificaretur. Dux eius indicavit mulierem esse, quæ Curotropho sacrificaret. Quod audiens Homerus, hæc carmina protulit,

Ἐμποιήσας δὲ ἐς τὴν ποίησιν ταῦτα, καὶ παρασκευασάμενος, ἐς Ἑλλάδα βουλόμενος [c] ποιεῖσθαι τὸν πλοῦν, προσίσχει τῇ Σάμῳ. ἔτυχον δὲ οἱ ἐκεῖσε τὸν τότε καιρὸν ἄγοντες ἑορτὴν Ἀπατούρια. καί τις τῶν Σαμίων ἰδὼν τὸν Ὅμηρον ἀπιγμένον, πρότερον αὐτὸν ἐπιστάμενος ἐν Χίῳ, ἐλθὼν ἐς τοὺς Φράτορας διηγήσατο, ἐν ἐπαίνῳ μεγάλῳ ποιεύμενος αὐτόν. οἱ δὲ Φράτορες ἐκέλευον ἄγειν αὐτόν· ὁ δὲ, ἐντυχὼν τῷ Ὁμήρῳ, ἔλεξεν, „ Ὦ ξένε, Ἀπατούρια ἀγούσης τῆς πόλιος, καλοῦσί σε οἱ Φράτορες οἱ ἡμέτεροι συνεορτάσοντα". ὁ δὲ Ὅμηρος ἔφη ταῦτα ποιήσειν, καὶ [d] ἤει μετὰ τοῦ καλέσαντος. Πορευόμενος δὲ ἐγχρίμπτεται γυναιξὶ Κουροτρόφῳ θυούσαις ἐν τῇ τριόδῳ. ἡ δὲ ἱέρεια εἶπε πρὸς αὐτὸν, δυσχεράνασα τῇ ὄψει, „ Ἄνερ ἀπὸ τῶν ἱερῶν". ὁ δὲ Ὅμηρος ἐς θυμόν τε ἔβαλε τὸ ῥηθὲν, καὶ ἤρετο τὸν ἄγοντα τίς τε εἴη ὁ φθεγξάμενος, καὶ τίνι θεῶν [e] ἱερὰ θύεται. ὁ δὲ αὐτῷ διηγήσατο ὅτι γυνὴ εἴη Κουροτρόφῳ θύουσα. ὁ δὲ, ἀκούσας, λέγει τάδε τὰ ἔπεα,

Dive preces audito meas, mulierque face ista
Aversata torum iuvenili ætate vigentum,
Canorum veterumque senum capiatur amore,
Est ætas effœta quibus, sed prompta voluntas.

Κλῦθί μοι εὐχομένῳ Κουροτρόφε, δὸς δὲ γυναῖκα
Τήνδε νέων [f] μὲν ἀνήνασθαι φιλότητα καὶ εὐνὴν, 567
Ἡ δ' ἐπιτερπέσθω πολιοκροτάφοισι γέρουσιν,
Ὧν [g] ὥρη μὲν ἀπάμβλυνται, θυμὸς δὲ μενοινᾷ.

31 Vbi vero ad tribulium collegium accessit Homerus, iamque in limine conclavis, in quo epulabantur, constitit, aliqui narrant iam tum illic ardente igne poëtam cecinisse, alii postea eos accendisse, quam carmina ista cecinisset,

Ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Φρήτρην, καὶ τοῦ οἴκου ἔνθα δὴ [h] ἐδαίνυντο, ἐπὶ τὸν οὐδὸν ἔστη, οἱ μὲν λέγουσι, καιομένου πυρὸς ἐν τῷ οἴκῳ, οἱ δέ φασι τότε ἐκκαῦσαι σφᾶς, ἐπειδὴ Ὅμηρος τὰ ἔπεα εἶπεν,

Ut patris, nati, sic turres sunt decus urbis:
Sic et equi campum decorant, sic æquora naves,
Sic et opes ornant ædes: præsentia regum
Augusto in solio decorat fora lata sedentum:
At lucente domus multo est augustior igne.

Ἀνδρὸς μὲν στέφανος, παῖδες· πύργοι δὲ, πόληος·
Ἵπποι δ' ἐν πεδίῳ κόσμος· νῆες δὲ, θαλάσσης·
Χρήματα δ' [i] οἶκον ἀέξει· ἀτὰρ γεραροὶ βασιλῆες
Ἥμενοι εἰν ἀγορῇ, κόσμος τ' ἄλλοισιν ὁρᾶσθαι.
[k] Αἰθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι.

Ingressus autem et accumbens, cum tribulibus epulo fruens, in magno honore admiratione que est habitus, ibidemque ea nocte cu-
32 bile sibi paravit. Crastino die conspicantes eum abeuntem figuli quidam in furno tenuiorem tegulam coquentes, quum intellexissent hominem esse eruditum, ad se vocantes iusserunt canere, pollicentes cum tegulas, tum quid-

εἰσελθὼν δὲ, καὶ κατακλιθεὶς [l] ἐδαίνυτο μετὰ τῶν Φρατόρων· καὶ αὐτὸν ἐτίμων, καὶ ἐν θαύματι εἶχον· καὶ τότε μὲν τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐποιήσατο Ὅμηρος. Τῇ δὲ εἰσαύριον ἀποπορευόμενον ἰδόντες κεραμέες τινὲς, κάμινον [m] ἐγκαίοντες κεράμου λεπτοῦ, προσεκαλέσαντο αὐτὸν, πεπυσμένοι ὅτι σοφὸς εἴη· καὶ ἐκέλευόν σφιν ἀεῖσαι, φάμενοι δώσειν αὐ-

a Ὀδυσσείαν *Amstel.* b Deest *Heresb.* c Ποιήσασθαι *Palat. Barocc.* d Εἴη *Barocc. Amstel.* et mox ἐγχρίμπεται. e Sic et *Barocc.*, non ἱρὰ, ut *Barnesius*, quamquam non ille male. De Κουροτρόφῳ multa hic *Alex. Politus.* f Ἀπανήνασθαι *Suidas.* g Οὐραὶ μὲν ἀπήμβλυνται id. et *Eustath.* ad Homer. p. 1968, 41., Ὧν ἰσχὺς μὲν ἀπήμβλ. *Athen.* L. XIII. p. 592., alii ἀπαμβλύνεται cum *Barocc.* et *Heresb.* h Ἐδαίνυυντο *Amst. Barocc.* i Οἶκον ἀέξει Cod. Lipsiensis, teste *Berglero*, bene. alii αὔξει οἶκον. k Utitur versu *Plutarch.* T. II. p. 762., huic autem annectit Certam. Hom. et Hesiod. Ἤματι χειμερίῳ, ὁπόταν νίφησι Κρονίων. l Ἐδαίνυυτο *Barocc. Amst.*, καὶ praecedens ex *Palat.* et *Barocc.* m Ἐγκαίοντες *Suid.* et *Barocc.* bene. olim ἐγκάοντες.

43. Καὶ εὐρυχόρους ἐς Ἀθήνας] Haud reminiscor, qua ex ἐκδόσει ista fluxerint. Nostra aliter, nihil varietatis *Eustathio* adferente, *Odyss.* H, 81. In vicinis Creophyli Samii, quem Homeri amicum et hospitem *Callimachi* epigramma celebrat, exspectasses mentionem. Videndus *Strabo* est L. XIV. p. 946. A.

61. Ἐς θυμόν τε ἔβαλε τὸ ῥηθὲν] Non inprobo. *Herodotus* ἐς θυμὸν ἐβάλετο mavult L. VII, 51. VIII, 68. &c.

69. Ὧν ὥρη μὲν ἀπάμβλυνται] Ita verius, nisi ἀπήμβλυνται praeponatur. Pristinum syllabae penultimae modulus recusat. *Suidae* vero et *Eustathii* Ὧν οὐραὶ — *quorum caudae salaces*, διττογραφίαν sistunt, sicuti Ὧν ἰσχὺς —, uti *Athenaei* Codices, glossam. Fuisse olim, qui *Sophoclis*, admodum senis, epigramma perhiberent, esse tamen ἐκ τῶν εἰς Ὅμηρον ἀναφερομένων, ex eodem *Athenaeo* discimus.

76. Ἵπποι δ' ἐν πεδίῳ] Minime absurdum Certam. Homeri et Hesiodi Ἵπποι δ' αὖ πεδίου κόσμος ——. Statim οἶκον ἀέξει ex schedis adscivi. Par *Barnesii* institutum.

84. Κεράμου λεπτοῦ] Tantumne in camino minutae ficti-

αὐτῷ τῷ κεράμῳ, καὶ ὅ, τι ἂν ἄλλο ἔχωσιν ὁ δὲ Ὅμηρος ἀείδει αὐτοῖς τὰ ἔπεα τάδε, ἃ καλεῖται Κάμινος,

Εἰ μὲν δώσετε μισθὸν, [a] ἀείσω, ὦ κεραμῆες.
Δεῦρ' ἄγ' Ἀθηναίη, καὶ ὑπείρεχε χεῖρα Καμίνου.
Εὖ δὲ [b] μελανθεῖεν κότυλοι, καὶ πάντα [c] μαλ' ἱρά·
Φρυχθῆναί τε καλῶς καὶ [d] τιμῆς ὦνον ἀρέσθαι,
Πολλὰ μὲν εἰν ἀγορῇ πωλεύμενα, πολλὰ [e] δ' ἀγυιαῖς,
Πολλὰ δὲ κερδῆναι· ἡμῖν δὲ δὴ ὥς σφι νοῆσαι.
Ἢν δ' ἐπ' ἀναιδείην τρεφθέντες [f] ψεύδε' ἄρησθε,
Συγκαλέω δ' ἤπειτα καμίνῳ δηλητῆρας,
[g] Σύντριβ' ὁμῶς Σμάραγόν τε καὶ [h] Ἄσβετον,
568 ἠδέ γ' Ἄβακτον,
Ὠμόδαμόν θ' ὃς τῇδε τέχνῃ κακὰ πολλὰ [i] πορίζοι.
[k] Πέρθε πύρ' αἴθουσαν καὶ δώματα, σὺν δὲ κάμινος
Πᾶσα κυκηθείη, κεραμέων μέγα κωκυσάντων.
Ὡς γνάθος ἱππείη βρύκει, βρύκοι δὲ κάμινος,
Πάντ' ἔντοσθ' αὐτῆς κεραμήϊα λεπτὰ ποιοῦσα.
Δεῦρο καὶ ἠελίου θύγατερ πολυφάρμακε Κίρκη,
Ἄγρια φάρμακα βάλλε, κάκου δ' αὐτούς τε καὶ ἔργα.
Δεῦρο δὲ καὶ Χείρων ἀγέτω πολέας Κενταύρους·
Οἵ θ' Ἡρακλείους χεῖρας φύγον, οἵ τ' ἀπόλοντο,
Τύπτοιεν τάδε ἔργα κακῶς, [l] τύπτοι δὲ κάμινον.
Αὐτοὶ δ' [m] οἰμώζοντες ὁρῴατο ἔργα πονηρά.
Γηθήσω δ' ὁρόων αὐτῶν κακοδαίμονα τέχνην.
[n] Ὃς δέ χ' ὑπερκύψει, περὶ τούτου πᾶν τὸ πρόσωπον
Φλεχθείη· ὡς πάντες ἐπίστωντ' αἴσιμα ῥέζειν.

Παρα-

quidquid aliud haberent, se illi daturos. Homerus hæc illis cecinit carmina quæ vocantur Caminus, id est fornax.

Si mihi mercedem dabitis figuli, ista canemus.
Huc ades o Pallas, dextraque foveto caminum,
Pulchre ut durescant calices, et mollia cuncta
Siccenturque probe, et figulis lucra magna reportent,
Vendita perque forum multa, et per compita, multa.
Sic illis quæstus crescat, prudentia nobis.
At si deposito iuvat irridere pudore,
Huc precor ut pestes veniant quæcunque per orbem
Grassantur, fundant et in hunc mala cuncta caminum.
Irruat huc Smaragus, gravis Asbetus, et quoque Abactus:
Contere tu Pallas flammamque et vasa camini,
Ille licet rapido multum nunc ferveat æstu.
Insuper Omodamus feriatque et damna det arti.
Omnia misceto, fornacem, vasa, domumque,
Ut fragor immensus fiat, figulique tremiscant:
Non secus ac malæ crepitu clauduntur equinæ,
Sic subita fornax crepitetque cadatque ruina,
Inque lutum redeant calices et vasa minuta.
Huc quoque Solis ades nata, incantare perita,
Inque ipsos et opus tua noxia sparge venena.
Huc ducat longo Centauros agmine Chiron:
Quique manu Herculea cecidere superque fuerunt,
Illi contundant opus omne, ipsumque caminum
In nihilum penitus redigant. figuli ista videntes
Plorent, et lacrymis spectent ingentia damna.
Improbitatis ego spectabo hæc præmia lætus.
Denique qui pronus fornacem respicit, illi
Flamma vorax faciem circa penitusque perurat.
Sic scelus agnoscent omnes, atque inde cavebunt.

At

a Ἀοιδῆς *Suid.*, plura prave exhibens. *b* Μαρανθεῖεν *Suid.*, περανθεῖεν *Pollux* x, 85. *c* Μαλ' ἱερὰ *Amst.*, ἱερὰ *Barocc.*, μαλ' ἱρὰ *Suid.*, πάντα κάναστρα *Pollux.* *d* Τιμῇ ὄνειαρ ἑλέσθαι *Suid.* *e* Δ' ἐν ἀγυιαῖς *Amstel. Barocc.* Mox ὥς σφιν ἀεῖσαι *Suidas.* *f* Sic *Suidas*, ψεύδη *Barocc. Heresb.* *g* Συντρίψαι Σμάραγον *Suid.*, in *Barocc. Amst. Heresb.* Μάραγον. *h* Ἄσβεστον *Amstel. Heresb. Suid.*, sed vulgatum *Barocc.*, tum ἠδέ γ' Ἄβακτον *Barocc. Amstel. Heresb.*, Σαβάκτην *Suid.* et Editi. *i* Πορίζοι *Barocc.* alii πορίζει. *k* Σεῖλαι *Suid.* ceteri omnes Πεῖθε πυραίθουσαν. *l* Τύπτοι *Barocc. Amstel. Heresb.*, Πίπτοι *Suid.* et recentiores editi. *m* Οἰμώζοντο *Suid.* *n* *Barocc.* et *Suid.*, male alii ὅδ' ἐχ' ὑπερκύψει, tum περὶ ταῦτα *Heresb. Barocc.* prave. *Suidas* et Edd. melius.

fictiles ollae? Non arbitror, neque ut putem, sequens carmen patitur. An ergo ex Poëtae illa inprecatione, Πάντ' ἔντοσθ' αὐτῆς ΚΕΡΑΜΗΙΑ ΛΕΠΤΑ ποιοῦσα; Fieri potuit. Carminis titulus infra Κάμινος est, in *Polluce*, qui incerti auctoris sed *Hesiodo* contributum monuit, Κεραμεῖς. Docte isthic *Hemsterhusius.*

93. Εὖ δὲ μελανθεῖεν] Interpres *Suidae* μαρανθεῖεν sequitur, non bene. Μαραίνεσθαι vasis fictilibus, in fornace excoquendis, vix convenit. Μελανθεῖεν, *nigrescant*, ferri poterit, quanquam conmodius ex *Polluce* περανθεῖεν, *absolvantur probe.* In sequentibus variae doctorum fluctuationes. *Portus* μαλ' ὑγρὰ ad *Suidam*, quorsum Latina vergunt: *Barnesius*, levi sed audace mutatione, μαλ' εὔρω. In vulgato acquiescunt, in versione discordes, *omnia sacra admodum* vasa *Reinoldius*, *omnia eximia* vasa *Pavius.* Equidem πάντα ΚΑΝΑΣΤΡΑ *Pollucis* unice laudo. Κάναστρα, quae docta *Hemsterhusii* ad *Pollucem* observatio, et ex vimine plectebantur, et vasa erant fictilia, forte ad canistrorum formam. Nihil certe his aptius.

98. Ἡμῖν δὲ δὴ ὥς σφι νοῆσαι] *Suidae* ὥς σφιν ἀεῖσαι *Barnesio*, tanquam modestum summi Poëtae votum, arrisit. In edito intelligi cum *Reinoldio* εἴη, vel ἔστω, vel δός, aut istiusmodi aliud, poterit.

1. Σύντριβ' ὁμῶς &c.] Fornacis turbatores turbas etiamnum cient. Posset *Suidae* Συντρίψαι Σμάραγον —, sine caussa in Συντριβέειν a *Barnesio* conversum, placere, ni ὁμῶς, cui constans in schedis sedes, officeret. *Pavii* acumen Σύντριβ' ὁμῶς, ficto, uti Σμαράγου et Ἀσβέτου, titulo, ex Συντρίψ procudit, obtriturum videlicet vasa fictilia, adprime, me quidem arbitro, eleganter. Idem, sicuti his paene absolutis animadverto, in mente *Peregrini Allii* fuit, primi omnium Ἐξηγήσεως huius interpretis; neque dissentit Clar. *Alexander Politus*, cuius nitida Libelli versio *Eustathii* in Homer. Conmentario T. II. praefixa cernitur. Ἄσβετον *Barnesius*, quandoquidem inter Centauros, ab Hercule caesos, *Asbolus*, Ἄσβολον audacter, ut lenissime dicam, fingit. Ex σβέω, σβέσω, non inconmode Ἄσβετος gignitur. *Suidae* Σαβάκτην repudiant scripti Codices, ἠδέ γ' Ἄβακτον repraesentantes: id vero cognomentum ex βάζω, ad figulorum ex fornacis *incendio stuporem*, cum verbum proloqui nullum possent, indicandum, *Reinoldius* derivavit. In re valde obscura *detestabilem infelicitate* mallem. *Hesychius*, Ἄβακτον καὶ Ἄβυκτον, τὸ μὴ μακαριστόν. *Cyrilli* Glossae MS. Ἄβακτον, τὸ μὴ μακαριστόν. Iunge Adnotationes Hesychianas Clarissimi et amicissimi *Io. Alberti*, cuius, dum haec scribo, mortem tristis accipio ac vehementer, uti par est, doleo, lugebuntque boni omnes, iacturae ingentis memores, quam litterae et solidior et sine fuco Theologia faciunt.

5. Πέρθε πύρ' αἴθουσαν] Perplacet *Barnesii* emendatio. *Portus* aeque eleganter, πρῆθε πύρ' αἴθουσαν, *ure igne atrium*, laudante *Alex. Polito.* Fuit et in correctione docti viri Πεῖκε πύρ' αἴθουσαν, facili ex πεῖθε metamorphosi. At ubi πείκειν de igne?

16. Τύπτοιεν τάδε ἔργα] Ad *Suidam* Πίπτοιεν *L. Kusterus*,

33 At vero in Samo hybernans, calendis bea-
tiorum ædes adiens aliquid accipiebat, ca-
nens hæc carmina, quæ Eireſione, hoc eſt,
ramalia, vocantur: ducente eum ſemper et
comitante aliquot puerorum indigenarum
choro,

Παραχειμάζων δὲ ἐν τῇ Σάμῳ, ταῖς νεμηνίαις προσπορευόμενος πρὸς τὰς οἰκίας τὰς εὐδαιμονεστάτας, ἐλάμβανέ τι, ἀείδων τὰ ἔπεα τάδε ἃ καλεῖται Εἰρεσιώνη, ὡδήγει δὲ αὐτὸν καὶ συμπαρῆσαν αἰεὶ τῶν παίδων τινὲς τῶν ἐγχωρίων,

Venimus ad magnas ædes civemque potentem,
Cuius divitiis reſonat domus atque redundat.
Vos aditum præbete fores: feliciter intrent
Divitiæ, et requies hilaris, Charitesque ſequantur:
Vaſa opibus tumeant, nihil hic videatur inane:
Sintque laboratæ Cereris repleta caniſtra.
Excelſo curru nurus hic portetur, et ipſam
Veloci curſu revehant ad limina muli.
Hæc premat electrum pedibus, telaſque laboret.
Aſt ego vos repetam, repetam, mihi crede, quotannis,
Non ſecus atque redit ſub tectum garrula Progne.
Aſſumus in porta: ſeu munera ferre placebit,
Seu nihil, est tamen hinc abeundi certa voluntas.
Non etenim hic habitare diu nec adesſe paramus.

Δῶμα προσετραπόμεσθ' ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο,
Ὃς μέγα μὲν [a] δύναται, μέγα δὲ βρέμει, ὄλβιος αἰεί.
Αὐτὰρ [b] ἀνακλίνεσθε θύραι· πλοῦτος γὰρ ἔσεισι
Πολλὸς, σὺν πλούτῳ δὲ καὶ εὐφροσύνη τεθαλυῖα,
Εἰρήνη τ' ἀγαθή. ὅσα δ' ἄγγεα, μεστὰ μὲν εἴη,
Κυρβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδόπου [c] ἕρποι μάζα.
Τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ κατὰ [d] διφράδα βήσεται ὔμμιν·
Ἡμίονοι δ' ἄξουσι [e] κραταίποδες ἐς τόδε δῶμα.
Αὐτὴ δ' [f] ἱστὸν ὑφαίνοι ἐπ' ἠλέκτρῳ βεβαυῖα.
Νεῦμαί σοι, νεῦμαι, ἐνιαύσιος, ὥστε χελιδών.
Ἕστηκ' ἐν προθύροις· 569
καὶ,
Εἰ [g] μέν τι δώσεις, εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἑστήξομεν,
Οὐ γὰρ [h] συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθομεν.

Atque hæc carmina poſtea in Samo diu a
pueris decantabantur, quoties in Apollinis
34 feſto ſtipem colligebant. Ineunte deinde ve-
re moliebatur Homerus e Samo Athenas na-
vigare: ſolvensque una cum nonnullis inco-
larum, ad Ion appulit; ubi ſtationem non
in urbe, ſed in litore habebant. Hic con-
tigit Homerum graviter ægrotare: egresſus
igitur e navi, in crepidine litoris iacebat
invalidus. Quumque diutius illic ob navi-
gandi difficultatem remorarentur, ſubinde
quidam deſcendentes ex urbe Homero va-
cabant, eumque audientes, reverenter ob-
35 ſervabant. Iam vero nautis et aliquot e ci-
vitate illic apud Homerum conſidentibus,
forte pueri piſcatores eo appulerunt: qui e
navicula egresſi, hæc illis verba fecerunt,
Agite hoſpites, audite nos, numquid ea
quæ vobis proponemus explicabitis? Ibi e
præ-

ᾔδετο δὲ τάδε ἐν τῇ Σάμῳ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν παίδων, ὅτε [i] ἀγείροιεν ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀρχομένου δὲ τοῦ ἔαρος, ἐπεχείρησε πλεῖν Ὅμηρος εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκ τῆς Σάμου. καὶ ἀναχθεὶς μετά τινων ἐγχωρίων, ἀπηνέχθη εἰς τὴν Ἴον· καὶ ὡρμίσθησαν οὐ κατὰ πόλιν, ἀλλ' ἐπ' ἀκτῆς. συνέβη δὲ τῷ Ὁμήρῳ κατὰ πολύ τι ἄρξασθαι μαλακῶς ἔχειν· ἐκβὰς [k] δὲ ἐκ τοῦ πλοίου, ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κυματωγῆς ἀδυνάτως ἔχων. πλείους δὲ ἡμέρας ὁρμούντων αὐτῶν δι' ἀπλοΐην, καταβαίνοντες αἰεί τινες τῶν ἐκ τῆς πόλιος, ἀπεσχόλαζον παρὰ τῷ Ὁμήρῳ, καὶ ἐν θωύματι εἶχον αὐτὸν, ἀκούοντες αὐτοῦ. Τῶν δὲ ναυτέων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλιος τινῶν ἡμένων παρὰ τῷ Ὁμήρῳ, κατέπλωσαν παῖδες ἁλιῆες τὸν τόπον, καὶ ἐκβάντες ἐκ τοῦ ἀκατίου, προσελθόντες αὐτοῖς τάδε εἶπον, „Ἄγετε, ὦ ξένοι, ἐπακούσατε ἡμέων, ἂν ἄρα δύνησθε „διαγνῶναι ἅσσ' ἂν ὑμῖν εἴπωμεν". καί τις τῶν παρεόν-

a Αὐτεῖ *Suid.* *b* Attigit *Suid.* in Voc., qui mox ἔπεισι in V. Ὅμηρος. *c* *Barocc. Amſtel. Heresb. Lipſiens.* et priſci editi, κατὰ δόρπου ἕρπεο *Suid.*, qui verſum inſuper, quem vide, adſtruit. *d* Δίφρα καταβήσεται ὑμνεῖν *Suid.* *e* Κραταίποδας *Barocc.*, perperam. *f* Ὕφαιν' ἱστὸν *Suid.*, ὑφαίνοι ἱστὸν *Heresb.* et alii. Bene *Barocc.* *g* Μέν τι *Palat. Barocc. Suid.*, ceteri μέντοι. Omnes autem Ἕστηκ' ἐν προθύροισι· καὶ εἰ μὲν — una ſerie. *h* Συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθ. *Suid.*, recte, in *Barocc.* ἐνθάδ' ἤλθ. quoque: olim συνοικήσοντε ἐνθάδε. *i* Ἀγείροι *Amſtel.* *k* Δ' ἐκ *Palat. Barocc.*

ſterus, mala causſa. Advocantur ad vaſorum perniciem Centauri, neque incongruens τύπτοι δὲ κάμινον, nempe *Chiron* ipse. Habet tamen πίπτοι δὲ κάμινος ſuos ſibi patronos, neque malos. Conſequentia περὶ τούτου πᾶν τὸ πρόσωπον φλεχθείη Poëtae diris reſpondent. Voluit τούτου πᾶν τὸ πρόσωπον περιφλεχθείη. *Barneſius* inprudenter πυρὶ τούτου πᾶν —.

30. Ὃς μέγα μὲν δύναται] Accuſantur ταυτολογίας propter vicina ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο a *Kuſtero* ad *Suidam*. Abſolvunt alii, et facile queunt excuſari. *Suidae αὐτεῖ* alia venit aut ex ἐκδόσει aut correctione, neque in αὐχεῖ uti abiret, opus erat.

36. Κυρβαίη δ' αἰεὶ] *Suidas* Κυρκαίη. Neutrum obvium aut in aperto. Succurrebat *Barneſii* explicatio, ὅτι Κύρβεων δίκην ἦν τετράγωνος maza iſta, ſed arcesſita et arbitraria. Placuit Cl. *Polito* aut Κυρβαίη, a *Cyrba*, urbe Pamphyliae apud *Stephanum*, ob mazarum iſtius loci praeſtantiam, qua de nemo: aut ἑκταίη, ut grandis ſit maza, ſex choenicum, opinione fallace admodum. Ingenioſior Clar. *de Pauw* ex *Suidae* veſtigiis, Πῦρ καίῃ δ' αἰεὶ, κατὰ δόρπου ἕρπῃ μάζα, *Semper luculentus ſit focus atque ad coenam maza veniat.* Quae quidem, ſi non vera, vulgatum longisſime exſuperat elegantia. Poterit et ἕρποι, ſcriptis volentibus, manere, ut σπονδειάζων ſit verſus. Mox κατὰ δίφρακα, auctoritate *Heſychii*, Δίφραξ, θρόνος γυναικεῖος, *Barneſius*, favente quodammodo, ubi corrigatur, *Suida.* Nimium ſane δίφρων ἐπιβήσεται *Kuſteri* abit, etſi belle idem de Graecorum priſca conſuetudine ex Grammatici Ζεῦγος ἡμιονικόν.

39. Ἐπ' ἠλέκτρῳ βεβαυῖα] Interpretis, *Haec premat electrum pedibus*, velut inconcinna, vir egregius *Io. Matth. Gesnerus* Conment. Societ. Reg. Gotting. T. III. p. 85. repudiavit: ſedentem enim in ſella matronam et telam detexentem deſcribi, idque βαίνειν ſaepiuſcule dici; verisſime, adfirmantque proxime iuncta.

43. Εἰ μέν τι δώσεις] Sudores *Pavii*, *Barneſii*, aliorumque, ut Heroico pede verſus progrederentur, quid memorem? Iambi puri ſunt, atque a praecedentibus, uti factum cernis, *Valckenario*, primo omnium monſtratore ad *Herodoti* VIII, 62. p. 646., ſeiungendi. Quae mox ὅτε ἀγείροιεν ἐν τῇ ἑορτῇ ex bonis Graecis mala Latina *Heresbachius* fecerat; emendavit novisſimus editor. Lege Ampl. *Gisb. Cuperi* Obſerv. III, 4.

51. Ἄρξασθαι μαλακῶς ἔχειν] Plura, Herodoteo ſermoni pugnantia, ac male concinnata, ne nimium Criticus grammaticusque cenſerer, illibata transmiſi. Enimvero ubi μαλακῶς ἔχειν de *graviter aegrotante?* et μαλακίη *morbus lethalis?* In mollibus, effeminatis, et animi mollitie talia apud ſeculum prius: recentiores aliter, etiam in gravi aegrotatione, ſed parce. Nusquam *Herodotus*. Confer *Euſtath.* in *Homer.* p. 1592, 22.

78. Ἐπ'

ρεόντων ἐκέλευε λέγειν· οἱ δὲ εἶπαν, „ Ἡμεῖς ἅσσα „ εἵλομεν, κατελίπομεν· ἃ δὲ μὴ εἵλομεν, φέρομεν". οἱ δέ [a] φασι μέτρῳ εἰπεῖν αὐτοὺς,

Ἅσσ' ἕλομεν, λιπόμεσθα· ἃ δ' οὐχ ἕλομεν, φερόμεσθα.

οὐ δυναμένων δὲ τῶν παρεόντων γνῶναι τὰ ῥηθέντα, διηγήσαντο οἱ παῖδες, ὅτι ἁλιεύοντες οὐδὲν ἐδύναντο ἑλεῖν· καθήμενοι δὲ ἐν γῇ, ἐφθειρίζοντο. καὶ ὅσους μὲν ἔλαβον τῶν φθειρῶν, κατέλιπον· ὅσους δὲ μὴ ἐδύναντο, ἐς οἴκους ἀπεφέροντο. ὁ δὲ Ὅμηρος, ἀκούσας ταῦτα, ἔλεξε τὰ ἔπεα τάδε,

Τοίων γὰρ πατέρων ἐξ αἵματος ἐκγεγάατε,
Οὔτε βαθυκλήρων, οὔτ' ἄσπετα μῆλα νεμόντων.

Ἐκ δὲ τῆς ἀσθενείας ταύτης συνέβη τὸν Ὅμηρον τελευτῆσαι ἐν Ἴῳ, οὐ παρὰ τὸ μὴ γνῶναι τὸ παρὰ τῶν παίδων ῥηθὲν, ὡς οἴονταί τινες, ἀλλὰ τῇ μαλακίῃ. τελευτήσας δὲ ἐν τῇ Ἴῳ, αὐτοῦ ἐπ' ἀκτῆς ἐτάφη ὑπό τε τῶν συμπλεόντων καὶ τῶν [b] πολιήτεων ὅσοι ἐν διαλογῇ [c] ἐγεγένηντο αὐτῷ. καὶ τὸ ἐλεγεῖον τόδε ἐπέγραψαν Ἰῆται ὕστερον χρόνῳ πολλῷ, ὡς ἤδη ἥ τε ποίησις ἐξεπεπτώκεε, καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων· οὐδὲ Ὁμήρου ἐστίν.

570 Ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα [d] καλύψεν,
Ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα θεῖον Ὅμηρον.

Ὅτι δὲ ἦν Αἰολεὺς Ὅμηρος, καὶ οὔτε Ἴων, οὔτε Δωριεὺς, τοῖς τε εἰρημένοις δεδήλωταί μοι, καὶ δὴ καὶ τοῖσδε τεκμαίρεσθαι παρέχει· ἄνδρα ποιητὴν τηλικοῦτον εἰκός ἐστι τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ποιοῦντα ἐς τὴν ποίησιν, ἤτοι τὰ κάλλιστα ἐξευρόντα ποιέειν, ἢ τὰ ἑωϋτοῦ, πάτρια ἐόντα. ἤδη τοίνυν τὸ ἐνθένδε αὐτοὶ τῶν ἐπέων [e] ἀκούοντες κρινεῖτε. ἱεροποιΐην γὰρ ἢ τὴν κρατίστην ἐξευρὼν ἐποίησεν, ἢ τὴν ἑωϋτοῦ [f] πατρίδι προσήκουσαν. λέγει γὰρ ὧδε,

Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.

ἐν τούτοις ὑπὲρ ὀσφύος οὐδὲν εἴρηται, [g] ᾗ ἐς τὰ ἱερὰ χρέονται· μονώτατον γὰρ τῶν Ἑλλήνων τὸ Αἰολικὸν ἔθνος οὐ καίει ὀσφύν. δηλοῖ δὲ καὶ ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν ὅτι Αἰολεὺς [h] ὢν, τοῖς νόμοις τοῖς τούτων ἐχρῆτο,

Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.

Αἰολέες γὰρ μόνοι τὰ σπλάγχνα [i] ἐπὶ πέντε ὀβελῶν ὀπτῶσιν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπὶ τριῶν. καὶ

præsentibus quidam iubebat proloqui. Illi, Nos, inquiunt, quæcunque cepimus, reliquimus: quæ vero non cepimus, nobiſcum portamus. quidam aiunt metro:

Non capta auferimus; quæ capta, relinquimus illa.

Et quum nemo ex præſentibus interpretari dicta poſſet, pueri explicabant: ſignificantes nimirum, ſe, quum piſcium nihil capere poſſent, deſidentes in ſicco, pediculos venari tentaviſſe; et horum quotquot cepiſſent reliquiſſe, quos autem nequiverunt, domos retuliſſe. Quæ audiens Homerus, hæc dixit carmina,

Hi vos, o pueri, tales genuere parentes,
Nec latis fundis, gregibus neque mille potentes.

36 Ex hac autem infirmitate extremum diem clauſit Homerus in Io, non, ut arbitrantur aliqui, ænigmatis perplexitate enectus, ſed morbo. Extinctus vero in Io Homerus, a comitibus ſuis atque civibus qui in colloquio cum eo fuerant, in litore ibidem ſepultus eſt. Cuius ſepulcro multo poſt tempore Ietæ, ubi poëſis eius iam publicata ab omnibus celebrabatur, huiusmodi inciderunt carmen elegiacum; neque eſt Homeri:

Condit humus caput hæc ſacrum, qui verſibus arma
Fortia divinis heroum ornavit, Homerum.

37 Porro quod AEolenſis fuerit Homerus, et non Ion, neque Dorienſis, partim e iam dictis perſpicuum eſſe poterit, partim etiam his coniecturis deprehenditur. Siquidem poëtam tantum, qui aliqua ex hominum moribus in ſuam poëſin transferre ſtuduerit, par eſt aut laudatiſſimos excogitaſſe, aut ſuos, quos patrios habebat, commemoraſſe. Iam vero ipſi carmina eius audientes, indidem pronunciabitis; nam ſacrificii ritum probatiſſimum retulit aut ipſe eundem excogitavit, aut quod cum patriis inſtitutis conveniret. Sic enim inquit,

Protractas iugulant pecudes, et tergora coſtis
Deripiunt, femorumque toros et crura recidunt,
In partesque ſecant geminas: tum pinguia nidor
Viſcera nube tegit denſa.

In his verſibus de iliis nulla mentio, quibus in ſacrificiis tamen utebantur ceteri, præter unam AEolicam gentem, quæ ilia non cremabat. Indicat præterea his quoque verſibus, quod AEolenſis exiſtens, ſuæ gentis ritibus uſus ſit,

— tum ſegmina carnium
Ipse focis multo crepitantibus admovet igni
Cruda ſenex, et vina ſuper nigrantia fundit:
Quem verubus quinis iuvenes onerata tenentes
Brachia circumſtant.

AEolenſes enim ſoli inteſtina quinque verubus fixa torrebant, reliqui Græci tribus, etenim πέμπε

a Sic *Barocc.* et *Suid.*; alii δέ φασιν. *b Barocc. Palat.*, bene: πολιτέων antea. *c Palat. Barocc. Amſt.*, prius ἐγένοντο. *d* Κάλυψεν *Barocc. Palat.*, ut Poëta Il. Ξ, 114, 1. plerumque alii καλύπτει. *e* Ἀκούσαντες *Amſtel.* *f Palat. Barocc.*, πατρίδα antea: tum τὴν omnes, excepta editione poſtrema, quae τῇ ſine cauſſa. *g* Ἧς *Amſt.* *h* Ἦν idem. *i Euſtath.* ad *Iliad.* p. 135, 40. reſpexit.

78. Ἐπ' ἀκτῆς ἐτάφη] Gemina his *Strabo*, quamquam ex rumore, L. x. p. 741. B. Denuo manum iniicit ac moratur ἐν διαλογῇ ἐγεγένηντο, pro quo *Barneſius*, non molliens ſed ſermonem aſperans, ἐν διαλλαγῇ, de colloquii uſu, et ἥτε ποίησις ἐξεπεπτώκεε, *poëſis publicata fuit.* Magno mercabor, ubi ea *Herodoto* aſſerentur.

89. Τῶν νομίμων, τῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις] Prave labuntur et turbide fluunt. Ne balbutiret Scriptor, τὰ νόμιμα, τὰ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ——, *Pavius*, qualia iure exſpectaſſes. *Reinoldius* autem, *ellipſis eſt vel praepoſitionis* ἐκ, *vel nominis* τινά. Iam quoniam ſuſpicio libera eſt cuivis, ſuſpicor iterum ex *Ephoro*, qui Homerum AEolenſibus ſuis magno conatu vindicavit, teſtificante praeter alios *Plutarcho*, haec adſcita videri.

99. Ἐν τούτοις ὑπὲρ ὀσφύος] Veritati conveniunt. Validane vero ſint, ad Poëtam Smyrnaeis et AEolenſibus aſſerendum, res eſt diverſior. *Leo Allatius*, Chii ſuae ſtudioſiſſimus, callide infitiatur, rationibus, in ſpeciem non inſulſis depugnans, Diſſert. de Patr. Homeri C. 7.

18. Καὶ

πέμπε dicunt AEolenses pro πέντε, id est, quin-
38 que. Atque hæc ſane de genere, vita interituque Homeri a nobis relata ſint. Ceterum ætatem Homeri ſiquis diligenter recteque ratiocinetur, ex hiſce facile deprehendet. Nempe ab expeditione, quam Agamemnon et Menelaus in Ilium habuerunt, annis centum post atque triginta Lesbus oppidatim habitari cœpit, quum antea nullam prorſus haberet civitatem. Post Lesbum habitatam annis viginti Cyme AEolica et Phricotis appellata habitata fuit. Porro a Cyme annis duodeviginti, in Smyrnam Cymæi coloniam deduxerunt: quo tempore natus fuit Homerus. Ab Homero autem nato anni ſunt ſexcenti viginti-duo ad Xerxis usque in Græciam traiectum, qui videlicet iuncto pontibus Helleſponto cum exercitu ex Aſia in Europam tranſivit. Ex his igitur tempus illud calculo colligere facile fuerit ei qui prætorum Athenienſium rationem habuerit. Centum autem et ſexaginta octo post Troianum bellum annis extitit Homerus.

καὶ γὰρ ὀνομάζουσιν οἱ Αἰολεῖς τὰ πέντε, πέμπε. Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς γενέσιος καὶ τελευτῆς καὶ βίου δεδήλωταί μοι. Περὶ δὲ ἡλικίης τῆς Ὁμήρου, ἐκ τῶνδ᾽ ἄν τις ἐπισκεπτόμενος, ἀκριβῶς καὶ ὀρθῶς λογίζοιτο. ἀπὸ γὰρ τῆς εἰς Ἴλιον στρατείας, ἣν Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος ἤγειραν, ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν καὶ τριάκοντα Λέσβος ᾠκίσθη κατὰ πόλεις, πρότερον ἐοῦσα ἄπολις. μετὰ δὲ Λέσβον οἰκισθεῖσαν ἔτεσιν ὕστερον εἴκοσι Κύμη ἡ Αἰολιῶτις καὶ Φρικῶτις καλεομένη ᾠκίσθη. μετὰ δὲ Κύμην, [a] ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν ὕστερον Σμύρνα ὑπὸ Κυμαίων κατῳκίσθη· καὶ ἐν τούτῳ γί- 571
νεται Ὅμηρος. ἀφ᾽ οὗ δὲ Ὅμηρος ἐγένετο, ἔτεά ἐστιν ἑξακόσια εἰκοσιδύο μέχρι τῆς Ξέρξεω διαβάσεως, ἣν στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, διέβη ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἀπὸ δὲ τούτου ῥηϊδίως ἐστὶν ἀριθμῆσαι τὸν χρόνον τῷ ἐθέλοντι ζητεῖν ἐκ τῶν ἀρχόντων Ἀθήνησι. τῶν δὲ Τρωϊκῶν ὕστερον γέγονεν Ὅμηρος ἔτεσιν ἑκατὸν [b] ἑξηκονταοκτώ.

ΤΕΛΟΣ

τῶν ἐννέα Μουσῶν Ἡροδότου τοῦ Ἁλικαρνασσῆος, καὶ ἐξηγήσιος τῆς περὶ Ὁμήρου.

a Ὀκτὼ καὶ δέκα *Barocc.* ſeparatim. b Ἑξήκοντα *Amſtelodamenſis* Cod.

18. Καὶ Φρικῶτις] *Herodoto*, ſicuti oportebat, Φρικωνὶς L. I, 149. Eadem et vicina Lariſſa *Straboni* Φρικωνὶς L. XIII. p. 922. B. Ex *Tzetze* quidem in *Heſiodum* p. 143. Ed. Heins. *L. Holſtenius* ad *Steph. Byz.* advocavit Κύμην, τὴν νῦν Φρικώτιδα καλουμένην, veriſſimeque Φρικωνίδα reſcripſit. *Tzetzes* ipse Commentarii principio, καλεῖται δὲ νῦν Φρικωνίς. Idem et hic redire debet, aut Φρικωνῖτις, quod in Ethnicographi Κύμη.

21. Ἔτεά ἐστιν ἑξακόσια] Sententiam *Herodoti* de tempore, quo fuerit Homerus L. II, 53., haec arietant validiſſime. Pugnam ſedare Ill. *Scaliger* ad *Euſebii* Chron. Ann. CIƆIƆXLVIII. p. 102. ſcribendo ἔτεά ἐστι τετρακόσια εἴκοσι δύο, *anni quadringenti viginti duo ſunt*, adnixus est. Quadrat ita numerorum ratio. Conſidera vero, quid conſequi neceſſe ſit. Homerus primam lucem anno ab Ilii clade CLXVIII. adſpexit: inde ad Xerxis in Graecos expeditionem anni, ſi ſtabilis correctio manſerit, CCCCXXII. Itaque rex Perſa anno ab everſa Troia IƆXC. in Graecos movit: movit autem ſub initium Olympiadis LXXV. Ergo prima Olympias Ilii ἁλώσει annis CCXCVI. poſterior est. Atqui urbis eius excidium de *Apollodori*, *Eratoſthenis* et aliorum calculis in *D. Petavii* Doct. Temp. IX, 29. annis ferme CCCCVIII. primam Olympiadem antevertit; Neque istud vir maximus, ad inconmoda emendationis parum attentus, negavit. Durent proinde illi annorum numeri nec termini, a Scriptore conſtituti, moveantur. Quam quoque in partem, aliis motus cauſſis, Ampl. *Bouberius* Diſſ. Herodot. C. XI. conceſſit, verum talia machinatus, unde *Herodoto*, quod monitum alias, illata vis fuit. Quid vero, inquies, Vitae Auctore, *ſi annis ſexcentis et viginti duobus* auctoritas adſit, fiet? Quid aliud? Quam temporum rationes ab Ilio everſo ad Xerxis tranſitum in Graeciam aliter, ac priſci ſolebant Chronologi, iniiſſe eum, ab *Herodoto* in Homeri ſignanda aetate vehementer diſcrepare, neque adeo, quod et aliunde adparuit, eundem videri ac Muſarum iucundiſſimarum parentem. Atque haec hactenus. Plura hunc in Scriptorem minatur doctiſſimus iuvenis *A. Kluitius.*

572 # APPENDIX AD HERODOTVM, DE LEGIBVS ET INSTITVTIS TAM PERSICIS QVAM AEGYPTIACIS,

Ut ea ex diversis auctoribus ab H. STEPHANO *fuit adiecta.*

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ,

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΞΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

DE PERSARVM LEGIBVS ET INSTITVTIS,

EX DIVERSIS HISTORICIS.

ΕΚ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ,

Παιδείας Κύρου βιβλίῳ ά.

ΟΥΤΟΙ δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι. οὐχ ὁμοίως γὰρ ταῖς πλείσταις πόλεσιν ἄρχονται. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται πόλεις, ἀφεῖσαι παιδεύειν ὅπως τὶς ἐθέλοι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι διάγειν, [a] ἐπιτάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν, μὴ ἁρπάζειν, μὴ βίᾳ εἰς οἰκίαν παριέναι, μὴ παίειν ὃν
573 μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἄρχοντι, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως· ἢν δέ τις τούτων τὶ παραβαίνῃ, [b] ζημίας αὐτοῖς [c] ἐπέθεσαν. οἱ δὲ Περσικοὶ νόμοι, προλαβόντες ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται ὥστε πονηροῦ τινὸς ἔργου ἢ αἰσχροῦ ἐφίεσθαι.

Ἐπι-

a γρ᾽ ἔπειτα προστάττουσιν. b ζημίαν. c ἐπανέθεσαν.

EX XENOPHONTE,

Pædiæ Cyri libro I.

PRIMA his legibus cura a bono publico videtur initium sumere. Haud enim incipiunt itidem ut aliæ plurimæ civitates, quæ parentibus permittentes pro voluntate filios educare, et ætate provectioribus pro arbitrio vitam agere, eos iubent non furari, non rapere, non in alienas ædes ingredi vi, non iniuste percutere quemquam, non adulterium patrare, non principis imperium detrectare, reliquaque huiusmodi eodem pacto, quod siquid horum transgressus quis fuerit, pœnam in eum statuerunt. At Persarum leges anticipantes, maxime curant ne omnino tales sint cives ut cuiusquam vel improbitatis vel turpitudinis desiderio capiantur.

Cu-

Curant autem illud hoc pacto. Est illis forum quod vocatur liberum, ubi et regiæ, et alia ſunt palatia. Hinc et venalia, et circumforanei, et horum clamores atque ineptiæ in alium locum reiecta ſunt, ne horum turba compoſitis eorum moribus qui inſtitutionem adepti ſunt, miſceatur. Est autem forum circa palatia diſtributum in partes quatuor, quarum una est puerorum, altera puberum, tertia virorum, qui perfectam ætatem iam agunt: quarta vero eorum qui ſunt emeriti. Legeque cautum est ut horum ſinguli locis ſuis adſint: pueri, quum primum illuxerit, et eodem modo perfectæ ætatis viri: ſeniores vero, quum per ocium cuique licuerit, exceptis conſtitutis diebus, quibus adſint neceſſe est. At adoleſcentes cubant etiam in palatiis cum gymnicis armis: exceptis maritis; qui ne requiruntur quidem, niſi antea adeſſe iuſſi fuerint. At neque honeſtum ducitur ſæpius abeſſe. Et præſunt cuique harum partium duodecim principes, nam in duodecim tribus Perſæ diſtributi ſunt. Ii vero pueris præſunt qui ſelecti ex ſenioribus eos videantur redditturi quam optimos: adoleſcentibus autem, ex abſolutæ ætatis viris illi qui perquam optimos eos exiſtimentur effecturi. At ipſis abſolutæ ætatis viris ii ſunt præfecti, quorum illi inſtitutione cenſeantur quæ conſtituta ſunt et a magiſtratu maximo imperata, maxime præſtituri. Electi etiam ſunt præſides ſeniorum: qui præſunt, quo hi quoque ſuo fungantur officio.

Quæ autem cuique ætati imperantur facienda, enarrabimus, quo dilucidius fiat diligentiamne adhibeant ut cives ſint quam optimi. Pueri igitur ventitantes ad ſcholas, iuſtitiæ diſcendæ dant operam, aiuntque ita illos huic rei ſtudere quemadmodum apud nos qui eunt ad litteras perdiſcendas. Eorum autem magiſtri magnam diei partem conſumunt in eorum diſceptationibus iudicandis. Habent enim pueri quoque inter ſeſe, quemadmodum viri, accuſationes et de furto, et de rapina, et de vi, et de fraude, et de maledicentia, et de aliis criminibus, ut et par est. Quos autem norint horum aliquid deliquiſſe, eos plectunt. In illos item animadvertunt quos minus iure accuſantes invenerint. Ac iudicia de illo etiam crimine exercent, quod est quidem in cauſſa cur homines mutuo ſe odio quam maxime inſectentur, ſed tamen ita ut ne minimum quidem iudicium de eo exerceant: nimirum de ingratitudine, ac quemcunque cognorint poſſe referre gratiam, nec referre, in hunc ſeveriſſime animadvertunt: quippe qui arbitrantur, eos qui ſint ingrati, et deos maiorem in modum negligere, et parentes, et patriam, et amicos. Ingratitudinem vero potiſſimum impudentia ſequitur, etenim hæc ad omnem turpitudinem maxima est dux. Docent etiam pueros temperantiam, ad quam diſcendam eis plurimum conducit quod vident ſenes ipſos toto die temperanter vitam agere. Tradunt præterea iis præcepta parendi magiſtratibus. Multum quoque huic rei conducit, quod ſeniores magno ſtudio parere magiſtratibus intuentur. Eosdem inſuper docent ut et cibi et potus continentiam ſervent: ad quam illos admodum adiuvat quod ante oculos habent ſeniores non prius abire ventris implendi gratia, quam præſides permiſerint: quodque non apud matrem veſcuntur pueri, ſed apud magiſtrum, quando præſides ſignificarint: feruntque domo pro cibo panem, pro obſo-

Ἐπιμέλονται δὲ ὧδε· ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἔνθα τά τε βασίλεια καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποίηται· ἐντεῦθεν τὰ μὲν ὤνια, καὶ οἱ ἀγοραῖοι, καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον· ὡς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ. διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχαῖα ἐς τέτταρα μέρη· τούτων δ᾽ ἔστιν ἓν μὲν παισὶν, ἓν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. νόμῳ δὲ εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων πάρεισιν, οἱ μὲν παῖδες, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες· οἱ δὲ γεραίτεροι, ἡνίκ᾽ ἂν ἑκάστῳ προχωρῇ· πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δεῖ αὐτοὺς παρεῖναι. οἱ δὲ ἔφηβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα, σὺν τοῖς γυμνικοῖς [a] ὅπλοις, πλὴν τῶν γεγαμηκότων, οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἢν μὴ προῤῥηθῇ παρεῖναι· οὔτε πολλάκις ἀπεῖναι καλόν. ἄρχοντες δ᾽ ἐφ᾽ ἑκάστῳ τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διῄρηνται, καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν τῶν γεραιτέρων ᾑρημένοι εἰσὶν οἳ ἂν δοκῶσι τοὺς παῖδας βελτίστους ἂν ἀποδεικνύναι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις, ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἳ ἂν αὐτοὺς τοὺς ἐφήβους βελτίστους δοκῶσι παρέχειν· ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οἳ ἂν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας, καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται ᾑρημένοι οἳ προστατεύουσιν ὅπως καὶ αὐτοὶ τὰ καθήκοντα ἀποτελῶσιν.

Ἃ δὲ ἑκάστῃ ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν, διηγησόμεθα· ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται ᾗ ἐπιμέλονται ὡς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται. οἱ μὲν δὴ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διάγουσι, μανθάνοντες δικαιοσύνην· καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται, ὥσπερ παρ᾽ ἡμῖν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι. οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς. γίγνεται γὰρ δὴ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους, ὥσπερ ἀνδράσιν, ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἁρπαγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ 574
κακολογίας, καὶ ἄλλων οἵων εἰκός. οὓς δ᾽ ἂν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται· κολάζουσι δὲ καὶ οὓς ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦντας εὑρίσκωσι. δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος οὗ ἕνεκα ἄνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ [b] οὐχ ἥκιστα, ἀχαριστίας· καὶ ὃν ἂν γνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δὲ, κολάζουσι καὶ τοῦτον ἰσχυρῶς. οἴονται γὰρ, τοὺς ἀχαρίστους, καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν, καὶ περὶ γονέας καὶ πατρίδα καὶ φίλους. ἕπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἡ ἀναισχυντία. καὶ γὰρ αὕτη μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μανθάνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πειθομένους τοῖς ἄρχουσιν ἰσχυρῶς. διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι γαστρὸς καὶ ποτοῦ· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἕνεκα, πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες· καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι. φέρονται δὲ οἴκοθεν [c] σῖτον μὲν, ἄρτον, ὄψον δὲ, κάρδαμον· πιεῖν δὲ,

[a] γρ᾽ γυμνητικοῖς. [b] οὐδ᾽ ἥκιστα. vel ἥκιστα neutra partic, præfixa. [c] σῖτα μὲν, ἀρτοὺς.

δὲ, ἤν τις διψῇ, κώθωνα, ὡς ἀπὸ τȣ̃ ποταμȣ̃ ἀρύ-
σασθαι. πρὸς δὲ τȣ́τοις μανθάνȣσι τοξεύειν καὶ ἀκον-
τίζειν. μέχρι μὲν δὴ ἓξ ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ γε-
νεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν.

Ἐκ τούτου δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται. οὗ-
τοι δ᾽ αὖ οἱ ἔφηβοι διάγουσιν ὧδε. δέκα ἔτη ἀφ᾽ οὗ
ἂν ἐκ παίδων ἐξέλθωσι, κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρ-
χεῖα, ὥσπερ προείρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς
πόλεως καὶ σωφροσύνης. δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία
μάλιστα ἐπιμελείας δεῖσθαι. παρέχουσι δὲ καὶ τὴν
ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλιστα τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι, ἤν
τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. καὶ ὅταν μὲν δέῃ, πάν-
τες μένουσι περὶ τὰ ἀρχεῖα· ὅταν δὲ ἐξίῃ βασιλεὺς
ἐπὶ [a] θήραν, ἐξάγει τὴν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς. ποιεῖ
δὲ τοῦτο πολλάκις τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τοὺς
575 ἐξιόντας [b] τόξα παρὰ τὴν φαρέτραν, καὶ ἐν κο-
λεῷ κοπίδα, ἢ σάγαριν· ἔτι δὲ καὶ γέῤῥον, καὶ
παλτὰ δύο, ὥστε τὸ μὲν ἀφιέναι, τῷ δ᾽, ἂν δέῃ,
ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ θη-
ρᾷν ἐπιμέλονται, καὶ βασιλεὺς, ὥσπερ καὶ ἐν πο-
λέμῳ, ἡγεμὼν αὐτοῖς ἐστι, καὶ αὐτός τε θηρᾷ, καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται ὅπως ἂν [c] θηρῷεν· ὅτι ἀλη-
θεστάτη δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλε-
μον εἶναι. καὶ γὰρ πρωῒ ἀνίστασθαι ἐθίζει, καὶ ψύ-
χη καὶ θάλπη ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοι-
πορίαις καὶ δρόμοις. ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεῦσαι θηρίον,
καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἂν παραπίπτῃ. καὶ τὴν ψυ-
χὴν δὲ πολλάκις ἀνάγκη [d] θήγεσθαι ἐν τῇ θήρᾳ,
ὅταν τὶ τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθιστῆται. παίειν μὲν
γὰρ δεῖ τὸ ὁμόσε γιγνόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ
ἐπιφερόμενον. ὥστε ȣ̓ ῥᾴδιον εὑρεῖν τί ἐν τῇ θήρᾳ
ἄπεστι τῶν ἐν πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ ἐπὶ
τὴν θήραν, ἄριστον ἔχοντες πλεῖον μὲν, [e] ὡς τὸ εἰ-
κὸς, τῶν παίδων, τἄλλα δὲ ὅμοιον. καὶ θηρῶντες
μὲν, οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν· ἢν δέ τι δέῃ θηρίου ἕνεκα
ἐπικαταμεῖναι, ἢ ἄλλως [f] βουληθῶσι διατρίψαι περὶ
τὴν θήραν, τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες, τὴν ὑστε-
ραίαν αὖ θηρῶσι μέχρι δείπνου. καὶ μίαν ἄμφω ταύ-
τας τὰς ἡμέρας λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σῖτον
δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίζεσθαι ἕνεκα·
ἵνα καὶ ἐάν τι ἐν πολέμῳ δεήσῃ, δύνωνται τοῦτο
ποιεῖν. καὶ ὄψον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικοῦτοι ὅ,
τι ἂν θηράσωσιν· εἰ δὲ μὴ, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις
αὐτοὺς οἴεται ἢ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μόνον
ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς, ὅταν ὕδωρ
πίνωσιν, ἀναμνησθήτω πῶς μὲν ἡδὺ μᾶζα καὶ ἄρ-
τος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ διψῶντι πιεῖν.
αἱ δ᾽ αὖ μένουσαι φυλαὶ διατρίβουσι μελετῶσαι τά
τε ἄλλα ἃ παῖδες ὄντες ἔμαθον, καὶ ἀκοντίζειν· καὶ
διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν.
εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι τούτων ἀγῶνες, καὶ ἆθλα προ-
τίθεται. [g] ἐν ᾗ δ᾽ ἂν τῶν φυλῶν πλεῖστοι ὦσι δαη-
μονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι καὶ [h] εὐπειστότατοι,
ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται, καὶ τιμῶσιν οὐ μόνον τὸν νῦν
ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις αὐτοὺς παῖδας ὄν-
τας ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς μένουσι τῶν ἐφήβων
576 αἱ ἀρχαὶ, ἤν τι ἢ φρουρῆσαι δεήσῃ, ἢ κακούργους
ἐρευνῆσαι, ἢ λῃστὰς ὑποδραμεῖν, ἢ καὶ ἄλλο τι ὅσα
ἰσχύος ἢ τάχους ἔργα ἐστί. ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἔφηβοι
πράττουσιν.

Ἐπει-

obſonio naſturtium, ad potum vero, ſiquis ſitiat, capedinem, ut ex flumine aquam hauriant. Ad hæc etiam diſcunt ſagittandi et iaculandi modum. Atque ad ſextum usque et ſeptimumdecimum ætatis annum hæc agunt pueri.

Dein vero in epheborum numerum exeunt: horum autem epheborum talis est vita. Decem enim annos postquam pueritiam egresſi fuerint, cubant, ut antea dictum est, ad palatia, idque tum cuſtodiendæ urbis gratia, tum ob temperantiam. Videtur enim huic ætati maxime attentione opus eſſe. Præſtant etiam interdiu maxime præfectis ſuam operam, ſi cui eis uſui ſint pro republica. Et quum oportuerit, manent omnes ad palatia. Quum vero ad venationem rex exierit, id quod perſæpe agit in menſe, educit cuſtodiæ dimidium. Habeant autem exeuntes oportet arcus præter pharetram, in vagina gladiolum leviter curvatum, aut ſecurim, præterea cratem, et haſtas duas: ut et alteram emittant, et altera, ſi opus fuerit, cominus utantur. Ob hanc autem rem publice dant operam venationi: et rex quemadmodum in bello ſe ducem eis præſtat, et ipse tum venatur, tum ut alii venentur curam adhibet, quod hæc eis verisſima videtur meditatio rerum bellicarum. Etenim diluculo asſuefacit ſurgere, frigoraque et calores tolerare: exercet etiam eos ad itinera et curſus. Necesſarium etiam est ſagitta beſtiam ferire ac iaculo petere, ubicunque occurrerit. Quinetiam animum acui ſæpe neceſſe est in venatione, ubi ferox aliqua beſtia contra ſeſe obiecerit. Nam et percutere oportet quæ concurrerit, et ab irruente ſibi cavere. Quare haud facile in venatione eorum quicquam abeſſe reperiatur quæ inter bellandum accidunt. Exeuntes autem in venationem, prandium habent, et id quidem largius, ut par est, quam pueri, ſed alioqui ſimile. Et donec quidem venantur, non prandent: ſed ſiquid opus fuerit aut feræ ipſius gratia præſtolari, aut alioqui velint tempus terere in venando, hoc prandio pro cœna uſi, rurſum poſtridie venantur ad cœnam usque et duos hos dies pro uno ſupputant, quod unius diei cibum conſumunt. Hoc autem faciunt conſueſcendi gratia, ut, ſiquid facto opus fuerit etiam in bello, id facere posſint. Ac illi quidem qui huius ſunt ætatis, obſonium hoc habent quodcunque venati fuerint: ſin minus, naſturtio veſcuntur. Quod ſiquis eos exiſtimat aut veſci iniucunde, quum ſolum naſturtium addunt in panem, aut potu minus ſuavi uti, quum aquam bibunt, reminiſcatur quanta cum voluptate offa paneque veſcatur eſuriens, quamque ſuave ſit bibere aquam ſitienti. At reliquæ tribus domi manent tum alia exercentes quæ pueri didicerunt, tum vero ſagittare et iaculari et de his inter ſe asſidue certant. Sunt inſuper publica horum certamina præmiaque proponuntur: in qua autem tribu plurimi fuerint peritisſimi fortisſimique ac maxime obedientes, horum laudatur a civibus et honoratur non præſens rector duntaxat, verumetiam ille qui eos in pueritia erudivit. Et his domi manentibus ephebis utuntur magiſtratus, ſicubi præſidio opus fuerit, vel malefici inquirendi, vel ad inſequendos latrones, vel ad alia agenda quæcunque aut virium aut velocitatis ſunt opera. Ab ephebis igitur hæc geruntur.

Sed

a γρ᾽ θήραν, τὰς ἡμισείας φυλακὰς καταλείπει, ποιεῖ δέ. *b* τόξα καὶ παρά. *c* θηρῶσι. *d* quidam libri γήθεσθαι, quidam θάλπεσθαι, ſed prius alii multi libri comprobant. *e* ὡς εἰκός. *f* ἐθελήσωσι. *g* ἐν ᾗ δ᾽ ἂν φυλῇ. *h* πιστότατοι.

Sed ubi annos decem abſolverint, excedunt in perfectæ ætatis viros: a quo tempore autem ex ephebis exceſſerint, hi rurſus annos quinque et viginti ita degunt. Principio, quemadmodum ephebi præſto ſunt magiſtratibus, ut, ſiquid pro republica opus fuerit, ſe utantur iis in rebus quas tractant prudentes et adhuc validi. Quod ſi militiæ alicubi danda ſit opera, qui ita ſunt inſtituti, arcubus et haſtis amplius non utuntur, ſed armis quibus cominus pugnatur et thorace circa pectora, et crate, in manu ſiniſtra qualem habentes pinguntur Perſæ: in manu autem dextera machæram aut copida. Et ex huiusmodi viris magiſtratus omnes conſtituuntur, exceptis puerorum magiſtris.

At poſteaquam annos quinque et viginti complerint, agentes hi ætatis annum aliquanto amplius quam quinquageſimum, tunc egrediuntur in hos qui et ſunt et vocantur ſeniores; hi vero ſeniores non etiam in militiam eunt extra ſolum patrium, ſed manentes domi iudicant et publicas omnes cauſſas et privatas. Iudicant etiam hi cauſſam mortis, iidemque legunt omnes magiſtratus. Quod ſiquis aut in ephebis aut in viris deliquerit quippiam contra leges, deferunt eum ſinguli tribuni, et ex aliis qui voluerit. Quem ſeniores ubi audierint, ordine movent. At ordine motus degit reliquam vitam cum ignominia.

Verum ut omnis Perſarum reſpub. clarius pateat, repetam paulo altius: nunc enim ob ante dicta declarari queat paucis. Perſæ dicuntur eſſe circiter centum viginti millia hominum. Horum nemo lege excluditur a dignitatibus atque magiſtratibus: ſed licet omnibus Perſis mittere filios ad publicas iuſtitiæ ſcholas. Verum qui poſſunt filios ociantes alere, eos mittunt ad ſcholas: quibus vero alendi non eſt facultas, nequaquam mittunt. Qui autem fuerint apud publicos magiſtros inſtituti, licet iis inter ephebos eius ætatis opera exercere, aliis vero non inſtitutis haud licet. Qui rurſus legitima inter ephebos abſolverint, poſſunt hi inter viros verſari, magiſtratuumque participes atque honorum fieri. At hi qui pueritiæ atque adoleſcentiæ legitima non obierint, inter viros non admittuntur. At hi rurſus qui inter perfectæ ætatis viros ſine reprehenſione ſe geſſerint, fiunt ex ordine ſeniorum. Et ita ſeniores hi conſtituuntur qui per omne honeſtatis genus vitam egerint. Et hæc eſt vivendi inſtitutio, qua utentes, optimos viros ſe fore exiſtimant. Quin hoc etiam tempore teſtimonium durat tum moderati eorum victus, tum etiam laboribus coniuncti. Nam nunc quoque turpe eſt apud Perſas et ſpuere, et emungi, et flatus videri plenos. Turpe item ducitur ſiquis conſpiciatur quoquam ire aut meiendi, aut cuiuſquam huiusmodi rei gratia. Quæ quidem facere nullo pacto poſſent niſi et victu modico uterentur, et humiditatem per laborem conſumerent, ita ut ea alio quopiam ſecederet. Hæc igitur de Perſis omnibus dicere poſſumus.

Ἐπειδὰν δὲ [a] τὰ δέκα ἔτη [b] διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας. ἀφ᾽ οὗ δ᾽ ἂν ἐξέλθωσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφήβων, οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διάγουσιν ὧδε. πρῶτον μὲν, ὥσπερ οἱ ἔφηβοι, παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι ἤν τι δέῃ [c] περὶ τοῦ κοινοῦ ὅσα [d] φρονούντων τε ἤδη ἔργα ἐστὶ καὶ ἔτι δυναμένων. ἢν δέ που δέῃσῃ στρατεύεσθαι, τόξα μὲν οἱ οὕτω πεπαιδευμένοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτὰ στρατεύονται, τὰ δὲ ἀγχέμαχα ὅπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς στέρνοις, καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, οἷόν περ γράφονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες· ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν ἢ κοπίδα. καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθίστανται, πλὴν οἱ τῶν παίδων διδάσκαλοι.

Ἐπειδὰν δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἴησαν μὲν ἂν οὗτοι πλεῖόν τι ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γενεᾶς· ἐξέρχονται δὲ τηνικαῦτα εἰς τοὺς γεραιτέρους ὄντας τε καὶ καλουμένους. οἱ δ᾽ αὖ γεραίτεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν οὐκέτι ἔξω τῆς ἑαυτῶν, οἴκοι δὲ μένοντες δικάζουσι τά τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἴδια. καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι, καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι πάσας αἱροῦνται. καὶ ἤν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπῃ τὶ τῶν νομίμων, φαίνουσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος· οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν. ὁ δὲ ἐκκριθεὶς, ἄτιμος τὸν λοιπὸν βίον διατελεῖ.

Ἵνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάνειμι. νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἂν δηλωθείη διὰ τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι. τούτων δ᾽ οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ᾽ ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ᾽ οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν τοὺς παῖδας ἀργοῦντας, πέμπουσιν· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι, οὐ πέμπουσιν. οἳ δ᾽ ἂν παιδευθῶσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις, ἔξεστιν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκεύεσθαι· τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν οὕτως οὐκ ἔξεστιν. οἳ δ᾽ ἂν ἐν τοῖς ἐφήβοις διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας συναυλίζεσθαι, καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν μετέχειν· οἳ δ᾽ 577
ἂν αὖ ἐν τοῖς παισὶ μὴ διατελέσωσιν, ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τελείους. οἳ δ᾽ ἂν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγένωνται ἀνεπίληπτοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραίτεροι διὰ πάντων τῶν καλῶν ἐληλυθότες καθίστανται· καὶ ἡ πολιτεία αὕτη, ᾗ οἴονται χρώμενοι βέλτιστοι ἂν εἶναι. καὶ νῦν δὲ ἔτι ἐμμένει μαρτυρία καὶ τῆς μετρίας διαίτης αὐτῶν, καὶ τοῦ ἐκπονεῖσθαι τὴν δίαιταν. αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἐστι Πέρσαις καὶ τὸ ἀποπτύειν καὶ τὸ ἀπομύττεσθαι, καὶ τὸ φύσης μεστοὺς φαίνεσθαι. αἰσχρὸν δὲ ἔτι καὶ τὸ ἰόντα που φανερὸν γενέσθαι ἢ τοῦ οὐρῆσαι ἕνεκα, ἢ καὶ ἄλλου τινὸς τοιούτου. ταῦτα δὲ οὐκ ἂν ἠδύναντο ποιεῖν εἰ μὴ καὶ διαίτῃ μετρίᾳ ἐχρῶντο, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκπονοῦντες ἀνήλισκον, ὥστε ἄλλῃ ποι ἀποχωρεῖν. ταῦτα μὲν δὴ κατὰ πάντων Περσῶν ἔχομεν λέγειν.

Vide et locum ex huius operis libro V, in illis quæ ſequuntur ea quæ e libro VIII. petita ſunt.

Apud eundem, Pædiæ VIII.

ERGO Cyrus quum talis eſſet, fecit ut in foribus multa eſſet deteriorum modeſtia cedentium melioribus, multus etiam pudor atque

Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ Παιδείας η.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ τοιοῦτος ὢν ἐποίησεν ἐπὶ ταῖς θύραις πολλὴν μὲν τῶν χειρόνων εὐταξίαν, ὑπεικόντων τοῖς ἀμείνοσι, πολλὴν δὲ αἰδῶ καὶ εὐκο-

[a] Lege aut ſaltem intellige τὰ ἐν τοῖς ἐφήβοις δέκα ἔτη. [b] τελέσωσιν. [c] ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. [d] σωφρονούντων.

κοσμίαν πρὸς ἀλλήλους. ἐπέγνως δ᾽ ἂν ἐκεῖ οὐδένα οὔτε ὀργιζόμενον κραυγῇ, οὔτε χαίροντα ὑβριστικῶς γέλωτι. ἀλλὰ ἰδὼν ἂν αὐτοὺς ἡγήσω τῷ ὄντι εἰς κάλλος ζῆν. τοιαῦτα μὲν δὴ ποιοῦντες καὶ ὁρῶντες ἐπὶ θύραις διῆγον. τῆς πολεμικῆς δ᾽ ἕνεκα ἀσκήσεως ἐπὶ θήραν ἐξῆγεν οὕσπερ ἀσκεῖν ταῦτα ᾤετο χρῆναι· ταύτην ἡγούμενος καὶ ὅλως ἀρίστην ἄσκησιν πολεμικῶν εἶναι, καὶ ἱππικῆς δὲ ἀληθεστάτην. καὶ γὰρ ἐπόχους ἐν παντοδαποῖς χωρίοις αὕτη μάλιστα ἀποδείκνυσι, διὰ τὸ θηρίοις φεύγουσιν [a] ἕπεσθαι· καὶ ἀπὸ τῶν ἵππων ἐνεργοὺς αὕτη μάλιστα ἀπεργάζεται, διὰ τὴν τοῦ λαμβάνειν φιλοτιμίαν, καὶ ἐπιθυμίαν. καὶ τὴν ἐγκράτειαν δὲ, καὶ πόνους καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ λιμὸν καὶ δίψος δύνασθαι φέρειν, ἐνταῦθα μάλιστα προσείθιζε τοὺς κοινῶνας. καὶ νῦν δ᾽ ἔτι βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ βασιλέα ταῦτα ποιοῦντες διατελοῦ-
578 σιν. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ᾤετο προσήκειν οὐδενὶ ἀρχῆς ὅστις μὴ βελτίων εἴη τῶν ἀρχομένων, καὶ τοῖς προειρημένοις πᾶσι δῆλον· καὶ ὅτι οὕτως ἀσκῶν τοὺς περὶ ἑαυτὸν, πολὺ μάλιστα αὐτὸς ἐξεπόνει καὶ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὰς πολεμικὰς τέχνας καὶ τὰς μελέτας. καὶ γὰρ ἐπὶ θήραν τοὺς μὲν ἄλλους ἐξῆγεν, ὁπότε μὴ [b] μένειν ἀνάγκη τὶς εἴη· αὐτὸς δὲ καὶ ὁπότε ἀνάγκη εἴη, οἴκοι ἐθήρα τὰ ἐν τοῖς παραδείσοις θηρία τρεφόμενα. καὶ οὔτε αὐτὸς ποτὲ πρὶν ἱδρῶσαι δεῖπνον ᾑρεῖτο, οὔτε ἵπποις ἀγυμνάστοις σῖτον ἐνέβαλλε. συμπαρεκάλει δὲ καὶ εἰς ταύτην τὴν θήραν τοὺς περὶ αὐτὸν σκηπτούχους. τοιγαροῦν πολὺ μὲν αὐτὸς διέφερεν ἐν πᾶσι τοῖς καλοῖς ἔργοις, πολὺ δὲ οἱ περὶ ἐκεῖνον, διὰ τὴν ἀεὶ μελέτην. παράδειγμα μὲν δὴ τοιόνδε ἑαυτὸν παρείχετο. πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ τῶν ἄλλων οὕστινας μάλιστα ὁρῴη τὰ καλὰ διώκοντας, τούτους καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς καὶ ἕδραις καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρεν. ὥστε πολλὴν πᾶσι φιλοτιμίαν ἐνέβαλλεν ὅπως ἕκαστος ἄριστος φανήσοιτο Κύρῳ.

Καταμαθεῖν δὲ τοῦ Κύρου δοκοῦμεν, ὡς οὐ τούτῳ μόνῳ ἐνόμιζε χρῆναι τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων διαφέρειν τῷ βελτίονας αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ καταγοητεύειν ᾤετο χρῆναι αὐτούς. στολήν τε γοῦν εἵλετο τὴν Μηδικὴν αὐτός τε φορεῖν, καὶ τοὺς κοινῶνας ταύτην ἔπεισεν ἐνδύεσθαι. αὕτη γὰρ αὐτῷ συγκρύπτειν ἐδόκει εἴτις τὶ ἐν τῷ σώματι ἐνδεὲς ἔχοι, καὶ καλλίστους καὶ μεγίστους ἐπιδεικνύναι τοὺς φοροῦντας. καὶ γὰρ τὰ ὑποδήματα τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς μάλιστα λαθεῖν ἐστι καὶ ὑποτιθεμένους τὶ, ὥστε δοκεῖν μείζους εἶναι ἢ εἰσί. καὶ ὑποχρίεσθαι δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσίετο, ὡς εὐοφθαλμότεροι φαίνοιντο ἢ εἰσὶ, καὶ ἐντρίβεσθαι, ὡς εὐχροώτεροι ὁρῷντο ἢ πεφύκασιν. ἐμελέτησε δὲ καὶ ὡς μηδὲ πτύοντες μηδὲ ἀπομυττόμενοι φανεροὶ εἶεν· μηδὲ μεταστρεφόμενοι ἐπὶ θέαν μηδενὸς, ὡς οὐδὲν θαυμάζοντες. πάντα δὲ ταῦτα ᾤετο φέρειν τὶ εἰς τὸ δυσκαταφρονητοτέρους φαίνεσθαι τοῖς ἀρχομένοις. οὓς μὲν δὴ ἄρχειν ᾤετο χρῆναι δι᾽ ἑαυτοῦ, οὕτω κατεσκεύασε καὶ μελέτῃ καὶ τῷ σεμνῶς προεστάναι αὐτῶν· οὓς δ᾽ αὖ κατεσκεύαζεν εἰς τὸ δουλεύειν, τούτους οὔτε μελετᾷν τῶν ἐλευθερίων πόνων
579 οὐδένα παρώρμα, οὔτε ὅπλα κεκτῆσθαι ἐπέτρεπεν. ἐπεμελεῖτο δ᾽ ὅπως μήποτε ἄσιτοι μήτε ἄποτοι ποτὲ ἔσοιντο, ἐλευθερίων ἕνεκα μελετημάτων. καὶ γὰρ ὁπόταν ἐλαύνοιεν τὰ θηρία τοῖς ἱππεῦσιν εἰς τὰ πεδία,

a γρ᾽ ἐφέπεσθαι. b μένειν οἴκοι ἀνάγκη.

que modeſtia invicem. Inſuper etiam animadvertisſes illic neminem neque iraſcentem cum clamore, neque gaudentem riſu contumelioſo: ſed ſi eos vidisſes, vere eos ad normam honeſtatis vivere dixisſes. Res igitur huiusmodi facientes videntesque degebant in foribus. At bellicæ exercitationis gratia eos ad venationem educebat quibus hæc militaria exercenda exiſtimabat: hanc exercitationem rerum bellicarum esſe omnino ratus optimam, equeſtris autem verisſimam. Hæc enim maxime reddit ad equitandum in quibuslibet locis aptos, quod inſequi oporteat feras fugientes: et hæc item reddit maxime habiles ad efficiendum ab equis quodvis opus, quia cupiditate tenentur illas capiundi, et inde etiam honorem affectant. Et hic etiam maxime familiares asſuefaciebat ad continentiam, et ad labores, et frigora, et calores, et famem ac ſitim tolerandam. Atque hoc etiam tempore rex ac regis familiares hæc asſidue faciunt. Quod igitur exiſtimaret neminem imperare decere qui præſtantior ſubditis non esſet, et ex antedictis omnibus patet, et ex eo quod ita ſuos exercens, multo etiam magis ipse et continentiam et bellicas artes exercitationesque elaborabat. Etenim ad venationem alios educebat, quando aliqua manendi necesſitas non esſet: quod ſi etiam necesſitas talis accideret, ipse domi venabatur eas feras quæ in vivariis alebantur. Nec vero ipse unquam antequam ſudasſet cœnam capiebat, nec equis priusquam esſent exercitati, pabulum iniiciebat. Quinetiam ad hanc venationem invitabat ſceptriferos ſuos. Itaque longe ipse in omnibus honeſtis operibus excellebat, longe etiam præſtabant qui circa illum verſabantur, ob exercitationem asſiduam. Et ſe quidem in tale exemplum proponebat. Præterea vero alios quoque et muneribus et magiſtratibus et conſesſibus et omnibus donabat honoribus, quos maxime intuebatur quæ honeſta esſent conſectari. Itaque multam omnibus iniiciebat æmulationem quo quisque Cyro optimus videretur.

Inſuper hoc Cyri nobis videmur animadvertisſe quod non hac re ſolum decere exiſtimabat principes ſubiectis præſtare quod iis forent meliores, ſed etiam exiſtimabat opus esſe ut eos veluti præſtigiis quibusdam deciperent. Itaque elegit ſtolam Medicam et ipse ferre, et ut familiares ea induerentur perſuaſit. Hæc enim viſa est ei occultare ſiquis defectum aliquem haberet in corpore: præterea indutos ea et pulcherrimos et maximos oſtendere. Etenim calceos tales habent, in quibus qui eos ferunt clam aliquid ſubiicere posſint, quo maiores esſe videantur quam ſunt. Sinebatque ut oculos ſuppingerent coloribus, quo pulchrioribus quam esſent oculis esſe viderentur: et fricarentur, ut melius viderentur colorati quam natura esſent. Exercuit eos inſuper ut neque ſpuerent palam, neque mucum emitterent: præterea ne ad quicquam ſpectandum converterentur, perinde quaſi mirarentur nihil. Omnia vero hæc exiſtimabat aliquid conferre ad hoc ut minus forent ſubiectis contemptui. Quos igitur cenſebat dignos qui aliis præesſent, per ſeipsum tales reddidit exercitatione, et imperium in illos gerendo cum maieſtate: quos vero deſtinabat ad ſerviendum, horum neminem incitabat ad exercendos ingenuos labores, neque ut haberent arma permittebat: verum curabat ut neque ſine cibo unquam esſent, neque ſine potu, ingenuarum exercitationum gratia. Etenim quando agebant feras in cani-

campos equitibus, cibum in venationem his ferre permittebat, liberorum autem nemini: et quando iter faciendum erat, agebat eos ad aquas, ut iumenta: quum item erat prandendi tempus, eos expectabat donec aliquid comedissent, ne esurirent. Itaque hi quoque eum, ut viri optimates, patrem vocabant, quod sui ipsorum haberet curam, ut indubitato semper mancipia forent.

δία, φέρεσθαι σῖτον εἰς θήραν τούτοις ἐπέτρεπε, τῶν δὲ ἐλευθέρων οὐδενί. καὶ ὁπότε πορεία εἴη, ἦγεν αὐτοὺς πρὸς τὰ ὕδατα, ὥσπερ τὰ ὑποζύγια. καὶ ὁπότε δὲ ὥρα εἴη ἀρίστου, ἀνέμενεν αὐτοὺς ἔστ' ἂν φάγοιέν τι, ὡς μὴ βουλιμιῷεν. ὥστε καὶ οὗτοι αὐτὸν ὥσπερ οἱ ἄριστοι πατέρα ἐκάλουν, ὅτι ἐπεμέλετο αὐτῶν· ὅπως ἀναμφιλόγως ἀεὶ ἀνδράποδα διατελοῖεν.

Apud eundem, circa finem eiusdem libri.

Παρὰ τῷ αὐτῷ, περὶ τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

QVOD pulcherrimum quidem ac maximum regnorum omnium Asiæ, Cyri fuerit regnum, ipsum de se testimonium præbet. Terminos enim habuit ad orientem mare rubrum, ad septemtriones pontum Euxinum, ad occidentem Cyprum et AEgyptum, ad meridiem AEthiopiam. Id autem imperium quum tanta esset magnitudine, una Cyri sententia gubernabatur: qui etiam ipse subditos suos æque ac filios et honorabat et colebat: et Cyrum subiecti perinde quasi patrem venerabantur. Ubi autem Cyrus excessit e vivis, continuo ipsi filii inter se dissedere, continuoque urbes ac gentes defecere, sicque in deterius omnia versa sunt.

Quod autem vera a me narrantur, incipiam a rebus divinis id docere. Novi enim et regem prius, et eos qui sub rege essent, etiam iis qui ultima scelera perpetrassent, sive iusiurandum iuravissent, inviolatum præstare, sive dextras dedissent, constantissime observare solitos. Quod si tales non fuissent, et huiusmodi de se opinionem non præbuissent, ne unus quidem credidisset eis: quemadmodum nunc nemo amplius credit, posteaquam cognita est eorum impietas: sic neque tunc illi credidissent duces militum qui una cum Cyro ascenderant. At illi quum priori de iis opinioni credidissent, seipsos in manus eorum tradiderunt, et ad regem ducti obtruncati fuerunt. Multi etiam eorum barbarorum qui una militarant, alii alia decepti fide data, periere. Multo præterea etiam his in rebus nunc sunt deteriores. Antea enim siquis aut periculum subiisset pro rege, aut urbem gentemve in servitutem redegisset, aut aliud quicquam præclarum aut utile ei egisset, hi erant qui in honore habebantur: at nunc, etiam siquis, quemadmodum Leomithres, uxore ac liberis amicorumque filiis obsidibus apud AEgyptium relictis, maximumque iusiurandum transgressus, videatur aliquid emolumenti attulisse regi, hi sunt qui maximis præmiis honorantur. Hæc igitur videntes Asiatici omnes, ad impietatem et iniustitiam versi sunt. Quales enim fuerint præfecti, tales etiam qui sub ipsis sunt, ut plurimum evadunt. Hinc igitur factum est ut omne fas magis contemnant quam antea. Iam vero circa pecunias hoc modo sunt iniquiores: non enim solum qui magnis se delictis fecerunt obnoxios, sed eos item qui nihil fecerunt iniuste, comprehensos cogunt nullo iure pecunias solvere. Quo fit ut nihilo illi minus qui videntur esse ditissimi, quam qui multa iniuste admiserunt, in metu sint: adeo ut neque in manus hi ire velint potentiorum, neque audeant se adiungere exercitui regio. Igitur quicunque bellum cum iis gerat; omnibus licet in regione ipsorum sine pugna versari utcunque velint, propter illorum tum impietatem erga deos, tum iniustitiam erga homines. Mentes igitur eorum ita sunt omnino nunc deteriores, quam antiquitus.

Quod

ΟΤΙ μὲν δὴ [a] καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ τοῦ Κύρου βασιλεία ἐγένετο, αὐτὴ ἑαυτῇ μαρτυρεῖ. ὡρίσθη μὲν πρὸς ἕω τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ· πρὸς ἄρκτον δὲ, τῷ Εὐξείνῳ [b] πόντῳ· πρὸς ἑσπέραν δὲ, Κύπρῳ καὶ Αἰγύπτῳ· πρὸς μεσημβρίαν δὲ, Αἰθιοπίᾳ. τοσαύτη δὲ γενομένη, μιᾷ γνώμῃ τῇ Κύρου ἐκυβερνᾶτο· καὶ ἐκεῖνός τε τοὺς ὑφ' ἑαυτῷ ὥσπερ ἑαυτοῦ παῖδας ἐτίμα τε καὶ ἐθεράπευεν, οἵ τε ἀρχόμενοι Κῦρον ὡς πατέρα ἐσέβοντο· ἐπεὶ μέντοι Κῦρος ἐτελεύτησεν, εὐθὺς μὲν, [c] αὐτοὶ οἱ παῖδες ἐστασίαζον, εὐθὺς δὲ πόλεις καὶ ἔθνη ἀφίσταντο, πάντα δ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐτρέπετο.

Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, ἄρξομαι διδάσκων ἐκ τῶν θείων. οἶδα γὰρ ὅτι πρότερον μὲν βασιλεὺς καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ καὶ τοῖς τὰ ἔσχατα πεποιηκόσιν εἴτε ὅρκους ὀμόσαιεν, ἠμπέδουν, εἴτε δεξιὰς δοῖεν, ἐβεβαίουν. εἰ δὲ μὴ τοιοῦτοι ἦσαν, καὶ τοιαύτην δόξαν εἶχον, οὐδ' ἂν εἷς αὐτοῖς ἐπίστευεν, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πιστεύει οὐδὲ εἷς ἔτι, ἐπεὶ ἔγνωσται ἡ ἀσέβεια αὐτῶν· οὕτως οὐδὲ τότε ἐπίστευσαν ἂν οἱ τῶν σὺν Κύρῳ ἀναβάντων στρατηγοί· νῦν δὲ δὴ τῇ πρόσθεν αὐτῶν δόξῃ πιστεύσαντες, ἐνεχείρισαν ἑαυτοὺς, καὶ ἀναχθέντες πρὸς βασιλέα, ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλάς. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν συστρατευσάντων βαρβάρων ἄλλοι ἄλλαις πίστεσιν ἐξαπατηθέντες ἀπώλοντο. [d] πολὺ δὲ καὶ τῶνδε χείρονες νῦν εἰσί. πρόσθεν μὲν γὰρ εἴτις ἢ διακινδυνεύσειε πρὸ βασιλέως, 580
ἢ πόλιν ἢ ἔθνος ὑποχείριον ποιήσειν, ἢ ἄλλό τι καλὸν ἢ ἀγαθὸν αὐτῷ διαπράξειεν, οὗτοι ἦσαν οἱ τιμώμενοι· [e] νῦν δὲ καὶ ἤν τις, ὥσπερ Λεομίθρης, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς τῶν φίλων παῖδας ὁμήρους παρὰ τῷ Αἰγυπτίῳ ἐγκαταλιπὼν, καὶ τοὺς μεγίστους ὅρκους παραβὰς, βασιλεῖ δόξῃ τὶ σύμφορον ποιῆσαι, οὗτοί εἰσιν οἱ ταῖς μεγίσταις τιμαῖς γεραιρόμενοι. ταῦτα οὖν ὁρῶντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάντες, ἐπὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ τὸ ἄδικον τετραμμένοι εἰσίν. ὁποῖοί τινες γὰρ ἂν οἱ προστάται ὦσι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς [f] ἐπιτοπολὺ γίγνονται. ἀθεμιστότεροι δὴ νῦν ἢ πρόσθεν ταύτῃ γεγένηνται. εἴς γε μὴν χρήματα, τῇδε ἀδικώτεροι· οὐ γὰρ μόνον τοὺς πολλὰ ἡμαρτηκότας, ἀλλὰ ἤδη τοὺς οὐδὲν ἠδικηκότας συλλαμβάνοντες, ἀναγκάζουσι πρὸς οὐδὲν δίκαιον χρήματα ἀποτίνειν. ὥστε οὐδὲν ἧττον οἱ πολλὰ ἔχειν δοκοῦντες τῶν πολλὰ ἠδικηκότων φοβοῦνται· καὶ εἰς χεῖρας οὐδ' οὗτοι ἐθέλουσι τοῖς κρείττοσιν ἰέναι, οὐδέ γε ἀθροίζεσθαι εἰς βασιλικὴν στρατείαν θαῤῥοῦσι. τοιγαροῦν, ὅστις ἂν πολεμῇ αὐτοῖς, πᾶσιν ἔξεστιν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἀναστρέφεσθαι ἄνευ μάχης ὅπως ἂν βούλωνται, διὰ τὴν ἐκείνων περὶ μὲν θεοὺς ἀσέβειαν, περὶ δὲ ἀνθρώπους ἀδικίαν. αἱ μὲν δὴ γνῶμαι ταύτῃ τῷ παντὶ χείρους νῦν ἢ τὸ παλαιὸν, αὐτῶν.

Ὡς

a γρ. ἀρίστη καὶ καλλίστη. b Πόντῳ καὶ Προποντίδι καὶ Ἑλλησπόντῳ· πρὸς ἑσπέραν. c αὐτοῦ. d πολλοὶ δὲ καὶ τάδε. e νῦν δ' ἄν τις, ὥσπερ Μιθριδάτης τὸν πατέρα Ἀριοβαρζάνην προδοὺς, καὶ ὥσπερ. f ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

Ὡς δὲ οὐδὲ τῶν σωμάτων ἐπιμέλονται ὥσπερ πρόσθεν, νῦν αὖ τοῦτο διηγήσομαι. νόμιμον γὰρ δὴ ἦν αὐτοῖς, μήτε πτύειν, μήτε ἀπομύττεσθαι· (δῆλον δὲ ὅτι ταῦτα, οὐ τοῦ ἐν τῷ σώματι ὑγροῦ φειδόμενοι, ἐνόμισαν, ἀλλὰ βουλόμενοι διὰ πόνων καὶ ἱδρῶτος τὰ σώματα στερεοῦσθαι) νῦν δὲ τὸ μὲν μὴ πτύειν μηδὲ ἀπομύττεσθαι, ἔτι διαμένει, τὸ δὲ [a] πονεῖν οὐδαμοῦ ἐπιτηδεύεται. καὶ μὴν πρόσθεν μὲν ἦν αὐτοῖς μονοσιτεῖν νόμιμον, ὅπως ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ χρῷντο καὶ ἐς τὰς πράξεις καὶ εἰς τὸ διαπονεῖσθαι· νῦν γε μὲν τὸ μὲν μονοσιτεῖν ἔτι διαμένει, ἀρχόμενοι δὲ τοῦ σίτου ἡνίκα περ οἱ πρῳϊαίτατα ἀριστῶντες, μέχρι τούτου ἐσθίοντες καὶ πίνοντες διάγουσιν ἔς τε περ οἱ ὀψιαίτατα κοιμώμενοι. ἦν δὲ αὐτοῖς νόμιμον μηδὲ προχοΐδας εἰσφέρεσθαι εἰς τὰ συμπόσια, δη-
581 λονότι νομίζοντες τὸ μὴ ὑπερπίνειν ἧττον ἂν καὶ σώματα καὶ γνώμας σφάλλειν· νῦν δὲ τὸ μὲν μὴ εἰσφέρεσθαι, ἔτι αὖ διαμένει· τοσοῦτον δὲ πίνουσιν ὥστε ἀντὶ τοῦ εἰσφέρειν αὐτοὶ ἐκφέρονται, ἐπειδὰν μηκέτι δύνωνται ὀρθούμενοι ἐξιέναι. ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο ἦν αὐτοῖς ἐπιχώριον, τὸ μεταξὺ πορευομένους μήτε ἐσθίειν, μήτε πίνειν, μήτε τῶν διὰ ταῦτα ἀναγκαίων μηδὲν ποιοῦντας φανεροὺς εἶναι· νῦν δ' αὖ μὲν τούτων ἀπέχεσθαι ἔτι διαμένει, τὰς μέντοι πορείας οὕτω βραχείας ποιοῦνται ὡς μηδ' ἂν ἔτι θαυμάσαι τὸ ἀπέχεσθαι τῶν ἀναγκαίων.

Ἀλλὰ μὲν καὶ ἐπὶ θήραν πρόσθεν μὲν τοσαυτάκις ἐξῄεσαν ὥστε ἀρκεῖν αὐτοῖς τε καὶ ἵπποις γυμνάσια τὰς θήρας· ἐπεὶ δὲ Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἥττους τοῦ οἴνου ἐγένοντο, οὐκέτι ὁμοίως οὔτε αὐτοὶ ἐξῄεσαν, οὔτε τοὺς ἄλλους ἐξῆγον ἐπὶ τὰς θήρας· ἀλλὰ καὶ οἵτινες φιλόπονοι γενόμενοι καὶ σὺν τοῖς περὶ αὐτοὺς ἱππεῦσιν ἅμα θηρῷεν, φθονοῦντες αὐτοῖς δῆλοι ἦσαν, καὶ ὡς βελτίονας αὑτῶν ἐμίσουν. ἀλλά τοι καὶ τοὺς παῖδας τὸ μὲν παιδεύεσθαι ἐπὶ ταῖς θύραις, ἔτι διαμένει· τὸ μέντοι τὰ ἱππικὰ μανθάνειν καὶ μελετᾶν, ἀπέσβηκε, διὰ τὸ μὴ [b] ἰέναι ὅπου ἂν ἀποφαινόμενοι εὐδοκιμοῖεν.

Καὶ ὅτι γε οἱ παῖδες ἀκούοντες ἐκεῖ πρόσθεν τὰς δίκας δικαίως δικαζομένας, ἐδόκουν μανθάνειν δικαιότητα, καὶ τοῦτο παντάπασιν ἀνέστραπται. σαφῶς γὰρ ὁρῶσι νικῶντας ὁπότεροι ἂν [c] πλεῖον διαδῶσιν. ἀλλὰ καὶ τῶν φυομένων ἐκ τῆς γῆς τὰς δυνάμεις οἱ παῖδες πρόσθεν μὲν ἐμάνθανον, ὅπως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χρῷντο, τῶν δὲ βλαβερῶν ἀπέχοιντο· νῦν δὲ ἐοίκασι ταῦτα διδασκομένοις, ὅπως ὅτι πλεῖστα κακοποιῶσιν. οὐδαμοῦ γοῦν πλείους ἢ ἐκεῖ οὔτε ἀποθνήσκουσιν, οὔτε διαφθείρονται ὑπὸ φαρμάκων.

Ἀλλὰ μὴν καὶ θρυπτικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ἐπὶ Κύρου εἰσί. τότε μὲν γὰρ ἔτι τῇ ἐκ Περσῶν παιδείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ ἐχρῶντο, τῇ δὲ Μήδων στολῇ καὶ ἁβρότητι· νῦν δὲ τὴν μὲν ἐκ Περσῶν καρτερίαν περιορῶσιν ἀποσβεννυμένην, τὴν δὲ τῶν Μήδων μαλακίαν διασώζονται. σαφηνίσαι δὲ βούλομαι καὶ τὴν θρύψιν αὐτῶν. ἐκείνοις γὰρ πρῶτον [d] μὲν τὰς εὐνὰς οὐ μόνον ἀρκεῖ μαλακῶς ὑποστρώννυσθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐπὶ [e] ταπίδων τιθέασιν, ὅ-
582 πως μὴ ἀντερείδῃ τὸ δάπεδον, ἀλλ' ὑπείκωσιν αἱ [f] τάπιδες. καὶ μὴν τὰ πεττόμενα ἐπὶ τράπεζαν, ὅσα τε πρόσθεν εὕρητο, οὐδὲν αὐτῶν ἀφῄρηται, ἄλλα τε ἀεὶ καινὰ ἐπιμηχανῶνται. καὶ ὄψα γε ὡσαύτως.

Quod autem nec corporum exercitationis curam gerunt, ut antea conſuerant, nunc item hoc exponam. Lex enim erat apud eos neque ſpuere, neque emungere: (est autem manifeſtum hæc eos lege ſanxiſſe, non quia parcerent corporis humori, ſed quod vellent per labores ac ſudorem reddere corpora ſolidiora.) hoc vero tempore non ſpuere quidem neque emungi, adhuc perdurat, ſed illud inſtitutum ſe laboribus exercendi deſiit. Quinetiam antea erat Perſis lege cautum comedere ſemel, quo toto die uterentur et circa res gerendas et circa labores: hac vero tempeſtate ſemel cibum capere adhuc permanet, ſed veſci incipientes ab eo tempore quo illi qui ſummo mane prandent, ad illorum usque tempus comedere potareque pergunt, qui lectum tardiſſime petunt. Erat præterea lege cautum apud eos ne urcei importarentur in ſympoſia: quippe qui putabant, ſi non nimis potarent, minus corpora menteſque labefactari: hac vero tempeſtate urceos non importari, adhuc permanet: ac tantum bibunt ut non importent, ſed ipſi exportentur, quum nequeant amplius erecti egredi. Iam vero et ille mos patrius iis erat, ut, dum iter facerent, neque comederent, neque biberent, neque quicquam eorum quæ propter hæc neceſſaria ſunt, palam facerent: nunc autem ab iis abſtinere, adhuc perdurat, ſed itinera faciunt adeo brevia ut minime ſit mirandum quod a rebus neceſſariis abſtineant.

Quin et ad venationem quoque toties antea exibant ut pro exercitatione venationes ſatis eſſent et ipſis et equis: at ubi Artaxerxes rex, et qui ei erant familiares, redditi ſunt vino inferiores, non amplius eodem modo neque ipſi egrediebantur, neque alios educebant ad venationes: quin potius ſiqui laboris ſtudioſi atque induſtrii una cum ſuis equitibus venarentur, aperte iis invidebant, et ut ſeipſis meliores oderant. Præterea puerorum inſtitutio pro foribus adhuc perdurat: ſed diſciplina et exercitatio eorum quæ ad artem equeſtrem pertinent, extincta est, quoniam eo non eunt ubi ſpecimen edendo gloriam conſequantur.

Et quod pueri quum illic antea lites audirent ſecundum ius et æquum diiudicari, videbantur diſcere iuſtitiam, et hoc omnino contrarium est: quoniam certo vident eos vincere cauſſam utri plus dederint. Præterea eorum vim quæ e terra oriuntur, pueri antea diſcebant, quo utilibus uterentur, et a pernicioſis abſtinerent: nunc vero videntur hæc diſcere quo mala quamplurima perpetrent. Nusquam igitur plures quam illic, neque moriuntur, neque interficiuntur venenis.

Quinetiam multo magis indulgent mollibus et delicatis voluptatibus quam Cyri temporibus. Tum enim adhuc diſciplina Perſica et continentia utebantur, Medorum vero ſtola atque mollitie: ſed hoc tempore Perſicam conſtantiam æquo animo vident extingui, at Medorum mollitiem diligenter ſervant. Declarare autem volo eorum quoque mollem et delicatam vitam. Illis enim primum non ſatis est ſi lecti ſtrata mollia habeant verumetiam lectorum pedes tapetibus ſuperponunt, ne pavimentum renitatur, ſed ut tapetes cedant. Inſuper opere piſtorio quæ conficiebantur ad menſam, et quæcunque reperta ſunt antea, eorum nihil ablatum est, ſed et nova ſemper excogitant, et obſonia ideu-

[a] γρ' ἐκπονεῖν. [b] εἶναι. [c] πλείω διδῶσιν. [d] μὲν οὐκέτι τάς. [e] δαπίδων. [f] δάπιδες.

identidem: etenim sibi compararunt homines qui nova utriusque harum rerum artificia inveniant. Insuper hyeme non satis est illis caput et corpus atque pedes tegere, sed in extremis manibus chirothecas villosas habent, et digitalia. At vero æstate contenti non sunt neque arborum neque rupium umbris, sed illis præsto sunt homines qui in his umbris alias moliantur. Iam vero et pocula si quamplurima habeant, hoc ornamento gloriantur: verum si iniustis artibus comparata esse constet, id nulli sibi dedecori ducunt. Apud illos enim iniustitia lucrique turpis cupiditas valde est aucta. Atque antea patrius eis mos erat ne conspicerentur proficisci pedites, non alius cuiusquam rei gratia, quam ut equites optimi fierent: nunc autem plura super equis strata habent quam super cubilibus. Non enim ita equitandi curam habent ut molliter sedendi.

In iis vero quæ ad bellum pertinent, an non merito nunc sunt omnino deteriores quam antea? Quibus superiore tempore patrium erat, tum eos qui terram possiderent, ab hac ipsa equites suppeditare, qui etiam in expeditionem ibant: tum præsidiarios, si militandum esset, pro regione stipendiarios esse: nunc vero qui ostiarii sunt, et pistores obsoniorumque artifices, et pincernæ, et balneatores, et qui ad mensam apponunt, et qui e mensa tollunt, et qui dormitum agunt, et qui a somno excitant, et ornatores qui coloribus eos liniunt infricantque, aliaque decenter componunt: hosce omnes ii qui proceres sunt, equites faciunt, quo sub se stipendium mereant. Multitudo igitur ex his quoque apparet, at nulla eorum ad bellum utilitas. Hoc etiam patet ex iis quæ usuveniunt, nam in eorum regione hostes facilius commorantur quam amici. Cyrus enim quum ferentarios amovisset, thoracibus autem et eos et equos armasset, et pilum unum cuique dedisset in manum, cominus pugnam gerebat: sed hoc tempore neque iactu utuntur amplius neque congredientes cominus prœliantur. Atque pedites habent quidem ipsi crates et copides et secures, quemadmodum Cyri temporibus, quum sunt pugnaturi, sed cominus congredi ne hi quidem volunt. Nec item falcatis curribus ad id utuntur amplius ad quod eos Cyrus est fabricatus. Cyrus enim quum aurigas amplificasset honoribus strenuosque reddidisset, habebat qui in armatos impetum facerent. Persæ autem huius temporis quum ne norint quidem eos qui præsunt curribus, censent fore ut inexercitatos similes exercitatis habeant. Et hi prosiliunt quidem, sed priusquam fuerint inter hostes, alii e curribus ultro excidunt, alii exiliunt: quo fit ut iugales aurigis carentes, pluribus sæpe malis amicos quam hostes afficiant. Quoniam vero ipsi quoque cognoscunt qualia ad bellum adminicula habeant, animo ad id remisso sunt: nemoque amplius sine Græcis ad bellum se accingit, neque quum invicem belligerant, neque quum Græci agunt contra eos exercitum, sed etiam adversus hosce statuerunt cum Græcis bellum gerere.

Et ego quidem quæ pollicitus sum, ea me præstitisse arbitror. Dico enim, Persas atque Persarum socios, et magis impios adversus deos, et magis nefarios erga necessarios, et iniustiores erga alios, et ignaviores ad bellum, hoc tempore quam antea redditos fuisse. Quod siquis

τως. καὶ γὰρ καινοποιητὰς ἀμφοτέρων τούτων κέκληνται. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ χειμῶνι οὐ μόνον κεφαλὴν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄκραις ταῖς χερσὶ χειρίδας δασείας καὶ δακτυλήθρας ἔχουσιν. ἐν γε μὴν τῷ θέρει οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς οὔθ' αἱ τῶν δένδρων οὔθ' αἱ τῶν πετρῶν σκιαὶ, ἀλλ' ἐν ταύταις ἑτέρας [a] σκιὰς ἄνθρωποι μηχανώμενοι αὐτοῖς παρεστᾶσι. καὶ μὴν ἐκπώματα ἣν μὲν ὡς πλεῖστα ἔχωσι, τούτῳ καλλωπίζονται· ἢν δ' ἐξ ἀδίκου φανερῶς ᾖ μεμηχανημένα, οὐδὲν τοῦτο αἰσχύνονται. πολὺ γὰρ ηὔξηται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀδικία τε καὶ αἰσχροκέρδεια. ἀλλὰ καὶ πρόσθεν μὲν ἦν ἐπιχώριον αὐτοῖς μὴ ὁρᾶσθαι πεζῇ πορευομένοις, οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἢ τοῦ ὡς ἱππικωτάτους γίγνεσθαι· νῦν δὲ στρώματα πλείω ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων ἢ ἐπὶ τῶν εὐνῶν. οὐ γὰρ τῆς [b] ἱππείας οὕτως ὥσπερ τοῦ μαλακῶς καθῆσθαι ἐπιμέλονται.

Τά γε μὴν πολεμικὰ πῶς οὐκ εἰκότως νῦν τῷ παντὶ χείρους ἢ πρόσθεν εἰσίν; οἷς ἐν μὲν τῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐπιχώριον, οἶμαι, ὑπῆρχε τοὺς μὲν τὴν γῆν ἔχοντας, ἀπὸ ταύτης ἱππότας παρέχεσθαι, οἳ δὴ καὶ ἐστρατεύοντο. τοὺς δὲ φρουροῦντας, εἰ δέοι στρατεύεσθαι, πρὸ τῆς χώρας μισθοφόρους εἶναι· νῦν δὲ τούς τε θυρωροὺς καὶ τοὺς σιτοποιοὺς, καὶ τοὺς ὀψοποιοὺς, καὶ οἰνοχόους, καὶ λουτροχόους, καὶ παρατιθέντας καὶ ἀναιροῦντας, καὶ κατακοιμίζοντας καὶ ἀνιστάντας, καὶ τοὺς [c] κοσμητὰς οἳ ὑποχρίουσί τε καὶ ἐντρίβουσιν αὐτοὺς, καὶ τὰ ἄλλα ῥυθμίζουσι· τούτους πάντας ἱππέας οἱ δυνάσται πεποιήκασιν, ὅπως μισθοφορῶσιν αὐτοῖς. πλῆθος μὲν οὖν καὶ ἐκ τούτων φαίνεται, οὐ μέν τοι ὄφελός γε οὐδὲν αὐτῶν εἰς πόλεμον. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα· κατὰ τὴν χώραν γὰρ αὐτῶν [d] ῥᾷον οἱ πολέμιοι ἢ οἱ φίλοι ἀναστρέφονται. καὶ γὰρ δὴ ὁ Κῦρος τοῦ μὲν ἀκροβολίζεσθαι ἀποπαύσας, θωρακίσας δὲ καὶ αὐτοὺς καὶ ἵππους, καὶ ἓν παλτὸν ἑκάστῳ δοὺς εἰς χεῖρα, ὁμόθεν τὴν μάχην ἐποιεῖτο· νῦν δὲ οὔτε ἀκροβολίζονται ἔτι, οὔτ' εἰς χεῖρας συνιόντες μάχονται. καὶ οἱ πεζοὶ ἔχουσι μὲν γέρρα καὶ κοπίδας 583 καὶ σαγάρεις, ὥσπερ ἐπὶ Κύρου, τὴν μάχην ποιησόμενοι· εἰς χεῖρας δὲ ἰέναι οὐδ' οὗτοι ἐθέλουσιν. οὐδέ γε τοῖς δρεπανηφόροις ἅρμασι ἔτι χρῶνται [e] ἐφ' ᾧ Κῦρος αὐτὰ ἐποιήσατο. ὁ μὲν γὰρ, τιμαῖς αὐξήσας τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἀγαθοὺς ποιήσας, εἶχε τοὺς εἰς τὰ ὅπλα ἐμβαλοῦντας· οἱ δὲ νῦν, οὐδὲ γιγνώσκοντες τοὺς ἐπὶ τοῖς ἅρμασιν, οἴονται σφίσιν ὁμοίους τοὺς ἀνασκήτους τοῖς ἠσκηκόσιν ἔσεσθαι. οἱ δὲ ὁρμῶσι μὲν πρὶν δ' ἐν τοῖς πολεμίοις εἶναι, οἱ μὲν, ἑκόντες ἐκπίπτουσιν, οἱ δ' ἐξάλλονται· ὥστε ἄνευ ἡνιόχων γιγνόμενα τὰ ζεύγη πολλάκις πλείω κακὰ τοὺς φίλους ἢ τοὺς πολεμίους ποιεῖ. ἐπεὶ μέντοι καὶ αὐτοὶ γιγνώσκουσιν οἷα σφίσι τά πολεμιστήρια ὑπάρχει, ὑφίενται, καὶ οὐδεὶς ἔτι ἄνευ τῶν Ἑλλήνων εἰς πόλεμον καθίσταται, [f] οὔτε ὅταν ἀλλήλοις πολεμῶσιν, οὔτε ὅταν οἱ Ἕλληνες αὐτοῖς ἀντιστρατεύωνται· ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτους ἐγνώκασι μεθ' Ἑλλήνων τοὺς πολέμους ποιεῖσθαι.

Ἐγὼ μὲν δὴ οἶμαι ἅπερ ὑπεθέμην [g] ἀπειργάσθαι μοι. Φημὶ γὰρ Πέρσας καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς καὶ ἀσεβεστέρους περὶ θεοὺς, καὶ ἀνοσιωτέρους περὶ συγγενεῖς, καὶ [h] ἀδικωτέρους περὶ τοὺς ἄλλους, καὶ ἀνανδροτέρους τὰ εἰς τὸν πόλεμον νῦν ἢ πρόσθεν ἀποδεδεῖχθαι. εἰ δέ

a γρ' σκιάδας. b ἱππικῆς. c κομμωτίας. d ῥᾴδιον. e ἐφ' ὧν. f οὔτε ἂν πότε. g ἀπεργάσασθαι. Φημὶ. h ἀνομωτέρους.

δέ τις τἀναντία ἐμοὶ γιγνώσκει, τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπισκοπῶν, εὑρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

ſiquis ſecus atque ego ſentiat, is eorum opera conſiderans, ea teſtimonio ſuo verba mea comprobare comperiet.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ τῆς αὐτῆς παιδείας έ.

Apud eundem Xenophontem, in eiusdem Pædiæ libro V.

ΕΠ' ὐδενὶ γὰρ βρώματι ὐδὲ πόματι Πέρσης ἀνὴρ τῶν πεπαιδευμένων ὔτε ὄμμασιν ἂν ἐκπεπληγμένος καταφανὴς γένοιτο, ὔτε ἁρπαγῇ, ὔτε νόῳ, μὴ ὐχὶ προνοεῖν ἅπερ ἂν καὶ μὴ ἐν σίτῳ ὤν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἱππικοὶ, διὰ τὸ μὴ ταράσσεσθαι ἐπὶ τῶν ἵππων, δύνανται ἅμα ἱππεύοντες καὶ ὁρᾷν καὶ ἀκύειν καὶ λέγειν τὸ δέον, ὕτω καὶ ἐκεῖνοι ἐν τῷ σίτῳ οἴονται δεῖν φρόνιμοι καὶ μέτριοι φαίνεσθαι. τὸ δὲ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῶν βρωμάτων καὶ τῆς πόσεως, πάνυ αὐτοῖς [a] κυνικὸν καὶ θηριῶδες δοκεῖ εἶναι.

IN nullo enim neque eſculento neque potulento vir Perſes, ex iis qui bene inſtituti ſunt, neque oculis commotus appareat, neque rapina, neque mente, quo minus eadem proſpiciat quam ſi in cibo non eſſet: ſed quemadmodum equeſtres, quoniam in equis non turbantur, poſſint ſimul dum equitant et videre et audire et dicere quod ſit opus, ſic item illi inter epulas exiſtimant oportere et prudentes apparere et moderatos. At moveri eſculentis et potulentis, videtur iis eſſe caninum admodum et immane.

V*ide et quæ hunc locum proxime ſequuntur, nec non quæ præcedunt. Sed cum iis quæ hoc loco dicuntur, conferenda ſunt quæ ſupra, pag. videlicet* 574., *legiſti* de pueris domo afferentibus in
584 cibum quidem, panem, in obſonium vero, naſturtium: ad potum autem, ſiquis eorum ſitiret, vas fictile quod cothona vocabant, ut in id e flumine poſſet haurire. *Atque his addenda ſunt et quæ de puberibus, ſive adoleſcentibus (Græce ephebis) paulo post dicuntur,* quidquid venando ceperint, id eorum obſonium eſſe: ſin nihil ceperint, non aliud obſonium habere quam naſturtium. *Ideo autem conferendi ſunt hi loci cum illo libri* V., *ut conſideremus quantum proſit a teneris aſſueſcere. Nam temperanter in ipsa etiam ſenectute vivere, in eodem illo tradit loco, quum et de pueris exemplum temperantiæ ab eis ſumentibus ſcribat. Tenuis autem victus veſtitusque vilis Perſarum mentionem facit Xenophon non in iis ſolum quæ ex eo allata iam fuerunt, ſed in hoc etiam libri primi eiusdem operis loco, non procul ab iis quæ deprompta inde habuiſti in præcedentibus, per quandam cum molli Medorum veſtitu antitheſin,* Apud Perſas autem qui in patria manent, hoc etiam ſæculo et veſtimenta ſunt viliora, et victus magis est tenuis. *Necnon aliquanto poſt Cyrus avo ſuo Aſtyagi dicit,* Sed longe ſimplicior apud nos ac rectior est ad ſe explendum via. Nos enim panis et carnes ad hoc deducunt: vos autem, quum eodem ſtudeatis pervenire quo nos, per multos circuitus ac ambages ſurſum deorſum errantes, vix tandem eo pervenitis quo nos iamdudum veneramus. *Sed hanc Perſarum laudem multum minuit iste libri ſeptimi eiusdem operis locus, ubi de Cyro dicitur,* Quum igitur ſciret, Perſas, qui domi manerent, vitam agere duriſſimam propter inopiam, et laborioſiſſimam, tum propter regionis ſuæ aſperitatem, tum quod opus faciendo victum ſibi quærunt: hos potiſſimum exiſtimavit libenter apud ſe victuros. *Minuit (inquam) hic locus laudem illam, quod regionis natura ad tenuem illum victum eos adigere dici poſſit. Sed ex iis quæ alibi ſcribuntur, conticere est, inſtitutionem bonam non ſolum hoc addidiſſe ut boni conſulerent hanc victus tenuitatem, aut ſaltem hunc moderatum victum (nam et* μετρίαν δίαιταν *dicit) ſed etiam effeciſſe ut vellent* et ſpuendi et mungendi neceſſitatem a ſe per labores abigere. *Atque hoc apud illos etiam qui ſua ætate eſſent Perſas manſiſſe, in eodem illo primi libri loco teſtatur. Videndum tamen quomodo cum hoc convenire loco poſſit ille libri octavi, ubi ſcribit, (hoc quoque exemplo oſtendens quantum Perſæ a ſuis maioribus degeneraſſent)* Nam quum antea ſancitum eſſet, (*vel* lege cautum. *niſi et* more receptum *reddi poteſt*) ut neque ſpuerent, neque emungerent. (manifeſtum est autem ipſos non ideo ſanxiſſe ut humori corporis parcerent, ſed quod vellent laboribus et ſudoribus corpora robuſta et velut ſolida effici) nunc quidem adhuc manet, ut non ſpuant, nec ſeſe emungant, at ſe laboribus exercere, nusquam in uſu est. *Quomodo enim Xenophontis etiam ſæculo permanebant hæc duo,* non ſpuere, neque ſe emungere, *id vero per quod hæc vitabant (quæ alioqui vix poſſe vitari videntur) ut ipse in illo altero loco ſcribit, iam aboleverat?*

Sed, hanc quæſtionem aliis ſolvendam relinquens, ad eos tranſeo locos qui contra Perſicum luxum, et quidem in regibus nominatim, deſcribunt. Meminiſſe autem hic oportet horum circa finem lib. VIII. *verborum,* ὁποῖοι τινὲς γὰρ ἂν οἱ προςάται ὦσι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνονται. *id est,* Quales enim fuerint qui *aliis* præſunt, tales ſunt plerunque et illi qui eorum ſubiecti ſunt imperio. *Idem vero et ante Xenophontem etiam dictum fuerat, et post Xenophontem etiam dictum fuit: et quidem a nonnullis etiam qui vocem illam* plerunque *non addiderunt. Magna est autem convenientia inter illum locum, et iſtum qui eodem in libro legitur, pagina a principio tertia,* Quum enim vident homines, eum cui maxime licet inſolenter agere, modeſte ſe gerere, tanto magis ii qui ſunt inferiores ullam ſuam inſolentiam minime exſtare volunt. *Adiungendum etiam quod aliquanto poſt ſequitur, de ipso Cyro,* Et ſe quidem in tale exemplum proponebat. *Necnon adiiciendus erit hic qui primam eiusdem libri paginam claudit; in mea editione,* ὅταν μὲν ὁ ἐπιςάτης βελτ. *&c.*

Ἐκ τοῦ εἰς Ἀγησίλαον λόγου.

Ex oratione de Ageſilao.

Τῷ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαν γῆν περιέρχονται, μαςεύοντες τί ἂν ἡδέως πίοι, μυρίοι δὲ τεχνῶνται τί ἂν ἡδέως φάγοι. ὅπως γε μὴν καταδάρθοι, ὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσα πραγματεύονται. Ἀγησίλαος δὲ, διὰ τὸ φιλόπονος εἶναι, πᾶν μὲν τὸ παρὸν

HABET enim rex Perſarum qui totum orbem circumeant, quæritantes potum qui ſuavis illi ſit futurus: et innumeri excogitant cibos quibus ſuaviter veſcatur: ad ſomnium vero conciliandum, non facile quis dixerit, quæ machinentur: at vero Ageſilaus, quod labori deditus eſſet, quid-

[a] γρ' συϊκὸν.

quidquid aderat iucunde bibebat, et quidquid nactus erat, iucunde edebat: ad somnum autem suaviter capiendum quivis locus idoneus illi erat. Ac non solum dum hæc faceret lætabatur, sed etiam exultabat, quoties consideraret se quidem mediis in voluptatibus versari: at barbarum illum videret, si quidem absque dolore vellet vivere, oportere ab extremis terræ finibus ea secum trahere quæ delectationem sint allatura.

ρὸν ἡδέως ἔπινε, πᾶν δὲ τὸ συντυχὸν ἡδέως ἤσθιεν, εἰς
δὲ τὸ ἀσμένως κοιμηθῆναι, πᾶς τόπος ἱκανὸς ἦν αὐτῷ.
καὶ ταῦτα οὐ μόνον πράττων ἔχαιρεν, ἀλλὰ καὶ ἐν- 585
θυμούμενος ἠγάλλετο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσαις ταῖς
εὐφροσύναις ἀναστρέφοιτο· τὸν δὲ βάρβαρον ἑώρα, εἰ
μέλλοι ἀλύπως βιώσεσθαι, συνελκυστέον αὐτῷ ἀπὸ
περάτων τῆς γῆς τὰ τέρψοντα.

In eadem oratione proponuntur et alia, in quibus Agesilaus et rex Persarum inter se comparantur: atque hoc inter cetera, quod ille quidquid inter homines auri, quidquid argenti erat, et quæcunque erant pretiosissima, apud se congesta habere niteretur: existimans, si maximam vim pecuniarum haberet, fore ut omnia in potestatem suam redigeret: at vero Agesilaus domum suam contra instituerat, ita ut nullo horum indigeret. *Animadvertendum autem, ad hanc auri argentique coacervationem quod attinet, esse et hoc verisimile ad fovendum etiam suum luxum illam congerere conatum esse: quamvis aliam caussam afferat. Ceterum cum illis verbis,* μυρίοι δὲ τεχνῶνται τί ἂν ἡδέως φάγοι, *conferenda hæc quæ habuisti pag. 582. ex alio loco* καὶ μὴν τὰ πεττόμενα ἐπὶ τράπεζαν, ὅσα τε πρόσθεν εὕρητο, οὐδὲν αὐτῶν ἀφῄρηται, ἀλλά τε ἀεὶ καινὰ ἐπιμηχανῶνται. καὶ γὰρ καινοποιητὰς ἀμφοτέρων τούτων κέκτηνται. *Verum hoc in loco (qui non procul abest a fine libri octavi et ultimi Pædiæ) non tantum de Persarum regibus, sed de universa Persarum gente agitur.*

Hinc ad illum digredior locum ubi contra studium rerum bellicarum, necnon agriculturæ, (et quidem hanc præponens) in Persarum rege commendat: quum alibi rei militaris studium in certo quopiam rege, videlicet Cyro, commendasset: et quidem venationis exercitio ad res bellicas, et maxime ad artem equestrem, eos præparari dixisset, ut videre est inter illa quæ e lib. Pæd. 8. deprompta dedi, p. 577. Verum ibi postquam hæc et alia quædam eodem pertinentia scripsit, et tandem locum illum his verbis clausit, καὶ τὴν ἐγκράτειαν δὲ, καὶ πόνους καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ λιμὸν καὶ δίψος δύνασθαι φέρειν, ἐνταῦθα μάλιστα προσεθίζε τοὺς κοινῶνας. *id est,* Atque hic maxime assuefaciebat sodalitia ad continentiam, et ad hoc ut labores necnon frigora et æstus, quinetiam famem et sitim tolerare possent. *Ubi (inquam) ita locum illum clausit, adiicit,* καὶ νῦν δ' ἔτι βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ βασιλέα ταῦτα ποιοῦντες διατελοῦσιν. *id est,* Atque hoc etiam sæculo tum rex, tum qui circa regem sunt, hæc assidue faciunt. *Hæc porro,* οἱ περὶ βασιλέα, *Philelphus vertit* regis familiares. *Quam etiam interpretationem admittere videntur illa verba: at* κοινώνων *appellatio eam minime admittit: quamvis huic quoque eam tribuat: vertit enim,* Et hic etiam maxime familiares assuefaciebat ad continentiam. *Existimo autem reddi debere hic, sicut et alibi,* sodalitia, *vel,* eos qui e sodalitiis erant. *De hoc quoque obiter moneo quod ad locum illum attinet,* καὶ τὴν ἐγκράτειαν δὲ, *&c. afferri et hanc lectionem,* καὶ πρὸς ἐγκράτειαν δέ. *Invenitur autem et hæc,* καὶ τὴν ἐγκράτειαν δὲ, καὶ πρὸς πόνους, καὶ ψύχη καὶ θάλπη, καὶ πρὸς τὸ λιμὸν καὶ δίψος δύνασθαι φέρειν. *Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem,* καὶ πρὸς ἐγκράτειαν δὲ, καὶ πόνους, καὶ ψύχη καὶ θάλπη, καὶ πρὸς τὸ λιμὸν καὶ δ. *Alioqui, nostram retinendo scripturam, saltem scribendum esset,* καὶ τὸ ψύχη καὶ τὸ θάλπη καὶ λ. καὶ δ. δύνασθαι φέρειν. *Ad illum (inquam) locum transeo ubi studium rerum bellicarum et agriculturæ (et quidem huius mentionem prius faciens) commendat. Is autem extat in Oeconomico, pag. 482. meæ editionis, ubi Socrates et Critobulus inter se colloquuntur:*

Quibus igitur artibus nobis, Socrates, utendum censes? Num (inquit Socrates) regem Persarum imitari verebimur? Illum quidem ferunt inter pulcherrima maximeque necessaria studia agriculturam artemque bellicam ducere, et utramque diligenter atque studiose simul curare. Hæc ut audiit Critobulus, An et hoc credis, inquit, o Socrates, regi Persarum agriculturam esse curæ? Cui Socrates, Si videamus o Critobule quid agat, hoc modo fortasse discemus siquid sit ei curæ. Nam convenit inter nos eum res bellicas strenue curare, et diligenter administrare: quod ex quotquot nationibus tributa accipit, unicuique præfecto definierit in quot equites, sagittarios, funditores, gerrhophoros, (*id est, scuta et eiusmodi tegumenta ferentes*) alimentum partiri debeat: qui et regere possint quibus præsunt, quique si hostes irrumpant, fines tueantur. Præter hos et custodes in arcibus alere consuevit: et custodibus quidem alimentum suggerit huic ab eo muneri præfectus: rex autem per singulos annos omnes præter eos qui custodiunt arces, eo cogens quo vocatur concilium, recenset qui stipendia merent, atque alios quos in armis esse iussit. Qui non ita procul a regia distant, ad eos ipse inspectionis caussa proficiscitur: qui longius incolunt, ad eos mittit haud dubiæ fidei viros, qui res sociorum inspiciant. Custodum præfectos, et chiliarchos, (*id est, qui mille viros ducunt,*) et satrapas, si imperatum sibi militum

Ἡμῖν δὲ δὴ ποίαις τέχναις συμβουλεύεις ὦ Σώκρα-
τες χρῆσθαι; Ἆρα (ἔφη ὁ Σωκράτης) μὴ αἰσχυνθῶ-
μεν τὸν Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; ἐκεῖνον γάρ φα-
σιν, ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ ἀναγκαιοτάτοις ἡγούμε-
νον εἶναι ἐπιμελήμασι, γεωργίαν τε καὶ τὴν πολεμικὴν
τέχνην, τούτων ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι. καὶ
ὁ Κριτόβουλος ἀκούσας ταῦτα εἶπε, Καὶ τοῦτο, ἔφη,
πιστεύεις ὦ Σώκρατες, βασιλέα τῶν Περσῶν γεωργίας
τὶ συνεπιμελεῖσθαι; Ὧδ' ἂν (ἔφη ὁ Σωκράτης) ἐπι- 586
σκοποῦντες, ὦ Κριτόβουλε, ἴσως ἂν καταμάθοιμεν εἴ
τι συνεπιμελεῖται. τῶν μὲν γὰρ πολεμικῶν ἔργων ὁμο-
λογοῦμεν αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι, ὅτι ἐξ ὁπόσων
περ ἐθνῶν δασμοὺς λαμβάνει, τέταχε τῷ ἄρχοντι ἑκά-
στῳ εἰς ὁπόσους δεῖ διδόναι τροφὴν ἱππέας καὶ τοξότας
καὶ σφενδονήτας καὶ γερροφόρους, οἵτινες τῶν τε ὑπ' αὐ-
τοῦ ἀρχομένων ἱκανοὶ ἔσονται κρατεῖν, καὶ, ἢν πολέ-
μιοι ἐπίωσιν, ἀρήξουσι τῇ χώρᾳ. χωρὶς δὲ τούτων, φύ-
λακας ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι τρέφει· καὶ τὴν μὲν τροφὴν
τοῖς φρουροῖς δίδωσιν ὁ ἄρχων ᾧ τοῦτο προστέτακται·
βασιλεὺς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν μισθο-
φόρων καὶ τῶν ἄλλων οἷς ὡπλίσθαι προστέτακται, καὶ
πάντας ἅμα συνάγων, πλὴν τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλε-
σιν, ἔνθα δὴ ὁ σύλλογος καλεῖται. καὶ τοὺς μὲν ἀμφὶ
τὴν αὐτοῦ οἴκησιν αὐτὸς ἐφορᾷ, τοὺς δὲ πρόσω ἀποι-
κοῦντας, πιστοὺς πέμπει ἐπισκοπεῖν· καὶ οἳ μὲν ἂν
φαίνονται τῶν φρουράρχων καὶ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν
σατραπῶν τὸν ἀριθμὸν τὸν τεταγμένον ἔκπλεων ἔχον-

τες,

τες, καὶ τούτους [a] δοκίμους ἵπποις τε καὶ ὅπλοις κατεσκευασμένους παρέχωσι, τούτους μὲν τοὺς ἄρχοντας καὶ ταῖς τιμαῖς αὔξει, καὶ δώροις μεγάλοις καταπλουτίζει. οὓς δ' ἂν εὕροι [b] τῶν ἀρχόντων ἢ καταμελοῦντας τῶν Φρουράρχων, ἢ κατακερδαίνοντας, τούτους χαλεπῶς κολάζει, καὶ παύων τῆς ἀρχῆς, ἄλλους ἐπιμελητὰς καθίστησι. τῶν μὲν δὴ πολεμικῶν ἔργων ταῦτα ποιῶν δοκεῖ ἡμῖν [c] ἀναμφιλόγως ἐπιμελεῖσθαι. ἔτι δὲ ὁπόσην μὲν τῆς χώρας διελαύνων ἐφορᾷ αὐτὸς, καὶ δοκιμάζει, ὁπόσην δὲ μὴ αὐτὸς ἐφορᾷ, πέμπων πιστοὺς ἐπισκοπεῖται. καὶ οὓς μὲν ἂν αἰσθάνηται τῶν ἀρχόντων συνοικουμένην γε τὴν χώραν παρεχομένους, καὶ ἐνεργὸν οὖσαν τὴν γῆν, καὶ πλήρη δένδρων τε ὧν ἑκάστη φέρει καὶ καρπῶν, τούτοις μὲν χώραν τὴν ἄλλην προστίθησι, καὶ δώροις κοσμεῖ, καὶ ἕδραις ἐντίμοις γεραίρει· οἷς δ' ἂν ὁρᾷ ἀργόν τε τὴν χώραν οὖσαν καὶ ὀλιγάνθρωπον, ἢ διὰ χαλεπότητα, ἢ δι' ὕβριν, ἢ δι' ἀμέλειαν, τούτους δὲ κολάζων καὶ παύων τῆς ἀρχῆς, ἄρχοντας ἄλλους καθίστησι. ταῦτα ποιῶν δοκεῖ ἧττον [d] ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἡ γῆ ἐνεργὸς ἔσται ὑπὸ τῶν κατοικούντων, ἢ ὅπως εὖ φυλάξεται ὑπὸ τῶν φρουρούντων;

litum numerum expleant, atque lectos egregiosque viros equis et armis pulcre instructos exhibeant, et honoribus auget, et donis ingentibus ditat, quos autem magistratus ducesque reperit aut segnes aut avaros, et quæstus avidos, acerbe castigat, et abire magistratu iubet: alios qui res gerant, constituens. Hæc quum faciat, illum sine ulla dubitatione rerum bellicarum studiosum esse arbitramur. Præterea quantam potest regni sui partem percurrens inspicit ipse, ac veluti censor in iudicium morum vocat: quod reliquum est, inspiciunt viri fideles ab eo missi. Porro quos præsides regionem populo frequentem, terram excultam, et arboribus quas unaquæque fert et fructibus plenam præstare cognoscit, his aliam regionem addit, donis ornat, sedibus honorificis præmii caussa donat: quibus autem videt ociosam incultamque terram, et hominibus infrequentem, sive istud asperitate, sive insolentia, sive negligentia factum sit, illos castigat, imperio privat, et aliis magistratibus constitutis abiicit. Hæc quum gerit, censen' curare eum minus qui terra a cultoribus exercebitur, quam qui tuto a præsidiis custodietur?

587 ## ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ γεωγραφικῶν.

Ἐν τῷ ιε' βιβλίῳ.

ΔΙΑ τοῦτο οὖν τὰ ἔθη τὰ Περσικὰ, τούτοις, καὶ Μήδοις τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλοις πλείοσι· περὶ ὧν εἰρήκασι μὲν πλείους, τὰ δὲ καίρια καὶ ἡμῖν λεκτέον. Πέρσαι τοίνυν ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐχ ἱδρύονται· θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία· τιμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν· καὶ Σελήνην, καὶ Ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμους, καὶ ὕδωρ. θύουσι δ' ἐν καθαρῷ τόπῳ, [e] κατευξάμενοι καὶ παραστησάμενοι τὸ ἱερεῖον ἐστεμμένον. μελίσαντος δὲ τοῦ μάγου τὰ κρέα, τοῦ ὑφηγουμένου τὴν ἱερουργίαν, ἀπίασι διελόμενοι· τοῖς θεοῖς οὐδὲν ἀπονείμαντες μέρος· τῆς γὰρ ψυχῆς φασι τοῦ ἱερείου δεῖσθαι τὸν θεὸν, ἄλλου δὲ οὐδενός· ὅμως δὲ τοῦ ἐπίπλου τι μικρὸν τιθέασιν, ὡς λέγουσι τινὲς, ἐπὶ τὸ πῦρ. διαφερόντως δὲ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύουσι, τῷ μὲν πυρὶ προστιθέντες ξηρὰ ξύλα, τοῦ λέπους χωρὶς, πιμελὴν ἐπιτιθέντες ἄνωθεν. εἶθ' ὑφάπτουσιν, ἔλαιον [f] καταχέαντες, οὐ φυσῶντες, ἀλλὰ ῥιπίζοντες. τοὺς δὲ φυσήσαντας, ἢ νεκρὸν ἐπὶ πῦρ θέντας, ἢ βόλβιτον, θανατοῦσι. τῷ δὲ ὕδατι [g] ἐπὶ λίμνην ἢ ποταμὸν, ἢ κρήνην ἐλθόντες, βόθρον ὀρύξαντες, εἰς τοῦτον σφαγιάζονται, φυλαττόμενοι μή τι τοῦ πλησίον ὕδατος καθαροῦ αἱμαχθείη, ὡς μιανοῦντες· εἶτ' ἐπὶ μυῤῥίνην ἢ δάφνην διαθέντες τὰ κρέα, ῥάβδοις λεπτοῖς [h] ἐφάπτονται οἱ μάγοι, καὶ ἐπᾴδουσιν, ἀποσπένδοντες ἔλαιον ὁμοῦ γάλακτι καὶ μέλιτι κεκραμένον, οὐκ εἰς πῦρ, οὐχ' ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τοὔδαφος· τὰς δ' ἐπῳδὰς ποιοῦνται πολὺν χρόνον, ῥάβδων μυρικίνων λεπτῶν δέσμην κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ (πολὺ γάρ ἐστι τὸ τῶν μάγων φῦλον, οἱ καὶ [i] Πύραιθοι καλοῦνται· πολλὰ δὲ καὶ τῶν Περσικῶν θεῶν ἱερά) οὐδὲ μαχαίρᾳ θύουσι, ἀλλὰ κορμῷ τινὶ, ὡς ἂν ὑπέρῳ τύπτοντες. ἔστι δὲ καὶ [k] Πυραιθεῖα, σηκοί τινες ἀξιόλογοι· ἐν δὲ τούτοις μέσοις βωμὸς, ἐν ᾧ πολλή τε σποδὸς καὶ πῦρ

EX STRABONIS geographicis libris.

Libro XV.

ITAQVE etiam de moribus Persarum etsi permulti dixerunt, tamen dicenda nobis videntur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelso: cœlum esse Iovem putant: colunt et solem, quem Mithram vocant: item lunam et Venerem, et ignem, et tellurem, et ventos et aquam. Sacrificant in loco mundo, cum imprecationibus, et coronatam hostiam statuunt. Ubi magus, qui sacrificio faciendo præest, carnes in portiones distribuit, sua quisque accepta, abeunt, nulla parte diis relicta, dicunt enim deum nihil velle, præter hostiæ animam: quidam tamen, ut fertur, omenti partem igni imponunt. Præcipue igni et aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes adempto cortice, et arvina superiniecta: deinde infuso oleo, succendunt, non inspirantes, sed ventilantes: si quis inspirat, aut mortuum quicquam, cœnumve in ignem iniicit, morte punitur. Aquæ sacra peragunt hoc modo. In lacum vel flumen vel fontem venientes, scrobem faciunt: ibique hostiam iugulant, caventes ne quid proximæ aquæ sanguine contingatur: sic enim omnia pollutum iri: postea carnibus myrto laurove impositis, eas magi gracilibus virgis comburunt: et factis imprecationibus quibusdam, oleum lacte ac melle mixtum inspergunt, non in ignem, nec in aquam, sed in terram. Imprecationes diu faciunt, fasciculum virgarum myricinarum tenuium tenentes. In Cappadocia (etenim maxima est ibi magorum multitudo, qui Pyræthi vocantur, et multa Persicorum deorum templa:) non cultro sed stipite quodam mactant, tanquam malleo verberantes. Sunt et Pyrætheia septa quædam ingentia, in quorum medio ara est. In ea magi et cinerem mul-

a γρ' δοκίμοις. *b* Phil. legisse videtur τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν Φρουράρχων καταμελοῦντας ἢ κατακ. *c* ἀναμφιβόλως. *d* ἐπιμέλεσθαι. *e* Male in Aldin. καὶ τευξάμενοι. *f* ἐπιχέαντες. *g* Distingue post ὕδατι, et intellige τῷ δὲ ὕδατι οὕτω θύουσι, repetendo hoc verbum e præcedentibus. *h* ἐφάπτουσι. *i* Ald. Πύρεθοι. *k* Ald. Πυραθεῖα.

multum et ignem perennem servant: et eo quotidie ingressi, imprecationes faciunt, per horam ante ignem virgarum fasciculum tenentes, pileis infulis velati ex utraque parte dependentibus, adeo ut vittæ labia contegant ac malas. Hæc in Anaitidis et Omani delubris fiunt. Nam et horum ibi delubra sunt, et Omani statua in pompa ducitur.

Ista nos vidimus: quæ sequuntur, historici memoriæ mandaverunt. In fluvium Persæ non immeiunt, nec lavant, nec abluuntur, nec cadaver iniiciunt, nec alia quæ immunda esse videantur. Cuicunque deo sacrificent, primum igni imprecationes faciunt. Reges habent ex eadem stirpe. Qui non paruerit, capite et brachio amputato proiicitur. Ducunt uxores complures: et multas pellices alunt, multiplicandæ sobolis gratia. Reges quotannis præmia proponunt iis qui plures filios progenuerint, pueri ante quartum annum in patris conspectum non veniunt. Nuptiæ in initio verni æquinoctii celebrantur: sponsus in thalamum venit, comesto prius malo vel cameli medulla, præter id nihil eo die. A quinto usque ad vigesimum quartum annum discunt sagittare, iaculari, equitare, et in primis vera dicere. Disciplinarum magistris continentissimis utuntur, qui et fabulas ad utilitatem accommodatas intexunt, cum cantu et sine cantu, deorum et clarorum virorum facta celebrantes. Congregant eos in unum locum, æris sonitu ante lucem excitatos ad arma aut venationem. Præficiunt quinquagenis aliquem ex regis filiis, aut satrapæ, quem currentem sequi iubent, loco triginta quadragintave stadiorum determinato. Postulant hi etiam orationem de singulis quæ illi didicerint: simul et vocem et spiritum et latus exercentes. Quin et adversus æstum, frigus, imbres, et ad torrentium transitus eos condocefaciunt, ut arma et vestes immadidas servent. Pascere etiam, et in agro pernoctare docent, et rusticari, et fructibus sylvestribus vesci: ut termintho, glandibus, pyris agrestibus. Atque hi Cardaces vocantur, furtis viventes: nam carda virile ac bellicosum signat. Quotidianus eorum cibus post exercitationem est panis durissimus, et nasturtium, et salis grana, et carnes assæ vel elixæ; potus aqua. Venantur autem pila et sagittas ab equis mittentes, et fundantes. Vespertina eorum sunt exercitia, arbores serere, aut radices effodere, aut arma fabricari, aut lino et retibus studium impendere artificiose faciundis. Pueri venationem non attingunt, sed mos est eam domum referre. Cursus et ceterorum quæ in quinquertio exercentur, præmia ab rege proponuntur. Pueri auro exornantur, cuius igneum fulgorem venerantur, quare id neque mortuo apponunt: quemadmodum nec ignem, ob honorem, quem ei deferunt. Militant, et ordines ducunt a vigesimo anno usque ad quinquagesimum et pedites et equites. Forum non attingunt, nam nec emunt, nec vendunt. Armantur cetra in rhombi figuram facta: præter pharetram, sagares et secures habent, capiti impositum pileum turritum, pectus thorace squamoso muniunt. Principes anaxyridem triplam habent, et tunicam manicatam, duplam, genu tenus: interula candida est, exterior vero vestis florida. Amiculum

πῦρ ἄσβεστον φυλάττουσιν οἱ μάγοι. καθ' ἡμέραν δὲ
εἰσιόντες, ἐπᾴδουσιν ὥραν σχεδόν τι, πρὸ τοῦ πυρὸς
τὴν δέσμην τῶν ῥάβδων ἔχοντες, τιάρας περικείμε-
νοι πιλωτὰς, καθηκυίας ἑκατέρωθεν, μέχρι τοῦ κα-
λύπτειν τὰ χείλη καὶ τὰς παραγναθίδας. ταῦτα δ'
ἐν τοῖς τῆς Ἀναΐτιδος καὶ Ὠμανοῦ ἱεροῖς νενόμισται·
τούτων δὲ καὶ σηκοί εἰσι, καὶ ξόανον τοῦ Ὠμανοῦ πομ- 588
πεύει.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς ἑωράκαμεν· ἐκεῖνα δ' ἐν ταῖς
ἄλλαις ἱστορίαις λέγεται, καὶ τὰ ἐφεξῆς. εἰς γὰρ
ποταμὸν οὔτ' οὐροῦσιν, οὔτε νίπτονται Πέρσαι, οὐδὲ
λούονται, οὐδὲ νεκρὸν ἐκβάλλουσι, οὐδ' ἄλλα τῶν δο-
κούντων εἶναι [a] μυσαρῶν· ὅτῳ δ' ἂν θύωσι θεῷ, [b] πρώ-
τῳ τῷ πυρὶ εὔχονται. βασιλεύονται δ' ὑπὸ τῶν ἀπὸ
γένους· ὁ δ' ἀπειθῶν, ἀποτμηθεὶς κεφαλὴν καὶ βρα-
χίονα, ῥίπτεται. γαμοῦσι δὲ πολλὰς, καὶ ἅμα
παλλακὰς τρέφουσι πλείους πολυτεκνίας χάριν. τι-
θέασι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἆθλα πολυτεκνίας κατ' ἔ-
τος· τὰ δὲ τρεφόμενα μέχρι τῶν τεττάρων ἐτῶν, οὐκ
ἄγεται τοῖς γονεῦσιν εἰς ὄψιν. οἱ δὲ γάμοι κατὰ τὰς
ἀρχὰς τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας ἐπιτελοῦνται· παρέρχε-
ται δ' ἐπὶ τὸν θάλαμον προφαγὼν μῆλον, ἢ καμή-
λου μυελὸν, ἄλλο δ' οὐδὲν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ἀπὸ
δὲ πέντε ἐτῶν ἕως τετάρτου καὶ εἴκοσι, παιδεύονται
τοξεύειν, καὶ ἀκοντίζειν, καὶ ἱππάζεσθαι, καὶ
ἀληθεύειν· διδασκάλοις τε λόγων τοῖς σωφρονεστάτοις
χρῶνται, οἳ καὶ τὸ μυθῶδες πρὸς τὸ συμφέρον [c] ἐπ-
ανάγοντες πλέκουσι, καὶ μέλους χωρὶς, καὶ μετ'
ᾠδῆς, ἔργα θεῶν τε, καὶ [d] ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἀνα-
διδόντες. συνάγουσι δ' εἰς ἕνα τόπον, ψόφῳ χαλκοῦ
πρὸ ὄρθρου διεγείροντες ἐπὶ ἐξοπλισίαν, ἢ θήραν· τά-
ξαντες δ' ἀνὰ πεντήκοντα ἡγεμόνα τῶν βασιλέως τι-
νὰ παίδων αὐτοῖς, ἢ σατράπου, τρέχοντι κελεύου-
σιν ἕπεσθαι, χωρίον ἀφορίσαντες τριάκοντα, ἢ τετ-
ταράκοντα σταδίων. ἀπαιτοῦσι δὲ καὶ λόγον ἑκάστου
μαθήματος, ἅμα καὶ μεγαλοφωνίαν, καὶ πνεῦμα,
καὶ πλευρὰν ἀσκοῦντες· καὶ πρὸς καῦμα δὲ, καὶ
πρὸς ψύχος, καὶ [e] ὄμβρου, καὶ χειμάῤῥου διαβά-
σεις, ὥστ' ἄβροχα φυλάττειν, καὶ ὅπλα καὶ ἐσθῆ-
τα· καὶ ποιμαίνειν δὲ, καὶ ἀγραυλεῖν, καὶ καρποῖς
ἀγρίοις χρῆσθαι, τερμίνθῳ, δρυοβαλάνοις, ἀχράσι·
καλοῦνται δ' οὗτοι Κάρδακες, ἀπὸ κλωπείας τρεφό-
μενοι· κάρδα γὰρ τὸ ἀνδρῶδες, καὶ πολεμικὸν λέ-
γεται. ἡ δὲ καθ' ἡμέραν δίαιτα, ἄρτος μετὰ τὸ γυ-
μνάσιον, καὶ μάζα, καὶ κάρδαμον, καὶ ἁλῶν χόν-
δρος, καὶ κρέα ὀπτὰ, ἢ ἑφθὰ ἐξ ὕδατος· ποτὸν δ'
ὕδωρ. θηρεύουσι δὲ σαύνια ἀφ' ἵππων βάλλοντες, καὶ
τοξεύματα, καὶ σφενδονοῦντες. δείλης δὲ φυτουργεῖν,
καὶ ῥιζοτομεῖν ἀσκοῦσι, καὶ ὁπλοποιεῖν, καὶ λίνα καὶ
ἄρκυς φιλοτεχνεῖν. [f] οὐχ ἅπτονται δὲ τῶν θηρευμά-
των οἱ παῖδες, ἀλλὰ κομίζειν οἴκαδε ἔθος. τίθεται δ'
ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἆθλα δρόμου, καὶ τῶν ἐν τοῖς πεν- 589
τάθλοις. κοσμοῦνται οἱ παῖδες χρυσῷ, τὸ πυρωπὸν
τιθεμένων ἐν τιμῇ· διὸ οὐδὲ νεκρῷ, προσφέρουσι, κα-
θάπερ οὐδὲ τὸ πῦρ, κατὰ τιμήν. στρατεύουσι δὲ, καὶ
ἄρχουσιν, ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν, ἕως πεντήκοντα, πεζοί
τε καὶ ἱππεῖς. ἀγορᾶς δὲ οὐχ ἅπτονται· οὔτε γὰρ
πωλοῦσιν, οὔτ' ὠνοῦνται. ὁπλίζονται δὲ γέῤῥῳ ῥομβοει-
δεῖ. παρὰ δὲ τὰς φαρέτρας σαγάρεις ἔχουσι καὶ κοπί-
δας· περὶ δὲ τῇ κεφαλῇ πίλημα πυργωτόν· θώραξ δ'
ἐστὶν αὐτοῖς [g] φολιδωτός. ἐσθὴς δὲ, τοῖς ἡγεμόσι μὲν,
ἀναξυρὶς τριπλῆ, χιτὼν δὲ χειριδωτὸς διπλοῦς, ἕως
γόνατος. ὁ ὑπενδύτης μὲν λευκὸς, ἀνθινὸς δ' ὁ ἐπάνω.
ἱμά-

a γρ. μυσαρά. b πρῶτον. c ἀνάγοντες παραπλέκ. d Vox ἀνδρῶν deest in Ald. e ὄμβρων καὶ χειμάῤῥων. f οὐχ ἅπτ. cohæret cum θηρεύουσι δὲ &c. at δείλης δὲ φυτ. dicuntur velut in parenthesi. g φαλιδωτός.

ἱμάτιον θέρους μὲν πορφυροῦν, [a] ἢ ἀνθινὸν, χειμῶνος δ' ἀνθινόν. τιάραι παραπλήσιαι ταῖς τῶν μάγων, ὑπόδημα κοῖλον διπλοῦν. τοῖς δὲ πολλοῖς χιτὼν ἕως μεσοκνημίου, καὶ διπλοῦς· ῥάκος δὲ σινδόνιόν τι περὶ τῇ κεφαλῇ· ἔχει δ' ἕκαστος τόξον καὶ σφενδόνην. δειπνοῦσι πολυτελῶς Πέρσαι, τιθέντες καὶ ὁλομελῆ, καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα. κόσμος τε λαμπρὸς [b] στολῆς, ἐκπωμάτων τε τῶν ἄλλων, ὥστε χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καταλάμπεσθαι. ἐν οἴνῳ τὰ μέγιστα βουλεύονται, καὶ βεβαιότερα τῶν ἐν νήψει τίθενται. τῶν κατὰ τὰς ὁδοὺς συναντώντων τοὺς μὲν γνωρίμους καὶ ἰσοτίμους φιλοῦσι προσιόντας, τοῖς δὲ ταπεινοτέροις παραβάλλουσι τὴν γνάθον, καὶ δέχονται ταύτῃ τὸ φίλημα· οἱ δ' ἔτι ταπεινότεροι προσκυνοῦσι μόνον. θάπτουσι δὲ κηρῷ περιπλάσσοντες τὰ σώματα· τοὺς δὲ μάγους οὐ θάπτουσιν, ἀλλ' [c] οἰωνοβρότους ἐῶσι. τούτοις δὲ καὶ μητράσι συνέρχεσθαι [d] νενόμισται.

Τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθη. ἔστι δ' ἴσως καὶ ταῦτα τῶν ἐθίμων, ἃ φησὶ Πολύκριτος. ἐν γὰρ Σούσοις ἑκάστῳ τῶν βασιλέων ἐπὶ τῆς ἄκρας ἰδίᾳ πεποιῆσθαι [e] οἴκησιν, καὶ θησαυροὺς, καὶ παραθέσεις [f] ὧν ἐπράττοντο φόρων, ὑπομνήματα τῆς οἰκονομίας. πράττεσθαι δ' ἐκ μὲν τῆς παραλίας ἀργύριον, ἐκ δὲ τῆς μεσογαίας, ἃ φέρει ἑκάστη χώρα, ὥστε καὶ χρώματα καὶ φάρμακα, καὶ τρίχα ἐρέαν, ἤ τι τοιοῦθ' ἕτερον, καὶ θρέμματα ὁμοίως. τὸν δὲ διατάξαντα τοὺς φόρους, Δαρεῖον εἶναι τὸν μακρόχειρα, καὶ κάλλιστον ἀνθρώπων, πλὴν τοῦ μήκους τῶν βραχιόνων, καὶ τῶν πήχεων· ἅπτεσθαι γὰρ καὶ τῶν γονάτων. τὸ δὲ πλεῖστον, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐν κατασκευαῖς εἶναι,
590 νομίσματι δὲ οὐ πολλῷ. πρός τε τὰς δωρεὰς ἐκεῖνα κεχαρισμένα νομίζειν μᾶλλον, καὶ πρὸς κειμηλίων ἀπόθεσιν· τὸ δὲ νόμισμα τὸ πρὸς τὰς χρείας ἀρκοῦν, ἱκανὸν εἶναι. κόπτειν δὲ πάλιν τὸ τοῖς ἀναλώμασι σύμμετρον. τὰ μὲν οὖν ἔθη, σωφρονικὰ τὰ πλείω· διὰ δὲ τὸν πλοῦτον εἰς τρυφὴν ἐξέπεσον οἱ βασιλεῖς, ὥστε πυρὸν μὲν ἐξ Ἄσσου τῆς Αἰολίδος μετήεσαν, οἶνον δ' ἐκ Συρίας τὸν Χαλυβώνιον, ὕδωρ δὲ ἐκ τοῦ Εὐλαίου, πάντων ἐλαφρότατον, ὥστε ἐν Ἀττικῇ κοτύλῃ δραχμῇ ἀφολκότερον εἶναι. συνέβη δὲ τοῖς Πέρσαις ἐνδοξοτάτοις γενέσθαι τῶν βαρβάρων, παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τῶν μὲν ἄλλων οὐδένες τῶν τῆς Ἀσίας ἀρξάντων, Ἑλλήνων ἦρξαν· οὐδ' ᾔδεισαν οὐδ' ἐκεῖνοι τούτους, οὐδ' οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους· ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν μόνον, ἐκ τῆς πόρρωθεν ἀκοῆς. Ὅμηρος γοῦν οὔτε τὴν τῶν Σύρων οὔτε τὴν Μήδων ἀρχὴν οἶδεν· οὐδὲ γὰρ ἂν Θήβας Αἰγυπτίας ὀνομάζων, καὶ τὸν ἐκεῖ καὶ τὸν ἐν Φοινίκῃ πλοῦτον, τὸν ἐν Βαβυλῶνι, καὶ Νίνῳ καὶ Ἐκβατάνοις, παρεσιώπησε.

Πρῶτοι δὲ Πέρσαι καὶ Ἑλλήνων ἐπῆρξαν· Λυδοὶ δὲ ἐπῆρξαν μὲν, ἀλλ' οὔτε τῆς Ἀσίας ὅλης ἐπάρξαντες, ἀλλὰ μέρους τινὸς μικροῦ, τοῦ ἐντὸς Ἅλυος μόνον· καὶ ταῦτ' [g] ἐπ' ὀλίγον χρόνον τῶν κατὰ Κροῖσον καὶ Ἀλυάττην. κρατηθέντες δ' ὑπὸ Περσῶν, εἴ καί τι τῆς δόξης ἦν αὐτοῖς, ἀφῃρέθησαν τοῦθ' ὑπ' ἐκείνων. Πέρσαι δ' ἀφ' οὗ κατέλυσαν τὰ Μήδων, εὐθὺς καὶ Λυδῶν ἐκράτησαν, καὶ τοὺς [h] κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ὑπηκόους ἔσχον· ὕστερον δὲ καὶ διέβησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἡττηθέντες πολλοῖς καὶ πολλάκις ἀγῶσιν, ὅμως διετέλεσαν τὴν Ἀσίαν μέχρι τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων κατέχοντες, ἕως ὑπὸ Μακεδόνων κατεπολεμήθησαν. ὁ μὲν οὖν εἰς τὴν ἡγεμονίαν καταστήσας αὐτοὺς Κῦρος ἦν· διαδεξάμενος δὲ τοῦτον Καμβύσης υἱὸς, ὑπὸ

culum æſtate purpureum vel floridum; hyeme autem floridum: tiaras magorum infulis ſimiles, calceamentum altum ac duplum. Vulgo tunicam duplam gerunt, ad medium usque crus deſcendentem: circum caput ſindonis cento volvitur. Quisque arcu et funda utitur. Perſæ laute cœnant, integra et multa et varia apponentes: veſtis et poculorum ornatus ſplendidisſimus, auro et argento refulgent. De rebus maximis in vino conſultant, eaque decreta ipſi firmiora cenſent quam quæ ſobrii faciunt. Si notis et æqualibus in via occurrant, eos oſculantur: ſi humilioribus, genam eis præbent, eaque oſculum excipiunt: qui humiliores admodum ſunt, duntaxat genu flexo digniores venerantur. Corpora mortuorum humant, prius cera oblinentes. Magos inſepultos avibus edendos dimittunt: hi cum matribus etiam, inſtituto maiorum coëunt.

Ac Perſarum quidem mores ſunt huiusmodi: quibus opinor addenda eſſe, quæ a Policrito referuntur: ſunt autem hæc. Regum cuique Suſis in arce domicilium extat, et theſaurus, et tributorum quæ exegerit tabulæ, adminiſtratæ rei monumentum. Exigere eos ex ora maritima argentum: ex mediterranea, quæ quæque regio ferat, ut colores, medicamenta, lanam, vel aliud tale, aut pecora. Tributa inſtituit Darius Longimanus, qui omnium hominum pulcherrimus fuit, dempta brachiorum et cubitorum longitudine, etiam genua contingentium. Maximam auri atque argenti partem in ſupellectile habent, in nummis perexiguam. Illam enim exiſtimant et ad donandum magis aptam, et ad reponenda adſervandaque in theſauris ceimelia. Nomismatis vero tantum ſufficere arbitrantur quantum uſui ſatis ſit, et tantum auri percutiunt, quantum impenſis ſufficiat. Perſarum mores magna ex parte moderati ſunt. Ceterum per opulentiam reges in delicias luxumque prolapſi ſunt, adeo ut triticum ex Aſſo AEolia afferri vellent, vinum autem ex Syria, quod Chalybonium dicitur, aquam ex Eulæo, quod ea omnium eſſet levisſima, ut Atticæ heminæ comparata, drachma minus appenderet. Ex omnibus autem barbaris Perſis uſu venit, ut notisſimi apud Græcos eſſent, quod nulli Græcis imperaverunt eorum qui Aſiam tenuere, præter eos: nec ii Græcos, nec Græci illos antea noverant, niſi quantum fama percepisſent admodum exili. Non enim Homerus Syrorum, Medorumve imperium noverat: alioqui AEgyptias Thebas, et earum et Phœnicum divitias nominans, nequaquam Babylonis, Nini et Ecbatanorum opes ſilentio transmiſiſſet.

Ac primo quidem Græcis Perſæ imperaverunt, Lydi vero non toti Aſiæ, ſed parti ſolum cis Halym perexiguæ: idque non diu, ſed duntaxat Crœſi et Alyattis tempore: et ſiquid gloriæ paraverant amiſerunt a Perſis ſubacti. Perſæ Medorum rebus in ſuam poteſtatem redactis, ſtatim Lydos ſubegere: et Græcos qui in Aſia erant ſibi ſubiectos fecerunt: postmodum in Græciam traiicientes, magnis multisque certaminibus victi ſunt. Aſiam tamen usque ad mare tenuerunt, donec a Macedonibus ſunt debellati. Cyrus primus iis imperium comparavit: cuius ſucceſſor Cambyſes filius, a

a γρ' quidam ex coniect. ἢ ἰάνθινον. b στρωμνῆς. c Ald. οἰωνοβότους, ut ſcribendum est; aut certe οἰωνοβρώτους. d πάτριον νενόμισται. e Ald. ἄσκησιν. f ὧν ἔπραττον φόρων. g ἐπ' ὀλίγον χρόνον τὸν κατά. h εἰς τὴν Ἀσίαν.

a magis ſublatus est. Septem vero Perſæ qui magos interemerunt, Dario Hyſtaſpis F. imperium tradidere. Eius ſucceſſores in Narſem deſierunt: quem quum Bagoa eunuchus interfeciſſet, Darium regem fecit, quamquam e ſtirpe regia non ortum. Hunc quum Alexander evertiſſet, ipse decem aut undecim annos regnavit. Postea Aſiæ imperium in complures ſucceſſores et ab eis profectos diviſum, tandem diſſipatum est. Permanſit annos circiter CCL. Hodie ſeorſim Perſæ ſuum habent corpus, et reges aliis ſubiectos: ante Macedonibus, nunc Parthis.

ὑπὸ τῶν μάγων κατελύθη. τούτους δ' ἀνελόντες οἱ ἑπτὰ Πέρσαι, Δαρείῳ τῷ Ὑστάσπου παρέδοσαν τὴν ἀρχήν· εἶθ' οἱ ἀπὸ τούτου διαδεχόμενοι κατέλυσαν εἰς Νάρσην· ὃν ἀποκτείνας Βαγῶος ὁ εὐνοῦχος, κατέστησε Δαρεῖον οὐκ ὄντα τοῦ γένους τῶν βασιλέων. Τοῦτον δὲ καταλύσας Ἀλέξανδρος, αὐτὸς ἦρξε δέκα ἢ ἕνδεκα ἔτη· εἶτ' εἰς πλείους τοὺς διαδεξαμένους καὶ τοὺς ἐπιγόνους τούτων μερισθεῖσα ἡ ἡγεμονία τῆς Ἀσίας διελύθη· συνέμεινε δ' ὅσον πεντήκοντα ἐπὶ τοῖς διακοσίοις ἔτη. νῦν δ' ἤδη καθ' αὑτοὺς συνεστῶτες οἱ Πέρσαι, βασιλέας ἔχουσιν ὑπηκόους ἑτέροις βασιλεῦσι· πρότερον μὲν Μακεδόσι, νῦν δὲ Παρθυαίοις.

EX DINONIS Perſicis.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΝΩΝΟΣ Περσικῶν. 591

Athenæus Dipnoſoph. lib. XII., postquam ſcripſit, διαβόητοι δ' ἐπὶ τρυφῇ ἐγένοντο πρῶτοι πάντων ἀνθρώπων Πέρσαι, ὧν καὶ οἱ βασιλεῖς ἐχείμαζον μὲν ἐν Σούσοις, ἐθέριζον δὲ ἐν Ἐκβατάνοις, &c. (*id est,* Primi autem omnium hominum Perſæ celebres luxu fuerunt: quorum et reges Suſis hyemabant, Ecbatanis æſtivabant) *ſubiungit.*

INSIGNE vero quod ſuis capitibus reges Perſarum imponebant, ne ipsum quidem voluptate illos frui ſolitos negat. Conficiebatur enim, ut ſcribit Dinon, e myrrha, et ex eo quod labyzus vocatur. Suaviter autem labyzus olet, et multo quam myrrha est pretioſior. Quum autem et e curru deſcenderet rex (inquit Dinon) nec ille deſiliebat quamvis exigua eſſet a terra altitudo, neque manibus eorum qui ipsum circumſtabant fulciebatur: ſed ei ſemper aurea ſella admovebatur, et huic pedes imponens deſcendebat: ac regiæ ſellæ geſtator huius rei gratia ſequebatur.

ΚΑΙ τὸ παράσημον δὲ ὃ ἐπετίθεντο τῇ κεφαλῇ οἱ Περσῶν βασιλεῖς, οὐδ' αὐτὸ ἠρνεῖτο τὴν τῆς ἡδυπαθείας ἀπόλαυσιν. κατεσκευάζετο γὰρ, ὥς φησὶ Δίνων, ἐκ σμύρνης καὶ τοῦ καλουμένου λαβύζου. εὐώδης δ' ἐστὶν ἡ λάβυζος, καὶ [a] πολυτιμώτερον τῆς σμύρνης. ὁπότε δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἅρματος κατίοι (φησὶ) βασιλεὺς, οὔτε καθήλλετο, ὀλίγου ὄντος ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ὕψους, οὔτε διὰ χειρῶν ἐρειδόμενος· ἀλλ' ἀεὶ αὐτῷ χρυσοῦς δίφρος ἐτίθετο, καὶ τούτῳ ἐπιβαίνων κατῄει. καὶ ὁ βασιλέως διφροφόρος εἰς τοῦτο εἵπετο.

Apud eundem Athenæum, libro XIIII.

Παρὰ τῷ αὐτῷ, βιβλίῳ ιδ'.

ATQVE adeo Dinon in Perſicis ſcribit menſæ regiæ apponi ſolita cibaria quæcunque regiones ferunt eius ditioni ſubiectæ, ex unoquoque quantum ſatis eſſet ad primitias. At peregrino aut cibo aut potu ullo haud putabat regibus utendum eſſe is qui ab initio rex fuit. Unde et lex quædam postea exſtitit: nam quum ex eunuchis quidam inter reliqua bellaria caricas Atticas regi appoſuiſſet, ſciſcitatum unde eſſent. Ubi autem intellexiſſet Atticas eſſe, iuſſiſſe emptores rerum in foro venalium eas emere: ut in eius poteſtate eſſet accipere quoties vellet, et non emere. Fama est autem eunuchum de induſtria hoc feciſſe ut ipſi expeditionem adverſus Athenas in memoriam revocaret.

ΔΙΝΩΝ γοῦν ἐν τοῖς Περσικοῖς φησὶν, Παρετίθεντο δ' ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς βασιλέως ὅσα ἡ γῆ βρώματα φέρει, ἧς ἄρχει ὁ βασιλεὺς, ἀφ' ἑκάστου ὅσον ἀπαρχήν. ξενικῷ δὲ οὐδενὶ οὔτε βρώματι οὔτε ποτῷ ᾤετο δεῖν ὁ ἐξ ἀρχῆς τοὺς βασιλεῖς χρῆσθαι. ὅθεν καὶ νόμος τὶς ὕστερον ἐγένετο. εἰσενέγκαντος γὰρ ποτὲ τῶν εὐνούχων τινὸς ἐν τοῖς λοιποῖς τραγήμασιν ἰσχάδας Ἀττικὰς, ἐρωτῆσαι ποταπαὶ εἶεν. ἐπεὶ δὲ ἐπύθετο ἐξ Ἀθηνῶν, τοῖς ἀγορασταῖς ἐκέλευεν ὠνεῖσθαι, ὡς ἂν ἐξουσία γένηται αὐτῷ λαμβάνειν ὅταν ἐθέλῃ, καὶ μὴ ἀγοράζειν. λέγεται δὲ τὸν εὐνοῦχον ἐπίτηδες τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα αὐτὸν ὑπομνήσῃ τῆς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατείας.

Ex eodem Dinone, *apud eundem Athenæum, libro* XIII.

Ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ Δίνωνος, παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ ιγ'.

APVD Perſas autem regina multitudinem pallacarum tolerat, quoniam rex uxori, tanquam dominus, imperat: quinetiam quia reginam (ut ſcribit Dinon in Perſicis) pallacæ non ſecus quam aliquod numen colant, ipsam enim adorant.

ΠΑΡΑ δὲ Πέρσαις ἀνέχεται ἡ βασίλεια τοῦ πλήθους τῶν παλλακίδων, διὰ τὸ ὡς δεσπότην ἄρχειν τῆς γαμετῆς τὸν βασιλέα. ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ τὴν βασιλίδα (ὥς φησὶ Δίνων ἐν τοῖς Περσικοῖς) ὑπὸ τῶν παλλακίδων θρησκεύεσθαι. προσκυνοῦσι γοῦν αὐτήν.

[a] Forte πολυτιμοτέρα.

592 ΕΚ ΤΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ τοῦ Κυμαίου.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ δ΄.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ δ᾽ ὁ Κυμαῖος, ὁ τὰ Περσικὰ συγγράψας, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιγραφομένων παρασκευαστικῶν, Καὶ οἱ θεραπεύοντες (φησὶ) τοὺς Περσῶν βασιλεῖς δειπνοῦντας, ἅπαντες λελουμένοι διακονοῦσιν, ἐσθῆτας καλὰς ἔχοντες· καὶ διατρίβουσι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας, περὶ τὸ δεῖπνον. τῶν δὲ τοῦ βασιλέως συνδείπνων οἱ μὲν ἔξω δειπνοῦσιν, οὓς καὶ ὁρᾷν ἔξεστι παντὶ τῷ βουλομένῳ· οἱ δὲ εἴσω, μετὰ βασιλέως. καὶ οὗτοι δὲ οὐ συνδειπνοῦσιν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ἔστιν οἰκήματα δύο κατ᾽ ἀντικρὺς ἀλλήλων, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄριστον ποιεῖται, καὶ ἐν ᾧ οἱ σύνδειπνοι. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκείνους ὁρᾷ διὰ τοῦ παρακαλύμματος τοῦ ἐπὶ τῇ θύρᾳ· ἐκεῖνοι δ᾽ αὐτὸν οὐχ ὁρῶσιν. ἐνίοτε μέντοι, ἐπειδὰν ἑορτὴ ᾖ, ἐν ἑνὶ οἰκήματι ἅπαντες δειπνοῦσιν, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ μεγάλῳ οἴκῳ. ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς πότον ποιῆται (ποιεῖ δὲ πολλάκις) συμπόται αὐτῷ εἰσὶν ὡς μάλιστα δώδεκα· καὶ ὅταν δειπνήσωσιν, ὅ, τε βασιλεὺς αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ οἱ σύνδειπνοι, καλεῖ τοὺς συμπότας τούτους τὶς τῶν εὐνούχων. καὶ ὅταν συνέλθωσι, συμπίνουσι μετ᾽ αὐτοῦ, οὐ τὸν αὐτὸν οἶνον κἀκεῖνοι. καὶ οἱ μὲν, χαμαὶ καθήμενοι, ὁ δ᾽ ἐπὶ κλίνης χρυσόποδος κατακείμενος· καὶ ὑπερμεθυσθέντες ἀπέρχονται. τὰ δὲ πλεῖστα ὁ βασιλεὺς μόνος ἀριστᾷ καὶ δειπνεῖ. ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ συνδειπνεῖ, καὶ τῶν υἱῶν ἔνιοι. καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ᾄδουσί τε καὶ ψάλλουσιν αἱ παλλακαὶ αὐτῷ. καὶ μία μὲν ἐξάρχει, αἱ δὲ ἄλλαι ἀθρόως ᾄδουσι. τὸ δὲ δεῖπνον (φησὶ) τοῦ βασιλέως καλούμενον, ἀκούσαντι μὲν δόξει μεγαλοπρεπὲς εἶναι, ἐξεταζόμενον δὲ φανεῖται οἰκονομικῶς καὶ ἀκριβῶς συντεταγμένον, καὶ τοῖς ἄλλοις Πέρσαις τοῖς ἐν δυναστείᾳ οὖσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔστι μὲν γὰρ τῷ βασιλεῖ χίλια ἱερεῖα τῆς ἡμέρας κατακοπτόμενα. τούτων δ᾽ εἰσὶ καὶ ἵπποι, καὶ κάμηλοι, καὶ βόες, καὶ ὄνοι, καὶ ἔλαφοι, καὶ τὰ πλεῖστα πρόβατα. πολλοὶ δὲ καὶ ὄρνιθες ἀναλίσκονται, οἵ τε στρουθοὶ οἱ Ἀράβιοι· (ἔστι δὲ τὸ ζῶον μέγα) καὶ χῆνες, καὶ ἀλεκτρυόνες. καὶ μέτρια μὲν αὐτῶν παρατίθεται ἑκάστῳ τῶν συνδείπνων τοῦ βασιλέως, καὶ ἀποφέρεται ἕκαστος αὐτῶν, ὅ, τι ἂν καταλίπηται ἐπὶ τῷ ἀρίστῳ. τὰ δὲ πλεῖστα τούτων τῶν ἱερείων. καὶ τῶν σιτίων, οὓς τρέφει βασιλεὺς τῶν τε δορυφό-
593 ρων καὶ τῶν πελταστῶν, τούτοις ἐκφέρεται εἰς τὴν αὐλήν. οὗ ἰδεῖν ἅπαντα, μερίδας ποιήσαντες τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἴσας, διαιροῦνται. ὥσπερ δὲ οἱ μισθοφόροι ἐν τῇ Ἑλλάδι μισθὸν ἀργύριον λαμβάνουσιν, οὗτοι τὰ σιτία παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς ὑπόλογον λαμβάνουσιν. οὕτω δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Πέρσαις, τοῖς ἐν δυναστείᾳ οὖσιν ἀθρόα πάντα τὰ σιτία ἐπὶ τὴν τράπεζαν παρατίθεται. ἐπειδὰν δὲ οἱ σύνδειπνοι δειπνήσωσι τῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης παραλειπομένων (καταλείπεται δὲ τὰ πλεῖστα κρέα, καὶ ἄρτοι) ὁ τῆς τραπέζης ἐπιμελούμενος δίδωσιν ἑκάστῳ τῶν οἰκετῶν, καὶ ταῦτα λαβὼν, τὴν καθ᾽ ἡμέραν ἔχει τροφήν. παρὰ γὰρ τὸν βασιλέα φοιτῶσιν οἱ ἐντιμώτατοι τῶν συνδείπνων ἐπὶ τὸ ἄριστον μόνον διὰ τὸ παρῃτῆσθαι, ἵνα μὴ δὶς πορεύωνται. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς συνδείπνους ὑποδέχωνται.

EX HERACLIDE Cumano.

Apud Athenæum, libro IIII.

HERACLIDES Cumanus, qui Perſica compoſuit, libro ſecundo eius operis quod Paraſceuaſticon inſcripſit, Qui cœnanti regi Perſarum miniſtrant, inquit, loti omnes id munus obeunt, pulchris induti veſtibus, ac diei fere dimidia parte circa cœnæ apparatum occupantur. Convivarum regis alii foris cœnant, quos volenti cuivis intueri licet, intus alii cum rege, et hi quidem revera cibum cum eo non ſimul capiunt: verum cœnacula duo ſunt ex adverſo inter ſe poſita, unum in quo rex prandet: alterum in quo convivæ. Hos quidem rex videt per obditum ianuæ velum, regem autem contueri illi non posſunt: aliquando tamen feſtis diebus in eodem atrio cœnant omnes: rex quidem in ædificio quodam magno ſeorſim: qui ſi convivatur, id quod facit ſæpiuſcule, convivæ illi ſunt maxime duodecim. Ubi vero cœnaverunt, ſolus quidem rex, ac per ſe, reliqui convivæ ſimul, compotores illi ab eunucho quodam vocati conveniunt, et cum rege bibunt, non tamen idem vinum. Rex tum in lecto aureis fulto pedibus iacet, illi vero humi ſedent, ac diſcedunt, quum immodice temulenti fuerint. Ut plurimum rex ſolus prandet, ac cœnat: uxor interdum cum eo, et liberorum quidam, canentibus, ut eum delectent, et citharam pulſantibus nonnullis pellicibus, quarum una cantum exorditur, reliquæ confertim confuſisque vocibus accinunt. Cœnam, quam regiam vocant, ſi famæ creditur, magnificam esſe quivis putabit: ſi diligenter inquiras, prudenti frugalique rei familiaris adminiſtratione diſpenſatam. Regi mille victimæ quotidie iugulantur, et diſcerpuntur, nimirum equi, aſini, cameli, boves, cervi, et oves quamplurimæ: abſumuntur et aves multæ, et Arabici pasſeres, quæ ingenti mole corporis animalia ſunt, anſeres, gallinæ. Ex his quæ modica ſunt regis convivis apponuntur ſigillatim: auferunt ii ſecum ſiquid prandii reſtat. Harum victimarum et cibariorum maxima pars in aulam fertur alendis quos rex ſtipatores et cuſtodes habet, peltatis et haſtatis militibus. Ibi conſpectis omnibus diribitores in æquas portiones panibus ac carnibus diviſis, cuique diſtribuunt. Nam ut in Græcia ſtipendiarii æs merent, ſic victum a rege isti accipiunt qui in ſtipendium cedit ac imputatur. Sic apud ceteros Perſarum optimates, civitatumque ac provinciarum præſides confertim omnia edulia menſis inferuntur. Ubi vero convivæ cœnaverint, menſarum reſidua, (ſuperſunt autem plurima, nempe caro, et qui relictus est in menſa panis) famulis ſigillatim dantur, quibus ex iis diurnus victus est. Ad regem tantummodo pranſum it e convivis honoratisſimus quisque: ideo recuſans frequentius adire, tum ne ad cœnam revertendum ſit, tum ut ipſe convivas in cœnam accipiat.

Ex eodem Heraclide, *apud eundem Athenæum*, *lib.* XII.

IPSIVS autem regis cuſtodes ſunt, ut ſcribit Heraclides Cumanus libro rerum Perſicarum primo, trecentæ mulieres. Hæ autem, ut noctu vigilent, interdiu ſomnum capiunt. Totam autem noctem canunt et citharam pulſant, ardentibus lucernis. Cum illis rex per ſtationem clavatorum excubitorum perductis ſæpe etiam rem habet. E claſſe haſtatorum clavatores ii fuerunt, omnes Perſæ natione, numero mille, virtutis ac fortitudinis ergo ſelecti ex decem Perſarum millibus, quos vocant Immortales. In horum ſummis haſtilibus aurea mala extabant, unde et nomen. Per illorum ſtationem pedibus rex tranſibat, tapetibus glabris ſubſtratis, Sardianos appellant, per quos incedere alii nemini quam regi conceſſum erat. Ad extremam illorum ſtationem quum rex perveniſſet, in currum aſcendebat, et aliquando in equum. Nunquam certe pedes e regia progrediebatur. Ad fores usque ſi prodiret, exibant cum eo pellices. Solium in quo ſedens ius dicebat, reſponſaque dabat legationibus, aureum, quatuor aureis et gemmatis columellis circumpoſitis ſuſtinebatur, ſuper quibus variam purpuream que veſtem extendebant.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείδου, παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ ιβ΄.

ΦΥΛΑΣΣΟΥΣΙ τε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ τριακόσιαι γυναῖκες, ὡς ἱστορεῖ ὁ Κυμαῖος Ἡρακλείδης ἐν πρώτῃ Περσικῶν. αὗται δὲ τὰς μὲν ἡμέρας κοιμῶνται, ἵνα νυκτὸς ἐγρηγορῶσι, τῆς δὲ νυκτὸς ᾄδουσαι καὶ ψάλλουσαι διατελοῦσι, λύχνων καιομένων. χρῆται δὲ αὐταῖς καὶ πολλάκις ὁ βασιλεὺς διὰ τῆς τῶν μηλοφόρων αὐλῆς. ἦσαν δὲ οὗτοι τῶν δορυφόρων, καὶ τῷ γένει πάντες Πέρσαι, ἐπὶ τῶν στυράκων μῆλα χρυσᾶ ἔχοντες, χίλιοι τὸν ἀριθμόν· ἀριστίνδην ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν μυρίων Περσῶν τῶν ἀθανάτων καλουμένων. καὶ διῄει διὰ τῆς τούτων αὐλῆς πεζὸς, ὑποτιθεμένων ψιλοταπίδων Σαρδιανῶν, ἐφ᾽ ὧν οὐδεὶς ἄλλος ἐπέβαινεν ἢ βασιλεύς. ὅτε δὲ εἰς τὴν ἐσχάτην αὐλὴν ἔλθοι, ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἅρμα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐφ᾽ ἵππου· πεζὸς δὲ οὐδέποτε ἑωράθη ἔξω τῶν βασιλείων. εἰ δὲ ἐπὶ [a] θύραν ἐξίοι, καὶ αἱ παλλακίδες αὐτῷ συνεξῄεσαν. ὁ δὲ θρόνος ἐφ᾽ ᾧ ἐχρημάτιζε καθήμενος, χρυσοῦς ἦν, ὃν [b] περιειστήησαν τέσσαρες κιονίσκοι λιθοκόλλητοι, χρυσοῖ, ἐφ᾽ ὧν διετέτατο ἱμάτιον ποικίλον, πορφυροῦν.

EX CLEARCHO Solenſi.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΕΑΡΧΟΥ τοῦ Σολέως. 594

Non ſolum autem eodem in libro habentur iſta Clearchi apud illum, ſed proxime ſequuntur illum Heraclidis locum, ubi μηλοφόρων *fit mentio; ſicut hic* μηλοφορίας.

Apud eundem, eodem in libro.

CLEARCHVS Solenſis quarto Vitarum libro, quum de Perſarum luxu loquutus eſſet, et dixiſſet eos propter hunc multos ex accolis caſtraſſe: addit, hanc etiam quæ a Medis ad Perſas tranſiit melophoriam, non ſolum pœnas de Perſis exegiſſe iniuriarum quas ab illis acceperant, ſed etiam fuiſſe ſatellitum luxus documentum, ad quam effeminatos mores deveniſſent.

Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

ΚΛΕΑΡΧΟΣ δὲ ὁ Σολεὺς, ἐν τετάρτῳ βίων, προειπὼν περὶ τῆς Μήδων τρυφῆς, καὶ ὅτι διὰ ταύτην πολλοὺς εὐνουχίσαιεν τῶν περικτιόνων, ἐπιφέρει, καὶ τὴν παρὰ Μήδων γενέσθαι Πέρσαις μηλοφορίαν, μὴ μόνον ὧν ἔπαθον τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν δορυφορούντων τρυφῆς, εἰς ὅσον ἦλθον ἀνανδρίας, ὑπόμνημα.

EX AGATHOCLE.

Apud Athenæum, *libro* XII.

AGATHOCLES libro III. de Cyzico, apud Perſas aquam eſſe tradit quam auream appellant, nimirum ſcaturigines ſeptuaginta: e quibus ſoli bibebant rex ipse ac maximus natu filius: aliorum ſi quis biberit, morte pœnas luit.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ ιβ΄.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ δ᾽ ἐν τρίτῳ περὶ Κυζίκου, ἐν Πέρσαις φησὶν εἶναι καὶ χρυσοῦν καλούμενον ὕδωρ. εἶναι δὲ [c] τοῦτο λιβάδας ἑβδομήκοντα, καὶ μηδένα πίνειν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἢ μόνον βασιλέα καὶ τὸν πρεσβύτατον αὐτοῦ τῶν παίδων. τῶν δὲ ἄλλων ἐάν τις πίῃ, θάνατος ἡ ζημία.

a Forte θύραζε. b Scrib. περιειστήκεσαν. c Melius τούτου.

ΕΚ ΤΩΝ ΧΑΡΗΤΟΣ

τοῦ Μιτυληναίου.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

ΧΑΡΗΣ δ' ὁ Μιτυληναῖος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίας, Εἰς τοῦτο, φησὶν, ἧκον τρυφῆς οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ὥστε ἔχεσθαι τῆς βασιλικῆς κλίνης ὑπὲρ κεφαλῆς οἴκημά τι πεντάκλινον, ἐν ᾧ χρυσίου πεντακισχίλια διαπαντὸς ἔκειντο τάλαντα. καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο προσκεφάλαιον βασιλικόν. καὶ πρὸς ποδῶν, ἕτερον οἴκημα τρίκλινον, οὗ τάλαντα τρισχίλια ἔκειτο ἀργυρίου· καὶ προσηγορεύετο βασιλικὸν ὑποπόδιον. ἦν δὲ ἐν τῷ κοιτῶνι καὶ λιθοκόλλητος ἄμπελος χρυσῆ ὑπὲρ τῆς κλίνης. τὴν δὲ ἄμπελον ταύτην Ἀμύντας φησὶν, ἐν τοῖς σταθμοῖς, καὶ βότρυας ἔχειν ἐκ τῶν πολυτελεστάτων ψήφων συντεθειμένους. οὐ μακράν τε ταύτης ἀνακεῖσθαι κρατῆρα χρυσοῦν, Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ποίημα.

EX CHARETE

Mitylenæo.

Apud eundem Athenæum, eodem libro.

CHARES autem Mitylenæus libro quinto historiæ Alexandri, Ad tantum, inquit, luxum processerunt Persarum reges, ut supra verticem regii cubilis superne esset cœnaculum quinque lectos habens: in quo quinque talentorum auri millia reposita semper erant. Atque hoc cœnaculum cervical regium appellabant. Ad pedes autem cubilis erat alterum cœnaculum tres lectos habens, ubi tria talentorum argenti millia reposita erant, atque hoc cœnaculum scabellum regis, sive subsellium, vocabant. Quin etiam vitis aurea gemmis ornata in eius cubiculo erat super ipso cubili. Hanc vero vitem Amyntas, in libro quem σαθμοὺς inscripsit, racemos etiam habuisse scribit ex pretiosissimis gemmis compositos: ac non procul ab ea repositum fuisse craterem aureum, Theodori Samii opus.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ 595

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΩΝ ΝΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΕΘΩΝ,
ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ, ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

DE

AEGYPTIACIS LEGIBVS
ET INSTITVTIS,
EX DIVERSIS HISTORICIS, ET ALIIS SCRIPTORIBVS.

EX NYMPHODORO,

in XIII. *rerum barbaricarum*, apud Schol. *Sophoclis* Oed. Colon. v. 328.

INSTITVTIS autem partim contrariis partim ſimilibus utuntur iis quibus et Græci. Nam in hoc ut iuniores ſenioribus de via cedant, eodem quo nos modo ſe gerunt: in aliis rebus nequaquam. Apud Græcos enim viri quidem res in foro agendas adminiſtrant, at mulieres, domi manentes, lanificio dant operam: illic vero mulieres quidem in foro ambulant et cauponariam exercent, at viri domi textoriam. Seſoſtris enim, viros effeminare volens, utpote quum multi et in regione ampliſſima eſſent, ne conſpiratione inter ſe facta ad conſequendam iuris æquabilitatem animum converterent, illorum opera mulieribus, at muliebria illis aſſignavit: ut non ſolum armis privati, quod neceſſe erat illis contingere, ſed etiam propter eam animorum remiſſionem quæ illud vitæ genus conſequebatur, libenter in eodem rerum ſtatu permanerent. Unde etiam hos quidem glabros eſſe, at illas capillos promittere imperavit: et hos ſuper capitibus onera portare, illas ſuper humeris, coëgit. Deinde vero, hos quidem, ſedentes, illas vero corpore erecto meiere. Inſuper mulieribus quidem amicula duo, at viris unicum dedit: exiſtimans, animos etiam effeminari eorum qui vitam ita inſtituerent. Quod Lydis quoque poſtea eveniſſe ferunt.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ,

ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ τῶν βαρβαρικῶν.

ΕΘΕΣΙ δὲ, τὰ μὲν ἐναντίοις, τὰ δὲ ὁμοίοις χρῶνται τοῖς Ἕλλησι. τὸ μὲν γὰρ ἐξίστασθαι τοῖς πρεσβυτέροις τοὺς νεωτέρους, ὁμοτρόπως καὶ ἡμῖν διοικοῦσι, τῶν δ᾽ ἄλλων οὐδέν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς Ἕλλησιν οἱ μὲν ἄνδρες τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν οἰκονομοῦσιν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἔνδον μένουσαι, ταλασιουργοῦσιν. ἐκεῖ δὲ αἱ μὲν γυναῖκες ἐν ἀγορᾷ περιπατοῦσι καὶ καπηλεύουσιν, οἱ δὲ ἄνδρες κατὰ τὴν οἰκίαν ὑφαίνουσιν· ὁ γὰρ Σέσωστρις, ἐκθηλῦναι τοὺς ἄνδρας βουλόμενος, ἅτε μεγίστης χώρας γεγενημένους καὶ πολλοὺς ὄντας, ὅπως μὴ συστραφέντες ἐπ᾽ ἰσομοιρίαν ὁρμήσωσι, τὰ μὲν ἐκείνων ἔργα ταῖς γυναιξὶ, τὰ δὲ τῶν γυναικῶν ἐκείνοις προσέταξεν· ἵνα μὴ μόνον τῶν ὅπλων ἀναγκαίως στερηθέντες, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀνεθέντες, ἀσμένως ἐπὶ τοῖς ὑπάρχουσι καταμένωσιν. ὅθεν τοὺς μὲν, ψιλοὺς εἶναι, τὰς δὲ ἀνιέναι τὰς τρίχας προσέταξε· καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν φέρειν τὰ φορτία, τὰς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων, ἠνάγκασεν, ἔπειτα δὲ, τοὺς μὲν, καθημένους,
τὰς δὲ, ὀρθὰς ἑστώσας οὐρεῖν. καὶ ταῖς μὲν δύο 596
ἱμάτια περιέβαλε, τοῖς δὲ, ἕν· ὑπολαμβάνων ἅμα τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκθηλύνεσθαι. ὃ καὶ Λυδοῖς ὕστερον συμπεσεῖν φασί.

EX STRABONE,

libro XVII.

PRAETERNAVIGANTI hæc ad centum ſtadia, urbs eſt Arſinoë, quæ olim Crocodilorum urbs dicebatur. In hac enim præfectura mirum in modum colitur crocodilus: et eſt ſacer apud eos, in lacu quodam ſeorſum

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ,

ἐν τῷ ιζ΄.

ΠΑΡΑΠΛΕΥΣΑΝΤΙ δὲ ταῦτα ἐφ᾽ ἑκατὸν σταδίους, πόλις ἐστὶν Ἀρσινόη. Κροκοδείλων δὲ πόλις ἐκαλεῖτο πρότερον. σφόδρα γὰρ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ τιμῶσι τὸν κροκόδειλον· καὶ ἔστιν ἱερὸς παρ᾽ αὐτοῖς, ἐν

λίμνῃ καθ' αὑτὸν τρεφόμενος, χειροήθης τοῖς ἱερεῦσι· καλεῖται δὲ Σοῦχος. τρέφεται δὲ σιτίοις, καὶ κρέασι, καὶ οἴνῳ, προσφερόντων ἀεὶ τῶν ξένων τῶν ἐπὶ τὴν θέαν ἀφικνουμένων. ὁ γοῦν ἡμέτερος ξένος, ἀνὴρ τῶν ἐντίμων, [a] αὐτόθι μυσταγωγῶν ἡμᾶς, συνῆλθεν ἐπὶ τὴν λίμνην, κομίζων ἀπὸ τοῦ δείπνου πλακουντάριόν τι καὶ κρέας ὀπτὸν, καὶ προχοΐδιόν τι μελικράτου. εὕρομεν δὲ ἐπὶ τῷ χείλει κείμενον τὸ θηρίον· προσιόντες δὲ οἱ ἱερεῖς, οἱ μὲν διέστησαν αὐτοῦ τὸ στόμα, ὁ δὲ [b] ἐπέθηκε τὸ πέμμα, καὶ πάλιν τὸ κρέας· εἶτα τὸ μελίκρατον κατήρασε. καθαλλόμενος δὲ εἰς τὴν λίμνην, διῇξεν εἰς τὸ πέραν· ἐπελθόντος δὲ καὶ ἄλλου τῶν ξένων, κομίζοντος ὁμοίως ἀπαρχὴν, λαβόντες περιῆλθον δρόμῳ, καὶ καταλαβόντες προσήνεγκαν ὁμοίως τὰ προσενεχθέντα.

sum nutritus, et sacerdotibus mansuetus: ac Suchus vocatur. Nutritur autem pane, carne et vino, quæ a peregrinis afferuntur ad eiusmodi spectaculum venientibus. Hospes itaque noster, unus ex honoratis ibi viris, qui nobis sacra commonstrabat, ad lacum una accedens, placentulam, et carnem assam, et quoddam mulsi vasculum e cœna attulit. Bestiam in ripa lacus invenimus: ex sacerdotibus alii eius os aperuerunt, alius placentam ingessit, postea carnem: deinde mulsum infudit. Ille in lacum desiliens, in ulteriorem partem traiecit: quumque alius hospes advenisset, et similiter primitias attulisset, cursu lacum circumeuntes itidem invento crocodilo obtulerunt.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀρσινοΐτην, καὶ τὸν Ἡρακλεωτικὸν νομὸν, Ἡρακλέους πόλις, ἐν ᾗ ὁ ἰχνεύμων τιμᾶται ὑπεναντίως τοῖς Ἀρσινοΐταις. οἱ μὲν γὰρ τοὺς κροκοδείλους τιμῶσι, (καὶ διὰ τοῦτο ἥτε διῶρυξ αὐτῶν μεστή ἐστι τῶν κροκοδείλων, καὶ ἡ τοῦ Μοίριδος λίμνη· σέβονται γὰρ καὶ ἀπέχονται αὐτῶν·) οἱ δὲ τοὺς ἰχνεύμονας, τοὺς ὀλεθριωτάτους τοῖς κροκοδείλοις, καθάπερ καὶ ταῖς ἀσπίσι· καὶ γὰρ τὰ ᾠὰ διαφθείρουσιν αὐτῶν, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία, τῷ πηλῷ [c] θωρακισθέντα, κ. τ. λ.

Post Arsinoiticam Heracleoticamque præfecturam est Herculis civitas, in qua colitur Ichneumon, contra morem Arsinoitarum. Hi enim crocodilos colunt, (et propterea fossam habent crocodilis plenam, et Mœridis lacum. Hanc venerantur, et ab eis abstinent) Heracleotæ autem colunt Ichneumones, qui crocodilis et aspidibus perniciosissimi sunt, nam et earum ova delent, et ipsas bestias interficiunt, luto armati, &c.

Ἑξῆς δ' ἐστὶν ὁ Κυνοπολίτης νομὸς, καὶ Κυνῶν πόλις, ἐν ᾗ ὁ Ἄνουβις τιμᾶται, καὶ τοῖς κυσὶ τιμὴ καὶ σίτισις τέτακταί τις ἱερά.

Sequitur Cynopolitana præfectura, et Canum urbs, in qua Anubis colitur, et honor et sacer quidam cibus canibus est constitutus.

Ἐν δὲ τῇ περαίᾳ Ὀξύρυγχος πόλις, καὶ νομὸς ὁμώνυμος· τιμῶσι δὲ τὸν ὀξύρυγχον, καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἱερὸν ὀξυρύγχου· καίτοι καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων κοινῇ τιμώντων τὸν ὀξύρυγχον. τινὰ μὲν γὰρ τῶν ζώων ἅπαντες κοινῇ τιμῶσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ τῶν πεζῶν
597 μὲν τρία, βοῦν, κύνα, αἴλουρον· τῶν δὲ πτηνῶν δύο, ἱέρακα καὶ ἶβιν· τῶν δ' ἐνύδρων δύο, λεπιδωτὸν ἰχθὺν καὶ ὀξύρυγχον. ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ τιμῶσι καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι, καθάπερ Σαΐται πρόβατον, καὶ Θηβαΐται· λάτον δὲ [d] τὸν ἐν τῷ Νείλῳ τινὰ ἰχθὺν, Λατοπολῖται. λύκον τε Λυκοπολῖται· κυνοκέφαλον δὲ Ἑρμοπολῖται. [e] κεῖπον δὲ Βαβυλώνιοι οἱ κατὰ Μέμφιν· (ἔστι δ' ὁ κεῖπος τὸ μὲν πρόσωπον ἐοικὼς Σατύρῳ, τἄλλα δὲ κυνὸς καὶ ἄρκτου μεταξύ· γεννᾶται δ' ἐν Αἰθιοπίᾳ) ἀετὸν δὲ Θηβαῖοι, λέοντα δὲ Λεοντοπολῖται, αἶγα δὲ καὶ τράγον Μενδήσιοι, μυγάλην δὲ Ἀθριβῖται· ἄλλοι δ' ἄλλο τι. τὰς δ' αἰτίας οὐχ ὁμολογουμένας λέγουσιν.

In ulteriore regione est Oxyrynchus civitas, et præfectura eodem nomine. Hic Oxyrynchus colitur, et Oxyrynchi templum est: quamvis etiam ceteri AEgyptii omnes oxyrynchum piscem colant. Sunt etiam quædam animalia quæ AEgyptii universi colunt, ut de terrestribus tria, bovem, canem, felem: e volatilibus accipitrem atque ibin: ex aquatilibus duo, lepidotum (id est squamatum) piscem, et oxyrynchum. Sunt et quæ seorsum coluntur. Sic Saitæ et Thebani ovem: latum vero, qui piscis quidam est in Nilo, Latopolitani: lupum Lycopolitani, cynocephalum Hermopolitani, cepum Babylonii, qui sunt iuxta Memphim. Cepus faciem habet satyro similem, cetera inter canem atque ursum: in AEthiopia nascitur. Aquilam Thebani, leonem Leontopolitani, capram et hircum Mendesii, murem araneum (*si quidem hoc est mygale Græcorum*) Athribitæ, alii aliud. Caussas vero afferunt inter se non consentientes.

Καὶ μετὰ τινά.

Et quibusdam interiectis.

Ἐν δὲ τῇ Ἀβύδῳ τιμῶσι τὸν Ὄσιριν. ἐν δὲ τῷ ἱερῷ τοῦ Ὀσίριδος οὐκ ἔξεστιν, οὔτε ᾠδὸν, οὔτε αὐλητὴν, οὔτε ψάλτην ἀπάρχεσθαι τῷ θεῷ, καθάπερ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἔθος.

Abydi Osiris colitur: in eius templo non licet, nec cantori, nec tibicini, nec citharœdo sacrificium auspicari: quemadmodum mos est aliis deis.

Μετὰ δὲ τὴν Ἄβυδον Διόσπολις ἡ μικρά· εἶτα Τέντυρα πόλις. ἐνταῦθα δὲ διαφερόντως παρὰ τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους ὁ κροκόδειλος ἠτίμωται, καὶ ἔχθιστος τῶν ἁπάντων θηρίων νενόμισται. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, καίπερ εἰδότες τὴν κακίαν τοῦ ζώου, καὶ ὡς ὀλέθριον τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, σέβονται ὅμως, καὶ ἀπέχονται· οὗτοι δὲ πάντα τρόπον ἀνιχνεύουσι, καὶ διαφθείρουσιν αὐτούς. ἔνιοι δ' ὥσπερ τοὺς Ψύλλους τοὺς πρὸς τῇ Κυρηναίᾳ, φυσικήν τινα ἀντιπάθειαν ἔχειν πρὸς τὰ ἑρπετὰ, οὕτως καὶ τοὺς Τεντυρίτας φασὶ πρὸς

Post Abydum est parva Diospolis, inde Tentyra urbs. Eius incolæ præter ceteros AEgyptios excellenter crocodilum detestantur, et ex omnibus belluis inimicissimum habent. Nam ceteri quanquam eius animalis malitiam norint, et humano generi perniciosum existiment, Tentyritæ omnibus modis eos perveſtigant, atque occidunt. Sunt qui dicant, quemadmodum Psylli apud Cyrenaicam regionem naturalem quandam vim habent adversus serpentes: sic et Tentyritis esse contra

[a] Malim αὐτόθι cum ἐντίμων cohærere. [b] γρ' ἐνέθηκε. [c] θωρακισθέντες. [d] Malim τῶν. [e] κῆπον καὶ κῆβον.

tra crocodilos, ut nihil ab eis damni accipiant, sed intrepide urinentur, et aquam tranent, alio nemine audente, &c.

Supra Memnonium autem sunt regum loculi in speluncis quibusdam in lapidem incisi, circiter XL., mirum in modum structi, spectatuque sane digni. Iuxta hos in obeliscis quibusdam inscriptiones sunt, quæ regum illorum divitias ac potentiam declarant, atque imperium usque in Scythiam, et Bactrianam, et Indiam, et quæ nunc Ionia dicitur, propagatum. Item tributorum magnitudinem, et exercitus circiter mille millia. Thebani maxime sacerdotes astronomiam philosophiamque exercere dicuntur: hi non lunæ sed solis cursu annos numerant, triginta dierum duodecim mensibus, quorum quisque XXX. constet diebus, quinque dies quotannis adiicientes. Ad totius vero anni complementum quum quædam diei particulæ excurrant, circuitionem quandam componunt e totis diebus, totisque annis: quot particulæ excurrentes et coëuntes diem conficiunt. Huiusmodi sapientiam omnem Mercurio in primis tribuunt. Iovi, quem præcipue colunt, virgo quædam genere clarissima et specie pulcerrima sacratur: quales Græci pallacas, hoc est pellices, vocant. Ea pellicis more, cum quibus vult coit, usque ad naturalem corporis purgationem. Post purgationem viro datur: sed prius quam nubat, post pellicatus tempus, in mortuæ morem lugetur.

Post Thebas est Hermonthis civitas, in qua Apollo et Iupiter coluntur: hic etiam bos alitur. Deinde est Crocodilorum urbs quæ eam belluam colit. Hinc Veneris urbs, et postea Latopolis quæ Palladem et Latum colit. Postea Lucinæ civitas, et eius templum. In ulteriore regione est Accipitrum urbs, ubi accipiter colitur. Deinde Apollinis urbs quæ etiam crocodilis est inimica.

πρὸς τοὺς κροκοδείλους, ὥστε μηδὲν ὑπ᾽ αὐτῶν πάσχειν, ἀλλὰ καὶ κολυμβᾷν ἀδεῶς, καὶ διαπερᾷν, μηδενὸς ἄλλου θαῤῥοῦντος.

Ὑπὲρ δὲ τοῦ Μεμνονείου, θῆκαι βασιλέων ἐν σπηλαίοις λατομηταὶ, περὶ τετταράκοντα, θαυμαστῶς κατεσκευασμέναι, θέας ἄξιαι. ἐν δὲ ταῖς θήκαις ἐπί τινῶν ὀβελίσκων ἀναγραφαὶ δηλοῦσαι τὸν πλοῦτον τῶν τότε βασιλέων, καὶ τὴν ἐπικράτειαν, ὡς μέχρι Σκυθῶν, καὶ Βακτρίων καὶ Ἰνδῶν καὶ τῆς νῦν Ἰωνίας διατείνασαν· καὶ φόρων πλῆθος, καὶ στρατιᾶς περὶ ἑκατὸν μυριάδας. λέγονται δὲ καὶ ἀστρονόμοι καὶ φιλόσοφοι μάλιστα οἱ ἐνταῦθα ἱερεῖς. τούτων δ᾽ ἐστὶ καὶ τὸ τὰς ἡμέρας μὴ κατὰ σελήνην ἄγειν, ἀλλὰ κατὰ ἥλιον, τοῖς τριακονθημέροις δώδεκα μησὶν ἐπαγόντων πέντε ἡμέρας κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἕκαστον· εἰς δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἐπιτρέχοντος μορίου τινὸς τῆς ἡμέρας, περίοδόν τινα συντιθέασιν ἐξ ὅλων ἡμερῶν, 598
καὶ ὅλων ἐνιαυτῶν, [a] τοσούτων ὅσα μόρια τὰ ἐπιτρέχοντα συνελθόντα ποιεῖ ἡμέραν. ἀνατιθέασι δὲ τῷ Ἑρμῇ πᾶσαν τὴν [b] τοιαύτην σοφίαν· τῷ δὲ Διῒ, ὃν μάλιστα τιμῶσιν, εὐειδεστάτη καὶ γένους λαμπροτάτου παρθένος ἱερᾶται, ἃς καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες παλλάκας. αὕτη δὲ καὶ παλλακεύει καὶ σύνεστιν οἷς βούλεται, μέχρις ἂν ἡ φυσικὴ γένηται τοῦ σώματος κάθαρσις· μετὰ δὲ τὴν κάθαρσιν δίδοται πρὸς ἄνδρας. πρὶν δὲ δοθῆναι, πένθος αὐτῆς ἄγεται μετὰ τὸν τὴν παλλακείας καιρόν.

Μετὰ δὲ Θήβας Ἑρμονθὶς πόλις, ἐν ᾗ ὅ, τε Ἀπόλλων τιμᾶται καὶ ὁ Ζεύς· τρέφεται δὲ καὶ ἐνταῦθα βοῦς. ἔπειτα Κροκοδείλων πόλις, τιμῶσα τὸ θηρίον. εἶτα Ἀφροδίτης πόλις· καὶ μετὰ ταῦτα Λατόπολις, τιμῶσα Ἀθηνᾶν καὶ τὸν λάτον. εἶτα Εἰληθυίας πόλις καὶ ἱερόν. ἐν δὲ τῇ περαίᾳ Ἱεράκων πόλις, τὸν ἱέρακα τιμῶσα· εἶτ᾽ Ἀπόλλωνος πόλις, καὶ αὕτη πολεμοῦσα τοῖς κροκοδείλοις.

DE AETHIOPIBVS.

Apud eundem, eodem libro.

DEVM putant, alterum, immortalem, qui rerum omnium caussa sit: alterum, mortalem, qui nomine careat, et non sit cognitu facilis. Plerumque autem eos a quibus beneficium acceperunt, et regios, pro diis habent: reges suos, communes omnium servatores et custodes esse putant, ceteros vero, privatim eorum quibus benefecerunt. Ex iis qui ad torridam habitant, nonnulli sunt qui deos non credunt, qui quidem Solem oderint, et detestentur quum eum exoriri vident: propterea quod eos urat et infestet: atque ob id in paludes fugiunt. Meroës cultores etiam Herculem, Panem et Isidem venerantur: ac præterea quendam deum barbaricum.

Mortuos alii in flumen abiiciunt, alii circumfuso vitro domi servant, alii in fictilibus alveolis eos circum templa defodiunt. Iusiurandum per eos exigunt, et sanctimoniam adhibent. Regem constituunt eum qui vel forma vel alendorum pecorum virtute, vel robore, vel opibus excellat.

Antiquitus apud Meroën summa potestas fuit penes sacerdotes, tantaque autoritas, ut nonnunquam misso nuncio mortem regi imperarent, et ei alium sufficerent. Postmodo rex quidam consuetudinem hanc abolevit, cum ma-

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΘΙΟΠΩΝ.

Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

ΘΕΟΝ δὲ νομίζουσι, τὸν μὲν, ἀθάνατον· (τοῦτον δ᾽ εἶναι τὸν αἴτιον τῶν πάντων) τὸν δὲ, θνητὸν, ἀνώνυμόν τινα, καὶ οὐ σαφῆ. ὡς δ᾽ ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς εὐεργέτας, καὶ βασιλικοὺς, θεοὺς νομίζουσι. καὶ τούτων τοὺς μὲν βασιλέας, κοινοὺς ἁπάντων μὲν σωτῆρας καὶ φύλακας, τοὺς δ᾽ ἰδιώτας, ἰδίως τοῖς εὖ παθοῦσιν ὑπ᾽ αὐτῶν. τῶν δὲ πρὸς τῇ διακεκαυμένῃ τινὲς, καὶ ἄθεοι νομίζονται· [c] οἵ γε καὶ τὸν ἥλιον ἐχθαίρειν, καὶ κακῶς λέγειν ἐπειδὰν προσίδωσιν ἀνίσχοντα, ὡς καίοντα καὶ πολεμοῦντα αὐτοῖς, καταφεύγειν τε εἰς τὰ ἕλη. οἱ δ᾽ ἐν Μερόῃ καὶ Ἡρακλέα καὶ Πᾶνα καὶ Ἶσιν σέβονται, πρὸς ἄλλῳ τινὶ βαρβαρικῷ.

Τοὺς δὲ νεκροὺς οἱ μὲν εἰς τὸν ποταμὸν ἐκρίπτουσιν, οἱ δ᾽ οἴκοι κατέχουσι, περιχέαντες ὕαλον. τινὲς δὲ ἐν κεραμίαις σοροῖς κατορύττουσι, κύκλῳ τῶν ἱερῶν. ὅρκον τε τὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπαιτοῦσι, καὶ πάντων ἁγιστεύουσι μάλιστα. βασιλέας τε καθιστᾶσι τοὺς κάλλει διαφέροντας ἢ ἀρετῇ κτηνοτροφίας ἢ ἀνδρείας, ἢ πλούτου.

Ἐν δὲ τῇ Μερόῃ κυριωτάτην τάξιν ἐπεῖχον οἱ ἱερεῖς τὸ παλαιόν· οἵ γε καὶ τῷ βασιλεῖ προσέταττον ἔσθ᾽ ὅτε ἀποθνήσκειν, πέμψαντες ἄγγελον, καὶ καθίστασαν 599
ἀντ᾽ αὐτοῦ ἕτερον. ὕστερον δὲ κατέλυσέ τις τῶν βασιλέων τὸ

[a] γρ᾽ τοσαύτην. [b] τοσαύτην μάλιστα σοφ. [c] In vet. exempl. οὕσγε καὶ τὸν ἥλιον φασὶν ἐχ.

τὸ ἔθος, ἐπιὼν μεθ᾽ ὅπλων ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὅπου ὁ χρυσοῦς νεώς ἐστι, καὶ τοὺς ἱερέας ἀποσφάξας πάντας.

Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἔθος Αἰθιοπικόν. ὅς γὰρ ἂν τῶν βασιλέων [a] πηρωθῇ μέρος τὶ τοῦ σώματος ὁπωσοῦν, τὸ αὐτὸ πάσχουσιν οἱ συνόντες αὐτοῦ μάλιστα, οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ συναποθνήσκουσιν· ἐκ δὲ τούτου φυλακὴ τοῦ βασιλέως ἐστὶ πλείστη παρ᾽ αὐτῶν, κ. τ. λ.

manu armata in fanum irruens, ubi aureum sacellum erat, et sacerdotes omnes iugulans.

Is etiam AEthiopibus mos est, ut ubi rex aliqua parte corporis mutilatur, familiares idem quoquo modo patiantur, et cum eo etiam moriantur: idcirco maxima regi custodia adest, &c.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ἐν τῷ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος.

ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ δὲ οἱ πολλοὶ, θεραπεύοντες αὐτὰ τὰ ζῶα, καὶ περιέποντες ὡς θεοὺς, οὐ γέλωτος μόνον οὐδὲ χλευασμοῦ καταπεπλήκασι τὰς ἱερουργίας· ἀλλὰ τοῦτο τῆς ἀβελτηρίας ἐλάχιστόν ἐστι κακὸν, δόξα δὲ ἐμφύεται δεινὴ, τοὺς μὲν ἀσθενεῖς καὶ ἀκάκους εἰς ἄκρατον [b] ὑπερείδουσα τὴν δεισιδαιμονίαν, τοῖς δὲ δριμυτέροις καὶ θρασυτέροις εἰς ἀθέους ἐμπίπτουσα καὶ θηριώδεις λογισμούς.

EX PLVTARCHO,

in libro de Iside et Osiride.

SED AEgyptiorum plerique colentes ipsa animalia, atque erga ea se gerentes tanquam erga deos, non tantum risu et sannis totam sacra faciendi rationem impleverunt: hoc enim minimum est malorum quæ ex amentia illa proficiscuntur, sed vehemens innascitur animis opinio, quæ infirmos et simplices in meram superstitionem impingit, at illis qui aliquantum sunt acri ingenio et audaces, ad cogitationes delabitur per quas negatur esse deos, quæ belluinæ sunt.

Ὀλίγῳ ὕστερον.

Μόνοι γὰρ ἔτι νῦν Αἰγυπτίων Λυκοπολῖται πρόβατον ἐσθίουσιν· ἐπεὶ καὶ λύκος, ὃν θεὸν νομίζουσιν. οἱ δὲ Ὀξυρυγχῖται καθ᾽ ἡμᾶς, τῶν Κυνοπολιτῶν τὸν ὀξύρυγχον ἰχθὺν ἐσθιόντων, κύνας συλλαβόντες καὶ θύσαντες, ὡς ἱερεῖον κατέφαγον. ἐκ δὲ τούτου καταστάντες εἰς πόλεμον, ἀλλήλους τε διέθηκαν κακῶς, καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων κολαζόμενοι διετέθησαν.

Paulo post.

Soli enim ex AEgyptiis Lycopolitæ nunc quoque vescuntur ove, quia Lycos (*.i. lupus*) idem facit: quem pro deo habent. Atque adeo ætate nostra quum Cynopolitæ piscem oxyrynchum ederent, Oxyrynchitæ canes comprehensos et mactatos tanquam victimam comederunt. Ac quum inde ad bellum devenissent, cum gravia sibi damna invicem intulerunt, tum a Romanis, pœnas illis infligentibus, sunt allata.

Μετ᾽ ὀλίγα.

Βοῦν μὲν οὖν καὶ πρόβατον καὶ ἰχνεύμονα δῆλον ὅτι χρείας ἕνεκα καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν· ὡς Λήμνιοι κορύδους, τὰ τῶν ἀττελάβων εὑρίσκοντας ᾠὰ καὶ κόπτοντας· Θεσσαλοὶ δὲ πελαργοὺς, ὅτι πολλοὺς ὄφεις τῆς γῆς ἀναδιδούσης ἐπιφανέντες ἐξώλεσαν ἅπαντας. διὸ καὶ νόμον ἔθεντο, φεύγειν ὅστις ἂν ἀποκτείνῃ πελαργόν. ἀσπίδα δὲ καὶ γαλῆν καὶ
600 κάνθαρον, εἰκόνας τινὰς ἐν αὐτοῖς ἀμαυρὰς, ὥσπερ ἐν σταγόσιν ἡλίου, τῆς τῶν θεῶν δυνάμεως κατιδόντες.

Paulo post.

Bovi quidem certe et ovi et ichneumoni, usus gratia quem præstant, et utilitatis quam afferunt, eos honorem exhibuisse patet: quemadmodum Lemnii galeritis, quoniam bruchorum ova inventa confringunt: ac Thessali ciconiis, quoniam quum terra multos serpentes produceret, ciconiæ supervenientes perdiderunt universos. Ideoque legem tulerunt, ut in exilium abiret, quicunque ciconiam occideret. Aspidem vero et felem et cantharum *AEgyptii bonore prosequuti sunt*, quum in illis divinæ potentiæ imagines quasdam obscuras, quales sunt solis in stillis, animadvertissent.

Ac, postquam rationem honoris unicuique horum animalium exhibiti reddidit, ad Crocodilum veniens, scribit.

Οὐ μὴν οὐδὲ ὁ κροκόδειλος αἰτίας πιθανῆς ἀμοιροῦσαν ἔσχηκε τιμήν· ἀλλὰ μίμημα θεοῦ λέγεται γεγονέναι, μόνος μὲν ἄγλωσσος ὤν. κ. τ. λ.

Ac ne crocodilus quidem honorem probabili ratione carentem habuit: sed exemplar dei fuisse dicitur, quum solus inter animalia sit elinguis. &c.

Paucissimis verbis interiectis, subiungit.

Ἀλλὰ μὴν τῶν δι᾽ ἀμφότερα τιμωμένων, περὶ μὲν τοῦ κυνὸς εἴρηται πρόσθεν· ἡ δὲ ἶβις, ἀποκτείνουσα μὲν τὰ θανατηφόρα τῶν ἑρπετῶν, ἐδίδαξε πρώτη κενώματος ἰατρικοῦ χρείαν, κατιδόντας οὕτω κλυζομένην καὶ καθαιρομένην ὑφ᾽ ἑαυτῆς, &c.

Iam vero inter illa quæ utraque de caussa coluntur, de cane quidem dictum est antea: at Ibis, dum reptilia mortifera interficeret, prima medicum evacuationis corporis usum docuit, quum illam hac ratione se abluentem et purgantem animadvertissent.

[a] γρ᾽ τρωθῇ. [b] melius ἐπερείδουσα.

Alia

Alia autem de cane habes eodem in libro, in iis quæ præcedunt: ſicut et de aliis non pauca, præter illa quæ inde huc tranſlata ſunt.

Tandem vero ita locum hunc claudit, περὶ μὲν οὖν τῶν τιμωμένων ζώων ταῦτα δοκιμάζω μάλιϛα τῶν λεγομένων. *id est,* Atque ex iis quæ de animalibus dicuntur quibus honor exhibetur, hæc maxime ſunt quæ probo.

Sunt autem et alii loci ubi rationem honoris certis quibusdam animalibus ab AEgyptiis habiti reddit: (et in nonnullis eadem quæ illo in libro dicuntur.) Ex iis est hic, Sympos. IIII. quæſtione V.

Nam muri araneo, qui cæcus est, divinos honores tributos ab AEgyptiis fuiſſe aiunt, quoniam tenebras luce antiquiores arbitrabantur: eumque e muribus naſci, quinto partu, in novilunio: ac iecur eius diminui lumine lunæ deficiente.

Τὴν μὲν γὰρ μυγαλῆν ἐκτεθειάσθαι λέγουσιν ὑπὸ Αἰγυπτίων, τυφλὴν οὖσαν, ὅτι τὸ σκότος τοῦ φωτὸς ἡγοῦντο πρεσβύτερον· τίκτεσθαι δὲ αὐτὴν ἐκ μυῶν πέμπτῃ γενεᾷ, νουμηνίας οὔσης. ἔτι δὲ μειοῦσθαι τὸ ἧπαρ ἐν τοῖς ἀφανισμοῖς τῆς σελήνης.

Deinde et honoris tam leoni quam ibidi exhibiti rationem reddit. Quum autem alibi huius honoris mentionem faciat, tanquam ab omnibus AEgyptiis exhiberi ſoliti, in iis quæ locum hunc parvo intervallo præcedunt, de ſacerdotibus nominatim hoc dicit. Postquam enim ab eo dictus est porcus neque in forma habere aliquid magis absurdum, neque in natura magis illepidum, quam ſit in ſcarabeo, gryphe, crocodilo, fele: *ſubiungit,* οἷς ὡς ἁγιωτάτοις ἱερεῖς Αἰγυπτίων ἄλλοις ἄλλοι προσφέρονται. *id est* erga quæ, tanquam ſanctiſſima, AEgyptii ſacerdotes, alii erga alia, ſe gerunt. *Quamvis autem, quum ſcribit illos ita ſe erga ea ut ſanctiſſima gerere, tacite innuat ea coli ab illis: quum tamen illud, non hoc, ſonet Græcum loquendi genus, non debuit a Xylandro ita reddi,* Quorum alia ab aliis AEgyptiorum ſacerdotum coluntur. *Quinetiam male* ἁγιωτάτοις, *quod de animalibus Plutarchus dicit, ille ipſis ſacerdotibus tribuit, totum enim locum ita vertit.* Quorum alia ab aliis AEgyptiorum ſacerdotum ſanctiſſimis coluntur. *Estque inſuper animadvertendum, non dici, loquendo de animalibus,* ἁγιωτάτοις, *ſed* ὡς ἁγιωτάτοις. *Atque ut obiter, Plutarchum cum Plutarcho conferre, id est, eius locos inter ſe, lectorem doceam: dico, genus illud loquendi,* προσφέρεσθαι αὐτοῖς ὡς ἁγιωτάτοις, *reſpondere illi quod habuimus antea ex libro De Iſide et Oſiride,* περιέποντες ὡς θεούς.

Ceteros Plutarchi locos omittens, in quibus agit de iis quæ apud AEgyptios peculiariter in more poſita erant, 601 *venio ad quendam, qui miram quæ in conviviis eorum recepta erat conſuetudinem deſcribit. Legimus enim in eo eius opuſculo quod Convivium ſeptem ſapientum inſcripſit, pag. 256. meæ editionis.*

At AEgyptius ſceletus (id est *cadaver hominis exſiccatum, cui oſſa tantum ſuperſunt*) quem in convivia inferentes convivis proponunt, et hortantur ut recordentur ſe non multo post tales futuros, is quamvis ingratus et intempeſtivus comesſator adveniat, tamen non omnino nullum ibi locum habet: ſiquidem non ad potandum et ad fruendum deliciis, ſed ad mutuum amorem ac dilectionem exhortatur, monetque ut vitam, quæ tempore est brevis, malis rebus longam non reddant.

Ὁ δὲ Αἰγύπτιος σκελετὸς, ὃν [a] ἐπιεικῶς εἰσφέροντες εἰς τὰ συμπόσια προτίθενται, καὶ παρακαλοῦσι μεμνῆσθαι τάχα δὴ τοιούτους ἐσομένους, καίπερ ἄχαρις καὶ ἄωρος ἐπίκωμος ἥκων, ὅμως ἔχει τινὰ καιρὸν εἰ μὴ πρὸς τὸ πίνειν καὶ ἡδυπαθεῖν, ἀλλὰ πρὸς φιλίαν καὶ ἀγάπησιν ἀλλήλων προτρέπεται, καὶ παρακαλεῖ μὴ τὸν βίον, τῷ χρόνῳ βραχὺν ὄντα, πράγμασι κακοῖς μακρὸν ποιεῖν.

Ab hoc AEgyptiorum in conviviis more, qui a Plutarcho deſcribitur, ad alia quæ alii ſcriptores in conviviis itidem, aut etiam ſimpliciter in cœnis, conſueta illis fuiſſe tradunt, veniendum est. Illorum autem ſcriptorum teſtimonia ex Athenæo depromam. Ac primum, in more poſitum illis fuiſſe conviviorum luxum, et quidem maiorem quam Perſis, ex hoc Lyncei in AEgyptiacis loco, ubi AEgyptiorum cœnas Perſicis anteponendas eſſe contendens, ſcribit.

Quum AEgyptii Ocho Perſarum regi bellum intuliſſent, et Perſis victoria potitis rex AEgyptiorum captivus eſſet, comiter ac benigne illum tractans Ochus etiam invitavit ad cœnam. Quum igitur ſplendidus apparatus foret, irridebat AEgyptius, tanquam viles Perſæ epulæ eſſent. Quod ſi vis (inquit) videre o rex qualis beatorum regum victus eſſe debeat, permitte illis qui mei aliquando coqui fuerunt AEgyptiam cœnam tibi ſtruere. Quod quum fieri iuſſiſſet Ochus, et ſtructa eſſet, ea delectatus, Malum te male dii perdant (inquit) AEgyptie, qui, relictis huiusmodi cœnis, viliores epulas expetiveris.

Αἰγυπτίων ἐπιϛρατευσάντων ἐπὶ Ὦχον τὸν Περσῶν βασιλέα, καὶ νικηθέντων, ἐπεὶ ἐγένετο αἰχμάλωτος ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ὁ Ὦχος αὐτὸν φιλανθρώπως ἄγων, ἐκάλεσε καὶ ἐπὶ δεῖπνον. τῆς οὖν παρασκευῆς γενομένης λαμπρᾶς ὁ Αἰγύπτιος κατεγέλα, ὡς εὐτελῶς τοῦ Πέρσου διαιτωμένου. Εἰ δὲ θέλεις (ἔφη) εἰδέναι ὦ βασιλεῦ πῶς δεῖ σιτεῖσθαι τοὺς εὐδαίμονας βασιλέας, ἐπίτρεψον τοῖς ἐμοῖς ποτὲ γενομένοις μαγείροις παρασκευάσαι σοὶ Αἰγύπτιον δεῖπνον. καὶ κελεύσαντος, ἐπεὶ παρεσκευάσθη, ἡσθεὶς ὁ Ὦχος τῷ δείπνῳ, Κακὸν κακῶς σὲ (ἔφη) ὦ Αἰγύπτιε ἀπολέσειαν οἱ θεοὶ, ὅϛις δεῖπνα τοιαῦτα καταλιπὼν, ἐπεθύμησας θοίνης εὐτελεϛέρας.

Sequitur apud Athenæum.

Quænam autem AEgyptiacæ cœnæ eſſent, Protagorides libro de Daphnicis ludis primo nos

Τίνα δ' ἦν τὰ Αἰγύπτια δεῖπνα, Πρωταγορίδης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ δαφνικῶν ἀγώνων διδάσκει ἡμᾶς, λέγων

[a] Suſpectum eſſe potest istud vocabulum.

γων οὕτως, Τρίτη δ' ἐστὶν ἰδέα δείπνων, Αἰγυπτιακὴ, τραπεζῶν μὲν οὐ παρατιθεμένων, πινάκων δὲ περιφερομένων.

nos docet, his verbis, Tertia cœnarum ſpecies, est AEgyptiaca: quum menſæ non apponuntur, ſed patinæ circumferuntur.

Male autem vertit quidam, Tertia cœnarum ſpecies est AEgyptiarum, in quibus non admoventur menſæ, &c. *Non enim* Αἰγυπτιακῶν, *ſed* Αἰγυπτιακὴ *ſcribit Protagorides: et duabus cœnarum ſpeciebus propoſitis, tertiam quandam addit, qnam esſe AEgyptiam dicit.*

Apud eundem Athenæum in fine libri primi legimus, istud esſe argumento AEgyptios fuisſe vinolentos, quod apud eos ſolos tanquam lege quadam cautum esſet, ante ullum cibum brasſicam elixam edere. *Intelligit enim, illos ad vitandam ebrietatem hoc facere ſolitos fuisſe. Apud eundem, in illa libri ultimi parte quæ in omnibus typographicis editionibus deſideratur, legimus*, coronam initio epularum dari ſolitam. *Postquam enim dixit*, Φιλόξενος δ' ὁ διθυραμβοποιὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δείπνῳ ἀρχὴν ποιεῖται τὸν στέφανον τῆς εὐωχίας, *non longo intervallo ſubiungit*, τοῦτο γὰρ ἦν ἔθος καὶ παρ' Αἰγυπτίοις, ὡς Νικοστρατος φησὶν ἐν τοκιστῇ.

602 *Vinolentiæ autem illorum et alibi meminit: et quidem in fine libri primi ſcribitur ex Dione quodam Academico* vinoſos et bibaces AEgyptios fuisſe: atque adeo inventum apud eos fuisſe inopiæ ſubſidium, ut qui propter illam vino deſtituerentur, ex ordeo confectum biberent. Eius autem potu adeo exhilarari ſolitos ut canerent et ſaltarent, ac omnia facerent quæ qui vino ebrii ſunt facere conſueverunt.

Etiam ἀρτοφάγους *vocat AEgyptios Hecatæus, apud eundem lib. x. id est*, panis edaces: *mentionem ſimul addens illius ordeacei potus: id est, ex ordeo confecti.* Ac propterea (*addit Athenæus*) Alexis in libro περὶ αὐταρκείας ſcribit Bocchorin et patrem eius Neochabin frugali victu uſos fuisſe. *Sed miretur quis quomodo facta mentione illius edacitatis panis, necnon illius ex ordeo confecti potus (quo ſolitos non minus quam vini potu inebriari, modo legimus) ſubiungat*, Ac propterea Alexis Bocchoridi et patri eius frugalitatis laudem tribuit. *Sed intelligit (ut opinor)* Ac propterea frugalitatis eorum tanquam rei quæ alioqui apud AEgyptios rara et notabilis esſet, mentionem facit. *Ceterum voluisſe illos arbitror in hac frugalitate, aut victu frugi (niſi quis* μετρίαν τροφὴν *moderatum victum, aut parcum et parabilem, aut etiam tenuem interpretari malit) antiquum etiam morem repræſentare, tanquam fortasſe conantes eum revocare. Legimus enim libro v, ex quodam Apollonio*, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις δὲ τοπαλαιὸν σωφρονικῶς διεξήγετο τὸ τῶν συμποσίων γένος. καθήμενοι μὲν γὰρ ἐδείπνουν, τροφῇ τῇ λιτοτάτῃ καὶ ὑγιεινοτάτῃ χρώμενοι, καὶ οἴνῳ τοσούτῳ ὅσος ἱκανὸς ἂν γένοιτο πρὸς εὐθυμίαν. *id est*, Quinetiam apud AEgyptios antiquitus convivia temperanter celebrabantur. Sedentes enim cœnabant, vilisſimo quidem ſed ſaluberrimo cibo contenti: ac vino quantum ad exhilarandum animum ſatis esſet.

H E N R. S T E P H A N V S

Lectionis Herodoti ſtudioſis.

HACTENVS de AEgyptiacis quoque legibus et inſtitutis quædam velut appendix ad Herodotum, ſicut antea de Perſicis. Dare enim illam ampliorem minime viſum est, ſicut nec hanc. Quam tamen quoniam titulus promittit non hiſtoricorum tantum ſed aliorum etiam ſcriptorum locos exhibituram, duorum poëtarum, unius inter tragicos celeberrimi, alterius inter comicos non incelebris, verſus adiungam. Illius tragici, cui nomen est Sophocli, verſus, (qui omnino asſentiuntur his Herodoti pag. 101., verbis, ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι· οἱ δέ ἄνδρες, κατ' οἴκους ἐόντες, ὑφαίνουσι in Oedipo Coloneo, pag. 283. meæ editionis, ſunt hi,

Ὦ πάντ' ἐκείνω τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
Φύσιν κατεικασθέντε καὶ βίου τροφάς.
Ἐκεῖ γὰρ οἱ μὲν ἄρσενες κατὰ στέγας
Θακοῦσιν ἱστουργοῦντες, αἱ δὲ σύννομοι
Τἄξω βίου τροφεῖα πορσύνουσ' αἰεί.

At vero Anaxandridæ comici verſus ſunt hi, adverſus AEgyptios, animalia, tanquam deos, colentes.

Οὐκ ἂν δυναίμην συμμαχεῖν ὑμῖν ἐγώ.
Οὔθ' οἱ τρόποι γὰρ ὁμονοοῦσ', οὔθ' οἱ νόμοι
Ἡμῶν, ἀπ' ἀλλήλων δὲ διέχουσιν πολύ.
Βοῦν προσκυνεῖς, ἐγὼ δὲ θύω τοῖς θεοῖς.
Τὴν ἔγχελυν μέγιστον ἡγῇ δαίμονα,
Ἡμεῖς δὲ τῶν ὄψων μέγιστον παρὰ πολύ.
Οὐκ ἐσθίεις ὕεια, ἐγὼ δέ γ' ἥδομαι
Μάλιστα τούτοις. κύνα σέβεις, τύπτω δ' ἐγώ,
Τοὔψον κατεσθίουσαν ἡνίκ' ἂν λάβω.
Τοὺς ἱερέας ἐνθάδε μὲν ὁλοκλήρους νόμος
Εἶναι, παρ' ὑμῖν δ', ὡς ἔοικεν, ἀπηργμένους.
Σὺ μὲν τὸν αἴλουρον κακὸν ἔχοντ' ἢν ἴδῃς,
Κλαίεις· ἐγὼ δ' ἥδιστ' ἀποκτείνας δέρω.
Δύναται παρ' ὑμῖν μυγάλη, παρ' ἐμοὶ δέ γ' οὔ.

Quos ita ex tempore reddidi,

Patrocinari non queo vobis ego.
Nec moribus enim nos ſumus nec legibus
Conſentientes: disſidemus plurimum.
Bovem tu adoras, ſacrifico deis eum.
Anguilla deus est maximus, te iudice,
Obſoniorum iudicamus maximum.
Haud es ſuillam, veſcor hac ego libens.
Canem veneraris, ipse contra verbero,
Obſonium voratur ille quum meum.
Noſtra integri vult lex ſacerdotes ſient
Omni ſui parte, integros haud veſtra.
Felem ſe habentem quum tu videris male,
Ploras: ego libens perimo, post pellem aufero.
Araneus mus pollet istic, non et hic.

APPENDIX ALIA 603

AD

HERODOTVM;

DE

INCREMENTO NILI,

ET EIVS CAVSSIS.

e diversis auctoribus adiecta.

G. IVNGERMANNVS LECTORI CANDIDO S.

DVPLICEM adpendicem ab H. Stephano ad Herodotum, quæ antecessit, antea habuisti, amice lector, et nunc iterum habes. Quam exaugere atque locupletare nobis consilium non fuit, forte nec facile etiam fuisset, solum per temporis illius angustias, in quas cum hac editione coniecti sumus. Bonum potius factum fore putavimus, si aliquid adiiceremus, quod quasi tertiæ adpendicis vice esset, ne prorsus ἀσύμβολοι esse voluisse videremur: pro eaque re incidere statim quæ de Nilo aliter ac Herodoto factum fuit, diversis ab auctoribus disputata ultro citroque essent. Cui cogitationi locum dedimus eo libentius, quod hæc talia cum Stephanianæ adpendicis altera parte ita coniurent amice ut quasi eius subadpendix quædam videri queant. Et quid enim magis AEgyptiacum quam Nilus? Νεῖλος, inquam cum Aristide, ποταμῶν οὐχ ἧττον κάλλιστος, ἢ μέγιστος, καὶ χρείᾳ καὶ θέας ἡδονῇ, καὶ τοῖς πᾶσι πολὺ νικῶν. Cui, ut idem facundissimus rhetor ex aliquo τῶν οὐκ ἀμυήτων puto hausit, AEgyptiorum feriæ sollemnes atque sacrificia pleraque dicata sunt atque consecrata. Nec iniuria tanto in honore et veneratione haberi a gentilibus videatur iste

Unicus in terris AEgypti totius amnis.

quum ei id omne acceptum referant, quod terræ motum non sentiant umquam, quod a peste sint liberi, quod eorum terram nullis diluviis cœlestibus misceri contingat, vel ingenti imbre obrui. In quibus et Græcos adstipulatores invenerunt. Ita enim Aristides in extrema AEgyptiaca unde et priora deprompsimus: ὡς δὲ καὶ σεισμοῖς καὶ λοιμοῖς καὶ τοῖς ἐξ οὐρανοῦ κατακλυσμοῖς ἀνάλωτος ἡ χώρα δι' αὐτόν ἐστιν, οὐδὲ τοὺς πρὸ ἡμῶν Ἕλληνας ἔλαθεν. De huius vero fluminis potissimum incremento eiusque caussis viri prisci mire inter se decertarunt, et unusquisque sibi facilius reperire potuit qui suam sententiam refelleret, quam qui sectarentur: ita vix ullus quidquam protulit in medium, quin ceteri continuo irent in omnia alia, et sibi non videri testarentur. Ea igitur quæ de hac re istaque opinionum diversitate testata relinquere voluere optimi auctores, pluscula ex variis qui nobis ad manum erant adiecimus, in quibus plerisque Herodoti nostri mentio fit. Nec de ordine laborare multum voluimus, occupati magis in hoc ut raptim describeremus ista, ne operas moraremur. Prius tamen posuimus qui plurium de hac re sententias breviter collegerunt, ut PLVTARCHVM; et ANONYMVM quendam, qui ex H. Stephani officina cum opusculis variis historicis ac philosophicis Aristotelis et Theophrasti, &c. anno domini ∞ IϽLVII prodiit, a quo præter aliorum et Callisthenis historici placitum refertur, quem ab aliis quos quidem hic coniunximus, haud nominatum arbitror: afferuntur ibi et e tragicis quædam quæ apud alios haud temere reperias, vel non ita plene. His tertius succedit THEOPHYLACTVS SIMOCATA prolixius singulorum e priscis eiusmodi opiniones et referens, et refellens, non tamen e suo capite, quod minime adhibuit in consilium, sed e bibliotheca Diodori Siculi, unde ista omnia descripsit fere αὐτολεξεὶ, quamvis bono illo viro ne nominato quidem. Sane fuerunt νῦν καὶ πάλαι a conferentibus deprehensi sæpius auctores a iuratissimis et proximis veteres transcripti ad verbum, neque nominati quidem, ut Plinii loquamur verbis. Sordidum tamen hoc, et ab ingenuo pudore alienum: potiusque nobis Vir- 604
giliana virtus et Ciceroniana simplicitas placeat. *Obnoxii enim profecto*, ut hoc eodem cum Plinio dicamus, *animi et infelicis ingenii est, deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere, quum præsertim sors fiat ex usura.* Nec itaque mirum, quum et veteres ipsi olim ideo male audirent frequenter, si noster AEgyptius sequioris iam ævi, alienum partum sibi supponere clam voluerit: qua in parte tamen, nisi fallor, censoriam notam a litteratis viris, quibus hoc ius sua virtute datum est, haud lucrifaciet. Exscripsit, inquam, ista quæ illustris historicus Diodorus Siculus de Nili augmento libro primo βιβλιοθήκης ἱστορικῆς sub finem τῆς πρώτης μερίδος, prolixe aliorum opinionibus allatis et con-

confutatis, disputavit, Simocata ad verbum fere raro φράσιν immutans, quibusdam etiam omissis, et mutasset saltem ordinem, vel aliquid de suo largitus quoque fuisset, cetera eum ἄκριτον quod ad nos attinet diserte profitemur, nec quidquam volumus alias detractum, ut quem excutere diligentius nullum fuerit hactenus ocium. Quum ea itaque ex Simocatæ editione nupera adiecissemus, quamvis correctiora, haud opus esse putavimus, uti eadem ex Diodoro describeremus denuo, actum agentes scilicet: præsertim quum is e Marnii nostri officina non ita pridem in publicum editus sit a L. Rhodomano, viro amico cuius memoriam sancte colimus, cuiusque ex obitu litteras Græcas detrimentum accepisse certo novimus et ut par est dolemus. Excerpsimus saltem Herodoteæ sententiæ ἀνασκευήν, ut apud DIODORVM ipsum ea extabat, καὶ ταῦτα ταύτη. Post hæc insignis locus sequitur ex ARISTIDIS Adrianæi oratione Ægyptiaca qui prolixam confutationem continet eorum quæ scripsit Herodotus de Nili auctu. Merebatur sane ea oratio tota hic addi, nisi longitudo obstitisset, quum operæ nostræ vix ita sperent se hanc editionem tempori absoluturas. Copiose enim et eleganter omnem hanc opinionum varietatem pertractat, primum de etesiis ὡς γελοῖόν τε καὶ ἀναιδὲς hosce ventos afferre pro caussa illius incrementi: dein de nivibus liquescentibus quod afferant, non magis verum esse: tum sententiam, quæ in Anonymi scripto tribuitur Callistheni, redarguit, inde Herodotum nostrum, exin Ephorum, mox Euthymenem, post Oenopidem, tandem et ipsum Homerum aggreditur. Aristidem itaque ὁ φιλοτοιοῦτος potest adire ipsum. Nos tantum, uti diximus, eam orationis partem quæ adversus Herodotum nostrum directa excerpere potuimus. His omnibus auctarioli loco quædam in eandem rem ex STRABONE, DIONE sive eius abbreviatore XIPHILINO, et HELIODORO subiecimus: agmen vero hoc nobis claudit THEODORETVS Cyri episcopus, quem σύμψηφον Herodoto nostro fuisse patet, licet pie moneat nimiam curiositatem in eiusmodi abstrusis nobis abstinendam esse. Hæc sunt, amice lector quæ cum ista προσθήκῃ tibi damus. Interpretes singulorum ἀποσπασματίων ad oram paginarum exteriorem indicavimus. Unico isti τοῦ ἀνωνύμου, quod secundum numero est, nullus exstabat quod quidem nossem; inveni tamen qui tumultuaria opera in Latinam linguam converteret, rogatque sicubi aberraverit ab humano lectore veniam. Græcus textus ut in quibusdam etiam emendatior, quam antea accidit, ederetur, operam pro virili dedimus: idque adparebit spero si cui forte comparare libebit. Alia quædam quæ in mentem veniebant, vel admonenda videbantur, ut et quædam ab aliis adnotata, ea ad inferiores paginarum oras adposuimus. Vale, lector amice et candide, operamque nostram qualem qualem boni consule.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΝΕΙΛΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ,

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

DE

NILI INCREMENTO,

EX DIVERSIS SCRIPTORIBVS.

EX PLVTARCHO,

De placitis philoſophorum libro IV. *cap.* I.

THALES cenſet Eteſiarum, qui venti AEgypto adverſi ſpirant, flatu Nili aquas attolli, quod oſtia ipſius quibus ſe exonerat, maris obtruſi influxu obturentur. Euthymenes Maſſilienſis, ex Oceano marique externo ſuapte natura dulci fluvium impleri. Anaxagoras, nive AEthiopica, quæ hyeme frigens, æſtate liquetur. Democritus, nive in partibus ad ſeptemtriones ſitis ſub ſolſtitium æſtivum reſoluta atque diffuſa, denſari ex vaporibus nubes, quæ compulſæ verſus meridiem et ad AEgyptum ab eteſiis ventis, in magnos ac vehementes diſſolvantur imbres, quibus cum paludes, tum Nilus impleantur. Herodotus hiſtoriæ ſcriptor æqualem a fontibus fluere Nilum hyeme æſtateque perhibet: minorem autem hyeme videri, quia tum ſol AEgypto vicinior in vaporem aquas redigat. Ephorus, hiſtoricus is quoque æſtate ait relaxari totam AEgyptum, ac quaſi exſudare copioſam aquam, ac conferre ad hoc etiam Arabiam et Africam ob raritatem et ſabuloſum ſolum. Eudoxus ait, ſacerdotes imbribus et oppoſitis temporum anni rationibus rem imputare: quando enim apud nos æſtas eſt, qui ſub æſtivo habitamus Tropico, tum iis qui e regione ſub brumæ circulo degunt hyemem eſſe, a quibus tum exundans aqua prorumpat.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς Φιλοσόφοις βιβλ. δ′. κεφ. ά.

ΘΑΛΗΣ τοὺς ἐτησίους ἀνέμους οἴεται πνέοντας τῇ Αἰγύπτῳ ἀντιπροσώπους ἐπαίρειν τοῦ Νείλου τὸν ὄγκον, διὰ τὸ τὰς ἐκροὰς αὐτοῦ τῇ [a] παρεισδύσει τοῦ ἀντιπαρήκοντος πελάγους ἀνακόπτεσθαι. Εὐθυμένης ὁ Μασσαλιώτης, ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης γλυκείας [1] κατ᾽ [b] αὐτὸν οὔσης νομίζει πληροῦσθαι τὸν ποταμόν. Ἀναξαγόρας, ἐκ τῆς χιόνος τῆς ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, τηκομένης μὲν ἐν τῷ θέρει, ψυχομένης δὲ τῷ [c] χειμῶνι. Δημόκριτος, τῆς χιόνος τῆς ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον μέρεσιν ὑπὸ θερινὰς τροπὰς ἀναλυομένης τε καὶ διαχεομένης, νέφη μὲν ἐκ τῶν ἀτμῶν πιλοῦσθαι, τούτων δὲ ἀπελαυνομένων πρὸς μεσημβρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἀνέμων, ἀποτελεῖσθαι ῥαγδαίους ὄμβρους, ὑφ᾽ ὧν ἀναπίμπλασθαι τάς τε λίμνας καὶ τὸν Νεῖλον ποταμόν. Ἡρόδοτος ὁ συγγραφεὺς [2] ἴσον μὲν ἐκ τῶν πηγῶν φέρεσθαι χειμῶνος καὶ θέρους, φαίνεσθαι δὲ ἐλάττονα τοῦ χειμῶνος, διὰ τὸ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ πλησίον ἰόντα τὸν ἥλιον τῆς Αἰγύπτου, [d] ἐξατμίζειν τὰ νάματα. Ἔφορος ὁ ἱστοριογράφος κατὰ θέρος φησὶν ἀναχαλᾶσθαι τὴν ὅλην Αἴγυπτον, καὶ οἱονεὶ [3] ἐξυδροῦν τὸ πολὺ νᾶμα. συνδίδωσι δ᾽ αὐτῇ καὶ ἡ Ἀραβία καὶ ἡ Λιβύη παρὰ τὸ ἀραιὸν καὶ [e] ὑπόψαμμον. Εὔδοξος τοὺς ἱερεῖς φησι λέγειν τὰ ὄμβρια τῶν ὑδάτων, καὶ τὴν ἀντιπερίστασιν τῶν ὡρῶν, ὅταν παρ᾽ ἡμῖν [f] εἴη θέρος τοῖς ὑπὸ τὸν θερινὸν τροπικὸν οἰκοῦσιν, τότε τοῖς ὑπὸ τὸν χειμερινὸν τροπικὸν ἀντοίκοις χειμὼν ἐστιν, ἐξ ὧν τὸ πλημμυροῦν ὕδωρ καταρρήγνυται.

Plutarchi ipſius vero ſententia quænam fuerit, docere nos poſſint qui auctorem illum evolvere diligentius. 606
Mihi ſaltem ſuccurrunt quæ lib. περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος *ſcripſit, e quibus forte coniectare liceat eum illis qui in eteſias auctus Niliaci cauſſam referebant, non fuiſſe* ἀντίψηφον. *verba ex libello, quem dixi, ſunt:* ἡ δὲ συνεργὸς αὐτοῦ (Τυφῶνος) βασιλὶς Αἰθιόπων αἰνίττεται πνοὰς νοτίους ἐξ Αἰθιοπίας. ὅταν γὰρ αὗται τῶν ἐτησίων ἐπικρατήσωσι τὰ νέφη πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν ἐλαυνόντων, καὶ κωλύσωσι τοὺς τὸν Νεῖλον αὔξοντας ὄμβρους καταρραγῆναι, κατέχων ὁ Τυφὼν ἐπιφλέγει, καὶ τότε κρατήσας παντάπασι τὸν Νεῖλον εἰς ἐναντίον ὑπὸ ἀσθενείας συσταλέντα καὶ ῥυέντα, κοῖλον καὶ ταπεινὸν ἐξέωσεν εἰς τὴν θάλασσαν. ἡ γὰρ λεγομένη κάθειρξις εἰς τὴν σορὸν Ὀσίριδος, οὐδὲν ἔοικεν

1. Legebatur αὑτὸν q. d. Euthymenem ſenſiſſe, mare extremum eſſe dulce. MS. habet αὐτὴν, *ſuapte natura*, pro καθ᾽ αὑτήν. nam adſpirationem negligi non eſt prorſus inuſitatum, αὐτὴν etiam Budæus legit. *G. Xyl.* 2. li. 2. c. 25. 3. ἐξιδροῦν reponendum exiſtimo ex Xylandri ſententia, quum et in libro ſcripto dein ita ſe reperiſſe dicat. Patet id ex opinione Ephori etiam uti eam Diod. Siculus, et ex hoc Theoph. Simocata retulere.

a MS. Petav. παροισδήσει. *b* MS. Pet. αὐτήν. *c* MS. Pet. χιμῶνι. *d* MS. Pet. ἐξατμίζει. *e* MS. Pet. ὑπόψαμον. *f* MS. Pet. ἤ θέρος.

ἔοικεν ἀλλ' ἢ κρύψιν ὕδατος καὶ ἀφανισμὸν αἰνίττεσθαι. διὸ μηνὸς Ἀθὺρ ἀφανισθῆναι τὸν Ὄσιριν λέγουσιν, ὅτε τῶν ἐτησίων ἀπολειπόντων παντάπασιν ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοστεῖ, γυμνοῦται δὲ ἡ χώρα. κ. τ. λ. *Dixit autem ſuperius eod. lib. quosdam myſtice per Oſiridem intelligere Nilum, mare per Typhonem. Nunc Plutarchi illa Latine, ut interpretatus fuit Xylander, adiicio:* Regina vero AEthiopum quæ Typhonem adiuverit, flatus auſtrinos ex AEthiopia notat: qui ſi vincant eteſias a quibus verſus AEthiopiam nubes pelluntur, prohibeantque imbres decidere quibus Nilus augetur: tum prævalens Typhon æſtu urit, ac plane obtinens, Nilum in diverſam partem ob imbecillitatem fluentem, cavo alveo et humili in mare expellit. Quod enim incluſus in arcam dicitur Oſiris, eo nihil aliud ſignificatur quam aquæ occultatio et defectus. Itaque menſe Athyr periiſſe Oſiridem dicunt, quando eteſiis omnino deficientibus Nilus recedit et ſolum nudatur.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΕΩΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΔΟΞΑΙ.

* ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

ΘΑΛΗΣ ὁ Μιλήσιος εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν φησὶ διὰ τοὺς ἐτησίους γίνεσθαι τὴν ἀναπλήρωσιν. πνεῖν γὰρ αὐτοὺς ἐναντίους τῷ ποταμῷ, καὶ τὰ στόματα κεῖσθαι κατὰ τὴν πνοὴν αὐτῶν. τὸν μὲν οὖν ἄνεμον ἐξ ἐναντίας πνέοντα κωλύειν τὴν ἔκβασιν τοῦ ποταμοῦ ἐκπίπτειν εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ κῦμα προσπίπτον ἀντίον τοῖς στόμασι καὶ οὔριον ὂν, ἀνακόπτειν τὸν ποταμὸν, καὶ ἀναπλήρωσιν οὕτως φησὶ γίνεσθαι τοῦ ποταμοῦ. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ φυσικός φησι τῆς χιόνος τηκομένης τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου γίνεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ Εὐριπίδης καὶ ἕτεροι τινὲς τραγῳδιῶν ποιηταί. ἀλλ' Ἀναξαγόρας μὲν αὐτὴν τὴν γένεσιν, ποίησιν λέγει τῆς ἀναπληρώσεως, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν· [1] Εὐριπίδης δὲ καὶ τὸν τόπον ἀφορίζει, λέγων οὕτως ἐν δράματι [2] Ἀρχελάῳ,

[3] Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατὴρ,
Νείλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ [4] γαίας ὕδωρ,
Ὃς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοὰς
[5] Αἰθιοπίδος γῆς, ἡνίκ' ἂν τακῇ χιὼν,
Τεθρίππου ὄντος ἡλίου κατ' αἰθέρα.

καὶ ἐν Ἑλένῃ,

Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαὶ,
607 [6] Ὃς ἂν διὰ ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
Λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.

καὶ Αἰσχύλος,

Γένος μὲν αἰνεῖν καὶ μαθὼν ἐπίσταμαι
Αἰθιοπίδος γῆς, ἔνθα Νεῖλος † ἐπάῤῥους
Γαῖαν κυλίνδων πνευμάτων ἐπομβρίαις·
Ἐν ᾗ πυρωτὸν μηνὸς ἐκλάμψαν φλόγα,
Αἴγυπτος ἁγνοῦ νάματος πληρουμένη,

Τῇ.

DE NILI INCREMENTO diverſæ ſententiæ.

INCERTO AVCTORE.

THALES Mileſius unus e ſeptem ſapientibus, ait quod ab eteſiis fiat illud incrementum, hos enim ferri fluvio adverſos, oſtiaque eius oppoſita eſſe illorum flatibus: flantem itaque ex adverſo ventum prohibere effluxum fluminis, ne in mare delabi poſſit: fluctus vero reiectos in oſtia, cumque vento ferente, repellere ipſum fluvium: ſicque incrementum illius fieri adfirmat, Phyſicus vero Anaxagoras aſſerit nive liqueſcente effici iſtum auctum Nili. Nec aliter etiam Euripides, et alii quidam Tragœdiarum auctores, niſi quod Anaxagoras quidem ipſam generationem, effectionem vocat huius augmenti, uti ipſe dixit: Euripides vero locum præterea definit, ita dicens in fabula Archelao:

Danaus ſororum quinquies denum pater,
Pulcherrimi Nili relinquens flumina,
Qui augmenta ſumit extumeſcens fluctibus
Nigrante ab AEthiopide, quum nives liquent,
Per æthera aurigante ſole limpidum.

Et in Helena:

Nili fluenta conſpicis amœniſſima
Pro rore dio qui per AEgyptum ruens
Humectat arva, nix liquet cum candida.

Et AEſchylus:

AEthiopiæ haud incognitum terræ genus
Laudare novi, Nilus unde defluit
Humum volutans quum flabra imbres concitant,
Ubi ignea diei micans vis ſplendida
Flamma reſolvit ningidas rupes. viget

AEgy-

1. Diod. Sicul. l. 1. bibl. ita: Ἀναξαγόρας δ' ὁ φυσικὸς ἀπεφήνατο τῆς ἀναβάσεως αἰτίαν εἶναι τὴν τηκομένην χιόνα κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν. ᾧ καὶ ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης μαθητὴς ὢν ἠκολούθηκε. λέγει γοῦν, Νείλου &c. eosdem verſus adferens, præter primum et ultimum, qui hic leguntur plenius. Medios tres ita ibi vertit κατὰ πόδα opt. Rhodomanus: *Nili relinquens undam humo pulcerrimam, Ex AEthiopia qui fluens nigra, ſinu pleno tumeſcit, quum nives liquefactæ eunt.* 2. Huius fabulæ mentio et apud Stobæum, Iuſtin. Martyrem περὶ μοναρχίας, Stephanum in Αἰθίοψ, et Strabon. lib. 5. quod didicimus ex catalogo Euripidis tragœdiarum, quem confecit V. CL. Andr. Schottus, nondum edito. 3. Primus verſus exſtat etiam apud Strab. lib. 5. ubi tamen alii ſubiiciuntur quam hic. 4. γαίης est in Diod. &c. 5. Quartum hunc verſum adfert et Stephanus in Αἰθίοψ. 6. Emenda ex ipſo Euripide: ὃς ἀντὶ δίας ψ. legitur etiam ψεκάδος in editione Euripidis. Verſus ſunt in ipſo initio dramatis hic nominati. Unde et apud Ariſtidem in AEgyptiaca, ubi hanc opinionem refutat, moneo hos verſus reconcinnandos et emendandos eſſe, certe duos poſteriores, ἕτερον, ait, δ' ἐξεταστέον ἄνδρα τὲ καὶ λόγον, ὅς φησι, Νείλου μ. ἄ. κ. ρ. ὃς ἀντὶ ἰδίας ψεκάδος, Αἰγύπτου πέδον λευκῆς τακείσης χιόνος, ἀρδεύει Νεῖλος Αἰγύπτου γυίας. ita enim mendis et gloſſis confuſa ibi leguntur. Quis enim non videat illa Νεῖλος Αἰγύπτου ineptum eſſe gloſſema ſcilicet, ita et ἀρδεύει fuit additum ab eo qui ὑγραίνει volebat exponere per verbum ſimile. Emenda itaque locum hinc. Euripidem autem et tragicos taxare ibi Ariſtidem, patet ex iis quæ inferius ſubiicit: καὶ τί γένοιτ' ἂν τούτου τραγικώτερον ψεῦσμα, ἄντ' Εὐριπίδης, ἄντ' Αἰσχύλος αὐτὸς συνθῇ; et iterum ibidem. Sed ne omittamus G. Canteri verſionem, e qua patet et illum non ignoraſſe veram lectionem: *Nili fluenta pulcra ſunt hæc virgine; Qui rore pro dio locorum candida AEgyptiorum nive liquente agros rigat.*

* Fortaſſe *Ephori.* Vide ad *Diodorum* L. 1, 39. p. 48. † Ἐπτάρους *Iſ. Voſſius* ad *Pomp. Melam* 1, 9, 27. ubi hos *AEſchyli* et ſuperiores *Euripidis* verſus explicuit.

AEgyptus omnis tum beata, flumine
Sacro tumens, segetesque lætas nunciat.

Callisthenes autem scriptor historiarum contradicere voluit Anaxagoræ et Euripidis sententiæ, quam paullo ante retulimus: suaque ipse opinione usus, ait, aquis per AEthiopiam increscentibus ab exortu caniculæ ad arcturi usque ortum, quo tempore etiam etesiæ spirent: hosce quippe ventos adfirmat, quando spirant, nubes in primis ad AEthiopiam cogere: quibus nimirum impulsis ad montes, effundi maximam vim aquarum, unde Nilum pleno intumescere alveo contingat. Democritus autumat, circa brumam in locis ad septemtrionem positis nives cadere: circa solstitium vero æstivum quum sol recedat, nive soluta et vaporibus inde exhalantibus, ab ea liquefactione oriri nubes, quas etesiæ arreptas versus meridiem ferant. quum se itaque invicem protrudant coactæ nubes iuxta AEthiopiam et Africam, imbrem existere ingentem, cuius delapsu Nilum impleri. Euthymenes Massiliensis vero, qui ipse navigationem suscepit, refert mare exteriora versus profluere usque in Africam, et converti ad boream ac septemtriones. iam reliquo quidem tempore mare esse vacuum: eo autem quo etesiæ spirant, flabris ventorum repulsum compleri, et ad interiora fluere. illud vero tum dulce esse, tum cete Niliacis crocodilis et hippopotamis similia alere. Oenopides Chius ait, tempore hiberno fluviorum fontes exsiccari, qui æstate calore refoti profluant, quo itaque repleatur illa, quæ accidit, siccitas, in caussa esse aquas cœlestes hieme decidentes, at quum in Nilum non ullæ tunc cadant pluviæ, iis destitutus haudquaquam impleri potest. et hanc esse caussam, cur hieme minor is existat, plenus vero sit æstate. Herodotus autem ceteris quidem contraria profert, cum Oenopide vero paria, fluxum enim Nili ait esse talem, qui semper impleat alveum, ceterum solem hiemali tempore supra Africam cursum facientem desiccare Nilum: ad solstitium vero æstivum retrocedentem abire ad septemtriones.

Τήκει πετραίην χιόνα. πᾶσα δ' εὐθαλὴς
Φερέσβιον Δήμητρος ἀγγέλλει στάχυν.

Καλλισθένης δὲ ὁ ἱστοριογράφος πρὸς τὰ μικρῷ πρότερον εἰρημένα ὑπὸ Ἀναξαγόρου τε καὶ Εὐριπίδου ἀντεῖπεν. αὐτὸς δὲ τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ χρώμενος, φησὶν, ὑδάτων γινομένων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, κατὰ τὴν κυνὸς ἀνατολὴν ἕως ἐπιτολῆς ἀρκτούρου, καθ' οὓς χρόνους καὶ οἱ ἐτήσιοι πνέουσι· [1] τούτους γάρ φησι τοὺς ἀνέμους μάλιστα τὰ νέφη πνέοντας πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν ἄγειν· ὧν δὴ καὶ προσπιπτόντων πρὸς τὰ ὄρη, καταῤῥήγνυσθαι πολὺ πλῆθος ὕδατος· ἀφ' οὗ τὸν Νεῖλον πληρούμενον ἀναβαίνειν συμβαίνει. Δημόκριτος δὲ λέγει, περὶ μὲν χειμερινὰς τροπὰς τοὺς περὶ τὰς ἄρκτους χιονίζεσθαι τόπους, πρὸς τροπὰς δὲ θερινὰς μεταστάντος τοῦ ἡλίου, τηκομένης τῆς χιόνος καὶ ἀτμιζομένης, ἀπὸ τῆς τήξεως νέφη γίνεσθαι, διὰ τὸ τοὺς ἐτησίους ὑπολαμβάνοντας φέρειν πρὸς μεσημβρίαν· συνωθουμένων δὲ τῶν νεφῶν ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Λιβύην, ὄμηρυν [2] γίνεσθαι πολὺν, ὃν καταῤῥέοντα πληροῦν τὸν Νεῖλον. [3] Εὐμενίδης δὲ ὁ Μασσαλιώτης, αὐτὸς πεπλευκὼς, φησὶν εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν ἐπιῤῥεῖν, ἕως ἐς τὴν Λιβύην, ἐστραμμένην τε εἶναι πρὸς βορέαν τε καὶ ἄρκτους. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον κενὴν εἶναι τὴν θάλασσαν, τοῖς δὲ ἐτησίοις ἀνωθουμένην ὑπὸ τῶν πνευμάτων πληροῦσθαι, καὶ ῥεῖν ἔσω ταῖς ἡμέραις ταύταις· παυσαμένων δὲ τῶν ἐτησίων, ἀναχωρεῖν. εἶναι δὲ αὐτὴν καὶ γλυκεῖαν, καὶ κήτη παραπλήσια τοῖς ἐν τῷ Νείλῳ κροκοδείλοις καὶ ἱπποποτάμοις ἔχειν. Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χῖος λέγει, τοῦ χειμῶνος, τῶν ποταμῶν ἀναξηραίνεσθαι τὰς πηγὰς, ἐν δὲ τῷ θέρει θερμαινομένας ῥεῖν. τοῦ μὲν οὖν 608
[4] ἀναπληροῦσθαι, τὴν γινομένην ξηρασίαν τὸ αἴτιον τῶν οὐρανίων ὑδάτων ἐπιγενομένων τοῖς χειμῶσι συμβαίνει. τὸν δὲ Νεῖλον οὐχ ὑόμενον τότε, οὐδενὶ γινόμενον μὴ συναναπληροῦν· [5] καὶ διὰ τοῦτο, τοῦ χειμῶνος ἥσσονα αὐτὸν γίνεσθαι, τοῦ δὲ θέρους πλήρη. Ἡρόδοτος [6] δὲ τοῖς μὲν λοιποῖς ὑπεναντία λέγει, παραπλησίως δὲ Οἰνοπίδῃ. τὴν μὲν γὰρ ῥύσιν τοῦ Νείλου φησὶ τοιαύτην ὥστε ἀεὶ πληροῦν τὸν ποταμόν· τὸν δὲ ἥλιον τοῦ χειμῶνος κατὰ τὴν Λιβύην ποιούμενον τὴν πορείαν, ἀναξηραίνειν τὸν Νεῖλον· ἐπὶ δὲ τὰς θερινὰς τροπὰς μεθιστάμενον, πρὸς τὴν ἄρκτον ἰέναι.

EX THEOPHYLACTO Simocata.

lib. VII. *histor. caput* XVII.
Iac. Pontano Interprete.

NILVS omnium fluviorum orbis terræ latissimus, multorumque per Libyam, AEthiopiam, Indiam regiones secans, ipsumque

ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ τοῦ Σιμοκάτου.

ἱστοριῶν λόγ. ζ'. κεφαλ. τὸ ιζ'.

ΟΥΤΟΣ δὲ ὁ Νεῖλος [7] μέγιστος ἁπάντων τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην καθεστὼς ποταμῶν, καὶ πολλῶν τῆς Λιβύης, καὶ τῆς Αἰθιοπίας, τῆς τε Ἰνδικῆς αὐ-

1. Hanc opinionem refutat etiam Aristides prolixe in AEgyptiaca, licet eius auctores non nominet, sed se ἐπὶ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, καὶ τοὺς χαριέντως πεποιηκότας αὐτὴν ἰέναι ait. 2. Ita edidit H. Steph. Sed nullus dubito quin reponendum sit ὄμβρον. v. Democriti sententiam a Plutarcho et Theophylacto, vel Diod. Siculo potius relatam. 3. Et hic non dubito emendare Εὐθυμένης, ut antea e Plutarcho habuisti. Eius philosophi sententiam refutat et Aristides in AEgypt. cum hac irrisiuncula orsus: ἥσθην δὲ θαλάττῃ γλυκείᾳ Λιβύης ἐπέκεινα εἴσω ῥεούσῃ διὰ τοὺς ἐτησίας. καὶ ταύτης καὶ κροκοδείλοις, καὶ μύθοις Μασσαλιωτικοῖς ἀντὶ τῶν Συβαριτικῶν. εἰ γὰρ μὴ συνίῃς ὦ χαριέστατε Εὐθύμενες κ. τ. λ. 4. An distinguendum et scribendum, ἀναπληροῦσθαι τὴν γινομένην ξηρασίαν, τὸ αἴτ. κ. τ. λ. συμβαίνειν. 5 An deest τὸν ποταμὸν vel tale? ut paullo post πληροῦν τὸν ποταμόν. 6. lib. 2. cap. 25.

AEgyptium hunc Theophylactum e Siculi Diodori Bibliotheca ista Niliaca (auctore suo ne nominato quidem) transscripsisse iam dictum fuit. Quædam ubi variare φράσιν voluit iste ἀπὸ ἐπάρχων (qua dignitate fuisse Photius ait) notare libet: non omnia. nec vacat enim et cui bono? Ait vero cap. præcedentis fine Theophylactus, quoniam genus inde trahat, merito τοῖς περὶ τοῦ Νείλου διηγήμασιν οὐκ ἀπροσφόρως φιλοχωρήσειν. Sicque finit caput XVI, et digressionem sibi parat: ἡμεῖς δέ τι μικρὸν τὴν συνέχειαν ὑποκλέψαντες, περὶ τῶν θερινῶν ἀναβάσεων τοῦ Νείλου διέξιμεν, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἱστοριῶν διηγήματα ἀξιολόγῳ μνήμῃ τινὶ τοῖς ἀκροάμασι προβαλλόμενοι. 7. Diodorus Siculus lib. I. bibl. de eodem: μέγιστος δ' ὢν τῶν ἁπάντων ποταμῶν καὶ πλείστην γῆν διεξιὼν, κ. τ. λ.

αὐτῆς γῆν παραμείβων, τοῦ τε Γάγγυ, καὶ Ἰνδοῦ προτερεύων κατὰ τὸ μέγεθος, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς πηγὰς ἀποκρύπτει. θέρυς τοίνυν ἀκμάζοντος, τὰς αὐξήσεις λαμβάνει, ἐναντίον τῇ φύσει τῶν κατὰ τὴν οἰκυμένην ἅπασαν ποταμῶν. τὰς δὲ αἰτίας τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένας τοῖς ἀρχαίοις, προτεθειμένας ἐπὶ λέξεως, τῇ παρύσῃ ὑποβάλλομεν ἱστορίᾳ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑλλανικὸν καὶ Κάδμον, ἔτι δὲ Ἑκαταῖον, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις [1] κατέφυγον. Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καί τις ἄλλος [2] πολλῆς γεγονὼς ἔμπειρος ἱστορίας, ἐπικεχείρηκε [3] περὶ τύτων ἀποδοῦναι τὸν λόγον· ἠκολυθηκὼς δὲ ἀντιλεγομέναις ὑπονοίαις εὑρίσκεται. ὁ δὲ Ξενοφῶν, καὶ Θυκυδίδης ἐπαινύμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον τῶν ἱστοριῶν, τύτων ἀπέσχοντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἔφορον, καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων ἐπιταθέντες εἰς [4] αὐτὰ, [5] ὐδαμῶς τῆς ἀληθείας ἐγένοντο γνώριμοι· ὐ δι' ἀμέλειαν δὲ, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ἰδιότητα τὸν λόγον ἠγνόησαν. ἀπὸ γὰρ τῶν [6] ἔκαθεν χρόνων ἄχρι Πτολεμαίυ τοῦ Φιλαδέλφυ προσαγορευθέντος, [7] ξένα ὡς
609 ἐπίπαν τὰ περὶ τὺς τόπυς τύτυς παντελῶς ἦν, καὶ τοῖς ἐπιβαίνυσιν ἐπικίνδυνα. τοῦ δὲ προειρημένυ βασιλέως, μεθ' Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἐς Αἰθιοπίαν στρατεύσαντος, ἐγνώσθη τὰ κατὰ ταύτην τὴν χώραν λίαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀκριβέστερον. Οἱ μὲν οὖν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς, ἀπὸ τοῦ περιῤῥέοντος τὴν οἰκυμένην Ὠκεανοῦ φασι τὸν Νεῖλον λαμβάνειν τὴν σύστασιν, λέγοντες μὲν ὐδὲν [8] ἀληθὲς, ἀπορίᾳ δὲ λύοντες τὴν ἀπορίαν, καὶ λόγον φέροντες εἰς πίστιν, πολλῆς προσδεόμενον πίστεως, ὀρφανὴν τὴν διήγησιν καταλιμπάνοντες βεβαιώσεως. Τῶν δὲ Γρογλοδυτῶν οἱ μεταναστάντες ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων, οἱ καὶ [9] Βόλγιοι προσαγορευόμενοι, λέγυσιν [10] ἐμφάσεις εἶναί τινας περὶ τὺς τόπυς ἐκείνυς, ἐξ ὧν ἄν τις [11] συλλογίσοιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἕνα τόπον ἀθροιζομένων, τὸ ῥεῦμα τοῦ Νείλυ συνίσταται. [12] ἀμέλει καὶ πολυγονώτατον [13] αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντας τὺς κατὰ τὴν οἰκυμένην ποταμὺς πεφυκέναι φασίν. Οἱ δὲ [14] κατοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Μερόην (αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ [15] Νείλυ ἵδρυται ῥεῖθρον) τὸν ποταμὸν κεκλήκασιν [16] Ἀσταποῦν. ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον [17] εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον, ἐκ τοῦ σκότυς ὕδωρ. [18] ἀκαταληψίᾳ γὰρ οὗτοι ἀνατιθέασι τοῦ ποταμοῦ τύτυ τὴν φύσιν. Θαλῆς μὲν οὖν εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὀνομαζόμενος, φησὶ τὺς ἐτησίας ἀντιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ, κωλύειν εἰς τὴν θάλασσαν προχεῖσθαι [19] τὸ ῥεῖθρον· [20] καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πληρύμενον ἐπικλύζειν, ταπεινὴν οὖσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ λόγυ τύτυ, καίπερ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ, ῥᾴδιον ἐξελέγξαι τὸ ψεῦδος. εἰ γὰρ ἦν ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ἅπαντες οἱ ποταμοὶ, οἱ τοῖς ἐτησίας [21] ἐναντίας κεκτημένοι τὰς ἐκβολὰς, ἂν ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ προσαγορευόμενος Φυσικὸς, τὴν τηκομένην κατὰ τὴν Αἰθιο-

que Gangem, et Indum magnitudine superans, oculis humanis fontes suos, sive primam originem unde erumpit, negavit. AEstate igitur fervente (secus quam cetera orbis flumina solent) excrescit. Caussas a multis et priscis scriptoribus allatas, huic historiæ fideliter inseremus. Hellanicus igitur, Cadmus, et Hecatæus ad fabulas confugiunt. Herodotus, ut est curiosus, et si quisquam alius, historiarum gnarus, huius rei rationem afferre conatus est. Sed eum suspiciones potius inter se contrarias secutum apparet. Xenophon, et Thucydides, qui a rerum explicatarum veritate magis commendantur, nihil huiuscemodi habent. Ephorus, et Theopompus, quanquam omnium maxime in hanc cognitionem intenti, non potuerunt tamen eam liquidam adipisci. Ignorationis eorum caussa non negligentia, sed regionis condicio fuit. Iam inde enim ab antiquis sæculis, usque ad Ptolemæum cognomento Philadelphum, pleraque locorum istorum ignota omnino, et inexplorata, atque advenis etiam periculosa fuerunt. Postquam vero rex, de quo diximus, cum Græcis copiis AEthiopiam est ingressus, regio hæc, ut paucis dicam, multo exploratius, atque perfectius cognosci cœpta est. Sacerdotes igitur AEgyptii ab Oceano orbem circumdante Nilum oriri affirmantes, nihil dicunt, et dubium quod est, per dubium dissolvunt: rationemque ad fidem conciliandam adducentes, quæ ipsa vehementer fide indiget, quod narrant, confirmatione destitutum relinquunt. Troglodytæ, qui e superioribus locis migrarunt, et Bolgi appellantur, dictitant, in locis illis cavitates esse. Unde quispiam ratiocinetur multis fontibus in unum confluentibus, Nili fluentum intumescere. Sane omnium quoque mundi fecundissimum hunc esse aiunt. Qui vero insulam Nili, Meroën dictam, incolunt, fluvium Astapum nominant, quam vocem Græce transferas ἐκ τοῦ σκότους ὕδωρ, *e tenebris aqua profluens.* Naturam enim huius fluminis incomprehensam esse isti statuunt. Thales unus de sapientibus docet, discedenti Nilo Etesias resistere, et cursus eius eorum flatibus acto contra ostia mari sustineri: atque hinc illum exuberantem per totam AEgyptum, quæ depressa, et campestris sit, late exspatiari. Sed huius rationis, quamvis probabilis videatur, non difficile est falsitatem ostendere. Nam si quid veritatis haberet quod ait, omnes fluvii, qui contraflantibus Etesiis mari repercutiuntur, similiter magnis auctibus excrescerent. Anaxagoras cognomento physicus, solutis in AEthio-

1. ἀπέκλιναν Diod. 2. καὶ πολλῆς Diod. et sine dubio sic exscripserat Simocata. 3. μὲν περὶ ex Diod. rectius. 4. ταῦτα Diod. 5. ἥκιστα τῆς ἀληθείας ἐπέτυχον &c. Diod. 6. ἀρχαίων χρ. Diod. 7. ἄξενα πάντα ἦν τὰ π. Diod. 8. ὑγιὲς Diod. 9. Μόλγιοι Diod. et varians eius lectio Βόλγιοι etiam, et alia Βόλποι. Errorem inde natum non dubito, quia in membranis vetustis β scribitur fere ut μ, dempta modo dependula linea, vel prorsus ut Latinum u. 10. Interp. *cavitates.* non recte, ni fallor, nec enim constat an cavitates fuerint ista quæ indicium præbebant ortus Nili ex istis locis, rectius Rhodomanus noster ὁ μακαρίτης apud Diodorum: *indicia quædam esse aiunt, unde quis ratiocinetur*, ait enim illos signa dicere, unde apparere possit ibi fontes Nili esse. sic paulo infra χειμῶνος ἔμφασις apud Theophyl. et Diod. 11. συλλογίσαιτο Diod. sicque et Theophylacto rescribendum puto. 12. διὸ καὶ Diod. 13. Forte αὐτὸν scrib. ut est apud Diodorum. 14. περιοικοῦντες Diod. 15. Edimus Νείλου. male enim vulgati Νεῖλον. et interpres omisit illa: *Sita vero est ista super ipso Nili fluento.* Diodorus hæc verba non habet, sed alias planius et plenius hoc loco, quem vide. 16. Ἀσαποῦν Diod. 17. εἰς τὴν ἑλ. δ. Diod. quæ verba fere superfluere volunt ibi viri docti. Simocatam tamen inde descripsisse credo. 18. male vulgati ἀκαταλειψεία. 19. τὸ ῥεῦμα. Diodor. 20. Sic restituimus ex Diodor. vulgo, τοῦτον αὐτὸ. ceterum πληρούμενον quoque Diodorus, quamvis id notare videantur ut superfluum. 21. Diod. ἐναντ. τὰς ἐκβ. ἔχοντες.

thiopia nivibus Nilum attolli est opinatus: cui asſentiens tragicus poëta Euripides, id ipſum in poëmatis ſuis poſuit. Hanc igitur oppoſitionem non multa oppoſitione opus habere dicimus, quandoquidem vanam eſſe claret. Nam propter fervores incredibiles in AEthiopia, aquam in nivem denſari non est ut poſſit fieri. Prorſus enim in locis illis nec glacies, nec frigus, nec ulla hyems, et ſolſtitio æſtivo potisſimum, cernitur. Quod ſi etiam concedamus, in AEthiopia nivem altam cadere, tamen quod ante de ea liquata asſerebatur, rurſum ut vanum ac frivolum probabilisſime refellitur. Omnis quippe fluvius aquis nivium ſolutarum accreſcens, convenienter auras quoque frigidas expirat, quin et cœlum craſſum reddit. Atqui circum Nilum neque nebulæ alicuius concretionem, neque auras gelidas, neque aërem craſſum reperias. Herodotus porro Nilum tantum eſſe ſcribit, quantus cum plenus est apparet. Hyeme autem ſolem ſupra Libyam volventem, ex undis Niloticis humentis ſubſtantiæ copiam attrahere, atque inde per hyberna flumen parcius ire. AEſtate redeunte, et ad Arctos ſole reverſo, Græciæ flumina ſiccari, et imminui. Quapropter AEgyptii fluminis accretionem æſtivo ſolſtitio admirabilem videri non debere. Verum nos amorem ſtudiumque perveſtigandi in hoc viro reveriti, errorem eius uberius non caſtigabimus. Hoc tantum dicemus. Si iſta cum veritate conſentirent, omnino ſol idem ceteris Libyæ fluminibus, quod Nilo faceret. Atqui nihil tale in illis obſervatur. Non igitur hiſtoricus ille ſatis conſiderate locutus est. Democritus, alioqui naturæ ſecretorum peritisſimus, in Septemtrione per hyemem imbres nivales decidere asſeverat: per æſtatem æſtu nivem illam ubertim colliquefieri, ac disſipari. Idcirco in locis ſublimioribus multas nubes denſiores generari, larga exſpirationum vi eo ſublata videlicet. Haſce nubes ab Eteſiis impelli, donec montibus omnium altisſimis illidantur: eos autem montes eſſe in AEthiopia. Poſt, eorum excelſitate violenter diruptas, largisſimos imbres effundere, quibus Nilus (Eteſiarum puta diebus) repleatur. Sed huic habenda fides non est. Nilus enim (ut uno verbo dicam) creſcere circa ſolſtitium æſtivum incipit, Eteſiis nondum ſpirantibus: deſinit æquinoctio autumnali, quando hi venti pridem poſuerunt. Laudanda, nullo autem modo credenda est hæc Democritea commentatio. Ephorus incredibilem plane rationem adducit. AEgyptum totam fluminibus ſubterraneis refertam, ac frigidam, naturaque pumicoſam ſeu fiſtuloſam eſſe: rimas item magnas ac perpetuas habere, per quas in ſe copiam humoris recipiat, quam hyberno tempore contineat, æſtivo autem ſolſtitio ineunte, vel-

θιοπίαν χιόνα, τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως ὑπάρχειν αἰτίαν ἐδόξασεν. [1] ᾧ καὶ ὁ τραγῳδοποιὸς Εὐριπίδης πειθόμενος, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιήμασι τοῦτο συντέταχε. ταύτην μὲν οὖν τὴν [2] ἀντίθεσιν οὐ πολλῆς ἀντιθέσεως δεῖσθαί φαμεν, φανεροῦ καθεστῶτος τοῦ ψεύδους. διὰ γὰρ τὴν [3] ὑπεροχὴν τῶν καυμάτων ἀδύ- 610
νατον χιόνα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν [4] συνίστασθαι. καθόλου γὰρ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους οὐ πάγος, οὐ ψύχος, οὔτε ὅλως χειμῶνος ἔμφασις πέφυκε καὶ μάλιστα [5] τροπαῖς θεριναῖς. εἰ δὲ καί τις εἴποι τῷ τῆς συγχωρήσεως τρόπῳ εἶναι πλήθη χιόνων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ αὖθις ἐλέγχεται τοῦ προλεχθέντος δοκιμωτάτως τὸ ἐξίτηλον. ἅπας γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος τὴν περιουσίαν λαχών, ὁμολογουμένως αὔρας ψυχρὰς ἀναδίδωσιν. ἀλλὰ καὶ τὸν ἀέρα παχύνειν πέφυκε. περὶ δὲ τὸν Νεῖλον τὸν ποταμὸν οὔτε νέφους ὑπόστασίν ἐστιν εὑρεῖν, οὔτε αὔρας ψυχρὰς, οὔτε παχυνομένην τοῦ ἀέρος τὴν φύσιν. Ἡρόδοτος [6] δὲ τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν τηλικοῦτόν φησιν, ὁποῖός τις καὶ φαίνεται κατὰ τὴν πλήρωσιν· χειμῶνος δὲ ὥρᾳ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Λιβύην φερόμενον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν ὑγρᾶς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν Νειλώων ὑδάτων, κἀντεῦθεν χειμῶνος ὥρᾳ ἥττονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, καὶ πρὸς τὰς ἄρκτους ποιουμένου τὴν βάδισιν, ἀναξηραίνειν, καὶ ταπεινοῦν τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς πεφυκότας. διὰ τοῦτο μὴ παράδοξον καθεστάναι τὴν περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς τοῦ Αἰγυπτίου πλήρωσιν ποταμοῦ. ἀλλ᾽ αἰδοῖ τῆς φιλομαθείας τοῦ ἀνδρὸς, οὐ [7] διεξοδικῶς κατηγοροῦμεν τοῦ σφάλματος. εἰ γὰρ ταῦτα σύμφωνα τοῖς ἀληθέσι καθίστατο, πάντως ἂν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν Λιβύην ποταμῶν ὁ ἥλιος ἀνελάμβανε καὶ ἀδελφὰ τῶν παθημάτων τοῦ Νείλου. ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον οὐδὲν περὶ τοὺς Λίβυας ποταμοὺς ἔστι θεάσασθαι. οὐκοῦν ὁ συγγραφεὺς ἀποσχεδιάζει τὸν λόγον. Δημόκριτος δὲ ὁ τῆς φύσεως ἀδελφὸς, περὶ τὰς ἄρκτους ὥρᾳ χειμῶνος καταφέρεσθαι πολλὴν διαβεβαιοῦται χιόνα, θέρους δὲ ὑπόντος ὑπὸ τῆς αἰθάλης διαλύεσθαι ταύτην. ἔνθεν φησὶ γίνεσθαι τηκεδόνα πολλήν. καὶ διὰ τοῦτο τίκτεσθαι πολλὰ νέφη παχύτερα περὶ τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, δαψιλοῦς τῆς ἀναθυμιάσεως αἰρομένης πρὸς ὕψος. ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις ὄρεσι [8] τῆς περὶ τὴν οἰκουμένην. εἶναι δὲ ταῦτα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν. [9] ἔπειτά πως τοιούτοις οὖσιν ὑψηλοῖς, βιαίως θραυόμενα, παμμεγέθεις ὄγκους γεννᾷν. ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν κατισχυρίζεται, [10] περὶ τὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων πνοάς. ἀλλ᾽ οὐ πιστευτέον αὐτῷ. ὁ γὰρ Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς τροπὰς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰς θερινὰς, οὔπω τῶν 611
ἐτησίων πνεόντων· λήγει δὲ ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπαυμένων τῶν εἰρημένων ἀνέμων. τὴν μὲν [11] συνεπίνοιαν τοῦ Δημοκρίτου ἀποδεκτέον, τοῖς δὲ λόγοις αὐτοῦ οὐδαμῶς πιστευτέον. Ἔφορος δὲ [12] ξένην αἰτίαν τινα περιΐστησι. φησὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν [13] ποταμόχωστον εἶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ [14] ψυχράν. ἔτι δὲ καὶ κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε μεγάλας καὶ διηνεκεῖς ἔχειν. καὶ διὰ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν πλῆθος ὑγρότητος. καὶ κατὰ μὲν τὴν [15] χειμερίαν ὥραν τοῦ-

1. ᾧ καὶ ὁ ποιητὴς Εὐρ. μαθητὴς ὢν ἠκολούθηκε. Diod. qui et verſus tragici refert: quos ſupra habes in Ἀνωνύμου expoſitione. 2. ἀπόφασιν οὐ πολλῆς ἀντιῤῥήσεως προσδεῖσθαι συμβέβηκε. Diod. 3. ὑπερβολὴν Diod. 4. πίπτειν Diod. 5. περὶ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου. Diod. 6. Herodoteæ ſententiæ confutationem e Diodoro ſimul edimus, cum qua hæc conferas licet. 7. Sic edimus: nec aliter putamus interp. agnoviſſe, vulgo tamen est διεξοδικῆς. 8. Mendoſe. ſcribendum autumo τοῖς ſcilicet ὄρεσι. Apud Diodorum est, τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην. Itaque et forte aliquis malit τῶν περὶ τ. οἰ. hic ſcribendum. 9. Diodorus, ἔπειτα πρὸς τούτοις. et ſic emendarem Simocatam quoque, ut et poſt ſtatim ὄμβρους ex Diodoro, pro ὄγκους. 10. μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων ὥραν. Diod. 11. Ἐπίνοιαν Diod. qui pluribus etiam refutationi Democriteæ opinionis inhæret. 12. καινοτάτην Diod. 13. *Flumine congeſtam* reddere cum Rhodomano velim. AEgyptum enim ποταμοῦ δῶρον et Herodotus inculcat Εὐτέρπῃ. 14. χαύνην, *laxam*, Diodorus, pro illo ψυχράν. 15. χειμερινὴν Diod.

τοῦτο συνέχειν ἐν ἑαυτῇ, θερινῶν δὲ ἐπερχομένων τροπῶν, ὥσπερ ἱδρῶτάς τινας ἐξ [1] αὐτῆς πανταχόθεν ὑπεῖναι, καὶ διὰ τοῦτο πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ μὲν οὖν Ἔφορος δῆλός ἐστι μὴ μόνον οὐ τεθεαμένος τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν [2] ἰδόντων τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν γὰρ, εἴπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος τὴν αὔξησιν [3] ἀπελάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν ἐπληροῦτο, [4] διὰ πετρώδους καὶ στερεᾶς χώρας φερόμενος. νῦν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διὰ τῆς Αἰθιοπίας διαῤῥέων, [5] ἔχει τὴν αὔξησιν πρὶν ἢ ψαύσῃ τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτα εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ Νείλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν [6] ποταμόχωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ἃς ἀδύνατον ἦν [7] διαβαίνειν τοσοῦτον πλῆθος ὑδάτων. εἰ δὲ ὑψηλότερον τόπον ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν [8] ὑδάτων σύῤῥευσιν γίνεσθαι. καθόλου δὲ, τίς ἂν δυνατὸν [9] ἡγήσοιτο τοὺς [10] ἐκ τῶν κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἱδρῶτας τοσαύτην αὔξησιν [11] τῷ ποταμῷ εἰσποιεῖν, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε [12] ποταμοχώστου γῆς, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀραιώμασι [13] τηκομένων ὑδάτων, [14] ἐπιφανῶν ὄντων [15] τῶν ἐν τούτοις ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολλὴν χώραν [16] πεποίηκε ποταμόχωστον· καὶ περὶ τῶν συμβαινόντων περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖς γινόμενον. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος ποταμὸς, περί τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς ἐκ τῶν Φωκέων, [17] οὐκ ὀλίγην χώραν προσ-612 έχωσαν. ἐφ' ὧν ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανερῶς τοῦ Ἐφόρου τὸ ψεῦδος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸν Ἔφορον. Τῶν δὲ ἐν [18] Μέμφιδι φιλοσόφων τινὲς ἐπεχείρησαν αἰτίαν φέρειν τῆς πληρώσεως ταύτην· φασὶ διαιρεῖσθαι εἰς τρία τὴν γῆν. καὶ ἓν μὲν [19] ὑπεῖναι τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην· (δέον γὰρ οὕτως εἰπεῖν) ἕτερον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς ὥραις· τὸ δὲ τρίτον [20] μεταξὺ κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ [21] διὰ καῦμα λίαν ἀοίκητον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο τὰς ἀναβάσεις κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν, ὡς [22] ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν σύῤῥευσιν, διὰ τὸ περὶ τούτους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας. [23] ἐπεὶ τοὐναντίον περὶ τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι, κατὰ τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ [24] τὸ πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς [25] γίνεσθαι οἰκουμένην. διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου μηδένα δύνασθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ τῆς ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ τούτοις [26] καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος. διὰ γὰρ τῆς [27] κεκαυμένης αὐτὸν ῥέοντά φασι λίαν καθέψεσθαι· καὶ διὰ τοῦτο γλυκύτατον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε δὴ φύσει τοῦ πυρώδους ἅπαν τὸ ὑγρὸν [28] καταγλυκαίνοντος. ἡμεῖς δὲ

veluti sudores quosdam ex omni parte emittat: atque ita Nilum flumen excrescere. Ceterum non modo AEgyptum nunquam oculis obiisse Ephorum, sed neque ab iis qui eam vidissent, res eius probe cognovisse certum est. Primum enim, si ex ipsa AEgypto incrementum suum Nilus acciperet, non utique in partibus superioribus aquas ampliores volveret, ubi per petrosam ac solidam regionem fertur. Nunc plus sex millibus stadiorum per AEthiopiam labens, augmina sumit, priusquam AEgyptum attingat. Ad hæc, si quidem fluenta Nili, terræ fluminibus perviæ raritatibus sive rimis humiliora forent, contingeret rimas illas superficiarias esse, per quas tantam vim aquarum transire est impossibile. Sin autem rimis ipsis altiora, rursum ex inferioribus cavitatibus in summum flumen aquæ confluere minime possent. Ad summam, quis fieri posse credat, ut prorumpentes ex terræ hiatibus sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut universæ pæne AEgypto innatet? ut nihil dicam de mendacio, subterlabi scilicet AEgypto flumina, et in cavis terræ liquentes aquas existere, cum ipsa harum assertionum falsitas manifesta sit. Nam Mæander Asiæ fluvius per multa spatia sub terra manat, nec tamen in suscipiendis auctibus quidquam omnino ei tale, quale Nilo, evenire cernitur. Quin etiam Acarnaniæ fluvius Achelous, et Bœotiæ Cephisus, e Phocide oriundus, non modicum terrarum subterlabuntur. Qui ambo Ephorum apertæ vanitatis convincunt. Et hæc quidem adversus Ephorum. Memphitici quidam philosophi incrementi huius istam caussam afferre ausi sunt: Tellurem in tres partes dividi. Unam, esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet.) Alteram quæ his locis tempestatibus anni non respondet. Tertiam, inter has locatam, et ob immensos calores prorsus inhabitabilem. Quare si Nilus hyeme augesceret, certum esset eum in nostra Zona confluxum aquarum recipere, cum per hoc tempus maxime apud nos pluviæ cadant. Quoniam autem contra fit, et æstate ascendit, probabile apparere, in locis nobis e regione oppositis hyemes nasci, et redundantiam illic aquarum in orbem nostrum deferri. Atque ideo ad Nili fontes neminem posse pervenire: quia a Zona vestigiis nostris contraria, per inhabitatam seu torridam ambulat. Hoc ipsum testari mirificam illius aquæ dulcedinem. Cum enim per loca solibus usta labatur, vehementer ipsum decoqui, et hac de caussa omnium fluviorum esse dulcissimum, quandoquidem natura ignea totam vim humoris dulcem reddat. Sed nos hanc

1. αὐτῆς πανταχ. ἀνιέναι, καὶ διὰ τούτων. Diod. 2. εἰδότων Diod. 3. ἐλάμβανεν Idem. 4. διά τε πετρ., Idem. 5. τὴν πλήρωσιν ἔχει πρινὴ ψαῦσαι τῆς. Diod. 6. *aggestæ terræ* Rhodom. 7. Diodorus διαμένειν τοσοῦτο πλ. ubi bene Rhodom. illud τοσοῦτο minime eiiciendum censet. 8. ὑγρῶν σύῤῥυσιν Diod. 9. ἡγήσαιτο ex Diodoro præplaceat. 10. Sic ex Diodoro restituimus. vulgo mendosissime ἑαυτῶν. 11. Diodorus τοῦ ποταμοῦ. 12. *de aggeratione soli* Rhodom. 13. τηρουμένων Diodorus, quod convenit cum superiore διαμένειν. 14. ἐμφανῶν Diodorus. 15. sic et Diodorus; ubi tamen hunc articulum viri docti ociosum putant. 16. *limo opplevit* Rhodom apud Diod. 17. *terræ non exiguum accumulavit*, idem Rhodom. ib. 18. Μέμφει Diodorus. 19. ὑπάρχειν Diodorus. 20. μεταξὺ μὲν κ. Diodorus. 21. nec Simocatæ eam particulam omissam credo. statim reposui ex Diodoro διὰ καῦμα. vulgo male una voce διάκαυμα. 22. ἐκ τῆς κ. τ. λ. τὴν ἐπίῤῥυσιν. Diodorus. 23. ἐπεὶ δὲ τ. Diodorus. et sic supple. 24. recta hæc visa Rhodomano lectio Diodori, quam et Simocatam agnovisse constat. 25. φέρεσθαι Diodorus. 26. Sic ex Diodoro correximus. mendose antea κατὰ τὴν, errore ex compendiosa scriptura nato. 27. κατακεκαυμένης Diodorus. 28. Idem ἀπογλυκ.

hanc quoque ſententiam confutabimus. Statuimus enim, nequaquam poſse flumen aliquod ab Antipodibus in noſtrum hunc orbem aſcendere ac ſurſum ferri; præcipue ſi quis ponat, terram globoſam esſe. Cedo, quo pacto Nilus tantummodo ex illo orbe in noſtras haſce regiones profluit? Est enim veriſimile et alia ibidem, ſicut apud nos, extare flumina. Iam vero cauſsa quoque dulcedinis huius fluvii omnimodis ratione caret, nec aliqua probatione firmari potest. Si namque ardoribus illis decoctus dulceſceret, nunquam adeo fecundus esſet, neque varia piſcium et belluarum genera haberet. Omnis enim aqua per naturam igneam immutata, animantibus producendis inepta est. Quocirca cum natura Nili introductæ decoctioni penitus adverſetur, asſertas incrementi cauſsas a vero abhorrere putandum est. Oenopides ait, æſtate aquas terræ frigidas, hyeme tepidas esſe; id quod ex profundis puteis animadvertitur. Nam hyeme ſumma ex puteis altisſimis tepidæ, æſtate gelidæ hauriuntur. Hinc et Nilum merito per hyemem decreſcere, et contrahi; quod calor terræ humoris copiam abſumat: imbribus autem AEgyptum non irrigari: æſtate cum iſta abſumptio in terræ viſceribus nulla ſit, ab imis locis naturalem eius fluxum creſcentibus undis nullo impedimento augeri. Nec iſtuc non refellendum est. Complura Libyæ flumina ſimiliter currentia, et undas ſuas per oſtia in mare æque evomentia, non habent incrementa huiusmodi: quinimo, cum hyeme plenisſimis ſint alveis, æſtate plurimum ſubſidant, Oenopidem mentiri demonſtrant. Anarchides Cnidius præ omnibus veritatis quaſi laciniam apprehendit. Docet enim, in annos ſingulos continuos imbres a ſolſtitio æſtivo uſque ad æquinoctium autumnale in AEthiopia cœlo copioſe demitti. Non ſine ratione igitur Nilum per hyemem natura contractius, et a fontibus ſuis duntaxat, per æſtatem vero propter præcipitatos in ipſum imbres abundantius fluere. Eius dictis fidem aſtruit, quod in Aſiæ locis quibuſdam accidere fertur. Nam alicubi in Scythia ad Caucaſum anniverſarie, cum id tempus poſtulat, denſisſime, idque diebus plurimis ningere: et in regionibus Indiæ ad Aquilonem, certis temporibus grandinem, magnitudine et copia ingentem ruere. Sed et quod ad fluviorum incrementa attinet, ineunte æſtate continenter pluere (in AEthiopia autem intervallo dierum id contingit) et hanc humidam tempeſtatem ſemper in orbem actam, cohærentia loca hyeme infeſtare. Non itaque novum quiddam, et inopinatum

δὲ καὶ πρὸς τοῦτο λέξομεν. ἀδύνατον γὰρ εἶναί φαμεν, ποταμὸν ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι γῆν, καὶ μάλιστα, εἴ τις [1] ὑπόθοιτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν [2] πεφυκέναι. πῶς γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης πρὸς τοὺς τόπους τοὺς καθ' ἡμᾶς; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ἐκεῖ ποταμοὺς, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τῆς τοῦ ποταμοῦ τούτου γλυκύτητος αἰτία, παντελῶς ἄλογος, καὶ ἀναπόδεικτος πάντη καθέστηκεν. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγλυκαίνετο, πολύγονος οὐκ ἂν ὑπῆρχέ ποτε, οὐ δὲ ποικίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας ἐκέκτητο. πᾶν γὰρ ὕδωρ [3] ἀπὸ τῆς πυρώδους οὐσίας ἀλλοιωθὲν, [4] ἀλλότριόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ τῇ παρεισαγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νείλου παντάπασιν ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημένας αἰτίας τῆς πληρώσεως ἡγητέον. Οἰνοπίδης δὲ ταῦτά φησι· κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν, τὰ ὕδατα τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρὰ, τοῦ δὲ χειμῶνος [5] ἐναντίως, θερμά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ 613
τῆς τῶν βαθέων φρεάτων κατανοήσεως. [6] κατὰ γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν, θερμὰ τὰ ἐν τοῖς βαθυτάτοις φρέασιν εὑρίσκεται ὕδατα· θέρους δὲ ὑπόντος, τοὐναντίον. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι, καὶ συστέλλεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμασίαν τὸ πολὺ τῆς [7] ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν· ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι. κατὰ δὲ τὸ θέρος, μηκέτι τῆς κατὰ τὴν γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης, ἐν τοῖς κατὰ βάθος τόποις πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ [8] ῥύμην ἀνεμποδίστως. [9] ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο ῥητέον. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὁμοίως [10] μὲν κείμενοι τοῖς στόμασι, [11] παραπλησίως δὲ τὰς ῥύσεις ποιούμενοι, οὐκ ἔχουσι τὴν ἀνάβασιν τῷ Νείλῳ ἀνάλογον. τοὐναντίον γὰρ, ἐν μὲν τῷ χειμῶνι πληρούμενοι, ἐν δὲ τῷ θέρει λήγοντες, ἐλέγχουσι τοῦ Οἰνοπίδου τὸ ψεῦδος. [12] Ἀναρχίδης δὲ ὁ Κνίδιος μόνος τοῦ κρασπέδου τῆς ἀληθείας κεκράτηκεν. [13] ἔφησε γὰρ, ἀν' ἔτος ἕκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὄμβρους, ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι [14] τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν μετοπώρῳ γινομένης καθέκαστα. εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι [15] συστέλλεσθαι κατὰ φύσιν, ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν τῶν ἑαυτοῦ· κατὰ δὲ τὸ θέρος, διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. μαρτύριον δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περί τινας τόπους τῆς Ἀσίας προφέρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς [16] τόποις τοῖς Σκυθίας, τῆς πρὸς τὸν Καύκασον, παρακεχωρηκότος χρόνου, καθ' ἕκαστον ἔτος γίνεσθαι νιφετοὺς ἐξαισίους, καὶ τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας· ἐν δὲ τοῖς πρὸς Βορρᾶν ἀπεστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς, ὡρισμένοις καιροῖς καὶ χάλαζαν [17] καταφέρεσθαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει μεγάλην. ἀλλὰ καὶ περὶ [18] τὸν ποταμὸν τὸν Ὕδασπιν, ἀρχομένου θέρους ὄμβρους γίνεσθαι συνεχεῖς (κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς τοῦτο συμβαίνει) καὶ ταύτην τὴν ὑπόστασιν κυκλουμένην ἀεὶ, τοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παρά-

1. ὑπόθοιτο ex Diodoro ſcripſimus. vulgo, ὑπόθειτο. 2. Diodorus ὑπάρχειν. 3. ὑπὸ τῆς πυρ. φύσεως Diodorus. 4. ἀλλοτριώτατον Diodorus. 5. τοὐναντίον Diodorus. 6. κατὰ μὲν γὰρ Idem. 7 ſic et Diodorus: cuius lectio hinc confirmari potest. Placet enim viris eruditis magis alia ibi ſimplicior, nempe ὑγρασίας. 8. ῥύσιν Diodorus. 9. ῥητέον δὲ καὶ πρὸς τοῦτον Diodorus. 10. vulgo inepte ἐγκείμενοι. nos ex Diodoro reponere non dubitavimus μὲν κείμενοι. 11. παραπλησίας δὲ τὰς ῥεύσεις Diodorus. 12. Agatharchidæ nomen (cuius excerpta ſi per operas et tempus licebit, infra adiungemus) reſtitui libens: et miror interpretem non id vidisſe, tam clari hiſtorici nomen. Anarchides vero πολλὰ χαιρέτω in poſterum. Diodorus ſimpliciter ita: ἔγγιστα δὲ τῇ ἀληθείᾳ προσελήλυθεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος. Simocata locutioni fimbrias adpoſuit: quam ob cauſſam ψυχρολογίας non nullæ magno illi librorum cenſori Photio notatur. 13. Diod. φησὶ γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι. et illud ὄρεσι ſine dubio apud Simocatam ſupplendum est, vitio librarii omisſum. 14. τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας Diodor. 15. συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ φύσιν ἔχοντα. Diod. et ita in Theophylacto diſtinguendum videtur. 16. ὄροις τῶν Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρεληλυθότος ἤδη τοῦ χειμῶνος Diodorus. 17. ἄπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος καταράττειν Idem. 18. Ita audacter repoſui, quum vulgo, τῶν ποταμῶν τῶν ὑδάτων mendoſisſime esſet. audacter, quod ita Diodorus hæc, καὶ περὶ μὲν τὸν Ὕδασπιν ποταμὸν ἀρχομένου. *Et circa Hydaſpin fluvium.* Idem Diodorus mox ταυτὸ συμβαίνειν, nec iſta parentheſi includuntur in eius editione. quæ etiam rectiora videntur, et apud Theophylactum ab exſcriptore facile potuere corrumpi.

ράδοξον καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν [1] οἰκουμένην ὑπὲρ
614 Αἰγύπτου, συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρεσι καταῤῥάττοντας ὄμβρους [2] ἐν τῷ θέρει, πληροῦν τὸν ποταμόν· ἄλλως τε καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς [3] μαρτυρούσης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρβάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτο [4] ἀπιστητέον. καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἴθριον ὑπάρχειν. καὶ τὰς βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχρὰς, καὶ ἀτόνους, [5] καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς. καὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν βόρειον ἀποκλίνοντος πόλον, συμβαίνει τοὺς ὄμβρους τῷ παρ' ἡμῖν θέρει τῇ Αἰθιοπίᾳ προσγίνεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν τὸν Νεῖλον τὴν αὔξησιν· καὶ ἔμπαλιν πρὸς τὸν νότιον ἀναζεύξαντος πόλον, πρὸς συστολὴν τὸν Νεῖλον ὁρᾷν. περὶ μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τοῦ ποταμοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον, ἵνα μὴ τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας νοθεύσωμεν.

tum esse, etiam in AEthiopia supra AEgyptum assiduo præcipitantes æstivo tempore imbres, fluvium Nilum complere; præsertim cum et barbari circum loca illa habitantes, id evidenter experiantur, testenturque. Quod si apud nos aliter eveniat, non idcirco dictis detrahendam fidem. Nam Austrum apud nos esse hybernum, apud AEthiopas serenum. Et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta; in illa regione debilia et imbecilla, et languida penitus. Et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra æstate in AEthiopia cadere, indeque Nilum excrescere. Rursus eodem ad austrinum remeante, eundem decrescere. De incremento igitur fluvii huius hactenus, ne a proposito historiæ scopo nimium deflectamus.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ

τοῦ Σικελιώτου.

ἐν ά. βιβλ. ἱστορ. παρὰ τῷ τέλει τῆς πρώτης μερίδος.

EX DIODORO

Siculo.

lib. I. biblioth. histor. extrema sectione prima.

Interp. Laur. Rhodomano.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ δέ φησι τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν φύσει τηλικοῦτον ἡλίκος γίνεται κατὰ τὴν πλήρωσιν. ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Λιβύην φερόμενον, ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν πολλὴν [6] ὑγρασίαν ἐκ τοῦ Νείλου· καὶ διὰ τοῦτο περὶ τοὺς καιροὺς τούτους παρὰ φύσιν ἐλάττονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν. τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, ἀποχωροῦντα τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς ἄρκτους, ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τούς τε περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώραν τὴν ὁμοίως ἐκείνῃ κειμένην. οὐκέτ' οὖν εἶναι παράδοξον τὸ γινόμενον περὶ τὸν Νεῖλον. οὐ γὰρ [7] ἐν τοῖς καύμασιν αὔξεσθαι, κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ ταπεινοῦσθαι, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. ῥητέον οὖν καὶ πρὸς τοῦτον, ὅτι καθῆκον ἦν ὥσπερ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὴν ὑγρασίαν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἐπισπᾶται κατὰ τοὺς τοῦ χειμῶνος καιροὺς, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὄντων ποταμῶν ἀναλαμβάνειν τι τῶν ὑγρῶν, καὶ ταπεινοῦν τὰ φερόμενα ῥεύματα. ἐπεὶ δ' οὐδαμοῦ τῆς Λιβύης οὐδὲν τοιοῦτον γινόμενον θεωρεῖται, περιφανῶς ὁ συγγραφεὺς σχεδιάζων εὑρίσκεται. καὶ γὰρ οἱ περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὔξησιν ἐν τῷ χειμῶνι λαμβάνουσιν, οὐ διὰ τὸ μακρότερον ἀφί-
615 στασθαι τὸν ἥλιον, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τῶν γενομένων [8] ὄμβρων.

HERODOTUS natura tantum esse dicit Nilum, quantus per implementum excrescit. Per hyemem vero a Sole, qui supra Africæ tum verticem circumfertur, multum humoris attrahi e Nilo, qui ob id contra naturam decrescat; per æstatem contra, Sole versus Arctos digresso, amnes Græciæ, aliarumque regionum versus eundem cardinem sitarum, desiccari et imminui. Ob caussam igitur iam expositam, non adeo insolens esse, quod Nilo contingit, ut sub calorem æstivum augescat, sub hyemem contra depressior fluat. At respondendum etiam huic est, si Sol e Nilo humiditatem ad se hyberno tempore alliceret, ex aliis quoque Libyæ fluviis quippiam humoris accipere, amniumque cursum deminuere, illum oporteret. Quod cum nullibi per Africam fieri observetur, futilem auctoris rationem esse liquet. Græciæ enim fluvii per hyemem incrementa capiunt, non ob longinquiorem Solis recessum; sed decidentium tunc pluviarum crebritatem.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ,

ἐν τῷ Αἰγυπτίῳ.

EX ARISTIDE,

in oratione AEgyptiaca.

Interpr. Gul. Cantero.

ΙΝΑ δὲ καὶ τὴν Ἡροδότου γνώμην [9] καὶ παντάπασιν ἀτιμάσωμεν, ὡς δὴ τοπαράπαν οὐδ' ἀντει-

AGE vero, Herodoti quoque sententiam, ne videamur eam prorsus, quasi refuta-

1. κειμένην Diodorus. 2. Ex Diodoro esset distinguendum ὄμβρους, ἐν τῷ θέρει πλ. 3. μαρτυρουμένης Diodorus. 4. Et hoc ex Diodoro emendavimus. vulgo enim est ἀπιστέον. 5. Hæc itaque καὶ π. ἀ. forte non sunt alicuius sarcinatoris novus cento in Diodoro, uti viri docti ibi censent: cum et Theophyl. ea habeat. Post ea Diodorus suam de Nilo dissertationem claudit. 6. Recte hæc genuina Diodori censet Rhodomanus doctiss. Patet id ex Theophylacto etiam, qui exscripsit ista, ita hic luxuriando: ὑγρᾶς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν Νειλώων ὑδάτων. 7. ἐν μὲν τοῖς reponit Steph. adprobatque L. Rhodom. 8 γρ. ὑδάτων. ubi Rhodom. ita: *Scholiastes, in margine* ὑδάτων *apponens, etiam ipse* σχεδιάζει, *et ut solet impudenter nugatur.* 9. an μή; certe ita videtur Interpr. legisse.

tatione indignam, contemnere, conſideremus. Solem is ait a noſtris brumis abactum, ſupra Libyam ſuperiorem decurrere, et aquam conſumere, atque ita Nilum hyeme minorem, quam est æſtate, reddere. At hoc non est, quomodo creſcat Nilus, exponere, verum quomodo deficiat, comminiſci. Etenim cum hyeme puriſsimum eſſe fateantur omnes, prorſus æſtate, cum est maior ac magis limoſus, creſcit. Quapropter adhuc manet quæſtio, donec incrementi cauſſam nullus oſtendit, quandoquidem hæc eius eſſe prima propriaque fluxio, quam hyeme cernimus, videtur. Iam ſi tantum faceret Solis hyemalis meatus diſcrimen, ut illic æſtas eſſet, cum heic est hyems, et rurſus hyems, cum heic æſtas: aliquid fortaſſe dicerent. nunc autem ut illa loca noſtris eſſe non paulo per hyemem calidiora, negat nemo, ita nihil etiam ſecundum ipſos vetat, minus habere Solem hyeme, quam æſtate, virium. Non enim ſi æſtate circa Boream et huic ſubiecta loca vehemens est, ab AEgypto atque Africa recedit: verum illic est etiam calidior, ac maxime quidem in ſupremis locis, deinde pro portione in ceteris. Nam et in Scythia atque Ponto nihil prohibet eſſe frigidiorem noſtra æſtatem, ac multo quidem: quamvis Boream verſus Sol iter inſtituat ſuum. Quod ſi his in locis anni tempora illis ex oppoſita parte reſponderent, ſimiliter et ad Meridiem diſcedente Sole, atque hyemem heic faciente, Nilus atque AEgyptus æſtatem haberent, et ad Boream redeunte, calidior eſſet huic ſuppoſita regio: quod quidem ſecus contingit: nec iniuria. Quanquam enim verſus Boream tendit, non tamen ad eum pervenit. Quocirca quandoquidem æſtate Nilum apparet augeri, manifeſtum fit, hyeme conſumi non poſſe. Etenim ſi eſſet eius rei Sol autor, æſtate magis etiam, cum est vehementior, atque illic multo quidem, incrementum prohiberet. Hoc igitur per ſe diſſolvitur. Nam ſi tum exſiccaret, minus etiam nunc permitteret creſcere. ſin hyeme non exſiccat, non propterea creſcit æſtate. Ac mihi fere ſimiliter dici videtur, Solem a brumis abigi, et Nilum a Sole conſumi. Quinimo nec brumæ Solem abigunt, ſcriptor præclariſſime, quandoquidem ad Solis regionem non pertingunt, verum Sol pro ratione motus diſcedens, ventos permittit frigidiores atque aſperiores fieri: nec Nilus a Sole, velut a Vulcano Xanthus, exſiccatus, flumen contrahit. Quid quod in aliis etiam videtur, quæ de AEgypto atque Nilo dixit præclariſsime, pauca vere tradidiſſe non quaſi omnia maiora faciat, quandoquidem etiam maiora quædam reliquit, de quibus nunc non dicam. verum quæ aliter, quam ſe habebant, tradidit, velut cum ait, quatridui ſupra Heliopolim itinere rurſum dilatari AEgyptum, quæ ſane adeo deinceps in anguſtum angulum deſinit, ut in eam Nilus per montem utrumque iam coëuntem incidat: quod quidem Nili

τειπεῖν ἄξιον, Φέρε σκεψώμεθα. ἀπελαυνόμενον τὸν
ἥλιον ὑπὸ τῶν ἐνταυθοῖ χειμώνων, ἔρχεσθαι τῆς Λι-
βύης [1] τὰ ἄνω, καὶ τήκειν τὸ ὕδωρ· τήκοντα δὲ, ἐλάτ-
τω ποιεῖν τὸν Νεῖλον τοῦ χειμῶνος, ἢ τοῦ θέρους. ἔστι
δὲ τοῦτο, οὐκ εἰπεῖν πῶς ὁ Νεῖλος αὔξεται, ἀλλὰ
πῶς μειοῦται συμπλάσαι. ὅτι μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος
καθαρώτατός ἐστιν, ὁμολογεῖται παρὰ πάντων. τούτου
δὲ οὕτως ἔχοντος, αὔξοιτ᾽ ἂν τοῦ θέρους, ὅτ᾽ ἐστὶ μεί-
ζων ἅμα καὶ θολερώτερος. ἔτι οὖν μένει τὸ ζητούμε-
νον, ἕως ἄν τις μὴ δείξῃ τοῦτο, πῶς ὁ ῥοῦς ὑψοῦται.
τὸ γὰρ κύριον καὶ πρῶτον αὐτοῦ ῥεῦμα, τὸ χειμερινὸν
Φαίνεται. ἄνευ δὲ τούτων, εἰ μὲν τοσοῦτον ἦν τὸ δια-
φέρον παρὰ τὴν χειμερινὴν τοῦ ἡλίου πορείαν, ὥστε
ποιεῖν θέρος περὶ τὴν ἐκεῖ γῆν, ὅταν ἐνθαῦτα χει-
μὼν ἵστηται, καὶ πάλιν αὖ χειμῶνα, ὁπόταν θέρος
ἵστηται παρ᾽ ἡμῖν, ἴσως ἂν ἦν παραδόξασθαι· νῦν δ᾽ ὅτι
μὲν οὐκ ὀλίγον θέρμῃ προφέρει τα ᾽κεῖ τῶν παρ᾽
ἡμῖν τοῦ χειμῶνος, οὐδεὶς ἀντιλέγει. οὐδὲν μὴν κω-
λύειν καὶ κατ᾽ αὐτοὺς ἐκείνους, ἐλάττω τὸν ἥλιον
τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους ἔχειν τὴν ἰσχύν. οὐδὲ γὰρ
τοῦ θέρους δήπου περὶ μὲν τὴν ἄρκτον καὶ τὴν ταύ-
τῃ γῆν ἰσχύειν αὐτὴν Φήσομεν, Αἰγύπτου δὲ καὶ Λι-
βύης ἀποχωρεῖν. ἀλλ᾽ ἐκεῖ καὶ μᾶλλον κάει, μάλιστα
μὲν ἐν τοῖς ἀνωτάτω, ἔπειτα ἑξῆς κατὰ λόγον. ἐ-
πεὶ καὶ περὶ τὴν Σκυθικὴν γῆν καὶ τὸν Πόντον, οὐ-
δὲν κωλύει τὸ θέρος ψυχρότερον τοῦ θέρους τοῦ παρ᾽
ἡμῖν εἶναι πολλῷ γε· καίτοι τοῦ ἡλίου τὰ βόρεια
ἐλαύνοντος τοῦ παντὸς οὐρανοῦ. καίτοι εἰ ἀντεστρέ-
φοντο αἱ ὧραι τοῦ ἔτους ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ὁμοίως
μὲν ἂν πρὸς μεσημβρίαν ἀπιόντος τοῦ ἡλίου καὶ χει-
μῶνα ποιοῦντος ταύτῃ, θέρος ἦν κατ᾽ Αἴγυπτον καὶ
τὴν τοῦ Νείλου τάξιν· ὁμοίως δ᾽ ἂν πρὸς ἄρκτον
ἐπανιόντος, ἐπλεονέκτει τῇ θέρμῃ τὰ πρὸς βορρᾶν.
ὃ πολλοῦ δεῖν οὕτως ἔχειν Φαίνεται εἰκότως. κινεῖ-
ται μὲν γὰρ οἶμαι τὰ πρὸς ἄρκτον, οὐ μὴν πλη-
ροῖ γε εἰς αὐτήν. οὐκοῦν ὅτι τοῦ θέρους αὐξανόμενος
Φανερός ἐστιν ὁ Νεῖλος, δῆλον ὅτι τοῦγε χειμῶνος
ἀδυνάτως ἔχει τήκεσθαι. εἰ γὰρ ἦν ὁ ἥλιος αἴτιος,
εἶργεν ἂν τοῦ θέρους ἔτι μᾶλλον τὴν ἀνάβασιν, ἰσχυ- 616
ρότερός γ᾽ ὢν αὐτὸς αὑτοῦ, [2] τότε κἀκεῖ πολλῷ.
ὥστ᾽ αὐτὸ ἐν αὐτῷ λύεται. εἰ μέν γε τηνικαῦτα
[a] ἐξέστηκεν, ἔθ᾽ ἧττον ἂν εἴα πληροῦσθαι νῦν· εἰ δὲ μὴ
τήκει τοῦ χειμῶνος, οὐ διὰ τοῦτο ὁ Νεῖλος μείζων τοῦ
θέρους. ὅμοιον δ᾽ εἶναί μοι δοκεῖ, τό, τε ἀπελαύνεσθαι
Φάσκειν τὸν ἥλιον ὑπὸ τῶν χειμώνων, καὶ τὸ τὸν Νεῖ-
λον τῷ ἡλίῳ τήκεσθαι. ἀλλ᾽ οὔθ᾽ οἱ χειμῶνες τὸν ἥλιον
ἀπελαύνουσιν, ὦ κάλλιστε λογοποιῶν· οὐδὲ γὰρ ἐφι-
κνοῦνται τῆς τοῦ ἡλίου χώρας· ἀλλ᾽ ὁ ἥλιος ἀποχωρῶν
κατὰ τὴν αὐτοῦ πορείαν καὶ Φύσιν, τοῖς ἀνέμοις παρέ-
χει ψυχροῖς καὶ βιαίοις ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι. οὔτε ὁ
Νεῖλος τηκόμενος, ὥσπερ ὁ Ξάνθος ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου,
τοῦ ἡλίου, συστέλλει τὸ ῥεῦμα. ἀλλὰ γὰρ εὐφημότατα
καὶ κάλλιστα εἰρηκὼς Ἡρόδοτος περὶ Αἰγύπτου καὶ
Νείλου, ὀλίγα τῶν ἀληθῶν εἰρηκέναι κινδυνεύει· οὐχ ὡς
ἐπὶ τὸ μεῖζον αἴροντος αὐτοῦ λέγω πάντα· ἐπεί τοι
τινά γ᾽ ἔσθ᾽ ἃ καὶ μείζω παρέλιπεν. ὧν εἰπεῖν αὖ νῦν,
οὐδὲν ἐπείγει λέγειν. ἀλλ᾽ ἄγε τῶν ὄντων εἴρηκεν ἑτέρως,
οἷον ἢ ὡς ὑπὲρ [3] Ἡλιούπολιν τεττάρων ἡμερῶν πορείαν
αὖθις εὐρεῖα Αἴγυπτος, ἥγε οὕτως εἰς στενὸν αἰεὶ κλείε-
ται, καὶ πρὸς γωνίαν, ὥστε ὁ Νεῖλος εἰς αὐτὴν ὑπερ-
βάλλει δι᾽ ἀμφοῖν τῶν ὀρῶν ἤδη συμπεπτωκότων· καὶ
τοῦτ᾽

1. an ἐς τὰ ἄνω. Sic enim Herodotus II, 24. τὴν χειμερινὴν ὥρην ἀπελαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδου ὑπὸ χειμώνων, ἔρχεται τῆς Λιβύης ἐς τὰ ἄνω. quæ Ariſtides reſpexit. 2. ſic diſtinxi. in edit. Pauli Stephani, quam ſecuti ſumus, est: τότε. κἀκεῖ πολλῷ ὥστ᾽. diſtinctionem noſtram firmat doctiſſ. interpres. 3. lib. II. cap. 7. ἐνθεῦτεν καὶ μέχρι Ἡλιουπόλιος, ἐς τὴν μεσόγαιαν, ἐστὶ εὐρέα Αἴγυπτος, &c.
a γρ᾽ ἐξέστηκεν.

τοῦτ' εἰσὶν οἱ καταῤῥάκται ἡ διὰ τῶν ὀρῶν τοῦ ποταμοῦ κατάβασις, Αἰγύπτου πάσης ὡσπερεὶ κορυφή. ὥστ' ἔτι προσπλέων τῷ κατ' Ἐλεφαντίνην ὅρμῳ, εἰκάσεις κεκλεῖσθαι τὸ ῥεῦμα τοῦ Νείλου. [a] στενὸν ἤδη φαίης ἂν ὑποῤῥεῖν ὑπὸ τῆς πέτρας αὐτόν. ἴδοις δ' ἂν καὶ πρὶν εἰς Ἐλεφαντίνην τελέσαι, πρὸ οὐκ οἶδ' ὁπόσων τινῶν σχοίνων συνιόντα οὕτω τὰ ὄρη, ὡς μέσον εἶναι μηδὲν, πλὴν τοῦ ῥεύματος αὐτοῦ. καὶ τοῦτο ἐνταῦθα εὖρος Αἰγύπτου ὅπερ τοῦ ποταμοῦ. ἢ τἄλλα ἄν τις ἐλέγχῃ τῶν ἐκείνου, πόσον ἔργον ἐπεξελθεῖν; ὅσγε φησί, καὶ περὶ τῶν πηγῶν δήπου [1] τῇ Νείλου πυθέσθαι παρὰ τοῦ γραμματιστοῦ τοῦ Σαΐτου· ὡς ἄρ' εἴη ὄρη δύο, μεταξὺ [2] Συΐνης καὶ Ἐλεφαντίνης· τούτων δὲ τῶν ὀρῶν ἐκ τοῦ μέσου, ῥέοιεν αἱ πηγαί· καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ῥεύματος, ἐπ' Αἰθιοπίας καὶ νότου ἀνέμου ῥέοι· τόδ' ἕτερον ἥμισυ, ἐπ' Αἰγύπτου [3] τὰ βόρεια. καίτοι ἥγ' Ἐλεφαντίνη μέχρι ἧς ἀναπλεῦσαι φησὶν, [4] ὑπ' αὐτοῖς σχεδὸν τοῦ Νείλου τοῖς καταῤῥάκταις ἐστίν· ἀπέχουσα μάλιστα ἑπτὰ σταδίους. ἀνέπλευσα γὰρ οὖν ἔγωγε καὶ αὐτὸς, καὶ εἶδον ἀκριβέστερον, ἢ 617 ἔδει φασίν. εἰ δὲ δεῖ καὶ κατ' αὐτὸν Ἡρόδοτον καὶ παρεξελθεῖν ψυχαγωγίας ἕνεκα, καὶ μηδὲν ἔξω τοῦ προκειμένου τὸν λόγον ἐξάγοντα, οὕτω συνέβη. ὡς ἀνῄειν ἐπὶ τοὺς βωμοὺς οὗ τοῖς Αἰθίοψιν ἐστὶν ἡ φρουρὰ, πολὺ τῆς ὄχθης ἀποσπάσας τοῦ ποταμοῦ, ὑπερβὰς ἐπὶ τὸν ὅρμον ὅς ἐστι πρῶτος ὑπὲρ [5] καταδούπων, εἰς Φίλας διέβαλον. ἔστι δ' αὕτη νῆσος μεθόριον Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας· τοσαύτη τὸ μέγεθος, [6] ὅσηπερ ἡ ἐν αὐτῇ πόλις. περιῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁ Νεῖλος, ἀκριβῶς μέσην ἑαυτοῦ ποιῶν. ἐπεὶ δ' ἐπανῄειν, ἐχώρουν μὲν πάλιν τὴν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Φίλων, καὶ προσεδόκων νῦν γέ που τοὺς καταράκτας ὄψεσθαι καὶ τοὺς ἄγοντας ἀνηρώτων· [7] οἱ δ' ἠγνόουν. οὕτω δὴ γενόμενος πάλιν ἐν τῇ Συΐνῃ ἣν ἀπὸ τῆς Ἐλεφαντίνης ὁ Νεῖλος διαιρεῖ, δέομαι τοῦ φρουράρχου, καίτοι φαύλως ὑπ' ἀῤῥωστίας διακείμενος, πέμψαι με ὀπίσω πλοῖόν τι κοῦφον δόντα, τῆς θέας εἵνεκα τῶν καταρακτῶν· συμπέμψαι δὲ καὶ τοὺς ἀναγκάσοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ τῶν καταρακτῶν (εἰσὶ δ' οὗτοι ναῦται συνήθεις τοῦ ῥεύματος) ἐπιδεῖξαι ἡμῖν αὐτούς τε καὶ τὸ θέαμα δὴ τὸ [8] ναυτικὸν, ὅ, τι εἴη. ἐπυνθανόμην γὰρ τῶν αὐτόθι. ὁ δὲ, μάλα μὲν ἐργῶδες ἔφη εἶναι· καὶ ἐθαύμαζε τὴν γνώμην. οὔκουν αὐτός γε μέχρι τούτου θαῤῥῆσαι. ἠρνήθη δὲ, οὐ τόγε παντελές. ἀλλ' ἐπειδὴ πειρώμενος ἀποτρέπειν οὐκ ἔπειθεν, οὕτω πέμπει, καὶ τἄλλα ἔχων οἰκείως, καὶ βουλόμενος χαρίζεσθαι. ἀνέπλευσα δὴ, κἀκείνους τε ἱέντας ὑπὲρ τῶν σκοπέλων ὥσπερ εἰώθεσαν, εἶδον ἀπ' ἄκρας τῆς νήσου, ἣ ἀνέχουσα ἐκ μέσου περιφανεῖς πανταχῇ τοὺς καταράκτας. καὶ προσέτι αὐτὸς ἐπεθύμησα εἰς τὸν λέμβον ἐμβὰς, πειραθῆναι τοῦ πλοῦ· οὐ μόνον διὰ τῶν αὐτῶν, δι' ὧνπερ ἐκείνους εἶδον κατενηνεγμένους· ταῦτα δ' ἦν τὰ πρὸς ἕω τῆς νήσου· ἀλλ' ἀρ-

Nili inter montes defluvium cataractas facit, AEgypti totius quasi verticem. Quocirca etiam inter navigandum præter Elephantinem, Nili flumen conclusum dixeris, ac propemodum eum subter rupem credideris fluere. Quinetiam nescio quanto ante Elephantinem spatio sic videbis coire montes, ut nihil, præter flumen, interiectum cernas, atque eadem sit AEgypti, quæ Nili, latitudo. An vero sit alios ipsius sermones refutare difficile, qui de fontibus etiam Nili se a quodam scriba Saita dicit accepisse, duos esse inter Syenem et Elephantinem montes, e quorum medio fons erumpat, cuius altera pars in AEthiopiam et Austrum, altera in AEgyptum atque Boream diffluat. Atqui Elephantine, ad quam se dicit navigio pervenisse, sub ipsis fere cataractis iacet, nec ab iis ultra septem distat stadia. Etenim ego quoque eo navigavi, et rem perspexi diligentius, ut aiunt, quam fuit necesse. Atque si cum Herodoto quadam licet uti digressione, delectandi caussa, neque sermonem ab argumento deducendo: sic fere mihi contigit. Cum ad aras ascendissem; in quibus est AEthiopum præsidium, longe a ripa delatus, conscenso portu, qui primus est ultra cataractas, in Philas traieci, quæ est inter AEgyptum et AEthiopiam insula, tantæ magnitudinis, quantæ est eius oppidum. circum eam vero fluit Nilus, atque illam sui prorsus mediam facit. In reditu autem eadem via sum a Philis reversus, ac tum saltem cataractas me visurum putavi. verum cum de vectoribus quærerem, illi rem ignorabant. Quare Syenem relatus, quam ab Elephantine separat Nilus, præsidii præfectum obsecro, quanquam invaletudine premebar, ut me cum actuariolo quopiam remittat ad inspiciendos cataractas, et simul hominibus aliquot, qui cogerent eos, qui sunt in insula cataractarum (ii sunt nautæ, fluminis periti) tum cataractas ipsos, tum si quid esset aliud visu dignum, nobis ostendere. At ille quamvis rem esse operosam diceret, atque consilium admiraretur, quandoquidem ipse nunquam hoc ausus tentare fuerat, negare tamen non potuit, quin postquam a sententia me non valuit abducere, sic remitteret, alioqui nobis familiaris ac benevolus. Quapropter ascendi, et cum illos super scopulos, ut solebant, deferri a summa vidi insula (nam hæc e medio eminens flumine, cataractas undique conspicuos præbet) tum ipse volui lembo conscenso navigationem instituere, nec per ea tantum loca ferri, per quæ illos delabi videram (atque hæc, insulæ sunt ad orientem) verum indidem exorsus,

1. Scrib. τοῦ Νείλου. Herodotea alias sunt lib. II. cap. 28. 2. Συήνης est apud Herodotum, semper per η in medio. apud Aristidem per ι, uti infra sæpius hic etiam scribitur. Interpres tamen *Syene* quoque nunquam non reddit. 3. an forte rectius καὶ τὰ βόρ. Herodoti verba: καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ῥέειν, καὶ πρὸς βορέην ἄνεμον· τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, ἐπ' Αἰθιοπίης τε καὶ νότου. 4. lib. II. cap. 29. 5. Καταδούπων *cataractas* vertit. scilicet et *catadupa* vocari illos cataractas, ut e Somnio Scip. apud Ciceronem notant. habes et in Macrobio ad illud Somnium commentario lib. II. cap. 4. Alias potius *Catadupi* populi cataractarum Niliacorum accolæ ut et apud Heliodorum 2. AEthiopic. ἦλθον δὴ καὶ εἰς τὴν σὴν Αἴγυπτον, καὶ Καταδούπους αὐτοὺς, καθ' ἱστορίαν τῶν καταῤῥακτῶν τοῦ Νείλου. quo pacto et Aristides accepisse potest. Parum tamen hic referat. 6. Seneca l. 4. natural. quæst. c. 2. *Philæ insula est aspera et undique prærupta: duobus in unum coituris amnibus cingitur, qui Nilo mutantur, et eius nomen ferunt. Urbem totam complectitur.* &c. 7. an potius scrib. οἱ δ' ἠγνόουν. 8. Canterus vocem hanc non expressit. nec ipsi mendosum locum visum arbitror. omisit mox et ista ἐπυνθανόμην γὰρ τῶν αὐτόθι. Interpretatio itaque sic forte suppleatur: *tum spectaculum nauticum, quodcunque illud esset. Audiebam enim de hac re ab incolis.* Spectaculum autem nauticum intelligit, ni fallor, de quo mox sequitur: κἀκείνους τε ἱέντας ὑπὲρ τῶν σκοπέλων κ. τ. λ.

a γρ' σχεδὸν ἤδη.

orsus, circum cuncta, quæ forent in conspectu, navigare, et secundum alterum insulæ latus amne secundo ad urbes devehi. Hoc igitur dico, quod non audivi, sed manifeste vidi, Elephantinem sub ipsis iacere cataractis, nec inter Syenem atque Elephantinem quicquam, præter flumen, esse interiectum, utraque urbe ripæ adiacente. Iam si Herodotus unquam Elephantinem, ut ait, venisset, num et ex auditu narraret ea, quæ viderat, et falsa: sicut et de antiquis Nili fontibus inquirens, ac nondum se veritatem cognovisse confessus, hoc de scriba se audivisse scriberet, idque in Saitide præfectura de rebus ad Elephantinem conspicuis: nec, si nihil, quod audiverat, poterat tacere, iisdem, quibus nos, argumentis eum sermonem refutaret? nunc autem ut ridiculum sibi videri scribam testatur, ita quibus eum debebat refellere, prætermittit. Primum enim aliquam duntaxat fontium partem explicabat: siquidem multorum etiam mensium supra hunc locum itinere, notus est Nilus. Deinde fieri non potest, ut, ubi fluvius nequit suo more delabi (nam de rupibus violenter descendit) ibi fluminis pars altera sursum feratur, sicut volant aves. Non enim hoc esset, quod dicitur, adverso flumine procedere, verum adverso monte fluminum fontes audire procedere. Sed nec Elephantinem profectus, nec certi quicquam expiscatus, hæc retulit, ut credulis grata, ita apud alios ad autoritatem referenda. Post hæc ait, si illa vera sint, vortices quosdam et refluas fluxiones heic sibi esse videri. Quid autem hæc opus est dicere, cum nec inde Nilus oriatur, verum hinc magis locus superior, quam mare, distet, nec ultra cataractas aqua possit adscendere, nisi cum AEschylo feratur ex æthere deturbata, nec inter Syenem et Elephantinem mons sit ullus, verum inter montes potius et Syene iaceat et Elephantine? Veruntamen haud omnino falsum dixit. sunt enim revera fontes inter Syenen atque Elephantinem, cautes videlicet magnæ duæ, quæ ex medio eminent vado, quarumque medium dicunt AEgyptii fontes continere. At hi non sunt antiqui, nec ad fluvium totum pertinent, verum ad inferiores AEgypti partes. Quin etiam altitudinem illorum aiebant sub mensuram non cadere, neque eam dimetiri expedire. quod quidem me, cum id iam agerem, deterruit, quandoquidem tantum discrimen non erat. Atque hi fontes secundum naturam fluunt: eosque ibi esse, non verbis modo persuadeor, sed etiam re ipsa: maior hinc fit, et latior fluvius, ac multo sane maiores porro fert naves. Contrarium autem fluviis accidit qui progressu minores fiunt, nisi alia succurrat aqua. Quod si etiam ulterius digrediendum est, paucis tibi, quid ex AEthiope quodam, qui illic habebat imperium, cognoverim, recensebo. Nam cum Præfectus abesset eo tempore, quo nos locum conscendebamus, huic homini rei curam commiserat, qui quidem per interpretem mecum locutus est. Et ut ea quæ ad rem nihil fa-

ἀρξάμενος αὐτόθεν, περιπλεῦσαι κύκλῳ πᾶν τὸ ὁ-
ρώμενον, καὶ κατὰ τὴν ἑτέραν τῆς νήσου πλευρὰν,
ἀφεῖναι κατὰ ῥοῦν ἐπὶ τὰς πόλεις. ὅπερ οὖν λέγω
οὐκ ἀκούσας, ἀλλ᾽ ἰδὼν ἀκριβῶς οἶδα· ὅτι ἥτ᾽ Ἐ-
λεφαντίνη ὑπ᾽ αὐτοῖς ἐστὶ τοῖς καταράκταις, με-
ταξύ τε Συήνης καὶ Ἐλεφαντίνης οὐδέν ἐστιν, ἀλλ᾽
ἢ τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ· καὶ προσοικεῖ τὴν ὄχ-
θην ἑκατέρα τῶν πόλεων τούτων. εἰ τοίνυν Ἡρόδο-
τος εἰς Ἐλεφαντίνην πόθ᾽ ἧκεν, ὥσπερ εἴρηκεν· ἔσθ᾽
ὅπως πρῶτον μὲν ἀκοὴν διηγεῖτο περὶ ὧν εἶδεν, ἔπειθ᾽ 618
οὕτω ψευδῆ. ὥστε πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἀρχαίων
πηγῶν τοῦ Νείλου ζητῶν, καὶ φήσας οὐδενός πω
ἀληθὲς ἀκοῦσαι, [1] ἀλλὰ τόδε μὲν ἤκουσα τοῦ
γραμματιστοῦ γράψαι· καὶ ταῦτα τοῦ ἐν τῷ Σαϊ-
τικῷ [2] νόμῳ, περὶ τῶν ἐν Ἐλεφαντίνῃ, ἢ μνησθείς,
εἰ μηδὲν ὧν ἤκουσεν, εἶχε σιωπῆσαι, ἄλλοις ἂν, ἢ
τούτοις οἷς ἐγὼ νῦν εἶπον ἐλέγχοις ἐπὶ τὸν λόγον
χρήσασθαι; νῦν δὲ φησὶ μὲν ὡς παίζειν αὐτῷ δο-
κοίη ὁ γραμματιστής· δι᾽ ὧν δ᾽ εἰκὸς ἦν ἐλέγχειν, καὶ
ἀπέλιπεν. ὅτι πρῶτον μὲν, ἀπὸ πολλοστοῦ μέρους
ἤρξατο φράζειν αὐτῷ τὰς πηγάς. πολλῶν γὰρ μη-
νῶν ἀνάπλουν ὑπὲρ τὸν τόπον τοῦτον, [a] ὅτι ὁ Νεῖ-
λος γιγνώσκεται. ἔπειθ᾽ ὅτι μὴ ἀμήχανον, οὗ μὴ
ἔστι ῥεῖν τῷ ποταμῷ κατὰ συνήθειαν, ἀλλὰ ὑπὲρ
τῶν πετρῶν καταῤῥήγνυσι βιαζόμενος τὴν κατάβασιν,
ἐνταῦθα ἄνω φέρεσθαι τὸ ἥμισυ τοῦ ῥεύματος, ὥσ-
περ οἱ πρὸς τὰ ὑψηλὰ ὄρνιθες. τὸ γὰρ δὴ λεγό-
μενον, οὐχὶ ἄνω ποταμῶν τοῦτ᾽ ἂν εἴη χωρεῖν, ἀλλ᾽
ὀρῶν ἄνω χωρεῖν τὰς τῶν ποταμῶν ἀκούειν πηγάς.
ἀλλ᾽ οὔτ᾽ ἐλθὼν εἰς Ἐλεφαντίνην, οὔτε σαφὲς περὶ
τούτων εἰδὼς οὐδὲν, κέχρηται τῷ λόγῳ· πειθομέ-
νοις μὲν κεχαρισμένῳ, ἀπιστοῦσι δ᾽ ἔχοντι ἀναφοράν.
ἔπειτα ἐπὶ τούτοις τοῖς προειρημένοις φησὶν, εἰ ἄρα
ταῦτ᾽ ἀληθῆ, δοκεῖν αὐτῷ [3] δίνας ἐνταῦθα εἶναι
καὶ παλιῤῥοίας τοῦ ποταμοῦ. καὶ τί δεῖ παλιῤῥοίας
καὶ δίνας λέγειν, ἀμελήσαντα ὅτι οὔτ᾽ αὐτόθεν ὁ
Νεῖλος ὁρμᾶται, ἀλλὰ πολὺ πλείων ὁ ἄνω τόπος
αὐτόθεν, ἤπερ ὁ πρὸς θάλατταν; οὔθ᾽ ὑπὲρ τοὺς
καταράκτας δυνατὸν τὸ ὕδωρ ὑπερβαλεῖν, εἰ μὴ καὶ
Αἰσχύλον ὡς ἀληθῶς ἐξ αἰθέρος τὶς αὐτὸ καταπαλ-
τὸν φέρεσθαι θείη. οὔτ᾽ ὄρος οὐδὲν ἐστὶ μεταξὺ Συή-
νης καὶ Ἐλεφαντίνης· ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ μεταξὺ
τῶν ὀρῶν ἥτε Συήνη καὶ ἡ Ἐλεφαντίνη. οὐ μὴν ἅπαν
ψεῦδος τὸ εἰρημένον. ἀλλ᾽ εἰσὶ μὲν αἱ πηγαὶ ἐν τῷ
μεταξὺ Συήνης καὶ Ἐλεφαντίνης ὡς ἀληθῶς· πέ-
τραι μεγάλαι δύο ἐν μέσῳ τῷ πόρῳ ἀνέχουσι· καὶ τὸ
μέσον αὐτῶν Αἰγύπτιοι φησὶν εἶναι πηγάς. εἰσὶ δ᾽ οὐ
παντὸς αὗται τοῦ ποταμοῦ· ἀλλὰ τῶν πρὸς Αἰγύ-
πτου κάτω συντελεῖς, οὐκ ἀρχαῖαι. καὶ μὴν καὶ τὸ
βάθος γε, οὐκ ἐφικτὸν ἔφασκον εἶναι πειρωμένῳ. πειρᾶ-
σθαι δὲ οὐ συμφέρειν. τοῦτό με καὶ ἀπέτρεψεν ὄντα
πρὸς αὐτῷ καὶ δή. οὐ γὰρ ἦν τοσοῦτον τὸ διάφορον. αὗ-
ται οὖν αἱ πηγαὶ κατὰ φύσιν που ῥέουσι. καὶ οὐ μόνον
τῷ λόγῳ πείθομαι ὅτι εἰσὶν αὐτόθι πηγαὶ, ἀλλὰ καὶ
αὐτῷ τῷ πράγματι. πολὺ πλείων ἀπὸ τούτων ὁ πο-
ταμός ἐστι καὶ τὸ εὖρος, καὶ ἅπας ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ
πλοῖα μείζω δέχεται προϊών· καὶ οὐ μείζω μόνον, ἀλλὰ
καὶ πολλῷ· καίτοι τοὐναντίον οἱ ποταμοὶ πάσχουσι· 619
προϊόντες ἐλάττους γίγνονται, ὅταν μὴ ἄλλο ὕδωρ ἐπι-
βοηθῇ. εἰ δὲ δεῖ καὶ περαιτέρω διαβῆναι, ἐρῶ σοι δι᾽ ὀλί-
γων ἃ ἤκουσα ἀνδρὸς Αἰθίοπος τῶν ἐκεῖ δυνατῶν. ὁ μὲν
γὰρ ὕπαρχος, ἀπὼν ἐτύγχανεν ἡνίκα ἡμεῖς ἐπέβη-
μεν τοῦ χωρίου. ἐπιτροπὴν δέ τις ἔχων ἦν, ὃς ἐμοὶ δι᾽
ἑρμηνέων εἰς λόγους ἦκε. καὶ ὅσα μὲν ἔξω τοῦ παρόν-
τος

1. Lib. II. cap. 28. 2. Scribe νομῷ. 3. eod. lib. II. c. 28.
a γρ᾽ ἔτι.

τος ἐστὶ λόγου; παραλείψω. ἔφη δ' εἰς Μερόην ἥπερ ἐστὶ πόλις μεγίστη τῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ, καὶ οὗ τὰ βασίλεια τῶν Αἰθιόπων, τεττάρων, οἶμαι δὲ καὶ ἓξ εἶπε μηνῶν, αὐτόθεν εἶναι πλοῦν. καταράκτας δὲ ἐκδέχεσθαι πολλοὺς ἄλλους ἐπ' ἄλλοις, σχεδὸν εἰς ἓξ καὶ τριάκοντα τοὺς σύμπαντας ὑπὲρ Ψέλχιν μέχρι Μερόης. καὶ τοῦτο πᾶν εἶναι τὸ γιγνωσκόμενον δὴ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Μερόης δὲ ἐπέκεινα, οὐ μέμνημαι μεθ' ὁπόσον τι ἔφη οὐκ εἶναι τὸ ῥεῦμα καθ' ἕν, ἀλλὰ δύ' εἶναι ῥεύματα· ὧν τὸ μὲν ἕτερον, γήϊνον τὴν χρόαν· τὸ δ' ἕτερον, ἀέρος ἐγγύς· ταῦτα δὲ συνιόντα καὶ μιγνύμενα, γίγνεσθαι τὸν Νεῖλον τοῦτον. τὰ δὲ ἄνω, οὔτ' αὐτὸς ἔφη ἔτι γιγνώσκειν, οὔτ' ἄλλον Αἰθιόπων οὐδένα εἴσγε τὸ παντελές. ἀλλ' εἶναι μὲν ἀνθρώπους μέλανας, μελαντέρους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν αἰεί· εἰς ἄκρον δὲ, οὐκ ἔχειν ἀνενεγκεῖν, ὅθεν καὶ δι' ὧν φέρεται τὰ πρὸς πηγῶν ὁ ποταμός. καί τοι πῶς οὐκ ἄτοπον, καὶ ὑπερφυὲς, Αἰθίοπας μὲν ὁμολογεῖν μὴ ἔχειν εἰπεῖν τοῦ Νείλου τὰς πηγάς· ἡμᾶς δὲ αἰεὶ τούτου μὲν ζητουμένου, εὑρημένου δὲ οὐδέπω καὶ νῦν, τίς ἡ τῆς ἀναβάσεως αἰτία φροντίζειν, καὶ τὸ πρῶτον φασὶν οὐκ εἰδότας, τὸ δεύτερον ζητεῖν; καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' Ἡροδότῳ πρὸς ἀηδίαν ἐπιτιμήσω διεξῆλθον· οὔτε γὰρ ἄλλως τῶν ἠσκηκότων ἔγωγε τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ποιοῦσι συγχαίρω· Ἡροδότῳ τὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος χάρις, ὃν ἡμῖν πρῶτος ἐνέβαλεν Αἰγύπτου· καὶ τἄλλα φασὶν οἱ παῤῥησιαζόμενοι, φίλος ἀνήρ. ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων τἀληθὲς εἴρηται. πρόειμι δὲ ποῤῥωτέρω τῶν ἐλέγχων, ἵνα ὥσπερ κεφαλαίῳ κατακλεισθεὶς ὁ λόγος, βεβαιωθῇ. ἄρχεται μὲν γὰρ ἡ ἀνάβασις τροπαῖς θεριναῖς ἢ ὀλίγῳ βραδύτερον. τότε δ' Αἰγύπτου τῶν πρὸς Αἰθιοπίαν, καὶ Λιβύης τῶν πρὸς Αἴγυπτον, ὑπὲρ κεφαλῆς ὁ ἥλιος ἵσταται. ὃ δῆλον ἐκ δυοῖν τῶν μεγίστων σημείων, ὧν οὐδέτερον περὶ τὴν ἄλλην συμβαίνει γῆν, ὅσην ἡμεῖς οἰκοῦμεν. δυοῖν γὰρ ὄντοιν πολισμάτοιν ὧν ἀρτίως ἐμνήσθην ἐπ' ἄκροις τῆς Αἰγύπτου, (Φίλας γὰρ τὰς ὑπὲρ τῶν καταρακτῶν, μεθόριον Αἰγύπτου λέγω καὶ Αἰθιοπίας) ἐν μὲν Ἐλεφαντίνῃ, λάμπεται πάντα, καὶ νεὼ, καὶ ἄνθρωποι, καὶ στῆλαι, καὶ οὐδὲν ἔχει σκιὰν τῆς μεσημβρίας,
620 ἐπειδὰν τὴν μεγίστην ὁ ἥλιος πληροῖ· ἐν δὲ Συήνῃ, τῆς αὐτῆς ἡμέρας τε καὶ ὥρας, μέσος ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ φρέατι ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου φαίνεται, ὥσπερ ἐπίθημα, ἴσον πανταχόθεν πρὸς τὸ χεῖλος ἐλλάμπων. καί τοι τοῦτ' ἀμφοτέρων ἐστὶ σημεῖον· τοῦ τε μὴ τοῦ χειμῶνος ἐγγυτέρω τῆς Λιβύης γίγνεσθαι τὸν ἥλιον ἢ τοῦ θέρους· εἴγε δὴ δυοῖν ὄντοιν τῆς Αἰγύπτου μερῶν, ἐπὶ τῆς Λιβύης ἡ Ἐλεφαντίνη πεπόλισται. πάντα γὰρ, ἐνταῦθα ἤδη συμπέπτωκεν, Αἴγυπτος, Ἀραβία, Λιβύη, Αἰθιοπία· τὰ μὲν, ἔνθεν, τὰ δὲ, ἔνθεν εἰς ταυτὸν ἥκοντα. ἔπειτα εἰ τὰ μάλιστά τις αὐτῷ δοίη τὸ τὸν ἥλιον τῇ Λιβύῃ πλησιάζοντα τήκειν τὸ ὕδωρ, αὐτὸ τοῦτο κατ' αὐτοῦ γίγνεται· εἰ γὰρ ἐξέτηκε τοῦ χειμῶνος τὸν ποταμὸν διὰ τὸ προσχωρεῖν, δῆλον ὅτι τοῦγε θέρους ὁπηνίκα ἔστη κατ' αὐτοῦ, παντελῶς ἀναρπάσας, ᾤχετ' ἄν. οὐ γὰρ ἄλλον γε που τρόπον ἐγγυτέρω τῆς γῆς ἔνι γίγνεσθαι φῆσαι τὸν ἥλιον, ἢ ὅταν εἰς κάθετον ὑψωθῇ. ἐπεὶ, ὅτι γε οὔτε τῇ Λιβύῃ πλησιάζει ποτὲ ὁ ἥλιος, οὔτ' ἄλλῳ μέρει τῆς γῆς οὐδενὶ, ῥᾳδίως ἄν τις ἔχοι μαθεῖν. οὐ γὰρ μέρει τῆς γῆς ἐπέρχεται δή που, τὰ μὲν, θέρους, τὰ δὲ, χειμῶνος· ἀλλ' ἡ γῆ μᾶλλον ἐν μέρει τῆς ἐκείνου περιφορᾶς ἐστιν. ἀλλ' ἀπέχει μὲν τὸ ἴσον πάσης αἰεὶ τῆς γῆς· οἷς δ' ἂν ὑπὲρ κορυφῆς ἵστηται τὰ μεσαμβρινὰ, τούτοις πλείστην φέρει τὴν φλόγα. φαίνεται τοίνυν οὐκ ἐπέχων, οὐδὲ ἱστὰς, οὐδ' ἀναρπάζων τὸν ποταμὸν τότε, οὐδ' ἐλάττω ποιῶν ἐκ μείζονος, ἀλλ'

faciunt omittam: dicebat, inde Meroën usque, quæ est AEthiopiæ urbs maxima, atque etiam Regia, quatuor aut etiam sex mensium iter esse navale, quod cataractæ plurimi deinceps interciperent, ac fere sex et triginta Meroën usque supra Pselchim. atque hoc totum esse, quod de Nili flumine cognitum esset. Iam ultra Meroën post nescio quantum spacium aiebat non esse fluxionem unam, verum duas, alteram terræ, alteram aëris colore, quæ cum coiissent, hunc Nilum efficerent. superiora vero nec sese iam, nec alium AEthiopum quenquam cognoscere, nisi quod in iis essent homines nigri, et inter se, prout altius habitarent, nigriores. denique se, unde primum oriatur fluvius, affirmare non posse. Quomodo vero fieri potest, ut non sit absurdum et arrogans, cum AEthiopes negent se Nili fontes indicare posse, nos, cum ea res nondum sit reperta, caussam incrementi quærere, et primo, quod aiunt, ignorato, secundum investigare? Atque hæc ego non ad Herodotum increpandum retuli (nam nec ego sic soleo, neque alios, qui faciunt, laudo: et Herodotus cum propter AEgypti amorem, quem nobis primus iniecit, gratiam mereatur, tum in ceteris, ut libere loquar, est amicus) sed quia nihil adhuc de his rebus habemus compertum. Nunc autem ad reliquas me confero rationes, ut quasi præcipuo conclusa confirmetur oratio. Etenim cum circa solstitium æstivum incipiat Nilus crescere: tum profecto supra AEgypti partem, quæ est ad AEthiopiam, et Africæ, quæ est ad AEgyptum, Sol movetur. Atque id e duobus patet signis maximis, quorum neutrum in nulla orbis terrarum parte, quam nos incolimus, reperias. Nam de duabus AEgypti superioris urbibus, quarum modo memini (Philas enim, quæ sunt ultra cataractas, inter AEgyptum et AEthiopiam pono) Elephantinæ quidem collustrantur omnia, templa, homines, columnæ: nec ulla conspicitur in meridie umbra, cum Sol diem facit longissimam: Syene autem eadem die atque hora medius in medio sacro puteo Solis orbis apparet, instar operculi, quod undique labrum æque collustret. Hoc vero utriusque est rei testimonium: nam nec hyeme propius ad Africam Sol, quam æstate, accedit, quandoquidem de duabus AEgypti partibus Africam Elephantine occupat: si quidem heic omnia concurrunt, AEgyptus, Arabia, Africa, AEthiopia: partim hinc partim illinc eodem tendentes. deinde ut maxime Solem demus Africæ propinquum, aquam consumere, hoc ipsum eum oppugnabit. Nam si hyeme fluvium per accessionem exsiccaret, æstate profecto, cum supra illum consistit, totum abriperet. Neque enim alio potest modo propius ad terram dici Sol accedere, quam cum ad perpendiculum fuerit sublatus. alioqui nec ad Africam unquam, nec ad aliam terræ partem accedere Solem, facile demonstrari potest. Non enim tam aliquam terræ partem lustrat nunc hyeme, nunc æstate, quam illius conversionis partem aliquam occupat terra. Itaque cum semper æque distet a terra, supra quos in meridie constiterit, iis calorem adfert maximum. Iam eo tempore non cohibere illum, nec sistere, nec abripere fluvium neque

que diminuere apparet, verum perpetuis crescentem incrementis quasi mirabundum despicere. At quando tandem dicemus Nilum calore consumi, si per tantum æstum ascendere conspicitur? Iam reversus a solstitio Sol ad AEthiopes discedit, ut cum Herodoto loquar. quocirca superioribus eundem semper se præbet. hic autem est fluvii cursus. Quare non exiguam aquæ partem semper auferret, et paulatim eum exsiccaret, quod non facit: nisi potius id Nilus vel non facere vel non pati dicendus est. Nam cum paulatim deberet ad motum Solis decrescere, post initium incrementi deinceps in eodem progreditur, atque idem tum initium tum extremum ille fervoris, hic fluxionis exhibet.

ἀλλ' αὐξανόμενον καὶ προσθήκην αἰεὶ τῷ ῥεύματι λαμβάνοντα, ἐφορῶν [a] οὓς θαυμάζεις. καί τοι πότε λοιπὸν τήκεσθαι φήσομεν τῇ θέρμῃ τὸν Νεῖλον, εἰ ὑπό γε τὴν τοιαύτην ἀκμὴν, ἀνιὼν ὁρᾶται; ὑποστρέψας τοίνυν ὁ ἥλιος ἐκ τροπῶν, ἐπ' Αἰθίοπας χωρεῖ. λέγω δέ πως καθ' Ἡρόδοτον τῷ ῥήματι. ὥστ' αἰεὶ τοῖς ἀνωτέρω ταυτὸν τοῦτ' ἔχων σχῆμα πορεύεται. ταῦτα δ' ἐστὶν, ἡ τοῦ ποταμοῦ πορεία. ὥστ' αἰεὶ παρῃρεῖτ' ἂν οὐκ ὀλίγην μοῖραν τοῦ ὕδατος, καὶ κατὰ μικρὸν ἐξήραινεν ἄν· οὗ τοὐναντίον φαίνεται ποιῶν. εἰ τοῦτ' ἄρα εἰπεῖν δεῖ· μᾶλλον δ' οὐχ ὁ ἥλιος οἶμαι φαίνεται ποιῶν, ἀλλ' ὁ Νεῖλος τοὐναντίον· εἴτ' οὖν ποιῶν, εἴτε πάσχων δεῖ λέγειν. δέον γὰρ αὐτὸν λήγειν κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν, ἀρξάμενος αὐξάνεσθαι, αὔξει κατὰ μικρὸν αὐτὴν τὴν ἐπίδοσιν, καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν αὐτὴν ἀκμὴν ὁ μὲν, τοῦ καύματος, ὁ δὲ, τῆς ἐπιῤῥοῆς παρέχεται.

Aliorum sententias ut ordine refutet Aristides ista oratione, supra lectori breviter indicavimus. quid vero statuit ipse? quæris. Sapientiæ ac providentiæ divinæ rem totam pie attribuit, ita paullo antequam orationem finiat, inquiens: ὅπως δ' εἰς τοῦτο ἥκει καὶ ὅθεν ἤρξατο τῆς ἀναβάσεως, ἐκπέφευγε τὴν ἱστορίαν. τὸ δὲ δὴ καὶ μόνην ταύτην ἁπασῶν χωρῶν ὥσπέρ τι ζῶον καθεστάναι πρὸς ἀμφότερα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, τότε 621
μὲν χερσαίαν εἶναι καὶ ἐφ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ, αὖθις δ' ἐν τῷ ὕδατι διαιτᾶσθαι, τῷ χρὴ ταῦτα προσθεῖναι, πλὴν εἰ τῇ μεγάλῃ σοφίᾳ καὶ προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ; ὅστις εἰ μὴ ἥκιστα ἔμελλεν ὕειν, τὸν Νεῖλον ἐπήγαγε μιμητήν τινα ἑαυτοῦ, καὶ ἀντὶ ὄμβρων εἶναι τοῖς ταύτης [b] τῆς δωρεᾶς αὖ τηνικαῦτα ἐπήγαγεν, ἡνίκα τοῖς τε ἀνθρώποις ἔμελλε μάλιστα ἐν καιρῷ ἔσεσθαι, καὶ τῇ χώρᾳ τὴν φορὰν οὐ μόνον οὐκ ἐλάττω τῆς ἱκανῆς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὴν πλήθει παρέξεσθαι. ταύτην ἐγὼ μόνην αἰτίαν ἐπινοῶ, δι' ἣν Νεῖλος δι' Αἰγύπτου καὶ τῶν ἐκείνῃ ῥεῖ, καὶ μέγιστος δὴ τοῦ θέρους. id est, G. Cantero interpr. *Unde autem tantum sumat incrementum, id extra nostram cognitionem est positum. Iam quod sola hæc regio, velut animal quoddam, utramque naturam per fluvium participat, ac nunc terrestris est et sicca, nunc in aqua degit: id cui tribuamus caussæ, nisi magnæ Dei sapientiæ ac providentiæ, qui quem in locum nullam erat pluviam demissurus, in eum Nilum, quasi vicarium suum, induxerit, qui pluviæ vicem huius regionis incolis præstaret: atque eo tempore donum hoc in homines conferat, quo tum ipsis opportunum sit maxime, tum regioni non minorem, quam pro necessitate, verum insigniter copiosum proventum conciliet. Hanc ego unicam video caussam, cur Nilus per AEgyptum fluat, atque æstate sit maximus.*

EX STRABONE,

libro XVII. *rerum geographicarum.*

Interpr. Gu. Xylandro.

ENIMVERO antiqui coniectura, recentiores etiam visu ipso cognoverunt, Nilum augeri quando superne adsita AEthiopia imbribus æstivis proluitur maxime in extremis montibus. Imbribus autem finientibus, paulatim inundationem desinere. Quam rem ii potissimum deprehenderunt, qui in Arabicum sinum navigarunt usque ad cinnamomiferam regionem, et ii qui ad elephantorum venationem missi fuerunt, aut si qui alii usus Ptolemæos AEgypti reges impulerunt, ut homines aliquos eo amandarent. Nam hi talia curabant: is præcipue qui cognomento fuit Philadelphus, cognitionis rerum apprime studiosus: cum propter corporis imbecillitatem semper novæ alicuius oblectationis materiam expeteret. Antiqui autem reges perexiguam harum rerum curam habuerunt: tametsi cum ipsi sapientiæ studio dediti essent, tum sacerdotes, cum quibus plurimum vivebant. Idque eo magis est admi-

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ,

τῶν γεωγραφικῶν ἐν

τῷ ιζ'.

ΟΙ [1] μὲν οὖν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες, ᾔσθοντο ὑπὸ ὄμβρων θερινῶν πληρούμενον τὸν Νεῖλον, τῆς Αἰθιοπίας τῆς ἄνω κλυζομένης, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὄρεσι· παυσαμένων δὲ τῶν ὄμβρων, παυομένην κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα. τοῦτ' δ' ὑπῆρξε μάλιστα δῆλον τοῖς πλέουσι τὸν Ἀράβιον κόλπον μέχρι τῆς κινναμωμοφόρου, καὶ τοῖς ἐκπεμπομένοις ἐπὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων θήραν, καὶ εἴ τινες ἄλλαι χρεῖαι παρώξυνον ἐκεῖσε ἄνδρας προχειρίζεσθαι τοὺς τῆς Αἰγύπτου βασιλέας τοὺς Πτολεμαϊκούς. οὗτοι γὰρ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων· διαφερόντως δ' [2] ὁ Φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, φιλιστορῶν, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος, διαγωγὰς ἀεί τινας καὶ τέρψεις ζητῶν καινοτέρας. οἱ πάλαι δὲ βασιλεῖς οὐ πάνυ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων· καί περ οἰκεῖοι σοφίας γεγονότες καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ ἱερεῖς, μεθ' ὧν ἦν αὐτοῖς ὁ πλείων βίος. ὥστε καὶ θαυμάζειν ἄξιον,

1. Primus videtur Agatharchides Cnidius hanc caussam Nili ἀναβάσεως commentus. Diodorus Siculus: ἔγγιστα δὲ τῇ &c. [*quæ iam appofuimus.*] Sane constat, sub æquinoctiali, et ubicunque etiam intra tropicos Sol sit perpendicularis, tantos imbres solitos contingere, ut hoc sit illis loco hyemis, et molestissimæ quidem: quum omnia veluti diluvio quodam natent. hanc tamen esse caussam cur Nilus intumescat nescio an concedere debeamus. Cur enim Nilo proprium esset hoc πάθος? Itaque doctis nostræ ætatis viris placet, a subterraneis potius caussis Nilum intumescere: idque eo argumento maxime probatur, quod et in Delo fons est Inopus nomine qui Nilo ὁμοιοπαθεῖ, ideoque Nili ἀπόῤῥωξ a quibusdam dictus. Atqui dici non potest ullos imbres qui tunc nulli sunt, aut non certe magni in Delo, in caussa esse cur infletur Inopus. *Hæc If. Casaub. Comm. et Castig. in Strab. l.* 17. 2. Ptolemæus secundus. vide Plin. et Diodor. *Idem Casaub. ibid.*

a γρ. ὡς θαυμάζων. b τοῖς ταύτῃ καὶ τὸ ταύτης.

ξιον, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διότι Σέσωςρις τὴν Αἰθιοπίαν ἐπῆλθεν ἅπασαν μέχρι τῆς κινναμωμοφόρυ, καὶ ὑπομνήματα τὰ τῆς ςρατείας αὐτοῦ, καὶ νῦν ἔτι [a] δείκνυνται ςῆλαι καὶ ἐπιγραφαί. Καμβύσης τε τὴν Αἴγυπτον κατασχών, προῆλθε καὶ μέχρι
622 τῆς Μερόης μετὰ τῶν Αἰγυπτίων· καὶ δὴ καὶ τοὔνομα τῇ τε νήσῳ, καὶ τῇ πόλει τοῦτο παρ᾽ ἐκείνου τεθῆναι φασίν, ἐκεῖ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης αὐτῷ Μερόης· οἱ δὲ, γυναῖκα φασί· τὴν ἐπωνυμίαν οὖν ἐχαρίσατο αὐτῇ τιμῶν τὴν ἄνθρωπον. θαυμαςὸν οὖν πῶς ἐκ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν οὐ τελέως ἐναργὴς ἦν ἡ περὶ ὄμβρων ἱςορία τοῖς τότε· καὶ ταῦτα τῶν ἱερέων φιλοπραγμονέςερον ἀναφερόντων εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ [b] ἀποτιθεμένων ὅσα μάθησιν περιττὴν ἐπιφαίνει. εἰ γὰρ ἄρα τοῦτ᾽ ἐχρῆν ζητεῖν ὅπερ καὶ νῦν ἔτι ζητεῖται, τί δή ποτε θέρυς, χειμῶνος δὲ οὔ; καὶ ἐν τοῖς νοτιωτάτοις, ἐν δὲ τῇ Θηβαΐδι, καὶ τῇ περὶ Συήνην οὐ συμπίπτυσιν ὄμβροι, τὸ δ᾽ ὅτι ἐξ ὄμβρων αἱ ἀναβάσεις, μὴ ζητεῖν, μηδὲ τοιούτων δεῖσθαι μαρτύρων, οἵους Ποσειδώνιος εἴρηκε. φησὶ γὰρ Καλλισθένη λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θερινῶν, παρὰ Ἀριςοτέλους λαβόντα· ἐκεῖνον δὲ παρὰ Θρασυάλκου τοῦ Θασίου· (τῶν ἀρχαίων δὲ φυσικῶν εἷς οὗτος·) ἐκεῖνον δὲ παρ᾽ ἄλλου· τὸν δὲ παρ᾽ Ὁμήρου διϊπετέα φάσκοντος τὸν Νεῖλον·

[c] Ἂψ δ᾽ εἰς Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο.

ἀλλ᾽ ἐῶ ταῦτα πολλῶν εἰρηκότων, ὧν ἀρκέσει δύο μηνύσαι τοὺς ποιήσαντας καθ᾽ ἡμᾶς τὸ περὶ τοῦ Νείλου βιβλίον, Εὔδωρόν τε καὶ Ἀρίςωνα [d] τὸν ἐκ τῶν περιπάτων· πλὴν γὰρ τῆς τάξεως τά τε ἄλλα καὶ τῇ φράσει, καὶ τῇ ἐπιχειρήσει ταὐτά ἐςι κείμενα παρ᾽ ἀμφοτέροις. κ. τ. λ.

miratione dignum, quod Sesostris totam AEthiopiam permeavit, usque ad cinnamomiferam regionem et adhuc quædam eius monumenta extant, et columnæ et inscriptiones. Cambyses quoque AEgypto potitus, cum AEgyptiis usque ad Meroën progressus est, et nomen urbi, insulæque ab illo factum aiunt, Meroë sive sorore, sive uxore eius (nam et hoc traditur) ibi mortua, utique honorandæ caussa feminæ loco id nominis imposuit. Mirum itaque est, cur tantis oblatis investigandi occasionibus, non prorsus innotuerit imbrium historia eius ætatis hominibus: præsertim cum sacerdotes curiosius in sacros libros referrent et confirmarent quæ subtilioris aliquid haberent cognitionis. Etenim, si dignum disquisitione visum fuit, quod adhuc quæri solet: cur ætate, et non hyeme partibus australissimis imbres cadant, in Thebaide vero et circa Syenen non item: cur non de hoc etiam disputaretur, quomodo ex imbribus Nilus augeatur? ne talibus testibus uti cogeremur, quales producit Posidonius. Ait enim Eratosthenem tradere æstivos imbres caussam esse. Idque hunc ab Aristotele sumpsisse, Aristotelem vero a Thrasyalce Thasio (hic unus ex antiquis Physicis.) Thrasyalcem autem ab alio, atque illum ab Homero qui Nilum cœlitus delapsum autor sit:

Rursus ad AEgypti cœlo delapsa fluenta.

Verum isthæc mitto, quum a multis sint tractata: de quibus satis sit duos afferre, qui ætate nostra de Nilo scripserunt, Eudorum et Aristonem peripateticos. Hi demto saltem ordine, cetera omnia et stylo et argumentis iisdem fere uterque posuerunt, &c.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΩΝΟΣ.

ἐκ τῆς ἐπιτομῆς Ῥωμαϊκῆς ἱςορίας ἣν συνέτεμεν

Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος.

ΕΓΩ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Αἰγύπτυ οὐδὲν δέομαι γράφειν· ὃ δὲ δὴ περὶ τοῦ Νείλου πολλαχόθεν ἀκριβώσας ἔχω, δικαιότατος εἰμὶ εἰπεῖν. ἐκ γὰρ τοῦ Ἄτλαντος τοῦ ὄρους σαφῶς ἀναδίδοται· τοῦτο δέ ἐςιν ἐν τῇ Μακεννίτιδι παρ᾽ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ πρὸς ἑσπέραν, καὶ ὑπεραίρει πολὺ πλεῖςον ἁπάντων ὀρῶν· ὅθεν οἱ ποιηταὶ κίονα αὐτὸν τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἔφησαν. οὔτε γὰρ ἀνέβη ποτέ τις ἐπ᾽ ἄκρον αὐτοῦ, οὔτε τὰς κορυφὰς αὐτοῦ εἶδε. χιόνος τε οὖν ἀεὶ διὰ ταῦτα πεπλήρωται, καὶ τὸ ὕδωρ ἐξ αὐτῆς παμπληθὲς ὑπὸ τὸ θέρος ἀφίησιν. ἔςι μὲν καὶ ἄλλως
623 ἑλώδη πάντα τὰ περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ, τότε δὲ ἐπὶ μᾶλλον πληθύνεται, καὶ ἐκ τούτου τὸν Νεῖλον τὴν ὡραίαν ἐπαύξει. πηγὴ γάρ ἐςιν αὐτοῦ, ὥσπέρ που καὶ τοῖς κροκοδείλοις καὶ ἄλλοις ἑκατέρωθι ὁμοίως γεννωμένοις τεκμηριοῦται. καὶ θαυμάσῃ μηδεὶς, εἰ τὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἄγνωςα ἐξειρήκαμεν. πλησίον γὰρ οἱ Μακεννῖται τῇ Μαυριτανίᾳ τῇ κάτω οἰκοῦσι, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκεῖ ςρατευομένων καὶ πρὸς τὸν Ἄτλαντα ἀφικνοῦνται. τοῦτο μὲν οὕτως ἔχει.

EX DIONE.

Ex epitome historiæ Rom. quam confecit Io. Xiphilinus.

Guil. Blanco interp.

MIHI [vero] non est necesse scribere cetera quæ ad AEgyptum pertinent: quanquam ea quæ de Nilo multis habeo rationibus perspecta atque cognita, iure possum referre. Is ex monte Atlante certo fluit, qui mons est in Macennitide, non longe ab Oceano, qua parte spectat ad occasum Solis. mons est longe omnium altissimus, quem poëtæ ob eam caussam columnam cœli esse dixerunt. nam ad summum eius verticem nemo ascendit unquam, neque culmina videre potuit. quamobrem plenus est perpetuis nivibus, ex quibus æstate magnam copiam aquæ emittit, cum alioqui ad radices undique paludes habeat, quæ tunc multo fiunt maiores, augeturque Nilus propterea, quod fons eius est; ut ex crocodilis, ceterisque quæ utrobique nascuntur, coniicitur. Neque vero mirari quisquam debet, si nos ea diximus quæ sunt a veteribus Græcis ignorata. Nam Macennitæ propter Mauritaniam inferiorem habitant, multique ex iis qui illic bella gerunt, ad Atlantem perveniunt. sed de his hactenus.

EX

a Malim δείκνυται mutata distinctione Is. Casaub. b Ita Is. Cas. vulgo ἀποτεινομένων. c Ὀδυσσ. δ', 581.
d Ald. Cod. τῷ et in vet. lib. τῶν περιπατητικῶν Is. C.

EX HELIODORO,

libro II. *AEthiopicorum.*

Interp. Stephano Warsewiczki.

ERANT qui quomodo nos AEgyptii deos coleremus, quærerent: alius, quamobrem alia apud alios animalia sacra et divina haberentur, et quæ esset de quolibet narratio, percontabatur. Quidam pyramidum formam et constructionem, nonnulli fistularum ductus et anfractus sciscitabantur. Quid multa? AEgyptiarum rerum nihil non inquisitum relinquebant. Etenim omnis AEgyptiaca narratio, mirum in modum Græcas delectat aures. Ad extremum tandem et de Nilo, qui essent eius fontes, et quæ præter alios fluvios peculiaris natura, et unde æstivo tempore solus inter omnes crescat aquis, quæstionem mihi quidam ex urbanioribus proponebat. Me dicente ea quæ sciebam, et quæ de hoc fluvio sacris libris perscripta, solis antistitibus cognoscere ac legere licet: et narrante, quod in supremis AEthiopiæ, ultimis autem Libyæ partibus oriatur, qua parte orientale clima desinens, initium meridiei præbet: crescit vero æstivo tempore, non (ut quidem putarunt) Etesiarum adverso flatu reiectus, sed iis ipsis ventis circa solstitium æstivum, a septentrionalibus partibus versus meridiem, omnes nubes pellentibus ac trudentibus, donec in zona quæ torretur ardore solis colligantur, in qua illorum motus retunditur propter incredibilem circumstantis æstus vehementiam, toto qui antea fuerat paululum congregatus et condensatus, humore liquescente, et inde copiosis imbribus cadentibus. Superbitque Nilus, nec se fluvium esse patitur, sed effunditur extra ripas, et eluvione tanquam mari quodam AEgyptum operiens, adventu suo fecundat agros. Quare ad bibendum dulcissimas præbet aquas, ut quæ illi ex cœlestibus imbribus suppeditent: et est tactu placidus ac lenis, non amplius calidus, sicut ubi incipit: veruntamen adhuc tepidus, ut in eiusmodi locis ortus. Quam ob causam solus ex fluviis, vapores non exhalat: omnium enim consentaneum esset, si exhalaret, eum ex nive liquefacta, quod quidam docti apud Græcos voluerunt, incrementum capere.

ΕΚ ΤΩΝ ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ

ἐν τῷ β' Αἰθιοπικῶν.

ΚΑΙ ὁ μέν τις ὅπως τοὺς ἐγχωρίους οἱ Αἰγύπτιοι σέβομεν θεοὺς ἀνηρώτα· ὁ δὲ, δι' ἣν αἰτίαν ἄλλα παρ' ἄλλοις τῶν ζώων ἐκθειάζεται, καὶ τίς ὁ περὶ ἑκάστου λόγος ἐπυνθάνετο· ἄλλος πυραμίδων κατασκευὴν, ἕτερος συρίγγων πλάνην· καὶ συνελόντι τῶν κατ' Αἰγύπτιον ἐν οὐδὲν ἀπελίμπανον ἱστοροῦντος. Αἰγύπτιον γὰρ ἄκουσμα καὶ διήγημα πᾶν, Ἑλληνικῆς ἀκοῆς ἐπαγωγότατον. τέλος δέ ποτε καὶ περὶ τοῦ Νείλου, καὶ τίνες μὲν αὐτῷ πηγαί· τίς δὲ ἡ παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς ἰδιάζουσα φύσις· καὶ ὁπόθεν τὴν θερινὴν ὥραν μόνος [a] τῶν πάντων πλημμυρεῖ, πευσίν τις ἐμοὶ προσῆγε τῶν ἀστειοτέρων. ἐμοῦ δὲ ἅπερ ἐγίγνωσκον εἰπόντος, καὶ ὅσα περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου βίβλοις ἱεραῖς ἀναγεγραμμένα, μόνοις τοῖς προφητικοῖς καὶ γινώσκειν, καὶ ἀναγινώσκειν ἔξεστι. καὶ διελθόντος ὡς τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ τῶν ἄκρων τῆς Αἰθιοπίας, ἐσχάτων δὲ τῆς Λιβύης [b] ἀναλαμβάνει, καθ' ὃ μέρος τὸ κλίμα τὸ ἀνατολικὸν ἀπολῆγον, ἀρχὴν τῇ μεσημβρίᾳ δίδωσιν· αὔξεται δὲ κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν, οὐχ ὥς τινες [1] ᾠήθησαν πρὸς τῶν ἐτησίων ἀντικρὺ πνεόντων ἀνακοπτόμενος· ἀλλ' αὐτῶν δὴ τούτων τῶν ἀνέμων κατὰ τροπὴν τὴν θερινὴν ἀπὸ τῶν ἀρκτώων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν πᾶν νέφος ἐλαυνόντων τε καὶ ὠθούντων, ἕως ἐπὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην [c] συνάξωσι, καθ' ἣν τῆς πρόσω φορᾶς ἀνακόπτονται δι' ὑπερβολὴν τοῦ περὶ τὰ μέρη πυρώδους πάσης τῆς πρότερον καὶ κατὰ μικρὸν ἀθροισθείσης καὶ παχυνθείσης νοτίδος ἐξατμιζομένης, κἀκ τούτου λάβρων ὑετῶν ῥηγνυμένων, ὀργᾶται ὁ Νεῖλος, καὶ ποταμὸς εἶναι οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ κατεξανίσταται τῆς ὄχθης, καὶ θαλασσώσας τὴν Αἴγυπτον, τῇ παρόδῳ γεωργεῖ τὰς ἀρούρας. διὸ πιεῖν τέ ἐστι [2] γλυκύτατος, ἅτε ἐξ ὄμβρων οὐρανίων χορηγούμενος, καὶ 624
θίγειν προσηνέστατος, οὐκ ἔτι μὲν θερμὸς ὡς ὅθεν ἤρξατο, ἔτι δὲ χλιαρὸς ὡς ἐκεῖθεν ἀρξάμενος. δι' ἣν αἰτίαν καὶ μόνος ποταμῶν αὔρας οὐκ ἀναδίδωσι· πάντως ἂν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀναδοὺς, εἰ καθάς τινες ἐβουλήθησαν, ὡς πυνθάνομαι, τῶν παρ' Ἕλλησιν [3] εὐδοκίμων, χιόνος τηκομένης τὸ πλήρωμα ἐλάμβανε.

EX THEODORETO

Episcopo Cyri.

In Græcorum affectionum curationis sermone IV, *qui inscribitur de Materia et Mundo.*

Zenob. Acciaolo interp.

NEQVE vero nunc disserendum puto, unde iugis fluviorum copia devolvatur: ineffabilis enim mihi penitusque abstrusa hæc quoque ratio est: quo autem pacto sol aptus na-

ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

ἐπισκόπου Κύρου.

Ἐν τῆς Ἑλληνικῶν παθημάτων θεραπευτικῆς λόγῳ τῷ δ', ἐπιγραφέντι περὶ ὕλης καὶ κόσμου.

ΚΑΙ οὔτι λέγω, πόθεν δὴ ἄρα τῶν ποταμῶν τὰ ῥεύματα φέρεται· ἄῤῥητος γὰρ δή μοι πάμπαν καὶ οὗτος ὁ λόγος· ὅπως δὲ καὶ ὁ ἥλιος τὴν ὑγρὰν οὐ-

1. Quos et refutat Herodotus lib. II. cap. 20. Eorum fuit Thales. 2. Sic et Clitophon apud Achill. Tatium l. 4. de Leucip. et Clitop. Nili pota aqua γλυκὺ, ait, δὲ πινόμενον ἦν καὶ ψυχρὸν ἐν μέτρῳ τῆς ἡδονῆς. ubi ultimæ quatuor voculæ desunt in vulgatis, nos supplevimus ex MS. I. A. Thuani. Eodem loci, si libet, et alia non iniucunda certe de iucundo isto aquæ istius potu, modoque potandi mirabili videas. 3. Ut Anaxagoras et tragici. refutat eandem opinionem noster Herodotus lib. II. cap. 22.

a γρ' τῶν ἄλλων Palatin. MS. b λαμβάνει. Palat. et Vatican. MSS. c Sic Comel. edit. vulgo συναύξωσι.

οὐσίαν πέφυκεν ἀναλίσκειν, εὐπετὲς μάλα τῷ βουλομένῳ καταμαθεῖν. καὶ γὰρ δὴ ξηραίνει τὰ τέλματα, καὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀναλίσκει ξυστήματα, καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα [a] διαυαίνει· καὶ μέν τοι τοὺς ποταμοὺς [b] σμικρυνομένους ἔστιν ἰδεῖν, ὅταν οὗτος ἀφεὶς τὰ νότια μέρη, ἐπὶ τὰ βόρεια τρέχῃ, καὶ τὸ θέρος ἐργάζηται. διά τοι τοῦτο καὶ τὸν Νεῖλον φασὶν, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς πλημμυρεῖν καιρὸν, ἀλλὰ μεσοῦντος τοῦ θέρους ἐπικλύζειν τὴν Αἴγυπτον· ὡς τοῦ γε ἡλίου τὴν βορειοτέραν διαθέοντος ζώνην, καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν ποταμοῖς ἐνοχλοῦντος, τούτου δέ γε πλεῖστον ἀπέχοντος. εἰ δὲ καὶ ἄλλας αἰτίας τῆς τούτου γε πλημμυρίας εἶναι φασί τινες, ἀλλ' οὐκ [c] [ἔμοιγε] ἁρμόττειν τόνδε νῦν τὸν λόγον ὑπείληφα, καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις παρεγγυῶ τῆς μὲν θείας οἰκονομίας μὴ πολυπραγμονεῖν τὰς αἰτίας, θαυμάζειν δὲ τὰ γινόμενα, καὶ τὸν ποιητὴν ἀνυμνεῖν.

natus ſit humidam aquæ vim comminuere, pronum est cunctis volentibus edoceri. AEſtuaria enim paludesque exſiccat, aquarum præterea collectiones ac ſtagna conſumit: corpora quoque hominum ſicciora efficit. Quinetiam fluvios videmus decreſcendo ſubduci, cum ſol relictis auſtralibus locis ad boreales tractus concedit, æſtatemque nobis efficit. Eamque ob rem, Nilum aiunt non eodem tempore quo ceteri ſolent fluvii, extra alveum inundare, ſed media æſtate aquis exuberantibus AEgyptum perfundere, ſole tunc ad borealem circulum accedente, ac ceteris quidem fluviis radiis ardentioribus incubante, ab ipso autem Nilo magnis ſane ſpatiis abſcedente. Si vero et alias Niliaci incrementi cauſas quidam esſe contendunt, ego tamen hoc tempore materiam hanc convenire mihi non arbitror: quippe qui alios cohorter, ne cauſſas divinæ gubernationis curioſius indagent, ſed admirentur potius ea quæ facta ſunt, ipsumque opificem hymnis laudando concelebrent.

a γρ' διαυαίνων. *b* σμικροτέρους. *c* additum ex MSS.

ΕΚ ΤΩΝ

ΚΤΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΝΔΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΑΙ.

EX

CTESIAE CNIDII PERSICIS ET INDICIS EXCERPTA A PHOTIO.

Cum interpretatione H. STEPHANI; et Indicorum quidem duplici; quarum altera L. RHODOMANI.

IN HAEC

Notæ, variæ lectiones, et diversæ interpretationes H. STEPHANI, D. HOESCHELII, A. SCHOTTI.

AD HÆC

Alia eiusdem CTESIAE ex iisdem et aliis ipsius libris Fragmenta aucta iam et locupletata.

626 # HENR. STEPHANI
DE
CTESIA HISTORICO
ANTIQVISSIMO DISQVISITIO.

Qvi melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Cte-
sias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo sem-
perque persuasi: eo certe magis (ut homo Persicæ historiæ studiosis-
simus) aliquam eius scriptorum partem in quopiam bibliothecæ angu-
lo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istæ ex eius
scriptis ἐκλογαὶ tantum abest ut desiderio meo satisfaciant, ut illud,
non aliter quam ex longo contractam sitim paucculæ aquæ guttæ, mul-
to vehementius accendant. Ut autem Ctesiæ tantum tribuam cum a-
lia multa faciunt, tum vero quod illum a Xenophonte laudatissimo
authore laudari videam. Eum enim cuius unius ex omnibus ab illo
citetur testimonium, ut locupletissimum, laudari certe, et magnifi-
centissime quidem, interpretor. Unde fit etiam, ut Plutarcho, mo-
destissimo alioqui et prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagi-
tat, ut omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in
historico requirantur, et posse et velle de rebus vere scribere: primum, an id præstare potue-
rit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plu-
tarchus nobis testabitur: et testatus erat ante eum laudatissimus, uti dixi, scriptor Xenophon.
Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro Κύρου ἀναβάσεως primo, his ver-
bis, ubi narrat vulneratum a Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον, καὶ
τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός. καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. et paucissimis
interiectis verbis, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν. Plutar-
chus autem initio Ἀρτοξέρξου (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exempla-
ribus) hæc scribens, ἀλλὰ τὸν Κτησίαν οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ βασιλέως παρ' ᾧ διέτριβε,
θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παῖδας. Et pagina illius libri secunda, Κτησίας δὲ, ὃν
οὔτε ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι, παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι
τὸ ἔργον ὡς ἐπράχθη διηγούμενος. Ex his igitur quum res omnes compertas exploratasque Ctesiam
habere potuisse, (præsertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc
authoritas esset) et ut de compertis atque exploratis vere scribere potuisse intelligamus: nunc
an eum (ut φιλαλήθη, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, considere-
mus. Nimirum et de hoc ἁπλοῦς ὁ λόγος. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentatio-
nis studium in caussa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat, certe mentiendo, eius au-
ribus a quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subservire sibi pro-
positum habebat. A quo autem plura quam a rege suo aut a regis matre sperare eum par e-
rat? Superest igitur ut Ctesiam, dum Artaxerxi et Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudem
in historia sua plerunque affinxisse existimemus. Atqui tantum abest ut iis, ac Parysatidi præ-
sertim, falsam laudem affinxerit, ut veram potius detraxisse, ex iis passim quæ de ea comme-
morat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam
suam edidisse Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse cre-
damus, quomodo eum huius culpæ, imo vel huius suspicionis dicere affinem audebimus?
Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile su-
spectum habuerit: sed quotusquisque est qui convincere queat et coarguere? Nescio (responde-
bit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui illuc et ipsi navi-
gant. Ain' tu? at unde illis, ut, quum sint ἀναλφάβητοι, ideoque iudicio eo quod litteris et
doctrina quæritur, omnino careant: observare et observata aliis postea commemorare eadem quæ
viri docti, possint? Ne longe abeamus, unde homini omnium litterarum rudi, ut ligni παρήβου
627 dicti naturam ita animadvertisse, et animadversam ita queat describere ut hoc in libello a Cte-
sia descriptam habemus? ut omittam illud quod pro artis suæ (quum medicus esset) solertia, ut
observavit, ita et observasse debuit: nimirum illud lignum δίδοσθαι τοῖς κοιλιακοῖς βοήθημα. vel ta-
le quid quale alio quodam loco narratur? nempe aut miram cuiusdam radicis ad corrigendum ni-
mium lactis usum virtutem: aut, quod de asinorum sylvestrium cornu refert? qui e poculis ex
eorum cornu confectis biberint, neque spasmo eos, neque comitiali morbo corripi: sed neque,
dummodo aut vinum aut aquam aut poculentum aliquid aliud ex huiusmodi poculis bibant, illos
hausto aut ante aut post minime interire veneno? Nequaquam profecto ab imperitis istis merca-
toribus expectanda hæc narratio fuerit. quid igitur illi narrabunt? nimirum se vidisse sylvestres
asinos cornu in fronte gestantes, quod cuius coloris esset discernere non potuerint, sed nec sa-
tis eius magnitudinem consideraverint. Hanc autem vim huic cornu esse insitam, tam sunt ne-
scii, quam ii qui nunquam ne Indorum quidem nomen audiverunt. Hæc autem a me idcirco hic
dicuntur, lector, ut quoties in quosdam homines incides, qui plus fidei de illis rebus, mercato-
ribus etiam litterarum imperitis, quam vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendum esse cre-
dunt, in promptu tibi quod illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget,
an

an nec Cteſiæ, nec aliis vetuſtis authoribus rerum huiusmodi hiſtoriam deſcribentibus derogandam arbitrer esſe fidem, ille a me hoc reſponſum feret: me domi et in patria mea tot tantaque rerum videre pasſim miracula, ut quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis ſcripserunt lego: tum demum velim, Scepticam uſurpans ἐποχὴν, dicere οὐ μᾶλλον, id est οὐ μᾶλλον πιϛεύω; ἢ οὐ πιϛεύω. ſi tantum illa excipias quæ ita a ratione abhorrent, ut ne ipse quidem ſenſus communis ea quenquam patiatur admittere. Quid ſi vero, quo magis tales ſunt res aliquæ, eo etiam magis inter miracula, ſed non inter incredibilia tamen referendæ ſint? Nam vel istud quale ſit conſidera. Fuerunt nonnulli priſco ſæculo homines, qui quod de quadam Indica ave narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Græciam transportatam, Græcum ſermonem diſcere, et hominum more articulatas diſtinctasque voces tandem proferre: hoc ut plane abſurdum et ineptum commentum, exſibilandum explodendumque esſe dixerint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi avem ex Indicis oris advectam videre nunquam contigisſet. Nam Ovidius et Statius, fortasſe et ipſi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando riſu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit avem cernere et audire, quam ea de re famæ et aliorum ſermoni adhibere fidem noluerant, eam ſuis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa avis, ut extare aliquem qui dicat incredibile esſe quod de illa narratur, id demum nobis plane ſit incredibile. Quem enim, pſittacum (quem βίττακον Cteſias hic appellat) præter illum Veronenſem Claudiani ſenem, aut aliquem illi ſimilem, nunquam vidisſe putabimus? Finge tamen reperiri ſenem aliquem (et reperiuntur forſitan aliquot ex illis etiam qui in urbibus degunt) qui nunquam eam volucrem viderit, aut, ſi viderit, loquentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi avi inditam esſe naturam affirmabit, fidem apud huiusmodi hominem impetraturum reris? Hoc certe ſi credis, longe falleris. His igitur tandem hunc ſermonem claudamus verbis. Quemadmodum ſi pſittacus nunquam ex India advectus ad nos fuisſet, avem apud Indos esſe humanas voces ſonantem nemo crederet: nunc vero, quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet: itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, et de plantis atque arboribus, nominatim etiam de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis denique multis illi regioni peculiaribus rebus commemorari, quæ multorum fidem ſuperant: at ſi tam facilis illarum rerum, quam pſittaci, aſportatio esſet, tam facile firma ab omnibus perſuaſione reciperentur, quam ea quæ de pſittaco ſcripta ſunt, recipiuntur. Ergo quod Plutarchus Cteſiæ Perſicis tribuit μυθῶδες (apud eum corrupte legitur θυμῶδες) ego id in eum, ne in Indicis quidem, nedum in Perſicis, cadere exiſtimo. At erat φιλολάκων. Fuerit vero φιλαθηναῖος, fuerit φιλοθήβαιος. quid tum? Hoc certe ut aliquo in loco Lacedæmoniorum auribus aut Athenienſium aut Thebanorum potius quam veritati ſerviret, facere potuisſe dixerim: at ex una hiſtoriæ particula totam illam mendacii arguere, hoc ego iniquisſimi iudicis esſe cenſuerim. Sed Plutarchum, aliquo præiudicio fortasſe præoccupatum, quicquid libuerit, impune ſcribere ſinamus, et de Cteſiæ Perſicis, penes ipsos Perſas: de Indicis, penes Indos esto fides. Hic certe libellus, qualis qualis est, ſi aliud quo commendaretur, non haberet, vel hoc unum abunde ad eius commendationem valere posſet, quod aliquot cum ab aliis, tum vero a Plinio citati in eo
reperiantur loci. Sunt vero et maxime memorabiles in eo et minime tamen vulgares hiſtoriæ, 628
quarum unam, lector, Latino ſermo interpretatam, proferam: διήγημα certe huiusmodi quod rhetori cuipiam χρείας pulcherrimæ argumentum, poëtæ, iocoſo quidem facetorum epigrammatum: ſevero autem, gravisſimæ tragœdiæ amplisſimam ſuppeditare posſit materiam. „Mortuo, inquit, Megabyzo, uxor eius Amytis, libidinoſa matre filia libidinoſior, ſumme virorum erat appetens, et ſuam undique explebat libidinem. Forte accidit ut ægrotaret, non gravi morbo illa quidem: ſed qui tamen medici deſideraret opem. Eam igitur inviſens Apollonides medicus Cous, quum iampridem eius esſet amore correptus, convalituram illam (utpote quæ hyſterica esſet) ſi cum viro congrederetur, affirmavit. Hac arte fit voti compos Apollonides, et amata potitur Amytide. Verum tabeſcentem eam paulatim quum cerneret, a congresſu abſtinere cœpit. Illa autem tandem quum matri ſuæ rem totam aperuisſet, eam, ne hanc quam ab Apollonide acceperat, inultam impunitamque dimitteret iniuriam, rogavit. Mater, quæ audiverat, ad Artaxerxen defert: narratque ut congresſu eius uſus esſet, nec, niſi ea indignis prius abuſus modis, illo abſtinuisſet. Rex matri de his agendi ut vellet, poteſtatem permittit. Illa igitur comprehenſum et in vincula coniectum Apollonidem duos menſes in tormentis et cruciatibus habuit, tandem vero vivum etiam defodit". Hic iam mihi lector (quod in legendis hiſtoricorum ſcriptis longe et iucundisſimum et utilisſimum est) hiſtoriam cum hiſtoria confer, Perſicam nimirum cum Romana. Amytin cum Mesſalina, regis Perſarum filiam cum imperatoris Romani coniuge mihi compara: et muliebre utrobique, quaſi in ſpeculo quodam, contemplare ingenium.

——— ——— *Claudius audi*
Quæ tulerit. dormire virum quum ſenſerat uxor,
Auſa Palatino &c.

ſatis enim tibi notos esſe puto verſus. Aptisſime autem, meo quidem iudicio, hoc par mulierum copulaverimus: ut quas perſonas et longa temporum intercapedo et longum locorum intervallum et linguæ magna diſcrepantia disſociaverunt, generis nobilitas (licet in altera maior) et morum fœditas ac turpitudo minime nobili vinculo nobis conſocient atque coniungant. Et de Mesſalinæ quidem ut audias libidine, tibi longe abeundum non fuerit. Amytin autem præterquam Cteſiæ, etiam Dinonis gravisſimi authoris hoc infamatam reperi elogio, Ἄμυτις, καλλίϛη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν καὶ ἀκολαϛοτάτη. id est, *Amytis omnium Aſiæ feminarum ut pulcherrima, ita libidinoſisſima.* Hiſtoriam cum hiſtoria contuliſti, lector: nunc autem poëtæ quomodo cum hiſtoricis conferri debeant, et ut cum illorum ſententiis horum pulchre teſtimonia conſonent, conſidera. Nimirum quod a poëta Latinorum omnium ingenioſisſimo pronunciatum est, Litem magnam pudicitiæ cum forma esſe, non minus vere quam eleganter esſe dictum, iam antea tibi, ut opinor, perſuaſeras: ſed ita verum tamen hoc esſe, ut non in omnes hanc cade-

re ſuſpicionem exiſtimare deberemus. At nunc hæ te docent hiſtoriæ, non obſcuras tantum, non privatas tantum affines huic culpæ eſſe perſonas, verum etiam imperatrices, eorum etiam qui reges regum vocabantur (et merito quidem vocabantur) filias. Sed cur ego tam memorabilem undique hanc tibi reddere conor narrationem? nimirum quod illa vel certisſimum Cteſiæ φιλαληθείας datura ſit teſtimonium. Quem enim misſum me facere velle ſimulaveram, nunc quaſi ex inſidiis repetere libet ſermonem. Ecquis unicuique erga ſuam artem et erga eiusdem artis ſocietate iunctos (quod eiusdem velut ſacri ſint cultores) naturaliter quosdam amoris excitari neſcit igniculos? Niſi igitur Cteſiæ amica quidem ars ſua, amicus vero Apollonides, ſed amica magis hiſtoriæ veritas fuisſet, hæccine cum tanto utriusque narrasſet dedecore? At ego (dicet fortasſe Plutarchus) istud factum longe aliter interpretor. Nam ut κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, ſic etiam ἰατρὸς ἰατρῷ. hinc illa diffamatio. Itane tandem hæc eius diffamandi ſtudio commemoret, quem aliquot in locis non multo ante ſponte laudaverit? Quo te iam vertes Plutarche? Video video quo evadere velis. Pasſim ab Herodoto disſentit. Patrem fabularum mihi narras, tandem te tuo confodiſti gladio. Nimirum verax Cteſias mendaci Herodoto repugnat. Quid tu autem ad hæc, lector? nonne iam tibi teneri Plutarchus videtur? Hoc ſi tibi perſuaſi, Cteſiæ τὸ φιλάληθες admirare mecum potius, quam cum Plutarcho τὸ φιλοψευδὲς reprehende. Aut, ſi tibi paria in utramque partem rationum videntur eſſe momenta, ſaltem te neutrum ſerva, et uti dixi, de Cteſiæ Perſicis, penes Perſas, de Indicis, penes Indos fides esto. Vale.

DE

DE 629

ΔΙΤΤΟΓΡΑΦΙΑ

QVORVNDAM NOMINVM, IN CTESIA PRAESERTIM:

ET DE EXCERPTIS IPSIS AC VOCE ΕΚΛΟΓΩΝ.

Ex eiusdem H. STEPHANI *Caſtigationibus ad Appiani Iberica et Annibalica, Cteſiæque Agatarchidis, et Memnonis excerpta, in fine.*

vo ſunt præterea, lector, de quibus te admonitum volo: unum, quod ad nomina multa, in Cteſiæ præſertim exemplaribus, διττογραφούμενα· alterum autem, quod ad vocem ἐκλογαὶ attinet. Exemplum huius διττογραφίας ponam ex multis unum, Πετίσας cap. 38. in uno codice cum ι ſcriptum, quum in altero ſcribatur cum η. Certe huius nominis et aliorum huiusmodi quærere ſcripturam, neſcio cuius laboris, imo vero neſcio cuius curioſitatis eſſet. Nam ſi tandem reperiretur (quod tamen nullo fieri modo poſſe credo) quid tale repertum commodi nobis afferre poſſet, non video. Unum tamen optabile foret, ut quo modo apud unum hiſtoricum nomen aliquod proprium ſcribitur, eodem apud alios quoque ſcriptum eſſet: ne erroris (ut ſæpe accidere videmus) diverſa ſcriptura nobis occaſionem præberet: dum quod de una eademque perſona dicitur, de diverſis dici exiſtimamus. Sed illud qui fieri poſſit? Si tamen et hic coniectura locum habere debet, credo, quo longiora ſunt, eo magis Perſicæ linguæ characterem ſervare nomina. ſcimus enim Perſas, in ſuis denominandis, nequaquam id quod quidam dixit, curaſſe, πάντα δοῦλον εἶναι τῷ δεσπότῃ μονοσύλλαβον, imo potius καὶ δοῦλον καὶ δεσπότην εἶναι πολυσύλλαβον καὶ μακροσύλλαβον. Quam rem videmus ut facete Plautus etiam notet. Hæc igitur ratio videtur idonea ad probandum magis veram eſſe ſcripturam (duplex enim in hoc nomine reperitur) Σφενδαδάτης quam Σφενδάτης, utpote longiorem: eandemque in id genus aliis eſſe debere rationem. Itidem in nonnullis nominibus, in quibus diverſa ſcriptura, nimirum et per ζ et per ξ, quæ eſt per ξ meis auribus neſcio quid Perſicum magis ſonat, ideoque magis mihi probatur. Ut Ἰξαβάτης quam Ἰζαβάτης, ſic Ἀρτιβαρξάνης quam Ἀρτιβαρζάνης. nam etiam Ἀρξάνης non Ἀρζάνης dicitur. In nonnullis melioris exemplaris fidem ubique ſecutus ſum. ut Σκυθάρκης ubique non Σκυθάρχης. Item Ἄμυτις non Ἄμυντις. quam Ἄνουτιν a Dinone appellatam reperio, ſi quidem non mendoſum eſt exemplar. De duplici autem ſcriptura Ἀρτοξέρξης et Ἀρταξέρξης non habeo quod dicam. Quin et ἐθνικῶν in dubium vocari ſcriptura poſſit. Nam quos Δέρβικας conſenſu utriusque exemplaris appellatos hic habes, Stephanus ait ipſum Cteſiam appellaſſe Δερβίους, ἢ Τερβισσούς. Sed et male illic Δελβίκκαι legitur pro Δερβίκαι per ρ et unum κ, prius. Alicubi certe exemplari alteri fidem audacter derogavi. ut in iis locis qui ſunt cap. 17. et 21. habebat enim Καρχηδονίων et Καρχηδονίοις pro Χαλκηδονίων et Χαλκηδονίοις. (cuiusmodi mendum in hoc ipſo nomine in aliorum authorum antigraphis, ut Strabonis, mihi occurrit) quod exemplar etiam male et gravi cum errore permutatas nonnunquam habebat nominum quorundam ſedes. ut cap. 29. [ibi, καὶ παραγίνεται Δαρειαῖος ἀγόμενος ὑπὸ Ἀρταπάνου εἰς τὴν οἰκίαν Ἀρτοξέρξου] in eo ſcriptum eſt Ἀρτοξέρξης ubi habes Δαρειαῖος, et Δαρειαίου ubi habes Ἀρτοξέρξου. Nec in propriis nominibus tantum, ſed ubique a partibus melioris (ut mihi quidem videbatur) exemplaris ſtare volui: in incertis, alterutrum ſine delectu, ſequutus ſum: ſed ita ut alterius quoque lectionem tibi adnotatam in fine libri dederim, non in Cteſia ſolum, ſed et in Agatharchide, et Memnone. Nam quod ad Appianum attinet, eius unicum exemplar nanciſci potui. Sed hoc addere oblitus eram, non eſſe quod in nonnullis et propriis et appellativis nominibus, Ionici idiomatis terminationes in his ex Cteſiæ libris ἐκλογαῖς reperire mireris, quum Ionica dialecto illos conſcripſiſſe dicatur. quanquam, ut harum ἐκλογῶν teſtatur author, ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς μᾶλλον ἰωνίζει ἢ ἐν τοῖς Περσικοῖς.

Alterum autem quod te ſcire tua intereſſe exiſtimo, hoc eſt. Ex Cteſiæ ſcriptis hæc ita fuerunt 630
excerpta, ut is qui excerpſit, aliquando verba ipſius ſola poſuerit: interdum autem, et ſane plurimum, ſua illis admixta nobis dederit, ſimul etiam in pauca et velut in arctum ea quæ ille latius ac fuſius expoſuerat, contrahens. Utro igitur potius an ἐκλογῶν an ἐπιτομῆς appellanda ſint ea nomine, videamus. Ἐπιτομῆς appellationem dare ſolitos Græcos exiſtimo iis quæ ex ſcriptore aliquo ita deſcribuntur, ut primum ordo idem qui apud eum eſt, ſervetur: deinde vero ipſa etiam verba (quantum fieri poteſt) ſed ex multis pauca, aut ex paucis paucisſima, retineantur. Eos autem locos qui ex aliquo authoris libro hinc inde, prout viſum eſt, ſed αὐτολεξεὶ deſcribuntur, ἐκλογὰς ab iis vocitari ſolitos fuiſſe arbitror. Nec vero Athenæum cum alibi, tum vero ubi ἐκλογὰς δραμάτων ποιησάμενος dicit, aliud hoc nomine ſignificare voluiſſe crediderim. Quo fit etiam ut iis quæ novisſime in Germania editæ fuerunt poſteriorum Polybii librorum particulis, nequaquam ἐπιτομῆς ſed ἐκλογῶν imponendum fuiſſe nomen putem, et ita putem, ut affirmare audeam. Nam quin illic habeantur illa

ipsa

ipsa Polybii verba, mihi, qui locos aliquot ex iis a quodam Græco authore (ab Athenæo, ſi bene memini) quales illic ſunt, ex Polybio citatos repererim: minime dubium amplius eſſe poſſit. Sed quod ad hæc ex Cteſiæ libris excerpta attinet, quum, ut dixi, nonnunquam ipſa authoris verba et eum ipſum velut loquentem a nobis audiri faciat (ut Indic. cap. 25. τὸν δὲ ἀςράγαλον κάλλιςον ὧν ἐγὼ ἑώρακα, οἷόν περ βοὸς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος) interdum vero, et multo frequentius id quidem, non μιμητικῶς, ut ita dicam, id est, non ipſum ſcriptorem loquentem inducendo, et verba quaſi ex eius ore excipienda nobis relinquendo, ſed διηγηματικῶς, id est, ipſe nobis quid apud Cteſiam legerit, narrans (ut Indic. c. 4., quum dicit, ἐξ οὗ [σιδήρου] καὶ δύο ξίφη Κτησίας φησὶν ἐσχηκέναι, ἓν παρὰ βασιλέως, καὶ ἓν παρὰ τῆς τοῦ βασιλέως μητρὸς Παρυσάτιδος. φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ, ὅτι &c. Indic. item cap. 28., καί φησιν ἰδεῖν αὐτὸ [τὸ δένδρον] ὁ Κτησίας, καὶ ὀσφρανθῆναι ὀσμῆς, οἵας οὔτε εἰπεῖν ἦν, οὔτε εἰκάσαι) Quum, inquam, hæc ita ſint, nomen ἐκλογὰς admittere nos hic ita oportet, ut quum quid proprie hac in re ſignificet, non ignoremus, ad receptum tamen apud authores uſum ſignificationem eius hic non eſſe reſtringendam, ſed paulo latius extendendam ſciamus. Quod autem de ἐκλογαῖς ἐκ τῶν Κτησίου dixi, idem et de ἐκλογαῖς ἐκ τῶν Ἀγαθαρχίδου dictum tibi eſſe puta. At in Memnone paulo alia ratio est. quia is qui ex eius ſcriptis hæc ἐξελέξατο, hic quoque, fateor, modo μιμητικῶς, modo διηγηματικῶς eius nobis orationem proponit, ſed ita ut hic non ita ut in epitome, multa verba in pauca contrahat: ſed potius eius narrationes, ut opinor, integras nobis, ſi non ubique, plurimis certe in locis proferat. Hoc autem ut credam, eo adducor, quod minutisſima quæque plerumque in his narrationibus perſequi eum videam, et certum quendam ſermonis characterem uno eodemque quaſi tenore continuatum eſſe animadvertam.

ELOGIVM CTESIAE CNIDII.

Ex BARNABA BRISSONIO, *l.* I. *de regio Perſarum principatu.*

IN *Perſicorum Archiatrorum ordine, et numero, non infimum locum Cteſias Cnidius tenet, quem Perſicarum rerum bonum auctorem in primis, indictum tacitus præterire non posſum. a me ergo is hoc* μνημόσυνον *feret, quod ei lubens, merito do dicoque. Hunc Artaxerxis Mnemonis archiatrum fuisſe, prœlioque quod inter ipſum et Cyrum fratrem commisſum est, interfuisſe, atque adeo curasſe vulnus regi a fratre inflictum, conſtat ex Xenophonte, lib.* I. Ἀναβάσ. *et Plutarcho in Artaxerxe. Xenophontis verba quæ et Plutarchus ſtrictim attigit, ſunt,* παίει *(videlicet Cyrus minor Artaxerxem fratrem)* κατὰ τὸ ςέρνον, καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησὶ Κτησίας ὁ ἰατρός· καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμα φησί. *Et mox,* ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· παρ᾽ ἐκείνῳ γὰρ ἦν. *A quibus Diod. Siculus disſentiens, in Cyri minoris partibus, Cteſiam fuisſe, eoque prœlio captum, in Artaxerxis poteſtatem venisſe, et propter artis præſtantiam a rege ad curam corporis adſumptum, lib.* II. *ita ſcribit,* Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος, κ. τ. λ [quæ ſtatim habes inter elogia e veteribus prompta] *Strabo de Cnido loquens lib.* XIV. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Κτησίας, ὁ ἰατρεύσας μὲν Ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ τὰ Συριακὰ, καὶ τὰ Περσικά. *Extat et apud Suidam de Cteſia, elo-*
631 *gium huiusmodi,* Κτησίας, Κτησιάρχου, κ. τ. λ. [et hæc ſtatim habes] *Præterea* περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων, *libros ſcripſisſe eum, Athenæus lib.* X. *docet: quorum tertium, lib.* II. *laudat. Apud Stobæum quoque, ſerm.* XCVIII. *eiusdem de Montibus liber* X. *citatur. Atque Cteſiam hunc potisſimum ducem et auctorem in Asſyriorum hiſtoria conſcribenda, ſeſe ſecutum eſſe, Diodorus Siculus profitetur. Meminit et huius Cnidii Cteſiæ Plin. lib.* II. *cap.* CVI. *Unus in huius Cteſiæ hiſtoria, fidem deſiderat Plutarchus, qui in Artoxerxe famæ eius non parcit his verbis,* Κτησίας, ὡς ἔοικε, φιλότιμος ὤν, καὶ οὐχ ἧττον φιλολάκων καὶ φιλοκλέαρχος, ἀεί τινας, ἐν τῇ διηγήσει, χώρας ἑαυτῷ δίδωσιν, ἐν αἷς γενόμενος, πολλὰ καὶ καλὰ μιμνήσκεται Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαίμονος. *Nec vero æquum ei fuisſe Plutarchum, hæc initio vitæ Artaxerxis ab eo poſita declarant,* ἀλλά τοι Κτησίαν, *et cetera.*

VETERVM QVORVNDAM TESTIMONIA

De CTESIA *eiusque ſcriptis, et dicendi genere.*

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης

βιβλιοθήκης ἱςορικῆς ἐν τῷ δευτέρῳ.

ΚΤΗΣΙΑΣ δὲ ὁ Κνίδιος τοῖς καθ᾽ Ἡρόδοτον μὲν χρόνοις ὑπῆρξε κατὰ τὴν Κύρȣ ςρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν· γενόμενος δὲ αἰχμάλωτος,

Diodorus Siculus

bibliothecæ hiſtor. libro II.

L. Rhodomano interpr.

AT Cteſias Cnidius, Herodoto recentior, ſub expeditionem Cyri adverſus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc,

tunc, et ob artis medicæ scientiam a rege in gratiam receptus, XVII. annos cum honore apud illum exegit. Hic e regiis membranis (in quibus res antiquas Persæ, iussu legis cuiusdam, ordine descriptas habebant) studiose indagavit singula, inque historicum ordinem redacta ad Græcos transtulit.

τος, καὶ διὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτακαίδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ. οὗτος οὖν φησὶν ἐκ τῶν βασιλικῶν [1] διφθερῶν (ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας) πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ᾽ ἕκαστα καὶ συνταξάμενον τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν.

Strabo

rerum geographicarum lib. XIV.

G. Xylandro interpr.

Cnidii viri memoria digni fuerunt &c. Cnidius fuit etiam Ctesias Artaxerxis medicorum princeps, qui Syriaca scripsit et Persica.

Στράβων

γεωγραφικῶν βιβλ. ιδ΄.

Ἄνδρες δ᾽ ἀξιόλογοι Κνίδιοι κ. τ. λ. Ἐνθεῦθεν δὲ καὶ Κτησίας ὁ ἰατρεύσας μὲν Ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ 2 τὰ Ἀσσυριακὰ καὶ τὰ Περσικά.

Suidas.

H. Wolfio interpr.

Ctesias, Ctesiarchi sive Ctesiochi filius, Cnidius, in Persia medicus fuit Artaxerxis, cognomento Mnemonis. Scripsit Persica libris XXIII.

Σουίδας.

Κτησίας, Κτησιάρχου, ἢ Κτησιόχου, Κνίδιος ἰατρός· ὃς ἰάτρευσεν ἐν Πέρσαις Ἀρταξέρξην τὸν Μνήμονα κληθέντα, καὶ συνέγραψε Περσικὰ ἐν βιβλίοις κ΄ καὶ τρισί.

Ioannes Tzetzes

lib. histor. Alpha dicto, chil. I, *vers.* 82.

P. Lacisio interpr.

Ctesias autem medicus, filius Ctesiochi,
Profectus ex urbe Cnido Cypriæ,
Qui cum Artaxerxa victus, velut socius Cyro,
In Persis commoratus est annis septem et decem,
Libris tribus et viginti Persicas res describens.

Ἰωάννης ὁ Τζέτζης 632

βιβλ. ἱστορ. τῷ Ἄλφα, χιλ. α΄.

στίχ. πβ΄.

Ὁ δὲ Κτησίας ἰατρὸς, υἱὸς τοῦ Κτησιόχου,
3 Ἐξωρμημένος πόλεως ἐκ Κνίδου τῆς Κυπρίας,
Ὃς Ἀρταξέρξῃ κρατηθεὶς, ὡς συμμαχῶν τῷ Κύρῳ,
Ἐν Πέρσαις διετέλεσε χρόνους ἑπτὰ καὶ δέκα,
Βίβλοις τρισὶ καὶ εἴκοσι τὰ Περσικὰ συγγράψας.

Dionysius Halicarnasseus

de structura vel collocatione apta verborum.

Dictio vero Thucydidis, Rhamnusiique Antiphontis, quod ad compositionem attinet, proba mehercle, si ullæ aliæ: non usque quaque tamen suavis. At Cnidii illius historici Ctesiæ et Xenophontis suavis est quammaxime, non tamen quantum oportebat proba. Dico autem hoc in commune, non quod prorsus ita habeat. nam et apud illos quædam disposita sunt suaviter, et contra apud hos nonnulla probe dicuntur.

Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς

ἐν τῷ περὶ συνθέσεως ὀνομάτων.

Ἡ δέ τοι Θουκυδίδου λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, καλῶς μὲν σύγκειται νὴ Δία, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλαι, οὐ μὴν ἡδέως γε πάνυ· ἡ δέ γε τοῦ Κνιδίου συγγραφέως Κτησίου, καὶ ἡ τοῦ Σωκρατικοῦ Ξενοφῶντος, ἡδέως μὲν ὡς ἔνι μάλιστα, οὐ μὴν καλῶς γε ἐφ᾽ ὅσον ἔδει. λέγω δὲ κοινότερον, ἀλλ᾽ οὐχὶ καθάπαξ· ἐπεὶ καὶ παρ᾽ ἐκείνοις ἥρμοσταί τινα ἡδέως, καὶ παρὰ τούτοις καλῶς.

Demetrius Phalereus,

de elocutione, cap. de perspicuitate orationis.

Quod vero Ctesiæ obiiciunt, loquaciorem scilicet esse ob verborum repetitiones, id quidem forte recte faciunt sæpius: sæpius tamen haud animadvertunt viri in dicendo perspicuitatem. reponit enim idem, ut inde significatio efficiatur expressior. &c. in summa, poëta iste, ita

Δημήτριος ὁ Φαληρεύς,

περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας.

Ὅπερ δὲ τῷ Κτησίᾳ ἐγκαλοῦσιν ὡς ἀδολεσχοτέρῳ διὰ τὰς διλογίας, πολλαχῇ μὲν ἴσως ἐγκαλοῦσιν ὀρθῶς· πολλαχῇ δὲ οὐκ αἰσθάνονται τῆς ἐναργείας τοῦ ἀνδρός. τίθεται γὰρ ταυτὸ, διὰ τὸ πολλάκις ποιεῖν ἔμφασιν πλείονα. κ. τ. λ. καὶ ὅλως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος, ποι-

1. *Membranis usos Persas, papyri vero et chartarum usum ignorasse et hinc colligit Brissonius lib. 2. de reg. Pers.* 2. *Ita legendum ut Aldi codex habet, vel* Ἀσσυρικὰ *ut est in vet. lib. nec recte itaque Xylandrum* Συριακὰ *maluisse: ut vel ex initio Excerptorum e libris Ctesiæ pateat, monet Is. Casaubonus ad Strabonis locum tam ad oram quam in Comm. Brissonius itaque non recte eandem lectionem* [Συριακὰ] *sequutus videtur l.* I. *de reg. Pers. princ. quæ ante attulimus.* 3. *Verte potius,* Prof. ex urbe Cnido Cypria qui ab Artaxerxe captus ut Cyri in pugna socius, In Persia *&c. manifestum id e prioribus Diodori, e quibus sine dubio ista cantillavit Tzetzes. quamvis quod ad rem ipsam attinet, inter Diodorum et alios videatur dissensus, sicut et Brissonius dicto loco adnotavit.*

ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοίη τις εἰκότως, ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ.

ita enim quis non inepte adpellaverit, perspicuitatis in tota scriptione est artifex.

Exempla huius ἐναργείας *quæ Demetrius adfert, infra subiiciemus cum Ctesianis fragmentis, ubi et alia insperguntur quibus partim laudatur Ctesias, partim notatur et quidem sæpius.*

AD LECTOREM.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ γραφαὶ *in Græci contextus Ctesiæ ora sunt ex editione Photii, quam clar. vir* DAVID HOESCHELIUS *ante aliquot annos, publicavit, quibus nimirum illa eximia editio a Stephaniana, quam nostra hac sequimur, variat: quod semper indicatum additis litteris* D. H. *Ceteræ quibus hæ litteræ non sunt additæ, sunt et istæ tamen ex eiusdem doctissimi et amicissimi viri editione eadem, ab ipso ibi in oram paginarum collocatæ, uti hic pariter repræsentamus. Quæ vero auctiora in ipsius quibusdam MSS. fuere, ut præsertim in Indicis contigit, ea contextui nostro fere inseruimus, uncinulis tamen eiusmodi [] inclusa; id quod et in interpretatione fecimus, quam tum a clar. A. Schotto viro pariter amico et benevolo sumus mutuati, quem diversam interpretationem in hisce Ctesiæ Persicis et Indicis adhibuisse et illustrasse ab ea (ut ipse suis* προλεγομένοις *in Photium indicat) quæ typographorum* στεφάνου *opera circumfertur, id inquam ex ipsius Latino Photio non te potest fugere.*

633

Quæ itaque extrema quoque pagina sunt adiecta priora continent interpretationes diversas in Persicis et Indicis excerptis eiusd. A. SCHOTTI, *(de cuius opera in hoc auctore collocata iam diximus) quas ex eius Latina Photii editione excerpsimus, raptim (ne quis nos adpendisse putet) ipsius versione Ctesiana cum H. Stephani collata.*

Posteriora vero quæ signo a. b. c. incipiunt, ea exhibent Notas in Persicorum et Indicorum excerpta tam H. STEPHANI, *quam* D. HOESCHELII. *Istas ut ab his discerneres, litteris principibus* H. S. *adpositis notavimus: interdum tamen et alteras his* D. H. *ne ulla ullibi facile occasio dubitandi foret. Numeri suis in contextu singulis singuli indices. Quod autem H. Stephanus aliam MS. lectionem in Notis quoque proponit, nosse debes eum nimirum et altero MS. usum, ut ipse indicat in dissertatiuncula super* διττογραφίᾳ *quorundam nominum in Ctesiæ præsertim eclogis, quam ante paullo positam habuisti. En vero tibi pro summario Ctesiæ Persicorum et hanc ab* A. SCHOTTO *seriem regiam.*

REGUM PERSICORUM SERIES EX CTESIA.

Rex	*Uxor*	*Liberi*	*regnavit*	*mortuus*
I. CYRUS	Amytis	Cambyses, *et* Tanyoxarces	annos XXX	ex vulnere in prælio accepto.
II. CAMBYSES	Roxane		annos XVIII	casu ictus suomet cultello.
III. SPHENDADATES *magus, aliis* SMERDES			menses VII	a VII coniuratis interfectus.
IV. DARIUS *Hystaspæ* F.		Xerxes	annos XXXI	post XXX dierum morbum.
V. XERXES	Amistris	Dariæus, Hystaspes, Artaxerxes, Achæmenides, Artarius, Amytis, *et* Rhodogune.	annos XXII *aliis auctoribus.*	ab Artapano et Spamitre peremtus.
Artapanus *Xerxæ percussor ab aliis hic inseritur, et dicitur regnum tenuisse*			menses VII	eadem morte, qua Artaxerxem statuerat e medio tollere.
VI. ARTAXERXES, Longimanus *appellatus.*	Damaspia	Xerxes *solus legitimus: spurii* XVII *inter quos* SECUNDIANUS *et* OCHUS *postea in regnum successerunt.*	annos XLII	morte naturali.
VII. XERXES *alter*			dies XLV	Secundiani et Pharnaciæ manu.
VIII. SECUNDIANUS, *aliis* SOGDIANUS.			menses VI dies XXV	in cinerem coniectus.
IX. OCHUS, *qui et* DARIÆUS, DARIUS Nothus *aliis.*	Parysatis	Arsaces, Cyrus, Artostes, Oxendras, *et alii* XIII, *qui cito vita abierunt.* Amistris *filia.*	annos XXXV	ex morbo, Babylone.
X. ARSACES, *idemque mutato nomine* ARTAXERXES, *aliis*	Statira			

Mnemon *cognominatus. adversus hunc Cyrus frater consurgens in prælio occubuit. Reliqua huius dabit Plutarch. in Artoxerxe.*

634

ΕΚ ΤΩΝ

ΚΤΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ.

EX

CTESIAE SCRIPTIS QVAE PERSICA NOMINATA SVNT,

excerptae a PHOTIO historiae.

Latinitate donatae ab HENR. STEPHANO.

1 CTESIAE [1] *Cnidii Persica libris viginti tribus continentur: sed in sex prioribus res Assyriorum et quæcunque res Persicas præcessere, tractat: a septimo autem libro de Persicis rebus agit: at in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo et decimo tertio, quæ ad Cyrum et Cambysem, et* [2] *magum illum, Dariumque et Xerxem spectant, commemorat: fere in omnibus repugnantia* [3] *Herodoto narrans, illumque in multis mendacem et* [4] *scriptorem fabularum appellans. illo enim posterior est. Se autem eorum quæ narrat, magna ex parte oculatum testem fuisse, aut certe, quæ videre non licuit, de iis a Persis qui viderant, edoctum, ita demum ea memoriæ prodidisse dicit. Nec vero tantummodo ab Herodoti, sed etiam in aliquibus a Xenophontis Grylli filii historia dissentit. Floruit temporibus Cyri* [5] *Dario et Parysatide geniti: qui frater fuit* [6] *Artoxerxis ad quem regnum Persicum devenit.*

2 Scribit itaque statim de [7] Astyage, nulla Cyrum [8] ipsi generis propinquitate fuisse iunctum, illumque etiam Astyigan vocat. Fugisse autem Astyigan a conspectu Cyri in Ecbatana, et in criscranis regiarum ædium ab Amyti filia sua et eius viro Spitama occultatum fuisse dicit. at supervenientem Cyrum, non solum Spitaman et Amytin, sed eorum etiam liberos Spitacem ac Megabernem de Astyiga per tormenta interrogari voluisse: Astyigan vero seipsum patefecisse, ne propter se pueri torquerentur, captumque et compedibus gravibus ab Oebara oneratum esse: nec multo post ab ipso Cyro liberatum, et non secus ac patrem honoratum observatumque fuisse: filiamque Amytin primum quidem tanquam matrem in honore habitam, postea

ΚΤΗΣΙΟΥ [a] τοῦ Κνιδίου τὰ Περσικὰ ἐν βιβλίοις ἐστὶ κγ΄. ἀλλ᾽ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις ἓξ τά τε Ἀσσύρια διαλαμβάνει καὶ ὅσα πρὸ τῶν Περσικῶν· ἀπὸ μέντοι τοῦ ζ΄ τὰ Περσικὰ διεξέρχεται. καὶ ἐν μὲν τῷ ζ΄ καὶ ή καὶ ί καὶ ιά καὶ ιβ΄ καὶ ιγ΄ διέξεισι τὰ περὶ Κύρου καὶ Καμβύσου καὶ τοῦ μάγου, Δαρείου τε καὶ τοῦ Ξέρξου· σχεδὸν ἐν ἅπασιν ἀντικείμενα Ἡροδότῳ ἱστορῶν, ἀλλὰ καὶ ψεύστην αὐτὸν [b] ἀποκαλῶν ἐν πολλοῖς, καὶ λογοποιὸν [c] ἀποκαλῶν. καὶ γὰρ νεώτερος μέν ἐστιν αὐτοῦ· Φησὶ δὲ αὑτὸν, τῶν πλειόνων ἃ ἱστορεῖ, αὐτόπτην γενόμενον, ἢ παρ᾽ αὐτῶν Περσῶν (ἔνθα τὸ ὁρᾶν μὴ ἐνεχώρει) αὐτήκοον καταστάντα, [d] οὕτως τὴν ἱστορίαν συγγράψαι. οὐχ Ἡροδότῳ δὲ μόνῳ τἀναντία ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου ἐπ᾽ ἐνίων διαφωνεῖ. ἤκμασε δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Κύρου τοῦ ἐκ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος, ὃς ἀδελφὸς Ἀρτοξέρξου (εἰς ὃν ἡ Περσικὴ βασιλεία κατῆλθεν) ἐτύγχανεν.

Φησὶν οὖν αὐτίκα περὶ τοῦ Ἀστυάγους, ὡς οὐδὲν αὐτῷ Κύρος πρὸς γένος ἐχρημάτιζεν· οὗτος δὲ αὐτὸν καὶ Ἀστυΐγαν καλεῖ. Φυγεῖν δὲ ἀπὸ προσώπου Κύρου [e] Ἀστυΐγαν ἐν Ἐκβατάνοις, καὶ κρυφθῆναι ἐν τοῖς [f] κριοσκράνοις τῶν βασιλείων οἰκημάτων, κρυψάντων αὐτὸν τῆς τε θυγατρὸς [g] Ἀμύτιος καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Σπιταμᾶ. ἐπιστάντα δὲ Κύρον, ἐπιτάξαι ἀνακρίνειν διὰ στρεβλώσεων Σπιταμᾶν τε καὶ [h] Ἄμυτιν, 635 ἀλλὰ καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν Σπιτάκην τε καὶ Μεγαβέρνην, περὶ Ἀστυΐγα. τὸν δὲ, ἑαυτὸν προσαγγεῖλαι, ἵνα μὴ δι᾽ αὐτὸν στρεβλωθείησαν οἱ παῖδες. ληφθέντα δὲ, πέδαις παχείαις ὑπὸ Οἰβαρᾶ δεθῆναι. λυθῆναι δὲ ὑπ᾽ αὐτοῦ Κύρου μετ᾽ οὐ πολὺ, καὶ ὡς πατέρα τιμηθῆναι. καὶ τὴν θυγατέρα [i] Ἄμυτιν πρῶτον μὲν μητρικῆς ἀπολαῦσαι τιμῆς, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς γυ-

1. Lecta Ctesiæ Cnidii Persica, in libros distributa tres supra viginti. &c. 2. Sphendadaten *infr. nominat c.* 10. & 11. & 15. *Herodot.* Smerden. 3. *Qui de quatuor hisce duntaxat scripsit: Ctesias vero his alios quinque adiecit.* 4. fabularum confictorem. 5. Dariæum *hunc, non* Darium, *in iis quæ sequentur vocat c.* 48. 6. *De quo infra c.* 56. &c. 7. *De Astyage,* Oebare, & *Petesaca (ut ibi scribitur) vide ex Ctesia quæ breviter excerpsit Ioan. Tzetzes in Chiliadib. hist.* 1. *in fine.* 8. *Cyrus hic Maior.*

a Ἀνεγνώσθη βιβλίον Κτησίου τοῦ Κνιδίου τὰ Π ἐν βιβλίοις κγ΄. D. H. *b Videtur prius hoc participium esse expungendum.* H. S. *c* al. ἐλέγχων. *d* οὕτω. D. H. *e Max. Marg. codex* Ἀστυΐγων. *f* alii κριοκράνοις. *g* Ἀμύντιος. D. H. *h* Ἄμυντιν. D. H. *i* Ἄμυντιν et sic passim. D. H.

γυναῖκα ἀχθῆναι τῷ Κύρῳ, Σπιταμᾶ τοῦ ἀνδρὸς
αὐτῆς ἀνῃρημένου, ὅτι ἐψεύσατο, ἀγνοεῖν εἰπὼν ἐρευ-
νώμενον Ἀστυΐγαν. ταῦτα λέγει Κτησίας περὶ Κύ-
ρου, καὶ οὐχ οἷα Ἡρόδοτος. καὶ ὅτι πρὸς Βακτρίους
ἐπολέμησε, καὶ ἀγχώμαλος ἡ μάχη ἐγένετο. ἐπεὶ
δὲ Βάκτριοι Ἀστυΐγαν μὲν, πατέρα Κύρου γεγεννη-
μένον, Ἄμυτιν δὲ μητέρα καὶ γυναῖκα, ἔμαθον,
ἑαυτοὺς ἑκόντες Ἄμυτι καὶ Κύρῳ παρέδοσαν. Καὶ
ὅτι πρὸς Σάκας ἐπολέμησε Κύρος, καὶ συνέλαβεν
Ἀμόργην τῶν Σακῶν μὲν βασιλέα, ἄνδρα δὲ Σπα-
ρέθρης· ἥτις καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ ἀνδρὸς, στρα-
τὸν συλλέξασα, ἐπολέμησε Κύρῳ, ἀνδρῶν μὲν στρά-
τευμα, τριάκοντα μυριάδας ἐπαγομένη, γυναικῶν
δὲ, εἴκοσι. καὶ νικᾷ Κύρον, καὶ συλλαμβάνει ζω-
γρίαν, μετὰ καὶ ἄλλων πλείστων· Παρμίσην τε τὸν
Ἀμύτιος ἀδελφὸν, καὶ τρεῖς αὐτοῦ παῖδας. δι' οὓς
ὕστερον καὶ Ἀμόργης ἀφείθη, ἐπεὶ κἀκεῖνοι ἀφείθη-
σαν. Καὶ ὅτι στρατεύει Κύρος ἐπὶ Κροῖσον καὶ πό-
λιν Σάρδεις, συνεργὸν ἔχων Ἀμόργην. ὅπως τε τῇ
βουλῇ Οἰβαρᾶ [a] Περσῶν εἴδωλα ξύλινα ἀνὰ τὸ τεῖ-
χος φανέντα, εἰς δέος μὲν κατέστησε τοὺς ἐνοικοῦν-
τας, ἥλω δὲ διὰ ταῦτα καὶ αὐτὴ ἡ πόλις. ὅπως
τε πρὸ τῆς ἁλώσεως δίδοται ὁ παῖς Κροίσου ἐν ὁ-
μήρου λόγῳ, δαιμονίου φαντάσματος ἀπατήσαντος
Κροῖσον. ὅπως τε δολοῤῥαφοῦντος Κροίσου, ὁ παῖς
κατ' ὀφθαλμοὺς ἀναιρεῖται· καὶ ὅπως ἡ μήτηρ τὸ
πάθος ἰδοῦσα, ἑαυτὴν τοῦ τείχους ἀποκρημνίζει,
καὶ οὐ θνήσκει. ὅπως τε, ἁλούσης τῆς πόλεως,
πρὸς τὸ ἐν τῇ πόλει ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος [b] κα-
ταφεύγει, καὶ θνήσκει. καὶ ὡς τρὶς ἐν τῷ ἱερῷ πε-
δηθεὶς ὑπὸ Κύρου, λύεται τρίτον ἀοράτως· καίτοι
σφραγίδων τῷ ἱερῷ ἐπικειμένων, καὶ τούτων τὴν φυ-
636 λακὴν Οἰβαρᾶ ἐμπεπιστευμένου. ὅπως τε οἱ συνδού-
μενοι Κροίσῳ, τὰς κεφαλὰς ἀπετέμνοντο, ὡς κατα-
προδιδόντες λύεσθαι Κροῖσον. καὶ ὅτε ἀναληφθεὶς
ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ δεθεὶς ἀσφαλέστερον, βρον-
τῶν καὶ σκηπτῶν ἐπενεχθέντων, λύεται πάλιν·
καὶ τότε μόλις ὑπὸ Κύρου ἀφίεται. ἐξ οὗ καὶ πε-
ριείπετο, καὶ ἔδωκε Κύρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην
Βαρήνην, ἐγγὺς Ἐκβατάνων· ἐν ᾗ ἦσαν ἱππεῖς μὲν
πεντακισχίλιοι, πελτασταὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ καὶ
τοξόται, μύριοι. Ἔτι [c] δὲ διαλαμβάνει ὡς ἀποστέλλει
Κύρος ἐν Περσίδι [d] Πετισάκαν τὸν [e] ἡμιάῤῥενα, μέγα
παρ' αὐτῷ δυνάμενον, ἐνέγκαι ἀπὸ Βαρκανίων Ἀ-
στυΐγαν. ἐπόθει γὰρ αὐτός τε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἄ-
μυτις τὸν πατέρα ἰδεῖν. καὶ ὡς Οἰβαρᾶς βουλεύει
[f] Πτισάκᾳ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ καταλιπόντα Ἀστυΐ-
γαν, λιμῷ καὶ δίψῃ ἀπολέσαι· καὶ γέγονε. δι'
ἐνυπνίων δὲ τοῦ μιάσματος μηνυθέντος, Πετισά-
κας, πολλάκις αἰτησαμένης Ἀμύτιος, εἰς τιμωρίαν
παρὰ Κύρου ἐκδίδοται. ἡ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξο-
ρύξασα, καὶ τὸ δέρμα περιδείρασα, ἀνεσταύρω-
σεν· Οἰβαρᾶς δὲ δεδιὼς μὴ τὰ ὅμοια πείσεται,
καίτοι Κύρου μηδὲν τοιοῦτον ἰσχυριζομένου παραχω-
ρῆσαι, αὐτὸς ὅμως ἀποκαρτερήσας δι' ἡμερῶν δέκα,
ἑαυτὸν ἐξήγαγεν. Ἀστυΐγας δὲ μεγαλοπρεπῶς ἐ-
τάφη. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ δὲ ἄβρωτος αὐτοῦ διέμει-
νεν

postea vero Cyro nupsisse, quum Spitamas eius
vir esset interfectus, propterea quod dum quære-
retur Astyigas ignorare se illum mentitus esset
de quo interrogabatur. *Hæc dicit Ctesias de Cyro,*
iis quæ ab Herodoto referuntur dissimilia. Itemque
illum adversus Bactrios pugnavisse, et eam pu-
gnam æquo Marte gestam fuisse. sed Bactrianos,
postquam Astyigan Cyri patrem factum esse, A-
mytin autem matrem et uxorem, intellexerunt,
sponte se ipsos Amyti et Cyro dedidisse. Tradit 3
etiam, Cyrum cum [1] Sacis bellum gessisse, et A-
morgem Sacarum regem Sparethræ maritum ce-
pisse: eam autem, capto marito, exercitum coë-
gisse, bellumque Cyro intulisse, et virorum qui-
dem trecenta millia, mulierum vero ducenta in
aciem eduxisse: et Cyrum superavisse, vivum-
que eum cum multis aliis cepisse: itemque Par-
misem Amytis fratrem et tres eius filios: propter
quos postea Amorgem liberatum fuisse, quod et
ipsi liberati fuissent. Tradit etiam, Cyrum Amor- 4
gis ope adiutum, Crœso et Sardibus bellum intu-
lisse. Narrat etiam quomodo Oebaræ consilio
[2] lignea Persarum simulacra in muro conspecta
timorem incolis iniecerint, et propter hanc caus-
sam ipsa urbs capta fuerit: et quo pacto ante ca-
ptam urbem, Crœsi filius pro obside datus fuerit,
quum Crœsus divino quodam spectro deceptus
fuisset. Narrat etiam quomodo dolos nectente
Crœso, filius in eius conspectu fuerit interfectus,
et mater hanc calamitatem intuita seipsam ex
muro præcipitarit, nec tamen mortua sit: et quo-
modo, capta urbe, ad Apollinis ædem, quæ erat
in urbe, [3] confugerit, ac mortua sit: et quomodo
tertium in templo vinctus a Cyro Crœsus, ter-
tium arte oculos fallente solutus sit, quamvis
templo sigilla circumposita essent, eorumque cu-
stodia Oebaræ commissa esset: quomodo item
illis qui una cum Crœso vincti fuerant, amputa-
ta fuerint capita, ut quorum proditione solutus
Crœsus esse putaretur. Narrat etiam, Crœsum
in regias ædes adductum vinctumque firmius
fuisse: sed quum tonitrua fulminaque irruissent,
rursum fuisse solutum: tumque Cyrum vix tan-
dem eum missum fecisse. a quo tempore Cyrus
cum aliis humanitatis officiis eum prosequutus
sit, tum vero urbem magnam nomine [4] Barenen
prope Ecbatana ei donaverit: in qua erant quin-
que millia equitum, peltatorum autem iaculato-
rumque et sagittariorum decem millia. Com- 5
memorat item quomodo Cyrus Petisacan eunu-
chum, qui apud ipsum plurimum authoritate va-
lebat, in Persas miserit ut Astyigan a Barcaniis
adduceret. nam et ipse et Amytis filia patrem vi-
dere cupiebat. Quomodo item Oebaras consilium
dederit Petisacæ ut in deserto loco Astyigan re-
linqueret, et fame sitique conficeret. id quod fa-
ctum est. At in somnis scelere patefacto, Petisa-
cas puniendus traditur Amyti, identidem illud
exposcenti. Illa vero oculos eius effodit, pellem-
que detraxit, et cruci deinde affixit. Oebaras au-
tem, timens ne eadem quæ ille pateretur, quam-
vis Cyrus nihil tale se permissurum affirmaret, ni-
hilominus decem dierum inedia ipse sibi mor-
tem conscivit. Astyigas vero magnifice splendi-
deque sepultus est, quippe in deserto loco cada-
ver eius intactum permansit, neque fuit a feris
com-

1. *De Sacis et hoc Cyri bello varia scripsit Strabo l.* 11.

2. Ξύλινα λέγει πρόσωπα Σάρδεσιν ἐπιστῆσαι, Ἐν ὑπερμήκεσι κοντοῖς, Νυκτὸς ἐνδεδυμένα. *Ioan. Tzetzes hist.* 1.

3. Crœsus confugerit, perieritque, *Negantem hinc particulam in præcedentem paullo anteversum perperam translatam* (ibi οὐ θνήσκει) *plane mihi persuadeo. Alii omissa voce* Crœsi *hæc ad eius uxorem referunt.*

4. *Hinc forsitan Steph. Byzant.* Βαρήνη, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβατάνων. *qui et de huius vocis scriptura:* Κτησίας πανταχοῦ τῶν Περσικῶν τὰ παρὰ Μήδοις Ἀγβάτανα διὰ τοῦ α γράφει· παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τοῦ ε. *Vide ibi plura.*

a Scholion m. s. ὅρα τὴν τῶν εἰδώλων ἐμφάνισιν. *b* καταφεύγει ὁ Κροῖσος, κ. θ. D. H. *c* Δὲ καὶ λαμβάνει. D. H. *d Max. Marg.* Πετισακᾶν. *e* γρ' εὐνοῦχον μεγάλως *sic et in aliis omnibus locis in quibus* ἡμιάῤῥενα *habes.* H. S. *f* Πετισάκαν D. H. *et ad oram* Πετισακᾶν. Πετισάκα *Max. Margunii codex.*

comesum. leones enim cadaver eius, donec Pe-
6 tisacas reversus acciperet, servabant. Cyrus
autem adversus [1] Derbices expeditionem sus-
cipit, quorum rex erat Amoræus: at Derbices
ex insidiis producunt elephantes, ac Cyri equi-
tes fugant. ubi ipse Cyrus ex equo cecidit et
quidam Indus, (nam Indi Derbicibus in bello
opem ferebant: a quibus etiam acceptos ele-
phantes in bellum ducebant.) hic igitur Indus,
quum Cyrus iam cecidisset, eum iaculo vulne-
ravit sub coxa in femore: ex quo vulnere postea
mortuus est. tum vero ipsum adhuc vivum,
quum familiares sui erexissent, ad castra pro-
fecti sunt. Occubuerunt autem in pugna illa
multi Persæ, et æquales numero Derbices. nam
7 illorum quoque x. millia cecidere. Amorges
vero quum audivisset quod Cyro contigerat,
festinanter venit, Sacarum equitum viginti mil-
lia ducens. et quum Persæ ac Derbices inter se
conflixissent, tam strenue Persæ ac Sacæ pu-
gnarunt, ut penes eos victoria fuerit: interfe-
cto Derbicum rege Amoræo, cum duobus eius
filiis. occubuerunt autem Derbicum triginta
millia, Persarum novem millia: et regio in di-
8 tionem Cyri concessit. Cyrus vero sub mortis
tempus Cambysem primum filium regem crea-
vit: iuniorem vero nomine [2] Tanyoxarcem,
dominum [3] Bactriorum et ipsius regionis, nec-
non Choramniorum, Parthiorumque et Carma-
niorum: et ut suas regiones a tributo solvendo
liberas haberet, statuit. Ex Spitamæ autem li-
beris, [4] Spitadem quidem Derbicibus præfe-
cit, Megabernem autem Barcaniis: eosque ma-
tri in omnibus obtemperare iussit. Quinetiam
illos et mutuo et cum Amorge dexteras in ami-
citiæ testimonium iungere voluit: et illis qui-
dem qui in mutua benevolentia permanerent,
omnia fausta precabatur: at illos qui priores
iniuriam illaturi essent, devovebat. His dictis
diem suum obiit, tertio a vulnere accepto die,
quum annos triginta regnavisset. *Atque hic fi-
nem habet undecimus Ctesiæ Cnidii liber.*
9 *Duodecimus vero a regno Cambysis incipit.*
Hic regnum adeptus patris mox corpus per Ba-
gapatem eunuchum in Persiam sepeliendum mi-
sit, et alia quemadmodum a patre constituta e-
rant, administravit. Plurimum vero apud ipsum
authoritate valebat Artasyras Hyrcanius: ex
eunuchis autem Ixabates et Aspadates et Baga-
pates, qui etiam apud patrem maximus fuerat.
Post Petisacæ enim mortem, hic adversus AE-
gyptum et Amyrtæum AEgyptiorum regem
exercitum ducit, quum Combapheus eunuchus,
qui plurimum apud AEgyptiorum regem pote-
rat, pontes et alias AEgyptiorum res prodidis-
set, ut ipse AEgypti præfecturam consequere-
tur. id quod factum est. ita enim cum eo Cam-
byses pactus fuerat, primum per Ixabatem Com-
baphei patruelem, et suis ipse verbis postea.
Quum autem Amyrtæum vivum cepisset, nul-
lo alio ipsum detrimento affecit, nisi quod il-
lum in Susa cum sex millibus AEgyptiorum
quos ipse delegit, relegavit. Sed et universam
AEgyptum subegit: obieruntque in ea pugna
AEgyptiorum quinquaginta millia, et Persa-
10 rum viginti. Quidam autem magus cui nomen
erat

νεν ὁ νεκρός. λέοντες γὰρ [a] αὐτοῦ (φασὶ) μέχρι
[b] Πετισάκα πάλιν ἐλθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν, ἐφύλαττον
τὸν νεκρόν. Κῦρος δὲ στρατεύει ἐπὶ Δέρβικας, Ἀμο-
ραίῳ βασιλεύοντος αὐτῶν· καὶ ἐξ ἐνέδρας οἱ Δέρβικες
ἱστῶσιν ἐλέφαντας, καὶ τοὺς ἱππεῖς Κύρου τρέπου-
σι· καὶ πίπτει καὶ αὐτὸς Κῦρος ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ
Ἰνδὸς ἀνὴρ· [c] (συνεμάχοντο γὰρ καὶ Ἰνδοὶ τοῖς Δερ-
βίκεσιν, ἐξ ὧν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔφερον) οὗτος οὖν
ὁ Ἰνδὸς πεπτωκότα Κῦρον βάλλει ἀκοντίῳ ὑπὸ τὸ
ἰσχίον, εἰς τὸν μηρόν· ἐξ οὗ καὶ τελευτᾷ. τότε δὲ
ζῶντα ἀνελόμενοι αὐτὸν οἱ οἰκεῖοι, ἐπὶ τὸ στρατόπε-
δον ᾔεσαν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ καὶ Περσῶν πολ- 637
λοὶ καὶ Δερβίκων ἴσοι. μύριοι γὰρ καὶ αὐτοί. Ἀ-
μόργης δὲ περὶ Κύρου ἀκούσας, σπουδῇ παραγίνε-
ται, ἔχων Σακῶν δισμυρίους ἱππέας. καὶ πολέμου
συρραγέντος Περσῶν καὶ Δερβίκων, νικᾷ κατακρά-
τος ὁ Περσικὸς καὶ Σακῶν στρατός. ἀναιρεῖται [d] δὲ
καὶ ὁ τῶν Δερβίκων βασιλεὺς [e] Ἀμοραῖος, καὶ αὐτὸς
καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ. ἀπέθανον δὲ Δερβίκων μὲν
τρισμύριοι, Περσῶν δὲ ἐννεακισχίλιοι. καὶ προσεχώ-
ρησεν ἡ χώρα Κύρῳ. Κῦρος δὲ μέλλων τελευτᾷν,
Καμβύσην μὲν τὸν πρῶτον υἱὸν, βασιλέα [f] καθίστη.
Τανυοξάρκην δὲ τὸν νεώτερον, [g] ἐπέστησε δεσπότην
Βακτρίων καὶ τῆς χώρας, καὶ Χοραμνίων, καὶ Παρ-
θίων, καὶ Καρμανίων, ἀτελεῖς ἔχειν τὰς χώρας διο-
ρισάμενος. τῶν δὲ Σπιταμᾶ παίδων, Σπιτάδην μὲν,
Δερβίκων ἀπέδειξε σατράπην, Μεγαβέρνην δὲ, [h] Βαρ-
κανίων. τῇ μητρὶ δὲ πάντα πείθεσθαι προσέταττε.
καὶ Ἀμόργην φίλον τούτοις, τῶν δεξιῶν ἐμβαλλομέ-
νων, ἐποιεῖτο, καὶ ἀλλήλοις· καὶ τοῖς μὲν ἐμμένουσι
ταῖς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίαις ἀγαθὰ ηὔχετο, ἐπηρᾶ-
το δὲ τοῖς χειρῶν ἄρξουσιν ἀδίκων. ταῦτα εἰπὼν, ἐτε-
λεύτησε τρίτῃ ὕστερον ἀπὸ τοῦ τραύματος ἡμέρᾳ, βα-
σιλεύσας ἔτη λ'. ἐν οἷς ὁ ιά Κτησίου λόγος τοῦ Κνι-
δίου.

Ἄρχεται δὲ ὁ ιβ' ἀπὸ τῆς Καμβύσου βασι-
λείας. οὗτος βασιλεύσας ἀπέστειλε τὸν τοῦ [i] πα-
τρὸς διὰ Βαγαπάτου τοῦ ἡμιάῤῥενος εἰς Πέρσας τα-
φῆναι νεκρόν· καὶ τἆλλα ὡς ὁ πατὴρ ὡρίσατο,
διῳκήσατο. μέγιστον δὲ παρ' αὐτῷ ἠδύνατο Ἀρτα-
σύρας Ὑρκάνιος· τῶν δὲ ἡμιαῤῥένων [k] Ἰξαβάτης τε
καὶ Ἀσπαδάτης καὶ Βαγαπάτης, ὃς καὶ παρὰ
τῷ πατρὶ [l] μέγιστος. καὶ μετὰ τὸν Πετισάκα θά-
νατον, οὗτος στρατεύει ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ [m] τὸν
Αἰγυπτίων βασιλέα Ἀμυρταῖον, Κομβαφέως τοῦ
ἡμιάῤῥενος, ὃς ἦν μέγα δυνάμενος παρὰ τῷ Αἰγυ-
πτίων βασιλεῖ, καταπροδόντος τάς τε γεφύρας καὶ
τἆλλα τῶν Αἰγυπτίων πράγματα, ἐφ' ᾧ γενέ-
σθαι ὕπαρχος Αἰγύπτου. καὶ γέγονε. ταῦτα γὰρ
αὐτῷ Καμβύσης διὰ [n] Ἰξαβάτου τοῦ Κομβαφέως
ἀνεψιοῦ συνέθετο, καὶ αὐτὸς οἰκειοφώνως ὕστερον. [o] ζω-
γρίαν δὲ λαβὼν τὸν Ἀμυρταῖον, οὐδὲν ἄλλο κακὸν 638
εἰργάσατο ἢ ὅτι εἰς Σοῦσα ἀνάσπαστον σὺν ἑξακισχι-
λίοις Αἰγυπτίοις, οὓς αὐτὸς ᾑρετίσατο, ἐποιήσατο. καὶ
τὴν Αἴγυπτον δὲ πᾶσαν ὑπέταξεν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ
μάχῃ, Αἰγυπτίων μὲν μυριάδες πέντε, Περσῶν δὲ [p] δύο.
[a] Μά-

1. *Derbiccæ* (*inquit Steph. Byzant.*) *populus est Hyrcanis vicinus. Apollonius duplex* cc *scribit. Ctesias vero Derbios vocat, aut Terbissos.* 2. Smerden Cyri *perpetuo Herodotus nominat.* 3. *Videndus de his Stephan. et Strabo.* 4. Spitacen *supra.*

a γρ' αὐτοῦ, φησὶ μ. Πετισάκα. D. H. *et ad oram* Πετισακᾶ. *b Puto legendum* Πετισάκαν, *ut sit accusativus.* H. S. *c* συνεμάχουν D. H. *d* Δὲ ὅ. D. H. *e alii* Ἀμοῤῥαῖος. *f* καθίστησε. *g* ἐπέστη. D. H. *h* Βαρκανίων. *i* π. νεκρὸν δ. Β. τ. ἡ. ε. Π. ταφῆναι (νεκρὸν) καὶ τ. D. H. *k* Ἰξαβάτης. D. H. *Max. Marg.* Ἰξαλβάτης. *l* μεγ. ἦν. D. H. *m* τῶν Αἰγ. τὸν βασ. Ἀμυρταῖον· καὶ νικᾷ Ἀμυρταῖον. Κομφαβέως. D. H. *n* Ἰξαβατ. τοῦ Κομφαβ. D. H. *o id est* ζῶντα. *Num.* 21. *v.* 35. *Deuter.* 2. *v.* 34. *Hesych. sed* ζωγρίᾳ ἑλεῖν *Zosim.* D. H. ad pag. 41. Phot. in illa Theoph. Simocati verba ζωγρίαν ἔλαβον. *p* Ἑπτακισχίλιοι δύο D. H.

[a] Μάγος δέ τις [b] Σφενδαδάτης ὄνομα, ἁμαρτήσας καὶ μαστιγωθεὶς ὑπὸ Τανυοξάρκου, ἀφικνεῖται πρὸς Καμβύσην, ἐνδιαβάλλων τὸν ἀδελφὸν Τανυοξάρκην ὡς ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ· καὶ σημεῖον ἐδίδου τῆς ἀποστάσεως, ὡς εἰ κληθείη ἐλθεῖν, οὐκ ἂν ἔλθοι. δηλοῖ τοίνυν ὁ Καμβύσης ἐλθεῖν τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ, χρείας ἄλλης ἀπαιτούσης μένειν, ἀνεβάλετο. παῤῥησιάζεται [c] ταῖς διαβολαῖς πλέον ὁ μάγος. [d] Ἄμυτις δὲ ἡ μήτηρ τὰ τοῦ μάγου ὡς ἦν ὑπονοοῦσα, ἐνουθέτει Καμβύσην τὸν υἱὸν μὴ πείθεσθαι. ὁ δὲ ὑπεκρίνετο μὴ πείθεσθαι, ἐπείθετο δὲ μάλιστα. διαπεμψαμένου δὲ τρίτον Καμβύσου πρὸς τὸν ἀδελφὸν, παραγίνεται. καὶ ἀσπάζεται μὲν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς, [e] οὐδὲν δὲ ἧττον ἀνελεῖν ἐμελέτα. κρύφα δὲ Ἀμύτιος εἰς πρᾶξιν ἀγαγεῖν τὴν μελέτην ἔσπευδε. καὶ λαμβάνει πέρας ἡ πρᾶξις. ὁ γάρ τοι μάγος βουλῆς τῷ βασιλεῖ κοινωνῶν, βουλεύει τοιοῦτον· ὅμοιος ἦν αὐτὸς ὁ μάγος κάρτα τῷ Τανυοξάρκῃ. βουλεύει τοιγαροῦν αὐτὸν μὲν ἐν τῷ φανερῷ, ὡς δῆθεν ἀδελφοῦ βασιλέως κατειπόντα τὴν κεφαλὴν προστάξαι [f] ἀποτμηθῆναι, ἐν δὲ τῷ κρυπτῷ ἀναιρεθῆναι Τανυοξάρκην, καὶ τὴν ἐκείνου στολὴν ἀμφιασθῆναι τὸν μάγον· ὥστε καὶ τῷ ἀμφιάσματι νομίζεσθαι Τανυοξάρκην. καὶ γίνεται ταῦτα. αἵματι γὰρ ταύρου, ὃ ἐξέπιεν, ἀναιρεῖται Τανυοξάρκης. ἀμφιάζεται δὲ ὁ μάγος, καὶ νομίζεται Τανυοξάρκης. καὶ λανθάνει πάντας ἐπὶ πολὺν χρόνον, πλὴν Ἀρτασύρα καὶ [g] Βαγαπάτου καὶ [h] Ἰξαβάτου. τούτοις γὰρ μόνοις Καμβύσης ἐθάῤῥησε τὴν πρᾶξιν. [i] Λάβυζον δὲ [k] ἡμιαῤῥένων τὸν πρῶτον οἳ ἦσαν Τανυοξάρκεω, προσκαλεσάμενος ὁ Καμβύσης, καὶ τοὺς ἄλλους [l] ὑποδείξας τὸν μάγον ὡς ἐσχημάτιστο καθεζόμενον, „ Τοῦτον (ἔφη) νομίζετε Τανυοξάρκην; „ ὁ δὲ Λάβυζος θαυμάσας, Καὶ τίνα ἄλλον, ἔφη, „ νομιοῦμεν; τοσοῦτον ἐλάνθανε τῇ ὁμοιότητι ὁ μάγος. „ ἐκπέμπεται οὖν εἰς Βακτρίους, καὶ πράττει πάντα ὡς Τανυοξάρκης. πέντε δὲ ἐνιαυτῶν διελθόντων,
639 μηνύεται ἡ Ἄμυτις τὸ δρᾶμα διὰ Τιβέθεως τοῦ ἡμιαῤῥένου, ὃν ὁ μάγος τυπτήσας ἐτύγχανε. καὶ αἰτεῖ τὸν [m] Σφενδαδάτην παρὰ Καμβύσου. ὁ δὲ οὐ δίδωσιν. ἡ δὲ ἐπαρᾶται, καὶ πιοῦσα φάρμακον, τελευτᾷ. Θύει ὁ Καμβύσης, καὶ τῶν ἱερείων σφαζομένων αἷμα οὐκ ἀποῤῥεῖ· καὶ ἀθυμεῖ. καὶ τίκτει αὐτῷ ἡ Ῥωξάνη παιδίον ἀκέφαλον· καὶ πλέον ἀθυμεῖ. καὶ οἱ μάγοι λέγουσιν αὐτῷ τὴν τῶν τεράτων δήλωσιν, ὅτι [n] οὐ καταλείψει τῆς ἀρχῆς διάδοχον· καὶ ἐφίσταται αὐτῷ ἡ μήτηρ ἐν νυκτὶ, ἀπειλοῦσα τῆς μιαιφονίας· καὶ πλέον ἀθυμεῖ. ἀφικόμενος δὲ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ξέων ξυλάριον μαχαίρᾳ, διατριβῆς χάριν, παίει τὸν μηρὸν εἰς τὸν μῦν, καὶ ἑνδεκαταῖος τελευτᾷ, βασιλεύσας δυοῖν δέοντα εἴκοσι.

Βαγαπάτης δὲ καὶ Ἀρτασύρας, πρὶν ἢ Καμβύσης [o] τελευτήσει, ἐβουλεύσαντο βασιλεῦσαι τὸν μάγον. καὶ ἐβασίλευσαν, ἐκείνου τελευτήσαντος. λαβὼν δὲ τὸ Καμβύσου σῶμα [p] Ἰξαβάτης ἦγεν εἰς Πέρσας. τοῦ μάγου δὲ βασιλεύσαντος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τανυοξάρκου, ἧκεν Ἰξαβάτης ἐκ Περσίδος, καὶ κατειπὼν τῇ στρα-

erat [1] Spendadati, quum fuisset ob delictum verberibus a Tanyoxarce cæsus, accedit ad Cambysem, et apud eum fratrem Tanyoxarcem accusat, eum ipsi insidias moliri dicens: argumentum etiam rebellionis addens, quod, si vocaretur, non veniret. Cambyses igitur fratrem ad se venire iubet. ille vero aliquo negocio detentus, profectionem distulit. Tunc vero magus eum audacius criminari. At mater Amytis id quod erat de mago suspicata, Cambysem filium ne fidem haberet mago, admonebat. at rex se non credere fingebat: quum tamen maximopere crederet. Quum autem tertium a Cambyse frater esset accersitus, venit: ipsumque frater amplexatus est, quum nihilominus de illo interficiendo cogitaret. sed hanc cogitationem ad exitum inscia Amytide perducere conabatur. id quod perfectum est. nam magus consilium cum rege communicans, hunc dolum machinatur: Quum ipse Tanyoxarci esset simillimus, consilium regi dat ut ipsi tanquam falso fratris regis accusatori, caput abscindi coram omnibus iubeat: clam autem Tanyoxarcem interfici imperet. quinetiam illius vestem sibi indui magus postulat, ut ex ipso vestitu Tanyoxarces esse iudicetur. atque hæc fiunt. [2] nam hausto sanguine taurino interficitur Tanyoxarces: at magus illius veste induitur, et Tanyoxarces existimatur: diuque latet omnes præter Artosyran, Bagapatem et Ixabatem. his enim solis rem Cambyses aperire ausus est. Cambyses autem Labyzo qui pri- 11
mus erat inter Tanyoxarcis eunuchos, et aliis ad se vocatis, magum illa veste indutum, ostendit sedentem, dixitque, Hunc esse Tanyoxarcem existimatis? Labyzus vero miratus, Quem alium, dixit, esse putemus? Adeo propter similitudinem magus latebat. Mittitur ergo ad Bactrios, et omnia non secus ac si Tanyoxarces esset, administrat. Post annos vero quinque, res tota declaratur Amyti per Tibetheum eunuchum, quem magus verberaverat, petitque Sphendadatem a Cambyse: qui dare noluit: quamobrem illa ei diras imprecatur et hausto veneno moritur. Sed contigit ut 12
sacrificante Cambyse, quum victimæ iugularentur, sanguis non flueret. [3] qua ipse ex re magis etiam deiecto animo erat. Sed et Roxane puerum capite carentem peperit: magique ipsi dicebant, hanc prodigiorum significationem esse, nullum regni successorem ab eo relictum iri. Mater etiam noctu illi in somnis apparens, ob cædem perpetratam minabatur: ideoque magis etiam angebatur. Quum autem Babylonem accessisset, et ibi parvum lignum cultro poliens, tempus ut falleret, femoris musculum percussisset: undecimo die mortem obiit, quum duodeviginti annis regnavisset.

Bagapates autem et Artasyras, antequam 13
Cambyses moretur, consilium inierunt regni mago tradendi, et post eius mortem regnum detulere. At Ixabates sumptum Cambysis corpus in Persidem portavit. unde veniens, dum magus sub Tanyoxarcis nomine regno potiretur, de eo apud universum exercitum indicium

1. Smerdem magum *constanter Herodot. vocat.* 2. *Venenosum enim esse docent medici: et non alio veneno exstincti Midas, Themistocles, alii. vide Ptolem. Hephæstionis excerpta apud Photium.* 3. Qua sane ex re animo concidere cœpit. ac magis etiam postea, quando ei Rox. car. cap. pu. pep. et magi renunciarunt. &c.

a al. μέγας. *b* Σφανδ. D. H. *c* δὲ ταῖς. D. H. *d* sic et D. H. ut et post. *e* [ἐπεὶ] οὐδὲν δ. D. H. *Max. Marg.* ἐπεὶ οὐδὲν ἀνελῶν ἐμελέτα. *f* ἀνατμηθῆναι. ὡς δὲ. *g l.* Βαγ. κ. Ἰξαβάτου. *at C. Vatic.* Ἰζαβάτου. D. H. *h* Ἰζαβ. D. H. *i* alii Λάβυξον. *k* τῶν ἡμ. D. H. *l* καὶ ὑποδ. D. H. *m* Σφανδ. D. H. et in not. idem l. Σφενδ. *n* οὐκ ἐγκαταλ. D. H. *o Melius* τελευτήσῃ *et v. sequ. pro* ἐβασίλευσαν *legendum puto* ἐβασίλευσεν. *nimirum* ὁ μάγος. *nam illos duos regnasse, falsum comperietur.* H. S. *p* Ἰξαβάνης hic D. H. et alterum ad oram.

cium profeſſus eſt, eumque infamavit. Quod quum feciſſet, in templum confugit: indeque
14 comprehenſus eſt, et ei caput abſciſſum. Unde ſeptem inter Perſas illuſtres viri una adverſus magum conſpiravere, Onophas, Idernes, Norondabates, Mardonius, Bariſſes, Artaphernes et Darius Hyſtaſpis filius. Hi, quum inter ſe fidem dediſſent, aſſumitur etiam Artaſyras, prætereaque Bagapates, qui claves omnes regiarum ædium habebat. Illi igitur ſeptem viri Bagapatis opera in regias ædes ingreſſi, magum inveniunt cum pellice Babylonia dormientem. Qui quum illos vidiſſet, proſilit, et nullo inſtrumento bellico reperto, (quoniam omnia Bagapates clam ſubtraxerat) ſedile aureum confregit, eiusque pede arrepto, quum pugnaret, tandem a ſeptem illis viris vulneratus, mortem obiit, quum ſeptem menſes regnaviſſet.
15 Regnat vero ex ſeptem illis viris Darius, quum eius equus (iuxta id quod inter eos convenerat) arte quadam adhibita primus poſt ſolis ortum hinniſſet. Ceterum quo die Sphendadates magus interfectus eſt, feſtum, [1] magophonia dictum, apud Perſas celebratur. Hic Darius ſepulcrum ſibi extrui in [2] bicipiti monte iubet, atque id extruitur: ſed quum id videre cuperet, a Chaldæis et a parentibus prohibetur. Quum autem parentes eius aſcendere voluiſſent, ceciderunt atque interierunt: quum ſacerdotes qui illos ſurſum trahebant, illud conſpicati et inde timore correpti, funes laxaſſent. Quæ res ingentem Dario mærorem attulit: et illis qui eos trahebant, numero quadraginta,
16 amputata capita fuerunt. Darius præterea Ariaramnem Cappadociæ ſatrapam adverſus Scythas proficiſci, et viros feminasque captivos abducere iubet. Ille autem cum triginta navibus quinquagenum remorum traiiciens, id exequutus eſt. Comprehendit autem et fratrem regis Scytharum Marſagetem, quum eum a ſuo fratre ob mala illata in vincula coniectum inve-
17 niſſet. At [3] Scytharces Scytharum rex, iratus, litteras Dario ſcripſit contumelioſas: et ſimiliter ipſi reſponſum eſt. Darius tandem octingentorum millium exercitu coacto, et Boſporo Iſtroque ponte iunctis, adverſus Scythas profectus eſt, quindecim dierum itinere progreſſus: ſibique [4] mutuo arcus miſerunt. Sed quum Scythici validiores eſſent, Darius fugiens pontes tranſivit, atque feſtinanter diſſolvit antequam totus tranſiret exercitus: quare Scytharces octoginta illa hominum millia in Europa relicta, interfecit. Darius vero, quum pontem pertranſiſſet, domus templaque Chalcedonenſium combuſſit: quoniam pontes qui apud ipsos erant, diſſolvere tentaverant, et aram, quam Darius tranſiens, in honorem Io-
18 vis [5] diabaterii ſtatuerat, everterant. Datis autem ex Ponto rediens et Medicum exercitum ducens, inſulas Græciamque populabatur: cui apud [6] Marathonem Miltiades occurrit, vi-

ϛρατιᾷ πάσῃ, καὶ θριαμβεύσας τὸν μάγον, κατέφυγεν εἰς τὸ ἱερόν· ἐκεῖθέν τε συλληφθεὶς ἀπετμήθη. [a] Ἐντεῦθεν ἑπτὰ τῶν Περσῶν ἐπίσημοι συνέθεντο ἀλλήλοις κατὰ τῦ μάγυ, Ὀνόφας, Ἰδέρνης, [b] Νορονδαβάτης, Μαρδόνιος, [c] Βαρίσσης, Ἀρταφέρνης καὶ Δαρεῖος Ὑϛάσπεω. τούτων ἀλλήλοις πίϛεις δόντων, προσλαμβάνεται καὶ ὁ Ἀρτασύρας, εἶτα καὶ ὁ Βαγαπάτης, ὃς τὰς κλεῖς πάσας τῶν βασιλείων εἶχε. καὶ εἰσελθόντες διὰ τῦ Βαγαπάτυ οἱ ἑπτὰ εἰς τὰ βασίλεια, εὑρίσκουσι τὸν μάγον παλλακῇ Βαβυλωνίᾳ συγκαθεύδοντα. ὡς δὲ εἶδεν, ἀνεπήδησε· καὶ μηδὲν εὑρὼν τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, (πάντα γὰρ ὁ Βαγαπάτης λάθρα ὑπεξήγαγε) δίφρον χρύσεον συντρίψας, καὶ λαβὼν τὸν πόδα, ἐμάχετο. καὶ τέλος, κατακεντηθεὶς ὑπὸ τῶν ἑπτὰ, ἀπέθανε, βασιλεύσας μῆνας ἑπτά.

Βασιλεύει δὲ τῶν ἑπτὰ ὁ Δαρεῖος, [d] τοῦ ἵππου, 640
καθὰ συνέκειτο ἀλλήλοις, [e] πρώτυ, μηχανῇ τινὶ καὶ τέχνῃ, [f] ἐπειδὴ ὁ ἥλιος πρὸς ἀνατολὰς ἐγένετο, χρεμετίσαντος. ἄγεται τοῖς Πέρσαις ἑορτὴ τῆς μαγοφονίας, καθ' ἣν [g] Σφενδαδάτης ὁ μάγος ἀνήρηται. Δαρεῖος προϛάσσει τάφον ἑαυτῷ κα[τ]ασκευασθῆναι ἐν τῷ δισσῷ ὄρει· καὶ κατασκευάζεται. ἐπιθυμήσας δὲ ἰδεῖν αὐτὸν, ὑπό τε τῶν Χαλδαίων καὶ τῶν γονέων κωλύεται. οἱ δὲ γονεῖς, ἀνελθεῖν βουληθέντες, [h] ἐπειδὴ οἱ ἱερεῖς [i] εἶδον οἱ ἀνέλκοντες αὐτοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν, καὶ φοβηθέντες ἀφῆκαν τὰ σχοινία, ἔπεσον καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ ἐλυπήθη Δαρεῖος λίαν· καὶ ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαὶ, τεσσαράκοντα ὄντων τῶν ἀνελκόντων. Ὅτι ἐπιτάσσει Δαρεῖος [k] Ἀριαράμνῃ τῷ σατράπῃ Καππαδοκίας, ἐπὶ Σκύθας διαβῆναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας αἰχμαλωτίσαι. ὁ δὲ, διαβὰς πεντηκοντόροις λ', ᾐχμαλώτισε. συνέλαβε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν [l] Μαρσαγέτην, ἐπὶ κακώσει εὑρὼν παρὰ τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ δεδεμένον. [m] Σκυθάρκης δὲ ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἔγραψεν ὑβρίζων Δαρεῖον· καὶ ἀντεγράφη αὐτῷ ὁμοίως. ϛράτευμα δὲ ἀγείρας Δαρεῖος, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ ζεύξας τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἴϛρον, διέβη ἐπὶ Σκύθας, ὁδὸν ἐλάσας ἡμερῶν ιέ. καὶ ἀντέπεμπον ἀλλήλοις τόξα· [n] ἐπικρατέϛερα δ' ἦν τὰ τῶν Σκυθῶν. διὸ καὶ φεύγων Δαρεῖος διέβη τὰς γεφυρώσεις· καὶ ἔλυσε σπεύδων πρὶν ἢ τὸ ὅλον διαβῆναι ϛράτευμα· καὶ ἀπέθανον ὑπὸ [o] Σκυθάρκου οἱ καταλειφθέντες ἐν τῇ Εὐρώπῃ, μυριάδες ὀκτώ. Δαρεῖος δὲ τὴν γέφυραν διαβὰς, [p] Χαλκηδονίων οἰκίας καὶ ἱερά ἐνέπρησεν, ἐπεὶ τὰς πρὸς αὐτοῖς γεφύρας ἐμελέτησαν λῦσαι· καὶ ὅτι τὸν βωμὸν, ὃν περῶν Δαρεῖος κατέθετο ἐπ' ὀνόματι διαβατηρίου Διὸς, ἠφάνισαν. Δάτις δ' ἐπανιὼν ἐκ Πόντου, καὶ τοῦ [q] Μηδικοῦ ϛόλου ἡγούμενος, ἐπόρθει νήσους καὶ τὴν Ἑλλάδα.
ἐν Μαραθῶνι δὲ Μιλτιάδης ὑπαντιάζει, καὶ νικᾷ 641
τοὺς

1. *Herodotus l. 3. et Agathias l. 2.* 2. *Lege Perſepoleos arcis deſcriptionem apud Diod. Sicul. lib. 17. Biblioth. ubi* βασιλικὸν ὄρος *hunc locum vocat. Potentiores autem in montibus fere ſepeliri ſolitos, multa veterum ſcriptorum teſtimonia docent.* 3. Iancyrum *nominat Iuſtin. lib. 2.* 4. *De arcu ab AEthiopum rege ſic ad Cambyſen miſſo lege Herodot. lib. 3. post init.* 5. *Solenne quippe gentibus fuit, tranſitus cauſſa diis ſacrificare. Sic Lucull. apud Plut. Euphrati taurum fecit.* 6. *Marathonia pugna nihil unquam celebratum magis,* ccc. *ad eam deſcribendam occupatis doctorum ingeniis, Plut. teſte.*

a Aut addendum τὴν κεφαλὴν, *aut ſubaudiri dicendum est.* H. S. *b* Νοροδ. D. H. *c* Βαρίσης. D. H. *d Herodot. Thalia, et Themiſt. orat.* 12. ἐπανήκεις δὲ αὐτοκράτωρ, οὐχ ἵππου χρεμετίσαντος, ὥσπερ Δαρεῖος. οὐδὲ κυνῇ [*ſic legendum in editis, id est,* περικεφαλαίᾳ, *non* κυνὶ] σπείσας, ὥσπερ Ψαμμίτιχος. D. H. *e* πρῶτον μ. D. H. *f* ἐπεὶ δ' ἄν. D. H. *g* ſic et D. H. hic. *h* ἐπεὶ. D. H. *i* εἶδον [ὄφεις] οἱ α. D. H. *In veteri libro inter* εἶδον *et* οἱ *inſertum erat ſuperne* ὄφεις. *ſed locus hic neque emendari, neque intelligi niſi ex aliorum hiſtoria potest.* H. S. *k* Ἀριάμμῃ. D. H. *l* Μασαγ. D. H. *m* alii Σκυτάρβης, et Σκυτάρχης. Σκυθάρχης, *et in marg.* Σκυθάρβης. *Max. Marg.* *n* ἐπικρατέϛερον δ' ἦν τὸ τῶν Σ. D. H. *o* Σκυθάρων. D. H. et in ora: al. Σκυθαρβέων. ισ. Σκυθῶν. *p* Καρχηδ. D. H. *q* Ποντικοῦ. D. H.

τοὺς βαρβάρους, καὶ πίπτει καὶ αὐτὸς Δάτις. καὶ
οὐδὲ τὸ σῶμα Πέρσαις αἰτησαμένοις ἐδόθη. Δαρεῖος
δὲ ἐπανελθὼν εἰς Πέρσας, καὶ θύσας, καὶ ἡμέρας νο-
σήσας λ', τελευτᾷ· ζήσας μὲν ἔτη· [a] ιβ' πρὸ τῆς
βασιλείας, βασιλεύσας δὲ ἔτη λά. ἀπέθανε δὲ καὶ
Ἀρτασύρας. καὶ ὁ Βαγαπάτης δὲ τὸ σῆμα Δαρείου
παρακαθίσας ἔτη ζ', ἐτελεύτησε.

Βασιλεύει Ξέρξης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ [b] Ἀρτάπα-
νος ὁ Ἀρτασύρα παῖς γίνεται δυνατὸς παρ' αὐτῷ,
ὡς ὁ πατὴρ παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ Μαρδόνιος ὁ πα-
λαιός. ἡμιαῤῥένων δὲ μέγιστον ἠδύνατο [c] Νατάκας.
γαμεῖ δὲ Ξέρξης Ὀνόφα θυγατέρα [d] Ἄμιστριν, καὶ
γίνεται αὐτῷ παῖς Δαρειαῖος· καὶ ἕτερος μετὰ δύο
ἔτη, Ὑστάσπης, καὶ ἔτι Ἀρταξέρξης· καὶ θυγα-
τέρες δύο, ὧν ἡ μέν, Ἄμυτις, κατὰ τὴν ὀνομασίαν
τῆς μάμμης· ἡ δὲ, Ῥοδογούνη. Ὁ δὲ δὴ Ξέρξης
στρατεύει ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τε [e] Χαλκηδόνιοι
λῦσαι τὴν γέφυραν (ὡς ἤδη εἴρηται) ἐπειράθησαν·
καὶ ὅτι τὸν βωμὸν ὃν ἔστησε Δαρεῖος, καθεῖλον· καὶ
ὅτι Δάτιν Ἀθηναῖοι ἀνεῖλον, καὶ οὐδὲ τὸν νεκρὸν ἔ-
δοσαν. πρότερον δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, καὶ ἰδεῖν
ἐπεθύμησε τὸν Βελιτανᾶ τάφον, καὶ εἶδε διὰ Μαρ-
δονίου· καὶ τὴν πύελον ἐλαίου οὐκ ἴσχυσεν, ὥσπερ
καὶ ἐγέγραπτο, πληρῶσαι. Ἐξελαύνει Ξέρξης εἰς
Ἐκβάτανα, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ ἀπόστασις Βα-
βυλωνίων, καὶ Ζωπύρου τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν ὑπὸ
σφῶν ἀναίρεσις. [f] οὕτως καὶ περὶ τούτων φησὶ Κτη-
σίας, καὶ οὐχ ὡς Ἡρόδοτος· ἃ δὲ περὶ Ζωπύρου
ἐκεῖνος λέγει, πλὴν ὅτι ἡμίονος αὐτῷ ἔτεκεν. ἐπεὶ
τά γε ἄλλα Μεγάβυζον οὗτος λέγει διαπράξα-
σθαι, ὃς ἦν γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἄμυτι, τοῦ
Ξέρξου. [g] οὕτως μὲν ἥλω διὰ τοῦ Μεγαβύζου Βα-
βυλών. δίδωσι δὲ αὐτῷ Ξέρξης ἄλλά τε πολλὰ,
καὶ μύλην χρυσῆν, ἓξ ἕλκουσαν τάλαντα· ὃ τι-
μιώτατον τῶν βασιλικῶν δώρων παρὰ Πέρσαις ἐστί.
Ξέρξης δὲ συναγείρας [h] στρατιὰν Περσικὴν, ἄνευ τῶν
ἁρμάτων, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ τριήρεις χι-
λίας, ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ζευγνὺς τὴν Ἄ-
βυδον. Δημάρατος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρεγένετο
642 ἤδη πρῶτον, καὶ συνῆν αὐτῷ ἐν τῇ διαβάσει, καὶ
ἀπεῖργε τῆς εἰς Λακεδαίμονα ἐφόδου. Ξέρξης δὲ
προσβάλλει ἐν Θερμοπύλαις Λεωνίδᾳ τῷ στρατη-
γῷ τῶν Λακεδαιμονίων, δι' Ἀρταπάνου, ἔχοντος
μυρίους. καὶ κατεκόπη τὸ Περσικὸν πλῆθος, τῶν
Λακεδαιμονίων δύο ἢ τριῶν ἀναιρεθέντων. εἶτα προσ-
βαλεῖν κελεύει μετὰ δισμυρίων· καὶ ἧττα γίνεται
κἀκείνων. εἶτα μαστιγοῦνται ἐπὶ τῷ πολεμεῖν· καὶ
μαστιγούμενοι, ἔτι ἡττῶντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κελεύει
μάχεσθαι, μετὰ πεντακισμυρίων· καὶ ἐπεὶ οὐδὲν
ἤνυεν, ἔλυσε τότε τὸν πόλεμον. [i] Θώραξ δὲ ὁ
[k] Θεσσαλὸς, καὶ Τραχινίων οἱ δυνατοὶ, Καλλιάδης
καὶ Τιμαφέρνης, παρῆσαν [l] στρατιὰν ἔχοντες. κα-
λέσας δὲ Ξέρξης τούτους τε καὶ τὸν Δημάρατον καὶ
τὸν [m] Ἡγίαν τὸν Ἐφέσιον, ἔμαθεν ὡς οὐκ ἂν ἡτ-
τηθεῖεν Λακεδαιμόνιοι εἰ μὴ κυκλωθείησαν. ἡγουμέ-
νων δὲ τῶν δύο [n] Τραχινίων διὰ δυσβάτου στρατὸς
Περσικὸς διελήλυθε, μυριάδες τέσσαρες· καὶ κατὰ
νώ-

vicitque barbaros: et ipse quoque Datis occu-
buit, eiusque cadaver petentibus Persis dene-
gatum est. Darius autem ad Persas reversus 19
est, ubi celebratis sacrificiis, quum trigin-
ta dies morbo laborasset, mortuus est: quum
annos XII. ante regnum vixisset, et annos u-
num et triginta regnavisset. Obiit etiam diem
suum Artasyras. Bagapates autem, quum se-
ptem annos sepulcro Darii assedisset, mortuus
est.

Regnat Xerxes filius eius, apud quem Ar- 20
tapanus Artasyræ filius maximam obtinet au-
toritatem, quemadmodum eius pater apud pa-
trem regis obtinuerat, itemque Mardonius
[1] antiquus. Ex eunuchis autem plurimum a-
pud eum poterat Natacas. Xerxes [2] uxorem
ducit Onophæ filiam Amistrin, ex qua filium
suscipit Dariæum: et post biennium, alterum,
Hystaspem nomine: et præterea [3] Artoxer-
xem: duasque filias, quarum una Amytis, no-
mine aviæ, vocatur: altera, [4] Rhodogune. 21
Xerxes adversus Græcos expeditionem susce-
pit, quod Chalcedonenses pontem solvere co-
nati essent, (quemadmodum iam dictum est)
et aram a Dario erectam diruissent: quodque
Datin Athenienses interfecissent, neque cada-
ver eius dare voluissent. Primum igitur Baby-
lonem profectus est: et [5] Belitanæ videre se-
pulcrum exoptavit: viditque opera Mardonii
adiutus: et urnam olei non potuit, quemad-
modum scriptum erat, implere. Inde Ecbata- 22
na profecto, defecisse Babylonios, et Zopy-
rum suum ducem interfecisse, nunciatur. *In
hunc modum de his loquitur Ctesias, non quemad-
modum Herodotus. nam quæcunque hic de Zopyro,
(nisi quod mula ipsi peperit) ille a Megabyzo facta
scribit, qui Xerxis gener erat, quum filiam eius
Amytin uxorem duxisset.* Ita Babylon capta est
per Megabyzum: cui Xerxes, præter alia mul-
ta, molam auream sex talentorum pondo do-
navit, quod apud Persas omnium regiorum mu-
nerum est pretiosissimum. Xerxes autem, Per- 23
sico exercitu coacto, qui ex millibus octingen-
tis constabat, præter currus, instructis etiam
mille triremibus, in Græciam copias duxit,
quum Abydum ponte iunxisset. Ad eum De-
maratus Lacedæmonius tum primum accessit,
et cum illo traiecit, eumque ab invadenda La-
cedæmone prohibuit. Xerxes porro per Ar-
tapanum decem millia ducentem, apud Ther-
mopylas cum Leonida Lacedæmoniorum du-
ce prœlium iniit, in quo magna Persarum cæ-
sa est multitudo, ex Lacedæmoniis tantum-
modo duobus aut tribus interfectis. Postea vi-
ginti millia in aciem educi iubet: qui et ipsi
superantur. Quum autem verberibus etiam
cæsi ut acriores ad pugnam redderentur, nihi-
lominus victi fuissent, quinquaginta millia po-
stridie iubet educi: et quum nihil proficeret,
bellandi finem fecit. Sed Thorax Thessalus 24
et Trachiniensium principes Calliades et Ti-
maphernes cum exercitu aderant: quos Xer-
xes quum vocasset, unaque Demaratum et
Hegian Ephesium, Lacedæmonios nulla ra-
tione vinci posse, nisi circumdarentur, intel-
lexit. Persarum itaque quadraginta millia,
duobus illis Trachiniensium ducibus per invia
trans-

1. Ille priscus. ὁ παλαιὸς, *quem* Maiorem *etiam dixeris.* 2. *Xerxem et Amistrin Scaliger Assuerum et Estherem interpretatur, quod Nic. Serarius confutat.* 3. Artaxerx. 4. *Rhodogunes cuiusd. Persicæ imaginem habes apud Philostratum lib. 2. Icon. 5.* 5. *AElian. lib. 13.* ποικίλης *cap. 3. legend.*

a In altero exemplari, non sine magno errore, scriptus est inusitato modo numerus σώ. *pro quo hic* ιβ'. *ubi etiam mendum esse quis suspicari possit.* H. S. *b* Ἀρταπάνος. D. H. *c* Ἀτακᾶς et Νατακᾶς. *d* Ἄμαστριν, et Ἄμηστριν. *e* Καρχηδ. D. H. *f* οὔτω. D. H. *g* οὔτω. D. H. *h* στρατείαν. D. H. *i Max. Marg.* Ὀγίαν. *Marg.* Θάραξ. *k* Θέσσαλος καὶ Τραχηνίων, οἱ δ'. D. H. *l* στρατείαν. D. H. *m Max. Marg.* *n* Τραχηνίων, διὰ δ. D. H.

transgressis, Lacedæmonios a tergo adoriun-
tur: qui circumdati, omnes ad unum fortiter
25 pugnantes occubuerunt. Rursus Xerxes ad-
versus Platæenses exercitum centum et vigin-
ti millium mittit, et Mardonium eius ducem
constituit. Qui autem Xerxem in Platæenses
concitabant, erant Thebani. Mardonio oc-
currit Pausanias Lacedæmonius, trecentos
Spartanos et mille accolas, ex aliisque urbibus
sex millia secum ducens. Ibi superato exerci-
tu Persarum, Mardonius vulneratus aufugit.
Hic Mardonius quum a Xerxe ad diripiendam
Apollinis ædem missus esset, ingruente ingen-
ti grandine oppressus moritur: quæ res Xerxi
26 maximum mœrorem attulit. Xerxes cum suis
copiis Athenas proficiscitur: sed quum Athe-
nienses armatis centum et decem triremibus
ad Salaminem fugissent, urbem vacuam capit,
quam incendit, præter arcem. in ea enim et-
iam aliqui relicti pugnabant: tandemque quum
et illi noctu fugissent, illam etiam exusserunt.
Xerxes autem quum inde ad angustissimum At-
ticæ locum, Heracleum appellatum, venisset,
aggerem Salaminem versus ducere cœpit, pe-
destri itinere ad eam transire cogitans. Sed
consilio Themistoclis Atheniensis et Aristidis,
sagittarii ex Creta accersuntur, ac veniunt:
deinde bellum navale Persarum et Græcorum
geritur. Persæ naves habebant plusquam mil-
le, ducemque Onophan: Græci vero septin-
gentas. Græci tamen victores evadunt: et
quingentæ naves Persarum profligantur: et
fugit Xerxes consilio rursus et arte Aristidis
atque Themistoclis. In reliquis vero omnibus
prœliis ceciderunt Persarum centum et viginti
27 millia. At Xerxes, quum in Asiam traiecis-
set, et Sardis proficisceretur, misit Megaby-
zum ut templum Delphicum diriperet: illoque
id suscipere recusante, Matacas eunuchus in-
iuriam Apollini illaturus omniaque direpturus
mittitur. Is confectis ita rebus ad Xerxem
28 reversus est. Xerxes ex Babylone ad Persas
proficiscitur. At Megabyzus suam uxorem
Amytin (quæ filia Xerxis erat, quemadmo-
dum iam dictum est) adulterii insimulat. quam
ob rem Amytis a patre acriter reprehenditur:
29 at illa spondet se castam esse. Verum Arta-
panus, qui plurimum apud Xerxem autorita-
te valebat, cum Spamitre eunucho (qui et
ipse plurimum apud eum poterat) de Xerxe
interficiendo consilium agitat: idque perpe-
trant, et Artoxerxi filio persuadent ab altero
filio Dariæo patrem suum necatum esse: ad-
ducitur que Dariæus ab Artapano domum Ar-
toxerxis, cum ingenti clamore se parricidam
esse negans. is tamen capite plectitur.
30 1 Artoxerxes igitur Artapani opera regno
potitur. sed idem Artapanus eius vitæ insi-
dians, consilium suum cum Megabyzo (qui
iam ob suspectam adulterii uxorem suam, mœ-
rore affectus erat) communicat, fidemque
mutuo datam iureiurando firmant. Sed re to-
ta Megabyzi indicio prodita, Artapanus ea
morte qua Artoxerxes erat afficiendus, affici-
tur: atque adeo quæcunque in Xerxem Da-
riæumque perpetrata fuerant, patefiunt. 2 A-
spamitres quoque, qui cædis Xerxis ac Dariæi
conscius fuerat, 3 acerbissimo genere mortis,
ad-

νώτου γίνονται τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κυκλωθέντες ἀπέθανον μαχόμενοι ἀνδρείως ἅπαντες. Ξέρξης δὲ πάλιν στράτευμα πέμπει κατὰ Πλαταιέων, μυριάδας ιβʹ, ἡγούμενον [a] αὐτοῖς Μαρδόνιον ἐπιστήσας. Θηβαῖοι δ᾽ ἦσαν οἱ κατὰ Πλαταιέων τὸν Ξέρξην κινοῦντες. ἀντιστρατεύει δὲ Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος, τριακοσίους μὲν ἔχων Σπαρτιήτας, χιλίους δὲ τῶν περιοίκων, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πόλεων χιλιάδας ἕξ. καὶ νικᾶται κατακράτος ἡ Περσικὴ [b] στρατιὰ, καὶ φεύγει τραυματισθεὶς καὶ Μαρδόνιος. οὗτος ὁ Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν παρὰ Ξέρξου· κἀκεῖ, φησὶ, θνήσκει, χαλάζης ἐπιπεσούσης παχείας· ἐφ᾽ ᾧ λίαν Ξέρξης ἐλυπήθη. Ξέρξης δὲ ἐπ᾽ αὐτὰς Ἀθήνας ἐλαύνει. καὶ Ἀθηναῖοι, πληρώσαντες ἑκατὸν δέκα τριήρεις, φεύγουσιν εἰς Σαλαμῖνα. καὶ Ξέρξης τὴν πόλιν κενὴν [c] αἱρεῖ, καὶ [d] ἐμπίμπρησι, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως. ἐν αὐτῇ γὰρ ἔτι τινὲς ὑπολειφθέντες ἐμάχοντο. τέλος κἀκείνων νυκτὶ φυγόντων, κἀκείνην [e] συνέφλεξαν. ὁ δὲ Ξέρξης αὐτόθεν ἐλθὼν ἐπὶ [f] στενότατον τῆς Ἀττικῆς, ὃ Ἡράκλειον καλεῖται, ἐχώννυε χῶμα ἐπὶ Σαλαμῖνα, πεζῇ ἐπ᾽ αὐτὴν διαβῆναι διανοούμενος. βουλῇ δὲ Θεμιστοκλέους Ἀθηναίου καὶ Ἀριστείδου, τοξόται μὲν ἀπὸ Κρήτης προσκαλοῦνται καὶ παραγίνονται· εἶτα ναυμαχία Περσῶν καὶ Ἑλλήνων γίνεται· Περσῶν μὲν ναῦς ἐχόντων ὑπὲρ τὰς χιλίας, στρα- 643
τηγοῦντος αὐτοῖς Ὀνόφα· Ἑλλήνων δὲ, ἑπτακοσίας. καὶ νικῶσιν Ἕλληνες, καὶ διαφθείρονται Περσικαὶ πεντακόσιαι νῆες. καὶ φεύγει Ξέρξης, βουλῇ πάλιν καὶ τέχνῃ Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἁπάσαις μάχαις ἀπέθανον Περσῶν ιβʹ μυριάδες. Ξέρξης δὲ περάσας εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἀπελαύνων εἰς Σάρδεις, ἔπεμπε Μεγάβυζον τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν συλῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος παρῃτεῖτο, ἀποστέλλεται [g] Ματακᾶς ὁ εὐνοῦχος, ὕβρεις τε φέρων τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ πάντα συλήσων. καὶ δὴ [h] οὕτως ποιήσας, πρὸς Ξέρξην ὑπέστρεφε. Ξέρξης δὲ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Πέρσας παραγίνεται, καὶ Μεγάβυζος κατὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας Ἀμύτιος, (ἡ θυγάτηρ, ὡς προείρηται, Ξέρξου ἐτύγχανεν) ὡς μεμοιχευμένης, λόγους ἐκίνει. καὶ ἐπιτιμᾶται Ἄμυτις λόγοις ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ὑπισχνεῖται σωφρονεῖν. [i] Ἀρτάπανος δὲ, μέγα παρὰ Ξέρξῃ δυνάμενος, μετὰ Σπαμίτρου τοῦ ἡμιάῤῥενος, καὶ αὐτοῦ μέγα δυναμένου, βουλεύονται ἀνελεῖν Ξέρξην· καὶ ἀναιροῦσι. καὶ πείθουσιν [k] Ἀρτοξέρξην τὸν υἱὸν ὡς Δαρειαῖος αὐτὸν ὁ ἕτερος παῖς ἀνεῖλε. καὶ παραγίνεται [l] Δαρειαῖος ἀγόμενος ὑπὸ [m] Ἀρταπάνου εἰς τὴν οἰκίαν [n] Ἀρτοξέρξου, πολλὰ βοῶν καὶ [o] ἀπαρνούμενος ὡς οὐκ εἴη φονεὺς τοῦ πατρός· καὶ ἀποθνήσκει.

Καὶ βασιλεύει [p] Ἀρτοξέρξης, σπουδῇ Ἀρταπάνου· καὶ ἐπιβουλεύεται πάλιν ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει κοινωνὸν τῆς βουλῆς Ἀρτάπανος Μεγάβυζον, ἤδη λελυπημένον ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ Ἄμυτι, διὰ τὴν τῆς μοιχείας ὑπόληψιν· καὶ ὅρκοις ἀλλήλους ἀσφαλίζονται. ἀλλὰ μηνύει πάντα Μεγάβυζος, καὶ ἀναιρεῖται Ἀρτάπανος ᾧ τρόπῳ ἔμελλεν ἀναιρεῖν Ἀρτοξέρξην· καὶ γίνεται πάντα δῆλα τὰ εἰργασμένα ἐπὶ Ξέρξῃ καὶ [q] Δαρειαίῳ. καὶ ἀπόλλυται πικρῷ καὶ κακίστῳ θανάτῳ Ἀσπαμίτρης, ὃς ἦν κοινωνὸς ἐπὶ τοῖς φόνοις Ξέρξου καὶ Δαρειαίου· σκαφεύεται

1. Longimanus *cognomento.* 2. *Paulo ante* Spamitres *dictus.* 3. acerbo in primis ac duro. *Habes id a Plut. descriptum in vita Artoxerxæ, mox a principio.*

a (δὲ) αὐτ. D. H. *b* στρατεία. D. H. *c* ἀναιρεῖ. D. H. *d Max. Marg.* ἐμπίπρησι. *e* συνέφλεξεν. D. H. *f* στένωτ᾽. D. H. *Codex Bavaricus et Max. Margunii etiam* στενότατον. *g* Ματάκας. *h* οὕτω. D. H. *i* Ἀρτάβας D. H. *Max. Marg.* Ἀρτάβανος. *k* Ἀρταξ. D. H. *l* Ἀρταξέρξης. D. H. *m* sic tamen hic et D. H. ut et post. *n* Δαρειαίου. D. H. *Max. Marg.* Δαριαίου. *o* παραινούμενος. D. H. *p* Ἀρταξ. et sic semper per α in antepen. *q Max. Marg.* Δαριαίῳ.

εται γὰρ, καὶ οὕτως ἀναιρεῖται. μάχη δὲ γίνεται
μετὰ τὸν θάνατον Ἀρταπάνου, τῶν τε συνωμοτῶν
αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Περσῶν. καὶ πίπτουσιν ἐν τῇ
μάχῃ οἱ τρεῖς τοῦ Ἀρταπάνου υἱοί. τραυματίζε-
ται δὲ καὶ Μεγάβυζος ἰσχυρῶς· καὶ θρηνεῖ Ἀρτο-
ξέρξης καὶ ἡ Ἄμυτις καὶ ἡ Ῥοδογούνη, καὶ ἡ μή-
τηρ αὐτῶν [a] Ἄμιστρις. καὶ μόλις πολλῇ ἐπιμελείᾳ
644 περισώζεται [b] Ἀπολλωνίδου ἰατροῦ τοῦ Κώου. Ἀ-
φίσταται Ἀρτοξέρξου Βάκτρα, καὶ ὁ σατράπης ἄλ-
λος [c] Ἀρτάπανος· καὶ γίνεται μάχη ἰσοπαλής·
καὶ γίνεται πάλιν ἐκ δευτέρου· καὶ ἀνέμου κατὰ
πρόσωπον Βακτρίων πνεύσαντος, νικᾷ Ἀρτοξέρξης,
καὶ προσχωρεῖ αὐτῷ πᾶσα Βακτρία. Ἀφίσταται
Αἴγυπτος, Ἰνάρου Λυδίου ἄνδρος καὶ ἑτέρου Αἰγυ-
πτίου τὴν ἀπόστασιν μελετήσαντος. καὶ εὐτρεπίζε-
ται τὰ πρὸς πόλεμον. πέμπουσι καὶ Ἀθηναῖοι, αἰ-
τησαμένου αὐτοῦ, τεσσαράκοντα νῆας. [d] καὶ μελε-
τᾷ αὐτὸς Ἀρτοξέρξης ἐκστρατεῦσαι. καὶ τῶν φί-
λων οὐ συμβουλευόντων, πέμπει Ἀχαιμενίδην τὸν
ἀδελφὸν, τεσσαράκοντα μὲν μυριάδας ἐπαγόμενον
στράτευμα πεζικὸν, νῆας δὲ π΄. συμβάλλει πόλε-
μον Ἴναρος πρὸς Ἀχαιμενίδην· καὶ νικῶσιν Αἰγύ-
πτιοι, καὶ βάλλεται Ἀχαιμενίδης ὑπὸ Ἰνάρου, καὶ
θνήσκει· καὶ ἀποπέμπεται ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀρ-
τοξέρξην. ἐνίκησεν Ἴναρος καὶ κατὰ θάλασσαν,
[e] Χαριτιμίδου εὐδοκιμήσαντος, ὃς τῶν ἐξ Ἀθηνῶν
τεσσαράκοντα νηῶν [f] ἐχρημάτιζε ναύαρχος· καὶ ν΄
Περσῶν νῆες, αἱ μὲν εἴκοσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθη-
σαν, αἱ δὲ λ΄ διεφθάρησαν. Εἶτα πέμπεται κα-
τὰ Ἰνάρου Μεγάβυζος, ἐπαγόμενος ἄλλο στράτευ-
μα πρὸς τῷ ὑπολειφθέντι, μυριάδας εἴκοσι, καὶ
νῆας τ΄· καὶ ἐπιστάτην αὐτοῖς [g] Ὀρίσκον. ὡς εἶναι
χωρὶς τῶν νεῶν, τὸ ἄλλο πλῆθος, ν΄ μυριάδας.
Ἀχαιμενίδης γὰρ ὅτε ἔπεσε, ί μυριάδες αὐτῷ, ἐξ
ὧν ἦγε μ΄, συνδιεφθάρησαν. γίνεται οὖν μάχη κρα-
τερὰ, καὶ πίπτουσιν ἀμφοτέρωθεν πολλοὶ, πλείους
δὲ Αἰγύπτιοι. καὶ βάλλει Μεγάβυζος εἰς τὸν μη-
ρὸν Ἴναρον, καὶ τρέπεται· καὶ νικῶσι Πέρσαι κα-
τακράτος· φεύγει δὲ [h] πρὸς τὴν Βύβλον Ἴναρος,
(πόλις [i] ἰσχυρὰ ἐν Αἰγύπτῳ αὕτη) καὶ οἱ Ἕλ-
ληνες δὲ μετ᾽ αὐτοῦ, ὅσοι μὴ ἐν τῇ μάχῃ καὶ με-
τὰ Χαριτιμίδου ἀπέθανον. Προσχωρεῖ δὲ Αἴγυ-
πτος πλὴν Βύβλου πρὸς Μεγάβυζον. ἐπεὶ δὲ ἐκεί-
νη ἀνάλωτος ἐδόκει, σπένδεται πρὸς Ἴναρον καὶ τοὺς
Ἕλληνας ἑξακισχιλίους ὄντας, καὶ ἔτι πρὸς, ὁ
Μεγάβυζος, ἐφ᾽ ᾧ μηδὲν κακὸν παρὰ βασιλέως λα-
βεῖν, καὶ τοὺς Ἕλληνας, ὅτε βούλοιντο, πρὸς τὰ
οἰκεῖα ἐπανελθεῖν. καθίστησι δὲ τῆς Αἰγύπτου σα-
τράπην [k] Σαρσάμαν καὶ λαβὼν Ἴναρον καὶ τοὺς
645 Ἕλληνας, παραγίνεται πρὸς Ξέρξην· καὶ εὑρίσκει
λίαν κατὰ Ἰνάρου τεθυμωμένον, ὅτι τὸν ἀδελφὸν
Ἀχαιμενίδην ἀπεκτονὼς εἴη. διηγεῖται τὰ γεγονότα
πάντα Μεγάβυζος, καὶ ὡς πίστεις δοὺς Ἰνάρῳ καὶ
τοῖς Ἕλλησι, Βύβλον εἴληφε. καὶ ἐξαιτεῖται λιπα-
ρῶς βασιλέα περὶ τῆς [l] αὐτῶν σωτηρίας· καὶ λαμ-
βάνει. καὶ ἐξάγεται τέλος τῇ [m] στρατιᾷ ὡς Ἴνα-
ρος καὶ οἱ Ἕλληνες οὐδὲν κακὸν πείσονται. Ἄμυ-
τις δὲ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς Ἀχαιμενίδου δεινὰ ἐποιεῖ-
το, εἰ μὴ [n] τιμωρήσαιτο Ἴναρον καὶ τοὺς Ἕλληνας·
καὶ αἰτεῖται ταῦτα [o] βασιλέα, ὁ δὲ οὐκ [p] ἐνδίδω-
σιν

adhibitis videlicet per scapham tormentis, ple-
ctitur. At post Artapani mortem, eorum qui
cum illo coniurarant, et Persarum aliorum
pugna oritur, in qua cadunt tres Artapani fi-
lii, et graviter Megabyzus vulneratur. Quem
casum Artoxerxes itemque Amytis et Rhodo-
gune ac ipsorum mater Amistris ingenti luctu
prosequuti sunt: tandem tamen, etsi ægre ad-
modum, Apollonidæ medici Coi insigni dili-
gentia servatus est. Desciscunt ab Artoxerxe 31
Bactra, aliusque item præfectus Artapanus:
et æquo Marte pugnatur. Quum autem com-
missa iterum pugna, ventus in faciem Bactria-
norum spiraret, vincit Artoxerxes, et in e-
ius ditionem universa Bactria concedit. Defi- 32
cit etiam AEgyptus, Inaro Lydio et altero
AEgyptio quodam defectionis autoribus: o-
mniaque ad bellum pertinentia parantur. A-
thenienses quoque Inaro petenti quadraginta
naves mittunt: et ipsemet Artoxerxes exerci-
tum educere cogitat: sed, non ita consulenti-
bus amicis, mittit Achæmenidem fratrem cum
quadringentis millibus peditum, et octoginta
navibus. Confligit Inarus cum Achæmenide,
AEgyptiique vincunt: atque Achæmenides
quum ab Inaro vulnus accepisset, moritur, e-
iusque cadaver ad Artoxerxem mittitur. Idem
Inarus mari victor evadit, Charitimide magnum
inde nomen consequuto, qui quadraginta na-
vium Athenis missarum navarchus erat. Ex
quinquaginta Persarum navibus, viginti cum
ipsis hominibus captæ, triginta perierunt. De- 33
inde adversus Inarum mittitur Megabyzus,
præter exercitum qui reliquus fuerat, alium du-
cens, qui ex ducentis hominum millibus consta-
bat, navibus autem trecentis, quibus Oriscus
præerat: adeo ut præter naves reliqua multitu-
do quingentorum hominum millium esset. nam
quum cecidit Achæmenides, centum hominum
millia ex quadringentis quæ duxerat millibus,
una cæsa fuerunt. Pugnatur acriter, et utrin-
que multi, sed plures ex AEgyptiis, cadunt.
Tandem Megabyzus Inarum in femore vulne-
rat, fugatque: et viribus fortiores facti Persæ
vincunt. Inarus vero fugiens Byblum se reci-
pit, (hæc est munita urbs in AEgypto) et cum
eo Græci quicunque in prœlio et cum Chariti-
mide cæsi non fuerant. AEgyptus præter By- 34
blum partes Megabyzi sequitur: et quoniam By-
blus expugnari non posse videbatur, Mega-
byzus cum Inaro et Græcis, quorum erant sex
millia et amplius, fide data paciscitur, nullam
eos a rege iniuriam accepturos, et Græcos
domum quum liberet reversuros. Quum igi- 35
tur Sarsamen AEgypti præfectum constituis-
set, una cum Inaro et Græcis ad Artoxerxem
proficiscitur: eumque invenit iratum Inaro
vehementer, quoniam is fratrem Achæmeni-
dem interfecerat. Megabyzus omnia quæ
gesta fuerant narrat, et quomodo fide Ina-
ro Græcisque data Byblum ceperit: atque
pœnam illorum pertinaciter deprecatus, ef-
ficitur voti compos. tandemque ad exerci-
tum defertur, Inarum et Græcos nihil de-
trimenti passuros. Verum enimvero [1] Amy- 36
tis vicem interempti filii Achæmenidis dolens,
indignam rem fore arbitrabatur, nisi Inarus
et Græci pœnas sibi darent, atque adeo il-
los a rege exposcit: sed is tradere recusat.
Dein-

1. *E. Amistris, illa Onophæ filia, Artaxerxæ mater.*

a Idem Ἄμυστρις. *b* Ἀπολλωνίου. D. H. *In utroque exemplari legitur hic* Ἀπολλωνίου. *at contra in iis locis qui sunt cap.* 41. *utrunque* Ἀπολλωνίδης *et* Ἀπολλωνίδην *scriptum habet.* H. S. *c* Ἀρτάβανος. D. H. et sic etiam editio H. Stephani prima. *d* (καὶ) μελ. D. H. *e* Χαροτιμίδου *Max. Marg.* *f* ἐχρημάτισε. D. H. *g* Ὠρίσκ. D. H. *h* εἰς. *i* δὲ ἰσχ. D. H. *k* Σαρτάμαν. D. H. *l* Αὐτοῦ D. H. *m* στρατείᾳ. D. H. *n* τιμωρήσαι τὸν I. D. H. *o* βασιλεῖ. D. H. *p Pro* ἐνδίδωσιν *reponendum puto* ἐκδίδωσιν. H. S.

Deinde Megabyzum ab eo expoſcens, repul-
ſam itidem patitur. Tandem tamen illa quum
inſtando moleſta eſſet, impetravit: et quin-
que poſt annis, Inarum pariter et Græcos a
rege accepit. Atque hunc quidem [1] tribus
crucibus ſuffixit, de Græcis autem quinqua-
ginta (nam tot capere potuit) capita amputa-
37 ri curavit. At Megabyzus magno dolore et
luctu affectus est, petiitque ut ſibi in Syriam
regionem ſuam proficiſci liceret. Huc etiam
clam præmiſit Græcos alios, et profectus est,
atque a rege deſcivit: maximasque copias coë-
git, ad centum et quinquaginta millia ſeorſum
equitum peditumque. Adverſus eum Oſiris
mittitur cum ducentis millibus: pugna conſe-
ritur, ſeque mutuo vulnerant Megabyzus et
Oſiris, hic quidem iaculo Megabyzum in fe-
more percuſſit, et vulnus duos digitos altum
infligit: ille vero ſimiliter iaculo Oſirin in fe-
more, deinde et in humero vulneravit, unde
Oſirin ex equo cadere contigit, ſed eum com-
plexus Megabyzus ſublatum ſervari iubet.
Multi autem Perſæ ceciderunt, Zopyro Arty-
phioque Megabyzi filiis fortiter pugnantibus,
itaque tandem viribus longe ſuperior evadit
Megabyzus, et victoria potitus, magnam O-
ſiris curam gerit, eumque ad Artoxerxem mit-
38 tit id petentem. Rurſus autem exercitus ad-
verſus eum mittitur, et Menoſtanes Artarii
filius. (Artarius autem erat ſatrapa Babylonis,
et Artoxerxis frater) confligunt inter ſe: ſed
Perſarum fugatur exercitus, et Menoſtates in
humero a Megabyzo percutitur: præterea in
capite ſagitta, ſed non lethali vulnere, feri-
tur, una tamen cum omnibus ſuis fugam ca-
pit, et Megabyzus ſplendida potitur victoria.
39 Artarius Megabyzum per legatos monet ut
cum rege paciſcatur. Ille ſe paciſci quidem
cum rege, non tamen ad eum proficiſci, ſed
in ſua regione manere velle indicat. Hæc re-
gi nunciantur, cui Artoxares Paphlagon eu-
nuchus et Amiſtris ſtudioſe conſilium dant ut
paciſcatur. Itaque ipſe Artarius et Amytis
uxor, et Artoxares, iam viginti annos natus,
et Petiſas Oſirios filius et Spitamæ pater, mit-
tuntur. Multis igitur ſermonibus et iuramen-
tis ad fidem faciendam adhibitis, vix tamen
Megabyzo ut ad regem proficiſcatur perſua-
dent. Cui tandem reverſo rex per nuncios ve-
niam ſe illi eorum quæ admiſiſſet, dare ſigni-
40 ficavit. Sed quum egreſſo ad venationem re-
ge et eum adorto leone, Megabyzus belluam
hanc in pedes ſe erigentem iaculo percutiens
interfeciſſet, ſuccenſens ei rex quod eam per-
cuſſiſſet antequam ipſe eam ullo ictu attigiſ-
ſet, caput abſcindi imperavit. Sed Amiſtris
et Amytis aliorumque precibus remiſſa ei mor-
tis pœna, ad urbem quandam nomine Cyrtæ
circa mare rubrum relegatur. Artoxares quo-
que eunuchus in Armeniam relegatur, quod
ſæpe pro Megabyzo liberius apud regem lo-
41 quutus eſſet. Sed Megabyzus, quum in exi-
lio quinque annos eſſet commoratus, aufugit,
ſe piſagan eſſe ſimulando: (piſagas autem a
Perſis dicitur leproſus, ad quem nemini acce-
dere licet) et ad Amytin domumque profici-
ſcitur, et vix agnitus, per Amiſtrin et Amy-
tin cum rege reconciliatur: qui eum, quem-
ad-

σιν· εἶτα Μεγάβυζον, ὁ δὲ ἀποπέμπεται. εἶτα,
ἐπεὶ διώχλει τὸν υἱὸν, κατειργάσατο· καὶ πέντε
παρελθόντων ἐτῶν, λαμβάνει τὸν Ἴναρον παρὰ βα-
σιλέως καὶ τοὺς Ἕλληνας. καὶ [a] ἀνεϛαύρωσε μὲν
[b] ἐπὶ τρισὶ ϛαυροῖς· πεντήκοντα δὲ Ἑλλήνων, ὅσυς
λαβεῖν ἴσχυσε, τούτων ἔτεμε τὰς κεφαλάς. Καὶ
ἐλυπήθη λύπην σφοδρὰν Μεγάβυζος, καὶ ἐπένθη-
σε· καὶ ᾐτήσατο ἐπὶ Συρίαν τὴν ἑαυτοῦ χώραν
ἀπιέναι. ἐνταῦθα λάθρα καὶ τοὺς ἄλλυς τῶν Ἑλ-
λήνων προέπεμπε, καὶ ἀπῄει· καὶ ἀπέϛη βασι-
λέως. καὶ ἀθροίζει μεγάλην δύναμιν, ἄχρι πεντε-
καίδεκα μυριάδων, χωρὶς τῶν ἱππέων καὶ τῶν πε-
ζῶν. καὶ πέμπεται [c] Οὔσιρις κατ᾽ αὐτοῦ σὺν εἴκο-
σι μυριάσι. καὶ συνάπτεται πόλεμος, καὶ βάλλου-
σιν ἀλλήλυς Μεγάβυζος καὶ Οὔσιρις· ὁ μὲν, ἀκον-
τίῳ, καὶ τυγχάνει Μεγαβύζυ εἰς τὸν μηρὸν, καὶ
τιτρώσκει ἄχρι δακτύλων δύο· ὁ δὲ ὡσαύτως ἀκον-
τίῳ τὸν τοῦ Οὐσίριος μηρόν. εἶτα βάλλει εἰς τὸν ὦ-
μον· κἀκεῖνος πίπτει ἐκ τοῦ ἵππυ. καὶ περισχὼν
Μεγάβυζος προϛάσσει ἀναλαβεῖν καὶ περισῶσαι.
ἔπιπτον δὲ πολλοὶ τῶν Περσῶν· καὶ ἐμάχοντο ἀν-
δρείως οἱ τοῦ Μεγαβύζυ παῖδες Ζώπυρος καὶ [d] Ἀρ-
τύφιος. καὶ νίκη γίνεται Μεγαβύζῳ κραταιά. περι-
ποιεῖται Οὔσιριν ἐπιμελῶς, καὶ ἀποπέμπει [e] τοῦτον
αἰτησάμενον πρὸς Ἀρτοξέρξην. Πέμπεται δὲ κατ᾽
αὐτοῦ ἑτέρα ϛρατιὰ, καὶ [f] Μενοϛάνης ὁ τοῦ Ἀρτα-
ρίυ παῖς. ὁ δὲ Ἀρτάριος, σατράπης μὲν ἦν Βαβυλῶ-
νος, Ἀρτοξέρξυ δὲ ἀδελφός. καὶ συμβάλλυσιν ἀλλή-
λοις, καὶ Φεύγει ἡ Περσικὴ ϛρατιά. καὶ [g] Μενοϛά-
της βάλλεται εἰς τὸν ὦμον ὑπὸ Μεγαβύζυ· εἶτα εἰς
τὴν κεφαλὴν τοξεύεται οὐ καιρίαν. Φεύγει δὲ ὅμως αὐ- 646
τὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ νίκη λαμπρὰ γίνεται Με-
γαβύζῳ. Ἀρτάριος δὲ πέμπει πρὸς Μεγάβυζον, καὶ
παραινεῖ σπείσασθαι βασιλεῖ. ὁ δὲ δηλοῖ σπείσασθαι
μὲν βούλεσθαι καὶ [h] αὐτὸν, οὐ μέντοι παραγενέσθαι
πρὸς βασιλέα, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ᾧ μένειν ἐν τῇ [i] ἑαυτοῦ. ἀπ-
αγγέλλεται ταῦτα βασιλεῖ. καὶ συμβυλεύυσιν [k] Ἀρ-
τοξάρης τε ὁ Παφλαγὼν [l] εὐνοῦχος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἄ-
μιϛρις, σπυδῇ σπείσασθαι, πέμπεται οὖν Ἀρτάριός
τε αὐτὸς καὶ Ἄμυτις ἡ γυνὴ, καὶ Ἀρτοξάρης, ἐτῶν ἤδη
ὢν εἴκοσι, καὶ Πέτίσας ὁ [m] Οὐσίριος καὶ Σπιταμᾶ πα-
τήρ. πολλοῖς οὖν [n] λόγοις καὶ ὅρκοις πληροφορήσαντες
Μεγάβυζον, μόλις ὅμως πείθυσι πρὸς βασιλέα παρα-
γενέσθαι. καὶ βασιλεὺς τέλος ἔπεμπε παραγενομένῳ
συγγνώμην ἔχειν τῶν [o] ἡμαρτημένων. Ἐξέρχεται βασι-
λεὺς ἐπὶ θήραν, καὶ λέων ἐπέρχεται αὐτῷ· μετεώρυ δὲ
Φερομένυ τῦ θηρίυ, βάλλει ἀκοντίῳ Μεγάβυζος, καὶ
ἀναιρεῖ· καὶ ὀργίζεται Ἀρτοξέρξης ὅτι πρὶν ἢ αὐτὸς τύ-
χῃ, Μεγάβυζος ἔβαλε· καὶ προϛάσσει τὴν κεφαλὴν
τὸν Μεγάβυζον ἀποτμηθῆναι. [p] Ἀμίϛριος δὲ καὶ Ἀ-
μύτιος καὶ τῶν ἄλλων τῇ παραιτήσει, τῦ μὲν θανάτυ
ῥύεται, ἀνάσπαϛος δὲ γίνεται εἰς τὴν ἐρυθρὰν, ἔν τινι
πόλει ὀνόματι Κύρται. ἐξορίζεται δὲ καὶ Ἀρτοξάρης
[q] ὁ εὐνῦχος εἰς Ἀρμενίαν, ὅτι πολλάκις ὑπὲρ Μεγα-
βύζυ βασιλεῖ ἐπαῤῥησιάσατο. Ὁ δὲ Μεγάβυζος πέντε
διατρίψας [r] ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἔτη, ἀποδιδράσκει, ὑποκρι-
θεὶς [s] τὸν πισάγαν. (πισάγας δὲ λέγεται παρὰ Πέρσαις
ὁ λεπρὸς, καὶ ἔϛι πᾶσιν ἀπρόσιτος.) ἀποδρὰς οὖν παρα-
γίνεται πρὸς Ἄμυτιν καὶ τὸν οἶκον, καὶ μόλις ἐπιγνώ-
σκεται· καὶ δι᾽ [t] Ἀμίϛριος καὶ δι᾽ Ἀμύτιος καταλλάσ-
σεται

1. *Ita Plut. in Artoxerxe refert Meſabatæ corpus transverſum tribus fuiſſe ſuffixum crucibus.*

a ἀνεϛαύρισε *M. Marg.* *b* A. S. *ſic legit*, ἐπὶ γ′ ϛαυροῖς πεντήκοντα· τῶν δ᾽ Ἑλλήνων, ὅσους. D. H. *c* Ὄσιρις. D. H. et ſic ſemper poſt ſine υ. *d* Ἀρτίφυος. D. H. *e* τοῦτο. D. H. *f* Μενοϛάτης. D. H. *g Lege* Μενοϛάνης. *aut, ut hic, ita etiam ante, verſu abhinc quarto* Μενοϛάτης. *nam duplex est ſcriptura.* H. S. *h* Αὐτὸν. D. H. *i* αὐτοῦ. D. H. *k* Ἀρταξάρης. *l* [εὐνοῦχος] D. H. *m* Ὀσίρ. D. H. *n* ὅρκ. καὶ λόγ. D. H. *o* ἡμαρτηκότων. *p* Ἀμύϛρ. D. H. Ἀμίϛρ. *etiam Max. Marg. ut et mox v.* 24. *q* [ὁ εὐνοῦχος.] D. H. *r* [ἐν] D. H. *s* [εἰς] τὸν πισ. D. H. et in ora: πισαγᾶν. *t* Ἀμύϛρ. καὶ [δι] Ἀμ. D. H.

σεται ὁ βασιλεύς, καὶ ποιεῖ αὐτὸν, ὡς τὸ πρόσθεν, ὁμοτράπεζον. ζήσας δὲ ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἀπέθανε· καὶ κάρτα ἠχθέσθη βασιλεύς. Τελευτήσαντος δὲ Μεγαβύζου, κάρτα ἦν Ἄμυτις ἀνδράσιν ὁμιλοῦσα· καὶ πρό γε ταύτης, καὶ ἡ μήτηρ [a] Ἄμιστρις ὁμοίως. ὁ δὲ Ἀπολλωνίδης ὁ ἰατρὸς ὁ Κῷος, ἐπεὶ ἀσθενῶς εἶχεν Ἄμυτις, εἰ καὶ [b] βληχρῶς καὶ οὐκ ἰσχυρῶς, ἐκεῖνος δὲ ἠράσθη αὐτῆς, ἔφη εἰς τὴν ὑγείαν αὐτὴν ἐπανελθεῖν ἐὰν ἀνδράσιν ὁμιλήσῃ. τῆς γὰρ ὑστέρης εἶναι τὸ νόσημα. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ ἐξεγένετο τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ ὡμίλει αὐτῇ, ἡ δὲ ἄνθρωπος ἐμαραίνετο, ἀπέστη τῆς συνουσίας. τελευτῶσα δὴ οὖν ἐπήγγειλε τῇ μητρὶ, ἀμύνασθαι Ἀπολλωνίδην. ἡ
647 δὲ ἀπήγγειλε πάντα Ἀρτοξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, ὅπως τε ὡμίλει, καὶ ὅπως ἀπέστη ὑβρίσας· καὶ ὅπως ἡ θυγάτηρ ἐπήγγειλεν Ἀπολλωνίδην ἀμύνασθαι. ἐκεῖνος δὲ τῇ μητρὶ τὸ παριστάμενον αὐτῇ πράττειν ἐπιτρέπει. ἡ δὲ, λαβοῦσα ἔδησε τὸν Ἀπολλωνίδην, δυσὶ μησὶ κολάζουσα. ἔπειτα ζῶντα κατώρυξεν, ὅτε καὶ Ἄμυτις ἀπέθανε. Ζώπυρος δὲ ὁ Μεγαβύζου καὶ Ἀμύτιος παῖς, ἐπεὶ αὐτῷ ὅ, τε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν, ἀπέστη βασιλέως· καὶ εἰς Ἀθήνας ἀφίκετο, κατὰ τὴν τῆς μητρὸς εἰς αὐτοὺς εὐεργεσίαν. εἰς Καῦνον δὲ ἅμα τοῖς ἑπομένοις εἰσέπλευσε, καὶ ἐκέλευσε παραδιδόναι τὴν πόλιν. Καύνιοι δὲ αὐτῷ μὲν παραδιδόναι τὴν πόλιν ἔφασκον, Ἀθηναίοις δὲ τοῖς συνεπομένοις, [c] οὐκέτι. εἰσιόντι δὲ Ζωπύρῳ εἰς τὸ τεῖχος λίθον Ἀλκίδης Καύνιος ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλήν· καὶ [d] οὕτως Ζώπυρος ἀποθνήσκει. Ἄμιστρις δὲ ἡ μάμμη τὸν Καύνιον ἀνεσταύρωσεν. ἀποθνήσκει δὲ καὶ [e] ἡ Ἄμιστρις, κάρτα γραῦς γενομένη. καὶ Ἀρτοξέρξης δὲ ἀποθνήσκει, μ΄ καὶ β΄ ἔτεα βασιλεύσας. [f] [τέλος τῆς ιζ΄ ἱστορίας, ἀρχὴ δὲ τῆς ιη΄.]

admodum antea, suæ mensæ participem facit. et quum sex et septuaginta vixisset annos, mortuus est: propter quod magno rex est mœrore affectus. Mortuo Megabyzo Amy- 42
tis cum multis consuetudinem habebat, et ante hanc similiter mater Amistris: Apollonides vero Cous medicus, quum Amytis leviter ægrotaret, et ipse eius amore captus esset, fore dixit ut ea in pristinam valetudinem restitueretur si cum viris rem haberet. vulvæ enim esse morbum. Sed quum hac arte voti compos factus cum ea concumberet, illa autem tabe laborare cœpisset, a concubitu abstinuit. Tandem igitur illa morti vicina, matri in mandatis dedit ut Apollonidem ulcisceretur. Hæc ipsi regi Artoxerxi rem totam exposuit, et quomodo cum illa concumbere solitus, non prius desiisset quam ei illius mali autor fuisset: et quomodo supplicium de Apollonide sumi illa sibi mandasset. Ille matri quicquid ipsi visum fuerit agendi potestatem facit. Hæc, quum vinctum Apollonidem bimestri spatio cruciatibus affecisset, vivum postea defodit, quo nimirum tempore Amytis diem suum obiit. Sed Zopyrus, Me- 43
gabyzi et Amytis filius, ubi iam patrem et matrem amisit, a rege descivit, atque Athenas profectus est, propterea quod Athenienses mater eius beneficiis affecerat. Caunum una cum asseclis navibus delatus, et Caunios civitatem tradere iussit: at illi urbem ipsi quidem tradituros se respondebant, Atheniensibus vero qui eum sequebantur, nequaquam. In Zopyri igitur murum subeuntis caput saxum iecit Alcides Caunius, ex quo ictu Zopyrus mortem obit. Amistris vero avia Caunium illum cruci affixit. Postea autem et ipsa moritur, iam ætate valde confecta. Artoxerxes item obit, quum duos et quadraginta regnasset annos. [*Atque hic finis septimi decimi historiarum libri, inchoaturque octavus decimus.*]

Ἀρτοξέρξου δὲ τελευτήσαντος, Ξέρξης ὁ υἱὸς βασιλεύει, ὃς μόνος ἦν γνήσιος ἐκ Δαμασπίας· ἣ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ καὶ Ξέρξης ἐτελεύτησεν, ἀπεβίω. Βαγόραζος δὲ τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἀπήγαγεν εἰς Πέρσας. ἑπτακαίδεκα δὲ νόθους υἱοὺς ἔσχεν ὁ Ἀρτοξέρξης, ἐξ ὧν ἔτι καὶ Σεκυνδιανὸς, ὁ ἐξ Ἀλογούνης τῆς Βαβυλωνίας, καὶ Ὦχος, καὶ Ἀρσίτης, ὁ ἐκ [g] Κοσμαρτιδήνης, καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. ὁ δὲ Ὦχος ὕστερον καὶ [h] βασιλεύει· ἔτι δὲ παῖδες αὐτοῦ, πρὸς τοῖς εἰρημένοις, καὶ Βαγαπαῖος καὶ Παρύσατις, ἐξ Ἀνδίας, καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. αὕτη ἡ Παρύσατις Ἀρτοξέρξου καὶ Κύρου μήτηρ ἐγένετο. τὸν δὲ Ὦχον ζῶν ὁ πατὴρ Ὑρκανίων σατράπην ἐποίησε, δοὺς αὐτῷ καὶ γυναῖκα Παρύσατιν ὄνομα. ἥτις ἦν Ξέρξου μὲν θυγάτηρ, ἀδελφὴ δὲ οἰκεία. Ὁ δὲ Σεκυνδιανὸς προσποιησάμενος [i] Φαρνακύαν [k] τὸν εὐνοῦχον, ὃς ἦν μετὰ Βαγόραζον καὶ Μενοστάνη καὶ ἑτέρους τινὰς, μεθύοντος ἐν ἑορτῇ τινι τοῦ Ξέρξου καὶ καθεύδοντος ἐν
648 τοῖς βασιλείοις, εἰσελθόντες ἀποκτείνουσιν αὐτὸν, τεσσαρακοστῆς καὶ πέμπτης ἡμέρας διαγενομένης ἀπὸ τῆς τοῦ πατρὸς τελευτῆς. συνέβη οὖν ἀμφοτέρους ἅμα εἰς Πέρσας ἀποκομισθῆναι. αἱ γὰρ ἄγουσαι τὴν ἁρμάμαξαν ἡμίονοι, ὥσπερ ἀναμένουσαι καὶ τὸν τοῦ παιδὸς νεκρὸν, οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι. ὅτε δὲ κατέλαβε, σὺν προθυμίῃ ἀπῄεσαν.

Βα-

Artoxerxe mortuo regnat Xerxes eius filius, 44
qui solus erat legitimus ex Damaspia susceptus, quæ eodem ipso die quo Xerxes mortuus est, e vita discessit: Bagorazus vero cadaver patris et matris in Persiam tulit. Fuerunt autem Artoxerxi septemdecim filii spurii, in quibus fuit Secyndianus ex Alogune Babylonia susceptus, et Ochus, et Arsites, ex Cosmartidene, quæ etiam erat Babylonia. Ochus autem postea regnat, et præter hos dictos liberi eius fuerunt, et Bagapæus et Parysatis, ex Andia, quæ etiam erat Babylonia. Hæc Parysatis, Artoxerxis et Cyri mater fuit. Et Ochum pater vivens Hyrcaniorum præfectum constituerat, eique in uxorem dederat mulierem quæ Parysatis appellabatur, Xerxis filiam, et ipsius regis sororem. Secundianus 45
autem, postquam sibi Pharnacyam eunuchum conciliavit, (qui auctoritate Bagorazo, et [1] Menostane, et quibusdam aliis inferior erat) quum Xerxes in quodam festo ebrius esset atque in regia sua dormiret, ingressi eum interficiunt, die a patris morte quinto et quadragesimo. Evenit ergo ut amborum simul ad Persas corpora ferrentur. nam mulæ quæ currum trahebant, tanquam filii etiam cadaver expectantes progredi nolebant: sed postea quam advenit, magna cum alacritate iter fecerunt.

Regno

1. *Supra* Menostates.

a Ἄμυστρ. D. H. b ἀβληχρῶς. D. H. c οὐκ ἔτι. D. H. d οὕτω. D. H. e [ἡ.] D. H. f ex edit. D. H. g γυναικὸς Μαρτιδηνῆς. D. H. h βασιλεύει, ἔτι. D. H. i *Max. Marg.* Φαρνακιαν. k [τὸν εὐν.] D. H.

46 Regno autem potitur Secyndianus, qui A-
zabaritem Menoſtanem ſibi creat. At Bago-
razo ad Secyndianum reverſo, Secyndianus
iampridem cum eo ſimultatem exercens, eum
criminatus quod absque eius conſilio cadaver
patris ibi reliquiſſet, lapidibus obrui impera-
vit. Quod factum ægerrime exercitus tulit:
qui quamvis ab eo muneribus donaretur, eum
nihilominus ob Bagorazi et fratris Xerxis cæ-
47 dem odio proſequebatur. Poſtea autem O-
chus a Secyndiano accerſitus, venturum ſe
promittit: ſed minime venit: et hoc ab eo
ſæpius fit. tandem Ochus multo ſe munit ex-
ercitu, et regnum occupaturus ſperatur. Ar-
barius equitum Secyndiani præfectus ab eo
ad Ochum deficit: deinde Arxanes AEgy-
pti ſatrapa: quinetiam Artoxares ex Arme-
nia venit ad Ochum: et ipſi [1] citarin invito
impoſuerunt.

48 Regnat Ochus, et nomine mutato [2] Da-
riæus appellatur, qui dolis iuramentisque, mo-
nitu Paryſatidis, Secyndianum tentat. at Me-
noſtanes Secyndianum diligenter hortabatur
ne crederet eius iuramentis, neque cum falla-
cibus hominibus paciſceretur: ſed nihilominus
Secyndianus perſuadetur et capitur, et in ci-
nerem coniectus moritur, [3] quum VI menſes
49 et dies XX regnaviſſet. Regnat igitur ſolus O-
chus, qui etiam Dariæus nominabatur: apud
eum autem autoritate valebant tres eunuchi,
maxime quidem Artoxares, tum Artibarxanes
et Athoos. Uxorem autem potiſſimum in con-
ſilium adhibebat, ex qua, antequam regnum
adipiſceretur, duos ſuſceperat liberos, Ami-
ſtrin feminam, et Arſacan marem, qui poſtea
mutato nomine dictus eſt [4] Artoxerxes. Ex
eadem autem etiam regnante alterum ſuſcepit
marem, et ei nomen [5] Cyri a ſole eſt impoſi-
tum: deinde Artoſten: aliosque deinceps usque
ad tredecim. *atque iſta hiſtoricus ex illa ipſa Pa-
ryſatide ſe audiſſe tradit.* Sed reliqui filii celeri-
ter e vita migraverunt: ſuperfueruntque illi quo-
rum fecimus mentionem, et quartus filius, qui
50 Oxendras eſt appellatus. Deſciſcunt a rege,
Arſites frater eius germanus, ex eadem matre
eodemque patre genitus: et Artyphius Mega-
byzi filius. In eos mittitur Artaſyras, et Arty-
phium bello invadit: atque in duabus pugnis
Artaſyrus vincitur: deinde rurſus congreſſus
Artyphium ſuperat, et eos qui cum illo erant
Græcos muneribus ad ſe allicit, adeo ut ille
cum tribus tantummodo Mileſiis relictus fue-
rit. tandem quum iusiurandum fidemque ab Ar-
taſyra accepiſſet, quoniam Arſites non compa-
51 rebat, regi ſe dedidit. Paryſatis vero regi ad
Artyphium interficiendum animato, conſilium
dedit ut ne tunc temporis illum interficeret:
(hoc enim modo Arſitem deceptum ei ſe dedi-
turum) ſed poſtquam ille deceptus captusque
eſſet, tunc utrumque necaret. id quod ita fa-
ctum eſt, conſilio exitum conſequuto. Arty-
phius enim et Arſites in [6] cinerem coniiciun-
tur. Arſitem tamen rex morte mulctare nole-
bat, ſed Paryſatis partim precibus, partim vi
id effecit. Pharnacyas item, qui una cum Se-
cyn-

Βασιλεύει δὲ Σεκυνδιανὸς, καὶ γίνεται Ἀζαβαρίτης
αὐτῷ Μενοστάνης. ἀπιὼν δὲ Βαγόραζος, καὶ ὑποστρέ-
ψας πρὸς Σεκυνδιανὸν, ἐπεὶ παλαιὰ αὐτοῖς ἔχθρα
ὑπετύφετο, ὡς δῆθεν ἄνευ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης, τοῦ
πατρὸς λιπὼν τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, προστάξει βασιλέως
λιθόλευστος ἐγεγόνει. ἐφ᾽ [a] ᾧ ἡ στρατιὰ εἰς λύπην κατη-
νέχθη. ὁ δὲ δῶρα αὐτῇ ἐδίδου. οἱ δὲ ἐμίσουν αὐτὸν, ὅτι τε
τὸν ἀδελφὸν Ξέρξην ἀπεκτόνει, καὶ ὅτι Βαγόραζον.
Διαπέμπεται Σεκυνδιανὸς προσκαλούμενος Ὦχον. ὁ
δὲ ὑπισχνεῖται μὲν, οὐ παραγίνεται δέ. καὶ γίνεται
τοῦτο πολλάκις. τέλος περιβάλλεται Ὦχος πολλὴν
στρατιὰν, καὶ ἐπίδοξος ἦν βασιλεύειν. ἀφίσταται Ἀρ-
βάριος ὁ τῶν ἱππέων Σεκυνδιανοῦ ἄρχων πρὸς Ὦχον·
εἶτα Ἀρξάνης ὁ Αἰγύπτου σατράπης· καὶ Ἀρτοξάρης
δὲ ἐξ Ἀρμενίας ἧκε πρὸς Ὦχον. καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ τὴν
κίταριν, οὔτι ἑκόντι.

Βασιλεύει Ὦχος, καὶ μετονομάζεται Δαρειαῖος.
καὶ μετέρχεται ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις, ὑποθήκῃ Παρυ-
σάτιδος, τὸν Σεκυνδιανόν· πολλὰ [b] Μενοστάνους πα-
ραινοῦντος Σεκυνδιανὸν μὴ πιστεύειν τοῖς ὅρκοις, μη-
δὲ σπένδεσθαι τοῖς ἐξαπατῶσι. πείθεται δ᾽ οὖν ὅ-
μως, καὶ ἁλίσκεται, καὶ εἰς τὴν σποδὸν ἐμβάλ-
λεται καὶ ἀπόλλυται, [c] βασιλεύσας μῆνας ἕξ, ἡ-
μέρας πεντεκαίδεκα. Βασιλεύει οὖν μόνος Ὦχος,
ὁ καὶ Δαρειαῖος· εὐνοῦχοι δὲ τρεῖς ἠδύναντο παρ᾽
αὐτῷ, μέγιστον μὲν [d] Ἀρτοξάρης, δεύτερος δὲ [e] Ἀρ-
τιβαρξάνης, καὶ τρίτος, Ἀθῷος. ἐχρῆτο δὲ μάλιστα
τῇ γυναικὶ συμβούλῳ. ἐξ ἧς πρὸ τῆς βασιλείας δύο
ἔσχε τέκνα, Ἄμιστριν θυγατέρα καὶ Ἀρσάκαν υἱόν·
ὃς ὕστερον μετωνομάσθη Ἀρτοξέρξης. τίκτει δὲ αὐτῷ
ἕτερον υἱὸν βασιλεύουσα, καὶ τίθεται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου Κῦρον. εἶτα [f] τίκτει Ἀρτόστην,
καὶ ἐφεξῆς μέχρι παίδων δεκατριῶν. καί φησιν ὁ
συγγραφεὺς, αὐτὸς παρ᾽ αὐτῆς ἐκείνης τῆς Παρυ-
σάτιδος ταῦτα ἀκοῦσαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα τῶν
τέκνων ταχὺ ἀπεβίω. οἱ δὲ περιγεγονότες, οἵ τε
προῤῥηθέντες τυγχάνουσι, καὶ ἔτι τέταρτος υἱὸς, 649
Ὀξένδρας ὠνομασμένος. Ἀφίστανται βασιλέως, Ἀρσί-
της [g] οἰκεῖος ἀδελφὸς ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος,
καὶ Ἀρτύφιος ὁ Μεγαβύζου. πέμπεται Ἀρτασύρας
κατ᾽ αὐτῶν, καὶ πολεμεῖ Ἀρτύφιον. καὶ δυσὶ μάχαις
Ἀρτασύρας ἡττᾶται, εἶτα πάλιν συμβαλὼν, νικᾷ
Ἀρτύφιον· καὶ ὑπάγεται τοὺς σὺν αὐτῷ Ἕλληνας
δώροις, καὶ καταλιμπάνονται αὐτῷ Μιλήσιοι μόνοι
τρεῖς. τέλος ὅρκους καὶ πίστεις λαβὼν παρὰ Ἀρτα-
σύρα, ἐπεὶ ὁ Ἀρσίτης οὐκ ἐφαίνετο, προσεχώρησε
βασιλεῖ. Παρύσατις δὲ βουλεύεται βασιλεῖ ὁρμῶντι
πρὸς τὸν [h] Ἀρτυφίου θάνατον, μὴ ἀνελεῖν τέως, (ἔ-
σεσθαι γὰρ τοῦτο ἀπάτην, καὶ εἰς τὴν προσχώρησιν
τοῦ Ἀρσίτου) ἐπειδὰν δὲ κἀκεῖνος ἀπατηθεὶς ἁλῷ,
δεῖν τότε ἄμφω διαχρήσασθαι. καὶ γέγονεν οὕτως,
εὐοδωθείσης τῆς συμβουλῆς. καὶ ἐμβάλλεται εἰς τὴν
σποδὸν [i] Ἀρτύφιος καὶ Ἀρσίτης. καί τοι Ἀρσίτην ὁ
βασιλεὺς οὐκ ἐβούλετο [k] ἀπολέσαι, ἀλλ᾽ ἡ Παρύ-
σατις, τὰ μὲν πείθουσα, τὰ δὲ βιαζομένη, ἀπώλε-
σε. κατελεύσθη δὲ καὶ [l] Φαρνακύας, ὁ συνανελὼν
Σε-

1. *De* citari *ſive* cidari *lege doctiſſ. Briſſonium in Perſicis lib.* I. 2. *Aliis* Darius Nothus *dictus.* 3. *Eadem verſio A. S. aitque ad oram: Sequor verſionem editam, quæ locum hunc ex hiſtoriæ ratione reſtituit.* 4. *cognomento* Μνήμων. 5. *Cyrus hic minor eſt.* 6. *Clariſſime deſcripſit Valer. Maximus lib.* 9 *cap.* 2. *Externorum hiſtoria ſexta, quo ſupplici genere perierint, qui hic* ἐμβάλλεσθαι εἰς τὴν σποδὸν *dicuntur, quod etiam Ovid. in Ibin bis verſiculis indicat:* Utque necatorum Darii fraude ſecundi, Sic tua ſuccenſus devoret oſſa cinis. *Dixeris et B. Hieronymum olim hanc ipſam phraſin, alterius Machabæorum libri cap.* 13. *num.* 6. *legiſſe, quum de ſacrilego illo Menelao, eodem hoc ſupplicii genere necato, vulgata eius verſio refert,* Inde in cinerem deiici iuſſit ſacrilegum.

a ᾧ στρ. D. H. *b* μὲν Ὀστάνους D. H. *c* βασιλεύει οὖν μόνος Ὦχος, ὁ καὶ Δαρειαῖος μῆνας ϛ´, ἡμέρας ιε´. εὐνοῦχοι &c. D. H. *d* Ἀρτοξάνης. D. H. *e* Ἀρτιβαζάνης. D. H. *f* [τίκτει] D. H. *g* ὁ οἰκ. D. H. *h* Ἀρτυβίου. D. H. *i* Ἀρτύβιος. D. H. *k* ἀπολέσθαι. D. H. *l Max. Marg.* Φαρνακίας.

Σεκυνδιανῷ Ξέρξην. ἀνῃρέθη δὲ καὶ Μενοστάνης ὑφ' ἑαυτοῦ, ἤδη πρὸς θάνατον συλλαμβανόμενος. Ἀφίσταται Πισούθνης· καὶ ἀποστέλλεται κατ' αὐτοῦ [a] Τισσαφέρνης, καὶ [b] Σπιθραδάτης, καὶ Παρμίσης. ἀντεπεξῄει δὲ Πισούθνης, ἔχων καὶ Λύκωνα τὸν Ἀθηναῖον ἅμα Ἕλλησιν ὧν ἐκεῖνος ἦρχε. λαμβάνουσι δὲ οἱ τοῦ βασιλέως στρατηγοὶ [c] χρήμασι Λύκωνα καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀφιστῶσι Πισούθνου. εἶτα δόντες αὐτῷ πίστεις καὶ λαβόντες, ἄγουσι παρὰ βασιλέα. ὁ δὲ εἰς τὴν σποδὸν ἐνέβαλεν, [d] Τισσαφέρνῃ δοὺς τὴν Πισούθνου σατραπείαν. ἔλαβε δὲ Λύκων καὶ πόλεις καὶ χώρας ὑπὲρ τῆς προδοσίας. Ἀρτοξάρης δὲ, ὃς μέγα ἠδύνατο παρὰ βασιλεῖ, ἐπιβουλεύει βασιλέα, θέλων αὐτὸς βασιλεῦσαι, ἐκτομίας ὑπάρχων. πώγωνα γὰρ καὶ ὑπόρρινα προσέταξεν αὐτῷ γυναικὶ κατασκευάσαι, ἵνα ὡς ἀνὴρ φαίνοιτο. δι' ἧς καὶ καταμηνύεται, καὶ συλλαμβάνεται· καὶ παραδίδοται Παρυσάτιδι, καὶ ἀναιρεῖται. Ἀρσάκης δὲ ὁ τοῦ
650 βασιλέως παῖς, ὁ καὶ ὕστερον μετονομασθεὶς Ἀρτοξέρξης, γαμεῖ τὴν Ἰδέρνεω θυγατέρα Στάτειραν· τὴν δὲ τοῦ βασιλέως θυγατέρα, ὁ τοῦ Ἰδέρνεω υἱός. Ἄμιστρις ἦν ἡ θυγάτηρ, τῷ δὲ ταύτης νυμφίῳ [e] ὄνομα Τεριτούχμης· ὃς καὶ τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, ἀντ' αὐτοῦ σατράπης κατέστη. ἦν δὲ ὁμοπατρία αὐτῷ ἀδελφὴ Ῥωξάνη, καλὴ τῷ εἴδει, καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν ἐμπειροτάτη. ἐρῶν δὲ ταύτης ὁ Τεριτούχμης καὶ συγγινόμενος, ἐμίσει Ἄμιστριν· καὶ τέλος ἐμβαλεῖν αὐτὴν εἰς σάκκον, καὶ κατακεντηθῆναι ὑπὸ τριακοσίων ἀνδρῶν, μεθ' ὧν καὶ τὴν ἀπόστασιν [f] ἐμελέτησεν, ἐβουλεύσατο. [g] ἀλλὰ τὶς Οὐδιάστης ὄνομα, ἰσχὺν ἔχων παρὰ Τεριτούχμῃ, καὶ γράμματα παρὰ βασιλέως, πολλὰς ὑποσχέσεις ἔχοντα εἰ περισωθείη αὐτῷ ἡ θυγάτηρ, δεξάμενος, ἐπιτίθεται καὶ ἀναιρεῖ Τεριτούχμην, γενναίως ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἀνδρισάμενον, καὶ πολλοὺς [h] ἀποκτείναντα. μέχρι γὰρ λ' καὶ ζ' φασὶν αὐτὸν ἀποκτεῖναι. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Οὐδιάστου [i] Μιτραδάτης, ὑπασπιστὴς ὢν [k] Τεριτούχμου, καὶ μὴ παρὼν, ἐπεὶ ἔμαθε, πολλὰ τῷ πατρὶ κατηράσατο, καὶ πόλιν Ζάριν καταλαβὼν, ἐφύλασσε ταύτην τῷ παιδὶ τοῦ Τεριτούχμεω. ἡ δὲ Παρύσατις τήν τε μητέρα τοῦ Τεριτούχμεω, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Μητρώστην καὶ Ἥλικον, καὶ τὰς ἀδελφὰς δύο οὔσας, χωρὶς τῆς Στατείρας, ζώσας ἐκέλευσε καταχῶσαι· τὴν δὲ Ῥωξάνην, ζῶσαν κατατεμεῖν. καὶ ἐγένετο. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε τῇ γυναικὶ Παρυσάτιδι, ποιῆσαι ὁμοίως καὶ Στάτειραν τὴν Ἀρσάκου γυναῖκα τοῦ παιδός. ἀλλ' ὅ γε Ἀρσάκης [l] πολλὰ τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα δάκρυσι καὶ κοπετοῖς [m] ἐξιλεωσάμενος, ἐπεὶ [n] ἡ Παρύσατις ἐπεκάμφθη, συνεχώρησε· καὶ Ὦχος ὁ Δαρειαῖος, εἰπὼν Παρυσάτιδι, πολλὰ μεταμελήσειν [o] αὐτήν. [τέλος τῆς ιη' ἱστορίας.] Ἐν δὲ τῇ ιθ' ἱστορίᾳ διαλαμβάνει ὡς Ὦχος ὁ Δαρειαῖος ἀπέθανεν, ἀσθενήσας ἐν Βαβυλῶνι, ἔτη βασιλεύσας λε'.

[p] Βασιλεύει δὲ Ἀρσάκης, ὁ μετονομασθεὶς Ἀρτοξέρξης·

cyndiano Xerxem occiderat, lapidibus est obrutus: et Menostanes sibi ipse mortem conscivit, quum iam ad pœnam subeundam comprehenderetur. Desciscit Pisuthnes, et in eum 52 Tissaphernes mittitur, atque Spithradates, et Parmises. Pisuthnes vero adversus eos tendit, secum habens Lyconem Atheniensem, cum Græcis, quorum ille dux erat. Sed regis duces pecuniis Lyconem Græcosque captant, et ut a Pisuthne desciscant persuadent. deinde Pisuthni fide data, et ab eo accepta, eum ad regem ducunt, qui eum in cinerem coniicit, eiusque satrapiam Tissapherni tradit. Lycon vero et urbes et regiones mercedem proditionis accipit. Artoxares au- 53 tem, qui plurimum apud regem poterat, ei molitur insidias, de regno invadendo cogitans. nam, quum esset eunuchus, imperavit uxori suæ ut sibi barbam et mystacas conficeret, idque ut vir esse existimaretur. Sed per eam patefacto hoc dolo, comprehenditur, et Parysatidis in potestatem traditur, a qua interficitur. Arsaces autem regis filius, qui postea est nominatus Artoxerxes, uxorem ducit Idernis filiam Statiram: atque rerem ducit Idernis filiam Statiram: atque regis filiam similiter uxorem ducit filius Idernis. Amistris autem erat filia, cuius sponso nomen erat Terituchmes: qui patre suo mortuo, pro ipso satrapa constitutus est. Ha- 54 bebat autem sororem ex eodem patre natam, quæ Roxane vocabatur: quæ cum formosa erat, tum vero sagittandi iaculandique peritissima. Huius amore captus Terituchmes, et cum ea rem habens, oderat Amistrin: tandemque eam in saccum coniicere statuit, ut a trecentis viris, cum quibus defectionem molitus est, confoderetur. Sed quidam cui nomen erat Udiastes, qui autoritate apud Terituchmem valebat, et litteras a rege acceperat, quibus multa ei pollicebatur si sua filia ea ab illo periculo liberaretur, Terituchmem aggressus interfecit: quum ipse Terituchmes adversus eos qui in ipsum insurgebant, strenue pugnando, multos interfecisset. nam ab eo triginta septem homines occisos fuisse tradunt. Sed filius Udiastis Mitradates nomine, qui 55 Terituchmis armiger erat, nec adfuerat, postquam rem didicit, patri diras imprecatus est: et quum urbem Zarin occupasset, eam filio Terituchmis conservavit. At Parysatis matrem Terituchmis, fratresque Metrostem et Helicum, et sorores, quæ præter Statiram duæ erant, 1 vivas terra obrui, Roxanem autem 2 vivam secari iussit. Id quod factum 56 est. Rex vero uxori suæ, ut simili pœna Statiram afficeret Arsacis filii ipsius uxorem, imperavit. Sed quum matrem et patrem multis fletibus et planctibus placasset, et Parysatidis animus flexus esset, pœnam remisit. Sed et ipse Ochus Darīæus Parysatidi dixit fore ut valde ipsam aliquando pœniteret. *Finis lib.* XVIII. At in libro decimonono narrat quomodo Ochus Darīæus mortuus sit quum Babylone ægrotasset, et annos triginta quinque regnavisset.

Regno igitur Arsaces potitur, qui et 3 Ar- 57 toxerxes

1. *Usitato apud Persas supplicio, ut ex Herod. non uno loco discimus.* 2. *Quod genus supplicii multis etiam post sæculis apud eam gentem usurpatum, ut quando Regina, Hormisdæ regis uxor* τετεμαχίσθαι *dicitur in excerptis Photii ex Theophylacti Simoc. historiarum libro* IV. 3. Mnemon *cognominatus, cuius vitam accurate descriptam habemus apud Plut.*

a Τισαφ. D. H. *b* Σπιθαραδ. D. H. *c* Χρήματα. D. H. *d* Τισσαφερνίδης τὴν Π. D. H. *e* [ὄνομα] *h* ἀπο- Τερ. D. H. et ad oram *alii* Περιτούχμης. *f* μελετήσασα. D. H. *g* ἀλλά τις Οὐδιαστής. D. H. *h* ἀποκτείνοντα. D. H. *i* Μιθριδάτης. D. H. *k Sic in utroque exemplari. et in utroque rursus statim post* Περιτούχμεω. *Illud linguæ communis, hoc Ionicæ terminationem habet.* H. S. *l Max. Marg.* πολλὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. *m* ἐξιλεούμενος. D. H. *n* [δὲ] ἡ. D. H. *o* ex edit. D. H. *rectius dicetur* αὐτῇ. H. S. *p* βασιλεύει δὲ καὶ Ἀρσάκης. D. H. *in Not.*

toxerxes mutato nomine dictus est. hoc regnum adepto, Udiasti lingua exsecatur, atque extracta retro avellitur: atque ita tandem ille moritur, et filius eius Mitradates pro patre satrapa constituitur. Facta autem hæc fuere impulsu Statiræ: unde Parysatis dolore afficiebatur. Criminatur Tissaphernes Cyrum apud Artoxerxem fratrem: is ad matrem Parysatin confugit, et a crimine obiecto absolvitur. Revertitur Cyrus ad suam satrapiam, ignominia a fratre affectus, ideoque de defectione cogitat. Satibarzanes Orontem criminatur, cum Parysatide consuetudinem eum habere dicens, quum alioqui caste illa viveret. Morte igitur mulctatur Orontes: et mater irascitur ipsi regi, quod Parysatis veneno Teritucḥmis filium necaverit. Et de eo qui patrem 1 per ignem contra legem sepelivit,
58 *fit mentio.* unde Hellanicus et Herodotus mendacii arguuntur. *Refertur etiam* Cyri a 2 fratre defectio: et quomodo Græcum pariter et barbaricum exercitum coëgerit, et Clearchus Græcorum exercitus dux fuerit. *Commemoratur deinde* quo pacto Syennesis Cilicum rex ambos, Cyrum videlicet et Artoxerxem, in bello gerendo adiuverit, et quo modo Cyrus suum exercitum, et Artoxerxes vicissim suum exhortatus fuerit. Sed Clearchus Lacedæmonius Græcorum dux, et Menon Thessalus, ambo Cyrum sequentes, semper inter se dissidebant, quod Cyrus Clearchi consilio in omnibus uteretur, Menon autem in nullo apud eum loco esset. Et ad Cyrum quidem ab Artoxerxe multi transfugiebant, sed nullus a Cyro ad Artoxerxem. quam ob causam etiam barbarus quum ad Cyrum desciscere tentasset, et accusatus ea de re fuisset, in cinerem est coniectus. *Narratur etiam* ut Cyrus, in regis exercitum impressionem fecerit, et victoria potitus sit: deinde ut occubuerit, dum Clearcho morem non gerit. Ut Artoxerxes contumeliosis modis in fratris cadaver sævierit: quippe qui non solum caput sed et manum qua percussus ab eo fuerat, absciderit, et velut de ea triumphans, circumtulerit. *Scribit et* ut Clearchus Lacedæmonius cum suis Græcis noctu recesserit, et unam ex Parysatidis urbibus occupaverit: et ut rex cum Græcis fœdus inie-
59 rit. Ut Parysatis Babylonem profecta sit Cyrum lugens, et vix tandem caput eius manumque recuperaverit, quæ Susa miserit, ibique sepeliverit. De Bagapate qui iussu regis caput a cadavere Cyri avulsit: et quomodo regis mater ubi in talorum lusu eum vicit, ex pacto 3 Bagapatem obtinuit. et quomodo ipsi 4 pellis detracta fuerit a Parysatide, et cruci deinde fuerit affixus ab eadem. quo tempore ipsa propter multam Artoxerxis obsecrationem flere Cyrum cessavit. Quomodo Artoxerxes dona cuidam dederit qui Cyri tiaram attulit, et Carem qui Cyrum a se vulneratum arbitrabatur, honorifice exceperit: Parysatis autem illum qui honorifice exceptus fuerat, cruciatibus adhibitis interfecerit. Ut Artoxerxes petenti Parysatidi Mitradatem tradiderit, quippe qui in mensa se Cyrum interfecisse gloriatus esset: et ut sibi traditum acerba morte mulctaverit. *Hæc in libris* XIX. *et* XX. *continentur.* *In*

ξέρξης· καὶ ἐκτέμνεται ὁ [a] Οὐδιάστης τὴν γλῶτταν, καὶ ἐξελκύεται ταύτην ἐξόπισθεν, καὶ θνήσκει. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ [b] Μιτραδάτης ἀντὶ τοῦ πατρὸς καθίσταται
σατράπης. ἐπράχθη δὲ ταῦτα σπουδῇ Στατεί- 651
ρας. καὶ ἠνιᾶτο Παρύσατις. διαβάλλεται Κῦρος ὑπὸ [c] Τισσαφέρνους πρὸς Ἀρτοξέρξην τὸν ἀδελφὸν, καὶ καταφεύγει Παρυσάτιδι τῇ μητρὶ, καὶ ἀπολύεται τῆς διαβολῆς. ἀπελαύνει Κῦρος ἠτιμωμένος παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς τὴν οἰκείαν σατραπείαν, καὶ μελετᾷ ἐπανάστασιν. διαβάλλει Σατιβαρζάνης [d] Ὀρόντην, ὡς Παρυσάτιδι μίγνυται, καίτοι λίαν αὐτῆς σωφρονούσης· καὶ ἀναιρεῖται Ὀρόντης. καὶ ὀργίζεται ἡ μήτηρ τῷ βασιλεῖ, ὅτι Παρύσατις φαρμάκῳ διαφθείρει τὸν Τεριτούχμεω υἱόν. καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ὡς ψεύδονται. Ἀπόστασις Κύρου ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ συναγωγὴ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος καὶ βαρβαρικοῦ, καὶ στρατηγῶν Κλέαρχος Ἑλλήνων. ὅπως τε [e] Συέννεσις ὁ Κιλίκων βασιλεὺς ἄμφω συνεμάχει Κύρῳ τε καὶ Ἀρτοξέρξῃ. ὅπως τε Κῦρος τῇ ἰδίᾳ [f] στρατιᾷ καὶ Ἀρτοξέρξης πάλιν τῇ οἰκείᾳ παρῄνεσαν. Κλέαρχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἦρχε τῶν Ἑλλήνων, καὶ Μένων ὁ Θετταλὸς, οἳ μετὰ Κύρου ἦσαν, ἀεὶ διάφοροι ἀλλήλοις ἐτύγχανον· διότι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἅπαντα ὁ Κῦρος συνεβούλευε, τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν. ηὐτομόλουν δὲ ἀπὸ μὲν Ἀρτοξέρξου πρὸς Κῦρον πολλοὶ, πρὸς δὲ Ἀρτοξέρξην ἀπὸ Κύρου οὐδεὶς. διὸ καὶ [g] ὁ βάρβαρος προσχωρῆσαι Κύρῳ μελετήσας, καὶ διαβληθεὶς, εἰς τὴν σποδὸν ἐνεβλήθη. προσβολὴ Κύρου πρὸς τὴν βασιλέως στρατιὰν, καὶ νίκη Κύρου. ἀλλὰ καὶ θάνατος Κύρου, ἀπειθοῦντος Κλεάρχῳ· καὶ [h] αἰκισμοὶ τοῦ σώματος Κύρου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀρτοξέρξου. τήν τε γὰρ κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα, μεθ᾽ ἧς τὸν Ἀρτοξέρξην ἔβαλεν, αὐτὸς ἀπέτεμε καὶ ἐθριάμβευσεν. ἀναχώρησις Κλεάρχου τοῦ Λακεδαιμονίου, ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ Ἕλλησι, τῆς νυκτὸς, καὶ τῶν τῆς Παρυσάτιδος πόλεων μιᾶς κατάληψις. εἶτα σπονδαὶ βασιλέως πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ὡς Παρύσατις εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, πενθοῦσα Κῦρον, καὶ μόλις ἐκομίσατο τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν
χεῖρα, καὶ ἔθαψεν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Σοῦσα. τὰ περὶ 652
Βαγαπάτου τοῦ ἀποτεμόντος, προστάξει βασιλέως, τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τοῦ σώματος Κύρου. ὅπως ἡ μήτηρ μετὰ βασιλέως κύβοις ἐπὶ συνθήκαις παίξασα, καὶ νικήσασα, ἔλαβε Βαγαπάτην. καὶ ὃν τρόπον τὸ δέρμα περιαιρεθεὶς [i] ἀνεσταυρίσθη ὑπὸ Παρυσάτιδος· ὅτε καὶ τὸ πολὺ ἐπὶ Κύρῳ πένθος [k] αὐτῇ ἐπαύσατο, διὰ τὴν πολλὴν τοῦ Ἀρτοξέρξου δέησιν. ὡς Ἀρτοξέρξης δῶρα ἔδωκε τῷ ἐνέγκαντι τὸν Κύρου πῖλον, καὶ [l] ὡς τὸν [m] Κᾶρα τὸν δοκέοντα [n] Κῦρον βαλεῖν Ἀρτοξέρξης ἐτίμησε. καὶ ὡς Παρύσατις τὸν τιμηθέντα [o] Κᾶρα αἰκισαμένη, ἀπέκτεινεν. ὡς Ἀρτοξέρξης παρέδωκεν αἰτησαμένῃ [p] Μιτραδάτην Παρυσάτιδι, ἐπὶ τραπέζης μεγαλαυχήσαντα ἀποκτεῖναι [q] τὸν Κῦρον. κἀκείνη λαβοῦσα, πικρῶς [r] ἀνεῖλε. ταῦτα καὶ ἡ ιθ´ καὶ ἡ κ´ ἱστορία.

Ἐν

1. *Herodot. Thalia, et Strabo lib.* 15. 2. *Cyri hanc adversus fratrem rebellionem persecutus est diligentissime Xenophon, lib.* I. *et* II. ἀναβάσεως. 3. *Plut. in Artoxer. vocat* Mesabaten. 4. *Pari supplicio affectus sup. Petisacus c.* 5.

a Οὐδιαστής. D. H. *b* sic et D. H. et ad oram Μιθριδάτης. *c* Τισαφ. D. H. *d* Ὀρόνδην D. H. et mox Ὀρόνδης. *e* Συνέννεσις. D. H. Συέννεσις etiam *Vatic. et Max. Margunii.* *f* στρατείᾳ. D. H. *g* Ἀρταβάριος. D. H. alii Ἀρβάριος. *h* αἰκισμὸς. D. H. *i* ἀνεσταυρώθη. D. H. ἀνεσταυρίσθη etiam *Max. Marg.* et *Cod. Bavaricus.* *k* αὕτη D. H. ταύτῃ *Cod. Vaticanus.* *l* ὡς τὸν δοκέοντα βαλεῖν κάρα Κῦρον. *Max. Marg.* *m* Κάρα D. H. *n* βαλεῖν Κῦρον Ἀρ. D. H. *o* Κάρα. D. H. *p* Μιθριδ. D. H. *Max. Marg.* etiam Μιτραδάτην. *q* τὸν D. H. *r* [ἂν] ἀνεῖλε. D. H.

Ἐν δὲ τῇ κά καὶ β' καὶ γ', ἥτις καὶ τῆς ὅλης πέρας ἐστὶν ἱστορίας, τάδε [a] περιείληπται· ὡς [b] Τισσαφέρνης ἐπιβουλεύει τοῖς Ἕλλησι, καὶ προσεταιρισάμενος Μένωνα τὸν Θεσσαλὸν, δι' αὐτοῦ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις ἐχειρώσατο, τοῦ Κλεάρχου καὶ προειδομένου καὶ ἀποκρουομένου τὴν ἐπιβουλήν. ἀλλὰ τό, τε πλῆθος διὰ Μένωνος ἀπατηθὲν, κατηνάγκασε καὶ ἄκοντα Κλέαρχον πρὸς [c] Τισσαφέρνην παραγενέσθαι, καὶ Πρόξενος ὁ Βοιώτιος, αὐτὸς ἤδη προαλοὺς ἀπάτῃ, συμπαρῄνει. ὡς εἰς Βαβυλῶνα πρὸς Ἀρτοξέρξην Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέστειλεν ἐν πέδαις· καὶ ὡς ἐπὶ θέαν Κλεάρχου ἅπαντες συνεῤῥύησαν· ὡς Κτησίας αὐτὸς, ἰατρὸς ὢν Παρυσάτιδος, πολλὰ Κλεάρχῳ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντι πρὸς ἡδονὴν καὶ θεραπείαν δι' αὐτῆς ἔπραξε· καὶ τῶν δεσμῶν ἂν Παρύσατις [d] ἔλυσεν καὶ ἀφῆκεν, εἰ μὴ Στάτειρα τὸν ἄνδρα Ἀρτοξέρξην ἀνέπεισε τοῦτον ἀναιρεθῆναι. καὶ ἀνῃρέθη Κλέαρχος· καὶ τέρας ἐπὶ τῷ σώματι συνέστη. [e] αὐτόματος γὰρ ἐπ' αὐτῷ τάφος, μεγίστου πνεύσαντος ἀνέμου, ἐπὶ μέγα ἠρμένος, ἐπισυνέστη. ἀνῃρέθησαν δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀναπεμφθέντες Ἕλληνες, πλὴν Μένωνος. Λοιδορία Παρυσάτιδος πρὸς Στάτειραν, καὶ ἀναίρεσις διὰ φαρμάκου, τοῦτον διασκευασθέντος τὸν τρόπον· (ἐφυλάττετο γὰρ Στάτειρα
653 λίαν μὴ παθεῖν ὃ πέπονθε) μαχαιρίου τὸ ἓν μέρος ἐπαλείφεται τῷ φαρμάκῳ· τὸ δὲ λοιπὸν οὐ μετεῖχε. τούτῳ τέμνεται ὀρνίθιον μικρὸν, μέγεθος [f] ὅσον ᾠοῦ· (ῥυνδάκην Πέρσαι τὸ ὀρνίθιον καλοῦσι) τέμνεται δὲ δίχα, καὶ τὸ μὲν καθαρεῦον τοῦ ἰοῦ ἥμισυ [g] αὐτὴ λαβοῦσα Παρύσατις ἐσθίει, τὸ δὲ προσομιλῆσαν τῷ φαρμάκῳ, ὀρέγει Στατείρᾳ. ἡ δὲ, ἐπεὶ ἐσθίουσαν τὴν ἐπιδοῦσαν ἑώρα τὸ ἥμισυ, μηδὲν συνιδεῖν δυνηθεῖσα, καὶ αὐτὴ συνεσθίει τοῦ θανάτου τὸ φάρμακον. ὀργὴ διὰ ταῦτα τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν μητέρα, καὶ σύλληψις τῶν [h] εὐνούχων αὐτῆς, καὶ αἰκισμὸς καὶ ἀναίρεσις. καὶ ἔτι σύλληψις Γίγγης ἣ ᾠκείωτο Παρυσάτιδι, καὶ [i] κρίσις ἐπ' αὐτῇ· καὶ ἀθώωσις μὲν παρὰ τῶν κριτῶν, καταδίκη δὲ παρὰ βασιλέως· καὶ αἰκισμὸς Γίγγης, καὶ ἀναίρεσις· καὶ ὀργὴ διὰ τοῦτο Παρυσάτιδος πρὸς τὸν υἱὸν, κἀκείνου πρὸς τὴν μητέρα. Καὶ τὸ χῶμα δὲ τοῦ Κλεάρχου δι' ἐτῶν ὀκτὼ μεστὸν ἐφάνη φοινίκων, οὓς ἦν κρύφα Παρύσατις, καθ' ὃν καιρὸν ἐκεῖνος ἐτελεύτησε, διὰ [k] τῶν εὐνούχων καταχώσασα. Αἰτίαι δι' ἃς Εὐαγόρᾳ βασιλεῖ Σαλαμῖνος βασιλεὺς Ἀρτοξέρξης διηνέχθη. καὶ ἄγγελοι Εὐαγόρα πρὸς Κτησίαν ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν παρὰ [l] Ἀβουλίτου τὰς ἐπιστολάς. καὶ Κτησίου, πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ, περὶ τοῦ διαλλαγῆναι αὐτὸν Ἀναξαγόρᾳ τῷ Κυπρίων βασιλεῖ. τῶν παρὰ Εὐαγόρα ἀγγέλων εἰς Κύπρον ἄφιξις, καὶ τῶν παρὰ Κτησίου γραμμάτων ἀπόδοσις Εὐαγόρᾳ. καὶ Κόνωνος πρὸς Εὐαγόραν λόγος ὑπὲρ τοῦ πρὸς βασιλέα ἀναβῆναι, καὶ Εὐαγόρα ἐπιστολὴ περὶ ὧν ἠξιώθη ὑπ' αὐτοῦ. καὶ Κόνωνος πρὸς Κτησίαν ἐπιστολή. καὶ βασιλεῖ παρὰ Εὐαγόρα φόρος. καὶ τῶν ἐπιστολῶν Κτησίᾳ ἀπόδοσις. Κτησίου λόγος πρὸς βασιλέα περὶ Κόνωνος, καὶ ἐπιστολὴ πρὸς αὐτόν. τῶν παρὰ Εὐαγόρου δώρων ἀπόδοσις Σατιβαρζάνῃ, καὶ τῶν ἀγγέλων τῶν εἰς Κύπρον ἄφιξις. καὶ Κόνωνος ἐπιστολὴ πρὸς βασιλέα καὶ Κτησίαν. ὡς ἐτηρήθησαν οἱ

In libris autem XXI. *et* XXII. *et* XXIII., (*quo* 60
tota hæc finitur historia) *hæc continentur.* Quo pacto Tissaphernes Græcis insidias molitus sit, quum socium sibi adiunxisset Menonem Thessalum, et per eum dolo iuramentisque Clearchum ducesque ceteros in potestatem suam redegerit, quamvis Clearchus prævideret, insidiasque amoliretur. Sed tum multitudo per Menonem decepta, Clearchum etiam invitum ad Tissaphernem coëgit accedere, tum etiam Proxenus Bœotius ante dolo circumventus, ut id faceret hortabatur. Quomodo Clearchum et ceteros compedibus vinctos Babylonem ad Artoxerxem miserit: et quomodo ad conspiciendum Clearchum omnes confluxerint: et quomodo Ctesias ipse, quum medicus esset Parysatidis, Clearcho, dum in carcere esset, multa humanitatis officia per eam præstiterit. Et ut illum Parysatis a vinculis liberasset et dimisisset, nisi Statira virum Artoxerxem ad eum interficiendum hortando compulisset. Ita Clearchus morte mulctatus est: et circa eius cadaver ostentum hoc extitit, quod flante vento vehementissimo, sepulcralis agger magnæ altitudinis sponte sua super illud coierit. Interfecti etiam fuerunt Græci cum eo missi, præter Menonem. *Narrantur deinceps* Pary- 61
satidis in Statiram convicia, et quomodo Statira fuerit veneno necata. quod hunc in modum paratum erat: (cavebat enim sibi Statira diligenter ab hoc malo, quod ei tamen contigit.) 1 Una pars cultelli veneno superillinitur, cuius reliqua intacta remansit: hoc secatur avicula parva, ovi habens magnitudinem, (aviculam hanc Persæ ryndacen appellant) dividiturque in duas partes. et ipsa Parysatis dimidiam partem quæ veneno carebat, accepit, comeditque: at partem veneno tinctam porrexit Statiræ. Illa quum eam quæ porrexerat edere dimidiam partem vidisset, nec quicquam *fraudis* animadvertere potuisset, ipsa quoque una mortiferum comedit venenum. Hinc matri rex irascitur, et eius eunuchi comprehensi torquentur et morte mulctantur. Prætereaque Ginge comprehenditur, quæ Parysatidi familiaris erat, atque de ipsa iudicium exercetur: a iudicibus quidem absolvitur, a rege autem condemnatur: tandem vero cruciatibus afficitur et necatur: eoque nomine Parysatis filio, hic vicissim matri succenset. De Clear- 62
chi tumulo qui octo post annis palmarum plenus apparuit: quas Parysatis clam per eunuchos, quo tempore ille mortuus est, aggesta terra obruerat. Caussæ propter quas rex Arto- 63
xerxes et Euagoras Salaminis rex inter se dissiderent. et Euagoræ nuncii ad Ctesiam ut acciperent epistolas ab Abulite: et Ctesiæ ad ipsum epistola de reconciliatione cum Anaxagora Cypriorum rege. Euagoræ nunciorum in Cyprum adventus, et a Ctesia datæ ad Euagoram litteræ, ut ei fuerint redditæ. Et, Cononis ad Euagoram oratio, suadentis ut ad regem ascenderet. Et, Euagoræ epistola de honoribus quibus ab eo affectus fuerat. Et, Cononis ad Ctesiam epistola. Et, tributum regi datum ab Euagora. Et, epistolæ Ctesiæ redditæ. Et, Ctesiæ ad regem oratio de Conone, et epistola ad ipsum. Munera ab Euagora missa Satibarzani traduntur, et nuncii in Cyprum perveniunt. Et Cononis epistola ad regem et Ctesiam. Quomodo adhibita custodia retenti sint

1. Cultelli alterum latus veneno illinitur. *Hoc ipso circumventum fuisse dolo a consanguineo suo L. Verum imp. finxerunt quidam ut refert Aurel. Victor in histor. Augusta, in Anton. Philosopho.*

a διείληπται. D. H. et ad oram: δὴ περιείληπται. *b* Τισαφ. D. H. *c* Τισαφ. D. H. *d alii* ἔλασε. *Cod. Bav. et Max. Marg.* ἔλαβε. *e* αὐτομάτως. D. H. *f alii* ἴσον. *g* αὕτη. D. H. *h* ὑπηρετούντων εὐν. αὐτῇ, D. H. *i* κρίσεις. D. H. *k* διὰ [εὐνούχων] τῶν ὑπηρετούντων αὐτῇ καταχ. D. H. *l* Ἀβουλήτου. D. H.

sint nuncii a Lacedæmoniis ad regem missi. Epistola regis ad Cononem et ad Lacedæmonios, quam ipse Ctesias tulit. et quomodo a Pharnabazo Conon constitutus sit navarchus.
64 Ctesiæque in Cnidum patriam suam adventus et Lacedæmonem, et disceptatio adversus Lacedæmoniorum legatos apud Rhodum: et emissio ab Epheso usque ad Bactra. et Indicæ regionis, dierum, parasangarum enumeratio. Catalogus regum a Nino et Semiramide usque ad Artoxerxem: 1 quibus et hoc opus absolvitur.

[SCRIPTORIS *huius Ctesiæ candidus est ac valde simplex sermo, quo etiam fit, ut non iniucundus accidat. Usus vero dialecto est Ionica, etsi non per omnia, ut Herodotus, sed in quibusdam tantummodo vocibus. neque etiam in diverticula quædam, ut ille, importune sermonem avertit, quanquam a fabulis quas illi probrose obiicere audet, ne ipse quidem abstinet, in eo præsertim libro, quem* INDICA *inscripsit. Iucunditas vero historiæ magnam illi partem in narrationum posita est apparatu, qui multum habet et vehementiæ, et inexspectati. quanquam illa etiam rebus pæne fabulosis magna cum varietate exornatur. Oratio illi plus æquo dissoluta, ut et in idiotismum trivialemque sermonem incidat. Herodoti autem stylus hac ipsa et simili orationis virtute atque artificio, Ionicæ dialecti norma est ac regula.*]

οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἄγγελοι πεμφθέντες πρὸς βασιλέα. βασιλέως ἐπιστολὴ πρὸς Κόνωνα καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ἣν Κτησίας αὐτὸς ἐκόμισεν· ὡς ὑπὸ Φαρναβάζου ναύαρχος Κόνων ἐγένετο. Κτησίου εἰς Κνίδον τὴν πατρίδα ἄφιξις, καὶ εἰς Λακεδαίμονα· καὶ κρίσις πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίων ἀγγέλους, ἐν [a] Ῥόδῳ: καὶ 654
ἄφεσις ἀπὸ Ἐφέσου μέχρι [b] Βάκτρων. καὶ Ἰνδικῆς ἀριθμὸς σταθμῶν, ἡμερῶν, παρασαγγῶν. κατάλογος βασιλέων ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως, μέχρι Ἀρτοξέρξου. ἐν οἷς καὶ τὸ τέλος.

[Ἔστι δὲ οὗτος ὁ συγγραφεὺς σαφής τε καὶ ἀφελὴς λίαν, διὸ καὶ ἡδονῇ αὐτῷ σύγκρατός ἐστιν ὁ λόγος. κέχρηται δὲ τῇ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ, εἰ καὶ μὴ δι' ὅλου, καθάπερ Ἡρόδοτος, ἀλλὰ κατ' ἐνίας τινὰς λέξεις. οὐδὲ πρὸς ἐκτροπὰς δέ τινας ἀκαίρους, ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀπάγει τὸν λόγον. τῶν μέντοιγε μύθων, ἐν οἷς ἐκείνῳ λοιδορεῖται, οὐδ' οὗτος ἀφίσταται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις αὐτῷ Ἰνδικά. ἡ δὲ ἡδονὴ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ τῶν διηγημάτων αὐτοῦ γίνεται διασκευῇ, τὸ παθητικὸν καὶ ἀπροσδόκητον ἐχούσῃ πολὺ, καὶ τὸ ἐγγὺς τοῦ μυθώδους αὐτὴν διαποικίλλειν. καὶ διαλελυμένος δέ ἐστι πλέον τι τοῦ δέοντος αὐτῷ ὁ λόγος, ὡς καὶ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐκπίπτειν. ὁ δὲ τοῦ Ἡροδότου λόγος ταύτῃ τε καὶ τῇ ἄλλῃ τοῦ ἔπους δυνάμει καὶ τέχνῃ, κανών ἐστιν Ἰωνικῆς διαλέκτου.]

1. *A Nino id et Semiramide inchoatum, ad magistratum usque Ithyclis, id est, Olymp.* XCV. *an.* 3. *deduxisse Ctesiam, auctor est Diod. lib.* 14. *pag.* 421. *edit. Græc.*
a λόγῳ. D. H. *b* A. S. M. M. μάκτρων. *illud* (βάκτρ.) *C. B.* 2. *et H. St.*

655 # ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΙΝΔΙΚΩΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ, ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ.

EX EIVSDEM CTESIAE SCRIPTIS QVAE INDICA NOMINATA SVNT,

excerptae ab eodem PHOTIO historiae.

ΚΤΗΣΙΟΥ [a] τὰ Ἰνδικά ἐςιν [b] ἐν ἑνὶ βιβλίῳ, ἐν οἷς μᾶλλον ἰωνίζει. λέγει περὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, τὸ μὲν ςενὸν αὐτοῦ εὖρος τεσσαράκοντα ςαδίων εἶναι· τὸ δὲ [c] πλατύτατον, καὶ διακοσίων. λέγει περὶ αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν, ὅτι πλείυς σχεδὸν συμπάντων ἀνθρώπων. περὶ τοῦ σκώληκος τοῦ ἐν τῷ ποταμῷ· ὃ καὶ μόνον τῶν ἄλλων θηρίων ἐν αὐτῷ γίνεται. περὶ τοῦ μὴ οἰκεῖν ἐπέκεινα αὐτῶν ἀνθρώπους. ὅτι οὐχ ὕει, ἀλλ᾽ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ποτίζεται ἡ Ἰνδική. Περὶ [d] παντάρβας τῆς σφραγῖδος· καὶ ὡς οζ᾽ σφραγῖδας ἀποῤῥιφείσας καὶ τιμίους λίθους εἰς τὸν ποταμὸν, ἅτινα ἦν [e] τοῦ Βακτρίων καπήλου, [f] αὐτὴ ἀνείλκυσεν ἐχομένας ἀλλήλων. περὶ τῶν [g] τειχοκαταλύτων ἐλεφάντων. περὶ τῶν μικρῶν πιθήκων τῶν ἐχόντων οὐρὰς τετραπήχεις. περὶ τῶν ἀλεκτρυόνων τῶν μεγίςων. Περὶ τοῦ ὀρνέου τοῦ [h] βιττάκου, ὅτι γλῶσσαν ἀνθρωπίνην ἔχει καὶ φωνήν. μέγεθος μὲν, ὅσον ἱέραξ, [i] πορφύρεον δὲ πρόσωπον· καὶ πώγωνα φέρει μέλανα. αὐτὸ δὲ κυάνεόν ἐςιν ὡς τὸν τράχηλον, ὥσπερ [k] κιννάβαρι. διαλέγεσθαι δὲ αὐτὸ ὥσπερ ἄνθρωπον, [l] Ἰνδιςί· ἂν δὲ Ἑλληνιςὶ
656 μάθῃ, καὶ Ἑλληνιςί. Περὶ τῆς κρήνης τῆς πληρουμένης ἀνὰ ἔτος ὑγροῦ χρυσίου· ἐξ ἧς ἑκατὸν πρόχοαὶ ὀςράκινοι ἀνὰ ἔτος ἀρύονται. ὀςρακίνους δὲ δεῖ εἶναι, ἐπεὶ πήγνυται ὁ χρυσὸς ἀπαρυόμενος· καὶ ἀνάγκη τὸ ἀγγεῖον θλᾷν, καὶ οὕτως ἐξάγειν [m] αὐτό. [n] ἡ δὲ κρήνη, τετράγωνός ἐςιν, ἑκκαίδεκα μὲν πηχῶν ἡ περίμετρος, τὸ δὲ βάθος, ὀργυιά· ἑκάςη δὲ προχοὴ τάλαντον ἕλκει. καὶ περὶ τοῦ ἐν τῷ πυθμένι τῆς

INDICA Ctesiæ uno libro continentur, in quibus magis Ionice loquitur. Scribit [1] Indum fluvium, qua angustissimus est, quadraginta stadiorum esse: qua latissimus, ducentorum. Indos multitudine ceteros fere universos mortales superare dicit. De scolece, *id est, quodam verme*, qui est in flumine, et solus ex omnibus animalibus in eo nascitur. *Dicit etiam* ultra Indos non alios homines habitare. In Indica regione non pluere, sed eam a flumine rigari. De [2] pantarba sigillari gemma: et quomodo septuaginta septem sigillares gemmas et lapides pretiosos in flumen proiectos, (quæ omnia erant cuiusdam Bactriani institoris) pantarba retraxerit inter se cohærentes. De elephantibus [3] murifragis. De parvis simiis caudas quatuor cubitorum habentibus. De [4] maximis gallis gallinaceis. De ave psittaco, quam lingua humana et voce præditam esse dicit, [5] accipitris magnitudine, et fronte purpurea, barbamque gestare nigram, alioqui ad collum cærulei coloris est, quemadmodum cinnabari: loquique ipsam Indice, ut hominem: nec non Græce, si Græcum sermonem docta fuerit. De [6] fonte qui quotannis auro humido impletur, ex quo fonte centum urcei fictiles singulis annis hauriuntur. ideoque fictiles esse oportet, quoniam aurum haustum concrescit, ut ad ipsum extrahendum frangere vas necesse sit. Fons hic quadratus est, cuius ambitus est sexdecim cubitorum, altitudo unius ulnæ: singuli autem urcei *qui auro pleni hauriuntur*, talenti pondus exæquant. De ferro quod in fundo huius fontis ex-

1. *Hic ipse locus ita citatus legitur ab Arriano lib. 5. de expedit. Alexandri.* Ac Ctesias quidem asserit Indi, qua angustissimus is est, XL. stadiorum latitudine ripas inter se distare; qua vero latissimus, etiam centum summum stadiorum spatium intermedium esse. 2. *Ignem etiam exstinxisse refert Heliodorus in AEthiop. vide et Philostrat. de vita Apollonii, lib.* 3. 3. qui muros dissolvunt atque evertunt. *Pectore suo, cum rex Indorum iubet, iis incumbendo, lege cap.* 29. *AEliani de animal. lib.* 17. *ubi plura de his.* 4. *Hinc sumpsisse videtur, quæ de iisdem refert AElian. de animalib. lib.* 16. *cap.* 2. 5. De bittaco ave. *Psittacum vocant alii. Meminit quoque Olympiodorus in excerptis apud Photium et AElianus non semel.* 6. *Falsa hæc esse ait Philostrat. lib. 3. de vita Apollonii.*

a ἀνεγνώσθη δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ Ἰνδικὰ ἐν ἑνὶ β. D. H. *In alio libro ms. Bavarico*, Διηγήματα Κτησίου Κνιδίου περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ θαυμάτων. *b C. Vat.* ἐν βιβλίῳ. *c* πλατύτερον. D. H. sic et C. V. *d Vide Philost. lib. 3. de Apollonio.* καὶ Ἡλιόδωρος οὕτω φησὶ περὶ τῆς παντάρβης παράδοξα, *Max. Marg.* *e Malim* τευ *sine accentu, pro* τινός. H. S. *f* αὕτη. D. H. *g* τειχοκαταλυτῶν. D. H. *h Hæc* Ψιττάκη *est Plinio, qui lib. 10. cap. 42. docet quæ aves imitari possint sermonem humanum, ut et Suid. in vocabulo Psittacus. Naz. præcept. ad Virg. v.* 624. Καὶ κόρακες κλέπτουσιν ὁμῶς ὄπα· ὡς δ᾽ ἐρατόχρως Ψιττακὸς ἀγκυλόχειλος ἔσω πλεκτοῖο δόμοιο Ἀνδρόμεον φώνησε, καὶ ἥπαφεν ἀνδρὸς ἀκουήν. *vide Olympiodori excerpta apud Phot. p.* 112. D. H. *i B. lib.* ὑποπορφύρεον. *caussam varietatis colorum tam in psittacis, quam aliis nonnullis avibus, adfert Diod. Sic. lib.* 2. D. H. *k* κινάβ. D. H. C. B. A. S. etiam per duplex νν. *l Bavaricus liber, ex eodem Ctesia excerptus,* οἵαν γλῶτταν ἐκδιδαχθῇ. D. H. *m* αὐτὸν. D. H. *n* Φιλόςρατος ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀπολλωνίου [*lib.* 3.] βίῳ ψεῦδος αὐτό φησι. *Max. Marg.*

extat: ex quo duos gladios se habuisse dicit
ipse Ctesias: unum a [1] rege, alterum a regis
matre Parysatide donatum. Id ferrum si in
terram defigatur, nebulas et grandines turbi-
nesque avertere: et seipsum hæc vidisse, re-
5 ge bis periculum faciente, commemorat. De
[2] canibus Indicis, qui maximi sunt, adeo ut
etiam cum leone pugnent. De magnis monti-
bus ex quibus sardo et onyches aliæque gem-
mæ effodiuntur. De acerrimo qui ibi est ca-
lore: et ut sol decuplo maior quam in aliis re-
gionibus esse videatur, multique æstu ibi suf-
focentur. [3] Tradit etiam mare ibi non minus
spatiosum Græco esse: atque id in summo qui-
dem, donec quis ad quatuor digitorum altitu-
dinem perveniat, fervidum esse: adeo ut pi-
scis iuxta calorem illum vivere non possit, sed
6 in fundo degat. Indum fluvium delatum per
campos et montes interlabi *tradit*, in quibus
nascatur qui [4] calamus Indicus appellatur: eius
quidem crassitudinis quam hominum duorum
iunctæ ulnæ complecti possint: altitudinis au-
tem, quanta est mali navis onerariæ prægran-
dis. Esse et quosdam maiores, quosdam item
minores, utpote in spatioso monte. Esse au-
tem inter hos calamos et marem et feminam:
marem quidem medullam non habere, et esse
admodum firmum; feminam autem habere. De
animali Indico [5] martichora dicto, quod facie
hominem refert, leonis magnitudine, cinna-
7 baris ruborem habens. Triplex est illi den-
tium ordo: aures humanis similes, oculos glau-
cos similes homini: caudam autem qualem
scorpius terrestris habet, in qua et aculeus est
cubitali maior. Sed et per transversum acu-
leis munita est cauda. Aculeum item in ver-
tice, velut scorpius, gerit: quo accedentes
pungit: nec mortem quicunque punctus fue-
rit, effugere potest. Quod siquis eminus ad-
versus ipsum pugnet, et ab anteriori parte
caudam prætendens aculeis petit, tanquam ab
arcu eos eiaculans, et a posteriori parte eam
recta protendens. Ad iugeri autem longitu-
dinem iaculando pervenit, et quoscunque fe-
rit, omnes ad unum interficit, præter ele-
phantem. Eius autem aculei longitudinem pe-
dalem, funis tenuissimi latitudinem habent.
Martichora autem Græcis ἀνθρωποφάγος sonat,
id est, *hominivorus*, quod multos voret quos
interfecerit. Sed et animalia cetera vorat.
Pugnatque et unguibus et aculeis. Aculeos au-
tem ubi eiaculatum fuerit, renasci scribit.
Abundat autem his animalibus India: quæ ab
hominibus interficiuntur, qui elephantis insi-
8 dentes, telis ea petunt. De summa Indorum
iustitia, et de moribus ac ritibus eorum. De
[6] loco sacro qui est in tractu inhabitabili re-
gionis, quem sub nomine solis et lunæ vene-
rantur: ad quem a monte Sardus quindecim
est dierum iter. Ut sol ibi singulis annis per
dies triginta quinque aliquid refrigerationis il-
lis concedat, propter id festum, ut ne dum
ipsum celebrant et dum revertuntur, aduran-
tur. Tonitrua et fulgura et pluviæ non sunt
in India, sed frequentes ventos et turbines
ha-

τῆς κρήνης σιδήρου, ἐξ οὗ καὶ δύο ξίφη Κτησίας
φησὶν ἐσχηκέναι· ἓν παρὰ βασιλέως, καὶ ἓν παρὰ
τῆς τοῦ βασιλέως μητρὸς Παρυσάτιδος. Φησὶ δὲ πε-
ρὶ αὐτοῦ, ὅτι πηγνύμενος ἐν τῇ γῇ, νέφους καὶ
χαλάζης καὶ πρηστήρων ἐστιν [a] ἀποτρόπαιος. καὶ
ἰδεῖν [b] αὐτὸν ταῦτά φησι, βασιλέως δὶς ποιήσαν-
τος. Περὶ τῶν κυνῶν τῶν Ἰνδικῶν, ὅτι μέγιστοί εἰ-
σιν, ὡς καὶ λέοντι μάχεσθαι. περὶ τῶν [c] ὀρῶν τῶν
μεγάλων, ἐξ ὧν ἥ τε σαρδὼ ὀρύσσεται, καὶ οἱ ὄνυ-
χες, καὶ αἱ ἄλλαι σφραγῖδες. ὅτι ἀλέα πολλὴ,
καὶ ὅτι ὁ ἥλιος δεκαπλασίων τὸ μέγεθος ἢ ἐν ταῖς
ἄλλαις χώραις αὐτὸς ἑαυτοῦ φαίνεται, καὶ πολλοὶ
ἐνταῦθα τῷ πνίγει φθείρονται. καὶ θάλασσάν φη-
σιν αὐτόθι [d] οὐδὲν ἔλαττον τῆς Ἑλληνικῆς. τὸ δὲ
ἄνω αὐτῆς ἕως τεσσάρων δακτύλων, θερμὸν εἶναι. ὥστε
μὴ ἰχθὺν ζῆν προσπελάσαντα τῷ θερμῷ, ἀλλὰ
κάτωθεν διαιτᾶσθαι. Ὅτι ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ῥέων
διὰ πεδίων, καὶ δι᾽ ὀρέων ῥεῖ· ἐν οἷς καὶ ὁ λεγόμενος
Ἰνδικὸς κάλαμος φύεται, πάχος μὲν ὅσον δύο [e] ἄν-
δρε περιωργυιωμένοι [f] [μόλις] περιλάβοιεν· τὸ δὲ ὕ-
ψος, ὅσον μυριοφόρου νεὼς ἱστός. εἰσὶ καὶ ἔτι μείζους
καὶ ἐλάττους, οἵους εἰκὸς ἐν ὄρει μεγάλῳ. εἶναι δὲ
τῶν καλάμων καὶ ἄῤῥενας καὶ θηλείας. ὁ μὲν οὖν
ἄῤῥην [g] ἐντεριώνην οὐκ ἔχει, καὶ ἔστι κάρτα ἰσχυρός·
ἡ δὲ θήλεια ἔχει. Καὶ [h] περὶ τοῦ μαρτιχόρα τοῦ
ἐν αὐτοῖς ὄντος θηρίου· ὡς τὸ πρόσωπον ἐοικὸς ἀν-
θρώπῳ, μέγεθος μὲν ἐστιν ὥσπερ λέων, καὶ χρόαν
ἐρυθρὸς ὡς κιννάβαρι· τρίστιχοι δὲ ὀδόντες· ὦτα δὲ
ὥσπερ ἀνθρώπου, καὶ ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, ὁμοίως
ἀνθρώπῳ· τὴν δὲ κέρκον ἔχει οἵανπερ σκορπίος ὁ
ἠπειρώτης, ἐν ᾗ [i] τὸ κέντρον ἔχει, [k] μείζω [l] ὑπ- 657
άρχουσαν πήχεως. ἔχει δὲ καὶ ἐκ πλαγίου τῆς κέρ-
κου ἔνθα κέντρα. ἔχει δὲ καὶ ἐπ᾽ ἄκρῳ, ὥσπερ σκορ-
πίος, κέντρον. καὶ τούτῳ [m] μὲν ἐὰν προσέλθῃ τις,
κεντεῖ τῷ κέντρῳ, καὶ πάντως ὁ κεντηθεὶς ἀποθνή-
σκει· ἐὰν δέ τις πόῤῥωθεν μάχηται πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἔμπροσθεν ἱστὰς τὴν οὐρὰν, ὥσπερ ἀπὸ τόξου βάλ-
λει τοῖς κέντροις, καὶ ὄπισθεν ἐπ᾽ εὐθείας ἀποτείνων.
βάλλει δὲ ὅσον πλέθρον εἰς μῆκος· καὶ πάντας οὓς ἂν
[n] βάλῃ, πάντως ἀποκτείνει, πλὴν ἐλέφαντος. τὰ
δὲ κέντρα αὐτοῦ ἐστι τὸ μὲν μῆκος, ὅσον ποδιαῖα, τὸ
δὲ πλάτος, ὅσον σχοῖνος λεπτότατος. [o] μαρτιχόρα
δὲ Ἑλληνιστὶ ἀνθρωποφάγον· ὅτι πλεῖστα ἐσθίει ἀναι-
ρῶν ἀνθρώπους. ἐσθίει δὲ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. μάχεται
δὲ καὶ τοῖς ὄνυξι καὶ τοῖς κέντροις. τὰ δὲ κέντρα πάλιν
φησὶν, ἐπειδὰν ἐκτοξευθῇ, ἀναφύεσθαι. ἔστι δὲ πολλὰ
ἐν τῇ Ἰνδικῇ. ἀποκτείνουσι δὲ αὐτὰ τοῖς ἐλέφασιν
ἐποχούμενοι ἄνθρωποι, κἀκεῖθεν [p] βάλλοντες. Περὶ
τῶν Ἰνδῶν, ὅτι δικαιότατοι· καὶ περὶ τῶν ἐθῶν
καὶ νομίμων αὐτῶν. περὶ τοῦ ἱεροῦ χωρίου τοῦ ἐν
τῇ ἀοικήτῳ. ὃ ἐπ᾽ ὀνόματι τιμῶσιν ἡλίου καὶ σε-
λήνης· ἐν ᾧ διὰ δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους
τῆς Σαρδοῦς τις παραγίνεται. καὶ ὅτι λέ ἡμέρας
ὁ ἥλιος ψύχει ἐκεῖσε τοῦ ἐνιαυτοῦ, διὰ τὴν ἑορ-
τὴν, ἵνα μὴ ἄφλεκτοι αὐτὴν τελέσωσι, καὶ ὑπο-
στρέψωσιν. ὅτι βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ ὑετοὶ οὐκ
εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἄνεμοι δὲ πολλοὶ, καὶ πρηστῆ-
ρες

1. *Artaxerxe* τῷ *Mnemone*. 2. *AElianum lege lib.* 4. *animal. cap.* 19. *qui sua hinc petivisse videtur.* 3. Mare ibi nihilo minus quam Græcum flatu tumere: φυσᾶν *lego, pro* φησίν. 4. Harundini Indicæ arborea amplitudo, *inquit Plin. lib.* 16. *c.* 36. *quo te, lector remitto.* 5. *Et hoc esse mendacium vult Philostr. AElian. lib.* 4. *de animal. cap.* 21. *postquam multis de Manticbora egit, penes Ctesiam fidem omnium esse vult. Meminit et Pausan. huius Ctesianæ narrationis in Bœotic. Plin. item lib.* 8. *c.* 21. *apud quos* Mantichora *legitur.* 6. *Simile quid habet Nonnosus excerpt. Phot.*

a ἀποτρόπαιον. *b* αὐτὸν ταῦτα. D. H. *c* ὄρεων. *d alii* οὐκ. *e* C. B. A. S. M. M. ἄνδρες. *f e Cod. Bavarico.* *g* ἐντεριόνην. D. H. *h* καὶ τοῦτο ψεῦδος ὁ Φιλόσρατός φησι. *Max. Marg.* *i* καὶ τὸ D. H. *k* μείζων ὑπάρχουσα A. S. C. B. M. M. et H. S. μείζω ὑπάρχουσαν. *l. B.* μεῖζον πήχεως. *l* ὑπάρχουσα. D. H. *m* μὴν. D. H. *n* βάλλῃ. D. H. *o B. lib.* Μαρτιχόρας. *p alii* βάλλουσι.

ρες πολλοί· καὶ ἁρπάζουσιν ὅ, τι ἂν λάβωσιν. ὁ δὲ
ἥλιος ἀνίσχων τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας ψύχος ποιεῖ,
τὸ δ᾽ ἄλλο, λίαν ἀλεεινὸν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν
τῆς Ἰνδικῆς τόπων. Ὅτι Ἰνδοὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ ἡλίου
εἰσὶ μέλανες, ἀλλὰ φύσει. εἶναι [a] γάρ φησιν ἐν
αὐτοῖς καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας λευκοτάτους πάν-
των, [b] εἰ καὶ ἐπ᾽ ἔλαττον. ἰδεῖν δὲ καὶ [c] αὐτὸν
τοιαύτας Ἰνδὰς δύο γυναῖκας, καὶ [d] πέντε ἄνδρας.
Ὅτι πιστῶσαι τὰ περὶ τοῦ ἡλίου βουλόμενος, ὡς ἐν
λέ ἡμέραις ἐν Ἰνδίᾳ ψύχει, λέγει ὅτι καὶ τὸ πῦρ
ἐκ τῆς Αἴτνης [e] ῥέον τὸν μέσον χῶρον, ἅτε δικαίων
ἀνδρῶν [f] ὄντα, οὐ φθείρει, φθεῖρον τὰ ἄλλα. καὶ
ἐν Ζακύνθῳ κρηνίδας ἰχθυοφόρους εἶναι ἐξ ὧν αἴρε-
ται πίσσα. καὶ ἐν Νάξῳ κρήνην, ἐξ ἧς οἶνος ἐνίο-
658 τε ῥεῖ καὶ μάλα ἡδύς. [g] [ἀλλὰ καὶ τοῦ Φάσιδος
ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ διαμεῖναν νυχθήμερον,
οἶνος ἥδιστος γίνεται.] καὶ ὅτι πῦρ ἐστιν ἐγγὺς Φα-
σήλιδος ἐν Λυκίᾳ ἀθάνατον, καὶ ὅτι ἀεὶ καίεται
ἐπὶ πέτρας καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὕδατι μὲν
οὐ σβέννυται, ἀλλὰ ἀναφλέγει, φορυτῷ δὲ σβέννυ-
ται. [h] [ὁμοίως καὶ ἐν Αἴτνῃ καὶ Προύσῃ διηνεκῶς ἀνά-
γεται πῦρ.] Ὅτι [i] μέσῃ τῇ Ἰνδικῇ ἄνθρωποί εἰσι μέ-
λανες, καὶ καλοῦνται Πυγμαῖοι, τοῖς ἄλλοις ὁμό-
γλωσσοι Ἰνδοῖς. μικροὶ δέ εἰσι λίαν· οἱ μακρότατοι
αὐτῶν, πήχεων δύο· οἱ δὲ πλεῖστοι, ἑνὸς ἡμίσεος πή-
χεως. κόμην δὲ ἔχουσι μακροτάτην, μέχρι καὶ ἐπὶ
τὰ γόνατα, καὶ ἔτι κατώτερον, καὶ πώγωνα μέ-
γιστον πάντων ἀνθρώπων. ἐπειδὰν οὖν τὸν πώγωνα
[k] μέγαν φύσωσιν, οὐκέτι ἀμφιέννυνται οὐδὲν ἱμά-
τιον, ἀλλὰ τὰς τρίχας, τὰς μὲν ἐκ τῆς κεφα-
λῆς, ὄπισθεν καθίενται πολὺ κάτω τῶν γονάτων·
τὰς δὲ ἐκ τοῦ πώγωνος, ἔμπροσθεν μέχρι ποδῶν ἑλκο-
μένας. ἔπειτα περιπυκασάμενοι τὰς τρίχας περὶ ἅ-
παν τὸ σῶμα, ζώννυνται, χρώμενοι αὐταῖς ἀντὶ ἱμα-
τίου. αἰδοῖον δὲ μέγα ἔχουσιν, ὥστε ψαύειν τῶν σφυρῶν
αὐτῶν, καὶ παχύ. [l] αὐτοὶ δὲ σιμοί τε καὶ αἰσχροί.
τὰ δὲ πρόβατα αὐτῶν, ὡς ἄρνες· καὶ αἱ βόες καὶ
οἱ ὄνοι, σχεδὸν ὅσον κριοί· καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν καὶ
οἱ ἡμίονοι καὶ τὰ ἄλλα [m] κτήνη πάντα οὐδὲν μεί-
ζω κριῶν. ἕπονται δὲ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν, τούτων
τῶν Πυγμαίων ἄνδρες τρισχίλιοι. σφόδρα γάρ εἰσι
τοξόται. δικαιότατοι δέ εἰσι, καὶ [n] νόμοις χρῶνται
ὥσπερ καὶ οἱ Ἰνδοί. [o] λαγωοὺς δὲ καὶ ἀλώπεκας
θηρεύουσιν, οὐ τοῖς κυσὶν, ἀλλὰ κόραξι καὶ ἰκτῖσι
καὶ κορώναις καὶ ἀετοῖς. ὅτι λίμνη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς,
σταδίων ὀκτακοσίων ἡ περίμετρος, ἐν ᾗ ἀνέμου μὴ
[p] πνέοντος ἐπάνω τῆς λίμνης, ἔλαιον [q] [ὡς τὸ ἡμέ-
τερον] ἐφίσταται. [r] καὶ πλοιαρίοις πλέοντες δι᾽ αὐ-
τῆς, ἐκ μέσης αὐτῆς σκαφίοις τοῦ ἐλαίου ἀπαρύον-
ται καὶ χρῶνται. χρῶνται δὲ καὶ [s] σησάμῳ. [t] ἔχει δὲ
ἡ λίμνη καὶ ἰχθύας. καὶ τῷ καρυΐνῳ δὲ χρῶνται. κρεῖσ-
σον δὲ τὸ λιμναῖον. ἔστι δὲ [u] αὐτόθι ἄργυρος πολὺς,
καὶ ἀργύρεα μέταλλα, οὐ βαθέα, ἀλλὰ βαθύτερα
659 [x] εἶναί φησι τὰ ἐν Βάκτροις. Ἔστι δὲ καὶ χρυσὸς ἐν
τῇ Ἰνδικῇ χώρᾳ, οὐκ ἐν τοῖς ποταμοῖς εὑρισκόμενος
καὶ

habet, qui omnia ſibi obvia abripiunt. Sol
autem oriens in maiori Indiæ parte, [1] alteri diei 9
parti frigus, alteri vehementem calorem affert.
Indi non a ſole ſed a natura ſunt nigri. in qui-
busdam enim viris et mulieribus inter eos ſum-
mum candorem conſpici tradit: in paucioribus
tamen. et ſe tales Indas duas et Indos quinque
vidiſſe addit. Confirmare volens quod de ſole 10
dixerat, eum Indiæ triginta quinque dierum re-
frigerationem concedere, ſcribit et flammam
quæ ex AEtna erumpit, [2] medium regionis tra-
ctum, utpote qui a iuſtis hominibus incolatur,
non labefactare, quum cetera labefactet. et a-
pud Zacynthum fontes eſſe piſcium fertiles, e
quibus pix educatur. et apud Naxum fontem
eſſe e quo vinum, et quidem ſuaviſſimum, non-
nonnunquam profluat. [Ita Phaſidis fluvii a-
quam, ſi iuſtum ipsa diem in vaſe aliquo con-
ſervetur, in ſuaviſſimum vinum commutari.]
Et ignem iuxta [3] Phaſelidem in Lycia eſſe per-
petuum, qui ſuper petram ſemper noctes dies-
que ardeat: et qui aqua non extinguatur, ſed
redardeſcat: at fimo extingui poſſit. [4] [Hoc
item modo aſſidue in AEtna atque Pruſa ignem
aſcendere.] Media India [5] nigros habet viros 11
qui Pygmæi appellantur, eadem qua Indi ceteri
lingua utentes. ſunt autem valde parvi: ut ma-
ximi duorum cubitorum, et plerique unius cu-
biti duntaxat cum dimidio altitudinem non ex-
cedant. Comam autem alunt longiſſimam us-
que ad genua et infra etiam demiſſam, barbam
quoque quibusvis aliis hominibus promiſſiorem
geſtant. Atque adeo postquam illis promiſſa
barba exorta est, nullo iam veſtitu utuntur, ſed
capillos quidem a tergo multo infra genua de-
mittunt, barbam autem ante ad pedes usque
protrahunt: deinde, quum totum corpus pilis
obduxerunt, ſeipsos cingunt, illis veſtimenti lo-
co utentes. Sed et veretrum illis est valde craſ-
ſum, adeoque magnum ut ad pedum usque mal-
leolos pertingat. Sunt porro ſimi atque defor-
mes. Oves autem eorum ſunt [6] agnis *noſtris* pa-
res: boves et aſini ad *noſtrorum* arietum magni-
tudinem accedunt. equi item eorum et muli ce-
teraque iumenta arietes magnitudine non ſupe-
rant. Horum Pygmæorum tria millia rex Indo-
rum in ſuo comitatu habet. ſunt enim ſagittarii
peritiſſimi. Iuſtiſſimi autem ſunt, et iisdem qui-
bus reliqui Indi legibus utuntur. Lepores et
vulpes non canibus, ſed corvis, milvis, corni-
cibus et aquilis [7] venantur. Lacus est apud eos
octingentorum ſtadiorum ambitum habens,
[8] cui, quoties nullus ventus aſpirat, oleum [no-
ſtro ſimile] ſupernatat: quod quidem ex eius
medio ſcaphiis hauriunt, navigiolis per eum na-
vigantes. atque eo utuntur. Vtuntur autem et
oleo et ſeſamo, et ex nucibus: ſed præſtantius
est quod e lacu illo hauritur. Habet vero etiam
piſces hic lacus. Abundare præterea argento
hanc regionem ſcribit, et in ea eſſe argenti fo-
dinas, non profundas, ſed profundiores eſſe eas
quæ ſunt in Bactris. Aurum quoque habet In- 12
dia, ſed quod non reperitur in fluviis et ablui-
tur,

1. *Nonnoſus in excerpt. apud Phot. idem fere narrat.* 2. *Illum forte, quem* εὐσεβῶν χώραν *appellatum fuiſſe, docebit Conon Narrat.* XLIII. *apud Photium.* 3. Flagrat in Phaſelide mons Chimæra, *inquit Plin. dum hunc Cteſiæ locum adfert l.* 2. *c.* 106. 4. *E Bavarico codice ista uncis incluſa inſeri hic, atque alibi, non ingratum fore putavi.* 5. *Similia Nonnoſus in excerptis Phot. Et de Pygmæis Plin. videndus, Solinus, ac Iuvenalis.* 6. *AElian. l.* 16. *c.* 37. *hiſt. animal. Pſyllis Indicis totum illud pumili pecoris genus attribuit.* 7. *Quo autem modo haſce aves venari doceant Indi, ex Cteſia tradit AElian. l.* 4. *c.* 26. *de nat. animal.* 8. *Meminit huius loci Antigonus mirab. narrat.* 165.

a γὰρ, φησὶν, D. H. *b* ἢ καὶ, D. H. *c* αὐτὸν, D. H. *d* ἄνδρ. πέντε. D. H. *e* ῥέον, τὸν D. H. *f alii* ὄντων. *g* hæc B. liber addit. *h* et hæc B. l. *i* ἐν μέσ. D. H. *k* μέγα. D. H. *l* αὐτοί τε σ. τ. D. H. *m* πάντα ζῶα, οὐδ. D. H. *n* νόμοισι. D. H. *o* λαγωούς τε καὶ. D. H. *p* πνέοντος, ἐπ. D. H. *q* e Bav. lib. *r B. lib.* καὶ διὰ πλοιαρίων τοῦτο ἀπαρύονται, καὶ χρῶνται. *s* σισάμῳ D. H. C. Vatic. σισαμένῳ. *t Videntur hæc verba,* ἔχει δὲ ἡ λίμνη καὶ ἰχθ. *non ſuo loco eſſe poſita: et pro* σησάμῳ *non dubito quin legendum ſit* σησαμίνῳ. H. S. *u B. lib.* αὐτόθι καὶ ἀργύριον πολὺ, καὶ μέταλλα ἀργύρια. *x* εἶναί φασιν. D. H.

tur, ut fit in flumine Pactolo: sed multi et spa-
tiosi montes id suggerunt: quos incolunt 1 gry-
pes, aves quadrupedes, lupi magnitudine, cru-
ribus et unguibus leoninis: qui pennas in pecto-
re rubras, in reliquo corpore nigras habent.
Propter has illud quod in montibus est copio-
13 sum aurum non facile obtinetur. Oves Indorum
et capræ maiores sunt asinis, et ut plurimum qua-
ternos atque adeo senos pariunt. Caudæ autem
illis adeo sunt 2 magnæ ut amputandæ sint fœtis,
ut a mare possint iniri. At 3 porcum India nec
mansuetum nec sylvestrem ullum habet. Palmæ
Indicæ earumque fructus triplo Babyloniis sunt
maiores. Est ibi et quidam fluvius (ut ille scri-
14 bit) et petra mel fundens. Sed multa de illorum
iustitia et de benevolentia qua regem suum pro-
sequuntur, et de illorum contemptu mortis com-
memorat. Meminit et fontis cuiusdam, cuius
aquam, simulatque hausta fuerit, in morem ca-
sei coagulari dicit: huius autem coagulati si cui
ad tres obolos contriveris, atque in vulgari aqua
bibendos dederis, quæcunque admiserit patefa-
cit. eo enim die mente 4 alienatur. Eo autem
utitur rex erga eos qui an obiectis criminibus
sint affines, certo vult cognoscere. nam siquis
id de quo accusatur effutiverit, mortem sibi cogi-
tur consciscere: sin *indicio suo* nullius criminis
15 convincatur, absolvitur. Nullum ex Indis ca-
pitis aut oculorum aut dentium dolore laborare
tradit, nullique circa os pustulas oriri: 5 eorum-
que vitæ spatium esse centum viginti, et tri-
ginta et quinquaginta annos: atque adeo ducen-
16 tos, quorum sit longissima. Est apud eos serpens
spithamæ magnitudine, aspectu similis pulcher-
rimæ purpuræ: caput candidissimum habens,
dentibus omnino carens. quem venatores in fer-
ventissimis montibus nanciscuntur, ex quibus
sardo *gemma* effoditur. Hic non mordet, sed
quemcunque locum vomitu suo consperserit, in
eo putredinem oriri necesse est. Si autem e cau-
da suspendatur, venenum duplex emittit, ele-
ctri specie prius, et alterum nigrum, illud vivo
effluit, hoc mortuo. Et illius quidem prioris
quod ab eo vivente profluxerit, si tantum de-
tur quantum est sesamum, confestim enecat,
cerebro eius qui ipsum biberit, per nares effluen-
te: alterum autem si detur, tabem invehit, et
17 vix intra anni spatium perimit. Meminit et 6 a-
vis δικαίρου cognominatæ, (esse autem δίκαιρον
idem quod Græcis δίκαιον, *id est iustum*) quæ ovi
perdicis magnitudinem non excedat. hanc ster-
cus suum defodere tradit, ne inveniatur: quod
si de invento quantum sesami granum est biba-
tur, mane somnus eum qui biberit corripit, et
ita dormit ut nihil sentiat: vergente autem ad
18 occasum sole, expirat. Est ibi et lignum 7 πά-
ρηβον dictum, oleæ magnitudine, quod in re-
giis duntaxat invenitur hortis: nec florem nec
fructum producens: sed quindecim duntaxat
sub terra sunt ei radices ita crassæ, quarum
unaquæque brachii crassitudinem habet. huius
si 8 dodrantem quis sumpserit, omnia quibus
illa

καὶ πλυνόμενος, ὥσπερ ἐν τῷ Πακτωλῷ ποτα-
μῷ· [a] ἀλλ' ὄρη πολλὰ καὶ μεγάλα, ἐν οἷς οἰ-
κοῦσι γρύπες, ὄρνεα τετράποδα, μέγεθος ὅσον λύ-
κος· σκέλη καὶ ὄνυχες, οἷά περ λέων. τὰ ἐν τῷ
ἄλλῳ σώματι πτερὰ, μέλανα, ἐρυθρὰ δὲ τὰ ἐν
τῷ στήθει. δι' αὐτοὺς δὲ ὁ ἐν τοῖς ὄρεσι χρυσὸς
πολὺς ὢν, γίνεται δυσπόριστος. Ὅτι τὰ πρόβα-
τα τῶν Ἰνδῶν καὶ αἱ αἶγες, μείζους ὄνων εἰσὶ, καὶ
τίκτουσιν ἀνὰ τέσσαρα καὶ ἕξ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.
[b] ἔχουσι οὐρὰς μεγάλας· διὸ τῶν τοκάδων ἀποτή-
μνουσιν, ἵνα δύνωνται ὀχεύεσθαι. ὗς δὲ οὔτε ἥμερος
οὔτε ἄγριός ἐστιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ. οἱ δὲ Φοίνικες οἱ ἐν
Ἰνδοῖς καὶ οἱ τούτων βάλανοι, τριπλάσιοι τῶν ἐν
Βαβυλῶνι. καὶ ποταμόν φησιν ἐκ πέτρας ῥέοντα
μέλι [c] [ὡς τὸ καθ' ἡμᾶς.] Πολλὰ δὲ λέγει περὶ
τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν καὶ τῆς περὶ τὸν σφῶν βα-
σιλέα εὐνοίας, καὶ τῆς τοῦ θανάτου καταφρονή-
σεως. λέγει δὲ ὅτι [d] πηγή ἐστι, καὶ ἐπειδὰν τις
ἀρύσῃ τὸ ὕδωρ αὐτῆς, πήγνυται ὥσπερ τυρός. τού-
του οὖν τοῦ πηκτοῦ ὅσον [e] τρεῖς ὀβολοὺς ἐὰν τρί-
ψας δῷς ἐν ὕδατι πιεῖν, ἐξαγγέλλει πάντα ὅσα
ἔπραξε. παραφρονεῖ γὰρ καὶ μαίνεται ταύτην τὴν
ἡμέραν. χρᾶται δὲ αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὧν κατη-
γορουμένων τἀληθὲς εὑρεῖν [f] ἐθελήσῃ. κἂν μὲν ἐξεί-
πῃ, προστάσσεται ἀποκαρτερῆσαι· ἂν δὲ μηδὲν ἐλ-
εγχθῇ, ἀφίεται. Ὅτι [g] φησὶν ὡς Ἰνδῶν οὐδεὶς
κεφαλαλγεῖ, οὐδὲ ὀφθαλμιᾷ, οὐδὲ ὀδονταλγεῖ, οὐ-
δὲ [h] ἑλκοῦται τὸ στόμα, οὐδὲ σηπεδόνα οὐδεμίαν
[i] ἴσχει. [k] ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν, ρκ' καὶ λ' καὶ ν', καὶ
σ', οἱ τὰ πλεῖστα βιοῦντες. Ἔστιν ὄφις σπιθαμιαῖος
ἐν αὐτοῖς, τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ ὡς ἡ καλλίστη πορφύ-
ρα· ἡ δὲ κεφαλὴ, λευκοτάτη. ὀδόντας δὲ [l] οὐδ'
ὅλως ἔχει. θηρεύεται ἐκ τῶν καυμαδεστάτων ὀρέων,
ὅθεν ἡ σαρδὼ ὀρύσσεται. οὗτος δάκνει μὲν οὐ, ὅτου
δ' ἂν κατεμέσῃ, τοῦτο τὸ χωρίον πάντως σήπε-
ται. ποιεῖ δὲ φάρμακον διττὸν, ἀπὸ τῆς οὐρᾶς κρε- 660
μάμενος, ἠλεκτροειδὲς καὶ μέλαν. καὶ τὸ μὲν, ζῶν-
τος ἀποῤῥεῖ· τὸ δὲ μέλαν, θανόντος. καὶ τὸ μὲν,
ὅσον [m] σήσαμον διδόμενον, ὃ ζῶντος ἔῤῥευσεν, αὐτίκα
φθείρει, τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ πιόντος, διὰ τῶν ῥινῶν
ἀποῤῥεύσαντος· τὸ δὲ ἄλλο διδόμενον, εἰς φθίσιν
ἀπάγει, καὶ δι' ἐνιαυτοῦ μόλις διόλλυσι. Καὶ ὄρ-
νεον, φησὶν, ἐπικαλούμενον δίκαιρον, ὅπερ Ἑλληνιστὶ
δίκαιον σημαίνει· τὸ μέγεθος, ὅσον πέρδικος ὠόν. τοῦ-
το τὸν ἀπόπατον κατορύσσει, ἵνα μὴ εὑρεθῇ. εὑρι-
σκόμενον δὲ, ἂν ποθῇ αὐτοῦ ὅσον [n] σησάμου, ἕωθεν
ὕπνος ἐπιλαμβάνει· καὶ καθεύδει, μηδὲν αἰσθανόμε-
νος· καὶ δύνοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ. Καὶ ξύλον
ἐστὶ πάρηβον καλούμενον, τὸ μέγεθος ὅσον ἐλαία· ἐν
τοῖς βασιλείοις μόνον εὑρίσκεται κήποις. οὔτε ἄν-
θος φέρει, οὔτε καρπόν· δεκαπέντε δὲ μόνας ῥίζας
ἔχει, καὶ ταύτας παχείας κατὰ γῆς. ἔστι δὲ τὸ
πάχος αὐτῆς ὅσον βραχίων, τὸ λεπτότατον. [o] αὕ-
τη ἡ ῥίζα, ὅσον σπιθαμὴ, λαμβανομένη, οὗ ἂν
προσ-

1. Gryphes. *De gryphibus hæc, et auri colligendi modo, lege c. 27. l. 4. AEliani de anim.* 2. *Cubitum totum latæ, ut hinc expressit AElian. lib. 3. de animalib. cap. 3.* 3. *Addit AElian. lib. 16. cap. 37. ex hoc Ctesiæ loco: Suilli generis usum Indos detestari, et tantopere ab eo vescendo, quam ab humanis carnibus abhorrere.* 4. alienatum insanire. *An huc forte facit Antigoni Narrat. mirab. 160. Ctesiam scribere, in AEthiopia fontem aquam habere instar cinnabaris rubentem, quæ pota vecordes reddat?* 5. aut penitus ullum putrescens ulcus pati. [De Seris ferri ait, *et cetera,* * *quæ e codice Bavarico hic A. S. interserit: nos mox referemus inter fragmenta. Græcum incipit* λέγονται οἱ Σῆρες. 6 *Plura excerpsit de hac avicula AElian. l. 4. c. 41. de animal.* 7. *Apud Apollonium, cum huius loci mentionem facit (hist. mirab. 17.)* πάρυβον *hodie legitur.* 8. partem aliquam vel spithamam longam. *Cod. Bavaric.* ὅσον δάκτυλος.

a B. lib. ἀλλ' ἐν μεγάλοις ὀρεινοῖς καὶ τραχέσιν. ἐκεῖ εἰσι καὶ οἱ γρύπες. *b* ἐχ. δὲ οὐρ. D. H. *c* Bav. lib. *d B. lib.* πηγή· ἧς τὸ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ βληθὲν, πήγνυται ὡς. *e B. lib.* τρεῖς κοτύλας. *f* ἐθελήσει. D. H. *g* φησὶ τῶν Ἰνδῶν. D. H. *h* alii ἕλκος. *i* alii ἔχει. *k In B. lib. initium harum narrationum admirandarum est hoc:* λέγονται οἱ Σῆρες &c. nos id inter fragmenta collocavimus mox, quoniam hic non ita commode inserendi locus fuit. *l* οὐδόλως ἐχ. D. H. *m* σίσαμον. D. H. *n* σισάμου. D. H. *o* μία γὰρ ἐκ τῶν ῥιζῶν τούτου, ὅσον δάκτυλος λαμβανομένη, οὗ ἂν &c. *B. lib.*

προσαχθῆ, [a] ἅπαντα ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν, χρυ-
σὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθους, καὶ τἄλλα πάν-
τα, πλὴν ἠλέκτρου. εἰ δὲ ὅσον πήχεως ἡ ῥίζα λη-
φθῇ, ἕλκει καὶ ἄρνας [b] καὶ ὄρνεα. ταύτῃ γὰρ καὶ
τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων θηρεύουσι. καὶ ἐὰν βούλῃ
[c] καὶ ὕδωρ πῆξαι ὅσον χόα, τῆς ῥίζης ἐμβαλὼν
ὅσον ὀβολὸν, πήξεις αὐτό· καὶ ἐὰν οἶνον, ὡσαύ-
τως. καὶ ἕξεις τῇ χειρὶ [d] αὐτὸν, ὥσπερ κηρόν· τῇ
δὲ ὑστεραίᾳ διαχεῖται. δίδοται δὲ κοιλιακοῖς βοήθη-
μα. Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς διαῤῥέων διὰ τῆς Ἰνδι-
κῆς, οὐ μέγας μὲν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ δύο σταδίους τὸ
εὖρος· ὄνομα δὲ τῷ ποταμῷ, Ἰνδιστὶ μὲν Ὕπαρ-
χος, Ἑλληνιστὶ δὲ, Φέρων πάντα [e] τὰ ἀγαθά.
οὗτος τοῦ ἐνιαυτοῦ λ' ἡμέρας ἤλεκτρον καταῤῥεῖ.
Φασὶ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι δένδρα εἶναι ὑπερέχοντα τοῦ
ὕδατος. (ὕδατι γὰρ ῥεῖται τὰ ὄρη) εἶτα ὥρα ἐστὶν
ὅτε δάκρυα φέρει ὥσπερ ἀμυγδαλῆ, ἢ [f] πίτυς, ἢ
ἄλλό τι δένδρον· μάλιστα δὲ εἰς λ' ἡμέρας τοῦ ἐνι-
αυτοῦ. εἶτα ἀποπίπτει τὰ δάκρυα ταῦτα εἰς τὸν
ποταμὸν, καὶ πήγνυται. τῷ δενδρέῳ δὲ τούτῳ ὄνο-
661 μά ἐστιν Ἰνδιστὶ [g] σιπταχόρα. Ἑλληνιστὶ σημαίνει,
γλυκὺ, ἡδύ. κἀκεῖθεν οἱ Ἰνδοὶ συλλέγουσι τὸ ἤλε-
κτρον. φέρειν δὲ καὶ καρπὸν τὰ δένδρα βότρυς,
ὥσπερ ἄμπελος. ἔχειν δὲ τὰς ῥῶγας ὥσπερ κά-
ρυα τὰ Ποντικά. Ἐν τοῖσδε τοῖς ὄρεσί φησιν ἀν-
θρώπους βιοτεύειν κυνὸς ἔχοντας κεφαλήν. ἐσθῆτας
δὲ φοροῦσιν ἐκ τῶν ἀγρίων θηρίων. φωνὴν δὲ διαλέ-
γονται οὐδεμίαν, ἀλλ' ὠρύονται ὥσπερ κύνες, καὶ
οὕτως συνιᾶσιν αὐτῶν τὴν φωνήν. ὀδόντας δὲ μεί-
ζους ἔχουσι κυνὸς, καὶ τοὺς ὄνυχας ὁμοίως κυνῶν,
μακροτέρους δὲ καὶ [h] στρογγυλωτέρους. οἰκοῦσι δὲ ἐν
τοῖς ὄρεσι, μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. μέλανες δέ
εἰσι καὶ δίκαιοι πάνυ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἰνδοὶ
[i] οἷς [k] ἐπιμίγνυνται. καὶ συνιᾶσι μὲν τὰ παρ' ἐκεί-
νων λεγόμενα, αὐτοὶ δὲ οὐ δύνανται διαλέγεσθαι,
ἀλλὰ τῇ [l] ὠρυγῇ καὶ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς δακτύ-
λοις σημαίνουσιν, ὥσπερ οἱ κωφοὶ καὶ [m] ἄλαλοι.
καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν Καλύστριοι, ὅπερ ἐστὶν
Ἑλληνιστὶ [n] Κυνοκέφαλοι [o] [ἔσθησις αὐτῶν κρέη ὠ-
μά.] τὸ δὲ ἔθνος ἐστὶν ἕως δώδεκα μυριάδων. Πα-
ρὰ δὲ τὰς πηγὰς τούτου τοῦ ποταμοῦ ἐστι πεφυ-
κὸς ἄνθος πορφυροῦν· ἐξ οὗ πορφύρα βάπτεται οὐ-
δὲν ἧττων τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ πολὺ εὐαν-
θεστέρα. ὅτι αὐτόθι ἐστὶ γινόμενα θηρία τὸ μέγε-
θος ὅσον κάνθαρος, ἐρυθρὰ ὥσπερ κιννάβαρι. πό-
δας δὲ ἔχει μακροὺς σφόδρα. μαλακὸν δέ ἐστιν ὥσπερ
σκώληξ. καὶ γίνεται ταῦτα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν
τὸ ἤλεκτρον φερόντων· καὶ τὸν καρπὸν κατεσθίει
αὐτῶν καὶ διαφθείρει, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἕλλησιν οἱ
φθεῖρες τὰς ἀμπέλους. ταῦτα οὖν τὰ θηρία τρί-
βοντες οἱ Ἰνδοὶ, βάπτουσι [p] τὰς φοινικίδας καὶ τοὺς
χιτῶνας, καὶ ἄλλο ὅ, τι ἂν βούλωνται· [q] καί εἰ-
σι βελτίω τῶν παρὰ Πέρσαις βαμμάτων. Ὅτι οἱ
Κυνοκέφαλοι οἰκοῦντες ἐν τοῖς ὄρεσιν, οὐκ ἐργάζον-
ται, ἀπὸ θήρας δὲ ζῶσιν· [r] ὅταν δὲ ἀποκτείνωσιν
αὐτὰ, ὀπτῶσι πρὸς τὸν ἥλιον. τρέφουσι δὲ καὶ πρό-
βατα

illa admovetur ad ſe trahit, aurum, argentum,
æs, lapides, et alia quælibet, præter electrum:
ſin quis tantum eius quanta est cubiti menſu-
ra, acceperit, 1 et agnos et aves ad ſe tra-
hit. nam et hac maiorem avium partem venan-
tur. Quinetiam, ſi aquæ coagulare vel con-
gium integrum velis, radicis huius obolum
iniiciens, concreſcere facies. Idemque in vi-
no efficere poteris: manuque, velut ceram,
tenebis: ſed poſtridie ſolvitur. Auxiliatur et
cœliacis. Est præterea fluvius Indiam inter- 19
labens, non magnus quidem, ſed duorum ſta-
diorum in latitudinem: qui ab Indis 2 ὕπαρχος
appellatur, quod Græce ſonat, φέρων πάντα
τὰ ἀγαθά, *id est, ferens omnia bona.* ex hoc
per triginta cuiusque anni dies ſuccinum ema-
re dicit. Eſſe enim in montibus arbores a-
qua extantes, (montes enim alluuntur aqua)
quæ certo anni tempore lacrymas emittant,
velut amygdalus, aut pinus, aut alia quæ-
piam arbor: (atque hoc per triginta potisſi-
mum anni dies contingere) has autem lacry-
mas in fluvium cadentes concreſcere. vocari-
que hanc arborem Indica lingua, 3 ſiptachora,
quod Græcis ſignificet, 4 γλυκὺ, ἡδὺ, *id est dul-
ce, ſuave*, atque Indos ſuccinum inde colligere.
Sed et fructum qui a quibusdam illarum arbo-
rum, velut a vitibus producatur, eſſe racemos,
quorum acini nuces Ponticas magnitudine æ-
quent. His 5 in montibus degere ſcribit homi- 20
nes caninum caput habentes, qui agreſtium ani-
malium exuviis amiciantur: et ſermone nullo
utantur, ſed latratum duntaxat more canum e-
dant, 6 cuius ſignificatio perinde ac ſermonis
intelligatur. His dentes quam canibus eſſe ma-
iores: ungues caninis eſſe ſimiles, niſi quod lon-
giores ſint et rotundiores. Incolere autem mon-
tes usque ad fluvium nomine Indum: atque eſſe
atro colore. Hos, ſicut et ceteros Indos cum
quibus commercium habent, eſſe iuſtisſimos. et
hos quidem quæ ab illis dicantur intelligere,
quum autem ipſi loqui non posſint, latratu et
manibus atque digitis, velut eos qui ſurdi ac muti
ſint, ſigna dare. 7 Hos ab Indis Calyſtrios nomi-
nari, quod Græci dicerent κυνοκεφάλους, *id est
capita canum habentes.* [carnibus eosdem veſci
crudis.] Addit, hanc nationem non pauciorum
eſſe quam centum viginti millium hominum. Ad 21
illius autem fluminis fontes purpureum florem
naſci, ex quo purpura tingatur nihilo Græca
inferior, quin potius multo ea floridior. Ibi et
8 animalia ſcarabei magnitudine naſcuntur, in-
ſtar cinnabaris rubentia, longisſimos autem
pedes habentia: quæ mollia ſunt ut vermes.
naſcuntur autem hæc in arboribus quæ ſucci-
num ferunt, earumque fructum depaſcuntur et
corrumpunt, ut phthires in Græcia vites cor-
rumpere ſolent. Hæc animalia terentes Indi,
punicea ſaga et tunicas, et quicquid aliud vo-
lunt, inficiunt: ſuntque hæ tincturæ Perſicis
præſtantiores. Hi Cynocephali in montibus 22
habitantes, nullum artificium exercent, ſed
e venatu ſibi victum comparant: et quæ occi-
derint animalia, ad ſolem torrent. Multas præ-
terea

1. Iam agnos etiam [et boves, ac cetera animalia] ipsasque adeo au. * *Scilicet e Cod. Bav. infra* 2. 2. Hypobarus *legitur apud Plin. l.* 37. *c.* 2. *extr. ubi et* univerſa fere bona *ex hoc Cteſiæ loco reſtituas.* 3. Sipachora. *al.* Σιπτωχόρα, et Σιπταχώρα, *Plin. l.* 37. *c.* 2. Aphytacora *legit.* 4. γλ. vel ἡδ. 5. *Exſcripſit (ut Indicorum Cteſiæ aliaque pleraque) AElianus l.* 4. *c.* 46. *hiſt. animal.* 6. atque ita mutuo ſeſe intelligere. 7. *Pro mendacio hæc habet Philoſtratus. Refert ea tamen ex Cteſia Plin. l.* 7. *c.* 2. 8. *Leges hæc apud AElianum quoque l.* 4. *c.* 46. *de anim.*

a πάντα. D. H. *b* καὶ βόας καὶ τὰ λοιπά. *B. lib.* *c* [καὶ.] D. H. *d* αὐτὸ. D. H. *e* [τὰ.] D. H. *f.* πίττη. *g* σιπαχόρα. D. H. *alii* σιπταχώρα. *h* στρογγυλοτ. D. H. *i* οἷς [καὶ] ἐπ. D. H. *k C. Vatic.* καὶ μίγνυται. *l* ὠρυγὴ *Plutarcho etiam idem quod* ὑλακὴ *Luciano, ut* ὠρύομαι, *idem quod* ὑλακτέω, *Luciano, Xiphilino, Theoc. Idyll.* 2. D. H. *m Philo p.* 217. *n* ψεῦδος αὐτό φησιν ὁ Φιλόστρατος, *Max. Marg. Cynocephalos inter animalia numerat Diod. Sic. lib.* 3. *culta in AEgypto, Lucianus.* *o* Bav. lib. *p* τοὺς φοίνικας A. S. M. M. C. B. *q* εἰσὶ δὲ καὶ β. D. H. *r* ὅτ' ἂν [δὲ] ἀπ. D. H.

terea oves, capras et asinos alunt. lac autem ovium et oxygala (*q. d. lac acidum*) illis est potus. Vescuntur autem et fructu siptachoræ *arboris supra memoratæ*, e qua provenit succinum. est enim dulcis. Hunc item illos fructum arefactum in corbes constipare, ad eum modum quo uvas passas Græci. Eosdem illos Cynocephalos ratem quoque extemporariam construere, qua impositum huius fructus onus, ut et purpuræ (sed purgato prius eius flore) itemque electri ducentis sexaginta talentis, et totidem illius pigmenti quo ad punicei coloris tincturam utuntur, [1] et *aliis* * electri mille talentis, Indorum regi quotannis advehunt. Sed et alia huiusmodi advehentes Indis vendunt, ab illis vicissim panes et farinam et ligneos amictus accipientes. Sed et gladios quibus ad ferarum venatum utuntur, arcusque et iacula illis vendunt. sunt enim et sagittarii et iaculatores peritissimi. Sunt autem inexpugnabiles, quod montes altos et inaccessos habitent. Munera autem illis quinto quoque anno rex donat, trecenta arcuum et totidem iaculorum millia, peltarum centum vi-
23 ginti millia, gladiorum quinquaginta millia. His Cynocephalis nullæ sunt domus, sed in speluncis habitant. feras autem inter venandum sagitta vel iaculo petunt, et eas persequentes assequuntur. veloces enim sunt ad cursum. Eorum uxores semel duntaxat in mense se lavant, quum menstrua advenerunt, alias nunquam. At viri se non lavant, sed manus duntaxat abluunt. Sed ter in mense oleo se ungunt quod e lacte conficitur, et se pellibus abstergunt. Vestem autem non villosam gestant, sed e glabris maceratisque pellibus quamtenuissimis ipsos pariter et eorum uxores induunt. At qui sunt inter eos ditissimi, lineo amictu utuntur. hi autem sunt pauci. Lectorum nullus est apud eos usus, sed toris extemporaneis utuntur. Is vero inter eos ditissimus habetur cui maxima fuerit ovium copia et reliquæ opes his sunt similes. Caudam [2] autem habent omnes viri et mulieres, supra nates, canum more: sed maiorem magisque pilosam. Coëunt cum feminis quadrupedes, canum ritu, alioque modo coire turpe censent. Sunt autem iusti, e vitæ, præ quibusvis hominibus, longissimæ. centum enim et septua-
24 ginta, nonnulli et ducentos vivunt annos. Ultra hos autem alios habitare dicit supra fluvii fontes: qui nigri sint, sicut et ceteri Indi: ociosique degant, ac neque frumentum edant, neque aquam bibant: sed magnam boum, caprarum, ovium copiam alant, eorumque lac potent, ac nihil aliud. Apud illos quum in lucem prodeunt infantes, sedem perforatam non habent, neque cacant: sed nates quidem habent, anus tamen ipse coaluit: quo fit ut non cacent, sed caseosum quiddam meiant, non valde crassum tamen, sed fæculentum. Quum autem mane lac biberunt, et meridie ad eius potum revertuntur, dulcem quandam apud eos radicem esse aiunt quæ lac in eorum ventre coagulari non sinat. Huius igitur esu vomitum vesperi provocant, omniaque facile evomunt.
25 [3] Asinos sylvestres habet India equis pares, quosdam et maiores: quibus caput purpureum, oculi cærulei, reliquum corpus est album. Cornu illis in fronte cubitalis magnitudinis, [cuius scobs

βατα πολλὰ, καὶ αἶγας, καὶ [a] ὄνους. πίνουσι δὲ γάλα καὶ ὀξύγαλα τῶν προβάτων. ἐσθίουσι δὲ καὶ τὸν καρπὸν τοῦ [b] σιπταχόρου, ἀφ' οὗ τὸ ἤλεκτρον· 662
γλυκὺς [c] γάρ. καὶ ξηραίνοντες [d] αὐτοὺς, σπυρίδας συῤῥάπτουσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἕλλησι τὴν [e] ἀσταφίδα. οἱ δὲ Κυνοκέφαλοι σχεδίαν ποιησάμενοι, καὶ ἐπιθέντες, ἀπάγουσι φόρτον τούτου· καὶ τῆς πορφύρας τὸ ἄνθος [f] καθαρὸν ποιήσαντες, καὶ τοῦ ἠλέκτρου ξ' καὶ σ' τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ [g] ὅτῳ τὸ φοινίκιον βάπτεται τοῦ φαρμάκου, ἕτερα τοσαῦτα. καὶ ἠλέκτρου χίλια τάλαντα ἀπάγουσι κατ' ἐνιαυτὸν τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ. καὶ ἕτερα δὲ κατάγοντες πωλοῦσι τοῖς Ἰνδοῖς, πρὸς ἄρτους καὶ ἄλφιτα καὶ ξύλινα ἱμάτια. πωλοῦσι δὲ καὶ ξίφη, οἷς χρῶνται πρὸς τὴν τῶν θηρίων ἄγραν, καὶ τόξα καὶ ἀκόντια. πάνυ γὰρ καὶ δεινοί εἰσιν ἀκοντίζειν καὶ τοξεύειν. ἀπολέμητοι δ' εἰσὶ, διὰ τὸ οἰκεῖν αὐτοὺς ὄρεα ἄβατα καὶ ὑψηλά. δίδωσι δὲ αὐτοῖς διὰ πέμπτου ἔτους δῶρα ὁ βασιλεὺς, λ' μὲν μυριάδας τόξων, καὶ ἀκοντίων τοσαύτας, πελτῶν δὲ, δώδεκα· καὶ ξίφη δὲ πεντακισμύρια. Τούτοις τοῖς Κυνοκεφάλοις οὐκ εἰσὶν οἰκίαι, ἀλλ' ἐν σπηλαίοις διαιτῶνται. θηρεύουσι δὲ τὰ θηρία, τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες, καὶ διώκοντες καταλαμβάνουσι· ταχὺ γὰρ τρέχουσι. λούονται δὲ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἅπαξ τοῦ μηνὸς, ὅταν τὰ καταμήνια αὐταῖς ἔλθῃ, ἄλλοτε δ' οὔ. οἱ δὲ ἄνδρες οὐ λούονται μὲν, τὰς δὲ χεῖρας ἀπονίζονται. ἐλαίῳ δὲ [h] χρίονται τρὶς τοῦ μηνὸς, τῷ ἀπὸ τοῦ γάλακτος γινομένῳ, καὶ ἐκτρίβονται δέρμασι. τὴν δὲ ἐσθῆτα ἔχουσιν οὐ δασεῖαν, ἀλλὰ ψιλῶν τῶν μασθλημάτων, ὡς λεπτοτάτων, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. οἱ δὲ πλουσιώτατοι αὐτῶν [i] λινᾶ φοροῦσιν· οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι. κλίναι δὲ αὐτοῖς οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ στιβάδας ποιοῦνται. οὗτος δὴ αὐτῶν πλουσιώτατος νομίζεται εἶναι, ᾧ ἂν πλεῖστα πρόβατα ᾖ· ἡ δὲ ἄλλη οὐσία, παραπλησία. οὐρὰν δὲ ἔχουσι πάντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὑπὲρ τῶν ἰσχίων, οἵαν περ κύων· μείζονα δὲ καὶ δασυτέραν. καὶ μίσγονται ταῖς γυναιξὶ τετραποδιστὶ, ὥσπερ οἱ κύνες. ἄλλως δὲ μιγῆναι, αὐτοῖς ἐστὶν αἰσχρόν. δίκαιοι δέ εἰσι καὶ μακροβιώτατοι πάντων ἀνθρώπων. ζῶσι γὰρ ἔτη ρ' καὶ ο', ἔνιοι δὲ αὐτῶν καὶ σ'. Ὑπὲρ δὲ [k] τούτους, ἑτέρους φασὶ βιοτεύειν, ἄνω τῶν πηγῶν τοῦ ποταμοῦ· οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι, μέλανες μέν εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἰνδοί· ἐργάζονται δὲ οὐδὲν, οὐδὲ ἐσθίουσι σῖτον, οὐδὲ πίνουσιν ὕδωρ. πρόβατα δὲ πολλὰ τρέφουσι, καὶ αἶγας καὶ ὄϊς· πίνουσι δὲ τὸ γάλα, ἄλλο δὲ οὐδέν. ὅταν γένη- 663
ταί τινι αὐτῶν παιδίον, οὐ τέτρηται τὴν πυγὴν, οὐδὲ ἀποπατεῖ· ἀλλὰ τὰ μὲν ἰσχία ἔχει, τὸ δὲ τρῆμα συμπέφυκε. διὸ ἀποπατοῦσι μὲν οὔ, οὐρεῖν δὲ ὥσπερ τυρὸν αὐτούς φασιν οὐ πάνυ [l] παχὺν, ἀλλὰ θολερόν. ἐπὰν δὲ πρωῒ πίωσι τοῦ γάλακτος, καὶ εἰς μέσον ἡμέρας αὖθις πιόντες, ῥίζαν φασὶ παρ' αὐτοῖς εἶναι γλυκεῖαν, ἥτις οὐκ ἐᾷ τὸ γάλα πήγνυσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ. ταύτην οὖν [m] τρώγοντες, εἰς ἑσπέραν ἔμετον ποιοῦνται, καὶ ἐξεμοῦσιν ἅπαντα εὐκόλως. Ὅτι εἰσὶν ὄνοι ἄγριοι ἐν τοῖς Ἰνδοῖς, ἴσοι ἵπποις, καὶ μείζους. λευκοὶ δέ εἰσι τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι κυανέους. κέρας δὲ [n] ἔχουσιν ἐν τῷ μετώπῳ, ἑνὸς πήχεως τὸ μέγεθος. [o] [τὸ τοιούτου

1. Electri præterea mille tal. 2. *Caudatorum hominum meminit quoque Plin. l. 7. c. 2. in fine.* 3. *Totam hanc narrationem, mutatis duntaxit aliquot vocabulis, retulit AElian. in c. 52. quarti sui libri de animal.*

a ὄϊς. D. H. *b* σιπαχόρου. D. H. *alii* σιπταχώρου. *c* γάρ ἐστι. D. H. *d alii* αὐτὸν ἐν σπυρίδαις συνάγουσι. *e* σταφίδα. D. H. *f* ἀγαθὸν. *g* οὕτω. D. H. *h* χρῶνται. D. H. *i* λινὰ. D. H. *k* τούτων. *l* αὐτοὶ. D. H. *m alii* παχὺ, ἀλλὰ θολερῶς. *n Malim interpunctionem ponere post* ἑσπέραν *quam post* τρώγοντες. *nam ut* πρωῒ καὶ εἰς μέσον ἡμέρας πίνουσι τοῦ γάλακτος, *ita* εἰς ἑσπέραν τρώγουσι τὴν ῥίζαν. H. S. *o* ἔχει. D. H.

οὕτου κέρατος τὸ ῥίνισμα δίδοται ἐν ποτῷ· καὶ ἐστι φυλακτήριον θανασίμων φαρμάκων.] καὶ ἔστι τὸ μὲν κάτω τοῦ κέρατος, ὅσον ἐπὶ δύο [a] παλαιστὰς πρὸς τὸ μέτωπον, πάνυ λευκόν· τὸ δὲ ἐπάνω ὀξύ ἐστι τοῦ κέρατος· τοῦτο δὲ φοινικοῦν ἐστιν, ἐρυθρὸν πάνυ· τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἐν τῷ μέσῳ, μέλαν. ἐκ τούτων οἱ [b] πιόντες (κατασκευάζουσι γὰρ ἐκπώματα) σπασμῷ, φασιν, οὐ λαμβάνονται, οὔτε τῇ ἱερᾷ νόσῳ. ἀλλ' οὐδὲ φαρμάκοις ἁλίσκονται, οὔτ' ἂν προπίωσιν, οὔτ' ἂν [c] τῷ φαρμάκῳ ἐπιπίωσιν ἢ οἶνον, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλό τι ἐκ τῶν ἐκπωμάτων. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄνοι καὶ ἥμεροι καὶ ἄγριοι, καὶ [d] τὰ ἄλλα μώνυχα θηρία πάντα [e] ἀστραγάλους οὐκ ἔχουσιν, οὐδὲ χολὴν ἐπὶ τοῦ ἥπατος· οὗτοι δὲ καὶ ἀστράγαλον καὶ χολὴν ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἔχουσι. τὸν δὲ ἀστράγαλον, κάλλιστον [f] ὧν ἐγὼ ἑώρακα, οἷόνπερ βοὸς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος· βαρὺς δ' ὡς μόλιβδος· τὴν δὲ χρόαν, ὥσπερ κιννάβαρι, καὶ διὰ βάθους. ταχύτατον δέ ἐστι τὸ ζῶον τοῦτο καὶ ἀλκιμώτατον· οὐδὲν δὲ οὔτε ἵππος, οὔτε ἄλλο τι διωκόμενον καταλαμβάνει. ἄρχεται [g] δὲ, τρέχον βραδύτερον· ὅσον δ' ἂν [h] πλέονα χρόνον τρέχῃ, ἐντείνεται δαιμονίως, καὶ μᾶλλον καὶ θᾶσσον τρέχει. Ἄλλως μὲν οὖν ἀθήρατόν ἐστι τὸ ζῶον τοῦτο· ὅταν δὲ τὰ τέκνα μικρὰ ὄντα περιάγωσιν ἐπὶ τὴν βοτάνην,
664 καὶ ὑπὸ ἱππείας πολλῆς περιληφθῶσιν, οὐ βούλονται φεύγειν καταλιπόντες τοὺς πώλους, ἀλλὰ μάχονται καὶ [i] κέρασι καὶ λακτίσμασι καὶ δήγμασι, καὶ πολλοὺς καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας ἀπολλύουσιν· ἁλίσκονται δὲ καὶ αὐτοὶ, τοξευόμενοι καὶ ἀκοντιζόμενοι. [k] ζῶντας γὰρ οὐκ ἂν λάβοις. τὰ δὲ κρέα, διὰ τὴν πικρότητα, ἄβρωτά ἐστιν· θηρεύεται δὲ τῶν κεράτων καὶ τῶν ἀστραγάλων ἕνεκεν. Ὅτι ἐν τῷ ποταμῷ τῶν Ἰνδῶν σκώληξ γίνεται, τὸ μὲν εἶδος, οἷόνπερ ἐν ταῖς συκαῖς εἴωθε γίνεσθαι, τὸ δὲ μῆκος, [l] πήχεων ἑπτά. καὶ μείζους δὲ καὶ ἐλάττους. τὸ δὲ πάχος δεκαετέα παῖδα μόλις φασὶ ταῖς χερσὶ περιλαβεῖν. ἔχουσι δὲ ὀδόντας δύο, ἕνα ἄνω, καὶ ἕνα κάτω· καὶ ὅ, τι ἂν λάβωσι τοῖς ὀδοῦσι, κατεσθίουσι· καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἐν τῇ ἰλύϊ τοῦ ποταμοῦ διαιτῶνται, τῇ δὲ νυκτὶ ἐξέρχονται. καὶ τούτων ὃς [m] ἂν ἐντύχῃ τινὶ ἐν τῇ γῇ βοῒ ἢ καμήλῳ, καὶ δάκῃ, συλλαβὼν ἕλκει εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πάντα κατεσθίει, πλὴν τῆς κοιλίας. ἀγρεύεται δὲ ἀγκίστρῳ μεγάλῳ, ἔριφον ἢ ἄρνα ἐνδησάντων τῷ ἀγκίστρῳ, καὶ ἁλύσεσι σιδηραῖς ἐναρμοσάντων. [n] ἀγρεύσαντες δὲ, τριάκοντα ἡμέρας [o] κρεμᾶσιν αὐτὸν, καὶ ἀγγεῖα [p] ὑποτιθέασι· καὶ ῥεῖ ἐξ αὐτοῦ ὅσον δέκα κοτύλας Ἀττικὰς τὸ πλῆθος. ὅταν δὲ παρέλθωσιν αἱ τριάκοντα ἡμέραι, ἀποῤῥίπτουσι τὸν σκώληκα, καὶ τὸ ἔλαιον ἀσφαλισάμενοι, ἄγουσι τῷ βασιλεῖ μόνῳ τῶν Ἰνδῶν· ἄλλῳ δὲ οὐκ ἔξεστιν ἐξ αὐτοῦ ἔχειν. τοῦτο τὸ ἔλαιον [q] [ὡς πῦρ] [r] ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιχυθῇ, ἀνάπτει, καὶ καταφλέγει ξύλα καὶ ζῶα· καὶ ἄλλως οὐ σβέννυται εἰ μὴ πηλῷ πολλῷ τε καὶ παχεῖ. Ὅτι ἐστὶ δένδρα ἐν Ἰνδοῖς ὑψηλὰ ὥσπερ κέδρος ἢ [s] κυπάριττος, τὰ δὲ φύλλα ὥσπερ φοίνιξ, ὀλίγον πλατύτερα. καὶ μασχαλίδας οὐκ ἔχει. ἀνθεῖ δὲ ὥσπερ ἡ ἄρσην δάφνη, καρπὸν δ' οὐκ ἔχει. ὀνομάζεται δὲ Ἰν-

διστὶ

scobs in potu datur, tueturque a mortiferis venenis] cuius inferior versus frontem pars duorum palmorum spatio sit candidissima: at superior quæ in acutum tendit, punicea sit, summum ruborem adiunctum habens: pars autem media, sit nigra. Ex his pocula conficiuntur, e quibus qui bibunt, nec spasmo nec sacro morbo corripiuntur: sed nec venena ullam in eos vim habent, si modo vel antequam illa hauriant, vel, postquam hauserint, aquam aut vinum aut aliud quippiam ex illis poculis bibant. Ac ceteri quidem asini et mansueti et sylvestres ceteraque quibus solida ungula animantia et talis, et felle in iecore carent: at hi et talum, et fel in iecore habent: et quidem talum omnium quos mihi videre contigit pulcherrimum, bovis talo et specie et magnitudine similem, perinde gravem ac plumbum, minii colore ad intima usque rubentem. Est autem et velocissimus et robustissimus: cumque nec equus nec aliud animal persequens assequi potest. Et initio quidem remissus 26
currit: quo autem diutius cucurrerit, miro quodam modo concitatior fertur, eiusque magis et magis velox est cursus. Alias igitur nunquam per venationem capi posset: ubi vero suos pullos ad pascua circumducere cœperunt, a multo equitatu circumdantur. nolentes autem relictis catulis fugam capere, cornibus calcibusque et morsibus pugnant, multosque et equos et viros interficiunt: sed tandem et ipsi sagittis et iaculis confossi ab illis capiuntur. vivos enim capere nullo modo queas. Eorum vero carnes propter amaritiem esculentæ non sunt. atque adeo non propter aliud quam propter cornua et talos hoc animal venantur. In flumine Indico [1] vermis 27
nascitur specie quidem eum qui innasci ficui solet referens, septem autem cubitorum longitudinem, alius maiorem, alius minorem habens: crassitudinem vero talem ut eum puer annos decem natus vix ulnis amplecti possit. Duo sunt illi dentes, unus supra alter infra. his dentibus quicquid prehenderit, deglutit. Et interdiu quidem in limo fluminis commoratur, at noctu egreditur: egressus autem, quemcunque obvium bovem aut camelum momorderit, ad fluvium trahit, totumque, præter ventrem, devorat. Capitur grandi hamo, cui hœdum aut agnum ferreis catenis alligaverint. Vbi ceperunt, [2] per triginta dies suspensum, vasis suppositis, relinquunt: intra quod tempus ex eo distillant quæ decem cotylas Atticas implere possint. Elapsis triginta diebus, ipsum vermem abiiciunt: oleum autem, probe ac tuto conditum, ad solum Indorum regem mittunt. alii enim id habere non licet. Oleum hoc id cui superfusum fuerit accendit, et ligna pariter animaliaque comburit: neque aliter quam multo luto, et eo quidem crasso, extingui potest. Habent Indi 28
arbores cedro aut cupresso proceritate pares, quarum folia palmæ foliis paulo latiora, alioqui sunt similia, et axillis carent. Florem qualem laurus mas emittunt, sed fructum nullum ferunt. Nomen illis est Indicum,

1. *Hæc ipsa atque alia de hoc verme plura, excerpsit ex Ctesia AElian. l. 5. cap. 3. de animal.* 2. *Idem de eo et Philostratus refert.*

a ὁ παλαιστὴς *S. Emp.* LXX. *interpretibus, Philoni, Laërtio, et aliis dicitur* τὸ παλαιστιαῖον μέγεθος. D. H. *b* πίνοντες. D. H. *c alii* τοῦ φαρμάκου. *d* τἄλλα μ. D. H. *e* ἀστραγάλους οὐδὲ χ. ἐ. τ. ἥπατος ἔχουσι· αὐτοὶ δὲ κ. D. H. *f alii* ὄν. *g* δὲ τρέχον, βρ. D. H. *h* πλέον. D. H. *i* κέρατι καὶ λακτίσματι. *k* ζῶντα. D. H. *l alii* πήχεις. *m* ἐὰν τινι ἐντύχῃ. *n* οὕτω φησὶ περὶ τούτου καὶ ὁ Φιλόστρατος, *Max. Marg.* *o* κρεμῶσι αὐτὸν. D. H. *p alii* ὑποτίθενται. *q Bav. l.* *r* ἐφ' ὅ. D. H. *s* κυπάρισσος. D. H.

cum, carpion: Græcum myrorhoda. Sunt autem raræ. Ex illis olei guttæ distillant, quas lana de trunco abstersas deinde in lapideos alabastros exprimunt. Est autem id subrubrum et crassiusculum, adeoque fragrans ut ad quinque stadia eius odor perveniat. Soli autem regi eiusque propinquis id possidere conceditur. Ex eo rex Indiæ ad Persarum regem misit: seque Ctesias id vidisse, et odorem qui nec dici nec cuiquam alii assimilari posit, se

29 percepisse narrat. Caseum et vinum omnium suavissimum illos habere, se expertum scire,

30 (quippe qui usus sit) commemorat. Fons est apud Indos, quadratæ formæ, circuitu circiter quinque ulnas habente, aqua autem est intra saxum, quæ, antequam ad ipsam aquam perveniatur, trium cubitorum, sub aqua trium ulnarum altitudinem habeat. In ea [cum purgandi corporis caussa, tum ut morborum omne genus abarceant] spectatissimi quique Indorum cum liberis et uxoribus se lavant et natant se in pedes coniicientes, quum autem in eam insiliunt, eos sursum eiaculatur aqua. Nec vero solos homines in sublime iacit, sed quodvis animal, sive vivum sive mortuum, in terram expellit: atque adeo ¹ quæcunque in eam coniiciuntur, præter ferrum, argentum, aurum et æs. hæc enim in fundum demittit. Est autem eius aqua perfrigida, et potu suavis: quæ magnum strepitum edit, non secus ac quæ in lebete fervesit aqua. Sed et vitiligini et scabiei medetur. Hæc Indico sermone *βαλλάδη*, Græco *ὠφελίμη*, *id est*, *utilis*,

31 vocatur. In iis Indiæ montibus ² ex quibus eorum calamus provenit, habitat quoddam hominum genus non pauciorum triginta millibus, quorum uxores semel duntaxat in vita pariunt: habentque earum fetus dentes superne pariter et inferne valde pulchros: necnon universis tam feminis quam maribus et capitis et superciliorum pili iam inde a nativitate sunt cani. Unusquisque certe eorum usque ad trigesimum ætatis annum albos per totum corpus habet pilos: inde nigrescere incipiunt, adeo ut quum sexagesimum attigerunt, nulli illis pili nisi nigri conspiciantur. Sunt iisdem et viris et mulieribus octoni in utraque manu et utroque pede digiti. Sunt autem bellicosissimi, et Indorum regem sequuntur ex his sagittariorum quinque millia, necnon iaculatores. Aures autem illis tantæ magnitudinis esse dicit ut eorum brachia ad cubitos usque et pone totos humeros operiant se invicem tangentes. 3 [Est autem in

32 AEthiopia stupendi prorsus roboris animal quoddam 4 Crocottas appellatum, vulgo Cynolycus. Ferunt id humanam imitatum vocem, ex nomine noctu homines evocare, et accedentes devorare, habere idem leonis magnanimitatem, equi velocitatem, et tauri robur, neque ferro expugnari. In Eubœa quoque Chalcidica felle carere illius loci oves, carnesque harum admodum esse amaras, ut ne canes quidem iis vesci queant. Aiunt et ultra Maurusias fauces æstate complui regionem, hyeme torreri. In Cyoniorum præterea regione fontem esse quendam,

δισὶ μὲν, κάρπιον, Ἑλληνισὶ δὲ μυρόροδα. ἔσι δὲ σπάνια. ῥέουσι δὲ ἐξ [a] αὐτῶν [b] ἐλαίου σαγόνες, ἃς ἐρίῳ [c] ἀναψῶντες ἀπὸ τοῦ δένδρου, ἀποπιέζουσιν εἰς ἀλαβάστρους λιθίνους. ἔσι δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ἀτρέμας ὑπέρυθρον καὶ ὑπόπαχυ, ὄζει δὲ πάντων ἥδιστον. ὄζειν δὲ φασὶν αὐτὸ καὶ ἐπὶ πέντε σαδίους. μόνῳ δὲ βασιλεῖ κτητόν ἐσι τοῦτο καὶ τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ. ἔπεμψε δὲ ἐξ αὐτοῦ ὁ Ἰνδῶν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. καὶ [d] φησιν ἰδεῖν αὐτὸ Κτησίας, καὶ ὀσφρανθῆναι ὀσμῆς οἵας οὔτε εἰπεῖν ἦν, οὔτε [e] εἰκάσαι. Ὅτι τὸν τυρὸν καὶ τὸν οἶνον πάντων φησὶ γλυκύτατον, ὡς αὐτὸς (φησὶ) φαγὼν, διὰ πείρας ἔμαθεν. 665

Ὅτι κρήνη ἐν Ἰνδοῖς (φησὶν) ὅσον πέντε ὀργυιῶν ἡ [f] περίμετρος, τετράγωνος δέ· ἔσι δὲ τὸ ὕδωρ ἐν πέτρᾳ. βάθος δὲ εἶναι μέχρι τοῦ ὕδατος, τριῶν πηχῶν· τὸ δὲ καθ' ὕδατος, τριῶν ὀργυιῶν. λούονται [g] [πρὸς κάθαρσιν, καὶ παντοίων νοσημάτων ἀποτροπὴν] δὲ ἐν αὐτῷ οἱ ἐπισημότατοι τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἄνδρες καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες. κολυμβῶσι δὲ, ἐπὶ πόδας ῥίπτοντες ἑαυτούς. ὅταν δὲ εἰσπηδῶσιν, ἐκβάλλει αὐτοὺς τὸ ὕδωρ ἄνω. οὐκ ἀνθρώπους δὲ μόνον ἀναῤῥίπτει, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ὅ, τι ἂν [h] ᾖ ζῶον, ἐκρίπτει εἰς τὸ ξηρὸν, καὶ ζῶν καὶ τεθνηκός. καὶ ἁπλῶς, πάντα τὰ ἐμβαλλόμενα, πλὴν σιδήρου καὶ [i] ἀργύρου καὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ· ταῦτα δὲ δέχεται κάτω. ἔσι δὲ τὸ ὕδωρ πάνυ ψυχρὸν, καὶ ἡδὺ πιεῖν· ψόφον δὲ παρέχει μέγαν, ὥσπερ ὕδωρ ζέον ἐκ λέβητος. καθαίρει δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀλφοὺς καὶ ψωριῶντας. καλεῖται δὲ Ἰνδισὶ βαλλάδη, Ἑλληνισὶ δὲ ὠφελίμη. [k] Εἰσὶν ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἰνδικοῖς, ὅπου ὁ κάλαμος αὐτῶν φύεται, ἄνθρωποι· τὸ πλῆθος αὐτῶν ἄχρι καὶ τριῶν μυριάδων. τούτων αἱ γυναῖκες ἅπαξ τίκτουσιν ἐν τῷ βίῳ· καὶ τὰ τικτόμενα ὀδόντας ἔχει καὶ τὰ ἄνω [l] καὶ τὰ κάτω πάνυ καλούς. [m] καὶ τὰς τρίχας τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς ὀφρύσι, [n] πολιὰς ἔχει πάντα ἐκ γενετῆς, καὶ τὰ θήλεα καὶ τὰ ἄῤῥενα. μέχρι μὲν οὖν τριάκοντα ἐτῶν λευκὰς ἔχει ἕκασος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τὰς τρίχας δι' ὅλου τοῦ σώματος· ἄρχονται δὲ ἐκεῖθεν μελαίνεσθαι· ἑξήκοντα δὲ ἐτῶν [o] γενομένων, ἔσιν ἰδεῖν αὐτοὺς πάσας ἔχοντας [p] μελαίνας. ἔχουσι δὲ οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἀνὰ ὀκτὼ δακτύλους ἐφ' [q] ἑκατέρᾳ χειρὶ, ὡσαύτως ἀνὰ ὀκτὼ καὶ ἐπὶ τοῖς ποσὶ, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὡσαύτως. εἰσὶ δὲ σφόδρα πολεμισαὶ, καὶ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν ἕπονται τοξόται τούτων πεντακισχίλιοι καὶ ἀκοντισαί. τὰ δὲ ὦτα φησὶ τηλικαῦτα ἔχειν, ὥστε τοὺς βραχίονας αὐτῶν ὑπ' αὐτῶν καλύπτεσθαι μέχρι τῶν ἀγκώνων, καὶ ὄπισθεν τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν. τὸ δὲ οὖς τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου θιγγάνει. [r] [Ἔσι δ' ἐν Αἰθιοπίᾳ ζῶον λεγόμενον Κροκόττας, [s] κοινῶς δὲ Κυνόλυκος· ἔσι δὲ τῇ δυνάμει θαυμασόν. 666 τοῦτο δὲ φασιν ἀνθρωπίνην μιμεῖσθαι φωνὴν, καὶ διὰ νυκτὸς καλεῖν ἐξ ὀνόματος τοὺς ἀνθρώπους, καὶ προσιόντας κατεσθίειν. ἔχειν δὲ τὸ θηρίον ἀλκὴν λέοντος, ταχύτητα ἵππου, ῥώμην ταύρου, σιδήρῳ δ' οὐχ ὑπεῖκον. ἐν Εὐβοίᾳ δὲ τῇ Χαλκιδικῇ τὰ πρόβατα τοῦ ἐκεῖσε τόπου οὐκ ἔχειν χολήν· ἀλλὰ τὰ κρέη αὐτῶν πάνυ εἰσὶ πικρὰ, ὡς οὐδὲ κύνες ἐσθίουσιν αὐτά. Φασὶ γὰρ, ἐπέκεινα τῶν Μαυρουσίων πυλῶν ὕεσθαι μὲν τοῦ θέρους ὁ ἐκεῖσε τόπος, χειμῶνος δὲ, φλέγεσθαι. ἐν τῇ Κυωνίων χώρᾳ κρήνην εἶναί φησιν ἐλαίου,

1. *Antigonus hist. mirab.* 265. *hanc narrationem attingit, additque* ἄν τι ἐμπέσῃ πλάγιον, ὀρθὸν ἐκβαλεῖν. *Vitiose autem ibi legi,* τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιέμενα καταδέχεσθαι, *omissa negatione, pro* μὴ καταδέχεσθαι, *ex hoc puto Ctesiæ loco intelliges.* 2. *Vide supra c.* 6. *et Plin. l.* 7. *c.* 2. 3. *Assutum hoc e Cod. Bavarico; si forte huc pertineat.* 4. *Huius etiam Diodorus Siculus meminit lib. Biblioth.* 3. *c.* 3. *legendum AEliani cap.* 22. *lib.* 7. *de natura animal.*

a αὐτοῦ. D. H. *b* οὕτω φησὶ περὶ τοῦ ἐλαίου τούτου καὶ ὁ Φιλόσρατος, γαμικὸν αὐτὸ χρίσμα καλῶν. *Max. Marg.* *c* ἀνάψαντες. D. H. *d* φασὶν. D. H. *e alii* ἀκοῦσαι. *f Videri posset legendum esse* τὴν περίμετρον, *nisi et antea ita loquutus fuisset.* H. S. *g Bav. lib.* *h* [ἢ] D. H. *i* χρυ. καὶ χαλ. καὶ ἀργ. D. H. *k al.* Ἔσιν ἐν τοῖς κ. τ. λ. ἀνθρώπων. *l* καὶ κάτω. D. H. *m* καὶ τρίχ. ἔν τε τῇ. D. H. *n* πεπολιωμένας ἔ. D. H. *o* γινομένους. D. H. *p* μελ. τρίχας. ἔχ. D. H. *q* ἑκάσῃ. D. H. *r Sequitur in lib. Bav.* *s Diodorus Sicul. lib.* 3.

λαίου, οὐχ ὕδατος ῥεῦμα ἔχουσαν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἔποικοι τὴν χρείαν ἀναπληροῦσιν εἰς τροφὰς παντοίας. ἐν τῇ λεγομένῃ Μετάδριδα ἐστὶ κρήνη, οὐκ ὀλίγον διεστηκυῖα τῆς θαλάσσης, καὶ ποιεῖ ἄμπωτιν διὰ μέσης νυκτὸς πάνυ σφοδρὰν, καὶ ἀποῤῥίπτει ἰχθύας πολλοὺς ἐν τῇ χέρσῳ, ὥστε μὴ δύνασθαι οἱ ἐκεῖσε οἰκοῦντες συλλέγειν αὐτοὺς, ἀλλ᾽ ἐᾷν τὰ πλεῖστα καὶ ὄζειν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.]

Ταῦτα [a] [δὲ] γράφων καὶ μυθολογῶν Κτησίας, λέγει τἀληθέστατα γράφειν· ἐπάγων ὡς τὰ μὲν αὐτὸς ἰδὼν γράφει, τὰ δὲ παρ᾽ αὐτῶν μαθὼν τῶν εἰδότων. πολλὰ δὲ τούτων καὶ ἄλλα θαυμασιώτερα παραλιπεῖν, διὰ τὸ μὴ δόξαι τοῖς μὴ ταῦτα θεασαμένοις ἄπιστα [b] συγγράφειν.

dam, qui pro aqua oleum scaturiat, quo etiam incolæ ad cibos omnis generis utantur. In regione adhæc, cui Metadridæ nomen, non ita prope mare, esse fontem, qui media nocte vehementissime exundans, magnam eiiciat piscium copiam in terram, ut nec colligendis iis incolæ sufficientes, maximam partem in sicco fœtere sinant.]

Hæc quæ fabulis similia sunt, Ctesias scri- 33
bens, se verissima scribere ait, et quorum vel [1] ipse testis sit oculatus, vel quæ a testibus oculatis acceperit. Multa autem his mirabiliora se prætermisisse, ne, qui ea non vidissent, scribere ipsum quæ fidem non mererentur, existimarent.

1. *Contra refert Lucian. lib.* 1. *veræ histor. Ctesiam de Indis scripsisse*, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε, μήτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσε.

a lib. Bav. *b* συγγράφειν, ἐν οἷς καὶ ταῦτα. D. H.

CTE-

667 # C T E S I AE

HISTORICI ANTIQVISS. ET OPTIMI

NARRATIONES ABBREVIATAE

De rebus et animantibus in India raris et admirandis, e Graeco in Latinum converſae.

A LAVRENTIO RHODOMANO.

TESIAE narrationes Indicæ uno continentur libro: in quibus magis Ionica Dialecto utitur. De Indo fluvio commemorat, qua arctiſſimus ei alveus, XL. ſtadiorum latitudinem habere: qua maxime diffuſus, ducentorum. Indos perhibet plures fere eſſe, quam univerſi ſint mortales. De vermi etiam in hoc fluvio agit, quæ ſola beſtiarum in eo naſcatur. Quod ultra Indos nulli habitent mortalium. Quod Indi non pluviis, ſed fluvio humectentur. De Pantarbi lapide ſigillari: et quod LXXVII. ſigilla et lapillos pretioſos in fluvium deiectos, (qui Bactriorum negociatoris fuere) inter ſe conſertos ille extraxerit. De elephantis, quibus muri deſtruuntur. De parvis ſimiis, quibus IV. cubitorum ſunt caudæ. De gallis longe maximis. De avi Pſittaco, lingua et voce hominis prædita: cui magnitudo accipitris, purpurea facies et nigra barba. Ipſa autem cærulea eſt, ad collum usque, et tunc cinnabari aſſimilis. ſermocinatur ut homo: ſed Indice. Græce etiam, ſi Græce loqui didicerit. De fonte, qui quotannis liquido auro repletur: unde C. ſitulæ quotannis teſtaceæ hauriuntur. ex teſta eſſe oportet: quia inter hauriendum congelatur aurum, et vaſculum frangi neceſſe eſt, ut aurum educatur. Fons autem quadrangularis eſt, ambitu XVI. cubitorum, et orgyiam profundus: et unaquæque urna talenti habet pondo. Adhæc de ferro in fontis imo: unde duos ſe gladios habuiſſe Cteſias refert, alterum a rege, alterum a matre regis Paryſatide. de cuius generis gladio confirmat, quod in terra defixus [1] nubes et grandines et ventos urentes averruncet: ſeque hoc ipſum vidiſſe ait, bis a rege factitatum. De canibus Indicis, quod magnitudine excellant, et cum leone etiam congrediantur. De magnis montibus unde ſarda effoditur et onyx, et alii ſignatorii lapides. Quod ingens ibi ſiccitas: et ſol decuplo maior videatur, quam aliis in terris, multique æſtu ibi ſuffocentur. Et mare ibidem nihilo minus eſſe Græco: ſuperficie eius usque ad IV. digitos fervida. Ideoque piſcem nullum qui ad fervorem propius accedit, vivere poſſe: ſed inferius agere. Quod Indus fluvius per campos decurrens, montes etiam permeët, in quibus calamus naſcitur quem Indicum vocat: craſſitie, quantam bini viri, extenſis utrinque brachiis, complectantur: altitudine etiam mali in navi quæ decies mille homines vehat. Sunt tamen etiam qui magnitudine ſuperent et deficiant; ut probabile eſt in ſpacioſo monte: Sexu quoque diſtinctos eſſe, ita ut mas non habeat medullam, ſitque validiſſimus, ſed femina habeat. De Martichora quadam inter ipſos beſtia, quæ facie hominem refert, et magnitudine leonem æquat, et colore [2] rutilo cinnabari imitatur. [3] Duplex ei dentium ordo, aures et oculi hominis, colore cæſio: caudam habet, qualem ſcorpius in Epiro, cubito prolixiorem, in qua etiam aculeus ineſt. tranſverſos etiam in cauda ſtimulos habet hinc et illinc. adhæc in ſummo fert ſpiculum non ſecus ac ſcorpio. Cui ſi quis appropinquarit ſtimulo pungit, citoque præſen- 668
tiſſima mors eſt. Quod ſi quis eminus contra pugnat, et ante caudam erigens, ut ex arcu, et retro directe intorquens tela iacit. Iactus ad plethri longitudinem pertingit: et quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinem habent et latitudinem iunci tenuiſſimi. Martichora Græcis ſonat Anthropophagum, quod ut [4] plurimum homines necat et cibum facit. Aliis tamen beſtiis quoque veſcitur. pugnatque tam unguibus quam aculeis, qui iaculando effuſi denuo renaſcuntur. Frequens id genus beluæ eſt in India. Interficiunt eas homines, ſi elephantibus vectati inde ſagittis impetunt. De Indis narrat, quod ſint iuſtiſſimi et multa habet de moribus ipſorum et ſtatutis. Eſt ibi de ſacro quodam territorio in regione inhabitabili, quod nomine Solis et Lunæ venerentur. Ad quod XV. dierum ſpacio a Sardo monte alicui iter patet, ubi per XXXV. dies quolibet anno ſol refrigerat, idque propter feſtum, ut citra aduſtionem illud peragant et revertantur. Tonitrua et fulgura et pluviæ non ſunt in India, ſed venti et preſteres multi: qui quicquid corripuerunt, tollunt. Sol etiam poſt exortum dimidium diei frigus efficit: reliquum ſupra modum eſt torridum in plurimis Indiæ locis. Indorum ni-

Miſit hanc L. Rhodomani verſionem ad nos vir nobilis et doctus Mel. Haiminsfeldius Goldaſtus: quam ſi cum ſtudioſis utriusque linguæ publice communicaremus, factum noſtrum iis facile adprobatum iri confidimus. Iuvat enim interpretationes inter ſe conferre doctorum virorum, a quibus iam triplicem ita horum Indicorum tranſlationem habemus, nec ea res fructu caret, quum unus raro videat omnia, vel ſemper ocioſe hoc agat. Alias ad H. Stephanum fuiſſe tranſmiſſam hanc converſionem, indicio nobis eiusdem manus primis duabus pagellis aliquoties in ora adpoſita.

1. nebulas *ad oram adpoſuit H. Steph.* 2. rubro ἐρυθρός. *adſcripſerat H. Steph.* 3. Triplex τρίστιχοι ὀδόντες, *monebat hic H. Stephani manus.* 4. *In exemplo mendoſius deſcripto erat* ut pluri homines. *nos itaque edi iuſſimus* plurimum.

nigredo non a ſole est, ſed natura. Sunt enim inter ipsos et viri et mulieres candidisſimi, licet numero pauciores. Et vidisſe ſe tales ex India feminas duas et v. viros auctor teſtatur. Fidem narrationi de ſole adſtruere volens quod xxxv. dies in India frigore aërem temperet, addit, igni ex AEtna promanante cum alia evaſtentur, locum quendam in medio, ubi iuſti degant homines, non evaſtari. Etiam in Zacyntho ſcaturigines esſe piſciferas, unde pix hauriatur: inque Naxo fontem, unde merum admodum dulce quandoque profluat. Et quod ignis ſit iuxta Phaſelidem immortalis, ſemper ardens in petra dies atque noctes nec unda exſtinguatur, ſed magis inflammetur: ſed ſtorea tandem dometur. In media India homines agunt nigri, et nominantur Pygmæi, lingua a ceteris Indis non diſcrepantes: ſed ſtatura perquam puſilla. Nam longisſimi eorum binos cubitos plerique ſesquicubitum attingunt. Capillus eis prolixisſimus demittitur etiam ad genua usque et inferius. Barbas inter mortales habent maximas. Quare ubi ad iuſtam excrevere magnitudinem, veſtes amplius non induunt, ſed capillos pone demittunt ab occipitio infra poplites et barbæ crines pedibus tenus ante protendunt. Hinc denſo pilorum amictu totum circumſepti corpus zona eos conſtringunt, et pro veſtitu habent. Inguen præferunt crasſum et prolixum, ut et ad talos ipsos pertingat. Compresſis ſunt naribus et deformes. Pecora horum, oves, boves, aſini, magnitudine arietes non multum excedunt: equi etiam et muli et cetera iumenta arietes nihil ſuperant. Sectantur Indorum regem pygmæorum circiter III millia. Sagittarii enim ſunt egregii. iuſtisſimi interim, et ad Indorum leges ſe conformant. Lepores et vulpes non canibus, ſed corvis et milviis et cornicibus aquilisque venantur. Stagnum est apud illos ıɔccc. [1] ſtadia in circuitu complexum, in quo, ſi ventus ſuperficiem non commovet, oleum ſupernatat: per quod lembis vecti, ex medio in uſum ſuum ſcaphiis hauriunt. Seſamo tamen interim quoque utuntur et e iuglandibus expresſo: ſed lacuſtre est præſtantius. Piſces etiam lacus hic alit. Magna ibidem argenti copia, et argentifodinæ non profundæ. Profundiores enim esſe perhibent in Bactris. Producit ſimul aurum India, quod tamen non in fluviis reperiunt, eluuntque, ut fit in [2] Pactolo fluvio. Sed crebri et vaſti ſunt montes, quos Gryphes frequentant, aves quadrupedes, quæ magnitudine lupum, cruribus et unguibus leonem repræſentant. Nigræ cetero in corpore pennæ, ſed in præcordiis rubræ. Per has fit, ut aurum illud in montibus copioſum difficulter acquiri posſit. Oves Indorum et capellæ maiores aſinis: et quaternos pariunt, ſenosque ut plurimum. Caudæ his prolixæ, quas matribus amputant, ut admisſioni ſint aptiores. Sus autem nec cicur nec agreſtis habetur in India. Palmæ apud Indos, harumque glandes triplo grandiores Babyloniis. Amnis quidam ex petra mel profundit. Multa dehinc commemorat de iuſtitia incolarum, et ſtudio erga regem, mortisque contemptu. Fons ibi est, cuius quamprimum hauſeris aquam, in caſei morem coagulatur. De coagulato hoc contritum ſi ad trium obolum pondus dederis alicui cum aqua bibendum, quæcunque peregerit enunciat. Vtitur eo rex ſi quæſtione de reis habenda verum explorare ſatagit. confesſus, mortem ſibi conſciſcere iubetur, non convictus ſuo ipſius teſtimonio, dimittitur. Indorum nemo dolore capitis, aut oculorum ægritudine, 669
aut cruciatu dentium laborat: nec os exhulceratur, nec putredini obnoxius est. AEtas illorum ſupra centum ad xx et xxx et L et cc qui diutisſime vivunt, annos ſe extendit. Serpens apud eos ſpithamæ longitudine, cuius ſpecies purpuram refert pulcerrimam: caput ei candidisſimum et nulli plane dentes. Capitur e montibus æſtuoſisſimis, unde ſarda eruitur. Non mordet quidem: ſed quemcunque pervomuerit, ei membrum illud omnino computreſcit. Cauda ſuſpenſus duplex edit venenum, electri forma et nigrum: illud e vivo adhuc deſtillat, hoc e mortuo. Quod e vivo effluxit, ſi ſeſami menſura propinetur, confeſtim enecat. Cerebrum enim his qui bibunt per nares deliqueſcit. Alterum vero ingeſtum ad phthiſin perducit, et per annum vix interitum maturat. De avicula etiam ſcribit, quam Dicæron (quod iuſtum ſignificat) vocant: non maiori quam perdicis ovum est. Hæc excrementa alvi defodit, ut non inveniantur. Inventa autem ſi ad ſeſami portionem bibantur, mane ſopor hominem corripit, et absque ſenſu inde dormit: tandem ſub occaſum ſolis vitæ exitum ſortitur. Lignum ibi est quod Parebum dicunt, olivæ magnitudine reſpondens: ſed in regiis tantum invenitur hortis: nec florem fert, nec fructum: xv autem ſolas habet radices, easque crasſas ſubter terra. Crasſities eius ubi ſubtilisſima est quanta brachii. Hæc radix ad ſpithamæ modum ſumpta, ubicunque applicita fuerit, omnia ad ſe pertrahit, aurum, argentum, æs, lapides, et nihil non præter electrum. Si ad cubiti modum [3] ſumpta fuerit, attrahit etiam oves et aves. Hac enim maximam volucrum partem venantur. Quod ſi efficere velis, ut etiam aqua concreſcat, de radice quantum obolus appendit, in choam iniicito; et congelaſcet. Idem et vino continget; manuque ipsum tractabis ut ceram: ſed altero die liqueſcit denuo. cœliacis utile datur remedium. Fluvius etiam est per Indiam labens non magnus, II ſtadia latus, cui Indorum lingua Hyparcho nomen, quod interpreteris, qui omnia bona adfert. Hic quotannis per xxx dies electrum defert. In montibus enim arbores esſe aiunt aquis imminentes: (nam pasſim in montibus aquæ demanant) et certum anni tempus est, quo lacrymas illæ egerunt, ut amygdalæ aut pinus, aut id genus aliæ, ad plurimum xxx dies in anno: quæ cum in fluvium decidunt indurantur. Arborem vocant Siptachoram, quod dulce est et ſuave. inde ſuccinum Indi colligunt. et fructum arbores ferunt racemos ut vitis; et acini inſunt, ut nucibus Ponticis. In montibus illis [4] homines vitam agunt, quibus caninum est caput: et amictus geſtant e ferarum pellibus, nec ullam articulatam vocem proferunt, ſed ritu canum latrant, et ululant. Atque ita vocem eorum intelligunt. Dentes illis ſunt maiores quam cani: ungues vero ſimiles, licet prolixiores, et plus turbinati. Montesque incolunt ad Indum usque fluvium. Sunt et hi nigri, et perquam iuſti, ut et Indorum ceteri, cum quibus eis conſuetudo intercedit. Intelligunt quidem quæ ab illis dicuntur: verum ipſi disſerere non posſunt, ſed latratu et manibus et digitis ſignificant ut ſurdi et muti. Indi Calyſtrios nominant,

1. ſtadia *ſupplevi omisſum a ſcriba.* 2. *Et hic amanuenſis ſaltem ſcripſerat* Pacto Sed cr. 3. *Omisſa vox* ſumpta *a ſcribæ negligentia, a nobis itaque immisſa: quod ideo indicandum, quum et interpres accepta vel aliud tale uſurpasſe potuit.* 4. *Vide* Agatharchid. cap. 38.

nant, quod Græcis est Cynocephali. Gentis numerus ad XII myriades se extendit. Ad fontes huius fluvii nascitur flos purpureus, quo purpura tingitur non deterius, quam Græca, imo [1] multo floridior est. Creantur ibi bestiolæ, quantus est scarabæus, rubore cinnabaris: quibus prælongi sunt pedes, mollesque sunt ut vermis. Harum ortus est in arboribus electriferis, quarum fructus arrodunt et corrumpunt, ut apud Græcos phthires (volucræ) vitium pestis. His insectis Indi contusis puniceas vestes et tunicas, et quicquid libet, intingunt, et tinctura hæc melior est Persica. Cynocephali montana incolentes non opus exercent, sed ex venatione victitant: quæ occiderunt, ad solis fervorem assant. Et multis pecoribus alendis dant operam, et inter hæc capris et asinis: bibuntque lac merum et aceto temperatum, ex ovibus. Fructibus etiam Siptachoræ unde succinum exsistit, vescuntur, cum sit prædulcis. His torrefactis sportas consarcinant, ut apud Græcos fit uvis passis. Nam rates Cynocephali texunt, quibus impositas illorum sarcinas avehunt: deque fructu eius arboris et purpuræ flore ab ipsis expurgato et de electro CCLX talenta singulis annis asportant: et totidem de pharmaco, quod puniceo pannos colore inficit. Mille etiam electri talenta anniver-
670 sarie ad Indorum regem perferunt. Cetera Indis transportata vendunt, ad panes, farinas et xylinas vestes comparandum. Vendunt etiam enses, quibus ad feras capiendas utuntur, et arcus et iacula. iaculandi enim et arcu feriendi solertia excellunt: sed bellorum imperiti, quod montes invios et excelsos incolunt. Munera eis quinto quoque anno rex erogat XXX myriades arcuum, et tragularum totidem, peltarumque duodecim, et gladios quinquagies mille. Nec ædes habent, sed in speluncis versantur. Feras non tantum sagittis et tragulis in venatu domant; sed etiam insectando assequuntur et prehendunt. Nam pernicitate cursus valent. Uxores illorum in singulos menses lavant semel, cum menstrua eis profluunt, ceteroqui neutiquam. Viri a lavacris abstinent: manus tamen abluunt, et ter per mensis spacium olivo unguntur. Vestes non habent densas, sed quam tenuissimas, e simplicibus coriis, tum viri tum mulieres. Ditissimi quidem lineas gestant, sed horum sunt perpauci. Lecti ipsis non sunt, sed tori et stragula rustica. Opulentissimus inter eos censetur cui plurimum est pecoris. cetera bonorum perinde ac vulgaris æstimatur. Caudam omnes gestant supra clunes iuxta mulieres ac viri, non aliter quam canes, sed prolixiorem et magis hirsutam. Cum feminis miscentur in quaternos porrecti pedes, canum more. Nam aliter ipsos coire turpe. Utque iusti sunt, ita longissimæ inter omnes mortales vitæ. vivunt enim annos LXX et C. nonnulli etiam CC. Ultra hos vitam producere alios perhibent ad fluvii fontes. Hoc genus hominum nigro est colore, ut et ceteri Indi, nihilque operis tractant: nec frugibus victitant, nec aquis sitim restinguunt: sed numerosis pecorum gregibus alendis student, ut sunt boves, capellæ, oves. Lac ergo bibunt, et præter hoc nihil. Infans in lucem editus nates non habet perforatas, nec feces corporis e posterioribus excernit: sed coxas quidem habet, foramen vero [2] coaluit. Ideo non cacare sed mingere eos perhibent quiddam caseo adsimile, non omnino spissum, sed turbidum. Postquam igitur mane de lacte biberint, et diei medio iterum hauserint, radicem apud eos dulcem esse tradunt, quæ lac in ventriculo consolidari non sinit. Hac comesta circa vesperam sibi vomitum conciliant, et sine molestia per vomitum cuncta reiiciunt. Sunt præterea Indis asini sylvestres equis pares et quandoque maiores, corpus albi, caput purpurei, cæruleis præditi oculis, quibus unum est cornu in fronte cubitale. Quod inferius in eo est, ad frontem vergens binos longum palmos, omnino album: quod sursum tendit, acutum est, idque puniceo rubore excellit. Reliquum in medio nigrum est. Ex eo pocula conficiunt, unde qui biberint, spasmo (ut narrant) non corripiuntur, nec morbo sacro: adde, quod nec veneno succumbunt, sive ante, sive post ex id genus poculis vel vinum, vel aquam, aut aliud quidvis biberint. Alii quidem asini tum cicures tum sylvestres, et quicquid est solidungulorum animantium, nec talos, nec fel habent: sed hi soli et taxillos et bilem in epate habent. Talus certe pulcerrimus est omnium quos mihi videre contigit, similis et compar bovino: sed gravis instar plumbi, colore penitus cinnaberino. Velocitate hoc animal et robore pollet: et nec equus, nec aliud quippiam persequendo illud assequi valet. Principio tardius currit, sed quo diutius cursum persequitur, eo mirabilius ardorem et velocitatem eius intendit. Alia sane ratione capi hæc belua non potest: sed quando teneram adhuc sobolem ad pascua secum circumducunt, a numeroso equitatu circumventi, fugere desertis pullis nolunt, sed cornuum ictu et calcium impetu et dentium morsu pugnant, multosque equos et viros interimunt. Capiuntur tamen et ipsi sagittis et iaculis confecti: nam salva eos vita non ceperis. At carnes propter amaritudinem nimium ab esu sunt alienæ: propter astragalos et cornua tantum expetuntur. In fluvio Indorum vermis nascitur forma, quali in ficubus assolet, VII cubitorum, interdum plus minus, prolixitate; crassitudine, quanta vix a [3] XVII annorum adolescentis manibus comprehendi queat. Binos habent dentes, alterum supra, alterum infra, et quicquid contigerint dentibus, devorant. Interdiu in fluvii cœno commorantur, noctu exspatiantur. Et quicunque illorum forte offenderit quemquam in terra, vel bovem, vel camelum, morsumque intulerit, correptum trahit in amnem, et totum vorat, præter alvum. Capitur autem hamo prægrandi, cui hœdus aut agnus sit alligatus, et catenæ ex ferro accommodatæ. Captum dies XXX suspendunt vasis subiectis. Tunc pinguis ex eo liquor destillat ad heminas decem Atticas. Elapsis XXX diebus, ab- 671
iecto vermi, oleum bene conditum soli Indorum regi transportant. Alteri enim aliquid inde vendicari non licet. Hoc oleum cuicunque rei affunditur eam incendit, comburitque ligna et animalia, nec alia materia exstinguitur quam largo et spisso luto. Sunt arbores in India excelsæ, ut cedrus et cupressus: folia palmarum, sed paulo latiora, axillisque carent: florem autem emittunt ut laurus mascula, sed absque fructu. Indi Carpium, Græci Myrorhodam nuncupant. Magna eius raritas. Profluunt inde olei guttæ, quas lana arboribus appensa excipiunt, et in alabastra lapidea exprimunt. Color ei est placide

1. imo est *saltem in exemplo, quod ita supplevimus, ut editum vides.*

2. *Supplevimus interim ex aliorum versione* coaluit; *in exemplo huius interpretationis omissum. Utinam optimo et eruditissimo amico diutius vivere licuisset, et sua hæc recensere ipsi. Sed deo aliter visum.*

3. *Græca saltem de puero decenni habent,* δεκαετέα παῖδα, *nec aliter Ælian. l.* V. *de animal. c.* I.

de subrubescens, et leviter spissus: odor autem omnium suavissimus, ut ad v stadia olere affirment. Soli hoc regi possidere licet eiusque propinquis. Inde Persarum regi Indus transmisit. vidisse testatur Ctesias, et odoratum esse incredibile dictu et opinione maius: ut caseum etiam et vinum omnium dulcissimum experientia magistra se cognovisse ait. Fons est apud Indos v ulnis in orbem ductus, figura quadrata, cuius aqua intra rupem: triumque cubitorum profunditas usque ad superficiem aquæ: inde ad fundum tres ulnæ. Lavantur inibi nobilissimi Indorum, viri, pueri, et mulieres. Eo in pedes se proiiciunt et urinantur. Quando igitur insiliunt aqua sursum eos extrudit. Nec vero homines tantum retro iactat, sed etiam quidvis aliud excutit in siccum, vivum sit aut exanime. et quid multa? cuncta quæ iniiciuntur repellit, præter ferrum, argentum, aurum et æs, quæ fundo recipit. Limpha gelida est et potu suavis: magnum vero sonitum edit, ac si aqua in aheno fervens bulliat. Sanat autem hæc aqua vitiligines et scabiem. Indica lingua dicitur Ballada: quod salubrem vertas. Sunt in montanis Indorum, ubi calamus crescit, homines ad xxx M, quorum uxores semel per vitam pariunt, et qui nascuntur dentes secum afferunt supra et infra eximie pulcros pili autem tum in capite tum superciliis a primo eis ortu sunt cani, femellis pariter ac masculis. Et ad tricesimum ætatis annum quisque hominum illorum albos retinet crines toto corpore: dehinc nigrescere incipiunt. Ubi LX annos attigerint, omnes eorum pilos in nigrum conversos est videre. Octonos etiam in utraque manu digitos habent, et totidem in singulis pedibus, communiter viri et feminæ. Suntque insigniter bellicosi. Ideo Indorum regem quinquies mille sagittarii et funditores comitantur. Tantulis (si credere fas est) auribus præditi, ut brachia ad flexum cubiti usque contegant, et totum retro tergum cooperiant, et altera alteram contingat. Hæc dum scribit et fabulatur Ctesias, se verissima litteris commendare affirmat, partim a se visa memoriæ prodi, partim ab oculatis testibus accepta tradi asseverans. plurima vero his magis admiranda se prætermittere, ne aliena a fide his qui talia non viderunt, referre videatur.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ 672

ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

ΚΑΙ ΙΝΔΙΚΩΝ,

ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

EX IISDEM EIVSDEM

CTESIAE PERSICIS,

INDICIS,

et aliis ſcriptis,

FRAGMENTA,

ſub nomine eius laudata, ſi non ipſius ſemper et verba continent,

collecta et congeſta e variis auctoribus.

EX EIVSDEM CTESIAE PERSICIS.

EX LIBRO PRIMO.

Apud auctorem de nominibus gentilibus, vel Stephanum Byzantium, ſi modo is auctor.

CHAVON, regio in Media. Cteſias libro primo Perſicorum: Inde vero progreditur Semiramis ipſa et exercitus, pervenitque in Chauonem regionem Mediæ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Παρὰ τῷ τὰ ἐθνικὰ συγγράψαντι, ἤγουν Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ, εἰ γε οὗτος ὁ γράψας.

ΧΑΥΩΝ, χώρα τῆς Μηδίας. Κτησίας ἐν πρώτῳ Περσικῶν· „ Ἡ „ δὲ Σεμίραμις ἐντεῦθεν ἐξελαύ- „ νει, αὐτή τε, καὶ ἡ ϛρατιὰ, „ καὶ ἀφικνεῖται εἰς Χαύονα τῆς „ Μηδίας".

Laudatum hunc librum invenio et apud Arnobium lib. I. *advers. gent. Verba eruditiſſ. auctoris ſunt:* Age nunc veniat, qui ſuper igneam zonam, magus interiore ab orbe Zoroaſtres, Hermippo ut asſentiamur authori. Bactrianus et ille conveniat. cuius Cteſias res geſtas hiſtoriarum exponit in primo. Armenius Hoſthanis nepos et familiaris Pamphylus Cyri, Apollonius *&c. ubi Critici tamen hodie ita interpungendum aiunt:* Zoroaſtres (Hermippo ut asſentiamur auctori) Bactrianus. Et ille conveniat, cuius *&c. Sed quisnam ille? cuius nomen omiſiſſe Arnobium vero ſimile non est. de quo liquido conſtaret, ſi Cteſiana exſtarent. Libet interim ſaltem coniectare leviter, ſi forte ita diſtinguendum:* Et ille conv. *&c.* primo, Armenius Hoſthanis nepos, *&c.*

EX LIBRO SECVNDO PERSICORVM.

Apud eundem Stephanum.

Tiriza, Paphlagoniæ urbs. gentile nomen, Tirizi. Cteſias Tiriziphanos eos vocat, libro II. Ex Odryſis vero ad Tirizibanos incolentes in Pa. *

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Στεφάνῳ.

Τίριζα, πόλις Παφλαγονίας. τὸ ἐθνικὸν, Τίριζοι. 673
Κτησίας Τιριζιφανοὺς αὐτούς φησιν, ἐν τῷ δευτέρῳ· „ Ἐκ δὲ τῶν Ὀδρυσσῶν εἰς Τιριζιβανοὺς οἰκοῦντας ἐν „ [1] πα. *

1. *Supplendum arbitror* Παφλαγονίᾳ. in Paphlagonia. *Utrum vero in prioribus verius* Τιριζιφανοὺς, *an* Τιριζιβανοὺς, *quod in ipſis Cteſiæ verbis adfert, iudicare alios ſinam.*

Παρὰ τῷ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ, ἐν τῷ

ιβ βίβλ. ἱςορ.

Ἐπὶ τούτου (Σαρδαναπάλου) γὰρ ἡ τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς Μήδους. ἔτη διαμείνασα πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ἔτι δ' ἑξήκοντα, καθάπερ φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ.

Apud Diodorum Siculum lib. II. *bibl. histor.*

Interpr. L. Rhod.

Cuius (*Sardanapali*) tempore Assyriorum imperium, cum annos CIↃ CCCLX (ut Ctesias Cnidius libro secundo tradit) duravisset, ad Medos devolutum est.

Παρὰ τῷ Ἀγαθίᾳ ἐν τῷ β' τόμ. περὶ τῆς Ἰουςινιανοῦ βασιλ.

Ἕως ἐς Σαρδανάπαλον, ὡς ἐκεῖνοι φασὶ, τῆς ἀρχῆς ἀπομαρανθείσης, Ἀρβάκης ὁ Μῆδος καὶ Βελεσσυς ὁ Βαβυλώνιος ἀφῄρηνται αὐτὴν τοὺς Ἀσσυρίους, καθελόντες τὸν βασιλέα καὶ ἐς τὸ Μηδικὸν μετέςησαν ἔθνος, [1] ἕξ τε καὶ τριακοσίων ἤδη πρὸς τοῖς χιλίοις καὶ ὀλίγῳ πλειόνων ἐτῶν παρῳχηκότων, ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ὁ Νῖνος τῶν ἐκείνῃ κατέσχε πραγμάτων. οὕτω γὰρ Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ τοὺς χρόνους ἀναγραψαμένῳ, καὶ Διόδωρος ξύμφησιν ὁ Σικελιώτης.

Apud Agathiam de imperio et reb. gest. Iustiniani l. II.

Interpr. B. Vulc.

Donec Sardanapalo regnante, ut illi (*Bion et Alexander Polyhistor*) scribunt, quum iam emarcuisset imperium, Arbaces Medus et Belesis Babylonius illud Assyriis eripuerunt, interfecto ipsorum rege, et ad Medos transtulerunt, sex et trecentis iam supra mille et paulo amplius annis elapsis, ex quo primum Ninus ibi summam rerum obtinuerat. Ita enim Ctesiæ Cnidio tempora describenti Diodorus etiam Siculus assentitur.

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀθηναίου, ἐν τῷ ιδ' Δειπνοσοφ.

Βηρωσὸς δ' ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, τῷ Λῴῳ φησὶ μηνὶ ἑκκαιδεκάτῃ ἄγεσθαι ἑορτὴν [2] Σακέας προσαγορευομένην ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ ἡμέρας πέντε· ἐν αἷς ἔθος ἄρχεσθαι τοὺς δεσπότας ὑπὸ τῶν οἰκετῶν· ἀφηγεῖσθαί τε τῆς οἰκίας ἕνα αὐτῶν ἐνδεδυκότα ςολὴν ὁμοίαν τῇ βασιλικῇ, ὃν καὶ καλεῖσθαι [3] Ζωγάνην. μνημονεύει τῆς ἑορτῆς καὶ Κτησίας ἐν δευτέρῳ Περσικῶν.

Ex Athenæo lib. XIV. *Dipnosophist.*

Interpr. H. Steph.

Berosus autem Babyloniacorum lib. I. decimasexta die mensis Loi festum Babylone quinque dierum spatio celebrari ait, Saceas dictum: per quod tempus solere dominos famulis parere: unumque ex his domui præesse, veste quæ regiæ similitudinem referat, indutum. quem et Zoganem appellari. Meminit huius festi Ctesias quoque libro Persicorum secundo.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, Δειπνοσοφ. ιβ'.

674 Κτησίας ἐν τρίτῃ Περσικῶν καὶ πάντας μὲν φησὶ τοὺς βασιλεύσαντας τῆς Ἀσίας περὶ τρυφὴν σπουδάσαι, μάλιςα δὲ Νινύαν, τὸν Νίνου καὶ Σεμιράμιδος υἱόν. [4] καὶ οὗτος οὖν, ἔνδον μένων καὶ τρυφῶν, ὑπ' οὐδενὸς ἑωρᾶτο, εἰ μὴ ὑπὸ τῶν εὐνούχων καὶ τῶν ἰδίων γυναικῶν. τοιοῦτος δ' ἦν καὶ Σαρδανάπαλος, ὃν οἱ μὲν [5] Ἀνακινδαράξεω λέγουσιν υἱόν, οἱ δὲ, Ἀναβαξάρου. ὅτε δὴ οὖν Ἀρβάκης, εἷς τῶν ὑπ' αὐτὸν ςρατηγῶν Μῆδος γένος, διεπράξατο διά τινος τῶν εὐνούχων Παραμείζου θεάσασθαι Σαρδανάπαλον, καὶ μόλις αὐτὸ ἐπετράπη ἐκείνου ἐθελήσαντος· ὡς οὖν εἰσελθὼν εἶδεν αὐτὸν ὁ Μῆδος, ἐψιμμυθιωμένον καὶ κεκοσμημένον γυναι-

EX LIBRO TERTIO PERSICORVM.

Apud Athenæum Dipnosoph. l. XII.

Interpr. H. Steph.

Ctesias libro Persicorum tertio scribit, omnes quidem quotquot in Asia regnarunt, luxui et voluptatibus deditos fuisse, sed præ ceteris Ninyam, Nini et Semiramidis filium. Ac certe hic quoque voluptatibus domi indulgebat, ita ut a nemine conspiceretur, præterquam ab eunuchis et suis uxoribus. Talis autem erat et Sardanapalus, quem alii Anacindaraxis, alii Anabaxaris filium fuisse memorant. Ac quum Arbaces, genere Medus, unus e ducibus qui illi suberant, egisset cum Parameize, (*interpr. Iac. Dalech.*) qui inter Eunuchos principis erat, regis videndi potestas ut sibi fieret: hoc rex cum vix annuisset, ac permisisset, admissus Medus ut eum aspe-

1. *Non dubitavi eundem locum Agathiam respexisse, quem et Diodorus, itaque fidenter ad librum* II. *Persicorum, unde Diodorus sua laudat, retuli. Vide vero an non ex Diodoro sit* ἑξήκοντά τε *quoque pro hoc* ἕξ τε *apud Agathiam legendum.* 2. *De Sacea vel Sacæorum festo isto, eiusque origine Casaubonus* ὁ πάνυ 14. *Athenaicorum* 10. *vide et Strabonem l.* XI. 3. *Falsus itaque Dalechampius qui de veste capit, ita vertens:* vestem indutus regiæ similem, quam Zoganam vocant. *et inde adnotat forte tractum* Sotanæ *Italorum nomen. Clariss. Casaubonus observat eodem loco quosd. mss.* Ζογάνην *per o scribere parvum.* 4. *Editio Commelin.* καὶ οὕτως οὖν ἔνδον κ. τ. λ. *non tam recte. Monuit et Clariss. Casaub.* 12. *Athen.* 7. *bis verbis:* Melius, καὶ οὗτος. non enim solus Ninyas: sed et alii plerique omnes reges Assyrii casarii fuerunt, et domi latuerunt. *Malim ergo vertere* Hic itaque, *vel similiter.* 5. Ἀνακυνδαράξεω. *edit. Commel.*

aspexit cerussa oblitum, muliebriter vestitum, cum pellicibus carminantem purpuram, ac cum illis sedentem pedibus porrectis in altumque sublatis, tinctis fuco superciliis, muliebri stola indutum, rasa barba, levigata pumicis attritu facie, colore quam lactis candidiore, picturatis oculis, multi, et inter eos Duris, scribunt, indignatum illum quod regi tam effeminato parerent, suo se gladio confodisse, ac occidisse. (*Interpr. H. Steph.*) Ctesias autem narrat, ipsum ad bellum devenisse, et quum collecto numeroso exercitu ab Arbace regno eiectus esset, mortem obiisse, quum seipsum cremasset, extructo rogo ad quatuor iugerum altitudinem: cui imposuerat lectos aureos CL., ac totidem mensas, et quidem aureas. Struxerat autem in ipsa pyra cœnaculum pedum centum, ex lignis: atque hic quoque lectos straverat, in quibus cum uxore cubuit: pellices autem in aliis. Filios enim tres et duas filias, quum malum rerum suarum [statum] videret, antea miserat in urbem Ninum, ad eum qui ibi regnabat, dederatque illis tria talentorum auri millia. Texerat autem illud ædificium trabibus magnis et crassis: quinetiam multa ligna, et ea quidem crassa, circumposuerat, ita ut nullus pateret exitus: quinetiam talentorum auri imposuerat illi mille myriades, argenti decies mille: necnon vestes et purpuras, et omne genus eorum quæ ad cultum corporis pertinent. Quæ quum fecisset, accendere pyram iussit, quæ per quindecim dies ardebat. At qui fumum videbant, mirabantur, ac putabant illum sacrificare: soli vero eunuchi rem noverant. Sardanapalus igitur, qui prodigiose voluptatibus deditus fuerat, quam potuit generosissime vitam finiit.

ναικιστὶ, καὶ μετὰ τῶν παλλακίδων ξαίνοντα πορφύραν, ἀναβάδην τέ μετ᾽ αὐτῶν καθήμενον [1] τὰς ὀφρῦς, γυναικείαν δὲ στολὴν ἔχοντα, καὶ κατεξυρημένον τὸν πώγωνα, καὶ καταικεκισσηρισμένον· ἦν δὲ καὶ γάλακτος λευκότερος, καὶ ὑπεγέγραπτο τοὺς ὀφθαλμούς. (ἐπεὶ δὲ καὶ προσεῖδε τὸν Ἀρβάκην, τὰ λευκὰ [2] ἐπαναλαβὼν τοῖς ὀφθαλμοῖς) οἱ μὲν πολλοὶ, ὧν ἐστι καὶ Δοῦρις, ἱστοροῦσιν ὑπὸ τούτου ἀγανακτήσαντος εἰ τοιοῦτος αὐτῶν βασιλεύει, συγκεντηθέντα ἀποθανεῖν. Κτησίας δὲ λέγει εἰς πόλεμον αὐτὸν καταστῆναι· καὶ ἀθροίσαντα πολλὴν στρατιὰν, καὶ καταλυθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀρβάκου τελευτῆσαι, ἑαυτὸν ἐμπρήσαντα ἐν τοῖς βασιλείοις, πυρὰν νήσαντα ὕψος τεσσάρων [3] πλέθρων, ἐφ᾽ ἧς ἐπέθηκε χρυσᾶς κλίνας ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, καὶ ἴσας τραπέζας, καὶ ταύτας χρυσᾶς. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ πυρᾷ καὶ οἴκημα [4] ἑκατόμπεδον ἐκ ξύλων, κἀνταῦθα κλίνας ὑπεστόρεσε· καὶ κατεκλίθη ἐνταῦθα αὐτός τε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακίδες ἐν ταῖς ἄλλαις κλίναις. τοὺς γὰρ τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας, ὁρῶν τὰ πράγματα κακούμενα, προπεπόμφει εἰς Νίνον πρὸς τὸν ἐκεῖ βασιλέα, δοὺς αὐτοῖς τρισχίλια χρυσίου τάλαντα. ἐπεστέγασε δὲ τὸ οἴκημα δοκοῖς μεγάλαις τε καὶ παχείαις· ἔπειτα ἐν κύκλῳ περιέθηκε πολλὰ ξύλα καὶ παχέα, ὥστε μὴ εἶναι ἔξοδον. ἐνταῦθα περιέθηκε μὲν χρυσίου μυριάδας χιλίας, ἀργυρίου δὲ, μυρίας μυριάδας ταλάντων, καὶ ἱμάτια
καὶ πορφύρας, καὶ στολὰς παντοδαπάς. ἔπειτα ὑφά- 675
ψαι ἐκέλευσε τὴν πυρὰν, καὶ ἐκαίετο πεντεκαίδεκα ἡμέραις. οἱ δὲ ἐθαύμαζον ὁρῶντες τὸν καπνὸν, καὶ ἐδόκουν αὐτὸν [5] θυσίας ἐπιτελεῖν. ταῦτα δὲ μόνοι ᾔδεσαν οἱ εὐνοῦχοι. ὁ μὲν οὖν Σαρδανάπαλος, ἐκτόπως ἡδυπαθήσας, ὡς ἐνῆν, γενναίως ἐτελεύτησε.

Apud Pollucem lib. II. *Onomast.*

Ita interpr. I. Cam.

Ctesias vero dicit Sardanapalum obvertere album oculorum.

Παρὰ τῷ Πολυδεύκει ἐν τῷ β᾽ ὀνομαστ.

Κτησίας δέ φησιν [6] ἀναβάλλειν τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν Σαρδανάπαλον.

In lexico Harpocrationis.

Hypocydes significat aquosum [locum,] ut ex libro tertio Ctesiæ manifestum est.

Ἐν τῷ Ἁρποκρατίωνος λεξικῷ.

Ὑποκύδης ἐστὶν ὁ δίυγρος, ὡς ἐκ τῆς τρίτης Κτησίου φανερόν [7].

Apud Stephanum in Ethnicis.

Cyrtæa, urbs circa mare rubrum, quo relegavit Artaxerxes Megabyzum. Ctesias libro tertio Persicorum.

Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Κυρταῖα, πόλις ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ εἰς ἣν ὑπερώρισεν Ἀρταξέρξης Μεγάβαζον. Κτησίας τρίτῳ Περσικῶν [8].

ALIA ... ΕΚ

1. *Casaubon. dicto loco ita:* non est obscurum deesse participium cum illis iungendum τὰς ὀφρῦς. nisi malumus in alium locum eas voces transferre, et scribere mox, καὶ ὑπεγέγραπτο τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ὀφρῦς. *ubi vide et de hoc more mollium veterum, pingendi supercilia et unguentis illinendi. Continuo autem hæc Athenæi iunxi, ut et in Latinis supplementum e Dalechampi versione mutuando, quod in iis Ctesianum quiddam subodoratus fui, ut statim indico.* 2. *Gratia scilicet magno Casaubono qui e membranis hæc notis parentheseos inclusa descripsit, ut expressit Commelinus. Sunt enim tantum non Ctesiæ verba ipsa: modo emendentur. quod non infeliciter forte nos doceat Pollux noster, cuius fragmentum statim adiecimus p. seq. inde scribe hic* ἐπαναβαλών. 3. Πλέθρων᾽ aliis stadia centum, aliis mille pedes. *Dalechamp. ad Athenæum.* 4. Vel, longitudinis, quod arbitror, vel latitudinis. *Dalechamp. ibid.* 5. θυσίαις *edit. Commelin. sed Stephanus edidisse videtur rectius. Alias de veterum exemplis qui vivicomburium omnibus mortis generibus prætulerunt, accurate anquirit Casaub.* 12. *Athen.* 7. 6. *Ad lib.* III. *Ctesiæ hæc pertinere, patet ex præcedenti fragmento apud Athen. ubi hinc emendandum dixi* ἐπαναβαλών. *Subiicit autem Pollux ista statim his quæ protulit de oculis patrantibus et distortis quales effeminatorum sunt et cinædorum,* βλέμμα, *ait,* ὑγρὸν, θηλυπρεπὲς, γυναικεῖον, ἀχρεῖον, ἀνατετραμμένον, καὶ τὰ ὅμοια. Κτησίας κ. τ. λ. 7. *Sequitur in Harpocr.* ἐφορίων. οἷόν τ᾽ εἰαμένης ὑποκύδεες. *ubi forte non tam corruptum auctoris alicuius nomen latet, quam Ctesiæ verba mendosa. Apud Hesychium vero ubi* ὑποκυδὲς, ὑποφρύδιον, *forte legendum* ὑποβρύχιον. 8. *Exstant hæc apud nostrum Ctesiam excerptum supra in Persicis cap.* 39. *ubi tamen urbis nomen* Κύρται. *et viri semper* Μεγάβυζος. *Inde etiam facilius colligas ex libro decimotertio Persicorum hæc deprompta, quam ex tertio. Sed ex quoto libro, ego non coniectem hercle: ex tertio tamen, qui Assyriaca inter alios sex priores continet, non fuisse credam.*

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΞ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ Περσικῶν, ἐν οἷς τὰ Ἀσσύρια διέλαβε ὁ Κτησίας, ἄλλα τινα, ἃ οὐ σαφῶς οἴδαμεν ἐκ πόστου βιβλίου.

Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ ά ϛρωμάτ.

Εἰ δὲ τὰ Ἀσσυρίων πολλοῖς ἔτεσι [1] πρεσβύτερα τῶν Ἑλληνικῶν, ἀφ' ὧν Κτησίας λέγει, κ. τ. λ.

Παρ' Ἰωάννῃ τῷ Τζέτζῃ χιλ. γ', ϛίχ. ϛγ'.

Ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς ὁ Σέσωϛρις ἐκεῖνος,
Κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον [2] Σεσόωσις τὴν κλῆσιν,
Τῶν Ἀσσυρίων μοναρχῶν, ἦρχε τῆς γῆς ἁπάσης,
676 Ζευγνύων ἐν τῷ ἅρματι τούτου τοὺς βασιλέας,
Καὶ ὑπ' αὐτῶν συρόμενος, ὥσπερ ὑφ' ἵππων ἄλλοι,
Καὶ κοσμοκράτωρ καὶ θεὸς ἐκέκλητο τοῖς τότε.
Τούτου ποτέ τις βασιλεὺς κατέϛειλε τὸν τῦφον,
Τῆς τύχης τὸ ἀσύϛατον δι' αἰνιγμῶν προδείξας.
Ἕλκων τὸ ἅρμα γὰρ αὐτὸς, τὰς τροχιὰς ἑώρα,
Βραδεῖαν δὲ τὴν βάδισιν, οὕτως ὁρῶν, ἐποίει.
Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον ἔλεξεν ὁ Σέσωϛρις ἐκεῖνος,
Τί καταργεῖς πρὸς τὴν ὁδὸν ἄνθρωπε; τάχει λέγε.
[3] Ὁ δὲ, τροχῶν τὰς συϛροφὰς βλέπων, Φησιν, οὐ τρέχω.
Γνοὺς τοιγαροῦν ὁ Σέσωϛρις, ὅπερ αὐτὸς ἐδήλου,
Συϛέλλει τὸ ἀγέρωχον, ἀποζευγνύει τούτους.
Καὶ τοῦ λοιποῦ τοῖς σύμπασιν ἦν πρᾶός τε καὶ σώφρων.
Κτησίας, καὶ Ἡρόδοτος, Διόδωρος, καί Δίων,
Καὶ Καλλισθένης σὺν αὐτοῖς, Σιμόκατος [4], καὶ ἄλλοι,
Τῆς ἱϛορίας μέμνηνται ϛενῶς, οἱ δὲ πλατέως.

Παρὰ τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Καὶ τὰς μὲν καθ' ἕκαϛα μάχας, ἢ τὸν ἀριθμὸν ἁπάντων τῶν καταπολεμηθέντων [τῷ Νίνῳ] οὐδεὶς τῶν συγγραφέων ἀνέγραψε· τὰ δ' ἐπισημότατα τῶν ἐθνῶν ἀκολούθως Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. κατεϛρέψατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλαττίου καὶ τῆς συνεχοῦς χώρας τήν τε Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην. ἔτι καὶ κοίλην Συρίαν, καὶ Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν· πρὸς δὲ ταύταις, τήν τε Καρίαν καὶ Φρυγίαν καὶ Μυσίαν καὶ Λυδίαν. προσηγάγετο δὲ τήν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν, καὶ Προποντίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βάρβαρα κατοικοῦντα μέχρι Ταναΐδος. ἐκυρίευσε δὲ τῆς τε Καδουσίων χώρας καὶ Ταπύρων, ἔτι δ' Ὑρκανίων καὶ [5] [a] Δράγκων· πρὸς δὲ

ALIA QVAEDAM E PRIMIS SEX libris Persicorum, quæ Assyria continebant, ubi non certo scimus quæ ex quoto libro depromantur.

Clemens Alexandrinus lib. I. *Stromat.*

Si vero res Assyriorum multis annis antiquiora sunt Græcorum rebus, quot ait Ctesias, *etc.*

Apud Ioannem Tzetzem chil. III. v. 83.

Interpr. P. Lacisio.

Assyriorum rex Sesostris ille,
Iuxta Diodorum vero Sesoosis nomine,
Assyriorum monarcha, dominatus est terræ omni.
Iungens in curru huius reges,
Et ab ipsis tractus, quemadmodum ab equis alii:
Et mundi imperator, et deus vocabatur suæ ætatis hominibus.
Huius aliquando quidam rex compressit superbiam.
Fortunæ inconstantiam per ænigmata cum ostendisset,
Trahens enim currum ipse, rotas contemplabatur:
Tardam autem vectionem, sic contemplans, faciebat.
Ut autem ad hunc dixit Sesostris ille,
Cur ociaris ad viam homo? actutum dic.
Ille autem, Rotarum versiones videns, inquit, non curro
Cognoscens igitur Sesostris id quod ipse declarabat,
Contraxit fastum, disiunxitque hos,
Et deinceps universis erat mitis, et modeste sapiens.
Ctesias, et Herodotus, Diodorus, atque Dion,
Et Callisthenes cum ipsis, Simocatus, et alii
Historiæ meminerunt paucis: illi autem late.

Apud Diodorum lib. II.

Interpr. L. R. ut et alia e Diod.

Singulas autem pugnas, omniumque ab ipso devictorum numerum nullus scriptorum recensuit. Ideo nobilissimas tantum gentes, Ctesiam Cnidium secuti, breviter percurremus. De terris maritimis et reliqua deinceps continente, AEgyptum et Phœniciam, cavamque Syriam cum Cilicia, Pamphylia, Lycia; et præter has Cariam, Phrygiam, Mysiam et Lydiam, subegit. Troadem quoque et Phrygiam ad Hellespontum, cum Propontide, Bithynia, Cappadocia, et barbaris ad Pontum gentibus usque ad Tanaim adiunxit. Cadusiorum etiam terra et Tapyrorum, nec non Hyrcanis, Dacis, Der-

1. Euseb. lib. x. præpar. Euang. contractius: πρεσβύτερα τῶν Ἑλληνικῶν Κτησίας λέγει. mox idem fat magnum defectum ita supplet, Φανήσεται τῷ δευτέρῳ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς, τῆς δὲ Βηλόχου (Belochum vocat Eusebii chronicon) τοῦ ὀγδόου δυναστείας τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ. *Hæc ex Fr. Sylb. Annotat. ad Cl. Alex. mihi Eusebius non ad manus: alias illa ipsis fragmentis interposuissem.* 2. lib. I. 3. Interpres non distincte cepit: nos interpunctiuncula utrimque adiuvavimus sensum. 4. Extat in hist. Theophylacti illius lib. 6. cap. 11. quæ nuper in publicum editæ. 5. Δράγγαι Gens Persidis Straboni et Stephano. Δραγγῶν itaque scribendum, *L. Rhod. cuius Notas in hunc locum vide: ubi et de Dacis, eos e Persia in Europam transiisse.*

a γρ. Δακῶν.

Derbicibus, Carmaniis, Choramnæis, Borcaniis et Parthis, est potitus. Adhæc Persiam et Susianam; et quæ Caspiana nominatur: in quam faucibus perangustis, quas Caspias hinc portas vocant, iter patet.

δὲ τούτοις Δερβίκων, καὶ Καρμανίων, [1] [a] Ῥόμνων· ἔτι δὲ Βορκανίων. καὶ Παρθυαίων. ἐπῆλθε δὲ τὴν Περ-
σίδα, καὶ Σουσιανὴν, καὶ τὴν καλουμένην Κασπιανήν·
εἰς ἣν εἰσὶν εἰσβολαὶ στεναὶ παντελῶς, διὸ καὶ προσα-
γορεύονται Κάσπιαι πύλαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν 677
ἐλαττόνων ἐθνῶν προσηγάγετο, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη
λέγειν.

Apud eundem in eodem libro.

Coacto igitur undique exercitu, recensita decies septies centena peditum, et ducenta ac decem equitum, decemque curruum falcatorum millia, cum paulo minus sexcentis, Ctesias in historiis tradit. [*de Nini in Bactrianos expeditione.*]

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Συναχθείσης δὲ τῆς στρατιᾶς πανταχόθεν, ἠριθμήθησαν, ὡς Κτησίας ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγέγραφε, πεζῶν μὲν ρό μυριάδες, ἱππέων δὲ μιᾷ πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων, [2] ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα μικρὸν ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων.

Eodem libro.

Huic [*Nino*] Semiramis in regia sepulto, ingentem terræ aggerem altitudine IX, et latitude X stadiorum, ut Ctesias auctor est, construxit. Cumque urbs [Ninus] iuxta Euphratem in planicie iaceat, moles illa arcis se per multa inde stadia conspiciendam offerebat.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸν δὲ Νῖνον ἡ Σεμίραμις ἔθαψεν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ κατεσκεύασεν ἐπ᾽ αὐτῷ χῶμα παμμέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐννέα ἦν σταδίων· [b] τὸ δ᾽ εὖρος, ὥς φησι Κτησίας, δέκα. διὸ καὶ τῆς πόλεως παρὰ τῷ Εὐφράτῃ ἐν πεδίῳ κειμένης, ἀπὸ πολλῶν σταδίων ἐφαίνετο τὸ χῶμα καθαπερεί τις ἀκρόπολις.

Apud eundem lib. I.

Nec me fugit, diversa de urbibus istis [Babylone et Troia in AEgypto conditis] a Ctesia Cnidio referri, dum ait, quosdam ex illorum numero, qui cum Semiramide quondam in AEgyptum transierunt, urbes a se conditas patriis nominibus indigitasse.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ά.

Οὐκ ἀγνοῶ δ᾽ ὅτι περὶ τῶν εἰρημένων πόλεων [Βαβυλῶνος, καὶ Τροίης τῶν παρὰ τὸν Νεῖλον] Κτησίας ὁ Κνίδιος διαφόρως ἱστόρησε, φήσας τῶν μετὰ Σεμιράμιδος παραβαλόντων εἰς Αἴγυπτον τινὰς ἐκτικέναι ταύτας, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατρίδων θεμένους τὴν προσηγορίαν.

Apud eundem Diodorum lib. II.

Tum CCCLX stadiorum muro, crebris intercepto turribus, urbem [Babylonem] ita circumdedit [Semiramis,] ut mediam amnis interflueret, eratque tanta operis magnificentia ut mœnium latitudo sex iuxta curribus vehendis sufficeret. Altitudo vero omnium qui audirent fidem (ut Ctesias scribit) excederet. Ut vero Clitarchus, et qui cum Alexandro in Asiam postea traiecerunt, litteris prodiderunt, ambitus CCCLXV stadiorum; quod anni dies stadiorum numero æquare studuisset. Murum lateribus bitumine conglutinatis coagmentavit L orgyias, teste Ctesia, altum: vel, ut alii referunt, L cubitos tantum; ut latitudo aliquanto plus, quam duobus curribus satis esset, spatii obtineret.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Ἀπολαβοῦσα [Σεμίραμις] δὲ τὸν Εὐφράτην πο-
ταμὸν εἰς μέσον, περιεβάλετο τεῖχος [3] τῇ πόλει [Βα-
βυλῶνι] σταδίων τριακοσίων ἑξήκοντα, διειλημμένον
πυργοῖς πυκνοῖς καὶ μεγάλοις. τηλικοῦτον δ᾽ ἦν τὸ
βάρος τῶν ἔργων, ὥστε τὸ μὲν πλάτος εἶναι τῶν τει-
χῶν ἓξ ἅρμασιν ἱππάσιμον, τὸ δ᾽ ὕψος ἄπιστον τοῖς
ἀκούουσιν, ὥς φησι Κτησίας ὁ Κνίδιος· ὡς δὲ Κλείταρ-
χος καὶ τῶν ὕστερον μετ᾽ Ἀλεξάνδρου διαβάντων εἰς
τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν, τριακοσίων ἑξήκοντα καὶ
[4] πέντε, καὶ προστιθέασιν ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν
ἐνιαυτὸν οὐσῶν, ἐφιλοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν στα-
δίων ὑποστήσασθαι. τὰς δὲ πλίνθους εἰς ἄσφαλτον ἐν-
δησαμένη, τεῖχος κατεσκεύασε, τὸ μὲν ὕψος, ὡς
μὲν Κτησίας φησὶ, πεντήκοντα [5] ὀργυιῶν, [6] ὡς δ᾽ 678
ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα· τὸ
δὲ πλάτος, πλεῖον ἢ δυσὶν ἅρμασιν ἱππάσιμον.

Eodem libro secundo.

Is [alter intrinsecus in orbem ductus ambitus Babylonis] auctore Ctesia, XL stadia longus, lateres trecentos latus, et L orgyiarum

Ἐν τῷ αὐτῷ δευτέρῳ βιβλ.

Οὗτος δ᾽ ὁ περίβολος [ὁ ἕτερος Βαβυλῶνος ὁ ἐντὸς πρώτου] ἦν τὸ μὲν μῆκος, σταδίων τεσσαράκοντα· τὸ δὲ πλάτος, ἐπὶ τριακοσίας πλίνθους· τὸ δ᾽ ὕψος, ὡς Κτη-

1. Mutilatum est e Χωραμναίων ut Stephanus e Ctesia annotat. *L. Rhod.* 2. Hunc locum, curruum falcatorum inventum, quod Cyro Xenophon adstruere videatur, Assyriis regibus vindicare, ait Brisson. l. 3. de reg. Pers. quem vide. 3. *De isto dissensu auctorum in muris Babyloniis dimetiendis v. doctiss. Brisson. lib.* I. *de reg. Pers. v. et eruditiss. I. Capellum in accuratiss. tractatu de mensuris lib.* I. *non longe ab initio ubi de pede Babylonio. examinat enim ibi præsertim Diodori vel Ctesiæ hæc, et emendat, ut indico.* 4. vox πέντε superflua est, *ait Capellus. quem vide hæc plane explicantem, perturbate, ut ait, a Diodoro tradita.* 5. Persicas ὀργυιὰς intellige. *Capellus.* 6. lege τὸ δὲ πλάτος, ὡς ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα κ. τ. λ. Murorum Babylonis latitudo erat Babyloniorum cubitorum 45., Persicorum 50., Atticorum 60. *Hæc idem Capellus.*

[a] γρ. Χορωναίων. *b* τὸ δὲ πλάτος.

Ooooo 2

Κτησίας φησὶν, ὀργυιῶν πεντήκοντα. τῶν δὲ πύργων ὑπῆρχε τὸ ὕψος ὀργυιῶν ἑβδομήκοντα.

rum altus erat. Turres ad LXX orgyias ſurgebant.

Et ſequentia forte quoque e Cteſia bonam partem, ut et in prioribus fragmentis apud Diodorum, quem Cteſiam in hiſtoria Aſſyriorum ſequutum ex ipſius indicio conſtat, quem tamen totum exſcribere a noſtro propoſito alienum fuit.

'Εκ τῶν Τζέτζου χιλ. θ' ϛιχ. φξή.

Ἡ πᾶσα δὲ περίμετρος ὑπῆρχε Βαβυλῶνος,
Στάδιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, Κτησίᾳ.
Κατὰ δὲ Κλείταρχον αὐτὸν, καὶ τοὺς μετ' Ἀλεξάνδρου,
Καὶ κατὰ τὸν Διόδωρον αὐτὸν τὸν Σικελόνδε,
Τριακοσιεξήκοντα καὶ πέντε δὲ ϛαδίων.
Κοκκειανὸς δὲ Κάσιος Δίων, γραφαῖς Λατίνων,
Τετρακοσίων ἔγραψε ταύτην ϛαδίων εἶναι.
Ἡρόδοτος δ' ὁ συγγραφεὺς ἐν Μούσαις ταῖς ἐννέα,
Καὶ ὁ Φιλόϛρατος αὐτὸς ἐν βίῳ Τυανέως,
Σταδίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς τετρακοσίοις.
Ὕψος πεντηκοντόργυιον τειχῶν, κατὰ Κτησίαν,
Ἄλλοις πεντηκοντάπηχυ. Φαίνεται δὲ Κτησίας
Τῷ Τζέτζῃ ἀληθέϛερα συγγράφειν τῶν ἑτέρων,
Τέως εἰς ἅπερ ἔγραψε περὶ τῆς Βαβυλῶνος.
Τριακοσίων γὰρ αὐτὸς ἑξήκοντα ϛαδίων,
Πᾶσαν αὐτῆς περίμετρον ὑπάρχειν διαγράφει·
Οἱ δ' ἄλλοι παραυξάνουσι πλέον καὶ πλέον ταύτην.
Ὁ περὶ τὴν περίμετρον γοῦν ἐλαττῶν τὸ μῆκος,
Οὐκ ἂν μακρὸν τοῦ δέοντος παρηύξανε τὰ ὕψη.
Ἀλλ' ὅτε ταῦτα ἴσως μὲν κατεῖδεν ὁ Κτησίας,
679 Ἦσαν ἑξηκοντόργυια τὰ ὕψη τὰ τῶν πύργων,
Καὶ δὴ πεντηκοντόργυια τότε τειχῶν τὰ ὕψη·
Ὑπὸ πολέμων καὶ σεισμῶν δὲ ἴσως καταπτωθέντα,
Ὕϛερον ἂν ὁ Κλείταρχος, καὶ πᾶς μετ' Ἀλεξάνδρου,
Κατεῖδον, οὕτω ταπεινὰ τῶν ὀργυιῶν τὰ ὕψη,
Ὡς πρὸς πηχῶν ἐλάττωσιν μόλις ποσὸν λαβόντα.
Πλάτει τῆς Βαβυλῶνος δ' ἦν κατά τινας τὸ τεῖχος,
Ἓξ ἅρμασιν ἱππάσιμον, τρισὶ δὲ καθ' ἑτέρους.

Ex Tzetze chil. IX. V. 568.
Interpr. P. L.

Omnis autem circuitus fuit Babylonis,
Stadiorum trecentorum ſexaginta, Cteſiæ.
Secundum vero Clitarchum ipſum, et eos qui post Alexandrum,
Et ſecundum Diodorum ipſum Siculum,
Trecentorum ſexaginta et quinque ſtadiorum.
Coccianus autem Caſius Dion, ſcripturis Latinis
Quadringentorum ſcripſit hanc ſtadiorum eſſe.
Herodotus autem hiſtoricus in Muſis novem,
Et Philoſtratus ipse in vita Tyanei,
Stadiorum octuaginta, cum quadringentis.
*Altitudo quinquaginta * paſſuum murorum, iuxta Cteſiam,*
Aliis quinquaginta cubitorum. videtur autem Cteſias
Tzetzæ veriora deſcribere, quam alii:
Saltem in iis quæ ſcripſit de Babylone.
Trecentorum enim ipse ſexaginta ſtadiorum
Omnem illius perimetrum eſſe deſcribit.
Alii autem augent plus et amplius hanc.
Qui igitur circuitum minuit longitudine,
Non longe ab eo quod deceat, auxit altitudinem.
Sed quando hæc æque quidem conſpexit Cteſias,
Erant ſexaginta ulnarum altitudines turrium,
Et ſane quinquaginta ulnarum murorum altitudines.
A bellis atque commotionibus autem forte deiectas,
Postea videlicet Clitarchus, atque omnis post Alexandrum
Conſpexerunt ſic humiles ulnarum altitudines,
Velut ad cubitorum diminutionem vix quantitatem accipientes.
Latitudine autem Babylonis erat, iuxta aliquos, murus
Sex curribus equitabilis: tribus autem, ſecundum alios.

Παρὰ τῷ Διοδώρῳ, βιβλ. ἱϛ. δευτέρῳ βιβ.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. ταριχεύσαντες γὰρ τὰ σώματα, καὶ περιχεύσαντες αὐτοῖς πολλὴν † ὕλην, ἱϛᾶσιν ἐπὶ ϛήλης, ὥϛε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ τῆς ὑέλȣ τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ Ἡρόδοτος εἴρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος ἀποφαινόμενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτὸς φησὶ τὸ μὲν σῶμα ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοιγε ὕελον μὴ περιχεῖσθαι γυμνοῖς τοῖς σώμασι· κατακαυθήσεσθαι γὰρ ταῦτα, καὶ λυμανθέντα τελείως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυνήσεσθαι διατηρεῖν. διὸ καὶ χρυσῆν εἰκόνα κατασκευάζεσθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντεθέντος τοῦ νεκροῦ, περὶ τὴν εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕελον. τοῦ δὲ κατασκευάσματος τεθέντος ἐπὶ τὸν τόπον, διὰ τῆς ὑέλȣ φαίνεσθαι τὸν χρυσὸν ἀφωμοιωμένον τῷ τετελευτηκότι. τοὺς μὲν οὖν πλȣσίȣς αὐτῶν οὕτω θάπτεσθαι φησί· τοὺς δὲ ἐλάττονας καταλιπόντας οὐσίας, ἀργυρᾶς τυγχάνειν εἰκόνος· τοὺς δὲ πένητας, κεραμίνης. τὴν δὲ

Apud Diodorum lib. II. *bibl. hiſt.*

Sepulturas mortuorum peculiari AEthiopes ritu inſtituunt. Cadaver enim ſalitum, et multo vitro circumfuſum in cippo ſtatuunt, ut per vitrum defuncti corpus videri queat, ſicut Herodotus ſcriptum reliquit. At Cteſias Cnidius nugari eum confirmat, oſtendens, ſaliri quidem cadaver, ſed nudis corporibus vitrum nequaquam circumfundi. Nam ſic futurum, ut ambuſta et prorſus fœdata ſimilitudinem retinere nequeant. Ideo cavam ex auro ſtatuam conflari, circa quam cadavere incluſo, vitrum tandem liquetur, et hac edito poſita loco, ſpeciem mortuo ſimilem per vitrum exhiberi. Atque eo modo ditiorum funera curari tradit. Tenuioris autem fortunæ hominibus argenteas poni ſtatuas, pauperibus fictiles. Et abunde ſat vitri cunctis

* *ulnarum.* † ὕελον.

cunctis esse; quod plurimum eius gignatur in AEthiopia, et passim incolis sit obvium.

δὲ ὕελον πᾶσιν ἐξαρκεῖν, διὰ τὸ πλείστην γεννᾶσθαι κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τελέως παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπιπολάζειν.

Apud eundem ibidem.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ.

Peditum numerus, ut Ctesias recenset, tricies cententa millia, equitum, millia quingenta; currus, ad millia centum. Totidem quoque viri camelis vehebantur, gladios quatuor cubitorum stringentes. Navium resolutilium numerus erat duo millia *etc.* [*De Semiramidis copiis contra Indiam.*]

Τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατιᾶς ἦν, ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος συνεγράψατο, πεζῶν μὲν τριακόσιαι μυριάδες, ἱππέων δὲ [a] πεντήκοντα μυριάδες, ἁρμάτων δὲ δέκα μυριάδες. ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμήλων ὀχούμενοι, μαχαίρας τετραπήχεις ἔχοντες, τὸν ἀριθμὸν [1] ἶσον τοῖς ἅρμασι. ναῦς δὲ ποταμίας κατεσκεύασε διαιρετὰς δισχιλίας, αἷς παρεσκευάσατο καμήλους τὰς πεζῇ παρακομιζούσας τὰ σκάφη.

Ibidem.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Tempore aliquanto post, insidiis Ninyæ filii per quendam eunuchum appetita [Semiramis,] pristinum Hammonis responsum in memoriam revocat. Ideo nihil acerbi in insidiatorem statuit. Sed regno ipsi tradito, omnibusque, ut legitimo regi parere iussis, confestim ex hominum conspectu, ut ad Deos iuxta oraculi fidem migratura, se subduxit. Sunt qui in columbam conversam fabulantur. Compluribus enim avibus in palatium eius delapsis, una cum illis avolasse creditur. Et hinc factum, ut Assyrii dum Semiramidem Diis immortalibus accensent, columbam pro Dea honorent. Huiusmodi, prout iam dictum est, Semiramis totius Asiæ, præter Indiam, regina, vitæ exitum habuit; cum vixisset annos LXII. regnassetque XLII. Et hæc quidem Ctesias ille Cnidius de Semiramide litteris tradidit.

Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ δι' εὐνούχου
τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα [Σεμίραμις.] καὶ τὸ παρ' Ἄμ-
μωνι λόγιον [2] ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα κα- 680
κὸν οὐδὲν εἰργάσατο· τοὐναντίον δὲ τὴν βασιλείαν αὐτῷ
παραδοῦσα, καὶ τοῖς ὑπάρχοις ἀκούειν ἐκείνου προστά-
ξασα, ταχέως ἠφάνισεν ἑαυτὴν, ὡς εἰς θεοὺς κατὰ
τὸν χρησμὸν μεταστησομένη. ἔνιοι δὲ μυθολογοῦντές φα-
σιν αὐτὴν γενέσθαι περιστερὰν, καὶ πολλῶν ὀρνέων εἰς
τὴν οἰκίαν καταπετασθέντων, μετ' ἐκείνων ἐκπετα-
σθῆναι. διὸ καὶ τοὺς Ἀσσυρίους τὴν περιστερὰν τιμᾷν
ὡς θεὸν, ἀπαθανατίζοντας τὴν Σεμίραμιν. αὕτη μὲν
οὖν βασιλεύσασα τῆς Ἀσίας ἁπάσης πλὴν Ἰνδῶν,
ἐτελεύτησε τὸν προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη
ἑξήκοντα καὶ δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο πρὸς τεσσαρά-
κοντα. Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμιράμιδος
τοιαῦθ' ἱστόρηκεν 3.

Meminit et Athenagoras Atheniensis legatione pro Christianis, horum a Ctesia traditorum.

Μνημονεύει καὶ Ἀθηναγόρας ὁ Ἀθηναῖος ἐν πρεσβείᾳ περὶ Χριστιανῶν, τούτων τοῦ Κτησίου.

Interpr. C. Ges.

Et propter eandem Dercetum, columbas et Semiramin honorant Syri (in columbam enim mutata est mulier, ut nugatur Ctesias.)

Καὶ διὰ τὴν Δερκετὼ, καὶ τὰς περιστερὰς καὶ τὴν Σεμίραμιν σέβουσι Σύροι (τὸ γὰρ ἀδύνατον, εἰς περιστερὰν μετέβαλεν ἡ γυνή· ὁ μῦθος παρὰ Κτησίᾳ.)

Apud Diodorum libro II.

Παρὰ τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Is [Ctesias] post deiectos imperio Assyrios, Medos Asiæ præfuisse tradit, imperatore Arbace, qui Sardanapalum armis superavit, ut dictum est supra. Et postquam duodeviginti regnavit annos, filium eius Mandaucem successisse, L. annos Asiæ imperitantem. Post hunc annos XXX. regnasse Sosarmum; L., Artiam; XXII., Arbianen; XL., Arsæum. Huius tempore ingens bellum Medis cum Cadusiis conflatum memoratur; idque has ob caussas. Parsodes quidam Persa in admiratione erat, ob fortitudinem et prudentiam aliasque virtutes, et regi percarus ac præ aliis in regio senatu maxime pollebat. Is in iudicio quodam a rege

Φησὶν 4 οὖν [Κτησίας] μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μήδους προστῆναι τῆς Ἀσίας, Ἀρβάκου βασιλεύοντος, τοῦ Σαρδανάπαλον καταπολεμήσαντος, καθότι προείρηται. τούτου δ' ἄρξαντος ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν τριάκοντα, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν [b] Μαδαύκην, ὃν ἄρξαι τῆς Ἀσίας ἔτη πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοῦτον τριάκοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πεντήκοντα δὲ [c] Ἀρτίαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσαγορευόμενον Ἀρβιάνην, τεσσαράκοντα δὲ Ἀρσαῖον. ἐπὶ δὲ τούτου συστῆναι μέγαν πόλεμον τοῖς Μήδοις πρὸς Καδουσίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας. Παρσώδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρξαι τῷ βασιλεῖ, καὶ μέγιστον ἰσχῦσαι τῶν μετεχόντων τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου· τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔν τινι κρίσει λυ-

1. lege ἴσοι. *L. Rhod.* 2. *De quo Diodorus eodem libro paullo ante.* 3. *Quem itaque Diodorum tota ista narratione de Semiramide lib.* 2. *sequutum verisimile est. ego tantum excerpsi ubi Ctesiæ nominatim mentio.* 4. *Sequuntur hæc statim post honorificum illud testimonium Diodori de Ctesia, quod habuisti supra pag.* 631.

a γρ. εἴκοσι μυρ. b μανδαύκην. c Ἀρτύκαν.

λυπηθέντα, φυγεῖν μετὰ πεζῶν μὲν τρισχιλίων, ἱπ-
πέων δὲ χιλίων εἰς Καδουσίους· παρ' οἷς ἦν [1] [a] ἐκδεδο-
μένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν τῷ μάλιστα δυναστεύοντι κατὰ
τούτους τοὺς τόπους. γενόμενον δὲ ἀποστάτην, καὶ πεί-
σαντα τὸ σύμπαν ἔθνος ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, αἱ-
ρεθῆναι στρατηγὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν. ἔπειτα πυνθανόμενον
681 ἀθροιζομένην ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθοπλίσαι
τοὺς Καδουσίους πανδημεὶ, καὶ καταστρατοπεδεῦσαι
πρὸς ταῖς εἰς τὴν χώραν ἐκβολαῖς, ἔχοντα τοὺς σύμ-
παντας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων. τοῦ δὲ βασι-
λέως Ἀρταίου συστρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυριάσιν
ὀγδοήκοντα, κρατῆσαι, καὶ πλείους μὲν τῶν πεντα-
κισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐκβαλεῖν ἐκ
τῆς Καδουσίων χώρας. διὸ καὶ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
θαυμαζόμενον, αἱρεθῆναι βασιλέα, καὶ τὴν Μηδίαν
συνεχῶς λεηλατεῖν, καὶ πάντα τόπον καταφθείρειν.
μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα, καὶ γήρᾳ μέλλοντα
καταστρέψειν τὸν βίον, ἀρὰν θέσθαι παραιτησάμενον
τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρχὴν, ὅπως μηδέποτε διαλύσων-
ται τὴν ἔχθραν Καδούσιοι πρὸς Μήδους· εἰ δὲ συνθοῖντο
ὁμολογίας, ἐξώλεις γενέσθαι τούς τε ἀπὸ τοῦ γένους
αὐτοῦ καὶ Καδουσίους ἅπαντας. διὰ δὲ ταύτας τὰς
αἰτίας ἀεὶ πολεμικῶς ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μή-
δους, καὶ μηδέποτε τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους
γεγονέναι, μέχρις ὅτου Κῦρος εἰς Πέρσας περιέστησε τὴν
ἡγεμονίαν. τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρ-
ταίου τελευτὴν Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι,
Ἀρτιβάρναν δὲ μ'. ἐπὶ δὲ τούτου Πάρθους ἀποστάντας
Μήδων, Σάκαις τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρί-
σαι. διόπερ συστάντος πολέμου τοῖς Σάκαις πρὸς Μή-
δους ἐπ' [b] ἔτη πλείω, γενέσθαι τὲ μάχας οὐκ ὀλίγας,
καὶ συχνῶν παρ' ἀμφοτέρων ἀναιρεθέντων, τὸ τελευ-
ταῖον εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ τοῖσδε συνθέσθαι· Πάρθους μὲν
ὑπὸ Μήδους τετάχθαι, τῶν δὲ προϋπαρχόντων ἑκα-
τέρους κυριεύσαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλ-
λήλοις εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν
Σακῶν γυναῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐζηλωκυῖαν, καὶ
τόλμῃ τε καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσαν τῶν ἄλλων
γυναικῶν τῶν ἐν Σάκαις, ὄνομα Ζαρίναν. καθόλου μὲν
οὖν τὸ ἔθνος τοῦτο γυναῖκας ἀλκίμους ἔχει, καὶ κοι-
νωνούσας τοῖς ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων·
ταύτην δὲ λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν εὐ-
πρεπεστάτην, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέ-
ρος ἐγχειρήμασι θαυμαστήν. τῶν μὲν γὰρ πλησιοχώ-
ρων βαρβάρων τοὺς ἐπηρμένους τῷ θράσει καὶ καταδου-
λουμένους τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν καταπολεμῆσαι, τῆς
δὲ χώρας πολλὴν ἐξημερῶσαι, καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας
κτίσαι, καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμονέστερον τὸν βίον τῶν
ὁμοεθνῶν ποιῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἐγχωρίους μετὰ τὴν
τελευτὴν αὐτῆς χάριν ἀποδιδόντας τῶν εὐεργεσιῶν, καὶ
τῆς ἀρετῆς μνημονεύοντας, τάφον οἰκοδομῆσαι πολὺ
τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. ὑποστησαμένους
682 γὰρ πυραμίδα τρίγωνον, τριῶν μὲν σταδίων ἑκάστην
πλευρὰν αὐτῆς κατασκευάσαι τὸ μῆκος, τὸ δ' ὕψος
σταδιαῖον, εἰς ὀξὺ συνηγμένης τῆς κορυφῆς. ἐπιστῆσαι
δὲ τῷ τάφῳ καὶ χρυσῆν εἰκόνα κολοσσικὴν, καὶ τι-
μὰς ἡρωϊκὰς ἀπονεῖμαι, καὶ τἄλλα πάντα μεγαλο-
πρεπέστερα ποιεῖν τῶν τοῖς προγεγονόσιν αὐτῆς συγχω-
ρηθέντων. [2] Ἀστιβάρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων γή-
ρᾳ τελευτήσαντος ἐν Ἐκβατάνοις, τὴν ἀρχὴν [c] Ἀ-
σπάδαν τὸν υἱὸν διαδέξασθαι, τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
Ἀστυάγην καλούμενον. τούτου δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρ-
σου

ge offensus, cum IIIM. peditum et CIↃ.
equitibus, ad Cadusios profugit: apud
quos sororem cuidam nuptum collocarat,
cuius magna illis in locis potestas. Nec
ipse tantum defecit, sed aliis etiam, ut
in libertatem se vindicent, persuadet, et
statim dux belli ob fortitudinem creatur.
Audiens vero ingentem adversus se exerci-
tum cogi, suas et ipse ex tota gente Ca-
dusiorum copias non minus ducentis milli-
bus armat; et ad exitus provinciæ castra
ponit. Etsi autem rex Artæus IↃCCC. ho-
minum millia in eum duceret, vicit tamen
Parsodes, et supra LM. cecidit, ac reliquias
hostilis exercitus e finibus exegit. Hoc tan-
tum admirationis ei conscivit, ut ab incolis
rex crearetur. Exinde perpetuis Mediam in-
cursionibus vexare, et omnia passim loca
vastare. Magnam igitur assecutus gloriam,
cum vitæ iam finis instaret, per diras im-
precationes obtestatur successorem, ne un-
quam inimicitias adversus Medos deponant:
et si pacis condiciones receperint, tota
ipsorum progenies cum universis Cadusiis
radicitus male pereat. Eam ob caussam ho-
stili in Medos animo Cadusii fuerunt perpe-
tuo, nec unquam regibus illorum paruere,
donec Cyrus imperium ad Persas traduxit.
Medis autem post Artæum præfuit Artynes
ad annos XXII. annos; post Artibarnas qua-
draginta, quo regnante, Parthi Medis
parere recusantes, et provinciam et urbem
Sacis in potestatem tradunt. Hinc orto
inter Sacas Medosque bello, ad complu-
res annos prœliis non paucis disceptatur,
et magnis utrinque stragibus editis, pax
tandem his pactis initur, ut Parthis ad of-
ficium reductis, utrique quæ tenuissent an-
tea, tenerent; et perpetuo inter se dein-
ceps amici sociique forent. Sacarum tunc
regnum administrabat Zarina, mulier re-
rum bellicarum studiosa; et omnes Saca-
rum feminas audacia et ad res gerendas in-
dustria longe superans. Gens enim hæc in
primis mulieres habet fortes, et sociam vi-
ris operam in bellorum discrimine navantes.
Illam pulcritudine etiam præ omnibus emi-
nuisse, consiliorumque solertia et actio-
num quarundam strenuitate fuisse admirabi-
lem, prædicant. Reges enim finitimos,
qui arrogantia elati servitutis iugo Sacas pre-
mebant, bello subegit; et magnam regio-
nis partem ad mitiorem traduxit cultum,
urbesque non paucas exstruxit; gentis de-
nique suæ vitam multo beatiorem efficit.
Ideoque cives post obitum eius, ut gratiam
pro beneficiis referrent, virtutumque me-
moriam conservarent, sepulcrum ei cete-
ra longe supereminens construxere. Pyra-
midem enim triquetram ex fundamento e-
duxerunt: cuius latera ad ternum stadium
longitudinem protenderentur, vertex in a-
cutum mucronem desinens ad stadii subli-
mitatem assurgeret. Colossea quoque effi-
gie super bustum erecta, heroicos illi hono-
res consecrarunt, reliqua omnia longe ma-
gnificentius, quam maioribus eius impenden-
tes. Hinc Astibara Medorum rege per senii
infirmitatem exstincto in Ecbatanis, filius e-
ius Aspadan [*vel* Apandan] (quem Astyagem
Græci vocant) regnum accepit. Eo Cyri
Persæ

1. *Hanc lectionem reposuimus iubente L. Rhodomano. alias vulgati* ἐκδεχόμενος. 2. *An* Ἀρτιβάρνα, *uti supra hunc regem adpellat.*

a γρ. *vero* Καδουσίους. ἦν δὲ ἐκδεδομένος τήν. *b* ἔτη δύο. *c* Ἀπάνδαν.

Persæ armis oppresso, ad Persas imperium devolutum est.

σου καταπολεμηθέντος, μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας.

Apud Demetrium Phalereum, in libro qui περὶ ἑρμηνείας *vocatur, cap. de perspicuitate: si modo eius est hic liber.*

Qua de re vero Ctesiam accusant, quasi propter inculcata denuo verba sit loquacior, in eo forte sæpius ipsi nullam faciunt iniuriam, sæpius tamen quoque viri perspicuitatem in dicendo non attendunt. Idem namque ponitur denuo, quod ita sæpius expressior fiat significatio. Qualia et ista hæc (*ex interpr. H. Steph.*) Stryaglius quidam, Medus, quum ex equo Sacidem mulierem deiecisset (apud Sacas enim mulieres eodem quo Amazones modo prœliantur) eamque et formosam et ætate florentem vidisset, salvam dimisit. At percusso postea fœdere quum illa quam alioqui deperibat, potiri non posset, statuerat quidem inedia vitam finire: scribit tamen prius illi hanc epistolam, qua expostulat, Ego quidem te servavi: et tu quidem per me servata es, ego autem per te perii. Hic virgula censoria arrepta aliquis, qui se brevem in dicendo putat, reprehendat, bis nimirum posita nulli rei esse istud Servavi, et istud Per me servata es. idem enim hæc significare ambo. Verum si alterutrum sustuleris, simul et perspicuitatem sustuleris, et ex illa virtute qui nascitur, affectum. Quin et quod ad illa redditur Peribam scilicet, pro Pereo, evidentius est propter clausulam. Quod enim accidit, id maiorem vim et efficaciam habet eo quod futurum est, vel adhuc fit. Et omnino &c. [*Ait eum singularem perspicuitatis artificem esse: quæ infra cum alia narratione ponemus.*]

Παρὰ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας, εἴ γε αὐτοῦ τοῦτο τὸ βιβλίον ἐστί.

Ὅπερ δὲ τῷ Κτησίᾳ ἐγκαλοῦσιν ὡς ἀδολεσχοτέρῳ διὰ τὰς διλογίας, πολλαχῆ μὲν ἴσως ἐγκαλοῦσιν ὀρθῶς· πολλαχῆ δὲ οὐκ αἰσθάνονται τῆς ἐναργείας τοῦ ἀνδρός. τίθεται γὰρ ταυτὸ, διὰ τὸ πολλάκις ποιεῖν ἔμφασιν πλείονα· οἷα τὰ τοιάδε· „ Στρυάγλιός τις, ἀνὴρ Μῆδος, γυναῖκα Σακίδα καταβαλὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου, (μάχονται γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες ἐν Σάκαις, ὥσπερ αἱ Ἀμαζόνες) θεασάμενος δὴ τὴν Σακίδα εὐπρεπῆ καὶ ὡραίαν, μεθῆκεν ἀποσώζεσθαι· μετὰ δὲ τοῦτο, σπονδῶν γενεμένων, ἐρασθεὶς τῆς γυναικὸς, ἀπετύγχανεν· [a] ἐδέδοκτο μὲν αὐτῷ ἀποκαρτερεῖν, γράφει δὲ πρότερον ἐπιστολὴν, τῇ γυναικὶ μεμφόμενος, τοιάνδε, Ἐγὼ μέν σε ἔσωσα, καὶ σὺ μὲν δι' ἐμὲ ἐσώθης, ἐγὼ δὲ διά σε ἀπωλόμην". ἐνταῦθα ἐπιτιμήσειεν ἂν ἴσως τις βραχυλόγος οἰόμενος εἶναι, ὅτι δὶς ἐτέθη πρὸς οὐδὲν τὸ Ἔσωσα καὶ Δι' ἐμὲ ἐσώθης· ταυτὸν γὰρ [1] σημαίνει ἀμφότερα. ἀλλ' εἰ ἀφέλοις θάτερον, συναφαιρήσεις καὶ τὴν ἐνάργειαν, καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐναργείας πάθος. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δὲ τὸ Ἀπωλόμην, ἀντὶ τοῦ Ἀπόλλυμαι, ἐναργέστερον αὐτῇ τῇ συντελείᾳ ἐστί. τὸ γὰρ δὴ γεγονὸς, δεινότερον τοῦ μέλλοντος ἢ γινομένου ἔτι. καὶ ὅλως κ. λ. τ.

Ex Tzetze chil. XII. versu 894.

Interpr. P. L.

Sacas gentem scito, quorum inventum scutum:
Et mulieres horum autem pugnant cum viris,
Ut Ctesias inquit, atque alii complures:
Sacarum autem mulieres pugnant sane ex equis.
Et rursus vero: Stryalius, vir quidam Medus,
Mulierem Sacam quidem deturbans ab equo.

Ἐκ τοῦ Τζέτζου χιλ. ιβ΄, στίχ. ωϟδ΄. 683

Τοὺς Σάκας ἔθνος γίνωσκε, ὧν εὕρεμα τὸ σάκος,
Καὶ αἱ γυναῖκες τούτων δὲ συμμάχονται ἀνδράσιν,
Ὡς καὶ Κτησίας εἴρηκε, καὶ ἕτεροι μύριοι·
Αἱ τῶν Σακῶν γυναῖκες δὲ, μάχονται δὴ ἀφ' ἵππων,
Καὶ πάλιν δέ. [2] Στρυάλιος ἀνήρ τις ἐκ τῶν Μήδων,
Γυναῖκα τῶν Σακίδων μὲν καταβαλὼν ἐξ ἵππου.

EX LIBRO NONO

PERSICORUM.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΩΝ

ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

Apud Theonem in præexercitamentis rhetoricis sive Libanius sit auctor, ut alii volunt, cap. de descriptione.

Interpr. I. C.

In nono autem Ctesias, quemadmodum simulacra Persarum super longis perticis, cum

Παρὰ τῷ Θέωνι ἐν προγυμνάσμασι, ἢ τῷ Λιβανίῳ κατ' ἄλλους, κεφ. περὶ ἐκφράσεως.

„ Ἐν δὲ τῇ ἐννάτῃ [3] Κτησίας. οἷον, Τὰ εἴδωλα „ τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῖς μακροῖς ξύλοις ὁρῶντες ὑπὸ „ τὸν

1. *Sic Ald. editio. sed scribendum puto:* σημαίνειν. *Ceterum non inepte posse hic locum obtinere ista de Stryaglio inter fragmenta putavi. Videntur enim in isto eodem bello, de quo præcedentia quæ ex Ctesia retulit Diodorus, accidisse. Certe utrobique vides de Sacidarum virilitate eadem narrari, quod istæ et in Martis alea viris fidæ et assiduæ sociæ.* 2. Στρυάγλιος *e prioribus Phaleræi apud Tzetzen reponendum videtur potius.* 3. *Ita optime* ὁ μακαρίτης *avus ad oram restituit, et in versione sua expressit, quum alias mendose legeretur* κτῆσις. *Est vero elegans hoc fragmentum, cuius mentio etiam historiæ in Excerptis Photii supra Persic. c. 4.*

a *Fortasse scripsit* καὶ ἐδέδοκτο. H. St.

„ τὸν ὄρθρον πρὸς τὰς ἀκροπόλεις πόῤῥωθεν οἱ Λυδοὶ, „ εἰς φυγὴν ἐτράποντο, νομίσαντες τὴν ἀκρόπολιν „ πλήρη εἶναι Περσῶν, καὶ ἤδη ἑαλωκέναι".

cum viderent mane diluculo iuxta arcem Lydi e longinquo, rati plenam Persarum, ac iam occupatam esse arcem, in fugam conversi fuerint.

Παρὰ Ἰωάννῃ τῷ Τζέτζῃ, χιλ. ά. στίχ. πζ΄.

Τὸν Ἀστυάγη μὲν φησὶ [Κτησίας] καταβληθέντα Κύρῳ,
Τῶν Βαρκανίων ἄρχοντα γενέσθαι παρὰ τούτου,
Οἰβάρην δὲ τὸν στρατηγὸν τὸν μέγαν τὸν τοῦ Κύρου,
Ξύλινα λέγει πρόσωπα Σάρδεσιν ἐπιστῆσαι
Ἐν ὑπερμήκεσι κοντοῖς, νυκτὸς ἐνδεδυμένα.
Οὕτω Λυδοὺς ταράξαι δὲ, καὶ κατασχεῖν τὴν πόλιν.
Μετὰ τὴν αἰχμαλώτισιν, φάσκει δὲ τὴν τοῦ Κροίσου,
Πρὸς Ἀστυάγη πέπομφεν ὁ Κῦρος Πετησάκαν,
Ὅπως ἐλθὼν τὴν Ἄμυτιν ἴδῃ σὺν Ἀστυάγει.
Ἡ Ἄμυτις ὑπάρχουσα δὲ παῖς τοῦ Ἀστυάγους,
Τοῦτον τὸν πρωτοευνοῦχον, ἄθλιον Πετησάκαν,
684 Ἐπίβουλον νοήσασα τούτου τοῦ Ἀστυάγους,
Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξεν, ἐκδείρασά τε ζῶντα,
Ἀνεσκολόπησε σταυρῷ, θεῖσα βορὰν ὀρνέοις [1].

Apud Ioan. Tzetzem chiliad. I. vers. 87.

Interpr. P. Lacisio.

Astyagem quidem ait [Ctesias] deiectum a Cyro,
Barcaniis ducem factum fuisse ab illo.
Oebarem autem imperatorem magnum illum Cyri
Ligneas dicit larvas Sardibus imposuisse,
Super longissimis contis, nocte indutas,
Sicque Lydos turbasse, et detinuisse urbem.
Post captivitatem, dicit autem illam Crœsi,
Ad Astyagem misit Cyrus Petesacam,
Ut profectus Amytim videret cum Astyage.
Amytis autem existens filia Astyagis,
Hunc primum eunuchum, miserum Petesacam,
Insidiatorem cum intellexisset Astyagis,
Oculos effodit, excoriatumque vivum,
Suspendit cruci, ponens escam alitibus.

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

EX PERSICORVM DECIMO.

Παρὰ τῷ ἐθνικογράφῳ.

Δυρβαῖοι, ἔθνος κατῆκον εἰς Βάκτρους, καὶ Ἰνδικήν. Κτησίας ἐν Περσικῶν δεκάτῃ· „ Χώρα δὲ πρὸς „ [2] αὐτὸν πρόσκειται Δυρβαῖοι, εὐδαίμονες ἄνδρες, „ καὶ πλούσιοι, καὶ δίκαιοι, οὔτ᾽ ἀδικοῦντες, οὔτ᾽ „ ἀποκτεννύοντες ἄνθρωπον. ἐὰν δ᾽ εὕρωσιν ἐν τῇ ὁδῷ „ ἢ χρυσὸν, ἢ ἄλλο τι *.

Apud Stephanum.

Dyrbæi, populus pertingens ad Bactros et Indicam regionem. Ctesias Persicorum decimo: Ad eum vero sita est regio, Dyrbæi, viri beati et opulenti, iidemque iusti, qui nec iniuriam inferant, nec mortem homini, sique inveniant in via aurum, vel aliud quippiam *.

Παρὰ τῷ αὐτῷ.

Χωραμναῖοι, ἔθνος Περσικὸν ἀγρίων ἀνθρώπων. Κτησίας ἐν Περσικῶν δεκάτῳ· „ Οὕτω δὲ ταχύς „ ἐστιν ὁ ἄγριος ἄνθρωπος, [3] καὶ διώκων τὰς ἐλάφους „ καταλαμβάνειν". καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ αὐτῶν φησι.

Ibidem.

Choramnæi, gens Persica hominum agrestium. Ctesias Persicorum decimo: Adeo vero veloces sunt illi agrestes homines, ut cursu cervos assequantur. Et multa refert de iis alia.

Ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἱστοριῶν θαυμασίων, ἱστορ. κ΄.

Κτησίας δὲ ἐν τῇ δεκάτῃ Περσικῶν, καμήλους τινὰς ἐν τῇ [4] χώρᾳ γίγνεσθαι, ἃς ἔχειν τρίχας πρὸς Μιλήσια ἔρια τῇ μαλακότητι· ἐκ δὲ τούτων τοὺς ἱεροὺς καὶ τοὺς ἄλλους δυνάστας τὰς ἐσθῆτας φέρειν.

Ex Apollonii historiis mirabilibus, hist. XX.

Interpr. G. Xyl.

Ctesias libro rerum Persicarum decimo, camelos esse ea in regione prodit, quarum pili mollicie lanas Milesias æquant: sacerdotesque et alios proceres, vestes ex iis confectas gestare.

ΕΚ

EX

1. Supra in excerptis Persicis in Photio cap. 5. 2. Suspecta hæc non iniuria amico meo eximio, reconditæ eruditionis et rariss. ingenii iuveni Cl. Salmasio, quæ facile possent ex iis quæ præcesserant intelligi, ait, si haberentur. 3. Cl. Salmasius noster emendat ὡς καὶ διώκοντα ἐλάφους καταλ. non quod τὰς ἐλάφους improbet. vetustiss. enim Græcos vocem ἔλαφος sive de masculo, sive de femina loquerentur, fere extulisse: inscitiæque damnandos grammaticos qui mirantur apud poëtas cervis feminis cornua attribui, cum exploratissimum sit eas cornibus carere. Sed hæc ipse ad suum Stephanum plus sexcentis locis restitutum nos docebit: quem paratum ad editionem habet, ut nos publice quamprimum habeamus, id optamus summopere. immo docuit ante tres annos in suis ad Callimachum lectionibus, quæ ipsæ quoque lucem publicam nondum viderunt, puto. Alias de hac re et ad Pollucem nostrum in Notis quas brevi, σὺν θεῷ, dabimus, erit dicendi locus. nec enim ista, quæ κειμηλίων loco servo, mihi soli servata velim. 4. Sed quænam illa regio? nam quod præcessit apud Apollonium de monte Pelio ex Heraclide, ad eum locum hæc de camelis non pertinere arbitror. lateat itaque hic mendum.

EX EIVSDEM CTESIAE PERSICIS,

numero librorum non addito ab auctoribus.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

βιβλίων ἀριθμοῦ οὐ προςεθέντος, ὑπὸ τῶν συγγραφέων.

Apud Tzetzem chil. III. *verſu* 641.

Interpr. P. L.

Lex communis quædam Perſica est contra ingratos,
Omnes eos qui posſunt gratias exhibere,
Nec exhibent, valde caſtigans, atque puniens.
Ingratos arbitrantur enim in patriam,
Et in parentes, et in Deum, impiisſimos eſſe.
Hanc quidem Cyri, Xenophon: hanc autem Perſicæ legis,
Cteſias atque Herodotus ſcribunt hiſtoriam.

Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. γ'. ςίχ. χμά.

Νόμος κοινός τις Περσικός ἐςι κατ' ἀχαρίςων,
Τοὺς δυναμένους σύμπαντας χάριν ἀποδιδόναι,
Καὶ μὴ διδόντας, ἰσχυρῶς εὐθύνων, καὶ κολάζων.
Τοὺς ἀχαρίςους οἴονται καὶ γὰρ πρὸς τὴν πατρίδα,
Καὶ πρὸς γονεῖς, καὶ πρὸς θεὸν, ἀσεβεςάτους εἶναι.
[1] Τὴν μὲν τοῦ Κύρου, Ξενοφῶν· τὴν δὲ τοῦ Πέρσου νόμου
Κτησίας καὶ Ἡρόδοτος γράφουσιν ἱςορίαν.

Apud Athenæum Dipnoſoph. IV.

Interpr. H. Steph.

Rex autem Perſarum (ut ſcribunt Cteſias et Dinon in Perſicis) cum virorum millibus quindecim cœnabat, et in cœnam talenta quadraginta inſumebantur.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, Δειπνοσοφ. δ'.

Ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς, (ὡς φησὶ Κτησίας καὶ Δίνων ἐν τοῖς Περσικοῖς) ἐδείπνει μετὰ ἀνδρῶν μυρίων πεντακισχιλίων· καὶ ἀναλίσκετο εἰς τὸ δεῖπνον τάλαντα τετρακόσια [2].

Apud eundem libro II.

Rex Perſarum, ut ſcribit libro primo Herodotus, aquam in potum ſuum ſecum vehit a Choaſpi fluvio, qui Suſa præterfluit, atque ex hoc ſolo bibit. Huius autem aquæ decoctæ plena vaſa argentea portantes plurimi currus, rotarum quatuor, quos muli trahunt, ipſum ſequuntur. At Cteſias Cnidius narrat etiam quomodo regia hæc Choaſpis fluvii aqua coquatur, et quomodo vaſis impoſita, portetur ad regem. additque, illam et levisſimam et ſuavisſimam eſſe.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

Ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος, ὕδωρ [3] ἀπὸ τοῦ Χοάσπεος πιεῖν ἄγεται τοῦ περὶ Σοῦσα ῥέοντος· τοῦ δὲ μόνον πίνει ὁ βασιλεύς. τοῦ δὲ τοιούτου ὕδατος ἀπεψημένου πολλαὶ κάρτα ἅμαξαι τετράκυκλοι ἡμιόνειαι κομίζουσαι ἐν ἀγγείοις ἀργυρέοισιν ἕπονταί οἱ. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος καὶ ἱςορεῖ ὅπως ἕψεται τὸ βασιλικὸν τοῦτο ὕδωρ, καὶ ὅπως ἐναποτιθέμενον τοῖς ἀγγείοις, φέρεται τῷ βασιλεῖ· λέγων αὐτὸ καὶ ἐλαφρότατον καὶ ἥδιςον εἶναι.

Libro XI.

Verum repudianda ſunt nobis fictilia pocula. Apud Perſas enim, ut teſtatur Cteſias, quemcunque rex inhonoratum eſſe voluerit, fictilibus poculis utitur.

Ἐν τῷ ιά βιβλίῳ.

Παραιτητέον δ' ἡμῖν τὰ κεράμεια ποτήρια. καὶ γὰρ Κτησίας, παρὰ Πέρσαις, φησὶν, ὃν ἂν βασιλεὺς ἀτιμάσῃ, κεραμείοις χρῆται.

Ex AEliani de natura animal. lib. VII. *cap.* I.

Interpr. P. Gillio vel C. Geſnero.

Suſidas boves numerandi ſcientiam tenere Cteſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie centum cados in hortos ſicciores et minus riguos hauriunt. Quem quidem laborem, ſive quod ſit eis certus et conſtitutus, ſive etiam quia diu multumque in eo ſe exercuerint, promptisſime obeunt: nullam enim earum ad opus remolleſcere videres. Ad alterum vero

Ἐκ τῶν Αἰλιανοῦ περὶ ζώων ἰδιότ. βιβλ. ζ'. κεφ. ά.

Πέπυσμαι δὲ καὶ ἀριθμητικῆς τὰς βοῦς οὐκ ἀμοίρους εἶναι τὰς Σουσίδας. καὶ ὡς οὐκ ἔςιν ἄλλως κόμπος τὸ εἰρημένον, μάρτυς ὁ λόγος ὁ λέγων, ἐν Σούσοις τῷ βασιλεῖ βοῦς ἐς τοὺς παραδείσους πολλὰς, ἐς τὰ ἧττον ἐπίῤῥυτα ἀντλεῖν ἑκάςην κάδους ἑκατόν. οὐκοῦν ἢ τὸν ἐπινησθέντα αὐταῖς, ἢ τὸν συντραφέντα ἐκ πολλοῦ [4] μόχθον προθυμότατα ἐκτελοῦσι· καὶ οὐκ ἂν βλακεύουσάν τινα θεάσαιο. εἰ δὲ πέρα τῆς προειρημένης

1. *Ante hæc nimirum Tzetzes multa de Cyro* ἱςορεῖ *e Xenophonte deſumpta.* 2. *Hæc efficere ait Athenæus* Ἰταλικοῦ νομίσματος ἐν μυριάσι διακοσίαις τεσσαράκοντα, ducentas et quadraginta myriadas denariorum Italicorum *id est, aureorum ſexaginta millia, ut ad eum locum Dalechampius, qui Budæum lib.* 3. *de Aſſe istum locum diligentisſime expoſuisſe ait.* 3. *De aquæ huius potu, quo utebantur ſoli reges Perſarum, v. copioſe Briſſon. l.* 1. *de reg. Perſ.* 4. *Ita ſcripſi. vulgo* μόχθου.

μένης ἑκατοντάδος, ἕνα γοῦν προσλιπαρήσαις κάδον ἀνιμήσασθαι, οὐ πείσεις, οὐδὲ ἀναγκάσεις, οὔτε παίων οὐδὲ κολακεύων, λέγει Κτησίας.

vero supra quam diximus cadum exhauriendum, nec verberibus nec blanditiis inducere posses.

686 Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, Δειπνοσοφ. ιβ'.

Apud Athenæum Dipnosoph. XII. *Interpr. H. St.*

Κτησίας δ' ἱστορεῖ Ἄνναρον τὸν βασιλέως ὕπαρχον, καὶ τῆς Βαβυλωνίας δυναστεύσαντα, στολῇ χρῆσθαι γυναικείᾳ καὶ κόσμῳ· καὶ ὅτι βασιλέως δούλῳ ὄντι αὐτῷ, εἰς τὸ δεῖπνον εἰσῄεσαν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν [1] ψάλλουσαι καὶ ᾄδουσαι γυναῖκες. ἔψαλλον δὲ αὗται καὶ ᾖδον ἐκείνου δειπνοῦντος.

Ctesias vero Annarum regis præfectum, et qui Babyloniæ regionis imperium obtinuerat, veste et ornatu muliebri usum esse tradit: et ad eum cœnantem, quum regis servus esset, accedere solitas centum quinquaginta psallentes et canentes mulieres. Psallebant autem hæ et canebant illo cœnante.

Παρὰ τῷ Στεφάνῳ.

Apud Stephanum.

Βαρήνη, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβατάνων [2].

Barene, urbs Mediæ, vicina Agbatanis.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν Ἀγβάτανα.

Apud eundem, voce Agbatana.

Κτησίας δὲ πανταχοῦ τῶν Περσικῶν, τὰ παρὰ Μήδοις Ἀγβάτανα διὰ τοῦ α γράφει [3].

Ctesias vero ubique in Persicis, Medorum Agbatana per A scribit.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ibidem.

Δερβίκαι [4], ἔθνος πλησίον τῶν Ὑρκανῶν. Ἀπολλώνιος δὲ δὶς τὸ κκ γράφει. Κτησίας δὲ Δερβίους αὐτούς φησιν, ἢ Τερβισσούς.

Derbicæ, gens vicina Hyrcanis. Apollonius vero cum duplici κκ scribit. Ctesias autem Derbios eos dicit, sive Terbissos.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, Δειπνοσοφ. ιγ'.

Apud Athenæum Dipnosoph. XIII. *Interpr. H. Steph.*

Καὶ ἡ ἐπ' Αἴγυπτον δὲ Καμβύσου στρατεία, ὥς φησι Κτησίας, διὰ γυναῖκα ἐγένετο. ὁ γὰρ Καμβύσης πυνθανόμενος τὰς Αἰγυπτίας γυναῖκας ἐν ταῖς συνουσίαις διαφέρειν τῶν ἄλλων, ἔπεμψε πρὸς Ἄμασιν, τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα, μίαν αἰτῶν πρὸς γάμον τῶν θυγατέρων· ὁ δὲ τῶν μὲν ἑαυτοῦ οὐκ ἔδωκεν, (ὑπονοήσας μὴ γυναικὸς ἕξειν αὐτὴν τιμὴν, ἀλλὰ παλλακίδος) ἔπεμψε δὲ τὴν Ἀπρίου θυγατέρα Νειτῆτιν. ὁ δὲ Ἀπρίης ἐκπεπτώκει τῆς Αἰγυπτίων βασιλείας, διὰ τὴν γενομένην ἧτταν πρὸς Κυρηναίους, καὶ ἀνῄρητο ὑπὸ Ἀμάσιδος. ἡσθεὶς οὖν ὁ Καμβύσης τῇ Νειτήτιδι, καὶ σφόδρα ἐρεθισθεὶς, ἐκμανθάνει παρ' αὐτῆς πάντα· καὶ δεηθείσης ἐκδικῆσαι τοῦ Ἀπρίου τὸν φόνον, πείθει πολεμῆσαι Αἰγυπτίοις.

Quinetiam Cambysi suscipiendæ in AEgyptum expeditionis (ut scribit Ctesias) caussa fuit mulier. Nam quum AEgyptias mulieres in congressu præstare ceteris intellexisset, ad Amasin AEgypti regem misit, unam ex eius filiabus in uxorem poscens. At hic e suis quidem unam haud misit, suspicatus illi non habitum iri honorem uxori debitum, sed pallacæ: verum Apriæ filiam, Neitetin. Exciderat autem regno Apries, propter cladem in *pugna* adversus Cyrenenses acceptam, et ab Amasi fuerat interfectus. Cambyses Neitetidis consuetudine delectatus, et valde in amorem eius illectus, omnia ex illa discit: et quum orasset eum ut cædem Apriæ patris ulciscer etur, persuadet ut bellum AEgyptiis inferat.

687 Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ ις' περὶ ζῴ. ἰδιότ. κεφ. μβ'.

Apud AElianum lib. XVI. *de nat. animal. cap.* 42.

Ex interpr. Gillii a C. Gesn. recogn.

Κτησίας γε μὴν ὁ Κνίδιος [5] περὶ τὴν Περσικὴν Σιττάκην ποταμὸν εἶναι Ἀργάδην ὄνομα· ὄφεις δὲ ἔτι ἐν αὐτῷ γίνεσθαι πολλοὺς, μέλανας τὸ σῶμα, πλήνγε τῆς κεφαλῆς. εἶναι δὲ αὐτοῖς λευκὴν ταύτην. προϊέναι δὲ εἰς ὀργυιὰν τὸ μῆκος τοὺς ὄφεις τούσδε. τοὺς οὖν ὑπὸ τούτων δηχθέντας ἀποθνήσκειν. μεθ' ἡμέραν μὲν μὴ ὁρᾶσθαι, ὑφύδρους δὲ νήχεσθαι· νύκτωρ δ' ἢ τοὺς ὑδρευομένους,

Porro Ctesias Cnidius refert, in flumine cui nomen Argades, quod ad Persicam Sittacen est, serpentes abunde gigni, capite albas, reliquo corpore nigras, quatuor cubitorum longitudinem habere, et quos percusserint interimere. interdiu eas haudquaquam videri solere, sub aqua natantes: noctu vero vel aquantes vel lintea lavan-

1. *v. Th. Marcil. interpr. ad Suetonii Titum in cap.* 3. *ad ista:* ut qui cantaret et psalleret. *adi et in primis de his* μουσουργοῖς *mulieribus doctiss. Brissonium lib.* 1. *de reg. Pers.* 2. *Non facit Stephanus Ctesiæ mentionem de hac urbe. Ex eo tamen cum A. Schotto puto, et epitomator quidam nomen Ctesiæ omiserit. v. Excerpta Persicorum supra c.* 4. 3. *De huius nominis* διττογραφίᾳ *plura ibi* ἐθνικῶν *scriptor.* 4. *Ita scripsi, male vulgo* Δελβίκκαι. *quod notavit et H. Stephanus supra pag.* 630. *suadet id et series nominum in Stephano. Et ait Apollonium per duplex κκ scribere, quod alii nimirum per unum* Δερβίκαι, *ut primum itaque posuisse videtur Stephanus.* 5. *Potuit hoc et ex Indicis Ctesiæ excerpsisse AElianus, e quibus fere quæ ex hoc auctore apud eum legas. Vt itaque hoc non nego: ita hic sequi libuit amicum nostrum, clariss. A. Schottum, qui ad Persica hæc quoque retulisse videtur.*

vantibus (quod non pauci faciunt vel propter aquæ deficientis necessitatem, vel quod impediti negociis interdiu vestes non abluerunt) perniciem inferre.

νους, ἢ τοὺς τὴν ἐσθῆτα φαιδρύνοντας διαφθείρειν. πολλοὺς δὲ ἄρα πάσχειν τοῦτο, ἢ χρείᾳ ὕδατος ἐπιλείποντος, ἢ μεθ᾽ ἡμέραν ἀσχοληθέντας, καὶ ἀποπλῦναι τὴν ἐσθῆτα μὴ δεδυνημένους.

Quæ subiiciuntur iam de Artoxerxe et Cyro, Cyrique adversus fratrem expeditione &c. patet ex superioribus, quæ Photius excerpsit, cap. 58. 59. Pers. fuisse e libro Persicorum Ctesiæ XIX., *et potissimum, ni fallor, ex* XX., *et posterioribus etiam aliqua.*

Apud Plutarchum, in Artoxerxis vita.

Interpr. ni fallor, H. Cruserio.

Ac Cyrus a Cyro prisco nomen mutuatus est: illi a sole aiunt inditum. Cyrum enim vocare Persas solem. Artoxerxes ante Arsicas dictus fuit, quamvis Oarsem ferat nuncupatum Dinon. Verum Ctesiam, etsi alioquin absurdarum et insulsarum in libros suos variam fabularum colluviem infarserit, haud probabile sit tamen appellationem fugisse, in cuius contubernio agebat regis, medicus eius, uxoris, matris et liberorum.

Παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρτοξέρξου βίῳ.

Ὁ μὲν οὖν Κῦρος ἀπὸ Κύρου τοῦ παλαιοῦ τοὔνομα ἔσχεν, ἐκείνῳ δὲ ἀπὸ τοῦ [1] ἡλίου γενέσθαι φασί. Κῦρον γὰρ καλεῖν Πέρσας τὸν ἥλιον. ὁ δὲ Ἀρτοξέρξης, [2] Ἀρσίκας πρότερον ἐκαλεῖτο. καίτοι [a] Δείνων φησὶν ὅτι Ὀάρτης· ἀλλὰ τὸν Κτησίαν, εἰ καὶ τἄλλα μύθων ἀπιθάνων καὶ παραφόρων ἐμβέβληκεν εἰς τὰ βιβλία παντοδαπὴν [3] πυλαίαν οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ βασιλέως, παρ᾽ ᾧ διέτριβε, θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παῖδας.

Apud Xenophontem libro I. *de expeditione Cyri.*

Quum *Cyrus* una cum his esset, regem et globum qui illum circumstabat conspicatur. Ac statim continere se non potuit: sed hæc loquutus, Video hominem, in eum invadit, et infesta hasta per loricam pectus verberat: ut refert Ctesias medicus, qui et vulnus illud se curasse dicit. Dum autem *regem* ferit, in eum nescio quis tragulam magno impetu iaculatur, et sub oculo vulnerat. Hic pugnantibus rege et Cyro, illisque qui circa ipsos erant, quam multi quidem ceciderint eorum qui regem circumstabant, Ctesias commemorat. (apud illum enim erat.) Cyrus autem, et ipse occubuit, et octo, fortissimi eorum qui latus eius cingebant, super illo iacebant.

Παρὰ τῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ ά τῆς Κύρου ἀναβάσεως.

Σὺν τούτοις δὲ ὢν [ὁ Κῦρος] καθορᾷ βασιλέα καὶ
τὸ ἀμφ᾽ ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο,
ἀλλ᾽ εἰπὼν, „ Ὁρῶ τὸν ἄνδρα", ἵετο ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ
παίει κατὰ τὸ στέρνον, καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρα-
κος, ὥς φησὶ Κτησίας ὁ ἰατρός· καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ
τραῦμα φησί. παίοντα δ᾽ αὐτὸν ἀκοντίζει τὶς παλτῷ
ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ
βασιλεὺς καὶ Κῦρος, καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτοὺς, ὑπὲρ ἑκατέρου, 688
ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέ-
γει· (παρ᾽ ἐκείνῳ γὰρ ἦν) Κῦρος δὲ, αὐτός τε ἀπέ-
θανε, καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ᾽
αὐτῷ.

Iterum ex Plutarcho in Artoxerxis vita.

Interpr. H. Crus., ni fallor, cuius et alia ex Plut. hic.

Ctesiæ narratio, ut brevibus multa perstringam, huiuscemodi est: Cyrus trucidato Artagerse, equum in regem permisit, et hic in illum, silentio uterque. Occupat Cyri amicus Ariæus ferire regem, nec sauciavit eum: rex missa lancea a Cyro aberravit, Tissaphernem autem fidum Cyro et fortem virum percussit atque interemit. Cyrus intorto per loricam regis iaculo, vulnus pectori illius ingessit duos digitos altum. unde ille ictus vi defluxit ex equo ad terram. Fuga et tumultu cohortis regiæ edito, rex assurgens cum paucis (inter quos fuit Ctesias) tumulum vicinum cepit, ubi tenuit se quietum. Cyrum inter hostes volitantem equus ferox longe abstulit: nec tenebris iam cognoscebatur ab hostibus, et ab amicis quærebatur. Erectus autem victoria, ardorisque

Πάλιν ἐκ τοῦ Πλουτάρχου, ἐν τῷ Ἀρτοξέρξου βίῳ.

Ἡ δὲ Κτησίου διήγησις, ὡς ἐπιτεμόντι πολλὰ, συντόμως ἀπαγγεῖλαι, τοιαύτη τις ἐστί. Κῦρος, ἀποκτείνας Ἀρταγέρσην, ἤλαυνεν εἰς αὐτὸν βασιλέα τὸν ἵππον, καὶ αὐτὸς εἰς ἐκεῖνον, ἀμφότεροι σιωπῇ. φθάνει δὲ βάλλων Ἀριαῖος ὁ Κύρου φίλος βασιλέα, καὶ οὐκ ἔτρωσε. βασιλεὺς δὲ, ἀφεὶς τὸ δόρυ, Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχε, Τισσαφέρνην δὲ, πιστὸν ἄνδρα Κύρῳ καὶ γενναῖον, ἔβαλε καὶ κατέκτεινε. Κῦρος δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐξακοντίσας διὰ τοῦ θώρακος, ἔτρωσε τὸ στῆθος, ὅσον ἐνδῦναι δύο δακτύλους τὸ ἀκόντιον, πεσεῖν δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀπὸ τοῦ ἵππου. φυγῆς δὲ καὶ ταραχῆς τῶν περὶ αὐτὸν γενομένης, ὁ μὲν, ἀναστὰς μετ᾽ ὀλίγων (ἐν οἷς καὶ Κτησίας ἦν) λόφον τινὰ πλησίον καταλαβὼν, ἡσύχαζε· Κῦρον δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνειλούμενον ὁ ἵππος ἐξέφερεν ὑπὸ θυμοῦ μακρὰν, ἤδη σκότους ὄντος, ἀγνοούμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ζητούμενον ὑπὸ τῶν φίλων. ἐπαιρόμενος δὲ τῇ νίκῃ, καὶ με-

1. *Supra in excerpt. Pers. cap. 48. v. doctiss. Brisson. lib. 2. de reg. Pers. non longe a fine, ubi errorem Suidæ notat in huius nominis etymo.* 2. Ἀρσάκης *supra excerpt. Pers. c. 48. et 56.* 3. *in quibusd. mss. Plut. hoc adnotatur, ut puto, scholion:* πυλαιαστὰς, τοὺς ψεύστας Ῥόδιοι, τοὺς μηδὲν ὑγιὲς, μήτε λέγοντας, μήτε πράττοντας.

a Δ. φασὶν ὁ Ἄρσης *codex Vulcob.*

μεςὸς ὢν ὁρμῆς καὶ θράσυς, διεξήλαυνε βοῶν, „ Ἐξίστασθε πενιχροί." τοῦτο δὲ Περσιςὶ πολλάκις αὐτοῦ βοῶντος, οἱ μὲν ἐξίςαντο, προσκυνοῦντες· ἀποπίπτει δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ τιάρα τοῦ Κύρυ, καὶ παρατρέχων νεανίας Πέρσης, ὄνομα Μιθριδάτης, ἀκοντίῳ βάλλει τὸν κρόταφον αὐτοῦ παρὰ τὸν ὀφθαλμόν. ἀγνοῶν ὅςις [a] ἐςίν. πολὺ δὲ αἷμα τοῦ τραύματος ἐκβαλόντος, ἰλιγγιάσας καὶ καρωθεὶς ὁ Κῦρος ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἵππος ὑπεκφυγὼν ἐπλάζετο· τὸν δ' [b] ἐφίππειον πῖλον ἀποῤῥυέντα λαμβάνει τοῦ τὸν Κῦρον βαλόντος ἀκόλυθος, αἵματος [c] περίπλεω. τὸν δὲ Κῦρον ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέροντα χαλεπῶς καὶ μόλις, εὐνοῦχοι τινὲς παρόντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλον ἵππον ἀναθέσθαι, καὶ σώζειν· ἀδυνάτως δ' ἔχοντα, καὶ δι' αὐτοῦ προθυμούμενον βαδίζειν, ὑπολαβόντες ἦγον· τῷ μὲν σώματι καρηβαροῦντα καὶ σφαλλόμενον, οἰόμενον δὲ νικᾷν, ἀκούοντα τῶν φευγόντων ἀνακαλουμένων Κῦρον βασιλέα, καὶ φείδεσθαι δεομένων. ἐν δὲ τούτῳ, Καύνιοι τινες ἄνθρωποι κακόβιοι καὶ ἄποροι,
689 καὶ ταπεινῶν ὑπουργημάτων ἕνεκα τῇ τοῦ βασιλέως ςρατιᾷ παρακολουθοῦντες, ἔτυχον [d] ἀναμιχθέντες, ὡς φίλοι, τοῖς περὶ τὸν Κῦρον. ὡς δὲ μόλις συνεῖδον τὰ περιθωρακίδια φοινικᾶ, (λευκοῖς χρωμένων τῶν βασιλικῶν ἁπάντων) ἔγνωσαν πολεμίους ὄντας. εἷς οὖν ἐκείνων ἐτόλμησεν ἀγνοῶν ἐξόπισθεν βαλεῖν τὸν Κῦρον ἀκοντίῳ. τῆς δὲ περὶ τὴν ἰγνύαν φλεβὸς ἀναῤῥαγείσης, πεσὼν ὁ Κῦρος, ἅμα παίει πρός τινι λίθῳ τὸν τετρωμένον κρόταφον, καὶ ἀποθνήσκει. τοιοῦτος μὲν ὁ Κτησίου λόγος, ᾧ, καθάπερ ἀμβλεῖ ξιφιδίῳ, μόλις ἀναιρῶν τὸν ἄνθρωπον, ἀνῄρηκεν.

que et fiduciæ plenus per medios vehebatur hostes: clamans, Cedite miseri. Dum hoc identidem lingua Persica clamat, pars venerabundi decedunt ei via. Ibi quum tiara capiti eius defluxisset, prætercurrens adolescens Perses (Mithridati nomen erat) tempus Cyri iaculo secundum oculum ferit, inscius qui sit. Eructante vim sanguinis vulnere, captus Cyrus vertigine et sopore collabitur. Equus fugiens oberrabat: stratum equi prolapsum capit comes illius qui Cyrum percussit, sanguine redundans. Cyrum ex plaga ægre tandem colligentem se, assistentes eunuchi pauci alteri equo imposuere, quo eriperent eum. Quem equitandi impotentem, pedibusque connitentem ire sustinentes ducebant: corpore quidem ob vulnus in capite acceptum gravem cespitantemque, sed victorem arbitrantem se, quod fugientes audiret, Cyrum regem alta voce appellantes, atque ut parceret ipsis orantes. Interea Caunii quidam homines, tenues inopesque, qui humilium ministeriorum gratia regis castra sequebantur, confusi forte ut amici fuere cum illis qui circa Cyrum erant. hi ut tandem punicea sagula eorum advertere, (quum regii haberent omnes candida) intellexerunt hostes esse. Ita unus eorum ausus est, ignarus qui esset, Cyrum iaculo a tergo ferire. Vulnerata poplitis vena prolapsus Cyrus tempus simul saucium ad saxum offendit: unde animam exhalavit. Hæc Ctesiæ verba sunt, quibus quasi plumbeo gladio vix tandem interficiens hominem eum sustulit.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ὀλίγῳ ὕςερον.

Ἐξεληλάκει δὲ [ὁ Ἀρτοξέρξης] (ὡς ὁ Κτησίας φησὶν) ἐπὶ τὴν μάχην, τεσσαράκοντα μυριάσιν· οἱ δὲ περὶ Δείνωνα καὶ Ξενοφῶντα, πολὺ πλείονας γενέσθαι λέγουσι τὰς μεμαχημένας. ἀριθμὸν δὲ νεκρῶν ὁ Κτησίας, ἐνακισχιλίους ἀνενεχθῆναι φησὶ πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην· [1] αὐτῷ δὲ δισμυρίων οὐκ ἐλάττους φανῆναι τοὺς κειμένους. ταῦτα μὲν οὖν ἔσχε διαμφισβήτησιν. ἐκεῖνο δὲ τοῦ Κτησίου λαμπρὸν ἤδη ψεῦσμα, τὸ πεμφθῆναι φάναι πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν, μετὰ [2] Φαΰλλου τοῦ Ζακυνθίου καὶ τινῶν ἄλλων. ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠπίςατο συνδιατρίβοντα βασιλεῖ Κτησίαν. μέμνηται γὰρ αὐτοῦ, καὶ τοῖς βιβλίοις τούτοις ἐντετυχὼς δῆλός ἐςιν. οὐκ ἂν οὖν ἐλθόντα, καὶ λόγων τοσούτων ἑρμηνέα γενόμενον, παρῆκεν ἀνώνυμον, Φαΰλλον δὲ τὸν Ζακύνθιον ὠνόμαζεν. ἀλλὰ δαιμονίως ὁ Κτησίας, ὡς ἔοικε, φιλότιμος ὢν, καὶ οὐχ ἧττον φιλολάκων καὶ φιλοκλέαρχος, ἀεὶ τινὰς ἐν τῇ διηγήσει χώρας ἑαυτῷ δίδωσιν, ἐν αἷς γενόμενος, πολλὰ καὶ καλὰ [e] μιμνήσκεται Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαίμονος. μετὰ δὲ τὴν μάχην δῶρα κάλλιςα μὲν ἐξέπεμψε καὶ μέγιςα τῷ Ἀρταγέρσου παιδὶ, τοῦ πεσόντος ὑπὸ Κύρου· καλῶς δὲ καὶ Κτησίαν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπετίμησεν.

Apud eundem Plutarchum, paulo post.

Eduxerat autem *Artoxerxes* (ut Ctesias auctor est) in aciem quadringena millia: Dinon et Xenophon multo plures fuisse qui conflixere memorant. Inito cæsorum numero Ctesias novem millia capitum relata perhibet ad Artoxerxem: sibi vero non minus xx. millia visos qui ceciderant. Verum hæc in controversia fuere. Illud vero iam Ctesiæ nobile est mendacium, qui se cum Zacynthio Phayllo et quibusdam aliis missum refert ad Græcos. Nam Xenophontem non latuit agere in regis contubernio Ctesiam. Siquidem meminit eius, et constat hosce libros eum volvisse. Quare nuncium eum et tantæ legationis interpretem non præterisset tacitum: at Phaylli Zacynthii mentionem fecisset. Sed mire scilicet ambitiosus Ctesias, nec secius Laconum et Clearchi studiosus, passim in historia aliquas sibi ipse attribuit partes: in quibus quum est, multa et præclara de Clearcho commemorat, et de Lacedæmone. Secundum prœlium eximia dona et maxima Artagersis, qui a Cyro fuerat interemptus, filio misit. Magnifice etiam Ctesiam ceterosque honoravit.

Παρὰ

Apud

1. *Xyl. vertit*, Ipsi cadavera visa haud pauciora xx. millibus esse ait. *et annotat* αὐτῷ. Locus est ambiguus et obscurus. Nam neque satis liquet de Cyrine an regis exercitu perierint qui hic numerantur: et quo illud αὐτῷ pertineat, non constat. ego ad Ctesiam potius retulerim. Minime quidem Lapo assentior, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regios retulit. Diodor. Siculus de regis exercitu plures xv. millibus, de Cyri autem circiter tria millia cecidisse refert. 2. *In Variis lectionibus ad Plutarch. adnotatur* Φαλλήνου, Φαλλήλου *e Vulcobii codice. Apud Diodor. Siculum sane lib.* 14. Φάληνος *appellatur.*

a Vulcob. cod. εἴη. *b* sic et Vulcob. cod. alias ἐφίππιον. *c* περίπλεον. Vulc. *d* συναναμιχθ. Vulc. *e* μεμνήσεται. Vulc.

Apud eundem Plutarchum, in eadem vita.

Postquam autem Clearchum aliosque duces interposito iureiurando circumvenit Tissaphernes, conprehensosque et vinculis astrictos ad regem misit: rogatum refert se a Clearcho Ctesias ut pectinis copiam sibi faceret. Quo accepto, curasse eum caput, oblectatumque pectinis usu, et annulum suum amicitiæ mutuæ ad necessarios et familiares Lacedæmone suos insigne sibi dedisse. Insculptas in pala fuisse Caryatidas saltantes. Cibaria quæ Clearcho mittebantur, a concaptivis militibus interversa et consumpta, pauca vero ex illis relicta Clearcho. Cui rei etiam refert se remedium Ctesias adhibuisse, effecisseque ut copiosiora mitterentur Clearcho, ac militibus separatim præberentur alia: atque hæc subministrasse et suppeditasse ex beneficio et sententia Parysatidis. Quum mitteretur quotidie Clearcho inter cibaria perna, orasse ipsum Clearchum ac subiecisse, modicum pugionem ut in carnem conditum clam sibi mitteret, neque sineret ut fata sua regis paterent atrocitati: ceterum abnuisse metu se. Regem deprecanti matri pro Clearchi incolumitate iureiurando annuisse: verum impulsu inde Statiræ cunctos fuisse ab eo præter Menonem trucidatos. Hinc Statiræ tetendisse Parysatidem insidias, virusque ei concinnasse. Verum parum probabilia affert, et coniuncta cum absurda caussa, facinus admisisse adeo nefarium, atque in periculum sese præcipitasse Parysatidem Clearchi gratia, sustinentem iustam regis coniugem liberorumque consortem ad regnum educatorum necare. Ceterum non obscure exaggerat hæc ad Clearchi commendandam memoriam. Etenim attexit hoc quoque, duces obtruncatos ceteros fuisse a canibus et alitibus laniatos: Clearchi cadaveri venti procellam cumulum terræ excitasse atque iniecisse corpori, idque contexisse. quo loco enato palmeto brevi eximium nemus excrevisse ac locum eum inumbrasse. itaque magna ductum pœnitentia regem, quod virum diis charum peremisset Clearchum. Parysatis ergo, quum odium iam inveteratum atque æmulationem concepisset in Statiram, cernens potentiam suam a rege se reverente et honorante proficisci, illius vero amore et fide stabilem firmamque, instruxit ei insidias de summa, uti arbitrabatur, aleam iaciens. Ancillam habebat fidam, quæ plurimum apud ipsam poterat, Gigim dictam. quam administram veneni Dinon tradit fuisse, consciam modo invitam Ctesias. Illum qui venenum dedit, hic Belitaram appellat, ille Melantam. Instituentes autem ex superioribus suspicionibus ac simultate congredi denuo et una cœnare, cum metu tamen et cautione iisdem epulis atque ab iisdem utebantur paratis. Nascitur apud Persas exigua avis, quæ omni caret excremento, habetque intestina omnia adipe differta: unde vento arbitrantur et rore hoc animal vivere: Ryntaces dicitur. Hanc autumat

Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ.

Ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς Τισσαφέρνης ἐξηπάτησεν καὶ παρεσπόνδησεν ὅρκων γενομένων, 690 καὶ συλλαβὼν ἀνέπεμψεν ἐν πέδαις δεδεμένους, δεηθῆναι φησὶν αὐτοῦ τὸν Κλέαρχον ὁ Κτησίας ὅπως κτενὸς εὐπορήσειε. τυχόντα δὲ, καὶ τημελήσαντα τὴν κεφαλὴν, ἡσθῆναί τε τῇ χρείᾳ, καὶ τὸν δακτύλιον αὐτῷ δοῦναι, σύμβολον φιλίας πρὸς τοὺς ἐν Λακεδαίμονι συγγενεῖς καὶ οἰκείους. εἶναι δὲ [a] γλυφὴν ἐν τῇ σφραγῖδι Καρυατίδας ὀρχουμένας. τὰ δὲ πεμπόμενα σιτία τῷ Κλεάρχῳ τοὺς συνδεδεμένους στρατιώτας ἀφαιρεῖσθαι καὶ καταναλίσκειν, ὀλίγα τῷ Κλεάρχῳ διδόντας ἀπ᾽ αὐτῶν. [b] ἰᾶσθαι δὲ καὶ τοῦτο φησὶν ὁ Κτησίας, πλείονα τῷ Κλεάρχῳ πέμπεσθαι διαπραξάμενος, ἰδίᾳ δὲ ἕτερα τοῖς στρατιώταις δίδοσθαι. καὶ ταῦτα μὲν ὑπουργῆσαι καὶ παρασχεῖν, χάριτι καὶ γνώμῃ τῆς Παρυσάτιδος. πεμπομένου δὲ καθ᾽ ἡμέραν τῷ Κλεάρχῳ κωλῆνος ἐπὶ τοῖς σιτίοις, παρακαλεῖν αὐτὸν καὶ διδάσκειν ὡς χρὴ μικρὸν εἰς τὸ κρέας ἐμβαλόντα μαχαίριον, ἀποκρύψαντα πέμψαι, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἐν τῇ βασιλέως ὠμότητι τὸ τέλος αὐτοῦ γενόμενον. αὐτὸν δὲ φοβούμενον, μὴ ἐθελῆσαι. βασιλέα δὲ τῇ μὲν μητρὶ παραιτουμένῃ μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον, ὁμολογῆσαι καὶ ὀμόσαι. [1] πεισθέντα δὲ αὖθις ὑπὸ τῆς Στατείρας ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος. ἐκ δὲ τούτου τὴν Παρύσατιν ἐπιβουλεῦσαι τῇ Στατείρᾳ, καὶ συσκευάσασθαι τὴν φαρμακείαν κατ᾽ αὐτῆς. οὐκ εἰκότα λέγων, ἀλλὰ πολλὴν ἀλογίαν ἔχοντα τῆς αἰτίας, εἰ δεινὸν ἔργον οὕτως ἔδρασε καὶ παρεκινδύνευσεν ἡ Παρύσατις, διὰ Κλέαρχον ἀνελεῖν τολμήσασα τὴν γνησίαν βασιλέως γυναῖκα, καὶ τέκνων κοινωνὸν ἐπὶ βασιλείᾳ τρεφομένων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ ἄδηλον ὡς ἐπιτραγῳδεῖται τῇ Κλεάρχου μνήμῃ. καὶ γὰρ ἀναιρεθέντων φησὶ τῶν στρατηγῶν, τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ κυνῶν σπαράττεσθαι καὶ ὀρνέων· τῷ δὲ Κλεάρχου νεκρῷ θύελλαν ἀνέμου γῆς θῖνα πολλὴν φέρουσαν ἐπιχῶσαι, καὶ ἐπικρύψαι τὸ σῶμα. φοινίκων δέ τινων διασπαρέντων, ὀλίγῳ χρόνῳ θαυμαστὸν ἄλσος ἀναφῦναι, καὶ κατασκιάσαι τὸν τόπον. ὥστε καὶ βασιλεῖ σφόδρα μεταμέλειν, ὡς ἄνδρα θεοῖς φίλον ἀνῃρηκότι τὸν Κλέαρχον. ἡ δ᾽ οὖν Παρύσατις, μίσους τε πρὸς τὴν Στάτειραν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένου καὶ ζηλοτυπίας, ὁρῶσα τὴν μὲν αὐτῆς δύναμιν, αἰδουμένου βασιλέως καὶ τιμῶντος οὖσαν, τὴν δ᾽ ἐκείνης, ἔρωτι καὶ πίστει βέβαιον καὶ ἰσχυρὰν, ἐπεβούλευσεν, ὑπὲρ τῶν μεγίστων, ὡς ᾤετο, παραβαλλομένη. θεράπαιναν εἶχε πιστὴν καὶ δυναμένην παρ᾽ αὐτῇ μέγιστον, ὄνομα [2] Γίγιν. ἣν ὁ μὲν Δείνων [c] ὑπ- 691 ουργεῖσθαι τῇ φαρμακείᾳ φησὶ, συγγνῶναι δὲ μόνον ἄκουσαν ὁ Κτησίας. τὸν δὲ δόντα τὸ φάρμακον οὗτος μὲν ὀνομάζει Βελιτάραν, ὁ δὲ Δείνων, Μελάνταν. ἐκ δὲ τῆς πρόσθεν ὑποψίας καὶ διαφορᾶς ἀρξάμεναι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτᾶν καὶ συνδειπνεῖν ἀλλήλαις, ὅμως τῷ δεδιέναι καὶ φυλάττεσθαι, τοῖς αὐτοῖς σιτίοις καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐχρῶντο. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν Πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περιττώματος οὐδέν ἐστιν, ἀλλ᾽ ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντός· ᾗ καὶ νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον. ὀνομάζεται δὲ [3] ῥυντάκης. τοῦτο

1. *de his et seqq. excerpta Pers. cap. 59. et 60.* 2. Γίγγη *supra in excerpt. cap. 60.* 3. ῥυνδάκην *habes ibidem.*

[a] γλυφίδας Vulc. [b] ἰάσασθαι Vulc. [c] ὑπουργῆσαν Vulc.

τοῦτο φησὶν ὁ Κτησίας μικρῷ μαχαιρίδι κεχρισμένῃ τῷ φαρμάκῳ κατὰ θάτερα τὴν Παρύσατιν διαιροῦσαν, ἐκμάξαι τῷ ἑτέρῳ μέρει τὸ φάρμακον. καὶ τὸ μὲν ἄχραντον καὶ καθαρὸν εἰς τὸ στόμα βαλοῦσαν αὐτὴν ἐσθίειν, δοῦναι δὲ τῇ Στατείρᾳ τὸ πεφαρμαγμένον. ὁ δὲ Δείνων, οὐ τὴν Παρύσατιν, ἀλλὰ τὸν Μελάνταν, τέμνοντα τῷ μαχαιρίῳ τὰ φαρμασσόμενα τῶν κρεῶν, τιθέναι κατὰ τὴν Στάτειραν. ἀποθνήσκουσα γοῦν ἡ γυνὴ μετὰ πόνων μεγάλων καὶ σπαραγμῶν, αὐτή τε συνῃσθάνετο τοῦ κακοῦ, καὶ βασιλεῖ παρέσχεν ὑποψίαν κατὰ τῆς μητρὸς, εἰδότι τὸ θηριῶδες αὐτῆς καὶ δυσμείλικτον. ὅθεν εὐθὺς ἐπὶ τὴν ζήτησιν ὁρμήσας, τοὺς μὲν ὑπηρέτας καὶ τραπεζοκόμους τῆς μητρὸς συνέλαβε καὶ κατεστρέβλωσε· τὴν δὲ Γίγιν ἡ Παρύσατις πολὺν χρόνον εἶχεν οἴκοι μετ᾽ αὐτῆς, καὶ βασιλέως ἐξαιτοῦντος, οὐκ ἔδωκεν· ἀλλ᾽ ὕστερον αὐτῆς δεηθείσης εἰς τὸν οἶκον ἀφεθῆναι νυκτὸς, αἰσθόμενος καὶ λόχον ὑφεὶς συνήρπασε, καὶ κατέγνω θάνατον [1].

tumat Cteſias cultello, quem altero latere illeverat toxico, diſſecuiſſe Paryſatidem atque infeciſſe alteram partem veneno, partem ſynceram et puram ori ingeſtam ipſam mandiſſe, Statiræ vero dediſſe virulentam. Dinon, non Paryſatidem, ſed Melantam medicatas carnes ſecuiſſe cultro et Statiræ appoſuiſſe. Quum animam igitur magnis cum cruciatibus et doloribus ageret mulier, et ipſa olfecit maleficium, et ſuſpicionem regi adverſus matrem attulit, feritatem illius et animum inplacabilem cognoſcenti. Unde quæſtioni extemplo intentus, miniſtros matris et ſtructores corripuit ac tormentis laceravit: at Gigim diu Paryſatis in cubiculo ſuo tenuit, depoſcentique denegavit regi: verum post orante illa ut domum nocte dimitteretur, certior factus locatis inſidiis comprehendit Gigim, eamque rei capitalis damnavit. &c.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ Στάτειρα ἐξ ἐπιβουλῆς τῆς Παρυσάτιδος ἀπώλετο, ὁ αὐτὸς Πλούταρχος πρὸ τούτων ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ.

De eadem re, quod Statira inſidiis Paryſatidis perierit, Plutarchus idem ſupra in eadem vita.

Ἐπεὶ δὲ Δείνων μὲν ἐν τῷ πολέμῳ συντελεσθῆναι τὴν ἐπιβουλὴν εἴρηκε, Κτησίας δὲ ὕστερον, (ὃν οὔτε ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι, παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς [a] ἐπράχθη διηγούμενος· οἷα πάσχει πολλάκις ὁ λόγος αὐτοῦ, πρὸς τὸ μυθῶδες καὶ δραματικὸν ἐπιτρεπόμενος τῆς ἀληθείας) τοῦτο μὲν ἣν ἐκεῖνος ἀπέδωκε χώραν ἕξει.

Quia vero per bellum Dinon hoc ſcelus prodidit patratum, Cteſias vero poſt: (quem neque præterire tempus, quum rebus agendis interfuerit, conſentaneum eſt: neque cauſſam habebat cur eam rem ultro in narrando ut fuerat geſta, ex ſuo loco traiiceret: quod crebro ei in ſcribendo accidit, ut a veritate excurrat ad vana et fabuloſa) hæc, quem ille tribuit, habebit locum.

692 Παρὰ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας.

Apud Demetrium Phalereum lib. qui περὶ ἑρμηνείας *inſcribitur, cap. de perſpicuitate.*

Καὶ ὅλως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος, [Κτησίας,] ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοίη τις εἰκότως, ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ· οἷον καὶ ἐν τοῖς τοῖσδε. δεῖ τὰ [b] γινόμενα οὐκ εὐθὺς λέγειν ὅτι ἐγένετο, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν, κρεμῶντα τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἀναγκάζοντα συναγωνιᾷν. τοῦτο ὁ Κτησίας ἐν τῇ ἀγγελίᾳ τῇ περὶ Κύρου τεθνεῶτος ποιεῖ. ἐλθὼν γὰρ ὁ ἄγγελος οὐκ εὐθὺς λέγει ὅτι ἀπέθανε Κῦρος παρὰ τὴν Παρύσατιν, (τοῦτο γὰρ ἡ λεγομένη ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσίς ἐστιν) ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἤγγειλεν ὅτι νικᾷ· ἡ δὲ ἥσθη, καὶ ἠγωνίασε· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρωτᾷ, Βασιλεὺς δὲ πῶς πράττει; ὁ δὲ, Πέφευγε, φησί. καὶ ἡ, ὑπολαβοῦσα, Τισσαφέρνης γὰρ αὐτῷ τούτων αἴτιος. καὶ πάλιν ἐπανερωτᾷ, Κῦρος δὲ ποῦ νῦν; ὁ δὲ ἄγγελος ἀμείβεται, Ἔνθα χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας αὐλίζεσθαι. κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ βραχὺ προϊὼν μόλις τὸ δὴ λεγόμενον ἀπέρρηξεν αὐτὸ μάλα ἠθικῶς καὶ ἐναργῶς· τόν τε ἄγγελον ἐμφήνας ἀκουσίως ἀγγελοῦντα τὴν συμφορὰν, καὶ τὴν μητέρα εἰς ἀγωνίαν ἐμβαλὼν καὶ τὸν ἀκούοντα.

Et omnino hic poëta [Cteſias,] poëtam enim non immerito illum quis vocet, evidentiæ eſt artifex in omni ſcriptione: ſicut et in his (*interpr. H. Steph.*) Oportet quæ facta ſint, non ſtatim fateri facta eſſe, ſed paulatim, ſuſpenſum tenendo auditorem, et nobiſcum angi cogendo. Quod Cteſias in allato de Cyri morte nuncio facit. nec enim nuncius ſimulatque ad Paryſatin venit, ei Cyrum mortuum eſſe dicit: (hæc enim eſt quæ Scythica oratio appellatur) ſed primum quidem, victoria potitum eum nunciavit (quæ verba illi gaudium anxietati mixtum attulerunt) poſtea vero interrogat, At rex quomodo ſe nunc gerit? Tunc ille; Fugæ ſe dedit, inquit. hic illa ſermonem excipiens, Tiſſaphernes horum ei malorum eſt author, inquit. Rurſumque interrogat, Cyrus vero ubi nunc eſt: Reſpondet nuncius, Ubi fortes viros diverſari decet. * Paullatim et breviter progrediendo ægre erumpit in illud ipſum quod dicendum erat, idque perquam facit morate et illuſtre: tum nuncium repræſentando invitum annunciare hunc caſum, tum matrem in timorem et angorem coniiciendo, ſicut et auditorem.

Ἐν

In

1. *Addit Plut. ſupplicium Ginges. quali nimirum venefici apud Perſas afficiebantur.* λίθος ἐστὶ πλατὺς ἐφ᾽ οὗ τὴν κεφαλὴν καταθέντες αὐτῶν, ἑτέρῳ λίθῳ παίουσιν καὶ πιέζουσιν, ἄχρις οὗ συνθλάσωσι τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλήν.

a γρ. προσετάχθη. Vulc.

b mutandum in γενόμενα. H. S.

In lexico Hesychii.

Sarapis, tunicæ Persicæ genus albo distinctum. ut Ctesias: Et discindens sarapin, comamque demittens, vellebat crines et clamabat.

Ἐν τῷ Ἡσυχίου λεξικῷ.

Σάραπις, [1] Περσικὸς, χιτὼν μεσόλευκος· ὡς Κτησίας, „ Καὶ διαῤῥηξαμένη τὸν σάραπιν, καὶ „ τὰς τρίχας καθειμένη, ἐτέλετο [2] τε καὶ βοὴν „ ἐποίει".

Apud Plutarchum in vita Artoxerxis.

Lacedæmonios etiam mari summovit (*Artoxerxes*) Cononis Atheniensis cum Pharnabazo ductu. Siquidem Conon in Cypro post prœlium navale ad AEgos flumen egit, non securitatem sectans, sed rerum conversionem sicut in mari æstus opperiens reciprocationem. Qui quod videret sua consilia viribus, et regis vires viro prudente egere, ad regem misit de rationibus suis epistolam, quam tabellario iussit potissimum Zenone interprete Cretensi vel Polycrito Mendæo reddere: (horum fuit Zeno saltator, medicus Polycritus) qui si abessent, Ctesia medico. Fama est hunc accepta epistola Cononis, scriptis eius adiecisse ut Ctesiam quoque ad se mitteret, ad res maritimas conducibilem. Ctesias vero regem ait sua sponte hoc sibi muneris iniunxisse.

Παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρτοξέρξου βίῳ.

Ἐξέβαλε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης Λακεδαιμονίους, Κόνωνι τῷ Ἀθηναίῳ μετὰ Φαρναβάζου στρατηγῷ χρησάμενος· ὁ γὰρ Κόνων διέτριβε μὲν ἐν Κύπρῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, οὐ τὴν ἀσφάλειαν ἀγαπῶν, ἀλλὰ τὴν τῶν πραγμάτων μεταβολὴν, 693
ὥσπερ ἐν πελάγει τροπὴν περιμένων. ὁρῶν δὲ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λογισμοὺς, δυνάμεως, καὶ τὴν βασιλέως δύναμιν, ἀνδρὸς ἔμφρονος δεομένην, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν βασιλεῖ περὶ ὧν διενοεῖτο· καὶ ταύτην ἐκέλευσε τὸν κομίζοντα, μάλιστα μὲν ἀποδοῦναι διὰ Ζήνωνος τοῦ Κρητὸς, ἢ Πολυκρίτου τοῦ Μενδαίου· (τούτων δὲ ἦν ὁ μὲν Ζήνων ὀρχηστὴς, ὁ δὲ Πολύκριτος, ἰατρὸς) ἂν δὲ οὗτοι μὴ παρῶσι, διὰ Κτησίου τοῦ ἰατροῦ. λέγεται δὲ ὁ Κτησίας, τὴν ἐπιστολὴν λαβὼν, παρεγγράψαι τοῖς ὑπὸ τοῦ Κόνωνος ἐπεσταλμένοις, ὅπως καὶ Κτησίαν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὸν, ὡς ὠφέλιμον ὄντα ταῖς ἐπὶ θαλάσσῃ πράξεσιν. ὁ δὲ Κτησίας αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ βασιλέα φησὶ προσθεῖναι τὴν λειτουργίαν αὐτῷ ταύτην.

Apud Diodorum Siculum lib. XIV.

Cum hoc anno [olymp. xcv, 3. archonte Ithycle] Ctesias historiam suam Persicam concludit, a Nino et Semiramide usque deductam.

Παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ἐν τῷ ιδʹ.

Κτησίας δὲ ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν [ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἰθυκλοῦς] κατέστρεφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως.

Persicam vero historiam Ctesiæ non obscure notare videtur Lucianus lib. πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, *his verbis:* τοῦ δὴ συγγραφέως ἔργον ἓν, ὡς ἐπράχθη, εἰπεῖν. οὗτος δ' οὐκ ἂν δύναιτο, ἄχρις ἂν ἢ φοβῆται Ἀρταξέρξην, ἰατρὸς αὐτοῦ ὤν, ἢ ἐλπίζει κάνδυν πορφυροῦν, καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν, καὶ ἵππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι, μισθὸν τῶν ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων. *id est*, Officium historici unum est, rem narrare, ut acta fuit. Ille vero hoc præstare neutiquam possit, quamdiu reformidet Artaxerxem, cuius est medicus scilicet, aut dum sperat sibi purpureum cadyn, et torquem aureum, Nisæumque equum, mercedem nimirum pro laudibus quas historiæ inseruerit. *Qui itaque adulationem notaverit, historiæ labem sane fœdam. Fabulositatem tamen maxime in illo archiatro accusarunt, id quod de Indicis pervagatum est. Non nemo tamen idem quoque in Persicis, quibus et Assyria comprehendo, quod ad antiquas gentis origines præsertim attinet, notavit; et, integer o si Diodorus exstaret, cognosceremus abunde de hac re. Non tacuit tamen et Strabo qui l.* XI. *ita:* ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων (de Massagetis et Sacis) οὐδεὶς ἠκρίβωτε (*sic ex ms. emendavit Is. Cas.*) οὐδὲν πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν, οὔτε τῶν Μηδικῶν, ἢ Συριακῶν, ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην, διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἁπλότητα, καὶ τὴν φιλομυθίαν. ὁρῶντες γὰρ τοὺς φανερῶς μυθογράφους εὐδοκιμοῦντας, ᾠήθησαν καὶ αὐτοὶ παρέξεσθαι τὴν γραφὴν ἡδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν, ἃ μηδέποτε εἶδον μήτε ἤκουσαν, ἢ οὐ παρά γε εἰδότων σκοποῦντες· δι' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι ἀκρόασιν ἡδεῖαν ἔχει, καὶ θαυμαστήν. ῥᾷδιον δ' ἄν τις Ἡσιόδῳ, καὶ Ὁμήρῳ πιστεύσειεν ἡρωολογοῦσι, καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ Κτησίᾳ τε, καὶ Ἡροδότῳ, καὶ Ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις. *id est, Xylandro interprete*: Sed neque de his quisquam veritatem exacte perhibuit, neque de priscis Persarum, Medorum, Syrorum rebus, fidem admodum magnam invenerunt scriptores: idque ob ipsorum simplicitatem, et fabulas edendi studium. Cum enim viderent in honore esse eos qui e professo fabulas scriberent: existimaverunt suam quoque scriptionem lectoribus iucundam fore, si sub narrationis veræ specie ea dicerent, quæ neque vidissent neque audivissent, saltem ex iis quibus cognita ista essent. id unum spectantes, ut auditio amœna fieret atque admirabilis. Equidem facilius Hesiodo et Homero aliquis fidem adhibuerit cum de heroibus verba faciunt, itemque tragicis poëtis; quam Ctesiæ, Herodoto, Hellanico, et eorum similibus. *Ob* ψευδογραφίαν *itaque hosce historicos et Lucianus* ἀληθ. ἱστορ. βʹ,

1. *v. eruditiss. Brissonium lib. 2. de reg. Pers. de hac veste, ubi non sine caussa suspicatur apud Pollucem hanc vocem mendosam esse, cuius vulgati libri* σαράγης *habent. doctiss. viri suspicionem confirmat egregie pervetustus ms. Palatinus, qui diserte istum Pollucis locum (lib. 7. Onomastic. cap. 13. sub fin.) ita scribit:* ὁ δὲ σάραπις, Μήδων τὸ φόρημα πορφυροῦν, μεσόλευκος χιτών. *quod et in Notis meis ad Pollucem monebo.*

2. *Coniecturam sequor quam manu diligentiss. Sylburgii adscriptam inveni Hesychio, scilicet legendum* ἐτίλλετό τε. *Adposui autem hoc loci istud fragmentum, quod alicui non ita vero absimile videri queat, ista de Parysatidis luctu ob interfectum filium a Ctesia scripta fuisse, de quo Excerpt. Pers. c. 58.*

β′, ἐν ᾅδου collocat: καὶ μεγίστας, ait, ἁπασῶν τιμωρίας ὑπέμενον οἱ ψευσάμενοί τι παρὰ τὸν βίον, καὶ οἱ μὴ τἀληθῆ συγγεγραφότες, ἐν οἷς καὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἦν κ. τ. λ. Sed mittamus illum Atticum μυκτῆρα, et aliquot ex Indicis quoque ἀποσπασμάτια, vel quæ inde se hausisse auctores testantur etiam optimi, adiiciamus.

694 ΕΚ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ.

EX INDICIS EIUSDEM CTESIAE.

Παρὰ τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ιέ γεωγρ.

Κτησίου μὲν οὐκ ἐλάττω τῆς ἄλλης Ἀσίας τὴν Ἰνδικὴν λέγοντος [1].

Apud Strabonem lib. XV. *geograph.*

Ctesias dicit Indiam non esse minorem reliqua Asia.

Παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ ἐν Ἰνδικοῖς.

Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων.

Apud Arrianum in Indicis.

Interpr. B. Vulc.

Ctesias Cnidius Indicam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudine affirmat: sed errat.

Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. ή, στίχ. ϡπζ′.

Ἡρόδοτος, Διόδωρος, Κτησίας, πάντες ἄλλοι,
Λέγουσι τὴν εὐδαίμονα τυγχάνειν Ἀραβίαν,
Ὥσπερ καὶ γῆν τὴν Ἰνδικὴν, εὐωδεστάτην ἄγαν,
Ἀρώμασιν ἐκπνέουσαν, ὡς καὶ τὴν γῆν ἐκείνης,
Καὶ λίθους κοπτομένους δὲ ταύτης ἀρωματίζειν.
Τοὺς δὲ ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ λυθέντας εὐωδίαις,
Ὀστᾶ τινὰ καὶ κέρατα, καὶ φύσεις τὰς ὀζώδεις,
Τότε καπνίζεσθαι λοιπὸν, καὶ ἀνακτᾶσθαι πάλιν.

Apud Tzetzem chil. VIII. *vers.* 987.

Interpr. P. L.

Herodotus, Diodorus, Ctesias, omnes alii,
Dicunt felicem esse Arabiam,
Quemadmodum et terram Indicam odoriferam valde,
Aromatibus spirantem: ut et terram illius,
Et lapides concisos huius, aromata spirent.
Homines autem illic solutos bonis odoribus,
Ossa quædam, et cornua, et naturas olentes,
Tunc fumigari deinceps, atque refocillari rursus.

Παρὰ Ἀθηναίῳ ἐν τῷ ί βιβλίῳ.

Κτησίας δὲ παρ' Ἰνδοῖς φησὶν οὐκ εἶναι τῷ βασιλεῖ μεθυσθῆναι. παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ βασιλεῖ ἐφίεται μεθύσκεσθαι μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ θύουσι τῷ Μίθρῃ.

Apud Athenæum libro X.

Interpr. H. Steph.

Ctesias autem apud Indos regi non licere inebriari tradit. At vero apud Persas regi conceditur inebriari die uno, in quo sacrificant Mithræ.

Παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ, ἱστορ. ἀναβάσ.

Ἀλεξ. έ.

Καὶ Κτησίας (εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν) ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδός ἐστι,
695 τεσσαράκοντα σταδίους ὅτι διέχουσιν αὐτῷ αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύτατος, [2] καὶ ἑκατὸν τὸ πολὺ δ' εἶναι αὐτοῦ τὸ μέσον τούτοιν.

Apud Arrianum historiar. de expedit. Alexandri lib. V.

Ac Ctesias quidem (si cui eius autoritas ad probandum sufficiat) asserit Indi, qua angustissimus is est, XL. stadiorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam centum summum stadiorum spatium intermedium esse.

Παρὰ

Apud

1. *Ibi et aliorum sententias, ut Onesicriti, Nearchi, Megasthenis, et Deimachi sententias maxime discrepantes refert; quarum nullam probat. v. et Arrianum in Indicis.* 2. *An forte hic locus defectus, viri docti videant: mihi, credo, libere suspicionem meam indicare licet. Habes enim diserte initio excerptorum ex Indic. a Photio eadem quidem de latitudine τοῦ στενοῦ αὐτοῦ· sed de eo ubi latissimus sit, καὶ διακοσίων σταδίων ait. quid itaque? Facile potuit excidere in Arriani libris numeri ducenarii nota σ′, quæ reponi debeat. Sicque adhuc etiam plenius Ctesiæ sententiam expositam ibi habebimus. nimirum ubi Indus angustissimus,* XL. *stadiorum esse: ubi latissimus,* CC.*: ubi medius, id est, nec angustiss. nec latiss. plerunque* C. *stadiorum esse. Sic ego suspicabar: alii diiudicent.*

Apud AElianum lib. XVII. *de nat. animal. cap.* 29.

Indorum regem hostibus bellum inferentem, bellatorum centena millia elephantorum antecedunt: tum vero aliorum maximorum et fortissimorum tria millia subsequuntur, ad hostiles muros ipso incursu evertendos institutorum: cum enim rex iubet, evertunt, idque pectorum suorum vi et impetu. Hoc se audivisse Ctesias scribit: idemque Babylone se vidisse dicit, palmas ab his ad moderatoris sui iussum violentissimo impetu extirpatas.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ ιζ' περὶ ζώ. ἰδιοτ. κεφ. κθ'.

Τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως ἐλαύνοντος ἐπὶ τοὺς πολεμίους, δέκα μυριάδες ἐλεφάντων προηγοῦνται μαχίμων. ἑτέρους δὲ ἀκούω τρισχιλίους τοὺς μεγίστους τε καὶ ἰσχυροτάτους ἕπεσθαι, οἵπερουν εἰσὶ πεπαιδευμένοι τὰ τείχη τῶν πολεμίων ἀνατρέπειν, [1] ἐμπεσόντες ὅταν κελεύσῃ βασιλεύς· ἀνατρέπειν δὲ τοῖς στήθεσι. καὶ λέγει μὲν ταῦτα καὶ Κτησίας, ἀκοῦσαι γράφων. ἰδεῖν δ' ἐν Βαβυλῶνι ὁ αὐτὸς λέγει τοὺς Φοίνικας αὐτορρίζους ἀνατρεπομένους ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐμπιπτόντων αὐτοῖς θηρίων βιαιότατα. δρῶσι δ', ἂν ἄρα ὁ Ἰνδὸς ὁ πωλεύων [2] αὐτοῖς, κελεύσῃ δρᾶσαι τοῦτο αὐτοῖς.

Apud Aristotelem de generat. animal. lib. II. *cap.* 2.

Quæ enim Ctesias Cnidius de semine elephantorum narravit, illum mentitum fuisse claret. Ait enim istud desiccatum adeo indurari, ut fiat electro simile. Non vero ita fit.

Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ β' περὶ ζώων γενέσ. κεφ. β'.

Κτησίας γὰρ ὁ Κνίδιος ἃ περὶ τοῦ σπέρματος τῶν ἐλεφάντων εἴρηκε, φανερός ἐστιν ἐψευσμένος. Φησὶ γὰρ οὕτω σκληρύνεσθαι ξηραινόμενον, ὥστε γίνεσθαι ἠλέκτρῳ ὅμοιον. τοῦτο δ' οὐ γίνεται.

Apud eundem libro tertio extremo de histor. animal.

Falsum vero est etiam quod Ctesias scripsit de elephantorum genitura.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ἄκρῳ βιβ. γ'. περὶ ζώων ἱστορ.

Ψεῦδος δ' ἐστὶ καὶ ὅπερ Κτησίας γέγραφε περὶ τῆς γονῆς τῶν ἐλεφάντων.

Non habebam in animo quidquam infercire ubi Ctesiæ non fieret nominatim mentio. Quam enim multa talia ex AEliano alias describenda, ut ille certe e Ctesia plerosque istos Indicos logos descripserit? Hoc tamen de gallis gallinaceis, et illud infra de avicula dicæro vel ideo inserere visum fuit, quod utrumque A. Schottus in suis Notis ad Ctesiæ Indica laudet, et e Ctesia exceptum moneat plenius ac latius, quam Photius scilicet fecit. De gallis sane ex Photio supra cap. 3. Indic. saltem habes, unde μεγίστους *fuisse scias. Audi itaque AElianum lib.* XVI. *de animal. cap.* 2. *ita scribentem.*

Nascuntur et Gallinacei maximi [apud Indos:] nec rubram habent cristam ut nostri, sed ita variam et floridam, quemadmodum coronam ex floribus contextam. Pennas posteriores non inflexas habent, neque in orbem revolutas, sed latas, quas cum non erigunt, ut pavones trahunt: eorum pennæ partim auri, partim cærulei vel smaragdi colorem gerunt.

Ἀλεκτρυόνες δὲ γίνονται μεγέθει μέγιστοι [ἐν Ἰνδοῖς,] καὶ ἔχουσι λόφον οὐκ ἐρυθρὸν, κατά γε τοὺς ἡμεδαποὺς, ἀλλὰ ποικίλον κατὰ τοὺς ἀνθινοὺς στεφάνους. τὰ δὲ πτερὰ τὰ πυγαῖα ἔχουσιν οὐ κυρτὰ, οὐδὲ εἰς ἕλικα ἐπικαμφθέντα, ἀλλὰ πλατέα, καὶ ἐπισύρουσιν αὐτὰ, ὥσπερ οὖν καὶ οἱ ταῶς, ὅταν μὴ ὀρθώσωσί τε καὶ ἀναστήσωσιν αὐτά. χρόαν δὲ ἔχει τὰ πτερὰ τῶν Ἰνδῶν ἀλεκτρυόνων [a] χρυσωπὲς τε καὶ κυαναυγεῖς κατὰ τὴν σμάραγδον λίθον.

Apud eundem AElianum lib. XVI. *de animal. nat. cap.* 31.

In his libris, quos Cnidius Ctesias de rebus Indicis conscripsit, Cynamolgorum gentem ait canes permultos, magnitudine Hyrcanis canibus pares alere solere. Quamobrem vero sit hæc natio tam canum studiosa, caussam idem affert. Cum ab æstivo solstitio ad mediam hyemem, tanquam apum examina, aut concitata vesparum vis, sic armenta numero ampliora boum ferorum eos cornibus vehementer incitata appetant et noceant: hi non aliter hæc retundere valentes, canes quos magna cura aluerunt, in ipsos immittunt, qui facile boves debellant, et interimunt. Deinde ante commemorati homines, quas esculentas carnes existimant, sibi

Παρὰ τῷ αὐτῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ γ' περὶ ζώ. ἰδιότ. ις'. κεφ. λά.

Λέγει δὲ ἄρα Κτησίας ἐν λόγοις Ἰνδικοῖς, τοὺς καλουμένους Κυναμολγοὺς τρέφειν κύνας πολλοὺς, 696
κατὰ τοὺς Ὑρκανοὺς τὸ μέγεθος· καὶ εἶναί γε ἰσχυρῶς κυνοτρόφους, καὶ τὰς αἰτίας ὁ Κνίδιος ἐκείνας λέγει· ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς ἀγέλαι βοῶν, οἱονεὶ μελιττῶν σμῆνος ἢ σφηκία κεκινημένη, πλῆθος ἀριθμοῦ κρείττους οἱ βόες. εἰσὶ δὲ ἄγριοι καὶ ὑβρισταὶ, καὶ εἰς κέρας θυμοῦνται δεινῶς. οὔκουν ἔχοντες αὐτοὺς ἀναστέλλειν ἑτέρως οἵδε, τοὺς τροφίμους αὐτῶν κύνας ἐπ' αὐτοὺς ἀφιᾶσιν, ἐς τοῦτο ἀεὶ τρεφομένους· οἵπερουν καταγωνίζονταί τε καὶ διαφθείρουσιν αὐτοὺς ῥᾷστα. εἶτα τῶν μὲν κρεῶν τὰ δοκοῦντά

1. *Ista innuunt saltem excerpta Indic. supra c.* 3. *ubi* περὶ τῶν τειχοκαταλυτῶν (*ita enim cum Hœschelio nostro malim*) ἐλεφάντων. 2. ἴσ. αὐτούς.

a χρυσωπόν τε καὶ κυαναυγῆ.

τά σφισιν εἰς ἐδωδὴν ἐπιτήδεια, ἐξαιροῦσι· τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς κυσὶν ἀποκρίνουσι, καὶ μάλαγε ἀσμένως κοινωνοῦντες αὐτοῖς, ὥσπεροῦν εὐεργέταις ἀπερχόμενοι. κατὰ τὴν ὥραν δὲ καθ' ἣν οὐκ ἔτι φοιτῶσιν οἱ βόες, συνθήρους αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν· καὶ τῶν θηλειῶν ἀμέλγουσι τὸ γάλα, καὶ ἐκ τούτου κέκληνται. πίνουσι γὰρ αὐτὸ, ὥσπεροῦν ἡμεῖς τὸ τῶν οἴων τε καὶ τῶν αἰγῶν.

sibi auferunt, reliquas canibus impertiunt, libenterque communicant, tanquam pro accepto beneficio grati. Reliquo anni tempore cum non amplius eo boves accedunt, ad venandas alias feras secum ducunt. Idcircoque Cynamolgi appellantur, quod a canibus lac exprimunt mulctra, tum vero sic idipsum, quemadmodum nos vel ovillum, vel caprinum, bibunt.

Παρὰ τῷ Πολυδεύκει ἐν τῷ ὀνομαστικῷ ε'. κεφ. ε'.

Apud Pollucem Onomastic. lib. V. *cap.* 5.

Οἱ δὲ κυναμολγοὶ, [1] κύνες εἰσὶ περὶ τὰ ἕλη τὰ μεσημβρινὰ, γάλα δὲ βοῶν ποιοῦνται τὴν τροφήν. καὶ τοὺς ἐπιόντας τῷ ἔθνει τοῦ θέρους βοῦς Ἰνδικοὺς καταγωνίζονται, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.

Cynamolgi vero, canes sunt circa meridionales paludes [Indiæ,] qui lacte boum victitant, et incursantes gentem in æstate boves Indicos debellant, uti scribit Ctesias.

Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. ζ'. στίχ. ψλθ'.

Apud Tzetzem chiliad. VII. *vers.* 739.

Εἰ θαῦμα δὲ νομίζοι τις, [2] Ἀῤῥάβων τοὺς καλάμους,
Ὁ Τζέτζης λέγει, τοὺς Ἰνδῶν καλάμους τῷ Κτησίᾳ
Ὡς διοργυίους [3] γράφοντι τὸ πλάτος, τίς πιστεύσοι;
Καὶ τοῖς τὸ ἓν γονάτιον δύο ποιεῖν ὁλκάδας.

Si vero miraculum putet quispiam Arabum calamos,
Tzetzes recenset Indorum calamos ex Ctesia,
Instar duorum passuum scribente in latitudine: quis credat?
Et illis unum internodiolum duas facere onerarias.

Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ἱστορ. ζῴ. ἐν τῷ β', κεφ. α'.

Apud Aristotelem de hist. animal. lib. II. *cap.* I.

Διστοίχους δὲ ὀδόντας οὐδὲν ἔχει τούτων τῶν γενῶν. ἔστι δέ τι, εἰ δεῖ πιστεῦσαι Κτησίᾳ. ἐκεῖνος γὰρ ἐν
697 Ἰνδοῖς τὸ θηρίον, ᾧ ὄνομα εἶναι [4] μαντιχώραν, τοῦτ' ἔχειν ἐπ' ἀμφότερά φησι τριστοίχους τοὺς ὀδόντας. εἶναι δὲ μέγεθος μὲν ἡλίκον λέοντα, καὶ δασὺ ὁμοίως, καὶ πόδας ἔχειν ὁμοίους. πρόσωπον δὲ καὶ ὦτα ἀνθρωποειδές. τὸ δ' ὄμμα γλαυκὸν, τὸ δὲ χρῶμα κιναβάρινον. τὴν δὲ κέρκον, ὁμοίαν τῇ τοῦ σκορπίου τοῦ χερσαίου, ἐν ᾗ κέντρον ἔχειν, καὶ τὰς ἀποφυάδας ἀπακοντίζειν. φθέγγεσθαι δ' ὅμοιον φωνῇ σύριγγος καὶ σάλπιγγος· ταχὺ δὲ θεῖν οὐχ ἧττον τῶν ἐλάφων, καὶ εἶναι ἄγριον καὶ ἀνθρωποφάγον.

Duplicem vero dentium seriem ex his generibus animal nullum habet. Immo est quoddam, si Ctesiæ credere par est. Ille enim animal apud Indos cui nomen sit Mantichora, habere utrinque secus dentium triplicem ordinem ait: magnitudine vero æquare leonem, et similiter pilis densum esse, nec pedes absimiles habere. facie autem et auribus humanis similem: oculisque glaucis. colore rubere ut cinnabari. caudam vero, scorpii terrestris caudæ parem esse, in qua aculeum gerat, et agnata eiaculetur spicula. vocem illi talem esse qualis fistula et tuba edatur. celeriter vero currere non aliter ac cervos, et ferum esse, devorareque homines.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ θηρίου ἐκ τῶν Κτησίου καὶ ὁ Παυσανίας ἐν Βοιωτικοῖς.

De eadem bellua et Pausanias in Bœoticis ex Ctesia.

Interprete R. Amasæo.

Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησίου λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδοὺς, Μαρτιόρα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων σφίσιν [5] ἀνδροφάγον λελέχθαι οἱ πείθομαι τὸν Τίγριν. ὀδόντας δὲ αὐτὸ τριστοίχους κατὰ [6] ἑτέραν τὴν γένυν καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχει τῆς οὐρᾶς. τούτοις δὲ τοῖς κέντροις [7] ἐγγύθι ἐναμύνεσθαι, καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς ποῤῥωτέρω τοξότου ἀνδρὸς οἰστῷ ἴσον.

Iam vero eam belluam quam Ctesias in historia de Indis Mantichoram ab illis scribit appellari, a Græcis (*ob præcipuam in homines sævitiam*) Androphagum, non aliam a Tigride esse crediderim. Dentium illi in maxilla altera triplex ordo: et in extrema cauda aculeos habet, quibus et se cominus tueatur, et venatores eminus tanquam sagittis petat.

Pli-

1. *De Polluce nostro quid dicam, mehercle nescio. AElianum certe rectius inspexisse Ctesiam credam. Et alii etiam certe auctores hos Cynamolgos populos tradunt, eosque canum feminarum lacte victitasse, unde iis nimirum nomen: in illis etiam Cnidius Agatarchides, apud quem paria habes cum Ctesianis excerptis. Cur itaque Pollux canes cum gente sua, canina licet et ipsa, confundat, caussam non comminiscor.* 2. *narravit vero ex Vranii lib.* III. Ἀραβικῶν *Tzetzes de calamis ibi, in quibus mortuos reges, et eorum uxores, fratres ac filios sepeliant* ἐν γόνυ τι κοιλάναντες *illorum calamorum, et calamum* μὴ κόψαντες, πάλιν ἐῶσι φύειν. *quibus Ctesiana subiicit, talia scilicet illa* ψευδεπινεύστερα, *quibus delectati scriptores vani.* 3. *vide Excerpt. Ind. supra cap.* 6. 4. *Notanda diversitas scripturæ in huius beluæ vocabulo. Excerpta Ind. supra cap.* 7. *habent* μαρτιχόρα, *vel cum Bav. libro* μαρτιχόρας, *ut etiam AElianus et Philostratus habet. Aristoteles* μαντιχώραν *vocat, et Plinius etiam* manticoram, *sicut et AEliani varia lectio. notavit et Brodæus V. miscell.* 24. *Ctesiam super his graviter vanitatis arguens.* 5. ἀνθρωποφάγον *habent Excerpta.* 6. Ἑκατέραν *mavult Fr. Sylburgius, ut et interpretatur,* utraque mandibula tripl. 7. ἐγγύθεν ἀμύνεσθαι, *vel* ἀμύνεται *mavult idem Sylb.*

Plinius lib. VIII. *cap.* XXI. Apud eosdem [Indos] nasci Ctesias scribit, quam manticoram appellat, triplici dentium ordine pectinatim coëuntium, facie et auriculis hominis, oculis glaucis, colore sanguineo, corpore leonis, cauda scorpionis modo spicula infigentem: vocis, ut si misceatur fistulæ et tubæ concentus: velocitatis magnæ, humani corporis vel præcipue appetentem.

De eodem apud AElianum lib. IV. *de anim. cap.* 21.

Apud Indos nascitur violento robore præditum animal, cui Indorum lingua Mantichoras nomen est, magnitudine maximi leonis, colore rubrum adeo ut cinnabarim referat: canis modo villosum: facie eadem prope quæ hominis: dentium triplici utrinque ordine mucrone acutissimorum, caninis maiorum: auribus hominis similibus, nisi quod hæ et grandiores, et villosiores sunt: oculis cæsiis, et his non dissimilibus hominis: pedibus et unguibus eisdem qui leonis. summa cauda illi scorpionis modo, aculeo plusquam cubitali armata, quo letaliter pungit, si quem attigerit. reliquum etiam caudæ, utrinque aculeis cuspidatum est, quos tanquam tela, si quis insequatur, eminus iaculatur, letaliter pungit. Cum in anteriorem partem versus aculeos iaculatur, caudam intorquet: sin retroversus Sacarum more aculeos emittit, tum extentissime caudam porrigit. Aculei quos iaculatur, pedali magnitudine, et schœni (*iunci vel funis*) crassitudine sunt: quibus icta omnia, præter solum elephantum pereunt. Ctesias Indos sibi affirmasse ait, locis emissorum aculeorum alios succrescere, ut sit huius pestis perpetua successio. Humanis, ut idem affert, carnibus maxime delectatur. quocirca complureis homines interficit: nec duntaxat in singulos homines invadit, sed plureis collectos, vel ipse solus interimit. Reliqua item animalia vincere potest, excepto leone. Quod autem humanis carnibus sese complere ei suave sit, eius nomen ostendit. Indice enim ideo Mantichoras appellatur, quod bestia hominum voracissima sit, ex rebus, quas agit nomen trahens. Eadem est qua pernicissimi cervi corporis velocitate. Eius pullos aculeatis nondum caudis armatos venantur, caudasque eorum ad saxum elidunt, atque crebris ictibus confringunt, ut aculeos ne postea producere queant. Vocem edunt maxime accedentem ad sonum tubæ. Ctesias apud Persas hoc animal se vidisse testatur, ex India regi Persarum muneri missum. Hæc Ctesias scriptor Cnidius, penes quem horum omnium fides esto.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ' περὶ ζῶ. κεφ. κά.

Θηρίον Ἰνδικὸν, βίαιον τὴν ἀλκὴν, μέγεθος κατὰ τὸν λέοντα τὸν μέγιστον, τὴν δὴ χρόαν ἐρυθρὸν, ὡς κινάβαριν εἶναι δοκεῖν, δασὺ δὲ ὡς κύνες, φωνῇ τῇ Ἰνδῶν [a] μαρτιχόρας ὠνόμασται. τὸ πρόσωπον δὲ κέκτηται τοιοῦτον, ὡς δοκεῖν οὐ θηρίου τοῦτόγε, ἀλλ' ἀνθρωπικὸν ὁρᾶν. ὀδόντες τρίστοιχοι μὲν ἐμπεπήγασιν οἱ ἄνω αὐτῷ, τρίστοιχοι δὲ οἱ κάτω, τὴν ἀκμὴν ὀξύτατοι, τῶν κυνείων ἐκεῖνοι μείζους. τὰ δὲ ὦτα ἔοικεν ἀνθρώπῳ καὶ ταῦτα τήν γε ἑαυτῶν πλάσιν, μείζω δὲ καὶ δασέα. τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς γλαυκός ἐστι, καὶ ἐοίκασιν ἀνθρωπίνοις καὶ οὗτοι. πόδας δέ μοι νόει καὶ ὄνυχας [b] οἵους εἶναι λέοντος. τῇ δὲ οὐρᾷ ἄκρᾳ προσήρτηται σκορπίου κέντρον, καὶ εἴη ἂν ὑπὲρ πῆχυν τοῦτο· καὶ παρ' ἑκάτερα 698
αὐτῷ ἡ οὐρὰ κέντροις διείληπται. τὸ δὲ οὐραῖον τὸ ἄκρον εἰς θάνατον ἐκέντησε τὸν περιτυχόντα, καὶ διέφθειρε παραχρῆμα. ἐὰν δέ τις αὐτὸν διώκῃ, ὅδ' ἀφίησι τὰ κέντρα πλάγια ὡς βέλη. καὶ ἔστι τὸ ζῶον ἐκηβόλον. καὶ εἰς τοὔμπροσθεν μὲν ὅταν ἀπολύῃ τὰ κέντρα, ἀνακλᾷ τὴν οὐράν· ἐὰν δὲ εἰς τοὐπίσω, κατὰ τοὺς Σάκας, ὅδε ἀποτάδην αὐτὴν ἐξαρτᾷ. ὅτου δ' ἂν τὸ βληθὲν τύχῃ, ἀποκτείνει. ἐλέφαντα δὲ οὐκ ἀναιρεῖ μόνον. τὰ δὲ ἀκοντιζόμενα κέντρα ποδιαῖα τὸ μῆκός ἐστι, σχοίνου δὲ τὸ πάχος. λέγει δὲ ἄρα Κτησίας, καί φησιν ὁμολογεῖν αὐτῷ τοὺς Ἰνδοὺς, ἐν ταῖς χώραις τῶν ἀπολυομένων ἐκείνων κέντρων ὑπαναφύεσθαι ἄλλα, ὡς εἶναι τοῦ κακοῦ τοῦδε ἐπιγονήν. φιλεῖ δὲ, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, μάλιστα ἀνθρώπους ἐσθίειν. καὶ ἀναιρεῖ δὲ ἀνθρώπους πολλοὺς, καὶ οὐ καθ' ἕνα ἐλλοχᾷ, καὶ δύο δ' ἂν ἐπιθεῖτο καὶ τρισὶ, καὶ κρατεῖ τῶν τοσούτων μόνος. καταγωνίζεται δὲ καὶ τῶν ζώων τὰ λοιπὰ, λέοντα δὲ οὐκ ἂν καθέλῃ ποτέ. ὅτι δὲ κρεῶν ἀνθρωπείων ἐμπιπλάμενον τόδε τὸ ζῶον ὑπερήδεται, κατηγορεῖ καὶ τὸ ὄνομα. νοεῖται γὰρ τῇ Ἑλλήνων φωνῇ ἡ Ἰνδῶν, ἀνθρωποφάγον αὐτὸ εἶναι· ἐκ δὲ τοῦ ἔργου καὶ κέκληται. πέφυκε δὲ κατὰ τὴν ἔλαφον ὤκιστος. τὰ βρέφη δὲ τῶνδε τῶν ζώων οἱ Ἰνδοὶ θηρῶσιν ἀκέντρους τὰς οὐρὰς ἔχοντα, καὶ λίθῳ γε ἔτι διαθλῶσιν αὐτὰς, ἵνα ἀδυνατῶσι τὰ κέντρα ἀναφύειν. φωνὴν δὲ σάλπιγγος ὡς ὅτι ἐγγυτάτω προΐεται. λέγει δὲ καὶ ἑωρακέναι τόδε τὸ ζῶον ἐν Πέρσαις Κτησίας, ἐξ Ἰνδῶν κομισθὲν δῶρον τῷ βασιλεῖ Περσῶν. εἰ δή τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων Κτησίας. ἀκούσας γε μὴν τις τὰ ἴδια τοῦδε τοῦ ζώου, εἶτα μέντοι τῷ συγγραφεῖ τῷ Κνιδίῳ προσεχέτω.

Apud Antigonum mirab. narrat. cong. hist. CLXXXI.

G. Xyl. interpr.

Ctesiam tradere, ex Armeniis petris aquam excidere, quæ simul pisces nigros eiiciat, gustataque interficiat.

Παρ' Ἀντιγόνῳ ἐν τῇ ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγῇ, ἱστορ. ρπά.

Τὸ δ' ἐκ τῆς πέτρας Ἀρμενίων ἐκπίπτον [ὕδωρ] Κτησίαν ἱστορεῖν· [1] ὅτι συμβάλλει ἰχθῦς μέλανας, ὥστε τὸν ἀπογευσάμενον τελευτᾷν.

Ibidem, CLXXXII.

De igne Ctesiam ait narrare, apud Phaselitas

Ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορ. ρπβ'.

Περὶ δὲ πυρὸς Κτησίαν φησὶν ἱστορεῖν, ὅτι περὶ τὴν τῶν

1. *Hæc ni fallor e Callimachi Cyrenæi* ἐκλογῇ τῶν παραδόξων *affert Antigonus, ut et quod sequitur.*
a *alii* μαντιχώρας. b ὁμοίους.

τῶν Φασηλιτῶν χώραν ἐπὶ τοῦ τῆς Χιμαίρας ὄρους ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀθάνατον πῦρ· τοῦτο δὲ ἐὰν μὲν εἰς ὕδωρ ἐμβάλῃς, καίεσθαι βέλτιον· ἐὰν δὲ [1] Φορτίον ἐπιβαλὼν πήξῃ τὶς, σβέννυσθαι.

litas in Chimæra monte ignem eſſe qui perennis nominetur. qui ignis in aquam coniectus, melius ardeat: ſin onus aliquis iniiciat, exſtingui.

Plinius lib. XXXI. *cap.* 2. Cteſias in Armenia ſcribit eſſe fontem, ex quo nigros piſces illico mortem
699 afferre in cibis, quod et circa Danubii exortum audivi, donec veniatur ad fontem alveo appoſitum, ubi finitur id genus piſcium. Ideoque ibi caput eius amnis intelligitur fama.

Idem lib. II. *cap.* 106. Flagrat in Phaſelide mons Chimæra, et quidem immortali diebus et noctibus flamma. Ignem eius accendi aqua, extingui vero terra aut fœno, Cnidius Cteſias tradit.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ ις′ περὶ ζῴ. κεφ. λζ′.

Παράγε τοῖς [2] Ψύλλοις καλουμένοις τῶν Ἰνδῶν εἰσὶ γὰρ καὶ Λιβύων ἕτεροι, ἵπποι γίνονται τῶν κριῶν οὐ μείζους. καὶ τὰ πρόβατα ἰδεῖν μικρὰ κατὰ τοὺς ἄρνας. καὶ οἱ ὄνοι δὲ τοσοῦτοι γίνονται τὸ μέγεθος· καὶ οἱ ἡμίονοι, καὶ οἱ βοῦς, καὶ πᾶν κτῆνος ἕτερον ὁτιοῦν. Ὗν δὲ ἐν Ἰνδοῖς οὔ φασι γίνεσθαι, οὔτε ἥμερον, οὔτε ἄγριον. μυσάττονται δὲ καὶ ἐσθίειν τοῦδε τοῦ ζῴου Ἰνδοὶ, καὶ οὐκ ἂν γεύσαιντό ποτε ὑείων, ὥσπεροῦν οὐδὲ ἀνθρωπείων οἱ αὐτοί.

Apud AElianum lib. XVI. *de animal. cap.* 37.

Apud Indos Pſyllos (nam ſunt etiam alteri Africi) arietibus non maiores equi gignuntur. Itemque oves non magnitudine agnos noſtros ſuperant. Aſini quoque pares naſcuntur, et ſimiliter muli, boves, et quod illic cunque beſtiarum, perparvulum est. Porro apud Indos nullum ſuem neque ferum neque cicurem naſci Cteſias Cnidius ait, et ſuilli generis uſum Indos a ſe deteſtari, et tantopere ab eo veſcendo, quam ab humanis carnibus, abhorrere.

Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δ′, κεφ. κϛ′.

Τοὺς λαγὼς καὶ τὰς ἀλώπεκας θηρῶσιν οἱ 3 Ἰνδοὶ τὸν τρόπον τοῦτον. κυνῶν εἰς τὰς ἄγρας οὐ δέονται, ἀλλὰ νεοττοὺς συλλαβόντες ἀετῶν καὶ τῶν κοράκων καὶ ἰκτίνων προσέτι, τρέφουσι, καὶ ἐκπαιδεύουσι τὴν θήραν. καὶ ἔστι τὸ μάθημα· πρᾳῷ λαγῷ καὶ ἀλώπεκι τιθασσῷ κρέας προσαρτῶσι, καὶ μεθιᾶσι θεῖν· καὶ τοὺς ὄρνιθας αὐτοῖς κατὰ πόδας ἐπιπέμψαντες, τὸ κρέας ἀφελέσθαι συγχωροῦσιν. οἱ δὲ ἀνὰ κράτος διώκουσι, καὶ λαβόντες ἢ τὸν ἢ τὴν, ἔχουσιν ὑπὲρ τοῦ καταλαβεῖν ἆθλον τὸ κρέας. καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῖς δέλεάρ ἐστι καὶ μάλα ἐφολκόν. οὐκοῦν ὅταν ἀκριβώσωσι τὴν σοφίαν τὴν θηρατικὴν, ἐπὶ τοὺς ὀρείους λαγὼς μεθιᾶσιν αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας τὰς ἀγρίας. οἱ δὲ, ἐλπίδι τοῦ δείπνου τοῦ συνήθους, ὅταν τι τούτων φανῇ, μεταθέουσι καὶ αἱροῦσιν ὤκιστα, καὶ τοῖς δεσπόταις ἀποφέρουσιν, ὡς λέγει Κτησίας. καὶ ὅτι ὑπὲρ τοῦ τέως προσηρτημένου κρέως, αὐτοῖς τὰ σπλάγχνα τῶν ᾑρημένων τὸ δεῖπνόν ἐστιν. ἐκεῖθεν καὶ τοῦτο ἴσμεν.

Apud eundem lib. IV. *cap.* 26.

Lepores et vulpes Indi hoc modo venantur. Canibus ad venationem non egent, ſed captos aquilarum, corvorum, et inſuper milvorum pullos alunt, et ad venatum inſtituunt: Nempe leporem manſuetum et vulpem cicurem carne appenſa ad curſum dimittunt: et mox immittunt aves carnem eis quam appetunt adempturas. Illæ igitur quanta poſſunt celeritate et impetu vel hanc vel illum conſequutæ, carnem ſui laboris præmium et eſcam deſideratam ſibi auferunt. Sic inſtitutas ad prædam aves, deinceps in montanos lepores et vulpes feras emittunt: quos illæ itidem ſpe ſolitæ eſcæ perſequuntur, et mox captos dominis adferunt, ut prodit Cteſias. loco autem carnis prius appenſæ, viſcera captorum eis in cibum permittuntur.

Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Τέως. ἔστι καὶ ἑτέρα πόλις ἐν Διρβαῖς τῆς Σκυθίας, ἐν ᾗ λέγουσι λίμνην ἰχθύων ἔχουσαν πλῆθος. ἀφ' ὧν εὐδίας γενομένης, ἔλαιον ἐπιπολάζει τοσοῦτον, ὅσον ἀρύεσθαι αὐτὸ ταῖς χερσὶν εἰς σκάφος, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ 4.

Apud Stephanum in Ethnicis.

Teos. est et alia (hoc nomine) civitas apud Dirbas in Scythia, in qua narrant ſtagnum plenum eſſe piſcibus. a quibus, quum tranquillum est, oleum ſupernatat tanta copia, ut manibus illud hauriant in ſcapham, eoque utantur.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ′ περὶ ζῴ. ἰδιότ. κεφ. κζ′.

Τὸν γρύπα ἀκούω τὸ ζῷον τὸ Ἰνδικὸν 5 τετράπουν
700 εἶναι κατὰ τοὺς λέοντας, καὶ ἔχειν ὄνυχας καρτεροὺς ὡς ὅτι μάλιστα, καὶ τούτους μέντοι τῶν λεόντων παραπλησίους· κατάπτερον δὲ τὰ νῶτα, καὶ τούτων τῶν πτερῶν τὴν χρόαν μέλαιναν εἶναι ᾄδουσι· τὰ δὲ πρόσθια ἐρυ-

Apud AElianum lib. IV. *de nat. anim. cap.* 27.

Gryphem Indicum animal audio ſimiliter quadrupedem ut leonem eſſe: leonis robuſtisſimis item exiſtere unguibus pennum ſimilibus: tum dorſum eius pennis indui nigris, anteriorem corporis par-

1. *emendo* Φορυτὸν, fimum, *vel* quisquilias, *quæ alias naturalis potius alimentum et fomes. patet ex noſtri Cteſiæ excerptis Ind. ſupra c.* 10. 2. *Pygmæis hæc tribuunt Excerpta ſupra c.* 11. 3. *Pygmæi in Excerpt. c.* 11. 4. *Vbi hic Cteſiæ mentio, ais? fateor. Sed lege ſupra excerpt. Indic. fine c.* XI. *et dices lac lacti non tam ſimile.* 5. *vide Excerpt. Ind. c.* 12.

partem rubris, alas vero candidis. Ctesias eos ait cervicis pennas cæruleas et floridas habere: aquilino ore esse, et capite cuiusmodi pictores fingunt: oculis autem igneis. nidosque in montibus facere: utque ætatis processu grandes non capi, ita earum pullos comprehendi posse. Bactri autem Indis finitimi eos illic auri custodes esse, aurumque effodere aiunt, et simul eo ipso nidos construere: quod vero auri in terram deciderit, Indos homines auferre. Contra Indi eos auri, quod veri quidem simile videtur, custodes esse negant: neque enim Gryphes auri egere: sed cum ad colligendum aurum homines accesserunt, hos de pullis suis maiorem in modum timentes, pro eis pugnare. atque cum aliis etiam animalibus concertare, eaque facillime vincere: contra autem leones et elephantos non stare. Indigenæ, quod ab huiusmodi animalium robore timeant, non interdiu, sed ad collectionem auri noctu proficiscuntur, quod se tum melius latere arbitrentur. Locus ubi Gryphes versantur, ac ubi aurum effoditur, desertissimus est. Quo circa aurum venari studentes, mille, aut bis mille armati eo perveniunt, simulque ligones et saccos afferunt, silentem lunam observantes. Quod si Gryphes fallant, duplicem commoditatem assequuntur; quod et eorum vita ab illorum atrocitate servatur, et simul aurum domum avehunt: ubi auro purgato ab iis qui hanc artem callent, ingentes sibi pro periculis opes comparant. Sin in furto deprehendantur, perierunt. Cum semel eo profecti sunt, domum non nisi triennii, aut quadriennii intervallo revertuntur.

ἐρυθρά φασι· τάς γε μὴν πτέρυγας αὐτὰς, οὐκ ἔτι τοιαύτας, ἀλλὰ λευκάς. τὴν δέρην δὲ αὐτῶν κυανοῖς διηνθίσθαι τοῖς πτεροῖς Κτησίας ἱστορεῖ· στόμα δὲ ἔχειν αἰετῶδες· καὶ τὴν κεφαλὴν, ὁποίαν οἱ χειρουργοῦντες γράφουσί τε καὶ πλάττουσι. φλογώδεις δὲ τοὺς ὀφθαλμούς φασιν αὐτοῦ. νεοττιὰς δὲ ἐπὶ τῶν ὀρῶν ποιεῖται. καὶ τέλειον μὲν λαβεῖν ἀδύνατόν ἐστι, νεοττοὺς δὲ αἱροῦσι. Βάκτριοι μὲν γειτνιῶντες Ἰνδοῖς, λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶναι τοῦ χρυσοῦ αὐτόθι. καὶ ὀρύττειν τε αὐτόν φασιν αὐτοὺς, καὶ ἐκ τούτου τὰς καλιὰς ὑποπλέκειν, τὸ δὲ ἀποῤῥέον Ἰνδοὺς λαμβάνειν. Ἰνδοὶ δὲ οὔ φασιν αὐτοὺς φρουροὺς εἶναι τοῦ προειρημένου· μηδὲ γὰρ δεῖσθαι χρυσίου γρῦπας· (καὶ ταῦτα εἰ λέγουσι, πιστὰ ἔμοιγε δοκοῦσι λέγειν) ἀλλ᾽ αὐτοὺς μὲν ἐπὶ τὴν τοῦ χρυσίου ἄθροισιν ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ ὑπὲρ τῶν σφετέρων βρεφῶν δεδιέναι, καὶ τοῖς ἐπιοῦσι μάχεσθαι. καὶ διαγωνίζεσθαι μὲν πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα καὶ κρατεῖν ῥᾷστα, λέοντι δὲ μὴ ἀνθίστασθαι, μηδὲ ἐλέφαντι. δεδιότες δὲ ἄρα τὴν τῶνδε τῶν ζώων ἀλκὴν οἱ ἐπιχώριοι, μεθ᾽ ἡμέραν ἐπὶ τὸν χρυσὸν οὐ στέλλονται, νύκτωρ δὲ ἔρχονται. ἐοίκασι γὰρ τηνικάδε τοῦ καιροῦ λανθάνειν μᾶλλον. ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἔνθα οἵ τε γρῦπες διαιτῶνται, καὶ τὰ χωρία τὰ χρυσεῖά ἐστιν, ἔρημος πέφυκε δεινῶς. ἀφικνοῦνται δὲ οἱ τῆς ὕλης τῆς προειρημένης θηραταὶ, κατὰ χιλίους τε καὶ δὶς τοσούτους ὡπλισμένοι. καὶ ἄμας κομίζουσι σάκκους τε, καὶ ὀρύττουσιν, ἀσέληνον νύκτα ἐπιτηροῦντες. ἐὰν μὲν γὰρ λάθωσι τοὺς γρῦπας, ὤνηντο διπλῆν τὴν ὄνησιν. καὶ γὰρ σώζονται, καὶ μέντοι καὶ οἴκαδε τὸν φόρτον κομίζουσι. καὶ ἐκκαθάραντες οἱ μαθόντες [a] χρυσωρυχεῖν σοφίᾳ τινὶ σφετέρᾳ, πάμπολυν πλοῦτον ὑπὲρ τῶν κινδύνων ἔχουσι τῶν προειρημένων. ἐὰν δὲ κατάφωροι γένωνται, ἀπολώλασιν. ἐπανέρχονται δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα, ὡς πυνθάνομαι, δι᾽ ἔτους τρίτου καὶ τετάρτου.

Apud Aristotelem de histor. animal. lib. VIII. *cap.* 28.

Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ζῴ. ἱστορ. ἐν τῷ θ΄. κεφ. κή.

In Indica autem regione, ut ait Ctesias, parum ille fide dignus, nec cicur nec ferus ius invenitur.

Ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ, ὥς φησι Κτησίας, οὐκ ὢν ἀξιόπιστος, οὔτε ἥμερος οὔτ᾽ ἄγριος σῦς [1].

Apud AElianum lib. III. *de nat. animal. cap.* 3.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ ζῴ. ἰδιότ. γ΄. κεφ. γ΄.

Suem apud Indos neque ferum neque mansuetum nasci Ctesias prodidit: et oves eorum alicubi caudas cubitum latas habere.

Ὗν οὔτε ἄγριον οὔτε ἥμερον ἐν Ἰνδοῖς γενέσθαι λέγει
Κτησίας. πρόβατα [2] δὲ τὰ ἐκείνων οὐρὰς πήχεως ἔχειν 701
τὸ πλάτος πού φησιν.

Hic subiicienda illa quæ inter excerpta a Photio in Cod. Bavarico leguntur, supra pag. 661. *cap.* XV. *ut ea pag. v. penult. ad Notas D. Hæschelii monui. Sunt autem hæc:*

Interpr. A. Schotto.

De Seris ferri ait, itemque de ulterioribus Indis, immania prorsus illos habere corpora, ut tredecim ibi cubitos alti viri reperiantur, quorum æque vita ducentesimum excedat annum. Visos et in Gaitæ fluminis quadam parte ferinos homines, hippopotami fere cute, quam ne tela quidem ipsa perfoderent. In illa ipsa India (ut ferunt) ad intimas marinæ insulæ partes, prælongas gestare caudas

Λέγονται οἱ Σῆρες, καὶ οἱ ἄνω Ἰνδοὶ μέγιστοι
σφόδρα εἶναι τὰ σώματα, ὡς εὑρίσκεσθαι ἄνδρας
ιγ΄ πηχῶν τὸ μῆκος· βιοῦντες δὲ ὑπὲρ τὰ σ΄ ἔ-
τη 3. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν μέρει τινὶ ποταμοῦ, λεγο-
μένου Γαΐτου, ἄνθρωποι θηριώδεις, καὶ τὸ δέρμα
παραπλήσιον ἱπποποτάμοις, ὡς μὴ διακόπτεσθαι
βέλεσιν. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ Ἰνδικῇ, εἰς τὸν μυχὸν τῆς
πελαγίας νήσου, φασὶ τοὺς ἐνοικοῦντας κἀκεῖ οὐ-
ρὰς

1. *Excerpt. Indic. c.* 13. *adde et fragmentum paullo ante ex AEliani lib.* XVI. *cap.* 37. *allatum, ubi de eadem re.* 2. *Excerpt. Indic. supra cap.* 13. 3. *Notat D. Hæschel. ex Lucian.* Σῆρας μὲν ἱστοροῦσι μέχρι τριακοσίων ζῆν ἐτῶν. *Et A. Schottus:* De Seris Lucian. quoque proditum refert, ad trecentesimum eos vitæ annum pertingere.

[a] χρυσοχοεῖν.

ρὰς ἔχειν μεγίστας, ὁποίας διαγράφουσι τῶν σατύρων [1].

das incolas, quales vel Satyris adpingi solerent.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ δ' περὶ ζῷ. ἰδ. κεφ. μά.

Ἔθνος ὀρνίθων Ἰνδικῶν βραχυτάτων καὶ τοῦτο εἴη ἄν· ἐν δὲ τοῖς πάγοις τοῖς ὑψηλοῖς νεοττεύει, καὶ ταῖς πέτραις ταῖς καλουμέναις Λιτταῖς. καὶ ἔστι τὸ μέγεθος τὰ ὀρνίφια, ὅσονπερ ᾠὸν πέρδικος. σανδαράκην δέ μοι νόει τὴν χρόαν αὐτῶν. καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτὸ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ δίκαιρον φιλοῦσιν ὀνομάζειν· [2] Ἕλληνες δὲ, ὡς ἀκούω, δίκαιον. τούτου τὸ ἀποπάτημα εἴ τις λάβοι ὅσον κέγχρου μέγεθος, λυθὲν ἐν τῷ πόματι, εἶτα εἰς ἑσπέραν ἀπέθανεν. ἔοικε δὲ ὁ θάνατος ὕπνῳ, καὶ μάλαγε ἡδεῖ καὶ ἀνωδύνῳ κ. τ. λ.

Apud Aelianum lib. IV. *de nat. animal. c.* 41.

Parvularum quarundam avium Indicarum natio in excelsis et inaccessis rupibus nidificat, quarum magnitudo accedit ad ovum perdicis, sandaracino colore: Indi sua lingua Dicærum solent nominare: Græci, sicut audio, Dicæum. eius stercus si quis milii magnitudine sumpserit in potionem dissolutum, ad vesperam morietur: mors suavi somno similis est, et nullum omnino sensum doloris habet. *etc.*

Παρὰ τῷ Ἀπολλωνίῳ ἐν ἱστορίαις θαυμασίαις, ἱστορ. ιζ'.

Κτησίας παρ' Ἰνδοῖς ξύλον γενέσθαί φησιν, ὃ καλεῖται [3] πάρυβον. τοῦτο ἐφ' ἑαυτὸ ἕλκει πᾶν τὸ προσκομισθὲν αὐτῷ, οἷον χρυσὸν, ἄργυρον, κασσίτερον, χαλκὸν, καὶ τἄλλα μεταλλικὰ πάντα. ἕλκει δὲ καὶ τὰ συνέγγυς ἱστάμενα στρουθία. ἐὰν δὲ μεῖζον ᾖ τὸ ξύλον, καὶ αἶγας, καὶ πρόβατα, καὶ τὰ ὁμήλικα ζῶα.

Apud Apollonium histor. mirabil. histor. XVII.

Interpr. G. Xyl.

Ctesias scriptum reliquit, lignum apud Indos nasci, quod appelletur Parybum. id omnia oblata ad se trahere, aurum, argentum, cuprum, æs, et omnia alia metalla: quinetiam passerculos in propinquo locatos. Quod si maius incrementum fecerit, trahere etiam ad se capras, oves et æqualia animalia.

Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. ζ'. στίχ. ψιδ'.

Καὶ ὁ Κτησίας ἐν Ἰνδοῖς εἶναι τοιαῦτα λέγει.
Ἠλεκτροφόρα [4] δένδρα τε, καὶ τοὺς κυνοκεφάλους [5].
702 Δικαίους πάνυ δὲ φησὶ, ζῆν δ' ἐκ τῶν ἀγρευμάτων.

Apud Tzetzem chil. VII. *vers.* 714.

Et Ctesias in Indis esse talia dicit,
Electriferas arbores, atque Cynacephalos,
Iustos valde autem dicit, vivere vero ex venationibus.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, περὶ ζῷ. ἰδ. βιβλ. δ'. κεφ. μς'.

Γίνονται δὲ ἐνταῦθα τῆς Ἰνδικῆς ἔνθα οἱ κάνθαροι, καὶ οἱ καλούμενοι Κυνοκέφαλοι [6]. οἷς ἔδωκε τὸ ὄνομα ἡ τοῦ σώματος ὄψις τε καὶ φύσις· τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπων ἔχουσι. καὶ ἠμφιεσμένοι βαδίζουσι δορὰς θηρίων, καὶ εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἀνθρώπων λυποῦσι οὐδένα, καὶ φθέγγονται μὲν οὐδὲν, ὠρύονται δέ· τῆς γε μὴν Ἰνδῶν φωνῆς ἐπαίουσι. τροφὴ δὲ αὐτοῖς τῶν ζώων τὰ ἄγρια. αἱροῦσι δὲ αὐτὰ ῥᾷστα. καὶ γάρ εἰσιν ὠκιστοι, καὶ ἀποκτείνουσι καταλαβόντες, καὶ ὀπτῶσιν οὐ πυρὶ, ἀλλὰ πρὸς τὴν εἵλην τὴν τοῦ ἡλίου εἰς μοίρας διαξήναντες. τρέφουσι δὲ καὶ αἶγας καὶ ὄϊς. καὶ σῖτον μὲν ποιοῦνται τὰ ἄγρια· πίνουσι δὲ τὸ ἐκ τῶν θρεμμάτων γάλα ὧν τρέφουσι.

Apud Aelianum de nat. animal. lib. IV. *cap.* 46.

In eodem Indiæ tractu ubi canthari iam dicti (*v. seq. frag.*) Cynocephali etiam reperiuntur: quibus a facie et corporis specie nomen inditum. [nam caput caninum] cetera fere humana habent: et vestiti pellibus ferarum ingrediuntur. Iusti sunt, hominum nemini molesti aut iniurii. non sermone, sed ululatu sonant. Indorum tamen linguam intelligunt. Venatione animalium ferorum vivunt, quæ, ut sunt celerrimi, facile consecuti interimunt, et frustatim divisa ad solem assant. Capras etiam et oves alunt, ut ex lacte potu fruantur.

Τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τὸ πρῶτον μέρος.

Ἐν Ἰνδοῖς γίνεται θηρία τὸ μέγεθος ὅσον ἂν γένοιντο οἱ κάνθαροι [7]· καὶ ἔστιν ἐρυθρὰ, κινναβάρει δὲ εἰκάσαις ἂν εἰ πρῶτον θεάσαιο αὐτά. πόδας ἔχει ταῦτα μηκίστους, καὶ προσαψάσθαι μαλακά ἐστι. φύεται δὲ ἄρα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν φερόντων τὸ ἤλεκτρον. καὶ σιτεῖται τὸν τῶν φυτῶν καρπὸν τῶνδε. θηρῶσι δὲ αὐτὰ οἱ Ἰνδοὶ, καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ ἐξ αὐτῶν βάπτουσι τάς τε φοινικίδας, καὶ τοὺς

Eiusdem capitis prima pars.

Nascuntur Indis animalia magnitudine qua canthari, colore rubro, cinnabari proximo, pedibus longissimis, quæ tactu molli. Ea in arboribus, quæ succino manant, gignuntur, et earundem corticibus aluntur. Indi his captis expressisque, puniceas vestes exteriores interioresque tingunt, et quicquid aliud eo-

1. *De his puto esse e Ctesia excerpta quæ AElianus lib.* XVI. *de nat. animal. c.* 21. *quæ adscribere non vacat. Et Pliniana lib.* VII. *c.* 2. Sunt et Satyri subsolanis Indorum montibus *etc. quæ videntur cum aliis e Ctesia deprompta.* 2. *v. Excerpt. c.* 17. 3. *πάρηβον est supra in Excerpt. Indic. c.* 18. 4. *v. Excerpt. c.* 19. 5. *v. Excerpt. c.* 20. 6. *v. Excerpt. c.* 20. 7. *Excerpt. c.* 21.

eodem colore inficere libuerit. Huiusmodi vestis etiam Persarum regi mittitur. Mirantur enim eam Persæ, et suis vernaculis pulchritudine pretioque anteponunt, authore Ctesia. nam vel celebribus illis Sardianis floridior ac splendidior est.

Apud eundem eod. libro, c. 52.

Sylvestres asinos equis magnitudine non inferiores apud Indos nasci accepi, eosque reliquo corpore albos, capite vero purpureo, oculisque cyaneis esse: cornuque in fronte gerere sesquicubiti longitudine: cuius superius puniceum, inferius autem album, medium vero plane nigrum sit: atque non omnes quidem Indos, sed potentiores, cum tanquam armillis quibusdam brachia, sic cornua auro ornarunt, ex his ipsis bibere solere. Ex hoc cornu bibentem ab insanabilibus morbis tutum fieri, neque eum ipsum convulsionibus corripi, neque sacro morbo tentari, neque venenis ullis ferunt. Quinteiam si quid prius pestilens biberit, tum id evomere, tumque ad sanitatem redire. Cum autem ceteri asini, quibuscunque in terris sint, tam domestici, quam sylvestres, tum cetera solipeda animalia, talos non habeant, neque fel in iecore, ut fertur: asinos Indicos cornigeros Ctesias inquit, talis primum, iisque nigris, præditos esse: eosdemque si quis confregerit, interiora quoque nigra deprehensurum esse: neque felle eos carere: neque modo corporis velocitate longe multumque ceteros asinos superare, sed et velocitate eadem multo equis et elephantis præstare. Cum autem in viam se dederunt, tardius primo ingrediuntur, deinde paulatim tantum confirmantur ad contendendum iter, eos quidem ut assequi nemo possit. Postea autem quam feminæ pepererunt, patres circum pullos a partu recentes summa custodia versantur, eorumque commorationes locis Indiæ desertissimis sunt. Cum a venatoribus Indis invaduntur, pullos suos adhuc ætate infirmos a tergo suo pascentes habent, atque pro eis propugnant: contra equites audent venire, eosque cornibus ferire. Tanto sane hi robore existunt, nihil eis ut obsistere queat, quin statim vel concedat: vel, si non cesserit, frangatur, aut aliter atteratur et evadat inutile, et perdatur. equorum etiam incursu latera discerpunt, ac lacerant, ut viscera effundantur: ex quo fit, ut ad eos equites appropinquare valde metuant. appropinquatio enim capitalem ipsis pariter et equis mulctam miserabiliter infert. Pergraviter calcibus pugnant. Eorum morsus eatenus acerbiores existunt, ut quicquid comprehenderint, funditus diripiant. Ex his qui sunt confirmata ætate vivos non ceperis, iaculis et sagittis perimuntur. Carnes eorum quod amarissimæ sint, haudquaquam esculentæ.

Apud

τὺς ὑπ' αὐταῖς χιτῶνας, καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ἐθέλωσι ἄλλο ἐς τήνδε τὴν χρόαν [a] ἐκτρίψαι τε καὶ χρῶσαι· κομίζεται δὲ ἄρα ἡ τοιάδε ἐσθὴς καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. καὶ τόγε εὐειδὲς τῆς ἐσθῆτος δοκεῖ θαυμαστὸν, καὶ ἀντικρινομένη γε τοῖς Περσῶν ἐπιχωρίοις, κρατεῖ κατὰ πολὺ καὶ ἐκπλήττει, ὥς φησι Κτησίας. ἐπεὶ καὶ τῶν ᾀδομένων τῶν Σαρδιανικῶν ὀξυτέρα τέ ἐστι καὶ τηλαυγεστέρα.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβ. κεφ. νβ'.

Ονους ἀγρίους οὐκ ἐλάττονας ἵππων τὸ μέγεθος ἐν
Ἰνδοῖς γίνεσθαι πέπυσμαι. καὶ λευκοὺς μὲν τὸ ἄλλο
εἶναι σῶμα, τήν γε μὴν κεφαλὴν ἔχειν πορφύρᾳ παρα-
πλησίαν· τὺς δὲ ὀφθαλμούς ἀποστέλλειν κυανῦ χρόαν·
κέρας δὲ ἔχειν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὅσον πήχεως τὸ μέ-
γεθος καὶ ἡμίσεως προσέτι. καὶ τὸ μὲν κάτω μέρος τοῦ
κέρατος εἶναι λευκόν· τὸ δὲ ἀνωτέρω, φοινικοῦν· τό γε
μὴν μέσον, μέλαν δεινῶς. ἐκ δὴ τῶνδε τῶν ποικίλων
κεράτων πίνειν Ἰνδοὺς ἀκούω, καὶ ταῦτα οὐ πάντας,
ἀλλὰ τοὺς τῶν Ἰνδῶν κρατίστους ἐκ διαστημάτων αὐ-
τοῖς χρυσὸν περιχέοντας, οἱονεὶ ψελλίοις τισὶ κοσμή-
σαντας βραχίονα ὡραῖον ἀγάλματος. καί φασι νόσων
ἀφύκτων ἀμαθῆ καὶ ἄπειρον γενέσθαι τὸν ἀπογευσά- 703
μενον ἐκ τοῦδε τοῦ κέρατος· μήτε γὰρ σπασμῷ λυ-
θῆναι ἂν αὐτὸν, μήτε τῇ καλουμένῃ ἱερᾷ νόσῳ, μή-
τε μὴν διαφθαρῆναι φαρμάκοις. ἐὰν δέ τι καὶ πρό-
τερον ᾖ πεπωκὼς κακὸν, ἀνεμεῖν τοῦτο, καὶ ὑγιᾶ
γενέσθαι αὐτόν. πεπίστευται δὲ τοὺς ἄλλους τοὺς
ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ὄνους καὶ ἡμέρους καὶ ἀγρίους,
καὶ τὰ ἄλλα τὰ μώνυχα θηρία ἀστραγάλους οὐκ ἔ-
χειν, οὐδὲ μὴν ἐπὶ τῷ ἥπατι χολήν. ὄνους δὲ τοὺς
Ἰνδοὺς λέγει Κτησίας [1] τοὺς ἔχοντας τὸ κέρας ἀστρα-
γάλους φορεῖν, καὶ ἀχόλους μὴ εἶναι. λέγονται δὲ
μέλανες εἶναι οἱ ἀστράγαλοι, καὶ εἴ τις αὐτοὺς συν-
τρίψει, εἶναι τοιοῦτοι τὰ ἔνδον. εἰσὶ δὲ καὶ ὤκιστοι οἵδε
οὐ μόνον τῶν ὄνων, ἀλλὰ καὶ ἵππων, καὶ ἐλεφάντων.
καὶ ὑπάρχονται μὲν ἡσυχῇ τοῦ δρόμου, κατὰ μικρὰ
δὲ ἐπιῤῥώννυνται. καὶ διώκειν ἐκεῖνον, τοῦτο δὴ τὸ
ποιητικὸν, μεταθεῖν τὰ ἀκίχητά ἐστιν. ὅταν γε μὴν
ὁ θῆλυς τέκοι, καὶ περιάγηται τὰ ἀρτιγενῆ, σύννο-
μοι αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν γίνονται, φυλάττοντες
τὰ βρέφη. διατριβαὶ δὲ τοῖς ὄνοις τῶν Ἰνδικῶν πεδίων
τὰ ἐρημότατα. ἐπιόντων δὲ τῶν Ἰνδῶν ἐπὶ τὴν ἄγραν
αὐτῶν, τὰ μὲν ἁπαλὰ καὶ ἔτι νεαρὰ, ἑαυτῶν νέμε-
σθαι κατόπιν ἐῶσιν, αὐτοὶ δὲ ὑπερμαχοῦσι, καὶ ἐπί-
ασι τοῖς ἱππεῦσιν ὁμόσε, καὶ τοῖς κέρασι παίουσι. το-
σαύτη δὲ ἄρα ἡ ἰσχὺς ἡ τῶνδέ ἐστιν, οὐδὲν ἀντέχει
αὐτοῖς παιόμενον, ἀλλ' εἴκει καὶ διακόπτεται, καὶ
ἐὰν τύχῃ κατέθλασται, καὶ ἀχρεῖόν ἐστιν. ἤδη δὲ καὶ
ἵππων πλευραῖς ἐμπεσόντες διέσχισαν, καὶ τὰ
σπλάγχνα ἐξέχεαν. ἔνθεν τοι καὶ ὀῤῥωδοῦσιν αὐτοῖς
πλησιάζειν οἱ ἱππεῖς. τὸ γάρ τοι τίμημα τοῦ γε-
νέσθαι πλησίον, θάνατός ἐστιν οἴκτιστος αὐτοῖς, καὶ
ἀπόλλυνται καὶ αὐτοὶ καὶ ἵπποι. δεινοὶ δέ εἰσι καὶ
λακτίσαι. δήγματα δὲ ἄρα ἐς τοσοῦτον καθικνεῖ-
ται αὐτῶν, ὡς ἀποσπᾷν τὸ περιληφθὲν πᾶν. ζῶντα
μὲν οὖν τέλειον οὐκ ἂν λάβοις, βάλλονται δὲ ἀκον-
τίοις καὶ ὀϊστοῖς. καὶ τὰ κέρατα οὕτως τὰ ἐξ αὐτῶν
Ἰνδοὶ νεκρῶν σκυλεύσαντες, ὡς εἶπον περιέπουσιν. ὄνῳ
δὲ Ἰνδῶν ἄβρωτόν ἐστι κρέας· τὸ δὲ αἴτιον, πέφυκεν
εἶναι πικρότατον.

Παρὰ

1. *Ista pleraque in excerpt. supra c.* 25.
a alii ἐκτρέψαι.

Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ περὶ ζώων ἰδιότ. ἐν τῷ έ. κεφ. γ'.

Ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἄθηρός ἐστι. [1] μόνος δὲ ἐν αὐ-
τῷ τίκτεται σκώληξ φασὶ, καὶ τὸ μὲν εἶδος αὐτῷ,
ὁποῖον δήτου καὶ τοῖς ἐκ τῶν ξύλων γεννωμένοις τε καὶ
704 τρεφομένοις. ἑπτὰ δὲ πηχῶν τὸ μῆκος προήκουσιν οἱ
ἐκεῖθι, εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ μείζους ἔτι καὶ ἐλάττους.
τὸ πάχος δὲ αὐτῶν, δεκαέτης παῖς γεγονὼς μόλις
ταῖς χερσὶ περιβάλλειν ἀρκέσειε. τούτοις δὴ ἄνω μὲν,
εἷς ὀδοὺς προσπέφυκε, κάτω δὲ ἄλλος, τετράγωνοι δὲ
ἄμφω, πυγόνος τὸ μῆκος. τοσοῦτον δὴ ἄρα τῶν ὀδόν-
των αὐτοῖς τὸ κράτος ἐστί· πᾶν ὅ, τι ὑπ' αὐτοῖς λά-
βωσι, συντρίβουσι ῥᾷστα, ἐάν τε ἥμερον ζῶον ἢ ἄγριον.
καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν κάτω, καὶ ἐν βυθῷ τοῦ ποταμοῦ
διατρίβουσι, τῷ πηλῷ καὶ τῇ ἰλύϊ φιληδοῦντες, καὶ
ἐντεῦθεν οὐκ εἰσὶν ἔκδηλοι· νύκτωρ δὲ προΐασιν ἐς τὴν
γῆν, καὶ ὅτῳ ἂν περιτύχωσιν ἢ ἵππῳ, ἢ βοΐ, ἢ ὄνῳ,
συντρίβουσιν αὐτόν· εἶτα σύρουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν ἤθη,
καὶ ἐσθίουσιν ἐν τῷ ποταμῷ· καὶ πάντα βρυκῶσι τὰ
μέλη, πλὴν τῆς τοῦ ζώου κοιλίας. εἰ δὲ αὐτοὺς καὶ
ἐν ἡμέρᾳ πιέζοι λιμὸς, εἴ τε κάμηλος πίνοι ἐπὶ τῆς
ὄχθης, εἴ τε βοῦς, ὑπανερπύσαντες καὶ λαβόμενοι ἄ-
κρων τῶν χειλέων μάλα εὐλαβῶς, ὁρμῇ βιαιοτάτῃ καὶ
ἕλξει ἐγκρατεῖ ἐς τὸ ὕδωρ ἄγουσι, καὶ δεῖπνον ἴσχου-
σι. δορὰ δὲ ἕκαστον περιαμπέχει τὸ πάχος καὶ δύο
δακτύλων. ἄγρα δὲ ἡ κατ' αὐτῶν καὶ θήρα τρόπον
τόνδε τετέχνασται· ἄγκιστρον παχὺ καὶ ἰσχυρὸν ἁλύ-
σει σιδηρᾷ προσηρτημένον καθιᾶσι, προσδήσαντες αὐτῷ
λευκολίνου πλατέος ὅπλον, ἐρίῳ κατειλήσαντες καὶ
τὸ ἄγκιστρον καὶ τὸ ὅπλον, ἵνα μὴ διατράγῃ ὁ σκώληξ
αὐτά. ἀναπλέξαντες δὲ ἐς τὸ ἄγκιστρον ἄρνα ἢ ἔριφον,
εἶτα μέντοι εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ μεθιᾶσιν. ἔχονται
δὲ ἄνθρωποι τοῦ ὅπλου καὶ τριάκοντα, καὶ ἕκαστος ἀ-
κόντιόν τε ἐνηγκύλωται, καὶ μάχαιραν παρήρτηται.
καὶ παράκειται ξύλα εὐτρεπῆ, παίειν εἰ δέοι, κρανείας
δέ ἐστι ταῦτα, ἰσχυρὰ ἄγαν. εἶτα περισχεθέντα τῷ
ἀγκίστρῳ, καὶ τὸ δέλεαρ καταπιόντα, τὸν σκώληκα
ἕλκουσι. θηραθέντα δὲ ἀποκτείνουσι, καὶ πρὸς τὴν εἵ-
λην κρεμῶσι τριάκοντα ἡμερῶν. λείβεται δὲ ἐξ αὐτοῦ
ἔλαιον παχὺ εἰς ἀγγεῖα κεράμου. ἀφίησι δὲ ἕκαστον
ζῶον εἰς κοτύλας δέκα. τοῦτο δὴ τὸ ἔλαιον βασιλεῖ τῶν
Ἰνδῶν κομίζουσι, σημεῖα ἐπιβάλλοντες. ἔχειν γὰρ αὐ-
τοῦ ἄλλον οὐδ' ὅσον ῥανίδα ἐφεῖται. ἀχρεῖον δέ ἐστι τὸ
λοιπὸν τοῦ ζώου σκῆνος. ἔχει δὲ ἄρα τὸ ἔλαιον ἰσχὺν
ἐκείνην· ὅντινα ἂν ξύλων σωρὸν καταπρῆσαί τε καὶ εἰς
ἀνθρακιὰν στορέσαι θελήσεις, κοτύλην ἐπιχέας τοῦδε,
ἐξάψεις, μὴ πρότερον ὑποχέας πυρὸς σπέρμα· εἰ δὲ
καταπρῆσαι ἄνθρωπον ἢ ζῶον, σὺ μὲν ἐπιχεῖς, τὸ δὲ
παραχρῆμα ἐνεπρήσθη. τούτῳ φασὶ τὸν Περσῶν βασι-
λέα καὶ τὰς πόλεις αἱρεῖν, τὰς εἰς ἔχθραν προσελθού-
σας οἱ, καὶ μήτε κριὸν, μήτε χελώνας, μήτε τὰς
ἄλλας ἑλεπόλεις ἀναμένειν, ἐπεὶ καταπιμπρὰς ᾕρη-
κεν. ἀγγεῖα γὰρ κεραμεᾶ ὅσον κοτύλην ἕκαστον χωροῦν-
τα, ἐμπλήσας [a] αὐτὰ καὶ ἀποφράξας, ἄνωθεν εἰς
705 τὰς πύλας σφενδονᾷ· ὅταν τε τύχῃ θυρίδων, τὰ μὲν
ἀγγεῖα προσαράττεται καὶ ἀπεῤῥάγη, καὶ τὸ ἔλαιον
κατώλισθε· καὶ τῶν θυρῶν πῦρ κατεχύθη, καὶ ἄσβε-
στόν ἐστι. καὶ ὅπλα δὲ καίει καὶ ἀνθρώπους μαχομένους,
καὶ ἄπληστόν ἐστι τὴν ἰσχύν. κοιμίζεται δὲ καὶ ἀφανί-
ζεται πολλῷ φορυτῷ καταχυθέντι. λέγει ὁ Κνίδιος
Κτησίας ταῦτα [2].

Παρὰ

Apud Aelianum lib. v. de natura animal. c. 3.

Indus fluvius beſtiarum ferarum expers est. ſolum in eo naſci vermem aiunt, ſpeciemque eorum qui ex ligno gignuntur et aluntur, gerere, ad ſeptem cubitorum longitudinem et eo amplius procedere. eius crasſitudinem decem annos natus puer, manibus vix compleсti queat. Iis in ſuperiori oris ſede unus dens inest, in inferiori alter, ambo quadranguli cubiti fere longitudinem habent: tam validi, ut quodcunque animal iis corripuerint ſive cicur ſive ferum, facillime conterant. Interdiu ima in ſede fluminis verſatur, cæno gaudens et latitans: noctu vero ad terram procedit, et in quodcunque inciderit vel equum, vel bovem, vel aſinum, conficit, atque in ſuas ſedes trahit, et in flumen abſtruſus, membra omnia, excepto ventre, exedit. De die etiam ſi fame premitur, ſive camelus ſive bos in ripa bibit, violentisſimo impetu ſumma labra mordicus comprehendit, et robuſto tractu in aquam abreptum edit. Eius pellis duorum digitorum crasſitudine est. Huiusmodi autem machinatione capitur: Hamum robuſtum ad ferream catenam alligant, adiuncto etiam fune ex albo latoque lino. Lanis autem et hamum et funem involvunt, ne a verme præmordeatur. Tum agnum aut hœdum ad illecebram in hamum implicant: deinde in fluvium demittunt. Triginta viri, ſinguli cum iaculo, loro inſerto, et enſe accincti ad funem adſtant. Adſunt et e corno ſudes bene robuſtæ, ſi percutere ſit necesſe. deinde hamo captum trahunt, et abstractum interficiunt. Triginta dies appenſum ad ſolem ſinunt, atque ex eo in fictilia vaſa crasſum oleum ſtillat. Singuli vermes quinque olei ſextarios reddunt, quod quidem ipsum regi Indorum apportant, vaſis obſignatis. neque enim alii cuiquam vel guttam illius posſidere licet. Corpus reliquum inutile. Huius ea est vis olei, ut ſine ullo igne eius infuſa hemina quemcunque lignorum acervum comburat. Ac ſi vel hominem velis vel aliud animal exurere, primum ut hoc infuderis, funditus ſtatim deflagraverit. Eodem ipso Perſarum regem aiunt capere hoſtium urbeis: neque arietes, neque teſtudines, aliaque bellica tormenta ad eas capiendas opus esſe. nam cum fictilia vaſa unius heminæ capacia eo impleta et obſtructa in portas iaculatur, vaſa quidem ad portas alliſa rumpuntur, at oleum delapsum ignem circumfundit, ut restingui non posſit: et flamma inſaturabilis comburit homines pugnantes pariter cum armis. Reſtinguitur autem multa inutili congerie, qualis per terram et vicos converritur, in eum iniecta. Hæc Cteſias Cnidius.

Apud

1. *Excerpt. Ind. c. 1. et deſcriptio vermis c. 27.*
a *alii* αὐτοῦ.

2. *Excerpt. Indic. c. 11.*

Apud Antigonum mirab. narrat. cong. hist. CLXV.

De paludibus Ctesiam narrare, esse in India paludes, unam quæ iniecta omnia demittit: sicut et quæ in Sicilia et Media, demto auro, ære et ferro. et si quid obliquum incidat, rectum eiici: mederi autem vitiligini albæ. aliam, in qua statis diebus oleum supernaret.

Παρὰ τῷ Ἀντιγόνῳ, ἱστορ. παραδ. συναγ. ἱστορ. ρξέ.

Περὶ δὲ λιμνῶν Κτησίαν μὲν ἱστορεῖν λέγεται 1 τῶν ἐν Ἰνδοῖς λιμνῶν, τὴν μὲν τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιέμενα 2 καταδέχεσθαι, καθάπερ τὴν ἐν Σικελίᾳ καὶ Μήδοις, πλὴν χρυσίον καὶ σίδηρον καὶ χαλκόν· καὶ ἄν τι ἐμπέσῃ πλάγιον, ὀρθὸν ἐκβάλλειν· ἰᾶσθαι δὲ τὴν καλουμένην λεύκην. τῇ δ' ἑτέρᾳ κατὰ τὰς ἰδιαζούσας ἡμέρας ἐπιπολάζειν ἔλαιον 3.

E Sotione ex iis quæ passim de fluviis, fontibus et lacubus mirabilia referuntur.

Ἐκ τῶν Σωτίωνος τῶν σποράδην περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογουμένων.

Fons est apud Indos, qui natantes in terram eiaculatur quasi ab instrumento: ut narrat Ctesias.

Κρήνη ἐν Ἰνδοῖς, ἣ τοὺς κολυμβῶντας ἐπὶ τὴν γῆν ἐκβάλλει ὡς ἀπ' ὀργάνου, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.

Apud Strabonem lib. XVI. *rerum geograph.*

Ctesiam vero Cnidium observasse, fontem quendam esse, qui aquam rubicundam, ac minio plenam in mare emittat.

Παρὰ τοῦ Στράβωνος ἐν τῷ ις'. γεωγραφ.

Κτησίαν δὲ τὸν Κνίδιον πηγὴν ἱστορεῖν ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν ἐρευθές, καὶ μιλτῶδες ὕδωρ 4.

Apud Antigonum mirab. narrat. CLX.

Ctesiam scribere, in AEthiopia fontem aquam habere instar cinnabaris rubentem, quæ pota væcordes reddat.

Παρὰ τῷ Ἀντιγόνῳ ἱστορ. παραδ. ρξ'.

Κτησίαν δὲ (λέγειν) τὴν ἐν Αἰθιοπίᾳ τὸ μὲν ὕδωρ ἔχειν ἐρυθρὸν, ὡσανεὶ κιννάβαρι· τοὺς δ' ἀπ' αὐτῆς πιόντας, παράφρονας γίγνεσθαι 5.

Ex eiusdem Sotionis.

Ctesias narrat in AEthiopia fontem esse, colore cinnabari similem. bibentes vero ex eo mente alienari, adeo ut et quæ clam perpetrarint eloquantur.

Πάλιν ἐκ τῶν Σωτίωνος.

Κτησίας δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ κρήνην ἱστορεῖ τῷ χρώματι κιννάβαρι παραπλησίαν· τοὺς δὲ πίνοντας ἀπ' αὐτῆς, παραλλάττειν τὴν διάνοιαν, ὥστε καὶ τὰ κρυφίως πεπραγμένα ὁμολογεῖν.

Plinius lib. XXXI. *c.* 2.

Sed ibi in potando necessarius modus, ne lymphatos agat, quod in AEthiopia accidere his qui fonte rubro biberint Ctesias scribit.

Idem ibidem. 706

Ctesias tradit Siden vocari stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur.

Idem lib. VII. *cap.* 2.

In multis autem montibus (*Indiæ*) genus hominum capitibus caninis, ferarum pellibus velari, pro voce latratum edere, unguibus armatum venatu et aucupio vesci. Horum supra centum viginti millia 6 fuisse prodente se, Ctesias scribit: et in quadam gente Indiæ, feminas semel in vita parere, genitosque confestim canescere 7. Item hominum genus, qui Monosceli vocarentur, singulis cruribus, miræ pernicitatis ad saltum: eosdemque 8 Sciopodas vocari, quod in maiori æstu humi iacentes resupini, umbra se pedum protegant: non longe eos a Trogloditis abesse. Rursusque ab his occidentem versus quosdam sine cervice, oculos in humeris habentes.

Ibidem.

Ctesias gentem ex his quæ appellatur Pandoræ, in convallibus sitam, annos ducenos vivere, in iuventa candido capillo, qui in senectute nigrescat 9. Contra alios quadragenos non excedere annos, iunctos Macrobiis, quorum feminæ semel pariant: idque et Agatharchides tradit. Præterea locustis eos ali, et esse pernices.

Idem

1. *forte id tradidit idem Callimachus Cyrenæus, ni fallor, e cuius* παραδόξων ἐκλογῇ *et mox sequens fragmentum Antigonus decerpsit.* 2. *A. Schott. Notis ad Excerpt. Ind. c.* 30. *ubi hæc quoque habes, emendat inde hic* μὴ καταδ. 3. *supra, puto, Exc. Ind. c.* 11. 4. *ex Artemidoro de mari rubro tradit hæc Strabo.* 5. *forte pertinere ad c.* 14. *Indic. excerpt. coniectat ibi A. Schottus.* 6. Excerpt. Indic. supra c. 20. 7. Excerpt. Indic. c. 31. 8. *Ctesiæ fragmentum extat apud Harpocrationem in* σκιάποδες. *quod mox addemus.* 9. Excerpt. c. 31.

Idem lib. XXXVII. *cap.* 2.

Ctesias Indis flumen esse Hypobarum, quo vocabulo significetur omnia vasa ferre bona: fluere a septentrione in exortivum Oceanum iuxta montem sylvestrem arboribus electrum ferentibus. Arbores eas aphytacoras vocari, qua appellatione significetur prædulcis suavitas.

Λουκιανὸς ἐν τῷ ά ἀληθοῦς ἱστορίας λόγῳ.

Κτησίας ὁ Κτησιόχου, ὁ Κνίδιος, συνέγραψε περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε, μήτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσεν.

Lucianus lib. I. *veræ historiæ.*

Ctesias, Ctesiochi filius, Cnidius, conscripsit de Indorum regione, deque iis quæ apud illos sunt, ea quæ nec ipse vidit, nec ex ullius sermone audivit.

Στράβων ἐν τῷ ά γεωγρ.

Θεόπομπος δὲ ἐξομολογεῖται φήσας, ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρεῖττον, ἢ ὡς Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλανίκος, καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράψαντες.

Strabo lib. I. *geograph.*

Theopompus quidem diserte profitetur se in historia fabulas narraturum rectius quam fecerint Herodotus, Ctesias, Hellanicus, et Indicarum rerum scriptores.

Ἰωάννης ὁ Τζέτζης χιλ. ζ'. στίχ. χλή.

Ὁ Σκύλαξ οὗτος γράφει δὲ καὶ ἕτερα μυρία,
Περί γε μονοφθάλμων τε, καὶ τῶν [1] ἐνοτικτόντων.
Καὶ ἐκτραπέλων ἄλλων δὲ μυρίων θεαμάτων.
Ταῦτά φησι δ' ὡς ἀληθῆ, μηδὲ τῶν ἐψευσμένων.
Ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ, ταῦτα ψευδῆ νομίζω.
707 Ὅτι δ' εἰσὶ τῶν ἀληθῶν, ἄλλοι φασὶ μύριοι,
Τοιαῦτα, καὶ καινότερα, θεάσασθαι ἐν βίῳ.
Κτησίας, καὶ Ἰάμβουλος, Ἡσίγονος, Ῥηγῖνος
κ. τ. λ.

Ioannes Tzetzes chil. VII. *vers.* 638.

Scylax iste (Caryandeus) scribit et alia innumera,
De Monophthalmis, atque Henotictontis,
Et facetis aliis quoque compluribus spectris.
Hæc refert autem ut vera neque ut falsa.
Ego autem per inexperientiam hæc falsa opinor.
Quod autem sint vera, alii dicunt innumeri,
Talia, atque absurdiora spectari in vita:
Ctesias, et Iambulus, Hesigonus, Rheginus
etc.

AEneas Platonicus in Theophrasto, interprete Ambrosio Camaldulensi.

Huius vanitatis imitator Apollonius ille Cappadox postea fuit, dum de his, qui apud rudes erant sapientes, fabellas huiusmodi texeret, Græcisque referret, quod illi scilicet nossent, quinam aliquando fuissent. Bene sane naviter ad eos testes confugit, qui extra orbem sunt. Sic tamen et ipse mendax convincitur. Nam neque Ctesias, qui de Indis plurima ac fabulosa conscripsit, usquam has fabulas intexit, neque Arrianus, qui Alexandri historiam verius quam fabulosius scribit, ullam huius dogmatis mentionem facit, cum Brachmanum et Alexandri congressionem diligenter exequatur [2].

Gellius lib. IX. *Noct. Attic. cap.* 4.

Cum e Græcia in Italiam rediremus, et Brundisium iremus; egressique e navi in terram in portu illo incluto spatiaremur, quem Q. Ennius remotiore paulum sed admodum scito vocabulo *præpetem* appellavit: fasces librorum venalium expositos vidimus. atque ego avide statim pergo ad libros. Erant autem isti omnes libri Græci miraculorum fabularumque pleni; res inauditæ, incredulæ; scriptores veteres non parvæ auctoritatis, Aristeas Proconnesius et Isigonus Nicæensis et Ctesias et Onesicritus et Polystephanus et Hegesias. Ipsa autem volumina ex diutino situ squallebant, et habitu adspectuque tætro erant. accessi tamen percunctatusque pretium sum: et adductus mira atque insperata vilitate, libros plurimos ære pauco emo; eosque omnis duabus proximis noctibus cursim transeo: atque in legendo carpsi exinde quædam et notavi mirabilia et scriptoribus fere nostris intentata; *etc. quæ ibidem qui volet, legat: nos pauca quæ ad Indica spectant, subiiciemus inde, ista scilicet.*

Item esse in montibus terræ Indiæ homines caninis capitibus et latrantibus; eosque vesci avium et ferarum venatibus: atque esse item alia apud ultimas orientis terras miracula homines, qui mononocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes vivacissimæ pernicitatis: quosdam esse nullis cervicibus, oculos in humeris habentes. iam vero hoc egreditur omnem modum admirationis, quod iidem illi scriptores gentem esse aiunt, apud extrema Indiæ, corporibus hirtis et avium ritu plumantibus, nullo cibatu vescentem, sed spiritu florum naribus hausto victitantem: Pygmæos quoque haud longe ab his nasci; quorum qui longissimi sint, non longiores esse, quam pedes duo et quadrantem. Hæc atque alia istiusmodi plura legimus. sed, cum ea scriberemus, tenuit nos non idoneæ scripturæ tædium nihil ad ornandum iuvandumque usum vitæ pertinentis. *etc.*

TOY EIVS-

1. *monstra hominum monstrose in mendo cubant; atque in auribus debebant. emenda itaque metum* ἐνωτοκοίτων (*nisi* ἐνωτοκοὶ τῶν *rectius*) et Enotocœtis *in versione. Strabo l.* XIII. ἐνωτοκοίτας δὲ ποδήρη τὰ ὦτα ἔχοντας, ὡς ἐγκαθεύδειν. κ. λ. τ. *ubi statim et* Μονομμάτους *subiicit.* 2. *Hæc descripta ex AEnea accepimus a viro nob. et cl. M. Goldasto.*

EIUSDEM

CTESIAE

Alia quædam ſcripta, quorum fit mentio.

PERIODI.

Apud Scholiaſten Apollonii in lib. II. *Argonaut.*

Meminit eius [montis Sacri] et Cteſias libro primo periodωn.

Item in antecedentibus.

Quod vero Amaranta montes ſint Colchorum, exponit Cteſias in libro ſecundo.

PERIPLI, VEL PERIPLVS ASIAE.

Apud Stephanum in Ethnicis.

Sigynus, urbs AEgyptiorum, ut Cteſias primo periplωn libro.

Apud Harpocrationem in lexico, voce Sciapodes.

Cteſias in periplo Aſiæ ait: Super hos populus nomine Sciapodes. et habent pedes non aliter ac anſeres admodum latos. quandoque calet, illi ſupini procidunt, et ſublatis cruribus, umbram ſibi pedibus efficiunt.

DE MONTIBVS, SI TITVLVS NON FALLIT.

Apud Stobæum, ſermone de Morbo.

Est in Myſia mons, appellatus Teuthras, in quo naſcitur lapis Antipathes cognominatus, qui efficaciſſimus est adverſus vitiliginem et lepram, ſi vino conteratur, et ægrotis ita imponatur.

DE ASIATICIS TRIBVTIS.

Apud Athenæum lib. II. *Dipnoſoph.*

Cteſias autem Carmaniam oleum acanthinum producere, et eo regem uti, ait. Qui etiam in libro quem de Aſiaticis tributis ſcripſit, cœnæ regiæ apparatum deſcribens, neque piperis neque aceti meminit, quod unum inter condimenta est optimum. Ac ne Dino quidem in Perſicis ſcriptis: qui memorat alioqui et ſalem Ammoniacum et aquam Nili ad regem mitti.

Apud eundem lib. X.

Amyntas quoque, in libro qui ϛαθμοὶ inſcribitur,

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΚΤΗΣΙΟΥ

Ἄλλα τινὰ συγγράμματα, ὧν μνήμην ποιοῦνται.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ.

Παρὰ τῷ σχολιαϛῇ τοῦ Ἀπολλωνίου εἰς τὸ β̄ τῶν Ἀργοναυτ.

Μέμνηται αὐτοῦ [Ἱεροῦ ὄρους] καὶ Κτησίας ἐν τῷ ά περιόδων.

Καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὁ αὐτός. 708

Ὅτι δὲ Ἀμάραντα ὄρη ἐϛὶ Κόλχων, ἱϛορεῖ Κτησίας ἐν [1] β΄.

ΠΕΡΙΠΛΟΙ, Η ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΑΣΙΑΣ.

Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Σίγυνος, πόλις Αἰγυπτίων, ὡς Κτησίας ἐν πρώτῳ περίπλων.

Παρὰ τῷ Ἁρποκρατίωνι ἐν λεξικῷ· ἐν Σκιάποδες.

Κτησίας ἐν περίπλῳ Ἀσίας Φησιν, Ὑπὲρ δὲ τούτων σκιάποδες ὄνομα. τούς τε πόδας, ὥσπερ οἱ χῆνες ἔχουσι κάρτα πλατέας. καὶ ὅταν θέρμη ᾖ, ὕπτιοι ἀναπεσόντες, ἄραντες τὰ σκέλη, σκιάζονται τοῖς πόσιν.

ΠΕΡΙ ΟΡΩΝ, [2] ΕΙ ΜΗ ΣΦΑΛΛΟΜΕΘΑ.

Παρὰ τῷ Στοβαίῳ, λόγῳ περὶ νόσου.

Ὄρος ἐϛὶ τῆς Μυσίας Τεύθρας καλȣ́μενον, γεννᾶται δ᾽ ἐν αὐτῷ λίθος ἀντιπαθὴς προσονομαζόμενος, ὃς κάλλιϛα ποιεῖ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λέπρας, δἰ οἴνου τριβόμενος, καὶ τοῖς πάσχουσιν ἐπιτιθέμενος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΦΟΡΩΝ.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Δειπνοσοφ. β΄.

Κτησίας δὲ ἐν Καρμανίᾳ Φησὶ γίνεσθαι ἔλαιον [3] ἀκάνθινον, ᾧ χρῆσθαι βασιλέα. ὃς καὶ καταλέγων ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Φόρων τρίτῳ βιβλίῳ πάντα τὰ τῷ βασιλεῖ παρασκευαζόμενα ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ȣ̓́τε πεπέρεως μέμνηται, ȣ̓́τε ὄξȣς, ὃ μόνον ἄριϛόν ἐϛι τῶν ἡδυσμάτων. ἀλλὰ μὴν ȣ̓δὲ Δείνων ἐν τῇ Περσικῇ πραγματείᾳ· ὅσγε Φησὶ καὶ ἅλας Ἀμμωνιακȣ̀ς ἀπ᾽ Αἰγύπτȣ ἀναπέμπεσθαι βασιλεῖ, καὶ ὕδωρ ἐκ τȣ̃ Νείλȣ.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Δειπνοσ. ί. 709

Ἀμύντας ἐν τοῖς ϛαθμοῖς, τὸ τῶν Ταπύρων [4] ἔθνος Φη-

1. *Non additur ex* περιόδοις *esse in illis ſcholiis; inde tamen, unde et alterum, depromptum ſuſpicor.*
2. *Opto ſæpe Græce illos indices auctorum in Stobæo ad oram exſtare: et non nemo, credo, mecum alius. Latinus ſaltem hic exſtat,* Cteſiæ Cnidii. lib. 2. de Montibus *quem interim cum Briſſonio ſequuti ſumus.* 3. *v. clariſſ. Caſaubon.* 2. *Athen.* 25. *ubi inter alia,* Oleum, *ait*, acanthinum ex quo ſpinæ genere conficerent Carmani, tam incertum mihi, quam illud est certum, falli eos qui emendant Cteſiæ locum hunc, et ſcribunt, οἰνάνθινον, *oſtenditque eodem modo hæc Athenæi ab Euſtathio adferri.* 4. *Tapyrorum* φιλοινίαν *et AElianus commemorat, ut indicat Caſaub.* 10. *Athen.* 12.

φησὶν οὕτω φίλοινον εἶναι, ὡς καὶ ἀλείμματι ἄλλῳ μηδενὶ χρῆσθαι ἢ τῷ οἴνῳ. τὰ δ' αὐτὰ ἱστορεῖ καὶ Κτησίας ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων. οὗτος δὲ καὶ δικαιοτάτους αὐτοὺς λέγει εἶναι.

bitur, Tapyrorum gentem ita vino deditam esſe tradit, ut ne ad ungendum quidem alia re ulla quam vino utatur. Eadem autem et Ctesias commemorat in libro quem de Aſiaticis tributis ſcripſit: qui et iuſtisſimos esſe illos tradit.

Sed fere oblitus fui loci adbuc apud Antigonum ἐν ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγῇ *ubi tamen liquido quid ſcripserit Cteſias indicare tibi non posſum. Postquam enim narravit Cranone, urbe Theſſaliæ, esſe ſaltem duos corvos, nec unquam plures ibi viſos; quibus interiicit de incolarum æreo curru ſacro, quo pulſato et deum precati impetrant pluviam: tum ex Theopompo addit, eos corvos tamdiu Cranone morari dum pullos educaverint, quibus tum relictis ipſi abeant ſtatim. Post quæ ita ait, hiſtoria, ut ſignant,* XVI.

Καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δὲ καὶ ἐν Πέρσαις Κτησίας ἱστορεῖ παραπλήσιόν τι τούτοις· διὰ δὲ τὸ αὐτὸν πολλὰ ψεύδεσθαι παρελείπομεν τὴν ἐκλογήν. καὶ γὰρ ἐφαίνετο τερατώδης.

G. Xyl. interprete.

Narrat Cteſias aliquid huic hiſtoriæ adſimile, quod Ecbatanis et in Perſia fiat. Sed quia multa is mentitur, nos decerpere eam narrationem, cum monſtroſa videatur, omiſimus.

ΤΕΛΟΣ. ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

A P.

APPENDIX POSTREMA
AD
HERODOTUM,
EXCERPTA CONPLECTENS
EX
CAMERARII et H. STEPHANI Præfationibus,
Adnotationes V. Cl. THOMAE GALEI,
JACOBI GRONOVII
ET
ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΩΝ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΛΕΞΕΩΝ.

EX

JOACHIMI CAMERARII

P R O OE M I O

IN HISTORIAS HERODOTI.

QUUM Ricardus Crocus, Britannus, qui Lipsiam advenerat, statuisset domi suæ quibus- 710
dam privata opera Herodoti historias explicare, nos etiam tum ad hunc autorem cognoscendum a magistro sumus missi. Etsi autem Crocus vix pervenit ad secundum illius autoris librum enarratione sua, ego tamen captus dulcedine et elegantia atque etiam facilitate scriptorum, quum celeriter diversitatem quandam sermonis, quam *διάλεκτον* vocant, percepissem, ita postea semper in illo legendo hæsi atque perseveravi, ut qualemcunque (sentio enim quam exigua hæc sit) facultatem Græcæ linguæ consequuti sumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni acceptam referre debeamus. Itaque et nunc eum, quo tum usus fui, (acceptum a magistro) Herodoti codicem, tractatum versatumque a me plurimum, omnibus in pagellis notatiunculis et scriptura nostra insignem, inter alios omnes et diligo maxime, et quoties forte aspexi, non unquam fere temperare mihi possum, quin aperiam, et in eo aliquid legam. Tum redit in memoriam puerilis studii iucundissima cogitatio: et illum laborem mediocrem, non tamen fuisse omnino *ἅλιον, οὐδ' ἀτέλεςον ἱδρῶθ' ὃν ἵδρωσα*, lætor. Autorem autem istum tanti facio animo meo, ut nullum omnium aliorum huic merito anteponi posse censeam.

Paulo post.

Neque me fugit, posse hoc testimonium de Herodoto meum videri magis amoris esse erga illum tam longo tempore confirmati, quam iudicii, vel etiam illo hoc esse corruptum. Notum enim quod et astrologi usurpant, *τὴν φιλίαν καὶ τὸ μῖσος ἐλαττοῦν τὰ μέγιςα, καὶ μεγαλύνειν τὰ σμικρότατα.* Quapropter hoc loco placuit caussas exponere, cur tanti facerem illum, et veluti rationes referre sententiæ nostræ, atque etiam respondere iis, quæ rescivissemus adversus ipsum dici solere: ut intelligi posset, neque nos temere aut de puerili persuasione quadam illum celebrare, et insectatores ipsius ad malignitatis crimen quandam etiam imprudentiæ ignominiam sibi accersere. Ac nostra sententia paucis illa quidem confirmabitur, responsio erit longior, ut necesse est: de qua tamen et ipsa, inductio animi mei et rationum conclusio magis atque certius poterit perspici. Quum igitur in quocunque autore in primis id quod ab illo susceptum est ad exponendum, et ipsa expositio, considerari soleat: in priore hæc fere spectanda ad laudem existimo, si eæ res sumptæ delectæque sint, quarum cognitione alii adiuvari, quæque ipsæ suapte bonitate placere posse videantur: in posteriore, si expositio sit verbis sententiisque apta atque consentanea. Quæ breviter dicta late patent ad intelligendum. Sed in utroque quid Herodotus neglexit, vel non præstitit potius, quominus præclarissimus et celeberrimus autor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis autoritas, quanti et ipsa sit putanda, quantumque ponderis habeat, quis non videt? Quisve ignorat, omnium consensu maximam huic laudem, admirationem, reverentiam deberi? Quum autem priorum temporum historias, variarum quidem gentium, sed potissimum Persarum et Græcorum, componendas et narratione sua exequendas suscepisset, nonne potius præcipuas et præclaras res complexus est expositione sua, quam nihili atque futiles? ut fecere, fortasse et veteres aliqui, certe posteriorum ex illo genere sophistico multi, qui nihil nisi inani quadam oblectatione animos levium quorundam afficere studuerunt: sicut ille AEthiopicorum et Deæ Syriæ autor: de quibus facile existimari potest de similibus operibus aliorum. Ergo nihil tale in hoc esse autore affirmo? Minime equidem: sed hoc caput esse historiæ nego, quum sit potius expolitio et exaggeratio quædam illius. Argumentum autem et caput quod? fundationes, eversiones, mutationes regnorum maximorum, opulentissimarum urbium expugnationes, successiones potentissimorum regum, celeberrimarum civitatum fortunæ et imperia. Oratio vero nonne placidissime decurrens, omnibus ornamentis conspicua est et illustris? Sola compositione (ut Ci- 711
ceroni placet) dissolutior, id est, numeris carens: quum naturalium quædam in illa tamen numerorum modulatio insit, a quo ipso etiam præstantia quædam non abest. Narrationes sunt disertæ: indicationes expressæ et speciosæ: explicationes accuratæ et evidentes: collectiones certæ atque plenæ: in his rerum gestarum, hominum, temporum fides: accurata compertorum relatio, dubiorum coniectura sagax, fabulosorum verecunda commemoratio: mira ubique simplicitas, et eximius quidam candor. Quæ omnia historiæ potissimum famam, dignitatem, virtutem constituunt et perficiunt.

His breviter et strictim commemoratis, ad ea, quæ in hoc autore reprehendi, quorumque nomine vituperari a quibusdam ille solet, accedamus. Contra quæ quum dicemus, etiam eorum pleraque, quæ posuimus paulo ante, tractabuntur copiosius et enodatius. Ac primum de illa vulgari et sane veteri accusatione mendaciorum pauca disseramus: non enim certe res ipsa multa desiderat. Aldus etiam Manutius iam hoc ante nos crimen diluit. Sed quænam sunt illa obsecro mendacia? Quidam sane profitentur, ea se annotasse et confutasse: quæ utinam pervenissent in manus nostras, ita enim futura esset responsio copiosior. Neque desunt, qui Herodoti potissimum scripta illi satyræ (*Iuven. sat.* 10.) insectationi occasionem præbuisse perhibeant; ut audaciam mentiendi in historia Græcorum exagitaret. Nam Athos (ut ille loquitur) velificatus, deridetur, et compedes Hellesponti, epotaque flumina Medo. Nonnulli fabulosas quasdam narratiunculas insertas passim historiæ, ut huius gravitate indignas, reiiciunt, et propter illas autorem mendacii damnant. Sed de iis, quæ memorantur ab Herodoto propter magnitudinem nobis incredibilia, periniquum fuerit iudicium, si non vera esse ideo statuemus, quod notis cuique rebus, moribus, disciplinæ non similia, neque rationibus nostris congruentia esse videantur, sique non nisi iis, quæ facile intelligere et animo complecti possimus, fidem habendam esse ducemus. Quam multa illi ipsi, qui hæc antiquiora falsa fictaque esse affirmare audent, se vidisse referunt et pro certis commemorant, a quibus assensio legentium refugit? Etiam posteris hoc nostris accidet, ut multa, quæ nunc nimis vere fiunt atque geruntur, expositione inflata et amplificata esse suspicentur. Sunt sane quædam inaniora (non enim nego) in talibus, ut in peregrinatorum, qui adiere illa loca, quæ tellus extrema refuso summovet oceano, sermonibus. Cuius inhumanitatis tamen fuerit, universum genus narrationum istarum semel abiicere ut futile et vanum? Quod si fiat, omnem historiæ rationem confundi, habitumque perverti necesse sit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non est ignotum. Hæc nobis scilicet probabuntur de sensu et cognitione oppidulorum nostrorum. Quid enim ad illa spatia, vel maximæ urbis omnium, quas novimus, ambitus? itaque et Aristoteles (*Polit.* 3.) gentem regionemve appellandam potius Babylona, et siqua alia æqualis fuerit, quam civitatem aut urbem, censet. Quid, de fertilitate soli Assyrii quæ narrat, an nos credere poterimus de nostris arvis? Quo tamen loco ipse ignorantiæ incredulitatem refutavit, sic enim ait (*In Clio*, *c.* 193.) *Ita bene fert ea terra fruges, ut nunquam non reddat ducena: si autem quam potest optime tulerit, reddit trecena. Folia tritici et hordei lata nascuntur digitis commodis quatuor. At milii et sesami quam proceræ arbores exeant, in scientia certa non memorabo. Intelligo enim, eos qui in regione Babyloniorum non fuere, minime credituros vel ea, quæ de frugibus modo diximus.* Sunt autem hæc etiam distinguenda. Alia enim ad utilitatem aliquam legentium, vel explicationem eorum, de quibus narratio fit,

referuntur atque pertinent: ut Babylonis descriptio (*Clio*, *c.* 178. *et s.*) et copiarum Xerxis enumeratio (*Polymnia*, *c.* 61. *et s.*) de quorum altero facile perspiceretur, merito fuisse securos cives in tali et ita munita urbe: alterum et potentiam regni Asiatici, et in quod tum periculum Græcia venerit, demonstrat. Utrumque autem documentum quoddam dat, nullas, quamvis magnas, vires, infractas, neque opes invictas esse. In aliis nihil quæritur, nisi vel delectatio, vel ut audientium animi moveantur nova mirabilique narratione: ut de gryphibus (*Euterpe.* 73.) formicis Indicis (*Thalia*, *c.* 102. *et* 116.) Phœnice (*Melpom. c.* 13.) et his similibus. Horum, ut illa omni equidem mendacii crimine plane libero, ita haud facile concessero, in horum ullo mendacii manifesti autorem redarguendum esse, quum tot derisa quondam et exibilata, pæne iam comperta esse existimentur: quumque non minus istis a veritate abhorrentia multa asseverentur ab iis, qui non audivisse de aliis, sed seipsos aspexisse dictitent: ut nihil tam sit absurdum, quin fidem reperire posse videatur. Sed ab his recedamus.

712 Ob fabulosas quidem narratiunculas tantum abest, ut quasi mendacem incessi vituperarique autorem hunc debere putem, ut etiam, quum et aptissime illas inseruerit, et bellissime concinnarit, et venustissime composuerit, admirandus: quumque instructionem in singulis aliquam vitæ, consiliorum, actionum comprehenderit, eximiam gratiam quoque ab omnibus meritus esse videatur. Quid quod fidem suam in his fere liberat, cavetque, ne quis simplicior decipiatur, quum addit semper huiusmodi quiddam, *Ut ferunt*, *Ut ego audivi*, *Quod veri mihi quidem simile non fit.* In Euterpe vero (*c.* 131.) plane refutat illam fabulam de præcisis ancillarum manibus, *Hæc garrientes ita narrare mihi quidem videntur.* Item Melpomene (*c.* 173.) fabulam de Psyllis præmunit. ea enim quæ Afri perhibeant, se memorare ait. Quid autem dicit in Polymnia (*c.* 152.) quod meminisse in tota historia vult lectorem? *Ego* inquit, *quæ fando cognovi*, *exponere narratione mea debeo omnia: credere autem*, *esse vera omnia*, *non debeo.* In coniecturis quidem sequendis, quum de apparentibus (ut ipse ait *Euterpe*, *c.* 33.) obscura colligere studeret, si falsus est, cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erratum in scriptis veterum animadvertit, sibi ideo placere et illum contemnere debet, quod fere ineruditiores isti facere consuevere, qui exultant ad hos notationum et reprehensionum successus, non secus acsi thesaurum invenissent: quum hic vere tum thesaurus (secundum vetus verbum) in carbones evadat. Sed paulum etiam ad fabulas illas revertamur: quæ, obsecro, cur offendunt animum cuiusquam, quum veritati et integritati historiæ minime officiant? Sed ut insertæ apud Thucydidem conciones, (quas certe nemo, ut opinor, non confictas, neque non quidem nullas, sed non tales ab iis, quibus attribuuntur habitas esse videt) illæ tamen ut in gravitate huius autoris, admirationem, ita in dulcedine nostri, fabellæ voluptatem habent. At egressiones, et nihil ad rem pertinentium quasi inculcationes, ab historia alienæ sunt. De quo equidem aliter sentio, neque in hoc, neque ullo in genere eruditionem, intelligentiam, doctrinam quasi in angustum cogendam, ut non liceat evagari et excurrere, si libeat, longius. Immo vel solus hic fructus est ingenii et industriæ studiorum, ut veluti ostentatione iactantiaque sui gloriam laudemque petat. Auferat in his mihi aliquis ista: incorruptam, sanctam, castam, ut virginem, debere esse historiam. Non corrumpunt enim, non violant hæc illam: sed exornant, ut aurum et gemmæ pudicissimarum quoque corpora, purissima illa quidem. Nam ut malæ et profligati pudoris feminæ insigniorem reddunt comptu turpitudinem suam: ita, quamvis varia copiosaque sit quasi emblematis quibusdam, summa historiæ falsa et commentitia, merito in sua hæc infamia quasi superba improbetur. Itaque non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidam, vestitam, explicatam (dummodo integram, et, ut ita dicam, probam et incorruptam) decet esse historiam. Cuius fidem omnem nonne in temporum indicatione, in nominum commemoratione, in rerum tam bello, quam pace a quibusque susceptarum atque gestarum certa enarratione, in occasionum consiliorumque prudenti persecutione omnes positam esse sentiunt? Quæ universa nostrum autorem existimo et custodisse diligenter, et præstitisse præclare. Quæ enim tempora indicavit falso, quæve confudit? Quorum hominum locorumve nomina posuit perperam? Res autem ab iis gestas, quos complexus fuit narratione sua, accurate illas quidem retulisse, non dubitarim asseverare: certo autem et vere quoque, libenter equidem crediderim, quanquam ab aliquibus assensio quodammodo refugiat. In consiliis profecto et occasionibus recensendis, qui circumspectionem et prudentiam requirit maiorem, nimium is quidem esse fastidiosus mihi videtur. Ad hæc, si, ut in tabula magni et memorabilis argumenti, adiuncta sunt veluti πάρεργον, quibus undique illa insignis et conspicua reddatur, cuius quæso vel rationis vel sapientiæ, ne dicam, incogitantiæ et stultitiæ, fuerit reprehendere? Quum autem historia non solum delectationem cognitionis, sed instructionem etiam animorum continere debeat, ut et voluptatem et utilitatem afferat legentibus: si his ipsis, quæ ut fabulosa notantur, etiam monita utilia atque salutaria multa insunt, quis iam eos non modo qui vituperent, sed qui laudent, iniquius ferre omnino possit? Fuit Candaules rex Lydorum: (*Clio*, *c.* 7.) quisnemo, ut opinor, negare audet. Hoc tempore in aliam familiam translatum fuit regnum Lydiæ, an quisquam falso hoc proditum dicit? Cur igitur illa iam culpant de satellite coacto aspicere nudam reginam? Quæ si, quod haud scio, an non sint, conficta essent, quanti multis de caussis fieri mererentur? Nonne illam perversionem animorum, quæ ita mirabiliter, ut divinitus effici videatur, sæpe urgentibus fatalibus casibus animadvertitur, demonstrant? Quam speciosis et bonis sententiis illustris est narratio? Idem et in aliis multis
713 poteram, sine ullo exquisitionis labore, ostendere. Expugnari præter omnium metum et opinionem Sardis oportuit. Sit iam illud de puero nato cum capite leonino falsum, (*Clio*, *c.* 84.) (quod fortasse minime est) quam pulchrum hoc? quod non circum ille urbem totam latus fuit: quod si factum fuisset, capi secundum responsum divinorum urbs non posset. Sint sane illa Scytharum dona fictitia: (*Melpom. c.* 131.) quid incommoditatis tamen habet, vel quid potius pulchritudinis et bonitatis non habet cum enarratio, tum interpretatio elegans, festiva, acuta? Sed quare ego pravitate quadam animi, non vera esse potius, id est, ita audita cognitaque autori, putem? Eadem et de Xerxis somnio, (*Polymnia*, *c.* 14.) de regibus Macedonum, (*Uriana*, *c.* 137.) deque aliis similibus dici possint. Quapropter, quod ad crimen hoc vanitatis attinet, prorsus in nostro autore turpitudinem illam et mendaciorum maculas detersas esse confido. Neque possum satis animo constituere meo, qui factum esse existimem, ut a veteribus quoque illud in hunc conferretur. Nisi unus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut invidia odiumve, vel (ut mollius dicam) animi certa quædam destinataque inductio quosdam ad huiuscemodi calumnias impulit. Sed hæc velle exquirere omittamus.

Nunc ad aliam maiore studio susceptam et gravius atque inimicius factam accusationem veniendum, quam intendit huic vir magnæ doctrinæ et sapientiæ laude clarus, Plutarchus Chæronensis, qui nostrum autorem acerbissime postulavit et convincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας. Contra quæ, etsi singularis est viri autoritas et celebris eruditio, concedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: si illi permittitur, contra non minus se, quam nobis ipse est, antiquiorem Herodotum scriptio, atque aliquanto certe præstantiorem multis nominibus virtutum. Ipse quidem Plutarchus quo paratior venit ad maledicendum Herodoto, et in eo copiosus fuit ac vehemens, hoc minus læsisse illum, putari debet. Quis est vero, qui non laudatissima quoque conviciis impetere posse videatur, quum Zoilos et Xenophanes suos habuerit Homerus? Quid autem verbis conquirere et comprehendere homini non infanti neque obtuso difficile? Et dicit hoc egregie AEneas ad Achillem, *Iliad. v.*

Multa licet memoret convicia uterque vicissim,
Quæ neque centenis remis instructa carina
Perferat, ipsa etenim facilis verbisque redundans,
Sermones variis hinc lingua revolvit et illinc:
Quisque et forte alii quod dixerit, audiet ipse.

Ut autem contra ea, quæ quisque improbet, dicere recte possit, ita quomodo dicat diligenter considerandum: nequid vel inscite vel etiam maligne improbare videatur. Nam horum utrumcunque deprehensum et notatum con-

contradictionem omnem infirmat: ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo et elegantissimis versibus et luculento sensu compositum epigramma Græcum Eueni veteris poëtæ fertur: quod nos quondam Latinum fecimus, ut sequitur,

Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non et similis dicere recta labor.
His sat erit verbum me commemorasse vetustum:
Hæc mihi quum placeant, tu licet illa probes.

Plutarchus autem minime cavit, ne insimulando malignitatis alterum, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam quum collegisset quasi intimos sensus et reconditam voluntatem pravitatis malignorum, ad illa a se proposita postea, ut pueri a magistris secundum capita quædam traditas materias deducere iubentur, sic accusationem suam applicavit, in autorem hunc (ut ego quidem iudico) illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulavit ipse quidem, neque texit caussam iræ ac odii sui: nam suam civitatem, id est Bœotos, ignominia affectos, et infamatos (ut ait) immerito, graviter fert et dolenter. Hinc igitur illæ lacrymæ, hæc illa indignatio. Statim igitur quid autoritatis in tali criminatione sit, quam non veritatis sed ultionis cupiditas expresserit, apparet, ut illius quasi filum sequentes, refellere quæ congessit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus.

Quod vero huic incipiens, suavitatem orationis, qua iucunde commoverentur legentes, exprobrat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quam quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem obiecisset, Οὔ τοι ἀπόβλητ' ἐςὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα. Sed malignitatem omnem undique ita colligit: Primum de usu nominum asperiore, deque verbis durioribus, in copia molliorum et leniorum. Deinde, si extra historiæ se- 714
riem alicuius vitia, vel si in hac laudes ieiunius commemorentur. Præterea, quum plurium forte sermones referantur, assentiri deterioribus, omnino enim coniecturas sequi ad peiora, esse malitiosi et infensi animi. Postremo, laudis adiectione veluti condire vituperationem, esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hæc ergo dicemus? profecto non reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquisita in illum intulit. Quare enim usum nominum verborumque in hoc autore non probat? qui quidem (ut existimo) usus est diserta et accurata oratione ætatis suæ, quam a posterioris sæculi forma differre nos quoque intelligere possumus. Quid autem caussæ fuerit, cur non potius illa vere et simpliciter, quam mendaciter et invide, dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Lasthenis factioni, (quorum scelere prodita fuerat Olynthus) contumeliose a Macedonibus se nefarios proditores appellari, respondisse Philippum regem accepimus, *Macedonas esse indoctam nationem ac incivilem, solereque ficum nominare ficum, et ligonem ligonem.* Quid autem offendit (obsecro) Plutarchum, quod Herodotus protulit asperius quædam, ac non mollivit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. Nam de coniecturis sequendis deque laude et vituperatione universa hoc licebit unum iterum atque iterum respondere: de suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse: neque recte facere eum, qui ingenii sui vires in alieno opere explicare velit, præsertim ad infamiam autoris. Ego, ut quicque retulit, sic sensisse, audiisse, comperisse existimo. Et cur non in hac potius persuasione perseverem, quam illam inducam malevolentiæ, perversitatis, virulentiæ? Quia enim contumelia afficit divina et humana, sacra et profana. Si vera sunt, quæ est contumelia? (recte enim ille in comœdia negat se maledicere, quum, quæ vera sint, dicat) sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit? ratiunculis quibusdam et conclusiunculis levissimis. Quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, ut mendacii, sed ut malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis et tenuibus (ut vult Plutarch.) quot possunt opponi præclare, et pleno ore (ut dicitur) enunciatæ? Quale enim hoc? (*Erato, c.* 112.) *Omnium, quos scimus, hominum primi Athenienses cursu illati in hostes sunt: omnium primi sustinuere vestitus Medici et hoc ornatorum aspectum: ad illud autem usque tempus nomen quoque Medorum terribile fuerat.* Addantur his quæ de Cynægiro scripsit (*Ibid. c.* 114.) Ac nequis Athenienses tantum laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionem corruptæ largitionibus voluntatis movet Plutarchus, temere quidem, ut videtur, neque ipse quicquam explanat) quid? parcene Lacedæmonios laudavit his verbis? (*Polymn. c.* 104.) *Sunt Lacedæmonii in certaminibus singularibus haud ullis aliis inferiores: in acie vero omnium mortalium præstantissimi.* Quid? horum cives Sperthiam et Bulin parumne prædicatione sua ornavit? (*Polymn. c.* 134. *et s.*) Sed hæc innumerabilia sunt. Atque in nomen sophistæ (*Hoc nomine usus est Herod. in Clio, c.* 29.) etiam invehitur quasi probrosum: quum profecto eos, qui velut opifices quidam essent sapientiæ, et artem quandam facerent illius, sophistas, ut citharistas et grammatistas, vocatos, et postea vitio hominum, (ut in aliis pluribus evenit) nomen quoque male audiisse constet. Nam quod exagitat præclaram sententiam de instabili et incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit (*Clio, c.* 32.) (cui quidem similes et alibi leguntur) nimiæ sapientiæ et pietati hominis concedatur: qui veritus sit, ne, si ita de Deo loquamur, ut humanus intellectus quæ dicuntur percipere possit, parum pii esse videamur. Cur ergo Deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? cur dicimus Deum irasci? cur ulcisci, etiam vereri profecto, tentare, pœnitere, lætari, dolere, πόῤῥω γὰρ λύπης καὶ χαρᾶς ἵδρυται τὸ θεῖον· sine quibus illa ne intelligi quidem possunt. Quid Xenophon? (quo nemo fuit numinis colentior, nemo observantior, nemo impietatis erga Deum acrior hostis) nonne eandem sententiam ponere non dubitavit in præclaro illo opere suo historiæ rerum Græcarum? sic enim ait (*Hellenicων l.* 5.) καὶ ὁ θεὸς δὲ, ὡς ἔοικε, πολλάκις χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους μικρούς. Hæc igitur sacrilega est in Herodoto sententia, quia secundum hominum intelligentiam φθονερὸν dixit esse τὸ θεῖον. Sed hæc quam sint futilia quis non videt? Omissam autem illam Aretis fabulam et Pittaci pugnam ferat æquo animo Plutarchus: seque hoc consoletur, quod, ut ait, tot alias exposuerit non magis profecto fabulosas. Sed prætereunda sunt certe aliqua, indigna, quæ refutentur. Crœsi quidem annon satis clare memorat eruditionem, et doctrinam fortunæ adversæ (*Clio, c.* 207.) cui τὰ παθήματα μαθήματα ἐγεγόνεε. Neque Xenophon sapientissimus vir dubitavit similiter post amissum regnum 715
prudentiorem Crœsum producere. Ad alias argumentationes illius de Ephesiis, Colophoniis, Chiis: ubi quam levi utitur ratione, quam Lampsacenus Charon, antiquior ille quidem Herodoto, quædam non scripserit. Quasi nihil oportuerit narrare Herodotum, nisi quod in litteras iam esset relatum. Quod dictu est perquam ridiculum: præsertim quum ipse profiteatur, eorum quæ alii non comprehenderint, mentionem facere decrevisse. Sed cum de illis, tum de Samiis, Corinthiis, Lacedæmoniis, de Isagora, Aristogitone, Atheniensibus, Platæensibus, quæ disputat, patiamur sane illum vincere. Quis enim, qui advertere animum paulum modo voluerit, non perspecturus facile est victoriæ istius præclarum successum?

Venio igitur ad plenam lunam: de qua ingenue fateor non intelligere me, quæ a Plutarcho disputantur. Herodoti luculentissima narratio quum nemini non sit evidens. Dicit enim (*Erato, c.* 106. *et* 120.) *negasse Lacedæmonios, posse contra legem ante plenam lunam in expeditionem sese proficisci, et remansisse in patria, dum lunæ orbis compleretur: ac postea profectos, ita accelerasse, ut tertio die in Atticam Lacedæmone pervenirent.* Hæccine narratio illam merebatur tragicam acclamationem, hunc autorem cœlum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deque prœlii die, sua fide affirmante utroque, venia (ut opinor) dabitur ei, qui fidem Herodoti pluris sibi faciendam, quam Plutarchi, et illum potius, quam hunc sibi esse sequendum putaverit. De Philippide etiam obscura est insectatio: et erat hic locus in nostro libro corruptior.

Reliqua sunt calumniis manifestis referta, et ubique conspersa nigro sale, et atrocibus quidem illis, sed infirmis criminibus referta. Sane Thebanos, ut civitatem suam, (notum enim, fuisse hunc Chæronensem Bœotum) exquisita et peraccurata defensione propugnavit, et in hac parte admodum vexavit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est dolori ipsius, sed reprehendenda profecto impatientia et ira. Quam enim moleste fert et indigne læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur (ut apparet) ulcus tangi po-

noluit, neque potuit ferre. Sed mendacii crimine Herodotum (ut opinor) facile liberat non modo fama illis temporibus longe lateque vagata, ſed conſervata etiam ad poſteritatem, proditionis Thebanorum: de qua et Demoſthenes (*Philippica* 2.) argumentum duxit levitatis et infidelitatis illius civitatis: et illud in ſermonibus hominum ſemper permanſit, decimam a Thebanis Apollini perſolvi oportere. Cuius mentionem a Xenophonte ſcimus ſemel atque iterum fieri (*Hell.* 5.) Quum enim communi decreto ſtatuisſent Græciæ civitates, quæ adverſum barbaros conſenſerant, ab iis, qui nulla neceſſitate coacti Perſæ ſe ſubiecisſent, Delphico Apollini bello confecto decimam exigi debere, Thebani quidem potentia ſua reſtitere decreto: ſed quod illo tenerentur, fama memoriaque hominum conſtantisſime perduravit. (*Decretum fœderis extat in Polymnia, c.* 132.)

Præterea quamvis malitioſum et parvum Plutarchus faciat Herodotum, non ſtultum tamen fuiſſe, neque hebetem confitetur. Quid autem incogitantius fieri potuisſet, et in ſumma audacia amentius, quam ea affirmare atque tradere, quæ, ſi falſa esſent, non modo paulo ante defunctorum dictis atque relationibus, ſed memoriæ, vivorum propemodum, teſtimonio refutari atque redargui posſent? Et ille cum tam impudente mendacio, cum tam inconſentanea expoſitione, cum narratione tam disſidente, in celeberrimum frequentisſimumque totius Græciæ conventum (ita enim accepimus) venire, et illa vanisſima atque levisſima ſcripta, plena malevolentiæ et obtrectationis, reclamantibus divinorum et humanorum monumentorum inſcriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum et frivolum facis autorem, contra tuam quoque exiſtimationem. Non audivisſent ac potius exibilasſent, vel male etiam multatum illo tanto theatro eiecisſent eum, qui plane ad irridendum et eludendum auditores, quique in communi Græciæ ſolennique cœtu ad nomen Græcum proſcindendnm lacerandumque adesſet. De conſilio autem et facto Leonidæ retinendi Thebanos etſi aſtute disſerit (*Polymn. c.* 205. *et* 220.) nemini tamen non plurima in mentem venire arbitror, quibus hoc etiam loco defendi posſit narratio. Adduxerat invitos, ſed ſic ut a civitate delectos: ergo non modo illius, ſed ſuorum quoque metus hos continuit. Dimiſit alios, quos minus alacres in aperto eſſe diſcrimine videbat, illis enim parcendum decreverat. Quomodo voluit autem vel potuit omnino quadringentos retinere, quum trecentos ſolum haberet ipse ſecum? Primum voluiſſe Leonidam perdere iſtos Thebanos, dixerat: neque non plures quam trecenti cum illo fuere. Nam præter Theſpienſes, etſi non dicitur, cum tre-
716 centis tamen Spartanis ſequutos alios plures ditionis ipsorum intelligere debemus. Ita enim fieri ſolitum ſcimus, ut Spartani nequaquam veluti ſolitarii, ſed quodam ſatellitio ſuorum ſtipati in expeditionem proficiſcerentur, quum ſinguli interdum ad ſeptenos adducerent eorum, quos εἵλωτας vocarunt (*Calliope, c.* 28.) Sed quid facerent? aut in illis anguſtiis quid experirentur tutius, quam quod retulit Herodotus? Neque aliud tempus omnino videtur fuiſſe vel defectionis, vel fugæ, vel tranſitionis, quam quod memoravit Herodotus (*Polymn. c.* 233.) Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit imploratio? Et interfectos enim ſcribit nonnullos, et vel de geſtu intellectum fuit, ſupplices hos eſſe. Notas quidem cur impudentisſime confingere voluerit, cauſſam equidem nullam reperio. Accuſat paulo post aſperitatem vocabuli, quod de fuga conſuluiſſe dixerit Græcos. Nimis est ſeverus noſter Ariſtarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quod rex regum cenſet aufugiendum de Troia, non enim (ut opinor) mollius est φεύγωμεν, quam δρησμὸν βουλεύεσθαι. Quid vero de Naxiis et Themiſtocle dicemus? (*Urania, c.* 4.) Scilicet in metu tanti belli, et tempeſtate barbaricæ claſſis ingruente, incredibile fuerit, inſulanos homines non ad eos proficiſci voluiſſe, quibus nemo non interitum aut ſervitutem impendere exiſtimaret. Themiſtocli vero indecorum aut turpe fuerit, adiutum ipsum alterius conſilio, non ſolum omnia commentum fuiſſe: at Agamemnonem, non unum aut alterum, ſed decem συμφράδμονας optare non puduit. Nam in Artemiſia quod facetias conſumit ſuas, quibus nequaquam abundat, feciſſe videtur incogitantius.

In iis quæ ſequuntur, quod non modo quid perperam ſcripſerit, ſed quæ ſcribere etiam debuerit Herodotus, docere vult, ſit hoc et ipsum præclaræ et ſingularis ſapientiæ Plutarchi. Cetera involuta ſuſpicionibus et alienarum rerum mentionibus confuſa, et fallacibus complexionibus intricata, et anxietate quadam mirifica accuſationis ſeſe ipsa infirmantia, vel relinquamus ſane, vel ad priora remittamus. Ad omnia enim ferme reſponderi dicique idem videtur poſſe: inſaniam eſſe et furorem, non perverſitatem, neque fraudulentiam, ea commemorare, quæ quum primum cognita fuiſſent, hominum ſcientia reprobarentur, a poſterioribus autem inter ſe disſidere et contraria eſſe facile perſpicerentur. Etſi autem homines docti ac ingenioſi non difficulter reperiunt quomodo aliquid dicendo evertere odioſumque reddere aut ſuſpectum posſint, tanta est tamen vis veritatis, ut neſcio quo pacto, quamvis opprefſa et obſcurata, illa plerunque tamen reſiſtat atque eluceat contra dolos et verſutiam. Quapropter non quid conquiſierit ad inſectationem Herodoti Plutarchus, neque convitia quæ illi facit nimis cupide, neque ſtudium exagitandi autorem antiquisſimum, ſed rem ipsam ſpectabimus. Ipsi autem Plutarcho hoc dicimus, (*Iliad.* η.)

—— —— σὺ μὲν οὐ καλὰ ταῦτ᾽ ἀγορεύεις.
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
Εἰ δ᾽ ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.

Sic enim videtur non ille quidem, quæ ſenſerit ipse, in hoc libello disſeruiſſe, ſed vel aliorum voluntati asſentatus eſſe: vel quid in mala cauſſa posſet, oſtendere voluiſſe. Quod ſi de animi ſui iudicio et inductione illa ad talem modum diſputavit, profecto in hac parte receſſit a ſe ipse. Non enim aliter exiſtimo quam fuiſſe Plutarchum, virum non modo eruditum et ſapientem, ſed etiam bonum, quam famam, præſertim probitatis, ut tueretur, minus curaſſe illum apparet in propoſito accuſationis huius. Sed finem faciamus. Non enim iucunda nobis fuit quaſi contentio et rixa cum tanto viro, quam tamen ut neceſſariam, omittere non potuimus, et in officii (ut rati ſumus) cuſtodia, et in ſtudio nomini bonitatique autoris excellentisſimi debito.

Obiicitur autem et hoc nobis, quod quidam volunt a Thucydide contra Herodotum dici, de fabuloſis narrationibus et hiſtoriis confictis ad auditorum voluptatem (*Thucyd. l.* I. κτῆμά τε ἐσαεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ξύγκειται) *quæ, quum delectatione tantummodo afficerent audientes, in præſentia quidem iuvarent, ſed diuturnum fructum non haberent.* Ego vero non magis in Herodotum hæc conferri poſſe puto, quam in quemlibet priorum de ſcriptoribus hiſtoriarum. Et (ut verum fatear) illas plane priſcas expoſitiones antiquisſimarum rerum oratione et verbis ad venuſtatem, et iucunditate quadam animos perfundendum, compoſitas (quales potisſimum Pherecydis Syrii fuiſſe accepimus) gravisſimum autorem exiſtimo veritati rerum geſtarum non oportere præferri cenſuiſſe: ac hilaritatem hiſtoriæ cedere ſeveritati, neque ſuavitatis cuiusdam
717 lenitatem, conſtantiæ et dignitati narrationis anteponi voluiſſe. Sed de hoc quisque, ut lubuerit, ita ſtatuat atque ſentiat. Nos autem hoc teneamus: non modo propter ſermonis elegantiam, et illam cum ab aliis tum Cicerone laudatam dulcedinem, et quaſi amœnitatem quandam, diligendum hunc autorem, et in manibus ſemper habendum eſſe: ſed propter rerum cognitionem maximarum, propter maxime ad vitam utilium ſententiarum copiam, ob plurima certo, accurate, prudenter, honeſte dicta, magnifaciendum nobis, vel in ſuo potius genere anteponendum univerſis. Nota ſunt ex Latinis Ciceronis et Quintiliani elogia præclariſſima huius autoris. Græcorum autem quæ opinio de his libris fuerit, ſatis indicat inſcriptio nominum Muſarum, quibus omnem ſapientiam et doctrinam et ingenii præſtantiam, antiquitatem ſignificaſſe notum est. Et quicunque meminere ipsius, honoris et laudis præfationem ſemper uſurpaſſe reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ poſitæ in hoc autore debere puto, neque non hortandi mihi videntur omnes, ut ſtudio ſingulari in hoc autore verſari, et illum præcipuo amore complecti velint. Nam et mihi fructuoſam fuiſſe lectionem huius videor ſentire, et aliis item futuram eſſe confido. Viſum autem, &c.

DE HERODOTO, EX EODEM JOACHIMO CAMERARIO.

HERODOTI patrem fuiſſe Lyxem et Dryo matrem perhibent, patria Halicarnasſenſem: quod præſcriptum nunc etiam in hiſtoria illius legitur. Parentes in ſua civitate bono loco natos tradunt, ipſumque fratrem habuiſſe Theodorum nomine. Quum autem teneretur Halicarnasſus a Lygdamide tyranno, nepote Artemiſiæ reginæ Cariæ, ſeceſſit Herodotus in Samum inſulam: atque ibi lingua Ionica hiſtoriam magna cum cura compoſuit, relatam in libros novem: (*Lucian. Herodoto, vel Eetione.*) quam quum in frequenti Græciæ conventu Olympiorum recitavisſet, ſic placuit univerſis, ut ita audirent quaſi Muſas loquentes: ideoque libris, qui novem (ut diximus) esſent, Muſarum novem indidere nomina. Quum reverſus in patriam autor fuisſet civibus ſuis tyranni expellendi, ſucceſſit quidem res, ſed invidia maxima Herodotum excepit. Ita enim fieri ſolet ut periculorum metum parta ſecuritate obtrectationes fere ſequantur. Cedendum igitur, relinquendos ingratos cives ratus, quum Athenienſium tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, ſua ſponte illis ſe colonis ſocium addidit: et ibi finivit vitam ſuam: ſepultusque fertur in foro, etſi quidam Pellæ mortuum fuiſſe tradidere. Ipſe facit mentionem (*Clio, c.* 109.) λόγων Ἀσσυρίων et λόγων Λιβυκῶν, (*Euterpe, c.* 161.) quos conſcripſerit: de quibus tamen hæc mentio ſolummodo reſtat. Herodotum ſcribunt, quum recitaret in Olympiis (ut ſupra retulimus) hiſtorias ſuas, audiviſſe Thucydidem, qui adhuc ætate puer esſet, quumque Thucydides tum quaſi divinitus commotus lacrymas profudisſet, animadvertiſſe hoc Herodotum; et gratulatum fuiſſe patri ipſius Oloro: hortatumque, ut erudiendum curaret filium diligenter: gliſcere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atque diſciplinarum. De Herodoto Græcum epigramma fertur, quo memoratur et illa invidiæ fuga et diſcesſio in Thurios.

Ἡρόδοτον Λυξέω κρύπτει κόνις ἥδε θανόντα
Ἰάδος ἀρχαίης ἱϛορίης πρύτανιν,
Δωριέων πάτρης βλαϛόντ' ἄπο· τῶ γὰρ ἄπλητον
Μῶμον ὑπεκπροφυγὼν, Θούριον ἔσχε πάτρην.

Extat apud Stephanum: ſed magis integrum in ſcholiis Nebularum Ariſtoph.

quod nos ita aliquando convertimus,

Terra, ſatum Herodotum Lyxe, tegit iſta ſepultum,
Qui priſcæ Ionicæ laudem habet hiſtoriæ.
Dorica produxit tellus hunc: unde fugatus
Invidia, hac patria Thuride ſedit humo.

Ex eo factum eſt, ut aliqui præſcriptionem *Halicarnasſenſis* mutarent in *Thurii:* quod et Plutarchus annotavit in libello De exilio. Reperio relatum hunc in olympiadem LXXVII, et LXXXIII. cum quo non disſentit, quod traditur, floruiſſe Thucydidem olympiade LXXXVII, et olympiade LXXXVIII. mortuum Periclem Xanthippi filium, cuius Herodotus meminit (*Erato, c.* 131.) Plinius ubi de ebeno disſerit, Herodotum ſcribit Thuriis condidiſſe hiſtoriam anno ab V. C. trecenteſimo decimo. Quod et ipſum cum numero LXXXVII. olympiados
conſentit, quo aliqui floruiſſe Herodotum tradidere: quum acceperimus, Romam conditam eſſe circiter olym- 718
piada VI. Sane cum Hellanico vixiſſe fuisſeque apud Archelaum, traditum eſt: quod tempus et Euripidis poëtæ fuit, quem genitum accepimus eo die quo Perſæ fuere a Græcis fuſi. Pherecydes et Hecatæus diu ante illum hiſtorias et fabulas componere primi oratione ſoluta cœpere. Fuit et Xanthus quidam ſcriptior Lydus, quem in Lydorum hiſtoria ſequutum Herodotum putant. Fuit et Charon Lampſacenus paulo hoc ſuperior, qui et ipſe bellum Perſicum deſcripſit. Sed et Hellanicus ſuas hiſtorias ante Herodotum edidit, quas ipſe ſe legiſſe ſignificat. Fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de nymphis et ſacris ſcripſit, et alius, medicus.

DE DIALECTO IONICA, EX EODEM.

ORATIO Herodoti elegans eſt, et Ionicæ linguæ propria quadam facilitate, ſine omnibus veluti anfractibus, defluens. Dialectus autem (id eſt peculiare orationis genus) Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam et hæc quodam tempore appellatio Athenienſium, et Ionicæ omnes coloniæ Athenienſium fuere. In quibus accidit, ut ſonus vocis et forma ſermonis in alieno ſcilicet ſolo Aſiæ atque inſularum mutaretur. Traditum autem eſt, appellatos primum Cranaos incolas Atticæ, quum Pelaſgi adhuc Græciam tenerent: regnante deinde Cecrope, Cecropidas. Cui quum ſucceſſisſet Erechtheus; tum illis fuiſſe inditum nomen Athenienſium: ac mox ab Ione ductore, Ionum. Hic fuit Xuthi, vel Apollinis (ut poëtæ) filius, ſuſceptus ex Creuſa Erechthei filia: et AEgiali ac Helices regnum tenuit. Cuius gens poſtea a Dorienſibus pulſi, ab Athenienſibus in civitatem recepti fuere. (*Pauſan. Achaicis.*)

Varietates in Ionica lingua hæ fere annotantur. A in η mutatur, niſi Doricum fuerit α. αι mutatur in η. Mutatur et ε in η, diviſa diphthongo, itemque in genitivis nomimum ευς. ὧν mutatum eſt ex οὖν. Crasſæ mutantur in tenues. Attica mutatio eſt α in ε. Uſurpant Iones et ε cum ο, in genitivis nominum ις, ubi Attici ω ponunt: quum ιος quoque communis ſit et Ionica flexio. Vertunt π in κ. Item αυ in ωυ. itaque hæc diphthongus, Ionica vocatur. Pro ω accuſativo faciunt ουν. Duo σσ in ξ mutant. Metaplasmus οι, in ες, Ionicus eſt, ſimiliter et aliæ quædam ſuæ huius dialecti formæ ſunt. Eſt et mutatio η in α. Mutant ου in ευ. item ε in α. Addunt Iones finali σ, litteram ι, et in verbis, σι. Syllabam ῶ circumflexam, εω faciunt. Interdum et non circumflexum ου primæ declinationis, εω faciunt. Vocabulis initialibus τ præponunt, ο et ε producunt, addita υ et ι. Tertiæ declinationis genitivum in οιο, de ου, proferunt, ῳ faciunt ωϊ. Geminant conſonantes, ut σσ, ττ, ππ. Inſerunt ε, item σ. nam θα primæ perſonæ pluralis, σθα, et θον dualis, σθον faciunt. Inſerunt α in patronymicis. Iones integris et incontractis verbis nominibusque et participiis adverbiisque, omnibus denique orationis partibus utuntur. Mutant ην in εα. Augmenta præteritorum et aliarum dictionum initia abiiciunt, τ nominum in ας in declinatione elidunt. Utuntur reduplicatione. Utuntur et tranſpoſitione tam litterarum quam ſyllabarum. Abiiciunt ι de diphthongo ει. Initiales litteras abiiciunt. Ex ιε faciunt ι longum. Suas habent tertias perſonas plurales præteriti perfecti pasſivi, poſita littera α ante ται finale, ut et et in aliis. Infinitiva per ſyllabam με producunt. Sunt et contractiones et ſynalœphæ Ionum: ſunt et apocopæ.

Horum exempla promiſcue ſubnotavimus, et aliis quibusdam proprietatibus dialecti Ionicæ indicatis. Ἡροδότου Ἁλικαρνασσῆος ἱϛορίης ἀπόδεξις ἥδε, pro Ἁλικαρνασσέως ἱϛορίας ἀπόδειξις. Θωυμαϛὰ, pro θαυμαϛά. Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου, pro Ἰώ. Πλεῦνας, pro πλέονας. Ἀπ' ἧς, pro ἀφ' ἧς. Ἀπελόμενοι, pro ἀφελόμενοι, et Ἀξιαπηγητότατα, pro ἀξιαφηγητότατα. Διαπρηξαμένους καὶ τἆλλα τῶν εἵνεκεν, pro διαπραξαμένους καὶ τὰ ἄλλα ὧν ἕνεκα. Ἐγεγόνεε, pro ἐγεγόνει. Ἤδεε, pro ᾔδει. Δεσπότεα, pro δεσπότην. Μίδης, pro Μίδας. Θρόνον βασιλήϊον, pro βασίλειον. Ἑϛάμεναι, pro ἑϛάναι. Ἐπεκράτεον, pro ἐπεκράτουν. Κυρίην τῶν ἡμερέων, pro κυρίαν τῶν ἡμερῶν. Κιθῶνας, pro χιτῶνας. Ἐπὶ νόον ποιέουσι, pro ἐπὶ νοῦν ποιοῦσι. Περιέσπε, pro περιεῖπε. Ἱρὸν, pro ἱερόν. Ὁρτὴ, pro ἑορτή. Κεῖνος, pro ἐκεῖνος. Ἐὼν, ἐοῦσα, pro ὢν, οὖσα. Κεχωρίδαται, pro κεχωρισμένοι εἰσί. Ἐτετάχατο, pro τεταγμένοι ἦσαν. Τὠρχαῖον, ὤνθρωπε, ὦναξ, ὡνὴρ, ἅτερος, τἀνθρώπου, pro τὸ ἀρχαῖον, ὦ ἄνθρωπε, ὦ ἄναξ, ὁ ἀνὴρ, ὁ ἕτερος, τοῦ ἀνθρώπου· quæ Attica ſynalœpha et in aliis reperitur: ut θατέρου, τοῦ ἑτέρου. Ὕβριος,

πόλιος, pro ὕβρεως, πόλεως. Ἐγχειριδίοισι, pro ἐγχειριδίοις. Ἐπεὰν, ἀδελφεὸς, pro ἐπὰν, ἀδελφός. Τοὔνομα,
719 μοῦνος, ξεῖνος, pro τὸ ὄνομα, μόνος, ξένος. Ποιεῦσι, pro ποιοῦσι· ἐδικαίευ pro ἐδικαίου. Μέγαθος, τάμνειν, pro μέγε-
θος, τέμνειν. Ὀπέωνες, pro ὀπάονες. Ὁρέων, pro ὁρῶν· ϛαθμεώμενοι, pro ϛαθμούμενοι· χρεωμένων, pro χρωμένων. Κυνέῃ
pro κυνῆ. ἀνθρωπηΐη, pro ἀνθρωπῆ. Τυφῶ, ἄθω, pro τυφὼν, ἄθων· quod plane Atticum est. Πλεῦν, pro πλέον.
Προσδέκεο, pro πρoσδέχου. Ὥρα, pro ἑώρα. Διξὰ, τριξὰ, pro δισσὰ, τρισσά. Αὐτόπτεω, pro αὐτόπτου. Ἐν
τῇσι ἁμάξῃσι, pro ἐν ταῖς ἁμάξαις· ac concursum omnino vocalium Iones amant. Ἄδρησα, pro ἄδρασα, *quæ*
non solerent aufugere. Ἐπιβατέων, pro ἐπιβατῶν. Ὁκόσον, ὅκου, κότε, pro ὁπόσον, ὅπου, πότε. Βουβάλιες, ὄφιες,
pro βουβάλεις et ὄφεις. Ἑσσωθέντες, pro ἡσσωθέντες· et ἕσσονες, pro ἥσσονες. Ἀδαέες, pro ἀδαεῖς. Οἴκασι, pro
ἐοίκασι. Κέρεα et γέρεα, pro κέρα et γέρα, contracto de κέραα, eliso τ. Ἐϛελάδατο, ἐϛαλμένοι ἦσαν. Κατεϛρά-
φατο, κατεϛραμμένοι ἦσαν. Τρῶμα, pro τραῦμα, omisso υ. nisi magis est a verbo Ionico factum quod τρώειν
illi dicunt, id est, τιτρώσκειν. Apud Homerum Ἐρίηρες, pro ἐρίηροι positum volunt: Ἐρυσάρματες ἵπποι. He-
rodotus Αὐτοκέλεες, pro αὐτοκέλευτοι. Contra μάρτυροι et φύλακοι, Iones pro μάρτυρες et φύλακες. Ὄψεαι,
pro ὄψῃ· quod Atticis est ὄψει. Ἀπικοίατο, pro ἀφίκοιντο. Ὁρμέατο, pro ὥρμηντο. Μανασέων, pro Μνησσῶν.
Λᾶξις, pro λῆξις. ΟΥ in οιο solutio, et σθα, ac σθον, ποιητικώτερον videtur. Ὑπερῷϊον, λώϊον, pro ὑπερῷν, λῷον.
Κραδίη, pro καρδία· κρατερὸς, pro καρτερός· ut Homero Κράπαθος, pro Κάρπαθος. Reduplicationes sunt Home-
ricæ, Τετύκοντο, ἐκλέλαθον, τεταγὼν. Herodotus Ἀραιρημένοι dixit pro ᾑρημένοι. Ἐνθεῦτεν, pro ἐντεῦθεν. Ἀπο-
θανεύμενοι, pro ἀποθανούμενοι. Duplicationes consonantium Ionicæ illæ quidem esse perhibentur; sed sunt
poëticæ, ut Ὅσσον φέρτερός εἰμι. Ὅττι τοι ἐν μεγάροισι. Ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλει.

E X E O D E M.

IONICUS est et articuli pleonasmus, ut, Τοὺς μὲν ἀναϛήσειεν, ὁ δ' Ἀτρείδην ἐναρίξοι, pro ἐναρίξοι δέ· in quibus ὁ pronomen esse volunt, et significare αὐτὸς, Ionice. Polymnia, εἰ μέν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῶν μὲν ἔλεγεν οὐδὲν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχέϛατα ἐκλεγόμενος, *siquid inerat, quod fraudi esset barbaro, eorum nihil memorabat, sed eligens maxime fausta.*

Est autem et aliorum pronominum hic usus, εἰ δὲ ταῦτα ὑποδύνειν οὐκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως ϛράτευμα ἀνάξειν, pro ἀλλὰ πάντως ἀνάξεις. Et rursum, ἥ σέ γε, pro ἥ γε. Iliad. ρ.

Ὅς' ἐπεὶ ἄρκε κάμῃσι κύνας τ' ἄνδρας τ' ἐρεθίζων,
Οἵ τέ μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι,
Πάννυχοι ἐγρήσσοντες, ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων Ἰθύει.

Ionum sunt anastrophæ, ut, ὄρνιθες ὥς. Iliad. β, —— οὔ σε ἔοικε κακὸν ὣς δειδίσσεσθαι. Sic ᾧ ἔπι, pro ἐφ' ᾧ. Et, βιοτῆς νῦν μὲν ἀνθρωπηΐης πέρι. Iliad. β. τότε δ' ἤδη ἔχεν κατὰ γαῖα μέλαινα. i. κατεῖχε.

Sunt et ἀποκοπαὶ Ionicæ verbi substantivi. ut, ἔνι pro ἔνεϛι, μέτα pro μέτεϛι. Hom. πάρ' ἔμοι γε καὶ ἄλλοι, id est, πάρεισιν ἐμοί.

Cum aliter, tum interposito ὦν dirimunt coniungenda, μέχρι μὲν ὦν τούτων· et βύβλῳ περὶ τὰ κέρεα ἐλίσσων, id est, περιελίσσων· et κατ' ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε· et κατά με ἐφάρμαξας, pro κατεφάρμαξας ἐμέ· et εἶπε τῶν τις Βαβυλωνίων, pro τῶν Βαβυλωνίων τις. Sic ὡς δὲ αὔτως, pro ὡσαύτως δέ. Iliad. β, καδδέ κεν εὐχωλήν· et Iliad. ρ, —— ἀπὸ δὲ μελιηδέα θυμὸν ἕλωμαι, pro κατὰ δὲ εὐχωλὴν, et ἀφέλωμαι θυμόν. Iliad. α, ἐκ δ' ἕλον Ἀτρείδῃ. i. ἐξεῖλον δέ. Sic ὑπὸ δ' ἤρεον, pro ὑφήρουν. Polymn. ἀπὸ πάντα τὰ χρήματα ἄγων, i. ἀπάγων.

Præpositiones absolute, quasi adverbialiter, sæpe ponunt: μετὰ δὲ, τῆς ϛρατιῆς ἀπικομένης εἰς Σάρδεις, *postea vero, quum exercitus Sardis venisset.* Sic, καὶ πρὸς ἀνεπιϛήμονες ἔσαν, *præterea*, Iliad. χ, Πρὸς δέ με τὸν δύϛηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέαιρε. Alibi, ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσσατο νώροπα χαλκόν. Item, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς· Herod. Polymnia, ἐν δὲ Ἀρτέμιδος ἱερὸν, *in illo litore est fanum Dianæ.*

Ionicum est casam ad præpositionem referri quæ cum verbo adiuncto composita est, ut, ὅτι οἱ ἐνορῴη, id est ὅ, τι ὁρῷτο ἐν αὐτῷ, *quid in se animadverteret.* Iliad. β, —— τέο δ' αὖ ἐπιμέμφεαι, id est, ἐπὶ τίνος μέμφῃ. Et ὤμοισιν ἐπείη. i. εἴη ἐπὶ τοῖς ὤμοις. Item Iliad. ν, θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραϛάς. i. ϛὰς παρὰ τὸν Ἕκτορα. Herod. Clio τρία γὰρ ἔτεα ἐπανεβάλλετο τὴν Σαρδίων ἅλωσιν, id est, ἐπ' ἔτεα τρία, *in tertium annum distulit Sardium expugnationem.* Idem, ἀπόζει τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης, id est, ὄζει ἀπὸ τῆς χώρης.

Singularis usus infinitivi εἶναι, Ionicus est, hoc modo, καὶ τοὺς Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην εἶναι, *ut hæc prima quidem cura esset.* Et, οὐδὲ ὁμολογήσομεν ἑκόντες εἶναι, *quod volentibus quidem nobis fiat.* Et, τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, *In quo totum veteret*, aut *Re ipsa.*

HERODOTI VOCABULA IONICA,

ET

QUÆDAM LOQUENDI GENERA, ILLI CUM HOMERO MAGNA EX PARTE COMMUNIA: NECNON ALIA.

Collecta & Latine reddita, partim ab Ioachimo Camerario, partim ab Henrico Stephano: littera C *illius nomen,* H *huius nomen indicante; a quo & addita nunc fuerunt aliquibus Camerarii interpretationibus exempla.*

HENRICUS STEPHANUS LECTIONIS HERODOTI STUDIOSIS.

I vulgo receptum morem usurpare, quam meum tenere, maluissem, Ioach. Camerarii nomen silentio præteriissem: ac titulum huic opusculo præfixissem quo hanc recensionem pariter et interpretationem vocabulorum, quæ quum Herodotus sibi habere peculiaria videatur, habet tamen cum ceteris Ionibus, et nominatim cum ipso etiam Homero (ad pleraque quod attinet) communia, totam suscepissem et in me recepissem. Nec tamen magnum onus humeris meis imposuissem, quæ enim Camerarius de illis vocabulis antea scripserat, meis infarciendo, eaque pro meis ostentando, magnum oneris levamentum in promptu mihi fore animadvertebam. Præsertim vero quum multo plures a me quam ab illo voces recenserentur et exponerentur, sub meæ commentationis prætextu dominium in illius quoque commentatiunculam usurpare, res fuisset quæ multorum exemplis defendi (si exempla malam defendere caussam queunt) potuisset. Verum ego non solum, alienis tantummodo plumis se vestire, corniculæ in morem, sed etiam vel miscere suis alienas, atque id dissimulare, vix ingenui esse hominis, semper existimavi. Atque hoc et meus Thesaurus testari abunde potest. Quinetiam Paralipomena tantum institutionis grammatices (aut saltem eorum partem) scribere malui, quam meam institutionem grammatices ad tam multas aliorum addendo, in aliena plurima manum iniicere; simulque miseros lectores crambe toties repetita occidere. Neque tamen sum nescius, reperiri quotidie qui multo maiori cum turpitudine plagiarii sint: id est, multo turpius et magis pudendum plagium committant, dum aliena, et quidem e multorum nonnunquam libris consarcinata, sive consuta, aut (si cui Græca vox magis placet) συνερραμμένα (licet eorum nonnulli ne artem quidem talia consarcinandi, sive consuendi, sive τοῦ συῤῥάπτειν, calleant) impudentissimo novi tituli libri, aut novi saltem nominis autoris, mendacio, pro suis obtrudentes, et obtrusa venditantes, fucum faciunt: etiamsi nulla futura sit qua vel γρῦ tam multis alienis οἴκοθεν (id est, de suo) insuisse dici possint.

Ceterum, quamvis pauca illa quæ Camerarii sunt, ita meis inseruerim (apposito ubique eius nomine) ut intacta in illis omnia reliquerim, fuisse tamen ubi eius interpretationi nonnullarum vocum aliquid adiicere, aut in eam non sine aliquo fortasse lectoris fructu inquirere potuerim, ostendam alias (deo favente) in iis quibus Herodoti lectores, præsertimque eius valde studiosos, amplius iuvabo. Sed malui exemplorum alicubi adiectione, aut exempli; ubi Camer. nullum attulerat, contentus esse. Ne hoc quidem tacebo, me in quibusdam vocabulis exempla Homeri, in quibusdam Hippocratis, (quæ Erotiani, et Galeni lexicis; quum ea excudi; destinaveram) in nonnullis, utriusque, attulisse.

A.

721
Ἄγειν καὶ φέρειν, Ionicum est de hostilibus direptionibus. Herodot. lib. I. c. 88. φέρουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά. Et rursum I, 66. καὶ ἄγον γὰρ ἤδη καὶ ἔφερον τοὺς περιοίκους ἅπαντας. Iliad. ε. Οἷόν κ' ἧε φέροιεν Ἀχαιοὶ ἦκεν ἄγοιεν. Neque me fugit, et apud Xenophontem et alios Atticos autores hanc figuram reperiri, nam et alia, quæ ut Ionica annotavimus, illi usurparunt, utriusque enim linguæ eadem, ut supra diximus, origo fuit. C.

Ἀγινέειν vide in Ἀπαγινέειν. Pass. Ἀγινεόμενος activa signific. *Adducens*, VII, 33. ἀγινεόμενος γυναῖκας. H.

Ἀγοράομαι, ῶμαι, *Concionor*, *Concionem habeo*. Unde ἠγορόωντο, VI, 11. ἐγίνοντο ἀγοραί· καὶ δή κού σφι καὶ ἄλλοι ἠγορόωντο. Sic Hom. Il. δ, versu 1. Οἱ δὲ θεοὶ παρ' Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο. Sed hic est potius *Concilium habebant*, *Consultabant*. At quum dicit, ἀγορήσατο καὶ μετέειπε, est *Concionem habuit*. Verbum autem Ἀγοράζω apud hunc, sicut apud Thucyd. et Aristoph. est, *In foro versor*. H.

Ἀγχίστροφα, *In contrarium mutata*, *Contraria*. ἀγχίστροφα βουλεύομαι, VII, 13. Proprie autem Ἀγχίστροφον q. d. *Conversionem*, id est, mutationem, *propinquam habens*, sive *Mutationi propinquum*. H.

Ἀγωνίδαται pro ἠγωνισμένοι εἰσὶ, sed passiva significat. pro *Decertati sunt*: IX, 26, 2. πολλοὶ μὲν γάρ τε καὶ εὖ ἔχοντες πρὸς ὑμέας ἡμῖν ἄνδρες Σπαρτιῆται, ἀγῶνες ἀγωνίδαται, *multa certamina decertata sunt*. Sed perperam in Aldina et Germ. edit. ἀγῶνας pro ἀγῶνες scriptum est. H.

Ἀδαέες, *Ignari*, *Imperiti*. IX, 45. ἡμεῖς δὲ ἄπειροί τε εἰμὲν καὶ ἀδαέες τουτέων τῶν ἀνδρῶν. H.

Ab eodem pro Ἀδαὴς dicitur Ἀδαήμων, ut VIII, 65. ἀδαήμονα τῶν ἱρῶν. Quinetiam verbum Δεδάηκε, *didicit*. H.

Ἁδεῖν et Ἁδάνειν, *Placere*, Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ. Et, Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακός. C. Vide Ἀπάδειν et Ἕαδε.

Αἱμασιαὶ, *Septa*. Sed addit Herod. in primo, c. 180. αἱμασιὴ πλινθέων ὀπτέων. Odyss. σ. αἱμασιάς τε λέγων, *Septa struens*. C.

Αἴνη, *Existimatio*. C.

Αἰχμὴ κακῶς ἑστηκέναι dicitur πρός τινα, ab Herodoto, rarissimo sed elegantissimo loquendi genere, lib. VII. c. 152. de Argivis, ἐπειδή σφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἑστήκεε, hoc sensu, *Quum minime secundum iis adversus Lacedæmonios prœlium fuisset*. Quam interpretationem etsi aperte præcedentia et sequentia confirmant, possit tamen ea et Eustathii testimonio comprobari: qui postquam dixit δόρυ nonnunquam significare πόλεμον, id est, *bellum*, veluti quum aliquis vocatur δουρὶ κλυτὸς, itidemque vocem αἰχμὴ usum istum habere: unde δορυάλωτος et αἰχμάλωτος significare pariter ὁ ἐν πολέμῳ ἁλούς· subiungit, λέγει δέπου καὶ Ἡρόδοτος περὶ τινῶν, ὡς κακῶς αὐτοῖς ἡ αἰχμὴ ἕστηκε πρὸς τοὺς δεῖνα, ἤγουν ἐδυστυχήθη αὐτοῖς ὁ πόλεμος. Additque, hoc ex consequenti esse dictum, παρακολουθεῖ γὰρ τοῖς ἐν μάχῃ δυστυχοῦσι, κακῶς αὐτοῖς ἑστάναι τὴν αἰχμήν. Ceterum in compositione quoque nomen hoc pro *bello* usitatum esse apud Iones sciendum est, quum videlicet appellant, ὁμαιχμίην quod alii συμμαχίαν· ut VIII, 140, 1. ὁμαιχμίην συνθέμενοι. Ab eadem voce est μεταίχμιος· unde μεταίχμιον γῆν legimus, VIII, 140, 2. μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτημένων. H.

Ἁλέες, *Conferti*. Et Ἁλίζεσθαι ac Συναλίζεσθαι, *Colligi* seu *Congregari*. Et Ἁλίη, *Cœtus*. C. Exemplum verbi Ἁλίζεσθαι, I, 79. ἁλίζεσθαι τὴν τῶν Λυδῶν δύναμιν. Utitur et Hippocr. hoc verbo Ἁλίζεσθαι. Invenitur autem et activum Ἁλίζειν apud Herod. VII, 12. necnon compositum Συναλίζειν, I, 126. Ad nomen autem ἁλέες quod attinet, sciendum est, ἅλες quoque apud Hipp. exstare: atque alicubi ἅλες et πολλὸν copulari.

Ἀλεεινὴ χώρα, *Calida regio*. Et Ἀλέα, *Calor*, ut in locis apricis. C.

Ἀλεωρὴ a Valla redditur *Remedium*, IX, 6. ὡς καὶ αὐτοί τινα ἀλεωρὴν εὑρήσονται. Proprie autem sonat *Evitatio*, *Declinatio*, *Effugium*. Ac redditur etiam *Levamen*, et *Laxamentum*, necnon *Solatium* Hippocr. ἐν παραγγελίαις utitur, Ἄνεσις γὰρ νόσου τινὰς κάμνοντι παρέχει μεγάλην ἀλεωρήν.

Ἀλκὴ ut ab Homero, ita etiam ab Herod. quibusdam loquendi generibus adhibetur: quorum vel frequentissimum est, nisi me memoria fallit, ἐς ἀλκὴν τρέπεσθαι· quo videtur significari quod vulgo dicimus, *Se mettre en defense*. Hoc autem existimatur dici a Livio, *Vim parare*: veluti quum scribit, *Alios vim parantes occidit*. III, 78. ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμφότεροι, καὶ ὡς ἔμαθον τὸ ποιεύμενον πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο. Quibus verbis subiungit. ὁ μὲν δὴ αὐτέων φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος, ὁ δὲ πρὸς τὴν αἰχμὴν ἐτράπετο· (ubi observa simul eundem usum verbi τρέπεσθαι cum alio accusativo.) Estque πρὸς ἀλκὴν τρέπεσθαι tanquam genus, at πρὸς αἰχμὴν τρέπεσθαι, velut species. Paulo post τῇ χερὶ χρῆσθαι hac in signif. usurpat: ὁρέων δέ μιν ἀργὸν ἑστεῶτα ὁ Γωβρύης εἴρετο ὅτι οὐ χρῆται τῇ χερί. Alioqui χερὶ χρῆσθαι reddi etiam potest *Manum conserere*. Fortassis tamen πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο eo in loco 722 reddendum potius fuerit, *Vi agere cœperunt*, vel, *Vim moliti sunt*, aut *Totis viribus obsidere cœperunt*. Nam illud *Vim parare*, minus est in quibusdam locis quam πρὸς ἀλκὴν τρέπεσθαι· veluti quum in principio II, 45. dicitur de Hercule, ἐς ἀλκὴν τραπόμενον πάντας σφέας καταφονεῦσαι. H.

Ἀλογέω, *Nullam rationem alicuius rei habeo*, *Contemno*. Unde ἀλογήσας, III, 124. Sic et compos. Κατηλογέω· unde κατηλογέοντα, III, 121. H.

Ἁμαρτὰς pro ἁμαρτία, *Peccatum*. ut I, 167. ἀκέσασθαι τὴν ἁμαρτάδα. H.

Ἀμβώσας, ἀναβοήσας. C. Sic Ἐπιβώσασθαι pro ἐπιβοήσασθαι, I, 87. initio. H.

Ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωϋτῶν, *Seipsos vicerunt*. C.

Ἀμφιβασία, *Disceptatio*, vel *Dissensio*. C.

Ἀναγινώσκω, *Suadeo*, *persuadeo*, (quemadmodum πείθω utrumque usum habet) ut VII, 10. γνόντα ἐπ' οἵους ἄνδρας ἀναγινώσκεις βασιλῆα στρατεύεσθαι· ubi est potius *suades*, quam *persuades*: quamvis postea persuaserit. At IV, 158. ἀνέγνωσαν ἐκλιπεῖν· non solum *suaserunt*, sed etiam *persuaserunt*. Sic etiam I, 187. τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, sequente infinitivo κατασῆναι. Itidem pass. Ἀναγνωσθεὶς, *persuasus*, in IV, 154. ὁ δὲ ἀναγνωσθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔργον οὐκ ὅσιον ἐμηχανᾶτο ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, *Is autem, ab uxore persuasus, rem nefariam adversus filiam moliri cœpit*. At interpres male ἀναγνωσθεὶς reddidit *deceptus*. Omnemque illi excusationem præripit verbum πείθει, quod proxime præcedit, de eadem, πείθει τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν οὕτω. Quinetiam lib. III, c. 61, activæ voci ἀναγνώσας aliam tribuit significationem idem interpres: τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Πατιζείθης ὥς οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἷσε ἄγων ἐς βασιλήϊον θρόνον· ita enim hæc reddidit, *Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit*. Quum debuisset ita vertere, *Huic viro quum persuasisset magus Patizithes fore ut ipse illi omnia effecta redderet*. Erat enim Patizithes qui Smerdi omnia confecturus erat, non contra: quod tamen potius præ se ferre videtur altera interpretatio. Ut autem Ἀναγινώσκω, sic etiam Συγγινώσκω apud Herodotum a vulgari usu discedit. Sed quid de Galeno et Erotiano dicemus, verbum ἀναγνῶναι apud Hippocratem, Ionica dialecto utentem et ipsum, non πεῖσαι, id est, *Persuadere*, sed μεταπεῖσαι, (id est, *Dissuadere*, vel *De sententia deducere*, *A sententia dimovere*) necnon μεταδιδάξει exponentibus? καὶ οὐκ ἠδυνάμην (inquit Hippocr. lib. De artic.) αὐτοὺς ἀναγνῶναι, εἰ μὴ μόλις, ὅτι τόδ' ἐστὶ τοιόνδε. Suspicor, unum ex altero sumpsisse, qui loco præpropere (ut fit) lecto, nec bene memoriæ mandato, horum tantum verborum recordatus sit, αὐτοὺς ἀναγνῶναι· (ac non horum etiam quæ subiunguntur, ὅτι τόδ' ἐστὶ τοιόνδε) simulque præpositionis ἀνὰ verbo γνῶναι præfixæ usum eum imaginatus sit quem habet in aliis quibusdam verbis, et nominatim in Ἀναδιδάσκομαι, apud ipsum Herodotum. Hoc etiam addo, perperam Galenum, et Erotianum ἀναγνῶναι, non ἀναγνῶσαι legisse apud Hippocratem: et quosdam male lectionem hanc in illam mutandam censuisse. Nam et hic ex I, 87. habes ἀνέγνωσε, et legitur itidem VI, 75. Eodemque modo exstat ἀνέγνωσαν I, 128. Sic autem et I, 85. ἄλλον γνώσας: ubi repono ἀλλογνώσας.

Ἀναγκαίη pro ἀνάγκη· ut in I, 11. μή μιν ἀναγκαίη ἐνδεῖν. H.

Ἀναδιδάσκεσθαι vide VIII, 63. initio, et quæ adscripsi margini. H.

Ἀναιρεῖσθαι, vide in Ἐπαναιρεῖσθαι.

Ἀναισιμοῦσθαι, ut I, 72. fine πέντε ἡμέραι ἀναισιμοῦνται, *Quinque dies insumuntur*, sive *impenduntur*. H.

Ἀνακῶς ἔχειν, Φροντίζειν, seu ἐπιμελῶς ἔχειν. VIII, 109. fine, σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω. C.

Ἀναπλῶσαι pro ἀναπλεῦσαι. C.

Ἀνάπυστον, *Quod innotuit*, *Patefactum*, *Palam factum*. VI, 66. extremo, ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ ἀνάπυστα ἐγένετο ταῦτα. Sed male in Ald. et German. edit. ἀνάπειστα· contra vero recte in iisdem, paulo ante, ἀνάπυστα γενόμενα ταῦτα. H.

Ἀνε

'Ανεθέλητον, quod ab aliis dicitur ἀβούλητον, *de eo quod triste nobis accidit.* VII, 133. ὅ, τι δὲ τοῖσι 'Αθηναίοισι ταῦτα ποιήσασι τοὺς κήρυκας συνήνεικε ἀνεθέλητον γενέσθαι, οὐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρη καὶ ἡ πόλις ἐδηώθη, *quid adversi illis contigerit.* Et ἀνεθέλητος συμφορὴ apud eundem, (sicut dicitur ἀβούλητος συμφορὰ) alibi ἄχαρις συμφορή. Quibus in locis vocabulum συμφορὰ ponitur tanquam μέσον, more antiquo. H.

'Ανειμένος. II, 167. τοὺς εἰς πόλεμον ἀνειμένους· *bello deditos.* Sic paulo ante, ἀνέωνται ἐς τὸ μάχιμον. Sed ibi, sicut et in Ald. edit. male ἀνέονται. H.

'Ανελεῖν, est *Respondere*, ut de oraculis Latini dixere, I, 13. ἢν μὲν δὴ τὸ χρηστήριον ἀνέλῃ μιν βασιλέα εἶναι τῶν Λυδῶν. *Si oraculum responderit, ipsum regem Lydorum esse.* Euterpe, c. 139. ἀνεῖλε ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγύπτου βασιλεῦσαι ἔτεα πεντήκοντα. C.

'Ανέωνται, vide in 'Ανειμένος.

723 'Αντάω, ῶ, ex quo ἤντησε pro ἔτυχε II, 119. initio, καὶ ξεινίων ἤντησε μεγάλων· quum præcedenti cap. 115. dixisset, ξεινίων τυχών. Sic Homerus Iliad. α. ἀντιάσας dixit pro τυχών, sive ἀπολαύσας, aut μετασχών· ubi canit Αἴκεν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων Βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι. Facit autem illud ἀντᾷν ut minus mirari debeamus participium ἀπαντήσαντες genitivo itidem iunctum, hoc in versu, 'Α δειλοὶ νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης Πρωτοπόρου, δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς· vel πρωτοβόλους, ut alibi legitur, pro quo tamen malim πρωτόβολοι. Suspicor autem priorem illum versum mutatum fuisse ab iis quibus insolens videbatur ille usus participii ἀπαντήσαντες. Pro illo enim habetur hic, Anthol. epigr. lib. III, pag. 232. meæ editionis, Ἢν νέον ἡβήσασαν ἀποδρέψαντες ἔρασαί. H.

'Αντίξοος, *Adversarius*, *Hostis*, ἐναντίος πολέμιος. In cap. 218. lib. VII. ἐλπόμενοι γὰρ οὐδένα σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον, ἐνεκήρυσαν στρατῷ. Et adiective, γνώμη ἀντίξοος, *Sententia contraria*, *Sententia repugnans*, VIII, 119. H.

'Αντιούμενοι sunt Ionibus qui aliis ἐναντιούμενοι, sive ἐναντίοι· ut initio Melpomenes, καὶ νικήσαντες μάχῃ τοὺς ἀντιουμένους. Paulo post, εὗρον γὰρ ἀντιουμένην σφι στρατιὴν οὐκ ὀλίγην. At vero alibi VII, 9. cum accus. personæ, sequente etiam præpositione ἐς, habente suum accusativum, pro *Occurrere* seu *obviam venire hostiliter.* H.

'Αντιπόλεμοι, *Hostes*, *Adversarii*, πολέμιοι, VII, 236. fine. H.

'Ανωσάμενοι, VII, 139. in fine, καὶ βασιλῆα μετὰ γε θεοὺς ἀνωσάμενοι. *Qui repulerunt*, pro ἀπωσάμενοι· nisi forte hoc ipsum reponendum sit. H.

'Αξιεύμεναι, activa signif. pro ἀξιοῦσαι, I, 199. principio, πολλαὶ δὲ καὶ οὐκ ἀξιεύμεναι ἀναμίσγεσθαι τῇσι ἄλλῃσι. *Quæ non dignantur*, *Quæ dedignantur.* Item VII, 16. initio ἀξιεύμενος activa itidem significatione. Verum οὐκ ἀξιεύμενος ibi non est *Dedignans*, sed *Dignum non iudicans sedere*, vel *rem se dignam*, aut, *Indignum se iudicans qui sederet.* Eod. cap. 16. n°. 2. tamen voce activa dixit ἀξιώσει, *Dignabitur.* H.

'Απαγινέειν significat *Exportare* sive *Deportare.* 'Αγινέειν, *Apportare*: et simpliciter ἄγειν. C. Frequens usus horum verborum est III, 89, 92, 93, 94, 97.

'Απαδεῖν, *Displicere*: ut 'Αδεῖν, *Placere.* H.

'Απεματαΐσε significat apud Herodotum, *Crepitum emisit*, II, 162. ὁ δὲ Ἄμασις (ἔτυχε γὰρ ἐπ' ἵππου κατήμενος) ἐπάρας ἀπεματάϊσε. C.

'Απεστώ, *Absentia*, (ut Democrito εὐεστώ, *Bona constitutio*) IX, 84. ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης. C.

'Από μὲν ἔθανε pro ἀπέθανε μὲν, VIII, 89. initio. Sic multa composita dividit, inserta particula ὦν· ut ἀπ' ὦν ἔδωκαν pro ἀπέδωκαν· et κατ' ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. H.

Ἄρδις, *Genus teli*, et (ut volunt) *Pharetra*: sed significat apud Herodotum *Ferrum* (ut opinor) *sagittæ.* C.

Ἄρθμιος, *Concors*, *Benevolus*, *Amicus*, VII, 101. in principio, μὴ ἐόντες ἄρθμιοι. Et IX, 9. 'Αθηναίων ἡμῖν ἐόντων μὴ ἀρθμίων. At vero ἀρθμία substantivi vice fungitur, VI, 83. τέως μὲν δή σφι ἦν ἀρθμία ἐς ἀλλήλους, *concordia inter eos erat.* Item ἀρθμίη, *Concors*, *Amica*, IX, 36. H.

Ἄρθρα de natura equæ posuit Herodotus. C.

Ἄση, *Molestia.* Et, 'Ασᾶσθαι, *Molestia et dolore affici.* C. I, 136. extremo, μηδεμίαν ἄσην ἀνδῇ τῷ πατρὶ προσβάλλῃ· ubi videri possit necesse minime fuisse addere ἀνδῇ. Ab Hippocr. ἄση de certo quodam molestiæ genere dicitur: nimirum de stomachi fastidio, necnon de fastidio ciborum. Quinetiam de inquieta corporis iactatione quæ ægrotis contingit. Unde et 'Ασώδεις hi vocantur, pro quo et 'Ασσώδεις gemino σσ scribitur. Sic vero et 'Ασσᾶσθαι apud eundem, non solum 'Ασᾶσθαι. Vide Hippocr. lexicum.

'Ασινής, *Illæsus*, *Incolumis*, IX, 5. ἀπέπεμψαν ἀσινέα, passiva signif. Apud Hippocr. activa etiam, ut ἀσινέες ῥήξιες, *innoxiæ.* Sic et adverb. 'Ασινέως apud eundem, *Innoxie.*

'Ατὰρ, sicut et apud Homerum (cui Αὐτὰρ etiam in usu est) pro *Autem*, vel *Sed.* lib. VI, cap. 133. respondet particulæ μὲν, cui passim δὲ· ac interdum apud hunc quoque: ut IX, 115.

'Ατάσθαλα, *Nefaria*, *Nefanda*, *Scelesta*, IX, 77. et aliis plerisque locis. Necnon aliquis dicitur ἀτάσθαλος, ut IX, 115. initio. Frequens est et Homero. H.

'Ατέοντες, *Nihil curantes.* Est et Homerus similiter usus. C.

'Ατρεκέως, *Vere*, vel *Certo*, ut I, 57. οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. Sic II, 167. οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κρῖναι. Hoc adverbium frequens est apud Homerum etiam et Hippocratem: apud Homerum pro *Vere*, apud Hippocratem et pro *Certo*, *Explorato*: et plerumque pro ἀκριβῶς, *Exacte.* ut in Prognost. οὐ δύναται ἀριθμεῖσθαι ἀτρεκέως. Sic et 'Ατρεκὴς pro *Exactus.* Extat etiam 'Ατρεκηΐη apud Herodotum, quo significatur *veritas.* Apud Hippocr. ἀτρεκείῃ scribitur: ut ἀτρεκείῃ κρῖναι apud eum legitur pro eo quod attuli ex Herodoto ἀτρεκέως κρῖναι. H.

Ἄτρυτον πόνον, *Intolerabilem*, IX, 51. initio, ἔχον πόνον ἄτρυτον. C. 724

'ΑΥδάζειν, *Vocem emittere*, seu *Loqui.* C.

B.

Βαθυτάτη αὐτὴ ἑωϋτῆς, *Ubi profundissimum est.* Item de Istro IV, 48. ἴσος αὐτὸς ἑωυτῷ ῥέει· id est *AEquabili flumine fertur.* C.

Βᾶρις, in Euterpe, c. 41. Navigium AEgyptiacum. C.

Βαρυσυμφορώτατος ἀνθρώπων, I, 45. id est, βαρείας συμφορὰς ἀνθρώπων μάλιστα παθών· vel βαρεῖαν συμφοράν. *Qui omnium hominum maxime graves calamitates est perpessus*, sive *gravem calamitatem.* Vel una voce, *Miserrimus.* H.

Βασίλεια, I, 11. ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι. At vero βασιλεία, cum accentu in penult. in lingua communi dicitur *regnum*: apud Herodotum βασιληΐη· ut ibidem sequitur proxime βασιληΐην. H.

Βεβωμένα, id est, περιβόητα, *Celebria.* C. Vide Βῶσαι.

Βωθεῖν pro βοηθεῖν, (id est *Auxiliari*) apud hunc scriptorem, teste Eustathio: afferturque et ab Hesychio. Legimus tamen et cum οη, βοηθησάντων I, 150. in medio. H.

Βῶσαι pro βοῆσαι (ut proxime præcedit βωθεῖν pro βοηθεῖν) *Clamare.* At in fine c. 146. l. I. μηδὲ οὐνόματι βῶσαι τὸν ἑωϋτῆς ἄνδρα, non male, *neque nomine compellare suum maritum.* Sic 'Αναβῶσαι pro ἀναβοῆσαι· unde ἀνέβωσεν I, 10. *exclamavit.* Sic alibi I, 8. ἀμβώσας pro ἀναβοήσας, et ἐπιβώσασθαι I, 87. pro ἐπιβοήσασθαι. Passivum autem particip. βεβωμένα pro βεβοημένα habuisti paulo ante.

Γ.

Γενέτωρ, *Progenitor*, in Urania, c. 137. Alioqui qui vulgo recepta significatione est *pater.* H.

Γένεα AEgyptiorum esse ait septem, II, 164. et alios, sacerdotes, alios, pugnatores, alios, bubulcos vocari, &c. Ubi Valla interpr. *Septem genera hominum.* Sed non minus placeret mihi *Septem ordines*, vel *Septem classes.* Sic alibi I, 125. aliquot γένεα Persarum esse scribit. At vero I, 56. legimus τοῦ Δωρικοῦ γένεος, et τοῦ 'Ιωνικοῦ. H.

Γνωσιμαχέειν interpretantur *Perpendere suas vires, quæ inferiores sint adversariorum viribus.* Itaque posset accipi Thalia, c. 25. εἰ μὲν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε. Significare videtur simpliciter, τῇ γνώσει μάχεσθαι· hoc est, *Mutare sententiam*, et *perpendere.* Urania, c. 29. γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν. At Polymnia, c. 130. γνωσιμαχέοντες καὶ τἆλλα, καὶ ὅτι χώρην ἄρα εἶχον εὐαίρετον. C.

Δ.

Δεῖπνα annotarunt ab Ionibus appellari Cœtus triginta hominum qui simul cibum caperent. Homero tamen δεῖπνον simpliciter cibum significat, atque etiam equorum pabulum, ut Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον· et Εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω.

Δέννος, *Dedecus*, *Opprobrium.* Unde et verbum Δεννάζω.

Δηλήσασθαι pro βλάψαι, apud hunc scriptorem, sicut apud Homerum: ut Eustathius quoque annotat in hunc illius poëtæ locum, Il. α, Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ Καρπὸν ἐδηλήσαντ'· ἐπειή, &c. Apud hunc IV, 198. legitur et δεδήληται, passiva signific. Hinc et Δήλησις apud Hippocratem: item Δηλητήρια φάρμακα, perniciosa atque adeo lethifera. H.

Διὰ cum genitivo, usum habens diligenter notandum, hoc in loco, I, 25. θείης ἄξιον διὰ πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων, *inter omnia quæ sunt Delphis donaria.* H.

Διαβάλλειν, *Calumniari*, et *Insectari*, et *Fallere*, et *Verba dare.* C.

Δίαιταν ποιέεσθαι, *Diversari*, *Habitare*, *Commorari.* Sic III, 51. ᾗ ὁ ἐξελαθεὶς ὑπ' αὐτοῦ παῖς δίαιταν ἐποιέετο, ἐς τούτους πέμπων ἄγγελον (ita enim interpungendum est, non inter παῖς et δίαιταν, ut in Ald. et Germ. editione) id est, *Ubi diversabatur.* seu, *Apud quos domicilium habebat.* At vero IX, 81. circa finem, δίαιταν interpres reddidit *vitam:* de rege Persarum, ὃς τοιήνδε δίαιταν ἔχων, ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω ὀϊζυρὴν ἔχοντας ἀπαιρησόμενος. Sed malim, *Cui quum talis sit ratio victus*, sive, *Qui quum tali victu utatur.* Cum hoc autem usu nominis δίαιτα, non cum illo, convenit ille qui passim apud Hippocratem occurrit, quin etiam apud medicos eius posteros, qui ex eo sunt mutuati: nisi quod multorum ægrotorum δίαιτα, cum illa regis Persarum comparata, plane est ὀϊζυρὴ (ut loquitur illic Pausanias) præsertim si verum est illud, *Qui medice vivit, misere vivit.*

Διασφὰξ, *Crepido rupium.* C.

Διαφέρειν τὸν αἰῶνα, III, 40. *AEvum transigere*, seu *AEvum agitare.* Perinde ac si diceretur, *Perdurare in vita.* Apud Hippocr. διαφέρουσι exponitur etiam *Morbum perferunt.* Atque idem et voce pass. Διαφέρεσθαι utitur pro *Durare:* si mendo carent exemplaria.

725 Διαχρῆσθαι pro simplici χρῆσθαι· ut VI, 11. εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ διαχρήσεσθε. In præcedenti autem cap. 10. dixerat, ἀγνωμοσύνῃ τε διεχρέωντο. Sic III, 72. οἵτε ψευδόμενοι καὶ οἱ τῇ ἀληθηΐῃ διαχρεώμενοι. At vero VII, 101. cum eodem dativo utitur et composito illo et simplici verbo, ὦ βασιλεῦ κότερα ἀληθηΐῃ χρήσομαι πρός σε, ἢ ἡδονῇ. Et sequitur, ὁ δέ μιν ἀληθηΐῃ χρῆσθαι ἐκέλευε. Paulo post c. 102. ἀληθηΐῃ διαχρήσασθαι. Et mox, τῇ (videlicet ἀρετῇ) διαχρεωμένη ἡ Ἑλλάς.

Verum alicubi pro *Interficere*, ut I, 24. sed ibi διαχρᾶσθαι, pro διαχρῆσθαι. Quinetiam compositum Καταχρῆσθαι usum hunc apud illum habet, si bene memini: apud posteros quidem certe eum habere constat. H.

Διδόναι λόγον ἑωὐτῷ, vide in Λόγος.

Δίκαιαι ὀργυιαὶ, II, 149. *Quæ sunt iustæ magnitudinis.* Utitur autem et lingua Gall. illa voce Lat. hac in signific. Apud Hippocratem δίκαιον exponitur εὔλογον: quod non solum *rationi consentaneum*, sed *proportioni consentaneum*, alicubi interpretandum esse videtur. Alioqui ἴσον etiam exponitur. Erotianus autem et quasdam expositiones affert quæ mihi violentæ videntur. H.

Δικαιοῦν sæpe pro ἀξιοῦν, sequente infinitivo. Proprie autem sonat perinde ac si quis dicat, δίκαιον κρίνειν, id est, *iudicare rem esse iustam*, III, 148. ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἐδικαίευ· ubi Valla, *recipienda non putavit:* sed malim, *recipere iustum esse non putavit.* Vel potius, *par esse non putavit.* H.

Διφάσιον. *Geminum:* seu *Duplicia.* C.

Item plural. Διφάσια, *Duplicia*, vel *Bina.* aut *Duo.* ut διφάσια τρώματα, I, 18. *Duo vulnera.* Et διφάσιαι αἰτίαι III, 122. Et διφάσιαι εἰκόνες, II, 182. *Binæ imagines*, seu *bifariæ.* Suspicor autem ex hoc διφάσιος Latinos mutuatos esse suum *Bifarius*, itidemque *Trifarius* ex Τριφάσιος. Quod si ita sit, rectius scribentur per *ph.* H.

Δοξοῦσθαι, pro quo dictum postea fuit δοξάζεσθαι, IX, 47. ἐπεί τε δεδόξωσθε εἶναι ἄριστοι, *existimati estis.* Et VIII, 124. ὅμως Θεμιστοκλέης ἐβώσθη τε καὶ ἐδοξώθη εἶναι ἀνὴρ πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ubi fortasse aliquis ἐδοξώσθη ut ἐβώσθη scribendum putet. Sed quid si ἐβώσθη male pro ἐβώθη scriptum est? et scribendum est ἐβώθη, factum ex ἐβοήθη, (ut antea βῶσαι pro βοῆσαι, βεβωμένα pro βεβοημένα, atque alia huius ipsius familiæ habuimus) manente altero ἐδοξώθη, sine σ, ut ἐχρυσώθη absque littera illa scribitur?

Δουλότερος, *Magis servus.* Et Δουλοτέρη, *magis serva* VII, 7. H.

Δωτίναι, δῶρα, seu δόσεις, *Munera*, *Largitiones.* Et ἔδωκε δωτίνην, *dono dedit.* Il. ι, Οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι θεὸν ὣς τιμήσουσι. Et Δωτινάζειν, *Dona corrogare* II, 179. H.

E.

Ἕαδε, *Placuit:* ea signific. qua dicitur *Placuit ita facere*, pro *Visum est*, IV, 145. Λακεδαιμονίοισι δὲ ἕαδε δέκεσθαι τοὺς Μινύας ἐπ' οἷσι θέλουσι αὐτοί. Sic alibi, ἐς ὅ σφι ἕαδε ὁμολογίῃ χρήσασθαι. Item ἑάνδανε, circa principium Calliopes, c. 5. sine infinitivo, εἴτε οἱ καὶ ταῦτα ἑάνδανε, *Sive hæc illi placebant*, *Sive hæc sentiebat.*

Ἔγκοτον in duobus Herodoti locis legi: sed alios præterea occurrere cupio in quibus hoc vocabulum legatur, antequam de eo dicere ausim quod suspicor. Vix enim in duobus illis ἔγκοτον pro κότον dictum esse, mihi persuadere possum. H.

Ἐγκυρεῖν, vide in Κυρεῖν.

Ἐθέλει, pro εἴωθε, *Solet*, *Solitum est.* Pro quo et φιλέει dicitur. Utrumque eodem loco habes, VII, 50, I. Quum autem videamus Herodotum in priore quidem membro dicere φιλέει, in posteriore autem, ἐθέλει, minime dubium esse cuiquam debet quin ita sit accipiendum. Ideoque Galenus, apud Hippocratem ita potius exponere debuit quam verbo δύναται. H.

Ἐκ. Præpositio hæc apud Herod. usum quendam habet, qui non animadversus fecit ut huic loco absurda interpretatio daretur, I, 10. μαθοῦσα δὲ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρός. Male enim intellectum fuit, μαθοῦσα ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, pro τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρός· id est, ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ut alibi docebo, simulque alia huius usus exempla proferam. H.

Ἑκαστέρω (pro quo perperam alicubi ἑκατέρω, quum positivum sit ἑκάς) *Longius*, *Remotius*, *Ulterius:* et Ἑκαστάτω, *Longissime.* H.

Ἐκγίνεσθαι, *Licere*, *in Facultate esse.* Sic III, 142. initio, τῷ, δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βουλομένῳ γενέσθαι, οὐκ ἐξεγένετο. *Non licuit*, *Facultas ei non fuit*, *Datum non est*, sive, *concessum.* H.

Ἐκπαγλεόμενοι, *Admirantes*, vel potius *Valde admirantes*, *et ad stuporem usque*, IX, 47. initio ἐκπαγλεομένων ὡς οὔτε φεύγετε ἐκ πολέμου. Derivatum ex Ἔκπαγλος· unde et adverbium Ἐκπάγλως, apud Homerum, necnon apud Hippocratem, non simpliciter *Mirum in modum*, sed *Stupendum in modum.* Nisi quis *Ad stuporem usque* malit dicere. H.

Ἐκπλῶσαι τῶν φρενῶν, *De statu mentis deiectum esse*, 726
III, 155. πῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν; Alibi in propria signif. ἐκπλώσας, I, 29. de Solone. Sic autem et Ἀναπλώουσι, II, 93. ubi proxime præcedit et ἐκπλώοντες. Invenitur tamen alicubi in hoc verbo, et apud hunc, diphthongus ευ, more linguæ communis, non ω, sed ex errore, ut opinor. Eorum locorum unus est II, 179. πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν. H.

Ἐκτῆσθαι, pro κεκτῆσθαι, ut apud Homer. unde ἐκτημένων, VIII, 140. extremo. Sic et Hom. Il. β. — οὐδ' ὅσα φασὶν Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὐναιόμενον πτολίεθρον. Vult tamen Eustathius non minus Atticum esse quam Ionicum. Quamvis autem hoc ex aliorum (ut credibile est) grammaticorum autoritate dicat, aut illi fides habenda non est, aut exemplaribus Aristophanis denegenda. Non ignoro alioqui Atticis cum Ionibus esse quædam communia. H.

Ἐλιννύειν, *Acquiescere.* C.

Ἐλλάμψεσθαι, pro ἐλλήψεσθαι, ut I, 80. τῷ δή τοι καὶ ἐπεῖχε ἐλλάμψεσθαι αὐτός· de equitatu Crœsi. *Quo* (inquit) *et ipse Cyrus oppressum iri se verebatur.* Et Melpom. [V, 21.] καταλαμφθεὶς, pro καταληφθείς· a verbo λάμπτεσθαι, quod ἀποδέχεσθαι, id est, *accipere*, illis significat. C.

Invenitur et λάμψεαι, VII, 39. Quinetiam compositum Φοιβόλαμπτος pro Φοιβόληπτος, IV, 13. Cum hoc autem usu huius verbi convenit quod et eod. lib. IV, c. 79. legitur, νῦν οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάβηκε, καὶ βακχεύει. H.

Ἔμβολον, *Rostrum in navi*, *et veluti claustrum regionis.* Et de portis, χαλκόδετ' ἔμβολα, Phœnissis. C.

Ἐναγίζειν, vide in Καταγίζειν. H.

Ἐνάριες, Schythæ evirati et vates Scythici, quorum et Hippocrates meminit ἐν τῷ περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων· sed ibi ἀνανδριεῖς vocat. Aliqui annotarunt ἐνάριας esse *bellatores* apud Ionas. C.

Ἐνείκω, est ἐνέγκω. C.

Ἐννώσας, id est ἐννοήσας, *Quum intellexisset*, Clio, c. 68. Et ibid. c. 77. ἐνένωτο, τὸν χειμῶνα παρεὶς ἅμα τῷ ἦρι στρατεύειν, *in animo habebat.* Et, ἐνενώκασι, *Animadverterunt*, III, 6. C.

Ἔξεσις de dimissione, seu amandatione uxoris V, 40.

40. Vide Euſtathium, qui et uno verbo διαζύγιον exponit. H.

Ἐπάϊςος, *De quo auditum est aliquid*, ut II, 119. ὡς ἐπάϊςος ἐγένετο τοῦτο ἐργασμένος. *Postquam auditum fuit eum hoc feciſſe*, vel *Innotuit*, *Compertum fuit*, ſive *Compertus est*. Sic III, 128. ἐπάϊςος ἐγένετο προδιδούς. H.

Ἐπεί τε, pro ἐπεὶ vacante particula τε, paſſim. H.

Ἐπὶ ξυροῦ τῆς ἀκμῆς, vide in Ξυρόν.

Ἐπὶ, cum genitivo quoque *Ad* ſignificat. ut ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου I, I. extremo. Quod et ipſum plane Atticum eſt, ut ἀπῆλθον ἐπὶ Φυλῆς. Calliope c. II. ἀπαλλάσσεσθαι ἐπὶ τῆς ἑωϋτοῦ ἕκαςος. Hæc ipſa præpoſitio ἐπὶ cum dativo interdum ubi potius moris eſt uti præpoſitione ἀπὸ cum ſuo genitivo, ut I, 15: καλέεται Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίῃ, quum potius dicendum videretur, ſequendo vulgarem ſermonis formam, ἀπὸ τῆς τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίης. Imitati autem ſunt hunc præpoſitionis huius uſum quidam ex poſteris: quorum ideo loci mendi ſuſpecti fuerunt. Sic apud Arrianum ὀνομασθεῖσαν ἐπὶ μιᾷ τῶν ὀπαδῶν τῆς Κυβέλης νυμφῶν. At vero ubi hæc præpoſitio genitivo iuncta huic rei ſignificandæ adhibetur, ibi certum eſt mendoſum eſſe locum. H.

Ἔπιπλα, *Supellex*. C.

Ἐπίςασθαι non ſolum pro *Scire*, *Noſſe*: ſed alicubi et pro *Exiſtimare*. In quibuſdam autem Homeri et Hippocratis locis exponitur δύνασθαι, ubi tamen non video quid obſtet quominus ſignificationem ſuam retineat. H.

Ἐπίςιος, ἐφέςιος. Et Iupiter ἐπίςιος I, 44. C.

Ἐπιςρεφέως, *Accurate*, *Vehementer*. Item *Oblique*. C.

Ἐπίτεξ, *Vicina partui*, I, 3. C.

Adiuvat autem valde Hippocratem hic locus Herodoti: quum oſtendat legi perperam apud eum ἐπιτέξῃ, et ab aliis ἐπιτεύξῃ, pro ἐπίτεξ ᾖ, in hoc Περὶ γυναικ. loco, φημὶ δὲ γυναῖκα, ἣν ἐπίτεξ ᾖ. H.

Ἐπιφράζεσθαι, *Excogitare*, *Perſpicere*, *Animadvertere*: in fine Polymniæ, et in cap. 10. Terſich. Et Καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιεῦντα IV, 76. *Quum animadvertiſſet illum hæc facere*. C.

Ἔρχομαι φράσων, Ἔρχομαι ἐρέων, Ἔρχομαι λέξων, et in præterito, ἤια λέξων, *Ingrediar exponere*. Virg. *Sic contra est ingreſſa Venus*. C.

Ἐς τὸ, ἕως οὗ, *Donec*. C.

Εὐεςὼ, ea forma qua alibi ἀπεςώ. Videtur autem dativus illius nominis εὐεςὼ, videlicet εὐεςοῖ, quod margini adſcriptum eſt I, 85. vera eſſe lectio: et εὐθηνίᾳ quod in ipſo textu eſt, ad illius expoſitionem poſitum, eo irrepsiſſe. H.

Εὐμαρίη, *Stercus*. C.

Εὖτ' ἂν pro ἐπειδ' ἂν. C.

Εὐφρόνη, *Nox*. ut IX, 38. ὡς εὐφρόνη ἐγένετο. Itidemque Εὐφρόναι, *Noctes*. H.

Εὐχαρίςως, idem quod κεχαρισμένως, I, 32. fine. H.

727 Ἔφησε λέγων pro ἔφη, VII, 137. Sic ἔφασαν λέγοντας pro ἔφασαν, circa initium Calliopes, c. 2. H.

Ἔχειν cum præpoſ. ἐπί· ut ἔχοντας ἐπὶ σφίσι, eo fortaſſe modo quo dicimus, *Ils en ont à moy*. item, *A qui en avez-vous?* Vide inter Gallicismos Ionicos. H.

Z.

Ζόη, id eſt, βίος, *Vita*. Et Ζωὸς, *Vivus*. ut et Odyſſ. λ. Ζωὸς ἐών. Et Ζωάγρια, Odyſſ. θ. et Ζωγρεῖν, Iliad. ζ. C.

Quamvis autem ζόη eſſe Ionum dicatur, ab ipſo etiam Euſtathio, tamen et ζωὴ alicubi ſcriptum eſt: ut I, 38. genitivus ζωῆς. H.

Ζώνη, eſt Herodoto πορφυροῦν ἱμάτιον, teſte Suida. H.

H.

Ἤθεα, *Domicilia*, id eſt, Ea loca in quibus vel homines vel animantes aliæ degere ſolent. C.

Ἡμεκτεῖν, *Indignari*, *Offendi*. C.

Vide Περιημεκτεῖν.

Θ.

Θαλία, *Convivium lautum et opiparum*. Si a θάλλω derivatur, ſonabit quaſi quis dicat *Convivium florens*, ut in Theſauro ſcripſi: ſed addidi vocem *lætum*. Dixi enim poſſe videri reſpondere his duobus, δαὶς τεθαλυῖα· perinde ac ſi diceretur *Convivium lætum et quaſi florens*. Verum apud Herodotum (ut et Bud. ſcribit) non tantum eſt *Epulum* ſed etiam *Dies feſtus*. Sic autem in iſto ſcriptoris huius loco in principio cap. 27. καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι, Valla uſus eſt hac interpretatione, *et celebrando feſto operam dabant*. Non video tamen cur altera ſignificatio locum habere hic non poſſit. H.

Θοινίζειν. *Cibo*, *Paſco*. Factum ex θοίνη, ita ut ſonet quaſi quis dicat, Θοίνην παρέχω, vel Εἰς θοίνην παρέχω· eodem modo quo ex δεῖπνον fit δειπνίζω. In Clio, cap. 129. cum accuſat. perſonæ et dativo rei, πρὸς τὸ ἑωϋτοῦ δεῖπνον τό μιν ἐκεῖνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίνησε. Ubi fortaſſe rectius τῷ quam τὸ poſt δεῖπνον ſcriberetur. Alioqui ſubaudiendum fuerit κατὰ. H.

Θορὸς, τὸ σπέρμα. C.

Θορτὶ non Θορὸς habet editio Baſilienſis Hervagii, unde ſumpta hæc Camerarii fuerunt: ſed hunc tamen θορὸς ſcripſiſſe mihi perſuadeo. Nam illud θορτὶ ne ſpeciem quidem vocabuli Græci præ ſe fert: at θορὸς ſignificans σπέρμα, id eſt, *ſemen* (ſed intellige *ſemen genitale*) legitur apud hunc noſtrum ſcriptorem; legitur apud Hippocratem. Apud hunc, ut II, 93. principio, ἀποῤῥαίνοντες τοῦ θοροῦ: apud Hippocratem, ut quum ſcribit libro De morbis ſecundo, περιέρχεταί οἱ θορὸς πολὺς καὶ ὑγρός. Scio alioqui fuiſſe qui aliquantulum diſcriminis inter θορὸν et σπέρμα ponendum exiſtimarint. Obſervandum eſt autem, non ſimpliciter σπέρμα, ſed σπέρμα παιδοποιὸν, ab Herodoto dici, VI, 68. H.

Θυμαλγὴς, *Animo dolorem afferens*, ut θυμαλγέα ἔπεα. I, 29. initio. *Verba dolorem animo afferentia*, vel *Ægritudinem alicui afferentia*, ut loquitur Terentius. Poſſis et ita reddere, *Verba quæ animus ægre fert*. Quoniam autem Homerus quoque iſto compoſito utitur, (veluti quum θυμαλγὲς ἔπος et θυμαλγέα μῦθον dicit) poſſis, magis poëtice loquens, reddere, *Verba animum mordentia*. H.

Θυμὸς, vocabulum valde alioqui et apud ceteros uſitatum, quendam uſum habet qui apud ceteros vix occurrat, niſi ex eius imitatione. Iungit enim genitivo: ut quum lib. I, cap. I. dicit; ὠνέεσθαι τῶν φορτίων τῶν σφιν ἦν θυμὸς μάλιςα· id eſt, *quorum maxime* (vel *potiſſimum*) *erat illis cupido*.

Θύσανοι, id eſt, κρωσσοὶ, *Bullæ aut fimbriæ in Clypeis et tunicis*. C.

Θύσσανοι geminato σ apud eum antea ſcriptum fuit: ſed ne geminetur σ obſtat quantitas ſyllabica, quum prima brevis ſit apud poëtas: etiamſi, licentia utentes, in θυσανόεις et θυσανόεσσα producant, ut metrum poſſit ingredi. Tum autem et duplicatur illa littera in quibuſdam exemplaribus. H.

I.

Ἰθαγενὲς, *Germanum*, *Nativum*, II, 17. οὐκ ἰθαγενέα ςόματά ἐςι, ἀλλὰ ὀρυκτὰ, *Non ſunt oſtia nativa*, *ſed foſſilia*. C.

Uſus eſt hoc vocabulo non ſolum Homerus, ſed Hippocrates quoque: ſed uterque paulo alia ſignificatione quam in loco qui modo ex noſtro ſcriptore allatus fuit. Legimus enim 'Οδ. ξ.

—— ἀλλά με ἶσον ἰθαγενέεσσιν ἐτίμα.

ubi ἰθαγενέεσσιν ſonat γνησίοις· apud Hippocratem vero ἰθαγενὲς κύημα potest quidem fortaſſe exponi itidem γνήσιον, ſed alia tamen ratione. Eſt enim conceptus verus, et qui a falſo, id eſt, a mola, diſtinguitur. Videndum an vocabula *Genuinus* et *Germanus* et hic 728
et illic habere locum poſſint. H.

Ἰθὺς et Ἰθὺ pro εὐθὺς et εὐθὺ, itidemque Ἰθεῖα pro εὐθεῖα, ſicut apud Homerum et Hippocratem. Dici autem ab Herodoto ἐκ τῆς ἰθείας exponit ἐκ τοῦ προφανοῦς et παρευθύ· hunc eius locum afferens, III, 127. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθείας ςρατὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐδόκεε πέμπειν, ἅτε οἰδεόντων ἔτι τῶν πρηγμάτων. Eſt enim reponenda apud Suidam hæc ſcriptura, οἰδεόντων una voce, pro illa quæ apud eum duas voces habet, οἱ δεόντων. Vide plura ſuper hoc loco in his verbis, Οἰδέοντα πρήγματα. H.

Ἱκνεομένως, unde Οὐκ ἱκνεομένως et Οὐκ ἱκνευμένως, *Non debite*, et μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου, *Magis quam conveniret*. Hæc Camer. Exempla autem habes VI, 65. φὰς αὐτὸν οὐκ ἱκνεομένως βασιλεύειν τῶν Σπαρτιητέων. Paulo poſt eod. cap. οὔτε ἱκνευμένως βασιλεύοντα Σπάρτης. Quod autem et aliis in locis feci in Gallorum, et aliorum qui Gallici ſermonis ſtudioſi ſunt gratiam, hic quoque faciam, ut quam bene conveniat hic adverbii iſtius uſus cum eo quod Gallice dicitur, oſtendam. Quum enim adverb. ἱκνευμένως, vel potius ἱκνεομένως, (hanc enim lectionem præfero) a verbo ἱκνέομαι originem habeat, quod eſt *venire*, Gallice *venir*: animadvertendum eſt iſta verba, οὐκ ἱκνεομένως βασιλεύει, poſſe ita noſtro illo ſermone exprimi, *Il ne luy vient pas de regner*. Eſt autem *vient* a Latino *venit*, (lit-

(littera i ex fine ad principium transeunte) Ionice, οὐκ ἱκνέεται· perinde ac ſiquis diceret, οὐκ ἱκνέεται εἰς αὐτὸν τὸ βασιλεύειν, pro illis, οὐκ ἱκνεομένως βασιλεύει. Alioqui et his verbis hoc exprimeret ſermo noſter, *Il ne luy touche pas de regner.* Alterius autem generis loquendi, Μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου, exemplum tibi ſuppeditat VI, 84. ὁμιλέοντα μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου· quum antea pro μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου dixisſet μεζόνως· utens his verbis, ὁμιλέειν σφι μεζόνως. Nam qui aliquid facit μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου, id est, magis quam convenit, ſive magis quam par est, is dici potest illud ποιέειν μεζόνως, quod Ionicum est pro μειζόνως· quaſi dicas, *maiorem in modum quam oporteat.* Sed Valla male hunc locum cum vertit, non ſecus quam ſi verba illa μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου non ad ὁμιλέειν ſed ad ἀκρητοποτεῖν, ſive ad ἀκρητοποσίην (ut ibi legimus) referrentur. Addam et hoc, Hippocratem quoque illo adverbio uſum esſe, et quidem alicubi ſignificare apud illum *Quantum par est*, *Quantum ſatis est*, ut quum dicit, γάλα πίνειν ἱκνεομένως. Apud eundem ἐν τῷ ἱκνεομένῳ χρόνῳ. *Debito tempore*, *Convenienti tempore*, *Suo tempore.* Miror autem afferri ex illo loco ſcripturam ἱκνευομένῳ· e loco libri De fract. ἐν τῷ ἱκνευομένῳ χρόνῳ, et dici, ἱκνευόμενον χρόνον non minus quam ἱκνεόμενον, in uſu esſe, quaſi vero illam quoque ſcripturam Græca lingua posſit admittere, ac non iubeat nos vel ἱκνευμένῳ vel ἱκνευομένῳ dicere. Ceterum huius generis loquendi aptum habemus hoc quoque exemplum, προγηράσκειν τοῦ χρόνου τοῦ ἱκνευμένου, *Seneſcere ante debitum tempus.* Et quaſi quis dicat, *Ante legitimum tempus.* Alioqui et ſimpliciter, *Ante tempus*, dici potest. Poëtæ autem dicerent etiam (ut opinor) *Ante ſuum tempus.* Ex eodem affertur et hoc, Φροντίδες οὐχ ἱκνούμεναι (ſed malo ἱκνεόμεναι) pro *curis intempeſtivis*, at vero illud, ἐν τῷ ἱκνεομένῳ χρόνῳ, apud Herodotum etiam exſtat, VI, 86.

Ἱϛορέειν et Ἱϛορέεσθαι ſæpe apud hunc ſcriptorem occurrunt, præſertimque illa vox activa. Est autem Ἱϛορέειν *Interrogare*, *Sciſcitari*. *Percontari*, *Inquirere*: et Ἱϛορέεσθαι, *Interrogari*, *Inquiri.* II, 19, Ἱϛορέων αὐτοὺς ἥντινα δύναμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπαλιν πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν. Et paulo post, ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βουλόμενος εἰδέναι ἱϛόρεον. Sic I, 61. μετὰ δὲ, εἴτε ἱϛορεύσῃ, εἴτε καὶ οὔ, φράζει τῇ ἑωϋτῆς μητρί. *Dicit matri ſive percontanti ſive non.* Sed Valla longe ἱϛορέειν hic esſe putavit *Enunciare*, ideoque alienum ab hoc loco ſenſum commentus est: ut tibi patebit ex collatione verborum eius cum iis quæ margini adſcripta ſunt. At vero pasſ. vox ἱϛροέεσθαι I, 24. legitur, ſed ita ut activam potius ſignificationem habere videatur. H.

K.

Καὶ δὴ frequens est apud hunc, in narrationis velut incremento: ut quum Latine dicitur *Atque etiam*, vel *Tum*, vel *Tum etiam*, et ſimiliter. C.

Κάρτα πάνυ, *Admodum.* C.

Aliquando (I, 71.) et præfixo articulo dicit τὸ κάρτα, ſive τοκάρτα. Euſtathius tamen in librum ιωta Iliadis, non Ionum ſed Dorum esſe dicit articuli pleonasmum ante adverbia. H.

Καταγίζειν, ut Καταγίζειν πυρὶ, *Igni conſecrare.* Item, *Immolare et ſacrificare*, Clio c. 86. et Melpomene c. 35. Et Ἐναγίζειν, *Inferias mittere*: Euterpe, c. 44. in fine, ὡς ἥρωϊ ἐναγίζουσι. C.

Illi autem Καταγίζειν addendum est Καταγιάζειν· ſi quidem emendate ſcriptum est καταγιαζομένου, I,
729 202. Sed (verum ut fatear) ſuſpicione apud me ſcriptura hæc non caret: præſertim quum et Erotianus, ſuo in Hippocratem lexico, Ἐναγίζειν, non Ἐναγιάζειν, ſcribat, exponens, τοῖς κατοϊχομένοις ἢ τοῖς καταχθονίοις θύειν· ſicut Heſychius, χοὰς ἐπιφέρειν, vel θύειν τοῖς κατοιχοιμένοις. Sed magis priorem probo expoſitionem quam poſteriorem: et in poſteriore placet quod κατοιχομένοις tantum dixerit, non autem cum Erotiano, ἢ τοῖς καταχθονίοις· quoniam hoc de diis inferis dici ſolet. Non ſolum autem *Inferias mittere* dixerunt Latini, ſed etiam *Inferias ferre*, et *Inferias dare.* At *Inferias facere* (ut etiam exponitur) me legere haud memini. H.

Καταδόξαι uſurpat ut alii καταγνῶναι. H.

Καταπροΐξεσθαι interpretantur, *Grate habituros aut impune laturos esſe*, ἀπὸ τῆς προικὸς deducto vocabulo, ut Thalia, c. 36. extremo, οὐ καταπροΐξεσθαι, de iis qui Croeſum conſervasſent. Et non minus in fine eiusdem libri, c. 156. et Polym. c. 17. Sed Terpſich. c. 105. posſe ita accipi videtur ut ſit a verbo ἱκέσθαι Ionico, et ſignificet, *Progredi longius* aut *effugere*, ſimileve aliquid. C.

Καταφράζομαι, vide in Ἐπιφράζομαι. H.

Κατέδησαν φῶρα εἶναι, II, 174. metaphora reſpondente ei quam habet ἀπέλυσαν. H.

Κατηλογέοντο, vide in Ἀλογήσας.

Κείρειν apud Herodotum, *Vaſtare*, *Populari*, veluti quum dicit VIII, 32. πάντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον. Et IX, 15. ἔκειρε τοὺς χώρους· itidemque pasſive, VIII, 65. ἐκείρετο ἡ Ἀττική. Quem verbi huius uſum ſumpsit Herodotus ex Homero, utente non ſolum ſimplici, ſed et compoſito Κατακείρειν· ut Odysſ. χ. —— ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον, *Deprædabamini domum*, *Spoliabatis domum.* Herodoti autem exemplo uſurparunt etiam Thucyd. et Plato. H.

Κεραΐζειν, *Diripere*, *Sternere*, II, 115. ἀλλὰ καὶ οἰκία τοῦ ξείνου κεραΐσας ἥκεις. Et Homer. —— ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους. C.

Κῆ, ut πῆ, item Κη ſine accentu, quum est particula παραπληρωματικὴ, id est expletiva. Exemplum illius exſtat I, 32. extremo, σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῆ ἀποβήσεται. At huius exemplum cum alii plerique præbent loci, tum hic, IV, 124, ϛαδίους ὡς ἑξήκοντα μάλιϛά κη. H.

Κληδὼν et Κλεηδὼν, *Rumor*, *Fama*, *Omen.* χαῖρε δὲ κλεηδόνι. Odysſ. υ. C.

Κνυζημάτων, Euterpe, c. 2. *Vagitus puerilis*: ſignificatio πεποιημένως, ut videtur Cam. Quamvis autem ita legatur in edit. illa Baſilienſi, puto tamen Cam. ſcripsisſe πεποιημένη, non πεποιημένως· aut ita, πεποιημένως (*ut videtur*) *facta*, vel potius *huic vocabulo data.* Vel tale quid.

Κόσμος, τάξις, id est, *Ordo*, *Ratio*, I, 99. κόσμον τόνδε ὁ Δηϊόκης πρῶτός ἐϛι καταϛησάμενος. *Hanc rationem primus inſtituit.* vel, *Ita res regni ordinavit.* Item, II, 13. ἔφευγον οὐδενὶ κόσμῳ, *de effuſa fuga.* Inde Homerica, κοσμήτορε λαῶν· et, αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαϛοι. C.

Κουρίδιος ab Herodoto (ſicut et ab Homero ante illum) dicta fuit uxor, quam duxit dum adhuc esſet κούρη, id est *virgo*, et quidem *iuvencula*, ſive *iuvenilem ætatem non excedens.* Sic in Clio, cap. 135. Γαμέουσι δ' ἕκαϛος αὐτῶν πολλὰς μὲν κουριδίους γυναῖκας. Sed ab Homero terminatione alia κουριδίη dicitur. Sic Il. ν, Οἱ μεῦ κουριδίην ἄλοχον καὶ κτήματα πολλὰ Μὰψ οἴχεσθ' ἀνάγοντες. Sic Iliad. τ, —— Ἀχιλλῆος θείοιο Κουριδίην ἄλοχον θήσειν. Verum et Κουρίδιος πόσις (id est *maritus*) vicisſim ab Homero dicitur. H.

Κυρεῖν, cum genit. τυγχάνειν, ſive τυχεῖν. Item Κυρῆσαι· ut I, 59. circa finem, ἐδέετό τε τοῦ δήμου φυλακῆς τινος πρὸς αὐτοῦ κυρῆσαι· *aliquam cuſtodiam ab illo conſequi*, vel *obtinere.* Hinc et Κυρήσας pro τυχών. Apud Hippocratem participio iungitur, eo modo quo ἔτυχε, vel τυγχάνει plerumque illi iungi videmus. Legimus enim apud illum, καὶ μήπω κυρήσῃ τὸ σῶμα τεθνεὸς, id est, *neque dum corpus mortuum fuerit.* Ubi alioqui τύχῃ dici potuisſet.

Ἐγκυρεῖν itidem pro ἐντυχεῖν, ut lib. VII, 218. ἐνεκύρησαν ϛρατῷ, *inciderunt in exercitum.* Exſtat vero et aliud compoſitum apud Hippocratem, videlicet Συγκυρεῖν, ut in libro De morb. συγκυρήσει ὥϛε ῥιγῶσαι μεθύοντα· ſed hoc est pro συμβήσεται, id est, *eveniet.*

Κώμῳ χρῆσθαι, *Comesſationem exercere*, vel potius *comesſationes* in Clio, cap. 21. extremo, τότε πίνειν τε πάντας καὶ κώμῳ χρῆσθαι ἐς ἀλλήλους· ubi interpres vertit, *Et inter ſe comesſationibus uterentur.* Ab hoc nomine est Κωμάζειν. At vero κῶμα, quod frequens est apud Hippocratem, quamvis conſequi illas τῶν κωμαζόντων compotationes plerumque videamus, mirum tamen est ſi Galenus κωμάζειν prius esſe quam κῶμα, et hoc ex illo deduci putavit. Nec enim rationi et artis grammatices legibus conſentaneum magis puto κῶμα quam κῶμον ex illo deducere: id est, non minus præpoſtere illud quam hoc posſe fieri.

Κῶς, et Κως enclitice, pro πῶς et πως enclitico, pasſim apud hunc ſcriptorem, præſertimque hoc poſterius: ut lib. III, c. 150. καί κως ταῦτα ποιεῦντες 730 ἐλάνθανον.

Λ.

Λαβέειν, unde Διαλαβέειν I, 114. Et Λελάβηκε, IV, 79. νῦν οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάβηκε. Paulo ante, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει· legitur et λάβε, cum alibi, tum I, 108.

Λαισήϊα, *Parmæ*, aut *Peltæ.* C.

Λαύρα, *Angiportum*, ut et Odysſ. χ. C.

Λέσχη. *Sermo*, *Colloquium.* In Euterpe, cap. 32. ἀπικέσθαι ἐς λέσχην περὶ τοῦ Νείλου, *mentionem factam* dicit

dicit *Nili.* Et Calliope, c. 70. γενομένης λέσχης, *verba quum fierent.* Et Ἔλλεσχα· ut I, 153. οὐ τὰ Ἰώνων πάθεα ἔσαι ἔλλεσχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήϊα, *non de Ionum malis sed de suis fabulabuntur.* Et Περιλεσχήνευτος, II, 135. *Celebris.* Et apud Hesiod. λέσχη, locus publicus, de fabulis et colloquio vulgi, ut apparet, dictus. Odyss. σ, Οὐκ ἐθέλεις εὕδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν, Ἠέ που ἐς λέσχην. C.

Ληΐζεσθαι, *Rapere.* C.

Λιπαρίῃ τε καὶ ἀρετῇ, IX, 21. *Constantia* (seu *tolerantia*) *et fortitudine.* Λιπαρέετε μένοντες, *durate*, Calliope, c. 44. Et Euterpe, c. 42. ἐπεί τε λιπαρέειν τὸν Ἡρακλέα, *quum Hercules perseveraret in flagitando.* C.

Λόγος, etiam *fabulam*, id est, μῦθον, significat. ut Clio, cap. 141. ἔλεξέ σφι λόγον. Et, Αἴσωπος λογοποιὸς, et, Ἑκαταῖος λογοποιὸς, Euterpe, cap. 134. et 143. C.

Λόγον ἑωϋτῷ διδόναι, *Reputare aliquid*, seu *Secum perpendere.* C.

Λωβᾶσθαι, *Fœdare*, eo modo quo dicitur a Virgilio, *Fœdavit vultus*, de facie mutilata. Sic enim apud nostrum scriptorem Zopyrus seipsum λωβᾶται, III, 154. Atque ut hic legimus ἑωϋτὸν λωβᾶται (additis etiam his duobus verbis, λώβην ἀνήκεστον) sic paulo post, ἑωϋτὸν λωβᾶται. Ac parvo intervallo sequitur cap. 155. λελωβημένων signific. passiva. Apud Homerum Iliad. β, Ἦ γὰρ ἂν Ἀτρείδην νῦν ὕςατα λωβήσαιο, *Nunc postremum me iniuria affecisses*, vel, *contumelia.* Λωβεῖσθαι etiam invenitur, et quidem apud Hippocratem. Ac significationem passivam habet λωβέονται in hoc eius loco, ἀτὰρ πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἄλλα λωβέονται· ubi redditur, *Probro et dedecore afficiuntur.* H.

M.

Μελεδωνὸς, *Curator*, vel *Curatrix*, *Cui cura rei alicuius demandata est*, *Præfectus alicui rei*, *seu alicui negotio*, l. II, c. 65. μελεδωνοὶ ἀποδεδέχαται τῆς τροφῆς χωρὶς ἑκάςων, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι, τῶν Αἰγυπτίων. Paulo post, τῇ μελεδωνῷ θηρίων. Item, τῶν οἰκηΐων μελεδωνὸν, III, 61. quod reperitur et c. 63. seq. Sed et ipsum verbum Μελεδαίνειν habes VIII, 115. Μελεδαίνειν τε καὶ τρέφειν, videlicet, τοὺς νοσέοντας. H.

Μέμονα, sequente infinitivo, *Fert animus hoc facere*, *Animatus sum ad hoc faciendum.* In Erato, c. 84. μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσασθαι. Sic Homerus Iliad. σ, —— μάλιςα δὲ Φαίδιμος Ἕκτωρ Ἑλκέμεναι μέμονεν. Sic autem dicitur μεμαὼς cum eodem infinitivo, et ad eandem rem significandam, paulo ante, Ἑλκέμεναι μεμαώς.

Μεταδόξαι dicitur, *Qui mutavit sententiam*, seu *quem pœnituit.* H.

Μεταίχμιος γῆ, vide in Αἰχμή.

Μετεξέτεροι, id est, τινές, II, 36. Ζεὰς μετεξέτεροι καλέουσι. C.

Μῆνις, κότος et ἔγκοτος, *Vehemens ira.* C.

Μῆχος pro μηχανή· ut II, 181. τοῦτο γὰρ οἱ κακοῦ εἶναι μῆχος. Estque reponendum hoc ipsum verbum, et lib. IV. cap. 151. non longe a princ. pro μῆχος. Utitur et Homerus: ut Iliad. β, —— οὐδέ τι μῆχος Εὑρέμεναι δυνάμεσθα. Ut autem μῆχος pro μηχανὴ ab hoc scriptore dicitur, ita vicissim πάθη pro πάθος.

Μὶν dicunt αὐτόν. C.

Μύδρος, *Candens massa*, ut μύδρον σιδήρεον, I, 165. vel λίθος διάπυρος, ut ille philosophus dixit: solem esse μύδρον, Anaxagoras Clazomenius, Ion. C.

Μυςίλλειν, *Dissecare*, Hom. μίςυλλόν τ' ἄρα τἄλλα. In Clio, c. 132. διαμυςίλας κατὰ μέρεα τὸ ἱερήϊον, *secta in partes victima.* C.

N.

Νεωχμοῦν, *Novare*, id est, νεωτερίζειν. C.

Νόμος, et communiter, *legem* significat: ut, I, 29. Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοις κελεύσασι νόμους ποιήσας. Et, *Mores* ac *instituta*: quæ et νόμαια· ut Thalia, cap. 38. οὕτω νομίζουσι πολύ τι καλλίςους τοὺς ἑωϋτῶν νόμους ἕκαςοι εἶναι. In Melpom. c. 76. ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι αἰνῶς χρᾶσθαι φεύγουσι. *Et consuetudinem ac morem.* Εἰ ἐξαπατᾷν τοὺς εὖ ποιεῦντας νόμος ἐςίν οἱ, in Clio, cap. 90. Significat et *Pascua*: ut apud Homer. quoque ἐπεί κε νομῷ μιγέωσι. Et *regio*: ut νομὸς Θηβαῖος, Μενδήσιος. Et *classis*: ut νομοὶ φόρων, in Thalia, cap. 90. &c. Atque hæ posteriores duæ significationes sunt acuti nominis. Est et *modorum* appellatio: ut de Arione, I, 24. νόμον τὸν ὄρθιον διεξελθεῖν, quos apparet acutos fuisse, et concini solitos voce altiore. Ἐν χειρῶν νόμῳ, significat, *In conflictu*, *consertis manibus.* C.

Νυν, particula παραπληρωματική, id est, expletiva, passim apud hunc scriptorem, pro μέν. Ac statim initio primæ Musæ, Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικάς φασι γενέσθαι τῆς διαφορῆς αἰτίους. Sæpe autem his particulis μέν νυν respondet δὲ in altero membro, ut lib. II. circa finem. H.

Ξ.

Ξεινίην et Φιλίην et Ὁμαιχμίην συνθέσθαι et διαλύσασθαι, Hospitii amicitiæque et belli coniunctionem et dissolutionem significat. C.

Ξυρὸν, *Novacula.* Adhibetur autem hoc nomen cuidam loquendi generi, quo utitur VI, 11. ἐπὶ ξυροῦ γὰρ τῆς ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι. Exstat idem loquendi genus (quod proverbiale fuisse videtur) apud Homerum: nisi quod ἵςαται est apud eum, non ἔχεται. Iliad. κ.

Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵςαται ἀκμῆς
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.

In quo proverbiali genere loquendi exponendo usurpari solet vox *Discrimen*: quæ tamen utrique parti convenire non potest; neque enim dicet aliquis *sibi imminere discrimen de tuenda vita*, ut dicet *discrimen de amittenda*: neque *discrimen de libertate subeunda*, ut *discrimen de subeunda servitute.* Hoc constat, eos dici ἐπὶ ξυροῦ τῆς ἀκμῆς ἵςασθαι, vel, ἐπὶ ξυροῦ τῆς ἀκμῆς ἔχεσθαι dici τὰ πράγματα eorum qui ab ipso temporis articulo velut opprimuntur, quo vel prosperam vel adversam fortunam experientur. Nec aliunde videtur petitum hoc loquendi genus (quamvis alii secus sentiant) quam ab iis quæ aciei cultri seu gladii admota, levi manus impulsu amputari possunt. Atque ita pertinebit ad id quod proverbialiter itidem dicitur, *Sub cultro esse.* Unde apud Horatium, *Et me sub cultro liquit.* H.

O.

Οἰδέοντα πρήγματα, vel οἰδαίνοντα, ad verbum, *Res tumentes*, de iis quæ adhuc sunt turbulentæ, sive quæ nondum sunt compositæ: quasi quis dicat, *quarum tumor nondum resedit.* In Thalia, c. 127. ἅτε οἱ οἰδεόντων ἔτι τῶν πρηγμάτων· quod male reddit interpres, *Utique rebus nondum satis fundatis.* Sic autem et eod. lib. c. 76. ubi Ald. et Germ. editiones οἱ δεόντων habent pro οἰδεόντων· qui error est apud Suidam quoque. Sed illo in loco interpres ea verba præterit: ego in margine adscripta ibi interpretatione reddidi, *rebus flagrantibus.*

Οἰχώκεε, pro ᾤχετο. Et Iliad. β, ἐπὶ ςῆθος συνοχωκότε. C.

Ὅκως pro ὅπως· *quomodo*, ut III, 116. ὅκως μὲν γινόμενος· et paulo ante, ὅκως θάλασσά ἐςι τὰ ἐπέκεινα. Sed alium etiam usum habet istud vocabulum, qui non datur illi ὅπως· ut in Clio, c. 11. ἐώθεε γὰρ καὶ πρόσθεν, ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾷν· ubi redditur *quum* vel *quoties vocaret.* Sic ὅκως ὕοι, *quum* vel *quoties plueret.* Atque ita plurimis in locis utitur. H.

Ὀλοίτροχος, subaudito nomine πέτρος, Saxi quoddam genus est, in hostes proiici vel potius devolvi soliti: quod a rotunditate nomen istud habere quidam crediderunt. Xenophon ad ὀλοιτρόχους addidit πέτρους. Homerus autem Iliad. ν, quadrisyllabe, ὀλοοίτροχος ὣς ἀπὸ πέτρης, ubi subauditur πέτρος. Quidam tenui spiritu hanc vocem scribunt, tanquam ita dicatur quasi ὀλοὸς ἐν τῷ τρέχειν. Fusius de hac voce disseritur in meo Thesauro Græcæ linguæ. H.

Ὄνομαι, *Vitupero*, vel *Contemno*, *Pro vili habeo*, ut II, 167. ἥκιςα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνους· ubi interpres contrario sensu dixit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices.* Sic apud Hom. ὄνοιτο, Iliad. ν, et Od. ξ. Et ὄνονται, Od. φ.

Ὅτι interdum pro διὰ τί· ut III, 78. εἴρετο ὅτι οὐ χρῆται τῇ χειρί. Sic II, 19. circa finem, καὶ ὅτι αὔρας ἀποπνεούσας μοῦνος πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. H.

Ὅτι τάχος, pro ὅτι τάχιςα, *Quam celerrime*, *Quam citissime.* Vel, *Primo quoque tempore*, IX, 7. in fine. H.

Ὅτι μὴ significat εἰ μὴ, *Nisi*, *Præterquam*, et similia. C.

Οὐδαμοὶ, id est, οὐδένες. C.

Τὰ

Π.

Παρακτῶσαι, *Introducere.* C.

Παραμέμνημαι alicubi poni videtur pro simplici μέμνημαι, sicut pro hoc ponitur quibusdam in locis compositum ἐπιμέμνημαι, vel ἐπεμνήσθην. H.

Πάρεξ, *Præterquam.* C.

Παρέχει μοι, sequente infinitivo pro ἔξεστί μοι, *Licet mihi*, *Penes me est*, *In me situm est*, III, 142. H.

732 Παριδὼν, I, 37. οὔτε τινὰ δειλίην μοι παριδών. Et paulo post, c. 38. οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι παριδών τοι. Utrobique pro ἐνιδὼν positum quidam existimarunt. H.

Παχέες, *Divites*, *Opulenti*, Αἰγινητέων δὲ οἱ παχέες, ubi interpr. vertit *proceres*. Nam sæpe hi sunt ex illorum numero. H.

Περιημεκτέω, ῶ, idem cum simplici Ἠμεκτέω significare videtur: videlicet *AEgre ferre*, *Graviter ferre*, *Indignari*: atque adeo magnam indignationem præ se ferre: quod fit querendo, sive quiritando: Unde factum est ut III, 64. περιημεκτήσας τῇ ἁπάσῃ συμφορῇ, reddiderim, *De tota calamitate questus.* Sed VIII, 109. initio, absque ullo casu ponitur περιημέκτεον. Apud Suidam et περιεμεκτήσας (non περιημεκτήσας) et περιημάκτεον, non περιημέκτεον. At vero de illius περιημεκτεῖν plura tibi exempla Thesaurus meus suppeditabit.

Περιλεσχήνευτος, vide in Λέσχη.

Πέριξ, *Circum*: ut *Arboribus clausi circum*, vel *Circa*: ut *Corpora multa virum circa.* C.

Πεσσόμενα σιτία, id est, ὀπτώμενα· πέσσειν enim *Coquere* et *Conficere*, ut Homero quoque, metaphorice γέρα πεσσέμεν. C.

Πίσυνος, id est, πεποιθὼς, *Fretus*: ut et Hom. ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν. Sed et Eurip. Oreste, θορύβῳ τε πίσυνος κἀμαθεῖ παῤῥησίᾳ. C.

Πολέμια, alicubi pro πολεμικά. H.

Πρόκα, *Subito*, lib. VIII, c. 65. καὶ πρόκα τε φωνῆς ἀκούειν. C.

Σ.

Σαγήρεις, *Secures*, *aut Bipennes*, *aut aliud barbarici teli genus.* Ita Camer. siquidem fides habenda est illi Basiliensi editioni: ac non potius credendum est illum σαγάρεις scripsisse. H.

Σαρκάζειν, *Tondere* significat seu *Vellere*, ut Melpom. cap. 64. Σαρκάσας βοὸς πλευρῇ. Atque id et Hippocrati significat verbum, ἐν τῷ περὶ ἄρθρων, α'. C.

Σακκέω, *Excolo*, in Melpom. c. 23. τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον, σακκέουσι ἱματίοισι· ubi tamen interpr. verbo *exprimunt*, non verbo *excolant*, usus est. Sed Eustathius, vel potius Dionysius apud Eustathium, ex hoc nostro historico Herodoto affert etiam χρήμαθ' ὑποσακιζόμενοι. Quinetiam ὑποσακίζειν τῆς ὁδοῦ esse ait τὸ προκόπτειν καὶ ὑφαιρεῖσθαι (subaudiendum autem puto τῆς ὁδοῦ cum hoc verbo ὑφαιρεῖσθαι) atque addit, in hac significatione respici fortasse ad saccum qui paulatim evacuatur. Alioqui σακίζειν dicuntur etiam saccularii fures, sive sacculorum fures: quum Hesychius σακίζειν exponat, τὸ ἐκκενῶσαι διὰ κλοπὴν τοὺς σάκους. Sed apud illum et in verbo et in nomine littera σ geminatur (sicut et in σακκέουσι apud Herodotum) quum AElius Dionysius σάκος etiam non σάκκος ab Atticis scriptum fuisse testetur.

Σπέρχειν, *Adversari* et *Offendi.* Et Σπερχθεὶς *Perturbatus.* C.

Συγγινώσκω (ut admonui in Ἀναγινώσκω) a vulgari usu et ipsum discedit apud Herodotum: qui duobus modis eo utitur, VII, 13. νῦν μέν τοι συγγνοὺς, χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ· ubi συγγνοὺς est, *Postquam mecum reputavi hanc rem.* vel, *consideravi*, seu *perpendi.* Sic in fine cap. 3 lib. IV. μαθόντες ὥς εἰσι ἡμέτεροι δοῦλοι, καὶ συγγνόντες τοῦτο. Sic et cap. V, in fine; (Talem autem usum esse verbi συμφρονεῖν, in meo linguæ Græcæ Thesauro docui.) Aliter in fine cap. 43. lib. IV. ubi infinitivo iungitur, Ξέρξης δέ οἱ οὐ συγγινώσκων λέγειν ἀληθέα· q. d. *Non assentiens ipsi vera dicere*, ipsum videlicet. q. d. *Non conscius ipsi veritatis.* In hoc tamen loco libri V, c. 91. συγγινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς, magis proprie reddi potest, *Conscii nobis sumus.* Quinetiam voce passiva utitur alicubi hac in signific. ut V, 86. ἕσσονες συγγινωσκόμενοι εἶναι, κατὰ τοῦτο εἶξαν. Ubi autem dicit, VI, 92. οὔτε συνεγινώσκοντο, ἦσάν τε αὐθαδέστεροι, significat. *Non agnoscebant culpam.* H.

Συμψήσας interpretantur συντρίψας, Clio, c. 189. Significat autem correptionem. C.

Συναλίζω, vide in Ἀλέες.

Συναμωρέειν, *Vastare*, *Perdere.* Et Συνάμωρος, *Noxius.* C. Sed scribitur etiam Σιναμωρέειν. H.

Συννοίῃ ἐχόμενος, I, 88. *Cogitabundus.* Vel, *Quum in attenta cogitatione versaretur.* H.

Συρμαΐζειν, *Purgare* τῇ συρμαίῃ· quam alii potionem, alii herbam aut radicem, alii succum quempiam fuisse putaverunt. C.

Συσπεύδω τινὶ, sequente infinitivo, I, 92. *Studio meo et opera aliquem adiuvo ad aliquid efficiendum*, vel, *Studium meum alicui ad aliquid præsto.* At vero Ἐπισπεύδω et Ἀποσπεύδω alibi in locis vicinis ceu contraria ponuntur. H.

Σφὶ pro σφίσι ponunt. C.

Σχοινοτενὲς, *Rectum.* C.

Τ.

Ταρσοὺς καλάμων, Clio, c. 179. interpretantur *Areolas arundineas*, *super quibus lateres arescerent.* 733
Sunt et ταρσοὶ ποδῶν. Et remigia ταρσῶν habent appellationem. Nominantur etiam ταρσοὶ in volucribus. C.

Τέλειον, *Perfectum*, *Confirmatum*, *Evidens*, δι' ὄψιν ὀνείρου οὐ τελείην· I, 121. Et, τὰ τέλεα τῶν προβάτων, I, 183. *grandes oves.* C.

Τέλη, *Impensæ*, *et Ordines.* C.

Τέῳ interrog. ut I, 117. τέῳ δὴ μόρῳ τὸν παῖδα κατεχρήσαο; *Qua morte interfecisti?* Eodem modo τεοῖσι ὄμμασι, I, 37. H.

Τετρύσθαι, *Afflictum esse.* C.

Τὸ, passim pro ὃ, id est *quod* relativum. Sic I, 51. εἴδωλον τὸ λέγουσι εἶναι. Et paulo ante, τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα pro οὗ, *cuius nomen quamvis sciam.* Sic alibi ἐν τῷ pro ἐν ᾧ, *in quo.* Pluralis autem genitivus τῶν, quum est articulus præpositivus, interdum voculam τὶς interiectam habet inter nomen cum quo iunctus est, ut I, 51. τῶν τις Δελφῶν, pro τὶς τῶν Δελφῶν· vel potius τῶν Δελφῶν τις.

Τριφάσιον, *Triplex*: ut διφάσιον, *Duplex.* C.

Τῷ ἐόντι χρησάμενος, *Veritate usus*, *Eo quod res erat.* Et τῷ ὄντι γε, *Revera.* Et κατὰ τὸ ἐὸν, *Secundum veritatem.* C.

Τῶν ἴδμεν, pro ὧν ἴσμεν, *Quæ comperta aut cognita sunt*, usitata parenthesis Herodoto. C.

Τωὐτὸ, id est, τὸ αὐτὸ, similitudinem et æqualitatem et coniunctionem significat. κατὰ τωὐτὸ τὸ καὶ Ἕλληνες λέγουσι, I, 1. *idem ipsum quod Græci memorant.* Χῖοι μέν νυν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ τωὐτὸ διαλέγονται I, 142. *eadem lingua utuntur.* Item τωὐτὸ φρονήσαντες, de consensione et concordia, in Clio, c. 59. fin. Et in Polymn. c. 145. συλλεγομένων ἐς τωὐτὸ, *quum convenissent.* C.

Υ.

Ὕβρις, *Petulantia* et *Lascivia*: ut de equis, Clio, c 189. de mulis Melpom. C.

Ὑγιηρὸς, ὑγιεινὸς, *Sanus.* C.

Ὑπερθρώσκειν, *Supersilire*, ut II, 66. ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους. Apud eundem legimus et Καταθρώσκω· apud Homerum autem et Ἀποθρώσκω et Ἐπιθρώσκω legimus.

Ὑπερτίθεμαι usum quendam apud Herodotum habet multorum auribus valde mirum futurum. Ponitur enim pro *Communico*: ea in signific. qua dicimur consilium nostrum alicui vel cum aliquo communicare, (utriusque enim exempla inveniuntur) et qua Cicero dicit, *De societate multa inter se communicarent.* lib. V, c. 24. circa finem, νῦν ὦν, ἐπινοέω γὰρ πρήγματα μεγάλα κατεργάσεσθαι, ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι. *Nunc igitur quum res magnas aggredi in animo habeam, fac omnino ad me accedas, ut tecum de iis communicem*, sed alterum verbum multo aptius mihi videtur. Interpr. reddidit *Aperiam.* Sic VII, 8, I. διὸ ὑμέας ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοέω πρήσσειν ὑπερθέωμαι ὑμῖν. Quinetiam I, 8. τούτῳ τῷ Γύγῃ καὶ τὰ σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθετο. Utitur vero et activa voce ὑπερτίθημι eadem in signific. ut videbis III, 155. et V, 32. H.

Φ.

Φάλαρα, Ornamenta equorum. C.

Φάρμακα, *Colores*, Clio, c. 98. προμαχεῶνες ἠνθισμένοι εἰσὶ φαρμάκοισι, *nitent coloribus.* Et Φαρμακεύειν, *Tingere.* C.

Φάρσος, *Portio.* C.

Φερέγγυος, δυνάμενος, *Sufficiens.* C.
Φρενήρης, *Mentis compos.* C.
Φὼρ, *Fur.* C.

X.

Χερὶ χρῆσθαι, ſeu τῇ χερὶ, vide in Ἀλκή.

Χρᾷν, *Reſpondere*, id eſt, Oraculum reddere, ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε, I, 55. *reſponſum Pythia hoc reddidit.* Et, χρήσαντος τοῦ θεοῦ, Clio, c. 69. *Quum oraculum redditum mihi ſit.* Inde et Χρηςήριον· ſed hoc communius. C.

Χρῆμα, ut, συὸς μέγα χρῆμα· I, 36. Et, τυραννὶς χρῆμα σφαλερὸν, III, 53. Et, χρῆμα πολλὸν νεῶν, VI, 43. Et, χρῆμα χειμῶνος ἀφόρητον, VII, 188. C.

Ψ.

Ψῆνες, Quæ in caprificis beſtiolæ naſcuntur. C.

Ω.

Ὤρην ἔχειν, I, 3. *Reſpectum habere*, aut *curam.* Et, οὐδεμίη ὤρη ἔςαι, III, 155. *Nihil momenti attulerit*, vel, *Nihil retulerit.* C.

734 # EX EIUSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS,

IN SECUNDA EDITIONE HERODOTI.

QUANTA ſit variis in rebus Gallicæ linguæ cum Græca convenientia, et quam multa Græcorum loquendi genera in Gallicum ſermonem ita verti posſint, ut verbum verbo reddatur, (quum Latina contra Græcis nullo modo reſpondeant) ante multos annos docui, in Gallico libro cui titulus est, *De la conformité du langage Francois avec le Grec*: id est, De conformitate (ſi ita loqui licet) Gallici ſermonis cum Græco: at quum primam Herodoti editionem dedi, vel hunc unum argumento meo non parum exemplorum ſuppeditare animadverti. Quum autem ea illi editioni præfixisſem, ne in hac quidem prætermittenda, ſed potius cum aliquo auctario exhibenda cenſui.

IONISMI GALLICI, SIVE IONICI GALLICISMI,

QUI APUD HERODOTUM LEGUNTUR.

Ἀποβαλέεις τὴν κεφαλὴν, *Tu perdras la teſte.* VIII, 65

Καμβύσεα ἔτυψε ἡ ἀληθηΐη τῶν λόγων, *Cela luy toucha le cœur.* III, 64

Τὰ μὲν ἄνω, κάτω θήσω, τὰ δὲ κάτω, ἄνω, *Je mettray ce que desſus, desſous*, id est, *Je renverſeray tout l'ordre qui y est establi.* III, 3

Οὐκ ὀρθῶς σεωϋτοῦ προέστηκας, *Vous ne vous gouvernez pas bien.* II, 173

Κόσμον τόνδε Δηϊόκης πρῶτός ἐστι ὁ καταστησάμενος, *Il fut le premier qui eſtablit cet ordre.* I, 99

Μωρίη πολλὴ λέγειν, *C'est une grande folie de dire cela.* I, 146

Ἔρχομαι φράσων, *Je vien à dire.* Utitur autem illo genere loquendi frequentisſime: ſed mutato interdum partic. φράσων in λέξων, aut ἐρέων. I, 194

Συνέχεσθαι, *S'attacher*, de conſerentibus manus. I, 214

Ἵνα ἴδω τί κοτε καὶ λέξει, *Pour voir qu'il dira.* II, 114

Ἔλαβε τὸν μισθὸν, *Il à receu ſon ſalaire*, vel *ſon payement*, de eo qui punitus fuit pro meritis: ſeu, pœna quam meruit affectus fuit. III, 15

Ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπίκετο. *Quand il vint au vin*, pro, *Quand il vint à parler du vin.* III, 22

735 Τὸν ταῦτα ἐπιθέμενον εἰπεῖν, *Qui a donné charge de dire ceci.* III, 63

Ἀπήνεικε Καμβύσεα, *Il emporta Cambyſes*, ut dicitur, *Ceſte maladie l'emporta.* Alibi, λοιμὸς ἀπολαβὼν ἀπήνεικε. III, 66

Ἐπεί τε δὲ καὶ ἐς Δαρεῖον ἀπίκετο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, *Quand il vint à Darius de dire ſa ſentence.* III, 71

Ἀπῆκε ἑωϋτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω, *Il ſe laisſa tomber*, etiam de eo qui præcipitem ſe dederit. III, 75

Θυμὸν ἔχε ἀγαθὸν, *Ayez bon courage.* III, 85

Προσέφερε Δαρείῳ λόγον τοιόνδε, *Porta ceſte parole à Darius.* III, 134

Ἔσαν ἐν φυλακῇσι, *Ils eſtoyent ſur leurs gardes.* III, 152

Γνῶναι τὸ θέλει τὰ δῶρα λέγειν· ut dicimus, *Que veut dire cela?* pro, Quid hoc ſibi vult? IV, 131

Ἔδοσαν σφέας αὐτέους Ἀπρίῃ τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ, ut dicimus, *Ils ſe donnerent à un tel prince.* IV, 159

Εἰ ὑμῖν φίλον ἐστὶ, *S'il vous plaist*, quum rogamus ut aliquid fiat. V, 20

Οἷόν τι χρῆμα ἐποίησας; *Qu'avez vous faict?* cum increpatione. V, 23

Ἐκ νέης, *De nouveau*, pro, De integro, Rurſus. V, 116

Ἀταξίη, *Desordre.* VI, 13

Οὐκ ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίην, *Ils n'ont pas rendu la pareille*, vel, *Ils ne rendirent pas.* VI, 21

Τρίτῳ ἔτεϊ τουτέων, *Il y a trois ans de ceci*, pro, *Trois ans depuis ceci.* VI, 40

Ἐπὶ σφίσι ἔχοντας· ut dicitur, *A qui en avez-vous?* pro, *A qui en voulez-vous?* VI, 49

Ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, *A qui il vient*, pro, *A qui il appartient.* Huc pertinent quæ de adverbio ἱκνεομένως dixi in recenſione vocab. Herodoti. VI, 57

VI, 69

Τοῦτο ἀπέῤῥιψε τὸ ἔπος, *Il ietta ce propos.*

Καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν, *On ne le peut dire autrement*, id est, *On ne le peut nier.* VI, 124

Οὐκ ἦλθον ἐς τοῦτον τὸν λόγον ὥστε μάχεσθαι, *Ils n'en vindrent pas à ces termes.* VII, 9: 2

Τὰς πρὸ τοῦ ἡμέρας, *Ces iours pasſez*, pro, Nuper. VII, 16: 2

Νομίζων Ξέρξεα ἀποδέξειν λέγοντα οὐδέν· ut Gall. *Ce n'est rien dict.* VII, 17

Πρῆγμα ἂν εἴη μοῦνον, ſequente infinitivo, *On n'auroit autre choſe à faire que, &c.* VII, 130

Πρῶτον χρημάτων πάντων, *Devant toutes choſes.* VII, 145

Εὑρίσκω συμβαλλόμενος, ut a nobis dicitur, *Je trouve par mon compte.* VII, 187

Διέξοδοι βουλευμάτων, ut dicimus, *Discours.* VII, 234

VIII, 7

Ἀριθμὸν ποιέεσθαι, *Faire le compte.* Tale est in noſtro

Ἧπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθηΐην πᾶσαν. *La verité du faict.* ſermone, *On luy apporta toute la verité du faict.* VIII, 82

Φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, *Il emporte à toute la Grece.* VIII, 142

Ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐὸν, *Ils ſceurent tout ce qui en eſtoit.* IX, 11

Ἑκατὸν ὀργυιαὶ δίκαιαι, ut Gall. *Juſtes*, id est, *De juſte meſure.* Iuſtæ menſuræ.

Δέσποτα, aliquot in locis ad regem: ut illi dicimus *Sire*: pro quo ſcribi *Cyre*, poſtularet derivatio a voc κύριε (id est, *domine*) quæ postea depravata fuit in κύρε.

ALIA DE HERODOTI VOCIBUS, ET VARIA IN QUIBUSDAM MS. SCRIPTURA, &c.

Ex eiusdem prolegomenis in eadem secunda editione.

RATIONI autem consentaneum mihi videtur ut a quibusdam illius recensionis [*præcedentis vocum Herodoti*] locis initium sumam, super quibus habeo quod te moneam. Primus erit ubi vocabulum ἀτέοντες (VII, 223. in fine) Camerarius interpretatur *Nihil curantes*, addens, Homerum similiter esse usum. Nam ἀτέοντα quidem legimus apud Homer. Iliad. υ, sed pro βεβλαμμένον, (videlicet εἰς τὰς φρένας, sive τὴν φρένα, unde dicitur aliquis voce composita βλαψίφρων) ab ἄτη. Pro illo igitur ἀτέοντα, ego vel ἀτίοντα (fuit autem facilis lapsus ex ἀτίοντα in ἀτέοντα) vel ἀτίζοντα reponendum censeo. Illud tamen mihi nullum lexicum sed memoria diu sollicitata suppeditavit. Recordatus sum enim me legisse (apud Theognin, ni fallor) hunc versum,

Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν.

At vero ἀτίζων, pro καταφρονῶν apud Homerum extat Iliad. υ. Quod si etiam incidisset Camerarius in aliquem Herodoti locum ubi vox ἀτέοντες usum illum haberet, eam pro mendosa habendam esse, ex iis quæ dixi constat.

Fuerunt alioqui vocabula quædam inter illa quæ idem recensuit, in quorum scriptura ab editione Basiliensi discedere non dubitavi, quum manifestus esse error videretur. Sed tamen, ne meo stare iudicio necesse habeas, hæc sunt, αἰγινέειν, mutatum in ἀγινέειν· et εὐμαρέη, in εὐμαρίη· necnon θορτὶ, (quod barbarum potius quam Græcum videri poterat) mutatum in θορός. Item χῆνες in ψῆνες, de bestiolis quæ in caprificis nascuntur. Monui autem et de nomine σαγήρεις, tanquam suspecto, pro σαγάρεις· quod apud Herodotum legitur.

Sed hinc ad alia venio, quæ scrupulum iniicere cuipiam possint circa interpretationem. Ex his est εὐμαρίη; quod ille interpretatus est *stercus*: quum potius *ventris exoneratio* significetur: sicut et ἀπόπατος (quo illud exponitur) hoc sonat.

In vocabuli Ἐπιστρεφέως interpretatione dubitari potest de illa voce Latina *Oblique*, posita inter hasce duas *Accurate* et *Vehementer*: et suspicatus sum primo aspectu, *Obnixe* eum scripsisse: sed quum postea cogitavi, Suidam testari, Herodotum esse usum pro ἀπατητικῶς, id est, *Fallaciter*, *Deceptorie* (si et hac uti voce licet) *Fraudulenter*, illud *Oblique* retinendum, et tantum sedem ei suam mutandam censui.

In voce χρῆμα locos aliquot, tanquam eiusdem rei exempla, affert, quum tamen non eundem in omnibus illis locis usum habeat vox ea de qua agitur. Quatuor enim exemplorum, quæ proponit, primum ei est hic locus, συὸς μέγα χρῆμα· secundum, iste, τυραννὶς, χρῆμα σφαλερόν· tertium, χρῆμα πολλὸν νεῶν· quartum, χρῆμα χειμῶνος ἀφόρητον· atqui in illo secundo loco ubi dicitur, τυραννὶς, χρῆμα σφαλερὸν, non idem est usus vocabuli χρῆμα, qui in ceteris tribus: adeo ut hic χρῆμα in πρῆγμα mutando, dici queat eodem sensu τυραννὶς, πρᾶγμα σφαλερόν· at in ceteris illis locis ubi genitivus iungitur illi nomini χρῆμα, hæc mutatio locum non habeat. Quoniam autem huius loquendi generis nullam ille expositionem addit, ideoque lector eam se a me expectare non immerito dicturus est, oro ut meum Thesaurum consulere, et ita vicariam operam illam mihi præstare malit: simulque diligenter eum quem ibi propono Plauti locum expendere, annon in eo Ionicam illam phrasin repræsentare, aut saltem ad eam alludere, voluerit. Simul autem inde disces, non minus Atticis quam Ionibus usitatum illud loquendi genus fuisse, quum et Aristophanes eo utatur. Ac sunt certe et alia 736 plurima quæ Attici ab Ionibus mutuari non dubitarunt.

In iis quæ parvo intervallo sequuntur (pauca enim tantum verba interiecta sunt, quibus vox ψῆνες exponitur, pro qua perperam scriptum esse χῆνες in editione Basiliensi, paulo ante dixi) postquam ὤρην ἔχειν, interpretatus est *Respectum habere aut curam*: subiungit, *Et*, οὐδεμίη ὤρη ἔσται, *Nihil momenti attulerit*. Quæ tamen interpretatio convenire loco non potest. Sunt enim verba illa ex hoc lib. III, 155. loco, τῆς σεωϋτοῦ στρατιῆς τῆς οὐδεμίη ὤρη ἔσται ἀπολλυμένης. Sonant autem hæc, *Cuius amissionem nemo curabit*, vel, *De cuius amissione nihil pensi cuiquam erit.*

Sed nec ad verbi γνωσιμαχέειν interpretationem non satis attentionis attulisse videtur: atque id vel ex iis intelligere poteris quæ in meo Thesauro de verbo illo dicuntur.

Venio nunc ad aliud, cuius mentionem obiter tantum feci in illa ipsa recensione, ne, si forte diutius differam, obliviscar. Id autem est de vocabulo Ἔγκοτος. Dixi enim me vix persuadere mihi posse, ἔγκοτον in duobus quos legissem Herodoti locis, pro κότον positum esse. Ideo autem a me dictum hoc est, quod vocem hanc pro adiectivo tantum nomine habeam, et nihilomagis substantivum esse nomen posse existimem quam ἔγκυκλον, aut ἔγγονον, aut ἔμπονον. Confirmant autem mihi hanc opinionem quatuor nostri scriptoris loci: quorum primus sit hic, VI, 73. δεινόν τινά σφι ἔγκοτον διὰ τὸν προπηλακισμὸν ἔχων. Secundus autem hic, VI, 133. ἀτάρ τινα ἔγκοτον εἶχε. Tertius sit iste, VIII, 29. ἔγκοτόν σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες. Ad quartum autem antequam veniam, considerare te iubebo in duobus locis sequi participium ἔχων, in uno ipsum verbum εἶχε. Quid tum? dices. Quoniam dico scriptam ab Herodoto fuisse præpositionem ἐν seorsum ab illis duabus syllabis, quæ sunt secunda et tertia in voce ἔγκοτον, et illam præpositionem per tmesin a participio et alibi a verbo separasse, remanente in medio voce κότον· ut perinde sit acsi scriptum esset, δεινόν τινά σφι ἐν κότον ἔχων, pro δεινόν τινά σφι κότον ἐνέχων. Item, ἀτάρ τινα κότον ἐνεῖχε. Eodem modo in illo tertio loco κότον σφι ἀμφοτέρων ἐνέχοντες. Sed quid me in hanc suspicionem, vel potius sententiam (omnino enim illud mihi persuadeo) adducit? Locus ille qui superest ex iis, quos me allaturum promiseram. Is legitur in Clio, c. 118. Ἀστυάγης δὲ, κρύπτων τόν οἱ ἐνεῖχε χόλον. Esse enim scribendum ἐνεῖχε, ut habet posterior hæc editio, non ἐνείχεε, ut in priore legebatur, (Aldinam et Basiliensem perperam sequente) luce clarius est. Quomodo enim ab ἐνέχω esse ἐνείχεε possit? Iam vero et absque adiectione dici ἐνέχειν τινὶ, Thesaurus meus docebit. Ac meminit certe huius usus verbi ἐνέχειν Eustathius quoque: scribit enim, ἐπέχειν apud Homerum in Odyssea esse κατὰ τινὸς ἔχειν· atque hoc dici etiam ἐνέχειν. Ille autem Odysseæ locus est hic, ex libro τ,

Δαιμονίη, τί μοι ὧδ' ἐπέχεις κεκοτηότι θυμῷ;

Ubi postquam dixit idem scholiastes, ἐπέχεις (intellige tamen ἐπέχεις μοι) idem esse quod κατ' ἐμοῦ ἔχεις, et præpositione hac indicari interdum ἐναντιότητα, exemplis quibusdam docuit, tandem subiungit, simile verbo ἐνέχειν esse hoc ἐπέχειν. Hoc tantum superest nunc ut videamus an Herodotus libenter tali tmesi utatur seu dialysi seu diæresi qualem haberet illa quam apud eum repono scriptura. Sed præter unum quod habemus in eodem scholiastæ loco huius figuræ exemplum ex historico, VI, 49. ἐπὶ σφίσιν ἔχοντας τοὺς Αἰγινήτας pro σφίσιν ἐπέχοντας (nam hoc esse dictum διαλελυμένως scribit: et alicubi διῃρημένως eadem de re dicit) alia passim apud eum occurrunt, ut ἀνά τ' ἔδραμον, pro ἀνέδραμον et ἀπὸ μὲν ἔθανε, pro ἀπέθανε· et κατὰ μὲν ἔκτεινεν, pro κατέκτεινε. Ac (ut de alia dialysi loquar quæ illi vel potius dialecto illius est peculiaris) interiicitur et vocula ὧν· ut ἀπ' ὧν ἔδωκαν· et κατ' ὧν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. Hæc autem quum ita sint, non immerito (ut opinor) vocabulum illud ἔγκοτος, quatenus quidem substantivi, non adiectivi tantum, sedem obtinebat, e Græcæ linguæ finibus procul amandatur. Nec mirum est tamen tam multis doctis viris et in Græca lingua exercitatis, ac nominatim, Ioachimo Camerario, viro doctissimo et huius linguæ peritissimo, (scribit enim Μῆνις, Κότος, Ἔγκοτος, *Vehemens ira*) non mihi tantum, vocem illam fucum fecisse, quum et Græcis lexicographis fe-

fecerit: ac potisſimum Suidæ: qui eo etiam magis eſt reprehendendus quod ex hoc epigrammatis loco, — τίς φθόνος αἰὲν Θησείδας ἀγαθῶν ἔγκοτος αἰὲν, ἔχει, colligat, ἔγκοτος οὖν ἡ ἐπίμονος ὀργή; et non animadvertat, ἔγκοτος ut adiectivum, iungi cum ſubſtantivo φθόνος.

Libet autem eadem opera et de quibuſdam aliis vocabulis te commonefacere, quæ quum ex Herodoto affe-
737 rantur, ut ſcripta ſunt in typographicis editionibus, ſuſpicione tamen haud carent, præſertim veteris libri autoritate (ad nonnulla quod attinet) eam augente. Ex his eſt verbum διαφθορέει, in hoc lib. I, cap. 88. loco, πόλιν τε τὴν σὴν διαρπάζει, καὶ χρήματα τὰ σὰ διαφθορέει. Quamvis enim primo aſpectu videri poſſit verbum iſtud διαφθορέει admitti poſſe (ut ex nomine διαφθορὰ factum) tamen Herodoti ſæculo in uſu fuiſſe, vix credibile eſt. Huc autem accedit quod in vet. exempl. non διαφθορέει ſed διαφορέει legitur. Quod ſiquis aliud exemplum afferat eodem e ſcriptore, videlicet VII, 10. extremo, διαφθορεύμενος ὑπὸ κυνῶν· is ex me audiet, ibi pariter in vet. exempl. non διαφθορεύμενος, ſed διαφορεύμενος legi. Hunc autem verbi iſtius uſum exprimere videtur voluiſſe Horatius Latino illi omnino reſpondente, quum dixit, *Poſt inſepulta membra different lupi.*

Sic autem, quum ὑποθέμενος apud hunc ſcriptorem habeamus I, 107. ubi ſcriptum eſt, ὑποθέμενος δὲ τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, non dubito quin vet. exempl. ſequi oporteat, ex quibus annotatum eſt ὑπερθέμενος pro ὑποθέμενος, in eo qui hunc non magno intervallo c. 108. ſequitur, ἰδὼν δὲ τοῦτο, καὶ ὑποθέμενος τοῖσι ὀνειροπόλοισι. Nam in priori editione mea non minus hic quam illic ὑπερθέμενος ſcriptum erat: ſed quum hic ex vet. exempl. adſcriptum margini invenirem ὑπερθέμενος, malui huic locum illius dare. Quod autem factum hic fuit non dubito quin et priore faciendum loco fuerit, ſcribendo, ὑπερθέμενος δὲ τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι. Haud enim dubito quin haud aliunde quam ex incuria contigerit ut illi etiam præcedenti loco appoſita ex iiſdem veteribus libris illa lectionis diverſitas non eſſet, eo in libro (ſcriptus autem et ipſe erat, ſed minus vetuſtatem præ ſe ferens) quem poſterior in margine ſibi appoſitum habebat. At editio Aldina in priore quidem loco ὑποθέμενος, at in poſteriore ὑπερθέμενος nobis exhibet. Eſtque et hoc ſciendum, fuiſſe repertum exemplar, quod viciſſim pro illo ὑπερθέμενος haberet idem illud ὑποθέμενος, quod non longo intervallo præceſſerat. Quorſum tam multa? ut oſtendam, quam veriſimile ſit quædam vocabula, præſertimque verba, ob ſignificationem quæ pleriſque lectoribus inſolens videbatur, ab eorum aliquo (nimirum eo qui ceteris audacior erat) mutata in alia fuiſſe, hunc etiam apud ſcriptorem. Sed quis (dices) verbo ὑπερτίθεσθαι ita unquam uſus eſt? nimirum ſignificare volens, communicare quidpiam alicui: eo modo quo dicimus nos communicare aliquid ei, quod ita exponimus ut ſimul eius ſuper eo conſilium audire cupiamus. Ipſemet Herodotus (inquam) ita eſt alibi uſus, non uno in loco. E duobus ſaltem unus quidem exſtat, ἐπεί τε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦνας ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ ὑπερέθεσθε, ἢ ποιέωμεν σήμερον, &c. Ubi interpres non omnino male vertit, *Sed quoniam ſtatuiſtis ad plures referendum, et me adhibendum.* Dicens autem, non omnino male hunc locum ab eo eſſe redditum, hoc addo, dummodo verba iſta quibus utitur, *et me adhibendum*, recte intelligantur. Significare enim voluit, *et me adhibendum in conſilium.* Alioqui non dubium eſt quin potius, *et mihi communicandum*, dicere debuerit. Alter autem locus eſt hic, ex lib. III, c. 71. εἰ μέν τοι ὑπερετίθεα τὰ ἔμελλον ποιήσειν, οὐκ ἄν με περιεῖδες· νῦν δ' ἐπ' ἐμεωϋτοῦ βαλλόμενος, ἔπρηξα. Ubi interpres tandem animadvertit quod alibi animadvertere non potuerat: videlicet ὑπερτιθέναι (nam hic voce activa utitur, quum potius paſſivæ uſum hunc dare ſoleat) eſſe quod Latini *communicare* dicunt. Ut autem minus mirer iſtum verbi ὑπερτίθεσθαι uſum non tantum novum et mirum viſum fuiſſe, ſed etiam mendi ſuſpectam ſcripturam habuiſſe, hoc facit, quod verbum quoque ἀνατίθεμαι quum apud quendam hiſtoricum ſignificationem iſtam haberet, interpres *differre* vertit: quemadmodum et ὑπερτίθεσθαι hunc vulgo uſum habet. Iam vero et quum apud Appianum ἀναθέσθαι τὰ κεκελευσμένα, ſonaret *revocare*, ſeu *retractare*, interpres *differre* reddidit, ut in Annotationibus admonui. Verum, ut ad mentionem diverſitatis lectionum redeam, ſciendum eſt, ſicut in præcedente loco pro ὑπερθέμενος ſcriptum in quibuſdam fuiſſe dixi ὑποθέμενος, ita etiam in eo Herodoti de quo nunc agitur loco, aliam quandam ex uno manuſcripto codice habemus, et eam quidem valde miram, videlicet ὑπεραίρεσθε· quam ſi loco huic accommodare lector velit, valde ſuum ingenium, et quidem fruſtra, fatiget.

Sunt vero et alii loci in quibus contigiſſe idem videmus. Nec dubito quin eorum ſit e numero iſte e lib. V. cap. 92: 5. καὶ διαπλεύσαντος τὸν βίον εὖ. Suſpicor enim e lectoribus quempiam, cui inſolens valde hæc metaphora lectori videbatur, vocem illam διαπλεύσαντος in hanc quam margini adſcriptam vides, διαπλέξαντος, mutaſſe. Atqui cogitandum erat, Herodotum habere nonnulla eiuſmodi, et quæ quum in aliis tantum ſcripto-
738 ribus verſato, mira et pluſquam mira videri queant, eſſe tamen ſuſpecta non debeant. Ad hoc quidem certe διαπλεύσαντος quod attinet, talem eius uſum apud hunc ipſum animadvertiſſe mihi videor: quod ſi tamen nullum aliud apud eum exſtaret huius phraſis exemplum, ſaltem non minus admitti poſſe quivis conceſſerit quam quod alibi apud eum legitur, videlicet III, 155. πῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν, σεωϋτὸν διαφθείρας; Nam (ut dixi in recenſione et interpretatione vocum Herodoti) ἐκπλῶσαι τῶν φρενῶν eſt *De ſtatu mentis deiectum eſſe*: ſiquidem ad illud ἐξέπλωσας reſpiciamus. Alioqui, ſi præſentis ſignificatio alicubi hunc aoriſto detur, ſignificat *De ſtatu mentis deiici.* vel brevius, *De mente exire.* vel, *e mente.* Aut elegantius, *E poteſtate mentis exire.* Quod ſi verbum verbo reddatur, *E mente enavigare*, nam ἐκπλῶσαι τῶν φρενῶν, quid aliud eſt? Eſt autem ἐκπλῶσαι pro ἐκπλεῦσαι· nec dubito quin pro illo διαπλεύσαντος Herodotus διαπλώσαντος itidem ſcripſerit. Sed de hac apud illum ſcripturæ inconſtantia dicendum in ſequentibus erit.

Sunt autem quædam loquendi genera quibus verba adhibentur valde vicina, (præſertim ad ſcripturam quod attinet) et ita quidem ut modo hoc modo illud verbum iis eſſe adhibitum videamus, non ſine diſſenſione exemplarium. Horum unum eſt ἀεικίῃ περισπεῖν cum accuſativo perſonæ, et interdum τρηχέως περισπεῖν. Nam et περιέπειν huic loquendi generi adhibetur. Ac lib. I, c. 115. legimus quidem, τὸν τοῦδε παῖδα ἀεικίῃ τοιῇδε περισπεῖν, in Aldina etiam editione: ſed paulo ante, c. præced. ubi habes itidem τρηχέως κάρτα περιέσπε, in Aldina legitur περίεπε· at περιέσπε e vet. exempl. eſt ſumptum. Sed tamen initio libri V, occurrit, περιεφθέντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως· quod eſt a περιέπομαι. Quinetiam III, 115. extremo habemus ἅτε πολεμίους περιέψεσθαι.

Ac ſunt e diverſis lectionibus nonnullæ, quæ haud uno in loco annotantur, ut νομαίοισι pro νόμοισι· nam ut in hoc lib. III, c. 99. loco, νόμοισι δὲ τοιοῖσδε λέγονται χρᾶσθαι, habes ex vet. cod. νομαίοισι pro νόμοισι· ſic et alibi hæc diverſa lectio in iiſdem libris ſe offert.

Sunt denique et lectiones nonnullæ margini adſcriptæ, quæ germanæ eſſe videntur: quum illæ quæ in textu ſunt, videantur eſſe vocabula quæ margini expoſitionis loco adſcriptæ a quopiam fuerant. Exemplum nobis ſuggerit I, 85. ubi pro εὐθηνίῃ margini adſcriptum eſt εὐεστοῖ, nam illud εὐθηνίῃ fuiſſe adſcriptum margini, ad exponendum illud εὐεστοῖ, et ex margine (ut fit) in contextum irrepſiſſe veriſimile eſt.

Sunt vero et nonnullæ lectiones, quæ quamvis merito ſuſpectæ eſſe videantur, tamen eadem illa vocabula non uno in loco leguntur. Ex his eſt verbum προστῆναι pro παραστῆναι.

Sunt denique et quædam ex illis lectionibus quæ, quum per ſe nullo admitti modo queant, ſi aliquantum adiuventur (hoc autem fit aliquid in illis emendando) dignæ ſunt quæ magis aut ſaltem non minus quam quæ in textu ſunt recipiantur. Sed hoc in meis Annotationibus aliquando (deo favente) exemplis planum faciam.

Ut autem interim intelligas lector quanto accuratius in hac editione fuerit a me emendata Vallæ interpretatio, quam in priore, quæ illis typographis pro exemplari fuit: magnum maioris huius accurationis indicium vel in prima totius libri periodo habes. Magis tamen inſigne exemplum occurret, lib. I, 10. nam ibi ſi Vallæ interpretationem ſequeris, et totum locum attente conſiderabis, Herodotum ſibi non conſtare, ſed aperte ſibi repugnare, dicere cogeris. Hæc enim verba, in illa tam celebri hiſtoria de Candaule male merito de uxoris ſuæ pulchritudine, μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὔτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα· οὔτε ἔδοξε μαθέειν, Laurentius Valla ita vertit, *Hæc ut didicit a viro quid actum eſſet, neque præ pudore exclamavit, neque viſa eſt percepiſſe.* Quid (reſpondebunt hic plerique) peccatum a Valla dici poteſt? Nonne μαθοῦσα ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ſignificat id quod apud eum legitur? *ut didicit a viro*, ſive, *ut didicit ex viro.* Certe, μαθοῦσα ἐκ τοῦ ἀνδρὸς non

non aliud ſignificare poteſt: ſed dico repugnare hoc prorſus illi tam bellæ diſſimulationi ipſius, quæ his etiam
verbis deſcribitur, οὔτε ἔδοξε μαθέειν, et quam quum in ea permanſiſſet, ſequutus eſt is quem ex ea ſperabat
exitus. Sed quæ tamen alia loci illius excogitari interpretatio poteſt? Aliam nihilominus excogitandam eſſe
aio: nec tamen aliam (meo quidam iudicio) excogitari poſſe quam hanc, quæ a me margini eſt adſcripta,
Hæc ut animadvertit quod a viro factum erat. Sed tu (dices fortaſſe) ita interpretando, præpoſitionem ἐκ cum
ποιηθὲν iungis, perinde acſi dictum eſſet ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Atque plane novum in Græca lingua hoc eſſe
arbitror. At ego, quidquid tibi et plurimis fortaſſe aliis in ea novum eſt, mihi novum eſſe nego: atque
adeo talis uſus præpoſitionis huius exempla tibi iam nunc duo, duobus e locis, cedo. Unus eſt, ex eod.
lib. I, c. 87. εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη. Alter autem legitur eod. lib. I, c. 114. non procul ab
initio, οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ προσαχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου. Animadverti autem et Dionem, Herodoti imitatione, a- 739
liquoties hac præpoſitione ita eſſe uſum. Iam conſidera lector quantum errorem inducat interdum ignoratus
tam parvæ particulæ extraordinarius (ut ita dicam) uſus. Sed libet obiter et aliud de iis quæ in eodem (I,
10.) ſequuntur loco addere. Quum igitur hæc ſubiungantur, οὔτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα, et hæc ita vertan-
tur a Valla, *neque præ pudore exclamavit*, quaſi pudor efficere debuerit ut exclamaret: ego, qui aliam at-
que adeo contrariam, eſſe video mentem Herodoti, ita eam expreſſi *neque exclamavit, utpote pudore reten-
ta.* Quinetiam, ut lectori hanc eſſe mentem Herodoti ſubindicarem, inter ἀνέβωσεν et αἰσχυνθεῖσα, interpun-
ctionem poſui. Illa autem verba, οὔτε ἔδοξε μαθέειν, quæ vertit, *neque viſa eſt percepiſſe*, maluiſſem ut ver-
tiſſet, *neque viſa eſt animadvertiſſe:* aut *neque præ ſe tulit animadvertiſſe:* ut habes margini a me cum præ-
cedentibus adſcriptum.

Alia exempla maioris in hac poſteriori editione accurationis (et quidem nonnulla haud minus fortaſſe inſi-
gnia) circa emendationes interpretationis Vallæ, ipſemet editionem hanc cum altera conferens, aut annota-
tiones meas legens, invenies: atque in iiſdem plurimarum eius emendationum, margini adſcriptarum (qua-
rum pleraſque et prior editio habuit) quæ alioqui dubitationem tibi movere poſſent, reddetur. Simul vero
et de quibuſdam quæ in ipſa Herodoti dictione (vulgo textum vocamus) vel emendata ſunt, vel videntur e-
mendanda, in illis diſſeretur. De emendationibus autem loquor ſive iis, quas iam prior editio exhibuit, ſive
iis quas iſta nunc exhibet. Emendata porro fuerunt ex veteris quidem exemplaris autoritate plurima, vel
potius veterum exemplarium (nam raro abſque duorum ſaltem conſenſu id facere ſum auſus) verum et unus
interdum locus ex collatione cum aliis. Sic enim lib. I, cap. 46. ἐς Ἄβας pro ἐς Σάβας, alio e loco: et
lib. II, cap. 40. pro τῇσι repoſitum τῇ Ἴσι fuit, alio itidem e loco. Dicitur autem Ἴσι pro Ἴσιδι. Verum
et quædam (ac non paucæ fortaſſe) emendationes coniecturales in illis annotationibus proponentur: et quidem
nonnullæ quæ nova etiam vocabula Herodoto dabunt: (nova voco quæ antea apud illum non comparebant in
illis quæ uſquam comparebant exemplaribus) ex quibus ſunt ἀλλογνώσας et δεσποσυνόμενον· ſed de illo qui-
dem ἀλλογνώσας vix ulla dubitatio relinquitur: at de hoc δεσποσυνόμενον relinqui mihi dubitationem fateor.
Reponetur autem hoc δεσποσυνόμενον pro διεσπασμένον, quod legitur lib. I, c. 59. initio, adiunctum partici-
pio κατεχόμενον interpoſito particulæ καὶ vinculo. Iam vero ex Plutarcho atque aliis, qui locos huius ſcri-
ptoris citant, emendationes depromentur. Horum autem in numero eſt Euſtathius ſuis tum in Homerum, tum
in Dionyſii de ſitu orbis poëmatium commentariis. Quinetiam ex ipſo interprete Valla nonnullæ emendatio-
nes ſumentur: quarum tales ſunt nonnullæ ut quod in noſtra lectione affirmatur, id lectio eius neget, aut vi-
ve verſa.

Quod vero ad eam ſcripturæ inconſtantiam attinet, de qua me verba facturum promiſi, (unde nimirum fit
ut eadem vocabula non ubique eam litteræ aut litterarum mutationem habeant, quam dialectus Ionica poſcit
aut poſcere videtur) eam inconſtantiam non Herodoto ſed librariis, dialecti qua ille utitur, ſæpe obliviſcen-
tibus, imputandam eſſe aio: aut certe nonnullis qui alicubi vocum, quæ Ionice ſcriptæ erant, ſcripturam a lin-
gua communi receptam margini appoſuiſſent. Ut enim a mentione verbi ἐκπλῶσαι (quod ſermonis huius
occaſionem mihi præbuit) initium ſumam, quis credat Herodotum ita inconſtantem fuiſſe, ut modo πλῶσαι, aut
ἐκπλῶσαι, aut ἀποπλῶσαι, modo πλεῦσαι, vel ἐκπλεῦσαι, vel ἀποπλεῦσαι diceret? Atque, ut de hac ipſa lit-
tera ω loqui pergam, in eiuſdem formæ vocabulis, aut etiam iiſdem, modo litteram illam ω modo ο habe-
mus, haud enim χρέωνται tantum, ſed χρέονται etiam legitur: itidemque ὁρέωντες et ὁρέοντες· illud III, 157. hoc,
IV, 125. Ac ſcimus tamen a Corintho ſcribi, Iones ὁρέω pro ὁράω, itidemque ἐχρέοντο pro ἐχράοντο dicere.
Quinetiam modo hæc littera α, modo η, in uno eodemque verbo occurrit, nam et χρᾶσθαι et χρῆσθαι legitur.
Sic ἐχρᾶτο et ἐχρῆτο. Ac quamvis θεήσασθαι et θεήσεαι pro θεάσασθαι et θεάσεαι ſcriptum ſit, cum alibi cum I,
8. itidemque θεησάμενος, non θεάσαμενος, I, 59. item alibi ἀξιοθέητον pro ἀξιοθέατον· quumque in his non alia
ſit mutatio quam litteræ α in η, tamen ἐθηῆτο, non ἐθεῆτο, alicubi noſtris ſe oculis offert, mutato etiam ε in η.
Atque, ut in mentione mutationis litteræ α in aliam, maneam, quamvis μέγαθος pro μέγεθος tot loci nobis ex-
hibeant, eodemque modo alicubi ὑπερμεγάθεας pro ὑπερμεγέθεας legamus: tamen et μέγεθος locis aliquot ſcri-
ptum eſt: ut I, 60. Sic etiam τάμνω dicit, pro τέμνω, vocali α locum vocalis ε tribuens: ſed ne hæc qui-
dem mutatio ubique fit.

A vocali α, ut veniam ad ε, quum hæc Ionico more auferri a principio quorundam vocabulorum dicatur, 740
et ἐκεῖνος inter illa ponatur, tanquam κεῖνος non ἐκεῖνος, Ionicum ſit: tamen ἐκεῖνος quoque hunc apud ſcripto-
rem ſæpe occurrit. Sic non ſolum ὥρων pro ἑώρων, ſed etiam hoc ipſum ἑώρων apud eum legimus. Ac ne ὁρτὴ
quidem pro ἑορτὴ conſtanter ſcriptum eſt. Utque loquar de iis quoque locis ubi contra inſeritur hæc vocalis,
præter morem linguæ communis, ſciendum eſt, non μηχανεώμενος tantum ſed μηχανώμενος etiam, itidemque
μηχανῶνται legi.

Ab ε ad η tranſiens, mutari quidem et hanc vocalem η dico in aliam, Ionico more: ſed ne hic quidem
conſtantiam ſervari, nam quum vox νηὸς Ionicæ dialecto aſſignata ſit, non minus tamen νεὸς, vel νέα ſeu
νέας· quam νῆα, ſeu νῆας apud eum eſſe ſcriptum videmus. Ac pro ἥσσων et ἡσσωθῆναι legimus ἕσσων et ἑσ-
σωθῆναι multis quidem in locis, (in quorum uno ita eſt allucinatus Valla interpres, ut VII, 18. ex geni-
tivo plurali ἑσσόνων, dicto pro ἡσσόνων, fecerit gentem quæ *Heſſones* diceretur) ſed non tamen in omni-
bus. Quumque pro οἰκεῖος ſcribi debeat οἰκήιος, tamen et illud interdum occurrit. Sic etiam μαντεῖον pro
μαντήιον· nec ſolum ἀτρεκηίη, ſed et ἀτρεκίη. Atque adeo IV, 33. ἀσφαλείης, non ἀσφαληίης, legitur.

Ad vocalem ι quod attinet, alicubi nec in ipſa lex Ionicæ dialecti ſervatur. Nam haud tantum εἰμὲν ſed ἐσμὲν
quoque apud eum habemus. Ac initio Terpſichores προκλήσεος, pro προκλήσιος, ut alibi καταςάσιος. Ac, quum
ι ſæpe ab Ionibus inſeratur, veluti quum ξεῖνος pro ξένος dicitur, in omnibus tamen eiuſmodi vocabulis id fa-
ctum non videmus. Quumque viciſſim in multis detrahatur ι, veluti in ἐπιτήδεος (item in ἔων, in ἐώθεσαν,
atque aliis; tamen et ἐπιτήδειος legitur. Et alicubi ἀνίει, alicubi ἀνίεε legitur. Vocalem ο plerique loci ha-
bent in pronominibus ἐμέο et σέο, ſed illam (tanta eſt ſcripturæ inconſtantia) eadem pronomina non minus fre-
quenter coguntur relinquere, eius locum occupantibus ἐμεῦ et σεῦ. Eodemque modo participii ποιεόμενος lo-
cum ſæpe a ποιεύμενος occupari, idemque in aliis huiuſmodi participiis, quinetiam in ipſis verbis, fieri vi-
demus.

Vocalis υ non minus habet et ipſa quod queratur. Quum enim quodam ſuo iure debeat cum vocali ο, ad
efficiendam diphthongum, coaleſcere, in pleriſque vocabulis, e quorum numero eſt οὔνομα pro ὄνομα, (quod
idem iuris cum ὀνομαίνω et ὀνομάζω communicat:) en tibi nihilominus ὀνομάζων, non οὐνομάζων, I, 44.

Nec melior eſt vocalis ω, quam aliarum conditio: quum eam ex verbo πλώω, ſuperveniens ε ſæpe expellat,
ut dictum eſt: nec ζωὴ ſemper, ſed plerumque ζόη, ſcribatur.

In ultima vocali ultimus ſit meus hoc de genere inconſtantiæ, qua leges Ioniſmi violantur, ſermo: (alioqui
enim, quo plura de illa dico, eo plura ſupereſſe dicenda video) donec non ſolum has lectiones διφασίας (ut
Herodoti vocabulo utar) proferre, ſed de iis iudicium ferre vacet.

EX EIUSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS

aliis ibidem, de opera a se præstita in secunda editione, quam in nostra sequuti sumus.

Ac primum quidem, ad eos quod attinet quibus sine cortice natare in Græcorum scriptorum lectione datur,
id est, qui interpretis operam, tanquam χειραγωγοῦ cuiusdam, non requirunt, (quamvis multo paucio-
res in Herodoto et Thucydide, quam aliis, eam non requirere notum satis sit) sed ceteris ad hanc lectionem
adminiculis esse contenti possunt: non eas tantum quas antea diversas scripturas (ut Græci διαφόρους γραφὰς
appellant) exhibui, sed numerum earum auxi: et censura adhibita, quasdam exautoravi: non tamen ita, ut
amandarem, sed tantum ut loco suo motis alium minus honorificum darem. Ex ipso enim textu (ut hodie
moris est vocare) in marginem transtuli. Sed quasdam vicissim maiore dignas honore iudicavi, ideoque eas
hinc illuc transtuli. Iam vero et plerosque locos emendavi, qui tibi facesiere alioqui negotium poterant: et
quidem haud parum negotii nonnulli. Quorum in numero est hic qui in Euterpe cap. 40. legitur, ἐπὴν προ-
νηστεύσωσι τῇσι, καὶ ἐπὴν κατεύξωνται, θύουσι τὴν βοῦν. Quem enim illa vocula τῇσι non torqueat? cui crucem
non figat? Sed esto, verisimilem posse videri hanc emendationem, unde tamen tantum confidentiæ (dices)
ut eas voculas τῇ Ἴσι margini non adscripseris, sed ipsis Herodoti verbis inserere ausus fueris? Quoniam He-
rodotum ex Herodoto me emendare, vel (si mavis) Herodotum esse sui ipsius emendatorem, videbam. Ita
741 enim ille in sequentibus, eadem in Musa, paucarum paginarum intervallo, cap. 61. ἐν δὲ Βουσίρι πόλι ὡς ἀνά-
γουσι τῇ Ἴσι τὴν ὁρτὴν, εἴρηται πρότερον μοι· τύπτονται γὰρ δὴ μετὰ τὴν θυσίην πάντες καὶ πᾶσαι, μυρ. Sunt vero
et alii loci quibus male affectis ex ipso Herodoto medicinam adhibui. Sed superesse fateor qui eandem a me
aut ab alio quopiam opem exspectent. Parum autem absuit, quin et alium quendam emendare mihi permise-
rim: suum illi vocabulum, antiquum certe, et multorum auribus, etiam in Græca lingua valde exercitato-
rum, insolens futurum, restituendo, id autem est ἀλλογνώσας. Nec dubito quin, si de hac emendatione,
tanquam ex nimia fiducia proficiscente, accusatus fuissem, causæ meæ patrocinium Hesychius suscepisset.
Sed (ut opinor) nec Hippocrates Ion, quum me scriptori Ioni operam præstantem vidisset, opem vicissim
præstare mihi recusasset: præsertim quum eodem et ipse vocabulo utatur, paulo quidem alium, sed tamen non
alienum ab eo, quem apud Herodotum habuisset, dans ei usum. Ut taceam, non absimile vero esse, utrum-
que ab illo, Hippocrate inquam, datum ei usum fuisse. Est vero et alius quidam nostri historici locus, qui
vocabulum quoddam non minus Hippocrati quam Homero usitatum requirere videtur: ut in meis annotatio-
nibus (deo favente) declarabo. Immo quid obstat quominus iam nunc illam saltem libri illius portiunculam
(aut siquid portiuncula minus dici potest) repræsentem? Scito igitur agi de hoc loco, quem habes lib. II,
cap. 47. οἱ δὲ πένητες αὐτῶν, ὑπ᾽ ἀσθενείης βίου σαιτίνας πλάσαντες ὗς, καὶ ὀπτήσαντες ταύτας, θύουσι. Nam quum
in Aldina ista pariter et Basiliensi editione habeamus, ὑπ᾽ ἀσθενείης βιούς τέ τινας πλάσαντες ὗς, quid vetat quo
minus quis pro voce βιοὺς scribendum βαιοὺς suspicetur? Saltem e scr ptura qua nihil significari potest, aliam,
quæ non incommodum sensum habeat, efficiet: idque minima cum mutatione. Talem autem mutationem, id
est minimam sive levissimam, quum sufficere ad quorundam locorum emendationem viderem, pro religioso
superstitiosus esse nolui. Atque hinc factum est, ut in hac posteriore editione (hoc exemplo contentus ero)
pro ἀπειποῦσι scribere ἀπιποῦσι non dubitaverim, lib. II, cap. 94. quum manifestum sit ἀπιποῦν esse quod Dio-
scorides ἐξιποῦν dicit. Adscripta autem margini lectio ἀπειτοῦσι, quæ nihil potest significare, fieri potest ut
ex alia manarit, aliis litteris scripta, sed eandem tamen pronunciationem (ut iampridem litteris diversis eadem
pronunciatio dari cœpit) habente: ac audiens aliquis verbum ἀπηθοῦσι (quod esse poterat expositio illius ἀπι-
ποῦσι) non illo modo scripserit, sed hoc, ἀπειτοῦσι.
Iam vero et commoda quorundam locorum interpunctione magis etiam quam antea lectoribus commodasse,
et labore illos levasse, ex ipsa collatione apparebit. Alicubi tamen eorum diligentiæ hoc reliqui, ut quam
interpunctionem in annotatione margini adscripta sequutus essem, eam in ipsis Herodoti verbis (nisi forte a
me dissentirent) sequerentur. Ac huius etiam rei exemplum suggeret illa ipsa, quæ modo proposita fuit, pagi-
na. In eadem enim, lib. II, c. 95. legitur, τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ χρᾶται ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ· περὶ ταύτην ἵστησι
τὸ ἀμφίβληστρον· sed tamen sequendo ea quæ margini adscripsi, post χρᾶται ponenda est τελεία στιγμή, at post
κοίτῃ, tantum ὑποστιγμή. Fateor interim me simul etiam mutaturum libenter αὐτῷ in οὕτω.

Paulo post.

Ad eos autem ut veniam, quibus contra sine cortice natare in Græcorum scriptorum lectione est negatum,
eos qui sine Theseo e multis illorum locis emergere non possunt, eos qui duce filo, ut in aliquo labyrintho,
sua ponere vestigia necesse habent: multo plus et ipsi huic editioni, quam priori, se debere, merito fatebun-
tur: quum me in multo pluribus locis interpretationem Vallæ emendasse, in quibusdam in meipsum etiam,
ad emendationem quod attinet, inquisivisse animadvertent. Hoc enim de quibusdam locis posse mihi videor
dicere, ubi quæ me non satis tum temporis oculatum subterfugerant, a me nunc, ceu facto oculatiore, de-
prehensa fuerunt. De locis tamen iis non iam loquor, ubi tales erant commissi errores, quales in nominum
quorundam interpretatione: qui nimirum sunt eorum e genere quos μεταμορφωτὰς sive μεταμορφωτικοὺς appel-
lare soleo, quod metamorphoses, et miras quidem eas, in quibusdam scriptorum Græcorum locis interpre-
tandis faciant. Atque horum e numero unus est ubi nomen ἥσσονες, quod sonat *inferiores*, seu *viribus minus
valentes*, mutatum fuit ab interprete in nomen populi omnibus geographis, omnibus historicis incogniti: quum
is ab illo vocetur *Hessones*. Locus ille est in Polymnia, c. 18. ἰδὼν τε πολλὰ καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα
ὑπὸ ἡσσόνων· ubi vide quæ margini adscripta sunt. Ac eodem modo eod. lib. c. 93. nomen vel potius prono-
742 men relativum οἵτινες, quod respondet Latino *qui*, videbis transformatum in quendam populum. ita enim ille,
quos prius appellatos fuisse Hœtines, dictum est: quum verba Herodoti (de Caribus loquentis) hæc sint, οὗτοι
δὲ, οἵτινες πρότερον ἐκαλέοντο, εἴρηται. Sonant vero hæc, *Hi autem, quinam* (id est, quo nomine) *prius voca-
rentur, dictum est*. Sic lib. I, c. 176. vides, ex ἱστιέων, quod Ionica dialecto dicitur pro ἱστιῶν, ab ἱστίαι, (cu-
ius nominativus singularis est ἱστίη, quo significatur *familia*) quendam populum seu quandam gentem ab inter-
prete nobis fieri, cui nomen sit *Istiæi*. Atque his adiiciendus est mons *Hirus*, per eandem metamorphosin
factus, lib. I, cap. 80. nam ibi legitur, *qui e monte Hiro matris Dindymenæ lapsus*, ubi admonitiunculam
margini adscriptam vide. Quod si ad aliud genus errorum interpretis a me emendatorum veniendum sit, illi
non cedens, quin potius id superans, de nullo potius hoc dici posse existimo, quam de eo, ubi contrarium o-
mnino sensum verbis autoris dat interpres. Exemplum quod in mentem venit primum, est in Euterpe, cap.
167. hæc enim exhibent ista Herodoti verba, ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας, a Valla sic interpretata,
Corinthii quoque minimi faciunt opifices: quum Herodotus contrarium de Corinthiis testetur, eos nequaquam
minimi facere opifices, vel potius, contemptui habere. Aliunde autem non contigit tam magnus error, quam
ex non intellecto verbi ὄνομαι usu: sicut nec compositum ex hoc factum κατονοθῇς intellexit Euterp. cap. 136.
ubi exstat inscriptio, cuius principium hoc est, ΜΗ ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΘΗΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ·
nam has voces ille ita reddit, NE ME LAPIDEIS PYRAMIDIBUS COMPARES. Ubi illum videri aliud verbum quam
κατονοθῇς legisse, dixi in iis quæ margini adscripta sunt: sed quum ne illius quidem verbi ὄνονται significatio-
nem assequutus sit, facile mihi persuadeo, non aliam eum lectionem illic sequutum esse, sed idem ei in illo
etiam verbo, quod ex hoc compositum est, usu venisse. Quis igitur est illorum verborum sensus? Illorum regis
Asychis verborum sensum (lectores enim ibi suspensos reliqui) esse hunc arbitror, NE ME CONTEMNAS PRÆ LA-

LAPIDEIS PYRAMIDIBUS. Vel, Ne me aſperneris. Ceterum, ad priorem illum quod attinet locum, quem Valla ita vertit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*, ſuam ei interpretationem vel hoc reddere ſuſpectam debebat, quod ulla vix artificia magis celebrarentur, quam quæ Κορινθιούργῆ (eo modo quo Ἀττικουργῆ, et Μιλησιουργῆ, et Ναξιουργῆ) nominabantur. Haud ſcio autem an ex ullo nobis clarius et certius eſſe id poſſit loco, quam ex Actorum apoſtolicorum capite XIX. Ibi enim quidam nomine Demetrius vel ex uno artificio procudendi templa Dianæ argentea (ſive thecas templi effigie, aut ſcriniola, ſive nummos celeberrimi illius templi formam repræſentantes, aut alias eius imagines, intelligere oporteat) magnum artificibus præbuiſſe quæſtum dicitur. In dubium igitur vocari non poteſt, quin mea quam vera eſt, tam falſa ſit illa meæ contraria interpretatio. Quod ſi librum hunc evolvere libeat, alios pleroſque locos invenies ubi meam itidem interpretationem, et quidem alteri omnino repugnantem, propono. Taceo de locis ubi Latina eius verba negant quod Herodotus ait, aut vice verſa: ſed ita ut id e lectione contraria noſtræ contigerit, eique imputari debeat. Ac fateor poſſe alicubi, utri potius lectioni acquieſcendum ſit, dubitari: atque hæc, ut opinor, incidere dubitatio poterit non procul ab initio Clius, cap. 24. ubi de Arione legimus, καὶ Ἀρίονός ἐςι ἀνάθημα χάλκεον, οὐ μέγα, ἐπὶ Ταινάρῳ· contra enim, χάλκεον, μέγα, legiſſe Vallam videmus. Ac eod. lib. cap. 37. viciſſim negationem ille habet, ubi nullam habemus, nam pro ἀποχρεωμένων lectum ab illo fuit οὐκ ἀποχρεωμένων.

Verum, ut de locis in quorum interpretatione peccavit, verba pergam facere, eorum in numero nonnulli ſunt, ubi hoc inde contigit, quod non animadverteret verbum quodpiam uſum quendam Herodoto, aut certe eius dialecto, peculiarem habere, ut I, 45. συγγινωσκόμενος. Nam et activam vocem συγγινώσκειν longe aliud ſonare paſſim apud hunc ſcriptorem, quam *ignoſcere*, in recenſione et expoſitione quorundam eius vocabulorum a me aliquot exemplis oſtenſum fuit. Minus autem quis miretur fortaſſe illum ἐπιςολὴν reddidiſſe *epiſtolam*, lib. VI, c. 50. quum potius *mandatum* ſignificare videatur. Ac fallitur Euſtathius in eo quod credit, vocem, ἐπιςολὴν, quæ apud Æſchylum id ſonat, pro ἐπιτολὴν poſitam eſſe, adiectione litteræ σ. quaſi vero a verbo ἐπιτέλλομαι, quod Homero uſitatiſſimum eſt, deduci eam neceſſe foret, ac non ἐπιςέλλειν quoque, et quidem in ſoluta etiam oratione, eum uſum haberet. Qua de re ſi quis cum Euſtathio dubitat, omnem utrique meus Theſaurus Græcæ linguæ dubitationem tollet.

Inter illa autem, de quibus nunc demum in hac poſteriore editione monui, eſt quidam uſus præpoſitionis ἐκ, qui non animadverſus fecit ut in eorum interpretatione quæ de Cambyſe et Gyge narrantur, I, 10. aliquid ſit 743 absurdi: ex eo quod, ubi dicitur, μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, interpres non viderit, intelligi debere, non μαθοῦσα ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ſed τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρός· ut oſtendi in iis, quæ recenſioni et expoſitioni vocabulorum huius ſcriptoris ſubiunxi.

At eorum e numero de quibus in annotationibus agetur, eſt quod dicitur de Perſis, I, 133: μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ σπουδαιότατα τῶν πρηγμάτων. Nec enim eos tantum facere iniuriam Herodoto arbitror, qui iſta ex eo afferunt, at quæ ſubiungit tacent: ſed eos etiam qui μεθυσκόμενοι interpretantur *ebrii*: ut intelligamus, Perſas, quum iam ſunt ebrii, de rebus maxime ſeriis conſultare. Cur enim μεθυσόμενοι pro μεθυσθέντες accipiamus, potius quam id, quod proprie ſonat, intelligamus? Id vero non aliud eſt, quam *dum ſe inebriant*. Quantum autem ſit diſcriminis inter eum, qui ad ebrietatem iter facit, eumque qui iam iter illud confecit, atque ad eam pervenit, cuilibet iudicandum relinquo. Tantum certe diſcriminis eſt, quantum inter eum qui urbem quampiam oppugnat, et eum qui iam expugnavit. Quæ comparatio eſt eo aptior, quod is etiam qui ſe inebriat, mentem ſuam velut oppugnat, et de ſtatu ſuo deturbare conatur: at poſtquam hoc effecit, iam dici poteſt eam expugnaſſe. Quamobrem non video quid obſtet, quin participium illud μεθυσκόμενοι interpretemur (ſi verbum verbo reddere nolimus) *inter pocula*, autem ſaltem *inter larga pocula*. Quod ποιητικώτερον eſſe fateor: quamvis Livius largius vinum etiam dicat. *Largiore vino* (inquit) *uſus*. Nec vero videtur contra me facere quod ſequitur, de eo qui domui in qua ſunt præeſt, proponente poſtridie quod ipſis in ea conſultatione potatoria viſum fuit. Proponit enim tanquam iis qui e menſa (ſi tamen ea tum utebantur) tandem nonniſi ebrii ſurrexerint, ideoque illorum, quæ a ſe ſtatuta fuerint, recordari haud queant. At nihil obſtat interim (meo quidem iudicio) quin intelligamus illis inter larga pocula, et tamen antequam eſſent ebrii, conſultantibus, ebrietatem ſolitam ſupervenire. Sed viderit alius quiſpiam quod pro Perſis afferri poſſit, ſuper eo etiam quod ſubiungitur, et quomodo illud quoque factum oſtendi minus abſurdum queat, quam prima fronte videatur: τὰ ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι.

Exhibebunt porro illæ annotationes meæ, deo favente, et quorundam locorum emendationes ex coniectura: quandoquidem vetere exemplari (cuius etiam exſpectatio fecit ut editionem huius ſcriptoris differrem) video me ante bellorum noſtrorum finem potiri haud poſſe. Atque ut huius quoque operæ aliquod tibi velut γεῦμα interim præbeam, quandam loci quem habet Thalia, c. 130. proponam. Nam ibi pro ὑποτύπτουσα ſcribo ὑποκύπτουσα, levi cum mutatione, ſed eiuſmodi tamen, ut quum ex illo ὑποτύπτουσα nihil niſi ineptum elici poſſit, (præſertim ſi quis Vallæ interpretationem ſequatur) contra in ὑποκύπτουσα non dubitem quin Herodoti mentem habeamus.

Eodem in opere, eademque opera, de illa quoque ſcripturæ diverſitate agam, qua fit ut eiuſdem vocabuli ſcriptura modo dialecti Herodoti, id eſt, Ionicæ, legem ſervare, modo ab ea diſcedere videatur: et e duabus tribuſve (tot enim ſunt interdum) quam potius recipiendam arbitrer, declarabo. Interim certe adeo in hac parte nihil mutare ſum auſus, ut in ipſo etiam principio Ἁλικαρνασσῆος retinuerim, et in Ἁλικαρνησσῆος mutare noluerim: quamvis ſit Ἁλικαρνησσεὺς II, 14. et Ἁλικαρνησσοῦ VIII, 104. In eo quidem magna eſt conſtantia, quam valde quis mirari poſſit, quod nuſquam (ſi memoria non me fallit) genitivo Ionico, id eſt, in οιο deſinente, utatur: ſed quemadmodum prima totius operis vox eſt Ἡροδότου, non Ἡροδότοιο, ſic alibi alia virorum nomina illo, non hoc ſcripta modo, et Νείλου, non Νείλοιο, ποταμοῦ itidem, non ποταμοῖο, atque adeo λόγου etiam, non λόγοιο, habeamus.

Sed quamvis de multis te monuerim, non dubito quin aliqua quæ in eorum eſſe numero debebant, mihi exciderint: quod ſi ita eſt, ſuus illis eodem in opere locus erit.

Iam vero, quoniam, ſi εἰδότι λέγειν non oportet, multo minus, ὁρῶντι λέγειν, quid attinet, quæ hæc EDITIO POSTERIOR adiuncta priori habeat dicere? Sed ea quidem quæ huic Herodoti libro præfixa ſunt, partim mea, partim Ioachimi Camerarii, fuerunt tantum locupletata, et quidem ea in parte quæ mea eſt: at quæ ſubiuncta, DE LEGIBUS ET INSTITUTIS TAM PERSICIS QUAM ÆGYPTIACIS, ex variis ſcriptoribus ſumpta, nunc primum adiecta ſunt. At poterant tamen (inquies) ex aliis etiam alia quædam ſumi. Poterant, fateor: ſed iis quæ præcipua videbantur, eſſe contentus volebam.

EX EIUSDEM H. STEPHANI PRÆFATIONE

IN PRIMAM EDITIONEM.

Herodoteæ autem hiſtoriæ virtutes non ex ore meo, ſed Ioachimi Camerarii, omni genere doctrinæ celeberrimi, accipies. Quem ego virum cum antea plurimum dilexi, (ut viciſſim ab eo plurimum me diligi 744 animadverti) tum vero ex quo ipſum quoque vehementi amore Herodotum complecti cognovi, illa certe amoris in Herodotum noſtrum ſocietas, priſtinam illam amicitiam, quantum augeri potuit, tantum auxit. Quod ſi lectis illis Camerarii de Herodoto ſcriptis aliquid tibi ocii ſuperfuerit, meæ etiam editioni Latinæ interpretationis præfixa quædam a me eiuſdem argumenti invenies: in quibus ſatis prolixe illis reſpondeo, qui mendacem eſſe Herodotum mentiuntur: adeo ut præfationem illam, apologiam Herodoti ideo inſcribendam cenſuerim. Inter alia multa ibi, miram illam hiſtoriam et quæ præ ceteris omnibus iudicari fabuloſa poſſet, de Scythis ſervis, qui dominis abſentibus in uxorum illorum poſſeſſionem involarant, tandemque quum iuſto prælio re-

repelli ab armatis dominis non potuiſſent, ſolis flagellis repulſi fuerunt: illam inquam hiſtoriam annalibus poſterorum (in his enim et Moſchovitæ numerantur) teſtatam ad hunc usque diem extare leges: detortis duntaxat (ut fit) nonnullis facti circunſtantiis. Leges item, quod de Threſſis mulieribus narrat Herodotus, eas excedentibus e vita maritis comites ſe certatim offerre, ſimili Indicarum mulierum facto (cuius teſtes oculati hodieque extant) confirmari. Quid quod illa de mulieribus Babylonicis hiſtoria, quæ viris extraneis ſemel in vita ſe proſtituere neceſſe habebant, Ieremiæ Prophetæ teſtimonio confirmatur? Quod autem ad quasdam de rebus levioribus hiſtorias attinet, (in quibus tamen non minus fides eius ſuſpecta est) eas ab aliis quoque ſcriptoribus, addito non eius ſed aliorum teſtimonio, referri ſcimus. Cuiusmodi est quod de Amaſidis thorace apud hunc noſtrum hiſtoricum legimus, ab illo enim proditum est, unamquamque eius ἁρπεδόνην, quamvis alioqui ἐοῦσαν λεπτὴν, habuisſe in ſe ἁρπεδόνας τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντα πάσας φανεράς. At Plinius nullam Herodoti mentionem faciens, certam tamen huic rei fidem affert, quum ita ſcribit, *Mirentur hoc, ignorantes in AEgypti quondam regis (quem Amaſin vocant) thorace, in Rhodiorum inſula oſtendi in templo Minervæ* CCCLXV *filis ſingula iſta conſtare, quod ſe expertum nuper Romæ prodidit Mutianus ter conſul: parvasque iam reliquias eius ſuperesſe, hac experientium iniuria.* (Taceo inſignem errorem, quem interpres hic commiſerat, ἁρπεδόνας non *fila* ſed *venationes* interpretatus.) Hæc ego aliaque huiusmodi mecum reputans, et mendacem tamen ſubinde vocari Herodotum audiens, hoc epigramma inter ſcribendam illam apologiam, in calumniatores illos luſi, tanquam ipsum Herodotum compellans:

Ἄφρων ὃς ψεύστην σε καλεῖ, ὅτι πεύθεται ἄλλου.
Καί τι γὰρ εἰ ψεύστην ψεύδεται ὅς σε καλεῖ;
Εἰ δὲ παλαιὰ λέγει δεδαηκέναι αὐτὸς ἄμεινον,
Ἄφρων καὶ ψεύστης εὐθὺς ἅλωκεν ἐών.

Huic certe potiſſimum ſcriptori id accidit, quod præ quovis alio metuiſſe videmus, nimirum ne mendacis a poſteris nomen acciperet. Sed ſi quæcunque incredibilia videntur (dum ea experientia noſtra vel ſenſu noſtro ſive ingenii captu metimur) mendacii inſimulanda esſent, quam multa in ſacris hiſtoriis, quæ tam certæ ſunt fidei, mendacii inſimularentur? Quem autem librum post ſacroſanctos illos habemus, in quo res adeo magnæ commemorentur? in quo providentiæ potentiæque divinæ, quæ ſuperbos deprimit, tot tamque luculenta exempla conſpiciantur? ubi regum, potentisſimorum alioqui (quorum et ipse ſuperbiam ac veſaniam nobis ante oculos ſæpe ponit) regnorumque adeo horrendæ everſiones narrentur? Quis est ex quo certius ſacra chronologia cum profanis hiſtoriis conciliari posſit? Addo etiam (quod vel maxime commendare nobis hunc ſcriptorem debet) qui religioſius de divina providentia et quidem valde ſimilibus verbis, interdum etiam iisdem, loquatur? Omitto, priſci illius ſæculi ſimplicitatem, et humile (in quibusdam etiam regibus) vitæ genus eodem nobis modo utrobique deſcribi. Omitto et hoc, nullum usquam extare apud Græcos autores ſcribendi genus, quod (ut in omnino diverſa lingua) ad Hebraici brevitatem ſimplicitatemque magis accedat. Nemo certe est, qui quum legit apud Herodotum hanc inſcriptionem, *Amaſis Polycrati ita dicit:* item, *Mardonius hæc dicit:* non posſit uſitatum prophetis præſertim ſtylum agnoſcere, *Hæc dicit Dominus Deus.* Nemo est item, qui quum Herodotum ita ordientem ſuam hiſtoriam audit, *Herodoti Halicarnaſſei hiſtoriæ editio hæc:* de qua interpretatione alibi dicendum erit) ſimile eſſe hoc Eſaiæ exordium, fasſurus non ſit, *Viſio Eſaiæ filii Amos.* Nec non iſtud Ieremiæ, *Verba Ieremiæ filii Helciæ.* Cui ſimile est omnino apud prophetam Amos, *Verba Amos.*

Iam vero quod ad Homerum attinet (ut a ſacris ad profana veniamus) quisquis lectionis illius ſtudioſus est, ad eam profecto neque magis compendiariam, neque magis expeditam viam, quam hunc autorem pervolutando, ſternere ſibi potest: nec aliunde melius quæ apud Homerum Ionica ſint, et quæ non tam Ionica quam poëtica, cognoſcere, adeo ut qui ſit φιλόμηρος, eum eſſe etiam φιληρόδοτον, rationi conſentaneum ſit.

CHRO-

CHRONOLOGIA HERODOTI.

INITIUM HISTORIÆ HERODOTI.

B hoc anno Mundi 3246. *deinceps continua ſeries annorum* 240. *in* HERODOTO *extat, a* GYGE *Lydorum Rege, usque ad Crœſum ipsius abnepotem a Cyro Perſarum Rege captum, et deinceps usque ad Xerxis et Perſarum ex Græcia ſugam; quæ in annum mundi* 3486. *incidit.*

Est autem Crœſus a Cyro captus anno mundi 3416. *anno nono ante Cyri Monarchiam.*

A Crœſo capto, usque ad initium GYGIS, *et interfectum Candaulem, poſtremum ex Heraclidis Lydorum Regem, numerat Herodotus annos* 170. *In vulgaribus vero Chronologiis tantum* 150. *ponuntur.*

Cœpit igitur regnare GYGES, *anno Mundi* 3246. *qui est primus annus Manasſis Regis Iuda: cum ante* 34. *annos urbs Roma primum condita esſet.*

Ab eo tempore, continua Annorum Series in Herodoto, usque ad 10. *annum Xerxis, extat. Quam ſequenti Tabella, ſeu Chronologia ſpectandam proponemus.*

	Anno Mundi	REGES JUDA.	LYDIÆ.	MEDIÆ.
748		Ezechias.		
	3246	Manasses *Rex Juda annis* 55. 4. *Reg.* 21. 2 *Par.* 33.	Candaules *postremus ex Heraclidis Rex Lydorum, quo interfecto, Satelles ipsius* Gyges *regnavit annis* 38. *Herodot. lib.* 1. *pag.* 2, 3.	
	3256		*Cepit Colophonem: et Smyrnam ac Miletum oppugnavit, pag.* 3.	Deioces *vir sapiens, et iustus, Medorum rex annis* 53. *Herodot. lib.* 1. *pag.* 21. *Condidit* Egbathana. *p.* 22. *Hic existimatur esse Arphaxad, cuius dux fuit* Holophernes *a Juditha interfectus.*
	3277			
	3284		Ardys, *secundus Rex Lydorum, annis* 49. *Herodotus lib.* 1. *pag.* 3. *Cepit Prienem.*	
	3293	Amon *Rex Juda* 2. *annis*, 4. *Reg.* 31.	*Ardys tempore* Cimmerii *a Scythis pulsi, Asiam pervagati sunt, et Sardes ceperunt. pag.* 3.	
	3301			Phraortes *annis*, 22. *Herodot. lib.* 1. *pag.* 22.
	3303	Josias, 31. *annis*, 4. *Reg.* 22. *Paral.* 34. 35.		
	3316	Jeremias *Propheta concionari incipit. Jerem.* 1.	Nabuchodonosor *primus Babylone regnat* 35. *annis. Incipit cum Josia.*	
	3331			Cyaxares *Medorum Rex, annis* 40.
	3333	Joachaz *tribus mensibus.*		
	3334	Joachim *Rex Juda*, 11. *annis*, 4. *Reg.* 23, 24. 2 *Par.* 36.	Sadyattes 3. *Rex Lydorum* 12. *annis*, *pag.* 3.	*Totam Asiam, usque ad Halym fl. Medis subiecit. Cepit Niniven, ut a Propheta Nahum erat prædictum.*
	3336	Daniel *cum sociis in Babylonem abductus est. Dan.* 1.		
	3338	Jeremias *prædicit captivitatem* 70. *annorum, cap.* 25. *Et dictat volumen comminationum cap.* 36. 45.	Nabuchodonosor *Magnus Chaldæorum Rex annis* 43 *Jerem.* 25.	
750	3345	Jechonias *Rex* 3. *mensibus, suasu Jeremiæ, dedidit se Babyloniis, anno* 8. *Nabug.* 4. *Reg.* 24. *Hic una abductus est* Mardocheus. *Esth.* 1. Sedechias *ultimus Rex Judæ, annis* 11. 4. *Reg.* 25. *Paral.* 36.	Alyattes 4. *Lydorum Rex, annis* 57. *Herod. pag.* 5. *Eiecit Cimmerios ex Asia.*	Scythæ *viginti octo annos imperium Asiæ tenuerunt. Herod. pag.* 25. 115.
	3350	Ezechiel *Propheta in Babylone concionari incipit.* Jerosolyma *eversa a Nabuchodonosore.* 4. *Reg.* 24. 25. 2. *Paralip.* 36.	*Cepit Smyrnam. Obsedit Miletum, cuius Princeps erat* Thrasybulus, *qui Periandro consilium dat de Spicis extantibus decutiendis, Herodot. lib.* 5. *p.* 168. *lib.* 1. *pag.* 4.	
	3356	*Initium* Captivitatis Babylonicæ, *quæ duravit annos* 70. *Jer.* 25. 29. *Dan.* 9.		*Scythæ Mediam incolentes transfugiunt ad Alyattem Lydum. Inde ortum bellum sexennale. Post quod Alyattes filiam suam Aryenen, filio Cyaxaris Astyagi elocat. Herod. pag.* 15. 22.
	3371		*Gessit bellum cum Cyaxare Medorum Rege. Herod. pag.* 15.	Astyages *Medorum Rex, annis* 35. *Herodot. pag.* 28. *Hic fuit sororius Crœsi Regis Lydorum (pag.* 15.) *et avus Cyri maternus. Herod. lib.* 1. *pag.* 23.
	3382	Jechonias *liberatur ex carcere, anno* 37. *transmigrationis.* 4. *Regum* 25.		
	3390		*Fuit amicus Periandri Tyranni Corinthiorum, Herodot. lib.* 3. *pag.* 93.	*Jubet exponi Cyrum infantem, pag.* 23. 24.

ÆGYPTI.

Ægypti *descriptionem accuratam, et longam Regum Ægyptiacorum seriem, quæ tamen temporum distinctione caret, Herodotus Libro secundo complexus est.*

Sethon *Sacerdos, et Rex Ægypti, sub quo Sennacherib rex Assyriorum obsidens Pelusium divinitus in fugam vertitur. existimo autem Herodotum voluisse liberationem Jerosolymæ, et Ezechiæ obsessi a Sennacherib indicare. Sed vera historia non integre ipsi nota fuit.*

Duodecim duces Ægypti *post Sethonem, Herodot. lib.* 2. *pag.* 75.

Psammetichus *unus ex* 12. *Ducibus, solus regnat annis* 54. *Herodot. lib.* 2. *pag.* 77, 78. 45, 46. 50, 51.

Ab hoc certa series annorum et rerum in Ægypto gestarum, apud Herodotum extat.

Necho *Rex Ægypti, annis* 17. *Herodot. lib.* 2. *pag.* 78.

Interfecit Josiam Regem Juda in Mageddo. 2. *Paralip.* 35. 4. *Reg.* 23.

Duxit fossam ex Nilo in sinum Arabicum. pag. 78. 122.

Jussit circumnavigari Africam, ut Terræ ambitum, et magnitudinem exploraret. Herod. lib. 4. *pag.* 122.

Psammys *sex annis in Æthiopia bellum gessit, pag.* 74.

Apries *superbus,* 35. *annis. Huius mentionem facit Jeremias, cap.* 44.

Apries *cum initio opibus, et potentia floruisset, tandem victus est a Græcis ad Cyrenen lib.* 4. *pag.* 142. *lib.* 2. *pag.* 79. *Ideo Lybies ab eo defecerunt, eumque strangularunt.*

Amasis *Ægypti Rex annis* 44. *attigit initia regni Cambysis.*

GRÆCIÆ.

Archilochus *Parius Poëta Iambicus, vixit tempore Romuli,* (*Cicero Tuscul.* 1.) *et Gygis Lydorum regis. Herodot. lib.* 1. *pag.* 3. *Hunc ob mordacitatem Lacedæmonii ex urbe eiecerunt.*

Battus *filius Polymnesti, et Phronimes ex Insula Thera Coloniam duxit in Lybiam, et urbem* Cyrenen *condidit, iuxta fontem Apollinis, Herodot. lib.* 4. *pag.* 141, 142. *circa annum Mundi* 3300.

Cypselus *Corinthi Tyrannus, pater Periandri, Herod. lib.* 5. *pag.* 167.

Phalaris *Agrigenti Tyrannus.*

Zaleucus *Locrensium legislator. tametsi hunc ad Pythagoræ tempora aliqui referunt.*

Alcman *Lydus Poëta Lyricus.*

Arion *Methymneus Musicus Delphino ex Italia Corinthum vehitur. Herod. lib.* 1. *pag.* 5.

Stesichorus *Siculus Poëta Lyricus.*

Lacedæmonii a Tegeatis victi et capti sunt. Herod. pag. 13.

SEPTEM SAPIENTES.

Thales *Milesius prædixit Eclipsin Solis sub Cyaxare. pag.* 15. 35.

Bias *Prieneus, pag.* 5. 35.

Pittacus *Mitylenæus. pag.* 5.

Cleobulus *Lyndius.* Chilon *Lacedæmonius, pag.* 11.

Periander *Corinthi, et Corcyræ dominus. pag.* 4. 93. 94. 167. 168.

Solon *Atheniensium Legislator, cuius peregrinationum in Ægyptum, Cyprum, Asiam ad Crœsum, mentio fit, pag.* 82. 172. 6. 7. 18.

Epimenides Cretensis.

Eodem tempore Anacharsis *Scytha, doctrinæ*

ROMÆ.

Urbs Roma a Romulo condita annis 34. *ante Candaulem Lydorum Regem a* Gyge *interfectum.* 749

2.

Numa Pompilius *regnare incipit anno* 4. *Gygis, qui est Mundi* 3250.

3.

Tullus Hostilius. *annis* 32.

4.

Ancus Martius, 24. *annis.*

751

5.

L. Tarquinius Priscus, 38. *annis.*

6.

Servius Tullius, Ciceronis gentilis, annis 44.

Crœ-

Anno Mundi	LYDIÆ.	MEDIÆ.	ÆGYPTI.	GRÆCIÆ.
752				*causa in Græcia peregrinatur. Herodot. lib.* 4. *pag.* 128. 123.
3403	Crœsus *Lydorum Rex annis* 14.	Harpago *proponit proprium ipsius filium comedendum, pag.* 26.	Amasis.	
3406	*Ephesum, et vicinas urbes Jonicas suo regno adiecit, Herod. pag.* 5.	Astyages *Medorum Rex, cui soror Crœsi Aryenis nupta fuit,* (*pag.* 15.) *capitur a Cyro Rege Persarum.* (*pag.* 28.) *Hinc sumitur initium* 29. *annorum* Cyri *regis Persarum, quorum Sacrificia, et mores describuntur, pag.* 29. *Herodoti.*	*Huius Amasis tempore Ægyptus florentissima fuit.*	
	Colloquium Solonis, *et* Crœsi *de vita beata. Herod. lib.* 1. *pag.* 6, 7, 18.			*Pisistratus filius Hippocratis Nisæam arcem capit et astu Tyrannidem Athenis occupat. Unde eiectus ab Alcmæonidis, Eretriæ in Eubœa* 21. *annos exulat, Herod. lib.* 1. *pag.* 11. 12.
	Adrastus *filius Gordii, nepos Midæ Regis Phrygum, pollutus cæde fraterna, expiatur a Crœso, pag.* 7, 8.			
	Crœsus, *victo Astyage sororio, explorat veritatem oraculorum. Herodotus pag.* 9.	PERSARUM.	Amasis.	
	Delphis accipit oraculum, Κροῖσος ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.	Cyrus *Mazaren Medum, et* Harpagum *mittit, ut Joniam, Cariam, et Lyciam occuparent, pag.* 33, 34.	*Fuit confœderatus Crœsi, pag.* 16. *Herod.*	
			Amicus Polycratis *Samiorum Tyranni felicissimi, lib.* 3. *pag.* 91, 92.	Sappho Lesbia, *pag.* 78. 300. *Lacedæmonii cum* 300. *Argivis de Thyria pugnant. pag.* 17.
3416	*Deinde moto adversus Cyrum bello vincitur in Cappadocia* (*pag.* 16.) *et statim postea Sardibus obsessus a Cyro capitur, Irus et est subito, qui modo Crœsus erat, pag.* 17, 18. *Herodoti.*	Phocenses *obsessi ab Harpago cum coniugibus, et liberis navigant in Corsicam. Inde Rhegium, et Veliam, pag.* 34. *Ab his Phocensibus Massiliam postea conditam esse, Thucydides scribit, lib.* 1. *p.* 4.	Amasis.	Alcæus *Poëta Mitylenæus, pag.* 168.
753		Teji, *relicta patria, urbem Abdera in Thracia condiderunt, pag.* 35.	*Duxit uxorem Laodicen filiam Batti Regis Cyrenarum. Herodotus, pag.* 82. 142.	Arganthonius *Gadium, et Beticæ Rex annis* 80. *Phocensium amicus, pag.* 34. Pythagoras *Samius. Phocylides Milesius.*
		Xanthii *in Lycia obsessi, suas coniuges, et liberos in arce inclusos ipsi comburunt, pag.* 36.		
3424		*CYRUS* Babylonem *cepit* (*pag.* 37. 40.) *et totius orbis terrarum Monarchiam occupavit.*		

Ju-

Anno Mundi	JUD.	PERSARUM.	ÆGYPTI.	GRÆCIÆ.	ROMÆ.
3425	Judæi *redeunt ex Babylone, Duce Zorobabel.*	Cyrus *anno primo monarchiæ, qui fuit regni 21. publico Edicto concedit Judæis potestatem instaurandi Templum, et Politiam. 2. Par. 36. Esd. 1.* *Bellum contra* Massagetas: *cuius anno 7. Cyrus a Tomyri Regina captus, et interfectus est. Herod. lib. 1. pag. 42. 44.*		Theognis *Megarensis Siculus.* Anaximander *Milesius.* Zeno *Eleates Dialecticus.*	Servius *Tullius.*
3434	*Cambyses prohibet instaurationem Politiæ, et Templi, 1. Esd. 4.*	Cambyses *II. Monarcha Persarum septem annis, pag. 97.* *Ægyptum regno Persico adiecit. lib. 3. pag. 83, 84, 85.* Sisamni *Præsidi, quem pecunia corruptum, iniuste iudicasse resciverat,* pellem detrahi iussit, *eamque in tribunal expandi. Herod. lib. 5. p. 154.* *Suscepit infelicem Expeditionem in Æthiopiam. lib. 3. pag. 87, 88.* *Reversus Apim interfecit, et fratrem Smerdim; duxit sororem coniugem, eamque deflentem fratris necem, postea interfecit, &c. pag. 89, 90.* *Tandem mota seditione a Magis in Persiam properans, seipsum vulneravit. Ex quo vulnere, cum antea fratris necem miserabiliter deplorasset mortuus est, pag. 96, 97.*	Amasis, *anno primo regni Cambyses moritur, lib. 3. pag. 84.* *Huic successit filius Psammenitus, qui a Cambyse victus, et tandem interfectus est, lib. 3. pag. 85, 86.*	Parmenides *physica carmine scripsit.* Epicharmus *Siculus.* Symonides *Poëta, qui 89. annos vixit.* Anacreon *Poëta Polycrati familiaris, p. 107.* Polycrates *Sami Tyrannus ab Orœte Sardium præfecto, strangulatur, pag. 107, 108.*	7. *L. Tarquinius Superbus* 25 *annis.*
3442	*Aggæus et Zacharias.*	Darius *Rex Persarum a septem Principibus eligitur, lib. 3. p. 100, 101. Regnavit annos 36. lib. 7. pag. 199.* *Distribuit regnum in 20. Provincias, pag. 102, 103.*			

FAMILIA ACHÆMENIDARUM. 754

Achæmenes
Cambyses
Cyrus
Teispes
Ariaramnes
Arsamenes, *cuius mentio fit lib. 1. pag. 43, 44.*
Hystaspes.

Gobryas *pater Mardonii pag. 180, 199, 200.* — *soror Darii.* — *DARIUS Rex.* — Atarnes, *p. 237.* — Artaphernes, *p. 154.* — Artabanus, *pag. 130. et 201.*

Artaphernes pagin. 193, 211, 212.

Mardonius *Dux adversus Græcos, lib. 6. p. 180. deponitur 189. Inflammat Xerxem, ut instauret bellum. p. 199. 220.*

Artozostre. — *Artobazanes. primogenitus, cedit fratri de regno, pag. 199.* — Xerxes. — *Achæmenes AEgypto præfectus, pag. 200, 214, 239.* — *Masistes p. 213. 285, 286.*

	Anno Mundi	PERSARUM.	GRÆCIÆ.	
755	3447		*Plateenses a Thebanis deficientes adiunxerunt se Athenienſibus, Thucyd. lib.* 3. *pag.* 77.	Democedes *Medicus Dario familiaris, ducit filiam Milonis athletæ, lib.* 3. *pag.* 108, 109, 110, 111.
	3450	*Darius* Babylonem *induſtria et fide* Zopyri *recipit, lib.* 3. *p.* 113, 114.	Piſiſtrati *filius* Hipparchus, *ab Ariſtogitone, et Armodio, cuius pudicitiæ inſidiatus fuerat, necatus est, Herod. lib.* 5. *pag.* 159. *Thucyd. lib.* 6. *pag.* 159. *anno quarto ante eiectum Hippiam.*	Syloſon *frater Polycratis, in Samum reducitur, pag.* 111, 112. — Sibaris *deleta a Crotoniatis, pag.* 157.
	3352	Bellum *adverſus* Scythas *a Dario infeliciter ſuſcipitur, lib.* 4. *pag.* 115. *usque ad* 136. *cui expeditioni etiam Miltiades Athenienſis interfuit, p.* 138, 180.	Dorieus *frater Cleomenis Coloniam ducit in Siciliam, ſed ab Egeſtanis interfectus est, lib.* 5. *pag.* 157.	Cleomenes *Rex Spartanus Piſiſtrati Filios Athenis eiicere conatur, lib.* 5. *pag.* 161.
				Aryandes *AEgypti Præfectus in Lybiam copias mittit, a quibus urbs Barce capta est, et direpta, pag.* 144, 149.
			Hippias *frater Hipparchi propter Tyrannidem Athenis pellitur (anno* 20. *ante prælium Marathonium) cum Piſiſtratidæ* 36. *annos Athenis regnasſent. Secesſerunt autem una in Sigeum, p.* 161.	Conſules *Romæ Regibus eiectis Remp. regunt.*
	3456	Perinthus, *Thracia, Pæonia Perſis ſubiiciuntur a Megabazo Darii capitaneo, lib.* 5. *pag.* 159.		Cleomenes *rurſus in Atticam exercitum ducit, ut Cliſthenem pelleret, ſed orta disſenſione cum collega Demarato, re infecta decedit.*
		Darius *mittit legatos ad Amyntam Regem Macedoniæ, qui cum immodeſtius attrectasſent ſinus mulierum in Gynecæo, interfecti ſunt, lib.* 5. *p.* 152, 153.	*Poſtea* Cliſthenes *Alcmeonides, Periclis avus maternus, cum Iſagora de principatu Athenarum contendit: et Decem Tribus inſtituit, p.* 161, 162.	
			Deinde cum Lacedæmoniis, Bæotiis, et AEginetis bellum gerunt Athenienſes, pag. 165, 166.	
		Byzantium, *Chalcedon, Lemnus a Perſis capiuntur.*	Lacedæmonii *revocant Hippiam, et ſuadent ſociis, ut eum reſtituant, pag.* 166. *Sed repugnante Soſicle Corinthio, nihil actum fuit.*	
756	3458	*Expeditio in Naxum fruſtra ſuſcipitur ab Ariſtagora Mileſio et Artapherne Sardium præfecto, p.* 154. 155.	*Hippias itaque ad Artaphernen Sardium præfectum fugit. Is Athenienſibus mandat, ut Hippiam recipiant. Quod cum recuſarent Athenienſes, poſtea ſe Ariſtagoræ Mileſio contra Perſas coniunxerunt, pag.* 169.	
		Ariſtagoras Mileſius, *impulſus ab Hiſtiæo deficit a Perſis, et Jonas, et Athenienſes, et Eretrienſes in ſocietatem belli attrahit, quod ſex annos duravit.*	Miltiades *Lemnum Athenienſibus ſubiicit, p.* 197, 198.	
			Hecatæus *hiſtoriæ ſcriptor Ariſtagoræ familiaris, pag.* 156, 173, 197.	

Sar-

Anno Mundi	PERSARUM.	GRÆCIÆ.
	Sardes *incensæ ab Aristagora, et Atheniensibus, conflagrarunt, pag.* 169.	Athenienses *Aristagoræ* 20 *naves auxilio mittunt*, αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχαὶ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ, βαρβάροισι, *pag.* 169. Samii *hoc tempore Coloniam in Messenem Siciliæ urbem ducunt.*
	Postea Jonibus ad Ephesum cæsis, Athenienses eos deserunt.	
	Tandem Persæ Jonas, Cares, et Cyprios vicerunt: et Aristagoras fugiens in Thraciam, interfectus est, lib. 5. *pag.* 173.	
3464	*Sed* Histiæus *bellum instaurat, cuius hic exitus fuit, ut Mileto capta, et direpta, Histiæus cruci affigeretur, lib.* 6. *pag.* 176, 178.	Miltiades *Chersonesi Thraciæ Præfectus, cum Persæ, capta Mileto, Thraciam invaderent, Athenas fugit, pag.* 179. *ubi paulo post Persas ad Marathonem profligavit, p.* 193.
3465	*Circa hæc tempora* Mardonius *gener Darii exercitum in Græciam ducit, et Thasum Insulam, et Macedoniam occupat. Sed cum ad Athon montem Naufragium fecisset, et ipse a Brygis Thracibus vulneratus esset, inglorius in Asiam rediit, pag.* 180, 181.	Thasii *a Dario iubentur muros demoliri, pag.* 181.
3467	Darius *legatos in Græciam mittit, petentes sibi terram et aquam dedi, pag.* 181.	Æginetæ *cum Dario terram, et et aquam dedissent, a Cleomene Lacedæmoniorum rege bello petuntur, pag.* 181, 185.
3471	Datis Artaphernes, *et* Hippias *Pisistrati filius, a Dario ad delendam Eretriam, et Athenas mittuntur, pag.* 190, 191.	
3472	*Sed cum in campum Marathonium Athenis vicinum Persæ descendissent, consilio Miltiadis ab Atheniensibus profligati sunt, anno quinto ante mortem Darii.*	Demaratus *Rex Spartanus a Cleomene æmulo pulsus transfugit ad Darium regem Persarum.*
	Hoc prælium anno 20. *post eiectum ex Athenis Hippiam, et Pisistratidas, factum esse scribit Thucydides, pag.* 160. *et decem annis ante prælium navale ad Salaminem, Plato lib.* 3 *de legibus pag.* 537.	Empedocles *Agrigentinus Philosophus.*
3477	Darius *anno quinto post prælium ad Marathonem mortuus est, lib.* 7. *pag.* 199.	Anaxagoras *Clazomenius præceptor Periclis, Socratis, Thucydidis.*
3478	Xerxes *Dario succedit, lib.* 7. *pag.* 199.	
	2. *Xerxes* Ægypto, *quæ ante triennium defecerat, vi recuperatæ, præficit Achæmenem fratrem, qui post annos* 20. *ab Inaro rege Libyæ, et Atheniensibus interfectus est, lib.* 7. *pag.* 200. *et lib.* 3. *pag.* 85. *Herod.*	
	3. *Sapientissima Deliberatio in senatu Regni Persarum habita, de bello Græcis inferendo, quam describit Herod. lib.* 7. *p.* 200, 201, 202, 203, 204.	
	Decreto bello integrum quadriennium in apparatu belli, et perfodiendo monte Atho, consumit, pag. 204.	*Aristides ab ingratis civibus in exilium eiectus.*
3483	6. *Xerxes cum exercitu pedestri ex Cappadocia movens, ad Pythium Phrygiæ Regem opulentissimum divertit, et per Colossas itinere facto, venit Sardes, ubi per hyemem commoratur, pag.* 205, 207.	Græci *audita fama imminentis belli, omnes privatas simultates oblivione delent, et* συγκρητισμῷ *facto, mittunt Legatos, petentes auxilium a Gelone Syracusarum Rege, a Cretensibus, et Corcyræis, pag.* 223.
	Interea mittit legatos in Græciam, petentes terram et aquam, pag. 206, *et* 220. *Et Hellespontum pontibus iungi, et flagris cædi, et mari compedes iniici iubet, p.* 206.	

757

7. *Xer-*

	Anno Mundi	PERSARUM.	GRÆCIÆ.
	3484	7. *Xerxes primo vere ex Sardibus movet, pag. 207. et Abydi totum exercitum, navalem et terrestrem, ex sublimi conspiciens lachrymat, quod post centum annos nemo ex toto illo numero superstes futurus esset, p.* 208	*Themistocles interpretatur oraculum de muris ligneis, pag.* 222, 223.
	3484	*Postea Hellespontum transit (pag.* 210.) *et in Dorisco Thraciæ littore, ad ostium Hebri, universum exercitum numerat, usque ad pag.* 217. *Fuerunt autem eo tempore in exercitu Xerxis Homines* 3317920.	*Decreverunt aditum ad Thermopylas custodiendum, et classem ad Artemisium mittendam esse (pag.* 229, 230.) *ubi rescifcunt classem Xerxis ad Magnesiam naufragio disiectam esse, pag.* 232.
		Transiens autem per Thraciam, Macedoniam, Thessaliam (pag. 217, 219, 233.) *tandem ad* Thermopylas, *trecentos Lacedæmonios una cum rege* Leonide *trucidat, pag.* 236, 237. *Tempore Solstitii æstivi, quo Olympias* 75. *mense Maio, aut Junio celebrabatur, pag.* 234, 244.	Gelon *Syracusanorum Rex, frater* Hieronis (*ad quem multæ Pindari Odæ extant.*) *Amilcarem Carthaginiensem ducem ad Himeram cum* 30000 *trucidat eadem die, qua ad Thermopylas (ut Diodorus Siculus, lib.* 11. *testatur) vel qua ad Salaminem dimicatum est, ut Herod. pag.* 227, 228. *scribit.*
		Inde progressi Persæ per Phocaicam a Templo Delphico fulminibus depelluntur, lib. 8. *pag.* 245, 246.	
		XERXIS PERSARUM REG.	
758	3484	*Xerxes urbem Athenas vacuam capit, et arcem incendit tertio mense, postquam ab Hellesponto discesserat, pag.* 247.	*Græci ad Artemisium Classem Persicam vincunt, lib.* 8. *pag.* 282.
		Eadem æstate circa autumnum classis Xerxis *ad* Salaminem *profligatur, p.* 253, 255.	*Postea decernunt se ad Salaminem velle classis Persicæ impetum sustinere, pag.* 249.
		Xerxes fugiens die 45 *Hellespontum traiicit (pag.* 257, 259.) *relicto in Græcia Mardonio, qui imminente hyeme, cum* 300000 *Persarum in Thessalia hybernat, pag.* 259, 261.	*Olynthus ab Artabazo Persa expugnatur: Sed a Potidææ obsidione æstu maris depellitur, pag.* 261.
		Classis Persica fugiens, ad Cumas AEoliæ, hybernavit, pag. 261.	
	3485 *Ante Christum* 477	8. *Mardonius Alexandrum Macedoniæ regem Legatum ad Athenienses de pace mittit, quam illi simpliciter recusant, pag.* 263, 264.	*Græci primo vere Classem ad AEginam colligunt, et ducibus Leotychide Rege Spartano, et Xantippo patre Periclis Atheniensi (Nam Themistocles, propterea quod a Lacedæmoniis dona accepisse ferebatur, ducatu privatus est, ut Diodorus Siculus lib.* 11. *recitat) ad Delum navigant, p.* 261, 262.
		Mardonius Thebas cum exercitu venit: Inde misit ad Athenienses Legatum Murichidem. Cum autem Lycidas quidam de eius postulatis ad populum ferendum esse suaderet, lapidibus obrutus est, lib. 9. *pag.* 265. *Herod.*	*Inde a Samiis vocati in maiorem Asiam navigant, pag.* 242.
		Mardonius urbem Athenarum incendit, et solo æquat. pag. 267.	Pausanias *dux Spartani exercitus ad* Platæas *cum Atheniensibus proficiscitur, pag.* 266, 267, 268. *Et Mardonio interfecto (p.* 277.) *Persas ex tota Græcia profligavit.*
		Postea confligens cum Lacedæmoniis, et Atheniensibus ad Platæas *interficitur, pag.* 277, 278. *Mensis Augusti die* 3.	
	3485	8. *Eadem die ad* Mycalen *minoris Asiæ promontorium, Græci terra et mari exercitum Persicum vicerunt (pag.* 284, 285.) *cum quidem fama victoriæ ad Platæas eadem die ex Græcia in Asiam transvolasset, pag.* 284. *Xerxes interea Sardibus amori, et nuptiis operam dat, et fratris Masistæ uxorem de adulterio solicitat, unde tristis tragœdia et calamitas totius familiæ extitit, pag.* 286.	*Post prælium abstinet a captiva Coa, et non sævit in cadavera Persarum, edens hanc honestissimam vocem; ἀποχρᾷ μοὶ Σπαρτιήτῃσι ἀρεσκόμενον, ὅσια μὲν ποιέειν, ὅσια δὲ καὶ λέγειν. pag.* 280.
		Allato autem nuncio de Persis ad Mycalen victis in Persiam fugit.	*Ionia tota a Persis deficit, p.* 285. *Athenienses Xantippo duce in Hellespontum navigant, et expugnata Sesto, Artayctem sacrilegum suspendunt, pag.* 288. *et ultima Herodoti et Thucydidis, lib.* 1. *pag.* 20.

FINIS CHRONOLOGIÆ.

VA-

VARIANTES LECTIONES ET NOTÆ BREVES AD HERODOTI HISTORIAS;

Opera et Cura THOMÆ GALE *Angli.*

Var. Lect. suppeditarunt duo codices Manuscripti; quorum alter profectus est è Bibliotheca R. P. G. Sandcroft Arch. Cant. &c. alter est Coll. Etonensis.

759

Ἡροδότου ἱσοριῶν πρώτη.] Cæteris omissis ita omnium librorum titulos concipit codex Archiepiscopi. Lucianus in Libro de scribenda historia innuit, Musas ab aliis, non ab ipso Herodoto, hos libros fuisse vocatos. Sane ipse Herod. libro v. et Antiquiores Scriptores fere citant Herodoti α. β. γ. δ.

Ἡροδότου Ἀλικαρν] Exordium hoc præmisit Plesirrhous, Herodoti amasius. Quæ sequuntur post ἀλλήλοισιν, sunt verba Herodoti.

* *Pag.* 1 *lin.* 6 Τὰ μὲν Ἕλλησι] Etonen. MS. legit μὲν ἐν. male.

9 Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι.] Plutarchus in *lib.* de *Herod. Malign.* legit λόγους, hæc ipsa verba adducens; Ptolemæus Heph. vidit λογίους, hunc locum verbatim adferens. Et hæc est potior lectio.

17 Ἄργος] Intelligit Peloponnesiacum.

25 Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου] Vide quæ dixi ad secundum Apollodori. Vide et Parthenium c. 1. Sed Iasi filiam fuisse veri est similius. v. Strabonem, l. 14. et 16.

P. 2 *l.* 6 Οὐχ ὡς Ἕλληνες] Vera est lectio; et confirmat Pausanias l. 2. v. lineam 6. p. 3.

9 Τῆς Φοινίκης] Hæc omisit Valla. Vide Apollodorum sub initio III.

20 Ὑποκρίνασθαι] Vera est lectio. Notat Eustathius ita semper loqui Homerum.

30 Προισχομένων] Magis placet lectio marginalis, quam sequutus est Eustathius ad Γ. Iliados.

43 Ἐβουλέατο] Stesichorus, ut aliqui volunt, de hac Helena scripsit, quod, Ἑλένη ἑκοῦσα ἀπῆρε. Ob quod famosum scriptum oculos amiserit.

44 Πέρσαι] MS. Eton. πέρσας.

P. 3 *l.* 6 Φοίνικες] Iidem Ἐρυθραῖοι· quoniam mare rubrum accolebant, ut libro septimo scribit Herodotus. v. Hesychium in Σιδόνιοι. Plutarchus ait hoc in loco Herodotum mala fide usum esse, in citando Phœnicum testimonio.

11 Ἐθελοντήν] Ut Εὐποίητος, εὐποιήτη· πράθηβος, πρωθήβη· sic ἐθέλοντος, ἐθελοντή. *Eustath.* vel ut πατροφόντου μητρὸς apud *Euripidem*; sic ὁ καὶ ἡ ἐθελοντής. Ἑκοντὴς ejusdem formæ est participiale, et nonnulla alia. Vide p. 325.

25 Κροῖσος] Hunc locum Dionysius Herodoti popularis ob σύνθεσιν plurimis laudat.

28 Σύρων καὶ Παφλαγ] Hos Leucosyros a Strabone, Dionysio Halic. etiam Herodoto dici constat. v. Constantinum in Them. l. 1. p. 14. Adi pag. 27, et 196, infra.

42 Καλέουσι] Codex Eton. cum marginali lectione, ὀνομάζουσι.

44 Ἄργων] Codd. MSS. Ἄγρων. recte.

P. 4 *l.* 9 Γυναικός] Quare nomen non posuit? Herodoti παιδικὰ Plesirrhous adamabat Nysiam, Halicarnasseam genere; repulsam passus, suspendio vitam finivit. Fuit reginæ huic nomen Nyssia; quod ideo silentio obscurare voluit Herodotus. Alii vocant Tudun, alii Clytiam, alii denique Abronem.

13 Σπουδαιέσερα] Codd. MSS. σπουδέσερα. Formatio est Attica et Ionica; ut Μενέλεως et Χαρίλεως, aliaque.

18 Γύγη] Hunc locum ob elegantiam συνθέσεως, admiratur Dionysius Halicarnasseus.

30 Δέεσθαι] Dionysius legit, vel intellexit χρήζειν.

32 Ἀμείβεται] Dionys. ἀμείβετο.

34 Πειρώμενον] Lectio quæ ponitur in margine, placuit Dionysio Hal. et utrique codici MSto.

40 Κοίτην] Ita MSS. Codd. et Dionysius.

43 Παρέξει] Forte παρέσαι, ut apud Dionysium περὶ συνθέσεως. 760

P. 5 *l.* 5 Ὁρᾷ μιν ἐξιόντα] Fingunt habuisse lapidem Dracontitem; alii aiunt fuisse δίκορον.

32 Ἀποκτεῖναι] Margo et Codex Eton. ἀπολλύναι. Prior vox est glossa.

49 Τοῦ δὲ καὶ] Archilochus *Gygis* meminit: meminit et Euphorion in *chil.* ut testantur veteres Grammatici. Vide et Tatianum, qui de Archilocho hic Herodotum sequitur. Scripsit porro Archilochus alia præter Iambica, teste Athenæo.

P. 6 *l.* 39 Δυῶν ἔτεα] Suidas hunc locum exscripsit; et legit δυοῖν. Regnavit Olympiade XXII. ut vult Cl. Alexandrinus ex Euphorione; Olympiade XXIII. ut Cyrillus et Tatianus.

47 Ἄρδυος] Suidas addit τὴν ἀρχὴν quod est hic ineptum. Lege mox δώδεκα; id enim est Ἰωνικώτερον: Itaque perpetuo scribit codex Arch. quod semel monuisse Alex. sufficiat.

P. 7 *l.* 3 Σμύρνηντε] Suidas et MS. Arch. hic non ὑπὸ sed ἀπὸ legunt. Vel igitur ἀπὸ Κολοφῶνος, post Colophonem: vel ὑπὸ Κολοφῶνος, n. quam Colophonii, Smyrnæis opitulantes, condiderunt: ut intelligat non veterem Smyrnam, sed posteriorem. Vide Strabonem 1. 14. Vel κολοφὼν est ἀκρωτήριον quoddam. Suidas mox ἐξεῖλεν legit.

10 Ἐπολιόρκησε] Suidas rectius, ἐπολιόρκεε. Hæc variatio sexcenties occurrit.

12 Ἐσέβαλλε] Aliter ἐσέβαλε.

13 Γυναικείου] Ionicoterως, γυναικηΐου καὶ ἀνδρηΐου.

16 Κατέσπα] Margo et Suidas ἀπέσπα, uti et Etonensis MS.

20 Ἐπ' ἕδρης] Legit Suidas ἐπέδρης.

25 Ἐσβάλλων] MS. A. ἐσβαλών.

45 Ἀσσησίης] Stephanus Ἀσσησὸς πόλις Μιλησίας γῆς. Καὶ Ἀσσησία Ἀθηνᾶ, παρ' Ἡροδότῳ. Apud Polyænum sexto *Strateg.* male Ἀσσισία dicitur.

P. 8 *l.* 20 Σιτός] Polyænus sexto narrat hoc strategema Thrasybuli.

P. 10 *l.* 3 Ὑποκρητηρίδιον] Plutarcho Ἐπικρατηρίδιον. Describitur apud Athenæum l. v. c. XIII. per κολλητὸν, videtur significare τὰ συνθήματα. V. Hesychium, et Plutarchum de Def. Or.

4 Θέης ἄξιον] Schema est Ionicum. Veteres vocant διάλυσιν, vel μετατύπωσιν. Sic dicitur Κενὴ δόξα pro κενοδοξία· apud Theocritum δρυὸς ἄκρα pro ἀκρόδρυα. Et Noster alibi νεκρὸς ἦν θέης ἄξιος, i. e. ἀξιοθέατος.

9 Πρώτοισι] In Latinis male, *primus.* l. 40. Hæc narrat Polyænus l. 1.

40 Ἵνα ὑπὲρ τῶν] Mallem *super his Græcis.* Hac linea ἀρώμενοι pro ἀρᾶσθαι habet codex Etonensis et A. ut in margine.

P. 11 *l.* 7 Ἑλλάδος σοφισαί] Plutarchus vocem hanc Græcorum sapientissimis indignatur attribui. Vide eundem de Ει apud Delphos.

15 Αἰ-

* Paginæ indicantur Editionis Gronovianæ, quæ in nostræ marginibus exterioribus.

15 Αὐτοῦ] Lectio in margine confirmatur MSS.

21 Μετὰ δὲ ἡμέρῃ] Lege cum MS. A. ἡμέρην.

34 Ἐπιδείκνυον] Codd. MS. ἐπιδείκνυσαν.

P. 12 *l.* 41 Θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν] Hauſit hanc opinionem Herodotus ex Homero, Il. Γ. v. 164. Vide p. 286.

P. 13 *l.* 12 Καὶ πλουτέων] Cod. A. et E. cum margine πλουτέειν. Adi Cl. Alexand.

17 Εἰ μὴ τύχῃ] Codex A. E. et marg. Εἰ μή οἱ τύχῃ.

18 Ἔχοντι τελευτῆσαι] Codex A. et Eton. εὖ τελευτῆσαι quod poſtulat ſententia.

P. 14 *l.* 2 Ὁρᾷν ἐκέλευε] Codex Arch. legit ἐκέλευεν· Et perpetuo addit ν ἐφελκυστικὸν deſinentibus in ι vel ε; quod ſemel hic monuiſſe contentus ero.

19 Ἀνδρεῶν] Dicitur Ἀνδρὼν et ἀνδρεὼν, ut χαραδρεὼν, κυνεὼν. Apud poſteriores ἀνδρόδομος et τρίκλινος. Eſt hæc forma Ionica et Attica. Nam Attica ab Ionica profluxit dialectus. Vide Herod. p. 467.

25 Κατὰ νόμους] Scholia in Homerum vide ad verſum I. libri M. ad v. 14. l. Π. ad v. 480. l. Ω. Iliados.

31 Ἐπίστιος] Iones φιλωτικοί· ἐφέστιος Attice. Mox apud Noſtrum Ζεὺς καθάρσιος καὶ ἐπίστιος.

35 Ἀδελφεόν] Fuit ei nomen Agathon. certamen erat de coturnice.

P. 15 *l.* 6 Ἐξελῶμεν] Codex Eton. ἐξελῶσιν.

41 Διεφθαρμένον τὴν ἀκοήν] Codex Arch. legit ἀκοῇ. Quod hic probo; nam video cur quis mutare potuit ἀκοῇ in ἀκοὴν; non contra.

P. 16 *l.* 5 Μετίημι] Codex Arch. propius μέτημι. Alibi Noſter, μετήσασθαι ἐπὶ θάλασσαν.

10 Οἰκίοισι] Hic et alibi ſæpe Cod. Arch. habet in forma fœmin. οἰκίῃσιν.

17 Ἀπολαμπρύνεαι] Codd. MSS. et margo ἀπολαμπρύνεται. Quod reſtituendum puto in ſuam poſſeſſionem.

47 Ὅτι δὲ οἰκίοισι] Codex Arch. διότι δή οἰκίῃσιν· ut fere in margine.

P. 17 *l.* 1 Εὑρίσκοι] Codex Arch. εὑρήκοι.

13 Κακοῦ αἴτιος] A. κακοῦ τούτου. Homerum σχηματίζει.

14 Ἐργάσαο] Arch. c. ἐργάσας.

16 Εἰκὸς ἦν τὸν ἐ.] Codex Arch. addit εἰκὸς ἦν θάψαι.

761 21 Αὐτὸς εἶδε] Margo ᾔδεε. Vera lectio est codicis A. ᾔειδε.

25 Ἀστυάγεος] Codex Arch. perpetuo Ἀστυάγεω. recte.

32 Καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ] Codex A. ἐν Δελφίσι.

P. 18 *l.* 7 Οἶδα] Oraculum hoc citant Euſebius v. Præp. Chryſoſtomus, Cedrenus, Suidas in Κροῖσος.

9 Κραταιρή] Lege κραταιρίνοιο. Confirmat margo et Suidas in Κροῖσος. Verſu 26 lego χαλκὸς δ' ἐπίεσαι.

34 Πάντα τρισχίλια] Interpres Latinus non intellexit hanc locutionem: verte, *trecena omnia.* Strabo, Deipnoſophiſta, et Parthenius in Eroticis conſulendi. Sane Euſtathius in explicatione vocis Ἑκατόμβη non videtur hanc phraſin recte explicaſſe. Vide quæ nos ad Parthenium.

P. 19 *l.* 20 Θεοφανίῃσι] Plutarchus, Pollux, Syneſius. Delphi celebrabant Apollinis Theophania. Tangit Virgilius, IV AEneidos.

21 Θεοδώρου τοῦ Σαμίου] Athenæus 12. c. 2.

30 Ἐπιστάμενος τοὔνομα, &c.] Huic nomen fuit AEthus, ut volunt Grammatici veteres. Pro ἐπιμνήσομαι alii legunt ἐπιμνησθήσομαι.

37 Ἀρτοκόπου] Plutarchus l. de *Pythiæ Oraculis.*

P. 20 *l.* 37 Οὐδαμᾶ] Rectius οὐδαμῆ, Cod. Arch.

38 Βασιλεύειν] Codex Arch. præfert βασιλεύσειν. Et ſtatim προσκτῆσαν pro προσκτήσαιτο.

47 Πολυπλάνητον] Vide Euſtathium ad *Dionys.* v. 347.

P. 21 *l.* 7 Πελοπόννησον] Confer Apollodori l. I. Cononem *Narratione* 26 et 27. Locum iſtum adducit Stephanus in fragmento quod edidit vir doctus Abrah. Berkelius.

8 Ἥντινα γλῶσσαν] Nempe quam a Patre Iavane acceperant. V. Reineccium *de Familiis.*

10 Τῶν ὑπὲρ Τυρσηνῶν] Dionyſius Halicarnaſſeus tradit Pelasgos Latium etiam inſediſſe. Scholiaſtes Apollonii Argon. I. ſcribit his conſona. Πελασγοὶ, ἔθνος βαρβαρικόν· et paulo poſt, καὶ οἱ Τυρσηνοὶ δὲ, Πελασγοί. Macrobius oraculum conſervavit, quo Pelasgi iubentur quærere ſedes novas prope Siciliam et Italiam, h. e. in magna Græcia. Pelasgi videntur dicti ab Atticis per opprobrium. Dodonæos et Pelasgos Halicarn. Dionyſius cognatos eſſe vult. Dodon et Dodanim a Iavane, qui et Ion. Adi Meurs. *Cecrop.* p. 13.

16 Σύνοικοι ἐγένοντο Ἀθηναίοισι] Heracleotes Marcianus.

Ἑξῆς Ἀθήνας φασὶν οἰκητὰς λαβεῖν
Τὸ μὲν Πελασγοὺς πρῶτον. —— Vide Herod. v.

23 Κρηστωνιῆται] At hi longe alibi gentium. Lego Κροτωνιῆται. Vide Dionyſium Halicarnaſſeum, Libro I. In III. codex Arch. habet Κροτῶνα· illud rectum.

P. 22 *l.* 4 Παραλίων] Reſpub. Athenienſis trifariam dividebatur, cum hæc gererentur. Erant Πάραλιοι, Πεδιαῖοι, et Διάκριοι, (qui et Ἐπάκριοι, et Ὑπεράκριοι et Παράκριοι dicebantur.) Vide Plutarchum *Solone.*

19 Δορυφόροι] Haſtis armati nondum erant; ſed puris clavis. De numero non conſentiunt Auctores. Videntur aucti κορυνηφόροι, procedente tempore, ut fit, a quinquaginta ad quadringentos.

44 Φύη] Narrat hinc Polyænus in primo.

P. 23 *l.* 16 Ἀλκμαιωνιδέων] Megacles erat filius Alcmæonis. Cylonem et ſocios ad Minervæ ſimulacrum occidit Megacles. V. p. 311. Hoc eſt Κυλώνειον ἄγος, ob quod Alcmæonidæ habebantur ἐναγεῖς. Thucydides, et Suidas. Plutarchus Herodotum malignitatis damnat, quod Alcmæonidas, viros probos proditionis inſimulet. De tota re vide Plutarchum in *Solone.* Schol. Ariſt. *Equit.*

27 Ἱππέω δὲ γνώμην] De codd. γνώμῃ. Quod melius, uti et mox χρόνῳ pro χώρῳ.

P. 24 *l.* 1 Βοηθέουσιν] Mallem ad Ionicam formam, βωθέουσιν.

12 Νυκτός] Cl. Alex. Strom. I. notat Amphilytum tempus invadendi hoſtes ſignificaſſe.

14 Συλλαβών] Lego συμβαλὼν τό. Qui veteres codices ſcriptos legunt, ſæpe poni vident hæc duo pro ſe invicem. Tale eſt συμβάλλειν ἐνύπνια. Noſtro infra p. 27. l. 2. p. 38. l. 22. 24. et alibi.

27 Πιθομένων τῶν Ἀθηναίων] Polyænus in I. Strategema paulo ſubtilius profert.

P. 25 *l.* 28 Ἀνά τε ἔδραμον] Homericum hoc, ὃδ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος. Iones dividunt præpoſitionem a verbo. Homerus ἀνὰ δὲ Χρυσ. καλ. βῆσε θεῷ.

35 Βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν] Homerus Il. β.
Ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν.
Deinde illud, οἵσ' ἀποκωλύσουσιν, est parodia ad Homeri —— οἵ με μέγα πλάζουσι ——

P. 26 *l.* 20 Ἔνθ' ἄνεμοι πνείουσι δύο &c.] Ænigmatice deſcribit officinam ferrarii fabri, folles, et incudem. Hæc duo oracula habet Stephanus in Τέγεα.

29 Λίχης] Codex Eton. Λιχίδης. Vide Pauſaniam l. III.

46 Ἑπταπήχεϊ] Solinus, c. 5. *Oſſa (Oreſtis) impleruNt longitudinem cubitorum ſeptem.*

P. 27 *l.* 24 Δῶρά τε φ.] Cod. Arch. δωρία τε. Quod 762
rarum.

P. 28 *l.* 6 Ἀπεληΐσαντο] Ita quidem Cod. Arch. ſed Eton. facit cum margine.

12 Ἡραῖον] Codex Arch. ἱερόν. male.

14 Κατὰ μέν νυν κρ.] Deeſt Cod. Arch. νυν.

29 Ἀπαιρήσεαι] Codex Arch. ἀπαιρήσεις.

37 Καππαδόκαι] Ita et Dionyſius Perieg. Herodotum fere ſequens; Strabo autem προπαροξυτόνως.

43 Ματιηνούς] Matiani. Nam Μαντινηνοὺς cum Cod. Arch. non legerim. De Cappadocia vide Conſtantinum *Themate* II. et Euſtath. ad *Dionyſium.*

46 Συρίους καππ.] Codex Arch. καὶ καππ. De Paphlagonibus vide Conſt. in *Them.*

P. 29 *l.* 4 Καὶ γῆς ἱμέρῳ] Legit cod. Arch. γῆς ἐπιθυμῶν ἥμερον. Eam lectionem ſequutus eſt Interpres: non accedo. Supra χώρην ἔχοντες τρεχείην. Nota autem linea 2. deeſſe codici Arch. ἀνδρί. v. p. 43. l. 40.

14 Κυαξάρης] Druſius, *Axares eſt Aſſuerus, et idem Kuaxares. KT ſignificat Dynaſtam.*

17 Παῖδα] Interpres recte, παῖδας.

21 Κενῆσι] Rectius et ἰωνικωτέρως κεινῆσι. Ita margo et cod. Eton.

43 Ἡμέρην] Vide infra p. 43.

P. 30 *l.* 3 Λαβύνητος] Ioſepho, Nabonnedius. Euſebio, Nabonnidochus: idem Danieli, Darius Medus.

5 Ἐπαλλαγήν] Ἐπιπλοκήν. *Heſych.*

11 Ὁμοχροΐην] Aliud legit Interpres. Lege vel ὁμαιχμίην, vel ὁμοχροΐην, τὸ αἷμα· *ut quaſi concolores ſint.* v. p. 243. vel ὁμοχοήν· vide Heſychium in ὁμοχέται, et in Ἀχροίην. Vel αἱμοῤῥοίην. Solinus c. 20. *hauſtu mutui ſanguinis.* v. Voſſium ad Melam.

37 Κῶς γάρ] Scholiaſtes ad Nubes idem notat.

P. 31 *l.* 8 Οὐδέτεροι νικησ.] Polyænus, alios ſequutus auctores, ait Crœſum fuiſſe victum hoc in prælio.

P. 32 *l.* 18 Ἕλλος] Præfero Ὕλλος cum margine.

27 Ἐβη-

27 "Εβησε] Suidas legit, ut in ora, ἀνέβησε. Codex Arch. ἔβησεν, pro ἀνεβίβασεν.

37 Εἵνεκε] In cod. Arch. εἵνεκεν perpetuo.

42 'Επεῖχε ἐλλαμ.] Polyænus explicat, μέγα ἐπὶ τούτοις ἐφρόνει Κροῖσος.

44 "Ωσφραντον] Strategema hoc paulo aliter narrat Polyænus, ut et Frontinus.

P. 33 *l.* 18 Κύθηρα] Omnes ſcripti κυθηρίη. Stephanus κυθήριοι, et κυθηρία, et κυθηραία agnoſcit derivata.

P. 34 *l.* 19 Πειρησάμενος] Ambo ſcripti πειρησαμένης, quod et Interpres legit.

21 Μάρδος] Codex A. Μάρδης. Enimvero Μάρδος et "Αμαρδος inter Hyrcanos, et Perſas agnoſcit Ethnicographus, Iſidorus et Ammianus.

44 Εὐθηνία] In margine ſtat εὐεςοῖ, cuius εὐθηνία est explicatio. εὐεςὼ dictio est Ionica ex Democrito aliisque nota.

47 Χρησάμενος] Cod. A. χρησαμένους.

P. 35 *l.* 7 "Ηϊε γάρ τις] Cod. A. γὰρ τῶν τις.

8 "Αλλον γνώσας] Heſychius ἀλλογνώσας, ἀγνοήσας.

13 "Ανθρωπε] Melius "Ωνθρωπε. Hunc puerum Atyn vocat Solinus; Herodotus alium, iam mortuum, ſic nominavit ſupra.

25 'Ακροθίνια] Euſtathius ad Ιλ. ψ. notat in more Gallis fuiſſe aliquem ex captivis ſacrificare tanquam ἀπαρχήν.

33 Παραςῆναι] Cod. A. προςῆ legit.

34 'Ανενεικάμενον] Non recte Interpres. Vertes *reſipiſcentem, ad ſe reverſum, reſpirantem:* ut infra p. 48. l. 33. Tale est Homericum illud, μνησάμενος δ' ἀνενείκατο φώνησέν τε, hoc est, ἀνέπνευσε.

38 Τέως] Cod. Arch. ἕως. Quod ponitur quidem pro τέως. Ut apud Homerum, ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα. Ita quoque hic legit Euſtathius. "Εως μὲν σιγὴν ἔχει, i. e. πρὸς τὸ παρόν.

P. 36 *l.* 16 'Απόλλωνα] Cteſias non recte finxit Apollinem templum habuiſſe apud Lydos.

22 Κατασβεσθῆναι] Ptolemæus Hephæſtio hanc tetigerat Hiſtoriam, teſte Photio. Codex Arch. legit καὶ σβεσθῆναι. Hæc aliter Cteſias. Vide Cl. Alexandrinum de Crœſo.

28 "Ω βασιλεῦ] Hæc parum ſcite ab Herodoto tribui Crœſo contendit Plutarchus: neque enim Cyrum tali monitore opus habuiſſe; et ut habuerit, Crœſo iſtas partes non dandas fuiſſe. Obſerva autem totum hunc locum deſumptum fuiſſe ex Homeri Iliados β. ver. III.

Ζεύς με μέγα κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·

usque ad

Οὕτω που Διῒ μέλλον ὑπερμενεῖ φίλον εἶναι.

Cteſias nullorum ſermonum meminit.

P. 37 *l.* 6 Ποιευομένοισι] Codex Arch. πορευομένοισιν.

14 Κάτισον] Codex Arch. Θάῤῥησον. Probo: ut ſit ἐπιθάρσυνον· vel ſaltem θάσσεσον, quod Heſychius exponit per κάθισον. Gloſſa ſæpe ex ora in verborum contextum venit.

27 Βούλεαι] Ionica forma poſtulat βούλεε. Ita habet codex Archiepiſcopi. v. Etym. M. in ἤϊδη.

39 'Ονειδίσαι] Arch. Codex ὀνειδίσειν.

P. 38 *l.* 11 Οἷόν τε] Cod. A. οἷός τε.

763 18 'Ορθῶς μέμφεται] Vide Cl. Alex. contra hoc oraculum.

26 Εἶπε τὰ εἶπε Λοξ.] Deſunt τὰ εἶπε codici Arch.

27 Τοῦτο συνέλαβε] Ad p. 24. l. 14. dixi συνέβαλε hic reſtitui oportere. Id hoc in loco habet codex Arch.

29 Μητρὸς ἀμείνονος] Codex Arch. ad dialectum Ionicam, ἀμίνοος.

P. 39 *l.* 10 Καείρης] Homerus γυνὴ —— Μηονὶς ἠὲ Κάειρα.

14 Τὴν δὲ οὐσίην] Plutarchus impotenter hic in Herodotum inſurgit. Recte et iuſte ex more iſtarum gentium, iſtius hominis bona potuit Crœſus in ἀναθήματα ſacrare.

32 Πορνεύονται πᾶσαι] Confer Athen. l. 12. c. III.

44 Πρῶτοι κάπηλοι] Zenobius in Adag. Λυδὸς καπ.

45 Αὐτοὶ Λυδοί] Xanthus Lydus dedit Herodoto ἀφορμὰς ad ſcribendum, inquit Athenæus; ex eo videtur hæc hauſiſſe.

P. 40 *l.* 1 'Επὶ "Ατυος] Lydorum hiſtoricos ſequitur Noſter, et errat cum errantibus. Nam ad Troiam aleam, et aſtragalos, et id genus luſus invenit Palamedes.

10 Πρὸς λιμόν] Aliter ex noſtro Dionyſius Halic. l. 1. et Athenæus.

P. 42 *l.* 48 'Εδικαίευ] Plutarchus ſine ratione queritur Herodotum traduxiſſe Deiocem.

P. 43 *l.* 1 Συνέςρεψε] Codex Arch. συνεςρέψατο. Ita ſolet loqui Herodotus.

8 'Απεχρᾶτο] Arch. Cod. ἰωνίζων legit ἀπεχρῆτο.

14 'Ασσυρίων τούτους] Cod. 'Ασσυρίους τούτ.

P. 44 *l.* 27 Χωρὶς δέ] Hæc ex repetitione; non agnoſcit Interpres.

40 Μανδάνη] Ita eam et Valerius appellat. Quare Æliano ne fidas cui dicitur Μανδάλη. N et Λ in his literis ſæpe permutantur.

P. 45 *l.* 2 Τρόπου δέ] Legit Cod. Arch. ἡσύχιον.

8 'Υπερθέμενος] Codex Arch. cum margine ὑποθέμενος· quod placet.

17 Τοιάδε] Codex Arch. legit τάδε, et quidem perpetuo. Pro προθέω, habet προσθέω, ut in margine.

19 Παραβάλῃ] *Fallas.* ἀπατήσῃ. Heſychius.

30 Τὴν ἐπὶ θανάτῳ] Codex Arch. θάνατον.

48 'Επιτηδιοτάτας] Codex Arch. ἐπιτηδιότατα. Infra idem legit συνδούλῳ.

P. 46 *l.* 4 Σπακώ] Græca est terminatio. Iuſtino Spacos. Noſter ait in eam literam terminari nomina. p. 57.

7 'Εκβατάνων] Codex Arch. 'Αγβατ. ita et Cteſias paſſim. Herodianus grammaticus probabat 'Εκβατ. Horum teſtis nobis Stephanus.

9 Σαππείρων] Supra Σάσπειρες· infra p. 198. Σάρπαροι. Stephano Σάπειρες. Codici Arch. 'Απείρων. Litera σ in πρὸς huc addi debet: ut ſit πρὸ Σαπείρων· ſic πρὸ νεῶν, *ante naves.*

21 Πᾶσαν ἡμέραν, τὸ τέκος] Cod. Arch. *omni die partui vicina, peperit.* mox μετεπέμψαιτο.

P. 47 *l.* 44 'Οφθαλμὸν βασιλῆος] Dion. Chryſoſt. Orat. III. 'Ο μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέος λεγόμενον. Ita et Heſychius. Sunt qui plures fuiſſe innuunt.

45 Τὰς 'Αγγελίας ἐσφέρειν] Diæreſis hæc est Ionica. 'Αγγελιαφόρους dixit, p. 51.

P. 48 *l.* 2 Περίεσπε] Codex Arch. περίεπε. Pro ἐμετείθη idem habet ἐμαςίχθη, τάχιςα, ὥσγε.

4 Περιημέκτεε] Codex Eton. gloſſema hic poſuit, ut ſæpe, ἐδυσχέραινε.

6 "Ηντησεν] Herodoto ἀντᾷν est in rem quamvis incidere; vel in bono, vel in malo ſenſu. Anglice, *with what he met.*

46 'Ανάγκας] Codex Arch. ἀγκάλας.

P. 49 *l.* 29 Κρύπτων] Noëma Homeri Iliad. α. v. 80.

P. 50 *l.* 7 Τράπεζα] Suidas hic τράπεζαν ἐπιπλέαν παντοίων ἀγαθῶν παραθέντες. Sed propius Cod. Arch. τράπεζαι μηλειῶν κρεῶν.

P. 51 *l.* 15 Προοπτέον] Cod. Arch. προπτέον, et paulo infra παρακελευόμεθα.

24 Τῇ σεαυτοῦ] Codex Arch. τῆς ἑαυτοῦ δὲ μοίρης περιεῖς.

33 Περιεγένετο] Cætera ſic cod. Arch. ὁ δέ σφιν ἔλεγέ σφεα, πρὸ τοῦ, &c.

39 "Ηϊέ τε] Codex Arch. et Eton. Εἴη τε ταύτην ἐπαινέων δ.

P. 53 *l.* 3 "Εςι δέ] Codex Arch. ἔςι δὲ τάδε ἐξ, ὧν ὧλλοι πάντες. Lego, ἐξ ὧν ὧλλοι πάντες.

4 'Αρτεάται] Est 'Αρταῖα primitivum. Perſæ Artæos vocant antiquos homines. Herodianus Herodoti nomenclaturam ſequebatur; alii ἀρταίους dixerunt. *Stephanus.*

Ibidem. Πασαργάδαι] Interpres cum Stephano, Περσῶν, ςρατόπεδον. Hoc Cyrus munivit; hinc in Aſtyagen movit.

Ibidem. Μεράφιοι] Stephanus, et Codex Arch. Μαράφιοι.

5 Μάσιοι] Stephanus legit Μάσπιοι, ut in margine. Codex Arch. legit Κάσιοι. Stephanus agnoſcit Κασίους inter Perſas.

9 Πανθέλαιοι] Stephanus Πενθιάδαι legit. Idem 'Ακρουσαῖοι, et Καρμάνιοι.

12 Σαγάρτιοι] In Cherſoneſo prope mare Caſpium isti conſidebant.

16 'Εξημερῶσαι] Polyænus vocem retinuit. Hæc contra lectionem marginalem.

32 Βουλομένοισι δέ, εἰσι] Codd. A. et E. repetunt ἐμέο πείθεσθαι.

49 Στρατηγὸν αὐτέων] Codex Arch. αὐτόν.

P. 54 *l.* 4 "Οσοι μή] Homerus, ὅσοι μὴ βουλῆς ἐπάκουσαν. 764

14 'Εσσώθη] Polyæn. VII. narrat Cyrum a Medis in hoc bello ſemel victum fuiſſe.

P. 55 *l.* 7 'Αγάλματα] Sub Artaxerxe ſimulacrum Veneris cœpit coli a Perſis.

13 Τὸν κύκλον] Strabo XV. τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία. v. Briſſon. l. 2. De igne et aqua *Cl. Alex.* ex Dinone. Item Laërtius in *Proœmio.*

19 Μύλιττα] Heſychius Μύλητται. Vide Seldenum de Diis. Voſſius putat vocem eſſe Hebræam Moledeth, cuius mentio *Gen.* 48. 6.

20 "Αλιττα] Vide infra ad pag. 162. Videtur eſſe eiusdem originis cum priori; et hic rectius, quam ibi, ſcribi.

Ibidem. Μίτραν] Pro Venere ſumi rarum est. Deinde Μίτρα hic et alibi apud Noſtrum ſcribitur, non Μίθρα. De Voce Ger. Voſſ. l. II. *Idol.* Scaliger, aliique.

35 Θεογονίην] Oden πολυώνυμον et πολυχρόνιον. Arcana Beli Sacra.

36 Ἄνευ Μάγου] Marcellinus XXIII. *Erat piaculum aras adire, vel hoſtiam contrectare, antequam Magus conceptis precationibus, libamenta diffunderet præcurſoria.*

P. 56 *l.* 7 Σπουδαιότατα] Athenæus totum hoc χωρίον ſuum fecit, legitque hic αὐτῶν πρηγμάτων.

38 Αἰγυπτίους θώρακας] Fiebant e lino, funiculis contortuplicatis. Vide pag. 178. λινοθώρηξ Iliad. β. Libyes gerebant σπολάδας, δερματινοὺς, βυρσινοὺς θώρακας Heſychius.

39 Πυνθανόμενοι] Pretium ei proponebatur, qui novam aliquam Regi voluptatem excogitaret. Xenophon in Ageſilao; *Perſarum Regi univerſum terrarum orbem circumeunt perquirentes quid illi potu iucundum,* &c.

40 Ἀπ' Ἑλλήνων] Negat Plutarchus.

P. 57 *l.* 6 Ἄσην] Codices noſtri hic admiſerunt in ordinem βλάβην, quæ vox est alterius interpretamentum.

9 Μήτε τῶν ἄλλων] Suſpiceris deesſe hic, τινά. Addit cod. Arch.

33 Ἐς ποταμόν] Nam colebant tanquam numina, fluvios. Tiridates placando Euphrati equam mactat. Tacitus VI. *Annal.* Herod. VII.

35 Τῶν πάντων] Id est, *præ cæteris hominibus.*

49 Μάγους] Cicero I. Tuſcul. *Magorum mos erat, non humare corpora, niſi a feris esſent ante laniata.*

P. 59 *l.* 44 Τριοπίου Ἀπολλ.] Scholiaſtes Theocriti ad εἰδ. ιζ. Et Heſychius. Abas genuit Triopum, hic condidit Triopium Cnidi ἀκροτήριον· ibi Δώριος ἀγὼν agebatur Neptuno et Nymphis.

P. 60 *l.* 45 Ἐν Μιλήτῳ] Ex his coniugiis Mileſios ortos innuit. Hoc ægre fert Plutarchus.

P. 61 *l.* 16 Γράμμα] Ut Πανιώνια, ſic Διονύσια, Κάρνια, Ὑακίνθια, Θαλύσια.

P. 62 *l.* 28 Ἄλεσχα] Interpres aut aliud legit, aut vocem hanc non intellexit. Credo ſcripſisſe Herodotum ἔλλεσχα. Λέσχαι ſunt φλυαρίαι.

37 Κροῖσον ἅμα] Cteſias ait collocatum fuisſe in Barene probe Ecbatana. Tabalus is esſe videtur qui Esdræ dicitur Tabeel.

38 Τὴν πρώτην εἶναι] Locus hic mendoſus est: nec adiuvant codices: non videntur multa deſiderari. Forte *Hanc primam fuisſe Ionum ſervitutem.* v. p. 67. l. 49.

P. 63 *l.* 20 Ἀναμάξας] Deſumſit ex Odyſſ. T. Terentius, *Mali.* (*quod ſuo fuat capiti*) Ita emendandus comicus, ex quadam Ciceronis epiſtola. Inepte legitur *ſuat.*

48 Πακτύης] Charo Lampſacenus Herodoto antiquior, apud Plutarchum hanc rem ſic narrat. Πακτύης δὲ ὡς ἐπύθετο προσελαύνοντα τὸν ϛρατὸν τὸν Περσικὸν, ᾤχετο φεύγων —— vides eadem verba.

P. 64 *l.* 7 Ζόης] Euſtathius notat Herodoti libros emendatiores ita hanc vocem ſcribere.

P. 65 *l.* 8 Ἐπὶ μισθῷ] Plutarchus iniquum Græcis hic clamitat esſe Herodotum.

47 Ὀγδώκοντα] Tzetzes ita hic legit. Cicero, *Arganthonius Gaditanus octoginta regnavit annos, centum viginti vixit.* Valerius Maximus ex Aſinio Pollione, et Silius Italicus centum et triginta ei annos tribuunt. Strabo ex Anacreonte quinquaginta ultra centum. Arganthonius, ut bene Bochartus coniectat, ſignificat *longævum.*

P. 66 *l.* 15 Κατιρῶσαι] Heſychius, Θεῷ ἀναδιδόναι. Interpres aliud.

P. 67 *l.* 1 Κύρνον] Heroa Herculis filium.

48 Ἄβδηρα] Condidit Hercules in memoriam Abderi. Hellanicus apud Stephanum, et Apollodorus l. 2.

P. 68 *l.* 26 Νῆσον μεγίϛην] Alexis comicus apud Stephanum de Urbibus Sardiniam, inter ſeptem inſulas notas, ſecundam facit.

31 Θαλέω] Plutarchus in Herodotum invehitur, quod Thaletem ad Phœnices referat. Sane Democritum et Durin Laërtius, Leandrum Cl. Alexandrinus idem prodidisſe teſtantur.

42 Μίνῳ κατήκοοι] Confer Parthenium c. I. et XI. Antonin. Liberalem c. 30.

P. 69 *l.* 1 Λογιμώτατον] Stephanus legit δοκιμώτατον. Forte memoriæ fiſus.

19 Μυλασσοῖσι] Aliter Μυλασσεῦσι. Ita Stephanus
765 in Καρίᾳ. Æolus, Siſyphus, Glaucus, Chryſaor, Mylaſos; qui hanc gentem condidit.

38 Καλινδικῶν] Scribe Καλυνδικῶν l. 7. ſcribitur Καλυδνίων: quod rectius. in VIII. Καλυνδέων· est enim Κάλυνδα Cariæ urbs.

P. 70 *l.* 15 Ἀναμνέεται] Suidas ἀνανέμεται videtur hic legisſe, quod et καταλέγειν exponit.

47 Ζεὺς γάρ] Euſebius V. de *Præparatione.*

P. 71 *l.* 7 Μέγαν] Interpres vidit ἱρὸν, quod gloſſator in μέγαν vertit.

41 Βαβυλών] Adi Fragmenta in fine, p. 678.

P. 72 *l.* 8 Ἑλκύσαντες] Heſychius παρασύροντες.

11. Πλίνθου] Codex Arch. πλίνθοις. Veteres hunc locum ſic expoſuere: Πλίνθους ἀσφάλτῳ δήσαντες. Diodorus et Ioſephus.

Ibidem. Ταρσοὺς καλάμων] Gregorius (ſive Georgius) Pardus, quem Corinthium fere vocant; (erat autem Corinthi Metropolites) ταρσοὺς explicat per πρασιὰν, οὗ ξηραίνουσι πλίνθους. Heſychius, πλέγματα καλάμων, quod huc quadrat. Salmaſius in Plinianis maluit, τρασιά. Et locum totum legit, διὰ τῶν ἰσοδόμων πλίνθων, ſine ſuffragiis codicum veterum. —— Noſter codex legit διὰ τριήκοντα δόμων· est autem δόμη, τεῖχος. Vitruvius, *lateritia ſtruentes alligant eorum alternis choris coagmenta.* Si quid libeat mutare, mallem τριήκοντα δώρων· ut ſint *lateres* magni —— Ariſtophanes μεγάλοις πλίνθοις, ὥσπερ Βαβυλών. Heſychius videatur in Δῶρον. Interſerebantur ſtramenta ad lateres ſuſcipiendos, tuendosque, ne ſe atterrerent, et ſe mutuo ſua duritie confringerent; ſimul, et ad conſpisſandum et conſtringendum bitumen.

12 Μονόκωλα] An hinc tibiæ μονόκωλοι apud Pollucem?

14 Ἐνεϛᾶσι] Codex Arch. ἐϛᾶσι. infra l. 40. ἐϛήκεσαν.

16 Ὑπέρθυρα] Locum hunc adducit Euſtathius ad Dionyſium, ita uti hic ſcribitur. Nam codex Arch. legit ὑπέρθυρον. Confer Diodorum. De Babylone lectu digna ſunt quæ habet Ethnicographus in Βαβυλὼν, et Χαλδαῖοι· et, ad eundem illuſtrandum, Euſtathius ad Dionyſii *v.* 1005.

17 Ἴς.] Phylax quidam hiſtoricus apud Euſtathium huius meminit.

28 Ἐρυθρὴν θάλασσαν] Sinum Perſicum, θάλασσαν Περσίδα· cuius accolæ Perſæ. Dionyſius hæc verba fere omnia in verſus concluſit.

38 Ἀγούσας] Gloſſa est; nam Cod. Arch. et E. legunt ἐχούσας. Eadem est paginæ 77. lectio ad l. 20.

44 Ἀσθενέϛερον] Videtur in his Herodotus velle μεταῤῥυθμίζειν Beroſi verba, quæ extant apud Ioſephum libro primo contra *Apionem*, p. 1044.

48 Διὸς Βήλου] Retulit Belum in deos Ninus filius. Belus primus Babylonem ædificavit. Abydenus apud Euſebium, et Curtius.

P. 74 *l.* 2 Ἀσσυρίοισι] Qui libri nunquam lucem viderunt.

3 Τείχεα ἐκόσμησαν] Vide verba Beroſi apud Ioſephum contra *Apionem.*

5 Γενεῇσι πέντε] Semiramis antiquior non condidit, ſed reparavit, et auxit Babylonem. (Fuit alia Semiramis hac longe iunior, quæ et Atoſſa dicebatur.) Nitocris fuit uxor Nebuchodonoſoris (cuius Daniel meminit, et ex Ioſepho Euſebius Præp. IX. c. XLI.) Cum igitur tot anni inter hanc et Semiramidem intercesſerint, non πέντε γενεῇσι hic legerim, ſed numerum ampliarem, ſi faverent codices ſcripti.

13 Ἀραιρημένα] Codex Arch. ἀνῃρημένα. Interpres ita legit.

29 Παρατείνουσα] Codex Arch. conſentiente E. habet παρακλίνουσα.

P. 75 *l.* 19 Φοιτέοντες] Scripti melius, διαφοιτέοντες.

P. 76 *l.* 3 Λαβυνίτου] Codex Arch. male Λαβυρίτου. Darium Medum intelligit, de quo ſupra.

13 Γύνδῃ] Tibullus, *Cyri dementia Gindes.* Fluit porro ex montibus Matienis (ita ſcribes) per Darrhæos (non Dardanenſes) in Tigrim. Vide Stephanum in Δαραί· et p. 82.

38 Κατειλήφθησαν] Codex Arch. et E. κατειλήθησαν, ut p. 163. et hæc est vera lectio.

P. 77 *l.* 12 Γενομένου δὲ τοῦ τοιούτου] Codd. A. et E. ſemper, τούτου, quæ est lectio in margine.

24 Μεγάθεος] Confer Ieremiæ c. LI. v. 31, 32.

28 Ὀρτήν] Sacra ſive feſtum dierum quinque hoc tempore actum fuisſe est veriſimile.

47 Πολεμιϛηρίων] Codex Arch. πολεμιϛέων.

P. 78 *l.* 11 Κηλωνίοισι] *Antliis ligneis.*

17 Οἰκέαται] Codex Arch. οἰκώκητο· alii, οἴκητο.

28 Δένδρου μέγαθος] Codex Arch. δένδρου.

33 Φοί-

33 Φοίνικες] Hunc locum transſcripſit Athenæus l. 14. apud eum vox Ἕλληνες deest, quæ ſequitur pagina proxima.

P. 79 l. 25 Ἐπὶ τούτῳ] Cod. A. Τοῦ. Mox χλαμύδιον· et pro ἔχουσι, εἶχον.

28 Τῇσι Βοιωτῇσι] Codex Arch. τοῖσι Βοιώτοισι.

45 Πραθείη] Cod. Arch. πρηθείη.

48 Βαβυλωνίων] Nicolaus Damaſcenus in Catholica Hiſtoria hinc idem commemorabat.

766 P. 80 l. 5. Ἀμορφοτάτην] Poſtulat las lingua ἀμορφεστάτην. Atque ita cod. A. Significat porro ἔμπηρος, eum qui est ἐνεχυραζόμενος, ære alieno oppreſſus, oppignoratus. Interpres non vidit, quæ videre oportuit. Noſter paulo infra explicat ſe ipse —— ubi βίου σπανίζων, idem ſonat.

P. 81 l. 7 Σχοινοτενέες] Ieremias in Epiſtola huius moris meminit. αἱ γυναῖκες περιτιθέμεναι σχοινία ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθηνται.

21 Λάμψεαι] Hinc Φοιβόλαμπτος· et in Bibliis Græcis, (quæ Alexandria, in Angliam venerunt) ἀντιλήμπτωρ, et ἀνταμίμψεις, ad eandem Aſianam loquendi formam.

P. 82 l. 10 Μαντιηνῶν] Codex A. Ματιονῶν. Quod ex margine ſanabis Ματιηνῶν, quemadmodum p. 76. prius emendavi.

27 Ἐὼν ὀρ.] Cod. A. ut in margine. Idem ubique Καυκάσιος.

45 Ἡ γένεσις] Hæc ex Iſaia, c. 45. illuſtrabis. Putat Ioſephus Cyrum vidiſſe penes Iudæos captivos Prophetæ verba.

P. 83 l. 3 Οὐκ αὐτήν] Cod. Arch. οὐ κατ' αὐτήν. Mox τελεόμενα an τελεύμενα, ſive λεγόμενα, aut τελευόμενα ex ſcriptis reponas, incertum.

18 Πάντως] Cod. Arch. et reliqui πάντα.

P. 84 l. 39 Ἀρσάμεος] Cod. Arch. Ἀρσάμενος. Arſames et Cambyſes fratres fuere; Cyrus et Hyſtaſpes patrueles. Achæmenes fuit pater Arſamis. Ab Achæmene genus paternum duxit Cyrus.

Stemma.

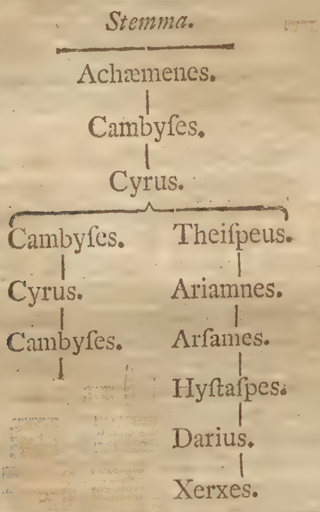

42 Καταλέλειπτο] Ælianus tamen in V. H. facit Cyri φαρετροφόρον.

P. 85 l. 28 Λειφθέντας] Suidas legit ἐπιλειφθέντας.

43 Δολώσας] Codex Etonenſis δηλώσας· an δηλήσας, quo modo dicitur φάρμακον δηλητήριον? Δολώσας Heſychio ἀπατήσας· infra ἑλὼν δόλῳ.

P. 86 l. 23 Ἑνὸς δέοντα λ.] Cteſias, Cl. Alexandrinus aliique tribuunt ei annos triginta. Videatur Cicero l. 1. de Divin. ubi Dionyſium in Perſicis laudat, quem alii Deinonem vocant.

28 Σὺ μὲν ἐμεῦ] Codex Arch. et Aquædunenſis, ἐμὲ ζῶσαν καὶ νικῶσαν.

32 Πιθανώτατος] Diodorus ſcribit eam cruci ſuffixisſe cadaver. Ioſephus in obſcuro relinquit exitum Cyri.

P. 87 l. 14 Θεῶν] Codex Eton. θεόν. Pro ἵππους Codex Arch. legit ἵπποισιν. Perſæ quoque Soli equum mactant. Ovidius,

—— *Ne detur celeri victima tarda Deo.*

Neſcio tamen an hoc ex Herodoto confirmari posſit. Quanquam enim Xenophon et Philoſtratus id aſſerant, et Euſtathius ad Homerum ſcribat Herodotum hoc de Perſis tradidiſſe; video tamen Euſtathium μνημονικῷ ἁμαρτήματι poſuiſſe Perſas pro Maſſagetis. Equos Soli ſacratos non mactatos fuiſſe ex Herodoto conſtat.

AD LIBRUM SECUNDUM HERODOTI.

Pag. 88 l. 14 Ψαμμίτιχον] Codex Arch. perpetuo ψαμμιήτιχον appellat. Favet huic lectioni liber impreſſus præ manibus; favet et Plinius, et Hieronymus qui apud Euſebium legit Pſammetichus. Dictio compoſita est: Nam ψάμμις est regis Ægyptiaci alius nomen.

P. 89 l. 7 Εἰσιόντι] Aut ἐπιόντι cum codice Arch. aut ἐσιόντι leges.

8 Βέκκος] Scholiaſtes hæc Herodoti adducit ad IV. Apollonii; legit tamen Βὲκ, quod puto rectum, nam ος terminatio Græca est: eadem cum Scholiaſte Apollonii habet Scholiaſtes Ariſtophanis ad *Nubes*. Heſychio Βέκος, ut et Galeno II. libro de *Diff.* Suidas tamen ſequitur lectionem editam.

19 Πρεσβυτέρους] Codices E. et Arch. πρώτους, quam veram puto eſſe lectionem, quoniam et in Suida comparet.

21 Μάταια πολλά] Non ſolus de Græcorum vanitate queritur Herodotus. Hecatæus Mileſius ei præivit apud Demetrium Phalereum. Queritur et Porphyrius, ut alibi a nobis dictum.

28 Αὐτέων εἵνεκεν] Codex Arch. addit αὐτέων τούτων.

P. 90 l. 15 Δῶρον ποταμοῦ] Hæc ab Hecatæo ſumſisſe Herodotum colligas ex Arriani l. v. 767

27 Σερβωνίδος] Codices ſcripti, Σελβωνίδος· ut Interpres. Sæpe in libris calamo exaratis λ et ρ ſimiles reperiuntur.

41 Ἄνω ἰόντι] Codex Arch. ἀνιόντι.

49 Πίσσαν] Codex Arch. Πίσαν καὶ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Δ. et mox pro οὐδῶν, ὁδῶν.

P. 91 l. 15 Τέρματα] Codex Arch. τέλματα. Ob ſimilitudinem λ et ρ in MSS. ut alibi infra dictum.

40 Μενάθεες] Inepta est hæc lectio; nec alibi reperitur. Codex Arch. μεγάθεϊ. Quod pluribus confirmari potest exemplis.

P. 92 l. 14 Μύχου] Codex Arch. μάχου. Infra idem Αἰθιοπίην, et Συρίην recte habet.

P. 93 l. 16 Πυνθανόμενοι] Omnes lectiones marginales huius paginæ agnoſcuntur MSS. codicibus noſtris.

28 Αὐξανομένη] Codex Arch. αὐξομένη. Quæ est Ionica dictio.

41 Ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς] Varro, *grege iumentorum inacto*. Plutarchus Sympos. IV. τὰς ὗς κατέβαλον. Videtur Plutarchus ſumſiſſe ab Herodoto. Equidem vehementer vereor, ut recte Noſtrum intellexerit; et qui tantæ et tam multiiugæ fuerit lectionis, potuit nonnulla (quod et alii exemplis productis oſtendere) minus caute et penſitate ſcribere. Porro, *ſues immisſæ in ſementem* haud dubie omne frumentum in ventres, potius quam in limum recondent. Adhuc, quis docuit ſues ἀποδινεῖν (ut infra) frumentum? Alia interpretationis via ineunda est. Heſychius Ὗς, ἄλειφαρ. βοῦς· ſignificat igitur hoc in loco vaccas, vel iuvencas, quæ pedibus ſuis in agros miſſæ primo ſemen molli humo inculcant, et obruunt; deinde ſegetem adultam ſuis itidem pedibus e ſpicis excutiunt. De hoc more ſerendi et triturandi ſcribit Varro l. 1. RR. c. LIII. Et aperta ſunt veſtigia in Sacra pagina Eſaiæ c. 28. Hoſeæ 10. 11. Eadem dictio apud Hebræos ſignificat et δάμαλιν et τροχὸν ἁμάξης. Quid de ſuibus ſenſerint Ægyptii, docet Herodotus infra c. 47. Certe libenter non tractabant.

42 Τοῖς ὑσί] Immo τῇσι. Maior boum fœminarum apud Ægyptios religio, quam maſculorum.

48 Ταριχείων] Cod. Arch. Ταριχηΐων· recte.

Ibidem. Ταριχηΐων] Putei ad ſalſamenta curanda: item Inſulæ. v. Strabonem, et Stephanum.

P. 96 l. 38 Φεύγουσαι] Homeri verba Γ. Iliados, initio.

P. 97 l. 11 Ἠέρος τοῦ κατ.] Cod. Arch. τὸ κ. mox ἐούσης καὶ ἀνέμων. Cod. Arch. Οὐκ ὄντων ἀνέμων. Infra cum margine, et cod. E. etiam cod. A. ὑπολείπεσθαι.

44 Διεξιόντα] Cod. Arch. διεξιὼν δ' ἂν ἡμῖν δ. Hæc vidit Interpres: infra ἔστι τε, καὶ τὴν ἀρχήν· et mox Κρωφὶ καὶ Μωφί.

P. 98 l. 44 Τῆς διεκπλ.] Cod. Arch. τῆς δὴ ἔκπλωσ. ἐκ τοῦ N.

P. 100 l. 1 Ἡλίου δυσμέων] Codici Arch. non adest ἡλίου, nec pagina ſequenti l. 36. habetur.

P. 101 *l.* 12 Πυῤῥήνης] Cod. Arch. Πυρήνης. Vide Stephani fragmentum, περὶ Ἰβηρίας.

48 Ἱερᾶται] Codex Arch. ἱρά τε. Mox, κομόουσι, et ζηρῶνται· ut et sequenti pagina.

P. 102 *l.* 30 Χαλκέων] Æris in Sacris usus celebratissimus est.

37 Ἐγγίνηται] Codex Arch. legit ἐγγίνηταί σφι, Θεραπεύοντες τοὺς θεούς.

40 Λαβεῖν] Codex Arch. βαλέειν. Vestimenta linea et calceamenta papyracea sola placuere, quoniam sine cuiusquam animalis nece comparantur.

45 Πεσσόμενα] Codex Arch. Πασσόμενα.

P. 103 *l.* 6 Ἀντικαθίςαται] Athenagoras, p. 31.

24 Δείρουσι] Codex Arch. δέρουσι.

27 Ἔμπορος] Paulus 1 Cor. x. vers. 28. εἰδωλόθυτον vocat. Paulus tamen scripserat non εἰδωλόθυτον sed ἱερόθυτον, ipsorum vendentium voce usus. Atque ita legit olim Eusebius.

34 Ἐπίσπεισιν] Codex Arch. ἐπίπασιν. Hesychius πασσάτω, ῥανάτω.

45 Τῇ Ἴσι] Codex A. τῇσι, καί· male.

P. 104 *l.* 7 Τοὺς μέν νυν καθαρούς] Codex Arch. καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας, καὶ τ. Hunc fuisse olim verborum ordinem, colligo ex Athenagora, qui sic adducit, loco citato.

P. 106 *l.* 11 Ἀπικόμενος] Codex Arch. Ἀπικόμην δὲ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὗρον. Hoc Interpres vidit.

P. 107 *l.* 37 Τῆς ὀρτῆς] Codex Arch. ὀρτῆς τῆς τηδορπίης. Ita et Eton. l. 6. intellige festum Pamylitiorum. Plutarchus *Iside*.

49 Μελάμπους] Vide Plutarchum de Herod. p. 857. Lectiones marginales confirmantur passim in hac pagina ex codd. A. et E.

P. 108 *l.* 40 Οὐδ' ἥρωσι οὐδέν] Codex A. et E. οὐ δὴ δρῶσιν οὐδέν.

P. 110 *l.* 8 Δωδωναίων] Eustathius ad Ξ Odyss. hunc locum expendit: videatur et Stephani fragm. de *Dodone*.

44 Ἐδόκεε] Codex Arch. ἐδόκεον.

768 *P.* 111 *l.* 3 Προσαγωγάς] Alii προσεγγίσεις vocant. Κωμαςήρια, et κωμαςικὴ τάξις apud Ægyptios hæc omnia denotat; de quibus Synesius ex Cl. Alexandrino.

19 Κομίζονται] Mallem κωμάζωνται· confer Cl. Alex. p. 567.

44 Τῷ δὲ τύπτονται] Athenagoras, τὸν δὲ τύπτονται τρόπον.

P. 112 *l.* 14 Πάπρημι] Codex Arch. pagina priori et hac et infra, cum margine legit Πάτρημι. Putant urbem hanc a Persis fuisse deletam. V. l. 3. c. 12.

P. 113 *l.* 3 Ὀρνίθων γένεα] Codex Arch. τέλεα, et τεμένεσι· mox χωρὶς ἑκάςου.

P. 114 *l.* 9 Θήκῃσι] Codex Arch. Θήβῃσι. Exod. 2. vers. 3. Porro ἰχνευταὶ sunt ἰχνεύμονες.

28 Χαυλιόδοντας] Quasi dicas προόδοντας. Est autem ὀδὼν vox Ionica: inde Ἀμφόδων et Χαλκόδων. Plinius vertit *Dentes pectinatim se stipantes*. Χαυλιόδοντας. Codex Arch. sic. Χαυλιόδοντον· Φαῖνον οὐρήν. Sed Aristoteles coniungit Χαυλιόδοντας ὑποφαινομένους. Homerus de huiusmodi animalibus loquens dixit, λευκὸν ὀδόντα. Solino, *Dentes aprugni*. Plinio, *adunci*. Sunt crocodili dentes non unius formæ; habet quatuor in anteriori oris parte longiusculos; in media aliquot crassiusculos; alios plerosque sagittæ cuspidi similes, a lateribus serratos, undique ad acumen scabros; horum aliquot dum hæc scribo, manu teneo. Fauces utrasque in comedendo movet Crocodilus.

45 Μοίριος] Codex A. Μύριος, et sic apud Diodorum. Idem c. A. mox λιθωτὰ habet non λιθινά.

P. 115 *l.* 10 Κροκοδείλοισι] Hoc est σαυροῖς. Hos Hesychius, et Aristoteles Χερσαίους κροκοδείλους videntur intellexisse.

13 Νῶτον συός] Codex Arch. νῶτος ὑός· Recte. Nam et Aristoteles ita hic legit.

31 Ἐνύδριες] Solinus. *Enhydrus, alterum ichneumonum genus, penetrat crocodilum, erosaque exit alvo.*

37 Ἐν τῇ γραφῇ] Codices Arch. et E. οἱ τῇ. Interpres legit εἰ· mox non πτερῶν sed πτερύγων. Etymologici magni auctor ait Manethonem quendam scripsisse ad Herodotum de Phœnice: vide eum in voce.

P. 116 *l.* 19 Ἐπὶ τούτων] Codices scripti, ἔτι τούτων· sic et margo. Mox κατακεχύδαται.

P. 117 *l.* 5 Ὑγιέςατοι] Codex Arch. ὑγιέςεροι. Sophron apud Etymologicum magnum usus est: nec tamen Doricum ideo esse statuas, sed et Ionicum.

8 Μεταβολῇσι] Hoc Hippocrates paulo aliter effatus est.

11 Κυλλήςις] Ita codex Arch. margo, κολλῆς. Athenæus in III. libro Κυλλάςις. Ita et Hesychius. Athenæus x. Κυλλης ίας. Pollux, Καλλιςεῖς. Hecatæus, Κυλληςίας. Idem Hecatæus ubi de his egerat statim addidit, uti et hic sequitur, τὰς δὲ κριθὰς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας. Hæc nobis insinuat Athenæus.

15 Τεταριχευκότες] Interpres videtur cum Nostris legisse, Τεταριχευμένους.

22 Γεύωνται] Codex Arch. γένωνται. Sane istud fiebat in cœnæ fine. Petronius, et Plutarchus p. 148. 357. *Moralium*.

23 Μεμιγμένον] Codex Arch. μεμιμημένον. Adstipulatur etiam codex Etonensis.

29 Νόμοισι] Non recte interpres. Nam Hymnos intelligit Herodotus, sic dicimus Terpandri νόμους. Vide Proclum, *Chrestom.* et Pollucem l. 4. c. 7. §. 1.

31 Καὶ δὴ καί] Codices scripti melius, Καὶ δὴ καὶ ἄεσμα ἕν ἐςι, ὥσπερ ἔν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμόν τι, καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἄλλῃ. Deest ergo vox Λῖνος. Intelligit autem Herodotus Ἀδωνιασμοὺς, quos celebrabant Phœnices, Cyprii, Byblii, Alexandrini, et alii. Vide Stephanum in Ἀμαθοῦς· et Seldenum 2. de *Diis*, *Synt.* c. 11. Pollucem l. 4. c. 7. §. 2. Bochartum l. 1. c. XLII. de *Phœnicum Col.*

37 Ἔλαβεν τοὔνομα] Ita quidem Eustathius: sed codices scripti melius, Ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν Λῖνον, ὁκόθεν ἔλαβον τοὔνομα. Vide Hesychium in Μανέρους. Pausaniam in *Atticis*.

39 Μανέρως] Dictionis prima pars est Μᾶν, vel Μῆν, vel Μέν· ut Μανεθὼς, vel Μενεθώς. Inde Græcis Μήνης, qui primus fuit Ægyptiorum Rex. Huius filium volunt fuisse Manerotem, qui acerba morte periit, adeoque ingenti luctu ab Ægyptiis per secula deflebatur. Hæc omnia conveniunt Adonidi sive Thammuz. Et Osiridi (nam et is cum istis coincidit) quem Hippopotamus rapuit. Vide Plutarchum de *Iside* p. 357.

41 Ἄνωρον] Codex Arch. et Eustathius Ἄωρον. Iidemque mox legunt, ἀοιδήν τε αὕτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι. Hæc confirmant supra legi debere ἕν.

P. 118 *l.* 8 Ὁμολογέουσι] Codex Arch. ὁμολογέει.

16 Τῶν Ἑλλήνων] Interpres male omisit. Intelligit Musæum et Orphea.

43 Ἐπιζωσμένοι] Codex Arch. ὑπεζωσμέναι. Infra l. 45. ἐπιζωόμενοι, *capitibus obductis, et opertis.*

45 Κατέαται] Codex Arch. κατατετάχαται.

P. 119 *l.* 10 Μυξωτήρων] Scripti, μυκτήρων.

12 Παρασχίσαντες] Hinc dicti apud Ægyptios παρασχιςαί.

P. 120 *l.* 21 Χέμμις] Diodorus interpretatur Πανὸς πόλιν.

P. 121 *l.* 11 Δρέψωνται] Magis placet δρέψωσι. Sic 769
Codex Arch. Eton. et Eustathius ad Odyss. I.

13 Ὀπτήσαντες] Codex Arch. πτύσαντες. Lege πτίσαντες· sic quoque Plinius videtur legisse: nam vertit *siccata tundunt*. Theophrastus tamen de hac re agens, legit ὀπτήσαντες. Sed prius est pinsere, quam facere panes. Rem extra dubium ponit Eustathius, qui ad Odyss. I. habet πτίσαντες, ex hoc ipso loco.

15 Καὶ ἐγγλύσει] Codex Arch. ἐγγύς εἰ. Interpres, *suavitate præstanti*. Scribe, ἐγγλύσσει, ἐπιεικ. ςρ. μέγαθος κατὰ μῆλον. Intellige malum cotonium.

19 Ῥίζης] Codex Arch. ut Interpretis, γῆς.

P. 122 *l.* 19 Σιλλικύπριον] Lege Σιλικύπριον. Sili, aliis est seseli. Apud Dioscoridem Σέσελι κύπριον.

44 Ὁμοίη] Codices nostri ὁμοιοτάτη. Ita Interpres, ita margo.

P. 123 *l.* 2 Ἁρμονίας] Verba hæc fere omnia petiit ex E. Odyssea. mox codex A. pro ἐν legit εὖ, male. Idem pro διαβαίνεται habet melius. διαδύνεται.

9. Ῥίπει] Codex Arch. ῥιπικαλάμῳ.

22 Αἰγαίῳ κόλπῳ] Scripti omnes cum Interprete πόντῳ. Diodorus hæc transcripsit.

33 Ἐς ὑποδήματα] Athenæus l. 1. hanc urbem εἰς ζώνας concessam scribit. V. Stephanum.

35 Ἐξ ὅσου] Codex Arch. ἐξ ὅτου· recte.

37 Ἀρχάνδρου πόλις] Ptolemæo forte Ἀνδρούπολις. Erat Archondes inter reges Ægyptiacos.

47 Ψάμμιον] Codex Arch. ψίμμινον.

P. 124 *l.* 23 Νίτωκρις] Eratosthene interprete, *Minerva Victrix*. Νεὶθ Platoni Minerva.

29 Ὑπόγαιον] Arch. codex. ὑπόγεον· et καλέσασαν.

35 Σποδοῦ] Codex Arch. σπονδῆς.

39 Μοίριος] Codex Arch. et Diodorus, Μύριος.

42 Περίμετρος] Codex Arch. περίοδος.

49 Σέσωςρις] Manethoni, Iosepho, Africano Σεθῶς, vel Σέθωσις. Diodoro Σεσόωσις. Sacris Scriptoribus Se-

Seſac, et Suſacim. Ariſtoteli, aliisque multis tum Græcis tum Latinis, Seſoſtris. Scholiaſtes Apollonii, ex Dicæarcho, Seſonchoſin appellat.

P. 125 *l.* 3 Περὶ τήν] Codex Arch. et margo παρά.

18 Προσανέγραφε] Rectius, προσενέγραφε.

23 Αἰγύπτιος ϛρατός] Codex Arch. Σέσωϛρις.

34 Κόλχοι] Codex Arch. τῇ χροίῃ. Vide l. 42.

40 Ἀνήκει] Arch. Cod. ἀφήκει.

42 Κόλχοι] Quod Colchi Ægyptiorum ἄποικοι ſint, teſtatur Scymnus apud Scholiaſtem Apollonii, l. 4. Dionyſius in Perieg.

45 Καὶ αὐτοί] Ioſephus contra Apionem legit οὗτοι.

46 Σύριοι] Inter hos numera Thracicam gentem Odomantas, quos Iudæos ait eſſe Scholiaſtes Ariſtophanis ad *Acharnenſes*.

P. 126 *l.* 11 Λῖνον ἐργάζονται] Euſtathius ad Dionyſium ait ἀμπέχεσθαι· ſed Herodotus tantum περὶ ὑφῆς loquitur.

15 Ἀπικνεύμενον] Locum hunc codices ſcripti ſic legunt, ἀπικνεόμενον, κ. Α. Τὰς δὲ ϛήλας τὰς ἵϛα κατὰ τὰς χώρας —— οὐκ ἔτι ἐπιφαίνονται περ. Habes apud Tacitum l. 2. *Ann.* 60.

19 Συρίῃ] Ioſephus capite 3. l. 1. ubi de Sethi columnis loquitur, non diſertim aſſirmat a Setho poſitas fuiſſe; famam ſequitur. Lateritiam columnam ad ſua usque tempora permanſiſſe ait κατὰ τὴν Συριάδα.

27 Τόξον] Codex Arch. τόξα· uti et Interpres.

32 Ἐγὼ τήνδε] Hanc inſcriptionem integriorem exhibet Diodorus. Τήνδε τὴν χῶραν ὅπλοισι κατεϛρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεὺς βασιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσόωσις. Ex his corrigas, licet, Herodoti illud ὤμοισι, quod factum ex ὅπλοισι. Sane in codice Arch. legitur νόμοισι.

P. 128 *l.* 31 Λόγου μάλιϛα ἄξιον] Codex Arch. λόγου.

44 Τὸ ἱρὸν Ἑλένης] Codex Arch. εἶναι Ἑλένης· mox ὡς ἐδιαιτήθη.

P. 129 *l.* 10 Ἐπιβάληται] Codex Arch. ut Interpres, ἐπιλάβηται. Euſtathius tamen ἐπιβάληται. Infra l. 23. ἐργασάμενος· l. 29. πρωτ. λέγων· l. 31. ἀπαγάγετε.

21 Θῶνις] Sunt Ægyptiaca Θὼς et Θῶν. Habes in Μανεθὼς, et Μανεθών. Multa huc ſpectantia collegit Euſtathius ad Odyſſ. Δ.

38 Τοὺς ἱκέτας] Codex Arch. οἰκέτας· ἀνακομισθέντων δὲ πάντων, εἰρώτα. Infra linea 46. οἱ λεγόμενοι οἰκέται.

P. 130 *l.* 5 Καὶ μάλα] Codex Arch. non agnoſcit μάλα.

15 Μετορμίζεσθαι] Codex Arch. γῆν ἄλλην τινὰ μετεωρίζεσθαι.

52 Μενέλαος] Codex Arch. Μενέλεως· p. 131. l. 15. Τευκρίδα γῆν.

P. 131 *l.* 16 Μενέλεων] Hæc apud Homerum Iliados γ.

47 Ὅκου ἐτράπετο] Codex Arch. confirmat lectionem marginis.

P. 132 *l.* 6 Φρενοβλαβής] Confer Euſtathium ad Odyſſ. Δ. p. 174. Baſil. Infra 20. Codex Arch. legit,
770 ὑπ' ἐκείνῳ, et ἀλλὰ καὶ Ἕκτωρ. Deinde 30. l. ut in margine.

35 Ῥαμψίνιτον] Codex Arch. Ῥαψίνητον. Africano Ῥαψάκης, Euſebio Ῥάμψες, Diodoro Ῥέμψης, dicitur.

40 Καλέουσι Θέρος] Propter repetitionem huius vocis non dubito, quin ea quæ in margine ſtant, omiſſa fuerint: nulla est ratio cur quiſpiam ea adderet, ſi non ab initio hic occurrerant.

48 Οἰκοδομέεσθαι] Codex Arch. οἰκονομέεσθαι οἴκημα λίθινον, τοῦ, τῶν.

P. 133 *l.* 26 Στῆσαι] Codex Arch. hæc quæ ſequuntur, habet; 1. ϛῆναι· 2. ἐσδῦντος· 3. ἰθέως τῇ πάγῃ ἔχεσθαι· 4. ἔχον, διανοούμενον· πορευόμενον, quod est *abiiſſe* apud Interpretem.

43 Καταϛήσαντα] Codex Arch. καταϛῆσαι, ἐντείλασθαί τέ σφι. Infra μηχανῆσαι, deinde κομίσῃ et ἀπειλεῖν αὐτὴν, mox φυλάσσοντας ἢν ἴσον τὸν κρεμ.

P. 134 *l.* 9 Ποδεῶνας] *Colla*, *cervices*. Apud Apollodorum 3. Ἀσκοῦ τὴν προὔχοντα ποδάονα μὴ λύσῃς.

21 Προσαγαγέσθαι] Codex Arch. προσαγαγεῖν· ut Interpres.

38 Κατίσαι ἐπὶ οἰκήματος] Verte, in *fornice*, *lupanari*.

P. 135 *l.* 24 Ἀΐδην] Ægyptiis dicebatur Amenthes. Plutarchus *Iſide*.

P. 136 *l.* 5 Ἑλλήνων] Intelligit *Orphea*, *Thaletem*, *Homerum*, *Pythagoram*.

14 Ἐργάζεσθαι ἑαυτῷ] Codex Arch. ἑαυτοῦ. Infra ἐγγενέσθαι τριβ. codex A. ἐπιγινέσθαι.

25 Πυραμίδος] Vide Pyramidographiam Ioannis Gravii. Cheops ille Diodoro est Chembes.

P. 137 *l.* 26 Μνημόσυνον] Omnes ſcripti μνημήϊον. Mox τῆς ἐϛὶ τὸ κῶλον.

34 Λέγουσι] Codex Arch. ἔλεγον· deinde Χεβρῆῖνα pro Χεφρῆνα.

P. 138 *l.* 6 Φιλιτίωνος] Cod. Arch. Φιλίτιος.

11 Λαὸν τετρυμένον] Codex Arch. λεὼν τετρυγμένον.

P. 139 *l.* 21 Εὐσεβὴς ὢν] Codex Arch. Εὐσεβέων. Mox τὸ χρεὼν ἦν.

49 Λιπόντων] Codex Arch. λειπομένων· codex Eton. ἦν λειπομένη.

P. 140 *l.* 1 Ἰάδμονος] Suidas in Αἴσωπος, et Ῥοδῶπις· et Plutarchus in libro *de ſera numinis vindicta*.

17 Πυραμίδα] Hæc lectio ſolicitari non debet. Apellas Ponticus apud Suidam credidit Pyramidem ab hac conſtructam fuiſſe.

26 Βουπόρους] Suidas in Ῥοδῶπις. Scribitur et Βουτόρους. Vide eundem in Βουτόρος.

36 Ἧσσον] Codex Arch. κρῆσσον δὲ τῆς ἑτέρης περιλέσχην· οὗτος χαρ. δέ. Aliter legit Interpres.

39 Κατεκερτόμησέ μιν] Neſcio an fratrem; certe Rhodopin inſectabatur, vocabatque Δωρίχαν, teſte Suida.

45 Εὖ γεγλυμμένους] Codex Arch. ἐγγεγλυμμένους.

P. 141 *l.* 15 Μή με κατονοθῇς] Codex Arch. κατονομασθῇς. Mox προσέχοιτο. Deinde Αἰθίοπάτε καὶ Σάβακον. Porro οἰκεόντων pro ἀδικεόντων. Denique pro κάρτα ὑψηλαὶ, habet καὶ κάρτα, ut in margine.

43 Βούβαϛις] Redditur et αἴλουρος. *Stephan.*

P. 142 *l.* 10 Ἔϛι δ' ἔσωθεν] Codex Arch. ἔσωθεν μὲν ἄλσος δ μ. πεφυτευμένον. Deinde l. 17. ἄρχοντα Αἰγ. ἐκχωρήσειν.

47 Νήσῳ Ἐλβῶ] Solus Eton. Ἐλκώ.

P. 143 *l.* 5 Ἐξαιρέτους] Codex Arch. ἐξαιρέτως. Infra, τούτοισι δή μιν, ut et margo.

37 Γενεαὶ γὰρ] Homerus in Neſtoris annis pauciores aliquanto numerat.

49 Καταβῆναι] Codex Arch. καταδῦναι.

P. 144 *l.* 4 Ἑκαταίῳ] Hiſtoricus fuit, non fabulator, tametſi Diodoro inter eos recenſeatur qui ad fabulas declinare ſoleant. Scripſit autem libros complures γενεαλογιῶν, in quibus ſuam quoque intexuit familiam. Mox ut in margine, codex Arch. Οὐ γενεαλογήσαντι. Plutarchus libro de Iſide, quædam ex Hecatæo adfert de Pſammeticho, unde et hiſtorias Ægyptias eum attigiſſe colligas. Hæc autem verba, ἑαυτὸν, καὶ ἀναδήσαντί τε, deſunt codici Arch. nam infra occurrunt. Citat Hecatæum Herodotus, p. 376, 377.

21 Ἐς ὃ τοὺς] Codex Arch. Ἐς ἑαυτούς. Pro ἀπέδεξαν, idem ponit ἀπηρίθμησαν αυτοὺς, Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γενόμενον.

27 Σφέας πάντας] Codex Arch. σφ. αὐτούς. Hunc locum citat Athenagoras *Legatione*, p. 31. et legit quæ cod. Arch.

41 Λεγομένων] Θεῶν addit codex Etonenſis. Arrianus l. 11. adfert hunc locum.

P. 145 *l.* 42 Χαλκέῃ φιάλῃ] Vide pag. 147.

48 Μοίριος] Codex Arch. perpetuo Μύριος.

P. 147 *l.* 4 Ἐξαπόδου] Codex Arch. ἐξαπέδου, ut in margine.

17 Μεσόγαιαν] Codex Arch. μεσόγεαν, et infra ὑπογείοισιν· et quidem perpetuo.

42 Φιάλας χρυσέας] Athenæus VI. c. IV. miris modis pervertit hanc hiſtoriam.

P. 148 *l.* 30 Χαλκῷ] Putat Euſtathius ex Homerico, Ἑρκεῖ χαλκείῳ, hoc oraculum fuiſſe deſumtum. Diodorus ait milites Pſammeticho conductos fuiſſe ex Caria, Ionia, et Arabia.

32 Μαθὼν τὸ χρηϛήριον] Pigres Car docuit Pſammetichum, ſuos cives primos galeis criſtatis uſos eſſe.
Polyænus l. 7. c. 3. Vide Schol. Ariſtoph. in *A-* 771
vibus, p. 555.

42 Φανῇ ὁ Ἆπις] Feſtum dicitur Θεοφάνεια.

47 Ἔπαφος] Æſchylus *Suppl.* Καὶ Ζεύς γ' ἐφάπτωρ χειρὶ φυτεύει γόνον· et *Prom.* Ἐπαφῶν ἀταρβεῖ καὶ θίγων μόνον.

P. 149 *l.* 9 Πρὸς ὀλίγον] Codex Arch. πρὸς θαλάσσης ὀλίγον.

42 Θωϋμαϛότερον] Codex Arch. Θωϋμαϛότατον. Quæ autem hic dicitur Inſula Chemmis, non recte ſic dicitur. Nam Chemmis et urbs et inſula alibi ponitur ab ipso Herodoto. Adde quod codex Arch. legat Ἔχεμις, quam quidem lectionem ſecutus est Euſtathius ad K. Odyſſeam. Sane Stephanus in Χέμμις ſcribit huius inſulæ nomen per β, itaque apud Hecatæum reperiſſe ſe teſtatur. Verba Hecatæi ex Περιηγήσει Αἰγύπτου hæc ſunt: Ἐν Βούτοις, (mallem ἐν Βούτοι) περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Λητοῦς, ἐϛὶ νῆσος Χέμβις ὀνο-

οὔνομα, ἱρὴ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἔστι δὲ ἡ νῆσος μεταρσίη, καὶ περιπλεῖ, ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ κινεῖται ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Vides ut alibi, ita quoque hic, Herodotum ipsa Hecatæi verba posuisse.

P. 150 *l.* 2 Ἐμπεφύκασι] Postulat Ionismus ἐμπεφύασι, ut est in cod. Arch. et apud Homerum: mox συχναὶ, cod. Arch. l. 11. ὅτε δὴ πᾶν, codex Arch. Idem Ὀσίριος et Λητώ habet.

16 Ὧρος] Codex Arch. Ὥρας. l. 20. idem legit ποιητέων λεγομένων.

20 Δήμητρος] Diana, Luna et Proserpina eædem sunt. Æschylus in septem ad *Thebas* vocat Dianam; Λητογένειαν κούραν.

26 Ἄζωτος] Codex Arch. Ἔζωτος. Infra idem τῆς μήκος μέν.

P. 151 *l.* 3 Ὀρύσσοντος] Codex Arch. Ὀρύσσοντες. Infra pro ἐπίδηλοι, εἰσὶ δῆλοι.

14 Μαγδόλῳ] Alii cum ω in penultima. Eius mentio in Exodo, Ezechiele et Ieremia. Eusebius ait fuisse πρὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ezechiel. ἀπὸ Μαγδώλου καὶ Συήνης. Atque Mageddo urbs erat mediterranea, prope quam hoc prælium fuisse commissum Sacra Scriptura testatur. Iosuæ cap. 17. Mageddo dicitur Chaldæo Migdo; quod parum abest a Migdol, quo modo Pagninus legit Exodi 14. ubi vulgo Magdolum.

15 Κάδυτιν] Stephanus legit Κάλυτιν. Infra pag. 161. Κάνδυτις dicitur codici Arch. in Mappis vulgaribus, *Cadissa.* A Magdolo recta tendit Necho ad Carchemishum: ut 2 Chron. 35. vers. 21. legitur. Huius ad Euphratem situs arguit eam esse urbem, quam Ammianus vocat Cercusium, Zosimus Κιρκήσιον. Vide Ortelium in *Circesium*, et *Cadusii.* Opinor Κάδυντιν primo vocatam hanc urbem, deinde Cerchemishum, a clade; vox enim significat *urbem deletam.* Eam post multa secula Diocletianus munivit. Vide p. 161.

P. 152 *l.* 24 Ἐλών] Codex Arch. ἐλθών.

P. 153 *l.* 16 Διαραίρηται] Codex Arch. διήρηται. Mox Πατρημίτης, ut supra.

24 Σεβεννίτης] Codex Arch. Σεβεννύτης. Codex Eton. Σενεννίτης.

25 Ὀνουφίτης] Codex Arch. Κουφίτης· sed Ptolemæus et Dio Prusensis priorem lectionem confirmant. Codex Arch. mox, Ἀνύσσιος, Μιεκφορίτης.

32 Ἐκδεκόμενοι] Codex Arch. recipit omnes lectiones, quas margo huius paginæ habet.

49 Χαλασιρίων χιλ.] Codex Arch. —— ρίων δὲ χ. ——

P. 154 *l.* 7 Ἐπικούρους] Codex Arch. Κᾶρας.

35 Τοὔνομα, ἐν Σαΐ] Athenagores aliter, Τοὔνομα. Ἐν Σαΐ. Totum locum aliter legit codex Arch. et melius quam editus, ἐχόμεναι τοίχου. Sic quoque Athenagoræ interpres legit. Mox pro ἐργασμένη, cod. Arch. ἑρμοσμένη.

46 Εὔστομα κείσθω] Citat Plutarchus l. de defectu Oraculorum. Linea 33. cum margine ἀγνωμοσύνῃ codex Arch.

P. 156 *l.* 1 Ὅτε ἦν Ἰδιώτης] Margo rectius καὶ ὅτε ἦν ἰδιώτης. Ita quoque codex Arch. Eandem lectionem habet Athenæus l. VI. c. XVII.

15 Ἀληθέων] Codex Arch. cum Valla, ἀληθῶς θεῶν ἐόντων.

36 Ἀτὰρ ἔσωθεν] Codex Arch. ἃ γὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκός ἐστιν.

42 Πολλοῦ, καταχθόμενον] Codex Arch. hæc omnia sic leviter sed in melius mutat, ἀχθόμενον, οἱ δέ τινες, διὰ τοῦτο· ἐν δὲ καὶ ἐν M.

P. 157 *l.* 3 Ἐστᾶσι] Codex Arch. ἑστᾶσιν Αἰθιοπικοῦ ἐόντος λίθου.

8 Τῇ ἴσι τε] Codex Arch. Λέγουσί τε τό.

P. 158 *l.* 15 Ἀαδίκη] Codex Arch. Δαδίκη, perpetuo. Vide p. 197. l. 43.

32 Τετραμμένον] Codex Arch. ἱδρυμένον. Marcellinus in *Vita* Thucydidis non vere pronunciavit, *totus II. Herodoti liber mentitur hypothesia.*

AD LIBRUM TERTIUM

HERODOTI.

Pag. 159 *l.* 7 Βουλῆς] Codex Arch. συμβουλίης. Mox tamen συμβουλῇ.

P. 160 *l.* 2 Διαβεβλημένος] *Derisus.* παραλογιζόμενος. Hesychius, et Schol. *Aristophanis, Avib.*

772 32 Νιτῆτι] Codex Arch. Νίκητι· mox πρεσβύτατον.

42 Ἐπικούρων Ἀμάσιος] Codex Arch. —— ρων τῶν Ἀμ. —— οὔνομα δὲ ἦν οἱ Φ.

45 Ἄμασιν διαδράσκει] Idem.

47 Οἷα δὲ ἐόντα] Codex Arch. ὁ δὲ.

P. 161 *l.* 14 Καδύτιος] Codex Arch. Κανδύτιος. Mox Ἰκνύσου. Stephanus Ἴνυσσος. Infra τῆς Ἀραβ. rectius codex Arch. τοῦ Ἀραβ. prout infra. Adhuc, ἀπὸ δ' Ἰκνύσου πόλιος Συρίων.

32 Κείμενον] Codex Arch. κεινὸν, quod vidit Interpres.

41 Ἐπὶ τῶν παλαιῶν] Codex Arch. ἐπὶ τὸν παλαιόν.

44 Ἔλξαντες ὕδατι] Cod. Arch. Σάξαντες ὕδατι, ἐπὶ τὰ χαστά· ut pagina 162. l. 21. Recte.

47 Ἀράβιον] Codex Arch. cum Interprete, legit hic βασιλέα.

P. 162 *l.* 7 Κροκύην] Codex Arch. κροκίδα.

16 Ὑποτρόχαλα] Codex A. περιτρόχαλα. Sic Plutarchus, ex hoc loco. Κουρὰν hanc σισόην (ex dictione Hebræa) vocant 70. Levit. c. 19. ubi vide Scholia edit. Rom. Chœrilus apud Iosephum l. 1. contra Apionem. —— κορυφὰς τροχοκουρίδες ——.

17 Οὐροτάλτ.] Codex Arch. Ὀρατάλ. Eadem est lectio codicis Oxoniensis, uti notat optimus doctissimusque vir, Edoardus Pocockius in Notis ad *Specimen Arab.* p. 107. quem vide.

29 Ῥαψάμενον] Codex Arch. ἀψάμενον· mox idem pro τούτων, τοῦτον et infra pro σώζωσι, ποτίζωσιν.

40 Τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα] Codex Arch. tantum τεσσαράκοντα, at Diodorus ei dat annos 55.

41 Οὐδὲν οἱ ἀνάρσιον] Codex Arch. facit cum margine.

46 Ὑσθησαν] Suidas ὕσθησαν γὰρ τότε Θῆβαι, οὐδαμῶς πρότερον ὑσθεῖσαι.

P. 163 *l.* 7 Τῷ Φάνῃ Codex Arch. ut prius τὸν Φάνην· mox ἐπ' Αἰγύπτου.

19 Περικεχυμένων] Codex Arch. κεχυμένων· infra ξυρῶνται τὰς κεφ.

33 Φορέουσι] Addit Codex Arch. τὰς κεφαλὰς, ita et Valla.

P. 164 *l.* 18 Πάρησαν] Codex Arch. παρῆσαν· mox παρὰ τοὺς πατ. et ἄλλοι πατέρες· non, πάντες.

21 Ψαμμήνιτος] Codex Arch. perpetuo ψαμμήνιτος· idem mox προσιδὼν, et παρεξελθουσέων, et ἤγοντο, reliquaque, quæ mox in margine.

43 Ποιεύμενον πᾶν] Codex Arch. ἅπαν ἐπ' ἐκείνου ἐξ ἑκάστης ἐξόδου. Mox ἐπειρώτα.

P. 165 *l.* 48 Κατακαῦσαι] Vide excerpta Ctesiana p. 653. in fine.

P. 168 *l.* 3 Δολερὰ καὶ αὐτέων] Hæc ex Herodoto non est dedignatus mutuari Plutarchus. Bis tanquam suis usus est; semel Herodoto attribuit.

17 Σιτούμενοι κόπρον] Iulianus quadam Epistola hinc, κόπρια legit.

18 Ἀνέφυρον] Codex Arch. ἀναφέρων.

43 Ἐξ ὕελου] De his Herodoto contradicit Ctesias p. 579.

P. 169 *l.* 16 Στρατευόμενος] Codex Arch. πορευόμενος uti et Interpres. Mox cod. Eton. pro ἤϊε habet ἦγεν, male.

37 Θηβέων δέ] Cætera ad καταβὰς non agnoscit cod. Arch. neque Interpres. Pro Θηβέων idem, ut mox, legit Θηβαίων.

41 Ἐπορεύοντο] Hæc ex scribæ hallucinatione etiam supra ponebantur, loco non suo.

43 Ὄασιν] Ægypti, vel Libyæ urbem. Duris Samius quoque μακάρων Νῆσον vocabat, teste Stephano in Αὔασις· vide eundem in Ὕασις. Cod. Arch. habet μακάρων νῆσοι, quod probo; sunt enim plures insulæ: imo Eustathius ad Odyss. Δ, hæc verba legit, ut cod. Arch.

P. 170 *l.* 5 Ἐπαΐοντες] Codex Arch. ἐσαΐοντες.

13 Ἐπιφανέος] Diodorus videatur p. 76. Plutarchus *Iside* p. 367.

36 Σέλας] Mela l. 1. *non coitu pecoris, ut aiunt, sed divinitus et cœlesti igne conceptus.* κατίσχειν opponitur τῷ ἀνίσχειν, verte, *descendere.* Omnia huc facientia vide apud Pignorium Mensæ Isiacæ p. 35.

39 Μέγας] Cod. Arch. et Eton. μέλας. Mela, uti supra, *Bos niger, certis maculis insignis:* Eusebius, τὸ μέλαν τοῦ σώματος. *Præp. Evang.* l. 3. c. 12.

P. 171 *l.* 6 Ἐδικαιεῦντο] Cod. Arch. ἐδικεῦντο.

22 Ἄρχῃ] Ut in margine.

40 Βασιληΐους δικ.] Cod. Arch. καλεομένους δικ.

44 Τοῖσι] Addit hic recte cod. Arch. Πέρσῃσι.

P. 172 *l.* 28 Εἴη ἀμείνων] Cod. Arch. ἐοῦσα εἴη καλλίων· mox δασεῖαν, ut in margine, et οἰκειοτάτους, ut Valla.

P. 173 *l.* 1 Φιλονεικίῃ] Codex Arch. cum Valla φιλονίῃ.

4 Φασὶ Πέρσαι οἴνῳ προσκεισάμενον] Cod. Arch. rectius, quam editur.

14 Τῇ γινομένῃ κρίσει] Cod. Arch. melius opinor impresso.

19 Σύ νυν μάθε, εἰ] Cod. Arch. μάθε αὐτός· mox λέγουσι ταῦτα παραφρονέοντες· ἣν μέν.

39 Ὁμοίως] Cod. Arch. ὁμοίους.

45 Ἀγαθῶν τε προν.] Cod. Arch. ἀγαθόν τε.

773 *P.* 174 *l.* 12 Οὔτοι χαίρων] Cod. Arch. οὔ τι χαίρω· mox τὰ τόξα.

34 Πατοικοῖσι] Scaliger a Pathach, quod in Piel significat *insculpsit*. Ovidius dixit —— *pictos verberat unda deos.* Bochartus a Batach, *securum esse* deducit. Herodotus locat in prora; Hesychius in puppi; quod est veri similius. Vide Hesychium in Γιγνῶν et Εὐφράδης. Item Seldenum de *Diis Syris*. Videntur Patæci fuisse dii tutelares, quos ad naufragia vitanda invocabant. Iidem Cabiri sunt et Corybantes, Magni Dii, i. e. potentes. Vide omnino Bochartum l. I. c. XII. In Samothracia ante portum duo simulacra, quibus Castor et Pollux denotabantur, stabant. His naufragio liberati vota solvebant. Pauli Apostoli navis eos habebat παράσημον. Mox περιάγουσι, *pingunt*.

41 Πανταχῆ] Cod. Arch. πολλαχοῦ, cod. Eton. πολλαχῆ.

49 Ἄλλον] Ita cod. Arch.

P. 175 *l.* 10 Καλλατίας] Stephanus ex Hecatæo cum unico λ scribit. Eadem est scriptio codicis Arch.

16 Πίνδαρος] Paulo plenius Plutarchus ad *Principem ineruditum*; Item Cl. Alex. Strom. 2. Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς, θνητῶν καὶ ἀθανάτων.

32 Ἰθύσειε] Hoc est ὁρμήσειε· et ἰθὺς, ἡ ὁρμή. Alibi noster παθητικῶς, ἰθύοντο στρατεύεσθαι. Mox cod. Arch. pro ἐκτήτο habet κέκτητο.

45 Πολλῷ δέ τοι] Cod. Arch. πολλῷ δὲ ἔτι —— γενομένης.

48 Ὧδε λέγει] Suidas in χαίρειν hanc formulam veterem fuisse notat.

P. 176 *l.* 2 Θεῖον φθονερόν] Eustathius φθονεροὺς τοὺς θεοὺς ἐξ Ὁμήρου οἶδεν Ἡρόδοτος.

15 Τοὶ τῶπὸ τοῦδε] Cod. Arch. τὸ ἀπὸ τούτου ταῖς πάθαις· mox idem καὶ ἐν νόῳ λαβών.

22 Ἦν οἱ σφρηγίς] Cod. Arch. ἦν ἡ σφ. Mox Θεοδώρου Τιμόκλεος. De hoc Theodoro apud Athenæum, Pausaniam, et supra pag. 19. Fuit et alius horum temporum nobilis δακτυλογλύφος, Pythagoræ pater, Mnesarchus. Vide quæ Suidas in Σμάραγδος.

25 Τάδε] Cod. Arch. hic et ubique pro τάδε legit τοιάδε.

P. 178 *l.* 2 Εἶχε ἑτοίμως] Suidas hæc verba laudat in Νεώσοικοι. Legit autem paulo rectius, εἶχεν ἑτοίμως. Mox cod. Arch. ἐξελαθέντες.

11 Ἔφασαν τὸν ἀλφ.] Cod. Arch. cum margine, τὸν θύλακον ἀλφ. mox περιεργάσασθαι.

16 Οὔκω τι] Cod. Arch. οὐκ οὕτω τιμ. δεόμενοι. Locum hunc acriter vellicat Plutarchus libro contra Herodotum.

24 Εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου] Codex Arch. legit ζώων ἐνυφασμένων χρυσῷ καὶ ἐρίοισι, ἀπὸ ξύλου. Theophrastus novit ἐριοφόρα δένδρα Lego etiam ἔριον ἀπὸ ξύλου dici ὀρτάριον apud Rhetorem ineditum. Hæc sunt apud Indos frequentissima.

34 Κερκυραίων γὰρ] Plutarchus, l. contra *Herodotum*, hæc examinat. Laërtius in *Periandro* eadem cum Herodoto tradit.

P. 179 *l.* 3 Ἐς τοῦτο] Hæc cod. Arch. sic ordinat, ἐς τοῦτο δὲ τόδε ἐγίνετο ἔτι ἐς τωὐτὸν, ἐς ὃ οἱ Κ.

6 Περιάνδρου] Petavius in Paralip. lib. de *Doctrina temporum*.

18 Μέλισσαν] Laërtius, *Periandro* Lysiden vocat. Procles codici Arch. est Patrocles. Perinde est.

P. 180 *l.* 44 Ἀνακρίσεως] Cod. Arch. ἀποκρίσεως.

P. 182 *l.* 29 Εὐθὺς, οὔτε] Cod. Arch. ἰθὺς, ut et infr. l. 44.

P. 183 *l.* 4 Καπρίους] Cod. Arch. Κυπρίους.

47 Προσερέοντα] Cod. Arch. προελθόντες· forte προελθόντας. Mox, ἐς μέσον.

P. 184 *l.* 9 Εἶπε, Πρήξασπες] Cod. Arch. Πρήξασπες, ἔφη, οὕτω μοι διέπρηξας τ. τ. προσε. πρῆγμα. Infra 27. ἐς ὄψιν.

34 Ἐπιθέμενον] Cod. Arch. ἐπιέμενον.

P. 185 *l.* 5 Μύκης] Scholiastes Nicandri *Alex.* τὸ ἄκρον τοῦ ξίφους, τὸ κατακλεῖον τὴν θήκην.

24 Καταλελάβηκε] Cod. Arch. κατέλαβε. Mox pro ἔκρυπτον, idem ἔπρησσον.

P. 186 *l.* 16 Μήδ' ἀνασωσαμένοισι ἀρχήν] Cod. Arch. τὴν ἀρ. Hæc non vertit Interpres.

24 Κατείρεικον] Apud Hephæstionem de Metris, κατερύκεσθε χιτῶνας.

P. 187 *l.* 1 Κατάδηλος τρόπῳ] Cod. Arch. ὅς ἦν. Ita et Interpres.

10 Φαιδύμη] Cod. Arch. hic et sequenti pagina Φαιδίμη.

P. 188 *l.* 3 Μέρος ἐγίνετο] Vide l. *Esther*, cap. 2.

10 Ἀσπαθίνην] Cod. Arch. semper Ἀσπαθόνην.

P. 189 *l.* 5 Πάριμεν] Cod. Arch. τῇ, πάρειμι, φάς τε ἥκειν.

P. 190 *l.* 6 Ἐν αἴνῃ μεγίστῃ] Alibi ἐν αἴνῃ, quasi ἐν τιμῇ. Hic autem ἐν αἰτίῃ legit Valla; et recte vertit; aliter licet sentiat auctor Lexici Ionici. Arch. codex legit αἰτίῃ· ut libro 6.

12 Ὑποσχομένου] Cod. Arch. ut Valla, ὑποδεκομένου· consentit Etonensis.

27 Ὡς ἐς τοῦτο] Rectius τοῦτον. Ita cod. Arch. ita Valla.

47 Οἰδεόντων] Valla hic nihil vidit, p. 218. eadem hæc locutio recurrit. Infra τεθαρσηκότες.

P. 191 *l.* 35 Συνεσπίπτουσι] Magis placet codicis 774 Arch. scriptura συνεμπίπτ. Infra ἔτι ἐσεώς. Arch. et Eton. et mox ἐσεῶτα. Tum ἔξω ἔθεον, ut Valla.

P. 192 *l.* 16 Ἐντὸς πέντε ἡμ.] Cod. Arch. ἐκτὸς π. ἡ. ἐγένοντο.

22 Μούναρχον] Cod. Arch. cum margine Μούναρχον μηκέτι γενέσθαι.

P. 194 *l.* 14 Μουνάρχου] Cod. Arch. hic et infra μουναρχίης.

25 Ἐκεῖνοι] Cod. Arch. stabilit lectionem marginis.

34 Καὶ ἄρχεται] Cod. Arch. καὶ οὔτε ἄρχεται πλὴν τοσαῦτα.

40 Ἑκάστου ἔτεος] Confer paginam 221.

P. 195 *l.* 4 Ἔχειν τὴν βασιλ.] Cod. Arch. addit Καμβύσεω.

44 Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπεος] *A matre expositus, equæ uberibus lactatus est, ab equorum curatore Spargapiza. Idem hinnitu equi rex declaratur.* Ptol. Heph.

P. 196 *l.* 23 Τὰ ἑκαστέρῳ] Cod. Arch. προσεχέας, ἄλλοισιν ἄλλα ἑκατέρω ἔθνεα νέμων, ἀρχὰς καὶ φόρων πρόσοδον.

44 Ἀλυσονίων] Cod. Arch. Λασονίων. Mox pro Ὑγεννέων cod. Eton. Αὐγεννέων· cod. Arch. Αὐτενέων. Talentorum summa literis numeralibus in margine cod. Arch. ponitur, in ipso textu dictionibus integris.

48 Συρίων] Cod. Arch. Ἀσσυρίων, ἑξηκόσια καὶ τριηκόσια. Infra pro φρουρέουσαν, idem habet φορέουσαν, et ἀναισιμοῦτο.

P. 197 *l.* 33 Ὀρθοκορυβαντίων] Cod. Arch. cum margine; mox Παντιμαθεῖται.

36 Ἀπὸ Βακτ.] Cod. Arch. Βάκτρων δὲ μ. Αἰγδῶν, ἑξηκόσια καὶ τριήκοντα. Mox Πακτοικίης.

P. 198 *l.* 5 Μαντιηνοῖσι] Margo et cod. Arch. consentiunt, de his prius. Vide pag. 407.

7 Μαρσοῖσι] Cod. Arch. Vossius ad Melam, p. 13.

42 Καλαντίαι] Supra p. 175.

49 Ἔταξαν] Cod. Arch. ἐτάξαντο. Ita Valla. Mox Καυκάσοιο.

P. 201 *l.* 40 Εὐπετέως] Cod. Arch. δυσπετέως. Consule paginam proximam.

P. 202 *l.* 6 Ἀνιηρά] Cod. Arch. ἀνιητά. Hinc videtur Aristoteles hausisse, τὰ ἁρπακτικὰ οὐκ ἀγελαῖα.

7 Λαγωός] Cod. Arch. ubique λαγός. Mallem λαγώς.

12 Ἀναιρέεται] Eustath. legit ἐπαναιρέεται, hoc est, ἐπαναλαμβάνεται.

18 Αὐξανόμενος] Cod. Arch. αὐξόμενος· v. p. 211. —— ἐσικνέεται καταγνάφων.

33 Ὀφίων] Cod. Arch. Eton. ut et margo τέκνων. Valla itidem. Quod haud dubie rectum est.

P. 203 *l.* 6 Πεπλασμένας] Cod. Arch. προσπεπλασμένας ἐκ πηλοῦ.

12 Νεοσσιέων] Forte νεοσσιῶν· mox Arch. cod. καταπταμένας· et linea 19. ἔτι τούτων Θαυμασ.

29 Τριπηχέων] Margo et codex Arch. τριῶν πηχέων, quod quidem Ἰωνικώτερον.

43 Ἐσχατία] Scribe Ἐσχατίαι. Vide Stephanum in Λιβύη.

P. 204 *l.* 3 Βαρβαρικόν] Cod. Arch. et Valla Βάρβαρον· mox, τοῦτο δὲ οὐδενός· mox cod. Eton. μοι λέγοντος pro μελετῶν· cod. Arch. με λέγειν.

6 Ἐσχάτης] Cod. Arch. ἐσχάτου. Alii ἐσχάτων. Forte Ἐσχατιῶν.

22 Θωμανίων] Cod. Eton. Θαμναίων. Cod. Arch. Θαμναίων. Mox, Ἄκις.

39 Μελίνην] Cod. Arch. μελίην.

49 Χρήματα] Darius ob hoc caupo merito dicebatur. Huc Martialis Epigramma facit.

Sit cisterna mihi quam vinea malo.

P. 205 *l.* 23 Οὐ συγκειμένοισι] Cod. Arch. σὺν ἐκείνοισι. Mox κλαίεσκε καὶ ὠδύρεσκε.

41 Περιεῖναί τοι] Cod. Arch. elegantius et Herodoteæ phrasi vicinius, περιεῖναι, τὸ, καὶ ἀλλοτριώτατον —— κεχαρισμένον.
P. 206 *l.* 17 Ἀνδρὸς λόγῳ] Cod. Arch. ἄνδρων λόγῳ.
22 Αὐτῆς] Cod. Arch. αὐτός. mox δι' ὅν τινα.
30 Ἀνακρέοντα] Erat Polycratis præceptor. Vide Ælianum in V. H.
36 Ὑποκρίνεσθαι] Hinc ὑποκριτὴς Dramaticorum.
45 Θαλασσοκρατέειν] Castor et Apollodorus in chronicis diligenter notarant θαλασσοκρατοῦντας. Vestigia vides apud Eusebium. Mox pro μοῦνος, cod. Arch. ἐςὶ πρῶτα ἐλπ.
P. 207 *l.* 19 Μαίανδρον] Cod. Arch. Μαιάνδριον· uti infra.
24 Προσδόκιμον] Cod. Arch. δόκιμον ἐπ. τοιάδε.
31 Ἐςέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι] Non autem αὐτόσε.
P. 208 *l.* 21 Ἀπαραιρημένους] Cod. Arch. παραιρουμένους. Quod melius. Τίς σὰς παρήειρε φρένας, Archilochus. Mox pro τῇ ἀρχῇ —— idem c. A. ταραχῇ. Vide p. 217. l. 32.
25 Κρανάπην] Cod. Arch. Κρανάτους.
27 Ἀγγελιηφόρον] Cod. Arch. Ἀγγαρήϊον, multo verius.
30 Ὑπείς] Ut et margo.
36 Οἰδαινόντων] Cod. Arch. (quod prius dictum) hic quoque οἰδεόντων.
43 Λογιμωτάτους] Cuius est interpretatio δοκιμωτάτους.
P. 209 *l.* 36 Θηρῶν] Cod. Arch. Θηρίων.
775 44 Ἀγρυπνίῃσι εἴχετο] Hunc locum Suidas multo emendatius exscripsit, ἀγρυπνίῃσιν συνείχετο.
P. 210 *l.* 9 Ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὢν] Suidas δὴ ἐν ἑαυτῷ ὤν.
12 Ἠπιάματα] Codex Arch. ἤπια μετὰ τὰ ἴσχυρα —— ὕπνου μεταλαγχάνειν, Suidas. Infra δύο ζεύγεσι.
P. 211 *l.* 33 Αὐξανομένῳ] Cod. Arch. αὐξομένῳ, uti prius p. 202. Quid quod Eustathius hunc locum adducat, legatque, ut dixi. *L.* 39. Codex Arch. lectionem in margine agnoscit.
P. 212 *l.* 25 Πάντως] Codex Arch. πάντα.
26 Καταλείπειν] Mox Ἀπέςελλεν.
32 Φοινίκης] Ἐκ Φοινίκης, ἅμα δὲ αὐτῇσι.
39 Κρηςώνης] Cod. Arch. diserte habet Κρότωνος. Hoc pacto supra legi oportere notavimus p. 21.
P. 213 *l.* 25 Ἐμπίπτουσι] Cod. Arch. ἐκπίπτουσι, *cum navibus suis deferuntur.*
32 Δι' αὐτοῦ] Ita Valla.
41 Cod. Arch. et E. ἐςάθη] Huius videtur locum occupasse ἐπρήχθη.
48 Οἶδε ςρατ.] Nam id hic deest.
P. 214 *l.* 1 Συλοσῶν Αἰάκεος] Ita omnino. Vide pag. 175.
19 Πρὸς ἑαυτόν] Cod. Arch. αὐτόν, uti et Valla. Mox ᾧ ἐγώ. Infra εἰρώτων.
P. 216 *l.* 30 Κακῶς, προσεμ.] Cod. Arch. πάρος, cum Valla.
P. 217 *l.* 23 Ἐξεκήρυξαν] Cod. Arch. ἀπέπεμπον· cod. Eton. ἐξώθησαν. Hæc autem glossemata sunt.
P. 218 *l.* 18 Ἰδοῦσι] Cod. Arch. δούλοισι.
31 Cod. Arch. ἄλλῳ μέν νυν, et mox ὑποχειρίην.
P. 219 *l.* 3 Ἐξέπλωσας] Codices scripti ἐξαμβλωσας. Vide *Hesych.* in ἐξήμβλωσαν.
41 Πεπόνθεε] Cod. Arch. ἐπεπόνθεε.

AD LIBRUM QUARTUM

HERODOTI.

Pag. 222 *l.* 10 Πρότερον] Supra p. 3. 7. 390. Eustathius hos peculiariter Τρῆρας vocat. Videndus Geographus.
P. 223 *l.* 40 Γονέας] Cod. Arch. et margo τοκέας· l. 4. Idem πιθανὰ pro πιςά.
44 Λειπόξαϊν] Cod. Arch. Νιτόξαϊν. Non nunc primum istæ duæ literæ ab exscriptoribus confunduntur.
P. 224 *l.* 4 Ἀπώσασθαι] Cod. MSS. ἀπαλλάσσασθαι.
11 Τράπιοι] Pro Τράσπιες.
49 Χώρῳ] Cod. Arch. Χρόνῳ. Probat quoque Etonensis.
P. 225 *l.* 9 Μιχθῇ] Ita cod. Arch. Valla hic male omisit *Echidnam.*
18 Τρόφιες] Apud Homerum τρόφι κῦμα. Oppianus τρόφιν habet. Ergo non recte Hesychius dixit poni pro τρόφιμον. Τρόφιες sunt τέλειοι.
29 Εἰρύσαντα] *Educentem.* Interpres male.
P. 226 *l.* 14 Πρὸ πολλοῦ] Alii codd. πρὸς πολλοὺς, quod sequitur Valla.
42 Τραφθέντες] Cod. Arch. ςραφέντες. Mox λεγόμενος pro γενόμενος.
P. 227 *l.* 15 Τεθνηκώς] Cod. Arch. τεθνηώς. Mox Ἀρτακίης, ut Valla. Mox ἐόντι, ut Valla, non ἰόντι.
32 Μεταποντίῳ] Valla legit, ut in margine. Ita quoque cod. Arch. Idem mox pro πόλιν habet χώρην, ut paulo infra.
36 Στῆσαι] Ita codex Arch.
40 Εἰπάντα] Ita codex Arch. rectius.
46 Ποιῆσαι ἐπιτελέα] Cod. Arch. ταῦτα ἐπιτ. Deinde ἔςηκε· quod rectius.
48 Περὶ δέ] Omnino πέριξ. Paulo infra ἀτρεκές, est omnium scriptorum lectio.
P. 228 *l.* 6 Τοῦπερ] Cod. Arch. τοῦ περὶ ὀλίγον.
12 Ἀκοῇ] Non agnoscit Valla, nec cod. Arch.
25 Ἔρημον] Arch. cod. ἔρημος, ut mox.
26 Ὕσπανις] Cod. Arch. et quidem perpetuo.
P. 229 *l.* 7 Μαιητίδος] Antiquior est lectio per Ω. eam habet cod. Arch.
19 Τούτοισι] Cod. Arch. τούτων —— τάξιν.
27 Ἰῦρκαι] Mela legit Τύρκαι· sed et Plinius.
34 Τετραμμένον] Cod. Arch. ἀποκλίναντι, quod agnoscit margo, nec tamen vertit Valla.
P. 230 *l.* 3 Ἄσχυ] Codex Arch. Ἄγχυ.
14 Ὃς ἂν καταρ.] Cod. Arch. φεύγων καταφύγῃ.
16 Ἀργιππαῖοι] Cod. Arch. Ὀργιεμπαῖοι. Zenobius Ὀργεμ. Plinius scriptus Argempheos. Mela *Arympæi.*
25 Ἀτρεκέως] Cod. Arch. ἀτρεκές.
42 Ἀποχρυσοῦσι] Cod. Arch. καταχρυσοῦσι.
P. 231 *l.* 1 Λέγοντες μονοφθ.] Cod. Arch. addit bene articulos τοὺς μον. et τοὺς χρυσοφ. Infra *l.* 7. Οὕτω δή τι. *l.* 11. Idem Τάφρης.
5 Ἄριμα] Hæc paulo aliter Eustathius ad Dionysium. Æschylo μόνωψ ςρατός.
27 Οὐδὲ ὄνοι] Cod. Arch. οὐδὲ καὶ ὄνοι.
38 Φύσει] Cum Interprete Cod. Arch.
40 Προσθήκας] Opinor ἐπεισόδια dicit, quæ in eo bene multa, sed et laudata Dion. Halicarnasseo. Ipse alibi vocat παρενθήκας. Has in eo culpat Marcellinus.
P. 232 *l.* 21 Ἐνδεδυμένα] Cod. Arch. ἐνδεδεμένα. De his lege Pausaniam in Atticis, Porphyrium II. de Abst. 5. 18.
39 Περιφερέες] Cod. Arch. Περφέρες. Hesychius, Πέρφερες, θεωροί. 776
P. 233 *l.* 19 Ἄργιν] Vid. Callimachum in Hymno in Delum, et Pausaniam.
26 Ἀγείροντας] Forte ἐγείροντας· Dictio est in sacris propria. Plutarchus de *Iside*, ὅταν θυιάδες ἐγείρωσι τὸν Λικνίτην· et Interpretes Septuaginta ἐγέρθητι κύριε.
32 Ἀγχιστάτῳ] Cod. Arch. ἀγχιστάτη.
P. 234 *l.* 22 Τὴν παρὰ τήν] Cod. Arch. recte omittit παρὰ τήν. Paulo infra ἔρημος, quæ lectio supra etiam restituebatur.
P. 235 *l.* 12 Περιπλώσαντες] Cod. Eton. πλώσαντες τὴν Λιβύην. Valla forte παραπλ. Cod. Arch. περιπλώοντες Λιβύην.
15 Τεάσπεος] Vide p. 410. 541. Male Pausaniæ Τεάπιδος.
30 Παρὰ Ἡρακλ.] Cod. Arch. ἐπὶ Ἡρακλ. Mox Σολόεις, ut Eton. et margo. pro παρὰ βασιλ. idem legit ἐς βασ.
37 Φάς τά] Cod. Arch. σφέας προσώτατα, et χρεωμένους.
42 Βρῶτα] Cod. Arch. πρόβατα. Valla *pecora.* Mox pro ἔλεγε, ἐλέγετο.
P. 236 *l.* 4 Ἐπιλήθομαι] Cod. Arch. ἐπιλήσομαι.
10 Σκύλακα] Si Scylax hic scripsit περίπλουν, qui sub eius nomine extat, mirum non significasse hoc, ut in aliis solet, Herodotum. Vide Suidam. Aiunt eum Dario opus inscripsisse.
11 Κασπατύρου] Supra, 201. p. Apud Stephanum vitiose Κασπάπυρος.
37 Ἀσίεω] Stephanus in Ἀσία pro Κότυος videtur mihi legisse Λουδοῦ. Cod. Arch. habet Βότυος. Infra Τυρίης, ut in margine, codd. Arch. et Eton. Mox itidem προβαλέσθαι, et λόγιμον λεγόμενον.
P. 237 *l.* 16 Ἀρότρου] Cod. Arch. et E. ἄρτου. Paulo infra ἔνυδρος.
36 Πόρατα] Cod. Arch. Τωρατά. Hinc Mela, Toreatas formavit.
41 Πρὸς ἑσπέρης] Cod. Arch. ἑσπέρην· ut mox πρὸς Βορέην.
43 Ὀρδισσός] Cod. Arch. Ὄρδησος. Hesiodo Ἀρδίσκος.
49 Αὔρας καὶ Τιβ.] Cod. Arch. Λύρας καὶ Τίβεσις.
P. 238 *l.* 1 Ἄθρις] Νοίας καὶ Ἄρτανις· ἐσδιδοῦσι. Cod. Arch.

8 Δέχεται] Cod. Arch. quod præſtat.

9 Κάρμις] Codd. ambo.

12 Ἐκ Κελτῶν] Vide Euſtath. ad Dionyſium pag. 41. 42.

13 Μετὰ Κύνητας] Stephanus in Ἰβηρίαι videtur hunc locum attuliſſe.

15 Πολλῶν] Cod. Arch. ποταμῶν.

20 Οἱ] Utrobique omittit cod. Arch.

25 Ὀλίγον] Τὰ πάντα χρέεται. *l.* 27. Cod. Arch. ut in margine.

36 Τύρης] Melæ, Tyra. Suidæ in Σκύθαι, Τύρας.

41 Ὕπανις] Cod. Arch. ſemper Ὕσπανις· male.

44 Μήτηρ] Mela, *matrem eius accolæ appellant.*

49 Κρήνη πικρή] Stephanus in Ὕπανις idem ex Metrodoro docet. Pro δεινῶς autem hac in linea magis ex Ionica forma habet Cod. Arch. αἰνῶς.

P. 239 *l.* 5 Ἐξαμπαῖος] Mela, *ei cognomen est Exampeo.*

21 Κήτεά τε] Cod. Arch. κάτηάτε. De Antacæis meminit Heſychius, Ἀντάκεσι. Euſtathius ad Dionyſium locum exſcripſit.

24 Γεῤῥέου] Imo Γέῤῥου, ut infra l. 49. Est et hæc codicis Arch. lectio.

36 Ἱππόλεων] Cod. Arch. Ἱππολέω. Scribe, Ἱππόλεω. Nam Dioni est Ἱππολάου, in *Orat. Boryſth.*

41 Ῥέει μὲν γάρ] Cod. Arch. ῥέει δὲ καὶ οὗτος.

47 Ὑπάκαρις] Cod. Arch. cum margine facit; ſed nihil muto.

P. 240 *l.* 9 Ὄγδοος Τάναϊς] Tres has lineas citat Arrianus in III. Euſtath. ad Dionyſium.

29 Παπαῖος] Arrianus in *Bithyn.* Βιθυνοὶ τὸν Δία καλοῦσιν Πάπαν. Euſtathius ad E. Ἰλιάδος.

30 Γῆ δὲ Ἀπία] Cod. Arch. Ἀπί.

31 Θαμιμασάδης] Cod. Arch. Θαγιμασά.

42 Καταρξάμενος] Omnes ſcripti ut Valla κατευξάμενος. Quod ideo obſervat Herodotus, quoniam alius Græcis mos. Ἀπαρχὰς post hæc faciebant, ut mox infra.

P. 241 *l.* 12 Καὶ ταῦτα τῶν κτ.] Cod. Arch. τὰ ἄλλα τῶν. Mox Ἀρχαίων, et συννέαται.

17 Ἄπεδον] Cod. Arch. et Eton. ἐπίπεδον.

20 Ὑπονοσέει] Cod. Vallæ videtur obtuliſſe ὑπονόσει.

39 Νομίζουσι, οὐδέ] Cod. Arch. νομίζουσι χρέεσθαι. Alibi ita loquitur Herodotus.

42 Ἐμπίνει] Cod. Arch. ἐκπίνει.

44 Ἀποφέρει] Pro ἀποδείρει. Mela, *referre.*

48 Ἐξίει] Cod. Arch. Ἐκσείει. Cæterum alia hic legit Interpres.

P. 242 *l.* 1 Ὀργίσας] Cod. Arch. ὀργήσας. Vulgo ὀργάσας. Heſychio μαλάξας, ἀναδεύσας.

22 Περιχρυσώσας] Cod. Arch. et Eton. καταχρυσώσας.

30 Ὀνομάρχης] Non Οὐνομάρχης.

39 Ῥάβδοισι] Scholiaſtes in Nicandri Ther. hunc locum reſpexit. Rabdomantia.

777 48 Οἱ δὲ Ἐνάριες] Supra, libro primo ἐναρέες. Cod. Arch. οἱ δὲ Νάριες οἱ ἀνδρόγυνοι.

P. 243 *l.* 40 Ἐπιτάμνοντες] Hunc locum expendit Voſſius ad Melam p. 112.

P. 244 *l.* 28 Θεραπεύοντες] Cod. Arch. οὗτοι δὴ θεραπεύουσι.

31 Καλλιςεύοντας] Cod. Arch. non καλλίςους.

48 Ἐπ' ἵππων] Cod. Arch. melius ἐπ' ἵππον.

P. 245 *l.* 3 Ἐπισήσαντες] Cod. Arch. σπείσαντες· *l.* 20. λινέω.

21 Ταύτῃ δὲ πολ.] Male Interpres. Cod. Arch. legit ταῦτα. Verte, *his vero longe ſuper cannabis.* Heſychius in Καναμὶς (Κάναβις) videatur.

34 Ὠρύονται] Cod. Arch. Ὠρύεται. Vox notat ἐξικμᾶσθαι ἢ πυριασθῆναι. Vide Heſychium in Καναβισθῆναι et Ὄῤῥος. Forte ἱδρόονται.

38 Λιβάνου ξύλου] Cod. Arch. Λιβανωτοῦ. Mox καταπλάσσονται.

46 Διέδεξαν Ἀνάχαρσις] Cod. Ἀναχάρσι τε καὶ δ. αὐ. Σκύλῃ. Dixit et Homerus, καὶ εἴρετο δεύτερόν αὖθις.

49 Ἐκομίζετο ἐς ἤθεα τὰ Σκυθ.] Cod. Arch. ἐκομίζετο ἐς ἤθεα τῶν. Mox πλέων δ' Ἑλλησπόντῳ. Paulo infra μεγαλοπρεπῶς, et κατὰ ἑώρα.

P. 246 *l.* 12 Ἐκδησάμενος ἀγάλματα] Verte, *appenſis collo ſimulacris*, intelligit, *cymbalum et tibiam*, &c. Vide Cl. Alexandrinum de Anacharſi. Sunt apud Herodotum Ἀγάλματα, ſenſu latiori, ea omnia, quibus quis oblectatur, deorum ἀθύρματα.

21 Ἐπιτρόπου] Cod. Arch. Ἐπίτροπον εἶναι, &c. Vide Laërtium et Suidam in Anacharſi. H. St. videtur verum hic tenuiſſe.

35 Ἄλλως πέπλασαι] Cod. Arch. ἄλλως πέπαισαι. Forte ὅλως πέπαισαι ὑπὸ αὐτῶν Ἑλλ.

40 Ἀριπείθεος] Cod. Arch. ſemper Ἀριπαθ. Infra Ὀπίη.

P. 247 *l.* 15 Οὔτε ἄλλου] Cod. Arch. et Eton. λαοῦ. Ita et Valla.

21 Πολλάκις] Cod. Arch. πλεονάκις.

37 Διεπρήσευσε] Forte διεπρέσβευσε. Cod. Arch. διετοίσευσε.

P. 248 *l.* 3 Τήρεω] Sic codex Arch.

9 Σιτάλκης] Cod. Arch. Σιδάλκης, perpetuo. Male; v. p. 423. l. 4.

18 Μήτρωα] Cod. Arch. μήτρω Σιδάλκη.

45 Πολλῶν] Cod. Arch. πολλόν. Ita Valla.

P. 249 *l.* 30 Πρότερον] Ante Argonautarum tempora. Infra Θωϋμασιότατον.

35 Pro διηκόσιοι Cod. Arch. τριηκόσιοι, quod verum est, et ex ſequentibus confirmatur pag. ſeq.

44 Στενότητι] Cod. Arch. ςενότατον, ut ſupra εὐρύτατος· *l.* 45. puto ἐσδιδοῖ reponendum, ut hic et alibi habet Cod. Arch.

P. 250 *l.* 35 Ἐδωρήσατο παισὶ δέκα] Cod. Arch. πᾶσα δέκα. Margo, πᾶσι. H. Stephanus putabat textum Græcum eſſe mendoſum. Lego πᾶσι δέ κεν. Heſychius, περὶ πάντων δὲ, *donis omnis generis*, vel *eximiis.*

36 Ζωγραψάμενος] Cod. Arch. ζῶα γραψάμενος, *ad vivum pingens.*

P. 251 *l.* 10 Κατὰ σχεδιήν] *Per pontem.*

12 Τέαρος] Meminit in V. Item Plinius. Euſtathius ad X. Iliad. locum hunc in hæc verba adducit, excepto quod δυεῖν habeat pro δυῶν.

41 Κολωνούς] Euſtathius λόφος, βουνός. Infra.

47 Κυρμιάναι] Cod. Arch. Σκυρμιάδαι, quod accedit ad Stephani Σκυμνιάδας. Sunt apud eundem Σκύρμιοι.

Ibid. Μυψαῖοι] Cod. Arch. Νιψαῖοι, rectisſime. Stephanus Νίψα et Νιψαῖοι. Herodianum in IV. pro Herodoto laudans. Ortelius in hac voce emendandus est.

P. 252 *l.* 1 Ἀνδριότατοι καὶ δ.] Cod. Arch. καὶ γενναίτατοι καὶ δικ.

8 Ζάμολξιν] Codex Ζάλμολξιν δαίμονα. Eandem lectionem tuetur margo; item Heſychius. Vide Porphyrium v. *Pythagoræ.* Heſychium, et Suidam in Ζάλμοξις. Iulianus ſcripſit, eos libentius mortem, quam iter obire; tanta in Zamolxe fiducia.

5 Πεντετηρίδος] Cod. Arch. et Valla πεντηρίδος. Male.

32 Ἑλλήνων] Hellanicus apud Suidam hæc diſertis verbis narrat. Fuit is Herodoto σύγχρονος, at paulo ſenior.

P. 253 *l.* 4 Δαρείου] Deest codici Arch. nec vidit Valla.

11 Ἐρξάνδρου] Cod. Arch. Ῥεξάνδρου.

P. 256 *l.* 18 Οὐδὲ δίαιτα ἡ αὐτή] His addit cod. Arch. ἐςὶ τοῖς Γελωνοῖσι καὶ Βουδινοῖσι.

26 Ἴδῃσι] Cod. Arch. ἴδη δὲ παντοίη. Est autem ἴδη lingua Ionica δρυμῶν ὄρος, Heſychio. Didymo ὄρος. Interpres non vertit. Vide 277.

28 Ἐν δὲ ταύτῃ] C. A. ἐκ δὲ ταύτης. Uti et Valla.

P. 257 *l.* 6 Μάχης] Cod. Arch. conſentit cum margine.

40 Ἐκτιλώσαντο] *Mitigabant.* Euſtathius, Κτίλος, χειροήθης, ἥμερος, συνηθής.

P. 258 *l.* 36 Σολοικίζοντες] Cod. Arch. αὐτοὶ ἀ. τοῦ ἀρ. ὅτι.

P. 259 *l.* 37 Καὶ ἐκεῖνοι] Cod. Arch. ἐκείνοισι.

42 Οὐκ οἰσόμεθα] Ita legit Valla cum cod. Arch.

P. 260 *l.* 4 Σκώπασις] Cod. Arch. Κώπασις.

11 Ἰνδάνθυρσος] Cod. Arch. Ἰδάνθυρσος perpetuo. Vide Strabonem, 14.

13 Προσγενομένων, ἡμέρης] Cod. Arch. προσγενομένης μοίρης· ut ſæpe infra.

P. 261 *l.* 7 Λύκος] Confer Arrianum III.

35 Ἐμβαλεῖν] Cod. Arch. συμβαλεῖν, quod habet hic locum. 778

P. 262 *l.* 6 Σὺ δὲ ςῆθι] Cod. Arch. et margo conſentiunt.

31 Σκυθέων ῥῆσις] De hoc proverbio Suidas, Adagiographi, et Demetrius, vulgo, Phaleræus.

P. 256 *l.* 45 Αἰακίδης] Cod. Arch. Αἰάκης, ut ſupra.

P. 266 *l.* 32 Πρότερον ἑαυτόν] Suidas hic legit ἑαυτῶν· idem pro ἴησαν ἦσαν· cod. Arch. ἤισαν.

34 Οἴαδε et ἀπίκατο] Rectius editis.

46 Ἀνελευθέρους] Recte. Ita et Vallæ codex.

P. 267 *l.* 11 Κόκκοι] Euſtathius, B. Ἰλιάδος, ad Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν, adducit hunc locum.

48 Μετέχοντες] Cod. Arch. μετέχοντας.

P. 268 *l.* 17 Λόγον] Forte δόλον.

37 Μεμβλάρεω τ. Π. ἄνδρες Φοίνικες] Stephanus *Ethn.* legit Μεμβλιάρου. Vide Apollodorum.

P. 269 *l.* 13 Μάγισον] Cod. Arch. Μάκισον· confirmat Stephanus. Idem Arch. c. Θρίξας habet pro

 Φρί-

Φρίξαν, ut Stephanus; deinde ῎Επσιον, et Νούδειον.

36 Εὐθυμήδες] Sic quidem Valla. Cod. Arch. Εὐφημήδης.

P. 270 *l.* 6 Συμμίσγουσι] Cod. Arch. συμμίσθουσι. Ita Valla. Mox Κουράβιος.

26 'Ακήρατον] Cod. Arch. ἀπείρατον.

P. 272 *l.* 47 Τέτρηται] Significant loci felicitatem, et ubertatem.

P. 273 *l.* 6 Συνοικίζοντας] Cod. Arch. συνοικήσοντας. Recte.

P. 274 *l.* 26 Ἐδέετο ςρατιῆς] Eustathius ad Z. 'Ιλιάδος. Forte respexit Herodotus præceptum Homericum, Ἰςόν τ' ἠλακάτην τε, —— quod infra sequitur.

P. 275 *l.* 23 'Αλαζὴρ] Cod. Arch. 'Αλαζείρ.

38 Φόρους] Cod. Arch. φόρον, ut Valla.

39 'Αρυάνδεω] Polyænus l. VIII. p. 625. Cod. Arch. 'Αριάνδεω.

49 Δαρεῖος] Hesychius, Δαρεικοὶ, οἱ χρόνοι ςατῆρες. Lege Χρυσοῖ ςατῆρες.

P. 276 *l.* 28 Τοὺς ἑωυτούς] Cod. Arch. ἑωϋτῆς.

32 'Αδυρμαχίδαι] Apud Ptolemæum 'Αδυρμαχῖται, ut Εὐεσπερῖται apud Stephanum, quæ quidem terminatio his et Ægyptiis usitatior. Silio *Adyrmachidæ.* Stephano 'Αδαρχίδαι, male.

33 Πλεῦνος] Cod. Arch. Πλυνός. Sic Lycophron quoque.

45 Τεθριπποβάται] V. Hesychium in Βαρκαίοις ὄχοις. Athen. 3. l. 21. c.

49 Αὐσχίσαι] Cod. Arch. Αὐχῖται. Stephanus, Αὐσχῖται, ἔθνος Λιβύης ὑπερβάκης. Lege ὑπὲρ Βάρκης. Cæterum qui hic Γιγάμαι, cod. Arch. Γήγαμαι, Stephano Γιλιγάμβαι.

P. 277 *l.* 11 'Αττελέβους] Hesychius, ἀκρίδας exponit.

13 ῎Επειτα γάλα] Rectius cod. Arch. ἔπειτα ἐπὶ γάλα ἐπιπ. has lacti inspergebant.

42 Γαράμαντες] Mela, Plinius, Capella; Γαμφάσαντες.

P. 278 *l.* 1 'Εν χροΐ] Hesychius ἐν χροῒ κουρά· πρὸς τῷ χρωτί.

17 Γλυκύτητα] An γλυκύτατος; Eustathius enim sic hic legit.

P. 279 *l.* 1 Αὐσῆς] Cod. Arch. Αὐσεῖς. Astipulatur Stephanus. Melæ, *Ausenses.*

47 Μεσαμβρίη τε] Cod. Arch. μεσαμβρίης κάρτα.

P. 280 *l.* 3 Θερμὸν ἐς μεσ.] Cod. Arch. Θερμὸν μέσας νύκτας πελάζει.

10 Αἴγιλα] Cod. Arch. Αὔγιλα. Sic et Stephanus.

26 Τρωγλοδύται] Eustathius ad Dionysium p. 28. Mox Τρωγλοδ. Αἰθίοπες, et τετρίγασι habet codex Arch. cum Eustathio.

P. 282 *l.* 5 Αἰγίδας] Locum istum diligenter excutit Eustathius ad E. Iliad.

7 Πλὴν γὰρ ὅτι] Melius Cod. Arch. πλὴν γὰρ ἢ ὅτι.

13 Αἰγίδας] Cod. Arch. et Eustathius Αἰγέας, uti et margo.

18 Χρέωνται καλῶς] Cod. Arch. melius χρ. αἱ Λίβυσσαι, καὶ χρέωνται καλῶς.

P. 283 *l.* 4 Ζορκάδες] Codices MSS. δορκέες. Hesychius in Ζόρ. et Callimachus *Hymno* in Dianam.

7 Πήχεες] Illæ sunt in cithara partes quas ἀγκῶνας vocant.

18 Ζεγέριες] Hesychio minus recte ζεγερίαι· cod. Arch. Λιβύςινον.

25 Ζαύηκες] Cod. Arch. Ζάβηκες· quod est idem.

27 Ζύγαντες] Bochartus distinguit inter Ζύγαντας, et Stephani Γύζαντας. Lege l. 33. Κυραννίν. Sic Arch. c. et Stephanus.

46 Πιερικῆς] Cod. Arch. Πευκίνης. Recte; Hesychius, πευκινὸν δάκρυον, πίσσαν. Mox ἀναφέρεται non ἀναφαίνεται.

P. 284 *l.* 42 'Επ' ἑκατοςά] Cod. Arch. ἑκατόν.

P. 285 *l.* 1 Τὰ μέσα] Desunt codici Arch.

2 Βουνοὺς καλέουσι] Dictio est Lybica. κολωνὸς, λόφος, Hesychius et Bochartus.

18 'Επιχάλκῳ ἀσπίδι] Eustathius ad N. Iliad.

P. 286 *l.* 17 Βάρης] Supra p. 276. Βάδρης, et Μάρδης· cod. Arch. hic Μάνδρης· alius, Βράδες. V. pag. 406.

779 AD LIBRUM QUINTUM HERODOTI.

Pag. 287 *l.* 6 Δαρείου] Cod. Arch. Δαρείῳ.

7 Περιεφθέντας] Hesychius ἐκδέψεται exponit per ἐκμαςιγώσηται. Alibi variant codices; aliquando περισπεῖν scribunt. Vide Hesychium in ἕψεται, ubi ait, ἀπὸ τοῦ ἕπεσθαι.

8 Οἱ γὰρ ὦν] Cod. Arch. 'Ως γὰρ ὦν. L. cod. Arch. ἀντικατιζομένων.

23 Πολλόντε ἐκράτησαν] Cod. Arch. πολλῶν.

P. 288 *l.* 5 Δαρείῳ] Codici Arch. et Vallæ deest.

P. 289 *l.* 29 Σιγύνας] Apollonio Rhodio Σίγυνναι.

Ibidem. Συγύννας] Cod. Arch. Hesychius, Σίγγυνοι, τὰ ξυςὰ δόρατα. Eundem vide in Ζηβήνη, Ζιβύνη, Σιβύνη. Aristotelem Poët. c. 2. Schol. Apollonii p. 72.

35 Εἰκότα] Ionismus postulat οἰκότα.

47 'Ηδωνίδα] Cod. Arch. Sic Valla.

P. 290 *l.* 5 Πίγρης] Cod. Arch. Τίγρης καὶ Μαςίης. V. p. 410. Fuit et Pigres Artemisiæ frater, Poëta. Plutarchus contra Herodotum, videtur ei tribuere Βατραχομυομαχίαν.

15 'Επιμελὲς τῷ] Suidas hic videtur legisse ἐπιμέλεον.

16 Λυδικά] Cod. Arch.

19 Φυλάξαι] Suidas legit γνῶναι.

30 Ποταποὶ εἶεν] Cod. Arch.

36 Παιονίη] Eustathius ad Periegeten, et Iliados B.

P. 291 *l.* 21 'Οδομάντους] Cod. Arch. 'Οδομάντας· prius agnoscit Thucydides II. Vide Scholiastem Aristophanis ad *Acharnenses.*

43 Τίλωνας] Hinc forte emendandus Hesychius, cui Τίλτον est εἶδος ταριχίου.

P. 292 *l.* 26 'Αντίας] Cod. Arch. ἀντία. Illud porro ἀλγηδόνας ὀφθαλμῶν respexit comicus, *ut doleant ei oculi.* Usurpavit quoque Plutarchus, non agnito auctore.

48 'Ανακαιομένου] Certum est Vallam legisse ἀναγομένου, ut habet codex Arch.

P. 293 *l.* 28 Μακεδών] Cod. Arch. Μακεδόνων. Vidit idem Valla.

41 Γυγαίη] Vide l. VIII. c. 136. l. I. c. 93.

P. 294 *l.* 1 'Ελληνοδίκαι] Cod. Arch. 'Ελλήνων· ita et Eton. Codex. Nec aliter Valla. De Hellenodicis Ælianus *Var. Hist.* IX. c. XXXI.

15 Μύρκινος] Ita paulo prius. Cod. Arch. hic Μύρκιος. Stephanus ex Parthenio cum duplici ν scribit.

20 ῞Ινα ἴδῃ] Cod. Arch. ἵνα ναυπ. ἐςιν ἴδη ἀφθ. κ. π. κ. μεγάλα ἀργύρεα· Ita Valla.

25 Σὺ τοινυν] Melius cod. Arch. σὺ νυν. Ita enim pag. 300. l. 21.

P. 295 *l.* 35 ῎Ανεως κακῶν] Non est solicitandus iste locus. Est enim ἄνεως, ἥσυχος, Hesychio. Mox πρόσχημα significat *propugnaculum.*

P. 297 *l.* 20 Καὶ τὸν βασ.] Suidas et codex Arch. αὐτὸν β. ut mox.

26 Διηκοσίας τριήρεις] Hinc Suidam emenda, apud quem ἑβδομήκοντα legis.

P. 298 *l.* 6 'Εσπέρχετο] Cod. Arch. ἐπέρχετο. Hoc Valla videtur sequi. Prior lectio melior, nam σπέρχεσθαι, est hoc in loco θυμοῦσθαι.

36 'Εςιγμένον] Æneas in Poliorcetico, et Polyænus l. I. idem tradunt.

P. 299 *l.* 25 'Εν τῷ προτέρῳ] Haud dubie, ἐν τῷ πρώτῳ. Ibi de istis agit. Cod. Arch. confirmat, et Stephanus Τέρμερα.

33 Τερμενέα] Margo et codex Arch. Τερμερέα. Stephanus itidem, Τερμερεύς. Cæterum in I. hos vocat noster Τερμίλας quos hic diceret Τερμερέας. Vide p. 70. Puto literarum ρ et λ aliquam fuisse etiam in sono affinitatem apud antiquos. Inde traulismus. V. Stephanum in Τέρμερα, et in Τρεμίλη· ubi Τέρμερος et Τρέμιλος promiscue. Sic Τόργος et Τόλγος, 'Αλύμβας et 'Αρύβας, ῎Ολορος et ῎Οpολος, Κόραξ et Κόλαξ.

38 Μετείς] *Adiens,* μετερχόμενος, προσήκων.

40 Cod. Arch. 'Ενόντες pro ῎Εχοντες· et συναποςαίατο.

P. 300 *l.* 34 'Εξέσιος] Eustathius ad Odys. ἔκπεμψις, διαζύγιον.

P. 302 *l.* 1 Κράςιν] Cod. Arch. Κράςον. Sic et Stephanus.

37 Εἴχετο] Cod. Arch. οἴχετο.

P. 303 *l.* 20 'Αναξυρίδες] Hunc locum non vertit Valla, *fœminalia,* Hesychio.

28 Κατάκεινται] Cod. Arch. quod probo. Reliqua in hac pagina cum margine habet idem codex.

P. 304 *l.* 21 Εὐεπέα] Cod. Arch. εὐεπετέα. Hoc accedit ad εὐπετέα. V. p. 303. l. 22.

26 'Επακούσας] Lectio marginis placet codici Arch.

32 ῎Αρχεται] Pag. seq. l. 8. διαμείψεται mallem cum codice Arch. quam παραμείψεται.

44 Σταθμοί τε βασ.] *Mansiones.* Isiodorus Characenus scripsit ςαθμοὺς Παρθικούς. Opinor hinc ἀφορμὴν sumsit. In eo legas ςαθμὸν βασιλικὸν p. 185. paulo infra Μιῤῥάδα ςαθμὸς, βασιξὸς, lego ςαθμὸς βασιλικός. Idem porro subinde ςαθμοὺς commemorat alios, quos βασιλικοὺς fuisse certum est. De Stathmis etiam scri- 780
psit Amyntas quidam, cuius meminit Athenæus. Hu-

Huiusmodi est Hieronymi opus de *Manſionibus filiorum Israël.* Heſychius exponit ϛρατιωτικὴν κατάλυσιν. Talis fuit Nazianzum. Suidas in Γρηγόριος.

P. 305 *l.* 24 Ἐσβάλλοντος] Cod. Arch. ἐσβάλλοντι, uti mox μεταβαίνοντι. Ferri poteſt prior lectio. Διαβάντων τὸν Εὐφράτην πόλις ἐϛὶ Ἀπάμεια. Iſidorus Characenus.

33 Ὁ δὲ παρασάγγης] Vide Briſſonium de *regno Perſ.* item Caſaubonum ad XI. Strabonis, ſub finem.

P. 306 *l.* 7 Κτείνουσι] Vide Marcellinum in v. *Thucydidis.* Eius fides in his deſideratur.

38 Φοινίκων γράμματα] Vide Scaligeri digreſſionem ad *Euſebii Chron.*

P. 307 *l.* 35 Ἀχαιΐης] Heſychius, ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν κόρην ἄχους.

P. 308 *l.* 9 Παρίνου] Scribe cum codice Arch. Πωρίνου· meminit Pauſanias, et Pollux, et Suidas.

P. 309 *l.* 3 Πελασγικῷ τείχει] Murum hunc Pelasgi Athenienſibus condiderunt. V. p. 376.

4 Ἐξεῖλον] Magna eſt diſſenſio de duratione tyrannidis Piſiſt. V. ſc. Ariſtoph. p. 464.

40 Πελέοντος] Cod. Arch. Γελέοντος, Geleontis.

P. 311 *l.* 7 Τὸν δ.] Cod. Arch. τῷ δήμῳ.

8 Πάντων πρὸς τήν] Cod. Arch. legit recte πάντα· et l. 12. τῷ δήμῳ· *ipse populo ſe adiunxit.*

28 Ἐκόμησε] *Efferebatur.* ἐπήρθη. Uſus eſt et Ariſtophanes hac ſententia.

P. 312 *l.* 14 Ἔργα χειρῶν] *Fortia facta, et animi vim.* λῆμα, eſt βούλευμα, φρόνημα.

P. 313 *l.* 31 Ἰδοῦσι τοὺς Βοιωτούς] Cod. Arch. Βοηθοῦντας.

39 Ἱπποβατέων] Vide pag. 363.

43 Ἐν πέδαις] Cod. Arch. non ἐς πέδας.

46 Περιπεφλευσμένων] Ariſtophani *Nubibus* περιφλύει, *amburit fulmine.* Sunt, qui affirmant ignis Medici veſtigia adhuc cerni in marmoreis parietibus cuiusdam templi Palladis, quod Athenis extat.

P. 314 *l.* 10 Ἰσηγορίη] Hic ſe ſuæ permiſcet hiſtoriæ, μνησικακεῖ, et oblique animum ſuum aperit.

49 Ἐούσης πρός] Cod. Arch. cum margine, ἐχούσης ἐς.

P. 315 *l.* 9 Ἀπεδίδου] Cod. Arch. ἀνεδίδου.

11 Δαμίης] Meminit Pauſanias.

18 Ἐλαῖαι] Imo forte in luco Mycenæo. Vide Apollodorum, et quæ ibi attuli p. 70. et 222. Item Herodotum p. 477.

41 Κερτομίοισι] Feſtum in harum memoriam dicebatur Λιθοβολία· quod imitabatur ἐπεσβολία.

45 Εἰσὶ δέ σφι καὶ Ἄῤῥητοι ἱρουργίαι] *Celebrant et ſacra quædam arcana*, nempe, præter feſtum iam dictum.

P. 316 *l.* 10 Ἀϛῶν τούτους] Cod. Arch. τουτέων, οἱ πεμφθέντες.

13 Κομίσωνται] Ita cod. Arch.

17 Ἀλλοφρονῆσαι] Euſtathius, παραφρονῆσαι, μανῆναι.

P. 317 *l.* 5 Τὸν ἕνα τουτέων] Cod. Arch. τοῦτον· ut mox.

6 Ἀθηναῖοι δέ] Verte, *Athenienſes autem ne hunc quidem tantæ cladi ſupervixiſſe*, &c.

21 Δωρίδα] Heſychius in Δωρίζειν.

44 Ἐπ' Αἰγινήτας] Valla legit Αἰγίνης· conſentit codex Arch.

P. 319 *l.* 38 Ὀλοίτροχον] Nempe πέτρον. Apud Homerum N. Iliados, ὀλοοίτροχος. Herodotus infra, ὀλοιτρόχους ἀπίησαν, *lapides molares devolvebant.*

P. 320 *l.* 47 Κυψέλην] Plutarchus in *Sympoſio* hæc exſcripſit. Pauſanias I. Eliacωn vocat λάρνακα. Apud Heſychium varia ſignificat.

P. 321 *l.* 13 Διαπλεύσαντος] Cod. Arch. et Eton. διαπλέξαντος. Mallem διαπλήσαντος, quod eſt διαπληρώσαντος.

12 Ἠπιώτερος] Homerus, πατὴρ ὡς ἤπιος εἴη. Vide p. 180.

21 Κατὰ τήν] Cod. Arch. καὶ τὴν ἀπό.

23 Ἴδη] Non ἤδη.

Ibid. Τοὺς ὑπερέχοντας τῶν ἀϛαχύων] Hæc verba Ariſtoteles adfert libro III. Pol. c. 9.

32 Συνόμορον] Cod. Arch. σινόμωρον. Heſychio κακόσχολον. Vide *Lex. Herod.*

P. 322 *l.* 12 Ὄρυγμα] Homerus βόθρον vocat, ubi iſta ſacra ſanguine fuſo fiebant.

16 Τοιοῦτον ἔργον] Cod. A. cum Valla, τοιούτων ἔργων.

25 Συνέοντας] Puto Vallam ea legiſſe, quæ in textu.

29 Ἡμέραι αἱ κύριαι] Cod. Arch. ἠραιαί· quod non capio, ἀνιᾶσθαι vexari; explicabis hæc ex verbis paginæ 318. l. 35.

P. 323 *l.* 5 Καὶ τοῖσιν] Locum totum ſic concipit codex Arch. μέτρον τῆς Ἰλ. Χω. ἢ οὐ καὶ σφι καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν; ὅσοι Ἑλλήνων συνετὰς Ε.

12 Ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος] Scripſit ϛασιωτικὰ de ſeditionibus Mityleneenſibus. Hoc in opere multa pro patria dixit, unde et *aureum plectrum* meruit; multa pro ſe. Horatius,

Et te ſonantem plenius aureo
Alcæe plectro.

de fuga eius, quam tangit Herodotus, iſta capio,

—— Dura navis, 781
Dura fugæ mala, dura belli.

Plutarchus libro contra Herodotum p. 858. gravem impingit hiſtorico noſtro culpam, ob Pittaci res geſtas male hic ſilentio obſcuratas.

P. 325 *l.* 30 Κυβήβης] Cod. Arch. Κυβίβλης. Reſtitue Κυβέλης. Mons in Phrygia Κύβελλον. Virgilio Cybelon, III. Æneidos,

Hinc Mater cultrix Cybeli.

Imo idem, Cybele Ovidio, Faſt. IV. *Inter*, ait, *viridem Cybelen.* Hic culta, et hinc dicta Cybele, et Cybelle. Claudianus,

Thyaſos ſpectat de more Cybelle.

41 Σιμωνίδεω] De eo Stephanus in Ἀμοργὸς et Ἰουλὶς, inconſtanter. Noſter infra filium Leoprepis facit, p. 452. Scholiaſtes Pindari, Callimachum laudans, hæc habet,

Ὡς ὁ Κεῖος Ὑλλίχου νέπους.

unde de genere eius aliquid amplius colligitur. Ariſtoteles Rhetoricor. 3. taxat hominis tum mores tum dictionem, ut qui de aſinabus dixerit,

Χαίρετ' ἀελλοπόδων θύγατρες ἵππων.

Plura de eo Scholiaſtes Ariſtoph. p. 532.

P. 326 *l.* 9 Ἐθελονταί] Hic codex Arch. et Eton. legit ἐθελοντί. Vide quæ ad p. 3. l. 11.

14 Παρηγορέατο] Cod. Arch. παρηγορέετο.

19 Στρατιώτῃσι] Ita codex Arch.

36 Τίσασθαι] Vide pag. 379.

47 Ἀναγνώσας] Scholiaſtes ad Dionyſium Thracem notat hanc eſſe locutionem Ionicam. Apud Herodotum frequens eſt.

49 Τοιοῦτόν τι] Codices ſcripti, ut et margo, τούτων τι ἄν.

P. 327 *l.* 7 Ὅσα περ σοί] Cod. Arch. ὅσα Πέρσῃσι.

17 Οἴκασι] Cod. Arch. ἤκασιν· id recte.

21 Καταρτήσω] Paulo ſupra καταρτιϛῆρες· et cod. Arch. hic καταρτίσω.

29 Διέβαλε] *Decepit.* Alibi διαβεβλημένος βασιλεὺς, *deceptus.* V. p. 552. l. 24.

P. 328 *l.* 8 Ἐμβαίνειν] Scripti omnes ἐσβαίνειν. Mox codex Arch. in melius reſtituit —— ἔπεμψεν ἡμᾶς τὰ κοινὰ τῶν Ἰών. φυλάξοντας.

24 Σολίων] Cod. Arch. rectius, Σολέων ἀποδέξαντες.

28 Ἀντίϛασθαι] Cod. Arch. ἵϛασθαι ὀρθόν. Mox pro κάρτα idem habet πολέμια ἔργα.

32 Ἱϛάμενον ὀρθόν] Hæc confirmant codicis Arch. lectionem, l. 28.

38 Αὐτέων δέ] Omnino ut codex Arch. καὶ πάντως· et ut Valla.

46 Προσφερέϛερον] Et codex Arch. et margo.

P. 329 *l.* 10 Ὁ Κὰρ δρ.] Cod. Arch. non agnoſcit: ſed pro ὁ Κὰρ habet, ὁ ὀπάων, ut pagina præcedenti.

33 Συνοίσασθαι] Cod. Arch. ἥσεσθαι.

47 Ὑμέης] Cod. Arch. Ὑμαίης.

P. 330 *l.* 5 Περιώπην] Cod. Arch. Olim quidem inquit Stephanus Περκώπη dicebatur quæ nunc Περκώτη.

18 Κινδυέος] Hæc quidem eſt lectio codicis Arch. Eſt apud Strabonem l. 14. Μίνδυα, apud Scylacem Μύνδος in Caria; utcunque hic nihil mutuo; nam apud Polybium Κινδιὰς Ἄρτεμις legitur. Syenneſis mentio eſt in I. libro.

21 Κατὰ νώτου] Cod. Arch. κατὰ νῶτα· mox συμβ. et σχόντες.

38 Στρατίῳ] Eſt enim is ταμίης πολέμοιο.

P. 331 *l.* 3 Δάσῳ] Margo lectionem aliam profert Πηδάσῳ. Codex Arch. Λασοῖσιν. Interpres Μύλασσα. Quam forte dictionem voluit indicare codex Arch. Qui inſidias ſtruxit, erat Mylaſſenſis.

5 Ἀμόργης] Cod. Arch. Ἀρμόγης καὶ Συσαμάγκης —— καὶ Μύρσος. Cæterum Amorgen novit Cteſias.

15 Ἰλιάδα] Cod. Arch. Ἐλιάδα. Vera lectio eſt Αἰολίδα. Sunt in Æolide Gergitha.

16 Ἀπολειφθέντας] Cod. Arch.

41 Μίλητον] Mirum cur Henr. Stephanus inſimularet Vallam, ac ſi Pythagoræ hoc nomen dediſſet, quod non fecit.

AD LIBRUM SEXTUM HERODOTI.

Pag. 333 *l.* 9 Ποιεύμενος] Valla pagina proxima vertit, *fecit literas*; mallem *opera, miniſterio utens.*

P. 334 *l.* 1 Ἀλλ' ἐκ τείχεος] Cod. Arch. habet Interpretis lectionem; ἀλλὰ τείχεα ῥύεσθαι.

8 Οἱ Λέσβον νεμ.] Cod. Arch. et Eton.

11 Δώδεκα νηυσί] Reliqua ſic pertexit codex Arch. Πριηνέων δὲ εἴχοντο Τήϊοι εἴκοσι νηυσί. Τηΐων, &c. ita ut nulla hic ſit mentio Myuſiorum. Numeri autem ſumma ſine istis conſtat. Puto nihilominus Myuſios interfuiſſe ob vicinitatem. Vide p. 59. l. 5.

32 Τῶν Ἀρχαίων] Cod. Arch. Τῶν ἀρχέων. Sic et Valla.

35 Ξυγκαλέσαντες] Cod. Arch. melius συγκαλ. longius abit codex Eton. συλλεξάμενοι.

46 Κατάξει] Cod. Arch.

P. 335 *l*. 11 Ἐπὶ ξυροῦ] Homerus hoc uſus est proverbio, Ἐπὶ ξυροῦ ἵσαται ἀκμῆς. Vide et Plutarchum contra Herod. p. 870. Longinus hunc locum laudat.

25 Ἑκάςοτε] Cod. Arch. Ἕκας τε.

782 *P*. 336 *l*. 11 Οὐ βουλομένους] Cod. Arch. propius ad Vallam ἀρνευμένους.

25 Ἕνδεκα] Cod. Arch. δέκα. Ita Valla.

P. 337 *l*. 7 Post Χίων codex Arch. addit οὐδέν· recte.

16 Καταδύσας] Cod. Arch. καταλύσας.

23 Κατ' ἄκρης] Homerica est locutio.

25 Συμπεσέειν] Recte. Cod. Arch.

P. 338 *l*. 1 Ἄμπι] Cod. Arch. Ἄμπη. Ita et Stephanus hic legit.

15 Μιλήτου ἅλωσις] Drama, cuius pauci qui de Phrynicho agunt, meminerunt. Calliſthenes apud Strabonem XIV. eadem ſcribit. Vide Longinum Sect. 21.

P. 339 *l*. 14 Τῆς Ἴνυκος] Cod. Arch. Ἰνύκου. Sic Stephanus in Κάμικος. Idem tamen in Ἴνουκτεν aliter. Niſi forte locus ſit mendoſus.

P. 341 *l*. 47 Τὴν ἀρχὴν τῆς Χ.] Valla et cod. Arch. ut in margine.

P. 344 *l*. 18 Δαρεῖος] Marcellinus in vita Thucydidis de hac re dubitat.

P. 345 *l*. 18 Ἄθων] Charon Lampſacenus ſcripſit, columbas albas plurimas hoc tempore viſas. Ælianus V. H. l. 1. c. 15 Vide p. 362.

P. 347 *l*. 18 Ἀργείην] Cod. Arch. Ἀργίνην. Vall. Αἰγίνην. Vide Apollodorum II. *Bibl.* Ibi Ἀργεία dicitur.

29 Εἰκώς] Cod. Arch. εἰκός. Ita Valla.

P. 448 *l*. 39 Λογάδας] Cod. Arch. λογχάδας. Vide Scholiaſten Ariſtophanis ad *Acharnenſes* p. 422.

P. 349 *l*. 2 Ἐς Ἀπόλλωνος] Cod. Arch. Ἀπόλλωνα.

17 Ἔχειν, ἣν μήπερ] Cod. Eton. cum Valla facit ἣν ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατήρ.

22 Δύω ψήφους] Thucydides l. 1. refellit vulgatam de re ſententiam. Neſcio an Herodotum deſignet.

P. 351 *l*. 23 Ἐπὶ δακτύλῳ] Cod. Arch. δακτύλων· vidit Valla.

44 Ἄγιος] Vide p. 503.

P. 352 *l*. 9 Κατωμοσίην] Alii recentiores dicunt διωμοσίην.

P. 355 *l*. 25 Ὅκως γάρ] Suidas hæc adducit paulo aliter, ἐνέχραυε τὸ πρόσωπον τῷ σκήπτρῳ. Codici Arch. et Euſtathio deest σκῆπτρον.

28 Ἐν ξύλῳ] *In codice Numellis.*

47 Ἐν ἀλογίῃ] Cod. Arch. ἐν ἀπορίῃ σχών.

P. 356 *l*. 16 Σίπεια] Cod. Arch. Σήπεια. Sic Interpres.

20 Ἐπίκοινα] Vide pag. 337.

P. 358 *l*. 1 Φιγασεύς] Non puto alibi hoc nomen reperiri. Codices A. et E. Φιλαγεὺς habent. Hinc vero lectio emicat, Φιγαλεὺς, quam Stephanus in Φιγαλέα agnoſcit.

P. 359 *l*. 48 Ληΐσσασθαι] Cod. Arch. ληΐσασθαι. Quartum autem verſum ſic legit,

Ἀλλ' ὅρκου παῖς ἐςιν ἀνώμαλος, οὐδ' ἐπὶ χεῖρας
Οὐδὲ πόδας, κραιπνῶς δὲ μετέρχεται ——

Ultimus verſus, ſi recte memini, est Heſiodi.

P. 360 *l*. 31 Κνοίθου] Cod. Arch. Κνούθου.

48 Δωρεήν] Cod. Arch. δωτίνην. Recte, nam alibi ἤγειρον δωτίνας ἐκ πολίων.

P. 361 *l*. 8 Ἔφερόν τε καὶ ἦγον] *Deprædabantur.*

19 Ἐπισπαςήρων] Aliter ἐπίσπαςρον, ῥόπτρον, κορώνη.

P. 365 *l*. 20 Πολεμούντων] Cod. Arch. πολεμιζόντων.

26 Δαρεῖος] Heſychio, Φρόνιμος ὑπὸ Περσῶν· ὑπὸ Φρυγῶν Ἕκτωρ· forte εἵρκτωρ. Cteſias Δαριαῖον ſcribit.

44 Ἱπποβοτέων] Cod. Arch. De quibus ſupra iam meminit, p. 313. Nihil hic muto.

49 Τὴν πόλιν] Addit codex Arch. καὶ ἐλθεῖν ἐς τὰ ἄκρα. Conſentit Valla.

P. 364 *l*. 25 Ἀποτινύμενοι] Confer p. 326. l. 6. Ibi unius tantum ἱροῦ meminit combuſti; hic ἱρῶν.

29 Κατέργοντες] Cod. Arch. κατεργάζοντες.

42 Ὁμομήτορι] Quod rectius, Cod. Arch.

43 Τῇσιν αὐτῇσιν ἵπποισιν] Uti et paulo infra. *idem.*

P. 367 *l*. 2 Τέθαπται] In his Cimoniis ſepulcris ipse Herodotus ſepeliebatur. Marcellinus vit. Thucyd.

9 Μιλτιάδην] Vide Marcellinum in *Vita Thucydidis.*

14 Ἐκπεφευγών] Cod. Arch. ἐκπεφευγώς.

26 Φιλιππίδην] Lucianus hæc ridet. Infra Φειδιππίδην. Cod. Arch. et hic, et ibi Φιλιππίδην. Ita et Plutarchus, contra *Herodotum*, et Iſidorus Pelus. l. 4. Epiſt. 69.

P. 368 *l*. 4 Ἱσαμένου] Ita omnino. vide autem quæ Plutarchus 1. contra Herodotum p. 861. adfert. confer et Iuſtinum.

24 Ψάμμον] Cod. Arch. γῆν. Idem lectiones marginales confirmat, in quibus ὀδὼν Ionicum est, et parit compoſitum Χαυλιόδων aliaque.

40 Ἑκατέρω] Cod. Arch. ἑκαςέρω.

P. 367 *l*. 12 Ταῦτα γνόντες] Cod. Arch. ἀναγνόντες.

P. 368 *l*. 27 Θυσίας] Meminit Scholiaſtes Ariſtophanis. Fiebant hæc ſacra Braurone, Pollux VIII. c. IX. §. XXVI.

P. 369 *l*. 28 Αἰτίη, δὲ ἔσχε] Plutarchus, αἰτίην ἔσχον, hic legit.

30 Ἀναδέξασθαι] Pagina proxima ἀναδέξαι. Atque ita 783
Plutarchus hic legit, et codex Arch. et pag. 371. Scutum ſublatum erat proditionis ſignum.

P. 370 *l*. 26 Δεινὸν χολόν] Puto Vallam vertiſſe *multum acerbitatis.*

P. 372 *l*. 15 Ἐξενεῖκαι] Cod. Arch. ἐξενείκασθαι ἐσάπαξ.

P. 373 *l*. 6 Δάμας] Cod. Arch. Δάμασος Ἀνύριος τοῦ. Vera est lectio Ἀμύριος. *Amyris inſanit* quid ſit norunt parœmiographi.

11 Αἰολίδος] Cod. Arch. Αἰτωλίδος. Valla Ætoliæ.

P. 374 *l*. 13 Σχήματα] Cod. A. ὀρχήματα. Ambigo.

P. 375 *l*. 36 Χθονίων θεῶν] *Deorum inferorum.*

P. 378 *l*. 16 Καταινύσας] Codex Et. καταλύσας· ſic interpres. Cod. Arch. καταςήσας.

AD LIBRUM SEPTIMUM HERODOTI.

Pag. 379 *l*. 7 Ἐς Σάρδεις] Vide paginam 236. l. 25. et 26. πολλῷ πλέω —— παρεῖχον, Cod. Arch.

P. 380 *l*. 24 Βασιλεῦσαι] Cod. Arch. ἐβασίλευσεν.

27 Ξέρξεω] Cod. Arch. melius. Valla non vertit.

P. 381 *l*. 21 Ἀναβεβήκεσαν] Cod. Arch. ἀναβεβήκεσαν τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι. Id est, *inimicitias prius deponentes.*

23 Πεισιςρατίδεω] Puto ſic ſcripſiſſe Herodotum. Ita ſane cod. Arch.

25 Λάσου Ἑρμηνέος] Cod. Arch. ſed notior est Laſus Hermionenſis ex Procli chreſtomathia, et Tzetze ad Lycophronem, Pauſania, aliisque, quam ut de eo hic dubitari poſſit.

27 Ἐκ τῆς Θαλάσσης.] Cod. Arch. cum margine κατὰ τῆς θαλ.

38 Ξέρξης] Darii et Xerxis bella hæc ſcripſit Charon Lampſacenus Herodoto paulo ſenior. Item Simonides. *Suidas* et Tertullianus lib. de *Anima*, et Plutarchus, et Pauſanias hoc docent.

P. 382 *l*. 1 Σύλλογον ἐπίκλητον] Poſteriores una voce σύγκλητον· aliquando σύγκλητος βουλή. Tragicus quidam λέσχην σύγκλητον dixit.

22 Ὑπερθέωμαι] Omnino ὑποθέωμαι· unde apud noſtrum toties ὑποθῆκαι. Sic ὑποθέμενος, τοῖς ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον. Quanquam ibi quoque ὑπερθέμενος male ſcribatur, ut etiam p. 389. l. 47. ubi iterum codex Arch. ὑπετίθεε.

P. 383 *l*. 4 Ἀναίτιοι ὑμεῖς] Codex Eton. hæc interponit, ἡμεῖς μὲν τοσαῦτα ἀγαθὰ ἕξομεν· ὑμεῖς δὲ. *Nos tot bona reportabimus.* Infra codex Arch. χρὴ συμπαρεῖναι.

24 Ὑπάρξαντας ἀδικίης] Scio alibi ſic loqui Herodotum, et alios. Hic autem in codice Arch. video ἀληθεῖς. Puto igitur Herodotum ſcripſiſſe ἀλίτας, *peccatores.* Homerus etiam dixit τίσασθαι ἀλείτην.

P. 387 *l*. 5 Μετὰ δὴ βουλεύεαι] Cod. Arch. βουλεύσεαι Ὦ. Π. ςρ. μὴ ἄγειν, quod rectum est. Vide l. 24.

49 Θεός ἐςι] Cod. Arch. Θεός τις ἐςί. Ita p. 388. l. 16.

P. 388 *l*. 12 Φρονέειν τε εὖ] Formavit hoc ex noto Heſiodi dicto.

38 Φανήσεται] Cod. Arch. Φανεῖται. Margo Φανέτω· vide pag. ſeq.

49 Οὐδὲ ἐπιφοιτήσει] Cod. Arch. et Eton. et Valla hic legerunt σὲ δὲ ἐπιφ. Poſtulat id ſententia.

P. 389 *l*. 8 Νομίζων] Scripſerat ἐλπίζων. Ita legit Valla, ita codex Arch.

47 Ὑπετίθεε] Cod. Arch. ut p. 382. l. 22.

P. 390 *l*. 17 Ἀνομένῳ] Cod. Arch. ἀναισιμομένῳ. Indubitabilis lectio.

21 Σκύθαι] Vide paginam 3. et 6.

26 Μυσῶν τε καὶ Τευκρῶν] Vide p. 406. l. 24. Xerxes finxit Principes Græcorum ſibi patriæ proditionem addixiſſe. Hinc tot gentes non tam ad bellum, quam ſpolia, confluxere. Polyænus VII.

36 Ὕδωρ πινόμενον] Iuvenalis, —— epo-

—— epotaque flumina Medo
Prandente ——

Inter hos fuere Onochon, ſive Onochonus, Iliſſus, Scamander, Melas, Liſſus, Echidorus, v. p. 446.

P. 391 *l.* 1 Βουβάρις] Supra Βουβάρης, ut Οἰβάρης· ita Iuſtinus. Tzetzes falſo vocat Βουρβάνην.

14 Κλεῶναι] Erant et aliæ Cleonæ inter Argos et Corinthum.

P. 392 *l.* 14 Πόνον] Puto recte ſe habere. Valla tamen cum codice Arch. legit πόρον. Alii χῶρον.

28 Καταῤῥήκτης] Multa de hoc diſputat Salmaſius ad *Plinium.*

34 Πύθιος ὁ Ἄτυος] Omnino contemnenda est lectio marginalis. Locum hunc adducit Euſtathius ad B. Ἰλιάδος, non tamen ſane.

P. 393 *l.* 9 Γεωπόδων] Cod. Arch. γεωπεδίων (vel γεωπέδων) ἀρκέων ἐςὶ βίος.

44 Καλλάτηβον] Cod. Arch. Καλλάτιον π. Forte Καλλατίαν. Nam Stephanus in Κάλλατις habet καλατία. Idem tamen hic legiſſe videtur Καλλάτηβος.

48 Χρυσέῳ] Tzetzes ad Lycophronem videtur hic legiſſe ἐχρύσωσεν.

P. 394 *l.* 2 Γῆν καὶ ὕδωρ] Vide Briſſonii collectanea de *regno Perſico*, l. III.

784 14 Μαδύτου] Cod. A. Ἀβύδου. Vide tamen p. 553. l. 26.

31 Μαςιγέας] Cod. Arch. rectius ςιγέας.

P. 395 *l.* 10 Ὄνυξι] Cod. Arch. ὄνοισι. Hoc rectum.

P. 396 *l.* 27 Τῇ ψυχῇ.] Sic legit codex Arch. non τὴν ψυχήν.

45 Νισαῖοι] Cod. Arch. et Stephanus Νησ. Arrianus etiam Νησαῖαι ἵπποι genere mutato. Suidas Λεονάτος, vulgatos libros ſequens ſcribit Νισαῖοι. Vide ſupra, p. 201.

P. 398 *l.* 37 Οἵην συ.] Cod. Arch. οἵηνπερ.

38 Μεμνεώμεθα] Cod. Arch.

47 Ὑπόπλεως] Cod. Arch.

P. 399 *l.* 22 Κομίζεαι] Cod. Arch. δεῖ κομίζεσθαι. Quæ lectio Vallæ placuit, uti et hæc οὔκων δή τοι λιμ. et l. 29. ὅσον ἂν προβαίνης ἑκατέρω.

P. 400 *l.* 40 Μεταβάλλωσι τῶν] Cod. Arch. —— λωσι γνώμας ἔχουσι, τῶν σύ τε. Valla videtur legiſſe amplius ςράτευμα μέγιςον.

P. 401 *l.* 13 Ἐντεταμένως] Cod. Arch. ἐντετασμένως. *Intente.*

31 Διαχρῆναι] Cod. Arch. διακρῖναι. Ita Valla.

32 Πέλαγος] Uterque legit, ut miram ubique inter Vallæ codicem et hunc noſtrum obſerves concordantiam.

P. 403 *l.* 15 Πλῆθος, ἑβδ.] Cod. Arch. ἐφάνη ἑβδ. De numero nimium quantum variant Auctores. Ælianus videatur l. 13. c. 3. Diodorus II. Plinius 33. c. 10. Nepos in vita *Themiſtoclis*, Iuſtinus, Iſocrates *Panathenaico.* De hac expeditione ſcripſerunt horum temporum celebres auctores cum alii tum Charon Lampſacenus, Phrynichus tragicus, quem ſequebatur, Æſchylus in Perſis, Chœrilus Samius, qui omnes gentes, teſte Ioſepho, recenſuit.

P. 404 *l.* 5 Ἀνάφης] Cod. Arch. et Valla Ἀναφάνης.

6 Ἐσεσάχατο] Cod. Arch. ἐτετάχατο. Vide p. 403. l. 28. 406. l. 4.

38 Ἀζάνης] Cod. Arch. Ἀρτάνης ὁ Ἀργαίου. Magna est in his ducibus nominum varietas. Quædam finxit Æſchylus, nec ſatis apte, ſi terminationem ſpectes.

P. 405 *l.* 6 Παλίντονα] Euſtathius ad hunc locum reſpexit, cum τόξον παλίντονον exponeret κυκλοτερὲς, τὸ ἐπὶ θάτερα μέρη κλινόμενον.

34 Ἔσαν] Cod. Arch. ἴσαν, ut Valla.

P. 406 *l.* 6 Φρύγας] Conon *Narratione* I.

19 Νεβρῶν] Cod. Arch. non νευρῶν· facilis lapſus.

26 Λυκοεργέας] Athenæus, ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένους· l. XI. c. XI.

31 Καβηλέες] Cod. Arch. Καμηλέες —— Λασίνιοι.

34 Μιλύαι] De his in I. dixit; eoſdem et Solymos facit. Hinc Ioſephus cives ſuos eſſe vult, quos Chœrilus enumerarat in hoc exercitu, et tribuit iis pro galeis ἵππων δαρτὰ πρόσωπα, Herodotus διφθέρας. V. p. 405. l. 29. Cod. Arch. hic, Μινύαι.

P. 407 *l.* 23 Τρινταταίχμης] Cod. Arch. ut margo et Euſtathius Τριτανταίχμης.

28 Ζερδομένης] Cod. Arch. Μασσίσης, et Γέργης. V. p. 418.

34 Θανάτῳ βιασθεὶς] Cod. Arch. βιωθείς. Placet μιωθείς.

P. 408 *l.* 7 Σειρῆσι] Potius Ζειρῆσι. *Sagulis.* ut ſupra p. 406.

48 Ἑπτὰ καὶ διακ.] Numerum navium variant Iuſtinus, Tzetzes; Herodotum ſequitur Diodorus.

P. 409 *l.* 9 Αἰγύπτου πᾶν] Ioſephus adducit primo contra Apionem.

26 Ὠμοβοΐης] Euſtathius hic legit ὠμοβοΐοις.

31 Παμφύλιοι] Cod. Arch.

P. 410 *l.* 34 Ἀχαιμένης] Cod. Arch. —— νης ὁ Δαρείου ἐὼν ἀπ' ἀμφ. ἀδελφεῶν.

44 Πάπην] Cod. Arch. Μάπην, et Μέρβαλος, et Ὡρομέδοντος, et Γόργος, et Τιμωνᾶς. Mallem hic pro Ἀρίδιος, legere Ἀράδιος· est enim Ἄραδος inſula Phœnicia.

48 Πύγρης] Cod. Arch. Πιγρησσὸς ὁ Σελδ. Fuit Pigres alius ab hoc. Vide et p. 289. Scribitur Tigretus, et Πίγρητος. V. Voſſ. de Poët. Gr.

P. 411 *l.* 9 Λυγδάμιος] De hac vide Ptolemæum Hephæſtionem l. VII.

12 Καλυδνίων] Scribe Καλυνδέων, ut pag. 410. Ita et Stephanus. Mox ut in margine, codex Arch. Εὐδοξοτάτας.

P. 412 *l.* 13 Σύντροφος] Hæc non recte vertit Valla. Mallem, *Paupertas quidem Græcis ſemper fuit indigena, virtus autem adſcititia: Hanc ſapientia et legibus rigidis excolunt.*

22 Δουλοσύνην] Pagina 394. l. 2. γῆν καὶ ὕδωρ petebat. Ariſtoteles ait id ſervitutem denotare. Himerius vocat σύμβολα δουλείας. Ipse Xerxes, δούλιον ζύγον. Homerus δούλιον ἦμαρ.

31 Εἰπέ μοι, σύ] Imo οὐ φῄς. Ita et Valla, et ſententia poſtulat.

39 Δίζημαι] *Poſtulo, coniicio*, pro ἀντάξιον codex Arch. δίκαιον· et puto ſic ſcripſiſſe Herodotum, quoniam et alibi ſic ſcripſit: ut δίκαιός ἐςι φέρεσθαι τοὔνομα· et ὑμεῖς δίκαιοί ἐςε ἀμυνέοντες ἰέναι. *Æquum est vos ire.* Hippocrati δίκαιος, ὅμοιος, εὔλογος, ἴσος. *Heſychius.* Vide p. 425. l. 21.

P. 413 *l.* 1 Ἐόντων πέντε] Cod. Arch. ἐόντων ἐκείνων. Ita Valla.

P. 414 *l.* 2. Μεγαδόσεω] Cod. Arch. Μεγαλόσεω. 785

40 Μεγαβύζου] Cod. Arch.

P. 415 *l.* 37 Εἰρημένην, δεύτερα] Cod. Arch. χώρην δ.

P. 416 *l.* 9 Ἐννέα ὁδοί] Amphipolis.

32 Ξέρξης] Pro Πέρσης. Cod. Arch.

35 Ἀκούων ἤδη γενόμενον] Addit Cod. Arch.

49 Ἐς πᾶν κακοῦ] Athenæus hic legit πᾶν κακοῦ.

P. 417 *l.* 15 Σιτεύεσκον] Cod. Arch. Quod est Ionicum.

P. 418 *l.* 9 Τρινταταίχμης] Euſtathius prius p. 80. l. 5. legit Τριτανταίχμης. Vide et paginam 407. Pro Σέργις codex Arch. hic habet, Γέρτις, ibi Γέργης. Mox Σμερδομένεα.

16 Πίδωρος] Cod. Arch. Πίλωρος. Ita et Stephanus. Emenda Ortelium.

P. 419 *l.* 2 Χείδωρον] Ptolemæo Ἐχείδωρος. Ita ſcribitur apud Apollodorum.

P. 421 *l.* 44 Σπερθίης] Suidas, Σπέρχις· ut et codex Eton. pag. proxima.

P. 422 *l.* 48 Ὡς εἷλεν] Cod. Arch. ὃς εἶχεν ἅλικας. Locus est depravatiſſimus.

P. 423 *l.* 4 Σιτάλκεω] De Sitalce Thucydides videndus. Pro Τύρεω ſcribe Τήρεω. Vide p. 247.

8 Ἀριςέας] Thucydidi Ἀριςεὺς. Vide hanc rem apud eum, libro 2.

25 Οἱ Ἀθηναῖοι] Cod. Arch. cum Valla, εἰ.

33 Προδόντες] Cod. Arch. προδοθέντες.

46 Σωτῆρας] Herodotus, quaſi eſſet Athenienſium hiſtoricus, libenter eos laudat. Diyllus apud Plutarchum ſcribit, ob eam rem, multo auro donatum ab Athenienſibus.

P. 424 *l.* 22 Συριηγενές] Cod. Arch. Ἀσιηγενὲς, quod puto eſſe gloſſema. Oraculum hoc extat apud Euſebium *Præp.* V. Suidam in Ἀνεῖλεν, Tzetzem *chil.* IX.

38 Ἱκετηρίην] Cod. Arch. ἱκετηρίας. Ut Valla.

47 Οὐ δύναται Παλλάς] Habes apud Ariſtot. *Rhet.* lib. I. Cl. Alexandrinum, Euſebium, et Suidam.

P. 425 *l.* 18 Ἀπήισαν] Pro ἀπαλλάσσοντο, Cod. Arch. et Eton.

43 Ἔπος] Cod. Arch. et Eton. et Valla πάθος.

P. 427 *l.* 16 Ἐς ὄψιν] Narrat Polyænus VII.

43 Ἀδικέουσι] Narrat Polyænus VII.

P. 428 *l.* 17 Σαώσει] Cod. Arch. φυλάξει. Extat Oraculum apud Euſebium *Præp.* VI.

P. 429 *l.* 11 Ἡμέας εἰκός] Cod. Arch. οἰκός· recte, mox ἔξω, ut in ora.

30 Ἐμμένειν] Cod. Arch. Ἐπιμένειν.

45 Ἀργείοισι] In his expendendis multus est Plutarchus.

P. 431 *l.* 37 Ἀχαριςότατον] Scripti omnes ἀχαριτώτατον.

41 Λακεδαιμόνιοι] Deest καὶ Ἀθηναῖοι· ut teſtatur codex Arch. et Eton.

P. 433 *l.* 19 Ἀρέσκεσθαι] Cod. Arch. ἀρκέεσθαι.

46 Διακοσμῆσαι] Intelligit Meneſthea in *Homeri Catalogo.*

P. 434 *l.* 1 Cod. Arch. Ὑπιέντες· recte.

P. 435 *l.* 3 Ἀμίλκαν] Diodorus Ἀμίλκωνα, Polyænus Ἰμιλκῶνα vocat, male, erat hic Himilcas iunior.

23 Eh

23 Εἰκόνι χρεωμένων] An forte εἰκότι. Vide p. 549. l. 48.
24 Ἐν τῇ Σικελίᾳ] Deſunt codici Arch.
34 Φοίνικες λέγουσι] Intelligit Phœnicum Annales, quos cum alibi, tum pagina 2 et 3. laudat.
P. 436 *l.* 9 Ξέρξην] Non Πέρσην codex Arch. ut prius. De Amilcaris exitu vide Diodorum.
32 Μηνύων] Cod. Arch. μηνίων. Cretenſes non ſunt ulti Minois mortem, ſed Menelai iniurias ulti ſunt.
P. 437 *l.* 24 Ἀντὶ τούτου] Cod. Arch.
25 Ἐκ Κρήτης] Omnino ut Valla et codex Arch. Τροίης.
36 Φρονεουσέων] Cod. Arch.
42 Ἐν] Deest, recte.
P. 440 *l.* 4 Ἀνέμοισι] Vide Heſychium in Βορεασμοὶ, et Herodotum p. 443.
29 Ἀσωνίδης] Cod. Arch. Ἀςωνίδης.
44 Φόρμος] Cod. Arch.
P. 441 *l.* 2 Διὰ πυρσῶν] Cod. Arch.
7 Ἐπέλασαν] Cod. Arch. et Eton. ἐπεςάλησαν.
12 Ἐκποδὼν] Mox ἐπέπλεον. Pro παρέντες videtur Valla legiſſe σπαρέντες.
P. 442 *l.* 10 Δισμύριοι] Cod. Arch. τρισμύριοι.
19 Καὶ τέσσαρες] Cod. Arch. πέντε. Mox ταύτῃσι χιλιὰς καὶ ἑκατοντάδες ἓξ, καὶ δέκα.
29 Οὕτω πεντηκοσίας] Sic codex Arch. ὡς συμβαίνειν γίνεσθαι πάντα τὸν ςρατὸν μυρ. πεντηκ. καὶ τριάκοντα καὶ —— ἀνδρῶν τὸν ἤγαγεν, &c.
P. 443 *l.* 7 Αἱ μὲν δὴ πρ.] Cod. Arch. et Euſtathius, πρὸς τὴν γῆν.
11 Ἐς Π.] Lege ἐς πόντον. Ita Suidas, Euſtathius et Cod. Arch. καὶ ἐπὶ ὀκτὼ νέας. Suidas contra omnes auget numerum ad πεντήκοντα.
25 Ἐξεβράσσοντο] Ita et Plutarchus hic legit. Cod. Arch. ἐξεράσσοντο· male.
35 Εὐρώπης] Cod. Arch. et Valla.
P. 444 *l.* 1 Κρητίνεω] Plutarchus Κρησίνεω.
9 Παιδοκτόνος] Plutarchus contra Herod. hæc explicat.
786 15 Ἔντομα] Scholiaſtes Apollonii l. I. exponit τὰ σφάγια. Recurre ad p. 416. ubi σφάζοντες ἵππους λευκοὺς Μάγοι. Niſi τὰ ἔντομα intelligat τὰ ἄνορχα. Iſta enim τοῖς νερτέροις mactabant.
21 Πηλῆος, εἴη τε] Cod. Arch. καὶ ὡς εἴη.
26 Πρῶτος] Cod. Arch.
36 Ἔςρωτο κῦμα] Homerus, ἐςόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.
P. 445 *l.* 20 Ἀρίδωλις] Cod. Arch. Ἄρδωλις.
37 Ὀνόχωνος] V. p. 390. l. 7. Tzetzes Ὀνόχων ſcribit.
P. 446 *l.* 5 Ἐσελθόντες] Cod. Arch. pro ἐςέλλοντο.
P. 448 *l.* 15 Θηβαίων] De hoc loco multa diſputat Plutarchus l. contra Herodotum. L. 29. Cod. Arch. Δορύσσου, ut et margo.
P. 450 *l.* 18 Βραχυτέροισι] Cod. Eton. μακροτ. Ita Valla. Cod. Arch. μικροτέροισι.
P. 453 *l.* 6 Κλέος μέγα] Hæc vellicat Plutarchus.
P. 455 *l.* 1 Κολωνόν] Plutarcho pro nomine proprio videtur ſumi, l. contra Herod.
24 Ἀλφεός] Euſtathius legit Ἀλφεῖος.
27 Θαφθεῖσι] Pro ταφεῖσι. Eſt quidem τραχυφωνία, ſed quæ placuit Homero, Euripidi, et aliis. Vide Euſtathium ad E. Iliados, ad πρώτῳ μὲν ςρεφθέντι.
36 Πειθόμενοι νομίμοις] Strabo. Cicero,

Dic, Hoſpes, Spartæ, nos te hic vidisſe iacentes,
Dum ſanctis patriæ legibus obſequimur.

Diodorus aliud Simonidis epigramma citat.
P. 456 *l.* 40 Λεοντιάδης] Negat Plutarchus eum fuiſſe ducem, ſed Anaxandrum
P. 457 *l.* 23 Λακεδαιμονίῃ] Cod. Arch. Λακεδαίμονι. Ita et Euſtathius legit.
31 Βασιλεὺς γενόμ.] Cod. Arch. βασιλεὺς τούτων γεν.
35 Λακεδαίμονα χ.] Cod. Arch.
P. 458 *l.* 27 Ἐπιλέγεσθαι] Cod. Arch. ἐπιδέχεσθαι.
P. 459 *l.* 22 Ἔδοξε] Cod. Arch. ἐδόκεε.
30 Ἐπίτηξε τὸν κηρόν] Vide Voſſium ad Iuſt.
33 Ἐπὶ δὲ καὶ ἀπίκετο] Cod. Arch.
37 Γοργώ] Vide p. 302, 305. Meminit Plutarchus in *Laconicis.*
Ibid. Ὑπέθετο] Cod. Arch.
40 Ἄλλοισι] Deeſt Cod. Arch. deerat et Vallæ.

AD LIBRUM OCTAVUM HERODOTI.

Pag. 460 *l.* 23 Ἑβδομήκοντα] Nepos ccc. facit.
P. 461 *l.* 12 Περὶ τῆς] Lege γῆς. Quamquam et τῆς ferri poſſit.
P. 462 *l.* 10 Πυρφόρον] Interpres hic plane hallucinatus eſt. Πυρφόρος ſacerdos eſt; Sacerdotibus ſolet parci in præliis. Cum volunt ſignificare cladem maximam, aiunt μηδὲ πυρφόρον, &c. deinde λόγῳ Valla vertit in λόχῳ. Diodorus Siculus rem ſic extulit, μηδὲ ἄγγελον, τὸ δὴ λεγόμενον, διασωθῆναι.
32 Ἀλλ' οὐ γάρ.] Codex Eton ἀλλ' οὔπω καιρὸς παρέσχε. Ita Valla. Diodorus indicem hunc *Samium* facit.
P. 464 *l.* 35 Παρακελευσάμενοι] Cod. Arch. παρασκευασάμενοι, ut Valla.
P. 466 *l.* 32. Ὥςε ἀφίςασθαι] Cod. Arch. ἢ ὥςε μὴ ἀπίςασθαι. Quod probum.
45 Scribe Ἱςιαιεὺς cum cod. Arch. Plutarcho, et Stephano.
P. 467 *l.* 14 Ὀρυξάμενος] Polyænus narrat *ſeptimo libro.*
48 Τιγράνης] Cod. Arch. rectisſime Τριτανταίχμης, ut ſupra.
P. 471 *l.* 3 Προνοίης] Epitheton eſt Minervæ, *Pronœiæ.* Pauſanias, Diodorus.
P. 474 *l.* 7 Τριηκόσιαι] Cod. Arch. ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι. V. pag. 485.
P. 478 *l.* 38 Μυςικὸν Ἴακχον] Vide Heſychium in ἅλαδε μυςαὶ et Ἴακχος· et Scholiaſtem Ariſtophanis ad Nubes, p. 142.
P. 481 *l.* 45 Ἑπτά] Videtur Homerus ſex tantum agnoſcere. Vide eius *Catalogum.*
P. 485 *l.* 47 Εὐεργέται] Talis Soloſon ſupra l. III. et Mardochæus. Brisſonius l. I. de *Regno Perſico.*
P. 486 *l.* 11 Θεάσασθαι] Sedit Xerxes ſub aurea platano, aderat ei Draco Eupompi F. qui per ſtadia xx. proſpicere valuit, is Xerxi omnia narrabat. *Ptol. Hephæſtio.*
48 Ἐπίσημον τῆς νηός] Quod erat in prora, τύπος, puta, Cygnus, Taurus, Tigris, Sus, unde et nomen navi, παράσημον in puppi. Sed nec hæc ubique diſtinguuntur.
P. 487 *l.* 37 Πᾶν αἰτιώμενος] Cod. Arch. πάντας αἰτιώμενος, ut Valla.
P. 488 *l.* 37 Ἀδείμαντον] Hæc finxiſſe de Corinthiis Herodotum ait Marcellinus *V. Thucyd. Plutarchus,* et *Dion Chryſoſtomus.*
P. 496 *l.* 23 Πρώτους μὲν Π.] Cod. Arch. μὲν τοὺς μυρίους· ut Valla. Vide Plutarchum in *Themiſtocle,* ubi Σιρίφιος dicitur.
P. 500 *l.* 4 Ἀφιδναῖος] Cod. Arch. Ἀθηναῖος. Mox idem καταμαργέων. Vide Plutarchum in *Themiſtocle.*
17 Στρατοῦ ὄν.] Cod. Arch. melius τοῦ Μαρδ. *exercitus, quem ſibi elegerat,* &c.
P. 501 *l.* 37 Πρώϊος] Cod. Arch. πρῶτον.
P. 502 *l.* 13 Ἡγησίλεω] Cod. Arch. ἡσίλεω. Male.
Vide Pauſaniam *Lacon.* Herodotum p. 351. 452.
ſed in his recenſendis pauci conveniunt, ſive nomi-
na ſive ordinem ſpectes. V. *Reineccium.* 787
29 Στασιῶται] Cod. Arch. ςρατιῶται.
P. 503 *l.* 3 Πανταχῇ μιν χρησόμενον] Sic cod. Arch. *ubique terrarum oracula conſuleret.*
16 Ἐς Ἀμφιάρεω] Ut Thebano nemini licuit dormire in Amphiarai æde, ita in Herculis, nemini peregrino. Plutarchus contra Herodotum.
P. 504 *l.* 30 Ὡς δὲ ἤκουσε] Codices ſcripti lectionem oræ agnoſcunt.
47 Σὺν νόῳ] Homerica eſt locutio; Νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.
P. 505 *l.* 18 Ἀραῖος] Cod. Arch. Ἀργαῖος, vel Ἀργεῖος. Ab hoc reges deinceps *Argeadæ* dicti.
35 Παρεοῦσαν] Cod. Arch. cum margine ſtat; nec non et Cod. Eton. Mox καταλύσεσθε. *Idem.* V. p. 513. l. 3.
P. 507 *l.* 27 Ἀθέμιςα] Cod. Arch. ἀθέμιτα ῥέζειν.
45 Τοῖσιν ἐργαζομένοισιν] Cod. Arch.
P. 508 *l.* 5 Ἐοῦσαν] Cod. Arch. ἔχουσαν.

AD LIBRUM NONUM HERODOTI.

Pag. 510 *l.* 4 Στασιωτέων] Cod. Arch. ςρατιωτέων. Non probo.
40 Κατὰ μὲν ἐλ.] Epimone, ſive anaphora; quaſi Homerus utitur, Ἔνδ' ἔνι μὲν φιλότης, ἔνδ' ἵμερος, ἔνδ' ἀοριςύς.
P. 511 *l.* 27 Καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον] Cod. Arch. ἀπ' ἡμέων οὕτως ἀκίβδηλον νέμεται.
38 Μηνύουσι] Cod. Arch.
41 Ἐκδεκώμεθα] Cod. Arch.
42 Ἐπιτηδέςατον] Cod. Arch.
P. 512 *l.* 13 Χίλεος] Plutarchi codices habent χείλεως.
27 Ἑπτὰ περὶ ἕκαςον] Deſunt hæc Cod. A. et Vallæ, et Eton. nec hic locum habent, nam infra pag. 520. recurrunt. Plutarchus tamen videtur hic legiſſe.
P. 513 *l.* 9 Ξείνους] Heſychius, in ξένοι. Τοὺς Πέρσας.
P. 514 *l* 24 Ἀτταγῖνος ὁ Φρ.] Athenæus libro II. Ubi Ca-

Casaubonus notat in MS. esse Ἄτταμνος. Vide infra 541. Plutarcho Ἀπαγῖνος, male.
P. 516 *l.* 28 Μακίσιον] Cod. Arch. Μακίσιον. Ita et margo, probabilior est hæc lectio; abit Tzetzes, cui dicitur Μασίστριος.
P. 517 *l.* 20 Ὀφθαλμὸν] Cod. Arch. ὄμφαλον, *umbilicum*. Recte. Thorax reponebatur Athenis, in Minervæ Poliadis templo. *Pausanias*.
30 Ἀλλὰ πάντας] Deest ἅμα· supplet codex Arch.
43 Κείροντες] Morem multis testimoniis illustrat Brissonius. Ratio hæc subesse videtur; ἄψυχα ἀψύχοις. Vide Hesychium in αἱμακουρίαι.
P. 518 *l.* 13 Γαργαφίην] Cod. Arch. Γαρσαρίην.
23 Πολλὸς ὠθισμὸς] Cod. Arch.
41 Ἐπὶ διακειμένοισι] Interpres non cepit sententiam. Verte, *ex pacto*, *ex consensu*. Τὰ διακείμενα sunt ὡρισμέναι συμφωνίαι, συνθεσίαι, ὁμολογίαι, ut Diodorus loquitur. Illud nota, Herodotum ἑκατὸν ἔτεα, Diodorum πεντήκοντα ponere.
P. 519 *l.* 42 Τὰς ἀποθήκας] Hæc dele; neque enim agnoscit codex Arch. nec Valla, nec margo.
44 Τρωικοῖσι πόνοισι] Virgilius, *Troiæque labores*. Cod. Arch. hic ἡρωικοῖσι.
P. 526 *l.* 26 Ἀλλὰ τὰ μὲν] Cod. Arch. τά δε μέν.
41 Προελήλατο] Cod. Arch. προσελήλατο.
P. 527 *l.* 10 Ἐθέλοιμι] Puto ita scripsisse Herodotum; habet tamen codex Arch. haud male, ἔλοιμι.
16 Καταῤῥάδηκε] Rectius, ad normam Ionismi, καταῤῥωδήκεε. Mox pro συνάχθητε idem cod. Arch. συλλέγητε. Est autem λιπαρεῖν quod sequitur λίαν παρεῖναί τισι.
34 Ἀθηναίους] Vide ut omnes scriptores in Atheniensium laudes conspirent. Plutarchus innuit Herodotum pretio ad hæc fingenda adductum fuisse.
P. 528 *l.* 13 Ἐκπαγλεομένων] Cod. Arch. ἐκπλαγεομένων. Hanc scriptionem præfero, quoniam multis aliis in locis sic video scripsisse Herodotum.
29 Ἄρχομεν] Cod. Arch. ἄρξομεν, *Incipiemus*.
45 Εὔποροι] Cod. Arch. ἄποροι. Ita Valla, et res postulat: nam Persæ cominus, ut Spartani, non pugnabant.
P. 529 *l.* 9 Παρὰ τὸ δεξιὸν] Cod. Arch. et Eton. et Valla, παρὰ Παυσανίην ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας. Rectissime.
15 Συμβολὴν ποιεύμενοι] Atqui locus postulat particulam negantem μή. Supplet codex Arch. et Valla.
44 Ἡραῖον] Cod. Arch. et Valla ἱρόν. Hæc omnia Plutarchus in *Aristide* sublegit.
P. 530 *l.* 6 Πιτανητέων λόχου] Erat Πιτάνη quidam δῆμος cuius meminerunt Pausanias, Hesychius, Thucydides, Herodotus supra, p. 181. l. 40. Ex hoc populo turma Amompharetum sequebatur, quæ quidem turma una fuerit ex turmis militaribus Spartanorum. Turmas has, seu τάγματα, quatuor aliqui
788 faciunt, uti legere est apud Scholiastem Aristophanis in *Acharn.* παρὰ Λακεδαιμονίοις ὑπῆρχον τέσσαρες λόχοι. Aristophanes ipse in *Lysistrata*, τέσσαρες λόχοι ἀνδρῶν μαχίμων. Alii tamen quinque fuisse volunt. Hesychius et Harpocration citant Aristotelem in *R. P. Lacedæmoniorum*. Has enumerat, opinor ex Aristotele, Scholiastes ineditus in Lysistratam, Ἔδωλος, Σίνις, Ἀρίμας, Πλόας, Μεσσοάγης, vel rectius Μεσσοάτης, ut apud Stephanum. Ἐδώλου meminit Hesychius. De tribus reliquis non constat. Thucydides affirmat septem fuisse: Notat hoc idem Scholiastes ad *Lysistratam*, productis Thucydidis verbis. Video alios alium numerum ponere. Negat interim Thucydides ullam fuisse apud Lacedæmonios Πιτανητῶν λόχον, et Herodotum oblique tangit. Eum sequitur Hesychius, qui tamen etiam apud aliquem poëtam reperisse videtur Πιτανήτης ςρατός.
P. 531 *l.* 12 Ὅπλα ἦγε] Cod. Arch. λόχον ἦγε, rectius; erat enim λοχαγός.
P. 533 *l.* 3 Γινομένων, ἀποβλ.] Cod. Arch. interponit χρηςῶν.

42 Ἀειμνήςου] Cod. Arch. hic optime Ἀριμνήςου. Sane adstipulatores habet Plutarchum et Pausaniam.
P. 535 *l.* 31 Τεῖχος, καὶ τὴν σκηνὴν] Vide quid hic sperabat se inventurum Polycrates Atheniensis, apud Schol. Aristophanis p. 333.
P. 536 *l.* 36 Ἀειμνηςον] Ita et codex Arch. nam hic Platæensis alius est ab Arimnesto Spartano, de quo ad p. 533.
P. 537 *l.* 23 Ἐφόρεε ἄγκυραν] Plinius codex Arch. ἐπίσημον ἄγκυραν.
26 Εὐρυβάτην] Cod. Arch. Εὐρυβιάδην.
36 Φαρανδάτης] Sic Pausanias, aliter Φερενδάτης. Vide p. 405. et 407. Hic apud Æschylum in Persis corrupte dicitur Φαρανδάκης.
46 Λῦσαι] Placet cum codice Arch. legere ῥῦσαι.
P. 539 *l.* 41 Παυσανίῃ] In eius honorem Παυσάνεια festum fuit. *Pausanias*.
P. 540 *l.* 15 Μήδων] Athenæus hunc locum transcripsit. Legit autem ut codex Arch. et margo et Valla ἡγεμόνος.
41 Ἔθαπτον] Cod. A. ἔθαφθεν. Ita et Valla.
P. 541 *l.* 3 Τῶν δὲ ἄλλων] Hæc verba omisit codex Arch. sed non omisit Plutarchus, imo acerbe de iis agit cum Herodoto.
6 Κοινὰ] Lege κεινὰ, *vacua*, κενοτάφια. Ita hic legit Plutarchus.
P. 542 *l.* 30 Συνεκήρυσε] Cod. Arch. συνεκύρησε, *evenit*.
P. 543 *l.* 11 Ἡγησιςράτου] Cod. Arch. ἡγησίςρατον.
26 Ποταμὸν ὃς] Duo sunt: oportuit nomine distinxisse. Vide Stephanum in Λάκμων.
P. 544 *l.* 42 Καλαμίσοισι] Cod. Arch. Λαμίσοισι. N. L. Duris ἐν ὅροις Σαμίων hic nobis usui foret.
P. 545 *l.* 15 Κτιςὴν] Scribendum κτιςύν· ea est forma Ionica.
P. 546 *l.* 8 Οἱ Ξέρξεω] Omnino ut codex Arch. ὑπὸ Ξέρξεω.
41 Μηνὸς] Confer Ælianum in V. Hist. l. 2. cap. 25. Plutarchum, *Camillo* p. 138.
P. 547 *l.* 27 Ἰθραμίτρης] Cod. Arch. Ἰθαμίτρης. Vide p. 405. l. 1.
34 Περίλεος] Scribe Περίλεως.
P. 548 *l.* 20 Ἀφεῖναι] Lege ἀπεῖναι.
25 Πελοποννησίων] Valla videtur vertisse Λακεδαιμονίων.
46 Φθὰς] Omnes scripti φρασθεὶς, *percipiens*.
P. 550 *l.* 14 Τυκτὰ] Dictio est Persica. Xenophonti, Γενέθλια. Athenæus l. XIII. hæc adducit.
18 Χρήζει] Habet hic codex Arch. δέεται· puto ex interpretamento.
37 Εἰσὶ τρεῖς] Nec Valla nec codex Arch. agnoscit.
40 Μεθέντα] Repone cum codice Arch. μετέντα.
41 Μεγάλα ποιεῦμαι] Cod. Arch. μέγα. Alibi μέγα ποιεύμενος ταῦτα, et μέγα ὑπερφέρουσα.
45 Ἥσσω] Scribe ἥσσων.
49 Γῆμαι] Cod. Arch. γυναῖκα.
P. 551 *l.* 36 Διαβάντες] Cod. Arch. διαβαλόντες. Ita prius, διέβαλον ἐκ τῆς Χίου ἐς Νάξον.
41 Οἰόβαζος] Cod. Arch. Οἰάβαζος, Valla. *Oebazus*.
46 Ἀρταΰκτης] Plura Pausanias.
49 Τφελόμενος] Valla *petitis*. Cod. Arch. αἰτήσας.
P. 552 *l.* 6 Διεβάλετο] *Fefellit*. Archippus in *Philo*, γέροντα διαβαλοῦμαι τήμερον. Aristophanes *Avibus*, διαβάλλεταί σε ὁ θεῖος. Imo παραβάλλεταί σε apud Alcæum, et παραβλήδην ἀγορεύειν apud *Homerum*: Schol. Aristophanis horum auctor. V. p. 327. l. 29.
23 Ἀφύκτως] Cod. Arch. ἀφυλάκτως.
P. 553 *l.* 9 Νεχλωτοι] Puto hic Eustathium legisse ἔσπερον. Ita sane apud eum video haberi hodie in Odysseam.
17 Τίνεσθαι] Cod. Arch. σίνεσθαι, nec dubito: quin ita et Vallæ occurrebat. Eustathius exposuit per βλάψαι.
36 Ἀρτεμβάρης] Cod. Arch. Ἀρτεβάρης, et quidem in l. 1. sic semel pinxit: sed male.
P. 554 *l.* 5 Μαλακοὺς γενέσθαι] Cod. Arch. supplet ἄνδρας, consentit Valla.

L. S.

789 *æc sunt, Lector candide, quæ vere* κατ' ἐπιδρομὴν *ex Herodoto meo transfudi in calcem huius editionis; postquam acta iam, et transacta erant omnia, quæ ad hanc impressionem concinnandam spectare videbantur. Multa sciens intacta reliqui; ab aliis occupata non reposui. In Latinis quædam denuo verti; in Græcis quamplurima emendavi. Nec arroganter hoc a me dici quisquam existimet: Nam coniecturis meis nihil, omnia vero accepta refero scriptis exemplaribus; quorum illud, quod mihi utendum dedit R. P. Archiepiscopus Cantuariensis, utramque paginam in hoc negotio fecit. Nec pœnitendum interim subsidium attulit alter codex MS. cuius Variantes Lectiones mihi subministravit Johannes Roswel, Vir humanissimus, et præclararum omnium artium peritissimus. Illud vere dicturus videor, me venam saltem aperuisse ad Herodotum sanandum. Id certe volui, et ut consequerer, ex Galeno, Hesychio, Georgio Pardo* Ionicarum dictionum Lexicon *auxi et locupletavi; tum etiam Herodotum non indiligenter contuli cum Athenæo, Eustathio, Suida, aliisque scriptoribus, qui ab eo quicquam fuerant mutuati. Linguæ Ionicæ canon fuit olim Herodotus; Enimvero in vulgatis libris tot occurrunt glossemata, tot ab ea dialecto ad alias aberrationes, ut vix trientem Ionici idiomatis nunc superesse crediderim. Infinita sunt, quæ ex Codice Archiepiscopi hoc in genere restitui poterant; sed nunc non erat his locus. Exoriatur aliquis, ita voveo, cui otium sit uberius et ingenium, ad perpurgandum Herodotum; Ille his nostris et plura et elegantiora facile inveniet; Ille de optimo scriptore, de viris doctis, et de me etiam optime merebitur, si, reconditiori instructus eruditione, tumultuariam hanc nostram scriptionem, quasi Herodoto minime dignam, plane dispungat.* Vale.

JACOBI GRONOVII
N O T Æ
E T
OBSERVATIONES
In novem libros
H E R O D O T I.

JACOBI GRONOVII
NOTÆ ET OBSERVATIONES
In novem libros
HERODOTI.

793

ΡΟΔΟΤΟΥ Herodoti.] An recte ſic edatur id nomen, ambiguum facit auctoritas eruditorum, in quibus Henr. Valeſius ad Ammiani Marcellini librum XXI. cap. 6. ſuſtinuit palam notare Latinos „ Græca nomina fere adſpirare ſolere, ut cum Herodotum et „ Herophilen et Herodicum ſcribunt, cum Erodotus et Erophile et Erodicus emendate ſcribi debeant. Erodotum quidem paſſim in „ Græcis editionibus adſpirari hodie videas; ſed id „ mendum eſſe non dubito". Novimus hanc cauſam in ſimilibus vocibus, ut Hannibal, Homerus, ſæpe tractatam fuiſſe, quam relinquimus, quum ſufficiat nunc expromere rationem Mediceæ Bibliothecæ, et eius longævi codicis, quem antetuli. Nam illic exſtant varia exemplaria huius voluminis et hiſtoriæ, ubi nomen iſtud ſine dubio adſpiratur. Cæterum in hoc noſtro legitur Κλειώ Α῀ Ηροδότου ἁλικαρΝησσῆος. Harum poſtremarum appellationum primis vocalibus nunc impoſita eſt nota ⊢, at non aureæ repetitioni nominis Ηροδότου in fine libri primi, ubi videas ΗΡΟΔΟΤΟΥ· non in principio ſecundi, non tertii, non quarti, non quinti, ſed ſexti principio apponitur contrario ductu ⊣ (tanquam vetus illud Η præponi ſolitum ſcriba hic librarius divideret: de hac autem pſile et de priore aſpera monuit Salmaſius ad Conſecrationem Regillæ p. 44. et 52. ubi plura huc pertinentia.) ut lenis ſit ſpiritus, quum ſeptimo imponatur ſimilis primo, ut et nono, quum octavus liber eum ignoret. Sed et alter eodem nomine uſus apud auctorem noſtrum 8, 132. ſimili modo adſpiratur in MS. Hic vero ſpiritus nunc aureo, nunc rubro colore inductus eſt. Ex quibus ante omnia præclarum et bona fide odoris veriſſimi plenum patet iſtud αλικαρΝασσῆος. Ita enim turpiter iſtud appellativum ventilatur variis velut follibus, ut Camerarius in dialecti Ionicæ ſpeciminibus pag. huius editionis 718. annotaverat Ἁλικαρνασσῆος pro Ἁλικαρνασσέως, et tantum hactenus; Stephanus in Prolegomenis pag. 743. [Interim certe adeo in hac parte nihil mutare ſum auſus, ut in ipſo etiam principio Ἁλικαρνασσῆος retinuerim, et in Ἁλικαρνησσέως mutare noluerim: quamvis ſit Ἁλικαρνησσεὺς 3, 4. et Ἁλικαρνήσσοῦ 8, 104.] Tanquam hæc ſumma hæſitationis foret, quum Ἁλικαρνησσὸς etiam exſtet 2, 178. et Ἁλικαρνήσσεὺς 1, 144. quum in eodem libro 1. cap. 175. exhibeatur Ἁλικαρνασσοῦ. Hoc magnum incertum videbat Stephanus, ubi notari debet illud libri 1. cap. 144. Ἁλικαρνησσεὺς factum eſſe ab ipſo Stephano, tanto indecentius, quod ibi mox ab ipſo eodem relinquatur etiam Ἁλικαρνησόν, quum Aldus et Camerarius ediderint Ἁλικαρνησεύς. Et hic Stephanus etiam ipſum titulum mutavit, etſi id neget, et quum Aldus et Camerarius edant Ἁλικαρνασσέως (ſicut nummi, qui hodie ſuperſtites et in notitiam producti ſunt, fere cuſi ſub Cæſaribus, habent Ἁλικαρνασσέων) ipſe fecit Ἁλικαρνασσῆος; quod placuit etiam Tanaq. Fabro in Epiſtolis Criticis pag. 30. Nunc igitur principio hoc ad veterem et genitivam formam confirmato ex priſca fide, etiam gemino Σ, interdum uno conceſſo, unum illud in libri 1. cap. 175. Ἁλικαρνασσοῦ non pro exterricinio haberi debet, ſed in quo conniverunt oculi inſpicientium libros antiquos, quod meis forſan quoque contigit. Sed ab Stephano deterritus et ipſe fui, quam tamen meram Empuſæ huius eſſe vanitatem iam declarat codex Mediceus, et omnino poſthac ita mutari debet; tum ex reliquis colligas huic ipſi volumini, quum primo ſcriberetur, adſpirationem non fuiſſe datam, ſed poſtea impoſitam. Etiam hinc patet ſingulorum dein librorum titulos ab iſto Stephano pro lubitu ſuo auctos denſatosque, nempe ut omnes ad unam formam eamque ſatis verboſam redigerentur; quum nec Aldus nec Camerarius, nec liber certe Mediceus, unde colligo etiam de aliis, habeant illam adiectionem Ἁλικαρνασσέως: quæ an non ſatis eſt, ſi ſemel in primo conſpectu et fronte exſtet? Ut hoc addam, Suidas in v. Λέσχη citat epigramma Callimachi, quod notavit chirographo ſuo Hadr. Iunius exſtare in Anthologia Epigr. 3, 399. eſſe 794
autem Callimachi, in quo dicitur Ξεῖν' Ἁλικαρνασεῦ, ut legitur in editione Baſileenſi, prout etiam exhibet MS. codex Lugdunenſis, ſed perperam Genevæ et Cantabrigiæ mutaverunt in Ἁλικαρνασσεῦ geminato ſigma ex vulgari nimirum pronunciatione. Quum autem Herodotus vel Græcia, ut fere innuit Lucianus, hiſtorias has publico Muſarum nomine inſignitis quibusque partibus etiam numero novenario definierit, crediderim ab Gellio innui Herodotum, quum ſcripſit in præfatione *alii Muſarum inſcripſerunt*, ſicut notum quoque reddidit Suetonius Aurelii Opilii factum, qui volumina novem unius corporis variæ eruditionis ſcripſit ex numero Divarum et appellatione; videlicet ut obſervatum eſt ab aliis numerum novenarium in diviſione ſcripti et in ſerie rerum per partes digerenda ſæpe placuiſſe; etiam de Cephalæone monuit ad Græca Euſebii Scaliger et alii. His adde, quid in hoc principio cogitaverit Daniel Heinſius ad Horatium pag. 101. Nam cui bono erit inſpicere Neſſelium pag. 143. de Herodoto Viennenſi loquentem?

1, 4. Τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα.] Hæc recte dicuntur, adeoque videntur placuiſſe Philoni et Gregorio Nazianzeno, ut etiam voluerint imitari, prout patet ex verbis allegatis Henr. Stephano in Theſauro. Itaque affatim prudenter hæc Herodotus coniunxit, ſed quibus non debebant agglutinari præcedentia ἐξ ἀνθρώπων, quod tamen manifeſtiſſime videtur feciſſe interpres Valla, etiam ille ipſe qui continuis recognitionibus, ut vocat, interpretationem eius luſtravit, Henr. Stephanus, quem occaſione loci 1, 10. μαθοῦσα δὲ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς non tæduit ter de iſta præpoſitione ſcribere, primo in recenſione et interpretatione vocum Herodoti p. 725., ſecundo in Prolegomenis p. 738., tertio in alteris Proleg. pag. 743. Ille tamen reddebat *ex hominum memoria temporis longinquitate deleantur.* Omnino perperam, unde accidit, ut eum ſimul cum Valla aggrederetur in Epiſtolis eisdem loco citato Tanaq. Faber, quaſi uterque exiſtimaverit poſſe dici Græce ἔργα γενόμενα ἐξίτηλα γίνεται ἐκ τῶν ἀνθρώπων. Nam ſane in tribus illis locis Stephanus ſecernit ſe ab Valla, quod debuit Faber agnoſcere, quem ſæpe fervor nimius attollit. Utique clarum eſt in voce ἐξίτηλος non ſupponi alios quam homines, et ſolam memoriam hominum interque eos uſum vox iſta reſpicit, ut illorum mentio iſtic fieri non debeat, præſertim quum agatur de hiſtoria. Iam iſta loquutio per præpoſitionem ἐκ tam frequens eſt in Herodoto, ut qui ſupponitur eum evolviſſe, doceri de ea non debeat, quum occurrant et εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεος, et τούτων ἐξ ἐμοῦ ἐπιτελευμένων, et λεγομένου ἐκ τοῦ Ἀρισαγόρεω, ac ſimiliter cum aliis verbis, et ut nunc ſunt γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων, ita ποιούμενα et ποιηθέντα, ſenſusque Herodoti eſt, ut neque illa quæ evenerunt vel facta ſunt ab hominibus, tempore exoleſcant. Hinc iam appareret quanto peius ſit, quod quondam ex Lipſia adferebat Fridericus, *ut neque præteritæ res ex hominum memoria, temporis longinguitate, exoleſcant.* Nec enim attendit vel ad loquutionem Herodoteam γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων, vel ad ſententiam plane perfectam in ὡς τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται. Hæc ſi non ſatisfaciant, plane rem conficit Lucianus, in ſcripto de conficienda hiſtoria: Τοιούτοις προοιμίοις οἱ ἄριςοι τῶν συγγραφέων ἐχρήσαντο· Ἡρόδοτος μὲν ὡς μὴ τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται, μεγάλα καὶ θαυμαςὰ ὄντα &c. Iſte autem locus tanto acrius debuit penetrari, quoniam in eo vera cauſa deſignatur, quæ Herodoti animum commovit ad temporis ſui partem tali ſcripto impendendam, quo ſervarentur geſta ab hominibus, nec tem-

pore obliterarentur. Hanc vero causam quum plenissimo ore ipse profiteatur, quid est, quod ita urget iste Theophilus ad Autolycum in principio libri III. mirum in modum confuse varia questus et scripta veterum ad φλυαρίαν redigens pergit: Τί ὠφέλησεν Ἡρόδοτον καὶ Θουκυδίδην αἱ ἱστορίαι αὐτῶν; Indigne profecto, quum nulla non sæcula testata fuerint eos frui scopo, quem petierant, qui non debet alius supponi, quam quem ipsi ediderunt, ut confecerint aliquid vel gratum vel utile posteris.

1, 8. Ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.[Lepidum est, quod de his et anterioribus verbis notat Thomas Gale, *Exordium hoc præmisit Plesirrhous, Herodoti amasius. Quæ sequuntur post ἀλλήλοισιν, sunt verba Herodoti.* Itaque causam hanc suam facit, et ex sua persona atque auctoritate sic docet lectorem, quasi illum quemcunque Plesirrhoum vidisset hanc præfationem anteponere. Oportet unum hoc specimen dari, quia similiter consulit in aliis, quæ peculiaria hic illic occultata tanquam sua profert. Sed bonus vir talia θαύματα ab Herodoto debebat abigere, et fateri alium esse fundum huius narrationis, quum ipse auctor esse non posset, nempe Ptolemæum Hephæstionem; ex illo enim refert Photius, ὡς Πλησίρροος ὁ Θεσσαλὸς ὁ ὑμνογράφος, ἐρώμενος γεγονὼς Ἡροδότου, καὶ κληρονόμος τῶν αὐτοῦ, οὗτος ποιήσειε τὸ προοίμιον τῆς πρώτης ἱστορίας Ἡροδότου Ἁλικαρνασσέως, non addito, utrum probaverit et crediderit ipse Ptolemæus, non etiam an firmaverit id iste Plesirrhous. Certe quidquid illud est, et qualiscunque iste Plesirrhous, obstare illi videtur Dio Chrysostomus in Orat. 53. de Homero. Καί τοι τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὁπόσοι τινὰ ἔδοξαν ἔχειν δύναμιν, ἢ περὶ ποίησιν ἢ καταλογάδην συγγράφοντες, καὶ πρῶτον, καὶ τελευταῖον, τὸ ἑαυτῶν ὄνομα συγγραφόντων, πολλῶν δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τε καὶ ποιήμασιν solitorum scribere suum nomen, ὥσπερ Ἑκαταῖός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Θουκυδίδης. Huius sane fides melior, et vicissim ea iuste illi tribuitur. Et pari modo mox iudicari debet de 795 nomine uxoris Candaulæ, item de regina conspiciente Gygen egredientem ex cubiculo in cap. 10. de dracontite lapide.

1, 19. Διατίθεσθαι τὸν φόρτον.] Consensu mirabili intellexerunt interpretes *mercimonia exposuisse*, prout id sane erat unum ex muneribus eorum, qui ibant in commercia. Sed in Græcis non est præteritum perfectum. Deinde non agitur per illam locutionem de digerendis certo loco rebus venalibus per seriem decoram ad invitandos ad spectacula et hinc emptionem prætereuntes, quod est in verbo Latino *exponere*, sed de distrahendis disponendisque accepto pretio, quod convenit per illos, qui emerunt. Recte intellexit hoc Æmilius Portus in Lexico Ionico, et adiunxit huic locum capitis 194. ex hoc ipso libro, ubi vertebant similiter *onusque exposuerunt*. Hinc mutavi vitiosa.

1, 24. Τωὐτὸ ὃ καὶ Ἕλληνες.] Sic quum exstaret in optimo codice, non rebar Ionismum interpellare, quo minus reciperem pro vulgato τωὐτὸ τὸ καὶ Ἑλλ. Nec enim sic illi adhæret noster auctor, ut non aliquando deserat, sive interdum in eius usu aliquid offenderit, sive alia causa compulerit. Interim sicut nunc exigitur ab codice isto, sic iam editur cap. 216. Ὃ γὰρ Σκύθας φασὶ Ἕλληνες ποιέειν. Infra etiam sic MS. c. 186. Ἐν ᾧ ἐπίμπλατο τοῦτο. Etiam c. 202. Ἀνθρώπους, οἵ σιτέονται. Sic 2, 51. et 75. et 131. idem deprehendes. Etiam libro 5. cap. 108. ἄκρην, αἳ καλέονται Κληΐδες dicit, non ταί. Noli irasci, quum me vides in tenui quoque aliquid molientem: plus enim iusto sumpserunt sibi ad dominandum in eis particulis. Nam et lib. 2. cap. 48. ediderunt Τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας ταὶ γυναῖκες. Satis conspicuus illic articulus ταί, qui nullus apparet in codice Mediceo, et hinc a me non admissus; id quod in antecessum nunc moneo.

Ibid. Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου.] Difficile probatu erit apud Herodotum legisse videri Pausaniam non ita, sed τὴν Ἰάσου, ut affirmat doctissimus Vindingius in Hellene, in hac re concinens Th. Galeo, qui et ipse ex fabulatoribus et aliis ut Strabone ipso scribit Iasi filiam fuisse veri esse similius, ac mox Pausaniæ librum II. quoque advocat. Oportet hic cavere. Nam de Io, quem patrem habuerit, nihil profert ex Herodoto Pausanias, sed eum tradit ex sua sententia, ut nihil ista nominis proprii appellatio faciat ad Herodotum. Utrius autem verior opinio sit, id vero aliam constituit controversiam. Pausaniæ verba sunt: Ἰὼ μὲν οὖν Ἰάσου θυγάτηρ. εἴτε ὡς Ἡρόδοτος ἔγραψεν, εἴτε καθ' ὃ λέγουσιν Ἕλληνες, ἐς Αἴγυπτον ἀφικνεῖται.

2, 10. Βασιλῆος θυγατέρα Εὐρώπην.] Huius narrationis memoriam quum ita renovavisset Eusebius ad annum XC. Εὐρώπη Ἀγήνορος ὑπὸ Κρητῶν ἡρπάγη ἐμπόρων, ὥς φησιν Ἡρόδοτος· τοῦ δὲ πλοίου παράσημον ἦν Ταῦρος, in Latinis autem tria ista verba ὥς φησιν Ἡρόδοτος essent omissa ab Hieronymo, magnus Scaliger ibi notat: *Omisit vero Hieronymus Græca*, ὡς Ἡρόδοτος φησίν. *Herodotus ait; quod a Phœnicibus rapta fuerit Io, propterea Græcos hanc iniuriam ulturos Europam rapuisse.* Vir maximus non cogitat Herodotum versari in narratione Persica, et Persas esse, qui sic narrent de Io. Item Persas esse, qui sic narrent de Europa: nec tamen etiam Græcos iniuriæ prioris ulciscendæ causa eam rapuisse dicit ista narratio, sed ipsos Persas ita compensavisse crimina, de qua interim re hi Græci, quos Herodotus coniicit fuisse Cretenses, forsan ne quidem cogitaverint. Quod quum ita sit, fortassis hinc Hieronymus omisit illa tria Græca verba, quæ memorant Herodotum, quem sciebat alia scribere.

2, 12. Ταῦτα δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι.] Hic ordo vocum est in libro castigatissimo, quem violant edentes ἴσα σφι πρὸς ἴσα, quum non videantur vel Græci vel Herodotus concessisse, ut istam repetitionem ἴσα πρὸς ἴσα interrumperet aliquid alienum: certe ex tali consideratione videtur venisse ἀλλοπρόσαλλος. Etiam lib. 7. c. 100. ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα sic iunctim ponuntur sine alio interposito; et 5, 102. ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἄλλο et ἴσον ἴσῳ προσφέρειν est in Mnesithei fragmento. Cæterum in MS. legitur etiam ut in aliis MSStis, ταῦτα μὲν δή, quæ vocula inseri debet.

2, 16. Τῶν εἵνεκεν ἀπίκοντο.] Est, non est ex vena Ionicæ scriptionis, unde præterquam quod in præpositione has ipsas voces, prout cito, contulit Porti Lexicon Ionicum Herodoti, insuper verbum ἀπίκοντο separatim tractat, quum sane id iam antecessisset et sæpius sequuturum sit. Nequivi tamen hic tolerare; nequivi credere ab Herodoto id nunc usurpatum fuisse; tanti ponderis est testimonium ab optimo codice, qui non tantum ex antiquo ævo candide producebat ἀπίκατο, sed etiam indicabat se venisse in manum recentem, quæ iuris Græci parum et hodierno solum 796 modo gustaverat, et ita violenta esse conabatur superponendo ν, quasi deberet esse ἀπίκαντο. Sed illa ploret. Verissima venit manus vetusta, et aliquoties infra fulgebit, quoniam verbum istud est continui usus in historia, nobis per sua loca professuris aperte et sequuturis, quod proprie fuit antiquum: et Herodotus sectatur varietatem mirabiliter prorsus, ut deprehendes.

2, 30. Τοὺς δὲ προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι.] Quum sic diu sit editum in Herodoto, tandem notavit Galeus, sibi magis placere lectionem marginalem, quam sequutus est Eustathius ad Γ. Iliados. Idem opinor cogitavit Stephanus, a quo ista marginalis lectio primum exstitit, nempe προϊσχομένοις. Sufficit hic scire nec codices illos duos quos Gale inspexit, nec Mediceum abire ab vulgato per Aldum: idque in dubium trahi non debet ab Herodoti studioso, quum is tantopere amet istum genitivum in participiis, ut reiiciat constructionem vulgarem. Est enim simile illi, quod exstat 3, 31. Εἰρομένου ὦν τοῦ Καμβύσεω, ὑπεκρίναντο αὐτῷ. Ibi enim poterat simpliciter dicere εἰρομένῳ δὲ αὐτῷ ὑπεκρίναντο. Quod genus loquendi tam frequens occurrit etiam in libris Sacris N. T. immo et apud Latinos, ut agnosci debeat, non mutari.

2, 34. Μέχρι μὲν ὦν τούτων.] MS. τούτου; et eo usum Herodotum ostendit satis repetitio eiusdem numeri mox sequens, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, quæ his verbis respondent. Accedit, quod istud τούτου in τούτων transtulerit vecors ad easdem literas inclinatio calami, ut quum præmisisset ὦν, id etiam iteraretur in τούτων. Mox dedi vocibus ordinem pristinum ex MS. ubi vulgo erat ἀνδρῶν ἀδίκων ἔργον νομίζειν εἶναι.

2, 44. Ἁρπαζομένων τῶν γυναικῶν.] Sunt vestigia manus alienæ, quæ Stephano et deinceps aliis editoribus non debuerant ita placere, ut ideo manum Herodoti delerent, et terminationibus fœmininorum tam aperta exempli iteratione præcedentibus, huic constructioni non idem indulgerent. Sicut enim Aldus et Camerarius ediderunt, ita habet MS. ἁρπαζομενέων. Confusio in contrarium occurret libro II. Cæterum ex tali origine videtur exstitisse lex apud Byzantios quam statuit Achilles Tatius lib. II. Νόμου γὰρ ὄντος Βυζαντίοις, εἴ τις ἁρπάσαι παρθένον, φθάσαι ποιῆσαι γυναῖκα, γάμον ἔχειν τὴν βίαν.

3, 6. Πέρσῃσιν οὕτω Φοίνικες.] MS. Πέρσῃσι οὕτως Φοίν. et sic statim λέγουσι ἀγαγεῖν, non λέγουσιν· et rursum Φοίνικες λέγουσι· ἐγὼ &c. Nam Iones non impediunt vocales concurrere.

3, 25. Λυδὸς μὲν τὸ γένος.] Sic et alii et passim quidem. Verum nunc MS. delet voculam τὸ, et vult Herodoti esse Λυδὸς μὲν γένος. Et recte, ut cap. 31. Τού-

Τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι &c. cap. 162. Ἅρπαγος γένος καὶ αὐτὸς ἐὼν Μῆδος. 2, 114. Ξεῖνος γένος μὲν Τεῦκρος. 4, 6. Γεγονέναι τούτους τῶν Σκυθέων, οἳ Αὐχάται γένος καλέονται. Immo lib. 9. c. 75. pallaca Pherendatis dicit Εἰμὶ δὲ γένος μὲν Κῶα. Mox etiam MS. ut iam ex aliis quoque libris productum fuit, Μυρσῖλον ὀνομάζουσι, non καλέουσι, ut vulgo, quum ſufficiat bis illud verbum anteceſsiſſe in hac narrationis parte.

3, 44. Ἄγρων μὲν γὰρ ὁ Νίνου, τοῦ Βήλου &c.] Quantarum turbarum apud eruditos cauſa et fons fuit hic locus? Scaliger lib. III. Canon. Iſag. p. 327. obſtinatus in retinendo Ἄργων, rogat, [quis non miretur Ninum Beli filium unum ex poſteris Herculis fuiſſe, qui annis mille ut minimum Nino Beli filio poſterior fuit: Aut est Herodoti, aut librariorum error.] Et mox Omphalen colligit fuiſſe Iardani ancillam. Sic quum maximus ille vir palam efferre non dubitaret ſcrupulum ſuum, mirabiliter eum ipsum fugere conati ſunt, qui maxime appropinquare auſi ſunt. Nam Marshamus in ſæculo XVII. omnes huius narrationis partes circumrodit, Mermnadas quoque nominatim recenſens, ſed hanc partem negligens. Mox acceſſerunt et Palmerius a Grentemesnil et Tanaq. Faber in Epiſtola ad Petavium, et ſpeculari maluerunt famulam Iardani, quam illa exulcerata; quum ſperavisſem me excepturum omnia ab illis complanata. Prout editum est, ita reperi in MS. Mediceo, etiam in ſuis Gale. Itaque ſicut ſuos Ninos et Belos iactavit Aſia Maior, ita videtur et ſuos narraviſſe Lydia, quos eximi illi ab nobis non oportet, vel hoc uno loco teſte, qui ſicut Agronem publice et Alcæum conſpicuum præbet, detur illis quoque hæc venia, ut in Lydia quondam notos ac claros Nilum et Belum poſteris exhibeant manu Herodoti. Neque multum miraberis, ſi intellexeris quæ dehinc ſcribet hic ipse auctor in Euterpe cap. 79. Ἄγρων autem confirmatur ab MS. ut etiam Ἀλκαῖος, pro quo Camerariana editio in poſteriore loco edens Ἀλκμαίου multos decepit. Etiam de Iardana interpretum nuper monere lectores voluit Holſtenius ad Stephani Ἴαρδανος. Interim plus æquo de coniectura ſua exſultat Cl. Faber; quippe quæ Herodotum non reſtituit, et verum aufert. Omphalen intelligi ante eum viderunt bene multi, ut patet
797 ex interpretatione Friderici. Quæ fuerit licet uxor Iardani, an idcirco in isto imperio Aſiaticis ſimili nequit vocari δούλη? Non cogitavit Faber, quum tamen ſciret, præter ſolos reges omnia illic fuiſſe ſerva. Iordani filiam dixerat Palæphatus, ſed Tollius reſtituit Ἰαρδάνου. Adde Peireſciana pag. 445. ubi et Valeſius.

4, 2. Παρὰ τούτων δὲ Ἡρακλεῖδαι.] Adverſativa abest a MS. quum ſit certe nulli bono, et ſine ea lenior incedit ſermonis nexus, ac deinde ab eodem vocula μὲν interponitur: ἄρξαντες μὲν ἐπὶ δύο τε καὶ εἴκοσι; quod ipsum prorſus est Herodoti.

4, 19. Ὦτα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν.] Hæc reſpiciens ſcripſit Lucianus in Saltatione: Ἡροδότῳ μὲν οὖν τὰ δι' ὀμμάτων φαινόμενα, πιστότερα εἶναι τῶν ὤτων δοκεῖ.

4, 21. Ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας.] Nihil est, quod in dubium voces, quum ſic repetat 3, 38. Οἱ δὲ ἀμβώσαντες μέγα· et 7, 18. Καὶ ὃς ἀμβώσας μέγα ἀναθρώσκει. Quæ exempla annotavit et Portus. Quibus addi potest ex 2, 121. τὴν κεφαλήν μιν κόπτεσθαι μεγάλα βοῶντα. Sed nihili illa ſunt præ codice Mediceo, qui negat locum vocabulo μέγα, et habet tantum ὁ δ' ἀμβώσας. Et recte, quum ab verbo isto ſolo ſatis exprimatur impetus hoc loco adhibitus, ſane diverſus ab istis reliquis. Hunc clamorem audivit nemo præter Candaulen; unde ita ſequutus fui. Etiam paulo ante habet MS. ποίει, non ποίεε, et infra ſicut edidi, non τινὰ σκοπεύειν, ut paſſim, et hinc ſimiliter.

4, 34. Πειρώμενον λέγω λόγον.] Sic integre MS. prout Stephanus notavit ad marginem, quum ſine medio verbo omnia ſint male integra. Πειρώμενος, quod etiam ponitur illic ab Stephano, et Gale videtur confirmare ex gemino MS. est correctorum, ſicut in hoc etiam codice mox aliqua poſterior manus facere voluit νος; a qua etiam videtur eſſe illud τοιάδε post verbum ἀμείβετο, quum in MS. prior manus habet τοῖσδε, illo altero ſupra ſcripto postea.

4, 36. Οὕτως ὥστε.] MS. egregie οὕτω ὥστε· ut cap. 11. Hinc et pag. ſeq. edidi ex eodem οὕτω ἀποθνήσκειν, ubi edunt οὕτως· ſæpius reor id corruptum.

4, 44. Στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνήν.] Sic 3, 76. ἔν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέσῃ στείχοντες ἐγίνοντο. Sed MS. clare στίχῃ, ut ſit a στιχάω. Deinde repetitio particulæ turbat, σοι, σε, quum res ultro ſatis pateat, et longe mitius ſit, dum pro μή σε ὄψεται legit MS. μὴ ἐσόψεται ἰόντα διὰ θυρέων, non διὰ τῶν θυρέων.

4, ult. Ἐδόκεεν ἄρη.] MS. iterum abraſa conſonante ν finali, ἐδόκεε· et Ἐθηεῖτο pro ἐθηῆτο. Utique ſic editur cap. 68. ἐθηεῖτο σίδηρον ἐξελαυνόμενον. Nec diſsimile ſequetur mox cap. 11. ἐπειρώτα pro ἐπηρώτα, et c. 32. ἐπειρωτᾷς.

5, 8. Ἐν νόῳ ἔχουσα τίσασθαι.] Cap. 73. ſic occurrit Τίσασθαι θέλων, ſed ibi futurum est iam propius. In hoc loco MS. τίσεσθαι, ut c. 86. ἐν νόῳ ἔχων ἀκροθίνια καταγιεῖν; etſi præſens quoque uſurpetur. Etiam MS. non habet μαθέειν, ſed μαθεῖν, confirmans etiam ἐπορᾷ, quod ex aliis codicibus iam notatum fuit ab Stephano.

5, 10. Ἐς αἰσχύνην μεγ. φέρει.] Hoc est Herodoteum, et ideo a MS. probatum, quum præpoſitio vulgo abſit, nec niſi margini credatur. Infra cap. 120. Καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρειν; 9, 31. Οὐκ ἐς γυμνικοὺς, ἀλλ' ἐς ἀρηΐους ἀγῶνας φέρον τὸ μαντήϊον.

5, 26. Τὸν ταῦτα βουλεύσαντα.] Ex margine hanc participii formam collegi pro vulgato βουλευσάμενον ad manum Herodoti reponendam, quia ſic quoque habet MS. Mediceus, et frequentisſima est in hac hiſtoria. Unde etiam admiſi eliſionem in verbo ἀποθωΰμαζε, quod et ipsum ita ſæpe novi occurrere, ſanctiore ſcilicet codicis eius manu, quam omnium aliorum, ut rurſus cap. 30. Talia ſunt et τρώματα cap. 18. Hic vero obſervabis et in litera Ω et in voce τρῶμα diligenter annotari ab Æmil. Porto in Lexico Ionico pro vulgari τραῦμα, non dici tantum τρώϋμα, ſed et τρῶμα: verum in verbo θαυμάζω quanquam mirabiliter ſcateat exemplis, tamen non niſi hanc mutationem fieri agnoſcit, ut dicatur θωϋμάζω addita υ, eadem litera dempta θωμάζω dici aut ignorat aut prætermiſit quacunque de cauſa. Add. Salmaſius ad ſtatuam Regillæ pag. 36.

5, 32. Τὸν δεσπότεα ἀπολλῦναι.] Sic tandem relata iuſte ſibi componuntur, quod præclare huc convenit; et vile est verbum ἀποκτεῖναι, quod Herodotus non ſcripſit, ſed captavit varietatem, unde mox tantum habet κτείνειν. Itaque ſic ſtatuo teſte optimo codice, quem tuentur alii in margine Stephani, atque item Anglici apud Gale. Notatur hoc verbum ab Suida.

5, 41. Οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης.] Anxie hoc in verbo ſpeculando verſatus fuit Æm. Portus, in Lexico Ionico interpretans *Gyges negotium ſuſceptum non dimittebat, de manibus non deponebat, de eo conficiendo non remittebat*, fere ad mentem Vallæ interpretati *nihil cunctatus est.* Quod ut in hoc potest tolerari, qui in Porto, quum is ipse notum habuerit ex capite 114. ἐπεί τε ἐμετείθη τάχιστα, et verterit, *dimiſſus est?* Prout ſane etiam reddi voluit et intelligi Stephanus, cui parui. Etiam activum eodem ſenſu in hoc ſcripto patet. Sed et illud ipsum quinque ſyllabicum plane 798
nunc quoque adhibuit Herodotus ex fide optimi codicis.

6, 5. Ἐν ὅπλοισι ἦσαν.] Non debuit hoc inſtar ſpumæ expelli ad marginem, ut peius reciperetur in contextum, præſertim quum præter codices Stephani id probaretur ab Mediceo, ut 9, 75. Εἶναι ἐν φονῇσι. Ælianus dicit ἐν Μούσαις εἶναι, et imitati ſunt Latini.

6, 6. Οἵ τε τοῦ Γύγεω στρατιῶται.] Mireris unde hi exiſtant, quum novitas regni nondum paſſa fuerit eos colligi, unde nec Valla milites agnovit, ſed factionem Gygianam, hoc est, στασιώτας, quos ideo Tan. Faber ſtrepitu maiore, quam par erat, reducit: exempla vocis eius Herodotea ſatis multa monſtrat Lexicon Porti Ionicum, ſed et poſterius hoc perſpicue habet MS. unde merito reſtitui.

6, 7. Ἦν μὲν δὴ τὸ.] Solas voces ἦν μὲν τὸ habet MS. nec quidquam confert particula δή: hinc delevi. Et mox βασιλέα εἶναι Λυδῶν, non τῶν Λυδῶν.

6, 18. Ἀλλ' ὅσα &c.] Nec Valla bene vertit, et Stephanus male interponit *cum alia.* Neuter intellexit ſeparatas voces ὅσα et πλεῖστα in conſtruendo oportere iungi, ἀλλ' ὅσα πλεῖστα μὲν &c. *Sed plurimum quantum quidem est eius donariorum argenti.*

6, 26. Οὕτω δὴ ὁ Γύγης.] Sicut in ora notatum est ab Stephano, οὗτος δὲ ὁ Γύγης, ita legitur in MS. et melius est vulgato, ut paulo ante δημοσίου, non δήμου. Vallam quidem video interpretari *Corinthii populi*, quod ſequitur Spanhemius ad Callimach. p. 68. ut retineat δήμου, ſed id ſine reſpectu eius, quod verum est, ſic ſcribebatur. Quid ſi ſenatus poſuisſet, non foret δημόσιον? Præſtat hoc ex MS. retinere, quum plene ſe exprimat. et ſtatim τὸν Γορδίεω Φρυγίης βασ. ubi iterant τόν.

6, 34. Καλέεται Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίη.] Hoc ipsum exemplum est, quo utitur pag. 726. in recenſione vocum Herodoti Henr. Stephanus ad probandum

bandum *præpositionem* ἐπὶ *cum dativo interdum poni, ubi potius moris est uti præpositione* ἀπὸ *cum suo genitivo, ut et nunc potius dicendum videretur, sequendo vulgarem sermonis formam,* ἀπὸ τῆς τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίης: Addit aliquid gravius. *Imitati autem sunt hunc præpositionis huius usum quidam ex posteris: quorum ideo loci mendi suspecti fuerunt. Sic apud Arrianum* ὀνομασθεῖσαν ἐπὶ μιᾷ τῶν ὀπαδῶν τῆς Κυβέλης νυμφῶν. *At vero ubi hæc præpositio iuncta huic rei significandæ adhibetur, ibi certum est mendosum esse locum.* Et hæc pro laudabilibus recoxit Th. Gale, ne patria ipsius foret exsors tantæ doctrinæ. Similiter Portus in Lexico Ionico: Ἐπὶ τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίη in ἐπὶ explicat, *propter cognomen, vel potius nomen illius, qui hoc dicavit:* sed in v. Ἐπωνυμίη *ob nomen, id est, de nomine illius, qui hoc dicavit.* Et novimus circa tempus Galei ludos de his ortos inter alios. At hic tamen in voce ἐπὶ cum genitivo profert ex Herodoto quatuor loca de appellando agentia, ubi non tertius casus additur, sed secundus, plane in omnibus. Itaque si exstant illa verba Arriani, valeant, prout iam in hac parte ostendi Arrianum mihi notum esse in illustrationibus, quas ei attuli lib. v. cap. 1. Sed certe dubitari nequit de eius constructione cum genitivo in ista significatione cognominandi, quum pateat apud omnes Græcos scriptores alios præter Herodotum nostrum, qui in libro 2. cap. 42. ἀπὸ sic usurpat, eandem confirmari, quo spectant verba 5, 65. Ἐπὶ τοῦ Νέστορος Πεισιστράτου ποιεύμενος τὴν ἐπωνυμίην· ubi sicut ἐπὶ removetur loco ab voce ἐπωνυμίην, ita oportet etiam in constructione manere ab eo remotam: et cap. 68. Ἐπὶ γὰρ ὑός τε καὶ ὄνου τὰς ἐπωνυμίας μετατιθεὶς. Porro est aliquid singulare in hoc loco, quod excedebat captum scribarum, quibus Herodoti exemplaria facere commissum fuit, et proprium est diligentiæ eius, qui exaravit codicem Mediceum, qui plane exhibet ἐπωνυμίην, ita ut hæc vox videatur absolute et ex proprietate Græcismi posita, sic construendo καλεῖται ἐπωνυμίην Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀναθέντος, ut denotet, *quod ad cognomentum, vocatur Gygadas ab eo qui consecravit.* Prout est hæc grata styli nota et phrasis bene densa in Herodoto, tum in materia nostra 4, 182. Ἐπίκλησιν δὲ αὕτη ἡ κρήνη καλέεται ἡλίου, tum in alia quacunque, ut 1, 166. Πλοῖα ἐόντα ἀριθμὸν ἑξήκοντα. 7, 138. Νεῶν ἀριθμὸν ἀξιομάχων. 1, 172. Προσκεχωρήκασι γλῶσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἔθνος. 1, 60. Πρῶτοι σοφίην. 2, 20. Ἐπίσημος σοφίην. 9, 61. Ὁμοῖοι σοφίην. 3, 61. Ὁμοῖοι εἶδος. 2, 7. Ὁδοὺς ἴσας μῆκος. Et c. 32., ἅπαντας τοῖσι ἄγουσι τὸ μέγεθος ἴσους &c. Nec enim placuit *Gygæum*, ut Latine interpretari voluit Stephanus. Nam licet istud adiectivum occurrat apud Propertium, nec ego illud detrectare ausim; tamen et universa venustas appellationis perit, quum omnia ab Gyge profecta sic appellari possint, nec recordatus videtur vir doctus iam antea dictam factionem Gygianam. Sed χρυσὸς hic habuit peculiare quid in appellatione, idque annotandum censuit Herodotus, et proprie additum ab Delphis.

6, 39. Τεσσαράκοντα.] MS. τεσσεράκοντα. Sic quoque perverse editum erat c. 31. et 206., quod utro-
799 bique ex MS. correxi, quum non aliter voluerit Herodotus loqui.

7, 4. Σμύρνην τε τὴν ὑπὸ Κολοφῶνος κτισθ.] Quod post tot prisca exemplaria adhibita vix exspectari poterat, scito legi in optimo MS. ἀπὸ Κολ. Qua mutatione cernis egregie dispelli dubitationem Grentemesnilii, sive animadversionem vocare placet, præpositionem ὑπὸ considerantis nimium arcte, tanquam Smyrna sita sub Colophone diceretur, dum detrectat agnoscere versionem Vallæ, qui recte intellexit. Ita mihi videtur agendum. Simile ex MS. testatur Th. Gale, sed cætera non intelligo.

7, 10. Ἐπελαύνων γὰρ ἐπολιόρκησε.] MS. idem ἐπολιόρκεε, et recte, quum istud imperfectum tempus in sequentibus exacte servatum iam nunc esset inchoandum.

7, 17. Ἔα δὲ κατὰ χώρην ἑσάμεναι.] Opinor hoc esse exemplum, quod ante oculos fuit Camerario, dum varietates Ionicæ linguæ in Herodoto annotat pag. 718. Gronov. editionis: sed ex corrupto exemplari ab Aldo editum et alibi non usurpatum iubet hora tandem detergere, quum clare exhibeat optimus MS. ἑσάναι, quod est perpetuum in Herodoto. In præcedenti electum a me est verbum ἀπέσπα, quippe quod suppeditabat idem codex et ex suis ac Suida confirmabat Th. Gale.

7, 20. Ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον.] Si fuit tale ingenium Tanaq. Fabro, nempe deditum scribendo, non inquirendo, debuit Petavius, Herodoti attentus lector, certe id castigare, quum totus iste epistolæ articulus hilum non mereatur. Quid potuit clarius fieri, quam attulit Æm. Portus [ἐπέδρη Ion. pro comm. ἐφέδρα? mora quæ ab aliquo trahitur, dum alicubi iuxta aliquem locum vel personam sedet, manet, moratur, 5, 65. lib. 1. c. 17. vitiose scriptum videtur ἐπ' ἕδρης pro ἐπέδρης unica voce] Item in v. Ἕδρη, quum citasset hunc locum, addit [Sed legendum arbitror unica voce ἐπέδρης ut 5, 65.] Quum vero et Suidas etiam Galeo notus ipsi offerret hanc compositam vocem, certe debuit se coërcere.

7, 27. Ἔν τε Λιμενηΐῳ.] Huc tandem venimus, ut
dici debeat, hic Rhodus hic saltus, id est, manifestum
indicium præstantiæ codicis Medicei super omnes alios
in Herodoti deliciis non supprimendis. Habet enim
ἔντε ἐν λιμενηΐῳ. Id quod certe pereruditum et plane
Ἡροδοτεῖον; non quod vocabulum loci aliud vulgato
hinc procudamus, appellemusque Enlimeneium, sed
præclara præpositionis iteratione educenda Herodo-
tum illustremus. Scilicet notavit Camerarius p. 719.
præpositiones absolute quasi adverbialiter sæpe poni,
et in his ἐν δέ. Item Portus notavit istam præpositio-
nem sine ullo casu verbis expresso poni &c. ex c. 74.
Ἐν δὲ καὶ νυκτομαχίην τινὰ ἐποιήσαντο· et 185. et 192.
Et sane id quidem est perfrequens, prout ab quovis
lectore potest congeri: facile enim potest, et forsan
infra occurret quoque nobis dicendum. Sed ut gemi-
nari contingat præpositionem istam, id vero est plane
ignotum, et tamen firmabimus exemplis. Nunc igi-
tur scribendum distinctis singulis ἔν τε ἐν Λιμενηΐῳ· ut
2, 176. Ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι τὸν ὕπτιον κείμενον κολοσ-
σὸν, quod exemplum ab nullo annotatur, etsi maxime
conspicuum, ut sic in vacuum interiiciatur. Itaque ul-
terius iam progredi oportet, et quod beneficium præ-
betur ab MS. optimo, sic denuo restituimus Herodo-
tum ex eo in huius libri cap. 67. Ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε
θέλων ἐν τῇ αὐλῇ φρέαρ ποιήσασθαι, ubi posterius ἐν vul-
go abest. Ut egregie suspensa oratio mox demum
nanciscatur plenitudinem, non tam in sententia, quam
elegantia prorsus Herodotea, quæ causa est, ut cogar
suspicari id genus loquendi corruptum esse in lib. 3.
cap. 38. πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεστι σαθμώ-
σασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. Sic vulgo editur, neque ex
aliis exemplaribus quidquam notavi, quum tamen
prorsus videatur scripsisse, ἐν δὲ δὴ καὶ ἐν τῷδε· nisi lo-
cum hunc intactum vellent esse similia prorsus verba
capitis 15. libri eiusdem tertii. Atque ita repurgavi
manum Herodoti et exemplari Mediceo ob fidem lau-
des gratesque egi. Sed an hoc solum est fulcrum,
cui innixus ita de scriptoris huius stylo arbitror?
Poterat certe id solum satisfacere, quum similia spe-
cimina immensum illi robur addant. Sed veritas ex
puteo protrahenda est. Quid igitur volo? Nempe
hunc locum citavit etiam Suidas in v. Τρώματα, id-
que scivit Kusterus; sed multum abest, ut passim il-
le solet, ab veritate: ne quidem ex MSS. Parisiensi-
bus quidquam adfert. Scias igitur oportet in MSto
Lugdunensi absque ulla litura istic exhiberi Ἐν τοῖσι
τρώματα μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγένετο (non ἐγένοντο
ἔν τε ἐν Λιμενηΐῳ. Quod iam castellum potest munitius
exstrui, quam est hic consensus? Ita ergo habe. Cæ-
terum quod ad bonum Suidam attinet, oportet nosse
hunc ipsum locum iam antea ab eo fuisse adhibitum
in voce Γύγης, ubi hanc restitutionem ex isto MS. 800
commendare non possum, quia quidquid in isto arti-
culo legitur post verba προσπταίσας μεγάλως, non ex-
stat in MS. Lugdunensi, et nescio a qua male fida
manu adiectum esse patet inde, quia id non perti-
net ad Gygen. Nisi fallor, sic iam securus esse po-
tes.

7, 31. Σαδυάττης οὗτος γὰρ] Hæc est series vocum
in optimo codice, non ut vulgo Σαδυάττης γὰρ οὗτος.
Ne dubita id venisse ab Herodoto, ut huius libri cap.
119. Σῶστρα τοῦ παιδὸς γὰρ μέλλω θύειν· 9, 96. Ἐπ'
ἀμφότερα ἐπιλεγόμενοι γὰρ παρεσκευάδατο. Huius libri
24. Καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονήν. Qui locus adeo non
omnibus placuit, ut possideam exemplar, quod vir
doctus ita mutavit: Καὶ τοὺς μὲν (ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονὴν, εἰ
μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ) ἀναχωρῆ-
σαι. Sed male.

8, 3. Πρὶν ἢ τὸν νηὸν ἀνορθώσουσι] MS. ἀνορθώσωσι,
sicut mavult illic istum modum subiunctivum ponere,
ut infra hoc lib. c. 136. et 8, 58. Πρὶν ἢ πενταετὴς γένη-
ται. Alioqui iungit infinitivum.

8, 11. Πρὸς τὸ παρὸν] MS. παρεὸν. Sic plane c. 156.
Ἢν τὸ παρεὸν ὑπεκδράμωσι. Infra: Παρεόντων et παρεού-
σης, et cap. 33. Τὰ παρεόντα ἀγαθὰ· cap. 77. Παρεόν-
τα στρατὸν, ut cap. 24. ἐπεὼν· cap. 153. Τοὺς παρεόν-
τας οἱ Ἑλλήνων. Et quanto plura apud Portum? Immo
ut ubique id retineat.

8, 14. Αὐτίκα ἔπεμπε κήρυκας.] Pro his κήρυξι infra He-

Herodotus nominat ἀπόςολον, ubi Valla interpretabatur *Dum caduceator Miletum venit* ad singularem redacto sermone. Id videns Henr. Stephanus illic notat se vertere illa verba ὁ μὲν δὴ ἀπόςολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν sequendo præcedentia, *dum caduceatores Miletum veniunt Thras.* Sed quæso an commodius hoc loco scribere κήρυκα, quam inferius tantopere turbare? Sane liber MS. plane κήρυκα, sed alia manus deinde superposuit ς, eodem exemplo, quo iam notavi superius, ut rem pretiosissimam scias in mala manu fuisse. Sed et Lipsiæ ab Io. Friderico κήρυκα editum vidi. Unde singularem retinui, et voci ἀπόςολος, cuius vim et efficaciam non intellexerunt interpretes (quis enim dixit ἀπόςολον εἶναι ἐς τινὰ πόλιν pro *venire in aliquam urbem?*) suam veramque significationem dedi, de qua forsan alibi. Deinde MS. προπεπυσμένος, non προπεπευσμένος, et τὰ Ἀλυάττης μέλλοι, non μέλλει. Sed et alia, quæ ad marginem expulerant vulgo, longe veraciora quam quæ Herodoto dabantur, reposui MSto obsequutus. Habes et κήρυκα cap. 76.

9, 5. Τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ.] Ita ut amicum eius amatumque scribere potuerit Gellius 16, 19. Quod tamen quomodo cum temporis notatione et Olympiadum computo conveniat, iam notavit Scaliger in Animadvers. pag. 84. Vide etiam Io. Meursium lib. 1. de Archontibus Atticis cap. 10. et Salmasium in Plinianis Exerc. pag. 138.

9, 21. Ἐν τοῖσι ἐδώλοισι.] Sic quum duobus plane locis exstaret in optima membrana pro vulgatis ἐδωλίοισι, quæ penitus nota fuerunt Suidæ, Stephano et Scheffero citanti lib. 1. Mil. Nav. c. 41., nequivi id pro nihilo prætermittere vel propter sinceritatem eius ubique servatam. Iam vero quum sic viderem quoque testari viros doctos legi pag. 745. in Goldasti Lexico vocum Herodotearum, ἐδώλοισι, ὑποςρώμασι νηὸς, ubi bonus Iungermannus (cuius marginalem notam prætermisit Th. Gale) eam vocem vult fieri quinquesyllabicam, omnino pro vera lectione habendum decrevi, quum Herodotus pluribus in locis abeat ab eo, quod vulgo terebatur, utque idem nunc contigerit, quod optimus codex testatur factum 2, 77. in his μικρὰ τῶν ὀρνιθίων. Et porro huic opinioni testimonium præbetur vel ab voce ἀνάκτορον, ut 9, 64. habet MS. pro ἀνακτόριον, vel ab voce ἐπωνύμιον, quod occurret 2, 112., vel ἐπιδήμιοι 2, 39. Quid si et ἄνολβον adiective dixerit, prout bis notavi in MS. legi cap. 32.? Sic εἴναλος εἰνάλιος notatum Scaligero Anim. 84. Sic tum ἐπιθάνατος, tum ἐπιθανάτιος. Accedit, quod in talibus vocabulis Herodotus habuerit suum aliquid peculiare, quod produco cap. 193. in voce vulgari etiam κηλωνίοισι. Iocosum est, quod vides admitti in cap. 59., ubi quum Herodotus partem tertiam Atheniensium appellet Παράλους, et sic cum omnibus exhibeat in sua editione Th. Gale, is tamen in notis detrectat aliter illos vocare quam Παραλίους, etiam sic ante notam velut ex Herodoto citans. Quis hanc Herodoti spretionem illi invidebit? Nec ignosci potest Meursio negligentiam nimiam adhibenti et citanti Παραλίων in Pisistrato cap. 3. Recte utroque utitur Marshamus pag. 601. Chronici.

9, 30. Ἀποπλέειν ἐς τὴν Κόρινθον.] Ex tot ante et post exemplis apparet voculam τὴν profectam ab male otiosa manu, quum et optimus MS. eam non agnoscat; qui etiam vers. 39. Σῶς περὶ Ἰταλίην, omissa eadem particula. Deinde pro ἐξενεῖκαι ἐς Ταίναρον MS. idem
801 præfert ἐξενεῖκαι ἐπὶ Ταίναρον. Id quod etiam præcedens sermo auctori nostro vindicat.

10, 5. Γλαύκου τοῦ Χίου.] Nomen inter antiquos mire celebratum ob peritiam huius temperaturæ vel fabricæ, sed ut discordent in patria, et de Samio Glauco alii loquantur. De qua ambiguitate crediderim optime scripsisse Stephanum Byzantinum, nisi ab Hermolao vel ab tempore sic fuissent correpta, quæ ille latius extulit, et tantum miseris modis contracta ad nos venissent. Loca nota sunt, quæ viri docti vel ex antiquis conduxerunt, vel in quibus ipsi aliquid huc pertinens efferre voluerunt. Addi potest Æm. Portus in v. Ὑποκρητηρίδιον. Sed qui Glaucum Chium venerari quoque ob hanc artem voluit, est Achilles Tatius lib. 2. pag. 69., ubi dicit κρατῆρα μετὰ Γλαύκου τοῦ Χίου δεύτερον. Unus Plutarchus est, quem video in libello de Oraculorum defectu non modo citare nomen Herodoti, sed etiam rem immutare in Ἐπικρητηρίδιον, quod postremum Stephanus ponit in Indice Thesauri, ita ut ignoret ὑποκρητηρίδιον, quod sane exiguam meretur laudem. Plutarchus depravato animo maluit ab operculo et ὑψόθεν insultare Herodoti homini, quam ex inferiore parte, unde nescit quid dicat.

10, 13. Ἔςι δὲ μεταξὺ τῆς παλαιῆς πόλιος.] MS. τῆς τε παλαιῆς. Quod si scivisset Tan. Faber, exclamavisset ad tam festivum ἕρμαιον, quippe inventis quasi duabus literis, etsi loco suo emotis et in τε mutatis, quæ fuerant το. Is enim tripudians in Epistolis Criticis pag. 105. rogat Petavium, [Numquid dubitas, Vir Maxime, quin legendum sit ἔςι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς πόλιος καὶ νηοῦ, ἑπτὰ ςάδιοι,] gloriaturque per hanc voculam τὸ *orationis vitium, quod a nemine animadversum fuit, tolli.* Sed eat Faber, quo mitti debent tales alienæ densationes. Nam primo non sic hanc structuram effert Herodotus per singularem ἐςὶ, sed per pluralem εἰσὶ, et alio vocum ordine, ut cap. 93. Ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματός εἰσι ςάδιοι ἓξ καὶ δύο πλέθρα. Et cap. 160. Καὶ γὰρ καὶ ἡ περίοδος τοῦ τείχεος οὐκ ὀλίγοι ςάδιοί εἰσι. Præterea hic nihil deest, si ἑπταςάδιον scribas una voce, quæ scribendi vitio distracta est in duas ἑπτὰ ςάδιοι. Mox optimus codex negat Herodotum ubique servasse illud αὐτέων, sed habet τοῖσι δὲ αὐτῶν, ut etiam cap. 29. Ἕκαςος αὐτῶν.

10, 26. Εἰρομένου δὲ Κροίσου.] Vocula δὲ rursum hic non est in MS. et debet eiici, oratioque connexa legi.

10, 36. Εἰκότα ἐλπίζων.] MS. ἐοικότα, quod nequit Herodoto negari.

10, 39. Λαβεῖν ἀρώμενοι Λυδοὺς &c.] Vox media est per conspicuam nimietatem omnino supervacua. Hinc illa iactatur et in formam diversam collata, utique ab editionibus Stephani, nempe in ἀρᾶσθαι, prout hic infinitivus sane ex vulgata constructione convenit antecedentibus τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο ἢ ἀρᾶσθαι. Sed contra MSStos hæc lucta est, et idcirco audax, unde Stephanus etsi præponens infinitivum, penitus tamen spernere non ausus participium, in margine signavit, quod plane legitur in optimo libro, servatumque fuit Aldo et Camerario. Et utique participiorum usurpationis, quam Herodotus in deliciis habet, vix commodam alius ediderit rationem, ut illa ponat nullo innixa verbo. Vel unum vide ex 2, 127. de Chephrene: Νῆσον περιῤῥέειν, ἐν τῇ αὐτὸν λέγουσι κεῖσθαι Χέοπα· ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίθου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου, τεσσεράκοντα πόδας ὑποβὰς, τῆς ἑτέρης ταὐτὸ μέγαθος, ἐχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδομῆς· ἑςᾶσι δὲ ἐπὶ λόφου, &c. quæ posteriora nihil pertinent ad participia præmissa. Et hic tamen antecessit ἐπύθοντο.

11, 12. Ἵνα δὴ μή τινα.] Opinor longe suaviorem accidere unicuique seriem vocum ita ex MS. digestam, quam inverso vulgi modo ἵνα μὴ δή τινα.

11, 16. Τοὺς ἂν σφισι Σόλων θῆται.] Inepte putidus fuit calamus, qui sic abundavit, quum Herodotus una syllaba minus scripserit, τοὺς ἂν σφι Σόλων. Sic enim MS. idque cum plurimis aliis exemplis approbetur, patiatur, oro, publica utilitas hoc loco conduci notabilia quædam exempla, quæ separatim indicare est molestius. Nam similiter corruperunt iidem cap. 159. Ὁ δὲ αὖτις τὸν αὐτόν σφισι χρησμὸν ἔφαινε. Lib. 2. cap. 2. Καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσι αἶγας· et cap. 13. Ὡς εἰ μὴ ἐθελήσει σφίσι ὕειν. Quibus omnibus locis MS. constanter syllabam unam deripit retinens solum σφι, sed et in postremo, εἰ μή σφι θέλοι ὕειν. Quod reiici nequit propter gemina plane in lib. 3. cap. 117. Τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ Θεός. Vice tamen contraria idem hoc libro primo cap. 142. Κατὰ ταὐτὰ διαλεγόμεναί σφισι, non σφι, ut est in vulgatis. Lib. 2. cap. 37. Ἐγγίνηταί σφι. MS. σφίσι· et cap. 39. Ἕλληνές σφισι ἔωσι· et cap. 121. parte tertia ἐντείλασθαί σφισι τὸν ἂν ἴδωσι· cap. 158. Τοὺς μή σφισι ὁμογλώσσους· lib. 3. cap. 71. Ἐδίδοσάν σφισι πίςεις.

11, 30. Τῆς πολλῆς θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας.] Ante hæc verba videas in editionibus magnam bonæ lectionis copiam eiectam in margines; quam quum etiam 802
confirmaret Mediceus codex, ut genuina Herodoti recipienda iudicavi, nempe Αὐτῶν δὴ ὦν τούτων —— εἵνεκεν; item ἐπεδείκνυσαν. Item θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον &c. Sed quod maximi momenti est, et minime præteriri oportuit, sedet in verbis, quæ prima posui. Neque enim miror interpretes in hoc loco apte vertendo ab se invicem castigari, et reiecto Valla ab Friderico præferri versionem Stephani, *quam, utpote philosophari volens, multa videndi studio confecisti.* Sed ubi in Græcis illud *quam?* Immo illi præcipites feruntur, quia corruptis Græcis Latina qui possunt bene emendata esse, aut illis corruptis concinne respondere? Crediderunt nempe illi Herodotum ab se legi, prout credidit tantus lectorum numerus, forsan etiam ab se intelligi, quæ legerent. Sed hic dies fidem faciet inepti esse omnia velle interpretari, et relictis in vitio verbis scriptorum sententiam suam exprimere. Omnino illud ἐπελήλυθας nihili est, nisi accusativum suum videat. Igitur ut non tantum intelligatur, sed et lenitas Herodoteæ manus appa-

reat, corrige pulcherrime ex MSto Ὡς φιλοσοφέων τὴν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας. Verto autem; *Quemadmodum philoſophari cupiens plurimam mundi partem videndi ſtudio adieris.* Ita perſpicue iſte codex, et miror hic tacere Galeum. Et univerſa loquutio eſt in illis 2, 157. Ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τύφων ἐπῆλθε. Solet enim ſic agere Herodotus, ut voculam γῆν et χώραν ſæpe reticeat, interdum retineat et exprimat, ut 4, 76. Ἐπεί τε γῆν πολλὴν θεωρήσας, καὶ ἀποδεξάμενος κατ' αὐτὴν σοφίην πολλήν. Et cap. 171. Μίνω κατεστραμμένου γῆν πολλήν. Sed quod dixi ſupprimere, habes 5, 103. Καρίης τὴν πολλὴν, ut nunc quoque ſub τὴν πολλὴν eadem intelligatur, nec dubito, quin ea obſervatio neglecta fraudis huius fuerit origo. Sic libri primi cap. 96. Ἐν τῇ ἑωϋτοῦ ἐὼν καὶ πρότερον δόκιμος, ubi etiam a turbando abſterret idem codex, quum ſic quoque loquatur lib. 2. cap. 113. Nam rei ipſius exemplum eſt ipſe noſter Herodotus Solonem imitatus, ut patet ex narratione lib. 2. cap. 104., et duobus ſequentibus. Immo verba Herodoti Democritus ad ſe transfert apud Clementem 1. Stromat. Ἐγὼ ἀνθρώπων γῆν πλείστην ἐπεπλανησάμην, ἱστορέων τὰ μήκιστα.

11, 43. Ἐς τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι.] Malus Græcismus ab Valla ſpectatus, ut interpretaretur, *quum hoc vitæ, quantum in nobis ſitum eſt, bene traduxiſſet.* Nec enim is genitivus aliunde debet pendere quam ab verbo ἥκειν. Itaque Portus in Lexico Ionico vertit (ubi etiam habes affatim exemplorum de iſto genitivo verbum ἥκειν comitari ſolito) *Cum ad hoc usque tempus vitam feliciter traduxisſet.* Sed notatio illa temporis ſupervacua, idque ut tibi perſuadeas, liber vetus Florentiæ ignorat iſtud ἐς. Hinc iam manifeſte patet, Herodotum ſcripſiſſe Τούτῳ δὲ βίου εὖ ἥκοντι, palmaria ſane correctione.

12, 7. Τούτοισι γὰρ &c.] Quam extulerint antiqui rhetores id quod ſequitur, tanquam παράδειγμα διηγήσεως, et quidem petitum ἐκ τῶν πραγματικῶν, patet ex notatione Theonis Sophiſtæ in Progymnasm. pag. 15.

12, 10. Λέγεται ὧδε λόγος.] Rectius in MS. λέγεται ὅδε ὁ λόγος. Sed et paulo poſt MS. ἐκκληϊόμενοι, non ἐκκληϊζόμενοι· in quo unice firmat integritatem ſuam aliis labe temporum infectis, quum id prorſus Herodoti ſit. cap. 182. Τότε ὦν συγκατακληΐεται. Itaque recte MS. lib. 2 cap. 121. Καὶ τοῦ οἰκήματος κεκλειμένου pro vulgato κατακεκλεισμένου. Etſi nihil notaverim ad illud 3, 117. Περικεκλεισμένον, quod exſtat in medio vocum περικληΐουσαι et περικληΐοντος et ἀποκεκληϊμένου.

12, 18. Ἀπίκοντο ἐπὶ τὸ ἱρὸν.] MS. Ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρὸν. Contra quam ſupra vidimus accidiſſe. Sed ἐπὶ non ſufficit, quum iam requiſitum fuiſſe dixerit κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν. Quinimo præclare de Herodoto nunc mereri codicem Mediceum oſtendit Plutarchus in conſolatione ad Apollonium, ubi referens hæc ipſa dicit non modo Τῆς εἰς τὸν νεὼν ἀναβάσεως ἧκεν ὁ καιρὸς, ſed etiam ἀγαγεῖν εἰς τὸ ἱερὸν, ubi quum in narratione ſequenti teſtetur ex Pindaro ſe habere illam, in hac ſupprimit auctoris, quem ſequitur, nomen, nec Herodotum agnoſcit, otioſe illi infeſtus. Utique cap. 35. iterum habes ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις.

12, 24. Ἐμακάριζον τῶν τεκνίων τὴν γνώμην.] Recta videntur hæc et ideo ſine vitii ſuſpicione ita legi placuit, perinde ut facit Ælianus de Gelone 13. Var. Hiſt. 37. Καὶ ἐθαύμασαν αὐτοῦ τὴν γνώμην οἱ Συρακούσιοι. Attamen nec ipſe nec alius opinor quisquam credet ita Herodotum inſtituiſſe; ut eosdem paulo ante vocaret νεηνίας, nunc τεκνία, verſiculo uno poſt τέκνα: et ſi id factum eſt, utique illud τέκνα vix bene convenit. Præterea animadvertendum eſt ab Herodoto non modo non ſtatim ante, ſed ne deinceps quidem dicere celebratam eſſe γνώμην horum adoleſcentium;
803 quin etiam ne ſi habuisſent adeo piam γνώμην, ut in locum iumentorum ſuccedere et matris currum trahere vellent, id facere potuisſent, niſi pares vires ipſis adfuisſent. Unde etiam occaſione narrationis virium in ipſis ad alteram hiſtoriam hanc venit Herodotus. Itaque ſi non in univerſa, certe in priore harum vocum parte melius ac rectius exiſtimem legi in optimo codice ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, et utrumque probavi.

12, 44. Πολλὰ μέν ἐστι ἰδέειν.] Hæ ſunt captationes et acrimoniæ ingeniorum, quum Herodotus teſte membrana Medicea ediderit ἐστὶν ἰδεῖν, ut deinde παθεῖν, quibus Valla interpoſuit inſulſe *quæ nolit quiſpiam tolerare.* Id enim habet incluſum malum; ideo omittit Herodotus: ἰδεῖν eſt ambiguum et commune.

12, 47. Παρέχονται ἡμέρας.] Hoc computum quotidianum erat penes nummularios, ut quum ſubducerent ſua in futurum lucra ex mutuis ſub uſura nummis, non in annos ea aut menſes præſignarent, ſed et in dies, immo et in horas infinita, ut mireris fere ab Herodoto ſic introduci loquentem Solonem, idque inter Lydos, iſto tempore tocullionibus uberrimos. Nihilominus recte venit quoque ad dies, nec ſolum perdurat dixiſſe annorum numerum, ut ſic defungatur. Mentio dierum magis commovet audientem, quum optime ſciat exiguitatem ſingulorum, quæ facile et celeriter circumvolvi poteſt: ſed et dies proprie ſunt intervalla, quibus actiones humanæ includuntur; ut vita per dies agi dicatur, non annos, quod conſtat ex ſcriptis antiquisſimis, quæ modum vitæ humanæ terminantes aut miſerantes voce dierum utuntur. Etiam in anaglyphis, ubi mortalitas per alicuius mortem et hinc ſolennia circa morientem exprimuntur, ſæpe ſolem et lunam reponi pariter deprehendimus diem naturalem peragentes. Quod innuere videtur voluiſſe auctor cælatæ in pluribus imaginibus urnæ, quarum utrinque ſeriem includit hinc Luna, inde ab tergo Sol, inter horum vicisſitudines vita actionibusque hominum provolventibus. Exſtat apud Cl. Monſaucon in Diario Italico pag. 314., ſed obſcurior.

13, 4. Τριάκοντα.] MS. τριήκοντα· ut cap. 65. norunt τριηκάδας: et mox idem MS. τουτέων· item ἑξακισχιλιέων καὶ δυσμυριέων.

13, 5. Μῆνες τριήκοντα πέντε.] Sapiens ille Sam. Petitus ad hæc notat *Imo etiam plures*, et præterea errorem Herodoto impingit, quem ego abſterſurus non ſum. Sed, credo, Petitus doluit, quod ad colloquium Crœſi et Solonis non fuerit admisſus tertius; quam minute is hæc omnia regi propoſuisſet? Sic hominum ſunt diverſæ factiones. Cæterum his intermiſceri debet, quod Herodotus annum ſtatuat dierum 360. manifeſte lib. 3. cap. 90., ſicut Ægyptios ait τριηκονθημέρους egiſſe τοὺς δυώδεκα μῆνας 2, 4.

13, 11. Πᾶν ἐστι, ἄνθρωπος συμφορή.] Non dubitavi reponere veterem ex fidelisſimo codice lectionem, præſertim quum viderem ſimiliter legi in editionibus priſcis Aldi et Camerarii, niſi quod habeant συμφορῇ. Henr. Stephanus eſt, qui ultra ſæculum ſic faſcinavit ſua lectione Herodotum, obtemperante inique Iungermanno, ut in eo legatur Πᾶς ἐστι ἄνθρωπος συμφορὴ, exigens etiam ut verteretur, *Ita igitur, o Crœſe, omnis homo eſt ipſa calamitas*, prout in hac parte ei obſecundavit quoque Fridericus, quum ego mirer ſic ordinem verborum, quem dedit Herodotus, turbari, et ubi in illis eſt *ipſa?* Immo quid vult? Profecto quæſivit Stephanus amplificationem in verbis, quæ ipſam non capiunt nec continent. Nec ſane quia quisque dies diverſus eſt ab altero in rebus, quæ adducuntur, ideo omnis homo poteſt dici ipſa calamitas. Quid igitur dicit Herodotus? Nempe Solonem introducit dicentem Crœſo *ita igitur, Crœſe, univerſum eſt, homo calamitas.* Diſtinctione enim adiuvandus erat locus. Nonne enim penitus ſimile eſt, quod legimus apud Græcos eosdem ἄνθρωπος Εὔριπος, et ἄνθρωπος παμφόλυξ vel bulla, ut vertit Varro. Βραχυλογία placuit, quam explanat 7, 49. αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι καὶ οὐκὶ ὤνθρωποι τῶν συμφορέων. Maius corruptelæ momentum accesſit ab illis, qui Herodotum ad ſuas opiniones meditationesque citant, plerumque liceter, ut Clemens Alexandrinus ſuſtinuit libro 3. Stromat. p. 432. citare Πᾶς ἄνθρωπός ἐστι συμφορὴ, per mixto iam Græcorum ordine.

13, 12. Πλουτέων μέγα φαίνεαι.] Non male ita, ſed debuerunt pergere, et ſequentia componere pari modo, καὶ βασιλεύων πολλῶν ἀνθρώπων aut βασιλεὺς ὢν, quum verbum quoque amet Herodotus coniungere participiis; quod illi nunc diſplicuiſſe probant iſta βασιλεὺς εἶναι, ut ſcripſit in ſequentibus, et vulgo recte legitur. Docte igitur et in præcedente parte πλουτέειν, ut mox καὶ βασιλεὺς εἶναι, in quo bene convenit codici Mediceo cum codicibus MSS. Galei.

13, 18. Εἰ μὴ ἡ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντι.] Hoc quoque ad Herodoti dulcedinem acidum eſt.
Unum tamen ex fide editores, quod in ſcriptis exem- 804
plaribus invenientes ἔχοντα, eam varietatem publicarunt, etſi tantum in margine, quum verbum ἐπίσποιτο tertio caſu ſuo fraudari nequiret, ſed ignari, qui uterentur. Nos utrumque percommodo remedio emendamus ex optimo MS. qui habet, εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι τὸν βίον. Viſum enim fuit Herodoto ſufficere, ſi verbum unum caſui ſuo iungeretur, alter infinitivus ne ſua parte careret. Sic cap. 19. Εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε πέμψαντι τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι περὶ τῆς νούσου. Sic quidem editur vulgo. Sed MS. plane habet πέμψαντα, cui ſecunda alia manus ſuperinſcripſit τι et tanquam elegans potuit prævalere ge-

genuino, quod nunc reſtituimus. Sic etiam cap. 53. Τοὺς δὲ Ἑλλήνων δυνατωτάτους συνεβούλευόν οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι. Æmil. Portus, quum haberet ante oculos verba ex 7, 10. Εἴ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο, in noſtro tamen loco citando eum dativum ignorat. Incertos nos relinquit Galeus, quum poſt citata verba ἔχοντι τελευτῆσαι dicit in MSS. ſuis legi εὖ τελευτῆσαι, idque poſtulare ſententiam. Utrum ergo pro participio eſt in illis εὖ, an ἔχοντι εὖ τελευτῆσαι? Cuperem id ſcire. Prave utique iudicium exercet, et, quum ſcribit voculam εὖ poſtulari ab ſententia, labitur, quippe cuius vis eſt in illis πάντα καλὰ ἔχοντα. Interim præclare idem confirmat voculam οἱ.

13, 21. Εὐτυχέες.] Hæc prima huius vocis mentio in hac hiſtoria, de qua ſic notat Camerarius in hiſtoria rei nummariæ non procul ab principio [Apud Herodotum docet Solon Crœſum, quid inter ὄλβιον et εὐτυχῆ interſit: ὄλβιον enim dici neminem oportere ante felicem vitæ finem; ſed rebus ſecundis et fortuna proſpera εὐτυχῆ. Hoc non ſapienter monuiſſe Solonem dicit Cato in tertio Finium] Id non patitur hic ipſe Herodoti locus, ubi æque εὐτυχέες dicuntur, qui mediocria habent patrimonia.

13, 29. Ἄπειρος δ' ἐςὶ, ἄνουσος, ἀπαθὴς κακῶν.] Quid de hoc loco muginati inter ſe ſint Cl. viri, Ioh. Georg. Grævius et Tanaquillus Faber, ignoro. Sed hic in Epiſtolis Criticis pag. 205. de eo teſtatur ad oram libri ſui hæc verba adſcripſiſſe. „ [Legi pot- „ eſt ἄπειρος δ' ἐςὶ νούσων, ἀπαθὴς κακῶν. Itaque, ut „ vides, in tanto locorum intervallo συμφωνοῦμεν: nam „ utrique noſtrum idem in mentem venerat."] Si hæc ita ſe habent, potuerant ſine damno publico contineri intra privatos parietes. Nam et ſancte iſta edita ſunt ex codicibus antiquis, et ſenſus cum Græciſmo eſt pleniſſimus, quum procedat ab generali ad ſpecialia, primo dicens eum eſſe ἄπειρον, non tentare multa et hinc etiam non diſcere quanta varietas ſit difficultatum, etiam eſt ἄνουσος, etiam ἀπαθὴς κακῶν &c. Quid autem volunt illi? an ὄλβιος eſt ἄπειρος νούσων? Quo pignore, quo exemplo id probant? an is non circumfert corpus humanum? Certe non eſt ἄπειρος νούσων, ſed eſt ἄνουσος, non ut dives luxurioſus et corrupto corpore perpetuis morbis ſibi ipſi gravis. Ἄπειρος, οὐκ ἰδὼν οὐδὲ παθὼν ἃ πολλὰ παθεῖν δεῖ ἄλλους. Ἄπειρος et Ἀπαθὴς ſic iunguntur cap. 207., etſi in alia cauſa.

13, 33. Ἐπισχέειν μηδὲ καλέειν.] Sic viri docti valde anxii ſunt de Ioniſmo. Sed cur non etiam 7, 10.? Ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεςι ἀγαθά. Agnoſcis caſtitatem exemplaris Italici, unde hanc ipſam ſcripturam huic loco reddidi, ex quo præterea non οὐδεμίη mox leges, ſed οὐδεμία.

13, 38. Ἂν τὰ πλεῖςα ἔχοι.] MS. ἔχῃ. Ita rurſum cap. 138. Ὃς ἂν λευκήν ἔχῃ MS. ubi vulgo ſimiliter ἔχοι, et ſæpe quod ex MS. decernemus, ſed et mox αὐτῶν πλεῖςα, non αὐτέων, quod eſt moroſi.

13, 39. Ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν αὐταρκές.] Hunc locum imitabatur Caſſius Sophiſta, quum ſcriberet: *Virgilium illa felicitas ingenii in oratione ſoluta reliquit, Ciceronem eloquentia ſua in carminibus deſtituit, orationes Salluſtii in honorem hiſtoriarum leguntur, Platonis oratio pro Socrate ſcripta nec patrono nec reo digna. Hoc non ingeniis tantum, ſed corporibus videmus accidere. Illi nemo luctando par eſt, ille ad tollendam magni ponderis ſarcinam prævalet* &c.

13, 44. Τὸ οὔνομα τοῦτο, ὡς βασιλεὺς, δίκαιός ἐςι φέρεσθαι.] Retinui editam antehac mira continentia lectionem, ſed quæ doctos lectores ſæpe offendit, ut vix credam fuiſſe quenquam vel exigua peritia, qui non correxerit ὦ βασιλεῦ. Quod etſi protulerit primus Stephanus, habeo tamen et Aldinam, cui docta manus adſcripſit, ſive illa ſit Rudolphi Launæi, quod nomen primis in paginis ſignatum eſt, ſive alterius. Id nobis nequaquam probatur, qui adhæremus antiquis libris, quos credibile non eſt, ſi hoc loco concepta fuit talis alloquutionis formula, non magis tunc eam corrupturos, quam corruperunt in principio, quod eſt in cap. 30. Et quare non ad illuſtrandum ὀλβίου decus integrum arceſſeret ſimilitudinem regis, quam Crœſus optime noverat? Hic eſt, qui velut omnia implet felicitatis ſuæ, qui perpetuo uſu poſſeſſam
805 ſemel obtinet felicitatem omnibus amœnitatum deliciis ac votis cumulatam; qui ſicut eſt ſuper omnia, ſic bene mortuus plane eſt ille, qui ſub pedibus ſubiecta habet omnia mortalitatis diſcrimina. Nonne dixit iam ſupra? Ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέων μέγα φαίνεαι, καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων. Tale apud Palæphatum in capite de Spartis Cadmi. Κάδμος ἀφίκετο ἐς Θήβας πρὸς τὸν ἀδελφὸν Φοίνικα ἀμιλληθησόμενος περὶ τῆς βασιλείας, ἔχων ἄλλα τε πολλὰ, ὅσα βασιλεὺς, ἀλλὰ δὴ καὶ ὀδόντας ἐλεφάντων. Nonne τοῖς ἐν τέλει apud Sophoclem in Antigone explicant ſcholia τοῖς βασιλεῦσι? ut βασίλεια ſit τέλος.

14, 4. Ἐκ θεῶν νέμεσις.] MS. ἐκ θεοῦ, ut ſemper Herodotus 2, 13. Εἰ μὴ ἐθελήσει σφι ὕειν ὁ θεός. Et cap. 64. Εἰ ἂν ἦν τῷ θεῷ τοῦτο μὴ φίλον, quum præmittat de deorum templis. 8, 13. Ἐποιέετό τε πᾶν ὑπὸ θεοῦ, ὅκως ἂν &c. Et notabile huius libri cap. 105. 7, 46. fin. 8, 60.

14, 17. Τοιοῦτον πρῆγμα.] Sic ſæpius et alii. Sed et noſtro Herodoto id impingitur rurſus 2, 5. Verum in hoc loco habet optimus MS. τοιοῦτο. Ut cap. 93. Τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐςι· cap. 185. Τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο ἐποίησε 2, 119. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπὶ πολλὸν τοιοῦτο ἦν· et 4, 82.

14, 26. Καθαρσίου ἐδέετο ἐπικυρῆσαι.] Omnino et hoc alienæ liberalitatis ſpecimen eſt. Et quid? an non mirari oportet Æm. Portum annotare noluiſſe hoc compoſiti exemplum, quum ſimplicis verbi κυρεῖν vel ſex loca congeſſerit? Quod amplius eſt, Henr. Stephanus ex Herodoto confirmat hoc compoſitum, non declarans, utrum ex hac parte, an aliunde; etiam mirare eundem ex Heſiodo id compoſitum immiſcentem Græco ſermoni. Scias, bone lector, in Mediceo MS. deleta præpoſitione exhiberi ἐδέετο κυρῆσαι. Neque eſt neceſſe in hoc luxuriari exemplis, quum iam indicaverim iis abundare Lexicon Æmil. Porti, quum interim ſuperſit 9, 87. ἀντιλογίης κυρήσειν. Deinde MS. ὤνθρωπε pro ἄνθρωπε, quomodo et filium Crœſi infra exclamaſſe teſtatur MS. idem ὤνθρωπε μὴ κτεῖνε Κροῖσον.

14, 31. Ἐπίςιος ἐμοὶ ἐγένεο.] Interpretatio Latina, *domeſticus mihi factus es.* Sane et hoc ineſt. Sed oportebat exprimi aliquid magis ſpecificum et arctum. Itaque per gradus complures aſcendit Æmil. Portus, et neſcio an ad proprium huius loci venerit *domeſticus, qui apud aliquem divertit, vel, qui ad aliquem acceſſit ſupplex. Qui ad alicuius larem ſupplex ſedet.* Sed propior venit Des. Heraldus lib. 1. Digreſſionum cap. 26. *Eas quoque ædium partes quandoque occupabant, quas exiſtimabant ſanctiores, veluti focum,* ἑςίαν, *ubi etiam Dii penates.* Ubi plura. Vide et ad 16, 47.

14, 33. Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεω παῖς.] Vallam, quum interpretatur *Midæ Gordio prognati filius* legiſſe Μίδεω μὲν τοῦ Γορδίεω, quod notat Stephanus, vel puer videat, ut iſta nota non tantum ſit ſupervacua, ſed etiam inutilis. Nec enim inde affertur quidquam melius. An inſpexit locum Ptolemæi Hephæſtionis inter excerpta Photii, ubi ſcribitur Ὅτι παρ' Ἡροδότῳ, ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱςοριῶν, ὑπὸ Ἀδράςου τοῦ Γορδίου ἀνῃρημένος? Ut eum putet oſtendendum contra Vallam, qui ſufficit refutandæ illi mutationi? Quid in mente fuit Cl. Theod. Bezæ ad Πράξεις Ἀποςόλ. 7, 16. ſcribenti [ſed ſubaudiri etiam interdum parentum nomen in hoc dicendi genere liquet ex his Herodoti verbis in Clio, Ἄδραςος ὁ Γορδίεω, τοῦ Μίδεω, id eſt, *Adraſtus nepos Gordii, qui pater fuit Midæ?*] Ipſe dixerit. Nihil in his eſt ſcrupuli.

14, 35. Φονεύσας δὲ ἀδελφεόν.] Cautior profecto in hac parte Grentemeſnilius, traditurus alias circumſtantias, quæ haberi poterant, et nomen fratris, præmittens [ſi fides Ptolemæo Hephæſtioni apud Photium] quam Galeus, qui in hoc indicio fruſtra iungi huic anteceſſori voluit et ridicule adſcribit [Fuit ei nomen Agathon. certamen erat de coturnice] quaſi ſua fide in eo niti lectorem vellet. Mox edidi ἐν ἡμετέρου, et ἐν Κροίσου, quod utrumque ſic exſtat in optimo MS. item ſimpliciter ὁρμώμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ ὄρεος.

14, 44. Συὸς χρῆμα γίνεται μέγα.] De hoc loco iam olim ita notavit Æm. Portus in Lexico Ionico [Χρῆμα Nomen hoc ſæpe non rem, ſed rei magnitudinem quandam inuſitatam ac admirandam ſignificat. μέγα συὸς χρῆμα aper eximiæ magnitudinis pag. 9, 34.] At Stephanus in Recenſione pag. 733. maluit exempla congerere, nihil ſuum dicens. Illa igitur Porti, niſi fallor, affatim ſunt clara. Quid ergo habet, quod literis imputet Ezech. Spanhemius hæc ipſa Herodoti verba trahens ad Callimachi ἐλάφους, μέγα τι χρέος pag. 201. et mirifice illam inſignem magnitudinem inculcans nulli ignoratam? Præſertim quum iam ex Budæo reddiderit Stephanus, quaſi ἀντὶ τοῦ μεγέθους καὶ θαύματος dicunt per genitivum, ut χρῆμα νοῦ &c. ubi etiam habet ex Xenophonte Καταβάλλει τὴν ἔλαφον καλόν τι χρῆμα καὶ μέγα. Est autem id aſſiduum et apud fabulatores quos λογοποιοὺς vocant, et hiſtoricos, in quibus eſt Antoninus Liberalis; ſed magnitudinis 806
eius notatio non ſedet in vocabulo χρῆμα, verum in

adiectivo quod addunt, non additurі, si naturaliter inhæreret voci *χρῆμα*.

14, 45. *Τοῦ οὔρεος.*] MS. *ὄρεος*. Et cur non cap. 43. fecerunt *τὸν οὔλυμπον τὸ οὖρος*, sed retinuerunt *ὄρος*?

14, 47. *Ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντες.*] MS. *ἐπ' αὐτὸν ἐξελθόντες.* Id certe ad proprietatem loquendi multo aptius. Notum est *ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε.*

15, 15. *Ἀποχρεομένων δὲ τούτοισι τῶν Μυσῶν.*] Nimii hic fuerunt viri docti. Nam quum Valla sustinuisset vertere *Cuius verbis quum contenti non essent Mysii*, collegit inde Stephanus et in notis et in præfat. pag. 742. lectum ab illo fuisse *οὐκ ἀποχρεομένων*, eamque in nota ait videri veram lectionem esse; quomodo et alii et Ælianus 6, 8. Var. *Τῷ δὲ Βαγώᾳ οὐκ ἀπέχρησε τὸ ἀποκτεῖναι τὸν Ὦχον.* Itaque huic obsecutus Io. Fridericus voculam utramque in contextum et per Græca et per Latina contulit. Sed imperite, præsertim quum iam ante illum monuisset Æm. Portus in Lexico, citans hunc locum, et interpretans [*Quum his contenti essent Mysi*, Latinus interpres vertit *Quum contenti non essent Mysii*. Sed male. vertendum enim, ut hic vertimus, quod aliis exemplis illustratum confirmabitur.] Quod si multitudo usurpationis vincere potest, omnino prævalet hæc sententia et explicatio Porti, qui plurima eius exempla collegit tam in activa, quam media forma; etsi non inique interim cogitaveris, quid sit intervenire filium, quum contenti essent Mysi? ubi nec ullum vestigium suæ animi molestiæ hi Mysi præbent, sicut neque contrarium sibi ostendunt valde placere responsum Crœsi; nisi si ex verbis suis id auctor vult colligi. An non posset esse compositum pro simplici? ut notaret, quod sensus requirit: *dum Mysis hoc responsum dabatur*, vel *quum Mysis per ista responsum daretur.* Attamen placeat Portus.

15, 41. *Διεφθαρμένον τὴν ἀκοήν.*] Galeus Herodoto confert aliquid dimidiatum, et ex MS. profert *ἀκοῇ*, sed articulum non tangit, qui quomodo legatur in MS. certe intererat scire. Quod etsi ille probet, ego nihil muto. Nam sic *αἰσχρὸς τὸ σῶμα* apud Ælian. 10, 6. Ex Lycophrone Pollux *κατεαγῆς τὸ σκάφιον πληγεὶς ξύλῳ.* Noster 1, 174. *Τιτρώσκεσθαι τάτε ἄλλα τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς·* 2, 111. *Καμόντα τοὺς ὀφθαλμούς·* 122. *Καταδεδεμένον τοὺς ὀφθαλμούς.*

16, 2. *Ἀμείβεται Κροῖσος τοῖσδε.*] Vox postrema non exstat in MS. quum antea probavisset.

16, 8. *Ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἄχαρί τί τοι οὐκ ὀνειδίζων ἐκάθηρα.*] Hæc improbe spuria sunt, et uno eodemque anhelitu nimis multa simul efflat. Et quid est, quod Valla non retinet participium, sed parenthesi admissa vertit *non ingrato tibi hæc exprobro*? nec aliter Stephanus etsi corrigens et vim vocis *ἄχαρι* aliorsum trahens; *quod non dico ut quicquam ingratum tibi exprobrem*? Mirum erit, nisi prior legit in suo exemplari *ὀνειδίζω*. Quod sane ita exstat in optimo codice, eiusque verbi ab Porto derelicti proprietas in Herodoti exemplis hæc est. Huius libri cap. 90. *Παραιτεόμενος ἐπεῖναί οἱ τῷ θεῷ τούτων ὀνειδίσαι.* 4, 79. *Σκύθαι τοῦ βακχεύειν πέρι Ἕλλησι ὀνειδίζουσι·* 8, 92. *Ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων·* et 106. *Ὡς δὲ οἱ ταῦτα ὠνείδιζε.* 143. *Ὥς τε οὐδὲν δέῃ τοῦτό γε ὀνειδίζειν.* Quæ variam ostendunt eius usurpationem, faciuntque, ut hæc vulgata sordida et consarcinata male existimem, (nam neque dicitur apud Græcos verbum *ὀνειδίζειν* iunctum duobus accusativis) præ illis, quæ in MS. leguntur, nempe: *ἀχαρίτην τοι οὐκ ὀνειδίζω·* et includenda parenthesi. Nam vocis huius *ἀχαρίτης* ingenuitas non magis mihi suspecta venit, quam alia, *Ἀχάριστος* in huius libri cap. 90. vel *ἀχάριτα* cap. 207. prout hoc ipsum *ἀχάριτος* etiam modo ex uno exemplo memorant, nempe Plutarchi Solone.

16, 13. *Παιδός σε τοὐμοῦ.*] MS. *τοῦ ἐμοῦ.*

16, 22. *Οἰκός ἐστι.*] Sic est in MS. non *εἰκὸς*, ut est in anteeditis, quod ita frequentatur Herodoto, ut solum annotatum sit ab Porto, vocis *εἰκὸς* ne mentionem quidem faciat; certe *οἰκότα* ter repetuntur in lib. 8. cap. 60. Et iam supra habuisti cap. 27., ac sæpius infra monere oportebit. Mox vocem *ἀπήμονα* adnexui verbo *ἀπονοστήσειν*, a quo per comma in omnibus editionibus solebat divelli, quum Valla in Latinis id iam fecisset.

16, 31. *Λογάσι τε νεηνίησί τε καὶ κυσί.*] Hæc quum sic confecissent editores, etiam versio similis procusa est *viris delectis iuvenibusque et canibus.* Quo nihil nasutius; tanquam *λογάδες* non nisi de viris delectis intelligi deberent, et quum Thucydides aliique *λογάδας* dicunt, non flos militaris ætatis, sed solum viri accipiendi essent. Nugæ prorsus. Lege ex optimo MS. deleta una supervacua ex copulativis, *λογάσι τε νεηνίησι καὶ κυσί. Et delectis iuvenibus et canibus.* Quid quod ne petierunt quidem plura Mysi. Dixit paulo ante *Προσδεόμεθα σεῦ τὸν παῖδα καὶ λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν*, prout crebrius hanc vocem usurpari in hac historia docet Lexicon Æmil. Porti: 807 et certe hic locus est, quem innuit in verbo *ἐξηρτυμένοι*, citans *ἐξηρτυμένοι λογάσι νεηνίαις*, oblitus Ionismi. Salmasius in Re militari Rom. p. 146. ex Onosandro adducit *λογάδας στρατιώτας*, quem vide. Sed ne turbet, quod *λογάδες* ex se sit fœmininum, annotavit idem ad Simmiæ Ovum pag. 172. *σποράδας πόδας* et plura. Diodorus Sicul. 14, 67. *μιγάσιν ἀνθρώποις* dixit.

16, 34. *Ὁ ξεῖνος αὐτὸς δή.*] Sic sane cap. 84. *Ὁ ὢν δὴ Ὑροιάδης αὐτὸς ὁ Μάρδος.* MS. tamen hoc loco *ὁ ξεῖνος οὗτος δή.* Et videtur operosior Herodotus in demonstrando Adrasto, sicut etiam vox ista intentius eum designat; ut sic repetens cap. 45. *Ἄδρηστος δὲ —— οὗτος δὴ ὁ φονεύς.* Et cap. 32. *Οὗτος ἐκεῖνος ὃν σὺ ζητεῖς.* Et cap. 85. *Ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος.* Et cap. 91. *Ὁ Κῦρος οὗτος.* Et cap. 110. *Οὗτος δὴ βουκόλος.* Nolo tacere in MS. etiam exstare *Ὄλυμπον*, non *Οὔλυμπον*, etsi et ante et postea sic gravet.

16, 38. *Ἀγγελέων τῷ Κροίσῳ.*] MS. *ἀγγελέων Κροίσῳ.* Ipsa lectio elatior id commendat. Ac deinde *ἐσήμηνε*, non *ἐσήμαινε*: quod nemo non est probaturus, etsi statim sequatur *προεσήμαινε.*

16, 47. *Ἐπίστιον.*] Sic dici pro *ἐφέστιον*, ut *ἱστίη* pro *Ἑστίη*, et *Ἱστιητόριον* pro *ἑστιατόριον* notavit bene suis locis Æmil. Portus in Lexico. Modo si quid ea res iuvat literas, ista ipsa tria notavit quoque Ezech. Spanhemius ad Callimachum pag. 522., nisi quod vitiose apud Herodotum scribit dici *Ἱστιατόριον.* Fruere, qui potes: sed si de voce hac aliquid placet, potius lege Porphyrii Quæstiones Homericas num. 2., ubi agit de ignibus Troianis in poëta aliquoties occurrentibus, ubi vult intelligi *ὅσοι Τρῶες αὐθιγενεῖς καὶ οὐ ξένοι, ἀλλ' ἑστίαν ἔχοντες, ὡς ἐν ἄλλοις περὶ τῶν αὐτῶν φασι Τρῶες μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασι, τουτέστιν, ὅσοι πῦρ καὶ ἑστίας ἔχουσιν· ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, Ἦλθε μὲν αὐτὸς ζῶος ἐφέστιος, ἤτοι ἐς τὴν ἑστίαν· ἑστία δὲ ὁ οἶκος. Ὁ οὖν κεκτημένος οἰκίαν, ἐφέστιος· ὁ δὲ ἄπολις καὶ φυγὰς, ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος* &c. Si ullis aliis, certe his illustrantur ea, quæ scribit Herodotus 8, 61. inter Themistoclem et Adimantum acta.

17, 1. *Φύλακα συμπέμψας αὐτῷ.*] Nihil causæ est, ut nunc in loquendo tangat filium, quem modo memoravit. Invidia oneranda est in Adrastum, ut docet optimus MS. legendo *αὐτὸν*, quum illud *αὐτῷ* videatur imperite iteratum ex cap. 36. Ex eodem MS. etiam admisi *εὑρήκοι*, quod alii iam ex codicibus scriptis protulerant, et postea *Κροῖσος δὲ τούτων ἀκούων*, non *ἀκούσας.*

17, 7. *Καθῄραντα.*] MS. *καθήραντα*, quod expressi, ut infra *καθήραντος.*

17, 16. *Ὡς εἰκὸς.*] Ne hic quidem eam vulgari Græciæ usurpatam vocem quietam tolerat optimus MS. sed ut corruptam mutat in *ὡς ἐοικός*, ut et paulo ante et cap. 137. *οὐ γὰρ δή φασι οἰκὸς εἶναι.* Sic enim habet MS. pro *εἰκὸς.* Cap. 155. *Ὡς οἴκασι*, est in eodem MS. pro *εἴκασι.* Cap. 56. lib. 2. *οἰκὸς* et ibidem *οἰκότα* pro *εἰκότα.* Etiam 3, 38.

17, 20. *Παρὰ τὸ σῆμα.*] Vertunt *ad sepulcrum*, et divulsa ab antecedentibus volunt iungi sequentibus. At quæ ista loquutio; *ad sepulcrum sese super bustum transfodit*? an ex altero utro non satis perspicitur mens Herodoti? Sensus erat in his clarissimus, quum dicitur super bustum fecisse quodcunque. Laudemus igitur optimum MS. qui nobis Herodoti manum pariter servavit, ac veram sententiam indicat, exhibendo *περὶ τὸ σῆμα*, idque non ad sequentia, sed ad præcedentia pertinet. Verte igitur mutata distinctione; *ubi silentium hominum fuit circa sepulcrum, —— sese super bustum transfodit.* Deinde MS. *αὐτὸς ἤειδε*, non *εἶδε*, non *ᾔδεε*, et iam notavit Gale idem ex suorum codicum uno.

17, 30. *Καταβαλεῖν αὐτῶν αὐξανομένην.*] Vertunt, *potentiam Persicam priusquam magna efficeretur, occupare.* At in Græco plus est, et non modo occupare designat, sed prorsus tollere et evertere. Sed et id præterquam quod nimium videtur, parum sensui convenit, quum plerumque legamus crescenti imperio aliquem resistere, invidere, et incrementa impedire, non crescentem potentiam penitus tollere, quod tam facile nequivit Crœsus sibi proponere. Nescio quid respexerit interpres. Sed MS. Florentiæ habet *καταλαβεῖν*, idque ad versionem accedit, quasi cuperet continere et reprimere dominationem augentem. Cap. 87.

87. Πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, in quo loco abſurde ſe movet Æm. Portus.

17, 39. Ἀπέςειλε.] MS. ἀπέςελλε, omnino recte; nec enim id nunc cohæret cum proxime antecedenti ἀπέπεμψε, ſed reſpicit remotius ἐπέμποντο, ἀπεπειρᾶτο, et hinc ſequens est διέπεμπε. Nec temere a me factum reor, quum paulo ante ex MS. repoſui Ἄβας τὰς Φωκέων pro τῶν, aut mox πειρώμενος ex eodem pro πειρεώμενος.

17, 47. Ἡμερολογέοντας τὸν λοιπὸν χρόνον ἕκαςον τῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι.] Sic quidem editores loquuturos perſuadeor: an vero Herodotus ita ſcripſerit videamus.
808 Nec vero ambigendi aliam cauſam habeo, quam ſolum codicem MS. Florentinum, quem ipse inſpexi, aliis quid viderint celantibus, et certe lectorem non inſtruentibus: in eo autem exſtat clare ἕκαςος. Et probe ſane video vel priora vel poſteriora. Habeo quoque aliquam notitiam vulgatæ ſyntaxeos. Sed cogor indulgere tamen codicis MSti lectioni, etſi vix rationem dare queam. Sed ſuper omnia ſufficere oportet, ſi aperiat ſe Herodotus. Illius enim arbitratu, ſi pateat claris exemplis, ſtare oportet. Is ſcribit lib. 2. c. 73. Τῆς σμύρνης ὠὸν πλάσσειν ὅσον τε δυνατὸς εἶναι Φέρειν· μετὰ δὲ πειρᾶσθαι αὐτὸ Φορεόντα &c. Et cap. 141. Ὀλοφυρόμενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὕπνον, καί οἱ δόξαι ἐν τῇ ὄψει ἐπιςάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν, ὡς οὐδὲν πείσεται ἄχαρι ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων ςρατόν. ΑΥΤΟΣ ΓΑΡ ΟΙ ΠΕΜΨΕΙΝ τιμωρούς· τούτοισι μὲν δὴ πίσυνον τοῖσι ἐνυπνίοισι &c. Omnino quicunque ſcriptor dixiſſet αὐτὸν γάρ οἱ πέμψειν &c. Rurſus eodem ſecundo libro cap. 162. Παρέσεσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους ἄξειν. Nemo in his vetuiſſet Herodotum ſcribere αὐτὸν, prout hoc caſu etiam utitur, 1, 63. Ἔλεγον τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ Πεισιςράτου, θαρσέειν τε κελεύοντες καὶ ἀπιέναι ἕκαςον ἐπὶ τὰ ἑωϋτοῦ. Hoc placet omnibus, at non placet MS. Mediceo, in quo legitur ἕκαςος. Lib. 3, 63. Φῆς γὰρ ἥκειν ἄγγελος· et 144. Ἔφασαν εἶναι ἑτοῖμοι· lib. 4. cap. 81. Κομισθῆναί τε δὴ χρῆμα πολλῶν ἀρδίων, καί οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι. Ubi MS. idem ποιήσας. lib. 6. cap. 61. Τὴν δὲ πάντως κελεύειν οἱ ἐπιδεῖξαι· ὁρῶσα δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλοῦ ποιευμένην ἰδέσθαι, οὕτω δὴ τὴν τροφὸν δεῖξαι τὸ παιδίον· ut indicavi exſtare in MS. ubi vulgo ὁρῶσαν. Scilicet quaſi post multa in accuſativo prolata reciprocans anhelitum, orationem petit ab integro, et ſtatim post id factum reminiſcens priorum iterat quartum caſum, quod grammatici varie appellant. Illic vide plura.

17, 48. Ἐπηρωτέοντας.] MS. ἐπειρωτῶντας. Sicut et mox ἐπειρώτων pro ἐπηρώτεον. Deinde ὅτι ποιέων τυγχάνοι, non τυγχάνει, et ἐθέσπισε pro θεσπίσοι.

18, 10. Κρατειρὴ οἷα χελώνης.] Quum Aldus et Camerarius edidiſſent κραταιρήνοιο, neſcio quid ſequutus fuerit Stephanus, ut hac voce in margines expulſa ita inquinaret contextum, ut adeo ineptum aliquid ſupponeret, quum nihil Herodoto noceret, niſi confuſio literarum η et ι, quam ſciebat ab pronuntiatione exſtare. Mediceus MS. plane exhibet κραταιρίνοιο. Quæ vox licet ignota Lexicographis Græcis, ſed proba; et ſic legiſſe patrem meum video, qui eam vocem in Lexico Scapulæ, ſicut nec Stephanus in Theſauro annotavit, nedum eius compilator, appoſuit. Id miror, unde Stephanus arceſſere potuerit centonem adeo inſulſis verbis conſutum, quum haberet ante oculos lectionem Suidæ, in quo edebant Ὀσμὴ δ' ἐς Φρένας ἤλυθέ μευ κρατερίνοιο χελώνης, inſigni quidem ſocordia in metiendis pedibus, ſed bene intellecto ſenſu, quum Æmil. Portus ibi interpretaretur *pellem robuſtam habentis*. In quo eodem Suidæ loco iam Hadr. Iunius manu ſua correxit perſpicue κραταιρίνοιο, et in MS. Lugdun. is ipse verſus ita exhibetur Ὀσμὴ μ' ἐς Φρένας ἤλυθε κρατ. propius ad veram lectionem. Sed primus publice de Herodoti hoc loco bene meritus fuit Fr. Vigerius ad Euſebii Præparationem, cuius verba hæc ſunt: „ Ita Herodoti editio Græco-Lat. Henr. „ Stephani: qui e regione huius vers. annotat; in „ manuſcr. legi κραταιρήνοιο pro κρατειρὴ οἷα. Sane ve„ reor, ut κρατειρὸς valde ſit in uſu pro κρατερὸς, et „ noſter hic Oenomaus aliquid τοῦ κραταιρήνοιο ſimilius „ probaſſe viſus est. Id fortasſis erat κραταιρίνοιο (nam „ et Suidas habet κρατερίνοιο) ut enim dicunt κραται„ γύαλος, κραταίπους et ſimil. ſic κραταίρινος dici queat, „ hoc est, teſtæ durioris, σκληροτέρου καὶ ςεῤῥοτέρου δέρ„ ματος. Est enim ῥινὸς, δέρμα, βύρσα, immo et ἀ„ σπὶς, ut notum est, cui non-abſimilis illa teſtudinis „ domuncula σύμφυτος. Audi Homerum hymno in „ Mercur. v. 48. ubi de teſtudine illa novam in citha„ ram a Mercurio conformata Πειρήνας διὰ νῶτα διὰ ῥι„ νοῖο χελώνης. Prope est, ut legendum putem κρα„ ταιρίνοιο. Quæ enim, aut cuiusmodi est iſta coniun„ ctio, διὰ νῶτα, διὰ ῥινοῖο? Hæc præclara". Cæterum ſicut ſtupeas in Lexico Æmilii Porti non occurrere vocem κραταίρινος, quum occurrat tum vox οἷα, tum χελώνη, utrobique hoc ipso loco memorato, ſed ſine mentione vocis κραταίρινος; tum non minus ſtupe ad abſurditatem Kuſteri tunc Cantabrigienſis, hoc est, compilationem præcedentium in voce Κροῖσος [ſed putem potius ſic ſcribendum eſſe: Ὀσμὴ δ' ἐς Φρένας ἦλθε κραταιρίνοιο χελώνης. Nam κρατερίνοιο quod Suidas habet metro verſus repugnat. Est autem κραταίρινος χελώνη, teſtudo duro vel firmo corio tecta: a κραταιὸς firmus, et ῥινὸς corium.] Quum ante xxx. annos illa præcedentia habuerim in promptu, ibi nunc ita commentantur. Post centum annos veniet alius Æditiuus, qui ſtuprum Muſæ inferat. Immo iam antea ſcripſerat Cantabrigiæ Th. Gale [Lego κραταιρίνοιο. Confir-
mat margo et Suidas in Κροῖσος] Nempe ibi magnas 809
res agunt hoc modo ſcribentes.

18, 10. Ἐμηχανᾶτο] Longe decentius hoc est præ vulgato ἐμηχανήσατο.

18, 34. Ἢ ὅτι καὶ τοῦτο ἐνόμισε μ. α. ἐκτῆσθαι *Quam quod et hoc Crœſus verax vaticinium ſe nactum eſſe exiſtimavit.*] Sic vertunt. Sed ſodes, an id dicunt Græca? An quia peregrinus explorans probavit, ideo potest dici ἐκτῆσθαι eo ſenſu, quo ſæpisſime adhiberi ab Herodoto docent exempla in Æm. Porti Lexico collecta? Ubi ſane et hic locus citatur. Omnino Crœſus non posſidet, non habet hoc oraculum, ut illic vertitur. Tolerabilius est Vallæ *nanciſci*. Cæterum MS. τοῦτο νενόμισε et κεκτῆσθαι. Et puto ſcribendum ἢ ὅτι καὶ τοῦτον ἐνόμισε μ. α. κεκτῆσθαι: hoc est, *quam quod et illum* (nempe Amphiaraum) *verax oraculum tenere arbitratus ſit.* Ad quam ſententiam eximie habes 2, 172. Ὡς οὐδενὸς ἐοῦσι ἀξίοισι, nempe θεοῖσι, ψευδέα τε μαντήϊα κεκτημένοισι. Adde ad caput 95. eiusdem libri.

18, 36. Κτήνεά τε γὰρ τὰ θύσιμα πάντα τρισχίλια ἔθυσε.] Quum Valla interpretatus eſſet *Immolavit lecta pecora numero ter mille*, illuſtrare perrexit Æmil. Portus in Lexico: [θύσιμα κτήνεα Ion. pro comm. ἱερεῖα λεκτὰ, ἃ θύειν νόμος καὶ θέμις. Pecudes victimæque lectæ, quas immolare licet, fas est, et mos permittit vel flagitat.] Atque ita hactenus. Sed porro in voce Πάντα commentatur ita [Πάντα Ion. et Poët. redundans. κτήνεα τὰ θύσιμα πάντα τρισχίλια ἔθυον. *Lectas pecudes, lectas victimas numero ter mille immolavit.*] Mira ſane doctrina, quum ſtatim in iſto Lexico ſequatur ex 9, 80. Παυσανίῃ δὲ πάντα δέκα ἐξαιρέθη. *Pauſaniæ ſunt ex omnibus dena* &c. Itaque merito dixit Cl. Gale Vallam hæc non intellexiſſe. Sed Caſaubonus non modo ad Athenæum hæc illuſtravit, ſed etiam ad Strabonem pag. 70., ubi πάντα monet intelligi ἑκάςου γένους. Quo ipso modo agit in Moſe ad Exodum 9, 6. Caſtalio. Vult enim Crœſum ita inſtauraviſſe ſacrificium, ut ex omni genere animalium, quod lege ſacrorum licebat Diis offerre, immolarentur tria millia. Nam Galeum ſefellit calamus, dum in eius nota editum vides [lege: *trecena omnia.*

18, 40. Μᾶλλον τοι τούτοισι ἀνακτήσασθαι.] MS. μᾶλλόν τι τούτοισι ἀνακτήσεσθαι. Quod ad prius μᾶλλόν τι, est continuum Herodoti. Cap. 74. Καὶ μᾶλλόν τι ἔσπευσαν εἰρήνην γενέσθαι· et cap. 99. Τὸ δὲ καὶ μᾶλλόν τι ἐπετηδεύθη. Poſterius futurum nequit illi auferri, quum participio ἐλπίζων aut id aut præſens ubique adnectat. Cap. 54. Πάγχυ τε ἐλπίσας καταλύσειν τὴν Κύρου βασιληΐην. 3, 143. Ἐλπίζων δέ μιν ἀποθανέεσθαι. Etiam deinde ἐξαπάλαςα, τριπάλαςα, παλαςιαῖα. Quæ doctiora ſunt, quam ut potuerint noſſe editores. Habuerit reliqua Græcia diphthongum, certe vel Herodotus ex doctrina vel ex more patriæ aut alia conſuetudine potest illam vitaviſſe. Id docet inæſtimabilis bonitas codicis Medicei. Ἡμιπλίνθια video reddi Latine *ſemilateres*, ſed Vitruvius agnoſcit *ſemilateria*, quæ etiam expolit Salmaſius in Plinianis Exercit. pag. 1233.

18, ult. Τρία ἡμιτάλαντα.] Donavi Vallæ ſuam interpretationem, etſi haud dubie factam non ex arte: quippe patet eum pro eodem habere τρία ἡμιτάλαντα et τρίτον ἡμιτάλαντον. Illa enim nunc vertit *pondo duo-rum et dimidii talenti*, quum debuiſſet *talenti et ſemisſis*, ut ſemilateria purisſimi auri habuerint minus pondus, (ut ſemper fieri ſolet) quam iſta λευκοῦ χρυσοῦ, quæ erant διτάλαντα. Et bene curavit maximus Caſaubonus ad Theophraſti Characterem ἀπονοίας; non tamen ſatis providum et cautum, ut patet ex cap. 3. lib. 1. operis paterni de Pecunia Vetere.

19, 3. Λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ.] Quo animo hunc leonem dedicaverit, aut cuius rei ſymbolum eſſet futurus, quum Herodotus plane taceat, ſuſtinuit ſcribere Pignorius ad tabulam Iſiacam pag. 23. [*Leonis ſignum*

in Zodiaco Ægyptii domicilium ſolis appellaverunt, et ideo Crœſus Delphos inter alia Anathemata leonem aureum miſit. Herod. lib. 1.] Quod ſi cui placet, ego non invideo.

19, 5. Κατεκαίετο ὁ ἐν Δελφοῖσι ναός.] Incendio per Piſiſtratidas excitato, prout ex Scholiis Pindari illuſtrat Scaliger in Animadverſionibus p. 94.

19, 11. Μεγάθεϊ μεγάλους.] Facile ſic lingua rapitur ad eandem pronunciationem, ſi modo in proclive trahi ſe ſiverit Herodotus. Nam optimus liber habet μεγέθεϊ, quæ ipſa ratio ſcribendi in eo ſervatur etiam cap. 70., ubi repetebant editiones illud α, quum cap. 60. retineant μέγεθος. Sic certe eripio Æm. Porto hæc duo loca ex libro 1., quibus addo ex cap. 98., (etſi illic tacuerim et reliquerim) in quibus ipſe vidi et notavi ex MS. literam ε, quod in reliquis non feci, ſed credo tamen exſtare, ut fere nusquam Herodotus ſcripſerit μέγαθος. Præter Portum ſciat hoc etiam Camerarius, qui in propriis Dialecti Ionicæ pagina huius editionis 719. hoc μέγαθος recenſuit.

810 19, 18. Ἐπὶ τοῦ προνηΐου τῆς γωνίης.] Ambiguitas ſedet in his vocibus. Et Valla quidem interpretatus *ſuggrundam anguli templi* oſtendit, quomodo conſtruxerit, iungendo ἐπὶ τοῦ προνηΐου. Sed Herodotus dicens προνήϊον, indicat ſuggrundam illam quamcunque non poſſe ſeparari ab voce templi: unde vituperat Vallam Æm. Portus, ſcribens. [προνήϊον τὸ Ion. et Poët. pro com. πρόναον, templi veſtibulum. Lat. interpres ſuggrundam vocat. Sed non videtur hæc interpretatio huic loco ſatis apte convenire.] Inique prorſus, quum non ſuggrundam, ſed ſuggrundam templi ſcripſerit Valla, niſi Portus quoque velit genitivum *templi* ab antecedenti ſuo ſermone hic iterum intelligi. Videtur Valla quaſi προεξέδρην Xerxis ex lib. 7. huc trahere explicando. Itaque quum Latinis etiam talia compoſita in uſu fuiſſe conſtaret, ut ſunt anteſixa, infranares μύσαξ, ſuperalia ἐπενδύτης; veſtibulum Romanis ædibus in hiſtoria Græca relinquens, uſurpavi ex gloſſis præeunte Stephano vocem *antetemplum*; neque opinans ulli ναῷ poſſe apponi varia προνήϊα, ſed unum modo unicuique, cenſui intelligendum ἐπὶ τῆς γωνίης τοῦ προνηΐου *in angulo antetempli.* Utique angulus γωνίη nequit ſupponi habuiſſe peculiare προνήϊον, ſed forma προνηΐου poteſt ſic fuiſſe concepta, ut foret anguloſum. Nimirum ædes ſacræ veterum habebant προνάους καὶ ὀπισθοδόμους τῶν ἱερῶν, ut clare nos docet Diodorus Sicul. XIV, 42. in hiſtoria Siciliæ ſub Dionyſio, ubi reddunt *veſtibula et poſtica*, quum ignorent, quales πρόναοι fuerint, et vix quidquam ſimile veſtibulo.

19, 20. Θεοφανίῃσι.] Si Ægyptia tractaremus, poteram θεοφανίην hic tolerare ut 2, 62. Λυχνοκαΐην in Sai. Sed verius opinor in MS. legi Θεοφανίοισι, et tam vere, ut priore expulſo poſterius receperim. Et ſatis firmum fidei pignus eſt MS. Mediceus, ſed non eſt dubium, quin ita quoque exſtiterit in exemplari, quo uſus fuit Valla, inde vertens *Theophaniorum*, quod non convenit τῇσι θεοφανίῃσι. Deinde adeſt ipſa proprietas in feſtorum typis, prout ex Polluce et Syneſio Meurſius habet Θεοφάνια, qui quum omiſerit Herodotum, Pet. Caſtellanus Græca et Latina ex eo citat, prout in editionibus habentur. Sane perperam; et iuvit tamen Portum quoque in his ludere, ſed prorſus abſurde: et quæſo quam ſuperſtitioſe, dicam? an attente in Theſauro Stephanus? Ne quid omitteret, præmittens Θεοφάνεια τὰ, ſive Θεοφανίαι αἱ, feſtum ſolenne, ſubiungit nonniſi hunc locum Herodoti. Quid autem aſſert Th. Gale? nempe Θεοφανίῃσι Plutarchus, Pollux, Syneſius. Delphi celebrabant Apollinis Theophania. Tangit Virgilius IV. Æneidos] nullo melior antiquioribus. Sane et Θεοφάνια ab aliis memorantur ex Philoſtrato. Etiam 2, 171. ſunt Θεσμοφόρια.

19, 29. Βουλόμενος χαρίσασθαι.] MS. χαρίζεσθαι.

19, 42. Ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην καὶ τὸ ξυστόν.] Importunis modis in hoc loco laudi ſuæ eripitur Herodotus, quod etſi conniventes prætermittant viri docti, oſtendunt ſe in parvis acutos, in maioribus cæcutire, etſi rebus probent hæc omnia affatim ab eis examinata fuiſſe. Quid enim ſit ex fide interpretum? nempe creditur narrari Crœſum donaviſſe Amphiarao clypeum ex auro totum, totamque ex auro ſolido haſtam, et xyſtum cum ſuis iaculis (pro quibus quatuor vocibus ſuppoſitæ ſunt ab Stephano, *haſtile cum ſuis ſpiculis*, prout quoque recepit in ſuum ſpecimen Fridericus) Porto admittente *haſtile*, in αἰχμαῖς non niſi *haſtam* noſcente. Cæterum maior inſidet difficultas. Nam quisquis es, qui legis, te rogo, an illa quæ annumeravi, non perſpicue aut tria ſunt aut pro quaternis habenda? et tamen dicit Herodotus modo τὰ ἀμφότερα, et vertunt ipſi *quæ ambo.* Quæ quomodo ſimplicitati ſcriptoris huius conveniunt? Ubi certe non aliter agit, quam paulo poſt in capite ſequenti, quia nunc memorantur oracula duo Delphicum et Amphiarai, ad quæ miſit Crœſus dona, ideo illic rurſus ponit τῶν δὲ μαντηΐων ἀμφοτέρων &c. et in libro 2. c. 164. quum nominaviſſet Aprien et Amaſin, ἐγένοντο ἀμφότεροι. Neque enim probari poteſt Herodotum a voce ἀμφότερα excepiſſe clypeum ſolum vel clypeum cum haſta, et tantum eam retuliſſe ad poſtrema, haſtile et ſpicula, aut ad haſtam et haſtile cum ſpiculis, tanquam aliquot ſpicula cum uno haſtili reliqua manſerint Thebis, aut haſta cum haſtili et ſpiculis. Fieri nequit, quin appareat unicuique locum hunc eſſe fœde ſordidum; nec tamen ullius ingenium polire curavit, nedum ut aggreſſus fuerit accuſare. Ut ipſe faciam, poſtquam prima iuventus mea in hoc loco hæſit, referas acceptum oportet unico MSto Mediceo, quo arbitro delenda prorſus eſt altera coniunctio, etſi potius non tam delenda eſt, quam demittenda ad inferiorem verſum, ubi eximie et concinnius locum ſuum tuetur. Ita enim perfectiſſime MS. Καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην, τὸ ξυστὸν τῇσι λόγχῃσι 811
ἐὸν ὁμοίως χρύσεον· τὰ ἔτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ἦν κείμενα &c. *Solidamque haſtam auream univerſam, haſtile cum acuminibus ſimiliter aureum adeſt, quæ utraque etiam ad meam* &c. Sunt enim partes αἰχμῆς proprie ξυστὸς et duæ ad lædendum λόγχαι, quæ alioqui dici ſolent σαυρωτὴρ et ἐπιδορατίς. Et in tali ſenſu utplurimum Herodotus uſurpat particulam καὶ, ut optimo iure eam deſcendere in hunc ſuum locum iubeat codex optimus. Eſt enim cap. 92. Ταῦτα μὲν καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν περιεόντα, et ſæpiſſime.

20, 1. Προσθένηται φίλον.] MS. προσθέοιτο et hic et inferius, quod gratiſſimum.

20, 7. Ἐξευρημάτων] Nihil Valla. Stephanus, *dona veſtris inventis convenientia.* Et illud inventum iactat in Lexico Portus. Quod tamen neſcio quomodo minus aptum, ubi ſermo de oraculo, certe nimis plebeium: neque quum cap. 48. dixit ὅτι οἱ ἐξευρήκεε, τὰ αὐτὸς ἐποίησε, Valla verbum *invenire* uſurpat, ſed *quod comperiſſet, quod ipſe fecerat.* Intelligit ergo, *dona digna dedit notitiæ arcanorum.*

20, 10. Οἱ μὲν ταῦτα ἐπειρώτεον.] MS. ἐπειρώτων. Et mox καταλῦσαι pro καταλύσειν, quod futurum in proxime ſequentibus haberi oportet.

20, 18. Πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ Δελφοὺς, δωρέεται.] Mirifica loquendi ſolennitas Πυθὼ Δελφοὶ velut unius loci nomen. Magis audax et veteratoria verſio *rurſus mitteret Delphos ad Pythiam dona.* Male diſtinctus locus, et ſic componendus: πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ, Δελφοὺς δωρέεται &c. Δελφοὺς enim notat ipſos cives Delphicos, hos donat illis muneribus.

20, 22. Ἀγγελείην.] Eſt lepidum nec inſuave cognitu, quid viri docti ſpeculentur in hac Herodotea quadam angelia. Probabile ſatis eſt circa iſta celebria oracula ſacerdotes excogitaviſſe varia ad cauſam lucri, quibus conſultores exciperentur vel pro donorum pretio vel beneficiorum reſpectu, quæ hic tanguntur. Æmil. Porto placet in Lexico [peculiari quodam modo apud Herodotum ſumitur pro præcipua poteſtate renuntiandi oraculi, quod quis audivit? Delphi Crœſo dederunt in oraculo renuntiando prærogativam?] Quod totum ſcilicet eſt imaginarium commentum. Et tamen excogitavit Henr. Stephanus in Herodoti editione *et renunciando oraculo*, quum Valla in verſione Latina id omiſiſſet, quamvis Stephanus notet Vallam legiſſe ἀτελίην, quod neſcio unde pro iuſto proferat, quum nulla vox ſimilis in Latinis interveniat. Sed in Theſaurum ita retulit ibidem Stephanus: Ἀγγελία pro relatione, ſecundum quosdam, apud Herodotum lib. 1. ubi quod ille dicit προμαντηΐην καὶ ἀγγελίην, vertit interpres, *primas partes in conſulendo oraculo et referendo.*] Quanto adſtrictior Valla, eo copioſior; ſed plena Italica interpretatio, etiam ſerie donorum mutata, ut προεδρίαν primam ponat: *donarno a Creſo il primo luogo del tempio per ſua ſedia. Le prime parti della conſultatione all' oraculo, perpetua esſemptione.* Illa autem plerumque ſolet ſequi Vallam, non Herodotea Græca. Unde igitur accepit iſta? Ut ex his nugis igitur tandem eripiamur, beneficium eſt optimi codicis, in quo clare exaratum eſt ἀτελείην. Indulgentia et comitas ſolennis, qua ſe invicem vicinæ et amicæ urbes honorabant, aut urbes tribuebant regnis propter accepta beneficia. Sed ad Delphos unice pertinet inſcriptio Whelero et Sponio tam feliciter ſpectata ΤΥΧΑ ΔΕΛΦΟ —— ΑΝ ΠΑΤΡΩΝΑ —— ΩΝΙΟ ΕΤΔΩΡΩΙ —— ΤΑΡΧΟΥ ΒΟΙΩΤΟΙΣ — ΤΑΝΑΓΡΑΣ ΑΥΤΟΙΣ. ΕΓΓΟΝΟΙΣ. ΠΡΟΞΕΝΕΙΑΝ. ΠΡΟΜΑΝΤΕΙΑΝ. ἀτελείαν.

ΛΕΙΑΝ. ΑΣΤΛΙΑΝ. ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ. ΠΡΟΔΙΚΙΑΝ. ΕΠΙΤΙΜΑΝ &c. Simile est inter Marmora Oxonienſia p. 291. Εἶναι δὲ καὶ αὐτὸν πρόξενον καὶ εὐεργέτην τοῦ ἱεροῦ καὶ Δηλίων καὶ αὐτὸν, καὶ ἐγγόνους· εἶναι δὲ αὐτοῖς ἀτέλειαν ἐν Δήλῳ, καὶ — αν καὶ γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ πρόσοδον πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ τὸν δῆμον πρώτοις μετὰ τὰ ἱερὰ καὶ προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ αὐτῷ καὶ ἐγγόνοις καὶ τὰ ἄλλα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις δέδοται. Similis erat προπομπεία apud alios. Dio Chryſoſtomus ad Nicomedienſes pag. 479. Εἰ μή τι νῦν δοκεῖτε αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς προπομπείας καλῶς ἀγωνίζεσθαι, καθάπερ ἐν μυστηρίῳ τινὶ, παίζοντας ὑπὲρ ἀλλοτρίου πράγματος. Itaque etiam lib. 9, 72. Decelenſibus in urbe Sparta ſcribitur conceſſa ἀτελείη τε καὶ προεδρίη.

20, 38. Βασιλεύειν Μήδων.] MS. βασιλεύσειν. Quippe et ſequitur παύσεσθαι, et antea iam firmavimus.

21, 2. Ὄσσην τε καὶ τὸν Οὔλυμπον.] Ut 7, 173. Μεταξὺ δὲ Οὐλύμπου τοῦ οὔρεος ἐόντα καὶ τῆς Ὄσσης. Interim hoc loco mirari certe oportet, quis ſibi tantum arrogaverit, ut quum Aldus et Camerarius ediderint Ὄσσαν, in mediis editionibus usque ad hanc ætatem id ſic mutaret, præſertim ubi id fieret contra MSS. ſicut et Mediceus codex clare habet Ὄσσαν. Non enim ad hoc quod volo roborandum ſuſtineo adhibere citationem Stephani Byzantini ex fragmento Seguieriano in v. Δώριον, ubi etiam quidem vocat Ὄσσαν,
812 ſed ille ita citat, ut omnia ſigna Ionismi ex loco hoc deleret; quod quo iure aut modo fecerit Stephanus, nequaquam adſequor; niſi quod unusquisque in Herodoto voluerit ſtultitiam ſuam exercere, ut ex tot exemplis patet. Sed et Dionyſius Halicarn. 1, 17. occaſione Pelasgorum ita vocat. Utique lectionem, quam repoſui, per vocem Ὄσσαν probat Herodotus 7, 127., ubi quoniam nunc edunt Ὄλυμπος, modo Οὔλυμπον, debeo indicare prorſus in optimo exſtare pro poſteriore Ὄλυμπον, quod oblivifcebar monere; ſicut 2, 7. Νηὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ut in loco citato ex lib. 7. omiſerim annotare.

21, 9. Εἰ δὲ χρεὼν ἐστι &c.] Locus omni typographiæ tempore, quod nos ſcimus, habitus et intellectus peſſime; cui moleſtiæ primam opinor occaſionem natam ab verſione Laur. Vallæ, quæ neque cohæret, neque illud concludit, quod auſus fuit ipse Valla adiicere in principio eandem linguam eſſe, qua tempore Herodoti uterentur Pelasgi Creſtonenſes. Sed neque ex Græcis hoc confici vult Herodotus, qui tantum indagat, utrum barbara fuerit lingua nec ne. Magnum igitur aliquid ac temerarium audendum eſſe iudicavit Henr. Stephanus, nonnulla quidem poliens ac mitigans, ſed mire tranſponens, quod tamen ſibi placere teſtantur editores ſequentes; imo ſatagunt, ut id cum laude oſtentent ac proclament in Græco exemplari hunc locum valde fuiſſe perturbatum. Id verbum ſic prolatum est ab Stephano, Iungermannus propagavit, Lipſiæ repetivit Fridericus, in Anglia Thomas Gale; Phil. Cluverius autem in Ital. Antiq. pag. 574. non dubitat hunc locum ex ſententia Stephani tranſpoſitum citare, et omiſſis illis verbis Καὶ ὅσα ἄλλα Πελ. ε. π. τ. ου. μετέβαλε, item illo commate quod incipit ab Εἰ τοίνυν ἦν καὶ πᾶν &c. non aliter ac ſi ex libris MSS. ſic exſtaret in editionibus, palam vitioſi omnes, et vitioſiores quam Valla in eo quod quum οἴκεον vertiſſent per *incolere*, mox οἰκησάντων intelligant *condiderunt*, quod non ſic directo adfirmavit Herodotus, et videri etiam potest in Lexico Porti. Cluverius præterea intolerandus, dum citat contra omnes codices Καὶ τοῖσι τὴν Πλακίην. Immo et fœdior est hallucinatio Friderici, qui quum ex Stephano adoptaſſet *Scylacen condiderunt*, adnectit cum parentheſi (*habitantes ad Helleſpontum*) quod deſeritur ab Stephano penitus, ab Cluverio refertur *Scylacem condiderunt apud Helleſpontum*. In Aldi et Camerarii editionibus abſunt illa prima εἰ δὲ, nec indicatur, unde fuerint addita in editionibus Stephani, ſed neglecta in verſione eius. Sed debent addi et ſunt in MSS. Argumentatio interim Herodotea rite procedit, ſicut in Græcis codicibus digeritur, nec eam auctor vult alia re niti, quam coniectura ſumpta ex certis et tunc haud dubie agnitis pro vero reliquiis Pelasgorum, maxime binis, tum quæ ſuper Tyrrhenos erant in Italia, tum quæ in Helleſponto circa Placiam et Scylacen. Sed ſic addit hæc bina conſideranda, ut conſtiterit plura fuiſſe Pelasgorum quoque oppida, quæ interim mutaverint nomen; quod licet contigerit, tamen ſermo eorum illos ſatis prodit etiam ab Pelasgis aliquid illic manere. Itaque ea non debuerunt ab Stephano tranſponi, quum palam falſum ſit alias civitates Pelasgicas, quæ nomen mutarunt, mutatas fuiſſe in Hellenas aut ſuam linguam dedidiciſſe, quod non magis contigit aliis, quam ipsis Athenis. Interim et in illis utrisque et in aliis iſtis mutato nomine fuit animadverſa peculiaris quædam loquela, nec plane Græca: unde colligit fuiſſe peregrinam, et, ut ipse vocat, barbaram et peregrinam Græcis. Athenienſes vero, licet Pelasgici generis eſſent, ſicut olim ſimul vixerunt, deſeruiſſe ait eandem maiorum ſuorum linguam mutatione quæ contigit per diſceſſum Pelasgorum, et mox vicinia Hellenum eos illiciente, ut in horum ſermone deprehenderent aliquid venuſtius ac blandius ac humanius. Κρηστῶνα vero et Κρηστωνιῆται defenduntur ab MS. optimo, etſi Dionyſius Halic. abierit ab hac appellatione antiqua Herodoti, non ideo iſta venia aut Stephano aut Cluverio mutandi in Crotonen aut Crotonam. Adde Hellena Doctiſſimi Er. Vindingii circa principium.

21, 29. Τῇ αὐτῇ χρέεται.] MS. τῇ αὐτῇ διαχρᾶται. Quod quidem ſatis notabile, quia Æm. Portus agnoſcit ex Herodoto διαχρᾶσθαι, διαχρῆναι et διαχρῆσθαι, ſed ut in verbi prima ſignificatione violentum aliquid ad necem usque agnoſceret ac nihil aliud; in ſecundo vituperat neſcio quos post conſideratam lectionem loci 7, 54. in tertio mox velis plenis citationum fertur ad probandam utendi ſignificationem, in quarum tamen copia citat ex editione Stephanica 87, 7. Τῷ αὐτῷ τρόπῳ διαχρᾶσθαι *Eodem modo uſum eſſe*. Sed et numerus ille pravus est, quum 88, 7. incidat in libri ſecundi caput 127. ubi iſta verba exſtant, et infinitivum iſtud intempeſtive citatur, quum pertineat ad dialectum, quam in hoc loco reſtituo, qua etiam utitur Herodotus 2, 13. Αὐχμῷ διαχρᾶσθαι, quod vel 813
ignoravit Portus, vel neglexit.

21, 31. Ἀπὸ σμικροῦ τέως τὴν ἀρχ. ὁρμ.] Quid in his loci ſit vocabulo τέως, nullus opinor me docebit, nec ipse percipio. Immo nec quisquam in vertendo rationem habuit. Scribit Æmil. Portus [Τέως Ionice, Poët. et com. Aliquandiu. Ad aliquod tempus 14, 4.] Is est hic ipse locus. In qua igitur verſione id exſtat, utrum Vallæ, an Stephani, cuius verſionem elegit Fridericus? Certe in neutra, quoniam nullum ea vox ibi locum habere potest, licet viri docti manum Herodoti Græcam ita paſſi fuerint conſpurcari, ut illic exſtaret. Unde illis merito exprobratur lectio ſine intellectu, multo magis depulſio infanda ab notitia dulcedinis Herodoteæ. Hæc enim ut ſcirem atque exſecrarer, fœdiſſimam neſcio cuius impoſtoris manum hic graſſatam eſſe, indicavit mihi MS. unde pretioſiſſima et ad quam nullius acies unquam perventura eſſet, reſtitutione corrigo ἀπὸ σμικροῦ τέῳ τὴν &c. Cuius expoſitio etiam in margine est τινός. Huius voculæ frequentiam in auctore noſtro notavit Portus, ubi quisque potest inſpicere; ſed præter iſta ſcio exſtare lib. 2. 48. Ἐν πολλῷ τέῳ ἔλασσον ἐὸν τοῦ ἄλλου σώματος. 67. Λύκους οὐ πολλῷ τέῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας. Et cap. 124. Ἔργον ἐὸν οὐ πολλῷ τέῳ ἔλασσον. 4, 47. Ποταμοὶ οὐ πολλῷ τέῳ ἀριθμὸν ἐλάσσονες. Et cap. 86. Οὐ πολλῷ τέῳ ἐλάσσω ἑαυτοῦ. Igitur eadem membrana ſanat Herodotum lib. 3. cap. 65. Εἴ τε καὶ σθένεϊ τέῳ κατεργασάμενοι, ubi ſubripiunt Herodoto literam ε, edentes σθένεϊ τῷ.

21, 35. Ὡς δὴ ὦν ἐμοί τε δοκέει.] Intellexit Valla, *quæ cauſa mihi videtur fuiſſe* &c. Quæ cauſa quum non ſatis pateret Stephano, maluit iste interpretari, *et ſic quoque mihi videtur*. Idque probatum Lipſiæ. Sed utrumvis æque opportunum. Nam certe quod Hellenica gens multum increverit, cauſa non potest eſſe infirmitatis Pelasgorum: nam et hi potuerant increviſſe acceſſione aliarum gentium. Sed neque dici potest, quemadmodum Hellenica gens multum increvit, ſic videri poſſe Pelasgicam, cum barbara eſſet, non magnopere creviſſe. Hoc enim nihil est niſi inſipida quædam ex neſcio qua ſimilitudine collectio: et barbara quoque gens potuit magnopere creviſſe. Omnino hic aliquid peculiare notat, quod non pendet ex præcedentibus, aut inde cauſam petit. Certiſima correctio est, quam profero ex MS. Πρὸς δὴ ὦν ἐμοί τε δοκέει &c. hoc est, *præterea quoque mihi videtur*. Sunt enim duæ Herodoti opiniones de duabus gentibus, diverſæ per ſe, non quod altera alterius ſit cauſa. Notat enim particula iſta adverbii in modum uſurpata talem tranſitum et apud alios et apud Herodotum. Cap. 71. Πρὸς δὲ οὐκ οἶνῳ διαχρέωνται. Prout in capite XVI. Supplementorum integravi Dionem Caſſium, ut huic particulæ ſuavitas conſtaret.

21, 45. Χείλων δὲ.] MS. liber, cui magis erat obediendum, quam omnibus editionibus, habet recte Χίλων, perinde ut 7, 235. In multis præplacuit etiam ι, ubi requirebatur ει, notante Salmas. ad Stat. Regill. p 64. Deinde quum vulgo legant συνεβούλευεν Ἱπποκράτεϊ non male, quoniam ita 7, 235. Εἰ μὲν δή συμβουλεύεαί μοι προθύμως: attamen MS. συνεβούλεε. quod refert Ionismi lenitatem.

22, 6. Τοῦ Ἀλκμαίωνος.] MS. conſtanter et hoc loco legit Ἀλκμέωνος et cap. 61. Ἀλκμεωνιδέων, et cap. 64. Ἀλκμεωίδεω. Certe hinc est, ut et qui in isto nomine diphthongum in ſcribendo ſervarunt, eam corripere voluerint, ut notatum eidem Salmaſio ad Simmiæ Ovum pag. 167. Et deinde Ἔδωκέ οἱ, non ἔδωκέν οἱ.

22, 9. Τῶν Ὑπερακρίων προςὰς.] Vertebat Valla *montanos*. Nec forſan valde errat, ſi modum regionis ſpectes. Nam quum hos Hyperacrios intelligant viri docti eosdem cum Diacriis, prout alii ſcriptores vocant; pars regionis quam olim habuere deſcribitur etiamnum ab inſigni Whelero pag. 387. ita: *entre les montagnes Parnes et Brauron, c'eſt a dire depuis le mont Pentelicus, la plaine de Marathon et les montagnes Bryleſſus, Lycabettus, et Parnes iusqu'a Oropus, ce qui s'appelloit autrefois Diacria.* Sed quum mentio horum incidat in hiſtoriam Piſiſtrati, nobilisſimam illam, et ſæpius ab eruditis ingeniis tractandam, ubi iam factioſi non erant extra urbem, ſed intra eam, omnino rectius vertisſet *Hyperacrios*, quomodo ex Herodoto iam citavit Meurſius in Piſiſtrato cap. 3. et certe pro Diacriis poni evicit. Unde patet valde ſero Grentemesnilium veniſſe ad quærendum, qui ſint illi Hyperacrii, et perperam Vallam interpretatum eſſe, ita ut dixi, quum ſint habitantes ὑπὲρ τὴν ἄκραν. Port. Sane Valla ſecurius vertisſet Hyperacrios, ut libro 4, 36. Ὑπερνοτίους vertit *Hypernotios*. Ὑπερακρίους vocat quoque Dionys. Halic. 1, 11. Ἀρχαϊκὸν γὰρ φιλοχωρεῖν τοῖς ὄρεσι, ὡς Ὑπεράκριοι καὶ Παράλιοι ἐν Ἀθήναις.

22, 25. Ἐπί τε τοῖσι κατεςεῶσι ἔμενε, τὴν πόλιν κοσμέων.] Quoniam ſalva in his est ſyntaxis, nemo po-
814 tuit ſubodorari vitium. At ſane ſic loqueretur forſan alius, neque inconvenienter; ſi tamen recte ita posſit intelligi. Nimis enim ſe extendit et vergit ad deſcriptionem boni ac quieti civis loquutio illa μένειν ἐπὶ τοῖσι κατεςεῶσι, quam ut de Piſiſtrato tyrannidis auctore et factioſisſimo capi mereatur. Nec vero Herodotus potuit eſſe, qui istam adeo laudabilem loquelam ſic inquinaret: quippe quem non ita ſcripſisſe teſtatur MS. qui habet ἔνεμε. Hanc Herodoti manum eſſe opinor doctiorem, quam ut minus intente editores genium huius ſcriptoris advertentes obſervarent. Scribe igitur omiſſa diſtinctione Ἐπί τε τοῖσι κατεςεῶσι ἔνεμε τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς καὶ εὖ. Est quidem verborum et νέμειν et κοσμεῖν eadem ferme hoc loco ſignificatio, quæ nimirum ad rectores urbium et regionum pertinet, qui pasſim et νέμειν dicuntur eas et κοσμεῖν. Sed ea præcipua veræ lectionis fides, quippe ſolet auctor ſic congrua et prorſus eadem iungere 1, 82. Συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες. Sic abundat lib. 7. cap. 8. Πρῶτα μὲν ἐς Σάρδις ἐλθόντες ἅμα Ἀριςαγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι ἐνέπρησαν τὰ ἄλσεα. Sed noſtrum νέμειν. 3, 39. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα τριχῇ δασάμενος τὴν πόλιν τοῖσι ἀδελφοῖσι ἔνειμε. 5, 29. Ἀπέδεξαν τούτους μὲν τὴν πόλιν νέμειν, τῶν εὗρον τοὺς ἀγροὺς εὖ ἐξεργασμένους. Adde Portum. Iunxit fere has voces in Ovo Simmias ἰχνίων κόσμον νέμοντι ῥυθμῷ, de quo Salmaſius pag. 171.

22, 39. Ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου τὸ βάρβαρον ἔθνος τοῦ Ἑλληνικοῦ.] Mene igitur oportuit primum eſſe, qui inculcatum Herodoto per typos impreſſo ab viris doctis loquendi genus tam molliter procedens, tam ſyntaxi conveniens rurſus expellam, et lectionem ſcriptam ab Henr. Stephano productam quidem, ſed in oras relegatam, et qua turbatur ſenſus, auſus fuerim repetere auctoritate inductus codicis Medicei? Atqui unusquisque videt illa ſequentia Ἐὸν καὶ δεξιώτερον &c. referri ad Græcum genus, non ad τὸ βάρβαρον ἔθνος, quo necesſarie id revocat conſtructio, utrisque nominativum iniungens. Verum ſcias oportet miram eſſe incuriam Herodoti circa præcedentia et ſequentia, ſed illam eruditam et non culpandam nec vitioſam, quam exempla patefacient melius. Sic 4, 50. Ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα ἀντισήκωσις γίνεται, ubi alius dixisſet ἀντιτιθεμένων δὲ τούτων. 8, 83. Ἠώς τε διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι· προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιςοκλέης. 9, 57. Καὶ ὑμῖν μὲν ἐοῦσι Περσέων ἀπείροισι πολλὴ ἔκ γε ἐμεῦ ἐγίνετο συγγνώμη ἐπαινεόντων τούτους. Ubi omnino dici debuit ἐπαινέουσι· ut pluribus iam notavit Æmil. Portus in Lexico in voce Συνηδέαται. 8, 87. Καὶ ἡ οὐκ ἔχουσα διαφυγέειν —— ἔδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι. Quibus ſi addatur id quod collegi in Arriani libro 1. c. 30., iam certe non est, quod quis hæſitet in his τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐὸν καὶ δεξιώτερον καὶ εὐηθίης ἠλιθίου ἀπηλλαγμένον μᾶλλον. Quin etiam præcipue in his laſcivit Ælianus, dum vult ſcribere non aliter ac ſi narraret, quando ſæpe accidit ut priorum obliviſcamur, et ita ſubnectamus aliena ab ſyntaxi. Omnino unicum et invictum est, quo ſe probat Herodotus, in huius libri capite 84. Κατηλόγησε τούτου, ὡς ἐὸν ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον, quum posſet ἐόντος ἀμάχου τε καὶ ἀποτόμου.

22, 45. Ἀπὸ πηχέων τεσσάρων.] MS. ἀπὸ τεσσέρων πηχέων. Certe et in altero loco, quem notavit Portus 7, 117., ubi est eadem ſententia, et pariles voces, quoque ordinat ἀπὸ πέντε πηχέων.

23, 9. Πυθόμενοι.] Neque enim vel necesſum erat perſuaſos eſſe, ut interpretantur hunc locum, etiam citante Meurſio in Piſiſtrato ſuo, neque etiam probabile ſic temere credidiſſe, ut volunt, qui edunt πειθόμενοι, contra fidem codicis optimi; quum ratio doceat Piſiſtratum habuiſſe multos in civibus conſcios, ad quos relaturi erant, qui audiisſent quid ab præconibus clamaretur, ut rogarent, an ea res ita ſe haberet. Id exprimere vult Herodotus.

23, 14. Γαμέει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.] Quod mirum est, habet MS. γαμέει τοῦ Μεγακλέους τὴν θυγατέρα. Id mutarunt, qui repetitionem nominis averſabantur tantopere Herodoto amatam, ut quisque potest annotare. Mox iterum habet ille optimus liber plane Ἀλκμεονιδέων, quod indicare prætermiſi, et tamen ſcire debuit lector.

23, 18. Κατὰ τὸν νόμον.] Plutarchus plerumque ipsa verba Herodoti contrectans in libello, quem de eius malignitate ſcripſit, inducit puellam matri loquentem, οὐ μίγνυταί μοι κατὰ νόμον Πεισίςρατος. Ecce fidem invictam MS. Medicei, dum exhibet, κατὰ νόμον. Hoc Herodoteum 6, 52. Βουλεῦσαι κατὰ νόμον βασιλῆα ποιήσασθαι. 1, 35. Κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους. Sic et 8, 111. Κατὰ λόγον et κατὰ καιρὸν' ut et poſtremum hoc 1, 30.

23, 29. Προειδέατό κου τι.] Difficile iudicium est, utrum Herodotus intellexerit, *quæ ipsis nonnihil benevolæ erant*, quem ſenſum Valla illi præbet, an *ex urbibus antea ſibi utcunque cognitis*, quod adfingit illi 815
Stephanus, et Lipſiæ admiſit Fridericus, et in hac urbe Meurſius Piſiſtratum colligens cap. 5. quum tamen iste prætextus valere in tantum nequeat. Elegantisſime prorſus MS. προηδέατο, ab eodem verbo, unde est ἄδοιμι 9, 78., idque in verſione reſpexi. Nec ad alium fontem videtur ire nos debere in ſpectando verbo συνηδέαται in 9, 57., de quo multa ſatagit Æmil. Portus, ut referat ad συνείδειν vel συνείδεσθαι. Atqui inde habemus plane in Herodoto 5, 24. Συνειδὼς. In iis quæ ſequuntur elegi ex optimo MS. οὗτοι μὲν et πορεύεσθαι.

24, 7. Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν.] Non habuit in animo Herodotus, ut diſcederet ab ſententia communi, utque Acarnaniæ ad mare Ionium donaret, quem alii ſcribunt fuiſſe Athenienſem, ut plane vocat Clemens in 1. Stromateo, haud dubie ex Platone, qui eum dicit ἡμεδαπόν, quos bene iunxit Cl. Meurſius in cap. v. libelli de Piſiſtrato. Itaque quod hic legitur Ἀκαρνὰν posſet accipi ex genio Ionismi, cui indulgens pasſim auctor dicere ſolet δέκεσθαι pro δέχεσθαι, ut aliquoties etiam notabitur, et infinita ſimilia. Quod quidquid ſit, certe terminatio hæc diſcitur ex hoc loco uſurpata etiam fuiſſe antiquis in Attica, præſertim ſi accedat auctoritas Senecæ Hippolytum ſic inducentis loquentem in principio eius tragœdiæ: *Frigora mollit Durus Acharnan*, ut est in omnibus MSStis libris, ut id non debeat tentari aliqua mutatione.

24, 14, Συλλαβὼν τὸ χρηςήριον.] Ita cum aliis quoque refert membrana Medicea, nec video cauſam, cur voluerit mutari hanc lectionem Th. Gale in Συμβαλὼν, prout ſe legere dicit, quum quod prætexit, nihil præferat firmum. Ponantur enim hæc duo verba ſæpe pro ſe invicem in codicibus ſcriptis, et dixerit Herodotus συμβάλλειν ἐνύπνια; id utrumque nullam adfert machinam iuſtam ad vexandum hunc locum; ne dicam Herodotum non dicere συμβάλλειν ἐνύπνια, ſed συμβάλλεσθαι. Sed miſerrime vir egregius decipitur in citationibus quas poſuit has (pag. 27. l. 34. p. 39. l. 13. 15.) quæ incidunt in huius libri caput 68., ubi legitur συνεβάλλετο et συμβαλλεόμενος, et cap. 91., ubi legitur συλλαβὼν τὸ ῥηθὲν, et οὐδὲ τοῦτο συνέλαβε, ut palam pateat ex illa varietate deceptum prorſus fuiſſe. Sed ne quid videamur in hoc loco hærere, ſcio illum locum eſſe ex cap. 91., ubi idem Th. Gale notare aliquid voluit, niſi eum typi deluſisſent. Sic enim illic editur. Τοῦτο συνέλαβε.] Ad pag. 24. l. 39. dixi συνέλαβε hic reſtitui oportere. Id hoc in loco habet codex Arch.] Voluit enim vir doctus illic exhiberi συνέβαλε, quod fateor etiam legi in codice Florentino, ut ſuo loco teſtabor et pro vero admittam, etſi forſan non ea ſententia, quam putat Gale, qui omnino videtur nul-

nullum usum habuisse Lexici Æmil. Porti, quod certe in lectione Herodoti tuetur aliquem locum et usum, ubi multa exempla verbi *συλλαμβάνεσθαι* hoc sensu, sed nullum activi *συμβάλλειν*. Sed in verbo *συλλαμβάνειν* habes ex 3, 64. *συλλαβὼν δὲ τὸ θεοπρόπιον*, quo certissime confirmatur vetus lectio. Accedit, quod huius responsi claritas tanta est, ut ultro pateat sensus, nec aliqua *ξυμβολῆς* iactatio requiratur. *Accepto responso* dicit Servius ad 2. Æneid. et mille alii.

24, 26. *Καὶ ἀπιέναι ἕκαςον ἐπὶ τὰ ἑωῦτοῦ.*] Perquam scitu necessarium est, etiam hunc quartum in optima membrana efferri in casu primo *ἕκαςος*. Nec dubitavi quoque illi manum dare tum ob notata iam ad 17, 47., tum quod hic infinitivus consideratur habere efficaciam imperativi, et verba illa *θαρσέειν κελεύοντες, καὶ ἀπιέναι ἕκαςος* in constructione Herodotea existimantur parem habere efficaciam, ac si dixisset *θαρσέετε, κελεύοντες, καὶ ἄπιτε ἕκαςος*, ut cap. 60. *λέγοντες τοιάδε, Ὦ Ἀθηναῖοι, δέκεσθε.* Nec enim necesse est huc citare, quæ collegi ad Arriani *Ἀνάβασιν*. Nec dissimilia sunt 6, 97. *Νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτέων, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.*

24, 36. *Καθήρας.*] Cl. Meursius ex hoc ipso Herodoti loco et verbo dicit Pisistratum lustravisse Delum. Dubito an recte. Sacra forsan quædam addita fuisse videtur verisimile. Sed Herodotus utique non dicit, et ex sepulcris transferre cadavera non est lustrare. Itaque hoc sensu *καθαρὸς τόπος* etiam dicitur inscriptione Thyatirena apud Whelerum et Sponium *Σορὸν ἔθετο ἐπὶ τόπου καθαροῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως πρὸς τῷ Σαμβαθείῳ ἐν τῷ Χαλδαίου περιβόλῳ*, ut simpliciter intelligi debet inscriptio tam excelse ab aliis spectata. Sambas enim nomen est illo tempore satis usitatum in monumentis antiquis, qui Sambas fuerat avunculus eius, et non procul inde situs erat. Porro mirare in pinguissimis illis Observationibus ad Callimachi Delum tum in v. 1, pag. 320, tum v. 277, pag. 485. Herodotum, qui primus in hac parte est, omnino supprimi.

24, 42. *Τῆς οἰκίης.*] MS. *τῆς οἰκηΐης*, ut *ςρατηΐην* cap. 71., alibi *ἀνδρηΐην*.

25, 8. *Ἥκεις ὦ Λυκόεργε.*] Sic et in fine horum ver-
816 suum appellatur. Sed optimus MS. utrobique habet *Λυκόοργε*, quod ego accipiendum puto. Nam si vulgata lectio vere declararet pronunciationem nominis resoluti in quatuor syllabas, quod contracte trisyllabicum *Λυκοῦργος* editur; profecto ab aliis populis posset nominari *Λυκοῦργος*, non item apud Lacedæmonios, qui soliti non fuere vocales *οε* contrahere in *ου*, sed ita retinere, ut patet manifeste ex hoc ipso lib. cap. 67. *Τῶν ἀγαθοεργῶν καλεομένων Σπαρτιητέων.* Procul dubio enim illic innuit Herodotus sic ipsos Spartæ nominatos fuisse, non *ἀγαθουργῶν*, quomodo potuisset enunciare; et præterea ab oraculo eum appellari nunc, prout Laconico more solebat extendi diphthongus *ου*. Sane diffiteri non possum contractionem in Græca seu verbi coniugatione, seu nominis declinatione vocalium *εο* in *ου*, ut omnibus Græcis familiarem, sic quoque Laconibus fuisse usurpatam; sed ita quoque actum in positione contraria earundem vocalium id videtur negare hic codex in tam splendido nomine. Unde non tam coniectura, quam conclusio evidens sequitur; nempe etiam *Λυκόοργος* dictum fuisse hunc legislatorem, non *Λυκοῦργος*, ut fecerunt et omnibus fere historicis hanc appellationem breviorem aut tribuerunt, aut usurpare permiserunt, nempe ut in decreto Laconico contra Timotheum Musicum *μῶαν* dicunt Lacones, ubi Græci alii *Μοῦσαν*. Huius correptionis exemplum quoque est apud Grammaticos, *ὑποοργὸς ὑπουργὸς*, quod est in Favorino. Ubi Stephanus rogat, an pro *ὑπόεργος*?

25, 23. *Τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔςησε Λυκοῦργος.*] Locus conspicuus et ideo notatus ab viris doctis, qui de Ephoris egerunt, præsertim etiam erudito illo Cragio cap. 4. libri 2. de rep. Laced. satis ample demonstrante dissensum, qui de hac re est inter Herodotum, a quo stat et Xenophon, ac Aristotelem et Plutarchum aliosque, qui ad Theopompum hos deferunt, prout in pluribus fieri contingit. Ne dicam de Scaligeri Animadversionibus ad Eusebium proponentis Chilonem ex Laërtio ut primum Ephorum. Sed quod idem aut sponte animadvertens, aut ex Cragio repetens Io. Marshamus in Chronico Canone pag. 509., ludit, opinor, et in lusu sperat lectoribus imponere, id parum laudabile est; et ante omnia non debuit eo prolabi, ut publicaret sibi suspicionem esse vocem *ἐφόρους* in textum irrepsisse, prout iam ante sustinuit credere Grentemesnilius, sed fide temeraria. Sed id iam ita sit, an Herodoto relinquet *τοὺς καὶ γέροντας ἔςησε*? Quæ in connectenda serie lenitas Herodotea? Nimis præcox fuit in hac parte. Neque enim fides ulla fieri potest hic aliquid irrepsisse in contextum, quem tot fida monumenta purum servaverunt. Cæterum quum circa hos versus repleta esset pagina in exemplari Mediceo, in ima ora erat adscriptum manu sane etiam vetustissima hoc ipsum: *Χρησμὸς ἐν τοῖς Θησέως βίοις ἀναφερόμενος.*

Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὃς νῦν κατὰ λάϊνον οὐδὸν
Φοίβου Ἀπόλλωνος Χρηςήριον εἰσαναβαίνει.
Ἤλυθεν εὐνομίην διζήμενος· αὐτὰρ ἐγώ σοι
Δώσω, ἣν οὐκ ἄλλη ἐπιχθονίων πόλις ἕξει.

25, 29. *Οὐκέτι ἀπέχρη.*] MS. *ἀπέχρα*.

25, 46. *Ὅσοι αὐτέων.*] MS. *αὐτῶν*. Et vere, ut c. 46. *Οἱ δὲ αὐτῶν.*

26, 3. *Ἀλαίης.*] MS. *Ἀλέης*. Utique sic vocavit quoque lib. 9. cap. 69. Et est eadem ratio *τῶν Ἀλκμεωνιδέων*, de quibus ante fuit dictum. Et mox idem codex non *ἑσσῶντο*, sed *ἑσσοῦντο*, ut 3, 106. *Οὗτοι γὰρ ἑσσοῦνται.*

26, 16. *Ἔπεμπον αὖτις ἐς τὸν θεὸν.*] MS. *ἔπεμπον αὖτις τὴν ἐς θεὸν.* Nec placet eam scripturam negligere, quum proba sit intellecto vocabulo *ὁδόν*. Habet nempe et Herodotus suas ellipses, quæ ab librariis utique omnibus intellectæ non sunt. Sic ipse Æmil. Portus *τὴν πρώτην* dici agnoscit Ion. et Att. *κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὁδόν· primum, initio, principio*, vel primo quoque tempore, confestim, ut 1, 153. *Τοὺς Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην εἶναι·* ubi Camerarius vertebat *ut hæc prima quidem cura esset*. Sed acrior est Portus ad se defendendum in voce *Λόγος*, ubi simul refutat Vallam interpretantem *etiamsi primum adoriendi fuissent*, et Stephani suspicionem de mendoso isto loco. 3, 134. *Ἐπὶ Σκύθας μὲν τὴν πρώτην ἰέναι ἔασον.* Ita doctissimus Mercerus ad Aristænetum 1, 15. notat: *τὴν πρώτην* accipio ut solet *τὴν ταχίςην, ἐπιῤῥηματικῶς*. Accipere ita potest, ut tamen non male etiam spectaverit Portus. Sed ad nostram in hoc Herodoti loco brevitatem et præcisam articuli positionem non debemus oblivisci, quo unico optime defenditur, illud vetus, *Τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα*. Opinor hoc inexspectatum *ἕρμαιον* restitutionis Herodoteæ tanti est, ut minuta illa, quæ et antea et postea annoto me ex eodem codice mutavisse, facile pro verissimis trahat ac persuadeat, etiam in *τουτέων* et *ὀρέων* expellendis. Deinde *ἐγίνοντο* pro *ἐγινέατο*, ne simus nimium curiosi. Sed et mox MS. habet non *ἐπερησομένους*, sed *ἐπειρησομένους*: quomodo vox hæc ipsa occurrit 6, 35. et 7, 148.

26, 22. *Καὶ τύπος ἀντίτυπος.*] Quum Valla interpre- 817
tatus fuisset *Forma hostis formæ*, omissa copulativa (imprudenter omnino; neque enim in his aliquid quod hostem oleat, nec *ἀντὶ* semper hostem exprimit) Stephanus censuit verti *Hic typus antitypus*, nec quicquam postea illi cum hoc loco fuit, ita ut noluerit in Thesauro eundem vel citare, nedum accurate inspicere; nisi quod ut promittit, deinde exposuit typum vocari malleum ictum incudi impingentem, quem quum vicissim repellat incus, antitypus vocatur quasi vicissim feriens. Atqui nec interpretatio hæc est, nec explicatio. Quomodo enim typus et antitypus illa exprimunt, quum sint inde remotissimæ voces? Et quando malleus impingit ictum incudi talem? Versionem vero Stephani probat Fridericus, donec nuper in Suidæ mutilata ultra modum et fas editione iste in Anglia tenebricosus, in Gallia lucidus Kosterus reddidit: *Ictus ictui contrarius*, quo nihil immitius potest aut durius superaddi. Quod quum colligat ex ratiocinatione Stephani, nempe ex vitiosa vitiosum; aut retinet aut non in v. *Διάμετρος*, ubi ex Eunapio hæc citantur, *Ὡς κατά τινας διαμέτρους κεραίας κεχιῶσθαι τὴν γλῶτταν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων. Ita ut lingua secundum quasdam diametros, adversis et coëuntibus spiculorum ictibus decussata esset.* Istic oblivio aut negligentia aut Nescio quo pacto eripuit illi integram vocem *κεραίας*. At in voce *Ἠχὼ*, ubi propria sedes est *τοῦ ἀντιτύπου*, in hac voce nil nisi durum agnoscit. Epigramma tractatur ab Salmasio in Exercit. p. 636. *Ἀργύρεος πέλος οὗτος, ὅπῃ Φαέθοντα σελήνη Δέρκεται, ἀντίτυπον πιμπλαμένη Φαέων.* Videntur decipi boni viri ista explicatione auctoris nostri de mentione incudis et mallei, quam arripuit quoque Suidas. Horum mentio eos trahit ad violentiam et ictum et feriendum. Atqui illa duo adsunt quidem: sed in iis non existit typus aut antitypus: tum malleus non tundit incudem, sed ferrum ignitum, quod ex ictu mallei superne *τύπον*, et ab altero latere ab forma incudis accipit *ἀντίτυπον* formam, scilicet obver-

ſam alteri typo. Hinc apud Minucium Felicem cap. 23. *tunditur malleis, incudibus figuratur.* Suaviſſime apud Macrobium lib. 2. Somn. Scipionis cap. 1. Pythagoras caſu præterit *in publico fabros ignitum ferrum ictibus mollientes*, ut illic omnino adſit τύπος ἀντίτυπος, quum tamen nulla mentio ibi ſit incudis, quam memorat Iamblichus 1. Vit. Pythag. c. 26. ἐπήκουσε ῥαίςρων ςίδηρον ἐπ' ἄκμονι ῥαιόντων, ſed ubi ἄκμων nullam edit repercuſſionem. Forma Vallæ omnino recipienda est, ut quæ congruit Græco vocabulo, et interpretandum; *Et forma cum adverſa forma*, ſed id in Latino minus est, quod Græca vox τύπος veniat ab τύπτω, et hinc habeat aliquid incluſum operationis fabrilis, quo deſtituitur Latina.

26, 38. Ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον.] Forſan non ſimpliciter, ut derideretur aut repelli poſſet, ſed ex Græcæ comitatis more, calefaciendi cauſa, et inſtar λέσχης, prout ad hanc rem talia loca illic petita fuiſſe conſtat. Mox MS. Mediceus non habet ποιεόμενος, ſed ποιεύμενος.

27, 2. Ὁ μὲν δὴ ἔλεγε.] MS. plenior, Ὁ μὲν δή οἱ ἔλεγε.

27, 4. Συμβαλλόμενος et 10. Συμβαλόμενος.] Accurata diſtinctio codicis MSti inter duo participia, quorum prius est præſentis aut imperfecti temporis, unde in eo est geminum λλ, ſecundum est aoristi ſecundi et de præterito agit. Sic igitur et in interpretatione diſtinxi, quod vulgo non fit.

27, 17. Καὶ τὰ ὄςεα συλλέξας.] Quod contigit Erxidide Athenis Archonte, Olympiade octava et quinquageſima, ut ex diverſis colligitur ab Meurſio lib. 1. de Archontibus cap. 11. Quæ notio facit rem probabilem. Sed et post id tempus ſervata, ut denique doceat Servius Dianam illam Tauricam ad Laconas translatam fuiſſe, Oreſtis vero oſſa ab Aricia Romam, et condita ante templum Saturni, iuxta Concordiæ templum ad 2. Æneid. 116. Hæc potuit, certe debuit quoque ſcire Gellius, quum ſcriberet caput decimum libri III. Historia vero hæc ſimilis est alteri de Phalanthi cineribus in foro Tarentino ſparſis apud Iuſtinum lib. 3. cap. 4.

27, 43. Τουτέων τε ὧν εἵνεκα.] MS. τούτων τε ὧν εἵνεκεν. Et ſic ſemper. Sed quod me præteriit, ſicut ſupra, nunc quoque MS. habet μεγέθεϊ, non μεγάθεϊ.

28, 6. Ἀπελοίατο αὐτὸν.] Sic enim ex Stephani marginibus recepi, quod ille viderat in codicibus antiquis, ad quos accedit optimus Mediceus, non ἀπεληΐσαντο, ut edidit Aldus et mox Camerarius, quo non ſolet uti Herodotus, ſed ſimplici ληΐζεσθαι, quod unicuique patere potest inſpicienti collectanea Porti in Lexico, eoque etiam utitur in lib. 3. c. 47., ubi repetitur hæc hiſtoria.

28, 15. Οὕτως ἔσχε.] Offero lectori, quod est in probatiſſimo codice; non οὕτω ἔσχε, ut vulgo, et alibi
818 maluit. Itaque quamvis perceperim, quid interdum placeat Herodoto, nunc tamen opiner ſic voluiſſe. Nam et cap. 76. Οὕτως ἠγωνίσαντο. Cap. 176. Ξάνθον οὕτως ἔσχε ὁ Ἅρπαγος.

28, 28. Οὐ σῦκα, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδὲν.] Nempe σῦκαι et ςάφυλαι ſunt optima teſte Lucian. lib. 2. veræ hiſt. Itaque hic erit locus, quem notavit Iulianus in Epiſtola ad Sarapionem num. 24. cui mittit ἰσχάδας ἑκατὸν, ubi ſcribit Ἡροδότῳ ἄρα τῷ συγγραφεῖ πρὸς ἐπίδειξιν ἐρημίας ἀληθοῦς ἀρκέσαι, εἰπόντι, παρ' οἷς οὔτε σῦκά ἐςιν, οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. Ubi hæreo, an non pro Imperatoria poteſtate ultra conetur trahere verba iſta, quam Herodotus voluit, quum Perſæ non ſint ἔρημοι, niſi quod poſtrema verba id tradant, non priora.

28, 30. Τοῖσι γε μή ἐςι μηδὲν.] Et hoc novit Stephanus exſtare in MSS. et ut quilibet id ſciret, in margine poſuit, quod pro Herodoteo habendum teſtatur Mediceus liber.

28, 40. Ὁ γὰρ οὖρος.] MS. optimus ὅρος, accurate, ſed ſimpliciter circa ſpiritum, de quo quantopere vexetur Herodotus, vide apud Portum in Lexico.

28, 41. Ὁ Ἅλυς ποταμὸς &c.] Exemplo hic locus est, quam incondite ſcripſerit illa ſua pinguia ad Callimachum Puteolanus vector, dum pag. 154. audet referre [Halys autem fluvius, qui Lydiam terminat, ut de eo Curtius l. IV. c. V. et pridem ante Herodotus lib. 1. cap. XXXII.] Tanquam nihil niſi vitio fœdum poſſet ſcribere, et numerus falſus est, et in Herodoto ſodes ubi mentio iſtius Lydiæ? Halys Lydiam ne quidem tangit, immo per quas gentes ille fluat, diſerte recenſet Herodotus, nec in his ullus Lydiæ locus. At alia res est, ſi fluvius dicatur imperium regionis alicuius terminare, ut nunc Lydicum et Medicum. Ita profecto iam docebit quoque Spanhemius Halyn fluvium terminare Mediam. Quid potest ſcribi magis ridiculum et erubeſcendum?

28, 48. Ποταμὸς ἀποτέμνει.] MS. ἀποτάμνει. Et ut hæc mutatio admittatur, tempus est. Sic libri huius cap. 82. exſtat non tantum ἀποταμνομένη, ſed etiam quum iſtic paulo ante edant ἀποτεμόμενοι, præclare monet MS. codex reſtitui debere ἀποταμόμενοι ἔσχον. Sic cap. 186. ἐτάμνετο λίθους. 2, 33. Τάμνων, et cap. 92. ἀποτάμνοντες. 4, 70. Τὰ ὅρκια ταμνομένων.

29, 2. Πέντε ἡμέραι ἀναισιμοῦνται.] Hoc ipsum rur-
ſus adfirmat lib. 2. cap. 34. Quod teſtimonium con-
veniebat cum Scylacis pari numero dierum, unde il-
lic ab Is. Voſſio citatur, qui de iſto numero ſollicitus
fuit, adeo ut Herodoto, cui adſueverat, propria ma-
nu quondam adſcribere non dubitaverit in noſtro hoc
loco [f. πέντε καὶ δέκα.] Quod non ita debuit proſtitui,
ut venderetur. Cæterum video Patri meo in mentem
aliquando veniſſe, ut legeret, ſatis probabiliter: Οὕ-
τω ὁ Ἅλυς ποταμὸς ἀποτέμνει σχεδὸν πάντα τῆς Ἀσίης τὰ
κάτω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου ἐς τὸν Εὔξεινον Πόν-
τον (ἔςι δὲ αὐχὴν οὗτος τῆς χώρης ταύτης ἁπάσης) μῆκος
ὁδοῦ εὐζώνῳ ἀνδρὶ πέντε ἡμέρας ἀναισιμοῦντα.

29, 7. Τίσασθαι ἐθέλων.] MS. θέλων. Sic et ante e-
didi ex eo εἵνεκα et μοίραν, quæ utraque ſic exhibet,
non εἵνεκε, non μοίρην· quod ipſum recurrit cap. 75.

29, 11. Νομάδων ἴλη.] MS. εἴλη. Et infra εἰλαδὸν
idem MS. Et post ἐκμαθέειν, non ἐκμαθεῖν.

29, 17. Παῖδα σφι παρέδωκε.] Ex his Græcis Latina
finxi, quum nihil abiret hinc lectio antiqui libri, et
fieri potuerit, ut in filio primum Scythas expertus,
deinde permiſerit aliorum quoque filios ob easdem
cauſas illuc ire, aut ſimul intelligantur comitati fuiſſe
ab initio regium filium. Alioquin ſatis probe legit
Valla παῖδας, quod et Stephanus videtur probaviſſe.
Fridericus ſane ſuſtinuit ad iſtam formam contextum
inſtituere. Nec mirum, quum non aliter in hoc loco
agat Dion. Petavius in citando libro 10. cap. 2., adeo
ut pueros ipſis Scythica lingua et ſagittandi diſciplina
inſtituendos traderet. Thomas etiam Gale teſtatur
recte interpretem ſic egiſſe, ut legeret παῖδας. Cernis
omnes miro impetu actos, qui tamen cœcus totus est.
Sed videtur ſuccreviſſe ex imitatione libro 2. cap.
154.

29, 25. Ἀνάξια σφέων ἑωϋτέων.] MS. σφέων αὐτῶν.
Sic enim exhiberi oportuit, quippe quod legitur in
veteri libro, ſimiliter ac cap. 97., ςήσωμεν ἡμέων αὐ-
τῶν βασιλέα. Adde finem capitis 143. Etiam mox
in illis Ταῦτα καὶ δὴ ἐγένετο vocem tertiam non agno-
ſcit idem codex. Et ſtatim ἐβούλευσαν pro ἐβουλεύ-
σαντο.

29, 36 Κυαξάρεϊ.] Quum nemo æque noverit vir-
tutes Herodoti, nemo perinde eas celebraverit, ac
magnus ille et divinus Ios. Scaliger, neſcio quî hæſit
is in hoc loco, ut narrationem Herodoti reprehende-
ret. Id facit in Animadverſionibus pag. 89. nec quæ
ibi inamæna ei impingat, hic exſcribo, quum ſatis
graves eorum pœnas dederit, ſequuto truci ultore Dion.
Petavio in libro x. de doctrina temporum. Mox ac- 819
ceſſit Marshamus apud Stanleium ad Æſchyl. p. 775.
Licet utrumque et tertium conſulere.

29, 37. Τοῖσι Λυδοῖσι καὶ Μήδοισι.] MS. τοῖσι Λυδοῖσι
καὶ τοῖσι Μήδοισι. Id Herodoti eſſe infinita exempla
evincunt. Iam ſupra habuimus cap. 35. Τοῖσι Λυδοῖσι
καὶ τοῖσι Ἕλλησι. Et infra c. 141. Τοῖσι Ἴωσι καὶ τοῖσι
Αἰολεῦσι. Nec diſſimile est, quod ſequitur: Οἱ δὲ Λυ-
δοί τε καὶ οἱ Μῆδοι.

30, 11. Ἐς τὴν ὁμοχροιΐην.] Quamdiu hic lectum fuit
αἱμοῤῥοιΐην? Id excitabat Stephanus vertebatque, *us-
que dum ſanguis profluat*, iunctis ſcilicet his verbis
cum præcedenti ἐπιτάμωνται. Is tamen in Theſauro
noluit hunc Herodoti locum noſſe, nec quum ὁμο-
χροίαν tractabat, nec quum αἱμόῤῥοιαν. Nihilominus
ut voluit Stephanus, ita locum hunc diſtinguendum
et corrigendum exclamat Æm. Portus, interpretans
ſecuerint brachia usque ad ſanguinis profluvium. Quin
et forte hoc rectius ſtatuit in margine Fridericus,
quum interim in Latinis exhibeat *brachia ſecuerint us-
que ad ſanguinis eruptionem.* At Valla ὁμοχροιΐην ſpe-
ctavit, quaſi deſignaret locum, nempe *qua brachia hu-
meris connectuntur*, quum teſte Voſſio Ios. Scaliger
intellexerit curvaturam brachii, qua contingunt ſe
partes duæ interiores brachii, cum angulum faciunt.
At ipſe Voſſius ſuccenſens omnibus, ſtatuit αἱμοῤῥοιΐην
inepte reponi, et quia Tacitus, Valerius Maximus,
Lucianus manuum aut digitorum aut pollicum mentio-
nem faciunt, credit rectius ὁμοχροιΐην intelligi mutuum
cutis contactum, nempe locum qua ſe contingebant
dextræ invicem implexæ et colligatæ. Neque enim
tanti ducit Herodotum Voſſius, aut putat ad ſe facere,

re, quod diserte scribat Herodotus τοὺς βραχίονας ἐπιταμέσθαι. Itaque nos hinc colligimus vanam esse interpretationem Vossii de dextris, et mirari me dico, cur et iste ferus Isaacus et alii viri docti velint ita Herodotum tractare. Porro an brachia possunt dici incidi, ut sanguis non profluat, vel eruptio aut profluvium sanguinis non fiat? An qui dicit τοὺς βραχίονας ἐπιταμέσθαι, debet adhuc mentionem facere αἱμοῤῥοΐης, idque ex cerebro horum homuncionum, non ipsius Herodoti? Quale monstrum id est? Nihil itaque hic video nodosum. Dicit auctor, quando brachia inciderint æquo modo, ut sint concoloria; nec dubitari potest, quis color intelligatur. Immo ut ab Herodoto indicari scias, pergit dicere τὸ αἷμα ἀναλ. ἀλλ'. Nonne habes sic omnia perfecta? Nam Th. Gale instar feræ inclusus occæcatur, ut omnia toleret, et ambiguitatis instrumenta augeat nihil pensi habens, dum varia vocabula ad hanc similitudinem ex copiæ, sed ieiunissimæ, scilicet cornu iaciat, quum in Indice habeat inter dictiones Ionicas, ac tandem Vossium inspici velit ad Melam. Quid infaustius?

30, 16. Ἔς τε τὰ χρησ. ἔπεμπε, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας εἰρωτέων.] Habe ex MS. Mediceo simul pignus fidei suæ ac præstantiæ, quam tempori nostro ille præbet; simul specimen suavitatis Herodoteæ. Nam id quod legit huc usque eruditus orbis in hoc loco, non est Herodoti, sed nugatorum, qui cupide sua adsuunt alienis. Etenim istud participium non exstat in illo MS. et insulse abundat. Quis enim ignoret ad oracula mittentem mittere consulendi causa? Itaque est hoc elegantiæ et politurae Græcæ, ut subintelligant, non exprimant quid agant. Ipse noster 3, 13. Κήρυκα πέμπει βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν *Caduceatorem mittit*, qui dicat *se quidem in Corcyram velle concedere*, ut vertit augetque Valla. Sic igitur et Diodorus Siculus 14, 113., ubi Dionysius Rhegio capto cruciat Phytonem κήρυκος συνακολουθοῦντος, ὅτι τὸν ἄνδρα Διονύσιος τιμωρεῖται, ubi interpres, *proclamante interim præcone*, nequaquam ex vero. Habent autem omnes ab fonte eruditionis Græcæ. Sic enim Homerus Iliad. Γ, 116.

Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔπεμπε
Καρπαλίμως, ἄρνας τε φέρειν, Πρίαμόν τε καλέσσαι.

Interpretantur, *Tum Hector ad urbem duos præcones misit celeriter, qui agnos adferrent, Priamumque vocarent.* Atqui id non est opus præconum, sed indicare et iubere agnos ducendos et Priamum vocandum. Hinc ergo et Livius 22, 50. *Nuncium, qui in maioribus castris erant, mittunt, dum prælio fatigatos quies nocturna hostes premeret, ut ad se transirent*, omisso verbo iussurum vel indicaturum vel moniturum. Ibidem cap. 54. *Nuncium extemplo mittunt, quantæ secum peditum equitumque copiæ essent, sciscitatumque simul, utrum* &c. ubi posterior pars mire impletur, prior destituitur. Atque ita patet simul firmitas eius, quod ante multos annos scripsi ad eiusdem Livii locum 4, 20.

30, 23. Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διεβίβασε.] Longe mollior accidit hæc series vocum istarum, prout exstat in MS. Mediceo, quam vulgo; Θαλῆς ὁ Μιλήσιος διεβίβασέ οἱ· etsi probe norim particulam istam ab Hero-
820 doto interdum in fine appositam esse, ut cap. 86. et 91.

30, 36. Ἀρχαῖον ῥέεθρον.] Sic liquide legitur in MS. nec potui repugnare, etsi modo ante scripserit ἀρχαίων ῥεέθρων.

31, 1. Πέμψας κήρυκας ἐς τοὺς Ἴωνας.] Est eadem causa, quæ occurrebat 8, 14. Nam obloquitur sibi Herodotus, quum cap. 141. ait. Ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρότερον αὐτοῦ Κύρου δεηθέντος δι' ἀγγέλου ἀπίστασθαι σφέας ἀπὸ Κροίσου. Ubi unum modo nuncium ab Cyro dicit missum, quum hoc loco plures. Verum non ita immemor sui Herodotus. Immo et MS. clare profert in hoc loco κήρυκα, quod opportunum est egregie, et idcirco repositum in alterius vicem. Sed ne quid celetur, idem MS. in advocatis verbis ex cap. 141. habet δι' ἀγγέλων, ut, nisi pluribus vicibus unum misisse credatur, nihil ἀτρὶξ definire liceat.

31, 22. Ἀλίσας δὲ δὴ.] MS. ἀλίσας τε δὴ, quod hoc in loco iungit concinnius, quam vulgata lectio per adversativam.

31, 25. Φρονέων ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις, ἔπεμπέ τε κήρυκας.] Longe molliore nexu narratur in MS. φρονέων, ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις, ἔπεμπε κήρυκας, unde non potui ambigere de eligendo.

31, 30. Ἐλπίσας μή κοτε ἐλάσει.] MS. ἐλάσῃ, quæ perpetua est Herodoti consuetudo.

31, 35. Φοιτέοντες.] MS. φοιτῶντες, et paulo ante φανέντων δὲ αὐτῶν, non αὐτέων. Sed et mox longe mitius ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροίσῳ, non ἰδόντι δὲ τῷ Κροίσῳ τοῦτο. Nam ex varia lectione non potuit dubitari, quin eligerem ἔπεμπε θεοπρόπους ἐς τῶν ἐξηγητέων, quum sic legeretur in MS.

31, 46. Πολέμιόν τε εἶναι.] Aut hinc aut paulo ante expellendum videtur verbum substantivum εἶναι. Sane nihil potest hic esse ambiguum bene consulenti, si quis modo sciverit ex hoc loco id expelli ab MS. Florentino. In priore agnosce manus male feriatas. Nam qui hoc infinitivum ita duplicavit, est ipse Stephanus, quod inde patet, quia editio tam Aldi quam Camerarii exhibet ὄφιν γῆς παῖδα, non ὄφιν εἶναι γῆς παῖδα. Quid tum? an igitur Stephanus pro arbitrio sic voluit abuti isto verbo, ut inculcaret ubi vellet, quamvis non foret necesse? Immo adest illi sua quædam excusatio, quum pateat ex dictis istud verbum ab aliis MSStis illic poni, ab aliis vero istic, ut videatur Stephanus inspexisse varios antiquos codices, unde iudicavit præstare, si abundaret potius quam ex alterutro deleret. Cæterum laudetur ac superet sanctitas codicis Medicei, quam modo rursus experiemur.

32, 5. Ὅκως πρὶν ἢ τὸ δεύτερον ἀλ. τὴν τῶν Λυδῶν δυν. αὐτὸς ἐπικαταλάβοι.] Nihil quidem in his non Græcum. Hoc videlicet est Herodotum vel edere vel legere. Dices vero nihil in his occurrere molestum, quum Valla etiam commodissimo sensu sit interpretatus. Recte. Sed ubi in Herodoto deprehendes talem usum verbi istius decompositi ἐπικαταλαβεῖν? Quum iste scriptor brevius istud καταλαβεῖν toties usurpet, sed peculiari suo modo, ut collegit iam in Lexico Æm. Portus, quomodo credetur decomposito usus tam vulgarem ad modum? Immo quum adeo diligens sit Portus in annotandis decompositis ab Herodoto usurpatis, prout est ἐπικατακλύσαι, nostrum hoc ἐπικαταλαβεῖν non dignatus fuit annotare vel ex hoc nostro vel ex alio, qui nempe nullus est, loco? Non Stephanus ipse dignatur in Thesauro agnoscere Herodotum huius verbi approbatorem. Et quo ista omnia? Nempe ut bene præparatus (etsi forent animadvertenda plura, quæ insipidam faciunt hanc densationem) discere incipias in MS. optimo nec ὅκως nec τὴν nec αὐτὸς ἐπικαταλάβοι conspici, et sine iniuria ulla abesse queunt. Verti debuerat, *promovere exercitum Sardes, priusquam denuo contraherentur Lydorum copiæ.* Satis clare exponitur scopus Cyri.

32, 14. Ἡ δὲ μάχη σφέων ἦν ἀπ' ἵππων.] Nullus miror sic edi, sic legi in hoc loco, quum vix aliter sciret idiota Græcus loqui. Interim est aliquid, quod morari possit legentem. Nam cur ita nunc scribit, qui mox dicet ἀποθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων? Nec sane nova sector, sed auxilia quæ possumus habere veterrima, publicare et illustrare cogor. In his vel primaria est membrana Medicea, quæ intactum ab licentia servavit Herodotum, in qua plane legitur ἀφίππων una voce. Nec temere; etsi enim sciam, quomodo id adiectivum celebrent Lexicographi, novimus tamen illud ἀπὸ non esse semper privativum, etsi id solum isti in hac voce spectent, haud dubie nimis arcte coërcentes. Exemplo est, quod in Strabone notavit maximus Casaubonus ἀφιππάζεσθαι et in Diodoro Siculo ἀφιππεύειν, non desilire ab equo, et eum relinquere, sed abequitare, ut sic dicam, et in equo fugere, ut te eripias. Sic quum in isto composito ludatur, quidni simpliciter μάχη σφέων ἀφίππων dicetur pugna contemplatione dirigendi ictus demittentium plagam ab equis, eorundem scilicet, qui contemplatione sedendi aliis dicuntur ἔφ- 821
ιπποι? Ita quidem mihi videtur.

32, 17. Ἐὸν μέγα τε καὶ ὑψηλὸν.] Contra omnem rationis speciem veritas priscæ scripturæ in hoc commentum abiit. Quid ineptius, quam Lydos Sardianos dicere bonos equites, et eosdem agere in campo non solum sublimi, sed etiam fluviis interciso, unicis equitandi impedimentis? Et quid est, quæso, πεδίον ὑψηλὸν? nempe montibus collibusque inæquale et levatum, ut cap. 110. de Mediæ parte. Ταύτῃ γὰρ πρὸς Σαππείρων ὀρεινή ἐστι κάρτα καὶ ὑψηλή τε καὶ ἴδῃσι συνηρεφής. Idem dicit Strabo de omni Media versus Boream patente lib. 11. Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλή ἐστι καὶ ψυχρά. Nihil æque incommodum equis agitandis, quam hæ locorum descriptiones, ut quisque potest comprehendere, imo novit ex Thessalia. Quare emendatissime prorsus membrana Flor. καὶ ψιλὸν, hoc est, nudum, patulum, arboribus et vepribus cursum equorum non impediens. Egregie prorsus se explicat auctor Herodotus 4, 175. Ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χαρίτων δασὺς ἴδῃσί ἐστι, ἐούσης τῆς ἄλλης τῆς προκαταλεχθείσης Λιβύων ψιλῆς. Eodem lib. 21. Πᾶσαν ἐοῦσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίων καὶ ἡμέρων δενδρέων. Insuper occurrit 2, 76. ψιλὴ τὴν κεφαλήν. Immerito vocabulum istud penitus omi-

ſit Æmil. Portus. Mox ex MS. dedi Ὕλλος et ὄρεος.

32, 21. Φωκίην πόλιν.] Si placet ridere, ea culpa eſt Tanaq. Fabri, ut de vulgata in editionibus ſcriptione huius urbis deplorans in epiſtola ad Petavium, etiam neſcio quid de Sylburgio querens, quaſi a quo Φωκαίη diverſa habeatur urbs ab hac Φωκίη, certe riſum meruerit. Quænam iſta graſſatio, quæ iſta illi queſtio ſupereſt, quum iam diu Salmaſius in Exercitationibus pag. 863. ſcribat Φωκαίην, appellet *Phocæam*, teſtetur male edi Φωκίην. Has utique Petavius bene lectas habuit. Et quanto riſu debuit legiſſe hanc epiſtolæ iſtius XL. partem? Utique iam olim Italica verſio *appreſſo alla terra di Phocea.* Ego remittere ſane queo, quod in modo præcedentibus ex communi dialecto retinuerunt οἰκίης, ϛρατίην: huic naſutiæ quis indulſerit non intelligo, ut talem urbem conderent, quum in MS. Fl. aperte et veriſſime legatur Φωκαίην? Sed ita etiam 3, 14. ἐς Πτωχίην fecerint, quum in MS. ſit Πτωχηΐην. Res eſt ſatis iocoſa. Æmil. Portus in Lexico citat tria loca, in quibus editur Ξεινίη, nec ipſe de eo aliud quid notavi. At lib. 3. cap. 39. rurſus occurrit ea vox, nec eum locum novit Portus (forſan volens, quia incidit in ambiguitatem) at illic ex MS. reponam ξεινηΐην.

32, 35. Συλλαμβανόμενος ἀμύνηται.] Verbum utrumque pernotum. Nec prioris ſtatum moveo; ſed in poſteriore, quod ex vulgari modo exemplis quam plurimis firmat in hoc ſcriptore Portus, meretur notari acumen aliquod Herodoteum, cuius notitiam præbet codex optimus, dum exhibet ἀμύηται, quam literæ ν eliſionem ſpernere nequivi; et dein τῶνδε εἵνεκεν.

32, 42. Τῷ δή τοι καὶ ἐπεῖκε.] Nullus auſit hoc culpare. Et tamen id facit MS. Mediceus, dum legere iubet τῷ δή τι καὶ, omnino meritus quorumvis obſequia etiam in hoc exiguo, ut quod vere eſt Herodoteum. 3, 12. Οὕτω δή τι ἰσχυραὶ κεφαλαί. 4, 52. Κρήνη οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρή.

32, 43. Ἐνθαῦτα ὤσφραντο τάχιϛα τῶν καμ. οἱ ἵπποι καὶ ἰδόντες αὐτὰς &c.] Eſt fractus et elumbis ſermo et importune variegatus. Nihil candidius membrana Medicea, ἐνθαῦτα ὡς ὤσφραντο τάχιϛα τῶν καμ. οἱ ἵπποι, καὶ εἶδον αὐτὰς, ὀπίσω &c. Mox ex margine recepi in contextum χρόνον ἐπὶ μακρὸν eadem membrana probante.

33, 11. Τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρτιήτῃσι.] Ita ex MS. ſupplevi locum addito altero τοῖσι. Quod ſive additum legas, ſive ponas abeſſe, apparet eos qui Herodotum ediderunt, in hac parte non intellexiſſe, acquieſcentes tali verſioni *et ipſis Spartiatis inciderat*; neque enim Græciſmus patitur talem verborum ſeriem τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι Σπαρτιήτῃσι, neque iſta in eo ſenſu reperitur apud Herodotum. Sed eximie ſuccurrit optima membrana ad plenum reſtituens manum et ſententiam Herodoti, qui ſignificat Lacedæmoniis autem et ipſis Spartiatis tale quid contigiſſe. Τοῖσι δὲ nempe οὖσι ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρτιήτῃσι, nempe ex diſtinctione Herodoti, qua ſcribit lib. 7. cap. 234. Ἔϛι ἐν Λακεδαίμονι Σπάρτη. Nonne ad hunc modum ſcripſit iam ſupra cap. 65.? Φράσαι τὸν νῦν κατεϛεῶτα κόσμον Σπαρτιήτῃσιν. Ὡς δὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι &c. Et cap. 68. Καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην ἔφραζε Λακεδαιμονίοισι non tantum civibus et incolis Spartæ, ſed qui forent in omni Laconica regione. Et iam ante cap. 65. offendes plane ſimilia. Articulus autem iſte etiam in dativo omiſſus occurret infra aliquoties; ſed bene 4, 35. Αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι.

33, 18. Κύθηρα.] Equidem ſic etiam vocatur in libro VII., ſed ibi aliter loquitur, nempe ἔϛι νῆσος ἐπικειμένη, τῇ οὔνομά ἐϛι Κύθηρα· nunc iungit ſubiunctivo
822 ſuo conveniens adiectivum, et ſcripſit Κυθηρίη νῆσος, ut eſt in MS. non tantum Florentino, ſed et utroque Britannico apud Th. Gale.

33, 24. Μηδὲ περιμένειν.] Quod nemo potuit cogitare, in tam obſequioſo ſilentio aliorum, unus huic verbo contradicit optimus MS. in eius locum reponens παραμένειν. Id certe eo magis mireris oportet, quia Cl. Portus utrumque verbum nullius penſi habuit neglexitque in Lexico. Sed certe Herodoti lector debuit cognitam habere differentiam, qua περιμένειν uſurpatur in exſpectando, ut 4, 89. Ἐνθαῦτα αὐτὸν περιμένειν ζευγνῦντας τὸν ποταμόν. 7, 58. Ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ περιμένειν, qui ſenſus hinc alienus eſt, ubi notatur perſeverare et manere, quod eſt in verbo παραμένειν, ut nunc reſtituo, et tuetur ipſe Herodotus, tum mox iterando, tum perpetuis exemplis. Sic cap. 30. Καί σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα. 3, 57. Εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷα τέ ἐϛι πολὺν χρόνον παραμένειν. 7, 170. Οὐ δυναμένους οὔτε ἑλεῖν οὔτε παραμένειν. Deinde legitur in eodem optimo MS. Συνθέμενοι ταῦτα absque interiectione ἂν. Ac ſane nimium brevis eſt hæc clauſula, quam ut toleret eam particulam. Tum etiam ἑσσουμένους, non ἑσσωμένους, et eius ſcripturæ plura exempla collegit Portus.

33, 30. Ἀλκίνωρ.] MS. Ἀλκήνωρ.

33, 49. Πρὶν ἂν Θυρέας ἀνασώσωνται.] Credo in his voculam ἂν ſatis ſæpe occurrere, ut lector una carere poſſit. Ad cuius ſolatium unica illa Herodoti adiutrix membrana ſecundam voculam teſtatur ſe non reperiſſe in codicibus proxime ætatem Herodoti ſcriptis, ideoque hinc omiſit, et ego expuli rurſus. Deinde eadem τὰ ἐναντία ſolutis et integris verbis, non τἀναντία, quod vulgare: ſicut etiam ex eius auctoritate ſuſcepi, quæ ad oras erant ab Stephano coniecta, ἐνεϛεώτων et ἤλωσαν.

34, 19. Πειρησάμενος τῆς ϛρατιῆς.] His nequaquam congruit interpretatio Vallæ, quæ totum hoc refert ad exercitum, quum hæc Græca referant ad Cyrum, et quidem prave, ut ſcio ex optimo MS. qui præſtanti correctione id ſanat, Πειρησαμένης, quomodo ſcribendum certe eſt, nec videtur in aliam lectionem incidiſſe Valla, quem defendunt quoque codices Britannici apud Th. Gale. Itaque etiam probari debet προεχώρεε, quod in eo legitur, non προσεχώρεε, quod male ſic mutatum eſt.

34, 25. Ὁ πρότερος βασιλεύς.] Si is primus fuit Lydorum rex, bene eſt. Sed MS. Florentinus ὁ πρότερον βασιλεύς, ut plane expreſſit etiam Valla.

34, 38. Καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι.] Opinor ſic loqueretur vel ineptiſſimus. MS. Καὶ κατ' αὐτὸν, ut edidi et interpretatus ſum. Et deinde οὕτω δὴ Σάρδιές τε, et videtur Herodotus iſta ſecunda vocula tunc carere noluiſſe, ut 4, 184. Ὑψηλὸν δὲ οὕτω δή τι λέγεται. 9, 65. Οὕτω δὴ οὐκέτι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγέετο.

34, 43. Ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ εὐθηνίᾳ.] Non miror editores harum hiſtoriarum nequiviſſe diſcedere ab voce tam benigna laudataque non in ſcriptis modo, ſed iam quoque in nummis, ut produxit And. Morellius. Quia tamen abeſſe ab his Muſis debet contumacia aut violentia, ſuſtinuit Stephanus fateri, quid inveniſſet in libris ſcriptis, uno vel altero vel pluribus, nempe εὐεϛοῖ, et ſtatim mentem advertit Portus, ad vocem Εὐθηνία ſcribens [ubi pro εὐθηνία ſcribitur ad marginem εὐεϛοῖ,] quaſi non unusquisque id ſatis videret ipſo indicente. Ergo nec tacere potuit Th. Gale [In margine ſtat εὐεϛοῖ, cuius εὐθηνία eſt explicatio, εὐεϛὼ dictio eſt Ionica ex Democrito et aliis nota] Sic ſcribit quantum vult, non quantum poteſt. Potuit enim aliquid ſalis adſpergere ex ipſo Herodoto, qui reliquit 9, 84. Ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεϛοῖ τῆς μάχης, eamque vocem novit Æmil. Porti Lexicon, ſed loci deſignatione per numeros caret, cuius facti occaſionem ignoro, et hinc eam retinuit Plutarchus in fine de Malignitate noſtri ſcriptoris pag. 872. Etiam potuit addere aliquid de lectione duorum MSStorum ſatis bonorum; nec utique indigebat Herodotus explicatione tali. Hoc miror, cur viri boni ſic deſtituerint Lexicon Herodotearum vocum ex codice Goldaſti, ubi legitur p. 745. Εὐεϛή· ἡ εὐημερία, εὐετερία (pro εὐετηρία) ἡ καλλίϛη τῶν ἐτῶν διαγωγή. Διογενιανὸς ἄνευ τοῦ σ γράφει. An id parvi momenti apud iſtos eſt, et nihil ad incendendos eos facere potuit mentio laudati olim Grammatici, ac ſententia notabilis in eximenda litera ſibilante? Nequiverunt ulterius ire, quam Salmaſius duxerat ad Solin. p. 250., non noſcens niſi εὐετία, εὐετηρία et εὐεϛὼ et tum εὐεσία. Scilicet ſpreverunt, quia εὐετὴ ex ipſorum ſententia nihil poterat conficere bene Græcum. Hæc igitur omnia in tranquillum redigat ſanctiſſimus codex; et Græci ſermonis notitiam, prout ad nos pervenit, augeamus pulcherrima voce εὐετοῖ, prout in Herodoto legendum eſſe probat ille Heros ex Florentia.

34, 44. Τὸ πᾶν ἐς ἑωϋτὸν ἐπεποιήκεε.] Prout anteceſſit Valla, ſic ſequitur et Stephanus interpretando *pro viribus*, etiam Æm. Portus, et in monſtrando uſu voculæ ἐς citat hunc locum, ubi ἐς ἑωϋτὸν ponatur pro τὸ ἐν ἑαυτῷ, *quicquid in ſe erat, fecit.* *Omnia quæ potuit, pro viribus fecit.* An et ſic cap. 86. Ἐς ἑωϋτὸν 823 λέγων? nequaquam. Neſcio ubi talia didicerit; niſi quod nunc harioletur. Eſt enim mera corruptela, quam docet vetuſtiſſimus codex exhibendo ἐς αὐτὸν ſcilicet filium; ut εἰπεῖν ἐς πάντας 8, 26., quod illic reſtituam. Alias ſolet omittere præpoſitionem, ut 5, 97. Τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο, et notavit quoque Portus. Sed nunc in animo oportuit habere, quod anteceſſit cap. 41. Ἐμοῦ προποιήσαντος χρηςὰ ἔς σε.

34, 46. Ἐπεπόμφεε χρησόμενος.] MS. χρησομένους. Quod

Quod est necessarium. In ipso autem oraculo MS. liber habet *βούλοιο*, non *βούλευ*.

35, 7. *Ἦιε γάρ τις Περσέων.*] Hæc nempe erat Græca lingua, exercitata inter librarios, qui describendo et manu quæstum faciebant, nati ad corrumpendum, et festinato nimis scriptu implentes seriem membranarum sine custodia eius, quod sequebantur; non Herodoti, non elegantiorum, non eruditorum, qui sibi ipsi bibliothecas describebant. Ergo et suavissime MS. *ἤιε γὰρ τῶν τις Περσέων*. Id est ingenuum auctoris nostri. Sic infra cap. 109. *Δεῖ μέν τοι τῶν τινα Ἀστυάγεος*. Et cap. 124. *Ἤντε τῶν τις δοκίμων ἄλλος Μήδων*. 2, 179. *Ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου*. 4, 111. *Τῶν τινος οἰκετέων εἶναι*. 7, 143. *Τῶν τις Ἀθηναίων*. Et 146. *Τῶν τινας δορυφόρων*. Et alio modo 8, 90. *Τῶν τινες Φοίνικες*. Sic cap. 114. idem MS. habebat *τῶν δὲ κου τινὰ αὐτῶν*, non *τὸν δὲ*, idque placitissimum est. Immo non aliter paulo ante, *ἰδὼν τῇ προτεραίῃ τῶν τινα Λυδῶν*: quamquam illic MS. *τόν τινα Λυδῶν*, quod non est contemnendum, ut cap. 90. *Αἴτεο δόσιν τήν τινα βούλεαι τοι γένεσθαι*. Nam sic quoque MS. non *τὴν δόσιν τήν τινα*, ut vulgo. Mox liquide in MS. eodem habetur *ἀλλογνώσας*. Valeant igitur depravati et hæreant in suo *ἄλλον γνώσας*.

35, 13. *Ἄνθρωπε, μὴ κτεῖνε.*] Sic est. Sonitum vocis, quam edidit hic Crœsi filius, nemo aut illius sæculi, quo vixit Stephanus, aut nostri audivit, unde eidem Stephano maior libertas fingendi aut sumendi, quod præplaceret. Ille enim est, qui sic vexavit Herodotum in edendo, quum et Aldus et Camerarius probe sequuti prisca exemplaria dedissent *Ὤνθρωπε*. An securius aut politius est ex Gellio (qui citat hæc lib. 5. cap. 9. ut notum est) refingere Herodotum, quam ex antiquis ipsius Herodoti exemplaribus? Quasi non experiremur illa Græca in Latinis istis libris perditissime scripta esse, ut difficillima sit divinatio; et præsertim citationes illas ex Herodoto ita mutatas, ita ad communem rationem loquendi redactas, ut omne Herodoteum in eis sit abolitum. Imo testor in optimo MS. exstare *ὤνθρωπε*, et Th. Gale, quasi arbitrum se vocatum imaginatus, dum scribit [Melius *Ὤνθρωπε*] opinor indicat in codicibus suis ita legi, ut id sit purum putum Herodoteum.

35, 19. *Πολιορκηθέντα κατὰ τὸ χρηστήριόν τε, καὶ καταπαύσαντα.*] Ita exhibent ac distinguunt omnes omnino editiones ab Aldo ad hanc usque. In quibus tamen vertendis, etsi liberiorem se gesserit Valla, tamen omnes pariter eum sequuntur, et nullus est, qui ut in his Græcis iunguntur illa priora usque ad copulativam *καὶ*, ita idem in Latinis non faciendum censuerit. Nonne inimica bonis auctoribus fastidia? Immo nesciverunt se expedire, et Græca assequuti intelligendo non sunt: ex quibus et nota distinctionis poni debet post participium *πολιορκηθέντα*, et vocula *καὶ* necessario eiici, quum non oraculum dixerit de XIV. dierum obsidione, sed tantum de eversione magni imperii, quod bene advertit interpres. Itaque volente et indicante MS. nos hæc ita repurgavimus.

35, 33. *Μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον.*] Abest ab MS. vox *εἶναι*, quod expuli ut supervacuum pondus; et paulo ante eidem obsequutus edidi *εἵνεκεν*, pro vulgato *εἵνεκα*.

Ibidem. *Ἆρα μιν παραστῆναι τοῦτο.*] Negotium est peculiare, et vix occurrit similis narratio; unde existimem magis tenendum esse, quod offert optimus codicum MS. *προστῆναι*. Id enim fere sensum quoque verbi alterius continet aut supplet. ut cap. 119. *Ἁρπαγον ἐκέλευον προστάντες ἀποκαλύπτειν*. Hi sunt adstantes. 2, 173. *Οὐκ ὀρθῶς σεωϋτοῦ προέστηκας*. Et legi merentur defensio huius verbi, quam exaravit Portus contra Stephanum in verbo *Προστῆναι*, et plura de hoc loco affert in vocula *Ὡς*. Istam vero præpositionem in eo verbo probat quoque apud Th. Gale C. A. ut vocat, sed ex quo dimidium modo citat *προστῆ*.

35, 35. *Ὀνομάσαι τὸ Σόλων.*] Articulus ab MS. non agnoscitur, qui etiam probat non *λειποψυχίης*, quod temere fingitur, sed *ἡσυχίης*, sæpe celebratæ ab Herodoto, etiam ut post eam vox elatior sonet, ut in hac narratione fit, præsertim 5, 93., quem locum vide.

35, 42. *Ἐπειρώτεον.*] MS. *ἐπειρώτων*, ut et mox *ἐρωτώμενον*, non *ἐρωτεώμενον*. Etiam deinde *τῇ αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκεε οἱ τῇ περ*, interposita vocula *οἱ*, quæ vulgo omittitur, quia non satis intelligitur Herodo-
824 teæ suavitatis indoles. Etsi enim dativus esset repletus per præcedentem vocem *αὐτῷ*, ut putavisse videntur, id non putavit Herodotus. Hinc 3, 72. *Ὃς ἂν μὲν νῦν τῶν πυλωρῶν ἑκὼν παρείῃ, αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔσται*. 2, 175. *Ἐν Σάϊ τῇ Ἀθηναίῃ προπύλαια θαυμάσια οἱ ἐξεποίησε*. 3, 55. *Καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοὔνομα τεθῆναι*. 6, 68. *Ἀπικομένῃ δὲ μητρὶ ἐσθεὶς ἐς τὰς χεῖρας οἱ τῶν σπλάγχνων*. 7, 125. *Πορευομένῳ ταύτῃ λέοντές οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροισι καμήλοισι*.

36, 2. *Καίεσθαι τὰ περὶ ἔσχατα.*] Succubui turbæ, ut cogerer sequi, quod priores dederant, etsi forsan inutiliter et incaute. Nam omnes editiones, quas vidi, sic exhibent, quum tamen non oporteret hic aliter agi, quam sit lib. 5. cap. 101., ubi vides edi; *Ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός*. Sed accipe verba Stephani ex Thesauro [*Περιέσχατα*, pro *Extrema* affertur cum hoc exemplo adespoto, *Περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός*, Extrema iam vastante incendio. Sed viderint.] Heu quam imperite!

36, 6. *Πυρῇ διδοίη.*] Atrocius quid requiritur. Id enim nihil est, et longe melius legitur in MS. *πυρὶ διδοίη*. Ut 7, 140. *Νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει*. Vice versa lib. 4. cap. 145., ubi editiones habent *πῦρ ἀνέκαιον*. MS. mutat in *πυρὴν ἔκαιον*, etsi sequatur *πῦρ αἴθειεν*, sicut confuse agitur quoque in lib. 8. cap. 19. *Παραίνεέ τε προειπεῖν τοῖσι ἑωυτῶν ἑκάστους πυρὴν ἀνακαίειν*, quum sufficiat *πῦρ*, ut habet solum MS. ille optimus.

36, 9. *Κελεύειν σβεννύναι* &c.] Valde paratum habuit Henr. Stephanus calamum in corrigendo clam et latenter, quod Aldus et Camerarius admiscerant, vitiose scilicet. Itaque quia voluit latere, etiam Germani, qui post accessere ad Herodotum edendum, tacitum prætermittunt, donum eius accipientes, sed forsan nescii. Certe non Fridericus, non Sylburgius, non Iungermannus aut gratias agunt Stephano de hac correctione, aut scire se monstrant eam ab isto venire; immo ne quidem deliberavisse credo, an tolerari deberet: etiam nec Stephanus tanti habuit, ut in margine poneret cum multis aliis: in ipso contextu grassatus fuit, et sine hæsitatione scripsit *κελεύειν*, pro quo duo priores habent *κελεύει*, quod ex iudicio Stephani tam fuit fœdum et maculosum, ut litera *ν* callide immissa sanaret totam huius loci connexionem. Quippe antecedunt tot accusativi, ut aliter fieri nequeat. Recte profecto, nisi tractarent Herodotum, qui fruitur suo genio, nec multum curat, quid antecesserit. Pro testimonio sint verba ex lib. 8. cap. 87. de nave Attica: *καὶ ἡ οὐκ ἔχουσα διαφυγέειν, —— ἔδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι*. Vide alterum locum 9, 57., quem versat Portus in v. *Συνηδέαται*. Scito igitur ad illos codices, quos tractaverunt Aldus et Camerarius, ex quibus exhibuerunt *κελεύει*, accedere codicem præstantissimum, etiam illum, qui Oxonii a me est inspectus.

36, 20. *Συνδραμεῖν ἐξαπίνης νέφεα.*] Ita in MSto optimo legebam primum verbum sine captatione dialecti singularis, ut vulgo *συνδραμέειν*. Id eo facilius eligere potui, quia videbam Ælianum sic voluisse loqui describentem sine dubio hæc ipsa Herodotea et respicientem ad hanc historiam, etsi suo iure voluerit uti in nonnullis variandis. Quod quoniam ignoratur ab illis, qui Æliani fragmenta ex Suida collegerunt, et perinde novit is, qui Suidam edidit, verba Æliani hic appono ex voce *Βαθύτατα*. *Αἰθρίας γὰρ οὔσης καὶ πανηλίῳ ἡμέρᾳ ἄφνω καὶ ἀδοκήτως νέφη συνδραμεῖν οἷα δή που βαθύτατα, καὶ καταρρῆξαι πάμπολυν ὑετόν*. Sicut huc spectare etiam partes fragmentorum itidem ex Æliano apud Suidam in vv. *Ἕρκος*, *Προήκουσι* et *Τυράννοις* videtur subodoratus fuisse Kuhnius, dum ea in unum feliciter iungit, etsi ab Æliano veniant illa *καὶ τοῖς ἐπὶ μέγα πλούτου προήκουσι*.

36, 37. *Κατεῖσέ τε ἐγγὺς ἑωϋτοῦ.*] Quod Ælianus in Varia Historia 12, 1. dicit *ἐκέλευσε πλησίον αὐτοῦ τὰς ἀνθρώπους καθίσαι*. Sed prout citavi, ita scribitur in MS. libro, non *κάτισε*, etsi mox c. 89. sequatur *κάτισον*: sed alio sensu. Etiam paulo ante ex eodem edidi *δαίμοσί κου*, non *δαίμονι*, sicut Cyrum scripserat auctor in cap. 86. voluisse *εἰδέναι εἴ τις μιν δαιμόνων ῥύσεται*. Nam de vocula *κου* nequit ulla existere dubitatio, etsi in editionum marginibus ostentetur *που*. Quod si venit ab Stephano, aberravit omnino eius calamus.

36, 43. *Κότερα λέγειν.*] MS. *Κότερον*. Hunc etiam singularem exigit MS. codex in lib. 3, 32. *Κότερον περιτετιλμένη ἡ θρὶξ ἢ δασεῖα εἴη ἀμείνων*, ubi plane legitur in illo *κότερον*, etsi Herodotus frequentia habeat ista pluralia, et hoc ipsum *κότερα* mox capite 91.

36, 44. *Ἐν τῷ παρεόντι χρόνῳ.*] Ita plenissime exstat scriptum in Mediceo, quod indicare debui, quoniam quum priores omisissent substantivum, Stephanus incidens in exemplaria quæ id confirmabant, ita ambigue apposuit margini, quasi pro participio *παρεόντι* substitutam

ſtitutam eam vocem vellet. Hæc enim eſt ratio notarum eius per margines.

825 36, 49. Τὰ σὰ διαφθορέει.] Quia Portus hunc locum in Lexico ſuo bis producit, incertus utrum præſtaret legere διαφθορέει, quod vulgo obtinet, an διαφορέει, quod ex MS. Stephanus non modo poſuit in margine, ſed etiam in Prolegomenis pagina 737. huius editionis celebrans oſtentat, teſtor in optimo codice legi διαφορέει, quod et crebrius ita occurrit in Herodoto, et iram hoſtilem in turbandis omnibus exprimit acrius, ut id mereatur non ſperni, etſi in ipſo contextu tacuerim. Habes etiam ἐκφορέειν 2, 150.

37, 1. Χρήματα τἀμὰ.] Huic eliſioni nulla adeſt venuſtas, et legit optimus MS. τὰ ἐμὰ, quam veram lectionem eſſe patet tum inde, quod exacte videtur voluiſſe, ut hæc convenirent prioribus τὴν ἐμὴν, ſed vel maxime ex eo, quod mox dicat οὐδὲν γὰρ ἐμοὶ, non vero οὐδὲν γάρ μοι. Idem occurret in libro 2. Immo et deinde integrius ἔδωκαν.

37, 13. Τοῦτον προσδέχεσθαί τοι.] Nec Portus hoc verbum ita ſcriptum dignatus fuit referre in Lexicon, et Camerarius p. 719. notat προσδέκεο pro προσδέχου. Bene igitur legit hoc loco MS. προσδέκεσθαι. Ex eodem mox edidi αἰτέο δόσιν &c. quod lege modo, et experieris mollius, quam ut vulgo, αἰτέο τὴν δόσιν. Item χαριεῖ.

37, 49. Τοιαῦτά τε ἐπειρωτᾶν.] MS. Ταῦτά τε. Quod quum magis ſit δεικτικὸν, tum vulgatum ingrate repetitur. Etiam paulo ante non putavi reiiciendum ἤκουσε ὁ Κροῖσος, præ iſto vulgari et brevi ἤκουε Κροῖσος, quum ne interpres quidem ſuſtineat uti imperfecto.

38, 2. Λυδοῖσι λέγουσι ταῦτα δὴ ἐντέταλμ.] Quantis nugis ſunt illa ipſa incruſtata? quam lenis et grata ſimplicitas in exemplari MS.? Λυδοῖσι καὶ λέγουσι τὰ ἐντεταλμ.

38, 5. Πέμπτου γένεος ἁμαρτάδα ἐξέπλησε.] Nihil in his eſt, quod queamus εὐχαριστεῖν Æm. Porto. Ita nuſpiam in his cenſuit vel vocem unam eſſe, quæ deceret eius Lexicon, non ἁμαρτὰς, non γένος, non ἐξέπλησε. Stephanus quid conatus fuerit, apparet, nempe ut quum Valla dediſſet *quintæ retro ætatis crimen luit, hoc eſt, abavi*, pro hoc poſtremo offerat tritavum, de qua voce nec cogitavit Herodotus; attamen ex annotatione Suidæ novit ἁμαρτάδα in Theſauro. Unus ſe ſollicitum monſtravit Fridericus, qui quum interpoſitionem ſolitam (hoc eſt, Gygis abavi ſui) hoc loco admiſiſſet, ad caput 13. adnotavit [Abnepos Gygis. Et de hoc dicitur infra, quod, captus a Cyro, quintæ retro ætatis, id eſt, Gygis abavi facinus ſeu crimen luerit] ſic illi. Quid igitur? An γένος verti poteſt Latine ætas? vel an *ætas* dici poſſit cuiusque regis in regnando tempus, quod quum diverſis temporibus finiri ſoleat, tum in Lydorum regibus etiam non niſi XII. annos duraviſſe invenimus? Neque tamen iam id inquiro, etſi mihi videatur vox moleſta, et melius opinor eam intuebatur, qui in margine Aldini exemplaris, quo utor, adſcripſit [Pœna in quintam generationem.] Vides aliquid propius τῷ γένει Græco. Id certum eſt non ſolere ita loqui auctores niſi de futuris, non de præteritis, quod hic fit, et ideo interpres in Latinis *retro* interpoſuit: quod in Græcis omnino non legitur. Cæterum quicquid ſit, facile proſternitur inopia perditiſſima lectionis vulgatæ ab elegantia ſcripturæ in membrana Medicea latentis; quæ eſt tum ipſa veritas et Herodoti manus, tum originis in vaniſſimo errore revelatio: unde omnino lege πέμπτου γονέος ἁμαρτάδα, hoc eſt, *quinti progenitoris crimen*, qui fuit Gyges. Γονέα quidem variis locis celebrat auctor, ut 3, 109. et 4, 5. et alibi monumenta vetera, ut inſcriptio notata Cl. Monfaucon in Diario Italico pag. 273. Ὃν χαρίτων τρισσῶν πανεπήρατον εἶδος ἔχοντα Αἰνοτόκων γονέων φθόνος ἥρπασεν, ubi editur Αἰνοτόκων εων. Sed ita ſuppleri debet. Γονεὺς igitur proprie pater eſt, ſed quum capite huius libri 146. dicit quoſdam ex Athenienſi prytaneo in Ioniam transgreſſos duxiſſe Caricas fæminas, τῶν ἐφόνευσαν τοὺς γονέας, in his nullum avum fuiſſe vix credas, ut γονεὺς non utique referri debeat ad primam et noviſſimam generationem. Quem nunc γονέα dicit, eum 8, 136. vocat γενέτορα. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου τούτου ἕβδομος γενέτωρ Περδίκκης ἐςί. Denique voluit his verbis Herodotus alludere ad verba oraculi, prout ab ipſo fuerunt edita cap. 13. Ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἥξει ἐς τὸν πέμπτον ἀπόγονον Γύγεω. Huic ἀπογόνῳ eſt oppoſitus γονεύς.

38, 9. Τοὺς παῖδας τοῦ Κροίσου.] MS. τοὺς παῖδας τοὺς Κροίσου· quod quodammodo gravius.

38, 20. Μεγάλην ἀρχὴν καταλύσειν.] Quum Latina non aliter ſint ſalva, niſi dicatur, *eum eſſe magnum imperium everſurum*, quæ res vetuit editores in Græcis id ipſum clare exprimere? Omnino requiritur μεγ. ἀρχὴν αὐτὸν καταλύσειν, ut eſt in optimo MS. quod etiam credo innui ab marginali nota Stephani, ſed quam animadverto in omnibus editionibus prave legi ἀρχὴν αὐτὸν μελλ. Quid vult iſta poſtrema et decurtata vox? Non debuerat eam tolerare Iungermannus, multo minus Th. Gale.

38, 23. Ἢ τὴν Κύρου λέγει ἀρχὴν.] MS. λέγοι. 826

38, 27. Οὐδὲ τοῦτο συνέβαλε.] Accurate exprimo, quod in optimo exemplari exſtare vidi, ut ſcilicet ita nunc legeretur, non συνέλαβε, quod vulgo in hac parte legebatur. Duo iſta verba ſolertius ex vero diſtinguuntur in hac lectione. Nam prius de ſolvendo imperio exprobrat Crœſum nec comprehendiſſe nec denuo rogare voluiſſe; quod utrumque certe ita contigit: at poſterius de mulo ne quidem tanti putaviſſe, ut vel menti adhiberet veritatis inquirendæ ergo, et ſuſpicando ſaltem vellet asſequi, quis ille mulus ab oraculo tam certo diceretur. Id etiam ſupra ſic narravit auctor, ut prorſus acciderit. Itaque vulgata ſunt maculoſa.

38, 33. Δεσποίνῃ τῇ ἑαυτοῦ συνοίκεε.] Sic MS. Medic. non συνῴκεε· ut 2, 140. Νῆσον χώσας οἴκεε. Singularis enim cura Herodoti in augmento inde pellendo.

38, 35. Ἀπήγγειλαν τῷ Κροίσῳ.] Articulus non agnoſcitur a MS.

38, 44. Ἐν δὲ προνηΐοις τοῖσι ἐν Δελφοῖσι.] Hic locus eſt, quem innuit Æm. Porti Lexicon in v. Προνήϊον, per hunc numerum 25, 14. Is enim ex editione Stephani in paginam hanc verſumque incidit; ſed unde apparet eum hic hæſiſſe. Et ſane ſermo eſt intricatus et inexplicabilis. Nam ſi fuerunt Delphis plura veſtibula (prout nunc interpretabatur Valla *in veſtibulis templi apud Delphos*) et unus tantum in iis clypeus a Crœſo ſuſpenſus fuit; vel clypeum illum in plures partes pro veſtibulorum numero diviſum oportet, vel in uno tantum ex illis fuiſſe, plurali velut poſito pro ſingulari. Quod ſi fuit, cedo, in quo tandem? Profecto ſunt hæ nugæ nugaciſſimæ. At quam eximie membrana Medicea! Ἐν δὲ Προνηΐης τῆς ἐν Δελφοῖσι· hoc eſt, in fano Pronææ vel Prodomiæ Delphis: quo cognomine Minervam Delphis cultam teſtatur denuo ipſe Herodotus lib. 8. cap. 37. in quo ter habetur eius mentio, et quarta atque quinta accedit in cap. 39. quæ quinque loca fieri non potuit, quin recte ſimul viderit eximius Meurſius, quum ſcriberet libri ſecundi Atticarum Lectionum caput XVII., ubi tamen modo duo Herodoti loca profert, quorum reſpectu laudat Vallam præ Henr. Stephano. At nunc ipſe teſtor ſic plane legi προναίης in illo optimo libro per quinque iſta loca, cui præclare indicat concinere codicem Vaticanum ad reſtitutionem Harpocrationis. Hic autem præſtantiſſimus adiutor Græci ſermonis, quum diſerte ex Herodoti libro octavo mentionem huius προναίας illic ſe noviſſe ex annotatione oſtendat, patet hanc ex libro primo veriſſime a nobis reſtitutam ei fuiſſe ignoratam, ut apparet, certo indicio, ipſius iam tempore corruptum et obumbratum hunc locum fuiſſe in nonnullis exemplaribus et iis certe, quibus ipſe utebatur. Sed intereſt cognoſcere, quam bene viri docti noverint hanc Minervam, et quam vane illa uſi fuerint. Nam quum Meurſius illic præter Herodotum citaret quoque Æſchyli locum et Callimachi, hos duos poſteriores legens Henr. Valeſius adſcripſit ſui Harpocrationis margini cum præclaro loco Demoſthenis, in quo deſcribitur Προναίης Ἀθηνᾶς. etſi in eo adhuc ſiverit exſtare Προνοίας; quum interim eruditus ille Stanleius Æſchylum illuſtrans in initio Eumenidum rurſus ex Callimacho id demonſtrare voluerit et ex Pauſania in Phocicis, quem ideo emendat, etiam locum Æſchinis ab Harpocratione indigetatum. Denique prodierunt illæ denſæ Obſervationes ad Callimachum, ubi pag. 620. octoginta poſt Meurſium annis renovatur cantilena Ἀθηνᾶς Προναίας ex Æſchylo et Callimacho, et Pauſanias etiam, ſi Muſis placet, emendatur. Nonne hoc præſegnem Ocnum oſtentat? Sed et quum illic video identidem dici *ei ante ædem Delphicam ſacellum et ſimulacrum erectum*, item *ita de Delphis huiusque Minervæ ibidem templo ſeu ſacello agens*, apparet non bene noſſe quid illic obtinuerit Minerva. Sacellum vocat. Niſi fallor, id bene conveniet cum verbis Demoſthenis: Καὶ Προναίας Ἀθηνᾶς ὡς μεγάλης καὶ ἀγαθῆς Θεοῦ, καὶ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἐν Δελφοῖς κάλλισος καὶ μέγισος νεὼς εὐθὺς εἰσιόντι εἰς τὸ ἱερόν. Ne quid ad hanc confirmationem omittatur, ipſa phraſis ἐν τῆς Προνηΐης evincit non aliunde ſe niſi ab Herodoto venire. Sic cap. 35. Ὁ μὲν δίαιταν εἶχε ἐν Κροίσου. Et cap. 111. Κλαυθμὸν κατεσεῶτα ἐμφανέα ἐν Ἁρπάγου. Cap. 133. Στέ-

Στέγαρχος, ἐν οὗ ἂν ἐόντες βουλεύωνται. Ita mox in hoc ipſo capite ἐς τοῦ Ἀμφιάρεω, quam locutionem ſine articulo ex eodem MS. reſtituam auctori in libro 8. cap. 134., quippe ubi abſurde corruperunt, ἐς Ἀμφιάρεω.

38, 47. Ἐν Βραγχίδῃσι τῇσι Μιλησίων.] Nullus adſequor, quemadmodum tot editiones Herodoti potuerint tacitæ in tam vitioſo loco ſe oblectare: nam licet forſan in eo deprehenderent viri docti corruptos libros, utique tamen intererat verbo monere, ut ſaltem conſtaret ipſos bene noſſe hanc labem, ſed non ſuſtinuiſſe mutare, quum auctoritas vetuſtatis intercederet. Certe ego nihil notavi ex MS. et tamen offen-
827 dor hac lectione, ſed nec ita mutare ſuſtinui, quamvis cap. 158. aperte legatur ἐς τοὺς Βραγχίδας, ubi præcedit ἐν Βραγχίδῃσι, ut quidem de Herodoti manu vel ſententia ambigere nullus queat. Sed locus hic eſt ſingularis et iam olim mire agitatus, quod docent Porphyrii Homericæ Quæſtiones, ubi pag. 20. quæſtione octava exſtant hæc verba, quæ refert ab omnibus inſpici Philemonis Symmicta memorantis: Φησὶ γὰρ ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος τῶν ἱϛοριῶν περὶ Κροίσου τοῦ Λυδοῦ πολλά τε ἄλλα διήλεκται· καὶ μὲν ὅτι θεοσεβέϛατος γένοιτο, καὶ διαπρεπῶς τιμήσοι τὰ Ἑλληνικὰ μαντεῖα, τὰ ἐν Δελφοῖς, τὰ ἐν Θήβαις, τὸ τοῦ Ἄμμωνος, τὸ τοῦ Ἀμφιαράου. Τούτων μὲν δὴ ἄλλοις ἄλλα πέμψαι δῶρα· ἀνέθηκε δέ τινα καὶ ἐν Βραχῖσι (prave pro Βραγχίδῃσι) τῇσι Μιλησίων. Καὶ γέγραπται ἤδη κατὰ πάντα ἁπλῶς τὰ ἀντίγραφα τὸ τῆς ἄρθρον σὺν τῷ ἰῶτα ἰσοδυναμοῦν τῷ ταῖς. Οὐδένα γε μὴν Ἑλλήνων ὑπομῆναι θηλυκῶς τὰς Βραγχίδας ἂν εἰπεῖν· Ἡρόδοτον δὲ μᾶλλον ἂν ἑτέρων φυλάξασθαι ἀκριβῆ τε ὄντα περὶ τὰ ὀνόματα, καὶ πάνυ ἐπιεικῶς φροντιϛικόν. Τοῦτο δὴ θεραπεύων τις οὐχ Ἡροδότου φησὶν ἁμάρτημα γεγονέναι, μᾶλλον δὲ τὸν συγγραφέα φησὶ διαμαρτεῖν παρεμβαλόντα τὸ σι· πολλὰ δὲ φέρεσθαι μέχρι νῦν ἁμαρτήματα κατὰ τὴν Ἡροδότου συγγραφήν. Unde cognoſcimus litem vel obſcuritatem iocoſam antiquitatis, ſed indignam et pertinacem, quum etiam libro 2. cap. 159. exſtet ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. Sed tam tetrum nævum non æſtimaverim ego maioris momenti, quam quum 2, 15. editur γνώμῃσι τοῖσι Ἰώνων, quum eiusdem libri cap. 18. edant τῇσι ἐμεωϋτοῦ γνώμῃσι; ſeu eod. lib. cap. 8. ἐν τοῖσι ὁδοῖσι.

39, 6. Ἀντιϛασιώτας κατεϛήκεε.] Quum vox prima in Aldi editione haberet ultimam ſyllabam nota vel compendio expreſſam tali τὸν, eam Camerarius explicavit per τας, quaſi foret accuſativus pluralis, quum haud dubie Valla ex codicibus, quos in interpretando Latine ante oculos habuit, tale quid non verterit, ſed id ipſum, quod et ego reperi clare in Mediceo MS. ἀντιϛασιώτης *repugnans*. Unde merito cenſebimus hoc quoque recipiendum. Neque id impedit uſus verbi κατεϛήκεε, quod ut non nego ſenſu activo ſumi poſſe, ita pro neutro adhibuiſſe Herodotum quoque patet ex cap. 132. Θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσῃσι ἥδε κατεϛήκεε· cap. 178. Ἔνθα τὰ βασιλήϊα κατεϛήκεε· cap. 197. Δεύτερος δὲ σοφίῃ ὅδε ἄλλός σφι νόμος κατεϛήκεε.

39, 17. Θώϋμα δὲ γῇ.] Magnopere liberam conſtructionis licentiam attribuerunt Herodoto, qui ſic eum præmiſiſſe ſtatuunt, ut ſequatur οἷα τε, et non οἷον τε. Sed bene Mediceus MS. θωϋματα.

39, 32. Τοῦ γὰρ Λυδῶν δήμου αἱ θυγ —— αὐταὶ ἑωϋτὰς.] Hoc integrum membrum Deſid. Heraldo, ut ſcribit lib. 1. Adverſar. cap. 10., videtur adeo non ſitum naturaliter, ut Herodotus illi ſit pro monſtro, nempe quia cenſet iſta omnia poni debere poſt verbum καταπορνεύονται, ut iſta corruptelæ Lydiacæ relatio ſit continens nec diducatur. Mirabar equidem interpretationem Vallæ ſolitam graſſari in talibus transpoſitionibus hunc locum illi reſiduum feciſſe. Ac ſane ſi ſolam contempleris, ſicut ſolam ibi allegat Heraldus, ſatis concinna foret iſta ſic cohærens continentia. Sed alia eſt Herodoti mens. Quippe hanc periodum præmittit, non ut doceat fœdam Lydiæ diſciplinam; ſed indicet, unde puellis Lydorum tantæ opes, ut potuerint tam grande opus ſuſcipere, et quidem ita ut ei quoque ſuffecerint. Id neceſſario ſtatim lector ſcire debuit, alioquin pro falſo vituperaturus, quum nuſpiam ea pecuniarum copia ſit penes puellas. Hoc igitur ſtatim abſolvens interponit; ac paulo poſt occaſione legum otioſe repetit, prout licuit. Nihil ergo boni eſt in hac Heraldina ſolertia.

39, 35. Ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματος εἰσὶ ϛάδιοι ἕξ, καὶ δύο πλέθρα· τὸ δὲ εὖρος.] Quomodo hæc menſura intelligatur ab viris doctis, qui tam multi eam legerunt, non asſequor. Utique πλέθρα nihil faciunt ad circuitum, ſed ad longum aut latum ampliandum, prout vel in hoc vel in iſto latere ſunt poſita. Sed neque quum calculus loci circumſepti incepit poni, quod ad circuitum pertinet, per ſtadia, neſcio poſſe in iſta parte ſpatium relinqui, quod per πλέθρα aut debeat aut ſoleat menſurari. Nec video exitum, ſi neges aliquid excidiſſe. Itaque ſit ſatis me monuiſſe, docte lector, ut conferas, ſi quid in promptu tibi ſit melius. Quod me attinet, interea legere ſolitus ſum: Ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματος εἰσὶ ϛάδιοι ἕξ· καὶ δύο πλέθρα τὸ μῆκος· τὸ δ' εὖρος ἐϛὶ &c.

39, 44. Ἀποικῆσαι.] Eſt ergo hæc manus et ingenium Henr. Stephani, quum Aldus et Camerarius ederent ἀπονικῆσαι, in quo nimis ſe exercuit Portus, damnans hoc poſtremum, Stephanum recuſans nominare, ipſe tamen aut eius probans correctionem quam citavi, aut ex ſe offerens ἀποικῖσαι, quod poſtremum plane legitur in codice MS. atque ideo elegi.

40, 9. Τὴν εὕρεσιν.] MS. τὴν ἐξεύρεσιν, quod compoſitum continuo uſu anteceſſit. Paulo ante cur edant Καὶ ἄλλων πασέων, non tantum omiſſo articulo τῶν, 828
ſed cur media vox non merebatur eandem terminationem, quam poſtrema, ut pateret eſſe fœmininum ἀλλέων? Etiam in MS. non inveni geminum σ, ſed unum in voce πεσῶν, eodem luſu, qui eſt in ὅσσον et ὅσον.

40, 34. Ὑπὸ Πέρσῃσι δεδούλωντο.] MS. ἐδεδούλωντο.

40, 48. Τωὐτὸ Μήδοισι.] Habes hoc loco unum ſpecimen omiſſi articuli præpoſitivi in tertio caſu plurali, haud dubie ab illis, qui non intelligebant lenitatem Herodoti lente et tractim procedentem. Nam clare et prorſus ſuaviter Mediceus MS. Τωὐτὸ τοῖσι Μήδοισι. Sed et in proxime antecedentibus τὰ ἄλλα, non τἄλλα.

41, 1. Ἀνὴρ ἐν τοῖσι Μήδοισι ἐγένετο.] Bene conſtat hæc loquutio, ut 2, 53. χρηϛηρίων δὲ πέρι τῶντε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ. Et plena manu effudit ſimilia in capite 92. Attamen particula ἐν non admittitur iam ab optimo MS. qui tantum habet Ἀνὴρ τοῖσι Μήδ. Quod nec ipſum improbæ monetæ. Immo qui poſſum temperare lætitiæ, deprehendens ab hoc inæſtimabili monumento ſic Herodotum dari adiutorem illis, quæ ad Stephanum in voce Ἄβαι, ſane etiam ex MS. produxeram, et fideiuſſione Diodori Siculi, Strabonis, Iamblichi confirmaveram? quibus ſocium ſe iungit nunc Sophocles Oedipo Tyr. 919. Τὸν Ἄβαισι ναόν. Immo et fragmentum nobile ex Farneſiana columna editum ab Cl. Sponio in Miſcellaneis pag. 49., ubi inter Herculis geſta refertur ΚΑΙ ΠΟΛΙΝ ΤΗΝ ΣΙΒΑΙΣ ΟΙΚΙΖΕΙ, quod bonus ille vir interpretatur *et urbem Sibais habitavit*. At Σίβαι dicuntur populus Indiæ, in quo populo urbem condidit, ubi intelligitur particula ἐν, aut vult dativus hic ſignificare in eorum gratiam et commodum ab Hercule id factum.

41, 6. Καὶ μᾶλλόν τε καὶ.] Nimia copulativæ repetitio, nec neceſſaria. Immo exigit MS. Καὶ μᾶλλον τι καὶ. Id prorſus Herodoteum, ut patuit 18, 40. Nam quod præceſſit ἐν γῇ ἑωϋτοῦ, debui mutare, ſecundam vocem in τῇ, ut iam in ora Stephanus, cui adſentitur MS. Italicus. Ipſa res requirit. Eadem iſta membrana mox aliter legit quam μνώμενος, non μνεώμενος, nec ἐφοίτεων, ſed ἐφοίτων.

41, 15. Πρὸς τῶν πολιτέων.] Effugit igitur hoc ſpecimen diligentiam Æm. Porti, qui omnia loca enumerat, ubi mentio fit πολιητέων. Πολιτέων omnino obliviſcitur, tanquam qui nulli ſint in Herodoto. Equidem nec ipſe memini alio in loco eos conſpici, ut mihi imaginer, ſi Herodotus uſus fuerit vocabulo octo literarum, prorſus eum ſcripsiſſe κωμητέων.

41, 46. Ποιέουσι δὴ ταῦτα.] MS. ποιεῦσι. Talia perſæpe in antecedentibus habuimus.

42, 8. Ἐνεϛῶτα.] Recte codex MS. Ἐνεϛεῶτα, qui etiam exhibet Ἀγβάτανα.

Ibid. Οὕτω τὸ τεῖχος.] MS. ſuavisſimo procedendi tractu, οὕτω τοῦτο τὸ τεῖχος.

42, 11. Τὸ μέν κου τι.] Hæc eſt ſeries, quæ in his vocabulis placuit Herodoto, ut cap. 61. Αἵ τινές σφι προηδέατό κου τι. 9, 13. Καὶ εἴ κου τι ὀρθὸν ἦν. Itaque hanc ſeriem probat optimus ex Italia codex, non τὸ μέν τι κου.

42, 13. Κύκλων ἐόντων τῶν συναπτόντων ἑπτὰ.] Video equidem ab interpretibus muros hos, nunc unum alteri veluti confines dici, nunc iſtos ambitus dici contiguos; quum Æmil. Portus hunc locum innuens ſcribat, *coniunctum eſſe, contiguum eſſe*. Id ſane an verum ſit, et quomodo muri hi ſeſe contingere potuerint, nec ipſe coniicere et intelligere, nec ex verbis Herodoti colligere queo. Unius modo huius loci verba tale quid videntur innuere; ſed qui haud dubie vitioſus eſt. Etſi enim οἱ συνάπτοντες κύκλοι aliis fortaſſe auctoribus in modum neutrum uſurpari potuiſſe videantur, at noſter auctor ea conſtructione non utitur, niſi vo-

lueris

lueris huc trahere eandem nuditatem, qua utitur 4, 8. Μελλόντων δὲ αὐτῶν συνάπτειν: ubi idem Æmil. Portus notat esse ἔλλειψιν nominis τὰς χεῖρας. Sed fraus est clarissima cogitanti non esse hanc occasionem enarrandi, quo cursu ac ductu positi sint hi circuli, et utrum se contingant nec ne, quum tantum velit colligere numerum, et nihil aliud. Laudatissima ergo est auctoritas MS. Medicei, unde præclare restituo Κύκλων ἐόντων τῶν συναπάντων ἑπτά. Ita et sententia est perfectissima et vox Herodotea. Sic cap. 134. ἦρχε τὰ ἔθνεα ἀλλήλων, συναπάντων μὲν Μῆδοι· cap. 178. οὗτοι ςάδιοι τῆς περιόδου τῆς πόλιος γίνονται συνάπαντες ὀγδώκοντα καὶ τετρακόσιοι· 2, 39. Αἰγύπτῳ τῇ συναπάσῃ. Et cap. 112. Ὁ χῶρος οὗτος ὁ συνάπας. Quæ colligere fas fuit, tum quia Portus vix ex uno loco aut novit aut voluit producere; tum quia emendari debet Herodotus 7, 187., ubi editur τοῦ σύμπαντος ςρατεύματος, quum liquide exstet in MS. συνάπαντος.

42, 29. Μήτε ἐσιέναι παρὰ βασιλέα μηδένα συγχωρέειν.] Verbum postremum non apparet in egregio MS. et puto debere abesse. Etsi enim commoda aliqua interpretatione adiuvari possit; tamen non magis cre-
829 dendus est Herodotus huic loco apposuisse, quam c. 155. Ἀπεῖπε μέν σφι πέμψας, ὅπλα ἀρήϊα μὴ ἐκτῆσθαι. Cap. 183. Καὶ τὸν ἱρέα ἀπέκτεινε ἀπαγορεύοντα μὴ κινέειν τὸν ἀνδρίαντα. Quippe κόσμον καταςῆσαι μηδένα ἐσίεναι, est idem quod ἀπαγορεύειν vel ἀπειπεῖν μηδένα ἐσιέναι. Κόσμος enim iste circa regem consistit in vetando, et ut ne quis eum accedat.

42, 34. Περὶ ἑωϋτὸν ποιέονται.] Quæ hic ad marginem leguntur in editionibus ab Stephano procuratis et post illum, et re ipsa et auctoritate libri Medicei confirmantur, ut sine dubio ea pro vera lectione haberi debeant. Tantum rectius MS. ἐσέμνυνε τῶνδε εἵνεκεν, ὅκως ἂν μὴ ὁρῶντες· et reliqua prout exhibui: et deinde Φλαυροτέρης, non Φαυλοτέρης. Id quoque Herodotus suum esse probat, dum cap. 86. ait, θεησάμενος πάντα τὸν ἑωϋτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειέ οἱ. Sed tot paginæ occurrunt in Herodoto insignitæ hoc vocabulo, ut nec omnes possint nec quædam ex his debeant citari. Sufficit illic reperiri; sed nuspiam oportet arbitrium optimi codicis inter duo ista adiectiva reiici, unde nec tacuerim in libri 1. capite 120. quum legantur ista, Ἀποσκήψαντος τοῦ ἐνυπνίου ἐς Φλαῦρον, ibi contraria vice in isto codice legi Φαῦλον, quod et recepi securus. Denique veram esse sententiam in iis, quæ aut Stephanus posuit tenerior in margine, aut ego firmatus maiore fulcro in contextu, patet ex eo, quod falsa sint omnia, si de Medis, aut eorum regibus cunctis ea accipias, et toleres interpretationem *hæc ideo faciunt apud regem*. Sed ad solum Deiocem et eius regiminis tempus, immo fere tantum novitatem hæc respiciunt, ut est perspicuum.

42, 38. Ἀλλ' ἑτεροῖον.] Nescio utrum subintelligi velint χρῆμα, ut videtur voluisse Valla, an habeant pro accusativo. Sed utrumcunque non est melius illo, quod legitur in Mediceo MS. ἀλλ' ἑτεροῖος. Sane hoc rectum.

43, 4. Γένεα μὲν Μήδων ἐςὶ τάδε.] Non poterat Cl. Stanleius aliter citare in notis ad Æschyli Persas, ubi etiam Μάγος deprehendit esse nomen gentilicium, n. 318. quum non nisi ex editionibus ita repeteret: neque ille tunc indolem suavitatis Herodoteæ respexit. Sed rectius videtur in MS. Mediceo Γένεα μὲν δὴ Μήδων ἐςὶ τοσάδε. Repetit enim ex more perpetuo easdem voces, quas ante adhibuit.

43, 19. Δύο καὶ τε εἴκοσι.] Nihil frugiferum in isto τε, et simplicius est in optimo MS. δύο καὶ εἴκοσι.

43, 28. Μαχεσάμενος, ὅτε νὺξ ἡ ἡμέρα ἐγένετο &c.] Narrationem agnoscis bicipitem et veram quidem, sed cuius capita prorsus dilacerari et secerni volunt numeri Chronologorum, quos non placet iam attrectare.

44, 5. Ἀποτρέπει προσωτέρω.] MS. Ἀποτρέπει τοπροσωτέρω. Id quoque fert genius Herodoti, ut multis variæ naturæ vocibus has duas literas vel potius articulum hunc præfigat, ut τοπάλαι, τοανέκαθεν, τοενθεῦτεν, τολοιπὸν, τομέχρι, τοπρὶν, τοπρότερον; τοδεύτερον 7, 58. τοπρόσω, quorum multa monstrat Lexicon Æm. Porti, aliqua omisit. Ex quo patet prave edi 3, 45. τὸ προσωτέρω, quum etiam 7, 166. liber optimus legat τόγε τοπαλαιὸν, et libro 3. cap. 133. editur ἐνέμετο πρόσω haud dubie vel pro ἔνεμε τοπρόσω vel pro ἐνέμετο τοπρόσω quum formam mediam in hoc verbo colat quoque Herodotus. Deinde etiam. MS. Ἀσκάλωνι πόλι, non πόλει, certo manus Herodoteæ indicio.

44, 10. Ἐσύλησαν τὸ ἱρὸν.] Hactenus igitur Herodotus. At Scaliger in Animadversionibus pag. 83. prorsus scribit incendisse. Mox bene suaviter MS. Φοίνικές εἰσιν οἱ ἱδρυσάμενοι ἐκ ταύτης τῆς Συρίης ἐόντες, non ὄντες, ut 3, 49. Εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι ἐόντες. Et deinde νοσέειν pro vulgato νοσεῖν.

44, 18. Ἐνέσκηψε ὁ θεὸς θήλειαν νοῦσον.] Quam conspectus hic locus antiquitati fuerit, apparet ex Dionysii Longini περὶ ὕψους cap. 28., ubi de postrema parte plurimum sudaverunt docti editores, ut θήλειαν νοῦσον producerent, etiam advertentes, quod festinans et nimium tribuens memoriæ Dionysius scripserit ἐνέβαλεν pro verbo ἐνέσκηψε, quod sæpe in morbos ab Græcis adhibetur. Id relinquunt, quod Dionysius non dubitet citare ἡ θεὸς, quod non exstat in MS. sed prout dixi, plane ὁ θεός. Et Æm. Portus quidem in Lexico hinc collegit exempla, ubi quum præmisisset hæc [Θεὸς ἡ Ion. et Poët. et comm. pro θεὰ quod longe frequentius] ostendit porro sic declinavisse Herodotum, τῆς θεοῦ, τῇ θεῷ, τὴν θεὸν, additis locorum et paginarum numeris, ubi tamen notari debet, id quod citat sub numero 8, 16., id incidere in 1, 31. ubi agitur de Iunone Argiva, et tam ὁ θεὸς occurrere, quam τὴν θεόν. Secundum τῆς θεοῦ est hoc loco, ubi omittit memorare ὁ θεὸς. Reliqua conveniunt eius proposito. Itaque quum pateat singulare aliquid in nostro loco esse, ista ὁ θεὸς non opinor revocanda esse ad hanc Venerem, sed prout Græci solent exprimere porrecta notione, sicut alii dicunt τὸ θεῖον, ut significet numen, perinde ut 8, 13. Ἐποιέετό τε πᾶν ὑπὸ θεοῦ, ὅκως ἂν 830
ἰσωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικὸν, Valla *a deo fiebat*. Sed nullus ante nominatus fuit. Rectius, *a numine fiebat*.

44, 45. Ἕκαςα ἐκμαθὼν.] MS. μαθὼν. Etsi composito utatur rursum cap. 124. Τά σε καὶ πάλαι δοκέω πάντα ἐκμεμαθηκέναι, tamen nimis sæpe in præcedentibus utitur simplici verbo, quam ut credi queat nunc iam deflexisse ad compositum. In superioribus mutavi ex optimo MS. sed quæ levia sunt.

45, 5. Ἐδόκεέ οἱ.] MS. ἐδόκεε δέ οἱ, quæ vocula necessarium præbet huic loco transitum. Deinde MS. ἐπίτοκα, quod novit nemo, non ἐπίτεκα, quod ut recta demissum ab primo casu ἐπίτεξ, quæ vox statim sequitur c. 11., norunt omnes. Sed habuit Herodotus suum aliquid, cur literam ο in multis præferret, etiam in declinando. Nonne sic vulgo creditur effecisse eum χαμόθεν ab χαμαί, ut 4, 171.? Sed nos talibus non omnia parebimus.

45, 11. Καὶ ἐκ γάρ οἱ.] Putida est hoc loco copula, ut recte MS. eam non agnoscat. Nam particula οἱ in talibus debet esse vox tertia. Hæc lex Herodoti. 5, 92. Ἐκ δέ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς παῖδες ἐγένοντο. 6, 63. Ἐν δέ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι —— τίκτει. Præterea ὅτι μέλλοι, pro μέλλει. Tum integra scriptura, Ἀντὶ ἐκείνου, non ἀντ' ἐκ.

45, 19. Μηδαμῇ παραχρήσῃ.] Mirum est hic fluctuare Herodotum in terminatione adverbii, utrum μῇ an μᾶ, quum vetustius utroque sit μηδαμῶς· quod clare exstat in optimo libro, et supposui iusta fiducia. Deinde ex his verbis ἐξ ὑςέρης σεωϋτῷ περιπ. demonstrare voluit Æm. Portus in Lexico sic dicere Herodotum pro σεαυτῷ. Sed nescivit hæc esse correpta et corrupta indecenter, quum Herodotus dederit ἐξ ὑςέρης σοι ἑωϋτῷ, prout scriptum exstat Florentiæ, et iubet fortius de se ipso cogitare. Præterea τὸν Μανδάνη absque vocula ἂν, quod et ipsum severius. Quod sequitur φέρε δὲ ἐς ἑωϋτοῦ, numquid manifeste vitiosum est? Id negat Æmil. Portus, ex hoc ipso loco deducens hocque pro σεαυτοῦ, [Ἑωϋτοῦ Ion. pro com. ἑαυτοῦ, Tui ipsius 29, 18.] Unde constabit veritas huius tam acute inventi Ionismi? Immo id notare non potest *in tuam domum*, sed tantum si tertius quis de eo loquitur, quid de se aut de propria eius domo fecerit, ut cap. 21. de Thrasybulo, Ὅσος ἦν ἐν τῷ ἄςεϊ σῖτος καὶ ἑωϋτοῦ καὶ ἰδιωτικός. Et prout mox Herodotus narrat Harpagum φράζειν τῇ ἑωϋτοῦ γυναικί. Optime vero in hac parte legit præclarus MS. ἐς σεωϋτοῦ.

45, 34. Εἰ παραφρονήσειέ τε.] Hæc non conveniunt sequentibus καὶ μανεῖται, quæ sunt in indicativo, sed oportune adiuvat MS. εἰ παραφρονήσει τε.

45, 46. Ταῦτα εἴπας αὐτίκα &c.] Multo melius et ad Herodoti consuetudinem concinnius hæc ita refert MS. ταῦτα εἶπε, καὶ αὐτίκα ἄγγελον ἔπεμπε ἐπὶ τῶν βουκόλων τῶν Ἀςυάγεος, τὸν ἠπίςατο. Certe istud τὸν βουκόλον τὸν Ἀςυάγεος, τὸν &c. est bubulci sermo. Cæterum acriter in hac vicinia grassati sunt in hoc articulo præter fas immittendo vel mutando eius genere; quæ omnia reparavi ad vetustissimum exemplar, ut appareat in imis contextus oris.

46, 18. Διατέταγμαι ἐγὼ.] Inolevit in hac parte Lexici Cl. Æmil. Porti nævum, quod omnino in aliorum

rum culpam reiici debet, ubi hæc ipsa verba Latine explicat *Ego impero.* Interim negari nequit verbum διατάττεσθαι magis convenire pluribus, quam uni; ut 7, 178. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἐβοήθεον διαταχθέντες. 8, 34. Τὰς δὲ πόλις αὐτῶν ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἔσωζον. Activi quoque exempla habet Portus. Hinc apparet, quam fœde corruperint hunc locum, in quo scripserat Herodotus Τέταγμαι ἐγὼ, prout legitur in unica ista membrana Florentina.

46, 28. Ἅρπαγος μετεπέμψατο.] Stolida et cæca iteratio eius quod præcessit; ubi si ea tolerari potest, sicut tanta legentium copia inficete toleravit, certe multo oportunius est, quod Herodotus scripsit, et exhibetur in optimo MS. μεταπέμψαιτο. Et mox idem habet, ἐς δεσπότας τοὺς ἡμετέρους, non prout in editionibus legitur, δεσπότεας ἡμετ. quæ lectio unde exorta sit, ignoro, quum etiam cap. 112. edant, Ἀδικέων τοὺς δεσπότεας, ubi constanter MS. retinet δεσπότας, prout cap. 129. similiter iam ediderunt, Νῦν γενέσθαι δεσπότας, quod confirmat quoque codex Mediceus. Cæterum quod præcedit τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον, Portus proscribit quasi poëticum potius quam solutæ orationis verbum. Sed notavit hunc locum Thomas magister. Ἀπαρεμφάτῳ δὲ (ὄφελον συντάσσεται) ὅτε ἀντὶ τοῦ εἴθε ἔμελλον τίθεται. Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ· μήτε ἰδεῖν ὄφελον. Sic ergo etiam 3, 65. Εἶδον ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, τὴν μηδαμᾶ ὄφελον ἰδεῖν, ait Cambyses. Cæterum hic ipse Thomas est, unde in præfatione sua Iungermannus ad 1, 117. notavit Ἐθαψάμην, quod nescio cur ille vir insignis non maluerit ocius proscribere ut plane suppositicium, quam favorabiliter producere, quasi forte alicui non displiceat ista lectio. Est enim certe alienissimum ab Herodoto, qui non utitur isto medio, sed et lib. 3. cap. 62. dicit ἔθαψά μιν, et 6, 30.
831 de Histiæo τὴν κεφαλὴν ἐνετείλατο θάψαι, et 7, 117. Ξέρξεα συμφορὴν ποιησάμενον μεγάλην ἐξενεῖκαι τε αὐτὸν καὶ θάψαι.

46, 39. Τὸν τοιαῦτα ἐπιθέμ.] MS. τὸν ταῦτα ἐπιθέμ. Certe de eadem hac re dicit cap. 113. Καὶ αὐτίκα ἐποίεε ταῦτα. Mox elegi, quod Stephanus in margine publicavit, ac mihi apparuit in veterrimo codice, non ἔνθεν γενεὴν, sed ἔνθεν γε ἦν, apertissima labentis calami fraude.

46, 45. Καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι.] Hic vero longe aliter MS. Καὶ πρὸ κατεδὴ κατοδὸν. Quod quum videatur merum nugis constare, literarum tamen series, etsi confuse divisa, monstrabat apertam viam ad Herodoti manum, quam inde satis vere ac perite educentes arbitramur sententiam sic absolvisse; Καὶ πρόκα τε δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι, hoc est, *et statim in via sciscitor* &c. scilicet, simulatque ex ædibus Harpagi egressus suspensæ et curiosæ ob tam inopinatum conspectum menti satisfacio et sciscitor ex comite, plane ut fieri solet. Exempla vocis omnino restituendæ πρόκα ex Herodoto præbet Lexicon Æmil. Porti. Et sicut illis duobus iam novum hoc addi potest, ita quod ille omisit, scias etiam usurpari ab auctore nostro 6, 134. Καὶ πρόκα τε φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης, ut tanto magis tibi constet veritas.

46, 48. Τῆς Ἀστυάγεω θυγατρὸς.] MS. optimus non aliter nunc declinat, quam infra, nempe Ἀστυάγεος, idque recepi, quia mox ita semper in hoc nomine, et infra cap. 114. intelliges etiam Ἀρτεμβάρεος.

47, 11. Πᾶσα γε ἀνάγκη.] Ignorat mediam particulam MS. πᾶσα ἀνάγκη. Et quæ fides eam deducet ab Herodoto? qui sic scribit 2, 90. Τούτους πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ταριχεύσαντας θάψαι. Et cap. 22. eiusdem libri πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὗσαι. Paulo ante ex margine et Italico MS. recepi ἐποψομένους, non κατοψομένους.

47, 18. Οὐκ ἀπολέσει.] MS. οὐκ ἀπολέει; delicatissima temporis mutatione.

47, 32. Τὸ μὲν ἐθάπτετο.] MS. ἐτέθαπτο, ut magis asseveret ita factum esse; qui codex etiam antea probabat prolatum ab Stephano Φύλακον.

47, 35. Καὶ ὅτε δὴ ἦν.] MS. Καὶ ὅτε ἦν, nec locus nunc particulæ isti.

47, 44. Τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν.] Hi sunt illi ipsi, quorum meminit in irruptione septem Persarum libro 3. cap. 77. ut de eis dicat, Ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνούχοισι. Ut mireris nec in Thesauro Henr. Stephanum, nec in Lexico Portum voluisse id compositum verbum eo respectu annotare, utpote quod plane adæquat verbum εἰσκομίζειν, quod usurpat in hac causa Ælianus lib. 1. Variæ H. cap. 21. de Tithrauste. Interim scire oportet huic usui eximi hunc locum debere, quippe in quo legit optimus MS. tantum φέρειν. Idque propterea omnino restituendum; atque etiam, quia hoc simplex non dubitat pariter in hoc munere usurpare, ut 3, 34. Τὸν ἐτίμα τε μάλιστα, καί οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος, quem locum attulit quoque Brissonius in regno Persarum: sed quem non attulit, quia non agit de Persis, habes cap. 53. Οὐδὲ ἀνακρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. Iam vero istud simplex huic loco videtur commodius Herodoto visum fuisse, ut tam de ferendis nunciis ad regem, quam de referendis responsis ab rege ad supplices intelligatur, hoc est, integro internuncii officio. Inde ergo etiam ἀγγελιηφόρους in hoc ipso casu appellat cap. 120. huius libri et 3, 118. et 4, 71.

48, 31. Προσφέρεσθαι ἐδόκεε ὡς ἑωϋτὸν.] Notanda amplitudo interpretationis apud Vallam, ut pateat eam ab ipso non leviter effusam: *visaque est figura oris referre ac repræsentare ipsum.* An hoc dicetur προσφέρεσθαι ὡς ἑωϋτὸν; Immo ait Portus verbum istud [apud Herodotum interdum accipitur pro similem esse, referre, repræsentare aliquid —— sui similis, vel, sibi similis esse videbatur. Ibi agitur de vultus figura] Ergo volunt Herodotum dicere nepotem avo fuisse similem. Quod si fuisset, non suffecisset Trogo (ex quo hæc ipsa verba exscripsit Iustinus) *Atque ita cum et vultus similitudo et expositionis tempora convenirent.* Cur enim ista similitudo ad avum utique referetur, et non potius ad matrem, aut ad ipsum adhuc recentem a matre, ut ista lineamenta primæ vitæ inhæserint Astyagi avo, qui tunc viderat, vividius et acrius? Quidquid sit, alium his verbis sensum adesse opinatus fuit Trogus, etiam longe aliter hæc leguntur in fidelissimo MS. nempe ἐδόκεε ἐς αὐτοὺς, quod prætuli. At nulli prope præmittuntur, qui isti αὐτοὶ intelligi possunt. Immo nullus legit hæc fata Cyri pueri, quin proxime continuo in mente habeat Mandanen et Cambysen. Mox etiam ἐκθέσιος pro ἐκθέσεως.

48, 38. Ὥς τε καὶ παῖδα τὸν σὸν &c.] Indignum prorsus tamdiu his insidere potuisse manifestum defectum. Indignissimum tam vitiosis calamis et libris commissa esse Herodotea. Quæ, oro, vis est in interpretatione vocis *quoque?* An vero filius graviore querela deplorabat plagas suas? Immo sane pater videtur tenerior longe fuisse in miseranda ista contu- 832
melia, atque ideo is potissimum Astyagi querelam detulit, non filius. Portus in v. Ἐπιμέμφεσθαι non alia retulit, quam ὥστε τὸν σὸν παῖδα μὴ ἐπιμέμφεσθαι. Sed documento etiam hic locus erit, quantum fide exsuperet omnes alios codex Mediceus, in quo legitur ὥστε σε καὶ παῖδα τὸν σὸν *ut et tu et filius tuus.* Quid potest aut mollius proferri aut commodius optari?

48, 42. Μουνωθέντα τάδε αὐτὸν εἴρετο.] Hæc omnibus numeris constant, et fere aliquid scrupuli moverit hic locus de existimatione optimi codicis. Nequivi tamen ne nunc quidem opinari in eo esse aliquid, quod decedere debeat aliis. Sane verbum hoc esse et probum et Herodoteum nemo ambigat, et loca etiam ab Porto diligenter notata id satis affirmaverint, pro quo cap. 209. dicitur ἀπολαβὼν μοῦνον Ὑστάσπεα. Iam vero ita intempestivum nunc est participium istud, ut locum habere non debeat, quum iam modo proximis verbis rusticus dictus fuerit ὑπολειφθεὶς μοῦνος, unde sequentia verba non sunt separata, ut idem dicendo et iterando velut per gradum ascendat, quod fit interdum. Hoc tale non est, et requirit aliquid de Astyage, qui abire omnes suos iussit. Et id vult Herodotus. Omnino codex Florentinus proscribit hoc participium, temere huc usque porrectis syllabis, quas ei voci Herodotus modo tres dederat, nimirum μουνόθεν τάδε. Quod si verum est, sicut ego quidem non habeo ullam causam secus de eo statuendi, ne mihi invidiæ sit, si discurrenti, inquirenti et sedulo laboranti aliquid occucurrerit in sermone quondam Græco usque ad hanc ætatem nostram ignoratum, etiam illis, qui nuper iactantissime eo usi fuerunt. Augeo enim notitiam eius reparatione huius incogniti adhuc vocabuli. Et quidni huius vocabuli? quum nec in derivatione quidquam appareat vitii, et MS. hic liber ex tot perfectissimis indiciis debeat esse instar omnium. Et amat talia adverbia hic scriptor, ut probant vel ἀρχῆθεν vel μητρόθεν vel πέρηθεν. Denique iam olim hic hæsitatum fuisse indicat liber Oxoniensis, unde exsignavi μουνωθέντα δὲ τάδε αὐτὸν, scilicet bis repetita eadem voce, quum litera ω impediret eos μουνόθεν aspicere.

49, 2. Καὶ συγγνώμην ἑωϋτῷ κελεύειν ἔχειν.] Ex omni parte melius exstat in MS. κελεύων, ut statim κατέβαινε λέγων.

49, 14. Ποιήσω κατὰ νόον &c. ποιέω δὴ ὧδε.] Id sane est ex vero infuscare nitorem linguæ Herodoteæ, et dulcedinem universam, quippe fractis omnibus, expellere. Quod satis patet ex restituto per codicem scriptum utroque verbo, tum contracto, tum in eodem tempore, qui assiduus et perdulcem omnino con-

tinens repetitionem mos est huius scriptoris in narrando, ut opus non sit per exempla fuse adstruere, quum quævis pagina id demonstret. Deinde ἄχρι οὗ, non ἄχρις.

49, 29. Τὸν οἱ ἐνεῖχε.] MS. ἐνείχεε. Quæ est infamis nota violentiæ Stephani, ut in eius posterioribus editionibus ita exhiberetur, quum Aldus et Camerarius et ipsius prima editio iam dederint probum ἐνείχεε, nisi quod et Iungermanni culpa est, quod huc usque ea ineptia propagata fuerit; neque enim Th. Gale animum habuit emendandi Herodoti. Quin immo non aliter quam nunc reposui, citat Portus in Lexico, etsi frustra hic operosus. Sed ne dubites, Stephanus etiam in Prolegomenis p. 736. vituperat, quod ego nunc tueor, tum Aldinam æque ac Basileensem: et nihil profert, nisi quomodo ab ἐνέχω esse ἐνείχεε possit? Roget ergo Herodotum, unde similiter habeat ἀποβεβήκεε vel κεχωρήκεε. Ac rursum κατάπερ ἤκουσε αὐτὸς πρὸς &c. quum vulgo absit αὐτὸς.

49, 40. Πάριθί μοι.] MS. πάρισθί μοι. Nam et statim dicit παρῆσαν· repetita, ut solet fieri, eiusdem verbi aliqua derivatione. et cap. 126. παρεῖναι in negotio simili.

50, 4. Ἔπειτα δὲ τῆς ὥρης.] Necessario scribendum ex MS. ἐπείτε δὲ τῆς &c. nec post vocem Ἅρπαγος ponenda est finalis nota, sed media quædam, ut appareat omnia hæc cohærere, nec dissecanda esse, ut bene fit in Latinis. Idem vitium occurret 2, 52.

50, 7. Παρετιθέατο τράπεζα ἐπίπλεα.] Ab Aldo et Camerario hic editum ἐπίπλεια. Mutavit Stephanus et ab eo sic editur, quum tamen in antiquis libris sibi lectum testetur τράπεζαν ἐπιπλέαν, ut probant eius margines: quasi vellet indicare librarios dubitavisse de verbo, utrum id deberet pro activo haberi, an passivo, quod ad sensum et syntaxin. Portus interim, cui magna cura fuit ista resolutio per vocales εα, accepit vocem παρετιθέατο pro παρετίθεντο *appofuerunt*, ut activam, et tamen in v. ἐπίπλεος noluit aliud agnoscere quam τράπεζα ἐπίπλεα μηλίων κρεῶν, ut nihil ab eo adiuvetur hic locus, et multo rectius in interpretando se gesserit Valla, dum exponit, *mensæ appositæ sunt*, prodens nescio quomodo aliquam notam, quasi incidisset in codicem veterem, ubi legebatur παρετιθέατο τράπεζαι ἐπίπλεαι. Et sane id ipsum
833 servatur in optimo libro, et propterea in locum reposui, præsertim quum huc quoque Cod. Arch. dirigat, sed Th. Gale dimidium dante, nempe τράπεζαι, adiectivum omittente. Nescio quidem quid velit, quum Suidam hic citet ex alio loco τράπεζαν ἐπιπλέαν παντοίων ἀγαθῶν παραθέντες. Nec nuperus Suidæ editor scivit hæc esse Herodoti verba, nec Gale, nisi quod Suidas præponat nomen, sed sumpta illa verba ex fine libri sexti huc nihil faciunt, nisi quod sint parallela.

50, 8. Τοῦ ἑωϋτοῦ παιδὸς πλὴν τῆς κεφ.] Rude hoc et durum. At quam suave istud ex MS. τοῦ παιδὸς τοῦ ἑωϋτοῦ πλὴν κεφαλῆς τε.

50, 22. Ὅτευ θηρίου κρέα βεβρώκει.] Longe melius MS. βεβρώκοι. Idem dein ἔρδῃ, non ἔρδοι, quæ terminationes crebro fuerunt confusæ. Sed ex margine ab Stephano productam sumpsi ταύτην ex eiusdem libri auctoritate.

50, 32. Εἰ ἐπέζησε.] MS. ἐπέζωσε, quod satis probabis inspiciens collectanea Porti v. Ζώειν.

50, 44. Τῶν λογίων ἡμῶν ἔνια κεχώρηκε.] Sic sane allegat hæc quoque in Lexico Portus, et liquidiora conatur reddere interpretando *Nonnulla de nostris vaticinationibus in exigua evadunt*, id est, *exitum parum firmum certumque habent*. Id quidem crediderim; sed non video aliquid melius ab eo dici, quam ab Valla. Immo nec satis video id ab his magis dici. Omnino enim oportuit ἡμετέρων sic dici. Utinam quoque aperuisset, quasnam intelligeret vaticinationes magorum! Itaque mutavi ex MS. prout oportuit, ἡμῖν, quum omnino λόγια sint vaticinia vel oracula. Ex his quædam cessisse in iocum et vanum et mimicum, non id quod videbantur significare, serium et meticulosum, narrant regi, ut minus mirum sit, ea quæ in somnio monstrata sunt, ad ludicrum abire, quum etiam data ab Diis oracula deprehenderint similiter, quum exspectarent maxima, in exiguum aut iocosum transisse.

50, 47. Ταύτῃ πλεῖστος τῇ γνώμῃ εἰμί.] Debui manum dare marginibus Stephani, dum illic notat omisso articulo πλεῖστος γνώμην inventum sibi in nonnullis MSS. quod plane tuetur codex Florentinus, et est haud dubie genuinum Græcismi, ut patere potest ex 5, 41.: etsi in libro 7. cap. 220. exstet eadem locutio, bene annotata ab Porto, sed in qua regnat dativus, etiam ex consensu exemplarium MSStorum.

51, 2. Ὅμως μέν τοι.] Hæ posteriores particulæ iam sic iunctæ antea occurrerunt, sed augeri vult MS. μέν γε τοι, quod edidi. Deinde idem σέο καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς, quum vulgo σέο τε καὶ τῆς.

51, 18. Καί σοι ἕτερα τοιαῦτα διακελευόμεθα.] Non Stephanus hoc verbum in Thesauro illustrare ex Herodoto, non Portus in Lexico annotare voluerunt. Recte quod ad hunc locum; ubi non solum MS. Mediceus, sed etiam Cod. Arch. apud Th. Gale habent, παρακελευόμεθα, quod propterea pro vero recipi debet. Interim tamen et in Herodoto exstat verbum Διακελεύω. Mox quoque, ἔλεγέ οἱ τάδε, non τοιάδε, et rursus μεγάλως ἀσπάζοντο, neglecto augmento, quod mire nostro placet.

52, 3. Τὰς πάθας τοῦ Κύρου τῇ ἑωϋτοῦ ὁμοιούμενος.] Sic est; unum modo vulnus et miserabilem casum Harpagi novimus. Sed quantas id ei calamitates aut etiam contumelias attulerit, et quidem tantas, ut velut novæ πάθαι quotidie possent censeri, id nescimus, ut hoc respectu unam modo in Harpago agnoscat vulgata Herodoti narratio, etsi nescio quomodo puerilis in repetitione articuli ad genus substantivæ vocis commutati. Hinc oportunitatem quandam vides in eo τῇσι, quod in margine publicavit Stephanus, sed integre præclaram opem accipit Herodotus, antehac publice non suus, ex optimo MS. qui perhibet Τὰς πάθας τὰς Κύρου τῇσι ἑωϋτοῦ. Elegantissima et historiæ integratione et articuli in eodem genere conservatione. Sed maior corruptela latet in illis sequentibus, πρὸς δ᾽ ἔτι τούτῳ τάδε οἱ κατέργαστο. Quorum interpretatio est, *præterea vero hæc ab eo facta erant*. Ex quibus intelligas præter hæc quæ sequuntur, alia adhuc citata fuisse ab Harpago, quæ nulla fuere; dona misit Cyro, sed non aperuit, quo sensu id faceret: neque enim ausus fuit. Omnia priora in animo coxit ac tenuit, nisi quod Cyrum veneratus fuit donis licitis. Nunc Cyro adulto parat cœtum, ut non *præterea* id fecerit, sed primum, quum Medos ante sollicitasset ac pellexisset. Itaque et in hoc tam minuto, sed permultas ineptias secum trahente vocum serie, Lector, vide quam venerabilis sit fides vetustissimi exemplaris, unde corrigo; Πρὸ δέ τι τούτου τάδε οἱ κατέργαστο, hoc est, aliquo tempore ante quam id Cyro indicaret, hæc ab eo facta sunt. Nam quæ quis machinatur ad efficiendum aliquid, utique is ea ante excogitat, quam illud efficitur. In exemplari quidem illo post primam vocem sunt eædem literæ quatuor ac se invicem sequentes, prout exstant in editionibus, ubi quum sic separentur δ᾽ ἔτι, in libro MS. vergunt ad aliam separationem, nempe δέτι, quod ideo nequivi spernere, qui didici, quam suaviter Herodotus ludat 834 in ista vocula τι, ut etiam per merum pleonasmum interponat, ubi vix locum habere videbatur, quum in hoc loco habeat aliquam vim. 3, 12. Αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων κεφαλαὶ οὕτω δή τι ἰσχυραί· 4, 52. Κρήνη οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρή.

52, 15. Καὶ οὐδὲν ἀποτείλας.] Valde taciturnum oportet fuisse Stephanum, qui Laur. Vallæ interpretationem non magnopere venerans *ut nihil omnino rescinderetur*, ideoque subiiciens *nihil lacerando*, nuspiam voluit patefacere, quid de isto participio Græco statueret. Eo lautius luxuriari in eo voluit Æm. Portus, ut non modo interpretationis Stephanicæ requireret auctorem, sed etiam totus laberetur ad verbum ἀποτίλλειν, et quidem per hæc verba ['Αποτίλλειν Herodoteum verbum, ἀπό τινος τὰς τρίχας τίλλειν, ἀποσπᾶν, ἐκσπᾶν, Ab aliquo pilos detrahere, pilos evellere, vellicare, depilare, οὐδὲν ἀποτίλας τοῦ λαγοῦ, cum nullam leporis partem depilasset, pilis nudasset. Sic enim ibi legendum videtur: non autem, ut in vulgatis Herodoti codicibus legitur, ἀποτείλας, quod ab ἀποτέλλω deducitur, quod verbum non reperitur apud eos, qui Lexica varia conscripserunt] Nonne hæc singula destruunt sententiam Porti? Non usurpat Herodotus ἀποτίλλειν, nisi cum accusativo rei, quæ eximitur. 3, 16. καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν. Cur autem hinc pili detraherentur? An id solitum est fieri? Nescio quid velit in negando eum fecisse, quod fieri nunquam solet. Immo tamen id fieri, quod reor nunquam factum esse, statuens Io. Fridericus interpretabatur: *cum leporem arte composuisset, eiusque ventrem rescidisset, nulla parte depilata*, quod est plenum ioci; quum hæc narratio occurrat apud Antonin. Liber. cap. 12. ὁ δὲ Φύλιος ἀναῤῥήξας τὸν λαγωὸν, καὶ τοῦ αἵματος ἑαυτὸν ἀναπλήσας ἐπὶ τῆς γῆς ἔκειτο· non etiam vellus nudavit. Sic deserunt viri docti Herodotum, certe frustra eum scriptis onerant. Mihi quum nulla apparuerit diversitas scribendi in MS. etiam succrevit inde fides de veritate vulgatæ

gatæ editionis, ut nec ex ſupervacuo abundare aliquid in eo verbo videatur, nec defici vel litera aliqua: et quum in Græco ſermone ὠτειλὴ non poſſim mihi imaginari veniſſe ab οὐτάω, ut volunt, (nec licet Homerus ſcribat οὐταμένας ὠτειλάς, idcirco iſtud utique innuit) ſed adſpici debere ut vocabulum ei ſimile ἀπειλὴ, undecunque primum ω venerit, certe reliquum corpus videtur veniſſe ab hoc verbo, cuius unicum tempus nobis præbetur ab Herodoto, ſive in ſimplici fuerit ὠτέλλω, ſive quid aliud fuerit per minus ο.

52, 16. Ἐπέθηκε βιβλίον τά οἱ ἐδόκεε ἐγγράψας.] Tanquam nunc eadem verba adhiberi oporteret, quæ uſurpavit 3, 42. Γράφει ἐς βιβλίον πάντα τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελάβηκε· γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Etiam ἐγγράφειν habet 4, 91. Sed nunc probe MS. ἐσέθηκε βιβλίον γράψας τά οἱ ἐδόκεε. Sic ſane mox de Cyro, γράψας ἐς βιβλίον τὰ ἐβούλετο. Quod autem infra Stephanus in margine oſtentat αὐτοχειρίῃ, id quum viderem quoque in MS. Mediceo, probare debui, quum etiam cap. 140. ſcribat μάγοι πάντα αὐτοχειρίῃ κτείνουσι.

52, 26. Θεοὶ ἐπορέωσι.] Multus eſt in hac paralyſi εω celebranda Portus in Lexico, producitque tum ὁρέων, tum ἑώρα· hoc ipſum illic omiſſum affert in Ἐπορᾶν, et prave curavit ſcribi ἐπωρέωσι. Sed quidquid ſit, potuerat tacere. Nam id adſciticium eſt hoc loco, et Herodotum ſcripſiſſe teſtatur optimus MS. ἐπορῶσι. Et pro ἀπίκνεο ſtatim ἀπίκευ, omiſſo ν, ut ſupra ἀμύνηται, et cap. 153. ὁμοῦντες. Terminationem quoque ut Ionici ſaporis monſtravit Portus variis in ſpeciminibus, ſed hoc ipſum ab eo negligitur.

52, 28. Τὸν ἑωϋτοῦ φονέα.] Hoc non poteſt aliter intelligi, quam de eo, qui ſe ipſe interficit: quod nulla ratione huc convenit, ut c. 129. τὸ ἑωϋτοῦ δεῖπνον. Sed iam ſimilis pravitas in conſideranda hac voce fatigavit nos antea. Itaque emendandum eſt τὸν σεωϋτοῦ φονέα, quod perquam tempeſtive nobis ſuppeditat eximia membrana Medicea, et ſic intelligimus, *tuæ necis auctorem.*

52, 38. Ἔσαι τοι τὰ σὺ βούλεαι.] Potuit ſic dixiſſe de futuro Harpagus. Cæterum MS. habet ἐςὶ τὰ σὺ βούλεαι. Quod ut eſt in præſenti, ita ſane efficacia eius eſt vehementior; et potuit ſic etiam promiſiſſe Harpagus, ut qui omnia ad voluntatem deficientis ita præparaverat, quo non tam deſiderare quidquam, et pro futuro certe ſibi polliceri, ſed potius velut præſentibus uti poſſet. Et eſt egregium in his temporibus exemplum cap. 126. Βουλομένοισι μὲν ἐμέο πείθεσθαι, ἔσαι τάδε τε καὶ ἄλλα μύρια ἀγαθὰ, οὐδένα πόνον δουλοπρεπέα ἔχουσι· μὴ βουλομένοισι δὲ, εἰσὶ ὑμῖν πόνοι τῷ χθιζῷ παραπλήσιοι ἀναρίθμητοι. Sic quidem illic vel editoribus vel ante eos aliis librariis libuit exſtare, tanquam formoſa eſſet hæc temporis variatio: quum
835 ipſa oppoſitionis ratio utrique eundem attribuat ſtatum, et tam volentibus rebellare ſtet paratus ante fores bonorum cumulus, quam deſidentibus continentia heſterni laboris. Prorſus nulla in his poteſt reponi varietas; unde ex laudatiſſimo libro illic reponendum, Ἐςὶ τάδε τε καὶ ἄλλα, quaſi præſentia eſſent, parataque, modo aperirent ſinum; ut minus mirum ſit in ſacris libris idem uſurpari.

52, 45. Εὑρίσκε ταῦτα.] MS. εὑρίσκεται ταῦτα. Sed et deinde, ut pleno numero procedat acceptæ Herodoto vocis repetitio, MS. ἐποίεε δὴ ταῦτα, non τάδε.

53, 5. Ἐξ ὧν ἄλλοι πάντες.] MS. ἐξ ὧν ὦλλοι πάντες. Ne dubita, quin ſit ipſum Herodoti. Iam ſupra ſic reſtituimus. Sed et mox cap. 162. Οὗτος ὡνήρ. Et 173. Τ' ὠρχαῖον. Et 199. τ' ὠπὸ τούτου· lib. 2. cap. 36. Καὶ κριθέων ὦλλοι. Nam et ibi MS. accentu circumflexo utitur, nec novit niſi unum ſpiritum lenem. Quod obiter nunc annotandum cenſui propter illa, quæ acuta huc congerebat in Lexico Æmil. Portus, verba nempe et nihil aliud.

53, 21. Ἔθυε καὶ παρεσκεύαζε ὡς δεξιωσόμενος.] MS. ἔθυσε et δεξόμενος, non illud quod editur auctis syllabis. Certe iam habuimus c. 122. δεξάμενοι parentes Cyrum. Item ἐς λειμῶνα, non λειμῶνας. Et ſcriptam lectionem videtur agnoviſſe interpres, recte quidem, quoniam illic prata et arva immenſi ſpatii, ut non contigerit eis per plura ſeparari.

53, 35. Μὴ βουλομένοισι δὲ.] An hoc loco ellipſin amaverit auctor, ita ambiguum eſt, ut editiones ſine hæſitatione eam ſtatuant. Sed his omnibus contradicens optimus MS. ex iam præmiſſis ſpeciminum exemplis pignoratur ſibi certiorem fidem, quam illæ omnes: unde etiam nunc credas licet Herodotum adiunxiſſe ἐμέο πείθεσθαι. Neque enim id ab facilitate et ſimplicitate Herodoti alienum. Dubitatur etiam? Habes igitur 4, 127. Καὶ γνώσεσθε τότε, εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα. Immo rurſus in hoc iterandi vocabuli genere adiuvabimus Herodotum 3, 12.

54, 1. Ἀπέδειξε Ἄπαργον.] MS. ἀπέδεξε

54, 5. Αὐτομόλεον παρὰ τοὺς Πέρσας.] Sententiæ quidem nihil intereſt, quin hoc pro Herodoteo cedat: adeo multa exempla huius præpoſitionis παρὰ congeſſit Portus, et in iis quoque hunc ipſum locum, ut omnia liquida videantur. Attamen optimus MS. πρὸς τοὺς Πέρσας. Quod reiici non debuit. Peius eſt, quod in editionibus Stephani contigit 2, 32. ubi editur φάναι ἐλθεῖν κότε παρ' αὐτῶν Νασαμῶνας ἄνδρας, ubi Aldus et Camerarius recte dederant παρ' αὐτὸν, nec aliter legit Valla, et hinc providere melius debuerat Iungermannus.

54, 11. Ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὸν Κῦρον.] Nullum eſt hoc loco momentum Thomæ Magiſtri, quem obſervavit Iungermannus in citando eo mutaſſe nonnihil, nempe ut pro ſecundo verbo ponat με κτεῖναι, unde ipſe ſcilicet pro vulgato iſto coniicit forte legendum μὴ κτεῖναι. Vere enim ſuaſerant ἀποπέμψαι. Alterum incertum et ignotum eſt. Sane non debuit vir doctus ita ratiocinari, quoniam ita citat Thomas, ideo veteres codices ita habuiſſe: nec enim innuit iſte Thomas, ſe pluribus uno exemplaribus uſum eſſe, et utique ſuffecit illi impenſas feciſſe in unum exemplar: certe veteres codices plures inſpecti quoque erant ab Aldo et Stephano. Et uter ille horum eſt, Thomas an Iungermannus, cuius in auribus perſonabat clamor filii Crœſi, Lydiaco ſermone uſi, ſed quem Herodotus more veteri Græce exprimens in fine capitis 35. protulit μὴ κτεῖνε Κροῖσον?

54, 24. Καὶ τὸ πρῆγμα δὴ &c.] Copula iſta in principio turbat, ut videtur, derivata ex poſtrema ſyllaba præcedentis verbi γράψαι, ut recte non appareat in optimo MS. et debeat tolli. Sed nec particula δὴ in eodem conſpicitur, et vides his omiſſis integerrimum eſſe ſermonem. Quod ſi tamen aliquid infulcire placet, decentiſſime conveniet in illis ſtatim ſequentibus exhibere, δι' ἑωϋτοῦ γε ἐπρήχθη, ut eſt in MS. quum particula tertia vulgo abſit.

54, 30. Εἰ γὰρ δὴ δεῖν.] Recte MS. δέον.

54, 44. Ὀπίσω κατεςράφησαν.] MS. κατεςράφθησαν.

54, 48. Κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας εἶχε παρ' ἑωϋτῷ.] Non videntur hæc ſatis clara, ſi credimus editori Iuliani, cui in hoc loco citatur in notis pag. 213. Herodotus, hoc addito iudicio [non indicans, an in liberali tantum cuſtodia, ſecuritatis ergo, ne avitum regnum repeteret, eum retinuerit, an vero, quod ait Iuſtinus, non tam a ſe victum, quam ut avum, ſingulari in honore ad mortem usque coluerit.] Eſt ergo politicum hoc arcanum et congruum in procellis Puteolanis fugienti ad vota ex Anthologia Græca. Loca quæ huc adducuntur, ſæpe vidi ab aliis ante ipſum conducta. Hoc miror, ab nullo in hac parte allegari Iſocratem, qui in Euagora pag. 422. ſcribit: Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν. Sed notari debet eſſe Græcis et Latinis in promtu figuram extenuationis, quum ea forma dicendi adhibetur, ut minus dicatur, 836
ubi plus in intellectu relinquitur, de qua integrum caput compoſuit in Adverſariis ſuis doctiſſimus Gatakerus 1, 7., et quaſi λιτότητα, quæ ſupponit, quum dicitur nihil mali effeciſſe, intelligi plurima bona contuliſſe. De Pſammenito ſcribit auctor 3, 15. Ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο, ἔχων οὐδὲν βίαιον, in quo ſane includitur Cambyſen quoque benignum et liberalem circa eum fuiſſe. Iuſtinus ſcribit noluiſſe ipſum reverti in Medos; puduit illorum oculos ſubire: ergo præpoſitum fuiſſe Hyrcaniæ. Utrumque poteſt ita eſſe, utrumque poteſt Iuſtinus vel magis Trogus ex probatis ſcriptoribus petiviſſe. Sive ſciverit Herodotus, ſive ignoraverit, nequit a nobis adfirmari; certe totum hoc reticet. Sed quid communius quam adſignari gubernandam provinciam primati viro, quem tamen rex iubet apud ſe manere præſentem? Utique in Iuſtino non dicitur eum in iſtam provinciam iviſſe. Sed rurſus quid celebratius in Palatiis Regum, quam dierum et fortunæ diverſitas? Utique qui ſcribitur noluiſſe reverti in Medos, haberi monſtratur in honore et oblata fuiſſe iſti hæc ſatrapia.

55, 10. Οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεούς.] Fieri nequivit, quin hæc Herodoti capitula aliquid Perſicum attrahentia allicerent eruditiſſimum virum Th. Stanleium, ut in notis ad Æſchyli Perſas debuerit aliquid Herodoteum dicere. Sic quum in hoc loco diſpliceret illi interpretatio Vallæ *ex hominibus ortos*

(quod inſcite circumrodit Portus) intellexit potius *humana forma præditos esſe.*

55, 11. Διΐ, Οὐρανίην, Ἀφροδίτην &c.] Videndus, quem dixi, Stanleius p. 762. et 769. Cæterum debet hoc loco pervulgari, quantum mendacium hinc conſuere potuerit Iohannes Clericus in Artis Criticæ p. 11. S. 1. c. XIII. ita ſcribens [Quia apud Græcos, Deorum ſummus Ζεὺς vocabatur, ideo Græcorum Hiſtorici, ubi loquuntur de Numine, quod apud aliam gentem ſummum habebatur, id etiam Δία vocant. Ita Herodotus postquam dixit a Perſis neque ſtatuas, neque templa, neque aras Diis conſecrari, quod non crederent eos ἀνθρωποφυέας, uti Græci, ſubiicit: *Iovi ſolent ſacra facere in altisſima montium aſcendentes, ambitum omnem cœli Iovem vocantes.* Nemo non crediderit, his lectis, Perſas eodem nomine ſummum Numen appellasſe, quo Græci utebantur, niſi aliunde notum esſet Linguam Perſicam nihil habuisſe commune cum Græca &c.] Quid falſius illa Perſarum ſummi Numinis appellatione? Vel Stanleii notæ id vituperarint. Is enim in poſtrema citatione non modo notat, *Cælum, ut Herodoto placet, ſub nomine* Διὸς *habuisſe Perſas*, ſed mox iterum: *Maxime vero Perſis convenit hæc loquendi formula, quos Solem pro ſummo Deo habuisſe Herodotus lib.* 1. et alii *tradiderunt.* Ita priore loco monuerat Hiſtoricos, Geographos aliosque Deorum Græcorum nomina Diis Perſicis accommodasſe, et Δία ab Herodoto et Strabone dici, quem Agathia teſte dixerint Βὴλ. Stanleius ergo evincit mendacii eum in hac parte, prout omnia ſic conſpurcata ſunt, quæ in istas paginas congesſit.

55, 15. Θύουσι δὲ Ἡλίῳ καὶ Σελήνῃ καὶ Γῇ καὶ Πυρὶ καὶ Ὕδατι καὶ Ἀνέμοισι.] Niſi inſuper deſit καὶ Ἀςρᾶσι nam videtur aut ex hoc loco aut ex Perſis certe habuisſe Epicharmus, quod ex eo interpretabatur Menander hoc diſticho:

Ὁ μὲν Ἐπίχαρμος τοὺς Θεοὺς εἶναι λέγει
Ἀνέμους, Ἥλιον, Γῆν, Ὕδωρ, Πῦρ, Ἀςέρας.

55, 18. Καλέουσι δὲ Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην Μύλιττα.] De hac dixeritne omnia quæ ſciverit Th. Gale, an quæ voluerit, non facile asſequar. Cæterum ſunt valde exigua de omnibus his tribus, ex Seldeno ſcilicet ac Voſſio. Et Seldenus quidem primum pagina 249. Syntagmatis ſecundi ita ſcripſit: *Vocabant Asſyrii Mylittam, Arabes Alilat, Perſæ Mitram, ut ſcripſit Herodotus, quem videſis in primo et tertio.* At pag. 253. citat verba Herodoti, et ſibi obiicit esſe in Herodoto Ἀλίττα: additque, *anne corrupti codices heic Herodoti, et Alilat ſubſtituendum?* Est ſane magna πολυπραγμοσύνη. Sed quid inde lucri fecit præclarus ille vir, niſi quod ſe oſtenderit intricatum, nec expedire potuisſe, quantacunque etiam adfuerit peritia Aſiaticarum linguarum. Cur ſic leviter contemnit aut librarios ſcribas Herodoti, aut ipsum Herodotum, ut utique expromi debuerit ſuſpicio prorſus lapſabunda? Nec vero *Mitram* vocat Herodotus, ſed *Mitran:* quam poſteriorem literam non minus illic ſervari debere opinor, quam *a* in prioribus appellationibus, utpote in lingua Perſica perinde finalem literam utique in hac voce, ac apud Asſyrios et Arabas litera *a.* Sic enim prorſus ſtatuo hic agendum, ut Herodotea Μίτραν, nihil habuerit commune cum virili appellatione quam creduntur Soli attribuisſe ſub nomine et titulo Μίθρας, ut in plerisque locis ſcribi video, nec ego tergiverſor. Attamen id adeo mirum apparuit interpreti, immo omnibus, qui citaverunt et Latinam interpretationem addiderunt (et quis non ita fecit?) ut in Latinis dixerint *Mylittam* et *Alittam*; quod quidem interpres facit eodem iure, quo lib. 4. cap. 59. Scythicos Deos,
837 omnes ab Herodoto poſitos in nominativo, in Latinis noluit videri niſi in quarto caſu. Id quod pergit facere etiam lib. 2. c. 199., ubi Græca ſunt Ἐπικαλέω τοι τὴν Θεὸν Μύλιττα, et Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. Nihilominus etſi liquida ſit mentio τῆς Ἀφροδίτης, Cl. Sponius *dans les recherches Curieuſes d'Antiquité* num. 28. non veretur producere epiſtolam amici, in qua ſcribitur *avec celuy de la Iunon des Asſyriens appellée Melitta*, et alteram eiusdem, in qua repetitur, *que les Asſyriens repreſentoient leur Iunon appellée Melitta.* Quis id illi aperuit? Id igitur pro abſurdo reiiciendum. Maior moleſtia in eo, quod Nicol. Damaſcenus in Excerptis Peireſc. pag. 429. ſcribit: Καὶ ἐπώμοσε τόντε Βῆλον καὶ τὴν Μόλιν· οὕτως γὰρ τὴν Ἀφροδίτην καλοῦσι Βαβυλώνιοι, ubi Cl. Henr. Valeſius non deſiit diverſitatis ſpectandæ cauſa Herodoteam appellationem adducere: utinam adiecisſet potuisſe Babylonios aliquam differentiam in hac appellatione habere ab reliquis Asſyriis, de quibus agebat Herodotus! Nam Herodoti lectionem tot pignoribus fundatam tentare non fert animus; quodcunque etiam ſpecioſum et probabile posſet videri alicui, ut fateri iam ſuſtinuit Seldenus in Alitta. Quod tanto ſtabilius in me est, quia ſpeciem novam vel anſam conatur præbere auctor funeris Helleniſticæ linguæ, dum probans ſcriptores ſæpe accommodare ſuo ſermoni, quo utuntur, nomina peregrina, inter alia ſcribit p. 383. [Sic Nicolao Damaſceno Μόλις pro Μολίδ.] Ubi retinet biſyllabum, quod cur prætuleris Herodoteo triſyllabo, niſi quod vox illa terminet in conſonantem, quam didicit et ipse et alii ex idoli Βὴλ ſimilitudine terminavisſe istos populos? Sic certe quis velit quoque Arabicam Ἄλιτ, valde congruam idolo Allatt, quod habuerunt Arabes notante Cl. Pokockio ad Abulfaraium, et in ſcriptura vicinam urbi Ailat, quæ ab Hieronymo ſcribitur in extremis finibus Palæſtinæ, iuncta meridianæ ſolitudini et mari Rubro. Interim non debet hic omitti, quod notatur ab Caſaubono et Freinshemio; ab illo quidem ad Strabonem pag. 255. [*Quod Soli ſacrificent, et Herodotus ait aliique multi: quod ſolem vocent Mithram, disſentit ille, qui ſic Venerem a Perſis vocari ſcribit: niſi* Μίτρην *et* Μίθρην *differre putet*] ab hoc in Indice Curtii in voce MITHREN [*Herodotus* 1, 131. *asſerit* Μίτραν *apud Perſas cenſeri Venerem. Niſi ex Theologia Phyſicorum idem Sol atque Venus est: cauſa et fons generationis.*] Sciat quisque hæc licet; nihil inde frugiferum aut Herodoto aut lectori eius. Quibus omnibus annectenda ſunt eiusdem Seldeni verba in notis ad Marmora Arondelliana, ut pateat, quantopere magnificus ille vir ſua mutaverit ſcribens illic pag. 124. *Iis vero Uraniam hanc Mύλιττα, ſeu* Μύλητα *dictam esſe teſtes ſunt Herodotus in Clio et Heſychius.* Μύλιττα *autem* Γενέτειραν, *ſeu Genetricem denotat Syris, ut* Ἀλίττα *pro eodem numine Arabibus etiam, apud Herodotum loco citato, uſurpatum.*

55, 24. Τῶνδε ὡς ἑκάςῳ θύειν θέλει.] Præcedentia narrantur omnia in plurali, ut neſciam an Herodoteæ lenitatis ſit tranſire tam leviter in ſingularem, quum videatur plene dedisſe Τῶνδε ὥς τις ἑκάςῳ θύειν θέλει. An excidit ἕκαςος ex ſimilitudine literarum?

55, 26. Τὴν τιάραν.] Citant hunc locum varii, ſicut omnes legerunt, inter alios bona fide Caſaubonus ad Strabonem p. 255. Brisſonius de regno Perſar. lib. 11. pag. 174., quem ita citavisſe mirari non licet, quum liber iste plenus regii ſplendoris in gerenda τιάρα ὀρθῇ Græculis plurimum, et nominatim apud Suidam Philarcho, iactata, mentem implevisſet hoc genere. Prior potuit aliquanto diffidentior huc accedere, quum procul dubio ſciverit et meminerit exſtare etiam 7, 61. Τιάρας καλεομένους πίλους ἀπαγέας, ubi maſculina ratio tantum momenti habet, quantum fœminea. Iam vero Muſas omnes teſtor, in pervetuſto illo Mediceo exemplari legi τὸν τιάραν, ut divinum Virgilium iuſta Herodoti admiratio et imitatio compulerit dicere *ſacerque tiaras*, deſtituente illic Servium tota eruditione, quod propterea genus opportune pluribus exemplis confirmabat ad Prudentii Apotheoſin v. 145. Nic. Heinſius in isto loco Prudentii unum modo reperiens Puteaneum codicem ſervare, quod a manu auctoris venit, corruptis reliquis, quod idem certe in Herodoto nunc etiam perſpicue apparet. Neque enim Portus in Lexico aliter ſe gerit, quam ut lector dicat eum νοσῆσαι φρένας. Quam erudite in Heſychio coniectavit Guyetus, Ἡρόδοτος δὲ ἐν ά ἀρσενικῶς; Quid peti potest amplius?

55, 30. Ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνεται.] Apparet igitur, unde hunc ſenſum exceperit Seneca, plane Latinus in hac parte interpres Herodoti, lib. 6. de Beneficiis cap. 19. *Primum cum cogitavit Princeps Gallis omnibus prodesſe, et mihi cogitavit prodesſe; eram enim Gallus, et me etiam, ſi non mea, publica tamen nota comprehendit.*

55, 32. Ὑποσπάσας ποίην.] Non contigit mihi videre ullam editionem, quæ non ita haberet. Prout Aldus 838
incepit, excepere Camerarius, Stephanus, Fridericus, Iungermannus, Galeus. Et nemo tamen controverſiam refert interpretationi Vallæ; immo illam fovent ac retinent, adeo quidem, ut Portus hoc verbum ne quidem dignatus fuerit in Lexico tangere, ingrata auſteritate, aut magis abſurda, quoniam Græco ὑποσπάσας non reſpondit Latinum *ſubſternens*, ſed contra *ſubtrahens.* Agnoſce igitur in publica negligentia curam eius, a quo optimum Mediceæ Bibliothecæ exemplar conſcriptum est, unde produco emendatisſime ὑποπάσας. Hoc habebat ſub oculis Valla interpretans. Etſi enim ſit nunc velut abolitum ex memoria, ſedet tamen ac viget in tam conſpicuo monumento, cui etiam

iam aliqua appropinquat illud Ariſtophanis in Ἱππεῦσι 99. Πάντα ταυτὶ καταπάσω Βουλευμάτων. Et fragmentum comœdiæ antiquæ apud Grotium pag. 917. Ἀψινθίῳ κατέπασας Ἀττικὸν μέλι. Contrarium quid deſcribit Palæphatus de Glauco Minois. ὃς ἰδὼν δράκοντα ἑτέρῳ δράκοντι πόαν ἐπιθέντα τεθνεῶτι, καὶ ἀναςήσαντα αὐτόν. Sed compoſitum καταπάσαι notum est. De noſtro ὑποπάσαι quam pueriliter, quam ultra fidem imperite ſcripserit H. Stephanus, refert ut hic cognoſcas [Ὑποπάσσω, ſubinſpergo. Unde ὑπόπαςον ſubinſperſum. Ex Plut. affertur pro alia etiam ſignific. verum ex loco qui ſuſpectus est.] Neque hæc ille poſuit loco iuſto et ſolenni inter compoſita ab verbo πάσσω post istud Συμπάσσω, ſed relegavit ex patria, et ſepoſuit in indice. Nullum dubium est, quin ſicut 4, 172. potuit dicere ἐμπάσσοντες γάλα, ita nunc dixerit ὑποπάσας ποίην.

55, 46. Λεπτὰ τῶν προβάτων.] Plane id ipsum, quod exprimitur in fragmento Menandri, quod ſuperest ex comœdia Μέθη.

Εἶτ' οὐκ ἀτοπώτατα πράττομεν καὶ θύομεν,
Ὅπου γε τοῖς Θεοῖς μὲν ἠγορασμένον
Δραχμῶν ἄγω προβάτιον ἀγαπητὸν δέκα.

Sed de isto pecore ſic iterum Herodotus 8, 137. Ὁ μὲν ἵππους νέμων, ὁ δὲ βοῦς, ὁ δὲ νεώτατος αὐτέων Περδίκκης τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων.

55, 48. Καὶ οὐ καλοῖσι.] MS. καλέσι. Et quamvis exemplum aliud vocis huius non exſtat, certe annotatum non est, non audeo tamen reiicere, et vel Græciam hac quotidianæ vocis nova declinatione, vel Herodotum manus ſuæ veritate reparata fraudare, præſertim quum adverſus barbaram contumaciam, ut ſpero, evicerim ac Arriano reſtituerim πρανὸς et πρανής· Sic εὐρύχωρος et εὐρυχωρὴς, ἀένναος et ἀενναὴς, et quod adhuc ignotum ſequetur infra ὑγιηρὸς et ὑγιηρής. Sed hactenus; et vide an non ſit καὶ οὐκ ἀλέσι; ut 5, 184. ἀλέσι μὲν γάρ σφί ἐςι Ἄτλαντες οὔνομα.

56, 1. Πεινῶντας παύεσθαι.] Annotavit hunc locum Cl. Gatakerus in Adverſariis Miſc. lib. 2. c. 6., quem parum rite ceperit Valla, vertens *Græcos paſtos iam demum non eſurire amplius*, quum contrarium huic plane voluerint illi, *Græcos ubi edere deſierint, adhuc eſurire*.

56, 7. Μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι.] Fuit hic inſtar loci communis, qui placuit valde Græculis, ut ubique tranſcriptus exſtaret; prout apparet ex ſcholiis ad Ariſtophanis ἱππέας v. 91., unde propagatus fuit bis in Suidæ Lexicon, tum in v. Οἴνου πιεῖν, tum alibi. Sed præclare hinc patet, quam isti tranſcriptores Herodoto abuſi fuerint, contra quam decebat, et bene de hoc loco meritus fuit Stephanus in Prolegomenis.

Ibid. Τὰ σπουδαιότατα.] Prout creditur ſcripſiſſe etiam 2, 87. Τὴν μὲν σπουδαιοτάτην αὐτέων. Idque nihil moror. Sed hoc loco purus ille MS. τὰ σπουδαιέςατα. Agnoſcis eiusdem genii delicias, quaſi quæ Herodoto nunc magis fuisſent obverſatæ ac placitæ, etſi hanc uſurparit iam ſupra c. 8., ut annotavit Portus, Τῷ Γύγῃ τὰ σπουδαιέςερα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθετο. Quibus annecti debet ſuperlativum, quod ſequitur c. 196. ἀμορφεςάτην, ut plane etiam legitur in MS. Mediceo. Hæc enim duo adiectiva ſunt, quæ hanc terminationem Græciæ conſiderans Euſtathius ad Β Ὀδυσσείας etiam coniungit, notans ἀμορφέςατος γυνὴ παρ' Ἡροδότῳ ἐν ἀκριβεςέροις ἀντιγράφοις, in quorum idcirco numerum vel præcipue mitti meretur codex ille, cuius divina munera cum maxime publico, cui propterea nefas est obſtrepere.

56, 38. Αἰγυπτίους θώρακας.] MS. θώρηκας.

56, 41. Κουριδίους γυναῖκας.] Sicut in libro 5. c. 18. dicit auctor γυναῖκας κουριδίας, ita nunc quoque ſcripſit κουριδίας, prout exſtat in MS. Mediceo, cui fides ista nequit negari. Plane ſic inſcriptio Attica apud Sponium Itiner. II. p. 349. Μνῆμ' ἀλόχῳ Φιλίῃ θήκατο κουριδίῃ, quam conſtructionem heroës illi petunt ab primævo auctore Homero.

57, 6. Μηδεμίην ἄσην ἀηδῆ.] Quum ſicut hoc loco ſubſtantivum, ita 3, 41. verbum ἀσηθείη Herodotus adhibeat, ita agunt Stephanus et Portus, ut hic in Lexico Ionico nihil voluerit agnoſcere præter poſtremum, Stephanus in Recenſione vocum Herodoti hæreat totus in illo ſubſtantivo, velut faſtidio fatuo abalienati, forſan quod Portus non haberet, quo coërceret Stephanum, qui ſuſtinebat illic proiicere, *ubi videri posſit necesſe minime fuisſe addere ἀηδῆ*, quum tamen ſæpe loquutionibus addita percipiamus vocabula, quæ necesſe non fuerat. Sed in Stephano ut agnoſcas aliquid velut ex oraculo præceptum, facit fidelisſimus codex ex Italia, unde prorſus abest istud adiectivum, nec ulla fuit cauſa ut pro Herodoteo haberetur aut ulterius habeatur. Inſuper idem MS. μηδεμίαν, non μηδεμίην, prout etiam paulo ante auxi vocabulo τοῦτο οὕτω ποιέεται, ubi vulgo media vox non agnoſcitur, niſi Stephano ad marginem, quum ſit vera auctoris noſtri.

57, 12. Μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων.] Habet igitur hæc lex hunc unum caſum, ut caverit, ne ob unum delictum extrema pœna puniretur homo, ſed tantum ob plura, et ut tunc tantum, ſi pateret crimina maiora esſe, quam erant miniſteria vel obſequia olim ab eo præſtita, liceat iræ indulgere. Quid igitur est, quod ex his verbis Herodoti colligit Deſid. Heraldus lib. 1. Adverſar. cap. 9. obſervasſe Perſas, ut hominem lege multandum, ſi plura bene fecisſet antea, quam male postea, vel contra, ſuffragiis omnibus liberarent? De pluribus antea benefactis nihil habet Herodotus; ut totum id ſit alienum. Adducit et hunc locum Brisſonius lib. 1. regni Perſar. p. 87. ſane imperfecte, ſcribens: *At nec ob unum aliquod admisſum in reos nocentesve facinoris convictos, animadverti moris erat: ſed ita demum, ſi comparatis eorum inter ſe bene vel male factis, mala prævalere præponderareque liqueret.* Cæterum hæc lex quidem fuit, ſed quando obſervata? quot exemplis ab hiſtoria narratis ea conculcata fuit?

57, 15. Πατέρα ἢ μητέρα.] MS. πατέρα οὐδὲ μητ. Quod valde probo, ut per æquales gradus ad utrumque parentem procedat amor ac reverentia filii, non alter alteri adhæreat.

57, 19. Εἰκος εἶναι.] Habes ergo primum exemplum 839
verisſimæ mutationis ex optimo MS. unde edidi οἰκὸς, quod ſupra notavi aliquoties in Herodoto corruptum legi.

Ibidem. Τόν γε ἀληθῶς τοκέα.] Unde hoc? et certe ab cumulo Porti citationum vocis ἀληθέως hic locus exulat. Immerito prorſus. Nam plane MS. ἀληθέως, idque toties in Herodoto, ut fere ſit asſiduum.

57, 20. Ἄσσα δέ σφι ποιεῖν οὐκ ἔξεςι.] Præclara veteris Herodotei calami reſtitutio, quam expulerat ſatis ſubdole explicatio eius ὁκόσα, quod quum modo antecesſerit, credibile est non placuisſe auctori, cui ἄσσα etiam grata fuerunt cap. 179., ſcilicet ex Homero repetitione facta; ut mirer pigrari voluisſe Stephanum, quum verum haberet in manibus. Sic quoque mox recepi οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, prout legitur in MS. non, ut prodit Stephanus, περιορέουσι; quum quod vulgo ſuppoſitum legitur, ita vagum ſit et infinitum, ut terminum ignoret; quod est ridiculum.

57, 35. Σέβονται ποταμοὺς τῶν πάντων μάλιςα.] Intrepide igitur et Valla, verum aſtute: *ſed flumina inter omnia religioſisſime colunt.* Neque enim τῶν πάντων μάλιςα notat *inter omnia*, idque ipse optime noverat, qui lib. 2. cap. 37. θεοσεβέες δὲ περισσῶς ἐόντες μάλιςα πάντων ἀνθρώπων interpretatur *in Deos ſupra modum ſupraque omnes homines religioſi ſunt.* Ubi quum Herodotus præbuerit vocem quam adiectam velit voci πάντων, nimirum ἀνθρώπων, cur Valla nunc recuſat ſubintelligere, ſed πάντων vult habere pro neutro? Ineptit Valla: ſed bonus vir penetrare nequivit, quid noxæ ſubesſet. Scito igitur duas illas voces τῶν πάντων abesſe ab MS. quæ fidelisſima est admonitio.

57, 37. Ἡμέας δὲ οὐ.] Satis ruſtice et abrupte; quod non est Herodoti. Itaque Mediceus MS. ἡμέας μέντοι οὐ. Quod ſatis politum et ad genium auctoris: ut cap. 58. Ἀποσχισθὲν μέν τοι ἀπὸ τοῦ Πελασγικοῦ: Cap. 120. Ὅμως μέν γε τοι συμβουλεύσατέ μοι. Et mox ſequitur.

57, 39. Τελευτῶσι ἐς τωὐτὸ γράμμα.] Id non ſuſtinuit admittere ſimpliciter maximus Scaliger, ideoque obducebat quædam nomina aliam ſortem habentia: ſed repellere ea doctisſimus Stanleius ad Æſchylum pag. 756. conatus est.

57, 48. Πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος — ἑλκυσθῇ.] Quaſi facta foret hæc periodus ad tutelam loci, quem tractavi in numeris 33, 49. Alio tamen modo in hac agi oportet exigente optimo codice, etiam Valla, quum verterit *trahatur*, transeunte in aliud Græco tempus. Sed eius vim apertius probat codex MS. dum pariter oſtendit verbum in fine truncatum esſe, infinitivum uſurpans ἑλκυσθῆναι. Ea est æque frequens Herodoti phraſis, ſed iam ulterius indicat tractum esſe.

58, 29. Κύρου δεηθέντος δι' ἀγγέλου.] Hærent hæc inter ipsum auctorem et interpretem, qui uno legato non ſatis honoratus reddidit *per legatos*; quam licentiam oportebat reprehendi, niſi is procul dubio ab exemplari antiquo invitatus fuisſet ad hanc ſententiam,

quum huc quoque vergat fidelitas Medicei codicis, quam probare debui.

58, 34. Ἴωνες δὲ ὡς ἤκουσαν τούτων, ἀνενειχθέντες ἐς τὰς πόλιας, τείχεά τε περιεβάλλοντο.] Sic accurate iam diſtinxit ipſe Aldus, ut iſta media ſic fluitarent inter antecedens et conſequens. Neque ſane ſcio, de quibus Ionibus loquatur, utrum de legatis, an vero de magna multitudine quadam, quæ huc excucurrerit ac novum Lydiæ regem ſpectatum iverit: nam quæ mox prædicat de urbium mœnibus firmatis, certe id non pertinet ad legatos, ſed ad populum Ionicum. Inſuper quum non diſerte numerum legatorum ab Ionibus miſſorum expediat Herodotus, ſed tantum dixerit Ionas atque Æolenſes miſiſſe ἀγγέλους παρὰ Κῦρον, æque potuerunt unum ſinguli miſiſſe quam plures. Sed hoc mitto. Potius videndum, an Græcismus patiatur Ἴωνες ἀνενειχθέντες pro *reverſi*. Agnoſcit hunc unum locum Portus. Sed nec de Æolenſibus tale quid dicit, qui tamen etiam reverſi ſunt. Totum est hiulcum ac male diffiſſum, et tanto maioris pretii, ac longe magis mihi arridet, quod exſtat in unico illo MS. Ὡς ἤκουσαν τούτων ἀνενειχθέντων ἐς τὰς πόλιας. Id vere Herodoteum, et ſic participio iſti vera ſedes redditur ubique uſurpato de ipsis rumoribus aut reſponſis, quæ renunciantur. Sic cap. 158. Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι. Quæ totidem apicibus repetit cap. 160. Sic lib. 2. cap. 121. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα ἀνενείχθη. Lib. 5. c. 89. Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι. Lib. 7. c. 169. Ταῦτα οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν.

58, 42. Τοῦ μὲν οὐρανοῦ καὶ τῶν οὐρέων.] Sunt eadem, per quæ Daram Parthicam celebrat Iuſtinus 41, 5. *Cuius loci ea conditio est, ut neque munitius quidquam eſſe, neque amœnius posſit. Ita enim et prœruptis montibus undique cingitur, ut tutela loci nullis defenſoribus egeat, et ſoli circumiacentis tanta ubertas est, ut propriis opibus expleatur.* Alioqui tanta vicinia est vocum ὠρέων, οὐρέων et οὐρέων, ut posſet ſupponi confuſio. Pro vulgato autem οὐρέων legitur cap. 172. οὔρων,
840 et οὔρεα quidem pro ὄρεα notavit ex Ionismo Salmaſius ad conſecrat. Regillæ pag. 36. Sed ſpecimen Herodoteum in ὄρος, ὁ, est ſub numeris 28, 40.

58, 45. Τὠὐτὸ ἐποιέετο Ἰωνίῃ.] Scilicet quia inceperat per imperfectum ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι, in eo debuit progredi, quum longe alterius generis ſit prior pronunciatio, quam hæc, quæ amplificat præcedentia, et monſtrat, unde illa noſci queant, et in quo conſiſtat illarum urbium beatitudo. Itaque ſuavisſimum est, quod legitur in optimo MS. τὠὐτὸ ποιέει τῇ Ἰωνίῃ. Sic patet, unde venerit istud grande ἐποιέετο. Neque enim hic imperfectum tolerari potest. Dent veniam tot lectores.

59, 1. Ὑπὸ τοῦ θερμοῦ καὶ.] MS. ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τε καὶ, ſic quam præclare ſermo reſpondet antecedentibus ψυχροῦ τε καὶ ὑγροῦ. Sed et deinde τέσσερας. Sic etiam ſeq. pag. τέσσερες. Unde etiam 1, 166. feci τεσσεράκοντα, etſi non notarim ex MS.

59, 8. Αἵδε ἐν τῇ Λυδίῃ· Ἔφεσος.] Id probare annixus fuit Vir doctisſimus I. Rutgerſius, unde hinc inchoavit caput primum libri ſecundi Variarum Lectionum.

59, 19. Ὅρκια ποιησάμενοι.] Magna oblivio præcedentium. Itaque quum ſic male conſpirent alii, unus ille optimus et continentior MS. reſervat Ὅρκιον· quod omnino vindicandum et reducendum in ſedem ſuam est. Nam et ſic paulo ante dixit Πρὸς τούτους ὅρκιον Κῦρος ἐποιήσατο. Infra rurſus cap. 169. Μιλήσιοι δὲ αὐτῷ Κύρῳ ὅρκιον ποιησάμενοι. Paulo ante etiam ex MS. edidi σφίσι δὲ ὁμοφωνέουσι, ubi vulgo, σφὶ δὲ, de quo confer annotata ſub numeris 11, 16.

59, 34. Ἐπί τε σφέων αὐτέων.] Primo MS. ἐπὶ σφέων ſine copula. Cæterum locus est conclamatus per ſpecioſam medicinam Henr. Stephani, qui tam leniter videtur abſterſiſſe totam moleſtiam, ut omnes poſteri gratias illi agant, quum interim univerſam Herodoti mentem hinc expulerit. Nam Aldus et Camerarius ediderunt ἐπεί τε σφέων αὐτέων τοὔνομα· unde quum Stephanus refinxit ἐπί τε, ſane molliter, creditur Herodotus, nihil aliud niſi indicare fanum quoque de ſuo nomine conſtruxiſſe eos Panionium, (et meminerat Stephanus locutionis ἐπὶ σφέων οὔνομα θέσθαι) aucta in immenſum Latina interpretatione per voces Græcis ignotas et falſas, tanquam Panioniis nomen ſibi indiderint. At longe alia nunc gloriatur Herodotus de his Ionibus, nempe auſos fuiſſe ſpernere reliqua et in ſuis rebus lætos egiſſe, quod beneficentia ſuavisſima mihi ſignificatum ab optimo MS. nunc communico cum omnibus, dum legit diſerte καὶ ἱρὸν ἱδρύσαντο ἐπὶ σφέων αὐτέων, τῷ οὔνομα ἔθεντο et *fanum conſtruxerunt ſibi peculiare*, (aut *ſeparatim ſuis opibus*) *cui nomen dederunt Panionio.* Sic cap. 149. Ἄγεσκον ὁρτὴν, τῇ ἔθεντο τοὔνομα Πανιώνια.

59, 42. Τριοπικὸν ἱρὸν.] Sic ſcripſit, quum tamen mox ſequatur Τριοπίου Ἀπόλλωνος. Ita accuratus fuit Herodotus in diſtinguendo ethnico derivato ab posſesſivo, quod proinde ex eodem facit quoque Stephanus de Urbibus in v. Τριόπιον. Facit etiam ſtudioſe et laudabiliter Salmaſius ad conſecrationem Regillæ p. 58., etſi inſcriptio iſta nonniſi gentile agnoſcat. Fecit quoque Io. Fridericus. Non facit Valla interpretans *Triopium ſacrum*, non Stephanus *Triopium templum*, non Marshamus in Chronicis Herodotum citans et ſequens Stephanum pag. 341., ut reddat *ad Templum Triopium*; et potest fieri, ut bene adſciverit Stephanus vocem *templum*. Sed quid frequentius apud antiquos occurrit, quam ſermo de communione ſacrorum (ut loquitur Holſtenius ad Stephanum in v. Ἄκυφας, ubi Dorica in Græcia et altera Dorica in Aſia confundi apparet, quod vitare debuerat editor) et ſocietate, unde alios arceant, alios ad eam admittant? Nec ſacri celebratio intelligitur absque templo, quod hic adfuiſſe etiam clarisſime patet ex ſequentibus, et ſimile est in cap. 171. Cæterum ad illuſtrationem huius antiqui moris de tripodum in locis ſacris dedicatione utitur hoc loco Caſaubonus ad Suetonium in Auguſto c. 52.

60, 21. Καὶ Δύμη.] Sic edidi, non Δρίμη, obtemperans Caſaubono rite monenti ad Strabonem p. 167., quum iam anteivisſet recte Valla interpretando: a quo cur diſcesſerit Io. Fridericus, et pag. 239. ediderit *Postea Drima et Tritæenſes* viderit. Certe nulla potest oriri ſuſpicio urbem iſtam ita quoque fuiſſe appellatam, quippe quod in larga ſua ἐκφράσει annotavisſet Stephanus Seguierianus.

60, 25. Ὥς γε τοι μᾶλλον.] Est hoc disſolutum, ut nihil proprie aſſerat, quum debeat id facere, prout declarat codex MS. ὥς γε τι μᾶλλον. Sic de præſenti; mox ſequitur de præterito, et utrobique debet adesſe τι, non τοι.

60, 30. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι ἀναμεμίχαται.] Ut
alii in ſuis, ita ipse reperi in codice Florentino. Inde
negat Grentemesnilius emergere commodum ſenſum,
niſi legat Ὀρχομένιοι, ut referatur ἀναμεμίχαται ad Io-
nas. Explicat ſe paulo obſcurius. Si enim vult ἀνα-
μεμίχαται bis poni eodem, et innuere tum Minyas Or-
chomenios mixtos fuiſſe Ionibus, tum Cadmeos, Dry- 841
opas, et Phocenſes mixtos fuiſſe iisdem Ionibus, de-
buit cogitare tunc ſolere fieri aliam ſeriem verborum,
ut cap. 163. Ἐδίδου σφι χρήματα τεῖχος περιβαλέσθαι
τὴν πόλιν· ἐδίδου δὲ ἀφειδέως· 2, 35. Οἱ δὲ ἄνδρες κατ᾽
οἴκους ἐόντες ὑφαίνουσι· ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι &c. Iti-
dem alii. Cæterum ſic agit Herodotus, quaſi Minyæ
fuerint tam pauci, ut pro numero populi in Ioniam
traiecti nequirent haberi, nec in illa expeditione Mi-
nyæ ſingulatim fuerint nominati: ſed Orchomenii le-
gantur fuiſſe nomen iuſti populi, et hinc nominati lib.
8. in tranſitu Xerxis, quibus tamen conſtet fuiſſe in-
termixtos Minyas, ut fuerunt illi Argonautarum po-
ſteri etiam ex Lemno erratici, de quibus agit lib. 4.
Certe Minyas nec Scylax nominat, et Ὀρχόμενον Mi-
νύειν Græcis poëtis celebratisſimum habemus, quod
istam videtur habere originem. Huc pertinent quæ in
Hellene collegit Cl. Erasmus Vindingius, et iam ante
notavit Caſaubonus ad Strabonem pag. 178.

60, 31. Φωκέες ἀποδάσμιοι.] Hoc adiectivum est,
in quo Saturnalia luſiſſe viros doctos dicas, ſi cogi-
tando recenſeas, ut Valla pigratus fuerit interpretari
Latine, Stephanus id notaverit, nec quidquam ſuum
addiderit: in Theſauro reddiderit *Portionalem*, non
tamen citans hunc locum: Æmil. Portus riſerit tacen-
tem Stephanum, et illud *portionalis* noluerit agnoſce-
re niſi in Scapula, mox ἀποδάσμιος illi viſus fuerit ὁ
τὸν δασμόν τινι ἀποφέρων, vel ὁ ἀποδεδασμένος, quæ o-
mnia imitatus fuerit Io. Fridericus, ſed denique ambo
deſponderint. Maxime vero et penitus deſperaverit
Grentemesnilius, in hæc verba prolapsus [Phocenſes
Herodotus Ἀποδασμίους vocat, *Apodasmios*, qua de
cauſa dubium, et difficile est dicere, quomodo intel-
ligenda ſit ea vox. Vide locum] Galeus ſuppleverit
notationem Stephani clam immittendo *vectigales*. At
hos quum vult innuere auctor, dicit δασμοφόρους, ut
3, 96. Sane participium ἀποδασάμενος uſurpatur quo-
que ab Herodoto 2, 103. Etiam memini legiſſe ἀπό-
δασμον de turba hominum ex patriis regionibus excito-
rum in alium locum translata et ibi collocata, quod
iam valde propinquum est. Quin etiam Phocenſes
certe ſunt, quorum partibus contigit dividi ac ſepara-
ri, ut Delphos ipsos ab vicinis. Cæterum iſta literis
vicina ſunt, ſeiuncta vero ab proprietate ſignificatio-
nis, quam pono in tributo. Quippe ſemper exiſtimavi
de-

designari partem Phocidos, cuius incolæ ob rupes et aspera terrarum nihil poterant conferre, ut illorum vita esset inops, et idcirco libenter potuerint ex natali solo digredi, quod hi fecerunt. Nota est ex Pausania ἡ ἀσθένειά τε ἡ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ τῶν χρημάτων ἔνδεια, nota in aliis σπάνις ὕδατος θέρους ὥρα, ut non nisi ab quatuor, alibi ab tribus stadiis aquam petere possent, aliam partem ψυχρὰν καὶ ἀνεμώδη, etiam Λεδοντίους ὑπὸ ἀσθενείας ἐκλιπόντας τὴν πόλιν. Horum partem opinor innui ab Herodoto, quam nullæ patriæ illecebræ deterrebant ab Ioniæ celebratæ deliciis sectandis abstinere: Herodotus autem compositis suam quandam sententiam sæpe tribuit.

60, 45. Αὐτοῖσι συνοίκεον.] Prout iam cap. 37. questus fuit Crœsi filius, κοίῳ δὲ ἐκείνη δόξει ἀνδρὶ συνοικέειν· Sed masculinum istud hoc loco intolerabile est, quod et vidit Valla, qui nimis longo circuitu dicit, *simul orbas ad concubitum violenter rapuissent:* quod non dicit Herodotus. Attamen scribe αὐτῇσι συνοίκεον, ut clare exstat in egregio MS.

61, 8. Τῆς Μυκάλης χῶρος ἱρὸς πρὸς ἄρκτον τετ.] Hinc ita doctrinam publicam condecorat et illustrat Ezech. Spanhemius ad Callimachum pag. 596. [Sic Panionia primum celebrata in *sacro luco* prope Mycalen iuxta Herodotum lib. I. cap. CXLVIII.] An non oportuit illum alios reliquis hominibus habuisse oculos? In Græcis certe lucus ille nullus exstat. Debuit ergo hanc partem Herodoti Latine legisse, ut pro *loco* syllabizaret *luco*. An non egregium? Non enim potest esse dubium, quum illic agat de lucis. Nam ἱερὸς χῶρος potest esse admodum varius, et quidem extra lucum. Idem tamen in iisdem commentis pag. 404. aliter et rectius egit, sed male scribens [Hinc iuxta Herodotum l. I. c. CXLVIII. Ποσειδεῶνι Ἑλικωνίῳ *Neptuno Heliconio* sacer ille ad Mycalen locus Panionium dictus, ubi nempe solemnis Ionum panegyris et Neptuni cultus, eo nempe delatus ex hac *Helice*] Quasi hanc antegressam scriptionem voluisset emendare per posteriorem. Certe non fuit bonæ memoriæ.

61, 14. Οὔ τι μόναι αἱ Ἰώνων] Ubi Ionismus? at eum clare effert optimus MS. μοῦναι. Et ab hoc quidem nævo nulli sunt immunes. Sed cap. 188. habet Aldus et Camerar. τοῦ μόνου πίνει, ubi Stephanus corrupit tertiam vocem in μόνου, idque retinent posteriores, usque ad hanc ipsam; quis credat? quantum ludunt? Mox idem diducte ἐς τὸ αὐτὸ γράμμα τελευτῶσι, non ἐς τωὐτὸ γράμμα τελευτῶσαι, ubi etiam in præcedentibus confirmavit, quod Stephanus ad marginem
842 ponebat Ἑλλήνων πάντων, ut omnia nunc sint complanata.

61, 20. Τῆνος.] Vicinæ prorsus appellationes sunt Temnus, quæ hæc urbs est, Tenus et Telus, insulæ, etiam Teus, ex 2, 178., ut non debuerint confundi, et omnes in historiam huius auctoris convenniunt. Itaque Holstenius ad Stephanum pronunciat male sic edi in Herodoto. At tamen nec Mediceus nec alii MSS. quidquam mutant, licet Temnus Τῆμνος satis constanti appellatione signetur et nota sit omnibus tum per historias, et Geographos, tum per nummos veteres. Itaque reliqui vocabulum istud certiori probationi et Holstenio, ut ipse corrigeret, measque manus abstinui, qui scio, quod et ipse cogitare debebat, lemniscos ab Latinis disci, qui sint ab ληνίσκος, et πίπλημι pro πίμπλημι, et λαμφθῆναι, etiam occurrere nunc Πάπρημις, nunc Πάμπρημις, Παπρίημις 2, 71.

61, 22. Πόλιες ἀρχαῖαι.] MS. πόλιες αἱ ἀρχαῖαι, medio interposita particula, quam et Ioniæ urbibus apposuit: et similiter statim δυώδεκα αἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ, ubi vulgo ignorant articulum αἱ.

61, 38. Αἱ ἠπειρώτιδες Αἰολίδες πόλιες.] Quum in editione anni 1592. male cessisset Stephano, ac operæ typographicæ notam Stephani, qua in margine apponi volebat γρ. Αἰολίδες πόλιες, adnexuissent verbis antecedentibus αἱ ἕνδεκα πόλιες, Iungermannus defectus copia codicum MSS. huic vitio mederi nequivit, et eodem pede progredi editionem suam passus est, eo faciliore venia dignus, quod ne in Anglica quidem id corrigere conatus fuerit Th. Gale, quum supponam ex eis codicibus, quos ille ad manum habuit, certe id potuisse caveri. Nunc igitur moneo mentem Stephani eam fuisse, ut testaretur in MSS. legi ἠπειρώτιδες Αἰολίδες πόλιες. Ex quibus censeo vocem Αἰολίδες omnino esse Herodoteam, idque fide optimi codicis, et debere eam conspici hoc in loco, ubi hæc editio eam censa est.

61, 42. Ἀρίσβαν ἠνδραπόδισαν.] Bene improbavit periodi huius versionem ab Valla datam Erasmus Vindingius in Hellene de Lesbiis, et sic correxit: *Sextam in Lesbo civitatem everterunt Methymnæi, civesque in servitutem abstraxerunt, cum tamen ipsorum consanguinei essent.*

62, 13. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] Edidi ex MS. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει.

62, 18. Πόλιν συναμωρέειν.] Ioach. Camerarius hanc vocem ita scriptam probat, exponitque vastare, perdere: cui subnotavit H. Stephanus scribi etiam σιναμωρέειν. Portus postquam verbo σιναμωρεῖν dedisset suam stationem, mox locat Συνάμορος vel συνάμωρος, ubi alios agnoscit per ι et ο scribendum censere, ita ut mox redeat ad prius συναμωρέειν, etiam ibi notans esse, qui σιναμωρεῖν per ι scribendum putent. Sed est purum putum vitium primo scribarum, mox typothetarum. MS. optimus ad nos transmittit clare σιναμωρέειν non modo per ι, sed et per μικρὸν ο. Itaque rectius decrevit Stephanus in Thesauro, ubi perperam scribi ait συναμ. Quod debuerat in hac prorsus editione observatum fuisse, sed quo minus factum fuit, variæ interim causæ obfuerunt. Firmus autem est codex in tuendo μηδεμίαν, non μηδεμίην.

62, 28. Οὐ τὰ Ἰώνων πάθεα ἐςαι ἔλλεσχα] Non intelligo, quid in hoc loco egerint viri docti. Aldus et Camerarius ediderant ἔλεσχα. Quod quum videretur nihili, Stephanus ista voce in oras expulsa reposuit ἄλεσχα, quod satis pro imperio. Et tamen in Thesauri indicem is ipse contulit ["Ελλεσχα dicuntur τὰ ἐν λέσχῃ ὄντα, quæ omnium in ore sunt et in omnium sermone versantur, vulgata Herodot. lib. I.] Quæ varietas dedecet. Portus neutrum voluit agnoscere. Sed ex Stephano Io. Fridericus edere sustinuit ἔλλεσχα, cum hac notatione [ἔλλεσχα τὰ ἐν λέσχῃ καὶ λόγῳ ὄντα, quæ sunt in omnium ore et sermone. Male in cunctis pene codicib. legitur ἄλεσχα· alicubi etiam ἔλεσχα] Sublimia audis; sed lutosa, etsi agnoscas Stephanum. Postremus accedit Th. Gale, ex inopinato citans ἄλεσχα [Interpres aut aliud legit, aut vocem hanc non intellexit. Credo scripsisse Herodotum ἔλλεσχα. Λέσχαι sunt φλυαρίαι.] Adeo nihil de illis duobus codicibus MSS? Non ex ipsius fide pendet Herodotus. Itaque ut omnia posthac sint serena, scito, mi lector, in vetustissimo codice legi prorsus ἔλλεσχα, unde merito hinc omnia alia abegi. Vox est clarissima, et λέσχαι nimis sæpe illustratæ.

63, 9. Ὡς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνας &c.] Ex hoc igitur loco hausta illa doctrina est, qua posteriores tyranni calide fuerunt usi, adeo ut Philippus Persei pater quoque inde versum compositum in ore habuisse dicatur Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνας υἱοὺς ἀπολείπει apud Polybium in Excerptis Peirescianis pagina 118.

63, 20. Καὶ ἐγὼ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω.] Elegi quod erat verissimum, utpote iam ab Stephano in MSS. lectum et ideo in margine notatum, quod etiam exstare cernebam in codice optimo. Si qui exhibuerunt καὶ ἐμῇ κεφαλῇ &c. adulteratam Homeri (dicentis ita σῇ κεφαλῇ) imitationem Herodoto invito ingerunt. Et quoties istud *capite* apud Latinos, ut apud Græcos κεφαλῇ, et quidem sic sola, in legendis antiquis occurrit? Opportune Livius 2, 52. *Duo millia æris damnato mulctam edixerunt. Ea in caput vertit.* In Phædro notissimum, *Ab universis capite est protrusus foras.* Etiam 2, 35. Ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, absque αὐτῶν. Adde, quæ proferentur ad 2, 39. 843

63, 25. Μήτε δεινοί τε ἔωσι.] Ingrata plane repetitio particulæ τε et omnino inanis, quam præclara ope adiecta declarat optimus MS. unde processerit, legendo: μήτε δεινοί τοι ἔωσι· quod vides egregie firmari in sequentibus his, ὥςε οὐδὲν δεινοί τοι ἔσονται μὴ ἀποςέωσι. Sed et MS, κεκτῆσθαι, non ἐκτῆσθαι; quomodo rursus cap. 170. ἐν βουλευτήριον Ἴωνας κεκτῆσθαι.

63, 34. Ταῦτα οἱ ὑπετίθετο.] Eleganter MS. ταῦτα τε οἱ ὑπετίθετο, nempe præterquam quod iram eius ab Lydis conabatur avertere in se ipsum (quod fecerat in priori parte huius collocutionis) hæc etiam ei monita adiecit.

63, 35. Αἱρετώτερα, ἢ ἀνδραποδισθέντας πρηθῆναι.] Hæc prorsus illa ipsa sunt, quæ Romæ iactabat Fabricius Luscinus, ut ex Ciceronis libro II. de Oratore et Gellio 4, 8. discimus: *Nihil est, quod miremini: si malui compilari, quam venire.*

65, 1. Ἔλθοιτε ἐπὶ τὸ χρηςήριον.] MS. ἔλθητε.

65, 12. Ἐξ ἱροῦ Ἀθηναίης Πολιούχου.] Hæc in Chio, prout Palæphatus scribit Ἀργείους Πολιοῦχον αὐτοῖς τὴν Ἥραν ἡγεῖσθαι. Ita vocabulum istud transiit per civitates et Deas.

65, 47. Ὀγδώκοντα.] MS. ὀγδοήκοντα. Quod propterea nunc libentius noto, ut vetustas et veritas eius vocis ac numeri perinde ac sequentium εἴκοσι καὶ ἑκατὸν

τὸν confirmetur etiam ex fide illius codicis contra amaram ſuſpicionem. Grentemesnilii, qua vitioſam memoriæ Luciani aberrationem audet præferre ſtabili auctoris ipsius lectioni; quum vel ex ipsius nota, quam habet ad caput 57. de Creſtone, conſtare illi posſet vitioſa ratio antiquorum in alleganda aliqua parte ex hoc Herodoto, teſtante illic Dionyſio Halicarnasſeo, quaſi popularis eius appellasſet incolas Κροτωνιάτας. Inprimis vero abſurdum mihi videtur in hac re citare quoque Strabonem, nec tamen conſulere Caſaubonum, qui ad illum ipsum Strabonis locum levitatem istam Luciani iure perſtrinxerat, quem ut nunc quoque videas, moneo.

66, 33. Ἐβούλευντο.] MS. ſimpliciter, ἐβούλοντο.

67, 9. Καὶ ἄγον γὰρ ἤδη.] Ita ſane alibi Herodotus augmenti notam negligit. Nunc tamen ut opiner non ſprevisſe, evincit fides codicis optimi, præſertim ſi conſideretur commoditas, quam ſimul huic parti affert, ubi nullus locus, nulla vis voci ἤδη. Itaque habet MS. Καὶ ἦγον γὰρ δή· et rurſum cap. 169. Μιλήσιοι δὲ ἡσυχίαν ἦγον.

67, 29. Διάσροφα καὶ ἔμπυρα καὶ ἀπόπληκτα.] Reliqua ſane percipio: ſed quæ ſint πρόβατα vel ὑποζύγια ἔμπυρα vel, ut interpretes, animalia igne ſacro correpta, nondum ſatis potui diſcere. Certe quum id videatur nihil esſe, longe apud me antecellit ſcriptura veteris membranæ, καὶ ἔμπηρα, eamque puto esſe Herodoti manum; hoc est, debilia et ſtupida, aut quæ parte aliqua corporis capiebantur aut mutila naſcebantur. Infra cap. 196. Ἀνίσῃ ἂν τὴν ἀμορφοτάτην, ἢ εἴ τις αὐτέων ἔμπηρος ἦε, ubi Valla legens ἔμπορος alienisſima Latina ediderat; ſed quibus ſuccurrerunt Stephanus et Fridericus. Mirabili ſuavitate vertit Livius 7, 4. *Ne mutas quidem beſtias minus alere ac fovere, ſi quid ex progenie parum proſperum ſit.*

67, 40. Ἥτις νῦν Τέλη καλέεται.] Mirari oportet Stephanum illum Byzantium, tanta doctrina et lectione inſtructum, potuisſe ſic decipi ab chirographo, quo is exaratum Herodoti exemplar habuit, ut inde produceretur ab eo Θυέλλα urbs, plane citato hoc loco, prout in præfatione obſervavit Cl. Iungermannus, quod genus erroris ex noſtris exemplaribus nequit oriri. Sicut autem citavi, plane exſtat quoque in Mediceo, ut et in aliis. Cæterum in eo, quo fuit uſus ille Stephanus, videtur ſcriptum fuisſe ἥτις νῦν Θυέλη καλέεται, vel gemino λ, pro quo ſolet dicere ἥτις καὶ νῦν Τέλη, prorſus vitioſe pro more Herodoti.

67, 42. Κύρνον, ἥρων ἐόντα, ἀλλ' οὐ τὴν νῆσον.] Id enim vel ab ratione fabulandi promanavit in Græcam linguam, vel induſtria naturæ ac proprietate inſita comparatum est, ut eadem nomina regionum et urbium tradantur quoque fuisſe ipsorum hominum, de qua re ſingularem locum captavit Stephanus Byzantius in v. Αἱμονία, quem utinam ipsum illic posſemus legere!

67, 47. Πλέοντες ἐπὶ τῆς Θρηϊκίης.] Ita est in editionibus, nec ſcio aliter legi in MSStis. Attamen Salmaſius hæc citans in Plinianis pagin. 161. ponit ἐπὶ τῆς Θρηΐκης, ut Herodotus 9, 88. Ἐλῶν ἐς Θρηΐκην.

68, 1. Ὑπὸ Θρηΐκων ἐξελαθεὶς.] Ita prorſus coniugavit 3, 46. 4, 3. ἐξελαθέντες· et pluribus locis, ut
844 notavit Portus. Sed prout in his concedit liber optimus, ita in hoc loco pervicax est ille ipse, ut omnino inſeri velit ſibilum, ſcribendo ἐξελασθείς. Nec id in hoc tantum loco, ſed etiam inferius capite 173. Λύκος Πανδίονος ἐξελασθεὶς καὶ οὗτος. Deinde MS. ὑπὸ Τηΐων τῶν ἐν Ἀβδ. ubi vulgo articulum omittunt.

68, 10. Ἔμενον κατὰ χώρην ἕκαςος.] MS. ἕκαςοι, quod verum, quum agat de populis, non de ſingulis hominibus. Sic 2, 41. Τοὺς δὲ ἔρσενας κατορύσσουσι ἕκαςοι ἐν τοῖσι προαςείοισι. Et cap. 63. Εὐχωλὰς ἐπιτελέοντες πλεῦνες χιλίων ἀνδρῶν, ἕκαςοι ἔχοντες ξῦλα &c.

68, 22. Κοινῷ ςόλῳ Ἴωνας ἀερθέντας.] Sic fine cap. 165., et alium addit locum Portus. Nihilominus nunc legitur in optimo MS. αἱρεθέντας, et est differentia.

68, 32. Ἀνέκαθεν γένος.] Reparatio præclara ex MS. Mediceo, qui habet τὸ ἀνέκαθεν, quod iam ſupra vidimus placere Herodoto articulum ſic addere adverbiis; qui nunc occaſione præcedentis verbi ἐγένετο elapsus est. Etiam hic locus apponendus est illis, quæ notavimus 3, 25.

68, 37. Οὕτω μὲν δή σφι.] Apparet Vallam legisſe οὗτοι, idque commodum foret, aliter tamen in priſcis libris.

68, 43. Τὸ γὰρ παλαιὸν ἐόντες Μίνω κατήκοοι καὶ καλ.] Tanquam ubi Herodotus et τὸ et τε interpoſuit, alterum delendum ſtatuisſent nonnulli curioſi, ita nunc etiam ediderunt, quum legatur eximie in optimo MS. τὸ γὰρ παλαιὸν ἐόντες Μίνω τε κατήκοοι καὶ καλ.

69, 2. Καὶ μακρῷ μάλιςα.] Copula καὶ non est in MS. optimo, unde ferendam non putavi. Ut enim potest locum quendam hic tueri et alibi, quid? an etiam Herodotus eam poſuit 2, cap. 41. Βοῦς θηλέας σέβονται προβάτων πάντων μάλιςα μακρῷ. Et c. 77. Μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιςα λογιώτατοι εἰσὶ μακρῷ &c.?

69, 32. Ἰλαδὸν συγγίνεσθαι.] MS. εἰλαδόν. An placuit ſcribis hanc diphthongum deprimere pro arbitrio, et ubi contra libuit, oſtentare, atque ita luſum exercere? In Chilone vidimus ſupra; et ſic mox in editis legitur εἵποντο, pro quo MS. habet ἕποντο. Atqui cap. 202. edunt κατὰ εἴλας.

70, 6. Ὑπὸ τοῦ ἀδελφεοῦ.] MS. ἀδελφεοῦ. Et quomodo potuerunt aliter vel ſcribere vel edere, quum et in fine cap. 7., et toties aliis locis id uſurpetur? Etiam ante paulo Ἀθηνέων, ut 7, 6.

70, 11. Οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται ἀνθρώπων.] Locus iam olim conſpicuus, adeo ut denique Portus, quum varia huius loquelæ exempla conducturus esſet, atque hæc ipsa vertisſet, *cum nullis aliis hominibus conſentiunt*, ſuſtinuerit quoque efferre [Hunc locum nec Latin. interpres, nec Steph. eius corrector ſatis fideliter est interpretatus] quod ipse præſtet. Cæterum alius hic erat nodus et alia ſecuris adferenda. Primo enim an in hoc loco unum modo peculiare Lyciorum ſequitur expresſum? an non plura? nempe de appellatione materna. Hoc prius. Alterum est de coniuge Lycia et ſervo. Tertium de marito Lycio et coniunge peregrina vel pallaca. Certe hæc unitatem excedunt. Accedit quod mirari oporteat tot voces ab Herodoto coacervari, ut bis idem dicat: quid enim illa ἐν τόδε ἴδιον νενομίκασι notant diverſum ab istis οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται ἀνθρώπων; Quod vero caput est, legitur aperte in exemplari optimo συμφέροντα. Id vero quam variis modis queas conſiderare? ſive quum de legibus agat, ex media materia oporteat ſubintelligere νόμον, ut ſit accuſativus ſingularis: ſive quum inceperit loqui per neutrum genus, etiam nunc in eo perſeverare voluerit, nequaquam anxius vicem numeri, et quum in ſingulari præmiserit, iubeat ſubſequi aliquid in plurali; qualia habere hunc Herodotum plura oſtendi 36, 9., in quibus recuſat ad rationem vocari, ut nunc quoque negari non deceat potuisſe numeros ſubita mutatione diſconvenire, qui etiam dixit 1, 89. Κύρῳ δὲ ἐπιμελὲς ἐγένετο τὰ Κροῖσος εἶπε. Cæterum quæ hoc modo notantur ab Herodoto, tetigit quoque Nicolaus Damaſcenus in Peireſcianis, ubi videndæ Valeſii notæ pag. 122.

70, 14. Καὶ τῆς μητρὸς ἀναμνέεται τὰς μητέρας.] Nauſeam fere parit violenta grasſatio, quæ Herodotum ut alibi, ita nunc miſerrime vexavit. Etenim quum Aldus et Camerarius ſancte ex antiquis libris edidisſent ἀνανεμέεται, ea fuit audacia Stephani, ut in vicem eius verbi ſubiiceret id quod poſui in citatione, et iam ultra centum annos pro Herodoteo legitur, nec tamen est Herodoteum. Tanto autem monſtroſior est hæc ſuppoſitio, quod illius ipſius Stephani est hæc in Theſauro animadverſio [Suidas ἀνανέμειν ab Epicharmo poni ait pro ἀναγινώσκειν· ab Herodoto autem ἀνανέμεσθαι pro καταλέγειν, id est, recenſere. At in v. l. affertur ex Herodoto ἀνανεμέετο τῆς μητρὸς τὰς μητέρας, quæ lectio ſuſpecta est] An hæc ſunt ſtudia eiusdem viri? Hæc ingrata varietas quum ſit Stephani, quæ tandem ſuavitas est Æmilii Porti? Ille vero in Lexico Ionico novit ac ſuo ordine ponit verbum ἀναμνέεσθαι, explicat, citationem huius loci addit et exſe- 845 quitur explicationem, plane quaſi ambiguitas nulla eum ureret, adeo ut illic ne noverit quidem verbum ἀνανέμεσθαι. Quid igitur? Nempe hic Portus Suidam quoque delenire conatus est; unde quum in Suida ad verbum Ἀνανέμειν veniret, id quidem nec attingere voluit, ſed post citationem Herodoti prave et ex Stephani corruptela factam ſcribit ista [Ἀναμνέεται vero dictum Ionice, pro communi ἀναμνάεται et Attice ἀναμνᾶται. Quare Suidæ locus non caret mendi ſuſpicione. Fortasſe ſcribendum Ἀναμνέειν &c.] Sic denique cernimus bonum illum virum tam effrontem esſe, ut a quo abſtinere iubebat ipsa ſeries literarum in isto Lexico, ſuſtinuerit contra ipsam ſic irrumpere, ut Suidam adhuc magis perderet: ut ego certe hanc unam ex infelicisſimis Porto illuxisſe horis exiſtimem, quas Suidæ impendit. Atqui hanc eandem pro una probatisſima ingesſit lectori et commendavit Cantabrigienſis non editio, ſed editio editionum, ut notam ſex verſibus ineptisſime vitioſis conflatam integram chartæ

tæ inquinandæ deſcripserit, editore tunc cum Apolline ſuo Λοιδορία verſus Berolinum aut Amſtelodamum aut Roterodamum aut denique Lutetiam ad tripodas et victorias volante, ut neſciverit QUO PACTO. Haud dubie enim vetus ille Lexicographus docte et doctius, quam aut Stephanus aut Portus aut Kuſterina vanitas, ad illam priſcam reſpexit lectionem, immerito ab illis in ſuſpicionis nefas vocatam, cuius fides adeo est aperta. Nam vulgatum ἀναμνέεται ſuſpectum debere esſe potius oſtendit vox præcedens καταλέξει. Cur enim non pergit Herodotus in eo tempore? Sed et ἀναμνᾶσθαι aliena vox est, ut non debeat poni tanquam parallela verbo καταλέγειν. Quod volo, hoc est, ut omnino probanda fides ſit illius veteris ἀνανεμέεται, vindicante eam tum ipsa ratione ac ſignificatione, tum optima membrana Medicea, quæ perfectisſime exhibet καὶ τῆς μητρὸς ἀνανεμεῖται μητέρας. Cernis facilitatem corruptionis. Nam Thom. Gale bonus vir est, qui notat [Suidas ἀνανέμεται videtur hic legisſe, quod et καταλέγειν exponit] nec ulla mentio alicuius ex duobus codicibus tam dignis memorari.

70, 15. Ἦν μὲν γυνή.] Dulcius ex MS. ἦν μέν γε γυνή.

70, 42. Ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς ἐπερησομένους.] MS. una voce auctior ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους ἐπερησομ. Nonne ſic Herodotum ſentimus, qui in cap. 67. dixit? πέμψαντες θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς ἐπηρώτεον. lib. 6. c. 135. dicit θεοπρόπους πέμπουσι ἐς Δελφούς· ἔπεμπον δὲ ἐπειρησομένους. Et multa habet Lexicon Porti.

71, 7. Ἡ ἱέρεια τῆς Ἀθηναίης.] Confert hunc locum cum Strabone Is. Caſaubonus in notis ad lib. 13. pag. 228.

71, 16. Κατειληθέντες ἐς τὸ ἄστυ συνείλησαν.] Ac ſi in his paucis eadem voce uſus fuerit Herodotus, et ſonus diphthongi perinde accidisſet auribus Herodoti ac ipſis. Verbum συνείλησαν probum est, ſed quo nunc auctor uſus non fuit, ſed, prout legitur in optimo MS. συνήλισαν, quod æque probum, et nunc Herodoto præplacuit.

71, 34. Πλέω παρήσομαι.] MS. παρήσομεν. Quod quamvis ſequatur ſingulare ἐπιμνήσομαι, tamen ne ipsum quidem male habet, aut vitioſum videri potest. Nam ſimiliter quum ſoleat plerumque interiicere ὡς ἐγὼ ἀκούω, ὡς ἐμοὶ δοκέει, idem tamen ſæpe quoque adhibere ſolet, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν.

71, 35. Κῦρος δὲ ἐπείτε τὰ πάντα.] MS. ignorat voculam δὲ, et recte, ut prorſus in nova narratione.

71, 37. Ἔστι μέν κου καὶ ἄλλα.] MS. ἔστι τὰ μέν κου καὶ ἄλ.

71, 47. Τάφρος μὲν πρῶτα βαθέα τε —— περιθέει.] Nemo potest colligere in his aliquid omisſum esſe, quum περιθέειν ſic rurſus occurrat c. 180. Attamen præter encliticam in numero ſecundo MS. agnoſcit inter vocabula tertium et quartum alteram uniſyllabicam μὶν, quam tanto cautius, quam priorem, cuſtodiri oportuerat, quoniam utique tantum momenti adferebat, quam altera prior, in qua nihil est ullius momenti. Lib. 2, 138. dicit περιθέει δὲ αὐτὸ αἱμασιή.

72, 11. Διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου ταρσοὺς καλάμων ἐπιστοιβάζοντες.] En verba nitida profecto et Herodotea, ſed intellectu ardua, quem ingrediar forſan inſtar Labyrinthi, unde vix exitus ſperandus. Laudabile opinor in Valla, Stephano et Porto, quod Græcorum legitime ſecuri neque ea violanda opinantes id egerint, ut ex Latina verſione verus pateret intellectus. Id diſplicuit Salmaſio, ut in Plinianis Exercitat. p. 1230. teſtetur ſe emendare διὰ τῶν ἰσοδόμων πλίνθων, ex ordine progrediens porro in explicando, tum τέλμα, tum inter ſingulos ordines laterum texta cannarum ſtipata fuisſe, ut interpretetur *et inter ordinariam laterum ſtructuram texta cannarum ſtipantes*, quæ nimis docta per maiorem doctrinam inſuper decorat, ita ut tandem in ſe collabantur. Sumantur enim texta cannarum: an illa ſtipaverunt inter ſtructuram, ut
846 ſtuppa ſtipatur in navium fabrica inter iuncturas tabularum? Certe ita istud textum contunderetur, nec textum maneret: cur igitur non ſolutas arundines? Accedit quod in Salmaſiana fabrica tantum uſum præbuerint ταρσοὶ καλάμων, quantum ἡ ἄσφαλτος θερμή. Quod ſi ita esſet, iam dixisſet auctor, τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ θερμῇ καὶ ταρσοῖς καλάμων, ἐδείμαντο. Nulla enim utriusque diverſitas fuit. Sed quod amplius est, hæc mutatio tollit ſublimitatem menſuræ, quæ ſumta fuit ad comprimendum flumen, plane vagam in ea re cogitationem relinquens, quam Herodotus ſapienter definivit. Quis ea carere velit? Certe illis nequeo uti. Post accesſit Tan. Faber in eadem ista Epiſtola ad Petavium, et infando ictu vocem τέλματι expellit ut glosſema aſphalti, pro χρεώμενοι formans χριόμενοι *illinentes* vel *intingentes*, tanquam lateres aſphalto ferventi illinerentur, quo tenacior esſet compages et iunctura murorum, qui ex tam exiguis conſtarent partibus; quum Herodotus clare non dicat ferventem aſphaltum, etſi ita vertat quoque Valla, ſed modo calentem. Quantum diſtat *illinere* ab *intingere*? Denique in eo quod ſummam ſpectat, fere ſcurriliter iocatur. Quis enim vertit *per triginta domos lateris?* quod ſic exagitat et maiuſculis literis oſtentat, haud dubie tunc febricitantis delirium, quod in aliis ridens exiſtimat legi debere διὰ τριηκοντάδων πλίνθου. Quod iocoſum est, addit Gallica, *A chaque trentième rang de brique.* Atqui hæc ipsa ſunt verba Porti in voce Δόμος, quem tamen veretur nominare. Porro τριηκοντάδες πλίνθου non posſunt habere eum ſenſum; ſed ſolummodo istæ notant triginta ſolos lateres in ratione computandi, ubi iste numerus multiplicatus est, non laterum ordines. Nocuit viris doctis, quod non viderint vere antiquos Herodoti libros, unde didicisſent reverentiam antiquitati debitam præſtare, nec mutare, quod ſanctum est, præſertim in deſignatione antiqui ædificii, quod inde ſolummodo fidem capit, non ex noſtra fictione. Τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ θερμῇ omnino recte dicitur, et recte intelligitur *loco et vice luti utentes bitumine calido*; ubi certe est eadem appoſitio, quæ cap. ſeq. αἱ ἐπικαμπαὶ αἱμασιὴ πλίνθων. Dehinc recte ſequentia vulgo leguntur, ubi δόμοι dicuntur ab verbo δέμω, quod mox ſubnectitur bis ab Herodoto, adeo ut ea vox auferri ei non debeat, quum ſuam esſe evincat 2, 127. Ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίθου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου, ubi neſcio cur Valla verterit *domum*, Stephanus *ædificium*. Ex Demetrio Phalereo ſervavit hanc vocem Polybius 10, 22. Καθάπερ ἐν οἰκοδομίαις, ἐὰν κατὰ μίαν πλίνθον θῇς καὶ καθ' ἕνα δεσμὸν καὶ καθ' ἕνα δόμον. Diodorus Sicul. 1, 64. Τοὺς δὲ τοίχους ἐπὶ μὲν πεντεκαίδεκα δόμους κατεσκεύασεν ἐκ μέλανος λίθου. Et 17, 115. Εἰς τριάκοντα δὲ δόμους διελόμενος τὸν τόπον, καὶ καταστρώσας τὰς ὀροφὰς Φοινίκων στελέχεσι &c. Et exemplum aliud est in citatione fragmenti anonymi apud Caſaubonum ad Strabonem pag. 270. Poſui ergo *compagem*; bene etiam Valla *ordinem*, niſi quod Græca vox congruat magis compagi, in qua rite facienda conſiſtit officium τοῦ δείμαντος, et illic est ſedes bitumini vel calci, et, quas hic admixtas dicit, ταρσοῖς καλάμων. Quas conſiderent alii ex lubitu, vocabula explicant *alas arundinum*, quas Valla vocavit *ſummitates*, quoniam in ſummo arundinis naſcuntur, materia nempe levisſima et par alis avium; quæ cur inſtipata fuerit, dicant periti. Salmaſius dicit ſimpliciter accipi de textis canniciis, quæ ſingulis laterum ordinibus interpoſita erant et bitumine oblita ad continendam ſtructuram. Primo ſi interpoſita, certe non ſtipata: interponuntur enim omnia leniter ad fabricam necesſaria: alia ratio est ſtipandi. Deinde quod ſcribit de ſingulis ordinibus, est falſa illius ſuppoſitio. Porro ſi tam multiplex canna adfuit, eaque canna addidit tantam firmitatem ſtructuræ, certe auctores iunxisſent bitumini cannam loquentes de his muris, qui tamen ſolum norunt bitumen. Ridiculus præſertim hac in parte est Faber, ſcribens [Quæ texta cum bitumine illita, immo imbuta, esſent, magnum laterum numerum ſua latitudine tegebant et continebant] Abiicit Salmaſianam ſtructuræ continentiam, et aliam continentiam inducit de numero laterum cum ſua latitudine. Atqui ταρσοὶ istæ non illinebantur ex ipſius emendatione, ſed πλίνθοι, quæ commodum præcesſerunt. Sane post aliquot ordines demum adhibebantur isti ταρσοὶ, non per ſingulos; in quo lapsus est Salmaſius. Quid autem erunt διὰ τριήκοντα δόμων vel δώρων? Hæc utraque offert Th. Gale, prius teſtans ex MS. alterum ex Heſychio, ut perinde ipse in hoc faciat, quod in Salmaſio videtur culpare, ſine ſuffragiis codicum veterum. Vel maxime cave illi credas in eo, quod tanquam faber addit [Interſerebantur ſtramenta ad lateres ſuſcipiendos, tuendosque ne ſe attererent, et ſe mutuo ſua duritie confringerent; ſimul et ad conſpisſandum et conſtringendum bitumen] Non interſerebantur, ſed perſtipabantur; non ſunt ſtramenta, ſed κάλαμοι 847 et quidem horum ταρσοὶ, non ſuſcipiebant lateres, ſed postquam inferior ordo poſitus esſet, illi infundebatur bitumen calidum, et ſtipabantur alæ arundinum, ut ταρσοὶ etiam fuerunt πτερὰ ἄκρα in avibus. Et quando ſaxa vel lapides coctos vidit quis ſe atterere et mutuo ſua duritie confringere, quum in ædificando alter imponeretur alteri? Et quomodo lateres potuerunt conſpisſare et conſtringere bitumen? Sunt hæc plena ἀδυναμίας. Et quid ſcripſit nuper Tavernerius? Nempe tomo 1. Itinerarii pag. 238. de Bagdat, quam

vicinam veteri Seleuciæ, aut ipsam volunt. *La fabrique eſtoit de cette maniere. Sur un lit de cannes ou roſeaux concasſez et meſlez avec de la paille de bled de l'epaisſeur d'un pouce et demi, il y a ſept ordres ou rangs de ces briques les unes ſur les autres, y aiant entre chacune un peu de paille. Aprés il y a un autre lit ou couche de mesmes roſeaux ſur lequel on met ſix rangs de brique et cela continue ainſi en diminuant iusques au haut.* Hinc apparet, quo illa res pertinuerit. His addi debet, quod ſcribit capite ſequenti: *Il y a des reſtes de murailles qui ſont ſi larges qu'il y pourroit pasſer ſix carosſes de front. Elles ſont de brique cuite au feu, et chaque brique est de dix pieds en quarré et de trois d'epis. Les Chroniques du païs diſent que ce ſont les ruines de l'ancienne Babylone.*

72, 15. Οἰκήματα μουνόκωλα.] Contignationem Vallæ approbat Æmil. Portus, quum Salmaſius intelligat ædificia, quæ plura membra adiuncta non habent, ſed ſingulari ſtructura ſurgunt; quibus tamen contraria dicit quæ pluribus cænaculorum contignationibus coaxata ſunt, in Plinianis iisdem pag. 1006. Erant domunculæ unius conclavis, ut haberent modo unum membrum, prout 2, 126. memorat pyramidem filiæ Cleopis, τῆς ἐϛι τὸ κῶλον ἕκαϛον &c.

72, 33. Αἱ ἐπικαμπαὶ &c.] Abſit ut posſit videri in his quidquam irrepticium, quod ab Stephano proiectum oſtentant editiones, ut pateat nihil eas intelligere. Verte; *quod autem ſequitur, curvaturæ* (vel lineæ per cubitos aut angulos flexæ) *iuxta utrumque fluminis labrum maceria coctilium laterum prætexitur.* Innuit utraque extremitate muri angulos occurrere, qui ſolent cubiti appellari et qui ducti fuerint ad fluvium, ut inde post urbem undiquaque mœnibus incluſam flexura fieret ad interiorem murum, atque item maceriam, quæ utraque hinc initium capientia progrederentur ſecus amnem, maceria quidem inſtar loricæ, et minus emineret, altior vero foret murus. Sic diverſi numeri in appoſitione cap. 205. Γεφύρας τε ζευγνύων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ διάβασιν τῷ ϛρατῷ. Ut mirer Stephanum irrepticiam vocem cauſari; neque incurvæ ſunt utriusque ripæ, ut ſcripſit Valla, quippe quas recta præter fluvium ductas ſupra affirmavit et ipse et Herodotus. Concedit tamen Stephano Fridericus, eum non ſine cauſa ſuſpicari irrepticiam [non ſatis enim inter ſe verba cohærent. Et ſatis alias ſententia conſtat; quemadmodum ex adiecta interpretatione liquet.] Interpretatur autem bonus homo: *Cæterum utrique fluminis ripæ maceria e latere coctili prætexitur.* Sic nihil putat intereſſe, utrum ex Herodoto diſcamus, unde incipiat hæc maceria, an non.

72, 34. Αἱμασιὴ πλίνθων ὀπτέων.] Iam dixi in his eſſe epexegeſin. Cæterum huius αἱμασιᾶς mentio quæ ſequitur ita ut iteretur, advocari huc debet, ut omnia coniuncta nos adiuvent. Itaque mox ait, Κατὰ ἑκάϛην ὁδὸν ἐν τῇ αἱμασιῇ τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν πυλίδες ἐπήϛεσαν· et cap. 191. Καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὰς αἱμασιὰς ἀναβάντες τὰς παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ ἐληλαμένας. Sic ter eius meminit, ut affatim notitia eius pateat. Unde apparet indecentisſima oblivio Stephani, qui in neutra αἱμασιῇ, quam ſub litera H deſignavit, vel unam portam monſtrat in icone Babylonis, quam edidit, ut nihil illic ſit niſi cæca linea; quod ita conſpici non debebat, præſertim quum in eadem ſit alter lapſus, quod portas Babylonis concipit in ſummo arcuatas, quum omnis vetuſtas diſtinxerit arcus et portas, quæ ſimpliciter poſitæ non intelliguntur niſi quadratæ. Quid autem in hac parte agit Suidas ille nunc per Cantabrigiam tantopere celebratus? Ille vero ad hæc attendit, ſcribitque: Αἱμασιὰ, τὸ ἐκ χαλίκων ᾠκοδομημένον τειχίον ἄνευ πηλοῦ παρὰ Ἡροδότῳ· ἥν τινες ἥρπαζον· καὶ Ἴωνες οὕτω χρῶνται· δηλοῖ δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. Quæ quum nequeant intelligi, ecce tamen quam præclare intelligat Cantabrigienſis ille editor: *Sic apud Herodotum vocatur murus ex parvis lapidibus ſine luto conſtructus, quem nonnulli* ἥρπαζον *appellant. Sic Iones vocabulum hoc accipiunt, ut declarat Herodotus libro primo.* Itaque illius plagæ aër est, qui istum æditua nugaci ſimillimum interpretem docuit, eſſe gentem aut turbam hominum, quæ ἥρπαζον appellet talem murum. Nam tota hæc Latina interpretatio est Cantabrigiæ nata, quum Portus aliter interpretatus eſſet, et ſic *quam* maceriam *quidam rapiebant.* Ita hanc ovem ſuam iſta urbs lupo commiſit. Venit raptus quaſi ad Suidam imparatus omni-
848 no. Quippe ante XL. annos iam Menagius in Amænitatibus Iuris pag. 133. locum Herodoti cum Suida conferens monuerat legendum ἥν τινες ἄρπεζον, idque probat loco Euſtathii ad Odysſ. Σ, ubi apparet etiam conſenſus Ælii Dionyſii. Hæc utique cum ſint notisſima vel mediocriter eruditis, vel qui prima labra huic poculo admoverunt, tum lepidius est, quod reſtat. Nam in MS. Lugdunenſi clare exſtat ſcriptum ἄρπεζον. An credibile est non item id ipsum exſtare in ullo ex tribus Bibliothecæ Regiæ, unde et luſcus poterat doceri? Alter locus Herodoti ab Grammaticis apud Menagium citatus exſtat lib. 6. cap. 74. Vos, Menagiani manes, agitate illum turbatorem quietis Suidæ, illum nugacem in tot ſacris locis et vanisſimum impiumque antiſtitem, furiis meritis præcipitate in istam voraginem, ubi ære gravi presſus anhelet.

72, 38. Τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀγούσας.] Eleganter et maxime commoda ad Herodotum reſtitutione corrigo ex MS. ἐχούσας. Solitus est enim noſter isto verbo ſic uti. Ut cap. 191. de his ipſis: Πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐχούσας. Sic 2, 17. Ἡ δὲ ἑτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἑσπέρην ἔχει. Imo etiam cap. ſeq. Ἀνάβασις ἐς αὐτοὺς ἔχουσα. Et 4, 42. corruperunt iterum hoc Græci ſermonis Herodoteum decus. Notavit quoque Stephanus in Theſauro. Itaque quum idem in Anglicis teſtetur Th. Gale, recte pro gloſſa habens illud ἀγούσας, non dubitavi reponere probabilius.

72, 41. Ὅσαιπερ λαῦραι.] MS. ὅσαιπερ αἱ λαῦραι. Omnino lenius ac politius, etſi prout alii vulgo ediderunt non aliter ſcivit hunc locum citare maximus Caſaubonus ad Athenæum 12, 10. Ubi præclare meretur eruditisſimus vir de hac Græca λαῦρα, ſed miris modis turbatur in verbis Athenæi ἡ Σαμίων λαῦρα ϛενή τις ἦν γυναικῶν, neque asſequi potest, quid in isto adiectivo ϛενὴ lateat, ut varia proferat indigna certe, quum vitium ſit in ſcriptura et legi debeat ϛέγη τις vere aliquod lupanar.

72, 48. Περιβόλῳ τε μεγάλῳ καὶ ἰσχ.] MS. accurate perfecteque περιβόλῳ τε μεγάλῳ τε καί. Sed inſuper vitioſum est, quod præcedit ἐν δὲ Φάρσεϊ ἑκατέρῳ. Nam dixit iam duo Φάρσεα fuiſſe Babylonis: modo non id agit, ut ſcribat regias fuiſſe in ambobus illis Φάρσεσι, ſed in altero fuiſſe palatia, in altero templum Beli, ut adeo ſcribi debeat ἑτέρῳ. Utique ſic intellexit quoque Stephanus in icone Babylonis, ponens ſub litera M. *la tour ſituée de l'un des coſtez de la ville*, et ſub altera litera N. *le palais du roy asſis de l'autre part.* Sed aliter prorſus agi oportet, nec error est in hac voce ἑκατέρῳ, verum in verbo ἦεν. Res autem ita habet, ut ſcribi debeat ἐν δὲ Φάρσεϊ ἑκατέρῳ τῆς πόλιος ἐτετείχιϛο ἐν μέσῳ· ἐν τῷ μὲν τὰ βασιλήϊα περιβόλῳ τε μεγάλῳ τε καὶ ἰσχυρῷ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Διὸς Βήλου ἱερὸν &c. *In utraque autem civitatis parte exſtructa ſunt in medio, in una quidem palatium regis, conſepto etiam tum magno, tum valido; in altera templum Iovis Beli* &c. proceſſu narrationis æquisſimo. Hoc autem Iovis templum diligenter peregit Salmaſius vel ad Hiſtoriam Auguſtam p. 377. vel in Plinianis Exercit. p. 1235.

73, 4. Καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ πύργῳ ἄλλος πύργος ἐπιβ. &c.] Est ipsa forma ipsaque deſcriptio, ad quam postea Romani inſtruxerunt Cæſareum rogum, de quo ſunt hæc verba Herodiani in libro IV, ubi ait eſſe τετράγωνόν τι καὶ ἰσόπλευρον ἐκ μόνης συμπήξεως ξύλων μεγίϛων εἰς σχῆμα οἰκήματος· ἐπ' ἐκείνῳ δὲ ἕτερον ἐπίκειται, σχήματι μὲν παραπλήσιον, μικρότερον δ' ἐπίκειται, τρίτον τε καὶ τέταρτον, ἀεὶ τοῦ ὑποκειμένου μεῖον, ἐς τελευταῖον βραχύτατον περαιοῦται, et hanc adiicit eſſe fabricam pharorum.

73, 6. Ἀνάβασις ἔξωθεν κύκλῳ περὶ πάντας &c.] Tale quid hodieque narratur in locis prope Tigrim exſtare, ſcribente Tavernerio pag. 229. *A cinq cens pas de cette Mosquée on voit une tour fort ingenieuſement baſtie. Elle a deux eſcaliers par dehors faits en limacon, l'un desquels est plus enfoncé dans la tour que l'autre. Ie remarquay ſeulement, qu'elle est de brique et qu'elle marque fort ſon antiquité. A un demis lieu de là on voit ausſi trois grands portaux qui ſemblent avoir eſté l'entrée de quelque palais. Il y a meſme de l'apparence qu'il y a eu autrefois en ce lieu-la une grande ville; car plus de trois lieües le long de fleuve on ne voit que des ruines.*

73, 11. Νηὸς ἔπεϛι μέγας.] Quam bene nunc convenit Tanaquillo Fabro cum Laurentio Valla, ut quum hic omiſſo Græco poſtremam vocem reddiderit per *aliud*, ipse Græcam quoque trahat ad eandem metamorphoſin, ut ſcribatur ἄλλος ex neceſſitate quadam proportionum, ut ſuſtinuerit rogare, [ſi octava turris omnium minima fuerit, qui potuit in illa fuiſſe magnum templum?] Fallit ſe ipse. Cur enim in minima turri Babylonica non potuit fuiſſe magnum templum? Nonne magnum templum fuit, in quo poterat eſſe lectus et quidem magnus, potuit fuiſſe menſa? Quæ plura illic fuerint, non memorat; ſed certe locus debuit fuiſſe ad apparandum hominibus. Neſcit vete-

res

res *νηοὶ* parvi præſertim per Aſiam quales fuerint.
849 Uterque videtur præcipitatus fuiſſe ad iſtam vocem *ἄλλος* per verba quæ mox ſequuntur: Ἔςι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱροῦ καὶ ἄλλος κάτω νηὸς, donec tandem ſequatur *ἄλλος βωμὸς μέγας*. Ita ſcilicet hoc etiam in loco ſcripſit Herodotus, ſi temeritati credimus. Certe etiam Fridericus retinuit iſtud *aliud*. Sed ſubtilior Marshamus ſine dubio ponit *νηὸν μέγαν fanum ingens*.

73, 13. Καὶ ἡ τράπεζα.] Sic nempe per articuli præpoſitionem debebat demonſtrari menſa iſta, et quum *κλίνη* illo careat, *τράπεζα* carere non poterat. Quid nugacius tali aut librariorum aut editorum turba? Laudatiſſime membrana MS. exhibet Herodoti veram manum *καί οἱ τράπεζα*, ut infra, Καί οἱ τράπεζα μεγάλη παρακέεται χρυσέη.

73, 20. Καὶ ἀμπαύεσθαι.] Scio et Græcis et Herodoto talia eſſe, ut *ἀμβώσας*, *ἀμβολάδην*, immo et paulo ante præceſſiſſe vocem *ἀμπαυςήριοι*, velut ad confirmationem in anteceſſum vocis ſequuturæ ex eadem derivatione. Attamen Mediceus MS. *ἀναπαύεσθαι*. Itaque probavi. Mireris forſan cur id fecerim, quum ſic exigat ipsa fides.

73, 27. Οὐ γὰρ δὴ ἀεί ἐςι.] MS. *οὐ γὰρ ὧν ἀιεί ἐςι.*

73, 28. Ἔσω ἐς τὸν νεὼν.] MS. *ἔσω ἐν τῇ νηῷ.*

73, 32. Καὶ τὸ βάθρον.] Valla reddit *et ſuſtentaculum*. Fero, ſi intellexerit. Certe *βάθρον* iſti uſui non inſervit, ut foret ſuſtentando. Commodius igitur ab Stephano redditur *ſcamnum*; idque accepit Fridericus, etiam in Chronicis uſurpavit Marshamus pag. 550. Quod tamen cum ſit vagum nimis, et *βάθρον* duplici uſui fuerit, tum ad adſcendendum in thronum, tum ad pedes ſedentis, ut illi inniterentur inſtar *ὑποποδίου*, malui interpretari *gradum*.

73, 39. Χίλια τάλαντα.] Res clara eſt. Verterat tamen Valla *centum millia talentorum*. Eum arguit in verbo *καταγίζειν* Æmil. Portus, negans id eſſe in Græco, mira taciturnitate prætermittens Stephanum, qui Porti verſionem ſic fœde immutabat *quotannis libanotam ad pondus centum mill. tal. adolent.* Id correxi; neque enim opinor illis aliquam cauſam fuiſſe, ut in Græco ſcripſerint aut ſuſpicati fuerint *δεκάκις μύρια*, vel ut Fridericus *ἑκατοντακισχιλία*, ſi ita Græci modo dixerunt: nam in illo numero iam venerunt ad myriadas.

73, 43. Μέν νυν οὐκ εἶδον.] Polite explet defectum ſermonem MS. *μέν μιν οὐκ εἶδον*. Quid vero? an iſtam vocem inſero ex arcana lectione codicis Italici? Immo ſic plene edidit Aldus, edidit Camerarius, Stephanus in culpa eſt, ex cuius editione anni 1592. exulare cœpit, et perſeverat Germana atque item Anglica.

74, 6. Χώματα ἀνὰ τὸ πεδίον.] Quæ illuſtrantur ab Scaligero in Animadverſion. pag. 16. Mox quod margini appoſuit Stephanus *ῥέοντα πρότερον ἰθὺν* probat MS. Mediceus, unde excepi libens, quotieſcunque etiam iteretur id verbum.

74, 15. Εὐφρήτην ποταμὸν, ῥέοντα πρότερον ἰθὺν, ὅς σφι διὰ τῆς πόλιος μέσης ῥέει &c.] Hæc ſunt leniſſima et ad intelligentiam bene prona. Quum Ninum recuperare nequiret, aut ad munimentum validum reſtituere, et ibi limites ſuos munire, illi urbi valere dicens magnanima Nitocris, circumſpexit, quid poſſet excogitari ad muniendam aliam urbem et quidem caput regni, nempe Babylonem, cuius ille ſitus erat, ut fluvius Euphrates per mediam flueret. Unde igitur iſti pio ac probo Bocharto potuit innaſci tantus amor criminandi, ut citaret hunc locum et ſcriberet in Phaleg lib. 4. cap. 22. [Quid quod horum ſinguli ſibi non conſtant, et de ſitu eiuſdem urbis ſcribunt plane *ἀσύςατα*. Herodotus lib. 1. c. 185. obiter de Nino loquutus, Euphratem amnem fluere ſcribit *διὰ τῆς πόλιος μέσης per mediam urbem*. Sed id recantat idem his verbis cap. 193. eiuſdem libri: *τὸν Τίγριν παρ᾽ ὃν Νῖνος οἰκέαται, Tigrim ad quem Ninus habitatur*. Et rurſus cap. 150. libri ſecundi; *τὸν Τίγριν ποταμὸν παραῤῥέοντα τὴν Νῖνον Tigrim fluvium Ninum præterfluentem*.] Mihi præ dolore excidunt lacrimæ. At vos, doctiſſimi Viri, tu Sarravi, tu Grentemesnili, qui cum Bocharto vixiſtis, et Herodotum legeratis, potuiſtis taciti concoquere, ut tot editionibus tam magna manus conſpurcaretur? Debuit viventi Bocharto id indicari, ut verteret manum ſtylumque ac meliora ſciens deſiſteret ab tam calumnioſa dica ſcribenda. An per hæc loca reclamare etiam aliquid dicetur Herodotus, ille immo diſtincte variat ſermonem de fluviis, et Tigrin ait præterfluere Ninum, quum Euphrates transfluat mediam Babylona. Quicunque proximus ſanguine ſuperſtes es, cura ut huius nævi memoria univerſa aboleatur. Herodotus maior eſt, quam ut ſic attaminetur. Sed quum talis ſit Theologia, quid mirum, ſi Chronologia cæco furore ruens et per aërem imaginata ſe videre momenta temporum per Parcas cifris Ægypti, Arabiæ, Chaldææ et Perſidos æternis tabulis inciſa exclamet Herodotum mentiri?

74, 29. Ὤρυσσε ἔλυτρον λίμνης.] MS. *λίμνῃ*. Quod 850
adeo temerarium non videtur, ut ſic ab Herodoto ſcriptum opiner; nam ita rurſus pag. ſeq. *ἐπεί τε γὰρ ὤρυσσε τὸ ἔλυτρον τῇ λίμνῃ.*

74, 31. Εὖρος δὲ τὸ περίμετρον &c.] Ut ſolet interdum Io. Fridericus Vallam, quem in præfatione nominavit, hic illic per notulas veterem interpretem vocare et carpere, ſic et hoc loco arguit verſionem eius *latitudine vero eius quoquo verſus*, idque propterea quod ſic intellexerit latitudinem vel *τὸ πλάτος κατὰ διάμετρον*, quum Herodotus intelligat latitudinem ſeu flexum circumcirca, quam verſionem pro Vallenſi ſupponit, et, quod in eadem notula addit, ambitum paludis et id quod mox dicit *μακρὴν περίοδον τῆς λίμνης*. Non opinor aliud intellexiſſe Vallam, etſi per iſtas voces dederit occaſionem aliter de eo cogitandi.

74, 35. Λίθους ἀγομένη.] MS. *ἀγαγομένη*. Cap. 196. Ἀπαγαγέσθαι· 2, 64. Ἀγαγόμενον ἀνθρώπους. Huc pertinet, quod in fine cap. 186. reſtitui iubebat codex optimus Ἐκ τῆς λίμνης ἐξήγαγε pro vulgato *ἐξάγαγε*, ut 2, 115. *ἀνήγαγε* MS. habet pro vulgato *ἀνῆγε*.

74, 41. Περίοδος τῆς λίμνης μακρὴ.] MS. *μακρὸς*. Sic viciſſim cap. 193. *μεδίμνου Ἀττικῆς*, quod notaverat iam Stephanus, ipſe quoque deprehendi in MS. optimo, vide alia ad 38, 47.

74, 47. Τῶν προτέρων βασιλέων.] MS. *πρότερον*. Sic ſupra, ſic infra, at 2, 140. dicit *οἱ πρότεροι γενόμενοι βασιλῆες Ἀμυρταίου*.

75, 7. Ἐν τῷ ἐπίμπλατο τοῦτο.] MS. *ἐν ᾧ*. ut iam pateſeciſſe memini. Utrum hic notatio mutat? ut ſic de tempore, ſed *τῷ* de aliis maluerit? an quæcunque alia cauſa?

75, 9. Τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν καὶ κατὰ τὰς καταβάσιας.] Non vitupero repetitionem præpoſitionis *κατὰ*, utpote quæ repetitio etiam placet Herodoto, ſed ubi placere poteſt, ut cap. 191. Κατά τε τὸν ποταμὸν καὶ κατὰ τὴν λίμνην. Sed magna prorſum in his reſidet ineptia. Nam quum dicit labra fluvii per urbem, an poſſunt alia ulla intelligi, quam quæ ſunt prope deſcenſus, imo quam in quibus ipſis deſcenſus eſt extra portulas? Certe enim non per alias urbis partes cucurrit flumen, ita ut quum dicatur Nitocris fluvii labra per omnem urbem lapide ſtruxiſſe, id omnino intelligi debeat et tantum poſſit, factum circa deſcenſus ex transverſis plateis ad fluvium. Legendum procul dubio deleta altera particula *κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰς καταβάσιας*. Innuit enim Herodotus tum reliquis partibus ſimplicem circa fluvii ripas murum ductum, tum ipſos illos deſcenſus ab ipſa recte concinnatos fuiſſe, et maiore quadam impenſa et mole, quam alia ripæ pars, roboratos. Iungi enim oportet *τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰς καταβάσιας*. Ignorat puriſſime ſpuriam particulam codex MS. et videtur quoque non agnoviſſe interpres.

75, 15. Ἐπετείνεσκε δὲ ἐπ᾽ αὐτ.] MS. *ἐπιτείνεσκε*. Sic *ἐσάγεσκον*, *πωλέεσκε*, et quæ ſic plura: certe eius quoque generis eſt, quod ſequitur *ἀπαίρεσκον*; quod ut Stephanus vidit in ſuis, ita ipſe in Mediceo id offendens repoſui pro vulgato *ἀπαιρέεσκον*: prout etiam *διαφοιτέοντες* pro ſimplici *φοιτέοντες*· quæ acceſſio eſt meritiſſima.

75, 26. Ἡ δ᾽ αὐτὴ βασίλεια.] MS. *ἡ δ᾽ αὐτὴ αὕτη βασίλ.* ut 2, 198. Ταυτὰ δὲ ταῦτα καὶ Ἀράβιοι ποιέουσι. Deinde eſt in eodem *λαοφόρων*, non *λεωφόρων*.

76, 2. Τοῦ πατρὸς τοῦ ἑωϋτοῦ τοὔνομα Λαβυνίτου.] De hoc loco quum ſcripſiſſet Scaliger in Animadverſionibus pag. 91. ita [apud Babylonios Labynitus, id eſt Nabonidus, et Nabuchodonoſorus idem Herodoto] in Emendatione Temporum pagina 579. et hoc ipſum et alia grandiora profert, quæ videas licet.

76, 3. Στρατεύεται δὲ βασιλεὺς.] MS. *δὲ δὴ βασ.* Erat enim hic exceſſus ad morem regis Perſici tam novus, quam in præcedente periodo eſt reditus in hiſtoriæ viam, ut utrobique iſta particula merito interponatur.

76, 9. Ἅμαξαι τετράκυκλοι ἡμιόνειαι,] Interpretatur Valla, *carrucæ quatuor rotarum*, quum carrucas pateat non fuiſſe fabricatas in hunc uſum, quem colligere licet ex capite 27. libri II. de re vehicularia Cl. Schefferi, qui idcirco in capite 19. eiuſdem libri ſta-

tuit rectius futurum *multa plaustra quatuor rot.* Recte ad differentiam, quum alioquin ἁμάξας dicat simpliciter, ut 4, 62. Attamen Gatakerus lib. 2. cap. 5. Adversar. reddiderat *petorritis multis secum inter impedimenta vehendam.* Nam de Choaspe egerunt et alii et Salmasius in Plinianis pag. 699.

76, 11. Ὅποι ἂν ἐλαύνοι.] Ubique occurrens verbum. Sed nunc MS. ὅποι ἂν ἐλαύνῃισι. Quid dicemus? utrum placet postremam syllabam σι natam ex corrupta diversa lectione οι, hærente librario priore inter voces ἐλαύνῃ et ἐλαύνοι (ut videmus hæc in MSS. mixta) ac propterea utramque postremam syllabam exprimente, quæ postea ex οι in σι depravata adhæsit ipsi
851 verbo? an vero esse aliam huius verbi formam, nunc quidem abolitam, sed Herodoti tempore Helladi et Herodoto usurpatam abscondi ἐλαύνημι. An non simile huic verbum κατειργνῦσι, quod exstat 4, 69., non observatum Porto, quum habeat κατέργειν *Ion. pro com.* κατείργειν, quod etiam habet hic scriptor; sicut observat alterum ἐστεργνῦσι ex 2, 86. Quæ composita nec ipse Stephanus annotavit in grandi Thesauro.

76, 21. Κάρτα δὲ δή.] Id vero iam nimium quidem, nec tam adversativa exspectatur, sed ut narrationis pars lenissime succedat. Id probat MS. κάρτα τε δή· ac mox γόνυ οὐ βρεχούσας, non γόνυ μὴ βρ. quod vani et prolationem Herodoteam non ferentes videntur sic mutavisse.

76, 31. Ἤνετο μὲν τὸ ἔργον.] Sic edidi sane non invitus, quum emendatissima membrana Medicea conspiraret cum MSStis, unde id ipsum verbum produxit Stephanus; sed adeo non curavit, ut id nunc in marginem abiiciens, in Thesauro pulcherrimum hoc exemplum annotare detrectarit, ubi tamen de hac forma istius verbi agit, et quasi ipse nesciret, sub Budæi nomine ex Herodoto citet ἀνόμενον ἔτος de exacto anno, quod scimus exstare 7, 20. Πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ ἀνομένῳ, etsi neque Portus memorare voluerit.

76, 39. Κατειλήφθησαν ἐς τὸ ἄϛυ.] Lapsum credo esse typographicum pro κατειλήθησαν· quod est in MS. et semper auctori adhibitum, plane ut in libri huius capite 176., cuius varia exempla composuit diligenter Portus in Lexico, qui et hunc locum recte producit, ut pateat hunc errorem ignoratum prioribus, adeo ut etiam Stephanina anni 1592. ab eo sit immunis, ab Germanica incaute fuisse admissum, Anglica imitante.

76, 42. Προσάξαντο.] Nescio unde petant hoc verbum lectores, nescio unde petiverint interpretes: certe Latinum *comportaverant* proprie huc non accedit. Portus hunc locum noluit attingere, sed producit verbum προεσάξαντο ex lib. 8. cap. 20. At hoc ipsum est, quod in hoc loco adhibuit Herodotus. Sic enim planissime scriptum habet optimus MS. προεσάξαντο.

77, 2. Τῇ ἐξήει.] MS. ἐξίει. Et hoc verbum est, quo antea de Halye fluvio, infra de Nilo utitur auctor, ut videre est apud Portum. Mox deinde Stephanus eandem pruriginem scabit οὕτω δὲ δὴ τάξας ponens in margine, quum vulgo edatur οὕτω δὴ τάξας. Sed verbum est οὕτω τε δὴ τάξας, quod profero ex MS. Mediceo.

77, 14. Κατὰ τὸ ῥέεθρον τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ ὑπονενοϛηκότος ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλιϛά κῃ κατὰ τοῦτο ἐσήεσαν.] Negari nequit bellos Herodoto contigisse interpretes et curatores, qui et edere ita et explicare hæc omnia potuerunt. At profecto nec dictum uspiam ulli Græco reor ἀνδρείως ἐσιέναι, ut illi iungunt in Latinis, quum palam sit in Græcis ita eos distinguere, ut verba ὑπονενοϛηκότος ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλισά κῃ separata velint esse ab reliquis. Id illi interpretari debuerunt sine tormento traiectarum vocum et Herodoti sententiam expiscari, non omnibus permixtis suam exponere. Sed et laudatio illa, quasi viriliter fecerint, intempestiva prorsus est, nec aliter etiamnum se gerunt, quam stolide audaces et quidem in perniciem suam, si adfuisset Babyloniis bona mens. Immo ut videas omnia reiicula esse (id enim certe fateberis) nisi ex utilissimo apographo sic restituantur et distinguantur, en tibi quod fero: κατὰ τὸ ῥέεθρον, τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ ὑπονενοϛηκότος ἀνδρὶ ὡς ἐς μέσον μηρὸν μάλισά κῃ, κατὰ &c. Verto. *Persæ, qui ordinati erant prope alveum, postquam Euphrates fluvius subsedisset, ut transiret vir circiter medio femore tenus, illic Babylonem introierunt.* Non fallit me animus, quin egregius lector, hanc unam præstantissimam emendationem clarissime causas corruptelæ aperientem sit exosculaturus, adeo ut fides optimi libri dubia ulterius esse non possit. Dativus ille ἀνδρὶ plane Geographicus illustrationem accipit ex notis paternis ad Livium lib. 1. cap. 8. Ἀνδρὶ ponit pro quocunque transeunte, ut plane videas Herodotum sibi similem, ecce lib. 7. cap. 60. Αἱμασιὴν περιέβαλλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. Sed neque dissimilia sunt 3, 22. Ὀγδώκοντα δ' ἔτεα ζόης πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι· 4, 22. Ἐπεὰν ἀνδρὶ ἀποθάνῃ πατήρ. Etiam eiusdem generis 4, 20. Διαβάντι, et seq. cap. Ἀποκλίναντι· 7, 198. ἰόντι. Distinguere potes, ut volueris, et voces τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ possunt perinde commode referri ad præcedens ῥέεθρον, quam ad sequentia ὑπονενοϛηκότος &c. Ideo nunc aliter exhibeo, quam in contextu. Utere quo libet.

77, 36. Τοὺς τέσσαρας τρέφει μέν.] Maligni sunt et parci erga Herodotum posteriores, qui ne illa quidem ei volunt linquere, quæ ipse ad copiam protulit. Hinc enim MS. τοὺς τέσσερας μῆνας τρέφει μὶν. Omnino rectissime.

77, 42. Τριταίχμῃ τῷ Ἀρταβάζου.] MS. Τριταντταίχμῃ· idque probum iudico, ut in libro 7, 82. Est e- 852 nim idem nomen: quod scribo per tertiam literam, quia sic exstat in scripto libro, non per χ.

78, 11. Καὶ κηλωνίοισι.] MS. liquide refert καὶ κηλωνηΐοισι. Quæ est illa ipsa forma, quam usurpamus hodieque in lib. 6. cap. 119., quæ hinc quidem confirmatur esse verissima, quicquid etiam suspicetur Portus. Et hinc apparet, quod supra occurrebat ἐδωλίοισι, non scripturum fuisse Herodotum, sed ἐδωληΐοισι, si usus ea vocis forma fuisset, quod nimis facile crediderunt. Quod mireris, non aliter citat Salmasius in Plinianis pag. 589. Hoc rectum. Sed contineat quæso manum, et ne doceat Herodotum, quomodo Ionice pronunciari ea vox debeat. Illic etiam pag. 581. citat sequentia Herodoti verba Ἐπειδὰν ἄριϛα αὐτὴ ἑωϋτῆς ἐνείκῃ, quum in editionibus exstet ἐπεὰν δὲ ἄριϛα. Quod miror, quoniam in MS. legebam ἐπειδ' ἂν ἄριϛα, quod et sequutus fui, sed δὲ invasit male. Sed et sequentia vides citata esse ab viro maximo, prout edita sunt, quod patuit ad 74, 15. ut videatur reiecisse, quod Stephanus ad marginem posuit οἴκητο. Quam felix fuisset eius memoria, si universum locum omisisset? Nec enim cognitam habuit Herodoti manum, quam nunc accipe ex MS. Mediceo, πόλις οἰ ὤικητο.

78, 27. Τεσσέρων εὐπετέων δακτύλων.] At quinam sunt illi εὐπετεῖς δάκτυλοι, qui velut in materiariam tabernam ingressi culmina ad digitorum mensuras mercabimur? Dicit ergo Valla *maximorum.* At sanctitas publica negat esse easdem iustas mensuras vel maximas vel minimas. Non enim respicimus in communi usu ad cubitos regios. Alius est Valla, alius Herodotus, qui scripsit εὐπετέως, ut præter MSS. Stephani probat inculpatus ille codex Florentiæ. Non fuit igitur segnis in reparando auctore. Cl. Fridericus nequivit hinc abire sine mentione variæ lectionis in hoc adverbio, et addit [ut sic quaternum fere digitorum latitudo significetur] quum notet aut iuste impleri aut superari potius hanc mensuram, et *fere* sibi servare potuerit.

78, 28. Ὅσον τι δένδρου μέγαθος γίνεται.] Hoc plebeium est ad id quod scripsit Herodotus, exstatque fideliter custoditum in MS. ὅσον τι δένδρον μέγεθος γίν. ubi notabis vocem μέγεθος esse quarti casus, ut addi debeat illis, quæ notavi sub numeris 6, 34. prout etiam simile est c. 202. Λέσβῳ μεγάθεα παραπλησίας. Perinde ut 2, 32. Πάντας τοῖσι ἄγουσι τὸ μέγεθος ἴσους. Et c. 71. Immo nunquam Herodotus in his locutionibus vocem μέγεθος ulli alii iunctam voluit, estque inprimis notabile exemplum 118, 42. ubi MS. plane sequetur: Τὸ δίπηχυν. Prorsus simile est quod c. 199. ubi post tertiam vocem δὲ ἀργύριον μέγεθός ἐϛι ὅσον ὦν, prave distinguunt.

78, 36. Τοὺς συκέων τρόπον θεραπεύουσι.] Citatur hic locus ab Salmasio in Plinianis pag. 1334., ubi plenis follibus legi et distingui iubet verba, quæ vulgo non recte habeant. Ea tu scrutare lector. Nam quia vitiose illic magis credo ab typis actum, huc adferre commode illa nequeo, et incommode non placet.

78, 42. Κατάπερ δὴ οἱ ὄλυνθοι.] MS. omittit particulam δή· et mox ἀπιεῖσι pro ἀπιᾶσι.

78, 48. Νομέας ἰτένης ταμόμενοι.] Hi νομέες sæpe versati sunt et cæsi, et in eis Valla ambustus. Ultimus qui accessit, est Cl. Grævius ad Solœcistam Luciani pag. 113. Nonne satis tarde? nam post Brodeum et Leopardum popularis ipsius Fridericus iam bene correxerat pag. 321. etiam omissis *pecuariis*, quos cognatus eiusdem Iungermannus, alia vitiosa bene mutans, reliquerat. Iubet videre quæ docuerit Schefferus. Vide quæso illa, et dic mihi, an non sint oppido macilenta? immo quæ sint illa, quæ doceat?

79,

79, 13. Ἐπεὰν οὖν.] MS. ἐπεὰν ὦν, quod certe Ionicum et continuum in Herodoto, ut nunc id ei eripi non debuerit.

79, 16. Ἀπεκήρυξαν.] Eſt notum verbum in iure etiam Græco, ſed non huius loci, et ut notet abdicare et ultro abiicere, ut pro lucro habeatur ea re ſpoliatum eſſe. At hi ſane non ſic conſuluerunt in navigiis ſuis. Hinc oppido notabile eſt, quod legitur in optimo MS. ἀπινεκήρυξαν, ita ut ſuper ι habeat poſitum ε, ut etſi forte quid lateat neſciam, hactenus tamen obſervaverim, ut ediderim ἀπενεκήρυξαν, ut decompoſitum pateret, ſatis alioqui rarum, ſed ideo Herodoteum, et quod notet, ibi in urbe ſolitos ea præconio ſubiicere; quod intelligis plurimum diſtare ab iſto compoſito nimis hic incommodo.

79, 25. Καὶ ἐπὶ τούτῳ.] MS. καὶ ἐπὶ τοῦτον. Et recte ex modo ſcribendi, nec intercedit terminatio ſic ter geminata. In qua tamen videntur offendiſſe lectores: unde enim potuit huc delabi Fridericus, ut ederet ἐπενδύνευσι, quum ante illum ab omnibus fuerit editum ἐπενδύνει. Id quidem eſt principale facinus. Sed inconſulte agitur in diſtinguendo. Nam cur in Latinis non ita diſtinguitur pænula ab calceis, ut in
853 Græcis? Sed ſcias oportet hic quoque ſubeſſe fallaciam, quam aperit optimus MS. legendo περιβαλλόμενος ὑποδήματα ἔχων. Sic omnia planiſſima.

79, 28. Βοιωτικῆσι.] MS. Βοιωτίῃσι, ut ex oraculo citat Βοιώτιον ἄνδρα Stephanus Byz. in v. Ἄρνη. Et 5, 88. ἐσθῆτα Δωρίδα mavult, quam Δωρικήν.

Ibidem. Κομῶντες τὰς κεφαλὰς, μίτρῃσι ἀναδέονται.] Reliqui Herodotum arbitrio aliorum, qui conſenſu ita diſtinguunt, quum ego gnarus κομᾷν non licere homini in humeris aut brachio, crederem Herodotum iunxiſſe τὰς κεφαλὰς μίτρῃσι ἀναδέονται, ut apud Ælian. 4. Var. 22. Κορύμβους δὲ ἀναδούμενοι τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν.

79, 33. Μῆλον ἢ ῥόδον ἢ κρίνον ἢ αἰετὸς.] Hoc ſpecimen conſuetudinis Babylonicæ melius ob oculos hodie poni nequit, quam ex tabula Iſiaca, ubi talia ſceptra vel haſtæ infinitæ cum iſtis ornamentis, ut ſic quaſi Herodoto interprete diſcamus, unde ea res ad Ægyptios venerit; quippe Babylona ſtatuit quaſi originem huius rei, et ubi præcipuus erat uſus. In cap. 198. vides aliud commune Babyloni et Ægypto.

79, 37. Ὁ μὲν σοφώτατος ὅδε, κατὰ &c.] Sic diſtinxi hunc locum obſequutus neceſſariæ, post deviam ab vero interpretationem Vallæ, monitioni præclari viri Io. Friderici, quam large commendat in præfatione.

79, 45. Πραθείῃ.] MS. πρηθείῃ· 2, 54. Ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν. Et non diu ante legimus ἀνδραποδισθέντας πρηθῆναι.

80, 6. Ὅς τις θέλει.] MS. θέλοι. Deinde quod ſequitur, τῷ τὸ ἐλάχιστον ἐπισταμένῳ, et vertitur, *qui minimo contentus eſſet*, ſi recte inſpicias, omnino nihil tale exprimit, et neceſſario corrigendum ὑπισταμένῳ, ut legitur in MS. donec adhæreret illi, qui in minimum conſentiret aut promitteret. ut cap. 208. ὑπέχειν de pollicendo.

80, 15. Οὕτω ἀνάγεσθαι.] Unde locum huic compoſito ad hanc cauſam? Longe æquius legitur in MS. ἀπάγεσθαι. Deinde MS. διετέλεσσε, quo inclinabant etiam codices Stephani, ſed Ioniſmo abciſo.

80, 34. Οὕτω σφι ἔξεστι.] Vox prima non eſt huius ſententiæ, et bene MS. οὐ σφὶ ἔξεστι.

80, 38. Πυρὶ θυμίημα καταγιζόμενον ἵζει.] Ad iſta ſic annotavit Io. Fridericus, quum vertiſſet *igni ſuffitum adolendo facit* [τὸ ἵζειν active hic accipio, ut ex interpretatione liquet. Valla minus accommodate ad verba *adhibito thymiamati aſſidet*. Niſi is forte (ut ſuſpicor) pro πυρὶ legit περὶ θυμίημα καταγ. ἵζει.] Sic ille, addens quoque in præfatione Vallam nimis frigide vertiſſe, et ex auctoritate Herodoti et Vallæ interpretatione errorem irrepſiſſe in vulgata Lexica. Et ſane H. Stephanus in indice Theſauri exponit *adolere*, et citat ex Herodoto καταγιζόμενον πυρὶ θυμίημα, ut appareat unde iſte hæc habeat. Immo ſic obſedit eundem inſignem virum hic locus ita lectus, ut non dubitaverit ſcribere etiam in Recenſione vocum Herodoti pag. 728. huius editionis [καταγίζειν, ut καταγίζειν πυρὶ *igni conſecrare*, Item immolare et ſacrificare Clione c. 86. et Melpomene c. 35.] Scias in neutro loco exſtare vocem πυρί. Qualiacunque ea ſunt MS. Mediceus plane habet περὶ. Et quod exiſtimat Fridericus de verbo ἵζειν, Herodotus pronunciat illum falli 5, 25. Ἐς τὸν ἵζειν ἐδίκαζε, ubi omnino eſt *ſedens*, non *ſtatuens*, ut putabat intelligendum.

80, 40. Λοῦνται ἀμφότεροι.] Vim ſuam affert, quod legitur in optimo MS. λοῦνται καὶ ἀμφότεροι· ac deinde ποιεῦσι pro ποιέουσι.

81, 19. Εἴδεός τε ἐπαϊγμέναι.] Mire in hoc participio agunt Henr. Stephanus et Æmil. Portus. Ille enim in indice Theſauri ſui ſic notavit [Ἐπαμμένους εἴδεος παῖδος, Pueros forma præditos ex Herodoto] Proculdubio alluſit ad 8, 105. At vero poſterior ſic agit in Lexico Ionico [Ἐπαγμένους Ion. pro com. ἐπηγμένος. Ad aliquid addictus. Ad aliquid progreſſus. ὅσαι γυναῖκες εἴδεος ἐπαγμέναι εἰσί. Quotquot mulieres ad formam ſunt progreſſæ. 1. Quotquot ſunt formoſæ 52, 6.] qui numerus innuit hunc locum. Sed et aliud ab eo proiicitur [Εἶδος ἐπαμμένοι παῖδες. Herodotea locutio p. 314, 6. Pueri formoſi q. d. Pueri, qui formam attingunt egregiam ſcil. 1. Pueri egregia forma præditi. Εἶδος enim eſt mediæ ſignificationis vocabulum.] Ergo hactenus Stephanus. Sed Porto notus fuit uterque locus: verum qua ratione comparari deberent, uterque aut neſcivit, aut detrectavit loqui et lectorem pro virili inſtruere. Sed quid aliud proferunt, quam quod valde clauſos relinquit oculos lectoris, Porto tantum in his poſtremis exiguam ſcientiam proiiciente et alterum audacter diſtinguente ab altero. Quid enim aliud hic eſt, quam participium ab præſenti ἐφάπτομαι, unde quum vulgo ſit ἐφημμένος, noſter more ſuo præbet ἐπαμμένος. Ne dubita. Nam et egregia Medicea membrana prorſus habet ἐπαμμέναι, quod eſt eiuſdem prorſus monetæ illi ἀπαμμένους lib. 2. cap. 121.

81, 28. Κατεξέασι.] MS. κατεσᾶσι.

81, 37. Ὑπ' ἑωϋτὸν ποιήσασθαι.] MS. ὑπ' ἑωϋτῷ. 854

82, 4. Καταγιαζομένου.] Equidem venit hoc ab ipſo Aldo. Sed eſt nullius momenti, quum et optimus MS. legat καταγιζομένου, et ipſe Herodotus paſſim non aliter loquatur, ut notavit exempla Portus.

82, 12. Στόμασι δὲ ἐξερεύγεται τεσσεράκοντα.] Hæc verba obſervari oportet ad ſpectandum inſigni exemplo, quam magnifice et ample largiti ſint de Herodoteo etiam antiqui. Scribit enim claris verbis Strabo lib. XI. Herodotum dicere eum εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ Σκύθας καὶ Βακτριανούς. Unde abeſt longe Herodotus, nec ſi fluvius inter montana profluens, hic illic inveniens vallem, ita ut in eam effluat aliquid aquæ, is ſtatim fluvius novus dici debet, præſertim ſi iſta aqua diſpergatur in arenas aut paludes, ut clare de hoc Araxe teſtatur Herodotus. Itaque Voſſius ad Melam lib. 3. cap. 5. mirabiliter circumiens in quærendo Araxe non tantum in meridiano latere Caſpii maris, ſed etiam boreali, et ubique eum reperiens, teſtatur Herodotum ſcribere Araxem quadraginta oſtia, ſive potius ἐκτροπὰς habere. Prius recte: quod cur corrigendum ita cenſuerit, ignoro. Non enim ſunt ἐκτροπαὶ dicendæ, quippe quæ integros poſſunt conſtituere fluvios. Idem Voſſius lib. 2. cap. 2. ibidem tangit quæ Herodotus de accolis Araxis ſcribit, eos inveniſſe talia quorum odore inebriarentur. Primo an iſte *potus* vocari poſſit, viderit. Secundo non herbam aut plantam eſſe dicit Herodotus, uti hederam, arbutum, cyclaminum aut ſimile origano, ſed ἐξευρῆσθαι δένδρεα καρποὺς τοιούσδε τινας φέροντα. Itaque ut ludicrum exitu ſimile eſt, ita nequeunt hæc ita inter ſe componi, ut eadem re pariter Thraces et Araxeni fuerint uſi. Quam bene dixit Herodotus ἐξερεύγεσθαι?

82, 14. Κατοικεῖσθαι.] MS. κατοικῆσθαι. An non notavit Portus ἠρίνεος dici ab Herodoto pro εἰρίνεος, quum cap. 203. dicat tamen εἰρίῳ.

82, 20. Τὴν μὲν γὰρ Ἕλληνες ναυτίλλονται πᾶσαν.] Ita ſcribunt nugatores, et qui male coctum aliquid hodiernum eructant, ut nempe conveniant rite caſus. Sed non οἱ χαριέστεροι. Utique pereleganter et proprie ad manum Herodoti Mediceus ille codex MS. præfert πᾶσα. Sic enim omnino ſcribendum. Syntaxis eſt, πᾶσα γὰρ, τὴν Ἕλληνες μὲν ναυτίλλονται. *Omne enim illud mare, quod quidem Græci navigant.* Sine ope iſtius codicis ne odorari quidem ullus potuiſſet hanc emeditatam profecto Herodoti loquutionem.

82, 23. Εἰρεσίῃ χρεωμένῳ.] Obſervari debet conditio hæc, quam ponit Herodotus, et abſque qua non debet de longitudine huius maris diſputari: id quod ſtrenue fecit Voſſius ille idem ad Melam 3, 5., et ipſi quoque, quibus illic obtrectat.

82, 30. Ἐξ ὕλης ἀγρίης ζώοντα.] Rarus quidem præpoſitionis iſtius uſus in hoc genere ſermonis apud auctorem noſtrum, ut 8, 106. ποιεύμενος ἐκ τουτέων τὴν ζόην. Sed libentior et gratior fuit altera ἀπὸ, prout nunc quoque habet optimus MS. ἀπ' ὕλης. In fine huius libri ἀπὸ κτηνέων ζώουσι καὶ ἰχθύων· 2, 92., Ζῶσι ἀπὸ τῶν ἰχθύων μούνων· 4, 22. ζώουσι ἀπὸ θήρης· et 103. Ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου. Imo et 2, 18. πίνειν ἀπὸ ποταμοῦ· 2, 36. Ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὤλλοι ζώουσι.

82, 40. Πεδίον ἐκδέχεται.] MS. ἐκδέκεται, ut ſemper,
immo non aliter habet Aldus, ut ſit lapſus editionum
ſequentium.

82, 46. Δεύτερον δὲ.] Sic ſcriberet quoque alius qui-
dam, et poterat omnino etiam ſcribere Herodotus, ut
facit 2, 22., ubi etiam nectuntur πρῶτον, δεύτερον,
τρίτον. Sed habet inſuper Herodotus aliquid inexſpe-
ctatum, ut quum incipiat per πρῶτον, deſinat per τρί-
τόν, medium tamen ponat in plurali, prout nunc habet
optimus MS. δεύτερα δὲ· plane ut 2, 137. πρῶτον et
δεύτερα, et 3, 22. δεύτερα et τρίτον. Adde 3, 65. Et
mox γενομένη, non γεγενημένη.

83, 3. Τόμυρις συνεῖσα.] MS. συνιεῖσα· ut συνιεὶς
τὸ ποιηθὲν 5, 92. ac ſtatim προεχώρεε, non προσεχώ-
ρεεν.

83, 18. Εἰ μεγάλως προθύμεαι.] MS. ἢν μεγ.

83, 33. Εἶπον μὲν καὶ πρότερόν τοι, ἐπεί με Ζεὺς ἔδω-
κέ τοι &c. ἀποτρέψειν.] Non poteſt in his vocibus ulla
iniuria animadverti; adeo apparent omnia integra, et
robuſti coloris ac nitentia. At vero per ſimiles literas
abſorpta eſt vocula, quam codex MS. interpoſitam ſic
reſtituit legitque: εἶπον μὲν καὶ πρότερόν τοι, ὅτι ἐπεί με
&c. ἀποτρέψειν. Quod quanto eſt electius, ſuavius,
atque etiam apertius? Id enim quoque Græcæ urbani-
tatis eſt, particulam ὅτι quidem immiſcere, et nihilo-
minus tamen verbi quod ſequitur formam ex ea non
gubernare, ſed, perinde ac ſi admixta ipsa non eſſet,
ex præcedenti periodo.

83, 41. Κύκλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐςι πρηγμάτων.] Quum
hic locus ſit, qui tantopere placuerit Latinis, ac præ-
ſertim Ciceroni toties hinc iactanti iſtum orbem rei-
publicæ eſſe converſum, non debet abire indictus.
855 Quippe qui iſtam loquutionem et ſimiles in Latinis le-
git, et hæc Herodoti verba in numerato non habet,
fieri nequit, ut is dici poſſit aut credi debeat intelli-
gere iſta erudita Latina. Audimus hæc in Aſia dici in-
ter duos reges, utroſque id expertos, alterum in per-
ſona ſua, alterum in eis, quos ſubegit. Inde igitur
exſtitit et ortum eſt. Quod minime cogitans Simeo
Boſius ad librum 2. epiſt. 9. ad Atticum nihil poteſt
in eo niſi cæcutire, ut revera eſt, deducens ab ludo
Græco qui diceretur κρικολασία, quum tempora horum
regum adſcendant ad eam vetuſtatem, ut tunc apud
Græcos κρικολασία nec dicta fuerit nec cogitata nec
peracta: certe ipse ex ſeris tantum temporibus pro-
fert: ne dicam ab eo videri nimis exiguam et pueri-
lem facere originem rei maximæ, quæ univerſi gene-
ris humani ſtatum et eventum exprimeret. Interpono
igitur nummum Hadriani, et ab ingenioſiſſimo Prin-
cipe cuſum oculis offero ad ſpectandum, quod homi-
nes pragmatici et ipſe Cicero de volventibus rerum
humanarum vicibus habuerunt in ore. Nummus hic
aureus penes Occonem, illum primarium huius do-
ctrinæ promum condum, iam fuit, a quo dicitur pul-
cherrimus, qualem nunquam vidit alias. De eodem
quoque ſcripſit Triſtanus in Hadriano. Sed qui mo-
netam publicavit, eſt Morellius, præ duobus illis in-
felix prorſus in hac eruditionis parte, niſi quod calle-
ret opificio imitandi in charta. Sicut oſtendit quoque
in tabula XIIa Speciminis, nihil afferens, quam quod
vel Occo vel Triſtanus dixerunt. Sed egregie Iupiter
eſt, qui et ſtat in orbe, ut divinæ maieſtatis præſen-
tiam innuat, et eum tenet, ut in eo plane dominetur,
etiam convertens prout vult; cuius quoque alteri parti
admovet terram, alteri phœnicem, ſcilicet prout vult
mactare gloria et aureum donare ſæculum aut viciſſim
deprimere.

84, 30. Τοὺς ἐναντιουμένους.] Hoc eſt unicum in
Herodoto exemplum huius ſic compoſiti verbi; per
reliqua non occurrit niſi ſimplex ἀντιόω. Quod quum
exſtet tam crebris locis, certe iſta ipſa multitudine
hoc debet fieri ſuſpectum. Iam vero ut plane ab He-
rodoto expulſum fuiſſe ſcias, legimus in Mediceo MS.
τοὺς ἀντιουμένους: idque crede tam Herodoto placuiſ-
ſe, quam Thucydidi compoſitum. Præterea MS. ſta-
tim Τομύριος, non Τομύριδος, et videtur ita maluiſſe
Herodotus, non ut pro lege aliquid in eo ſequeretur,
ſed pro lubitu variaret. Quamvis enim libri 2 capite
41. notaverim ex MS. Ὀσίριδος, tamen cap. 156. in
eodem MS. exſtat Ὀσίριος, et ſic infra MS. ſemper To-
μύριος, ſic et Ἴσιος et 2, 111. Σεσώςριος, et c. 50. Θέ-
μιος. Talia ſunt Ῥοδώπιος, Ἀβάριος, Ἀναχάρσιος, Λυγ-
δάμιος, Σαμύριος. Sed etiam mox MS. αἰσχρὸν καὶ οὐκ
ἀνασχετὸν, ſine vocula τε.

84, 5. Γυναικὶ εἴξαντα ὑποχωρῆσαι τῆς μάχης.] *De-
trectare pugnam* reddidit quoque interpres. In omni
hac relatione veſtigium nullum eſt prorſus, unde Crœ-
ſus hoc firmamentum et ſtatumen argumentationis ſuæ
potuit iure et merito hauſiſſe, vel potius ad quæ ſu-
perius narrata Herodotus his verbis queat reſpicere.
Non in aliorum ſententia; nam non ideo iubebant To-
myrin recipere in regnum ſuum, quod detrectaret pu-
gnam, ſed vere, ut locum pugnandi condiceret. Non
in Cyri animo; quippe is ipſe bellum prior inferebat,
quod ſine prælio confici non poſſe ipſe ſatis ſciebat;
et qui haud dubie amavit pericula ſibi tum glorioſa,
tum felicia. Certiſſime igitur hoc ſpurium eſt, et rur-
ſus aureum purgatiſſimumque, quod ex optimo MS.
ſuppono: ὑποχωρῆσαι τῆς χώρης. Id namque unum age-
batur.

84, 7. Διαβάντα προελθεῖν.] Et hoc ſatis commode,
ſi ad præcedentia reſpicias, in quibus cum ſolo Cyro
egit, cumque alloquutus eſt. Nunc vero et in ſe-
quentibus agit de omni exercitu, et quid eum facere
potiſſimum oporteat, conſilium dat. Itaque videmus
illic ποιεῦντας, κατακόψαντας, σκευάσαντας, et ſi hæc
ipſa quoque non minus ad Cyrum quam ad milites per-
tineant æque ac præcedentia. Sed Herodoto ita pla-
cuit. Aggrediamur igitur et hoc loco legere διαβάν-
τας, ut exſtat in MS. Mediceo. Etiam mox habet MS.
περιγενέσθαι, non περιγίνεσθαι.

85, 6. Σὺ τοίνυν.] MS. σὺ νῦν.

85, 11. Τῷ δ' ὁ δαίμων.] MS. τῷδε οἱ ὁ δαίμων. Hoc
vitium ſcripturæ aut ineptiam librarii vocabit iners
Græcæ polituræ cultor, aut Herodoti incurioſus. Sed
est exquiſitum prorſus ac delicatum. Geminus dati-
vus ſic iunctus placet. Iam ſupra in cap. 34. dixit: 856
μή τι οἱ κρεμάμενον τῷ παιδὶ ἐμπέσῃ. Et 205. 2, 89.
Μή σφι οἱ ταριχευταὶ μίσγωνται τῇσι γυναιξί· et ibidem
175. Τῇ Ἀθηναίῃ προπύλαια θαυμάσιά οἱ ἐξεποίησε· 3,
55. Καί οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοὔνομα τεθῆναι· 6.
68. Ἀπικομένῃ δὲ τῇ μητρὶ ἐς τὰς χεῖρας οἱ τῶν σπλάγ-
χνων.

85, 13. Ἀμείβεται ὦν δή.] MS. ἀμείβεταί οἱ δὴ ὦν.

85, 48. Εἰ δὲ μὴ ταῦτα σὺ ποιήσεις.] MS. εἰ δὲ ταῦτα
οὐ ποιήσεις. Sed ita ut appareat negativam οὐ manifeſte
ex vocula σὺ immutatam eſſe ab eo ſcilicet, qui parti-
culam μὴ in antiquiſſimis exemplaribus non reperiens,
quum tamen requireretur negatio, intelligebat tandem
in pronomine σὺ errorem admiſſum eſſe, quem recte
ita abſtergebat. Non magis σὺ nunc locum habet,
quam in præmiſſis.

86, 2. Τῶν ἐπέων τουτέων ἀνενειχθέντων, οὐδένα ἐποιέε-
το λόγον.] Quis negabit molliter fluere ſeriem horum
verborum ita concinnatam? Univerſa plebs ita loque-
retur. Iuncta enim ſunt, quæ iungi decebat, et ſe-
parata, quæ erant interſcindenda. Sed id non placuit
ſemper Herodoto, qui etiam mox ſcribit: ἦτε δὴ πολ-
λὴ τῆς Περσικῆς αὐτοῦ ςρατιῆς ταύτῃ διεφθάρη. Atqui
paſſim dicit αὐτοῦ ταύτῃ iunctis et connexis omnino
vocibus. Id nunc etiam placuerat Herodoto, ut docet
præſtantiſſimus codex ſervans τῶν ἐπέων οὐδένα τούτων
ἀνενειχθέντων ἐποιέετο λόγον.

86, 17. Καὶ δὴ καὶ πυνθάνομαι.] Quam bene gemina-
tæ occurrunt iſtæ copulæ mox καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κῦρος τε-
λευτᾷ, tam nulli uſui inſervit, immo turbat conſequen-
tiam huius loci penitus ſecunda vocula καὶ, ut omiſe-
rit quoque Valla. Et certe non exſtat in optimo MS.
unde omiſi.

86, 26. Ἐναπῆκε αὐτοῦ τὴν κεφαλήν.] Venimus ad
partem hiſtoriæ per omnia ſæcula memoratam et tem-
poris ſui glorioſiſſimam notam. Quæ quum ideo de-
beret habita eſſe ſanctiſſime, prout ab humano gene-
re accepta erat ex Herodoti manu, vide, quam ma-
levole et ingrate fuerit tractata. Neque enim ſic du-
bitavit edere Aldus, non Camerarius, non Stepha-
nus, capitales in hoc auctore triumviri; ſed tamen
poſtremus ita, ut margo eius obduceret aliquid editio-
ni vulgatæ, nempe ἐναπῆπτε. Ex quibus quid proprie
expreſſerit Valla per hanc interpretationem *caput in
utrem demiſit*, non facile dixeris; niſi quod videtur
reſpexiſſe Valerium Maximum, qui lib. 9. c. 10. dicit:
*in utrem humano ſanguine repletum demitti iuſſit; ex-
probrans illi inſatiabilem cruoris ſitim, ſimulque pœnas
occiſi ab eo filii ſui exigens.* Valla hinc certe illud ἀπ.
quod in iſto decompoſito eſt, voluit plane exprimere;
quum

quum Iustinus dicat tantum *coniici*. Neque potest dici id non sufficere ad exponendam rem. Attamen Herodotus noluit usurpare verbum ἐνίημι, quod habet 8, 32. ἐς τὰς πόλις ἐνιέντες πῦρ. Itaque omnino putavit Valla exprimendum istud ἀπὸ. Sed quod ex illis duobus ante oculos habuit? Immo unde sic prosiluit Stephanus cum ista altera lectione? an ignorata Aldo simul et Camerario? Miror, sed res tamen indicat ita esse. Atqui neutrum verbum attingere voluit Æmil. Portus, quum Ἀπήσων, Ἀπίεσαν et Ἀπίεσθαι non præteriret, certe minoris illa momenti. Quid ergo est, quod scribere potuit Stephanus in Thesauro? ['Αφάπτω suspendo, unde ἀπαμμένος, pro *suspensus* Herodoto ab eius passiva voce. Idem ἐναπῆπται αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸν ἀσκὸν, demisit vel afflixit in utrem cruore plenum. Ἀφάπτω idem Applico, Admoveo. Suid. Hactenus Bud.] Quid sodes hæc afferunt? Iam Budæus aliquid notavit in Herodoto, quod eius editores nesciverunt? et quum is iam id notavisset, latuit per sæculum, donec Stephanus incondite id proferret in Thesauro, ac denique ad margines Herodoti bene aperiret? Quis cogitet narrationem æque ridiculam, aut de studiis docte et sapienter sentiat? Oportet eos, qui in Herodoto versati fuerunt, historiam hanc satis agresti modo percepisse. Quoniam hic fuit aliquid peculiare; ideo Herodotus etiam uti voluit verbo non quotidiani cursus. Dixit ἐναπῆπτε. Ita habet quoque codex Mediceus, ut scias et Budæum potuisse id nosse, et unde id notum habuerit. Hoc verbo dicitur, non demisisse aut coniecisse caput in utrem, ut illic putresceret ac dissolveretur, sed egregie insultans alligavit superiori eius ori, ut modo posset demittere quasi ad potandum, modo rursus attrahere, ut intermitteret, quum interim per muliebres intemperies et insaniam Scythicam aliis ludibriis id horrificaret, etiam alios contumeliæ modos in reliquum corpus similiter exserens.

86, 28. Σὺ μὲν ἐμεῦ ζώσης τε &c.] Crede hanc citationem ita progredi, ut inclusum habeat verbum κορέσω. An quisquam ex viris doctis, qui sic multi et fausti fuerunt in literis restituendis, ita se gessit, ut ostenderit se intellexisse ista verba, aut potius acrimoniam in illis abditam? Valla vertit lectionem cor-
857 ruptam satis accurate? Sed nihil profert, unde appareat hoc apophthegma dignum esse quod ostentaret Herodotus: tantum enim enunciatur res, prout gesta est, ut nulla ibi sit hilaritas, nullum acumen. Nonnisi in posteriore parte notare licet aliquam venustatem in interpretatione duplici verborum αἵματος κορεῖν. At priora pingui modo efferuntur, sine acrimonia aut ullo sale, quæ vere acciderunt. Peiora sunt quæ sequuntur. Nam quum tot constructionum modos admittat verbum νικᾶν, non memini uspiam aut me observasse aut ab aliis observatum esse νικᾶν ἐς μάχην. Ipse ille Portus, a quo in præpositione Ἐς tot exempla congeruntur, ubi videtur poni pro ἐν, ab hoc tamen exemplo manum abstinet. Tetrius factum est hoc ulcus, ex quo Th. Gale in duobus codicibus fuit testatus legi ἐμὲ ζῶσαν καὶ νικῶσαν, quod ipsum quoque notavi in Oxoniensi. Sed quid proderit, quum maneat νικῶσαν ἐς μάχην? Satis magna equidem turba accusativorum. Itaque hæc illa margarita est, quam ab ingenio Herodoti perpolitam, sed ab sordidis tractantium manibus luto collecto, quod omnem fulgorem obnubilaret, mirabiliter fœdatum iactitare volui fidem curamque codicis Medicei, qui solus cimelium tanti temporis incorruptum servavit, exhibendo Σὺ μὲν ἐμὲ ζῶσάν τε καὶ νικῶσαν σε μάχῃ ἀπώλεσας, παῖδα τὸν ἐμὸν ἑλὼν δόλῳ. In primo audimus validissimum oxymorum et plane paradoxum, ut occisus vivam vincentemque perverterit; sed cuius clara et plana sequitur explicatio, nempe ex filio unico et successore amisso. Hæc est conquestio assidua parentum. Hinc Niobe apud Ovidium 6. Metam. *Per funera septem Efferor*. Lucianus Tyrannicid. p. 801. inducit exclamantem patrem: Τίνι με φυλάττει διά σου τέκνον προανῃρημένου, in filii nempe morte iam antea occisum. Inscriptio apud Capaccium lib. 1. Neap. p. 351. *Crispe. fili. lepidissime. heu. heu. orcus. cum. te. voravit. delicium. mihi. omne. abstulit. baculum. exuctis. medullis. edentulæ. senectutis. secuit.* Et pluribus suspiriorum formulis hoc ἀνθρώπινον πάθος approbant Gruteri notæ nuper utiliter editæ in Publii Syri illud *Homo toties moritur, quoties amittit suos*. Nec enim tantum in propria subole id evenit, sed in omnibus caris. Hinc Propertianum illud, 1, 14.

Coniugis Euadne miseros elata per ignes
Occidit Argivæ fama pudicitiæ.

Clamat Halcyone apud Ovidium: *Et sine me me pontus habet*, nempe per submersum maritum. Iosephus lib. 8. p. 275. Νομίσας αὐτὸν βεβλῆσθαι τοῖς λίθοις, οἷς τὸν ὑπηρέτην ἀπέκτεινεν αὐτοῦ τὸ πλῆθος. Iam crebrum in eo est verbum Ἀπόλλυμι. Hinc Heliodorus 2. pag. 63. Ἀπολώλεκάς με τὸν ἥδιστον ἀφελόμενος θάνατον. Achilles Tatius lib. 5. p. 351. Ὦ θάλασσα, πλέουσάν μέν με διέσωσας, σώσασα δὲ μᾶλλον ἀπολώλεκας. Sic cap. 45. huius libri gemit Adrastus ὡς τὸν καθήραντα ἀπολωλεκὼς εἴη in filio occiso.

JACOBI GRONOVII
NOTÆ ET OBSERVATIONES
In librum secundum
HERODOTI.

88, 13. Ἑλλήνων τῶν ἐπεκράτεε.] Sic conspirat codex Mediceus cum libris Stephani, unde is ad marginem coniecerat pro vulgato Ἕλληνας, quum nimis foret Herodoteum, substantiva voce ad casum relativi sequentis flexa.

88, 14. Πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι.] MS. Ψαμμήτιχος, et recte, ut 5, 24. Μέγα ποιεύμενος βασιλέως σύμβουλος γενέσθαι.

88, 16. Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος.] Sic legit liber citatus: quod nescio an voluerit et Stephanus, quum ad marginem ponit ἐπειδὴ pro vulgato ἐπεὶ δὲ.

88, 20. Ψάμμήτιχος γὰρ ὡς.] MS. δὲ ὡς. Est quippe principium de narrationis de hoc rege et quidem isto eius facto. Neque enim necesse est monere alios id narrare de Sesonchosi.

88, 25. Μηδένα ἀντίον αὐτέων.] Interpretatio Vallæ est, *neminem coram eis*. Sed hoc imperii genus proficeret nihil, et iste nemo est frustraneus. Etenim licet hominis nullius vocem audiant, quid si animalium alicuius? Haud dubie familiaris et creber auditus ovis balantis, sicut videtur hic pastor supponi talis pecudum generis fuisse, aut si fuerunt etiam alia, certe istorum alicuius sonitus quotidie auditis iis inculcaret similem sonum et exstingueret simplex naturæ ac propriæ indolis discrimen, quod Psammetichus dicitur 858
inquisivisse. Optime proinde membrana Medicea ostendit Herodotum scripsisse μηδὲν ἀντίον. Sic prorsus omnia ab eis removentur, eumque fuisse vel Psammetichi vel Herodoti sensum manifeste probant hæc sequentia ἐν στέγῃ ἐρήμῃ ἐπ' ἑωϋτῶν κέεσθαι.

88, 27. Καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσι αἶγας.] De hoc verbo ἐπαγινέειν valde solicitus fuit Portus, adeo ut in Lexico non tantum id ostentet loco, quem postulat prima syllaba, sed etiam in cognato Ἀπαγινέειν. Interim hoc est unicum exemplum eius compositi in Herodoto, cui tam densa erat occasio sæpius adhibendi. Hinc igitur existima et quod legitur clare in optimo MS. ἐπάγειν σφι αἶγας, quod prætuli, quum et Stephanus ex suis MSS. noverit posueritque in margine. Sed illa τὴν ὥρην nec notant *in tempore*, ut Valla, nec cet-

certis temporibus, ut H. Stephanus interpretantur, ſed proprie de veſpera uſurpant ac cœna. Quod est tritum.

89, 1. Πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος.] Satis commoda ad intelligendum oratio, ſi ſupponere licet unum ſolummodo paſtorem eundemque istum, cui Rex id imperaverat, curaturum puerulos per integrum biennium, ita ut nemo alius vicem eius interdum ſubeat. Certe quaſi id non ita facile fieri poſſet aut ſoleret, ſcito in optimo MS. exſtare πλήσαντας, ut nunc iste, nunc ille paſtor eos nutriri curaret.

89, 2. Ἐποιέετο καὶ ἐνετέλλετο.] MS. ἐποίεέ τε καὶ ἐνετ. multo rectius.

89, 8. Βέκκος.] Ante omnia poni hic oportet verba doctisſimi Mauſaci in Disſertatione ad Harpocrationem pag. 358. [Quod autem Phryges panem ſic vocitent, patet ex Herodoti Euterpe. Hunc conſule, ut et enarratores Apollonii Rhodii ad illud lib. 4. Argonaut. Οὔτι δέ πω Δαναῶν ἱερὸν γένος ἦεν ἀκοῦσαι, Comici ſcholiaſtem ad vocem Βεκκεσέληνε, et Suidam ead. voce. Adverte vero quosdam βὲκ, quosdam βέκος vel βέκκος ſcribere] Hinc videat Th. Gale, quam non notet, quæ ignota ſunt. Neque vero quoniam ſcholia ista ſcribunt βὲκ, ideo istud vere Phrygium est, et altera ſyllaba Græca; quæ ipsa forſan quoniam fuit coniectura auctoris illorum ſcholiorum, unam modo ſyllabam ſcripſit ſane temere et nimis ſero, quum Herodotus teſtetur fuisſe biſyllabicum. Cæterum in MS. Mediceo legitur βεκὸς, quod præter Heſychium habuit quoque Suidas in editione Baſileenſi, nec aliter legitur in MS. Exemplari huius Bibliothecæ Academicæ, quæ mihi valida fuerunt documenta; præſertim quum et Stephanus in ſuis ita invenerit, ut opinor typis vitioſe exprimentibus κεκὸς. Paulo ante legebatur ἀνοίγοντί τε τὴν θ. ubi illud τε ignorat codex optimus, et habuit Horodotus cauſam omittendi.

89, 28. Αὐτέων εἵνεκεν.] MS. præclare αὐτέων τουτέων εἵνεκεν, et neſcio an non Valla id habuerit. Sic et antea auxi ex MS. τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίςου τοῦ ἐν Μέμφι, quum poſterius illud τοῦ vulgo ignoretur.

89, 31. Λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιμώτατοι.] Neſcio an recte verterint, *feruntur Ægyptiorum ſolertisſimi.* In Herodoto frequentisſime occurrunt ἄνδρες λόγιμοι vel λογιμώτατοι, etiam πόλις λόγιμος, etiam ἱερὰ λόγιμα. Sed nihil in eis est hoc intellectu. Certe verbis libri 1. cap. 143. Ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ἦν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον, nequaquam ſolertia applicari poſſet, quum agatur de potentia et robore. Itaque nec ipse Valla ibi ſolertiam indicari credidit, quum interpretur *nulla urbs alia inſignis erat.* Forſan rectius; ſed inſignis multum diſtat ab ſolerte. Iterumque hoc lib. 2. cap. 98. Τουτέων δὲ ἡ μὲν Ἄνθυλλα ἐοῦσα λογίμη (ſic enim illic ſcribit) πόλις, *Harum urbium Anthylla quæ est inſignis.* Ut ex his exemplis ſane quam claris exiſtimatio facienda ſit in locis, ubi nonnihil dubia videri potest ſignificatio. Sic lib. 1. cap. 171. Τὸ Καρικὸν ἦν ἔθνος λογιμώτατον τῶν ἐθνέων ἁπάντων, ubi vertunt *Caricæ gentis ingenioſisſimæ.* Quamvis enim ſequentia (ibi narrantur tria ipſorum inventa, ſicut Samios alibi ait fecisſe tria maxima) faciant, ut tolerari istic interpretatio illa poſſit; nihilominus ex aliis apparet Herodoti hanc mentem non fuisſe, nec tam ad ea reſpexisſe, quam ad omnem eius gentis præſtantiam ac famam. Similiter hoc loco tam laudata argutaque omnium Ægyptiorum ingenia obumbrare non videtur voluisſe Herodotus palmam Heliopolitis ſolis tribuendo, quum utique in ſequentibus nihil præcipuum Heliopoleos narret, ſed omnium Ægyptiorum. Itaque quum ingenium omnibus Ægyptiis ſit acutum, tum poſſunt in uno aliquo ſuperaſſe reliquos Ægyptios Heliopolitæ. Quod videtur extitisſe in cultu liberalium artium, ac proinde exoſculari cogor, quod mihi ſuggesſit MS. optimus, λογιώτατοι. Id enim nunc agitur, nempe de hiſtoria et cognitione antiquitatis Ægyptiacæ, ab temporibus ſcilicet Pſammetichi; eam ait Herodotus ſe voluisſe quoque ab Heliopolitis diſcere tanquam maxime in ea verſatis. Λόγος quin et-
859 iam proprie Herodoto hiſtoria, unde et ipſi cognomen λογοποιὸς. Unicum ad hæc omnia est, quod ait lib. 4. cap. 46. circa Euxinum habitare dicens ἔθνεα ἀμαθέςατα· οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν παραβαλέσθαι σοφίης πέρι, οὔτε ἄνδρα λόγιον οἴδαμεν γενόμενον πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος καὶ Ἀναχάρσιος. Sed et hoc libro c. 77. Αἰγυπτίων μάλιςα λογιώτατοί εἰσι μακρῷ, dum vertit *longe excellentisſimi*, nihil agit. Strabo lib. 13. pag. 618. Ἅπαντας μὲν γὰρ λογίους ἐποίησε τοὺς μαθητὰς Ἀριςοτέλης, λογιώτατον δὲ Θεόφραςον. Sane Iamblichus imitari Herodotum videtur in Vita Pythag. 1, 28. pag. 144. ἣν ἐνέμοντο γῆν Αἰγυπτίων οἱ λόγιοι.

89, 28. Καὶ ἐς Ἡλιούπολιν.] Hæc prima mentio urbis celebratæ in Ægypto, quam toties posthac commemorabit. Sed quoniam in nulla parte etiam ſimul refert conditorem eius Actinem, creditum Solis filium; ideo Tan. Faber in Epiſtolis Criticis num. 8. contendit ſatis acerbe nomen eius excidisſe exſcriptorum vitio; qui ſuſtulerint voces ὑπὸ ἀκτίνος, quibus intelligebant *ab radio* dici, non *ab Actine*, et fortasſe etiam plura. Cauſa primæva est, quoniam apud Hermolaum in Ἐθνικοῖς ſcribitur Ἡλιούπολις, πόλις Αἰγύπτου, ἣν ἔκτισεν Ἀκτὶς ὁ Ἡλίου καὶ Ῥόδης. Ἡρόδοτος ἐν δευτέρᾳ. Sed nullus in eo loco ita fatuus fuit, ut inde colligeret ab Herodoto nominari debere conditorem eius urbis, quum abunde ſufficiat illa mentio, ſi urbs ipsa in ista parte ſcripti Herodotei nominetur. Nullus ex tribus, qui nuper exſtitere, Stephani fautoribus aliter dicet. Faber tamen iterat pag. 70. eiusdem voluminis.

89, 36. Ἐξαναγκαζόμενος.] Id quum viderit in MSS. Stephanus, ipse etiam in Italico, cur non opiner esſe Herodoti?

89, 41. Ἐκ τῶν ἀςέρων.] Nequivit hoc ex ſtellis fieri. Itaque rectius in MS. ἄςρων, ut ζώδια intelligat.

89, 42. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] MS. ἐμοὶ δοκέειν omisſa vocula priore. Et id Herodoti esſe docet quælibet pagina, ut ſuperſedeam exemplis per alios affatim annotatis.

89, 44. Τῶν ὡρέων εἵνεκεν.] Hæc in Herodoto laudat Sam. Petitus de anno Attico cap. 8., et tamen Herodotum arguit, qui annum hic non Lunarem confuderit cum Lunari: dubito an recte, quum toto isto loco nihil dicat de ſtatu, quem ponit Herodotus, nempe quo per triennia intercalatio fit; quod videtur clarius ponere Pet. Haguelonus in Calendario Trilingui, ubi illud πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ ab Valla omisſum videtur interpretari *cum quadrante*, ſcribens, *Ægyptii vero quinos addunt dies cum quadrante.*

90, 4. Τουτέων μὲν νῦν.] Non est hic mollis nec Herodoteus nectendi modus. Bene MS. καὶ τούτων μὲν νῦν.

90, 5. Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον ἀνθρώπων ἔλεγον Μῆνα.] Quod edidi δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπον, plane ſic exaratum est in MS. optimo. Vide igitur quid fecerit Stephanus. Poſuit ille ad marginem velut ex MSS. ſuis δὲ Αἰγύπτου πρῶτον. Non credo, et vereor ſeriem verborum ab eo mutatam esſe, quoniam videbatur ea nimis involuta et fere confuſa. Sed huc iam pertinet, quod notavi 86, 2. Cæterum quem editiones hoc loco appellant Μῆνα, eum vocat optimus MS. Μεῖνα. Ne hoc quidem contemni decet, licet paulo ante dixerit μῆνας: ita enim plane hoc lib. cap. 82. Μείς τε καὶ ἡμέρη ἑκάςη θεῶν ὅτευ ἐςὶ. Et de hoc vocabulo agit etiam Caſaubonus ad Strabonem pag. 228. B. Infra cap. 99., ubi repetit hoc ipsum de isto rege, continue deprehendi in MS. Μῖνα. Etiam in hac parte loquax est Etymologicum. Quum vero diſerte id ita de hoc rege tradat Herodotus, ut dicat ἔλεγον βασιλεῦσαι, non debuit hinc ſcribi, ut video fieri hodie pag. 65. Ægypt. Orig. *quia, ut diſerte tradit Herodotus* II, 4., *Menes primus ex hominibus regnavit*, et pag. 68. *quod Menes iste ab Herodoto dicitur primus Rex.* Certe non Menes dicitur Herodoto, ſed est uniſyllabicum, nec ſua fide quidquam eius generis dicit, ſed eorum, ex quibus inquiſivit.

90, 9. Ἔνερθε λίμνης τῆς Μύριος.] Collegit Portus varia exempla huius adverbii, et ubique ut notaverit *infra.* Ista vidit ſane et Valla. Quid est igitur, ut nunc interpretetur, *ſupra ſtagnum Myrios.* Quid igitur id differt ab istis ſequentibus κατύπερθε τῆς λίμνης, quod etiam vertitur *ſupra ſtagnum?* Est ſane id puerile, et minus idcirco debuerat connivere Iungermannus aut Th. Gale. Ἔνερθε τῆς λίμνης dicuntur, quæ ſunt verſus mare. Præterea MS. Μόιριος, non tantum hoc loco, ſed etiam cap. 149., et 3, 91., ubi licet edatur Μύριος, Valla tamen retinuit *Mœridis.* Notavit de hac ſcribendi varietate Caſaubonus ad Strabonem, tum pag. 33., tum pag. 270., in eo fruſtratus, quod notet apud Herodotum reperiri duplicem lectionem per υ et per οι. Et ſcire et notare debuerat in editionibus ita fieri: nam de bonis MSS. iam contraria intelligit lector.

90, 12. Δῆλα γὰρ δὴ καὶ.] Crebro ſic loquitur Herodotus, quum ſermo exigit *quia haud dubie*, ut interpretabatur Valla 1, 207. Tale quid in hac parte non habet locum, unde accuratam agnoſce manum optimi codicis MS. quæ exhibet δῆλα γὰρ καὶ, quod plane, opinor, habuit Valla, dum interpretatur *manifeſtum enim est.*

90, 18. Ἔςι δ' ἕτερον τοιοῦτον.] Sicut præmonui ad 14,

14, 17., MS. τοιόνδε. Nec moratur eiusdem vocis triplex repetitio.

90, 24. Αὐτῆς δὲ τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ μῆκος.] Lege hunc locum quisquis es, et deteſtaberis arenas ſine
860 calce. Nam quid longitudo Ægypti ſecus mare habet commune cum illis quæ dicta ſunt de luto quod ab aquis Nili provolvitur in mare? Immo certe ego, quum in declaranda indole telluris Ægypti ſupra oſtenderit ſe particulatim ire velle per numeros, atque adeo incipiat ex more ſuo πρῶτα μὲν, (perperam vertente Valla *Iam primum*, quaſi obſcurare id Herodoti propoſitum conaretur) ſæpe ſolitus ſum hic circumſpicere, quod ſecundum huius declarationis caput eſſe oporteret. Expectavi aut δεύτερα δὲ, ut eſt 82, 46., aut ſimile quid et æquivocum: δεύτερα αὖτις 7, 141. iunctim habet. Utrum dememiniſſe ſui ſtatuemus Herodotum, qui tam nitide perfecteque ſcripſit? An in hac quoque parte iniurias ab incurioſo hominum genere pati debuit? Quodcunque ſit, quomodo legerunt hucusque omnes Herodotum, quum nihil intelligerent? Ipſe certe nihil potui invenire, niſi postquam præclara manus antiquæ membranæ Mediceæ me docuit putidas eſſe has voces et infamem in modum corruptas et reciſas præ veris, quas ita extendebat, Αὖτις δὲ αὐτῆς ἐςι Αἰγύπτου μῆκος, id eſt, *Rurſus* vel *Deinde* vel *præterea ipſius Ægypti longitudo eſt*. Deinde MS. Πλινθινήτεω, quum edant Πλινθηνήτεω. Attamen Valla expreſſit noſtrum istud.

90, 29. Ταύτης ὦν οἱ ἑξήκοντα σχοῖνοί εἰσι.] Nec hanc ſcripturam conſideraviſſe videtur interpres, qui vertit *Itaque ab hac parte ſexaginta ſchœni ſunt*; nec quam vertit aut ipſe potuit intellexiſſe, aut alius poterit divinare. Certe vox ταύτης non poteſt referri, niſi ad Σερβωνίδος λίμνης, quum alterum Αἰγύπτου ſit ſane remotum. Et tamen verſio imperfecta eſt admodum, niſi de tota maritima Ægypti parte intelligatur. Has tricas neſcio unde ortas diſſolvit præſtantiſſimus MS. legendo ταύτης ὦν ἄπο οἱ ἑξήκοντα σχ. *ab hac igitur* (n. palude Serbonide ad ſinum Plinthinetem) *ſexaginta illi ſchœni ſunt*. Sed et in antecedentibus παρ' ἣν τὸ Κάσιον ὄρος τείνει vox poſtrema ab MS. ignoratur. Nam hunc locum Valla dum vertit *ad quod mons Caſius usque pertingit*, facit præter elegantias ſuas. Et ſane non ad id modo pertinet iſte mons, ſed ad alia quoque, quum dorſum ducat ſatis laxe. Immo videtur differre Herodotus verbi huius notionem in alium hiſtoriæ ſuæ locum, nempe 3, 5., ubi integrans omnia ſcribit παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν. Nunc ſufficit præmonuiſſe iuxta illam celebratiſſimam paludem eſſe montem Caſium.

90, 30. Ὀργυιῇσι μεμετρήκασι τὴν χώρην.] Valla *metiuntur*, non male, niſi quod Herodotus aliter loquatur, et perfectum præteritum poſuerit, idque iudicavi magis convenire, quoniam conſuetudo ex præteritis debet colligi; intelligit enim *metiri ſolent*, ut cap. 47. Διότι δὲ τοὺς ὗς ἐν μὲν τῇσι ἄλλῃσι ὁρτῇσι ἀπεσυγήκασι, ἐν δὲ ταύτῃ θύουσι. 3, 38. Ὡς δὲ οὕτω νενομίκασι τὰ περὶ τοὺς νόμους πάντες ἄνθρωποι. Sic 4, 183. Troglodytæ γλῶσσαν οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρομοίην νενομίκασι, ἀλλὰ τετρύγασι. Non aliter infra hoc lib. c. 36. Τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων δίαιτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαιτά ἐςι.

90, 38. Ἐνθεῦτεν καὶ μέχρι.] MS. ἐνθεῦτεν μὲν καὶ μέχρι. Quæ particula ſatis oportuna eſt, ut appareat nunc ſermonem redire ad ſcopum, quem interpoſita nonnulla abruperunt.

90, 45. Ἔς τε Πίσσαν.] MS. ἔς τε Πεῖσαν, ut et rurſum ἐς Πεῖσαν. Quæ vero Stephanus poſuit in margine, nimirum τὸ διάφορον et ἴσας μῆκος εἶναι, ambo approbantur ab optimo codice, ubi vulgo edebant διαφέρον et omiſſa voce μῆκος.

91, 1. Καταδεῖ πεντεκαίδεκα ςαδίων, ὡς μὴ εἶναι πεντακοσίων.] Potius dixiſſet ὡς εἶναι πεντακ. nam minus quindecim ſtadiis fuiſſe innuit mille quingentorum. Itaque deficitur tot ſtadiis, ut impleat alterum numerum. Sed alia ratio fuit loquutionis Herodoteæ, quum particula ὡς in MS. non exiſtat: et omnino deleri debet. Dicit defectu quindecim ſtadiorum non implere numerum mille quingentorum; carens illis paucis non eſt MD, ἀπολείπεται alias dicunt.

91, 8. Ἐν τῷ καὶ λιθοτομίαι ἔνεισι.] *Ibi inſunt et lapidicinæ*, ut induſtrie interpretatur Valla; tanquam et aliud illic memorandum ineſſe dixerit Herodotus. Quod ſi forſitan eſt, (neque enim ulla cauſa id vetat) at auctor id nunc non retulit, ut nec illa huc conveniant et corrigi debeat ex MS. ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι *Ibi inſunt lapidicinæ*. Vides ſegnitiam manus et calami corrupiſſe tantum auctorem, et quidem facillime, et forſan cum ratione, quod non αἱ deberet tradi, ſed ταὶ, more Herodoti et Ionico. Sic autem cogitabat in hoc loco vel ſcriba vel malus lector; quia primum erat, non proſpiciens et ſtatim repeti illud αἱ, et altera vice ſequi, ἐν τῷ αἱ πυραμίδες ἔνεισι. Cæterum error erat, quum et prorſus hæc ipſa repetantur cap. 158. Τὸ κατὰ Μέμφιν ὄρος, ἐν ᾧ αἱ λιθοτομίαι εἰσι.

91, 19. Ψάμμῳ κατειλημμένον.] Statuunt igitur viri docti montem recte dici καταλαμβάνεσθαι ψάμμῳ. Quid hoc erit? Certe Portus quum plurima collegerit de verbis καταλαμβάνειν et καταλαβεῖν, non novit vocem 861
κατειλημμένος, niſi ex lib. 9. c. 69., vertens *interceptus* propter lapſos muros. Mons vero an recte intelligetur *obſitus ſabulo?* Neſcio qui id fiat. Sed quanto conſpectius et ſanius eſt, quod legitur in MS. κατειλυμένον? Nonne hæc eſt ipſa et mera Homeri imitatio, quippe quem non fruſtra legit Herodotus: Κὰδ δέ μιν αὐτὸν Εἰλύσω ψαμάθοισι? Sed de tanta doctrina librarii cogitare nequiverunt. Stephanum miror, qui locum Homericum bene notavit in Theſauro. Quod ipſum præcipue quidem huc idoneum ad declarandum iſta lapidoſa iuga involuta eſſe arenis ac tegi, ſive id naturaliter ac perpetuo ita fuerit, ſeu paulatim magis magisque venti illuc compulerint. Stephanus tom. I. pag. 1126. confuſe affert Lucianum et Herodotum, quæ ſunt diverſi thematis verba.

Ibid. Τεταμένον.] Non quæro, quid id verbi huc afferat, quidque velit; ſed potius a quo ſit inculcatum. Certe a MS. prorſus abeſt, et debet abeſſe; nec interpres quidquam eius expreſſit, ſed recte concepit ea quæ ſequuntur, non narrari de proceſſu iugi montani, ſed facie, qua ſibi ſimilis eſt uterque hic mons ſuper ſaxa gerens arenam.

91, 22. Τῶν δὲ οὐρέων] MS. ignorat adverſativam; quæ nihil huc adfert.

91, 27. Πέφυκε μὲν ὦν.] At MS. μὲν νῦν, quod particulæ genus leni huic diſſertationi multo melius convenit.

91, 34. Ὅσον δὲ τῇ ἀπὸ.] Quid illa vocula tertia habeat muneris, nequivi intelligere; immo prorſus inducebam, quum prorſus mihi diſpliceret. Sed MS. ὅσον δέ τι ἀπὸ. Et vere: nam id interponit, ut mox c. 11. Μακρὸς οὕτω δέ τι καὶ ςενός. Ita ſolet.

91, 40. Ἐδόκεε δὲ καὶ.] Recte MS. ἐδόκεε καὶ, omiſſa adverſativa, quæ additur fruſtra. Etiam deinde μεταξὺ ἐφαίνετο reiecto γ': cui tamen verum locum attribuit idem MS. exhibendo mox ὥσπερ γε τὰ περὶ.

92, 3. Οὐ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐόντες μεγάθεες.] An credam hæc lecta eſſe ab viris doctis, et potuiſſe eos ſub prætextu Ioniſmi talem locutionem Herodoto ingerere? Imo ſcribit bonus Æmil. Portus Μεγάθεες ποταμοὶ *Ion. pro comm.* μεγάλοι ποταμοὶ *Magni fluvii.* Quin etiam, quod maximo tædio eſt, potuit hæc deſcribere ſummus vir Iſac. Caſaubonus, et inſerere notis ad Strabonem pag. 35. D. Quod quis credat? Ex qua, non dico Ionia, ſed Græcia petiverunt iſtud adiectivum μεγάθεες? Itaque rite id reiecit Th. Gale. An non poſt tot annorum pœnas exclamabis macte fide iſtum codicem, qui tibi teſtabitur Herodotum ſcripſiſſe μεγάθεα, ut certe eſt in optimo libro, et paſſim iſte accuſativus ab hoc auctore uſurpatur. Nam quod Th. Gale offert ex codice quem vidit, μεγάθεϊ, ut quod pluribus confirmari poſſet exemplis, vereor ne tunc longe Herodotus illi abfuerit.

92, 16. Ῥηχίῃ δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἀμπωτις &c.] Etſi Valla videatur in verſione largior fuiſſe ad verba danda potius quam ſenſum; ideo tamen non debuit hunc locum venditare velut gloriæ ſuæ datum Tanaq. Faber in epiſtola LXXI. ad Petavium; quum Portus illam ῥαχίαν bene ſatis ornaviſſet in Lexico.

92, 18. Δοκέω γενέσθαι κου.] Particula poſtrema acceſſit nunc ex optimo codice tum eleganter, tum oportune *fuiſſe* nempe *aliquando*. Mox recepi ἐσχέοντα pro ἐσέχοντα quod vulgabatur, quia iſti teſtimonium veri præbet codex optimus, qui ſane penitus ita nunc repetit ἐκ τῆς βορέης θαλάσσης κόλπον ἐσχέοντα. Sed quod maioris momenti eſt, idem iſte codex in præcedentibus non legit Ἕτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι, ſed particulam ἐπὶ ignorat, et ipſam Ægyptum in primi temporis vetuſtate fuiſſe vult nihil aliud, quam ſinum.

92, 22. Ἀλλήλοισι συμπεραίνοντας τοὺς μυχούς.] Hic vero pretium ſuum extendit mirabiliter codex Mediceus. Verbi huius tres notiones contulit in Theſaurum ſuum magnus ille Stephanus, nempe vel *una perficio*, vel *concludo et colligo more dialectici*, vel *coitum perago*. Iſtarum nulla, ſi quid video, apte huic loco accommodari poteſt, ut mirari liceat diligentiſſimum illum Herodoti lectorum oculos nunc accurate non advertiſſe. Sed et quid ſibi vult illud Vallæ *prope in-*

inter ſe ſuos receſſus terminant? Sane perſpicuum magis foret, ſi omiſiſſet illud *inter.* Et cur ſic in ſilentio iacet Portus? Quicquid autem ſit, vox συμπεραίνειν quacunque demum notione hinc videtur expellenda, quum non *una finire*, ſed potius *coniungere et una peragere* requiratur. Vult enim Herodotus eos ſinus in continentem tanto impetu irrumpere, ut finibus ſuis vel intimis receſſibus pene coëant, parva modo terræ lacinia inſtar iſthmi interiecta et ſeparante. Ubi iam nihil confert iſtud verbum, ut patet vel ex συμπεραινόμενος μεγάλου ἐνιαυτοῦ περιόδῳ, quæ ſunt verba Plutarchi apud Valeſium ad Euſeb. p. 221., vel ex Appiani tom. 1. pag. 288. Οὕτω συμπεραίνειν τὸ μέτρον. Unde etiam συμπέρασμα in Martiano Capella pag. 98. Et συμπεράσματα concluſiones Gregorio Nyſſeno, ut notarunt docti, et Euſebius contra Marcellum lib. 3. cap. 16. Itaque venerari libet neque ſecus ac cœleſte munus ſuſpicio præſtantiſſimi codicis ſcripturam, ex quo rariſſimi verbi et pene intermortui uſum in Græcia redaugeo. Scribendum enim συντετραίνοντες. Sane quam idonea et ſignificantiſſima vox, hoc eſt, *perforando pene commiſcentes receſſus ſuos*, quod Seneca in Medea 35. dicit Corinthus *cremata flammis*
862 *maria committat duo*, pro quo dicit 4, 52. Συνάγουσι τὰ τέρματα ὅτε Τύρης καὶ Ὕπανις. Portus noſter agens quidem induſtrie collegit Τέτρηται et Τετρωμένος et Διατετρανέεις ex 3, 12. in Διατετραίνειν. Etiam Stephanus in verbo Συντετραίνειν tenuiſſimus est, quod miror: quum et uſurpaverit Diodorus Sic. 3, 19. Αὐλῶνας παραμήκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετρημένους. Et Strabo lib. 7. p. 317. Συντετρῆσθαι τὰ πελάγη. Adriaticum et Ægæum ut perforando et cuniculo pertuſo coniungantur, ubi tamen Caſaubonus deſtitutus hoc loco Herodoti notabat. [Imo terram potius συντετρῆσθαι, quæ eſt inter duo πελάγη,] non attendens, quomodo in utraque lingua loquutiones transferre amant ſententiam, ut quod alteri attribui oportet, attribuatur alteri, ut quum dicunt *digito inſeri annulum*, *terra mari expurgare Pœnos* apud Florum.

92, 23. Εἰ ὦν δὴ ἐθελήσει &c.] MS. codex optimus negat voculam δὴ eſſe Herodoti. Et ſane ſine ea prout nunc de Nilo loquitur, ita de terra agens dicit 7, 49. Εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν ἀντίξοον καταςῆναι. Cæterum in illis, quæ ſequuntur, difficultas eſt peracute, ut videtur, pungens eos, qui dum magna ſibi proponunt, exigua prætereunt. Talis certe eſt interpretatio Vallæ. Quid enim protulit ille per multas voces? *Ego enim credo, intra decem millia annorum qui ante me natum tranſierunt, ſicubi ſiccanea facta ſunt, nimirum et ſiccaneum fieri poſſe, etiam multo quam hic eſt maiorem* &c. Quis tam nugax eſt, ut non credat etiam ſuo tempore poſſe terras exſiccari, ut narrantur antea exſiccatæ? Si hæc quæſtio foret, facile decidi poſſet. Sed quis Herodotum iudicabit tam ſtolidum, ut ante ſuam vitam ſcribat effluxiſſe decem millia annorum? Nihil vanius. Igitur quum Stephanus quoque hunc locum oſtentaviſſet ſtigmate, adſcribens [Hic Græca exemplaria mendoſa eſſe videntur] commodare ab ingenio ſuo cuneum robuſtiorem voluiſſe opinor viros inſignes, ſed tacuerunt, donec Cl. Grævius ſuſtinuit excitare Tan. Fabrum; quorum prior quid cogitaverit, quum ſit occultum, audiamus ſimul poſterioris et iudicium de eo et auxilium quod Herodoto confert ex Epiſtola LIX. [Ad priorem autem Herodoti emendationem quod attinet, ſic iudico, textum ſcilicet, ſeu κείμενον, corruptum eſſe, id quod vel Stephano tacente liquet. Sed tuane emendatio an noſtra, quæ iam aſcribetur, verior ſit, tute iudicabis. Sic igitur ad libri oram annotaveram: Locus corruptus; lege, Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί γε εἰ μυρίοις ἔτεσιν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι ἐχώσθη, ὡς ἄν κού γε δὴ χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων &c. Id autem, ſi nihil aliud, certe ratiocinatio probaverit] Vellem hæc ab ipſo Fabro in Latinum verſa fuiſſe; deprehendiſſet ſaltem erronee hinc expulſam eſſe negativam ante verbum χωσθείη, ne quid dicam de ſuppoſiticio tempore decem millium annorum: et tota ratione ſanandi, qua plus luxat et convellit, quam integrat. Maxime labitur in iudicio de contextu, in quo nulla adeo corruptela eſt, ut ſermo ſit plane ὁλόκληρος, et in quo moveri nihil oportet. Contigit tantum in editione Aldina, ut omitteretur diſtinctio poſt voces χωσθῆναι ἄν. Poſt debuerat ſequi Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ. Nam in ratiocinando vocula ἂν eſt ſermonis terminatrix. Sic 7, 203. Ὀφείλειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἐόντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσέειν ἄν. Et capitis 16. fine. Porro in eodem ratiocinandi genere initium ſumit ab particula κοῦ et aliis annexis 3, 6. Κοῦ δὴ τὰ ταῦτα ἀναισιμοῦνται; Dicit ergo Herodotus: *quid illum probibet fluente iſto oblimari intra viginti millia annorum? Ego enim quidem opinor intra decem millia oblimatum fore: quomodo igitur in tempore conſumpto antequam ego naſcerer non fuisſet alte* vel *denuo aggeratus ſinus*, *etiam longe maior iſto, ab tanto fl.?* Nam ἀναχωσθείη, quod verbum in margine vibrat Stephanus ex ſuis MSS. legitur quoque in MS. Mediceo, non ἂν χωσθείη. Tum in eodem eſt ἔλπομαί γε καὶ μυρίων, ubi vocula καὶ vulgo omittitur omnino neceſſaria. Cæterum hinc vides non poſſe haberi illa exemplaria optimæ notæ, quæ probant omnia huic paginæ commiſſa ab Stephano, ut de ſuis iudicat Th. Gale.

92, 42. Μελάγγεόν τε.] MS. μελάγγαιόν τε.

92, 44. Καταvενειγμένην.] MS. κατενηνειγμένην.

93, 4. Ἀρδέεσκε.] Non ſic optimus MS. ſed ſimpliciter ἄρδεσκε.

93, 5. Καὶ Μύρις οὔκω ἦν ἔτεα ἐννακόσια τετελευτηκώς.] Euge et belle, ſi plebeii alicuius Græculi et nihil niſi macilentam, dicam? an ſcabioſam ſyntaxeos neceſſitatem ſpectantis ſermonem te habere putare potes. Totum fatuum ac ſpinoſum, immo nihil ſi ad ſuavem ſublimitatem polituramque linguæ Herodoteæ conferas. Scribe ex MS. optimo καὶ Μοίρι οὔκω ἦν ἔτεα ἐνvακόσια τετελευτηκότι. Mirabilis certe reparatio, ut cap. 145. Ἡρακλέϊ μὲν δὴ ὅσα αὐτοὶ Αἰγύπτιοί φασὶ εἶναι ἔτεα ἐς Ἄμασιν. Sic cap. 124. Τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένῃ. 4, 6. ἔτεα δέ σφι τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι χιλίων οὐ πλείω. 8, 129. Ἀρταβάζῳ δὲ ἐπειδὴ πολιορκέοντι ἐγεγόνεσαν τρεῖς μῆνες. Achilles Tatius lib. 5. pag. 293. Καὶ ἤδη μοι γεγόνασι μῆνες ἕξ, καὶ τὸ πολὺ τοῦ πένθους ἤρχετο μαραίνεσθαι. Sed ſciendum in MS. exſtare ſemper Μοίριος quoque, ut dixi.

93, 9. Δοκέουσι δέ μοι.] Longe nitidior connexio in MS. δοκέουσι τέ μοι, qui etiam probabat inventum in ſuis ab Stephano πυθόμενοι, non πυνθανόμενοι.

93, 31. Εἰ μήτε γεύσεταί σφι ἡ χώρη τὰ ἀπὸ Διὸς 863
μήτε ὁ ποταμὸς &c.] Hæc certiſſima eſt illorum manus, qui quum pulchre ſibi viderentur concinnaſſe verbum γεύσεται, ſimilem labro iſti lactucam comparaverunt, reperiendo τὰ ἀπὸ Διὸς. Neque enim hæc poſtrema aliter conſiderari oportet, quam inaniter et violente iterata, quæ videbant præceſſiſſe commodum ἐκ τοῦ Διὸς, quod furtum per mutatam præpoſitionem voluerunt velare. Quid vero eſt, quod vult neſcio quis, ſed primus videtur Stephanus, et conſentiunt poſtea Iungermannus ſimul cum Thom. Gale, ſubnotans? [Lego autem ὕσεται pro γεύσεται.] Quod genus illud vel Græciſmi vel humani ſermonis erit εἰ μήτε ὕσεταί σφι ἡ χώρη τὰ ἀπὸ Διὸς? Etſi tamen laudabilis hactenus conatus iſtorum, qui incredibilem translationem et ab Herodoto alienam maluerunt aliquid agendo tentare, quam nimis ex ſe improbi eſſe. Sed quid ego nunc antepono conatum Stephani illis priſcis corruptoribus et centonis male ſumpti adſutoribus, quum hic locus videatur ſepoſitus fuiſſe ab Æmil. Porto, ut feriret acriter Stephanum, immodice quidem incenſus, et hinc miſerandus, ut Herodoto attribuat *pluvias cœlitus cadentes*, ſic cavens opinor, ne quis intelligat alias: etiam arceſſens Euangelium Ioannis et Epiſtolam ad Hebræos cap. 6. v. 5., ubi tacet aut pudet illum loqui de varietate conſtructionis verbi γεύεσθαι in duobus deinceps verſibus. Utique Herodotus non imitatur iſta loca; immo ille neſcit γεύεσθαι aliter conſtruere, quam cum genitivo. Sic γεύεσθαι τῶν ἀγαθῶν dicit lib. 1., non τὰ ἀγαθὰ, ut mendaciter fingens ſupplet Portus. Sic γεύεσθαι ἐλευθερίης l. 6. Sic quum pateat in hoc loco nihil boni actum eſſe, ſpero me ſecurum fore, et ut opinor, eſſe poſſum, reſtituens ex fide optimi MS. εἰ μή τε γε ὕσεταί σφι ἡ χώρη, tribus vocibus exploſis. An nocuiſſe dicam illis primis tantæ pravitatis fabris, quod ὕσεται noluerint paſſivo ſenſu intelligere, quum tamen dicat Herodotus πολιορκησόμενοι pro πολιορκηθησόμενοι, εἰρήσεται pro εἰρηθήσεται, θύσεσθαι. Nam quæ præcedunt θέλοι et παροιχομένου ab Stephano appoſita in margine laudat exemplar vetus, unde probavi et ipſe. 3, 10. dicit οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τοπαράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψεκάσι.

93, 37. Τῶν ἄλλοι ἄνθρωποι.] MS. τῶν οἱ ἄλλοι ἄνθ. Nam quæ præcedentia habet in margine Stephanus οἷός τ' ἔςαι ἐς τὰς ἀρ. item κομίζονται ἐκ γῆς, probabat idem MS. ubi omittebantur voces ἐς τὰς, et pro ultimis ſcribebatur ἐκτὸς. Male utrumque. Infra etiam recepi ἐπελθὼν.

93, 43. Τὸν ἀμητὸν.] Priorem voculam ignorat MS. qui mox etiam retinet καταπατήσῃ τῇσι ὑσί. Sed

93, 45. Γνώμῃσι τοῖσι Ἰώνων.] MS. recte τῇσι. quia eſt vitium ex editione Iungermanni ſola, credo pu-

putabant typographi illud τῆσι hic satis fuisse dominatum.

93, 48. Μέχρι ταριχειῶν τῶν Πηλουσιακῶν.] Quum et Stephanus et Portus ita antecesserint, facile fuit et mihi, indulgere tantum versioni Vallæ, ut lucraretur *Taricheas Pelusiacas*; nisi quod agnoscebam non bene convenire, quum ταριχευθέντες, et τεταριχευκότες, et vicina vocabula Latino sermone decoraveris, si substantivum hoc non similiter lectori noscendum tradas; neque id hoc tantum loco, sed etiam cap. 113. ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν στόμα τοῦ Νείλου καὶ ἐς ταριχείας, unde certe discimus iuxta illa Nili ostia et per Ægypti litora fuisse tales apparatus ad salsamenta condienda in copia insigni piscium, ut nequeat de ista re moveri aliquid dubitationis. Attamen doctissimus Stanleius ad Æschyli Prometheum vinctum reiicit ac fastidit has ταριχείας, et ait [Legerim βαράθρων· sic enim loca circa Pelusium vocari solita ex Strabone constat] Mireris in hac mutandi propensione non venisse viro doctissimo in mentem Δάφνας τὰς Πηλυσιακὰς ex cap. 107. Constet sane hæc ita fieri, ut refert Stanleius: an idcirco etiam Ταριχεῖαι esse pariter nequiverunt? Non crediderim ullam hinc necessitatem talem inferri. Sed et alia erant, per quæ nobile est Pelusium: nec ideo tamen depellendæ hinc operæ ad salsamenta. Paulo ante χρᾶσθαι τὰ περὶ Αἰγύπτου, atque item καλεομένης firmat codex optimus. Sicut Tyrotarichi patinam bis memorando offert ex vetustate alioquin perdita Tullius, quidni sic et Pelusiotarichum hinc credimus?

94, 1. Ἐς μεσόγαιαν τείνειν αὐτὴν.] MS. αὐτῶν. Alterum nullius est pretii. Paulo post codex Mediceus plane habebat περιηργάζοντο, non ut Stephanus περιειργάζοντο, non ut vulgo περιειργάζονται.

94, 13. Τίνα γλῶσσαν πρώτην ἀπύσουσι.] Adducit H. Stephanus hunc locum in Thesauri magni Indice allegans ἀπύουσι, et exponit φθέγγονται; affertque illic plura ad confirmandum hoc verbum. At Portus in Lexico citat ἀπύσσουσι, et large exponens ἀπύειν, ut Ion. et Poët. pro com. φωνεῖν, βοᾷν, λέγειν, προφέρειν, q. ἐπύειν ab ἔπος. Neque his ego repugno, nec doctrinam invideo. Sed nec celare debeo in MS. illo tantæ fidei exstare ἀπήσουσι, quod est verbum Herodoti alibi, et quidni etiam in hoc loco?

94, 19. Αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλέετο.] Confirmare id conatur Vossius ad Pomponium Melam circa finem capitis noni libro primo.

94, 26. Τὴν γῆν πᾶσαν.] Etsi forsan ad rem parum
faciat, tacere tamen non debeo ab optimo MS. articu-
864 lum præpositum ignorari, ut statim cap. 21. Τὸν δὲ
Ὠκεανὸν γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν. Et deinde idem MS.
Τέταρτον γὰρ σφέας δεῖ προσλογίζεσθαι, non γὰρ δὴ σφέας.
Nam quid velit Stephanus posito ad marginem δὴ εἰ,
non intelligo.

94, 38. Οἴδαμεν οὐδὲν ἐόν.] En tricas editionum. Nam quum Aldini typi verbum ita separavissent οἴδα μεν nullo accentu in tribus postremis literis, sequutus id fuit Camerarius, etiam Stephanus, sed accentu, quem gravem vocant, signato super literas μὲν, idque admisit Iungermannus, quum interim omnes uterentur versione Vallæ *scimus*, quod certe indignum est.

94, 44. Ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν Καταδούπων.] Ad hunc modum sane mox præcessit ἀπὸ Καταδούπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος. Nunc tamen in MS. legitur ἀρξάμενος ἐκ τῶν Κατ. Quod Herodoti non esse vix impune dici potest, quum sic lib. 1. cap. 174. ἀρχμένης ἐκ τῆς χερσονήσου τῆς Βυβασσίης. Lib. 2. cap. 33. Ἴστρος ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν &c. Et cap. 150. ἐκ σφέτερων οἰκιῶν ἀρξάμενοι. Lib. 4. cap. 21. ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι. Et c. 99. Ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίου λιμένος ἀποταμοίατο μέχρι Τάραντος, καὶ νεμοίατο τὴν ἄκρην· ubi nescio quid cogitaverit Valla interpretans *divisa terra a Brundusio usque Tarentum, promontorium incoleret*, quorum sensum reparare debui.

94, 48. Καὶ ἣ μὲν πρὸς ἠῶ τρέπεται, καλέεται.] Imperfectus est in hoc sermone genius Herodoti, nisi ita augeas τρέπεται, τὸ καλέεται. Ita plane est in MS. Utique ad eandem formam exsequitur ea, quæ proxime iunguntur. Alioqui duntaxat edidisset auctor καὶ ἣ μὲν *et qua quidem*. Sed aliter placuit.

95, 5. Παρεχόμενος ταύτῃ.] Allegatur hic locus ab Salmasio in Plinianis Exerc. pag. 477. sine ulla hæsitatione, prout editur. Utinam et vertisset! Et quanquam ista pars sit, cui adeo asperum strigilem admovit Vossius, Herodoti locum deserit. Quo autem credimus eos retulisse ταύτῃ? Valla enim quum interpretatur *huic alveo*, videtur ad ὁδὸν referre, quum proximum sit θαλάσσῃ. Sed neutrum satis opportunum, certe si conferatur cum ea concinnitate, qua testatur optimus codex Herodotum scripsisse ταύτην. Quod ideo libens probavi, restitui et in interpretatione expressi.

95, 9. Τῷ μὲν Σαϊτικὸν &c.] Vir Clarissimus Ioh. Marshamus Chronici p. 373. Latine proferens hunc locum, quum nominavisset Saïticum, in parenthesi addit *forsan Taniticum*. Et mox disputat ita: [Neque est quisquam veterum, qui *Saïtici* ostii meminerit: *Taniticum*, quod hic desideratur, agnoscunt omnes. Itaque pro Σα —— reponendum videtur Ταν ——. Hunc Herodoti locum Strabo respexisse videtur, cum scripserit τὸ Τανιτικὸν στόμα, ὅ τινες Σαϊτικὸν λέγουσι. Frustra quidem: *Tanis* ad ortum est, et iuxta Pelusium; *Saïs* ad occasum, et iuxta Canobum posita.] Quæ opinor tangunt Salmasium ex loco illo Strabonis statuentem eidem ostio contigisse et Taniticum nomen et Saïticum pag. 478.

95, 12. Μαρτυρέει δέ μου τῇ γνώμῃ.] Hæc est offensa maxime conspicua, in quam impegerunt scribæ et editores Herodoti, ut identidem delerent usum gemini dativi, quem maxime amabat iste scriptor. Ita nunc segniter sane in hoc loco legunt hodie, quum clare exhibeat optimus MS. μοι τῇ γνώμῃ, quibus plane paria corruperant 4, 29. Μαρτυρέει δέ μοι τῇ γνώμῃ Ὁμήρου ἔπος, etiam edentes μου. Sed iam supra produxi genium Herodoti. Quin idem codex legit et mox ὅσην ἐγὼ ἀποδείκνυμι sine voce τινὰ. Tum εἴργεσθαι integra scriptura, non ἔργεσθαι.

95, 22. Καὶ οὐδὲν ὁμολογέειν.] MS. tantum καὶ οὐκ ὁμολ. quod satis est. Et utrumque in libro priore antecessit.

95, 37. Τροπέων τῶν θερινῶν.] MS. θερινέων, ut statim, nec causa est mutandi. Sed est hic locus insignior per sequentia, ubi editur πελάσας δὲ ἐς τὸν ἀριθμὸν. Hic enim locus quum ita in editionibus exhibeatur, citat eum et pertractat Salmasius in Plinianis Exercit. p. 436., ut hinc non Plinium modo refutet, qui diserte Herodotum citat, sed etiam Latinum interpretem Vallam. Itaque et verbum πελάζειν docte illustrat, et negat id eum dicere, quod voluit interpres, totidem eum diebus decrescere, quot increverat, sed quum in centum dierum spatio excreverit, tum retro redire ac residere: Plinium vero tradere ex Herodoto tam incrementa quam decrementa Nili centesimo die absolvi per eosdem crescendi decrescendique gradus, quinquaginta nimirum dies dare augescenti, totidemque recedenti. Verum non hanc esse mentem Herodoti: quippe qui clare dicat Nilum a solstitio incipientem, per centum dies abundare, et cum in hoc dierum spatio excreverit, tum retro redire ac residere. Etiam ferox ille, nunc vanus Harduinus accedit ad Salmasii verticem; ut patiatur se in eo circumagi. Tantum est cognosse auctores ex editionibus, non inquisivisse in bona vetustatis exemplaria, sicut in hoc loco Valla procul dubio aliter legit; legit autem prout Herodotus scripsit. Scripsit autem, quod indicat codex optimus Mediceus πέλας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν, non πελάσας.

95, 46. Δὴ τὰ λεγόμενα.] Hoc participio plerumque utitur Herodotus de rumore publico et quod in vulgus dicitur. Ab eo nunc mens auctoris aliena est, ut ostendit liber MS. exhibens λελεγμένα, nempe modo a me.

96, 7. Πολλάκις δὲ ἐτησίαι μὲν οὔκων ἔπν.] Citantur
hæc ab Salmasio in Plinianis Exerc. p. 428., sed ne- 865
scio an illis recte utatur. Nam Herodotus hæc dicit
pro causa materiæ, quam tractat reiiciens hinc efficaciam Etesiarum, per quos nonnulli statuebant alveum Nili arceri ab mari, ut hinc in eo extolleretur. Id quod aperte ita refellitur, si probetur interdum attolli Nilum vel sublatum fuisse, etsi nulli flarent Etesiæ. Hoc *interdum* vel πολλάκις non utique supponit confessionem de flatu istorum ventorum illo ipso tempore, quia istud πολλάκις intelligere licet, quantum scit ille, qui loquitur. Herodotus dicit hoc πολλάκις, et nunquam approbat contrarium evenisse; itaque istud πολλάκις est, quoties aut ipse observavit præsens, aut de eo in aliorum monumentis legit, vel etiam audivit ex sermonibus aliorum.

96, 11. Κατὰ ταὐτὰ.] Sic contraxerunt id librarii, quum Herodotus resolverit in tres voces κατὰ τὰ αὐτὰ, si fides optimo codici, quam plenissimam meretur. Simile prorsus fuit 1, 88. Οὔτε χρήματα τὰ ἐμὰ διαρπάζει.

96, 26. Ἀπὸ τῶν θερμοτάτων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότατα.] Frigidissima prorsus ratiocinatio. Itane sine ulla exceptione per eam patiatur aliquis circa Alexandriam et ubi se Nilus exonerat, vocari loca talia, quæ sint ψυχρότατα? Quis feret? aut quis ab Herodoto ita scriptum credere potuit, credatve? Est certe locus hic insignis ad noscendum, quam obnoxius habitus fuerit

hic præclarus ſcriptor, et quas non maculas adſperſerit grex librariorum. Certe moderatius longe in optimo MS. hæc leguntur ita; ἀπὸ τῶν θερμοτάτων τόπων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα. Vocem τόπων in editis videntur omiſiſſe propter ſequens neutrum, quaſi in hoc genitivo etiam tale ſupponi oporteret, quum Valla in MS. videns expreſſam vocem τόπων etiam expreſſerit in Latinis: et ſicut ea vox ſic facili negotio omitti potuit, ita eadem deleta alterum ſuperlativum trahere debere alterum pari ſtultitia opinati fuerunt.

96, 27. Ἀνδρὶ λογίζεσθαι.] MS. ἀνδρί γε λογίζεσθαι. Sed male ista vertuntur.

96, 33. Πᾶσα ἀνάγκη ἐςὶ ὕσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσιν.] Ne hoc problema agnoſceretur ſolummodo ab Græcis, potuit tam benignus eſſe Valla, ut id Latine efferens traderet aliis quoque Europæis *neceſſe omnino est intra quinque dies pluere.* idque pro munere venerari potuerunt Stephanus et Portus. Quis credat? donec Tan. Faber apud ſuum Petavium fateri potuit ſe equidem mirari ita ſcribere virum maximum, mirabilem obſervationem: denique id falſum eſſe: itaque nunquam dubitaviſſe, quin pro ἐν πέντε ἡμέρῃσιν legendum ἔν τισιν ἡμέρῃσι, *intra aliquot dies*, idque verum, et rationem facile poſſe ex Meteorologicis afferri. Quam debuit riſiſſe catus ille Dionyſius, quum talia blandimenta istius ingenii acciperet? An hoc igitur melius? Nequaquam. Non enim magis plueret intra aliquot dies, quam intra aliquot noctes. Sane ſolet Herodotus dicere iter vel navigationem tot dierum; ſed ea alia res est, ut felicius opinor et verius in cap. 34. ab auctore dici iter ex Cilicia ad Sinopen eſſe πέντε ἡμερέων. Dein puerilis annotatio est in locis ubi per hiemem gelat, et ningit, ibi per æſtatem pluere. Sed neque ἐν nunc notat utique *intra*, ſed tantummodo in quibusdam diebus, ſi ita vellet. Sed vir inſignis prout in vulgato falſum deprehendit, ita quod lateret verum non perſpexit. Res ipſa et literæ monſtrant ἐν παντὶ ἢ μέρεσι, *in tota* regione, *aut partibus*. Certe ſi ningeret, etiam accideret, ut interdum pluviæ caderent, vel univerſam regionem nubibus madefacientibus, vel has aut illas partes, prout contingit.

96, 35. Τρίτον δὲ.] Locutio est moris triti: ſed Herodoteus libenter in his aliquid mutat, prout nunc quoque contigiſſe docet liber optimus exhibens τρίτα, quod prætuli. Sic c. 137. Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον —— δεύτερα δὲ &c. Et vide ad numeros 82, 46.

96, 40. Εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε καὶ ὁσονῶν.] MS. cum multo maiore efficacia, εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε, εἰ καὶ ὁσονῶν. In quo etiam ſtatim ante legebatur χειμασίην, quod in MSS. vidit et Stephanus, non χειμαδίην, ſicut et mox Mediceus MS. habebat ἦν ἂν τούτων οὐδὲν, prout teſtatur Stephanus de ſuis, ubi vocem tertiam immerito mutant cum his τι τοιοῦτον.

96, 49. Αὐτέων περὶ τῶν ἀφανέων.] Stulta manus id finxit, nec primæ vocis ullam rationem in vertendo habuit Valla. Lege ex MS. αὐτὸν περὶ. Etiam MS. πληθύεσθαι pro πληθύνεσθαι.

97, 5. Ἔρχεται τῆς Λιβύης ἐς τὰ ἄνω.] Recte interpres *meat in ſuperiora Africæ.* Nihil potuit fieri accuratius. Notant enim ista verba motum ipsum ſolis, dum in eo est, ut ad Libyæ ſuperiora deveniat. Sic ſeq. pag. ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν οὐρανὸν ὀπίσω. Sed ea non videtur eſſe mens et ſententia ſcribentis Herodoti, et innuentis hyberno tempore, quum ab hyeme ſol ex priſtino meatu eiectus iam est (ita enim vertenda erant, ex quibus neſcio quid procudebat interpres, *ſol abſcedens ſubter hiemale ſidus*) ſolem exiſtere et verſari in Libyæ ſuperioribus. Id quum res ipſa probare videatur, tum confirmat præclare MS. ex quo ſcribendum remiſſa particula ἔρχεται τῆς Λιβύης τὰ ἄνω· hoc est, *permeat ſuperiora Africæ.* Sed et ipſe Herodotus probat cap. 26. Ἥλιος ἂν ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσου τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ βορέω, ἤϊε ἂν τὰ ἄνω τῆς Εὐρώπης, κατάπερ νῦν τὰ (MS.
866 τῆς) Λιβύης ἔρχεται. Pro eo dicit lib. 7. c. 121. Ἤϊε τὴν μεσόγαιαν. Egregie Seneca Hippol. 332.

Qua terra ſalo cingitur alto,
Quaque per ipsum ſidera mundum
Candida currunt.

97, 6. Τῆς γὰρ ἀγχοτάτω γε χώρης οὗτος ὁ θεός.] Defecta est oratio, nec bene cohæret, ut credere licet, edentium vitio. Unde licet Valla ſufficienter reddiderit *Deum hunc, ut cuique terræ proxime accedit, ita eam maxima ſiti afficere credibile est*, tamen omiſit totum istud καὶ καθ' ἥν τινα, neque poterit dicere, unde arceſſat ista *ut accedit.* Videtur omnino habuiſſe aliam lectionem, et fortaſſis illam ipſam, quæ exſtat in optimo MS. τῆς γὰρ ἀγχοτάτω ᾖ χώρης, *Cui enim terræ hic deus proxime appropinquat, et verſus quam tendit.* Hæc ſimpliciſſima reſtitutio huius loci est et inde probabilior, quod ex variis iam patuit exemplis istam encliticam particulam γε arreptam mire fuiſſe ab librariis vel repellendo vel adſciſcendo, ut turbarent Herodotum. Sed inprimis ista medicinæ dulcedo comprimit laſciviam ingenii, quam monſtravit Tan. Faber etiam arbitro Petavio, dum queritur turbatum hic eſſe aliquid, atque etiam excidiſſe videri, ut hinc corrigat ac ſuppleat tanquam præſenti ope Τὴν γὰρ ἀρχοτάτω χώρην οὗτος ὁ θεὸς καὶ κατ' ἥν τινα θέει: istud poſtremum vero interpretatur PERCURRIT. Nihil bonum, nihil felix. Solummodo mutatæ in deterius duæ literæ.

97, 11. Αἰθρίου τε ἐόντος τοῦ ἠέρος.] Vox ἐόντος ab MS. ignoratur, nec videtur ab Herodoto veniſſe; qui ſi ſequi rationem istam in replendo ſermone et multiplicando illo participio nunc voluiſſet, haud dubie mox etiam ſcripſiſſet καὶ ἀνέμων ἐόντων ψυχρῶν. Sed et ibi omittit, et in prima parte omiſit, quum ſufficeret in medio poſitum, unde et præcedens et ſequens poſſet ducere, quod opus erat. Neque vero ista vertenda fuerunt *omne veris tempus ſit ſerenum*, quod ne ad rem quidem quidquam attinet, ſed *quum omni tempore circa hæc loca ſit aër ſerenus.* Aliud est ἠὴρ, aliud ἔαρ; item ἠέρος et ἔαρος.

97, 31. Πολλὸν ὑποδεέςερος.] MS. πολλῷ, ut paulo ante ex vocibus αἰθρίου τοῦ ὕδατος expellit medium articulum, ac bis refert οἰκότως, non εἰκότως. Non hæc magni momenti, ſed interest legere vetuſtiſſima.

97, 34. Τούτου αἴτιον.] MS. τούτων. Sic quoque ſcripſiſſe auctorem cenſeo, vel propterea quod præmiſerat cap. 19. τούτων ὧν πέρι.

97, 36. Διακαίων τὴν διέξοδον αὐτοῦ.] MS. αὐτῷ, quod perquam videtur ingenioſum. hoc est, ſibi ipſi tranſitum candefaciens. Sed et paulo ante legit MS. ut notavit ex ſuis Stephanus, non ξηρὸν ταύτῃ, ſed ξηρὸν τὸν ταύτῃ; ac denique διεξιόντα δ' ἄν μιν, non διεξιόντα δέ μιν. Unde forſan particula ἂν expulſa fuit, quod eadem mox ſequeretur ποιέειν ἂν τὸν Ἴςρον, neque conveniret eandem repeti in eadem periodo. Sed id nihil est, quum paulo ante dixerit ὁ ἥλιος ἂν ἀπελαυνόμενος —— ἤϊε ἂν τὰ ἄνω &c.

97, 47. Οὐκ ἀποπνέει ἀπὸ τοῦ Νείλου.] Tria poſtrema verba non occurrebant in MS.

98, 6. Οὗτος δέ μοι παίζειν.] Plenior MS. δ' ἐμοί γε παίζειν.

98, 22. Εἰ ἄρα ταῦτα γενόμενα ἔλεγε.] Rite has voces conſideravit magnus Caſaubonus, quum clauderet os Straboni inique in Herodotum invehenti lib. 17. p. 818., quaſi Herodotus ex ſe ista ſcriberet ac pro veris traderet, quum palam fateatur eſſe hæc ipſi audita ex alio, atque etiam ſubdubitans de veritate istius hominis; quum interim illa quæ narravit, illuſtrare conatus fuerit Salmaſius in Plinianis Exercit. pag. 439. &c.

98, 23. Οἷα δὲ ἐμβαλόντος.] MS. οἷα ἐμβαλόντος, nec memini additam voculæ οἷα hanc adverſativam. Ab eodem mox καταπειρητηρίην, non καταπειρατηρίην, quam ſcripturam ignorat quoque Portus.

98, 29. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε.] Hæc eadem ſequuntur in fine capitis 31. Sed nunc MS. ἀπὸ τούτου, ut cap. 2. huius libri. Ἀπὸ τούτου νομίζουσι· 1, 82. habes et ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου· quod est etiam 2, 52. et ἀπὸ τούτου. Item 2, 14.

98, 32. Διαδήσαντα.] MS. διαδήσαντας. Id mutarunt, qui nimis religioſe intuiti ſunt præcedens participium ἰόντι. Quod participium in isto dativo quum addatur ex more loquendi, etſi notet nihil, ac poſſit omitti, prout notavi 77, 14., non debuit aliquam normam præſcribere huic participio, quod videtur reſpicere duos homines, quos requiri indicat istud ἀμφοτέρωθεν, id est, vel ab utroque latere, vel ab prora et puppi, ut quocunque modo oporteat eſſe duos, qui ſinguli funem navi alligatum teneant. Singularis numerus venit demum post enavigatam paludem ad oſtium Nili, quando unusquisque incedit ſibi.

98, 33. Ἴξεται φερόμενον.] Longe melius in MS. οἴχεται φερ. ut 1, 189. Οἴχετο φέρων.

98, 39. Ἀπίξεαι.] MS. ἀπῖξαι. Omnino recte; continuatur enim hoc ab præcedente verbo διεκπλῶσαι, ut ſit idem illi modus, ut idcirco minor diſtinctio interponi debeat, quam in editionibus contigit.

99, 1. Διεξελθὼν δὲ τῇσι τεσσεράκ.] MS. δὲ ἐν τῇσι τεσσεράκ. Ut cap. 32. Διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρῃσι· 4, 43. Περήσας δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μησί. Ita ſolet hic auctor exprimere in his præpoſitionem. Mox in codice

dice MS. non legebam ἔπειτα ἴξεαι, ſed ἔπειτα ἥξεις.

99, 14. Τὴν μητρόπολιν τῶν Αἰθιόπ.] MS. τὴν μητρόπολιν τὴν Αἰθιόπων.

867 99, 15. Ὄνομά ἐςι Ἀσχὰμ.] Sic quum præter codices ab Stephano inſpectos etiam reperirem in optimo libro, non debui dubitare, quin hoc verius foret præ vulgato Ἀσμάχ. Unde etiam exiſtimari potest, quam vitioſo Herodoti codice fuerit uſus Stephanus Byzantius, qui de Automolis agens novit Ἀσμὰχ, etiam Ταχόμψω potuit prima ſyllaba mulctare. Neque vero Valla debuerat ſcribere *quod verbum Græca in lingua idem pollet* &c. In ea quippe lingua nihil pollet, ſed dicit Herodotus eam vocem pollere, ac ſi Græce explicueris tales.

99, 24. Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρ.] Plane ut cap. 241. Σαναχάριβον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων. Nunc tamen legitur tantum in MS. Ἀραβίων καὶ Ἀσσ.

99, 39. Διδοῦσι σφέας αὐτούς.] MS. σφέας ἑωϋτούς.

100, 3. Ἀλλὰ τάδε μὲν.] Omiſſis duabus literis legit optimus MS: ἀλλὰ τὰ μὲν: quod etiam exhibui, modo id poſſit ſatisfacere ſenſui. Certe enim quum acrius conſidero, videtur latere aliud et clarius, nempe ἀλλ' ἅττα μὲν, quod 1, 197. dixit ἅσσα.

100, 5. Ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ.] Sic ingenia medii temporis formarunt Herodotum, tanquam aptiore et amœniore futura eius hiſtoria, ſi amputatum foret, quod videri poſſet redundare. Exciderunt igitur tres voces περὶ τοῦ Νείλου ante vocem poſtremam, quas non ſervat niſi unica illa Medicea membrana. An laudabile id iſtorum librariorum factum? Nempe mox illæ tres voces ponuntur, ut certe videantur iam ſupervacuæ. Immo inſana eorum cura de Herodoto; qui recte illas voces nunc ſtatim ponit, ut ſignificet multa alia de iſto fluvio in ſermone iſto annotata fuiſſe et verſata, et quum in illis aliquamdiu ſe exercuiſſent, denique acceſſiſſe quoque ad ſermonem de eius fontibus talem. Prima in colloquendo illis obvenerunt propria eius de exundatione, de feris in eo capi ſolitis, de limo et quæ ſunt alia eius generis; ſed deinceps quoque dixiſſe de fontibus, quomodo eos nemo noſceret. Quem ordinem quis negare auſit maxime eſſe naturalem? Cæterum quum ita prudenter rem illius temporis obſcuriſſimam conetur illuſtrare Herodotus arceſſendo qualiacunque narrationum auxilia, an is meritus fuit ita contumelioſe excipi, prout in illo ſtatuit Diodorus Siculus lib. 1. cap. 37. ſcribens? Ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἕω τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ τὴν πρὸς ἑσπέραν Λιβύην ἀφορίζων Ἡρόδοτος ἀνατίθησι Λίβυσι τοῖς ὀνομαζομένοις Νασαμῶσι τὴν ἀκριβῆ θεωρίαν τοῦ ῥείθρου, καὶ φησιν ἔκ τινος λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν τὸν Νεῖλον φέρεσθαι διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυθήτου· οὐ μὴν αὐτόθεν οὔτε τοῖς εἰποῦσι Λίβυσιν οὔτε τῷ συγγραφεῖ προσεκτέον ἀναπόδεικτα λέγοντι. Videbimus.

100, 19. Τῶν μακρότατα ἰδομένων.] MS. τῶν τὰ μακρότατα ἰδ.

100, 25. Καὶ τῶν ἐπὶ θάλασσαν κατηκόντων.] Sic vulgo creditur Herodotus ſcripſiſſe. At quæ differentia est inter eos, qui dicuntur κατὰ τὴν θάλασσαν παρήκειν, et hos, quos dicit τοὺς ἐπὶ θάλασσαν κατήκειν? niſi quod priores latius potuerint ſic habitaviſſe, interdum quoque nequaquam. Apparet clariſſime Vallam hic ineptiviſſe, dum agnoſcit oram maritimam omnem obtinere Libyas et eos qui ad mare incolunt. Toties enim deſcribere per eadem verba non est Herodoti, quem docet codex Mediceus ſcripſiſſe καὶ τῶν ὑπὲρ θάλασσαν κατ. Ita clarius agit de illis, qui ſupra mare pertinent. Et ſane ſic diviſerunt Africam.

100, 30. Ὕδατί τε καὶ σιτίοισι.] MS. ὕδασί τε. Et videtur Herodotus aliquid præbuiſſe plurali numero, unde 3, 52. dicit ἀλουσίῃσί τε καὶ ἀσιτίῃσι συμπεπτωκότα.

100, 39. Ἄνδρας μικροὺς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν.] Ita quum legatur ſummo conſenſu et in MSS. et in editis exemplaribus, neſcio qui contigerit, ut Caſaubonus ad Theophraſtum in Charactere τῆς μικρολογίας pag. 239., ubi temere effundit varietates emendationum, citaverit ἄνδρες μικρὸν μετρίων ἐλάσσονες ἀνδρῶν.

100, 43. Ἄγειν τε αὐτούς.] MS. ἄγειν τε δὴ αὐτοὺς, ut tractim magis incedat ſermo de ducendis peregrinis agens.

100, 45. Πάντας εἶναι.] MS. ἅπαντας εἶναι.

101, 12. Καὶ Πυῤῥήνης.] Maluit hanc vocem Valla deſcribere ex uſu ſui temporis, quam, quum tamen verteret Herodotum, ex huius ſcriptura eam exhibere duplicata litera r. In quo aberrat ab boni interpretis officio; et quam libenter Græci geminent iſtam caninam, ubi vulgaris uſus modo uſurpabat unam, docent Salmaſiana in Plinianis Exercitat. pag. 707.

101, 16. Τελευτᾷ δὲ ὁ Ἴςρος &c.] Eraſmus Vindingius iudicat hæc non ſatis commode interpretari Vallam, ſic reddendo: *Exonerat ſeſe Iſter, per univerſam Europam fluens, in Pontum Euxinum, quo in loco habitant Iſtriani Mileſiorum coloni*, in Hellene col. 419. Non magis ita Vallam increpat, quam ipſum Herodotum, cuius verborum ordinem detrectat ſervare; præſertim quum iſtud ῥέων ita obſepſerit Herodotus, ut noluerit aliis verbis coniungi, quam illis ſolis ἐς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Hæc iſtud antecedunt, hæc ſequuntur, atque adeo in medio amplectuntur. Ille tamen inde eximit.

101, 24. Ἀντίη.] Etiam MS. Italicus aſſentiens codicibus Stephani præfert ἀντίον, quod iudicavi ſane recipiendum ob miram auctoris ad variandum propenſionem. Ut plane ſic iſta quidem conveniant. Cæ- 868
terum conſtructio Herodotea omnino videtur intercedere; et quum gratulari nobis liceat invento errore calami librariorum, quo adiectivum poſuerunt in vicem adverbii, ſtatui oportet iſtud ἀντίον non in hoc loco reponi debere, ſed in loco præcedente, ubi dicitur de Ægypto, τῆς ὀρεινῆς Κιλικίας ἀντίη κέεται. Illic reſtitui debet ἀντίον, quum in vago aberraverit aut Stephani ipſius aut typothetarum manus. Cauſa est, quod perpetuo Herodotus illud adverbium conſtruit cum genitivo, quem illic vides; at adiectivum ἀντίος cum dativo. In capite 2. huius libri. Μηδὲν ἀντίον αὐτέων μηδεμίην φωνὴν ἱέναι· 1, 72. Θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου. Adde Portum.

101, 26. Πέντε ἡμερέων ἰθεῖα ὁδὸς εὐζώνῳ ἀνδρί.] Loco hoc iam fuit uſus Voſſius ad Scylacem vel illuſtrandum vel emendandum in capite de Cilicia. Sed Herodotea adſtricta ſunt certis conditionibus, quas advertere eum oportet, cui non placet aſſentiri Herodoto: id quod requirebam ab Scymno Chio, qui ſuſtinuit verſus ſuos inquinare hoc cavillo; ὁ δ' Ἡρόδοτος ἔοικεν ἀγνοεῖν λέγων, Ἐκ τῆς Κιλικίας πέντε ἡμερῶν ὁδὸν εἰς Πόντον, quum ipſe ſtatuat eſſe ſeptem dierum, nulla habita commeantium, quorum gradus ſolet eſſe diverſus, ratione; ut nihil ſit cur iſti verſificatori cedat Herodoti numerus. Sed et univerſa hæc contemplatio Herodotea aut ludibrio exponitur, aut attenuatur vocibus inde ſubducendis ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρεινῆς Κιλικίης μάλιςά κῃ ἀντίη κέεται· ἐνθεῦτεν δὲ ἐς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πέντε ἡμερέων ἰθεῖα ὁδὸς εὐζώνῳ ἀνδρί· ἡ δὲ Σινώπη τῷ Ἴςρῳ ἐκδιδόντι ἐς θάλασσαν ἀντίον κέεται; et in libri 4. caput 47. transferendis ab Tan. Fabro Crit. Epiſt. 8, quum ei occaſio eſſet ad id patefacta ab Ludov. Fabricio, Viro Doctiſſimo. Sed lepidiſſimus ille Faber non cogitat, quam pauca montium per Hiſpaniam et Galliam diſtincta nomina aut exſtiterint etiamnum iſto tempore, aut deportata fuerint in alias regiones ad notitiam peregrinorum: ut ſi idcirco tractum montanum ab Pyrene ſecus Galliam ex Alpibus ductum, et ſic pariter Abnubam (haud dubie locale nomen) incluſerint appellationi Pyrenes, mirari non oporteat. Porro Celtas non ſtatuit Herodotus *ultra Herculis columnas*, ut ait pag. 28. Quid hoc est? aut quo reſpectu ita loquitur, quum antea dixerit *extra columnas H.* et ſic dicit Herodotus, et quid ſignificetur, optime intelligitur, perinde ut Γάδειρα ἔξω ἐπὶ Ἡρακληΐων ςηλῶν dicuntur 4, 8. Sic de Celtis loqui nequibat, quia ſunt remotiores, et demum ſequuntur Cyneſios vel Cynetas, ut non conveniat de illis dicere ἔξω ἐπὶ Ἡρ. Sed bene ἔξω. Geographia Græca non gaudet illa diviſione ultra vel citra columnas Herculis poni, ſed intra vel extra. Quid igitur obſcœnius Fabro, quum dicit pag. 31. *Illum quidem Herodoti locum de Celtis ultra Herculis Columnas poſitis fateor mirabilem eſſe.* Ipſe mirabilem facit. Sed Herodotus ſuo ævo nequibat melius exprimere ſitum iſtorum. Iam vero ſtatuere videtur ſeveriſſimus Muſarum Faber, quaſi non liceret interdum iocari, et cogitationem undecunque ortam et qualemcunque lætabunda et familiari velut declaratione amplecti; nec concedit, ut qui comparavit Ægypti veteris ſinum cum ſinu Arabico, et cogitavit eum verſa in illum aliqua Nili eluvie poſſe ita ſiccari et aggerari, ſicut aggerata est Ægyptus, idque intra eum annorum numerum, de quo nullus ſe ſollicitat, ut res ſane ſit momenti nullius. An illi non concedet eloqui, quid ſpeculatus ſit mente ocioſa de Nilo et Iſtro? præſertim qua in parte multum conveniant? et quum ſit iſta ætas, qua curſum Rheni nemo forſan fuerat ſequutus, in hoc hærere, ut ſicut Nilus perluit omnem Africam, ita Iſter univerſam Europam perfluat, nempe quam habitari ſciebat. Hæc qui poſuit, an illi non licebit etiam tranſire ad locum iſtum ornandum de ſitu ipſo aut

commoda ratione itineris ex Ægypto per litora maris circa Syriam in Asiam et hinc profectionis terrestris ex Cilicia ad Sinopen, unde per camaras recta erat vectura per Pontum ad Istri ostia? Quid vult Faber, quum Danubium ponit? Ignotum istud nomen Herodoto et illi tempori, quo consideratur similitudo Nili et Istri. Removeri hinc debet ista appellatio. Quis scripsit *hinc recta rectum iter?* Denique quod scribit illa non posse videri ipsi ab Herodoto scripta hoc quidem loco, sed ex libro 4. circa finem sectionis XXXVI. et XXXVII. huc transmota, peto ut quis inspiciens hæc duo capita monstret aliquam concinnitatem inserendi. Nullo modo illuc transmoveri queunt, sed aut Faber in scribendo, aut typographus in numeris ponendis deliravit. Non erat necesse duorum capitum numeros citare; quod simile his est, occurrit in fine capitis 49. Quum eximius ille in Italia codex omnino nihil mutet, nullum tantæ transpositionis indicium præbeat, non opinor aliter Herodotum scripsisse, quam prout in editionibus exhiberi solet.

101, 31. Ὅτι πλέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη.] MS. ὅτι πλεῖστα θωμάσια ἔχει.

101, 40. Ὑφαίνουσι οἱ μὲν.] MS. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μέν. Quæ necessaria est particula et solita in talibus iterationibus verborum apponi, ut 1, 137. Αἰνέω μέν νυν τόνδε τὸν νόμον: αἰνέω δὲ καὶ τόνδε. Facile ignoscimus Salmasio in his verbis citandis cum vulgo particulam istam omittenti ad Flavium Vopiscum pag. 401. ubi docet quid sit ἄνω vel κάτω ὑφαίνειν.

869 102, 4. Ξυροῦνται.] Ita plane legitur Florentiæ, non ξυρεῦνται, quod edidit Aldus, nedum ξηρεῦνται, quod sic corrupit Stephaniana editio anni 1592. et Iungermanniana, tanto inanius, quia mox sequitur ἐξυρημένοι. Et locum hunc lumine suo illustrat Salmasius in Epistola de Coma pag. 541. Mox idem codex habet simpliciter ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὤλλοι, non πυρέων, et seq. cap. redit ξυρεῦνται, nisi et illic eodem modo habeat MS. codex, etsi annotare supersedi.

102, 29. Νόμοισι τοιοῖσδε.] MS. vere Ionicum habet, τοιοῖσι δε. Tum MS. idem διασμῶντες, non διασμέωντες, quod quinquesyllabicum agnoscebat Portus.

102, 36. Μήτε φθεὶρ μήτε τι ἄλλο μυσαρὸν μηδέν.] Quis locus in his particulæ τι, quum sequatur μηδέν? Huic utique illud est inclusum. Itaque recte legit optimus MS. μήτε φθεὶρ μήτε ἄλλο.

102, 41. Λοῦνται δὲ δὶς τῆς ἡμέρας ἑκάστης ὕδατι ψυχρῷ.] Proba lectio, nec potest dubia esse, quum ad lavandum aqua requiratur, unde etiam 4, 75. de Scythis: Οὐ γὰρ δὴ λοῦνται ὕδατι τοπαράπαν τὸ σῶμα. Attamen in MS. optimo non exstat vox ultimam antecedens, et possum credere eam ab Herodoto non venisse, qui forsan alludere voluit ad ψυχρολουσίαν et ψυχρολουτεῖν, atque etiam sic ut solet forsan alibi substantivum inserere, ita quoque scio interdum solitum oblivisci. Sic 1, 132. placuit ei dicere ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος, at eiusdem libri cap. 203. tantum profert διὰ καθαροῦ.

103, 4. Τῶν εἷς ἐστι ἀρχιερεύς.] An sic Ionem ostendunt Herodotum? et a quo paulo ante dicti sunt ἱρέες et mox repetetur ἱρέων, nunc illorum primus sic vocabitur? Nefas id quidem, et hinc pateat fides optimi MS. ἀρχιέρεως exhibentis. Cap. 142. dicitur ἀρχιρέας. Paulo ante probavi verbum πατέονται, quod ut traditur ab MSStis libris Stephani, ita ab Mediceo.

103, 15. Περὶ τὰ κέρεα ἑλίσσων.] MS. εἱλίσσων· et dein: ὅκου ἂν θύωσι, non θύσωσι. Recte utrumque.

Ibid. Γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας.] Genus scilicet natum in Ægypto aut certe illic paratum, non advectum aliunde. Mos enim iste videtur recidere in tantam vetustatem, ut omnem peregrinationem ignoret. Salmasius tamen longe aliter sustinet intelligere scribens in Plinianis Exerc. pag. 80. [Creta signabantur olim epistolæ, de quo more nos alibi —— Ἐρετριάδα γῆν vocat Dioscorides. Herodotus σημαντρίδα γῆν appellat, qua epistolæ et res aliæ signabantur.] Non est ullo genere credibile has duas appellationes convenisse iam tunc in Ægypto uni cuidam speciei illic usurpari solitæ, et quæ illuc ex Eubœa adveheretur.

103, 22. Ἐπισπείσαντες καὶ ἐπικαλέσαντες τὸν θεόν.] Explicat ad amussim ex superstitionis illius solennitate Valerius Maximus 2, 6, 8. *Diffusis Mercurio delibamentis et invocato numine eius.*

103, 24. Σῶμα μὲν δὴ τοῦ.] Nulla hic concinnitas est voculæ δή. Itaque etiam MS. σῶμα μὲν τοῦ. Tum statim MS. κεφαλῇ δὲ κείνῃ πολλὰ καταρασάμενοι, non δὲ ἐκείνου. Quæ necessaria est immutatio, modo sequentia adhibere et Herodotum narrantem audire volumus. Ipsa hæc verba Latina fecit poëta: *Per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat.* Huc confer, quæ dixi ad 63, 20.

103, 26. Ἐπίδημοι ἔμποροι.] Non male: nec tamen peius est, quod exstat in optimo MS. ἐπιδήμιοι. Imo sine dubio probabilius, quum testimonium habet codicis, cuius est explorata fides, et calamo Herodoti videatur placentius ex illis, quæ allata ad 9, 21.

103, 27. Ἀπ' ὧν ἔδοντο.] Quasi media vocula foret pronomen, tum Stephanus, tum Iungermannus, tum Th. Gale ediderunt ὧν, certe perperam: sed caveri oportet ab talibus sæculum iam superantibus.

103, 42. Ἐπὴν προνηστεύσωσι τῇ Ἴσι καὶ ἐπὴν κατεύξωνται, θύουσι τὴν βῶν, καὶ ἀποδείραντες, κοιλίην μὲν κείνην πᾶσαν ἔξω εἷλον.] Locus hic est pars conspicua gloriæ Henr. Stephani, quam non modo abstulit, sed abstulisse gavisus fuit et venditavit ex labore et docto et ingenioso, quo is Herodotum vel universum vel in hoc potissime loco, ubi legebatur προνηστεύσωσι τῇσι καὶ, ornare annisus est et sane ornavit: eiusque tanta dedit indicia, ut nunquam possit exolescere, nedum ut ego coner exterere ullo modo aut abstergere. Verum agitur causa Herodoti, unius haud dubie ad iuvanda studia validissimi scriptoris, quem omni vita veneratus sum et cummaxime salvum esse cupio. Inspicias igitur Prolegomena oportet ipsius Stephani pag. 30., quæ incurrit in huius editionis paginam 740., et quod decus ille attulerit, ex verbis eius discas. Nam præterquam quod non concoquerem istud τὴν βῶν, quum ubique Herodotus non noverit nisi βοῦν, tum cur scriberet mox αὐτοῦ λείπουσι ἐν τῷ σώματι, non assequebar. An αὐτοῦ foret adverbium loci? atqui illa ἐν τῷ σώματι id explent. Iohannes Fronto in Dissertatione de cultu sanctorum tantum citat, prout ante Stephanum legebantur, et intelligit *post ieiunia ei preces sacrificant*, nimis quidem adstricte. Iam vero unde ista omnia processerint, difficilis sane investigatio est. Sed pro iis legebam in codice Mediceo, ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὸν βοῦν κατευξάμενοι κοιλίην μὲν ἐκείνην πᾶσαν ἐξ ὧν εἷλον. Hic quæritur, utrumnam ex iis videatur esse Herodotea manus. Et ego quidem non dubito, quin quam 870 inepta et spuria sint retro vulgata, tam vera et eximia sint, quæ nunc ex MS. produxi. Primo quidem verosimilus est mentionem Isidis postea demum factam, ubi eam describit, ut fieri solet. Deinde quod vulgata id absurdi importent, quod bis sine causa ulla dicant idem: quid enim aliud sonant ista sequentia προνηστεύσαντες δὲ θύουσι. Ita quum θύειν Herodotus non accipiat de aliis præparatoriis, sed de sola sacrificii ante præparati missione in ignem (nam id ostendunt sequentia καιομένων τῶν ἱρῶν) non possunt priora, in quibus itidem dicitur θύωσι, Herodoti esse. Tertium est haud dubie firmissimum argumentum ex ratione phraseos ἐξ ὧν εἷλον· quam quum vulgata neglexerit, immutaveritque, merito pronunciamus eam videri degeneravisse ab simplicitate ac sinceritate genuina. Est enim id purum putum Herodoti, ut docent vel solius huius libri exempla Sic præter id quod modo anteiit, infra cap. 86. Παρασχίσαντες ἐξ ὧν εἷλον τὴν κοιλίην πᾶσαν. Cap. 96. Ἔσωθεν δὲ τὰς ἁρμονίας ἐν ὧν ἐπάκτωσαν τῇ βύβλῳ. Cap. 122. Φάρος ἐξυφήναντες οἱ ἱρέες κατ' ὧν ἔδησαν ἑνὸς αὐτῶν μίτρῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ita apte et non ineleganter invertit propositionem suam Herodotus, et quum promisisset de maxima Ægyptiorum dea, et de maximo eius festo se narraturum, primo describit ordinem sacrificii, et tum de dea ipsa agit, sermone bene congruo ac perfecto.

104, 7. Καθαροὺς ἔρσενας τῶν βοῶν.] MS. καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας.

104, 19. Τρόπον τοιόνδε.] MS. τόνδε. Item MS. σημηΐου εἵνεκεν, non εἵνεκα.

104, 25. Προσωπίτιδος καλεομένης.] MS. καλευμένης.

104, 27. Ἐν ταύτῃ δὴ ὦν.] MS. ἐν ταύτῃ ὦν, quum male moretur lectorem ista particula.

104, 32. Ἐς ἄλλας πόλιας.] MS. πόλις, etsi antecesserit nominativus πόλιες.

104, 35. Τ' ἄλλα κτήνεα ἅπαντα.] Ab MS. exulat vox postrema, neque potest ullo prætextu desiderari. Mox omnino MS. Mediceus consentit cum codicibus Stephani in Διὸς Θηβαίου ἵδρυνται ἱρόν. Nec licet tum lib. 1. cap. 182., tum infra cap. 54. dicat Διὸς Θηβαιέος, ideo nunc id quoque usurpandum est contra MSS.

104, 38. Οὗτοι μὲν πάντες.] MS. οὗτοι μὲν νῦν πάντες.

104, 43. Ὅσοι μὲν δὴ τοῦ Μένδητος.] MS. ὅσοι δὴ τοῦ Μενδ. Et recte, quum sit quædam apodosis priorum ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Θηβαίου &c.

104, 49. Τέλος ἐπεῖτε.] MS. τέλος δὲ ἐπεῖτε. Sic passim, et hoc libro c. 139. ista iungit. Postea MS. ἐπι-

ἐπιδέξαι, non ἐπιδεῖξαι: quum interim in medio rursus bene conveniat inter codices MSS. Stephani, in quibus ille reperit non προεκθέσθαι τε, sed προέχεσθαί τε, et exemplar Mediceum similiter exhibens, quod longe elegantius, quum verbo προεκθέσθαι non ita utantur. 1, 141. Ἀκούσας αὐτέων τὰ προέσχοντο· 2, 30.

105, 7. Φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες.] Hanc usurpationem verbi νομίζειν cur raram vocet Franc. Vigerus (sic enim facit in libello de idiotismis Græcæ dictionis pag. 179.) non intelligo, quum in Herodoto solo eam abundare pateat exemplis ab Porto collectis.

105, 18. Ἤκουσα ὡς εἴη.] MS. ἤκουσα ὅτι εἴη. Sed et MS. constanter retinet Ἡρακλέους.

105, 25. Ἐν δὲ δὴ καὶ τόδε] Voluerunt replere sermonem, perinde ut meminerant sæpe occurrere in hoc scriptore ἐν δὲ δὴ καὶ τόδε· ut 3, 38. 1, 185. Sed aliud in hoc loco est, et oportet νήφειν. Itaque quum MS. Mediceus tantum præbeat ἐν δὲ καὶ τόδε, libens accedo ad expellendam istam voculam δὴ, ut sæpe iam contigit.

106, 1. Σμαράγδου λίθου.] MS. μαράγδου: de quo necesse non est, ut hic verbum proferatur, quum iam bis Salmasius in Plinianis Exerc. agens de Græcæ literaturæ hac parte, quæ licentiam dat literæ sibilanti, ut modo præponatur, modo absit, in neutro versari potuerit, quin vocis μάραγδος exemplum insereret. Utinam ille scivisset hanc Herodoti manum! Locus enim hic conspectissimus est ob notitiam istarum columnarum, unde non dubitavit Tristanus Sanctamantius tomo primo pag. 493. agens de columnis Tyri Ambrosiis tum citare, tum afferre ipsa hæc verba exscripta et interpretari *resplendissante a merveilles dans l'obscurité de la nuict.* Insuper hinc animadvertas eum lectum fuisse ab Huetio multa super columnis agitante in Propositione IV. pag. 152. Sed qui suam rem agit, et columnas notat: Herodotum nisi nomine non tangit. In quo tamen asper scrupulus paulo ante offenderat Tan. Fabrum in eo quod additur ab auctore λάμποντος τὰς νύκτας μέγαθος, quod non potuit, certe non debuit Valla interpretari *maiorem in modum.* Verum iste sic arbitro sumpto Petavio statuit [Quis dubitet, quin ibi legendum sit μεγάλως? Quamvis enim vox Ionica sit et Herodotea τὸ μέγαθος pro communi μέγεθος, tamen vitium erit in oratione, nisi legatur μεγάλως, id est, δεινῶς, σφόδρα, πάνυ. Hunc errorem typographi arbitrarer, nisi Sylburgianam editionem cum Stephanica consentientem viderem.] Sic omnes priores adorsus ille Faber negat Græca novisse. Debuerat tamen ipse etiam scrutari et scire quid actum esset. Nam hæc ipsa conscripsit in Lexico suo Æmil. Portus [Interdum μέγαθος adverbialiter poni videtur pro μεγάλως, ut λάμποντος τὰς νύκτας μέγαθος *Noctu valde splendentis.*] Et ad hanc traditionem sub-
871 timide notat Stephanus in Thesauro [Sed affertur ex Herodoto μέγαθος positum etiam adverbialiter pro *Maiorem in modum.*] Nec scio an ludibrii causa; certe nihil ipse quidquam decernit. MS. Mediceus nihil mutat. Ipse cogitavi multa; sed forsan frustranea. Utique λάμποντος satis est, et toties apud auctores occurrit λάμπειν sine adverbio aut termino fulgoris, ut hinc etiam iure possit abesse: neque enim credo Fabrum dicere velle ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου. Itaque opinari quis posset excidisse rem, cui splendorem istum comparat. Id solet dicere auctor μέγεθος ὅσον — ut 1, 199. Ἀργύριον μέγαθός ἐστι ὅσον ὦν. Huius libri c. 76. Μέγαθος ὅσον κρέξ· c. 175. Ὅσων τε τὸ μέγαθος λίθων ἐστι· 4, 177. Μέγαθος ὅσον τὸ τῆς σχοίνου· et Μέγαθος ὅσον τε πάντη πηχυαῖον pro quo dicit in cap. 92. μέγαθος κατὰ μῆλον. Sed quum nusquam Herodotum suum et lectorem destituat castitas Medicei libri, cur id nunc ab eo factum imaginabimur in loco tam claro? Nihil enim deest, et rectissime se habent vulgata, ἡ δὲ, μαράγδου λίθου, λάμποντος τὰς νύκτας, μέγεθος, ut aurea illa columna potuerit quomodocunque fuisse facta; at hæc altera non fuerit, nisi maragdi lapidis magnitudo, qui per noctes illic luceret. Μέγεθος ad oppositionem aureæ, quæ ex partibus fuit coagmentata; smaragdina constiterit ex uno nativo lapide, cuius tamen magnitudo celebraretur.

Ibid. Ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεά ἐστι ἑπτακισχίλια καὶ μύρια ἐς Ἄμασιν βασιλεύσαντα.] Hinc scribitur in Ægyptiis Originibus p. 17. [Nam ab Hercule, qui secundis Diis adscribitur, usque ad Amasin, XVII. millia numerari tradit lib. II. cap. 43.] nempe Herodotus. Tanquam iactavisset se inspexisse ipsos annales, et hinc traderet numerari. Quam procul hinc distat mens Herodoti? satis patefacta per quartum verbum citationis, quam præmisi, ut certe scias totum hoc esse Ægyptium.

106, 8. Τριηκόσια καὶ δισχίλια.] Hic locus quum signatus inter primarios emineret in abacis chronologorum, etiam nequivit prætermittere eminens ille Cardinalis Norisius, mihi et aliis nimium cognitus. Cupiebat enim Græca discere, ex quo Pisas venerat. Itaque Herodotum quoque inspexit et hæc verba, ut fatetur in Epochis Syromacedonum Dissertat. IV. cap. 2. ubi ita scribit „ [Herodotus lib. 2. narrat se Tyrum eo consilio profectum, ut Herculis, cuius antiquissimum ibidem templum celebrabatur, originem ac vetustatem nosceret, sibique a sacerdotibus Tyriis responsum fuisse, urbem una cum templo exstructam: *esse autem a Tyro condita bis mille ac trecentos annos.*„] De his post nonnulla interposita censet more suo, quo et homines et res susque deque habens, omnia coniiciebat in risum [At fabulosam suæ urbis antiquitatem memorati sacerdotes iactaverint.] In his quod scribit de origine noscenda, nihil prorsus exstat in Herodoto, ubi modo rogatur ὁκόσος χρόνος, non etiam ὅθεν: nec responderunt sacerdotes urbem una cum templo exstructam, sed templum pariter cum urbe exstructum. Interim nihil iste distinguit, utrum de Palætyro intelligat et templo Herculis in continente, an vero de insula. Cæterum mox MS. idem ἱδρυθῆναι, non ἱδρυνθῆναι.

106, 12. Ἀπικόμενος δὲ καὶ ἐς Θάσον, εὗρον &c.] Non absurda quidem ista, sed longe melius distincta hæc disputatio et concisa lenius ad Herodoti genium in MS. ἀπικόμην δὲ καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὗρον.

106, 14. Καὶ ταῦτα καὶ πέντε.] Hoc ipsum testatur codex optimus profectum esse ab manu Herodoti, et nihil aliud, quum vulgo posterius καὶ omittatur, quod interponi debet diversa notione. Quo iam dicit. Herodotus utique quinque ætatibus anteriora esse, si non pluribus. Atque utinam hæc possint placare viros eruditos! Sed sunt asperiores, utpote chronologi. Hinc ad Harpocrationem pag. 144. scribit Maussacus ex sua coniectura restituendum καὶ ταῦτα δέκα γενεῇσι, „ impuros enim librarios ex ῑ fecisse ε, et nobis crassissimum hunc errorem in textum purissimum et purgatissimum Herodoti intrusisse.„ Ohe! Modestius Lud. Nonnius in Goltzii Græciam p. 236. ætates ac generationes fabulares recenset, Herodotum adducit ac discrepantiam proponit, secutus nempe per omnia Scaligerum in Animadversionibus pag. 37.

106, 19. Διξὰ Ἡράκλεια.] Hæc lumine quodam adspergere conabatur Cornelius Tollius in notis ad Palæphatum, ex sententia Taciti, qui credebat omnia ubique magnifica in claritatem Herculis ex consensu referri, et hinc ab Herodoto cognosci Olympium et Græcum Herculem. Atqui certe Thasium Herculem pro Græco bona fide habuit Lysander, quando asylum eius reveritus et parcens Thasiis ex factione Attica illuc refugientibus scribitur ab Polyæno dixisse ἐν Ἡρακλέους πόλει τοῦ Πατρῴου, sic agnoscens patrium Spartæ numen et Thasi idem.

106, 45. Γράφουσι δὲ δή.] Connexio iunctior est in MS. γράφουσί τε δή. Deinde iunctim sequi vides γλύφουσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ, τοῦ Πανὸς, κατάπερ Ἕλληνες, τἄγαλμα αἰγοπρόσωπον. Nihil poterat legi mollius et concinnius: nam bene illud γράφειν refertur ad ζωγράφους, et γλύφειν ad ἀγαλματοποιούς; ut quicunque ista legeret, frueretur tam concinna convenientia. Id quod adiuvabat lenissime Stephanus per tot commatum distinctiones, ne ab aliquo ista legente cogitarentur dici ab Herodoto ζωγράφοι καὶ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς, sicut in editionibus Aldi et Camerarii ista coniunguntur, ita ut sequantur κατάπερ Ἕλληνες τ' ὤγαλμα, αἰγοπ. quæ aliter separavit Stephanus in lectoris commodam gratiam. Neque enim quisqam hiscere sustinuit de importuna interpositione vocum κατάπερ Ἕλληνες inter illa quæ connecti oportuit Πανὸς τ' ὤγαλμα, quia interdum simile occurrit apud alios scriptores. Sed ridebis opinor hæc omnia, ubi intellexeris in veterrimo codice MS. pro illis tantum exhiberi γλύφουσι οἱ ζωγράφοι, τοῦ Πανὸς τ' ὤγαλμα κατάπερ Ἕλ- 872
ληνες αἰγοπ. Omnino apparet alienas manus iniuriam attulisse huic loco, quasi γλύφειν cum ζωγράφοι non conveniret: unde addiderunt etiam ἀγαλματοποιοὺς tanquam opificum genus, quod proprie pertineret ad τέχνην γλυφικὴν, quum nihil vetet utrumque ad ζωγράφους respicere, et sub his solis comprehendere quoscunque opifices ad effigies parandas, sicut mox pro utroque hoc verbo ponit unum γράφειν· ὅτευ δὲ εἵνεκα τοιοῦτον γράφουσι αὐτόν.

107, 2. Πάντας τοὺς αἶγας.] Nulla ex MSto mihi notata varietas, unde oportuit relinqui. Sola Camerarii editio habet πάντες, ex industria an errore nescio; certe nulla est causa sic mutandi. Sed signavit hunc locum H. Stephanus in Thesauro.

107, 7. Τῷ Μενδησίων νομῷ.] Si modo ita scripserit He-

Herodotus, etſi nihil poſſim afferre ex MS. Utique cap. 42. dicit νομοῦ τοῦ Μενδησίου. Ex hac norma deberet hic legi τῷ Μενδησίῳ νομῷ, quod opinor ab Herodoto ſcriptum eſſe.

107, 13. *Αὐτοῖσι τοῖσι ἱματίοισι ἀπιὼν ἔβαψε ἑωϋτὸν βὰς ἐς τὸν ποταμόν.*] Aut non intellexerunt viri docti hunc locum, aut ſi id contigit et acquieſcere potuerunt, debuit eis Herodotus videri ſtolidus ſcriptor, qui eandem rem ſic ter exprimit. Nam dum dicit ἀπιὼν ἔβαψε, illud participium nequit explicari niſi in fluvium: ſed et deinde ἔβαψε ἑαυτὸν manifeſte reſpicit non aliam aquam, quam Nili: denique βὰς ἐς τὸν ποταμὸν, idem facit, quod ἀπιὼν, quod βάψας ἑαυτόν. Itaque nihil futilius vel hoc ſcripto, vel his lectoribus: quos inter vaniſſimus eſt Claud. Dauſqueius ad Silii Italici librum 3. ita citans: ἤν τις ψαύσῃ αὐτῶν παριὼν ὑὸς αὐτοῖς, τοῖς ἱματίοισι ἐπιὼν ἔβαψε ἑωϋτὸν βὰς ἐς τ. π. Nam βὰς ἐς τὸν ποταμὸν non eſt *ad flumen*, aut ripam eius, ſed *in illud*. Sæpe et attente hunc locum ab Huetio lectum fuiſſe docet eius Propoſitio quarta, ubi plurima de ſuilla carne profert, ſed ſatis nota et nimis crebro dicta; verum is Græca non tangit, contentus ſummas rerum libaviſſe, et dum ſcopo ſuo inſervientem Herodotum honore citationis dignatur, mutui auxilii comitatem non impertitur. Tanta fœditas ergo ut tandem abſtergatur, egregium eſſe patet et ultra quam expectari poterat, quum pro iſto inſulſo participio ἀπιὼν codex optimus reſtituit ἀπ' ὧν ἔβαψε, quod genuinum Herodoti eſſe patet vel ex paulo ante conſcriptis. Deinde pergit ἀπ' ὧν ἔβαψε ἑωϋτὸν βὰς ἐπὶ τὸν ποταμ. Nam in fluvium intraviſſe continetur in verbo Ἔβαψε, quod aliter fieri nequit. Itaque dicit fore, ut eat ad fluvium, et quum venerit, in eo ſe mergat.

107, 19. *Ἀλλ' ἐκδίδονται οἱ συβ.*] Molliſſimam connexionem interponit MS. ἀλλ' ἐκδίδονταί τε οἱ συβ. Quod deinde Stephanus ex MSS. ſuis propoſuit, ἐν τῇ ἂν τὰ ἱρὰ θύσωσι, firmat liber Mediceus, et probius eſt, quam vulgatum θύωσι.

107, 41. *Πλὴν χοίρων.*] Sicut duplicem fortaſſe ſenſum patiuntur appoſita verba cum vicinis, et vix decernas, utrum de alio Bacchi feſto, ut intellexit Valla, an potius reliquam feſti eius unius ſolennitatem intelligat auctor, prout intelligendum ſtatuit Stephanus; ita ſane ſcio hæc de porcis porcina vere et ſui nominis eſſe. Nam ſive de eodem feſto accipias, id quod eſſe opinor veriſimilius, ſatis Græci videbant, ex narratione, quam de porci mactatione iam fecit, Ægyptios alio ipſis modo Dionyſia celebrare, ut id tam præpoſteræ inculcationis velut ἐπιμέτρῳ monere non deberet. Si de alio feſto interpreteris, utique ſi in illo etiam porci mortem ſpectari Ægyptiis ſuperſtitio imperaſſet, id nullus dubito, quin Herodotus non ita negligenter tranſiluiſſet, ut tantum obiter annotaret convenire in aliis Dionyſiis Græcos et Ægyptios præterquam in porco: ex qua relatione neſcias a quibusnam horum mactari adſueſſe porcum Herodotus innuat. Itaque aliud rurſus diſcrimen inter Ægyptia et Græca Dionyſia refertur, ut poſt narratam in porci mactatione cærimoniam dicat Herodotus in reliquis convenire, niſi quod in uno etiam adhuc differant. Id quale ſit, præclare mihi patefecit MS. Mediceus, ex quo idem alios doceo, corrigendo πλὴν χορῶν. Nempe eadem utriſque hilaritas adeſt, nebrides, clamor &c. niſi quod choros non ducant Ægyptii, quum Græci præſertim in Bacchi feſto eos duxerint alludente ſatis Propertio in prima elegia libri tertii, tum teſte Dionyſio Alexandrino, Καὶ μετὰ Ληναίων ἱερὸν χορὸν ἐςήσαντο &c. Sed cur in citando ad hunc hæreo, quum tota Græcia vetus id hodieque clamet, cauſamque hanc adeo feliciter conſummaverit maximus Caſaubonus in origine Satyricæ poëſeos? Cæterum tales Græcas ſolennitates annotare ſolet Herodotus. Sic de Babyloniis c. 191. Τούς τὸ μέσον οἰκέοντας τῶν Βαβυλωνίων, οὐ μανθάνειν ἑαλωκότας, ἀλλὰ (τυχεῖν γάρ σφι ἐοῦσαν ὁρτὴν) χορεύειν τε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι. Nam dum id memorat, pariter declarat choros illis uſitatos fuiſſe. Contra de feſto Ægyptiorum primario in Bubaſto ait c. 60. eos crotalis, tibiis, cantu, plauſa manuum, dicteriis, ſaltu, revelatione obſcœna recreari: nil de choris. Hinc 5, 67. Τὰ πάθεα αὐτοῦ τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιρον· τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμῶντες, τὸν δὲ Ἄδρηςον, ubi adde caput 83. Hoc igitur quum ſit liquidum ſpecimen, quo priſcæ fidei codex arguit eos, qui ex voce genuina χορῶν ſimul in fœdatis membranis ſcripſe-
873 runt, ſimul ediderunt per typos χοίρων, certiſſima ab eodem aperitur via ad Æliani emendationem confirmandam, qua in libro 2. Var. Hiſt. 11. Holſtenius ſimiliter χορὸν reſtituit pro vulgato χοῖρον, ubi profert iſte auctor dictum Socratis ſimile illis iambis, quos teſte Diogene Laërtio συνεχὲς ἀνεφθέγγετο·

Τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐςὶν ἧτε πορφύρα
Εἰς τοὺς τραγῳδοὺς χρήσιμ', οὐκ εἰς τὸν βίον.

Ad quæ tacentibus aliis ſcribit Menagius [Cuius ſint iſti Iambi, dicat alius] Abſurda negligentia, quum diu iam dixerit Stobæus ſerm. 222. eſſe ex Philemonis Βουτημένῳ p. 736. in laudatione agri et eius culturæ, niſi quod illic dicit elegantius εὔθετα, non χρήσιμα. Sed ut dixi, obtinet Holſteniana coniectura eximiam hinc confirmationem. Non tamen in ea re agi oportet temere. Nam licet ſimile ſit, quod tentavit in Herodiani libro 3. Tanaq. Faber, ſicut prodit in epiſtola ad Patrem meum ſcripta, quæ eſt in prima iſta collectione num. 76. ὡς χοίροις αὐτοῦ μᾶλλον ἁρμόζειν τὸν βίον ἢ φάλαγξιν, quæ deridet quidem etiam, ſed riſu Sardonio et ipſius negligentiam aperienti, iocatus rem egregie comparatam *porcos et inſtructam aciem*, quaſi non paulo poſt in parte ſecunda epiſt. 63. ſcripſiſſet *reges et exercituum ductores aſinarii videantur*, de qua comparatione mentem quoque ſuam patefecit Voſſius ad Melæ librum 2. de Thracia in principio. Et quid in hac parte præſtant χοῖροι præ illis, qui vocantur ὄνοι? Sed Faber graviſſime errat, ita vertens Herodianum: *Quis vero delicatum vivendi genus, quo utitur ille exercitus, non novit? Tale Hercule eſt, ut porcis magis, quam inſtructo exercitui, conveniat.* At qui non loquitur illic de vita exercitus, ſed de vita ipſius Albini: ea talis eſt, ut conveniat bene porcis, ſi non phalangibus. Sincerus igitur ille locus eſt ſi quiſquam.

108, 3. *Διονύσου τοὔνομα καὶ τὴν θυσίην.*] Signantior loquutio in MS. Διονύσου τό τε οὔνομα καί.

108, 7. *Μελάμπους ἐςι ὁ κατηγησάμενος.*] Sic enim Stephani libris convenit ac Mediceo in hoc verbum, non ἀπηγησάμενος, quod vulgo obtinet: qui etiam mavult communi modo ποιέουσι τὰ ποιέουσι, non ποιεῦσι τὰ ποιεῦσι.

108, 16. *Ὁμότροπα γὰρ ἦν.*] Auctior MS. ὁμότροπα γὰρ ἂν ἦν. Tum quoque ἐσαγμένα, non ut vulgo, ἐσηγμένα, non ἐσηγημένα, quod in oram coniecit Stephanus.

108, 28. *Ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέωνος —— καὶ τῶν ἄλλων.*] Locus adhuc nihilminus quam ulla parte ſaltem explanatus. Nam ne de Vallæ interpretatione loquar, quæ palam et temere detruncata eſt; quid, oro, ſententiæ aut ſaporis eſt in illa ſive Henr. Stephani ſive Iungermanni? *Nam præterquam Neptuni &c. Nereidum et aliorum deorum nomina Ægyptii ſemper olim in ſua regione habuerunt.* Quid enim illud tandem erit, quod habuerunt Ægyptii? anne nomina Ἥρης, Ἱςίης, θέμιος? Sic videntur velle interpretes. At ea ſunt pura puta Græcorum, Ægyptiis non audita, niſi quum ſimul Græcam linguam audiverunt. Cur vero iſta magis quam Ποσειδέωνος καὶ Διοσκούρων? quod rurſum dicunt interpretes, qui iſtas *Neptuni et Dioſcurorum* appellationes interponunt verbis Herodoti affirmantis Ægyptios eiurare agnitionem iſtorum vocabulorum. Profecto non poſſunt divelli, aut ſeparato ſenſu accipi ſeptem iſta vocabula, quum ſint plane ſincera omnia Græca, nihil Ægyptium. Tantum ineptiæ una vocula tribus conſtans literis conciliare poteſt. Legendum: ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέωνος καὶ Διοσκούρων —— καὶ Ἥρης καὶ Ἱςίης καὶ θέμιος καὶ Χαρίτων καὶ Νηρηΐδων, τῶν ἄλλων θεῶν Αἰγυπτίοισι αἰεί κοτε τὰ οὐνόματά ἐςι ἐν τῇ χώρῃ. Vertendumque: *Nam præterquam Neptuni et Caſtorum —— et Iunonis et Veſtæ et Themidis et Charitum et Nereïdum* (ſc. appellationes) *reliquorum Deorum nomina Ægyptii ſemper olim habuerunt.* Quod quum res ipſa probet, tum qui ſint hi reliqui Dii, ipſe ſe explicans Herodotus refert non tantum mox cap. 59., ubi illis cognitas cultaſque ſcribit Ἄρτεμιν, Δημήτερα, Ἀθηναίην, Ἥλιον, Λητὼ, Ἄρεα, ſed etiam cap. 83., ubi ait in Ægypto eſſe μαντήϊα Ἡρακλέος, Ἀπόλλωνος, Ἀθηναίης, Ἀρτέμιδος, Ἄρεος, Διὸς, Λητοὺς. Quæ quum ignoretur quando ſint condita, colligendum eſt ab vetere origine illic fuiſſe. Sed et ſequentia male diſtinguuntur, male intelliguntur, quum ſint ea ſic accipienda: Τῶν δὲ οὔ φασι θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα, οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ὑπὸ &c. *Quorum vero Deorum negant ſe noſcere nomina, illi mihi videntur ſic ab Pelaſgis nominati, præter Neptunum.* Debes hanc veriſſimam de prima Deorum memoria reſtitutionem optimæ membranæ Mediceæ.

108, 37. *Οὐδαμῆ γὰρ.*] Hoc adverbium tumultuoſe hic præmittitur, quum licet tolerari poſſit, deplorandum tamen ſit tot egregios lectores caruiſſe notitia concinnitatis Herodoteæ, quam ſervavit unicus ille

co-

codex Florentiæ, exhibens οὐδαμοὶ γάρ, quod debuerat novisse Portus adeo in hac voce sedulus.

108, 47. Ἀθηναίοισι γὰρ δὴ τηνικαῦτα.] MS. Ἀθηναίοισι γὰρ ἤδη τηνικαῦτα, quod multo acrius.

109, 2. Ἐπιτελέουσι λαβόντες παρὰ Πελ.] Hic quoque MS. ut antea et postea παραλαβόντες παρὰ Πελ. tanquam in eo prætulerint compositum.

109, 3. Οἶδε τὰ λέγω.] MS. τὸ λέγω. Quod ipsum totidem et his ipsis literis occurrit iterum 4, 32. Hunc vero locum citat quoque Raph. Fabrettus ad Columnam Traiani cap. 3. pag. 77., non ut Græca inspiceret, nedum ea ornaret, (hæc enim extra illum et
874 valde procul erant) sed ut Vallæ versionem describeret, et quidem ut plerumque solet, perquam vitiose. Ibi enim legas *quisquis Cabirorum sacra imitatur*; addit *novit a Pelasgis esse sumpta*. Atqui tale nihil in Græcis Herodoti, nec ibi quisquam dicitur talia novisse. Et hic tantus heros sustinuit nihilominus scribere pag. 81. Herodotum lib. 2. c. 51. eosdem Cabiros cum Samothracibus confundere: tale quid vitiosum in Herodoti hoc loco nullus video.

109, 4. Οὗτοι τοίπερ.] Denuo præclarus ille MS. οἵπερ. Quod pertinet ad 1, 24.

109, 11. Ἔθυον δὲ καὶ πάντα πρότερον.] Ab MS. ignoratur vocula καί, nec video quid profuerit.

109, 17. Ἔπειτα δὲ χρόνου.] Hic locus vitiosus iam indicatus est supra. Nam MS. habet ἐπεί τε δὲ χρόνου. Sic continue suevit Herodotus agere, ut cap. 134. Ἐπεί τε γὰρ πολλάκις κηρυσσόντων τῶν Δελφῶν· 3, 25. Vide Porti Lexicon in Ἐπεί τε. Mox et διεξελθόντος pro διελθόντος. Sicut etiam ἀπικόμενα clare ibi legitur, non ἀπιγμένα, non ἀπηγμένα.

109, 22. Νενόμιστο.] Elusit me copia scribendorum. Neque enim aut verbum istud relinqui decebat in contextu, aut ego cessare ab stigmate in id coniiciendo, quum liquide notaverim ex MS. νενόμισται, quod est convenientissimum.

109, 24. Ἐπεὶ ὦν ἐχρηστηριάζοντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοί.] Hunc locum voluit quoque ostendere se legisse Spanhemius, unde scripsit in notis ad Callimachum pag. 496. [Immo unde *Pelasgi Dodonæi*, qui Thessali olim, ut notum, aut ab iis orti, hic a Callimacho dicuntur, et a quibus nempe fundatum primo Dodonæum oraculum tradiderunt veteres, Herodotus lib. 2. cap. 52.] Quæ verba eum commoverint ad tale quid statuendum, ego nullus video, neque in hoc capite quidquam de Pelasgis fundatoribus illius oraculi. Pelasgi hic ostenduntur primo nonnisi Deos coluisse sine distinctis nominibus, quæ deinde ad ipsos ex Ægypto venerunt, neque temere putarunt recipienda, sed ab oraculo isto voluerunt edoceri, an id ipsis liceret. Mox in MS. Mediceo etiam exstat, quod in suis vidit Stephanus, ἐξεδέξαντο, non ἐδέξαντο.

109, 29. Ὅθεν δὲ ἐγένετο &c.] Sic quidem credant alii recte scripsisse Herodotum et gaudeant; nos deludi sedulo eos credimus, quum auctor scripserit ἔνθεν, teste exemplari Mediceo. Hoc suum ipse vindicat, ut cap. 142. Καὶ ἔνθεν νῦν ἀντέλλει, ἐνθαῦτα δὶς καταβῆναι. Et cap. 177. Ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δὲ ἔνθεν τοῦ μεγάρου· 4, 38. Ἔνθεν μὲν ἡ αὐτὴ ἡ ἑτέρη ἀρξαμένη &c. Et sæpe alibi. Mox autem densavi illa εἴτε ἀεὶ ἦσαν, ubi erudite MS. immittit voculam δέ, ut in utraque periodo adhibeatur.

109, 32. Μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθές.] Genus loquendi eruditis Græcis usitatissimum, et quod iam Casaubonus ad Strabonem attendens ex Græcis et Hebræis illustrare conatur pag. 3. lib. 1. Sed ubi observat modo sic, modo τουνγε κἀχθές, modo χθὲς καὶ τήμερον prolatum fuisse. Idque obiter denuo tangit ad dictos ab Persio sat. 3. *hesternos Quirites*. Certe non aliud est, quod exiit ex ore Servatoris apud Lucam 13, 32. Ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον. Et Paulus ad Hebræos 13, 8. Χθὲς καὶ σήμερον. Habent et multi, ut Fagius ad Genesin 31, 2. Grotius ad Exodum 4, 10. Interim id ipsum, quod in Herodoto legendum hoc loco dederunt, exstat apud Diodorum Siculum lib. 2. cap. 5., et Plutarchum in Amatoria, ubi sine copula editur χθὲς πρώην, sed Rhodomannus in Indice apposuit. item apud Lucianum in Hermotimo et in Saltatione. Sic nempe Herodoto cum his convenit. Sed noli credere ab ipso Herodoto etiam id provenisse. Ille enim scripsit μέχρι οὗ πρίν τε καὶ χθές. Sic habet membrana emendatissima, ut nulla sit in eo dubitandi caussa. Licuit enim et sequentibus eligere istam formulam, et perinde Herodoto licuit aliter loqui, ut Græcæ vetustatis amans suspicere debeat hoc πρίν, tanquam quod deerat notitiæ sermonis Græci, quum Herodotus dicat πρὶν καὶ χθές· sicut notante Stephano, pro isto vocabulo πρώην dixit τρίτην ἡμέραν Xenophon. Sic Herodotus voce πρὶν complecteretur et illam et vicinas.

109, 33. Τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μὲν πρεσβυτέρους.] Locus hic est perinsignis, unde fieri nequivit, quin veniret in multorum oculos tam vetusta et simplex confessio pervetusti temporis de Diis Græcis. Hinc Cyrillus διαβόητον ἱστορίαν hanc Herodoti appellans libro 3. contra Iulianum describit hunc locum, sed quam vitiose? videas illic δοκέομεν, duabus vocibus in unam correptis, quasi ita Herodotus loquatur. Videas illic πλείοσιν, εἰσίν, καὶ θεοῖσι, καὶ ἰδέαν αὐτῶν. Sic certe in eo editur, etiam in postrema cura, nescio utrum Cyrilli ipsius licentia, an aliorum. Fieri non potest, quin hinc pateat, quam misere tortus fuerit Herodotus; quid mirum si etiam in suis exemplaribus id denique contigerit? Quin immo et Athenagoras ad hunc locum curam suam contulit in Legatione pag. 16. ubi postquam recensuit priora, mox ita claudit, καὶ οὐ πλέοσι τοὺς καὶ γένη καὶ ὀνόματα δόντας.

109, 39. Ἐμοὶ δοκέειν.] MS. cum suavi interpositione ἐμοίγε δοκέειν. Hoc sane mireris oportet. Nam quum in citatione Cyrilli tot sint corrupta, hanc libri Medicei integritatem ista eius citatio confirmat.

109, 41. Τὰ δὲ ὕστερον.] Non est caussa sic discrepandi in terminatione. Ergo recte habet MS. Τὰ δὲ ὕστερα.

109, 43. Χρηστηρίων δὲ πέρι τῶν τε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβ.] Ita est. In Africa unum modo fuit oraculum: 875
in Græcia et Dodonæum et Delphicum et Abis et alia complura. Sed de nullo istorum omnium nunc loquitur Herodotus, verum de uno tantum Dodonæo. Itaque licet hic apprehendere falsarios in scribendo, qui corruperunt Herodotum: licet deridere negligentiam eorum, qui legere hæc ita et pro probis habere potuerunt. Quippe non decenter magis quam necessarie corrigo ex optimo codice τοῦ τε ἐν Ἕλλησι. Lege Herodotum, et attende, an de ullo alio agat, quam de Dodonæo; immo nec potuit agere, quia tantum vult agere de vetustissimo, nec agnoscitur ullum vetustius. Sed præterea idem non agnoscit præpositionem, et solummodo habet τοῦ τε Ἕλλησι. Fateor, paulo supra habuimus ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἕλλησι χρηστηρίων. Sed nec alterum propterea ausim reiicere. Vide quæ notavi ad simile genus pag. 41. num. 1.

110, 8. Τὰ δὲ Δωδωναίων.] MS. τάδε δὲ Δωδ. Quomodo nisi scribas, parum ista bene aut potius nullo modo cohærent. Sed hoc leve est præ eo quod sequitur, ubi sub nomine Herodoti edunt πελειάδας μ... —— ἀναπταμένας, quomodo nequaquam legitur in optimo MS. sed ἀναπτομένας, ut hinc iam possit discere Henr. Stephanus in Thesauro, unde hoc tempus in illo verbo acceperit Aristophanes in Avibus circa versum 1783., et misere hæret inter istud ac ἀναπταμένας; in quod etiam Guietus detorquere voluit Hesychium, in quo habes ἀναπτομένας, etsi interpretetur ἀναπετασθείσας. Hanc vero historiam ex Herodoto commemorat Servius ad Virgilii Eclogam 9., ubi Virgilio vocante *Chaonias columbas*, notat: *Chaonias autem Epiroticas. Nam in Epiro dicitur nemus fuisse, in quo responsa dabant columbæ, quod ideo fingitur, quia lingua Thessala Peliades et columbæ et vaticinatrices vocantur. Herodotus hanc columbam de Ægypto venisse ait.*

110, 20. Τῇ δὲ μετ' αὐτήν.] MS. μετὰ ταύτην. Nec multo post exhibui, quod ipse ille optimus codex suppeditabat καὶ οἱ ἄλλοι, pro vulgato καὶ ἄλλοι, omisso medio pronomine: modo ex hac varietate non appareat Herodotum dixisse ὧλλοι.

110, 31. Ἀμφιπολεῦσαν.] Sic omnes editi; nec male, ab verbo ἀμφιπολέω, ut solet inde eloqui ποιεῦσαν. Sed MS. ἀμφιπολεύουσαν, quasi Herodotus prætulisset id deducere ab ἀμφιπολεύω. Nec sane ratio ulla est, cur, ut δουλεύουσα præcedit, sic non credatur magis fuisse ipsi in animo id posterius. Innuit et Stephanus in Thes.

110, 32. Ἔνθα ἀπίκετο.] MS. ἐνθάδ' ἀπίκετο. Id autem non debet verti *hinc processit*, sed *quo venit*, et, ubi consedit.

110, 41. Ἀνθρωπίνῃ φωνῇ.] Ita iam olim fuisse lectum, sed in exemplaribus negligenter scriptis, patet ex Scholiis Sophoclis ad locum notissimum Trachiniis 175., ubi sic scribitur: Ἡρόδοτος δὲ ἐν δευτέρᾳ φησί· Πελειάδες δέ μοι δοκέουσι κεκλῆσθαι πρὸς Δωδωναίων αἱ γυναῖκες, διότι βάρβαροι οὖσαι ἐδόκουν ὁμοίως ὄρνισι φθέγγεσθαι· μετὰ δὲ χρόνον δοκοῦσιν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ φθέγξασθαι, ἐπείπερ ἐκ Θηβῶν Αἰγυπτίων ἦσαν. Sed puriorem et a vulgo remotiorem fuisse Herodotum probat omnium codicum vetustorum purissimus, exhibendo ἀνθρωπηΐῃ et hic et statim πελειάς γε ἀνθρωπηΐῃ. Sane hoc ipsum adiectivum, quod restituo, solum agnoscitur ab Porti

 Lexico,

Lexico, ut mirer, quomodo id obrepserit in hunc locum. Cap. 148. Μέζονα ἀνθρωπηΐων ἔργων· 3, 65. Ἐν τῇ ἀνθρωπηΐῃ φύσει. Ut idcirco dubitare nequeam, quin et in capite 55., ubi leguntur ista, ἱζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγὸν αὐδάξασθαι φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, pro ultimo hoc vocabulo illic exstet ἀνθρωπηΐῃ, sed quod, ut solet fieri, oculos meos fugerit, et ideo reliqui.

III, 1. Τῶν ἱρῶν ἡ μαντικὴ.] Vertunt; *Estque divinandi in templis ratio.* Id probent oportet, qui primi affirmare ausi sunt: non enim Herodotum ei fidei auctorem esse reor. Id quod vel inde poterat cognosci, quod nullus hic divinationi in templis locus; sive per illam interpretis divinationem in templis intelligas arctiore notione eam, quæ incubatio Latinis dici solet, quæ nec Thebis nec Dodone obtinuisse uspiam legitur; sive ampliore quamcunque, quia Dodone non conveniunt auctores oracula in templo edita fuisse. Fagus enim dicitur a multis edidisse murmur, unde τὰ ἐκ δρυὸς μαντεύματα appellata. At fagus ista templi ædificio comprehensa non fuit, utique prima forma et simplici inopia, vel ipso Herodoto iudice, qui dicit ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ πεφυκυίῃ Διὸς ἱρὸν. Sed et si tale quid auctor voluit, an non et potuit et propius fidem est voluisse quoque scribere ἐν τοῖσι ἱροῖσι? Quid igitur? nempe dissertare multa licet, sed qua ratione verum nunquam detegeretur, quod idcirco accipiendum est ab una membrana Medicea, quæ habet τῶν ἱρέων ἡ μαντικὴ. Hæc una litera denuo adiecta omnes hos scrupulos molliet. Non enim agit ultra Herodotus de Thebis ac Dodone; sed amplificat Ægyptiorum alia inventa in sacris, ex quibus unum fuit τῶν ἱρέων ἡ μαντικὴ, hoc est, vaticinatio sacerdotum, quod sacerdotes sciant ex certo murmure vel sono audito vel visu viso vel quo alio voluntatem divinam coniectura assequi et consulentibus edere. Quod quidem primitus Dodone etiam factum nonnulli testantur. Eustathius ad Od. ξ. Οἱ δὲ τὸ παλαιὸν μὲν ἄνδρας προφητεύειν φασὶν. Sed hoc ab illo in vagum proiicitur.

876 III, 2. Πανηγύριας δὲ.] MS. hoc loco πανηγύρεις, infra autem πανηγύρις, ut voluerit variare. Cæterum quum sic iunxerit Herodotus tria vocabula ex cerimoniis Græcorum petita, in eis duo priora sæpe occurrunt in Græcis libris, ideoque sunt notissima; posteriora quæ intelligat per προσαγωγὰς, non ita liquet, præsertim quum Valla interpretans *conciliabula* irritaverit Henr. Stephanum, ut reiecto eo intelligeret *collocutiones cum Diis per sequestrem et interpretem*, satis densa explicatione, ut ne illos προσαγωγεῖς hinc abigeret sæpe et nimis inspectos ab viris doctis, quum interim nihil tale in Thesaurum retulerit, et doctrina etiam Porti hic ita constiterit, ut in Lexico nec hiscere sustinuerit. Nec scio deinde quidquam in eo vocabulo tentatum esse, donec Iohannes Fronto in Dissertatione de cultu sanctorum citans hunc locum interpretaretur *cœtus et processiones et supplicationes*, ex quibus duo priora relinquo ipsi, in ipsis Græcis multo clariora præ istis Latinis. Tertium est notabile et longe arcessitum. Certe enim et duobus primis intermixta intelligitur supplicatio, et quum nulla pars divini cultus sine ea potest recte peragi, non videtur recte tertia species sic exprimi. Post istum quæ prolata sunt, nimia macie intereunt, ut rationem illorum ducere ne liceat quidem. Unde quum aut nihil aut perperam viderem in eo actum esse, simpliciter indolem vocis Græcæ declaratam in versione videre malui, ut inde unusquisque ex suo sensu intelligeret. Proximæ enim isti vocabulo sunt Latinæ *adductiones* vel *oblationes*, ut 3, 24. θυσίας οἱ προσάγοντες. Sed inprimis huc pertinent Scholia Aristophanis ad Aves vers. 854. ubi iste scriptor iactat Συμπαραινέσας ἔχω προσόδια μεγάλα Σεμνὰ προσιέναι θεοῖς, quæ ab illis explicantur. Οὕτω ἔλεγον τὰς προσαγομένας τοῖς θεοῖς θυσίας, καὶ προσόδια τὰ εἰς πανηγύρεις τῶν θεῶν ποιήματα, fere quasi illa comparata essent ex hoc loco, cuius tria vocabula cernimus quoque illic in unum convenire, etsi προσαγωγὰς mutatas. Hinc delatum est id verbum quoque ad Christianos, quorum sunt illa. Μὴ ἐξὸν ἔσω προσάγεσθαί τι ἕτερον πρὸς τὸ θυσιαστήριον: et Καὶ γὰρ ἡ παρ' ἡμῶν ἐπιτελουμένη τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου τελετὴ οὐ θυσιῶν ἐστι διαφόρων προσαγωγὴ, ἀλλὰ τῆς ἅπαξ προσενηνεγμένης θυσίας ἀνάμνησις.

III, 20. Ποιεῦσι τάδε.] MS. τοιάδε. Utroque loco. Sed mox mutat verbum scribendo ποιέουσι τάπερ εἴρηκα, non ποιεῦσι; item postea ἑορτάζουσι, non ὁρτάζουσι.

III, 42. Τύπτονται γὰρ δὴ.] MS. τύπτονται μὲν γὰρ δὴ.

III, 44. Τῷ δὲ τύπτονται, οὔ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν.] Ut superstitio universa est absurda, sic fere efferri quoque ultra modum patitur se doctissimus scriptor. Ita enim quum scribit, si pergas in legendo et attendas de Caribus dici eos frontes secare machæris, videri queat nunc de Ægyptiis quoque aliquid tradere pertinens ad flagellum quo verberantur, ut sic repetat filum, quod abrupit in fine cap. 40. Et nisi fallor, id credidit interpres Valla, unde Latine reddit *quo autem verberentur*, ut paulo ante etiam *verberantur enim.* Et in talem intellectum iam olim disseruit Gesnerus ad Athenagoram, cuius verba habemus in Bibliotheca Patrum pag. 33., ubi sic edunt, ac si Athenagoras citavisset τὸν δὲ τύπτονται τρόπον. Ad hæc ille Conradus ita notavit [Herodoti codex noster habet τῷ δὲ τύπτονται, οὔ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν. Suspicetur aliquis rem turpem et obscœnam, quam aures honestæ vix etiam in profanis rebus nominandam audire sustineant. Quum Typhon inventum Osiridis cadaver in partes XIV. divisum disiecisset, Isis perquirendo singulas reperit, præter pudendam, quæ in fluvium proiecta mox a phagro et oxyryncho piscibus devorata fuerat. Illius igitur loco ad eius similitudinem factum τὸν φαλλὸν consecravit, cui etiam nunc diem festum Ægyptii celebrant. Hæc Plutarchus. Hoc etiam phallo percuti solitos in sacris illis exsecrandis Ægyptios probabile est.] Sed scire oportet aliam quoque vim esse in hac loquutione τῷ δὲ τύπτονται, nempe *cui numini verberantur*, vel in cuius numinis honorem, aut factorum memoriam, prout talis dativus sic iunctus verbo, a quo fastiditur ille casus, exstat lib. 4. cap. 34. Τῇσι δὲ παρθένοισι ταύτῃσι κείρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖδες τῶν Δηλίων. Sic Seneca in Hercule Fur. 301. *Tibi muta fide longas Eleusin tacita iactabit faces.* Troad. 117. *Tibi nostra ferit dextra lacertos*, nempe Priamo. Ita dicebatur πηλοῦσθαι τῷ θεῷ, de quo agit Casaubonus ad Persium pag. 201. Quod etsi forsan vel utrumque vel alterutrum perinde sententia ac vox Græca patiatur, nova tamen hic oritur molestia, quod difficulter decernas, utrum active, an passive verbum intelligi oporteat. Etenim Herodotus verbum τύπτεσθαι utroque modo et intellectu solet usurpare. Nam in activo sensu exstat clare cap. 42. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν κριόν. Cap. 132. Ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν οὐκ ὀνομαζόμενον θεὸν ὑπ' ἐμεῦ ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι &c. Quum 4, 70. dicat τύψαντες ὑπέατι σμικρὸν τοῦ σώματος· 2, 70. Ταύτην τύπτει. Certe enim accusativus appositus, quod dixi flagitat; qui ubi omissus est, videtur id verbum in medio et ancipiti pendere, prout vides fieri in exponendis verbis cap. 40. Καιομένων δὲ τῶν ἱρῶν τύπτονται πάντες· ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται. Interpretatur ibi, certe voluit Valla, *omnes verberantur. Posteaquam vapulaverunt.* Stephanus vero, *Omnes se ipsos verberant. Posteaquam autem verberare desierunt*, qui plane vult subintelligi ἑωϋτούς: cuius tamen accusativi re- 877 formatio ab Stephano videtur petita ex versione Vallæ 2, 85. Αὗται ἀνὰ τὴν πόλιν στροφώμεναι τύπτονται, et mox, ἑτερῶθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται, *se plangunt, se verberant.* At cur non ex Ovidii libro 8. Met.? *scissæque capillos Planguntur matres Calydonides Euenినæ.* Qualecunque id est, certe morem firmum perpetuumque Herodoti transgreditur; et omnino potius erit, ut quemadmodum verba capitis 42. docent Ægyptios exenteratum arietem, et quibusdam partibus truncatum in sacris Thebani Iovis et Herculis verberare, propter expressum quartum casum et adnexum; ita in his sacris Isiacis omisso illo etiam non verberent aliquid, sed ipsi ab se verberentur. Neque enim omissionem illam quarti casus negligere nobis licet. et quum hæc iungi debeant cum fine cap. 40., prout ibi positum simpliciter τύπτονται accipimus passive, idem in hoc loco facere oportet. Sic et lib. 6. cap. 138. Εἴ τι τύπτοιτό τις αὐτέων ὑπ' ἐκείνων τινος. Sed quid ita disputamus? Nempe deductus fuit Gesnerus ab vulgati generis codice, ut cum aliis decreverit scribere τῷ δὲ, quum Athenagoras viderit ac servaverit veram lectionem τὸν δὲ, sed quem corruperunt alii addenda voce τρόπον, quæ præter fidem ab nugatore addita est. Id docet egregie veterrima illa membrana Medicea nihil aliud agnoscens quam τὸν δὲ τύπτονται. Quid enim hic causæ est, ut credamus auctorem notare voluisse in flagello aliquid cerimoniæ situm fuisse? An non potius quum tacite id ab eo prætermissum fuerit in sacro Iovis Thebani et Herculis; ita in hoc etiam non fuisse causam dicimus, ut tam solenniter id animadverteret? Immo securius ex mea opinione erit, ut nec illic, ita nec hic de flagello quidquam annotatum fuisse statuere et ad hanc rem ipsa manu ut in planctu usos fuisse; vice autem versa ut illic arietem sacrum cæsum fuisse docuit, ita nunc quoque voluisse dicere, quem respicerent illa verbera, et cuius Dei aut Deæ factorum notitia commemoraretur, ut solebant sacra illa; sed prohibitum δεισιδαιμονίᾳ maluisse decla-

rare

rare se scire quidem quem verberarent, sed fas velle, ut silentio pio et iusso absconderetur. Hinc præcipuas censeo gratias agendas vel vetustati vel fidei codicis Medicei, exhibentis id quod dixi, *quem autem verberentur*. Habet nempe id sermo Græcus, ut verba in communi usu more solito usurpata, si ad sacra aut solennitatem peculiarem transferantur, ubi sunt multa insolita, debeant ad insolita ista exprimenda pati aliquid alias non ferendum. Tale est, quod habet Lucas in Euangelio 8, 52. Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Quid vulgo ea verba notent, et quomodo aliter ibi sumantur, novimus. Eodem vergit Maccab. 1, 70. Ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν, *planxerunt super eum*, ut κόψονται ἐπ' αὐτὸν Apocalyps. 1, 7.

112, 1. Ἐπεὰν συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτί.] MS. ἐπεὰν συλλεχθέωσι τῇσι θυσίῃσι ἔν τινι νυκτί. Sic cap. 68. Εὑρεθέωσι. Hæc duo omisit Portus, quum in Lexico norat ΕΩ διάλυσιν, ubi habet ὁρμηθέωσι, ἑσσωθέωσι, αἱρεθέωσι &c. Deinde quasi innueret, licet forsan esset anniversarium, non tamen esse statum et legitimum, sed fuisse in potestate regis aut sacerdotum statuere et eligere tempus.

112, 3. Ἐμβάφια ἔμπλεα ἁλὸς καὶ ἐλαίου.] Hæc illustravit Salmasius in Plinianis p. 375.

112, 4. Ἐπιπολῆς ἔπεσι αὐτὸ τὸ ἐλλύχνιον.] Non est credibile ita ab Aldo et primis editoribus intellectum fuisse hunc locum, prout vertit Valla *cum multo lychno*, unde recte Stephanus annotavit corrigens *Quibus superstans incumbit ipsum ellychnium*. Satis durum istud *superstare*, ac potius dixisset *supernans*. Itaque et Cl. Grævius ad Luciani Soloecistam hunc locum et alterum ex libro 1. elegit ad proprietatem Græci usus in voce ἐπιπολῆς monstrandam: cur ita, nescio, quum Porti Lexicon abundet exemplis, ac Latine reddidit *superne inest ipsum ellychnium*.

112, 13. Ἐς δὲ Ἡλίου τε πόλιν.] Admodum caute interposita hæc copulativa et nimis. Nec enim ob vocem Ἡλίου additur, sed Ἡλιούπολιν, ut magis deberet sequi ultimam partem. Verum recte omittitur ab MS. ἐς δὲ Ἡλίου πόλιν, ut scripserunt Græci hanc urbem.

112, 15. Ποιέουσι· εὖτ' ἂν δὲ γίνηται.] MS. ποιεῦσι· εὖτ' ἂν δὴ γίνεται.

112, 18. Ἐκ ξύλων κορύνας ἔχοντες.] Hoc modo etiam loquitur alibi, ut 1, 194. Ἐκ ξύλων ποιεῦνται τὰ πλοῖα· 2, 71. Ξυστὰ ποιέεται ἐξ αὐτοῦ. Etiam Casaubonus ad Strabonem pag. 89. lib. 4. notavit scriptos habere γεφύραις ταῖς μὲν ἐκ ξύλων πεποιημέναις, ταῖς δὲ ἐκ λίθων, ubi in libris impressis omittebatur præpositio. Attamen præpositio ab MS. in hoc loco ignoratur. Et sane ita sæpius, ut 1, 59. Ξύλων γὰρ κορύνας ἔχοντες εἵποντό οἱ ὄπισθεν in historia Pisistrati. 2, 125. Μηχανῇσι ξύλων βραχέων πεποιημένῃσι 5, 82. Πότερα χαλκοῦ ποιέονται τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθου, ἢ δὲ Πυθίη οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλου ἡμέρας ἐλαίης. Denique 7, 65. Ἀπὸ ξύλων πεποιημένα εἵματα.

112, 48. Μίσγονται ἐν ἱροῖσι.] Annotaverunt hanc Herodoti in ista parte differentiam, tum ad infamiam Commodi Isa. Casaubonus ad Lampridium pag. 98., tum Christ. Ad. Rupertus ad Valerii Maximi librum 8. cap. 15. Sed causa universa consistit in spectatione fabulosæ narrationis de Hippomene et Atalanta, quam habet Ovidius in fine libri decimi Metamorphoseon. Verba Procli sunt ad Hesiodi Ἔργα. Ἀλλὰ καὶ εἰκόνας ἀγαθῶν τινες σέβονται, καὶ ὑπ' αὐταῖς ὀκνοῦσί τινα
878 πονηρὸν πρᾶξιν πρᾶξαι, ὡς ἡ μὴ προσιεμένη τὸν ἐραστὴν ἑταῖρα δρᾶσαί τι ἄσχημον ὑπὸ τῇ Ξενοκράτους εἰκόνι τοῦ σώφρονος, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ θεῶν τοῦτο χρὴ ποιεῖν.

112, 37. Ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον.] In MS. hæc utraque vox mihi non occurrebat, nisi tantum in margine, ubi nuperus calamus eas adscripserat. Certe si placet verbum ἐλθεῖν retinere, utique altero participio possim carere.

113, 4. Ἐν τοῖς τεμένεσι.] Sic enim legit codex optimus, ubi vulgo habetur τεμένοισι. Portus quidem aliqua collegit de ista terminatione dativi οισι, sed nihil ad hoc genus. Nos interim sequimur ac probamus fidem veterrimi exemplaris. Sicut etiam deinde expressimus, quod iam Stephanus quoque in suis repererat τοιαῦτα ἐπιλέγοντες ποιεῦσι, quum ederent τοιαῦτα ποιεῦντες ἐπιλέγουσι, et τῶν δὲ εἵνεκεν, non εἵνεκα.

113, 15. Ἀναγκαίῃ καταλαμβανόμενος.] MS. ἀνάγκῃ, ut statim τεθνάναι ἀνάγκῃ.

113, 31. Ἀποτίνειν ζημίην.] Herodotus varietatem mire sectatur, quod scimus: verumtamen fieri non potest, ut approbetur in Græcismo hic infinitivus; utique nimium distat ab finali ἀνάγκῃ: ut prorsus legendum sit, prout est in MS. ἀποτίνει.

113, 33. Πολλῶν δὲ ὄντων.] Lege ex MS. δὲ ἐόντων. Qui potuit hoc Ionicum tamdiu latere?

113, 43. Φιλότεκνόν γάρ.] Inepte Valla voluit iungere, quod iunctim poni poterat et debebat, si tamen Herodotus voluisset; quippe qui id noluit. Ideo hunc ordinem sermoni tribuit; qui etsi confusus Vallæ et aliis, quasi hæc parenthesis debuisset sequi vocem ἐπιθυμέουσαι, tamen sæpe occurrit. Quinetiam modo succurrit vexationi huic MS. exhibens φιλότεκνον δέ. Hæc particula magnopere mitigat tarditatis, quæ videri poterat inconvenientiam. Neque per ista vult auctor utique causam reddere, ut voluit Valla, quam declarare ista occasione indolem bestiæ. Sic cap. 84. interponit πάντα δ' ἰητρῶν ἐστι πλέα, et reddit Valla, *Itaque omnia referta sunt medicis*, quod Herodotus in animo non habuit. Paulo ante consentiebat cum Stephani lectione in scriptis libris inventa codex optimus in δατέονται, non πατέονται.

113, 45. Τοὺς αἰλούρους.] MS. hoc loco exhibet clare αἰελούρους et sic semper inferius etiam clare; quod addo, quoniam in superioribus similiter scriba primus fecerat, sed nescio quis vocalem istam eraserat, haud dubie existimans pro diversa lectione eam appositam, ut solet sæpius αι et ε commisceri, quod in hac voce non videtur cogitandum, quamcunque ei etymologiam concinnaverit Salmasius in Plinianis. Cæterum quæ hic tam perspicue commemorat Herodotus, non potuit sibi conciliare notissimus ille Oudanius Romanæ potentiæ index in quarto colloquio pag. 179. ita interpretans vernaculo sermone, postquam in antecessum ita deploravisset [Hier tegen wyst Herodotus eenige middel aen, dogh die zoo ingewikkelt by hem gevonden word, dat 'er nauwlyks eenig bescheyd uyt te rapen is, ten zy dusdanig] ubi pessime intelligit attribuens masculis, quod Herodotus scribit femellarum esse; tum duo separata specimina in unum claudens, unde omnis intelligentia debuit periisse. Sic igitur vertens scribit: *datse* namentlyk *de katten*, *na datse eens geworpen hebben*, *van de manneties afhouden*, *en zelf de iongen benemen*, *en dooden*, *waer over de katten*, *die zeer begerig na haer iongen*, *en tot de vermenging zeer verbit zyn alle weer doen om by de katers te geraken*, *dan bewaren de Egiptenaars de zelven zeer nauw*, *en leggen in haar huyzen groote vieren aan*, *daar*, *dewylze ze als rechts verzuymt hebben*, *uyt te dooven*, *de katten eyndelyk van verwoedheyd over en in springen*, *en alzoo om hals geraken*. Hæc ille. Nec intelligo quemadmodum homo mentis integræ queat esse tam vanus, ut simplicissime et clarissime scripta tam miris imaginationibus et somniis infuscare sustinuerit, falso omnia intelligens aut miserrime commiscens, quæ Herodotus commodissimo ordine separavit. His adde imaginem Ægyptiacam αἰελούρου, prout ab illa gente coli potuit, Romæ servatam et in Diario Italico publicatam ab D. Montfauc. pag. 226., cui similis est illa cum Leonino vultu apud Pignorium in Mensæ Isiacæ Expositione pag. 55., utraque sedens; ut Osiridis stantis simulacrum edidit Al. Donatus in Roma 1, 22.

113, 49. Ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ.] Sic antea dixit ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς. Nunc tamen MS. ἅλλονται, et sufficit.

Ibidem. Τούτων δὲ γινομένων.] Non sine locupletissimo integritatis suæ testimonio optimus codex, ταῦτα δὲ γινόμενα. Ut enim procul dubio vulgata scriptura est librarii Grammatices et παιδικῆς συντάξεως canonibus callentis, ita vera Herodoti, universæ Græcæ linguæ politura inter doctissimos florentissimi hominis, scriptura est, quam ex tam vetusto libro nunc produco. Quippe ut aliorum, sic Herodoti quoque est illas ipsas terminationes hoc genere pro absolutis casibus usurpare. Sic cap. 48. Πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαστα, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας αἱ γυναῖκες, νεῦον τὸ αἰδοῖον, οὐ πολλῷ τέῳ ἔλασσον ἐὸν τοῦ ἄλλου σώματος. Mirari licet neminem venisse, qui rescriberet νεύοντος τοῦ αἰδοίου &c. Rursus cap. 41. Τοὺς δὲ ἔρσενας κατορύσσουσι, τὸ κέρας τὸ ἕτερον ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα. Hic quoque potuit vel ὑπερέχοντας vel τῷ κέρατι τῷ ἑτέρῳ ἢ καὶ ἀμφοτέροις ὑπερέχουσι. Cap. 134. Ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἓξ ἐτέων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι, ipse 879
interpres non audet hoc in Latinis retinere, sed vertit *diebus factis ex noctibus*. Præclare ad hunc modum Acta Martyrum Sincera pag. 147. *Proconsul iussit eum adhuc ætate adolescentulum tendi in rotis, et ligna in circuitu posita, vinculis fortiter totum corpus eius fecit constringi.* Quod nequivit concoquere eruditissimus Ruinartus, unde vel *inter ligna* vel *lignis in circ. positis* ait videri legendum. Nihil tale.

114, 2. Ἐν στέγῃσι δ' ἂν οἰκίῃσι.] At melior MS. ἐν ἱρῇσι δ' ἂν οἰκίῃσι. Hoc est Herodotium.

114, 10. Ἰχνευταὶ θάπτονται.] Poterat in hac parte sine

sine culpa Th. Gale omisisse notam Stephani, qua *canes masculos ferarum indagatores* explicat, quum hi Ichneutæ non aliud sint quam ἰχνεύμονες, ut probat Salmasius in Plinianis pag. 447., quod ut sues semper rostro quærat et investiget, unde addidi hoc substantivum. Locum Hesychii et Nicandri memoratum illic Salmasio adhibuit quoque Valesius, quasi apud Salmasium non legisset.

114, 11. Τὰς δὲ ἴβις ἐς Ἑρμέω πόλιν.] Quum has voces perinde ut Stephanus in codicibus suis, ipse in optimo Mediceo legerem, dempsi hanc contumeliam Herodoto, quem vulgo truncant et has eripiunt. Sic autem scribit ille codex, non Ἑρμεώπολιν. Idem crede dici de voce σπανίας.

114, 12. Τὰς δὲ ἄρκτους &c.] Fax ingenii Lipsiani et materia certaminis inter eruditos, quam decidit Salmasius in eisdem Plinianis pag. 311.

114, 16. Τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας.] Superlativum istum explicuit idem in citato opere pag. 453.

114, 21. Τῆς τε αἰθρίης.] MS. τῆς αἰθρίης. Quod scire Salmasius nequivit, unde in citando hoc loco duas literas istas retinet, explicans τὴν αἰθρίαν esse subdivum, ut quum in terra moratur, sub dio agat, *quia noctes frigidæ sunt, et aqua per noctem tepidior, ideo noctes in flumine degit crocodilus*; item, *quod aqua scilicet tepidior per noctem sit subdivali sereno.* Sic vir ille maximus ex his Herodoti verbis et alteris Aristotelis τὴν δὲ νύκτα ἐν τῷ ὕδατι (τὸ πλεῖστον διατρίβει) ἀλεεινότερον γὰρ. Igitur ab crocodilo τῆς αἰθρίας vult quæri teporem, qui maior sit in Nilo per noctem. Quis vel alterutrum ex his credat? An aqua Nili tepidior est per noctem, quia tunc sol inde remotus est? Opinarer hanc causam esse maioris frigoris. Item an crocodilus ac reliqui pisces quærunt teporem? Qua de causa? an ut coquant se ipsi? Plena ioci. Herodotus testatur per diem displicere crocodilis aquam, ut nimis tepidam, tepidiorem certe, quam et mansio subdivalis et roscida: hæc tunc gratior et commodior huic animali, quam aqua, quam noctu intrat ut rursus tunc frigidiorem. Et utique per diem extra aquas esse crocodilum docet quoque musivum opus apud Ath. Kircherum in Latio 4, 4., ubi inter alia vel animalia vel opera, quibus dies designatur, etiam crocodilus insistit insulæ vel insidians vel escam petens ex fruticibus. Interim ignoro quid voluerit Valla *calidiore aqua quam nocturno sereno et roscido.* Nihil istius *nocturni* est in Græcis.

114, 24. Οὐ πολλῷ μέζω.] MS. μέζονα.

114, 43. Ὁ δὲ ὠφελεόμενος.] MS. ὠφελεύμενος.

115, 1. Ἐς τὰ ὦτα ἐσθέντες.] Locutio vel frequens huius auctoris, ut 4, 179. Ἐσθέμενον ἐς αὐτὴν (Ἀργὼ) ἄλλην ἑκατόμβην· 9, 25. Ἐς ἅμαξαν ἐσθέντες τὸν νεκρὸν &c. 1, 164. Sic et ἔς γε τὰ ἱρὰ ἐσφέρεται. Nunc tamen MS. ἐνθέντες. Habes sane cap. 73. Τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι· 1, 164. Sed et paulo ante MS. habet tantum τρέφουσι pro ἐκτρέφουσι.

115, 2. Ἀμφιδέας.] Vox et olim usurpata Græciæ, ut ex Hippocrate, Lysia et Aristophane præter hunc Herodotum probant certa documenta; sic deinde multiplicem curam per omnes fere ætates experta observataque Galeno, Polluci, Harpocrationi, Hesychio ac Suidæ, imo etiam Goldastino Lexico vocum Herodoti, tantum ut dicerent quædam convenientia locis illorum scriptorum vel ad ornandum, vel ad claudendas fores, idque sequuti sunt viri docti post renatas literas, in quibus vel infaustissimus fuit Henr. Stephanus, dum in Thesauro excidere sibi passus nescio quomodo ista verba [apud Herodotum ἀλύσεις catenas; nimirum ubi ait ἀμφιδέας περὶ τοὺς πόδας διδόντες. Solent enim captivorum pedes catenis circumligari, aut etiam numellis includi.] Unde potuit hic illi sensus obvenire, si Herodotum inspexisset? Utique non agitur hic de captivorum pedibus coërcendis. Etiam non magis huc pertinet participium istud, quam præcedens ἐνθέντες, licet Stephano similis sit Portus in voce διδόντες admovenda, sed Casaubonus ad Athenæum lib. 4. cap. 27. iam citatus in notis ad Hesychium omittit scribens tamen negligenter εἰσθέντες. In hoc autem loco non Valla tantum agnovit catenas, ut ad Suidam scripsit nuper ille, qui miserrimis modis eum Cantabrigiæ conspurcavit, sed fere omnes etiam ipso agnoscente ibi Casaubono, qui fatetur in Lysiæ loco sic interpretari posse, et hinc etiam in verbis Aristophanis: imo addit observare antiquos Grammaticos Lysiam ἰδίως appellasse ἀμφιδέας istas catenas ferreas. Iam vero si liceret circulos tales intelligere, quos existimat Casaubonus, cedo quare istæ ἀμφιδέαι fuerint inditæ primoribus pedibus, et non etiam posteriori-
880 bus, qui utique perinde honorati. Crediderim sane illas ἀμφιδέας, aut circumligaturas, ut vox sonat, fuisse genus simile, quod μανιάκας alioqui vocant, iisque adnexas fuisse catenulas, ut si feritas forsan naturalis rediret, discurrere nequirent impeditis prioribus pedibus, et tamen ornatis: sicut in nummo, qui præfert *Imp. Divi f. p. p.* ab altero latere est crocodilus ἀμφιδέαν talem collo circumdatam gerens, cui innectitur catena, cuius extremitas altera absconditur cacumine palmæ. Cuius nummi sensus videtur coloniam Nemausensem hoc impetrasse, ut Ægyptum duplici victoria, nempe ab Divo Iulio et ab Imperatore filio, subactam celebrare ludis et agonibus liceret, in quibus daretur corona et palmæ et lemnisci, idque incepisse tunc, quum anno V. C. 751. crocodili 36. in naumachia occisi, et unus tunc Nemausum devectus et monstratus fuit incolis. Non enim satis singula deteguntur.

115, 4. Ταριχεύσαντες.] Non maior causa est scribendi hoc participium in aoristo, quam sequens verbum θάπτουσι. Recte igitur MS. ταριχεύοντες.

115, 12. Ἢ δ' ὦν ἐμοίγε δοκέει.] MS. ἐμοὶ δοκέει. Dein νώτων ὑὸς, non συὸς. Sed et in MS. Mediceo legitur θηρευτὴς, prout Stephanus invenit in suis, non θηρευτὴρ.

115, 30. Ὥστε αὔου γεν. ξυστὰ ποιέεται.] MS. rectissime ποιέεσθαι, quum hæc ipsa sic etiam exscripserit Aristoteles, quem citat Salmasius in Plinianis p. 455., ubi de hoc monstro agit.

115, 33. Καὶ τῶν ἰχθύων τὸν καλούμενον λεπιδωτὸν.] MS. καὶ πάντων ἰχθύων. Quod si novisset Valla, propius ad verba auctoris interpretationem suam concinnasset. Quamvis primo sane nihil interesse appareat *piscium genus quod vocatur squamosum*, et *ex piscibus eum qui squamosus vocatur*, præsertim si intelligat piscium genus squamosum multiplex. Sed omnia perperam. Nam si genus piscium quod vocatur squamosum, foret sacrum, iam fraudarentur mensæ Ægyptiæ nimis magna piscium copia; nec loquitur Herodotus de genere piscium. Nunc apparet eximi ab eo ex omnibus piscibus eum qui proprie illic vocetur ita λεπιδωτὸς κατ' ἐξοχὴν. Certe talem fuisse docent loca ab Henr. Stephano citata in Thesauro, et forsan hinc Lepidoton urbs Ægypti Ptolemæo. Hæc vox etiamnum exsulat inique loco suo depulsa ex Apologia Apuleii pag. 44., quam diligentissime Florentiæ inspexi, quum alia sint ab Pricæo deprehensa; sed reliquorum medelam a se non vult exspectari, cum nonnulla existimet corruptiora, quam ut ullatenus restitui possint, ut felicioribus ingeniis eruenda deleget. Remittamus talia. Locus autem sic legendus ex vestigiis antiquissimæ scripturæ: Σελάχεα. μαλάκια, μαλακόστρακα, χονδράκανθα, ὀστρακόδερμα, καρχαρόδοντα, ἀμφίβια, λεπιδωτὰ, φολιδωτὰ, δερμόπτερα, πεζὰ, νέποδα, μονήρη, συναγελαστικά.

115, 37. Ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ.] Ingenuitas Herodoti vel laudatissima; quam quoties licuit expectare in aliis per similes occasiones? quod frustra plurimum feceris. Non desunt tamen, qui eadem fuerunt usi. Ipse Cicero, quum lib. 1. Divin. cap. 45. scripsisset auditos esse Faunos, tamen libro 3. Nat. Deor. cap. 6. *Fauni vocem equidem nunquam audivi.* Sic quum ita ample de cygni cantu et quidem interdum præsago loquutus fuisset Socrates in Platonis Phædone, illuc forsan respiciens Ælianus adeo cautam subiecit curæ suæ commendationem, ut scripserit lib. 1. Ποικιλ. 14. Ἐγὼ δὲ ᾄδοντος κύκνου οὐκ ἤκουσα, ἴσως δὲ οὐδὲ ἄλλος, quod apud Lucianum in scripto de Electro confirmant navicularii.

115, 39. Πεντακοσίων.] Conferendus Salmasius in Plinianis pag. 550.

115, 40. Φοιτῆν δέ τοτε.] Quum paulo ante præmittatur ἐπιφοιτᾷ, an id ita mutari oportebat? Imo optimus MS. φοιτᾷν.

115, 42. Τὰ μὲν χρυσόκομα τῶν πτερῶν.] Iam dudum pronunciaverat Salmasius vix credendum dixisse Herodotum χρυσόκομα pro χρύσεα, atque ideo legendum χρυσόκοκκα, ut sit color ex auro et cocco mixtus, quæ vox alioqui apud Græcos non usurpata servetur ab Apuleio de basilica, *florem habens chrysococcum*, ob caudam, quæ apud auctorem de Phœnice

Porrigitur fulvo distincta metallo,
In cuius maculis purpura mixta rubet,

ubi plane χρυσόκοκκον Herodoti expressum sit, rubens purpura auro mixta chrysococcum colorem facit. Quæ satis speciosa, tamen noluit apud Petavium suum agnoscere Tanaquillus Faber, ut quasi nulla forent, et ipse solus ægrota omnia animadverteret ac statim sanaret, eodem impetu et citans et peragens in citatis iam Epistolis ait; [Sane legendum χρυσόχροα, quæ aurei co-

coloris essent] Recte Faber, sed hactenus, ut rear ita rusticos circa Salmurium loquuturos fuisse; nam Herodotus politior est. Etiam si Herodotus hoc loco scripsisset *χρυσόχροα*, non est probabile eam vocem ab sciolis mutatum iri, non magis quam *μελάγχροες* 2, 104. Præterea Salmasiani venerabiles manes ignoscant, si dixero Herodotum non esse occupatum in sola cauda depingenda, sed generaliter exhibendo *τὰ πτερὰ*, ut partim sint *χρυσόκομα*, partim *ἐρυθρά*. Quid? an pennæ ab utroque latere quod habent levissimum enatum, et præsertim maxime vergens ad extremum, proprium ad captandam auram, non instar comarum considerari
881 potest? Ego quidem puto non tantum posse, sed etiam debere. Itaque gratiam facio utriusque coniecturæ, et quod tanta vetustate commendatum est, pro probissimo mordicus teneo. Si *χρυσῖτις* potuit appellari herba *χρυσόκομος*, quidni pennæ?

115, 43. *Περιήγησιν ὁμοιότατος.*] Vocem primam docte spectat et illustrat Salmasius in Plinianis pag. 97., ubi occasione Solini, præbentis verbum *circumvehi* in describendo, considerat hanc Græcam quasi formæ circumscriptionem et voce Lucretiana circumcæsuram, unde *περιηγεῖν* assumserit notionem verbi *ζωγράφειν*. Sed vide.

115, 49. *Ὅσον δυνατός ἐςι φέρειν.*] MS. *ὅσον τε δυνατὸς εἶναι φέρειν.* Perquam polite. Vide ad 17, 47.

116, 5. *Ἐγκειμένου δὲ τοῦ πατρὸς.*] Nemo ignorat hanc quoque significationem esse huius verbi *ἐγκεῖσθαι*: sed rariorem, quum frequentior sit, quæ habet violentiæ notam, ut sit urgere et instare et premere. Quidquid sit, de Herodoto elegantissimum reor, quod præbet optimus MS. *ἐσκειμένου.* Deinde item MS. *κομίζειν μιν ἐπ' Αἰγύπτου.* Exigit claritudo loquendi, ubi vulgo *μὶν* omittunt.

116, 9. *Οὐδαμᾶ δηλήμονες.*] MS. *οὐδαμῶς.*

116, 15. *Περὶ τῶν πτερωτῶν ὀφίων.*] Vox *πτερωτῶν* in MS. non legebatur. In quo et ipso vide an non exemplum sit diligentissimæ librarii curæ in codice isto Mediceo apparando. Nam quum vulgo fama apud Græcos foret pennatos eiusmodi serpentes illic volitare, curiosa Herodoti sedulitas auctorem quoque illuc direxit, invenitque non tam esse pennatos, quam membranula instar vespertilionum instructos. Itaque inferius ubi loquitur de fama et ex ore vulgi, ait, *ἅμα τῷ ἔαρι πτερωτοὺς ὄφις πέτεσθαι*, addens vocem *πτερωτοὺς*, plane uti narrabatur. At hic loquens ex persona sua videtur de industria omisisse eam vocem, omnia suspendens, donec præmissa primum vulgi fabula, deinde ipse indicaret, quid veri invenisset, nempe *πτερωτοὺς* non esse.

116, 18. *Σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθέων.*] MS. *σωροὶ δὲ ἦσαν τῶν θεῶν*, et in margine adscriptum erat cum eodem hoc signo ./. *ὀςέων.* Certe id præferendum vulgato, quum etiam ante Herodotus *ἀδύνατα* maluerit scribere, respiciens ad *ὄςεα*, quam *ἀδυνάτους*, ut referretur ad *ἀκάνθας*, quæ vox est propior.

116, 20. *Ἐν ᾧ αἱ ἄκανθαι.*] MS. *ἐν τῷ αἱ.* Nam paulo ante applaudebat idem codex libris Stephani exhibentibus *ἐλάσσονες ἔτι τούτων*, non *ἐπὶ*, ut vulgo.

116, 31. *Τῆς ἴβιος.*] MS. *τῆς μὲν ἴβιος.*

116, 34. *Τῶν μαχομενέων.*] Eodem modo, quo 5, 18. *Πειθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν*, et pluribus ita in locis. Nihilominus nunc habet optimus MS. *τῶν μαχομένων.* Et sane quamvis illa forma Ionica alibi extendat ita istud participium, non tamen omittit alibi id retinere vulgari more prolatum et contractum, ut videre potes infra cap. 137. *Ὑψηλέων τασσομένων πολήων.* 4, 124. *Ἁλισκομένων δὲ τῶν πολίων.*

116, 37. *Ψιλὴ τὴν κεφ.*] MS. *ἡ ψιλὴ τὴν κ.* deinde etiam *καὶ τοῦ αὐχένος*, item *καὶ τοῦ πυγαίου ἄκρου*, in quibus vocula *τοῦ* negligebatur.

116, 49. *Τοιῷδε διαχρέωνται.*] Tanquam librarios cepisset similitudo aliqua phrasium Herodoti, ut hinc semel lectam ubique inculcare voluerint; ita nunc id placuit, quia mox sequitur *οἴνῳ διαχρέονται.* At nequaquam ita egisse auctorem probat optimus MS. exhibens *τοιῷδε δὴ χρέωνται.* Sane in tali causa satisfecit Herodoto simplex 1, 78. *Τὸ Ἑλληνικὸν γλώσσῃ μὲν ἀεί κοτε τῇ αὐτῇ χρέεται.*

117, 2. *Τὴν ὑγηΐην.*] MS. *τὴν ὑγιείην.* Deinde quoque pro *ὑγιέςατοι πάντων ἀνδρῶν* MS. habet *ὑγιηρέςατοι πάντων ἀνθρώπων*· quæ et vox est certe Herodotea et restitutio cætera necessaria. Idem tradit sic scribens libro 4, 187. *Εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιηρότατοι, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν*, ad quod sequuturum haud dubie nunc respiciebat.

117, 9. *Τῶντε ἄλλων εἵνεκα πάντων.*] Agnosce fatui hominis emblema: nimirum quia statim præcessit *τῶν ὡρέων εἵνεκεν*, (etiam corrupta voce postrema, quam Herodotus terminaverat in *κα*, quod fucosi illi fartores transscripserunt in vocem insiticiam ex cap. 4. h. l.) simile quid nunc sequi debuit isto iudice. At nos istud *εἵνεκα* longe gentium hinc exulare iubemus ex auctoritate MS. Est enim perfectissima oratio: *ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιςα γίνονται τῶν τε ἄλλων πάντων, καὶ δὴ καὶ τῶν ὡρέων μάλιςα*· *nam hominibus præcipue morbi exoriuntur in mutationibus tum omnium aliarum rerum, tum maxime tempestatum.* Sic enim et in MS. repetitur istud *μάλιςα*· et ut dico, *ὡρέων εἵνεκα.*

117, 11. *Κολλῆςις.*] Quibusnam in MSS. legatur *κολλῆς*, quod in margine apponi ab Stephano vides, dixerint indices. Credo enim aliud voluisse virum doctum. In Oxoniensi erat clare $\overset{\text{ϋ}}{\text{κύλλη}}$. Sed in Mediceo *κυλλῆςις*, media syllaba signata accentu, ex dialecto Herodoti pro *κυλλήσεις.* Et sic scribendum apparet. Vide Casaubonum ad Athenæum 3, 29. Mox cum eiusdem Stephani MSStis legit Mediceus *τεταριχευμένους*, non *τεταριχευκότες.*

117, 17. *Τὰ μικρὰ τῶν ὀρνιθίων.*] MS. rursum *ὀρνίθων.* Et satis patet *ὀρνίθεα* non intelligi, sed similes eis quas nominaverat, *ὄρνιθας.*

117, 22. *Ἀπὸ δείπνου γεύωνται.*] Nempe quum in Aldi editione exhiberetur *γένωνται*, mutavit Camerarius in literas *γεύωνται*· id retinuit Stephanus mutans in formam typis nostris ignotam, unde sub Iungermanno *γεύωνται* exstitit. Male pro *γένωνται*, ut est in MS. 882 et solum verum.

117, 23. *Μεμιγμένον ἐς ταμάλιςα.*] Locus mire administratus. Interpretes *maxime imitantem.* Legerunt igitur *μεμιμημένον*, quod etiam exstat in MS. et sine dubio genuinum est. Immo expressit quoque Aldus, etiam Camerarius. In Stephani editionibus perverti cœpit, ut mirer tam imprudentem fuisse Iungermannum. Quo sic decepto, ecce ut Petavio suo blandiatur, repente ingenium Tanaquilli Fabri, etiam fatentis operam ludere, qui in probando suo scilicet *μεμιμημένον* operam ponat. At quid iuris isti Fabro accedendi ad hanc partem, in qua tamen verborum satis multorum operam lusit? quum verba hæc allegans Cl. Dausqueius ad Silii Italici librum 13. p. 554. scribat ita: *πεποιημένον, μεμιμημένον* [præfuit *μεμιγμένον* in cod. H. S.] *ἐς ταμάλιςα.* Et tamen adhuc placuit Th. Gale huc afferre *Cod. Arch.* et *Adstipulatur etiam codex Etonensis.* Et quis codex aliter haberet? Cap. 86. *Παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα τῇ γραφῇ μεμιμημένα.* Cap. 132. *Ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος ἔπεσι χρύσεος.* Cap. 169. *ςύλοισι φοίνικας τὰ δένδρεα μεμιμημένοισι.*

117, 25. *Μέγαθος ὅσον τε πάντῃ πηχυαῖον ἢ δίπηχυ.*] Sic vulgabatur antea, quum nos ex optimo MS. restituerimus *δίπηχυν.* Quidni? quum hic locus sit peculiaris efficaciæ, sed validissimæ ad monstrandam constructionem Herodoti, quam dum renatæ sunt literæ nullus vidit. Quis enim hæc vulgata non approbavit? quis hæsit? Et tamen longe aliter spectari oportet, et unica sunt hæc verba ad firmandum quod scripsi ad 78, 28.

117, 30. *Τοῖσι ἄλλα τε πολλὰ ἐπάξιά ἐςι νόμιμα.*] Per Euterpes dulcedinem! an nunc demum tempus est laudandi Ægyptios ob alia egregia instituta? Itaque hinc statim vides primo totum hoc esse supervacuum, quum iam præcedentia comprehendant. Deinde, si hoc loco id agere voluit Herodotus, an in eius demonstrationem hic sceleti tralatus ad incendendam potationem adducendus fuit, vel cantilena tot locis susurrata? Tertio mirum, cur non reperiatur in Vallæ interpretatione expressum illud *πολλὰ*, sed tantum *quibus cum alia sunt egregio instituta.* Quarto si Herodotus tamen hoc voluit, dixisset *ἄξια λόγου*, ut solet perpetuo, non *ἐπάξια.* Nimirum interpres videtur in exemplari suo forsan legisse, ut legitur in MS. Oxoniensi *τοῖσιν ἄλλα τε ἐπάξιά ἐςι.* Sed sunt meræ insaniæ et delirationes ab vero. Nam post memoratas quasdam Ægyptiorum consuetudines progreditur ad describendam eorum tenacem indolem in pristinis ritibus custodiendis ac conservandis. Aureus igitur hoc loco codex Mediceus ita habet *τοῖσι ἄλλα τε ἅπαξ ἅ ἐςι νόμιμα.* Confice igitur præclaram sententiam: *Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτέωνται τοῖσι, ἀλλ' ἅτε ἅπαξ ἅ ἐςι νόμιμα, καὶ δὴ* &c. Sic enim rescribendum modo deprehendo. *Patriis vero utentes moribus alium nullum iis adsciscunt. Sed quæcunque semel ea sunt instituta: tum sane etiam Linus cantio apud eos celebratur.* Ratio loquendi nonnisi ex solo Herodoto illustranda, cui nonnihil gemina est cap. 61. *συμφοιτέωσι δὲ ὅ τι ἀνὴρ καὶ γυνή ἐςι πλὴν παιδίων.*

117, 40. *Βασιλεύσαντος Αἰγυπτίων.*] MS. *Αἰγύπτου* ut cap. 98. huius libri. *Τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος Αἰγύπτου.*

Et cap. 99. Τὸν Μῆνα πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου. Paulo ante convenit codicibus Stephani et Mediceo in ἔλαβον pro vulgari ἔλαβε.

117, 43. Ταύτην μούνην εἶναι, καὶ πρώτην σφίσι γενέσθαι.] Formosam, credo equidem, distinctionem vocum εἶναι et γενέσθαι. Non videtur tamen ita legisse interpres, vertens *cantilenam hanc eamque solam ipsis institutam.* Quæ verba video per omnes editiones propagata, quum clare in his pateat invito ipso excidisse *primam:* deinde ex duobus infinitivis alterum modo versum per participium. Quid quæris? Immo ita ex MS. Arch. et Eustathio profert Th. Gale, ἀοιδήντε αὔτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι. Sed neque ita scripsit Herodotus, et maiorem fidem meretur fidelissimus codex MS. ubi sic plane et integerrime legitur, ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι. Quibus nihil perfectius. Etiam ex libro I. sic expulimus pro supervacuo et spurio verbum εἶναι.

117, 49. Τόδε μέν τοι ἄλλο Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι.] Et sic placuit nonnullis velut apodosin præcedentium τόδε ἄλλο concipere. Quinam illi sint, qui sic impotenter alienum inverterunt, nequit ambigi, si ordine procedas. Non enim ita edidit Aldus, non etiam Camerarius. Non etiam interpres Valla, *qua in re cum nullis aliis Græcorum conveniunt.* Res ipsa nos ducit ad Stephanum: huius editiones fœdatæ sunt hac stultitia, unde ad ipsum remittimus has sordes; quum auctor scripserat τόδε μέντοι ἄλλοισι Ἑλλήνων &c. quem sensum, ut vides, excepit quoque interpres, et legitur Florentiæ.

118, 2. Μέχρι τοῦ γούνατος.] Quum recte et simpliciter interpretatus sit Valla, Cl. Brauwnius in Vestitu sacerdotis Hebræi pag. 213. vertit *circa femina.* Morosius est quod sequitur, ubi quum interpretatio sic habeat *candida ferunt amicula linea superiecta*, in quibus *linea* per vitium typorum ponuntur pro *lanea*, ibi notavit Stephanus [*Valla*, ferunt amicula tanquam superiecta: *omittens* εἰρίνεα *id est* lanea] quum non sit mihi ad manum prima editio Vallæ, cogor acquiescere. Sed ibidem Brauwnius quoque notat [Nota Vallam omittere hoc εἰρίνεα *laneum*] sit ita; ego nescio, sed sufficiebat Stephanus unus. Interim et hoc scias, notam istam Stephani non esse in editione anni 1566., sed demum 1592. Citat hæc verba etiam Des. Heral-
883 dus ad Arnobium lib. III. pag. 136., ubi tangit verbum ἐπαναβάλλειν et ἐπιτιθέναι.

118, 8. Τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι καὶ Βακχικοῖσι, ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοισι καὶ Πυθαγορείοισι.] Magna hæc fabulatio, et infiniti libri huc conferendi, si mysterium hoc explicari rite deberet. Sed illos quidem relinquimus suæ fidei, quos fere convocatos plurimos, sed ut opinor, invitos opineris illic, ubi sub Orpheo statuitur latitare Moses. Quæ nunc ex Herodoto audimus, mirifica in iis monstra; mirifica coniunctio eorum, quæ sunt alienissima ab se invicem. Quid enim est? *quæ Orphica appellantur et Bacchica, sunt autem Ægyptia et Pythagorea.* An quæ ab antiquis Bacchica orgia appellabantur, Herodotus nescio unde edoctus nunc pronunciat esse eadem Pythagoreis? Quæ duo instituta fuere unquam magis diversa? Non enim agitur de una aliqua opinione aut parte sacrorum hic aut illic enarrata ab aliquo, in qua potuerunt concordare. Sed summam sacri rem spectamus; hæc nullo genere inter ista est similis. An probari possint esse Ægyptia, illis relinquo, qui scribunt Orpheum Ægyptiacis disciplinis imbutum fuisse, quod sane refert Marshamus pag. 143. ex Tzetzæ Chiliadibus; ut vix peregrinatus illuc legatur Orpheus, nisi apud illos, qui id nesciverunt; tantum in Thracia et opposita Phrygia et itinere ad inferos celebratus. Bacchica autem solennia non exigebant vestes lineas, sed celebratissimas suas nebrides, de quibus notavit Harpocration in maximo oratore τὸν νεβρίζοντα, quem illustrat quoque Scaliger in Animadversion. pag. 33. Immo, quum cerimonias sepulturæ Ægyptias referat, quomodo convenit, quum dixerit eas esse similes certis Græcorum cerimoniis, addere Græca illa etiam esse Ægyptia? tum enim non dicis similes, sed prorsus easdem. Et unde tamen credemus hæc originem habere? non aliunde, quam ex eodem fonte, qui tot ineptissimas nugas codicibus Herodoti impegit, ut unus ille Mediceus genuina eius scripta ad hanc ætatem servaverit, qui idcirco vel præcipue nunc meretur fidem. Nam in isto tantum legitur τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι καὶ Πυθαγορείοισι. Id verum esse vel inde opinari possumus, quod passim scriptores Pythagorica tractantes citare soleant Orpheum et eius carmina, quia videlicet ista utraque in plurimis conveniebant. Itaque illa media εἰς κακοὺς κόρακας. Unde maculosi isti potuerunt sibi imaginari ab Herodoto scripta et appellata esse Βακχικά, qui ipsum numen Βάκχον appellet nusquam, qui in hoc ipso libro dixerit τὰ περὶ τὸν Διόνυσον ὄργια, qui Βακχεύειν tantum et Βακχεῖον ut Græca vocabula usurpet. nempe unde similes illis potuere in indicem mittere [Bacchantium ex 8, 6.] ubi agitur de mystico Iaccho. Utique ex Ægypto pleraque Græca venisse iam dixit, ut non necesse sit addere ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοισι.

118, 14. Ὀτέοισι ἐγκυρήσει.] MS. τέοισι. Multiplex omnino et crebrum in usu Herodoti, ut patere potest ex collectaneis Porti. Sed et mox conspirat cum codicibus Stephani Florentinus in verbum ἀνεύρηται, ita ut etiam habeat σφίν.

118, 25. Καὶ Ἀθηναίης.] MS. Ἀθήνης, ut supra ἀνάγκης maluit. Sed hic locus acriter observatus est in honorem Minervæ fatidicæ ab Spanhemio ad Callimach. pag. 620. et Latonæ, de qua mox sequitur, in pag. 524., ubi habes et *Messenios in Achaia* et *in urbe Bubi.* Bene hanc Ἀθήνην Herodoti spectat in voce נית Marshamus sæculo VII. pag. 89. Ad Butum urbem vindicandam Latonæ instrumenta validissima præbet Epiphanius apud Pignor. Mensæ Isiacæ pag. 26.

118, 33. Οἱ δὲ τῶν κατὰ νηδὺν.] MS. οἱ δὲ κατὰ νηδὺν. Et sufficit: ideo *partium* ex versione delevi. Non assequor, unde Mercurialis lib. 2. Var. Lect. c. 8. hunc locum allegans scripserit οἱ δὲ τῶν κατὰ νηδὺν ἢ τῶν ἀφανέων νούσων.

118, 34. Θρῆνοι δὲ καὶ ταφαὶ &c.] In ingressu huius materiæ bonum erit audivisse verba Laur. Pignorii, quæ scribit in Expositione Mensæ Isiacæ pagina citata. *Ut suspicari liceat Herodotum de funeribus Ægyptiorum loquentem religione aliqua impeditum, Ori nomen consulto subticuisse.*

118, 38. Τὴν κεφαλὴν πηλῷ καὶ τὸ πρόσωπον.] Ut sine distinctione affectuum unaquæque deturpare universum illud deberet, in quo ornando præcipuum decus ponunt. Rude hoc et inamænum spectaculum, et dubites an non nimium. Nonne satis fuerit, si alterutrum ita inquinetur? Certe satis fuisse putat MS. Mediceus, qui docens omissam esse vocem leniter omnia sanat et legit τὴν κεφαλὴν πηλῷ ἢ καὶ τὸ πρόσωπον. Agnoscis credo quam sedule et accurate id scriptum fuerit; quam penitus oleat Herodoti curam; quam congruat domesticæ familiaritatis ingenio. Nunquam non ita contingit, ut diversitas sit propensionis in coniunctos, unde quo quisque cariorem amisisset, eo magis oblini solitos superstites innuit.

118, 47. Δεικνύουσι &c.] Et hic et statim MS. δεικνύασι. Adde lib. 3. cap. 119.

119, 15. Θυμιήμασι τετριμμένοισι.] Sic compulsus fui nunc edere, quum codices Stephani consensu cum Mediceo relinquerent nihil liberum; et vulgatum περιτετριμμένοισι plane non foret melius. Immo et Salmasius in citando hoc loco prætulit simplex in Plinianis pag. 1058., qui tamen in altero, quod sequitur, τῶν ἄλλων θυμιημάτων, eodem consensu probatum, deseruerit, 884
retinens θυωμάτων, sine ulla causæ iustitia, unde nihil me fuit moratus. Huius anatomiæ conspectum protulit Ath. Kircherus in Oedipo Ægyptiaco pag. 512.

119, 20. Ταριχεύουσι νίτρῳ.] Prout mox τὰς σάρκας κατατήκειν dicitur νίτρον, ex quo miraculum in structura pyramidum nonnullos Ægyptios narravisse scribit Diodorus Sicul. I, 63. Interim in MS. optimo legitur λίτρῳ· nec impetro a me, ut id pro vili habeam, quum ex Athenæo ipsa hæc scriptura probetur, et sæpe in aliis literæ λ et ν commisceantur. Ut notavit Salmasius in Plinianis pag. 187., ubi ipsum hoc λίτρον pro exemplo posuit.

119, 29. Ἐν οἰκήματι θηκαίῳ.] Quod etiam illustrat Salmasius in eisdem Plinianis pag. 1208. Sed florida iuventus Heinsii in notis illis politis ad Silium insuper requirebat hanc versionem: *Consanguinei effigiem ligneam fabricandam curant in hominis figuram, sculptam cavatamque, cui postea includunt mortuum, inclusumque hoc modo in reconditorio illo ad parietem erectum diligenter servant.* Velim et ipse; sed noluit Herodotus scribere de cavando, quum id posset facillime intelligi.

119, 33. Ἐπεὰν κλυσῆρας.] MS. ἐπεὰν τοὺς κλυσῆρας. Sic et postea ταριχεύουσι τὰς ἑβδομήκοντα ἡμ. ubi etiam vulgo negligunt vocem τάς.

119, 37. Ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα &c.] Hæc est constans antiqui temporis lectio, quam nec ex Vallæ versione nec ex sua licentia attaminare debuit Tan. Faber pag. 243. Epistol. Critic. ubi prætexens superiorum sæculorum negligentiam quædam arguere statuit, vel Vallæ lectionem revocandam, vel emendandum καὶ ἐπιβαλόντες τὸ κλύσμα διὰ τῆς ὄπισω ὁδοῦ, *et immittentes*

tentes clysma per posteriora. Atqui id ipsum est, quod modo dixerat κατὰ τὴν ἕδρην ἐσηθήσαντες, ut necessario nunc quid aliud proferat. Et certe aliud quid profert, nempe ut non patiantur id statim reiici, sicut statim rursus evolveretur et efflueret, nisi id impedirent, quæ est significatio huius verbi ἐπιλαβεῖν, et obturarent quocunque modo illud ostium: idque ait mox per certa temporis spatia sic conservari, donec ἐξιεῖσι ἐκ τῆς κοιλίης τὴν κεδρίην. Nam quod notat in lexico Herodoteo legi ἐσηθίσαντες, quod in Herodoti exemplaribus legitur ἐσηθήσαντες, iam diu notaverat quoque Stephanus in Thesauro. Ut scias quid hac nota et ista expletione Latinorum, ex adæquatione Græcorum effecerim, ecce quid scripserit Gabriel Clauderus in Methodo balsamandi cap. 4. pag. 58., [Quæ vero de secundi generis conditura refert, quod sine apertione ventris, sola salis vel nitri adspersione, ac immissione olei cedrini in alvum per clysterem applicatum, quod oleum postea reductum simul reducat intestina tabefacta, mihi ut hoc credam, persuadere nondum valeo; sed statuo Auctorem non-Medicum quarundam adhuc necessario præstandarum esse oblitum. Quamvis enim huic liquori balsamico per siphonem in intestina immisso sua efficacia omnino concedatur, tamen quia notum est Medicis, pharmaca per clysterem intrusa lethaliter decumbentibus, pedemque in cymba Charontis habentibus, statim alvo rursus effluere, partibus nervosis hæc alias retinentibus, sed ob stuporem spirituumque defectum non amplius operantibus, non video, quomodo hoc stante, in corporibus mortuis cohiberi, et operari postea possit. Vel si fortean vi intruderetur, ad minimum tam cito ad superiora penetrare non adeo aptus est; Et si eo penetraret, sane antequam per tabefacta (uti loquitur) intestina quoque transiret ad mensenterium, stomachum, imo hepar, lienem, ipsaque in Thorace contenta adscenderet, eadem sane putredine corrumperentur; præprimis et quod quasi cardo rei est, cum illi exterius præter solam salituram nullum corruptioni resistens succurrat.]

120, 8. Κατεῖπαι δὲ.] MS. κατειπεῖν δὲ, plane ut 1, 20. Πέμψαντα ἄγγελον κατειπεῖν.

120, 17. Ἢ ἄνθρωπον νεκρὸν.] MS. Mediceus legit ἢ ἀνθρώπου νεκρὸν, quod longe præferendum, prout in collegio studiosorum publice olim iam monebat pater scribi debuisse apud Ælianum 4. Variæ hist. cap. 7.

120, 23. Εὐθηνέειν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον.] MS. πᾶσαν Αἴγυπτον. Infra cap. 147. Δασάμενοι Αἴγυπτον πᾶσαν. Sed hanc Ægypti εὐθηνίαν, etsi alterius temporis, specta ex nummo Antonini Pii, apud Morellium Tab. XII.

120, 44. Αἰτίην τὴν καὶ.] MS. αἰτίην ἣν καὶ.

121, 3. Οἱ δὲ ἐν τοῖς ἕλεσι κατοικημένοι.] Notat et probat Salmasius in Plinianis pag. 970. Sed quod mirum, ubi agit de illis qui circa paludes colebant, tanquam soli faba Ægyptia victitarint, de qua nihil hic Herodotus.

121, 8. Ἐπεὰν πλήρης γίνεται ὁ ποταμὸς.] Probat Salmasius in Plinianis pag. 979.

121, 13. Τῇ μήκωνι.] Non aliter citavit Salmasius, nec aliter potuit: nec enim scivit legi in optimo MS. τῷ μήκωνι, et utrumque dici annotatum est ab viris doctis. Sed et claritati temporis nostri debetur, ut denique, sine metu convellendi, tandem confirmetur, quod infra perperam editur ἐγγλύσει, quum in MS. sit ἐγγλύσσει, quod ipsum diu sic non solum ex Hesychio emendatum produxit postea Salmasius in Plinianis pag. 965., ubi plenis velis evehitur ad lotum et colocasiam rite distinguendam, ut in hoc loco plurimus fuerit: sed et antea ipse Stephanus in Indice, ubi vertit *indulcat, dulcedinem ori infert.* Sed nihil ab certa veritate potuerunt præstare. Interim Salmasius quum citet illic integrum locum, prout editur, hoc tantum verbo reparato, mox pag. 977. alteram partem certe similiter vitiosam in participio ὀπτήσαντες corrigit πτίσαντες *ubi pinserunt.* Paulo ante concordia codicis Medicei et illorum quos Stephanus inspexit, mihi visa fuit exigere δρέψωσι, non δρέψωνται, quod vulgo obtinet.

121, 34. Ποιέουσι.] MS. ποιεῦσι.

121, 44. Καταπίνουσι ἐρχόμενοι.] MS. ἑπόμενοι, plane ut antea de femellis, ἑπόμεναι ἀνακάπτουσι. At ἐρχόμενοι est plane supervacuum, ac nihil affert; unde merito credetur ab Herodoti manu non venisse.

122, 4. Ἵνα δὴ μὴ ἁμαρτ.] Voculam δὴ ignorat MS. Tum quoque πίπλασθαι, non πίμπλασθαι, etsi contrarium decernatur ab Valesio ad Eusebii librum 10. pag. 387., sed quum vitiosam scripturam produxisset.

122, 16. Οἱ ἰχθύες οὗτοι.] Quasi vero demonstrativum quid hic requireretur, aut de certa specie istorum natantium ageretur; quum quod tunc fit in Nilo, fieri queat, imo soleat in plerisque æstuariis; quæ hinc crebro celebrantur piscosa. Hinc pulcherrimæ notæ esse opinor, quod indicat Mediceus codex, dum voce ultima caret, quippe quæ in vacuum adiecta est. Deinde in MS. legitur περὶ μὲν τοὺς ἰχθῦς (prout mox cap. 95.) οὕτω ἔχει, non περὶ τῶν ἰχθύων, ut cap. 112. ἔλεγον δέ μοι οἱ ἱρέες ἱστορέοντι τὰ περὶ Ἑλένην γενέσθαι ὧδε.

122, 19. Ἀπὸ τῶν σιλλικυπρίων &c.] Quum hic locus extra historicas narrationes ab Herodoto immissus fuerit ad oblectationem scrutantis talia hominum animi, etiam dense is adsumtus est ad eam causam, ut quidem præcipue Salmasius eum tractare amaverit in 885
Plinianis, vel pag. 977., ubi vult omnino scribi σιλικυπρίων, vel pag. 1002. etiam σίλι et σιλικύπρια iactitans. Et sane undiquaque profertur illud σίλι, quod negari nequit. Neque tamen aliter in optimo exemplari scriptum utroque loco reperi, quam prout vulgo editur, cum gemino λλ, unde discedendi pudor adegit me ad venerationem eius quoque in hac parte, sive obiter ita scripserit Herodotus, sive de industria, et ex pronuntiatione aut scriptione Græcorum, quos in Ægypto adibat. Nam quum Salmasiana probent σίλι esse vetus, quod deinde resolutum est in σέσελι, et in Plinii vetustissimis exemplaribus pro *sili* scriptum esse *sibi*, quid mirum, si et contractio ista duplicaverit literam, et in Plinio statuam illud *b* exstitisse ex gemino *ll*, cuius postrema linea correptior fuit quam prior. Neque tamen demoror alios, quin dicant more solito *sili*.

122, 22. Αἰγύπτιοι κίκι.] Cernis hæc esse innexa præcedentibus. Itaque fieri non debuit, ut in illis seduli omitterent hanc partem adeo memorabilem, nec sine Herodoto obtinendam. Itaque plurima sunt, quæ viris primariis convehere huc placuit, ac præsertim τῷ πάνυ Salmasio ex se et ex Dioscoride ad confirmandam hanc scripturam, ut labefieri nequeat. Sed et iam antea Iosepho Scaligero laboriose perspectum colligere licet ex Epistolis eius, in quibus pag. 289. Arabicum Elkeroa censet nihil aliud esse, quam κίκι Ægyptiorum, vocans *stirpem etiam pueris notam, quæ in Syria et in Ægypto in iustam ficus magnitudinem attollitur.* ——— *Quare*, addit, *omissis interpretum sommiis* KIK *est verum* κίκι, *nomine, figura, aliisque cum illo conveniens.* Ex quibus ita rem sitam video, ut Scaliger quidem loci Herodotei non meminerit, nec de illo aliquid confirmaverit, sed tantum de ipso fructu et vocabulo. Unde interim hoc auxilii fluit, quod non tantum celebrari testetur in Ægypto, sed et aliis regionibus. Quod si est et fuit quoque iam tunc, Herodotus haud dubie id scivisset, et sic non magis ut Ægypti vocem inseruisset suo contextui, quam simul aliarum regionum, appositis quoque appellationibus, quibus illæ regiones uterentur, quum lectoris perinde interesset. At multo interius hunc penetrare non voluit nuper, sed penetravisse imaginatus est sibi, et velut non inficiandam Ægypto vocem familiariter ipse esset sequutus, denique eius opem adscivit ad grande aliquid tentandum venenis ille truculentis obsitus Ioannes Clericus, fatalis scabies ad perdendas Musas. Ars enim ista Critica pag. 135. part. 1. quum nullas uspiam habeat æqui iudicii notas, sed multas, ob quas eam dixeris exsecrabilem ac nefariam, ad hunc quoque locum pervenit, ut eum citet. Sed quid? an citat tantum? immo ex hac appellatione in nugacissimis codicibus Herodoti ille prosilit ad vim inferendam Esaiæ. Quantum inverecundiæ? Quod certe antequam inciperet, debuisset primo Ægyptiam vocem noscere. At vero nihil novit. Nam quia Herodoti corrupta lectio, utique ambigua, attribuit palustribus Ægyptiis unguentum dictum Kiki, ergo Esaias debuit non scripsisse *kaukau*, ut hodie legitur, sed *kiki*. Nonne id inceptum improbum? Nam in hac re iudicii non plus est, quam pag. 92. in Cebetino loco per mendacia et falsissimas suspiciones ad corrumpendum perducto. Accedit ipse Diodorus Sicul. 1, 34. Χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν λύχνων καῦσιν ἐπιχέοντες ἀντ' ἐλαίου τὸ ἀποθλιβόμενον ἔκ τινος φυτοῦ προσαγορευομένου καὶ κίκι. Ut quidem edunt, ubi καὶ nullam habet vim aut venerem. Sed et ille potuit decipi. Licebit igitur obstantes illos obices aut frangere aut flexu prætereuntem sine crimine publicare in illo optimo MS. exstare τήκι. Quod si contemnis aut fastidis, ede quæso, ubi aut vidisti aut audivisti memorari codicem Herodoteum pleniorem fidei?

122, 22. Τὰ γὰρ ἐν Ἕλλησι.] Mireris profecto, cui placuerit distinguere ita sermonem, ut vulgo fit: un-

de iunguntur res impares, ut procreatio cum fructificatione. Sed id debuerunt facere propter interpoſitam voculam γὰρ. Scias oportet eam nullam ſpectari in optimo MS. et tantum in eo legi, τὰ ἐν Ἕλλησι, quæ optima ſunt, modo recte diſtinguas, ut feci.

122, 26. Ἀποῤῥέων αὐτοῦ.] MS. ἀποῤῥέον ἀπ' αὐτοῦ, quod negari Herodoto nequit. Sed de eo quod præceſſit, tum verbo ἀπιποῦσι, tum de ſenſu loci, videndus de hoc poſteriore verbo Salmaſius in citati libri pagina etiam citata 977., ubi vult verti *contuſum exprimunt, alii frictum excoquunt:* quod ipſum credo voluit et Stephanus, cuius in Prolegomenis ſententiam de hoc ipſo verbo habes bene declaratam pag. huius edit. 741. Etiam quod mox ſequitur, exhibet MS. κοιμῶνται, non κοιμέονται.

122, 31. Οἱ πύργοι ὠφελέουσι.] Id non aliunde clarius didiceris, quam ex conſpectu muſivi operis ab Kirchero editi, ubi videmus domibus additas turres paulo altiores, quæ cui commodo inſervierint, non facile coniectari poſſet ſine hac notitia ex Herodoto petita.

122, 36. Ἀμφίβληστρον ἔκτηται.] Quod doctrina ſua decorat Iſacus Caſaubonus in notis ad Hiſtoriam Auguſtam pag. 45. per conopea Ægyptia in ſatiris deriſa, ſed ex vero. Et niſi fallor, id quoque ad viſum exprimitur in opere Muſivo, quod ſupra citavi, apud Kircherum. Locus qui ſequitur, ita debebat diſtin-
886 gui: Τῷ τῆς ἡμέρης μὲν ἰχθῦς ἀγρεύει, τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ
χρᾶται· ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ, περὶ ταύτην ἵστησι τὸ ἀμφίβληστρον. Quod optime animadvertit et monuit Stephanus in Prolegomenis pag. 741., ut libenter etiam vocem αὐτῷ mutaverit in οὕτω. Sed certe ſententia foret optima et pleniſſima, ſi utrumque iſtud αὐτῷ χρᾶται abeſſet: τῷ τῆς ἡμέρης μὲν ἰχθῦς ἀγρεύει· τὴν δὲ νύκτα, ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ, περὶ ταύτην ἵστησι τὸ ἀμφίβληστρον. Sed, ut dicam breviter, Herodotus voluit interpoſitum αὐτῷ χρᾶται, tanquam *ſibi utitur*, et ad corporis ſui commoditatem adhibet.

122, 40. Ἐν ἱματίῳ ἑλιξάμενος.] Percommode MS. ἐνελιξάμενος.

122, 44. Ὁμοιοτάτη τῷ Κυρηναίῳ λωτῷ.] Ita edidi, quum codicibus Stephani conſpiraret Mediceus, non ὁμοίη, præſertim quum ſuperlativum iſtud iam in citando uſurpaviſſet Salmaſius in Plinianis pag. 1036.

123, 1. Ζυγὰ ἐπιπελῆς τίνουσι.] Ita notabiliter ſcriptum hoc poſterius verbum habet codex Mediceus, nec credidi ineptia ſcriptoris factum (quippe quæ nulla fuit, etſi infra exſtet ἐκτείνειν) ſed ex archetypo fideliter propagatum, præſertim quum in noſtro ſcriptore pro ulciſci nunquam ponatur τίνειν, ſed τίνεσθαι.

123, 4. Τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος διαβαίνεται.] Devorent hoc illi, quibus tam horridæ maxillæ ſunt. Tolerare quoque potuerit prior omnis ætas, tam curioſa in ſcrutandis Græcæ linguæ intimis gazis, et tot lexicorum ac theſaurorum confectrix. Quod quum ita factum eſſe animadvertamus, ut per omnia Herodotus agnitus fuerit tanquam dictator et princeps, quid cauſæ eſſe dicemus nuſpiam vocem διαβαίνεσθαι reperiri annotatam, nedum activa ſignificatione, quam nunc interpretes ei affingunt? An hic locus fuit ſeptus nebula et ab oculis eorum abſconditus, ut ne ſemel quidem in aliquo angulo iſtud ignoratum διαβαίνομαι liceat nunc nobis annotatum cernere? Ita futuro διαβήσομαι daretur optatiſſimus comitatus, certe in hoc ſcriptore, qui iſtud futurum medium amavit, et plus vice ſimplici adhibuit. Ego pro meo in Græcis profectu id nunquam intelligere potui, nec etiamnum illuc perveni, ut capiam, qui fieri id queat. Utique non deſtiti mirari Stephanum qui cognoſci hic debet. Is enim in præcedentis commatis indecora verſione adhæret ita ut ſcribere potuerit in Theſauro hæc ipſa: *in hoc vero Herodoti loco, quem ibidem affert* Euſtathius ad Odyſſ. ε. πακτεῦσι τὰς ἁρμονίας βύβλῳ, *exponens* καταςφαλίζονται, *malim in prima ſignif. interpretari* compingunt, coagmentant. Unde patet nec loci ſedem, ubi ea fuerint ſcripta ab Herodoto, illi cognitam fuiſſe, et levitas eius in fingendo vocabulo Græco. Is igitur, quum vicinum locum ſic verſaverit, ab hoc cavet, et verbum adeo conſpicuum tranſilire potuit. Dignos eſſe tædio interpretes eos, qui omnia in alias linguas transfundere non verentur, etiam quæ ipſi ignorant, hic locus probabit, quem illorum intellexiſſe neminem dico. Nec aliter affirmare poſſum de Th. Gale, qui ex ſuis libris producit διαδύνεται. Recte, quod præ vulgato quæſiit promitque aliquid commodius; ſed id quod ſubſtituit, nihil habet huc aptum, ut patet ex Grammaticis, et Herodotus non uſurpat niſi ἐσδύνειν, ἐνδύντας, καταδύνων. Itaque pro tenebris offert caliginem. Sic circumactus ipſe ut tandem vere intelligerem, ſecit codicis illius præſtantiſſimi Medicei inſpectio, unde et ſenſum pulcherrimum integre reſtituo, et Græcæ linguæ fines inſignis teſtimonii acceſſione profero, corrigendo τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος διαβύνεται. De hac voce notat ita H. Stephanus. [Διαβύνομαι traiicio, penetro. Affertur enim ex Herodoto, διαβύνονται διὰ τῆς ἀριστερῆς ὀϊστοὺς, pro *ſagittis dextram traiiciunt.*] Heu quanto ſtudio iſta ſcripta ſunt! Locus Herodoti iſte eſt lib. 4. cap. 71. Διὰ τῆς τε ἀριστερῆς χερὸς ὀϊστοὺς διαβυνέονται *ſiniſtram manum ſagittis traiiciunt.* Et quid de iſto loco notat Portus? nempe quum in v. Διαβυνέεσθαι εἴσθαι citaviſſet διὰ τῆς ἀριστερ. χ. ὀ. διαβυνέονται. *Per ſiniſtram manum ſagittas traiiciunt*, addit: [In vulgatis Lexicis legitur διαβύνονται a διαβύνομαι. Et hic Herodoti locus nullo libro notato pro exemplo affertur. Sed utrumque bene habere poteſt. Nam a gravitonis circumflexa Attice et Ionice non raro deducuntur.] Quidquid ſit, Herodotus certe in loco noſtro nunc ſe agnoſcit, et verbo διαβύνομαι ſua ſedes reddita eſt, et, ut hoc addam, mihi nunquam in ambiguo fuit, quin hinc deduci deberet origo vocabuli σιβύνιον. Nec enim compoſitum modo διαβύνομαι in uſu fuit, ſed et ſimplex βύνομαι.

123, 6. Ταῦτα ἀνὰ τὸν ποταμὸν οὐ δύναται πλέειν.] Solet enim amare Herodotus hoc ambiguum in neutris pluralibus, ut fecit modo cap. 94. Τὰ αὐτόματα ἄγρια φύεται &c. Itaque de iisdem mox ſequitur et παρέλκεται et κομίζεται. Interim tamen optimus codex liquide habet δύνανται, ut placuerit præbere indicium ſummæ varietatis, quæ etiam Homero placuit. Mox edidi ὄπισθεν ἑλκόμενος, ut eſt in Mediceo et Stephani codicibus, non ὄπισθε ἐπελκόμενος.

123, 15. Ἕλκει τὴν βάριν.] Hunc locum reor innui ab illo omnium rerum præter veri et boni peritiſſimo Iano Broukhuſio, dum ad Propertium 3, 9. erronee citat Herodotum, quaſi et illum, non legerit, ſed inſpexerit, ut fabricam baridos audiret; audi quid ſcri-
bat [Ex Herodoti Euterpe, ſive l. 2. c. 6. colligas, 887
fuiſſe quidem magnorum ponderum capaces, ſed Nilo duntaxat arando idoneas] Hodie quum ſic ſcribatur, credas intelligi tanta ſaltem onera, quam onerantur in illis, quæ nunc per Hollandiæ aquas aguntur. Atque ita ſimul opineris quoque lectum ab eo fuiſſe Herodotum, ſed prudenter id intellige. Primo enim non ſciviſſet hoc, niſi edocuiſſet eum index ſolitus apponi. Tum dedit ſe decipiendum oculis per exſtantes genas ferme præcluſis et iſti indici editionis Iungermanni, ubi quia ſic exprimitur numerus 96., ut in priore præter orbem fere nihil appareat ex inferiore linea, ſitque adeo tenuis, et nigrum habeat perfuſorium ac fere exoletum, inde ſcripſit eſſe cap. 6. Iam vero πολλαὶ χιλιάδες ταλάντων quum dicuntur, quot requiſivit ille in navibus, ut eſſent magnorum ponderum capaces? Ita patet ingenio et oculis imparem fuiſſe ad aliquid nitide ſpectandum. Sed ex Herodoto potuiſſe hiſtoriolas repetere etiam ad Tibullum, ubi novit et Indiæ fæminas, et Indos Padæos, et Ginden, et devotionem Amaſis. Sic utebatur Voſſii Etymologico.

123, 20. Αἱ πόλις.] MS. αἱ πόλιες; qui etiam mox habet Αἰγαίῳ πόντῳ, quod et Stephanus notavit ex ſuis, non κόλπῳ. Cap. 113. dicit tantum ἐν τῷ Αἰγαίῳ.

123, 37. Ἀπὸ τοῦ Δαναοῦ γαμβροῦ Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίου τοῦ Ἀχαιοῦ.] Interpretantur *ab Archandro Danai genero Phthii Achæi filio.* Potius *ab Archandro Danai genero, Phthii filio, Achæi nepote.* Exempla ſunt lib. 1. cap. 7. Aſpexit hunc locum Bochartus in Phaleg. 1, 15. verſus finem.

123, 41. Ὄψις τε ἐμοὶ καὶ γνώμη.] Recte MS. ὄψις τε ἐμὴ καὶ γν.

123, 43. Προσέσται δέ τοι καὶ αὐτοῖσι τὶ.] Quomodo ſoleat hanc formulam concipere Herodotus, patet ex collatione cap. 147. Προσέσται δέ τι αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος. Quid igitur in hoc loco valet illud innexum τοι καὶ? Scias licet illas ſex literas in optimo libro non exſtare, ut tantum habeat προσέσται δὲ αὐτοῖσι τὶ.

123, 44. Ἀπογεφυρῶσαι τὴν Μέμφιν.] Quid notetur hoc verbo, patet diſcrepare eruditos, Valla reddente *iunxiſſe pontibus Nilum ad Memphin*, pro quo Stephanus mallet *aggeſſiſſe Memphin*, ut certe teſtatur in notulis ad interpretationem Vallæ, quum in Theſauro ſic agat, ut inter γεφυρόω et ἀπογεφυρόω nullam agnoſcat differentiam, notentque *ponte vel pontibus iungere fluvium.* Ex quibus ſecundum ſane iſtud eſt intolerabile. Sed et Vallæ libertas nimia eſt, ut quod Herodotus refert de Memphi, ille ad fluvium transferat; neque usquam Nilum legimus pontibus iunctum fuiſſe. Itaque quod ſupereſt, colligebam id ab eo

rege

rege curatum eſſe, ut nonniſi pontibus hæc urbs intrari poſſet, undique abciſa et per pontes adeunda. Quod certe eſt, quod per ſequentia demonſtrat. Sed inſuper habet optimus MS. ἀπογεφυρῶσαι καὶ τὴν Μέμφιν· ut oſtendat ſe præterire alia opera; ſed inter illa quum ſit quoque munitio Mempheos, de ea aliquid dicturum.

123, 45. Οἱ ἱρέες ἔλεγον.] Honoris Herodoti cauſa non per hos intelligo ignobile et incertum vulgus per iſta collegia, ſed multiplici conventu ſpectatos et bene expertos, ſi recte poſſent de talibus ſcire aliquid vel pronunciare. Nec enim puer fuit Herodotus, ut quodlibet ab quolibet grata manu acciperet, ſed accurate exploravit et elegit. Hinc cap. 55. teſtatur quidem ſe audiviſſe τῶν ἐν Θήβῃσι ἱρέων, et ibidem audivit Δωδωναίων τὰς προμάντιας, et cap. 44. ἐς λόγους ἦλθε τοῖσι ἱρεῦσι θεοῦ Herculis in Tyro. Sed hinc ille Saïticus γραμματεὺς accepit teſtimonium cap. 28. παίζειν ἐδόκεε. Quod exemplum tranferri debet in omnes. An vero Strabo ſic eſt integer purusque, ut nequierit ferre in ætate Herodoti, iſta ignorantia curſus Nili, varias quasdam narrationes, ita ut hunc debuerit criminari lib. 17. pag. 819. φλυαρεῖν ὥσπερ μέλος ἢ ῥυθμὸν ἢ ἥδυσμά τι τῷ λόγῳ τὴν τερατείαν προσφέροντα? Utique nihil apud Herodotum tam vile. Cavilletur itaque alios; eum qui melior ipſo eſt, intactum relinquens abeat. Sufficit Herodotum ſtatuere de iſto homine et narratione eius, quod æquum erat; et pateat inde Herodotum non omnes nec omnia ſignaviſſe linea alba. Non alius Diodorus Siculus cœce invectus in meliorem.

124, 10. Τοῦτο μὲν ἐν αὐτῷ πόλιν κτίσαι ταύτην.] Dum modo Nilum dicit ipſum ἀπεργμένον, modo ipſam regionem, offenſæ nonnihil eſt de ſede urbis huius. Nec cum Valla queas agere, rudiori certe in proxime præcedentibus vertendis. Stephanus ſtatuit in ea parte a qua fluvium arcuerat, continente facta, urbem hanc conditam. At vero fluvium non arcuerat aliunde, niſi ab ſuo alveo, ut ſic in alveo Nili ſit condita hæc urbs. Quod opinor abſurdum et latius fuit porrecta. Id venit ex prava lectione. Nam iſtud ἐν αὐτῷ videntur feciſſe ex ſequenti ἐν αὐτῇ. Atqui præpoſitio ἐν nulla eſt in MS. Mediceo, ut illud αὐτῷ reſpiciat præcedens τῷ Μινὶ, quod pronomen ponit ex ſupervacuo quidem repetens dativum, qui illic non requirebatur, nihilominus ab Herodoto ſic iterari ſolitus, quo tot voces præcedentes colligit in unum retento caſu, quem antea dederat.

124, 13. Πρὸς βορέην τε καὶ ἑσπέρην.] MS. πρὸς βορέην τε καὶ πρὸς ἑσπέρην, quod recepi.

124, 23. Τόπερ τῇ Βαβυλωνίῃ.] Ut videas certius particulam ἐν luſui nonnullis fuiſſe, et hinc ablatam
888 ad ſuperiora vectam, teſtor legi in optimo MS. τόπερ ἐν τῇ Βαβυλ.

124, 34. Αὐτὴν μὲν —— ῥίψαι.] Particula μὲν nunc abundat et locum habet nullum. Emendavi igitur ex MS. αὐτήν μιν —— ῥίψαι *ipſam ſe abieciſſe*. Nam paulo ante καλέσασαν ab Stephani codicibus et Mediceo firmatum amovere ulterius nequivi.

124, 36. Ῥίψαι, ὅκως ἀτιμώρητος γένηται.] Neque enim τιμωρία erat, ſi propria ſponte ſumeret mortem: ſed futura erat, ſi traderetur ludibriis. Ergo id notat Herodotus illam in cineris copia obturaviſſe anhelitum. Hæc enim, ut ego intelligo, cauſa huius ſaltus fuit. Accipe tamen, prout hanc narrationem intellexerit Ioh. Marshamus ſæculo VII. pag. 90. ita referens: *Ipſa autem ſeſe coniiciens in domum cinere plenam illæſa evaſit.* Non opinor. Hiſtoria autem hæc habet aliquid ſimile fato ſtatuariorum, quod deſcripſit Suidas in Διοπετὲς, etiam in Ægypto peractum.

124, 42. Τῆς ἡ περίμετρος.] MS. τῆς ἡ περίοδος. Infra cap. 149. de hac eadem palude ait τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου εἰσὶ ςάδιοι 3600. 1, 185. Ἐκδέκηται περίοδος τῆς λίμνης μακρή· 7, 109. Λίμνη ἐοῦσα ὡσεὶ τριήκοντα ςαδίων τὴν περίοδον.

125, 5. Μηκέτι πλωτήν.] MS. οὐκέτι πλωτὴν· et paulo ante edidi τοὺς παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν, non περὶ, quia ſic iubebat idem codex ſtipatus codicibus Stephani. Sed et ſtatim reſtituta particula quæ periit, et tamen deſideratur, ſcripſi ἐνθεῦτεν δὲ ὡς ὀπίσω. Sic edidit ſancte Aldus, ſic et Camerarius, in culpa ſunt editiones Stephani, quæ neſcio quomodo omiſerunt, ſequentibus Iungermanno et Thom. Gale. Ne dubita exſtare etiam in MS. integerrimo. Edunt enim ἐνθεῦτεν δὲ ὀπίσω.

125, 12. Τούτοισι μὲν ςήλας ἀνίςη.] Recte MS. ἐνίςη. Tum MS. δυνάμι et τὰς πόλιας.

125, 18. Προσανέγραφε.] MS. προσενέγραφε, et ὡς εἴησαν, non ὡς ἦσαν.

125, 29. Αὐτοῦ κατέλιπε.] MS. αὐτοῦ καταλείπει, potius ad ſtylum Herodoti, qui ad talia mirabiliter ludit in præſentis temporis verbis.

125, 31. Ἐν τῇ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεσθέντες.] Particula ἐν non exſtat in MS. et omnino ut vana et ſupervacua deleri debet. Ipſe noſter cap. 173. Ἀχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι αὐτοῦ. Nec aliter uſurpatur in locis ab Suida ad hoc verbum citatis. Scire imo oportet imputandam eſſe hanc particulam editionibus Stephani, quum nec Aldus nec Camerarius illam noverint.

125, 41. Τοῖσι δὴ μᾶλλον.] Longe plenius et mollius id extulit Herodotus, ut probat optimus MS. τοῖσι δὴ καὶ μᾶλλον.

126, 6. Τεκμήριον γίνεται.] Hoc, quod in margine monſtrabat Stephanus, reperi etiam in codice Mediceo, non μαρτύριον, atque ideo probavi, ut et mox φέρε νῦν, non δή.

126, 12. Λίνον μοῦνοι οὗτοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἐργάζονται κατὰ ταυτά.] *Hi ſoli atque Ægyptii linum eadem ratione operantur*, vel ut mutare placuit Stephano, *elaborant*, *apparant*. Agnoſce vinculum inexplicabilis argumenti, vel potius ſententiam, quæ quantum ad eruditorum hominum examen et fidem attinet, ab Herodoto tam polito et bene ratiocinari ſolito ſcriptore pronunciata fuiſſe creditur, ambigua et labans ultra modum puerilis ineptiæ. Colchi et Ægyptii linum eadem ratione apparant, ergo alteri ab alteris deſcendunt. At quæ non gentes erunt metropoles, quæ non coloniæ aliarum, ſi quæ in uno aut altero rei alicuius apparandæ modo conveniunt, inde dicentur repente aliæ ex aliis proveniſſe? Senſus profecto fatuus. Atqui Diodorus ut Atticos probet colonos ex Ægypto veniſſe, 1. ex nomine urbis ἄςυ, 2. ex ratione ordinum et diviſione populi, 3. ſimilitudine myſteriorum colligit, ac denique Ægyptios non recuſatos duces ab Atticis pag. 24. et 25. Tot documenta quum in tali ratiocinatione ſupponat ille antiquior, quid faciunt novelli? Nempe hinc Bochartus in Phaleg lib. 4. cap. 31., præter illa aliud obſervat Herodotus, quod nimirum ſoli Colchi et Ægyptii *linum* ἐργάζονται κατὰ ταυτά, *eodem modo elaborant.* His iunctus Pindari ſcholiaſtes, Strabo &c. Etiam hinc ad Sæculum XIV. notat Marshamus pag. 365. *Utrique linum eodem modo elaborant.* Hinc etiam Cl. Brauwnius ille, qui pag. 758. ſtatuit credibile non eſſe, Herodotum, Plutarchum, aliosque auctores ſi qui antiquiores exſtiterunt, quicquam certi ſciviſſe ultra tempora Salomonis de rebus Ægyptiis, utut etiam nonnunquam eorum fere æternitatem crepare videantur, in Veſtitu Sacerdotis Heb. 1, 7. pag. 144. *Herodotus quoque tradit libro ſecundo: in Ægypto linum fieri, ut in Colchide.* Neque ſane ita, ut nunc Herodotum iſti contemplantur, conſideravit Strabo, qui haud dubie hunc Herodoti locum reſpiciens ſcribit lib. 12. pag. 498. de Colchis: ἡ δὲ λινουργία καὶ τεθρύλληται· καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἔξω τόπους ἐπεκόμιζον· καί τινες βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν, ἀπὸ τούτων πιςοῦνται. Non ulterius progreditur illic cautiſſimus Strabo, nec de ſimilitudine opificii vel minimum muſſat. Sed qualis ibi magnus ille Iſaacus? nempe ubi Caſaubonus vere Herodotum intelligi annotavit: ſed perinde ac ſi Strabo non ſatis vim rationis Herodoteæ aperuiſſet, diſerte addendum putavit *præter alia argumenta hoc quoque affert* nim. Herodotus, *quod linum ſoli Colchi et Ægyptii* ἐργάζονται κατὰ ταυτά. Sed per nos quidem εἰς αἰῶνας χαίρῃ ὁ ἥρως ὁ τοσοῦτος, et potius in eo laudibus proſequentes vel noſtram vel præteriti temporis felicitatem, abhinc hoc agamus, ut Herodoto inſerviatur; quod ſpero me facere præ- 889
clare auxilio membranæ Mediceæ, quæ una ad huius loci verum intellectum, ut opinor, me duxit, ex qua ſcribo et locum diſtinguo: λίνον μοῦνοι οὗτοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἐργάζονται· καὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ἡ ζόη πᾶσα &c. *Linum ſoli illi et Ægyptii adminiſtrant. Sed et vita omnis pari modo* &c. Id magnum iſto tempore potuit eſſe cognationis duorum populorum argumentum eodem modo pariter in plurimis aut magis univerſis negotiis et rebus agere; atque item ſi aliis regionibus ignotum opificium aliquod ſolæ duæ gentes tractare norint, ut hi linum bene conficere. Diodorus Siculus lib. 1. cap. 55. ſatis clare oſtendit ſibi hunc locum Herodoti ante oculos fuiſſe, ſed hanc lini culturam ne quidem tangere voluit.

Ibidem. Φοίνικες δὲ καὶ Σύροι οἱ ἐν τῇ Παλαιςίνῃ.] Hanc ſcripturam revocare debui, quamvis eadem repeterentur 7, 89. Φοίνικες μὲν σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιςίνῃ, ubi fateor nihil a me annotatum eſſe, undecunque id contigerit. Attamen dico debuiſſe me ex optimo MS. nunc ſic edere, ut claro exemplo pateret appellationis diverſitas in utroque populo, quum ſequan-

tur mox Σύριοι οἱ περὶ Θερμώδοντα καὶ Παρθένιον ποταμόν. Itaque non aliter habet Herodotus 1, 72., ubi quum etiam præmisisset, Οἱ δὲ Καππαδόκαι ὑπ' Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται, mox addit, Ἔνθεν μὲν Συρίους Καππαδόκας ἀπέργει, ἐξ εὐωνύμου δὲ Παφλαγόνας. Nec aliter egit iam in 3, 90., ubi quum dixisset Μαριανδηνῶν καὶ Συρίων, mox addit Κιλίκων τε καὶ Σύρων versus Ægyptum. Itaque etiam lib. 5. cap. 49. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν, quæ verba citavit et Casaubonus ad Strabonem pag. 213. D. Item 2, 159. Σύροισι πεζῇ συμβαλὼν Νέκως. Sic quoque magnus ille vir ad Strabonem decreverat similiter Σύρους ad mare mediterraneum statuens pag. 23. B., pag. 26. C., pag. 49. B., donec in paginam 444. incideret, ubi ipse, ut dico, pag. 213. D. apponit verba Herodoti ex tribus locis, sane fluctuantia in ambiguo, inprimis nodosum illud ex libro 1. cap. 6. Μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων, quippe quod plane imitari videtur scholiastes Apollonii Rhodii ad 2, 366. notans. Ἔστι δὲ μεταξὺ Σύρων τῶν ἐν τῷ Πόντῳ καὶ Παφλαγόνων εἰς τὸν Πόντον ἐκδιδοὺς περὶ Σινώπην πόλιν. Immo quam his contraria illa 7, 63.? Ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι, quæ citat et Grævius ad Iulium Suetonii cap. 20. Inspici magis accurate meretur optimus codex, antequam statuatur aliqua Herodoti indifferentia circa ista, quum 7, 72. omnino Syros vocet illos Ponti finitimos, et quidem ter, ut ex ipso MS. reposui, ubi vulgo semel intercurrebant satis indecore Σύριοι. Debuit hæc lector scire. Et est aliquoties agitatum.

125, 44. Ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι.] Quanto beatior fores, si quo momento has et antecedentes voces commisisti albæ Melonis paginæ, ita ungues, mi Herodote, momordisses, ut extremum digitum, qui continebat calamum, simul penitus abstulisses, et neque scribere potuisses! Quia secus fecisti, nomen nunc tuum per omnia sæcula delatum fuit, nec cessabit deferri, quia irritasti nationem, cui et tacere non placet, eademque semper iterat, et te non minus conculcat, quam tu pro nullis habuisti Hierosolyma vix ab gravi lapsu recipientia spiritum. Et præivit formulam iste sacerdotalis Iosephus, Ἡρόδοτον δὲ πάντες ψευδόμενον ἐπιδείκνυσιν. Unde qui modeste agunt, errorem tuum esse dicunt, quod Phœnices circumcisionem ab Ægyptiis habere asseras. Sic enim loquuntur. An id facis? Ego nihil aliud in te video, quam ut scribas, quid illi Phœnices et Syri in Palæstina fateantur. καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι. Multum abest, ut id ex persona tua adfirmes ita se habere. An igitur hæc Herodoti culpa est? Immo quum id scripsisti, mentitus es, quia eorum qui in Palæstina sunt, soli Iudæi circumciduntur, uti recte observavit idem Iosephus. Itane? an quia tempore certo non circumcidebantur habitantes in Palæstina, propterea id nec usquam contigit, nec tempore posteriore, nec illo, quo vixit Herodotus, aut ullo alio ad usque Iosephum, qui ita sustinuit negare, præter Iudæos circumcidi suos quosdam incolas vidisse Palæstinam? Sed Iosephi istam declarationem iam in arctum compulit Ill. Huetius, quod non debebat ignorari. De Ammonitis quidem palam testari Theodoretum notavit alius. Sed et quum Arabes obtinuerunt Azotum, et alia Palæstinæ emporia ad mare mediterraneum habuerunt in potestate, an tunc quoque valere potuit ista pronunciatio Iosephi? Sed hallucinatus es, quod Colchos scripsisti tantum non fingens, circumcisionem ἀπ' ἀρχῆς habuisse. Etsi enim tibi illa ἀρχὴ non excedat ulterius, quam prout memoria humana tenet, quæ raro ad primam originem appropinquat, sed vel longissime demum post vera initia incipit, utique in illa gentilismi miseria publica non penetrante ad istam nimiam vetustatem; tamen nosse primæva Iudæorum tempora, et omnibus gentibus, quas adieras, anteriora facta et ad ipsas veras rerum origines conferri te æquum fuit, non solum ad aliquam Salmonassaris forsan ætate peractam instituti alieni communicationem. Sed tu patere, ut sic fruantur genio suo, quum tu indulseris tuo, et forsan non pauca etiam proferre possis, cur Iudæos spreveris non modo Deorum hominumque odia, sed vix resurgentes tunc ab universa rerum Iudaicarum eversione, quæ paulo ante contigerat, ut per peregrinationis tuæ tempora in nullo fuerint numero. Si te hi fastidiunt, gaude Æliano tamen te esse ἱκανὸν τεκμηριῶσαι testante.

126, 24. Ἐς Φώκαιαν ἔρχεται.] Sic quum reperirem in optimo codice, non fuit causa, cur morarer compositum κατέρχεται, quod vulgo obtinet. Sed et postea MS. τῇ δὲ ἀριστερῇ τόξα, non τόξον, et videtur id verius esse, ut arcus et sagittæ simul capiantur. 3, 78. Φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος, ὁ δὲ πρὸς τὴν αἰχμὴν ἐτράπετο. Similiter iungit 7, 64. tribuens Bactriis τόξα καλάμινα ἐπιχώρια καὶ αἰχμὰς βραχεῖς, ubi sæpius. Nec potest dubitari, quum sic descripserit Diodorus Siculus loco citato 1, 55. Κατεσκεύασεν εἰκόνα λιθίνην, τόξα καὶ λόγχην ἔχουσαν.

126, 25. Ἑκατέρωθεν δὲ ἀνήρ.] Et quomodo id interpretari potuit Valla *in quarum utraque*, quum notet *utrinque, ab utroque latere?* Videtur omnino habuisse notitiam scripturæ melioris, quam restituo ex optimo MS. ἑκατέρωθι. Sic ἑτέρωθι et statim infra et 3, 12. Sic αὐτόθι cap. 162. et 181. huius libri. Videtur enim amare has lenes terminationes. Sic οὐδαμόθι, ἑτέρωθι mox et alibi ἄλλοθι. Paulo ante excepi, quod Stephanus in ora posuerat, iussu libri Medicei κατὰ τὰς χώρας, non ut vulgo κατὰ χώραν.

126, 39. Πολέας ἀνθρώπους.] MS. simpliciter πολλοὺς ἀνθ. et statim ἀδελφεὸν ἑωϋτοῦ, non αὐτοῦ, quod exstat vulgo.

127, 4. Τρόπῳ τοιῷδε.] MS. τρόπῳ τοιούτῳ· ut cap. 137. in inscriptione pyramidis: καί με τρόπῳ τοιούτῳ ἐξεποίησαν· et mox quod eruit Stephanus ὤρυσσον, erat etiam in illo ipso, non ὤρυξαν.

127, 20. Ἔκτηντο πόλις.] MS. ἔκτηντο τὰς πόλις, ut edidi.

127, 28. Ἀποφορὴν ἐπιτελέειν.] Nihil frequentius in Herodoto, quam hoc verbum; et notavit sedulo Portus. Attamen MS. ἀποτελέειν. 890

127, 38. Μὲν δὴ οὗτος δὴ μοῦνος.] Non intelligo hæc supplementa nimium repetita. MS. μὲν δὴ οὗτος μοῦνος rectissime.

127, 48. Στάναι ἔμπροσθεν.] MS. ἱστάναι.

128, 1. Μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἐκείνου ἔργοισι.] Est vitiosa scriptura, vel ad rationem Græcæ linguæ vel ad ipsam sententiam; nam vox ἐκείνου non minus hoc loco et verbis quæ citavi, quam præcedente versu respicere debet Sesostrin, quum tamen sic exprimantur opera Darii. Hinc ut Græca loqueretur, debuerat Herodotus scripsisse ἐκεῖνον, quum sic loquantur ὑπερβάλλεσθαί τινα ἔργοις· ut cap. 175. Πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγάθεϊ. Itaque vox ἐκείνου expungatur, quam nec agnoscit MS. nec videtur habuisse Valla in exemplari, ad quod versionem paravit.

128, 4. Παῖδα αὐτοῦ Φερῶν.] Quum ita notasset ad marginem ex suis Stephanus, mihique occurreret in Mediceo, nequivi tolerare suppositicium Φέρωνα. Ita etiam mox ὡς οὐκ ἀνέβλεπε, cuius verbi eadem causa est pro ἀνέβλεψε.

128, 10. Ἀτασθαλίῃ χρησάμενον.] Citat hæc Des. Heraldus in Animadversionibus ad Arnobium p. 11., neque enim satisfacit interpretatio Vallæ *facinus admisisse*, nec Stephani correctio *protervitate quadam sumptum*, et Herodotus denuo usurpat.

128, 32. Ἐξ ἑνὸς ἐόντας ἑκάτερον λίθου.] MS. ἐόντα. Sic utique scripsit Herodotus et nasuti sunt plus æquo, qui id mutarunt. cap. 176. δύο κολοσσοὶ εἴκοσι ποδῶν τὸ μέγαθος ἐὼν ἑκάτερος.

128, 33. Πηχέων ἑκατὸν, εὗρος δὲ ὀκτὼ.] MS. iterum auctius ὀκτὼ πηχέων, quæ est simplex facilitas Herodoti. Sed et mox κατὰ τὴν Ἑλλήνων non habet MS. sed amplius κατὰ τὴν τῶν Ἑλλ.

128, 39. Φοίνικες Τύριοι.] Cuius abstrusæ historiæ causam aliquam et tentamen si petis, inspice Demonstrationem Euangelicam Ill. Huetii Proposit. IV. pag. 88., si Ioh. Tzetzæ Chiliades ad hoc possunt valere.

128, 43. Τὸ ἱρὸν Ἑλένης.] MS. τὸ ἱρὸν εἶναι Ἑλένης. Quem infinitivum apponit plerumque, ut συνεβάλλετο εἶναι τὸν Νεῖλον supra cap. 33. Συνεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα τοῦτον εἶναι 1, 68. Et sæpius. Immo non aliter edidit plane Camerarius, quum per notam id fecisset Aldus, ut Stephani editiones accusandæ sint. Tum quoque idem MS. ὡς ἐδιαιτήθη, ubi vulgo augmentum negligitur.

128, 46. Ξείνης Ἀφροδίτης ἐπώνυμόν ἐστι.] Et hic progrediamur rursus ad augendam Græcæ eloquentiæ varietatem. Neque enim licet passim hæc scriptura occurrat, atque etiam hoc loco in omnibus aliis MSS. reperiatur, tamen vix credo ita nunc Herodotum concepisse, quum iste inviolatæ bonitatis codex habeat ἐπωνύμιόν ἐστι. Nusquam ea vox posita ab Grammaticis memoratur: sed sufficit mihi sola ista veritas toties spectata, tum analogia. Eodem enim modo licet παρώνυμον recte dicatur, tamen et a Plutarcho videmus παρωνύμιον et a Platone παρωνύμιος usurpatum. Adde similia ad 9, 21.

128, 47. Ὅσα γὰρ ἄλλῃ ἄλλης Ἀφροδ.] MS. tantum et longe mollius ὅσα γὰρ ἄλλα Ἀφροδ. Et mox οὐδαμῶς, quod iam protulit quoque Stephanus.

129, 15. Ἱκέται δὲ ἑζόμενοι.] MS. ἱζόμενοι. Prioris non placuit Porto in adnotando rationem habere, sed certe id quod reposui est Herodoteum. 3, 11. Ἐπεὶ ἵζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων.

129, 24. Ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐργασμένος.] Ita voluerunt hoc loco orationem componere quicunque fuerunt isti sive librarii, sive editores; at paulo infra fecerunt iidem ἀνόσια ἐξεργασμένος ξεῖνον τὸν ἑωϋτοῦ. Nec prima fronte apparet hæc esse incongrua, quum hæc posteriora repetantur tum 3, 30. Πρῶτα μὲν τῶν κακῶν ἐξεργάσατο τὸν ἀδελφεὸν, et 127. Πρίν τι ὦν μέζον ἐξεργάσασθαί μιν Πέρσας κακόν· et 6, 3. καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένος· tum 7, 10. Μαρδόνιον μέγα τι κακὸν ἐξεργασάμενον Πέρσας. At contra plane hæc omnia invertuntur in MS. Mediceo, nunc exhibente ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξεργασμένος, mox autem ἀνόσια ἐργασμένος ξεῖνον τὸν ἑαυτοῦ. An vero fas est in his dubitare, quidnam sit genuinum Herodoti, quid vero alienum et otiose ludentis ac frustrantis calami? Vel hoc decernat, quod habeamus 6, 61. Καὶ κοινὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ut exstat in unico Mediceo, ubi vulgo omittunt præpositionem. Ibi clare cernis expressam hanc ipsam locutionem ex MS. repositam per compositum.

129, 28. Ἐς γῆν τὴν σὴν ἀπενεχθεὶς.] MS. ἐς γῆν ταύτην ἀπενεχθεὶς.

129, 33. Ἵνα ἰδῶ τί κοτε καὶ λέξει.] Potuit curiosior fuisse et videre voluisse, quod innuunt hæc Græca. Sed optimus codex MS. legit ἵνα εἰδῶ ὅτι κότε· et hoc decet nosse ac scire quid excuset: immo id ipsum interpretatur quoque Valla, ut debuerit sic legisse. Dein etiam ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις, non cum vulgatis τοῦτο. Certe ταῦτα recte conveniunt antecedenti τάδε, ubi dixit λέγοντα τάδε.

129, 36. Αὐτόν τε τοῦτον ἀνῆγε ἐς Μέμφιν.] Non male, sed quanto magis conspicuus Herodotus in verbo ἀνήγαγε? quod est in MS.

129, 38. Ἀνακομισθέντας δὲ πάντων.] Lapsu typorum opinor pro ἀνακομισθέντων δὲ πάντων. Certe Aldi-
891 na sic habet et Camerariana. Incepit error ab Stephaninis, quas nec Iungermannus nec Gale debuerunt revereri in contextu, nedum ut quasi res demonstratione opus haberet, ex probatione Cod. Arch. reduceret genitivum iste posterior. Mox MS. Mediceus abcisam interrogationem melius proferre videtur Τίς εἴη, καὶ ὁκόθεν πλέοι, quam τίς τε εἰή, καὶ.

129, 47. Τέλος δέ σφι.] MS. τέλος δὲ δή σφι.

129, 48. Λέγων ὅτι εἰ μὴ περὶ π. ἡγεύμην &c.] MS. λέγων ὅτι ἐγὼ εἰ μὴ &c. Et quamvis eadem vocula repetatur inferius, opinari tamen nequeo spuriam.

130, 5. Περὶ τοῦ σεωϋτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα τὴν ἔχων ἦλθες.] Miris modis hæc periodus turbata est, et turbat locum omnem. Vult nimirum Herodotus in hac exprobratione amplificare Paridis facinora per tres gradus, stuprum Helenæ, raptum uxoris hospitis, et furta rei familiaris. At quis iste modus, ut primo exprimat simpliciter raptum; deinde quasi meminisset ipsius stupri obiiciat ei non suffecisse τὸ συγγενέσθαι αὐτῇ, et rursus redeat ad raptum? Nullo enim genere diversa sunt illa τὴν ἔχων ἦλθες et ista ἀναπτερώσας αὐτὴν οἴχου λαβών: ex quibus sine dubio alterum manus est indocte et ineleganter liberalis. Clarius et liquidius tum res ipsa et iudicium, quod de Græcis fero, tum ineptia huius liberalitatis patebit, si versionem Vallæ quomodocunque apparatam inspicias *a tuo ipsius hospite erepta uxore; neque bis contentus cum ea abisti.* Id vere est anserem παππάζοντα audire. Et quæso, cur Stephanus non vidit unum idemque esse, *a tuo ipsius hospite erepta uxore*, et *sublata illa abiisti?* Has salebrosas quisquilias dissipo, et compono adlata eximia ope ex fide optimi libri, qui profitetur Herodotum scripsisse παρὰ τοῦ σεωϋτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα ἦλθες, καὶ μάλα ταῦτα τοι οὐκ ἤρκεσε· ἀλλ' ἀναπτ. *ad tui hospitis uxorem intrasti, nec sane id satis tibi fuit* &c. Est hæc phrasis propria Herodoti, si quis alius, circumspecti in honesto rei fœdæ tegendæ sermone viri. Sic cap. 64. Martem Ægyptium ait ἐσελθεῖν παρὰ τὴν μητέρα. Cap. 66. αἰλούρων, ait, ἁι θήλεαι οὐκέτι φοιτέουσι παρὰ τοὺς ἔρσενας. Et paulo ante cap. 111. γυναικὸς, ἥτις παρὰ τὸν ἑωϋτῆς ἄνδρα μοῦνον πεφοίτηκε· 3, 69. ἐπεί τε αὐτῇ μέρος ἐγίνετο τῆς ἀπίξιος παρὰ τὸν μάγον. Lib. 4. cap. 1. ἁι τῶν Σκυθέων γυναῖκες ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους· 5, 70. Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα· 6, 68. Κυέουσάν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς οὕτω ἐλθεῖν παρὰ Ἀρίστωνα &c. Nescio qui contigerit vocem παρὰ in contextu transponi; prout citavi, fac ut habeas. In his omnibus quum ita loquatur Herodotus, et belle quidem, multo minus tolerari potest, quod editur cap. 121. Ἐσελθόντα δὲ ἐς τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα, quam periodum Portus in operosa sua annotatione voculæ ἐς non tetigit. At quid illo magis obscœnum? Ubi præclare docet codex optimus Herodotum scripsisse ὡς τοῦ βασ. τὴν θυγατέρα, quam vocem constat sumi ut notet idem quod πρὸς, quomodo cap. 126. τοῦ ἐσιόντος πρὸς αὐτὴν ἑκάστου, et exempla eiusdem restitutionis occurrent tum 140, 38., tum 214, 19., vel ideo notanda, quod nihil eius in Herodoto agnoverit Portus. Mox autem consensu suo firmat eadem Medicea membrana, quod Stephanus in suis libris inventum posuit in margine οἴχεαι ἔχων ἐκκλέψας, non οἴχου λαβών. Quæ est mirifica et Herodotea abundantia in participio ἔχων; nec fuit intellecta illis, qui mutaverunt.

130, 27. Ἔπεα ὧδε.] MS. ἔπεα οὕτω· et mox ἃς αὐτὸς, non τὰς αὐτὸς.

130, 42. Μενέλαος.] MS. Μενέλεως, etsi mox vulgata ratio per ω sequatur.

131, 7. Εὐαεΐ τε πνεύματι.] Molesta horum prolatio, quam lenies scribendo ex MS. εὐαεῗ πνεύματι.

131, 14. Ἐλθεῖν μὲν γὰρ.] MS. ἐλθεῖν γὰρ.

131, 21. Τὰ οἴχετο κλέψας.] MS. τά οἱ οἴχετο κλέψας.

131, 47. Ὅκου ἔτι ἐτράπετο, οὐκ εἶχον.] Hoc quod edidi, certe volui edere (nam video aberrasse typos) vides ab Stephano proditum esse in margine, et id ipsum legi Florentiæ, et est emendatissimum. Sophocles in fine Antigones: Οὐδ' ἔχω, ὅπα πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ καὶ θῶ.

132, 13. Οὐκ ἔστι ὅτε οὐ δύο.] Ita legunt omnes, quippe quod habet speciem, ut dicat nunquam non evenisse pugnam, quin duo aut tres perirent. Quod sævum et regii sanguinis effusionem nimiam supponit, ut ea mens Herodoti esse nequeat. Accedit, quod in Mediceo liquide legebam οὐκ ἔστι ὅτε ἢ δύο. Quod verissimum, dicitque, *postquam non interdum ipsius Priami vel duo vel tres vel etiam plures adhuc filii prælio conserto perirent.* sed nempe sæpius: quod posterius cogitando supplendum, ut sit interdum. Alioqui posses et prius οὐκ supprimere.

132, 14. Εἰ χρὴ τοῖσι ἐποπ.] MS. εἰ χρή τι τοῖσι.

132, 21. Καὶ πρεσβύτερος καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλον γ' ἐών.] Priores quatuor voces prorsus ignorantur ab MS. Et utrumque forsan suppositicium est. Quid enim desiderari potest in tali sermone? ἀλλὰ Ἕκτωρ ἐκείνου μᾶλλον γ' ἐών.

132, 25. Ἰδίῃ τε αὐτῷ καὶ τοῖσι.] MS. ἰδίῃ τε καὶ αὐτῷ καὶ· *et privatim quoque ipsi, et aliis.*

132, 31. Καταφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθ. ποιήσωνται.] Sic quidem editur; sed quum Stephanus offerat in margine ex suis libris MSS. ποιήσωσι, nec aliter in Mediceo ipse offenderim scriptum esse, spurium istud iussi lo- 892
cum dare vero; quod vel maxime facere debui in periodo capitis sequentis partim truncata, partim structuræ incongruæ, quum optime digestam accepisset iam ex membranis suis Stephanus, ut probat in margine, nec aliter scripta exstet in optimo illo Florentino. Aliter censet Th. Gale, ut nullam statuat esse rationem, cur quispiam ea adderet, si non ab initio hic occurrerant. Mireris sane, cur id aperiat, et non clare edat, quid in codicibus istis exstiterit. Quod si est, certe non debuerat obviare arbitrio Herodoti, qui illa omnia interponi voluit. Et hoc sufficiebat. Sed quæso, an non progressus narrationis longe amœnior incedit illis interpositis, quam si eiiciantur cum vulgo codicum? Quid ingratius est, quam differri tamdiu appellationem eius, quod est versus austrum? Apparet id quod vulgo editum fuit, ab viro docto excogitatum esse, quum in codicibus perdita essent priora vocabula, emplastri instar, cui infricta illa πρὸς νότον integrarent quodammodo omnia. Certe 2, 44. columnas duas in templo Tyrii Herculis statim de altera post alteram narrat.

132, 39. Τὸν μὲν πρὸς βορέην.] Sic loquitur cap. 148. ἓξ μὲν πρὸς βορέην, ἓξ δὲ πρὸς νότον, et lib. 4. cap. 25. MS. tamen et nunc et illic legit πρὸς βορέω, et videtur habuisse causam mutandi ex concursu accusativi casus. Immo ut id peragam, 3, 101. legit codex idem πρὸς ἄρκτου τε καὶ βορέω ἀνέμου κατοικημένοι, non βορέου, ut vulgo.

132, 44. Οὐδένα τῶν ὕστερον ἐπιγραφέντων βασιλέων.] Tanquam ex catalogo inscriptos singulos recitaret. Itaque bonus Valla fideliter vertens sequitur *nemo regum qui deinceps scripti sunt.* Nec tamen recitat omnes, ut apparet ex cap. 144. At quidni potius maluit ἐπιλεχθέντων? Commemorat enim illos Herodotus, prout ab sacerdotibus Ægyptiis ei relati in sermone erant. Sed alia multumque diversa notio est vocis ἐπιγραφεὶς. Accipe igitur lenissimi Herodoti accuratissimam et vere Græcam manum, quam servat castis-

simus ille Mediceus codex MS. perspicue exhibens ἐπιτραφέντων, quomodo quin Herodotus scripserit nullus dubito, nec potest Græca doctus dubitare, in quo sibi placet admodum hic scriptor. 1, 7. Παρὰ τούτων οἱ Ἡρακλεῖδαι ἐπιτραφθέντες ἔσχον τὴν ἀρχήν.

133, 14. Οὐκ ἐς μακρὸν.] Sic Mediceus confirmans lectionem ab Stephano productam nos legere iubet, non μακρήν.

133, 21. Κατακλεισμένου.] Liber optimus non modo contentus est abacta compositione, sed etiam habet κεκλειμένου, quod male expressum esse retento sibilo patuit iam antea.

133, 22. Ἀνοίξαντι αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι.] Ab MS. abest vocula αἰεὶ, quod satis auctoritatis est ad eam pellendam.

133, 28. Εὐθέως τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι.] MS. ἰθέως. Utique quum et statim hoc ipsum iteretur, et Portus ita egerit in Lexico, ut nihil nisi hoc noscat, unde venit illud εὐθέως?

133, 35. Φέροντα τὴν κεφαλὴν.] Sic Stephani codices, sic Mediceus, non ἀπάγοντα, quo non ita utitur Herodotus. Mox idem habet ἐντείλασθαί σφισι, non σφι.

134, 1. Διαπειλέειν αὐτῷ.] MS. αὐτὴν, quod melius convenit.

134, 3. Χαλεπῶς ἐπελαμβάνετο ἡ μήτηρ τοῦ περιεόντος.] Adhibet hunc locum maximus Casaubonus, ut sub eius fiducia tentet verba Theophrasti in charactere λογοποιΐας, ut inde doceat ἐπιλαβέσθαι notare coarguere et reprehendere; sed deceptus ab male scriptis, male editis codicibus; quum optimus MS. simpliciter habeat ἐλαμβάνετο. Quæ tam memorabilis mutatio nos docet verbum λαμβάνεσθαι apud primates Græcos sumptum esse pro reprehendere, et obiurgare, quod non potuit affirmare Stephanus. Compositum autem eo minus commodum huic loco est, quia mox pagina sequente sequitur, τὴν δὲ ἐπιλαβομένην, ubi notat simplex prehendere.

134, 9. Λύειν ἀπαμμένους.] Sic 4, 98. ἀπάψας ἅμματα, et tetigi libro 1, 199. Nunc tamen optimus MS. habet ἀφαμμένους. Et paulo post animadverti concordiam librorum veterum Stephani et Florentini in verbum ὑπίεσθαι pro vulgato ὑπίσχεσθαι, ut 1, 156. ὑπεὶς τῆς ὀργῆς iam dixit, et alibi.

134, 21. Ἐς γέλωτα προσαγαγέσθαι.] MS. προαγαγέσθαι. Nam hoc agitur, ut procedat lascivia.

134, 26. Ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν.] Hæc sola sunt Herodotea ex monitu optimi codicis, et quæ vulgo plura habentur καὶ ἄλλων, esse ab aliis assuta, ut credibile est, quia sententia paucis illis affatim benigne exprimitur; sic nota est constructio.

134, 38. Τὴν θυγατέρα τὴν ἑωϋτοῦ.] MS. τὴν δε θυγ.

135, 1. Ἐσελθόντα δὲ ἐς.] Male sic vulgo legi, et ex MS. emendari debere ὡς modo dixi ad 130, 5.

135, 7. Τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμάμενον νέκυν.] Certe cadaver illic erat pendens. Sed πάθος non est in cadavere, sed quia erat fratris. Hinc perperam sic mutaverunt nonnulli, quum legat optimus MS. κρεμαμένου.

135, 32. Οὐ μέν τοι εἴτε δὴ ἄλλο τι, εἴτε διὰ ταῦτα ὁρτάζουσι.] Prout ratio loquendi publica libenter habet geminatas illas voces εἴτε. In hoc tamen loco partem istam εἴτε δὴ ἄλλο τι penitus ignorat membrana Medicea, ut tanto mitius agi debeat cum Valla, qui in versione eas quoque omisit. Sed in margine
893 tamen appositum habet οὔτε δὴ ἄλλο ὅτι. Cæterum illud εἴ τε sic semel ponit in vestiganda causa rei, de qua scripserat simpliciter, cap. 125.

135, 33. Φάρος δὲ αὐτημερὸν &c.] Cl. Brauwnius lib. 2. cap. 4. de vestitu sacerdotis Hebræi, quum hinc collegisset Ægyptiorum sacerdotes et pallio vestiri et mitra caput tegere et oculos velare, interpretatur Latine; *Velum autem quod uno die detexitur, sacerdotes uni illorum imponunt, et mitra oculos tegunt.*

135, 46. Δήμητρα.] Hoc elegi, et quidem auctore libro Florentino, in isto ambiguo, quo ludunt editiones exhibentes Δήμητραν. Nec enim quum aliquoties occurrat genitivus Δήμητρος, de quarto casu oportet dubitari. Vidit in suis MSS. quoque Stephanus.

135, 47. Αἰγύπτιοι εἰσὶ εἰπόντες.] Lectissima interpositione optimus MS. εἰσὶ οἱ εἰπόντες.

136, 3. Τὴν περιείλησιν δὲ αὐτῇ γενέσθαι.] Nota vox et propinqua origini participii, quod placuit nostro aliquoties κατειληθέντες. Cæterum quum Portus in Lexico nihil hic nisi acquiescat, atque adeo statuat Herodotum ita loqui de Ægyptiis, forsan quasi animam per tantum spatii instar porci circumvolvi credidissent; H. Stephanus quum notasset περιειλέω circumplico, circumvolvo, et περιείλημα involucrum, subiungit [Περιείλησις circuitus, quasi dicas circumvolutio v. l.] Nescio an hunc Herodoti locum ante oculos habuerit vel ipse vel iste veteris lexici auctor. Sed hoc scio esse pertristem durumque metaphoræ transitum ab fasciis ad annos, tanquam et hi tempus circumplicent, ut istæ infantem. Quod si grassari licet (grassatos enim fuisse singulæ hæ paginæ manifestant) potius dicerem, ut ab ἀνελίττω evolvo est ἀνέλιξις evolutio et volutatio; sic fieri potuisse ab περιειλίττω vocem περιείλιξις, quæ facili negotio huc detorqueri potuerit. Sed et vulgata lectio, et ea quæ dicta sunt mera haberi debent somnia, et omnis huius vocis gratia ab unico Mediceo codice expectanda fuit, qui sine nostra hedera rursum se hic aperiet ad commendationem linguæ Græcæ et vocis vere Herodoteæ propagationem. Ex eo enim scribendum dico τὴν περιήλυσιν δὲ. Servavit eam adhuc Hesychius, ubi etiamnum male editur περίλησις, exponens περίοδος etiam notante Stephano et interpretante *circuitus*, sed quod mirer in indice tantum magni Thesauri, velut vocem ignoratæ originis, quum in ipso thesauro ab verbo ἐλεύθω deducta habeat εἰσηλούσιον (debuit εἰσηλύσιον) et προσήλυσις προσήλυτος, κατήλυς et κατήλυσις, et similes. Cur non debuit huc quoque referri περιήλυσις? Iam vero esse sinceram Herodoteam quo testimonio manifestius declarabitur, quam præfixo editionibus vulgaribus Lexico τῶν Ἡροδοτειῶν λέξεων ex codice MS. Goldasti, in quo recensetur quoque primitivum Ἤλυσιν et explicatur ἔφοδον, πορείαν? Hinc et toties usurpata ἐξήλυσις.

136, 34. Ὀκτὼ πλέθρα.] Hæc quum alios, tum valde exercuerunt insignem virum, Marcum Velserum, ut de iis cum viris doctis per epistolas identidem egerit, ut cum Lipsio pag. 825., cum Rob. Titio p. 859. Sed ad primum sic retulit. [Primus Herodotus maximæ pyramidi octo plethra tribuit: alius eorum qui deinde XI. sequuntur, opinor, DCCCLXXXIII. aut ut quidam codices habent, et quæ meo sensu sanior lectio, DCCLXXXIII. Has ergo sententias Plinium ita confudisse existimo, ut unam ad modum areæ, alteram ad lateris mensuram imperite conferret. Cum Herodotus plethris certe latus mensus sit. Familiare autem Latinis, etiam optimi sæculi, iugera, quamvis tanto maiora, pro plethris reddere. Sic enim Lucretius, Virgilius, Tibullus, Ovidius, Higinus, novem Tityi apud Homerum plethra, totidem iugera interpretantur. Mela rem propius attigit: *Maxima, tres namque sunt, quatuor fere soli iugera sua sede occupat, totidem in altitudinem erigitur.* Hero quippe Mathematicus duo plethra unum iugerum conficere scripsit, quod et ipsum tamen rotunde magis quam vere dictum.] Ubi id quod attinet ad πλέθρα et iugera, centies repetitum et inculcatum: nuper tamen quoque in notis ad Callimachum pag. 252. id debuit reponi, quas ut hic quoque videas quanta cura sint scriptæ, patet ex citatione loci Liviani *ne quis plus quinquaginta iugera possideat.* Et hic ipse numerus quum ab Dionysio Halic. tribuatur Capitolio ὀκταπλέθρῳ τὴν περίοδον, διακοσίων ποδῶν ἔγγιστα τὴν πλευρὰν ἔχοντι ἑκάστην, fieri nequivit, quin iam quoque attingeret Iustus Rucquius in Capitolio Rom. cap. 12. Sed et Is. Vossius tacitum ferre nequivit, quum locum Melæ sub manum haberet lib. 1. cap. 9., etsi eum tractaverit pessime. Nam ut monstrosum aliquid pareret, ipse prius se fecit monstrum; primo, dum liberat Melam ab imitatione Herodoti, quod facit semper; secundo, augens in infinitum magnitudinem spatii; et tertio, ut id obtineat, audens in publicum fateri, se, quum ex optimis MSS. illic proferret *iugera quæ cede occupat, quæ sede occupat, quæ cedat occupat*, (quas omnino scio esse et aliorum MSStorum lectiones) putare scripsisse Melam *quoque latere occupat.* Quæ mutatio in qua parte antiquæ lectionis conspici potest? Sed liquide satis patet scripturam Melæ fuisse *quatuor fere soli iugera æqua sede occupat.* Æquam enim sedem in pyramidibus, quæ statuuntur ἰσόπλευραι, intelligit ab quatuor prospectibus circa funda- 894 mentum ac terræ proxima pari spatio patentem, et ipsam ἰσοπλευρίαν, prout 3, 9, 6. dicit Æthiopas *æqui corporis.* Quin imo et nuper ad Ποικίλην Æliani lib. 3. cap. 1. repetita hæc video, quod facile patior; modo non scriberetur [Sed et Pyramidi maximæ Plinius octo iugera soli assignat, secus quam Mela, qui quatuor tantum iugera illi largitur.] quum Mela non sic abrupte describat, sed ut in talibus caute fieri solet, addiderit *fere*, credens ita convenire duplex Græcum πλέθρον cum Romano iugero, ut tamen aliquid discrepet, quod verum est. Porro au-

autem quod Hesychius notat πέλεθρον esse μέρος γῆς, ὅ φασι μυρίους πόδας ἔχειν, per ea verba notat Euripidem; cuius hos habemus versiculos:

> Πλέθρου σαθμήσας μῆκος εἰς εὐγώνιον
> Μέτρημ' ἔχουσαν τοὖν μέσῳ γε μυρίων
> Ποδῶν ἀριθμὸν, ὡς λέγουσιν οἱ σοφοί.

136, 42. Χαμόθεν.] Tradunt hoc et Græcum et Herodoteum omnes, et in his nominatim Henr. Stephanus et Portus in lexico, excitans alium locum ex 4, 172. Χαμόθεν σποδοῦ λαβόντες λείχουσι. Sit Græcum: certe non est Herodoteum; quippe tam in loco libri 4, quam in nostro libri 2. præfert optimus ille MS. χαμάθεν· quod emendari aut pulchrius tornari nequit.

136, 46. Ἐπὶ τὸν δεύτερον εἵλκετο.] MS. ἥλκετο.

137, 4. Λελέχθω γὰρ ἡμῖν.] Nulla hic gratia vocis mediæ, nulla oportunitas, ut hinc deceat amare optimum codicem MS. in quo media vocula omittitur, ut tantum exhibeat λελέχθω ἡμῖν.

137, 10. Συρμαίην.] Adnotatum est in margine: εἶδος πλακοῦντος καθαρτικοῦ· quo et verbum συρμαΐζειν refert Lexicon Herodoteum Goldasti. Itaque inde poterat facile concinnari versio Latina; sed valeat Valla. Diodorus Sicul. 1, 64. iungit λάχανα καὶ συρμαίαν.

137, 19. Καὶ ἄγον.] At notam augmenti exigit MS. καὶ ἦγον.

137, 26. Μνημήϊον καταλιπέσθαι.] Sic restitui, quum et Stephanus ex suis libris id promphisset substantivum, et ipse vidissem in Mediceo, non μνημοσύνην, ut cap. 135. item mox τῆς ἐςὶ τὸ κῶλον.

137, 34. Αἰγύπτιοι λέγουσι.] Non ita solet Herodotus in tali narratione scribere, sed Αἰγύπτιοι ἔλεγον· ut paulo post repetit, Βασιλεῦσαι δὲ ἔλεγον Χεφρῆνα. Itaque quum sic offenderem in optimo libro, libens adscivi.

138, 2. Πᾶσαν εἶναι κακότητα καὶ ἱρὰ κατακληϊσθέντα.] Notavit Petavius ad Synesii epistolam 58., ubi Chephrenis huius meminit in simili Pentapoleos tyrannide.

138, 6. Ποιμένος Φιλιτίωνος.] MS. Φιλίτιος. Certe hoc est ex vero Ægyptium, quum de altero, quod vulgo obtinet, iure ambigas.

138, 11. Τὸν λαὸν τετρυμ.] MS. τὸν λεὼ, quod mirificæ suavitatis donum cupide adhibui, quum Stephanus testaretur simile quodammodo in suis scriptis sibi inventum esse. Debuerat enim Herodotus quoque in simplici usurpavisse, quod bis annotatur in composito ostentavisse. Mutaverunt hoc illi, qui nimis inhæserunt præcedentibus in capite 124. τριβομένῳ τῷ λαῷ, quasi non aliter debuisset nunc loqui.

138, 25. Θάψαι ταύτην δὴ τὴν ἀποθανοῦσαν.] Sic augeo sermonem Herodoti interposita secunda et tertia voce ex fide codicis optimi, quam videntur et ipsæ præstare ex consuetudine loquendi ab Herodoto usitata. Cæterum dubitaveris merito, an non ita distingui oporteat καὶ ἔπειτα καταχρυσώσαντά μιν ταύτην ἔσω, ἐν αὐτῇ, quum vulgo distinguatur ante ἔσω, prout interpretatio ad hunc quoque sensum relata est. Non enim vult extrinsecus eam inauratam fuisse, sed intus; quod ad externa attinet, sufficit quod dicit cap. 132. eam esse opertam strato puniceo, ita ut cervix et caput exstent, quæ sint aurata; non igitur corpus reliquum, quod colore etiam inductum fuisse non dicit. Quod monumentum quocunque casu Venetias delatum quoniam Cl. Io. Pricæus in notis ad Apuleii Apologiam laudabiliter protulerit, sed in multis exemplaribus notarum eius non exstet, iudicavi hanc veram eius spectaculi sedem esse, ut deberet nunc repeti Herodotea descriptione ad amussim conveniente.

138, 35. Γυμναὶ ἐργασμέναι.] Sic enim ex suis codicibus iam exhibuerat in ora Stephanus, pro vulgato κείμεναι, quod plane firmabat liber optimus, qui etiam inferius habebat ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ, ut notaverat ex suis Stephanus, ubi vulgo omittunt καὶ, quod tamen frequentius solet auctor addere.

139, 21. Μέλλει ταχέως.] Recte MS. μέλλοι ταχ. et mox τὸ χρεὼν ἦν, quod et in suis vidit Stephanus, non εἴη.

139, 28. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντα.] MS. ταῦτα ἀκούσαντα. Nec aversaris, quum ita narret 3, 141. Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος &c. 4, 3. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι &c. Quid in præcedentibus fatigaverit virum doctissimum, non assequor; sed quum id aperuisset per literas Cl. Tanaq. Fabro, hic ita respondit in Epistolis Criticis pag. 202. partis primæ. [Altera quidem emendatio mihi sane allubescit: tamen arbitror nil mutandum, immo tuendam lectionem τὴν κρατοῦσαν, ut Græci Magistri vocare solent, cuius sensus hic mihi esse videtur, Deorum consilium fuisse scilicet, ut Ægyptus per CL. annos male vexaretur et gravissima pateretur exilia: priores autem illos reges id didicisse, Mycerinum vero minime: non esse itaque, cur Deorum iudicium converti postularet: *Desine fata Deum flecti sperare precando*, ait ille.] Non 895 adsequor, quid aliud quisquam potuerit in hoc loco requisivisse.

139, 37. Πυραμίδα δὲ καὶ οὗτος.] MS. πυραμίδα δὲ οὗτος.

139, 40. Μετεξέτεροι φασὶ Ἑλλήνων.] Notanda verba, ut pateat varie iam ante Herodotum referri de istius nominis sive una sive pluribus fœminis, ut minus mirum sit varia scribi in illis reliquiis temporis antiqui, quæ ad nos pervenerunt, quarum auctores iunctim nominavit Is. Casaubonus ad Strabonis librum 17. pag. 269.

139, 43. Οὐ γὰρ ἂν οἱ πυρ.] MS. οὐ γὰρ οἱ πυρ. quomodo acrius firmat sententiam suam.

140, 13. Σαπφοῦς τῆς Μουσοποιοῦ.] Equidem non scio aliter exstare in ulla editione, aut etiam codice ante typographiam scripto. Fulv. Ursinus tamen ad carmina novem illustrium feminarum citans hunc locum pag. 23. profert μελοποιοῦ, ut opinor, lapsu calami. Quin etiam scribit illic Μυτιληναίου, ut reor, ex nummis, ubi plerumque legitur Μυτιλήνη, quod utique non sequitur ab Herodoto prælatum esse communi Græcorum consuetudini passim usurpatæ Μιτυλήνη.

140, 14. Κομίσαντός μιν.] Ut post pauca, Σαπφὼ πολλὰ κατεκερτόμησέ μιν, similiter ordinato fine eius periodi. Sed tamen ista vocula μὶν nunc ab MS. aberat, quod certe tutius sequemur cupientes Herodotum salvum habere.

140, 33. Ὡς καὶ πάντες.] MS. ὡς καὶ οἱ πάντες.

140, 38. Ἐς Μιτυλήνην.] Atqui optimus codex MS. ὡς Μιτυλήνην, an debuit hoc sperni atque ita mutari? Nihil minus, et meministi supra.

140, 41. Γενέσθαι Ἄσυχιν.] Nemo non videt in hac periodo ita ex propinquo iterari verbum γενέσθαι, ut alterum prorsus abundet neque ullo modo tolerari possit, quod sit tamen in editionibus. Utique quum optimus codex ignoret illud infinitivum, quod præmittitur nomini Ἄσυχιν, maximo iure videor illud delevisse.

141, 6. Καὶ μὴ βουλομένῳ ἀποδοῦναι.] Copulam ignorat MS. et procul abesse iubet consuetudo Herodoti.

Ibidem. Μή με κατανοσθῇς.] Ita testor legi in codice optimo.

141, 19. Κοντῷ γὰρ ὑποτύπτοντες ἐς λίμνην.] Mirum qui conceperit hoc Valla, in quo utique nulla mentio fundi est, et videtur stagnum hoc ita lutosum fuisse ac visci plenum, ut cuicunque ligno immisso statim plurimum adhæreret: id quod clare Herodotus ostendit per mentionem conti, quem si quis moveret quasi tundens stagnantem et crassum liquorum, ut non fuerit necesse ad fundum demitti. Itaque poterat mentio fundi abesse. Sed lepidius et blandius est, quo nuper ornarunt Aves Aristophanis in recenti editione. Ibi ad τὸ ὑποτύπτειν requiritur datum aliquod instrumentum fossorium; requiritur ut illud impingatur in terram, humum, vel cæmentum aliamve quamvis materiam; requiritur ut hæc eo excepta egeratur vel in vas aliquod coniiciatur; immo etiam dicitur hæc vox eo sensu occurrere apud Herodotum. Sic duo si non cœci, certe lusci ducunt se invicem. At Herodotus non exigit instrumentum fossorium, nedum latum; non exigit impingi in aliquam materiam; non exigit, ut excepta egeratur vel in vas aliquod coniiciatur. Sunt illa mendacia: quæ est enim latitudo conti? quid conto foditur? ratem subigi audivi. Quid? an ille etiam cogitavit de lato instrumento fossorio, et de impactione in materiam egerendam et cætera nugarum, qui scripsit ὑποτύπτειν διαβολήν? Adde Portum in lexico de altero eius verbi loco apud Herodotum.

141, 27. Ἐλάσαι ἐς Αἴγυπτον.] Sed optimus MS. ἐπ' Αἴγυπτον. Accurate prorsus. Namque omnino est differentia, quam vel exempla ab Porto congesta probant, et ita ut ἐπὶ indicet vim et hostilem aditum. Sed et statim c. 141. habes ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν ςρατόν. Cap. 163. Ὥπλιζε τοὺς ἐπικούρους, καὶ ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους. Ut vix dubitem, quin etiam scribi debeat 3, 63. Ἐξ ὅτου βασιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐπ' Αἴγυπτον, ubi adhuc legitur ἐς.

141, 42. Μάλιςα ἡ ἐν Βουβάςι πόλις ἐξεχ.] Quis hæc intelligit aut intellexit? Non certe Valla; nam ille

ille interpretatur *Bubastis urbs*, *ubi præcipue terra exaggerata.* Iunxit igitur vocem Βουβάςι cum voce πόλις, ut haberent utraque eundem casum. At quid lector cogitavit de illa Βουβάςι? utrum θεῷ, an νομῷ? Certe νομὸς non dicebatur nisi Βουβαςίτης aut Βουβάςιος, ut est apud Stephanum. Prius non habet hic locum. Reverere igitur codicem optimum, qui ex tam cœnosis sordibus eripit Herodotum, qui scripsit Μάλιςα μὲν Βουβάςι πόλι ἐξεχώσθη, ut edidi, et nisi fallor, Latina versione sensum in his Græcis latentem liquide declaravi. Cæterum quum hæc sedes fuit idoli, de quo mox dicet Νηὸν μέγαν, ἐν τῷ δὴ τὤγαλμα ἔνι, quod vel ipsum Romam translatum fuit, vel ad cuius similitudinem aliud elaboratum est, quod nuper Romæ effossum in rempubl. literariam protulit Cl. Montfaucon in Diarii Italici pag. 226., opinor et hic commode illam ostentatum iri.

141, 44. Μέζω μὲν γὰρ καὶ ἄλλα.] Illud καὶ huc delapsum statuit optimus codex in aliis exemplaribus, quod debebat iam antecessisse in illis ἐπὶ τοῦ Αἰθίοπος κάρτα ὑψηλαὶ ἐγ. Ubi iam Stephanus in ora notavit ex codicibus suis, sed nescivit unde illud reposci deberet, quod fieri debet ex hoc loco. In qua utraque re
896 quum gnomonem fidissimum habeam optimum codicem, utrobique ei sum obsequutus, ut et nunc ederem μέζω μὲν γὰρ ἄλλα, et paulo supra ἐπὶ Αἰθίοπος καὶ κάρτα ὑψηλαί.

142, 9. Ἔσοπτρόν ἐςι.] Sic et interpres *templum pro speculo est.* At quid velit templum pro speculo esse, aut qui fieri queat, parum intelligo: maxime quum ipsa hæc urbs dicatur multum fuisse exaggerata, templum autem semper eodem modo ab principio relictum, ut haud dubie urbs altior præbuerit templo sedem altissimam, ut et inde potuerit commode despici, et qui in humiliore solo ad urbem accederent, egregie possent illud contemplari extollendo in altum oculos. Quod est contrarium speculo. An vero placet capere rusticorum speculo, id est, aqua. Ne unus quidem omnium, qui hunc locum legerunt, etiam intellexit, quam venustatem mihi largitus fuit codex optimus, et nunc indulget omnibus, dum exhibet ἔσοπτόν ἐςι, hoc est, videri et conspici potest, quod est percommodum. Plane ut ante præmisit, κατορᾶται πάντοθεν περιϊόντι. Nisi fallor, locus hic est clarissimus. Quis credat tamen? ex hac voce expedire se nequivit Henr. Stephanus tantus in disciplina Græca vir: et quod magis mireris, ne omnis quidem illa turba, quæ nuper coiit ad Pollucem densandum in onerosa volumina, qui debebat esse ad manum factus et ad usum habilis, adeo ut nec interpretationem Latinam dignentur dare, et Stephanus indignetur, quod Pollux non explicuerit. Habes certe in hoc loco præclarum eius vocabuli testimonium.

142, 18. Φέρει δ' ἐς Ἑρμέω ἱρὸν.] Sic et interpres *fert ad Mercurii templum.* Et in Græcis sic occurrere patuit ad 5, 10. Et simillime dicit lib. I. cap. 122. ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱρὸν Δήμητρος. Sed et in Veronensi inscriptione apud Gruterum 1020, 6., *Partem in porticu quæ ducit ad ludum publicum columnn.* IIII. *cum superficie et structura pictura, volente populo dedit.* Quam sententiam fuisse Herodoti nullatenus mihi persuadeo. Nam quo illam notitiam templi Mercurii, quum id solum agatur, ut pateat eam ducere ad templum Dianæ? Deinde quum auctor sic descripserit planissime viam illam a fauce, qua Bubastios templum annectit reliquæ urbi, quam vocat ἔσοδον, per forum versus orientem pergere; nihil videtur posse ad hanc descriptionem ulterius desiderari, atque adeo parum decori est post inde addere ferre eam ad Mercurii templum, quum id potuerit statim addi illis, in quibus ait eam pergere versus orientem, ubi occurreret Mercurii templum. Sed neque præstantissimus codex MS. vulgatum sensum scripturamve probat, habens tantum φέρει δ' Ἑρμέω ἱρὸν, absque particula ἐς. Utrum ipsa δένδρεα sicut πέφυκε, sic et φέρει? Certe δένδρεα φέρουσι, verum non ἱρὸν, sed quidem καρποὺς et φύλλα. Ergo vetus scriptura videri posset indicare in ipsa via esse adhuc fanum Mercurii, ipsam insuper ferre sacellum Mercurii, quod considerandum, perinde ut apud Melam 2, 7. Cypros *nunc aliquot urbes ferat.* 3, 5. Gades *fert in altero cornu eiusdem nominis urbem opulentam.* Item Britannia *fert nemora*, *lacus ac prægrandia flumina.*

142, 24. Διαταμεῖν.] Egregie ad Herodoti manum MS. διαταμέειν. Et mox quum Stephanus viderit in suis MSS. prout ipse in Mediceo ἐκχωρήσειν, id reposui pro vulgato ἐκχωρέειν.

142, 43. Ταύτην τὴν νῆσον οὐδεὶς πρότερον ἐδυνάσθη Ἀμυρταίου ἐξευρεῖν.] Hæc præmittit auctor utens propositione perquam generali, qua statuit aut plurimos aut omnes ivisse quacunque causa incensos quæsitum hanc insulam; sed sic mansisse abditam, ut non repererint. Immo mox addit gravius, et unde id magis existit mirabile, ut et reges dicat studiose id egisse, ut inquirerent, et tam multos propter sæculorum intervalla interposita, quibus varios reges exstitisse liquet. An hæc merentur coniici in tautologiæ crimen? Sic opinor tautologiam impegit Athenæus Herodoto 2, 133. omittens ἀνάψαντα αὐτὰ, quasi quod intelligi debeat in λυχνὰ ποιησάμενον: fruatur suo, sed et Herodotus fruatur suo, cui licuit sic nunc agere, ut sic cap. 144. de Diis regnatoribus Ægypti. Ὕςατον δὲ αὐτῆς βασιλεῦσαι Ὧρον τὸν Ὀσίριος παῖδα, τὸν Ἀπόλλωνα Ἕλληνες ὀνομάζουσι· τοῦτον καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλεῦσαι ὕςατον Αἰγύπτου. Nam alia quæ video hic licenter decidi, dedignor tangere.

142, 47. Μέγαθός ἐςι.] MS. μέγαθος δ' ἐςι.

143, 10. Ἀποδύρασθαι.] MS. ἀποδύρεσθαι, ut solet hæc facta in præsenti tamen edere. Dein nitide MS. ἐν τῇ ὄψι, non ὄψει. Etiam mox cum Stephano et MSS. τούτοισι δή μιν πίσυνον, non μὲν δή.

143, 25. Γυμνῶν ὅπλων.] Ut de Gelone Ælianus 13. Var. Hist. 37. Ἰδοὺ τοίνυν ὑμῖν ἐν χιτωνίσκῳ γυμνὸς τῶν ὅπλων παρέςηκα. Attamen MS. γυμνῶν ἀνόπλων.

Ibidem. Ἐν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι καὶ τριηκοσίοισί τε καὶ τεσσεράκοντα ἔλεγον.] Sunt clara verba Herodoti, de quibus ita video nuper scriptum esse in Ægyptiis Originibus pag. 17. [Herodotus denique Regibus, post Deos, Semideos et Heroas, tribuit lib. II. cap. 142. annorum 11340. usque ad Sethon &c.] At nihil tribuit Herodotus, qui modo refert, quid ex nonnullis in Ægypto audiverit.

143, 39. Τῶν ἐπιλοίπων γενεῶν.] Accuratissime MS. γενεέων. In reliquis nullum est ambiguum, ut neque causa est, cur generationibus undecim non opinemur recte datos annos mille trecentos et quadraginta, quum sufficiat posteriorem γενεὰν procedere et currere sive ab principio, sive in medio, sive prope finem.

143, 49. Δὶς καταβῆναι.] Cur ita nunc maluerint, quum statim ante præcedat καταδύεται, viderint; mihi ratio nulla apparet, præsertim quum et in MS. legatur καταδῦναι. Paulo ante revocavi ἀνατέλλει, quod Stephanus in ora posuerat et ab optimo codice serva- 897
batur, non ἀντέλλει, ut inique contrahunt editiones.

144, 4. Ἑκαταίῳ τῷ λογοποιῷ ἐν Θήβῃσι γενεηλογήσαντι.] Quæ fuit huius viri curiosa industria perveniendi fortassis ad indagationem temporis, quod ante illum videbat processisse sine notitia recte animadversa, ut ita per generationes, quæ designari probabiliter possent, illuc adscenderet. Unde toties talium Hecatæi genealogiarum fit mentio apud eruditos grammaticos, ut Stephani exemplo docet Salmasius in Plinianis pag. 846.

144, 11. Αὐτόθι ἱςᾷ.] MS. ἵςαται. Nec aliter ἵςασθαι εἰκόνα dicitur, quam ἐςήσαντο δυώδεκα βασιλέας cap. 147. Et paulo ante exhibui οὐ γενεηλογήσαντι, quod ex Stephano cognitum probabat MS. Mediceus, non συγγενεηλογήσαντι.

144, 15. Διὰ πασέων, ἕως οὗ ἀπέδεξαν ἁπάσας αὐτάς.] Quum ex tot vocibus nihil exstet in optimo libro, cogor certe attendere, an ab hoc facto stet ratio. Sed vix attentione opus. Quid enim continent aliud hæc verba, quam quod iam dixit ἐξηρίθμεον δεικνύντες κολοσσοὺς ξυλίνους τοσούτους ὅσουσπερ εἶπον.

144, 20. Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γεγ.] Hic locus est, quem respiciebat Synesius lib. I. de Providentia pag. 93. Οὐ γὰρ ἀπιςοῦσιν Αἰγύπτιοι μυρίους καθ' ἕνα θεοὺς αὐτῶν βασιλεῦσαι, πρὶν ὑπ' ἀνθρώπων ἀρχθῆναι τὴν γῆν, καὶ γενεαλογηθῆναι τοὺς βασιλέας Πείρωμιν ἐκ Πειρώμιδος. Quod quidem non monet Petavius, nec tamen satis caute versatur in interpretandis postremis *ac regium genus a maioribus, ut Piromis a Piromide, censetur.* Itaque Piromin considerat aliquem diversum ab regibus, quod nec Græca dicunt, nec intelligentia veri permittit.

Ibidem. Καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια λογίζονται εἶναι &c.] Nimirum Ægyptii, de quibus omnino et solis illic agit; immo et mox perspicue dicit καὶ ταῦτα Αἰγύπτιοι ἀτρεκέως φασὶ ἐπίςασθαι. Attamen hinc scribitur in eisdem Originibus pag. 17. [at a Dionyso, qui inter Tertii ordinis Deos exstitit, usque ad eundem Amasin computat (Herodotus) cap. 145. 15. *millia, idque Ægyptios iactare* ait, *certo se scire, quum semper numeraverint et annotaverint annos.*] Nunquam probabitur Herodotus sic computavisse. Dolose hæc scripta.

144, 40. Τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν εἶναι.] Vox postrema hoc loco ignoratur ab MS. et reiicitur post ista, Ἡρακλῆς δὲ τῶν δευτέρων, τῶν δυώδεκα λεγομένων εἶναι. Idque longe suavius est, ut media decurrentia ultro, clau-

claudantur in fepto huius verbi, quod in principio et exitu pofitum est.

145, 6. Κατὰ εἰνακόσια.] Addit MS. ἔτεα, ut folet Herodoti is mos esse.

145, 9. Κατὰ ὀκτακόσια.] MS. κατὰ τὰ ὀκτακόσια.

145, 28. Οἵ τε ἄλλοι ἄνθρωποι.] MS. tantum οἱ ἄλλοι ἄνθ. Mox miror unde potuerit fieri προσέσαι δέ τι αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος, quum in MS. Mediceo clare exftet αὐτοῖσι, quod religiofisfime retinet ubique hic auctor; pari negligentia contractum, qua mox ediderunt νόμοισι τοῖςδε, exhibente fideliter optimo codice isto τοῖσιδε.

146, 7. Πολλῶν καὶ μεγίςων ἀνταξίη.] MS. μεγάλων. Neque folet Herodotus in illis variare modos. 4, 109. Ἐν δὲ τῇ Ἴδῃ τῇ πλείςῃ ἐςὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή. 7, 9. Ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα. 18. Ἐγὼ οἶα ἄνθρωπος ἰδὼντε πολλὰ καὶ μεγάλα πρήγματα πεσόντα ὑπὸ ἡσσόνων. 8, 144. Πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐςὶ τὰ διακωλύοντα.

Ibidem. Ὁ δὲ δὴ Λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει.] Non posfunt hæc verba fallere. Nihilominus hodie video fcribi *Nihil maius et operofius in Ægypto, atque eius hiftoria, invenimus exftructione Pyramidum.* Hæc funt mera falfa.

146, 13. Τὰ δὲ μετέωρα ὑπ' ἐκείνῃσι.] Verba fatis vexata ab interpretibus, ex quibus Valla proculdubio aliam lectionem fequutus est, dum vertit *illis impofita:* neque enim hoc patiuntur Græca, etfi fequatur quoque Stephanus, tantum follicitus, quo referat illud ἐκείνῃσι. Quod quum vicinum nihil habeat, retrahit e longinquo vocem αὐλαῖς, et verfioni Latinam *aulis* inferit. Quod quidem fatis est violentum. Quis enim cœcus non videat primo hæc domicilia non alibi ab Herodoto narrari, nifi in istis aulis? Deinde non posfunt dici cubicula aulis impofita, quum aulæ istæ ex fignificatione fua fint loca aperta, in quorum feu rotundorum feu quadratorum circuitu folent exftrui conclavia, ut ex locis illis fubdivis lumen comparent, et quamvis dicantur κατάςεγοι, tamen ita ut illis nihil fit impofitum, fed circumdatæ porticibus et parietibus, quibus alia deinceps imponi posfunt. Denique Græcus fermo fententiam Stephani, etfi maximi τῶν Ἑλληνιζόντων, nequit pati, atque adeo corruptisfimus est. Legendum quippe ex opt. MS. μετέωρα ἐπ' ἐκείνοισι. Hoc enim ratio ipsa ædificandi docet, ut fuperiora fint impofita inferioribus vel planis vel iis, quæ funt inferiora terris. Itaque retinendum in interpretatione *illis impofita*, fed ut non ad aulas, verum ad fubterranea præcedentia referas. Plane ita dicit feq. capite: Καὶ ἐπ' ἀμφοτέραις pyramidibus ἔπεσι κολοσσός. Error hic librariorum iam alibi castigatus est.

146, 20. Τῶντε ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον τοῦτον.] Est hoc δεικτινὸν prorfus inane, et fola vox λαβύρινθον docet fatis, de quo labyrintho verba fiant: etiamfi tandem iteret non tantum τοῦ λαβυρίνθου τούτου, fed etiam ὁ δὲ λαβύρινθος οὗτος, fed postquam defcriptio finita est. Hinc opinor legi recte in MS. τούτων. Hoc Herodoteum. Cap. 152. Τὸν δὲ Ψαμμίτιχον τοῦτον πρότερον φεύγοντα —— τοῦτον φεύγοντα &c.

146, 40. Στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι.] Aut ridet Is. Vosfius aut miratur tantam magnitudinem tribui huic paludi ab Herodoto potuisfe; fed fe etiam posfe oftendere, Herodotum omnia Ægyptiaca longe fecisfe ampliora, quam revera erant, et ipsam Ægypti longitudinem latitudinemque altero tanto maiorem fecisfe, quam fit. Sic ille ad Pomponium Melam 1, 9.,
898 quia fcilicet optime fui fuit confcius, inde existimat de aliis.

147, 4. Ἐξαπέδου.] Sic edidi, quod non audebat Stephanus nifi in ora ponere: fed probat id ipsum liber optimus, ut nullum fit dubium.

147, 16. Ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐν Λιβύῃ.] Et quis hæc posteriora requirat? aut quibus credidit Herodotus fe gratificari, qui talia addebat? An credimus? immo fomnium est nugatoris alicuius, qui Herodoteam fcriptionem non intelligebat. Nam optimus codicum MSS. ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐς Λιβύην. Ut cap. 152. Πέμψαντι δὲ οἱ ἐς Βουτοῦν πόλιν ἐς τὸ χρηςήριον.

147, 24. Ἕτερόν τι τοιοῦτο.] MS. ἕτερον τοιοῦτο, ut mox τοιοῦτον ἕτερον, et οὐδὲν τοιοῦτο 2, 20., fed et MS. Σαρδαναπάλλου.

147, 30. Τὸν ἐκφερόμενον.] MS. τὸν ἐκφορεόμενον.

147, 47. Κυνέας γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.] Mira in particulis grasfatio aliorum et in voce postrema, exhibente Mediceo MS. κυνέας δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες. Ex quibus adverfativam noverat iam olim Stephanus, ut et mox Ψαμμίτιχος μέν νυν, non ut vulgo δέ. Hæc Stephanica firmat confenfu fuo optimus codicum. Quod vero teftatur ab regibus Ægypti gestatas fuisfe tales galeas, ista notitia fidem clarisfimam accipit ex monumento Mycerini, quod fupra adduximus, et infuper ex egregio mufivo, quod publicavit Ath. Kircherus in Latio, ubi plures reges videntur in Nili infulis festa celebrare, qui reges galeis talibus pelliceis nofcuntur.

148, 13. Πατέρα Νεκῶν ἀπέκτεινε.] MS. πατέρα ἑκὼν ἀπέκτεινε. Quod fi intelligatur de Græco ἑκὼν, nihil erit; nam debellatum qui occidit, non est necesfe, ut fermone exprimatur, quo animo id fecerit: fecit enim certe fponte et volens. Sed neque accentum gravem agnofcebat codex optimus, quum fic referret. Existimavi igitur esfe quartum cafum nominis proprii. ut cap. 111. Τὸν παῖδα αὐτῶν Φερῶν, et 141. Τῷ ὄνομα εἶναι Σεθῶν. Et videtur ad hunc locum distulisfe commemorationem patris illius principis, quam alioquin ante fecisfet. Ex defectu autem fpiritus videtur prima litera abesfe, ut maiori nimirum charactere postea apponeretur ad ornamenta fcripturæ more folito, et pater Pfammitichi fuerit Νέκως, ficut deinde iterum in filio id nomen repetitum.

148, 17. Καταλαμβάνει μιν δ. τ. κ. φεύγειν.] Offerenti hoc postremum verbum Stephano ex antiquis libris non debui refiftere, quum et liber optimus eam lectionem probaret, non φεύγοντα, et ufus Herodoti per frequentiam bene cognitus id exigeret.

148, 20. Ἐπενόεε.] MS. ἐπενόει.

149, 4. Καὶ δὴ καὶ παῖδας.] MS. καὶ δὴ παῖδας.

149, 6. Ἐκμαθόντων τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν.] Vox tertia in MS. non reperitur, ut quamvis tolerari queat, non tamen debeat credi ab Herodoto venisfe, etfi centum ex illis tralaticiis libris eam oftentent.

149, 13. Ἐξαναςήσας, ἐνθεῦθεν κατοίκησε ἐς Μέμφιν.] Hæc distinctio continuata est ab Aldi usque editione, prorfus tamen contra mentem Herodoti, qui adverbium voluit cum participio coniungi, prout femper verbo ἐξαναςῆσαι, quacunque etiam forma, addit vel ἐξ ἠθέων, vel ἐκ τῶν νήσον, vel ἐκ τῆς Ἰσιαιώτιδος, quem fenfum nunc involvit adverbio, fed fine controverfia iungendo cum participio ἐξαναςήσας. Vide Portum.

149, 20. Ἐξ ὧν δὲ ἀνέςησαν.] MS. ἐξ ὧν δὲ ἐξανέςησαν, accurate fervato integro verbo.

149, 25. Τὸ γὰρ χρηςήριον τοῦτο τὸ ἐν Αἰγύπτῳ.] MS. τοῦτο ἐν Αἰγύπτῳ fine vocula τὸ; quippe qua admisfa nihil nifi repetitur quod modo præcesfit.

149, 35. Τῶν φανερῶν ἦν θῶϋμα.] Ab MS. non agnofcitur verbum fubstantivum, in quo præterea fcribitur θῶμα, ficut et statim ἱρὸν ἐςὶ θωμαςότατον, non θωϋμαςότατον, quod editur, de quo iam actum in libro priore.

149, 40. Ἐπικέεται.] MS. ἐπίκειται, et mox καλευμένη idem codex pro καλεομένη.

150, 5. Λόγον δὲ τόνδε.] Ex margine recepi quod publicabat ex MSS. Stephanus, quum probaret codicum optimus, ex quo mox etiam pofui Ὀσίριος, non vulgo Ὀσίριδος.

150, 15. Λητὼ δὲ τροφὸν &c.] Ita fcribitur non tantum in libris infpectis ab Stephano, qui id in margine notavit, fed et in optimo Mediceo, cuius fcripturæ veritas notabili cafu hic confirmatur ab Athenagora, qui ita hunc locum citat in Legatione pro Christianis, ut, inquam, Λητὼ dicat, non Λητοῦν. Et agnofcis hunc locum ipsum esfe, quem citat eruditus ille commentator orationum Ciceronis ab nobis olim primum ex chirographo paterno editus ad librum 1. in Verrem cap. 18., fed quum pro hoc nomine proprio in MS. illic exftent hæ literæ ΤΟΥϹΙΝΔΕ, nequit decidi, quomodo pronunciaverit. Cuius fcriptum quum postea quoque fit additum in editionem Cl. Grævii, noli credere in MSto exftare vel *opinioni*, vel *perfequitur:* utrobique exftat tum *opioni*, tum *perfequeretur.*

150, 25. Ἐς τὸ ἐξεῖλε.] Sic est et postulat Ionismus. Sed in MS. Mediceo clare legi ἐςὸ ἐξεῖλε, quod est ἐς ὃ ἐξεῖλε, de quo dubitare nemo potest attendens ad varia exempla iam in præcedentibus prolata. Immo vicisfim animadvertes pag. 151. vers. 12., ubi ὧν ἔτι οἱ ὁλκοὶ edebatur, me restituisfe ex eodem MS. τῶν ἔτι.

150, 33. Ὁμοῦ ἐλαςρευμένας.] Is ipse codex MS. præfert ἐλαςρεομένας, prout hæc ipsa verba iterantur 899
7, 24., non ignaro Porto. Etiam mox auxi ἀπὸ τοῦ Κασίου οὔρεος, ut notabat articulum ex fuis libris Stephanus, nec aliter in Mediceo.

151, 3. Ἐπὶ Νεκῶ βασιλῆος ὀρύσσοντος.] Nempe quia fequitur Νεκῶς ὀρύσσων. Atqui ita perit fenfus. Hinc et optimus MS. ὀρύσσοντες. Id necesfario reponendum; quod videntur aufi non fuisfe, qui nimis et infcite attendebant ad vocem fequentem μυριάδες, quafi non fæpe fermo admitteret constructionem non ab vocabulo, quod in promtu adest, fed ab intellectu et fenfu.

151, 6. Τῷ βαρβάρῳ αὐτὸν προσεργάζεσθαι.] Sane ita habent editiones ab Aldo, et ad hanc ætatem propagant. Verum an credi poteſt ita legiſſe interpretem Latinum? *eum id opus barbaro præmunire.* Immo ille novit, quod vidi in optimo MS. προεργάζεσθαι. Mox habebat MS. liber μή σφισι ὁμογλώσσους, ubi vulgo σφι.

151, 22. Ἠλείων ἄνδρες ἄγγελοι.] Nec habet quidquam venuſti aut ſententiæ vox media, nec in MS. exſtat, ut mirer, unde venerit, quam longe abeſſe debere fides firmiſſima optimi codicis, quem allegavi, probat. Si quid ad rem facit, Diodorus Sic. 1, 95. ſcribit: Φασὶ καὶ τοὺς Ἠλείους, σπουδάζοντας περὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, πρεσβευτὰς ἀποςεῖλαι.

151, 36. Καὶ σφέων καὶ ἄλλων.] MS. καὶ τῶν ἄλλων. Paulo ante etiam edidi ex eodem optimo codice εἴ σφιν οἱ πολιῆται.

151, 41. Ἠλείων δὲ μηδενὶ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι.] Quamvis ita antecedat, nihilominus in MS. ſimpliciter exſtat tantum εἶναι, quod ipſum eiusdem eſſe notionis conſtat et nullus ignorat.

151, 49. Ἐξεδέξατο τὴν βασιληΐην.] Poſtrema duo vocabula non agnoſcit MS. Quid voluerunt hi iactatores copiæ ſuæ, ut inde aliquid deceret præberi Herodoto? Veniunt ſeri et nimis importuni, præſertim quum ante oculos habere potuisſent 1, 103. Φραόρτεω τελευτήσαντος ἐξεδέξατο Κυαξάρης.

152, 4. Ἐπεὶ δέ οἱ ἔδεε κακῶς γενέσθαι.] Quod ab Ieremia prædictum fuit, cuius conſenſum cum Herodoto miratur Scaliger in Animadverſionibus p. 88.

152, 8. Στράτευμα ὁ Ἀπρίης μέγα.] Hanc ultimam vocem Latine reddendam non iudicavit interpres Valla, ſi modo eam vidit, quod valde dubito. Etſi enim ediderit Aldus, tamen potuit exemplar, quo alter utebatur, ea caruiſſe, ſicut teſtor eam non exſtare in optimo MS. ut iure æquisſimo uſus fuerim in ea non toleranda, perinde ut iam contigit in libro priore. Deinde ἀσφαλέςερον ἄρχοι idem MS. codex, non ἄρχῃ, ut vulgo.

152, 30. Ὁ δὲ Ἄμασις.] Adverſativam hanc quoque non habet MS. optimus, nec quidquam momenti huc affert.

152, 34. Ὑποκρίνασθαι.] Plane id nonnulli codices antiqui acceperunt ab correctoribus propter tot ſimilia tempora huc coëuntia. Attamen debuit eos deterrere præcedens ἀξιοῦν, cui hoc verbum opponitur, ut laudari mereantur et Stephanus et eius codices, ex quibus produxit in margine ὑποκρίνεσθαι, quod et ipſe inveni in Mediceo. Eademque ratio eſt in iis quæ ſequuntur tam τὰ πρασσόμενα, quam ἄγοντα.

153, 2. Ἄνδρας ἐπικούρους τρισμυρίους.] Vox τρισμυρίους in optimo MS. non legitur, niſi nupero calamo ad marginem adſcripta; in ipſo verborum ordine vetus manus eam ignoravit. Et videndum ſane, numquid is numerus ſit enormis: unde enim tot Cares et Iones? Etſi fatear eſſe eundem confirmatum a Diodoro Siculo ἠναγκάσθη καταφυγεῖν ἐπὶ τοὺς μισθοφόρους ὄντας ὡς τρισμυρίους. Quod ſi ex Herodoti ſua ætate exemplaribus hauſit, ſub Caribus et Ionibus latet omne auxiliorum genus. Non videtur tamen Diodorus in hac hiſtoria Herodotum ſequutus fuiſſe; nam quum hic prælium in urbe Momemphi (de qua ſatis dixi ad Stephanum de Urbibus) commiſſum referat, Diodorus 1, 69. περὶ τὴν Μαρίαν κώμην ait. Certe Apries non ſtatim ſtrangulatus eſt, ut feſtino curſu narrat Diodorus.

153, 8. Ἑπτὰ γένεα.] At Scaliger lib. 3. Canonum Iſagog. pag. 517. ſibi placet, dum redigens neſcio cur illa Herodotea ſeptem in quatuor, ſub nomine Τεχνιτῶν comprehendit καπήλους et ἑρμηνέας et κυβερνήτας, et quarto numero habet βουκόλους καὶ ποιμένας. Sed prætulerim diſtinctionem Herodoti.

153, 20. Ὅτε ἐπὶ πλείςους ἐγένοντο.] Ita confirmabat codex Mediceus id quod ex ſuis libris Stephanus monſtrabat in margine, ut pro vero debuerim recipere, eiecto ficticio γενοίατο. Idem ſtatui debet in eo quod ſequitur ἐκδεκόμενος, non ἐκδεκόμενοι.

153, 36. Ἡγεομένους πολιήτέων] Si ita ſcripſerit Herodotus, fruantur eo lectores. Sed certe alio longe ſenſu eadem ſcribit 9, 1. Τοῖσι δὲ Θεσσαλίης ἡγεομένοισι, quem locum vide. Præterea ſcire oportet in hoc loco exhibere codicem ſanctisſimum omnium ἡγημένους πολιητέων. Quid in ea lectione non infinitis modis præſtat vulgato? Ex eodem etiam recepi ſequens illud νομιζομένους Stephano diu indicatum.

154, 1. Καλασιρίων χίλιοι καὶ Ἑρμοτυβίων ἄλλοι.] Vox ultima ignoratur ab MS. nec meretur in hac parte ullum locum, quum et optime poſſit intelligi. Inſuper ab Stephano adſcivi ἕκαςοι, non ἕκαςον, ex auctoritate eiusdem codicis.

154, 19. Ὡς οὐ ποιεῖ.] MS. ποιοῖ.

155, 2. Διδάξασαι τὰς Πελασγιωτίδας γυναῖκας.] Et ubi quæſo? Nequivit forſan dicere Herodotus, quia potuit eveniſſe in ipſo itineris errore, ubi in aliqua parte Græciæ in eas inciderunt. Sed Ezech. Spanhemius ſcivit demonſtrare locum, ubi id acciderit ad Callimachum pag. 650. ſic ſcribens: [Accedit, quod ex Ægypto Græciam, et a Danaidibus quidem, ac proinde Argos, ubi eædem cum patre Danao dicuntur adpuliſſe, illatum primo hoc Cereris feſtum, Θεσμοφόρια a Græcis dictum, tradat Herodotus l. 11. c. 170.] Indue fidem aliquot ſtadia latam, et crede.

155, 10. Δημότην τοπρὶν ἐόντα.] Sic quum præter codices Stephani exſtaret quoque in Mediceo, non debui id faſtidire, nec quod ſequitur ἀγνωμοσύνῃ, quum vulgo darent τοπρότερον et εὐγνωμοσύνῃ.

155, 25. Εἰ γὰρ πρότερον εἶναι δημότης.] Sic exhibui quod iam in ſuis ſcriptis oſſenderat Stephanus et margini commiſerat, nec aliud ipſe videram in libro Mediceo. Id fuit huius mutationis ſacramentum. Non enim fatigabat me conſtructio vulgatæ lectionis, quæ pro infinitivo habet ἦεν, quomodo id paſſim uſurpatur, ut potuerim relinquere. Fatigabat me raritas illius verbi in Herodoto. Fatigabat ſuavisſima repetitio infinitivi in melioribus et vetuſtioribus libris; ut licet delicias eius loquutionis non caperem, mirabiliter tamen me afficeret, ut ſuſpendi et conſecrari optarem eam in meliora tempora, quod facio, comparari poſſe opinatus cum his Æliani 3. Var. Hiſt. 29. Διογένης συνεχῶς ἐπέλεγεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὅτι τὰς ἐκ τῆς τραγῳδίας ἀρὰς αὐτὸς ἐκπληροῖ καὶ ὑπομένει· εἶναι γὰρ πλάνης, ἄοικος, πατρίδος ἐςερημένος, πτωχὸς, δυσείμων, βίον ἔχων τὸν ἐφήμερον.

155, 28. Ἐχρῆτο.] MS. ἐχρᾶτο. Quod neſcio cur hic faſtidiverint, quum probent cap. 189. Τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχρᾶτο· et χρᾶσθαι pro χρῆσθαι Ion. quot locis monſtravit Portus? Deinde σε γὰρ ἐχρῆν, non χρῆν.

155, 42. Ἐπεὰν δὲ χρήσονται ἐκλύουσι.] Videntur ſane hæc neceſſariam apodoſin aſſerre præcedentibus, ut in utramque conſummata ſint fundamenta prudentiæ quam concepit Amaſis, et quam proferre vult ad ſui patrocinium. Attamen omnia iſta ab optimo MS. codice abſunt, et nullum ex illis ibi apparet. Et quid? An non iſta nimis plena ſatietas videbitur exiſtere ex calamo ingenii plus quam opus eſt explanare cupientis, quum Herodotus ex una dictione ac periodo omnia intelligenda exiſtimaverit. Negari nequit, quin qui dicet miles intendit arcum, quum oportet uti, ſtatim præbeat ſimul intelligendum, in tempore non neceſſario eſſe arcum laxatum ac remiſſum. Hoc facit Amaſis. Hoc exprimit Herodotus. Sed et MS. ἐκτανύουσι, non ἐκταννύουσι. Quin et paulo prius ἀμείβετο τοῖσι δε αὐτοὺς, quod plane eſt Herodoteum, non τοῖςδε.

156, 3. Οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνήρ.] Locum hunc in notis ad Arnobii librum quintum exornare et polire voluit Deſid. Heraldus, quem inſpicere licet. Sed mirum quod ſcribit. Nam quum velut ex Herodoto, ſuavisſimo ſcriptore, attuliſſet hæc verba, ita ut daret καὶ οὐδαμῶς ἐσπουδασμένος, addit [quem locum profert Athenæus lib. VI. et legit κατεσπουδασμένον ἄνδρα &c.] Atqui plane contrarium in modum ſe res habet, et quum Herodotus utatur compoſito, ipſe Athenæus etiam ſic vocat, ſed negativam particulam corripit dicendo οὐ κατεσπουδασμένος. At rurſus vice verſa, ubi antea dixit Herodotus ἔπινέ τε καὶ κατέσκωπτε τοὺς συμπότας, Athenæus ſcribit Herodotum dicere eum παιγνιήμονα ἐόντα σκώπτειν τοὺς συμπότας, hoc eſt, facit, ut qui citant antiqui Herodotum, exiſtimaverunt ſibi licere facere plane non attentis ad ſtyli Herodotei proprietatem. Statim ante edidi ex libris Stephani quibus Mediceus conſentit, λέγεται δὲ ὁ Ἄμασις καὶ ὅτε ἦν ἰδιώτης, quum vulgo καὶ omittatur, atque etiam deinde ἀπέφευγε, non ὑπέφευγε.

156, 10. Ἐποίησε τάδε.] MS. τοιάδε.

156, 22. Ἀνδρόσφιγγας.] Quos Portus concipit ſtatuas, quæ viri et ſphingis ſpeciem ac figuram habent. Certe Hebererus in ſervitute Ægyptiaca novit ſuo tempore vocari Ἀνδρόσφιγγα. Hoc tamen notari debet iungi ab Herodoto coloſſos, ut ſimplices ſtatuas Portus loqui non debuerit. Opinor ſic inter pyramidas fuiſſe γυναικόσφιγγα, et tales Perſepoli fuiſſe ἱππόσφιγγας.

156, 26. Πλέον ἐείκοσι ἡμ.] MS. πλέον καὶ ἐείκοσι ἡμ. ut maiorem attentionem excitet, merito interpoſita iſta vocula. Mox adſcivi illud ἐκόμιζον ab Stephano in margine monſtratum et ab optimo codice firmatum, pro vulgato ἐκόμιζε. Recte illud ἐκόμισε poſitum in præcedente periodo, ubi de rege dicitur; nunc agitur de ipſis operariis.

156, 38. Τὸ δὲ εὖρος, δώδεκα πήχεων.] Vix est, quod de his vocibus in tanta antiquitate affirmari potest. Valla in versione omisit. Et sane quæ causa est, ut longitudo interiorum partium tribus cubitis minor sit exteriore, atque totidem etiam altitudo (illa enim ab XXI. ad XVIII., hæc ab VIII. ad V. decrescit) latitudo autem modo duobus cubitis, nempe ab XIV. ad XII.? Et de longitudinis atque altitudinis proportione acquiescere possumus, quum causa sit ignota. Sed de latitudine fatigamur. Nam quum eadem densitas muri in postico iuste ponatur, quæ in lateribus, certe oportebat idem ubique fieri spatium, et parili parte utrobique variare numerum. Quidquid sit, utique in optimo isto MS. ea quinque vocabula non apparent.

901 157, 17. Ὅθεν βιοῦται.] Eximie, ut βίοι in sellulariorum lucris considerentur pro ipsis opificiis, ut instrumentis vivendi. Attamen hoc loco optimus MS. habebat βεβαιοῦται. Quod palmarium, vel ob verba Epistolæ ad Hebr. cap. 9. vers. eod. Καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασι.

157, 27. Ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμούς.] Hæ sunt recisæ sententiæ, ut verbis sua substantiva iunctim annectantur, quæ prorsus non est Herodotea cura, licet sic potuerint venditare tot codicum vetustorum numeri, tot docti lectores Græcorum sibi blandiri, quasi Herodotum legerent. Quam lene igitur est, quam vere Græcum, quam aperte declarans originem corrumpendi, quod in MS. legitur χωρίοις, quod propterea credo prorsus esse Herodoti, sicut alibi dicit ἐνιδρύεσθαι ἐν νήσῳ νηὸν καὶ βωμούς.

157, 37. Αὗται αἱ πόλιες.] Et nunc αὗται αἱ πόλις et statim ἄλλαι πόλις legit optimus librorum MSS. ubi etiam vulgo iteratur πόλιες.

158, 1. Τριηκοσίων ταλάντων ἐξεργάσασθαι.] MS. ἐξεργᾶσθαι.

158, 7. Χίλια συπτηρίης τάλαντα.] At quale oro, istud ædificativum alumen? ut videtur innui ex modo scribendi; utrum firmum et concretum, an solutum? Quid? An mittendum erat ex Ægypto, quod afflatim adfluebat in vicinia? Ælian. 13, 16. MS. ille optimus στυρίης. Vel hanc ignotam vocem reddi Herodoto præstat, quam obsideri ab mendacio tum rei, tum vocabuli. Quod ut sciamus unde veniat, per similitudinem ab gelu docet Virgil. 3. Georg. 366., et Salmas. in Plinian. 368.

158, 8. Κυρηναίοισι δ' ἐς ἀλλήλους Ἄμασις.] Nomen proprium nunc contemnitur ab MS. et merito; nec enim in hac parte magis conspici et iterari oportuit, quam in duabus minimum partibus, quæ proximæ sequuntur. Sane quid huc apportet, nullus adsequor. Mox recepi ex margine Stephani αὐτόθεν, quod firmabatur Florentiæ.

158, 18. Εἶπε δὴ ὁ Ἄμασις.] MS. εἶπε ὁ Ἄμ. omissa secunda vocula, qua etiam egere potest hic locus.

158, 20. Καί ἐστι οὐδεμία μηχανή.] Hunc credo locum esse, unde homines perversi illam vocem duarum literarum subreptam transtulerunt in præcedentia, unde ab optimo MS. expelli testabar. Nam ille ipse nunc auctior exhibet: καί ἐστι τι οὐδεμία μηχανή. At proculdubio eam dixerunt iam olim isti supervacuam, et nunc etiam multi dicent, sed non illi, qui bene legerunt Herodotum, agnoscuntque quemadmodum ab eo soleat istud neutrum infarciri. 1, 185. Τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν, ῥέοντα ἰθὺν, οὕτω δή τι ἐποίησε σκολιόν· 3, 12. Αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων κεφαλαὶ, οὕτω δή τι ἰσχυραί. Et sæpe.

158, 24. Εὔχεται ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ.] Forsan ut ille in Inscriptione apud Gruter. *Ingratæ Veneri spondebam munera supplex Erepta coniux virginitate tibi*: aut, ut nebulo apud Petronium, timidissimo murmure votum facit. Sed non erat hæc Dearum Deorumve credulitas, ut sine fidei pignore sic cogitationi, sanctæ licet, tamen facili ad mutationem adquiescerent. Insuper patet post infelicem ac sterilem noctem transactam cum minis, per diem sequentem contigisse id votum in noctem venturam; unde multum præplacet quod est in optimo codice ἐν τῷ νηῷ. Fuit haud dubie illic fanum Veneris, ubi talia vota sine rubore plura sunt concepta, et verbis planis ad Veneris aures missa, prorsus ut Eurydice apud Sophoclem in Antigone Παλλάδος θεᾶς εὐγμάτων προσήγορος, in ipso templo nempe volens alloqui; immo etiam tabellis inscripta suspensaque, prout nos aliquando vocabula in metrum coërcuimus ad conspectum gemmæ apud clarissimum virum et veterem amicum meum D. de Wilde.

158, 36. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα Ἄμασις πέμψας ἐς τὴν Ἑλλάδα.] Ab MS. abesse video participium πέμψας, et ab Herodoto id venisse omnino non persuadeor, cuius perpetua phrasis est ἀνέθηκε ἐς τὴν Ἑλλάδα, ut persæpe iam in superioribus occurrit: sed et mox sequitur, ἐς μέν νυν Σάμον ἀνέθηκε.

158, 47. Ἱδρύσασθαι προσχούσας.] MS. ἱδρῦσθαι.

JACOBI GRONOVII

NOTÆ ET OBSERVATIONES

In librum tertium

HERODOTI.

159, 12. Αἴτεε ἰητρὸν ὀφθαλμῶν.] Quod haud dubie facit inductus celebritate peritiæ Medicorum Ægypti, unde et Darius in parte felicitatis suæ statuit περὶ ἑωϋτὸν ἔχειν Αἰγυπτίων τοὺς δοκέοντας εἶναι πρώτους τὴν ἰητρικὴν 3, 129., et hanc eorum rationem fuisse notavit antea lib. 2. c. 84., ut medicina esset δεδασμένη, et οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατεστέασι. An id fecerit Cyrus, ut postularet ab eo, tanquam qui obsequi sibi deberet, habeat sibi ille, qui scribere sustinuit, Ægyptum fere ad nihilum redigens. Nam cur id non fecit ex aliqua alia regione sibi subiecta? Immo quia constabat non esse alibi meliores.

902 159, 22. Ἐποίησε ταῦτα.] MS. τάδε, pari mutatione, quæ plus vice simplice occurrit. Paulo ante codices Stephani adiuvat idem in voce συμβουλή, non συμβουλίη, etsi utrumque notaverit Portus. Mox quoque ἐσθῆτι τε καὶ χρυσῷ, ubi illud τε omittunt vulgo.

160, 19. Ὅτι Κασανδάνης.] MS. gemino σσ Κασσανδάνης et nunc et infra.

160, 25. Ἐσελθοῦσα.] MS. εἰσελθοῦσα.

160, 34. Τοίγαρ ὦ μῆτερ.] MS. τοί γάρ τοι ὦ μῆτερ. Mox adsumpsi ἐς τὴν ἐπιστράτευσιν ταύτην, quod ab se excitatum Stephanus relinquebat in margine, quum vox ipsa se probet dignissimam manu Herodoti, et par sit ἐπιστρατηΐῃ in libro 9. cap. 3., et certe probetur ab MS. Mediceo.

160, 44. Τὰ πολέμια.] Quæ huc non pertinent, nisi placeat ex imitatione poëtica huc intelligere πολεμήϊα ἔργα. Sed Herodotus iam 1, 4. dixit Πέρσας αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικόν σφισιν εἶναι πολέμιον. MS. τὰ πολεμικά. Recte: nam sunt diversa et bene distincta.

161, 2. Τὸν πιστότατον ἀποστείλας τριήρει.] Hic est sermo Græcus, quo sane opinor usuros editores Herodoti, utpote qui satisfacit regulis per Grammaticam puerilem positis. Unde occurrit 3, 44. Ἐπιλέξας τῶν ἀστῶν τοὺς . . ἀπέπεμπε τεσσαράκοντα τριήρεσι. Cæterum Herodotus sublimior iam et politior scripsit ex fide optimi codicis MS. τριήρη. Hæc nempe duplicatio quarti casus visa fuit illis horrida et removenda, quoniam nimis placebat Herodoto, cuius manum denuo restituit idem codex MS. libro hoc tertio c. 52. Περίανδρος ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπεται σέλας πλοῖον ἐς Κέρκυραν, ubi vulgo etiam exhibent πλοίῳ, sed mihi aliud iniunxit præstantia exemplaris Medicei, et nimis hilariter hic scriptor geminat accusativa vocabu-

la,

la, quam ut possit ambigi. Sic dixit 1, 163. Ἐδίδου σφι χρήματα τεῖχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν· 2, 116. Καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ ἀνεπόδισε ἑωϋτὸν πλάνην τὴν Ἀλεξάνδρου.

161, 15. Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐστι Σύρων &c.] Dedi viris doctis, qui hanc partem consideraverunt, quodcunque potui, modo corrigeretur Latina interpretatio, quam ab ordine Herodoti deducit Valla, scribendo *quæ est urbs*, quum Græca sint πόλιος ἥ ἐστι; tum augendo *eorum Assyriorum*, ubi Græca modo Σύρων. Igitur agnovi Cadytin urbem Syriæ, prout iam Stephanus Byzantinus tradidit, licet prave Δ in Λ mutans, ex Herodoti Euterpe, ubi certe Συρίης πόλιν appellavit, quod noluit sequi Ortelius, statuens circa Ægyptum esse, quod mireris, ex ipso hoc Herodoto, ita ut sibi imaginatus fuerit etiam legisse in Clio. Sed quum interim Vallæ interpretatio sustineat adeo esse libera, ut vindicet eam Assyriis, qui Palæstini vocantur, relinqui etiam quidem illi id a me potuit, sed nequaquam ut credam aut assenserim unquam. Cur enim nunc definiret eam Palæstinæ Syriæ, tanquam fateretur in loco priore aliquid ab se omissum esse, quod necessario nunc deberet suppleri. At quidquid illud est, nemo eius rationem habere dignatus fuit, et Stephanus putavit satisfieri per solam vocem Συρίης, detrectans addere Παλαιστινῶν. Certe risum meretur Valla, apud quem primo dicatur magna Syriæ urbs; mox urbs Assyriorum Palæstinorum. Incondite etiam hinc ab Iungermanno (nam in editione Stephanica aliter legitur) in indice ponitur *Cadytis magna Syriæ vel Palæstinæ urbs*. Immo ut acrius inhærerem, exegit ipse sermo Herodoti, qui ita fluctuat, ut nequeat haberi pro integro, et defectus videtur latere in hoc membro, unde sequentia omnia dependent. Res ipsa statim patebit, ubi indicavero sic a me legi solitum hunc locum: Ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὔρων τῶν Καδύτιος πόλιος γῆ ἐστι Σύρων τῶν Παλ. *Nam ab Phœnice usque ad fines Cadytis urbis, regio est Syrorum Palæstinorum, ut vocantur.* Procede sic ordine, et vides lenissima esse Herodotea, et demonstrare tres diversitates incolarum, qui possident terras inter Syriam Phœnicen et Ægyptum; nempe primi sunt Palæstini, secundo emporia Arabum ad mare Mediterraneum, tertio rursus Syri ab Ienyso urbe ad paludem Serbonidem; hinc initium Ægypti. Ad caput 96. lib. 1. sub numeris 41, 6. iam patuit hac vitiositate correptum fuisse Herodotum ex confusione vocum γῇ et τῇ. Etiam ex abundantia supervacua inovelisse 2, 16. τὴν γῆν. Hæc olim; quibus danda est accessio propter conatus nuperos, in quibus de Cadyti et Magdolo multa verba fiunt, sed nihil promovetur. Cadytin hanc ita describit Herodotus, ut videatur sui iuris fuisse, sita quidem in Syria, sed nec Palæstinis attributa, nec Arabiæ emporiis; itaque suis viribus ac legibus nixa. Hinc magna fuit. Periculosa autem coniectura est de delenda ἥ in verbis ἥ ἐστι Σύρων &c. quum ea in MSS. omnibus exstet, et deleta faciat loquutionem, cui nulla similis in Herodoto occurrit tot genitivis accumulatis sine fulcro ullo.

161, 23. Ἀπὸ ταύτης ἤδη αἴγ.] MS. ἀπὸ ταύτης δὴ αἴγ. Unde etiam antea reposui ἐμπόρια τὰ ἀπὸ θαλάσσης, ut ex suis MSS. etiam notarat Stephanus in margine, pro ἐπὶ.

161, 33. Εἰδέσθαι.] MS. ἰδέσθαι· et deinde ταῦτα ἀναισιμοῦται, non ἀναισιμοῦνται. Utrumque notæ melioris. Quin et prolatum ab Stephano Φοινίκης paulo ante probavit idem codex.

161, 41. Ἐπὶ τῶν παλαιῶν.] MS. ἐπὶ τὸν παλαιὸν. Nihil simplicius, et hinc quoque nihil emendatius aut verius, quum ignorem cur sic elabatur Stephanus ad
903 *ultra veteres*, quas dein putat aliis et pluribus verbis explicandas. Omnia in Herodoto sunt nunc planissima.

161, 43. Ἐσβολὴν τ. παρασκευάζοντες ἐς Αἴγυπτον.] Non sufficit hæc loquutio, nec commoda nunc est, ubi agitur de expeditione adversus eam facienda. Optime optimus MS. ἐπ᾽ Αἴγυπτον, Iam antea id patuit, quum dixit στρατεύεσθαι ἐπ᾽ Αἴγυπτον.

162, 7. Ἱματίου ἑκατέρου κροκύδα.] Sic edidi iungens Mediceum codicem codicibus Stephani, unde is ita in margine posuerat, quam lectionem satis claram reddunt Pliniana Salmasii, quum κροκύην vulgo hic positam ignoret.

162, 9. Ἐπικαλέσαντος δὲ τούτου ταῦτα.] Et cur non maluit dicere, τούτους, n. θεοὺς? an vero credimus, ut alibi usurpat τὸ θεῖον, ita nunc subintelligi velle θείου? Mirificæ ineptiæ, quæ tamen egregium Herodotum inquinare potuerunt. Omnino lege, ut est in MS. ἐπιτελέσαντος, quod colligere viri docti satis potuerant ex crebro auctoris usu, quem tradit Portus. Et certe turbatus fuit Valla, nihil proferens nisi *Hoc acto*. an suboluit illi?

162, 30. Ῥαψάμενον ὠμοβοέων καὶ τῶν ἄλ. δερμ. ὀχετὸν.] Recte ista, neque ullus in dubium vocare poterit; adeo et simplex ῥάπτειν et compositum συῤῥάπτειν frequenter occurrunt in historia Herodoti, et satis concinne, ut probat locus ab Porto citatus 9, 17., cui addas ex initio libri 6. ἔῤῥαψας ὑπόδημα. Et hinc 4, 64. Συῤῥάπτοντες κατάπερ βαίτας. Et in tempore adest Achilles Tat. pag. 205. Δέρμα προβάτου λαβόντες ὡς ὅτι ῥαδινώτατον συῤῥάψωμεν εἰς σχῆμα βαλαντίου ὅσον γαστρός. Et tamen cur nunc quoque Herodotus non adhæret suo activo? Ubique istud adhibuit, nunc traiicit se in istam formam? Nempe si Musis placet. Ego enim multo tamen prætulerim, quod reponit optimus MS. ἀψάμενον τῶν ὠμοβοέων &c. Equidem exempla, quæ de verbo ἅπτεσθαι vulgo adducuntur, maxime apparent de laqueis ac nodis et similibus: at vero Herodotus eo utitur, ut denotet sic iungere quocunque modo et nectere, ut ipsum Latinum *suere* non teneat firmius, et quod alioqui Græci dicunt ῥάπτειν. Id clarum erit, si huic exemplo iungas contrarium ex libro 2. cap. 121. Ἐπισπάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἢ τρεῖς ποδεῶνας αὐτὸν, λύειν ἀπαμμένους. Rursus lib. 1. cap. 199. Εἴδεος ἐπαμμέναι καὶ μεγάθεος. Activum ἐναπῆπτε, etsi decompositum, sic occurrit circa finem libri 1.

162, 36. Διὰ ὀχετῶν τριῶν.] Si modo ita fecit. Nam MS. illud τριῶν plane non habet, et potest plures canales in tria loca conduxisse.

162, 37. Ἐστρατοπεδεύετο Ψαμμήνιτος.] Plane sic et Valla *castra habebat*. Nec hæreo, modo in locis tam arctis et difficilibus potuerint castra poni. Certe Diodorus Siculus lib. 18. καταστρατοπεδεύειν quidem dicit Perdiccam ex Syria aggressum irrumpere in Ægyptum, et post infelicem tentationem ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν; sed nuspiam tale quid attribuit Ptolemæo, qui intus erat. Similis omnino casus rerum hic videtur esse, unde legitur in MS. ἐστρατεύετο. Eadem plane ratio occurrebat mihi in Suida in v. Δαυὶδ, ubi vulgo legitur Εἶτα τῶν ἀλλοφύλων κατὰ Σαοὺλ ἐστρατοπεδευκότων, τοῦ δὲ πρὸς τὸν ἐγγαστρίμυθον ἀπελθόντος &c. Ibi in MS. Lugdun. exstat ἐστρατευκότων, et melius est ad mentem eius loci. Etiam videntur hoc vulgatum fecisse, ut eodem sensu foret; idque forsan ex sequente statim loco, ubi versa vice Herodotus στρατόπεδον vocat aciem confligentem. Mox Mediceus codex habet οὐδέν οἱ μέγα ἀνάρσιον πρῆγμα, ut Stephanus viderat in suis, unde id recepi.

163, 1. Ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψεκάσι.] MS. ὕσθησαν ψακάδι, quod videtur ex prava ignorantia mutatum esse, quum magnitudo miraculi sic augeatur, quod ubique observata eodem tempore fuerit lapsa ex aëre una gutta, et mox cessaverit, non geminando lapsu.

163, 25. Ὡς μόγις ἂν λ. π. διαῤῥήξειας.] MS. ignorat particulam ὡς, et deinde habet διαῤῥήξεις. Et profecto scribit sæpe Herodotus, ac si narraret, ut non connexa, sed rupta utatur narratione, per quam tamen sententia est integerrima; οὕτω δή τι ἰσχυραὶ, μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαῤῥήξεις. Nec Herodotus solum, sed et alii. Ut Pausanias VIII, pag. 483., Τῶν δὲ ἐρειπίων οὐ πόῤῥω κρημνός ἐστιν ὑψηλὸς· οὐχ ἕτερον ἐς τοσοῦτο ἀνήκοντα ὕψους οἶδα. Potuit non frangere orationem ita ὑψηλὸς οὕτως, ὡς οὐχ. Tale est Petronii Traguriani; *Quum interim nemo curat, quid annonam mordet: non mehercules hodie buccam panis invenire potui*, ubi etiam poterat connexo sermone uti, *quid annonam mordeat, ita ut meh. hod. bu. panis invenire non potuerim.*

163, 34. Ὅτι ἀσθενέας φορέουσι.] MS. rursum apponit ὅτι ἀσθενέας φορέουσι τὰς κεφαλάς. Quæ repetitio non est alicuius extranei; imo est ipsius Herodoti sic amantis præbere integerrimum sermonem. Simile iam supra memini obvenisse ad 53, 35.

163, 35. Πίλους τιάρας τε φορέοντες.] Communis hæc sagina omnium qui tiaram vel nominare voluerunt, longo contextu enumerandi, præsertim B. Brissonii in libro II. Regn. Pers. Sed etiam citat hunc locum in thesauro Stephanus, et notat; [Quum hic dicat ita, tanquam hæc separans, alibi contra tiaras genus pileorum facit in Polymnia cap. 61. Πέρσαι μὲν ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας καλεομένους πίλους ἀπαγέας.] Sic ille, satis infausta contemplatione inclinatus et compulsus in hæc verba. Nam
profecto, etsi vulgata scriptura esset Herodoti, non possset continuo dici πῖλον et τιάραν ab eo separari pro- 904
pter interpositam copulam. Novissime etiam D. Monfaucon in Dario Italico pag. 422. non aliter potuit hanc demonstrationem Herodoti citare, ut dum Græca solitis verbis ponit, Latine addat *gestantes pilea tiarasque*, non addito, quemadmodum intelligat; quum ta-

tamen ibi allegare ſuſtineat in præcedentibus *πρὸς δὲ τὸν ἥλιον*, quum in noſtris exemplaribus exſtet, *καὶ πρὸς τὸν*: ubi etiam quum interpretetur ſuperiora *oſſa eorum qui in acie ceciderunt cum iacerent fuſa, et ſeparatim poſita*, vix intelligas, quum quæ fuſa iacent, mixtim poſita ſint. Illud vero permirum eſt, quomodo Heſychius ita ab exemplaribus Herodoti decipi potuerit, prout certe deceptum apparet, dum ex ſolo libro primo auctoris noſtri vidit tiaram maſculino genere poni; in aliis vero partibus incertum relinquere. Locum ſane libri primi ſine ullo offendiculo per Medicei exemplaris claram fidem indicavimus ita, ut verum pateret Heſychium eſſe, in capite 132. Sed quum Herodoto ſæpius de tiara ſcribendum fuerit, et auctor iſte agat ſeria, debuit ſcivisſe plura talia in eo documenta eſſe. Quod ut nos iam denique doctiores bene intelligamus, teſtificor in MS. Mediceo plane legi *πίλους τιάρας φορέοντες*. Itaque et maſculinum eſt lib. 8. cap. 120.: nam MS. plane *τιήρεϊ χρυσοπάςῳ*. Ubi tale quid requiri, non vero cogitandum de triere, docet mos Perſicus in xeniis, de quo etiam Herodotus 7, 116. in Acanthiis, ubi veſtes ſunt, non naves.

164, 19. *Ἀνεβόωντε καὶ ἀνέκλαιον.*] Minus ſuccenſendum illis, qui procudere ſuſtinuerunt hanc lectionem ex ſequentibus *οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀνέκλαυσας*, idque inſuper exemplo ipſius auctoris alibi iungentis compoſita verba ab eadem præpoſitione, ut *ἐπαείροντα καὶ ἐποτρύνοντα, κατέχαιρε καὶ κατεκερτόμεε*, et ſimilia. Sed tamen ab alieno manum oportuit abſtineri, quum in poſtremo exhibeat optimus MS. *ἀντέκλαιον*, quod haud dubie Herodoti eſt, et hinc præfero; quum etiam alterum videatur reſervaviſſe ad locum inferiorem *ἀνακλαίσας μέγα*. Quod vero Stephanus ante notaverat in margine *τοιάδε*, poſtea *παρὰ*, confirmata ab eodem codice recepi.

164, 23. *Δευτέρα οἱ τὸν παῖδα ἐξέπεμπε.*] MS. ſimpliciter *ἔπεμπε*. Sed et quod ſequitur verbum *ἦγον*, ignoratur ab MS. et omnino non ſolum ſine ſenſu eſt, ſed etiam ſine ulla conſtructione hic intruditur, ut omnino debeat expelli. Quippe ut antea dixit a Cambyſe traductas fuiſſe filias ſervili habitu et aquam portaturas, ita nunc filios vinctos colla funibus et capiſtratos ora; ut etiam mox ille ipſe MS. non præfert *ἄγοντο*, ſed rectisſime *ἤγοντο* et *ἡγεόμενον*.

164, 33. *Τωὐτὸ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγ.*] Particula *καὶ* in MS. non exſtat, quam ſicut vulgus inſereret huic ſententiæ, Herodotus arcendam iudicavit.

164, 42. *Αὐτοῦ τρεῖς φύλακοι.*] An credimus hunc numerum? an obſervationis huius tam accuratam fidem conſtare voluerunt Perſæ? Immo eſt nugaciter inculcatum iſtud numeri vocabulum, ut bene illud *τρεῖς* abſit ab optimo MS. Mox prodita ab Stephano *ποιεύμενα* et *πυνθάνεται* ſtabilita ab eodem codice admiſi, ut certe probabiliora.

165, 5. *Τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πάθος.*] Crediderim ſic pleroſque loquuturos, et Herodoto etiam attributuros hoc vocabulum, quod ſæpe adhibet, ut et fœmininum *πάθη*, quæ eandem habet intentionem. Sed quam ſingulare, quam purum eſt, quod nunc offert ex calamo Herodoti codex optimus? nempe *πένθος*. Nonne hoc ipſum recte ab Herodoto dicitur *πένθος* in amiſſi patrimonii damno? quum in cauſa ſimili divina Apocalypſis 18, 15. *Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν ςήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες*, et rurſum vers. 19. Ex eodem mox poſui *πτωχηΐην* pro *πτωχίην*, ut notatum eſt 32, 21.

165, 16. *Εὗρον αὐτοῦ οἱ μετιόντες.*] Vocula *αὐτοῦ* non eſt in MS. et plane nihil in ſe habet roboris, nec in vertendo rationem eius ullam habuit Valla.

165, 23. *Ἦν καὶ σφεων ἀποςέωσι.*] MS. *εἰ καί*. Ac ſtatim *ἐν δὲ καὶ τῷδε*, non *ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε*, quæ tamen ipſæ voces ſic repetitæ exſtant cap. 38. huius libri.

165, 27. *Τῷ Λίβυος Ἰνάρῳ παιδὶ.*] Primæ duæ voces non habentur in MS. et ſatis patriam notavit antea.

165, 32. *Κακὰ πλέα.*] MS. *πλέω*, quod hinc pro genuino habeo, etſi iſta *πλέα* interdum quoque antea iam dixerit.

166, 1. *Τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς.*] MS. *τὸ ὦν κατακαίειν τε τοὺς νεκροὺς.*

166, 3. *Θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι.*] Quid potuit fieri accommodatius ab editoribus? nempe præcedit *Πέρσῃσι*; neceſſario his debuit reſpondere caſus alter; ut ne canonibus Grammaticæ iniuria fieret. Quid tamen, ſi Herodotus aliter ſcripſerit; noſtrumne erit non eum ſequi, quam potius ex noſtro ſenſu formabimus? Sane MS. plane profert *λέγοντες*, nec habeo cauſam, cur non id etiam Herodoti eſſe rear, idque ex more veteris Græciæ frequenter ita variantis, neque hic modo, ſed etiam 4, 132. *Δαρείου μέν νυν ἡ γνώμη ἐῆν Σκύθας ἑωϋτῷ διδόναι σφέας τε αὐτοὺς καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· εἰκάζων τῇδε.* Ita enim præclarus quoque MS. ubi ſubſtitutum eſt *εἰκάζοντος*. Talia ſunt apud Arrianum 2. cap. 7. *Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι οὔτε* 905
κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες. At potuit *ἐπεοικότος* vel *ἐπεοικότων*, ut vidi etiam in uno MS. At non placuit Arriano.

166, 8. *Οὐδαμῶς σφί ἐςι.*] MS. *φησίν ἐςι.* Quod ipſum quoque opinor eſſe Herodoti: nempe ſicut poſt relatam opinionem Perſarum addit, eos dicere non licere Deum paſci cadavere; ita poſt opinionem Ægyptiorum de igne traditam, addit, eos dicere non igitur licere ullo modo belluis (in his eſt ignis) cadaver præbere; ut non de ſe ipſis tantum concludant, ſed generatim.

166, 15. *Ἀμάσι λυμαίνεσθαι.*] Recte: nam ſic notat Portus ex 9, 78. *λυμαίνεσθαι νεκρῷ*, quod poterat habere ex libro 1. cap. 214. iisdem in verbis *λυμαινομένη δὲ τῷ νεκρῷ.* Nec tamen hæc omnia vetant, audiri etiam ex codice MS. *Ἄμασιν*, et hunc accuſativum placuiſſe nunc ſimiliter Herodoto, ſicut placuit 8, 28. *Ἐσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώρην τὴν ἵππον αὐτέων ἐλυμήναντο ἀνηκέςως.* Itaque voluit in utrumque ludere.

166, 19. *Ἔθαψε ἐν τῇσι θύρῃσι.*] MS. *ἐπὶ τῇσι*, et id deſideratur.

167, 8. *Τὰ λέγειν χρῆν.*] Peior eſt hic infinitivus, quam indicativus ille, qui exſtat in MS. *χρῆ.*

167, 16. *Ἐς τοὺς ἀπέπεμψε.*] Circa hunc locum perverſa contigit mutatio in editionibus, ut ita nunc exhibeatur, quum legatur in optimo MS. *ἀπέπεμπε*, et recte. Deinde etiam *νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι αὐτοὺς καὶ κεχωρισμένοισι.* Vulgo abeſt ſecunda copula.

167, 27. *Ἡμέας τε ἀπέπεμπε.*] MS. idem contra nunc *ἀπέπεμψε.* Vides plane laſciviam.

167, 41. *Ἐπειδὰν οὕτω.*] MS. *ἐπεὰν οὕτω.*

167, 44. *Μέχρι δὲ τούτων.*] MS. *τούτου.*

168, 4. *Τὸν χρυσὸν ἠρώτα ςρεπτὸν.*] MS. *χρυσοῦν*; certe et ſupra vocavit *χρύσεον*. Sed etiam MS. et ſupra et nunc *ψέλια*. Et 4, 168. de qua ſcriptura egit Salmaſius in Plinianis pag. 245.

168, 23. *Ἔτεα μὲν ἐς εἴκοσι.*] Prorſus quaſi nonniſi puerile quoddam aut vulgare ſtyli genus tanto ſcriptori adfuisſet. At vero optimus MS. ſine præpoſitione *ἔτεα μὲν ἐείκοσι καὶ ἑκατὸν ἀπικνέεσθαι.* Quod ipſum cur non auſim Herodoto vindicare, quum et Ælianus, quanquam præmiſisſet *εἰς Ἀρκάδας ἀφίκετο*, non recuſarit mox ſubnectere *ἀφικέσθαι σφίσι τὸν ἄνδρα* dativum adamans 2, 42., ubi noſter quartum caſum? Tale utique eſt lib. 2. cap. 36. *Τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἅμα κήδεϊ κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς, τοὺς μάλιςα ἱκνέεται.*

168, 31. *Ἀπ' αὐτοῦ ἐπιπλέειν.*] Quid hoc erit? Certe nequit verti *in ea innatare*, quod tamen profert Valla, haud dubie aliam lectionem ſequutus, et veram, quam nunc repoſui ex optimo MS. *ἐπ' αὐτοῦ.*

169, 2. *Δολεροὺς* &c.] Quam belle id repetiverit in ſene Ceo Archidamus, refert Ælianus 7. Var. H. 20.

169, 6. *Ἱςῶσι περὶ τὴν πόλιν.*] MS. *ἱςᾶσι.* Deinde *ἐμμανής τε ἐὼν*, ubi Herodoto invident Ioniſmum illic plerumque uſurpatum, edentes *ὢν.*

169, 36. *Ἐκ Θηβέων δὲ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγοὺς, καὶ καταβὰς* &c.] Mira varietas numeri, ut modo exercitum, modo Cambyſen ſpectaverit; quod tamen ferri quacunque ratione poſſet, niſi vel puer videret iſta *ἔχοντες ἀγωγοὺς* inepte ex inferioribus huc eſſe inculcata; ut mirari oporteat Stephanum, quum Valla iſtas voces in interpretando omiſisſet, Stephanum dico illa ſic integrare, *Thebis autem iter faciebant, itineris duces habentes*, quæ nec omiſit Thom. Gale, etſi cod. Arch. eum doceret illas voces non eſſe antiquas. Itaque quum iſtius codicis teſtimonio ſubſcribat etiam Mediceus, et res nimium pateat, non cenſui ulterius pro Herodoteis iactanda, quæ ipſa clamabant ſe eſſe ſuppoſiticia. Cæterum ex eodem MS. ſcripſi *Θηβῶν*, non *Θηβέων*, ut Iungermannus, non *Θηβαίων*, ut Aldus prior.

170, 7. *Ἄριςον δὲ αἱρεομένοισι.*] MS. *ἄριςον αἱρεομένοισι*, omiſſa adverſativa, quæ prorſus nullam hic habet tutelam, ſed præterea *αὐτέοισι*, non *αὐτοῖσι.*

170, 23. *Θεὸς παρείη φανεὶς.*] MS. *θεὸς εἴη φανεὶς.* Et videtur alterum temere repetitum ex præcedente ver-

su, quum ista exprimant ultra modum, et condonandum Casaubono, quum ad Spartianum pag. 23. citat hæc verba, prout vulgo legebantur.

170, 39. Ἐὼν μέγας.] Præclare conveniunt codices Arch. et Eton. apud Thom. Gale cum Mediceo exemplari ad expellendum quod nulli bono est, et restituendum, quod certe debuit ab Herodoto notari μέλας. Et quum Stephanus testatur sua exemplaria habere μέγας, illa vero nihil nisi obstinatam produnt pervicaciam corruptelæ in vulgaribus Herodoti codicibus: recte interim ipse præfert μέλας, quod unde habeat, non aperit, et priores editi retinent μέγας. Sed male. Quare enim vocat μέγαν, quum iam dixerit esse μόσχον? Nec reliqui auctores de illa magnitudine præcipua quidquam tradunt. Color vero quis in eo dominatus fuerit, annotari debuit. Præterea quod post vocem τετράγωνον sequitur verbum φορέει, ab eo abest, et videtur esse aliorum, qui sufficere non iudicarunt verbum proxime antecedens ἔχει, unde tamen omnia recte dependent.

170, 47. Τοιοῦτοι θεοὶ.] MS. οὗτοι οἱ θεοὶ.

170, 49. Οὗτος ὁ θεὸς.] Notabili geminatione particulæ MS. οὗτος γε ὁ θεὸς, et mox ὀρτὴ μὲν δὴ διελέλυτο, ubi vulgo δὴ abest.

171, 15. Ὅτι τόξον.] MS. ὅτι τὸ τόξον. Et mox ὁ παρὰ τοῦ Αἰ. ἤνεικαν, non τὸ.

171, 43. Ἐς οὗ ἀποθάνωσι, ἥν σφι μὴ παρευρεθῇ τι
906 ἄδικον, μέχρι τούτων] Nihil potest dici insulsius hoc
Græco sermone, cui tale principium et par clausula adiungitur, quorum significatio est eadem; et hinc ista geminatio tolerari nequibat, nisi et gemina foret periodi istius argumentatio ac bipartita. Id nisi fieret, supervacua erant μέχρι τούτων. Debuit duntaxat deleri negativa μὴ, ut esset ἥν σφι παρευρεθῇ τι ἄδικον, μέχρι τούτων· ut doceret eos esse iudices ad vitam; sin alicuius iniusti convincantur, eo usque. Sed Herodoti mentem præclare ab auctore expositam depravarunt nimiæ aliorum manus, quam nunc ita ex illustri MS. Mediceo reponimus, ἐς οὗ ἀποθάνωσι, ἢ σφι παρευρεθῇ τι ἄδικον, μέχρι τούτων, *Donec moriantur, aut dum alicuius iniusti comperiantur, eo usque.*

171, 39. Οὐκ ἐωθότα ἐπενόεε ποιήσειν.] Hæc consueta qualia sint, quum possit dubitari, idcirco Ez. Spanhemius citans hunc locum in notis ad Iulianum pag. 89. sustinet opinari quod antea apud eos inusitatum, a Cambyse Cyri filio, et quidem nulla Persarum lege prohibente, primo inductum, tradere nunc Herodotum. Quod qui potuit venire illi in mentem, aut nobis erit credibile? Sane non dicitur id ab Herodoto clare, sed facile colligi potest: et ex Cambysis iocosa interrogatione, qua quærit, an sit lex quæ iubeat, ostendit se scire esse, quæ vetet. Nam ut primum exemplum det ignoti facti, an de eo sollicitum dicimus futurum fuisse Cambysen? Deinde an verba ista ἐξεῖναι ποιέειν τὰ ἂν βούληται possunt dici de ignoto? quum sit propria formula de vetitis.

171, 47. Ὑπεκρίναντο.] MS. ὑπεκρίνοντο.

172, 11. Ἕλληνες μὲν γὰρ λέγουσι.] Vocula γὰρ ab MS. exulat.

172, 26. Τὴν γυναῖκα περιτῖλαι.] MS. περιτεῖλαι, quod potest referri ad 52, 15. Quin etiam Herodoto constitit ratio, ut maluerit nunc scribere κότερον περιτ. non κότερα, ut vulgo, in coniunctis tot fœmininis. Deinde MS. εἴη καλλίων, non εἴη ἀμείνων, prout in Anglicis etiam libris inveniebat Gale.

172, 29. Ταύτην μὲν δή κοτε σὺ.] MS. μέν τοι κότε σὺ. Opinor autem hæc notanda signo interrogationis, ut vertatur: *at tu cur hanc lactucam imitatus es evulsa Cyri domo?* Nam istud κότε vel *aliquando* in exprobratione foret absonum, quum videatur id contigisse modo post factum. Et mox πολλὰ ἐώθεε, non ἔωθε. Et rursum τιμὴ δὲ καὶ αὕτη οὐ σμικρή.

173, 1. Τῇ δὲ φιλονεικίῃ.] Quis non videat male isti ambitioni locum dari, qui dicatus est φιλοινίῃ, ut notavit Stephanus de libris MSS. tacens? At quum Gale in suis duobus, ipse in Mediceo non aliter legerim, an caussa ulla superest vel reminiscendi τῆς φιλονεικίας? Omnino reposui verum. Et statim MS. Mediceus τοιάδε ἀμείβεσθαι, non τοῖσδε.

173, 8. Κοῖος τις δοκέει.] MS. δοκέοι, quod penitus requiritur.

173, 17. Ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας.] Vox ultima in MS. non apparet; et forte non desideres: gavisus est quod ad illa. Etsi videam lib. 4. cap. 88. Ἡσθεὶς τῇ σχεδίῃ. Lib. 3. cap. 119. Ἡσθεὶς αὐτῇ. Cap. 134. τῷ ἔπει. Quæ considerationem habent aliam; et recte vox ἀκούσας repellitur, quum scribat huius libri cap. 28. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τούτων, quæ etiam lectio confirmatur ab eodem MS.

173, 45. Ἀγαθόντε πρ. εἶναι.] Curavi, ut Græca Latinis responderent; quæ quum sic formaverit Valla, *conducit tibi te providum esse*, certe is non legit ἀγαθῶν, quod in omnibus editis, quos ad manum habeo, exstare scias, sed prout edidi. Sic et iidem inique mox conspirant in πολιήτας, quum egregie legatur in optimo codice πολιήτας.

174, 7. Ἀράξεα] Sic iterum omnes editi, quum MS. Med. simpliciter exhibeat Ἀράξην.

174, 12. Ἀλλ' οὔ τοι χαίρων.] MS. ἀλλ' οὔ τι χαίρων. Rursum deinde interest nosse sic legi in optimo MS. ἐπεί τοι καὶ πάλαι ἔς σε προφάσιός τευ ἐδεόμην· εἴπας ἐλάμβανε τὸ τόξον· quum vulgo post verbum ἐδεόμην addatur ἐπιλαβέσθαι, et sic inseratur quoque Ταῦτα δὲ. Quæ quum per inertiam legentium tanto tempore inquinare Herodotum potuerint, ego quoque relinquere illa ob versionem Vallæ potui. Sed ista brevitas meo iudicio non tantum longe est nervosior, sed admirabilis. Quid enim volunt illa *quia olim iam debebam captare in te occasionem?* Si enim illud debebat, utique capita criminum duo ostendit se in promptu habuisse, ut quolibet momento eum corripere potuerit: certe graviora crimina committi ab Crœso nequibant, et illa iam monstrat Cambyses se bene captata habuisse, ut prorsus nunc indicat ista Cambysis ratiocinatio. Sed aliud quid ab eo profertur: nempe *quippe et olim prætextu adversus te aliquo egebam*, quem scilicet nunc opportune nactus sum, et quum iustas iræ caussas mihi dedisses, noluerim tamen illis uti, sed speciosiores et recenti flagitio insignes aucupari maluerim, quo probatior foret mea vindicta. Sequentes duas voces nec Valla videtur agnovisse, sed successit Stephanus huic labori, ut centonem hunc bene consueret.

174, 20. Καὶ ἐπιζητοίη] MS. καὶ ἐπιζητῇ. Et mox ἢν δὲ μὴ μεταμελῆται, quod est simplicius et explicatius, quam vulgatum ἢν μὲν δὴ μὴ μεταμελῆται.

174, 31. Ἐς δὲ δὴ καὶ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν.] MS. ὡς δὲ δὴ καὶ ἐς τὸ Ἡφαίστου ἱρὸν. Agnoscis iam spectatum corruptelæ genus, quo particula ἐς occupavit sedem voculæ ὡς, ut patuit ad librum secundum.

174, 36. Ἐγὼ δέ οἱ σημανέω.] MS. pro his tam mul- 907
tis habet ista pauca, sed ad declarandum non minus, imo vel magis valida, ὧδε σημανέω.

174, 40. Ὅμοια τοῖσι τοῦ Ἡφαίστου.] Ut videtur Herodoto probatior fuisse huius adiectivi constructio cum tertio casu, quod docent exempla apud Portum. Attamen MS. ὅμοια τοῦ Ἡφαίστου. Et est æquissima caussa sic variandi. Neque enim in præcedentibus agnovit quædam ἀγάλματα τοῦ Ἡφαίστου, ad quæ referri hoc plurale τοῖσι posset, sed tantum dixit ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τὤγαλμα.

174, 44. Εἰ γάρ τις προθείη πᾶσι ἀ. ἐκλέξεσθαι.] Sic adduco, quia reliqui intactam editionum lectionem, contentus id quod Florentiæ legeram, in ora appofuisse, ut quisque eligeret. Ne tamen interea credar ambiguus hæsisse, omnino falsum est, quod solet legi, et omnino verum est, quod aperio ex Florentia. Nam προτίθεσθαι quidem in libro primo bis usurpat de apponendo cibo, etiam de exponendo puero, etiam de consultatione in concilio, ad qualem sensum respexit Valla interpretans *præbeat facultatem*, qui sermo nescio an deceat aulam Persicam, quam nunc mente concepit auctor, unde nunc quidem non obliviscitur τοῦ κελεύειν, quod plane non expressit Valla, sane perperam. Itaque sententia Herodoti est, si quis imperet vel imponat omnibus hominibus, iubens eligere. Hoc autem est προστιθέναι, ut bene notavit Portus et est in MS.

175, 1. Γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθ.] MS. Γέλωτα τοιαῦτα τίθ. Et plane agnoscimus hunc esse fontem, unde apud Petronium cap. 17. mulier hausit *petoque et oro, ne nocturnas religiones iocum risumque faciatis.*

175, 6. Ἐπὶ πόσῳ ἂν χρημ.] MS. ἐπὶ κόσῳ ἂν χρ. ut 8, 85. Μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούεσθε.

175, 17. Οὕτω μὲν νῦν.] MS. οὕτω νῦν.

175, 26. Ξεινίην Ἀμάσι τῷ Αἰγυπτίων βασ. συνεθήκατο.] Voci primæ apponunt signum, ut inde notent in margine pro ξεινίην in MSS. legi quoque φιλίην, ipso etiam Gale hanc normam imitante, nec de codicibus Anglicis quidquam diversum testificante, perinde ut pro Αἰγυπτίων vulgato indicant Αἰγύπτου in eisdem legi. Quod si ita est, functi sunt officio: sed verendum est, ne manus Stephani aberraverit, quum vellet indicare utramque vocem et φιλίην et ξεινίην exstare in libris antiquis. Ecce enim quam magnifice et ample MS. Mediceus profert hanc manum Herodoti: ξεινηΐην Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ φιλίην συνεθήκατο. Quo magis hæc et alia inspicio, certe crescit reverentia erga præclarum istud vetustatis munus, unde discimus per epenthesin hæc dici, ut intelligatur adeo arctam fidam-

fidamque amicitiam inter hos conſtitutam fuiſſe, ut usque ad ſanctum hoſpitii vinculum procederet; illud nempe, quod vix videbatur fieri poſſe, utpote inter principes tanto intervallo ſeparatos, et quorum nemo videri poterat unquam peregrinaturus. Hæc clara est ſententia. Quod ſi tamen ad vulgares formulas crediderimus propius acceſſiſſe hanc ipsam, ſane facili momento perſuadebitur lector Herodotum ſcripſiſſe ξεινηΐην Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ καὶ φιλίην συνεθήκατο. Id confirmat ipse auctor mox in Amaſios epiſtola. Ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα. Et ſic 8, 143. Ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον. Plutarchus de virtut. mulier. p. 255.

175, 33. Ἔκτητο δὲ πεντ.] Plane legitur in optimo MS. ἐκέκτητο.

175, 45. Πολλῷ δέ τοι πλεῦνος.] MS. πολλῷ δὲ ἔτι πλεῦνος.

176, 8. Ὅς τις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε.] Sit hoc pulchellum aliis, qui antehac operam Herodoto dederunt. At mihi tum mirabiliter ſordet, tum ſententiæ nullius videtur, et prorſus indignum Herodoto. Quid enim est τελευτᾷν ἐς τέλος? quum ſi voluisſet utique præpoſitione ista uti, debuisſet ὅς τις τέλος οὐκ ἐς κακὸν ἐτελεύτησε, qui tandem non in malum deſierit. Sic enim dicunt Græci τελευτᾷν ἐς τοῦτο τι· et ſic afferunt ex hoc noſtro ἐτελεύτησαν ἐς τοῦτο, idque legitur hoc libr. c. 126., ut ſic ad ipsam materiam et argumentum attendatur; aut etiam retento ſubſtantivo nec converſo in adverbium poſuisſet ὅς τις οὐκ ἐς τέλος κακὸν ἐτελεύτησε. Sed peregregie et aberrationis in ſcribendo origo et ſimplicisſima reſtitutio debetur denuo exemplari Mediceo, in quo legitur ὅςις ἕτερος οὐ κακῶς ἐτελ.

176, 10. Σὺ ὦν νῦν.] MS. σὺ νῦν· ſed præterea verbum ποίησον in MS. non apparet, niſi in margine, ut conſiderandum ſit, an non uno tractu ſcripſerit auctor, σὺ νῦν ἐμοὶ πειθόμενος, πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε φροντίσας τὸ ἂν εὕρῃς &c. (nam et ſic MS.) ἀπόβαλε.

176, 15. Μὴ ἐναλλὰξ ἤδη αἱ εὐτυχίαι τοι τὠπὸ τοῦδε αὐτοῖσι πάθεσι.] Longe ſpecioſiorem ſeriem, quam ſimul veriorem facit mutatio ex libris Stephani in margine notata αὐταῖσι πάθαισι, his vocibus tam præpoſtere digeſtis et permixtis, etiam diſſipatis, quas coniungi oportuerat, prout auctor coniunxerat, præbet liber MS. μὴ ἐναλλὰξ ἤδη τ' ὠπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοιαύταισι πάθαισι. Res ipsa clamat. Mox etiam MS. idem ὑπετίθετο, non ὑποτίθοιτο.

176, 21. Ἐπ' ᾧ ἂν μάλιςα τὴν ψυχὴν ἀσηθείη.] Hic locus est, quem reſpiciebat in notis ad Luciani Timonem Tanaq. Faber, vir ille incertus, ſuſpenſus et præcipitans, dum ſpernit codices antiquos, ad inſulſas coniecturas aut fidem nimis facilem, quam nunc præbuit editionibus Herodoti, ut adiuvaret ſcholia-
908 ſten Ariſtophanis Διάσια ſatis abſurde ſpectantem. Et Portus hinc ἀσᾷν iactitare potuit verbum Herodoti, quum is debuerit ſcire lib. 1. cap. 136. occurrere μηδεμίαν ἄσην, diverſam ſane ab ἄτη. Itaque in hoc loco Herodoti exhibebat codex optimus ἀσθείη· ut liceat hoc exemplum apponere locis illorum, quos Græci ſermonis Patres agnoſcimus, vel Ἡ μὲν τ' ἀζομένη κεῖται, vel γούνατα σείριος ἄζει.

176, 25. Ἐποίεε τάδε.] MS. τοιάδε.

176, 27. Ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε.] MS. ἐκέλευε, nimirum ut modo dixit ἐποίεε.

176, 49. Κεχαρηκότες.] Ut ſimilia duo exempla huc confert Portus, etſi exſtent plura. Attamen cur tacebitur legi in optimo MS. κεχαρηότες? quod quidem perinde bonum. Et ut non diſplicuiſſe pateat ſcriptori noſtro, etiam lib. 4. cap. 14. habet τεθνηὼς, ubi vulgo τεθνηκὼς.

177, 8. Καὶ ὅτι ὡς οὐκ εὖ.] MS. καὶ ὅτι οὐκ εὖ. Et quid affert vocula ὡς, quam merito expellit liber optimus?

177, 18. Πέμψας δὲ κήρυκα λάθρη Σαμίων Πολυκράτης.] Quaſi vero periculum esſet, ut crederetur tyrannus in legationibus et quidem talibus mittendis uſus fuiſſe conſilio aut conſcientia eorum, quos oppresſerat; ideone debuit ſic cavere præmonendo Herodotus, et non quisque facile ſuſpicetur? Vide igitur aliquid inſigne. Nam optimus ille MS. tantum habet Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ Καμβύσεα. Quæ prorſus ſufficiunt.

177, 32. Ὑπὸ Πολυκράτεος.] Etiam abſunt hæ voces ab MS. et mire verboſus est in hac parte contextus, qui nihil memorabile exprimit.

177, 45. Ἐπίκουροί τε μισθωτοὶ καὶ τοξόται.] Etſi ita concipiat quoque hanc loquutionem c. 54., attamen nunc MS. ἐπίκουροι μισθωτοὶ. Et ſufficit. Mox etiam in eodem effertur ἐξελασθέντας, prout iam ſupra notavi et rurſus cap. 54. Denique ex eodem edidi τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι ſine articulo τῶν. De defectu autem verborum in Laconico reſponſo quid dicam, niſi ſi videatur etiam nimis largum esſe et abhorrens ab Urbis illius more, prout vulgo effertur, ut licet illud ſit ſatis decens ex ſenſu, tamen eum videatur concinnasſe vir politior præter manum Herodoti, quum Lacones tantum reſponderint τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα οὐ συνιέναι, ſive primam orationis partem intelligas, ſeu præcipuum caput materiæ. Quid autem differt inter istud ἐπιλελῆσθαι hic ita inculcatum, et οὐκ ἐμέμνητο, quod poſitum ab auctore in cap. 51.?

178, 1. Οὔκω τι τιμωρῆσαι.] Quam facinoroſe conturbatæ ſunt literæ in hac lectione? quam egregie contra expoſitæ iuxta Herodoti manum in optimo MS. οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι?

178, 4. Ἐπ' οἷσι ἀγοίατο οἱ παῖδες.] Duas poſtremas voces non agnoſcit MS. optimus, et quis non eas proſcribat in tanta iteratione?

179, 4. Οἴχοιντο.] MS. οἴχοντο, idque ſatisfacit.

179, 13. Ἔπεμπε δὲ.] MS. ἀπέπεμπεν δὲ. Agnoſcis hoc ipsum compoſitum esſe, quo iam ante de hoc facto fuit uſus, ut ſit omnino probabilius, quam ſimplex. Miror, unde Stephanus acceperit ἔπεμψε. Ex eodem libro bis recepi εἵνεκεν·

180, 1. Ἀπελαυνόμενος δ' ἂν.] Quid utile huic loco ex ista adverſativa inſerta? Nimium coniunctus est ſermo, quam ut posſit ferri; et ſane legit MS. Ἀπελαυνόμενος ἂν.

180, 4. Ὃς ἂν οἰκίοισι.] Molliter ac diſtincte MS. ὃς ἂν ᾖ οἰκίοισι. Mox in oratione Periandri habebat codex ἐξειργασάμην, non ἐξεργ. Item ςείλας πλοῖον, non πλοίῳ. Quæ certe non cedunt vulgatis.

180, 41. Ἐπεκάλεε τὸν Λυκοφ.] An igitur hic factum est, quod in verbo ἐπικαλεῖν vulgo intelligitur? MS. ἀπεκάλεε, quod multo elegantius. Nonne exſtat 9, 20.? Καὶ γυναῖκας σφέας ἀπεκάλεον.

180, 43. Οὐκ ἐνεώρα.] Utitur hoc verbo et ſic compoſito Herodotus, prout exempla collegit Portus; ſed alio quodam modo, ut illa docent. Et quod non ſperabam, hoc loco edit optimus MS. οὔκων ἑώρα, in illum prorſus non coniiciebat oculos. Et ibidem in parvo licet, tamen Herodoti cuſtos membrana Medicea retinet τὴν ἀδελφεὴν, ut ſemper auctor noſter, non ἀδελφὴν.

181, 7. Τὰ πατρῷα ἀπέβαλον.] Nimis aperte et ruſtice, quam ut politam Corinthum deceat. Itaque pretioſisſimum mihi videtur, quod exſtat in optimo MS. μετέβαλον.

181, 12. Ὑποκρινόμενος.] Hoc exemplum Portus ſubnexuit multis aliis, in quibus apparet aoriſtus ὑποκρίνασθαι, quod tempus etiam nunc adhibitum fuiſſe docet optimus MS. exhibens plane ὑποκρινάμενος.

181, 41. Δήμου γὰρ τούτου ἦν.] Nequivi indulgere aut Vallæ aut Stephano corrigenti Vallam, in id conſpirantibus, ut δῆμον vertant *tribum*, quum nec vocis Græcæ natura id ferat, nec publicus illius uſus qui præcipue valuit in Attica, ut norunt omnes. In prioribus etiam volui Latina concinnare ad formam Græcorum, ſed ubi excidiſſe deprehendo vocem *nepos*, *qui Archiæ nepos*, *Samii filius*. Aliter concepit Vindingius, dubito an bene; ſcribit enim [Archiæ a Samiis publice funus factum fuit, eiusque filius ſuo filio Samii nomen indidit, quod Archias Sami ſtrenue pugnans cecidisſet.] quaſi ille Samius proprie appellatus esſet nepos eius qui in Samo cecidit.

181, 46. Ταφῆναι δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων εὖ.] Eadem in vocula terminat orationem cap. 82. Πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ. Itaque hactenus commode ad Hero- 909
dotum. Cæterum qui δημοσίῃ apud veteres vel Græcos vel Romanos ſepultus eſſe dicitur, facile ſimul et necesſario intelligitur εὖ et egregie ſepultus eſſe, ut prorſus hæc expoſitio ſit ſupervacua, et idcirco quum a MS. eadem vocula abesſet, cur ea inquinaret hanc editionem?

181, 49. Ἐς τὴν Πελοπόννησον.] MS. ἐς Πελοπόννησον.

182, 5. Ταύτην πρώτην ςρατιὴν.] Ut ſolent post enarratam memorabilem expeditionem vel aliam rem, quæ deinde contigit ſæpius, plerumque inſtar epimetri addere, ut lectorem moneant attentum eſſe in obſervando primo eius exemplo. Cui ſimile occurrit in cap. 138. Id nunc vulgo creditur fieri etiam ab Herodoto. An tanti fuerit hæc expeditio, ut ſequentibus in Aſiam expeditionibus, et ſane celeberrimis et maximi momenti, initium dederint, merito dubites. Utique non agnoſcit optimus codex aliud, quam ταύτην τὴν ςρατιὴν, quod ſequor. Maior difficultas est in eo, quod ſtatim dicuntur Dores hanc expeditionem per Lacedæmonios feciſſe, prout vertit Valla, ſed nempe in obſcuro apprehendens, quod ad manum venit,

qualecunque esſet. Etenim ille ſenſus plane non in Græcis affatim corruptis exprimitur: ſed pulcherrimam opem adfert codex Mediceus, in quo non legitur Λακεδαιμονίοισι, ſed tantum Λακεδαιμόνιοι. Et certe ſyllaba iſta poſterior σι delenda eſt, quum innuat Lacedæmonios Dorienſes iam factos hac militia functos eſſe.

182, 15. Ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι.] Citantur hæc ab Bocharto in Canaan 1, 14., ſed ita ut primam vocem iubeat legere ὅμοιος, quia nimirum antecedit θησαυρὸς. Quæ coniectura decet eum, qui nihil in legendo attendit ad ſtylum ſcriptoris. In libro 7. bis occurrit ἀνὴρ δόκιμος, ὅμοια τῷ μάλιςα. Quæ notari hodie propter nauſeam vix posſunt, ſæculis bene cognita, nec debuit ipse ignorare.

183, 7. Πρότεροι γάρ.] Sic enim legitur in optimo codice, quod propterea teſtor, quia Stephanus ita agit, quaſi in ipſius libris MS. legeretur quidem etiam πρότεροι, ſed vocula μὲν quoque ſervaretur, quæ nulla eſt in MS.

183, 19. Βάθος ὀρώρυκται.] MS. ὤρυκται.

183, 43. Οὔνομα τὠϋτὸ εἶχε Σμέρδις.] MS. Σμέρδιν. Et videtur Græciſmus Herodoti exigere, ut nomen proprium efferatur in eodem caſu; quo vocabulum ὄνομα. Sic enim 4, 6. Σύμπασι δὲ εἶναι οὔνομα Σκολότους. Prout ſic et alii ſunt loquuti.

184, 1. Καὶ δὴ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον.] Non male, longe tamen plenior per unam voculam optimus MS. Καὶ δὴ καὶ οἱ ἐπ' Αἴγ.

184, 4. Στὰς ἐν μέσοισι.] Conſtructio eſt illa ipſa, qua Arion libro 1. dicitur bis ςὰς ἐν τοῖσι ἑδώλοισι. Unde oritur alia ſententia. Mirum vero eſt, unde ſic corruptis aliis libris exhibeat præclarus ille ab Florentia codex MS. ςὰς ἐς μέσον. Id certe Herodoti eſſe dicit ipſe, tum cap. 130. ςαθέντα δὲ ἐς μέσον ἠρώτα· tum cap. 140. ςάντα δὲ ἐς μέσον.

184, 13. Νεῖκος τι ἔςαι.] Nonne ſuaviter ſatis iam particula τι ſuo loco poſita eſt? Quid quærunt illi, qui ſic repetunt? quum legatur in MS. νεῖκος τοι ἔςαι.

184, 31. Οὐκ ὄπωπα.] MS. οὔκω ὄπωπα. Immo non aliter ediderat Aldus, non aliter Camerarius, Stephanus ſine cauſa mutavit.

185, 8. Οἱ δὲ εἶπον ὅτι.] MS. εἶπαν, et certe ſic varietas ſoni ſentitur. Paulo ante mutavi ordinem, quum ederetur Τρωματισθεὶς δὲ κατὰ τοῦτο αὐτὸς τῇ πρότερον, antea autem Aldi et Camerarii editio diſtingueret Τρωματισθεὶς δὲ κατὰ τοῦτο, αὐτὸς τῇ; hanc diſtinctionis notam omiſit editio Hervagii 1557. et Stephanus. Sed nunc multo melius.

185, 40. Σμέρδιος ὑπεραιρημένου.] Compoſiti illius nulla hic opportunitas, et corriges vel ὑπαραιρημένου, ut mox ὑπαιρεθῆναι, vel ὑπεξαιρημένου. Nam ex MSto nihil notavi.

185, 46. Ἔργον ἐργασαί μοι.] MS. ἐξέργασαί μοι, ut paulo ante dixit ἐξεργασθέντος δέ κακοῦ τοσούτου.

186, 10. Αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν.] Citatur hic locus ab Doct. Stanleio ad Æſchylum pag. 773. et 777., ut aut conetur aut ſibi imaginetur penetrare acrius, quam vel Cambyſes vel Herodotus credi posſunt in mente habuiſſe, n. de Medo et Dario Medo, quum uterque modo cogitet de natione Medorum. Mox cur ediderim σθένεϊ τέῳ, ubi vulgo erat τῷ, cauſam dixi ſub numeris 21, 31.

186, 14. Γῇ τε καρπὸν ἐκφέροι &c.] Has obteſtationes vetuſtisſimo tempore uſurpatas fuiſſe in utramque partem libet nunc oſtendere ſubnectendo exemplo exſecrationis, quod nuper deſcriptum eſt ex ſaxo Aphrodiſienſi, et eſt in manibus Eruditisſimi Masſoni, quod ita habet: Κατὰ τὴν γνώμην καὶ βούλησίν μου ἔςαι ἐπάρατος καὶ ἀσεβὴς καὶ τυμβώρυχος καὶ οὔτε ἡ γῆ αὐτοῦ καρπὸν ἐνέγκῃ, οὔτε ἡ θάλασσα αὐτῷ πλωτὴ γενήσεται, σπορά τε παίδων αὐτοῦ ἐξολεῖται, καὶ ἑτέρα διὰ γένους οὐ γενήσεται, καὶ ζῶντι μὲν αὐτῷ ὅσα θεοὶ κατὰ ἀνθρώπων τεθείκασιν· θανόντι δὲ οὐδὲ ἡ γῆ παρέξει αὐτῷ τάφον.

186, 15. Γυναῖκες τε καὶ ποίμνια.] Quam molliter MS. ποῖμναι.

186, 24. Κατείρεικόν τε.] Egregie MS. κατήρικόν τε· quod propius iam accedit ad Heſychium κατηρείκοντο κατεσχίζοντο.

187, 4. Οὗτος ὢν ὁ 'Οτάνης.] MS. οὗτος ὁ 'Οτάνης. Nec ſolet in iſta repetitione interſerere particulas. 7, 123. Ἀπὸ δὲ Αἰνείης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλις, ἀπὸ ταύτης· 4, 44. Βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλους παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι.

910 187, 11. Καὶ ταύτῃ συνοίκεε.] MS. καὶ ταύτῃ τε συνοίκεε. Mox videtur MS. velle παρ' αὐτοῦ τὴν θυγατέρα.

187, 25. Τῶν συγκατημένων γυναικῶν.] An Valla fuit tam putidi oris, ut potuerit hoc interpretari *mulierum cum illo cubantium*, quod Herodotus ſatis declarari putat ab verbo *conſidentium* loquutione ſumpta perquam et ſcita et venuſta, ut quum Romani *ſtare* in lupanari dixerint meretrices, ille præferat verbum *ſedere*, quod forſan etiam novit Herodotus in ſermone Perſico ſic obtinuiſſe. Mire contemptum eſt hoc lepidisſimum verbum ab H. Stephano, ita ut in Theſauro id inter compoſita verbi Κάθημαι omittat, in Indice ſine notitia huius loci ieiuniſſime recenſeat.

187, 33. Ὑποδύνειν κελεύει.] MS. κελεύῃ. Et ſtatim ex Stephano et MS. ſic augenda oratio: ἦν γὰρ δὴ μή ἐςιν, unde exulat iſtud δή. Mox idem τὸν καταδοκέω, omisſo ἄν.

187, 45. Ἀφάσουσα.] Nempe ut antecedit ἄφασον et mox ἤφασε. Attamen optimus MS. ἀφάσσουσα, et dein ὑπεδέξατο τ. τ. π. κατεργάσεσθαι, prout in aliis tot exemplis futurum illi verbo adiunxit, congeſtis bene ab Porto. tum δὴ αἱ γυναῖκες

188, 14. Τοῦ 'Οτάνεω.] Fateor dictum, ut Καμβύσεω, quod aliquoties præcesſit, et ſequentur aut præceſſerunt ſimilia. Attamen optimus MS. nunc habet 'Οτάνεος. Nec ſane ſtatim dicit Ὑςάσπεω, ſed Ὑςάσπεος.

188, 17. Ὁ δὲ Γωβρύης.] MS. Γωβρύης δὲ. Contra in Suida reſtitui in v. Ἀπογραφή.

188, 29. Καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν.] Multo politius optimus MS. καὶ αὖ τούτου. Paulo ante erat in eodem ἐδόκεον μὲν αὐτὸς.

188, 44. Ὀφείλετε ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βουλόμενοι ποιέειν.] Mirifica eſt hic vocis βουλόμενοι uſurpatio; et magis tamen conſiderandus interpres, qui potuit hinc facere *qui cœperatis*. Sed nihil in eo Herodoteum eſſe declarat MS. Mediceus, qui eximia reſtitutione hunc locum iuvat ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι· *debebatis in vos ipſos id recipientes exſequi*. Ut cap. 155. νῦν δ' ἐπ' ἐμεωϋτοῦ βαλλόμενος ἔπρηξα. 4, 160. Καὶ ἐπ' ἑαυτῶν βαλλόμενοι ἔκτισαν πόλιν. 5, 106. Ἴσθι αὐτὸν ἐπ' ἑωϋτοῦ βαλλόμενον πεπρηχέναι. Alia habet Portus.

189, 26. Καί τις μᾶλλον σφίσι ἐπιτράπηται.] Quis hæc Græca intellexit, aut Latina Vallæ *Et alius huc, alius illuc magis propenſus eſt*, ſententia etſi bona, tamen prorſus non huius loci? aut altera Latina emendatoris Stephani et verboſi, *Et aliquis magis ipſis con-vertatur*, vel *flectatur*, id eſt, *morigerum ſe præbeat* &c. Utique poterant commodius, *et illis*, nempe veritatem ita ſectantibus, *plus aliquis commiſerit*, qui ſenſus ferri poterat. Sed inſuper macula eſt in Græcis, ut oſtendit fidelisſimus codex MS. in quo legitur καί τι μᾶλλον σφ. ἐπιτρ. *Et aliquid amplius illis committatur*; tanquam hi poſteriores videri posſint fide eſſe magis digni, quam priores.

189, 28. Τὠϋτῷ περιεχόμεθα.] Locum vides, in quo vehementer offendit Portus, ita ut quum Herodoti locutionem vocans, mox vacillans ex verſione Vallæ, tandem decernat: Nihil tamen mutandum. At ne Græca quidem loquutio eſt: et teſtatur optimus codex Mediceus nunc ſcripſiſſe Herodotum, ut ſemper τὠϋτοῦ περιεχ. Unde id vere genuinum. Exempla collegit Portus, in quibus eſt, quod paulo ante occurrit Περίανδρος δὲ περιεχόμενος τοῦ νεηνίεω. Habeo exemplar Herodoti ab viro docto uſurpatum et hic illic conſcriptum, qui nunc apponit [Ego malim, Itaque eodem collimantes iisdem tenemur.]

189, 36. Κάλλιον παρέξειν.] Mireris oportet, cur hæc Græca ponant in infinitivo, quum Latina præbeant in indicativo. Atqui et optimus MS. legit παρέξει, et ſic corrigendum, quum de efficacia ſignificationis Portus affatim congesſerit.

190, 8. Πίςει τε λαβόντες καὶ ὁρκίοισι.] Quæ duo apud Græcos ſcriptores ita crebro iuncta, et quidem huic verbo adfixa occurrunt, ut corruptoribus fieret promptior larva ad decipiendum. Sed quis dixit λαβεῖν τινας πίςει. Id abſurdum, certe præ eo, quod nunc profero ex optimo codice πίςις τε. Id vero eſt continuum: et temere videntur mutasſe, qui eundem huic voci caſum dandum putaverunt, in quo eſt ſequens ὁρκίοισι, quum id non ad λαβόντες pertineat, ſed ad προσεκτέωντο.

190, 9. Ἐξοίσειν παρὰ μηδενὶ.] Præpoſitioni huic locus et iuſtus et concinnus datus eſt in proxime antecedentibus verbis: in hac phraſi nihil habet. Unde optime reparo ex MS. ἐξοίσειν μηδενὶ.

190, 22. Συγκαλέσαντες τοὺς Πέρσας.] Mediam vocem non habet MS. Deinde etiam ἐπὶ πύργον ſine τὸν, perinde ut paulo ante.

190, 43. Στείχοντες.] MS. ςίχοντες. Deinde ὑπερβαλέεσθαι pro ὑπερβαλέσθαι. Et tandem πυλουροῖσι, non πυλωροῖσι, ut iam cap. 72., et mox 79., etſi poſterius quoque exſtet.

191, 18. Ἐόντες εἴσω.] MS. ἐόντες τε εἴσω.

191, 26. Ἐόντων τε ἀγχοῦ αὐτῷ τῶν πολεμίων.] Diver-

versimode construit voculam istam Herodotus. Habes enim cap. 85. *περιήγαγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ.* Rursus cap. 111. *Καί σφεα θέντας ἀγχοῦ τῶν θεσσιέων.* Cæterum hoc in loco plane abest ab MS. illud *αὐτῷ.*

191, 47. *Ὥσε τε τὸ ἐγχειρίδιον.*] Simpliciter MS. *ὥσε τὸ ἐγχ.*

192, 11. *Ἐν αὐτῇ κοινῇ ὁρτὴν μεγάλην ἄγουσι.*] Quomodo boni lectores potuerunt hoc tolerare? Atqui egregius ille MS. habet tantum *ἐν αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλην ἀνάγουσι.* Utrumque vel inprimis probandum. Nam
911 nec vox *κοινῇ* in hac periodo nisi inepte et cum crasso tautologiæ errore iterari potest, et *ἀνάγειν ὁρτὴν* si negamus propriam, certe diffiteri nequimus frequentem quoque esse in Herodoto phrasin. Nam et cap. 97. *Καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὅρτας,* et 4, 76. *Καὶ εὗρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν Θεῶν ἀνάγοντας τοὺς Κυζικηνοὺς ὁρτὴν,* et sæpius, etsi id annotandum non censuerit Portus, quum in verbo *Ἄγειν* cumulet exempla. Mox perspicue in MS. legebatur *Μαγοφόνια,* quod ut probissimum reor, ita Stephani annotationem non capio. Et simile iam tractavimus in libro primo.

192, 26. *Τῇ ἔξεσι ἀνευθύνως ποιέειν.*] MS. *ἀνευθύνῳ,* et melius est, in qua licet uni supra leges posito et sine ulla causæ dictione facere quæ vult.

192, 28. *Στάντα ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν.*] Perinde quidem est, sed tamen MS. non probat duas postremas voces; et commodissime antecessit *μουναρχίη,* ut nimia sit in his vocum coacervatio.

192, 30. *Ἐνεμφύεται.*] Reliqui Herodoto id verbum, prout anteriores id ausi sunt Herodoto obtrudere, non nisi ut pateret ex uno exemplo teterrimi stigmatis, quam vili loco posuerint Herodotum omnibus meliorem. Etenim quis sane et probe agens non videt rationem compositionis fatuam, quippe quæ per eandem præpositionem duplicatur? Nec tamen id verbum hic modo conspicitur; sed inter composita ab verbo *φύω* refert ipse H. Stephanus in Thesauro: [*Ἐνεμφύομαι* innascor, ingenitus sum, dativo. v. l.] Immo crede te nihil boni videre; et error est describentium, qui egregie patet ex vetustissima illa et optima membrana Medicea, vix superanda ab ipsius auctoris, si esse posset, *αὐτογράφῳ,* in qua legitur *ἐνφύεται,* sic ut super literam secundam positum sit *μ,* ac si voluerit *ἐμφύεται.* Posteriores perperam assumpserunt utrumque. Hinc suavissimo sermoni tam putidum compositionis specimen est illatum, idque, si Musis placet, cuditur in officina exactissimi Herodoti. Quis credat? Mireris fere cur non et cap. 82. dixerint *ἐνεγγίνεσθαι.*

192, 49. *Πάλῳ μὲν γὰρ ἀρχὰς.*] MS. *πάλῳ μὲν ἀρχὰς.*

193, 12. *Οὐδὲ ὑβρισικώτερον.*] MS. *ὑβρισότερον.*

193, 16. *Τῷ δὲ οὐδὲ γινώσκειν ἔνι.*] Quum Valla vertisset *at plebi suum est, nihil intelligere,* unde patet *οὐδὲν γινώσκειν,* Stephanus mutavit, ut vellet, *et plebi nulla intelligentia est,* fere quasi illa ipsa Græca quæ citavi exprimeret. At hic Stephanus in suas editiones recepit *οὐδὲ γινώσκειν,* prout non modo Aldus et Camerarius ediderunt, sed etiam exhibetur in MS. Id divinum mihi videtur, et verissimum istud exprimitur, quod historia in Atticis et similibus intemperiis et acrimoniis docet, violente agi ab plebe, nec tamen scire, quid agat. Sed Latina Vallæ multo sunt efficaciora, quippe quæ dum tradunt proprium aliquid populi omnino miserrimum, etiam id quod Stephanus vult, simul trahens ut necessarium et ideo non dignum dictu. Hinc omnino Valla propior ad Herodotum, qui scripsit *τῷ δὲ οὐ γινώσκ.*

193, 43. *Ἔχθεα ἅτε θωπείαν ἡγούμενος.*] Regie omnino exercuerunt licentiam in hoc Herodoti scriptum, ut modo patuit. Iam vero testatur idem codex Mediceus, nec participium hoc *ἡγούμενος,* nec verbum *ἡγέεται* in modo antecedentibus esse Herodoti, utrimque abigens. Et sane tot alia sunt in vicino, unde sensum huius verbi facile possis extrahere, ut ego neutro utar, etsi spongiam non adhibuerim.

194, 19. *Αὗται προσκέατο.*] Opinor vitio typorum, sed tamen per omnes editiones, pro *προεκέατο,* ut accurate etiam scriptum in Mediceo.

194, 31. *Τούτου εἴπαντος ταῦτα συνεχώρεον.*] MS. interponit particulam *ὡς,* sic ut videatur esse continens oratio, et mutatis distinctionibus legendum: *τούτου εἴπαντος ταῦτα ὡς συνεχώρησαν οἱ ἓξ ἐπὶ τούτοισι, οὗτος μὲν δή σφι* &c. et accommodanda his versio.

194, 33. *Ἔχθεα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι.*] Patet Vallam addere adhuc vocem, at eam nescit Aldi, nescit Camerarii editio. Sed quod mirum est, eam vocem membro suo absciderunt attribuentes alteri, cui Valla eam non attribuerat, nec Herodotus causam attribuendi dederat *exorta malitia in republica inter malos, non odia fiunt.* Res patet, ubi audiveris in MS. Mediceo legi *Κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ, ἔχθεα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι.* Agnoscis quam prave et Græca hæc et Latina sint tractata.

195, 12. *Εἴ τινα ἔχοις σοφίαν.*] MS. simpliciter *ἔχεις.*

195, 35. *Προσεκύνεόν μιν τὸν Δαρεῖον.*] Rident credo editores in licentia sua vexandi Herodoti, ut quasi non sufficeret modo ante dixisse *ἐτελέωσέ μιν,* nunc e vestigio deberet ea vocula rursus inseri, et tamen addi *τὸν Δαρεῖον.* Ubi audita est talis fallacia? Immo vocula *μιν* nec ullo genere hic commoda est, nec ab MS. optimo agnoscitur.

195, 38. *Ἔχει αὐτὴν κρύψας.*] MS. *ἔχοι.*

196, 10. *Πάντα οἱ ἐπιμπλέατο.*] Nihil habeo, quod carpam, quum iam præcesserit 1, 186. *ἐπίμπλατο,* et in principio libri seq. exstet *πίμπλασθαι,* in cuius capite 72. *ἐμπιπλᾶσι.* Etiam citavi sub numeris 75, 7. Nunc tamen probatissimus MS. habet *ἐπιπλέατο.* Et dememinisse nequeo, quod notavi 61, 20. Quin etiam sodes considera, quod lib. 4. cap. 14. *ἐς ἀφισβα-* 912
σίας ἀπικνέεσθαι notavi habere membranam MS. optimam pro vulgato *ἀμφιβασίας.*

196, 11. *Τύπον ποιησάμενος λίθινον.*] Sic misere et inutiliter vexant Herodotum, et auferunt illi istam iterationem quarti casus, qua tam lepide utitur, sermonem ex mascula gravitate detorquentes ad aliquid puerile, ut nunc fecerunt *τύπον λίθινον.* At eximius ille huius Herodoteæ consuetudinis, etiam in hoc libro sub numeris 161, 2. custos MS. exhibet *λίθον.* Rectissime, et toties iam habuimus exempla; ipse distingues, prout libuerit. Cæterum quum Herodotus geminam narrationem posuerit ab Persis celebratam de Darii progressu ad regnum, et posteriores scriptores, maxime Latini, priorem probaverint, posteriore neglecta, apud Persas contrarium videtur obtinuisse, ut tradiderint non ex admissione equæ contigisse, sed ex manu Oebaris. Id hodieque videtur monstrari posse ex lapide, ut ego explico et coniicio, insculptum Darium, equum, et Oebarem, a quo manus profertur et ostentatur Dario, item unum ex proceribus adorantem et tiaram Persicam habente, prout ex vetustatis Persepolitanæ reliquiis nuper attulit clarissimus Asiæ illius partis metator Cornelius de Bruyn, cuius typum hic habe.

196, 37. *Ὅτι ἤπιός τε καὶ ἀγαθά σφι πάντα ἐμηχανήσατο.*] Quid igitur? an nihil dabitur adminiculi vocabulo *ἤπιος,* ut sic sola sequentia habeant suum fulcrum? Cui bono inserviat illa utraque copulativa, quum ea deleta belle omnia procedant? Securus igitur omnium citat hunc locum ille citator omnium Ezech. Spanhemius ad Iulianum pag. 80. Nempe nullus hic cognovit Herodotum, et abundat aliquid, sed non in ista parte, sed prout Herodotum scripsisse monstrat præclarus ille MS. *ὅτι ἤπιός τε καὶ ἀγαθά σφι τὰ ἐμηχ.* Videtur igitur vertendum: *quod et mitis ille, et ipsis utilia quæ excogitavit.* Hæc verissima esse unde clarius liquebit, quam ex ipso Suida, qui hanc partem ex hoc loco descripsit, ut quisque videt? sed in eo editur *ὅτι ἤπιός τε, καὶ ἀγαθά σφι ἐμηχανήσατο.* Atqui in MS. Lugdunensi legitur *καὶ ἀγάσφι τα ἐμηχ.* plane per contractionem elisis quibusdam literis, sed egregie servatis illis *τὰ,* ut non dubitem, quin exstet quo-

quoque in aliis antiquis exemplaribus, egregia concordia cum MS. Mediceo ad restitutionem Herodoti. Deinde MS. ὁ μὲν δὴ πρῶτος οὗτος οἱ νομὸς &c.

196, 45. Πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου.] Vox postrema abest ab MS. et quod mirum est, non agnovit eam in interpretatione Valla. Et sufficit interdum repetivisse. Et deinde item τεσσεράκοντα καὶ sine vocula μὲν· et statim ἀναισιμοῦτο MS. non ἀναισιμοῦντο, ut supra occurrisse memini.

197, 8 Ἐπ' οὔρεσι.] Unicus ille MS. perspicue legebat ἐπ' οὔροισι. Hoc autem illud fuit, in quo offendit H. Stephanus, dum Laurentii interpretationem *in finibus*, certe bene sanam notat, nempe ut in suspicionem adducat, quum adminicula eius ignoraret. Haud dubie enim in eius exemplari, quod in vertendo ante oculos habuit, exstitit ista lectio, eamque reor observari quoque debuisse supra in capite 5. huius libri.

197, 17. Ἐκεκοσμέατο.] Exstat hæc forma lib. 1. c. 101. An auctor illam ipsam penitus nunc adhibuerit, dubites. Certe optimus MS. ἐκοσμέατο. Tum statim Μοίριος, ut in versione Laurentius.

197, 20. Καὶ τοῦ ἐπιμετρουμένου σίτου.] MS. μετρουμένου, quod et ipsum videtur agnovisse Valla, etsi perperam vertens *et certo frumenti numero*: neque enim debuerat hoc frumentum iungi præcedenti pecuniæ ex piscibus, ut uterque quæstus exciperetur. Sed difficilius est, quod sequitur. Ibi existimat interpres utique Valla in Albo castello Memphios sedisse vel 120. millia Persarum; quod ipsum quis credat? quis credat ab Herodoto dici tam numerosa præsidia Persarum ipsorum posita in Ægypto fuisse? Itaque mirabiliter et exquisite legit optimus MS. πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα μυριάσι. Longe alia iam facies huius loci est, alia sententia, et quidem longe verior ista vulgata, ut numerus ille non pertineat ad præsidiarios, sed ad medimnos frumenti; quo etsi traherent quodammodo Græca præponendo vocabulo σίτου, id tamen vides ex versione Latina Vallæ quo fuerit detortum. Nesciebant scilicet quo nudos hos numeros referrent: hinc et nonnulli Græculi vocem σίτου finxerunt, et Latini
913 protulerunt tot millia Persarum. Atqui sententia est: *Insuper enim* 120. *millia medimnorum Persis etiam in Albo castello Memphios considentibus metiuntur et eorum auxiliariis.* Consuetudo ista Græci sermonis erat in frumento et argento μυριάδας tantum exprimere, quum materia mensuræ et species nummi publice constarent.

197, 24. Σατταγύδαι.] In his populorum appellationibus discrepant nonnullæ, et aliter scribuntur in MS. Mediceo, quam in editionibus, omnino ut opinor melius. Certe hæc appellatio videtur concinnata esse ad molliorem pronunciationem, quum in antiquo libro extaret Σατγαγύδαι. Sed et statim exhibebat καὶ Δαδίκαι δὲ καὶ, quod neglexi suo loco monere.

197, 27. Νομὸς ἕβδομος οὗτος.] Sed similiter præcisa nunc recusavit Herodotus ex fide MS. qui exhibet nunc νομὸς δὲ οὗτος ἕβδομος.

197, 30. Ἀσσυρίης χώρης.] Abest ab MS. vox postrema: et opinor recte, utpote ex superioribus repetita, ubi tamen Herodotus utebatur alia constructione.

197, 39. Νομὸς δυωδέκατος.] MS. δωδέκατος.

197, 42. Σαγαρτίων.] MS. Mediceus Σαργατίων, quum videantur diversi ab Sagartiis 1, 125. Nota autem sunt, quæ huc per varios dies attulere viri docti, ut Παύσικαι a Vossio scribantur Παισίκαι, Μέκων ab Holstenio Μύκων, et Ματιηνοῖσι pro Μαντιανοῖσι, pro extremis Μάρδοισι ab eodem Vossio Μαρσὶ.

197, 48. Διηκόσια ἀπαγίνεον.] MS. ἀγίνεον.

198, 12. Πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους.] Non notat *super cæteros omnes*, ut Valla, id enim parum foret, sed *par cæteris omnibus*, ut non fuerint in censendo benignius tractati, quam reliqui subiecti, et debuerint pro numero suo æquare summam tributi similem aliis provinciis. Est enim comparativum, ut 2, 35. Αἴγυπτος ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην.

198, 28. Οἰκεομένων.] MS. οἰκημένων. Etiam pro κεραμέους, quod sequitur, legit idem κεραμίνους. Hoc igitur quum vetustius exstiterit in exemplaribus Herodoti, an debuit ab altero expelli? Ita video rem natam esse, ut ab Stephano Κεράμινος relegetur in indicem, ut ex solo Hesychio notum; non autem liceat recenseri inter propinqua vocis Κέραμος. Portus ne meminisse quidem voluerit, tantum ex vita Homeri recensens Κεραμήϊος. Quo ista vanissima iudicia? An non 4, 70. Ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίνην? Immo sustinet scribere Stephanus [Κεραμικὴ κύλιξ Herodot.] Absurdus est totus, quum nec analogia impediat. Cur mox πλοίων καλαμίνων? Ψάμμινος in lib. 2. cap. 99.? Utique ab σήσαμος dictæ σησάμιναι Φάλαγγες, de quibus agit Salmasius in Plinianis 1033., ut mox apud Herodotum Φάλαγγας ἐβένου.

198, 32. Αὗται μὲν νῦν.] Vocula νῦν non est in MS.

198, 36. Ἀγίνεον.] Satis polite et considerate MS. ἀγίεον, ut solet ludere hic scriptor in litera ν quod notari fas est.

199, 8. Ταῦτα μὲν ὦν.] Voculam postremam ignorat MS.

199, 11. Ἀπ' οὗ τὸ ψῆγμα τῷ βασιλέϊ τὸ εἰρημένον κομίζουσι.] Verbum κομίζουσι eiicit MS. nec credo esse Herodoti. Sed et deinde pro τοιῷδε κτέωνται MS. τοιῷδε δεκτῶνται. Verbum novum, sed non defectum sua analogia, etsi videatur ipse Herodotus testari, fuisse τοιῷδε δὲ κτῶνται, (ita enim edi oportuit) quum cap. 105. repetat; τὸν μὲν δὴ πλέω τοῦ χρυσοῦ οὗτοι οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται. Sic enim MS. non οὕτω.

199, 14. Τῶν καὶ πέρι ἀτρεκές τι λεγ.] MS. τῶν πέρι, omisso καὶ, quod novisse videtur Valla, sicut etiam vocabulo Ἰνδοὶ post illa ἐν τῇ Ἀσίῃ.

199, 24. Ἣν ἐπεάν.] Citat hunc locum Salmasius et ad Tertulliani Pallium, unde hausit etiam Brauwnius in Vestitu Sacerd. Hebr. pag. 324., ubi φλοιὸν uterque interpretatur iunceam; sed et in Plinianis aliquoties, nec aliter, quam prout solet edi; ignarus utique ab præstantissimo codice pro testimonio efferri, quasi particula ἦν non venisset ab manu Herodoti, certe ex ipso sit omissa, quæ etiam non requiritur sane. Cæterum in illis Plinianis pag. 999. contendit intelligi debere de herba singulari, quam phleon appellat, herbam palustrem et fluviatilem, reprehendens Vallam, quod interpretetur *tegetem*. Sed habui causas, cur Glossaria et Grammaticos Græcos noluerim pro tempore spernere de libro accipientes.

199, 34. Σφίσι διαφθείρειν.] MS. διαφθείρεσθαι, sive illud in genere medio consideretur, sive in passivo, ut is est Herodoti genius αὐτὸν διαφθείρεσθαι κρέα *cum ipsis* vel *in noxam ipsorum corrumpi quod ad carnes.* Mox etiam ἀποκτείναντες, quod oportunius, quam præsens ἀποκτείνοντες.

199, 39. Ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου &c.] Plane hæc verba non conveniunt. Præcedunt enim duæ rationes, propter quas ad summam senectam nulli Indorum, certe non multi, perveniant, vel quia neminem in morbum incidere sinunt occidentes eum utique isto prætextu, vel quia etiamsi qui perpetuo sani vivant, tamen augescentibus annis eos occidunt. Itaque interpolavit mirifice Latina interpres: *Ideoque cum hac de causa, tum quia omnes qui in morbum incidunt necantur, non multi sane eorum ad senectutem perveniunt.* Invertit ratiocinationem Herodoti, ipse absurdam ut aliquam ei attribuat connexionem, ratiocinationem commentus, ut morbum et senectutem temere misceat. Itaque hæc legere quemadmodum ullus potuerit, nescio, quorum nihil intellexit ullus. Sed tales nugas perpulchre contempsit et Herodotum ostendere fategit MS. Mediceus, exhibens 914 priscam scripturam veramque ἐς δὲ τούτου λόγου οὐ πολλοί τινες αὐτέων ἀπικνέονται. In antecedentibus dixit, proximos senectuti occidi solere. Sed, addit, ad eam pauci perveniunt, in eius rationem, numerum pauci transferuntur, quippe ante eam omnes ægrotare incipientes interficiunt. Quod in genere subnectit, quia quis unus pene sine morbis ad senectutem pervenit? Loquutio est 7, 11. Οὐκ ἦλθον ἐς τοῦτον λόγου ὥστε μάχεσθαι.

199, 43. Οὔτε σπείρουσι.] Non solet Herodotus ita destitutum usurpare hoc verbum, prout 4, 17. dicit σῖτον δὲ καὶ σπείρουσι. et mox cap. 19. νομάδες νέμονται, οὔτέ τι σπείροντες οὐδέν. Igitur et hoc loco profert optimus MS. οὔτέ τι σπείρ.

200, 15. Καὶ οἱ ἐπὶ τὸν χρυσὸν &c.] MS. καὶ ἐπὶ τὸν χ.

200, 19. Ἀλωπέκων.] MS. notissima terminatione ἀλωπέκεων. Deinde MS. non habet εἰσὶ γὰρ ἐξ αὐτέων, sed εἰσὶ γὰρ αὐτῶν.

200, 25. Καὶ τὸ εἶδος ὁμοίοτατοι οὗτοι.] MS. Καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιότατοι, quas voces in contextu contigit male inverti.

200, 27. Σειροφόρον.] MS. σειρηφόρον.

200, 32. Δυνατώτεραι πολλῷ.] MS. πολλόν. Nec dubitare licet, quin auctor hoc loco istam captaverit varietatem, ut 8, 13. Ἡ αὐτήπερ ἐοῦσα νὺξ πολλὸν ἦν ἔτι ἀγριωτέρα. Alia habet Portus. Deinde per compositum οὐ συγγράφω, non simplex γράφω.

201, 11. Ὁμοίαν τούτῳ.] Quod ex suis codicibus in ora posuit Stephanus, id firmat codex Mediceus in voce οὕτω: sed quod plane novum est, adiectivum ha-

habet ὅμοιον, subintelligi volens μύρμηκα vel θηρίον, etsi medium inter μύρμηκας, ut hæc haberi debeat vera scriptura. *Quod ad pernicitatem, nulli est alii simile, ita ut nisi* &c.

201, 17. Ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδέν.] Sunt ipsa verba illa, quæ occurrebant 3, 51. Exstant eadem in Dionysio Halicarnass. Immo ab viris doctis etiam annotatus est locus Aristophanis ex Pluto, ut patet ex Stephano, ut fere studio nimio in Mediceas membranas abductus dici queam. Sed scias me non detrectare sequi. Attamen si quis velit rite considerare, satis ample hæc exprimunt, ut fere alterutrum suffecturum posset videri, quum ἐνδιδόναι τι in hoc sensu supponat μαλακότητα. Quidquid sit, utique in hoc loco optimus MS. διδόναι solum novit. Ex eo etiam mox legi οὗτοι οἱ Ἰνδοὶ, non οὕτω.

201, 24. Ὀλίγω πρόπερον.] MS. ὀλίγον πρ. Et mox πετηνὰ, non πετεινά. Sed etiam τοῦτο δὲ ἐσσοῦνται, sane optime, non οὗτοι γὰρ ἐσσ.

201, 33. Εἴρια καλλονῇ προφέροντα καὶ ἀρετῇ τῇ ἀπὸ τῶν οἴων.] Nemo ita loquitur Græcus. Quid enim est τῇ ἀπὸ τῶν οἴων? aut quo respicit vocula τῇ? Nequit referri nisi ad καλλονὴν aut ἀρετὴν, quum tamen de his virtutibus non agatur, sed de lanis. Itaque respicere debet εἴρια; quod ut fiat, scribe ex MS. τῶν ἀπὸ τῶν οἴων.

201, 37. Καὶ μούνῃ.] Copulativa non est in MS. Deinde etiam ταῦτα πάντα sine vocula γάρ.

201, 44. Ὄφιες ὑπόπτεροι.] Satis minute describit auctor, creditus subalatos vocavisse, quos Bochartus lib. 2. cap. 17. Phal. statuit esse eos qui habent efficaciam τοῦ ἅλλεσθαι et acontiæ dicuntur vulgo.

202, 1. Ἐπιμπλέετο.] Notavit hoc verbum et locum Portus inter circumflexa ex gravitonis formata. Attamen plane optimus MS. ἐπίμπλατο. Deinde ὅσα μὲν γὰρ ψυχήν τε, huc restituta particula γὰρ, ubi optime convenit, quam transtulerant in superiores versus. Sed et mox ἐπιλίπηται, non ἐπιλίπῃ, ut notatur ad marginem, dubites quo sensu.

202, 8. Ὑπὸ παντὸς θηρεύεται.] Id Plinius Latine interpretatus *omnium prædæ nascens* monstratur ab Salmasio in Plinianis pag. 282. ex Herodoto imitatus, etiam addente pro ἀναιρέεται apud Athenæum, qui verba illa citat Herodoti legi ἐπαναίρεται. At longo tempore post venit Ezech. Spanhemius, et notat ad Callimachum pag. 124. [Ac unde ex Herodoto refert Athenæus l. 9. p. 400. quod omnia *leporem venentur* feræ, aves, homines.] Locus nempe Herodoti exulat e memoria eius.

202, 27. Πρὶν ἂν διαφάγῃ.] MS. πρὶν διαφάγῃ.

203, 6. Πεπλασμένας πηλῷ.] Variis locis ad hunc locum in Plinianis Exerc. respexit Salmasius, nunc ut notaret Κάρφεα, nunc aves magnas non nominari, nunc incerta loca esse; sed ubi ponit ipsa hæc verba, eximit paginam 555., nec aliter citat, quam solet edi. Qua quanto perfectiorem lectionem exhibet optimus, sed productam iam ab Th. Gale, MS. προσπεπλασμένας ἐκ πηλοῦ quam eo magis compulsus fui iterum proferre, quia in scribendo mire videtur aberravisse Stephanus, proferens quasi ex MSS. suis προσεκπεπλασμένας πηλῷ, quod posset aliquos deducere, quum aliter revera legatur in MSS. Sed auctor dicit egregie nidos esse confictos et adaptatos ex cœno, inque eos deferri ista frusta, non addens ob quam causam, quæ potuit fuisse multiplex.

203, 16. Ἐπὶ τὴν γῆν.] Ita denique utrumque arreptum est, quum forsan posterius aut non foret clare in eo, quod hi scribæ habebant primævum, exemplari scriptum, aut prius maculatum. Utique optimus MS. tantum habet ἐπὶ γῆν, eandem ita hic hallucina-
915 tionem ostendens, quam habuimus antea. Deinde συλλέγειν οὕτω τὸ κινν. sine vocula μέν.

203, 19. Ἐκ τούτου θαυμασιώτερον.] Nihil ex MS. optimo referre possum; nihil bene etiam interpretatur Valla, dum primas voces includit Latino *tamen*. Percommodum est, quod ex Arch. cod. effert Th. Gale ἔτι τούτων. Ea quæ sequuntur, citat Salmasius in Plinianis pag. 365., neque dubitat, hoc modo: τῶν γὰρ αἰγῶν καὶ τῶν τράγων, quæ copulativa in nulla est editione, quum tamen requiratur maxime. Id satis mihi fuit hic indicare.

203, 25. Θυμιαμάτων πέρι.] In MS. est θωμάτων: sed in margine etiam vetusta manus recte adscripsit θυωμάτων, ut 2, 40. λιβανωτοῦ καὶ σμύρνης καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων.

203, 29. Τριπήχεων οὐκ ἐλάσσονας.] MS. τριπήχεας, οὐκ ἐλάσσονας. Hoc est Herodoti.

203, 43. Ἐσχατιαί εἰσι.] MS. ἔσχαταί εἰσι. Recte; ut in fine huius capitis ἐξ ἐσχάτης Europæ. Nam ἐσχατιαὶ conveniunt agris et minoribus regionum partibus, ut in Europæ latere occidentali, quod ignorabant nisi parva parte, dicit περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἑσπέρην ἐσχατιέων. Hinc factæ et hæ ἐσχατιαί.

204, 8. Πολλῷ τοι πλεῖστος.] MS. πολλῷ πλεῖστος tantum.

204, 22. Σαραγγαίων καὶ Θωμανίων.] Cur posteriori appellationi auferatur litera α, quæ cap. 93. illi inserta fuit, nescio. Certe in MS. erat Θαμαναίων, quo etiam declinat varia lectio apud Th. Gale; et his Grotius adsignat originem ex Geneseos cap. 36. vers. 41. Sed iste codex tertium α ignorabat in appellatione priore, quam scribebat Σαραγγέων, quod utrumque ἐθνικὸν quia commodum est, nequivi contemnere hoc posterius.

204, 32. Τῆς διεξόδου.] MS. τῆς ἐξόδου. Hæc enim modo requiritur.

205, 6. Καὶ γὰρ δὴ ὁ νόμος.] Ingeminat copulam MS. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ νόμος.

205, 14. Ποιέει τάδε.] MS. τοιάδε.

205, 16. Ἀνείρας τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου.] Quum vertisset Valla: *ac lora freni equini ad cervices ipsorum alligavit, hominesque dimisit* (quod miris modis intricatum) Æmil. Portus sic hæc vertenda monuit: *cum equini freni lora nexuisset, circa cervices ipsorum (ea) ligavit*, vel, *Equini freni loris, quæ nexuerat, cervices ipsorum illaqueavit*. Quæ et ipsa, licet ampliora, tamen satis imperfecta. Quid enim est nexuisse lora? Sed et ipsa Herodotea sunt per nimiam brevitatem nonnihil ambigua. Quid enim post cervices illorum circumcinctas fecit? Dimisisse non potuit, nisi et equum freno liberaverit, quod nullo hinc indicio colligas: aut frenum utique dissecuerit; nec id dicitur. Sed nec secum duxisse potuit, quia plane dicit auctor καὶ ἀπῆκε. Nihilominus dimisit omnino et illos et frenum pariter; quod ut clarius intelligas, scribe ex MS. καὶ ἀνείρας περὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, περὶ τοὺς &c. *et annectens* (n. nares abscisas auresque) *circa frenum equi, circumdedit ipsorum cervicibus*. Patet autem ex his illum exuisse loro equum, quum non ipse crudelitatis suæ pignora circumgestare secum voluisse videatur; et facile fuit acquirere aliud frenum.

205, 18. Δεικνύουσι ἑωϋτούς.] MS. liquide δεικνύασι, quod non debuit mutari. Sic et 2, 86. Δεικνύασι τοῖσι κομίσασι παραδείγματα.

205, 25. Τοὺς παῖδας.] Et scio quid sequatur, habet tamen MS. τὸν παῖδα. Unum scil. natu maximum, ut mox vocat τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, et nominatu dignissimum, quo nominato apparet cæteris non abstinuisse.

205, 48. Ἐξέλεξα ταῦτα.] Id bene convenit antecedenti εἶλεν. Nec tamen ita forsan scripsit auctor, quum tantum perhibeat optimus MS. ἔλεξα. Id sane interpretatus fuit Valla, et statim debuit H. Stephanus reprehendere, quum bonos codices non vidisset.

Ibidem. Διά τιν' ἃ κακῶς ἤκουσε.] Nulla varietas in MSS. nec Italicis nec Anglicis, ut id quod margini imposuit Stephanus, δι' ὅν τινα κακ. stet fide ipsius Stephani, etsi id foret commodissimum. Scripti codices tantum ita non dividunt, ut fit in editionibus, sed simpliciter ut et edidi. Cæterum scribi oportuit δι' ἅ τινα κακῶς propterea quæ exprobrata illi erant, et male de se loqui homines vulgo intellexerat.

206, 23. Τοῦτο λέγεται.] MS. τοῦτο γε λέγεται.

206, 41. Οἰκεομένῃ.] Denuo MS. οἰκημένῃ.

207, 2. Ταῦτα διανοεύμενον.] MS. ταῦτα μὲν διανοεύμ. Id optime convenit.

207, 8. Ἐμοὶ μὲν γάρ.] Ut pateat quo illam trium literarum vocem modo restitutam nonnulli depulerint, ecce in hoc loco tantum agnoscit optimus MS. ἐμοὶ γάρ. Εἵνεκεν quod mox edidi, suppeditavit MS. idem, non εἵνεκα, ut vulgo.

207, 16. Τῷ ἐγὼ ὑποδέξω.] Mire in hoc hærent Valla *cui ego fidem faciam*, Stephanus *cui ego ostendam* vel *repræsentabo*. Posterius nimium; prius non explicat præpositionem ὑπό. Vallæ autem interpretatio vaga est. Portus illi tribuit Latinum *designare*. Vix scias quo te vertas. Sed bene hinc eripit nos MS. ἀποδέξω, quod est creberrimum. Sed et paulo ante ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, ubi vulgo articulus negligitur.

207, 19. Μαιάνδριον.] MS. Μαιάνδρεον, ut legisse apparet quoque Vallam, et sic infra perpetuo, etiam cap. 142.

207, 24. Ἐποίεε τάδε.] MS. τοιάδε.

207, 30. Μαντηΐων ἀπαγορευόντων.] Dubites merito, an non, si Polycrates eo de negotio ad oracula quædam miserit, an non, inquam, Herodotus id fuerit declaraturus manifestius, ut solet semper: maxime quum in ipsa insula Samo nullum magni nominis oraculum exstiterit. Sed verissime mutat MS. legens μαν-

μαντίων, hoc est, augurum, et vatum, et aruspicum, quos haud dubie magno numero circum se aluit Polycrates, eosque facile potuit consulere, non utique oracula.

207, 38. Ἐπεφημίζετο.] Locum hunc et verbum annotavit Portus, Stephanus in multo discursu Thesauri neglexit. Uter melior? Certe Herodotus non fuit usus
916 composito; cuius fidei pignus est optimus ille codex Mediceus exhibens ἐφημίζετο. Vides in Hesychio Φημίζεται, μαντεύεται. Sed non omitendus locus Diodori Siculi, unus utramque hanc notam roborans 17, 10. Φήμαις δέ τισι μάντεων καὶ θεῶν σημείοις ἠπόρουν το.

208, 2. Οἱ Συρηκοσίων γενόμενοι τύραννοι.] Sic actum est in Herodoto. Ubi videbatur sibi debere esse adfluentior, illic mutilando eum contraxit indigne ætas posterior; ubi iudicavit continere, illic assuta ei sunt nescio quæ, ut in hac pericope vocabulum postremum; quippe quod non exstat in MS. illo probatissimo, nec ulla necessitas exigit.

208, 32. Ἐπεθύμησε.] Ut cap. 120. Ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὕτω τὸν εἴπαντα ταῦτα τίσασθαι. Sic in hac historia adhibet iam illic hoc tempus. Nihilominus hinc abit codex optimus, probans imperfectum ἐπεθύμεε. Unde etiam paulo ante suscepi præsens κτείνει pro ἔκτεινε, ut mox repetit ipse Darius in concilio.

208, 38. Μεγάλην τὴν ἰσχὺν.] Prima vox huic loco parum venit opportuna. Neque enim Herodotus vult aut potest dicere magnam eius hominis esse potentiam, præsertim si ex opposito comparetur ipse Persarum rex, ut fit hoc loco. Immo ille tantum speciatim determinare voluit, ut inde appareret istum valere aliquid, nempe vim eius hanc esse, ut mille Persæ ipsi apparerent satellites &c. Ita enim per partes enumerat, quod inertes medio tempore lectores non adsequentes immiserunt vocabulum μεγάλην, quod penitus ab MS. abest, et abesse debere censeo.

209, 20. Εἰ οἱ ἐνδεξαίατο.] Vix intelligo, cur sic edatur. Certe Portus scivit δεξαίατο apud Herodotum dici pro δέξαιντο, et in verbo Ἐνδέκεσθαι citat totum hunc locum ita ut particulam οἱ plane omittat. Atqui ista prorsus est lectio codicis optimi, εἰ ἐνδεξαίατο, nec debet aliter legi. Et mox ἔπεα τάδε, non τοιάδε.

209, 49. Ὀκουδήκοτε ἀπημελημένον.] MS. optimus tantum novit ὅκου δὴ ἀπημελ.

210, 23. Ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη, Φιάλην τοῦ χρυσοῦ σὺν θήκῃ ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα.] Verba operose tractata ab viris doctis, ut ostenderetur in eo nihil ab se intelligi. Inde sustinet in Prolegomenis p. 173. H. Stephanus producere ad venditandum ὑποκύπτουσα, quasi in ὑποτύπτουσα nihil sit nisi ineptum, præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur, quum suum istud explicare non audeat vel nequeat. Portus in Vallæ quidem versione sensum bonum esse ait, sed Græca verba aliud indicare, et ὑποτύπτειν esse subverberare, succutere, leviter verberare, quatere verberando, pulsando decutere. Et quo non ille trahere conatur vim verbi eius, ut exornet suum impetum, quo vult ab unaquaque phialæ thecam leviter verberatam et succussam, ut exciderent nonnulli aurei, addita magna continentiæ iactantia de necessitatis ademptione. Quæ omnia ignorans ante se ab his duobus acta esse Nob. Grentemesnilius ei suam quoque fiduciam admovit vel in Valla convincendo erroris vel in correctione tentanda. Quorum ut alterum successit ei felicissime, perinde ut reliquis; ita quis probet tantam libertatem in aliena manu? ut reponatur ἐπισάττουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη Φιάλην τε χρυσέοις σὺν θήκῃ. Longe aliud cogitandum. Primo MS. habet Φιάλῃ τοῦ χρυσοῦ· quod admittendum est, quum testante documento tam vetere et certo nequeat hinc repelli loquutio tam sæpe ab hoc scriptore usurpata, prout exempla in promptu posuit Æm. Portus in lexico. Unde paulo ante confirmatur gemina locutio auctoris, δωρέεταί μιν ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο ζεύγεσι. Quod certissimum est itaque, attingere hanc partem vir doctissimus non debuit. Sed nec in cæteris aliquid mutandum est, et modo vertendum: *tum unaquæque pectus subverberans*, vel reverentiæ et honoris regii caussa, vel læticiæ ac pietatis, vel denique conspectu viri extranei *phiala auri cum theca Democedem donavit*. Est enim hæc pulcherrima Græci sermonis ratio, ut verbis, quibus aliqui fecisse quid in se ipsis narrantur, licet sint modi, ut loquuntur, activi, et hinc requirerent additum quartum casum, nihil addant, sed nude tantum ponant, intellectui reliqua committentes. Tale est ἀναφέρων vel ἀνενεγκὼν, quo utitur Dio de Claudio resipiscente, et in cuius exemplis longissimus est Thesaurus Stephani, non addito ἑαυτὸν. Tale istud παρασείσας eleganter illustratum in notis Casauboni ad Theophrasti characterem περὶ ἀδολεσχίας. Tale ἐπαίρειν 2, 162. Ὁ δὲ Ἄμασις ἐπάρας ἀπεματάϊσε. Id quoque nihil est, nisi femora et propinqua natibus membra subintelligas. Tale istud pulcherrimum ἔχουσαν in lib. 5. cap. 41. de gravida. Tale est politum illud ἀποῤῥίψαι apud Lucam in Actis Apost. 27, 43. Ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν ἀποῤῥίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι. Quod etiam nihil est, nisi vel se ipsos, vel vestimenta subintelligas. Et ita Ὑποτύπτουσα.

210, 31. Πολυκράτει ὡμίλησε πατρὶ, ὃς συνείχετο &c.] Ridiculum et miserabile est hoc loco acumen Stephani in emendanda Laurentii interpretatione, *cum Polycrate patre versatus, quum asperam eius iracundiam ferre non posset* &c. Quis enim ille Polycrates pater, aut cuius? certe Democedis esse nequit, quum istum iam ante Herodotus Calliphontem appellaverit. Recte ad amussim Valla; cui ut conveniant quoque Græca, deleta vocula ὃς ex auctoritate libri Medicei, qui eam ignorat, scribe omnia: Πολυκράτεϊ ὡμίλησε. Πατρὶ 917
συνείχετο ἐν τῇ Κρότωνι &c.

210, 40. Δυοῖν ταλάντοιν.] MS. δυῶν ταλάντων, ut lib. 4. cap. 1. δυῶν δέοντα τριήκοντα.

210, 45. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον χρόνον.] Vox τοῦτον exulat ab MS.

211, 17. Ἐξορκεῖ μιν.] Video annotasse Stephanum [ἐξορκέω, ἐξορκίζω et ἐξορκόω, adigo ad iusiurandum, iurisiurandi verba præeo: Secundo usus est Plutarchus dicens &c. Primo Herodotus dicens ἐξορκεῖ μιν, iureiurando eum adstringit. Sic Demosthenes ὅταν ἐξορκῇ τὰς γεραίρας.] Etiam Æm. Portus in lexico ex hoc uno loco ostentat ἐξορκεῖν iureiurando adigere ad aliquid faciendum, quum deinde particulari articulo multa proferat de verbo ἐξορκοῦν. Quicquid sit, ego vero testor in optimo libro exstare ἐξορκοῖ.

211, 19. Ὅσα αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα.] Sic quilibet loqueretur, quod non est Herodoti. Elegantissime MS. ὅσα ἐς αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα.

211, 41. Λέγει δὲ Ἄτοσσα.] MS. ignorat adversativam. Deinde idem ὅρα νῦν, ἐς Σκύθας, non ἐπὶ.

212, 7. Ἅμα ἔπος τ' εἶπε.] Id certe fieri contigit. Sed non est hæc scriptio (fatua satis per illud geminatum εἶπε) docti Herodoti, cuius manum sane interioribus studiis politam restituit optimus MS. ἅμα τ' ἔπος ἔφα.

212, 24. Οὔ τι ἐπιδραμὼν, πάντως τὰ διδομ. ἐδέκ.] Sic legunt ac distinguunt editiones priores; quod quomodo legerit Valla, difficilis divinatio est ex hac versione: *tanquam fugitivum, si cuncta sibi oblata caperet*. Unde Stephanus nequaquam omnia quæ dabantur percurrit, id est, recensuit, et accepit. ut legatur πάντα ex vet. cod. pro πάντως et ἐπιδραμὼν accusative sumatur, quasi dicat non percurrisse numerum, tanquam nihil omittere volentem. Hinc patet iam olim hunc locum varie administratum fuisse, præsertim si attendas ex Th. Gale in Arch. codice legi πάντα. Ita in omnem casum voluta fuit hæc vox; ubi omnino vincere debet ac præferri, quod est in MS. Mediceo πάντων. Ἐπιδραμὼν posset nunc accipi vicino quodam sensu verbi ἐπιβατεύων, cuius exempla collegit Æm. Portus, unde accipiebam pro offendere, ut caveret respectu ullius partis dare offensam, si nempe inspexisset et de diversis indicavisset utrum accipienda an reiicienda.

212, 34. Ἅμα δ' αὐτοῖσι.] MS. ἅμα δ' αὐτῇσι, quod ex nescio quo etiam novit proferre Th. Gale, ut τριήρης sit fœminini generis, ut 8, 121. τριήρεας τρεῖς, Φοινίσσας, in quo temere hæserunt. Cæterum hoc loco abusus fuit scriptor Etymologici Magni, in voce Γαῦλος ita exponens: Λέγεται δὲ καὶ τριήρης γαῦλος, διὰ τὸ πλεῖστα δέχεσθαι, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος. ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν. Neque enim ista confusione utitur hic noster Herodotus. Et mox προσίσχοντες δὲ αὐτῆς, non αὐτῇ, quod vulgo edunt: ut forte sit distinguendum: προσίσχοντες δὲ, αὐτῆς τὰ παραθαλάσσια.

213, 4. Τῇσι σκυτάλῃσι.] MS. τοῖσι σκυτάλοισι. Sane hæc gemina terminatio earundem vocum in ος et η crebrior fuit, quam nos scimus. Et mox περιϋβρίσθαι, non περιϋβρίζεσθαι. Perperam tamen ad hoc verbum dativus casus refertur ab Valla, quem sequitur in Lexico Æm. Portus, in verbo Ἐκχρήσει interpretans *quomodo vobis conducet hanc iniuriam Regi Dario facere*, idque probat in Thesauro Stephanus, quum tamen in Græcis nulla sit mentio τοῦ *vobis*, ut quæ perspicue dicunt, quomodo regi Dario placebit tam contumeliosa hic toleravisse?

213, 10. Ἐπὶ τίνα δὲ ταύτης προτέρην.] MS. ἐπὶ τίνα δὲ τῆσδε προτ. Mox quoque omissa adversativa ταῦτα λέγοντες. Et deinde ἥγοντο, non ἄγοντο.

213, 25. Ἐμπίπτουσι τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίην.] Nec Græca

Græca hæc phraſis bene habet, et multo minus Latina ei reſpondent *ad Iapygiam in quasdam naves inciderunt*. Præclare codici Arch. accedens membrana Medicea legit ἐκπίπτουσι, hoc est, navibus ſuis in Iapygiam eiecti ſunt, ex curſu, quem tenebant, depulſi per tempeſtates. Paſſim iste uſus verbi apud hiſtoricos, et nimium frequens, quam ut hic locus tanta vanitate premi debuerit. Sed et denuo noſter 8, 13. Φερόμενοι τῷ πνεύματι, καὶ οὐκ εἰδότες, τῇ ἐφέροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας.

213, 48. Οἱ μὲν ὡς εἰκὸς, κατ' ἐμπορίην ϛρατευόμενοι, οἱ δέτινες.] Aut perverſa ſunt hæc verba, aut defecta in Græcis, quæ tamen quam mollisſime integra habuit Valla, aut quaſi integris perfectam interpretationem præbuit. Ego ex membrana priſca notavi nihil. Th. Gale participio ϛρατευόμενοι præponit ὅι δε, additis verbis [Nam id hic deest] nulla addita mentione vetuſtorum codicum, an ex ingenio fecerit. Certe nequeunt coniungi κατ' ἐμπορίην ϛρατευόμενοι, et reſtitui oportebit vel οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς, κατ' ἐμπορίην, ἢ ϛρατευόμενοι, οἱ δέ τινες καὶ, vel οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς, κατ' ἐμπορίην, ϛρατευόμενοι δὲ ὅι τινες, καὶ αὐτῆς &c.

214, 1. Συλοσῶν ὁ Αἰακαῖος.] MS. ὁ Αἰάκεος, ut et legit Valla, et attulit iam Th. Gale.

214, 7. Ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος.] Ut confesſus ſum, exſtat in MS. Mediceo ἐπιθυμέου, unde recte confeceris ἐπεθυμέου ad mediæ coniugationis notionem paſſivo flexu. Nihil impedit ſequens ἐπιθυμέοντα.

214, 14. Ὁ μὲν ὦν Συλοσῶν.] MS. ὁ μὲν δὴ Συλοσῶν.

214, 19. Βασιληΐη περιεληλύθει εἰς τοῦτον τὸν ἄνδρα.] Ut ſolebant hæc legi, ſed ubi codex optimus me do-
918 cuit ab Herodoto ſcriptum fuiſſe ὡς τοῦτον, ut antea aperui.

214, 23. Ἀναγγέλλει ταῦτα ἀκ.] MS. ἀγγέλλει. Neque enim in aula Perſica Græci dicebant ἀναγγέλλειν, ſed ἀγγελίας et εἰσαγγελίας.

214, 27. Ἀναβέβηκε δέ τις ἢ οὐδείς κω.] MS. δὲ ἤ τις ἢ οὐδείς σκω. Sic plane iterata σ.

214, 28. Ἔχω δὲ χρέος, ὡς εἰπεῖν, οὐδὲν.] Voces illæ ὡς εἰπεῖν ita interpoſitæ vim habent eam, ut extenuent quidem, nihilominus rem aliquatenus veram eſſe fateantur. Id quod nunc Darius negare omnino vult, neque prorſus vel minimum debitum Græco cuiquam agnoſcere. Ad hanc igitur ſententiam quum pertineat ista loquutio temere huc immixta, optime reſtituo ex MS. omiſſa particula ἔχω δὲ χρέος εἰπεῖν οὐδὲν.

215, 4. Ἐπιτροπεύειν.] Sic dixit in conſilio Perſarum ἐπιτροπεύοι ἂν ἀμωμήτως τοῦ πλήθεος. Attamen nunc MS. ἐπιτροπέειν.

215, 22. Γέρεα ἐμεωϋτῷ γενέσθαι.] Hoc propagatur ab editionibus citerioribus, haud dubie per errorem typorum ex vicinia in proxime ſequentibus huc attrahentium idem tempus, quum Aldus et Camerarius in utraque Hervagiana dederint γεγενῆσθαι, quaſi in anteceſſum decerni illud voluerint, priusquam libertatis dulcedinem acciperent. Omnino id opinor reponendum, etſi ex MS. nihil notaverim et taceat Gale.

215, 33. Τελεσέαρχος.] Ab membrana Medicea nominatur Τελέσαρχος.

216, 16. Ἄξιον δεσμοῦ δῆσαι γοργύρης ἠξίωσας.] Hæc quum corrupta ſint, tamen intelligere et explicare voluit Æmil. Portus, quaſi per Atticam et Ionicam ellipſin ita diceretur pro ἐπὶ γοργύρης δῆσαι, Latina autem licet apud eum videre. Sed fruſtra omnia. Neceſſario δῆσας, ut est in MS.

216, 27. Ἔμελλε ἀπολάμψασθαι.] Certe non recordor hæc tempora vidiſſe coniuncta: et omnino recte MS. ἀπολάμψεσθαι, prout paſſim id fit.

216, 30. Παθόντες οἱ Πέρσαι κακῶς προσεμπικρανέεσθαι &c.] Offendit ad hunc locum Th. Gale, unde notat aliquid vix intelligendum, nempe quum duo poſtrema verba allegaviſſet, [Cod. Arch. πάρος cum Valla.] At nec in Valla id apparet, nec alia in his moleſtia est, quam quod male vacuæ manus interpoſuerint adverbium κακῶς, quod teſtor non eſſe in MS. Mediceo, et quantopere in Herodoto verbum παθεῖν poſſit ad miſerias verti, docent πάθεα, quæ toties uſurpat in partem pesſimam. Infra cap. 155. ὡς ὑπὸ σεῦ τάδε ἔπαθον.

216, 42. Πιεζόμενοι δὲ.] MS. πιεζεύμενοι δὲ.

216, 45. Τὰς Δαρεῖος οἱ ἀποϛέλλων ἐνετέλλετο.] Vocula tertia in MS. non apparet; quæ et prorſus videtur male collocata, unde Portus in Lexico hunc locum adducens omittit participium ἀποϛέλλων, ut voculam οἱ adſerat ſuo verbo.

217, 12. Ἀπεθωΰμαζε.] MS. ἐπεθωΰμαζε.

217, 25. Ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν.] Sic apparet eum velle notabiliter veritatem parœmiæ antiquæ, et hinc exortæ, patefacere, qua dicebatur ἕκητι Συλοσῶντος εὐρυχωρίη, prout est inter fragmenta Heraclidæ Pontici.

217, 36. Τὴν ἂν ἐβούλετο.] MS. ſine media vocula τὴν ἐβούλετο. Nec tamen delendam eſſe, ſed ab mala manu huc nimis feſtine translatam patebit ex nota ſequente.

218, 3. Ἐλπίζων ἡμίονον τεκεῖν.] MS ἐλπίζων ἂν ἡμίονον τεκεῖν.

218, 12. Μεγαβύζου τούτου ὃς.] MS. μεγαβύζου τοῦ ὃς. Quæ duæ literæ pro geminato τούτου interdum uſurpantur, ut 2, 111., de Pherone. Τὸν ἀποδέξασθαι μὲν οὐδεμίην ϛρατηΐην.

218, 31. Ἄλλῳ μὲν γὰρ οὐκ.] MS. absque vocula γὰρ, qua hic locus bene potest carere, ἄλλῳ μὲν οὐκ. Tum δυνατὸς εἶναι, non δυνατὸν, quod aureum est Herodoto in illis nominativis mire laſcivienti. Sed et αὐτοχειρίην nunc ſuppedito ex eodem codice, ubi inepte nonnulla alia adſerebantur, unde et verſionem concinnavi.

219, 2. Τί δ' ὦ μάταιε.] MS. τί ὦ μάταις, et modo dedi ex eodem πολιορκεομένους, non πολιορκευμένους.

219, 15. Ταύτῃ χιλίους.] Recte MS. ταύτης, nam de militum parte agitur, non de loco.

219, 41. Τὰ πεπόνθεε.] MS. ſimpliciter et integre, perinde ut Anglici apud Th. Gale, τὰ ἐπεπόνθεε. Deinde ἐπεί τε δὲ οὐδεὶς cum particula adverſativa, quæ vulgo negligitur.

220, 23. Στρατάρχης.] MS. ϛρατιάρχης, et deinde ἐν τῇ ἑωϋτοῦ τάξι, non τάξει. Quod quum reſtituam ex ſcriptis libris, tum ride negligentiam, quæ hoc loco invexit in editiones Διὸς Βήλου τὸ ἱερὸν, ubi Aldus et Camerarius perhibent rectisſime ἱρὸν, quod reponendum.

220, 46. Γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατιϛάναι &c.] Locus hic videtur pesſime ab vario lectorum genere exceptus fuiſſe, etſi in editionibus vulgatis mire mentiatur ſanitatem. Vel vocem γυναῖκας toties in tam brevi multiplicare an id est Herodoti? Certe alium novimus. Iam vero istud ὁσαϛδὴ plane non conſpicitur in nobili isto Mediceo, quod certum est documentum eam vocem ab perito Herodotei ſtyli viro ex alio loco ſublectam eſſe, ut hoc, quidquid eſſet non ſine veri ſpecie ſanaret. quæ bis in hoc libro adhibita obverſabatur hinc menti eius. Quin etiam in verbis quæ citavi, idem codex MS. non legit γυναῖκας, ſed γυναῖκα, omnia huc dirigentia, ut varietatem in his ab Herodoto adhibitam et malevole ſuppresſam per veſtigia tamen quædam oſtenderet. Videtur enim ſic proceſſiſſe manus eius: Ἐπέταξε τοῖσι περιοίκοισι ἔθνεσι γύναια
ἐς Βαβυλῶνα κατιϛάναι, ἑκάϛοισι ἐπιτάσσων, ὥϛε πέντε 919
μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. Dicit nempe Herodotus edicto iniunxiſſe vicinis circa gentibus, ut magnam istam urbem mulieribus inſtruerent, ita ſingulis deſcribens, ut quinquaginta millium ſumma fæminarum convenerit.

221, 6. Πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται.] Nomen proprium in MS. non est, et potest abeſſe.

221, 12. Ἄλλα πολλὰ ἀπέδωκε.] MS. ἐπέδωκε, quod vult mens Herodoti.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES

In librum quartum

HERODOTI.

222, 23. Ἀμέλγουσι.] MS. ἀμέλγωσι.

223, 5. Περιςήσαντες κατὰ τὰ ἀγγήϊα τοὺς τυφλοὺς.] Hunc plebeii Græculi ſermonem fore nullus ignorat. At Herodotus verborum exquiſitior non ita ſcripſerat, ſed indicante vetere membrana περιςίξαντες, tanquam acutis quibusdam ex ferro aut ſpina vinculis coërcuerint eos manere circa iſta vaſa, unde Latinæ verſioni datum eſt verbum *compungentes.* Sed videtur latere aliquid ſeu commune in ſcriptura vetere, ſed proprium Herodoteæ, in qua iam bis occurrit ςίχειν pro ςείχειν. Unde producit et exponit Heſychius περιςίξαι, περικυκλῶσαι, περιελθεῖν, περιελάσαι, ἀπὸ τοῦ ςίχειν. Id deſeritur ab noſtris, et univerſa ea vel ſignificatio vel explicatio ignota eſt Stephano et aliis, attamen vera, et ideo neglecta, quoniam utique volunt ſcribi περιςείχειν et περιςεῖξαι, unde idem Stephanus in verbo Στείχω adducit ex Homeri Odyſſ. δ. Τρεῖς δὲ περιςείξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα. Et tamen idem rurſus in Indice [Περιςήκω idem quod περιΐςαμαι circumſto: unde participium περιςήξαντες quod exponitur etiam circumpoſiti.] Sed optime ſe exhibet Herodotus 4, 202. Τῶν δέ σφι γυναικῶν τοὺς μαζοὺς ἀποταμοῦσα περιέςιξε καὶ τούτοισι τὸ τεῖχος. Itaque quum verba Heſychii in ſuis quoque notaverit Suidas, apparet, quam malevolens ſit ille genius, a quo nuper illis Cantabrigiæ ſubnotatum ſit [Malim περιςεῖξαι.] Porro quod Herodotus dicit ἀπαρύσαντες, non interpreter *delibatur*, quod violente huc trahitur, ſed *exantlatur*, quod proprium quodammodo illic eſſe docet vel Plautinum *ſæpe exantlavit merum ſcitisſime*, vel Ennianum *materno ſanguine exantlando patrem ulciſci.* Non pertinet huc ςίζειν.

223, 6. Ἡγέονται εἶναι.] MS. ἡγεῦνται. Deinde MS. ἠντιοῦντο αὐτοῖσι κατιοῦσι, non τοῖσι.

223, 16. Ἀντικατιζεύμενοι.] Portus id habere poteſt Ionicum pro communi ἀντικατιζούμενος, idque pro ἀντικαθιζόμενος. Debuiſſet igitur monſtrare locum, in quo abſconderetur ἀντικατιζούμενος. Vix enim dixeris eſſe Græcum, unde in principio libri 5. dicit ἀντικατιζόμενοι, ubi etiam eſt ἀντιζομένων. Mediceus codex egregie ἀντικατιεύμενοι omiſſa litera.

223, 20. Αὐτοί τε ἐλάσσονες κτεινόμενοι γινόμεθα.] Voces iſtæ αὐτοί τε in MS. non exſtant. Nec certe quidquam præter ſonum nudum adferunt, quum utraque periodus ad eandem partem et partis actiones pertineat, et ideo hæ voces non habeant aliquod oppoſitum, ubi ſolent adhiberi. Eſt autem hic locus, in quo dicitur εἷς αὐτῶν Scytharum, ſive ſciverit nomen et innoteſcere noluerit, ſive ignoraverit, ἔλεξε τάδε, plane geminus illi Polybiano in Legat. 46. Ὅτε καί τις ἐκκαλεσάμενος &c. quod tam commode interpretatus eſt Caſaubonus. Sed non eſt mirum malle multos ineptire.

223, 30. Ἐκπλαγέντες ἐπὶ τῷ γενομένῳ.] Præpoſitio ἐπὶ abeſt ab optimo codice, in quo vides Herodotum ex 1, 116. τούτοις ἐκπλαγεὶς. In eodem mox etiam recurrit ἐξελασθέντες conſtanti ſcripturæ modo, ut in præcedentibus patuit.

223, 33. Τρόπῳ τοιῷδε.] MS. τοιούτῳ.

224, 5. Ἐπελθόντι κατασβῆναι.] Habes in his exemplum eius, quod ait in Theſauro Stephanus, quum dediſſet exempla compoſiti κατασβέννυμι, adiungens [Item κατασβῆναι exſtinctum eſſe tanquam a κατασβῆμι, ſicut ἀπέσβην tanquam ab ἀποσβῆμι.] Sic infeliciter id relinquens, ut nullam ei auctoritatem commodet. An igitur vel ipſe vel alii, unde exſcripſit, ad hoc Herodoti ſpecimen reſpexerunt? Exſtat hic ſane, quod negari nequit. Sed tamen ratio illis debuit adeſſe. Nam quum hic non anteceſſerit vox πῦρ, ſed tantum dictum ſit χρυσὸν καίεσθαι et χρυσὸν καιόμενον, dubitare primo de iſtius verbi καίεσθαι termino ſignificationis pandendæ oporteat, utrum ad flammæ eiectionem uſque, an tantum ad ignitum tactum, et hinc etiam alterius verbi κατασβῆναι non ſolum de modo, ſed enimvero etiam de fide ambigere debeas. Ego ſane non tantum dubito, ſed libens concedo optimæ membranæ, quæ teſtatur Herodotum ſcripſiſſe καταςῆναι, quod conſtat maximi, immo maioris, quam ut a nobis definiri poſſit, uſus in Græca literatura eſſe. 920

224, 16. Οὕτω λέγουσι.] MS. ὧδε.

224, 49. Νεμομένας ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ ἀφανισθῆναι.] MS. χρόνῳ, quod ex utroque Anglicano profert etiam Th. Gale: et ſic tacens noluit fateri hanc lectionem videri quoque agnoviſſe Vallam. At is hinc vertit *interea*; ſed enim ille tam miris modis Græca compoſuit, ut efficeret iſtam ſententiam *equas eius a curru paſcentes divina quadam ſorte motas*, quaſi rem concepiſſet ita eveniſſe, ut non eas Hercules dormituriens videatur potius iugo exſolviſſe, ſed alligatas currui ſic paſtum miſiſſet. Hoc reliqui quidem illi; ſed haud dubium mihi prius videtur et veriſſimum iſtud χρόνῳ cum tali ſenſu, ut patet ex illis quæ ſtatim ſequuntur.

225, 9. Πρὶν ἢ οἱ μιχθῆναι.] Quamquam ſic loquutus etiam fuerit in capite primo huius libri, tamen eiecto ἢ nunc præbet, MS. πρίν οἱ μιχθῆναι. Habet utrumque.

225, 33. Ζωςῆρα ἔχοντα ἐπ' ἄκρης τῆς συμβολῆς φιάλην χρυσέην.] Forte erat fibula phialam aliquo modo repræſentans, ſubnotat ad has voces Rev. Brauwnius in Veſtitu ſacerd. Hebr. 2, 3. At eam non ita exprimeret Herodotus. Dum enim agnoſcit συμβολὴν, certe agnoſcit in extremitatibus aliquid fuiſſe ad connectendum: fibula id fuerit, an globulus, an quid aliud, noſtrum non eſt eligere. Sed in omnibus baltheis tale quid fuit. Iam vero in Scytharum baltheis intelligit Herodotus præter talem nectendi machinulam fuiſſe adhærentem phialam ad hauriendum ſubito paratam.

225, 39. Δύο μὲν οἱ τῶν παίδων.] MS. δύο μὲν τῶν παίδ.

225, 43. Τὸν δὲ νεώτερον.] Ut ſæpe comparativum loco ſuperlativi. MS. tamen νεώτατον. Et ſane quum paulo ante dixerit Σκύθην δὲ νεωτάτῳ, cur placuit aliis ab Herodoto abire?

225, 47. Ἔτι δὲ καὶ ἐς τόδε.] Particula δὲ nec tolerari hic poteſt, nec habetur in MS. Sed ſequentia mire obſcurata ſunt per editiones. Nam quum Aldus et duæ deinceps Hervagianæ protuliſſent Τὸν δὴ μοῦνον μηχανᾶσθαι τὴν μητέρα Σκύθην, ſtatim Stephanus edere ſuſtinuit Τὸ δὴ μοῦνον, non admonito lectore, quum id tanto commodius facere potuiſſet, quia quartum verbum in margine notat γρ. μηχανήσασθαι. Id omne ſic molitus fuiſſe videtur Stephanus ex interpretatione Vallæ *et id ſolum Scythæ matrem excogitaſſe*, ubi apparet neutrum et aoriſtum; ſed in extremis vehementer diſcedit ab Græcis, in quibus quare non etiam mutaverunt τὴν μητέρα Σκύθου? Fœdum prorſus univerſum, et quod ita retinui, ſed nequaquam aſſentiens; immo contra decernens debere retineri maſculinum, etiam teſtans μηχανᾶσθαι eſſe in MS. Mediceo, et fatuam eſſe verſionem opinans de matre Scythæ. Dicit enim ſimpliciter Herodotus, *et ſolum effeciſſe matrem Scytham*, vel ut ſolus eſſet Scytha et tantæ potentiæ princeps, artificio matris accidiſſe. Res clariſſima.

226, 5. Πολέμῳ πιασθέντας.] MS. more ſueto πιεσθέντας· et deinde ποταμὸν Ἀράξην, non Ἀράξεα.

226, 14. Μηδὲ πρὸ πολλοῦ δεόμενον κινδυνεύειν.] MS. δεόμενα. Et indulſi MSto, etſi locus alioquin ſatis intricatus ita reddatur aut reddi videatur intricatior; ſi interpretes quis ſequatur, qui ſtulte δεόμενον interpretantur *oportere*, ac ſi idem foret τῷ δέον: deinde neſcio unde apponant aliam lectionem πρὸς πολλοὺς, quod in nullo MSto reor exſtare. Ego autem facilius inſpexero verba et manum Herodoti, quam ſententiam. Habet nempe primo id Herodotus, ut iucunde

cunde ludat in neutro plurali, ubi ſingularis poterat ſatisfacere, ut δῆλα, δεύτερα, τρίτα &c. Hinc etiam hoc loco reiici non potuit iſta mutatio, ſed admitti pro Herodotea. Nempe vocem μηδὲ ita ponit, ut divelli debeat, perinde ut apud Latinos *neque*. Hinc igitur ſcribo μηδὲ περὶ πολλοῦ δεόμενα κινδυνεύειν *et magnopere petentia non periclitari bello* &c. Ita enim loquutus fuit 1, 207. Ἤδη ὦν γνώμην ἔχω περὶ τοῦ προκειμένου πρήγματος τὰ ἔμπαλιν ἢ οὗτοι. Agnoſcis neutrum plurale τὰ, quum poſſet τήν. Hoc primum. Nodoſius eſt illud πρῆγμα εἴη, quod idcirco illi, qui hanc loquutionem (eſt enim quoque Herodotea) illuſtrare voluerunt, ita per alia loca producunt, ut hunc negligant. Vide in pagina 734. circa finem in Indiculo Ionismorum Gallicorum ſive Ionicorum Gallicismorum: etiam Portum in Lexico; noluit allidi ad hunc ſcopulum. Peſſima vero eſt interpretatio Vallæ, ubi ἀπαλλάσσεσθαι reddit *abſtinendum bello*, quod eſt ἀπέχεσθαι. Quid autem eſt *nec oportere adverſus multos pugnando adire periculum?* An igitur hic populus fatuos facit omnes, qui adverſus multos pugnaverunt? Num poteſt talis ſententia concipi, et quidem circa Aſiam? Italicus interpres Vallam partim ſecutus, partim furens ait: *parea di non tentare la battaglia con tanta moltitudine, ma di abandonare il paeſe conducendo via quello che portare ſi poteſſe.* Verba volunt excedere primarium eſſe, et iam pridem rogare non periclitari bello.

226, 19. Τὴν χώρην παραδιδόντας.] MS. παραδόντας.

226, 41. Ἐς ὃ ἐσέβαλον.] MS. ἐς οὗ ἐσέβ. Sic quoque enim ſolet Herodotus. Cap. 30. Ἐς οὗ ἂν σχῶσι αἱ ἵπποι ἐν γαστρὶ.

226, 44. Ἰσσηδόνων δ' ὑπεροικέειν.] Adverſativa non apparet in MS.

227, 11. Οὐδενὸς γένεος ὑποδεέστερον.] Recte MS. γένος, ubi denuo vides articulum τὸ non præponi ab auctore, ut notavi ſub numeris 3, 25., et eſſe illum
921 eundem accuſativum, qui placet auctori in voce μέγεθος, 78, 28.

227, 21. Προσήκοντας τῷ νεκρῷ.] Locum hunc deſcripſit Origenes lib. 2. contra Celſum, ubi videbis citari τῷ νέκυϊ et alias diſcrepantias non agnitas noſtris exemplaribus.

227, 27. Ἀφανισθῆναι τοδεύτερον.] Poſterior vox non legitur in MS. Sed et in illis vicinis Ἀριστέω τοῦ Προκοννησίου poſteriores duas idem non agnoſcit, quas forſan nec in exemplari ſuo habuit Valla, unde in interpretatione omiſit: et ſane tum in principio relationis huius, tum in inſcriptione ſtatuæ ſic patriam oſtentari ſufficit. Itaque poſteriora iſta expuli. Prius ſuo loco retinui, quia forſan nemo cenſuerit deleri, et per iſtud præmiſſum τὸ prorſus crediderint omnes Herodoti eſſe, ut ſolet. Attamen non dixit iam Herodotus primam vicem poſſe appellari ἀφανισμὸν, nec ipse ſic appellat. Alia eſt ratio eius, quod mox ſequitur ex appellatione ſeu aliorum hominum, ſeu Metapontinorum, certe non ſua.

227, 33. Μεταποντῖνοι γάρ φασι.] Vocula γὰρ etiam non eſt in MS.

227, 46. Ἔστησε ἀνδριάς.] MS. ἔστηκε. Sed ſcito eſſe cacoëthes mutationis ex editionibus Stephani, quum Aldus et Hervagianæ non aliter habeant, quam ut nunc ex MS. repoſui. Rem incredibilem!

228, 6. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης.] Oratio hæc, non minus, quam hiſtoria quam tractat, fando inaudita, et exempli nullius. Quis enim unquam ter geminavit negativam, ut hic fit? Non quod id contigiſſe negem, ſed ut per eandem vocem iſta tertiatio confieret, ut iam vides οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης —— οὐδὲ οὗτος &c. Certe exſtant tam intentæ negationes 6, 11. et 8, 77. et alibi, ſed diverſis vocibus. Itaque quum id ſit enorme, noli opinari huius augmenti exemplum nunc ab Herodoto datum fuiſſe, ſed eius corruptoribus. Optimus enim MS. habet οὐδενὸς γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, non ut ad ſequentia id conferatur, ſed per ſe ut conſtet ſubintellecto tantum ac repleto ex præcedentibus αὐτόπτεω ἐδύνατο πυθέσθαι. Itaque vertenda omnia, *Ex nemine enim intelligere potui, qui diceret ſe noſſe, quia ipse vidiſſet. Quippe neque ex tali ullo Ariſteas, cuius paulo ante feci mentionem. Neque etiam iſte in illis carminibus ait ſe progreſſum eſſe ultra Iſſedonas.* Ut appareat Herodotum diſtinguere rationes loquendi αὐτόπτεω πυθόμενον λέγειν, et ἀκοῇ πυθόμενον λέγειν: etſi revera qui per αὐτόπτην aliqua relata narrat, is narret quæ ἀκοῇ acceperit: quaſi ἀκοῇ λέγειν ſit proximum fabulis, etſi queat multa vera continere, ut de ſe modo intelligi vult auctor. Ariſteas apud Iſſedonas fuit, ex his potuit aliquis αὐτόπτης fuiſſe, qui rumorem iſtum inter ſuos ſparſerit. At Herodotus non fuit inter Iſſedonas, et idcirco narrabit omnia ἀκοῇ. Sed quid agimus? an credibile eſt ſic corrumpi auctores? Οὐδενὸς eſt antiqua lectio, quam videre potes in Aldo, et Hervagianis: mutilarunt Stephaninæ.

228, 10. Ἔλεγε ἀκοῇ.] Vox ultima non eſt in MS. Mediceo, prout de Arch. teſtatur Th. Gale et de Valla: ut omnino nullum ibi mereatur locum, et res ipſa id clamet.

228, 20. Καὶ σκόροδα.] MS. exquiſitius σκόρδα.

228, 27. Πρὸς ἑσπέρην τοῦ Βορυσθένεος.] MS. πρὸς ἑσπέρης. Id iam probum Herodoti fecit frequentia in ſuperioribus et varietatis deſiderium. Cuius ſpecimen pariter alterum ponere compellor, ut quum nunc dici videamus Βορυσθενεΐτας et Βορυσθενεϊτέων, et ſic cap. 70. et ſeqq. quater aut quinquies, tamen cap. 53. dicuntur Βορυσθενῖται etiam ex cauſa varietatis Herodoto obortum; at Holſtenius ad Stephanum pag. 71. putat perperam ſic ſcribi.

228, 45. Ψιλὴ δὲ δενδρέων ἡ πᾶσα αὕτη γῆ πλὴν τῆς Ὑλαίης.] Fero ſane, tanquam Ὑλαίη proprie ſit regio nominis ſui, idque ei inditum ſit ab lingua Græca, et ipse noſter cap. 76. infra de Anacharſi, καταδὺς ἐς τὴν καλεομένην Ὑλαίην· ἡ δ' ἐστὶ μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλήϊον Δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσα ἐοῦσα δενδρέων παντοίων πλέη. Et hinc omnia vicina ſicut appellationem iſtam reſpuunt, ita rebus quoque probant diverſam ſuam faciem eſſe, nec quidquam provenire ſilvarum. Sed ſodes an iſta exceptio Hylææ non eſt vana et inanis, quum ipſa appellatio ſemper teſtetur, qualis ſit, nec paſcua Scythica deſiderant ſilvas? Res mira ſatis. Quid tamen? Optimus MS. hic tantum agnoſcit Ψιλὴ δὲ δενδρέων ἡ πᾶσα αὕτη τῆς Ὑλαίης· quaſi Hylæa quidem dicatur univerſa regio, et iſta Nomadum ſimiliter contineatur: ſed tamen continue incipiat ſui eſſe diſſimilis, ubi acceſſeris ad paſcua Nomadum, quæ etiam comprehendantur in appellatione Hylææ.

229, 4. Κατήκουσι δὲ οὗτοι.] MS. κατοικοῦσι.

229, 7. Λίμνης τῆς Μαιήτιδος.] Sicut de codice Arch. teſtatur Th. Gale, ita etiam Mediceus MS. Μαιώτιδος, et in eo notavi diſerte etiam infra ſibi conſtantem eſſe.

229, 16. Νέμονται τὰ πρὸς βορέην.] MS. τὸ πρὸς.

229, 32. Ἐπειδὰν δὲ.] MS. ἐπεὰν δὲ.

229, 34. Καὶ ὁ κύων ἕπεται.] An igitur id aliud, quam ἕτοιμός ἐστι καὶ κύων? Certe ille qui ἕτοιμος, ἕπεται, et ſine flagro adeſt. Sed et ἕτοιμος et qui ἕπεται, nihil iuvat, niſi etiam ultra aliquid emoliatur. Hinc clarius lucere debet ratio haud dubie pulchra venationis: cuius quæ tandem erit felicitas, ſi ipſe venator tantum equo feram perſequatur, cane ſic demum comitante? Non igitur illi ſunt canes ὠκύποδες, qui equum non niſi comitantur; ut taceam in Græcis dici eum ſe-
qui. Sed nec Scythæ tam ſtulti ſunt, ut tale canum 922
genus alant, nec Herodotus tam delirus, ut ita ſcriberet. Eſt enim edentium iniquitas. At priſcam veramque lectionem reſtituo ex MS. καὶ ὁ κύων ἔχεται, ſive id velis interpretari *et canis corripit*, ſive *et canis proxime veſtigiis feræ inhæret*. Nempe ſimul venator equum aſcendit, ſimul canis iam captam feram corripit. Ita felix venationis eventus apparet, et dignus narratu.

230, 3. Τοῦτο δὲ καὶ λείχουσι.] MS. τοῦτο καὶ λείχουσι omiſſa adverſativa, quæ non deſideratur. Et ſtatim οὐ γάρ τι σπουδαῖαι νομαὶ αὐτόθι, non οὐ γάρ τοι, prout alibi exquiſitum iſtum uſum voculæ τι in Herodoto probavimus.

230, 4. Ὃς ἂν καταφύγῃ.] Hic locus eſt, in quo vere elegantem et proprium characterem Herodoto reſtituimus integrum, quem aut ſemirutum vix ſervant aut plane delent alii codices. Sed exſpectanda erat inquiſitio et exploranda cuſtodia fideliſſimæ membranæ, quæ nunc legit ὃς ἂν καταφεύγων καταφύγῃ. Cuius ſuaviſſimæ copiæ ſuæ exemplum ſimile auctor præbuit cap. 29. Ὀρθῶς εἰρημένον ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίγνεσθαι τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ φύειν κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα φύειν μόγις. Potuit ex his ſecure omittere illud φύοντα, quod ſponte ſatis ſubintelligeretur. Itaque et Euſtathius hunc Herodoti locum laudans ad Odyſſ. Δ. v. 85. eam vocem in nullo putavit habendam numero, et plane omiſit, ut videlicet inde diſceremus eum in pleriſque citationibus ſuo uſum eſſe arbitrio. Præterea video eum locum ab interpretibus converti *at in vehementibus frigoribus aut non oriuntur ſtatim pecoribus cornua, aut ſi oriuntur, vix oriuntur.* In quibus nullam explico illam contrarietatem, de qua iſtic agit Herodotus; certe enim quæ vix oriuntur, eadem illa ſunt, quæ non ſtatim oriuntur, ut potius paria illa dici debeant, quam contraria. At pleniſſimo ſenſu ſtatuebat Herodotus ad expoſitionem Homeri in vehementibus frigoribus omnino non naſci pecoribus cornua, aut naſcentia nihilominus, vix naſci. Tale eſt 1, 67. Κατυπέρτερος

τῷ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν τρόπῳ τοιῷδε γενόμενοι. Infra hoc libro c. 46. Φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται· 2, 7. Ἐςὶ εὐρέα Αἴγυπτος ἐοῦσα πᾶσα ὑπτίη τε καὶ ἄνυδρος. Tale in hoc ipso libro c. 36. Περὶ Ἀβάριος οὐ λέγω λέγων, ὡς τὸν ὀϊςὸν περιέφερε. Apud Sophoclem ſic habes in Oedipo Tyr. 1390. βλαςοῦσα ὅπως ἔβλαςε. Oed. Col. 1097. ἔχων ἔχεις. Hæc nos ad teſtandam fidem codicis Medicei; ſed ſcire oportet vitium omne hic admisſum debere imputari ſoli editioni Henr. Stephani anni 1592., quæ prima omiſit, quum Aldina et Camerariana et Hervagiana ſancte exhibeant. Hinc quoque iudicium fieri debet laboris, quem Herodoto Thomas Gale impendit, qui ſequens defectam Stephani editionem et citans vitioſe ὃς ἂν καταρ. notat in cod. Arch. fuisſe ὃς ἂν φεύγων καταφύγῃ, quod vix credo.

230, 16. Ἀργιππαῖοι.] Nihil diverſum in eo nomine notavi ex membrana, quam inſpexi. Attamen quoniam appellationes omnes, quæ occurrunt apud alios ſcriptores, ut Arimphæi, Aremphæi, Ὀργεμπαῖοι, habent literam *m*, Salmaſius fuit ita circumactus, ut crediderit ſcribendum apud Herodotum Ἀργιμπαῖοι, ut fatetur in Plinianis pag. 209. Ante eum Turnebus in notis ad Ciceronem de Fato pag. 64. ex Mela Arymphæi, prout etiam agnovit Grotius ad Marcianum Capellam pag. 214. His Thom. Gale ex cod. Arch. Ὀργιεμπαῖοι, mira Voſſii revolutione in Appendice, ut erat inſtabilis. Sed unus omnia Mediceus.

230, 24. Τῶν Φαλακρῶν.] Aldus hanc poſtremam vocem inchoavit litera maiuſcula Φ, quaſi foret appellativa; in vicinis vero facit parvam. Camerarius etiam in hoc loco extenuavit. Stephanus denuo in grandem formam coniecit, quod ſequitur et Iungermannus et Th. Gale. A quibus merito diſcedo; nec enim fuit hæc eorum appellatio, ſed nota genitiva, ab reliquis diſtinguens.

230, 26. Οὐδείς σφεα ὑπερβαίνει.] Præmiſit ſane οὔρεα· et ſic tamen MS. habet σφέας ὑπερβαίνει. Ita quidem in cap. 33. quum dixisſet τὰ ἱρὰ ἐνδεδυμένα, pergit ſcribere τοὺς πλησιοχώρους ἐπισκήπτειν, κελεύοντας προπέμπειν σφέας ἀπ᾽ ἑαυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος. Ubi σφέας tam poteſt reſpicere ἱρὰ, quam ipſos vicinos.

230, 28. Αἰγίποδας ἄνδρας.] Quod miror, MS. habet ἱπποβάτας ἄνδρας, ut cap. 170. occurrunt in Africa τεθριπποβάται.

230, 30. Ἀνθρώπους εἶναι.] Nec hoc loco εἶναι, nec inferius ἀτρεκέως ab MS. confirmatur. Et ſane quod ad prius, opinor expelli rectisſime, ut ab Herodoto non ſcriptum. Nam ſic intelligimus eorundem montium partem quoque incoli ab his hominibus, alias videntur plane ultra vel trans montes esſe. Quod ad poſterius, etiam ratio evincit. Quum ſic quoque in fine capitis 26. de iisdem Isſedonibus hactenus tantum concludat: γινώσκονται μὲν δὴ καὶ οὗτοι, perinde ut hoc loco ſolum iſtud verbum ſimiliter adhibuit. Utique multum foret, ſi Herodotus ſuo periculo ſic adſeverare auderet. Imo etiam Gale teſtatur de MS. Arch. ἀτρεκες, quæ varietas docet ſubditivum esſe.

231, 2. Γρύπας εἶναι.] Etiam hinc verbum ſubſtantivum debet facesſere, ſi credimus MSto, utpote ubi intelligitur οἰκέειν.

231, 24. Ὡς δὲ καὶ ἦν σεισμὸς.] MS. ὡς δὲ ἦν σεισμὸς. Deinde pro illis ὡς τέρας θωυμάζεται MS. tantum habet τέρας νενόμιςαι.

231, 30. Τὸ γένος τῶν βοῶν τοκαθόλου οὐ φύειν κέρεα.] Locus miſerabilem in modum interpolatus. Volunt e-
923 nim Herodotum hoc loco dicere omnino cornua bovino generi illic non ſuccreſcere, idque propter vicinum ſeptentrionem et magna frigora. Quod ſi tam directe abrupteque id iam negavit, cur in ea pronunciatione non perſtat, et in ſequentibus ſtatim tantummodo maluit dicere, ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ φύειν κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, et ſic perſeverare in firma generalique negatione, quam potius mollire deinceps adiungendo ἢ φύοντα φύειν μόγις? hoc eſt, ut poſtquam pernegasſet fieri aliquidpiam, atque adeo iteravisſet quoque eandem negationem, ſtatim tamen fateretur et fieri, et fieri posſe. Nam et qui dicit vix naſci, utique tamen confitetur naſci, etſi raro, etſi tarde, utique tamen contingere interdum; et Herodotum id non ſcribere ſine experientia certisſime perſuadeor, ſive ipse viderit illinc locorum cornutum aliquo modo bovem, ſive eos inveniri interdum adſeveraverint ei accolæ. Pereant, qui tantam inſulſitatem Herodoto inferre ſuſtinuerunt. Quid igitur? Nempe ait H. Stephanus in Theſauro [κόλος, mutilus, truncatus, curtus, mancus, ut κόλος βοῦς apud Euſtathium ὁ κεκολουσμένος τὰ κέρατα: qua ſignif. B. ex Herodoto affert κόλον γένος τῶν βοῶν, id eſt, κολοβὸν, mutilum, hoc eſt ἄκερον.] Hæc nec unde odorari potuerit Budæus capio, (nam ab Aldo editiones omnes conveniunt in iſtud τοκαθόλου) nec quemadmodum quum id iam in mundo esſet, editores, alioquin docti viri, potuerint esſe tam ſordidi, ut id voluerint contemnere et tam perverſam Herodoto mentem impingere. Perfecte enim in optimo exemplari MS. legebam δοκέει δέ μοι καὶ τὸ γένος τῶν βοῶν τὸ κόλον διὰ ταῦτα. Videndus Suidas in Κόλον, qui recte illuſtrat.

231, 32. Καὶ Ὁμήρου ἔπος.] Particula καὶ non eſt in MS. nec ullum eius momentum eſt, unde nec Valla expresſit. Quod autem antecedentia edidi μαρτυρέει δέ μοι τῇ γνώμῃ, ubi vulgo edunt leguntque μου, cauſam probavi ſub numeris 35, 42.

231, 44. Ἐκ κατάρης τευ.] Vox illa τρίγραμμος non eſt in MS. ſed nec habet Aldus, nec Hervagianæ. An non patet nimis anxie inculcatam ab Stephano? Illi igitur reddidi.

231, 46. Προσίῃ ἡ ὥρη.] MS. προσῇ ἡ ὥρη.

232, 9. Ἀοίκητα.] Id ex pluribus locis Herodoti vulgo firmatur. Sed nunc quidem optimus MS. ἀνοίκητα.

232, 14. Οὔτε τι Σκύθαι λέγουσι οὐδὲν.] Solœcum id eſt, ac multo minus Herodoti: ſed ab mala manu compoſitum, quaſi æque opportunum ultima vox hic locum haberet ac paulo infra. Quin non eſt in MS. illa οὐδὲν, quod ſatis ſidei ad eam eradendam, quum temere per oculi fraudem ab ſcriptore ſit repetita ex mox ſequente verſu.

232, 17. Ὡς καὶ περὶ τῶν μουν.] Particula καὶ non eſt in MS.

232, 20. Πολλῷ δ᾽ ἔτι πλεῖςα] MS. πολλῷ δὴ πλεῖςα.

232, 21. Ἱρὰ ἐνδεδυμένα.] Quum Valla interpretetur, *ſacra alligata*, patet cuique eum legisſe ἐνδεδεμένα. Itaque ſic exhibebant etiam primæ editiones, ut apud Aldum et Hervagium. Quis hæc mutaverit, ignoro, niſi quod in editione Stephani 1592. video in contextum asſumi id quod nunc citavi, et alterum ἐνδεδεμένα reiectum in marginem. Salmaſius itaque retinet ἐνδεδυμένα, idque explicans vocibus ab antiquitate petitis, nunc Pauſania, nunc Servio præbente vocat *ſtipula triticea involutas*, *innexas ſtipula frumenti*, *occultatas in faſcibus ſtipularum*, item *obvolutas et obtectas*, in Plinianis pag. 208. Et tamen modo ad hos Hyperboreos et iſta ſacra accedens quoque Ez. Spanhemius defungi nequivit, niſi locum hunc Herodoti maiuſculis literis oſtentans ad Callimachum pag. 493. citaret ΕΝΔΕΔΕΜΕΝΑ, Latine edens ADLIGATA, nec ullo patrocinio facinus illud munit, quod idcirco ſordere in republica literaria debet. Opinor tamen abreptum auctoritate cod. Arch. ex quo ἐνδεδεμένα tradit Th. Gale. Quis autem Romanus *adligata ſacra* dicet, niſi in narratione funeſta et mali ominis? MS. autem Mediceus omnino habet ἐνδεδυμένα, quod præclare explicuit Salmaſius: recte ſacra occultata, et quæ cognoſci nefas, dicuntur aut quaſi veſte vel indumento circumdata, aut ingresſa in involucrum, ut Ægyptius ἐνδὺς ὑπ᾽ ἀμφιβλήςρῳ 1, 95. Immo an non ſatis certa et valida confirmatio eſt vocis ἐνδεδυμένα, quod ſtatim in hoc ipſo capite iterari comperimus τὰ ἱρὰ ἐνδεδυμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ, ubi Stephanus omnino deſerit alterum ἐνδεδεμένα, etiam primæ editiones, Aldina ſcil. et Hervagianæ, retinent ἐνδεδυμένα?

232, 37. Ἅμα δὲ αὐτοῖσι.] Non opinor Ioniſmum in hoc conſiſtere, ut et fœminina mutet in maſculina, id quod hic factum eſt. Cur vero non αὐτῇσι, ut eſt in MS. clare præferente αὐτῇσι?

232, 39. Οἳ νῦν περιφερέες καλέονται.] Hoc robuſte adſeverat Ez. Spanhemius ad Callimach. pag. 506., [ut iidem iuvenes, et iuxta eundem Herodotum περιφερέες inde appellati in grati animi exantlatique laboris memoriam iuxta dictas virgines fuerint culti.] Detrectavit igitur nunc aures dare Cod. Arch. ex quo Galeus proferebat Περφέρες, quum tamen antea ei obediret. Cæterum non ita modo verſavit hanc vocem, ſed in nota ſequente citans ipſum Herodoti locum audet interpretari, *quos nunc periphereas*, (ſeu *circumferentes*) *vocant*. Ubi habes declinationem perinde et ſignificationem ex lege penitus Græcæ vocis; tanquam 924
tacite indicaret ſe ex Herodoto didiciſſe vim eius vocis, et talem περιφερέα fuisſe Abarin, quem principio capitis 36. ſcribit auctor ita celebrari ὡς τὸν ὀϊςὸν περιέφερε. Sed in iſta utraque, quem debet, magnum excitat riſum. Quid enim? an hoc eſt ingenio et Muſis operari, ut vocem mere barbaram traiicias in Græciam? Eſt utique vox Scythica. Quum Heſychius ſcribat Περφέρες, θεωροὶ, eumque locum alleget oportune Th. Gale, cur in ea ſcriptura et explicatione non

non potuit acquiescere? Sunt enim ista verissima, et περφερέες ab MS. Mediceo etiam exhibentur, ut de eo dubitari non debeat, prout nec de explicatione Hesychii, et Scythis relinquantur sua, etsi nonnullæ eorum voces habeant aliquid vicinum Græco, ut in capite 48. fluvium scribit Scythis Πόρατα vocari, quum Græci Πυρετόν.

233, 3. Οὐκ ἄνευ πυρῶν καλάμης θυούσας τὰ ἱρά.] Certe operam abutitur Herodotus in minimi momenti comparatione. Quid namque facit ad sacra Hyperboreorum, quorum solennitas et sacramentum quasi erat sacra in straminibus portare, si alicubi stramina cum sacris fuerint combusta et immolata? qui mos fortassis non modo fœminarum Thracicarum, quas velut præcipue in hac re eminentes advocat, sed etiam plurium aliarum fuit, ut vel integrum ignem ex stramine conficerent vel saltem eo incenderent. Quis hæc intellexit? Nos abhinc melius de Herodoto cogitemus, quem corruperunt hoc loco malesedulæ et ingratum officiosæ manus, quum ipse non θυούσας scripserit, sed ἐχούσας, ut est in MS. Nempe non secus ac Athenis erant in sacris nonnullis Κανηφόραι, sic apud Hyperboreos et Pœonas et Thracas erant Καλαμηφόραι. Deinde MS. καὶ ταῦτα δὴ οἶδα sine vocula μέν.

233, 10. Οἱ δὲ παῖδες.] Quantum tumultus? adeo ut ipsa Græcorum dispositio, hoc est, ipsa mens Herodoti penitus displicuerit Vallæ, et in interpretatione idcirco noluerit ordinem Herodoti sequi, tanquam istæ adversativæ particulæ οἱ μὲν, οἱ δὲ non debeant tanto intervallo disiungi, ut quidem disiungit Herodotus, interponens locum sepulchri, quod Valla inde excerptum postponit. An non satis multum iste tribuit suo iudicio? Monstrosius quod Stephanus et alii id observare potuerint. Sed hæc omnia, tantopere ab iusto et decoro aberrantia, veniunt ex mera corruptela horum verborum, quæ MS. Mediceus exhibet ὅσοι δὲ παῖδες. Ita profecto licet spatium amplius interponi, nec nocet, si etiam descriptio loci, in quo sepulchrum est, statim sequatur crines puellares. Itaque et in Latinis feci, ut Herodotus spectaretur, non Valla, arbitrii sui indomitus laudator. Morem ipsum in ornandis per crines sepulchris tetigit paterna Diatribe ad Statium cap. 53.

233, 17. Λαοδίκης.] Mere Græcum, quo valde inclinant correctores. Sed quæso an non ipsum tempus vetat? quod vestigium Græcæ linguæ potuit fuisse tunc apud hos extremos populos, quum prima, si qua fuit, vice contingeret ista primitiarum sacrarum deportatio? Hinc licet Hyperoche habeat quoque omnia Græca, tamen existimans considerandam eam appellationem ut penitus Scythicam, etiam libens hanc postremam vocavi, ut subiiciebat optimus MS. Λαοδόκην, omnino sic reliquisse Herodotum credens. Porro licet toties sint cumulata collectanea de his puellis, præsertim Opide et socia, nihilominus idem iste Spanhemius sibi arripuit privatim ius sine fine accumulandi loca antiquorum auctorum de illis, et quidem ita, ut adderet [In quibus autem postremis Herodoti locis, pro Ἄργιν vel Ἄργην, omnino Ἑκαέργην legendum patet, prout hic apud Callimachum et alios adhuc auctores] et hinc in Indice habes [*Herodotus emend. pag.* 503.] Et hæc sustinuit mittere ad Cl. Grævium, ut Ultraiecti publicarentur. Nonne magna sæculi infamia? Quippe universum hoc iam ab eruditissimo Leopardo in libro Emendationum 10. cap. 24. cogitatum et publicatum fuit: immo insuper medio tempore honorifice iteratum ab magno Vossio in libro 11. de Idololatriæ Origine cap. 29., ut plane non fuerit ea res abstrusa. Immo et Sylburgiana hanc ingerant huic loco. Nam Stephanus quo sensu posuerit eam appellationem in margine, et præposuerit γρ. nec intelligo nec explicuero aliis. Hoc sciat lector, in MS. Mediceo, hoc est, optimo, præter istud Λαοδόκης, nullam exstare varietatem in nominibus, et ego quidem Herodotum conseo esse parem Callimacho, Pausaniæ, Servio et quicunque alii se ad illam phalangem adiunxerint, undecunque illam Ἑκαέργην petiverint. Suspicio nulla potest esse mutatæ in Herodoto huius aliquando appellationis, multo minus excidisse literas Εκα, quum habeatur τὴν Ἄργιν et τὴν δὲ Ἄργιν et καὶ Ἄργιν et καὶ Ἄργιος nulla similitudine inumbrante.

233, 43. Τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ ποιεῦσι ἴσην.] MS. ποιεύντων. Id satis apparet dictum, ut 1, 89., οἱ λεγόντων πρὸς τοὺς ἐκφέροντας *qui dicant*, prout similia collegit Æm. Portus in v. ὄντων ubi ex Herodoto novit ἐχόντων, κτεινέσθων, πασχόντων. 7, 235. Φοβεόντων τοὺς Λακεδαιμονίους. Item Suidas in Φρονούντων. Itaque verti et intelligi debet Herodotus: *Qui et Oceanum pingunt circumfluere, et terram esse orbiculatam velut ab torno, Asiam quoque Europæ faciant æqualem.* Nam ut hoc nunc simul fatear, verbum γράφειν omnino de pingendo intelligi debere opinor, non scribendo, ut intellexit Valla: nec enim tunc exstabant etiamnum tot volumina scripto explicantia cursus marium ac terrarum, sed in tabulis pingere per colores gestiebant, ut patet ex Agathemero, prout etiam *picta Manethonis astra* explicui in Paulino, quoniam quidquid ab Manethone versibus erat scriptum, solebat in eadem pagina coloribus diversis appingi, ut spectaretur coniunctio vel separatio Planetarum, et inde opera eorum; prout etiam exstare dicitur Oppianus in Biblioth. Regia cum animalium, de quibus in scripto agitur, imaginibus. Neque id eripiet mihi homo insulsus, quem nominare dedignor, et cuius humanitati bellum indixi, si sciat docere verbum pingere etiam intelligi de scribendo. Quis supponi debet illud nescire, nisi aliquis ipsi similis, plane fraterculus lente gradientis aselli, quum ante sæcula fuerit hæc materies Hermanni Hugonis, cui unum exemplum tunc suffecit non necessaria esse plura iudicanti. Qui plura posthac adstruxerunt, eodem ineptiæ morbo laborarunt, quo hic pravus Manethonis spectator. Exarabatur enim Manetho ad rationem eorum, qui loca cœli omnia dispositis signis ornata locarunt, teste Lucretio, quod ut huic exemplari, quod Florentiæ est, non contigerit, et tantum calamo ducta sint quædam et verbis expressa, imputari debet vitio temporis, quo confectum est exemplar. Quod quum ex certo scripti antiqui indicio notum habeam, gratulor illud a me suppressum esse, ut sic ista harpyia id involare non potuerit, nihil adferens de Manethone, nisi quod a me habet, sed non iam ita ridicule ingenuus, ut in Livio et Gellio, quod satis fatuum.

925

233, 44. Καὶ οἵη τις ἐστί.] Valla *et quanta sint.* Rectius ad Græca Stephanus *et quales sint.* At non agit nunc de natura et qualitate regionum. Et certe quum Stephanus id in ora sustinuit apponere, debuit pariter monstrare, cuius regionis qualitatem Herodotus per sequentia demonstret; certe ab illis quæ scribit, longe alio modo illud οἷος et οἵη ab auctore adhibetur, ut in fine capitis quadragesimi. Cæterum ut scias Vallam non egisse leviter, et ut omnia conveniant, corriges ex optimo MS. καὶ ὅση τε ἐστί. Sic enim in eo legitur.

234, 3. Τὸ πρὸς ἑσπέρην.] MS. ἑσπέρης. Sic et mox τὰ δὲ πρὸς νότου, non νότον. Immo et versu 24. huius paginæ rursum τὰ πρὸς ἑσπέρης.

234, 9. Μαριανδυνῶν.] Sic edunt omnes, et tamen in Latina volunt *Mariandyni.* et cur non ibi quoque exprimendus Herodotus? Sed vetustissimus et optimus codicum MSStorum huius historiæ tantum habet Μαριανδύων, quod edidi, ut inde splenderet magis perspicacia Doctiss. Holstenii unice reponentis Μυριανδρηνῶν, ab Myriandro urbe ibi satis nota et celebrata. Hæc certe est palmaria restitutio, nisi codex unicus clare monstraret Μυριανδρέων.

234, 10. Πρὸς Φοινίκην.] MS. Φοινίκῃ, ut 3, 111. Πρὸς ἀποκρήμνοισι οὔρεσι.

234, 22. Παρά τε Συρίην τὴν παρὰ τὴν Παλαιστίνην.] Quæ erit illa Syria, quam his verbis prorsus incondite creditur describere noster auctor? Omnino apparet Vallam fuisse satis asperum in examinando, et hinc prætermittendo, quod iudicabat non esse huius ingenii. Quippe plus in his est, quam dedit Herodotus errore opinor editionum, quarum sordes abluere postea nequiverunt. Optimus MS. egregie tantum παρά τε Συρίην τὴν Παλαιστίνην, ut solus legit Valla, et intellexisse dicendus est.

234, 25. Τῆς Ἀσίης ἔχοντα ἐστί.] Vox ultima abest ab MS. Prorsus eadem epilogi ratione, qua statim ante αὕτη μέν νυν ἡ ἑτέρη τῶν ἀκτέων.

234, 35. Ἡ ἀκτὴ αὕτη στεινή ἐστι.] Certe non circa omnem Ægyptum angusta est; sed quia sequitur mentio στενοῦ τούτου, debebat eius appellatio antecedere, quasi non satis declarati in numero orgyiarum. Sed vide. Pro his in MS. legitur ἡ ἀκτὴ αὕτη ἐστὶ ἡ ἐστί· quod agnoscis qua occasione corruptum sit, et genus scribendi vere aliquid Herodoteum, et extra ineptias fallacium istorum sapientium. Nam pari locutionis modo utitur auctor cap. 50. Ἴστρος τοῦ μὲν χειμῶνος ἐστὶ ὅσοσπέρ ἐστί.

234, 49. Διώρυχα τὴν ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ἐς τὸν Ἀραβ. κόλπον.] Hic locus est quem innuebam sub numeris 72, 38. Nam quum sic edant, optimus MS. redigit hoc compositum ad simplex, et ἔχουσαν modo probat, non διέχουσαν.

235, 5. Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης.] Vox media non conspicitur in MS. et toties facta est mentio maris

ris Rubri, etiam ſine iſto participio, ut eo iam opus non ſit, nec minus tædii ſit in legendo, quam in ſcribendo.

235, 12. Περιπλώοντες ἐς τὴν Λιβύην.] Particula ἐς omnino ſupervacua est, vel potius vitioſa; nec legitur in MS. Utique mox ſequitur οὐ περιέπλωσε Λιβύην.

235, 26. Ἐς ὃς ἂν ἀφίκηται.] Sic legitur in Mediceo, tanquam voluerit Herodotus non pro parte ſe ſegregare ab Ioniſmo, ſed prorſus eum deſerere; et ſicut inceperat ἐς ὃ, ita ſtrenue progredi edendo ἀφίκηται, non ἀπίκηται.

235, 41. Καταλιπόντες τὰς πόλιας.] MS. λείποντες.

235, 45. Οὐ δυνατὸν ἔτι εἶναι προβαίνειν.] Verbum ſubſtantivum ab MS. abest. Et deinde οὐ οἱ συγγινώσκων, non autem οἱ οὐ συγγ.

236, 10. Καὶ δὴ καὶ Σκύλακα.] MS. καὶ δὴ Σκύλακα.

926 236, 32. Λιβύη μὲν ἐπὶ Λιβύης λέγεται ἔχειν τοὔνομα.] Quum congererem ea, quæ habentur ſub numeris 6, 34., non ſuſtinui adſeverare libere, quod in Herodoto cernere nullus poterat. Nam in hoc etiam loco legebatur ἀπὸ Λιβύης, ut de eo dubitari non liceret: at abhinc exſtabit, prout prima manus voluerat, et quod cuſtoditur in codice Mediceo, quod in citatione adhibui, ſicut etiam mox ἐπὶ τῆς Προμηθέως γυναικὸς, et ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς Προμηθέως Ἀσίης, item ἐπὶ Ἀσίεω, non ut ἀπὸ prorſus expellat, ſed mixtum poni oſtendat. Id quod ita repetitum occurrere deprehendes in cap. 107. ἐπ' ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι. Ita cap. 149. vicina cernes. τῇ δὲ νήσῳ ἐπὶ τοῦ οἰκιςέω Θήρα ἡ ἐπωνυμίη ἐγένετο. Ἐπὶ τοῦ ἔπεος τούτου τὸ οὔνομα ἐγένετο. Ἐπ' οὗ Αἰγεῖδαι καλοῦνται, perinde ut vulgo exſtat in capite 184. Ἐπὶ τοῦ οὔρεος τούτου ἄνθρωποι οὗτοι ἐγένοντο ἐπώνυμοι· et 7, 61. et 74. Adde et 7, 58.

236, 48. Ἐκ Κρήτης δὲ ἐς Λιβύην.] Quæ hæc arcana hiſtoria ſit, quæ Europam ex Creta deinde extuliſſe referebat in Africam, non facile dixerim, et animadverto hunc locum ab viris doctis derelictum, quum ad vicina guſtanda ſane acceſſerint. Magis mirum est magisque arcanum, quemadmodum homines futiles Herodotum potuerint inſcribere tam fictæ hiſtoriæ, quum ſcirent eum ſcripſiſſe ἐς Λυκίην, prout teſtatur omni fide digniſſimus codex Mediceus. In hoc igitur ſe quisque exerceat, ut ex Herodoto omnia falſariorum ſigna deleantur.

237, 5. Σοφίης πέρι &c.] Animadverterunt hæc viri docti, adeo ut Herodotum ex diametro pugnare cum Apuleio ſtatuat Io. Pricæus, qui in Apologia *Socordisſimos Scythas* dixit, ut inde cenſeat Herodotum intellexiſſe unam eorum gentem ita proprie vocatam, quam Scymnus Nomadicam appellaſſe videatur. Ita ille pag. 75 et 76. Sequitur Alex. Morus ad quædam loca N. F. pag. 231., ubi et Herodoti hunc locum et tandem Apuleii producens, ſed Pricæum ignorans, monet ἐντὸς τοῦ Πόντου verti non debuiſſe *circa Pontum*, quod certe non fecit Valla, σοφίαν et λογιότητα reſpiciens ita, ut parum ſerio locutus eſſe videatur auctor. Qualiacunque hæc. Illud mirum, quod voces ἀποφυγέειν τε μηδένα ἐπελθόντα ἐπὶ σφέας intelligat *nemo eorum qui in ipsos incidunt, posſit effugere*, quum alludatur ad eventum Cyri, et quem mox relaturus est, Darii, dicatque neminem, qui bello eos aggrediatur, et ideo in fines eorum auſit transire, effugere.

237, 15. Ζώοντές τε μὴ ἀπ' ἀρότρου.] Poëticum nimis, et recte cum Stephani codicibus Mediceus MS. ζῶντες μὴ ἀπ' ἀρότου. Nec dubito id ipsum quoque exſtare in cod. Arch. et E. quamvis ex eis in editione Th. Gale ſit exhibitum ἄρτου. Ac dein προσμίσγειν, non προσμίγειν.

237, 21. Πιώδης τε καὶ εὔυδρός ἐςι.] *Uliginoſa ſua ſponte* vertit Valla. Sed et aliæ ſimiliter uliginoſæ reperiuntur, quæ tamen tale quid non permittunt. Corrigendum est neceſſario ex MS. ποιώδης *herboſa*, ut huius libri cap. 53. Σπόρος τε παρ' αὐτὸν ἄριςος γίνεται ποίη τε. Et 58. Ἐςὶ ἐπιχυλωτάτη πασέων ποιέων. Et 120. Τὴν ποίην τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν.

237, 43. Διὰ μέσου τουτέων ῥέοντες.] Quaſi ob inopiam et tenuitatem aquæ non mererentur id verbum, teſtatur MS. codex Herodotum edidiſſe διὰ μέσου τούτων ἰόντες, a quo etiam bis appellatur Ὀρδησσὸς, non Ὀρδισσὸς.

237, 49. Καὶ Τίβησις.] Ita citat quoque Voſſius ad Melam pag. 37., ut opinor, perperam, quum manifeſte in MS. perhiberetur Τίβισις, ut ſtatim Ἄθρυς, et Ἀρτάνης, non Ἄθρης et Ἀτάρνης.

238, 3. Μέσον σχίζων τὸν Αἷμον.] MS. μέσος, ut malunt istud adiectivum transferre in id quod facit, quam quod patitur.

238, 8. Ἴςρος διαδέκεται.] Vix capio, quo pacto notionem huius verbi ad fluvios confluentes detulerint. Certe in hoc loco optimus MS. Ἴςρος δέκεται, qui quum ita approbet lectionem Cod. Arch. ab Th. Gale editam, qui et ipse iudicabat id præſtare, merito ſic reſtitui.

238, 9. Καὶ ἄλλος Ἄλπις.] Hic quoque MS. ſubiungit ποταμὸς.

238, 10. Καὶ οὗτοι ἐσδιδοῦσι.] MS. ἐκδιδοῦσι,

238, 12. Ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων μ. Κ. οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.] Citat hunc locum Ez. Spanhemius ad Callimach. pag. 436., ſed ita, ut particulam τῶν neglexerit, unde interpretatur *qui in Europa ad Solis occaſum extremi ſunt post Cynetas*, quum Herodotus diſerte ſcripſerit, ut intelligeretur populorum in Europa extremos eſſe. In quo ſibi conſtat hic ſcriptor, qui exhibuerat iam 2, 33. Κυνησίοισι, οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. Quem locum neſcio cur non citare maluerit, utpote in Herodoti lectione prius occurrentem. Sed hinc patent ſtudia eius viri, cui forte fortuna locus libri quarti obvenit, ut inde omitteret, quod liberet. Sed est aliquid inexſpectatum in exemplari Mediceo, dum retinet πρὶν ἡλίου δυσμ.

238, 18. Ὁ Νεῖλος πλήθεϊ ἐπικρατέει.] Forſan ita ſæpius loquitur hic auctor. Verum hoc loco legit optimus MS. ἀποκρατέει. Et hoc ipsum utique compoſitum ſic uſurpatur cap. 75. Ὡς τε Ἑλληνικὴ οὐδεμίη ἄν μιν πυρίη ἀποκρατήσειε.

238, 20. Ἐς πλῆθος οἱ συμβάλλεταί οἱ.] Iocoſum plane; et quis eos docuit ita Græce loqui? Quid dicas aliud, quam Herodotum pro nugatore habitum? Sed ſcias poſterius οἱ non eſſe in MS. Mediceo. Non enim 927 intelligo, quod notat Th. Gale [utrobique omittit codex Arch.] Id quippe fieri non debet.

238, 36. Ποταμῶν τοῖσι Σκύθησι.] In optimo MS. non est vox media. Et de Hypani deinde ὁρμᾶται ἐκ Σκυθικῆς omiſſa vocula μὲν. Nempe quoniam ſemel uſurpaverat paulo ante in Tyre, nunc quoque id feciſſe debuit.

239, 5. Ἐξαμπαῖος.] Quod nomen iterat cap. 81., et tum hic, tum illic ita id confirmat certe fides codicis Medicei, ut flocci fieri debeat imperium Voſſii, quum in notis ad Melam utrobique ſtatuit reſcribendum Ἐξάμπεος.

239, 9. Ποταμὸς ὅς ἐςί τε.] In MS. illud ὃς deſideratur, ut pro fluvii magnitudine utatur velut abrupto ſermone, qui talem materiam decet.

239, 15. Νομάς τε καλλίςας καὶ εὐνομιδεςάτας.] Quid hoc ultimum vocabuli ſit, non comprehendo. Et inhæſit auctori huic ab primis editionibus, ut certus quaſi Portus ſcribat [Herodotea locutio. Paſcua pecoribus accommodatiſſima] Nec melius expectes ab Stephano, quippe cuius et ipſius verba ſunt [Εὐνομιδεςάται νομαὶ κτήνεσι ex Herodoto affertur pro paſcua accommodatiſſima pecoribus.] prout ſcripſit in Theſ. Scilicet quia huic voci inſunt literæ νομι, ea aurigare debent ad Græcum aliquid paſcua denotans. At quæſo quæ iudicii ſanitas tolerare vel vocem vel ſenſum talem potest, ubi continenter anteceſſit νομὰς καλλίςας, hoc est, prorſus idem. Non est hic loquendi modus, nec ulla politura ingenii. Melius de nobis meritus est Herodotus, quam qui in tantis ſordibus conſeneſcat: certe non ulterius, quoniam iuvat nos codex Mediceus, teſtans Herodotum ſcripſiſſe εὐκομιδεςάτας, hoc est, velut cum cura cultas. Quam potuiſſet hinc illuſtrare Herodotum Stephanus, qui in Theſauro nequivit omittere Heſychium ſcribentem Εὐκομιδὴς, εὐηγμένος, εὐκόμιςος, ἐν ἐπιμελείᾳ? Rite vides id annotatum ab Heſychio: rite vides illuſtrari inde Herodotum, optimamque ſententiam dari huic loco.

239, 17. Ἀρίςους διακριδὸν καὶ πλείςους.] Copulativa in MS. non exſtat.

239, 37. Ἱρὸν Δήμητρος ἐνίδρυται.] Si modo id verum est. Nam quomodo illic potest eſſe templum Δήμητρος, ubi ne coli quidem eandem pro Dea legimus, nec vel auditam. Ipse Herodotus mox dicet, nonniſi Veſtam, Iovem, Tellurem, Apollinem, cœleſtem Venerem, Martem, Herculem et Neptunum in cœleſtium numero haberi apud Scythas. Quis locus igitur isti Δήμητρι? Sane etiam in MS. perſpicue legitur ἱρὸν Μητρὸς ἐνίδρυται. Quid? Immo verum reor ἱρὸν Μητρὸς, id est, per excellentiam Matris Scythicæ aut Veſtæ, quam vidimus nominari infra capite 127. Sed hanc utique Veſtam intelligi neceſſe non est, quum et in ſingulis regionibus iam didicerimus ex inſcriptionibus certis Matribus, ut appellant, divinos honores datos, unde patet palmariam hanc eſſe reparationem. Utique cave cogitare de Cybele, quam ne-

neglexerunt Scythæ, ut patet ex cap. 126. et seq. Posset alioquin et Tellus intelligi; sed et ab ea est hæc Mater distincta.

239, 42. Ἀπὸ βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης.] Particula καὶ non est in MS.

240, 17. Ἐπιχολωτάτη πασέων ποιέων.] Ut quidem exponitur in editionibus, quas vidi; quum Henr. Stephanus in Indice Thesauri sub voce Ἐπίχωλος addat [At in v. l. Aridus. Et ἐπιχωλοτάτη ποίη gramen aridissimum] ut appareat diuturnam et tetram nimis cœcitatem hic dominatam fuisse, præsertim si adhibeatur quoque Lexicon Porti absinthia sua miro colore commendantis. Si ab vulgata lectione transivissent ad ἐπιχλοωτάτη, potuisset aliqua venia editoribus dari, quorum socordia certe restituti huius loci palmam præbuit Tan. Fabro, ut ego quidem opinor, in Epistolarum Criticarum tertia decima, recte cogitanti, dum effert ad suum Petavium illic εὐχιλωτάτη, ut ad χιλὸν respiciatur, quod unice verum est. Sed quod præpositionem, hoc est, primam syllabam vocis mutet, id sine causa facit, quum licet εὔχιλος notum sit lexicographis, certe ἐπίχιλος perinde probari debeat, ut sic exprimens, quod confert ad chilum et succos.

240, 26. Οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλήϊοι.] Vox tertia non legitur in MS. quam nec credibile est nunc adhibitam ab auctore, qui iam ante dixit τήν τε τῶν Νομάδων χώρην καὶ τὴν τῶν βασιληΐων Σκυθέων. Statim οὐνομάζεται habet MS. non ὀνομάζονται. Recte: non enim hoc verbum respicit nisi unam Vestam: quod sequitur, habet suum καλεόμενος.

240, 31. Ἀρτίμπασα.] Non aliter sane Hesychius, Ἀρτίμπασαν οὐράνιαν Ἀφροδίτην ὑπὸ Σκυθῶν. Ubi nescio a quo cœco auctore subnotari videas Ἀρτίμβασαν legere Herodotum, quod frustra ponitur, nec ex vero, quum nullam editionem ab vulgato cernam discedere. Attamen MS. habet Ἀρίππασα· quod unice credo ab Scythis fuisse pronunciatum, et ab Herodoto nunc referri haud dubie ab Scythis bene auditum. atque etiam Θαμιμασάδας, non Θαμιμασάδης, etsi eadem forma cap. 80. sic editur Ὀκταμασάδης.

240, 35. Ἑβδομένη δὲ ὧδε.] MS. ἑβδομένη ὧδε· ut cap. 72. ὧδε ἀναβιβάζοντες. Et deinde ἐμπεποδισμένος τοὺς ἐμπροσθίους πόδας sine vocibus τοὺς δύο. Illa in participio mutatio, qua liber scriptus refert ἐμπεποδισμένος
928 pro neutro ἐμπεποδισμένον, licet antecedat ἱρήϊον quoque neutrum, est notabilis, et videtur relata ad intellectum βοῦς aut simile.

240, 47. Ἔπειτα δ' ἐσβάλλουσι.] MS. ἔπειτα ἐσβάλλουσι.

240, 48. Λεσβίοισι κρητῆρσι.] Itane Herodotus nobis tradit istam delicatam insulam hoc habuisse, ut suo placitissimo vino proprium genus crateris invenerit, disconveniens Græcis reliquis? Id singulare ei debemus? Immo etiam in tanta peregrinatione inter crateres ubique usurpatos nonnisi Scythicum et Lesbium convenisse notavit? Curiose admodum. Vix crediderim, et aliud latet, unde admiranda bonitas libri Medicei agnoscitur, in quo est Λεβίοισι. Ita patet hunc locum esse, unde Grammatici habent Λέβια.

241, 27. Ἄνδρα ἕνα θύουσι.] Vox ἕνα non est in MS.

241, 37. Τῇ ἂν πέσῃ κέεται.] MS. κέαται. Sic quoque mox διακέαται.

241, 48. Λαβόμενος τῆς κεφαλῆς ἐξέλει.] Sic et MS. Sed in margine ἐκσείει, quod est interpretis *excutit*.

242, 3. Τὸν ἂν αὐτὸς ἐλαύνῃ.] MS. τὸν αὐτὸς ἐλ. Et mox ἔχῃ, non ἔχοι.

242, 9. Καὶ διατείναντες αὐτοῖσι ὄνυξι.] Quid intellexerit Herodotus per duo ista priora, nequeo dicere. Et licet; quia nec Valla, nec eius corrector Stephanus in interpretando ausi fuerunt attingere. Etsi cur Herodotum nomino? immo illi, qui invitæ Melpomeniæ ea intruserunt. Certe quum Valla id præterierit in interpretando, suspicari licet in isto codice, quo utebatur, id participium non extitisse. De quo ut minime ambigas, nunc testor in MS. Mediceo non exstare, ut laudandi sint interpretes et dedecus sit edentium, quum recte sequantur infra suo loco.

242, 16. Κεφαλὰς οὗτοι πάντων.] MS. κεφαλὰς οὔ τι πάντων.

242, 21. Ἦν δὲ πλούσιος.] MS. ἦν δὲ ἡ πλούσιος, prorsus repetens, ut præmiserat, ex more suo.

242, 24. Ἤν τις ἐπικρατήσῃ.] MS. ἢν ἐπικρατήσῃ. Hæc tria si consideres, deprehendes sic longe ex MS. venustiora.

242, 28. Ταύτην τὴν ἀνδραγαθίαν λέγεται.] Intolerabilis pravitas. Lege ex MS. λέγοντες, quomodo videtur legisse interpres. Nec obest numerorum variatio. Hoc certe participium comprehendit de variis casibus dicentes.

242, 36. Ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν.] MS. ὅσοι δὲ αὐτῶν.

242, 45. Αὕτη μέν τοι ἡ μαντικὴ πατρωΐη σφι ἐστί.] MS. αὕτη μέν σφι ἡ μαντικὴ πατρωΐη ἐστί.

242, 49. Φιλύρην τρίχα σχίσῃ.] MS. τρία, quod confirmat ipse Herodotus, 7. 121. τρεῖς μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν στρατόν.

243, 19. Ἦν δὲ οἱ ἐπελθόντες.] MS. καὶ ἢν δὲ οἱ ἐπελθ.

243, 23. Ἀπολλῦσι δὲ αὐτούς.] MS. ἀπολλῦσι δῆτα αὐτούς.

243, 24. Ἅμαξαν καμάρης.] Mirifice dictum. Sed in MS. vox καμάρης non apparet.

243, 34. Τοὺς δ' ἂν ἀποκτείνοι.] MS. ἀποκτείνῃ.

243, 39. Τύψαντες ὑπέατι ἢ ἐπιταμόντες.] Tanquam quæ duo sunt valde vicina, et certe primariæ actiones ad eliciendum sanguinem; prout etiam Valla interpretatur *percutientes cultello aut incidentes gladio*. Verum unde potuit Valla novisse vocabulum Græcum ὑπέατι esse par Latino *cultello*? Utique statim post hinc ostendit Stephanus se offensum, et iam ante illum alii, quos testatur vocem Græcam suspectam habuisse, nec quid ipse censeat, unum verbum hiscere audet, Vossio etiam testante viros eruditos nescire quid illud sit, ideoque σπάθῃ reponere. Similiter Portus novit, quibus vocabulum hoc de mendo suspectum videatur; apud nullos enim alios ullum huius vocis vestigium reperiri: adeo nihil auxilii ab ipso adfertur. Ita res hæsit, donec Vossius in notis ad Melam sustinuit profiteri ὀπέατι scribendum, et ὄπεας esse idem, quod in Polluce ὀπήτιον, quod quamdiu ante Vossium ediderat in Thesauro Stephanus, sed immemor Herodoti? Ita hucusque venimus. Ego tamen non mutavi vocem ὑπέατι, tum propter fidem codicum antiquorum; tum quidquid hoc sit, nihil aliud præstitit Vossius, quam quod in Glossariis Bonav. Vulcanius ad col. 205., ubi quum legeretur *subula* ὑπήτιον, πέρόνη, illic corrigit ὀπήτιον, quod occurrebat pagina antecedente et hinc facile alludebat memoriæ, ut et col. 270. quum tamen Salmasius in Plinianis p. 916. non dubitet ex Veteris Grammatici capite de ferreis instrumentis citare Ὑπήτιον *subla*, qui p. 223. attulerat subula ὀπήτιον. Etiam quoties et illic et in aliis scriptis reperiuntur mixta ο et υ pariter in Græcis ac Latinis? Quod taceri non debet, lector hinc animadvertet ab hac manu venisse, quod in secundam editionem Etymologici Vossii additum et insertum est ad vocem Subula [Suba, Subula, ab ὀπή, ὀπέας et ὀπήτιον.]

244, 6. Τρίχας περικείρονται, βραχίονας περιτάμνονται.] Horum omnium nihil confirmatur ab MS. exemplari, unde universa absunt. Sane quod ad alterutrum attinet, fieri non potuit, ut brachia utraque amputarentur, ista βραχίονας περιτάμνονται integre intelligendo et nihilominus sinistram manum sagittis traiicerent, nempe cadaveri annexam; ita ut posterius aut certe falsum sit, aut sequentia intelligi debeant de manu sinistra ab cadavere dirempta et prope cadaver alicubi poni solita. Potuerunt interim aliquid concessisse in loquutione quam citavi. Sed satis in his mihi videtur auctoritas tanti documenti ex Etruria.

244, 38. Ἀναβιβάζουσι αὐτούς.] MS. ἀναβιβάζονται.

244, 40. Ὑπέχουσι τοὺς ὤμους τῶν ἵππων.] MS. ὑπερέχουσι. 929

244, 47. Ἀναβιβάζουσι ἐπ' ἵππων.] MS. ἐπὶ τὸν ἵππον.

245, 7. Ἐν ἁμάξῃσι κειμένους.] MS. ἐν ἁμάξῃ κειμ.

245, 38. Καὶ ἔπειτα ὑποβάλλουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς &c.] Nimium iners fuit Valla in interpretanda hac parte et proxime antecedente, quam utramque et bene distinctam ille compressit in unum et nimis arctum *sub pileis occulunt supra lapides igne perspicuos*, nec indicat ubi sint illi, qui id faciunt. Sed neque bene commorantur ὑποβάλλειν et ἐπὶ λίθους. Quin etiam supra lapides non solent res occuli. Videtur ab corruptis Græcis irritatus fuisse, ut in tenebris voluerit micare et licentia sua strenue abuti in ordine dictorum Herodoti mutando. Nam præclare subveniens optimus MS. habet ἐπιβάλλουσι, unde universa narrandi facies mutatur in clarissimum sensum, quem conatus fui exprimere, quippe verissima restitutione.

245, 39. Παχὺ ἐὸν καταπάσσονται.] Quod Stephanus in ora posuit καταπλάσσονται, probat quoque Mediceus codex, et accedit consensus cod. Arch. apud Th. Gale, ut id pro vero haberi debeat. Sed insuper, quod illi tacent, in optimo illo MS. interponitur vocula παχὺ ἐὸν καὶ καταπλάσσονται, non ut habeat vim copulativæ, quæ nulla requiritur, sed contrahendæ dictionis: neque enim opinabatur quisquam se au-

auditurum biduo illis oblitam faciem et corpus geri; videbatur sufficere, si dicerentur ad momentum fricare et linere cutim. Sed non ita est: dicit ergo illud densum sane etiam inducunt per cutim corporis ac faciei.

245, 42. Τὴν καταπλαστὴν.] Hinc Stephanus in Thesauro [Sed et καταπλαστὴ ex Herodoto affertur pro medicamento.] Solertior fuit Portus, qui de hac voce nihil protulit. Nos autem confisi et fide et, quam merito inde sibi spondet, auctoritate vetustissimi exemplaris legendum iudicavimus καταπλαστὺν, et hac quoque nunc demum renata voce Græcam linguam ampliamus. Neque enim aliter considerari potest hæc vox, quam ληϊστὺς, qua utitur 5, 6. κτιστὺς alibi, utraque etiam satis rara, ut notior est ὀρχηστὺς et similia.

245, 45. Ἑλληνικοῖσι δὲ ἥκιστα.] MS. Ἑλληνικοῖσι δὲ καὶ ἥκιστα, in quo est sua vis. Deinde πλέων δὲ δι' Ἑλλησπόντου, quod est necessarium, et fortasse aliquid omissum est in relatione Th. Gale, scribentis in Cod. Arch. esse πλέων δ' Ἑλλησπόντῳ.

246, 12. Ἐκδησάμενος ἀγάλματα.] Quam infeliciter iactatus fuit hic locus, antequam illucesceret hæc serenitas literarum, quam heroica certe pectora elegantium virorum pepererunt? Sufficit audire notam Stephani [Legit Valla ἐκδυσάμενος, pro ἐκδησάμενος, pro quo perperam legitur in vulg. edit. ἐπιδημησάμενος.] Vidit ergo Stephanus quoque in MSStis id quo nunc utimur; sed quia id non intelligebatur, ecce duas mutationes omnino non nauci. Verum id Stephanus perinde ut priores cognoverat, ut tantundem cerneret. Portus latitat. Sed vehementer me fefellit Th. Gale, qui in splendida luce iam versans noluit plane verum perspectare, adeo ut notet [Verte, *appensis collo simulacris.* intelligit Cymbalum et tibiam &c. Vide Cl. Alexandrinum de Anacharsi. Sunt apud Herodotum Ἀγάλματα sensu latiori, ea omnia, quibus quis oblectatur, deorum ἀθύρματα] Sic dum voluit acumen Is. Vossii tacite imitando ad se transferre, quod 2, 26. usurpatum inepte iactabat ad Melam 2, 1, 61., præcipitat se ex cursu, quem feliciter inceperat tenere. Et tamen diu ante iam produxerat illos primarios Galli Matris Magnæ ornatus, quos Græci vocabant προστηθίδια καὶ τύπους, excellens illud studiorum decus Henricus Valesius, quod obscure interpretatus fuit Livius *cum insignibus.* Nam et hunc adposuit Valesius, quem etsi nominet fraudulentus ille Suidæ in Cantabrigia editor, tamen et omnia, quæ habet magnus ille vir, recoquere quasi sua essent, veritus non fuit. Sed plena lux exorta est per clarissimæ et doctrinæ et peregrinationis virum Iac. Sponium, postquam in Miscellaneis Eruditæ Antiquitatis pag. 151. exhibuit publico aspectui istam Laberiam Feliciam Sacerdotem Maximam Matris Deum M. I. cum dependentibus ab humero utroque tum vittis, tum capite, plane ut videas προστηθίδιον, et serta tenentem manu sinistra, ut dextra adoleat. Id quod adeo minus mirari nos oportet, quia diu antea iam notatus fuit ab viris doctis casus Apuleii ob gestatum Mercuriolum, unde ipse scribit in Apologia: *Hiccine est sceletus? Hæccine est larva? Hoccine est quod appellitabitis Dæmonium? Magicumne istud, an solemne et commune simulacrum est?* Sicut et Matris Magnæ sacra eximie culta in ista urbe Cyzico inprimis docent nummi istius urbis, istam Deam multi præferentes, quem ex Strabone confirmant.

246, 25. Ὑπὸ τοῦ ἀδελφιδέου ἀποθανὼν.] Interpretes quoque *a patruele fuisse interemptum.* quod an ab Valla ipso etiam venerit, ignoro, qui primam versionis eius editionem non habui. Sed valde hic commoveor; quia deprehendo apud Aldum et Hervagium non legi ἀδελφιδέου, sed ἀδελφεοῦ, ut ex Stephano solo sit prognatum istud prius, nec scio utrum ex MStis nec ne; quum interim omnino sit legendum ἀδελφεοῦ. Id constat ex ipsa Herodoti genealogia, qui dicit Anacharsin fuisse πάτρων Ἰνδαθύρσου. Quod si fuit pa-
930 truus Indathyrsi, pater vero Indathyrsi fuerit Saulius;
certe Saulius debet fuisse frater Anacharsidis, a quo Saulio etiam interfectus Anacharsis. Cæterum liber MS. Mediceus non vocat illum Ἰνδάθυρσον, sed Ἰδάνθυρσον, quod tanto magis genuinum existimandum puto, quanto propius accedit ad eiusdem nominis formationem, quam alii inde constituerunt *Iancyrus*, omissa litera δ. Adde Th. Gale. Præterea idem MS. Timnem non facit tutorem τοῦ Σπαργαπίθεος, sed τοῦ Ἀριαπείθεος, quod nomen etiam infra custodit circa historiam Sculæ, qui dicitur illic ὁ Ἀριαπείθεος, et sic per omnes casus, quum Spargapithes tantum cognitus sit ut Lyci pater, avus Gnuri; ac postea rex Agathyrsorum, interfector Ariapeitheos.

246, 28. Ὑπὸ τοῦ Σκυθ. βασιλέος.] MS. ὑπὸ τῶν Σκυθέων βασ. Recte, si cognoscebatur bene ipse ille Rex, a quo erat missus. Alioqui ex hac varietate videretur sequi ὑπό του τῶν Σκυθέων βασιλ. *ab aliquo Scytharum rege.*

246, 32. Ἀσχόλους εἶναι πρὸς πᾶσαν.] Gregorius Nyssenus Homil. 3. in Canticum Canticorum amat dicere οὐκέτι περὶ τὴν πλύσιν τῶν ἱματίων ἄσχολος ὢν, et πᾶσα ἡ περὶ τὴν γῆν ἀσχολία. Quum interim neutro forsan usus fuerit Herodotus, quippe testatur eum scripsisse optimus MS. εἰς πᾶσαν.

246, 35. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.] MS. ὑπ' αὐτῶν Ἑλλ.

246, 37. Οὕτω δή τι ἔπρηξε.] Id interpretabatur Valla *et ipse quidem ita egit*, ubi plane omittitur τι· pro quo Stephanus malebat *et huic quidem talia contigerunt*, ubi perinde negligitur. Et miror rationem horum hominum, ut magis solliciti sint de versione, quam de eo quod interpretantur, quodque prorsus demonstrant se non intelligere. Omnino enim nullam habent Græcismi rationem, qui vulgatum istud valent tolerare, et πρήσσειν in hoc usu de fatali casuum et actionum vitæ eventu nequit ferre voculam τι, ut neque fit aliis locis, ut 2, 172. Ἤδη ὦν ἔφη λέγων ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι· 3, 25. Ὁ μὲν ἐπ' Αἰθίοπας στόλος οὕτω ἔπρηξε. Sic apparet illud τι mittendum in malam rem. Et sane tantum legitur in optimo MS. οὕτω δὴ ἔπρηξε.

247, 21. Οἰκία τε ἐδείματο.] MS. καὶ οἰκία τε ἐδείμ. Sic et mox τήν τε πέριξ, ubi vulgo τὴν πέριξ. Utraque recte.

247, 32. Τουτέων εἵνεκα.] MS. certe venustius τούτου εἵνεκα.

247, 37. Διεπρήστευσε τῶν τις βορ.] Hinc notat ita H. Stephanus. [Διαπρηστεύω indicium defero. Affertur enim ex Herodoto διεπρήστευσε πρὸς τοὺς Σκύθας, pro indicium detulit Scythis, indicavit.] Non dissimilia sunt, quæ attulit Portus [Valla, *Scythis quidam indicium detulit.* Sed fortasse τὸ διαπρηστεύειν, quod a διαπρήσσειν deductum videtur, idem significat. Scilicet pertransire, percurrere. Quare locus hic ita vertetur, *Quidam ad Scythas transiit, profectus est, ivit.*] Nihil ipse adfero. Sed ista puerilia sunt, et sine damno potuerant supprimi. Verum MS. Mediceus habet simplex ἐπρήστευσε· quod mihi videtur illustrari posse per πρηστῆρα, qui inter cætera notat σφοδρὸν ἄνεμον, ut rarissimo verbo coactus fuerit uti ad Borysthenitæ istius desiderium notandum et cupiditatem, qua ille velut vento actus festinavit ad Scythis exprobrandum eosque vituperandos in rege ipsorum.

247, 38. Ἡμῖν δὲ καταγελᾶτε.] MS. ἡμῖν γὰρ καταγελᾶτε. Quæ propria formula est obiiciendi primo et dein transitum quærendi ad interrogationem. Infra c. 27. Ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι &c. 6, 11. incipit loqui Dionysius Phocæensis, Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ τῆς ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα.

247, 41. Καὶ βακχεύει καὶ.] MS. Καὶ βακχεύει τε καὶ. Et mox κάτισε, non ἐκάτισε.

248, 3. Τῆς Τύρεω θυγατρὸς.] MS. Τήρεω, quod est egregium, et notum in Thracia vocabulum ex ipsis fabulis Prognes et Philomelæ, videturque ita legisse interpres, quum male verteret *Teris.* Sic quoque hic optimus liber exhibet 7, 187. Σιτάλκεω τοῦ Τήρεω, Θρηΐκων βασιλῆος, ubi vulgo dant etiam Τύρεω.

248, 9. Μελλόντων δὲ αὐτέων συνάπτειν] MS. συνάψειν, ut iam supra.

248, 16. Πεφευγὼς τοῦτον.] Vox postrema non est in MS.

248, 16. Ἐκδοὺς δὲ τὸν ἑωϋτοῦ μήτρωα Σιτάλκην.] MS. ἐκδιδοὺς, et Σιτάλκῃ· quod utrumque ita bonum, ut alterum sit maxime necessarium.

248, 28. Ἔστι μεταξὺ βορ.] MS. ὡς ἔστι μετ. βορ. Quæ coniunctio satis grata.

248, 33. Ἄποτον ποιέει.] MS. ποιέειν. Id quoque Herodoto vindicandum, quum omnia procedant in infinitivo.

248, 34. Μεγάθεϊ ἐξαπλήσιον.] MS. μεγάθεϊ καὶ ἐξαπλ.

248, 46. Καὶ οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι.] Nihil potuit effici ordinatius in comparandis legitime casibus. Sed et Herodoti elegantia est, repente, quum exspectes casum præcedentibus quibusdam respondentem, eum convertere et vel referre ad insequentia, vel sibi innitentem separatim servare. Id nunc quoque factum docet MS. optimus, qui hoc loco agnoscit ποίησας, quod nemo suspicari posset. Sic lib. 1. cap. 19. Εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε πέμψαντι τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι. Ita quidem edi vulgo videas; sed præclarus noster codex illic quoque manifeste πέμψαντα: sed ita, ut post secunda manus accesserit et in medio versuum spatio literas τι superposuerit, satis nasute.

ſute. 4, 109. *Ὥρη ἂν εἴη ὑμῖν ἐκβάντας ἀπὸ τῶν νεῶν τάσσεσθαι.*

931 249, 2. *Ἀποθωϋμάσαι ἄξιον, πάρεξ.*] MS. ante poſtremam vocem inſerit particulam *καὶ*, ſatis tempeſtive. Quum viderem Latine verti *e Scythica*, non debui dubitare de interpretis hallucinatione in Geographia, ut maluerit ſic generale aliquid admittere, quum Herodotus indicaret ſpeciale, et hodie ſatis didicerimus Sindos in illo litore habitaviſſe, quorum terram latere ſub manca Græca voce patet cuivis. Interpretationem igitur iuvi, quia Herodotum opinor ſcripſiſſe *Σινδικῆς*.

249, 24. *Τοὺς ἐπὶ τουτέων ἐπεσεῶτας.*] Vertit Valla *præpoſitos filiis Oeobazi*, Stephanus *eos, quorum id officium erat.* Debebat enim diverſa eſſe interpretatio et expoſitio eorum, quæ non alium in finem erant addita, quam ut ſcrupulum darent lectoribus ab aliquo male otioſo. Itaque mihi conſideranti indolem Herodoti, perplacet ſequi auctoritatem libri unici MSti et duas voces *ἐπὶ τουτέων* inducere. Etenim Herodoto *οἱ ἐπεσεῶτες* quum primo ſint adſtantes, tum deinde ſunt ſtipatores, ſatellites, nempe arceſſita voce ab ipſorum officio. Libro 2. cap. 148. de Labyrintho. *οἱ γὰρ ἐπεσεῶτες τῶν Αἰγυπτίων δεικνῦναι αὐτὰ οὐδαμῶς ἤθελον.* Ubi vides ſimiliter nihil addi. Lib. 1. cap. 59. *Θύσαντος γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρὰ, οἱ λέβητες ἐπεσεῶτα ἔζεσαν.* Lib. 7, 117. *Ἀποθανεῖν τὸν ἐπεῶτα τῆς διώρυχος.* Etiam paulo ante MS. *ἐκέλευσε.*

249, 31. *Ἐθηῆτο τὸν Πόντον.*] MS. *ἐθηεῖτο.*

249, 48. *Ἐν μακρῇ ἡμέρῃ.*] Hoc nugatoris eſt; et fortaſſis eiusdem, qui *εὐετὼ* concedere Herodoto nequivit, de quo actum 34, 43., ut proprietates Græcæ loquutionis non toleraret. Non licet ambigere, quin Herodotus ſcripſerit *ἐν μακρημερίῃ*. Ita enim legitur in MS. et donamus id quoque nunc Græciæ ignoratum antehac, quantum ſcio, infeliciter.

250, 9. *Δύο νυκτῶν πλόος.*] Ita quidem antea incepit, *ἡμερέων ἐννέα πλόος ἐςὶ.* Id haud dubie putarunt illi, qui Herodotum curarunt, nunc quoque exſtare in eo debere, etſi forſan in vetuſtis ſcriptis aliter reperirent. Atqui præter ſpem video legi in optimo MS. *πλόον*, ut cohæreant omnia per epexegeſin vel acceſſionem; ut incepit dicere *ἐς Θεμίσκυραν*, eadem forma qua in principio ſequentis capitis dicit *ςήλας ἔςησε ἐνταμὼν γράμματα ἔθνεα πάντα, ὅσαπερ ἦγε·* ubi videas licet Stephanum Latina augentem.

250, 14. *Ὁ Πόντος οὗτος ἐκδιδοῦσαν.*] Vocula tertia non eſt in MS. et patet repetitam temere ex ſuperioribus.

250, 20. *Στήλας ἔςησε δύο ἐπ᾽ αὐτοῦ.*] Cur non *ἐπ᾽ αὐτῷ*, ut 7, 226. *Ὁ λίθινος λέων ἕςηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ*, ubi etiam interpretantur *ſuper Leonidem?* Immo optimus MS. *ἐπ᾽ αὐτὸν.* Et ſane ſuper Boſporum erigere cippos neſcio an Latinus intelligat: facile vero *ad Boſporum.* Mox quoque habet idem MS. *ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια*, ſine vocabulo *ἑτέρην.* Certe Græci illud *ἕτερος* uſurpant ita demum in ſecundo membro; non primo.

250, 26. *Κομίσαντες ἐς τὴν πόλιν.*] Quod ſatis intelligitur tunc ab eis factum fuiſſe, quum dominium Boſpori penes illos fuit, ut certe conſtat nonnullis temporibus eam urbem in poteſtate ſua habuiſſe iſtum tractum. Cæterum de toto hoc loco et Orthoſia Diana agit docte Pet. Gyllius lib. 2. Topographiæ cap. 2. ut locum hunc citat quoque Spanhemius ad Callimachum pag. 250. non ultra docens lectorem, quam quisque ſatis ſciebat.

250, 28. *Οὗτος δὲ κατελείφθη.*] MS. *οὗτος κατελείφθη.*

251, 16. *Εἰσὶ γὰρ τούτου αἱ πηγαὶ.*] Si hæc poteſt eſſe cauſa efficaciæ huius fluvii in ſananda ſcabie, videri poſſet recte ſe habere. Sed etiamſi eſſet, retinenda tamen eſt manus vera Herodoti, quæ fuit *εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ.* Sic bene MS. Mediceus.

251, 26. *Γράμματα ἐγγράψας.*] MS. *γράμματα γράψας*, quod etiam videtur probare auctor mox repetendo *Ταῦτα δὲ ἐνθαῦτα ἐγράφη.* Et iam ſimile occucurrit 52, 16.

251, 41. *Κολωνοὺς μεγάλους τῶν λίθων.*] Nolui præcipere iudicium lectoris et poſterorum, retinens in contextu, quod antea exſtiterat, quum tamen exhiberet optimus codex *μεγάλων.* Prorſus recte. Etenim quum Darius quemque militem non iuſſerit *βάλλειν*, vel *συμβάλλειν*, ſed *τιθέναι*, ſatis apparet veram eſſe ſcriptam lectionem, et non fuiſſe exiguos aut miſſiles ſilices, aut minuta fruſta. Ipſos autem hos cumulos etiam fuiſſe magnos opinor ſponte ſatis patere, etiamſi non dicatur.

251, 44. *Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας.*] Hæc eſt vetus lectio ab ipſo etiam Mediceo libro probata; quam licet Tan. Faber Epiſt. 21. gemina pronunciatione damnet ut vitioſam, tamen plura et validiora certe ſunt illi obviantia, quam eſt id geminum quod affert, tum ab Euſtathio citari Herodotum ita, ut dixerit *ἀπαθανατίζοντας*; tum aliud eſſe ſimplex, aliud compoſitum. Poſterius enim plane reiicitur ab Etymologo in *Ζάμολξις· ἀθανατίζουσι δὲ καὶ Τέριζοι καὶ Κρόβυζοι, καὶ τοὺς ἀποθανόντας ὡς Ζάμολξιν φασὶν οἴχεσθαι.* Non uſus fuit tanta libertate Henr. Stephanus, qui oſtendit in Theſauro ſatis ſe in promptu habuiſſe in hoc verbo Herodoti et Arriani locum, et ex Philone toties iſtud ſimplex producit, ut melius fuerit Fabro iſta inſpicere, quam illa eiicere. Porro quemadmodum ſoleat Herodotus paſſim citari, oppido multis experimentis iam ſpectatum eſt; et omitti nequit, quin præſenti alio documento id perhibeatur. Nam quum ſtatim nominentur *Μυψαῖοι*, ſcriptis codicibus univerſis concordibus, illi ab Stephano dicuntur *Νιψαῖοι* et quidem ex hoc Herodoti loco. Itaque omnis illa Stephanina cohors, Holſtenius, Berkelius, Suidas, irruit in hanc primam Herodoti literam, et ex Stephano corrigunt Herodotum, quem ab ipſorum tactu immunem faciunt tot antiquiſſima fidei inſtrumenta, quæ me corroboraverunt, ut
fruſtrarer eorum impetum, quos tamen etiam ſcire o- 932
portet, quidquid illi dicant et afferant, diu ante eos dixiſſe et protuliſſe Ortelium in Theſauro, ſed, ut ego opinor, ex feſtinata Stephani in excerpendo celeritate. Interim in MS. Mediceo legebatur *Ἄρτησκος*, non *Ἄρτισκος.*

252, 5. *Νομίζουσι γεβελέϊζιν.*] MS. *νομίζουσι βελέϊζιν.* Quis diiudicabit? An in nonnullis codicibus videtur fuiſſe *νομίζουσί γε βελέϊζιν*, quod alii ſic corruperunt, ut particula media apponeretur voci ſequenti? Etiam antea idem codex *παρὰ σάλμοξιν δαίμονα*, et ſemper deinceps, ubi notabis idem principium eſſe in *Σαλμυδησσὸς.*

252, 10. *Διαλαβόντες τοῦ ἀποπεμπομένου.*] MS. *τοὺς ἀποπεμπομένους.* Et hoc quoque non puto ab Herodoto, mirifico in captandis duobus accuſativis auctore, alienum, *διαλαβόντες τοὺς ἀποπεμπομένους τὰς χεῖρας καὶ πόδας*; eos qui mittuntur arripientes manus et pedes. Nec obſtat numeri, qui ſequitur, differentia.

252, 25. *Ἐνθεῦτεν δὲ γενόμενον.*] MS. *ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν γενόμενον.*

252, 47. *Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτου καὶ τοῦ καταγαίου.*] Voces illæ *τούτου καὶ* ſunt prorſus ſupervacuæ. Nam particulatim ordine deinceps refert, qui de hac narratione et de ipſo Zamolxi credat, aut in dubium coniiciat, ut adeo ambigue decernere et pronunciare vix nunc potuerit. Certe nec in MSto habentur, nec interpres eas agnovit. Sed etiam mox elegantius legitur in MS. *οὔτ᾽ ὦν πιςεύω τι λίην.*

253, 4. *Ὑπὸ Δαρείου καὶ Περσέων.*] MS. ignorat duo media verba.

253, 13. *Ἀποδέξασθαι.*] Melius ad Ionicum modum MS. *ἀποδέκεσθαι.* Et mox *δυνεώμεθα*, non *δυνώμεθα*, ut liceat Porto collectanea ſua de *εω* dialyſi Ionica hoc exemplo augere.

253, 28. *Ἐς μέσον φέρω.*] MS. *ἐς μέσον φήσω*, quod videntur abieciſſe, qui futurum non patiebantur in eo, qui iſto ipſo momento peragebat.

253, 33. *Ταῦτα εἴπας.*] MS. *ταῦτα δὲ εἴπας.*

253, 41. *Ἦν δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω.*] Particula *ἐν* abeſt ab MS. ſed et idem *διέλθωσι*, non *διεξέλθωσιν.*

254, 6. *Ἀρχαίη Σκυθίη.*] MS. *Σκυθικὴ*, idque eſt Herodoti.

254, 22. *Τοιοῦτο ἡ Ταυρική ἐςι.*] Sed MS. *τοιοῦτον.*

254, 46. *Οὕτω ἂν εἴη τῆς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια.*] An clauſulam huius materiæ et definitionem obliquæ et rectæ Scythiæ ſic auctor contulerit in duas ſectiones, merito dubites: certe una poterat commode utramque complecti, præſertim ſi obedias Mediceo codici longe, ſi quid video, præferendum aliquid ſuggerenti, quod tale eſt, *οὕτω ἂν εἴη πρὸς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια τετρακισχιλίων ςαδίων καὶ τὰ ὄρθια* &c. ut interpretemur: *Ita ſint ad Scythiam obliqua quatuor millium ſtadiorum, etiam recta, quæ ad mediterranea tendunt, aliorum totidem ſtadiorum.* Quæ eſt conſummatiſſima periodus, una duas Scythiæ magnitudines conſiderans.

255, 2. *Ἰθυμαχίῃ δηώσασθαι.*] Interpretato ſemel Valla *prœlio repellendis*, mireris, quemadmodum poſteriores id retinere potuerint, tantopere fluctuantes, quoniam id nulla ratione ex Græcis exhaurias; tamen ſatis naſuti et ſagaces, ſi penetrare potuiſſent. Itaque refert, ut cognoſcatur Portus; cuius hæc ſunt verba in v. *Δηοῦν* [Valla et Stephanus Vallam ſequutus, *τὸ δηώσασθαι* pro repellere ſumſit. Sed ſi bona eſt eorum

interpretatio, διώσασθαι legendum erit, παρὰ τὸ διωθέω. Alioqui iam cædere ſignificat, ut ante declaratum. Verbum διωθέω habemus paulo poſt.] Item in v. Λόγον. [Valla et cum eo Stephanus τὸ δηώσασθαι ſumit pro διώσασθαι, id eſt, repellere: ſed vel διώσασθαι ſcribendum, ſi repellere ſignificare velis, vel cædere, ſi vulgatam lectionem retineas] Satis apertos vides oculos fuiſſe, ſed incertos quo vergerent. H. Stephanus nihil de eo ſcribit, niſi tantum in verbo Δηίοω [Media etiam voce hoc verbum ponitur, ut δηώσασθαι τὴν (male τὸν) νῆσον inſulam populari apud Herodotum] Itaque ſequutus hanc notionem primus interpres et retinens vulgatum mutare ita debuerat *prœlio conſumendis et occidendis*. Sed nulla in hoc culpa eius, qui proculdubio veram lectionem ante oculos habuit, legens διώσασθαι, quod percommode ad hunc locum Heſychius exponebat διωσάμενοι, ἀπωθησάμενοι, ἐκβαλόντες, ſive ita accipere placuerit, ſive pro diſiicere, diſpellere. Certe Græca iſta vox ipſa Herodoti manus eſt, quod pignorari te poſſe teſtor ex fide præſtantiſſimi codicis Medicei. Et quum hoc ita ſe habeat, an vero cunctari fas eſt etiam alterum, quod ſubnectam, æque verum eſſe? Habet enim quoque idem MS. ἰθυμάχῃ, etſi infra ad c. 120., ubi ponit ἰθυμαχίην, nihil notaverim.

255, 19. Τοὺς ἂν χειρώσωσι.] MS. χειρώσωνται.

255, 43. Ἐς τωὐτὸ κατίςαται.] Recte ſatis; niſi quod per has voces intelligatur magis lupus manere et eius formam retinere, quam rurſus humanam recipere; et ideo melius credo iſtud optimi codicis ἐς ταυτά.

256, 2. Ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι.] Sed edidi ex MS. ἐπ' ὧν, et cauſam dixi antea.

256, 21. Οὐδὲ τὴν ἰδέην ὅμοιοι.] MS. οὐδὲν ἰδέην ὅμοιοι.

256, 29. Δέρματα περὶ τὰς σισύρας.] Non capio id veſtimenti genus. Nam σισύρα proprie et ipſa notat conſutas pelles, ut conſtat ex Heſychio, παχὺ ἱμάτιον ἀπὸ αἰγείων δερμάτων, vel διφθέρα tum ad circumiiciendum, tum ad inſternendum. Itaque quid erit, quo-
933 rum pelles adſuuntur vel certæ veſti conſutæ ex pellibus vel ſtragulæ ſpiſſæ? Quod quid eſt aliud, quam intus et extra habuiſſe pelles, ut fieri poteſt, ſed id etiam commodius poterat ab Herodoto exprimi. Salmaſius igitur ad ſtatuam Regillæ pag. 106. dicit vertendum, *quorum pelles ſiſuris et veſtibus adſuuntur.* Minimum ſic dixiſſet auctor πρὸς τὰς σισύρας. Sed latebat aliud, quod perbelle MS. Mediceus offert, non modo ut hunc locum ſanet, ſed etiam ut novo exemplo doceat, quantopere litera ν in Herodoto fuerit iactata et convulſa, nimirum σισύρνας, quas idem Heſychius interpretatur et vel ex eo vel cum eo infiniti alii χιτῶνος εἶδος· et ab ſiſyris differre oſtendit, notabili convenientia cum teſtimonio Ammiani Marcellini lib. 16. c. 5. de Iuliano, eum exſurrexiſſe ex tapete et ſyra, quam vulgaris ſimplicitas ſiſyrnam appellabat. Etiam Baliares σισυρνοδῦται ab Lycophrone appellati bene illuſtrantur ab Bocharto in Canaan. Itaque huc pariter conferre debeo aliam fidem codicis Medicei, dum 7, 67. etiam teſtatur Herodotum ſcripſiſſe Κάσπιοι δὲ σισύρνας τε ἐνδεδυκότες, non σισύρας, ut vulgo, atque etiam mox Πάκτυες δὲ σισυρνοφόροι τε ἔσαν, quibus non negligemus uti, quum et illic neſciantur niſi σισυροφόροι. Itaque debuit hoc bona fide reſtitui.

256, 30. Ὄρχεες αὐτέων εἰσὶ.] MS. αὐτοῖσι.

256, 33. Οἰόρπατα.] Ita quum proferatur hoc vocabulum in optimo MS. et pari conſtantia mox Οἰὸρ, nullam moram habui, quin id præferrem vulgatis Αἰορπατὰ et αἰὸρ.

256, 38. Ὅσας ἠδυναίατο.] MS. ἠδυνέατο· quod ipſum ita exſtat 9, 69. Sic et pag. ſequenti ἐδυνέατο MS. pro ἐδυναίατο.

257, 27. Πρόσω ἀπ' ἀλλ'.] MS. πρόσω δὴ ἀπ' ἀλλ'.

257, 33. Ἐς τὴν ὑςεραίην ἐλθεῖν.] In MS. nuſpiam legitur particula ἐς.

257, 38. Δευτέρην αὐτὸν ὑπομένουσαν.] Quum interpretatus eſſet Valla, *Amazonem expectantem ſociam*, quod ſane nihili eſt; Stephanus id voluit corrigere mutando *Amazonem alteram ipsum exſpectantem.* Sed nec hoc ulla parte melius. Non enim poterat idem iuvenis, qui priſtino die adfuerat, ſibi imaginari alteram Amazonem ipsum exſpectare, quum ipſa eadem iuſſiſſet alterum iuvenem adduci, pollicita ſe quoque adducturam alteram Amazonem. Miſera Herodoti agitatio, cuius nulla fuit culpa in perſpicue ſcribendo, quod confirmat egregie MS. Mediceus exhibendo δευτέρην αὐτὴν ὑπομένουσαν, hoc eſt, ipſam cum alia exſpectantem. Certe niſi vidiſſem has doctorum hominum tricas, pro typorum lapſu illud αὐτὸν habuiſſem.

258, 2. Οὐδαμὰς ἄλλας.] Notavit hunc locum Portus, addiditque alium, quem non reperio. Interim licet noverimus οὐδάμοὶ, οὐδαμῶν, hac vice tamen exhibet optimus MS. οὐδαμέας ἄλλας.

259, 10. Ἢ καὶ ἐπὶ ὑμέας.] Non mirum ita legi in editionibus et in Codicibus ſcriptis, unde editiones factæ ſunt, quia non aliter media plebs erat loquutura, quum ſenſus videatur impletus, qui ex more Herodoteæ loquutionis non eſt etiamnum impletus; unde ſic auget optimus MS. ἢ οὐ καὶ ἐπὶ ὑμέας. Quæ negativa etſi accedat ſupervacua, tamen eſt hæc manus Herodotea, quod probant verba 5, 92. Οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρης, ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι.

259, 25. Ὁ μὲν γὰρ Γελωνὸς.] Particula γὰρ in MS. non exſtat.

259, 38. Ἡμεῖς δὲ οὔτε.] Adverſativa quoque non eſt in MS.

259, 41. Ἄρξηται ἀδικέων.] Peſſumdatur hic Græcæ ſyntaxeos nitor. Unde recte MS. ἄρξῃ τε ἀδικέων· ut paulo ante ἄρξαντες πολέμου. Sed male diſtinguuntur Græca, quod ſic fieri oportuit: ἢν μέν τοι ἐπίῃ καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέρην, ἄρξῃ τε ἀδικέων.

260, 2. Διχῇ σφέας διελόντες.] MS. διχοῦ· quod eiuſdem calami eſt, cuius eſt ὑψοῦ aliquoties in hac hiſtoria occurrens, nunc cum verbo ἐξᾶραι, nunc cum πέτεσθαι. Et ſane, ut hærere in hoc nequeamus, exſtat quoque τριχοῦ 7, 36.

260, 24. Ἐν τῇσι σφι διαιτᾶτο.] Recte quidem, ſed MS. ἐδιαιτᾶτο. Dein quoque τὰ πρόβατα πλὴν ὅσα omiſſo vocabulo πάντα, quod inſerebatur poſt πρόβατα. Sed et ὑπολιπόμενοι, non ἀπολιπόμενοι.

260, 30. Ταῦτα μὲν δὴ προεκομίζοντο.] MS. προεκομίζετο.

261, 9. Παυσάμενος τοῦ δρόμου.] Hæc ipſa ſic repetit cap. 126. Nunc tamen MS. Παυσαμένου· ut eod. cap. Ὡς πολλὸν τοῦτο ἐγένετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο.

261, 21. Ἐς τὴν Σκυθικὴν ἀπίκετο, ἐς ὃ ἐνέκυρσε.] Præpoſito vocabulo liber MS. ὡς ἐς τὴν Σκ. ἀπίκετο, ἐνέκυρσε &c. omiſſis illis ἐς ὃ, quæ antecedunt verbum ἐνέκυρσε. Certe iſta quum progrediantur leniſſime, placuit tamen nonnullis videre aliquid lenius, ut ſibi imaginabantur, prout citavi, quod conſpui meretur præ illo vetuſto. Pertinebant illa ἐς ὃ ad paginam 268.

261, 47. Οὐκέτι ἀπείπαντας ἀπικνέοντο.] MS. ἀπικνέονται.

262, 2. Ἔλεγε τάδε.] MS. λέγει τάδε.

262, 11. Ὦ Πέρσα.] MS. ὦ Πέρσαι.

262, 13. Ἔωθα ποιέειν.] MS. ἐώθεα.

262, 17. Τάχιον συμμίσγοιμεν.] Nequivit hoc ſpecimen comparativi minus Ionicum effugere acumen perſpicaciæ Grævianæ, quo minus ad Luciani Solœciſtam oſtentaretur, quum in Thalia apud eum Cambyſes dixerit cap. 65. ἐποίησα ταχύτερα. Nec licet di- 934
cere Herodotum alienum fuiſſe ab iſtis contractionibus, quippe apud quem occurrunt, καλλίονος, αἰσχίονα et ſimilia. Cæterum intereſt cognoſſe in hoc ipſo loco perſpicue et egregie exhibere optimum codicem Mediceum ταχύτερον. Quod utinam vir iſte præclarus ſciviſſet, ut ſaltem ex illa incertarum ſordium ſentina ſciret ad Herodotum nihil pertinuiſſe.

262, 44. Αἰεὶ ἐπεκούρεε.] MS. ἂν ἐπεκούρεε. Quomodo idem ſenſus ſatis clare manet.

263, 10. Ὀρθὰ ἱςῶντες.] MS. ἱςάντες.

263, 15. Παραμένοντες ἀνιῷντο.] MS. ἀνιώατο, quam formam notavit ex Herodoto Portus in terminatione ῴατο, ubi habet πειρῴατο, ὁρῴατο. Deinde ἐποίευν τοιάδε, non τοιόνδε.

263, 29. Τὸ θέλει.] MS. τὸ ἐθέλει. Et mox γνώμη ἦν.

263, 33. Εἰκάζοντος τῇδε.] Optimus ille MS. plane εἰκάζων τῇδε, enallage prorſus notabili, ſed cuius amœnitate lætatus fuit Herodotus. Peperci tamen mutationi.

263, 43. Ἐς τὰς λίμνας ἐκπηδήσητε.] MS. ἐσπηδήσητε.

263, 45. Πέρσαι μὲν δὴ οὕτω.] Vox poſtrema non eſt in MS.

264, 22. Φαίνεται Γοβρύης εἶπαι.] MS. εἰπεῖν.

264, 29. Ἐπεὰν τάχιςα νὺξ ἐπέλθοι.] MS. ἐπὴν τάχιςα νὺξ ἔλθῃ.

264, 35. Οἷόν τε ἔςαι.] Sic quidem paſſim. At nunc vox ultima abeſt ab MS. Ceterum peſſime vertitur hic locus, ut cavere oportuerit.

264, 40. Κατέλιπε αὐτοῦ ἐν τῷ ςρ.] MS. auctior κατέλιπε αὐτοῦ ταύτῃ ἐν τῷ ςρ. quam vocem hic intercidiſſe monſtro ſimile eſt, quum toties bene ſervata comitetur illud ſuum αὐτοῦ, ut ſit duntaxat digniſſimum Herodoto augmentum. 1, 189. Τὴν θερείην πᾶσαν αὐτοῦ ταύτῃ διέτριψαν. Et cap. 210. Ὡς αὐτὸς μὲν τελευτήσειν

τήσειν αὐτοῦ ταύτῃ μέλλοι. Et paſſim. Infra etiam MS. bis εἵνεκεν.

264, 47. Τοῖσι ὑπολειπομένοισι.] MS. τοῖσι ὑπολελειμμένοισι.

265, 1. Οὕτω μὲν δὴ μᾶλλον.] MS. οὕτω δὴ μᾶλλον. Nec plus requiritur. Et mox χεῖρας τε προετείνοντο, non προέτεινον.

265, 26. Μιλτιάδεω μὲν τοῦ.] MS. Μιλτιάδεω δὲ τοῦ. Cæterum quod ſequitur in editionibus χερσονησιωτέων opinabar lapſum eſſe typorum in editionibus citimis; ſed inquirens video conſenſu omnium inuſtum Herodoto ſtigma eſſe, unde teſtor me edidiſſe, quod in optimo libro deprehendebam rectum et ſincerum, de quo nihil poteſt ambigi, quum et 6, 38. occurrant Χερσονησῖται.

265, 45. Λαοδάμας Φωκεὺς.] Reliquisſem libens hoc intactum, ut inſerviret notitiæ veteri, qua Φώκαια Φωκέα, et hinc Φωκαιεὺς et Φωκεὺς pro iisdem ſumta eſſe conſtat, et quidem ex ipſis nummis, ut ſit hoc indubitabile. Sed Herodotum hinc eximit optimus codex, in quo clare legitur Φωκαιεὺς. Quod autem mirari cogor, hoc eſt, quod videam hoc ſpecimen tam eximium non fuiſſe excitatum ab illis, qui nuper eam cauſam vindicare cœperunt.

266, 18. Ὑμέων αὐτῶν.] MS. ὑμέων αὐτέων.

266, 32. Ἀπόδρησιν ποιήσασθαι.] Certe requiritur aliud tempus. Quippe ſi illam iam peregerunt, ſera hæc conſilia. Optime MS. ποιέεσθαι. Et mox φυλάσσοντες ἦισαν, ita per circumflexum ſignato verbo, ut innueretur duarum ſyllabarum eſſe, unde per ſubſcriptionem τοῦ ἰῶτα edidi. Vulgo ἴησαν, non ſatis bene.

267, 18. Γενόμενος γὰρ ἐν Βυζαντίῳ.] Hoc quidem bonum: niſi melius eſſet quod legitur in MS. ἐρόμενος.

267, 32. Πελασγῶν ἐκ Βραυρῶνος.] MS. optimus Πελασγῶν τῶν ἐκ Βραυρῶνος: cuius voculæ defectus induxit pravitatem diſtinctionis, cui voluit ſuccurrere Grentemesnilius, nova inducenda qua nunc non egemus, et tamen omnia recte ſe habent ad confirmationem veritatis in hoc loco. Vide 6, 138. Sed et mox in eodem legitur ὑπὸ τούτων δὲ ἐξελαθέντες, unde omitti ſolet vocula tertia.

267, 36. Πυρὴν ἔκαιον.] Sic enim dixi MS. optimum exhibere, non πῦρ ἀνέκαιον.

267, 37. Ἄγγελον ἔπεμπον, πευσόμενον.] Recte. Nam haud dubie et ipſe nuncius verba facit, eſtque ſolus πευσόμενος, ut ſimplex ratio loquendi ita bene ſit cuſtodita. Sic 7, 32. Ἀπέπεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα αἰτήσοντας &c. Dummodo uſus, ille loquendi dominus, non aliud introducere potuerit; unde forſan eſt, quod in optimo codice manifeſte exſtat πευσόμενοι. Sic enim 5, 108. Κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐπικαλεύμενός σφεας. 6, 97. Πέμπων κήρυκα, ἠγόρευέ σφι τάδε. 5, 92. Πέμψας παρὰ Θρασύβουλον κήρυκα ἐπυνθάνετο. 3, 13. Miſit Cambyſes Νέα Μιτυληναίην κήρυκα ἄγουσαν ἄνδρα Πέρσην προκαλεόμενος.

267, 40. Προσχόντας δὲ τούτους.] Pro media vocula legitur in MS. γὰρ. Ne Valla quidem illud δὲ ſuſtinet agnoſſe.

268, 15. Ἐσελθεῖν ἐς τὴν ἑρκτὴν.] Multo magis efficax et Græca oratio latet in MS. qui habet ἐσὸ ἐλθεῖν τε ἐς. Quod mutandum non in ἔσω ἐλθεῖν, quod Stephanus poſuit in margine neſcio unde, ſed in ἐς ὃ ἐλθεῖν τε ἐς, hoc eſt, eo uſque, ut et intrarent in carcerem, et cum ſuo quæque marito in ſermonem veniret.

268, 17. Οὐδένα λόγον δοκέοντες.] Qui fieri potuit, ut ſic legi Græce compulſus fuerit Herodotus, quum adeo diverſam, ſed ſimul adeo pulchram interpretationem ei donaviſſet Valla? In Græco nihil boni eſt, 935 nihil acre, ut mirari non liceat perſpicue exſtare in optimo MS. οὐδένα δόλον. Hoc enim prorſus requiritur, et agnoviſſe apparet interpretem. Sed etiam MS. ποιέουσι τοιάδε, non τάδε.

268, 23. Τρόπῳ τούτῳ.] MS. τρόπῳ τοιούτῳ.

268, 31. Τῶν ἀδελφιδῶν.] MS. τῶν ἀδελφιδέων.

268, 42. Καταλείπειν ἐν τῇ νήσῳ.] MS. καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ. Quod non alienum incrementum, ſed veriſſima Herodoteæ manus reſtitutio, qui inprimis amat grandiori periodo, et quidem mediæ, particulam iſtam alioquin inchoativam interiicere ornamenti cauſſa. Nec enim vel ad ſenſus perfectionem erat neceſſaria, et omnia mirabiliter manent uſque ad eam tamen ſuſpenſa. Plane ut 3, 105. Τούς μὲν νυν ἔρσενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσσονας θεῖν τῶν θηλέων &c. Nec diſſimile ſupra in cap. 76. huius libri. Προσίσχει ἐς Κύζικον· καὶ εὗρε γὰρ τῇ Μητρὶ ἀνάγοντας ὁρτήν. Et ita ſæpius.

269, 3. Βουλομένων.] Si modo id iam denuo decretum fuiſſe conſtat. Moderatius certe in optimo MS. legitur βουλευομένων, quod tempeſtivius.

269, 16. Ἐπὶ τοῦ οἰκιςέω Θήρα ἡ ἐπωνυμίη ἐγένετο.] Ita quum reperirem in vetuſto libro, nequivi eſſe cunctator in repetendo et vindicando quod certe erat Herodoti, quum vulgo legeretur ἀπὸ τοῦ, et quidem ad uſque triplam iterationem conſtanter libro vetere expellente præpoſitionem ἀπὸ, quod ſatis validum.

269, 20. Καί κως τοῦτο.] MS. καί κως τὸ οὔνομα τοῦτο. Quæ repetitio eſt Herodotea. Etiam paulo ante τοιγαρῶν, non τοιγαροῦν. Nam cur deleverunt Ionismum?

269, 35. Γένος Εὐθυμήδης.] Certe ad ſententiam Herodoti propius acceſſit Stephanus dicendo utique aliquid, quam Laurentius per ſilentium prætermittendo. Sed quid erit tamen *Euthymedes genere ex Minyis?* Eſt enim Euthymedes et re ipſa et forma nomen proprium, et genere Euthymedes nullus ſit. Sed nec Battus Euthymedes aut dictus fuit, aut dici potuit, ex Laconum conſuetudine, qui uno tantum nomine utebantur. Etiam vetat res ipſa, ut qui dictus antea ſit nomen habuiſſe Batti, poſtea indicetur dici Euthymedes, quaſi ex genere. Certe id nihili eſt; et intellexit nullus, quod hinc patere poteſt, quia quum Caſaubonus ſcripſiſſet in notis ad Strabonem pag. 28. [Vocat Theran Callimachus Λακωνίδα, quia a Seſamo fuit condita, qui erat unus e poſteris Euphemii Lacedæmonii] adeo ut non dubitet ſubnectere quoque Herodotum; ſtatim proceſſit Grentemesnilius, notans [lege meo periculo Εὐφημίδης ex Pindaro. Μινυέως accipe, non quod ex progenie Minyæ fuerit Battus, ſed quod Euphemus, a quo originem ducebat, fuerat unus ex Argonautis.] In his nihil eſt, cui ſi aperueris ſinum, beatior ſis futurus, etſi iſta quoque repetens adiuverit Ez. Spanhemius ad Callimach. p. 91. et 92. Sic niſi fallor patet utique non intelligi nec rite tractari hunc locum; prout nec abhinc quiſquam intelligeret, niſi clamaret præſtantiſſima illa membrana Medicea legendum eſſe Εὐθυμίδης. Scilicet inter Minyas fuit Εὔθυμος, inde πατρωνυμικὸν Euthymides. Non dubito falli Th. Gale.

269, 40. Τῶνδε τῶν νεωτέρων.] Ab MS. abeſt vox prior; et ſane poteſt ſufficere eam particulam legi ſtatim in hac ipſa pericope, prout quidem vulgo hæc proiiciuntur. Sed fidelis ille codex ne ibi quidem in verbis κέλευε ποιέειν τάδε hanc poſtremam vocem tolerat, omnino ſubſtituens κέλευε ταῦτα ποιέειν· ἅμα.

270, 2. Κακοῦ οὐδὲν ἦν σφι μῆκος.] Nimia foret ambiguitas. Quum per voces libri 2. cap. 81. Portus cognitum haberet ex auctore noſtro μῆχος *remedium*; de hoc tamen loco ſic ratiocinatur: [Μῆκος Ion. pro comm. et poët. μῆχος] an credibile id eſt? ut quum in Herodoto μῆκος paſſim de longitudine uſurpetur, unum ab eo locum proſtitutum fuiſſe, qui tam fatue in ambiguo penderet? Ut tranquille agas, redde Herodoto ſuum, et ſcribe omnino ex MS. Mediceo μῆχος. An credimus tantum ſtultitiæ dolum vel Herodoto vel Porto nocere potuiſſe? Immo Aldus et Hervagianæ habent ſatis expreſſe μῆχος. Stephani totus error eſt.

270, 8. Ἐς Πλάταιαν.] MS. ἐς Πλατέαν· et ſic ſemper; quomodo editores quum iam immutare auſi fuerint in capite 169., quidni opinemur in hac ſcribenda fuiſſe manum eandem? quod ſequutus ideo ſum, vel ad pertinaciam Vallæ exprobrandam, qui etiam illuc utebatur diphthongo.

270, 13 Σιτία καταλιπόντες ὅσον δύο μηνῶν.] Vix pro vero haberi debet iſte numerus, adeo eſt incongruus. Nam quum Corobius beneficio Samiorum poſt duos ſaltem menſes illos iſtuc venientium adhuc in annum ſibi proſpexerit cibariis, quis credat eum a principio nonniſi bimeſtrem penum accepiſſe, tanquam interea abitus reditusque ex Africa Theram abſolvi in iſta ſæculi et navigationis ruditate potuerit? Ea cauſa eſt ut gratiſſime admittam, et omnino admittere debui in contextum, quod habetur in MS. ὅσονδὴ μηνῶν, hoc eſt, certorum aliquot menſium. Relinquit enim in incerto, quaſi non bene conſtiterit, quanti temporis frumentum ei conceſſerint, idque amat efferre noſter Herodotus adiectione ſyllabæ vel voculæ δὴ, ut 1, 160. Παρεσκευάζοντο ἐπὶ μισθῷ ὁσῳδὴ, et ſæpius, interdum ὁσοσδήποτε.

270, 18. Πλέουσα ἀπ' Αἰγύπτου.] Hæc quoque memoria et monumentum eſt correctoris inſipidiſſimi, 936 quicquid conniveant interpretes. Quid enim? illi qui ab Ægypto redeunt (ita vertuntur hæ voces) poſſunt dici γλιχόμενοι Αἰγύπτου, ut ait poſt paulo Herodotus, *Ægyptum optantes?* Litora litoribus contraria. Itaque fe-

feliciter huic loco mentem et peritiam ſuam admovit Tanaq. Faber in Epiſtolis pag. 249. plane adſequutus coniectando, quod exſtat in MS. Mediceo, ἐπ' Αἰγύπτου *in Ægyptum navigans.* Viciſſim verſu 43., ubi editur ἀδελφεὸν ἐπ' ἀδελφεοῦ πέμπειν, quomodo explicari poteſt *fratribus inter ſe ſortitis quis potius mitteretur?* quum revera non poſſit non ſignificare *fratrem ſuper fratrem mittere.* Sed illic quoque ex eodem MS. corrigendum ἀπ' ἀδελφεοῦ.

270, 33. Πέριξ δὲ αὐτοῦ.] Citatur hoc exemplum in Porti lexico de voce Πέριξ, quæ vox demonſtratur iſtic nunc ſecundo caſui, nunc quarto iungi. Certe Mediceus perſpicue in hoc loco habet αὐτὸ.

270, 39. Φιλίαι μεγάλαι συνεκρίθησαν.] Agnoſcit idem Portus Herodoteam locutionem, retinens in illuſtrando verbum Vallæ *contrahere.* Sed est nihili, et quanto oportunius huc pertinebit verbum συγκεράω aut συγκεράννυμι? Sic enim pulcherrime exhibet Mediceus MS. συνεκρήθησαν, prout loquutus fuit idem Scriptor in loco, quem bene noverat idem Portus 7, 151. Τὴν πρὸς Ξέρξεα Φιλίην συνεκεράσαντο. Cæterum ut Portus, ita etiam Stephanus in Theſauro utrumque agnovit; quid enim aliud potuit?

270, 43. Πάλῳ λαχόντα.] MS. λαγχάνοντα.

271, 9. Ἐπενείκασά οἱ.] Haud dubie exaſciatum ad normam eius quod exſtat 1, 68. Ἐκ λόγου πλαςοῦ ἐπενείκαντες οἱ αἰτίην, quod Portus notat Ion. et Poët. in aor. 1. dictum eſſe ab ἐπιφέρω, pro quo Ion. et poëtæ ἐπενείκω dicunt. Fruatur illo. Membrana Medicea in hoc loco perſpicue legit ἐπενεγκοῦσα οἱ. Plane ſic quoque 6, 112. Μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλετρίην.

271, 14. Παραλαβὼν ἐπὶ ξενίῃ.] Nempe quia ſequitur, quod in nota proxima citabitur, optime ſic utrobique idem vocabulum retinuit Herodotus, utique ex arbitrio editionum. Sed an ſic novimus hunc ſcriptorem? Itaque ſcias oportet ſcriptum eſſe in optimo MS. ξείνια, ut 7, 135. Ξείνια προθέμενος εἱςία. Ex quo exemplo videtur etiam 5, 18. ſcripſiſſe Καί σφεας ἐπὶ ξείνια ἐκάλεε, παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον μεγαλοπρεπὲς &c. Alibi προτεῖναι ξείνια.

271, 19. Διαλυσάμενος τὴν ξενίην.] MS. præmittit voculam καὶ, etſi forſan non neceſſario requiſitam, tamen ab Herodoto poſitam et ideo adſciſcendam. Et mox MS. ἀποσιεύμενος, quum male edatur ἀποσειεύμενος, contra quod tam viriliter ſe exſuit optimus Portus, ut plane veritatem, quam nobis effert optimus ille Mediceus, coniectando adſequeretur prorſus laudabiliter. Item σχοινίοισι, non σχοίνοισι, qua eadem negligentia fuerunt uſi in capite 172. edendo ὅρκοισι, ubi MS. ὁρκίοισι· quæ diſſoluta ſocordia quantopere fraudi fuerit Herodoto, docent ea quæ notavi ſub numeris 9, 21.

271, 33. Ἣν ἔσχε.] An hæc est obſervatio Ionismi, quem in Herodoto ſuſpexit omnis ætas? Nihil magis inde abire potuit; ſed et nihil magis iterum appropinquare velut ex recidiva quadam ope, quam quod habet optimus MS. τήνδ' ἔσχε.

272, 1. Λέγων οὔ κη ἔπειθε.] Non est hoc Herodoteum, ſed οὐκὶ ἔπειθε, prout eleganter legit MS. Mediceus, ut queat hoc tertium exemplum accedere illis duobus, quæ collegit Portus.

272, 3. Κατὰ ταυτὰ ἐθέσπιζέ οἱ ἦ καὶ πρότερον.] MS. ignorat particulam ἦ.

272, 26. Ἄςυ ἐμεῦ Λιβύην μηλοτρόφον &c.] Video ſane interpretes reddidiſſe *Lanigeræ Libyes urbem.* Sed quo animo et qua fide, ipſi teſtentur. Si enim id voluit Pythia, cur non etiam ad hunc modum immutavit ἄςυ Λιβύης μηλοτρόφου, quod ſine ulla difficultate potuit? Utique illa epexegeſis tolli non merebatur in Latinis. Latet aliud. MS. αἴτυ. An non ſubindicat eſſe particulam? Αἲ τὺ ἐμεῦ Λιβύην. *Eïa tu Libyam pecorigeram* &c.

272, 30. Ἀκούσαντες τούτων.] MS. ἀκούσαντες δε τούτων. Mox etiam τῷ οὔνομα ἦν, non τῇ: omnino recte et quidem in utroque.

272, 38. Ὡς ἀμείνονα χ. ἄξ.] MS. ὡς ἐς ἀμείνονα· quod omnino deſideratur.

272, 46. Ἐνταῦθα ὑμῖν ἐπιτήδεον.] Idem codex ἐνταῦθα μὲν ἐπιτήδ.

273, 21. Ἐπὶ κρήνην Θέςιν.] Etſi forſan ad fontem non reſpiciens, tamen nomen iſtud in Africa novit, et quidem urbis, Stephanus, ſed ab omnibus derelictus in hac parte, qui nuper tam denſi eum erexerunt, ſolo Ortelio Herodotum et Stephanum conducente. Et fors fuat, ut tandem ad hunc fontem condita ſit urbs iſto nomine. Sed quidquid adfert Stephanus, alienum hinc eſt, quum optima membrana teſtetur ab Herodoto fontem appellari Θέςην.

273, 27. Ἀρκεσίλαος.] MS. Ἀρκησίλεος, quod etſi ita ſemel notaverim, feci proculdubio, quod et in ſequentibus ita repererim, ut ideo etiam illic ita reformaverim.

273, 38. Ἐς ὃ ἐν Λεύκωνι.] Is modus loquendi paulo præceſſit. Nunc igitur MS. ἐς οὗ ἐν Λεύκ. prout cap. 181. etiam loquitur ἐς οὗ δύεται ὁ ἥλιος, et iam ſæpe antea. Quin et cap. 166. legit MS. idem ἐς οὗ ἔλαβε τὸν μισθὸν, ubi idem accidit.

273, 46. Τούτου τοῦ Ἀρκεσίλεω.] Vox prior abest ab 937
MS. Et mox MS. χωλός τε ἐὼν, ubi vulgo tantum χωλὸς ἐὼν.

274, 26. Ἀπικομένη δὲ παρὰ τοῦτο.] Mira hæc pervicacia omnium editionum, quarum nulla hinc diſcedit, quum tamen legi debeat παρὰ τοῦτον, ut c. 164. in fine, quod etiam interpretatus fuit Valla. Ex MS. tamen nihil notavi.

274, 34. Προσῆν δὲ οἱ καὶ εἴριον.] Particulam οἱ non habet MS. Recte, et eodem caſu, quo aliquoties iam particulas tales ſuo loco motas, et vel ad priora vel ad poſteriora translatas deprehendimus, ſicut infra mox patebit. Et ſtatim εἰπάσης, non ἐπειπάσης.

274, 41. Πυθίη χρᾷ τάδε.] MS. πυθίη οἱ χρᾷ τάδε. Ubi valde utilis dativus ille.

275, 18. Ἔργετο ἑκὼν τῆς Κυρηναίων πολ.] Non poſſunt hæc coire nec in unam pronunciationem coniungi. Verbum ἔργεσθαι non patitur ἑκόντα. Unde quam ſubdola meditatione uſus fuit Valla interpretans *exceſſit ultro?* Aliud est in Græcis. Itaque illa vox ἑκὼν ſine dubio est commenticia alterius, ut viciſſim auro penſari mereatur, quod offert Mediceus MS. ἔργετο ἐκ τῆς τῶν Κυρηναίων πόλις. Sic ſana omnia.

275, 23. Τῇ οὔνομα ἦν Ἀλαζὴρ.] MS. Ἀλαζὶρ, quod certe magis Africanum, ut postea Ἄζιρις; idemque codex mox literis quidem ſancte ſervatis, ſed in ſcribendo tranſpoſitis Ἀλιζάρα pro Ἀλαζίρα. Sic certe notavi.

275, 24. Βαρκαῖοι τε ἄνδρες καὶ τῶν ἐκ Κυρ. φυγάδων τινὲς.] Vocula καὶ non exſtat in MS. quaſi non duplex hominum genus fuiſſet, ſed unum, nempe Barcæi, qui Cyrenis tamen habitaverant, et nunc male tractati eſſent ab rege, ut ex illa urbe compulſi fuiſſent fugere; etſi illud τε videatur eam tueri.

275, 27. Ἐξαμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ.] Prima etiam ſyllaba primæ vocis non est in MS. et videtur fortuito in vulgaribus libris repetita ex ſequente eius proſpectu.

275, 38. Φόρους ἐτάξατο.] MS. φόρον. Nonne hæc est continua, et uſitatiſſima loquutio in regno Perſico, ut prodidit ſatis ample 3, 90.?

275, 39. Ἱκέτις ἵζετο.] Genus loquendi, quod codex Mediceus vindicavit Herodoto, ut dixi ſub numeris 129, 15. Is vero ipse nunc perſpicue habebat ἕζετο· et post non ἐπανιςαίατο, ſed ἐπανιςέατο, de quo tam diligenter inquiſivit Portus.

276, 10. Πρὶν δὲ ἀποςεῖλαι.] MS. πρὶν δὲ ἢ ἀποςεῖλαι.

276, 13. Αὐτὸν ὑπεδεκέατο.] Tanquam præceſſiſſet vox θάνατος. Sed quæ nulla est, unde vitio laborat, quod vulgo editur, et præclare ſubvenit codex optimus præbendo αὐτοὶ, quod omnino admittendum. Sed etiam ſimpliciter in eo ſcribitur ὑπεδέκοντο.

276, 18. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] MS. δοκέειν. Ita iam illud *Nec dubito* ſummi apud Muſas ſimii Ioannis Clerici vim ſuam omnem amittit, quod ponere ſuſtinuit in Arte Critica 2, 1, 10. pag. 365. *Nec dubito quin ſi ſemel aut iterum duntaxat eo uſus eſſet Herodotus, nec alibi exſtaret, id emendaturi fuiſſent librarii aut Critici.* Emendare vocat mutare in peius, et ſtatuit mutare librarios aut Criticos ea quorum uſus non est frequens. Hic enim istud contigit, etſi uſus exſtiterit nimis frequens, quam ut caſu facta videretur iſta loquutio. Interim tamen vel ſi ſemel tantum exſtaret, ita etiam dubitare liceret, an id mutaturi forent illi, quum toties in eo ſcriptore ὡς occurrat cum infinitivis variis poſitum, quæ infinitiva ſingula tantum ſemel occurrunt, nec tamen ſunt mutata. Nimis hæc ſunt illuſtrata, quam ut caligo iſtius veſpertilionis intelligere ea poſſit. Nec apud Herodotum pronunciet occurrere anomala multa, ſed in ſuis ſtudiorum et artium nugis. Eandem formulam reſtituit MS. 5, 57.

276, 24. Οἵην οἱ ἄλλοι.] MS. interiectione amœniſſima οἵην περ οἱ ἄλλοι. Quin et mox ex eodem rite notavi ψέλιον, non cum vulgo ψέλλιον, quod iam antea ſimiliter monui.

276, 34. Γιγάμαι.] In Herodoto ita hoc nomen iſtius populi accidit contrahi, ſicut Scylacis ætate penitus deleri. Hinc enim reor eveniſſe, ut nulla eorum mentio in iſto periplo manſerit, quum Adyrma-

chidæ

chidæ locum suum teneant. Sed hoc trisyllabicum augetur in MS. Mediceo exhibitum nunc hac forma τιλιγάμμαι, at mox γιλιγαμμέων, unde clare ostendit qualem habeat istam primam literam. Quæ certe restitutio est pretiosissima, quum sic Stephano reddatur plena gratia, qui ex Herodoto eam gentem non aliter appellat cum mœsta agitatione omnium illorum, a quibus hæc pars Stephani tacta est, Ortelii, Holstenii, Berkelii. Nec potest illustrius præstantiæ documentum de ullo vetere scripto libro desiderari, nedum dari, ut quum omnia eius alia exemplaria sic fallaciter devecta sint ad posteros, hoc unum vel ex tali archetypo vel ab tam sancta manu sit descriptum, ut omnes illos nævos abegerit.

276, 36. Τῷ μεταξὺ χώρῳ τούτῳ.] In his vel constructio vel sententia concinna non est. MS. τῷ μεταξὺ τούτου χώρῳ. Hoc verissimum, et ad quod interpretando voluit Valla accedere, sed aberravit a scopo. Nam mens est *in loco interposito*, vel intervallo quod patet inter Giligambas et insulam Aphrodisiada.

276, 38. Ἄζιρις.] Non aliter codex Florentinus. Unde opinor satisfactum a me esse commodo publico occasione notarum, quas dedi Scylacis periplo pag. 109., fere eodem tempore progressas, quo Ezech.
938 Spanhemius scripsit ad Callimachum pag. 104., unde inter mea ista et altera illius de Africano loco arbitrari licet: certe imbecillis probatio est, utrum in Callimacho scribi debeat Ἄζιλις, an vero Ἄζιρις, ex H. Stephani editione et postrema Parisina; et tantos commentarios scribere ne ullo quidem MSto inspecto, quum tantopere per Europam vagatus fuerit.

276, 43. Ἀσβύσται.] Iusta appellatio gentis Africanæ, quæ nequit ex censu illius regionis expungi, quum tot testimonia antiquitatis eam agnoscant. Verum nequeunt illi huc pertinere, si accurate egit Callimachus in fragmento, quod citat Stephanus in hoc ethnico, ubi vocat Tritonem Asbystam, qui nimium hinc remotus est. Sed potest Callimachus poëtica propagatione uti voluisse. Sed et Dionysius in Periegesi et Eustathius ponunt eos super Cyrenen, ut inde liceat decernere de Callimacho, et prius verum esse. Certe quidquid est, satis in se acquiescit membrana Medicea adminiculis incorruptis fulta, quæ nunc exhibet Ἀσύνται, idque mox repetit, sicut etiam Ἀσυντέων.

Ibidem. Οὗτοι τὸ ὑπὲρ Κυρ.] Particula τὸ non legitur in MS. nec eget ea Herodotus. et alia est ratio, quum dicitur ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης.

277, 9. Ἐς Αὔγιλα.] Sic quum perspicue legerem in codice Mediceo, novum fidei eius specimen amplecti non cunctatus sum, utpote conveniente prorsus scriptura, quam habet Stephanus, etsi auctorem proferens Apollodorum; et Vossius in notis ad Melam pag. 45. frustratur ac ludit per ignorantiam proiiciens modo *Augila vel Ægila*, modo *Libri aliquot Ptolemæi legunt hoc loco* Αὔγιλα, *uti Herodotus*. Ita utrumque parietem linit, quum nobis bibliothecam eius recognoscentibus nequaquam patuerit ab eo inspectos fuisse aliquot libros Ptolemæi. Licet nunc nobis concludere Αἴγιλα non esse nisi aut ipsius scripturæ vitium, aut errorem lectionis, quum illa Αυ et Αι in antiquis libris valde sibi sint consimilia.

Ibidem. Ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας.] Hæc propositi eorum descriptio, nisi fallor, quod consistit in cogendis fructibus, affatim coarctat illud quod dixit θέρος, et definit illam æstatis partem, quæ annexa est autumno, vel plene autumnum ipsum comprehendit, quippe quo tempore fructus palmarum maturescunt et carpi solent. Id Vossius adolescens et adhuc Salmasiocolax nequivit assequi, et quia Scylax quoque in loco Peripli de Nasamonibus dicit τοῦ δὲ θέρους, eodem respectu et de eadem parte intellexit. quum Scylax nullam faciat mentionem legendi fructus, sed tantummodo innuat, quid fiat propter armenta aut greges. Hinc male abreptus et gratulans sibi sustinet publicare [Si legatur, nempe in Herodoto, οἱ μετὰ τὸ θέρος, sublata fuerit omnis difficultas] quum vulgata in Herodoto et Scylace nullam habeant difficultatem, sed ipse aperiat suam lascivam ineptiam. Nempe quum venit vera et propria æstas, transeunt in mediterranea cum pecore, ubi est aquarum dulcium copia; ubi accedit autumnus, quando solent vicina litoribus irrigari, illuc rursus traiiciunt pecora; quo facto illi relictis ibi gregibus, quia tum dactyli maturescunt, repetunt mediterranea et divitias illas colligunt. Nihil simplicius. Utique dum Cyrus scribitur ad Gyden θερείαν πᾶσαν μεῖναι, etiam tempus autumnum eo continetur lib. I.

277, 11. Τοὺς δὲ ἀττελέβους &c.] Infausta interpretatio Vallæ post renatas literas bene incurrit in indignationem hominum doctorum, et postquam Desid. Heraldus in Adversariis 1, 10. illam reprehendit, pluribus perstrinxit, ut debuit, Æm. Portus in Lexico Ionico, ut nostro tempori non conveniat in ulcus iam coalescens et sanatum ungues mittere, quod video per summam temeritatem in quibusdam observationibus fieri, quum non deceat.

277, 16. Σκίμπωνα προσήσωνται.] Non est, quod quis offendat, nisi dicas absurdam et fœdam esse noxam, quæ quidvis Herodoto supposuit. Nam eximius ille Mediceus MS. tanto tempore servat σκίπωνα, et nullus ex eo restituere dignatus fuit. Habes igitur in monumento illustri vocem istam positam, ut minime mireris ab Grammaticis eam omnibus annotari. Adhibeas licet Stephani Thesaurum.

277, 26. Κατευξάμενοι ἐπικατακοιμέωνται.] Tanquam hic quoque placuisset illa echo in iteratione præpositionis κατα, quam paulo ante habuimus in Καταφεύγων καταφύγῃ ad paginam 230. Itaque sic quoque citat Salmasius in Plinianis pag. 412. Sed eam opinionem dissipat optimus MS. exhibendo ἐπικοιμῶνται; quod probari omnino debet. Salmasius autem quam præcipitans et furens in citando fuerit, omnemque attentionem prævertens, inde cognoscitur quod habet λεγομένους γενέσθαι τῶν τύμβων ἀψάμενοι. Sed et mox τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψει ἐνύπνιον, non ἴδοιεν τῇ. Editores nimirum volunt videri exacti custodes numerorum, Herodotus se monstrat esse liberum, et utrumque numerum bene posse concurrere. An dubitamus, quis audiri debeat?

277, 41. Γαράμαντες.] Dausqueius ad Silium Italicum lib. 3. duravit interrogare [An Herodotus Garamantes supposuit Gamphasantibus?] Cui respondendum, videtur statuisse Salmasius in Plinianis pag. 413.

277, 47. Οἳ λόφους κείρονται.] Quis horum verborum sensus sit, parum constat. Valla reddebat *qui* 939
summum capitis verticem radunt. Nec dubitat sequi Æmil. Portus, tam in v. Κείρειν interpretans *qui summum capitis verticem tondent*, quam in v. Λόφος, ubi quidem agit uberius, et retinet vocem *radunt*. Eodem modo progreditur Salmasius in Epistola de Coma, ubi pag. 254. negat λόφους κείρεσθαι verti posse aut debere *cristas tondendo efficere*, et λόφους ibi cervices esse: ubi videtur refellere ea, quæ exstant scripta ad Maccoth pag. 124. et explicant *cristas tondendo efficiunt. Nam in medio capillos sinentes crescere, utrimque in cute raduntur*. Certe quod prætexit Salmasius, non videri Herodotum dixisse λόφους κείρεσθαι eo sensu, quo volunt illa, pro verissimo haberi debet, quia non alio sensu dicit mox τὰ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κείρονται. Ibi profecto non est efficere aliquid tondendo, sed amputari et detonderi, ut in tanta vicinia nequeat videri lusisse in duplici notatione. Sed quod observandum erat, quamdiu ista verba sic leguntur. Videlicet nequibant ista legitime sic verti et intelligi, dum sic istud κείρονται illic repetitur. Nam quæ gratia est sic bis ponere κείρονται? Itaque tempus iam est diruendi ista palam falsissima lectionum, quæ viris excellentibus cæcitatem attulerunt; quum non correctissime tantum, sed et elegantissime optimus MS. legat κείροντες ἐν χρῷ, ut duo sint participia et omnia cohæreant, ad quem sensum modumque Latina accommodavi, ut pluribus liceat supersedere.

278, 2. Φορέουσι.] MS. φέρουσι, tanto venustius, quia statim sequetur φορέει.

278, 12. Μακέων δὲ τούτων.] MS. τουτέων.

278, 17. Ὅσον τὸ τῆς σχίνου.] MS. ὅσον τε τῆς σχίνου. Et hoc est Herodoteum. 2, 78. Μέγαθος ὅσον τε πάντῃ πηχυαῖον. Et mox τῷ λωτῷ καὶ οὗτοι, ubi vulgo omittitur articulus.

279, 9. Τὴν Ἀθηναίην καλέουσι.] Hoc vero mendacissimum est, utique si capias de tempore, quo Græcæ coloniæ nondum illic fuerint ductæ. Et quis Ἀθηναίης nominis originem ex barbaris Afris potius, quam ex uno illo domicilio omnis eloquentiæ petiturus est? Sed nempe illud verbum poni debebat in eadem forma, qua mox in versu abhinc secundo repetitur. Nonne hæc scabies magnam corrumpendi causam attulit? Quin tu scribe omnino, prout habet pretiosissimus ille codex, καλέομεν. Sane et interpres paulo minus quam ineptit dum vertit *nominavimus*. Hoc audax; at Græcum nullus intellexit.

279, 10. Τρωϋμάτων.] MS. τρωμάτων ut in capite 160. Μετὰ δὲ τὸ τρῶμα τοῦτο, et sæpe.

279, 28. Τῷ ἂν ἥκῃ.] Notissima contentio virorum eruditorum post Vallæ aberrationem in interpretando, et pravam labem in legendo. Id evitatum fuisset, si contigisset eis incidere in Codicem Mediceum, qui clare

clare habet οἴκῃ, quod excepit Salmaſius in Plinianis p. 384. ſcribens [ἔοικα, Ionice οἶκα, ut οἶκέ τε pro ἔοικέ τε ibidem apud Herodotum] Quæ ſunt eximia. Sed ea noluit agnoſcere Voſſius ad Melam pag. 45., ea quæ ſubnectuntur ab Salmaſio ſupervacua, carpens, quia notas ad Melam ſcribebat offenſus Salmaſio, ut ipſe confesſus fuit in appendice, ut ſic malo animo ad iſtas obſervationes acceſſerit; unde non mirum eſt, ſi ſcribat recte legisſe Vallam, ſed male interpretatum eſſe. Unde enim hoc collegerit, ut cap. 198. οἶκε.

279, 32. Ὀφρύη ψάμμος.] Mirum eſt tam prudenter ab hac Camarina doctos noſtræ ætatis ſcriptores, in aliis Herodoti locis tam ſordide volutatos, abſtinere potuisſe, ut præter Portum et Stephanum vix ullus tetigerit. Utique nullus hæc intellexit, et ne ipſi quidem, quos citavi. Quæ enim hæc conſtructio? Toties de arena occurrit apud Herodotum, an et hoc epexegeſeos ſpecimen? Sic enim dicit Portus figurate dictum videri ἀντὶ τοῦ ὀφρύην ψάμμου, quod putat probari ex ſequentibus διὰ τῆς ὀφρύης τῆς ψάμμου, unde nihil tale colligi poteſt; quod utique non conſideravit Valla inſtar appoſitionis, ſed vertit *ſupercilium ſabuli*, prout genitivus ibi poſterior regitur ab præcedente, qui posſet alterius etiam caſus eſſe. At Stephanus indicat eſſe aliquos, qui pro ψάμμος legant ψάμμου. Id quod poteſt fieri, ſi modo recte. Turbat ergo vox poſterior, in qua tanto firmius defendi debet litera poſtrema ς, quanto magis eam expulſam volunt, utpote quæ ſignificat hic latere aliquid. Id vero in lucem revocat codex Mediceus exhibens ψάμμης. Quippe ſic legendum, voce quidem nova, ſed ratione Herodoti propria, ut πάθη, ut hoc ipſum ὀφρύη.

279, 37. Ἑκάστου τῶν κολωνῶν.] MS. ἑκάστου τοῦ κολωνοῦ.

280, 3. Ἐς μέσας νύκτας πελαγίζει.] Quam ſignificationem poſtremo verbo viri docti, dum vel legunt iſta vel interpretantur, induant, viderint; ego certe ſcio nullam poſſe, et male immutatam vocem male percipi. Certe hic locus nec vel uni intellectus fuit. Patet ex verſione Vallæ, qui totum verbum omiſit. Patet ex lexico Porti, qui quum duo loca verbi πελαγίζειν conferret, hunc tertium contrectare auſus non fuit. Nullus locus eſt vulgatæ lectioni, et mihi gratulatus fui per triginta plures annos, cui licebat legere expuncta ſyllaba πελάζει, hoc eſt, quum magis procedit ad calorem, ad mediam noctem appropinquat. Ita plane inæſtimabilis ille Mediceus MS. Ipſum verbum cum eadem conſtructione ſic obtulit Herodotus 2, 19. de Nilo: Πελάσας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν τουτέων
940 τῶν ἡμερέων, quum 7, 141. in oraculo edat ἀδάμαντι πελάσσας.

280, 42. Δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ.] Sæpe hæc ſingula iterata ſunt. At nunc vox poſtrema non eſt in MS.

280, 44. Τῷ οὔνομα Ἄτλας.] MS. τῷ οὔνομά ἐστι Ἄτλας, magis decore.

280, 46. Ὑψηλὸν δὲ οὕτω δή τι λέγεται.] Ut 1, 163. Προσφιλέες οὕτω δή τι ἐγένοντο. Nunc tamen optimus MS. οὕτω τι λέγεται, quod ſane etiam eſt Herodoteum. Et mox τοῦτο τὸν κίονα, ubi media vocula ſolet abeſſe.

281, 11. Οὐ γὰρ ἠδυναίατο.] MS. οὐ γὰρ ἂν ἠδυνέατο. Mutatio hæc iam aliquoties apparuit.

281, 22. Δικαιεῦσι πατέεσθαι.] Quum Stephani nomen in Lexico ſuo deſerat Portus, (ad hanc enim ſæculo integro vetuſtiorum pugnam pueriliter ſe exuunt alii) patet inde, quid noxæ ab eo ſit illatum huic verbo, et ſuſpectum eſſe ſcripſerit; cui repugnat acriter ille, quem nominavi, Portus, quod in libro allegato videas licet. Nam quum uterque ignoraret ſtatum huius loci, pugnant in tenebris. Itaque ut tam gravi moleſtia liberemus hanc Herodoti particulam, repetimus ex vetuſtisſimo et fidelisſimo eius exemplari MS. ἅπτεσθαι. Id enim in eo legitur, neque ulla ambigendi mihi cauſa eſt.

281, 34. Οἰσύπη προβάτων.] Quam licet pluribus allegationibus in Theſauro ſuo declaraverit Henr. Stephanus, tamen quia ſcripſerat Th. Bartholinus de Latere Chr. aperto p. 98. [Auctorum quibus οἴσυπος de ſordibus, non lana, adhibetur. Niſi pro lana acceperit Herodotus l. 4., apud quem οἰσύπῳ προβάτων venas verticales uſſerunt Libyæ populi infantes ſuos curaturi] hinc et Salmaſio indicta fuit opera, ut breviter in libello de Cruce, vocem hanc et vim eius verſaret, ſed ubi nonniſi οἴσυπος et οἴσυπον memoratur. Sed præter omnia memorabilis eſt hæc mentio Herodotea. Nam quum ſicut vulgo editur, ita etiam citaretur hæc οἰσύπη in Lexico Goldaſtino pag. huius editionis 746. cum explicatione ῥυπαρὰ προβάτων ἔρια; notes tamen licet ab hac tam valida vulgi conſuetudine auſum fuisſe diſcedere Suidam, ut memoraretur ab eo οἴσπη cum eadem explicatione, et quidem ſub adminiculo unius Herodoti, quem diſerte nominat, ſcribens Οἴσπη, ῥυπαρῶν προβάτων ἔρια. Ἡρόδοτος. An credis? Quis non perinde infamet Suidam, et hoc ipſo crimine vituperet, æque ac fecit ille Cantabrigienſis editor infamia et vituperatione maxima dignus, quia Suidam edidit, quem ignorabat. Atqui hoc ipſum, quod ex tot ſæculorum memoria teſtatur Suidas, hodie oculis conſpici poteſt Florentiæ, ubi in Laurentianis pluteis membrana illa venerabilis plane habet expresſam eam ipſam vocem. Eant iam, et afferant ſimilia in ſuis ſcriptis. Ne autem nimium mireris, faciet ſimile documentum, quod monſtravi ſub numeris 7, 27. Non enim eo nunc ulterius, niſi quod utroque loco et ante et poſt in eodem libro legatur εἰπεῖν, non εἶπαι, quod editur.

282, 7. Πλὴν γὰρ ὅτι.] MS. πλὴν γὰρ ἢ ὅτι 2, 111. Πλὴν ἢ τῆς τῷ οὔρῳ νιψάμενος ἀπέβλεψε.

282, 9. Οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇσι.] Quis ſermo magis inſipidus aut vilis fingi poteſt? Certe vel ἐκ τῶν αἰγίδων, vel αὐτῇσι debet deleri ut ſupervacuum: ſicut tale quid cogitavit Valla vertens *pendentes ex eis fimbriæ*. Sed ille plura quam debuit, in proxime antecedentibus omiſit. Hoc mihi conſtat interim, aliter hæc dediſſe Herodotum. Unde pro voce poſtrema MS. optimus habet αὐτῇ εἰσὶ. Verbum iſtud ſubſtantivum etiam in aliis duobus codicibus legi, ſed ut iſta adesſet varietas, nempe αὐτοῖς εἰσὶν. Ex quibus omnibus videtur ſcripſisſe καὶ οἱ θύσανοι, οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇ εἰσὶ, οὐκ ὄφιές εἰσι, hoc eſt, *et fimbriæ, quæ ex ægidibus Palladi dependent, non ſunt ſerpentes* &c.

282, 19. Τέσσερας ἵππους ζευγνῦναι.] MS. συζευγνῦναι.

282, 26. Ἐξ ἀνθερίκων ἐνερμένων.] MS. ἐνειρμένων. Et cur huic verbo demunt literam ι, quum ferant in Ἐνεῖκαι, et de verbo ἐνείχεε vide Portum. Περὶ τῶν ἀνθερίκων multa ſatis dixit Portus ex Euſtathio, et Cl. Grævius tetigit quoque in tomo primo Luciani.

282, 46. Καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ ἐν τοῖσι στήθεσι.] Abſurda eſt hæc editorum licentia. Nam nec in ullo MS. hanc lectionem, quæ ab ipſis in contextum recepta eſt, conſpici exiſtimo, et contra omnem fabularem hiſtoriam eſt cynocephalorum oculos in pectore ponere. Rurſum cynocephalos delere (quo vergit Stephanus) quæ auctoritas ipſis permittit? Nihil certius, nihil verius, quam interpretem ex MS. optimam verſionem dediſſe. Nam ſic plane codex Mediceus καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι στήθεσι &c.

282, 48. Ὡς δὴ λέγεταί γε.] MS. λέγονταί γε.

283, 2. Πολλὰ θηρία ἀκατάψευστα.] Nullam habui cauſam alicuius mutationis tentandæ, quum codex Mediceus hæc ita prodidisſet ad noſtram ætatem, nec Valla videretur deſeruisſe verum ſenſum. Sed nuper huc acceſſit Vir Eximius, et quem propter doctos labores revereor, Montfaucon in Palæographia Græca pag. 343., et teſtatus, ex ſuppoſito errato, quod Laur. Valla et poſt eum Henr. Stephanus in editis Herodoti admiſerint, probans proclivitatem labendi in diuturno exſcribendi et vertendi atque emendandi munere ut contingat vel naſutioribus, et vel in rebus obviis et facillimis interdum corruere; fatetur ubi primum hoc legit, riſisſe ſane feras illas haud disſimulatas et 941
veraces: hunc enim eſſe loci ſenſum, ſi ſtet prior lectio; et mendum ſtatim ſubodoratus legendum putavit ἀκατάψαυστα, codicesque Regios adiit, qui hanc lectionem habeant; quam veram et germanam eſſe nemo non fateatur. Vertendum itaque, *Nec non viri feminæque agreſtes, et aliæ permultæ feræ intractabiles.* Valde vereor, ne hæc ſint ſpecimina Νεογραφίας potius Ἑλληνικῆς, quam Παλαιογραφίας. Nam quod Vallæ et Stephani aliquid ridere poteſt, neſcio an hoc præſcribat formula vitæ, quam elegit, ut in viris doctis ſi quid fiat humanitus debeat ridere, quo nihil puerilius, nihil æque plebeium. Ab ipſo autem id factum eſſe non magis quis miretur, quam potuisſe ipſum edere in Coſma pag. 124. ἔπειτα ἐν μέρει τοῦ οὐρανοῦ ἐστιν, ὡς ἐν μέρει βραχυτάτῳ οὖσα, etiam vertere. Deinde quum hoc loco ex iſtis duobus alter produxerit verſionem, alter toleraverit *feræ haud ementitæ*, an credimus illos intellexiſſe *haud disſimulatas et veraces?* Quid? an non apud Ciceronem perinde exſtant *ementitis auſpiciis*, quam *ementitus es auſpicia?* ut tam paſſive, quam active uſurpatum iſtud Latinum fuerit. Unde Vallam opinor dixiſſe *haud ementitæ* nimirum vel ab fama vel ab quibuſdam qui peregrinati illuc ita retulerunt, vel ab vicinis, ut ille rumor eſ-

esſet. Sed non agitur de verſione Vallæ, quem admittat ſenſum; verum de Græcis credo intelligi ab viro doctisſimo, quoniam addit, *ſi ſtet prior lectio*, ut ἀκατάψευςα θηρία dici debeant *feræ haud disſimulatæ et veraces.* Nihil credo. Nam, ne aſperius agatur, nihil vetat, quo minus ἀκατάψευςος intelligatur paſſive, quam active, ut apud Suidam recenſentur et explicantur Ἀκατάληπτος, Ἀκατάβλητος, Ἀκαταμάχητος, Ἀκαταιτίατος, Ἀκατεύναςος. Et quot huc alia aliunde arcesſi posſunt? Ἀκατονόμαςος, Ἀκατάγγελτος, Ἀκατάλυτος &c. Inſpiciatur modo index Stephani. Itaque et hæc pars non procedit. Iam vero ut prodeat ἀκατάψαυςος, neſcio qui fieri posſit, quum canalis eius, unde commoditas derivationis conſtaret, vel inciſus ſit vel obturatus. Nam novi in ſermonis Græci uſu esſe καταψεύδεσθαι, et κατάψευςος, unde porrigi potest ἀκατάψευςος. At vero καταψαύομαι vel κατάψαυςος, quum vicina ψάω et παύομαι noverint tale compoſitum, nullum habeo ab ψαύομαι, et novi nullum. Certe ego non obſervavi, nec video apud Lexicographos, ut diſcere cupiam. Codicibus Bibliothecæ Regiæ gratulor, non utor.

283, 3. Ἄλλα τάδε.] MS. ἄλλα τοιάδε.

283, 6. Τῶν κατὰ κέρεα.] Vides quomodo verſionem Vallæ *quibus ulnales palmæ* mutare voluerit Stephanus, ut κατὰ ſit poſitum ad comparationem vel æſtimationem *ad quarum cornua.* Et frequens est ille uſus præpoſitionis istius etiam in Herodoto, ut mox κατὰ βοῦν. Sed hoc tamen deprehendimus circa istam præpoſitionem et ſenſum eius hæſitatum esſe. Quod ſi inſuper licet ſecreta ſtudia ad oportunitatem publicam proferre, mercabar nuper exemplar Herodoti, editionis Hervagianæ 1557., quod Ioannes a Bodeghem quæſiverat ex auctione librorum Cap. Damman habita in Curia Hollandiæ 1596., ab hoc valde conſcriptum, et in hoc loco additum [f. circa cornua, vel inſtar cornuum] Sed ut verbo abſolvam, istud κατὰ hoc loco tam falſum est, ut maximus ille Salmaſius in Plinianis pag. 223. citans hunc locum exhibuerit τῶν τὰ κέρεα. Eum illic vide. Quid dicam? teſtor plane et ſimpliciter ſic legi in MS. Mediceo τῶν τὰ κέρεα.

283, 6. Καὶ βασσάρια.] Hoc igitur reſpicitur in Etymologico magno, dum ſcribitur. Βάσσαρος ἀλώπηξ λέγεται κατὰ Ἡρόδοτον ὑπὸ Κυρηναίων.

283, 20. Οἱ δὲ ἐχῖνες.] MS. ἐχινέες.

283, 27. Τούτων δὲ Ζύγαντες ἔχονται.] In hoc etiam loco hucusque turbatum fuit, ut videre est in Ortelii Lexico. Post eum Caſaubonus in notis ad librum ſecundum Strabonis prope finem pronunciavit [apud Herodotum in vulgatis codd. corrupte iam Stephani temporibus Γύζαντες: hodie etiam corruptius Ζύγαντες. Legendum Βύζαντες] Moderatur ista eruditisſime Salmaſius in Plinianis pag. 320. [Βύζαντες Græci hi populi Africæ. Herodoto Γύζαντες, quod Æolicum est, ut γλέφαρον &c.] Quæ novisſima hic adnotavit quoque Holſtenius. At quis interim fuit ille tam improbus, qui in codices Herodoti intulit Zugantas, quos Stephanus tantum haurire potuit ex Hecatæo et Eudoxo? Id plane non asſequor. Interim in vetuſtisſimo MS. Mediceo liquide legitur Γύζαντες, quomodo primis temporibus hic lectum fuisſe non bis modo monet Stephanus, ſed etiam tertia vice iterat in v. Κυραυνίς; idque ex ſignificatu vocis *gazin* 1. apes, conatur firmare Bochartus: unde egregium ætatis ac fidei teſtimonium ei codici debet peti. Nec infirmius ſane videtur, quod ſequitur. nam pro voce Κύραυιν, quam inſulam illic locorum facit Herodotus, quamque vertunt *Cyranin*, ille idem MS. legit Κυραύην, more frequentisſimo, quo η et ι ſunt confuſa. Inde enim patet fuisſe Κύραυϊν. At contradicit Stephanus, qui eandem inſulam addita litera vocat Κυραυνίς, idque ex libro 4. Herodoti, ut proculdubio huc reſpexerit. ubi quum nullius momenti ſint Holſteniana, tum mirum quantum tricarum ſcriptoribus vetuſtis a temeritate poſterorum invectum ſit. Nec enim contradixit olim Stephanus teſte et indice MSto eius Grammatici codice, qui Peruſiæ in Abbatia S. Petri asſervatur; in quo totidem prorſus literis deprehendi Κυραυΐς, et de- 948
inde ὁ νησιώτης Κυραυΐτης· quod maioris ponderis est quam Bocharti Κύραμιν, *id ist*, *Cyramis* vitium, in Chanaan 1, 26. Vide quam belle omnia et exacte concordent.

283, 49. Ὅτι δ' ἂν ἐσπέσοι.] MS. ἐσπέσῃ.

284, 13. Ἐκβάντας σκέψασθαι.] Mediceus σκέπτεσθαι· quod commodius; ſicut Ionismus antea requirebat ἐπεξῆς, quod est in eodem libro, non ἐφεξῆς, ut ediderunt. Sic etiam mox ἀπελόμενοι, non ἀνελόμενοι.

284, 15. Ἦν δὲ μὴ ἄξιος.] Est imperfectus ſermo, quem optime ſupplet Mediceus ἢν δὲ μὴ εἴη ἄξιος.

284, 19. Πρὶν ἂν σφι ἀπισωθείη.] Sed MS. ille ἀπισωθῇ.

284, 24. Τοσοῦτον δὲ ἔτι.] Sane ita claudit ſermonem in fine capitis 199. Ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω, quaſi ad ista iam præpararetur lector. Attamen Herodotum teſtatur codex idem dedisſe τοσόν δὲ ἔτι· et ſatis est. Quin etiam ſtatim νέμεται ταύτην, non αὐτήν.

284, 34. Μελάγγαιός τε.] MS. μελάγγεός τε, ut ſolet exiſtere hæc confuſio, et postea ſequi animadvertes γεωρυχέοντας.

284, 47. Ἀξίας θωΰματος.] MS. θώματος· ut ſupra iam aliquoties notavi. Et mox τὰ ὑπερθαλασσιδίων χώρων egregie connexa voce, quam disſecabant ὑπὲρ τῶν θαλασσιδίων, tanto ſtrenuius asſumenda, quod et Stephanus in ſuis MSS. eam invenerit, ut docent margines.

285, 19. Προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον.] Prout ſæpe in verbo compoſito repetitur præpoſitio. Sed accuratiore manu ſcriptus est hic locus in optimo MS. nempe dempta litera Προΐσχε. Nam ad pavimentum urbis fuisſe admotam novimus iam per præpoſitionem ſequentem; oportet etiam noſci illud ita factum fuisſe, ut ante ad istud poneretur. Itaque bis hoc repeti oportuit. Antea poſui ἀπίκατο ex MS. pro ἀπίκοντο.

285, 31. Ποιέει τάδε.] MS. τοιάδε, omnino repetens vocem modo uſurpatam. Et mox τάφρην, non τάφρον.

285, 41. Ὑποτελέειν φᾶναι.] Sic 1, 171. Φόρον μὲν οὐδένα ὑποτελέοντες. Itaque illud notum. Sed Herodotus uti maluit aliquo vel ignoto vel minus noto, quod perhibet optimus MS. edens ὑποτελέην φᾶναι, ita volens indicare ὑποτελείην ſubſtantive condicere regi tributum æquum et dignum, ut ἀτελήΐην alibi habet; ſive innuat ſolam ſubiectionem et obſequia, ſive et tributariam collationem.

285, 43. Κατὰ Βαρκαίων.] MS. Βαρκαίους.

285, 48. Ἔθεον ἔσω ἐς τὸ τεῖχος.] Recte, ſi ita conſtaret ſcripſisſe Herodotum. Nam MS. Florentinus habet clare ἔξω, ut dicat foris cucurrisſe eos vel in ipſum murum, vel in caſtellum, ut dixit.

286, 13. Ἐξανδραποδισάμενοι.] Minus literarum in MS. ἀνδραποδισάμενοι.

286, 21. Ἐπὶ Διὸς Λυκαίου ὄχθην.] Non probat hoc poſtremum ille optimus MS. ſed uſitatius ὄχθον, ſicut nec ἐπόδια, ſed ἐφόδια, quum utique toties occurrat etiam ἔφοδος; nec etiam probat illud ἀπικέατο, ſed ſimplici utitur ἀπίκοντο: quæ nobis ſatisfacere queunt.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES

In librum quintum

HERODOTI.

287, 10. Ἀντιζομένων.] MS. ἀντικατιζομένων.

287, 15. Ἐκ προκλήσεός σφι ἐγένετο.] In MS. non apparet illud σφι.

288, 5. Ἡμερούμενος βασιλέϊ Δαρείῳ.] Nomen proprium in MS. non est.

288, 8. Φρονέοιτο κατὰ τὠϋτὸ.] MS. φρονέοι. Apparet enim esse negligentem iterationem syllabæ το.

288, 11. Μή κοτε ἐγγένηται.] Sane ἐγγίνεσθαι notat aliquando *licere* apud Herodotum, quod huc referri non debet, ut voluit tamen referre Valla prorsus alienans versionem suam ab Græcis ita *et nulla ratione contingere potest*. Licet enim Thracibus idem sentire, sed ipsi non possunt vel nolunt. Multo elegantius ac potius est quod legitur in MS. μή κοτε ἓν γένηται, quo sensus plene absolvitur.

288, 21. Ποιεῦσι τάδε.] MS. τοιάδε.

288, 34. Σφάζεται ἐπὶ τὸν τάφον.] MS. ἐς τὸν· non igitur ad tumulum, ut remisse Valla, sed in ipso tumulo, vel super mariti cadaver, vel ad latus. Certe Mela bene intellexit *super mortuorum virorum corpora interfici*.

288, 44. Τὸ μὲν ἐςίχθαι.] Huic verbo lumen infert Salmasius ad Fl. Vopiscum pag. 512.

288, 46. Γῆς ἐργάτην ἀτιμότατον.] Quæ vesania infatuavit olim plures, ut collegit Dausqueius ad Silium Italicum pag. 128.

289, 15. Ἀλλὰ τὰ πέρην.] Vocula τὰ non est in MS. Statim quoque ἐσθῆτι δὲ χρεωμ. ubi particulam mediam ignorant editiones.

290, 2. Οὗτοι μὲν κατὰ τὰ εἵλοντο ἐτράποντο.] MS. omittit particulam τὰ.

943 290, 6. Μαςύης.] MS. Μαντύης.

290, 7. Ἐπεί τε Δαρεῖος διέβη ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίαν.] An vero tot verbis egebat lector, ut hanc sententiam conficeret? et si quis in hac enarratione peregerit legendo præcedentia omnia, is adhuc necessario debebat instrui de transitu Darii ex Europa in Asiam? Utique cum Dario et Herodoto tamdiu is versatus in Europa est, ac tandem transiit in Asiam, ut quum bene intelligat de transitu Darii in Asiam (quippe quo notatur tempus, quando id contigerit, et ubi) tum non sine puerili repetitione percipiat rursus mentionem fieri Europæ, quippe quam ignorare non potuit. Omnino has voces non expressit Valla, non tam ex suo, ut opinor, arbitrio omittens, quam quod in libro suo non exstarent. Mihi certe ita videtur cognoscenti, quemadmodum antiquitus lectum fuerit in hoc loco; quum istæ voces ἐκ τῆς Εὐρώπης nullæ exstent in egregio illo Mediceo, ut per me vetentur ulterius noxam ferre Herodoto, qui vix uno versu ante posuerat illa ipsa verba, ubi merito leguntur, fatue nunc iterata.

290, 14. Καὶ κλώθουσαν.] MS. κλῶσαν· sed ita ut alterum σα postea sit superscriptum a manu, sive illa sapiente et laudanda, sive invidente huic scriptori et æternæ posteritati notitiam nescio quam, unde a me illa relinquitur aliis scrutanda.

290, 20. Ὅτι χρήσαιτο.] Simpliciter MS. χρήσεται.

290, 30. Ποδαπὴ εἴη.] MS. ὁποδαπὴ εἴη. Non crediderim id quoque proferre voluisse Galeum, qui bis videtur destitutus fuisse atramento, nihil notans, nisi *Cod. Arch.* tum ad Λυδικὰ, tum ad ποταποὶ, ut citat, quod non intelligo. Sed nostrum hoc est quantivis pretii, ut sic altero loco firmetur id quod exstat 9, 19., et citatur ab Porto, sed qui perperam scribit in vulgatis Lexicis Græcol. sine ulla auctoritate id scriptum legi, quum clare Stephanus adducat verba Platonis. Et mox καὶ τί κεῖνοι, omissa vocula δὴ, ante vocem κεῖνοι interponi solita, non certe necessaria.

290, 39. Ταῦτα ἕκαςα.] MS. αὐτὰ ἕκαςα, longe nervosius.

290, 43. Εἵνεκα καὶ ἐποιέετο.] Particula καὶ non legitur in MS. et recte potest omitti. Quin et deinde γράφει γράμματα Μεγαβάζῳ, ubi vulgo πρὸς Μεγάβαζον.

291, 6. Ἐσβαλόντας.] Sane ut mox ἐσβολὴν, et sæpius. Attamen MS. ἐμβάλλοντας.

291, 8. Πυθόμενοι συναλισθέντας.] MS. συναλίσθαι. Et rectius, quum videatur nunc Herodotus varietati indulsisse, quam vulgus nequit recte aspicere.

291, 17. Σειροπαίονες.] Quid Vallæ in animo fuerit, ut Latine scriberet *Syropæones*, non assequor; et tamen is sæpe exprimit, quod solus sciebat in MSStis legi, unde nihil in eo mutavi, licet in Mediceo nulla occurreret differentia ab vulgato. Bene tamen et acute Holstenius arripit Stephani Σιριοπαίονες in v. Σίρις, sed cave, quoniam Holstenius iam nimis se dat Stephano, interdum optimos libros sequuto, ut patuit.

291, 40. Σπυρίδα κεινὴν.] Non debeo supprimere in optimo exemplari prætermitti Ionismum et scriptum esse κενὴν, quæcunque causa fuerit. Interim in Marmoribus Oxoniensibus, præclaro certe monumento, pag. 127. talis cernitur lapis, quo sedet aliqua tergo spectantibus obverso (quam mulierem esse et forsan ancillam colligas ex capillis, qui perinde compositi sunt ac in marmore pag. 81.) Ea torquet fusum, ut filum deducatur ex colu sublimiore, et prope stante equo, cuius caput accepit.

292, 1. Πρῶτα μὲν γὰρ.] MS. πρῶτον.

292, 10. Ἐπὶ ξεινίᾳ ἐκαλεε.] Sic 9, 15. Παρασκευασάμενος μεγάλως ἐκάλεε ἐπὶ ξεινίᾳ αὐτόντε &c. Et simile fuit 4, 154. Nihilominus nunc MS. in præsenti, ut sæpe narrationes etsi diu præteritas instituit auctor, profert καλέει. De prioribus quid mihi videretur, modo dixi ad locum citatum. Utique alias dixit ξεινίης et ξεινίην. An dativum non formaret eodem modo?

292, 31. Ἀλγηδόνας ὀφθαλμῶν.] Quum vix aliter potuerint Persæ illas describere, ut plene exprimerent, quid ad summam hilaritatem deesset; nec Herodotus sustinuerit alias substituere voces, quam quibus illos fuisse usos noverat: tamen mire se exasperat Dionysius Longinus cap. 4., ut Herodoto non ignosceret. Itaque post patrocinia etiam nonnulla ad excusandum eum excogitata decernit, quamvis ἐκ τοιούτων προσώπων, διὰ μικροψυχίαν illum statui debere ἀσχημονεῖν πρὸς τὸν αἰῶνα ἅπαντα. Quod ego magis opinor occursurum huic Dionysii iudicio, quam Herodoteæ relationi. In qua non ita simul et semel formosæ mulieres, καλαὶ γυναῖκες, traducuntur, sed ab libidinosis paucis, qui abuti eis nequeunt. Quid? an aliud est in Tantalo διψαλέη ὀδύνη, ut dixit Epigramma Græcum, aut ut in Petronio, *quem sua vota premunt*, nonne ἀλγηδόνες aut χειλῶν aut εὐχῶν recte dicerentur, dum inde accenduntur desideria?

293, 1. Νεοχμῶσαι πρὸς ἄνδρας.] MS. κατ' ἄνδρας, ut alibi ista præpositio etiam occurrit in tali sensu.

293, 5. Ἔλεγε ὁ Ἀλέξανδρος.] MS. rursum in præsenti λέγει ὁ Ἀλέξ.

293, 6. Πολλή ἐςι ἐν ὑμῖν εὐπετείη.] Particulam ἐν feliciter ignorat MS.

293, 18. Παρῆγε εἴσω.] Quid hic loci est illi com- 944
posito, quod statim demum adhibet, ubi convenit. Sed optimus MS. habet ἦγε. Verissime et iusto ordine. Primo narrat ductas esse, mox prope adductas.

293, 20. Πανδαισίῃ τελέῃ εἱςιῆσθαι.] MS. ἡςιῆσθαι. Quidni laudatissima restitutione? et mox ἐπιδαψιλεύμεθα, non ἐπιδαψιλευόμεθα. An non palam constat passim istam literam ο in isto plurali ab auctore supprimi?

293, 36. Ἅμα πᾶσι κείνοισι.] MS. vocem πᾶσι ignorat, omnino decentissime; quum et per αὐτοὺς et per οὗτοι et per αὐτοὶ ita perfecte notitia istorum sit tradita, ut hoc vocabulum sit nulli bono.

294, 1. Τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα.] Plane ut 2, 160. Κάλλιςα τιθέναι τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα. Sed in hoc loco MS. ignorat particulam ἐν.

294, 11. Καὶ ἐνθεῦτεν διαπερ.] Coniunctiva abest ab

ab MS. et ſine eius ope ſermo commode ſatis nectitur.

294, 18. Οἷόν τι χρῆμα.] Verum Herodoteum propinat optimus MS. κοῖόν τι χρ.

295, 34. Οὗτος μὲν νῦν τοσαῦτα.] Nequeo diffiteri, quin ad guſtum vulgi ſatisfactura ſit hæc loquutio. Sed Mediceus MS. οὗτος δὲ τοσαῦτα.

296, 8. Ὥσπερ καὶ τῶν σφετέρων.] Similiter ita ſuppletum et perfectum ſermonem haberet vulgus; ſed idem iste MS. non agnoſcit illud καί.

296, 39. Προσέθεντο τῷ Ἀρισαγόρῃ.] Conſideravit hunc locum Portus et quidem multa cum attentione in lexico velut Herodoteæ loquutionis ſpecimen, pro communi συνιςάναι commendare, aut etiam alicui adhærere. Verum in MS. Mediceo legebam προσέθεσαν, quod ipsum activum notatur ex 3, 62. Οὔτι μοι διεπρήξαο τό τοι προσέθηκα πρῆγμα.

296, 48. Νάξος εἴη νῆσος.] An non ridiculum hoc Geographiæ vocabulo iam uti apud virum maris Ægæi ſatis peritum? Non est hæc remota ab Aſia, ut de Eubœa mox convenientius ſit ea deſcriptione uti. Quidquid ſit, certe vox ultima non est in MS.

297, 1. Χρήματα δὲ ἔχοι πολλά.] Nullus posſet in his aliquid vel deſiderare vel animadvertere; adeo lepide falſa manus ſe occuluit. Sed etiam nullum fore opinor, qui non velut ἄνεως ſpectaturus ſit elegantiam et agniturus hinc fidem optimi codicis, qui pro his habet χρήματα δὲ ἔνι πολλά. Ut 1, 206. ὅδε τοι ἐν αὐτῷ κίνδυνος ἔνι. Et alibi.

297, 7. Ταῦτα μὲν γὰρ δίκαια ἤ. τ. ἀγ. παρέχειν.] Dum nimis volunt Herodotum imitari corruptores, aperiunt ſuum vitium. Nempe Herodotus ſæpe in neutris talibus amat pluralem, unde nunc in eum converti debuit adiectivum δίκαια. Atqui Herodotus id amat, ubi inde nequit exiſtere ambiguum et turbidum aliquid. At quam præclarum est, quod ex optimo notavi MS. δίκαιον, addito vocabulo ἐςὶ post verbum παρέχειν? Quo nihil perfectius.

297, 18. Ἀντὶ γὰρ τῶν ἑκατόν.] MS. ἀντὶ δὲ ἑκατὸν, ut istud τῶν etiam debeat expelli, quod me fefellit.

297, 20. Καὶ τὸν βασιλῆα.] MS. καὶ αὐτὸν βασιλῆα.

297, 22. Ἀπήει ἐς Μίλητον.] MS. ἀπήϊε ut cap. 49. Τῷ δὴ ἐς λόγους ἤϊε. Etiam ἤϊε ἐς τὰ οἰκία paulo post.

297, 39. Ἐς Καύκασον.] Portio valde obſcura inſulæ Chii, ſed ex hoc ſitu bene conſpicua et vetuſtis nautis percognita, cui tamen Mediceus codex non præbet ipsum nomen Scythici montis, ſed vocat Καύκασα.

298, 7. Οὐδὲ ἀπέςειλε.] Est imperfectum hoc quidquid est. At quam leniter Valla *nonne te miſit Artaphernes* &c. quod plane habuit ex codice, qui ſimilis erat Mediceo. Ex hoc enim reſtituo, quod accuratisſime ſervavit οὔ σε ἀπέςειλε.

298, 18. Καὶ σιτία.] At MS. καὶ σῖτα. Nonne ſic cap. 65. Οἵτε Πεισιςρατίδαι σίτοισι καὶ ποτοῖσι εὖ παρεσκευάδατο. 6, 52. Τιμῷαν τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λουτροῖσι, etſi in alieno genere?

298, 28. Ἀπαλλάσσοντο.] MS. ἀπαλλάσσαντο.

298, 34. Βασιληΐην τῆς Μιλήτου ἀπαιρήσεσθαι.] Futurum medium ſenſu paſſivo, ut paulo ante πολιορκησόμενοι. Sed plane nunc exſtat in Mediceo MS. ἀπαιρεθήσεσθαι.

299, 19. Τὴν δύναμιν τῶν Μιλ.] MS. optimus mavult repeti particulam τὴν, ut legatur τὴν δύναμιν τὴν Μιλ.

299, 40. Συναπιςέατο.] MS. συναπιςαίατο, quam taceri non oportet esſe ipsam coniecturam Porti. Vide Lexicon eius in αίατο.

300, 18. Γένος τὸ Εὐρυσθέος.] Interpres quoque *Euryſthei genus*. At nihil ad Lacedæmona aut Spartiatas genus Euryſthei, et eius propagatio, qui Argis tantum famam dedit. Miror equidem, quemadmodum viri docti tolerare id potuerint, atque etiam nullus ex MSS. dederit meliora, quum pateat legendum prorſus ex optimo MS. Εὐρυσθένεος, de quo narrat auctor lib. 6., et inter alia habet has voces capit. 51. κατὰ πρεσβυγενείην δὲ κως τετίμηται μᾶλλον ἡ Εὐρυσθένεος. Et ibidem mox cap. 52. Καὶ οἱ οὔνομα τεθῆναι Εὐρυσθένεα.

300, 21. Ἄπες, ἄλλην δὲ γῆμον.] Rude propoſitum; quod tamen ita videntur peregisſe ex ſequentibus, ubi ipse perſtringit hanc abſurditatem ταύτην ἀπέντα, quaſi repetens verbum ab Ephoris editum. Attamen ſcire licet in MS. Mediceo verbum ἄπες non exſtare, ſive taciturnitatis honeſtior ratio viſa fuerit, ſive intellexerit Herodotus: *Tu nunc illam quidem habes uxorem; tamen quoniam non parit ex te, aliam ducito.*

945 300, 27. Γέροντες συμβουλευσάμενοι.] MS. tantum βουλευσάμενοι.

300, 38. Οὐδαμᾶ Σπαρτιητικά.] MS. οὐδαμῶς, quod concinnius.

301, 6. Περινητάδεω.] MS. Πρινητάδεω.

301, 16. Αἰτήσας λαὸν Σπαρτιήτας ἄγε.] MS. αἰτήσας λήον Σπαρτιήτας ἦγε. Utraque mutatio perelegans.

301, 21. Κατηγέοντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηβαῖοι.] Si ullus est locus in Herodoto, cui rixam excuſate liceret inferri, certe hic mendacisſimum aliquid legerunt et admiſerunt eius lectores. Unde enim huc Thebanos, tantopere ab Sparta remotos contemptosque, ut fiant navigationis duces illi, quos nec ſitus nec notitia maris nec navigandi fama aut frequentia ad eam rem inſtruxit? Quæ ſuſpicio quum ſit iuſtisſima, ne tamen in alicuius mentem irrepat, ocius purgemus ab ea Herodotum, quem teſtimonio venerabili demonſtrat MS. Mediceus ſcripſisſe Θηραίους. Vix intelligo, quemadmodum hæc appellatio potuerit mitti in tantam corruptelam, quum totus liber quartus plenus et conſperſus ſit ea ipsa, et quidem ita, ut inde conſtaret curſum in Africam traiectu frequentisſimo ab istis inſulanis fuisſe confectam.

301, 29. Αὐτοῦ Ἡρακλέος κτησαμένου.] Unde apud Parutam in nummis Erycinorum aut Venus conſecrata est aut Hercules, quo certisſimo documento monſtratur opinio istius populi, quam Herodotus nunc explicat. Sed addi debet Diodorus Siculus 4, 23.

301, 47. Τὰ ἱρὰ οὐ προσεχώρεε.] Male conveniunt hæc ad ſententiam componendam, longeque commodius occurrit in fine huius capitis; ut idcirco optimum ſit in MS. προεχώρεε, Ex quibus duobus prius negligenter ab Porto citatur, poſterius prorſus omittitur, pro quo ſolet uſurpare alibi γίνεσθαι.

302, 13. Εἰ συνεπελάβετο.] Annectit MS. particulam γε.

302, 22. Καὶ Αἰγεςαίων.] Hos ipsos ita rurſus appellat 7, 158., unde cunctatus fui quidquam mutare, quamvis rite in MS. Mediceo exſtet Καὶ Ἐγεςαίων, non illic, ſed etiam in ſequentibus παρὰ Ἐγεςαίων; prout apud Parutam in nummis dicuntur modo Ἐγεςαῖοι, modo Σεγεςαῖοι, aut Σαγεςαῖοι. Sed quoniam in loco libri ſeptimi nihil annotavi, liceat hoc intactum relinqui.

302, 27. Πυθαγόρεω.] MS. Πειθαγόρεω.

303, 8. Ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοιάδε.] MS. τάδε.

303, 13. Προεςέατε.] MS. προέςατε.

303, 19. Τόξα, καὶ αἰχμὴ βραχέα.] Non erat ferendum, ut Valla per ſuam verſionem tam inanes ludos ederet, dum exhibet *breves arcus et brevia ſpicula*, quum istud adiectivum ſemel modo occurrat in Græcis. Unde Brisſonius deluſus ſcribit lib. 3. de regno Perſarum [Breves vero fuisſe Perſarum arcus, teſtis est, isque oculatus, non auritus, Ariſtagoras Mileſius, qui apud Herodotum lib. 5. hæc de Perſarum armatura Cleomeni renunciat.] Quibus deinde opponit locum ex lib. 7., ut arcus grandes definire debeat. Prorſus eadem videbis apud Stanleium ad Æſchylum pag. 759., ut nauſeare oporteat.

304, 36. Ὑπεδέδεκτο.] MS. ὑποδέδεκτο.

305, 17. Πρῶτος μὲν Τίγρης.] Quia Stephanus in margine poſuit αι γρ. Πίγρης, hinc incredibilem in modum deduci ſe pasſus fuit Salmaſius, in Plinianis pag. 695., ut quum Herodotum MStum inſpexisſet nullum, dicat ita ſcribere vetuſta Herodoti exemplaria, et tres illos fluvios Πίγρητας vocari. Perinde Aldus et Camerarius fide digni, ac Stephanus. Varietas potest occurrere in hoc MSto, quæ non est in altero. Certe Mediceus codex ſervat primam literam T, et utique Valla in ſuo exemplari non agnoſcit fuisſe aliam.

305, 24. Ἐσβάλλοντος ἐς Ματιηνὴν ςάδιοι.] MS. ἐσβάλλοντες.

305, 38. Ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάςῃ διεξιοῦσι.] Apparet cuicunque, quibus hoc iter deſtinetur. Ariſtagoras id exputat et dinumerat regi Laconum, quos vult ab mari tantum abducere, non certe per otia commeantes, ſed ut inſtructo et bene armato exercitu ad regiam illam aſcendant. Ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν n. Suſa ait cap. 49. Hæc ſumma est harum actionum. Et tamen ſcribit Ezech. Spanhemius ad Iulianum pag. 176. talia centum quinquaginta ſtadia pro unius diei, non militum, et gravis quidem armaturæ peditum, ſed viatorum itinere adnumerare Herodotum in hoc loco.

306, 31. Ἐτράποντο ἐπ' Ἀθηναίων.] MS. Ἀθηνέων, ut cap. 63. ἐξ Ἀθηνέων.

306, 39. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] Ut dixi, rurſus legitur in MS. δοκέειν.

307, 2. Διφθέρῃσι αἰγείῃσι.] MS. αἰγέῃσι. Recte, ut 4, 189.

307, 10. Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν.] Vides, quid huc contulerit Th. Gale, advocans Scaligeri digressionem ad Eusebii Chron. Sed mirabiliter in hac parte regnavisse Salmasium docent notæ ad consecrationem templi in agro Herodis tum pag. 35., tum pag. 54., tum pag. 229. Ille utique docet, quales Phœnicias literas concipi oporteat: ille ῥυθμὸν et μεταῤῥυθμίσαι exposuit de forma et literarum modulo, quum a primigenia figura descivissent, deque ipsa scriptione. In quo rythmo intelligendo scrupulosus adhuc erat Morinus, et vult respicere musicam et diversam secundum tonos modulationem, et similia alia hariolatur, quæ nauci
946 non sunt. Sed et materiam hanc tangit Nob. Grentemesnilius in Græciæ cap. 9., ubi locum Diodori simplicissime scriptum sic torquet, ut nolit intelligere. Quinimmo etiam deinceps ea contentum se fuisse ostendit Stephanus Morinus in parte secunda Exercitationum de linguis cap. 4. Quibus merito applaudimus; quum interim existant iam et alii acerbius inquirentes.

307, 31. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες.] Nimis frequens est hoc participium in Herodoto, quam ut scriptura eius mereatur in crimen vocari; unde malui simpliciter interpretari. Sed post hoc participium debebat poni distinctio, quæ vetus perperam retenta est.

308, 9. Παρίνου λίθου.] Nescio vel quid sit vel unde venerit; certe non placet ita allusiones captare, præsertim quum et optimus MS. plene Πωρίνου, nec aliter in editione ipsa Aldi et Basileensi exstet, servetur immo etiam adhuc in Stephanina anni 1592., ut solum Iungermannum huic α possim inscribere, quem sequitur temere Th. Gale. Notissimus utique est hic Porinus lapis, et commode ad hunc locum inspexeris Salmasium in Plinianis pag. 183.

309, 26. Ἀξιόχρεω.] MS. ἀξιόχρεα.

Ibid. Πρὶν Ἰωνίην τε ἅπος.] MS. πρὶν ἢ Ἰων.

309, 27. Ἐπ' ἔτεα ἓξ καὶ τριάκοντα.] De quorum annorum intellectu sollicite et docte agit Henr. Valesius ad Diodorum Sicul. in Excerptis Peirescianis pag. 42.

309, 31. Ἐν δὲ αὐτοῖσι.] Nimis subita generis mutatio; unde iam offendisse hic doctos lectores persuadet exemplar, quo eorum quis utens adscripsit fœmininum. Nunc tacentibus omnibus testor legi plane in MS. Mediceo ἐν δὲ αὐτῇσι, quod reposui.

310, 13. Μελάνιππον τὸν Ἀστακοῦ.] MS. Ὀστακοῦ. Sive id vere nomen fuerit, sive ita Herodoto placuerit, quum reliquis appellaretur Ἀστακὸς, eodem prorsus iure, quo bestiolæ appellationem variaverunt, Hesychio notante in v. Ὀστακός.

310, 23. Ἐώθασι μεγαλωστὶ.] MS. ἐώθεσαν.

310, 49. Αἰγαλέας.] Est error editionis Iungermanni, quem non debuit propagare Th. Gale. Nam et priores editiones et omnibus vetustior MS. habet plane Αἰγιαλέας.

312, 13. Τιμησίθεον τὸν ἀδελφεὸν.] Quam hæserit in eo editor, præsertim Stephanus, etsi celaverit, patet ex eo, quod nulli indices faciant illius mentionem, ut plane stupuerint; tanto magis, quod nullæ sint suppetiæ in MSStis, et utique Herodotus solet addere nomen eius, cuius frater fuit, ut 1, 92. 7, 67. Itaque sagaciter et probabiliter excitavit Grentemesnilius τὸν Δελφὸν.

312, 47. Ἔμελλον μνήμην ποιήσασθαι.] MS. ποιήσεσθαι, ut iam in hoc ipso libro alibi et mox μελλόντων δὲ συνάψειν.

313, 1. Κορίνθιοι μὲν πρῶτά σφι.] Nihil adfert hæc tertia vox. MS. πρῶτοι, quod proculdubio erat ante oculos Vallæ interpretaturi. Et mox μετεβάλλοντό τε καὶ, non μετέβαλόν τε.

313, 10. Παραλυομένου δὲ τουτέων τοῦ ἑτέρου.] Verbi istius hunc modum non attigit Portus, quod non assequor: sed simillima his sunt verba Polybii ex 6, 31., quæ citavit H. Stephanus: αἱ δὲ τῶν Τριαρίων σημαῖαι τῆς μὲν τῶν χιλιάρχων παραλύονται λειτουργίας. Sed non patitur hæc ita legi, nedum accipi optimus MS. exhibendo παραλυομένων. Sic παραλύεσθαι notat domi manentem ab militia vacare, ut simile exemplum citat ex Polybio Stephanus. Quid quod non aliter videtur legisse Valla; vertit enim *Et his seiunctis*. Sed quæ interpretatio nequit satisfacere, etsi plane habeat sic participium nomini conveniens. Quid ergo? Nempe Græca dicunt *Illis autem* liberis et *remissis ab altero* nempe opere, quod collega exsequitur, hoc est, bello vel expeditione. Nam τοῦ ἑτέρου videtur in neutro poni.

313, 42. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἔλυσαν.] Locutio hæc plena, nec commovenda, nisi appareret ex fide codicum antiquorum esse interpolatam ab alienis manibus. Nam Mediceus MS. ignorat vocem ὕστερον, et recte, ut solet, quum non determinat spatium, utrum fuerit grande, an breve, et exempla iam notavit Portus.

313, 46. Περιπεφλευσμένων πυρὶ.] Citat hunc locum Meursius in Cecropia cap. 30., ubi tantum agnoscit πεφλευσμένων: præcedentia vero in cap. 25., ubi male vertit *ad dextram manum*.

313, 49. Ἕστηκε πρῶτα ἐσιόντι.] MS. πρῶτον. Nescio quid loci istud plurale hic teneat.

314, 5. Δεσμῷ ἐν ἀχλυόεντι.] Recte prorsus, et conveniente epitheto, nisi rarius quid Herodoto nunc incidisse testaretur liber Mediceus, exhibendo ἀχνυνθέντι. Sed ita, ut primo illic scriptum fuerit, quod indicavi, dein literæ tertiæ superpositum sit λ, nescio quo correctore imperante ut legatur ἀχλυνθέντι. Certe licet in eis quæ collecta de his vocibus sunt, densior usus sit derivationum ab ἀχλὺς et ἀχλύω, quam ab ἀχνὺς et ἄχνυμι, haud dubie tamen vetus est simplicissimum, et dolor ac tædia perinde in captivis et carcere supponi debent, quam obscuritas.

314, 33. Συνεῖναι τὸ ἐθέλει λέγειν ἡμῖν τὸ χρηστήριον.] Pro iis in MS. optimo legitur συνιέναι τὸ ἐθέλει λέγειν τὸ μαντήϊον, mira licentia quorundam in spernendis antiquioribus.

314, 43. Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν.] Itane? ergo dum mittunt cum sociis Æacidas, Æginetæ se iis spoliant? Nequeunt credi id unquam fecisse. Nec fiebat tale quid ab gentilibus nisi ob singulares causas, ut Mater Deum et Æsculapius ab suis populis dimissi ita Romam sunt. Quam præclara igitur est membrana 947
Medicea, quæ docet Herodotum scripsisse συμπείθειν? Quod ipsum prorsus est, quo apud Iustinum 20, 2. Spartani iubent Locrenses legatos supplices precantes auxilium petere ab Castore et Polluce. Itaque et eodem modo Thebas redierunt, quasi et Deos illos adveherent, prout faciebant ibi Locrenses. Hinc pariter sequentia sic debent intelligi, quibus scribuntur Thebani Æginetis ἀποδιδόναι τοὺς Αἰακίδας, quos in verbis et opinione locatos sicut acceperant, ita reddebant, petentes aliquid militarium virorum sibi potius tradi. Etiam in illo συμπείθειν est quasi pollicerentur se quoque oraturos, ut velint cum Thebanis ire, ut sic certe simul persuaderent.

315, 6. Μεγάλως Ἀθηναίους ἐσινέοντο.] An credibile est ita scripsisse Herodotum? ut quod ex Porto patet, alibi scribens ἐσινέατο, alibi ἐσίνοντο, alibi ἐσίναντο, nunc novam varietatem adderet, quæ ab Porto esset omissa, et ignoraretur, quomodo illuc appropinquaret. Quod notabile est, legebam in Mediceo MS. ἐσικνέοντο. Quod fastiditum penitus iri credens nolui publicare cum cæteris: neque enim uspiam ita usurpatur; neque ansa videtur esse ulla, cur sic iure usurpetur in malam partem.

315, 8. Ἐξ ἀρχῆς τοιῆσδε.] Bene, nisi hæc probarent rudem manum, quum Mediceus MS. oppido attentissimam habeat τοιῆδε, ad quod concinnavi interpretationem. Et mox rursum ἡ γῆ καρπὸν οὐδένα ἐδίδου, non ἀπεδίδου. Recte, quum ἀποδοῦναι modo antecesserit, sed alia notione.

315, 18. Λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαῖαι ἔσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ.] Ample satis hanc rem explanat Dausqueius ad Silium Italicum lib. 3., additque quibus ista narratio non displicuit. Etiam tangit Cl. Gatakerus in Adversariis pag. 264. confessus Herodotum id referre ex quorundam sententia; sed quod ille notat falsissimum esse constare ex sacris literis: quasi quum Herodotus scribat ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ, tunc etiam supponi debeat cogitare de regionibus, quas nunquam adiit, et de quibus audivit nihil; immo etiam de scriptis, quæ nullam habuerat inspiciendi copiam, et si habuisset, sprevisset. Itaque est hæc eadem criminatio, qua invehuntur in Herodoteam chronologiam ac circumcisionem.

315, 19. Ἡ Ἀθήνῃσι.] MS. Ἡ ἐν Ἀθήναις.

315, 25. Ἡ γῆ σφι ἔφερε καρπὸν.] Est omnino id ex vulgatissima ratione scribendi, qua etiam utitur auctor 6, 139. 9, 92. quum interim in hoc loco vox postrema absit ad MS. et abesse sine fraude possit.

315, 30. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε.] MS. τότε δὲ ἀπὸ τοῦδε. Recte, nec enim postrema habent notionem temporis, sed facti et occasionis.

315, 36. Ἐκομίσαντό τε καὶ.] MS. ἐκομίσαντο καὶ.

315, 39. Ἐς εἴκοσι ἀπέχει.] Periculose sic determinat, quod mollit optimus MS. ὡς εἴκοσι ἀπέχ. mutatione sæpius occurrente.

316, 13. Ἐπειρῶντο ἐκ τῶν βάθρων ἐξανασπᾷν.] Hic contigit aliquid omnino non reticendum. Apparet enim verbum ἐπειρῶντο non sufficere vel tot accusativis qui sequuntur, vel infinitivis itidem sequentibus κρατῆσαι, ἕλκειν &c. quamvis Valla ex se addere sustinuerit *trahere tentasse*, quod postremum poterat omitti, re-

relicto ſolo *traxisſe*. Quid ergo? Nempe ſcias in optimo codice legi tantum πειρᾷν pro ἐπειρῶντο. Quorum ſicut hoc ſapit manum correctoris, ita illud Herodoti: cuius inter propria et priva est participium ſolutum ponere ſine verbo cui innitatur, quod clarisſime patet ex ſpecimine libri 2. cap. 127., ut quamvis id nunc auctori non reddiderim, tamen perinde certus ſim ab eo id nunc denuo factum esſe.

316, 21. Ἀθηναῖοι μέν νυν οὕτω.] Particula νυν ignoratur ab MS.

316, 43. Ἐς τὴν Αἰγινέην.] MS. Αἰγιναίην, quod utique necesſarium: et cur aut unde ſic incruſtatum? Mox iunctim idem codex καὶ ἥκειν βοηθέοντας, non παρεῖναι.

317, 5. Τὸν ἕνα τουτέων περιγενέσθαι.] Hæc deſcriptio iam ſatis liquide antecesſit. MS. Τὸν ἕνα τοῦτον περ. Nam demonſtratio hæc rectius unam illam perſonam tangit.

317, 7, Κομισθεὶς γὰρ.] Asſeveratio quidem certa, ſed quæ hic non exſpectabatur, quum nemo contradiceret. Unde dulcisſimum est, quod exhibetur ab optimo MS. κομισθεὶς ἄρα. q. d. Sane delatus iterum in patriam urbem: ſed quid ei accidit? Et ſtatim ὅκου εἴη, non ὅκη.

317, 33. Χυτρίδων ἐπιχωρίων.] MS. ἐπιχωριέων.

317, 37. Τῆς πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι γενομένης.] MS. ἐξ Ἀθηναίων, quod cur ita removeri placuerit, non video.

317, 45. Ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων αἰκίου.] Per tenuia procedebat ſolatium, quod ex MS. Mediceo adferre ſategi huic libro quinto Herodoti. Sed debebatur aliquid illuſtrius, et quale quatuor antecedentium librorum primariis certe locis attuli. Et ecce habes quod optare poteram, ut adunco naſo ſuſpenſos videres eruditos in admittendo, quod nihil erat, et nimium cœcos, quam ut ad verum penetrarent. Nam ut omnia habeas ſub oculis, hic interpretatur Valla, *ab Æginetis lædendis abſtinerent*. Unde in Theſauro Stephanus, [Hinc Αἴκιον, ου, τὸ læſio, damnum apud Herodotum B. in lex.] Et cum his duobus bene concordans Æm. Portus ſic ſcribit in Lexico [Αἴκιον, αἰ-
948 κίου, τὸ. N. H. pro com. αἰκία, ας. Fœda verberatio, pulſatio, læſio. κάκωσις. Verberatio, damnum, maleficium, quo quis afficitur. Contumelia, iniuria, ab Æginetarum læſione abſtinentes. I. Ab Æginetis maleficio afficiendis abſtinentes] Horum partem repetit in v. Ἐπέχειν. Ferme in his oſtendit ſe magis ſollicitum Portus de Latinis, quam de Græco, quod tamen ipſius erat opus. Quid ſi addamus nullum ex Latinis commodum hic esſe, ubi non tam agitur de læſione, damno, verberatione et reliquis aliis, quam de ulciſcendo per relationem ſimilis facti, quam Athenienſibus intulerant? Neque quid uſpiam aliud de hac voce; id quod monſtro ſimile haberi potius oportet, ne unum quidem auctorem inveniri, qui Herodotum in eius uſurpatione ſequi voluerit. Quod quidem omnino perſuadeor futurum fore, ſi ſua veritas huic loco conſtitisſet. Cur enim et ipse noſter alibi et reliqui ſcriptores dicunt αἰκίας? Sed magnas denuo gratias codici Mediceo, qui latentem hic offenſam unus detegit, et incomparabili ope ſuccurrit, exhibens ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων ἀδικίου. Vox convenientisſima, et quæ unice requirebatur, quamque ſic explices, *ab ultione Æginetarum iniuriæ*. Ἀδίκιον enim propria vox in tribunalibus Græcis. Harpocration, Ἀδικίου, οἷον ἀδικήματος· ἐςὶ δὲ ὄνομα δίκης, additque ſimpli eam reſtitutione aboleri, ſi intra decimum annum reddatur; ſin, duplo. Sic et Heſychius et Suidas: quorum fidei in iſta voce conſervanda egregias ſuppetias fert hic locus.

318, 4. Ἀπενειχθέντα ἄκουσαν.] MS. recte ἤκουσαν.

318, 22. Τοὺς ἔκτηντο.] MS. ἐκέκτηντο.

318, 29. Ἰσόῤῥοπον τὸ ἑωϋτῶν ἂν γένοιτο.] MS. γίνοιτο, et particulam ἂν ignorat. Mox etiam μαθόντες δὲ τουτέων, unde vulgo adverſativa exſulat. Omnia tria meliora illis, quæ publicabantur.

319, 5. Τὰ ἀπελόμεθα.] MS. τὰ καὶ ἀπειλόμεθα.

319, 8. Κορίνθιος Σωσικλέης.] Nomen ſæpe posthac iteratum, ſed in MSto Mediceo non agnoſcitur niſi unum Σωκλῆς. Id ſemel dixisſe interest, ſed ſæpius ita uſu evenit: nec enim disſimile est, quod notabam in decretis Romanis apud Ioſephum modo Σώςρατον appellari, modo Σωσίςρατον.

319, 12. Ὅτε ὑμεῖς.] MS. ὅτε γε ὑμεῖς.

320, 34. Πρὸς τῇσι θύρῃσι.] MS. πρὸς αὐτῇσι τῇσι θύρ. Quod necesſarium. Et mox κατακρύβει, non κακρύπτει.

320, 39. Ὑποςρέψαντες ἐς ζήτησιν ἀπικοίατο.] Poſterius est nugatorium, et requiritur ſubiunctivum tempus. Egregie optimus MS. ἀπικνέοιντο. Sed et mox pro ἐσελθοῦσι γὰρ hahet MS. ἐλθοῦσι δὲ. Omnino rectius.

321, 10. Τοιοῦτος δή τις ἀνὴρ ἐγένετο.] Mira ſuppoſitio, quum vetuſta lectio ſit in MS. τοιοῦτος δή τις ἦν ἀνὴρ.

321, 20. Ὅντινα τρόπον.] MS. ὅντινα ἂν τρόπον, vocula ſcilicet, quam præceperant ante duas paginas, huc revocanda.

321, 27. Ὅκως τινάς ἤδη τῶν ἀςαχ. ὑπερέχοντάς τῶν ἄλλων.] Neſcio an ſit ſermo integer: quod ſi est, erit tantum integer ex opinione Stephani, unde procesſit hæc lectio, quum et in Aldina, et illa Camerarii atque etiam altera Hervagiana recte exſtet ἴδοι pro ἤδη; quod ſic mutatur in Stephanina 1592. Certe præclarum est, quod exhibet Mediceus MS. ὅκως τινὰ ἴδοι τῶν ἀςαχύων ὑπερέχοντα, duabus poſtremis vocibus τῶν ἄλλων neglectis, quas ab naſuto facile credideris adiectas, ſenſu prorſus profecto etiam abraſis illis.

321, 39. Τοὺς ὑπερόχους τῶν ἀςῶν.] MS. ὑπειρόχους, ut est in verſiculo vulgari.

322, 2. Νεκρῷ ἐούσῃ Μελίσσῃ.] Elegantisſime MS. νεκρῷ· hoc est Melisſæ, quæ iam cadaver erat.

322, 18. Ἡμέας δὲ αὐτοὺς τοὺς Κορ.] Pronomen αὐτοὺς non est in MS. nec ullam hoc loco habet vim.

322, 36. Σωσικλέους ἤκουσαν εἴπαντος, ἐλευθέρως ἅπας τις αὐτέων &c.] Magnæ verborum ſordes, ſed ſpecioſius collectæ; tamen reiiciendæ, ſi bene inſpicias. Nam quum negotium ſit de libertate rerum publicarum, et huc ſpectet γνώμη tum Soclis, tum omnium, minus digno loco ponitur iſtud ἐλευθέρως, nempe ubi agitur de non continendo ore, ſed audendo aliquid ſoni proferre. Patebit melius ex reparatione. Nam videtur mirabiliter verba et ſententiam Herodoti, hoc est, unius doctisſimi ſcriptoris, concinnare MS. optimus ita exhibendo εἴπαντος ἐλευθερῶσαι, πᾶς τις αὐτέων, *iubentis*, ſtatuentis, dicentis *liberare*. Vix necesſe est, ut repetam tum hoc loco MS. Σωκλέους, tum antea habuisſe conſtanter Σωκλῆς.

322, 38. Περὶ πόλιν Ἑλληνίδα.] Sic novimus lib. 4. cap. 203. Βάρκην μούνην Ἑλληνίδα πόλιν. Nunc tamen MS. præferebat Ἑλλάδα. Ambigo, an habeant differentiam. Certe et lib. 7. cap. 22. Σάνη πόλις Ἑλλὰς· et ibid. 115. videbis Ἄργιλον, item Στάγειρον, ſimiliter ita vocari.

322, 39. Οὕτω μὲν ταῦτα ἐπαύθη.] Recte, et conveniens Herodoto ſæpe iungenti plurale nomen verbo ſingulari. Attamen MS. οὕτω μὲν τοῦτο ἐπ.

323, 5. Καὶ τοῖσι Ἕλλησι ὅσοι.] Mire in incertum coniectus per editores locus. Nam quod ſic cito, merum est Stephani, quum ſit in Aldina τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι ὅσοι συνεπρ. Sic quoque Camerariana. Hanc vocem ἄλλοισι omittit Stephanus in editione ſæpius iam citata, et hinc ita procesſit Iungermannus. At optimus MS. longe aliter et quanto rotundius? Καὶ τοῖσι 949
ἄλλοισι ὅσοι Ἑλλήνων· et deinde Μενέλεῳ, non Μενελάῳ.

323, 8. Παντοῖα ἐγίνετο τῇσι μάχῃσι.] Eximius ille Mediceus habet plenius ἐγίνετο ἐν τῇσι. An probanda hæc eius interpoſitio? Immo Fulvius Urſinus in Illuſtrium fœminarum carminibus pag. 314. citans hunc locum plane ſic habet ſuppletum.

323, 18. Νέμεσθαι ἀμφοτέρους.] Hoc vitioſum est, et quomodo fieri potuit? Clarisſime MS. ἑκατέρους.

323, 44. Εἰκός σφι εἴη ῥύεσθαι δυναμένους.] Sane ſi ita hæc ſcripſit Herodotus, debuit in iſta tam vicina iunctura etiam ſequentia in eundem modum concipere ῥύ. δυναμένοις. Sed male ſeduli voluerunt imitari Herodotum, et ex ipso acumen ſuis commentis immitti; nempe ut interdum varietatem ſectatur in caſibus, quos vulgo exigunt eosdem esſe, ut 1, 53. Συνεβούλευον οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι, ubi alius diceret ἐξευρόντι. Sed Herodotus plane aliter egit, quod docet MS. optimus exhibendo οἰκὸς σφέας εἴη ῥύεσθαι δυναμένους.

324, 5. Ἀρχαὶ κακῶν ἐγένοντο.] MS. in ſingulari numero ἀρχή.

324, 35. Ἀθηναῖοι ἀπικέατο.] Hic clare legitur in MS. Mediceo ἀπίκατο. In reliquis locis exhibuimus, quod ab eodem codice firmabatur, quidquid etiam in marginibus offerret Stephanus.

325, 22. Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν.] Satis perſpicua narratio, et nemo in hac parte hæreat. Quin etiam pluribus in locis hunc morem teneat, ut præſertim 4, 44. Βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλους δεύτερος οὗτος π. π. παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι. Ita mavult relativum ſubiicere, quam nomen proprium iterare. Attamen teſtatur MS. nunc auctorem aliter feciſſe, et ſcripſisſe ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν.

325, 28. Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν.] Hoc vulgi certe est. At optimus MS. αἱ δὲ Σάρδις ἐνεπρ.

325, 39. Εὐαλκίδεα.] MS. Εὐελκίδην.

325, 42. Οἱ δὲ αὐτέων αὐτίκα ἀπέφυγον.] Omnino

malo

male faventes et benignæ Herodoto manus huc intruserunt vocem αὐτίκα, cum in MS. non sit, et omnia penitus turbet. Potius antea dictum fuisset πολλοὺς αὐτέων αὐτίκα φονεύουσι οἱ Πέρσαι, aut rectius sequetur aliquoties iteratum in Ionum expeditione Cypria.

325, 44. Οὐδὲν ἧσσον] MS. auctius οὐδὲν δὴ ἧσσον.

326, 26. Ἀλούσας ἐμπρησθῆναι.] Longe lenius in MS. ἐμπεπρῆσθαι.

326, 34. Ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν] MS. ἄνω πρὸς τὸν οὐρ. Et sane altera particula mox sequitur.

326, 36. Ἐκγενέσθω μοι Ἀθην. τίσασθαι.] MS. ἐκγενέσθαι. Rectissime, quia intelligitur εὔχομαι.

327, 10. Βαλλόμενον πεπρηχέναι.] MS. πεποιηκέναι, ut miscerentur exacte hæc verba.

327, 26. Τὸν ἔχω κιθῶνα.] MS. ἔχων, quod et necessarium est, et agnovit interpres.

327, 32. Ἀγγελίη τε περὶ τῶν Σαρδίων.] MS. præpositionem περὶ non agnoscit neque antecedens τε.

328, 5. Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι.] MS. ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι.

328, 17. Ὅκου ἐτάχθημεν.] MS. ἐπ' οὗ ἐτάχθημεν. Quod est valde commodum. Deinde etiam MS. πειρησόμεθα εἶναι χρηστοὶ, non χρηστοὶ γενέσθαι.

328, 30. Ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς γενόμενος μὲν καὶ τὰ πολέμια κάρτα δόκιμος.] Debuit exstare in libro quinto specimen secundum scriptionis Herodoti, quod legerent quidem omnes, sed nulli in toto hoc triplo sæculo intelligerent; scilicet ut sic fides codicis Medicei toties iam spectata singulari experientia anteiret omnes antiquas Herodoti membranas. Attende enim modo, quod anteriores non fecerunt; et videbis vocis quidem singulas esse integerrimas, et ferme periculum deberi ab illo qui ausit aliquid de illis pronunciare sequius, et tamen sunt corruptissimæ. Licet enim earum interpretationem numeris omnibus absolutam dederit Valla, inque eam consenserit Stephanus; utique ridicule Aldus sequuto Hervagio posuit distinctionem post illa γενόμενος μὲν, quæ mirabiliter auget ridiculam et ineptam scripturam, quum nulla sententia sit ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς γενόμενος μὲν. An vero iungi voluerunt ἦν γενόμενος ex stylo Herodoti, quem alibi illustravi? Sed non fuerunt tam cati. Itaque distinctionem istam recte delevit Stephanus. Sed ubi legit Stephanus in Herodoto ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς γενόμενος δόκιμος? Sæpissime enim ab Herodoto dicitur δόκιμος in variis negotiis, et nuspiam illud γενόμενος additur. Aliud est quum dixit δόκιμον ἐόντα παρὰ Ξέρξῃ. Itaque sic dum alii prave interstinguunt, alii distinctionem delent, utraque pars opprimit quod verum est. Nam inde oritur, ut mox cap. seq. nullus intellexerit neque etiamnum intelligat istud ἐνθαῦτα ὁ Κὰρ δρεπάνῳ πλήξας. Vidit quidem Valla necessario Satellitem intelligi, sed omittit Græca. Sed unde potuit scire per illum Κάρα intelligi satellitem? Callide hæc præterit Stephanus, ut denique Cl. Gale neget ὁ Κὰρ in codice Archiepiscopi agnosci, sed pro ὁ Κὰρ habere ὁ ὀπάων, quod haud dubie ipse prætulit ex pagina præcedente. An autem verum sit, quod ita notat, ipse viderit: neque enim extra ipsum ullus in isto loco invenit in veteri codice ὁ ὀπάων. An Valla id quoque vidit in sua membrana? Sed locus foret infaustissimæ indolis, nisi tan-
950 dem repeteremus vera, et ipsum excitaremus Herodotum, in cuius fidelissimo codice scribitur γένος μὲν κάρτα δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος, Quam præclare hinc omnia bona exsistunt? ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς, γένος μὲν Κὰρ, τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος.

328, 38. Αὐτῶν, καὶ πάντως τὸ ἂν ἐπιτάσσῃς.] Sic edidi, quum et plenissimæ sit sententiæ, et non aliter exstet in editionibus ulterioribus, tam Aldina quam Hervagiana. Iungermannus est, a quo editur αὐτέων, δὲ πάντως. An credi potest? Omnino est error typorum. Et tamen sequitur Th. Gale idemque expressit. Nihil minus exspectatum. Certe cum editis prioribus consentit codex Florentinus. Tam fatuum hoc duxi, ut non notaverim in ima ora. Deinde habet MS. etiam καὶ δεύτερον, non δεύτερα.

329, 28. Ἀπεκρέμασαν.] MS. ἀνεκρέμασαν.

329, 35. Ἀμαθούσιοι μέν νυν ἐποίευν.] Particula νυν non est in MS.

329, 48. Καὶ Ὑμέης τε.] MS. καὶ Ὑμαίης τε· et sic semper, etiam in fine huius libri.

329, 50. Τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους.] Plane ut c. 122. τῶν ἐπιδιωξάντων τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους τῶν Ἰώνων. Ubi nihil in MS. deprehendi. Sed in hoc loco exhibet ille ipse ἐν Σάρδισι, quod plane non improbo, immo et præfero, utpote dictum similiter ut paulo ante ἐν Κύπρῳ ναυμαχήσαντες, ubi nasutus nimium Valla detrectabat simpliciter agere, vertendo *ad Cyprum*, quod illi nunc non indulsi, sed mutavi ad Græca. Quid enim aliud est 7, 166. Καὶ λέγουσι νικᾷν ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν Πέρσην, quod est etiam 8, 70. Notabile est 3, 45. ἐγένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, nec fuit ausus sequi Valla, unde reddidit *in Carpathio mari*. Atqui et loquutio et intelligentia prorsus eadem apud Latinos, et est Geographica.

330, 6. Ἐπ' ἡμέρας ἑκάστης.] MS. ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ.

330, 7. Ἦλθε ἀγγελίη.] MS. ἦλθε οἱ ἀγγελίη, in qua particulæ οἱ geminatione perpetue sibi constat auctor. Capite 43. huius libri. Ἐνθαῦτα δέ οἱ Ἀντιχάρης, ἀνὴρ Ἐλεώνιος, συνεβούλευσέ οἱ &c. κτίζειν.

330, 11. Ἐξαγγέλθη πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δ. ἀπικέσθαι.] Similis syntaxis exstat 8, 8., ut bene locum illum notavit Portus. Sed in his utique alterutrum abundat. Quidquid sit, hoc quidem in loco Mediceus codex ignorat voculam πρὶν, et quin absit sane. Lib. 7. cap. 2. ἔσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι. Cap. 54. παύσει καταστρέψασθαι πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι γένηται. Lib. 9. cap. 86. μὴ πρότερον ἀπαναστῆναι πολιορκέοντας, πρὶν ἢ ἐξέλωσι Θήβας. Ubi similiter iuncta vides, sed ita, ut idem MS. illic deleat voculam πρὶν. Sed tamen repetit eodem lib. cap. 92. οὐ πρότερον παύσεσθαι τιμωρέοντες ἐκείνῳ πρὶν ἢ δίκας δῶσι. Et lib. 7. cap. 8. οὐ πρότερον παύσομαι πρὶν ἢ ἕλω· et lib. 4. cap. 45.

330, 18. Πιξωδάρου τοῦ Μαυσώλου, ἀνδρὸς Κινδυέος.] Ita legunt editi et scripti. Quod quam displiceat viris doctis, potest patere vel ex impetu, sane Gallico, sed tamen tardo, Nob. Grentemesnilii reiicientis versionem Vallæ, quia nuspiam locorum sit ista Cindya, et hinc suo periculo iubentis legere Κνιδιέος a Cnido Cariæ. Nescio utrum se consideret nunc militem, an mercatorem. Certe adest post Ortelium, qui quum suo loco *Cindyensem* ex Herodoto nominans dixisset [circa Cariam puto. Vide Mindya] mox in hac appellatione notat [Mindya pagus in Caria, circa Myndum, Strabo lib. 14. KYNDIA. Κινδύη autem legendum putat Casaubonus ex Polybio 16., ubi Cindyadis Dianæ meminit] An hæc fuerunt Grentemesnilii studia, ut istud omne ignoraverit, certe convenientius sua Cnido? Agit autem de ea Casaubonus ad Strabonem pag. 239. Omnino quum utrumque nomen sit proprium Cariæ in historia vetere, potest Casaubonianum istud sufficere. Alioqui si pateret eum nihilominus non esse Carem, sed Cilicem, est in Cilicia Anazarbus, aliquando Κυΐνδα appellata, unde potuisset scribere Κυϊνδέος. Sed omnino videtur fuisse Car.

330, 26. Δηλαδὴ ἵνα ἦν φυγὴ.] Hæc periodus nimio pluribus est particulis senta et squalida. MS. delet ἵνα et id debet abiici, prout evincitur simillimo exemplo 4, 135.

330, 30. Συνεβάλοντό τε.] MS. συνέβαλόντε.

330, 35. Ἐς Λάβραυνδα.] Sic exhibui plane ex optimo MS. quem et nummis duobus Holstenio ad Stephanum citatis et Harduino cognitis tum demum, quum Addenda scriberet, præfero; immo etiam omnibus citationibus, quas habet thesaurus Brandeburgensis ad nummum Hecatomni pag. 266., in hoc non probandus, quod scribit Labram Caribus dici securim, quum Græca Plutarchi clare habeant Λάβρυν. Hinc forsan exsurgit origo literæ υ, ut aliis Λάβραν dicere contendentibus, aliis Λάβρυν, alii dixerint Λάβραυν, et hinc urbi nomen.

330, 38. Κατειληθέντες ὦν.] MS. κατειληθέντες δὲ ὦν. Et mox ὁκότερα ἢ παραδόντες σφέας, idque rectum est præ vulgari isto ὁκότερα οἱ παραδόντες &c.

331, 3. Ἐλοχήσαντο τὴν ἐν Πιδάσῳ ὁδὸν.] Huic lectioni debere decedere iudicavi vel quod habet Valla *via quæ in Mylassa fert*, vel quod habent editiones apud Aldum, Hervagium, Stephanum, Iungermannum, Th. Gale ἐπὶ Δάσῳ, etiam in Stephani marginibus ἐν Πηδάσῳ; quoniam hæ literæ ordine suo extabant in optimo MS. et convenit hæc appellatio cum Stephani marginibus. Est enim eadem sive per η sive per ι. Hæc autem via in agro Pidasensi erat annexa Milesiæ, 951
in montibus hanc excipiens, ut colligi potest ex 6, 20. et 8, 104.

331, 5. Σισαμάκης.] MS. Σισιμάκης, præclaro bonitatis huius MS. argumento super reliqua exemplaria, quæ dicuntur habere σισφιάκης. Fuit enim frequens in Oriente, ut ab his syllabis propria nomina committerentur, quod patet ex Σισίνης, Σισίκοττος, Σισιμίθρης, &c.

331, 17. Αὐτὸς μὲν Ὑμέης.] MS. αὐτός τε Ὑμαίης, quod commodissimum.

331, 25. Ὡς διέδεξε.] Pererudite de hoc verbo et sententia eius egit Æm. Portus in Lexico, approbante tum hic, tum alibi id quod coniectura protulit, Mediceo libro, unde id expressi, unde etiam in principio huius periodi edidi Ἁλισκομενέων, ubi editiones habent Ἁλισκομένων.

JA-

JACOBI GRONOVII
NOTÆ ET OBSERVATIONES
In librum sextum
HERODOTI.

332, 7. Εἴρετο Ἀρταφ.] MS. ἤρετο Ἀρτ. Et statim δοκέοι, non δοκέει.

332, 14. Τοῦτο τὸ ὑπόδημα.] Festiva hæc et Asiatica criminis gravissimi obiectio dicam? an extenuatio cognita satis et annotata antiquis sæculis fuit, adeo ut eam ipsam adhibeat in disceptatione, utrum Ioviano culpa tot regionum trans Tigrin ereptarum Romano imperio, an Iuliano dari debeat Nicephorus Callistus lib. 10. Hist. Eccles. cap. 38.

332, 23. Καταγνωσθεὶς ὑπ' αὐτέων.] MS. πρὸς αὐτέων.

333, 28. Ἀπωσὸς ἐκ τῆς ἑωϋτοῦ.] MS. ἀπωσὸς τῆς ἑωϋτοῦ. Cui concessi, etsi sciam alioqui sine isto genitivo, et sine illa præpositione ab auctore nostro usurpari istud vocabulum ἀπωσός. Nisi quod etiam lenius est omittere solam præpositionem, quod libens nunc feci.

333, 35. Ὅσοι αὐτέων Ἰσιαίῳ.] Nempe ita fuere hoc voluerunt, ut intellectus foret facilior, et ὅσοι quidem essent ipsi navigantes, αὐτέων vero antecedens νεῶν respiceret. Insulse satis. MS. ὅσοι αὐτῷ Ἰσιαίῳ. Tum πείσεσθαι, non πείθεσθαι.

333, 45. Ἐστρατεύοντο.] MS. ἐστράτευον, quod sufficit.

333, 49. Στρατὸν μηδένα συλλέγειν.] MS. tantum στρατὸν μὴ συλλέγειν, et hoc satis clarum.

334, 1. Ἀλλ' ἐκ τείχεος ὡς δυνατὸν ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους. Quæ quum vertisset Valla, *sed Milesios mœnia per se ipsos pro viribus tutari*, nescio quid offensus Stephanus sic immutavit, *Sed e mœnibus Milesios hostium impetum pro viribus propulsare.* Quæ mutatio talis est, ut non videatur legisse ῥύεσθαι, quod non notat propulsare, sed ἐρύκειν vel ἐρύκεσθαι, aut aliud simile, quod ab ipso indicari debuit, quum ut dico, verbum ῥύεσθαι ita verti nequeat, sed *custodire, tueri, servare*, prout magnam copiam ex hoc Herodoto collegit Portus in Lexico, sed hunc locum præteriit, ubi hærebat forsan. Et utique hanc vim istius verbi sic cognitam habebat Stephanus, ut magis furor in eo fuerit sic bene agentem Vallam aggredi, quam voluntas bene illustrandi. Est enim haud dubie interpolata et corrupta scriptura illa, qua utuntur editiones, quum verbum ῥύεσθαι nunquam nisi modo activo vel expresso vel intellecto adhibeatur, sic ut quartum ei casum perpetuo adiungat. Inspice modo Portum. Scias igitur oportet, quod lectores Herodoteæ historiæ antehac nescíverunt, esse mirifice omnia incrustata et fere gangrænam aliquam. Habet enim diserte et magnifice liber Mediceus ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους. Et τεύχεα ῥύεσθαι, quidem notavit et Th. Gale ex Arch. Quæ sic omnia erunt perquam sana et vere Herodotea, sive quod ad verbum solum ῥύεσθαι pertinet, sive quod ad omnem loquutionem, cui similem prorsus habes libro hoc sexto cap. 101. εἴκως δὲ διαφυλάξαιεν τὰ τείχεα, τούτου σφι ἔμελε πέρι. Iam de hac ipsa Mileto, velut probans hanc suam manum, dicit auctor cap. 18. huius libri: ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα. Ut sic habeas integerrimam restitutionem.

334, 19. Πασέων δὲ τουτέων.] MS. πάντων δὲ τουτ. Et mox ἀπίκατο pro ἀπίκοντο, ut in libro antecedente.

334, 30. Ταῦτα ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες.] Sic vulgo amant orationem suspensam tenere et coniuncta hæc participia exspectare adminiculum illis futurum ex verbo sequuturo ἔλεγον, ita distento sermone medio, ut etiam parenthesis interponatur. Iam egi de participiis, unde non fuerat necesse in tantum habere omnia incerta. Sed eximius ille Mediceus negat hunc locum esse eiusdem generis, integerrime exhibens ταῦτα ἐπιλεγόμενοι ἔλεξαν συλλέξαντες. Omnia scilicet sunt referta suis membris, neque parenthesi opus est. Illa verbi repetitio est, ut capite 30. Ἄχθη ἀγόμενος· et clarius patebit, si placuerit addere, quod numeris superiori-
952 bus 22, 25. notare incepi. Sic denique post præmissum integrum sermonem, quo melius instruebatur lector, revertitur ad modum loquutionis, quem inchoaverat, ut omnia sint planissima, nec moleste lectorem suspendant.

334, 35. Ἔλεγον τάδε.] MS. ἔλεγον σφὶν τάδε.

334, 37. Τοὺς γὰρ ἑωϋτοῦ ἕκαστος.] Quam implexus sermo? At is nulli bono est, et multo lenius exstat in optimo MS. τοὺς γὰρ αὐτέων ἕκαστος.

335, 4. Τὰ ἴδια ἐμπρήσεται.] MS. ἐμπεπρήσεται. Mox etiam μὲν οὐ ποιήσουσι, ubi vulgo μὲν μὴ ποιήσουσιν.

335, 14. Ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι.] Hic locus est, in quo exercet acumen suum Dionysius Longinus cap. 22. elegantissimi libelli, ubi tum alia notari merentur, tum quod et ipse non bene correcto exemplari utens sic citat hæc verba, et ipse sustinuit illa explicare νῦν καιρὸς ἐστιν ὑμῖν πόνους ἐπιδέχεσθαι. Quod quam sit vitiosum, ipsa Herodoti verba ostendunt mox sequentia τὸ παραχρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται. Reiicit pluralem, exigit singularem. Sed teterrima in eodem loco sunt vitia, vel Tollii notantis duos codices habere προσεισέβαλεν; quod falsum est, quum ipse in MSto viderim esse Προεισέβαλε, etiam cum proximarum vocum varietatibus, quibus relictis id haud dubie etiam fuit Longini verbum; vel interpretis, qui Græca ista ὡς μηδ' ἀρχὴν πρὸς τὸ ἐφεστὸς δέος προσαγορεῦσαι (vitiose editur προσαγρεῦσαι) τοὺς ἀκούοντας Latine vertit *quo minus eos in principio orationis, uti factum oportuerat, compellasset.* Adeo illic quoque ignoratur usus vocis ἀρχὴν, quem toties hæc tempora ostentaverunt, et quia librarii nonnulli etiam ignoraverunt, ideo in nonnullis MSStis exstat ἀρχῇ, mendose sane. Dicit enim *ut omnino ne alloquatur quidem audientes propter imminentem metum.* Porro horrendum istud, quod notat Tollius ὡς δραπέτῃσι si reddatur *tanquam fugitivis* inelegans fore et insolens, et ideo se reddidisse *acerbissimam*; habet contrarios Vallam cum omnibus, qui interpretationem eius ediderunt, qui non ita statuunt. Sed porro an diffidebat ingenio Herodoti aut peritiæ, qua sciret quid foret elegans? An vero Græcis aliud est elegans, aliud Latinis in hac narratione? Insuper Tollius ex se id non facit, sed ex inepta imitatione Gallici interpretis, *et esclaves miserables.* Immo optime mentem Dionysii intelligebant Iones audienda servitutis ratione, quæ incumbebat fugitivis. Summa rei est, mi lector, ut scias legi in eximio illo Mediceo MS. ταλαιπωρίην δέκεσθαι· egregie et boni ominis ergo. Hæc una laboriosa sors et tempestas, quam animose dissipantes lætius agemus et securius.

335, 23. Πολλὸν ἐλασσώσεσθαι.] MS. recte ἐλασσωθήσεσθαι.

335, 40. Τωὐτὸ τοῦτο πείσεσθαι.] MS. adnectit voculam εἰσὶ, et debet adnecti.

336, 13. Παρ' ὅτευ.] MS. παρ' οὗ.

336, 26. Τριήραρχοι ἔμενον.] MS. παρέμενον, quod retinet etiam infra.

336, 37. Οἱ παρείχοντο μέν.] MS. παρείχοντο μὲν γάρ. Certe videtur narrationem hic incepisse ab primo ovo, et propterea etiam libero proœmio eam instituere.

336, 48. Οὗτοι δὲ ὡς διωκ.] MS. αὐτοὶ δὲ ὡς.

337, 6. Ὅπως εἶχε περὶ τῶν Χίων.] MS. ὡς εἶχε περὶ τῶν Χ.

337, 11. Οὗτοι μέν νυν.] MS. οὗτοι μέν τοι νυν.

337, 30. Ἐς τοὺς Ἀργείους.] MS. ἐς αὐτοὺς Ἀργείους.

337, 44. Ἐν Διδύμοισι ὁ νηός τε.] Interponit MS. ἐν Διδύμοισι καὶ ὁ νηός τε, ut sensus sit; *templum vero, quod erat in Didymis, ædes perinde ac oraculum* &c.

338, 1. Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θαλάσσῃ.] Vox media abest ab MS. et merito post toties iam citatum istud mare, et utique libro 2. c. 158. 159. sine illo participio diu monstratum. Et videtur ipse Stephanus Byzantius indicare hanc Herodoti manum in v. Ἄμπη scribens πόλις πρὸς τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, non addito participio. Nam et quod ad nomen urbis pertinet, plane in MS. Mediceo notavi Ἄμπῃ, sicut et Th. Gale ex Arch. non Ἄμπι, quod vulgo edebatur, et hinc eruditis dedit

dit occasionem scribendæ notæ ad Stephanum. Potius debuissent conferre locum ex libro 1. cap. 189., ubi dicit ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ παρὰ. Ὦπιν πόλιν ῥέων ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδοῖ.

338, 17. Ἔπεσαν τὸ θέητρον.] Non oportet affectare nimium delicias, quod videntur alii, quam Herodotus, fecisse. Nam exhibet hoc loco optimus MS. ἔπεσε. Quod est præstantissimum; et si id habuissent cognitum illi heroës ad Dionysii Longini caput 24., prout distinxerunt, quanto aliter ad id scripsissent? quanto paucioribus verbis potuerant defungi? et quidem multo melius, quam pluribus nunc efficiunt, sive Fabrum respicias, sive Tollium, utique in obscuro hariolantes. Ita ut habet MS. Mediceus, legit quoque Dionysius, qui artificium hoc non ponit in eo, ut alius sit numerus verbi, alius nominis, sed in utroque sit idem, sicut in exemplo Thucydidis Πελοπόννησος διεισήκει, ita in Herodoto ἔπεσε τὸ θέητρον. Indignum est hoc tempore edi in Longino ἔπεσαν. In dativo considerando perinfelix est Petra. Ubi vero in Græcis illud *universum*, quod tam ample debuit conspici in Latinis? Non si Thucydides dicat ἅπασα, ideo et Herodoto tale adiectivum placuit exprimere, quod sententia satis demonstrat.

953 338, 25. Αἰάκεσι δουλεύειν.] Miror potuisse istum nasutum Stephanum hic silere, ubi longe pulchrior in Græcis videtur oratio, quam in Latinis, ut nomen proprium efferatur plurali modo vel ad sævitiæ exprobrationem vel ad vilitatis, ut apud Suetonium dicebat Sulla *Iulio Cæsari multos Marios inesse*. Sed hæc possunt ita videri. Omnino præstantissimus codex habet simpliciter, quod edidi, Αἰάκεϊ.

338, 32. Οἱ Σάμιοι μοῦνοι Ἴωνες.] MS. Ἰώνων.

338, 43. Ἐοῦσαν ἐρήμην.] Si inspexeris collectanea Porti, non alibi in Herodoto notatur hoc adiectivum sic fœmininum per notam ultimæ syllabæ, sed ipsum ἔρημος implet quoque istud genus. Cur igitur non notavit hoc specimen? Sed et hoc loco scias legi in optimo MS. ἔρημον. Sic non modo aliquoties ἔρημος οὖσα occurrit, sed et lib. 8. c. 65. ἐρήμου οὔσης τῆς Ἀττικῆς. Etiam alii.

339, 1. Ὡς ἀποβαλόντα τὴν πόλιν.] Vocula prima non est in MS. in qua nescio quid caussæ videtur quæsivisse Valla, ut inde reliquis Græcis attribueret sensum invidiæ plenum, tanquam urbis desertori, quum urbem considerare videatur Herodotus ut unicum eius munimentum, quod ille amiserat, et hinc in manum Hippocratis ab fato delatus.

339, 8. Ἱπποκράτεϊ λαγχάνειν.] Ignoro id genus loquendi, et habet MS. ille optimus perspicue Ἱπποκράτεα. Non aliter Herodotum loqui videbis ex Porti lexico.

339, 14. Ἐκ τῆς Ἴνυκος ἐκδιδρήσκει.] Sic cap. 90. Ἐκδιδρήσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης. Atque ita sæpius. Attamen hoc loco voculæ duæ priores absunt a MS.

339, 32. Τας μὲν ἐθελοντὶ.] MS. ἐθελοντὴν.

339, 47. Ἡ πόλι ἢ ἔθνεϊ.] Prius ἢ omittit MS.

340, 3. Λοιμὸς ἀπολαβὼν ἀπήνεικε.] Attende lector; neque enim unquam participium hoc aut alia pars verbi ab Herodoto usurpatur hoc sensu: immo magis ut receptionem, non ablationem et raptum notet. Inspice modo Porti indicem. Et certe voluerunt in hoc fuisse nonnulli lepidi videri, ut nunc quoque duo verba haberent idem principium. Itaque gratulabundus excepi, quod notabam in optimo MS. legi ὑπολαβὼν. Hoc verum est et Græcum. Λοιμὸς enim ὑπολαβὼν, ut ποταμὸς 2, 150., ut ἄνεμος ὑπολαβὼν καὶ ἀποφέρων· 4, 179.

340, 8. Προσέδειξε.] MS. rite προέδειξε. Et mox ἐποιήσαντο, non ἐποιήσατο· nempe Histiæus cum Lesbiis.

340, 20. Πεδίου τῶν Μυσῶν.] MS. πεδίου τὸν τῶν Μυσῶν.

340, 49. Περιστείλαντας εὐπρεπῶς ἐνετείλατο θάψαι.] MS. περιστείλαντας εὖ ἐνετείλατο θάψαι. Quod sufficiens, credo, atque etiam sincerum Herodoti est. Libro 2. cap. 90. dicit περιστείλαντας ὡς κάλλιστα. Quod autem ad titulum pertinet, quem auctor addit, quum ab Dario Εὐεργέτης ἑαυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι inscribitur, de eo collegit aliqua Desider. Heraldus lib. 1. Adversar. cap. 9.

341, 9. Τοῦτον τὸν τρόπον.] MS. τόνδε τὸν τρόπον. De hoc autem σαγηνεύσεως genere notat aliqua Petavius ad Iuliani orationem secundam: ubi circa Eretriam idem factum docet ex hoc testimonio Platonis et descriptione non minus concinna; οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν διαστάντες, συνάψαντες τὰς χεῖρας διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν &c. Nam certe quod in Herodoto est ἀνὴρ ἀνδρὸς ἁψάμενος διήκουσι dubito an queat omnibus placere. Utique istud, quod audimus, διήκουσι, quisque videt idem esse, quod διέρχονται sequens, ut istud nequeat hic ferri, præsertim quum et optimus ille MS. habeat διήκουσαν, ut ad θάλασσαν νοτίην referri debeat, dicanturque viri manibus iunctis ab boreali mari per litus circumdare usque ad australe continuo tactu pertinens, et ita semiorbem ducentes deinde per omnem insulam transire. Apparet autem sic in maximis imperiis placuisse illudere vocabulis, ut gravissimam miseriam quæ hominibus inferri poterat, communi privatorum hominum vocabulo gauderent efferre, ut est in piscando σαγήνευσις, quem morem ab antiquo deductum esse docet Nemrodes ὁ θηρευτὴρ, non utique ut occideret, sed tanquam in vivariis multa animalium genera isti nostri Persæ, sic ipse vetustior undiquaque, sed per vim colligeret homines, et subiectos haberet numerosiores, sermone extenuante gravissimas ærumnas. Et mox idem MS. ἐπηπειλήσαντο, non ἐπηπείλησαν.

341, 19. Ἀντὶ ἐνόρχων εἶναι εὐνούχους.] Quod pessime sic corruperunt alii, pulcherrima conversione ita restituit optimus MS. ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους. Hoc vere Herodoteum. 7, 170. ἀντὶ δὲ τοῦ εἶναι νησιώτας ἠπειρώτας. Noluit dicere ἀντὶ νησιωτῶν εἶναι ἠπειρώτας. Nec dissimile est 1, 185. Ἐποίεε δὲ ἀμφότερα ταῦτα τόν τε ποταμὸν σκολιὸν, καὶ τὸ ὄρυγμα πᾶν ἕλος. Item 8, 88. οἱ ἄνδρες ἡμῖν γεγόνασι γυναῖκες· αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες. Imo cum hoc comparandum videtur istud dulcissimum ultra quam dici potest vel prophetæ Hoseæ, quod citat Paulus ad Roman. 9, 25. Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου· vel Ioannis in Euangelio 4, 46. Ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον.

341, 24. Δὶς δὲ ἐπεξῆς.] MS. δὶς δὲ ἑξῆς. Mox εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἵδε· interposito illo αἱ satis eleganter et inexspectato.

341, 30. Πόλιες πολέες εἰσὶ.] Quasi vero. Atqui longe certius MS. πόλιες συχναὶ ἔνεισι.

341, 32. Σηλυβρίη τε.] Ita agit Holstenius ad Stephanum, tanquam solus dissentiret Herodotus, eamque appellari vellet hoc modo sine litera μ, quam videt alios interponere et vocare Σηλυμβρίαν. Quid igitur cogitavit de interpretatione Vallæ, in qua dicitur *Selymbria?* Ut tricari desinant, testor in MS. Mediceo plane legi Σηλυμβρία, prout haud dubie Valla habuit in exemplari suo, quod expressit, de quo bene cogitare debuit Holstenius, et Florentinum istud Herodoti exemplar potuit inspicere. 954

341, 34. Ἀλλ' οἴχοντο φεύγοντες ἀπολιπόντες τὴν πόλιν.] In his omnia insunt ut præter rationem, ita præter Herodoti manum. Neque enim ulla catachresis defendere potest vocem postremam, quæ ut recte se haberet, duntaxat scribi debuit τὰς πόλιας. Deinde quod exemplum uspiam ita incondite geminati participii? quorum unum non modo nihil sententiæ affert, sed prorsus ab currente calamo et recordante sæpe ab Herodoto esse dictum οἴχοντο φεύγοντες inculcatum videtur. Inspice quam præclare MS. Mediceus ἀλλ' οἴχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην εἴσω. Nam et sic habet, ut rursus in pagina sequente, non ἔσω.

341, 38. Τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας.] Ferri potest. Sed cur ad se Herodotus id retulerit, et non ad ipsam historiam? Utique nequivit auctor fide sua contendere nullam aliam urbem aut munitionem ab Persis esse deletam præter illas quas memoravit. Itaque multum præplacet lectio, quæ est in MS. καταλειφθείσας.

341, 42. Ὅσας προσχόντες.] MS. ὅσας πρότερον προσχ. Talis alicuius vocis rationem habuit interpres Latinus.

341, 45. Τοῦ Φοινίκων ἔσπλου τούτου.] Vox postrema abest ab MS. Utique nullus non bene videt agi de hac navali expeditione Phœnicum.

342, 12. Ἐπ' Ἀθηναίων.] MS. ἐπ' Ἀθηνέων, quod necessarium est, et expressit interpres. Et mox ἀτὰρ ἐδυνάστευέ τε καὶ.

342, 36. Οἱ ἐπαγόμενοι.] MS. οἱ ἐπαγαγόμενοι. Et statim πρῶτον μὲν ἐπετείχισε, quod verum, quum ἀποτειχίζειν recte sequatur ut summa effectus.

342, 46. Οἱ Λαμψακηνοὶ οἱ λοχήσαντες.] Nimium illud quidem. Itaque posterius illud οἱ abest ab MS. et quidem necessario.

343, 3. Τί θέλει.] MS. τὸ θέλει· c. 61. ὅ, τι φέρει.

343, 10. Μετὰ δὲ ταῦτα τελευτᾷ.] Vox ταῦτα abest ab MS.

343, 29. Εἶχε κατ' οἴκους.] Exstat hæc loquutio 3, 79. Ἀλλὰ κατ' οἴκους ἑωϋτοὺς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην. Hoc tamen loco præfert optimus MS. οἴκου.

343, 45. Ἔφευγε Χερσόνησον.] Absurdum dictum præ illo quod est in optimo MS. ἔφευγεν ἀπὸ Χερσονήσου.

344, 24. Οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο τουτέων.] MS. οὐδὲν

δὲν ἐπίπλεον ἐγένετο τουτέων nihil plenum consummatumque ex illis Persis contigit ad miseriam Ionibus futurum.

344, 28. Ἐκ τῶν πολεμίων.] Si modo eo usque extendere se Artaphernis manus potuerint, ut hostes petenti ipsi, ut legatos mitterent, auscultavisse opinemur. Et vero quinam isti πολέμιοι? utrum adhuc in ipsa Asia? an vero transmarini ex Europa? Ridiculus est Valla, quid cogitaverit de accitis hostium nunciis. Omnino amare debemus emendationem Nobiliss. Grentemesnilii ἐκ τῶν πολίων, quam plenissime confirmat exemplar Mediceum.

345, 29. Πεζῷ ϛρατῷ ϛρατοπεδευομένῳ.] An pote quid ineptius hac repetitione? Itaque scias mediam vocem ab MS. abesse, quod commodissimum est ingenio per Herodoti scripta mollissime progredi et decurrere adsueto. Πεζῷ enim nihil adest, quod respiciat, nisi antecedens ϛρατῷ: nisi placeat neutrum esse, sicut infra, ἀπῆγε τὴν ϛρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας καὶ τῷ ναυτικῷ.

345, 39. Ἀπηλλάχθη.] MS. ἀπαλλάχθη.

346, 17. Τὰς νέας πάσας.] MS. τὰς νέας τὰς πάσας· ut 7, 68. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας.

346, 34. Ἐπὶ σφίσι ἔχοντας.] Hæc non possunt notare *hostili in ipsos animo*, ut vertit Valla. Nam etsi habere aliquid ἐπί τινι dicatur de iure actionis ob noxam, ideo non statim est hostilis animus. Imo Mediceus MS. ἐπὶ σφίσι ἐπέχοντας. Pro quo usurpat accusativum lib. 9. cap. 58. Ἐπεῖχέ τε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας μούνους.

346, 42. Ἐπειρᾶτο συλλαμβάνειν.] MS. συλλαμβάνων. Sane utroque utitur. Sed fidem meretur codex optimus. Certe iunctum cum participio duobus locis notavit et Portus. Sed id fit in multo pluribus.

347, 25. Ἴσων ἀμφοτέρων ἐόντων.] Vox media non est in MS. quia scilicet iam δίδυμα antecesserant, etiam τέκνα, etiam τῶν παίδων τὸν πρηςβύτερον. Quid ab alio hic supponi potest, quam esse ἀμφοτέρους? Et melius utique sequitur eadem vox.

347, 34. Τιμᾶν δὲ μᾶλλον τὸν γεραίτερον.] Si ita dixit Pythia, supponit igitur non fuisse ὁμοίους nec ἴσους, sed uni adfuisse aliquod præ altero γέρας. Quod dubito. Certe MS. Mediceus τὸν πρεσβύτερον. Et ex sequentibus apparet Pythiam hac voce usam esse, dum scribit Lacedæmonios reperire nequivisse ne sic quidem τὸν πρεσβύτερον. Quin et in voce γεραίτερος residet aliquid, cui nunc locus nullus est.

348, 5. Τῷ δὲ νεωτέρῳ.] Et hæc ultima vox abest ab MS. Recte ut credo, quum per præcedentia is optime queat intelligi.

348, 6. Χρόνον τῆς ζόης αὐτέων.] Etiam hæc postrema vox non est in MS. quod quam sit commodum, patet ex ipsa Vallæ versione, eam plane non tangentis.

348, 9. Τάδε δὲ καταλεγόμενα.] Tanquam in his fuisset composita et descripta series quædam vel re-
955 rum vel nominum, in qua solet Herodotus illud verbum καταλέγεσθαι usurpare passim; quæ nulla prorsus est, sed in alia parte narrationis sequitur, unde ibi dicit καταλεγομένους· ut id haberi prorsus debeat pro ficto et suppositicio, et unice verum legatur in Mediceo MS. τάδε δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα. Quis neget id expressum esse ab Valla?

348, 18. Εἴρηταί μοι.] MS. εἰρέαταί μοι, quod ex aliis locis iam novit Portus.

348, 40. Ἐν τοῖσι ἐξοδίοισι.] MS. ἐν τῇσι ἐξοδίῃσι. Hanc vocem observavit Suidas, non neutrum: quod dubium foret, an pro adiectivo accipi deberet, prout illic dicuntur etiam ἐξόδιοι νόμοι. Itaque Suidam egregie confirmat hic Italicus codex. Deinde etiam cum ederetur θυσίην τις δημοτελὴς ποιέηται, quod sine sensu est, hærebam an deberet scribi θυσίη, ut verbum esset passivum; sed adiuvit me MS. exhibens egregie ἢν θυσίην τις δημοτελῆ ποιέηται, ut verbum sit medium.

348, 49. Νενημενίας δὲ ἀνὰ πάσας.] Ita qui Herodotum ferre nequiverunt, ex vulgari Græcia suppleverunt hunc eius locum, ut cap. 61. dixit ἐφόρεε αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην et 2, 37. et 8, 65. Τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην ἄγουσι ἀνὰ πάντα ἔτεα. Et 1, 136. ἀνὰ πᾶν ἔτος. Sed particula ἀνὰ nunc abest ab MS. et recte. Videtur enim dictum ut sæpe τοῦτον τὸν χρόνον et cap. 123. τὸν πάντα χρόνον. Sed clarissime 1, 111. πᾶσαν ἡμέρην.

349, 5. Τούτοισι προσκεῖσθαι.] Pluribus id verbum confirmavit Portus in Lexico, etiam adhibens hunc ipsum locum, interpretans *bis hunc honorem tribui*, ut in dubium trahi nequeat: quum tamen perspicue legatur in optimo MS. προκεῖσθαι, fere ut 3, 22. Ὀγδώκοντα ἔτεα ζόης πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκεῖσθαι.

349, 27. Λέβητας κροτέουσι.] Sic et Valla *ollas*. At Cragius *lebetes*. Cedo igitur, quot eius generis fuerint? An in singulis plateis et vicis coactæ fæminæ pulsarunt varios? ut turbulenta esset quam maxime Sparta. Immo vero optimus MS. agnoscit tantum λέβητα. Sic clarior est sermo, ut certæ fæminæ unum constituentes cœtum pulsantes unum æs circumirent.

349, 33. Τῶν γὰρ βαρβάρων.] MS. τῶν γὰρ ὦν βαρβάρων. Nemo qui Herodotum novit, de eo dubitaverit.

349, 46. Ἐπεὰν δὲ θάψωσι.] Debebant nempe codicis Medicei quoque in hunc librum sextum singularia beneficia exstare. Itaque videtur ea auspicari ab hoc loco. Quem Cragius quoque sic intellexit, quasi in universum quo tempore funus fiebat Regi mortuo, decem dierum iustitium indici, nec magistratuum ullum consessum fuisse habitum, sed hos dies ut funestos luctu traduci, quibus statim subnectit Heracliden corripientem intra tres dies. At vero hæ voces omnes non leguntur suo loco in MS. sed ad marginem allitæ sunt manu satis recente. Quam varietatem quum considero, vereri sane soleo ne recte abiiciantur; quippe totum hunc sermonem si spectes, ille est de ratione efferendi reges. At in hac parte nunc particulatim agit de regibus in prælio interfectis; hos ait efferri in toro magnifice strato, tum decem dierum indici iustitium, non sublegi magistratus, et nihil aliud Lacedæmona nisi lugere. Ad hæc, satis sic clara, proponenda non videtur mihi ullo modo requiri ista trias. Tuum erit, mi lector, considerare et bene sapere. Ad quod quum te in tam memorabili loco excitet ille præclarus codex, nec stupide omnia admittas, opinor esse quod ei gratias agas.

349, 49. Συμφέρονται δὲ ἄλλο οὗτοι.] Vox posterior in MS. non est.

350, 14. Κοινὰ τῇ Ἑλλάδι.] Ille ipse MS. interponit ἐν voculam scilicet modo datam τῇ Αἰγίνῃ, et ideo nunc omittendam, ut putarunt. At ille addit plane ostendens Herodotum ex 2, 114. Ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξεργασμένος.

350, 40. Ὡς παιδίον φορέει.] Voluerunt nempe aliter loqui Deam, aliter nutricem; ideo mutari debuit vox. An idem fuerit Herodoti iudicium, omnino dubito. Immo quum plane habeat MS. φέρει, dicendum est nugaces manus hinc removeri debuisse, et sancte genuinum retineri.

350, 44. Ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλοῦ ποιευμένην ἰδέσθαι, οὕτω δὴ τὴν τροφὸν δεῖξαι.] In tanta collectione accusativorum qui tamen maxima cum concinnitate se invicem amplectuntur, ut loquutio sit quam emendatissime coagulata, est tamen unum vitiosum, etsi forsan nullo lectore iudice, utique tamen ipso Herodoto, cui hanc causam committere debemus, cuius fidelissimum exemplar MS. habet ὁρῶσα. Quæ mutatio si creditur non meruisse, ut laudabilis dicatur, utique est notabilis, ut patebit revisenti ad numeros 17, 47. Nec huic dissimile occurrit 8, 137. Οἱ δὲ τὸν μισθὸν ἔφασαν δίκαιον εἶναι ἀπολαβόντας οὕτω ἐξιέναι. Sed codex antiquus offensus tot accusativis scribit ἀπολαβόντες. Et vellem plura; sed satis est talium.

351, 3. Ὑπεδέκετο.] MS. ὑποδέκετο. Et mox ἂν τὸ ἂν αὐτὸς omissa particula τι. Utrumque si non prægravans vulgatam, certe par, quum et mox verbo respondeat καταινέει.

351, 16. Ἀπίει ἀπάγεσθαι.] Multum hic differunt in interpretando Valla et Stephanus: ille astutus ad speciem vulgato dandam *ad eam ducendam abiit*, Stephanus *eam abducere permisit*. Unde potuit id habere iste Stephanus? non sane ex sese? et debuerat utique causam huius mutationis, quæ nulla in vulgato expri- 956
mitur, vel in notulis illis edidisse, vel in ora posuisse, si quid in aliquo MSto reperisset. Et hoc verum est. Sed ipse dolum fraudemque amavit. Nam clare exhibet Mediceus MS. ἀπίησι.

351, 23. Τὸν χρόνον τῷ ἠγάγετο.] Nihil in eo est Græcum. Præclare MS. τὸν χρόνον ἐξ ὅτου ἠγάγ.

351, 24. Ἐπὶ δακτύλῳ.] Nempe quia mox addit τοὺς μῆνας, hos debuit computare uno digito, quoniam summa est tam exigua pro ratione numerorum, quæ digitis computabatur. Sed inepti sunt, et ad tempus maturescentis fœtus subducendum plures digiti requirebantur, ut omnino auctor scripserit ἐπὶ δακτύλων, quod integerrimum exstat in codice Mediceo; sed et apud Th. Gale in Cod. Arch.

352, 12. Οὐκ ἑωυτοῦ μιν εἶναι.] Vocula μιν non est in MS.

352, 20. Εἰ ἄρα Ἀρίστωνος.] MS. tantum εἰ Ἀρίστωνος. Tale supra iam occurrit. Nam mox ex eodem edidi

ἐβού-

ἐβούλετο, quod ab Stephano in MSStis repertum patet in margine, firmatum ab nostro.

353, 5. Μετέρχομαι πρὸς θεῶν.] MS. μετέρχομαι τῶν θεῶν. Sic in eodem MS. eliditur præpositio ſuppoſita hac eadem voce in cap. 74. λέγεται εἶναι ὑπ' Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ, quum in MS. ſit εἶναι τῶν Ἀρκάδων, ubi vide.

353, 26. Ὀλίγον γάρ τι πρότερον.] Sic 7, 113. Τοῦ-περ ὀλίγον πρότερον τούτων λόγον ἐποιεύμην. Et contra ſæpe occurrit πολλὸν ἐλάσσων, et ἀλκιμώτερος. Et 1, 56. Πολλόν τι μάλιςα πάντων. Nunc tamen optimus MS. ὀλίγῳ γάρ τι πρότερον.

353, 35. Καί τοι πατήρ ἐςι.] Nihil iuvat iſta ſecunda vox: plus longe confert optimus MS. ſcribendo καί σοι πατήρ ἐςι.

353, 39. Ὅτε αὐτῷ ἠγγέλθης γενόμενος.] MS. ὅτε αὐ-τῷ σὺ ἠγγέλθης γεγενημένος, prout lenivi, quod eſſe du-rius in ſcripto exaratum indicavi.

354, 1. Ἀληθέςατα πάντα ἀνήκοας.] Vox media non est in MS. quum adhuc aliquid reſponſi ſuperfuiſſe ſtatim oſtendat.

354, 10. Ἐπιδιαβάντες δὲ.] Similia in Herodoto de-compoſita memini legiſſe; hoc ipſum non recordor: et ſane exhibebat MS. ἐπιβάντες δὲ. Et ſtatim αὐτοῦ τε ἅπτοντο, non ἅπτονται, quod non mirum irrepſiſſe in codices vulgares, quum et vulgaris ſcientia id poſcat; ſed aliud placuit docto Herodoto, ut ἀπαλλάσσοντο 5, 34, et 6, 75. ἤρχετο.

354, 12. Οὐδὲ γὰρ ἐξέδισαν.] MS. οὐ γὰρ ἐξεδ. E-legantia etiam in exiguis effulgens, quum ad repetitio-nem nimis ſubitam illius δὲ offenſet lingua.

354, 37. Τῷ Κλεομένεϊ εὐωδώθη τὸ πρῆγμα.] Est hoc certe communis Græciſmi, et ideo non miror hic con-ſpici verbum, quod tantopere conatur nunc illuſtrare Portus, et quantis molibus commentatores in epiſtola Pauli ad Romanos cap. 1.? Sed acrioris cogitationis aliquid voluiſſe videtur Herodotus, quod præbetur ab MS. nempe ſolum ὠδώθη. Neque enim neceſſario re-quiritur, ut bene addatur, quum ſatis ſit ſi dicatur id negotium peregiſſe viam.

355, 2. Ἦγον ἄλλους τε καὶ.] MS. ἦγον καὶ ἄλλους καὶ, quod est venuſtius.

355, 5. Παραθήκην κατατίθενται.] Alibi uſurpat ſim-plex τίθεμαι, ut notum est: nunc præfert compoſitum, ut propior ſit voci, quam in hac cauſa elegerunt Lati-ni, *deponere*? Non ſugillo; ſed egregie optimus MS. παραθήκην παρατίθενται, ut et nomen et verbum ſit eius-dem formæ, prout alibi πομπὴν πέμπειν, ἀρχὴν ἄρχειν. Hoc libro in fine: δίκας διδόναι ταύτας τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθη-ναῖοι δικάσωσι. Hoc enim illi in mente fuiſſe patet ex cap. 86., ubi bis dicit παρακαταθήκην, quo decompo-ſito iam vitavit uti.

355, 14. Ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ.] Hæc bene con-cinnata ſunt ab correctoribus, et quæ ullus adeo non ſit negaturus, ut Portus in lexico potuerit pro iisdem conſiderare Ἐπεὶ δὲ ἐξώρκωσέ μιν et Ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ, quæ in obiecto differunt maxime. Sed unde ſcie-bat Herodotus eum in animo habere tale factum, niſi id in quibusdam exſeruerit et facto declaraverit? Si enim id non ita iam patuerit, horrenda et deteſtabilis est hæc non iam ſuſpicio, ſed opinio. Non is est He-rodotus, qui in hiſtoria ſua oſtendat ſe velle flagellare voluntatem aut cogitationem hominis deſtitutam omni probatione ex facto. Unde quis est, qui hunc locum intellexit? Videamus igitur. In unico illo MS. legitur non iſtud participium, ſed ἐξόρκου. An non hinc patet Herodotum ſcripſiſſe: καὶ δὴ καὶ ἐς Νώ. πόλιν πρόθυμος ὢν τῶν Ἀρκάδων τοὺς προεςεῶτας ἀγινέων, ἐξωρκοῦτο Στυ-γὸς ὕδωρ. Itaque ſi appareat eum incepiſſe iam id fa-cere et certe feciſſe, recte ut hiſtoricus narrat hoc fa-ctum Cleomenis, non ut coniector dicit in animo ha-buiſſe. Unde mox etiam addit ταῦτα πρήσσοντα. Hoc verbum iam tetigi ſub numeris 211, 17.

355, 16. Λέγεται εἶναι ὑπ' Ἀρκάδων.] Si ſolorum Ar-cadum hæc pronunciatio foret, alii dissentirent, poſ-ſet iſta ſcriptura habere ſuum locum. At non iſtius tantum populi hæc fides aut iactantia erat, ſed ab o-mnibus admiſſa, neque quisquam prolatus est, qui id in dubium traxit, et plane legas apud Pauſaniam κα-λοῦσι δ' Ἕλληνες αὐτὸ ὕδωρ Στυγός. Neque ambiguum, quin et Herodotus, licet Car, idem crediderit. Omni-no ſcripſit auctor λέγεται εἶναι τῶν Ἀρκάδων. In hac Arcadum urbe traditur eſſe. Ita plane habet MS. un-
957 de etiam non modo ut commodam, ſed ſane perneceſ-ſariam reſtitutionem admittere debui.

355, 18. Ἐκ πέτρης ςάζει ἐς ἄγγος.] Quale ſpectacu-lum hic ſibi fingunt eruditi? Dicit omnium nomine Valla aqulam e petra emanantem diſtillare in vas quod-dam, in gyrum maceria præſeptum. Certe iſta ma-ceria nequit grandis fuiſſe, quum neque vas ſupponi tale poſſit. At quis vidit vas maceria præſeptum? De-bet id magnopere meruiſſe cuſtodiam. Niſi fallor, univerſa hæc et ſingula ſunt ineptiæ et abſurditatis plena, ut merito dixerim ab nullo hæc intellecta fuiſ-ſe; et tamen ſuſtinuit hæc non modo legere Caſaubo-nus, ſed etiam citare ad Strabonem pag. 168. Verum abſurditas ut magis pateat; infinita est nimirum hæc diminutio et λιτότης, qua utitur in deſcribenda Styge Herodotus, id tamen effectura, ut hæc omnia poſſint prima fronte videri optime convenire; eodem ſc. mo-do quo nunc quoque fontium quorundam per viſcera rupium ad fines delapſorum ſcaturigines ſuppoſito ex-cavato vaſe aut cavitate rupis alibi exciſa excipi con-ſuerunt, quales paſſim peregrinantibus per montana occurrunt. Sed quum id fiat ob certam quandam a-quæ iſtius virtutem aut oportunitatem eamque ſalu-brem; quæ oro iſta Stygis virtus est, ut mereatur tan-ta cuſtodia excipi ac in ſuos uſus reſervari: quæ adeo ſalubris non est, ut teſtimonio Pauſaniæ et Plinii vel epota illico necet, vel virulentia ſua omne immiſſum vitiet ac contundat: et nec odore nec colore in melius differat; atque etiam ipſa appellatio gratiam eius ſta-tim exprimat. Adeo mirum videbitur, ſi accolæ illic de induſtria vas appoſuerint non aquationis tranſeun-tium vel hominum vel pecudum cauſa, quod circum-ſepta maceria has impediebat, ſed conſervandi cauſa. Sed nec de vaſe quidquam Pauſanias, cuius verba ſunt. κρημνὸς ἐςιν ὑψηλός. οὐχ ἕτερον ἐς τοσοῦτο ἀνήκοντα ὕψους οἶδα. καὶ ὕδωρ κατὰ τοῦ κρημνοῦ ςάζει, et aliquan-to post. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώ-νακριν ςάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλὴν, διεξ-ελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι. In quibus nihil quidem tale apparet de vaſe, ſed ſolennis fluviorum decurſionis relatio. Nihil aliud fecit Hero-dotus deſcribens loci naturam, quæ talis fuit, ut Styx e ſumma rupe decidens in petram ab eodem latere ex-ſtantem, inde decucurrerit in vallem, aut cavam rupis partem, et ex iſta petierit Crathin. Id ut habeamus, corrigendum est ex MS. optimo, ἐκ πέτρης ςάζει ἐς ἄγκος. Habemus in Græcis ἄγκεα, συναγκείας præſer-tim in Diodoro Siculo, ut ſint omnia notiſſima. Certe apud Suidam in utroque loco habet MS. Lugdunenſis Μισγάγκεια et ξυνάγκεια, ut alii boni codices, nec γ in illis ferri poſſit. Mnaſarchi est libro 1. Antho-log. pag. 9. Οὔ τοι πρῶνες ἔθ' ὧδ' οὐδ' ἄγκεα, πάντα δ' ἔρωτες.

355, 24. Ὑπέλαβε μανίης νοῦσος.] Sic quoque citat Suidas in v. Ἐνέχραυε, ut notum viris doctis. MS. excellenter μανίη. Ita fragmentum veteris ſcriptoris a Suida citatum in v. Ἀπόλεμος. Ἀπόλεμος γὰρ ἦν. καὶ ὑπὸ νόσου ποδάγρας οὔτε αἱ χεῖρες οὔτε οἱ πόδες ἐτύγ-χανον ἄρτιοι. Recte enim intelligunt per appoſitio-nem.

355, 41. Ἀνέγνωσε ἐς τὰ περὶ Δημ. γενόμενα λέγειν.] Neſcio an acutior in hoc loco Valla non fuerit, quam quis forſan credat, aut etiam quam debuerit, in inter-pretando vocabulo ἐς. Confer Latina, quæ certe ma-nere debent; ſed ex Græcis ea vocula expungenda, quippe et abest ab MS. et omnino turbat ibi conſtru-ctionem. Plane enim ut c. 83. dixit auctor Οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι, ita nunc Cleomenes τὴν Πυ-θίην ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δ. γ. λέγειν.

355, 42. Ὡς δὲ Ἀθηναῖοι μοῦνοι.] Et quidni infra quoque dicitur Ἀργεῖοι μοῦνοι? Sed MS. illud μοῦνοι nunc ignorat.

356, 11. Στρατιὴν κατῆγε.] MS. κατήγαγε.

356, 21. Καὶ τοῖσι Μιλησίοισι.] Vox media non est in MS. etſi alibi reminiſcar reſtitutam. Sed et mox legit idem codex λέγου ὧδε, non οὕτως.

356, 28. Τριέλικτος.] MS. ἀέλικτος. Hæc nempe vox deſtituta erat monumentis, unde fides antiquisſimæ u-ſurpationis inter Græcos conſtaret, quæ nunc ei ab Florentia ſubminiſtrantur, ſive ſignificatio ſit privati-va, ut ſerpentem nulla ſpirarum volumina colligentem notet ac recte expanſum, ſive valde collectum ex am-biguitate præpoſiti α.

357, 3. Κατὰ πεντήκοντα δ' ἂν.] Nullum locum ha-bet iſta adverſativa, et quam dulce ac conveniens est in MS. κατὰ πεντ. δὴ ἄν.

Ibidem. Ἐκκαλεόμενος ὁ Κλεομένης ἀπέκτεινε.] MS. ἐκ-καλεύμενος ὁ Κλεομένης ἔκτεινε.

357, 8. Ἀναβὰς ἐπὶ δένδρου.] MS. perſpicue legit ἐπὶ δένδρος, quod est melleum profecto, et ſemel tan-tum hoc loco exſtans. Unde recte cum aliis cenſeam fieri, ſi deducantur poſita paſſim δένδρεα. Habet iſta loca Portus, et omnia in iſto plurali: hunc locum non habet, qui est primarius, et unde manifeſte ſuppedita-tur ſingulare, quod iſte coniectat, qui tamen proxime ante notaverat δένδρεον. Tanto autem ineptius in hoc loco est actum, quod in genitivo edant ita ut citavi.

357, 12. Ἐπείρετο τῶν αὐτομόλων.] Potuit altiore voce dixisse, quum circumstaret turba, ut sic et multi transfugæ velut rogarentur et responderint. Verum ubi legerunt docti editores hanc in Herodoto constructionem? Exempla ab Porto sunt quædam collecta in hoc
958 verbo, sed his disconvenientia. Recte igitur MS. τῶν τινα αὐτομόλων. Utique sic interpretatus fuit Valla, et quam hic ordo fuerit verus Herodoti, iam patuit ex illis, quæ scripsi sub num. 37, 7. Attamen poteris multitudine numerosiore probatum habere, ut ex lib. 1. cap. 84. Τῶν τινα Λυδῶν. Et 187. Τῶν τις ἐμεῦ ὕστερον γινομένων βασιλέων. Et 189. Τῶν τις ἱρῶν ἵππων. 2, 28. Τῶν τις ἱρέων, prout apud Suidam in v. Καταδαρθάνειν, apud quem simile est etiam in v. Θυμέλη. τῶν τις ἱερέων, ut constet ab aliis quoque eum observatum fuisse. Et 103. Τῶν τινες στρατιωτέων. Et 137. Τῶν τις Αἰγυπτίων· quod exstat et cap. 152. Et 175. Τῶν τις αὐτὴν μοχλευόντων. Adde ad 35, 7.

357, 16. Ἄργος με αἱρήσειν.] Particula media non est in MS. et certe Herodoti non est, qui cum cura egit, ut ipsa repeteret verba, quæ cap. 76. præmiserat, Κλεομένεϊ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι ἐχρήσθη Ἄργος αἱρήσειν. Ibi enim quoque μιν vel αὐτὸν potuit addi. Sed utrobique casus personam notaturus omittitur.

357, 24. Ἀπαγαγόντας.] MS. ἀπάγοντας.

357, 31. Ἐπεί τε δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱρὸν εἷλε.] Magnifice, si in urbe Sparta sic venia regi data est attribuendi sibi id, in quo maximam partem habent milites, præsertim si citetur ad rationes reddendas. Itaque clarius etiam id ipsum significatum fuisse testatur Mediceus codex MS., in quo est εἷλον, si nempe in prima singulari persona intellectum fuerit, plane *cepi*, quo etiam dirigunt sequentia. Sed malui pro plurali accipere, ut in totius exercitus opera et manus et personas transferentem Cleomenem introducat Herodotus.

357, 37. Ὡς οὐκ αἱρέει.] Mira hic ut in vaticiniis et prædictionibus est versio, quæ per futurum incedit, quum Græca utantur præsenti. Sed pro hoc vulgato exhibet MS. ὅτι οὐκ αἱρέει.

357, 40. Ἐκ τῶν στηθέων δὲ ἐκλάμψαντος.] MS. λάμψαντος.

357, 42. Καὶ ἀπέφυγε.] MS. καὶ διέφυγε.

357, 46. Οὗτοι ἀνακτώμενοι.] Sive illud οὗτοι adsit, sive omissum foret, res perinde clarescceret; ita tantum quod descripti sunt; nec Herodotus immiscet tam otiosa verba. Unde hoc etiam loco habet MS. οὕτω, nempe ubi robur accepere, non quiescendo, sed διὰ τὸ ἐπιβαίνειν.

358, 24. Δημαρήτῳ ἐκτίσασθαι.] MS. ἐκτίσαι, quasi non capite 79. de redemtionis pretio similiter fuisset active loquutus.

359, 7. Ἐπικυδείδεος παῖδα.] Officio non liberali fuere functi homines, qui tantum vitii Herodoto inflixerunt, existimantes quia oraculum infra dicit Γλαῦκ' Ἐπικυδείδη, ideo patris eius nomen fuisse Ἐπικυδείδης, unde in tot editionibus fulget Latina interpretatio *Glaucum Epicydidis filium*; quum illud sit denominativum ab Ἐπικύδης, ut Τυδείδης et similia. Scribe igitur Ἐπικύδεος, quomodo habetur in MS. Nempe Ἐπικύδης ut Θεοκύδης 8, 65. Δίκαιος ὁ Θεοκύδεος, hoc est, Δίκαιος Θεοκυδείδης· 9, 17. Ἁρμοκύδης. Utique ridiculi fuerunt corruptores, quum nomen Epicydes notum satis foret ex Sicilia circa tempora Hieronymi, ubi id memorat Livius et alii historiæ Romanæ scriptores Græci. Tanto autem indignius fuit, ita hæc Græca et Latina tractari, quoniam Italica interpretatio iamdiu habuit *figlivolo di Epicyde*. Hinc ergo etiam intelligendus et corrigendus Michaël Apostolius in Proverb. centuria 3. num. 29., ubi exhibent: Τῆς Πυθίας ἡ γνώμη, ἣν εἴρηκε πρὸς Γλαῦκον τὸν Ἐπικυδίδην Σπαρτιάτην. Latina vero; *Sententia est Pythiæ, quam apud Thucydidem Glauco Spartiatæ dixit:* Qui potuisti tacere, Pantine?

360, 8. Αὐτῷ σχεῖν.] MS. αὐτῷ ἴσχειν.

360, 24. Καὶ ἦν γὰρ δὴ τοῖσι.] Nempe statuerunt librarii, vel qui alii fuerunt, debere hunc locum constitui ex similitudine præcedentium, ubi sæpe vocula sola et sequentibus abcisa præmittitur, ut sic procedant alia. Sic prima particula καὶ addita vulgatis est, quæ tamen nulla in MS. extat, nec debet esse, quum sic quoque causas soleat auctor interponere; ut c. 99. οὐ γὰρ δή σφι. In ipso contextu error admissus est ab typis, quem ita corriges. Hoc enim verum est.

360, 32. Μεμφόμενος τοῖσι.] MS. μεμφόμενος μὲν τοῖσι, quod optime interponitur, sed hinc debuit expelli ab iisdem quos memoravi, ut conveniret antecedentibus vicinis μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι.

360, 33. Πρότερον ἑωϋτὸν ἐξέλασε.] Multa hic ab Valla in Latinis interponuntur, quæ nulla sunt in Græcis, et tamen affatim liquidis, prout Latine constitui. Sed quod notari debet, observavi scriptum esse in MS. optimo προτέρην, non ut sub eo intelligerem ἡμέραν (id enim tempus videretur nimis breve esse) sed ut laxius sumeretur, perinde ut ἐξ ὑστέρης 5, 106., et similia τὴν πρώτην 1, 153., τὴν ὁμοίην, τὴν ταχίστην, τὴν ὡραίην, etsi pronomen hinc abstulerit.

361, 2. Ὑστέρησαν ἡμέρῃ μιῇ.] MS. ὑστέρισαν.

361, 6. Ἄλλοι τῶν Αἰγινητέων.] MS. ἄλλοι ἐκ τῶν Αἰγιν. Ita luserunt in addendo et tollendo has particulas.

361, 16. Ἑπτακοσίους γὰρ τοῦ δήμου.] MS. γὰρ δὴ τοῦ. Et mox ἐπιλαμβανόμενος. Debet enim esse præsens, ut in præcedenti καταφεύγει, non ἐπιλαβόμενος.

361, 24. Σφέας οἱ Αἰγινῆται ἐργάσαντο.] Et sic Valla. *Hæc quum ipsis fecissent AEginetæ.* Sed quanto urbanius ac dulcius atque etiam clarius scripsit auctor? Docet id MS. augens σφέας αὐτοὺς οἱ Αἰγινῆται
ἐργάσαντο. Quod est continuum ipsius, et prorsus eo 959
sensu, prout in AEliano 3, 1. explicandum dixi, cui nihil est oppositum, nisi pravissimum et perfragile et Herodoteæ Chronologiæ par.

361, 32. Ἀπὸ Σικυωνίων ἄνδρες.] Plane Valla interponit vocem *navibus* prorsus necessariam, et licet Aldus cum Camerario et Hervagio omiserint vocem Græcam, non omittitur tamen in codice Florentino, unde restitui Σικυωνίων νεῶν.

361, 39. Διὰ δὴ ταῦτα.] MS. διὰ δὴ ὦν σφι ταῦτα. Omnes particulæ in Herodoto paginam quamcunque ornantes. Et mox στρατηγὸς ἀνὴρ ᾧ οὔνομα Εὐρυβάτης, quod integrum expressit iam Valla.

361, 46. Τρόπῳ τοιούτῳ ἀποκτείνει.] MS. κτείνει. Simile et paulo ante præcessit, et non multo post sequitur et c. 138. et 139.

362, 20. Πεζὸν εὖ ἐσκευασμένον.] MS. πεζὸν καὶ εὖ ἐσκευασμένον. Quod plane iam agnoscit Valla, unde minus dubitabile; qui infeliciter paulo ante adspexerat Κιλικίας Ἀλήϊον πεδίον, quod quum Aldus et Camerarius maiuscula litera A. expresserint, ipse tamen redigebat ad ἅλα, vertens *planiciem maritimam.* Omnia Lexica illud memorant.

362, 26. Ἑξακοσίοισι τριήρεσι.] Mirum sic continuari in editionibus, quum perspicue habeat Mediceus MS. ἑξακοσίῃσι

362, 32. Ποιεύμενοι ταύτην τὴν κομιδήν.] Non sic dicunt Græci, et MS. ταύτῃ. Longe maior nitor, et passim fulgens in Herodoto. Itaque mox cap. 107. in fine idem peregregius codex non patitur vitiose Herodotum sic legi ταύτην τὴν ὄψιν συνεβάλλετο ἐξεληλυθέναι, ut fit et factum est per hæc sæcula, sed ταύτῃ, ut quæ sit vera auctoris manus.

362, 46. Πρὸς τὴν Δῆλον προσορμίζεσθαι.] Satis frequens mentio Deli; unde nunc MS. πρὸς τὴν νῆσον προσορμ. Quod idem testatur codex optimus admissum esse in verbis capitis 99. ὡς ἀπῆραν ἐκ τῆς νήσου, ubi vulgo edunt Δήλου.

363, 2. Αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτο γε φρονέω.] Sive hanc scripturam defendas, sive admittas id quod est in margine τοσαῦτα, tantundem refert, nisi et aliud quid tentes. Scribendum enim, ut scripsit Herodotus, αὐτὸς ἔτι τοσαῦτα φρονέω. Sic enim integre MS. et in contextu sic poni debet expulso illo enclitico γε, quod nullum in MS. legitur.

363, 12. Ὡς λέγουσι Δήλιοι.] MS. ὡς ἔλεγον Δήλιοι. Sequentia enim, quibus affirmat nec ante nec post usque ad ipsius ætatem fuisse Delum motam, agnoscit fuisse rem fere incredibilem, quam tamen Delii tunc iactaverunt pro verissima. Hinc imperfectum requiritur. Non enim anxius est auctor de eo, quid dixerint suo tempore. Quum immineret Delo et Græciæ necessitas ultima, tunc gratum est scire, quid censuerint incolæ.

363, 13. Καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα, τὰ μέχρι ἐμέο οὐ σεισθεῖσα.] Quidquid interpretentur, nihil boni sensus ex hac oratione Græca potest elici; siquidem ea conservetur, prout vulgo obtinet. unde quemcunque ea nacta fuerit lectorem, longe abest, ut potuerit eam intelligere. Et nescio an hanc mendam animadvertens Valla contrariam ei versionem Latinam accommodaverit interpretans, *ad meam usque ætatem tunc et primum et postremum commota.* Ubi vides negativæ ab eo rationem esse habitam nullam. Sed licuit id Vallæ, qui potuit melioris codicis ope adiutus fuisse. An licuit etiam Ezech. Spanhemio? Is enim ostentare audet in notis ad Callimach. pag. 326. hæc Herodoti verba Καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα τὰ μέχρι ἐμέο οὐ σεισθεῖσα *ad meam usque ætatem tunc et primum et postremum commota.* Si Græca hæc et Latina consentire inter se

cenſuit, certe patet ab eo Græca eſſe ignorata. Interim ſic ego tetigi ipsum caput huius improbæ corruptelæ. Nam quum particula iſta non ſit in MS. deleri utique neceſſe est. Sed et particulam τὰ ignorat idem codex; et omnia egregia erunt ſcribendo καὶ πρῶτα καὶ ὕϛατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. Nam et ſic MS. docens molliter, unde iſtud οὐ tractum ſit. Quod ſi iam gaudes cognoſcere, quam culta fuerit hæc inſula propter creditos natos Apollinem et Dianam, aut iuxta alios ſolum Apollinem, et quam ſacra habita, utrumque plenis teſtimoniorum patinis apponet tibi idem Spanhemius in illis notis. p. 476. et 320. credo opinabatur hæc ignota eſſe.

363, 22. Καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε· Κινήσω καὶ Δῆλον ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.] Quid de hac pericope pronunciandum ſit, ego quidem non ſatago, ſed de aliis hæreo, quam tantæ vetuſtatis tempora videntur ita hoc loco firmaviſſe, ut convelli, imo nec quati poſſe videatur. Interim tamen incipe, lector, abhinc attendere. Certe enim quomodo Herodotus dicat aut potuerit dicere γεγραμμένον ἐν χρησμῷ vix capio, neque uſpiam ſimili modo eum loquutum memini. Niſi fallor, habes initium validum, unde iure pateat hanc molitionem in ea verba exerceri. Γεγραμμένον de oraculis uſurpat nusquam, nec potuit uſurpare. Niſi quum narrat θεωροὺς vel θεοπρόπους miſſos ad conſulendum oraculum, postquam omnia peregiſſent, ſcriptum oraculum reportaviſſe domum, ut patria legere poſſet divinum reſponſum, nec error in pronunciando committeretur. Vide 8, 135., et in legatis Crœſi 1, 47. Ex quo ſequitur hunc locum ab aliquo deſcriptum eſſe ex loco auctoris, qui verſaretur in narratione miſſionis ad hoc oraculum, in quo erat ſcriptum de iſta in hunc modum, Movebo &c. Unde prorſus apparet non eſſe Herodoti. Immo prorſus illa, quæ citavi, exſtirpanda puto, quum non videantur Herodoti, ſed ſtudentis hominis, qui doctrinam ſuam oſtentare voluit intempeſtive, quum coërcere nequiret, et ideo gloſſam ἀκίνητον, qua Herodotus alludebat ad hoc ipsum oraculum, explicare volens, margini adſcripſit, quum id forte nuper lectum memoriæ inhæreret. Hoc ſane probare videtur vox γεγραμμένον. Hanc opinionem et iniecit et confirmat,
960 quod in antiquiſſimo iſto Mediceo codice a contextu quidem tota abest, ſed nuperrima manu ad oram appoſita est. Quod per negligentiam librarii ſcribæ accidiſſe non est probabile, quum hic non occurrant pericopæ in ſimilem vocem deſinentes, ut ſæpe inde cauſa omittendi exſtitit, inque Arriano et aliis oſtendimus. Itaque patet non magis Herodoto fuiſſe cauſam adſcribendi oraculi, quam fuit Thucydidi, cuius hæc verba ſunt in lib 2. non procul ab principio. Ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγῳ πρὸ τούτων, πρότερον οὔπω σεισθεῖσα, ἀφ᾽ οὗ Ἕλληνες μέμνηνται.

363, 30. Προσίσχον.] Ita quidem et alibi Herodotus, ut colligendis locis bene declararunt docti eius lectores. Celari tamen non oportet in hoc loco legi in MS. προσίσχοντο.

364, 13. Κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα.] Quum modo huc anteceſſerint verba οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα, animi pendeo, ad utrum locum pertineat, quod hic ex MS. notavi vocem ταῦτα iunctim adiici voculæ δε, atque adeo mediam voculam ἐς deleri in MS. Certe ad alterutrum ea res pertinet, et opinor ad hunc locum.

364, 16. Ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι.] Iocoſum certe. At MS. μάχεσθαι.

364, 20. Ἔπιπτον μὲν ἐπὶ.] Hanc quoque particulam μὲν ignorat MS. et delenda ideo est ſecure, etſi videam cupide Græcos illam geminaviſſe in una periodo.

364, 23. Προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσῃσι τὴν πόλιν.] Duas poſtremas voces non habet MS. Et ſane paulo ante ſic in conſpicuo poſitæ ſunt, ut poſſint ſine periculo abeſſe, nec adſint ſine inani iteratione.

364, 31. Τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν.] Dubito an intellexerit Valla, *rati idem facturos Athenienſes, quod Eretrienſes feciſſent*, quoniam pars ultima neſcio quid ambiguum habet, ac Eretrienſes accipi poſſent tam in primo caſu, ut videtur Valla intellexiſſe, ſequente Italico interprete *ſtimando che il medeſimo doueſſero fare quegli d' Athene che fatto haueano gli Eretrieſi*, an in accuſativo, ut Græca neceſſario poſtulant, ut Perſæ dicantur ſtatuiſſe in Eretrienſes. Hinc accommodavi Latina clarius ad Græca.

Ibidem. Ὁ Μαραθὼν.] Quum in libro 1. et illis, qui hunc ſextum ſequuntur, multa ſit mentio huius agri ob gloriam, quam nunc adipiſcitur, in illis locis non diſtinguit genus, quum nunc id faciat, et huc usque habuerit pro maſculino. Sed optimus ille MS. non deſiit ſervare ἡ Μαραθὼν, etſi mox aliter occurrat. Et mox ἐξ Ἀθηνέων, ut ſæpe.

364, 41. Νίκην ἀνελόμενόν μιν.] Perſpicue MS. ἀνελομένῳ μιν, quod pono, ut præbeat aliis materiam.

364, 43. Τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι.] Et hanc o male tortam lectionem! Quis enim ſecus ſentiat, quum videamus non modo Vallam interpretari *equabus*, (unde mireris, cur capite 125. τεθριπποτροφήσας voluerit interpretari *quadriiugos equos alens*.) ſed etiam mox repeti in Herodoto easdem voces fœminino genere; imo etiam paulo post ſcribere Herodotum αἱ ἵπποι αὗται αἱ τρεῖς ὀλ. ἀνελόμεναι? Palam MS. habet τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι, idque utroque loco, prout etiam in codice quem inſpexit, teſtatur exſtitiſſe Thom. Gale. Huc pertinet 7, 57. Ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα. Et cap. 43. χιλίας βοῦς. Et Cicero 2. Verr. 7. *Greges nobiliſſimarum equarum abactos.* Cæterum mira hic est negligentiæ culpa in Latina verſione, omnia omittente de eius reditu ab exilio, id quod tamen editiones omnes Stephaninas, Francofurtenſem Iungermanni, Londinenſem Thomæ Gale, (quid igitur illi attenderunt?) etiam omnes minoris formæ obſidet: eam expuli.

365, 11. Κίμωνι Ἀθήνῃσι.] Nota est locutio; ſed MSto nequit denegari fides, legenti ἐν Ἀθήνῃσι.

365, 14. Ἐπεφευγὼς.] MS. καὶ ἐκπεφευγὼς.

365, 21. Ὑπὸ δικαϛήριον αὐτὸν ἐσαγαγόντες.] Nequaquam hoc est Herodoteum. Certe enim isto ſenſu adhibuiſſet compoſitum ὑπαγαγόντες· ut ad notionem huius compoſiti citat Portus verba ſuperiora huius libri cap. 72. ὑπὸ δικαϛήριον ὑπαχθεὶς, et quod etiam citat ex libro 9, 92. ὑπαγαγόντες μιν ἐς τὸ δικαϛήριον, ut vides edi vulgo, ſed ubi præclare in MSto exſtat ὑπὸ τὸ δικ. Atqui dicit Portus pro eodem dicitur ἐσάγειν ὑπὸ δικ. et nititur hoc ſolo loco. Fallitur vir optimus. Nam clare in eodem MS. legitur ἀγαγόντες. Quod quidem vel maxime Herodoteum est: docetque cap. 136. Ὃς θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον. Quippe et illic MS. ἀγαγὼν.

365, 39. Καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται.] Non debuit ulterius obtinere illud Vallæ nugaciſſimum, *et ardenti candelabro ſupplicant.* quod huc usque exſtat in omnibus editionibus, præſertim quum ita candide et fideliter id iam Meurſius notaviſſet in Græciæ Feriatæ lib. 5. in λαμπὰς. Cur id non mutavit aut tetigit Thom. Gale?

366, 4. Ἦν γὰρ ἱϛαμένη τοῦ μηνὸς εἰνάτη.] Mirum est in nullo libro antiquo legi ἱϛαμένου, quod idcirco Th. Gale ex ſe profert, ut dicat *Ita omnino.* Quippe et cap. 57. ita dixit νουμηνίας ἀνὰ πάσας καὶ ἑβδόμας ἱϛαμένου τοῦ μηνός. Ergo et Valla interpretabatur *nonus dies inſtantis menſis*, participium intelligens pro ſimplice *ſtantis*. An placere potest enallage?

366, 10. Ὄψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ.] Quis neget etiam ſtupido lectori ſatisfeciſſe Herodotum in declarando huius conturbantis viſus modo? quod non dubitavit
facere tripliciter, ne quid ambiguum reſtet; primo ὄψιν, deinde νυκτὸς, tertio ἐν τῷ ὕπνῳ. Potest enim 961
fieri noctu extra ſomnum, ut Bruto lucubranti ille malus genius. Quæ tria ſic iunctim veniunt quoque 7, 12. Κατύπνωσε, καὶ δή κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν. Attamen tres ultimæ voces non ſunt in MS. Nam ſane in illo ſtatu eum deprehenſum a ſomnio ſatis fatetur addita temporis nota νυκτός. Quam quum non apponat in capite 118., merito illic addit iſta noſtra ἐν τῷ ὕπνῳ, pro quo recte illic convenientia. Sicut etiam cap. 131. dicit 5, 55. ἰδόντα ὄψιν ἐνυπνίου.

366, 30. Ταύτην τὴν ὄψιν συνεβ.] Limatius et concinnius eſſe, quod legitur in MS. ταύτῃ, dixi paulo ante.

366, 34. Πιεζόμενοι.] MS. πιεζεύμενοι.

367, 7. Μελλόντων δὲ σφέων συνάψειν.] Prorſus ut 5, 75. Μελλόντων δὲ συνάψειν τὰ ϛρατόπεδα ἐς μάχην. Itaque et hoc loco vocem σφέων non habet liber MS. Reliqua deinde ſic ſcribit; μελλόντων δὲ συνάπτειν, ut novimus utrumque recte dici, etiam placuiſſe Herodoto.

367, 48. Καί κως ἐς ἔτι τουτέων ἀνήκει &c.] Nullius bonæ mentis oratio hæc Græca: et quis in his inſpiciet Latina Laurentii, *quomodo ad te harum rerum arbitrium redeat?* Quod etſi transſiliat Stephanus per ſilentium, tamen ipſe mentitus ſibi fuit, ſi credidit Græca iſta ab ſe intelligi, quum id fieri nequeat, niſi ab illo, qui recorrigat ex optimo MS. Καί κως ἐς σέ τι τουτέων. Hæc quum videantur haud dubie adfuiſſe interpreti, unde in tantum mutata ſunt? Crebrum in Herodoto uſum huius verbi docent Collectanea Porti, ſed unde abest hic locus, nempe quia procedebat ſolita conſtructio. Sic ab utroque iacuit deſertus hic locus.

368,

368, 10. Οὔκω τι συμβολὴν ἐποιέετο.] Per literarum transſpoſitiones, tanto magis nefarias, quanto occultiores, periit omnis ſuavitas, quæ propria est Herodoti; ſed quas elegantisſima inverſione evolvit optimus MS. οὔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο.

368, 14. Δεξιοῦ κέρως.] MS. κέρεος.

368, 15. Ὡς ἑκάςη αὐτέων.] Nimium hic ſermo proclinat in prytaneias ipsas. Itaque melius MS. ὡς ἑκάςου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανηΐη.

368, 28. Ἐν τῇσι πεντετηρίσι.] Quæ ad Panathenæa reſpicere notavit Cl. Meurſius in libello de eis ſcripto cap. 26. Mire mox Valla de imitatione aciei Medicæ, quam Attica fecerit. Non ſic loquuntur Latini, ut illic ponant verbum hoc. deinde *aciem paucis confertam ordinibus* quis dixit?

368, 43. Αὐτοὺς ἐόντας ὀλίγους.] In MS. media vox non est, unde quis ultra deſideret?

369, 12. Συναγαγόντες τὰ κέρεα.] MS. auctior συναγαγόντες τὰ κέρεα ἀμφότερα, quod habet ſuam venerem, et neſcio unde ad hoc venerit Italus ſcribens *contraſero ambe le corna*, quum Valla deſtituatur eo vocabulo.

369, 14. Ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.] MS. ἐς ὃ ἐς τὴν θάλ. quaſi diſplicuerit librariis repetitio voculæ ἐς.

369, 17. Ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος.] Interpretatur Valla *quo in certamine*, qualitercunque intellexerit. Italus *mori in queſta battaglia.* Sane fieri potuit, ut in isto prælio, quod prius cum Perſis in Marathone confectum fuit, occubuerit Callimachus: at certe Cynægirum novimus non in priore commisſione, ſed in hoc contra victores media aciei Perſas, ſed retroactos, et fere apud naves conflictu occiſum eſſe; adeo ut quum et polemarchum et unum ex ducibus Herodotus iungat Cynægiro, potius videantur etiam illi et loco et tempore eodem, quo Cynægirus, mortui fuisſe. Id ut credas verum eſſe, atque etiam Herodotum voluisſe, corriges ex optimo libro ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ, quod est oppido exquiſitum, et ſæpe de parte bellici conflictus adhibitum. Clare 7, 190. Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ νέας διαφθαρῆναι· 8, 89. Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ ςρατηγὸς. Et ſæpius Quinetiam appellatio ipsa Καλλίμαχος non exſtat in MS. Sed neque MS. ſcribit Κυναίγειρος, ſed Κυνέγειρος.

369, 24. Τρόπῳ τοιῷδε.] MS. τρόπῳ τοιούτῳ.

369, 28. Αἰτίη δὲ ἔσχε.] Sic 5, 70. Τὸν δὲ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾷν παρὰ τὴν γυναῖκα. Sed hanc ipsam locutionem variat hic ſcriptor, ut in isto ipso loco ſtatim apparet. Itaque legitur etiam nunc in Florentino MS. αἰτίην δ᾽ ἔσχεν· quod cur reiicias, nihil est. Nam infinitivus nunc ponitur pro nominativo, et conſtructio ſic fingitur Τὸ αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι ἔσχε αἰτίην Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς.

369, 31. Ἀναδέξασθαι ἀσπίδα.] MS. ἀναδέξαι. Et quid eo certius? quum etiam infra cap. 120. rurſus dicat Ἀλκμαιωνίδας ἄν κοτε ἀναδέξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματος ἀσπίδα. Et rurſum cap. 123. τούτους γε ἀναδέξαι ἀσπίδα. Nam et ibi ſic MS. Ita patet bene a Valla adhibitum verbum *oſtendere*, ſed omnia ab eo confuſe acta, dum quod nunc ſcutum vertit, infra dicit parmam; et maxime quod ſcribat *Perſis adhuc apud inſulam agentibus*, non interpretans ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσὶ, quæ ſunt verba Herodoti, ſed ἐοῦσι ἔτι ἐν τῇ νήσῳ, perperam, ut mirer prætermisſam hanc labem ab Stephano. Cæterum phraſin hoc loco ab Herodoto adhibitam uſurpavit Dio Cocc. in Excerptis Peireſcii pag. 749. Ἀπὸ παραγγέλματος αὐτὸς τὴν ἀσπίδα ἀναδείξας, et Latine reddit Valeſius *ipse cum clypeo agmen ducens*, quaſi ſupponeret decurſionem, quam clypeo moderabantur. At ea nulla fuit; unde debuit ex imitatione huius loci interpretari ſimpliciter *ipse ex com-*
962 *poſito clypeum tollens et oſtendens.* Sed inde patet Dionem nunc quoque legisſe verbum hoc Herodoti in activo. Quid quod et Plutarchus in Κακοηθείᾳ ſui Herodoti non aliter habet quam ἀναδεῖξαι? En maxima et plurima fidei pignora!

369, 33. Ὡς ποδῶν εἴχοντο.] MS. ὡς ποδῶν ἦκον. Nota est elegantia, quam huic verbo per genitivi conſtructionem addidere Græci, et ſæpe utitur Herodotus, ut ab viris doctis pasſim notatum est, quæ exempla licet augeat hic locus ita ex optimo codice correctus. Adde iam prolata 11, 43.

369, 42. Ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους.] Quam conniverint nuper in hoc loco rite ſpectando, res ipsa dicit, et cur ſic corripuerit numerum hic ſcriptor, notavit Berneccerus ad Iuſtinum 2, 9.

370, 24. Ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλ.] MS. προσέσχον πρὸς τὴν Ἀσίην.

370, 30. Κισσίης χώρης.] De qua ſedulo collegit aliqua Nob. Thom. Stanleius ad Æſchyli Perſas pag. 756., ideo hic facile non prætereundus, quia et hanc mentionem Herodoti citat et viros militares ex libro 7.

370, 31. Ἀνδέρικα.] Sic vulgo. At in MS. Mediceo plane ſcribitur idem nomen, quod exſtat lib. 1. cap. 185., Ἀρδέρικκα, etſi non ſit idem locus, ut patet ex illis, quæ de uuoquoque traduntur, tamen ut in diverſis regionibus duo loca exſtiterint pari nomine inſignia, ut ſæpe contigit; ſed quod de hac appellatione nequivit ſibi imaginari Ortelius, ut neque Bochartus, cui cognita literarum mutatio, ut perinde illi ſit per *n* an per *r* ſcribatur, maximam mox immiſit audaciam, quam nec meam facio, nec ultra attingo. Vide eam in Phaleg 4, 16.

370, 36. Ἥμισυ ἀσκοῦ προσδέδεται.] MS. ἥμισυ ἀσκοῦ οἱ προσδ. Sic vere integra locutio.

370, 40. Συνάγουσι ἐν ἀγγείοις.] Nihil certius, quam et omnia liquida et oleum, quod profluit, excipi debere in vaſa, ut Latini dicunt, ἀγγεῖα, ut Græci, omnino diverſisſima et multiplicia, et ſic colligi. Itaque apparet verum dici ab auctore; ſed id ita ſimplex est, ut fere ſit brutum vel σαθρὸν, quum quia nunquam aliter agitur, nec agi potest, id dici non debeat. Sed omnino aliud longe et melior ſenſus ab Herodoto lectori inculcatus fuit. Non enim de eo agebatur, quibus rebus colligeretur oleum; ſed haud dubie erat hoc oleum magnopere diverſum ab oleo naturali, quod ex olivis exprimebatur. Id intererat ſciri, cuius foret naturæ, et in quo diſtaret ab oleo vero. Itaque mirabile est, quod bonitas codicis Florentini nos docet ab Herodoto ſcriptum eſſe, videlicet tantum illa, τὸ δὲ ἔλαιον οἱ Πέρσαι καλέουσι ῥαδινάκην· ἔςι δὲ μέλαν, καὶ ὀδμὴν παρεχόμενον βαρέαν. Nihil ſatagit de vaſis. Sed ſtatim oſtendit Perſis id haberi ſingulare genus liquoris, quod ſimilitudinem olei præ ſe ferat, ſed tamen et colore ſuo et odore ſtatim ſe prodat, ut hinc Perſæ ſpecifica appellatione diſtinxerint, et ſub alio nomine venale in tabernis exſtiterit. Plane igitur dimitto mentionem vaſorum ſine damno Herodoti vel huius Perſici olei.

370, 48. Τριταῖοι ἐκ Σπάρτης &c.] Ut opinor, bene cesſit exemplari Mediceo omiſisſe non necesſaria, patetque ea deleri debere. Sed non tantum patet mea vis, ut nunc quoque confirmem accesſionem, quæ his verbis ab illo ipso codice adduntur interponendo, quod modo vix lectum est, μετὰ τὴν πανσέληνον. Nihil occurrit, cur opinor iterari debere. Et tamen quoque imaginari mihi nequeo aliquid fruſtra aut temere in isto MSto notatum eſſe. Quin tu vide, quam indefinita ſit ſpatii et temporis menſura, post plenilunium venisſe Athenas, ita feſtinos, ut triduo quam egresſi ſint e Sparta, in Atticam pervenerint. Si rogem quanto tempore post plenilunium eguerint vel uſi fuerint ad armandum et copias componendas? De eo non dicit, et tamen inde etiam res pendet. Propterea ut id clare appareret, videtur repetere, quaſi dicat istos Laconas post plenilunium venisſe Athenas, ſed ea velocitate et cupidine occurrendi ad rem gerendam, ut tertio prorſus die post plenilunium adfuerint. Quod iter non conficitur ab hemerodromo, niſi biduo. Et conſidera inſuper tempus necesſarium in comparando.

371, 15. Καλλίεω δὲ τούτου &c.] Audimus excesſum hiſtoriæ, cui ſimilem ſuo operi non indulſit Herodotus; neque inter tot tantosque viros, qui in eo memorantur, ullus est, quem tanta ad laudem famamque commendatio proſequatur, quum tamen certe multi ſint, de quibus dici queat τούτων ἄξιον εἶναι πολλαχοῦ μνήμην πάντα τινὰ ἔχειν, præſertim quum quæ de hoc Callia narrantur, ſint aliena ab filo hiſtoſtoriæ, quam tractat; et præter palmas in ludis contineant tantum domeſtica de filiabus et largitare dotium. Quid quæris? Certe nullam literam univerſi ſi huius excesſus, usque ad Καὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι potui reperire in optimo codice, ut hinc dubitare nequeam, quin aliquo postea tempore ab alio adſcriptum margini librarius nimium facilis receperit in contextum.

371, 38. Τοὺς ὑπολοίπους.] Mire voluerit in negotio prorſus vano declarare Herodotus, quam fuerit proclivis et acutus in non uſurpandis iisdem vocibus, ſi nunc ſcripſerit ὑπολοίπους, mox uno verſiculo aut non multo amplius certe interpoſito τοὺς λοιπούς. Certe in libri ſequentis capite 41., postquam dixit ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων, ſubnectere non dubitat ὁ λοιπὸς ὅμιλος.
Sed ſcito legi etiam hoc loco in MS. Mediceo τοὺς 963
λοιπούς.

371, 44. Ἴσως ἐπιμεμφόμενοι.] MS. ἴσως τι ἐπιμεμφ. Hoc enimvero deerat, ut crebro amat illic addere adiectivum. In quo id notabile est, quod quum ſcri-

bat auctor lib. I. c. 116. ex vulgatis editionibus Ὥςε καὶ παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ἐπιμέμφεσθαι, Portus in Lexico citet ὥςε καὶ παῖδα τὸν σὸν μὴ ἐπιμέμφεσθαι, quum certe iudicaverit Herodotus exigi ab isto verbo casum nominis.

372, 16. Ἐξενεῖκαι εἰσάπαξ.] Eam verbi formam aliquoties adhibet auctor. Immo illam videtur quoque in suo exemplari legisse Dio Chrysostomus, qui in fine sermonis de Avaritia 17. ad hanc narrationem respiciens scripsit: Τοσοῦτο χρυσίον αὐτοῖς ἐπιτρέπειν ἐξενεγκεῖν, ὅσον ἕκαςος ἂν δύνηται τῷ σώματι. Nihilominus iam habet MS. ἐξενείκασθαι, et istud præpono omnibus, Dionem non magis in hac parte observans, quam in opinione, quam affingit Crœso, quam certe ex Herodoto non colligas, nec Crœsi sapientia tam altum ascendit. Habet istud medium quoque Thom. Gale.

372, 18. Ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν.] An haec descriptio sit Herodoti, deliberato opus est. Nec enim ad sinum profundum et capacissimum demittendum facit magnitudo tunicæ Græcæ. Si de Romana toga sermo esset, ibi certe aliquid magis fluxum in ipsa veste supponi posset, ut composita faceret sinum laxissimum. In tunica Græca id concipi nequit, quum nec plicaretur in rugas, nec tam laxa dependeret, ut per sinistram suspensa sinum faceret. Dicit ergo eum vestitum modo communi fuisse, et sumpsisse tunicam, sed cui adscitus foret amplissimus et spaciose extendendus sinus. Varinus Vav. intellexit τὸ ἄνω τοῦ πέπλου. Sic enim scribit in v. Κόλπος, citans hunc Herodoti locum; quale quid quis nequiret scribere. sed unde peplus ad hunc virum? Certe in MS. non est illud μέγαν.

372, 19. Κοτόρνους τῶν εὕρισκε.] Hæc lectio statim loquitur se factam esse ab aliquo Ionismi nimium memori aut studioso. MS. κοτόρνους οὓς εὕρ.

372, 31. Καὶ πρὸς ἑτέροισί μιν δωρέεται οὐκ ἐλάσσοισι.] MS. καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω. Sicut enim vulgarem constructionem alibi offendimus in Herodoto, ita et hanc posteriorem, ut fide vincat codex MS. Et similis varietas in superioribus apparuit.

372, 35. Τύραννος ἐξῆρε.] Vertit quidem Valla *extulit*, sed Portus, quum verbo ἐξαιρεῖν dederit duos locos, hunc noluit agnoscere. Sed est magis poëticum et Sophocli familiare. Id Ionicum non erit, nisi rescribas ἐξήειρε. Sic enim MS. Vide Portum in Ἀείρειν.

372, 37. Ἢ πρότερον ἦν.] Eadem clausula 7, 101. Φὰς οὐδέν οἱ ἀηδέςερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν. At modo verbum postremum in MS. non est.

373, 11 Αἰολίδος.] Quid cogitant eruditi lectores? an ea versio convenit Græcis? Recte et Valla et Th. Gale Αἰτωλίδος. Quod quum plane ita exhibeatur in exemplari Mediceo, credidi typorum fuisse errorem, et expuli.

373, 14. Λεωκίδης.] MS. Λεωκήδης, quod præstat et plane simile illi est Δημοκήδης lib. 3. cap. 129. Itaque hactenus Herodotum purgo ultra Grentemesnilium. Reliquorum error manifeste hinc ortus fuit, quod verba τοῦ Ἀργείων τυράννου ascenderint in superiorem versum, et adiuncta sint primæ mentioni nominis Φείδωνος, quum deberent adnecti secundæ, ut sic lectio debeat progredi: Ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου Φείδωνος παῖς Λεωκήδης, ἀπὸ Φείδωνος δὲ τοῦ Ἀργείων τυράννου, τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος &c.

373, 19. Ἀζὴν ἐκ Παίου.] Satisfecisse me opinor indicando lectionem veterem Πάγου. Ortelio tantum animi fuit, ut ab eo appellaretur urbs *Pæus* Παῖος, quod vitavit Grentemesnilius, etsi nihil proferens melius, cum Herodoto conferens Pausaniam.

373, 30. Ἐκ δὲ Θεσσαλίης ἦλθε.] MS. ἦρχε pro ἤρχετο. Quum sæpe in hac historia frequentavisset verbum ἦλθε, videtur offensus tandem voluisse aliquid aliud, unde venit primo illud ἀπίκοντο, et mox nostrum ἤρχετο. Et mox ἐπύθετο, non ἀνεπύθετο.

374, 36. Τῷ δὲ Ἀλκμαίωνος Μεγακλέϊ ἐγγυῷ.] Pro his in MS. legitur tantum, Μεγακλέεϊ δὲ ἐγγυῷ.

374, 40. Ἀμφὶ μὲν κρίσει.] Ut sæpe auctor. Sed nunc habet MS. κρίσιος.

375, 17. Ἀτάρ τινα ἔγκοτον εἶχε.] MS. ἀτάρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε.

375, 18. Διὰ Λυσαγόρην.] MS. διὰ Λυσαγόρεα.

375, 23. Ἢν μὴ οἱ δώσει.] Nescio quando inceperit hæc lectio placere: habent certe eam Th. Gale, Iungermannus et Stephanus iam ab anno 1592., ut ab Stephano venisse opiner, quum ante illum habeant ἢν μὴ οἱ δώσειν, quod posset omnino retineri, quum alteram scripturam ne Grammaticæ quidem trocinia ferant. Omnino lege ex MS. ἤν μιν οὐ δώσιν, si illa non dant, prout de vocabulo μιν iam annotatum est. Sed verbum prave expressum est in contextu, quod sic repara.

375, 36. Ὑποζάκορον τῶν χθονίων Θεῶν.] Tam prava hic erat interpretatio Vallæ, et tam importunum silentium H. Stephani, qui tamen χθονίους θεοὺς, optimo in Thesauro se ostendit intellexisse, ut debeam iudicare indigenas prioris Deos hinc expulsos esse, quum ante sæculum non tacuerit Portus, sed recte et Ὑποζάκορον et χθονίους θεοὺς adspexerit. Nec debuit Vin-
dingius in Hellene col. 513. illos indigenas Deos re- 964
tinere. Cautior Lud. Nonnius, qui in enarratione nummorum Goltzii Medusam quoque præferentium id subterfugit. Hodie qui id tangit, aquam fert in mare.

375, 43. Ὑπερθορέοντα δὲ.] MS. ὑπερθορόντα δὲ. Hoc enim participium præcipue amant. Cuius libri fides in hoc testimonio quam sit verax, docet nos Suidas palam ita exhibens, et ex hoc loco annotans verbum Ὑπερθορὼν, cui apponit has voces: Τῆς Δήμητρος οὐ δυνάμενος ὑπερθορεῖν τὰς θύρας· θορόντα δὲ ἰέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον. Quæ sunt confusa, et quam fatue possint intelligi et Latine verti et coniecturis inquinari, docet editio Cantabrigiensis et nota Custeri ubique transilientis fores Cereris. Sed ex hoc loco Herodoti omnia rite compones.

376, 32. Οὕτω ἔσχε.] MS. ὧδε ἔσχε· ut 2, 139. Ὧδε ἔλεγον γενέσθαι et centies.

377, 7. Ὅσον παρεὸν αὐτοῖσι.] MS. ὅσῳ, quod omnino restituendum.

377, 22. Τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς αὐτῶν.] Non aliter citat Meursius in Græcia Feriata, ubi exponit Βραυρώνια. Nec aliter editiones quod scio omnes, quum tamen vox ultima sit ab ineptissima manu, ita ut auderem suspicari, an non scripsisset auctor εὖτε ἐξεπιςάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς, αὐτῶν ὁρτασάντων, πεντηκ. Ita certe concinna erat sententia, et scriptio plena. Sed nunc scias vocem illam postremam αὐτῶν ignorari penitus ab MS. quem totis velis sequutus fui.

377, 24. Οὔτε συμμίγνυσθαι.] Hoc etiam credo inter varietates Herodoti annotari debet, si modo eius est, quum legatur in MS. συμμίσγεσθαι. Quod perpetuum Herodoti esse res ipsa docet, virique docti iam observarunt.

377, 30. Λόγους ἔδοσαν.] MS. ἐδίδοσαν.

377, 38. Προσαπολλύουσι δὲ καὶ τὰς μητ.] MS. προσαπολλύουσι δέ σφεων καὶ τὰς μ. ita ut sequens αὐτέων, quod in editionibus solet adnecti, ex MS. omissum sit. Mox etiam καὶ τοῦ προτέρου τούτων ὃ ἐργάσαντο, quod est perpetuum Herodoti.

377, 45. Ὁμοίως ἔτικτον ὡς καὶ προτοῦ.] Particula ὡς in MS. non legitur, et abesse debet fide libri istius Medicei; quam ut spectatissimam licet propriis indiciis, alienis etiam notis opineris præstabilem, evincet auctoritas Salmasii et similitudo exempli, quod ab eo editur in Plinianis Exercit. p. 832. occasioni loci Strabonis, quem in eo laudat Grentemesnilius. Sic 8, 60. Ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ. ubi imperfecte Valla, at Stephanus paulo liberior, *hic manens, pro Peloponneso et Isthmo nihilo secius pugnabis*, sed vitiose causam Peloponnesi et Isthmi in unum coniiciens. Omnino et illic subintelligitur ὡς καὶ πρὸς &c. Verte: *hic manens æque pro Peloponneso pugnabis, ac apud Isthmum.* Et sic MS. 7, 100. Ἐπειρωτῶν τε ἑκάςας ὁμοίως, ὡς καὶ τὸν πεζὸν, καὶ ἀπογραφόμενος· Ibid. 115. Ἅμα ἀγόμενος τουτέων ἕκαςον τῶν ἐθνέων, καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος οἰκεόντων ὁμοίως, καὶ τῶν πρότερον κατέλεξα.

378, 10. Τοῦτο εἶπαν.] Quasi post interiectionem repeteret, quæ ante illam extrema posuisset, ut solet facere. Sed nec hæc verba sunt in MS. et istud τοῦτο ita statim recurrit, ut si invenustum. Etiam præcedentia ὑπολαβόντες εἶπαν satis validum et iustum præbent his adminiculum, ut debuerint omitti.

378, 16. Ἐξ Ἐλεοῦντος.] Hoc inolevit editionibus Herodoti, in cuius historia sæpius memorari eam urbem contigit. Sed omnibus locis perperam, ut non modo ex omnibus scriptoribus eam citantibus apparet, verum et ex ipso vetustissimo codice Mediceo.

378, 22. Καὶ αὐτοὶ παρέςησαν.] MS. καὶ οὗτοι παρέσ.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES

In librum ſeptimum HERODOTI.

379, 13. Καὶ νέας τε καὶ ἵππους καὶ σῖτον καὶ πλοῖα.] An hæc ita interpretari debemus, ut per νέας intelligantur maiores et quas proprie longas dixerunt ac bellicas, πλοῖα vero ſive minuſcula, ſive alia varii generis ad militem aut commeatum vehendum? Certe ita credidit Valla vertens *navigia*. Quin immo ſic videtur facere Herodotus cap. 21. Οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο, τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, τοῖσι δὲ ἱππαγωγὰ πλοῖα. et mox rurſus adiicit νέας. Certe enim Herodotus quum νέας ſimpliciter dicit, maiores et bellicas voluit etiam ibi intellexiſſe; quod ut pateret clarius, ad ſpeciem certam notandam addidit ἱππαγωγά. Idque ipsum, velut ludens in voce νέας, egregio teſtimonio probat ipse lib. 6. cap. 48. Κελεύων νέας τε μακρὰς καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. Cap. 95. παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες. ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας, καὶ τὸν πεζὸν ϛρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας ἔπλεον ἑξακοσίῃσι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Quidquid ſit, quamvis videatur
965 νέας aliis locis ad maiores tantum naves retuliſſe, vix crediderim tamen id ab eo diſtinguendi gratia inter νέας et πλοῖα factum, ac libentius idcirco accederem ad MS. Mediceum, qui voces poſtremas duas ignorat.

379, 15. Ἀσίη ἐδονέετο πᾶσα.] Ut ſolet vox poſterior ſæpe addi, ubi vim ſignificationis non implet, ſed magnam partem continet. Ita nunc quoque ſumi poteſt. Sed quid agimus? Illa vox non eſt in MS. Sane in capite 9. maluit dicere, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης, καὶ νέας τὰς ἁπάσας. Eſt plane ἔπεσε τὸ θέητρον, non addita πᾶν.

379, 17. Τετάρτῳ ἔτεϊ.] MS. τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ, unde ſuſpicio quædam oritur loci huius male tractati, quem tot participia inſignem faciunt, vix alibi occurrentia ſic iunctim. Hinc illud δε post vocem καταλεγομένων, ubi caſſa et vana eſt eius vis, transferebam poſt vocem τετάρτῳ. Sic optime procedunt. Τουτέων δὲ περιαγγελλομένων ἡ Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα, καταλεγομένων τῶν ἀρίϛων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ϛρατευομένων καὶ παρασκευαζομένων. Τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγύπτιοι &c. Priora ſunt ſui generis et diverſæ materiæ, nec pertinent ad poſterius.

379, 20. Καὶ μᾶλλον ὥρμητο ἐπ' ἀμφ.] MS. καὶ μᾶλλον ὥρμητο καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους, in qua repetitione eſt inſigne momentum, etſi nulla varietas voculæ καὶ.

380, 14. Ὁ μὲν Ἀρτοβαζάνης.] MS. ὁ μὲν γὰρ Ἀρτοβ. quod omnino recte inſeritur.

380, 32. Τῷ ὑϛέρῳ ἔτεϊ.] De hoc computo agit Dion. Petavius lib. 10. cap. 23.

380, 46. Ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις τάπερ &c.] Aldus diſtinxit: ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν, ταῦτα πρήσσοις, τάπερ, unde priorem notam ſuſtulit Camerarius, ſequentibus aliis; Stephanus etiam poſteriorem, unde ſimiliter et Iungermannus et Thom. Gale. Sed nulla parte hæc oratio ſcopum attingit adhortationis, quam ſibi propoſuit Mardonius. Quid enim ſive Græca, ſive Latina colligas, aliud ea ſuadet, niſi ut primo res AEgypti curet, deinde Græciæ? id quod ſponte ſua in animo habebat Xerxes. Deinde ineſt his negligentia quædam, qua propoſito Regis obſtare quidem non audet, ſed nec laudat id ipsum, ſed quando ita vult, patitur ut perficiat: ſic enim Valla; *Tu vero quod in manibus habes perfice*. At Mardonius contrarium intendit, conatus perſuadere, ut antiquiorem curam Græciæ habeat, quam AEgypti. Quod quum aperte non ſuſtineret eloqui contra regis deſtinationem, latenter id innuit, ita ut tamen videatur regiæ voluntati indulgere, vocans AEgyptum quidem ἐξυβρίσασαν, ut merita ſit quæ pœnas luat, ſed tamen ante et poſt nominans Athenienſes et Athenas, ut iſtis aures regias impleat. Egregie ſane hoc omne apparebit, ſi ex optimo MS. reſcribas in his verbis: ἀλλ' εἰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις. Sic enim illic habetur, quod mutarunt qui non advertebant particulam εἰ eſſe hic optativam. *Sed utinam, ut quidem nunc est, ea perficias, quæ in manibus habes. at certe pacata AEgypto* &c. Ita blanditur Regi et præſentium propoſitorum felicem eventum optans vel inſtanter urget expeditionem contra Athenas. Ut in laudatisſimis illis Excerptis Peireſcianis Polybii pag. 150. Εἰ γὰρ ἐγὼ ταύτην ἴδοιμι τὴν ἡμέραν &c. Et iam eſt obſervatum aliis.

380, 49. Ἵνα λόγος σε ἔχῃ.] MS. ἵνα λόγος τέ σε ἔχῃ. Apodoſis clara ſequitur, ut hoc debeat anteire, ipso Latino interprete iam oſtentante. Immo ita plene extulit Aldus et Hervagius. Stephanus anno 1592. negligere incepit, quod ſequuti poſteri.

381, 3. Τούτου δὲ τοῦ λόγου.] Hervagius in utraque omiſit ſecundam τοῦ. Sed MS. τοῦδε δὲ τοῦ λόγου· et rurſus παρενθήκην ποιέσκετο τήνδε, non ἐποιέετο, quod omnem in partem eſt accuratisſimum, quum occurrant in Herodoto et Ἐκπέμπεσκε et ἄγεσκον et ἔρδεσκε et ποιέεσκον et φεύγεσκον et τρέπεσκε, et ἐλάβεσκον, quæ nec ignota ſunt doctis lectoribus.

381, 4. Περικαλλὴς χώρη.] Cur hæ voces minus mereantur verbum cui innitantur, quam ſequentia, non video. Et certe optimus MS. habet περικαλλὴς εἴη χώρη, quod eſt oportuniſſimum, nec refert, utrum mox ſequatur φέρει, an φέροι. Nam deſcriptio, qua mox Mardonium deſcribit Herodotus, adſumitur ab Cl. Stanleio ad AEſchyl. p. 772. ad probandum illum vel præcipue fuiſſe τῶν κακῶν ἀνδρῶν, ut eos vocat iste poëta.

381, 12. Σύμμαχα γενόμενα πρὸς τὸ πείθεσθαι.] Recte id quidem, ſed cedere debet optimo MS. in quo legitur ἐς τὸ πείθεσθαι.

381, 19. Ἔτι πλέον προσωρέγοντο.] MS. ὅτι πλέον.

381, 37. Καὶ οἱ Ἀλευάδαι &c.] Eſt concluſio quædam ſermonis ante habiti de Onomacriti et Piſiſtratidarum reconciliatione et conſentiente ſuffragio apud regem Xerxem ad bellum Græciæ concitandum. Hos binos ait coram rege frequenter de hac re egiſſe. Itaque quid oro huc faciant Aleuadæ, quos ante dixit non niſi nuncios mittendo multa pollicitos eſſe ad evocandum regem in bellum Græciæ? et de quibus ſermonem abſolvit tum, quum Piſiſtratidas retulit ſimiles ipſis ſermones habuiſſe. Certe non poſſunt Aleuadæ per omnia iungi Piſiſtratidis et Onomacrito, quorum hi Suſis fuerunt, non illi. Nec enim ex Aleuadis quenquam ax Theſſalia notavit traieciſſe ad regiam Perſicam, arbitratis ſe ſatisfeciſſe per nuncios. An vero hi nuncii ſunt æquales Piſiſtratidis, ut coram rege Xerxe etiam dixerint ſententiam cum illis? Itaque merito videor obſequuturus optimo codici eiuranti tres iſtas voces, quæ Herodoti non ſunt, ſuperius loco decentisſimo poſitæ, 966
ut nunc iterari non oporteat. Egregium profecto agnoſcis adulteratæ manus in Herodoto indicium ab illo MSto ſervatum.

382, 11. Τὰ μέν τοι Κῦρός τε.] MS. τὰ μὲν νυν Κῦρός τε.

382, 20. Φαυλοτέρην.] At MS. clare φλαυροτέρην. Intererat hunc locum ſic pateſieri, quia et Portus rationem huius vocabuli habuit ex Herodoto, non illius, quod vulgo hic legebatur.

382, 21. Ὑμέας ἐγὼ συνελ.] MS. ὑμέας νῦν ἐγὼ συνελ.

382, 41. Εὑρίσκω ἀναλογιζόμενος.] Quis hoc loco ἀναλογισμὸς intelligatur, difficile dictu eſt vel inventu, nedum ut ratiocinando compertum dicat Valla. At contra legitur in optimo MS. ἀνευρίσκω λογιζόμενος. Quæ immutatio vel ideo probari debet, quod fere idem ex ore eodem proferri curat Herodotus infra c. 28. Εὗρον λογιζόμενος. Aliud plane agitur etiam infra cap. 194., ubi exſtat ἀναλογιζόμενος Δαρεῖος εὗρε οἱ πλέω ἀγαθὰ &c. ubi quod oportet dicemus. Etiam paulo ante MS. ἐπ' αὐτέους, non αὐτούς.

382, 46. Ὅμουρον ἐοῦσαν τῇ ἡμετέρῃ.] Et quare sic mutaverit? MS. ὁμουρέουσαν.

383, 10. Νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρῳ.] Quam quæsitæ hic ambages? et unde istud postremum, quum Stephanus testetur de suis ἡμετέρᾳ? Potuit Valla pervenire ad *in nostra domo.* Utrum aliquid ex his duobus illuc propius accedit, an vero ἡμετέρου? Proculdubio hoc postremum, præterquam quod eximium et dulcissimum. Sit etiam; atqui ita legitur in Medicea membrana, ut multis nominibus, ita certe etiam hoc ipso veneranda.

384, 9 Ἐγὼ ψευσθείην.] MS. ἐγώ γε ψευσθείην. In verbo sequenti ἐπιλεήνας versionem Vallæ non tetigi, sed debet conferri AEm. Porti explicatio satis docta in Lexico.

384, 22. Λεχθεισέων δὲ, ἐστι· ὥσπερ &c.] Sic ego distinxi hunc locum, quem vulgo male concipi in editionibus opinabar, unde etiam prave Valla interpretationem miscuit, quum Herodotus non dicat *licet tanquam aurum purum deligere.*

384, 25. Ἐγὼ δὲ πατρὶ.] MS. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ, oportune satis.

384, 36. Καὶ δὲ συνήνεικε ἢ καὶ κατὰ γῆν.] MS. καὶ δὴ καὶ συνήνεικε ἤτοι κατὰ γῆν. Quæ necessaria particulæ iteratio, et haud dubie cognitam habuit Valla, unde usurpavit particulam *atqui*, ut bene oppositionem deprehenderit, sed in cæteris aberravit.

384, 42. Οὔκων ἀμφοτέρῃσι ἐχώρησε.] Locus putidus et insipidus. Atqui si recte interpretatus fuit Valla, *ergo non utraque in parte successit*, debuit scribi ἀμφοτέροισι, ut paulo ante quum etiam præcessissent ἢ κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν, subnectitur ἢ καὶ κατ' ἀμφότερα. Unde igitur ista inconcinna generis varietas? Nonnisi ex vitio scribarum. Manifeste patebit error calami, ubi intelliges veram lectionem, quam præbet optimus MS. οὔκων ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε. Hic dativus similiter turbatus fuit in loco, quem mollivi sub numeris 50, 44.

385, 7. Μηδ' ἠντιώθη.] In hoc verbo exsultavit Mardonius. At nunc MS. μηδ' ἠναντιώθη. Certe apparet ex sequentibus hoc verbum nunc hæsisse in memoria auctoris, ubi habes εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναι τοι θέλει, prorsus alio sensu, quam cui inhærebat iactabundus Mardonius. Etiam mox πρήγματα γεγενῆσθαι, non γενέσθαι. Ita sane Valla, et sensus requirit.

385, 10. Μὴ βουλεύου.] MS. μὴ βουλεύεο. et mox πείθευ, non πείθεο. item ὅταν τοι δοκῇ? non δοκέει.

385, 25. Ἐπισκήπτει βέλεα.] MS. ἀποσκήπτει τὰ βέλεα. Ut discamus ex Herodoto non tantum usurpari in illo genere posse verbum ἐπισκήπτειν, prout novit vulgus, sed et alterum compositum ab ἀπὸ, quod iam libro 1. usurpavit de exitu somnii, et ab Stephano simul Portoque annotatum; ad hunc locum pervenire nequibant.

385, 29. Δι' ὧν ἐσφάλησαν.] MS. δι' ὧν ἐφθάρησαν. Quod si non clarius, certe perfectius prodit eventum et summam eius, ut iste error sit coniunctus cum extrema pernicie. Nihilominus contextui non inserui ob frequentem etiam usum verbi σφάλλειν in hoc scriptore.

385, 35. Εὕροι τις ἂν.] MS. ἐξεύροι τις ἂν, ut solet.

385, 45. Οὐ παρεόντων κατηγορέων.] Patuit ergo viris doctis iamdiu hic aliquid male disponi, ut post diserte positum unum ἀδικεόμενον nunc importune discedat ad multos, et tot quot nemo potest concipere; unde sive librarios scribas sive ipsos editores cernimus ivisse in mutationem, quam non suppeditabat illis Herodotus, sed privata violentia et incontinentia. Exspectari debuit cognitio optimi exemplaris, unde restitui οὐ παρεόν τι κατηγορέων, accusans aliquid non præsens.

386, 14. Ἐξεργασάμενον Πέρσας.] MS. ἐξεργασμένον. Et hæc est forma huius vocis, qua utitur Herodotus, ut duobus testimoniis fecit conspicuum. Et statim: εἰ μὴ ἄρα καὶ, non εἰ μὴ καὶ ἄρα καὶ.

386, 28. Ἐκ Δαρείου, τοῦ Ὑστάσπεος, τοῦ Ἀρσάμεος.] Quum sit hoc unum omnino in antiquitate, quod norim, tota monumentum, in quo series et propago generis ex Achæmene deducti recenseatur; satis patet
967 quam difficile sit qualecunque de eo iudicium. Itaque probare etiam magis possum, quam approbare conatum viri insignis, qui stemmatis eius duplicem ordinem describi a se putavit posse, præsertim quum ne hic quidem locus manserit intactus ab venenoso calamo. Itaque proponam modo, quid mihi occucurrerit in optimo codice MS. liberis aliorum sententiis. In eo igitur sic exstat. Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος, τοῦ Ἀρσάμεος, τοῦ Ἄρμνεω, τοῦ τε Ἴσπεος τοῦ Κύρου τοῦ Καμβύσεω, τοῦτε Ἴσπεος, τοῦ Ἀχαιμένεος. In margine autem maiusculis characteribus et antiquis erat notatum ita: Ἀχαιμένης, Τεΐσπης, Καμβύσης, Κῦρος, Τεΐσπης, Ἄρμνης, Ἀρσαμένης, Ὑστάσπης, Δαρεῖος, Ξέρξης. Hæc ut sine dubitatione affirmare possum, ita pronunciare audeo securius fidem haberi huic uni MSto, quam omnibus retro aut editionibus aut iam visis MSStis aut etiam stemmatis huius confectoribus, ac debere inseri alium Teispen Achæmenis filium, quem ubique omittunt. Lætus hoc duntaxat propono.

386, 41. Τιμωρέειν ἔτι γίνεται.] MS. τιμωρέειν ἤδη γίνεται, quod plane habet interpretatio Vallæ, et necessario ad sensum requiritur, a quo particula ἔτι longe abest.

387, 6. Στράτευμα ἄγειν.] Cur hic alio modo loquitur quam infra, ὡς ὦν μεταδεδογμένῳ μοι μὴ στρατεύεσθαι, addita negativa? Nulla sane causa est præter editorum incuriam. nam MS. plane habet στράτευμα μὴ ἄγειν. An ullus lector Herodoti vivere potest, qui non continue observaverit ab eo addi negativam, ubi alius forsan omitteret? Sic 1, 15. Ἀλλ' ἀπέδοξέ σφι μὴ τιμωρέειν Ἴωσι *decretumque illis est auxilium Ionibus non ferre.* At in verbo Ἀπέδοξε id ipsum iam erat. 4, 125. Ἀπηγόρευον Σκύθῃσι μὴ ἐπιβαίνειν τῶν σφετέρων οὔρων.

387, 7. Προείπας ἀλίζειν Πέρσῃσι στρατόν.] Hoc placuit correctoribus, nempe quia Xerxes consilio suo, Id est, Persis imperavit supra, ut pararent se ad tempus, quo esset iussurus convenire exercitum. Sed non ita considerare placuit Herodoto, qui formulam imperii ab Xerxe dati mavult interpretari, et ideo scripsit Πέρσας, ut est in optimo libro. Formula enim imperii velut fuisse supponitur, Persæ comparate exercitum.

387, 10. Ἐβούλευσας ποιέειν.] MS. ἐβουλεύσαο ποιέειν, ut mox ὑπεθήκαο. Scias hoc ipsum verbum esse, quod ab Porto omittitur in exemplis, quæ collegit de hoc αο, quum habeat istud ὑποθήκαο.

387, 16. Συναλίσας τοὺς αὐτούς.] Voces postremæ non sunt in MS. nec requiruntur, quum integerrima sint et eandem sententiam perfectissime exprimant συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλεξε, neque etiam desideratur tam fumosa versio *coacto eorundem Persarum quos pridie coëgerat concilio.* Sic sibi loquatur Valla. Satis est quum verba cap. 8. σύλλογον ἐπίκλητον ἐποιέετο Περσέων interpretatus fuit *in concilium vocavit.*

387, 20. Ἡ νεότης ἐπέζεσε.] MS. ἐπέξεσε. Valde vereor ne pro ἐπεξέζεσε. Habuimus supra ἐξέζεσε εὔλεων.

387, 36. Περιδεὴς γενόμενος.] MS. περιδεὴς ἐγένετο. Cui lectioni nihil obstat.

387, 38. Πέμπει ἄγγελον Ἀρτάβανον καλ.] MS. interponit præpositionem ἐπὶ ante vocem Ἀρτάβανον. Seu construere placeat πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον mittit nuncium ad Artabanum καλέοντα vocantem et iubentem venire, seu ἄγγελον ἐπικαλέοντα Ἀρτάβανον, ut auctor utatur adsueta sua et elegantissima tmesi, ut paulo ante μετὰ δὴ βουλεύεαι, ut 5, 81. κατὰ μὲν ἔσυραν Φάληρον, κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίης πολλοὺς δήμους. et passim. Deinde MS. ἀπικομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε, non ἀπιγμένῳ δὲ ἔλεγε, quod nihil minus quam Herodoteum.

387, 40. Οὐκ ἐσωφρόνεον.] MS. οὐκ ἐφρόνεον, et mox χρηστῆς εἵνεκα συμβουλίης pro συμβουλῆς, sicut ἀντὶ χρηστῆς συμβουλίης etiam dixit 4, 97.

388, 5. Ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι στρατηλασίην.] MS. στρατηλατέειν, quod est oppido accuratum, mutatumque ab eis qui pleonasmum Herodoteum non capiebant. Iungenda enim sunt et construenda, καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι, nempe στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

388, 13. Τάδε καὶ ἀμφότερα περιήκοντα.] Unde habet Valla istud *quæ ambo tibi cum adsint?* Nullum in vulgatis pronomen illud vel casus accusativus, qui in altero exemplo verbi περιήκειν, quod notavit Portus, appositus est. Itaque est lapsus idem, qui iam supra notatus est. Scribe τά σε καὶ ἀμφότερα περιήκ. Sed neque περιήκοντα ista σφάλλουσι, non sane; unde codex Mediceus habet statim ὁμιλίαι σφάλλουσι, non ὁμιλίῃ. Ita longe elegantius omnia cohærent, quam quæ vulgo lecta sunt et leguntur.

388, 20. Γνωμέων δύο προκειμένων.] Potuit et participium eadem flexura terminari. Certe habet optimus MS. προκειμενέων. Nec dubito ita quoque extare statim infra in MS. etsi non notaverim. Sed et mox αὐξανούσης, non αὐξούσης. Equidem id iam notavit Portus ex aliis duobus locis, quibus hunc locum annumerare non potuit.

388, 36. Τοῦτο τοιόνδε.] MS. τοῦτο τοιοῦτο. Et statim διαιρέω, non διαιρῶ. Nam intellectus verbi satis clarus est, ut docent Beza et Portus; et cui non lectus Suidas? διαιρῶν, ἀναπτύσσων, δοκιμάζων, καὶ

καὶ διακρίνων τὰ πράγματα, καὶ οἷον διαίρεσιν αὐτῶν ποιῶν.

389, 1. Μαθητέον ἤδη ἐςὶ.] MS. ἔςαι.

389, 3. Δέδοκται γίνεσθαι.] MS. δεδόκηται. Miror ab Porto in capite illo quo αὐξήσεις συλλαβικαὶ continentur, hoc genus omitti.

389, 4. Ἀλλ' ἤδη ἴημι ἐν κοίτῃ.] Ita vulgo; ſed optimus MS. docet aliud ſubeſſe. Habet enim: ἀλλ' ἤδη
968 ἢ ἐμὲ ἐν κοίτῃ. Quod explicandum, niſi ſi et ipse ego in tuo cubili dormiero.

389, 8. Νομίζων.] Mirum est, quum Valla ſic abiret ab hoc verbo, et mallet Latine vertere *ſperaret*, H. Stephanum in hac ipsa parte non lætum Latinis eaque mutantem, in hoc tamen concordare, ut verbum id ipsum retineret. Duri ſunt ſane illi in negligendo Græco. An habuit Valla quid aliud? Certe nos abhinc legimus ex optimo MS. ἐλπίζων. Ita enim exhibet.

389, 14. Εἶπε τάδε.] Vocula poſtrema non est in MS. nec requiritur, et meliorem locum infra obtinet.

389, 26. Ἰδών τε πολλά.] MS. ἰδὼν ἤδη πολλά τε.

389, 31. Μεμνημένος δὲ.] Non ut commendem hoc profero, ſed guſtus varietatis ubique ab Herodoto adhibitæ nunc quoque immittit neſcio quam ſuſpicionem, ne opiner plane fruſtra et in vanum contigiſſe, ut legatur in optimo MS. μεμνησμένος δὲ, quum in priore faciat cum vulgatis.

390, 11. Ἐπὶ τοῖσι ἀνειρημένοισι.] MS. ſimpliciter εἰρημένοισι.

390, 14. Θύσσον.] Hoc nomen est monumentum futilium Iſaaci Voſſii in adoleſcentia ſtudiorum ex nota, quam poſuit ad Scylacem, ubi ex Herodoti lib. 7. novit corrigere Θύσος, ut mox dubitet, an non Θύσσος ſcribendum ſit, ut apud Thucydidem legitur Pliniumque, quum Strabonis epitome Θύσσαν vocet. Hæc omnia tamdiu ante eum collegerat Ortelius, ut nihil ſit ipſius. Sed uterque labitur in Herodoto, quippe cuius vetuſtiſſima manus conſentit cum Thucydide et Plinio. Id inquirere debuerat.

390, 28. Διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην.] Particula ἐς non est in MS. Certe id ſimile prorſus est ei quod notat Salmaſius in Flori Annæi verbis 2, 2. *Serpente latius bello in Sardiniam annexamque Corſicam tranſit*, voculam *in* abeſſe omnibus libris.

390, 31. Πρὸς μεσαμβρίην.] MS. μεσαμβρίης, ut ſæpe.

390, 32. Οὐδ' ἕτεραι.] MS. οὐδ' εἰ ἕτεραι.

390, 36. Πινόμενον ὕδωρ.] MS. πινόμενόν μιν ὕδωρ. Rectiſſime.

390, 40. Ἅμα ςρατευομένοισι.] Vocula prior ut nulli lectori moleſtiam attulit, nec forſan allatura eſſet, quum et forſan alias adſcripta ſit, tacere tamen non debeo eam non eſſe in MS. Vel vide cap. 95. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τοῦ Πόντου ςρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας &c.

390, 41. Τοῖσι δὲ σῖτα.] MS. τοῖσι δ' ἐς σῖτα.

390, 44. Πρὸ τριῶν.] MS. ἐκ τριῶν, ac iunctim ἐτέων κου μάλιςα ἐς τὸν Ἄθων, quod oppido egregium, et plane Herodotei genii eſſe probant iſta. 1, 119. Ἔτεα δέκα κου μάλιςα. Et 209. Εἴκοσί κου μάλιςα. Nec mirere, quod ſtatim exhibui Ἐλαιοῦντι, ubi vulgo depravant in Ἐλεοῦντι: ſed illud exſtat integrum in optimo libro.

391, 44. Νέας διαρύσαι.] Quum Stephanus in antiquis Herodoti libris tam notabiliter reperiret ſignatum verbum διειρύσαι, ut notavit ad margines, miror unde illi non placuerit ſimpliciter ſcriptura Heſychii, ut videtur, ex hoc eodem loco iſtud verbum annotantis, ubi ſomniat poëticam epentheſin literæ ι contingere. Utique meminerat Herodotum non eſſe poëtam, in cuius optimo exemplari ſimiliter ipse inveni: et quæſo an id aliunde, quam ex eo quod 2, 135. πλίνθους εἴρυσαν. 3, 30. Ὅτι τόξον εἴρυσε. 4, 10. Τὸν μὲν δὴ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον. Et hinc cap. 36. Φραγμὸν παρείρυσαν?

392, 1. Οὕτω ἐποιέετο.] MS. οὕτω ἐποίεε. Et ſtatim παρεσκευάζοντο δὲ καὶ ὅπλα, non παρεσκευάζετο, quod ferri poterat, immo requiri neceſſario videbatur, ſed cedat genuino, quum ratio Herodoti in participiis bene iam ſit inſpecta.

392, 22. Οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν.] Vox media in MS. non est. Sed infelix in his intelligendis et hinc interpretandis fuit Valla.

392, 28. Τῷ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Καταῤῥήκτης. ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῶν Κελ.] Recte factum ab Cl. Galeo, quum notulis Stephani intermiſcet hoc loco ſupplementum, quod doctrina Salmaſii huc intulit, ſane neceſſarium, ſi Herodotum oportet comparari cum poſterioribus, nempe ut legatur ἐὸν Μαρσύης, ὃς καταῤῥήκτης ἐξ αὐτῆς τῆς ἄκρης τῶν Κελ. Neque enim notum hic nomen fluvii Catarractæ, ſed Marſyæ *fons ex ſummo montis cacumine excurrens magno ſtrepitu aquarum cadit*, ut deſcribit Curtius fere locum hunc Herodoti interpretans. Mira hæc codicum vetuſtorum concordia, quæ cui tempori vel cauſæ adtribuenda?

393, 12. Χρήματα μεγάλα ἐπαγγέλλεαι.] Vox media non est in MS. Et ſane ſi adſpicias, deprehendas otioſiſſimam.

393, 24. Κέκτησό τε αὐτὸς τάπερ ἐκτήσαο.] MS. κέκτησό τε αὐτὸς τάπερ αὐτὸς ἐκτήσαο. Quod et perdulce est, et prorſus non otioſum, ubi ſignificatio vocis αὐτὸς etiam deflectit ad notionem Latinæ vocis *ſolus*.

393, 27. Οὔτε ἐς τὸ μέλλον μεταμελήσῃ.] Nemo quidquam in his vituperet, quum tamen mira violentia explicationem prætulerit gloſſæ et manui auctoris. Nam optimus ille MS. habet οὔτε ἐς χρόνον μεταμ. Quod est haud dubie et verum et egregium Herodoteum: immo ipsa verba iterantur 9, 88. οὐ γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιεῦσι μεταμελήσει· 3, 72. Αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔςαι.

393, 37. Ἐς Κύδραρα πόλιν.] Quam temere damus nos fraudi quorumcunque! Herodoti hunc locum cum 969
Stephano iunxit primus Ortelius, cuius ſapiens taciturnitas debet placere, nec minus Berkelii cautiſſima prudentia. Sed Holſtenio quid agas? Hic enim teſtatus [*MSS. legunt* ΚΤΔΡΑ πόλις] pronunciat [*Atque ita legendum*] quæ utraque ſunt falſa, quum quæ adſcripſit Salmaſius ex MSS. adſcripſerit præcedenti Κύδραι πόλις. Habeo ſub oculis chirographum eius, et ſatis clare id facit diſtincteque. De Herodoto nihil potuit Holſtenius adfirmare, quum exemplar eius, quod procul dubio Florentiæ in manu habuit, non curaverit inſpici. Manifeſte ibi vidiſſet Κύδραρα, quod inde reſtitui.

393, 41. Ἐπ' ἀριςερὴν ἐπὶ Καρίην φερούσης.] Lepide quidem partiuntur hunc locum inter duas præpoſitiones ἐπὶ et ἐπ', et quidem ſic æqua portione utrique attributa, ut neutra poſſit queri. Dubites, utrum tantus exactor vocum fuerit vel ipse Herodotus. Certe, ut nihil aliud dicam, ſcias turbare codicem MS. et legere ἐς ἀριςερὴν ἐπὶ Καρίης φερούσης, quod nequaquam ſpreverim.

394, 21. Ἀθέμιτα ἔργα ἔρδεσκε.] MS. tantum ἀθέμιςα ἔρδεσκε. Huc usque etiam modo pergit Valla.

394, 24. Ἑπτὰ ςάδια.] MS. ςάδιοι.

394, 31. Καὶ μαςιγέας ἅμα τούτοισι ἀπέπεμψε ςίξοντας.] Ex hoc uno loco videas probari veritatem vocis Græcæ μαςιγεὺς. Sic enim notat Henr. Stephanus [μαςιγεὺς flagellator B. ex Herodoto] Scias hoc notari ab illo, a quo ignoratur ςιγεὺς aliter Græcis uſurpari, quam de inſtrumento, quo id ipsum peragitur. Attamen Stephanum ſequitur Portus notans [Μαςιγεὺς, έως, ὁ. *N. H. Virgator.* q. d. flagellator. Qui flagello cædit aliquem. τοὺς μαςιγέας pag. 251, 35.] Quæ notatio incidit in hunc locum. Quod ſi omnis Græca lingua non alio fundamento niteretur, equidem iam omnis cum ipsa Polymnia decidiſſet in mare AEgæum. Nam certe etſi noſtri carnifices iidem ſoleant et virgis cædere et ſtigmata inurere; non inde ſequitur Xerxem pari ratione uſum in caſtigando Helleſponto. Et quid in his ſalis est? quippe quum præceſſerit de ipſis οἱ μάςιγι πληγὰς ἐπικέσονται, num potest videri nunc Herodotus dixiſſe μαςιγέας ἅμα τούτοισι, hoc est, μαςιγέας ἅμα μαςιγεῦσι? Omnino perridiculum. Sed nos Herodotum liberamus, et importunum unius ſyllabæ donum non magis nunc admittentes, quam in capite 233. ἔςιζον ςίγματα βασιλήϊα, aut 5, 6. eam ſyllabam remittimus auctori ſuo, ex MS. ſcribentes καὶ ςιγέας. Hæc mea ſunt. Sed et Th. Gale produxit ex cod. Arch. hos ςιγέας, et apponit *rectius*: an eadem cogitarit, ipse dixerit. Neſcio an mirari oporteat, Petrum Gyllium adeo ample ſermocinantem de Darii et Xerxis auſu circa hos traiectus, bis citare locum Herodoti et mentionem facere tum flagellationis, tum compedum, ſed in utraque citatione non ultra pergere, nec de ſtigmatibus vel meminiſſe. Quid illum terruerit, neſcio; quum ultra proceſſerint quondam οἱ τὰ περὶ τῶν Μάγων γράψαντες, quippe qui καταγινώσκουσιν Ἡροδότου, ut ait Diogenes Laërtius, Latino interpretante *in ius vocant mendaciique arguunt*, perinde ut alii agunt in circumciſione, alii in chronologia, tanquam in Herodoto mitius aliquid dedeceat, quam ſic onerare, quum nihil niſi mentiri graviſſime ab his καταγινώσκουσι ſit peractum. Et gratia ſit eximio Kuhnio, qui Herodotum in parte tam ſtolida non dereliquit. Lege interim, quæ habet Io. Fronto de cultu ſanctor. p. 386.

et Ezech. Spanhem. ad Iulian. pag. 195. ſatiaberis plus ſatis.

394, 34. *Πικρὸν ὕδωρ καὶ ἁλμυρόν.*] Duæ voces poſtremæ non ſunt in MS. nec habuit interpres. Et quæſo an non ſufficit exprobratio, quæ ſatis dira inſequitur, et quidem per hanc eandem vocem?

394, 38. *Ὡς οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει ὡς ἐόντι.*] Voculam priorem aboleri debere quiſque ſatis videt in tam vicina iteratione eius voculæ. Itaque recte abeſt ab MS.

394, 46. *Ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας.*] Quaſi obnoxius foret Herodotus, ita omne genus flagitii eum vexavit. Quis credat poſthæc verba pericopen omitti, quam nihilominus recte expreſſam habet Valla; et tamen nec ab Aldo, nec ab Camerario, nec ab Stephano qui tamen ita accuratus fuit et ante in capite 32. et poſt capite 40., nec ab Iungermanno, nec ab Th. Gale rationem eius habitam vidi. An ita ſaltuatim modo Græca cum Latinis contulerunt tanti viri? Unde maiore cum fiducia eam reſtitui, quum in MS. optimo etiam animadvertiſſem.

395, 6. *Διέκπλοον δὲ ὑπὸ Φαῦσιν κατέλιπον.*] Mira deſtitutio Herodoti, ut nemo accedere huc auſus fuerit ad ſpectandum, nedum ſolidandum, ſi diſceſſeris ab conatu AEm. Porti; qui tamen et ipſe perquam eſt vilis, ut reiiciens Vallæ iſtud *relicto ad auroram tranſitu* velit potius dici *tranſitum ſub auroram*, vel *ſub primum diluculum reliquiſſe*, vel ſeparatim ſcripto ὑπὸ Φαῦσιν, ſub diluculum. Itaque videtur exiſtimare tempus hic deſcribi, quo tranſitus daretur. Quod prorſus non placet, quum agat de parte loci, ubi traiectus pateret, et quidem ſemper. Certe non oportuerat ſcribi de navibus antiquis, niſi ante omnia exactus fuiſſet hic locus, quem ſtudioſe vitaverunt. Itaque in tantum obſequutus fui Porto, ut pro vero haberem ſeparationem ὑπὸ Φαῦσιν et verti *ſub lumen*, quia quum hunc triplicem tranſitum ſtatuat auctor per penteconteros fuiſſe, credidi illic eum patuiſſe, ubi erant lu-
970 mina navium, ſicut nos docet locus Livii 29, 25. *Lumina in navibus ſingula roſtratæ, bina onerariæ haberent, in prætoria nave inſigne nocturnum trium luminum fore.* Hoc lumen Appianus vocat λαμπτῆρα lib. 2. de bello Civ. quo minus mirum eſt ab Herodoto Φαῦσιν appellari. Quod lumen quum gereretur in puppi, videri poſſet indicare prope puppes pentecontérorum ter interpoſitum eſſe ſpatium, per quod vulgo tranſitus daretur minoribus navibus. Auctores antiqui in fabrica navium agnoſcunt Φάλκιν circa ſentinam; quæ vox prope quidem huc accedit, ſed prope illam partem tranſitus dari poſſe non videtur. Propterea quum bene perpendo, res ipſa dictat hos patentes traiectus ibi relictos, ubi maxima erat aquæ moles et inde urgentiſſimus eius curſus, ut optime et celerrime illac poſſent traiicere, et ubi maxime proſpici deberet futura pontis ruptura. Hinc quum medici acutiſſimi in vocibus aliunde petendis ad ſuum microcoſmon, ſervaverint vocem Φλύσις in actione corporis, imaginor mihi Herodotum dediſſe ὑπὸ Φλύσιν prope eum locum, ubi acerrima erat agitatio fluentis aquæ propter copiam hinc vel inde exundantem.

395, 10. *Στρεβλοῦντες ὄνυξι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα.*] Vertit Laurentius *contenderunt armamenta, contorquentes machinamentis ligneis.* At quæ Latinorum machinamenta quibus homines contorquent, intelligi queant per Græcum ὄνυχες, dum multum cogito et inquiro, nihil invenio. Proprie quidem eo notatur unguis, deinde translatum ad rei ruſticæ inſtrumentum σιδηρὸς ὄνυξ. Sed id non torquet, ſed ἐπικνίζει, ſcalpit, ut Theophraſtum interpretatur Plinius obſervante Stephano, non aliter ac ſi ungues et ungulas commiſcerent, ut notat Iuretus ad Paulinum ab nonnullis factum. Et ad eandem rationem ſimilitudinemque referendæ ſunt reliquæ metaphoricæ notationes, ut ſint abſque vi torquendi. Et tamen refert Stephanus; „[Ξύλινοι ὄνυχες apud Herodotum, ubi interpretari „queas *uncis.* Nam ὄνυξ pro unco quoque ſive un„cino ſumitur, ut apud Hippocratem ὄνυξ dicitur „uncus, quo fœtus mortuus extrahitur. Itidem ἀγ„κύρας ὄνυξ dicitur ancoræ uncinus Plutarcho"] Vix indignationem tempero! quid enim ad curva iſta facit hoc, quo torqueri debet, non ſcalpi, aut ſcabi, non fœtus extrahi, non unco captari, non ſtabiliri, ſed tantum ςρεβλοῦσθαι? Nihil profecto ad hunc rhombum Stephanus, nihil ad ſententiam Herodoteam iſte ὄνυξ. Attamen quam lepide et molliter agit AEmilius Portus ad ſubrependum dicam, an ridendum? Ipſo iudice hic ὄνυξ [interdum accipitur pro mechanico inſtrumento ſive ferreo ſive ligneo, quod ad humanorum unguium ſimilitudinem factum eſt incurvum mediocriter ad res aliquas conſtringendas.] Debuiſſet figuram lineis exprimere; habuiſſet lector Herodoti aliquid portentoſum. Unguesne, mi Porte, adhibuiſti ad conſtringendum? Sed ſatis nugarum. Quas hactenus diſſipavit Thom. Gale, ut proferret ex codice Archiep. ὄνοισι, idque iudicaret rectius. Utinam et ὄνυχος veteris et ὄνου novi addidiſſet rationem? Citat hunc ipſum locum Salmaſius in Plinianis Ex. p. 765., ubi λευκόλινον illuſtrat docens eſſe linum maceratum, quia lavacro niteſcit, non quod linum album quaſi ſpecies lini ſit, ut poſſet credi interpretem cogitaviſſe; ſed bene tranquillus retinet quoque ὄνυξι ξυλίνοις, nec quidquam tangit, quum p. 659. verſet ſane ὄνον, ſed remotus ab Herodoto. Utamur igitur non neceſſaria minus quam veriſſima et elegantiſſima correctione, ſcribendo ὄνοισι, quoniam iſtud tam præclarum habet quoque optimus Mediceus. Quippe primo dubium non eſt, quin ad hunc locum referenda ſit gloſſa ex Lexico Herodoteo Goldaſti pag. 746. Ὄνος τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπουν καὶ συςρεφόμενον. Quod male confuſum iſte quiſquis fuit deſcripſit ex Heſychio Ὄνος τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπουν ζῶον, καὶ συςρεφόμενον. Neceſſaria enim illic eſt diſtinctio, et duæ ſunt interpretationes, nempe et beſtiola talis multipeda, et inſtrumentum, quod torquendo et circumagendo ſeu vaſa in aquam demittit ac reducit ſurſum, ſeu ad alia adducenda torquetur. Plane ſpecies quædam ἄξοντος, ut exponit Galenus apud Stephanum, ubi et convenientiſſimum exemplum habes ex Ariſtotele. Locum Suidæ in Μύλη notavit Lindebrogius ad Ammianum 17, 4., ſed amplius ab Suida de eo agitur in v. Ὤνευον. Et quantum ex variis ingeniis produxit ille μύλος ὀνικὸς in ſacris ſcriptis tam infeliciter citatus?

395, 15. *Ἐπεὶ δὲ ἐγεφυρώθη.*] MS. ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη.

395, 17. *Κόσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε.*] MS. κόσμῳ ἐτίθεσαν καὶ ὕπερθε.

395, 27. *Ἵνα μὴ ἐμπιπλῆται.*] MS. ἵνα μὴ πίμπληται.

395, 33. *Ἐπὶ νεφέων ἐόντων.*] In quibus neſcio quid intelligant. Scio autem Herodoteum et perdoctum legi in MS. ἐπινεφέλων ἐόντων. Videnda modo in lexicis vox ἐπινέφελος.

395, 37. *Οἱ δὲ ἔφασαν.*] MS. ἔφραζον, id quod proprie magorum interpretationes ſignificat. Cap. 219. Πρῶτον μὲν ὁ μάντις ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ ἔφραζε τὸν μέλλοντα θάνατον.

396, 11. *Ἀμείβετο.*] MS. ἀμείβεται. Incitati regii animi et iam parati ad reſpondendum et puniendum iudicium clarius eſt hoc præſens.

396, 20. *Ὑπεναντία δὲ τούτοισι.*] Et hic rurſum MS. adiiciens repetit ἀκούσας.

396, 33 *Ποιησάντων δὲ τουτέων τοῦτο.*] Vox ultima 971
non eſt in MS. Et ſane miniſterii abrupta exſequutio magis pateſit.

396, 35. *Οἱ σκευοφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια.*] Non aliter habent MSS. libri et præſertim ille optimus. Et ſequens vox τούτους non patitur id in ſuſpicionem trahi. Quod probaturi ſatis ſunt illi, qui iniuſtum militis Romani faſcem cogitabunt; ut ex eius proportione in Aſiaticis agminibus illos σκευοφόρους portare multa potuiſſe pateat. Clare expoſuit Valla, Porto *calones* interpretante, ut utique non requirantur vehicula, ſed ſingulorum hominum vel animalium quoque terga, præſertim in itineribus, ubi nullum ſpatium vehiculis. Quid enim legimus in fragmento Suidæ in v. Ἐξήρκει. Οὐ γὰρ ἐξήρκει τὰ ὑποζύγια πρὸς τῆς ὁδοῦ χαλεπότητα, ὥςε αἰρόμενοι τὰς ἁμάξας ἐξέφερον ἐν τῶν δυσπόρων. Et talis via videtur quoque ſupponi in narratione Æliani 9. Var. 30. In hoc quidem Xerxis agmine omnia adfuerunt.

396, 36. *Σύμμικτος ςρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμὶξ, οὐ διακεκριμένοι.*] Quia potuerunt huc usque tolerare viri docti, permiſi hunc locum etiam in hac editione ſic legi. Et eſt non diſſimile in cap. 55. ὁ σύμμικτος ςρατὸς παντοίων ἐθνέων. Attamen ſi attendas, nimis garrule una eademque ſententia multis coacervatis verbis exprimitur, ut tanto maiorem fidem mereatur MS. liber, in quo vox prima non exſtat.

396, 39. *Οὐ συνέμισγον βασιλέϊ.*] Iam notaverunt viri docti frequentiſſimum huius verbi uſum, et quidem varia notione, in his Herodoti ſcriptis. Sed nullus eſt, qui cogitavit de hac iocoſa tranſpoſitione literarum, quam affero ex optimo MS. συνέσμιγον, prout Suidas ſic habet ἀμιθρῆσαι pro ἀριθμῆσαι, &c. Salmaſius in Plinianis pag. 321. ἀμιθρὸς pro ἀριθμὸς &c. Hinc non penitus ſpernendum. Deinde MS. προηγεῦντο μὲν δὴ ἱππόται· non μὲν γὰρ, quæ particula ibi non habet locum, etſi expreſſerit quoque Valla. Sed hæc

non

non præbent cauſam, cur vera appareant priora; ea enim fiunt per intervallum.

397, 25. *Διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς Καρίνην.*] Locum hunc proprie notavit Stephanus Byzantius in v. *Καρήνη*, ut ſic ipſe vel legerit in ſuo exemplari, vel corrigendum cenſuerit deſcribens eam *πόλιν Μυσίας*. Sed ex hodierna editionum Herodoti fide Ortelius, in Theſauro ſcribens: *Carine urbs circa Caycum fluvium in Aſia minori, Herodoto.* Ibi Herodoteum agnoſcit, ut in v. Carene oſtenderet nihil ſe concedere Stephano iſti Herodotum alleganti, plane prætermittens mentionem Herodoti. Etiam de eo noluit cogitare, quum referret de Carne, quam noverat Stephano dici Æolidis urbem; quod quum notaret, bene ſciebat in qua parte mundi verſaretur, et in v. Atarneus monet eandem urbem ab aliis poni in Myſia, ab aliis in Æolide, ut debuerit hic eſſe attentior. Hinc multæ poſterorum ſcriptiones de mutatione literarum *η* et *ι*, Holſtenio quidem agnoſcente diverſitatem ſcriptionis, ſed ita nunc tacente, ut mox ab eo *Κάρνη πόλις Αἰολίδος* confundatur cum *Καρυΐα Ἰωνίας*, quod nunquam rebor cogitatum eſſe ab Stephano, Berkelio *Καρίνην* præferente ex fragmentis in v. *Βέννα*. Sed quantopere abest hæc Herodotea et Æolica Carne ab Ionica Carine? Bone Deus, an igitur illi legerunt Xerxen profectum eſſe per Ioniam? Ita ægrotant omnes, quia ad verum accedere nequeunt. Omnino verum nomen est *Κάρνη*, et ſic hoc loco optimus codex habebat *Κάρνην*. Hanc quilibet iſtic videre poteſt. Hanc tuetur Stephanus in v. *Αὖλαι* ab Holſtenio citatus; hanc apud eum nummus.

395, 35. *Ἀπέλιπε τὸ ῥέεθρον.*] MS. *ἐπέλιπε*, ut cap. 58. *Μέλανα ποταμὸν οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ ϛρατιῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα.* Et mox, *Φόβος ἐς τὸ ϛρατόπεδον ἐσέπεζε*, non *ἐνέπεσε*, quod video caſu prætermiſſum eſſe: ſed *ἐσέπεσε* est vera lectio.

397, 45. *Γέργιθάς τε καὶ Τευκρούς.*] Quod genus hoc hominum? fuitne urbs propria Teucri appellata, ut Gergis? an locus aut pagus, aut gens quædam in Troiana regione ſingularis? An *Τευκρίδα* intelligi oportet ex lib. 2. cap. 108. repetitam ex Menelai expeditione? Non opinor. Sane antiquitas omnis de his ſilet. Itaque nec ab Herodoto eos cognitos crediderim, etſi Heresbachius in margine monſtraverit *Gergitæ, Teucros urbs.* Quin tu, mi lector, mecum hæc expende, et accipe, quod ſuppeditatur ab lectiſſimo MSto *Γέργιθας Τευκροὺς* deletis interpoſitis. Id ipſe Herodotus confirmat 5, 122. *Εἷλε δὲ Γέργιθας τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τεύκρων.*

398, 22. *Οἰκτότερα.*] Fingunt ſibi viri docti varias dialectos, quarum venia poſſit litera *ρ* iure omitti: ſed non est, niſi vitium ſcripturæ in quibuſdam MSS. quum Mediceus recte integret *οἰκτρότερα*. Et mox *μᾶλλον ἢ ζώειν* MS. non *ζῆν*.

Ibidem. *Οἵην σὺ διαιρέεαι.*] MS. *οἵην περ σὺ διαιρ.*

399, 7. *Λήψεσθαι τοῦ ἐκείνων.*] Sic editur in exemplaribus Stephani, ſic in editione Galea. Sed ab Aldo et Camerario editum fuit *λείψεσθαι*, quod hic requiritur.

399, 22. *Ἐόντων τῶν λιμένων.*] MS. *ἐόντων τοι λιμένων.*

399, 34. *Εἰ βουλευόμενος μὲν ἀῤῥωδέοι.*] Est id ipſum, quod de Oreſte ſuſpicabatur chorus eum defendens adverſus querelas Electræ in huius nominis tragœdia Sophoclea num. 323. *Φιλεῖ γὰρ ὀκνεῖν πρᾶγμ' ἀνὴρ πράσσων μέγα.* Quam felix viveret Europa, ſi noſtra
972 ætate hanc doctrinam Palatia habuiſſent? Utique pa-
tet audiviſſe ſimile theatra Athenienſium, qui ſatis beati fuerunt, quamdiu licuit eis hæc obſervare; ubi ab fortuna et laſciva cupidine paſſi ſunt ſe impelli verſus Siciliam, non bene perpenſis his monitis, omnia iverunt peſſum.

399, 45. *Μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξῃς.*] Neſcio quid intellexerint, neque unde id petierint, quod ponunt pro verſione, *ut quod firmum est infirmetur.* Nec enim ſententiam habet, nec huc pertinet, ſi intelli poteſt. Nam innuit eum qui in conſultando vias omnes conſiliorum forſan ab aliis prolatas conatus probare invias, non ex ſe produxerit denique aliquid certum, aut indicaverit quid firmum eſſe queat, illum errare ſimiliter &c. Inde patet nihil afferri ab articulo *τὸ*, et præclare ſcribi in MS. optimo *μήτε βέβαιον ἀποδ.*

399, 48. *Καὶ ὀρέων δύο.*] MS. auctior *καὶ ὀρέων τοι δύο*, etſi ambigam an non legerim in eo *ὀρῶν τοι δύο.*

400, 6. *Γνώμῃσι ἐχρέωντο τῇσι καὶ σύ.*] MS. *γνώμῃσι ἐχρέωντο ὁμοίῃσι καὶ σύ.* Et mox *οὐκ ἄν κοτε*, non *πότε.* Egregie, et iam Ionismus hic notatus eſt.

400, 10. *Σφέα προηγάγοντο.*] Sæpius id exſtat in Herodoto, ut notarunt etiam viri docti. Sed in hoc loco MS. habet *σφέας*, mutans repente intentionem ab rebus et *πρήγμασι* ad ipſos Perſas. Reliqui tamen ſuo loco vulgatum, ſi quis eo magis oblectaretur: ipſe enim prorſus id faſtidio.

400, 37. *Ἀμείβεται πρὸς ταῦτα.*] MS. *ἀμείβεται καὶ ταῦτα.* Mire pulchra immutatione ad patientiam nunc regis præ ferocia alia inſani declarandam.

400, 45. *Ἄχαρι οὐδὲν ποιήσαντες.*] Quis credat? an fieri poteſt, ut nimis integer etiam ſermo conſuatur? certe hic talis eſt, cui mala manus adiecit longum iſtud in poſtico participium, quum exhibeatur tantum in iſto venerando Mediceo MS. *ἄχαρι δὲ οὐδέν*; neque ullum veſtigium eſt illius vocis *ποιήσαντες*, in qua ita ſollicite ſervanda ſuccedunt ſibi editiones, ſane ob eam cauſam non probatiores; prout certe mihi videtur dulciſſimum, ſi illa auferatur, quum et ſimile occurrat in capite 168. huius libri.

400, 49. *Θυμὸν ἔχων ἀγαθόν.*] MS. *ἔχε.* Quod et ipſum videtur probandum, ut ſingula tanquam diſtincta capita annumeret, quæ ab eo fieri abhinc velit vel mente vel facto.

401, 7. *Ὑμέας συνέλεξα.*] Accurati ſunt viri docti in his vertendis, et quum Valla redderet *ego vos, quorum opera mihi opus eſt, contraxi*, Stephanus mutaverit *ego vos coëgi a vobis hæc requirens*, quod ſic mutari videtur ideo placuiſſe Stephano, quoniam in Vallæ Latinis ſemel tantum dicebatur *vos*, non etiam *vobis*, quod iterat Stephanus, et ne nunc quidem volui omittere. Sed res mira eſt. Nam prorſus mens Vallæ commota eſt ab lectione quæ exſtat in fideliſſimo MS. ubi vox prior nequaquam apparet. Hinc ſtatuo fruſtra repeti, quum ſenſus ſit *ego hos veſtrum contraxi rogans*, *τῶν δ' ἐγὼ ὑμέων χρήζων συνέλεξα.*

401, 12. *Ἀγαθὸν σπεύδεται.*] Ne nimis conſultator popularis videatur Xerxes et ſuaſor per locum ab communi bono petitum. Longe magis decorum illi eſt, quod legitur in optimo MS. *σπευδέτω*, ut videtur, Herodoto id nunc agnoſcente quidem activum, ſed cuius caſus quartus *ὑμᾶς* nonniſi ſubintellectus adhæret. Alioquin poſſet credi ſcripſiſſe auctor *σπεύδετε.* Certe *ξυνὸν πᾶσι ἀγαθὸν σπεύδειν* notat Portus in Lexico. Et ſtatim *τῶνδε δὲ εἵνεκα.*

401, 19. *Παρεσκευάζοντο.*] MS. *παρεσκευάζετο*, ut ad Xerxen referatur, in cuius nomine intelliguntur omnia.

401, 31. *Ἀτρεκέως διαχρῆνα.*] Hoc verbum fuit labor Æmilii Porti, partim ut confirmaret, partim ut publicaret coniecturam, qua ipſi videbatur legendum *διακρῖναι*: ſed diſcrimen facere nequivit, inops conſilii, cuius copiam bonam nobis præbet optimus MS. exhibens plane *διακρῖναι*, quod typos nunc fugit ocius reſtituendum.

401, 32. *Κατῆκε ἐς τὴν θάλασσαν.*] MS. Mediceus *κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος*, quomodo pro guſtu varietatis ſcripſiſſe crediderim.

402, 39. *Ἐπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος . . . ἐπωνυμίην ἔχει.*] Ita edidi ex MS. ubi vulgo erat *ἀπ' οὗ.* Cauſa ſuperius dicta eſt.

403, 6. *Ἐν τῷ Σάλη τε Σαμοθρηΐκη πόλις* &c.] Vix decernas, utrum Græca negligentius ſint adminiſtrata, an Latina. Nam et Græca iſta ſtare aut tolerari nequeunt, et Latina video ſic edi iam ab anno 1566. in Stephani editionibus, maioribus illis, *ubi Sala urbs, Samothracia et Zona*, diſtinctione hac repetita in editione anni 1592., etiam repetente Iungermanno, quum editio Th. Gale illic ſit oblita atramento incerto et ſordido, quod tamen eſt loco diſtinctionis. Sed et in minore Francofurtina anni 1620. Quæ non tamen ſic diſtincta legit interpres Italicus, ſed peiore modo *diſcendendoſi dalla citta di Sala et di Zona che ſono in Samothracia.* Permittamus nugari, quibus ita placet. In Græcis non intelligo cur meliora ingenia potuerint pati, ut ſplendor Herodoteus tum ſordida umbra fœdaretur. Nam illud *Σαμοθρηΐκη* nihil eſt, et liquide codex optimus habet *Σαμοθρηικίη*, quod eſt neceſſarium, et hodie exprimi ſolet *Σαμοθρηικίη*, quod eſt gentile; quippe ſicut ab *Θράκη* etiam eſt *Θράκιος*, *Θρακίη*, ita compoſito *Σαμοθράκη* negari ſimile nequit. Immo cap. 108. habes liquide *Σαμοθρηΐκια τείχεα*, et 8, 90. *Σαμοθρακίη νηῦς.*

403, 12. *Παρεῖχον πλήθεος ἀριθμόν.*] Puduit quaſi 973
Vallam interpretari vocem poſtremam, quod vix miror, quum videatur adeo ſupervacua. Sed quanto elegantius eſt, quod habetur in veneranda iſta membrana Medicea? *παρεῖχον πλῆθος ἐς ἀριθμόν.* Prorſus enim hæc loquutio pertinet ad id quod ſcripſit auctor 2, 7. *Ἡ δὲ ἐς Ἡλιούπολιν ὁδὸς ἀπὸ θαλάσσης πληροῖ ἐς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.* Quam eandem illuſtrat alio

Ariſtidæ loco doctisſimus Vigerus in pagina prima notarum ad Euſebii Demonſtrationem Euangelicam. Hoc modo quum ſuavisſime reſtituisſem Græca, curavi quo potui modo ut in Latinis exprimeretur id ipsum.

403, 15. Τὸ πλῆθος ἑβδομήκοντα.] MS. τὸ πλῆθος ἐφάνη ἑβδομήκοντα, quale quid debet inſeri, ſed hoc est commodisſimum et Herodoteum, ut cap. 97. Συνελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐφάνη τρισχίλια. Sed etiam MS. ἐξηρίθμησαν, non ἐξηριθμήθησαν, ut paulo etiam post loquitur. Quod etſi nondum admiſerim, perſuadeo mihi tamen longe concinnius vulgato. Nam ſane videtur Herodotus hunc locum in activo exprimere voluisſe, utpote proprie actiones Perſicas declaraturus, non tam quid contigerit, ſed quomodo illi fecerint. Item συνήγαγόν τε, non συνηγάγοντο, ut nec deinde συνάψαντες dici posſit, ſed συνάξαντες.

403, 25. Κατὰ ἔθνεα διετάσσοντο.] MS. διέτασσον.

403, 28. Τιάρας καλεομένους, πίλους ἀπαγέας.] Mirum est, cur ſic placuerit viris doctis ſudare circa rem vocemque ſatis pronam ad intelligendum. Sed excitavit eos mira verſione Laur. Valla, cuius *impenetrabiles* acriter conatus fuit tueri Portus, quo deſcenderet ab ἄγω, frango, κλῶ, θραύω; ſed tandem accesſit ad πηγνύω, verum ut prima litera α notaret intenſionem aut operis elegantiam. Henr. Stephanus in Theſauro quum noverit et τιάρα et ἀπαγὴς, amavit oſtendere, quam bene posſet aliquid transſilire; nam nec illic nec hic ad Herodotum vel mutire voluit. Hoc leporis exemplum placuit etiam Barn. Brisſonio in Regno (quis credat?) Perſarum, libro 3. citans hunc locum pag. 298., ſed nec Latine interpretans, nec de isto adiectivo quidquam proferens. At quam ſpecioſe rem totam illuminavit divinus iste Salmaſius in Plinian. pag. 556.? Quum Rex Perſarum ſoleret geſtare tiaras rectas, et ita fixas, ut non inclinarentur, quales ipse Herodotus in Sacis Scythis appellavit κυρβασίας πεπηγυίας; vulgus vero in Perſia haberet inflexas, incurvas vel in frontem proclinantes ac veluti plicatas, recte Herodotus eas vocat ἀπαγεῖς. In quo etſi vera origo ſit tectior, docet tamen clare contrarii habitus deſcriptio, ut in eo nihil ſit cogitandum niſi verbum πήγνυμι vel πηγνύω. Nec ſic tamen tacere potuit Cl. Brauwnius, ſed præter hoc Salmaſianum auſus cogitare de legendo εὐπαγὲς (quod furcillis abigendum) vitioſisſime citat locum Herodoti, ſic diſtinguens τιάρας, καλεομένους πίλους, ἀπαγέας, ſane ut facit quoque Brisſonius, immo etiam editiones omnes, ſed non etiam ita citante Salmaſio, quum vox καλεομένους necesſario referri debeat ad τιάρας, non ad πίλους, quum agat de Perſis, a quibus dicuntur tiaræ, quum πίλοι ſint in patrio Herodoti ſermone. Hæc vox Græca omnino per omnia non convenit cum appellatione Perſica; immo in nulla parte convenit, niſi quod notet tegumentum capitis. Hæc una ſimilitudo fecit, ut tiaras Perſarum Græci explicarent per ſuos πίλους. Hæc Perſica tegumenta capitum non conſtabant ex coactilibus, quæ exprimuntur in voce Græca, unde et habet appellationem. Tiaræ omnia erant ſerica, ſi forte villis referta, utique non duratis compresſisque viſco aut ſimili materia.

404, 2. Περὶ σφέων ὧδε λέγουσι Μῆδοι.] Nempe qui Daritin regionem Arianæ contribuerunt, Medos Arios olim nominatos cogitabant, ut ſtatuit Salmaſius in Plinianis pag. 983. Quo non affatim lætus Is. Vosſius fabellam esſe adſeverat ad Melam pag. 9.

404, 9. Χάλκεά τε κράνεα καὶ πεπλεγμένα.] Vox tertia non est in MS. Et ſane quum non in Perſis, non Medis, non Cisſiis, non Hyrcanis agnoſcat galeas Herodotus, videtur mirificum, cur in his Asſyriis ponat. Sane verum est ſolum χάλκεά τε, et falſum κράνεα. Nam aut χάλκεα κράνεα dicuntur, aut κράνεα πεπλεγμένα, ut in Paphlagonibus c. 72. ſcilicet ex alia materia, non χάλκεα κράνεα πεπλεγμένα, ut tria ista concurrant.

404, 11. Τοῖσι Αἰγυπτίοισι.] MS. τῇσι Αἰγυπτίῃσι, genere relato ad longinquius et quidem remotius, eoque quod notari debet fœminino, ut ad Hebræos 3, 6. Ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατέχομεν. Ita Heſiodus Ἔργοις 504. Μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κακ᾽ ἤματα, βούδορα πάντα, Τοῦτον ἀλεύασθαι. Sophocles Antigon. 106. Ἀκτὶς ἠλίου, τὸ κάλλισον ἑπταπύλῳ φανὲν Θήβᾳ τῶν προτέρων φάος, ἐφάνθης ποτ᾽ ὦ χρυσέας ἡμέρας βλέφαρον, Διρκαίων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα.

404, 17. Ἀγχοτάτω.] MS. ἀγχότατα. Et ſtatim ἐνεδεδύκεσαν, non ἐνδεδυκ.

404, 23. Καὶ ἀξίνας καὶ σαγάρεις.] Mirum erit, ſi ab viris doctis, præſertim qui ediderunt Herodotum, declarari posſit diverſitas ἀξίνην ſeparans et σάγαριν, quam πέλεκυν exponit brevis gloſſa, quæ Herodoto præmitti ſolet. Unde admittatur potius, quod exhibet optimus MS. καὶ ἀξίνας σαγάρεις, fere ſcilicet eadem inſtrumenta, apud Græcos ſic dicta, aliter apud illos, ut alibi et quidem ipsos πίλους τιάρας 3, 12. 974 Mox quoque idem offert Αἰμυργίους, non Ἀμυργίους.

404, 25. Οἱ δὲ Πέρσαι.] Omnino mutandum cum MS. οἱ γὰρ Πέρσαι.

404, 29. Ἔπι δὲ σίδηρος ἦν.] MS. σίδηρον.

404, 31. Φαρναζάθρῃ.] MS. Φαρναζάθῃ. et mox σισύρνας atque etiam σισυρνοφόροι, perinde ut 4, 109.

404, 49. Ἀτραΰντην τὸν Ἰτραμίτεω.] Non est Perſicum, et duntaxat foret Ἰταμίτρεω. Sed optime optimus MS. Ἀρτύντην τὸν Ἰθαμάτρεω. Ipsum plane, quod effertur Ἀρτύντης. 3, 128. 9, 83.

405, 4. Ὁ Οἰβάζου.] Quaſi vellet accurate appropinquare ad Οἰβάρου. Sed præclare MS. ὁ Οἰοβάζου.

405, 7. Λεοντέας ἀναμμένοι.] Bonus Æmilius Portus etiam docet formationem huius participii. Sed relicto eo exhibet optimus MS. ἐναμμένοι. Quod ubi non uſurpatur? at cui placuit istud ἀναμμένοι?

405, 10. Καλαμίνους ὀϊςοὺς μακρούς.] Sancta ſit memoria Academiæ Cadomenſis, quam hoc loco oſtendit Nob. Grentemesnilius ſuſtinuisſe etiam Muſas Herodoti adiuvare! prorſus egregie, ſi eximia illa ingenia proſpexisſent, ut Herodotum tractarent, non qualem ad id usque tempus typi plumbei dederant, ſed prout latebat in antiquis membranis. Id quod debuit ab eis fieri, quia citare audent et libros editos et codices omnes eorumque conſenſum proferre, quum nihil de eo inquiſivisſent aut ſcirent. Nam ſicut quæ disſerunt de arcu tenſo, ſpeciem habent; ita dum nolunt in Herodoto agnoſcere ὀϊςοὺς μικροὺς, ſed tantum βραχέας, monſtrant ſe incasſum captatores vocum inidoneos et Græcæ libertatis ignaros. Quid enim? quum Diodorus Siculus 14, 28. dicat tum βέλη μείζω δυοῖν πηχῶν, tum ſtatim ibidem οὕτω μεγάλοις κεχρῆσθαι ὀϊςοῖς, et ita ille ſæpius. Equidem quum ita vulgo loquuti fuerint Græci, nequaquam huiusmodi cavillationem ab illis expectavi. Quantopere autem nugati ſunt de arcu magno vel prægrandi, quum Herodotus dicat τόξα μακρὰ. Hic enim mordicus debuerant adhærere isti ſignificationi, quæ longitudinem denotat, ubi Agatharchides uſurpat vocem μέγας, ſed eodem prorſus ſenſu, et hoc μέγα vel μακρὸν τόξον imaginor mihi fuisſe hac aut ſimili forma aut non multo maiore

curvatura inflexum. Itaque recte μικροὺς, et ſic caſtisſima illa Medicea membrana legit.

405, 17. Ἀρσάμης.] MS. Ἀρσάνης, ut debeat id bis mutari.

Ibidem. Ἀπὸ ξύλων πεποιημένα.] Licuit Vallæ interpretari *e lignis confecta*, quippe quod Græca vox notat. Scilicet etiam cum aliis Latinis reddere *e xylis*, quod fere magis in ea voce continetur, et notum ubique genus fili arborei vel lanæ, ut vulgo exprimimus.

405, 30. Καὶ τῇσι λοφιῇσι.] MS. καὶ τῇ λοφιῇ. Egregie: nam de auribus loquitur in plurali, quia ſingulis in pellibus binæ ſpectabantur, ſed una tantum iuba.

405, 36. Μασάγγην τὸν Ἀορίζου.] MS. Μασσάγην τὸν Ὀαρίζου.

405, 45. Ὁ Μεγασίδου.] MS. ὁ Μεγασίδρου.

405, 46. Γωβρύης.] Non potui non in hoc nomine tam bene noto, tam ſæpe occurrente, dubius hærere, utrum accederem ad MS. Mediceum ita in principio detruncantem eius literas, an vulgato inhærerem. Sed ex formato ſemel conſilio dedi tantum vetuſtæ lectioni, ut Bryan fuisſe opinarer, et ſic edidi ex MS. Βρύης.

406, 1. Ἐκαλέοντο Βρίγες.] MS. Φρίγες. tanquam non in prima litera conſtiterit mutatio, adeo multipliciter in notis pasſim ſcriptis iterata, ſed in vocali primæ ſyllabæ. Et deinde MS. συνοίκησαν, non συνοίκουν, non σύνοικοι ἦσαν.

406, 20. Πέδιλα νευρῶν.] Etiamſi ita ederetur, Valla tamen fraudi non patuit, ſed vidit quid rei esſet. Certe et ipse vidi in optimo MS. νεβρῶν.

406, 26. Βαγασάκης.] Habebant nempe primam ſyllabam in *Bagoas*: inde ſed extendi debuit hæc appellatio, quæ in MS. optimo legitur Βασσάκης, idque ſufficit.

406, 27. Προβόλους δύο Λυκεργέας.] Quam acute in hoc loco veteres grammatici verſati ſunt, nempe ut quæ toto cœlo diſtant, moliantur in unum confundi? Hoc enim tempore quid inſtrumenta Lyciis uſitata et in eorum regione confecta et elaborata, quid inquam illa

illa ad Thracas, etsi Asiaticos, tamen Thracas, hoc est, bellicosiores et ferociores etiam in venando omnibus Lyciis? An hi venatui luporum inservire non poterant sine fabris Lyciæ? Nescio quid perversius cogitari queat. Λυκιεργέα vel Λυκιοεργέα relinquantur illis, qui eis utuntur. Herodoto de Thracibus loquenti illa in mentem venire non potuerunt. Abusus ille fuit lectione sua, qui recens ab Herodoto transiit ad Demosthenem, et Λυκεργέας voluit comparare cum Λυγιουργὶς vel Λυκιουργεῖς. Sunt ab se invicem aliena et maxime distantia. Est autem ita, ut citavi et edidi, scriptum in optimo codice Λυκεργέας, idque recte versum est ab Valla, non Λυκοεργέας, non Λυκιεργέας, prout Harpocrationem in eo utroque adiuvi ex antiquo codice illius scriptoris in eadem Bibliotheca Medicea, unica liberalium studiorum reparatrice. Noli in hac parte hærere, ut hæserunt post antiquos Portus, Stephanus. Si voluisset Herodotus hic indicare aliquid Lycium, nonne mox dicit εἶχον δὲ αὐτέων τόξα μετεξέτεροι Λύκια? Cur id ipsum nunc quoque non posuit, quo nihil liquidius?

407, 5. Φερενδάτης.] MS. Φαρανδάτης. Ne dubita. Nam 9, 75. rursus ita eum vocavit.

407, 15. Ἐς τὸν πεζόν.] Plane sic scripsit rursus cap.
975 84. et 96. et cap. 100. Attamen nunc legitur in MS. ἐς τὸ πεζόν. Quod et opiner rectius; quum gravis hic scriptor utique nolit ludere, etsi variare gaudeat etiam in hoc masculino; et hinc statim addit substantivum ipsum.

407, 28. Ἀριάζου.] MS. Ἀρίζου. Omnino ab vetustate accipiamus hæc nomina, non ipsi comminiscamur.

407, 29. Στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος πεζοῦ.] Integre penitus legitur in optimo MS. ϛρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ϛρατοῦ πεζοῦ.

407, 33. Ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦδε.] MS. οὗτοι διὰ τάδε ἐπὶ τοῦδε. Quas duas voces videntur ex medio isto delevisse, qui opinabantur vim earundem exprimi in sequentibus, ut idcirco vane videretur idem bis scribere. Sed non ita est. Nam διὰ τάδε respiciunt antecedens, quod essent exquisiti, ut huius honoris ergo darent illis hoc nomen, quod illis venerat in mentem ex sublegendo assidue. Haud dubie etiam in aliis corporibus quidam perpetuo sublegebantur, ut numerus militarium virorum constaret, non tamen fruebantur hoc honorifico nomine; neque etiam ista suppletio fiebat tam accurate aut tam celeriter post alicuius excessum.

407, 34. Ἀναίρητο.] Id quo sensu huc venerit, ignoro. Copiosus certe est usus eius in Herodoto, ut patet ex Porti collectione; sed semper alia significatione, et Portus hunc locum negligit non tantum in Ἀναιρεῖν, sed etiam in Ἀραιρημένος. Unde patet Vallam quidem recte posuisse *sufficiebatur*, sed ea vis non est in vulgato isto Græco. Legit immo ἀραίρητο, et hoc ipsum est in MS.

408, 7. Τῇσι πίσυνοι.] MS. ταύτῃσι, quod multo concinnius.

408, 12. Ἐν ἄρκεσι.] Non male, si placet retia et laqueos confundere. Certe sic plurimum inhæsit huic loco Portus, ut docet eius Lexicon in v. Ἐμπαλάσσειν, nunc explicans *Ita illi illaqueati conficiuntur*, nunc *illi vero in laqueis impliciti* vel *involuti perduntur*, *interficiuntur*. MS. ἐν ἕρκεσι.

408, 25. Τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ πεζῷ.] MS. τὴν αὐτὴν ἥν καὶ.

408, 26. Ταχυτῆτι οὐ λειπομένας.] Suavissime ad Græcam rationem MS. ταχυτῆτα.

408, 29. Πάρεξ τῶν ἄλλων καμήλων.] An credimus auctorem sic voluisse cavere aliis camelis, qui propter varios usus erant præterea in exercitu, ne cum his modo relatis in numerum hunc iungerentur? Omnino eos tanti fuisse non opinor. Itaque aliud latet, quod aperit manus fidissima codicis Medicei, hinc abigentis vocem tertiam. Itaque patet Herodotum ab hoc numero eximere illos ipsos camelos, quos modo Arabibus tribuit, ut hic numerus solos contineat vere equites; non enormibus spectaculis pugnam inquinent. Et mox ἐπετετάχατο, non ἐτετάχατο. Eximie. Nec enim id vult Herodotus alios quidem equites fuisse redactos in ordines, ut vertit et intellexit Valla (ubi enim id non in acie supponitur?) sed per ordines fuisse sibi iunctim appositos.

408, 37. Ἐπὶ συμφορὴν ἐνέπεσε.] MS. περιέπεσε.

408, 45. Σὺν τοῖσι γούνασι ἀπέταμον τὰ σκέλεα.] Vertit Laurentius, *crura cum genibus absciderunt*. Opinetur lector id factum esse, et partem inferiorem femorum cum cruribus ablatam illi ita fuisse; an potuit hoc fieri ἀπὸ τῶν ἀποταμόντων? neque enim ultra progreditur sermo auctoris. Quid autem intererat, si ossium in femoribus extrema pars esset simul amputata potius, quam in ipso genuum flexu nervi amputati, ut succisis poplitibus cogeretur iacere? Hoc nempe ipsum est, quod vult indicare auctor, quem præstantissime adiuvat optimus MS. ἐν τοῖσι γούνασι ἀπέτ. hoc est, in commissura, qua femur cruribus connectitur, quæ est genu. Sic stare non poterat, et in terram collapsus mortem debebat cum cruciatu et segnitia operiri.

409, 14. Τύχους.] Huic in margine MS. adnotatum est τῦχος, ὄρυξ, λιθοξοικὸν ἐργαλεῖον. Quæ sic insederunt Herodoto, ut nescio unde Camerarius plane hæc omnia siverit in contextum ingredi, quem acriter ita corrupit.

409, 37. Δέρματα περὶ τοὺς ὤμους αἰωρεύμενα.] MS. in singulari δέρμα περὶ τοὺς ὤμους αἰωρεύμενον.

409, 44. Ἐκ Πελοποννήσου.] MS. ἀπὸ Πελοπ.

410, 10. Ἀπ' Ἀθηναίων.] MS. ἀπ' Ἀθηνέων, plane ad formam præcedentis.

410, 40. Ἱππαγωγὰ πλοῖα μικρὰ συνελθόντα.] In hoc loco nihil viderunt Valla et illi qui tolerare eius interpretationem potuerunt; quia neque biremes hic locum habent, nec lembi nec actuaria navigia, et quam minuta reliqua intelligat, non assequor. Unde non modo Latina redigere ad simplicitatem Græcorum debui, sed etiam in Græcis corrigere μακρὰ, ut habet MS. Mediceus, unde intelligitur omnes, quarum hic ponitur numerus, fuisse naves longas, quæ remis concitarentur, nullam corbitam.

410, 43. Τετράμνηϛος Ἀλλήσου.] MS. Ἀνύσου.

410, 44. Μάπην Σιρώνου.] MS. Μάττην Σιρώμου, pro quo erronee venit in contextum Μάρτην *Marten*, quod emendabis. Et mox Ἀράδιος, non Ἀρίδιος, quod et sponte sua vidit Grentemesnilius. Certiores nos sumus, quum id reportamus ex certa fide antiquitatis.

Ibid. Ἀρβάλου.] MS. Ἀγβάλου. Mox autem ut dixi, non aliter exhibet istud nomen Πίγρης, quam solet dici fluvius.

411, 7. Ὑπὸ λήμματός τε καὶ ἀνδρηΐης.] Quum sic tum in hoc loco, tum in Calliope cap. 61. non cura 976
dedita forsan, sed persusoria opera permissum fuit edi, hinc Cl. Grævii industriæ data fuit materia notandi ad Luciani solœcistam perperam ibi in utraque voce λήμματος et λήμματι impressum esse μμ; nam λῆμμα duplici μμ lucrum, capturam, quæstumque significare, λῆμα vero ab Herodoto poni pro præsentia et præstantia. Sed nescio cur Porti lexicon inspicere tergiversatus fuerit, qui et locum utrumque citavit, et agnoscens errorem typographicum omnino idem illi decernebat ante tot annos. Sed quum acumen ac doctrina intra hæc consistat, quid fiet 5, 72. Τοῦ ἔργα χειρῶν τε καὶ λήμματος ἔχοιμ' ἂν μέγιϛα καταλέξαι. Et cap. 111. Τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος, καὶ ἄλλως λήμματος πλέος. An ista non pertinent ad Herodotum? Nescio quo discrimine in Herodoteis versati fuerint. Quum vera sint, quæ afferant, ego nihil mutavi, satis mutans, ubi minime fallacem auctorem sequor MS. Mediceum.

411, 9. Γένος δὲ ἐξ Ἁλικαρνησσοῦ.] Particulam ἐξ non habet MS.

411, 33. Ἀπαγαγόντες ὅσον τέσσερα πλέθρα.] MS. ὅσον τε τέσσερα. Itaque similitudine literarum hic aliquid intercipi non concessit accurate agens scriba, et plenissime enotavit, quod an fecerit etiam paulo ante, tu lector vide. Nam ubi vulgo legitur ὁμοίως ὡς καὶ τὸν πεζὸν, ibi vocula ὡς non legitur in MS.

412, 13. Αἰεί κοτε σύντροφος.] MS. tantum αἰεὶ σύντροφος. Et certe vocula illa κοτε ut hic nihil habet roboris, ita mox bene sequitur, ut illic legi sufficiat.

412, 21. Ὅκως κοτὲ σοῦ δέξονται λόγους.] MS. ὅκως κοτε σοὺς δέξωνται λόγους.

412, 33. Πρὸς ἄνδρας δέκα μαχέσασθαι.] Est vitium scripturæ ex præcedente propagatum per ultimam negligentiam, a qua cavens rite optimus MS. retinuit μάχεσθαι, ut legi debet.

412, 38. Σέ γε δίζημαι.] MS. σὲ δέ γε δίζημαι.

412, 48. Ἐπεί τε πλεῦνες.] MS. ἐπεί τοι πλεῦνες.

413, 2. Ἐόντων πέντε.] MS. ἐόντων ἐκείνων πέντε.

413, 7. Ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον.] MS. ἐλευθέριον.

413, 11. Παρ' ἡμῖν μὲν μούνοισι.] Postremas voces duas ignorat MS., partim ex similitudine ductuum ab currente penna productas, partim per frustraneam repetitionem ex præcedenti versu.

413, 42. Πλῆθος ἀνδρῶν.] MS. ἀνθρώπων.

413, 43. Σὺ δὲ εἰ φαίνομαι.] MS. σοὶ δὲ εἰ φαίν. Nescio quomodo vulgatum construant, quum nominativo isti nullus sit locus.

413, 45. Τ' ἄλλα σιγᾷν θέλω.] Ita intelligunt, ac si Demaratus sustinuerit iniungere, ne posthac se roga-

ret;

ret; certe etiamsi rogaretur, nihil ab se responsum iri denunciet. An talis sensus aut credibilis, aut nitori satis venusto huius Demarati conveniens? Porro quid volunt ista τἄλλα, nisi τολοιπόν? Mirabile est, quod legitur in MS. ἅμα θέλω τολοιπόν. Pulcherrima clausula. Si in his tibi blaterare videor, non peto in futurum auctoritatem maiorem in sermone meo, sed videar tibi semper blaterare. Integra enim sunt postrema θέλω τολοιπὸν φαίνεσθαι φλυέειν, sed subintelligendo. Hunc sensum assecuti non sunt, qui Herodotum tractaverunt.

413, 48. Ἐς γέλωτά τε ἐτρέψατο.] MS. ἔτρεψε. Et sane toties ista media forma sequitur, ut queat videri Herodotus merito nunc noluisse uti.

414, 6. Τῷ μούνῳ Ξέρξης δῶρα.] Vereor ne hoc sit nimium, in tanto Megistanum numero. Sane et MS. habet tantum τῷ Ξέρξης δῶρα, sed sine vocula μούνῳ. Utique sufficit gloriæ, quum mox attribuit ei hoc decus, ut de illo dicat ὡς ἀρίστῳ ὄντι, quod integrum exhibet idem MS. codex, non ἀριστεύοντι, non ἀρίστῳ.

414, 11. Ὕπαρχοι ἐν τῇ Θρηΐκῃ καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ.] Non male, sed tamen MS. legit καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, qua varietate, dulcissima certe, nequit fraudari Herodotus.

414, 48. Ἐκαλέετο Γαλαϊκή.] In tanto silentio et veterum et recentiorum nihil habeo nunc quod afferam, nisi me reperisse in libro Mediceo Γαλδαϊκή. Quod nomen si scriptum olim fuerit maiusculis literis ita ΓΑΛΔΑΙΚΗ, apparet quantis mutationibus potuerit esse obnoxium ex errore scribentium. In eodem exemplari legebatur Λίσος, et mox Λίσου. Licet his addere etiam quæ sequuntur, ibidem sic expressa esse στραῦόστε καὶ κόμψαντος, tum et Πύστιρος.

415, 13. Ἀπεξηραμένον.] Nihil quod reprehendas, nisi legeretur in optimo MS. ἀποξηρασμένον. Id omnino non debuit mutari.

415, 23. Τῇσι νηυσὶ εἵποντο.] MS. ἐν τῇσι νηυσὶ εἵποντο. Quod sicut plenius, et simul minus molestum, ita cogor et in sequentibus fidem optimo codici dare. Etsi enim agnoscam satis eleganter dictum πεζοὶ ἀναγκαζόμενοι εἵποντο, tamen ita scribendum non iudicavit Herodotus ex ipsius testimonio, verum πεζῇ. De qua deliberes licet, dum nunc auctori reddatur; quippe est vos eius, ut cap. 115. Τοὺς δ' ὑπὲρ θαλάσσης πεζῇ ἑπομένους.

415, 30. Καὶ νιφάσι συνηρεφέα.] Utramque speciem idoneam ad montes συνηρεφέας faciendos, nempe ἴδας et νιφάδας accurate inspexit Portus in Lexico, quum adiectivum tractaret. Attamen pro secunda profert MS. καὶ χιόνι συνηρεφέα.

415, 38. Τῶν καὶ Νιφάγρης ἐστὶ οὔνομα.] Etsi nihil
977 ex Florentia notaverim, tamen in edendo ita priores sequi nequivi, quum tot manus in hoc lutum invasissent. Nam et Holstenius ad Stephanum p. 338. monet apud Herodotum corrupte legi, et iubet scribere τῶν ἐνὶ Φάγρης. Recte, et habuisset operæ pretium, nisi tot annos ante illum de vitio hoc monuisset Ortelius, quem mentionis honore prosequitur Grentemesnilius, perinde in Phagrete perspicax, laudato primo huius vitii depulsore Leopardo in Emendationibus, quod verum esse docet liber 8. cap. 1. Ita nullus hic locus Holstenio. Nequivi autem temere assentiri in vocula καὶ expellenda, ut illi faciunt, nescio utrum de industria, an per incuriam. Id videbis igitur restitutum, ut scripserat Herodotus.

415, 45. Καὶ Παιόπλαι.] Populus certe montibus suis valde obscuratus, ut nihil clarum de iis proferri possit, nisi auctoritas optimi exemplaris, quod quidem habet tantum καὶ Ὅπλαι, quod mirere.

415, 48. Ὀλίγον πρότερον.] Ut 6, 69. Ὀλίγον γάρ τι πρότερον ἐλθόντα. Attamen etiam nunc probat optimus MS. ὀλίγῳ πρότερον, ut 8, 95. Τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τουτέων ἐμνήσθην. Et 132. Οἱ καὶ ἐς τὴν Σπάρτην ὀλίγῳ πρότερον τουτέων ἀπικόμενοι.

415, 49. Καλέεται Φιλλὶς.] Notavit hanc scripturam Holstenius ad Stephanum, in quo quia scribitur Φυλλὶς, nequivit hanc differentiam sine nota prætergredi. Utinam ea prima ab ipso venisset! Sed laudabiliter id ipsum præceperat ille diligentissimus Geographorum veterum scrutator Ortelius. An ille ab Holstenio non habitus fuit tanti, quem tamen adeo dense adhibuit? Quum interim omnia sint plena ineptiarum, nec Herodotus aliter scripsit, quam citavit Stephanus, ut abundantissime persuademur ab vetustissimo codice Mediceo, ex quo plane notavi Φυλλὶς.

416, 12. Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν.] Horum nihil omnino est in MS. Neque ullam causam habeo, ut pro Herodoteis habeam, quod illo tempore nequaquam tale fuit creditum; immo clarissime appareat esse lemma ab docto lectore adscriptum margini ex materia, quæ illud docet, ut scribentis habitum accusare nemo possit, qui ubique perdiligenter vigilavit. Adde ad 363, 22.

417, 21. Τίθεται πάντα.] MS. τιθέαται, ut habeat Portus iam etiam in simplice, quod in composito προτιθέαται notavit 1, 133.

417, 29. Τῇ ὑστεραίῃ.] MS. ἐν τῇ ὑστεραίῃ.

417, 36. Καὶ τῶν λοιπῶν.] Certe hæc sunt sine sensu, et vitiose abundant, quum τὰ λοιπὰ satis exprimantur per τὰ ἐπιόντα. Nec sane assequor, unde Valla hanc versionem concinnare et exprimere tam commode potuerit, nisi et ipse legerit, prout exstat in optimo MS. καὶ τὸ λοιπὸν, quod exhibui.

418, 4. Τρεῖς μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν στρατὸν.] Meminimus alibi aliter apud hunc scriptorem legi. Et inde est, quod etiam Suidas hunc locum respiciens et citans in v. Δάσασθαι non dubitat his præponere voculam ἐς, idque tolerant tam in prioribus editis, quam modo Cantabrigiæ. Licuit omnino scribere Suidæ prout voluit; sed non debet ad manum eius solam exigi Herodotus. Nempe ista præpositio nunc non est nostri Herodoti, qui se monstravit etiam 4, 67. Ἐπεὰν τὴν φιλύρην τρία σχίσῃ, prout illic indicavi in optimo MS. legi, non τρίχα, quod supposuerunt. Sed et iam antea duplex ille accusativus annotatus est ad sanandum auctorem nostrum.

418, 9. Καὶ Σέργις.] MS. καὶ Γέργις.

418, 12. Σμερδονέα.] Multo magis Persicum sonat, quod legitur in MS. Σμερδομένεα. In vulgato prorsus nihil est, unde pateat ad Persica pertinere.

418, 14. Διέπλωσε τὴν διώρυχα.] MS. διεξέπλωσε, quod negari Herodoto nequit, quum et sic alibi habeat.

418, 16. Σίγγος καὶ Σάργη.] Narro tibi, lector, in optima illa et tam vetere membrana clare legi Σάρτη, prout ex hoc Herodoti loco eam annotavit Stephanus de Urbibus, ut debuerit pro verissima restitui ista appellatio, inter utramque indecenter satis ambigente Holstenio. In voce Πίδωρος sibi non satisfecit, quum super tertiam literam inscripserit λ.

418, 18. Ἔπλεε ἀπικόμενος.] Ut mox vicissim πλέων ἀπίκετο. Attamen plebeium satis esse opinor ultimum verbum, et potius de alio quocunque itinere usurpaveris, ut ab hoc loco sit repulsum, si noveris, quid Herodotus ibi scripserit, omnino magis placiturum. Mihi certe videtur perfectissimum politissimumque esse, quod habet MS. optimus ἔπλεε ἀπιέμενος. Plane enim id exprimit illud nauticum velis immittere habenas.

418, 21. Σερμύλην.] Infeliciter hoc vocabulum turbatum ab doctissimo Mausaco, defendit Holstenius ad Stephaniana.

418, 40. Σινδόν τε πόλιν.] Nullam mutationem repertam a me fuisse in optimo libro testari compellor propter Holstenium adeo enixe auctori huic opponentem epitomen Stephani, in qua est Σίνθος.

418, 45. Παρὰ Ἄξιον.] Si non commodius, certe non peius in optimo MS. περὶ Ἄξιον. Utique tale quid interpretatur Valla.

419, 6. Καταφοιτέοντες γὰρ οἱ λέοντες.] Hunc locum iam ab Æliano animadversum tangit Brissonius in lib. 3. de regno Persar. p. 315.

419, 25. Χώρην τοσόνδε.] MS. τοσήνδε, et necessario 978
quidem. Forsan typorum vitium.

419, 31. Τοῖσι χώροισι.] MS. χωρίοισι.

419, 32. Ἐκ Κρηστωναίων ῥέων.] MS. ἐκ Κρηστωνέης ῥέων, pro Κρηστωναίης, quod elegi.

419, 45. Ἐς τήνπερ ἐσέβαινε.] MS. ἐνέβαινε.

420, 5. Συγκεκληϊσμένην.] Bene spectatum participium, et conveniens turbæ similium in Herodoto compositorum. Hoc tamen mirabar, cur Portus maluerit id reponere sub verbo κληΐω, quum præcedat κληΐζω. Iam vero eximie Mediceus MS. præfert συγκεκλημένην, cui si iota subscripseris sub octavam literam, habes præclare ab verbo κληΐω, idque admittendum censui, quum et in cap. 41. habeas συνέκλῃον. Satis antea iam dictum est.

420, 12. Ἐς αὐτὴν ἐσβαλλόντων.] Priores duæ voces non sunt in MS. Et non videtur edidisse Herodotus, quum nec Θεσσαλίην subintelligere voluerit, ut quæ non noscebatur, nec λίμνην, quoniam ea tantum in sermonibus fuit; an in re sic fuerit, non definit auctor.

420, 31. Τὰ διεστῶτα.] Merum Ionismum præbet MS. τὰ διεστεῶτα. et quidem iustissime, ut ex tot locis iam per alios observatis patet.

421, 26. Ἐς φρέαρ ἐμβαλόντες.] MS. ἐσβαλόντες. Deinde MS. οὐκ ἔπεμψε, non ἀπέπεμψε.

421,

421, 36. Ἀπόγονοι Ταλθυβίου Ταλθυβιάδαι.] Vox media non est in MS. cui in hac parte bene convenit cum Latina interpretatione, ubi etiam non reperitur iste genitivus: nec opinor ab Herodoto venisse. Ad quam caussam præclare inservit Eustathius commentans Iliad. α, ubi pag. 110. Ἡρόδοτος καὶ Ταλθυβίου ἱερὸν ἱδρύσασθαί φησιν ἐν Σπάρτῃ, καὶ ὅτι ἀπόγονοι ἐκεῖσε Ταλθυβιάδαι καλούμενοι plane omisso Ταλθυβίου nomine, ut certe non magis huc immitti debeat, quam c. 106. dicit τοῖσι Μασκαμείοισι ἐκγόνοισι, quod quidem est corruptissimum.

422, 11. Δεδόξασθε.] Multum certe impetraverunt, si id iam impetraverint, ut rex regum ita de illis sentiat; qui tamen cuperet omnes illos Lacedæmonios in malam rem mitti posse. Sed nimium liberalis est hic Hydarnes, aut potius ab futili aliquo viro suppositus est Herodotus, qui induceret Hydarnen sic absurde agentem, quod ipse ex ingenio suo, non illo bene perspicaci conceperat. Satis erit si intra terminos optandi manserit Hydarnes, prout in hoc loco legit eximie codex iste Mediceus δεδόξωσθε, ita ut super ω sint positæ literæ οι, ut fiat δεδόξοισθε. futurum erit ut videamini.

423, 4. Σιτάλκεω τοῦ Τύρεω.] Huius posterioris nominis nulla fides est in narrationibus Scythicis, quum in eisdem ubique decantetur appellatio Terei, prout optimus MS. nunc habet Τήρεω, quod lætus restitui.

423, 25. Οἱ Ἀθηναῖοι.] MS. εἰ Ἀθηναῖοι. quæ immutatio est necessaria, nec miremur quid animi fuerit Stephano vel contra duplex *an* Vallæ, vel de conditionali particula *si* ingerenda Latinis, quum in Græcis non extaret. Magnus tamen fuit in Græcis, ubi licet non exstaret, ille tamen vel vidit, vel imaginatus sibi est videre, quum ex iis absque hac sententiam non nisi imperfectam referas. Præbe igitur libro Mediceo hanc laudem Herodoti redintegrati.

423, 33. Προδόντες ἂν Λακεδαιμόνιοι.] Hoc certe non est nisi activæ ut terminationis, ita significationis. Et Valla tamen, *proditi a sociis Lacedæmonii.* At catus ille Stephanus hanc inconvenientiam animadvertens, astute invertit Latina, ita ut sententiam eandem quidem (quippe ea necessaria est prorsus) retineat, sed verbum tamen in eandem Græcis formam traducat, *ubi eos socii prodidissent.* Vide quam ludibriosi fluctus excitentur ab viris alioquin præclaris. Dum male suspicatur segnem in hoc loco fuisse Vallam, ubi forsan vel attentissimus fuit, pro vero sustinet assumere προδόντες ὑπὸ συμμάχων. Recte prorsus Valla, quem condecorat in immensum fides MSti Medicei plane habentis προδοθέντες ἂν Λακ. quod et de Cod. Arch. testatur Thom. Gale. Et mox ὑπ᾽ ἀνάγκης, non ἀναγκαίης.

425, 23. Μετεξέτεροι.] MS. μετεξέτεροί τε.

425, 39. Ναυμαχίην παρεσκευασμένους.] Quod hoc vel locutionis vel sententiæ genus est, ut probari ab viris Græcæ linguæ gnaris potuerit? An hæc possunt notare *instructa classe pugna navali?* Et cur duntaxat non dicitur εἰς ναυμαχίην, ut solet Herodotus? Etiam παρηρτημένους rectius ex more Herodoti fecissent ab illo eius παραρτέεσθαι. Sed præclare concinnat iterum optimus ille codex Mediceus παρασκευασαμένους. Hoc convenientissimum.

425, 45. Οὕτω μοι δοκέειν.] Id quidem nimis directe profertur, quasi Herodotus ipsum Themistoclem dicentem ostenderet, quod tolerari nequit. An statuerunt in illo dativo elegantiam quandam et pleonasmum, ut solet? Cur igitur non factum ἡμῖν, ut certe Valla interpretatur? Immo latet aliud satis mire occultatum, quod præclare offert ille Herodoti custos MS. οὕτω μιν δοκέειν. Et mox idem ὦ σχετλίη, non σχετλία.

426, 43. Ὁμαιχμίην συνθησ.] MS. ὁμαιχμίην τε συνθησ.

427, 43. Ἐξηρτυμένοι.] Notum et a viris doctis bene illustratum verbum et per similia loca Herodoto vindicatum, ut nulla ei lis posset evenire, nisi a veritate ipsa, quam continet liber Mediceus, præter exspectationem offerens ἐξηρτημένοι. Sane etiam bene notum est Herodoti verbum ἀρτέω cum suis com-
979 positis quibusdam, et unde exsulabat hæc forma, quam restitui.

428, 5. Παρήσονται παραλαμβάνοντες.] Et Valla et Stephanus præcipuam dant materiam publice gratulandi de inspecto codice Mediceo, et manu Herodoti recepta. Discessit enim, prout potuit Valla, ab corrupto, et sensum qualem qualem dedit *et quum accepissent intellexissentque Græcos sese colligere, tentaturos Persæ obsistere.* Hæc Stephanus liquide noluit aspicere. Nam quum in his appareat verbum πειρᾷν, quantum in ipso fuit, Stephanus inde aufugit, et ut diceret aliquid, audacter sustinuit proferre οὐ παρήσονται, ut sit ad verbum Græcos non omissuros ipsos assumere. Credo id traxit ex cap. 160., ubi est ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ παρήσομεν ναυμαχεῖν. Sed nimius est bonus vir, et quam egregie legit optimus MS. πειρήσονται, plane ut c. 172. Ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοί τινα σωτηρίην μηχανεώμενοι. Et sic passim.

428, 16. Κάρη δὲ τὸ σῶμα σαώσει.] MS. Κάρα.

428, 19. Ἐσελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον.] MS. ἐπελθεῖν.

428, 23. Σπεισάμενοι Λακεδαιμ.] An iam fecerint et prospexerint illud, vix dicas; et ne Valla quidem hoc proferre audet: adeo indefinitus hic aoristus, quo longe melius est futurum, quo Herodotum usum testatur MS. optimus, exhibens σπεισόμενοι. Unum certe hoc est ex conditionibus, quas volunt præscribere, antequam in arma consentiant.

428, 44. Κωλύει οὐδὲν.] MS. κωλύειν. Recte quum et præcedentia et hoc respiciant verbum antecedens ὑποκρίνασθαι.

428, 47. Ἢ ὑπεῖξαι.] MS. ἤτι ὑπεῖξαι.

429, 13. Ἡμῖν ἀντιξόους.] Satis multa habet Portus de hoc adiectivo, ut ex Suida et Aristotele etiam noverit ἀντίξουν. Habuit id quoque cognitum Herodotus, ut clare nunc perhibeat MS. ἀντίξους, in quo iam confirmatur Suidas.

429, 18. Οὐδὲν ἀπαγγελλομένους μεταιτέειν.] Participii huius nullam curam gessit Portus, etsi locus foret perperam administratus. Certe istud vulgatum sub Vallæ nomine est alienissimum. Quid enim vult *et a principio dissimulantes quod actum esset nihil poposcisse?* Ubi residet ista dissimulatio in Græcis? aut in ipso negotio quæ dissimulatio intelligi hic potest? Sunt meræ nugæ. Id mirum est, quod notat Stephanus pro vulgato etiam legi ἐπαγγελλομένους. Ubi hoc? In nullis editis hoc video: sed vidi in optimo MS. Mediceo, unde id restitui.

429, 35. Ξέρξης ἀπέπεμψε.] Decenter satis in MS. Ξέρξης τε. Et statim ἀτρεκέως εἰπεῖν. quod de industria nunc videtur Herodotus tenuisse, ut ne desereret suam varietatem, qua non longe infra usurpabit istud εἶπαι.

429, 42. Ἐς μέσον συνενείκαιεν.] MS. συνενείκαιαν. Aliud ergo appetimus, quam Portus protulit.

430, 12. Οὐκ ἐλήφθη.] Simpliciter et Valla *assumptus non est.* At quomodo igitur illuc venit, et ex Rhodo traiecit in Siciliam? Immo id absurdum, et unice verum legitur in optimo MS. οὐκ ἐλείφθη. quod probare me testor, etsi se ipsum ita probet, ut prius pro alieno et pravo deiiciat. Tu negabis inter colonos eum assumtum esse, et nullam aliam rationem adferes, qua ille in Sicilia vixerit ita ut etiam eius posteri sacerdotes in Sicilia fuerint? Quæ stultitia hæc est? et eam Herodoto ausi fuerunt ingerere. Paulo ante edidi ex eodem libro ἀπίκατο, ubi vulgo ἀπίκοντο.

430, 31. Τοῦ Παταρέως.] Nihil facilius, quam interpretari *Patareo* cum Valla. Sed quomodo iste e Lycia in Siciliam? an scire id non est necesse? Utique inter Rhodios eum fuisse non dixit auctor. Quid igitur cogitarunt viri docti, qui ita hucusque legerunt in Herodoto, quasi ille supponeret tyrannidas in Sicilia sic facile patere Lyciis? Relinquamus illos suo genio: Herodotum nostrum egregie ab nugis nunc redimit codex optimus, unde discimus eum scripsisse Παντάρεος, ut fuerit filius Pantarei.

431, 7. Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ.] Satis constat nomina maiorum sæpe in posteris repetita fuisse, sicut potuit hic Hippocrates memoriam nominis fraterni in filio conservare voluisse. Si tamen modo ita vocati fuerunt. Nam MS. optimus de postremo exhibet καὶ Κασσάνδρῳ.

431, 13. Κυλλυρίων.] Fæx cognita satis, sed ab aliis nomine Κιλλικυρίων vocata, quum interim Italicus MS. habeat Κιλλυρίων, de quibus docte satis egit Henr. Valesius ὁ πάνυ ad Peiresciana pag. 39.

431, 21. Ἀνά τ᾽ ἔδραμον καὶ ἀνέβλαστον.] Quam multa de hoc posteriore verbo scripta sunt? Ipse Portus vir doctissimus recenset versionem suam, item Vallæ, item Stephani, et nullus in ea rationem ullam habet præpositionis ἀνά. Miraberis haud dubie, lector, intelligens legi in MS. simpliciter καὶ ἔβλαστον. quod est verissimum.

431, 28. Ἀειρομένους τε πόλεμον.] Longe ad præsentia commodior MS. ἀειραμένους τε.

431, 46. Μέλλει στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.] Id genus supra restituimus. Sed hic aliter legitur in optimo MS. στρατηλατήσειν, cui est nunc auscultandum. Sicut paulo ante iterum posui ex eo ἀπίκατο, quum vulgo sit ἀπικέατο.

432,

432, 47. Ἡγεμονίην ἀπαραιρεῖσθαι.] MS. ἀπαραιρῆσθαι, ſpoliari cummaxime imperio.

433, 7. Ξεῖνε Σπαρτιῆτα.] Annotavit hoc iudicium ſani hominis Grotius in notis ad epiſtolam Pauli ad
980 Romanos 12, 21., ubi allegatur ei *Solon Syracuſarum Princeps*, idque ſic propagatur per varias editiones. Miror ab certa hominum natione Herodotum mendacem proclamari, Grotium non.

433, 33. Ναυτικῆς ἀρχῆς ἄρχειν.] Quid vanius dici queat, vix video. Vox itaque media quum non exſtaret in MS. agnovi codicem optimum, et rationem unicam emendandi Herodoti, qui ſubintellexit στρατιῆς vocem in antecedentibus aliquoties uſurpatam; et ſic omnia recte habent. Portus multa collegit in v. ἄρχειν, ſed hoc genus loquendi ἀρχῆς ἄρχειν prætermiſit.

434, 1. Ἀρξομένους οὐκέτι.] MS. ἀρξομένους οὐχ ἕξειν. Id quod certe est acrius. Qui enim negare potest Gelo, Græcis quum fateatur habere qui præſint, abeſſe qui ſubſint, quum ſciret geſta ad Marathonem. Itaque debet in futuro pronunciari id, quod veretur aut denunciat; id erat iocoſe Græcos non habituros, quibus imperaturi forent. Ἀρξομένους ſumit eo ſenſu, quo ἀρχόμενοι, ut collegit Portus in v. ἄρχεσθαι.

434, 13. Μὴ οὐ δύνανται.] MS. δύνωνται.

434, 28. Ἀλλ' ὑπὸ δικαιοσύνης.] MS. ἀλλ' ἀπὸ δικαιοσύνης.

434, 31. Ἐς Μεσσήνην μεταβαλοῦσαν τ' οὔνομα.] MS. ἐν Μεσσήνῃ.

434, 32. Καὶ τοιῷδε τρόπῳ.] MS. καὶ τοιούτῳ τρόπῳ.

435, 37. Καρχηδόνι.] Apparet unicuique Vallam optime vertiſſe. Quidni igitur et crediderunt editores Herodotum optime ſcripſiſſe? Abhinc ut id credatur, teſtor me edidiſſe, prout ſuppeditabat codex optimus; etſi vix crediderim vulgatum aliunde veniſſe, quam ex errore oculi cernentis antecedens, non hunc dativum.

436, 9. Ἔχωσι πρὸς τὸν Πέρσην λέγειν τοιάδε.] Hoc fateor ſatis ſimplex eſſe, et tale, ut etiam ſtipes rudis intelligere poſſit: multo facilius ut id ab Stephano vertatur *operam dabant, ut poſſent hæc Perſæ dicere.* ſed id est alienum ab elegantia et circumſpecta ſuavitate Herodoti, unde eſſe opinor, ut verbum λέγειν non ſit in MS. Hoc nempe erat, quod ſciri intererat; hoc quod ab Herodoti manu profectum erat. Hoc accedit ad dulcedinem locutionis in ſacris libris, tum alibi, tum Act. Apoſt. 24, 9. εἴ τι ἔχοιεν πρός με. Verba prorſus ipsa, ſed ſenſus acerbior et tetrior; ſed nihil impedit in utramque partem loquutione ista uti.

436, 37. Λέγεται γὰρ Μίνω.] MS. Μίνεων.

437, 2. Ὑρίην πόλιν.] Quam eius in hoc ſcriptore mentionem commemorat Strabo lib. 6. p. 282., quod non intactum præterit diligentia maximi Caſauboni; niſi quod indicari etiam debet in optima membrana legi Ὑρηδίην et Ὑρηδίης, ita vetere ſcriptura variante, unde literæ δ in primo loco ſuperpoſitum λ. Sed haud dubie innuitur Herodotus ſcripſiſſe Ὑρηΐην, et Ὑρηΐης.

437, 22. Μετὰ Μίνωα.] MS. μετὰ Μίνεω, et ad ultimam literam loco altiore habet additam literam ν.

437, 25. Ἀπὸ τουτέων δέ σφι ἀπονοστήσασι ἐκ Κρήτης.] Hoc quidem eſſe extra oleas, et omnino in hac narratione tolerari non poſſe cui non patet? immo et cui non patuit, etſi ſileat Stephanus aliique? Valla mirabiliter *Troia reverſos.* Oportet ad hoc ſtupuiſſe omnes, etſi viderent diverſitatem in Græcis, hiſcere tamen non auſos, donec Cl. Meurſius in ſcripto de inſula Creta pag. 146. ſuſtinuit coniicere ἐς Κρήτην. Fruſtra, etſi dicat aliquid. Sed prægravat Valla, quum liquide in optimo Mediceo legatur ἀπονοστήσασι ἐκ Τροίης, quod ideo reſtitui, adiuvante etiam Th. Gale.

438, 6. Ἀχαιΐης ἐς Ἄλλον.] De hac appellatione, quæ etiam recurrit cap. 197., ſolliciti fuerunt viri docti, Holſtenius ad Stephanum pag. 27. et Grentemesnilius ad Strabonem pag. 321. Qui quod ſuſpicari potuerunt ex ſimili nomine ab aliis Geographis dato, ipse vidi liquide ſcriptum in codice MS. qui est Florentiæ, unde nulla potuit me remorari hæſitatio ab veri reſtitutione.

438, 8. Ἀπικέατο.] Nihil confert ista mutatio, et recte MS. ἀπίκετο.

438, 15. Τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος.] Vacillat Græcismus, nec loquutio est integra. Unde emendatiſſime profert liber MS. ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀραιρ. Etiam Herodotus addit præpoſitionem.

438, 38. Ἀπικέατο.] Hoc loco habet MS. ἀπίκατο.

438, 43. Τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ.] Sic accurate reſpondet antecedentibus ἐν Θερμοπύλῃσι. Sed nunc in eodem MS. legitur τῆς ἐς Θεσσαλίην.

439, 9. Ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκδέκεται.] MS. δέκεται. Et ſufficit.

439, 15. Ἐοῦσα ἁμαξιτὸς μούνη.] Vox prior non est in MS.

439, 21. Τόγε παλαιὸν.] Satis omnino foret aliis: ſed non Herodoto, cui nunc placuit abundare, ut docet optimus MS. τό γε τοπαλαιὸν.

439, 28. Ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσοντες γῆν τὴν Αἰολίδα.] An igitur et apud Theſprotos est ſuboles Æolidis? aut in Theſprotis Thesſali poſſederunt Æolin? Non intelligo, quemadmodum docti lectores potuerint istud narrationis genus componere. Utique Valla ſic expoſuit, et opinor credere lectores huc usque omnes, quum ſit falſiſſimum et abſurdiſſimum in Geographia. Laudabiliter itaque in optimo MS. exſtat οἰκήσαντες,
quod aoriſtum tempus intelligis ut ſuperius dixit βασι- 981
λεῦσαι et τυραννεῦσαι, ut indicentur *compotes* vel *poſſesſores facti regionis Æolidis.*

439, 42. Εἶναι ἐφαίνοντο ἐπιτήδειοι.] MS. ἐμφαίνοντο.

440, 20. Καὶ Αἰγινέη.] MS. καὶ Αἰγιναίη, ut mox rurſus.

440, 33. Ἐς ὃ κατακρεουργήθη ἅπας.] De hoc habes iudicium illius cati Dionyſii Longini cap. 31.

441, 21. Τηνικαῦτα ἔτι (ὡς ἐγὼ συμβαλεόμενος εὑρίσκω) τόσον.] MS. ignorat voculam proxime appoſitam ſequenti parentheſi. Quin etiam nec deinceps primam vocem, quæ interiectam eandem parentheſin ſequitur, Sed val- τόσον. Nec plane ulla ex his tolerari potest. de ineptam ſic apparet eſſe parentheſin, quum omnia ſequentia in quarto caſu concepta et ſtructa pendeant ab verba εὑρίσκω, quod debet eſſe liberum.

442, 1. Τοῦτο μὲν τό.] MS. τοῦτο μὲν δὴ τό.

442, 6. Δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν.] MS. accurate ſatis δόκησιν δὲ δὴ δεῖ λέγειν.

442, 22. Σιταγωγοῖσι ἀκάτοις.] Hoc dedecet Herodotum, dedecet Ionismum. Immo ἀκάτοισι, ut est in MS.

442, 33. Τοῦ σύμπαντος στρατεύματος.] Sic iam loquutus fuit cap. 82. τοῦ σύμπαντος στρατοῦ τοῦ πεζοῦ. Attamen edidi, quod notabam in MS. legi ut præſtantius ad Herodotum, συνάπαντος. Vide ad 42, 13.

443, 17. Ὅσοι μέν νυν αὐτέων αὐξόμενον.] MS. ὅσοι μὲν οὖν αὐξ.

443, 42. Οὐχ ἔχω εἶπαι.] MS. εἰπεῖν.

444, 2. Ἡ ναυηγίη αὕτη.] Vox poſterior non est in MS.

444, 6. Ἄλλά τε χρύσεα ἄφατα.] Hæc quoque poſterior vox non est in MS. et quidni bis poſitum πολλὰ ſufficiat ad omnia?

444, 9. Λυπεῦσα παιδοκτόνος.] MS. παιδοφόνος. Et Plutarchus in hac parte memorat παιδοφονίαν, licet in his verbis agnoſcatur ab eo παιδοκτόνος, et p. 871. repetit Ἀμεινοκλέους παιδοφονίαν.

444, 31. Ὀλίγας τινάς σφι ἀντιξόους.] Secunda vox in MS. non est, qui mox etiam legit ἀπὸ τούτου ἔτι, non ἀπὸ τοῦδε ἔτι.

444, 47. Ἐν τούτῳ ὦν ὅρμον.] MS. ἐπὶ τούτου.

445, 8. Ὅτι ὁ Σανδώκης &c.] Particula ὅτι non est in MS. nec eſſe ab Herodoto ſummopere perſuadeor, qui ſæpius ita loquitur in narrationis inchoando principio, neglecta particula ista.

445, 10. Ἀναλογιζόμενος ὁ Δαρεῖος.] Citat hunc locum bene credulus Deſid. Heraldus lib. 1. adverſarior. cap. 9. Verum ibi primo MS. tantum λογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, plane ut cap. 3. huius libri. Sed et quod ſtatim ſequitur πλέω εὗρε οἱ ἀγαθὰ, duas in medio voces in eo nullas reperi, et quamvis defendi illæ posſint ex more Herodoti, quo ſolet ille verbum ſæpe aliquod præmittere, cui tunc participium mox ſubiicit, ut nunc vides inſequi εὑρὼν δὲ τοῦτο, malo tamen parere codici veteri, qui offert ipsam manum Herodoti, adſueti ex participiis connectere periodum, quod aliquis non intelligens videtur istas voces ingesſiſſe egresſus perſonam ſuam. Etiam deinde MS. ἐργασάμενος, non ἐργασμένος.

445, 30. Πεντεκαίδεκα νηῶν ὦν εἶπον.] Agnoſcis vulgarem loquendi apud Græcos fæcem, in qua primo optimus MS. ſecundam vocem non habet; et deinde reparat Herodotum, prout ipse bona fide ſcripſit, nempe exhibens tantum πεντεκαίδεκα τῶν εἶπον. Et quis illam requirere potest, qui præcedentia Herodoti percucurrit? et quis alteram mutationem reiicere?

445, 43. Ἱρὸν τοῦ Ἀφλυστίου Διός.] Quum Ortelius in Theſauro mentionem faceret Laphyſtiæ, ad eum ſic ab Holſtenio annotatum accepimus: *De Laphyſtii Iovis templo extat narratio apud Herodotum lib.* 7. recte

7. *recte enim ibi* Λαφυςίου *in margine legitur pro* Ἀφλυςίου.

446, 8. Κυτισσώρου τοῦ Φρίξου παιδὸς.] Quum ita clare ſit editum in Herodoto, ut et mox Κυτίσσωρος, non adſequor, quid mentis fuerit Th. Munkero ad Hygini fabulam tertiam ſcribenti: [*Maiori forte iure* Κυσίσσωρον *Herodoti lib.* VII. *in* Κυτίσσωρον *quomodo ſcriptum in vita Apollonii, transformes.*]

446, 22. Τῇ δὲ κάρτα ςεινὸς.] MS. τῇ δὲ καὶ κάρτα ςεινὸς, quæ vocula ibi tenet ſuam vim. Et ſtatim περὶ δὲ τὸν χῶρον οὔρεα, ſine vocabulo τοῦτον. Et merito omiſi ſic iubente MS. quum modo ea vox antecederet ad κόλπον ſpectans; unde inconſulte etiam revocata fuit ad vocem hanc χῶρον. Sic iuſtisſime replevi ſimul et accidi.

446, 35. Εὐρυχωρότατόν ἐςι πάσης τῆς χώρης.] Longa vox, ſed quæ nihilo plus adfert, quam brevior et exſtat in MS. εὐρύτατον. Sane abſurdum quid est in isto εὐρυχωρότατον χώρης, nec certe ſtatim c. 200. dicitur χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύχωρος, ſed εὐρὺς.

446, 45. Ἀμαξιτὸς γὰρ μίη μούνη.] Est ſupervacue accurata deſcriptio. MS. optimus illud μίη non agnoſcit. Certe cap. 224. dicit ὡς μούνης οἱ ἐούσης ταύτης τέκνου, non addens etiam μίης.

447, 3. Καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρὺς.] Sic quisque ruſticus loqueretur. at Herodotea cura ac dulcedo melius dedit, ut videtur indicare optimus MS. exhibens una litera minus αὐτῇ. Scribe καὶ χῶρος πέρι αὐτῇ εὐρὺς. Noluit auctor coniuncta haberi περὶ αὐτὴν, quod notum erat cuilibet.

447, 13. Ὁ δὲ τῶν πρὸς νότον.] Necesſario οἱ δὲ. Nec fuit tam inſcitus Valla, quin hæc pars pertineret

982 ad Græcos. Mox etiam Τεγεητέων, non Τεγαιητέων. quod ἐθνικὸν exemplo est, quam inania et abſurda potuerint oriri ex illa commixtione diphthongi αι cum vocali ε.

447, 18. Καὶ ἡμίσεες ἐξ ἑκατ.] Copulativa non est in MS. et abundat certe vel ipſo Valla arbitro, qui in interpretationem Latinam non admiſit.

447, 21. Διηκόσιοι ὁπλῖται.] Vox poſtrema non est in MS. cui et ipſi Valla interdicit ſua parte, et rectisſime, quum iam auctor non cogitet de alio genere.

447, 29. Πᾶσαν εἶεν ἡμέρην.] MS. εἰσὶ.

447, 45. Τοῦ Ἀλκαμένεος τοῦ Τηλέκλου.] MS. τοῦ Ἀλκαιμένεος, τοῦ Τηλέκτου.

447, 48. Τοῦ Ἡγήσιος.] Quis ille Hegeſis ſit, longa mora erit quærere. Vix credibile ex tot ſcriptis ne unum quidem exſtitiſſe codicem, ab inſulſis ſcribentium mutationibus immunem. Et maius portentum est viros doctisſimos maluiſſe in tanta emendandi et mutandi dulcedine hoc ignotum et indictum nomen in isto regio ſtemmate relinquere, quum ſatis ſcirent quoque eſſe corruptum et falſum. Quisquis enim legit libri ſecundi caput ſecundum doctisſimi Cragii de Lacedæmoniorum republica, ſcire nequit in ea urbe Euryſtheni maiori filio Ariſtodemi natum fuiſſe Agin, unde ista poſteritas dicta est Agidarum nomine. Atqui MS. Mediceus planisſime habet τοῦ Ἥγιος, ut 6, 65. Ἄγιος, quo innuitur ipſe ille Agis, etſi Latini illic eum citare malint *Agidis*. Sed ab Herodoto est prima litera Ionismo donata, quod decepiſſe videtur certos homines, ut ab veri nominis cogitatione abducerentur, et in Indice fulgeret Hegeſis Euryſthenis filius, 7, 20. Sed et genitivos ita componit Herodotus, qui hunc ipſum locum innuit 9, 63., ut tanto magis, qui Herodoto favebant, debuerint eum ab errore immunem præſtare. Vivant igitur hactenus Euryſthenidæ, ſicut 8, 131. Proclidæ.

448, 15. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο.] MS. ἀπῖκτο.

448, 48. Ὁκόσοι τε εἰσὶ.] An potuit talia imperare Xerxes? an res militaris patitur, ut isti ſic numerari queant, ac pateat, quot illic esſent, ut interpretatur quoque Valla. Atqui Florentiæ legit optimus MS. ὅσοι τε εἰσὶ. Certe id commodius, ut hactenus voluerit eos cognoſci.

449, 3. Προσέλασε ὁ ἱππεὺς ἐς τὸ ςρατόπεδον.] Id quoque nimis ſe invergit, nec commode iungitur verbum et ista præpoſitio. Bene prorſus idem MS. πρὸς τὸ ςρατόπεδον.

449, 13. Μαθὼν δὲ ταῦτα.] Enimvero ista ſunt egregia, et digna, ob quæ explorator adeat vel periculum, ut narret quosdam milites exerceri, quosdam caput ſordibus purgare. Omnino erant et alia, quæ non oportuit negligi. Itaque ſapienter ſcripſit Herodotus teſte optimo MS. πάντα. Certe hoc exprimitur ab Floro 1, 17. *Ille per noctem paſtorio habitu ſpeculatus omnia refert tutum iter.* 6, 70. dicit πυθόμενος τὰ ἐβούλετο.

449, 19. Ὡς ἀποκεύμενοι καὶ.] MS. ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ.

449, 24. Μαθέειν τὸ ποιεύμενον ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων.] MS. πρὸς τῶν Λακ.

449, 43. Τοσοῦτοι ἐόντες οἷοί τέ εἰσι τῇ ἑωϋτοῦ ςρατιῇ μαχέσασθαι.] Habes ſpecioſa emblemata ad extendendum ſermonem ſatis vane. Itaque MS. optimus tertio quartoque et quinto verbis neglectis habet τῇ ἑωϋτοῦ ςρατιῇ μαχέσονται. Quæ verborum paucitas longe acriorem acerbitatem effert, et haud dubie Xerxis vehementiam, qui reſponſo ingratisſimo velut ſtupefactus, interrogatione paucisſimas voces, ſed clarisſimas continente percellere vult Demaratum nimia de Spartanis ſuis audentem.

450, 20. Πλήθεϊ χρήσασθαι.] MS. πλήθεσι, quod longe decentius ad has monſtroſas turbas.

450, 45. Τῇ προτεραίῃ ἑώρων.] Non ſolet Herodotus ita formare hoc imperfectum, ut idcirco genuinum videri debeat, quod legi in optimo MS. ἐνώρων.

451, 3. Τοὺς ταύτῃ ὑπομένοντας.] MS. ὑπομείναντας.

451, 20. Ἑλλήνων πυλαγόραι.] Voluerunt igitur viri docti hoc poſterius eſſe etiam ſpecimen varietatis Herodoteæ, ut quum genitivus Πυλαγόρων, qui præcesſit, ab iis esſet agnitus venire ex nominativo Πυλάγοροι (id diſtincte facit Portus) nunc tamen hunc nominativum ab auctore accipiant pronunciatum ut primæ declinationis. Quid quæris? est nimis captatum, et quod in aliis legerunt, cupiunt admiſcere Herodoto, cuius optimus MS. plane legit πυλαγόροι, id quod retinemus.

451, 28. Ἐπεὶ οἱ ἤρεσε.] MS. ἐπεὶ ἤρεσε, et non amplius.

451, 37. Ἔκ τε τόσου δὴ κατεδέδαιτο.] Quis ille angulus est, ubi Stephanus musſitavit de hoc non intelligendo loco, ut iubeat videre, quæ alibi dixerit? Multum quæſivi, ſed fruſtra. Sed neque vel κατεδέδαιτο vel καταδαίω aut ſimile in Lexico Ionico novit Æmilius Portus; ut in verbo Δάσασθαι, est ἀποδάσασθαι, διαδάσασθαι; nec huius loci verbum in Theſauro iste Henr. Stephanus. Sedent igitur hic ingenia defixa prorſus, quæ quam fuisſent gaviſa, ſi ſcivisſent legi in optimo MS. κατεδέδεκτο. Satis ſimpliciter et vere.

451, 44. Πρὸς Μηλιέων.] MS. πρὸς τῶν Μηλιέων.

452, 19. Οὐδένα σφι.] MS. οὐδέν σφι. Validius hoc ad perſuadendum adſcenſum; ut crediderint non modo hominem, ſed nihil, quod ullo genere impediret aut diſcrimen eis movere posſet. Nam quæ hic in vicinia apparent ſub nomine Φωκαέες, de quo tamen agit 983
Portus in v. Ἀναδραμεῖν, et ſub verbo ἐνεκήρυσαν, habui errores typorum.

453, 5. Μαχαίρῃσι τῇσι αὐτέων ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι.] Ita placuit viris doctis per editiones efferre locum Herodoti de Græcis ultima auſis non ad ſe et locum defendendum, qui commisſus illis erat, quam ad mortem pro patria obeundam et ultione præſenti, quantum posſent, honeſtandam. Quales memorandas in hiſtoria ærumnas quum Herodotus ſoleat ſtylo graviore explicare, etiam animadvertere ſolet Dionyſius Longinus in libello περὶ ὕψους, ubi capite 3. περὶ ὑπερβολῶν hæc quoque verba citat, ut Tan. Faber ingenium ſuum in altum evehens fumum captaret, mire detractus ab Tollio, ineptisſime adhæſuro ad illa τῇσι αὐτέων. Primo igitur mireris licet Fabrum cauſantem non reperiri caſum verbi ἐτύγχανον, unde ad inſolentes delabitur cavillationes, quum et in hoc Herodoto tot fingantur parentheſes, et in Livio easdem tam crebras meminerat. Senſus erat plenus, modo ſic concipiatur μαχαίρῃσι τῇσι αὐτέων (ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι) καὶ χ. Sic ſenſus certe erat, etſi non levis nec facilis. Itaque frui oportebat, quod Dionyſius dabat ταὶ ἐτύγχανον, quando recte omnia procedunt, eamque vocem ab Dionyſio datam aut ſimili erudito exiſtimante Herodotum periturum, niſi ad Ionismum formaretur, perſuadet nobis fides invicta codicis Medicei, in quo legitur αἳ ἐτύγχανον, et non αὐτέων, ſed αὐτῶν etiam rectisſime. Certe illud pronomen relativum negari nequit, quin habuerit Laur. Valla, et bene uſus ſit, modo in verſione vocem *barbari* paululum retro movisſet. Hæc enim mens est: *Hoc in loco defenſantes ſe gladiis ſuis, qui adhuc ſupererant, et manibus et oribus, obruerunt barbari iacientes, alii quidem ex adverſo urgentes, et munitionem muri congerentes, alii undique circumeuntes adſtando.*

453, 7. Ἐκέχρητο γὰρ.] MS. ἐκέχρητο γὰρ.

453, 19. Βασιλῆα φθίμενον.] MS. βασιλῆ φθίμ.

453, 34. Τοῦτον ἅπαντα.] MS. τοῦτον εἰπάντα. Et deinde quod ſequitur εἰπόντα ignorat. Tale quid habuiſſe Vallam, quod legerit, apparet manifeſte ex eius verſione, in qua non ſit aliqua mentio vocis ἅπαντα.

454, 11. Ἐς τὰ στεινότερα.] Nulla hic sunt, neque Herodotus in præcedentibus aut gradus angustiarum fecit, aut hoc vel simili comparativo usus est. Hinc optime istud vitiosum ostendit procuratque membrana Medicea ἐς τὰ στεινόπορα.

454, 22. Ῥώμης ὅσον ἔσχον μέγεθος.] Facile potuit hoc ab futili manu immitti, quum sic 2, 76. et 78. 3, 26. 4, 178. Sed aliter ex testimonio optimi MS. dedit Herodotus, nempe μέγιστον, ut 3, 22. χρόνον ὁκόσον μακρότατον ζόει. Sed et εἶχον legitur in scripto libro. Deinde etiam non minus præclare ac nulla parte supprimenda MS. habet καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος καὶ ἕτεροι μετ᾽ αὐτοῦ ὀνομαστοὶ, πολλοὶ δὲ καὶ οὐκ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων. At patet eum tres sortes hominum enumerasse, unde primo ait de Leonida: deinde illos ὀνομαστοὺς, sed ultra illos fuerunt adhuc inferioris ordinis non pauci; nec ambigi potest, quin adfuerint aliqui hilotæ. Hos denique triplices iungit, ubi vulgo tantum legebatur Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ᾽ αὐτοῦ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων, nimis truculenta fraudatione Herodoteam narrationem mulctantibus aliis libris. Vocat omnes ἄνδρας ἀξίους γενομένους, et horum se nosse ait nomina. Immo non horum modo ista nomina inquisivit, qui ibi ceciderunt, sed insuper addit ultimo etiam omnium 300. nomina se didicisse.

454, 33. Ἀτάρνεω θυγατρὸς.] Atarne est Æolicum, aliquoties etiam in Herodoto memoratum. Optime igitur egregius ille MS. Ἀρτάνεω, et sic mox Ἀρτάνης. Nullus non dixerit id magis convenire ad Persicam rationem.

454, 40. Ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι.] Sicut supra notavit notabile momentum, quo Leonidas cecidit, nempe quum cogerentur ad gladios rem trahere, atque ita magis cominus trucidare: ita nunc duorum illustrium Persarum casus non contigit temere in pugna, prout iam aliquamdiu processerat, sed quum singularis stimulus incenderet novos impetus, nempe cadaver Leonidæ. Utinam modo manum continuisset Stephanus, qui post hæc verba interposuit comma, quod ignorat Aldina perinde ac Camerariana? Itaque id eieci, quum ratio postulet gloriosis mortibus apponi quoque caussas, ne temere videantur obitæ, et coniunxi Ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχεόμενοι ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω. An vero quinque posteriora vocabula potius apponi debeant sequenti periodo, ita ut puncti nota statuatur post participium μαχεόμενοι, quod nonnulli professi sunt se ita distinguere, nequit illi esse ambiguum, qui recte locum inspiciat. Omnino enim supervacuum foret dicere istos illic pugnantes cadere, ubi omnes tali in gestu et animo cadunt nemine nunc deside aut tergiversante. Itaque omnino indicat Herodotus his quoque stimulum ibi singularem accidisse, ut in pugnando essent promptiores et incautiores, atque ita caderent, nempe cadaver Leonidæ, quod Græci statim subducere et ludibriis eximere conati sunt, Persæ omnino sibi vindicare. Iam licet has voces adiungat quis participio μαχεόμενοι, utique tamen sequentia Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλὸς nequit intelligi casu fieri, sed eodem stimulo utrosque agitan-
984 te, nempe obtentione cadaveris regii, quod inde patet manifeste, quia ille ὠθισμὸς tamdiu duravit, ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπερεξείρυσαν. Quinetiam non solet inchoare sic abrupte suas periodos Herodotus, ut incepisse supponatur Ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε &c. quod tamen iam olim videtur cogitavisse eruditissimus Portus in vocabulo Ὠθισμὸς scribens: *Pro Leonidæ cadavere obtinendo vehementer conflixerunt, ita ut se mutuo protruderent atque propellerent.*

454, 43. Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν.] Nescio an istud verbum conveniat virtuti Spartanorum, sicut ipsum Latinum *subtrahere* apud Vallam, quasi furtim aliquid contigisset. Igitur prægrande meritum est optimi codicis, dum legit ὑπερεξέρυσαν. Merebatur certe gloria temporis nostri, ne istud decompositum porro lateret plane ignoratum huc usque et nulli scriptum, nisi nunc mihi, præsertim quum Græcam gloriam adeo clare circumferat. Non enim subtractum est tunc Leonidæ cadaver, sed aperte et superne quorundam humeris, et forsan scuto exceptum post aciem delatum est. Sive autem ex vulgato retineatur ὑπερεξείρυσαν, ut antea docui, seu minus, iam non agam.

455, 2. Ὁ δὲ κολωνὸς οὗτος.] Vox ultima non est in MS.

455, 12. Φασὶ εἶπαι.] MS. εἰπεῖν. Sic aliquoties mutatum.

455, 32. Ἐκ Πελοποννήσου.] Pereximie, ne quid Spartanum hinc absit et in Doricis mortibus requiratur Dorici mandati os MS. ἐκ Πελοποννάσου. Hinc existimatio facienda exactæ curæ quam adhibuit auctor, quam alii scire non potuerunt, nos plane videmus. Cæterum quod sequitur, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι, plane ut editur, referebat quoque codex MS. unde eadem fide crediderim descripsisse Herodotum, dum inspicit, qua prius, et hinc accuratius, quam est omnis illa varietas citationum atque etiam allusionum in vertendo, sive ille Cicero sit, sive alius quicunque, et mirer nuper pronunciatum esse in notis ad Tusculanas Ciceronis ab Herodoto vitiose eum versum relatum esse. Id est nugari et vitiose agere.

456, 9. Οὐκ ἐθελῆσαι ὁμοφρονέειν.] MS. οὐκ ἐθέλησαν ὁμόφρον. Infinitivi enim constructio iam terminata est in verbis ἀποθανέειν ἅμα τοῖσι ἄλλοισι; licet mox sequentia revertantur ad cultum infinitivi, qui præcessit. Narratio velut magna nimis est, quam ut non interstinguatur quadam varietate.

456, 17. Ἀλγήσαντα ἀπονοστῆσαι.] Hæsi unde existimarem Vallam venisse ad talem interpretationem, quæ plane non accedit ad verbum ἀλγεῖν, in qua tamen nullus aliquid statuit advertendum, quod mireris certe, quum intolerabile sit istud vulgatum, quod ex libro tantum nono cap. 22. citat Portus, hunc locum ignorans, perinde ut in v. ἀλογεῖν. Sed nimirum ille legit, prout exhibetur in optimo MS. ἀλογήσαντα ἀπον. Nonne debuerunt huc eos deferre vel sola verba Herodoti 4, 150. ἀλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου? Et mox τοῦ μὲν αὐτῶν ἀπολομένου, quod pronomen inseritur etiam ab Valla.

457, 3. Ἀναίτιοι εἶναι.] Immo εἶεν, ut est in MS. et necessario requiritur.

457, 8. Τοὺς μέν τινας αὐτέων.] Vox postrema non est in MS. et licet delere.

457, 23. Ἔστι ἐν Λακεδαιμονίῃ Σπάρτη.] Macte laude, sapientissime Valla, qui unus potuisti retinere et adserere manum Herodoti, omnibus post te delirantibus, donec Th. Gale ex Cod. Arch. et Eustathio proposuit quoque ἐν Λακεδαίμονι, prout exsultavi, quum non aliter legissem in Codice Mediceo. Et sane ita legit Eustathius ad Iliad. pag. 222. Iam vero cur quum Valla id interpretatur *Lacedæmone*, an rectius id efferatur ab Stephano *Lacedæmonio agro*? Quid? an non Polemo apud Suidam dicitur scripsisse περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι πόλεων? Non minus hic caute agunt, quam Stephanus in Herodoto, et interpretantur *de Laconicis urbibus*. Quomodo non ludibria debuit Cragius, ponens c. 1. lib. 1.? *Sed quum intelligatur Lacedæmonis nomine usitate et ut plurimum regio, sicut locus illustris Herodoti lib. 7. docet ubi ait:* Ἔστι ἐν τῇ Λακεδαιμονίῃ Σπάρτη πόλις. Sane ex libro 1. cap. 65. et 68. idem clare apparet ex usurpatione gentilium nominum Σπαρτιῆται et Λακεδαιμόνιοι.

457, 30. Αὐτέων διεξόδους.] MS. αὐτέων τὰς διεξόδ.

457, 37. Χίλων.] MS. Χείλων, plane contraria vice, quam placuit editoribus. Vide lib. 1. c. 59. Et mox κέρδος μέζω, non μέζον, sed super ultimam literam superscripta habet ον.

458, 42. Οὐδ᾽ ἂν συμβουλευομένου.] MS. efficacius οὐδὲ ἓν συμβουλευομ.

459, 2. Λεωνίδεω πέρι ἀκηκοὼς.] Vox media non est in MS. Nec refragaberis, si bene distinguas, nempe ita. Καὶ Λεωνίδεω ἀκηκοὼς ὅτι βασιλεύς τε ἦν καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν &c.

459, 8. Οὐ γὰρ ἄν κοτε.] MS. οὐ γάρ κοτε.

459, 23. Ἐν Σούσῃσι.] Emendatissime MS. ἐν Σούσοισι. Et cur id non notavit Brissonius lib. 1. Regn. Pers. p. 45.? Quid quæro? quum Indici Herodoteo inserantur etiam sive ab Stephano sive ab Iungermanno *Memnoniæ Susæ*.

459, 27. Δέλτιον δίπτυχον.] Hoc annotavit et Pollux, sed illustravit Salmasius de modo usurar. c. 10. 985

459, 33. Ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο.] MS. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀπίκετο. Et statim ὑπέθετο, non ἐπέθετο. Et denique fini huius libri adiicit MS. eadem verba, quæ vulgo habentur in principio lib. 8., ita ut ibidem quoque retineat ac repetat MS. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται γενέσθαι. de qua consuetudine notavit aliqua Is. Casaubonus ad finem libri 3. Strabonis.

JACOBI GRONOVII
NOTÆ ET OBSERVATIONES
In librum octavum
HERODOTI.

461, 10. Μέχρι οὗ.] MS. μέχρι ὅσου.

461, 42. Τὴν νέα τοῦ Ἀδειμ.] MS. τὴν νέα τὴν Ἀδειμ.

462, 6. Προσπλώειν.] MS. et nunc et ſemper in hac hiſtoria προσπλέειν. Paulo ante legebatur etiam in eodem ἀπίκατο, non ἀπικέατο, quod vulgo tenent.

462, 9. Εὐφρόνη καταλάβοι.] Ut c. 16. περιλάβοιεν. MS. tamen nunc καταλαμβάνῃ.

462, 14. Μὴ ὀφθέωσι.] MS. μὴ ὀφθείησαν.

462, 27. Δύτης τῶν τότε ἄριςος.] Digna ſunt quæ inſpiciantur ad hunc locum notata ab Salmaſio in Plinian. Exercit. pag. 1146.

463, 12, Πολλαπλασίας.] MS. πολλαπλησίας.

463, 21. Ὅκως ἕκαςος αὐτέων πρῶτος.] At longe ſuavius in optimo MS. legitur ὅκως αὐτὸς ἕκαςος πρῶτος. 1, 107. Παρ' αὐτέων αὐτὰ ἕκαςα μαθὼν.

463, 33. Αἰσχρέου. MS. Αἰσχραίου.

463, 42. Ὡς εὐφρόνη δ' ἐγεγόνεε.] Non placet hic ordo codici Mediceo, qui, et ſane melius, habet ὡς δὲ εὐφρόνη ἐγεγ.

464, 2. Ἀναπνεῦσαί σφεας ἔκ τε τῆς ναυηγίης.] Quod in ipſis contextus paginis ſubduxi ab publica notitia, plane tamen ſupprimendum non cenſeo; non quia potest inducere dubitationem, ſed quod totam rationem eius codicis cognoſci, puto, interest: nempe quod in codice MS. ſecunda manus fecerit ἀναπλεῦσαι, verbum quidem notum, ſed quod nec huc convenit, nec ab Herodoto uſurpari ſolet, amante magis ἀναπλώσαι, ut 1, 78. Adde Portum.

464, 6. Ῥεύματα ἰσχυρὰ κατὰ θάλασσαν ὡρμημένα.] An iſta verba ſunt, quæ in vertendo ante oculos habuit Valla *validi in mare aquarum diſcurſus*. Ut fieri forſan potuit, ita nonniſi cum quadam ambiguitate. Certe interpretationem eius explicant clarius verba quæ leguntur in MS. ἐς θάλασσαν ὡρμημ.

464, 16. Ὑπὸ θεοῦ.] MS. ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

464, 20. Ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας.] Citat hunc locum Portus et conducit cum pluribus, ubi iſta adverbii illius terminatio est eadem, prout mox quoque occurrit cap. 15. Compellor tamen teſtari in MS. optimo legi ἀτρέμα τε.

465, 24. Δρησμὸν δὴ ἐβουλεύοντο.] Recte: ſed Herodoto non invidenda est ſua manus MS. eam monſtrante ἐβούλευον.

465, 27. Ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ.] Id quidem nimis amplum laxumque et ex nimia gentium varietate conſtans fiat, quam ut ſic uni voci poſſet includi. Certe MS. ἀπὸ τοῦ βαρβάρου.

465, 31. Τῇ ἐλπίζει.] Sed opportunisſime MS. ἐλπίζοι.

465, 38. Πυρὴν ἀνακαίειν.] An ut ei pariter omnes aſſiderent et vel ſe calefacerent, vel aſſarent carnes? Bene magna igitur illa eſſe debuit. Nec Valla ante oculos tale quid habuit, ſed πῦρ ἀνακαίειν, ut est in MS.

465, 39. Ἀπικέσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.] MS. ἐς τὴν Ἑλλάδα. et mox ἐτρέποντο pro ἐτράποντο, quod ſubiecerunt ex frequenti iteratione aoriſti in his libris, quaſi inde norma dictaretur, ut hoc loco non aliter exſtaret.

465, 43. Οὔτ' ἐξεκομίσαντο οὐδὲν.] MS. οὔτέ τι ἐξεκομίσαντο οὐδὲν, perquam ſuave, quum ut οἷον τι, πολλόν τι, ita et οὐδέν τι. Et præterea inſignis ille codex non habet προεσάξαντο, quod lib. 1. c. 190. reduxit, et nunc poſſet idem ſenſus locum habere, ſed fidens ſibi effert προσεσάξαντο, ut non notet *ante importaverant*, ſed ſemper magis magisque invexerant. Non notantur quidem decompoſita ab προσες, ſed non intelligo, cur non perinde probarentur ac reliqua ab προσεπι.

466, 33. Ὑπ' ἀναγκαίης.] MS. ὑπ' ἀνάγκης.

466, 42. Τῶν συμμαχιέων αὐτοὺς ἀπόσχῃ.] Quis ita loquutus fuit? Et quot συμμαχίας potuerunt eodem tempore habere? Inprimis ſi adhibeatur Latina interpretatio Vallæ, *ut a præliis navalibus ſummoverentur*, quam unusquisque fateri debet huc eſſe commodisſimam, ſed male congruam vulgatis Græcis, niſi ea mutentur in τῶν ναυμαχιέων, ut recte est in MS. Non enim aliud legiſſe Vallam mihi imaginor. Deinde etiam Θεμιςοκλέης μὲν ταῦτα, quod iam ſupra quoque occurrebat, caſtigatiore locutione, non μέν νυν ταῦτα.

466, 45. Ἀνὴρ Ἱςιεὺς.] Non igitur ad amusſim vo-
luit interpretari Valla, dum reddit *vir quidam Hi-* 986
ſtiæus, voce poſtrema ampliata perſpicue ex Græco Ἱςιαιεὺς, quod plane legitur in optimo codice, licet mox dicantur Ἱςιαῖοι, quod est ſecundum in isto populo gentile. Etiam Th. Gale id producit.

467, 2. Ἔπλωε ἁλὴς.] Diligenter Portus annotavit exempla verbi πλώειν et compoſitorum eius. In eis hoc primarium illic reperio. Melius abſtinuisſet. Nam eximius ille ex Italia codex legit ἐπέπλεε ἁλὴς.

467, 6. Τῆς Ἑλλοπίης μοίρης.] Hæc Stephano negligente per Sylburgium admisſa ſunt in Latina; quantum ſcio; qui poſuit in margine *Ellopiique agri et Hiſtiææ regionis maritimos vicos*. Poterant propius explicari, ut feci. Sic quum in hoc loco agi contigerit, etiam Ortelius nullam Ellopiam ex Herodoto commemorat.

467, 40. Ἀγαγόντες δὲ τούτους.] MS. ἄγοντες. Et ſatis est.

467, 44. Ὡς Ὀλύμπια διάγοιειν.] MS. ſimpliciter ὡς Ὀλύμπια ἄγουσι.

467, 47. Ἄεθλον εἴη σφι προκείμενον.] Ut 9, 100. Ὡς σφι καὶ αἱ νῆσοι ἄεθλα προέκειντο. Nihilominus in MS. erat κείμενον. Et id potest ſatiare lectorem, ut cap. 93. Πρὸς δὲ καὶ ἄεθλον ἔκειτο μύριαι δραχμαὶ.

468, 1. Πυθόμενος γὰρ.] MS. πυνθανόμενος γὰρ. Manere nempe voluit in tempore mox uſurpato.

468, 2. Εἶπέ τε πρὸς πάντας.] MS. εἶπέ τε ἐς πάντας, quod debet reſtitui.

468, 27. Τὰς δὲ λοιπὰς.] Vox ultima non est in MS. et quam bene potest abeſſe?

469, 21. Δωρίδος χώρης ποδεὼν ςενὸς.] Hunc ποδεῶνα illuſtrat Salmaſius in Plinian. Exercit. p. 418., quoniam vides in notulis Stephani quanta ſit varietas.

469, 31. Τὰ ἄκρα τὰ Παρνησσοῦ.] MS. τὰ ἄκρα τοῦ Παρν.

469, 34. Κειμένη ὑπ' ἑωϋτῆς.] Portus obduravit non tangere, etſi animadverteret omisſa hæc eſſe in Latinis, et Stephanum non acquieſſe. Atqui optimus MS. clare ἐπ' ἑωϋτῆς, quomodo ex ingenio coniiciebat Stephanus vertebatque *vertex Parnasſi, qua ad urbem Neonem vergit, ſeorſum ſitam*. Sed addit, ne illius quidem lectionis ſenſus ſatisfacit. Quæ quum allegem ſub nomine Stephani, non ſequor Holſtenium, qui in notis ad Stephanum Byzantium proponens fruſtra aliam coniecturam ὑπὲρ αὐτῆς, quod plane foret otioſum, et verſionem et coniecturam attribuit Sylburgio, haud dubie deceptus. Equidem posſideo Latinum Herodotum Francofurti editum MDCXX., in cuius fronte ſcribitur *Accesſit in hac editione Spicilegium Frid. Sylburgii*, quod verum est. Verum hæc verſio et coniectura per easdem voces prolata iam exſtat in editione Stephani anni MDXCII., ab cuius fronte penitus abest mentio Sylburgii; immo iam in editione Latina MDLXVI. Quin immo Sylburgii Spicilegium exſtat in editione Iungermanni p. 627. iunctim editum, ubi nihil de hoc loco; ut omnino pertineant ad Stephanum. Cui iſta non ſatisfacere cur mirer? Quæ enim iſta deſcriptio est, *urbs ſeorſum ſita?* quæ non urbs talis est? Vel ipſæ Emporiæ, vel Teos et Clazomenæ debent conſiderari ſeorſum ſitæ, licet iunctisſimæ. Itaque non tam lectio, quam explicatio et ſententia Stephani, ut nec ipſi Stephano, ita nec nobis ſatisfacere potest, nec cuiquam. Satisfaciet autem, ſi diſtinguas, ἐπιτηδέη δέξασθαι ὅμιλον τοῦ Παρνησσοῦ ἡ κορυφὴ, κατὰ Νέωνα πόλιν κειμένη, ἐπ' ἑωϋτῆς; et in-

terpreteris *vertex Parnassi versus Neonem urbem vergens, suscipere in se potest multitudinem.* Aliud est 9, 17.

469, 46. Χαράδρην.] MS. χαράδραν, ut omnia per primam literam hic efferantur.

470, 23. Αἰολίδων.] Quos Æolidenses cogitaverit interpres, non divinaverim. Itaque hunc Vallam in ista parte sequi noluit Grentemesnilius in Græcia antiqua bis hunc locum citans p. 639. et 675., et utrobique interpretans *Æolidum*, quæ vox apud Latinos est ambigua, et vel fæminas notans, vel contracte posita pro Æolidarum; unde nescio quid velit; sed utrobique deplorans inopiam hac in parte factam studiis, quod nullus alius mentionem fecerit. Atqui sit satis colligi posse hic remansisse reliquias posteritatis Æoli, quæ illic tenuerunt. Unde laudabiliter eam vocem reparat optimus MS. scribendo Αἰολιδέων, ut lib. 6. Σκοπαδέων et Πεισιστρατιδέων. Et cur nobilis ille Vir non cogitat illa Plutarchi: διασώζονται γὰρ ἔνιοι μάλιστα τῆς Φωκίδος περὶ Στεῖριν αἰολίζοντας, quæ ipse citaverat p. 646. Et mox pro ἐπορεύοντο δὲ ταύτῃ, MS. legit ταύτην. Item ἀπίκατο MS. non ἀπικέατο.

470, 47. Ὅπλα προκείμενα ἔσωθεν ἐκ τοῦ μεγάρου ἐξενηνειγμένα ἱρὰ.] Vindingius in Hellene col. 300. sic ista transfert in linguam Latinam: *arma Martia, quæ in conclavi servabantur, sua sponte extra delubrum proposita apparuerunt.* Præclare, si ipse historiam scriberet. Sed interpres sequi debet auctorem suum, quod opinor me fecisse, ut certe volui facere, quum etiam Stephano vulgata minus placerent.

471, 5. Τοῦ πρὶν γεγενημένου.] MS. γενομένου.

471, 19. Ἰθὺ Βοιωτῶν ἔφευγον.] MS. εὐθὺ. Portus ita agit, quasi εὐθὺ nuspiam occurreret apud Herodotum, nec ab eo esset usurpatum.

471, 45. Πανδημεὶ.] MS. πανδημὶ, quod vere Ionicum.

472, 1. Ταῦτα δὴ πυνθανόμενοι οὕτω προσεδ.] Multo molliore vocum serie MS. ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσ.

987 472, 9. Τῷ χρηστηρίῳ τε πειθόμενοι καὶ βουλόμενοι ὑπηρετέειν.] Qui hanc lectionem concinnarunt, si Herodotum spectarunt, debuissent posteriora potius convertisse in negativam formam hoc modo, καὶ οὐ βουλόμενοι ἀντιβαίνειν. Ita enim crebro procedit eius stylus. Sed prout nunc leguntur ista, certe vel aut illa verba πειθόμενοι καὶ aut tria sequentia videri possunt, immo debent prorsus supervacua; vel ex indicio interpretis Latini omittentis sane quod spernit. Unde in eo totus eram, an non is egisset temere, et recte duo ponerentur, quorum prius pertineret ad animos, posterius ad exsequutionem, *quod persuaderentur oraculo et vellent obsequi.* Sed Latinus interpres haud dubie sequutus fuit auctoritatem maiorem et veterem, et forsan ex hoc ipso MS. libro petitam, quippe qui ignorat priora duo; ad quem accessi. Certe Laurentium Vallam et hanc eius versionem Latinam ignoravit Stephanus, qui tam libere de eo pronunciat.

472, 10. Καὶ τούτου εἵνεκα.] MS. καὶ τοῦδε εἵνεκα. Cap. 76. τῶνδε εἵνεκα.

472, 14. Ἐπιμήνια τελέουσι.] MS. ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι. Aliquoties hanc repetitionem primæ syllabæ deprehendimus, omnino moderandam ex fide vetustatis, unde alibi non admisimus: nam nunc quidem maxime placet. Cæterum Ἐπιμήνια ista illustrantur in Clar. Meursii Græcia Feriata in Νουμηνία.

472, 18. Μᾶλλόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον.] Adiectivum hoc sæpe adhibet Herodotus, etiam inde oriens adverbium, ut pro bono debeat haberi, sed non hoc loco, ubi legit MS. καὶ πρότερον, et ita legi debet, quippe quo longe clarius exprimitur illa promptitudo.

472, 19. Ἀπολελοιπυίης.] MS. ἀπολελοιποίης.

472, 40. Δωρικόν τε καὶ Μακεδονικὸν ἔθνος.] Infelicissima Uranie! quando tibi Mnemosyne inculcavit hanc genealogiam? Hic locus erat, ubi de mendaciis circa Herodotum loqui debebant illi, qui quod absurdissime ipsi committunt, certatim gaudent in alio accusare. Hoc enim mendacium est patentissimum, aut ullos in Peloponneso ducere originem ex Macedonia, aut Erineum et Pindum aut portionem Dryopidis attribui posse Macedoniæ aut unquam factum esse. Lege capp. 72. et 73.: nihil reperies. Hoc Chronologiarum stolida, hoc Iudæorum spretiones longe superat: et tamen faverunt illi lectores omnes huic mendacio, quod potuissent abolere, si id putassent opus bonorum studiorum abigere hinc inania. Sed vanitas garrire docet. Quin si discessero ab uno Erasmi Vindingii Hellene, quod solum in eo quum cernerem, dignissimum censui, qui Thesauro antiquitatum Græcarum insereretur) nullum nominare possum, quin hoc tanto tamque aperto mendacio sit fruitus. Iste autem vir doctissimus sic scripsit column. 330. Δωρικόν τε καὶ Μακεδνικὸν. „ Sic lego pro Μακεδονικὸν ex ipso Hero„ doto, cui Gens Dorica dicitur habitasse ἐν Πίνδῳ „ Μακεδνὸν καλεόμενον, et Stephano cui Μακεδνὸν χω„ ρίον ἐν Πίνδῳ". Politissime profecto eximius ille vir eradit hinc literam ο, et longe aliam regionem ostendit describi, non Macedoniam nimis inde distantem. Sed oportuerat ipsum simul docuisse, unde peteret istud gentile Μακεδνικὸν, quod sciebat non modo nuspiam occurrere, sed ex indicio Stephani claro didicerat τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως Μακεδνὸν. Hic igitur iactitet se licet illa splendida membrana Medicea libro VIII. Herodoti restituto perinde ut reliquis præcedentibus, plane servans nihil aliud nisi Μακεδνὸν, ex qua iam per quadraginta annos ita solitus fui Herodotum legere. Nam verum est, quod de gentili notavit Stephanus. Sic enim Odyss. η, 106. dixit Homerus μακεδνῆς αἰγείροιο, quem locum novit et Henr. Stephanus, cum reliquo commentantium populo intelligens μακρὰν, quomodo etiam intellexit Lycophron scribens Μακεδνὰς ἀμφὶ Κιρκαίου νάπας. Sed certe Homerus potuit quoque intellexisse hoc gentile, ut innuatur populus ex Macedno agro. Certe locum istum videtur respexisse Suidas, quum ponit Μακεδνῆς. An reliqua quæ sequuntur sint eiusdem, vix dixero, nempe ἴσως Μακεδονικῆς, ἢ κατ' ἐπίτασιν λίαν κεδνῆς. Ibi prima vox etiam in aliis editionibus depravata, nuper Cantabrigiæ ex editione Mediolanensi et MSS. Parisiensibus bene restituta est, sed ab eo, qui ignorabat quid esset, unde vides illic manere Μακεδονικῆς, quæ nauci non sunt.

472, 49. Διὰ τοιόνδε τι πρῆγμα.] MS. tantum διὰ τοιόνδε πρῆγμα, et vacuum est illud τι.

473, 9. Ἐπεκλήθησαν.] MS. ἐκλήθησαν, perinde ut mox, nec est caussa, cur composito nunc uteretur. Sed hic locus est, qui monet attentos esse debere lectores Herodoti et vigiles, non remissos. Audi eximium, quid scribere sustinuerit præclarus ille I. Meursius in Regno Attico lib. 1. cap. 13. *Confundit tempora Herodotus; qui Pelasgis regionem possidentibus, Cranaos vocatos dicit, ut Cecropidas postea a rege Cecrope: cum Cranaus tamen, a quo demum Cranaos vocatos certum est, Cecrope posterior fuerit.* His subnectit ipsa verba Herodoti: in quibus, oro te, an ulla mentio est temporis vel prioris vel posterioris? Unde habet illam vocem *postea?* Nulla scintilla eam lectori ostendit. Itaque cavit ab illa aut simili strenue Eustathius in verbis ibidem ab Meursio citatis. Huius fraudis origo et fons igitur est Marcianus Heracleota, etiam istic allegatus, qui ad metrum supplendum compulsus fuit circumspicere voculas πρῶτον et μετὰ, 988 quam ponit incaute profecto, nec ordo narrationis, quidquam habet commune cum ordine temporis. Itaque, quod his addi debet, in scripto de Regibus Atticis lib. 2. c. 11. citat eadem loca, sed talia crimina Herodoti non disseminat.

473, 45. Οἱ βοηθήσαντες.] MS. οἱ ἐβοήθησαν.

474, 17. Ὡς ἦν νικηθέωσι.] MS. ὡς εἰ νικηθ.

476, 32. Ἔκ τε νηὸς ἐκβῆναι τὸν Εὐρυβιάδεα.] Duas postremas voces ignorat codex optimus.

476, 38. Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος.] Ingreditur ergo aliquid Herodotus, quod dubitasse creditur Græcia: sed tamen valde sera sunt, quæ scribuntur ab Dione Chrysostomo in Corinthiaca pag. 456. Vide tamen.

477, 7. Ἀριθμὸν ἐλάσσονας.] Apparet hæc conficta esse ex capite 66. Οὐκ ἐλάσσονες ἐόντες ἀριθμόν. A quibus tamen hæc videntur multum diversa, ut nequaquam conveniant; et longe antefero quod legi in optimo MS. ἐλάσσονα.

477, 11. Ἅμα τῷ ναυτικῷ στρατῷ αὐτ. ἕψεται καὶ ὁ πεζὸς.] Adiungit his quoque MS. στρατὸς. Nec ista repetitio videtur offendisse Herodotum, cuius exemplum quoque dedit cap. 47. Τέρεα ἔτι μέζονα τοῦ πρὶν γενομένου τέρεος.

477, 13. Ἢν δὲ τὰ ἐγὼ λέγω ποιήσῃς.] MS. ποιῇς.

477, 21. Τοῦ καὶ περιέχεσθαι μάλιστα χρεὼν.] Macte lascivas manus in supplendo, ubi quid videtur deesse, quia veram manum nequeunt assequi. Certe sic oportebat scribi ad integrum sensum, quum iam incepisset Herodotus ita corrumpi, ut in eo exstaret περιέχεσθαι. Id enim factum ex corruptela, quum legatur in optimo MS. τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα vocabulo postremo reiecto; quæ quidem patet ex versione mea habere integerrimam sententiam.

478, 8. Ὑπ' ἡμέων αὐτέων δέειν κτισθῆναι.] Quam vacat illa vox tertia? et cur Laurentius eam in versione habuit pro nulla? quum bene posset proferre *a nobis so-*

ſolis. Sed ſcias aliter eam lectori offerri, aliter eam ab Herodoto ſcriptam eſſe, ut teſtatur fidelisſimus MS. αὐτὴν, quod est rectisſimum. In eodem mox legitur συμμάχων τοιῶνδε, non τοιούτων.

478, 27. Νῆα ἀπέϛειλαν.] MS. ἀπέϛελλον, ut reſpondeat alteri facto, quod antecesſit ἐπεκαλέοντο.

478, 33. Ἰδεῖν κονιορτὸν.] MS. ἰδεῖν δὲ κονιορτὸν. Et mox μάλιϛά κου, non κη.

479, 3. Καὶ τῇ κόρῃ.] MS. κούρῃ.

479, 23. Ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει.] MS. δοκέειν.

479, 34. Τῶν ἐπεμνήσθην.] Ita perſæpe. Attamen MS. τῶν ἐπεμνήσθημεν.

479, 38. Πάντες πλὴν Παρίων.] MS. copioſior πάντες οὗτοι πλὴν Παρ. qui etiam paulo ante legebat ἀπίκατο, non ἀπικέατο.

480, 3. Εἰ ναυμαχίην ποιέοιτο.] Suavius in MS. ποιοῖτο.

480, 7. Εἶπε μοι &c.] Mirifice hoc loco MS. in quo legitur εἰπεῖν μοι, et ſtatim κακίϛην γενομένην, itemque ἀποδεξαμένην. Quod quo diutius et attentius ſpeculeris, eo amœnius et iucundius accidet, modo intellexeris aliquid, quod antiquæ linguæ crebro ad huiusmodi infinitivos intellexerunt, ſane varium et multiplex.

480, 28. Σφέας διασκεδᾷς.] MS. διασκεδαῖς, ut ſæpius ſubſcriptum puncto vel penitus expresſum confunditur.

480, 36. Προδηλήσηται.] Dum accurate conantur viri docti concinnare huius verbi ſignificationem, probant ſe nimium quam inſipidos. Non enim qui alteri est exitio, ille potest dici προδηλεῖσθαι. Verbum enim hoc notat *ante lædere*, ut fatetur Portus, quod qui facit, ille non est utique auctor cladis alicuius, quam tamen idem velut ſecundam notionem attribuit, ac denique hunc locum vertit: *ne navalis exercitus accepta clade pedeſtribus copiis ſit cladis auctor, ſit exitio.* Senſus ſat bonus, at nequaquam convenit Græcis, quæ non patuit Porto et aliis corrupta eſſe, ſed quæ præclare reſtituit MS. προσδηλήσηται.

480, 37. Ἐς θυμὸν βάλευ.] MS. βάλεο.

480, 48. Φθονέοντες αὐτῇ ἅτε ἐν πρώτοισι τετιμημένῃ.] Perquam egregie MS. τετιμημένης, ut ſervetur ſermonis forma, quam inchoavit in proximis, ubi licet præmiſerit in dativo τῇ Ἀρτεμισίῃ, tamen ſubnectit ὡς πεισομένης, perinde in hoc membro. Quin etiam ſolet Herodotus ſic abſolute loqui, non obſervato, qui caſus antecedat. ut c. 90. διέβαλλον τοὺς Ἴωνας, ὡς δι᾽ ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νῆες, ὡς προδόντων. Sic et cap. 108.

481, 12. Νὺξ γὰρ ἐγένετο.] Verba Græca, ſed nec opportunitatem tuentia, et nimis quotidiana et aliter c. 12. MS. ἐπεγένετο, quod huc proprium et unice idoneum. An non hoc imitatur Thucydides IV. p. 129.? qui et p. 123. χειμών τε ἐπιγενόμενος μείζων.

481, 32. Καὶ πλίνθοι.] Hæ geminæ voces non ſunt in optimo MS. niſi in margine, et quidem recentisſimo calamo adſcriptæ. Et posſunt proſcribi. Quid enim quæſo in illis momenti? Posſunt utique vel intelligi ſub multitudine λίθων, et quum hic tempus non fuerit coquinas lateritias inſtituendi, tamen credibile est ab locis, ubi copia eorum erat, advectos fuiſſe per illos, qui murum exſtruere conarentur. Particulatim vero ire per omnia ad ſtruendum idonea tempus non patitur.

482, 4. Καὶ Δωριέων μὲν.] Vocula prior abest ab MS. eaque exacta procesſus ſermonis ac demonſtratio-
989 nis fluit diſtinctior.

482, 5. Αἰτωλῶν Ἦλις.] Cognita ſatis archæologia ex Oxylo, quam commemorant et Ubbo Emmius col. 107. tom. 4. Theſauri Antiquit. Græc. et Eraſm. Vindingius ibidem tom. 2. col. 141.

482, 6. Ἑρμιόνη τε.] Nempe voces urbium Græcarum amant ita terminari more fæminino. Sed tamen et recte Herodotus nomen eius profert ſcribens Ἑρμίωντε, ut legitur in MS. Florentino.

482, 11. Ὀρνεῆται.] MS. Ὀρνεᾶται.

482, 18. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες.] Vox poſtrema non est in MS. neque opinor nunc magis Herodoto placuit ſubnectere, quam paulo ante agens de Græcis Isthmum obſepientibus.

482, 22. Ἀνὴρ ἀνδρὶ παραϛὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶυμα ποιεύμενος.] MS. ποιεύμενοι.

483, 11. Πάντα τὸν πορθμὸν.] MS. παρὰ τὸν πορθμὸν.

483, 45. Σφέας περιεκυκλοῦντο.] MS. περιεκυκλέοντο.

484, 14. Πλέω ἀγαθὰ τῇ πατρίδι ἐργάσηται.] Citat hunc locum Portus in v. Ἐργάζεσθαι, ut inde illuſtrem ac conſpicuam faciat lectori Herodoteo istam caſus varietatem inter rem et perſonam, ut 3, 15. Sed fruſtra. Nam MS. clare habet τὴν πατρίδα, et hoc est Herodoteum. 7, 5. 8, 28. et 106. et 108. Vide etiam ad 129, 24.

484, 15. Λέγω δὲ ὅτι.] MS. λέγω δέ τοι ὅτι. Particula commodisſima, ſed per literarum tranſpoſitionem intercepta, ut vides.

485, 8. Ἠώς τε διέφαινε.] MS. δὴ ἔφαινε. Vulgatum nimis arctum et brevis est momenti.

486, 16. Ἐπεὶ γὰρ.] MS. ἐπειδὴ γὰρ.

486, 46. Φάναι σαφῶς.] MS. σαφέως. Hoc certe est Herodoti, et potuit Portus reliquis exemplis apponere huius loci numeros.

487, 5. Αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες.] Habemus igitur, quem ante oculos habuerit Ennius, quum ſcriberet: *Vos etenim iuvenes animum geritis muliebrem, Illa virago viri.* Quod nec apud Ciceronem lib. 1. Offic. 18., Commentatores, nec apud Ennium Columna bene vidit.

487, 27. Τοιοῦτον μισθὸν.] MS. τοιόνδε, ut ſæpius.

487, 29. Αἰγινέη νηῦς.] MS. Αἰγιναίη, ut c. 92.

487, 33. Ἀπέβησάν τε.] Quod nemo non videt abſurdum eſſe. et ipſe Valla vertit, quod exſtat in MS. ἐπέβησάν τε.

487, 37. Πᾶν αἰτιώμενος.] Aliter Valla nunc quoque, et plane id ipſum quod exſtat in MS. πάντας. Id quod notatum quoque est ab Th. Gale.

489, 7. Ἀποϛρέψαντες τὴν νῆα.] Ut hoc ipſum est perobſcurum, ita etiam vix patet, quid in vertendo ſequutus fuerit Valla, dum ambigue ſcribit *converſa navi*, unde nequaquam diſtinxeris, utrum intellexerit celocem, an vero navem Adimanti: quia tamen iunguntur facto Adimanti, certe intellexit Adimantum convertiſſe navem ſuam et ad Græcos veniſſe. Quod plane vult codex optimus, dum exhibet ἀποϛρέψαντα, omnino ſcilicet Adimantum.

489, 16. Οἱ πολλοὶ παρατετάχατο.] Media vox non est in MS. Quid enim huc adfert? Certe nec agnovit Valla. Immo an non ſatis præcesſit πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων?

489, 21. Κατεῤῥύσαντες.] Portus plura in hoc verbo dixit, quam ut citari queant. Sed MS. κατειρύσαντες, quod addes collectaneis ſub num. 391, 44.

489, 37. Ἐπελάσαντος βασιλῆος.] Quamdiu Xerxes ἐπέλασε, non tetigere remi eius Coliadem; ſed quidem nunc, hoc est, debellato, propulſato, et coacto fugere. Itaque præclare MS. ἀπελάσαντος.

489, 42. Ἀπολέσθαι κινδυνεῦσαι.] Ferri nequit hæc lectio, quum ſicut præcedentia verba in ſubiunctivo fuerunt, δείσας μὴ ὑποθῆται, aut νοήσωσι, ſic quoque ſubnecti debet κινδυνεύσῃ, quod liquide legitur in MS. Sed et quod iunctim ſequitur, ſcribe δρησμὸν ἐβούλευε, non ἐβούλευσε.

489, 50. Παρεσκεύασο.] MS. παρεσκευάσθαι.

490, 9. Τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεϛᾶσι κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάϛην τεταγμένοι.] Uranie, Uranie Herodotea, qualis fuiſti antehac, et qualis fores poſthac, niſi ab Florentia puram tibi aquam ferrem! Patet enim hinc inopia Brisſonii in libro primo regni Perſarum pag. 147. hunc locum ad verba fideliter deſcribentis, ſed nihil explanantis, nec oſtendentis ab ſe bene intelligi, tantum poſita leni diſtinctione post verbum διεϛᾶσι, quam in editionibus non video. In quo tamen propter tempus ferri ea res potest. Sed eum ipſum locum ita male deſcriptum ab Stanleio ad Æſchyli Perſas pag. 763., et Herodoto iunctum Xenophontem cum Ioſephi iisdem verbis ac Suidæ (omnia Brisſoniana) aſpicere certe nauſeam parat. Nec vero circa difficultatem ſententiæ hæreo, ſed turbor non adſequens, qui hæc adeo correpta ſint. Nam quanto ad indolem Herodoti excellentius legitur hæc notatio in MS. τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεϛᾶσι, κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάϛην ἵπποι τε καὶ ἀνὴρ τεταγμένος. Nullus opinor hunc locum ita intellexit; quippe ex vulgato ut et ex interpretatione nihil colligas niſi totidem equos, quot homines, per certa intervalla ſtationem habentes; quæ intervalla Herodotus exprimit eligitque diurna. Ergo quia ſingulo diurno ſpatio deſtinatus est homo unus, idcirco et equus unus citato curſu diem conficere debet. Quod nec credibile est, et ſi credi oportet, quoniam Herodotus in corruptis exemplaribus ita dicit, me arbitro fa-
tue priores editores id ſibi potuerunt imaginari, præ- 990
cipue Valla, tanti mendacii deſcriptionem adeo accurate exſequens. Miror eos, qui circumciſionem, Chronologiam et alias offucias tam perdite tractaverunt, non hic mendacem Herodotum poſtulaviſſe. Profecto quidquid id est, de diurno ſpatio et equo et homine, multum imminuitur ita feſtinatio curſus; quæ eadem augetur contra plurimum, ſi homo iste diei uni datus in paucas horas mutare equum posſit, plane ut nunc fieri ſolet. Nolo enim cogitare, quum dicitur ad diei unius viam quamque equi et

vir destinatus, etiam intelligi posse vehicula, si non in omnibus, saltem in quibusdam stathmis collocata, ad quæ requiritur vir et plures equi in horas certas mutati, sed innuit equitationem nudam.

491, 26. Ἐπὶ συμβουλὴν μεταπέμψασθαι.] Notavit sane Portus, et hunc et sequentem locum in voce Συμβουλὴ, scilicet prout scire potuit. Sed nunc scias legi in optimo MS. ἐς συμβουλίην μεταπ.

491, 31. Ἀποπειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου.] Id quoque defenditur multis ab Porto exemplis, quum tamen legatur in MS. simpliciter πειρᾶσθαι.

492, 14. Τῇ συμβουλῇ.] Est hoc alterum exemplum huius vocis: sed ut iunctum priori, ita pari firmitate testatur præclarus MS. ab Herodoto scriptum esse τῇ συμβουλίῃ.

492, 20. Παῖδες οἱ συνείποντο.] MS. συνέσποντο, quod verbi istius instar adhibet ubique auctor.

492, 25. Τοιόνδε φέρεται πρῆγμα γίνεσθαι.] Truncatum Herodoteum, et egregie MS. συμφέρεται. Satis patet Æm. Portum nequivisse uti hoc exemplo in v. Συνηνείχθη, ubi colligit exempla huius usus verbi συμφέρεσθαι infinita ex auctore nostro, ut scias ipsius esse.

492, 29. Δὶς ἤδη ἐγένετο.] Immo τρὶς, ut notavit lib. 1., quem numerum quum servet etiam Strabo lib. 13., Causaubonus iubet hoc loco corrigere τρὶς, in qua re nondum illi potui parere.

493, 7. Κομίσας τοὺς παῖδας.] MS. κομίσας τοὺς οἰκέτας. Quomodo videtur legisse interpres, nec opinor alio modo scripsisse Herodotum. Omnem enim familiam transtulit Panionius, unde πανοικίῃ eum postea περιλαβεῖν dicitur Hermotimus. Adde caput 109.

493, 34. Διαφυλαξούσας τὰς σχεδίας πορευθῆναι βασιλῆα.] Non est hic quartus casus vitiosus, sed languidus et inamœnus; multoque robustior erit dativus βασιλεῖ, prout legebam Florentiæ, et maxime probo.

494, 10. Στρατιὴ διαφθερέεται.] Sic a vulgo formatum iri hoc tempus reor equidem; sed est adhuc aliud, nec minus probabile, nempe διαφθαρέεται, quod exstat in optimo MS. Nunc editores primam literam gravati sunt, et hinc ablatam reposuerunt in voce ў. 39. mira perversitate.

494, 18. Ἐς ὃ ἔλθῃ.] MS. ἔλθοι.

494, 34. Νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων ἀνωσάμενοι.] Quæ hic arena sine calce? Remedium quærunt editores ab parentheseos nota, quæ tota est eorum, non Herodoti. Quid? an ille ἄνδρας vocat, quos versu antecedente dixit ἀνθρώπους? Videant hoc factum suum et exsultent. Res ipsa dicit νέφος ἀνθρώπων bono sensu dictum esse de Græcis, et exputa, quanto commodior sit sententia, si legas: Ἡμεῖς δὲ εὕρημα γὰρ εὑρήκαμεν, ἡμέας τε αὐτοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων, ἀνασωσάμενοι, μὴ διώκ. Ut solet interdum γὰρ interius in periodum revocare. Ἀνασωσάμενοι vero clare legitur in MS.

494, 39. Ἐμπιπράς τε.] MS. ἐμπιπρείς τε. Cæterum citat hæc ipsa Stanleius ad Æschylum pag. 777. Non tamen ut norit hoc participium.

494, 46. Παντελῶς ἀπελάσας.] Scilicet hoc unum deerat, ut quum congesserit Portus quatuor loca, per quæ testatur παντελέως esse verbum Herodoteum pro communi παντελῶς, hunc unum locum pergeret deiicere ad quasdam communitatis sordes. Scito, bone lector, exstare plane in optimo MS. παντελέως, quod probavi.

495, 1. Ὑποθήκην μέλλων ποιήσεσθαι ἐς τὸν Περσέα.] Ὑποθήκη est admonitio, consilium, certe utplurimum in Herodoto (neque etiam hic cogitare licet de pigneraticio negotio) ut inde extricare sensum verum non queas. Conatur tamen sollicitus mire Æm. Portus ita scribens [Animo sibi apud Persam subsidium comparandi. Æ. P. V. S. admonitionem facturus ad Persam i. cum Persam de suo in eum beneficio collato monere statuisset. Hoc ex sequentibus patet. Si Vallæ versio bona est, dicemus ὑποθήκην iam vocari subsidium, quod sibi quis parat beneficio in aliquem collato, et apud ipsum quodam modo reposito, ut servetur. Quod observatione dignum, quia præter tritas significationes usurpatum] Misera prorsus. Unde acrior H. Stephanus nihil de his verbis citatis in Thesauro ponit, nisi sibi suspecta esse. Et merito. Nam omnino scribendum est ex MS. ἀποθήκην. Neque vero dubium esse potest, quin hic locus sit, unde apud Suidam concinnata sunt hæc verba: Ἀποθήκην· ἀντὶ τοῦ ἀποστροφήν. Φίλιστος. Bene, quod silent.

495, 12. Ἐς πᾶσαν βάσανον ἀπικομένοισι.] MS. ἀπικνεομένοισι. Ter ab isto verbo incipit Portus novos loculos congerere, et ter post pauca de verbo ἀπικνέομαι dicta relabitur ad derivata verbi ἀπίκομαι nescio cur? quum satis sæpe hoc ipsum ἀπικνέομαι placuerit Herodoto.

495, 33. Πειθώτε καὶ Ἀναγκαίην.] Has duas habes itidem iunctas, sed ex adverso in Simmiæ Rhodii 991 Alis.

495, 38. Γεωπείνας ἐς ταμάλιστα ἀνήκοντας.] Sic est: habet Portus diligenter comportata, unde pateat Herodoto placuisse istud ταμάλιστα. Sed an ideo non perinde bene legitur in optimo MS. ἐς τὰ μέγιστα? Sic quidem et in fine huius libri, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα, vel ταμέγιστα.

495, 48. Διὰ τῶν αὐτέων ἀγγέλων χρεώμενος λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο.] Incredibile quantum infuscatus locus. Nullos enim nuncios in præcedentibus legitur ad Andrios misisse Themistocles, sed ipsum poposcisse nummos προϊσχόμενον eos sermones, quos audivimus. Deinde abundantia est longe ineptissima, ut is, qui paulo ante dixit, Themistoclem ad alias insulas misisse ἀπειλητηρίους λόγους, nunc paucissimis verbis interpositis, dicat eum χρεώμενον λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο. Quis enim tam fatuus est, ut non sponte intelligat eosdem vel certe similes adhibitos fuisse ab eo sermones in tali negotio, quod totum erat minax? Quin et vide, quantopere hinc abeat MS. in quo tamen videtur residere vera manus Herodoti. διὰ τῶν αὐτέων ἀγγέλων χρεωμένους τοῖσι καὶ πρὸς βασιλέα ἐχρήσατο. Sic certe ipse ex eo notavi, et statim in eo maxima lux. Nulli enim fuerunt nuncii ad Andrios, et fatua manus illos huc adduxit, ubi non erant necessarii, quum omissi sint, ubi debuerant allegari, si fuissent. Eadem ista lascivia interposuit quoque vocem λόγοισι. Sed notat Herodotus Themistoclem in imperandis his pecuniis usum esse Sicino, quem in animo habebat locupletare, sicut etiam locupletavisse in superioribus dixit; ad quam rem poterat inservire hæc curatio. Itaque adhuc abundat in lectione codicis Medicei vox χρεωμένους· qua deleta sunt nitidissima omnia.

496, 12. Διέφυγον τὸ στράτευμα.] MS. simpliciter ἔφυγον.

496, 15. Χρήματα παρὰ νησιωτέων ἠτέετο.] Hoc vulgatum, atque ipsi Herodoto aliquoties usurpatum, non nego. Quod si nihil aliud quam exegisset Themistocles, quæ inde ad ipsum et Sicinum venissent lucra? præsertim si detrectassent dare, ut Andrii? Insuper quanto vilius ad lectionem aurei codicis MS. ἐκτέατο? Ne dubita igitur; obtinuit et possedit inde Themistocles lautitias.

496, 19. Ἀνωρίην εἶναι.] Præclare MS. ἀνωρίη. Neque enim verbum ἔδοξε refutat primum casum.

496, 22. Ὡς δὲ ἀπίκετο.] MS. ἀπίκατο. Et hoc melius.

496, 30. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων.] Vox quarta non est in MS. Et ipsa ineptia sua vel maxime patula ostendit in loco iniquo se ab ineptis esse positam, quia ἄλλοι nequeunt alii intelligi, quam σύμμαχοι, et σύμμαχοι non alii quam ἄλλοι, ut plane alterutram vocem facile conviceris falsi.

497, 17. Ἐπιλαβὼν δὲ λοιμὸς τότε.] Inanis prorsus et supervacua est illa in fine adposita qualiscunque notatio temporis. Itaque peroportune legitur in optimo MS. ἐπιλαβὼν δὲ λοιμός τε τὸν στρατὸν καὶ δυσεντ. Nihil pote melius.

497, 20. Ἵνα ἑκάστοτε γίνηται.] MS. γίνοιτο.

498, 2. Διεχρέετο.] MS. διεχρῆτο.

498, 10. Τριήρεϊ.] Quam ridicula hic eiecit Stephanus! quam ignarus veri in hoc loco fuit? An non stultitiam ipse suam aperit, dum interpretationem Latinam exarans [triremi auro intertexta, vel ut alii, triremi inaurata] damnat mox dicendo [certe *intertexta* improprie hic diceretur] Quanti commenti se reum facit, quum addit [At Valla τιάρῃ legit pro τριήρεϊ.] Immo, quod dubitari nequit, iste legit τιήρεϊ, ut est scriptum in optimo illo Mediceo, quem is fortasse sub oculos habuit.

498, 16. Ἔοικε ἐμοί.] Eximie et attente optimus MS. οἶκε ἐμοί.

498, 35. Πρότερον εἴρηται.] MS. πρότερόν μοι εἴρηται.

499, 8. Ἀκροθίνια ἔπεμψαν.] MS. ἀπέπεμψαν. Et mox δυωκαίδεκα, non δυώδεκα.

499, 9. Ἀνδριὰς ἔχων ἐν τῇ χερὶ ἀκρωτήριον νηός.] An potest clarior explicatio dari talium vel statuarum vel brachiorum, quæ multiplicia occurrunt in nummis antiquis et monumentis et ipso Homericæ consecrationis ære, de quo agit Raph. Fabrettus ad Columm. pag. 347., quum et illic fingatur Ulysses consecravisse tale aplustre, memoriam suæ navigationis

nis in exitu felicis, ubi et ipse et alii varia cogitant.

499, 21. Τοῦ Κροίσου.] MS. τοῦ Κροίσεω.

499, 25. Διενέμοντο τὰς ψήφους.] MS. διένεμον.

500, 8. Ὡς διὰ τὰς Ἀθήνας ἔχει.] Multo melius in MS. ἔχοι. Sed et statim voces duæ ἐνέκειτο καὶ absunt ab eodem libro.

500, 14. Ταῦτα μέν νυν.] Idem MS. voculam postremam non agnoscit.

500, 17. Στρατοῦ ὃν Μαρδόνιος ἐξελέξατο.] Mirus est in vertendo Valla, quum dicit ab illo regem deductum *iis sexaginta millibus, quæ sibi Mardonius delegerat.* Ergo caruit tanto numero Mardonius ex 300. millibus. Quod quomodo probaverit? Atqui in optimo illo MS. clare scribitur στρατοῦ τοῦ Μαρδ. quod verissimum est. Ex eo exercitu, unde sua millia elegit Mardonius, erant quoque hæc sexaginta millia. Immo et Thom. Gale scribit [codex Arch. melius τοῦ Μαρδ.] plane pari modo: et lætor. Sed quo sensu? Pergit scribere [*exercitus quem sibi elegerat.*]

992 500, 19. Ὡς δὲ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ.] Verbum substantivum ignoratur ab MS. elegantissime quidem. Quid enim perfectius hac periodo? Ὡς δὲ ὁ μὲν ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ ὀπίσω πορευόμενος κατὰ τὴν Παλλήνην ἐγένετο.

500, 35. Κριτοβούλῳ Τορωναίῳ ἐπιτροπεύειν.] Vocem secundam ignorat liber MS. Sed castissima Urania, quid deinde in tuo gremio gestavisti? An ex Herodoti manibus accepisti Κριτοβούλῳ ἐπιτροπεύειν? Hoc enim est, quod monstras accedentibus. At quæso te, an ullus qui accepit, testatus fuit se intelligere? an tu intellexisti? an hæc sunt placamenta ingenui animi, qui memoriæ rerum antiquarum operam suam præbet? Quomodo vertit Valla? *Critobulo Toronæo tradidit, a genere Chalcidensi.* Sed et in sermone Italico *la citta poi quasi deserta dono a Critobolo da Calcide, a questo modo ottennero i Calcidiesi Olyntho* &c. At quid lucri inde ad historiam, si noveris originem generis in hoc Critobulo? An ex eo dependent fata universa urbis? tum an hoc significant Græca, ut ita Vallam simul Portus, simul Stephanus tueantur? Longe aliter existimavit Ubbo Emmius V. C. in libro 5. veteris Græciæ scribens *Olynthus ab Artabazo Persa expugnata et Chalcidicis tradita* &c. Agnoscis magnam differentiam, et debuit vir ille doctissimus aliquid perspexisse veritatis fœdum in modum absconditæ; quæ quum tibi præsertim placet, revertere ad eam subsidio præstantissimi codicis Medicei, in quo legitur παραδιδοῖ Κριτοβούλῳ ἐπιτρέπειν καὶ τῷ Χαλκιδικῷ γένει, *tradit eam Critobulo, ut etiam præbeat* (vel habitandam indulgeat) *Chalcidicæ nationi.* Ita sequitur commode, quod subnectit; quomodo corriges quoque interpretationem huius editionis nimis aberrantem. Nempe Critobulus tum alios in eam recipere potest, tum particulatim monetur Chalcidensibus in ea regione habitantibus eam aperire.

501, 5. Παρῆν δὲ — συμμαχίη.] MS. παρῆσαν, quem numerum in verbis amat Herodotus collectivis nominum vocabulis apponere.

501, 32. Οὕτω ἔπρηξαν.] Hæ voces nullæ sunt in MS. Et videtur perquam commoda relationis præcedentis terminatio οὗτοι μὲν οἱ προπέμψαντες βασιλῆα, nempe tam pauci manserunt superstites, et quum nec illic manere, nec traiiciendi in Asiam haberent copiam, redire debuerunt in Thessaliam, peræque occidendi ac commilitones perierant.

501, 33. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς.] Hanc quoque vocem ultimam expellit MS. ut rursum in principio capitis proxime sequentis. et 9, 95. dicuntur οἱ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγοί. Et toties iam in antecedentibus ὁ πεζὸς, etiam mox rediens. Quin etiam vox ista huc non convenit. Neque enim classiarius exercitus transfretavit alias pedestres copias, sed nautæ et classiarii.

501, 41. Συνῆρχε δὲ τούτοισι.] MS. δὲ τοῖσι.

502, 6. Εἴ τι δύναιντο.] MS. εἴτι δυναίατο, quam suave!

502, 17. Τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλέος.] Accuratissimus Vindingius in Hellene notat hinc medium ab Herodoto omissum esse τοῦ Σόου, quem retinuit Pausanias, unde etiam eum memoravit Cragius lib. 2. cap. 2.

503, 17. Κατεκοίμισε ἐς Ἀμφιάραον.] Quid dici potest sordidius? Hoc tu concoquis, splendidissima Uranie? At tuum est ἐς Ἀμφιάρεω. Hoc tu in mentem dederas Herodoto. Hoc castigatissima membrana Medicea fideliter servavit. Et quid elegantius?

503, 18. Ἐκέλευέ σφεας.] MS. ἐκέλευσε.

503, 31. Ἕπεσθαί οἱ.] MS. ἕπεσθαι δέ οἱ.

503, 49. Τῆς Φρυγίης ἐδόθη Ἀλάβανδα πόλις μεγάλη.] Quum Stephanus de Urbibus mentionem urbis Alabastrorum in Phrygia testatus esset se habere ex Herodoto, et Salmasius in Plinianis pag. 559. negavisset in Herodoto exstare, Holstenius eam citationem ad hunc locum referebat, ut ab Stephano olim hic lectum fuerit Ἀλάβαστρα. Ego nihil varietatis annotavi ex libro vetere, et mira sunt fata nominis auctoris nostri. Vossiano exemplari adscriptum est male Stephanum legisse videri Ἀλάβαστρα.

504, 13. Τὰ χρηστήρια ταῦτα οἱ προλέγει.] MS. προλέγοι, ut similis mutatio modi, et pariter polita, occurrebat nuper.

504, 27. Ὅκως δὲ ὀπτῷτο.] MS. ὀπτῴη.

504, 34. Ἔφασαν δίκαιον εἶναι ἀπολαβόντας.] Sic certe scriberet quilibet circumforaneus, cui maximum Herodotum et multo ipsis meliorem varii comparaverunt. Cæterum dicit unicus codex Florentiæ eum scripsisse ἀπολαβόντες, ut non construatur cum infinitivo. Et simile acciderat lib. 1, 63. et 6. in fine cap. 61., quod vide.

504, 41. Εἴπας τάδε.] MS. εἴπας τάδε ὧδε. Non inutili augmento, si distinxerimus εἴπας τάδε, Ὧδε δεκόμεθα. *Hoc modo accipimus*, ut paulo infra ὧδε ἐγεγόνεε. Sed ubi videbis fidem libri veteris 9, 28. Ἐτάσσοντο ὧδε οἱ ἐπιφοιτῶντες.

504, 44. Ἀρυσάμενος ἐκ τοῦ ἡλίου.] MS. ἀρυσάμενος τοῦ ἡλίου. An dubitas? Antoninus Liberalis cap. 19. ex Βœο ἠρύσαντο τοῦ μέλιτος τῶν μελισσῶν. Plutarchus in Oraculor. defectu de Lebadia, ἀρύσασθαι μαντικῆς. Et sæpissime alii.

504, 45. Οἱ μετ' αὐτοῦ.] MS. οἱ μετ' ἐκείνου.

505, 15. Ὧδε ἐγεγόνεε.] MS. ὧδε ἐγένετο, ut istud postea sequatur amœnius.

505, 39. Εἴπερ εὖ φρονέοιτε.] MS. εἴπερ εὐφρονέετε.

505, 43. Ἀλλὰ καταλλάσσεσθε.] MS. ἀλλὰ καταλύσασθε. Omnino recte. Sic enim solet repetere et quasi iterato studio assumere idem verbum, ut 9, 56. verbum ἀνέμενε. Habet quoque codex Arch. apud Th. Gale.

505, 48. Περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας.] Sic quum loquatur hic Alexander, immo etiam pergat addere οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε, ut sic iste potuerit tunc Atheniensibus imputare multa benevolentiæ documenta, audire vellem, qui ista intellexerit Dion. Petavius, qui locum hunc diligenter excutiens in Paralipomenis pag. 849. sustinet existimare Alexandri patrem Amyntam adhuc vivere, sed mox mori, quia nunc tantum vocat ἄνδρα Μακεδόνα, at 9, 43. στρατηγὸν καὶ βασιλέα Μακεδόνων: inter hæc ergo quæ nunc narrat, et quæ scribuntur libro nono, media intercurrit mors Amyntæ. Et quomodo igitur sic Atheniensibus coram iactitare potuit suam benevolentiam, eamque non tunc primum ab eis cognosci, sed varia data fuisse experimenta multo ante, quum nec regnaverit, nec Macedonia tanti fuerit, ut iure potuerit sic gloriari. Certe non satis ex aperto et simplici tacet non sine celandi studio, mox rursus ipsum Alexandrum illum confiteri Εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. 993

506, 3. Ἐνορέων τοῦτο ἐὸν ὑμῖν.] Et quare hoc participium ἐὸν invidit præcedentibus, si iudicavit id nunc, ubi prorsus eadem est constructio, adnecti debere? Et sanequam miror Portum in verbo Ἐνωρέων conduxisse utraque hæc membra, et tamen varietatem istam nullo verbo prosequi. Atqui legitur hæc pars ita in optimo MS. τοῦτο ἐν ὑμῖν. Prioris autem partis constructio est 1, 89. ὅτι οἱ ἐνορῴη ἐν τοῖσι ποιευμένοισι.

506, 5. Ἔχων λόγους τοιούσδε.] Plane hæc verba mox sequuntur c. 143. At nunc in MS. τούσδε.

506, 41. Ἄλλως τε τουτέων ἁπάντων αἰτίους.] Videtur aliquid molesti his inesse. Unde quum satis lævus in interpretando fuisset Valla, Stephanus correxit ita: *Adde quod Athenienses, qui horum omnium autores extiterunt, primos ex Græcis iugum servitutis subire, res est profecto intoleranda*, ut legerit ἡγεῖσθαι δουλοσύνης. Quod ut nulli placere potest, sic nec Ubboni Emmio, qui sic exprimit: *vos eius præcipui auctores fuistis, et in hæc incommoda intentatamque servitutem Græcos coniecistis. Res nullo modo toleranda.* Nihil ex his satisfacit.

506, 43. Αἰεὶ κατὰ τὸ πάλαι.] Non est Græcum, et enervatus est sermo. MS. αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι.

506, 46. Καρπῶν ἐστέρησθε.] MS. ἐστερήθητε. Id habet Latina versio.

507, 20. Τῇπερ καὶ νῦν ἔρχεται.] MS. τῇ καὶ νῦν ἔρχ.

507,

507, 45. Τὸ Ἑλληνικὸν ὅμαιμόν τε.] MS. τὸ Ἑλληνικὸν ἐὸν ὅμαιμόν τε.

507, 48. Ὧν καὶ προδότας.] Copulativa nec locum hic habet, nec ab MS. agnoscitur.

508, 16. Ἐς τὴν Βοιωτίην.] Post hæc etiam MS. subiungit eadem verba, quæ initium faciunt libri 9. οἱ μὲν ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

JACOBI GRONOVII
NOTÆ ET OBSERVATIONES
In librum nonum
HERODOTI.

509, 27. Ἅπαντα τὰ κείνων ἰσχυρὰ βουλεύματα] Vocabulum ἰσχυρὰ, in plurimis ab Herodoto adhibitum, tamen nunc non exstat in MS. et magnopere egreditur Valla augens ad *validissima*, qui etiam nescio unde petierit verbum *occupabis*, quum Herodotus innuat, *sine labore omnia eorum consilia opprimes* et coërcebis.

510, 13. Ἐς τὴν ὑϛεραίην.] Satis vexavit se in leniore huius loci interpretatione Æm. Portus et docendo ὑϛεραῖος poni, pro quo usitatius sit ὕϛερος. Atqui Mediceus ille fidelissimus MS. habet clare ἐς τὴν ὑϛέρην.

510, 44. Ἐς τὴν Βοιωτίην ἐλέγετο εἶναι.] Vidi similia in his libris, et aliqua notat etiam Portus. Sed an non monile hoc videri potest ex inferiore huc elevatum? Utique legit optimus MS. ἐν τῇ Βοιωτίῃ.

511, 1. Περιεῖδον ἐσβαλόντα.] MS. ἐμβαλόντα.

511, 4. Προεῖπε τε.] Stolida orationis inclinatio, quæ ferri nequit. Nec eam secutus est Valla, sed quasi legeretur προειπόντας. At ille supinum istud collegit ex eo, quod et ipse vidit in antiquo scripto legi προεῖπαί τε, prout exstat in Mediceo.

511, 28. Τὸ μὲν ἡμέτερον οὕτω ἀκίβδηλον.] Præclare in his consummata est Græcismi concinnitas, et magis etiam, si verbum νέμεται quoque abesset. Passim quippe sic occurrit τόγε ἐμὸν et similia, in perfecto plane sensu. Hinc est, ut opiner omnino venisse ab Herodoto, quod legitur in Florentino MS. τὸ μὲν ἀπ' ἡμέων οὕτω ἀκίβδηλον ἐὸν νέμεται, ut infra mox dicet τὸ παρ' Ἀθηναίων. Huc etiam declinat codex Arch. ex quo propinat Th. Gale eandem fere lectionem, nisi quod omittat ἐὸν, et ponat οὕτως, utrumque credo per negligentiam.

994 512, 13. Χίλεος οὐνόματι.] Abest postrema vox ab MS.

512, 15. Τῶν ἐφόρων ἕνα ἐπύθετο] Mirari licet, cur, quum ex uno ephoro dicatur rescivisse, cur, dico, non cum illo colloquatur. Sed ad furcas damnanda est vox tertia, quæ nec in MS. apparet, et sane absurdum quoque foret, si velut arcanum emanavisset ex uno forsan ephororum; nec eam agnovit interpres.

512, 16. Ἀκούσας δὲ ταῦτα.] Hæc quoque postrema vox non exstat in MS.

512, 18. Ἀθηναίων ἡμῖν ἐόντων μὴ ἀρθμίων.] Notavit Portus ad Suidam hunc locum ab ipso citari in v. Ἀρθμία, sed ut dicat μὴ ἐόντων ἄμμιν ἀρθ. Quod reponi debet inter specimina licentiæ, quam quilibet censuit sibi datam esse formandi citationes Herodoteas ex lubitu et arbitrio.

512, 24. Ἐν φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον.] MS. ignorat voculam ἐν. Eximie. Vide Portum in φρὴν et νοὸς.

512, 44. Ἐπὶ τῆς ἑωϋτοῦ ἕκαϛος.] MS. ἐπὶ τὴν ἑωϋτοῦ ἕκαϛος.

513, 30. Πρὶν μέν νυν πυθέσθαι.] Voluerunt distare hunc locum ab illo qui mox sequitur πρὶν ἢ . . ἐμβαλεῖν. Sed invito Herodoto, ut docet optimus MS. in quo est πρὶν μέν νυν ἢ πυθέσθαι, ut 6, 22. πρὶν ἢ ἀπικέσθαι, quæ utraque addi debent collectaneis Porti in v. Πρινή.

513, 42. Ὥς τε καὶ ὀλίγους.] In MS. media vox non legitur.

513, 45. Μαρδόνιος μὲν δὴ οὕτω.] Vox postrema non est in MS.

514, 2. Ἵππος προσελθοῦσα κατιππάσατο.] Vides ut interpretatus sit Valla. Id non placuit Porto, qui cum eo quidem scribit προελθοῦσα (ex versione enim patet Vallam ita legisse) sed interpretari velit *equitatus vero progressus agrum Megarensem perequitavit.* Postremum clare dicunt Græca. Sed equitatum non opinor solum vagari iussisse Mardonium, sed quum is comitaretur peditem, sic perequitavit istum agrum. Certe MS. nihil mutat in verbo προσελθοῦσα, nec caussa est.

514, 5. Μαρδονίῳ ἧκε ἀγγελίη.] An suppositum est hoc verbum ab iis, qui voluerunt apparere in promptu esse Herodoto copiam et varietatem, ne iam uteretur eodem verbo quo tantum quod usus fuit? Certe MS. iterum habet ἦλθε.

514, 17. Ὁκοῖόν τι ἐθέλει.] Suavius in MS. ἐθέλοι.

515, 17. Ἐμήδιζον γὰρ μεγάλως] MS. ἐμήδιζον γὰρ δὴ σφόδρα.

515, 21. Δοκιμώτατος.] MS. δυνατώτατος. Etiam mox ἀπίκατο, habet idem liber, non ἀπικέατο.

515, 23. Σφέας ἀπ' ἑωϋτέων.] Hic Græcus sermo non exprimit Latinum *seorsum*, sed quidem ἐπ' ἑωϋτῶν, quod ipsum legi in MS. nec aliter diximus 469, 34., ubi, ut puto, citavimus et Portum in ἐπ' ἡμέων.

515, 17. Νῦν ὦν ἄνδρα.] Ratiocinationis proprium et bene nectens consequentiam sermonis. Sed ea hic non quæritur. Potius proposito periculo et certissimo et præsentissimo exclamare videtur velle et edere quales debeant esse. Unde iustissimum patet esse, si videris vocem mediam non esse ab Herodoto, qui virum militarem irritatum voluit exprimere, quoniam non exstat in optimo MS. Statim veniet locus, ubi maior erit eius commoditas, etsi inde videatur traiecta ab imperitis.

515, 44. Πάντη συϛρέψαντες.] Notavit hunc locum Æm. Portus, ut doceret hic intelligi *cum se ipsos conglobassent, facto globo*, quum id demum notetur per verbum sequens πυκνώσαντες: nunc tantummodo agitur de modo, quum adversi starent, corporum ponendorum vel ad cautelam vel ad vim repellendam, nempe πάντη ϛρέψαντες, ut testatur liber MS. quum vellent orbem volvere.

516, 9. Οὐ νικήσετε οὔτε ἐμὲ.] MS. præclare οὔτε ὦν ἐμὲ. Sic in medio aut fine periodi habes eam voculam 1, 132. Ὑποπάσας ποίην . . ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὦν πάντα κρέα. 2, 39. Οἱ δὲ φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν ἀπ' ὦν ἔδοντο.

516, 26. Πέμπει ἐπ' αὐτοὺς.] MS. ἐς αὐτοὺς. Nam et hæc particula habet vehementiam et iram.

517, 8. Τέλος τοιόνδε ἐγένετο τῆς μάχης.] MS. ἐπὶ τῆς μάχης. In qua erudita certe loquutione est allusio ad verbum ἐπιγίνεσθαι, sed quod dissolvit, et quum dicere debuisset ἐπεγένετο τῇ μάχῃ, prout loquitur 7, 175. in fine, ita maluit nunc mutare.

517, 18. Τύπτοντες δὲ ἐς τὸν θώρηκα αὐτοῦ.] Vox postrema non legitur in MS. et omnino est supervacua.

517, 20. Παίει μιν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν.] Ita interdum usu venit, ut loquerentur sine distinctione, utrum dexter, an sinister foret. Suetonius Iul. c. 68. *Scæva excusso oculo transfixus femore et humero.* Etiam nihil habeo, quod promam ex Florentia; forsan ideo, quod oculi tunc mei fuerunt sopiti. Sed tamen perexcellens est, quod ex codice Arch. attulit Cl. Thomas Gale, nempe in eo legi ὄμφαλον, quippe quod valde est probabile, quum gladius ipsum thoracem per-

perforare impeditus sine dubio descendere conetur ad imum ventrem et partes corporis ab lorica iam non tectas, non adscendat ad oculum; etsi id fieri quoque interdum possit, præsertim quum non addatur, oculum dextrum vulneraverint, an sinistrum. Εὕρημα hoc est pretiosissimum me iudice.

995 517, 25. Αὐτίκα ἐπόθεσαν.] Reliqui laudem suam integram doctis editoribus in hoc verbo certis iam ab Vallæ versione, qui interpretabatur *desideraverunt*, docte, sed non ut opinor ex mente Herodoti; quod tamen tanto cum labore conatus fuit firmare Portus. Atqui manifeste apparet hoc verbum ab Herodoto nunc poni in eodem sensu, quo antea ἔμαθον. Id plane ipsum nunc effert ἐπύθεσαν.

517, 35. Οὐκέτι οἱ ἱππόται ἐπέμενον.] Non est hoc verbum aciei dicatum. Itaque et optimus MS. servat ὑπέμενον, quod prorsus oportuit restitui.

518, 7. Καὶ ἐφοίτων δεησόμενοι.] Satis mira est versio, quam ex his concinnabat Valla, *Quod ideo faciebant, quia cuncti* &c. Nec enim id ideo faciebant. Sed quum Græci cadaver veherent per ordines, ut possent omnes videre; id vulgo non suffecit, sed insuper ideo excurrebant, ut viderent. Abundant istæ voculæ. Itaque in Græcis copula recte abest ab MS. Ita enim solet Herodotus, cuius mentem opinor recte a me declaratam esse in versione, quippe quam mutare compulsus fui. Etiam non intelligo, cur non Valla maluerit in antecedentibus dare: *erat autem spectaculo dignum.*

518, 27. Ἀξιεύμεθα ταύτης τῆς ςάσιος.] Probat hanc loquutionem Portus ex duobus aliis locis, quos ad vocem ςάσις conduxit, nempe in huius libri cap. 21. et 47., in quo utroque loco maior aciei et prælii ratio est, quam ordinis in locando milite. Unde fieri nequivit, quin magis mihi arrideret vetusta illa scriptura optimi MS. τάξιος.

519, 42. Ἀμαζονίδας τὰς ἀποθήκας] Locus desperatus, de quo forsan nihil melius consuletur, quam prout consuluisse nonnullos testatur Thom. Gale scribens [Hæc dele: neque enim agnoscit codex A. nec Valla, nec margo] Bene, sed hactenus. Cur enim habuit codex Etonensis? Sic enim merito interpretor eius de illo silentium. Tria quæ nominantur, sunt valde fragilia. Nam nec margo, id est, Stephanus, nec Valla ea agnoscit, quoniam agnoscere non poterant, utpote quod non intelligerent. De codice A. reverenter taceo. At plane Stephano ignosci nequit, quum de hoc loco ne verbum quidem. Æmil. etiam Portus ἀποθήκας ne nominare quidem voluit; sæpe ad viliora declinans. Sed et ex illo præclaro Mediceo nihil notavi; quum interim non videatur locus esse tam sordidæ obscuritatis, ut sic ab eo ingenia cessare debuerint aut terrefieri toleraverint, quum manifestissimum sit Atheniensem dixisse ἐς Ἀμαζονίδας τὰς ἀποθήτας, τὰς ἀπὸ Θερμώδ., tanquam furias et minime desiderabiles fœminas, quæ essent crudelissimæ, et abominabiles, atque hinc optandæ ut longissime abesse perseveravissent. Puto liquidissimum eas nunc per λιτότητος morem sic appellari. Habent hanc vocem omnia Lexica.

519, 46. Καὶ γὰρ χρηςοί.] MS. καὶ γὰρ ἂν χρηςοί.

520, 38. Λεπρεητέων.] Hoc flocci feci, perinde ut istos Vallæ Lepræatas, quum in libro optimo animadvertissem scriptum Λεπρεητέων. Sic omnes appellant. Infra eodem libro scriptum erat Λεπριήτας.

520, 43. Τουτέων δὲ ἐχόμενοι Χαλκιδέες.] Præter varietatem loquendi, et verbi ἔχεσθαι, cuius præcipua hic requirebatur frequentia, flexionem in varias formas, tum mira est auctoris cura in participio ἐχόμενοι aut usurpando aut omittendo, ut subintelligatur, et ne semel quidem adhibita iteratio, nisi in hoc uno loco: ubi quum præmiserit Ἑρμιονέων δὲ ἐχόμενοι, nunc tamen ita ut vides iterat, quum id non fiat in alia parte. Sed propterea scias oportet vocem tertiam non esse in MS.

522, 10. Περὶ Θεσσαλίην οἰκεομένους.] MS. οἰκημένους, ut sæpe alibi.

522, 24. Πρότερόν μοι δεδήλωται.] Vocula μοι non est in MS.

522, 27. Ὡς δὲ ἀπεικάσαι ἐςί.] Verbum sit qualecunque, scribis Herodoti et editoribus forsan gratum, quod tamen annotare insuper habuit Æm. Portus. Huc nihilominus vix videtur convenire istud compositum, unde legitur in optimo MS. ἐπεικάσαι, coniecturam adhibere, quod certe iam requiritur.

523, 48. Ἰροῖσι ἐχρέετο.] Notabile est quod legitur in optimo MS. ἐχρέατο, quum ad id pervenire non potuerit curiositas Æm. Porti tantopere se acuens et omnia ruspans in Εατο, sed fere pluralia, donec incideret in Παρηγορέατο.

524, 31. Κατὰ τὸ ἔχθος.] MS. κατά τε τὸ ἔχθος, quo lenissime conciliatur hæc pars cum sequente καὶ κατὰ τὸ κέρδος.

525, 5. Φειδόμενοι οὔτε ὑποζυγίου.] Magis intendit negativam hanc locutionem optimus MS. exhibens οὐ φειδόμενοι οὔτε ὑποζυγ.

525, 20. Ἀντικατημένοισι ἀλλήλοισι.] Paulo ante sic dixit ἡμέραι δέ σφι ἀντικατημένοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν. Sed in eis quæ citavi, vox posterior non est in MS. eamque verius est deleri debere, quum et verba illa priora habeant suam rationem, et sane diversam ab his, in quibus versamur, et ex principio ipso libri quinti appareat auctorem hoc decomposito malle uti sine addito dativo.

525, 39. Τούτου μέν νυν.] Particula posterior, etsi occurrat sic adhibita sæpius, non est in MS.

525, 45. Ἔτι πλεῦνας γίνεσθαι.] Verbum γίνεσθαι non est in MS. nec incommode, quum verbum εἶναι proxime antecedat interposito tantum verbo.

527, 7. Μή με διαφθείρητε.] MS. μή με καὶ διαφθείρ. Quæ vocula affert suam venustatem.

527, 16. Μὴ πλεῦνες συναχθῆτε.] MS. συλλεχθῆτε, quod convenientius Græcæ libertati, prout ἐπιῤῥέειν dixit de hac eadem re in cap. 37. 996

527, 23. Τοῦτο τὸ ἔργον οὕτω παράβολον.] MS. tantum οὕτω ἔργον παράβολον. Hic ordo vocum visus fuit esse confusior nonnullis, ut particulam demonstrativam requirerent proxime anteponi adiectivo: sed non ita Herodotus.

527, 38. Ἐπὶ Μαραθῶνι μαχ.] MS. liquide ἐν Μαραθῶνι μαχ. prout habuimus lib. 8. toties ἐν Σαλαμῖνι. Adhibe Porti Lexicon in ἐν cum dativo loci pro παρὰ καὶ πρός.

528, 22. Ταῦτα δὲ οὐδαμῶς.] Adversativa caret MS. Eleganter profecto, ut sit abruptior exprobratio.

528, 25. Βουλόμενοι μοῦνοι Πέρσῃσι.] Habet id quoque sensum suum, nec male huic loco convenientem. Attamen legi in optimo MS. μούνοισι, ut videtur ante se habuisse interpres. Unde oportet eam solam lectionem habere pro vero, quum id sit, quod exprobret, quod cum servis Persarum videantur congredi voluisse, quos pro gentis gloria decebat solos Persas eligere.

528, 32. Ἦν μὲν δοκέῃ.] Δοκέοι habet MS. et sic bis.

528, 45. Προσφέρεσθαι ἄποροι.] Id notat Stephanus haberi in quibusdam vet. lib. Debuerat addere in quibus legatur εὔποροι. Sic examen instituí posset. Certe MS. Mediceus habet ἄποροι. Male Valla de insuetis accepit.

529, 8. Ἐλθόντες παρὰ τὸ δεξιὸν κέρας.] MS. ἐλθόντες παρὰ Παυσανίην ἐπὶ τὸ δεξ. Et sic quoque interpres. Cur igitur tot voces omissæ sunt? aut cuius beneficio exciderunt? Reposui igitur, præsertim quum et Th. Gale ex cod. Arch. simul et Et. et ipso Valla rectissime iudicet ita suppleri.

529, 12. Ἀποκεκλέατο.] MS. ἀπεκεκλέατο.

530, 5. Λοχηγετέων.] Verbum memorabile. Id enim quum Valla reddidisset *tribunus cohortis*, quasi derivatum ab λοχηγετεῖν, hoc excepit quasi verbum Herodoti pro communi λοχαγεῖν Æmil. Portus, et decem inde versus supplet, ut dicat nihil. Ecce immo et Henr. Stephanus in tomo secundo Thesauri sine hæsitatione refert Λοχηγετέω *sum tribunus cohortis*, ut λοχαγέτης ex Euripide. Sic docemur Græca, sed quæ nunquam intra mare Ionium et Thessaliam audita sunt. Mire si ita habeant alii codices antiqui. Itaque præ hoc incerto et ex aliis inaudito præstat credere ab Herodoto venisse, quod habet optimus MS. λοχηγέων.

531, 11. Αὐτὸν ἀναλαβόντα τὰ ὅπλα.] MS. αὐτὸν ἀναλαβόντα τὸν λόχον τὰ ὅπλα. Quam accessionem quum viderit Valla, et in versione communicaret, noluit admittere Æm. Portus in Ἰδείῃ τέχνῃ, unde ibi ut nimis docte, sic infelicissime rem gerit. Patet lapsus, ut opus non sit monstrare.

531, 29. Θρασύδιον.] MS. Θρασυδήϊον. Omnino recte. Nam Thrasydæus apud Græcos notum nomen.

531, 31. Ὑμεῖς γὰρ οἱ πλησιόχωροι λέγετε.] MS. ἐλέγετε, ut agnovit interpres.

532, 3. Τῶν δὴ ἐποιήσαντο.] MS. ἐποίησαν.

533, 46. Ὡς ἐτράπησαν.] MS. ἐτράποντο. quod in fine capitis 65. et denuo 66. repetitur.

534, 1. Περὶ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος.] Atqui id sequitur in versu proximo, et quidem loco oportuno. Sed nunc MS. παρὰ τῆς, et id videtur agnovisse Valla.

534, 6. Οὐκ ἐδέξατο.] Longe melius ille aoristus convenit participio ἐμπρήσαντας, quam huic verbo, quod

quod agit de re cummaxime instanti. Itaque etiam non admittitur ab optimo MS. sed in eo legitur *οὐκ ἐδέκετο.* quod magis multo est congruum. Sentiebant in animo suo Deam non dare locum.

Ibidem. *Τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνακτόριον.*] Hoc unicum memoratur Lexicographis in hac voce exemplum. At MS. optimus hic quoque refert *ἀνάκτορον*, de quo ad 9, 21., ut licet in multis placuerit gemina terminatio, in hac tamen voce displicuerit etiam Herodoto.

534, 19. *Ἥγε κατηρτισμένος.*] Lectio bene colorata, si modo venisset ab Herodoto, non ab aliis, qui nolebant ulterius differri voculam *τούτους*, quin haberet iam aliquid adminiculi. Sed interim optimus MS. habet *ἤϊε*; Et quidquid aliis videatur, id mutari non debuit, quum opiner omnino sic scripsisse Herodotum, ut vocula ista præcedens *τούτους* quærere inferius debeat aliquid cui innitatur.

536, 12. *Μετὰ δὲ τοῦτον.*] Non decido inter hanc lectionem vulgatam, et alteram codicis MS. *τούτων*; ut non Aristodemum solum iam intellexerit. Pervicacis enim pectoris est post eum ponere omnia, quem recenti pugna fatearis in Spartana *λέσχῃ* creditum fuisse pro desperato ad necem cucurrisse.

536, 23. *Φθόνῳ ἂν εἴποιεν.*] MS. *εἴποιμεν.* dixerimus ex livore venisse. |Tanquam fateatur auctor esse quasdam arcanas causas propensionis huc repentis, ut magis ad Aristodemum respiciat, quam ullum alium, etiam ipsum Posidonium. Nam *λέσχῃ* qua potuit ardere invidia adversus necatum?

536, 36. *Πρὸς Ἀείμνηστον.*] MS. *Ἀρίμνηστον.* Aeïmnestum inter Spartanos alibi memoravit.

537, 21. *Ἀμφισβητέων.*] MS. *ἀμφισβατέων.*

537, 22. *Ἀσπίδος περιθεούσης.*] MS. *ἀσπίδος αἰεὶ περιθεούσης.* Sic demum impletur descriptio sumpta ex affirmativo, ut perfecte pleneque illi apponi possit altera adscita ex negativo.

537, 39. *Ἐσθῆτι καλλίστῃ ἐκ τῶν παρεουσέων.*] Parti-
997 culam *ἐκ* non habet MS. nec video ita opus esse, ut omitti nequeat salvo sensu et modo scribendi.

537, 41. *Ἔτι ἐν τῇσι φόνῃσι ἐόντας.*] Vocem postremam non habet MS.

538, 2. *Ὁ δὲ ἀμείβετο.*] MS. *ἀμείβεται.*

538, 25. *Αἰγινητέων τὰ πρῶτα φέρων.*] Hæc quoque ultima vox non legitur in MS. ut ipse Lampon dicatur *Αἰγινητέων τὰ πρῶτα.* An hoc dulcedinis mellitissimæ genus potuit averti ab Herodoto? Sane factum est per tot annos, sed sæcula. Attamen revirescit veritas. Est enim haud dubie purum Herodoteum ut 6, 100. *Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα.* Non aliter dixerunt *πάντα.* Accedit, quod 8, 104. dicat *φερόμενον οὐ τὰ δεύτερα τῶν εὐνούχων παρὰ βασιλεῖ*, non *φέροντα* in hoc genere loquendi.

538, 27. *Ἀπικόμενος δὲ σπουδῇ ἔλεγε.*] Annectit MS. voculam *τάδε.*

539, 32. *Ὁ ἐπὶ τοῦ τρικαρήνου ὄφεος τοῦ χαλκέου ἐπεστεὼς.*] Insitum his verbis sensum an possumus assequi liquidius quam ex conspectu? Itaque quum insignis Whelerus inter peregrinationis musicæ lucra Constantinopoli in has oras advexerit hanc tantæ vetustatis fabricam, non me teneo, quin huc reponam, ubi unice describitur, et castius profecto, quam fit apud ipsum ab nonnullis, *qui prennent cette antiquité pour un Trepied d'Apollon.* Quis posset ita dicere aspectans hoc nobile monumentum? non habet tripodis maxima propria, sed ea, quæ signat Herodotus.

540, 26. *Τὸ ἐπάνω τῆς γνάθου.*] Et cur in hac descriptione auctor uteretur composito? Optimus ille MS. habet *τὸ ἄνω τῆς γν.*

540, 30. *Ὁ νεκρὸς ἠφάνισται.*] MS. *ἠφάνιστο*, multo probabilius.

540, 49. *Πάντας ἔθαψαν ἁλέας.*] Vox media non exstat in MS. et supervacua est prorsus in tot repetitionibus.

541, 5. *Ἐπαισχυνομένους.*] Sic se habet: verbum hoc bene notum est eis, qui vel primis labiis gustarunt hæc elementa: ideo debuit Herodoteis immisceri tam nothum et spurium, quam grande. Sed quæso, mi Valla! an qui erubescebant se a pugna absuisse, post tumulum hunc excitatum non erubescebant? aut statim dicebant se interfuisse? Id lepidum quidem, et ipse Herodotus, quem tantopere dedistis perstringendum, vos ridet. Ille enim scripsit *ἀπαισχυνομένους.* Sic plane legitur in vetustissimo exemplari Florentiæ. Et notat repellere pudorem conantes, quem collegerant ex absentia ista. Non Portus, non Stephanus hoc habet. Satis est, quod habeat in decomposito eruditissimus ille Porphyrius lib. I. *Ἀποχῆς* pag. 115. *Τίς λοιπὸν ἀπολογία τοῖς ἀπαναισχυντεῖν πρὸς τὴν αὐτῶν ἀκρασίαν βουλομένοις;*

541, 10. *Κλεάδην.*] Nomen Bœotium, bene notum vel ex historia citeriore Alexandri Magni. Attamen MS. *Ἀλεάδην.*

541, 14. *Ἐδόκεε στρατεύεσθαι.*] MS. *στρατεύειν.*

541, 27. *Μὴ πρότερον . . . πρὶν ἢ ἐξέλωσι.*] Notavi de hoc loco ad librum quintum sub numeris 330, 11.

Ibidem. *Πλέω μὴ ἀνατλήσῃ.*] Frequens fuit causa huius verbi in hac historia usurpandi, si id Herodoto fuisset gratum. Ne nunc quidem id ei placuit. Habet enim optimus MS. *ἀναπλήσῃ.* Huius rei notitia defuit Æm. Porto, qui tam accommodate ad sententiam huius loci conatur illustrare hoc verbum ex loco libri 6. cap. 12. *Τίνα δαιμονίων παραβάντες τάδε ἀναπίμπλαμεν.* Vide eum in verbo *Ἀναπιμπλάναι.*

541, 44. *Ἐπεπείθεσαν διωθέεσθαι.*] Magnus enimvero labor Æmil. Porti, ut post tres rivulos factos, unde deduci possit, hoc verbum deploraret ab Valla omissum: quum tamen nulli istorum adsit aqua Pegaseam Aganippen gustu exhibens. Fucata omnia. Nec ita scripsit Herodotus; sed ab eo testatur fidelissimus codex venisse *ἐπεπύθεον*, vel ut propius veniam *ἐπεπίθεον.* Hoc autem in scrinio suo fovit huc usque Calliope, ut non exierit in has luminis oras. Pulcherrimum tamen, si inspexeris, quæ notata sunt ad verba apud primarios scriptores occurrentia *ἐπέπιθμεν* vel *πιθήσας*, ut notet eos certe constituisse et hanc fiduciam fovisse.

542, 14. *Κατὰ τὴν ταχίστην ἐλθεῖν ἐς Θρηΐκην.*] Tanquam privatus iter faceret. Quanto verius ad Herodoti manum elegantius in optimo MS. legitur? *ἐλῶν ἐς Θρηΐκην.* Hic sermo convenit sequentibus et commento huius ducis.

542, 10. *Κατὰ πόδας μου.*] MS. *κατὰ πόδας ἐμεῦ.* Et 998 statim *τοῦτον καὶ ξεινίζετε καὶ.* quod longe plenius.

542, 37. *Τοῦ τυράννου Θεομήστορος.*] Si ita appellatus fuit, nihil invideo, quin maneat. Scire tamen licet in optimo libro vocari *Θεομήτορος*, quo fides mea inclinat. Nam in libro 8. cap. 85. nihil notavi.

542, 43. *Ἄρα ὑπομένωσι.*] MS. *ἄρα ὑπομείνωσι.*

543, 18. *Ἐκέλευε ποιέειν.*] Immo *πλέειν*, ut recte est in MS.

543, 25. *Ἔστι ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱρὰ ἡλίου πρόβατα.*] Occæcatos vates colligens in observationibus ad Callimachum pag. 619. Ezech. Spanhemius Tiresiam et hunc Euenium, posteriorem ita describit: *Apollinis ovium apud Apolloniatas in Ionia custodis.* Qua fide credidit Ioniam vel visam ullo tempore fuisse ab hoc Euenio? Nempe quod præcedit *ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ*, intellexit de Ionia, et hinc satis aut doctus est, aut attentus in ista parte scribenda fuit. Rideas sane. Cæterum hæc narratio talium ovium docet Apollinem cognomento Nomium vel Nomionem fuisse, ut vocatur ab Cicerone lib. 3. de natura Deorum, qui in ista Apollonia colebatur.

543, 42. *Ὑπαγαγόντες μιν ἐς τὸ δικαστήριον.*] Hæc non implent vim loquutionis illius, nedum Herodoteæ. Inspice modo collectanea Æmil. Porti in v. *Ὑπάγειν.* Itaque etiam scriptum exstat in optimo MS. *ὑπὸ δικαστήριον.* Egregie. Nam hoc ipsum videbis illic esse, quod desiderat Herodotus.

544, 4. *Παρεσκευάζοντο ὡς ἐς ναυμαχίην.*] Particula *ὡς* non est in MS. nec solet ita loqui hic scriptor, verum alii.

544, 48. Ἐς δὲ τὴν ἤπειρον ἀπέπλεον.] Certe hoc verbum non congruit huic loco, quippe cui aliam longe significationem attribuit in verbis proxime antecedentibus de Phœnicum classe, ut notet remeare in patriam, quum hic tantum de petendo litore sit sermo. Et sane verbum ultimum non est in MS. ut omnino abiici debet. Subintelligitur ex superioribus ἀνῆγον.

545, 6. Ἐπὶ τοῦτον μὲν δὴ τὸν στρατὸν.] MS. ὑπὸ τοῦτον, ut maneat in usu præpositionis ad hanc causam adhiberi solitæ.

545, 15. Ἐπισπόμενος ἐπὶ Μιλήτου κτιστὴν.] Hic locus an pro integro legi debeat, dubito. Citat enim eum Meursius de Fortuna Attica cap. 6., ubi sic edit nulla distinctione divellens participium ἐπισπόμενος ab præcedentibus, quod fit in editionibus, quantum scio, omnibus, etiam ipsa Thomæ Gale, quod nulli non patet fieri perperam. Sed idem Meursius illic iam citat κτιστὸν, ut nihil habeamus dicere eidem Gale aliquid monenti, nisi quod sero veniat. Quippe iam et Stephano in indice Thesauri sic citatur, quasi vulgo exstet in editis. Unde id adscivi nunc merito. Ceterum legitur in optimo MS. non ἐπισπόμενος, sed ἐπισπομένου, quasi innueret non Philistum abiisse cum Neleo, sed patrem eius Pasiclem, cuius deinde filius illic templum statuerit. Res pertinet ad historiam, in qua non ausim decidere.

545, 33. Ἐγχρίψας τῷ αἰγιαλῷ.] MS. ἐγχρίμψας.

545, 48. Δεύτερα τάδε ἐποίευν.] MS. δεύτερα δὴ τάδε ἐπ.

546, 20. Προσῄεσαν πρὸς τοὺς βαρ.] MS. προσῄισαν, ut cap. 101. περιῄισαν.

547, 3. Μέχρι κατὰ τῶν ἡμίσεων.] Est inaudita loquutio, nec explicari potest; ut omnino non assequar, quemadmodum tot docti lectores eam concoquere potuerint, et ex optimo MS. corrigendum sit μέχρι κου τῶν ἡμ. Quippe quod non modo præstantissimum est ad molliendam Græca, sed pariter declarat originem falsæ vocis κατὰ, nempe quod illud κου sic involutum fuerit in scribendo, ut quasi nota fuerit præpositionis κατὰ, quum breviter et cito scribitur.

547, 8. Τῷ ἑτέρῳ κέραϊ.] MS. κέρεϊ.

547, 20. Συνεπισπόμενοι συνέπιπτον.] MS. συνεσέπιπτον. Manifesto vulgatæ vitio. Et mox ὡς δὲ καὶ τὸ τεῖχος, ubi vocula καὶ eliditur vulgo male.

547, 27. Ἰθραμίτρης.] Etiam Florentinus MS. Ἰθαμίτρης habet, prout ex codice Arch. protulit Thom. Gale.

548, 4. Ἑρμόλυκος ὁ Εὐθοίνου.] MS. Εὐθύνου.

548, 18. Ὅποι χρεὼν εἴη τῆς Ἑλλ. κατοικῆσαι.] MS. primo ὅπῃ. Item κατοικίσαι. Et utrumque genuinum. Agitur enim de loco in quem deduci Ionas conveniret; quod prius est, antequam habitarent.

548, 25. Τοῖσι ἐν τέλεσι ἐοῦσι.] Ipsa pronunciatio huius locutionis molesta est, cui egregie occurrit optimus MS. ἐν τέλει ἐοῦσι. Sic enim scio exstare in illo prisco volumine, quod debuit in contextu hoc exprimi, ubi quid non vitii invectum est omisso participio et voce τέλεσι retenta? Etiam Herodotus se ostendit 3, 18. Τοὺς ἐν τέλει ἑκάστους ἐόντας τῶν ἀστῶν.

548, 26. Τὰ ἐμπόρια.] MS. τὰ ἐμπόλια.

548, 34. Πίσι τε καταλαβόντες.] Confusa est hic copia copulativæ, et non toleranda vel ideo, quia legitur in MS. πίσι καταλαβόντες, ut pateat referri hoc non ad præcedentia, sed ad sequentia. Certe nec videtur Valla agnovisse.

549, 2. Δεινὰ ποιησάμενος.] MS. ποιεύμενος. Id est Herodoteum.

549, 12. Τῶν δὲ κατ' ὁδὸν πορευμένων βαρβάρων.] Vox postrema non est in MS. Sicut etiam in sequentibus istis οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο τουτέων, voce ultima MS.

999 destituitur. Neque sane vel alterutra huc requiritur, ac præsertim illa prior βαρβάρων, quum tam accurate descripserit, quos intelligat per ista τῶν κατ' ὁδὸν πορευομένων, ut supponat alios fuisse, qui non ita recederent per viam, quos in initio huius capitis descripsit Τῶν δὲ ἀποφυγόντων βαρβάρων.

549, 42. Εἶπαι Ξέρξῃ.] Cespitat constructio, neque ullo genere tolerari potest ille infinitivus; et quam commode exstat in MS. εἶπε?

550, 14. Περσισὶ μὲν τυκτὰ, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τέλειον.] Tanquam tunc vere exhilarans suum genium primoresque aulæ, ut non dubitem hoc Persicum componere cum Romanæ consuetudinis inter patronos et clientes cœna recta et sportula, quum cœna recta non alia sit, quam τελείη. Sed ut evilescat Herodotus, quid non sustinent proferre viri insignes? Scaliger in libro tertio Canonum Isagog. ex Ctesia habet in lingua Persica τυκτὰ, idque Persice nihil aliud quam *thronus*. Iohannes Fronto de diebus festivis Arabice didicerat *Tuc* significare torquem, felicitatem &c. Mox adiicit et *Tucf.* Erunt similia multa quæ ex vicinis linguis ad ignotam Persicam pedibus trahi possunt. Sed an non hæc lascivia est? Morosissima quidem truculentia Isaaci Vossii, qua scripsit Herodotum ignarum linguæ Persicæ et nullis orientis gentium instructum monumentis, quid nisi servile capistrum meretur? Unde enim probat hæc? An in orosangis aberravit Herodotus? an in angariis ostendit nec linguam Persicam nec institutorum consuetudinem sibi cognitam fuisse? Num in Satrapiis? aut aliis denique vocibus? Et unde ea facultas Vossio, ut ille Herodotum in tale crimen vocet? Sed ille nescivit erubescere. Quid enim? an alterutra ex dictis superat Herodoteam? Certe non, si quis ita consideret, ut modo dixi, quod neutrum ex his tribus fecisse opinor.

550, 15. Τὴν κεφαλὴν σμᾶται.] Memorat hoc convivium Brissonius lib. 1. regn. Pers pag. 65., notatque eo die Regem caput comere, purgare et mundare &c. Plures alii, sed qui nihil explicant Græcum. Verum doctissime Casaubonus ad Athenæum 4, 10. inspexit, et post eum Freinshemius ad Curtium 8, 9. interpretans *tunc solum rex caput cum cura abluitur*, (hoc alii adferunt ex Loccenio) reiecto Valla et Dalechampio, qui reddiderint κοσμεῖται *ornatur*, quo forsan etiam respicit Stephanus, dum notat Vallam videri sequutum esse diversam a nostra lectionem. Denique cumulum his imponens per Græcæ linguæ nimiam notitiam Ezech. Spanhemius in densis illis observationibus ad Callimachum pag. 564., quum nullum sciat proferre locum, nisi qui ab Casaubono suppeditatur ex Diodoro, tamen et Casaubonum sugillat et ipse nescit, utrum velit *defricare* an *detergere* seu *purgare*. Utique in rege hæc non fuit simplex defrictio aut detersio; et capillorum purgationem oportet omnino frequentiorem attribui regibus Persicis in ista creberrima unguenti affusione, nisi debeant ludibrium maximis sordibus. Cur autem *defricare* potius quam *infricare*, quod elegerat Stephanus in Thesauro? Omnino prudenter existimem fecisse Vallam, dum vertit *ornare*, γενικῶς verbo isto posito, ita ut in quo proprie consisteret illud σμᾶν, non perite satis assequeretur; prout ornare ad caput et capillos et qualemcunque eorum curam in lingua Latina pertinet, et ornatrices feminæ omni et diversissima cura poliebant. Habes et 4, 73. de Scythis, qui suos humaverunt: σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμενοι. 2, 37. Sacerdotes Ægyptii ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι διασμέωντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ubi reddit *extergentes*, unde patet Vallæ satis cognitum fuisse verbum.

550, 16. Καὶ Πέρσαις δωρέεται.] MS. Πέρσας.

550, 49. Οὔτε ἐκείνῃ ἔτι πλεῦνα χρόν.] MS. ignorat voculam ἔτι. Ita eam vocem, etiam ubi commodum videtur occupare locum, Herodotus interdum maluit omittere.

551, 42. Τὰ ἐκ τῶν γεφυρέων ὅπλα.] Nimis simpliciter vertit Laurentius et nunc et cap. 120. *arma e pontibus*, quasi dememinisset 7, 25. ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας; ubi dixit *armaturam*; sed declaravit Stephanus, prout nunc quoque fieri oportuit.

552, 8. Ἐπὶ γῆν σὴν στρατευόμενος.] MS. στρατευσάμενος, in quo residet omnis venustas.

552, 28. Ἀπαγάγοιεν σφέας ὀπίσω.] MS. ἀπάγοιεν, quod longe convenientius est, vel magis necessarium, quum vulgata lectio fere supponat id iam factum esse, ut cap. 113.

552, 32. Ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτεα.] Harum vocum nulla exstat in MS. ut pateat aliquem sic infuscando voluisse iactare doctrinam. Satis est quod illa descriptio adhuc sequatur.

552, 48. Ὑπὲρ Αἰγὸς ποταμοῦ.] At MS. ποταμῶν. Recte prorsus.

553, 9. Ἰχθύες νέαλωτοι.] Recte, sed quadrisyllabicum porrigit optimus MS. νεοάλωτοι, quo clarius exprimitur vis eius, ut νεοαρδέ' ἀλωὴν maluit dicere Homerus, alii νεοεργέε. Et sunt plura talia.

553, 17. Ἄποινά οἱ τάδε ἐθέλω ἐπιθεῖναι.] Quam sub scelesta specie averterunt limpidam illam Hippocrenen manus Herodoteæ, ut eius Calliope æternum doleret? Unde enim hoc, quum 1, 96. usurpetur ἐπιθέμενος? et quidem sine tertio casu? Sæcula licet iam adstrinxerint hunc locum his sordibus, non dubitabo tamen publicare legi in optimo MS. ἐπιχθῆναι. Quod quia non intelligebatur, debuit expelli, quum sciamus tamen illud ἐφίκομαι, et derivata eius afferre tam varias 1000 notationes, et huic loco per sane congruas.

553, 23. Οἱ γὰρ Ἐλαιούντιοι.] Ita quum procedat Græcus Herodotus, id non placuit Vallæ et aliis editoribus, consensu porrigentibus id nomen *Elæuntini*. Nec video auctoritatem, quam sequantur, quum Epitome Stephani non agnoscat aliud gentile præter

'Ελαιούσιος, et in Herodoto ab Aldo usque ſemper editum fuerit prout citavi, quod abhinc opinor ceſſabit, quum pateat codex vetuſtisſimus et fidelisſimus Florentiæ, in quo perſpicue legitur 'Ελαιούσιοι, ut Μυοῦς Μυούσιοι etiam Herodoto 6, 8. Et 5, 104. 'Αμαθούσιοι.

554, 11. Ἄλλοισι δουλεύειν.] In his etiam vocibus finit exemplar Mediceum, ſubiiciens tantummodo has voces et has deinde notas

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙϹΤΟΡΙΩΝ Θ
ΧΧΗΗΠΙ

ſive ad quaterniones ſignandos, ſeu quidquid etiam illud ſit. Sed Tanaquillus Faber Epiſt. Critic. parte 1. pag. 30. deſiderat hic poni totum principium quinque verſibus conſtans, quia Dionyſius Hal. ſcripſerit idem initium, eundem finem hiſtoriæ Herodoteæ fuiſſe, quod hodie aliter ſe habeat, ad Cn. Pompeium in Epiſtola: Τὸ γὰρ αὐτὸ προοίμιόν τε καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐςὶ τῆς ἱςορίας, unde concludit alia etiam excidiſſe ex Herodoto; ut facilius obtineat potuiſſe nonnulla ex uno libro vel loco tranſponi in alium. Opinor perinde validum hoc eſſe ſpecimen, ac poſterius de Heliopoli, quod in libro ſecundo vidimus, aut quod tertium adhibet pag. 70. de Alabaſtris, de qua urbe didicit ex Hermolao citationem, quum tamen nil tale apud Herodotum legere meminerit. In loco autem Dionyſii, qui notus bene fuit aliis, et ſolet præmitti in teſtimoniis antiquis de hoc auctore, ut ab Fabro non excitetur, etſi ille ſcriptus ſit non oppido clare et ſimpliciter, aliquid animadvertere poteris ex fine notarum ad librum 7. et 8., in quibus forſan id ſit etiamnum, quod Dionyſius Hal. teſtatur. Verum ex eo non probes ex Herodoto aliqua omiſſa eſſe, quæ ad hiſtoriam eius explendam pertinebant; ſed tantum ſcribas cenſuiſſe nequaquam opus eſſe, ut repeterentur eadem verba, et quæ in fine antecedentis libri poſita esſent, iterarentur in principio ſequentis.

An et iſta mens fuerit Th. Gatakeri, neſcio; ſed ut ſcias quid ſcripſerit ad hanc rem pertinens in libro 11. Advers. cap. 8., quum præmiſiſſet in argumento capitis illius *Quæ ex Herodoto Ariſtoteles, in eius ſcriptis iam non patere*, et in loco ipſo monuisſet [Herodotum Ariſtoteles hiſtor. animal. lib. 8. c. 18. reprehendit quod aquilam in Nini obſidione bibentem inducat, quum τὰ γαμψώνυχα ἄποτα πάμπαν exiſtant,] in fine apponit: [Illud obiter moneo, in Herodoti ſcriptis, quæ ſuperſunt, iſtud neutiquam reperiri, qui lib. 1. quidem Ninum ait a Cyaxare expugnatam, modumque alibi fuſius narraturum pollicetur, ſed in eis, quæ habemus, nusquam id præſtitiſſe deprehenditur] Monitio illa quum ſit nuda, etiam ſupervacua eſt et nulli bono; quum et alii Ariſtotelem ante ipſum legerint, eum componentes cum Herodoto, et ſapienter tacuerint: cur enim non de unoquoque ſtudioſo id ſuppoſuerim? Et Gatakero utique ſatisfactum fuiſſe oportuit, quod eandem rem abunde annotavisſet in Hiſtoricis Græcis G. I. Voſſius, qui et anxietatem nimiam Theodori Gazæ in hac parte notat tamdiu editam ante Gatakerum. Sed et Marshamus in Chronico Canone ſæculi XVII. p. 494. notat [Diodorus pag. 84. dicit Herodotum tradidiſſe Cyaxarem (qui quidem Ninum expugnavit) fuiſſe primum Medorum Regem, cum tamen ex ipſo Herodoto conſtet Deiocem primum fuiſſe, Cyaxarem penultimum] Eat ergo, quoniam mihi via nulla alia reſtat, aut ad Aſſyriacos aut ad alios, ſi fuerunt, logos, ad quos toties ex Herodoto citarunt alii. Omiſi etiam poſt librum octavum ita in optimo MS. ſcriptum eſſe

Η Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ Η
Χ Χ Η Η Η Δ Δ ΙΙ

F I N I S.

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν [a]

ΤΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΕΙΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

Ex Codice Bibliothecae S. Germani.

Ἱϛορίας Α.

Ἀνέλῃ χρήσῃ. L. I. 13.
Ἐξ ἠθέων. ἐκ τόπων, ἐν οἷς ἀναϛρέφονται. 15.
Πηκτίς. ὄργανον, [b] ψαλτήριον, αὐλός. εἶδος ἀκολάϛου σχήματος. 17.
Διθύραμβος. ὕμνος εἰς Διόνυσον. 23.
Σκευή. ὅπλισις καὶ ϛολή. 24.
Ἑδώλοισιν. ὑποϛρώμασι νηὸς, [c] ζυγαῖς, καθέδραις. 24.
[d] Ὄρθιον νόμον Θαμύρα. ὁ κιθαρῳδικὸς τρόπος τῆς μελῳδίας, ἁρμονίαν ἔχων τακτὴν καὶ ῥυθμὸν ὡρισμένον. ἦσαν δὲ ζʹ, ὧν εἷς ὁ ὄρθιος. 24.
Ἀνακῶς. ἐπιμελῶς, φυλακτικῶς. 24.
Ξεινίην συνεθήκατο. ἀντὶ τοῦ [e] ὡς ξένιον ἐδωρήσατο. 27.
Ἐπιϛρεφέως. ἀπατητικῶς ἢ ἐπιμελῶς. 30.
Ἠκούσης. ἐχούσης. 30.
Σπερχθείς. ταραχθεὶς, θυμωθείς. 32.
Χρήματος. πράγματος. 33.
Ἀνδρεών. μέγας οἶκος. 34.
Ἐπίϛιος. ἔποικος. 35. et 44.
Ἐξηρτυμένοι. κατεσκευασμένοι, ἡτοιμασμένοι. 43.
[f] Ἠμεκτέων. δυσφορῶν. 44.
Ἑταιρεῖος. ὁ Ζεὺς παρὰ Κρησίν. 44.
Συνηλίζοντο. συνηθροίζοντο. 62.
Μετεξέτεροι. ἔνιοι, τινές. 63.
[g] Ἐνωμοτία. τάξις τὶς παρὰ Ἀττικοῖς. 65.
Τριηκάδας. δεῖπνα κατὰ δήμους καὶ ἀριθμὸς λʹ ἀνδρῶν. ibidem.
Ἐλινύειν. ἡσυχάζειν. 67.
Ἐννώσας. διανοηθείς. 68.
Ἀναξυρίδας. τὰ βαθέα [h] καὶ βασιλικὰ τῶν ὑποδημάτων, ἢ τὰ νῦν βρακία λεγόμενα. 71.
Ἀβρόν. καλὸν, αὐθάδες, σεμνὸν, τρυφερόν. ibidem.
Ἀναισιμοῦν. δαπανᾶν, ἀναλίσκειν. 72.
Ἴλη. συϛροφὴ, τάξις [i] ὄχλου ἱππική. 73.

Εὐε-

a ΛΕΞΙΚΟΝ.] Cum Herodoti Muſae alio ſermone ac reliqui Graecorum fabulentur, non illi ſollers grammaticorum cura ad explanandum defuit. *Suidas* meminit ὑπομνημάτων εἰς Ἡρόδοτον *Saluſtii* Sophiſtae et *Heronis* Attici Rhetoris, argumenti, uti ſuſpicor, critici et hiſtorici. *Philemonem* Grammaticum in Συμμίκτοις non disſimilem inſtituiſſe operam, *Porphyrio* Quaeſt. Homer. VIII. haud temere credimus *Apollonii*, itidem Grammatici, Ἐξηγήσεις γλωσσῶν Ἡροδότου indicavit et exſcripſit *Etymologus* in Κωφὸς et Σοφιϛής. Quae quidem ad noſtram ſi devenisſent aetatem, flocci non facerem Ἡροδότου Λέξεις, ob oculos hic poſitas, quippe ieiunas, ſaepisſime alienas et non nunquam inſulſas et abſurdas. Memorantur in indice legati *Antonii Eparchi* T. I. Var. Sacr. p. 528. *Steph. Monachii* Λέξεις Ἡροδότου ἱϛορικαὶ, quas a noſtris diverſas dicere non audeo. Primus hoc *Lexicon* ex codice *Goldaſti* vulgavit *G. Iungermannus*, digeſtum κατὰ ϛοιχεῖον ſive litterarum ordinem, cuiusmodi exempla ex locupletisſima Francorum regis bibliotheca et monaſterii S. Remigii inter manus ſunt. At aliud vir egregius *Montefalconius* oſtentavit *Biblioth. Coislin.* p. 484., deſcriptum nulla litterarum primorum ſerie, ſed ſecundum librorum, in quorum olim marginibus iſtae gloſſae, numerum: Ex oris enim Codicum res clamat excerptas eſſe, et Schedae oſtendunt Eminent. Cardinalis *Pasſionei*. Nactus illud ipſum ſum Cl. *Caperronerii* humanisſima opera ex Biblioth. *S. Germani*, in quam Coislinianam migraſſe notum est, dignumque cenſui hoc loco, tum quod in priore, ex codice *Goldaſti*, voces, ab aliis inperite avulſae, cernantur, tum quoniam locupletius adparuerit, et *Suidae Heſychio*que plerumque conveniat: nam uterque, ille praecipue, ſimile Λεξικὸν uſurparunt; neque eius uſum recuſavit *Timaeus* in ſuo Platonico, nedum praeter ceteros omnes *G. Corinthus*, ſed ſaepe turpis ſocordiae reus. Non libet, niſi ubi quatuorviri in alia eunt, eos operoſe ad partes vocare. Sectiones librorum, ad quas ſcholia pertinere videntur, ut quaerendi labor amputaretur, adſcripſi. Principium Ἀνέλῃ χρήσει apud *Suidam* aberrat.

b Ψαλτήριον, αὐλὸς &c.] Separatum ſibi locum αὐλὸς et πηκτὶς in priore Lexico occupabant. In Cod. *S. German.* ferme cohaerent. Itaque omnia artisſime aptavi, motus auctoritate Scholiaſtae *Ariſtophanis* Theſmoph. v. 1321., ubi Πηκτίδας, εἶδος ὀργάνου κιθαρῳδικοῦ, ἢ ἀκολάϛου σχήματος. Gemina *Suidas* in Πηκτίς.

c Ζυγαῖς] Haec disiuncta quoque in eodem collocantur. Explicant, quod *Suidas* et *Etymologus* indicant, τὰ ἑδώλια, quo illi modo et praeſtantiores *Herodoti* MSS. vocem pingunt. Alibi *Suidas*, Ζυγοί· παρ' Ἡροδότῳ αἱ καθέδραι.

d Ὄρθιον νόμον Θαμύρα] *Suidas* in Voc. Νόμος et Ὄρθιος deſcripſit, verum de Thamyra nihil. Amplius ſcholion, unde hae reliquiae in ſchedis *S. German.*, Thamyrin ſive Thamyram, celebrem olim in Thracibus Muſicum apud *Diodor.* L. III, 66., nomi Ὀρθίου inventorem, non Terpandrum, ut ceteri ſolent, perhibuiſſe videtur. Legendus *Plutarch.* de Muſic. p. 1132. B. D. et *Pollux* IV, 65. ubi ſeptem illi modi.

e Ὡς ξένιον] Sic et *Suidas*. Olim ξενίην, aut ξένον, ut MS. *S. Remigii*. Valde exorbitat *Corinthus*, cum ἀντὶ τοῦ ξενίην ἐδωρήσατο, ξενίων συνεθήκατο Ionum perhibet eſſe in ſermone.

f Ἠμεκτέων] Conpoſitum περιημεκτέων ibi in Muſa. Nec iuſta tamen ex ſcholio ſuſpicio, aliter olim obtinuiſſe. Est in gloſſatorum more ſimplex deponere, ubi conpoſitum in ipſa oratione. Tale χορδεύων L. VI, 75. et αἰωρηθέντες ibid. C. 116., pluraque alia.

g Ἐνωμοτία] In ſchedis *S. Germ.* Συνωμοτία, unde *Suidas* Συνωμοσία, τάξις παρὰ Ἀττικοῖς, ubi poſtrema *Herodotum* ſi explanant, ſicuti debent, absurda. Et ita tamen tres Lexici codices. Verius *Etymologus* Ἐνωμοτὶς, immo Ἐνωμοτία, τάξις τὶς ϛρατιωτικὴ παρὰ Λακεδαιμονίοις. Priores ergo, niſi ſi παρὰ τοῖς Τακτικοῖς cum Cl. *Ruhnkenio* ad *Timaeum* p. 77. malueris, in errore verſantur. Mendoſus etiam *Suidas* in proximo Τριηκάδας· παρ' Ἡροδότῳ, δεῖπνα, ἢ δήμους, ἢ ἀριθμὸν τριάκοντα ἡμερῶν· nihil enim, ut alia praeteream, isthic apud *Herodotum* de triginta diebus. Mendoſior multo, ne quid aſperius excidat, *G. Corinthus*, λέγουσι δὲ *Iones* καὶ τοὺς κατὰ δήμους καὶ ἀριθμὸν τῶν τριάκοντα ἀνδρῶν Δεῖπνα. i nunc et fide istiusmodi λογοθήραις.

h Καὶ βασιλικὰ] Eodem *Heſychii* explicatio tendit in Ἀναξυρίδες· *Suidas* autem et *Etymologus* καὶ ἄβατα ὑποδήματα· quae hinc propagata facile inſtaurabuntur. Ἄβατα ὑποδήματα equidem non recordor. Confer *Salmaſium* ad *Lampridii* Alex. Sever. C. 40.

i Ὄχλου ἱππική] In *Suida* ὄχλου ἱππικοῦ· cui accedo. Vicina Εὐεϛώ, εὐετηρία &c. in MS. *S. Germ.* non leguntur. Quod nunc proſtat, ex codice *S. Remig.* venit: antea εὐεϛή· εὐημερία· εὐετερία, *Diogenianus* vocabulo operam occaſione *Antiphontis* Ἀειεϛὼ inpendiſſe videtur. *Harpocrationem* adi illa in voce et *Favorini* Εὐεϛώ. Proximum Ἐπίδοξα liber *S. Germ.* non novit.

a Ἐλ-

Εὐεστώ. εὐημερία, εὐετηρία. ἡ καλλίστη τῶν ἐτῶν διαγωγή. Διογενιανὸς ἄνευ τοῦ Σ' γράφει. 85.
Ἀνέγνωσεν. ἀνέπεισεν, ἀνεδίδαξεν. 86.
Ἐπίδοξα. ἀντὶ τοῦ προσδόκιμα. 89.
Κνάφος. ἄκανθα ἕλκουσα ἱμάτια. 92.
Οὖροι. ὁροθεσία. 93.
Πεσσοί. ψῆφοι, ἐν αἷς ἔπαιζον. 94.
Φαρμάκοισι. βαφαῖς. 98.
[a] Ἐλόχισεν. εἰς λόχος κατέταξεν. 103.
Κατὰ τέλεα. τὰ ἀναλώματα καὶ τὰ συνέδρια τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ συντελεῖν εἰς τάγμα. ibidem.
Εὔτυκτα. ἕτοιμα, ῥάδια, εἰργασμένα. 119.
Ἐπιφορήματα. τραγήματα. 133.
Λευκή. πάθος τὶ περὶ ὅλον τὸ σῶμα. 138.
Πρυτανεῖον. [b] θεσμοθέσιον, θόλος, καὶ ἡ τοῦ σίτου θήκη. 146.
Ἔπιπλα. ἡ μὴ [c] ἐγγαῖα κτῆσις, ἀλλ' ἐπιπόλαιος. ἔπιπλα καὶ τὰ ἐπάνω τῶν στρωμάτων. 150. 164.
Ἦθεα. τόποι, ἐν οἷς ἀναστρέφονται. 156.
Πρόχυσις. τὸ ἀποσπεῖσαι. 160.
Μύδρον. σίδηρον ἀργόν. 165.
Ἔμβολος. χάλκωμα περιτιθέμενον κατὰ πρῷραν ταῖς ναυσίν. 166.
Ἐναγίζειν. τὰς χοὰς ἐπιφέρειν, ἢ θύειν τοῖς κατοιχομένοις, ἢ τὸ διὰ πυρὸς δαπανᾷν. 167.
Ἡβηδόν. [d] μετὰ ἰσχύος, μετὰ ἀκολασίας. 172.
Ἀντίξοον. τὸ ἐναντιούμενον. 174.
Ταρσοὶ καλάμων. [e] τρασιὰ ἐν ᾗ ἐξήραινον τὴν πλίνθον. 179.
Φάρσος. τρύφος, κλάσμα, ἀκρωτήριον. 180.
Αἱμασιά. τὸ ἐκ χαλίκων ᾠκοδομημένον ἄνευ πηλοῦ τειχίον, [f] ὃ νῦν ἑρμακίας καλοῦσιν. ibidem.
Λαῦραι. ῥύμαι, ἄμφοδοι. 180.
[g] Ἔλυτρον. σκέπη, θήκη, δέρμα. 185.
Συμψήσας. συντρίψας. 189.
Καταγωγή. πανδοκεῖον. 181.
Σχοινοτενές. μακρὸν, ὀρθόν. 189. 199.
Ψῆνες. κωνωπεῖα τὰ [h] ἐν τοῖς ὀλύνθοις γινόμενα. 193.
Ἀλεξομένους. ἀμυνομένους. 211.
Σαγάρεις. πελέκεις, τὰ ἐκ χειρὸς ὅπλα. 215.
Ἄρδις. φαρέτρας, βέλη. ibidem.
Φάλαρα. τὰ περὶ τὰς γνάθους σκεπάσματα. 215.

Ἱστορ. Β.

Κνυζημάτων. τῶν γοερῶν ἀποφθεγμάτων. II. 2.
Γεωπεῖναι. οἱ γῆς πεινῶντες καὶ ἀπορούμενοι. 6.
[i] Ἀπίσας. ἱκανώσας. 7.
[k] Μυχοί. αἱ καταδύσεις, τὰ ἔνδον, λιμένες, κοιλότητες, τὰ ἔσχατα, ἔσω. 11.
Ἐπιεικεστάτη. μετρία, εὐγνώμων, καλῶς ἔχουσα. 22.
Βυσσός. βυθός. 28.
Χοιράδες. πέτραι λεῖαι ἐν θαλάσσῃ. 29.
Εὐμαρέη. ἀπόπατος. 35.
Πεσσόμενα. ὀπτώμενα. 37.
Βάρις. ναῦς. [l] ἡ λέξις σημαίνει καὶ τείχη καὶ πύργον, καὶ μεγίστας οἰκίας, καὶ σφαίρας καὶ αὐλὰς, καὶ στοὰς μεγάλας. 41.
Ὄσιρις. ὁ Διόνυσος λέγεται. 42.
Ἐγχρίψαι. ἐμπεσεῖν, [m] προσπελάσαι. 60.
Κορύνη. ξύλον ἐπικαμπές. 63.
Πρόπολος. νεωκόρος. [n] μετὰ τοῦ Σ' ὁ δοῦλος. 64.
Μελεδωνοί. φροντισταί. 65.
Ἀμφιδέας. ἁλύσεις. οἱ δὲ ψέλλια. 69.
Κρέξ. ὄρνεον δυσοιωνιστὸν τοῖς γαμοῦσιν. 76.
Συρμαΐζειν. καθαίρειν πόματι ἐκ ζειῶν καὶ ὕδατος. 77.
Αἶνον. ᾠδῆς ὄνομα ἢ λύρας χορδή. 79.
Θύσανοι. κόρυμβοι, κροσσοί. 81.
Ἐσηθήσαντες. ὑλίσαντες. 87.
[o] Κάπτοντες. ἀποδεχόμενοι. 93.

a Ἐλόχισεν] Pauci *Herodoti* Codd. et *Suidas* ἐλόχησε. Idem κατατέλεα iunctim recenset et scholiastae nostri verbis interpretatur. Agnoscit et *Hesychius* in Τέλεα, cuius καὶ τὸ συντέμνειν τάγμα ad nostri praescriptum reformandum. Explicatur λοχίζειν κατὰ τέλεα, cetera ab *Herodoti* mente et sententia longissime deflectunt.

b Θεσμοθέσιον] Eum in modum schedae: in *Suida* θεσμοθέτιον, ubi *L. Kusterus* pronuntiat, *hoc nihil ad rem*, cui consentio. Scholiastes docere voluit, nonnunquam in Prytaneo legum et plebiscitorum tabulas asservari solitas. Multa Ill. *Spanhemius* in Diatriba de Vesta et Prytan. p. 697. Ed. Graev. Nihil tamen acconmodatius verbis *Plutarchi* Sympos. VII. p. 714. C. ὥσπερ, οἶμαι, καὶ τὸ ἐνθάδε ΠΡΥΤΑΝΕΙΟΝ καὶ ΘΕΣΜΟΘΕΣΙΟΝ.

c Ἐγγαῖα κτῆσις] Vulgo erat ἡ μὴ βεβαία κτῆσις. *Suidae* ἔγγειος, quod *Kusterus* rectissime explicuit, MS. accedit. Bona sunt mobilia. Conmode *Isaeus* de Agn. Heredit. p. 88. Κατέλιπεν ΕΠΙΠΛΑ, πρόβατα, κριθὰς, οἶνον, ὀπώρας. Ultima Scholii ex *Goldasti* aliisque sunt libris.

d Μετὰ ἰσχύος] *Suidae* in Ἡβηδὸν, ἀντὶ τοῦ μετ' αἰσχύνης, hinc vitiose traductum. Utrumque nihil ad *Herodotum*. Meliora dabit Cl. *L. Bos* Observ. C. 6. Quod adhaerebat ὀρχηδὸν, in Cod. *S. Germ.* recte desideratur; alienum enim. Ὀρχηδόν· ἡβηδὸν alibi sese offeret.

e Τρασιὰ] Optime MS. *S. Remig.* Ceteri, *Suidas*, *Corinthus*, πρασιά. Mendam et Scholiastae errorem Cl. *Salmasius* detexit ad *Solin.* p. 869. Τρασιὰ craticium textum erat, super quo ficus et casei siccabantur, uti apud *Hesychium* in Voc.

f Ὃ νῦν ἑρμακίας καλοῦσι] Voluit ἕρμακας. *Hesychius*, Ἕρμακες, αἱ ὕφαλοι πέτραι, ἢ αἱμασιαί. quibus gemina, ut docti viri monuerunt, critici in *Nicandri* Ther. v. 150.

g Ἔλυτρον, σκέπη] Absurde *Suidas*: Σκέπη παρ' Ἡροδότῳ θήκη, δέρμα. Praetervidit τὸ Ἔλυτρον, cui explicando ista erant admota. Probior *Hesychius* in Ἔλυτρον. Confer *Th. Gatakerum* ad *Antonin.* L. IX, 3. p. 266.

h Ἐν τοῖς ὀλύνθοις] Addunt λέξεις editae τοῖς ἄρσεσι, quae duo Cod. *S. Germ.*, *Suidas* et *Hesychius* non adiungunt.

i Ἀπίσας, ἱκανώσας] Mira in prioris scriptura adparet discordia. Ἀπήσας Cod. *S. Remig.*, ἀπόσας habet *Corintho.* *Montfauc.*, ἀπώσας in excerptis *S. Germ.* et *Goldasti* Lexico. Videtur ad L. Propositum venit ex II, 7., sicuti ibi monitum, referendum.

k Μυχοί. αἱ καταδύσεις] In schedis haec disiungebantur ita, ac si et μυχοὶ et λιμένες exponerentur. Iunxi artius, ut *Hesychius* et Grammaticorum alii nectunt. Iuvandus *Suidas* est, cum Μυχαί· παρὰ Ἡροδότῳ, καταδύσεις· τὰ ἔνδον.

l Ἡ λέξις σημαίνει] Haec ex Cod. *Passion.*, in quo καὶ σφύρας. *Etymologus* in Βάρις edita adprobat.

m Προσπελάσαι] Liber *S. Germ.* παραπελάσαι, unde inquinatum *Suidae* παραπολαῦσαι in Ἐγχριμφθεῖσα. Idem ἐγχρίψαι, Cod. *S. Germ.* ἐγχρίμψαι, quae et in *Herodoto* varietas.

n Μετὰ τοῦ Σ'] Absunt a *Suida* et codice scripto, neque vera perpetuo sunt. *Eustathius* ad Homer. p. 632, 36. consulendus est.

o Κάπτοντες] *Corinthus* Aldinus κάμπτοντες et liber *S. Remig.* Uberior *Hesychii* glossa Κάπτοντες, ἀποδεχόμενοι, ἐσθίοντες· cuius praecedens Κάπτει, καταπέσῃ, fuisse olim καταπίνει videtur. *Hemsterhusii* Nostri eadem divinatio ad Comici Plut. p. 315. Hic autem iterum simplex verbum vice ἀνακάπτουσι, quomodo *Euterpe.*

[a] Ῥιπίς. πλέγμα. 96.
Καινοῦν. χρήσασθαι καινῷ λόγῳ. 100.
Ἀποφορήν. τὴν τελουμένην τιμὴν ὑπὸ τῶν δούλων τοῖς δεσπόταις. 109.
Ἤλυσιν. ἔφοδον, πορείαν. 123.
[b] Συρμαίην. λάχανον σελίνῳ ἐοικὸς, ἢ βρῶμα διὰ ςέατος καὶ μέλιτος. 125.
Ἐνηβητήρια. ἐνευωχητήρια. 133.
Ποινή. ἀντέκτισις, τίσις. 134.
Βουπόρους. ὀβέλους μεγάλους. 135.
Ἀμυρταίου. [c] εἱμαρτοῦ. 140.
Ὄχανα. ἀσπίδων πόρπακες καὶ οἱ δεσμοί. 141.
Τριφάσιοι. τριπλάσιοι καὶ τρίφωνοι. 156.
Ἀπεματάϊσεν. ἐματαιολόγησεν, ἐμώρανεν. 162.
Ἀποτιμοτέρους. ἀτίμους. 167.
[d] Ἀνδρόσφιγγας. σύνθετον σῶμα ἐξ ἀνδρὸς καὶ σφιγγὸς ὑπὸ δημιουργοῦ γεγονός. 175.

Ἱςορ. Γ.

Ἀπηλικέςερον. πρεσβύτερον. III. 14.
Ἐπάϊςος. φανερός. 15.
Εὐλέων. σκωλήκων. 16.
Φρενήρης. [e] σώφρων. 25. 30.
Γνωσιμαχεῖν. τὸ γνῶναι τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν, τήν τε τῶν ἐναντίων ἰσχύν. 25.
Οὐ καταπροΐξεσθαι. προῖκα ποιῆσαι, [f] ἀτιμωρητὶ, οἷον καταφρονήσας. 36.
Παταΐκοισι. θεοὶ οἱ Παταΐκοι Φοινικικοὶ ἐν ταῖς πρύμναις ἱδρύμενοι. 37.
[g] Ἐπίλαμπτος. καταφανής. 69.
Αἰγυπιῶν. γυπῶν. 76.
Ἀμύσσειν. [h] ταράσσειν. ἑλκοῦν, ξέειν. ibidem.
Φριμάξασθαι. φρυάξασθαι, φυσῆσαι. 87.
Φορμός. πλέγμα ὡς κόφινος. 98.
Διάσφαγες. αἱ διεςῶσαι πέτραι. 117.
Γαυλός. πλοῖον Φοινικικόν. 136.
Σκυτάλοις. ῥάβδοις. ibidem.
[i] Γοργύρη. δεσμωτήριον ὑπόγαιον. 145.
Διφροφορευμένους. φορείοις φερομένους. 146.
Βαλανάγρας. κλεῖς. 155.
Οὐ καταπροΐξεται. προΐκτης. ἡ πρὸ ἀντὶ τῆς παρά. παρὰ τὸ προϊκνεῖσθαι. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ ἵξεσθαι, [k] ὅ ἐςι δωρεάν τι λαβεῖν. Ἀρχίλοχος· Ἐμεῦ δ' ἐκεῖνος οὐ καταπροΐξεται. ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς ἐν Ἐπιμερισμοῖς παρὰ τὸ ἴσσω φησὶ, ὡς καὶ Ἀρχίλοχος. Προτείνω χεῖρα καὶ προΐσσομαι. 156.

Ἱςορ. Δ.

[l] Λάξιν. λῆξιν, μερισμὸν, κλῆρον. IV. 21.
Παλάθας. λέγεται [m] καὶ ἐκ τρυγὸς πλάσματα. κυρίως δὲ ἡ τῶν συκῶν ἐπάλληλος θέσις. 23.
[n] Ὀργίσας. μαλάξας. 64.
Ἀνδρόγυνος. ἄνανδρος, ἑρμαφρόδιτος. 67.
[o] Ἐνάριες. οἱ ὁπλῖται. ibidem.
[p] Τόρμον. τὸ τρῆμα καὶ τὸ ἐνιεμένον εἰς αὐτό. 72.
Σῶςρα. σωτήρια, μήνυτρα, [q] λύτρα. 9.
Σώχουσι. τρίβουσι. 75.
Ἄρδιν. ἀκίδα βέλους, καὶ τὰ ἐκ χειρὸς ὅπλα. 81.
Σισύρα. βαρβαρικὸς χιτών. 109.
Εὐμαρεία. ἡσυχία καὶ ἀπόπατος. 113.
Ὑβρίζοντες. σκιρτῶντες. 129.
Κομιδή. ἡ ἀνάσωσις, ἐπιμέλεια. 134.
Ἀμβολάδην. καθ' ὑπερβολήν. 181.
[r] Οἴσπη. ῥυπαρῶν προβάτων ἔρια. 187.
Αἰγίς. ἣν Λίβυες φοροῦσι δοράν. 189.
Ἀνθερίκων. νῦν τοὺς καυλούς φησι τῶν ἀσφοδέλων. εἰσὶ δὲ εὔθραυςοι. 190.
[s] Σχοίνου συμβολεῖς. οἱ ψιαθοπλόκοι, καὶ σχοῖνος ἡ ψίαθος.
Περιφορητά. ἀκτά. 190.

ª Στρό-

a Ῥιπὶς] Haud *Suidas* aliter in Ῥιπῆς. Lexicon *Goldasti*, *Reg. Paris.* et *S. Remig.* Ῥηπίς. Omnes prave. Confer G. *Arnaldi* Animadv. C. 30.

b Συρμαίην] Perperam *Corinthus* συρνέην, *Hesychius* Σύρμιον, λάχανόν τι σελίνῳ ἐοικός, antea in Συρμαίαν verum amplexus.

c Εἱμαρτοῦ] Quid conmune huic cum proprio Ἀμυρταίου regis nomine? Estne eius veriloquium? An reconditum aliquid vetere fuit in scholio, quale Ἀμυρτὸν, ἱμάτιον· Κρῆτες *Hesychii?*

d Ἀνδρόσφιγγας] Sedabunt fortasse haec fluctus, quos *Hesychiana*, Ἀνδροφῆτες· σύνθετον σῶμα ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὑπὸ δημιουργοῦ γεγονὸς, cierunt: manarunt enim hoc fonte. In MS. *S. Germ.* γεγονότος legebatur.

e Σώφρων] Adstruit his *Corinthus*, λαμβάνουσι δὲ τοῦτο *Iones* ἐπὶ τοῦ ἐναντίου, ut videlicet παράφρων sit, sicuti praeter *Suidam* voluit *Etymologus*. Si οὐ φρενήρης, uti in *Herodoto*, ponatur, probe: alioquin fallent isti Grammatici.

f Ἀτιμωρητὶ] Suam sibi et distinctam sedem in *Goldasti* Lexico et aliis possidebat: continuatur a *S. Germ.* schedis, quas duces optavi. Consentiunt *Hesychius* et *Suidas*.

g Ἐπίλαμπτος] Ex discorde ἐπίλαμπος et ἐπίλαπτος in membranis scriptura hoc effinxi. *Herodotus* atque ad eum adposita excusabunt audaciam.

h Ταράσσειν] Verum est *Iungermanni* σπαράσσειν. *Hesychius* Ἀμύσσειν, ξέειν, σπαράσσειν. *Suidas* tamen, corruptum secutus exemplar, Ἀμύσσειν, ταράσσειν. Loco proximi φυσῆσαι ille πεφυσῆσθαι in v. Φριμάξασθαι.

i Γοργύρη] Cod. *S. Germ.* Γοργύνη. hinc *Suidae* Γοργύνη. δεσμωτήριον ὑπόγειον. Mox tamen veriorem scripturam amans.

k Ὅ ἐςι δωρεάν τι λαβεῖν] In scripto ὧς ἐςι δωρεάν τι tantum: defectum ex *Suida* et Criticis ad Comici Equit. v. 433., qui ambo eadem, explevi. Rectius hic in *Archilochi* fragmento Ἐμεῦ δ' ἐκεῖνος ——. Adi eruditam *Valckenarii* adnotationem in L. III. *Herodoti*, C. 36.

l Λάξιν, λῆξιν] *Suidas*, Λάξιν, μίξιν, μερισμόν, Ἡρόδοτος, ex scripto glossarum vitioso exemplo, quale *S. Germ.* et *Reg. Paris.* Vulgatum bonum esse Cl. *Ruhnkenius* Epist. Crit. II. p. 14. conmonefecit. Ceterum in MS. *S. Germ.* haec et proxima ad Musam tertiam referebantur, non sine lapsu.

m Καὶ ἐκ τρυγὸς πλάσματα] *L. Kusterus* ad *Suidae* Παλάθαι coniicit τὰ ἐκ τυροῦ· cui valde obstant haec scholia, a *Suida* descripta. Confer *Turnebum* ad *Theophrastum* de Odoribus p. 27. et *L. Bos* Animadvers. C. 44.

n Ὀργίσας] Sic omnes. At ὀργάσας, μαλάξας, *Hesychius*, *Timaeus* et *Suidas*; Editum ex Ὀργήσας nasci potuit.

o Ἐνάριες] *Corinthus* exscripsit, quod ad *Herodotum* confert nihil. Scythicam vocem Grammatici ex Graecorum ἐνάροις et ἐναρίζειν frustra arcessiverunt.

p Τόρμον, τὸ τρῆμα] Plerique τόρνιον. In *S. Germ.* schedis τόρνον, ad quarum similitudinem *Suidas* Τόρνος —— τὸ τρῆμα, καὶ τὸ ἐνιεμένον εἰς αὐτό. Praescriptum habet *Herodotus*, et τόρνον diversiore notione alibi C. 36.

q Λύτρα] Membranae *S. Germ.* μέτρα, absurde: verius aliae cum *Suida*. Sequens σώχουσι frustra quaeretur: Κατασώχουσι Scriptor.

r Οἴσπη] Ita cum *Suida S. Germ.*; in aliis Οἰσύπη, οἰσίπη, οἰςίπη. *Corinthus* de suo adiunxit, καὶ τὸ διαχώρημα τοῦ προβάτου. Adi et *Hesychii* Οἴσυπος et *Suidam* in Οἰσυπηρός.

s Σχοίνου συμβολεῖς] Eadem omnia *Suidas* et *Corinthus*. At frustrantur nos et circumscribunt; nihil enim istiusmodi apud Historiae patrem. Eremitis et AEgypti monachis congruit, quibus tegetes sive ψιάθους per otium texere sollemne erat. Vide *Du Cangium* in Lexic. Gr. Med. ad Ψιάθιον et Σχοινοπλόκιον. Hoc

credo

[a] Στρόφος. τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν στρόφιον, ὅ ἐστιν ἐρεοῦν. 60.

Κυματώγη. ὑπαγωγὴ, αἰγιαλός. 196.

Ἱστορ. Ε.

Φυλάξαντες. ἐπιτηρήσαντες. V. 12.

Νεοχμῶσαι. [b] νεωστὶ κινῆσαι. 19.

[c] Σπαδίξας. ἐκδείρας. σπάδιξ γὰρ φλοιὸς ῥίζης πρινίνης. οἱ δὲ φοίνικος ῥάβδον. σπάδακες δὲ καὶ οἱ κύνες. καὶ σπάδιξ, ὄργανον τι κιθαριστικόν. 25.

Φερέγγυος. βεβαιώτης. 30.

Παχέων. τῶν πλουσίων. ibidem et 77.

Ἔφεδρον. [d] ἐπίκληρον. 40.

Σταθμός στρατιωτικὴ κατάλυσις. [e] ὁδοῦ μέτρον, κατάλυμα. 52.

Ἐπίστιον. ἔποικον κατάλυμα. 72.

Ἀγηλατέειν. διώκειν, φυγαδεύειν, ἐπιτάττειν, ὑβρίζειν. 72.

Λῆμα ἀξία καὶ ἀνδρεία. 72.

Κληρούχους. γεωργούς. 77.

Σινάμωρον. κακόσχολον. 92, 7.

Κρησφύγετον. καταφυγὴ, ὀχύρωμα. 124.

Ἱστορ. ϛ.

Ἰθαγενεῖς. οἱ γνήσιοι παῖδες. VI. 53.

Πρόξενοι. οἱ προστάται πόλεων καὶ φροντισταὶ καὶ ξένους ὑποδεχόμενοι. 57.

[f] Ἀρχαιρεσίη. τὸ πρὸς χάριν πολλοῖς ζῆν, καὶ τὸ ἐπιδόσεις χρημάτων ποιεῖσθαι. 58.

Ψῶσαν. θάλπουσαν. 61.

Ἔκνιζεν. ἔδακεν, ἀπὸ τῆς πόας. 62.

Οὐχ ἱκνευμένως. οὐ προσηκόντως, οὐ καθηκόντως. 65.

Γυμνοπαιδία. ἑορτὴ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ᾗ γυμνοὶ χοροὺς ἱστᾶσιν. 67.

Λάσθη. αἰσχύνη. 67.

[g] Χορδεύων. τέμνων. 75.

Καταγινέων. καταλύων. 75.

Ἄρθμια. φίλια 83.

Πολέμαρχος. ἄρχων, [h] πρὸς ὃν κατηγγυῶντο τοὺς ξένους. 109.

Ἄφλαστον. τὸ ἄκρον τῆς πρύμνης. 114.

Αἰωρηθέντες. μετεωρισθέντες. 116.

Ἀναιρεόμενον. τὸ ἐν γαστρὶ συλλαμβανόμενον. 69.

[i] Ἀνακωχεύσαντες. ἀναχωρήσαντες. 116.

Γαῦλος. φρέατος ἀντλητής. 119.

Ἐμμέλειαν. χορικὴν ὄρχησιν. 129.

Ζάκορος. νεωκόρος, ἱερεύς. 134.

Πρόκα. εὐθὺς καὶ παραχρῆμα. ibidem.

Ἱστορ. Ζ.

Ἐπικάρσιον. πλάγιον, οὐκ εὐθύ. VII. 36.

Ἐλῶν. ἐλάσας. 33.

Δημιοεργοί. οἱ εἰς τὸ δημόσιον κάμνοντες. 31.

[k] Ὄνος. τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπουν καὶ συστρεφόμενον. 36.

Χυτόν. χῶμα καὶ ὁ ξεστὸς λίθος. 37.

[l] Ῥηχίης. φραγμὸς, ἢ δεσμοὶ τῶν φραγμάτων. ibidem.

Σαυρωτήρ. [m] ξυστὸν, δόρυ, ἢ στύραξ, ὃν ἔνιοι καλοῦσιν οὐρίαχον. 41.

Κυρβασίας. τιάρας. 64.

[n] Ζειρά. μίτρα, ταινία, διάδημα, ἱμάτιον, ζώνη, πορφυροῦν ἔνδυμα. 69. 75.

Κέρκουρος. νεὼς εἶδος. 97.

[o] Ἱστία. δεῖπνα. 135.

Ῥῆχος. φραγμός. 142.

Ὀρχηδόν. ἡβηδόν. 144.

Καλλιερεῖσθαι. ἐπὶ τοῦ θύειν ἔντομα λέγεται. 134. 167.

Τέμπεα. τὰ στενὰ τῶν ὀρῶν, καὶ οἱ σύνδενδροι τόποι. 173.

[p] Ναυλόχιον. λιμένα ἢ εὐδίαν. 189.

Ἱστορ.

credo in uberiore scholio, occasione σχοίνου C. 190. fuerat notatum: manserunt reliquiae, *Herodoto* nihil lucis adferentes, ut saepissime aliae parum prosunt.

a Στρόφος] Et hoc alienum. In schedis *S. Germ.* huic praescribebatur vocabulo et sequentibus Ἱστορίας Δ., quod re postulante inmutavi.

b Νεωστὶ κινῆσαι] Voluisse primum glossae auctorem νέον τι opinor. *Suidas* vulgatum descripsit: *Corinthus* νεωστὶ κινῆσαί τι.

c Σπαδίξας] Nihil horum in *S. Germ.* Egregium scholium Cl. *Salmasius* illuminavit, *Hesychium*que in mendoso Σπᾶ eadem voluisse bene docuit ad *Solin.* p. 291. Σπάδιξ Musicum instrumentum a *Polluce* IV, 59. non praeteritur.

d Ἐπίκληρον] Quid voluerit, intenderitque Scholiastes ex *Hesychio* adparet Ἔφεδρος, ταβλιστὴς, τρίτος ἐνεδρεύων, καὶ ὁ ὑφ' ἡμῶν ΕΠΙΚΛΗΡΟΣ. Nimirum aleae lusorem, victis succedaneum, aut gladiatorem, secutoremque, qui sorte victis sufficiebatur et cum victoribus conparabatur. Hoc vero quid ad *Herodotum?*

e Ὁδοῦ μέτρον &c.] Venerunt ex *Goldasti* et Codd. aliis. *Suidas* et *S. Germ.* non adiungunt. Auctius etiam vicinum Ἀγελατέειν, διώκειν est: siquidem accessoria *Corinthus* et *S. Germ.* reticent.

f Ἀρχαιρεσίη] Quae subduntur, ἀρχαιρεσιάζειν ad *Hesychii* modum in Ἀρχαιρεσιάζειν explanant. Ambitiosorum artes, ut egregie ibi *L. Kusterus*, innuuntur, qui non vera via, sed donis et fallaciis ad honores contendunt. *Suidas*, quasi Herodotea forent, digna suo Lexico censuit. Sequens Ψῶσαν *Herodotus* καταψῶσαν scripsit.

g Χορδεύων] Καταχορδεύων *Erato*. Proximum κατα-

γινέων, καταλύων *Suidae* haud est ignotum. Ambo verius κατάγων explicuissent. Confer *Hesychii* κατάγειν.

h Πρὸς ὃν κατηγγυῶντο] *Suidas* eadem. At illa muneris Polemarchi exilis pars. Meliora in *Lysiae* Or. Adv. Pancleonem, et *Harpocrationis* Πολέμαρχος cum *Valesii* adnotatis.

i Ἀνακωχεύσαντες] *Hesychius* ἀνακωχήσαντες, nullo nisi levi in scriptura discrimine: hinc tamen illa ad id Lexicon accessio.

k Ὄνος] Illis ipsis verbis *Suidas* et *Hesychius*, quam hic καὶ συστρεφόμενον ὡς κύαμος, sine ullo ad *Herodotum* emolumento.

l Ῥηχίης.] Apud *Suidam* Ῥαχίας, φραγμὸς ἢ δέσμαι τῶν φραγμάτων. Codd. *Gold. S. Remig.* et *Reg.* φραγμοῦ ἢ δέσμης τῶν φρ. Amplexus sum quod in *S. Germ.* Interpretamentum insulsum est, ῥῆχος, cui suus mox locus, illustrans. Ineptit et Scholiastes *Passion.*, cui L. II, 11. Ῥηχίη, αὐχμὸς, ξηρότης.

m Ξυστὸν, δόρυ] Membranae *S. Germ.* ξεστὸν δόρυ. Ceteri cum *Suida* ad editum belle conspirant.

n Ζειρὰ] Olim ex *Gold.* Εἶρα. Verissime libri alii, in eo plerique pravi, quod haec tres in portiones divulserint, ac si Ζειρὰ, Ζώνη et Ταινία exponendae forent. Recte *S. Germ.* connectit vocabula, τὴν ζειρὰν duntaxat explicantia. Liquida res est ex *Etymologo* in Ζειρὰ et *Hesychio*, ubi erudite Cl. *Io. Alberti.* *Suidas* tamen Ζώνη. πορφυροῦν ἱμάτιον. Ἡρόδοτος, sed deceptus.

o Ἱστία, δεῖπνα] Omnes magno consensu. *Herodoti* MSS. ὅς σφεας, ξείνια προθέμενος, ἱστία h. e. ἐδείπνιζε. Boni viri ex verbo nomen substantivum procuderunt.

p Ναυλόχιον] Hoc adscripserunt ad *Herodoti* ναυλοχοῦντες. *Suidas* invenit ναύλοχος, in quo παρὰ δὲ Ἡροδότῳ λιμὴν ἢ εὐδία fuit et esse debet.

a Ἰαχ-

Ἱστορ. Η.

Ταρσούς. ταρσὸς κυρίως τῶν ὀρνίθων ἡ πτέρωσις, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ τῶν κωπῶν ὅμοιος σχηματισμός. VIII. 12.

Ἐπαμησάμενος. ἀνακινήσας. 24.

Ἰακχάζουσιν. λέγουσι, [a] φλυαροῦσι. 65.

Ἱστορ. Θ.

[b] Εἰρήν. παρὰ Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ ὁ παῖς ῥωβίδας καλεῖται, τῷ δευτέρῳ προκομιζόμενος, τῷ τρίτῳ μικιζόμενος, τῷ τετάρτῳ πρόπαις, τῷ πέμπτῳ παῖς, τῷ ἕκτῳ μελείρην. Ἐφηβεύει δὲ παρ᾽ αὐτοῖς ὁ παῖς ἀπὸ ἐτῶν ιδ′ μέχρι καὶ κ′. Βαρυτόνως δὲ μελείρην, ὥσπερ πυθμὴν, ἀπύθμην, αὐχὴν, ὑψαύχην.

[c] Ἀκανθοπλήξ. ὁ πλησσόμενος.

[d] Ἄβιος. ὁ πολύβιος. ὡς ἄξυλος, ὁ πολύξυλος.

Ἑρμίς. ὁ κλινόπους.

a Ἰακχάζουσιν] Quod additur φλυαροῦσι, est in *Gold.*, *Reg. Paris.* et *S. Remig. Suidas* φυλάττουσι. Membrana *S. Germ.* φυλλολογοῦσι· hinc *Hesychianum* Ἰακχάζει· φυλλολογεῖ, καταβοᾷ. Quae omnia, ut Ἰακχάζειν cognoscatur, incertissimum dimittunt, sicuti suo loco admonitum, lectorem.

b Εἰρήν] Ex libro IX. nihil in *S. Germ.*, ne ipsum quidem notabile hoc, quod in aliis obvium negligere non debui, scholium. Praeposui Ἱστορίας Θ′, arbitratus ad L. IX, 85. adplicandum videri. Infantem autem subrumum Ῥωβίδαν Spartanorum fuisse dialecto, et secundi anni προκομιζόμενον, an alibi reperiatur, dubito. Si liceret, προμικκιζόμενος et μικκιζόμενος ex Dorico μικκὸς, h. e. μικρὸς, mallem. quomodo πρόπαις et παῖς, quarti quintique anni puelli. Μελείρην, verius μελλείρην erit. *Plutarchus* Lycurg. p. 50. d. Εἰρένας δὲ καλοῦσι, τοὺς ἔτος ἤδη δεύτερον ἐκ παίδων γεγονότας. ΜΕΛΛΕΙΡΕΝΑΣ δὲ, τῶν παίδων τοὺς πρεσβυτάτους. Quae his longe meliora sentio. *Kusteri* ad *Suidam* eadem sententia.

c Ἀκανθοπλήξ. πλησσόμενος] His quoque et sequentibus *S. German.* codex caret, nec divino, ubi sedem habuerint. Γνάφος L. I, 92. de Scholiastae sententia ἄκανθα, ἕλκουσα ἱμάτια. An in uberiore supplicii eius descriptione insertum ἀκανθοπλὴξ olim? an ad Ulyssem spectat, fabula *Sophoclis* Ἀκανθοπλῆγα celebratum? Ex *Eustathii* MS., citato a *I. Iac. Wetstenio* ad *S. Lucae* Euang. C. XIII, 9., Σοφοκλῆς ἐν Ἀγαθοπλῆγι prave: dederat Ἀκανθοπλῆγι· plenius Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ Ἀκανθοπλῆγι semel iterumque apud *Hesychium*. Hoc certum, cetera in coniecturis.

d Ἄβιος] Haud scio, adscriptumne fuerit L. IV, 46., ubi de Scytharum natione et moribus. Ad Scythas enim *Homeri Il.* N, 6. Ἀβίους adplicabant et varie interpretabantur, uti *Nicolaus Damascenus* in *Stobaei* Serm. V. p. 70., cui *Harpocrationem* in Ἄβιος iunge.

I N D E X

EORVM QVAE APVD HERODOTVM SVNT MEMORABILIA.

Monitus esse debes, mi lector, Indicem hunc non ad paginas accommodatum esse, sed ad libros, et capita, in quæ eos distribuimus, ad oram interioris paginæ semper adnotata.

Aa

Ara-

eo-

Bi-

pro-

Cur-

De-

F.

Fo-

de-

I.

K.

L.

La-

M.

O.

Ota-

Sar-

eius

Ff 2

T.

The-

V.

F I N I S.

I N-

I N D E X II

VOCVM ET DICTIONVM GRAECARVM, DE QVIBVS IN ADNOTATIONIBVS TRACTATVR.

Ex numeris prior paginam, posterior cum a. b. *columnas et* (a) (b) (c) *variantes lectiones, indicat; ubi tres numerorum notae, vel* A. G., *paginae Appendicis Gronovii, marginibus huius editionis adpositae, signantur.*

A.

I N D E X II

Ἀν-

I N D E X II.

B.

Γ.

E.

Εἰ-

I N D E X II.

'Επι-

Z.

H.

Θ.

I.

K.

Κιν-

Λ.

M.

N.

Ξ.

O.

INDEX II.

Π.

P.

Σ.

T.

Τά-

Υ.

Φ.

Χ.

INDEX LATINVS

IN NOTAS.

A.

B.

Bo-

F.

G.

H.

Hip-

I.

L.

M.

N.

Na-

O.

P.

R.

S.

T.

V.

X.

Z.

I N D E X

VETERVM SCRIPTORVM, QVI IN NOTIS CORRIGVNTVR ET ILLVSTRANTVR.

I. *In-*

I N D E X IV.

ADDENDA
ET
EMENDANDA.

Pag.

1, 1. Ἁλικαρνασῆος codex *Paſſion.*, unde praecipua excerpam, et ſtatim ἀπόδειξις contra morem.

2, 34. Ἶσα σφι πρὸς ἶσα, ſicuti in plerisque: Porro ἐντεῦθεν ille ſemper. 39 τῶν Κόλχων βασιλῆα.

3, 49. Προϊσχομένους. 53 ὧν τούτων. 72 οὕτω Πέρσησιν addito ν finali, quod in istiusmodi nominibus verborumque terminationibus illi ſollemne.

4, 82. Προβήσομαι πρόσω tantum. 88 Λυδὸς μὲν γένος, nec *Suidas* aliter in Voc. Κροῖσος. 4 Ἄγρων μὲν γὰρ πρῶτος omiſſis mediis. 9 παρὰ τούτων δὲ, quod receptum fuit.

5, 26. Ποίει et ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας, et post pauca πειρώμενον λόγον, quomodo *Med.* 44 ἐς κοιτῶνα.

6, 47. Στίχῃ. 56 ὁρᾷ μιν. 60 αἰσχύνην ſine ἐς. 63 ἑώρα. 76 ἀπεθωΰμαζε, uti editum est.

7, 87. Μετίετο, ut pleraeque omnes ſchedae, et 99 ἦν μὲν δὴ τὸ. 16 τοῦ δήμου, ex ſcripturae forſan compendio vice τοῦ δημοσίου.

8, 25. Μέν νυν οὗτος στρατιὴν. 41 *Suidae* Κλαζομενάς τ' ἐσέβαλε, ἀντὶ τοῦ εἰς Κλαζομενὰς hinc derivatum videri, doctiſſimo *L. Kuſtero* asſentior. Scripti Codd. non favent, meritoque deſeritur *Suidas.*

9, 52. Κατέσπα et ἑστάμεναι, de quo adnotationes. 54 ἀπαλλάσσεται. 55 ὥστε legendum; operarum error est, cuiusmodi, quod indignor, haud pauci. 62 ἔν τε Λιμενηΐῳ, contra *Mediceum.* 71 συναπελάφρυνον, quod et in *Oxonienſi.*

10, 94. Κήρυκας plurium exemplo, 99. τοῦτον ἅπαντα συναγαγὼν ex interpretamento, ut ſuſpicor. 5 ὁ Σαρδήϊος. 9 ὑπῆλθεν.

11, 29. Τὸ πολλὸν τὸ χρόνου cum *Oxon.*, neque inprobe. 44 ἐδωλίοισι atque iterum post pauca, 52 ἐς τὴν Καρ., tum ἐς Ταίναρον.

12, 89. Ἀπικόμενον ἐς Πέρσας, absurde. 97 οἰκότα ἐλπίζων, cui primas darem.

13, 32. Θηησάμενον, quale L. III, 24. IV, 87. etc. 35 περὶ σεῦ, ut *Venet.*

14, 37. Τῆς πολλῆς θεωρίης. tum μοὶ ἐπῆλθε tantum. 40 ἐπειρώτα iterumque 56 ex more dialecti et Scriptoris. 48 ἐς τοῦτο δὲ. 58 Κλέοβιν veriſſime. 65 ἐκκληΐζόμενοι.

15, 73. Τῶν τεκνίων τὴν γνώμην. 85 σπερχθεὶς in margine explicatur ταραχθεὶς, θυμωθεὶς, ſicuti in Collectione λέξεων *Herodoti.*

16, 5. Ὦ Κροῖσε πᾶν ἐστι, quomodo plures alii. 12 ἔχοντι εὖ τελευτῆσαι. 19 τοῖσι δέ.

17, 25. Τελευτήσει. 28 οὐδεμίη καταρκέειν. 42 ἐκ θεῶν. 63 ἐπικυρῆσαι.

18, 73. Ἀμείυετο, υ loco β, qualis in *Paſſ.*, frequens ſcriptura.

19, 37. Ἀχαρίτην τοι οὐκ, ſicuti *Medic.*

20, 50. Πολλαχῇ τε ἂν ἴσχον. 56 νεηνίῃσί τε καὶ κυσὶν et Ὄλυμπον. 63 τῷ Κροίσῳ. 74 αὐτῷ, εὑρήκοι.

21, 79. Καθάραντα. 81 ἀκούσας, quod placuit ſicuti 88 ὡς εἰκὸς ἦν. 92 εἶδε. in Latinis. 2 *Abas Phocenſium.* 8 ἀπέστειλε. 9 πειρεώμενος.

22, 15. Ἕκαστος τῇ ἡμέρῃ. 16 ἐπειρωτέοντας et 22 ἐπειρώτεον. 26 Ὀδμὴ δ' ἐς — κραταιρρίνοιο.

23, 38. Ἐμηχανήσατο. 56 ἑξαπάλαιστα, τριπάλαιστα et παλαιστιαῖα *Paſſion.*

24, 78. Τοῦ Σαμίων. 81 καὶ περιρράντια. 97 τὸ ξυστὸν τοῖσι λόγχοισι et ἔτι ἀμφότερα ſine copula. 3 εἰ στρατεύοιτο, conmode ob ſequentia.

25, 11. Εἰ στρατεύοιτο, ut antea; mox ἐπειρώτεον, uti *Aldus* et alii. 15 καταλύσειν. Ceterum quae in Adnotatione 9 et 24 de *Valla* et Graeco eius codice, a vero abire ſerius deprehendi, nactus verſionis exemplar Venetum anni 1474. benivolentia Ampliſſimi *Meermanni.* In eo nullus hic hiatus, qualis in *Archiep.*, cuius cum *Valla* in plerisque aliis conſenſio errandi hanc cauſſam

Pag.

praebuit. Ἀτελείην Laurentius *inmunitatem* vertit.

26, 48. Ὄλυμπον. 56 Κρητῶνα et 66 οἱ Κρηστωνιῆται.

27, 88. Εἰ δὲ τυγχάνοι ἔχων·

28, 12. Ἔμενε, quod in *Aldo* et aliis. 24 ἔθνεος τοῦ βαρβάρου τὸ Ἑλληνικὸν, ἐὸν δεξιώτερον, ſatis culte. 31 ἐμβιβάσαντας, frequentiſſima confuſione.

29, 47. Ἀλκμεωνιδέων. 53 στρατιώτῃσι. 59 προσηδέατο κοῦτι. 67 διὰ ἑνδεκαιδεκάτου. 72 συνηυλίζοντο. 76 οὗτοιγε.

30, 6. Λυγδάμη, quo quoque modo *Oxon.*

31, 25. Ὦ Λυκόεργε et post pauca iterum.

32, 53. Ἐστρατοπεδεύοντο cum *Oxon.* 67 ἐπειρῶντο, perperam. 70 ἐγινέατο uti *Aldus.* 74 Ἀρκαδίῃ Τεγέης. Deſcripſit hoc et ſuperius oraculum Schol. in *Ariſtidem* T. II p. 172. *Ed. Iebb.*, verum inquinatisſime, ut pleraque ibi alia.

33, 79. Οἱ Λακεδαιμόνιοι omittuntur a *Paſſion.*, neque ſunt in *Vallae* Latinis. 85 μὴ ἐλινύειν. 89 ἐν θώματι ἦν ὁρέων.

34, 35. Τοῦτο, τὸ νῦν. 47 νηυσὶ μακρῇσι oportuerat: excidit litterarum una.

35, 76. Ὑπὸ Ἑλλήνων. in Latinis. 64 *ſed quos habent* legendum.

36, 99. Παῖδάς σφι contra *Medic.*, post pauca κείνῃσι, veriſſime. 12 ταῦτα καὶ ἐγένετο. 14 τουτέων.

37, 30. Λαβύνιτος, atque ita ſemper ille. 39 *leg.* τοῦτον δὴ ὧν τὸν ex *Paſſ.* et *Aldo.*

38, 82. Ἦν γάρ οἱ ὁ συμβαλὼν plenius: articulus in Gronoviana et hac intercidit.

39, 21. Τῶν Λυδῶν τὴν δύναμιν, bene *Paſſ.*, qui 24 ἀπηγμένος et 25 ἢ ὡς ἂν αὐτὸς κατεδόκεε. 27 ἀφ' ἵππων neglecta dialecto.

40, 48. Ἀμύνηται, ſicuti aequum est et ſermo poſtulat.

43, 75. Μηδένα εἶναι τῶν ζώντων. *Medic.* εἶναι omiſerat.

44, 87. Εἴπας, ὥστε αὐτῷ. 98 κελεύει cum *Aldo* atque aliis.

45, 18. Ἐπαήρας· voluit ἐπαείρας, quod L. I, 204. 29 non novit χρή. 56 ἀναρτημένου. 59 τὸν ἐγὼ ἐτίμησα, conſentiens *Arch.* etc.

46, 67. Θεῷ τούτῳ. p. 47, 2 lege δυοῖν.

48, 69. Πεσσῶν habet. et p. 50, 51. Ἀγβάτανα.

51, 63. Στονδρακινοὶ, et in libri ora ὁλαζουρί φασι. Voluit ὁ λαζουρί φασι. Vide *Du Cangii* Lexic. Graec. Med. in voce Λαζούριον.

54, 70. Τὴν Μανδάνην, ſicuti editum. 92 ἐς ἑσεωϋτοῦ, littera auctior. 94 ἄλλοτέ κω oportuit.

55, 4. Οὐκ ὡς ἐνετείλατο Ἀστυάγης ad marginem de correctione. 18 Μητραδάτης ſemper. 22 τῶν οὐρέων. 32 περιποιήσει, margo melius dat.

57, 26. Ὁ δ' ἀμείβετο. p. 58, 45 μουνοθέντα, *Mediceo* praeſtantior. 65 ποιήσω et γινόμενος.

59, 83. Ἐπαλληλόγητο. *Aldus* ceterique in vulgato acquieſcunt, non item *H. Stephanus* Theſ. T. II. p. 637. nec *Portus*, ἐπαλιλλόγητο, idque origini adconmodatius, ſcribentes. *Appianus* Mithr. p. 308. τοσαῦτα τοῦ Πελοπίδου παλιλογήσαντος. 95 παῖς μοῦνος ἔτι τρία μάλιστα ἔτεα γεγονώς. 1 εὔτυκα. ſed in ora vulgatum. 6 πλὴν τῆς κεφαλῆς.

60, 48. Περιϊοῦσα, ſicuti libri potiores. p. 61, 58 τὸν δὲ τὸν παῖδα. 79 lege κατέβαλον.

62, 95. Βύβλιον, ſolito ſibi more, itaque mox idem. Confer L. V, 58. p. 399. In margine ἐπιστόλιον. 11 περίεις et ad oram περιής. 19 ἔστι τοι τὰ.

63, 37. Φρήτρη, bene. 43 ἦν γὰρ τῆς χώρης. 49 ἐς τωὐτὸν. 50 τῶν Περσέων στρατὸν. 57 τοῦτο ſupra ſcriptum habet τότε.

64, 83. Ἀνέγνωσαν explicatur ad oram ἀνέπεισαν, unde *Suidae* aberratio in Μετεῖναι.

65, 9. Κατεπαύσθη, haud perperam. Δημαρήτου καταπαυσθέντος L. VI, 71. tum 24 τοῖσδε.

Pag.

66, 36. Ἧδε κατέστηκε. p. 67, 72 ἐντυγχάνοντες et poſtea συντυγχάνοντες. p. 68, 6 τοῦτο ποιέεται tantum et προσβάλῃ.

69, 27. Ταῦτα ἔχειν. 31 οὔτε χεῖρας, nec damnem.

70, 60. Προΐσχοντο, quod Fragm. Cod. Regii itidem praebuit. 66 ἐπεὶ οὐδ' ἐμέο. p. 71, 13 ἐπί τε σφέων αὐτέων τῷ οὔνομα, uti receptum fuit. 25 Ἁλικαρνησσεὺς et 31 Ἁλικαρνησσόν.

72, 43. Δρύμη, non bene. p. 75, 63 ἀποκτείνας pingi debuerat. 66 ἐνόεε Paſſ., et 97 ἐπ' ἑωϋτὸν ἰόντα veriſſime idem.

76, 45. Μιτυλήνην et creberrime p. 77. 51 πολιούχου, cui locum cupide darem. 79 νηυσὶ, ut Aſk., denique. 86 τοῦτό γε.

78, 88. Suſpicatur πυθόμενος τὸ Μήδων, *res* et *potentiam Medorum*, olim hic fuiſſe doctiſſimus *A. Kluitius*. Vide in adnotatis poſita. p. 79, 46. αὐτέων ſcribi oportuerat. 50 ἔμπηρα *Paſſion.* quoque.

80, 94. Ἐκτῆσθαι idem adfirmat. p. 81, 15 ἑώθεσαν, quod *Herodoto* frequentatur, *Paſſ.* 24 Μυλάσοισι tum Καύνιοι et Καυνικὸν, uti ante *Gronov.* omnes. Porro 40 τῶν Καλυνδικῶν, uti *Ald.*

82, 59. Συμφέρονται, ſicuti decuit, *Paſſ.*; 75 ἀπέργει, ut paſſim Muſae. p. 83, 94 Ἁλικαρνησσοῦ, ſecum, ut diximus, diſſidens.

84, 37. Verbo ἀναισιμώθη adpingitur, ἐχοῖσθη ἐξεφορήθη, ἀνετέθη πλινθευθεῖσα. ἐν ἄλλοις ἡ λέξις σημαίνει, ἠνύσθη καὶ ἐδαπανήθη. 53 τὸν Εὐφράτην, iterumque.

85, 75. Iſta ἐν τῷ ἦεν τὰ βασιλήϊα — adiutabat doctiſſimus *Giſb. Koenius* ἐν τῷ μὲν ἐνὶ — ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, opera minime ſpernenda. 92 αὐτοὶ οὗτοι, ἐμοὶ, quemadmodum *Aſk.*

87, 56. Λίμνης μακρὸς· et 70 ἀπεξηρασμένου, optime.

88, 76. Μολύβδῳ, quod et in *Arch.* ſcriptura latet. 3 τὸν δὲ νεκρόν. p. 89, 17 ὅπη ἂν et 35 ἤνετο, cum *Medic.*

90, 61. Ἐσαγαγὼν vere. 66 ἀνδρὶ ὡς et 81 ἀραίρητο, *Medic.* conſentiens. 87 τριτημορίη-

91, 94. Μεδίμνου Ἀττικῆς et 96 θηλέας. 8 κηλωνηΐοισι cum marginali ſcholio, γερανίοις. ἐκ τοῦ κηλοῦ. Ὅμηρος, αὖα περίκηλα, *Odyſſ.* E. 240. 24 καρπῶν ἐχόμενα.

92, 51. Ζωὸς et 55 ἀπινεκήρυξεν. p. 93, 64 καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον εἰρίνεον. 92 βαλὼν, uti *Med.*, ſed male.

94, 97. Ἐγγυήτεω ἀπάγεσθαι et mox ἂν ἄγεσθαι 15 ἔχει. p. 95, 46 ἐπαμμέναι et ἀπαλλάσσονται.

96, 73. Καταγιζομένου cum *Med.* 98 ζῶια, iterumque, et L. II, 4. etc. p. 97, 21 στρατηΐην, belle. 39 ποιέῃ. 43 προκειμένη γνώμη.

98, 64. Κῦρόν γε ſine priore articulo, conmode, ſi velis. 79 γνῶμαι μὲν ἄλλων συνέσασαν. p. 99, 81 τοῦ Κροίσου. 94 Ὑστάσπῃ τοῦ Ἀρσάμεος. 3 κηδέανται, vitioſe.

100, 48. Ταῦτα οὐ σὺ ποιήσεις. 50 Κῦρος μὲν τῶν ἐπέων. 57 ὡς ὁ Κῦρος οὐκ, uti *Ald* etc. p. 101, 66 αὐτοῦ ταύτῃ. 70 ἐδίζητο ex *Herodoti* conſuetudine.

103, 7. Μέγα abeſt. 22 μηδένα. 104, 25 πλήσαντας δὲ γάλακτος abſque articulo. 31 ἐσιόντι, rectius. 45 παίδων et mox ſimiliter. 105, 87 καὶ ἕνδεκα *Paſſion.*, cuius reliquae variationes ſuis locis depoſitae ſunt.

119, 63. Leg. ἡ Λιβύη. p. 164. 22 λελέχθω.

173, 23. Inpendit huic loco Diſſertionem IV. T. III. p. 300. Edit. Paris. *Origin. Leg. et Art.* eruditiſſimus *Goguetus*, multisque diſputatis eum corruptum et ob defectum meliorum codicum pro deſperato et inſanabili habet: videri tamen Aegyptios obſcure indicaſſe mutatum ſolis curſum tempore Ioſuae imperatoris et Hiskiae, Iudaeorum regis, de quo utroque in *Ioſuae* libro C. X, 12, 13. et 2. *Reg.* C. XX, 9. Quae diſputatio uti elegans eſt, ita plane coniecturalis arceſſitaque atque in ſcriptas membranas aſpera et iniqua. Aliam nuper meditando extudit vir doctiſſimus in *Memor. Trivultin.* T. LXV. p. 409. *Edit. Amſtel.*, maximopere urgens, ἐξ ἠθέων non eſſe *extra ſedes*, quae *Gronovii* Latina, verum *ex ſede conſueta*. Sententiam Aegyptiorum et *Herodoti* eſſe, ſolem quater inde ortum fuiſſe, unde oriri ſolet: et bis curſum illinc inchoaſſe, ubi Herodoti tempore occidebat, bis eundem finiiſſe iſthic, ubi eiusdem aetate oriebatur: τὸν ἥλιον hic *ſolem* non innuere, ſed *ſolarem periodum*, quae ſpatio annorum undecim millium trecentorum et quadraginta revoluta varios ortus occaſusque, ſive initia et fines, habuerit. Huc, niſi aberro, tendit operoſa eruditi viri explicatio, quam quidem laudibus ferre, probare non queo. Namque et longius abit a ſcriptoris verbis, et prodigium, cuius cauſſa adferuntur, enervant. Quid iſta enim, ſi ſolaris periodus ſignificetur, καὶ οὐδὲν τῶν κατ' Αἴγυπτον ὑπὸ ταῦτα ἑτεροιωθῆναι —? Et quis unquam ἥλιον ἀνατεῖλαι et καταδῦναι de *periodi ſolaris* initio et fine, ut alia ne addam, poſuit? Ipſam ſollertiſſimi viri diatribam adi.

182, 37. Quod Schol. *Ariſtoph.* Plut. v. 388. Herodoteum produxit ἀπὸ τούτου εἰσὶ στάδια δύο ἀπαρτὶ, aut, uti in Ἀπαρτὶ *Suidas*, στάδιοι ό, h. e. ἑβδομήκοντα, id fruſtra in Muſis quaeſitum, hic olim, ſed correctius, conmodam ſedem habuerat. Teſtis erit Grammaticus Sangermanenſis, cuius indicium Cl. *D. Ruhnkenio* acceptum fero, Ἀπαρτὶ ſcribens παρ' Ἡροδότῳ σημαίνει τὸ ἀπηρτισμένως καὶ ἀκριβῶς· ἀπὸ τούτου εἰσὶν στάδιοι χίλιοι ΑΠΑΡΤΙ εἰς τὸν Ἀραβικὸν Κόλπον. Valde autem mirum, ita vocem hinc abiiſſe, ut ne veſtigium quidem reliquerit. Non eam inconmodam, ſed et Herodoteam, diximus ad L. V, 53.

205, 21. Ἀσθενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης etc., his
ſuperioribusque deſcriptis Cel. *Boerhavius*
Element. Chem. T. I. 550 ſubdit: *ubi-*
nam talis aqua hodie? nusquam ſane, et
ſi ſemel haberi poſſet, daretur comparan-
dae aquae cognitio. Sed neque natura ta-
lem hic nobis praebet, neque ars ulla para-
re poteſt, ne ſollicitiſſima quidem et repe-
tita deſtillatione. Quare credidi olim iſta
legens, quae pro veriſſimis habeo, quod li-
gna in Aethiopiae illa parte quam ponde-
roſiſſima habeantur, aquae ſimul noſtrarum
reſpectu leviſſimae ſint: tum poſitis in me-
dio Aſiae, Africae et Americae graviſſimi
ponderis lignis, *non dubitabimus*, addit,
amplius, quin in illis telluris plagis ligna
habeantur ponderoſiſſima, in confirmatio-
nem eorum, quae Herodotus narravit. E-
nimvero hodiernae obſervationes probant
fere omnia MAGNI VIRI dicta etc.
prorſus pro Herodoto benigne et hono-
rifice. Quam autem vellem expoſita iti-
dem illa fuiſſe, μήτε τῶν ὅσα ξύλου ἐστὶ ἐλα-
φρότερα. *Herodotus*, uti ſequentia ar-
guunt, de veritate rei addubitaſſe vide-
tur.

221, 32. Leg. λαβὼν. p. 232, 98 μάθῃς et 99 ἦν. p. 238, 38 θωϋμάζῃς. p. 249. 86 καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιότατοι. p. 251, 49 ποικίλοι. p. 261, 50 ταραχῇ. et in Latinis. 49 *fraudati erant.* p. 270, 39 εἰρώτευν. p. 271, 78 ἱερωσύνην. p. 275, 27 λωβᾶται. p. 285, 66 μηχανήσασθαι.

327, 15. Mutato leviter articulo fingebat praeſtantiſſimus *A. Kluitius*, θύουσι μὲν δὴ παρθένῳ. nihil enim in anterioribus de virgine, mox demum memoranda.

331, 53. Leg. ποιεῦσι. p. 339, 34 ἀπαλλάσσεσθε. p. 345, 69 ἐτράποντο. p. 363, 29 in Latinis *guſtare* oportuit, et p. 366, 26 κατεργάζονται. p. 368, 92 τρεῖς ὥρας.

377, 52. Adfirmat MSS. ſcripturam, uti Cl. *Ruhn-*
kenius me admonuit, Grammaticus San-
germanenſis, Αὐθέκαστα, αὐτὰ τὰ γενόμε-
να, οἷον ἀκριβῶς καὶ συντόμως καὶ ἀποτό-
μως. καὶ λόγοι αὐθέκαστοι, οἱ σαφεῖς καὶ σύν-
τομοι, ἢ οἱ ἀληθεῖς. Ἡρόδοτος δὲ διαλύων φη-
σὶν ΑΤΤΑ ΕΚΑΣΤΑ, οἷον αὐτὴν τὴν ἀλή-
θειαν.

386, 52. Leg. τὰς κυκλάδας. p. 393, 70 ἀπικέσθαι.

397, 34. Si defectus expleretur, quae *Kluitii* coniectura, ad hunc modum, σταθμοί εἰσι τέσσερες καὶ τριήκοντα· παρασάγγαι δὲ ἑπτὰ καὶ τριήκοντα καὶ ἑκατὸν, ſtathmorum et paraſan-

Pag.

sangarum numerus rotundaretur. Aliquid hic deesse, certum arbitror.

399, 83. Leg. ἐξαναστάντων. p. 406, 86 Σικυώνιος.

413, 86. *Kluitii* coniectura, ἀλλὰ ξύλου ἱρῆς ἐλαίης ob proxime sequentia et scholiastae *Aristidis* verba ἀπὸ ξύλου ἐλαίας ἱερᾶς, ingeniosa est, dubito an necessaria.

435, 1. Leg. γένηται. p. 448, 91 libri omnes-scripti editique περιεκαθέατο, pro περιεκατέατο, uti dialecti genius postulabat. 450, 64 leg. λιμαινούσης.

454, 8. Elegans *Gisb. Koenii* coniectatio sic verba ordinat et refingit, εἶχε κατ' οἴκους, τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἔτι τιμέων, *domi se continuit, quasi fratrem Stesagoram adhuc honorans.* Iungit ex L. IX, 24. οἱ μέν νυν βάρβαροι — ἀποθανόντα ἐτίμων Μασίστιον, quod tamen geminum planeque adsimile non est.

462, 50. Leg. ἑκατέρω. p. 463, 77 τάδε. ἱππέες. p. 472, 56 τὸν Φύλακον. 489, 3 ἦν γάρ. p. 490, 29 ἦν γὰρ σύ. p. 491, 52 τασσομένων. 80 est, cui πῦρ τε ἄιθεον blanditur, oblito eam verbi formam Graecis auribus insolentem esse: ignem sibi postulabant, quo fugientium Persarum naves incenderent.

496, 46. Leg. ἡμέρης. p. 498, 98 πρϊούσης. p. 500, 59 τείχεος. p. 506, 26 προτέρων et 46 βασιλεῦσαι, mutato tono, in Gronoviana editione itidem pravo.

523, 8. Leg. τίς τε ἐὼν· p. 543, 61 ὡπλισμένοι. p. 554, 38 κατοικημένοι. p. 564, 48 ξεινίζων. p. 570, 69 ἄλλους· φρονήσαντες. p. 586, 80 προσῆν. p. 601, 39 ἀλλοφρονέοντες p. 612, 50 τοιουτότροπα.

615, 46. Leg. ἐξηγέο. p. 642, 65 ἐνέχεσθαι. p. 649, 89 ὧλλοι κατὰ sine puncto. p. 653, 90 κατήμενοι. p. 697, 93 τειχέων. p. 716, 10 καὶ ἔπειτα. p. 725. Ἑλένη et 55 ἐξηγησάμενοι. p. 728, 44 τὰ πρέπει μᾶλλον deleta punctione. p. 731, 59 ἄνδρες. p. 737, 88 πλαταιΐδι et 92 πρωΐ. p. 739, 44. πολέμου ἐόντος. p. 743, 53 Περσισί.

788, In bibliothecae Regis Christianissimi MS., cuius mihi copiam Cel. *D. Ruhnkenius* nuperrime fecit, libellus *de Nili Incremento* longe nitidior adparet. Operae erit notabiliora describere. Semper τοὺς ἐτησίας, uti *Herodotus* et *Diodorus*, adpellat. tum

5. Κωλύειν τὴν ἐπιῤῥοὴν αὐτοῦ, τὸ δὲ κῦμα, speciose.

8. Οὕτως γίνεσθαι, sine φησὶ, quod ob superiora minime necessarium. Mox ἀπὸ χιόνος τηκομένης.

12. Τινὲς τραγῳδοποιῶν· καὶ Ἀναξαγόρας, neque absurde.

15. Λέγων οὕτως.

Νείλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαίας ὕδωρ,

neglectis, sicuti et apud *Diodorum* L. I, 38., mediis. Porro seq. versu πληροῦται θέρει, quod arridere potest: aestate enim Nilus augetur.

21. Τεθριππεύοντος ἡλίου κατὰ χθόνα, videlicet Αἰθιοπίδα, *Is. Vossio*, cui simile libelli scriptum exemplum in manibus fuit, ad *Melam* rectissime monstrante. *H. Stephanus* temere mutavit. Statim καὶ ἐν Ἑλένῃ ὅμοιον τούτου. et vers. secundo, Ὃς ἀντὶ δίας ψεκάδος, quomodo in *Helenae Euripid.* principio.

27. *Aeschyli* fragmentum ita exhibet:

Γένος μὲν αἰνῶν ἐκλαθὼν ἐπίσταμαι
Αἰθιοπίδος γῆς. ἔνθα Νεῖλος ἑπτάῤῥους
Γαῖαν κυλίνδει πνευμάτων ἐπομβρίᾳ.
Ἐν ᾗ πυρωπὸς ἥλιος ἐκλάμψας χθονὶ
Τήκει πετραίαν χιόνα· πᾶσα δ' εὐθαλὴς
Αἴγυπτος ἁγνοῦ νάματος πληρουμένη
Φερέσβιον Δήμητρος ἀντέλλει στάχυν.

et exhibet multo, quam a *Stephano* editum est, melius. In vers. 1. καὶ παθὼν, ex vulgato καὶ μαθὼν, *Grotius*, *Salmasius* et *Vossius* finxerunt. Ἐκλαθὼν ferri potest. Quartus vers. optime, modo *Vossii* φλογὶ probetur, decurret. *Grotii* enim ad Excerpta Trag. p. 951. et *Salmasii* in *Solin.* p. 296. audaciores videntur correctiones. Ultimum ἀντέλλει στάχυν magnus *Grotius* de coniectura restituit felicissime.

789, 5. Αὐτὸς δὲ τὴν αὐτοῦ γνώμην φησὶν, et τὰς κυνὸς ἀνατολάς.

9. Μάλιστα νέφη φέρειν πρὸς τὴν Αἰθ., satis eleganter.

11. Ἀφ' οὗ τὸν Νεῖλον ἀναβαίνειν, tantum.

15. Μὴ ἀναστάντος non bene, loco μεταστάντος.

19. Ὄμβρον γίνεσθαι, ut correctum voluit *Iungermannus*, qui in connexis Εὐθυμένης δὲ, iustissime; ita schedae veteres, et postea φησὶν τὴν ἔξω θάλασσαν ἐπιῤῥεῖν, ὡς ἐπὶ τὴν Λιβ., quae Euthymenis opinionem, ex Oceano marique externo, ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης, ut in *Plutarcho*, Nilum inpleri, egregie declarant.

33. Τοῖς χειμῶσι συμβαίνειν, longe, quod *Iungermannum* non fugit, melius. Sequentia quinque usque in τότε sunt in litura, at mox ἐνδεὴ γενόμενον μὴ συναναφέρειν.

37. Παραπλησίως δὲ Οἰνοπίδης, cui locus dandus erit in posterum.

41. Ἐπὶ τροπὰς δὲ θερινὰς μεθιστάμενον πρὸς τὴν ἄρκτον, ὑγραίνειν, verissime. *Euripides* supra ὑγραίνει γύας. Finis libelli in scriptis membranis huiusmodi, τὰ δὲ τοῦ Νείλου στόματα ταῦτα, πρὸς τὴν Ἀραβίαν Πηλουσιακὴν, πρὸς Λιβύην Κανωβικήν· τὰ δὲ λοιπὰ, Βιλβιτικὴν, Σεβέννυται, Μενδήσιον, Σαϊτικὸν, Οὐπουεπικόν, verum mire foedatus. Ostia Nili VII. suos sibi titulos ex *Herodoti* L. II, 17. facile reciperabunt. In ultimo Βουκολικὸν latere videtur.

Peccata in Lectionibus variantibus.

Pag. 88. litt. e. *Arch. M. Ask.* ἐξήγαγε. 93. b. fin. τοῖσι Βοιωτίοισι. 135. q. *iidem.* vulgo ἱράς. 217. a. ἀσθελη *Med. Pass. Ask.* 236. d. αἰγυπτιῶν habet. 247. n. *Pass.* ἦν omittunt. 318. h. *Pass.* κάτισε. κάτεισε *Vind.* 323. m. Σάλμοξιν *Ask. Med.* 332. m. marg. *Steph.* νοήσαντες, tum. 345. m. Μεμβλιάρεω *Arch.* 396. b. *Arch.*, in reliquis εὐεπέα. 410. d. Τίνυσθαι *Ask.* 416. 1. Ἀθηναίοισι γενομ. 448. h. fin. olim ὅτε. 450. d. Ἐποιήσατο *Pass.* 595. f. fin. indicans. antea πρῶτον. 610. b. ceteri στεινότερα. 654. b. deinceps. alii Σίκινος. 712. f. Πλεῦνας τῶν. et n. in *Aldo* οὗτοι τε. 729. m. qui Μήδου ἡγεμόνες.

Errata quaedam in notis et corrigenda.

Pag.	col.	l.		Leg.
20.	*a.*	12.	ἀχαριτότατον	ἀχαριτώτατον
42.	*a.*	20.	εἰκάζῃ	εἰκαξῇ
——	*b.*	31.	formam	formam istius generis
48.	*a.*	32.	ἐν Πειραιεῖ, αὐτοῦ	ἐν Πειραιεῖ αὐτοῦ
70.	*b.*	16.	ibidem	itidem.
82.	*a.*	26.	collegit	collecta *N. Cragio* dedit
91.	*b.*	16.	ὀκέεται	οἰκέεται.
116.	*b.*	23.	nuſpiam est imperantis, at mitibus	ſaepius est mitibus
117.	*a.*	2.	eodem ſemper m.	eodem m.
120.	*b.*	7.	Huc	huic
132.	*b.*	15.	p. 850.	p. 80.
156.	*b.*	20.	deſtituto	deſtituta
170.	*a.*	13.	ὢς	οὓς
188.	*b.*	34.	πολλὰ μὲν δὲ	πολλὰ μὲν δὴ
206.	*a.*	10.	*Diodor.* III, 15.	*Diodor.* II, 15.
219.	*a.*	36.	Τόνδ' οὐδ'	τόνδ'. οὐδαμῶς
232.	*a.*	36.	χῆμψ.	λῆμψ.
——	*b.*	29.	Paullo ante	Paullo post.
238.	*a.*	18.	ἔξεσι	ἔξεσι
239.	*a.*	37.	οὐδὲν, οὐδ' οἰκήϊον	οὐδὲν οἰκήϊον
253.	*a.*	32.	Ταῦτα	Τοσαῦτα
——	*b.*	10.	ἡ	ἡ γῆ
257.	*b.*	2.	*Sophoclis*	*Sophocles*
262.	*b.*	13.	ΕΚΧΩΡΗΣΑΝΤΕΣ	ΕΚΧΩΡΗΣΑΝΤΟΣ
268.	*a.*	5.	πῶς	κῶς et mox iterum.
276.	*b.*	33.	dirisſime	dirisſima
278.	*b.*	30.	Dariis	Darii
284.	*b.*	16.	proprius	propius
——	——	25.	εὐτεθ.	εὖ τεθ.
285.	*b.*	12.	opinor, ἀπαλλ.	opinor, ſententiam inesſe commodam hac ratione ſcriptis: *populi ferebat ſententia*, ὡς ἀπαλλ.
286.	*b.*	7.	abunde	aliunde
——	——	31.	χ	Sect. X.
287.	*a.*	21.	77	p. 77
——	——	28.	prodidit	prodidit ista memoriae *Proclus*
290.	*b.*	8.	huius Muſae	ſuperioris Muſae.
293.	*a.*	36.	his	in his
295.	*a.*	36.	adverſa	adverſo
——	*b*	36.	εὐήγης	εὐήχης
296.	*b.*	4.	in ſpecum	in ſpeciem
298.	*a.*	19.	ista	ſunt ista
304.	*a.*	37.	moris	maris
305.	*a.*	1.	hunc	hinc
——	——	13.	κατὰ φησὶ	καθά φησι

Pag.	col.	l.		Leg.
305.	*a.*	14.	ſed Μητρόδωρος, *Metrodorus* egerat	ſed Metrodorus egerat
307.	*b.*	1.	opinior	opinor
——	——	11.	vide	vid.
309.	*a.*	14.	Od. 15	Od. Κ.
312.	*b.*	32.	vera	verae
315.	*b.*	15.	ἐπυρίᾳ	ἐπυρία
317.	*b.*	25.	ἄλογον	ἄλοχον
318.	*b.*	6.	ἐκ θεῶν τοῦ	ἐκ θεῶν του
340.	*b.*	30.	qui	cui
342.	*b.*	34.	εἶπειν, ἐθέλεν	εἶπεν, ἐθέλειν
347.	*b.*	7.	νόσῳ	νόσω
367.	*a.*	18.	*T. H.*	*T. Faber*
370.	*a.*	13.	et debetur forſan errori deſcribentis vox στρατοῦ	(*ista delenda ſunt*)
394.	*b.*	42.	τῷ θυμῷ	Τὰ θυμῷ.
396.	*b.*	23.	Ionum	Ionem
——	——	27.	c. 55. p. 306.	(et ista deleantur)
409.	*b.*	21.	ἀδικῆσθαι	ἠδικῆσθαι
413.	*a.*	43.	et Αὐξησίη	et αὐξησίην
421.	*a.*	18.	τοῦ	τὸ
——	*b.*	30.	Emation	Emathion
425.	*a.*	50.	συνεπρήξατο	συνεπρήξαντο
429.	*b.*	5.	38.	33.
430.	*b.*	12.	ἐξάντην	ἐξάντη (ut *Suid.* habet)
449.	*b.*	7.	ὑποκοψάσας	ὑποκυψάσας
462.	*a.*	8.	ἀποδέχεσθαι	ἀποδέξασθαι
466.	*b.*	26.	unam iudicari	unam indicari
469.	*a.*	11.	fuisſent	fuisſet
477.	*b.*	30.	Deterior	Non deterior
513.	*a.*	18.	κριτέων	κριτέον
546.	*a.*	16.	*Diodoras*	*Diodorus*
——	*b.*	25.	in ἵζω	et in ἵζω
565.	*b.*	16.	πραπ.	πρατ.
577.	*b.*	2.	πυθ.	πυνθ.
579.	*b.*	15.	οὕτω ἔχει τοι	οὕτω ἔχε τοι
580.	*a.*	6.	Acan	Aean
——	*b.*	28.	puerita	*pueritia*
587.	*b.*	39.	τὰς παραβαλλίας	τὰς παραθαλλασσίας
589.	*a.*	12.	τὸ ἐπιῤῥ.	τὸ ἦ, τὸ ἐπιῤῥ.
616.	*a.*	18.	Tollendum	Tollendam
622.	*a.*	16.	haec parte	hac parte.
639.	*b.*	10.	Perſis	Perſas
661.	*b.*	3.	vicinorum	vicinorum ſitu
663.	*b.*	7.	adhaeſerit	adhaeſit
667.	*b.*	26.	ἀμφὶ περικτ.	ἀμφιπερικτ.
672.	*a.*	15.	Themiſtocles	Themiſtoclem
695.	*a.*	17.	Πελοννήσῳ	Πελοποννήσῳ
722.	*b.*	10.	τὸ ἰρὸν.	τὸ ἱερόν.

TRAIECTI AD RHENUM

OPERA ET TYPIS

WILH. IOAN. REERS.

MDCCLXIII.